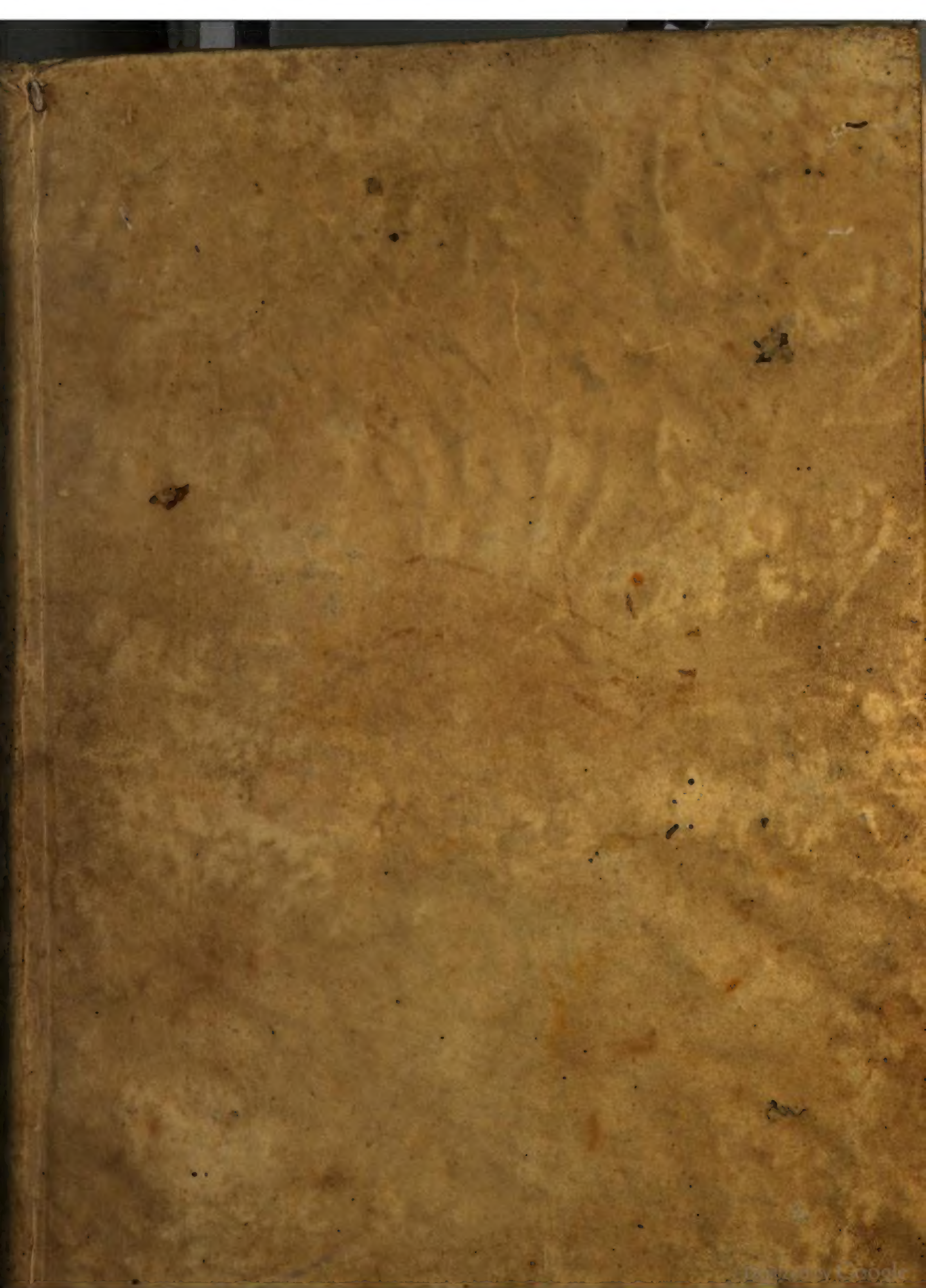
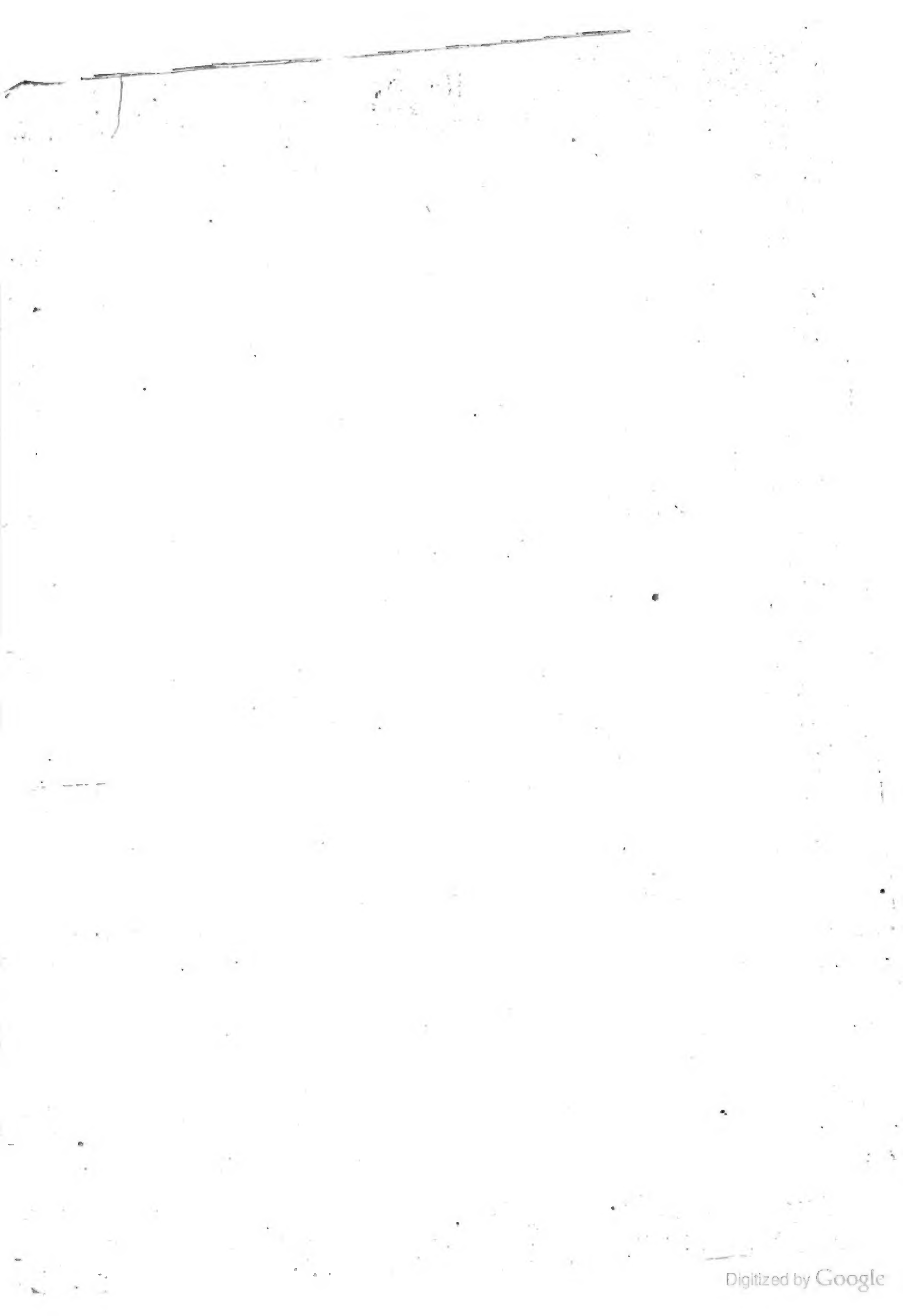

M

SEPTEM LINGUARUM

CALEPINUS

HOC EST

LEXICON LATINUM,

Variarum linguarum interpretatione adjecta

IN USUM

SEMINARII PATAVINI.

Editio quinta emendatior, & auctior.

PATAVII, Typis Seminarii. MDCCXLI.
Apud Joannem Manfrè.
SUPERIORUM PERMISSU, & PRIVILEGIO.

JACOBUS FACCIOLATUS
LECTORI.

I. *De Ambrosio Calepino, ejusque Dictionario.*

NEmo unus post homines natos tam bene sibi in posteritatem consuluit, quam Ambrosius Calepinus, qui tamen fortunæ, in litteris quoque suas partes agenti, plurimum debet. Fuit ille quidem posterorum fama dignus; quippe Græce Latineque sciens, & inter Eremitani Ordinis alumnos, ineunte sæculo sextodecimo, eruditione & doctrina facile princeps: sed ne ipse quidem, opinor, *Dictionario* suo (sic enim appellat) tantum tribuendum putavit, ut magna illud voluntate studiosi omnes amplecterentur, ornarent, augerent, illustrarent; quodque mirabilius est, hominis nomen ad rem ipsam traducerent. Vidi ego primas illas tanti operis adumbrationes, quas Ambrosius ex Varrone, Festo, Papia, Nestore, Perotto, Tortellio duxit, *homo* ut verbis utar Ludovici Vives de trad. discipl. l. 3.) *homo*, inquam, *congerendis quidem illis idoneus, explendis vero, quæ deerant, non idoneus*: nec satis mirari possum, cur tot præstantissima ingenia illis addere maluerint, quam novum moliri opus, & suo de nomine nuncupare. Sed hominis hoc fortunæ tribuatur. Illud vero cui tribuam, ipsos quoque semidoctos, &, si Diis placet, etiam typographos aggerere multa sine ullo delectu ausos esse, ut voluminis molem augerent, & credulæ nimium juventuti fucum facerent? Ipse quoque Paulus Manutius ante annos prope ducentos, sua illa Additamenta cum ederet, questus est, *Calepini dictionarium iis rebus auctum fuisse, quibus minime oportebat*: ex quo tempore tanto magis excrevit, quanto plures typographi undique exorti excudere voluerunt, & novis subinde titulis populo commendare. Omnia promiscue in illum congesta, cujuscunque farinæ essent.

II. *De hoc volumine, & ejus titulo.*

Hæc ego cum sæpe animo versarem, viderem que, immane volumen ad latinitatem comparandam institutum, maxima sui parte alienis & supervacaneis redundare, denique statui, aut alio quopiam Lexico nostri hujus Seminarii rationibus prospicere, aut hoc ipsum quoquo modo purgare. Primum fortasse facilius erat; at alterum visum est tutius, & utilius. Oportet enim scenæ ac populo servire, qui pervulgato *Calepini* nomine capitur, nihilque hoc in genere præter *Calepinum* pati potest.

III. *De Passeratii Dictionario.*

Quidam mihi Passeratium obtrudebant; de quo nihil dicam; nimis enim multos amatores habet, ex iis præsertim, qui se plurimum sapere putant. Illud tamen tacere nequeo, multa me ex multis collegisse, ex Passeratio fere nihil. Porro cum Passeratium dico, ex vulgi opinione loquor, cujuscunque tandem hominis sit Lexicon illud, quod Passeratii nomine circunfertur, suaque illa duorum voluminum specie bonos emtores allicit.

IV. *De expulsis.*

Igitur Calepinum aggressus, ea primum extrudere constitui, quæ solidæ latinitatis studium retardarent, qualia sunt primum ridicula multa, & exsucca ety-

ma, quæ in Vossii Etymologico poni debuerant, in Lexico Latino non item; tum Geographica, & Historica quædam vel falsa, vel inania, vel alibi conquirenda; denique barbara omnia, & iniquis tabulis in Latium ascita. Multa tamen rerum Grammaticarum nomina, etsi nullo Latino teste firmata, multa herbarum, lapidumque, nonnulla etiam hominum, ac locorum valde ignobilium retinui, partim explicandi gratia, partim vero tædio quodam, ut fit in rebus omnibus, urgente præsertim typographo, nec satis temporis ad examinandum concedente.

V. *De vocibus dubiis.*

In dubiis etiam vocibus laborandum fuit, quæ cum vidissem ad multa millia paulatim augeri, decreveram, quemadmodum barbara, ad calcem propellere: veruntamen postea novo consilio capto; ne tot indicibus juventuti molestus essem, variantes lectiones quam brevissime adscripsi; sed verba ipsa loco non movi.

VI. *De emendatis, & additis.*

Hactenus quidem facilia: illud vero immensi laboris fuit, obscura, & contrariis auctoritatibus implicata expedire; varias sibique diffidentes vocum significationes sedibus, & explicatione distinguere; innumeras plane, quæ deerant, adjicere, testium fidem explorare; sua cuique Scriptori verba restituere; dicam uno verbo, Augiæ stabulum repurgare, & ad aliquem nitorem adducere. Itaque hoc in primis non significandum modo, sed etiam declarandum arbitror, me earum rerum, quas adjeci, non defugere auctoritatem; earum vero, quas reliqui, nullam omnino præstare. Nunquam enim fere de re ulla dubitavi, quin experiendo falsam repererim. Id fecit, ut cum ceteri rerum Scriptores sub finem defatigati minus accurate properent, ego contra tanto diligentius contenderim quanto magis a principio recessi. Neque enim initio persuadere mihi poteram, tam multos, tamque fœdos errores in hoc volumine latitare, quod omnium manibus tereretur.

VII. *De Adjumentis.*

Quatuor amplius annos saxum hoc volvi, non sine opera strenuissimi adolescentis, at certe sine multis adjumentis, sine quibus nihil hujusmodi tentare oportebat; nec vero tentassem, si mihi boni Superi tantum opum, facultatumque dedissent, quantum profecto dedere animi. Præclare tamen nobiscum actum, quod Basilii Fabri Thesauro non caruimus, quo uno nihil est in hac studiorum parte perfectius. Hinc infinita prope deduximus, non tamen sine ratione, ac delectu sumta, quemadmodum facile quivis agnoscet.

VIII. *De Latinis Auctoribus, & citandi ratione.*

Reliquum est, ut de Latinis Scriptoribus pauca dicam, quorum auctoritas quam varia & anceps est, tam me ab initio sollicitum habuit. Sed id demum consilii cepi, ut quoties optimi adessent, eos producerem; tum ad bonos delaberer; postremo ne deterioribus quidem abstinerem, ut totam, quanta est, latinitatem complecterer. Ipsa enim illa, quæ usurpare dicendo minime oportet, tamen legendo intelligere oportet. Ac Livium quidem, Ciceronem, Cæsarem, Curtium per capita cum citaremus, non ea divisione usi sumus, qua nos Auctores istos in scholarum nostrarum usum edidimus sed ea, quæ ultra montes ubique tenet, & Italicas quoque bibliothecas per typos earum regionum nitidissimos occupare jam cœpit. Quippe nihil magis spectavimus, quam ut plurimos juvare possemus. Eorum porro testimonia parcius congessimus, ne nimia

libri

libri mole incommodi essemus: quare cum plura uno invenies, statim reputa subesse aliquid, quod ea postulet. Modo verborum gradus, modo sensa, modo constructiones distinguunt; modo etiam ad eam copiam scribendi valent, cujus caussa *Farnesii Appendiculæ* olim ad Calepinum accesserant. Sed plura erunt, in quibus te inopia, quam copia offendet. Nunc habes veluti specimen quoddam industriæ nostræ. Si fata sinent, curabimus, quantum in nobis erit, ne quid hoc in genere desideres.

LATI-

LATINI SCRIPTORES

in suas ætates distributi.

ÆTAS AUREA

Incipit ab anno Urbis conditæ DXIV. Desinit in annum Urbis conditæ DCCLVII, qui est a Christo nato XIV.

Horum non extant nisi fragmenta:

Livius Andronicus.
C. Nævius.
Statius Cæcilius.
Q. Ennius.
M. Pacuvius.
L. Attius.
C. Lucilius.
Sex. Turpilius.
L. Afranius.
L. Cornelius Sisenna.
P. Nigidius Figulus.
C. Decius Laberius.
Verrius Flaccus.

M. Accius Plautus.
M. Terentius Afer.
M. Porcius Cato.
T. Lucretius Carus.
C. Valerius Catullus.
P. Syrus.
C. Julius Cæsar.
Cornelius Nepos.
M. Tullius Cicero.
Sex. Aurelius Propertius.
C. Sallustius Crispus.
M. Terentius Varro.
Albius Tibullus.
P. Virgilius Maro.
T. Livius.
M. Manilius.
M. Vitruvius.
P. Ovidius.
Horatius Flaccus.
Pedo Albinovanus.
Gratius Faliscus.
T. Phædrus.
C. Cornificius, cui tribuunt libros quatuor Rhetoricorum ad Herennium.
Aulus Hirtius, vel Oppius, quorum alteruter Cæsaris Commentarios supplevit.
P. Cornelius Severus, ad quem referunt Carmen de Ætna.

Jurisconsulti, quorum fragmenta in digestis:

Q. Mutius Scævola.
Alfenus Varus.
M. Antistius Labeo.
Masurius Sabinus.

Supra ceteros eminent TERENTIUS, CATULLUS, CÆSAR, NEPOS, CICERO, VIRGILIUS, HORATIUS, OVIDIUS, T. LIVIUS, SALLUSTIUS. Sed hic quidem verborum novator est, ut ait Gellius lib. 1. c. 15. ideoque non omnibus ingeniis aptus.

ÆTAS

ÆTAS ARGENTEA

Incipit anno a Christo nato XIV. Desinit in annum CXVII.

Cornelius Celsus.
P. Vellejus Paterculus.
L. Junius Columella.
Pomponius Mela.
A. Persius Flaccus.
Q. Asconius Pedianus.
M. Annæus Seneca.
L. Annæus Seneca.
M. Annæus Lucanus.
T. Petronius Arbiter.
C. Plinius Secundus.
C. Silius Italicus.
C. Valerius Flaccus.
C. Julius Solinus.

D. Junius Juvenalis.
D. Papirius Statius.
M. Valerius Martialis.
M. Fabius Quintilianus.
Sex. Julius Frontinus.
C. Cornelius Tacitus.
C. Plinius Cæcilius Secundus.
L. Annæus Florus.
C. Suetonius Tranquillus.

Ætatis non prorsus certæ:
Q. Curtius Rufus.
Val. Probus Grammat.
Sulpitia.
Scribonius.
L. Fenestellæ annal. fragmenta.

Supra ceteros eminent CELSUS, VELLEJUS, SENECÆ, PLINII, SUETONIUS, JUVENALIS, QUINTILIANUS, FLORUS, CURTIUS.

ÆTAS

ÆTAS ÆNEA

Incipit a Christo nato CXVII. Desinit in annum CCCC.

Jurisconsulti, quorum fragmenta in Digestis.

Licinius Proculus.
Neratius Priscus.
P. Juvencius Celsus.
Priscus Jabolenus.
Domitius Ulpianus.
Herennius Modestinus.
Salvius Julianus.
J. Cajus.
Callistratus.
Æmilius Papinianus.
Julius Paulus.
Sex. Pomponius.
Venulejus Saturninus.
Ælius Martianus.
Ælius Gallus, & alii.

Ætatis non omnino certæ.

Valerius Maximus.
Justinus.
Fl. Avianus. al. Avienus.
Terentianus Maurus.
Minucius Felix.
Sosipater Charisius.

A. Gellius.
L. Apulejus.
Q. Septimius Tertullianus.
Q. Serenus Sammonicus.
Censorinus.
Cæcilius Cyprianus:
T. Julius Calpurnius.
M. Aurelius Nemesianus.

Ælius Spartianus.
Julius Capitolinus.
Ælius Lampridius.
Vulcatius Gallicanus.
Trebellius Pollio.
Flavius Vopiscus.
Cælius Aurelianus.
Flavius Eutropius.
Rhemnius Fannius.
Arnobius Afer.
L. Cælius Lactantius.
Ælius Donatus.
Commodianus.
C. Vettus Juvencus.
D. Hilarius.
Julius Firmicus.
Fab. Marius Victorinus.
Sex. Rufus, seu Rufus Festus Historicus.
Ammianus Marcellinus.
Fl. Vegetius Renatus.
Aurelius Theodorus Macrobius.
Q. Aurelius Symmacus.
Dec. Magnus Ausonius.
Sex. Aurelius Victor.
D. Ambrosius.
Aur. Prudentius Clemens.
Cl. Claudianus.
Marcellus Empiricus.
Proba Falconia.

Supra ceteros eminent JUSTINUS, TERENTIANUS, VICTOR, LACTANTIUS, CLAUDIANUS.

AUCTO-

AUCTORES ÆTATIS INCERTÆ

Hic collocandi videntur: tametsi aliquis eorum, si ratio scribendi habeatur, quocumque tandem tempore vixerit, in superioribus ætatibus cum dignitate stare possit, aliquis vero etiam infra luteos detrudendus videatur.

Palladius Rutilius.
Æmilius Macer.
Messala Corvinus.
Vibius Sequester.
Jul. Exsuperantius.
Jul. Obsequens.
L. Ampelius.
Apicius Cælius.
Sex. Pompejus Festus.
Chalcidius.
Zeno.
Probus Auctor Notarum.
Fulgentius Planciades.
Hygini Fabulæ & Astronomicon.
C. Cæsaris Germanici Aratea, quæ alii ad Augusti, alii ad Domitiani ætatem referunt.
P. Victor de Regionibus Urbis Romæ.
Vegetius de re Veterinaria.
Auctores Priapeorum.
Auctores Catalectorum, quæ Virgilio, & Ovidio tribui solent.
Auctor Elegiarum, quæ Cor. Gallo tribuuntur.
Auctor Orationis Sallustii in Ciceronem, & Ciceronis in Sallustium: item illius Antequam Cicero iret in exilium.
Auctor Epistolæ ad Octavium, quæ Ciceroni tribuitur.
Auctor Panegyrici in Pisonem, qui videtur aliis Statius, aliis Lucanus.
Declamationes, quæ tribuuntur Quintiliano; item quæ Porcio Latroni; item quæ Calpurnio Flacco.
Interpres Irenæi.
Interpres Daretis Phrygii, & Dictyos Cretensis.
Catonis Disticha moralia.
Scholiastæ veteres.
Grammatici antiqui.
Rhetores antiqui.
Medici antiqui.
Rei agrariæ Scriptores.
Catalecta Petroniana, & Errores Venerei, qui cum Petronio edi solent.
Pervigilium Veneris cum variis opusculis, quæ inscribuntur Baudii Amores.
Poematia, & Epigrammata vetera a Pithœo, & Almelovenio collecta.
Fragmenta Historicorum collecta ab Augustino, & Riccobono.
Monumentum Ancyranum, & insuper Monumenta varia antiqua, a Georgio Fabricio collecta.
Fasti Consulares.
Inscriptiones Veteres.
Legum antiquarum fragmenta.
Notitia dignitatum utriusque Imperii &c.

ÆTAS

ÆTAS FERREA, ET LUTEA

Incipit anno a Christo nato CCCC. Desinit in Sæculum IX.

Sæculi V.

Cl. Rutilius Numatianus.
Servius Honoratus.
D. Hieronymus.
D. Augustinus.
D. Damasus.
Rufinus.
Sulpicius Severus.
Paulus Orosius.
Cœlius Sedulius.
Paulinus Nolanus.
Codex Theodosianus.
Dracontius.
Salvianus.
Petrus Chrysologus.
Prosper Aquitanicus.
Martianus Capella.
Paulinus Petrocorius.
Claudianus Mamertus.
Sidonius Apollinaris.
Latinus Pacatus.
Claudius Mamertinus.
Nazarius.
Eumenius.

Sæculi VI.

D. Fulgentius.
Alcimus Avitus.
Orientius.
Ennodius.
Manl. Severinus Boethius.
Priscianus Grammaticus.
Nonius Marcellus.
Diomedes.
Justiniani Institutiones.
Justiniani Codex.
Arator.
Jornandes.
M. Aurelius Cassiodorus.
Cresconius Corippus.
Venantius Fortunatus.
Gregorius Magnus.
Gregorius Turonensis.

Sæculi VII.

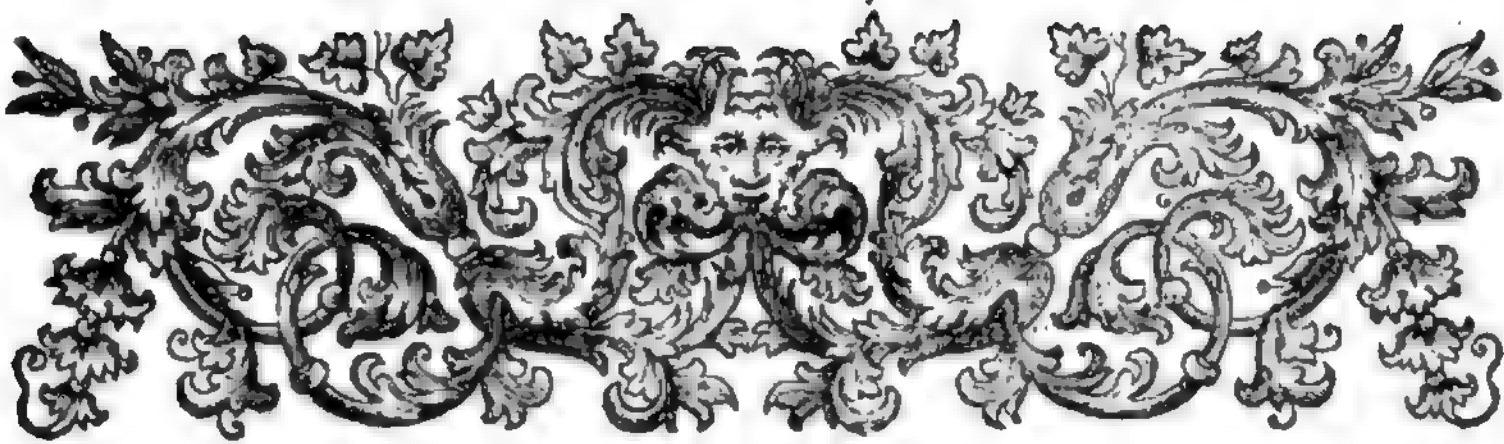
Isidorus Hispalensis.
Eugenius Toletanus.
Drepanius Florus.
Marculphus.
Anonymus Ravennas.

Sæculi VIII.

Aldhelmus, seu Adelhelmus.
Beda.
Flaccus Alcuinus.
Paulus Diaconus.

Sæculi VIIII.

Rabanus Maurus.
Freculphus.
Eginhardus.
Strabus Gallus.
Aimonius.
Theodulphus Aurelianensis.

A

Littera prima est Alphabeti in omnibus linguis. A in lingua Hebraica, אלף, Aleph; in lingua Græca Alpha, & in Latina lingua, ut etiam in Italica A. Eam insuavissimam literam ob sonum vocat Cic. in Orat. c. 49. ¶ Interdum est littera numeralis, quæ quingenta designat, ut ceteræ alphabeti litteræ alios numeros, de quibus suis locis. Vide antiquum codicem de notis numerorum adjectum Probo edit. Venet. 1525. Porro eidem litteræ A si recta linea superaddatur, quinque millia significat. ¶ A puncto postposito prænomen significat, ut A. Cecina, Aulus Cecina. ¶ A item, sicut reliquæ litteræ, ponitur sola pro tota dictione, cujus est initium, ut A A A Auro, Argento, Ære. ¶ Sed multa præterea significare potest sive sola, sive aliis litteris adjecta inveniatur, ut est apud Ursatum de Notis Roman. Illud tamen hoc loco omittendum non est, A in judiciis usurpatum fuisse pro Absolvo. Itaque Pedianus in c. 27. Divin. In caussis majoribus, inquit, universi judices in cistam tabulas conjiciebant suas, easque insculptas litteras habentes, A. Absolutionis, C. Condemnationis, N. L. Ampliationis. Qua de re latius Brissonius de formul. l. 5. Hinc dicitur littera Salutaris a Cic. c. 6. orat. pro Mil. C. vero tristis. In Comitiis autem legum, in quibus suæ cuique de populo tabellæ tradebantur insculptas habentes A, & U. R. A. h. e. Antiquo, vespuo, abrogo; & U. R. Uti Rogas, h. e. consentio, approbo, significabant.

A, Ab, Abs, præpositiones, quæ sextum casum regunt, & significant Italice da, Græce ἀπό, differuntque inter se non vi, sed modo adjiciendi. A enim adjicitur iis vocibus tantum, quæ incipiunt a consonante, ut a Pompejo, a milite: abs, iis fere, quæ incipiunt a litteris T, Q, & C, ut abs te, abs quolibet, abs chorago: Ab plerumque iis, quæ incipiunt a vocali, aut ab l consonante; aliquando tamen etiam reliquis consonantibus additur, præsertim vero apud Livium, ut ab Gallis, l. 21. c. 52. ab re, l. 1. c. 17. & alibi passim. ¶ A, & ab cum verbis passivis significant personam agentem. Cic. Attic. 2. ep. 6. Erastothenes a Serapione, & ab Hipparcho reprehenditur. ¶ Item remotionem, seu vacuitatem ab aliqua re. Cic. 1. de legib. c. 4. Vacatio a caussis. ¶ Aliquando conjunctionem. Lucret. l. 4. v. 1161. Ceres est ipsa ab Jaccho. h. e. Jacchi amica. ¶ Aliquando præter, ut ab re, fuor di proposito, Suet. in Aug. c. 94. ¶ Item per. Plaut. Rud. 25. 21. Ab se cantat, cuja sit. h. e. per se, sua sponte. ¶ Cum adjunguntur verbis sto, sum, facio, & similibus, idem significant, ac favere, tener le parti di qualcuno. ut stare a mendacio. Cic. l. 1. de Invent. c. 3. Et ibid. c. 48. Commune est, quod nihilo magis ab adversariis, quam a nobis facit. Et l. 2. de Orat. c. 38. Critolaus erat ab Aristotele. ¶ Ponuntur etiam ad significandam proximitatem, & distantiam locorum. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 49. Passus sexcentos ab his castris idoneum locum delegit. ¶ Pro eo, quod dicimus, quod pertinet ad. Cic. Attic. 7. ep. 15. Sumus imparati cum a militibus, tum a pecunia. ¶ Pro circa, vel versus. Liv. l. 45. c. 28. Duo maria ab occasu & ortu solis finitima Isthmus arctis faucibus dirimit. ¶ Interdum significant locum, aut personam, apud quam aliquid fit. Cæs. l. 2. B. Gall. c. 23. Tota fere a fronte, & a sinistra parte nudata sunt castra. ¶ Item causam, per quam res efficitur. Cic. 1. Acad. c. 7. Ratio sempiterna est: nihil enim est valentius, a quo intereat. ¶ Item causam, propter quam res est. Id. ibid. l. 4. c. 33. Mare, quia nunc a sole collucet, albescit. ¶ Conjunctæ cum nomine loci, incolam ejus loci significant, & pro adjectivo ponuntur. Liv. l. 1. c. 50. Turnus ab Aricia. h. e. Aricinus. Terent. Andr. 4. 4. 15. Unde est? dic clare. My. a vobis. h. e. a domo vestra. Plaut. Cist. 4. 1. 6. Hæc cistella num nam hinc ab nobis domo est? ¶ Variis ablativis præpositæ, elegantes locutiones efficiunt, ut a puero, ab ineunte ætate, ab adolescentia, a teneris unguiculis, passim apud Cic. & alios, da fanciullo, fin da i primi anni. ¶ A principio, sul principio. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 3. Hæc a principio tibi præcipiens. ¶ A primo, pro primum, vel a principio. Id. Attic. l. 11. ep. 9. Utinam a primo ita tibi esset visum. ¶ Ab unguiculo ad capillum summum, Plaut. Epid. 5. 1. 17. da capo a piedi. Eodem sensu dixit Horat. l. 2. epist. 2. v. 4. ad talos a vertice pulcher ad imos. Sic dicimus, ab imis unguibus usque ad verticem summum, Cic. pro Rosc. Com. c. 7. ¶ Sæpe ad tempus referuntur, & significant post, vel incipiendo ab illo tempore. Cic. Phil. 2. c. 41. Ab hora tertia bibebatur, vomebatur. fin dall' ora terza. Vellej. l. 2. c. 104. Protinus ab adoptione. Cic. Verr. 6. c. 23. Ab illo tempore. Liv. l. 44. c. 34. Ab his præceptis concionem dimisit. dopo questi precetti. ¶ Item ad ordinem, & significant post. Hirt. de B. Alex. c. 66. Secundus a rege. h. e. primus post regem. Cic. in Orat. c. 64. Proximus a postremo. h. e. postremo vicinus. Plin. l. 17. c. 9. Proximum est caprarum stercus, ab hoc ovium. h. e. post hoc. ¶ Significant etiam initium. Plin. l. 7. in proœm. A suppliciis vitam auspicatur animal ceteris imperaturum. ¶ A cura, alla pensata, a bella posta. Suet. in Tiber. c. 70. Morositate nimia obscurabat stilum, ut aliquando ex tempore, quam a cura præstantior haberetur. ¶ His præpositionibus aliquando utimur, cum adjectiva circumloqui volumus. Virg. 2. Georg. v. 243. dulcesque a fontibus undæ. h. e. fontanæ undæ. Martial. de spectac. epigr. 18. Tigris ab Hircano gloria rara jugo. h. e. tigris Hircana. ¶ Aliquando videntur abundare, ut apud Lucret. l. 3. v. 537. Quod lethalibus ab rebus munita tenetur. Sic apud Vitruv. l. 5. c. 7. a peregre. ¶ Sunt elegantes & hæ locutiones, ab aliquo solvere, dare, numerare, h. e. de alicujus pecunia. Cic. Attic. l. 5. ep. ult. Non modo non recusare, sed etiam hoc dicere, se a me solvere. Sic, repræsentare pecuniam ab aliquo, Id. Attic. l. 12. ep. 25. suppeditare ab aliquo, Id. 2. Agrar. c. 13. Sic Suet. in Aug. c. 40. Singula millia nummum a se dividebat. h. e. de sua pecunia. ¶ Elephanti nuper a silva, Flor. l. 4. c. 2. h. e. recens capti. Sic a matre pulli, Colum. l. 8. c. 5. h. e. recenter a nido abstracti. ¶ A se aliquid facere, h. e. per se, & ex sua voluntate. Cic. 1. de Orat. c. 24. Non ipse aliquid a me promsisse, sed fortuito in vestrum sermonem incidisse videar. Id. 2. de Fin. c. 1. Ipsum a se oritur, & sua sponte nascitur. ¶ A me salutem dic Ciceroni. h. e. meis verbis, da mia parte, a mio nome. Id. Attic. l. 6. ep. 2. Salvebis a meo Cicerone. ¶ Cum certis nominibus adjunguntur, munus aliquod significantibus, significant eum, qui præest illi muneri, ut a commentariis, ab epistolis, a rationibus, a studiis, &c. aguitante di studio, computista, secretario, &c. Suet. in Claud. c. 28. Cic. 8. ad Attic. ep. 5. Tacit. 15. Ann. c. 35. &c. Sic servus a pedibus, lacchè, aut staffiere. Cic. 8. ad Attic. ep. 5. Sic a manu, a pugione, a libellis, & hujusmodi, quæ passim apud Scriptores leguntur. Usurpantur autem fere cum genitivo. Inscript. apud Gruter. pag. 584. n. 2. Alexio Cæsaris Augusti a bibliotheca. Adde pag. 61. n. 4. & 578. n. 1. Reperitur tamen etiam dativus. Vopisc. in Carino, c. 18. Claudius Eustenenus, qui Diocletiano ab epistolis fuit. Senec. in Apocolor. in fi. Menandro liberto tradidit, ut a cognitionibus ei esset. Al. hic aliter leg. ¶ Est elegans usus præpositionum a, & ab cum particulis usque, & prope. Cic. in Vatin. c. 8. Quod augures omnes usque a Romulo decreverunt. Plin. l. 15. c. 18. Tam prope a muris habemus hostem. ¶ Reperitur etiam ab ante, sequente ablativo. Inscript. apud Gruter. pag. 717. n. 11. Hunc ab ante oculis parentis rapuerunt Nymphæ in gurgite. ¶ In compositione non cum quibusvis litteris junguntur. Nam A cum M & V consonante solum connectitur, ut amoveo, amens, averto. Ab cum A, D, E, F, I, L, N, O, R, U, ut abactus, abduco, aberro, abjuraturus, abjuro, ablactio, abnuo, aborior, abrogo, abundo. Duo sunt ex ab composita, quæ euphoniæ causa b mutant in u, aufero, & aufugio. Significant autem privationem, ut absimilis non similis: item separationem, ut ablatio. ¶ Abs componitur cum C, T, Q, ut abscondo, abstineo, absque: significat autem retractionem, ut in abstraho: & aliquando privationem, ut in abstemius. ¶ De abs V. etiam infra loco suo.

Aaron, m. 3. אהרן, Ἀαρών frater Moysis, primus Summus Sacerdos Hebræorum. Corripiunt penultimam Tertull. in carm. advers. Marcion. l. 4. c. 5. & Venant. Fortun. l. 3. de vita beata. Producit autem Prudent. in Psychom. v. 884.

Aba, æ, m. Ἄβα mons Armeniæ, ex quo quidam Euphratem nasci putarunt. Plin. l. 5. c. 24. ¶ Aba, h. e. frater, V. infra in Abo, as.

Abacus pro Abacus legitur in vet. Inscript. apud Reines. class. 6. n. 71.

Abactor, oris, m. 3. Ladro di Bestiami, ἐλατὴς βοῶν, a verbo Abigo: Est fur jumentorum, & pecorum, quem vulgo abigeum vocant, scilicet ab Abigendo. Paulus l. 5. senten. c. 18. Abactores sunt qui unum equum, duas equas, totidemque boves, capras decem, aut porcos quinque abegerint. Apul. sub fin. 7. Metamor. Abactorem indubitatum, cruentumque percussorem criminantes.

Abactus, a, um, a Verbo Abigo, condotto via, Furto, aut per vim abductus. Cic. 4. Verr. c. 7. Greges nobilissimarum equarum abactos. ¶ Additur aliquando ablativus furto, Plin. l. 8. c. 51. Compertum, agnitam vocem suarii furto abactis. ¶ Abacta nox pro exacta. Virg. 8. Æneid. v. 407. Medio jam noctis abactæ curriculo. ¶ Abacti Magistratu Festo dicuntur, qui coacti deponunt Magistratus imperium. ¶ Ponitur etiam abactus pro expulso, exacto, scacciato. Horat. l. 2. sat. 2. v. 44. necdum omnis abacta Pauperies epulis regum. ¶ Abactus venter apud Paul. l. 4. sentent. tit. 9. est fetus medicamentis ejectus, aborto. ¶ Abactos oculos Stat. 1. Theb. v. 104. vocat enectos, & intus recedentes, occhi incavati.

Abactus, us, m. actus abigendi. Plin. in Paneg. c. 20. Cum abactus hospitum exerceret.

Abacŭlus, i, m. 2. Diminutivum ab Abacus. Sed abaculos Plin. l. 36. c. 26. calculos vitreos dici a quibusdam indicat vario colore tinctos, qui vel lusorii erant, ut Harduinus existimat, vel, ut alii censent, in supputationibus usurpati. Segni da far conti.

Abacus, i, m. 2. ἄβαξ, a Genitivo Græco ἄβακος, mensa est; vel tabula, in qua aliquid deponitur; quales sunt mensæ coquorum, in quibus receptacula eduliorum exponi solent, banco, credenza, scarabiere, ממכח, Ger. ein credenztisch, tafel, Gal. buffet, petite table quarree, Hisp. aparador, tabla. Cic. 6. Verr. cap. 16. Ab hoc iste abaci vasa omnia, ut exposita fuerant, abstulit. Juven. sat. 3. v. 203. Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex, ornamentum abaci. ¶ Item tabula calculatoria, in qua Arithmetici numeros ducunt subinde delendos, & Geometræ figuras designant. Pers. Sat. 1. v. 132. Nec qui abaco numeros, & secto in pulvere metas Scit risisse vafer. ¶ Veteres hujusmodi abacum mensam Pythagoricam appellabant. La tavoletta da scrivere, o cartella, abbaco. Hinc pro supputandi peritia, quæ Platoni λογιστική dicitur, vulgus abuti solet. ¶ Est etiam alveolus aleatorius, scarabiere. Macrob. l. 1. Saturn. c. 5. Diem sequentem omnes plerique abaco, & latrun-

trunculis conterunt. ¶ Est præterea quadrata planities in summis columnarum capitulis, *abbaco, tagliere, dado. Vitruv. l. 4. c. 1.*

Abadir, seu Abbadir, nomen mascul. de quo *Priscian. l. 5.* Abadir Deus est. ¶ Dicitur & hoc nomine lapis ille, quem Saturnus dicitur devorasse pro Jove, quem Græci βαίτυλον vocant.

Abæstuo, as, n. æstuo, ferveo. *Tertullian. in carm. de Judicio Domini cap. 1.* Quid faciat, lætis ut vitis abæstuet uvis.

Abagio, onis, f. *proverbio.* Vox obsoleta, idem ac adagium. *Varro l. 6. de L. L.*

Abalienatio, onis, f. *Alienazione, scongiungimento,* ἀπαλλοτρίωσις. *Cic. in top. c. 5. ad fin.* Abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut traditio alteri nexu, aut in jure cessio. ¶ Abalienationis verbo contineri Usucapionem, auctor est Paulus JCtus in l. *Abalienationis 28. ff. de V. S.*

Abalienatus, a, um, *separato, disgiunto, alienato,* מוזר, Germ. *entfrömdt,* Gal. *aliené,* Hisp. *enagenado.* A. *alienated,* ἀπηλλοτριωμένος, disjunctus, separatus. *Cic. ad Att. 1.* Sed mirandum in modum est animo abalienato. *Liv. l. 22. c. 60.* Abalienati jure civium. ¶ Abalienata membra a Medicis, & a *Quintiliano l. 8. c. 3.* appellantur membra emortua, & quæ non amplius vigorem habent, quasi ab aliorum membrorum communicatione, & a sensibus sint abalienata. Adde *Scribon. Larg. compos. 227.* ¶ Abalienatus autem differt ab *Alienatus.* Nam *Abalienatus* dicitur, quem quis a se removit: *Alienatus,* qui alienus est factus.

Abaliĕno, as, are, a. *alienare, vendere,* quod meum erat, alienum facio, vendo, נכר מכר, Germ. *entfrömbden,* Gall. *aliener,* Hisp. *enagenar,* A. *to sello alter,* ἀπαλλοτριόω. *Cic. de Leg. Agrar. 2. c. 24.* Hujusmodi res commissa nemini est, ut agros vectigales Pop. Romani abalienaret. ¶ Verbum autem hoc vetus est Civilis Juris, hoc est Civium R. proprium, peregrinis hominibus non commune, quo perfecta rei alicujus alienatio significabatur. Vide *Ulp. l. Abalienatum 67. de V. S.* ¶ Usurpatur etiam pro *Separare, disjungere. Cic. Fam. 1. epist. 7.* Qui nos, quos favendo in communi causa, retinere potuerunt, invidendo abalienarunt. ¶ Regit fere ablativum cum præposit. *a,* vel *ab:* sed reperitur etiam omissa præpositione. *Nepos in Agesil. c. 2.* Abalienare homines suis rebus. *Cic. in fragm. pro C. Cornelio.* Abalienari potestate alicujus.

Abambulantes, abscedentes, ἀπερχόμενοι. *Festus.*

Abamita, æ, f. *sorella di mio arcavolo, cioè del mio terzo nonno,* ἡ θεία πρὸς πατρὸς μεγάλη, soror abavi mei ex parte parterna: quæ & *amita maxima* dicitur. *Cajus Dig. l. 38. tit. 10. leg. 3. & Paul. ibid. leg. 10.*

Abāntes, Ἄβαντες, populi ex Thracia oriundi, qui finibus suis egressi in agro Phocensi oppidum condidere, quod a Ducis sui nomine *Aban* vocavere, ipsi quoque a nomine opp. Abantes vocati. Isti postea in Eubœam transgressi, quæ tunc Macris dicebatur, a suo, relictique nomine oppidi Abantidem illam vocarunt. Hos *Herodotus l. 1.* inter Jonas commemorat. Homerus ὄπιθεν κομόωντας, *ab occipitio comatos* vocat, ex peculiari gentis more. Ajunt enim antiquos Curetas Chalcidem habitasse; cum vero bellum iis de agro Lilantæo inferretur, hostesque ipsos anteriora coma prehensos in terram affligerent, fronte attonsa comam in occipitio tantum aluerunt. Ideo *Curetes* a tonsura vocati sunt, & statuæ hoc habitu apud ipsos visuntur. *Eustath. in Homer.* ¶ Abantes populi, inquit *Pausanias in Eliacis,* ex Eubœa octo navibus ad Ceraunia delati, *Thronium* in regione, quam Abantidem appellarunt, construxerunt, quam tandem amiserunt, & postea Corcyram deducti sunt.

Abantēus, a, um, ad Abantem Argivorum regem pertinens. *Ovid. Metam. 15. v. 184.* Nuper Abanteis templo Junonis in Argis.

Abantĭades, patronymicum masculinum. *Ovid. 5. Met. v. 137.* Torquet in hunc hastam calido de vulnere raptam Ultor Abantiades. *hoc est Perseus* pronepos Abantis. Fuit enim Filius Danaes filiæ Acrisii Filii Abantis.

Abantias, adis, f. Patronymicum est a nomine *Abas,* quo significatur vel filia, vel neptis Abantis. Apud Poetas fere pro Danae ponitur, Abantis ex Acrisio nepte, vel pro Atalanta nepte ejusdem ex Jasio Argivorum Rege. ¶ Hoc nomine appellata est etiam Eubœa, *Negroponte.* Plin. lib. 4. c. 12.

Abāntis *Straboni, Abantias Plinio,* Ἀβαντὶς Stephano, & Suidæ, Insula maris Ægæi, toti illi Græciæ litori opposita, quod a Sunio Atticæ promontorio, hodie *Capo delle Colonne,* ad Thessaliam usque extenditur; angustissimo freto, quod Euripon appellant, a Bœotia dirempta. *Macris* olim ob situs longitudinem dicta: postea ab Abantibus Thraciæ pop. qui relicta Aba, Phocensis agri oppido, in hac insula sedes suas fixerunt, dicta est *Abantis,* & postremo *Eubœa:* Hodie *Negroponte. Plin. l. 4. cap. 12.*

Abarcĕo, prohibeo. Est apud *Festum* ubi al. leg. *abercet.*

Abarim. Vide Abharim.

Abarimon, f. Scythiæ regio juxta Imaum montem, in qua sylvestres degunt homines, aversis post crura plantis, eximiæ velocitatis, passim cum feris vagantes. Hos in alio non spirare cœlo, ideoque ad finitimos non pertrahi Reges, neque ad Alexandrum Magnum pertractos, Beton itinerum ejus mensor prodidit. *Plin. 7. 2.*

Abăris, m. Viri nomen a Perseo occisi. *Ovid. Met. 5.* Caucasiumque Abarim, Sperchionidemque Lycetum. ¶ Quin & alterius viri nomen ab Euryalo interfecti. *Virg. Æn. 9.* Fadumque, Hebesumque subit, Rhætumque, Abarimque. ¶ Abaris, Scytha quidam celebris Seuthæ fil. Apollinis iter ad Hyperboreos descripsit, & multa alia. Hic ab Apolline sagittam accepit, quam jaculans & ipse cum ea ferebatur, itaque populos velocissime transiens per eam responsa dabat, unde αἰθροβάτης dictus est. Jamblicus Pythagoræ discipulum fuisse asserit; Aliis Solone antiquior est. Scripsit oracula regionibus, quas peragravit: prædixit iis quoque terræmotus, pestes, & similia. Legatus Athenas veniens ad suos Hyperboreos rediit, nihil comedens. Trojanorum Palladii simulacrum ex ossibus Pelopis dicitur confecisse, ut Firmicus habet. Vide plura de eo apud *Vossium de Poetis Græcis pag. 16. & 17.* & *Maussacum ad Harpocrationem pag. 8.*

Abaritānus, a, um, o. 1. 2. Abaritanam arundinem *Plin.* inter alia arundinum genera recenset *l. 16. c. 36.* Intelligit autem eam, quæ in Africa circa oppidum Abaris nascebatur.

Abas, m. Metanira fil. a Cerere in lacertam, seu ascalabum, aut stellionem conversus, quod a matre susceptam hospitio moleste tulisset & irrisisset. *Ovid. Met. lib. 5. fab. 7.*

Abas, antis, m. 3. Rex duodecimus Argivorum, Lyncei ex Hypermnestra conjuge filius (sunt tamen qui Beli filium faciunt) vir bellicosus, & acerrimi ingenii. Pater fuit Prœti, & Acrisii, & avus Persei, a quo postea Argivorum reges *Abantiadæ* dicti sunt. Regnavit ann. 23. Vide *Pausan. in Phoc.* ¶ Est etiam Abas filius Cymei, & Hypermnestræ, Danai filiæ, Abarum Phocensium urbis conditor, & Vates, quo Lysander Lacæd. usus est. Ejus statua olim Delphis spectabatur. *Paus. in Phoc.* ¶ Est comes Æneæ. *Virg. Æn. 1. v. 124.* Jam validam Ilionei navem, Jam fortis Achatæ, & qua vectus Abas, vicit hyems. ¶ Est & dux Thuscus, qui Æneæ suppetias tulit, a Lauso interfectus. *Virg. Æn. 10. v. 170.* Una torvus Abas &c. ¶ Est & quidam Græcus cum Androgeo ea nocte, qua incendebatur Troja, occisus a Trojanis. Ejus clypeum Æneas in agro hostili Ambraciæ Epigrammate addito consecravit. *Virg. Æn. 3. v. 286.* Ære cavo Clypeum magni gestamen Abantis Postibus adversis figo. ¶ Est & Centaurus Ixionis, & Nubis filius, venator insignis. *Ovid. Met. 12. v. 306.*

Abăton, n. Ædificium erectum a Rhodiis ad protegendum Artemisiæ tropæum, quod Religione impediti diruere non poterant. *Vitruvius l. 2. c. 8.*

Abătos, m. locus ultra Ægyptum, & Æthiopas juxta paludem Stygem, ab *a* privativa particula, & βαίνω, i. e. vado, sive ascendo, quæ loca Græci *Abata,* Latini *Invia,* sive *Avia* vocant, Ital. *Luoghi inaccessibili. Sen. nat. quæst. l. 4. c. 6.* Exiguo ab hac spacio terra dividitur, ἄβατον Græci vocant, nec illam, nisi Antistites calcant. ¶ Abatos f. Petra Ægypti in palude Memphitica, sic dicta, quia inaccessa, lini, & papyri copia olim celeberrima, quibus sunt in scribendo usi. Ibi Osiris Rex sepultus fuerat. *Lucan. lib. 10. v. 323.* Hinc Abaton quam nostra vocat veneranda vetustas.

Abavia, æ, f. *arcavola, cioè terza nonna,* ἀπομάμμη, mater proavi, vel proaviæ, tam ex parte paterna, quam materna. *Cajus Dig. l. 38. tit. 10. leg. 1.*

Abavuncŭlus, i, m. *fratello di mia arcavola,* frater abaviæ ex parte materna: qui & avunculus maximus appellatur. *Cajus Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 3.*

Abăvus, i, m. *arcavolo, terzo nonno, padre del bisavolo, o della bisavola,* ἀπόπαππος, pater proavi, aut proaviæ, tam ex parte materna, quam paterna, ut *Paul. Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 10.* docet.

Abax, cis, f. 3. Idem quod Abacus, hoc est mensæ genus in tricliniis, ubi vasa omnis generis exponi solent. *Javolen. lib. 32. Dig. leg. 38.* ubi tamen alii aliter.

Abazĕa, orum, instituta sacra a Dionysio Caprii filio rege Asiæ: quorum meminit *Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 23.* Dicta Abazea a taciturnitate, qua hæc sacra celebrabantur: nempe ab *a* privativa, & βάζω, *loquor.* Porro apud *Cicer.* al. leg. Sabazia.

Abbas, atis, κοινοβιάρχης, ab *Abba,* moderator, & rector collegii, & societatis, monachorum primus, & Antistes. Sunt qui per unicum *b* scribant. *Sidon. carm. 16. v. 114.*

Abbrevio, as, a. 1. *accorciare,* Germ. *verkurtzen,* Gall. *abbreger,* Hisp. *abbreviar lo luengo,* βραχύνω. *Veg. in prol. lib. 3. de re milit.* Quæ me per diversos Auctores dispersa, Imperator invicte, abbreviare jussisti.

Abdēra, æ, f. Ἄβδηρα, Urbs est Thraciæ maritima non procul a Nessi fluminis ostio, a Teiis condita. Hinc natum proverbium Græcum, Ἄβδηρα καλὰ Τηίων ἀποικία, *Abdera pulcra Teiorum colonia,* quo significamus, non deesse, quo confugiamus, siquis præter modum pergat esse molestus. De quo vide *Vossium ad Melam l. 2. c. 2.* Dicta est ab *Abdero* Herculis deliciis a Diomedis equis dilacerato, & ibi humato, in cujus honorem Hercules, posteaquam pugnasset cum Diomede, *Abderam* condidit, quæ postea *Clazomene* a Clazomeniis ex Asia venientibus, qui eam in meliorem formam redegerunt, vocata est. Consecutis temporibus *Astrizza,* hodie *Asperosa* dicitur. *Solinus cap. 10.* ab *Abdera* Diomedis sorore conditam scribit, ejusque nomine donatam. Ejus meminit *Ovid. in Ibin. 567.* Aut te devoveat certis Abdera diebus. Ephoro tamen Ἄβδηρον plurali numero, sic & *Pomp. Mela loc. cit.* Urbs, quam soror ejus suo nomine appellavit Abdera. ¶ Patria fuit Protagoræ, & Democriti. *Cic. de clar. orat. cap. 8. & Mela loc. cit.*

Abderīta, & Abderītes, æ, m. Abderæ incola. *Cic. 3. de Or. cap. 32. & l. 1. de nat. Deor. cap. 4.* ¶ Abderitæ, arum, m. ejus urbis incolæ. *Justin. lib. 15. cap. 2.*

Abderitānus, a, um, adject. ad Abderitas pertinens, & ponitur pro stupido. *Martial. lib. 10. ep. 35.* Abderitanæ pectora plebis habes.

Abderītes. V. Abderita.

Abderitĭcus, a. 1. 2. stupidus, ab Abderitis, ut Abderitica mens. Abderitas enim stupori mentis obnoxios fuisse, *Cic.* scribit in *l. de nat. Deor.*

Abdicatio, onis, f. 3. *scacciamento, ediseredazione, rinunzia, rinunzione,* Ger. *abkündigung, verwerffung,* Gall. *renonciation, desaveu demission.* Hisp. *echamiento, renunciacion,* ἀποκήρυξις. Fieri autem consuevit Abdicatio a patre injuria aliqua, aut inobedientia filii læso, quem in judicium, ut quidam putant, vocatum probata causa abdicabat, eumque abdicatum alere non tenebatur, imo egenum, vestibusque ipsis spoliatum dimittebat, nec defuncto patri succedebat in hereditatem. Unde a *Brisson. Abdicatio* extremum patriæ potestatis fulmen appellatur. Hujus vocis exemplum habemus apud *Plin. l. 7. c. 45.* Abdicatio posthumi Agrippæ post adoptionem. ¶ Præterea Abdicatio opponitur Adoptioni, sicut in ea re testis est *Plinius* loco citato, ubi de Agrippa Posthumo loquens addit: *Abdicationi contraria est Dedicatio, sive Dicatio. Dicat, qui alteri proprium aliquid facit; abdicat, qui alienat.* Ex quo etiam colligitur, quod non tantum naturales liberi, sed adoptivi quoque abdicari poterant, ut patet etiam ex *Suet. August. cap. 65.* ¶ Transfertur etiam ad alia, ut Abdicatio magistratus, Dictaturæ, &c. *Liv. l. 6. c. 16.* Amotusque post triumphum abdicatione Dictaturæ terror & linguam & animos liberaverat hominum. ¶ Dicitur etiam Abdicatio hereditatis in *l. 6. cur. fin. C. de repud. &c.* & idem est, ac repudiatio hereditatis.

Abdicatīvus, a, um, verbal. *negativo,* ut *Abdicativa propositio,* quæ eadem est antiquis Philosophis, ac ea, quæ a recentibus *negativa* appellatur. *Apul. 3. dogm. Platon.*

Abdicatus, a, um, Adject. *scacciato, privato, diseredato. Gell. l. 9. c. 6.* abdicatum interpretatur, qui a familia patris abalienatus est. ¶ In alia significatione Abdicatus magistratus apud *Sallust. in Catil. cap. 47.* ¶ *Prudentius passion. Cyprian. v. 52.* dixit, Antra Abdicata Soli. *h. e.* sole carentia.

Abdĭco, as, are, *privare, rigettare, rimovere, cacciar di casa, privar dell' eredità, diseredare,* הנשר, Ger. *verwerffen, verschupffen, enterben,* Gal. *rejetter, rebutter, desavouer,* Hisp. *echar, empuxar, desheredar,* ἀπαγορεύω, quasi longe dico, amoveo, repudio, rejicio, depono, privo. Abdicare, inquit *Nonius,* est familia abjicere: itidem & *Festus:* quasi non dicere, i. e. negare filium, quomodo est apud *Pacuvium,* apud *Non. c. 6. n. 24.* Consanguineam esse abdicant. i. e. negant. Sumtum autem a Græcis videtur, qui patrem ἀποκηρύττειν, filium autem ἀποκεκηρυγμένον dicebant. Itaque *Quintilianus l. 3. c. 6.* Abdicatum interpretatur, qui a familia patris abalienatus est. V. *eundem l. 7. c. 4.* ¶ Abdicandi autem filii caussas vide apud Jurisconsultos. ¶ Idem non est abdicare, & exheredare. Abdicamus enim filios vivi, h. e. privamus omni jure filii: exheredamus, h. e. submovemus tantum ab hereditate post mortem. Itaque quisquis abdicatus est, idem est & exheredatus, non contra. *Sueton. in August.* Agrippam brevi ob ingenium stolidum ac ferox abdicavit. *Nepos* tamen exheredatum pro Abdicato posuit *in Themistocle c. 1.* ¶ Translate vero Abdicare dici potest, ut docet *Nonius, de vocab. impropr.* non solum de patris facto, h. e. familia abjicere, sed etiam rem quamlibet negare. ¶ Abdicare se dicitur Præses, *l. pen. de off. præsid.* qui ante diem munus suum deposuit. ¶ Abdicare se magistra-

ſtatu, eſt ante tempus magiſtratum deponere. Pompon. l. 2. §. 23. de Orig. Jur. Differunt autem inter ſe Abdicare ſe magiſtratu, & deponere magiſtratum. Moris enim erat, ut quibus imperium certa de cauſſa abrogandum erat, hi dignitati, & exiſtimationi ſuæ conſulentes per ſe, & quaſi ſua ſponte magiſtratum deponerent, ſeſeque privatos redderent. Quod in P. Lentulo Prætore factum videmus, apud Cic. 3. Catil. c. 6. de quo Senatus cenſuit, ut cum ſe prætura abdicaſſet, tum in cuſtodiam traderetur. Sed deponere magiſtratum dicebantur, qui eum confecto tempore populo Rom. tradebant. ¶ Abdicare magiſtratum. Sall. in Catilin. c. 47. Senatus decrevit, uti, abdicato magiſtratu, Lentulus, itemque ceteri in liberis cuſtodiis haberentur. ¶ Abdicare abſolute, eodem ſenſu. Cic. de Nat. Deor. 2. c. 4. Augures rem ad Senatum, Senatus ut abdicarent, Conſules abdicaverunt. ¶ Abdicare ſe tutela. Cic. ad Att. ep. 1. l. 6. Itaque tutela me abdicare cogito. Quod Ulpianus in Epit. Inſtit. c. 11. interpretatur. Eſt dicere, ſe nolle eſſe tutorem. ¶ Abdicat ſe ſtatu ſuo homo liber, qui ſeipſum vendit. l. 21. de ſtatu homin. ¶ Sed Abdicare alicui magiſtratum, Abdicare legem eſt abrogare. Plin. 7. c. 30. ¶ Eſt & repudiare. Apollinar. in Perioch. Andriæ Terent. v. 10. Recuſat nuptias, generum abdicat, i. e. repudiat. Sic Abdicare cibum aliquem. Plin. 20. c. 3. Democritus in totum raptum abdicavit in cibis: h. e. tollendum cenſuit; et omni prorſus ciborum uſu ſuſtulit. Habet etiam Cic. in hoc ſenſu 2. de Or.

Abdico, cis, הֵרְחִיק הִנִּיעַ Germ. verſagen, Gal. refuſer, rejetter, Hiſp. echar, dexar, ἀποκηρύττειν, ἀπαρνεῖσθαι, averſari, rejicere. Verbum hoc invenitur uſurpatum in judiciis, & in ſcientia Augurali. In judiciis abdicere vindicias, abjudicare ſignificat, ut notat Briſſon. in l. 2. §. Et cum placuiſſet 24. ff. de orig. Juris; vel decreto recuſare, ac denegare, ut notat Hotom. Cui ibidem opponitur Dicere vindicias, ſeu ut Liv. l. 3. cap. 56. loquitur, Dare vindicias. Cum enim olim tribus verbis in Decretis ſuis Magiſtratus uterentur, Do, Dico, Abdico, ſeu Addico, ſicubi ſecundum aliquem vindiciæ dicerentur, ab altero Abdici dicebantur. Sicut dicere, dare, decernere vindicias ſecundum aliquem, a Pomponio l. citata, & Livio dicitur Magiſtratus, qui cuipiam litis vindiciarum victoriam decernit: ſic Abdicere vindicias ab aliquo Pomponius dixit pro Abnegare, & Recuſare. ¶ Ceterum huic verbo etiam in Augurali ſcientia locus erat. Abdixiſſe enim aves in Auguriis dicebantur, quæ triſtis, & ſiniſtri eventus ſignificationem aliquam dederant: ut ex contrario Addixiſſe, vel Admiſiſſe, cum lætum, & proſperum aliquid portenderant. Ex quo Admiſſivæ aves apud Feſt. Cic. 1. de Divinat. cap. 17. Cumque in quatuor partes vineam diviſiſſet, treſque partes aves abdixiſſent, &c. Igitur aves in Auguriis Abdicere regionem dicuntur, quam improbant, ac ſequi, tenerique vetant, ut notat Hotom. ¶ Tranſlate Abdicere pro Abdicare, Alienare, & recuſare uſurpatur. Ovid. 1. Metam. v. 617. de Jo, quam ſibi ab Jove dari petit Juno: Quid faciat? crudele ſuos abdicere amores. Ubi alii legunt Addicere, quaſi in ſervitutem dare.

Abditamentum, i, n. 2. detractionem, ac deductionem precii ſignificat, ab Abdere, i. e. Demere. Detrazione, diminuzione, cujus contrarium eſt Additamentum. Apul. l. 9. Metam. Minoris diſtraxit abditamento precii. i. e. detractione, ac diminutione precii. Aliter tamen plerique aliter legunt.

Abdite, adverb. occulte, latenter, ſecreto, ſecretamente, di naſcoſto, בַּסֵּתֶר, Germ. heimlich, Gall. en ſecret, en cachete, Hiſp. eſcondidamente, a eſcondidas, o eſcondillas, ἀφανῶς, λάθρα. Cic. 4. Verr. c. 73. Abdite latere.

Abditivus, a, um, qui latuit, qui abductus, amotuſque fuit. Plaut. Pœn. prol. v. 65. Filius abditivus a patre. ¶ Feſto Abditivi abortivi ſunt.

Abditus, a, um, Partic. ab Abdo, occultus, occulto, naſcoſto. Cic. 1. de Invent. c. 2. Abditus in tectis. Horat. 1. ep. 1. v. 5. Latet abditus agro. Liv. l. 1. c. 58. Cultrum, quem ſub veſte abditum habebat, eum in corde defigit. Cic. Tuſcul. Quæſt. 2. 25. Sub terram abditus. ¶ Abditus carceri pro in carcere dixit Patercul. l. 2. ¶ Interdum etiam ſubſtantive uſurpatur. Plin. l. 8. c. 5. In abdito ſubaudi loco. Horat. de Arte v. 49. Abdita rerum. ¶ Apud D. Auguſt. 5. Confeſſ. c. 5. & in Enchir. cap. 16. habetur etiam abditior, & abditiſſimus.

Abdo, is, didi, itum, ere, a. 3. naſcondere, proprie opponitur τῷ Addere, eſtque excludere, abſcondere, removere, a ſe abjungere, ut Gronovius de Seſter. l. 4. c. 8. præclare id explicat, הִטְמִין, Gall. cacher, enfouir, reſerrer, Hiſp. eſconder, κρύπτω. Conſtruitur autem modo cum Accuſativo, idque dupliciter, vel cum præpoſ. Cic. ad Att. 9. In Ægyptum nos abdemus. h. e. occultandi gratia nos in Ægyptum recipiemus. Idem Tuſcul. 2. Audiſne hæc, Amphiarae ſub terram abdite? Liv. ab U. C. l. 2. Abdito intra veſtem ferro. Vel ſine præpoſ. Cic. in Piſon. Domum ſe abdidit. Terent. Hecyr. Rus abdidit ſeſe. Tibull. l. 2. eleg. 1. v. 82. Et procul ardentes hinc, precor, abde faces. ¶ Item abdere verum, i. e. veritatem occultare. Ovid. Faſt. 3. Abdere ſtultitiam. Plaut. Trinum. 1. 4. 2. Abdere tabulas. Cic. in Piſon. c. 17. ¶ Modo cum Ablativo, idque duobus modis; uno cum præp. Liv. ab U. C. l. 1. Se in ſuis quiſque tectis abdiderunt. Id. ibid. cap. 58. Cultrum, quem ſub veſte abditum habebat, eum in corde defigit. Altero ſine præp. Virg. Georg. 3. Hunc quoque ubi aut morbo gravis, aut jam ſegnior annis Deficit, abde domo. Ubi Servius, Abde domo, h. e. in domo. ¶ Dicimus etiam Abdere ſe litteris (ubi litteris eſt Dativ. caſus, inquit Theſaur. L. L.) & in litteras abdere, h. e. incumbere. Attendere con tutto lo ſpirito, e con tutta l'applicazione agli ſtudj. Cic. pro Arch. c. 6. Si qui ita ſe litteris abdiderunt, ut nihil &c. Id. l. 4. ad Att. ep. 3. Me totum in litteras abdo. ¶ Ponitur etiam interdum cum præp. ex Plaut. in Pſeud. 4. 7. 5. Ex conſpectu ſui heri ſi ſe abdiderunt, luxuriantur. ¶ Abdere aliquem in Inſulam, hoc eſt, relegare, deportare. Tacit. Annal. 2. c. 85. Satis viſum eſt de Viſtilia ſtatuere, eaque in Inſulam Seriphum abdita eſt. ¶ Abdor paſſiv. Condor, occultor. Plin. l. 8. c. 8. Abduntur circa Solis ortum.

Abdomen, inis, n. graſſo del ventre, חֵלֶב בָּשָׂר, Ger. der unterbauch, Gal. le ventre, Hiſp. barriga, vientre. Eſt extrema pars ventris circa umbilicum, ita dicta, quod abdi, & tegi ſoleat, aut quod alimenta in ea abdantur, aut inteſtina ibi ſint abdita. Celſ. l. 4. c. 1. Ipſa autem ilia inter coxas, & pubem in imo ventre poſita ſunt, a quibus a pube abdomen ſurſum verſus ad præcordia pervenit, ab exteriori parte evidenti cute, ab interiori levi membrana incluſum, quæ omento jungitur. περιτόναιον a Græcis appellatur. Juvenal. ſat. 4. v. 107. Montani quoque venter adeſt abdomine tardus. ¶ Accipitur præterea Abdomen pro ima ventris ſuilli parte, quæ alio nomine ſumen appellatur, ſummiſque in deliciis habebatur apud Romanos. Plin. l. 11. c. 37. Porcæ ſumen optimum, ſi modo fetus non hauſerit: Antiqui abdomen vocabant. ¶ Per tranſlationem aliquando Abdomen poſitum invenitur pro gula, & ventris ingluvie, quod γαστριμαργίαν, & λαιμαργίαν Græci, Itali vero Gola, Goloſità, Intemperanza dicunt. Cic. pro Sextio cap. 51. Labelli etiam pro vino oppignerabantur; manebat inſaturabile abdomen, copiæ deficiebant. ¶ Sic latine dicas: Abdomini indulgere: Abdomini inſervire: Abdomini natus, i. e. Ventri, & gulæ. Cic. in Piſon. cap. 17. Ille gurges, atque helluo natus abdomini ſuo, non laudi, atque gloriæ. Hinc Abdominis voluptates. Cic. in Piſon. cap. 27.

Abduco, is, xi, ctum, ere, a. 3. Removeo, abſtraho, averto, traduco, togliere, togliere per forza, condur via, e ritirare da qualche luogo, הוֹלִיךְ, Ger. hinweg führen, Gal. diſtraire, detourner, Hiſp. llevar por fuerza, ἀπάγω. Donatus ad Terent. Adelph. act. 3. ſc. 3. habet. Ducimus volentes, ſed abducimus invitos. Nihilominus dicimus abducere ſine vi, aut per vim. Sine vi Terent. in Eunuch. 3. 1. 17. Tum me convivam ſolum abducebat ſibi. Cic. 2. de ſinibus. Majores noſtri ab aratro abduxerunt Cincinnatum illum, ut dictator eſſet. Per vim abduci proprie mulier dicitur a marito, cum divortium fit. Donatus in illud Terent. Hecyr. 3. 1. 21. Et filiam abduxit ſuam. Abduxit, inquit, proprie: Acceſſa enim dicitur ad maritum, abduci a marito. ¶ Dicimus etiam abducere vi, & abducere per vim. Cic. 5. in Verr. c. 34. Ad quem iſte deduxerat tertiam Iſidori Mimi filiam, vi abductam a Rhodio milite. Liv. l. 2. c. 56. Conſularibus negotio dato, ut collegam per vim, ſi aliter non poſſent, a foro abducerent. ¶ Dicimus etiam Abducere cum præp. in, & ad; ut Abducere in ſervitutem. Cæſ. l. 1. B. G. c. 11. & Terent. Adelph. a. 3. ſc. 3. n. 4. Abducere aliquem ad nequitiam. ¶ Aliquando etiam loco Ablativi cum præp. A, vel Ab regit accuſandi caſum. Ovid. Faſt. 5. v. 477. Viſaque confugiens ſomnos abduxit imago. ¶ Tranſlate etiam uſurpatur. Sic latine dicas: Abducere animum a cogitationibus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 17. Abducere animum a ſtudio. Idem l. 4. Ep. fam. 4. Abducere ſe ab omni reipublicæ cura. Idem ad Q. Fr. l. 3. ep. 5. Abducere mentis aciem a conſuetudine oculorum. Idem Nat. Deor. l. 2. c. 19. Abduci homines ab inſtitutis ſuis. Idem pro Cæc. 41. Idem pro Flacco dixit, Fide abducere, ſine præpoſitione, pro revocare a fide præſtanda. ¶ Abduco tibi, pro Abs te. Diomedes. ¶ Abducere potionem, h. e. ſumere, bibere, Scribon. Larg. compoſ. 122. ¶ Abducere gradum in terga, darſi alla fuga, Sil. lib. 10. v. 18. ¶ Abducere caput ab ictu, i. e. Avertere. Virg. l. 5. v. 428. ¶ Abduce pro Abduc dixit Terent. in Adelph. 3. 4. 36. Hunc abduce, vinci.

Abductio, onis, f. il condur via, actus abducendi. Legitur apud Interpretem Daretis Phrygii, c. 4. in fi. qui eſt dubiæ auctoritatis ſcriptor.

Abductus, a, um, participium, ſive nomen ex participio, tolto per forza, condotto via. Plaut. Pſeud. ſc. 1. a. 1. Abductus recta in phylacam. Suet. Aug. c. 69. Feminam conſularem e triclinio viri coram in cubiculum abductam. Id. in Othon. c. 3. Abducta marito, i. e. a marito. ¶ Abductus in ſecretum. Liv. l. 30. c. 14. ritirato in diſparte.

Abe pro Ave legitur in vet. Inſcript. apud Gruter. pag. 786. n. 3. Furi, abe. ¶ Multa alia hujus generis, in quibus B pro V poſitum eſt, affert Raineſ. V. ejus Indicem, cap. Eor. quæ ad rem Grammat. pertinent.

Abecedarius, ii, m. 2. tam qui docet, quam qui diſcit Alphabetum. Sed vox Hieronymi eſt, & Auguſtini lib. 1. Retract. c. 20. & Fulgentii lib. 3. Mythol. cap. 10.

Abedo, is, vel, es, idem quod exedo, Abſumo, ex Tacit. 15. Annal. c. 5. in Lexicis affertur. Exorta vis Locuſtarum abederat &c. Sed legendum eſt Ambederat cum Lipſio, Gronovio, & Ryckio.

Abella, ſeu potius Avella, Campaniæ opp. Sil. Ital. lib. 8. v. 545. Surrentum, & pauper ſulci cerealis Abella. Sed Avella vulgo perhibetur, fortaſſe ut notat Ambroſius Leo, ſic a priſcis Græcis ab ἄελλα, i. e. venti vertigine hunc tractum perflante, dicta. Unde Avellanæ nuces, Macrob. ſat. 3. 18. Nux Avellana, ſeu Prænelſtina, quæ eſt eadem ex arbore, quæ corylus dicitur.

Abellinæ nuces, nocciuole, nuces exiguæ ſunt, vulgo nocciole, & avellane, ſic dictæ ab Abella opp. Campaniæ, ubi abundant. Plin. l. 15. c. 23.

Abellio, onis, m. 3. Eo inclinat animus (inquit Voſſius 2. de Idol.) ut Abellionem non alium, quam Solem, nec aliunde, quam a Belo dictum putem. Firmat opinionem meam, quod & Pamphilus, & Cretes ſic dixere. Heſych. Ἀβέλιον ἀελιον Κρητες. Idem Ἀβέλιον, ἥλιον Κρῆτες. Et fortaſſe Apollo ex Cretico Ἀβέλιος. Nam veteres Romani Apello, pro Apollo, ut pro Homo, Hemo, pro Bonus Benus, unde Bene. Inſcript. apud Gruter. pag. 37. n. 4. 5. 6.

Abemo, is, ere, a. 3. Verbum obſoletum. Plaut. Abemito veſtem, i. e. Demito, vel aufero. Emere enim antiqui dicebant pro accipere. Hæc Feſtus.

Abeo, is, ivi, vel ii, tum, n. 4. partire, andare, הָלַךְ אָזַל, Ger. hinweg gehen, Gal. s'en aller, ſe partir, Hiſp. irſe, ἀπέρχομαι, diſcedo. Liv. l. 1. c. 16. Hæc locutus ſublimis abiit. ¶ Abi quoque dicimus quaſi hærenti, mo. antique. Ter. in And. 1. 1. 2. Vos iſthæc intro auferte, abite. ¶ Aliquando abire dicitur, quod nos paulatim deſerit, παρέρχεσθαι. Ter. in Adel. 4. 5. 57. Menſes abierunt decem, ideſt effluxerunt. ¶ Aliquando pro evaneſcere, præterire, deſinere. Cic. pro Mur. c. 3. Abiit illud tempus. Idem Fam. 9. ep. 20. Illa mea, quæ ſolebas antea laudare, abierunt. Liv. l. 3. Quia Æquos movere ſua ſponte arma poſſe, jam fides abiit. ideſt deſiit credi, & eſſe veriſimile. ¶ Interdum pro dilabi. Cic. Attic. 11. ep. 2. In quos ſumptus abeunt fructus prædiorum. ¶ Item pro deſerere. Cic. 3. Verr. c. 44. De ſuis bonis ita dat, ut ab jure non abeat, ideſt non diſcedat. Liv. l. 24. c. 19. Ne incepto abiretur. ideſt deſiſteretur. ¶ Interdum pro deponere, rinunciare. Liv. l. 4. Properantis abire magiſtratu. ¶ Denotat etiam motum ad locum, quod eſt ire, ut Quo abiit. Plin. l. 3. 34. Oppidum delevit, quod nunc in villas abiit. h. e. ex oppido factæ ſunt villæ. ¶ Habet alios quoque loquendi elegantes modos. Liv. lib. 2. Præceps Fabius in vulnus abiit. ideſt pronus cecidit in vulnus. Idem ibid. Ne in ora hominum pro ludibrio abiret. ideſt ne ab hominibus irrideretur. Ter. Adelph. 4. 2. 25. Abi, virum te judico. Ubi, inquit Donatus, blandientis eſt verbum, quemadmodum ad eos dicere ſolemus, qui jam compotes ſuorum votorum ſunt facti. Idem in Phor. Præſens quod fuerat malum, in diem abiit. ideſt in aliud tempus dilatum eſt, differirſi. Liv. l. 1. Quorum vetuſtate memoria abiit, ſcordarſi. Cic. ad Attic. lib. 14. Nauſea jam plane abiit, ceſſare. Plin. lib. 3. Ut redditus agrorum, ſic pretium retro abiit, ideſt imminutum eſt, avvilirſi. Plaut. in Merc. Sol abit. ideſt decedit, è ſera, tramonta il Sole. Luc. lib. 3. Spes victis telluris abit. h. e. perit, effluit. Terent. in Phorm. E medio abiit, morire. Sic Cic. 1. Tuſc. Cato e vita abiit. Plaut. in Milit. Ex hoc matrimonio abierim. ideſt matrimonium hoc reliquerim. Plin. lib. 24. c. 9. Salicis fructus ante maturitatem in arenam abiit, maturſi. ¶ Abire in malam crucem, locutio eſt imprecatoria, ab antiquis uſurpata, andar in mal'ora. Ter. in And. Abi hinc in malam crucem. ¶ Taurus abiit in ſilvam, paſtorale adagium eſt in eos, qui a ſolitis deficiunt, & diverſum ſequuntur vitæ inſtitutum. ¶ Abire viam dictum, ſicut ire viam. Plaut. Rud. 2. 3. Sine me hinc abire, tu abi tacitus tuam viam. ¶ Abire fuga, i. e. fugere. Virg. 4. Æneid. v. 281. Ardet abire fuga, dulceſque relinquere terras. ¶ Abire ripam pro ad ripam, vel in ripam figurate. Id. 6. Æn. Ripamve injuſſus abibis. ¶ Abire e medio idem, quod mori. Terent. in Phorm. Ea mortem obiit,

e medio abiit. ¶ Abire urbe, vel domo. *Plaut. Mer.* Cedo si hac urbe abis, pro *ab hac urbe.* ¶ Abire, vel ire in creditum, JCons. loquendi formula est, de qua *Hotoman. in Lexico.* Non, *inquit*, omnino idem est, quod credere, sed tantum eas res credere, quæ accipientis fiunt. h. e. quæ functionem non in specie, sed in genere recipiunt, veluti pecuniam, frumentum, vinum, &c. Licet aliquando non solum generaliter sumatur, sed etiam specialiter pro *mutuum contrahere*, ut *lib. 14. tit. 6. L. 3.* ¶ Abire in vanum pro eo, quod *evanescere*, irritum fieri, *andare in dileguo, andare in fumo, svanire. Senec. ep. 94.* Alioquin abibunt in vanum monentium verba. ¶ Eleganter etiam abeundi verbo impunitatem veteres expresserunt. *Catul. ep. 14.* Non, non hoc tibi, Salse, sic abibit, *non ti passerà no così. Terent. Andr. a. 1. sc. 2. v. 4.* Mirabar, hoc si sic abiret. ¶ Abi etiam per contemtum dicitur. *Terent. Adelph. 2. 2.* Numquam rem facies, abi, nescis inescare homines. ¶ *Abi, abi*, cum fastidium alicujus significare volumus. *Terent. Adelp. 4. 4.* Abi, abi jam, Æschine; satis diu verba dedisti nobis. ¶ Solemnis fuit apud veteres, cum aliquis obiisset, formula hæc: *Abiit jam, & reverti debet.* Nunquam enim ominis causa, & [illegible] vitandæ gratia obiisse, sed vixisse mortuos dicebant. *Tertul. in l. de testimon. animæ.* Nam si, *ait*, de aliquo jampridem defuncto, tanquam vivo quis requirat, præ manu occurrit dicere: *Abiit jam, & reverti debet.* Adde *Phædr. l. 4. fab. 19.* ¶ *Abi quo lubet*, formula erat, qua veteres servos suos dimittere solebant. *Plaut. Stich.* In hunc diem nihil te moror, abi quo lubet. ¶ Parœmiæ aliquot ex hoc verbo nascuntur, ut *aut abi, aut exuere.* Quod proverb. Græcum est. Hic enim, auctore *Platone in Teetæto*, mos fuit Lacedæmoniis, ut in publicis certaminibus nullum adolescentem otiosum esse paterentur, sed cum nudi luctari solerent; dicebant, ἢ ἀπιθι, ἢ ἀποδύεσθαι. Simile huic adagio est, *Aut abi, aut bibe.* ἢ πῖθι, ἢ ἄπιθι, Cujus meminit *Cic. quæst. Tuscul. l. 5.* Monemur autem hac parœmia, ut aut tempori, locoque nos accommodemus, aut ab hominum consuetudine nos subducamus.

Abeōna, æ, Dea ab antiquis culta, quod abeundi facultatem præstaret. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, cap. 21.*

Abequĭto, as, n. 1. ἀφιππάζω, equo abeo, vel aufugio, *fuggire a cavallo. Liv. l. 24. c. 31.* Ut Prætores pavidi ab eo tumultu abequitarent Syracusas. Al. leg. *obequitarent.*

Aberceo, es, a. 2. prohibeo, ex *ab*, & *arceo*, ut *coerceo.* V. Abarceo.

Aberratio, onis, f. 3. Verbale ab Aberro, ἀποπλάνησις, ἀπόπλαξις, *sbaglio, desviamento.* Digressus a recta via. Per metaphoram Avocamentum significat. *Scampo. Cic. Cassio l. 15. ep. 18.* Veruntamen aliam aberrationem a molestiis non habemus.

Aberro, as, n. 1. *andare errando, vagare*, Gal. *s' egarer, se devoyer*, Hisp. *desviarse*, ἀποπλανάομαι, erro, digredior, recedo, via deflecto. *Cic. lib. 5. Tusc.* Redeat, unde aberravit, oratio. ¶ Aberrare in melius, dixit *Plin. Jun. lib. 4.* Artificem, quem elegeris, ne in melius quidem sinas aberrare. *Idest* ab illo exemplari discedere, etiam si melius facturus sit. ¶ Dicimus etiam aberrare a miseria. *Cic. ad Att. l. 12. ep. 45.* Nullo enim alio modo a miseria quasi aberrare possum, *i. e.* a miseria cogitationem avertere. ¶ Item aberrare a proposito, vel, aberrare proposito, *uscire di proposito. Idem 2. Tusc.* Sed te de æternitate dicentem aberrare proposito facile patiebar. ¶ Eleganter quoque dicimus, Aberrare a communi utilitate. *Idem pro Ligario*, Utrisque cupientibus Rempublicam salvam, sed partim consiliis, partim studiis a communi utilitate aberrantibus. ¶ Aberrare conjectura, vel a conjectura, h. e. conjectura falli. *Cic. Att. lib. 14. & 1. de Nat. Deor.* ¶ Aberrant inter se orationes, hoc est discrepant. *Liv. 8. Bell. Maced.*

Abēsus, a, um, *mangiato, consumato*, ab abedo, is. *Prudent. Cathemer. 10. v. 111.* ubi alii leg. *adesus.*

Abfŏre, *dovere mancare*, ἀπέσεσθαι, absuturum esse. *Virg. 8. Æn. v. 147.* Nihil abfore credunt. ¶ Quæ duo per *b* scribuntur, ne si per geminum *ff* scriberentur, composita quis crederet ex *ad* præpositione, quæ contrarium significat. Sic Abforem pro *Abessem*: Afforem pro *Adessem*.

Abfuturus, a, um, partic. verbi absum. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 11.* Nullam a se calamitatem abfuturam fuisse.

Abgrĕgo, gas, a. 1. *scielgere*, ἀποσχίζω, ab grege deduco. *Fest.*

Abhiēmat, abat, n. ut *hiemat*, h. e. hiems est. *Plin. l. 18. c. 35.* Cum sereno cælo fulgetræ erunt & tonitrua, abhiemabit. Ita legit *Harduin.* ex MSS. Alii *& hiemabit.*

Abhinc, dictio composita significans antehac, ἤδη, ἀπὸ τότε. *Già sono &c. Da qui &c.* Jungitur autem & Accusativo, & Ablativo. *Terent. Andr. 1. 1.* Abhinc triennium. *Cic. pro Rosc. Com.* Abhinc annis quindecim. Et refertur tum ad tempus præteritum, uti jam clarissime patet; tum etiam aliquando, sed rarius, ad tempus futurum, ut docet Scioppius. *Pallad. lib. 4. tit. 13.* Septimo anno omnes dentes equi explentur: latent abhinc ætatis notæ, *da questo tempo in poi.* ¶ Usurpatur etiam de loco. *Lucret. l. 3. v. 968.* Aufer abhinc lacrymas.

Abhorrens, entis, *alieno, dissimile, lontano*, alienus, dissimilis. *Liv. l. 22. c. 13.* Punicum abhorrens os ab Latinorum nominum prolatione. ¶ Cum dativo. *Idem l. 4. c. 14.* Huic protectioni abhorrens mos traditus ab antiquis.

Abhorreo, res, rui, n. abhorrens sum, aspernor, fugio, dissentio, absum, discrepo, *abborrire, odiare*, שקץ, Ger. *ein abscheuu haben vom ding tragen*, Gall. *avoir en horreur, & dedain*, Hisp. *aborrecer*, [illegible], alienum esse ab aliqua re. Ponitur interdum absolute. *Cic. pro Clu. c. 14.* Omnes aspernabantur, omnes abhorrebant. ¶ Sed fere ablativo jungitur cum præp. a, vel ab. *Ter. Hecyr.* Abhorrere animum huic video a nuptiis. ¶ Legitur etiam cum ablat. sine præp. *Cic. de Fato c. 4.* Alii talibus vitiis abhorreant. ¶ Interdum cum dativo. *Liv. l. 4. c. 14.* Huic tam pacatæ protectioni ab urbe Regis Etrusci abhorrens mos traditus ab antiquis. ¶ Usurpatum est etiam cum accusativo. *Suet. de Aug. c. 83.* Pumilos, atque distortos, ut ludibria naturæ, malique ominis abhorrebat. *Liv. l. 4. c. 44.* Parum abhorrens famam. ¶ Sciendum tamen, cum accusativo jungitur, in simili fere significatione sumi, qua *horreo*: Tum enim significamus, nos rem præsentem, vel propinquam, quam audire, aut aspicere pertimescimus, execrari; Cum vero ablativo, tunc procul nos esse ab eo, quod non placet, vel quod refugimus, demonstramus, ut docet *Passeratius* ad hanc dictionem. ¶ Præterea verbum hoc aliis gaudet significationibus. Significat enim etiam *differre, discrepare, dissidere: Dissimigliare, discordare. Liv. 39. c. 56.* Abhorrent inter se orationes, i. e. dissident. *Curt. 3. 6.* Cultus, habitusque paulum a privato abhorrens. ¶ *Abhorret a fide* pro Incredibile est. *Liv. Dec. 1. l. 9.* ¶ Abhorrere etiam de homine interdum dicitur, præcise qui minime sit aptus ad rem, vel artem aliquam: *Cic. l. 2. de Orat. c. 20.* Sin plane abhorrebit, & erit absurdus, ut se contineat, aut ad aliud studium transferat, admonebo.

Abhorresco, is, n. horresco. Legitur in quibusdam editionib. *Lactantii de Ira Dei, c. 23.* neque tamen est *Lactantii*; sed Interpretis cujusdam, vertentis quoddam Apollinis oraculum, quod ibi Græco carmine a *Lactantio* affertur: ἀποφρίσσουσι, *abhorrescunt.*

Abhorride, horride, vel aspere. Est *Carisii l. 1. pag. 41. Putsch.*

Abjecte. Adverb. *Vilmente, con bassezza. Cic. in Tuscul. 2. c. 23.* Hoc in dolore maxime est providendum, ne quid abjecte, ne quid timide faciamus. ¶ Comparat. *Auctor Dialogi de orat. c. 8.* Quo sordidius, & abjectius nati sunt.

Abjectio, onis, f. 3. *Viltà, bassezza. Cic. in Pison. c. 36.* Debilitatio, atque abjectio animi tui. ¶ Item remotio. *Auctor ad Herenn. l. 1. c. 6.* Abjectio, adjectio, litterarum mutatio.

Abjectus, a, um, adject. *Gettato, abbassato, negletto, disfatto.* Et tam ad res, quam ad personas pertinet. Ad personas. *Cic. ad Att. 1.* Senatum abjectum excitavi. Ad res. *Cic. pro Cluent.* Caussam pecuniæ publicæ contemtam, atque abjectam putare. *Idem in Bruto.* Verba non abjecta, res compositæ diligenter. ¶ Comparative etiam usurpatur. *Cic. in Lælio c. 16.* Animus abjectior. Et *Val. Maxim. l. 4. c. 7. extern. 3.* Abjectissimum negotium. ¶ Significat etiam idem quod projectus. *Varr. lib. 4. de L. L.* In sepulcrum ejus abjecta gleba non est. *Florus l. 1. c. 1.* Abjectus in profluentem. *Ovid. epist. 7. v. 1.* Abjectus in herbis olor.

Abieginĕus, a, um, abiegnus. Legitur in quadam *Inscrip.* apud *Gruter. pag. 207.*

Abiegnus, a, um, *di abete*, quod est factum ex abiete, ut abiegnæ mensæ. ἐλάτινος. *Di abete. Colum. l. 12. c. 43.* Quidam eadem ratione arida populnea, vel abiegna scrobe virides uvas custodiunt. ¶ Dictio est quadrisyllaba, sed interdum apud Poetas trisyllaba. *Prop. l. 2. Eleg. 17.* Induit abiegnæ cornua falsa bovis.

Abiens, euntis, partic. ἀπερχόμενος, discedens. *Teren. Andr. 1. 1. 57.* Observabam servulos venientes aut abeuntes. *Cic. Att. 1. ep. 16.* Abiens magistratu. *Ovid. epist. 5.* Abeuntia vela. *Stat. 4. Theb.* Abeuntibus annis.

Abies, etis, f. 3. *Abete*, ברוש, Germ. *thannenbaum*, Gall. *sapin*, Hisp. *abeto*, Ang. *a firre tree.* Arbor est altissima, rectissimaque, cujus pars inferior enodis *Sapinus* vocatur, superior vero nodosa, duriorque *Fusterna*, ut *Plin.* docet *l. 16. c. 39.* Græce ἐλάτη. *Cic. 3. Tusc. quæst.* Abiete crispa. ¶ Abietem pro tabellis usurpavit *Plaut. in Pers. 2. 2. 66.* quod non recipit soluta oratio, teste *Quintil. l. 8. c. 6.* ¶ Abies metonymice pro re facta ex abiete. *Virg. Æn. 8. v. 91.* Labitur uncta vadis abies. i. e. navis abiegna. Sic *Æn. 11. v. 667.* Adversi longa transverberat abiete pectus. *h. e.* hasta abiegna.

Abietarĭa negotia, inquit, *Festus*, dicebantur, quam materiam nunc dicimus, videlicet ab abietibus coemendis.

Abietĭnus, a, um, abiegnus. *Apulej. de herb. c. 29.* Abietinum vas. Al. leg. *argenteum.*

Abĭga, æ, f. 1. *iva moscata*, alio nomine chamæpitys, vulgo iva muscata, herba est, quæ vim partus abigendi habet, unde nomen accepit. *Plin. l. 24. c. 6.*

Abigeator, oris, m. 3. Idem, ac Abigeus, nomen usurpatum a *Paulo JCto sentent. l. 5. c. 18.* ubi tamen alii aliter legunt.

Abigeatus, us, m. 4. [illegible], ipsum abactionis crimen, sive ipse abigendi actus. *Macer. Dig. l. 47. tit. 14. leg. 1.*

Abigĕus, i, m. 2. *rubatore di gregge*, Gall. *larron ordinaire de betail*, Hisp. *hurtador de ganado*, ἐλατὴρ βοῶν, ab abigo, qui pecora de pascuis, vel ex armentis subtrahit, & deprædatur, & abigendi studium, quasi artem exercet. *Ulpian. Dig. l. 47. tit. 14. leg. 1.*

Abĭgo, gis, egi, actum, a. 3. *menar via gregge*, [illegible], Gal. *chasser les bestes*, Hisp. *apartar ganado, hurtallo, o arrallo*, [illegible], ex ab, & ago, proprie est pecus, aut greges abducere, sive vi id fiat, sive dolo. *Cic. in Pison. c. 34.* Familias abripuerunt, pecus abegerunt. *Varr. l. 2. R. R. c. 1.* Greges ovium longe abiguntur ab Apulia. ¶ Significat præterea rem nobis odiosam, aut molestam propellere, & fugare, ἀπελαύνειν. *Cic. 2. de Orat. c. 60.* Puer abige muscas. ¶ Transfertur interdum ad res incorporeas, ut Abigere fastidium, lassitudinem. *Plin. l. 12. c. 17. & Plaut. Merc. 1. 2. 3.* ¶ Abigere partum est fetum jam conceptum expellere, *disperdere. Cic. pro Cluent. c. 11.* Sibi ipsa partum medicamentis abegit. ¶ Abigere a cibo pro Prohibere. *Plaut. Curcul. 1. 3.* Si te edentem hic a cibo abigat. ¶ Abigere de, vel, ex. *Idem in Truculent. 2. 1. 41.* ¶ Abigere aliquo pro Ablegare. *Teren. Adelph. 3. 3. 47.* Abigam hunc rus. ¶ Abigere adjecta præp. *ab* habet *idem Plaut. Men. 1. 2. v. 18.* Uxorem abegi ab janua. ¶ Cum dativo *Sil. l. 8. v. 124.* Quæ dum abigo menti. ¶ Cum ablat. sine præposit. *Ovid. 3. Fast. v. 344.* O vir colloquio non abigende Deum.

Abjicio, cis, jeci, jectum, a. 3. *gittar da lontano*, השליך, Ger. *hinweg werffen, von sich wurffen*, Gall. *jetter par dedain, ou fascherie*, Hispan. *abatir, echar de si*, ἀποβάλλω, ex ab, & jacio, est projicere, hoc est a se longe jacere. *Valer. Max. lib. 1.* Abjici eos in mare jussit. *Cicer. 1. de Orat. cap. 7.* Se abjiceret in herbam. *Plin. lib. 21. cap. 13.* Abjiciunt se humi. ¶ Est etiam hoc verbum aliquando humilis, & supplicis. *Cic. Att. lib. 4. ep. 2.* Cui libenter me ad pedes abjecissem. ¶ Interdum est vilescere. *Cicer. in Parad. 3. c. 4.* Sic te ipse abjicies, atque prosternes, ut nihil inter te, atque quadrupedem aliquam putes interesse. ¶ Transfertur aliquando ad res animi, & est pro deponere, & expellere, & amovere, ut Abjicere curam, *lasciare il travaglio*, abjicere amorem, abjicere socordiam, abjicere memoriam, *scordarsi*, abjicere spem, sive animum, quod est dejicere, ac deprimere, ac pæne desperare. *Cic. Pæto, lib. 9. Fam.* Me abjecisse curam Reipublicæ. ¶ Abjicere auctoritatem, est vilem, abjectamque reddere, *sprezzare*. *Cic. Att. lib. 1. ep. 18. (al. 17.)* Senatus auctoritatem abjecit. ¶ *Id.* 2. *de Leg. c. 9.* Animantes abjecit ad pastum, idest pronos fecit. *Id. Q. Fr. l. 3.* Scaurum Pompejus abjecit. *h. e.* neglexit. ¶ Eleganter etiam dicitur, abjicere arma. *Cic. Fam. ep. 2.* Abjicere consilium ædificandi. *Id. 5. ad Attic. ep. 11.* Abjicere famam ingenii. *Id. 9. fam. ep. 16.* ¶ Abjicere obedientiam. *Id. l. 1. off. c. 29.*

Abĭla, f. 1. Ἄβιλα, opp. nomen est ad Jordanem fluvium. ¶ Est & Abila, *Bellinas*, Ἄβιλα, opp. in regione Decapolitana, Diogenis Sophistæ patria, cujus meminit *Plin. l. 5. c. 18.* ¶ Item Mons Mauritaniæ in faucibus freti Gaditani e regione Calpes Hispaniæ montis, Ἀβιλυξ, *Suida. Plin. in Proæm. l. 3.* Proxima autem faucibus utrinque impositi montes coercent claustra Abila Africæ, Europæ Calpe, laborum Herculis metæ. Quam ob causam indigenæ columnas ejus Dei vocant, creduntque perfossas admisisse maria antea exclusa, & rerum naturæ mutasse faciem. Hæc *Plin.*

Abitio, onis, f. *partenza*, ἀπέλευσις, ipse abeundi actus, h. e. discessus. *Terent. Hecyr. 1. 2. 16.* Propterea hæc turba, atque abitio evenit. ¶ Abitionem antiqui dicebant mortem. *Festus.*

Abito, is, n. 3. *andar via*, frequentativum ab abeo. *Plaut. Rud. 3. 4. 72.* Hunc quoque asserva ipsum, ne quo abitat.

Abitus, us, m. 4. *partenza*, idem quod abitio, ἀπέλευσις. *Plaut. Amph. 4. 3.* Feram, & perferam abitum ejus animo forti. ¶ Significat etiam locum, per quem abire possumus. *Tacit. Ann. 14. 37.* Ceteri terga

sta-

prebuere difficili effugio, quia circumjecta vehicula sepserant abitus.

Abjudicatus, a, um, particip. Tolto per via di giudizio. Liv. l. 4. c. 1. Ardeatium populum ob injuriam agri abjudicati desisse.

Abjudico, as, are, togliere per via di giudizio, Germ. mit recht absprechen, Gal. oter par jugement, Hisp. quitar por sentencia, ἀποδικάζω. Proprie significat judicio auferre, & per sententiam alteri addicere; cujus significatui opponitur Adjudicare. Cic. pro Cæc. c. 34. Ipse sibi libertatem abjudicavit. Id. in Verr. 2. c. 5. Nulla res cujusquam tam pætrita, atque avita fuit, quæ non ab eo imperio istius abjudicaretur. Ibid. Cognitionem veritatis ab hoc ordine abjudicari nefas est. ¶ Adhibetur aliquando extra forum pro Repudiare, rifiutare. Cic. 2. de Orat. c. 24. Ubi plus mali, quam boni reperio, id totum abjudico, atque rejicio. ¶ Abjudicabo me a vita, in Asin. 3. 3. 17. Plautus satis dure dixit pro vitam mihi adimam.

Abjugo, as, are, sciorre dal giogo, disgiungere, ἀποζεύγνυμι, proprie a jugo removeo, ut abjugare bovem, h. e. disjungere; sed per translationem est separare, alienare, ἀποχωρίζειν. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 37. Quæ res te ab stabulis abjugat.

Abjunctus, a, um, sciolto, disgiunto, solutus, a jugo dimissus, disjunctus. Propert. l. 2. eleg. 14. v. 12. Aurora abjunctos sedula lavit equos. Arnob. l. 3. pag. 105. Ab omni turpitudinis labe disparata, atque abjuncta divinitas.

Abjungo, is, separo, removeo, disunire, scompagnare, separare, פרד. Ger. absündern, Gall. desjoindre, Hisp. desunir, ἀποζεύγνυμι, ἀποχωρίζω, Cic. ad Attic. l. 2. ep. 1. Quod se ab hoc retractariolo judiciali dicendi genere abjunxerit. Virg. 3. Georg. v. 518. It tristis arator Mœrentem abjungens fraterna cæde juvencum.

Abjuratus, a, tum. Adject. cum perjurio negatus; ut cum depositum abjuratum dicimus. Aliquando tamen simpliciter acceptum invenitur pro eo, quod est contra jus retentum. Sic enim interpretatur Servius illud Virgil. l. 8. Æn. v. 263. Abstractæque boves, abjurataque rapinæ Cœlo ostenduntur.

Abjuro, as, are, negare con giuramento, נִשְׁבַּע אַלָה, Germ. verschwoeren, Gall. renier par serment, Hisp. negar jurando, ἀπόμνυμι, Rem mihi creditam perjurio nego. Plaut. Curcul. 4. 2. 10. Abjurant si quid creditum est. ¶ Abjurare pecuniam in jure, est, juramento apud Præt. negare, se pecuniam accepisse. Plaut. in Rud. prol. v. 14. Quique in jure abjurant pecuniam. Sic abjurare creditum, apud Sall. in Catil. cap. 25. & Cic. ad Attic. l. 1. ep. 8. Mihi autem abjurare certius est, quam dependere.

Ablaqueatio, onis, f. 3. discalzamento delle viti, o degli alberi. Plin. l. 12. c. 15. Myrrha gaudet rastris, & ablaqueationibus. Est autem ablaqueatio fossio circa radices, ut amoveantur, quæ illas illigant, aut impediunt. Columel. l. 4. c. 17.

Ablaqueo, as, are, a. scalzare e zappare a piè degli alberi. Proprie est circum arbores terram, & radices superiores recidere. Post putationem, inquit Columella, vitem ablaqueare incipito. ¶ Est etiam circa vitium codicem terram aperire, & veluti lacus circa ipsas effodere, ut Solis teporibus, & imbribus provocentur. Itaque verbum hoc a lacubus deductum est, quia cum circum arbores foditur, & terra aperitur, velut lacus efficitur, ut ait Palladius. ¶ Aliter Ablaqueare est quasi laqueos arboribus demere, ut felicius crescant, & uberiorem fructum ferant. Vide Catonem c. 5. & 27. Columellam l. 4. c. 29. Pallad. l. 2.

Ablatio, onis, f. il togliere, actus auferendi. Tertull. lib. 4. advers. Marcion. c. 19. Comminari ablationem.

Ablativus casus Grammatici. dicitur, qui sextus est apud Latinos, & alio nomine, teste Prisciano, comparativus appellatur, eo quod per eum non minus comparatio, quam ablatio significetur. Servit enim comparationi, ut fortior Hectore: Ablationi vero, ut cum dicimus, aufero ab Hectore. Diomed. l. 1. Hunc Varro interdum Sextum, interdum Latinum vocat, quia Latinæ linguæ proprius est, cujus vis apud Græcos per Genitivum explicatur. Vide apud Priscian. l. 5. c. de casibus. Usurpat hanc vocem etiam Quintil. lib. 1. cap. 5.

Ablator, oris, m. 3. qui aufert. Sedul. lib. 5. de Resurrect. hist. Beati corporis ablator. Aug. Civ. l. 19. c. 13. Bonorum ablator.

Ablatus, a, um, tolto, levato. Terent. Eunuch. prol. v. 26. Parasiti persona inde ablata. Plin. l. 8. c. 55. Fetus uberibus ablati.

Ablectus, a, um, ab ab, & lacio; unde ablectæ ædes. Plaut. in Mostell. 3. 3. v. 3. quæ facile emptorem abliciunt. Calepinus putat, ablectas ædes significare ædes nitidas, & ornatas, quæ emptorem sua elegantia facile alliciant. Græce ἀπόλεκτος οἰκία. Turnebus legit, abjectas ædes; sed hæc lectio aliis non placet. Alii retinent cum Scaligero ad Festum in V. ablegmina, ablectas ædes, h. e. minimo pretio venditas, qualique projectas.

Ablegatio, onis, f. 3. il mandar via, ἀπόπεμψις, ἀποστολή. Liv. l. 6. cap. 39. Id accidit ablegatione juventutis ad Veliternum bellum. Plin. lib. 7. cap. 45. Pudenda Agrippæ ablegatio.

Ablegatus, a, um, Adject. ab Ablego. Cic. in Verr. 4. c. 32. Dimisso, atque ablegato concilio, eum produci jussit. licenziato. Flor. l. 4. c. 2. Ablegato equo. lasciato andare. Justin. l. 1. c. 5. Ablegatus in Persas. rilegato.

Ablegmina, orum, n. pl. Sunt partes extorum, quæ Diis porriciebantur, quæ propterea dicebantur prosicia, prosecta, tamquam separata quædam a reliqua visceratione. Id enim est ablegere, imitatione Græcorum, qui dicunt ἀπολέγειν. Ita Scaliger ad Festum, ubi ea vox legitur.

Ablego, as, are, est Amandare, Removere, dimittere, Mandar via lontano, tor via da se, שלח, Ger. abfertigen, Gall. renvoyer, Hisp. embiar, ἀποπέμπω, ἀποστέλλω. Cic. ad Att. lib. 2. ep. 18. A C. Cæsare valde liberaliter invitor in Legationem illam, sibi ut sim, legatus; sed hæc a fratris adventu me ablegat. h. e. ita me hinc removet, ut fratris adventui adesse non possim. Id. in Verr. Post illos adhibuit, quos ablegarat. Liv. l. 1. c. 35. Pueros venatum ablegavit. Varro de re rustica l. 1. c. 47. Quin & pecus a prato ablegandum, & omne jumentum, ac etiam homines, h. e. longe repellendum, & procul arcendum. ¶ Dicitur etiam foras ablegare. Plaut. Milit. a. 3. sc. 2. v. 55.

Abligurio, is, ire, consumare mangiando. אכל, Ger. verzehren, Gal. consommer en friandises, Hisp. gastar en golosinas, καταλιχνεύω. Liguriendo absumo. Terent. Eunuch. 2. 2. 4. Patria abligurierat bona. ¶ In obscœnum sensum usurpatur a Suet. de illust. Gram. c. 23.

Abliguritio, nis, f. 3. actus abligurriendi, prodigalità, ghiottoneria. Capitolinus in Macrino c. 15. Heliogabalus imperium dedecoravit vitiis ingentibus, luxuria, turpitudine, abligurritione, &c.

Abloco, as, are, affittare, rem alii locare. Suet. in Vitell. c. 7. Domum in reliquam partem anni ablocare.

Abludo, dissimilis sum, disto, Dissimigliare, ἀπᾴδω, ἀπεοικέναι. Hæc a te non multum abludit imago. Horat. l. 2. Sat. 3. v. 320. h. e. Hoc exemplum non multum dissimile est tuis moribus.

Abluo, is, ui, utum, a. 3. eluo, purgo, lavare, nettare, רחץ, Germ. abwaschen, Gall. nettoyer, Hisp. lavar, ἀπολούω. Cic. in Tusc. 5. c. 16. Ulyssi pedes abluens. ¶ Apud Veteres, antequam sacra fierent, manus abluebantur, præcipue si cæde & sanguine essent pollutæ. Seneca in Herc. Furent. a. 4. sc. ult. Quis Tanais, Tagusve Ibera turbidus gaza fluens abluere dextram poterit? Et Virg. 2. Æn. v. 719. Donec me flumine vivo abluero. ¶ Abluere perjurium, h. e. expurgare a perjurio. Ovid. 3. Fast. v. 681. ¶ Abluere tenebras antiqui dicebant pro discutere, & dissolvere. Lucret. l. 4. v. 378. Nigrasque sibi abluit umbras. ¶ Abluere pro madefacere, aut rigare. Colum. l. 3. Terra pluviis non abluitur. ¶ Dicimus etiam ἁλμυρὰν ἀκοήν, Abluit marinam auditionem fluviali sermone, ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύζεσθαι ποτίμῳ λόγῳ. Ubi quod erat audire molestum, id oratione grata mitigatur, & conditur. Usurpatur hoc adagium a Platone in Phædro, & ab Athenæo dipnos. l. 3. ¶ Transfertur & ad animum apud Plinium l. 3. ep. 7. Maculam veteris industriæ laudabili otio abluerat. ¶ Abluere sitim est extinguere apud Lucret. l. 4. v. 874.

Ablutio, f. 3. lavazione, lavamento, ἀπόλουσις. Macrob. Sat. l. 3. c. 1. Constat, Diis Superis sacra facturum corporis ablutione purgari.

Ablutor, oris, m. 3. qui abluit. Tertul. advers. Marcion. l. 3. c. 6. v. 3. Ablutor carnis, Domini præcursor apertus, Ablutor Christi, &c.

Ablutus, a, um, partic. lotus, purgatus, bagnato, lavato, ἀπολουθείς. Varro de Re R. 3. c. 9. Ova abluta condere. Virg. 9. Æn. in fin. Cædes abluta.

Abluvium, ii, n. 2. diluvio, diluvium, universalis inundatio, κατακλυσμός. Vox est obsoleta a Laberio usurpata. V. Gellium l. 16. cap. 7. ¶ Pro alluvione. Aggen. Urbic. de controvers. agror. pag. 69. Goes. Arenæ, lapides, & limus abluvio invectus remansit.

Abmatertera, æ, sorella dell' arcavola, cioè della terza nonna, abaviæ soror ex parte paterna: quæ & matertera maxima appellatur. Cajus Dig. lib. 38. tit. 10. leg. 3. & Paul. ibid. leg. 10.

Abmitto, is, ere, Mandar via, cacciar fuori, Germ. hinsenden, Gall. Envoyer, Hisp. Embiar fuera, ἀποπέμπω. Verbum rarissimum, idem quod mitto. Plaut. Truculi 2. 7. 33. Dic, ob hæc dona, quæ abmiserit &c. ubi Camerar. rectius legit quæ ad me miserit.

Abnato, as, n. 1. nuotar in dietro, Ger. von dannen schwimmen, ἀπονήχομαι, alicunde natando recedo. Stat. 1. Achil. v. 383. Tunc excepta freto, longe cervice reflexa abnatat.

Abneco, as, are, far morire, idem, quod neco, ἀποκτείνω, ἀποπνίγω. Plaut. Truculi 1. 2. 98. Puerumque rite abnecaret. Ubi Camerar. legit, enecaret.

Abnegatio, onis, f. negazione, negatio. Arnob. l. 1. pag. 18. Cum in eadem culpa sit & assertio talis rei, & abnegatio refutatoris increduli.

Abnegativus, a, um, negativo. Priscian. l. 15. pag. 1020. Putsch. Abnegativum adverbium est, ut non, haud, nequaquam, minime. Et l. 16. pag. 1031. Abnegativæ conjunctiones.

Abnegator, oris, Tertul. de fuga in persecut. c. 12. Quis talem abnegatorem spernat?

Abnego, gas, a. 1. negare, ricusare, non volere, כחש, Ger. verlaugnen, abschlagen, Gal. denier, renier, refuser, Hisp. negar hechando sobre si maldiciones, ἀπαρνέομαι, nego, recuso, nolo. Lact. lib. 5. Qui communem omnium patrem Deum tanquam rebelles liberi abnegassent. Col. l. 10. v. 51. Si Juppiter abnegat imbrem. Virg. 2. Æn. v. 637. Abnegat excisa vitam producere Troja. Horat. l. 1. od. 35. Comitem abnegat.

Abnepos, otis, m. 3. terzo nipote, ἀπέγγονος, filius pronepotis, cui respondet abavus: quasi sejunctus a nepote. Est enim inter ipsum, & nepotem pronepos. Sueton. in Tiber. c. 3. Ejus abnepos patronus Senatus dictus.

Abneptis, is, f. terza nipote, filia proneptis, vel pronepotis. Sueton. in Neron. c. 35. Messalinam Tauri abneptem.

Abnoba, æ, m. mons Germaniæ, e cujus jugis Danubium oriri docent Plin. lib. 4. cap. 12. & Avien. in Perieg. v. 437.

Abnocto, as, n. 1. dormir fuori la notte, Germ. daraussen uber nacht bleiben ἀπονυκτερεύω, foris pernocto, vel noctu absum. Sen. de vita beata, c. 26. Jovem adulterum inducit, & abnoctantem.

Abnodatus, a, um, a nodis purgatus. Colum. l. 4. c. 22. Pampinus nec abnodatus, neque abrasus.

Abnodo, as, are, togliere i nodi, ἀπολεπίζω, δεσμὸς ἐκλύω, κλάδου τὰ λῦσαι. Enodo arbores, & vites nodis repurgo. Colum. l. 4. c. 24. Diligenter amputant, & abnodant priusquam corroboretur.

Abnormis, senza regola, ἄμετρος, sine norma, aut lege. Hor. l. 2. Serm. 2. v. 3. Rusticus, abnormis, sapiens, crassaque minerva.

Abnueo, es, pro abnuo veteres dixisse annotavit Diomedes l. 1. tit. de dubia verborum positione, & affert Ennii versum 8. Annal. Certare abnueo, metuo legionibu' labem. Et in Telamone. Ex eo futurum abnueant.

Abnuitio, onis, f. negazione, negatio. Festus in voce In. In non semper abnuitionem significat.

Abnuiturus, a, um, particip. futuri ab abnuo, negaturus. Sallust. in fragm. l. 2. histor. apud Arusian. Messum, veterem Virgilii. Interpr. Nihil ob tantam mercedem sibi abnuituros.

Abnuo, is, ere, far cenno di no col capo, dir di no, ricusare, מאן, Germ. abschlagen, Gall. montrer de refuser, Hisp. negando la cabeça, ἀνανεύω, ex ab, & nuo. Nuere enim apud Veteres ponebatur pro velle; unde nutus, & numen. Cic. pro Mil. c. 36. Fortunam, quæcunque erit tua, ducam meam: non recuso, non abnuo. Idem de Fin. Ut intelligas, quid quisque concedat, quid abnuat. Idem de leg. Quorum nemo unquam tam audax fuit, quin abnuerit a se commissum facinus. ¶ Interdum est prohibere, impedire. Virg. 10. Æn. Abnueram bello Italiam concurrere Teucris. ¶ Abnuere aliquid alicui. Cic. de Fato. Nihil unquam abnuit voluntas tua studio meo. i. e. negavit. ¶ Abnuere curam pecoris. Colum. in proœm. lib. 6. ¶ Abnuere imperium apud Liv. l. 28. c. 27. ¶ Abnuere alicui de re aliqua. Sallust. in Jugurth. Neque Mario Senatus abnuere de ullo negotio audebit. ¶ Abnuit locus impetum, apud Tacit. Hist. l. 5. 13. Quando impetus, & subita belli locus abnueret. h. e. negaret facultatem impetum faciendi. ¶ Abnuit spes. i. e. negat. Tibull. l. 4. el. 1. ¶ Abnuitur impers. usurpatur a Livio in fr. l. 3. Nec abnuitur, ita fuisse.

Abnutivus, a, um, negativo, ἀποφατικός, abnuendi vim habens. Paul. Digest. lib. 45. tit. 1. leg. 83. Qui spondet, dolum malum abesse, abfuturumque esse, non simplex abnutivum spondet, sed curaturum se, ut dolus malus absit.

Abnuto, as, are, Frequentativum est, & significat sæpe abnuere, interprete Festo: quod tamen velut parum usitatum notat Cic. de Orat. 3. c. 41. his verbis: Nolo esse verbum angustius id, quod translatum sit, quam fuisset illud proprium, ac suum. Quidnam est obsecro? Quid te adiri abnutas? Melius esset, vetas, prohibes, absterres. Hæc Cicero. Plaut. Captiv. a. 3. sc. 4. v. 79. Quid mi abnutas? Ty. Tibi ego abnuto?

nuto? Et Arnobius l. 2. Abnutemus verum.

Abo, as, verbum est fratris fratrem blande compellantis: ab abo (quod ab ἀδελφὸ) frater. Legitur apud Auson. epigr. 1. ad patrem. ubi V. Scalig.

Aboletacere, Abolere. Tertul. apolog. c. 35. & de habit. mulier. c. 3.

Aboleo, es, abolevi, abolitum, Destruo, tollo, deleo, השמיד, Ger. abtilgen, Gall. effacer, Hisp. borrar, raer. Affine est Græco ἀπόλλω, perdo, ab ἀπὸ, & ὀλέω, nunc ὄλλυμι. Alii ducunt ex ab, & oleo, i. e. odorem reddo, ut Aboleo sit odorem perdo; quod fit, quando res interit: Scancellare, cassare, annullare, distruggere; ut igne abolere. Tacit. 16. Annal. cap. 6. Abolere testamentum, Vellej. 2. 58. 2. Si consuetudo vicerit, vetus lex sermonis abolebitur. Quintil. l. 1. c. 5. ¶ Aboleo pro Abluo, seu lavo. Virg. 4. Georg. Nec viscera quisquam aut undis abolere potest, aut vincere flamma. ¶ Absolute etiam usurpatur pro Exolescere. Liv. l. 9. cap. 36. Cladis Caudinæ nondum memoria aboleverat. Et Gell. 20. c. 1. Pœna abolevit, i. e. in desuetudinem abiit. ¶ Abolere Magistratum pro tollere, & abrogare. Liv. 3. ¶ Aboleri pro mori usurpavit Plin. l. 7. in proœmio. ¶ Præteritum abolui, etum pro evi, item affert Priscian. lib. 9.

Abolesco, is, ere, venire in niente, כלה, German. zu nichts werden, Gall. s'anneantir, Hisp. menguarse, ἀφανίζομαι, ad nihilum redigor. Colum. l. 3. c. 2. Vinea siccitatibus non abolescit. Virg. Æn. 7. v. 232. Tantique abolescet gratia facti. ¶ Abolescere pro decrescere affert Lamb. ex Lucret. l. 5. v. 732. ubi tamen alii aliter legunt. V. Aboriscor.

Abolitio, onis, cancellamento, ἀφανισμός, Abolitio legis. Suet. August. 34. Abolitio sententiæ. Tacit. l. 6. Ann. c. 2. Sic Quintil. l. 9. c. 2. Sub pacto abolitionis damnationem deposuerat. ¶ Apud JCtos Abolitio est criminis, & accusationis institutæ extinctio, qua reorum numero reus eximitur, & accusationis, inscriptionisque memoria aboletur, l. 34. §. 1. D. de ritu Nupt.

Abolitor, oris, m. 3. Qui abolet. Tertul. l. 1. de cultu femin. c. 3. Omnium rerum abolitorem.

Abolitus particip. distrutto, cancellato. Plin. l. 7. epist. 6. Abolita accusatio. Gell. l. 12. c. 1. Abolitis, & obliteratis elementis. Tacit. Annal. 2. c. 49. Ædes vetustate, aut igni abolitas.

Abolla, æ, genus pallii duplici panno consuti, quo in militia utebantur. Videtur autem esse ab ἀμβολὰ, pro ἀναβολὴ, amictus. Varr. apud Non. c. 14. n. 9. Toga detracta est, & abolla data ad turbam mihi, sera militiai munera belli ut præstarem. ¶ Eo usi sunt etiam Philosophi, longiore tamen, & fusiore. Juvenal. sat. 3. v. 115. Audi facinus majoris abollæ. Adde Martial. l. 4. epigr. 53.

Ab oloes pro ab illis usurparunt antiqui. Fest.

Abominabilis, e, abbominevole, στυγερός, βδελυρός. Sed vox est Divi Hieronymi in Jerem. c. 22. v. 30. itemque Quintiliani in Declamatione, cui Titulus, Tribunus marianus: quam tamen eruditi plerique Quintiliani esse negant.

Abominamentum, n. 2. abbominazione, στυγερία, βδέλυγμα. Idem, ac res abominanda. Tertul. adv. Jud. c. 13. Projecit homo abominamenta sua aurea, & argentea.

Abominandus, a, um, detestandus, abbominevole, נבזה, Ger. grewlich, Gall. abominable, Hisp. abominado. Passive usus est Liv. l. 9. c. 38. Licinius tertia clade abominandam eam curiam facit.

Abominatio, onis, abbominazione, στυγερία, βδέλυγμα. Lactant. l. 1. c. 17. Quid equorum tam pertinax abominatio? Habet etiam Tertull. adv. Jud. c. 5. ¶ Abominationum autem formulæ apud veteres erant hujusmodi: Quod abominor: Quod Dii omen avertant: Dii averruncent: Dii melius faxint: Dii immortales avertite, & detestamini, quæso, hoc omnen. V. Brisson. ad formul.

Abominatus, a, um, partic. che ha abbominato, נבזה, Germ. grewlich, Gal. abominé, Hisp. abominado. Liv. 40. cap. 4. Abominatus mentionem facinoris. ¶ Passive Horat. Epod. 16. v. 8. Parentibusque abominatus Annibal. Item Liv. 31. c. 12. Abominati semimares.

Abomino, as, voce activa usus est Plaut. Trinum. a. 3. sc. 2. v. 82. Mulctam abomina. ¶ Hinc passive Verrius apud Priscian. lib. 8. Sævitia eorum abominaretur ab omnibus.

Abominor, aris, abbominare, abborrire, נבזה, Germa. verfluchen, Gall. abominer, Hispan. abominar, στυγέομαι, βδελύττομαι. Idem est proprie, ac non ominor, aut tanquam malum omen abjicio, detestor, execror. Putarunt Veteres, cum aliquod triste signum apparuisset, posse id facile eludi, & quod portendebatur periculum effugi, si vel verbis, vel aliquo facto indicarent se omen non accipere, sed abominari; verbis quidem dicentes εἰς κεφαλὴν σοί, in caput tuum, scil. hoc omen redeat. Virg. 2. Æn. Quod Di prius omen in ipsum convertant. Senec. Consol. ad Marciam. Quis non se admoneatur, ut de suis cogitet, tanquam dirum omen respuat, & in capita inimicorum, aut ipsius intempestivi monitoris abire illa jubeat? ¶ Facto vero ipso insectantes detestabantur id, quod sinistrum aliquid portendebat. Si enim vel avis, vel aliud infaustum animal occurrisset, periculo se defunctos arbitrabantur, si id lapidibus petiissent, ac ferissent. Hinc illud Plinii l. 28. c. 3. Incendia inter epulas nominata, aquis sub mensas profusis, abominamur. ¶ Quem veterum morem latius persequitur Apulejus l. 3. Metamorph. Sic etiam oracula, & vaticinationes eludi solitas legimus cum apud alios Historicos utriusque linguæ persæpe, tum apud Suet. in Julio Cæs. c. 59. Hinc elegans illa veterum phrasis: Quod abominor, pro eo, quod vulgo dicimus: Quod Deus avertat. Ovid. l. 3. de Pont. el. 1. Si mea mors redimenda tua (quod abominor) esset. Curt. l. 6. Hoc regium insigne aut moderate perferendum est, aut (quod abominor) in te ruet. Hac de re latius disserentem vide Brissonium de formulis, & Joannem Lomeierum de Veter. Gentil. lustr. ¶ Per translationem significat aliquid quoquo modo exsecrari. Liv. lib. 30. c. 20. Quod igitur nos maxime abominaremur. ¶ Reperitur etiam passiva significatione. Verrius apud Priscian. lib. 8. Sævitia eorum abominaretur ab omnibus.

Abominōsus, a, um, abbominevole. Solin. c. 3. Propter pares dies Februarius quasi abominosus Diis inferis deputatur. Diomed. l. 3. Sonum vocis abominosæ audire. Apud Solin. alii leg. ominosus.

Aborigines, um, m. sunt conditores auctoresque originis, γενάρχαι, & πρωτόγονοι a Græcis appellati. Ita adhibetur hæc vox a Plin. l. 4. c. 4. sub fin. Erythia dicta est, quoniam Tyrii aborigines eorum, orti ab Erythræo mari ferebantur. Est qui legit ab origine. ¶ Iidem atque indigenæ. Servius ad Virgil. Æn. 8. v. 328. Omnes terræ habitatores, aut indigenæ, aut advenæ aut convenæ, aut incolæ sunt Indigenæ, sunt inde geniti, quos vocant Aborigines Latini, Græci αὐτόχθονας. ¶ Itaque Aborigines dicti sunt antiquissimi Italiæ populi in Latio, quorum reges Saturnus & Janus. Justin. l. 43. c. 1. Italiæ cultores primi Aborigines fuere, quorum rex Saturnus. Sallust. in Catil. c. 6. Cum Trojanis Aborigines, genus hominum agreste, sine legibus, sine imperio, liberum atque solutum, in una mœnia convenere. Liv. l. 1. c. 2. Æneas, ut animos Aboriginum sibi conciliaret, ne sub eodem jure solum, sed etiam nomine omnes essent, Latinos utramque gentem appellavit. Tacit. Ann. 11. c. 14. Etrusci litteras ab Corinthio Demarato, Aborigines Arcade ab Evandro didicerunt. ¶ Aurel. Vict. de orig. gentis R. c. 4. Quidam tradunt, terris diluvio coopertis, passim multos diversarum regionum in montibus, ad quos confugerant, constitisse: ex quibus quosdam sedem quærentes pervectos in Italiam, Aborigines appellatos, Græca scilicet appellatione a cacuminibus montium, quæ illi ὄρη vocant. Alii volunt, eos, quod errantes illo venerint, primo Aberrigines, post mutata una littera, altera dempta, Aborigines cognominatos. Hactenus Aurel. Vict. Hujus autem postremæ notationis auctor est etiam Festus. ¶ Græci Scriptores Dionys. Halicarn. l. 1. Strabo l. 5. Stephan. & alii scribunt Ἀβοριγῖνες, aut Ἀβοριγῖνες, & Ἀβοριγῖνες: unde colligitur, producendam esse penultimam: tametsi & Ἀβορίγινες scriptum legitur.

Aborior, iris, ortus sum, deponens, morire, perire, idem ac morior, pereo. Est enim contrarium verbo orior: præpositio autem ab hoc loco privationem, aut vitium significat, ut in absimilis, abrogo, & aliis multis. Varr. l. 4. L. L. Idem hic Diespiter dicitur, infimus aer, qui est conjunctus terræ, ubi omnia oriuntur, ubi aboriuntur. Gell. lib. 12. cap. 1. Ut fetus quoque ipsi in corpore suo concepti aboriantur. ¶ Translate Lucret. l. 3. v. 155. pallorem existere toto Corpore, & infringi linguam, vocemque aboriri. h. e. intercludi, & deficere. ¶ Aboriri pro fetum immaturum edere, abortire, legitur apud Arnob. lib. 3. pag. 103.

Aboriscor, eris, mancare, perire, idem ac pereo. Lucret. l. 5. v. 732. Inque dies privos aborisci quæque creata. Ita Pareus: alii aboriri; alii leg. abolescere.

Aborsus, a, um, Aborsus venter dicitur a Paulo l. sentent. 4. c. 9. (si sana est lectio) cum fetus venenis, & medicamentis ejectus est. Aborsus, inquit, vel abactus venter partum efficere non videtur.

Aborsus, us, m. aborto, idem fere est, quod abortus. Differt tamen, quia aborsus est in primis mensibus, cum conceptui exordium factum est, abortus prope tempus pariendi. Deinde abortus ducitur ab aborior, aborsus ab ordior. Hæc Nonius, homo Grammaticus cap. 5. n. ult.

Abortio, onis, f. 3. sconciatura, aboriendi actus, נפל Germ. missgeburt, Gall. avortement, Hisp. averto, ἐκτρωμός. Cic. pro Cluent. cap. 12. Quæ pecunia mulieri legata erat a filio, si natus esset, eam præsentem Oppianicus non debitam mulieri solvit: si hæc solutio legatorum, & non merces abortionis appellanda est. Plaut. Truc. a. 1. sc. 2. v. 98. Abortioni operam dare.

Abortio, is, ire, disperdere, sconciarsi, immaturum fetum edo, ante tempus pario, הפיל, Germ. unzeitling gebaren, Gall. avorter, Hisp. mal parir, ἐξαμβλόω. Tribuitur Plinio l. 8. c. 51. Propter facilitatem abortiendi. At Harduin. legit aboriendi.

Abortium, ii, n. pro Abortu, vel abortione, vox est Hieronymi ep. 26. v. 1. & epist. 22. c. 5.

Abortīvus, a, um, adject. che fa abortire נפלי, Germ. missgeburt bringer, Gall. qui fait avorter, ou averton, Hisp. que haze parir, o mal parido, ἐκτρωματικός. Plinius sæpe usus est tam pro eo, quod vim abigendi fetum habet, ut l. 20. c. 21. Malvas cum adipe anseris abortivas dicit: quam pro ipso abortu, ut l. 18. c. 17. Evanescit quodam abortivo, i. e. Abortu. Nam & abortivi dicuntur, qui abortu nati sunt, apud Suet. August. c. 35. & Horat. 1. sat. 3. v. 46. Ut abortivus fuit olim Sisyphus.

Aborto, as, are, abortire, abortum facio. Varro l. 2. de R. R. cap. 4. Haram [illegible] oportet ex altitudine [illegible] terra, ne dum [illegible] (sus) prægnans abortet. Usus est & Firmicus lib. 3. cap. 7. num. 6.

Abortus, a, um, nato, ἀναφανείς, exortus. Stat. l. 8. Thebaid. v. 72. Nec solitus sentire metus expavit aborta Sidera, jucundaque offensus luce profatur. ¶ Alii rectius legunt oborta.

Abortus, us, m. aborto, sconciatura, intempestivus ortus, נפל, Germ. missgeburt, Gall. avortement, Hisp. averto, ἔκτρωμα. Cic. ad Attic. l. 14. ep. 20. Tertullæ nollem abortum. ¶ Abortum facere pro inferre, apud Plin. l. 28. c. 7. & l. 21. c. 18. Pro pati. Plin. jun. l. 8. ep. 10. Neptem tuam abortum fecisse. ¶ Manilius l. 1. v. 140. abortum pro occasu Stellarum posuit. ¶ Abortus etiam de arboribus dicitur. Plin. l. 12. c. 2. ¶ Abortum facere metaphorice habet Plin. in præfat. hist. naturalis.

Abpatrŭus, i, fratello di mio terzo nonno, frater abavi mei ex parte paterna: qui & patruus maximus dicitur. Cajus Dig. l. 38. tit. 10. leg. 3. & Paul. ibid. lege 10.

Abrado, dis, asi, asum, a. 3. radere, radendo toglier via, גרד, Germ. abschaben, abkratzen, abscheren, Gal. raser, enlever en rasant, Hisp. raer de alguna cosa, ἀποξύω, aufero. Col. de arbor. c. 8. Arida dolabra abradito. Plin. l. 6. c. 20. Barba abraditur. ¶ Per translationem ponitur pro exprimere, sive per vim auferre. Cic. pro Cæc. c. 7. Nihil se ab Cæcina posse abradere.

Abram, æ, m. 1. אברם, nomen primi Patriarchæ, & Latine pater excelsus interpretatur, quem Deus ab iis, quæ videntur, ad invisibilia protrahens, Non vocaberis, inquit, Abram, sed Abraham erit nomen tuum, quia multarum te gentium patrem posui. Genitivus Abræ legitur apud Prudent. in Apotheosi, v. 441. & Abraha apud Tertull. l. 4. advers. Marcion. cap. 13. Potest etiam Abraham tamquam indeclinabile usurpari, ut docet Charis. lib. 1. cap. de Analog. ¶ Secundum tamen declinationem latinam Abraamus dicitur, vel Abrahamus, cum aspiratione.

Abrasus, a, um, ἀποξυρισμένος, radendo ablatus. Cic. pro Roscio Com. c. 7. Supercilia penitus abrasa. Luc. l. 6. v. 115. Abrasæ fauces.

Abraxas, æ, m. Ἀβράξας, nomen summi & omnipotentis & conditoris Dei, fictum a Basilide Hæretico, & ejus asseclis, sub quo Nithran, h. e. solem colebant. Hujus nominis litteræ, secundum Græcam supputationem, conficiunt numerum CCCLXV., quo numero dies totius anni includuntur, totidemque cœli, quot Basilides esse dicebat: qua de re V. Augustin. de Hæresib. ad Quodvultd. Meminere hujus dei etiam Tertullian. de Præscriptionib. c. 46. & Hieronym. in Abd. c. 1. & in Amos, c. 3.

Abrelictus, a, um, derelictus, abbandonato. Tertull. adv. Jud. cap. 1. Populus Judæorum divinitate abrelicta simulacris fuit deditus.

Abreptus, a, um, tolto, rapito, tolto via per forza, ab abripio. Cic. 3. Verr. cap. 3. E complexu parentum abreptos filios ad necem ducere. Tacit. 3. histor. cap. 22. Occisi centuriones, abrepta signa. Liv. l. 26. c. 39. Naves in terram remis abreptæ.

Abripio, is, ere, a. 3. rapire, tirare, condur via per forza, גזל, Germ. hinweg reissen, Gall. ravir, emporter, Hisp. arrebatar. A præpositione ab & rapio, ἀφαρπάζω, vi rapio, vi traho, & tum ad res, tum ad personas refertur. Cic. 1. Offic. Qui abripiunt ab aliis, ut aliis largiantur. Idem 1. ad Quirit. Ne patiamini, me a conjuge abreptum vitam degere in exilio. ¶ Abripere se se, i. e. se subducere, se subtrahere. Plaut. in milit. 2. 2. 21. Ita abripuit repente se se subito. ¶ Aliquando significat vehementer ad me rapio, ut Liv. l. 1. Tarquinius

pius medium Servium abripit, elatumque e curia in inferiorem partem gradus dejicit. ¶ Abripere ad quæstionem, i. e. trahere. *Cic. pro Cluent. c. 33.* ¶ Abripere in servitutem. *Hirt. de bello Africa. c. 36.* ¶ Abripi in cruciatum. *Terent. And. 4. 4.* ¶ Abripi a parentis similitudine, h. e. patri dissimilem esse, ut in illo *Cic. 7. Verr. c. 12.* Ut eum etiamsi natura a parentis similitudine abriperet, consuetudo tamen, ac disciplina patri similem esse cogeret.

Abrodiætus, [illegible], cognomen fuit Parrhasii pictoris nobilissimi, quod latine significat delicatum, atque elegantem, ab ἁβρὸς, delicatus, & δίαιτα, vivendi ratio. *Plin. l. 35. c. 10.*

Abrōdo, *a. 3. rodere*, [illegible]. Ger. *abnagen*, [illegible], est rodendo abscindo. *Plin. l. 10. c. 62.* Viperæ mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine.

Abrogatio, onis, Verbale ab Abrogo, actus ipse abrogandi, *scancellamento, annullazione*, [illegible]. *Cic. ad Attic. l. 3. ep. 23.* Neque enim ulla est lex, quæ non se sepiat difficultate abrogationis.

Abrogātor, oris, qui abrogat. *Arnob. l. 1. p. 30.* Divini operis abrogatores.

Abrogātus, a, um, *annullato, cassato*. *Cic. pro Dom. c. 31.* Imperium abrogatum. *Id. pro C. Cornel.* Abrogata lex.

Abrŏgo, as, are, *toglier il vigore, annullare* [illegible], Germ. *aufheben*, Gall. *casser*, Hisp. *quitar*, [illegible], Rescindo, dissolvo, antiquo, infirmo, irritum facio. Proprie est rogatum tollo. Rogare enim legem est legem ferre, rogata, i. e. interrogata plebe, an velit aliquid ratum habere. Unde abrogatur Legi, cum lex prorsus tollitur: Derogatur autem Legi, cum pars detrahitur: Subrogatur Legi, cum aliquid adjicitur: Obrogatur, cum alia lex fertur priori contraria. *Auctor ad Heren.* Illa defensio tenuis est, cum ostenditur, id factum esse, quod ea lex sanxit, cui legi abrogatum, vel derogatum sit. ¶ Unde abrogare idem fere est, ac antiquare. Hæc tamen differentia inter duo hæc verba intercedit, quod proprie antiquabatur lex, quæ promulgata non recipiebatur, abrogabatur vero ea, quæ postquam perlata erat, retractabatur. Utrumque vero conjungit *Liv. l. 22.* Plebiscitum, quo oneratus magis, quam honoratus sum, primus antiquo, abrogoque. ¶ Dicimus autem *abrogatur legi*, & *abrogatur lex*. *Liv. l. 9.* Ubi duæ contrariæ leges sunt, semper antiquæ abrogat nova. Ubi tamen alii legunt, *antiquam abrogat nova*. *Cic. de Cl. orat. cap. 62.* Legem Semproniam abrogaverit. ¶ Abrogare alicui imperium, magistratum, potestatem, est cum publice privare imperio. *Privare pubblicamente*. *Cic. 4. Verr.* Si tibi magistratum abrogasset. Et *Val. Max. l. 7. c. 7.* Jurisdictionem abrogare. ¶ Abrogare aliquem, dictum figurate. *Plin. de Vir. illustrib. 77.* Privatus (Scipio) Lepidum Italia abrogavit. *hoc est ejecit*. ¶ Interdum est simpliciter auferre, *privare, togliere*. *L. 2. ad Heren. cap. 10.* Quæ res fidem abrogat orationi. *Ovid. 2. Trist. eleg. 1. v. 278.* Et nimium scriptis abrogat ille meis. ¶ Abrogare pœnam est absolvere. *Senec. Hercul. Oet. v. 899.* Nemo nocens sibi ipse pœnas abrogat. Vide ibi *Gronov.* ¶ Beneficiis abrogare vires. *Plin. l. 2. cap. 53.* h. e. existimare, beneficia nullarum esse virium.

Abroicus. *Nonius c. 3. n. 43.* citat locum Plauti in *Abroico*, qui certe est titulus Comœdiæ Plautinæ deperditæ. Sed legendum videtur *Agroico*, hoc est Ἀγροίκῳ, agresti, rustico.

Abrōsus, a, um, *corroso*. *Plin. l. 37. c. 6.* Abrosæ corporis partes. *Id. ibid. cap. 2.* Abrosus calicis margo.

Abrotonites, æ, m. 1. declin. sed figurate neutro generi jungitur, ut *vinum abrotonites*, a Græco ἀβροτονίτης, quod itidem primæ est declinationis: estque substantivum adjectivi vim habens, & jungitur cum altero substantivo *vinum*, ea ratione, qua dicimus *urbs Athenæ*, *urbs Philippi*, *urbs Lugdunum*, &c. Sic *myrtites vinum*, *absynthites*, *scyllites*, & alia quamplurima, quæ genitivum habent in *æ*, accusativum in *en*. Quod si malis, hujusmodi voces esse adjectiva, dicendum erit, Latinos Scriptores Latine hæc vertendo, Græcam omnino loquendi rationem, ac positionem servasse. Græce enim ἀβροτονίτης οἶνος dicitur, cum οἶνος sit masculinum. Est autem *abrotonites vinum*, quod herba abrotono conditum est. Ejus mentio fit a *Colum. l. 12. c. 35.*

Abrotŏnum, i, n. & Abrotonus, i, m. *abrotano*, *abruotino*, ἀβρότονον, herba odoris jucunde gravis, flore aureo, semine calidæ virtutis. *Lucan. l. 9. v. 920.* fumoque gravem serpentibus urunt Abrotonum. *Plin. l. 21. c. 10.* Abrotonum odore jucunde gravi &c. ¶ Legitur & *abrotanum*.

Abrumpo, is, upi, uptum, *interrompere, rompere*, [illegible], Gall. *rompre, & briser ce qui se tient ensemble*, Hisp. *desatar, romper*, [illegible], incido, interrumpo, avello. *Liv. l. 6. Bell. Pun.* Abrumpentium vincula jumentorum. *Idem l. 8.* Cohortes a fronte urgebant, ut abrumperent cornua a cetera acie. *idest* interrumperent. ¶ Transfertur & ad res incorporeas, *interrompere*. *Plin. jun. in epist.* Abrumpere ocium. *Virg. 3. Georg.* Nec somnos abrumpit cura salubres. Sic Abrumpere sermonem, abrumpere vitam, apud *eund. Virg. Æn. 4. & 8.* ¶ *Cic. Phil. 14. c. 12.* Hæc legio se prima latrocinio abrupit Antonii. *idest* subito, & cum impetu se se ab eo liberavit. ¶ Patientiam abrumpere *Tacit. l. 12.* Atqui illi quamvis servitio assueti, patientiam abrumpunt. ¶ Fidem per scelus abrumpere apud *eund. 4. hist. c. 60.* h. e. violare.

Abrupte, adverb. Ut abrupte incipere, i. e. sine exordio. *Quintil. l. 3. c. 8.* Nec abrupte, nec unde libuit, incipiendum, *asfabrutto*. *Id. l. 4. c. 1.* Abrupte cadere in orationem. *Justin. 2. 15. 4.* Non abrupte agendum, *i. e.* inconsiderate. *Ammian. l. 20. c. 5.* Torrens abruptius inundans. *h. e.* effusius.

Abruptio, onis, nomen a verbo deductum, *rompimento*, [illegible], ut abruptio corrigiæ. *Cic. 2. de Div. c. 40.* Abruptio matrimonii. *i. e.* divortium. *Id. ad Attic. 11. ep. 3.* ubi alii aliter leg.

Abruptum, i, n. Substantive in utroque numero. *Stat. 3. Silv. 2. v. 69.* imus in abruptum. Sic Cœli abrupta. *Id. Theb. 3. v. 262.* Charybdis sorbet in abruptum fluctus. *Virg. 3. Æn. v. 422.*

Abruptus, a, um, adject. Sic loca abrupta, ut rupes, scopuli, quæ etiam prærupta dicuntur. *Curt. l. 7. c. 11.* Petra abrupta. *Tertull. l. 1. adv. Marc. c. 1.* ¶ Comparative etiam usurpavit inquiens; Caucaso abruptior. *Frontin. l. 1. c. 4. Strateg.* Abruptiora tractare. & *Plin. jun. l. 9. ep. 39.* Ripæ abruptissimæ. ¶ Ad alta etiam transfertur. Hinc *Quintil. l. 4. c. 2. p. 298.* Genus orationis Sallustii abruptum vocat. *h. e.* non cohærens, vel non satis plenum, sed decurtatum. ¶ Oratio abrupta, *h. e.* quæ exordio caret. *Macrob. 4. Saturnal. c. 2.* Oratio pathetica necesse est initium abruptum habeat. ¶ Abruptum ingenium, i. e. præceps. *Sil. Ital. l. 7.* ¶ Lucrum abruptum quasi præceps, & præter spem objectum. *Ulpian. in l. 2. D. quar. rer. act.*

Abs, *da*, præpositio ablativo serviens, idemque valens, quod *a*, & *ab*: neque tamen adeo frequens apud Latinos Scriptores, si Comicos excipias. Nam sæpissime legitur apud *Plautum*. Si quando usurpatur, præponitur dictionibus incipientibus a Q, & T. *Terent. Adelph. 2. 3. 1.* Abs quivis homine. *Cic. Fam. 7. ep. 31.* Vincar abs te. ¶ Ante C. *Plaut. perf. 1. 3. 79.* Abs chorago sumito. ¶ Sunt qui putant, præ-

poni etiam verbis incipientibus ab R, & S; confirmantque exemplis a *Plauto, Terent. Sallust. Cæsare*, & *Livio* petitis: sed non videntur antiquas eorum optimas editiones consuluisse, in quibus *a*, & *ab*, non *abs* legitur. Idem dicendum de loco *Gellii l. 18. c. 14.* ubi veteres optimi libri habent *ab re*, non *abs re*; quod etiam *Cellarius* adverterat in *Antibarb.* ¶ Docet *Cic. in Orat. c. 47.* hanc præpositionem (*abs* enim ibi legendum, non *ab*) suo tempore parum admodum in usu fuisse; solumque in accepti tabulis mansisse; & ne his quidem omnium: in reliquo sermone mutatam esse in *ab*, vel *a*.

Abscēdens, entis, *che s' allontana, o si parte*, recedens, discedens, [illegible]. *Plin. l. 2. c. 99.* Luna accedens corpora implet, abscedens inani. ¶ Abscedentia dicuntur a Medicis collectiones humorum, *postema*, [illegible], abscessus. *Cels. l. 5. c. 18. n. 18.* Omnia abscedentia digerit murex combustus. ¶ In pictura sunt, quæ colorum temperamento remotiora repræsentantur, *lontananze*; sicut *prominentia*, quæ spectanti propius exstare videntur. *Vitruv. in proœm. l. 7.*

Abscēdo, is, essi, essum, ex, *ab*, & *cedo*, recedo, *partire, ritirarsi*, [illegible]. Et usurpatur tam cum præpositione, quam sine. *Plin. l. 2. c. 17.* Veneris, & Mercurii Stella nunquam longius a Sole abscedunt. ¶ Abscedere munere, apud *Liv. lib. 9. cap. 13.* ¶ Abscedere etiam miles dicitur, cum retro fert pedem, & relinquit locum. Ita usus est *Nepos in Iphicrate c. 2.* Et in *Epaminonda c. 9.* ¶ Abscedere incepto, idem, ac desistere. *Liv. l. 26. c. 7.* ¶ Ita abscedet, habet *Terent. Hec. a. 3. sc. 2. v. 14.* ¶ Similiter ægritudo abscedere dicitur apud *Plaut. Merc. a. 1. sc. 4. v. 19.* ¶ *Abscessem* contractum pro abscessissem, *Silius* dixit *l. 8. v. 109.* ¶ Abscessum Impersonaliter, *Liv. l. 29. c. 2.* Nec ante abscessum est, quam &c. ¶ *Abscedere* de pecunia dictum. *Plaut. Pers. 1. 6.* Decem accedent minæ. D. Abscedent enim, non accedent. *Suet. in Ner. c. 34.* Nequid abscederet. i. e. minus esset. ¶ Medici etiam hoc verbo utuntur de corruptis humoribus, quando collecti in exteriores incumbunt partes, & in ulcus erumpunt. *Celsus l. 2. c. 5.* Omnia abscedentia digerit murex combustus. *postema*. *Id. l. 7. c. 12.* Sub lingua aliquid abscedit. ¶ Apud JCtos autem *Abscedens ususfructus* est ususfructus sejunctus, detractus.

Abscessio, onis, *allontanamento, partenza*, [illegible]. *Cic. de Univers. v. 12.* Cum ad corpora necessitate accessio fieret, tum abscessio.

Abscessus, us, idem ac abscessio: Ut Solis abscessus. *Cic. de nat. Deor. l. 1. c. 10.* ¶ Abscessus etiam est concursus mali humoris in aliquam partem corporis, ex quo suppuratio fit, *apostema*. *Celsus l. 5. c. 18. n. 2.* Si materia extrahenda est, ut in hydropico, in lateris dolore, in incipiente abscessu, &c.

Abscīdo, dis, di, issum, ex *ab*, & *cædo*, *tagliar, tagliar via*. Significat partem de re aliqua seco, abscindo, [illegible], Germ. *abhauwen*, *abschneiden*, Gal. *trancher, separer, couper*, Hisp. *cortar alguna cosa*, [illegible]. Distinguendum est ab *abscindo* præteriti quantitate: hoc enim habet *abscĭdi*, illud *abscīdi*. *Ovid. 12. Met. v. 362.* Abscidit jugulo pectusque, humerumque sinistrum.

Abscindo, dis, idem quod abscido, *tagliar via*, [illegible]. *Virg. Æn. 3.* Esperium Siculo latus abscidit, arvaque, & urbes. *Plaut. in Amphitr.* Ego tibi istam scelestam, scelus, linguam abscindam. ¶ Per translationem apud *Liv. l. 9. c. 23.* Nos omnium rerum respectum, præterquam victoriæ, nobis abscindamus. ¶ Jungitur & ablat. cum præpositione. *Cic. Verr. 7. c. 1.* Tunicamque ejus a pectore abscidit. ¶ Dicitur etiam abscindere venas, querelas, operas, & similia. *Plaut. Cæsar, Plin. Tacit.*

Abscise, adv. Idem quod breviter. *Val. Max. c. 7. l. 3. n. 6. extern.* Si verba numeres breviter, & abscise, si sensum æstimes, copiose, & valenter.

Abscisio. V. Abscissio.

Abscisse, adv. *Leg. 5. §. 2. ff. de jure immunit.* Demonstratur varie, nec abscisse, h. e. copiose, non [illegible].

Abscissio, onis, f. *troncamento*, actus abscindendi. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 55.* Significatio, quæ plus in suspicione reliquit, quam positum est in oratione, fit per ambiguum, abscissionem, similitudinem. & *cap. 54.* Per abscissionem, si cum incipimus aliquid dicere, præcidimus. ¶ Quidam scribunt *abscisio*.

Abscissus, a, um, Amputatus, abruptus, *troncato, levato via*, [illegible]. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 303.* Caput abscissum demens cum portat Agave. *Plin. l. 4. c. 1.* Insula a continenti abscissa. ¶ Metaphorice dicimus abscissam spem, & abscissam rem, h. e desperatam. *Cic.* & *Liv.* ¶ Abscissa castigatio pro dura, & aspera est apud *Val. Max. l. 2. c. 2.*

Abscisus, a, um, particip. ut abscisior justitia, i. e. rigidior apud *Val. Max. l. 6. c. 5. n. 4.* Alii legunt, *Abscissior*. *Id. l. 3. c. 8. n. 3.* Absciso responso, i. e. brevi. Sed *abscisus*, & *abscissus* promiscue adhibentur, nec veteres codices tam fideles sunt, ut alterum ab altero distingui possit.

Abscondite, adverb. *occultamente*, [illegible], idem est, quod occulte. *Cic. de Invent. 2. c. 23.* Absoluta est, quæ ipsa in se, non ut negotialis, implicite, & abscondite, sed patentius, & expeditius recti, & non recti quæstionem continet.

Absconditor, oris, qui abscondit. *Jul. Firmic. l. 5. c. 15.* Rerum humanarum absconditores. *Tert. adv. Marc. c. 25.* Qui absconditor non fuit.

Absconditus, a, um, particip. *nascosto, occulto*, [illegible]. *Cicer. in Catilin. 3. c. 1.* Quis tutus esse potest in tantis, tamque absconditis insidiis! *Id. in Philip. 2. cap. 42.* Erant fortasse gladii, sed absconditi.

Abscondo, is, di, ditum, vel absconsum, *ascondere, celare, nascondere*, [illegible], Germ. *cacher*, Gall. *musser*, Hisp. *esconder*, [illegible], condo, abdo, occulto, vel celo. *Cic. pro Rosc. Amer.* Quod quo studiosius ab ipsis supprimitur, & absconditur, eo magis eminet, & apparet. *Colum. de arborib. c. 7.* Reliquas radices, quæ in terram absconduntur, fac abradas. ¶ Abscondere in tenebris, *Cæcil.* apud *Non.* ¶ Abscondere furto fugam, hoc est furtim fugere. *Virgil.* Abscondere terra, *Plaut.* ¶ *Abscondedi* fuit antiquum præteritum. *Sil. Ital. l. 8. v. 191.* Vitreisque abscondidit antris. V. *Priscian.*

Absconse, adv. *di nascosto*. *Hygin. fab. 184.* Filium infantem Merope mater absconse ad hospitem in Ætoliam mandavit.

Absconsio, onis, verbale, [illegible], Affertur a Lexicograph. quibusdam ex *Plin. lib. 8. c. 16.* sed ibi legitur *absconditione* pro *absconsione*.

Absconsor, oris, verbale, [illegible]. *Jul. Firmic. l. 3. Matheseos c. 8.* absconsores auri, & divitiarum faciet.

Absconsus, a, um, particip. ab Abscondo, *nascosto*. *Jul. Firmic. l. 3. c. 18.* Absconsarum artium magistri. Et *ibid.* Absconsi, & subdoli. Adde *Fulgent. l. 1. Mythol. c. 21.*

Absegmen, inis, n. frustum, resegmen. *Festus*. Penitam offam Nevius appellat absegmen carnis cum cauda.

Absens, entis, *assente, lontano*, ἀπών, partic. ab *abs*, & *sum*, ut *præsens* a *præ*, & *sum*. Sed Veteres dicebant *Præsse*, *Absse*; unde participia *præsens*, & *absens*. *Cic. Philipp. 2.* Non patiar fieri, ut absen-

tis ejus ratio habeatur. ¶ Invenitur etiam Absente nobis, Presente nobis apud Comicos, sed est ἀρχαισμός. Ter. Eun. a. 4. sc. 3. Nescio quid profecto, absente nobis, turbatum est domi. ¶ Aliquando etiam per translationem idem est, ac mortuus, ἀναχωρήσας, ἀπελθών. Virg. Æn. 4. Sequar atris ignibus absens. Adde Plaut. in prol. Cas. v. 20. ¶ Superlativo usus est August. l. 4. Confess. c. 4. Baptismum acceperat, mente, atque sensu absentissimus. ¶ Apud JCtos autem absens est, qui est extra provinciam, aut extra urbis continentia, aut non est in eo loco, quo petitur. Nemo autem absens damnabatur, sed requirendus adnotabatur, h. e. in reos referebatur.

Absentia, æ, f. Lontananza, ἀπουσία. Cic. in Pison. c. 16. Jam vides & digressum meum, & absentiam, &c.

Absentivus, diutius absens. Petron. in Satyric. c. 33. Ne absentivus essem, omnem voluptatem mihi negavi. Alii aliter legunt.

Absento, as, are, Ablego, Absentem facio. Claudian. de rapt. Proserp. v. 213. Vetitamque Dearum colloquio patriis procul absentaverit astris. Sed in quibusdam codicibus amandaverit legitur. ¶ Absentans tamen invenitur apud Sidon. 9. ep. 13. pro Absens; itemque apud Cyprian. & alios, quos ad Sidonium notavit Savaro. Adde Petronium, cujus illa sunt in Satyrico: Absentemur, & dum illi balneum petunt, nos in turba exeamus. Vide de hoc loco Borrichium Vind. p. 3.

Absidatus, a, um, in modum absidis factus, ut absidata porticus apud P. Vict. de regionib. Urb. Rom. reg. 4.

Absilio, is, ire, fuggire saltando, ex ab, & salio, saltu alicunde recedo, ἀποπηδάω. Stat. 6. Thebaid. v. 97. Fugere feræ, nidosque tepentes absiliunt (metus urget) aves. Lucret. l. 6. v. 1215. aut procul absiliebat.

Absimilis, dissimile, ἀνόμοιος, dissimilis. Frequens est hujus vocabuli cum negatione usus, ut Haud absimilis, aliquantum similis. Plin. l. 8. c. 33. Rostrum haud absimile suillo. Suet. in Oth. Non absimilis Tiberio Principi fuit.

Absinthiatus, a, um, adject. absinthio perfusus, mixtum absinthium habens, ut absinthiatum poculum apud Senec. Suas. 7. ¶ Absinthiatum, i, n. ponitur pro vino absinthite apud Apic. l. 1. c. 3. & Lamprid. in Heliog. c. 21.

Absinthites, æ, m. vinum conditum absinthio. Colum. l. 12. c. 35. & Plin. l. 14. c. 16. V. Abrotonites.

Absinthium, vel Absynthium, Assenzo, vulgo Bonmestre, ἀψίνθιον. Quidam dici volunt ἀψίνθιον, quasi ἀπίνθιον, quod ob insignem amaritiem non facile bibatur. Alii ab ψαύειν, i. e. contrectare per antiphrasim, quod nullum animal ob eximiam amaritudinem hanc herbam attingat. Stephanus docet etiam, ἀψίνθιον scribi, tamquam gentile ab Ἄψινθος, quæ est urbs Thraciæ, a qua populi cognominati, qui juxta Pontum habitant, ubi & mons ejusdem nominis. ¶ De usu Absinthii vide Plin. l. 27. c. 7. ¶ Magnam vim habet in enecandis vermibus, unde & pueris dari solent ejus folia in ficu latentia, aut etiam ejus succus in poculo melle illito ad eos fallendos. Quo referendum est illud Lucretii l. 1. v. 935. An veluti pueris absinthia tetra medentes, &c. ¶ Absinthium masc. genere Varro usurpavit in Quinquatribus, apud Non. c. 3. n. 4. Quid medico opus, absinthium ut bibam gravem, & castoreum? ¶ Translate significat molestiam aliquam, sed tamen salutarem. Hinc parum mellis, & absinthii multum habere, Quintil. l. 3. c. 1. De suo dixit libro, i. e. minus voluptatis, sed plus salubritatis in studiis.

Absis, vel Apsis, idis, f. volta, ἀψίς, curvatura fornicis, camera. Plin. l. 2. ep. 17. Cubiculum in absida curvatum. ¶ Item sacellum, capella fatta a volta. Augustin. epist. 203. & Paulin. Nolan. ep. 12. ¶ Item lanx escaria rotunda, & concava, piatto tondo, e concavo. Ulpian. leg. 20. Dig. de aur. arg. leg. ¶ Absis stellarum est curvatura circuli, quem stella motu suo proprio describit. Plin. l. 2. c. 15. 16. 17. ¶ Hæc vox in obliquis casibus circumflectitur a Græcis: quare apud Latinos quoque ejus penultima producenda est.

Absisto, is, n. 3. stare lontano, partirsi, הרחיק, Gall. se retirer arriere, se tenir loin, Hisp. alexarse, ἀφίσταμαι, discedo. Jungitur frequenter ablativo sine præp. Virg. 6. Æneid. Totoque absistite luco. ¶ Quandoque sine casu pro desinere. Virg. 1. Æn. Nec prius absistit, quam septem ingentia victor corpora fundat humi, fermasi. ¶ Quandoque ponitur pro desistere, lasciare, Liv. l. 9. c. 34. Continuando abstitit magistratu. Claudian. Absiste rogari, non ti far pregare. Liv. l. 36. c. 35. Ne ingratis absistat benefacere. ¶ Absistitur, impersonale. Liv. l. 21. c. 6. Si non absisteretur bello.

Absocer, eri, m. bisavolo di mia moglie, uxoris meæ proavus, hoc est pater avi uxoris meæ. Socer enim est pater uxoris, prosocer avus, absocer proavus. Capitolin. in Gord. c. 2. Socero, prosocero, & duobus absoceris Consulibus ipse Consul.

Absolesco, is, n. 3. andar in disuso, ἀπαρχαιοῦμαι, obsolesco. Tertull. in l. de exhortat. ad castit. c. 6.

Absolvo, is, ere, sciorre, assolvere, liberare, הצדיק, Germ. entledigen, ledig machen, Gal. delier, absoudre, delivrer, Hisp. desatar lo atado, absolver, ἀπολύω, solvo, libero. Tum ad res, tum ad personas pertinet. Ad res cum pertinet, significat perficere, ad exitum perducere, finire. Cic. ad Q. Fratr. Orationes efflagitatas pro Scauro, & pro Plancio absolvi. Id. Offic. 3. c. 2. Nemo est inventus, qui Veneris eam partem, quam Apelles inchoatam reliquisset, absolveret. ¶ Absolvere tamen, & perficere proprie differunt inter se. Nam Absolvere est rem ad exitum quoquo modo perducere: Perficere autem est finem rei imponere, nihil ut desit; quod plus est; sicut perfectum plus est, quam absolutum. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 36. In omni natura necesse est, absolvi aliquid, aut perfici. Ulp. l. 7. D. ad l. Juliam, & Papinianus l. 129. de V. S. Perfecisse ædificium is videtur, qui ita consummavit, ut jam in usu esse posit. ¶ Ad personas vero cum spectat, ponitur pro Liberare, vel solvere; in qua significatione accusativum solum habet; aut accusativ. cum genit. rei criminalis; aut cum ablat., & præposit. de, vel sine præposit. Cic. ad Q. Fratr. Sextius noster omnibus sententiis absolutus est. Id. ibid. l. 2. epist. ult. Drusus erat de prævaricatione a Tribunis ærariis absolutus. Id. in Verr. Non tu absolutus es improbitatis, sed ille damnatus est cædis. Id. 4. Verr. c. 8. Hunc hominem Veneri absolvit; sibi condemnat. Liv. l. 2. c. 8. Latæ deinde leges, quæ Consulem regni suspicione absolverent. ¶ Apud Solinum c. 8. hoc verbum idem est, ac verbis, & testimoniis aliquid evincere, ac demonstrare. Ita enim ait: Bochus absolvit, Gallorum veterem propaginem Umbros esse. ¶ Absolvere pignus apud Paulum J. C. 2. Sent. c. 5. accipitur pro eo, quod est pignus recipere, soluto debito; sed ibi al. leg. luere. ¶ Absolvere creditorem idem est, ac creditori satisfacere, eumque pecunia soluta dimittere. In hoc sensu usus est Terent. Adelph. a. 2. sc. 4. v. 13. Ad forum ibo, ut hunc absolvam. i. e. pretio numerato dimittam. Et ibidem. Hominem istum impurissimum quamprimum absolvitote. ¶ Pro dimittere, seu expedire. Plaut. Mostell. 3. 2. 151. Omnino ut te absolvam, nullam conspicio &c. Id. in Amph. Quæso, hinc me absolvito. ¶ Similiter absolvi anima dicitur, cum dimittitur e corpore. Apulej. l. 1. de dogm. Platon. Animam vero animantium omnium non corpoream esse, nec sane perituram, cum corpore fuerit absoluta. ¶ Etiam pro simplici Solvo. Plaut. in Mil. 4. 7. 17. Navim cupimus absolvere. Al. leg. solvere. ¶ Absolvere diem est vitam finire. Avienus Periegesi, v. 545. ¶ Absolvere se, i. e. mori. Senec. de Consol. ad Marc. c. 22. Sed hæc phrasis non habet locum, nisi ubi agitur de reo in judiciis.

Absolute, adv. perfecte, perfettamente, compitamente, τελείως. Sueton. de Grammat. c. 4. Absolute doctus. Macrob. l. 2. in Somn. Scip. Ut absolutius liqueat. Auctor ad Herenn. 2. c. 19. Absolutissime utamur.

Absolutio, onis, verbale, liberatio, perfectio, assoluzione, perfezione, ἀπόλυσις. Cic. de Invent. 2. Habitus quoniam in aliqua perfecta, & constanti animi, aut corporis absolutione consistit &c. Id. de Orat. 1. Hanc ego absolutionem, perfectionemque in oratore desiderans, a qua ipse longe absum. ¶ Absolutio ad crimen relata pro liberatione a crimine. Cic. in Catil. Decimus annus post Virginum absolutionem. Id. pro Cluent. Sententiis sexdecim absolutio fieri poterat. ¶ Significat etiam figuram oratoriam, per quam omnia, quæ incidunt in caussam, genera amplectimur partitione. Cic. 1. de Invent. c. 22.

Absolutorium, ii, n. 2. Remedium absolvens, sive liberans. Plin. l. 28. c. 6. Absolutorium ejus mali.

Absolutorius, a, um, ut tabula absolutoria apud Sueton. August. c. 33. h. e. ad absolutionem pertinens. Et sententia absolutoria. Asconius in Orat. pro Mil. in fine.

Absolutus, a, um, nomen ex participio: perfectus, liberatus, assolto, compiuto, תם מרם, Ger. aussgemacht, vollkomen, Gall. absolu, parfait, Hisp. acabado, ἀπολελυμένος, ἄρτιος, τετελειωμένος. Cæl. Cic. famil. 8. Si nunc neque absolutus, neque damnatus Servilius de repetundis. Cic. in Verr. Non tu absolutus es improbitatis. Cic. ad Q. Fratr. Romam cum venissem ad XIIII. Kal. Octobr. absolutum offendi in ædibus tuis tectum. Id. de Orat. 3. Veram illam, & absolutam eloquentiam nemo consequitur. Plin. l. 9. ep. 38. Numeris omnibus absolutus liber. ¶ Interdum idem est, quod dejectus. Martial. l. 1. epigr. 83. Hæc, quæ pulvere dissipata multo longas porticus explicat ruinas, en quanto jacet absoluta casu! ¶ Absoluta constitutio, ἀντίληψις, est, quæ in se continet juris, & injuriæ, seu recti, & non recti quæstionem. Cic. 1. de Invent. ¶ Absoluti creditores, quibus sc. satisfactum est. Plaut. Aul. 5. 3. Jamque hos absolutos censeas. ¶ Comparat. Absolutior, superl. Absolutissimus. Quintil. l. 1. c. 1. Quo sit absolutius os, & expressior sermo. Auctor ad Herenn. 4. c. 29. Exornatio absolutissima. Et Auctor Dialog. de Orat. c. 5. Absolutissimus poeta. ¶ Absolutum verbum dicitur a Prisciano l. 8. & 18. quod per se profertur, & sine casu. ¶ Item absoluta dicuntur a Diomed. l. 1. ea verba, quæ perfectam actionem significant, ut caleo, horreo: quibus opponuntur inchoativa, horresco, calesco.

Absonans, antis, idem quod absonus, abhorrens. Justinian. l. 2. Institut. tit. 15. Nec absonans a juris ratione codicillorum usus esset.

Absone, adverb. idem sonat, ac discrepanter. Apulej. apolog. p. 216. Absone, & indocte pronunciare. Gell. 15. c. 26. Absurde, atque absone fingere.

Absonus, a, um. Discrepans, & quasi a recto sono alienus, discordante, ἄτονος, ut vox absona extra modum, atque absurda. Cic. 3. de Orat. c. 11. & l. 1. c. 25. Sunt quidam ita lingua hæsitantes, & ita voce absoni, ut etiamsi ingeniis, atque arte valeant, tamen in oratorum numerum venire non possint. ¶ Per translationem idem significat, ut non conveniens, & repugnans. Horat. de arte poet. v. 112. Si dicentis erunt fortunis absona dicta. h. e. non convenientia. ¶ Absonum fidei, i. e. repugnans, a fide alienum. Liv. l. 1. c. 15. Quorum nihil absonum fidei Divinæ originis. ¶ Item pro dissimili. Liv. l. 7. c. 2. Nec absoni a voce motus erant.

Absorbeo, bes, bui, usitatius, quam absorpsi, absorptum, a. 2. inghiottire, בלע, Ger. gar verschlingen, einschlucken, Gal. humer tout, engloutir, Hisp. sorber, καταπίνω. sorbendo absumo, proprie de rebus liquidis dicitur. Plin. l. 22. c. 24. Lens optima, quæ maxime aquam absorbet. Transfertur & ad alia, ut si dicas, Aqua navim absorbuit. Luc. l. 4. Absorpsit penitus. ¶ Metaphorice etiam dicitur. Cic. 2. de Leg. Ne æstus nos consuetudinis absorbeat. Idem in Brut. Hunc absorbuit æstus quidam insolitæ adolescentibus gloriæ.

Absorptio, & Absortio, onis, f. bevanda, sorbetto, sorbitio. Suet. in Ner. c. 27. Absortio rosaria. Alii aliter legunt.

Abspello, & rectius Aspello, is, uli, ulsum, a. 3. cacciare via, allontanare, ἀπωθῶ, repello, arceo. Cic. 2. Tuscul. c. 10. Longe a numine aspellor Jovis. Plaut. Capt. 3. 5. 4. Aspellere metum alicui.

Absque, præposit. de qua Priscianus l. 14. idem est, ac Sine, senza, Græce χωρίς, ἄνευ. Magis apud Comicos in usu est, quam apud Oratores. Plaut. in Menæch. a. 5. sc. 7. v. 33. Absque te si fuissem, pro eo, quod vulgo dicimus; nisi tu fuisses. Terent. in Hecyr. a. 4. sc. 2. v. 25. Quam fortunatus ceteris sum rebus, absque una hæc foret. h. e. nisi hæc res una obesset. ¶ Semel apud Cic. invenitur hæc præpositio. L. 1. ep. ad Attic. 16. Nullam epistolam ad te sino absque argumento, ac sententia venire. ¶ Itaque satius est dicere, sine injuria, quam absque injuria: Sine ulla dubitatione, quam absque dubio. ¶ Pro Præterquam usurpavit Solinus c. 46. de Phœnice loquens: Postera parte purpureus, absque cauda. i. e. excepta cauda.

Abstantia, æ, lontananza, distanza. Vitruv. l. 9. c. 4. Sol tum longius absit abstantia quadam.

Abstemius, a, um, chi non bee vino, Germ. der kein wein trincke, sich vom wein enthalt, Gal. qui ne boit point de vin, Hisp. el aguado. Vox hæc ab abstinentia temeti derivata est, ut docet Quintil. l. 1. c. 7. & significat eum, quem Græci ἄοινον, Apulejus Græcum quasi interpretatus invinium vocat, l. 11. Milesior. Abstemius igitur est, qui vinum non bibit, vel ex disciplinæ quadam lege, vel quod natura, aut ex morbi vitio a vino abhorret. Nam vinum Latinis veteribus temetum appellabatur. Hinc vetus Gloss. Abstemius ὁ μὴ πιὼν οἶνον. Ovid. l. 15. Metamorph. v. 323. dixit: Vina fugit, gaudetque meris abstemius undis. ¶ De iis, qui disciplinæ lege a vino sibi temperant, Gellius usus est l. 10. c. 22. Plinius l. 22. c. 24. dixit mulieres vini abstemias. Ubi notandum est, non absolute dixisse, Abstemias, sed vini abstemias; quasi abstemius esset simpliciter abstinens, & a quacunque re sibi temperans, non vini tantum, sive temeti abstinens. Quemadmodum & Horat. hac voce usus est illo sensu l. 1. ep. 12. v. 7. Si forte in medio positorum abstemius, herbis vivis, & urtica. Apud Ausonium in Profess. de Attic. v. 20. Est vini, cibique abstemius. Ubi Abstemius vini, cibique dicitur non certe, qui penitus abstinet, sed qui id parce gustat, & sobrie, ac temperanter in cibo, potuque se gerit. Et Apulejus in Apolog. Dicitur ante horam secundam diei jejunus adhuc, & abstemius testimonium vendidisse. Ubi Abstemius est, qui ad eam horam nihil vini biberat. ¶ Sic prandium abstemium, in quo nihil habetur vini, Gellius dixit l. 13. c. ult.

Abstentus, a, um, apud JCtos est qui bonis paternis, & hereditate abstinet; & etiam pupillus, qui tutoris auctoritate ab adeunda hereditate revocatus est. *Scævola ff. lib. 26. tit. 8. leg. penult.* & *Ulpian. ff. l. 36. tit. 4. leg. 1. in fin.* ¶ *Cyprian. ep. 38.* posuit *abstentum* pro excommunicato. Nam is Ecclesia, & Christianorum convictu abstinet.

Abstergeo, es, ersi, rsum, ere, *nettare, levar via*, Gall. *torcher, essuyer*, Hisp. *alimpiar*, ἀπομάττω, ἀποσμήχω, ἀποτρίβω. *Terent. Eunuch. 4. sc. 7.* Qui abstergerem vulnera. *Plaut. Asin. a. 4. sc. 7. v. 52.* Tu labellum abstergeas. *Liv. l. 1. c. 41.* Abstergere cruorem. ¶ Translate etiam usurpatur, ut abstergere fastidium. *Plin. l. 20. c. 5.* Metum. *Cic. 9. Fam. ep. 16.* Ægritudinem. *Id. Top. c. 22.* Molestias. *Id. de Sen. c. 1.* ¶ Abstergere, ut & detergere interdum idem est, ac frangere. *Curt. l. 9. c. 9.* Collidi inter se naves, abstergerique invicem remi cœperunt.

Abstergo, is, idem quod abstergeo. Afferuntur pro hoc verbo duo loca. *Plin. l. 26. c. 7.* Abstergunt fastidia. sed alii leg. *abstergent*. Et *alterius Plinii l. 5. ep. 6.* Ex quo possis rursus abstergi. sed alii leg. *adstringi*. Habet tamen *Apulej. l. 2. de doctr. Plat. prope fin.* Ut abstergat ea, quæ sordium sunt.

Absterreo, es, ui, itum, ere. Est terrore injecto avertere, *spaventare, metter paura per disturbare*, ἐκφοβέω, ἀποτρέπω. Præpositione plerumque gaudet. *Cic. 2. in Verr. c. 58.* Ut videamur a pecuniis capiundis homines absterrere. ¶ Absterrere anseres de frumento. *Plaut. Trucul. 2. 1. 41.* ¶ Absterrere aliquid alicui. *Lucret. l. 4. v. 1056.* pro auferre: ubi tamen al. leg. *abstergere*, pro *absterrere*. *Plin.* habet etiam sine præpositione. *l. 8. c. 16.* Ceteri metu pæne simili absterrentur eadem noxa.

Absterritus, a, um, particip. ab absterreo. *Liv. l. 5. c. 41.* Solitudine absterriti.

Abstersus, a, um, ab abstergo, ut abstersa fuligo. *Cic. Philip. 2. c. 36.* Abstersæ lacrymæ. *Curt. 5. 5.* Abstersi oculi amiculo. *Id. 6. 9.*

Abstinax, acis, adject. idem quod abstinens. *Petron. in fragm. Tragur. c. 42. Burm.* Si non abstinax fuisset.

Abstinens, entis, est suo contentus, vel nulla libidine præcept. maxime avaritia, & impotente cupiditate, *astinente, continente*, ἐγκρατής. *Cic. ad Q. Fratr. l. 1. ep. 1.* Esse abstinentem, continere omnes cupiditates præclarum est. *Id. ad Attic. 6.* Q. Volusium hominem mirifice abstinentem misi in Cyprum. ¶ Comparat. habet *Auson. in Grat. Actione*. In cibis cujus Sacerdotis abstinentior ceremonia? Superlat. *Colum. l. 11. c. 1.* Somni, & vini sit abstinentissimus. *Plin. l. 6. ep. 8.*

Abstinenter, adv. *con astinenza*, ἐγκρατῶς. *Cic. pro Sest. c. 16.* Si non moderate, at certe populariter abstinenterque. *August. 2. de morib. Manich. c. 13.* Abstinentius vitam ducere.

Abstinentia, æ, f. 1. *astinenza, continenza*, Ger. *enthaltung*, Gall. *abstinence*, Hisp. *aquel refrenamiento de lo ageno, abstinencia*, ἐγκράτεια. Virtus est, quæ ab rebus illis abstinet, quas perperam appetimus. Avaritiæ modo, modo luxuriæ opponitur, & aliquando innocentia etiam dicitur: quamquam nomen hoc latius pateat. Nam qui a bonis alienis abstinet, potest is sane *Abstinens* dici; sed qui a vi in corpus alterius inferenda sibi temperat, *Abstinens* dici non potest, *Innocens* potest. Hinc *Abstinentia cunæ, vini* apud *Plin. l. 25. c. 5.* Abstinentiam summam præstare. *Quintil. l. 2. c. 2.* *Idem l. eodem c. 17.* dicit, abstinentia mitigare febrem pro *inedia*. Ital. *dieta*. Uno verbo abstinentia proprie dicta, ut virtus est, idem fere est, ac continentia. In hoc tamen differunt, quod abstinentia est virtus, qua ab alienis abstinemus; continentia vero in omni victu, cultuque corporis, præsertim vero in vetitis voluptatibus cohibendis spectatur. Itaque hæc est viri temperantis, illa innocentis. *Cic. l. 1. ad Q. Fratr.* Esse abstinentem, & continere omnes cupiditates præclarum est. *Sallust. in Catil.* Cum strenuo virtute, cum modesto pudore, cum innocente abstinentia certabat. ¶ Nihil tamen inter se differre visæ sunt *Val. Max. in c. de Abstinentia, & Continentia*.

Abstineo, es, ui, stentum, ere, *astenere, tener lontano, astenersi*, הִתְאַפֵּק, Ger. *enthalten sich massigen*, Gall. *s'abstenir de quelque chose*, Hisp. *abstenerse, refrenarse*, ἀπέχομαι. est cohibere, vel temperare: quod non tam significatione perplexum est, quam usu, & constructione varium. Construitur enim aliquando cum solo ablat. sine præposit. Abstinere armis. *Liv. l. 8.* Abstinere maledicto. *Cic. Phil. 11.* Sic abstinere culpa, comitiis, publico, alieno. ¶ Aliquando addita præposit. *ab*. Uxor ab hereditate abstinuit, *In lege Thais D. de Fideicom. liber.* ¶ Sed frequentius addito accusat. Se maledictis abstinere. *Cic. ad Brut. ep. 17.* *Idem in Verrem.* Abstineant in hoc judicio animos ab hoc scelere nefario. ¶ Usurpatur etiam cum accusat. rei, & ablat. cum, vel sine præposit. *Liv. 8.* Ut eorum populorum finibus vim abstinerent. *Idem.* Bellum ab innoxio populo abstineat. ¶ Item cum solo accusat. *Terent. Adelph. 5. 2.* Non manus abstines, mastigia? ¶ Item cum infinito. Abstineant mihi invidere. *Plaut. Curcul. 1. 3.* ¶ Abstinere manus a se, aut ab aliquo, interdum ad necem refertur. *Cic. 4. Tuscul. c. 37.* Qui cum interemisset Clytum, vix a se manus abstinuit. ¶ Adhibetur etiam absolute. *Sueton. de clar. Grammat. c. 3.* Ut ne clarissimi quidem viri abstinuerint, quominus scriberent de ea re. ¶ Cum genit. usurpavit *Horat. l. 3. carm.* Abstineto irarum. ¶ Dicimus etiam abstinere se re aliqua, a re aliqua, & in re aliqua. *Cic. Fam. 7.* Qui me ostreis, & murenis facile abstinebam. *Id. Phil. 2. c. 3.* Quod te abstinueris a nefario scelere. *Idem ad Attic.* Abstinere se in omnibus rebus. ¶ *Plaut. Mostell. 4. sc. 2.* Abstinere sermonem de aliqua re. ¶ Abstinere pro arcere, prohibere. *Liv. l. 8. c. 2.* Romano bello fortuna Alexandrum Magnum abstinuit. *Id. l. 1. c. 2.* Constat duobus Ænea, Antenoreque omne jus belli Achivos abstinuisse. *l. 5. c. 21.* Ut ab inermi abstineatur. ¶ Idem impersonaliter usurpavit. Passive *Colum. l. 8. cap. 5.* Pullorum si vacua non est ingluvies, cruditatem significat, abstinerique debent. ¶ Apud JCtos abstinere hereditate dicitur heres suus, & necessarius, V. gr. filius, qui ipso jure in bona paterna succedit etiam ab intestato; repudiare vero extraneus dicitur. Item Tutores dicuntur abstinere pupillum hereditate, cum iis auctoribus pupillus se abstinet hereditate. *Pompon. Dig. lib. 29. tit. 2. leg. 11.* & *Papin. Dig. lib. 27. tit. 3. leg. 18.*

Absto, as, stiti, stitum, & abstatum; n. 1. *star lontano*, ἀφίσταμαι, longe sto. *Horat. in arte poet. v. 361.* Ut pictura poesis erit, quæ si propius stes, te capiet magis, & quædam, si longius abstes.

Abstollo apud *Plaut.* compositum, ut attollo. *Diomedes Grammat. l. 3.* Sed ibi varia lectio.

Abstractus, a, um, *staccato per forza*, ut abstracta armenta. *Stat. Achilleid. 1. v. 153.* Cum a corpore animus abstractus divino instinctu concitatur, *Cic. de Divin. 1. c. 31.*

Abstrăho, is, xi, ctum, ere. Violenter abduco, abripio, avello, avoco, *tirare per forza, menar via*, Ger. *abziehen mit gewalt dar von ziehen*, Gal. *entrainer, tirer par force*, Hisp. *sacar, o tomar por fuerça*, ἀφέλκω. *Terent. Andr. a. 3. sc. 2. v. 39.* Quis igitur eum ab illa abstraxit, nisi ego? Et *Adelph. a. 5. sc. 3. v. 57.* Psaltriam una mecum hinc abstraham. *Liv. l. 3. c. 44.* Vi abstrahere. ¶ Translate etiam usurpatur. *Cic. pro Archia c. 6.* Ab illis nullo me unquam tempore aut commodum abstraxit, aut voluptas avocavit. *Id. pro Dejotaro c. 14.* Abstrahere se a sollicitudine. ¶ In servitutem abstrahere. *Cæs. 7. B. G. c. 14.* ¶ Abstrahere ad aliquid. *Cic. in Bruto c. 68.* Nisi eum cupiditas gloriæ ad bellicas laudes abstraxisset. ¶ *Abstraxe pro abstraxisse Lucret. l. 3. v. 65.*

Abstrītus, a, um, detritus. *Hieronym. epist. 22. ad Eustoch. c. 13.* Viduæ otiosæ & curiosæ, quæ, rubore frontis abstrito, parasitos vincunt mimorum. *h. e.* omni verecundia abjecta.

Abstrūdo, is, si, ere, ex *Abs*, & *Trudo*. Significat Abscondo, Abdo, *ascondere, cacciar dentro*, Ger. *verbergen, verstossen*, Gall. *cacher, & serrer*, Hisp. *encerrar por fuerça*, ἀποκρύπτω. Et usurpatur cum præposit. & sine præposit. *In Plaut. Aul. Argum. 1. v. 6.* & *Merc. a. 1. sc. 2. v. 78.* & *Cic. l. 12. ad Att. ep. 15.* Mane me in silvam abstrusi densam, & asperam. *Id. 4. Acad. cap. 10.* Naturæ in profundo veritatem (ait Democritus) penitus abstrusit. *Tacit. 4. Annal. c. 69.* Latebra sese abstrudunt. ¶ Translate etiam usurpatur, ut abstrudere tristitiam. *Id. Annal. 3. c. 6.*

Abstruo, is, *nascondere*, ἀποκρύπτω. *Tertull. lib. 4. advers. Marcion. c. 17.* Negat lucernam abstruendam, sed confirmat, super candelabrum ponendam.

Abstrūse, *nascostamente*. *Ammian. l. 28. c. 1.* Semet abstrusius amandarunt.

Abstrusio, onis, f. *nascondimento*. *Arnob. l. 5. pag. 183.* Seminis abstrusio.

Abstrūsus, a, um, nomen ex participio, *nascoso*, ἀποκεκρυμμένος. *Ovid. Heroid. ep. 7. v. 157.* Abstrusa terra. *Plin. Panegyr. c. 63.* Abstrusus, atque abditus. *Claud. 4. Consul. Honor. v. 274.* Recessus abstrusi. ¶ Translate etiam usurpatur. *Plin. Panegyr. 45. 30.* Bonos otio, aut situ abstrusos, atque sepultos non nisi delationibus, & periculis in lucem, ac diem proferebant. ¶ *Abstrusus homo*, h. e. qui secreta sua magnopere celat. *Tacit. l. 1. Annal. c. 24.* Hæc audita quamquam abstrusum, & tristissima quæque occultantem Tiberium &c. *Cic. pro domo sua.* Excitatus aliquando Cn. Pompeji nimium diu reconditus, & penitus abstrusus animi dolor subvenit subito Reip. ¶ Comparat. Abstrusior. *Cic. 4. Acad. Quæst. c. 10.* Paullo abstrusior disputatio.

Abstulo, apud Diomedem legitur *ex Plauti fragmentis*, pro *Aufero*, quasi a simplici *Tulo*, unde *tuli*. Dictio obsoleta.

Absuetūdo, inis, f. 3. *disuso*, idem quod desuetudo. Usus est *Apulejus Apolog. p. 318. edit. Elmenhorst.*

Absum, Remotus sum, disjunctus sum, abhorreo, *esser lontano*, רָחוֹק, Ger. *abwesend sein*, Gal. *estre absent*, Hisp. *estar absente de algun lugar*, ἄπειμι. Hujus verbi usus multus, & varius est. Primum quidem usurpatur absolute. *Terent. Eun.* Domini ubi absunt. ¶ Deinde duplicem habet distantiæ significationem, & utraque propria est, non translata. Prima localis est, cum locus a loco abest, ut castra a castris, urbs ab urbe, ager ab agro. *Liv. l. 30. c. 29.* Zama quinque dierum iter ab Carthagine abest. *Cic. ad Att. 5. ep. 16.* Abesse bidui a castris. ¶ Altera personalis, qua persona abest vel a persona, vel a loco. Absolute. *Cic. Famil. 2.* Quod abes, gratulor, quia non vides ea, quæ nos. ¶ Cum ablat. sine præposit. *Cic. Famil. 4.* Itaque & domo absum, & foro. ¶ Cum Præposit. *Cic. Fam. 2.* Ego te abfuisse tamdiu a nobis doleo. *Id. in Verr. Act. 6.* Abesse a domo paulisper maluit, quam &c. ¶ Abesse propius. *Cic. l. 1. ad Att. ep. 1.* Abesse propius a morte, *h. e.* propinquiorem esse morti. ¶ Abesse etiam interdum in plures alios loquendi modos per metaphoram diffunditur. *Cic. ad Attic. 7.* A consilio fugiendi, ut tu censes, absum. *Id. de divinat.* Hæc non absunt a consuetudine somniorum. *Id. offic. 1.* Absumus a natura ferarum. *Cic. pro Flacco*, Vis absit, ferrum removeatur &c. *Id. offic. 2.* Illiberalitatis, avaritiæque suspicio absit. ¶ Ponitur deinceps hoc verbum pro *deesse*. *Cic. pro Sylla.* Ut mirari Torquatus desinat, me, qui Antonio abfuerim, Syllam defendere. *Id. in Bruto.* Aberat tertia illa laus, qua permoveret, atque incitaret animos. ¶ Aliquando pro *carere*, vel *vacuum esse* ponitur. *Cic. Famil. 6.* Intelliges, ferendam esse fortunam, præsertim quæ absit a culpa. *Idem* etiam dixit *Famil. l. 12. ep. 22.* Quidquid acciderit, a quo mea culpa absit. ¶ Abesse pro *alienum esse*, Ut, abesse a contentione. *Cic. ad Attic. 10.* ¶ Venustus est item hujus verbi significatus, cum ponitur pro *Inferiorem esse*. *Cic. in Bru. c. 62.* Multum ab his aberat L. Fufius. ¶ Præterea elegans illud est, quod dicitur: Parum abest, quin; vel nihil abest, quin. *Cic.* Prorsus nihil abest, quin sim miserrimus. *Id.* Parum abfuit, quin occideretur. ¶ *Tantum abest* impersonaliter positum habet vel simplex, *ut*, vel duplex. Simplex sic. *Cic. ad Attic. 13.* Tantum porro aberat, ut binos scriberent, vix singulos confecerunt. ¶ Duplex sic. *Cic. ad Att. 7.* Tantum abest, ut ille meam sententiam moveat, ut valde ego ipsi, quod de sententia sua decesserit, pœnitendum esse putem. V. *Tursellini Particul.* ¶ Absum aliquando dividitur in partes duas. *Cæs.* Erat ab oppido millia passuum tria. ¶ *Absit verbo invidia*, modus loquendi apud veteres, cum id erant dicturi, quod arrogans videri posset. *Liv. l. 9. c. 19.* Absit verbo invidia, & civilia bella sileant. ¶ *Præsens abest*, paræmia in eum, qui cum præsens sit, non animadvertit ea, quæ dicuntur, cogitatione alio distracta. *Ter. Eun. 1. 2. 112.*

Absumēdo, nis, f. 3. Consumptio, a Verbo Absumo, *Consumamento*, ἀνάλωμα. *Plaut. Captiv. a. 4. sc. 3. v. 4.* Quanta sumini absumedo!

Absūmo, is, psi, ptum, Consumo, extinguo, conficio, *consumare, mettere a fine*, כָּלָה, Germ. *verzehren, verthun, verbrauchen*, Gall. *consommer, mettre a fin*, Hisp. *gastar en mala parte*, καταναλίσκω. *Cic. pro Quint.* A me postulat, ne dicendo tempus absumam. *Liv. l. 30. c. 8.* Lacessendo levibus prœliis diem absumpsit. *Ascon. Pedian.* Adeo ut in ejus impensas opes suas absumpserit. *Terent. Heaut. a. 3. sc. 1. v. 18.* Pitissando modo mihi quid vini absumpsit? *Plin. jun. in epist.* Vastissimum incendium multas privatorum domos absumpsit. *Liv. l. 30. c. 7.* Absumi flammis. *Cic. 2. Tuscul.* absumi clade. *Liv. l. 21.* absumi fame. *Terent. Phorm. a. 2. sc. 2.* absumi cura. Sic absumi illuvie, morbo, veneno, pestilentia apud alios.

Absumptio, onis, f. 3. pro Consumptione. *Ulpian. l. 5. §. 1. D. de usufr. ear. rer.* &c. Res, quæ in absumptione sunt.

Absumptus, a, um. *Consumato*. Absumptæ vires, *Virg. Æn. 7. v. 301.* Rebus maternis, atque paternis fortiter absumptis, *Horat. 1. ep. 15. v. 26.* ¶ Absumpti sumus pro *perimus*, vel *actum est de nobis*. *Siamo spediti, ella è spedita per noi*, ἀπολώλαμεν. *Plaut. Most. sc. 1. a. 2.* Sic *Virg. Æn. 1. v. 559.* *Absumpta* salus, *perdita*.

Absurde, Adverb. est, Ab re, inepte. *sconciamente, goffamente, fuor di proposito*, ἀτόπως. *Cic. Tuscul. 2. c. 4.* Si absurde canat is, qui se haberi velit musicum, &c. *Id. de divinat.* Nihil tam absurde dici potest. *Digest. l. 9. tit. 2. leg. 51.* Longe absurdius constituere. *August. lib. 4. de Trinit. in fi.* Absurdissime dicere.

Absurdĭtas, atis, f. *Inconvenienza*, *Claud. Mamert. de Anim. c. 21.* Hanc utramque absurditatem sententia sana despuit.

Absurdus, a, um, Ab re, *assurdo, sconcio, fuor di proposito, fuor di regola*, לֹא יָאוּת, Ger. *ungeschickt, unbequem, nicht gezimmend*, Gal. *absurde, mal convenable*, Hisp. *cosa digna de no ser oyda*, ἄτοπος. Pro-

pri

prie significat alienum ab auribus. Cic. de Orat. l. 3. c. 11. Vox extra modum absona, & absurda. Id. pro Rosc. Com. c. 7. Est hoc quidem auribus, animisque hominum absurdum. ¶ Sed usitatius ad animum transfertur, poniturque pro eo, quod omnium mentes aspernentur, ac respuant. Cic. ad Att. Tempus erat discessus absurdum. Id. de Orat. l. 2. c. 20. Si plane abhorrebit, & erit absurdus, ut se contineat, admonebo. Terent. Adelph. a. 3. sc. 3. v. 21. Ratio inepta & absurda. Ubi Donatus. Ineptum est stultum tantum, Absurdum quod & stultum est, & in ipsa stultitia diversum, & quasi repugnans sibi. ¶ Habet etiam suos gradus. Cic. l. 1. Nat. Deor. c. 26. Multo absurdiora sunt ea, quæ &c. Id. Attic. l. 7. ep. 13. Absurdissima mandata.

Absynthium. V. Absinthium.

Absyrtides, ἀψυρτίδες, Insulæ in Adriatico mari. Plin. l. 3. c. 26. Absyrtides a Grajis dictæ a fratre Medeæ Absyrto ibi interfecto. ¶ Dicitur etiam Absyrtis in singulari num. Luc. l. 3. v. 190. Colchis & Adriacas spumans Absyrtis in undas. Sed ibi de fluvio quodam sermo est, qui in Adriaticum mare se exonerat, & in Colchis nascitur. Alii in versu Lucani Absyrtos legunt.

Absyrtus, i, m. 2. ἄψυρτος. Æetæ Regis Colchorum, & Hypseæ filius, alio nomine Ægialeus dictus, quem soror ejus Medea cum Jasone discedens membratim discerptum circumquaque disjecit, ut sequentem se patrem in colligendis memoris occupatum moraretur, ne eam fugientem assequeretur, unde locus ille dictus est Tomos, i. e. dissectio, & fluvius, juxta quem id perpetravit, Absyrtus vocatus. V. Ovid. l. 3. Trist. eleg. 9. & Senec. Med. v. 963. ¶ Sunt tamen, qui Absyrtum non ex eadem matre cum Medea, sed ex Idya Oceani filia natum tradunt. ¶ Alii non a sorore discerptum volunt, sed per Istrum fluv. cum fugientibus in Illyrium pervenisse. ¶ Fuit insuper Absyrtus, teste Suida, Nicomediensis miles quidam, qui cum sub Constantino ad Istrum militaret, librum utilissimum scripsit de equis medendis, & de cura animalium, quem in Bibliotheca Antonii Vicecom. Mediolanensis asservari, refert Calepinus.

Abtorqueo, es, a. 2. ab aliquo loco torqueo, deflecto. Accius apud Non. c. 3. n. 66. Abtorque proram.

Abverto, idem quod Averto. Plaut. Rud. 1. 2. 76. Abvertere scapham. Hirt. de B. Hisp. c. 41. Abvertere hostem.

Abundans, antis, nomen ex participio, affluens, copiosus, largus, dapsilis, exsuperans, Abbondante, dovizioso, copioso, ἄφθονος. Et usurpatur vel absolute, vel cum ablat. Cic. pro Quint. Quis tam perditus, ac profusus nepos, non adesa jam, sed abundanti pecunia sic dissolutus fuisset, ut fuit Sex. Nævius? Id. pro Cornel. Quis tam abundans copiis? ¶ Habet etiam genitivum. Nepos in Eumen. c. 8. Via omnium rerum abundans. ¶ Dicitur etiam ex abundanti pro frustra & supervacuo, quæ locutio Papiniano familiaris, & propria. L. 9. de supell. l. 20. D. de manumiss. Usus est etiam. Quintil. l. 4. c. 5. ¶ Comparativum usurpavit Hieronym. advers. Jovinian. c. 4. Abundantior tristitia. ¶ Superlativo usus est. Cic. de Orat. l. 2. c. 14. Timæus & rerum copia, & sententiarum varietate abundantissimus. ¶ Proprie significat effluentem, exundantem. Virg. Georg. 1. v. 115. Amnis abundans. Plin. l. 22. c. ult. Menses mulierum abundantes.

Abundanter, Adverb. est copiose, vel large, Abbondevolmente, copiosamente, ἀφθόνως. Cic. de Orat. lib. 2. c. 35. Copiose, & abundanter loqui. Ibid. Qui abundanter, qui illuminate & rebus, & verbis dicunt. Sil. l. 5. v. 451. Abundanter defuso sanguine. Cic. Topic. c. 10. Loci aliis disputationibus abundantius occurrunt, aliis angustius. Plin. l. 5. c. 9. Abundantissime crescere.

Abundantia, æ, f. 1. Ubertas, copia, vel affluentia, abbondanza, copia, Ger. uberflussigkeit, Gall. abondance, foison, Hisp. abundancia, copia, ἀφθονία, περιουσία, ut abundantia rerum omnium. Cic. de Amicit. c. 23. Abundantia otii. Id. l. 7. fam. ep. 1. Abundantia ingenii apud eundem 1. Academ. ¶ Pro divitiis absolute posuit Tacitus in Agricola cap. 6. Ludos, & inania honoris modo rationis, atque abundantiæ duxit, i. e. ita probavit, quatenus de abundantia patrimonii, & sine detrimento facultatum exhiberi possent. ¶ Abundantiam feminarum vocat Plin. l. 27. c. 12. menses largius fluentes. Et Vitruv. l. 5. c. 9. abundantiam palustrem vocat copiam aquæ palustris.

Abundatio, onis, f. 3. idem est, ac abundantia, sed minus elegans. Plin. l. 3. c. 16. Omnia ex Philistinæ fossæ abundatione nascentia.

Abunde, Adverb. est Affatim, copiose, large, profuse, fortasse ab Adject. abundus, abbondantemente, ἀφθόνως. Usurpatur vel absolute, vel adjecta alia dictione. Cic. 2. de Divinat. c. 1. Erit abunde satisfactum. Plinius Præfat. Abunde pulchrum. Sic abunde magna præsidia. Sall. Jugurth. c. 14. Abunde potentiæ, gloriæque adipisci. Sueton. Cæsar. c. 86. ¶ Abunde esse alicui, idem quod satis esse. Plin. l. 4. ep. ult. Abunde mihi est, si satis expressi, quod efficitur. Id. l. 5. ep. 8. Sed utrumque tam magnum est, ut abunde sit alterum efficere. Virg. 7. Æn. Terrorum, & fraudis abunde est.

Abundo, as, are, abbondare, הותיר, Ger. uberflussig sein die volhaben, Gall. s'epandre par dessus, estre plein jusque a deborder, abonder, Hisp. abondar, y ser copioso, ἀφθονέω. Affluo, redundo, circumfluo, magnam copiam habeo. Ex Ab, & Unda, ut quidam ajunt. Est enim Abundare ductum ab amnibus, qui quo magis augentur imbribus, eo majoribus undis eriguntur. Plin. l. 18. c. 22. Abundat fons in omnem partem. ¶ Absolute usurpatur a Cic. pro divitem esse. lib. 1. Attic. ep. 2. Cajetam, si quando abundare cœpero, ornabo. ¶ Ceterum construitur cum ablat. Cic. de Senect. Villa abundat porco, agno, hœdo. ¶ Sic abundare otio, ingenio, pecunia, copia frumenti, virtutibus, vitiis, &c. ¶ Abundare in aliqua re. Cic. 3. de Leg. c. 6. Theophrastus abundavit in eo genere rerum. ¶ Cum genit. habet Lucil. ex Non. c. 9. n. 6. Quarum rerum abundemus. ¶ Cum accusat. Neratius in l. si fundus D. mandati. Ut non abundet mandati quantitatem, i. e. non excedat. ¶ Hoc mihi abundat, dixit August. l. 6. Confess. ¶ Donat. Inter Abundare, & Redundare hæc est differentia: quod abundat, est copiosum & cumulatum; redundat vero, quod supervacaneum est. Hoc tamen discrimen non est perpetuum. Nam Ascon. in Cic. 3. Verr. c. 44. abundare pro redundare posuit.

Abundus, a, um, idem ac abundans, Adject. quo usus est Gellius l. 1. c. 2. Lavacris nitidis, & abundis. Et Accius apud Non. c. 4. n. 193. Nec vi tanta quisquam est, neque tam abundis fortunis ferox. Sed hic varia lectio est. V. Gujetum ad Terent. Adelph. a. 4. sc. 3.

Abvolo, as, a. 1. ἀποπέτομαι, volando discedo. Cic. 2. de Fin. Fluit itaque voluptas, & prima quæque abvolat. Alii legunt, Avolat. Maximian. Gall. Eleg. 1. v. 249. Ipsa etiam cunctis requies gratissima somnus Abvolat, & sera vix mihi nocte venit.

Abusio, onis, f. abusione, abuso, κατάχρησις, figura est eadem quæ catachresis. Cic. in Orat. c. 27. Abusio, quam κατάχρησιν vocant. Sic parricida pro homicida, Quint. l. 3. c. 3. dicit per abusionem poni. Impropria maniera. ¶ Pro malo usu usurpat Salvian. lib. 8. post princip. Nam quod quidam afferunt ex Cicer. 11. ad Attic. ep. 22. vini abusio, neque ibi, neque alibi apud Cicer. invenimus.

Abusive, Adverb. cum Abusione. Quintil. l. 8. c. 6. Abusive aliqua re uti. ¶ Ab Ammiano lib. 24. c. 4. ponitur pro perfunctorie.

Abusivus, a, um, adject. abusivo, o abusato. Auctor Paneg. ad Constant. August. c. 4. Nomen abusiva appellatione mutilatum.

Abusque, & Ab usque, fino da, usque ab, præpositio poetica, ablativo serviens. Virg. 7. Æn. v. 289. Siculo prospexit abusque Pachino. Apulej. in Apolog. Abusque Oeensium finibus.

Abūsus, us, m. consummazione, absumptio, quæ utendo fit, ἀπόχρησις. Cic. in Top. c. 3. Usus, non abusus legatus est. Ulpian. Dig. lib. 7. tit. 5. leg. 5. Res, quæ sunt in abusu.

Abūsus, a, um, partic. pass. pro Consumptus, apud Plaut. Asin. 2. 3. 4. Ubi illa quæ dedi ante? C. Abusa sunt.

Abūtor, eris, usus sum, abusarsi, καταχράομαι, Germ. verbrauchen, Gall. abuser, faire abus, Hisp. usar mal de alguna cosa. Utimur, inquit Donatus, cum honore, abutimur cum injuria. Vel: Utimur his rebus, quæ nobis utentibus permanent, ut domus, prædia, &c. Abutimur his, quæ nobis utentibus pereunt, ut vinum, frumentum, &c. Ablativum post se postulat: sed apud antiquos Comicos accusativ. habuit. V. Pareum in Lex. Critico. Cic. pro Mil. Quanquam in hac caussa, Judices, T. Annii Tribunatu, rebus omnibus pro salute Reip. gestis, ad hujus criminis defensionem non abutemur. Hic Abuti, ut notat Doletus, vel alieno tempore uti significat, vel magnopere uti; quasi diceret: non magnopere hujus caussæ fiduciam in rebus gestis Milonis ponam. ¶ Abuti otio, & litteris. Id. 1. Tusc. c. 3. ¶ Abuti regno, & licentia ad omnia. Id. 1. de nat. Deor. c. 23. ¶ Suet. in Galba c. 94. habet abutendus. His adeo se abutendum permisit, ut vix sibi ipsi constaret. ¶ Adhibetur etiam aliquando in bonam partem. Cic. 2. de natu. Deor. c. 60. Nos sagacitate earum ad utilitatem nostram abutimur. Nazar. in Panegyr. Constantini c. 30. O si mihi nunc facultas daretur sermonis pro rerum dignitate figurandi! Adhiberem omnes flosculos, & abuterer exquisito quodam lepore, & venustate dicendi. Symmachus 3. ep. 46. Ergo indulgentius abutere magnificentia. ¶ Significat etiam consumere, absumere, consumare. Cic. 3. Verr. cap. 9. Nisi omni tempore, quod mihi lege concessum est, abusus ero. h. e. nisi omne tempus dicendo absumpsero. Cato R. R. cap. 76. Linito usque adeo, donec omne caseum cum melle abusus fueris. ¶ Passive usurpavit Varro apud Priscian. l. 8. Aliud exemplum V. etiam in Abusus, a, um.

Abydēnus, a, um, di Abido, ad Abydum oppidum pertinens. Ovid. in Ibin, v. 690. Omnis Abydena sit tibi pejor aqua.

Abidocōme, ἀβυδοκώμη, dicuntur sycophantæ a nomine Abydos, & a verbo κωμᾶν, quod est, efferri, & parum modeste se gerere. Hoc enim nomine male audiebant Abydeni, quod insignes artifices essent calumniarum, eoque sibi nomine placerent.

Abydus, p. p. f. 2. ἄβυδος, urbs E. Asiæ a Milesiis condita, Gyge Lydorum Rege permittente, qui totius Troadis imperium habuit, cui Sestos in Europa opponitur, intercedente angusto mari, a casu virginis Hellesponto nuncupato. Id, cum Asiam ab Europa dividat, Xerxes Persarum Rex ponte conjunxit. Abydus Asiæ non longe ab ostiis Simoentis amnis abest, inter Lampsacum, & Dardanum, a Lampsaco in Austrum, & ab Ilio in Boream 21. M. P. distans. Ibi arx firmissima contra Sestum, cui Dardanello nomen est. Abydus vero Aves, & Aidos nominatur. ¶ Abydus item urbs est Ægypti, quæ Abutich appellatur, a Ptolemaide urbe in Austrum ad 22. M. P. recedens. ¶ Ne temere Abydum, h. e. navigas, μὴ εἰκῆ τὴν Ἄβυδον, proverbium Græcum quo quis admonetur, ne temere eo se conjiciat, unde non sine periculo exeat, præcipue vero in aulam Principis, quod ea res non omnibus feliciter cedat, sed æque ac Abydus, periculorum plena sit. V. Erasmi & aliorum Adagia.

Abyla, p. p. f. 1. ἀβύλη, mons excelsus Mauritaniæ Calpæ monti, qui in Hispania est, oppositus, quos ambos Herculis columnas dicunt Eustath. Steph. Byzant. Dionys. Afer. Et notandum, Alyban dici a Græcis, non Abylan, forte per Metathesin. ¶ Est & oppidum Syriæ. Plin. l. 5. c. 1.

Abyssus, f. 2. abisso, תהום, Ger. ein grosse tieffe des vassers, ein abgrund, Gall. abime, Hisp. abismo, ἄβυσσος. Aqua vergens in immensam profunditatem. Omnis, inquit August. aqua, omnis humida natura, atque substantia circumquaque diffusa per maria, & flumina, & antra, & occulta, simul uno nomine abyssus vocatur. ¶ Erat præterea Abydis Sacellum Persephones, in quo magna vis auri multis sæculis erat congesta: Unde & nomen accepit ab infinita auri copia. Vide Suidam. ¶ Ab Ecclesiasticis Scriptoribus interdum ponitur pro loco Inferorum. Prudent. in Hamartig. v. 835. Mersandam penitus puteo ferventis abyssi.

A ANTE C.

Ac, e, &, conjunctio copulativa est, e, Et, atque. ut doctus ac justus es. Collocata post alius, aliud, aliter, secus, contra, contrarium, & post nomen, aut adverbium comparativum, idem fere efficit quod quam, ἤ. Terent. in Phorm. 4. 4. Aliud mihi respondes, ac rogo. Cic. Att. l. 16. ep. 13. Aliter scribo ac sentio. Idem in Orat. Ut contra, ac dicat, accipi velit. ¶ Posita post similiter, æque, par, pariter, juxta, significat ut. Cic. 3. de Nat. Deor. Similiter facis, ac si me roges. Idem post redit. in Sen. Reliquis officiis juxta, ac si meus frater esset, sustentavit. ¶ In principio sententiarum connectendi vim habet. Cic. 1. de Orat. in proœm. Ac primo quidem totius orationis ignari. Non tamen frequenter adhibetur sequente vocali, aut duabus consonantibus c, & q. ¶ Ponitur etiam ac, & ac si post perinde, similiter, aliter, & significat, ita ut, Non altrimenti che. Cic. 5. Tusc. Ut perinde ac de hominum vita est merita, laudetur. ¶ Aliquando, teste Donato, significat, contra quam. Terent. And. 5. 1. Nescio quid tibi sum oblitus hodie, ac volui dicere. ¶ Ac pro duabus his particulis, atque, vel & quidem. Terent. Eunuch. 5. 2. Cognoscit ne? C. Ac memoriter. Idem Heauton. 4. 5. Faciam tibi boni aliquid, ac lubens. ¶ In principiis semper ponitur sequente consonante. Ante vocalem semel legitur apud Sueton. in Tiber. c. 12. Ac in semet &c. Alii tamen reponunt at.

Acacia, spina est, quæ in Ægypto nascitur, arboris in modum fruticosa, flore candido, & semine lupino simili. Item succus ex spina illa expressus. Acacia, ἀκακία. Est & alterum acaciæ genus in Cappadocia Pontoque proveniens, longe tamen minus & tenerius, & foliis rutæ simile. Vid. Diosc. l. 1. c. 115. meminit & Plin. l. 24. c. 10. Denique Acacia, si vim nominis species, est innocentia, simplicitas, animus ab omni terrore liber, in quo Democritus summum bonum constituebat. Sed vox græca est ab α privat. & κακός, malus. Cic. 1. Fin.

Academia, f. 1. Accademia, ἀκαδημία, Suida, ἀκαδήμεια, & ἐκαδήμεια Stephano. Locus nemorosus, ab Athenis mille passus distans, ab Academo heroe. Vide Laert. in Platon. Duci potest etymol. ab ἄκος, medela, & δῆμος, populus, quod ibi sit officina sanandi animos. Vel ab ἑκάς, & δῆμος, seorsim a populo. Ibi commoratus est Plato, & Philosophiam

losophiam magna discipulorum frequentia professus est. Unde & ejus sectatores Academici vocati sunt, sicut a Stoa Stoici. Antea per E scribebatur, *Ecademia*. ¶ Erat autem Academia gymnasium inferius, cum superiori gymnasio nomen esset Lyceum, quæ & inferior ambulatio, & superior dicebantur. Lyceum vero nomen fuit Scholæ Aristotelicæ. Academia dici potest quælibet litterarum schola insignior, atque celebrior. Per metonym. Academia ponitur pro philosophia academica, & secta philosophorum. *Cic. de Orat. lib. 1. c. 12.* ¶ Hujus nominis Academia pen. producitur a *Cic.* Inque Academia umbrifera, nitidoque Lyceo. Sic & in alio versu Laureæ Tullii; Atque Academiæ celebratam nomine villam. Verum alii eam corripiunt, ut *Claudianus*; in Latium spretis Academia migrat Athenis. *Sidonius*, Obeuet & quanquam totis Academia sectis. ¶ Academia etiam dictus est locus, ubi villa erat Cicer. apud Avernum lacum, e Puteolis sup. 2. M. P. distans, haud procul a Baiis. *Ciceroniano* adhuc locus dicitur, Aqua vero, seu Fontes Ciceronis, *Bagni di Trituli*.

Academicus, a, um, ἀκαδημικός, ad Academiam pertinens, ut sectæ Academicæ, hoc est eorum qui Academicos sectantur. Academici autem fuere certa philosophantium familia, & duplicis quidem generis, veteres, & novi. Veterum princeps fuit Plato; recentiorum Arcesilas, ut *Cic.* docet in *Academ. quæst.* Novasse autem videbatur Arcesilas institutum, quod nihil comprehendi, & doceri de quaquam re posse, incertaque esse omnia pronuntiaret. Id faciendum putavit, quod Socratem quoque, & Platonem in utramque partem disputasse, & nihil affirmasse animadverterat. Quam ob causam Cicero nihil putat inter veterem & novam sectam interesse. Alii tamen plura afferunt Academiæ genera. *Diogenes* enim *Laert.* veterem, mediam & novam facit, hujusque auctorem Carneadem, mediæ Arcesilam, veteris Platonem, ut dictum est. Vide *Plutarch. in Lucull.*

Acalanthis, thidis, f. 3. avis est, quam alii acanthidem, alii carduelem vocant. *Virg. 3. Georg.* Resonant acalanthida dumi. Sic legitur in omnibus antiquis codicibus, teste *Pierio*, non *acanthida*.

Acanthice, es, f. 1. lacryma helxines herbæ. *Plin. l. 21. c. 16.* Helxines hujus vertex summus lacrymam continet jucundi saporis, acanthicem mastichen appellatam.

Acanthinus, a, um, quod est acanthi, aut acantho simile. *Plin. l. 25. c. 7.* Spectatur foliis acanthinis.

Acanthion, n. 2. sive acanthium, thii, spinæ genus. *Plin. lib. 24. c. 12.* Spinæ albæ similis est spina illa, quam Græci acanthion vocant.

Acanthis, thidis, f. 3. Ger. *eindistelvogel*, ἀκανθίς, avis stridula, quæ & carduelis, *Gardellino*. Ea spinis, & carduis pascitur. Nam ἄκανθα, spina, ἀκανθεών, spinetum. *Virg. lib. 3. Georg.* Resonant & acanthida dumi. Qui locus *Virg.* in antiquis libris, teste Pierio, legitur, Resonant acalanthida dumi, a nominativo *acalanthis*, *thidis*. ¶ Hæc & acanthylis vocatur, quæ lino intexit nidum. Alii argathylin vocant, de qua *Plin. l. 10. c. 74.* Argathylis in spinis vivit. ¶ Acanthis est etiam genus herbæ, quæ latine senecio dicitur. *Plin. l. 25. c. 13.* Acanthis græce, latine spina alba.

Acanthus, i, m. 2. Germ. *vveiss baerenklavv*, ἄκανθος. Puer regius in florem sui nominis conversus, cujus folia occasionem præbuerunt ornamentis pulcherrimis sculpturæ. *Plin. l. 22. c. 22.* docet, acanthum esse herbam topiariam, lato longoque folio margines crepidinum vestientem. Apud *Dioscor.* duplex est, hortensis, & sylvestris: hortensis a Romanis *Pederota* dicitur. de sylvestri *Virg. 2. Georg. v. 119.* Semper frondentis acanthi. ¶ *Servius in Pollione* dixit, esse arborem semper florentem, quasi spinis plenam. ¶ Aliqui putant, acanthum dici etiam limbum aut fasciam vesti prætentam, adducuntque locum *Virg. Æn. 1. v. 649.* Et circumtextum croceo velamen acantho. Sed hic aptius de herba topiaria intelligitur.

Acanto, & Adcanto, as, a. 1. juxta, vel simul canto. *Stat. l. & silv. 4. v. 55.* Naroneique sedens in margine templi Sumo animum, & magni tumulis accanto magistri.

Acapna, n. 2. German. *duerr und trucken holtz, das nicht raucht und dempfft*, ἄκαπνα, ligna, de quibus est titulus apud Martialem in Xeniis. Ea videntur esse, quæ Ulpiano dicuntur ligna cocta, ne fumum faciant. Nam ἄκαπνος, sine fumo interpretatur. ¶ Est & mellis genus, quod acapnon *Plin.* appellat *l. 11. c. 16.* quia citra fumum eximitur. Acapna thysia, sacrificia absque fumo, dicitur de nimium tenui convivio, & in quo nihil cocti opsonii apponitur.

Acarnan, anis, ἀκαρνάν, qui ex Acarnania est. *Virg. 5. Æn. v. 298.* quorum alter Acarnan, alter ab Arcadia &c.

Acarnania, ἀκαρνανία, Epiri pars, quam Achelous ab Ætolia dividit. In hac est oppid. Leucas. Ibi gignuntur equi corpore & viribus maximi, eximiique pretii. Hinc proverb. Græcum manavit: Equi Acarnanici, ἀκαρνανικοὶ ἵπποι. Dicitur de re quavis eximia. ¶ Est & regio quædam parva in Ægypto, dicta Acarnania, ut scribit *Serv. lib. 5. Æn.* ¶ Et civitas non procul a Syraculis (ut inquit *Cic. in Verr.*)) in qua Olympii Jovis antiquissimum fanum fuit.

Acarnanicus, qui est ex Acarnania. *Liv. l. 26. c. 25.*

Acăron, sive accaron, f. 3. civitas Palæstinæ, quæ Cæsarea vocatur. Et arboris genus. *Plin. l. 15. c. 7.* Longe diversa a Cæsarea Palæstinæ hæc urbs est. Nam urbs erat Philistinorum, Geth, Azoto, & Jamniæ proxima, a Cæsarea supra 32. M. P. in austrum distans. Nomen antiquum adhuc retinet.

Acastus, ἄκαστος, Magnesiæ rex. Uxorem duxit Creteidem, sive Atalantam, quæ cum Peleum deperiret, ab eoque sperneretur, ultro illum apud maritum de stupro accusavit. Acastus igitur Peleum venationis prætextu in saltum abductum feris lacerandum objecit: sed ille Chironis, sive Mercurii ope liberatus Acastum cum uxore interfecit. ¶ Item Acastus fuit Peliæ Thessalorum Regis fil. venator sagittis clarus. *Ovid. 8. Metam. & l. 11.* ¶ Item Acastus Laodamiæ pater. *epist. 13.*

Acatalecticus, ἀκατάληκτος, versus, cui nulla syllaba deest: contra catalecticus, cui una deest syllaba. V. Grammatic. *Diomed. l. 3. & Priscian. initio partit. versuum Virgilii.*

Acatalepton, ἀκατάληπτος, quod comprehendi non potest. Sic interpretatur *Cic. l. 4. Acad. quæst.* Latine usurpat *Tertull. advers. Valentin. c. 35.*

Acatium, n. 2. ἀκάτιον, genus navigii actuarii. *Plin. l. 9. c. 30. & Gell. l. 10. c. 25.* ¶ Sed *Pollux* scribit, velum in navi maximum esse, sicut minimum, dolonem, tertium, quod retrorsum panditur, epidromum. V. *Bayfium de re navali*.

Acatus, idem quod Acatium. *Tertul. l. 5. cont. Marcion. c. 1.* Si nunquam furtivas merces in acatos tuas recepisti.

Acaustus, ἄκαυστος, ignem non sentiens. *Plin. l. 37. c. 7.*

Acca Laurentia, f. 1. Faustuli uxor, quæ Romulum, & Remum lactavit, & aluit, Lupa dicta, quod nobile scortum fuerit. Tales enim nuncupantur lupæ, ob avaritiam, cujus causa pudicitiam prostituerunt, & cellæ earum lupanaria. ¶ In hujus Accæ honorem Romani testamento ejus locupletati Laurentalia celebrarunt. V. *Scalig. ad Varr. de L. L.* Eadem etiam Accalia dicta sunt a *Varr. l. 5. L. L.*

Accanto, as, are, juxta canto, una canto, accino, ἐπᾴδω. *Stat. 4. Syl. 4. v. 55.* Sumo animum, & magni tumulis accanto magistri.

Accēdo, is, essi, essum, a. 3. *accostarsi*, נגש, קרב, Ger. *hertzu gehen, sich hertzu machen*, Gal. *s'aprocher, se tirer pres, s'ajoindre*, Hisp. *allegarse alugar, o a otracosa*, προσέρχομαι, ex *ad*, & *cedo*, adeo, venio, appello, appropinquo, addor, seu adjungor. *Ter. in Adel.* Accedam ad fores. *Virg. l. 1. Æn.* Penitusque sonantes accestis scopulos. pro *accessistis*, per syncopen. ¶ Dicitur autem *accedere ad*, *accedere in*. ¶ Accedere, quandoque est assentiri, *consentire*. *Quintil. l. 9. c. 4.* Accedam in plerisque Ciceroni. ¶ Quandoque adjungi, *aggiugnersi*, ut Hoc calamitatibus meis, vel ad calamitates meas malum accessit. *Liv. l. 26. c. 30.* Hæc tibi a me dotalia dona accedent. *Cic. pro Rosc. Am.* Eo accessit studium doctrinæ. ¶ Accedere etiam similitudinem significat, *somigliarsi*. *Cic. pro C. Rabirio*. Quorum potestas ad Deorum immortalium numen accedit. Sic *Accedere alicui*, id est similem esse. *Cic. & Quint.* Et cum solo accusativo, *Plin. l. 16. c. 40.* Cytisus proxime accedere ebenum videtur. ¶ Acceditur impersonale, apud *Cic. pro Cæc. c. 8.* Ad eas cum accederetur. ¶ Apud *Tacit. l. 5.* Minutius, & Servæus damnati indicibus accessere; hoc est, bona illorum indicibus cessere præmii loco. ¶ Accedere rei judicatæ aliquid dicitur, cum cautio a reo datur actori quæ executionem non tollit. *Ulp. l. 4. D. de re judicata.* ¶ *Accedere alicui* pro favere. *Terent. in prol. Phorm.* Voluntas vestra si ad Poetam accesserit. ¶ Usurpatur & absolute in initiis. *Cic. sæpiss.* Accedit ut, accedit quod. *Id. pro Rosc. Am. c. 1.* Accedit alia causa, quod & sic servit connexioni. ¶ *Accedere febris* dicitur, cum per intervalla intenditur, decedere vero, cum deficit. *Cels.*

Acceleratio, onis, f. 3. festinatio, properatio, *affrettamento*. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 13.* Continuatio est orationis enuntiandæ acceleratio clamosa.

Accelĕro, as, are, *andar in fretta*, *affrettare*, מהר, Ger. *eylen*, *schnell gehen*, Gall. *avancer*, *haster*, *se haster*, Hisp. *appressurarse*, *darse priessa*, ἐγκονέω, propero, festino. Accipitur & active. Accelerare iter apud *Cæs. l. 2. B. Civ.* Accelerare mortem. *Plin. l. 16. c. 36.* ¶ Et sine casu per ellipsim. *Cic. in Catil. 2. c. 4.* Si accelerare volent, ad vesperam consequentur.

Accendium, ii, n. 2. Incendium, *incendio*. *Solin. c. 7.* (al. 11.) Si adest Deus, ab ipso Numine fit accendium.

Accendo, dis, di, sum, a. 3. *accendere*, בער, Ger. *anzuenden*, Gal. *allumer*, *enflammer*, Hisp. *encender*, ἅπτω, ex *ad*, & *cando*, a in e mutato, licet non sit in usu, non a *candeo* (ut quidam putaverunt) quod est neutrum, *accendo* vero activum. Est autem accendere, ignem excitare. *Cic. de Univ. cap. 9.* Deus ipse Solem, quasi lumen accendit. ¶ Per translationem est instigare, & animare, *instigare*. *Virg.* Martemque accendere cantu. Sic accendere ad aliquam rem, vel in aliquam rem. *Sil. l. 4. v. 169.* In prælia mentes accendit. ¶ *Accendere pretium* pro augere dixit *Plin. lib. 18. cap. 25.* Nubilo occasu pluviosam hiemem denunciat, statimque augent lacernarum pretia; sereno asperam, & reliquarum vestium accendunt.

Accendōnes, id est instigatores. *Salmas. in Tertull. de Pall. cap. ult.* ex vet. libr. restituit, pro quo vulgo erat *cendones*. Is autem lanistas ibi intelligit, qui gladiatores ad pugnam excitant.

Accenseo, es, ui, sum, ere, annumero. *Sen. epist. 91.* Eadem hæc ætas Lycurgum sacro illi numero sapientum accensuisset. *Non. Marcel. in* Accensi *pag. 520.* Accensi, qui his (*Decurionibus*) accensebantur, id est attribuebantur.

Accensi, m. 2. שוטרים, Ger. *ein Rottknecht*, *odder vveibel*. Ut *Marcellus* scribit, genus militiæ erat administrantibus proximum, dicti, quod ad necessarias res sæpius acciverentur, velut accersiti. *Festus* vero sic Accensi dicebantur, qui in locum mortuorum militum subrogabantur, & ad censum adjiciebantur. *Idem alibi*: Adscriptitii veluti quidam scripti dicebantur, qui supplendis legionibus adscribebantur, quos supernumerarios vocant. Hos & accensos dicebant. Sed *Varro* rectius, qui docet, Accensos ministratores fuisse Magistratuum, ab acciendo dictos, idest vocando. Nam Accensus instar præconis acciebat jussu Consulis Quirites ad concionem. *Plin. lib. 7.* Adjectus est & meridies, Accenso Consulum id pronuntiante. ¶ Erant singuli Præsidibus Provinciarum Accensi. Quod munus nemini, nisi libertis deferebatur, ut scripsit *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* *Asconius* autem sic habet: Accensus est nomen ordinis, & promotionis in militia, ut nunc dicitur Princeps, vel Commentariensis, aut Cornicularius.

Accensor, oris, m. qui accendit, auget, & promovet. *Valer. Max. l. 5. c. 7. n. 1.* Nec accensor gloriosæ illius pompæ, sed auctor spectatus est. Alii leg. *accessor*.

Accensus, i, Minister publicus, ex quo genere Lictores, & Viatores fuerunt. alii ab *acciendo*, alii ab *accensendo* deducunt. Vide in *Accensi*. De his enucleate *Lips. El. l. 1. c. 23. Rosin. Antiq. Rom. l. 7. c. 48.* *Accensus*, & *præco* in hoc conveniunt, quod ambo Consulis, vel alterius Magistratus ministri erant; sed ille, ut ad concionem, hic, ut ad Comitia pop. vocaret. *Alex. ab Alex. gen. dier. l. 2. c. 27.*

Accensus, a, um, ab accendo, *acceso*, *infiammato*. ut tæda accensa. *Lucret.* Accensi rogi. *Virg.* ¶ Translate sumitur pro incitato, ut accensus furiis. *Virg.* ¶ Accensus ira, & in iram. *Plin. l. 17. c. 4.* Sic accensus odio, ira, amore, &c. ¶ Accensus absolute pro irato. *Virg. 5. Æn.* Luminibus tacitis, & sic accensa profatur.

Accensus, a, um, ab accenseo, adscriptus. *Lactant. l. 5. c. 2. sect. 15.* Religionis, cui fuerat accensus, proditor factus est.

Accentiuncŭla, læ, f. 1. *Gell. l. 13. c. 6.* Quas Græci προσῳδίας dicunt, eas veteres docti tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

Accentor, oris, m. qui ad alium, seu cum alio canit: qui & concentor dicitur. *Isidor. l. 6. Orig. c. 12.*

Accentus, m. 4. *accento*, טעם, Germ. *der thon der silben in einem ieden vvort*, Gall. *accent*, *elevation*, *ou abbaissement de voix en prononcant*, Hisp. *El accento de cada palabra*. Dicitur quasi *adcantus*, hoc est juxta cantum, quia ad cantilenam vocis nos cognoscere facit syllabas. Græci προσῳδίας dicunt, quod προσᾴδεται ταῖς συλλαβαῖς. A Latinis etiam tonus, & tenor vocatur, quia ibi sonus crescit, & desinit. Definitur a quibusdam, quod sit anima verborum, ab aliis, quod sit vox syllabæ. Hos veteres nunc moderamenta, nunc accentiunculas, nunc voculationes appellant. Sunt autem tres accentus, acutus, gravis, & circumflexus. Acutus dictus est, quod acuat, & erigat syllabam: gravis, quod deprimat; est enim contrarius acuto: circumflexus est, qui ex acuto, & gravi constat. Incipiens enim ab acuto desinit in gravem. *Priscianus*, *Quint. Diomedes*. ¶ *Ammianus* magis proprie hac voce usus est, *l. 6. c. 12.* secundum Valesium, aut *c. 29. edit. Gruter.* Ahenatorum accentu signo dato. Al. tamen leg. occentu. *Solin. c. 5. ad fin.* Tibiæ, quæ in accentus exeunt acutissimos. ¶ Hyemis accentum, pro rigore, seu augmento, habet *Sidon. l. 4. ep. 6.*

Accepso, dixerunt Veteres pro *acceperim*, vel ut alii volunt, pro *accepto*.

Non.

Non. c. 2. ex Pacuvii Teucro. Priusquam accepso, quod peto.

Acceptabilis, e, o. 3. *Lactant. epitom. c. 2.* Acceptabilis victima.

Acceptæ, arum, f. 1. vocantur apud Rei Agrar. Scriptores, portiones agrorum viritim assignatæ, aut quæ sortito obtigerunt. *Sicul. Flacc. de condit. Agror.* Manipulus singulas acceptas accipiet.

Acceptator, oris, m. 3. qui acceptat. *Tertull. de Pœnit. c. 2.* Deus cum auctor, & defensor (*bonorum*) sit, necesse est proinde & acceptator: Si acceptator, etiam remunerator.

Acceptilatio, onis, f. 3. ἄφεσις, nomen ex *accipio*, & supino *latum* compositum, est ipsa relatio in acceptum. Apud JCtos est ficta quædam, & imaginaria solutio, & liberatio, ut docet Modestinus, *Dig. l. 46. tit. 4. leg. 1.* quæ fit per interrogationem, & responsionem, qua utrique contingit ab eodem nexu absolutio. Dicenti enim, Quidquid tibi per stipulationem promisi, vel ex stipulatu debeo, habesne acceptum? tu respondes, Habeo, acceptumque fero, quasi dicas, Perinde habeo, ac si accepissem abs te per veram solutionem. Italice dicitur *quitanza, cessione*.

Acceptio, onis, f. 3. verbal. ab accipio, actus ipse accipiendi. *Accettazione, ricevimento. Cic. Top. 8.* Neque deditionem, neque donationem sine acceptatione intelligi posse. ¶ Apud veteres Philosophos est propositio, quæ conceditur a respondente ex quæstione proposita. Vid. *Apulej. l. 3. doctr. Plat.* ¶ Acceptio vocis est interpretatio ex mente ejus, qui excipit. *Siculus Flacc. ex edit. Gruter. p. 18.* Acceptiones in centuriis explicandæ sunt.

Acceptito, a. 1. idem quod accepto. *Plaut.* apud *Non. c. 2. n. 508.* qui apud regem in latrocinio fuisti, stipendium acceptitasti.

Accepto, as, are, ὑποδέχομαι, frequentat. ab accipio, *accettare, ricevere spesso. Plaut. Pseud. 9.* Mihi hercle vero, qui res rationesque heri curo, argentum accepto, expenso. *Id. ib. 2. 2.* ¶ Item pro simplici accipio, ut acceptare jugum. *Sil. Ital. l. 7. v. 41.*

Acceptor, oris, m. 3. qui accipit, *accettatore*, ληπτής, *Plaut. in Trin. 4.* Qui illorum verbis falsis acceptor fui. *id est*, approbator.

Acceptorius, a, um, ut acceptorius modulus, qui opponitur *erogatorio*, apud *Frontin. de Aquæduct. l. 1. Acceptorium* enim vocat, qui puteo immersus aquam haurit, *erogatorium* vero, qui in altum elatus refundit.

Acceptrica, æ, f. 1. quæ accipit. *Plaut. Truc. 2. 7. 18.* Nusquam apparet, neque datori, neque acceptricæ. Al. leg. *acceptrici*. V. *Taubman.*

Acceptrix, femin. ab acceptor. *Plaut. in Truc. 2. 7. 18.* V. *Acceptrica*.

Acceptum, i, n. 2. substant. absolute dicitur quidquid ab aliis accipimus seu dono, seu mutuo, seu alio quovis modo. Itaque in rationibus alterum caput *acceptorum* est, alterum *expensorum*, ut in mercatorum libris. Cicero *tabulas* dicit *accepti*, & *tabulas expensi*. *Plaut. in Trucul.* Hic ratio accepti scribitur. ¶ Hinc *acceptum referre*, est scribere in tabulis, vel fateri se accepisse. Dicimus etiam *acceptum ferre* in ead. significatione, sed rarius. *L. ult. D. quæ in fraud. cred.* Si fraudator fidejussori suo scienti acceptum tulerit. Sed & *in acceptum ferre & referre* dicimus. *Cic. in Ver. de Præt. Urb.* Opus in acceptum retulit. *Æmil. Macer. l. 7. D. ad l. Jul. repetund.* Illud quoque cavetur, ne in acceptum feratur opus publicum faciundum. ubi *acceptum* accipitur pro tabula accepti, nisi *in acceptum*, id est *pro accepto* dixit. V. Acceptus, a, um. ¶ Apud eosd. JCtos dicitur etiam *accepto ferre*, ἀφιέναι, & significat acceptum habere, quod nobis ex stipulatione promissum est, sive ut vulgo loquimur, *habere pro recepto*, etiamsi nulla solutio facta sit. Sic *accepto ferre*, *accepto facere*, & *acceptum facere*, item *habere acceptum* pro *acceptum referre*. ¶ *Accepto ferre rationibus aliquid*, est referre in tabulas rationum aliquid acceptum, *mettere nel libro delle ricevute*, ut *l. 91. §. 4. D. de leg. 3.* ¶ *Accepto*, vel *acceptum rogare* dicitur qui stipulatur, an id quod promisit creditor acceptum habeat. Contra vero *accepto liberare* dicitur creditor, cum debitori stipulanti respondet, se acceptum habere. *Hotom. in Lex.*

Acceptus, a, um, nomen ex particip. ab accipio, *accetto, caro, aggradevole*, Ger. *angenehm*, jucundus, gratus, χαρίεις. *Cæsar. l. 1. B. G.* Maxime plebi acceptus erat. *Tacit. l. 5.* Acceptum in vulgus, h. e. gratum vulgo. Superlativum habet *Plaut. Captiv. 12.* Acceptissimus apud te servus. & *Cic. antequam iret in exil.* Comparativo usus est *Liv. l. 3. U. C. Cic. Somn. Scip.* ¶ *Acceptum referre aliquid alicui*, est profiteri se aliquid accepisse, *riconoscere da qualcheduno, attribuire a qualcheduno*, & tam in bonam, quam in malam partem usurpatur. *Cic. pro Dejot.* Vitam acceptam refert clementiæ tuæ. *Idem Philip. 2.* Omnia (*mala*) quæ vidimus, uni accepta referemus Antonio, h. e. omnium malorum auctorem Antonium existimabimus. V. Acceptum, i. ¶ *Acceptum habere*, est approbare, & pro grato habere. *Cic. 5. Tusc.*

Accersio. V. Arcessio.

Accersitor, oris. V. Arcessitor.

Accersitus, a, um. V. Arcessitus.

Accersitus, us, *domanda*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Cum ad eum ipsius rogatu accersituque venissem. Melius leg. *arcessitu*. V. arcesso.

Accerso. V. Arcesso.

Accessibilis, le, ad quem accedi potest. Gloss. ἐμβατός. *Tertull. advers. Praxeam, c. 15.* Per accessibilem lucem.

Accessibilitas, atis, f. 4. facilitas accedendi. *Tertull. loc. cit.* Adscriberemus mortalitatem, accessibilitatem.

Accessio, onis, f. 3. verbal. actus accedendi, *accesso, accostamento*. *Cic. de Univ. c. 12.* Cum ad corpora accessio fieret, tum abscessio. ¶ Sæpe incrementum significat. *Cic. Verr. 5. c. 49.* Accessio nummorum. Et *l. 2. Fam. ep. 1.* Accessio dignitatis. Sic accessio morbi apud *Suet. Vesp. c. 23.* vulgo Paroxysmus: cui opponitur Remissio.

Accessito, as, n. 1. frequentativum ab accedo. *Cato in originib.* apud *Gell. l. 18. c. 12.* Eodem convenæ plures ex agro accessitavere.

Accessor, oris, m. 3. qui accedit. *Valer. Max. lib. 5. cap. 7. 1.* Non accessor pompæ, sed auctor spectatus est. Alii malunt *Accessor*.

Accessorius, a, um, qui accedit. Vox est JCtis familiaris, ut Accessorium sequitur naturam sui principalis. V. *Instit. de rer. divis. §. si tamen.*

Accessus, us, m. 4. idem quod accessio. *Cic. 3. de Orat. c. 45.* Luna accessu, & recessu suo lumen Solis accipit. ¶ Dare, vel negare accessum, est admittere, vel non admittere aliquem. *Ovid. de Pon. 2. 2. 41. & Herod. 10. v. 64.* ¶ Accessus etiam dicuntur loca, quibus flumina & regiones transiri, aut adiri possunt. *Sueton. Virg. Flor.*

Accianus, a, um, ad Accium Poetam pertinens, ut Acciani versus. *Cic. Fam. 9. ep. 16.*

Accidens, *accidente, circostanza*, מקרה, Germ. *ein ungefehrer zufall*, συμβεβηκός, quod adest, & abest præter subjecti corruptionem; quod *Cic.* conjunctum, vel adjunctum vocat. Vox est Dialecticis usitata *Quint. l. 5. c. 10.* Causa, tempus, locus, & cætera sunt rerum accidentia. Quamquam hic *Quintil.* ea vocat accidentia, quæ alii circumstantias. ¶ Accidentia item vocantur casus hominum. *Auct. declam. 5. cui titulus Æger redemptus, inter eas, quæ Quintiliano tribuuntur.* Non insultari prosperis facile, non accidentibus frangi.

Accidentia, æ, f. 1. id quod accidit, *avvenimento, sorte, caso*. σύμπτωμα. *Plin. l. 32. c. 1.* Esse vero illam naturæ accidentiam, apposito occurrit exemplo.

Accido, is, idere, a. 3. *tagliare, attenuare, scemare, assottigliare*, ἀποκόπτω, amputo, extenuo, circumcido, ex *ad* & *cædo*. *Cæs. l. 6. B. G. c. 27.* Accidere arbores. ¶ Translate *Liv. l. 8. c. 29.* Accidit uno prælio res Vestinorum.

Accido, dis, n. 3. *cadere a qualche luogo*, Gall. *cheoir sur, ou pres quelque chose*; Hisp. *caer, acontecer alguna cosa*, προσπίπτω, συμπίπτω; ex *ad*, & *cado*, quasi juxta cado. Tela (*e loco superiore*) missa gravius accidunt. *Cæs. l. 3. B. G. c. 14.* ¶ JCti usurpant accidere pro mori, *morire*, ut Si quid filio meo acciderit. Sed & *Suet. in Aug.* Julias, filiam, neptemque, si quid his accidisset, voluit sepulchro suo inferri. ¶ In tertia persona significat evenire tam bonum, quam malum, *accadere, succedere*. *Ter. in And.* Aliquid acciderit boni. ¶ Cum infinito *Cic. Fam. 6. ep. 11.* Nec enim acciderat mihi opus esse. ¶ Accidit absolute, sequente particula, ut, *avvenire, che*. *Cic. 3. Verr.* Accidit, ut illo itinere veniret Lampsacum. ¶ Accidere præterea est gestum corporis ostendere. Hinc *accidere ad genua, ad pedes*, vel *genibus alicujus*, id est supplicem fieri alicui. *Liv. l. 44. c. 31.* Genibus Prætoris accidens. *Cic. ad Attic. l. 1. ep. 9.* Ad pedes omnium accidente Clodio. ¶ *Accidere auribus, aures*, vel *ad aures*, h. e. pervenire. *Liv. l. 8. c. 28.* Quod ubi ad aures accidit Regis. *Plaut. Stich. 1. 2. 31.* Mihi paternæ vocis sonus aures accidit. *Plin. in Paneg. c. 92.* Major auribus nostris accidat clamor. ¶ *Quos accidam*, id est ad quorum pedes accidam. *Sallust. in Jug. c. 16.* ubi alii leg. *accedam*.

Accieo, es, ivi, itum, a. 2. *chiamare*, קרא, Ger. *herzu beruffen*, voco. *Pla. in Mil.* Ego illum huc acciebo. Alii aliter leg.

Accinctus, a, um, *apparecchiato, chi è in pronto*, ἄζωστος, ab accingo, expeditus, promptus ad partes obeundas. *Plin. paneg. Trajan.* Ad hoc comitatus accinctus, & parens. ¶ Comparativo usus est *Auson. in gratiar. act.* Cujus habitus familiaris condecentior, aut militaris accinctior? *h. e.* moderatior, parcior.

Accingo, is, ere, a. 3. *apparecchiare, ordinare, mettere all'ordine*, אזר, Ger. *sich bereiten, zurüsten*, Gal. *trousser, s'appreter, & preparer à quelque chose*, Hisp. *ponerse in orden, y aparejarse a hazer alguna cosa*, ἑτοιμάζω, instruo, armo. Dicimus autem *accingere se alicui rei*, & *ad aliquam rem*. Illi se prædæ accingunt. *Virg. Æn. 1. v. 210.* id est studiose parant se ad prædam. Et *Æn. 2. v. 235.* Accingunt omnes operi, *subaudi* se se. *Liv. l. 8. B. Pun.* Quin igitur ad hoc accingeris? ¶ Accingi magicas artes, omissa præposit. *ad*, habet *Virg. 4. Æn.* ¶ Et cum præposit. *in*, *Liv. l. 1. c. 12.* In hoc discrimen, si juvat, accingere. ¶ *Accinge*, pro accingere, *Pompon. ex Non.* Dum ego revortor, age ante accinge ad molas. ¶ Accingi pro armari, instrui, ut accingi armis, ense, ferro, &c. *Virg. 2. Æn.* &c. ¶ Accingi absolute est ad bella parari, ac instrui. *Tacit. 4. hist. c. 68.* Simul Domitianus Mutianusque accingebantur, dispari animo &c. ¶ Animos accingere futuris, *hoc est* præparare ad futura. *Valer. Flacc. Argonaut. 4.* ¶ Accingor cum infinito. *Virg. 3. Georg.* Accingar dicere pugnas Cæsaris. *hoc est* aggrediar.

Accino, is, n. accanto, προσᾴδω. Verbum perrari usus. Usurpavit *Diomed. Grammat. l. 2. c. de accentibus*.

Accio, is, ivi, vel ii, itum, ire, a. 4. *chiamare*, קרא, Ger. *rufft ihm, beruffen, beschicken*, προσκαλέω, ex *ad*, & *cio*, advoco. *Cic. de Arusp. resp. c. 12.* Aruspices acciendos ex Hetruria putaremus. *Plaut. Mil. 3. 3.* Accire mortem. ¶ Translate *Cic. 5. Fin.* Qui se fatentur virtutis causa, nisi ea voluptatem faceret, ne manum quidem versuros fuisse.

Accipenser. V. Acipenser.

Accipio, is, epi, eptum, a. 3. recipio, tracto, interpretor, intelligo, mutuor, *pigliare, ricevere*, נשא, לקח, Ger. *annehmen, nehmen*, Gall. *recevoir, prendre*, Hisp. *tomar lo que se da*, λαμβάνω, capio, recipio. Multi, & varii usus est hoc verbum. Interdum est audire, *udire*. *Cic. in Cat.* Accipite veterem orationem Architæ. ¶ Interdum sentire, *sentire*. *Ter. in Heau.* Aliter de amore tuo, atque est, accipis. ¶ Interdum cognoscere, *intendere*, ut Accepi, te in patriam reversurum. Accepi ex tuis litteris &c. *Cic. & al.* ¶ Interdum concipere. *Virg. l. 9. Æn.* ventosis follibus auras accipiunt. ¶ Interdum tractare, *trattare*, tam in malum, quam in bonum. *Ter. in Adel.* Indignis sum acceptus modis. Sic magnifice accipere, hilariter, &c. apud *Plaut.* & *Cic.* sæpe. ¶ Accipere nomen, pro eo, quod vulgus dicit, recipere ad monstrum. *Liv. 2. B. Pun.* Si suum nomen Dictator acciperet. ¶ Accipere ætatem dixit. *Plin. l. 14. c. 7.* Cujus dulci admistio, reliquorum duritia suavitatem accipiat simul, & ætatem. ¶ Late patet hoc verbum. Dicimus enim, Accipere conditionem, colorem, fœdera, fidem, libertatem, &c. ¶ Accipio item est disputantium verbum, cum concedunt aliquid, quod alter posuit: *approvare, concedere*. *Gell. l. 18. c. 1.* Hoc ubi accepit Stoicus. & *infra*: Hoc ubi accepit Peripateticus. Sic *Terent. Heauton.* Nihil satis firmi video, quamobrem accipere hunc mihi expediat metum, h. e. admittere, & approbare hoc metu plenum consilium. Sic accipere legem populus dicitur, quam jubet & probat. ¶ Sumitur & pro consequi, *conseguire*, ut accipere pacem, provinciam, &c. *Justin. l. 5. c. 4.* Pacem petierunt, quam ne acciperent, opera eorum effectum est. ¶ Accipere animum quietum in aliquem. *Virg. 1. Æn.* In primis regina quietum Accipit in Teucros animum, mentemque benignam. ¶ Accipere cœlum, pro felicem esse. *Ovid. Metam. ad fi.* Quem si modo posse videre fata semel dederint, cœlum accepisse videbor. ¶ Accipio pro suscipio, *intraprendere*. *Terent. Hecyr.* Mea causa causam hanc accipite. *Plaut. Mostel. 16.* Accipiam hanc ad me litem. Accipere, pro experiri, *sentire, provare*. *Cic. l. 3. ad Q. Fr.* Magnam ex epistola tua accepi voluptatem. Sic accipere gaudium, dolorem, &c. ¶ Accipere aliquid in majus, h. e. amplificare fama supra quam par sit. *Liv. 9. B. Pun.* Omnia in majus metu augente accipiebant. ¶ Accipere in amicitiam, h. e. admittere, *Cic. ad Attic. l. 2.* in societatem regni, *Liv. 4. U. C.* in numerum, *idem 10. U. C.* in civitatem, *Cic. 1. Offic.* & *Liv. ab Urb.* ¶ Accipere memoriam de aliquo. *Cic. de Amic.* Loquimur de iis amicis, quos videmus, aut de quibus memoriam accepimus. *h. e.* de quibus aliquam fieri mentionem audivimus.

Accipiter, is, m. 3. *Sparviero*, נץ, Ger. *wyhe, habbich, sperber*, ἱέραξ, Nomen est commune omnibus avibus rapacibus, ut Æsaloni, Buteoni, Falconibus, &c. sic dictum ab accipiendis male avibus. *Terent. Phor. 2. 2.* Non rete accipitri tenditur, neque milvio. ¶ Tantæ est velocitatis hoc avium genus, ut inde natum sit proverb. *Accipitre ocyor*. quo venuste utemur, si ad famam, vel nuncium, vel aliud quippiam detorqueatur. ¶ Translate sumitur pro avido, vel rapaci. *Plaut. Pers. 3. sc. 3.* Accipiter pecuniarum. ¶ Reperitur etiam in genere feminino. *Lucret. l. 4. v. 1003.* Accipitres somno in leni si prælia pugnasque Edere sunt persectantes, visæque volantes.

Accipitro, as, a. 1. σπαράσσω, idem ac lacero, sed obsoletum, quo usus est Nævius apud *Gell. l. 19. c. 7.*

Accisso, as, are, n. 1. Veteres dixerunt pro ineptire, *impazzire*, ἀκκίζω,

stulte facio. Derivatum ab Acco muliere fatua, quam vide suo loco. Cic. usus est græco verbo, pro inepte dissimulare, *Attic.* 2. Certi sumus periisse omnia: quid enim ἀκκίζόμεθα? ¶ Hinc accismus, ἀκκισμὸς, stulta, & inepta recusatio. Solebat enim ea femina, quæ maxime cuperet, detrectare. *Vid. Erasm. Chil. Cent.* 2. *Hadr. Jun. adag.* 585. *Cal. Rhod. l.* 17. *c.* 2.

Accīsus, a, um, o. 1. 2. κεκομμένος, cæsus. *Tacit. de moribus Germ.* Accisis crinibus nudatam expellit domo. ¶ Sumitur & pro extenuato, afflicto, imminuto. *Virg.* 7. *Æn.* Accisis coget dapibus consumere mensas. *Liv. l.* 3. *c.* 10. Quamquam accisas res eorum satis constabit. Sic *accisæ opes* apud *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 113.

Accitio, onis, f. *chiamata*, actus acciendi. *Arnob. l.* 4. *pag.* 134. Magi in suis accitionibus memorant. *h. e.* in suis Deorum evocationibus.

Accītus, a, um, *chiamato*, evocatus, accersitus, ab accio. *Curt. l.* 4. *c.* 1. Classis ex Græcia accita. *Velley.* 2. 69. Accito Milone.

Accītus, us, m. 4. substant. *chiamata*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 677. Accitu chari genitoris. *Cic. in Ver.* 4. Accitu Prætoris evocari.

Accĭus, m. 2. Ἄκκιος, Poeta tragœdiarum scriptor insignis. Natus traditur parentibus libertinis, Marcio, & Serano Consulibus. Ejus tragœdiæ fuerunt clarissimæ, gravitate sententiarum, verborum pondere, & auctoritate personarum. Testis *Qu. l.* 10. *c.* 1. Eum tamen, ut duriusculum notat *Cicero ad Att.* Sed & Licinius ferreum scriptorem appellabat, quod, dum tragœdias ex Sophocle verteret in Latinum, duriorem se præstiterit; id quod *Quintil.* pro suo candore in tempora illa rejicit. ¶ Fuit & Accius pictor insignis. Item alter historicus, de quo *Cic. l.* 3. *de Leg.* Item augur nobilis dissecta cote apud *Liv.* & *Cic.* 1. *de Divin.* Ab Accio fit Accianus. *Cic. Fam.* 9. 16. Acciani versus.

Acclamatĭo, onis, f. *grido*, *gridata*, ἐπιβόησις, clamor. *Colum. l.* 7. *c.* 3. In cogendis recipiendisque ovibus acclamatione ac baculo minetur. ¶ Item vox & clamor multitudinis assentientis, probantis, laudantis, *acclamazione*, *applauso*, *viva*. *Curt. l.* 9. *c.* 4. Lætus his acclamationibus. *Suet. in Oth. c.* 6. Inter faustas acclamationes. ¶ Item adversantis, exsibilantis, maledicentis, *fischiata*, *grido*. *Cic.* 2. *de orat. c.* 83. Vitanda est acclamatio adversa populi. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 3. Non modo ut acclamatione, sed convicio, & maledictis impediretur. ¶ Epiphonema rhetoricum. *Quintil. lib.* 8. *cap.* 5. Est epiphonema rei narratæ, vel probatæ summa acclamatio. Sed vis hujus significationis est in epith. Summa.

Acclamĭto, as, are, frequentat. ab acclamo. *Plaut. Amph.* 3. 2. *v.* 3. Ea quæ sunt facta infecta esse acclamitat. *Sed editiones mire hic variant.*

Acclāmo, as, are, n. 1. *acclamare*, *gridare*, *applaudire*, קרא, צעק, Ger. *zuschreyen mit erhebter stimm*, Gal. *s'écrier en la faveur*, *ou desfaveur de quelquun*, *luy favoriser*, *ou contredire par cry*, Hisp. *dar vozes*, *y gritos*, *llamar dando vozes*, ἐπιβοάω, ἐπιφωνέω, *Cic. pro Cæc.* Populus acclamavit ita esse. ¶ Acclamare dicitur populus oranti aut concionanti, cum probat id quod agitur. *Suet.* narrat Jul. Cæsarem in triumphis acclamari sibi jussisse, *Veni*, *vidi*, *vici*. Acclamandi autem mos in Theatris natus, mox ad forum, & tandem in ipsam curiam translatus est. V. *Plin. l.* 2. *epist.* 14. & *l.* 4. *epist.* 9. ¶ De ritu acclamandi vide *Lips. l.* 2. *Elect. c.* 9. ¶ Acclamare etiam usurpatur in malam partem, pro obstrepere cum indignatione, reclamare. *Paterculus* 2. 4. 4. Cum omnis concio acclamasset. *id est* reclamasset: ut ex contextu liquet.

Acclinatus, a, um, o. 1. 2. inclinatus, nomen ex particip. ἐπικεκλιμένος. *Ovid. Metam.* 10. Acclinataque colla mollibus in plumis, tanquam sensura reponit. *Petron. in Satyr. c.* 104. Unus ex vectoribus acclinatus lateri navis exonerabat stomachum.

Acclīnis, ne, o. 3. adject. inclinans, propendens. *Ammian. l.* 29. *c.* 26. Municipium monti accline. *Virg. Æn.* 10. *v.* 834. Corpusque levabat Arboris acclinis trunco. ¶ Metaphorice propensus. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. Acclinis falsis animus. Alii leg. *acclivis*.

Acclīno, as, are, a. 1. *inchinare*, ἐπικλίνω, ad aliquid flecto, inclino. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 72. Seque acclinavit ad illum. ¶ Translate sumitur pro assentiri. *Liv. l.* 4. *c.* 48. Haud gravate acclinaturos se ad causam Senatus.

Acclīvis, o. 3. *erto*, Gal. *elevé en montant*, *aigu par haut*, Hisp. *cosa que sta arriba*, προσάντης, quod est leviter erectum, & acuminatum. Et proprie de ascensu dicitur, quasi in clivum acuminatum. *Cicer. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. Ea viæ pars valde acclivis est. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 29. Leniter acclivis aditus. *di dolce salita*.

Acclivitas, atis, f. 3. *montata*, *l'erto*, ἀνωφέρεια. *Cæs. B. G. l.* 2. Ab eo flumine pari acclivitate collis nascebatur. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Hac ratione difficultas acclivitatis infringitur.

Acclīvus, a, um, o. 1. 2. idem quod acclivis. *Liv. l.* 8. Placide acclivi colles. *Ovid.* 5. *Fast.* Leniter acclivo constituere jugo.

Acco, hujus accus, f. 4. Ἀκκώ, nomen mulieris proprium, quæ ejus delirii fuisse proditur, ut cum se contemplaretur in speculo, imaginem suam perinde, ac mulierem alteram alloqueretur, innueret, submurmuraret, arrideret, interdum comminaretur, promitteret, subblandiretur, & quidquid confabulantes solent, numeris omnibus impleret. Scribunt alii, etiam clavos nonnunquam spongia, veluti malleo, impingere conatam. *Cal. l.* 9. *antiq. lect.* 37. Hinc, qui stultius, aut ineptius aliquid agunt, accissare dicuntur, & Accus nomine compellantur. Accismus etiam dicitur recusatio cum spe tamen accipiendi. ¶ Acco & Alphito junguntur a Plutarcho, tanquam duæ mulieres, quarum formidine solebant pueros compescere.

Accŏla, m. 1. *vicino*, *abitante*, שכן, גר, תושב, Ger. *nahbber*, Gal. *voisin*, πάροικος. Vicinus, prope habitans. Incola est, qui in loco, accola, qui ad locum habitat. *Liv. lib.* 1. Pastor accola ejus loci. *Cic.* 6. *Verr. c.* 50. Accolæ, atque antistites Cereris.

Accŏlens, entis, particip. ab accolo, qui accolit, παροικῶν. *Plin. l.* 36. *c.* 12. Ante has est sphinx vel magis miranda, quæ silvestria sunt accolentium.

Accŏlo, lis, a. 3. *abitar vicino*, שכן, Germ. *bey wohnen*, *nach wohnen*, Gall. *demeurer aupres*, *estre voisin*, Hisp. *morar cerca de algun lugar*, παροικέω, ex *ad*, & *colo*, juxta colo, & de aquis, montibusque dicitur. *Liv. l.* 4. Qui Hetruscum mare, quique Tiberim accolunt. *Plin. l.* 4. Persæ rubrum mare semper accoluere. ¶ *Accolitur*, passivum. *Plin. lib.* 3. *cap.* 1.

Accommodāte, adv. *attamente*, *a proposito*, ἐπιτηδείως, apte, apposite. *Cic.* 1. *de Or. cap.* 33. Primum Oratoris officium esse dicere ad persuadendum accommodate. ¶ Comp. accommodatius, sup. accommodatissime. *Cic.* 5. *Fin. c.* 9. Sic affectum, ut optime affici possit, ad naturamque accommodatissime. *Id. in Orat. c.* 33. Ad popularem intelligentiam accommodatius.

Accommodatĭo, onis, f. 3. verbale, ipse actus accommodandi, *adattazione*, ἐφαρμογή. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 7. Elocutio est idoneorum verborum & sententiarum ad inventionem accommodatio. ¶ Translate. *Id.* 5. *Verr. c.* 81. Ex liberalitate, atque accommodatione Magistratuum. *h. e.* indulgentia, facilitate.

Accommodātus, a, um, o. 1. 2. aptus, idoneus, *atto*, *aggiustato*. ἐπιτήδειος, ἁρμοστός, ut accommodatus ad consolandum. *Cic. Fam.* 5. 16. ¶ Comparat. apud *eund. pro Cluent. c.* 1. Accommodatior concionibus. Superlativ. *Plin.* 13. 3. Ægyptus accommodatissima unguentis. ¶ Accommodatus, pro propenso. *Cic. Verr.* 3. Ad summum Græcorum otium potius, quam ad vim aut tumultum accommodati. Et *Verr.* 5. Accommodatus ad flagitia. *Celsus l.* 5. *c.* 19. *n.* 20. Accommodata adversus morsus emplastra. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Accommodatus in aliquam rem.

Accommōde, adv. affertur in Lexicis quibusd. ex *Quintil. l.* 4. *cap.* 1. Cui accommodissime jungi initium sequentium poterit: sed libri meliores hab. *commodissime*.

Accommŏdo, as, a. 1. commodo, apto, refero, & ad tempus rego, adhibeo, apte colloco, *acconciare*, *adattare*, הכין, הכן, Germ. *zu fugen*, Gal. *accommoder*, *appropier*, Hisp. *acomodar*, *ajuntar*, ἐφαρμόζω. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 61. Coronam sibi ad caput accommodanti. *Id. l.* 1. *Off.* Qui se ad magnas res gerendas accommodavere. ¶ Dicitur etiam, accommodare se ducem & assertorem alicui. *Suet. in Galba c.* 9. & apud *eund. in Tiber. c.* 48. accommodare se alicui. *h. e.* sequi ejus partes. ¶ Aliquando est pro Commodo. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 2. Peto, ut ei de habitatione accommodes. ¶ Apud JCtos accommodare est benigne, & ex æquo & bono contra summi juris regulas concedere. *leg. Filio. D. de rit. nuptiar.* ¶ Item interponere, ut accommodare auctoritatem, *Ulpian. Dig. l.* 26. *tit.* 8. *leg.* 1. & accommodare fidem, *Cajus ibid. l.* 34. *tit.* 9. *leg.* 10.

Accommŏdus, a, um, o. 1. 2. *atto*, *buono*, idem, quod accommodatus, aptus, idoneus. *Virg.* 11. *Æn. v.* 522. Vallis accommoda fraudi.

Accongĕro, is, essi, estum, a. 3. idem quod congero. *Plaut. Truc.* 1. 2. 17. Nam ego huic dona accongessi.

Accorpŏro, as, are, a. 1. adjungo, admisceo. *Ammian. lib.* 16. *cap.* 13. Ut damnatorum petita bonis suis accorporarent. Adde *Solin. c.* 37.

Accrēdo, dis, a. 3. *credere*, האמין, Ger. *zusammen stimmen*, *einer stimm*, *oder einer meynung. seyn*, *verwilligen*, ex ad, & credo, ad id, quod creditur, accedo, assentior. *Nepos in Datam. c.* 3. *Plaut. Asin.* 5. 3. 37. & *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 25.

Accreduo, duis, a. 3. *consentire*, idem, quod accredo. *Plaut. Asin.* 5. 2. 4. Quidquam accreduas.

Accrementum, i, n. 2. verbale ab accresco, incrementum, *accrescimento*, ἐπαύξησις. *Plin. l.* 9. *c.* 2. Mollique, ac fertili accremento. Sed Harduinus ex MSS. rectius legit *nutrimento*.

Accresco, is, ere, n. 3. *crescere*, *aumentarsi*, גדל, Germ. *wachsen*, Gall. *croitre*, *accroitre*, Hisp. *acrecentar*, *aumentarse*, ἐπαυξάνομαι, ex ad, & cresco, augeor. *Cic.* 2. *de Invent.* Flumen subito accrevit. *Liv. l.* 1. *c.* 54. Vana fides accrescit. ¶ Item pro adjungi. *Plin. l.* 2. *epist.* 8. Veteribus negotiis nova accrescunt. ¶ *Jus accrescendi* apud JCtos est, quo hereditatis, vel rei legatæ pars deficiente aliquo coheredum, alteri attribuitur. *Ulpian. Dig. l.* 37. *tit.* 1. *leg.* 3.

Accretio, onis, fem. 3. *accrescimento*; verbal. ab accresco, incrementum, ipse actus accrescendi. *Cicer.* 1. *Tusc. c.* 27. Accretio Lunæ, ac diminutio.

Accrētus, a, um, adject. *cresciuto*. *Sever. in Ætna v.* 435. Et lapis accretus regerendis ignibus aptus. ¶ Scribitur & *adcretus*.

Accubatĭo, onis, f. 3. verbale, actus ipse accubandi, *il sedere a tavola*, ἀνάκλισις. *Cic. de Senect.* Accubatio epularis amicorum. Al. leg. *accubitio*. *Spart. in Vero c.* 5. Accubationes ac mensas de rosis, ac liliis fecit. *Cicer. de Offic. l.* 1. Status, incessus, sessio, accubatio.

Accubitalĭa, um, n. 3. lecti strati, in quibus accumbebant, ἀνακλιντήρια, vel stragula, quibus hujusmodi lectuli solent operiri. Vid. *Cal. l.* 26. *c.* 29. & *l.* 27. *c.* 25. *Trebell. Poll. Claud. c.* 14. Accubitalium Cypriorum paria duo.

Accubitio. V. accubatio.

Accubĭto, as, n. 1. frequentat. ab accubo. *Sedul. in princip. operis*: Dignatus nostris accubitare toris.

Accubitorius, a, um, o. 1. 2. ut accubitoria vestimenta. *Petron. Satyr. pag.* 76.

Accubĭtum, i, n. 2. *seggia da stare a tavola*, משכב, Ger. *ein gutschen*, *oder lotterbeth auff dem man am tag schlafft*, ἀνακλιντήριον, sedes cœnatoria triclinio similis, quæ, postquam tricliniares lecti in desuetudinem abierunt, ad accumbendum mensæ adhibita est. *Lamprid. in Heliogab. c.* 19. & *in Alex. Sev. c.* 34.

Accubĭtus, tus, m. 4. *lo star in già*, *il giacere*, ἀνάκλισις, ipse accubandi actus. *Stat. l.* 1. *Achill. v.* 109. & *Plin. l.* 8. *c.* 2. Plenis hominum tricliniis accubitu iere per lectos. ¶ Accubitus primus significat primo quidem actionem primo accumbentis, deinde locum primi accubitus.

Accŭbo, n. 1. accumbo, cubo, discumbo, *star appresso*, Gal. *gisir aupres*, *etre couché aupres*, Hisp. *assentarse cerca alcuno*, συγκατακλίνομαι, juxta cubo. *Virg.* 6. *Æn.* Furiarum maxima juxta accubat: *Plaut. in Asi.* Accubat mecum. ¶ Et pro adjacere, *esser vicino*. *Suet. in Cæs.* Theatrum Tarpejo monti accubans.

Accubŭo, adverb. ut *assiduo*, signif. accumbendo. *Plaut. Truc.* 2. 4. 68. Immo hercle vero accubuo mavelim.

Accūdo, is, a. 3. *batter denari*. *Plaut. Merc. a.* 2. *sc.* 3. *v.* 96. Tres minas accudere etiam possum.

Accumbo, is, n. 3. *giacere appresso*, שכן אצל, Ger. *darbey sitzen*, juxta cubo. *Plaut. in Most.* Cave, ne prius in via accumbas. ¶ Est & accumbere, κατακεῖσθαι, in convivio esse. Cubabant enim antiqui vescentes. *Cic. l.* 9. *Fam.* Accubueram hora nona. *Id. pro Mur. c.* 35. Accumbere in robore. *Virg.* 1. *Æn. v.* 79. Epulis accumbere divum. ¶ *Accumbere aliquem*, pro *apud aliquem*, quod aliqui in verb. *Accubo* notare solent. *Plaut. Menæch.* 3. 2. *v.* 11. Scortum accubui. & *a.* 5. *v.* 82. Potavi, atque accubui scortum. ¶ Sic *accumbere mensam*, *Acc.* apud *Non. c.* 4. *n.* 487.

Accumulāte, adverb. *accumulatamente*, *abbondantemente*, σωρηδόν. *Apul. l.* 100. *A. A.* Omnia prolixe, accumulateque pollicetur. *Auct. ad Herenn. l.* 1. Hoc accumulatissime tuæ largiamur voluntati.

Accumulatĭo, onis, f. 3. ἐπισώρευσις, verbale a *Plin. l.* 17. *c.* 26. recensetur inter arborum morbidarum remedia; quod fit cum terra circa eas aggeratur, ut tectiores sint radices: Italice *rincalzamento*: cui contrar. est *ablaqueatio*.

Accumulātor, oris, m. 3. qui accumulat. *Tacit. Annal.* 3. *c.* 30. Opum accumulator.

Accumŭlo, las, a. 1. *ammassare*, Gall. *ammasser*, *accumuler*, *entasser*, Hisp. *amontonar*, ἐπισωρεύω, amplifico, & quasi ad cumulum addo. *Cic. in Rul.* 2. *c.* 22. Auget, addit, accumulat. Construitur autem fere cum accus. & ablat. ¶ Accumulare vitem, arborem, aut aliquid simile, est circum abores aggerare terram, *rincalzare*, cui contrar. est ablaqueare. *Plin. c.* 10. *c.* 19. *l.* 18. *c.* 24. & *l.* 19. *c.* 5.

Accurāte, adverb. diligenter, studiose, *diligentemente*, *squisitamente*, ἐπιμελῶς. *Cic. ad Brut.* Litteris tam accurate scriptis. *Id. l.* 1. *de Fin.* Accuratius explicari. *Id. Fam. l.* 5. *ep.* 17. Accuratissime tutari.

Accuratio, onis, f. 3. verbal. cura, diligentia, actus ipse accurandi, *diligenza*, ἐπιμέλεια. *Cic. de cl. Orat. c.* 67. Inveniendis componendisque rebus mira accuratio.

Accurātus, a, um, o. 1. 2. cura magna factus, exquisitus, meditatus, *fatto con diligenza*, ἀκριβής. *Cic. Fam. l. 13. c. 17.* Accurata commendatio. *Id. Attic. l. 7. ep. 3.* Accuratissima diligentia. *Liv. l. 3. c. 37.* Accuratior delectus. ¶ Absolute *Plaut. Bacch. 3. 6. 21. Id.* Ille quod in se fuit, accuratum habuit. h. e. curavit. *Id. Mil. 3. 1. 200.* Accurato opus est. *ci vuol diligenza.*

Accūro, ras, a. 1. *diligentemente operare, far con accuratezza*, הִפְקִיד, השׁכִּיל, Ger. *fleißig versorgen, in acht haben*, Gal. *soigneusement faire quelque cose*, Hisp. *cuidar, poner cuidado*, ἐπιμελοῦμαι, diligenter curo. *Plin. in Epist.* Accurentur hospites. *Cic. de Inv.* Melius accurantur. ¶ Accurare pensum, proverbialis sermo. *Plaut. in Bacch.* Ego pensum meum lepide accurabo. *hoc est*, curabo, ut efficiam, quod mihi mandatum est. ¶ Accurare prandium alicui. *Plaut. Menech. 5.* h. e. praeparare.

Accurro, is, accurri, rere, n. 3. ad aliquid curro, ex ad, & curro, *accorrere*, προστρέχω. *Cic. 2. de Divin.* Ita nobis dicto audientes sunt, ut simul atque velimus, accurrant. ¶ *Accurritur* impersonale. *Tacit. Annal. 1. c. 21.* Accurritur ab universis. ¶ In praeterito habet accurri, & accucurri. *Cic. Off. 3. c. 31.* Accurrisse Romam dicitur. *Petron. Sat. circa finis.* Paulo ante in conductum accucurrit.

Accursus, us, m. 4. *concorso*. *Tac. l. 1. Annal.* Accursu multitudinis protectus.

Accusābilis, & le, o. 3. *riprensibile, biasimevole*, quod accusatione dignum est. *Cic. 4. Tusc. c. 35.* Quorum accusabilis est turpitudo.

Accusātio, onis, f. 3. *accusazione, accusa*, κατηγορία. *Cic. de cl. Orat.* Accusationem factitavit. ¶ Inter accusationem, & maledictionem hoc interest, quod accusatio crimen desiderat, rem ut definiat, hominem ut notet, argumento probet, teste confirmet; maledictio autem nihil habet propositi praeter contumeliam. Ita *Cic. pro Cal. c. 3.*

Accusatīvus, a, um, o. 1. 2. κατηγορικός, per quod quis accusatur. Hinc accusativus casus dictus est, αἰτιατική, quia per hunc vel accusamus, vel laudare videmur, unde & Laudativus dicitur. *Quintilian. l. 7. c. 9.* Accusativi geminatione facta Amphibolia solvitur ablativo.

Accusātor, oris, m. 3. qui accusat, *accusatore*, κατήγορος. *Cic. pro Rosc. Am.* Accusatores multos esse in civitate, utile est.

Accusatōrie, adv. *accusatoriamente*, κατηγορικῶς. *Cic. 5. Verr.* Non agam tecum accusatorie.

Accusatōrius, o. 1. 2. *pertinente ad accusa*, κατηγορικός, quod ad accusationem pertinet. *Cic. pro Clu. c. 4.* Accusatorio animo.

Accusātrix, icis, f. 3. ab accusator, *accusatrice*, ἡ κατήγορος, αἰτιάτρια. *Plaut. Asin. 3. 1. 10.* Tu mihi accusatrix ades.

Accusātus, a, um, o. 1. 2. particip. incusatus, reprehensus, in judicium vocatus. *Nepos 4. 2. 6.* Accusatus capitis. *Id. 6. 3. 4.* Accusatus crimine.

Accusĭto, as, avi, atum, a. 1. frequent. ab accuso. *Plaut. Most. 3. 2. 23.* Nihil erit, quod Deorum ullum accusites.

Accūso, as, a. 1. *accusare*, Gal. *acuser, reprendre*, Hisp. *acusar delante al que puede punir*, κατηγορέω, frequentativum ab accudo, ut docet *Priscianus*, ex *ad*, & *cuso*, quod a *cudo* deducitur, ex quo composita Incuso, Excuso, & Recuso. Quanquam non desint, qui dicant, Accuso ex *ad*, & *causa*, seu *causor*, componi. Accusare, *ait Valla*, est apud judicem, vel alium, & aliquando apud illum, quem accuses, ostendere, aliquem peccasse. Dicimus autem, Accuso te illi, apud illum, vel coram illo, sceleris, aut de scelere. Id observatum fere comperi, ut quod peccati nomen exprimit, genitivo, quod minus, ablativo poneretur, ut, Te accusavi homicidii, & alio scelere. Exempla patent apud *Cic.* & alios. Incusare, est alterius mores reprehendere, & plerumque cum querela, quod ab illo injuria sis affectus. Qui dixerunt Incusare de majoribus dici, Accusare de paribus, vel minoribus, errant. *Cas. in 1. Com.* Vehementer Centuriones incusavit. *Diom.* Incusante *Cicerone* Catilina convictus. *Tacit.* Intemperiem cœli incusantes. ¶ Dicitur etiam accusare pro simpliciter reprehendere, objurgare privatim. *Terent. Heaut. 1. 1. v. 49.* Quotidie accusabam: Hem! Tibi ne hæc diutius licere speras facere me vivo patre? Sic, accusare inertiam alicujus, vel inertiæ aliquem, aut de inertia. ¶ Accusare tabulas. *Quintil. l. 5. c. 5.* h. e. falsas esse ostendere.

Acdestis, is, m. Jovis filius ex petra, quam ille, casu effuso semine, polluerat. *Arnob. l. 5. pag. 158.*

Acdestius, a, um, ad Acdestim pertinens. *Arnob. l. 5. pag. 163. & 165.*

Acentēta, quæ & acentra, gemmæ leves, & quæ mucrones non habent, quasi sine punctis, & centris. *Plin. l. 37. c. 2. de crystallis.*

Aceo, es, acui, n. 2. *esser acetoso*, חָמֵץ, Ger. *sauwer, oder zu essig werden*, ὀξύνω. *Cato de re rust.* Vinum, quod neque aceat, neque muceat.

Acephălus, a, um, *senza capo*, ἀκέφαλος, sine capite. Acephali dicti sunt quidam Heretici, qui unam in Christo naturam agnoscebant. Ita autem appellati sunt, quia, ut scribit *Isidor. l. 8. Orig. c. 6.* quis eorum fuerit auctor, & caput, ignoratur.

Acer, eris, neutr. gen. *Acero*. *Plin. l. 16. c. 15.* Acer operum elegantia, ac subtilitate cedro secundum. *Ovid. 1. Amor. el. 11.* At nuper vile fuistis acer.

Acer, hæc acris, hoc acre, o. 3. *agro, brusco*, ὀξύς, חָרִיף, Ger. *sauwer-bitter*, Gall. *aigre*, Hisp. *agro fuerte*, a quo acrior, & acerrimus, proprie ad vinum, acetum, & hujusmodi pertinet. *Col. l. 3.* Acri aceto. Et *acres cibi* dicuntur, qui acrimoniam habent, & quasi mordaces sunt, ut sinapi, allium, cæpæ. *Plin. lib. 11. cap. 35.* Omnia in cibis acria. ¶ Transfertur ad alia, & modo pro forti ponitur, *forte*. *Virg. Æn. 9.* Acrem Turnum. ¶ Modo pro veloci, *veloce*. *Idem l. 4.* Acri gaudet equo. ¶ Modo pro acuto, *acuto*. *Cic.* Acri ingenio. ¶ Modo pro vehementi. *Idem in Hort.* Theopompo acrius. Modo pro diligente, *diligente*. *Virg. 2. Georg.* Jam tum acer curas venientem extendit in annum. ¶ Modo pro severo, *severo*. *Cic. 1. Offic.* Acres animadversores vitiorum. ¶ Modo pro aspero, *crudele*. *Idem in Lælio*, Acerrimus inimicus. ¶ *Acre* pro *acriter* adverbii modo positum. *Sallust. 4. hist. apud Non. c. 2. n. 490.* Omnes ut in secunda re, pariter acre invadunt. *Apul. l. 10. Metam.* Acre comminari. *Pers. Sat. 4. v. 34.* & acre despuat in mores. ¶ Reperitur & *acre* in ablativo tanquam a recto *acras*. *Pallad. in Aug. tit. 5.* Si ex nimis acra dulcem fieri velis. Sic *acre piper* dixit *Plin. Valer. l. 2. c. 45.* ¶ Superlativum *acrissimus* pro *acerrimus* legitur *leg. 4. Cod. de incest. & injust. nupt.* ¶ Reperitur etiam *acris* in masculino. *Enn.* apud *Priscian. lib. 5.* Somnus acris. ¶ Et *acer* in feminino. *Id. ibid.* Acer hiems.

Acerātus, a, um, o. 1. 2. ut aceratum lutum, quod est cum paleis mistum. *Fest.*

Acerbātus, a, um, acerbus factus. *Tertul. in Apol. cap. ult.*

Acerbe, adv. *acerbamente*, πικρῶς, immature, amare. ¶ Translate sumitur pro dure, severe, aspere, crudeliter. *Cicer. 1. Off.* Ea bella minus acerbe gerenda sunt. *Id. 1. Tusc.* Atqui ab hoc acerbius exigit natura, quod dederat. *Liv. cap. 2.* Ut quisque acerbissime crudelissimeque dixit, &c.

Acerbĭtas, atis, f. 3. *acerbità*, πικρία, ὠμότης, asperitas illa in fructibus immaturis, quæ terrestri quadam substantia linguam contrahit, exsiccat atque exasperat. *Cic. pro Planc.* Fructus non lætos, & uberes, sed magna acerbitate permistos tulissem. ¶ Translate sumitur pro quacunque asperitate, pro duritie. *Cic. 4. Fin.* Nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probavit. ¶ Item pro severitate. *Cic. 1. Off.* Atque etiam illud ipsum, quod acerbitatis habet objurgatio, &c. ¶ Item pro immanitate, crudelitate, feritate, barbarie. *Cic. de Am.* Apud quem evomat virus acerbitatis suæ. ¶ Item pro tristitia, ægritudine, dolore, cruciatu, molestia. *Cic. in Catil.* Ut omnes acerbitates, omnes dolores, cruciatusque perferrem. ¶ Item pro calamitate, ærumna, infortunio, periculo, adversitate, rebus adversis. *Cicer. pro Planc.* Nunc timeo, ne nihil tibi præter lacrymas queam reddere, quas tu in meis acerbitatibus plurimas effudisti. ¶ Acerbitas etiam vocatur vitium, quod illi virtuti opponitur, quam Arist. φιλίαν dixit, qua præditos Latini comes, jucundos, suaves dicunt. *Cicer. Qu. Fr. l. 1. ep. 1.* Si implacabiles iracundiæ sunt, summa acerbitas est, sin autem exorabiles, summa lenitas.

Acerbitūdo, inis, f. 3. idem, ac acerbitas. *Gell. l. 13. c. 3.* Sicut autem nihil quicquam interest, suavitudo dicas, an suavitas, sanctitudo, an sanctitas, acerbitudo, an acerbitas, &c.

Acerbo, as, a. 1. *inacerbire*, πικραίνω, acerbum reddo. ¶ Translate sumitur pro exasperare, exaggerare, amplificare, facere atrocius. *Virg. 11. Æn.* Vel cum se pavidum contra mea jurgia fingit, artificis scelus, & formidine crimen acerbat. *Claudian. l. 1. in Rufin.* Et exiguum simulando vulnus acerbat.

Acerbum, i, subst. n. 2. acerbitas. *Cic. ante exil.* Nihil duri, nihil acerbi mihi erit, quod Rempublicam tutabitur. *Ovid. l. 5. Trist. el. 2.* Detrahat ut multum, multum restabit acerbi.

Acerbus, a, um, o. 1. 2. *acerbo, immaturo*, πικρός, στρυφνός, quod gustu asperum est, quod sapore vehementer astringente præditum est, linguamque gustatu contrahit, & exsiccat, ut post Platonem in Timæo docuit *Galenus l. 1. de facult. simpl. medic. c. 37.* Et proprie de fructibus immaturis dicitur. Differt ab austero, ut majus a minore. Nam quæ vehementer astringunt, acerba dicuntur, quæ mediocriter, austera. Et quæ acerba sunt, ita gustatu misere fauces afficiunt, ut iterum gustare nolimus. *Plin. l. 15. c. 27.* Interim quæ sunt communia & pomis, omnibusque succis, saporum genera tredecim reperiuntur, dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus, &c. ¶ Tansfertur etiam ad alia. *Lucr. l. 2. v. 471.* Neptuni corpus acerbum. *Idest*, aqua maris aspera, & amara. ¶ Translate quoque sumitur pro omni eo, quod ante tempus contingit, ut Acerbus interitus, pro morte immatura, ideoque graviore, atque amariore. *Cic. 4. Tusc.* Angor est ægritudo premens, luctus, ægritudo ex ejus, qui charus fuerit, interitu acerbo. ¶ Item pro intempestivo, importuno. *Hor. in Arte, ad finem*, Indoctum, doctumque fugat recitator acerbus. ¶ Item pro imperfecto. *Cic. de Prov. Cons.* Impolitæ vero res, & acerbæ si erunt relictæ, &c. ¶ Item pro tristi, molesto, duro. *Plaut. Pæn.* Acerba Amatio est. *Hoc est*, dura, & toleratu difficilis. *Cic. 2. de Or.* Nihil mihi ad existimationem turpius, nihil ad dolorem acerbius accidere posse. ¶ Item pro misero, calamitoso, funesto, luctuoso, indigno. *Virg. 5. Æn.* At pater Æneas casu concussus acerbo. ¶ Item pro severo, tetrico, aspero, horrido, cui opponitur lenis, sive mansuetus. *Cic. 2. de Or.* Eaque omnia, quæ proborum, demissorum, non acrium, non pertinacium, non litigiosorum, non acerborum sunt, valde benevolentiam conciliant. ¶ Item pro crudeli, immiti, immani. *Virg. 5. Æn.* Et sævire animis Entellum haud passus acerbis. ¶ Item pro infenso, inimico. *Cic. l. 1. Fam. ep. 4.* Eo die acerbum habuimus Curionem. ¶ Post acerba prudentior, adagium in eum, qui suo malo redditus est cautior. ¶ Poetæ usurpant acerba in num. pl. & in genere neutro pro adverbio acerbe. *Lucr. l. 5. v. 34.* Asper, acerba tuens immani corpore serpens. *h. e.* torve. *Ovid. ep. 8.* Nox ubi me thalamis ululantem, & acerba gementem condidit. ¶ Comp. acerbior, sup. acerbissimus. *Cic. pro Quinct.* Acerbum est ab aliquo circumveniri, acerbius a propinquo. *Iu. Ant. l. 10.* Ut illi egenti, ac perditæ multitudini in odium acerbissimum venerit.

Acernus, a, um, o. 1. 2. quod ex acere confectum est, σφενδάμνινος. *Virg. 2. Æn. v. 112.* Præcipue cum jam hic trabibus contextus acernis staret equus.

Acerōsus, a, um, aceribus, hoc est paleis plenus, ut Acerosum far, *Lucil.* apud *Non. cap. 5. n. 97.*

Acerra, æ, f. 1. λιβανωτὶς θυμιατήριον, ara, in qua ante mortuum odores incendebantur, vel, ut alii malunt, arcula, in qua thus reponitur, quam vulgus naviculam a figura vocat *Fest.* ¶ *Acerra in Horatium* thuribulum vocat. *Virg. 5. Æn.* Et plena supplex veneratus acerra.

Acerræ, *Acerra*, urbs est Campaniæ, quam Clanius amnis præterfluit. *Virg. 2. Georg.* Vacuis Clanius non æquus Acerris.

Acerrānus, a, um, ad Acerram oppidum pertinens. *Liv. l. 23. c. 17.*

Acersecōmes, idem quod intonsus, sive capillatus, ab α privat. & κείρω, tondeo: Apollinis epithetum. *Juvenal.* usurpat pro catamito. *Sat. 8. v. 128.* Si nemo tribunal vendit acersecomes.

Acervālis, & le, o. 3. quod ad acervum spectat, quod congregat, vel congregatur in acervum, ut *Argumentatio acervalis*, qua multa simul argumenta acervantur, quæ Græce *sorites* dicitur, qua Chrysippus utebatur. *Cic. 2. de Divin. c. 4.* Aut quemadmodum soriti respondeas? quem, si necesse sit, Latino verbo liceat acervalem appellare. Sed nihil opus. Ut enim ipsa Philosophia, & multa verba Græcorum, sic sorites satis Latino sermone tritus est.

Acervātim, adv. *in cumulo*, σωρηδόν, ἀθρόως, per acervos, conjunctim. *Hirt. de B. Alex. c. 31.* Plerique acervatim se de vallo præcipitaverunt. *Col. lib. 9. c. 13.* Sub favis acervatim enectæ reperiuntur. ¶ Usurpatur & translate, ut *Acervatim dicere*, id est, omnia simul, summatim, promiscue, & nullo servato ordine. *Cic. pro Cluent. c. 20.* Acervatim jam reliqua, Judices, dicam.

Acervātio, onis, f. 3. *ammassamento*, σώρευσις, actus acervandi, congregatio, accumulatio. *Plin. l. 11. c. 53.* Homini cibus utilissimus, simplex, acervatio saporum pestifera, & condimenta perniciosiora. ¶ Acervatio item genus est Figuræ Rhetoricæ, qua multa simul recensentur, quæ etiam frequentatio appellatur. V. frequentatio. ¶ Item genus argumentationis, quod Græce sorites dicitur. V. sorites.

Acervātus, a, um, adject. *ammassato*. *Liv. l. 3. c. 34.* Immensus aliarum super alias acervatarum legum cumulus.

Acervo, as, a. 1. *ammassare, accumulare*, σωρεύω, in acervum congero, accumulo. *Plin. l. 26. c. 4.* Plura undique acervabimus. ¶ Translate *Quintil. l. 9. c. 3.* Acervare verba, & sensus.

Acervus, i, m. 2. *cumulo, mucchio, massa*, σωρός, χῶμα, θημών, cumulus. Acervus, minutarum proprie rerum congeries est, ut frumenti, & leguminis, & salis. Differt a strue, strage, sarcina. Nam strues est præ-

cipse lignorum'ʒ strages cadaverum interfectorum uno in loco jacentium, sive hominum, sive brutorum: farcina utensilium. *Virg. 1. Georg.* Populatque ingentem farris acervum curculio. *Cic. 5. Tusc.* Videamus, ne, ut acervus ex sui generis granis, sic beata vita ex sui similibus partibus effici debeat. *Id. in Rull. 2. c. 22.* Vix jam videtur locus esse, qui tantos acervos pecuniæ capiat. *Id. in Phil.* Tanti acervi nummorum apud istum construuntur, ut jam appendantur, non numerentur pecuniæ. *Id. in Catil. 3. c. 10.* Acervis corporum redundavit. ¶ Bos apud acervum, prov. de splendide, ampliterque viventibus, vel, ut ait *Suidas*, de iis, qui in media rerum copia constituti, non fruuntur bonis præsentibus frui. ¶ Translate dicitur de rerum affluentia, ut Acervus bonorum, cum opes non pondere, neque numero, sed acervatim congestas, & ipso cumulo infusas intelligimus. ¶ Transfertur etiam ad res incorporeas. *Cic. pro Sylla c. 27.* Quantos acervos facinorum reperietis? ¶ Item per translationem ita sorites vocatur, quia pronuntiata multa accumulat. *Pers. sat. 6. in fi.* Inventus, Chrysippe, tui finitor acervi.

Acesco, is, sine præt. & sup. n. 3. *inacetire, agrirsi, inagrire*, ὀξίνομαι, ὀξίζω, acidus fio. *Hor. in Epist. 2. l. 1. v. 54.* Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescit. *Col. l. 12. c. 26.* In quo agro vinum acescere solet.

Acēsis, ἄκεσις, genus est chrysocollæ. *Plin. l. 33. c. 5.*

Acesta, urbs Siciliæ, ab Aceste Rege dicta. *Virg. Æn. 5. v. 718.* Urbem appellabunt permisso nomine Acestam. ¶ Postea *Segesta* dicta est. In hac partem suorum reliquit Æneas, Italiam petens.

Acestes, acestæ, filius fuit Crinisi fluminis Siciliæ, & Egestæ mulieris Trojanæ. Vid. *Serv. in illud Æn. 5. v. 554.* Trojanoque a sanguine clarus Acestes. ¶ Item *Acestes* flu. est Indiæ, navigabilis, juxta quem Alexander Bucephalam urbem condidit.

Acestæus, a, um, ad Acestam urbem pertinens. *Plin. l. 3. c. 8.*

Acetabŭlum, i, n. 2. ὀξύβαφον, ἔμβαφον, vas acetarium. *Isid. & Apic. l. 8. c. 7.* ¶ Per translationem ita appellatur mensuræ genus, quod heminæ quartam partem continet, id est, drachmas quindecim, Græcis κοτύλη. *Plin. l. 21. c. ult.* Cum acetabuli mensura dicitur, significat heminæ quartam partem, id est, drachmas quindecim. *Id. l. 18. c. 7.* Coriandri selibra, salisque acetabulo. *Cels. l. 5. c. 24.* Instillaturque subinde quam optimi mellis acetabulum. ¶ Item hoc nomen a vasculo acetario translatum fuit ad significandum sinum, seu cavum, in quo caput femoris volvitur, quod Græce κοτύλη, & κοτυληδὼν dicitur. Nempe quia os hoc figuram habet oxybaphi, quippe est forma orbiculari, cava, & sine marginis latitudine, ut Marcellus ad Dioscoridem annotavit. *Plin. l. 28. c. 11.* Item ossa ex acetabulis pernarum, circa quæ coxendices vertuntur. ¶ Simili translatione acetabula dicuntur cavitates in brachiis polyporum, cancrorumque, similiumque animantium. *Plin. l. 9. c. 29. de polypis*, Cetero per brachia velut acetabulis dispersis eo haustu quodam modo, cui adhærescunt, tenent supini, ut avelli non queant. ¶ Acetabula sunt etiam præstigiatorum vascula, sive caliculi, quibus astantium oculos præstringunt. *Sen. l. 6. ep.* Illa sine noxa decipiunt, quomodo præstigiatorum acetabula, & calculi, in quibus me fallacia ipsa delectat. ¶ Latini etiam herbam quandam vocant hoc nomine, quam & Græci κοτυληδόνα, quod folia habeat concava, & quodammodo in acetabuli formam formata. Alio nomine umbilicus Veneris dicitur. ¶ Denique acetabulum dici potest de rebus omnibus, quæ similitudinem quandam vasculi acetarii referant. *Quinct. l. 8. c. 6. de Catachresi*, Mille sunt hæc: & acetabula quicquid habet, & pyxides cujuscunque materiæ sunt, & parricida, matris quoque, aut fratris interfector. ¶ Legitur & Acetabula, æ, f. gen. apud *Varronem l. 3. R. R. c. 5.* ubi V. Scaligerum.

Acetāre dicebant Vet. quod nunc dicimus agitare. *Festus.* ¶ Neutra significatione est acescere apud *Apul. de herb. cap. 3.*

Acetaria, orum, *insalate*, ὀξύβαφα, sunt herbæ, quæ crudæ eduntur conditæ aceto, sale, oleo. *Plin. l. 20. c. 20. de portulaca:* Stomachum in acetariis sumpta corroborat. ¶ Prisci etiam hortos ipsos *acetaria* vocabant, inquit *Herm. Barbarus* ad *Plin. l. 19. c. 4.* sed ibi Plinius videtur loqui de hortensibus, non hortis. Sunt qui putent *acetaria* dici etiam carnes minutatim in aceto concisas, sed non probant.

Acētum, i, n. 2. *aceto*, ὄξος, ὀξάλμη, vinum acidum. *Cic. in Hort.* apud *Non. c. 4. n. 17.* Quod alterius ingenium sic dulce, ut acetum Ægyptium, alterius sic acre, ut mel Hymettium dicimus. ¶ Translate sumitur pro mordacitate. *Hor. l. 1. Serm. sat. 7. v. 32.* At Græcus postquam est Italo perfusus aceto. *Id est*, Itala mordacitate reprehensus est. ¶ Item pro acrimonia, indignatione. *Plaut. Bacch. 3. 3.* Nunc experiar, sit ne acetum tibi peracre in pectore. *Erasmus* astutiam intelligit. ¶ *Tacitus 5. hist. c. 6.* cum de bitumine Judææ tradit, acetum videtur appellasse liquorem, qui jam concrevit in crustam; quod in aceto fieri solet.

Acētum mel, ἄκοιτον μέλι. portio mellis purior, quæ sine expressione ulla, sua sponte defluit. *Plin. l. 11. c. 15.* ubi quidam aliter legunt.

Achæa, Sarmatiæ Asiat. vicus, ad Pontum Eux. *Ptol.* ¶ Achæa Ceres cognominata est, Suida teste, a luctu & anxietate, id est ἄχος, quem habuit ob Proserpinæ filiæ raptum. ¶ Achæa Pallas dicta est, cujus templum, referente *Aristot. l. de mirabil.* apud Daunios Apuliæ pop. fuit: in quo antiquitus fuisse tradit cum alia, tum secures, & enses, ceteraque Diomedis, & ejus sociorum arma.

Achæi, Ponti accolæ, Orchomeniorum colonia, de quibus *Ovid. de Pont. l. 4. el. 10.* Nec potes infestis conferre charybdin Achæis. ¶ Item Achæi Thessaliæ populi. *Steph.* V. Achivus. ¶ Item Laconiæ incolæ. V. Achæus.

Achæias, iados, quæ ex Achaja est. *Ovid. epist. 3.* Inter Achæiadas longe pulcherrima matres. Sunt qui legunt *Achaiadas.*

Achæmĕnes, primus Rex Persarum Cyri avus, a quo multi insequentium regum nomen sumpsere. *Horat. Carm. l. 2. Od. 12.* Num tu quæ tenuit dives Achæmenes &c.

Achæmenia, pars Persidis, ab Achæmene Ægæi Filio, unde Achæmenius, a, um, adject. *Horat. Epod. 13.* Nunc & Achæmenia perfundi nardo juvat. ¶ Item Achæmenii, & Achæmenidæ dicti sunt Persæ ab Achæmene primo eorum rege. *Luc. l. 2.* Achæmeniis decurrant Medica Susis.

Achaja, quæ & Hellas, & Græcia, hodie *Livadia*, & *Romelia*, regio est Europæ inter Thessaliam ad Septentr. Epirum ad Occid. Peloponnesum ad Austrum, terminata a Meridie Sinu Corinthiaco Occid. ver. ab Ortu Sinu Saronico, Isthmo intercedente. Urbes Achaiæ sunt, Naupactum caput Ætoliæ, Delphi Phocidis, Thebæ Bœotiæ, Athenæ Atticæ, Megara, Tanagra, Coronea, Lilæa, Lebadea. ¶ Est & Achaja regio Peloponnesi, hodie Ducatus Clarentiæ, inter Corinthum, & Patras, sinui Corinthiaco expositas, in qua urbes præcipuæ Corinthus, Sicyon, Patræ.

Achaĭcus, achivus, achæus. *Virg. 2. Æn. v. 462.* Et Danaum solitæ naves, & Achaica castra.

Achăis, idis, adject. fœm. *Græca*, Achæa. *Ovid. 5. Metam.* Per tot Hæmonias, & per tot Achaidas urbes.

Acharnæ, urbs est Græciæ in Atticæ regione, ubi primum Dionysia celebrata sunt. *Stat. 12. Theb. v. 623.*

Acharnanus, a, um. ad Acharnas pertinens. *Nepos in Themist. c. 1.*

Acharnæ, piscis marinus. *Plin. l. 32. c. ult.*

Achates, m. 3. *Agata*, שבו, ἀχάτης, idest a cura, quæ Regum semper comes est, quo nomine dictus Æneæ comes, & lapis quidam pretiosus in Sicilia, apud Achatem fluvium primum repertus *Plin. l. 37. c. 10.* Achates in magna fuit auctoritate, tempestates avertere, & flumina sistere dicitur. ¶ In hoc lapide habuit Pyrrhus Epirotarum Rex Musas novem naturales, & Apollinem cum lyra. *Plin. l. 37. c. 1.*

Acheloides, sunt Sirenes Acheloi filiæ. *Ovid. 5. Met. v. 552.* Vobis, Acheloides, unde pluma, pedesque avium, cum virginis ora geratis? *Idem* & Acheloiadas, easdem dixit *lib. 14. Met. v. 87.*

Acheloius, adject. possessiv. *Ovid. epist. 15.* Acheloja cornua fregit. *Virgil. 1. Georg.* Poculaque inventis Acheloia miscuit uvis, *idest* aquam miscuit vino.

Achelōus, m. 2. *Aspropotamo*, ἀχελῶος, est fluvius Acharnanum, a Pindo oriens, Ætoliam ab Acharnania dividens, in Jonium mare se se exonerans contra Echinadas insulas, inter Halyziam opp. & Evenum fluv. a quo 12. M. P. abest in Occid. Alter etiam est in Thessalia, Lamiam urbem alluens. ¶ Veteres aquam omnem Acheloon nuncupavere, quod Achelous primus post Diluvium erupisse terra fertur, sive quod Achelous in Græcia, ubi tot ingenia floruerunt, omnium fluviorum celeberrimus fuit. *Macrob. 5. Saturn. cap. 18.* ¶ Est & Achelous f. Peloponnesi, Dimam urbem præterfluens. Hic Thoas a celeritate apud Poetas nominatur. ¶ Denique hoc nomine fuit Thoas Rex Ætoliæ, qui vel nomen dedit, vel accepit ab Acheloo fl. Acharnaniæ, qui ab *Ovid. 9. Met.* contunditur cum fluvio, fingitur pugnare cum Hercule pro Dejanira, quo in certamine se varias in formas transmutat, postremo in taurum, unde cornu Copiæ, ac tandem vincitur.

Achĕron, *Campaniano, o Savuto*, Fl. Brutiorum, in Calabria Cit. fluens juxta Pandosiam Urbem excisam, & desinens in sinum Terinæum. ¶ Acheron item, *Velichi*, seu *Verlichi*, seu *Fanar*, Fl. est Epiri, qui oritur ex Acherusia palude, & in sinum Ambracium decurrit. ¶ Item Fluvius hujus nominis est in Bithynia, teste *Apollonio*, & Isacio, qui ab iisdem, & a *Plinio* Sonautes dicitur, & exit in Euxinum mare ad Heracleam urbem. Ex horum fluminum similitudine fingitur a Poetis flumen, seu palus apud Inferos. Dicitur Acheron, quasi ἄχεος ῥέων, idest doloris fluxus. ¶ Accipitur & pro ipsis inferis. *Virg. 7. Æn. v. 312.* Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo.

Acheronteus, a, um, adject. ad Acheronta pertinens. *Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 351.* Tunc Acheronteos mutato gurgite fontes Lacte novo manasse ferunt.

Acherontia, urbs parva Apuliæ in monte sita: quam ob causam eam nidum appellavit *Horat. Carm. l. 2. od. 3.* Quicumque celsæ nidum Acherontiæ.

Acheronticus, a, um, ad Acherontem pertinens. *Plaut Bacch. 2. 2.* Regiones colere mavellem Acheronticas.

Acherontini, pop. sunt in agro Brutio, juxta Acherontem fl. *Plin. l. 3. c. 5.*

Achĕruns, untis, in gen. fœmin. pro Acheron. *Plaut. Captiv. 5. 4. 1.* Nulla adæque est Acheruns, atque ubi ego fui. *h. est*, Multa sunt cruciamenta apud inferos, sed nullus Acheron potest inveniri adeo ærumnosus, ut sunt illæ lapicidinæ, ubi ego fui, &c. Al. tamen leg. Nullus adæque est Acheruns. ¶ *Acheruns ulmorum* apud *Plaut. Amph. 4. 2. 10.* est vorago, & dissipatio virgarum, ut Acheruns sive Acheron fl. infernus est vorago animarum. Ex ulmis autem virgæ fiebant ad servos cædendos. Unde alibi idem Plautus verberonem servum appellat *ulmitribam.* ¶ *Acherunti* adverbialiter ponitur pro in Acherunte, hoc est apud Inferos. *Plaut. Merc. 3. 4. 31.*

Acherunticus, a, um, ad Acheruntem pertinens. *Plaut. Bacc. 2. 2. 21.* Acherunticæ regiones. ¶ Homo *Acherunticus* dicitur ab *eod. Mil. 3. 1. 33.* qui valde senex est, & morti proximus.

Acheruntius, a, um, Acherunticus. *Vetus Poeta*, apud *Cic. 1. Tuscul. c. 21.* Acheruntia templa, *h. e.* Inferorum loca.

Acherusia, f. 1. *Lago della Colluccia*, ἀχερουσία λίμνη, palus est Campaniæ inter Misenum, & Cumas, ad 2. M. P. *Dionysius in 2. Biblioth. hist.* tradit, paludem esse Acherusiam, in quam immittantur cadavera in ulteriorem ripam deferenda, inde natam fabellam de Charonte, ab eo animas nave vehi trans Stygem. ¶ Item Acherusia palus Epiri est, in Thesprotia, ab Ambracia 36. M. P. quæ ad Chimerium port. & opp. exit in mare, ex qua Acheron F. emittitur. ¶ Item Acherusia specus est Bithyniæ, apud Heracleam Ponti, unde Cerberum extractum fabulantur.

Acherūsis, idis, vel idos, ἀχερουσίς, idem quod Acherusia, hoc est specus Bithyniæ. *Val. Flac. l. 5. Argon. v. 73.*

Acherusius, a, um, qui ad Acherontem spectat. *Lucret. l. 3. v. 25.* Nusquam apparent Acherusia templa, i. e. infernæ regiones. ¶ Acherusia vita *Lucretio l. 3. v. 1037.* est vita anxia, sollicita, ærumnosa.

Achetæ, f. 1. ἀχέται, cicadæ sunt argutæ, & canoræ, a verbo ἠχέω, quod est sono, & strepito. *Plin. l. 11. c. 26.*

Achillas, ἀχίλλας, servi Ægyptii nomen est, cujus manu interfectus fuit Pompejus. *Luc. l. 8. Plutarch.*

Achillēis, opus est Statii Papinii, quo Achillis pueritiam descripsit. Est etiam hoc nomine quædam species hordei. V. *Ruellium.*

Achilleon, ἀχίλλειον, opp. Troadis, juxta tumulum Achillis, a Mitylenæis conditum, ubi classis ejus steterat. *Plin. l. 5. c. 32.*

Achilleos, ἀχίλλειος, myriophyllum, herba. Sic appellata est, quod eam Achilles invenisse traditur, & adhibuisse in curando vulnere Telephi. *Plin. l. 25. c. 5.*

Achilleides, achilleidæ, m. ἀχιλλείδης, patronymic. Achillis fil. *Ovid. epist. 8.* Pyrrhus Achilleides animosus imagine Patris. Legitur & *Achillides.*

Achilles, ἀχιλλεύς, heros Græcus, filius Pelei, & Thetidis. *Ovid. 11. Met.* Hinc dicitur Pelides. Chironi Centauro nutriendus datus est. Inter filias Lycomedis Regis Sciri, a matre, ne ad bellum Trojanum ire cogeretur, ex quo sciebat non reversurum, sub habitu muliebri absconditus, ex Deidamia generavit Pyrrhum. Ab Ulysse habitu mercatoris detectus ad bellum Trojanum ductus est. Fuit fortissimus totius Græci exercitus. Occidit Hectorem fortissimum Trojanorum, ejusque cadaver ter circum mœnia Ilii traxit bigis alligatum. Patroclum enim ulcisci voluit, sibi amicissimum, qui indutus armis Achillis ab Hectore interfectus fuerat. Vulneravit Regem Mysiæ Telephum, ejusdemque hastæ rubigine sanavit. Dissensit ab Agamemnone odio implacabili, quod sibi Briseidem puellam eripuisset. Captus est amore Polyxenæ, tempore induciarum. Invitatus per fraudem specie nuptiarum a Deiphobo in templum Apollinis Thymbræi, a Paride post simulachrum latitante, sagittis Herculis, quæ a Philocteta acceptæ fuerant, in calcaneo transfixus, ubi mortalis erat, interfectus est. Sepultus est ad Sigæum pro-

montorium. De armis Achillis ingens dissensio nata est inter Ulyssem, qui solus ausus est ea petere, & Ajacem fil. Telamonis. Arma Ulyssi data fuerunt. Ajax ex indignatione incidit in furorem, & ensi incumbens, sibi ipse mortem conscivit. *Ovid. in fine* 12. *Met. & initio lib.* 13. ¶ Poetæ metri causa sæpe hoc nomen Græca declinatione usurpant. Itaque legitur in genitivo *Achillei* pro *Achillis*; quod & *Achilli* scribitur. Item in accusativo *Achillea* pro *Achillem*, in vocativo *Achille* pro *Achilles*, in ablativo *Achilli* pro *Achille* a Græco dativo Dorico τῷ Ἀχίλλῃ.

Achillēum, ἀχίλλειον, genus spongiarum tenue, densumque, ex quo penicilli fiunt. *Plin. l.* 9. *c.* 45.

Achillēus, a, um, adject. possessiv. *Virg. Æn.* 3. *v.* 326. Stirpis Achilleæ fastus, juvenemque superbum.

Achillēus cursus, ἀχίλλειος δρόμος, Peninsula est non procul a Borysthene, ab exercitatione Achillis nomen habens. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Achillis, idos, ἀχιλλεὶς, insula in ponto Euxino ad Borysthenem. *Plin. l.* 4. *c.* 12. V. sup. Achilles.

Achīvus, a, um, dicitur proprie, qui est ex Achaja. V. Achæus. Sæpe tamen accipitur pro quovis Græco. *Virg. Æn.* 2. Aut hoc inclusi ligno occultantur Achivi. ¶ *Achivum* pro *Achivorum* legitur apud *Virg.* 11. *Æn. v.* 266.

Achne, auctore *Plinio l.* 5. *c.* 31. insula est Rhodiorum, in mari Carpathio, quæ deinde Casos dicta est.

Achor, ἀχὼρ, Deus habitus est apud Cyrenaicos, cui sacra faciebant, quoties muscarum multitudo pestilentiam invehebat. V. *Plin. l.* 10. *c.* 28.

Achōres, um, m. plur. *tigna*, *lattime*, ulcera capitis, tenui humore manantia, & pueros præsertim infestantia.

Achradina, Stephano pars est urbis Syracusanæ, cum reliqui urbis partibus ponte conjuncta. *Cic. in Ver. act.* 6. *Liv.* 25. *c.* 24.

Achras, adis, f. 3. *albero di pero selvaggio*, ἀχρὰς, pyrus silvestris. *Colum. l.* 7. *c.* 9. & *lib.* 10. *v.* 14.

Achrēstus, ἄχρηστος, inutilis, ineptus, nullius momenti, *inutile*, *da nulla*. Voce hac græca usus est *Auson. sect.* 1. *in Epigram. de duob. fratrib.*

Acĭa, æ, f. *accia*, *agora*, *filo*, μίτος, filum in acu ad suendum. *Cels. lib.* 5. *cap.* 26. *n.* 23. Sutura ex acia molli, non nimis torta. ¶ Quidam putarunt, *aciam* significare etiam cuspidem acus fibularis: Sed id probandum adhuc est.

Aciæris, f. 3. securis ærea, qua in sacrificiis Sacerdotes utebantur. *Fest.*

Acicŭla, æ, f. *spillo*, *spilletto*, περόνη, ab acu, acus parva, qua utuntur mulieres ad ornatum capitis. *l.* 1. *Cod. Theod. de repud.*

Acidalia, Veneris epithetum, vel quia injicit curas, quas Græci ἀκίδας dicunt, vel a fonte Acidalio, qui est Orchomeni urbe Bœotiæ, in quo Gratiæ, quæ Veneri sunt sacratæ, se lavant. *Virgil.* 1. *Æneid. v.* 728.

Acidalius, a, um, ad Venerem pertinens, quæ *Acidalia* dicitur. *Martial. l.* 6. *epigr.* 13. Acidalius nodus. *h. e.* baltheus seu cingulum Veneris. *Id. lib.* 9. *epigr.* 14. Pingere arundine Acidalia. *h. e.* Cnidia, calamis aptissima. Cnidus autem est Veneri sacra.

Acidĭtas, atis, *acidezza*, sapor acidus. *Marcell. Empir. cap.* 20.

Acidŭlus, a, um, diminut. ab Acidus, subacidus. *Plin. l.* 15. *c.* 15. Pyra acidulo sapore. ¶ Item Acidulus nomen est fontis in agro Venafrano, ita dictus, quod aquas haberet acidulas. *Plin. l.* 31. *c.* 2.

Acĭdus, da, um, *acido*, *inagrito*, *forte*, חמוץ, Ger. *scharpff sawer*, Gal. *aigre*, Hisp. *agrio*, ὀξὺς, ὀξώδης, aceti saporem habens. *Col. l.* 6. Si acidum, hoc modo emendabitur. *Petron. fragm. Tragur.* Acidior sonus. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 49. Acetum acidissimum. ¶ Acida lingua, h. e. mordax, apud *Senec. Controv.* 34. ¶ Acidus pro molesto. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 64.

Acĭes, ei, f. 5. *filo tagliente*, *punta*, *taglio*, עין, פה, Ger. *die schneiden*, *oder scharpffe*, Gall. *la pointe*, *le tranchant*, ἀκὶς, ἀκμή, primo est ea pars in ferro, quæ ob acumen secat. Derivari videtur a voce græca allata, ἀκὶς, potius quam ab ἀκόνη, ut ait Festus. *Cic. Verrin. ult. c.* 43. Quod aciem tuarum securium vidisset. ¶ Deinde significat oculorum acumen, seu facultatem bene videndi. *Cic. Somn. Scip.* Radiis solis acies nostra sensusque vincitur. *Id. de Nat. Deor. l.* 2. *c.* 57. Acies ipsa, qua cernimus, quæ pupula vocatur. ¶ Ponitur & pro ipso oculo. *Lactant. de opif. Dei c.* 10. Nasus utramque aciem simul & discernit & munit. ¶ Tertio idem est ac exercitus instructus, vel ordo exercitus. *Plaut. Mil.* 1. 1. Splendor clypei oculorum perstringit aciem in acie hostibus. Hinc illa sunt, continere, instruere, dirigere, componere, perturbare aciem, &c. ¶ Aciem pro ipso prælio dixit *Liv. l.* 33. *c.* 11. Cum sex consularibus exercitibus acie conflixisse. ¶ Translate sumitur pro ingenii perspicacitate *Cic.* sæpe, acies ingenii, acies mentis, acies animi. ¶ Acies orationis. *Plaut. Epid.* 4. 1. 20. Orationis aciem contra conteram, h. e. accuratissimam, acutissimamque orationem. Sic acies auctoritatis, id est vis auctoritatis. In acie novaculæ, proverb. ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, in summo discrimine. ¶ Aciem trahere dicuntur cotes, id est exacuere. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Repertæ sunt & in Italia aciem trahentes (cotes) acerrimo effectu. ¶ *Acii*, & *acie* pro *aciei* genitivi sunt antiqui, & obsoleti. *Cn. Matius* apud *Gell. l.* 9. *c.* 14. & *Sallust.* apud *Priscian. l.* 7. *sub fin.*

Acilia gens plebeja fuit a Trojanis oriunda: ex qua fuit M. Acilius Glabrio, cui, devicto Antiocho, statua in foro posita est aureis bracteis incrustata. Fuit & alter M. Acilius, apud quem Verrem accusavit *Cicero*. Ejus pater Acilius legis auctor fuit: quæ fuit de repetundis, ut hujusmodi causæ una actione absolverentur.

Acinăces, is, m. 3. ἀκινάκης, gladius Persarum, sive Medorum. Acinaces, inquit Pollux, gladiolus quidam Persicus est, qui femori suspendebatur. *Horat. carm. l.* 1. *od.* 27. Vino, & lucernis Medus acinaces immane quantum discrepat! Adde *Curt. l.* 3. *c.* 3.

Acinacĕus, a, um, adject. ab acino derivatum. *Ulp. l.* 9. *D. de tritico*, *vino*, &c. Acinaceum plane vino continebitur. Alii leg. *Acinaticium*. Est autem vinum acinis mixtum, vel ex aqua & acinis factum, de quo *Plin.* 14. 9. vel simpliciter vinum dulce, ut quidam putant.

Acinarius, a, um, adject. ad acinos pertinens, ut acinaria vasa apud *Varr. lib.* 1. *R. R. cap.* 22. h. e. in quibus uvarum acini ponuntur.

Acinaticius. V. Acinaceus.

Acinōsus, a, um, adject. qui multos habet acinos, ut uva acinosa. *Plin. l.* 12. *c.* 13. ¶ Superlativo *acinosissimus* usus est idem *Plin. l.* 14. *c.* 3.

Acĭnus, i, & acinum, i, apud *Nonium*; quin & acina, æ, apud *Catul. epigr.* 26. ut cum *Gellio l.* 7. *c.* 2. Scaliger, Grævius, & Silvius ediderunt, זגים, Ger. *Kernlin in den trauben*, *sc. acino*, *grano*. Fructus est generatim, qui sub tenui cute liquorem continet, constans folliculo, succo, carne, & granis sive vinaceis. *Laurent. Vall. l.* 4. *c.* 28. Acinos inter, & baccas hoc interesse putat, quod acini inter fructus minutiores arborum, fruticumve densius nascantur, baccæ dispersius, & rarius. *Plin.* enim *l.* 15. *c.* 24. non uvis modo, sed sambuco etiam, & hederæ acinos tribuit, nec non grana punici mali ita appellat. *Id. l.* 7. *c.* 7. Anacreon acino uvæ passæ strangulatus periit. ¶ Acinus item genus est herbæ. *Plin. l.* 21. *c.* 27.

Acipenser, vel acipensis, seu aquipenser, m. 3. ἔλλοψ, piscis, de quo *Plin. l.* 9. *c.* 17. qui apud antiquos piscium nobilissimus habitus est. Unus omnium squammis ad os versis contra aquam nando meat. *Martial. l.* 13. *ep.* 91. Ad Palatinas acipensera mittite mensas. Doctiores ibi legere malunt *acipensem*: nec enim solent Latini, quæ vocabula ipsi a Græcis non acceperint, terminatione græca in accusat. singularibus usurpare. Tanto autem in honore habitum fuisse scribit *Macrob. l.* 2. *Satur. c.* 12. ut a coronatis ministris in conviviis inferri soleret. Afferuntur de eo *Cic.* verba: Vide quid agas, acipenser iste paucorum hominum est: quæ quidem *Macrob.* ex Dial. de Fato excerpta esse testatur.

Acis, m. 3. ἄκις, nunc *Freddo*, ob ejus frigiditatem, Fl. Siciliæ, in valle Nemorensi. Procedit ex Ætna, & haud procul ab Acesine Fl. medio itinere inter Cataniam, & Tauromenium, in mare Jonium influit. Ex ejus ripis fertur Polyphemus saxum in Ulyssem jecisse. ¶ Est etiam Acis insula, una ex Cycladibus. *Plin. l.* 4. *c.* 12. ¶ Acis etiam adolescentis Siculi nomen fuit, qui cum Galateam nympham adamaret, a Polyphemo rivali suo est occisus, & deinde in fontem sui nominis mutatus. *Ovid.* 13. *Metam.*

Aciscŭlus, parva ascia, quasi *asciculus*. Est in nummo Gentis Valeriæ apud Phil. a Turre de inscript. M. Aquilii c. 2.

Aclassis, tunica ab humeris non consuta. *Festus.*

Aclides, tela antiqua, idest clavæ quædam breves eminentibus hinc, & hinc acuminibus quibusdam, quæ ita in hostem jaciebantur religata loro, vel lino, ut peractis vulneribus possent redire. *Virg.* 7. *Æn.* Teretes sunt aclides illis tela. ¶ In singulari numero usurpatur a *Val. Flacc. l.* 6. & *Sil. l.* 3.

Acmonides, æ, unus ex Vulcani ministris, ἀπὸ τοῦ ἄκμονος, ab incude. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 288. ubi fingere ferrum Brontes, & Steropes, Acmonidesque solent.

Acna, vel Acnua, æ, f. mensura agrorum continens pedes centum viginti. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 10. & *Colum. l.* 5. *c.* 1.

Acœnonŏĕtus, ἀκοινονόητος, vox est a Græco ἀκοινώνητος derivata. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 218. Discipuli custos præmordet Acœnonoetus. Designat Poeta eo nomine pædagogum hominem privatæ tantum suæ utilitati studentem, & ob id mercedis, quæ magistro tota debetur, partem sibi per summam fraudem retinentem: ab α privativa, & κοινὸς, communis. Ita quidam Interpretes. Alii legunt *acœnitus ipse* eadem plane sententia. Sunt etiam qui putant, tacite designari ea voce *Anicetum* Neronis pædagogum, infamem & sceleratissimum: de quo *Sueton. in Ner. c.* 35. & *Tacit. Ann.* 14. *c.* 3. 7. 8. & 62.

Acolythus, & Acoluthus, i, m. ἀκόλουθος, comes, sequax, pedissequus, ab ἀκολουθέω, sequor. Nomen est sacri Ordinis in Ecclesia. *Aug. ep.* 104.

Aconiti, sine pulvere, & sudore, hoc est citra negotium & laborem, ἀκονιτί. Sumptum ab Athletis, qui pulverem inspergebant corporibus, ut se mutuo facilius comprehendere possent. Vox græca est, quam tamen *Plinius* latinis litteris scripsit *lib.* 35. *c.* 11. Dioxippum, qui citra pulveris tactum vicit, quod aconiti dicunt. *Vinse senza fatica.*

Aconītum, n. 2. ראש, ἀκόνιτον, herba, quæ ex Cerberi spuma conspersa venenum maxime dirum contraxit, quo tempore eum Hercules ab Inferis traxit. *Ovid.* 7. *Metam.* Alii ex Promethei sanguine in monte Caucaso vincti natum esse fabulantur. *Auson. in Monosyll.* Dictum aconitum ἀπὸ τῆς ἀκόνης, hoc est, a cote, seu caute. Quæ, quia nascuntur dura vivacia caute, mortales aconita vocant. Sunt, qui ab Acone portu derivent Heracleæ, Lyco flumini opposito. Alii, quod juxta nullus pulvis interveniat. Nam κόνις græce pulvis, ἀκονιτί sine pulvere dicitur. *Plin. l.* 27. scribit, aconitum dictum, quod in nudis cautibus, quas aconas vocant, nascatur, vel quoniam [illegible], [illegible], quia mortem accelerat.

Aconitiæ, arum, m. *ἀκοντίαι sorta di comete*, Ger. *ein comet wie ein pfeil*, ἀκοντίαι, sunt stellæ crinitæ, ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου, hoc est, a jaculo, quia jaculi modo vibrantur ocyssimo volatu. *Plin. l.* 2. *c.* 25.

Acontias, æ, m. serpentis genus, magnitudine duorum cubitorum, figura autem crassa in tenuem abeunte. Sic dictum, quod jaculi modo in homines prosiliat. Vocatur & Cenchrias, & Cenchris. *Luc. l.* 9.

Acontius, ἀκόντιος, Ceus fuit, ex Cea Ægei maris insula, cujus ad Cydippem, & Cydippes ad eum epistolas habet *Ovid. in Heroid.* ¶ Item Acontius Magnesiæ, vel Bœotiæ mons. *Plin. l.* 4. *c.* 7.

Acōpa, orum, n. 2. ἄκοπα, medicamenta, quæ adhibentur lassis, imposito ex re vocabulo: scil. ab α privat. & κόπος, labor. *Plin. l.* 29. *c.* 3. Omnia, quæ acopis curantur.

Acōpis, f. 3. ἄκοπις, gemma nitro similis, pumicosa, aureis guttis stellata, lassitudinem solvens. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Acōpus, f. 2. herba est, quæ & anagyros, ἀνάγυρος, cujus semen comminducatum vomitiones facit. *Plin. l.* 27. *c.* 4. ¶ Unde proverb. Græcum, ἀνάγυρον κινεῖς, hoc est, anagyrum moves, quoties loquimur de re, unde nobis ignominia excitari possit.

Acor, m. 3. *acuità*, *asprezza*, Gal. *soure*, ὀξύτης, saporis, vel odoris acuitas, sive asperitas, ut vini, mali Punici, &c. *Col. l.* 3. *c. ult.* & *Plin. l.* 18. *c.* 11.

Acorna, f. 1. genus cardui. *Plin. l.* 21. *c.* 16. Acorna tantum colore rufo.

Acosmos, inornatus, incomptus, ἄκοσμος, Græca vox, qua usus est *Lucret. l.* 4. *v.* 1153.

Acquiesco, is, evi, n. 3. *riposarsi*, *acquietarsi*, נוח, שקט, Germ. *auffhoren*, *sic zu rube geben*, Gal. *se reposer*, *tomber d'accord*, Hisp. *descansar*, *o darse por contentado*, ἐπαναπαύομαι, accumbo, vel simpliciter quiesco. *Cic. Attic. l.* 13. *epist.* 34. Lanuvii tres horas acquieveram. ¶ Interdum est dolorem, aut aliam animi molestiam remitti. *Cic. de Fin.* Nunquam finit eam respirare, nunquam acquiescere. ¶ Significat etiam in re aliqua, aut in aliquo homine, cum quadam animi voluptate, quieteque consistere. *Cic. Sulp.* His vero temporibus habemus aliud nihil, in quo acquiescamus. ¶ Dicimus quoque acquiescere alicui rei, pro in aliqua re. *Senecæ epist.* 25. Ut meliora tibi proponas, & acquiescas rei blandæ. ¶ Interdum significat contentum esse, & nihil amplius quærere. *Cic. de Amic. c.* 27. Vicissim autem senes in Adolescentum caritate acquiescunt. ¶ Item oblectari. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 10. Tecum ut quasi loquerer, in quo uno acquiesco, scribere institui. ¶ Item paulum consistere. *Plaut. Asin.* 2. 2. 60. Unumquidque rogita, ut acquiescam: non vides, me ex cursura anhelitum ducere? ¶ Κατ' εὐφημισμὸν, acquiescere pro mori dixit *Nepos* in vita Annibalis *c.* 13. *n.* 1. Sic vir fortissimus anno acquievit septuagesimo. Sic etiam in Lapid. antiquis in eod. sensu invenitur usurpatum, ut refert *Sponius Misc. erud. antiq.* Apud citerioris ævi Scriptores acquiescere, consentire est, vel assentiri. *Hieron. l.* 2. *cont. Jovin.*

Acquīro, is, ivi, itum, a. 3. *acquistare*, קנה, רכש, Germ. *augen*, *uberkommen*, Gal. *acquerir*, Hisp. *alcançar*, προσκτάομαι, περιποιέω, quærendo adipiscor, ab ad, & quæro. *Cic. de Am.* Acquirendi sunt, quos diligamus. ¶ De malis etiam rebus dicitur. *Plaut. Milit. sc.* 3. *a.* 2. Quis est, qui inimicitias sibi magis acquirat, quam tu? ¶ Acquiri pro augeri, vel conciliari. *Plin. l.* 15. *c.* 17. Quo genere & vino odorem acquiri putant.

Acqui-

Acquisitio, onis, verbal. ab acquiro. *Front. de Aquaeduct. l. 2.* Adjuvatus sum ex compluribus aliis acquisitionibus. Adde *Justinian. Instit. l. 3. t. 11. §. 3.* & *Tertull. in Exhor. ad Castit. c. 12.*

Acra, neut. plur. cacumina. τὰ ἄκρα. *Apulej. de Mundo.* ¶ *Acra* foem. sing. ἡ ἄκρα, eandem habet significationem. Hinc *Acra Japygia* promontorium Salentinum. *Plin. l. 3. c. 11.* ¶ Acrae, arum, urbs Siciliae. *Sil. l. 14. v. 206.*

Acragantinus, a, um, ad Acragantem pertinens. *Lucret. l. 1. v. 716.* ubi al. leg. *Agrigentinus*.

Acrăgas, nobilis artificis nomen apud *Plin. l. 33. c. 12.* ¶ Est item Acragas mons Siciliae, non procul a Pachyno promont. cum oppido ejusdem nominis, quod Agrigentum alias dicitur. *Plin. l. 3. c. 8. Virg. Æn. 3. v. 703.* Arduus inde Acragas ostentat maxima longe moenia. ¶ Item Acragas fluvius dictum montem & oppidum praeterfluit.

Acratophŏrum, ri, n. 2. *botteglia*, שׂוֹדֵר, Germ. *wasserkrug*, urceolus. *Cic. 3. de Fin. c. 4.* Ephippiis, & acratophoris.

Acrēdo, inis, *agrestezza*, idem quod acritas, sed rari usus. *Pallad. mense Januar. c. 16. de jugland.* Nuces servantur caepis mixtae, quibus hanc vicissitudinem reddunt, ut eis acredinem tollant.

Acredŭla, f. 1. *usignolo*, Ger. *ein nachtigal*, φιλομήλα, putatur luscinia avis, sive, ut aliis placet, avis illa, quam vulgo ravarinum vocamus. *Cic. de Div. l. 1. c. 8.* Et matutinis acredula vocibus instat. *Ov. in Progne*, Et matutinos exercet acredula cantus. ¶ Aliqui pro ranae specie accipiunt. Videtur enim *Cic. l. c.* Acredulam eam dicere, quam Aratus ὀλολυγόνα. Ranas vero ololygones appellari auctor est *Plin. l. 11. c. 37.* Accedit & *Isidori* auctoritas *l. 12. c. 6.*

Acresco, is, n. 3. *inacetire*, acrem, acidumque saporem sumere. De vino usurpat *Veget. l. 4. Mulomed. c. 8.*

Acricŭlus, a, um, diminut. ab Acris, apud *Cic. 3. Tusc. c. 17.* qui *acriculum Zenonem* dixit: ut feliciter Turneb. & Gruterus depravatum locum restituerunt.

Acrifolium, lotos, alysa, alyserum, arbuscula est, quae a *Macrobio 2. Saturn. c. 16.* inter arbores infelices numeratur.

Acrimonia, f. 1. *acrimonia*, *agrestezza*, חֲרִיפוּת, Gal. *apreté*, *force*, & *pointe comme d'oignon*, & *choses semblables*, Hisp. *agror*, *agudeza*, *fortaleza*, δριμύτης, vis est in rebus, quae gustantur, aut sensu aliquo percipiuntur, acrior, mordax, & ingrata. *Cat. de re rust. c. 157.* Si ulcus acrimoniam ejus ferre non poterit. ¶ Translate ponitur pro vehementia, δεινότης. *Auct. ad Her. l. 4. c. 37.* Haec exornatio tum multum venustatis habet, tum gravitatis, & acrimoniae plurimum. ¶ Item pro severitate. *Id. l. 3. c. 15.* Convenit igitur in vultu pudorem, & acrimoniam esse.

Acris. V. Acer.

Acrisiōnis, idis, f. Danae Acrisii Argivorum regis filia. *Virg. 7. Æn. v. 410.* ubi *Servius* docet *Acrisioneis* non cum *colonis*, sed cum *Danae* convenire.

Acrisionēus, adject. ἀκρισιώνειος, ad Acrisium pertinens. *Ovid. 5. Metam. v. 238.* Acrisioneas Praetus possederat arces.

Acrisioniădes, dae, ἀκρισιωνιάδης, patronym. pro Perseo Acrisii nepote. *Ovid. 5. Met. v. 69.* Vertit in hunc harpen spectatam caede Medusae Acrisioniades.

Acrisius, m. 2. ἀκρίσιος, Abantis Argivorum Regis filius, & pater Danaes. Hic, cum apud Argos annis 31. regnasset, a Perseo nepote suo, licet, non sponte, occisus est. ¶ Acrisius alter pater fuit Laertae patris Ulyssis, Jovis filius, apud *Ovid. Met. 13. v. 144.* Nam mihi Laertes pater est, Acrisius illi, Jupiter huic. sed libri meliores habent, *Arcesius*.

Acrĭtas, atis, idem quod acritudo. *Gell. l. 13. c. 2.* Nihil quicquam interest, suavitudo dicas, an suavitas, acerbitudo, an acerbitas, acritudo, an quod Accius scripsit in Neoptolemo, acritas. ¶ Translate ponitur pro vehementia. *Accius* apud *Non. c. 8. n. 80.* Vis veritatis, atque acritas.

Acrĭter, adverb. ab acer, vehementer, *con veemenza*, ἐρρωμένως. *Liv. in proem. operis.* Ad illa pro se quisque acriter intendat animum. *Horat. 1. sat. 2.* Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget. *Cic. Famil. 10. ep. 28.* Acerrime agere aliquid.

Acritūdo, inis, vis admordendi, dissolvendique, qualis in aceto est. *Vitruv. l. 2. c. 9. de cupresso & pino.* Liquor, qui inest, habet amarum saporem, qui propter acritudinem non patitur cariem penetrare. ¶ Translate *Gell. l. 20. c. 27.* Par fuit quondam vigor, & acritudo, amplitudoque R. populi, & Poeni.

Acroāma, atis, n. *cosa piacevole da udirsi*, ἀκρόαμα, quidquid auditu jucundum est. ab ἀκροάω, audio. Apud Latinos significat musicam tibicinum symphoniam, quae olim in agendis fabulis adhibebatur. Hinc in Glossis Isidori legitur: *Acroama*, *auditio lyrarum*, & *tibiarum*. *Sueton. in Vespas. c. 19. Plin. l. 6. epist. 31.* ¶ Dicitur etiam de ipso tibicine aut symphoniaco. *Sueton. in Aug. c. 74.* Aut acroamata, aut histriones, aut ludios interponebat. ¶ Ponitur etiam pro jucunda rei alicujus narratione, aut festiva recitatione; quales potissimum fiebant inter coenandum. *Cic. pro Arch. c. 9.* Themistoclem dixisse ajunt, cum ex eo quaereretur, quod acroama libentissime audiret; ejus, a quo sua virtus libentissime praedicaretur. ¶ Item pro festivo narratore, aut recitatore. *Cic. Verr. 6. c. 22.* ubi *Manut.* tibicinem intelligit: sed cum *Cic. festivum acroama* appellet, aptius de recitatore exponi videtur. ¶ *Prudent. Peristeph. 3. v. 313.* *acroma* dixit pro *acroama* metri causa. Sed non est imitandus.

Acroamaticus, a, um, adject. ἀκροαματικός, auscultatorius. *Gell. l. 20. c. 4.* docet Aristotelem commentationes suas divisisse in *Acroamaticas*, & *exotericas*.

Acroāsis, is, f. ἀκρόασις, eruditus sermo, seu disputatio, quae a magistro alicujus artis coram multis audientibus habetur. Latine *auditio* appellata. *Vitruv. l. 10. c. ult.* Acroasiam facere. *Senec. l. 4. excerptar. controvers. in praefat.* Acroases suas populo committere. *h. e.* suas declamationes. ¶ Item ipse locus, ubi acroasis habetur. *Cic. Att. l. 15. ep. 17.*

Acrobatĭcus, a, um, adject. ad ascendendum aptus, scansorius, *ἀπὸ τοῦ βαίνειν εἰς ἄκρα*, ut acrobaticae machinae, *Vitruv. l. 10. c. 1.*

Acroceraunia juga, seu Acroceraunii montes, M. excelsi inter Armeniam, & Iberiam, sic dicti, quasi montes ignitas habentes a fulminibus summitates, quod fulminibus saepe infestentur. Nam κεραυνός, fulmen est, ἄκρος altus. ¶ Hoc nomine etiam appellantur montes altissimi prope Acroceraunium prom. inter Albaniam, & Epirum, qui Epirum a Macedonia separant, distant ab Aulone 11. M. P. in Bor. a Buthroto urbe Epiri 92. in meridiem a Japygio prom. Italiae 720. stadia in ortum, & vulgo dicuntur Montes Diaboli, & *Monti della Chimera*, a Chimera urbe illis insidente.

Acrochordŏnes, f. 3. *porri*, *che nascono per le mani*, יַבֶּלֶת, Germ. *wartz*, Gal. *verrue*, *cor*, Hisp. *berruega*, ἀκροχορδόνες, verrucae sunt, fabae amplitudine, quae pueros maxime infestant, dictae, quoniam in imo angustae ita sunt, ut pendere videantur. *Cels. l. 5. c. 28. n. 14.* Acrochordon si excisa est, nullam radiculam relinquit.

Acrocorīnthus, m. 2. ἀκροκόρινθος, mons, & arx Corintho urbi imminens, non secus ac Ithome Messenae imminebat, in Peloponneso, inter duo maria, Ægaeum, & Jonium, stadiorum trium, & dimidiati. Sub ejus igitur radice, in plano, Corinthus instar mediae jacet. Vertex Acrocorinthi Veneri sacram habuit aediculam, infra verticem Pirene fons effluebat. Hae duae arces, Acrocorinthus, & Ithome Bovis cornua appellatae sunt, hoc est Peloponnesi. Hinc quidam Philippo Macedoni suadebat, ut Bovem cornibus teneret, occupatis nimirum his duabus arcibus.

Acrocorĭum, ἀκροκόριον, bulbi species est. *Plin. l. 19. c. 5.*

Acrolĭthus, a, um, ἀκρόλιθος, in summitate lapidis positus: item lapidem in summitate habens: item generatim lapideus. *Trebell. Poll. in 30. Tyrannis, c. 32.* Statua acrolitha.

Acronyctae stellae, h. e. vespertinae, quae scilicet sub noctem oriuntur. *Firmic. l. 2. Astron. c. 8.*

Acropodĭum, ii, n. ἀκροπόδιον, basis statuae, *piedestallo*, *Hygin. fab. 88.*

Acrostĭchis, idis, f. 3. ἀκροστιχίς, dicitur, cum primis aliquot versuum literis nomen alicujus, vel alia quaevis dictio, aut oratio exprimitur, ut argumenta quaedam sunt comoediarum Plauti. Videtur ejus meminisse & *Cic. l. 2. de Divin. cap. 54.* ¶ Appellatur hoc nomine & illud carminis genus, cujus strophae per literas initiales repraesentant alphabetum.

Acroterĭa, orum, n. 2. ἀκρωτήρια, pinnacula in summitate aedificiorum prominentia. ¶ Item in corpore humano extremitates acroteria dicuntur, quales sunt in manibus, & pedibus illae partes digitorum, quae sub unguibus. ¶ *Vitruv. l. 3. ad fin.* latinitate donavit ita appellans ornamenta posita in summitatibus columnarum. ¶ Idem *l. 5. c. 12.* promontoria ita appellat. Portus, inquit, naturaliter si sint positi, habeantque acroteria, sive promontoria procurrentia, &c.

Acrothymium, ii, n. ἀκροθύμιον, genus porri in cute, subduri, peraspери, & colore thymi. *Cels. l. 5. c. 28. n. 14.*

Acta, ae, f. 1. *lido*, כֵּף, שָׂפָה, Germ. *das ufer*, *gestad des meers*, substantivum nomen, & Graecum, ultima depresso accentu, litus, seu amoenus in litore secessus. Nam ἀκτή, litus dicitur, ἀκταῖος litoralis. *Virg. l. 5.* In sola secretae Troades acta Anchisen flebant. *Cic. Verr. 7. c. 25.* In acta cum mulierculis jacebat ebrius. Adde *cap. 31.*

Acta, orum, n. *azioni*, *fatti*, τὰ πεπραγμένα, res gestae, actiones, actus. *Ovid. 1. Trist. eleg. 2. v. 97.* Si tamen acta deos numquam mortalia fallunt. *Stat. 2. Thebaid. v. 726.* Ingentia acta recensere. ¶ Saepissime dicuntur de rebus publice gestis a Senatu, a Magistratibus, ab Imperatoribus; & significant leges, decreta, & ea omnia, quae reipublicae causa fiunt, πράγματα. *Cic. pro Dom. c. 31.* Ut acta tui praeclari tribunatus hominis dignitate cohonestes. *Id. Phil. 1. c. 7.* Acta Caesaris. V. ibi reliqua. *Sueton. in Claud. c. 11.* Caii acta omnia rescidit. *Id. in Tiber. c. 67.* Jurare in acta alicujus. ¶ In singulari numero. *Cic. Phil. 1. c. 7.* Quid est, quod tam proprie dici possit actum ejus, qui in republica cum imperio versatus sit, quam lex? *Acta forensia* sunt causae, & lites. *Auct. Paneg. ad Pison. v. 34.* Armorumque decus praecede forensibus actis. *Scaevola Dig. l. 26. tit. 8. leg. 21.* Facere acta apud Procuratorem Caesaris. ¶ *Acta publica*, & *acta* absolute sunt etiam commentarii, in quibus acta populi, Senatus, &c. perscribebantur, *atti pubblici*, ὑπομνήματα. *Sueton. Plin. Tacit.* ¶ Differunt ab Annalibus, & Fastis, quia in Annalibus res tantum maximae & illustres memoriae mandantur, in *actis* vero res minoris momenti, ut *Tacit. Ann. 13. c. 31.* docet. In Fastis vero continentur ea, quae ad summos magistratus pertinent, bella, victoriae, triumphi: praeterea fasti nefastique dies, sacra, ludi, &c. quorum nihil tale in Actis habebatur. ¶ Praeterea *acta* sunt tabulae, in quibus acta forensia perscribuntur, *atti*, *protocollo*, *processo*. *Paul. Dig. l. 42. tit. 1. leg. 45. & 46.* & alibi. ¶ *Ab actis* dicitur is, qui actorum publicorum conficiendorum curam habet, *attuario*. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 389. n. 6.*

Actaea, f. 1. nympha, ab acte, idest, litore maris dicta. ¶ Item genus herbae apud *Plin. l. 27. c. 7.*

Actaeon, nis, ἀκταίων, filius Aristaei, nobilis venator, qui, cum imprudens Dianam nudam se cum Nymphis in sylva lavantem vidisset, ab ea in cervum mutatus est, & a suis canibus laceratus interiit. *Ovid. 3. Met.*

Actaeus, a, um, *Ateniese*, ἀκταῖος, dicitur pro Atheniensi. Nam Attica regio apud priscos dicta est non solum Actis, idos, ab Actide Cranai Regis filia, ut inquit Eustathius, sed etiam Acte, ut *Plin. l. 4. c. 7.* & *Gell. l. 14. c. 6.* testantur, vel ab Actaeone, sive Actaeo Rege indigena, vel quia litoralis fere tota est, exilis, & angusto quodam velut margine. *Ovid. 1. Met.*

Acte, es, regio est Attica, sic dicta, qui a litoralis fit. ἀκτή, enim graece litus significat. V. *Actaeus*. ¶ Est etiam planta, quam nonnulli ebulum esse putant. *Plin. l. 26. c. 11.*

Actia, orum, ἄκτια, ludi quinquennales, Apollini dicati, sic dicti, quod in Actio Epiri promont. celebrarentur. Vetustissimi erant, sed eos Augustus instauravit post Actiacam victoriam. Quinquennales fuerunt, teste *Sueton. in Aug.*

Actiăcus, a, um, adject. ἀκτιακός, ad Actium pertinens. *Vellej. Paterc. l. 2. c. 86.* Bellum Actiacum. *Ovid. Sapph.* Actiacas undas.

Actĭas, adis, patronym. foemin. ἀκτιάς, idest Atheniensis. *Virg. Georg. 4. v. 463.* Actias Orithyia.

Actinōsus, a, um, *pieno di raggi*, ἀκτινώδης, ab ἀκτίς, radius solis. *Ambros. in Psalm. 41.*

Actio, nis, f. 3. *azione*, *opera*, מַעֲשֶׂה, Germ. *handlung*, Gall. *action*, Hisp. *acion*, *obra*, nomen verbale ab ago, generaliter capitur pro omni operatione, atque actu. *Cicer. 1. Offic.* Virtutis laus omnis in actione consistit. ¶ Quandoque vero significat pronuntiationem, *pronunzia*. *Cic. in Or.* Est actio quasi corporis quaedam eloquentia, cum constet e voce, atque motu. ¶ Quandoque pro accusatione, sive petitione accipitur, quemadmodum actor pro accusatore, ut Ciceronis Actiones in Verrem. ¶ Quandoque dicitur defensio, δικαιολογία, sive oratio pro causae defensione, aut alicujus rei, de qua agitur. *Cic. Q. Cicero*, Actionem meam Caesar comprobavit. ¶ Dicimus etiam gratiarum actionem, pro beneficii accepti verborum grata redditione. *Cic. Planc.* Gratiarum actionem a te non desiderabam. ¶ Est etiam actio jus persequendi in judicio quod sibi debetur. *Lib. 1. ad Heren.* Et a causa cadit is qui agit, nisi habeat actionem. Sic actio injuriarum, & actio furti JCtorum sunt. Actionem alicui intendere, *mover lite*. *Cic. pro Mil.* Diem mihi, credo, dixerat, multam irrogarat, actionem perduellionis intenderat. Sic, dare actionem. V. Judicium. ¶ Actio vitae, pro vivendi ratione, seu modo. *Cic. 3. Offic.* Ad eas res parandas, tuendasque, quibus actio vitae continetur.

Actiōsus, a, um, adject. *attivo*. *Plaut.* apud *Varr. l. 6. L. L. pag. 83.* Actiosae mulieres. Al. aliter leg.

Actĭto, as, a. 1. frequentativum, non ab ago, sed ab acto, sicut scripto

to a scripto, lectito a lecto, & proprie dicitur de causis ἀγορεύειν. *Cic. de cl. Or. c. 70.* M. Potidius multas privatas causas actitavit.

Active, *attivamente*, ἐνεργητικῶς, activorum more. *Priscian. lib. 8. cap. de Communibus*.

Actium, *Capo Figalo*, Ἄκτιον, prom. cum urbe Epiri, ad os sinus Ambracii, contra Nicopolim urbem proximam vix M. P. distantem, a Buthroto, & Corcyra 90. in Mer. Leucadem versus 30. Olim clarum fuit templo Apollinis. Hic Augustus devicit navali prælio Antonium, & Cleopatram, & procul M. P. urbem condidit, quam Nicopolim a Victoria nominavit.

Actiuncula, æ, f. 1. diminut. ab actio. *Plin. epist. 15. lib. 9.* Retracto etiam actiunculas quasdam.

Actius, Ἄκτιος, idem quod Actiacus, ut Actia bella. *Virg. 8. Æn. v. 675.* & Actius Apollo. Actia litora. *Idem Æn. 3.*

Actius Navius, augur fuit, qui novacula cotem proscidit, spectante Tarquinio Prisco Rege. Inde factum est, ut a Rege, & a Populo semper in rebus dubiis consuleretur.

Actius. V. Accius.

Activus, a, um, *che opera*, ἐνεργητικός, qui agit. Denominativum est a nomine actus, fictum a Grammaticis. Hinc Activa significatio, & verbum Activum, quod, teste *Prisciano lib. 8.* semper actum significat, & facit ex se passivum. ¶ Activa Philosophia apud *Senec. epist. 95.* Sic *Quintil. l. 3. c. 5.* activum opponit spectativo, sive theoretico.

Actor, ris, m. 3. *operatore*, *facitore*, Gal. *acteur*, Hisp. *actor*, qui aliquid agit. *Cic. pro Sext.* Et auctor, & actor illarum rerum fuit. ¶ Item is, qui in judicio causam agit. *Cic. de Cl. Orat.* Et actori summo causarum, & magistro. ¶ Fere tamen sumitur pro accusatore. ¶ Actor etiam dicitur histrio, qui fabulam agit. *Cic. ad Q. Fr.* Poetæ boni, & actores industrii in extremo actu solent esse diligentissimi. ¶ Item actor dicitur villicus, qui nostra res curat, quem factorem solemus appellare. *Col. l. 1. c. 7.* Ita fit, ut & actor, & familia peccet. ¶ Actor publicus dicitur a Tacito pro servo publico, *l. 2. Ann. c. 30.* Mancipari, inquit, singulos actori publico jubet. Item a *Plin. epist. 19. l. 3.* ¶ *Pignor. de servis* Actorem a Villico separat.

Actor, comes Herculis in expeditione contra Amazones. In eo bello vulneratus cum retro domum abire vellet, in itinere mortuus est.

Actorides, Patroclus nepos Actoris. Is enim ex Ægina, quam ei Jupiter a se vitiatam uxorem dederat, Menœtium genuit, Menœtius autem relicta Ægina Opuntem in Locros se contulit, & ibi Patroclum genuit. *Ovid. l. 1. Trist. el. 9. v. 29.*

Actrix, icis, f. 3. quæ agit, actionem instituit, *attrice*. *Lege 41. Cod. de liberali causa*. Jubemus, omnes epistolas actricis inanes, ac vacuas esse.

Actualis, activus. *Macrob. Som. Scip. l. 2. c. 17.* Actualium vigor virtutum.

Actuariolum, i, dimin. parva navis actuaria. *Cic. Att. l. 10. ep. 11.* Quid duro tempore anni actuariolo fore censes?

Actuarius, ii, m. *notajo*, סופר, Germ. *auffzeichner*, *offenbarschreiber*, Gal. *notaire*, Hisp. *notario*, γραφεύς, scriba publicus, a conficiendis actis sic appellatus, qui & Censualis dictus. V. *Lips. ad 5. Annal. Tacit. Suet. in Cæs. c. 55.* Quam (orationem) existimat magis ab actuariis exceptam, male subsequentibus verba dicentis, quam ab ipso editam. ¶ Utebantur enim Actuarii compendio quorundam punctorum, & minutarum figurarum, quibus recitantis, aut legentis verba mira celeritate excipiebant. ¶ Actuarii etiam dicti, qui in agendis rebus, & administrandis negotiis occupantur, πραγματικοί. *Gloss. Vet.* ¶ *Octav. Ferrar.* putat Sext. Aurelium Victorem in Gallieno hanc vocem accepisse pro dardanariis, qui in exercitu mercaturam annonæ faciunt, Ital. *vivandieri*, *incettatori*. Et in eundem sensum trahit locum ex *Æl. Spartiano*, *Tyrann. 5.*

Actuarius, a, um, agilis, sive qui agi, & impelli facile potest, *leggiero*, *agile*. Actuaria navigia, quæ sc. remis aguntur. *Cæs. l. 1. B. C. c. 27.* ¶ Absolute actuarias, pro actuariis navibus dixit *Cic. ad Att. 5. ep. 9.* Actuariis minutis Patras accedere. ¶ *Actuarius* limes est, qui primus actus est, ab eo quintus quisque, quem si numeres cum primo, erit sextus, quoniam quinque centuriæ sex limites claudunt. Actuarii autem extra maximos D. & K latitudinem habent ped. XII. Per hos iter populo, sicut per viam publicam debetur. Ita enim cautum est lege Sempronia, & Cornelia, & Julia. Quidam ex his latiores sunt XII. pedibus, ut hi, qui sunt per viam publicam militarem acti. Habent enim latitudinem viæ publicæ. Hæc tradita sunt ab *Hygino in lib. de limitibus constituendis*, pag. 151. Goesii.

Actum est, *è spedito*, *spacciato*, *finito*, πέπρακται, semper in malam partem accipitur, ut Actum est de Rep. id est, extincta, desperata est. *Ter. in Andr. 3. 1. v. 7.* Actum est, si quidem hæc vera prædicat. Sic *Id. Heaut. 3. 3. v. 3.* Acta res est, perii. *Donat. in loc. Andriæ* monet, hoc secundum jus civile dictum esse, quo cavetur, ne quis rem actam apud Judicem repetat.

Actuose, adverb. πρακτικῶς. *Cic. 3. de Orat. c. 26.* Quam leniter, quam remisse, quam non actuose. *h. e.*, quam sine vehementiori corporis motu, ac gestu.

Actuosus, a, um, adject. *attivo*, *attuoso*, πρακτικός, qui in actione, & labore versatur, cui opponitur otiosus, deses. *Cic. 1. de nat. Deo. c. 40.* Virtus actuosa est, Deus autem vester nihil agens. *Senec. de tranquill. c. 3.* Vita actuosa. ¶ *Actuosi* dicuntur etiam histriones, qui actibus, hoc est gesticulationibus dant operam, dum fabulas agunt. *Fest.*

Actus, a, um, o. 1. 2. *finito*, *condotto a fine*, πεπραγμένος, completus. *Virg. l. 5.* His actis propere exequitur præcepta Sybillæ. ¶ Ponitur etiam pro Appulsus. *Virg. 1. Æn.* Seu tempestatibus acti. ¶ Pro infixus. *Virg. l. 9.* Viribus ensis adactus transadigit costas. ¶ Pro admotus. *Virg. l. 11.* Accelerant acta pariter testudine Volsci. ¶ Pro coactus, & territus, ut Prodigiis acti cœlestibus ossa piabunt. *Virg.* ¶ *Actum agere*, proverbio dicitur pro Nihil agere. *Ter.* Actum agam. Quod enim, inquit *Donatus*, in jure semel judicatum fuerit, rescindi, & iterum agi non potest. ¶ Actus, transactus. *Cic. 5. Tusc.* Est autem unus dies bene, & ex præceptis tuis actus. Sic acta vita. *Cic. pro Cluent.* ¶ Actus, agitatus, vexatus. *Virg. Æn. 7.* Quibus actus uterque Europæ, atque Asiæ fatis concurrerit Orbis. ¶ Actum habere idem est, ac ratum habere. *Cic. Tusc. 3. c. 21.*

Actus, us, m. *atto*, *azione*, πρᾶξις, id quod agitur. *Cic. 2. de leg. c. 11.* Non solum in rectis, sed etiam in pravis actibus insignis est humani generis similitudo. *Quintil. l. 11. c. 1.* In ceteris actibus vitæ &c. *Sen. ep. 8.* In actu mori. *morir' operando*. ¶ Item impulsio, motus. *Lucret. l. 9. v. 471.* Galeas, & scuta virorum, Pilaque contorsit violento spiritus actu. ¶ Item semita inter agros posita, qua armenta gregesque, & vehicula aguntur; & differt ab itinere, quod iter est, quo quis pedes, vel eques commeare potest. Ita definit *Modestin. leg. 12. dig. de servit. præd. rust.* V. Via. Atque hæc intelligenda sunt de viis, & semitis, quæ inter agros diversorum dominorum ducuntur; nam in aliis locis hæ descriptiones, & differentiæ locum non habent. *Cic. pro Cæc. c. 26.* Aquæductus, haustus, iter, actus. *Festus* scribit actum esse iter inter vicinos quatuor pedes latum. ¶ Præterea actus dicitur certum agri spatium seu modus: estque duplex, minor, qui continet 120. pedes in longitudine, & 4. in latitudine; major, qui quaquaversus 120. pedes habet, teste *Varr. l. 1. R. R. c. 70.* Atque ita dictus est, quia in eo boves aguntur, cum aratur, uno impetu justo, ut ait *Plin. l. 18. c. 3.* ¶ Sæpe actus sumitur pro administratione, seu dispensatione, πραγματεία, *maneggio*, *amministrazione*. *Vopisc. in Caro c. 6.* Felix esset nostra respub. si qualis est Carus, plures haberem in actibus collocatos. *Martian. leg. interdum*, *Dig. de publicanis*. Actum gerere. *h. e.* dispensatorem gerere, *aver' il maneggio*. Adde *Scævol. l. 40. dig. de statu liber.* ¶ *Actus rerum* sunt res gerendæ præsertim in rebus forensibus. *Sueton. in Claud. c. 15.* Cum decurias actu rerum expungeret. *h. e.* a numero judicum rejiceret. *Id. in Ner. c. 17.* Cautum, ut rerum actu ab ærario causæ ad forum transferrentur. *h. e.* tempore judiciorum exercendorum. ¶ Præterea actus dicuntur gestus, & motus corporis histrionum, & saltatorum: ex quo ipsi *actuosi* appellantur. ¶ Partes quoque Comœdiæ, & Tragœdiæ actus dicuntur. *Cic. de Senect. c. 2.* & *Fest.*

Actutum, *di subito*, *incontinente*, פתאם, Ger. *sehling*, *alsbald*, Gall. *vite*, *soudain*, Hisp. *presto*, *luego*, αὐτίκα, adver. temporis, ab actu, idest celeritate derivatum. Significat enim confestim, sine dilatione. *Ter. in Phor.* Aggrediere actutum.

Acuarius, ii, m. qui acus facit, *Aguerde*. Quidam putant esse sartorem qui lacera vestimenta resarcit, vel etiam nova conficit. Inscript. apud *Fabrett. pag. 308.* Syntropho Attiani acuario.

Acula, parva acus, apud Cledon. vet. Grammaticum *pag. 1896. Putsch.*

Aculeatus, a, um, adject. ex aculeo, *acuto*, *aguzzo*, quod acumine pungit. *Plin. l. 10. c. 32.* Putant ex spinis aculeatis. ¶ Translate etiam usurpatur pro mordaci. *Cic. Attic. l. 13. epist. 18.* Literæ aculeatæ.

Aculeolus, diminut. ab aculeus. *Martial. l. 8. epigr. 71.*

Aculeus, i, m. 2. *pungolo*, דרבן, Gall. *pointe*, *ou aiguillon*, Hisp. *el aguijon*, κέντρον, stimulus, vel spiculum, & proprie vesparum, apum, & similium. *Colum. l. 1.* Infestis aculeis armata. *Cic. de Fin. l. 5.* Vespas aculeis uti videmus. ¶ Item in herinaceis, & id genus animalibus, quæ setis pungunt. *Plin. l. 8. c. 35.* Histrici longiores aculei. ¶ Denique in herbis, & seminibus, quidquid attactu horridum est. *Id. l. 20. c. 23.* ¶ De ferramentis etiam intelligi potest. *Liv. 38. c. 21.* Aculeus sagittæ. ¶ Eleganter sumitur per translationem. Sic, aculei contumeliarum, orationis &c. apud *Cic.*

Acumen, n. 3. *acutezza*, חדודים, Gal. *pointe*, Hisp. *agudeza*, ὀξύτης, subtilitas alicujus rei. *Lucret. l. 6. v. 1191.* Compressæ nares, nasi primoris acumen Tenue. ¶ *Auspicium ex acuminibus* fuit militare; cujus mentionem facit *Cic. 2. de Divin. c. 36.* & *2. de nat. Deor. c. 3.* & videtur fuisse illud, quod captabatur ex acuminibus pilorum, hastarum, aliorumque telorum, si splendide emicarent, si non retusa, non hebetia, si horrorem quendam videntibus incuterent. Ita *Turneb. l. 23. c. 12.* cui adstipulatur *Dionys. Halicarn. l. 5.* Et alii plerique assentiuntur. ¶ Frequenter *acumen* invenitur positum pro solertia, astutia, seu calliditate: quemadmodum *Horat. l. 1. epist. 17.* dixit: Meretricis acumina. ¶ Usurpatur & a *Cic.* de subtilibus Dialecticorum quæstionibus, *l. 2. de Orat. c. 38.* Acuminibus suis se compungunt Dialectici. ¶ Item de tenuitate, & exiguitate styli, seu de stylo infimo. *Cic. in Orat. c. 6.* Est quidam interjectus, medius, & quasi temperatus, nec acumine posteriorum, nec fulmine utens superiorum. *h. e.* tenuitate eorum, qui utuntur stylo simplici. Loquitur enim hoc loco *Cic.* de stylo mediocri, qui medius est inter infimum, & sublimem. Ergo *acumen* hoc loco significat tenue, exile, atque infimum dicendi genus; de quo *Id. Cic.* supra dixerat: & contra tenues, *acuti*, omnia docentes, & dilucidiora, non ampliora facientes.

Acuminatus, a, um, *aguzzo*, quod acumen habet. *Plin. l. 18. c. 35.* Acuminatum cornu Lunæ.

Acumino, nas, a. 1. *aguzzare*, לטש, ὀξύνω, acutum facio. *Lact. de opific.*, *cap. 7.* Contextum spinæ a summo capite deductum acuminavit in caudam.

Acuo, is, cui, utum, *dare il filo*, *affilare*, *aguzzare*, לטש, Ger. *scherpffen*, Gall. *aiguiser*, *affiler*, Hisp. *aguzar*, ἀκονάω, ὀξύνω, proprie de falce, cultro, & hujusmodi, quæ acui possunt, cui contrarium est obtundo, vel hebeto. *Cic. 5. Tusc.* Serra acuitur. Sic acuere falcem *Colum. l. 3.* ferrum *Horat. 1. Od. 2.* mucronem *Virg. 1. Georg.* ¶ Per translationem significat incitare. *Cic. 3. Offic.* Duæ res illum acuebant, otium, & solitudo. ¶ Item irritare. *Virg. 3. Aen.* Primus acuisse furores. ¶ Item pro excitare. *Cic. in Brut.* acuere ingenium. *Id. in Orat.* acuere juventutem ad dicendum. ¶ Apud Grammaticos *acuere syllabam* est ei acutum accentum appingere. *Quintil. l. 1. c. 5.*

Acupedius, o. 1. 2. ὀξύπους, cui præcipuum est in currendo pedum acumen. *Fest.*

Acus, ci, m. 2. *Belone*, genus piscis. Dicitur etiam acicula, & belone, & piscis aculeatus. *Plin. l. 9. c. 15.* & *l. 32. c. 11.*

Acus, eris, n. gen. pula, purgamentum tritici, græce ἀνθέρικος, ἄχυρον. *Varro de re rust. l. 4.* Acus substernendum gallinis parturientibus. *Id. l. 1. c. 52.* ¶ Est etiam generis fœmin. *Colum. l. 2. c. 10.* Durissimæ quidem acus resectæ, separatæque erunt. Nisi forte hoc fit ab *acus*, *acui*, ut putat Passeratius.

Acus, us, f. 4. *ago*, מחט, ἀκέστρα, βελόνη, instrumentum est, quo vestes sarciuntur, item quo mulieres capillos discernunt. *Mart.* Obliqua producit acu. ¶ Paleæ etiam frumenti acus dicuntur a similitudine acus, qua suimus. *Colum. l. 2.* Durissimæ acus resectæ. ¶ Rem acu tangere, apud *Plaut. Rudent. 5. 2.* rem divinare est. ¶ Acum invenire, de accurata investigatione dicitur apud *eund. Menæch. 2. 1.* ¶ Acu pingere. *Virg. 9. Aen.* & *Ovid. Metam. 6.* Acus in fibula est quod Itali dicunt *ardiglione*, ea nempe pars tenuis, & acuta, quæ pars fibulæ in alteram infigitur. *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.*

Acute, adverb. *acutamente*, *ingegnosamente*. Quod quamvis primo de acie ferri dicatur, sæpius tamen ad animum refertur, & significat subtiliter, ingeniose. *Cic. pro Cæl.* Si mihi acute, arguteque responderit. Acutius tractare. *Id. l. 2. de invent.* acutissime cogitare. *Id. Offic. 1.* ¶ Interdum de voce dicitur, ut Vox acute sonans, apud *eund. in Somn. Scip.* ¶ Nonnunquam & de visu: pro quo etiam dicitur, Acutum. *Horat. l. 1. Sat. 3.* Tam cernis acutum.

Acutule, adverb. ab acutulus. *Augustin. Confess. l. 3. cap. 7.* Quasi acutule movebar.

Acutulus, a, um, diminut. ab acutus. Translate *Cicer. 3. Nat. Deor. c. 7.* Breves, & acutulas conclusiones.

Acutus, a, um, o. 1. 2. *acuto*, *aguzzo*, שנון, Ger. *spitzig*, *scharpff*, Gal. *aiguisé*, Hisp. *agudo*, *aguzado*, ὀξύς, proprie de ferro dicitur, quod aciem habet, & bene secat; cui hebes, vel obtusum opponitur. *Plaut. in Mil. 2. v. 5.* Acutus culter probe. ¶ Item acutum est, quod in mucronem, sive acumen definit, ut acutus palus, acutus angulus, acutum rostrum. ¶ Per metaphoram autem ponitur pro subtili, vel acri, ut acutum ingenium, acutus sophista, acuta vox; item acuti oculi, idest clare cernentes. ¶ Acutus morbus dicitur, qui subitus ingruit,

gruit, & vel brevi tollitur, aut ipse tollit. *Cels. in praefat.* ¶ Acutus etiam dicitur Sol, cum maximos calores diffundit. *Horat. l. 1. Epist. 10.* Cum semel accepit Solem furibundus acutum. *Idem l. 1. Od. 9.* acutum gelu dixit, quod *Virgil.* penetrabile. Et *l. 2. Od. 19.* aures acutas, id est, ad audiendum arrectas. ¶ Acutum pro acute adverb. *Id. lib. 1. Sat. 3.* Cernere acutum. *Id. ibid. sat. 8.* Resonare acutum.

Acylos, i, f. ἄκυλος, *ghianda del leccio*, ἄκυλος, glans, seu fructus ilicis: ita vocatus ab *Homero Odyss.* 2. v. 242. & eo nomine a glande distinctus. Ita refert *Plin. l. 16. c. 6.*

Acyrologia, impropria dictio, quam ἄκυρον appellat *Quintilianus l. 8. c. 2.* alii ἀκυρολογίαν. Acyrologia per se quidem vitium est, sed figurae rationem induit apud *Virgil. Ecl. 7.* vir gregis ipse caper, *Aeneid. 4.* tantum sperare dolorem, pro *timere*, & alibi. Eadem ferme est, atque Abusio, quam Graeci dicunt κατάχρησιν. *Ser. ad Virg. Aen. 4. v. 419.*

Acys, V. Acis.

A ANTE D

Ad, *A*, אל, παρὰ, πρὸς, praepositio est accusativo casui serviens, cujus proprie est usus, cum motus ad locum significatur, & maxime proximitatem significat. Frequenter denotat motum ad rem, ut Ivit ad Rhenum, non autem in Rhenum. Hoc enim differt ab In, quod Ad significat accessum ad terminum, In ingressum in terminum. Perspicuum ex eo est, quod olim ad Urbem accedere dicebantur, qui triumphum sibi decerni vellent, urbem non ingredientes, ne id jus amitterent. ¶ Elegans etiam est usus hujus praepositionis pro apud, vel prope, vel juxta. *Cic.* Fuit ad me sane diu. *idest* apud me. ¶ Interdum ponitur pro In. *Plaut. Amph.* 1. 3. v. 6. Summus imperator ad exercitum. *Caes. 5. B. G.* Totam hyemem ad exercitum manere decrevit. ¶ Pro circa. *Cic. Attic.* Ad quae tempora te expectem, fac me certiorem. ¶ Pro circiter. *Ter. Heaut.* Talenta ad quindecim coegi. ¶ Pro versus, ut Ad Orientem, ad Meridiem, manus, vel oculos ad Caelum tendere. ¶ Pro prae. *Ter. in Eun.* 2. 3. 69. Est ne, ut fertur, forma? P. Sane. Ch. At nihil ad nostram hanc. ¶ Pro post. *Cic. Attic. 12. ep. 46.* Utrum illuc nunc veniam, an ad decem annos. ¶ Pro propter. *Liv. lib. 1.* Cum boves quaedam ad desiderium relictarum mugissent. ¶ Pro praep. *pro*. *Cic. 5. Verr.* Qui ad statuam pecuniam contulerunt. ¶ Pro ante, ut Ad limina expectare, ad pedes stare, vel ad Judicem. Pro praeter. *Ter. in And.* Ad haec mala hoc mihi accedit. Sic ad haec, ad hoc. *Cic. pro Flac.* Ad haec, praedia incensa dedicavisti. *hoc est*, praeter haec, praeterea. *Flor. l. 2. c. 8.* Elephantis ad hoc immensae magnitudinis aciem utrinque vallaverat. ¶ Pro secundum, scilicet significans similitudinem, ut ad arbitrium, ad nutum alterius. *Cic. de Amic.* Ad istam faciem virum quaero. ¶ Pro quantum attinet. *Cic. 3. Verr.* Vidi forum adornatum, ad speciem magnifico ornatu, ad sensum, cogitationemque acerbo. ¶ Pro usque ad, vel usque in. *Cic. in Catil.* In urbe ad hanc diem remansisset. *Id. ad Attic.* Ad multam noctem contenderunt. ¶ Aliquando significat contrarietatem, ut ad illum mihi pugna est, scil. contra illum. *Virg. 2. Aen. v. 443.* Clypeosque ad tela sinistris protecti objiciunt. *id est*, contra tela, ut expon. *Serv.* ¶ Aliquando rei usum. *Plin. l. 20. c. 3.* Hoc ad albicandam cutem utuntur. ¶ Aliquando causam, ut Ad quid hoc fecisti? ¶ Aliquando perfectionem. *Liv. l. 5. dec. 3.* Ad cinerem ambustus. *idest*, ita ambustus, ut in cinerem redigeretur. ¶ Aliquando officium, ut custos ad limina, & servus ad manus, qui & a manu, & amanuensis dicitur. *Cic.* Ad cyathos stare dicuntur. ¶ Jungitur & cum gerundiis in dum. *Ter.* Nec satis ad objurgandum causae. ¶ Sunt aliae quoque hujus praepositionis locutiones, ut Ad pedes desilire, pro de equo descendere. ¶ Ad dextram, ad sinistram est ad manum dexteram, &c. *Ter.* Ad sinistram hac recta platea. ¶ Ad extremum, ad postremum, ad ultimum, accipiuntur pro denique, postremo, tandem, & aliquando sunt ordinis, vel temporis, aliquando nullius sunt ordinis. ¶ *Ad summam* est, in summa, vel denique. *Cic. Att. 10.* Jurabant ad summam. ¶ Ad summum vero ad numerum, vel ad tempus refertur. *Cic.* Scies fortasse cras, ad summum perendie. ¶ *Ad verbum* idem est, quod de verbo ad verbum. *Cic.* Fabellas Latinas ad verbum de Graecis expressas. ¶ *Ad unum* idem est, quod nullo excepto. *Liv.* Ad unum omnes occidit. ¶ Pro circiter, adverbialiter positum. *Caes. B. G. l. 2. c. 33.* Occisis ad hominum millibus quatuor. *Liv. l. 35. c. 22.* Ad mille quingenti ad Consules transfugerunt. ¶ Dicimus etiam, Ad lyram canere, Ad lucernam studere. ¶ Ad nuntium, est audito nuntio. *Cic.* Ad cum nuntium commoti sunt omnes. Simile est illud *Ovidii*, Mortua, crede mihi, tamen ad tua verba revixi. ¶ *Ad diem*, est die praefinito. *Cic. pro Caecina*, Ad diem veni in castellum. ¶ Aliquando figurate usurpatur cum genitivo, ut Senatus ad Apollinis habitus, idest ad templum Apollinis. *Cic. Philip. 1.* Pecunia utinam ad Opis maneret. *h. e.* in aede Opis. ¶ Conjungitur saepe cum usque. *Sall. in Jug.* Usque ad nostram memoriam laboravere. ¶ Ceterum notandum est, cum Ad in compositione jungitur dictionibus incipientibus a literis c f g l n p r s t, mutari d in literam sequentem, ut accurro, affero, aggrego, alligo, annumero, appono, arrogo, assisto, attribuo. Excipitur *agnosco*, in quo d abjicitur, aut in g mutatur, sicut in agnatus, euphoniae causa; similiter *adsum*, ubi d remanet. Sed si componatur cum a b c d e h j o u, semper d integra manet, ut adamo, adbibo, adbrevio, adduco, adeo, adhibeo, adimpleo, adoleo, advoco. Si denique jungatur cum q, mutatur d in c, ut acquiro. *Anquiro* autem ab *am* fit, quod significat circum.

Adactio, onis, f. 3. *l'indurre*, *lo sforzare*, actus adigendi. *Liv. l. 22. c. 38.* Adactio jurisjurandi.

Adactus, us, m. 4. idem quod adactio. *Lucret. l. 5. v. 1339.* Exibant dentis adactus. *h. e.* morsus dentis evitabant.

Adactus, a, um, particip. ab adigo, vi impulsus, *spinto*, ἐναχθεὶς, ἐνακτός. *Plin. l. 16. c. 40.* Et ne sic quidem adactus avelli clavus queat. ¶ Idem quod infixus. *Virg. Aen. 9.* Sed viribus ensis adactus Transadigit costas. *Id. 10. Aen.* Vulnus alte adactum. *idest* profunde impressum. ¶ Item coactus. *Tacit. annal.* 14. c. 24. Carne pecudum propulsare famem adacti. ¶ Item subactus. *Stat. 1. Theb. v. 19.* Bisque jugo Rhenum, bis adactum legibus Istrum. ¶ *Adactum tempus* apud *Lucret. l. 5. v. 1224.* est tempus quod advenit, seu vicinum est.

Adad, sive Adadus, Assyriorum summus Deus, cui etiam Deam Atargatim uxorem assignabant: Per Adad Solem, per Atargatim Terram intelligentes. Ex his enim duobus potissimum cuncta credebant procreari. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 23. Plin. l. 37. c. 11.* ¶ Vox *Adad* Assyriorum lingua *unum* significat.

Adaequatio, onis, f. 3. actus ipse adaequandi. *Tertull. ad Nation. l. 1. c. 1.* Deficit adaequatio comparationis istius. Adde *c. 1. l. eod. c. 15.*

Adaeque, adv. *parimente*, *egualmente*, Gall. *pareillement*, Hisp. *ygual*, *y semejantemente*, ἐπίσης, peraeque, pariter. *Plaut. in Cas.* 3. 5. 45. Neque est quisquam amator adaeque miser.

Adaequo, as, a. 1. *uguagliare*, שוה, Gall. *égaler*, *faire égal*, Hisp. *ygualar*, ἐξισάζω, aequo, hoc est complano. *Liv. l. 1. c. 29.* Omnia tecta adaequat solo. ¶ Significat etiam parem, vel similem facere. *Cic. pro Cor.* Qui cum familiarissimis ejus est adaequatus. *Id. de Universit.* Ut Deorum vitam possint adaequare. h. e. ad Deorum immortalitatem pervenire. ¶ Adaequare cum virtute fortunam, h. e. aeque esse fortunatum, ac virtute praeditum. *Cic. pro Arch.* ¶ Adaequare aliquem sibi. *Tacit. l. 12. Ann. c. 60.*

Adaeratio, onis, f. 3. apud JCtos est aestimatio rei alicujus ad aeris pretium. *Leg. ult. Cod. de militari vest. & Cod. Theodos. leg. 30. de erog. mil. annon.*

Adaero, as, are, ab aes, ἐξαργυρίζομαι, primo significat per aera, & calculos summam colligere. *Frontin. in Fragm. Agrar. apud Rigalt.* Subjectas deinde extremitatum partes ad rectum angulum, nostra postulatione, podismis suis adaeramus. Ita hunc locum restituit *Salmas. in Exercit. Plin.* Ubi *podismis adaerare* nihil aliud est, quam agri modum sive ad mensuram pedum exigere, seu quot ager pedes faciat, computare. *Podismus* enim est pedalis mensura, quam alii *Pedaturam* vocant. ¶ Deinde significat rem aere taxare, sive aestimare, *stimar a contanti*: hoc enim verbum ab aere deducitur. Ad aes revocare, Aggenus dixit apud *Rigal. p. 70.* Ita saepe invenitur in JCtorum lib. ¶ Denique est in rationes referre. V. *Aera.* Ita adaeratum salarium dixit *Eumenius pro restaur. Schol. c. 11.* uti emendat *Scal. 5. de emend. p. 420.* Alii legunt *adoratum*. ¶ Adaerata praedia dicuntur, ex quibus aes certum praestatur. *L. 1. Cod. de collat. donat.*

Adaestŭo, as, are, *ondeggiare*, ὑπερκυμαίνω, extra aestuo, exundo. *Stat. 5. Thebaid. v. 517.* Squamisque incisus adaestuat amnis.

Adaggĕro, as, are, quasi aggerem facio, cumulo. *Cato de R. R. c. 94.* Terram adaggerato bene. *Plin. lib. 13. c. 11.* Aegyptus adaggerata Nilo. *Colum. l. 5. c. 11.* Terram circa arborem adaggerare.

Adagĭa, ad agendum apta. *Fest.*

Adagĭo, onis, f. 3. idem ac adagium, sed obsoletum. *Varro l. 6. L. L.* & *Auson. in praefat. Technopaeg.*

Adagĭum, ii, n. 2. *proverbio*, משל, Gall. *un proverbe*, Hisp. *el refran*, *vatrajala*, proverbium. *Gell. in praefat.* Vetus adagium est.

Adagnitĭo, onis, agnitio, *cognizione*. *Tertullian. 4. adv. Marcion. cap. 28.* Revelatio, & adagnitio Dei.

Adalligatus, a, um, particip. ab adalligo. *Plin. l. 24. c. 19.* Herba adalligata laevo brachio. Et *l. 27. c. 10.*

Adallĭgo, as, are, ad aliquid ligo, *legare*, ut Adalligare aliquid alicui rei. *Plin. l. 20. c. 21.*

Adam, indeclin. & Adamus, i, m. 2. Ἀδάμ, primus Pater generis humani. Dictus est Adam, quasi ruber, quoniam ex terra rubra effectus est. ¶ Prima hujus vocis syllaba communis est quantitatis. Producitur a *Prudent. in Apotheosi*, v. 1078. & alibi. Corripitur ab *Auson. Idyll. 1. v. 14.* ¶ Secunda quoque in *Adamus* fere longa est: corripitur tamen a *Tertull. in carm. de Genesi*, c. 2.

Adamantēus, a, um, o. 3. 2. *di diamante*, adamantinus. *Ovid. 7. Met. v. 104.* Ecce adamanteis Vulcanum naribus efflant.

Adamantīnus, a, um, *adamantino*, *di diamante*, Gall. *fait de diamant*, Hisp. *diamantino*, ἀδαμάντινος, quod est ex adamante. *Propert. lib. 3. el. 11. v. 9.* Colchis flagrantes adamantina sub juga tauros.

Adamantis, tidis, f. 3. herba magica. *Plin. l. 24. c. 7.*

Adămas, tis, m. 3. *diamante*, שמיר, ἀδάμας, lapis maximi inter gemmas omnes pretii, ab *a* privativa particula, & δαμάζω, domo, quod durissimus credatur, & nulla vi domabilis. Quod falsum esse saepius compertum est. Nulla autem re facilius, quam hircorum calido sanguine dissolvitur. Sunt autem adamantum genera quatuor, Indicus, Arabicus, Macedonicus, Cyprius. Qui in India nascitur, aeque magnus est, ac nucleus avellanae, cui similis est Arabicus, sed aliquanto minor. Qui in Macedonia, in Philippico arvo inventus est olim, cucumeris semini par est magnitudine. Cyprius colorem aereum repraesentat, & in medicamine plurimum valet. Est etiam adamas cognomine Sideritis, quod ferrei sit splendoris, caeteris adamantum generibus ponderosior, sed dissimili natura, utpote qui frangatur facilius, & adamante aliquo perforetur, nempe Cyprio. ¶ Volunt quidam in adamante Indico, qui omnium pretiosissimus est, tantam inesse vim, ut juxta magnetem positus, ferrum ab eo abstrahi non patiatur, aut abstractum ad se rapiat. Venena praeterea, lymphationes, metusque vanos abigit ex hominum mentibus. ¶ Est & Adamas nomen Fluvii Indici, in quo lapis adamas reperitur. *Plin. l. 37. c. 5.*

Adamator, oris, qui amat. *Tertull. de habit. mul. c. 2.* Nihil ad castitatem adamatores potuerunt praestare

Adambŭlo, as, are, ambulo ad aliquem locum. *Plaut. Bacch. 4. 3.* Adambulabo ad ostium. *Apulejus l. 11. p. 261. edit. Elmenh.* Vidi alium adambulantem cuidam sene debili.

Adămo, mas, a. 1. *amare molto*, אהב, Gal. *aimer fort*, *aimer ardemment*, Hisp. *amar como enamorado*, ὑπερφιλέω, amatorie amo. *Quint. Declam. 18. c. 10.* Matres liberos suos tanquam adamaverint, amant. ¶ Interdum adamare est honeste, & valde amare, & de quacunque re dicitur. *Cic. 3. de Orat.* Antisthenes patientiam & duritiam in Socratico sermone adamarat. ¶ Est plus, quam amare. *Senec. epist. 71.* Si virtutem adamaveris: amare enim parum est.

Adamplĭo, as, are, idem quod amplio, seu actius amplio. *Vetus Inscript. apud Grut. pag. 128. num. 5.* Aediculam vetustate corruptam adampliavit.

Adaperio, is, ire, idem quod aperio, vel patefacio. *Plin. l. 2. c. 47.* Nubes discussae adaperuere caelum. *Senec. Epist. 55.* Adaperire caput.

Adapertĭlis, e, qui est aperta facilis, εὐανοικτός. *Ovid. Trist. l. 3. El. 11.* Aspicis a dextra latus hoc adapertile tauri.

Adapertĭo, onis. *August. QQ. 83. q. 61.* Legis adapertione, & disputatione.

Adapertus, a, um, idem quod apertus. *Ovid. Amor. l. 1. El. 5.* Pars adaperta fuit, pars altera clausa fenestrae. *Liv. l. 25. c. 30.* Adorti semiplenas stationes, & adapertas fores. *Stat. l. 1. Theb. v. 396.* Adaperta fides. *h. e.* manifesta.

Adăquo, as, a. 1. *adacquare*. השקה, Gal. *abbreuver*, *ou arrouser d'eau*, Hisp. *regar*, ποτίζω, ex *ad*, & *aquo*, aqua reficio, irrigo. *Suet. in Calig.* Ubi adaquare solebat jumentum. *Plin. l. 17. c. 19.* Denis diebus adaquari. ¶ Adaquari apud *Hirt. l. 8. B. Gal. c. 41.* idem est quod aquari. Nec sine periculo, inquit, possent adaquari oppidani.

Adarca, sive adarce, ἀδάρκη, spuma arundinis, & salsilago quaedam, medicinae utilis, nascens e cortice arundinis palustris. *Plin. l. 17.* ¶ Alii inter species sinapis ut herbam numerant, ex *Plin. l. 20. c. 22.*

Adarĕo, es, ui, n. 2. *seccarsi*, יבש, Gall. *devenir sec*, Hisp. *secarse*, idem quod arere, sive exarescere. *Cato de re rust. c. 98.* Ubi ea adaruerit.

Adăro, as, idem quod aro. *Plin. in Praefat. l. 23. nat. hist. ex persona Pomonae loquens.* Ex me parata omnia nec curvo adaranda aratro, nec cura laboranda. Alii aliter leg.

Adasia, ovis recentis partus, sed major natu. *Festus*, *Isid.*

Adau-

Adaucto, as, are, frequentat. ab adaugeo. *Acc. apud Non. c. 2. n. 52.* Patriam nostram quondam adauctavit pater.

Adauctor, oris, qui adauget. *Tertull. de testimonio animæ c. 2.* Anima datorem suum novit, & tandem postremo adauctorem.

Adauctus, us, ui, verbale, incrementum, ἐπαύξησις. *Lucret. l. 2. v. 1120.* Nam quæcumque vides hilari grandescere adauctu.

Adaugeo, es, xi, ctum, *accrescere, aumentare*, רבה, Gall. *augmenter, accroitre*, Hisp. *acrecentar*, ἐπαύξω, αὐξάνω, idem quod augeo. *Cic. pro Rosc. Amer.* Hæc maleficia aliis nefariis cumulant, atque adaugent. Adde *Terent. Heaut. 3. 1.*

Adaugesco, is, escere, ἐπαυξάνομαι, adaugeor, cresco. *Cic. 2. Nat. Deor.* Ortus adaugescit scopulorum sæpe repulsu. *Lucret. l. 2. v. 296.* Nam neque adaugescit quidquam, nec deperit inde.

Adaxint, pro adegerint. *Fest. Pomp.* ¶ Vel pro adigant. *Non. c. 2. n. 53.* Hinc *Plaut. Aulul. 1. 1. 11.* Utinam me dii adaxint ad suspendium.

Adbibo, is, a. 3. idem, quod simplex bibo. *Ter. in Heaut.* Ubi adbibit plus paulo. ¶ Interdum est multum bibere. *Plaut. in Sticho.* Quando adbibero, alludiabo. ¶ Accipitur & pro imbibere. *Hor. 1. epist.* Adbibe puro pectore verba puer.

Adbito, vel adbeto, is, n. 3. ex ad, & beto, idem quod eo, is. *Plaut. Capt. 3. 4.* Si adbites propius, os denasabit tibi mordicus.

Adblatero, as, idem fere quod blatero. *Apul. l. 9.* Has & similes affanias frustra adblaterantes. Verum quidam aliter legunt.

Adcido, pro accido, est *Ennii* apud *Varr. l. 6. L. L.* Cæsa adcidisset abiegna ad terram trabes.

Adclaro, vel Acclaro, as, a. 1. declaro, ostendo. *Liv. l. 1. c. 18. referens verba veteris auguris.* Jupiter Pater, si est fas, Numam regem Romæ esse, uti tua signa adclarassis inter eos fines, quos feci. *h. e.* adclaraveris, vel adclares.

Adcognosco, is, a. 3. probe cognosco. *Petron. in satyr.* Risit Trimalchio, &, adcognosco, inquit, Cappadocem.

Adcorporo, as, are, adjungo, admisceo. *Solin. c. 50.* Carinis ita tenaciter adcorporatur, ut nisi abrasa parte ligni, ægre separetur. V. Accorporo.

Adcredo, is, ere, idem quod credo. *Horat. l. 1. epist. 15.* Tibi nos adcredere par est. *Plaut. Asin. 5. 2.* Nec quidquam mihi posthac adcredas. *Lucret. l. 3. v. 870.*

Adcresco, is, evi, etum, addor, adjungor. *Horat. de Arte poet.* Unde etiam trimetris adcrescere jussit nomen Iambis.

Addax, m. 3. στρεψίκερως, nomen belluæ Africanæ, contortis cornibus. *Plin. l. 11. c. 37.*

Addecet, ebat. imp. 2. ἐπιπρέπει, idem quod decet. *Plaut. Amph.* Ejus studio servire addecet.

Addenseo, es, ui, a. 2. *inspessare, fare spesso, folto*, Gall. *épaissir*, Hisp. *espessar*, ex ad, & denseo, densum facio, constipo. *Virg. 10. Æn.* Extremi addensent acies. Verbum rarissimum.

Addenso, as, a. 1. *condensare*, עבה הגבה, idem, quod addenseo. *Plin. l. 10. c. 21.* Aquam radice ea addita addensari sub dio, atque lactescere.

Addico, cis, ixi, ictum, a. 3. *dare, donare, vendere all' incanto*, מכר. Gall. *s'addoner, vendre par encher, ou a l'encan*, Hisp. *vender, almonedear, darse en almoneda*, ἀποκηρύττω, ἐπικηρύσσω, significat auctionem facere, hoc est, bona sua proscribere, & licitantibus tradere, & rem venalem ei, qui plus cæteris obtulerit, adjudicare. *Suet. in Cæs.* Amplissima prædia addixit. ¶ Et addicere, καταδικάζειν, Prætor dicebatur, quando debitorem tradebat creditori, ut in eum & vitæ, & necis haberet potestatem, cum solvendo non esset. Unde Addicti, καταδεδικασμένοι, ut est apud *Vallam l. 5.* Est enim unum ex tribus verbis Prætoriis, quæ sunt hæc, *Do, Dico, Addico.* ¶ Ab hac forensi significatione refertur etiam ad alia. In disciplina augurali aves dicuntur addicere, quando ratum faciunt auspicium. *Liv. l. 27. c. 16.* Fabio auspicanti aves non addixere. ¶ Addicere opus aliquod est locare faciendum. *Cic. 3. Verr.* Addicitur id opus sestertiis 560. millibus. ¶ Addicere etiam sententiam usurpatur pro vendere. *Cic. Phil. 2.* Cum te Senatus de vendita, atque addicta sententia movere non potuit. ¶ Addicere supplicio, morti, &c. elegans est pro damnare, destinare. ¶ Item addicere se cupiditatibus, intemperantiæ, &c. pro se dare, vel dedere. ¶ Addicere aliquem ad jusjurandum, est cogere, inducere. *Sallust. in Catil.* Quum ad jusjurandum sceleris sui conscios addiceret. Sed fortasse legendum, *adigeret.* ¶ Addicere litem, in 12. tab. est secundum aliquem judicare. *Gell. l. 17. c. 2.* Post meridiem præsenti litem addicito. ¶ Addicere rationibus, pro convincere, probare. *Cic. Parad. 4.* Ego vero te non stultum, ut sæpe, non improbum, ut semper, sed dementem, & insanum rationibus addicam necessariis. Qui tamen locus non caret varia lectione.

Addicte, adverb. ab addictus. Et compar. addictius. Affertur a Lexicographis quibusdam locus *Taciti de Germ. c. 43.* ubi inquit: Paulo jam addictius regnantur, quam cæteræ Germanorum gentes: sed meliores libri habent, *adductius*, quod vide.

Addictio, onis, f. 3. verb. ab addico. *Cic. 2. Verr. c. 4.* Bonorum, possessionumque addictio.

Addictus, a, um, nomen ex particip. *Horat. Epod. 17.* Feris alitibus, atque canibus addictus. h. e. expositus, objectus. *Cic. pro Cæl.* Addictum, deditum, obstrictum vobis, ac liberis vestris habebitis. *Horat. 1. epist.* Nullius addictus jurare in verba Magistri. *h. e.* coactus. ¶ Addictus uxori, hoc est uxorius, apud *Suet. in Claud. c. 29.* ¶ Addicti etiam fuerunt, quos lex servire creditoribus, donec solverent, jubebat. *Quintil. l. 7. c. 4. Gell. l. 20. c. 1.* ¶ Addictus denique nomen est Plautinæ comœdiæ deperditæ, ab eo in pistrino scriptæ. *Varro apud Gell. l. 3. c. 3.*

Addisco, scis, a. 3. *imparar bene*, למד, Gall. *apprendre*, Hisp. *aprender bien*, προσμανθάνω, ad ea, quæ didiceram, addo. *Cic. 1. Off.* Avemus aliquid addiscere. ¶ Item pro simpliciter disco. *Id. 3. de Orat.* Atque velocius puer addidicerat.

Additamentum, ti, n. 2. *aggiunta*, תוספת, Gall. *surcroit*, Hisp. *anadidura*, accessio. *Cic. pro Sex.* Intercessit Ligus iste, nescio quis, additamentum inimicorum meorum.

Addititius, a, um. *Celsus Lege 98. ff. de verb. signif.* Cato putat, mensem intercalarem addititium esse.

Additio, onis, verbale, accessio, adjunctio. *Quintil. l. 9. c. 3.* Figurarum additio, atque abjectio.

Additus, a, um, o. 1. 2. *aggiunto*, Gal. *ajouté*, Hisp. *anadido*, προστεθειμένος, adjunctus. *Horat. carm. 2. ode 9.* Flumen gentibus additum victis. ¶ Quandoque sumitur pro inimico. *Virg. Æn. 6.* Nec Teucris addita Juno usquam aberit, ut Servius expon. Vide *Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* ¶ *Addito tempore*, quod vulgo dicitur, successu temporis. *Tacit. Ann. 12. 6. 4.* ¶ Addita ætate, idest aucta, adulta. *Plin. l. 11. c. 48.*

Addivino, as, n. 1. *indovinare*, קסם, Gall. *deviner*, Hisp. *adevinar*. *Plin. l. 35. c. 10.* Ex facie hominum addivinantem.

Addo, as, ad data addo, προσδίδωμι, idem quod do, vel addo. *Plaut. in Trucul. 2. 5. v. 19.* Tuo arbitratu, quod jubebis, addabitur. Alii leg. *id dabitur.*

Addo, is, a. 3. *aggiungere*, הוסיף, Gall. *ajouter*, Hisp. *anadir*, adjungo, προστίθημι, ex ad, & do, das. *Cic. Ap. Pulch.* Additum potius aliquid ad meum erga te studium, quam quicquam esse detractum. ¶ Addere animum est augere, *accrescere*. *Plaut. Amph. 1. 1.* Nostris animus additur. ¶ Eleganter inservit connexioni. *Liv. l. 7.* Adde huc populationes agrorum, prædas hominum, &c. Sic, Adde quod. *Ovid. 2. de Ponto el. 9. v. 48.* ¶ Ponitur pro indere. *Virg. Æn. 9.* Dii ne hunc ardorem mentibus addunt? ¶ Item pro dare. *Plaut. Milit. 9.* Cui me custodem addis herus meus? *Virg. Æn. 9.* Tum comitem Ascanio Pater addidit. ¶ Addere se exemplis melioribus, h. e. exempla meliora sequi. *Claudian. 4. Paneg. 12.* ¶ Addere pro prodesse. *Sallust. Jugurt.* Quorum majores Punico, atque aliis bellis multum Reip. addiderant. ¶ Hoc verbum fere construitur cum accusat. & dat. sed pro dativo habet sæpe alterum accusat. cum præpos. in, vel ad. *Nepos in Catone c. 2.* Multas res novas in edictum addidit. *Cic. 1. Off.* Quid ad hanc mansuetudinem addi potest? ¶ Post accus. habet ablat. cum præposit. *in*, apud *Plin. l. 13. c. 3.* Addere in potu unguentum.

Addoceo, es, a. 2. *insegnare*, למד, Gall. *enseigner*, Hisp. *ensenar*, προδιδάσκω. *Hor. l. 1. ep. 5. v. 18.* Solicitis animis onus eximit, addocet artes. Al. tamen leg. *ac docet.*

Addormisco, n. 3. ישן, Gall. *s'endormir*, Hisp. *adormecerse*, ἐπικοιμάομαι, contrarium est ejus, quod est expergiscor. *Sueton. in Claud. c. 8.* Quoties post cibum addormisceret. Alii legunt, *obdormisceret.*

Addubitatio, onis, verbal. idem ac dubitatio. *Nizolius* producit exempl. ex *Cic. 3. Offic. c. 4.* Quid est, quod nonnunquam addubitationem afferre soleat? Atque ita nonnulli libri; sed castigatiores habent, *dubitationem.*

Addubitatus, a, um, dubitatus, dubius. *Cic. 3. Offic. c. 4.* Si plus adipiscare re explicata boni, quam addubitata mali.

Addubito, as, a. 1. *dubitare*, היה בלבו ספק, Gall. *douter*, Hisp. *dudar*, *ser algo dudoso*, ἀμφισβητέω, idem quod dubito. *Cic. in Orat. c. 40.* Ut addubitet, quid potius, aut quomodo dicat. *Id. 3. Offic. c. 4.* Addubitare in aliqua re. *Liv. l. 8. c. 10.* Addubitare, an, &c. *Id. l. 2. c. 4.* Addubitare de aliqua re.

Adduco, is, xi, ctum, a. 3. *condurre*, הביא, Gall. *amener*, Hisp. *llevar*, *guiar*, προσάγω, ad aliquem, seu ad aliquid duco. *Cic. pro Quint. c. 6.* Ex Gallia pueros venales isti adducebat. *Id. Attic. 8. 11.* Gentes armatas in Italiam adducere. *Nepos in Epamin. c. 3.* Adducere aliquem ad aliquem. ¶ Speciatim ponitur pro conciliare alicui scortum. *Nepos, Tibull. Ovid.* ¶ Est etiam afferre, *apportare*. *Horat. l. 4. od. 12.* Adducere sitim. *Plin. l. 30. c. 15.* Adducere tædium vini. ¶ Significat præterea ad se trahere, tendere, *tirare*. *Liv. l. 9. c. 10.* Adducere lorum. *Virg. Æn. 5. v. 507.* Adducere arcum. *Id. 1. Georg. v. 483.* Sitis miseros adduxerat artus. *h. e.* contraxerat, & macie confecerat. ¶ Item redigere, *ridurre*. *Cic. pro Quint. c. 5.* Adducere aliquem in summas angustias. *Nepos in Eumen. c. 12.* Adducere ad desperationem. ¶ Item conjicere, ducere. *Cic. 3. Offic. cap. 20.* Adducere aliquem in invidiam falso crimine. *Terent. Heaut. 5. 2. 42.* Adducere aliquem ad misericordiam. *muovere a compassione.* *Cic. Verr. 5. c. 61.* Adduci in sermonem, *far parlare di se.* ¶ Item movere, impellere, inducere, *indurre*. *Cic. de prov. Consul. c. 16.* Adducit ad suspicandum. *Id. Fam. 2. ep. 10.* Non possum adduci, ut, &c. *Id. Fam. 13. ep. 54.* Adduci commendatione. ¶ Item afferre, allegare, *addurre*. *Modestin. Dig. 27. 1. 16.* Potest quis illam rationem adducere. ¶ *Adduce* pro *adduc* in imperativo est *Terentii*, & *Plauti*. ¶ *Adduxti* pro *adduxisti* itidem *Terentii* est.

Adducte, adverb. comparat. adductius. *Tacit. de Germ. c. 43.* Adductius regnare. *hoc est* severius, & strictius. *Auson. in gratiar. act.* Nemo adductius jacula contorsit.

Adductor, oris, m. qui ad aliquem ducit. *Vetus Epigramma Petronii Afrani.* Græcule consueta lenandi callidus arte, Cœpisti adductor conjugis esse suæ. *h. e.* ejus libidinum auctor, ejus pudicitiæ prostrator.

Adductus, a, um, particip. *condotto*. *Sallust. in Catil. c. 49.* Adductus ad Senatum. *Curt. l. 8. c. 6.* Adductus in regiam. *Id. ibid. c. 10.* Adductæ moles. *h. e.* advectæ, admotæ. ¶ Item tractus, *tirato*. *Ovid. 8. Metam. v. 776.* Adducta funibus arbor corruit. ¶ Translate *Sallust. in Jug. c. 31.* Adductus in spem. *Cic. de clar. Orat. c. 18.* Signa Myronis satis ad veritatem adducta. *h. e.* eo perducta subtili artificio, ut veritatem satis exprimant. ¶ Item redactus, *ridotto*. *Cic. de Amic. c. 5.* Adductus in angustum. ¶ Item impulsus, inductus, *indotto*, *spinto*. *Cic. in Partit. c. 14.* Præmio, gratia adductus. ¶ Est etiam adjectivum, & idem est ac extensus, *teso*, *tirato*. *Cic. 2. Tuscul. c. 24. de tormentis bellicis.* Eo graviores emissiones habent, quo sunt contenta, atque adducta vehementius. *Virg. Æn. 5. v. 507.* Adductus arcus. ¶ Item contractus. *Capitolin. in Vero, c. 10.* Frons in supercilia adductior. *Sueton. in Tiber. c. 68.* Adductus vultus. ¶ Translate severus, rigidus, *severo*, *sostenuto*. *Tacit. Ann. 14. c. 4.* Modo familiaritate juvenili Nero, & rursus adductus, quasi seria consociaret. ¶ Item contractus, *stretto*, *ristretto*. *Tacit. Ann. 12. c. 7.* Adductum, & quasi virile servitium. Al. leg. *addictum.* *Plin. lib. 1. ep. 16.* In concionibus eadem, quæ in orationibus, vis est, pressior tamen, & circumscriptior, & adductior.

Adduis, it, pro addideris, it, dixere Veteres, teste *Festo*.

Adduplico, a. 1. *addoppiare*, כפל, Gall. *redoubler*, Hisp. *doblar*, idem, quod duplico. *Plaut. in Pæn.* Adduplicabit omne turtum.

Adedo, n. 3. *consumare*, *mangiar tutto*, Gall. *manger tout*, Hisp. *lograr*, *comer todo*, κατεσθίω, in totum edo, consumo. Nam *Ad* auget. *Virg. 4. Geor.* Sæpe favos ignotus adedit stelio.

Adelphi, m. 2. fratres, quasi non soli. Delphon enim prisca lingua Græcorum unum significat. Unde & Apollo, idest Sol, Delphios dicitur, quasi unus, & solus. Hinc *Terentius* comœdiam inscripsit *Adelphos*, quia in ea tractat de duobus fratribus.

Adelphides, palmæ species est, de qua *Plin. l. 13. c. 4.*

Ademptio, f. 3. actus adimendi. *Cic. pro domo c. 8.* Ademptio civitatis.

Ademptus, a, um, o. 1. 2. ablatus, ereptus, particip. ab adimo, ut ademptum imperium. *Liv. l. 22. c. 27.* Ademptus Hector, *idest* interfectus, *Horat. carm. l. 2. od. 4.* Sic *Ovid. 4. Trist. el. ult.* Non aliter flevi, quam me fleturus ademptum Ille fuit.

Adenes, *scrofole*, ἀδένες, glandulæ in gutture ex carne in duritiem contracta, quæ alio nomine χοιράδες, idest scrophulæ vocantur. *Plin. l. 11. c. 37.*

Adeo, *così*, *tanto*, Gall. *tant*, Hisp. *tanto que*, τοσοῦτον, ἕως, adverbium est, & significat usque eo, in tantum, & ponitur interdum in sententia absoluta. *Virg. 3. Georg.* Adeo a teneris assuescere multum est. *Quint.* Nunquam adeo pro nobis solicita est. ¶ Quandoque ponitur pro valde. *Ter.* Juvenem adeo nobilem. ¶ Quandoque pro usque etiam, sive insuper, vel imo, potius. *Cic. in Catil.* Intra mœnia, atque adeo in Senatu. ¶ Quandoque pro certe. *Virg. 1. Geor.* Multum adeo rastris glebas qui frangit inertes. ¶ Quandoque pro modo. *Ter.* Tute jam adeo ejus audies verba. ¶ Apud poetas, præsertim Comicos, sæpe est particula ornativa, seu magis expletiva, quippe nihil ad sensum conferens,

ferens, sed vel ad sermonis ornatum, vel ad metrum explendum adhibita. Ter. in And. Propera adeo puerum tollere hinc. ¶ Apud Plautum sæpe est pro quoque. Menaech. 2. 4. Dii illum perdant, meque adeo, qui hodie forum inspexi: & alibi. ¶ Adeo pro eo, usus est Terent. Heaut. 1. sc. 1. v. 61. Postremo adeo res rediit. ¶ Pro usque eo dum. Plaut. Merc. Prol. v. 78. Adeo dum quæstum haberet. Et alibi sæpius. ¶ Pro vero, vel agedum. Cic. pro Cluent. Id adeo sic cognoscite. Id. pro Cæcin. Id adeo, si placet, considerate.

Adĕo usque, finchè, sive una est dictio, sive duæ, idem est, quod usque dum, donec. Pla. in Asin. Adeo usque dum peris.

Adĕo, dis, divi, vel dii, ditum, n. 4. andare. Gall. aller, Hisp. yr, llegarse, προσέρχομαι, accedo, ut Adeo Prætorem, & ad Prætorem. ¶ Aliquando ingredi, & suscipere, ἐγχειρεῖν, ut Adire labores, adire pericula. ¶ Aliquando hostes aggredi. Virg. Nec quisquam ex agmine tanto audet adire virum. ¶ Adire hereditatem, ereditare, andar'a possesso dell' eredità. Cic. 2. Phil. Quum ipse patris hereditatem non adiisses. ¶ Usurpatur interdum absolute. Plaut. Menæc. 4. 1. Adeunt, consistunt, copulant dexteras. ¶ Usurpatur etiam passive. Cic. 2. Tusc. Illa pericula adeuntur in prœliis. Id. l. 2. ad Q. Fr. Neque Prætores adiri possent. ¶ Item impersonaliter. Id. l. 3. Fam. ep. 7. Cum ad me aditum esset. & 4. Verr. Antequam in jus aditum esset. ¶ Adire alicui manum est frustrari, decipere. Plaut. Aulul. 2. 8. 5. & Pœn. a. 2. v. 11. ¶ Particip. aditus, a, um, passivæ significationis. Cic. Off. 1. 19. Laboribus susceptis, periculisque aditis. ¶ Adeundus, a, um, aliud particip. Ovid. 3. Trist. 1. 72. Hæc quoque erat pedibus non adeunda meis.

Adeps, adipis, gen. communis, 3. decl. grasso, lardo, sungia, חלב, Ger. schmaltz, schmer, Gall. graisse, Hisp. enxundia, στέαρ, pinguedo liquida, quæ nequeat facile durari; nam quæ concrescit, sevum dicitur. Vossio placet deduci, ut biceps a bicapis, sic adeps ab adapis, quod est ab antiquo adapio, idest conjungo, quia adeps carni adhæret. Medici inter adipem, & pinguedinem sic distinguunt, ut adeps animantibus magis terrestrem naturam habentibus conveniat, humidioribus pinguedo. Itaque pinguedo celeriter ab igne liquescit, adeps non item. Sed hæc differentia non est perpetua. Plin. l. 28. c. 9. & l. 30. c. 3. Adeps suillus. Col. l. 3. c. 7. n. 2. Adeps cocta. ¶ Quandoque restringitur ad significandum pingue illud, quod ad similitudinem reticuli intestina continet. Gell. l. 4. Contegit hæc omentum, cui adeps quoque innascitur. ¶ De obesitate hominis Cic. 3. Catil. L. Cassii adipem non pertimesco. ¶ Adipes in plurali, Quintil. l. 2. c. 10. Adipes tenuare, detrahere. h. e. ad maciem redigere.

Adeptĭo, onis, f. 3. consecutio, acquisto, conseguimento, ἐπίτευξις, verbal. ab adipiscor. Cic. 2. de Fin. c. 13. Nos beatam vitam non depulsione mali, sed adeptione boni judicemus.

Adeptus, a, um, o. 1. 2. particip. ab adipiscor, acquistato, e chi ha acquistato, ἐπιτυχών. Active & passive sumitur. Active Plin. l. 7. c. 24. Tam multis gloriam ejus adeptis. ¶ Passive Cic. de Senect. Senectutem ut adipiscantur omnes optant, eandem accusant adeptam. Ovid. Trist. l. 4. el. 8. Ne palmas inhonestet adeptas.

Adequĭto, as, are, n. 1. juxta, vel prope equitare, προσιππάζω. Liv. l. 9. c. 22. Ægre patiens, quo tam ferociter adequitasset, &c. Curt. l. 4. c. 9. Jam per armatos adequitare cœpit. ¶ Cum accusativo. Cæs. l. 1. B. Gall. c. 46. Propius tumulum accedere, & nostros adequitare.

Aderro, as, are, n. 1. ex ad, & erro. Stat. l. 2. silv. 2. v. 119. Et blandi scopulis Delphines aderrant. Adde l. 9. Thebaid. v. 179. cum Gronovii castigatione.

Adĕsdum, sta quì, παράμενε, ex ades, quod Imperativum est, & dum. Est enim dum productio, & adjectio syllabæ. Ter. in Andr. 1. 1. 2. Adesdum, paucis te volo.

Adespŏtus, a, um, o. 1. 2. ἀδέσποτος, nullius dominio subjectus, ex α priv. & δεσπότης, dominus. Hinc Adespota bona, quæ cum justum heredem non inveniant, ad fiscum devolvuntur. Adespoti libri, vel epistolæ, in quibus auctoris vel scriptoris nomen supprimitur. ¶ Interdum significat, incertus, & sine auctore. Cic. Fam. l. 15. ep. 17. De Hispania rumores tristiores, sed ἀδέσποτοι. ¶ Item nullius dominio mancipatus, libertate donatus. Sic enim Lacedæmonii libertos suos vocabant. Alex. ab Alex. l. 3. c. 20.

Adesurĭo, adesuris, ivi, ire, n. 4. idem quod esurio, vel valde esurio, aver gran fame, βουπεινάω. Plaut. Trinum. 1. 2. Adesurivit magis, & inhiavit acrius.

Adesus, a, um, o. 1. 2. ab adedor, arrosus, consumptus. Cic. 2. Tusc. Quum vero adesum in statu renovatum est jecur. ¶ Metaphorice etiam usurpatur. Id. pro Quint. Adesa pecunia. Bona adesa apud Tac. 4. hist. c. 4. Fortunæ adesæ, idest egestas apud eund. l. 13. Annal. c. 21.

Adfiliatus, a, um, adottato, adoptatus in filium. Cajus JCtus l. 1. Institution. tit. 4.

Adfrĕmo, is, ad aliquid fremo. Val. Flac. Arg. 1. Adfremit his, quassatque caput.

Adfringo, ingis, ingere, a. 3. frango, seu ad aliquid frango. Stat. lib. 10. Thebaid. v. 47. Quod superest, duris adfringunt postibus ungues. ¶ Legitur & adfrango. Id. 5. sil. 1. v. 36. Hiemes adfrangere bustis.

Adfrio, as, a. 1. stritolare, ridur in polvere, frio, comminuo, contero. Varr. l. 1. R. R. c. 57.

Adgenicŭlo, as, genua flecto. Tertul. de Pœnit. c. 9. Presbyteris advolvi, & caris Dei adgeniculari.

Adgĕmo, is, emui, ere, n. 3. gemo. Ovid. l. 1. Trist. el. 1. Adgemit & nostris ipsa carina malis. Stat. Theb. 11. v. 247. Uterq; loquenti adgemit.

Adgressūra. V. Aggressura.

Adgrĕtus, a, um, o. 1. 2. pro aggressus, est apud Ennium: Adgretus fari. Festus.

Adguberno, as, avi, atum, a. 1. idem quod guberno, governare. Florus l. 3. c. 5. Pedibus iter adgubernabat utre suspensus.

Adhabĭto, as, are, n. 1. παροικέω, solet afferri exemplum Plauti in Captiv. a. 3. sc. 3. v. 72. sed ibi legendum est adsistes pro adhabites.

Adhærĕo, es, sii, ærere, n. 2. hæreo ad aliquid, arctissime insideo, nitor, approximo, star attaccato, o appogiato, o vicino, דבק, Ger. sich lenen, oder steuren, Gal. adherer, estre pres, du party, Hisp. arrimarse, προσέχομαι, προσκολλάομαι. Cic. 1. Ver. Tela in tuis visceribus adhærebunt. ¶ Frequenter construitur cum dat. ut adhærere lateri. Liv. lib. 39. c. 25. ¶ Cum accus. subaudita præposit. usurpavit Tertull. de Pall. c. 5. Humerum adhæret. ¶ Dicitur etiam adhærere ad aliquid. Cæs. B. G. l. 5. c. 46. Tragula casu ad turrim adhæsit.

Adhærescō, is, escere, n. 3. idem quod adhæreo. Cic. 4. Acad. cap. 3. Ad eam disciplinam tanquam ad saxum adhærescunt.

Adhæse, a rad. hæreo, adverb. Gell. l. 5. c. 9. Non turbide, neque adhæse locutus est, h. e. non hæsitanter.

Adhæsĭo, onis, f. 3. accostamento, דבק, Ger. steurel, beystand, Gall. entretouchement, Hisp. arrimadura, actus adhærendi. Cic. 1. Fin. c. 6. Adhæsiones inter se, Al. leg. adhæsitationes.

Adhæsitatĭo. V. Adhæsio.

Adhæsus, us, m. 4. idem quod adhæsio. Lucret. l. 5. v. 840. Membrorum adhæsu. Id. l. 3. Neque pulveris sentimus adhæsum.

Adhalo, n. 1. alito, aspiro, προσπνέω. Plin. l. 22. cap. 22. Si patescentem fungum serpens adhalaverit.

Adhamo, as, are, a. 1. Ita adhamare honores; dixit Cic. pro captare, ut citat. Non. c. 2. n. 5. & asserit Scalig. in Catalect. itemque Raigersius l. 3. var. lect. cap. 3. Sed Merceri Nonius habet, adamaverunt. Verba autem Ciceronis hæc sunt: Qui serius honores adamaverunt, vix admittuntur ad eos &c. ex fragment. 2. Academ.

Adhibĕo, es, a. 2. usare, adoperare, כבת דרוב, Ger. gebrauchen, zuhalten, haben. Gall. prendre, user se servir de quelque chose, Hisp. usar, poner cuidado, poner junto a otra cosa, προστίθημι, appono, admoveo, adjungo, & tam ad res, quam ad personas refertur. Cic. 1. Fam. Adhibui diligentiam, ut adessem. ¶ Adhibere aliquem ad consilium, ad caussas, &c. est admittere, advocare. Cic. 1. Philip. Ad deliberationes eas quas habebat domi, principes civitatis adhibebat. ¶ Adhibere moras, idest differre, morari, Pompon. D. l. 18. tit. 6. l. 17. ¶ Adhibere se, est se gerere. Cic. Q. Frat. l. 1. ep. 1. Permagni hominis est sic se adhibere in tanta potestate, ut &c. ¶ Adhibere vultum aliquo, h. e. convertere, legitur apud Ovid. lib. 2. Amor. el. 13. v. 15. Huc adhibe vultus, & in uno parce duobus. ¶ Est etiam afferre. Cic. 3. de Orat. c. 19. Oratio, quæ lumen adhibere rebus debet. Item tractare. Id. Q. Fr. 1. 1. Adhibere aliquem liberaliter. ¶ Adhibere fidem est integre, & fideliter agere. Plaut. Rud. 4. 3. 104. Si adhibebit fidem, etsi est ignotus, notus est. ¶ Est item habere fidem, credere, sed raro. Auson. Si qua fides falsi unquam est adhibenda poetis.

Adhibitĭo, nis, f. actus adhibendi. Cajus Institut. l. 1. tit. 1. Liberti Latini sunt, qui aut per epistolam, aut inter amicos, aut convivii adhibitione manumittuntur.

Adhibĭtus, a, um, particip. adoperato, usato. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. Adhibitæ opificum manus. Id. pro Cæcin. c. 15. Adhibita vis. Sueton. in August. c. 74. Adhibitus cœnæ. ammesso.

Adhinnĭo, is, n. 4. annitrire, צהל, Ger. wuichlen, idem, quod hinnio, & de equis dicitur. Ovid. Femina adhinnit equo. ¶ Dicitur tamen quisquam ad aliquid adhinnire, cum plausu excipit. Cic. in Pison. Ad illius orationem adhinnit.

Adhorrĕsco, is, rui, ere, n. 3. horreo, vel valde horreo, spaventarsi molto, ἐκφρίττω. Ovid. ad Liviam de morte Drusi v. 221. Ipse Pater flavis Tiberinus adhorruit undis. Sed præteritum duntaxat in usu est, nec satis constat, utrum sit ab adhorresco, an ab adhorreo.

Adhortāmen, inis, n. 3. adhortatio. Apulej. 4. Floridor. Non multa mihi apud vos adhortamina suppetunt.

Adhortatĭo, onis, f. 4. hortatio, incitatio, esortazione, προτροπή, παράκλησις. Cic. 2. de Orat. c. 3. Omissa nostra adhortatione, veniamus ad eorum sermonem.

Adhortātor, oris, m. 3. qui adhortatur, esortatore. Liv. l. 2. c. 58. Adhortator operis. Id. l. 9. c. 13. Suus cuique animus adhortator erat.

Adhortātus, us, m. esortazione, adhortatio. Apulej. in Apolog. prope fin. Rem familiarem meo adhortatu filius condonaret.

Adhortātus, a, um, chi ha esortato, particip. activæ significationis Cic. pro Rabir. perduel. c. 1. Me meæ vitæ consuetudo ad C. Rabirium defendendum est adhortata. ¶ Sumitur etiam passive, esortato. C. Hemina apud Priscian. l. 8. Adulatique erant ab amicis, & adhortati.

Adhŏrtor, aris, d. 1. esortare, προτρέπω, Germ. vermanen, Gall. exhorter. Cic. Phil. 4. Ad recuperandam libertatem adhortabor. Id. Phil. 1. cap. 9. Adhortari aliquem, ut, &c. Tacit. 3. hist. cap. 61. Adhortari in bellum.

Adhuc, adverb. ex ad & huc, fin qui, עוד, Ger. biss hernach, biss jetzund, Gall. encor, jusques icy, a present, Hisp. hasta à qui, μέχρι τούτου, ἔτι, καὶ ἔτι, significat hactenus, ad hoc usque tempus. Cic. Att. l. 7. Unam adhuc a te epistolam acceperam. Terent. Phorm. 3. 1. Adhuc tranquilla res est. ¶ Pro etiam, sive præterea. Cic. in Lal. c. 9. Ortum quidem amicitiæ videtis, nisi quid adhuc forte vultis. ¶ Item pro etiamnum. Plaut. Pseud. 4. 7. Tun' hodie Sicyone pervenisti? H. alto adhuc meridie.

Adiabēne, Botan, regio Assyriæ, cujus populi Adiabeni. Strabo l. 16. Plin. l. 5. c. 12. Dicta est autem Adiabene, διὰ τὸ εἶναι πλείους ποταμοὺς ἐν αὐτῇ, & δυσχερεστέραν ποιεῖν τὴν διάβασιν. Suid.

Adiabenĭcus, a, um, o. 1. 2. adject. frequens in cognominibus Imperator. Severi, de quo Sext. Rufus c. 21. Parthicus, Adiabenicus, & Arabicus cognominatus est. Adde Inscript. Grut. p. 1. & 21. & 22. &c.

Adjacĕo, es, n. 2. giacere vicino, קרב, Ger. beyligen, nebeligen, Gall. gesir aupres, Hisp. yazer cerca, παράκειμαι, juxta jaceo, adhæreo. Liv. l. 2. c. 49. Tuscus ager Romano adjacet. ¶ Cum accus. sine præpos. Nepos in Timoth. c. 2. Gentes, quæ mare illud adjacent.

Adjantum, ti, n. 2. capel Venere, ἀδίαντον, herba, quæ aliis nominibus polytrichon, callitrichon, & Capillus Veneris dicitur. Plin. l. 21. c. 21.

Adiaphŏros, indifferente, ἀδιάφορος, indifferens. Varr. apud Non. c. 2. n. 13. Nec dolorem adiaphoron esse.

Adjectamĕntum, i, n. 2. idem quod adjectio. Jabolen. l. 242. D. de verb. signif. Artemo magis adjectamento, quam pars navis. Al. leg. additamento.

Adjectĭo, onis, f. 3. verbale, accessio, additio, aggiunta, πρόσθεσις. Liv. l. 1. c. 30. Res Romana adjectione populi Albani aucta. Id. l. 38. c. 15. Illiberalis adjectio.

Adjectīvus, a, um, o. 1. 2. ut nomen adjectivum, quod propriis, vel appellativis, ad exprimendam eorum qualitatem, adjicitur. Macrob. Satur. 1. c. 4. Adjectivum Græci ἐπίθετον vocant.

Adjecto, as, a. 1. adjicio, addo. Legitur apud Apic. scriptorem culinarium, l. 8. c. 2.

Adjectus, a, um, o. 1. 2. additus, adjunctus, aggiunto. Horat. Carm. 3. Od. 5. Adjectis Britannis imperio. Id. l. 2. Epist. 2. Calabris saltibus adjecti Lucani.

Adjectus, us, m. 4. aggiungimento, ab adjicio, idem, quod adjectio. Vitr. l. 9. c. 9. Cuneorum adjectus, aut exemptus.

Adĭgo, gis, a. 3. conficcare, נצר דקק, Gall. pousser, contraindre, Hisp. constrenir, o empuxar, βιάζομαι, ex ad, & ago, significat vi impellere, sicut feriendo adigimus cuneum. Plin. l. 16. c. 10. In arborem clavus ferreus adigatur. ¶ Per metaphoram ponitur pro concitare, impellere. Ter. Adelph. 1. 2. 31. Adiges me ad insaniam. ¶ Item pro aliquo agere, hoc est compellere, προσελαύνω. Plaut. in Bacc. Quis has huc oves adegit? ¶ Item pro cogere, adstringere, ut Adigere in verba est cogere quempiam, ut in verba nostra juret. ¶ Adigere arbitrium, erat, Festo interprete, cogere adversarium dare, vel sumere arbitrum, Cic. de Off. & Top. ¶ Adigere pro usque aliquid agere. Cæs. 4. B. Civilis. Pompejus tumulum quendam occupavit, qui tantum aberat a nostro castello, ut telum tormentumve emissum adigi non posset.

Adjicialis, le, o. 3. adjectivus, Adjiciales cœnæ Sacerdotum apud Festum, & apud Macrobium ex Varr. l. 3. c. 11. vel 13. & apud Plin. l. 10. c. 20. dicebantur, quod in iis multa extra ordinem, ultraque justa fercula ad-

adjicerentur. Ita *Beroald.* Sed rectius *Scaliger Conjectan. in Varron.* Adjicialis, inquit, erat, quoties aut inaugurandi alicujus caussa, aut propter aliud quid, puta publicam lætitiam, indicebatur epulum: idque dicebatur, epulum aut cœnam adjicere. *Tacit. Annal.* 2. Rhescuporis fanciendo, ut dictitabant, fœderi convivium adjicit. Hactenus *Scaliger.* Vide & *Senecam epist.* 94. *post med.* ¶ *J. Lipsius l.* 4. *de magnit. Rom. c.* 9. Aditiales scribendum contendit, & sic dictas putat, quod in aditu honoris dari solerent. ¶ Dictæ alias & adipales, & Pontificales, secundum *Macrob.* Adipales, quidem a lautiore apparatu: Pontificales ab iis, qui exhibebant. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 6. Primus Q. Hortensius pavones Augurali adjiciali cœna posuisse dicitur.

Adjĭcio, is, jeci, jicere, a. 3. הוסיף, Gall. *ajouter*, Hisp. *anadir*, προσεμβάλλω, ex ad, & jacio, ad aliquid jacere. *Cæs.* 2. *B. G. c.* 21. Longius aberant, quam quo telum adjici posset. ¶ Significat etiam addere, *accrescere*, *aggiungere*. *Horat. carm.* 3. *od.* 7. Quis scit, an adjiciant hodiernæ crastina luci tempora Di superi? ¶ Sic adjicere vires, auctoritatem, &c. ¶ Item applicare, advertere, ut adjicere animum alicui rei, vel ad aliquam rem. *Terent. Eun.* 1. 2. ¶ Adjicere oculos alicui, vel ad aliquid est cupiditate rei visæ teneri. *Plaut. Asin.* 1. 4. ¶ Adjicere calculum est approbare. Sic apud *Plin. Jun. l.* 1. *ep.* 2. calculum album adjicere errori. ¶ Pro consentire, *Virg. Æn.* 10. Tercentum adjiciunt, mens omnibus una sequendi. Elliptica constructio pro adjiciunt illi animum, studium, aut quid simile. ¶ Construitur vel cum dat. vel cum accus. addita præp. *in*, vel *ad*. ¶ Poetæ interdum alterum i abjiciunt, & pro adjicere, *adicere* dicunt. *Martial. l.* 4. *ep.* 54. Nil adicit penso Lachesis.

Adĭmo, is, emi, emptum, a. 3. *torre*, *portar via*, לקח, הסיר, Germ. *hinweg nemmen*, Gal. *oster*, Hisp. *quitar*, ἀφαιρέω, (ex ad, & emo) significat auferre. *Ter. in Andr.* Hanc, nisi mors, adimet nemo. ¶ Adimere jus verborum in comitiis est jus suffragandi tollere. ¶ Adimere curam, consuetudinem alicui. *Terent. Hecyr.* 5. & *Phorm.* 1. 3. ¶ Ademsit pro ademerit. *Plaut. Epid.* 3. 2. 29.

Adimplĕo, es, evi, etum, ere, a. 2. מלא, Ger. *erfüllen*, Gal. *remplir*, Hisp. *henchir*, idem quod simplex impleo, *empire*, *adempire*, ἐμπιπλάω. *Paul. l.* 43. *D. de administr. & peric. tutor.* Adimplere id quod promisit. *Tertull. l.* 5. *cont. Marcion. c.* 17. Temporum adimplendorum dispensatio. ¶ Non est autem genuinum exemplum, quod afferri solet a Lexicographis ex *Plin. l.* 11. *c.* 37. Nam veteres novique libri habent *implent*, non *adimplent*.

Adimpletĭo, onis, f. 3. impletio. *Tertull. l.* 5. *cont. Marcion. c.* 17. Temporum adimpletiones, & mox: dispensatio sine adimpletione. Adde *de Monogam. c.* 5.

Adimplētus, a, um, o. r. 2. nomen ex particip. idem quod impletus, *empito*, *pieno*. *Firmicus de error. proph. Religion. p.* 10. Adimpleti tibiarum cantu.

Adindo, is, indidi, inditum, a. 3. *imporre*, *aggiugnere*, הכניס, Ger. *hinein thun*, *hinein setzen*, Gal. *faire entrer*, Hisp. *metter a dentro*, verbum antiquum, compositum ex *indo*, quod & ipsum ex *do* est compositum, significat imponere, immittere. *Cat. de re rust. c.* 28. Subscudes lineas adindito.

Adingĕro, is, idem quod ingero. *Sisen.* apud *Serv.* Satyram in aliquem adingerere.

Adinstar, *in guisa*, כמו, Ger. *engleich*, *eben wie*, Gal. *de mêmeque*, *en façon*, Hisp. *a semejança*, idem, quod instar. *Apul. l.* 9. Adinstar inclyti montis. *Solin.* Adinstar amnis Ægyptii. ¶ Usus est hac voce etiam Serenus Lyricus, cujus auctoritas affertur a Servio 2. & 6. *Æn.* neque tamen probatur. Ceterum si sit adhibenda, tutius erit eam dividere in voces duas, ut legitur apud *Justin. l.* 36. *cap.* 3. & *Ulpian. Dig.* 6. 2. 7.

Adinvenĭo, a. 4. *trovare*, מצא, Ger. *erfinden*, *erdenken*, Gall. *trouver*, Hisp. *hallar*, idem quod suum simplex. *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 603.

Adinventĭo, onis, f. 3. verbale, excogitatio, novus rei modus inventus; item consilium, opus, studium, *ritrovamento*, *pensiero*. *Paulin. Nolan. ep.* 43. vel 50. *ad August. n.* 12. Promant conceptis ab eorum spiritu adinventionibus.

Adinventus, a, um, o. r. 2. particip. ab adinvenio. *Cic.* 2. *nat. Deor. c.* 60. Ex quo intelligimus, adinventa animo, percepta sensibus, adhibitis opificum manibus, omnia nos consecutos. *h. e.* excogitata. *Plaut. Curcul.* 1. 3. *v.* 34. Huic voluptati adinventum est odium.

Adipālis, le, o. 3. ad adipem spectans, vel pinguis, *grasso*. *Arnob. l.* 3. *p.* 115. Nisi polles virorum adipali unguine oblinerentur ab sponsis. *Cicero* quoque hac voce usus est in Orat. si sequimur *edit. Argent. an.* 1540. *p.* 199. Asciverunt aptum suis auribus opimum quoddam, & tanquam adipale dictionis genus. Verum *Nonius Marcellus c.* 2. *p.* 521. *Turneb. l.* 2. *advers. c.* 7. *Lauremberg. antiq. p.* 8. & alii legunt, *adipata dictionis*. Variam item lectionem habent Festi, Plinii, & Varronis loca, quæ ad hanc vocem afferri solent, ideoque parum probant.

Adipātus, a, um, o. r. 2. adipem admixtum habens, *ingrassato*, *unto*, דשן, Ger. *gemestet*, *feist gemacht*, στεατώδης. Adipatum Veteres honeste pro pingui & succulento, & opimo posuerunt, ait *Non. Marcel.* citatque *Cic.* locum, de quo in *Adipalis*. Atque illic quidem usurpatur metaphorice. Proprie autem usus est *Sosipater Charisius*, qui *l.* 1. *instit. Gramm. p.* 73. adipatum omni genere dici ait posse opus pistorium, quod adipe conficitur, citatque *Lucilium*, qui *adipatam pultem* dixit. ¶ Substantive usus est *Juvenal. sat.* 6. *v.* 630. Livida materno fervent adipata veneno. *h. e.* edulia pinguia, & quasi adipe condita, ut expon. *Joann. Britann.*

Adipiscendus, a, um, o. r. 2. particip. ab adipiscor, passive etiam usurpatur, ut & adeptus. *Cic. Offic.* 1. *c.* 22. Sed iis, qui habent a natura adjumenta rerum gerendarum, adipiscendi Magistratus sunt, h. e. accipiendi.

Adipiscor, eris, eptus sum, d. 3. *acquistare*, קנה, περιποιέομαι, ex ad, & apiscor, quod non est in usu, a quo aptus participium fuisse videtur, unde adeptus. ¶ Significat consequi, seu obtinere. 4. *ad Herenn.* Hæc omnia adipiscemur. *Plaut.* passive dixit in *Tri.* 2. 2. 88. Ingenio adipiscitur sapientia. ¶ Aliquando significat pervenio, *giungere*, quando scilicet cum persona jungitur. *Liv. l.* 44. *c.* 28. Fugientes Gallos adepti ceciderunt.

Adipsos, ἄδιψος, species est palmæ viridis, in Ægypto nascens. *Plin. l.* 12. *c.* 22. ¶ Est & radix quædam, quæ ob dulcedinem glycyrrhiza vocatur. Vid. *eund. l.* 22. *c.* 9.

Aditicŭlus, m. 2. parvus aditus. *Festus.*

Aditĭo, f. 3. *andata*, מבוא, Ger. *zugang*, Gal. *allée*, Hisp. *ido*, πρόσοδος, accessio. *Plaut.* Quid tibi hanc aditio est? *id est*, cur hanc adis? ¶ Aditio hereditatis, *Papin. l.* 93. *D. de solutionib. & liberat.* h. e. cretio.

Adito, as, n. 1. *andar spesso*, התהלך, Ger. *offt gehen*, freq. ab adeo. *Enn.* apud *Diomed. l.* 1. Ad eum aditavere.

Adĭtus, m. 4. *adito*, *entrata*, מבוא, Ger. *einzugang*, *oder eingang*, Gal. *entrée*, *accez*, Hisp. *entrada*, significat ingressum, per quem ingredimur, & admittimur. *Virg.* Aditumque per avia quærit. ¶ Aditus etiam dicuntur loca, quibus adiri provinciæ & regiones possunt. *Passi. Cæs.* 4. *B. G. c.* 20. Magno sibi usui fore abitratur, si loca, portus, aditus cognovisset. ¶ Dicitur autem, aditus ad aliquem facilis, vel difficilis, cum facile, vel ægre conveniri se patitur. *Cic. Fam. l.* 13. Tantum ut faciles aditus ad se habeat. ¶ Usurpatur pro ingressu a *Cic. pro Cæc.* Primo aditu ædium suarum aliquem prohibere. ¶ Aditum patefacere, *Cic.* 1. *de Orat.* claudere, *Philip.* 1. intercludere, *pro Rosc. Am.* facere, *in Orat.* & similia. ¶ Adhibetur etiam metaphorice. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 10. Siquis mihi erit aditus de tuis fortunis agendi. Sic virtutis aditus. *Stat. l.* 2. *Achil.* &c.

Adjudicatĭo, onis, f. 3. actus adjudicandi. *Leg.* 78. *D. tit.* 19. *reg.* 16. *de hered. instit.* Factis adjudicationibus, & *Ulpian. in fragment. tit.* 19. Adjudicatione dominia nanciscimur.

Adjudĭco, as, avi, atum, a. 1. *attribuire*, *assegnare per sentenza*, פלג, הכריע, Ger. *zuerkennen*, *mit urtheil zusprechen*, Gal. *adjuger*, Hisp. *attribuir*, ἐπιδικάζω, per sententiam, & judicium tribuo, assignove. *Cic. Att. lib.* 4. Domus nobis esset adjudicata. Contrarium est *abjudicare*. ¶ Refertur aliquando ad alias res extra forum discernendas. *Plaut. in Mer.* Adjudicato, cum utro hanc noctem sies. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 19. Adjudicare alicui salutem imperii.

Adjugatus, a, um, in jugum compositus, conjunctus. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Pampinos vitis adjugatæ detergere. *Lactant. de Opif. D. c.* 6. Adjugatis corporibus elata soboles. V. Adjugo.

Adjŭgo, a. 1. *congiungere*, חבר, Ger. *zu sammen fugen*, Gal. *accoupler*, *adjoindre*, Hisp. *ayuntar una cosa à otra*, συζεύγνυμι, conjungo, ad aliquid jungo, quod fit, cum duo boves ad unum jugum junguntur. *Pacuv. apud Non. c.* 2. *n.* 55. Corpus animo mater adjugat. ¶ *Adjugare vites* est vites in jugum disponere, quod & jugare dicitur. Jugum autem hoc loco sumitur pro palis quibusdam in jugum assurgentibus, ad quos vites alligantur. *Colum. l.* 4. *c.* 17.

Adjumentum, n. 2. βοήθημα, *ajuto*, a verbo adjuvo, auxilium, adminiculum. *Cic.* 1. *Off.* Habent a natura adjumenta rerum gerendarum. ¶ Delicatiores cibos, *Sallust. Jugurth. c.* 49. adjumenta ignaviæ vocat.

Adjunctĭo, onis, f. 3. accessio, additio, *giunta*, *aggiunta*, πρόσθεσις. *Cic.* 7. *ad Att. ep.* 2. Nulla potest hominis esse ad hominem naturæ adjunctio. ¶ Est etiam Adjunctio schema rhetorum, de qua vide *ad Herenn. l.* 4. *c.* 27. & *Cic.* 3. *de Orat.* item *Quinctil. l.* 9. *c.* 3.

Adjunctor, oris, m. 3. qui adjungit, συνθέτης. *Cic. Att.* 8. *ep.* 3. Ille Galliæ citerioris adjunctor, *h. e.* Pompejus, qui procuravit, ut Cæsari Galliam Cisalpinam regenti etiam Transalpina adjungeretur.

Adjunctus, a, um, o. r. 2. additus, conjunctus, *aggiunto*, *unito*, ab adjungo, προσηρτημένος, ut adjunctæ partes. *Horat. in Arte v.* 178. ¶ Comparat. usus est *Cic. pro Cluent.* Quæ propriora hujus caussæ, & adjunctiora sunt. ¶ Superlat. *Arnob. l.* 7. *p.* 243. Ventum ad veram, & adjunctissimam quæstionem. ¶ *Adjuncti equi* sunt ad currum juncti. *Ovid. Heroid. epist.* 12. *v.* 152.

Adjunctum, i, n. *aggiunta*, accessio, additio. *Cic.* 2. *de legib. c.* 21. Hostia maxima parentare, pietatis esse adjunctum putant. ¶ Apud Dialecticos est propositio conditionalis, cum scilicet aliqua sententia adjunctum habet aliquid conditionis, vel exceptionis loco. *Gell. l.* 16. *c.* 8. ¶ Apud Rhetores *adjuncta* sunt, quæ rem aliquam circumstant, *circostanze*. *Cic. in Top. c.* 18.

Adjungo, is, xi, ctum, ere, a. 3. ex *ad*, & *jungo*, חבר, προστίθημι, alligo, annecto, addo, & pene idem quod conjungo. *Cic. Att.* 1. *ep.* 9. Hæc dies me valde Crasso adjunxit. ¶ Interdum est comparare sibi aliquid. Sic auxilium sibi adjungere, *Cic. pro Rosc. Amer.* Adjungere sibi benevolentiam, *pro Mur.* ¶ Interdum accommodare. *Id.* 2. *Offic.* Conciliare animos hominum, & ad usus nostros adjungere. ¶ Item pro applicare, intendere. *Terent. And.* Ut animum ad aliquod studium adjungat. ¶ Adjungere fidem alicui, est conciliare fidem. *Cic.* 2. *de Div. in. c.* 55. ¶ Adjungere animum aliquo, *applicar l'animo*. *Terent. Hecyr.* 4. 4. 61. Sic Adjungere animum ad aliquod studium, *Id. Andr.* 1. 1. 29. ¶ Adjungere jumenta, est ad currum sub jugo jungere. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *Tibull. l.* 1. *eleg.* 10.

Adjuratĭo, onis, f. *scongiuro*, obtestatio. *Apul. l.* 2. *Met.*

Adjurātor, oris, m. 3. qui adjurat, *h. e.* incantationibus evocat. *Alcimus Avitus l.* 2. *v.* 313. Adjuratoris contemplit murmura serpens.

Adjuratorĭus, a, um, ad adjurandum pertinens, ut Cautio adjuratoria, *h. e.* juramento firmata, *l.* 12. *Cod. tit.* 22. *leg.* 8. & *tit.* 30. *leg.* 3.

Adjurātus, a, um, o. r. 2. ab adjuro. *Lactant. l.* 2. *c.* 15. Dæmones Dei nomine adjurati de corporibus excedunt. *Vopisc. in Floriano c.* 1. Cum sciret, adjuratum esse in senatu Tacitum, ut &c.

Adjurgium, & Adjurgo, as, quidam latina putant, & auctoritate *Plauti* confirmant: sed *Plauti* loca invenire non potuimus.

Adjūro, as, avi, atum, are, a. 1. *giurare*, ὀμνύω, juro, vel valde juro. *ad* enim auget significationem. *Terent. And.* 4. 2. *v.* 11. Per omnes tibi adjuro Deos. *Cic. Q. Fr.* 3. *ep.* 5. Qui omnia adjurant, debere tibi valde renunciant. ¶ Item adjurare est incantationibus Dæmones ejicere, *scongiurare*. *Lactant. l.* 2. *c.* 16.

Adjutabĭlis, le, *giovevole*. *Plaut. Mil.* 4. 4. 8. Adjutabilem operam dare. Est qui legit *amicabilem*.

Adjūto, as, are, a. 1. frequent. ab adjuvo. *Terent. Andr.* 1. 3. Nec quid agam certum est, Pamphilumne adjutem. ¶ In Heraclii nummo apud Carol. du Fresne Famil. Byzant. est cum dat. personæ. *Deus adjuta Romanis*. Sic *Pacuv.* apud *Donat. ad Terent. Adelph. prol. v.* 16. Adjuta mihi. ¶ Cum accusativo rei, & dativo personæ. *Terent. Hecyr.* 3. 2. 24. Tu pueris curre obviam, atque eis onera adjuta. *h. e.* adjuta eos onera portantes: hypallage.

Adjūtor, aris, atus sum, pass. 1. *essere ajutato*, ὠφελοῦμαι, adjuvor, adjumentum accipio. *Lucr. l.* 1. *v.* 811. Adjutamur enim dubio procul, atque alimur nos. ¶ Est etiam verbum deponens, apud veteres, idem valens, quod adjuto. *Pacuvius* apud *Non. c.* 7. *n.* 83. Illum quæro, qui adjutatur. *Afran. ibid.* Hæc, obsecro, igitur agite, & me adjutamini.

Adjūtor, oris, m. 3. verbal. qui adjuvat, *Ajutante*, *che ajuta*, βοηθός. *Cic. de Amic.* Adjutor in his contra patriam inventus est nemo. *Plaut. Pseud.* 3. 2. Te mihi adjutorem Dii genuerunt.

Adjutorium, ii, n. 2. idem quod auxilium, seu officium illud, quod ab adjutore præstatur. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. Adjutorio egere. & *l.* 3. *c.* 6. Adjutorio juris elabi ex crimine.

Adjūtrix, icis, f. 3. quæ adjuvat. *Cic. de Amic. c.* 24. Assentatio vitiorum adjutrix. *Terent. Heaut.* 5. 2. 38. Matres omnes adjutrices solent esse in peccato filiis. ¶ *Legio adjutrix* passim in Inscriptionib. & apud *Spartian. in Adriano c.* 2.

Adjūtus, us, ui, m. 4. auxilium, *ajuto*. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 6. Unius adjutu, quasi natura Bamnici.

Adjūtus, a, um, o. r. 2. particip. ab adjuvo. *Ovid.* 1. *Met. v.* 540. pennis adjutus amoris. *Nepos in Milt. c.* 2. Adjutus prudentia, & felicitate.

Adjuvo, as, adjuvi, utum, a. 1. *ajutare*, עזר, Ger. *helffen*, Gall. *aider*, *secourir*, Hisp. *ayudar*, βοηθέω, opem fero. *Terent. in Phorm.* 1. 4. Fortes fortuna adjuvat. ¶ Usurpatur absolute *Plaut. Capt.* 2. 2. In re mala animo si bono utare, adjuvat. *h. e.* prodest. ¶ Pro augere, *Liv. l.* 34. *c.* 39. adjuvare ignem. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 47. adjuvare lacrymis mœrorem orationis. ¶ *Id. pro Arch.* adjuvare ad aliquid. *Gellius l.* 14. *c.* 6. adjutum ire aliquem. ¶ Adjuro pro adjuvero. *Enn. apud Cic. de Sen.* Si quid ego adjuro, curamve levasso. ¶ Præterit. *adjuvavi* pro *adjuvi* quidam leg. *Dig. lib.* 40. *tit.* 2. *leg.* 15. Particip. *adjuvaturus* habetur apud *Petron. in Satyr. cap.* 38. ¶ Adjuvare cum infinito. *Plin. l.* 11. *c.* 34. *in fin.* Adjuvat enim incubare. ¶ Cum accusativo rei, & dativo personæ, *Gell. l.* 2. *c.* 29. Messem hanc nobis adjuvent.

Adlambens, prope lambens, ut adlambentes flammæ, *Quintil. declam.* 10.

Adlatro, V. Allatro.

Adlavo, as, idem quod lavo. *Plaut.* apud *Varr. l.* 8. *L. L.* Pisces ego credo, qui usque dum vivunt, adlavant, diu minus lavari, quam hæc lavat Phronesium.

Adlivescit, incipit lividus fieri. *Fest.*

Adlubesco, V. Allubesco.

Adluceo, V. Alluceo.

Adluctor, aris, contra aliquem luctor. *Apul. l.* 10. & 11. *Metam.*

Admando, a. 1. *commettere*, פקד, Ger. *befehlen*, *aufferlegen*, Gall. *donner charge*, *ou commission*, Hisp. *encomendar*, ἐντέλλω, alicui quidquam curandum committo. *Pla. in Pan.* Si quid admandare vultis. At castigata exemplaria habent, *mandare*.

Admaturo, as, are, a. 1. accelero, festino, *accelerare*, *far presto*. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 54. Horum discessu admaturari defectionem civitatis existimabat.

Admensus, a, um, *chi ha misurato*. *Cajus Dig.* 18. 1. 35. In singulas metretas quos, quasve admensus erit. ¶ Passive *misurato*, *Cato de R. R.* Dominus vinum admetietur: quod admensum erit, pro eo dominus resolvito.

Admetior, tis, d. 4. *misurare*, מדד, Ger. *zumessen*, *messen*. *Suet. in August. c.* 41. Frumentum viritim admensus est. *Cato c.* 154. Admetiri vinum emptoribus. ¶ Usurpatur etiam passive. *Florentin. Dig.* 19. 2. 36. Si per eum steterit, quo minus opus approbetur, vel admetiatur. ¶ Significat etiam adhibita mensura distribuere, præbere. *Sueton. in Aug. cap.* 41. Frumentum viritim admetiri. Adde *Curt. l.* 8. *c.* 12.

Admetus, m. 2. *Admeto*, Ἄδμητος, Thessalus Rex, cui armenta ejus amore accensus Apollo pavisse dicitur juxta Amphrysum Fl. *Virg.* 3. *Geor.*

Admigro, as, avi, atum, n. 1. accedo, *accostarsi*. *Plaut. Pers.* 3. 1. 19. Ad paupertatem admigrant infamiæ.

Adminiculator, oris, m. 3. qui opem fert, qui adminiculatur, adjutor, συμβοηθός. *Gell. l.* 8. *c.* 3. Tirone Cicero adminiculatore, & quasi administro in studiis litterarum usus est.

Adminiculatus, a, um, nomen pass. ex particip. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Vites adminiculatæ sudibus. *Gell. l.* 1. *præfat.* adminiculatior memoria. *idest*, pluribus subsidiis adjuta. Adde *Macrob. Sat. l.* 1. *proœm.*

Adminiculo, as, & adminiculor, aris, proprie est, adminicula, hoc est pedamenta fulciendis vitibus erigo, *sostentare*, ὑποστηρίζω. *Cic.* 5. *Fin. c.* 14. Quæ sit scientia agricolarum, quæ circumcidat, amputet, adminiculetur. *Colum. l. de arborib. c.* 16. Vitem adminiculato, arborique jungito. ¶ Translate sumitur pro adjuvare. *Varr.* apud *Non. c.* 7. *n.* 72. Quoad potui, adminiculavi tuam voluntatem scribendo.

Adminiculum, i, n. 2. *ajuto*, *sostegno*, palus ille, sive pedamentum, aut fulcrum, cui vites, aut arbuscula incumbunt, משען, Ger. *ein hilff*, *auffenthalt*, *understützung*, Gal. *appuy*, *soustenement*, Hisp. *sostenimiento*, χάραξ. *Cic. l.* 2. *Nat. Deo.* Vites claviculis adminicula, tanquam manibus apprehendunt. ¶ Metaphorice pro adjumento sumitur. *Idem offic.* 3. *c.* 7. Hanc partem explebimus nullius adminiculis, sed ut dicitur, Marte nostro.

Administer, m. 2. *ministro*, משרת, Ger. *ein diener*, *verwalter*, qui ministrat, aut alicui opem præbet. *Cic.* 3. *de leg. cap.* 19. Jovi se consiliarium, atque administrum datum.

Administra, æ, f. 1. ab administer. Administra, & comes virtutis ars. *Cic. pro leg. Manil. c.* 13.

Administratio, f. 3. *governo*, הנהגה, Ger. *verwaltung*, actus ipse administrandi. *Cic. ad Lent. Fam.* 1. *ep.* 9. In omni administratione Reip. floruissemus. *Idem Fam.* 13. *ep.* 1. Administratio belli. *Vitruv. l.* 9. *cap. ult.* Administratio aquæ; *compartimento*, *o regolamento dell' acqua*. *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 25. Exitus administrationesque Brundusini portus. *h. e.* usum, & commoditates.

Administrativus, a. 1. 2. adject. *Quintil. l.* 2. *c.* 18. Ars activa, vel administrativa.

Administrator, oris, m. 3. administer, διοικητής, *amministratore*, *governatore*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 48. Administrator belli gerendi constitutus.

Administro, as, are, a. 1. διοικέω, ὑπηρετέω, primo significat suppeditare, præbere, *somministrare*. *Cæs. B. G. l.* 7. *c.* 19. Reliqua quæ ad oppugnationem oppidi pertinebant, administrare instituit. ¶ Deinde significat, gubernare, *governare*, *amministrare*, ut administrare bellum, civitatem, rem familiarem, remp. &c. *Cicer.* 1. *de Invent.* Quomodo rem familiarem administret. ¶ Tertio est, facere, peragere, *fare*. Sic administrare sementem, fœnificium, vindemiam, & alia. *Columel. l.* 2. *c.* 22. *Varro R. R. l.* 1. *c.* 17.

Admirabilis, le, o. 3. admiratione dignus, vel admirationem habens, *maraviglioso*, *ammirabile*, θαυμαστός. *Cic. de Orat. l.* 1. *c.* 2. Vir admirabilis in dicendo, atque in omnibus artibus. *Liv. l.* 23. *c.* 37. Magnitudo populi R. admirabilior prope adversis rebus, quam secundis fuit. ¶ Admirabilia vocat *Cic.* quæ Græci παράδοξα, *l.* 4. *Fin. ad finem*. Hæc παράδοξα illi (Stoici), nos admirabilia dicamus. Adde *Præfat. in Parad.*

Admirabilitas, f. 3. *maraviglia*, פלא, Germ. *verwunderung*, ab admirabilis, idem quod admiratio. *Cic. de nat. Deor.* 2. *c.* 36. Quanta sit admirabilitas cælestium rerum.

Admirabiliter, adverb. *maravigliosamente*, *mirabilmente*, פלאים, Ger. *wunderbarlich*, Gall. *merveilleusement*, Hisp. *maravillosamente*, θαυμαστῶς. *Cic.* 2. *Nat. Deor. c.* 53. Mundus consilio admirabiliter gubernatur. ¶ Apud *eund.* 4. *Tusc. c.* 16. admirabiliter dicere, est dicere præter communem opinionem, παραδόξως.

Admirandus, a. 1. 2. *maraviglioso*, נפלא, Ger. *wunderlich*, Gal. *digne d' admiration*, Hispan. *digno de ammiracion*, θαυμαστός, dignus admiratione. *Virg. Georg.* Admiranda tibi levium spectacula rerum. *Nepos in Epamin. c.* 3. Clemens, patiensque admirandum in modum.

Admiratio, f. 3. *ammirazione*, *maraviglia*, תמהון, Ger. *verwunderung*, Gall. *merveille*, *esbahissement*, Hisp. *maravilla*, θαῦμα. *Cic.* 4. *de Fin.* Quid autem habet admirationis, &c. *Idem l.* 1. *de Orat. c.* 33. Hæc sunt, quæ admirationes in bonis oratoribus efficiunt.

Admirator, oris, m. 3. qui admiratur, *ammiratore*, θαυμαστής. *Quint. l.* 2. *c.* 5. Admirator nimius antiquitatis. *Senec. epist.* 94. *sub fin.* Irritamentum est omnium, in quæ insanimus, admirator, & conscius.

Admiror, aris, atus sum, d. 1. *maravigliarsi*, תמה, Ger. *verwundern*, *sich heftig wunden*, θαυμάζω, idem, quod miror, aut valde miror. *Cic. ad Attic. l.* 6. *ep.* 9. Admiratus sum brevitatem epistolæ tuæ. ¶ Admirari aliquem est venerari, suspicere. *Cic.* 4. *Acad.* Quem & admiror, & diligo. ¶ Passive *Cassius* apud *Priscian. l.* 8. Turpe est, propter venustatem vestimentorum admirari, ut propter turpissimam vitam actam contemni.

Admisceo, es, iscui, admistum, sive admixtum, a. 2. *meschiare una cosa con l' altra*, Ger. *vermischen*, rem aliquam cum alia miscere. *Col. l.* 12. *c.* 13. Admiscent torrefacta sesama cum aniso Ægyptio. *Cicer. Tuscul.* 2. Versus ab his admisceri orationi. ¶ Dicitur etiam admiscere se alicui negotio, metaphor. hoc est aliquod negotium suscipere. *Terent. Heaut.* 4. 5. 35. & 5. 2. 22.

Admissarius equus, *stallone*, סוס לזרע, Germ. *hengst*, *zum gestud*, Gal. *cheval*, *etalon de haras*, Hisp. *garanon*, *cavallo para casta*, ὀχευτής, denom. ex admissus, qui ad sobolem creandam equæ adjungitur. *Colum. Plin. Varr.* ¶ Metaphorice ponitur pro homine libidinis pervagatæ, & ad omnium fœminarum luxuriam exposito. *Cic. in Pis. c.* 20. Admissarius iste, simul atque audivit voluptatem. Item admissarius est, qui equam admissario aptat, Perorigo.

Admissio, onis, f. 3. verbal. aditus ad aliquem. *Plin. Jun. in Paneg.* Quis non in primis laudibus ferat admissionum tuarum facilitatem? *h. e.* quod facile quemlibet admittis ad colloquium. ¶ Habebant autem veteres primas, & secundas admissiones: quod & hodie servatur in Aulis Principum. Hinc amici primæ, & secundæ admissionis, idest qui primo & secundo loco admittuntur ad salutationem. *Senec. l.* 1. *de Clement. c.* 10. ¶ Hinc admissionum Magister, inter officia aulica. *Ammian. l.* 15. *c.* 5. ¶ Est etiam admissio idem quod admissura. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 2. Horum fœturæ initium admissionis facere oportet in Æquinoctio.

Admissionalis, m. 3. *usciero*, Ger. *ein lasser*, *portner*, Gall. *huissier*, *portier*, Hisp. *portero*, εἰσαγγελεύς, dicitur is, cujus officium est admittere aulicos in cubiculum ad Principem salutandum. *Lampridius in Alexand. Severo, c.* 4. Admissionalibus remotis.

Admissivus, a, um, o. 1. 2. ut admissivæ aves *Festo* sunt, quæ consulentem juvant, h. e. voce, aut volatu faustum omen præbent.

Admissor, v. g. facinoris, is est, qui facinus commisit. *Lactant. Epitom. c.* 4. *sect.* 4. (*al. c.* 6.)

Admissum, i, n. 2. substant. peccatum, *misfatto*. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 4. *n.* 5. Cum idem de admissis Poppææ sentiam, quod omnes. Et *Liv. l.* 25. *c.* 23. Nequid falleret tale admissum.

Admissura, f. 1. עת, ὀχεία, tempus, & actio ipsa, qua mariti gregum admittuntur ad coitum fœturæ causa. *Colum. l.* 6. *c.* 24. Admissuræ idonei boves. Adde *Varro* & *Plin.*

Admissus, us, ui, m. 4. admissio. *Pallad. l.* 6. *tit.* 2. Admissu solis maturitati consulere.

Admissus, a, um, o. 1. 2. nomen ex particip. intromissus, *ammesso*, *lasciato entrare*. *Horat. de arte poet.* Spectatum admissi risum teneatis amici? *Curt. l.* 3. *c.* 12. Irrupisse non admissus videbatur. ¶ Significat & commissus, ut admissa peccata, *Lucret. l.* 3. *v.* 840. ¶ Et citatus, immissus. *Cic.* 2. *Fin. c.* 19. Decios equo admisso in mediam aciem Latinorum irruebat. ¶ *Admissus passus* pro celeri, & concitato. *Ovid. Met.* 1. *v.* 532. Admisso sequitur vestigia passu.

Admitto, a. 3. *accettare*, *ricevere*, הכניס, קבל, Ger. *auffnehmen*, Gal. *recevoir*, *accepter*, Hisp. *recebir*, *entroduzir*, δέχομαι, approbo, recipio, intromitto, & tam ad res, quam ad personas refertur. *Cic. in Phil.* Salutatum veniebant, admissus est nemo. ¶ Interdum ponitur pro facere, committere. *Cic. pro Rab.* Fraudem capitalem admisit. ¶ Dicimus quoque admittere equum, cum laxas ei habenas permittimus, & ad cursum incitamus. *Liv.* 5. *bel. Pun.* In hostem admitterent equos. ¶ Admittere est marem fœminæ, vel fœminam mari admovere. *Col. l.* 7. Arietes feros ovibus admisit. ¶ Est etiam verbum augurale. Nam cum aves volatu, aut voce faustum omen præbent, admittere dicuntur, ut & addicere. *Plaut. Asin.* 2. *sc.* 1. *v.* 11. Impetritum, inauguratum est, quovis admittunt aves. *Liv. l.* 1. *c.* 36. Concilia populi, exercitus vocati, summa rerum, ubi aves non admisissent, dirimerentur. ¶ Admittere diem. *Plin. jun. epist.* 213. Notarium voco, & die admisso, quæ formaveram dicto. *h. e.* diei luce per fenestram in cubiculum intromissa. ¶ Admitti in animum judicis apud *Quintil. l.* 4. *c.* 14. quod vulgo dicitur esse in gratia. ¶ Admittere absolute *Plin. jun. epist. l.* 6. *ep.* 16. Egredi in litus, & e proximo aspicere, ecquid jam mare admitteret. *h. e.* utrum navigare pateretur. ¶ Pro condonare est apud *Plaut. Pænul.* 4. Tibi hanc admittam noxiam unam: non sum irata. Al. leg. *amittam*. ¶ Venuste ad insitionem transtulit *Plinius l.* 17. *c.* 18. Qui ver probant, ab æquinoctio statim admittunt, prædicantes, germina parturire: id est surculum trunco adjungunt, inserunt.

Admixtio, vel admistio, onis, f. 3. actus admiscendi, *mescolanza*. *Cic. de Senect. c.* 22. Admixtione corporis liberatus.

Admixtus, us, m. 4. admixtio. *Macrob. Sat. l.* 2. *c.* 1. Honorem Dei nullo admixtu voluptatis augemus.

Admixtus, vel admistus, a, um, o. 1. 2. adject. *mescolato*. *Cicer. de Senect. c.* 21. Animus non habet in se quidquam admixtum.

Admoderor, aris, idem quod moderor, tempero. *Plaut. Mil.* 4. 2. 81. Nequeo hercle risu me admoderarier.

Admodulor, aris, simul modulor, accino. *Claud. in Epithalam. Hon. & Mar.* Padus electriferis admoduletur alnis.

Admodum, adverb. *affatto*, *per verità*, *certamente*, παντελῶς, idem, ac omnino, prorsus, plane, certe. ex *ad*, & *modus*: diciturque quasi ad modum; h. e. ad mensuram, seu rationem plenam, perfectamque ejus rei, de qua est sermo. Variis constructionibus inservit, quæ tamen ad illum unum & eundem sensum commode referuntur. Jungitur tum adjectivis nominibus, tum verbis, tum adverbiis. *Cic. de Senect. c.* 4. Non admodum grandis natu, sed tamen ætate provectus. *non affatto vecchio*. *Flor. l.* 2. *c.* 6. Prætextatus admodum filius. *non più che pretestato*. *Cicer.* 4. *Fam. ep.* 13. Qui me admodum diligunt. *Terent. Heaut.* 1. 1. 1. Quanquam hæc inter nos nuper notitia admodum est. *benchè veramente è poco, che si conosciamo*. ¶ Item cum adjectivis, & adverbiis quantitatem significantibus. *Liv. l.* 23. *c.* 29. Equestris pugna nulla admodum fuit. *la cavalleria non combattè punto*. *Cic.* 5. *de Fin. cap.* 5. In quo multum admodum fortunæ datur. *per verità molto*. ¶ Eleganter jungitur cum adverbio *nihil*. *Cic. de Orat. cap.* 2. Alter (*Crassus*) non multum, alter (*Antonius*) nihil admodum scripti reliquit. *niuna cosa affatto*. quamvis enim Antonius reliquisset libellum de ratione dicendi, ut habetur *de clar. Orat. c.* 44. nullam tamen omnino reliquerat orationem, ex qua cognosci ejus eloquentia posset: quod confirmat *Cic. in Orat. c.* 38. Male igitur quidam *nihil admodum* exponunt hoc loco, *quasi niente*. ¶ Interdum habet post se genitivum. *Colum. l.* 4. *c.* 1. Admodum exigui pulveris. ¶ Sæpe etiam jungitur cum adjectivis numerum significantibus: neque tamen unquam pro *circiter*, aut *quasi* ponitur. *Liv. l.* 44. *c.* 43. Secuti sunt eum admodum quingenti equites. *cinquecento*,

quecento, e non più. Curt. l. 4. c. 12. In lævo cornu Bactriani, mille admodum. mille in tutti. Liv. l. 22. c. 24. Sex millia hostium cæsa, quinque admodum Romanorum. e ben cinque mille de' Romani. Huc pertinent illa Justini l. 17. c. 2. Post menses admodum septem. dopo soli sette mesi. & Liv. l. 43. cap. 11. Exacto admodum mense Februario. finito già il Febbraio. ¶ Eleganter usurpatur in responsionibus, præsertim a Comicis. Terent. Hecyr. 3. 5. 8. Advenis modo. Pa. admodum. sì, ora appunto. Adde Plaut. Rud. 4. 4. 36. & Bacch. 5. 1. 24. ¶ In dialogis servit transitionibus, quod significet, satis de re aliqua, & admodum disputatum esse. Cic. 3. de Legib. cap. 11. Scis, solere, frater, in hujusmodi sermone, ut transiri alio possit, admodum, dici. basta così. ¶ Admodum quam, Plaut. Amph. 1. 3. 43. Admodum quam sævus est. quanto è mai fiero! Gell. l. 19. c. 9. Voce admodum quam suavi. per certo molto soave.

Admœnio, a. 4. assediare, צר, Gall. assieger, Hisp. cercar las murallas. Plaut. in Pseu. 1. 3. 150. Oppidum admœnire volo. & Cistell. 2. 2. Quot admœnivi illi fabricas! id est, quasi ad mœnia admovi.

Admolior, iris, d. 4. [illegible], admoveo, construo, ædifico, proprie dicitur de rebus magnis, aut arduis. Curt. l. 8. c. 10. Velut de industria rupes præaltas admolita natura. Et manus admoliri, pro adhibere dixit Plaut. Aul. 3. 2. Sic Apulej. l. 2. & l. 6. Metam. ¶ Significat etiam conari. Plaut. Rud. 3. 1. 6. Ad hirundininum nidum visa est simia, ascensionem ut faceret admolirier.

Admonĕo, es, ui, a. 2. ammonire, הזהיר, Ger. vermahen, Gal. admonester, ramentevoir, advertir, Hisp. amonestar, παραινέω, idem pene, quod moneo, sive commonefacio. Construitur vel cum genit. vel cum abl. & præp. de, vel cum accusativis communibus. Liv. lib. 5. Adversæ res admonuerunt religionum. Cic. 4. Fam. Putavi ea de te te esse admonendum. Id. ad Q. Fr. Illud te admoneo. ¶ Interdum est castigare, excitare. Virgil. l. 10. Leucagus ut pronus pendens in verbera telo admonuit biugos. Senec. l. 1. de clement. c. 14. Admonere aliquem verberibus. ¶ Admoneo cum infinito. Virg. 4. Georg. E pastu tandem decedere campis admonuit. Horat. l. 1. sat. 6. Sol acrior ire lavatum admonuit. ¶ Cum conjunctivo, & particula ut, vel ne. Cic. Attic. 9. 9. Illud me præclare admones, cum illum videro, ne nimis indulgenter, & ut cum gravitate. ¶ Et omissa particula, Nepos in Phoc. c. 1. Simul admonerent, si ipse his facile careret, liberis tamen suis prospiceret. ¶ Particip. admoniturus. Ovid. Heroid. ep. 10. v. 42.

Admonitio, onis, f. 3. verbale, ammonizione, παραίνεσις. Cic. 2. de Orat. Tum objurgatio, si est auctoritas, tum admonitio, quasi levis objurgatio. ¶ Admonitio morbi, aut doloris, quod vulgo dicunt reliquias morbi, Plin. l. 24. c. 17. ¶ Apud JCtos admonitio est interpellatio, qua debitor admonetur, ut debitum solvat. Ulp. in l. 2. D. de Judiciis.

Admonitor, oris, m. 3. verbal. qui admonet, ammonitore, παραινέτης. Cic. Top. c. 1. Admonitore non eges.

Admonitum, i, n. 2. substant. παράγγελμα, idem quod admonitio. Cic. 2. de Orat. c. 15. Consolationes, præcepta, admonita.

Admonitus, us, ui, masc. 4. idem. Cic. Att. 13. ep. 8. Admonitu tuo perfeci libros ad Varronem. Et Catil. 3. Admonitu Allobrogum. ¶ Pro recordatione. Ovid. 3. Fast. Flet tamen admonitu mortis Elisa tuæ.

Admonitus, a, um, o. 1. 2. particip. ammonito, avvisato. Cic. pro Cæl. Illud te esse admonitum volo. Id. Top. 1. Admonitus hujus æris alieni. Tacit. Ann. 15. cap. 67. Admonitus fortiter protendere cervicem.

Admordĕo, es, admordi, orsum, a. 2. majus quiddam est quam mordere, & quasi abrodere, mordere, o portar via mordendo, προσδάκνω. Virg. 2. Georg. Admorso signata in stirpe cicatrix. Ubi Serv. Admorso particip. est, quasi diceret abroso. ¶ Translate pro damno afficere, vel aliquid ab aliquo corradere. Plaut. Pers. 2. 3. Homines bene admordere. Et Pseud. 4. 7. Jam admordere hunc mihi lubet, h. e. adoriri, & ab eo aliquid corradere. ¶ Præteritum est admordi, & aliquando etiam admomordi, pro quo admemordi dixit Plaut. in fragm. Aulul. apud Gell. l. 7. c. 9.

Admorsus, us, ui, m. 4. substant. morsus, morsicatura, morso. Symmach. 1. ep. 15. Vereor, ne liberius iste admorsu duri dentis uratur.

Admorsus, a, um, o. 1. 2. particip. morsicato. Propert. 3. el. 9. Brachia admorsa colubris. Vide aliud exempl. in admordeo.

Admotio, onis, f. 3. verbale ab admoveo, avvicinamento, πρόσθεσις. Cic. 2. nat. Deor. c. 60. Ad nervorum eliciendos sonos, ac tibiarum aptæ manus admotione digitorum.

Admōtus, us, ui, m. 4. idem quod admotio. Plin. l. 24. c. 11. Arundo (Judææ odorata) ciet menstrua admotu. Al. cum Harduino leg. admota.

Admōtus, a, um, o. 1. 2. nomen ex particip. appressato, avvicinato, προσαχθείς. Curt. l. 6. c. 11. Tormentis admotis exprimere. Cic. pro Cluent. Nulla materies, nisi admoto igni ignem concipere potest.

Admovĕo, a. 2. porre appresso, appressare, הקריב, Gall. approcher, Hisp. allegar, προσάγω, juxta moveo, appono. Virg. 3. Ecl. Necdum illis labra admovi. ¶ Absolute pro admovere exercitum, seu copias videtur esse apud Tacit. lib. de morib. Germ. Non Samnis, non Pœni, ne Parthi quidem sæpius admovere. Sic legit Rhenanus. Al. Admonuere. ¶ Dicimus autem admovere ad aliquam rem aliquid, & alicui rei, ut passim exempla occurrunt. ¶ Significat etiam adhibere. Cic. pro Sext. c. 5. Admovere stimulos alicui. Id. 4. Tuscul. c. 28. Admovere curationem ad aliquem.

Admugio, a. 4. ἐπιμυκάομαι, proprie de duobus dicitur, cum aliorum mugitibus respondent. Ovid. 1. de art. am. v. 279. Mollibus in pratis admugit fœmina tauro.

Admulcĕo, es, accarezzare, idem quod mulceo. Pallad. in Mart. tit. 12. de bubus domandis. Sed a fronte accedens bubulcus admulceat.

Admurmuratio, onis, f. 3. ἐπιθορυβισμός, approbatio, applausus, cum scil. populus murmure quodam applaudit concionanti, &c. applauso. Cic. pro Lege Manil. Vestra admurmuratio facit, ut agnoscere videamini, qui hæc fecerint. Adde ad Q. Fratr. l. 2. epist. 1.

Admurmŭro, n. 1. ἐπιθορυβέω, submisso quodam murmure applaudere dicenti, & quasi ejus dictum approbare, ut fieri solet a corona populari in concionibus, & in foro judiciali. Cic. Att. l. 1. ep. 13. Admurmurante Senatu. ¶ Significat & murmure obstrepere, murmure refragari, & indignationem ostendere. Cic. 7. Verr. Quam valde universi admurmuraverint, quam palam contradixerint.

Admutilo, as, avi, are, a. 1. idem quod mutilo, sc. plagis afficio, & dilacero. Plaut. Pers. Me usque admutilasti ad cutem. ¶ Translate Idem Capt. 2. 2. v. 19. Si frugi est, usque admutilabit probe. Da tosare o mungere ferme.

Adnascor, d. 3. προσφύομαι, proprie dicitur, quod nascitur in re aliqua præter id, quod ei naturale, & proprium fuerat. Plin. l. 16. c. 44. Gell. l. 3. c. 10. V. Agnascor.

Adnăto, as, n. 1. nuotare a qualche luogo, ad aliquem locum nato, προσνήχομαι. Plin. l. 8. c. 25. Uni ei insulæ crocodili non adnatant.

Adnavigo, vel Annavigo, προσπλέω, n. 1. ad locum aliquem navigo. Plin. l. 35. c. 10. Rhodum cum Apelles adnavigasset.

Adnĕpos, otis, m. quarto nipote, ἀπέγγονος, quartus nepos, abneptis, vel abneptis filius; & refertur ad atavum. Cajus Dig. 38. 10. 1. & Inscript. apud Fabret. cap. 10. n. 88. ¶ Scribitur & atnepos. ¶ Fœmininum est adneptis apud Cajum ibid.

Adnicto, as, n. 1. cennare, far cenno con gli occhi, ἐποφθαλμιάω, ἐπιοφθαλμιάω, σκαρδαμύσσω, sæpe, & leviter oculis annuo. Fest. Adnictat sæpe, & leviter oculis annuit. Nævius ibid. Alii adnutat, alii adnictat, alium amat, alium tenet.

Adnitor. V. Annitor.

Adno, as, are, n. 1. שחה, Germ. herzu schwimmen, est natando aliquo pervenire. Virg. 6. Æn. Paulatim adnabam terræ.

Adnŏto. V. Annoto.

Adnōtus, a, um, o. 1. 2. valde notus. Suet. de illustrib. Grammat. c. 2. Quos docuisse, adnotum est.

Adnubilo, as, are, a. 1. προσεπινεφέω, nubila immitto, annuvolare. Stat. Silv. lib. 5. carm. 1. v. 149. Velis adnubilat aura secundis. Ammian. lib. 27. cap. 14. Virtutem ejus adnubilabant actibus pravis.

Adnūto, vel Annūto, as, n. 1. frequent. ab annuo. Plaut. Merc. 2. 3. 100. Mihi etiam nunc adnutat. Apul. l. 10. A. A. sub fin. Adnutante capite cœpit incedere.

Adnutrio, is, a. 4. nutrire, גדל, idem quod nutrio. Plin. l. 17. c. 23.

Adobruo, is, a. 3. sotterrare, כסה, Ger. uberfallen oder bedecken, Gal. couvrir du tout, enterrer, Hisp. enterrar, terra multa sepelio, ex ad, & obruo. Col. l. 2. c. 11. Jaciunt semina, & sarculis adobruunt.

Adolefactus, a, um, abbruciato, incensus, ut arbores adolefactæ, in Inscript. apud Gruter. pag. 121.

Adolĕo, es, ui, & evi, ultum, a. 2. proprie est augere, accrescere. Virg. Ecl. 8. Verbenasque adole pingues. Ubi Serv. Adole, idest incende. Sed κατ' εὐφημισμὸν dicitur. Nam adole, est, auge. ¶ Igitur significat etiam cremare, incendere, abbruciare. θυμιάω. Id. Æn. 1. v. 705. Flammis adolere Penates. Ubi idem Serv. Adolere est colere: sed Adolere proprie significat augere. In sacris adolere per bonum omen dicitur: nam in aris non adolentur aliqua, sed cremantur. Hactenus Serv. Est autem adolere (ut scribit Nonius) verbum proprie sacra reddentium, quod significat votis, aut supplicationibus numen auctius facere, & quasi odorem diis præbere. Quoniam vero sacrificium igne fieri consuevit, adolere pro urere, seu igni imponere capitur. ¶ Adolere pro olere. Plaut. Casin. 2. 3. 19. Unde hic amabo unguenta adolent. Al. leg. obolent, alii olent.

Adolēscens, entis, adject. crescente, crescens. Tertull. ad Nation. l. 1. Adeo quotidie adolescentem numerum Christianorum ingemitis. Ammian. l. 22. c. 18. Borysthenes concursu multorum amnium adolescens. ¶ Hinc comparativ. adolescentior. Cic. Fam. l. 9. ep. 8. Nosti os illius adolescentioris Academiæ. h. e. impudentiam novorum Academicorum.

Adolēscens, entis, 3. substant. giovine, giovinetto, ἔφηβος, μειράκιον, juvenis. Est autem mascul. & fœm. gen. Cic. Offic. 1. c. 34. Est adolescentis majores natu vereri. ¶ Adolescentes a Veteribus ab anno XV. usque ad XXX. & amplius appellatos, auctor est Censorinus de die natal. c. 14. Hinc Livius Tarquinios adolescentes appellat, qui jam mariti erant! Sic Cæsar lib. 2. B. C. c. 38. Curionem Tribunum pl. Liv. l. 30. c. 30. Scipionem annum jam XXIX. excedentem. Ac vel annis XXX. majores esse adolescentes, ostendit Manutius ad Cic. l. 2. Fam. ep. 1. ¶ Plinius vult adolescentem dici ab anno XII. qui finis est pueritiæ, usque ad ann. XXI. quandiu sc. crescit, & primam lanuginem producere incipit. Pareus in Lex. crit. animadvertit, viros quoque appellari adolescentes a majoribus natu ex Terent. Phorm. 2. 3. 14. & ex Plauto Pseud. 4. 2. 22. & 4. 7. 38.

Adolescentia, æ, f. 1. prima ætas hominis post pueritiam. V. in Adolescens, בחורים, Ger. jugent, Gall. adolescence, Hisp. mocedad, Ital. adolescenza, giovinezza. Cic. de senect. Qui enim citius adolescentiæ senectus, quam pueritiæ adolescentia obrepit? Idem in Top. Adolescentia flos ætatis.

Adolescentior, aris, d. 1. obsoletum verb. pro nondum satis habere modestiæ. Varro ex Non. c. 2. n. 25. Id quidem ut facias censeo, nam tu quoque adhuc adolescentiaris.

Adolescentŭla, æ, f. 1. giovinetta. Terent. Andr. 1. 1. Forte unam aspicio adolescentulam.

Adolescentŭlus, i, m. 2. diminut. ab adolescens, giovinetto, μειρακίσκος. Cic. pro Domo sua. Imberbis adolescentulus. Plaut. Mostell. 1. 1. Medea fecit ex sene adolescentulum.

Adolescenturio, uris, ire, n. 4. adolescentum more facio, sive in adolescentiam redeo, far da giovine, μειρακιεύομαι. Laber. apud Non. cap. 2. n. 46. Incipiunt adolescenturire, & nescio quid nugarum facere.

Adŏlesco, is, lui, & levi, adultum, n. 3. crescere, גדל, Gall. croitre, Hisp. crecer en edad, αὐξάνομαι, ab adoleo, significat ætate augeri, & non solum de hominibus, sed de brutis quoque, & stirpibus dicitur. Plaut. Casin. prol. 47. Ad aliquam ætatem adolescere. Velleı. 2. 30. 6. Adolevit in tantum numerus. Tacit. 2. hist. c. 73. Vix credibile memoratu, quantum superbiæ, socordiæque adoleverit Vitellio. ¶ Interdum est in sacrificiis incendi, vel augeri, ut de adoleo dictum est. Virg. 4. Georg. Panchæis adolescunt ignibus aræ.

Adonēus, a, um, o. 1. 2. ad Adonidem spectans. Auson. in monosyl. c. de cibis. Cædis Adonem mala gloria fulmineus sus. ¶ Adoneus etiam Arabum genti dictus est Bacchus, qui nunc Adonis.

Adonēus, i, m. idem ac Adonis. Plaut. Men. 1. 2. 35. & Apul. l. 2. Met.

Adonia, orum, n. 2. ἀδώνια, festa Adonidi dicata. Ammian. l. 22. Hist. cap. 9. (al. 24.)

Adōnis, dis, m. 3. Adone, ἄδωνις, filius Cynaræ Cypriorum Regis, & Myrrhæ, quem Venus in deliciis habuit formositate præcellentem. Hic apri dente sub inguine percussus, interfectusque, a Venere in florem Adonium creditur conversus. Ovid. 10. Metam. ¶ Adon Græce suavitas dicitur. Et quia myrrha odore suavis est, Adonidem dicitur genuisse. Ideo autem a Venere amatum dicunt, quod hoc genus pigmenti sit valde fervidum. ¶ Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 21. accepit Adonidem pro Sole. ¶ Morcopolus ἀδώνιδος nomen ab ἄδω, quod est cano, derivatum putat. ¶ Est item piscis hoc nomine. Plin. l. 9. c. 19.

Adonium, ἀδώνιον, herbæ species, quam quidam ex Adonidis sanguine ortam tradunt: quidam eandem esse, ac Anemonem. ¶ Sumitur etiam pro Adonidis simulacro, & pro luctu sacro, quo Adonidis mortem plangere mulieres solebant. ¶ Est etiam genus carminis constans dactylo, & spondeo, ut Terruit urbem, Visere montes. Eo utebantur in festis Adonidis. Serv. de metr. apud Putsch. pag. 1820.

Adopertus, a, um, coperto, opertus. Liv. lib. 1. c. 26. Capite adoperto. Juvenal. sat. 8. v. 145. Adopertus cucullo.

Adopinor, aris; dep. 1. idem quod opinor, pensare. Lucret. l. 4. v. 814. Deinde adopinamur de signis maxima parvis.

Adoptabilis, e, adject. In Cod. Justin. lib. 11. tit. 11. leg. 1. Quod in cultu, ornatuque nostro sacrum, & adoptabile est, id facere privata temeritas non præsumat. h. e. assumi, seu adhiberi potest.

Adopta-

Adoptatio, onis, f. 3. actus adoptandi, vel idem, quod adoptio, adottazione, apud Gell. l. 5. c. 19. Sic & apud Plin. Paneg. c. 5. Quem pax, & adoptatio, & tandem exorata terris numina dedissent.

Adoptatitius, o. 1. 2. figliuolo adottivo, Gall. adoptif, Hisp. el hyo del adoptando, ποιητὸς, υἱετὸς, qui in adoptionem venit. Plaut. in Pœn. 5. 2. 100. ¶ Item ex adoptato filio natus. Festus. ¶ Talem adoptivium vocant Isid. glossæ.

Adoptator, oris, m. 3. qui adoptat, adottatore. Gell. l. 5. c. 19. Pater adoptator.

Adoptatus, a, um, o. 1. 2. nomen ex partic. adottato, qui in adoptionem venit. Velles. 2. 104. Adoptatus Agrippa. ¶ Translate Colum. lib. 10. v. 38. Mitis adoptatis curvetur frugibus arbor. di frutti d'sacalmo. ¶ Item exoptatus, bramato. Cic. Fam. 16. ep. 21. Quorum mihi fuit adventus adoptatissimus. Ita meliores omnes libri, præsertim Palatini codd.

Adoptio, onis, f. 3. verbale per syncop. factum ab adoptatio, υἱοθεσία, adottazione, assumptio alieni filii in suam familiam, atque adeo in locum filii. Cic. pro Domo sua. Adoptio sancta est, quæ beneficia naturæ, & juris imitatur. ¶ De jure adoptionis consulantur Jurisconsulti, & Gell. l. 5. c. 19. & Manut. de legib. Rom. ¶ Translate Plin. l. 16. in proœm. de insitione dixit. Pomiferæ arbores, sive illæ ultro, sive ab homine didicere blandos sapores adoptione, & connubio.

Adoptivus, a, um, o. 1. 2. υἱόθετος, qui ex adoptato natus est, aut etiam qui in adoptionem venit, ut filius adoptivus. Gell. l. 5. c. 19. ¶ Cic. pro Domo sua. Neque amissis sacris paternis, in hæc adoptiva venisti. hoc est in sacra adoptatoris tui.

Adŏpto, as, a. 1. adottare, לקח לו לבן, Ger. an Kindsstatt auffnemmen, Gal. adopter, Hisp. adoptar, υἱοθετέω, est in filii locum adsciscere. Nepos in Attic. c. 5. Testamento aliquem adoptare. Plaut. Pœn. prol. v. 36. Adoptare sibi aliquem pro filio. ¶ Interdum est generaliter eligere. Cicer. in Verr. Quem sibi illa defensorem sui juris adoptavit. ¶ Adoptare se alicui, est se adjungere, accompagnarsi. Plin. l. 12. c. 1. Qui se Cæsaris libertis adoptasset. ¶ Adoptare sibi nomen, est alienum nomen assumere. Martial. l. 1. Sic adoptare herbam aliquam, de suo nomine eam vocare. Plin. l. 25. c. 7. Invenit & Lysimachus herbam lysimachiam, quæ ab eo nomen retinet. Mulieres quoque hanc gloriam affectavere, in quibus Artemisia uxor Mausoli, adoptata herba. ¶ Ovid. venuste hoc verbum ad insitionem transtulit, de remed. amor. l. 1. Fac, ramum ramus adoptet.

Ador, indeclinab. vel ador, ŏris, farris genus, ador quondam appellatum ab edendo, teste Festo, vel quod uratur, ut fiat tostum, unde in sacrificiis mola salsa efficitur. Genitivus extat apud Auson. monosyl. c. de cibis: Mox ador, atque adoris de polline pultificum far. Gannius vero Poeta vetus genitivum modo corripuit, modo produxit. Unde Scalig. existimat, veteres in neutro, ador, adoris, & in mascul. adōris dixisse, ut decus, ŏris, & decor, decōris.

Adorabĭlis, le, o. 3. adoratione dignus, adorabile. Apul. l. 11. Metam. Adorabile beneficium.

Adoratĭo, onis, f. 3. actio adorandi, adorazione, προσκύνησις. Plin. l. 28. c. 2. Fascinationibus adoratione peculiari occurrimus. Apul. l. 11. A. A Venerem religiosis adorationibus venerabantur.

Adorātor, oris, m. 3. verbal. qui adorat, adoratore. Tertull. de Spectac. c. 8. Si Serapeum sacrificator, & adorator intravero.

Adorātus, a, um, adorato, pregato, προσκυνηθείς. Ovid. 5. Fast. v. 449. Venit adoratus caduciter. h. e. rogatus. Lucan. lib. 6. v. 243. Magnus adorato submittat Cæsare signa.

Adorĕa, æ, f. 1. l'entrata, che si ricava dalle campagne. Veteres dixerunt adoream, omnem ex agris proventum. Unde postquam præmium militibus, parta victoria, frumentum fuit, adorea pro laude, & gloria accipi cœpta est, gloria, lode, o premio della vittoria. Horat. l. 4. carm. od. 4. Ille dies, qui primus alma risit adorea. ubi adorea alma dicitur laus altrix virtutis. Plin. l. 18. c. 3. Gloriam denique ipsam, a farris honore, adoream appellarunt. Plaut. Amph. 1. 1. v. 38. Præda, atque auro, adoreaque populares suos affecit. ¶ Putant aliqui laudem bellicam ideo adoream dici, quod victores a victis adorarentur.

Adoreum, i, n. 2. idem quod ador, frumenti sc. genus, quo populus R. trecentis ab U. C. annis victitavit. Unde etiam Imperatores, re bene gesta, hoc frumenti genere a populo solebant donari. Plin. l. 18. c. 8.

Adorĕus, a, um, o. 1. 2. adject. ab adoreum, vel ador: ut far adoreum, vel semen adoreum, quod idem est ac ador. Varro R. R. l. 1. Colum. l. 2. c. 6. ¶ Adorea liba, e farre facta, quibus in sacrificiis utebantur. Virg. Æn. 7. v. 109.

Adordĭor. V. Adorsus.

Adorio, activ. 4. pro adorior. Nev. lib. 3. belli Pun. apud Priscian. lib. 8. Hercule proficiscente tunc ipsos adoriant.

Adorĭor, iris, vel oreris, adortus sum, d. 4. assaltare, צבא, Ger. anfallen, schnell angreiffen, oder anfaren, Gal. assaillir, Hisp. arremeter, ἐπιχειρέω, est repente, & ex insidiis aliquem invadere, aggredi, ab eo, quod corpora aggredientium exurgant subito, atque increscant. Atque hoc modo maxime ad rem bellicam pertinet. Liv. l. 1. Ne civitatem vis aliqua externa adoriretur. ¶ Differunt tamen, inquit Donatus, adorior, & aggredior, quia aggredimur de longinquo, adorimur de propinquo. ¶ Dicimus etiam adoriri aliquem extra insidias. Terent. Adelph. 3. 3. v. 50. Adortus jurgio fratrem apud forum, de psaltria hac. ¶ Denique adoriri significat, facere aliquid, conari, dare operam, aggredi. Cic. 2. de Orat. c. 51. Ne convellere adoriamur ea, quæ non possunt commoveri. ¶ Pro simpliciter incipere, cominciare. Cic. Attic. lib. 16. ep. 2. Ἡρακλείδην, ὁ Brundusium salvi, adoriemur: h. e. scribere incipiemus. ¶ Adoriri aliquem interdum est alloquendi causa ad eum accedere. Terent. Heaut. 4. 5. 9. Cesso hunc adoriri? ¶ Particip. adortus V. infra suo loco.

Adornāte, adv. idem quod ornate, ornatamente. Suet. de Rhet. cap. 6. Declamabat splendide, atque adornate.

Adornātus, a, um, o. 1. 2. nomen ex particip. instructus, paratus, fornito, preparato. Tacit. Ann. 1. 51. 2. Equos venatui adornatos sistere. Vellej. 2. 2. Tantis adornatus virtutibus.

Adorno, as, are, a. 1. ornare, idem quod orno, sed venustius, ut adornare aliquem insigni veste. Liv. l. 1. c. 20. ¶ Interdum est præparare. Terent. Eun. 5. 5. Continuo hæ adornant, ut lavet. Plaut. Epid. 5. 2. 25. Tragulam in te injicere adornat. Sic adornare bellum. Liv. l. 10. c. 38. Adornare naves. Cæs. B. G. l. 1. c. 26.

Adŏro, as, avi, atum, are, a. 1. adorare, השתחוה סגד, Ger. anbetten, Gal. adorer, Hispan. adorar, προσκυνέω, ex ad, & ore factum. Hic enim habitus adorantium erat, ut dextram ad os referrent, & totum corpus circumagerent, ut docet Plin. l. 28. c. 2. Priscianus ab ador derivat. Valla ab oro. Sed primum etym. rectius. ¶ Apud antiquos significabat agere. Unde & Legati adoratores dicti, quod res populi agerent. Festus. ¶ Significat autem primo venerari, quod fiebat, ut dictum est, dextera ori admota, addito osculo, corpusque circumagendo. Idque non tantum apud Deos, sed apud alios etiam fiebat, quos honoratos vellent. Vetus Epigram. de Pantomimo. Ingressus scenam populum saltator adorat. Suet. Ner. c. 12. Citharam a judicibus delatam adoravit. ¶ Atque hæc adorandi actio mutis quoque animalibus tribuitur. Plin. l. 8. cap. 1. Elephanti regem adorant, genua submittunt. ¶ Interdum adorare est compellare, alloqui, & salutare. Sic apud Apul. l. 2. & 3. Metam. Adorare populum, est ad populum verba facere. Stat. præfat. l. 3. Silv. Quem statim ut videram, his versibus adoravi. ¶ Adorare pro simpliciter orare dixit Propert. l. 1. eleg. 4. Maneat sic semper, adoro. Et Virg. Æn. 10. Volens vos Turnus adoro. Et Livius l. 6. c. 12. Pacem Deum adorare. ¶ Adorare purpuram Principis, est illam manu reverenter tangere. l. 1. C. si quis servum. Et l. 7. C. qui milit. poss.

Adorsus, a, um, chi ha principiato, particip. ab ordior, & ad præposit. Gell. l. 9. c. 2. Qui tyrannum interficere adorsi erant. Apulej. in Florid. 9. Id quod facere adorsus sum.

Adortus, a, um, chi ha assaltato, particip. verbi adorior. Nepos in Lysandr. c. 3. Dodonam adortus est. ¶ Passive assaltato. Aurelius apud Priscian. l. 8. Ab his Gallos adortos ex insidiis, plurimos necatos.

Adoscŭlor, aris, idem quod osculor. Dictys Cretens. lib. 2. Manus adosculari, contingere genua.

Adpatŭlus, a, um, patulus. Varr. lib. 6. L. L. Omnia adpatula. Sunt qui hunc locum corruptum putant.

Adpectoratus, a, um, pectori admotus. Solin. c. 26.

Adplōro, V. Apploro.

Adplumbātus, vel applumbatus, a, um, o. 1. 2. plumbo conglutinatus, impiombato. Ulpian. Dig. 19. 1. 17. Epistomia fistulis adplumbata. Scribon. Larg. compos. ult. Vase operto, & adplumbato.

Adplŭo, V. Appluo.

Adposco, vel apposco, is, adpoposci (retinet enim geminationem) a. 3. idem quod posco. Horat. 2. epist. 2. v. 100. Si plus adposcere visus. Terent. Heaut. 4. 7. v. 10. Talenta dotis apposcent duo.

Adpostŭlo, as, idem quod postulo. Tertull. de monogam. c. 10.

Adprĕcor, aris, atus sum, ari, dep. 1. idem quod precor. Hor. 4. od. 15. Rite Deos prius adprecati.

Adprĭmo, is, essi, essum, a. 3. imprimo, premo. Plin. l. 20. c. 15. Penicillis fervens adprimitur fasciis. ¶ Particip. appressus. Tacit. 2. Ann. c. 21. Scutum pectori appressum.

Adprĭmus, V. Apprimus.

Adpromitto. V. Appromitto.

Adpugno, as, a. 1. contra pugno, seu oppugno. Tacit. 2. Ann. c. 81. Piso classem adpugnare frustra tentavit. Adde Ann. 4. c. 81. & 15. c. 13.

Adpulsus, us, m. V. Appulsus.

Adquo, fino a quanto, fino a qual segno, quoad, quantum. Afran. apud Non. c. 2. n. 63. Ut scire possis, adquo te expediat loqui. Id. ibid. Itatus essem, adquo liceret.

Adrado, is, si, ere, a. 3. ἀποξύω, idem quod rado, vel abrado, radere via. Columel. de arborib. cap. 8. Ne medullam lædas, adradito. Et l. 5. R. R. c. 11. Qua adraseris.

Adramyttēnus, a, um, ad Adramyttium pertinens. Cic. pro Flac. c. 13.

Adramyttium, & Adramytteos, Landramiti, urbs E. marit. Troadis, ad M. Idæ radices, inter Antandrum, ad Bor. 31. M. P. & Elæam urb. Æolidis in Austrum 50. a Pergamo 52.

Adrapidus, a, um, o. 1. 2. Gell. l. 12. c. c. 5. Videmus hominem febri simul adrapida (h. e. celerrimo pulsu, & vires rapiente) affligtari. Al. leg. rapida.

Adrastēus, a, um, o. 1. 2. adject. ab Adrastea. Ammian. 14. 38. Adrasteo pallore perfusus. h. e. ita perterritus, ut quasi a Nemesi agitari videatur.

Adrastia, æ, fœm. 1. Ἀδράστεια, regio non longe a Troade, quæ est Mysia, ab Adrasto Rege dicta, qui primus Nemesi, idest fortunæ templum ædificavit, Adrastiamque vocavit. Ibi etiam eodem nomine civitas fuit, qua diruta, lapides transvecti sunt, & ibi ara ædificata, Hermocreontis opus magnitudine, & pulchritudine memorabile.

Adrastia, vel Adrastea, seu Nemesis, fingitur Necessitatis, ac Jovis filia, scelerum ultrix, cujus vindicta nullo modo possit vitari. Ejus sedem Ægyptii Theologi supra Lunam constituerunt, ut inde velut Regina, & arbitra hæc inferiora despectaret. Virg. in Ciri, v. 239. Ut scelere in tanto, quod nec sinit Adrastia, Lædere utrumque uno studeas errore parentem. Apulei. de Mundo. Adrastea, eademque ineffugibilis, &c.

Adrastis, idis, f. Adrasti filia. Stat. 12. Theb. v. 678.

Adrastus, i, m. 2. Ἄδραστος, nomen Regis Argivorum, qui fuit filius Talaonis, & Eurymones. Hic, cum duas haberet filias, Argiam, & Deiphilen, in somnis visus est alteram leoni, alteram apro uxorem dare. Quare cum eodem tempore Tydeus, & Polynices Argos venissent, ille apri, hic leonis pelle tectus, insomnii sui memor, utrunque sibi generum adscivit, Deiphile Tydeo, Argia autem Polynici tradita. Deinde cum utroque genero Thebas profectus, ut Polynicem ab Eteocle fratre exclusum in Regnum reduceret, magno accepto detrimento, in patriam reversus est.

Adrāsus, a, um, o. 1. 2. idem quod abrasus, vel rasus. Horat. l. 1. ep. 7. v. 50. Adrasum quendam vacua tonsoris in umbra.

Adremigo, as, avi, atum, n. 1. remigare ad aliquem locum. Florus l. 3. c. 7. Cretes portibus suis adremigarunt. Adde l. 2. c. 8.

Adrēpo, pis, a. 3. accostarsi pian piano a qualche cosa, insinuarsi, רמש, Germ. herzu Kriechen, Gall. ramper, marcher en rampant, s'approcher a petis pas, Hisp. gatear, andar a gatas, allegarse de esparie, προσέρπω, ad aliquid repo. Plin. l. 35. c. 10. Ad matris mammam adrepens infans. ¶ Per metaphoram, pro paulatim accedere. Cic. in Verr. Quibus rebus ad istius amicitiam adrepserat.

Adreptans, antis, adrepens, accedens. Plin. l. 35. c. 10. a med. Pinxit nobiles Bacchas, adreptantibus Satyris.

Adrĭa, vel Hadria, æ, f. 1. Atri, Col. & urbs E. Piceni, in Aprutio, patria Hadriani Imp. ¶ Fuit item Adria, vel Atria, Adri, Adria, urbs E. Venetiæ, in ora, a Ravenna 30. M. P. Venetias versus totidem, ex qua mare superum Atriaticum, postea Adriaticum dictum est. ¶ Sumitur & Adria pro ipso Adriatico sinu, & tunc masculini generis est, quem improbum, & inquietum appellat Horat. 3. carm. 3. & 9.

Adriăcus, a, um, o. 1. 2. idem quod Adriaticus. Propert. lib. 3. el. 20. Adriaci vehor æquoris hospes.

Adrianālis, le, o. 3. adject. ad Adrianum pertinens. Legitur in Vet. Inscript. apud Fabrett. pag. 454.

Adriānus, a, um, o. 1. 2. idem quod Adriaticus, ab Adria. Cic. in Pis. c. 38. Ultima Adriani maris oras petivit.

Adriatĭcus, a, um, o. 1. 2. adject. ab Adria, unde Adriaticum mare, quod & Atriaticum, & Hadriaticum, & Adriacum, & Adrianum dicitur. Idem appellatur etiam mare Superum. Ital. Golfo di Venezia. Est autem sinus ille maris mediterranei, qui inter Lacinium extremum Italiæ, & Acroceraunium primum Epiri promontorium irrumpit. Dictum est Adriaticum ab Adria urbe Venetiæ, dictum est mare Superum,

rum, sive quod Italiam ab Oriente alluat, sive quod ex Urbe eo tendentibus Apenninus superandus sit. Perfundit Illyricum, Istriam, Venetiam, Galliam Togatam, Picenum, Aprutium, Apuliam, & Salentinos. *Plin. l. 3. c. 5.* Sinus maris Adriatici.

Adrogo. V. Arrogo.

Adrūmo, as, n. 1. *far romore*, rumorem facio, sive commurmuro, a summa parte gutturis. *Festus.*

Adrŭo, is, a. 3. Adruere terram, est eam versando aliquo impellere, & adaggerare. *Varr. l. 1. R. R. c. 35.* Terra adruenda pulvinos facere. Al. aliter leg.

Adscalpo, is, a. 3. idem quod scalpo. *Apul. lib. 6. Metam.* Adscalpens autem dexteram.

Adscisco, vel Ascisco, is, ivi, itum, ere, a. 3. assumo, adjungo, accerso, appeto, *aggiungere, prendere*, לקח, הרכיב, חבר, Ger. *ansnemmen, an sich nemmen, zu sich beruffen*, Gall. *prendre, ou appliquer a soy, s'attribuer, usurper, & prendre pour soy*, Hisp. *llamar, traer, attribuir*, προσλαμβάνω, ἐπάγομαι, ut adsciscere sibi socios. *Cæs. 1. B. G. c. 5. Cic. pro Arch.* Adscisci in numerum civium. *Liv. l. 33. c. 21.* Adsciscere sibi nomen regium. *Cic. 2. Catil. c. 4.* Adsciscere aliquem ad fœdus. *Sueton. in Claud. c. 39.* Adsciscere aliquem in nomen familiæ.

Adscitus, a, um, o. 1. 2. accersitus, receptus, contrarius nativo. *Cic. Verr. 4. c. 51.* Sacra ab exteris nationibus adscita. *Corn. Nepos de Attico c. 3. n. 1.* Amitti civitatem Romanam, alia adscita: i. e. acquisita. *Idem ib. c. 4. n. 1.* Lepor sermonis in eo nativus, non adscitus. ¶ In alio *Cic. 5. de Fin. c. 7.* Alii censent primum voluptatis adscitum doloris vacuitatem, & primum declinatum dolorem: *ascitus* videtur esse substantivum, quod significet appetitionem, arcessitum.

Adscribo. V. Ascribo.

Adsellāre, alvum exonerare. *Veget. de re veterin. l. 1. c. 12.* Deinde sale, & melle mixtis, in anum infundes, ut adsellandi augeat voluntatem.

Adsenesco, is, n. 3. senex fio. *Tertull. in exhort. ad castit. cap. ult.*

Adsēro, & Assero, is, sevi, situm, a. 3. idem quod sero, vel juxta sero. *Varr. lib. 1. R. R. cap. 22.* Neque propter cupressos adserunt vites. Adde *Caton. R. R. cap. 34.* ¶ Alia significatione V. *Assero.*

Adsĕstrix, cis, f. 3. ab adsessor. *Afranius Pratris, & Nonius.*

Adsībilo, as, avi, atum, a. 1. idem quod sibilo. *Auson. Mosell. v. 258.* Aura crepat, motoque adsibilat aere ventus. *Adde Stat. 7. Theb. v. 578.*

Adsignifico, as, a. 1. *significare*, הורה, הודיע, Ger. *bedeuten, anzeichen*, Gal. *signifier*, Hisp. *significar*, idem, quod suum simplex. *Var. 2. de re rust. 11.* & apud *Gell. l. 10. c. 1.*

Adsipēre, & præsipere, προαισθάνεσθαι, & προεπινοεῖν, dicebant antiqui a *sapiendo*; sicut nos quoque dicimus ab æquo iniquum, a quærendo inquirere. Hæc *Festus.*

Adsĭtus, a, um, *piantato vicino*, juxta satus. *Varr. l. 1. R. R. c. 16.* Vitis adsita ad olus. ¶ Item juxta positus. *Auson. in Mosell. v. 335.* Atria viridantibus adsita pratis.

Adsŏno, & Assono, as, ui, n. 1. *risonare*, ad sonum alicujus respondeo. *Ovid. Met. 3. v. 507.* plangentibus adsonat Echo. ¶ Cum accusativo *Apul. l. 11. Met.* Ut canoræ aviculæ concentus suaves adsonarent.

Adspŭo, is, adspui, utum, uere, a. 3. *sputare contra, o addosso ad alcuno*, προσπτύω. *Plin. l. 28. c. 4.* Si dormiens spectetur infans, a nutrice terna adspui.

Adstipŭlor. V. Astipulor.

Adstituo, is, a. 3. *porre appresso, appressare*, παρίστημι, juxta statuo. *Auctor. ad Heren. l. 3. c. 25.* Faciemus reum, ad lectum ejus adstituemus. Adde *Plaut. Capt. 4. 2. 66.*

Adstrangulatus, a, um, o. 1. 2. *strangolato*. *Minuc. Felix in Octav. c. 30.* Filios adstrangulatos elidere.

Adstringo, V. Astringo.

Adstrŭo, V. Astruo.

Adsuctus, a, um, *succhiato*. *Lucret. l. 4. v. 1187.* Et tenet adsuctis humectans oscula labris.

Adsudasit, vel assudassit, pro adsudaverit. *Plaut. Casin. 2. 6. 9.* Stimulus ego sum tibi, eo quod corculum adsudassit jam ex metu.

Adsum, ades, adfui, adesse, *esser presente*, Ger. *gegenwertig seyn*, Gall. *estre prest, estre present*, Hisp. *estar cerca, o presente*, πάρειμι, præsens sum, vel prope sum. Nam adesse etiam dicitur, quod paulo post futurum est, aut quod adventet. Unde dicimus, adest Scipio, cum jam in itinere est, vel non longe abest. *Cic. 3. Off.* Bellua ad id solum, quod adest, se accommodat. ¶ Construitur etiam cum dat. vel abl. mediante In. *Cic. in Phil.* Omnibus his pugnis Dolabella adfuit, *trovarsi*. *Idem pro Flac.* In illa concione non adfuerunt. ¶ Quandoque adesse est favere, vel præsidio esse, *favorire, ajutare*, cui contrarium est deesse. Adesse amicis. *Cic. de senect. Liv. l. 1. belli Pun.* Pueri, feminæque adsunt. Sic *adesse causæ* dicuntur advocati, & amici. ¶ Quandoque accedere, *accostarsi, venire*. *Virg. Ecl. 9.* Huc ades, o Galatea. ¶ Interdum est subsistere, sive manere, *restare, fermarsi*. *Plaut. in Aul.* Istic adesto. ¶ Interdum habere, *Vellei. 2. 61. 1.* Nullis adest vis ad resistendum. ¶ Pro experiri. *Terent. Adelph. 1. 1.* Jam nunc times, quasi nunquam adfueris. ¶ Pro inesse. *Plaut. Amph. 8.* Omnia adsunt bona, quem penes est virtus. ¶ Dicitur etiam, adesse apud aliquem. *Plaut. Amph.* Apud te adsum Sosia. ¶ Adesse animo, vel animis est favere. *Cic. pro Syll.* & adesse animo, pro forti animo esse. *Id. in somn. Scip. c. 1.* Ades, inquit, animo, & omitte timorem. ¶ Et pro intentum esse alicui rei. *Id. Philip. 8.* ¶ In adsum servatur d triplici ratione, differentiæ causa ab absum, euphoniæ causa, quod plenius sonet adsum, quam assum, postremo, quod ipsa verbi declinatio d repetit, tanquam in suum naturale principium revertens. Veteres tamen *Assum* dicebant, ut patet ex *Plaut. Pœn. 1. 2. 67.* Unde *Assæ* dicebant nutrices, quod adsint iis, quos nutriunt, nec ab eis vel exiguo tempore divellantur. ¶ *Adsiem, es*, & pro *adsim, is, it*, frequens est apud Comicos. ¶ *Adforem, es*, pro *adessem, es*, &c. *Virg. 1. Æn. 576.* ¶ *Adfore* pro adfuturum esse, *Cic. Fam. 9. ep. ult.*

Adsŭo, & Assuo, is, a. 3. ad aliquam rem suo, consuo. *Horat. de ar. poet. v. 15.* unus & alter assuitur pannus.

Adsuspirans, antis, suspirans. *Apulei. l. 4. Metam.* Fletibus ejus adsuspirans anus.

Adtermino, as, are, a. 1. terminis circumscribere, definire. *Arnob. l. 3. p. 107.* Deos filo adterminatis humano.

Adtabernalis, m. 3. *taverniere*, ὑπόσκηνος, habitator continuus tabernæ, quod genus domicilii antiquissimum Romanis fuisse, testimonio sunt exteræ gentes, quæ adhuc tabulatis habitant ædificiis. Unde etiam tecta castrensia, quamvis pellibus contegantur, tabernacula tantum dicuntur. Hæc *Festus.*

Aduatici, populi Belgii, quorum urbs Duacum, *Douay*, Academia Flandrorum, inter Atrebates 7. leuc. & Tornacum 8. a Cameraco 5. in Boream, Insulam versus, ad Scarpam Fl. Sed aliis Duacum urbs est Catuacorum, Aduatici vero in Brabantia locantur, in Comitatu Namurcensi, cujus caput Namurcum, vel Boscum Ducis, *Bosleduc*, apud Mosam Fl. ubi recipit Sabim, in Hollandiæ, & Geldriæ confinio, ab Antuerpia 12. leuc. in Ortum.

Advectio, onis, f. 3. *condotta, il condurre, o portare*, εἰσαγωγή, actus advehendi. *Plin. 9. c. 54.* Famem longæ advectionis a Brundisio compescere in Lucrino.

Advectitius, a, um, o. 1. 2. aliunde advectus, *condotto, o portato d'altronde*. *Sallust. B. Jugurth. c. 44.* Vinum advectitium.

Advēcto, as, are, a. 1. ἐπάγομαι, frequent. ab adveho. *Tacit. Ann. 6. 13.* Rei frumentariæ copiam advectare.

Advēctor, oris, m. 3. qui advectat, vel advehit. *Apulej. in Florid. n. 21.* Advectorem sibimet equum deligunt.

Advēctus, us, ui, m. 4. idem quod advectio. *Tacit. 4. hist. c. 84.* Hæc de origine, & advectu Deæ celeberrima.

Advēctus, a, um, o. 1. 2. nomen ex particip. *condotto, o portato d'altronde*. *Virg. Æn. 5.* Classis advecta. *Cic. 2. Phil. c. 31.* Cisio celeriter ad urbem advectus. *Id. 2. de Divin. c. 40.* Caricæ Cauno advectæ.

Advĕho, is, xi, ctum, ere, a. 3. *condurre, portare da uno a un altro luogo*, הביא, Ger. *herzufuren*, ἐπάγω, adduco, affero. Dicimus autem advehere, vel advehi navi, vehiculo, equo, & alio quovis modo. Et tam de personis, quam de rebus. *Cic. 3. Offic.* Magnum frumenti numerum Rhodum advehere. *Liv. l. 4. B. P.* Impositoque, quem secum adveheret, milite. *Sulpic. ad Cicer. Fam. 4. ep. 12.* Piræeum navi advectus. ¶ Cum accusativo sine præposit. *Tacit. 2. Annal. c. 45.* Arminius equo collustrans omnia, ut quoque advectus erat, recuperatam libertatem ostentabat. ¶ *Advexe* pro *advexisse* est apud *Plaut. Merc. 2. 2. 61.*

Advelitatio, nis, f. 3. jactatio quædam verborum, figurate ab hastis velitaribus. *Festus.* V. Velitor, & Velitatio.

Advēlo, as, ἐπικαλύπτω, idem, quod velo. *Virg. 5. Æn. v. 246.* Advelat tempora lauro.

Advĕna, æ, communis gen. *forastiere*, גר, Ger. *ein frembder, aufflender*, Gal. *estranger*, Hisp. *estrangero*, πάροικος, qui non est civis, aut inquilinus, sed externus. Et proprie, qui ex uno longinquo loco in aliquod oppidum veniunt, advenæ dicuntur: convenæ, qui ex pluribus locis. *Ter. in Heau.* Est e Corintho hic advena anus paupercula. Sic exercitus advena, apud *Virg. Æn. 7. v. 38.* & mancipium advena *Priscian. l. 6. 1.* ¶ Advenas æstatis dixit *Plin. l. 10. c. 23.* ciconias, & grues.

Advenĕror, aris, d. 1. *riverire*, סגד, Ger. *in ehren halten*, σεβάζομαι, veneror. *Var. de R. R. l. 1. c. 1.* Adveneror Minervam, & Venerem.

Advenio, is, eni, entum, n. 4. *arrivare*, אתה, בא, Ger. *herzu komen*, Gal. *venir, arriver*, Hisp. *venir, llegar*, προσέρχομαι, ad locum aliquem venio. *Ter. in Eun.* Si forte huc advenerit. ¶ Interdum significat accidere. *Cic. Phil. 11.* Est enim sapientis, quid homini accidere possit, præmeditari, ferendum modice, si advenerit, esse. ¶ Advenerunt litteræ, pro allatæ sunt. *Suet. Vesp. n. 7.* ¶ Cum accusativo sine præposit. *Virg. Æn. 1. v. 388.* Tyriam qui adveneris urbem.

Adventitius, a, um, o. 1. 2. *venuto d'altronde, veniticcio*, Ger. *frembdling, der anderswo herkommet*, Gal. *forain*, Hisp. *advenedizo*, ἐπήλυς, ἔξωθεν, ἐπείσακτος, quidquid quacumque occasione, vel ratione aliunde nobis accedit. Hinc adventitia bona, τυχηρά, quæ non ex recta successione, puta patris, aut avi, sed ex legatis, aut aliter casu aliquo nobis adveniunt. *Cic. 3. Ver.* In re adventitia, neque hereditaria tam diligens esset. ¶ *Adventitia cœna* est, quæ peregre advenientibus lautior apparabatur. *Sueton. in Vitell. c. 13.* ¶ Adventitio opponitur innatum, & insitum. *Cic. Top.* Innata, atque insita assumptis, & adventitiis.

Advento, tas, n. 1. *appressimarsi, avvicinarsi*, נגש, קרב, Ger. *herzukommen*, προσέρχομαι, appropinquo. *Cic. Cur.* Nondum erat auditum, te ad Italiam adventare. ¶ Cum accusativo sine præposit. *Tacit. 6. Ann. c. 44.* Propinqua Seleuciæ adventabat.

Adventor, oris, m. 3. verbale ab advento, quilibet homo externus, id est qui nobis non sit domesticus, vel etiam hospes, seu conviva adveniens. *Plaut. 2. 7. v. 54.* Si æquum facias, adventores meos non incuses. Adde *ibid. 1. 2. v. 2.* & *Asin. 2. 2. v. 91.* & *Apulej. l. 10. Metam.*

Adventorius, a, um, o. 1. 2. quod advenienti cuipiam offertur. Unde adventoria epistola, apud *Mart. in præfat. l. 12.*, quæ adventanti amico mittitur obviam.

Adventus, a, um, o. 1. 2. particip. ab advenio. Loca adducta a *Palmerio tom. 4. Facis Grit. p. 632.* examinat *Vossius de analog. p. 203.* Prior locus est *Terent. And. 5. 2. v. 3.* Ego commodiorem hominem adventum ad tempus non vidi. Sed *Vossius* legit, ego commodiorem hominem, adventum, tempus non vidi. Alter *Comici* locus est *Phorm. 1. 3. v. 2.* Ubi in mentem ejus adventi venit. *id est* patris, qui advenit. Sed *Vossius* ait, adventi esse genit. substantivi adventus 2. declinat. pro quarta. Tertius locus est *Sallust. B. Jugurth. c. 91.* Multo ante lucem adventam. Sed *Vossius* reperit, multo ante lucis adventum.

Adventus, tus, m. 4. *venuta*, ביאה, παρουσία, verbale ab advenio, & proprie expectatorum, necessariorumque dicitur. *Ter. in Eun.* Salutant, adventum gratulantur. *Cic. in Pison. c. 22.* Quid dicam adventus meos? ¶ *Adventus, i*, m. 2. V. in voce præcedenti.

Adverbĕro, ras, a. 1. *battere grandemente*, μαστίζω, vehementer verbero. *Stat. 9. Theb. v. 486.* Adverberat unguibus armos.

Adverbialiter, per adverbium. *Diomed. Grammat. l. 1. Priscian. l. 16.* & *Aruntius Cels.* apud *Charis. l. 2.*

Adverbium, ii, n. 2. *avverbio*, ἐπίρρημα, quasi juxta verbum dicitur, quia in oratione prope verbum ponitur. Nec enim potest verbi vis significantius sonare, nisi jungatur adverbium, ut, Bene, vel male dicit, Feliciter navigat. Unde *Donatus* adverbium scripsit esse partem orationis, quæ adjecta verbo significationem ejus explanet, atque impleat. Usurpat hanc vocem *Gell. l. 3. cap. ult.*

Adverĕor, eris, idem quod vereor, vel magnopere vereor. *Accius* apud *Non. c. 4. n. 121.*

Adversaria, orum, n. pl. 2. *giornale, libro de' ricordi*, Ger. *manual, oder handbuch*, Gall. *papier, journal, minute*, Hisp. *el borrador, o libro de memoria*, ἐφημερίδες, diaria, idest tumultuariæ quædam tabulæ, quæ ante codicis confectionem perscribebantur, ne memoria rerum excideret, ut ex iis postea tabulæ justæ, & æternæ fierent. Exactiores enim rationum tabulas codicem appellabant. *Cic. pro Rosc. Com. c. 2.* Si eandem vim habent adversaria, quam tabulæ, quid attinet codicem instituere? ¶ Dicta sunt autem adversaria, quod cum Veteres ex altera tantum libri scriberent parte, in his etiam a tergo, scribebant; unde & opisthographa, ὀπισθόγραφα dicta sunt ab ὄπισθεν, & γράφω.

Adversaria, æ, f. 1. V. Adversarius, ii.

Adversarius, a, um, o. 1. 2. *nemico, contrario*, ἐναντίος, commodis nostris obsistens, adversus. *Cic. pro Cæc. c. 2.* Vis ea, quæ juri maxime sunt adversaria. *Nepos in Phoc. cap. 3.* Adversaria factio.

Adversarius, ii, m. 2. *avversario*, צר, Ger. *ein widersacher, widerwertig*, ἀνταγωνιστής, ab adversor pro repugno, cum gen. vel sine casu. Nam adversarii dicuntur sibi invicem repugnantes, & proprie sunt ii, qui adversus nos litigant in judicio, quos alias partem adversam vocent.

cant. Ter. in Phor. Causam tradere adversariis. Cic. pro Mil. c. 13. Tribuni plebis illius adversarii, defensores mei. ¶ Adversaria etiam genere feminino dici potest mulier, quæ adversus nos judicio contendit. ¶ Et extra personam. Cic. Fam. 2. ad Curionem, Est tibi gravis adversaria parata, incredibilis quædam expectatio.

Adversatio, onis, f. actus adversandi, opposizione. Tertull. advers. Gnostic. c. 5. Adersatio idololatriæ.

Adversativus, a, um, adject. Conjunctiones adversativæ sunt, quæ contrarium aliquid significant, ut tamen, quamvis, &c. Priscian. sub init. l. 16.

Adversator, oris, m. 3. qui adversatur. Apul. de Deo Socrat. Quem advetsatorem malis in omni vita ciebo?

Adversatrix, icis, f. 3. ab adversator. Terent. Heaut. 5. 3. v. 4. Quin tu mihi adversatrix fueris, mulier? Adde Plaut. Mostell. 1. 3. v. 100.

Adverse, adverb. contrarie, apud Gell. l. 3. c. 16. Adverse dicere.

Adversio, onis, f. 3. verbale, unde in adversione emere, locare, &c. apud JCtos. Sed legendum Aversio cum Budæo, & aliis: quam vocem V. loco suo. ¶ Adversio animi pro animadversio legitur a quibusdam apud Cice. pro Arch. c. 7.

Adversitas, atis, f. 3. inimicizia, איבה, Ger. widerwertigkeit, ἐναντιότης, ab adversus, sa, sum, contrarietas, & repugnantia. Plin. l. 11. c. 25. Magnam adversitatem oleo mersis (scorpionibus) & stellionibus putant esse.

Adversitores, m. 3. servi, che vanno ad incontrare il padrone, ab adversum, id est, obviam eundo; servi sunt, qui domino advenienti obviam procedunt. Ter. in Adelph. Neque servulorum quisquam advorsum ierat. Ubi ait Donat. proprie locutum Ter. esse, dicendo advorsum, nam inde adversitores dici. Adde Plaut. Mostell. 4. 1. 1.

Adverso, as, n. 1. antique dictum, pro adversor. Plaut. in Rud. 2. 2. Animo adversavi sedulo, ne herum unquam præterirem.

Adversor, d. 1. opporsi, contrastare, שטן, איב, Germ. widerstehen, widerstreben, ἐναντιοῦμαι, contrarius sum. Et construitur cum dative. Ter. in Hec. Neque tuæ libidini adversabor. ¶ Cum accusat. est bis apud Tacit. l. 1. hist. c. 1. & 38. Sua facinora adversari Deos, lamentabatur. Sed utrobique Pichena, aversari substituit. ¶ Construitur & absolute. Terent. Phorm. 1. 1. v. 25. Cœpi adversari primo. ¶ Adversans particip. Cic. 2. de Orat. Etiam adversantem, & repugnantem capere potest.

Adversus, a, um, o. 1. 2. contrario, ripugnante, עד, נגד, Ger. widerig, streitig, widerwertig, Gal. contraire, opposite, Hisp. contrario, ἐναντίος, contrarius, repugnans, adversans, invitus. Ter. in And. 1. 1. 37. Adversus nemini. ¶ Adversum, absolute, pro re adversa, & improspera, disgrazia. Ter. in Heaut. Si quid adversi evenerit. ¶ Ponitur aliquando pro quacunque re, quæ ab anteriori parte apparet, ut Adversa vulnera, quæ a fronte accepimus. Cic. 2. de Div. Adversam conscendit ripam. ¶ Et in hac significatione contrarium habet Aversus. Cic. 2. de Orat. c. 63. Et adversus, & aversus impudicus es. ¶ Item adversus, cui opponitur secundus, ut navigare adverso flumine, Virg. Georg. 1. v. 201. contr'acqua. ¶ Fere construitur cum dat. Sed Tacit. l. 3. Ann. cap. 24. cum genit. Veneno cum a Lepida petitum illustrium domuum adversa. Al. aliter leg. ¶ Comparat. est apud Plin. l. 32. c. 4. Superlat. apud Cæs. B. G. l. 3. c. 107. ¶ Lectus adversus quid sit, V. Lectus.

Adversus, & **Adversum**, contra, contro, נגד, Gall. contre, Hisp. contra, κατά, πρός, præpositio, contra, ut adversus hostes bellum geritur. Antonius Ciceroni in epist. ad Att. l. 14. Non contendam ego adversus te. ¶ Aliquando significat erga, verso, in meliorem partem. Cic. 1. Offic. Adhibenda quædam reverentia adversus homines. ¶ Aliquando ante. Gell. l. 9. c. 12. Qui quotidie unguentatus adversum speculum ornetur. ¶ Item secundum. Ulpian. Instit. tit. 28. Bonorum possessio datur aut contra tabulas, aut adversus tabulas. ¶ Item coram. Terent. And. 1. 5. v. 30. Peropus est, aut hunc cum ipsa, aut me aliquid de illa adversus hunc loqui. Plaut. Bacchid. 4. 4. v. 47. Si audias, quæ dixit me adversum, tibi. ¶ Est etiam pro obviam. Plaut. Amph. Ire adversum alicui. Id. Menæch. Quis hic est, qui adversum mihi fit? ¶ Exadversum, & exadverso, significat a dirimpetto, e regione, ex opposito, ἀντικρύ. Ter. Phorm. Ex adversum ei loco tonstrina erat. Plin. l. 4. c. 13. Ex adverso intrantibus geminæ cernebantur. Cic. 1. de divin. c. 45. Ara exadversus eum locum consecrata est. ¶ In adversum, h. e. in adversa parte. Colum. l. 4. c. 25. Cum in adversum desecare quid debet, cultro utitur, troncare di taglio.

Adverto, tis, a. 3. volgere ad alcuna parte, הקשב, הכיר, הפך, פנה, Ger. hinzu keren, Gal. se tourner vers quelche chose, Hisp. bolverse hazia otra cosa, ἐπιστρέφω, ad aliquem locum verto. Ter. Eun. 2. 3. 50. Illa sese huc adverterat in hanc nostram plateam. Sic Ovid. advertere cursum aliquo. Virg. Æn. 6. 36. Advertere terræ proras. Et Æn. 5. 37. notæ advertuntur arenæ. ¶ Advertere oculos, aurem, animum, &c. Liv. 4. 45. Adverterent animos, ne quid, &c. Virg. 8. 440. Huc advertite mentem. ¶ Advertere animo, advertere animum, & advertere absolute idem est aliquando, ac animadvertere, osservare. Plin. l. 25. c. 2. Scientiam ad nostros pervenisse animo adverto. Ter. Phorm. 5. 8. Id vos velle animum adverteram. Id. Heaut. 3. 3. 9. Advertunt graviter, quæ non censeas. Cic. ad Att. l. 2. De librariis diligenter adverte. ¶ Pro afficere, & ad se convertere. Plin. l. 1. ep. 10. Multa in Euphrate mediocriter quoque doctos advertunt, & afficiunt. Tacit. 3. hist. c. 48. Advertit ea res Vespasiani animum. ¶ Pro punire. Tacit. Annal. 2. c. 32. In P. Marcium Consules more prisco advertere. ¶ Ponitur impers. Cic. ad Lent. Advertebatur, Pompeii familiares assentire Volcatio.

Advesperascit, impers. si fa sera, החשיך, ערב, Ger. es wirdabend werden. Gal. il vient sur le soir, Hisp. hazerse tarde, o anochecer, ἑσπέρα γίνεται, vespertinum tempus adventat. Cic. Verr. 6. c. 65. Cum jam advesperasceret, discessimus. Plin. l. 7. c. 52. Cum advesperavisset.

Advigilo, as, n. 1. vegghiare, attendere a qualche cosa, שקד, Ger. fleissig wachen, wacbbar, und mit fleiss etwas thun, Gall. veillere quelque chose, en avoir soin, Hisp. velar, cuydar de, tener cuydado con alcuna cosa, ἀγρυπνέω, diligenter vigilo, & translate pro alicui rei operam dare. Ter. in And. Si advigilaveris, ex unis geminas mihi conficies nuptias. ¶ Construitur cum dativo, vel cum accus. addita præpos. ad. Cic. de leg. 2. c. 12. Advigilare ad custodiam ignis. Man. l. 1. v. 81. Advigilare sibi. ¶ Quod vero inquit Statius 2. Theb. v. 147. advigilare somno regis, est vigilare apud regem, cum dormit.

Advivo, is, xi, ctum, idem quod vivo. Vetus inscriptio apud Gruter. p. 1115. n. 8. Advivente eo. Ex p. 1145. n. 8. Adde Scævol. l. 28. ff. de liberat. leg. Donec adviver. Exemplum Plinii, quod affertur a Calepino, non caret controversia.

Adulabilis, le, cum adulatione factus. Ammian. l. 14. c. 11. (al. 36.) Adulabilis sermo. Et l. 31. c. 12. (al. 33.) Adulabilis sententia. ¶ Item qui adulatione moveri potest. Enn. apud Non. c. 2. n. 665. Huic est animus propitiabilis, ita, & adulabilis. Al. aliter leg.

Adulatio, onis, f. 3. assentatio, adulazione, κολακεία. Cic. de Amic. c. 25. In amicitiis nullam pestem esse majorem, quam adulationem, blanditias, assentationem. ¶ Item blandimentum canum. Cic. 2. de nat. Deor. c. 63. Canum tam fida custodia, tamque amans dominorum adulatio. V. Adulor.

Adulator, oris, m. 3. qui assentatur, seu adulat, adulatore. Ad Heren. 4. c. 21. Nolo esse laudator, ne videar adulator.

Adulatorie, adverb. adulatoriamente. August. epist. 148. Si perfunctorie, atque adulatorie res agatur.

Adulatorius, a, um, o. 1. 2. adject. ad adulationem pertinens, adulatorio, κολακευτικός. Tacit. Annal. 6. c. 32. Exemplar apud posteros dedecoris adulatorii habetur.

Adulatrix, icis, fœmin. 3. ab adulator, adulatrice, κόλαξ. Trebell. Pollio in Claudio c. 3. Adulatrices externæ gentes. Tertull. de anima c. 51. Non reliquiis animæ adulatrix, sed &c.

Adulatus, a, um, particip. adulato, passiva significatione. C. Hemina apud Priscian. l. 8. Adulatique erant ab amicis, & adhortati.

Adulor, aris, d. 1. adulare, lusingare, החליק, Ger. schmeicheln, liebkosen, Gal. flater, Hisp. lisongear, κολακεύω, est assentari, hoc est blandiri voce, vel gestu, omniaque ad voluntatem alicujus & loqui, & agere, non ad veritatem. Valla l. 3. c. 69. Adulari est inservire, & adniti, ut favorem mereamur, quoquo modo, vel voce, vel gestu. Tractum est ἀπὸ τοῦ δούλου, quod est servus. Et sane adulari servile est, non liberale, & ingenuum. Sed Festus ab alludendo deductum putat, paucis literis transpositis. Nonius c. 1. n. 37. adulari proprie canum esse interpretatur, sed ad homines quoque consuetudine traductum fuisse. Dicuntur enim canes adulari, cum corporis gesticulatione, & caudæ motu nobis blandiuntur. Lucret. l. 5. v. 1072. Gell. lib. 9. c. 13. Ovid. 14. Met. v. 263. ¶ Regit tum accusativum, tum dativum. Cic. in Pison. in fi. Adulans omnes. Tacit. Ann. 16. c. 19. Adulari Neronem. Liv. l. 23. c. 4. Adulari plebem. Nepos in Attic. c. 8. Adulari Antonio. ¶ Dicitur etiam Adulo active, pro Adulor. Lucret. Longe alio pacto gannitu vocis adulant. ¶ Hinc Adulor passivum. Cic. 1. Offic. c. 26. Cavendum est, ne adulari nos sinamus. ¶ Usurpatum etiam legitur pro lambere, ebibere. Cic. 3. Tusc. Ex Accii Prometheo, Pennata cauda nostrum adulat sanguinem.

Adulter, ri, m. 2. μοιχός, adultera, f. 1. μοιχαλίς, adultero, o adultera, נאף, Ger. ehebrecher, oder ehebrecherin, Gal. homme, ou femme adultere, Hisp. adultero, o adultera, ex ad, & alter, seu altera, quod ille ad alteram, & hæc ad alterum se conferat. Ov. 1. Ep. Obrutus infanis esset adulter aquis. Tacit. Ann. 3. 24. In nepte Augusti adulter. Horat. l. 3. od. 3. Lacæna adultera. ¶ Per catachresin dicitur etiam de animalibus ratione carentibus. Claud. Paneg. de Mal. Theod. Cons. v. 302. Cum forte leænæ nobiliorem uterum viridis corrupit adulter. Et Plin. l. 8. c. 16. ¶ Adulteros crines dixit Horat. l. 1. od. 15. hoc est crines Paridis adulteri. Ubi hanc vocem adjective usurpat, quemadmodum & Plin. l. 33. c. 7. dixit minium adulterum, h. e. adulteratum. ¶ Adulter moneta, falsificatore. In Cod. 1. 7. 3. & 9. 24. 2.

Adulteratio, onis, f. 3. Legitur in lemmatis Plinianis, quæ post præfat. loco l. 1. habentur ad l. 12. n. 20. In odoribus, aut condimentis dicuntur adulterationes. Id. l. 21. c. 6. Adulteratio croci.

Adulterator, oris, m. 3. qui adulterat, verbale. Leg. 16. ff. de pœnis, Adulterator monetæ.

Adulteratus, a, um, o. 1. 2. falsificato, κιβδηλευθείς, quod alienæ rei commixtione corruptum est, ut Adulteratum gummi. Plin. l. 9. c. 3. ¶ Adulterata mulier, idest adulterio corrupta. Suet. Cæs. c. 48.

Adulterinus, a, um, o. 1. 2. bastardo, falsificato, ממזר, Germ. bastbart, bankart, Gall. adulterin, Hisp. adulterino, μοιχικός, κίβδηλος, quasi ex altero procreatus, nothus, vel non simplex, Plin. l. 10. c. 3. de aquila pullo. Præcipitat e nido, velut adulterinum, & degenerem. ¶ Per metaphoram adulterina signa dicuntur, quæ sunt alienis anulis facta. Cic. pro Cluen. cap. 14. Testamentum signis adulterinis obsignavit. Sic nummus adulterinus, adulterinæ literæ, & adulterinæ claves, quæ pro veris substituuntur. Cic. Sallust. &c.

Adulteritas, atis, f. 3. & adulterio, onis, nimis licenter dicta a Laberio, notant Nonius, & Gell. l. 16. c. 7.

Adulterium, ii, n. 2. adulterio, ניאוף, Germ. ebbruch, μοιχεία, quod proprie cum nupta committitur, ut Val. scribit l. 6. Quintil. l. 7. c. 4. Non commist adulterium. Adde Cic. 2. de Orat. ¶ Transfertur aliquando ad alia, ut Adulteria naturæ, pro operibus non vere naturalibus, Adulteria mercis, pro fraude, Adulteria arborum, pro insitionibus, apud Plin. l. 17. c. 1. l. 19. c. 3. & l. 9. c. 40.

Adultero, as, n. 1. commettere adulterio, נאף, Germ. ebbrechen, μοιχεύω, adulterium committo. Gell. l. 10. c. 23. & Sueton. & Justin. ¶ Et Adulteror, deponens. Cic. 1. Offic. Fraudare, adulterari turpe est. Al. aliter leg. ¶ Invenitur etiam Adulteror, passive. Hor. ep. 15. Adulteretur & columba milvio. ¶ Est etiam arte aliqua quippiam pro vero assimilare, atque ita rem synceram corrumpere. Plin. l. 12. cap. 7. Piper longum facillime adulteratur Alexandrino sinapi. Inde etiam adulterare judicium, adulterare tabulas, &c. apud Cic. de Amic. c. 25. & pro Cæcin. cap. 26.

Adultus, a, um, o. 1. 2. cresciuto, ἀδρυνθείς, qui crevit ad justam staturæ suæ altitudinem. Unde juvenes dicuntur adulti, qui in flore ætatis sunt positi. Cic. de Clar. Orat. Eam tueamur, ut adultam virginem, caste. ¶ Transfertur etiam ad inanimata. Cic. de Clar. Orat. Non nascentibus Athenis, sed adultis. Sic Ver adultum, & æstas adulta. Tacit. 2. Annal. c. 23. Et de nocte, apud eundem. hist. 3. c. 23. ¶ Adultus pro aucto. Vellei. 2. 110. 2. Adulta viribus Dalmatia. ¶ Comparat. adultiores pulli, Plin. l. 10. c. 53. ¶ Adultus item particip. pro crematus. Accius in 74. Eo omnes hostiæ, & vituli conjecti, & ita omnia adulta sunt. Ex Priscian. l. 9. Sed facile fuit adulta pro adusta scribere.

Adumbratim, adver. subobscure, non aperte. Lucret. l. 4. v. 363. Sed quasi adumbratim paullum simulata videntur.

Adumbratio, onis, f. 3. abbozzatura, ἐπισκιασμός, est rudis rei descriptio, sive repræsentatio. Cic. in Orat. c. 29. Si non perfectio, at conatus tamen, atque adumbratio. V. adumbro.

Adumbratus, a, um, o. 1. 2. nomen ex particip. subobscurus, non manifestus, abbozzato. Cic. pro Cal. Non expressa signa, sed adumbrata virtutum. ¶ Item pro ficto, aut simulato. Id. pro Sylla: Informat ad hunc adumbratum judicium. Et adumbrata lætitia, Tacit. Annal. 4. cap. 31.

Adumbro, as, avi, atum, a. 1. adombrare, o far' ombra, הצל, Germ. schatten, marben, entwerffen, ἐπισκιάζω, σκιαγραφέω. Primum significat umbram inducere. Colum. l. 5. c. 5. Palmeis tegetibus vineas adumbrabat. ¶ Deinde est verbum pictorum, & significat quadantenus aliquid exprimere; non primis tantum lineis, ut vulgo interpretantur, delineare. Est enim adumbrare Latinis, quod Græcis σκιαγραφεῖν, & Adumbratio, σκιαγραφία, scilicet lineatio, quæ addit umbras, & oculis non modo lineas exhibet, sed explicatiores etiam rerum species subjicit

jicit. Primum enim pictores lineamenta ducunt futuræ imaginis (quod Ichnographia dicitur) deinde inducunt colores, quibus addunt umbras, & sic paullo expressiorem speciem exhibent, non tamen perfectam. Hæc igitur adumbratio est, cui postea accedit manus ultima, cum omnia ad exactam elegantiam expoliuntur. Et propterea *Arist. 3. Rhet. c. 12.* genus dicendi deliberativum σκιαγραφίᾳ comparat, & illi idem, quæ in demonstrativo genere adhibetur, opponit. Hoc enim omnium accuratissimum, illius vero minus exquisite laboratum esse debet. *Quintil. l. 7. c. 10.* Quis pictor omnia, quæ in rerum natura sunt, adumbrare didicit? *Cic. in Orat. c. 14.* Eloquentiæ speciem, & formam adumbrare. ¶ Adumbrare significat etiam imitari, sed dicendo, vel describendo. *Cic. in Orat.* Idipsum sumus in eorum sermone adumbrare conati. Et *2. de Orat.* Veteres casus, fictosque luctus vellem imitari, atque adumbrare dicendo.

Adunatio, onis, f. 3. *unione, adunamento*, ἕνωσις. Vox est *Cyprian. ep. 57. & 60. vel in edit. Oxon. epist. 60. & 62. Diomed. Grammat. l. 1. & Cassiod. l. 4. ep. 33. & 36.*

Adunatus, a, um, o. 1. 2. unitus, conjunctus, *adunato, congregato*. Sæpe usus est *Justin.* ut 7. 2. 12. Adunatæ gentes variorum populorum. Et 15. 4. 22. Adunatis omnium sociorum copiis. Item 24. 1. 5. Adunato exercitu. Adde *Pallad. l. 4. tit. 10. & Lactant. de Opific. Dei c. 17.* Addit *Non. c. 4. n. 10.* etiam locum *Cic. 3. Offic. c. 8.* Turpitudinem videas adunatam ei rei. Sed editi libri habent *adjunctam*.

Aduncitas, atis, f. 3. *curvità*, γρυπότης, incurvitas. *Cic. de Nat. l. 2. c. 47.* Rostrorum aduncitate.

Aduncus, a, um, *adunco, piegato*, כפוף, Ger. *krumb, gekrumbt*, καμπύλος, curvus, tortuosus, ex ad, & uncus. *Cic. pro Cluen. c. 48.* Serrula adunca ex omni parte dentium, & tortuosa.

Aduno, as, avi, atum, are, a. 1. *adunare, congregare*, יחד, Ger. *versammlen, zusammen bringen*, Gall. *unir, assembler*, Hisp. *ayuntar*, ἑνόω, congrego. *Justin. 2. 12. 18.* Cum adunata omnium sociorum classis esset. Et *Pallad. 3. tit. 19.* Membra divisa adunare.

Advocamentum, i, n. 2. συνηγορία, advocatio. *Plin. l. 5. ep. 8.* Veniam advocamenti peto. Sed meliores libri habent *advocandi*. V. Advoco.

Advocatio, onis, f. 3. *avvocazione*, συνηγορία, patrocinium, advocati officium. *Cic. Fam. l. 7. ep. 10.* In re militari multo es cautior, quam in advocationibus. *Plin. l. 1. ep. 22.* Multos advocatione, plures consilio juvat. ¶ *Liv. lib. 3. cap. 47.* posuit pro advocatorum comitatu: Virginius, inquit, filiam suam cum ingenti advocatione in forum deduxit. ¶ *Cic.* consultationem etiam advocationem appellat. *Verr. 1. c. 49.* Maximarum rerum frequentissimæ advocationes fiunt. ¶ Pro mora & spatio posuit *Seneca*, ut dare, petere advocationem: sumptum sc. a judiciis. nam qui ad respondendum parum instructi sunt, advocationem, hoc est spatium deliberandi, advocandique amicos petere solent. Vide *Lips. in Senec. de Consolat. ad Marc. c. 10.*

Advocator, oris, m. 3. idem quod advocatus, *Avvocato*. *Tertull. 4. cont. Marc. c. 15.* Deus divitum aspernator, mendicorum advocator.

Advocatus, a, um, *chiamato*. *Curt. 4. 11.* Advocato consilio. *Catull. carm. 40. ad Ravidum.* Deus advocatus. *Liv. l. 8. c. 33.* Dii haud frustra advocati.

Advocatus, i, m. 2. *avvocato*, Gal. *advocat*, Hisp. *abogado*, συνήγορος, dicitur, qui alteri adest in causa. *Pl. in Cas.* Dum adsto advocatus cognato meo. ¶ Inter advocatum, & patronum hoc interesse *Valla* existimat, quod advocatus nomen sit generalius, quam patronus, ut non tantum significet eum, qui alterius causam agit (quem proprie patronum dicimus) verum etiam quicunque adest alteri in causa officii gratia, advocatus appelletur, etiamsi nihil dicat, neque agat, sed tantum paratus sit defendere: patronus proprie sit, qui agit causam, sed accusati, non accusantis. ¶ *Quintilianus* tamen Advocatum pro patrono etiam vel causidico posuit, *l. 12. c. 1.* Adde huic *Asconium in Divin. c. 4. & Plin. l. 5. ep. 4.*

Advocito, as, a. 1. frequent. sæpe advoco. *Festus*.

Advoco, as, a. 1. *chiamare a se*, קרא, Ger. *berzurussen, zulich russen*, προσκαλοῦμαι, ad me voco, pro consilii, auxiliive causa amicos accersere ponitur. *Ter. in Phor.* Amicos advocabo, ad hanc rem qui adsient. Adde *Cic. pro Sylla c. 29.* ¶ Significat etiam caussas in foro agere, *far l'avvocato*. *Plin. l. 5. epist. 8.* Ideoque interim veniam (ne a forensibus verbis recedam) advocandi peto. *Senec. de brevit. vitæ c. 2.* Hic advocat, hic adest, ille periclitatur, ille defendit, hic judicat. ¶ *Tacit. l. 17.* In Senatus populique R. obliterata jam nomina, sacramenta advocabant. *h. e.* juramenta deferebant.

Advolatus, tus, m. 4. *volo*. actus advolandi. *Cic. 2. Tusc.* Tristi advolatu aduncis lacerans unguibus.

Advolitans, antis, *svolazzante*. *Plin. l. 11. c. 19.* Papilio luminibus accensis advolitans.

Advolo, las, n. 1. *volare*, עוף, Ger. *fliegen*, προσπέτομαι, juxta, vel ad aliquem locum volare, & construitur cum accusativo, præposito Ad, vel In, aliquando cum dativo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 49.* Advolans ad eas aves, quæ, &c. *Plin. l. 10. c. 29.* Advolant palumbes in agrum. *Id. ibid. c. 40.* Caprimulgi caprarum uberibus advolant. ¶ Translate *Plin. l. 9. c. 8.* Advolare in auxilium alicujus. ¶ Cum accusativo sine præposit. *Cicer. Attic. 2. 14.* Cato Rostra advolat.

Advolvo, is, a. 3. προσκυλίω, quasi volvendo adduco. *Virg. 3. Georg. v. 378.* Totas advolvere focis ulmos, ignique dedere. *Plin. 11. 37.* Advolvere aliquem ad ignem. ¶ *Advolvi pedibus alicujus*, est procumbere ad pedes. *Liv. l. 28. c. 34. & Curt. l. 3. c. 12.* ¶ Cum accusativo sine præposit. *Tacit. Ann. 1. c. 13.* Cum Tiberii genua advolveretur.

Advolutus, a, um, o. 1. 2. nomen ex particip. *Advolutus pedibus alicujus*, qui supplex flexis genibus ante aliquem procidit. *Liv. l. 28. c. 34. & Curt. 8. 1. 84.*

Advorsor, aris, d. 1. *opporsi*, ἀντιποιοῦμαι, pro adversor, & advorsorem, pro adversarium veteres dixerunt, teste *Festo*. Sic advorsum, & advorto, pro adversum, & adverto.

Adurgeo, es, ursi, a. 2. דחק, Ger. *trucken, zwingen*, ἐπείγω, ἐπισπέρχω, propius, seu vehementer urgeo. *Cels. l. 7. c. 1.* In locum prioris quotidie digito adurgendus est. *Horat. 1. od. 37.* Remis adurgere.

Aduro, is, ussi, ustum, a. 3. *bruciare*, צרב, Ger. *besengen*, Gal. *brusler*, Hisp. *verbrennen, quemar*, ἀφαύω, idem est, quod simplex uro. *Cic. 2. Offic.* Candenti carbone sibi adurebat capillum. ¶ Frigus etiam, & ventus nimius adurere dicuntur, quia adeo exsiccant, adstringunt, ac indurant, ut urere videantur. *Virg. 1. Georg. v. 93.* Aut Boreæ penetrabile frigus adurat. ¶ Dicitur etiam de intertrigine, qua corporis aliqua pars atteritur, & eroditur. *Plin. l. 28. c. 5.* Femina atteri, adurique equitatu, notum est. Sic *Cels. l. 6. c. 8.* Medicamenta adurentia. *terrotivi*.

Adusque, *fin' a*, עד, Ger. *bis das*, Gall. *jusques a*, Hisp. *basta a*, μέχρι. idest, usque ad. *Gell. l. 15. c. 2.* Adusque ludibria ebriosus. Adde *Virg. 11. Æn. & Ovid. Fast. 3.*

Adustio, onis, f. 3. *abbruciamento*, שריפה, Ger. *besengung, verbrennung*, ἔγκαυσις. *Plin. l. 14. c. 20.* Picis adustio. *Id. l. 20. c. 7.* Adustiones sanat lactuca. *le scottature*.

Adustus, a, um, o. 1. 2. combustus, ustus, *abbruciato*. *Sidon. carm. 5. v. 528.* Quondam mihi corpus adustum frigoris igne perit. *Liv. l. 27. c. 47.* Color adustior. *Cels. l. 5. c. 27.* Adustorum curatio, *delle scottature*.

Adynamum, n. 2. ἀδύναμον, vini factitii genus, quod fiebat ex musto albo, dimidia parte aquæ addita, quod admotum igni decoquebatur, donec aquæ mensura exaresceret. Vide *Plin. l. 14. c. 16.* Dictum adynamum, ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας, propterea, quod esset imbecille, & sine viribus. Ideoque ægris dabatur, quibus vini noxam timebant.

Adytum, i, n. 2. ἄδυτον, locus est secretior templi, ad quem nulli est aditus, nisi Sacerdoti, ab α privativa, & δύω, ingredior, quasi inaccessibile. *Virg. 2. Æn.* Isque adytis hæc tristia dicta reportat. *Cæs. l. 3. de B. C. c. 105.* In remotis atque occultis templi, quo, præter Sacerdotes, adire fas non est, quæ Græci adyta appellant &c. ¶ Translate *Lucret. l. 1. v. 737.* Ex adyto tanquam cordis responsa dedere. *h. e.* ex intimo animi recessu. ¶ Reperitur etiam *adytus, i*, m. *Accius* apud *Non. c. 8. n. 35.*

A ANTE E.

Æa, f. 1. *Satabella*, αἶα, peninsula Colchidis cum urbe cognomine, circa ostia Phasidis Fl. quam Hippos, & Cyanos Fl. e diversis locis in Phasim influentes efficiunt. Fabulantur poetæ, Æam nomen accepisse a puella ejusdem nominis, quæ cum Phasidis amnis vim effugere non posset, miseratione Deorum in peninsulam est conversa, quam etiam nunc, ut veterem illum amorem adhuc possis agnoscere, magna sui parte ambit, & quasi amplectitur. *Val. Flac. in Argon. lib. 1. v. 742. Argon. l. 5. v. 426.*

Ææa, f. 1. αἰαίη. insula fuit in mari Tyrrheno, non modico olim freto ab Italia dirempta, hodie continens, ita tamen, ut paludibus circumquaque cincta insulæ speciem prætexerat. In hac *Hom.* Circes sedem collocavit, *l. 10. Odyss.* Hujus meminit *Virg. l. 3. Æn.* Infernique lacus, Ææque insula Circes. Latini locum hunc a Circes domicilio Circejos appellant, ibidemque antiqui Latii terminum constituunt. Vide *Plin. l. 2. c. 85. & l. 3. c. 5.*

Ææus, a, um, o. 1. 2. αἰαῖος, quod est ex Æa urbe Colchidis. *Virg. 3. Æn.* Infernique lacus, Ææque insula Circes. *Ovid. 2. Amor. el. 15. v. 10.* Ææ artes. *h. e.* magicæ, quales Circe tractabat. Sic *Id. 1. Amor. el. 8. v. 5.* Ææa carmina. *h. e.* magica incantamenta. ¶ Quidam putant Circem dictam *Ææam* non ab urbe, sed ex eo, quod homines ab ea in feras conversi sæpe αἲ αἲ, h. e. væ, vel hei, querentes vociferarentur. ¶ *Ææa puella* apud *Propert. l. 3. eleg. 12. v. 31.* est Calypso, quæ in Ææa insula habitavit.

Æacides, m. 1. αἰακίδης, Achilles, nepos Æaci. *Virg. 1. Æn.* ¶ Item Pyrrhus, filius Achillis, pronepos Æaci. *Virg. 3. Æn.* ¶ Item Pyrrhus Epirotarum Rex, ab Æaco trahens originem. *Virg. 6. Æn.*

Æacideius, a, um, adject. sex syllabarum. *Ovid. 7. Met. v. 472.* Oenopiam Minos petit Æacideia regna.

Æacidinus, a, um, o. 1. 2. adject. patronym. ab Æaco. *Plaut. Asin. 2. 3. 25.* Æacidinis minis animisque expletus incedit. Dictum est autem quasi proverbialiter: Æacum enim *Homerus* ubique stomachabundum, & minitabundum facit.

Aeacus, ci, m. 2. αἰακός, Jovis filius ex Europa, sive ex Ægina filia Asopi. Regnasse dicitur apud Oenopiam, sive Oenonam, quam ex nomine matris Æginam nominavit. Hunc tantæ justitiæ fuisse dicunt, ut apud Inferos animarum creditus fuerit a Plutone delectus judex cum Minoe, & Rhadamantho, & peccantium peccata discutere, & pro meritis pœnas inferre.

Æas, antis, m. 3. αἴας, Aous, *Vajussa*, Fl. Epiri, qui ex Pindo, vel ex Candaviæ montibus in Macedonia oritur, & in mare Jonium inter Dyrrhachium, & Apolloniam Taulantiorum urbem illabitur. *Ovid. 1. Met. Luc. l. 6. v. 361.*

Æcastor, V. Ecastor.

Ædepol, *certamente, per mia fe*, νὴ τῷ Θεῷ, νὴ τὸν Πολυδεύκην, adv. jurandi, quod est, quasi per ædem Pollucis. Item Pol, & Perpol, quæ idem significant. Perpol, quam pauci, a *Ter. in And.* per tmesim dictum videtur, pro, Pol, per quam pauci. ¶ Erat autem ædepol, teste *Gell. l. 11. c. 6.* juramentum tam viris, quam mulieribus commune. Per Herculem autem mulieres nunquam jurabant, neque viri per Castorem. ¶ Scribitur etiam *Edepol*.

Ædes, & Ædis, hujus Ædis, f. *il Tempio, la Chiesa*, היכל, Ger. *Tempel, Kirch*, Gal. *Temple*, Hisp. *Templo*, ναός, σηκός, tam in sing. quam in plur. num. pro templo, sed fere semper cum adjectione, ut Ædes sacra, vel ædes sacræ, ædes Jovis, ædes Deorum, ædes Pacis, & hujusmodi. *Cicer.* In ædem Telluris convocati sumus. ¶ Aliquando in sing. num. pro sepulchro ponitur. *Ovid. in Ep. Did.* Est mihi marmorea sacratus in æde Sichæus. ¶ Pro cubiculo. *Curt. l. 8.* Proximi foribus ædis, in qua Rex acquiescebat. ¶ Pro cœnaculo. *Curt.* Ad fores ædis ejus, in qua Rex vescebatur. ¶ Sed tamen pro ædificio profano frequentius plurali numero usurpatur, cujus rei passim occurrunt exempla. ¶ *Ædis* in nominativo singulari. *Varr. de vita pop. Rom. l. 1.* Hæc ædis, quæ nunc est, multis annis post facta sit, &c. ¶ In ablativo singulari pro domo privata, *Gell. lib. 4. cap. 14.* Eum sibi fas non fuisse recipere æde sua. Adde *Plaut. Asin. 2. 3. 67.* ¶ Et pro æde sacra, *Horat. l. 1. sat. 10. v. 38.* hæc ego ludo, Quæ nec in æde sonent. *h. e.* in æde Apollinis. Adde *l. 2. ep. 2. v. 94.* ¶ Ædes venales inscribere litteris est, schedula exposita ædes venales indicare: qua schedula & pretium ipsum significabatur, quo inscriberentur. *Plaut. Trinum. 1. 2. v. 131. & Terent. Heaut. 1. 1. v. 92.* Inscripsi illico ædes mercede. ¶ Apum alveos *Virg.* ædes appellavit, *Georg. 4.* Aut intus clausis cunctantur in ædibus omnes.

Ædicula, f. 1. *picciola casa, e cappella nelle Chiese*, לשכה, Ger. *hauslein, capell*, Gal. *petite maison, chapelle*, Hisp. *casa pequena*, οἰκίδιον, parva domus. ¶ Aliquando pro cellula in ædibus. *Pla. in Epid.* In ædicula seorsum. ¶ Aliquando pro sacello, quod est ædis sacræ appendix. *Liv. l. 35. c. 9.* Ædiculam Victoriæ virginis dedicavit. ¶ Aliquando pro loculamento simulacri. *Pl. 36. 5.* Ædicula ejus tota aperitur, ut conspici possit effigies Deæ.

Ædifacio, is, a. 3. *fabbricare*, ædifico. *Labeo Digest. lib. 19. tit. 2. leg. 60.* Mandavi tibi, ut excuteres, quanti villam ædifacere velles. Ita *Torrentin.* Alii *ædificare*.

Ædifex, icis, idem quod ædificator. *Tertull. de Idololatr. c. 12.*

Ædificatio, onis, f. 3. ædificandi actus, *fabbrica*, בנין, Germ. *ein bauw*, Gal. *bastiment*, Hisp. *obra de edificar*, οἰκοδομία. *Cic. in Pison. cap. 21.* Immensa, & intolerabilis ædificatio.

Ædificatiuncula, æ, f. 1. parva ædificatio. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.*

Ædificator, oris, qui ædificat, *muratore, fabbricatore*, בונה, οἰκοδόμος. *Cic. de univers. c. 2.* Neque mundo quicquam pulchrius, neque ejus ædi-

dificatore præstantius. ¶ Aliquando ponitur pro eo, qui nimia quadam ædificandi libidine laborat. *Nepos in Attic. c. 13. Colum. l. 1. c. 4. & Juvenal. sat. 14. v. 86.*

Ædificatorius, a, um. Translate *Tertullian. de carne Chr. c. 17.* Verbum ædificatorium mortis. *h. e.* quod mortis causa fuit. Adde *de Anim. c. 47.*

Ædificatus, a, um, *fabbricato*, οἰκοδομικός. *Cic. 3. Offic. c. 13.* Villa bona, beneque ædificata. *Id. Verr. 7. c. 17.* Ædificata navis.

Ædificium, ii, n. 2. *edifizio, fabbrica*, בנין, Ger. *ein gebeuw*, Gal. *edifice*, Hisp. *edificion*, οἰκοδόμημα, ædis constructio, & ponitur pro omni structura. Nomine autem ædificii non solum superficiem designari, sed & solum ipsum, cui ædificium superpositum est, putat Ulpianus. *Cæsar B. G. lib. 3. in fi.* Omnibus vicis, ædificiisque incensis. *Cic. pro Mil.* Extruere ædificium.

Ædifico, as, a. 1. *fabbricare*, בנה, Ger. *bawen*, Gal. *edifier, batir*, Hisp. *edificar*, οἰκοδομῶ, proprie ædem facio. Sed tamen ad omne constructionis genus, etiam ad naves, pertinet. *Cic. pro L. Man.* Cum maximas ædificasset, ornassetque classes. Unde videtur magis sumi pro construo, præsertim cum ei *domus* additur, quia aliter frustra *domum* jungeremus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Construi a Deo, atque ædificari mundum facit. ¶ Translate *Id. Fam. 9. epist. 2.* Ædificare rempublicam. *h. e.* constituere.

Ædilatus, us, idem ac Ædilitas. *Festus in voce Ædilis.*

Ædiles, ium, m. 3. ἀγορανόμοι, dicti sunt ab eo, quod ædes sacras, & privatas procurarent, teste *Var. l. 4. de Lingu. Lat.* ¶ Primo ex plebe duo creati sunt Ædiles, deinde procedente tempore duo ex patritiis adjuncti sunt, qui a solio eburneo, quod eis datum est, Curules dicti sunt. ¶ Officium Ædilium erat, ludos publicos exhibere, & sacras, privatasque ædes procurare, totam urbem tueri, ut cloacæ, & aquæductus, & quæque publica ædificia munda, & integra essent, loca in theatro assignare. Si quispiam servum, aut jumentum morbosum, vitiosumque pro integro, sanoque vendidisset, edicto Ædilium emptori succurrebatur. Idque Edictum Ædilitium dicebatur, sive Edictiones Ædilitiæ. ¶ Erant & alii Ædiles, qui frumento præerant, a Cæsare primum creati, & a Cerere Cereales nominati, ut scribit Pomp. His cura ponderum, ne qua fraus fieret, & mensurarum commissa erat. *Cic. 3. de Leg.*

Ædilitas, tis, f. 3. ἀγορανομία, dignitas, seu Magistratus Ædilium. *Plaut. Stich. 2. 2. 29.* Ædilitatem gerit sine populi suffragio. Adde *Suet. Claud. c. 38.*

Ædilitius, a, um, ἀγορανομικός, ad Ædiles pertinens. *Cic. Offic. 2. c. 16.* Functus est ædilitio maximo munere. ¶ Item pro eo, qui Ædilitatem gesserit. *Id. in Vatin. c. 7.* Quem ædilitium vides. ¶ Item pro eo, qui ætate est ædilitia. *Id. in Pison. c. 36.* Quæstor ædilitius rejectus.

Æditimor, sive Æditumor, aris, νεωκορῶ, ædem tueor, seu custodio. *Pompon.* apud *Gell. l. 12. c. 10.* Qui postquam tibi appareo, atque æditumor in templo tuo.

Æditimus, mi, m. 2. *Sacrestano, guardiano di Chiesa*, שומר היכל, Ger. *Kirchenhuter*, Gall. *Sacristain, garde du temple, marguillier*, Hisp. *el Sacristan guarda del templo*, νεωκόρος, qui ædes servat, quasi ædis intimus, pro quo nunc æditimus usurpatur. *Gell. l. 12. c. 10. Varr. R. R. l. 1. c. 2.*

Æditua, æ, f. mulier templi custos. *Inscript.* apud *Fabrett. c. 10. n. 435. & Tertull. de cultu fam. c. 1.*

Æditualis, le, ad Æditum pertinens. *Tertull. de Pudic. c. 16.* Æditualis lex.

Æditudo, as, vel is, n. 1. vel 3. ædem tueor. *Inscript. Reines. p. 388.* Æditravit annos XIII. *Lucret. l. 6. v. 1273.* Hospitibus loca, quæ complerant æditutentes. *h. e.* Æditui.

Æditus, ui, m. *difensor del tempio sacro*. νεωκόρος, idem, quod æditimus, sacræ ædis tutor, ab ædibus sacris, quas tuetur. *Lucr. l. 6.* pro æditius dixit æditumentes, *v. 1273. Varro apud Gell. l. 12. c. 10.* Æditumi vocabulum magis probat, quam Æditui, quod vult esse recentius. Æditumus tamen passim invenitur in *Inscriptionib.* & in *Sueton. August. c. 5.* ¶ *Horat. l. 2. epist. 1. v. 229.* Quales Æditmos habeat belli spectata domique virtus. per *Æditmos* intelligit Poetas, qui res præclare ab aliis gestas carmine celebrare solent.

Aedon, ἀηδὼν, & in genit. pen. brevi, ἀηδόνος, uxor Zethi Regis, fratris Amphionis, quæ Itylum filium per errorem nocte interfecit, putans eum ex Amanea, seu Amandea Amphionis esse filium (invidebat enim uxori Amphionis, quod illi essent sex filii masculi) eumen vero cognoscens optavit mori, sed miseratione Deorum in carduelem versa, Itylum deflere dicitur. Aliqui Philomelam esse dicunt, seu lusciniam, dictamque esse ἀπὸ τοῦ ἀεὶ ᾄδειν, idest a perpetuo canendo, quod etiam tunc canat, cum reliquæ volucres silent. ¶ Est autem vox trisyllaba. *Senec. in Agamemn. v. 670.* Ramo cantat tristis aedon. ¶ Est & Ædon disyllab. mons Thraciæ. Alii scribunt Edon in hac significatione sine diphthongo, ut & ejus derivata *Edonis*, & *Edonius*.

Ædonis, idis, f. 3. mulier Tracia. *Ovid. Met. 11.* Protinus in sylvas matres Ædonidas omnes.

Ædonius, a, um, ad ædonem pertinens. *Lucan. panegyr. ad Pison. v. 257.* Sic & ædonia superantur voce cicadæ. ¶ Item Ædonius, Thracius ab ædone monte. *Senec. Hercul. Oet. 3.* In Ædonias tollite sylvas.

Ædui, orum, m. 2. Hedui, pop. Gal. Celt. inter Ligerim, & Ararim, quorum tractus hodie *l'Autunois* dicitur, continebatque alias majorem partam Duc. Burgundiæ, ubi tractus Augustodunensis, Carolensis, Alexiensis, & Cabillonensis. Sed hodie multo minor est.

Æduicus, a, um, n. 1. 2. adject. ad Æduos pertinens, ut Æduicus pater, *Auson. Parent. 2. v. 2.*

Æetes, vel Æeta, m. 1. Αἰήτης, Rex fuit Colchorum, filius Solis ex Persa Oceani filia. Liberos habuit Medeam, Absyrtum, & Calciopen. Ad hunc Phryxus Athamantis filius pervenit, & aureum vellus detulit, quod cum vigilantissime servaret, ejus causa bellum gessit cum Argonautis. Tandem a Jasone Medeæ filiæ proditione & vellere spoliatus, & Regno pulsus est. Sed tamen jam senex ab eodem in Regnum restitutus dicitur. ¶ Interdum hæc dictio contrahitur in duas syllabas per Synæresim.

Æetæus, a, um, adject. gentile ab Æeta. *Catull. de Nupt. Pelei, & Thet. v. 3.* Phasidos ad fluctus, & fines Æetæos.

Æetias, adis, f. 3. Medea Æetæ filia. *Ovid. Metam. 7. v. 9.* Concipit interea validos Æetias ignes.

Æetis, idos, f. 3. idem quod Æetias. *Valer. Flacc. l. 8. v. 233.* Suscitat adfixam mœstis Æetida curis.

Æetius, a, um, idem quod Æetæus. *Valer. Flacc. lib. 8. v. 379.* Illinc Æetius heros obludet &c.

Ægæon, onis, m. 3. Αἰγαίων, Gigantis nomen, quem centum manus, & quinquaginta ventres habuisse fabulantur. *Virg. Æneid. 10. v. 565.* Ægæon qualis, centum cui brachia. *Claudian. lib. 3. de rapt. Pros. v. 345.* Hæc centum gemini strictos Ægæonis enses, &c. ¶ Ponitur & pro Ægæo mari. *Stat. l. 5. Thebaid. v. 288.* Diis pelagi, ventisque, & Cycladas Ægæoni amplexo. ¶ Habet hoc loco penult. longam, ut & apud *Ovid. 2. Metam. v. 9.*

Ægæum Mare, n. 2. *l'Arcipelago*, amplissimus est Maris Mediterranei sinus, a parte Orientali Isthmi Corinthiaci, ut Pl. placet, aut certe a Sunio Atticæ promontorio, ut tradit Ptol. ad ipsum usque Hellespontum extensus, alia aliis in locis nomina sortitus a regionibus, quas alluit. ¶ De ratione nominis varia traduntur a Scriptoribus. Nonnulli, in quibus est *Suidas*, ad Ægeum Thesei patrem referunt, quem in hoc mare sese præcipitem dedisse ferunt, cum navim filii, qua ille in Cretam ad Minotaurum vectus fuerat, nigro cum velo (quod sibi cum nauclero amissi filii signum convenerat) redeuntem videret. Alii sic dictum volunt, quod Ægea Amazonum Regina in eo perierit. *Strabo* ab Ægis oppido in Eubœa, vel ab Æga promontorio Aeolidis. *Plinius l. 4.* derivat a scopulo inter Tenedum, & Chium, quem nautæ αἶγα appellant, quoniam procul visentibus capræ similis cernitur.

Ægæus, a, um, ad Ægæum mare pertinens. *Stat. 6. Theb.* Ægæa stagna. *Horat. l. 3. od. 29.* Ægæi tumultus. ¶ Scribitur etiam *Ægeus*.

Ægates, (non Ægades) insulæ maris Siculi ad Lilybæum promont. *Silius l. 1. v. 60.* Insuper ævi flore vigens, avet Ægates abolere, Parentum &c. Adde *Cornel. Nep. in Hamilcare c. 1.*

Æger, ra, rum, o. 1. 2. *infermo, debole*, חולה, Ger. *kranck, bekummert, eschwach*, Gall. *fache, ennuye, malade*, Hisp. *enfermizo, congoxado*, νοσῶν, male valens, morbo correptus. *Cic. l. 1. de Divin. c. 25.* Ita graviter ægrum fuisse, ut omnes medici diffiderent. *Id. 1. Catil. c. ult.* Æger morbo gravi. ¶ Servus ab ægris, *infermiere*. *Inscript.* apud *Reines. class. 9. n. 91.* ¶ Translate *Cicer. 3. Verr. c. 2.* Maxime ægra, & prope deposita reipublicæ pars. *Liv. l. 30. cap. 11.* Æger amore. *Sallust. in Jug. c. 31.* Animus æger avaritia. ¶ Sæpe ponitur pro tristi, sollicito, mœrente. *Plaut. Epid. 1. 2. 26.* Æger ab animo. *Virg. 2. Æn. v. 268.* Ægri mortales. ¶ Dicitur etiam de iis rebus, quæ mœrorem inducunt. *Plaut. Amph. 3. 2. 29.* Numquam quidquam meo animo fuit ægrius. *Id. ibid. 2. 2. 11.* Plus ægri ex abitu viri, quam ex adventu voluptatis cœpi. ¶ Eleganter habet post se genitivum. *Liv. l. 30. c. 15.* Æger animi juvenis. *Sallust. in fragm. lib. 4. histor.* Æger consilii. *h. e.* inops, dubius. *Sil. l. 3. v. 72.* Æger timoris. *h. e.* timore sollicitus. *Flor. l. 3. c. 17.* Æger rerum temere motarum. ¶ *Ægris oculis* aliquid aspicere est invide aspicere, *di mal'occhio*. *Tacit. 2. histor. c. 20.*

Ægeria, Αἰγερία, f. 1. nympha fuit, quæ colebatur in luco Aricino, cum qua Numa Pompilius & connubium, & colloquium se habere simulavit super cultu religionum, quo armorum, & prædæ studio flagrantem populum Romanum ad pacis artes abstraheret. *Liv. l. 1. c. 19.*

Ægesta, urbs Siciliæ, quæ & Segesta dicitur, & a Græcis sine diphthongo scribitur, Ἔγεστα. In hoc oppido fuit Æmilius Censorinus crudelissimus Tyrannus, de quo *Plutarch. in Parallel. sub fin.*

Ægestani, vel Segestani, Pop. Siciliæ, ab Ægesto Trojano nominati, quorum urbs Ægesta, non procul a Lilybæo Prom. *Plin. l. 3. c. 8.*

Ægeus, per duas syllabas, Αἰγεὺς, filius Pandionis fuit, & Rex Athenarum, qui ex Æthra Pithæi Trœzeniorum Regis filia Theseum suscepit, ex Medea autem ab Jasone repudiata alterum filium nomine Medum, ut placet Justino. Hoc jam ad senium vergente, Minos Cretensium Rex Atheniensibus ob Androgei filii necem bellum intulit, victisque durissimas pacis conditiones imperavit, ut septem quotannis juvenes Athenienses sibi in Cretam mitterent, Minotauro monstro objiciendos. Quibus legibus cum triennio paruissent, evenit, ut quarto anno sors inter omnes ex æquo ducta Theseum proderet. Ægeus filium interiisse ratus, doloris impatientia sese in mare præcipitem dedit. Cui vita functo Athenienses, Thesei opera gravissima servitute liberati, divinos honores instituerunt, Deum marinum, & adoptivum Neptuni filium appellantes. Mare quoque ipsum nonnulli sentiunt ab eo Aegæum esse appellatum.

Aegiale, f. 1. Αἰγιάλη, sive Aegialēa, Αἰγιάλεια, uxor fuit Diomedis, quam Venus a viro ejus in bello Trojano vulnerata, tanta adulteriorum involvit turpitudine, ut Diomedes ad eam in patriam redire recusarit, acceptaque a Dauno agri portione, urbem condiderit in parte Italiæ, quæ Magna Græcia dicitur, quam a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellavit, quæ deinde dicta est Argyripa, & postremo Arpi.

Aegialeus, m. 2. Αἰγιαλεύς, filius Æetæ fuit, & frater Medeæ, a qua discerptus est, ut pater membrorum dispersorum collectione ab ea persequenda retardaretur. Alio nomine dictus est Absyrtus. ¶ Fuit etiam hoc nomine Phoronei Regis Argivorum filius, cui Apis (quem quidam Phoronei, quidam Jovis filium ex Niobe Phoronei filia esse tradunt) postquam Argis regnasset, in Aegyptum transiens, Achajæ regnum reliquit. ¶ Alii Aegialeum Inachi filium ex Melia Oceanitide faciunt, & ab eo Aegialeam dictam, quæ postea Peloponnesus a Pelope vocata est.

Aegides, æ, Theseus Aegei filius. *Ovid. epist. 4. v. 59.* Perfidus Aegides ducentia fila secutus.

Aegilops, m. 3. *squala*, Ger. *wilde habern*, Gall. *coquiole, orge batard*, Hisp. *cevada, montesina*, αἰγίλωψ, herba est hordeum enecans, quæ etiam dicitur festuca, & avena. *Plin. l. 18. c. 17.* ¶ Præterea ægilops est abscessus inter nares, & angulum majorem oculorum, per quem pituita assidue distillat, & si negligatur, ad ossa usque dehiscit in fistulam. Dictus est ægilops, quasi oculus caprinus, quod capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ sint. Huic malo medetur ægilops herba, de qua modo diximus, ex quo & ipsa nomen accepit. *Plin. l. 21. c. 19.*

Aegina, f. 1. Αἴγινα, fuit Asopi Bœotiæ Regis filia, & mater Aeaci, a qua urbs, & ins. Peloponnesio adjacens, vulgo *Engia*, contra Atticam, Aegina vocata est, cum antea Oenone diceretur, ut apud *Strabonem*, & *Plin.* & *Stephanum* legitur, aut certe Oenopia, ut placet *Ovid. l. 6. Met.* ¶ Insula item est in Sinu Saronico inter Epidaurum Peloponnesi, & Pyræum port. Atticæ, ad 28. M. P. a Megaris 100. stad. in Mer.

Aeginensis, Aeginæ insulæ incola. *Valer. Max. l. 9. c. 2. n. 8. extern.*

Aeginēta, idem. *Cic. 3. Offic. c. 11.* Athenienses sciverunt, ut Aeginetis pollices præciderentur. ¶ Inter Medicos celebris est Paulus Aegineta.

Aegineticus, idem, ut æs Aegineticum, *Plin. l. 34. c. 2.*

Aeginium, n. 2. Αἰγίνιον. opp. Thessaliæ, prope Acheloum Fl. vel Macedoniæ, in ea regione, quæ appellatur Pieria. *Plin. l. 34. c. 10.*

Aegiochus, epitheton est Jovis: vel ab ἔχειν, tenere, & αἰγίδι, ægide, quod ægide utatur: vel ab αἰγὸς, capra, & ὀχῆς, idest alimonia, quod a capra fuerit nutritus. Sed vox Græca est, nec temere Latinis miscenda.

Aegypanes, m. 3. Αἰγίπανες, quos nonnulli Semicapros vocant, monstra sunt caprinos pedes habentia, reliquis partibus humanam referentia figuram. *Plin. l. 6. c. 30.* ¶ Veteres hujusmodi monstra pro semideis, sive agrestibus Diis coluerunt. Faunos enim, ac Satyros montium Deos esse dicebant, Panas agrorum, Sylvanos sylvarum.

Aegis, f. 3. αἰγίς, munimentum pectoris æneum, a Vulcano fabricatum, habens in medio Gorgonis caput. Si in pectore Numinis sit, Aegis, si

In corpore hominis, sicut in antiquis Imperatorum statuis videmus, Lorica dicitur. *Virg.* 8. *Æn.* Aegidaque horriferam, turbatæ Palladis arma. Hæc fere *Servius*. ¶ Aegis apud Græcos varia significat, pelliceum tegmen, quod gestant Afri, præterea maris intumescentis undas, ac ventorum procellas, ac turbines. ¶ Alii malunt esse quid e coronis contextum, aut rete ex coronamentis contextum. ¶ Nec desunt, qui putent, significare sacerdotem, quæ Athenis solita sit ferre sacram Aegidem, & ita ingredi ad eos, qui nuper duxissent uxores. Unde factum proverbium, Aegis venit, quod *Suid.* indicat dici solitum de iis, qui petulanter, & impudenter agerent. ¶ Est præterea Aegis scutum Jovis, & Palladis, in cujus medio erat Medusæ Gorgonis caput, serpentibus vice crinium terribile, quod qui intuebantur, mox vertebantur in lapides. *Ovid.* 4. *Met.* ¶ Est etiam ægis lignum densum, medullæ simile, in larice femina nascens mellei coloris, ex quo pictoriæ tabulæ fiebant, & codicilli, immortalis quædam materia, nullisque rimis, aut fissuris obnoxia. *Plin. l.* 16. *c.* 39.

Ægisŏnus, a, um, o. 1. 2. ægide sonans, ut Ægisonum pectus Palladis apud *Val. Flacc. l.* 3. *Argonaut. v.* 88.

Ægisthus, m. 2. αἴγισθος, Thyestis filius, ex Pelopeja ejusdem filia. Hunc infantulum mater causa tegendi sceleris perdendum feris exposuit in sylvis. Sed a pastore inventus, ejusque beneficio nutritus est. Inde αἴγισθος dictus fuit, quod nutritus esset a capris. Provectior ætate, Atreum, impellente tamen patre, interfecit, & ejusdem filium Agamemnonem inter epulas, vel, ut alii volunt, in primo egressu, adjuvante uxore Clytemnestra, qua etiam turpissime usus erat, obtruncavit. Postremo ab Oreste Agamemnonis filio patris mortem ulciscente e medio est sublatus. ¶ Ægisthus alius fuit, Beli Prisci F. & Danai frater. V. Ægyptus.

Ægĭthus, αἴγιθος, aviculæ nomen est, irreconciliabiles cum asino simultates exercens, quod nidus ejus, quem fere in carduis struit, ab asino dissipetur, quo etiam rugiente abortit ova, & pulli nido excutiuntur. Contra ægithus, quoniam alia parte nocere non potest, asini ulcera erodit. *Plin. l.* 10. *c.* 74.

Ægle, nympha, filia Jovis ex Neæra. *Virg. Ecl.* 6. ¶ Fuit etiam una Hesperidum. *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 484.

Æglŏga, V. Ecloga.

Ægocĕras, herba est, quam nos fœnum Græcum appellamus. *Plin. l.* 24. *c. ult.*

Ægocĕros, αἰγόκερως, Capricornus vulgo dicitur, ex caprarum sylvestrium genere in Alpibus miræ pernicitatis. ¶ Est & signum celeste. *Lucan. l.* 9. *v.* 537. Humidus ægoceros, nec plus Leo tollitur urna.

Ægon, nomen Pastoris apud *Virg. Ecl.* 3. caprile significat. Hoc nomine etiam Promontorium Lemni dictum est. ¶ Ægon etiam a Poetis pro Ægeo mari usurpatur. *Stat. Thebaid.* 5. *v.* 55. Pejor & innumeris, quas spumifer assilit Ægon, idest circumfluit. Adde *Valer. Flacc. Argonaut. l.* 1. ¶ Ægon etiam dictus est collis Romæ, qui postea Quirinalis est appellatus, auctore *Festo*.

Ægonensis, porta Romæ, eadem quæ Quirinalis. *Festus*, ubi alii leg. *Agonensis*.

Ægonychon, herba est. *Plin. l.* 27. *c.* 11. eadem quæ Lithospermon, Officinis *Milium Solis* dicitur.

Ægophthalmus, gemma, quæ caprini oculi speciem præ se fert. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

Ægos, Flumen, vel amnis, vel urbs, in Thraciæ Chersoneso juxta Hellespontum, αἰγὸς ποταμοὶ Græcis. *Steph.* Αἰγὸς ποταμοὶ πόλις ἐν Ἑλλησπόντῳ. Et ita Græci plerumque numero multitudinis usurpant; at Latini in singulari *Ægos* flumen appellant. *Plin. l.* 2. *c.* 58. & *l.* 4. *c.* 10. *Mela*, *Nepos*, & alii. ¶ Cæterum Ægos non nominativi, sed genitivi casus esse, Græci auctores satis indicant. V. *Plin. loc. cit. Plut.* & *Nepot. in Lysandro*.

Ægre, adv. *molestamente*, *mal volentieri*, בצער, Ger. *Kummerlich*, *schwerlich*, moleste, dolenter, iniquo animo. *Ter. in Andr.* Redeo inde iratus, atque ægre ferens. ¶ Item ægre, χαλεπῶς, *difficilmente*, difficulter. *Virg.* 3. *Georg.* Ægre rastris terras rimantur. ¶ Neque solum cum verbo Ferre, sed cum aliis etiam verbis jungitur, ut Careo ægre, sustineo ægre. *Cic. Att.* Ab hasta ea ægre me tenui. ¶ Ægre est mihi, frequens est apud *Plaut.* pro dolet mihi, aut male me habeo, ut *in Cas.* Quid tibi ægre est? ¶ Ægre facere alicui, est aliquem ægritudine, vel molestia afficere, *affliggere*. *Ter. in Eun.* 4. 1. Voluit facere contra huic ægre. ¶ Hinc ægrius, & ægerrime pro difficilius, & difficillime. *Cic. Tusc.* 4. *c.* 37. Vitia ægrius depelluntur. *Cæs.* 1. *B. G.* Ægerrime confecerant, ut flumen transirent.

Ægrĕo, es, ui, n. *esser ammalato*, æger sum, ἀσθενέω. *Lucret. lib.* 3. *v.* 837. morbis cum corporis ægret. Alii aliter leg.

Ægrēsco, is, escere, n. 3. *infermarsi*, *attristarsi*, ἀσθενέω. *Lucret. l.* 5. *v.* 350. Morbis ægrescimus isdem. *Virg. Æn.* 12. *v.* 46. Ægrescitque medendo. Adde *Plin. l.* 10. *c.* 12. ¶ Ægrescere rebus lætis alterius est apud *Stat.* 2. *Theb. v.* 16. h. e. invidere, tristari.

Ægrimonĭa, æ, f. 1. *infermità*, *malattia*, λύπη, idem quod ægritudo, ab æger, ut ab acer, acrimonia. *Cic. ad Att.* 12. 38. Si novæ ægrimoniæ locus esset. ¶ Usus est etiam *Horat. Epod.* 13. *v.* 26. & 17. *v.* 73. Utroque autem loco ægritudinem animi significat.

Ægritūdo, inis, f. 3. *dolore d'animo*, *malinconico*, *affanno*, דאבה, Ger. *Kranckheit*, *bekummernus unlust*, λύπη, est mala animi, aut corporis affectio, quanquam frequentius ad animum referatur. *Cic.* 4. *Tusc.* Ægritudo est animi adversante ratione contractio. *Ter. in Phor.* 5. 1. Matrem ipsam ex ægritudine miseram mors consecuta est. ¶ Pro corporis morbo usus est & *Curt. l.* 3. *c.* 5. Animum ægritudo corporis urgebat. Adde *Plin. Tacit. Columell.* & *Flor.* ¶ In plurali numero legitur apud *Cic.* 4. *Tuscul. c.* 15. & *l.* 3. *c.* 19.

Ægror, oris, m. 3. pro ægritudine, *Lucretii* est *l.* 6. *v.* 1130. Pestilitas etiam pecubus balantibus ægror. Adde *v.* 1257.

Ægrotatĭo, nis, f. 3. verbale, *infermità*, חולי, Ger. *Kranckeit*, νόσημα, proprie in corpore nominatur, sicut ægritudo est animi adversante ratione contractio. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 10. Ut ægrotatio in corpore, sic ægritudo in animo nomen habet. ¶ Dicitur etiam de animo. *Id. ibid. c.* 4. Nomen insaniæ significat mentis ægrotationem, & morbum. ¶ *Plin. l.* 17. *c.* 24. de morbis arborum usurpavit.

Ægrōto, as, a. 1. *infermarsi*, חלה, Ger. *Kranck und schwach sein*, νοσέω, ægro corpore sum, morbo afficior. *Cic. pro Cluent. c.* 62. Satis vehementer, diuque ægrotavit. ¶ Dicitur etiam de animo. *Cic.* 4. *Tusc. c. penult.* Res, ex qua animus ægrotat. ¶ Eleganti translatione usus est *Lucret. l.* 4. *v.* 1121. Languent officia, atque ægrotat fama vacillans. ¶ De fructibus etiam dixit *Plin. l.* 17. *c.* 24. Ægrotent etiam poma ipsa per se sine arbore.

Ægrōtus, a, um, o. 1. 2. *infermo*, *ammalato*, חולה, Ger. *Kranck*, νοσώδης, ab æger. *Cic. ad Attic. l.* 9. *ep.* 10. Ægroto dum anima est, spes est. Quod etiam proverbium quoddam est, quo admonemur, ne afflictissimis quidem rebus abjiciendam spem esse. ¶ Differt ægrotus ab æger, quod æger de corpore, & de animo dicitur; ægrotus de corpore tantum. ¶ Respublica ægrota. *Cic. Divin. in Verr. c. ult.* id est, afflicta, laborans.

Ægyptĭăce, adverb. *all' Egizjana*. *Trebell. Poll. in xxx. Tyrann. c.* 30. *de Zenobia*. Loquebatur Ægyptiace ad perfectum modum.

Ægyptĭăcus, a, um, o. 1. 2. idem quod Ægyptius. *Plin. l.* 6. *c.* 28. Ad mare nostrum, litusque Ægyptiacum. *Gell. l.* 10. *c.* 10. Ægyptiaci libri.

Ægyptĭus, a, um, o. 1. 2. adject. qui ex Ægypto est, *Egizjano*. *Plin. l.* 5. *in princip.* Ægyptia ficus. *Cic. in Pison. c.* 21. Ægyptius rex. ¶ Interdum sumitur pro nigro, seu fusco. Vid. *Scalig. ad Fest.* Inde intelligendum illud *Suet. de Calig. c.* 57. Parabatur & in nocte spectaculum, quo argumenta inferorum per Ægyptios, & Æthiopes explicarentur.

Ægyptus, ti, f. 2. *l'Egitto*, αἴγυπτος, est regio amplissima Africæ, vel Asiæ, ut quidam volunt. Olim dicta fuit Aeria, postea Ægyptus ab Ægypto Danai fratre. ¶ Extenditur a Septentrione in Meridiem, a Mari Mediter. usque ad Syenem. A Septentr. habet Mare Mediter. seu Ægyptium, a Merid. Æthiopiam, ab Ort. deserta Arabiæ, ab Occas. Libyam. Eam Nilus interfluit, cujus ostio Canopico ab Africa, Pelusiaco ab Asia secernitur. Figuræ est triangularis, quam efficit Nilus, ita se dividens, ut Δ literam facere videatur. ¶ In hac regione nunquam visum est pluere, sed Nili inundatione fœcundatur. *Plin. l.* 5. *c.* 9.

Ægyptus, filius Æeysthi (qui ex Belo Prisco, vel ex Neptuno, & Libya, ortus est) & Anchiones Nelei filiæ, frater Danai. V. Belides.

Ælana, Laana, Lena, *Ecser*, urbs Arabiæ Petrææ in conf. Fel. ad intimum fere sin. Arabici recessum, qui ibi Ælaniticus sinus, Elaniticus, Aleaniticus, Laeniticus, Leniticus nominatur, a Sina M. 60. M. P. ab Heropoli ad 150.

Ælia, αἰολία, regio in Asia, inter Mysiam, & Joniam. ¶ Est & urbs Calabriæ. ¶ Ælia Capitolina urbs est Hierosolyma, dicta ab Ælio Adriano, quia a Tito Imper. eversa, ab Adriano restaurata fuit. ¶ Item Ælia familia Romana. ¶ Ælia lex de Comitiis lata est a Q. Ælio Consule, ut quoties cum populo ageretur, augures de cœlo servarent. *Cic. pro Sext. cap.* 15.

Ælianus, a, um, ad Ælium (nomen Romanum) pertinens, ut Ælianæ oratiunculæ, apud *Cic. de clar. orat. c.* 56. h. e. a quodam L. Ælio conscriptæ.

Aëllo, ἀελλώ, trium syllab. una Harpyiarum. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 583. ¶ Nomen etiam est unius ex canibus Actæonis. *Ovid.* 3. *Met. v.* 219. Et cursu fortis Aello.

Ælūrus, i, m. 2. *gatto*, αἴλουρος, felis. *Gell. l.* 20. *c.* 7.Ælurorum oculi ad vices lunæ aut ampliores fiunt, aut minores.

Æmathĭa, V. Emathia.

Æmidus, idem quod tumidus, apud Veteres, teste *Festo*.

Æmilĭa, f. 1. *Romagna*, regio est Italiæ, a via Æmilia nomen habens, ab Arimino Placentiam usque protensa. Dicitur etiam Romandiola, & Flaminia. Sed latius patet. Nam præter Romandiolam, partem etiam Longobardiæ Cispadanæ complectitur. Flaminia vero nomen potius est Romandiolæ. Urbes Æmiliæ sunt, Ariminum, Bononia, Cervia, Cæsena, Comaclum, Faventia, Ferraria, Forum Cornelii, vel *Imola*, Forum Livii, Forum Popilii, Julia, Mutina, Parma, Placentia, Petra Honorii, Ravenna, Regium, Sarsina.

Æmilia via ab Æmilio Cos. strata est. Tres viæ Æmiliæ sunt, una ab Arimino Placentiam usque, immo usque Dertonam; altera ab Arimino Aquilejam usque; tertia a Pisis per Hetruriam Dertonam usque urb. Liguriæ.

Æmilia gens, fuit familia, & gens Romæ honestissima, e qua Scipio Africanus minor Pauli Æmilii F. per adoptionem insertus familiæ Scipionum, Æmilianus appellatus est. Dicitur appellata esse a Mamerco Pythagoræ Philosophi filio, cui propter unicam humanitatem cognomen fuit Æmylos. Nam αἱμυλίαν Græci sermonis lepiditatem vocant. ¶ Æmilia Tribus Romana rustica, sic appellata est ab Æmilia gente.

Æmiliānus, nomen fuit Africani minoris Pauli Æmilii filii, cum ex Æmilia gente in Scipionum familiam esset adoptatus. Postea alii plerique ejusdem familiæ sic appellati sunt. *Juven. sat.* 8. Et stantes in curribus Æmilianos. *Sueton. Claud. c.* 18. Æmiliana ædificia.

Æmilĭus, a, um, adject. *Propert. l.* 3. *eleg.* 3. Regiaque Æmilia vecta tropæa rate. id est Pauli Æmilii, qui de Perseo triumphavit.

Æmilius Macer, Poeta Veronensis fuit, teste *Serv. ad Eclogam Virgil.* 5. & *in* 1. *Æneid.* scripsitque de volucribus, serpentibus, & virtutibus herbarum, sub Augusto: cujus meminit *Ovid.* 4. *Trist. el.* 10. Sed ejus carmina ætatem non tulerunt. Alterius enim, & multo posterioris sunt quæ hodie sub hujus nomine circumferuntur.

Æmon, V. Hæmon.

Æmonĭa, αἱμονία, regio Macedoniæ, quæ primum Pyrrhæa dicta est a Pyrrha Deucalionis uxore, deinde Æmonia ab Æmo monte, vel ab Æmone Deucalionis filio, tandem Thessalia. A nonnullis scribitur *Hemonia* cum aspiratione. ¶ Est item Æmonia urbs Istriæ excisa ad Nauportum fl. ex cujus ruinis civitas nova in ora inde ad 3. M. P. condita est. ¶ Æmonia etiam, vel Æmona, vel Hæmonia est Col. Japidiæ, in Norici, & Pannoniæ Super. conf. M. P. a Labaco Metrop. Carniolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 24.

Æmŏnis, idis, gentile fœminin. quæ est ex Æmonia, seu Thessalia. *Ovid. in epist. Laodam. ad Protesil.* Æmonis Æmonio juncta puella viro.

Æmonius, a, um, o. 1. 2. adject. qui est ex Æmonia. *Ovid. de remed. Amor. v.* 249. Terra Æmonia. Et *Juvenis Æmonius* pro Jasone, *l.* 7. *Metam. v.* 132. Æmoniæ artes, h. e. magicæ, *l.* 2. *de arte amandi*, *v.* 99. Thessalia enim magicis artibus infamis fuit. *Æmonia cuspis* apud *Propert. l.* 2. *el.* 1. est hasta Achillis Thessali, qui *Æmonius heros* dicitur ab *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 9. ¶ *Æmonia puppis* est navis Argo apud *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 6. quia facta est in Thessalia ab Jasone, qui dicitur Æmonius juvenis ab *eod. l.* 7. *Metam.* 132.

Æmulanter, adverb. *con emulazione*, *o invidia*. *Tertull. cont. Hæret. c.* 40. Tum æmulanter affectavit (Diabolus) exprimere in negotiis idololatriæ.

Æmulatĭo, onis, f. 3. *emulazione*, *il contraffare*, *l' imitare altri in qualche opera invidiosamente*, קנאה, Ger. *nachfolgung*, *eifer*, item, *vergunst*, Gal. *envie d' ensuivre quelqu' un*, *jalousie*, Hisp. *remedamento*, *en bien*, *o en mal embidia*, ζῆλος, imitatio. Ut autem *Cic.* 4. *Tusc. c.* 8. scribit, dupliciter dicitur, ut in laude, & in vitio nomen hoc sit, sicut æmulor. Nam & imitatio virtutis æmulatio dicitur, & est æmulatio, ægritudo, si eo, quod concupierit, alius potiatur, ipse careat. *Petron. in Sat. c.* 99. Neque enim in amantium potestate esse furiosam æmulationem. Et hæc a Græcis dicitur ζηλοτυπία, *gelosia*.

Æmulator, oris, m. 3. *emulatore*, ζηλωτής, idem quod æmulus. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 1. Catoni, & ejus æmulatori Servilio attribuas. ¶ Et dicitur tam ad laudem, quam ad vitium, sed ad laudem frequentius, ut in loco *Cic.* cit. & significat imitandi studiosum.

Æmulatus, us, ui, m. 4. idem quod æmulatio. *Tacit. Annal.* 13. *c.* 46. Otho, ne in Urbe æmulatus ageret, provinciæ Lusitaniæ præficitur. *Id. hist. l.* 3. *c.* 66. extincto æmulatu.

Aemulo,

Æmŭlo, as, a. 1. idem quod æmulor. *Apulej. lib. 2. Metam.* Si patris tui virtutes æmulaveris.

Æmŭlor, aris, d. 1. *imitare a concorrenza*, קנא, נצח, Germ. *nachtun*, *nachfolgen*, Gall. *imiter*, *avoir de l' emulation*, *faire a l' envy*, Hisp. *imitar*, *competir*, ζηλόω, ab æmulus, cum accusativo in bonam partem accipitur, pro imitari, & quasi assequi, cum dativo in malam partem, pro invidere. *Cic. pro Flac.* Omnes ejus urbis instituta laudare facilius possumus, quam æmulari. *Id. 4. Tusc.* Quod his æmulemur, qui ea habent, quæ nos habere cupiamus. *Plaut. in Mil. 3. 2. 26.* Æmulari quia non licet, invidet. ¶ Æmulari cum aliquo est apud *Liv. l. 28. c. 43.* Tanquam mihi ab infimo quoque periculum sit, ne mecum æmuletur. ¶ Interdum significat contendere cum laude. *Quintil. l. 1. c. 3.* Sunt enim nonnulli acuendis puerorum ingeniis non inutiles lusus, cum, positis invicem quæstiunculis, æmulantur. ¶ Significat etiam sequi. *Tac. hist. lib. 3. c. 81.* Studium Philosophiæ, & placita Stoicorum æmulatus. ¶ Differt æmulari ab imitari: nam qui imitatur, satis habet, si aliqua ex parte similis ei esse possit, cujus exemplum sequitur: at qui æmulatur, studet etiam æquare, & superare, majoremque gloriam, si possit, adipisci. Et quia ad hoc studium sæpe livor, & invidia accedit, ideo æmulari accipitur frequenter pro contendere, aut invidere. *Cic. 4. Tuscul. c. 26.* Vitiosa illa æmulatione, quæ rivalitati similis est, æmulari, quid habet utilitatis? ¶ Tribuitur aliquando rebus inanimis. *Plin. l. 14. c. 2.* Basilicæ uvæ Albanum vinum æmulantur.

Æmŭlus, i, m. 2. subst. & in femin. æmula, æ, imitator, studiosus, *emulatore*, *emulo*, מקנא, Germ. *nachfolger*, Gall. *emulateur*, *emule*, Hisp. *embidioso*, *competidor*, ζηλωτής. Derivat Voss. a græco ἁμιλλᾶσθαι, quod est contendere, certare; nam & ἁμιλλητὴς est æmulus. *Cic. pro Marcello.* Illo æmulo, ac imitatore studiorum meorum. *Velles. Paterc. l. 2. in princ.* Sublata imperii æmula. *h. e.* Carthagine. ¶ Proprie est adjectivum, & in bonam, & in malam partem usurpatur cum dativo, & genit. vel etiam cum accus. addita præposit. in. *Tacit. Annal. l. 13. c. 3.* Dictator Cæsar summis Oratoribus æmulus. *Id. Ann. 16. c. 22.* Æmulus Brutorum Thrasea. ¶ Æmulum esse in aliquem dixit *Apulej. lib. 1. Metam. post init.* In convivas æmulus. *h. e.* qui avidius vorat, & timet, ne illi plus edant. ¶ Pro obtrectatore, & invido. *Virg. Æn. 6. de Miseno.* Æmulus exceptum inter saxa virum spumosa immerserat unda. Sic *æmulam senectutem*, h. e. invidam, seu adversam virtuti apud eund. *Æn. 5. v. 415. Servio* interpr. ¶ Non raro pro rivali ponitur. *Cic. lib. 6. Att. ep. 3.* Licet eum solus ames; me æmulum non habebis. ¶ Et quoniam qui æmulantur, pares, vel majores esse volunt, ideo res rei æmula dicitur, quæ similis est ei, & comparanda. *Martial. l. 4. epigr. 41.* Pæstanis rubeant æmula labra rosis. *Plin. l. 15. c. 18.* Ficus quædam pyri magnitudine æmulæ. ¶ Ejusdem Musæ æmulus, proverbii vice usurpatur a *Gell. in præfat.* de eo, qui ejusdem disciplinæ studiosus est.

Æmus. V. Hæmus.

Ænaria, Inarime, Pithecusa, *Ischia*, Insula cum Urbe cognomine E. in Campania, in sinu Neapolitano. Dicta est a statione navium Æneæ.

Ænēa, f. 1. Αἴνεια, urbs Thraciæ, in regione Cressæa. *Liv. l. 3.* Condita creditur ab Ænea Trojano. *Steph.* Incolæ dicuntur Æneades, & Æneatæ. Hinc possess. Aeneaticus, a, um. ¶ Fuit etiam hoc nomine opp. in Latio conditum a Romulo Aeneæ filio, quod postea Janiculum dictum est, quia per ipsum Populus Romanus transire cœperat in agrum Etruscum.

Aeneădæ, Trojani, ab Aenea. *Virg. Æn. 3. v. 18.* Aeneadasque meo nomen de nomine fingo.

Aeneădes, æ, aut Aenides, vocalib. a, & e in i longum conflatis, Julus, vel Ascanius Aeneæ filius. *Virg. Æn. 9. v. 653.* Sit satis, Aenide, telis impune Numanum.

Aenēas, m. 1. Αἰνείας, Veneris, & Anchisæ filius, Virgilii carmine notissimus, dictus Aeneas, ut quidam putant, ab αἰνέω, quod est laudo. Nam laus a Græcis αἶνος dicitur. De hujus genealogia vide *Ovid. l. 4. Fast. v. 31.* Dardanon Electra, &c. ¶ Ex incendio Trojæ navigavit in Italiam; ibique Romanæ reipublicæ fundamenta jecit: quod tota Aeneide sua narrat *Virgilius*. Ejus naves a Turno incensæ in Nymphas mutatæ sunt. *Virg. 9. Æneid. Ovid. 14. Met.* ¶ Deus indiges factus est. *Ovid. ibid.*

Aeneatōres, m. 3. *trombetti*, מחצרים, Ger. *trometter*, σαλπιγκταί, tubicines, ab ænea tuba. *Ammian. l. 19. & 24. Suet. in Cæs. c. 32.*

Aeneidomāstix, Αἰνειδομάστιξ, liber a Carbilio Pictore in Virgilium editus, in quo ejus vitia, furtaque annotavit, ut sibi quidem persuaserat stultissimus nebulo. Quamquam non desunt, qui eum librum a Mecænate suppositum asserant.

Aenēis, idos, vel idis, Virgilii de Aenea opus. *Ovid. l. 2. Trist. v. 533.* Et tamen ille tuæ felix Aeneidos auctor. *Stat. in fi. Theb.* Vive, precor, nec tu divinam Aeneida tenta.

Aeneius, a, um, o. 1. 2. quatuor syllabar. ad Aeneam spectans. *Ovid. 1. Amor. eleg. 5.* Tityrus, & segetes, Aeneiaque arma legentur.

Aeneŏlus, diminut. ab æneus, seu ahenus. In *Tragur. Fragment. Petron. cap. 73. edition. Burm.*

Aenēsi, dicti sunt comites Aeneæ. *Festus.*

Aenĕus, a, um, adject. ab æs, idem quod æreus, *di bronzo*, נחשת, Ger. *erezin*, *Kupfferig*, Gal. *fait de cuivre*, *ou qui est d' airain*, Hisp. *cosa de alambre*, *o cobre*, χάλκεος, vasa ænea. *Colum. l. 12. cap. 20.* Candelabra ænea. *Cic. 6. Verr.* ¶ Vossio videtur factum per syncop. ab æramenus. ¶ Diæresi ex æneus videtur esse *aeneus*, ut, murus aeneus esto. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 60.* pro quo vulgo scribitur, *aheneus*. ¶ Aeneum pro firmo, perpetuo accipiunt Poetæ, quod, ut ait *Porphyr.* nulla rubigine consumitur. V. *Aheneus*.

Aenigma, tis, n. 3. *enigma*, *allegoria oscura*, חידה, Germ. *ratzsein*, *dunkele*, Gal. *enigme*, *& sentence obscure*, *& couverte*, Hisp. *sentencia obscura*, *enigma*, αἴνιγμα, obscura allegoria, vel quæstio obscura, quæ difficile intelligitur, nisi aperiatur, ab αἰνίττομαι, obscure loquor, innuo. Innuitur enim quiddam, quod pluribus explicandum est. Hujusmodi est illud *lib. Judicum*, De comedente exivit cibus, & de forti egressa est dulcedo. *Gel. l. 12. c. 6.* Quæ Græci dicunt ænigmata, hoc genus quidam ex nostris veteribus Sirpos, vel Scirpos appellarunt. ¶ Hinc quævis obscurius dicta, vel scripta ænigmata appellantur. *Cic. Attic. l. 7. ep. 13.* Aenigma Oppiorum de Velia non intellexi. *Juv. Sat. 8. v. 50.* Ut legum ænigmata solvat. ¶ Apud *Prudent.* non semel invenitur pro imagine, & figura, ut *hymno 10. Cathemerin. Exequiali:* requiret sua munera victor, & auctor, Propriique ænigmata vultus.

Aenigmatista, vel Aenigmatistes, æ, m. αἰνιγματιστής, qui ænigmata proponit, seu obscure loquitur. *Sidon. l. 8. ep. ult.*

Aenobarbus, V. Ahenobarbus.

Aenon, fabulam quidam interpretantur, sed cum quadam differentia, de qua vide Interpretes *Aristoph.* Alii apologum significare tradunt, alii proverbium, alii ænigma. *Quintil. l. 5. c. 11.* Aenon Græci vocant, nostrorum quidam non satis recepto in usum nomine Apologationem.

Aenos, Aenus, Aeneum, Poltiobria, Græcis *Eno*, & *Enio*, Turcis *Ygnos*, urbs E. Thraciæ, in ora maris Aegæi, inter ostia Hebri ad Occ. & Melanen sinum Chersonesi ad Or. ad 15. M. P. Ab Aenea condita creditur. *Virg. 3. Æn.* Ibi Polydorus sepultus est.

Aenŭlum, n. 2. diminut. ab Aeno, vas ex ære parvum. *Festus.*

Aēnum, V. Ahenum.

Aeolĭa, *Isole di Lipari*, regio est Siciliæ, ex septem constans Insulis, quarum nomina hæc sunt, Lipara, Hiera, Strongyle, Didyme, Ericussa, sive Ericusa, Phœnicusa, & Evonymos, nunc *Lipari*, *Volcano*, *Strombuli*, *Saline*, *Panari*, *Alicur*, *Felicur*, & *Ustica*. ¶ Regio hæc dicta Aeolia est ab Aeolo Jovis filio, qui Iliacis temporibus in ea regnavit. Dicta etiam est Lipara a Liparo Ausonis Regis filio, qui eam ante Aeolum rexit. ¶ Insulæ vero simul sumptæ dicuntur a Latinis Aeoliæ, Lipareæ, Vulcaniæ, a Græcis Helphæstiades, ab Italis *Merlerer*, & *Isole di Lipari*. ¶ Aeolia item regio est Asiæ. V. Aeolis.

Aeolĭcus, a, um, o. 1. 2. ex Aeolia, idem quod Aeolius. ¶ Aeolica Dialectus, quæ Jonicæ proxima est. Gens Aeolica. *Plin. l. 6. c. 2.*

Aeolĭdes, æ, m. Aeoli filius, aut nepos. *Ovid. 13. Met. v. 26.* ubi de Sisypho Aeoli filio loquitur: & *7. Met. v. 672.* ubi de Cephalo Aeoli nepote: & *Virg. 6. Æn. v. 529.* ubi Ulyssem intelligit creditum Aeoli filium ex furtivo concubitu Anticliæ Laertæ uxoris.

Aeolipylæ, ereæ dicuntur a *Vitruv. l. 1. c. 6.* Vasa rotunda ex ære ad cognoscendam ventorum rationem facta. Eæ habent foramen angustissimum, quo aqua implentur: collocanturque ad ignem, ex quo ut caluere, vehementem flatum emittunt. Alii eas vocant *ollas animatorias*.

Aeŏlis, idis, f. 3. Αἰολίς, vel Aeolia, æ, antea Mysia, *Sarcan*, reg. Asiæ proprie dictæ, mari Aegæo exposita, inter Troadem ad Arcton, & Joniam ad Merid. a Troade divisa Lecto Promon. a Jonia Hermo fl. Dicta est ab Aeolibus Græciæ populis, qui 12. in ea urbes ædificarunt. *Herod. l. 1. Plin. l. 5. c. 30.* Populi igitur regionis Aeoles dicuntur, de quibus supra dictum est. Urbes sunt Elæa, Myrina, Cumæ, Phocæa. Flumina Hermus, & Pactolus, ex Lydia fluentes. ¶ Aeolis etiam est patronym. femin. id est Aeoli filia. *Ovid. Met. 11.* Aeolis interea tantorum ignara malorum.

Aeolĭus, a, um, o. 1. 2. possessiv. ab Aeolibus, ut mare Aeolium, antea Mysium, quod Asiatico litori adjacet. ¶ Aeolia puella, idest Sappho, apud *Horat. Carm. 4. od. 9. & od. 3.* Aeolio carmine nobilem. *h. e.* lyrico, quod Alcæus poeta, quem Horatius imitatus est, Aeolica Dialecto sit usus.

Aeŏlus, m. 2. *Eolo*, Αἴολος, Jovis filius ex Acesta, sive Segesta filia Hippotæ Trojani, a quo Hippotades dicitur. *Ovid. 11. Met.* Hic in hospites benignus fuisse, ac Liparam, & Aeolias ab eo nominatas insulas in ora Siciliæ tenuisse perhibetur, & in his Strongylen, ex cujus fumo, quinam flatus futuri essent in triduum, prædicebat. Unde ventorum rex putatus est. ¶ Fuit præterea Aeolus Hellenis filius, nepos Deucalionis, a quo ventorum rationem primo inventam tradidit *Plin. l. 7. c. 4.* ¶ Fuit & alius Tuscorum Rex, Αἴολος, latine varius, sive dolosus dicitur.

Aeon, nis, ævum. *Tertull. de Præscriptionib. advers. hæret. c. 33.*

Aepytius, a, um, o. 1. 2. adject. *Ægyptios agros* dixit *Stat. Theb. 4. v. 296.* h. e. ad eam Archadiæ partem pertinentes, quæ *Epytia* dicta est. Alii scribunt Ephitii.

Aequabĭlis, le, *uguale*, ἴσος, ὁμαλής, ut æquabile orationis genus, idest ubique sui simile. *Cic. Offic. 1. c. 2.* ¶ Nonnunquam idem est quod æqualis, ut æquabilis prædæ portio. *Id. 2. Offic. c. 11.* Adde *Plaut. Capt. 2. 2. v. 52.* ¶ Aequabilem esse in aliquem, est æquum, & moderatum esse. *Tacit. 6. Ann. c. 31.*

Aequabilitas, tis, f. 3. *ugualità*, יושר, מישור, Ger. *gleichheit*, *vergleichung*, ἰσονομία, ὁμαλότης, idem fere, quod æqualitas, hoc est certus quidam rerum modus, & constantia, vel sibi constans, & nulla parte in vitium inclinans ratio, ut Aequabilitas vitæ, in qua nulla est perturbatio, neque varietas, aut discrepantia. *Cic. 1. Off. c. 25.* In juris æquabilitate exercenda.

Aequabilĭter, *ugualmente*, adver. ὁμαλῶς, æqualiter. *Cic. 1. de natur. Deor.* Tactus toto corpore æquabiliter fusus est. ¶ Comparativum est apud *Salust. Catil. c. 2.* Aequabilius, & constantius sese res humanæ haberent.

Aequævus, a, um, o. 1. 2. *della medesima età*, בני גיל, Ger. *gleich bei altern*, Gal. *de mesme age*, Hisp. *de ygual edad*, ὁμήλιξ, æqualis, ejusdem ætatis, ab æqualitate ævi. *Virg. 2. Æn. v. 561.* Ut Regem æquævum crudeli vulnere. ¶ Nomen est proprie Poeticum. Nam Aequalis Oratorium est. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Plin. l. 16. c. 44.* Lotos æquæva Urbi.

Aequālis, e, o. 3. *uguale*, שוה, שוים, Ger. *gleich*, ἴσος, par, similis. *Cic. 1. de Orat. c. 18.* Virtutes sunt inter se æquales, & pares. *Id. in Orat. c. 56.* Partem pedis æqualem esse alteri parti. *Id. ibid. c. 64.* Creticus æqualis pæon. *Ovid. 1. Met. v. 34.* Aequalis ab omni parte. *Liv. l. 24. c. 46.* Strepitus lentior, & æqualior auribus incidens. ¶ Sæpe usurpatur de tempore, & significat eum, qui ejusdem est ætatis, aut temporis, *coetaneo*, *contemporaneo*; usurpatur autem vel absolute, vel cum genitivo, aut dativo. *Terent. Andr. 2. 6. 22.* Quem vocabo ad cœnam meorum æqualium? *Cic. de clar. Orat. c. 69.* In memoriam notam, & æqualem incurro. *memoria de' miei tempi*. *Id. ibid. c. 18.* Livius Ennio æqualis fuit. *Id. de Arusp. resp. c. 17.* Sacrificium vetustum, quod a regibus æquale huic Urbi accepimus. *Id. 1. de divin.* Philistus æqualis illorum temporum. ¶ Superlat. *Æqualissimus* habet *Tertull. de anim. c. 17.* Aequalissima porticus.

Aequalitas, atis, f. 3. *uguaglianza*, יושר, מישור, Ger. *gleichheit*, ὁμαλότης, similitudo, paritas. *Plin. l. 30. c. 31.* Carnes, quæ excrescunt, ad æqualitatem redigit. *Cic. Partit. c. 6.* Similitudo, æqualitasque verborum.

Aequalĭter, adv. *ugualmente*, במישור, Ger. *gleich*, ὁμαλῶς, similiter, pariter. *Cic. 4. Acad.* Aequaliter omnibus abrogatur fides. *Tacit. Ann. 15. c. 21.* Aequalius, atque constantius provincias regere. *h. e.* æquabilius.

Aequamentum, i, n. *Varr.* apud *Non. c. 1. n. 28.* Amussis est æquamentum lævigatum, &c. *h. e.* instrumentum ad æquandum aptum.

Aequanimus, a, um, o. 1. 2. *temperato*, Ger. *dolmutig*, Gal. *qui prend bien les choses*, *qui surviennent*, *sans se fascher*, *& ennuyer*, Hisp. *paciente*, *y sufrido*, ἀνεξίκακος, qui est æqui animi, idest, qui nec prosperis extollitur, nec adversis frangitur. *Auson. in sept. Sapient. v. 3.* Aequanimus fiam, te judice. *Id. Idyll. 3. v. 9.* Nulla res fuit parva unquam æquanimis.

Aequanimĭtas, atis, f. 3. *temperanza d' animo*, ענוה, Ger. *sanfftmutigkeit*, Gal. *moderation*, Hisp. *moderacion*, ἀνεξικακία, favor, & propitius animus. *Ter. in Adelph. prolog.* Bonitasque vestra adjutans, atque æquanimitas.

Aequanimĭter, adv. *temperatamente*, ἀνεξικάκως, moderate, æquo animo. ¶ Apud posterioris ætatis Scriptores frequens est. *Sulpic. Sever. Dial. 1. c. 4. Versio c. 21.* Hæc tua verba æquanimiter acceperint. *Macrob. Saturn. 2. c. 4.* Augustus æquanimiter aliqua etiam jocis mordaciora pertulit. Adde *Ammian. 19. c. 21.*

Aequatio, onis, f. 3. *uguaglianza*, [illegible], [illegible]. *Cic. Offic.* 2. Aequatio bonorum. *Liv. l.* 34. *c.* 31. Aequatio fortunę, & dignitatis. *Cic.* 2. *Offic. c.* 21. Aequatio bonorum.

Aequātor, oris, m. 3. *l'equatore*, (vox Astronomica, nec extra necessitatem adhibenda) circulus in Cœlo sphæram dividens in duas partes ęquales, partem utrinque versus polos mundi distantiam relinquens, in quem cum Sol inciderit (quod bis contingit in anno, semel in principio Arietis, atque iterum in principio Libræ) dies sunt æquales nocti toto orbe terrarum. Aequinoctialis etiam vocatur. ¶ Est etiam *aequator* qui æquat. *Inscript.* apud *Grut. pag.* 583. *n.* 8. Aequator monetæ.

Aequātus, a, um, *uguagliato*, *appianato*, æqualis factus. *Virg. Æn.* 7. *v.* 698. Ibant æquati numero. *h. e.* in pares ordines acierum digesti. *Cic. Verr.* 6. *c.* 48. Aequata agri planities. *Sueton. in Calig. c.* 37. Campi montibus aggere æquati. *Virg. Aen.* 4. *v.* 581. æquatis aciem procedere velis. *h. e.* æqualiter extensis, & prospero vento inflatis.

Aeque, *giustamente*, ישר, בצדק, Ger. *billichlich*, Gal. *justement*, *egalement*, Hisp. *ygualmente*, *justamente*, [illegible], adv. juste. *Sen. in Med.* Etiamsi æque statuerit. ¶ Sæpe est æqualiter. *Cic.* 2. *Offic.* Benevolentia civium non æque omnes egent. ¶ Interdum significat tam, vel tantum, vel similiter, [illegible], & construitur cum variis particulis. Sic æque ac. *Cic. Famil.* 2. 2. Mihi carus æque sis, ac fuisti patri. ¶ Aeque atque. *Terent. Phorm.* 4. 1. Tu mihi fidelis es, æque atque egomet sum mihi. ¶ Aeque ac si. *Cic. Fam.* 13. 44. Egnatii rem ut tueare, æque a te peto, ac si mea negotia essent. ¶ Aeque &. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 50. Versus æque prima, & media, & extrema pars attenditur. ¶ Aeque ut. *Cic. Philipp.* 12. *c.* 12. Possumus ne igitur in Antonii latrocinio æque esse, ut hi? ¶ Aeque cum. *Teren. Phorm.* 5. 9. Novi æque omnia tecum. ¶ Aeque quam. *Liv. l.* 28. *c.* 26. Nihil æque eos terruit, quam præter spem robur, & color Imperatoris. ¶ Aeque aliquando redundat. *Plaut. Capt.* 3. 5. Nec quisquam est mihi nunc, æque melius cui velim. ¶ Aliquando deest, sed subaudiendum est. *Plaut. Menae.* 5. 6. Rem heri diligenter tuetur, quam si ipse adsit. ¶ Aliquando geminatur. *Tac. vit. Agr. c.* 15. Aeque discordiam præpositorum, æque concordiam subjectis exitiosam. *Adæque* & *Peræque* V. locis suis.

Aequi, Aequicolæ, Aequiculi, Aequiculani, pop. Italiæ, Latinis, & Volscis finitimi, a Q. Cincinnato Dictatore ad internecionem deleti, quorum urbes fuere Alba, Tibur, Præneste, Carseoli, cum aliis. *Plin. l.* 3. *c.* 12. ¶ In sing. numero *Ovid.* 3. *Fast. v.* 83. Quintum Laurentes, bis quintum Aequiculus asper.

Aequi Bonique facio, a. 3. *pigliare in buona parte*, [illegible], in bonam partem accipio. *Terent. Heaut.* 4. 5. 40. Equidem isthuc, Chreme, æqui bonique facio. ¶ Significat etiam, æquo animo patior, nihil laboro, non curo. *Liv. l.* 34. *c.* 22. Cæterum si vos nec cura civitatis, nec exemplum, nec periculum movet, ne serpat latius contagio ejus mali, nos æqui bonique facimus. *noi ci contentiamo: non ci pensiam più.* ¶ Cicero *ad Attic. l.* 7. *epist.* 7. Aequi boni facit, sine copula dicit. ¶ Aequi bonique dicere, *parlar a dovere, a ragione*. *Ter. Phorm.* 4. 3. 32. Si tu aliquam partem æqui bonique dixeris, ut est ille bonus vir, tria non commutabitis verba inter vos.

Aequicus, a, um, qui Aequorum est, ut bellum Aequicum. *Liv. l.* 10. *c.* 1.

Aequidialis, [illegible], adje. 1. *Fest. Pomp.* Aequidiale apud antiquos dictum est, quod nunc dicimus Aequinoctiale.

Aequidiei versus, explicantur a *Diomede Grammat. l.* 3.

Aequidistans, æqualiter distans. *Martian. Capell. l.* 8.

Aequiformis, ut æquiformis versus apud *Diomed. Grammat. l.* 2.

Aequilanium, seu Aequilavium. *Festus* exponit a lavatione lanæ, quæ dicitur æquilanio redire, cum dimidium decedit sordibus.

Aequilanx, ancis, adject. æquas habens lances. *Fulgent. in Contin. Virg.*

Aequilatatio, onis, f. 3. *larghezza uguale*, ex æquo, & latum, quasi æqualium linearum secundum latitudinem productio. *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. Diducto circino ad lineam, planitiæ æquilatatio signetur.

Aequilateralis, le, æqualia habens latera. *Censorin. de die nat. cap.* 8.

Aequilaterus, a, um, æquilateralis. *Martian. Capell. lib.* 6.

Aequilatus, eris, n. *equilatero*, [illegible]. *Auson. in Gripho*, *v.* 50. Per trinas species trigonorum regula currit, Aequilatus, vel crure pari, vel in omnibus impar.

Aequilibratus, a, um, *contrappesato*, *equilibrato*. *Tertull. cont. Hermog. c.* 41. Aequilibrato impetu ferebatur.

Aequilibris, e, proprie significare videtur, quod ad libram æquali constat pondere, ut si dicas, Hi nummi sunt æquilibres. ¶ Transfertur & ad aliam æqualitatem. *Vitruv. l.* 5. *c.* 12. Sesquipedales margines struantur æquilibres ei planitiæ. *h. e.* omnino æquales, vel æqualiter librati.

Aequilibritas, atis, æquabilitas, æqualitas. *Cic. lib.* 1. *de nat. Deor. cap.* 39. Coniugis ad æquilibritatem: Sic enim [illegible], si placet, appellemus.

Aequilibrium, ii, *contrappeso giusto*, פלס, Ger. *so die wag instehe, gleich ist*, [illegible], æquatio libræ, vel exacta æqualitas. *Vet. Glos.* Aequilibrium, [illegible]. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 25. Tigna ad medium submersa ad æquilibrium aquæ. ¶ Translate *Gell. l.* 20. *c.* 1. Efficere rumpendi pariter membri æquilibrium.

Aequimanus, i, qui ambidexter a nonnullis dicitur, nempe qui utraque manu ęque utitur. *Auson. Technopægnio.* Quis mirmylloni contenditur? ęquimanus Thrax, *mancino*, *mancitto*.

Aequimelium, n. 2. locus Romę, ubi domus Sp. Melii solo ęquata fuit. *Tit. Liv. l.* 4. *c.* 16. *Cic. pro domo sua*, *c.* 38.

Aequimentum, V. Equimentum.

Aequinoctialis, e. 3. *equinoziale*, Ger. *das zu des tags, und nachts gleiche gehort*, quod ad ęquinoctium spectat. *Plin. l.* 2. *c.* 72. & *Senec. l.* 3. *Quæst. Nat. c.* 8. ¶ Aequinoctialis circulus est Aequator, mundum in ęquales partes dividens. *Varr. l.* 8. *L. L.*

Aequinoctium, n. 2. *equinozio*, שוי היום, Ger. *gleich tag, und nacht*, [illegible], ex ęqualitate noctium, tempus illud, quo dies, & noctes horarum spatio ęquales sunt. *Cic. ad Att.* Aequinoctium nos moratur. ¶ Duo sunt autem ęquinoctia, Vernale scilicet, & Autumnale. Vernale fit quarto idus Martias, vel circa octavum Cal. Apr. & in octava parte Arietis conficitur, Autumnale 18. Cal. Oct. ante Vergiliarum occasum diebus quadraginta. Annum enim olim in duas tantum partes dividebant, in ęstivum, & hiemale solstitium. *Liv.* 41. 47. *Plin.* 2. 97.

Aequipar, ęquiparis, ęqualis, ut compar. *Auson. in Monosyl.* Bissenas partes quis continet ęquipares? *As.* Adde *Apul. in Flor. n.* 3. & *Sidon. lib.* 8. *epist.* 6.

Aequiparabilis, & le, o. 3. *comparabile*, שׁוה, Germ. *gleichlich*, quod ęquari cum aliquo potest. *Plaut. Curcul.* 1. 3. *v.* 12. Quid videbis Diis magis ęquiparabile? *Prudent. Hamart. v.* 79. Non conferre Deo velut ęquiparabile quidquam, Ausim.

Aequiparantia, æ, f. ęquiparatio. *Tertull. adverf. Valentinian. c.* 16.

Aequiparatio, f. 3. *uguaglianza*, ערך, Ger. *vergleichung*, [illegible]. *Gell. l.* 5. *c.* 5. Rex de numero exercitus sui, & de ęquiparatione ęstimanda quęsierat.

Aequiparo, vel Aequipero, as, are, *uguagliare*, חלק, ערך, Ger. *vergleichen*, [illegible], ęquo, vel ęque parem facio. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 48. Nec calamis solum ęquiparas, sed voce Magistrum. *Vet. Glos.* Aequiperas, [illegible]. ¶ Pro comparo, confero, *paragonare*. *Liv. l.* 5. *c.* 23. *de Camilli triumpho*. Jovis Solisque equis ęquiparari dictatorem, in religionem etiam trahebant. *Plaut. Mil.* 1. 1. *v.* 11. Neque ęquiparare virtutes suas ad tuas.

Aequipes, edis, [illegible], [illegible]. *Apulej. l.* 1. *de dogm. Platon.* & *Diomed. Gram. l.* 3.

Aequipollens, entis, ęque pollens. Vox est Dialecticorum. *Apulej. de syllogismo categorem.*

Aequipondium, n. 2. *contrappeso*, פלס, Ger. *gleich gewichte*, [illegible], [illegible], ex adject. ęquum, & pondus, est pondus illud, quod staterę scapo appenditur ad cognoscenda rerum momenta. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8.

Aequitas, f. 3. *uguaglianza*, מישור, יושר, פרק, Ger. *billichkeit*, Gal. *egalite*, *equite*, Hisp. *equidad ygualdad*, [illegible], ęqualitas, *Senec. l.* 3. *Nat. Quæst. c.* 10. Ne portionum ęquitate turbata, mundus prepondéret. *Sueton. in Aug. c.* 79. Aequitas membrorum. *proporzione*, *simmetria*. ¶ Sępius translate sumitur pro ęqualitate inter homines, quę ad justitiam pertinet, *equità*, *discretezza*. Differt tamen a justitia proprie dicta, quod hęc secundum jura, & leges semper judicat, *aequitas* remittit aliquid, & leges benigne interpretatur. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 56. Pro ęquitate contra jus dicere. *Id. pro Cæcin. c.* 13. Aequitate uti. ¶ Interdum tamen ponitur pro ipsa justitia. *Cic.* 2. *Offic. c.* 22. Quam autem habet ęquitatem, ut agrum qui nullum habuit, habeat, qui autem habuit, amittat? ¶ Sępe etiam sumitur pro animi moderatione, qua quis libenter se ęquat aliis, nec supra se effert, *moderazione*. *Cæs. l.* 6. *B. Gall. c.* 22. Ut animi ęquitate plebem contineant, cum suas quisque opes cum potentissimis ęquari videant. ¶ Item pro ea moderatione, qua quis mediocria concupiscit, fortunę qualicumque libenter acquiescit, & ęquo fert animo quidquid accidit adversi. *Nepos in Thrasyb. c.* ult. Ex iis nolo amplius quam centum jugera, quę & meam animi ęquitatem, & vestram voluntatem indicent.

Aequiter, *egualmente*, ęque. *Liv.* vel *Lav.* apud *Non. c.* 11. *n.* 26. Prędam ęquiter partiri. Adde *Plaut. in fragment. apud Priscian. l.* 15.

Aequivaleo, es, n. 2. *poter parimente*, שוה, ערך, Germ. *gleich vermogen*, *gleich gelten*, Gal. *valoir autant*, *equipoller*, Hisp. *convaler*, [illegible], quasi ęque possum. *Auctor carminis de Philomela, quod Ovidio tribuitur*, *v.* 6. Nulla potest modulis ęquivalere tuis.

Aequivocum, o. 1. 2. *equivoco*, [illegible], a *Martiano* vocatur *Plurivocum*, quando pluribus rebus eadem est appellatio, ut Aries. Nam & machinamentum, quo muri expugnantur, sidus in cœlo, & animal in terris aries vocatur. Est autem vox a Logicis inducta, sed non satis fortasse confirmata.

Aequo, as, a. 1. *spianare*, שוה, ישר, Ger. *eben machen*, Gal. *applanir*, *egaler*, Hisp. *ygualar*, *allanar*, [illegible], ęquum, sive ęqualem facio, plano. *Cic.* 6. *Verr.* Quo in summo est ęquata agri planities. Sic ęquare aream apud *Virg.* 1. *Georg. v.* 178. ¶ Per translationem significat ęqualiter dividere. *Virg.* 1. *Æn.* Operumque laborem partibus ęquabat justis. ¶ Aliquando continuare. *Idem* 9. *Æn.* Felix si protinus illum ęquasset nocti ludum. ¶ Accipitur etiam frequenter pro eo, quod dicimus ęqualem, vel parem alicui facere, vel etiam quempiam aliqua in re assequi, *uguagliare*, atque ita interdum construitur cum prępositione cum, interdum cum dativo, interdum absolute. *Cic. de Leg. c.* 10. Quo tenuiores cum principibus se ęquari putarint. *Idem* 1. *Offic.* Qui se jam illis fere ęquarunt. ¶ Item pro ęqualem esse. *Curt. l.* 4. *c.* 2. Opus nondum aquę fastigium ęquabat. *Id. l.* 5. *c.* 13. Argenti facti pondus quingenta millia talentorum ęquabat. ¶ Aequare vela, est sinistrum & dextrum velum ęqualiter tendere. *Virg. Æn.* 4. *v.* 587. Vidit & ęquatis classem procedere velis, *id est* prospero cursu. ¶ Aequare solo urbes, domos, turres, est ad superficiem usque diruere. *Liv. l.* 24. *c.* 47. Solo ęquata omnia inter Salinas, & portam Carmentalem. *Id. l.* 6. dixit, ęquare solo Dictaturam. *h. e.* abrogare. *Vellej. Paterc. l.* 2. *c.* 2. Scipio Numantiam excisam ęquavit solo. ¶ Aequare frontes verbum est militare, apud *Tibull. panegyr. Messalæ v.* 10. Rectus ut ęquatis decurrat frontibus ordo. Pro quo *Liv. l.* 36. *c.* 44. dixit, ęqua fronte ad pugnam accedere. ¶ Aequare aliquem aliqua re, est in re ea se illi parem facere. *Liv. l.* 1. Quin ea arte ęquasset superiores Reges. ¶ Significat & comparare. *Id. l.* 31. *c.* 7. Ne ęquaveritis Annibali Philippum &c.

Aequor, ris, n. 3. *mare*, *pianura*, מישור, Germ. *das meer*, Gal. *la plaine de la mer, ou de la campagne*, Hisp. *llanura, del mar, o del campo*, *vega*, [illegible], mare dicitur ab æquare, pro planum facere, quod æquam superficiem habeat, sive planum sit, nullis jam a tempestate fluctuantibus procellis. *Virg.* 7. *Aen.* Quæ me æquora possunt accipere? ¶ Neque solum de mari dicitur, sed etiam in terra, de campo plano, *campo piano*, *pianura*. *Cic.* 1. *de Div.* In camporum patentium æquoribus habitantes. ¶ Quandoque pro aere, *aria*. *Virg.* 1. *Aen.* Aspice bis senos volitantes æquore cygnos.

Aequoreus, a, um, quod ad æquor pertinet, vel marinus. *Virgil.* 3. *Georg. v.* 243. genus æquoreum. *id est* pisces. *Ovid. Met.* 8. *v.* 606. Aequoreę Nereo genitore puellæ. *id est* Nereides nymphæ.

Aequum, i. neut. substant. æquitas, *giustizia*, *equità*. *Virg. Aen.* 2. *v.* 427. Et servantissimus æqui. *Horat.* 1. *satyr.* 3. *v.* 98. Justi prope mater, & æqui. Aequum campi, pro superficie plana. *Liv. l.* 5. *c.* 38. Haud dubius, facilem in æquo campi victoriam fore.

Aequus, a, um, adject. *uguale*, *piano*, *giusto*, ישר, Ger. *eben*, *gleich*, Gal. *plaine*, *egal*, *raisonable*, *equitable*, Hisp. *ygual*, *o justo*, *o llano*, [illegible], [illegible], in quo nihil eminet, nihil est inæquale. Venit ab [illegible], ei, in ai, sive ae more Dorum converso, ut pro [illegible]. Differt a plano, quod æquum sine planitie esse potest, planum vero semper in planitie dicitur, unde & planities ipsa est nominata. *Cic. pro Cæc. c.* 17. Sed ne æquo quidem, & plano loco. ¶ Aliquando usurpatur pro æquali, sive æque magno. *Virg.* 2. *Aen.* Sequiturque patrem non passibus æquis. ¶ Per translationem ponitur pro integro, & justitiæ dedito, quasi qui nullam in partem se inclinet. *Cic.* 6. *in Verr.* Prætor æquus, & sapiens. ¶ Aliquando pro favente, vel suffragante, *amorevole*, & hoc interdum cum dativo. *Cic. ad Att.* Eos ipsos, contra quos statuas, æquos placabilesque dimittas. *Id.* 5. *Fam. ep.* 2. Tu quoque æquum te judicem dolori meo præbeas. *Hor. l.* 2. *sat.* 1. Aequus virtute. *Cic. Verr.* 1. Vide, quam me sis usus æquo. ¶ *Aequus animus* est, qui sibi semper constat, & qui quidquid accidit, in bonam partem accipit, & leniter fert. *Plaut. Rud.* 2. 3. *v.* 71. Animus æquus optimum est ærumnæ condimentum. *Cic. de sen. c.* 23. Aequissimo animo mori. *Virg.* 4. *Aen. v.* 372. Aequis oculis aspicere, *di buon occhio*. *Cic. Att.* 7. 8. Eiic animo æquo, *lasciarsela passare*. ¶ Sic æquum dicere, æquum facere, æquum postulare apud *Terent. dire, fare, domandare cose ragionevoli.* ¶ Aequi, & iniqui, sunt amici & inimici. *Sallust. ad Cæs. de Rep. ordin.* Atque hæc ita se se habere, tametsi omnes æqui & iniqui memorent, tamen &c. ¶ Aequum & bonum passim conjunguntur cum, vel sine copula.

pula. *Plaut. Menaech.* 4. 2. v. 10. Qui neque æquum bonum unquam colunt. *Terent. Heaut.* 4. 1. v. 27. Qui neque jus, neque æquum atque bonum sciunt. Hæc autem loquendi formula a JCtis est profecta. Nam illi *Aequum bonum* appellant, quando non stricto jure, sed ex naturali æquitate negotium aliquod deciditur. Hinc ex æquo & bono statuere, arbitrari, censere, &c. Aequum & bonum impetrare, idest rem suam recipere, jus suum obtinere. ¶ Aequi bonique facere V. supra post *Aequi*, *Aequicolæ*. ¶ Aequus ad res quoque inanimatas aliquando refertur, ut æqua conditio, lex, postulatio. *Plaut. Amph.* 1. 1. Aequis conditionibus bellum componere. ¶ Aequum est, pro par est, decet, justum est. *Terent. Eunuch.* 2. 3. An potius hæc pati æquum est &c. ¶ *Aequius melius*, formula est in judiciis bonæ fidei observari solita. *Cic.* 3. *Off.* c. 15. Hæc verba maxime excellunt in arbitrio rei uxoriæ, melius æquius. Et *Topic.* c. 17. In arbitrio rei uxoriæ est quid melius æquius. *Hoc est* in judicio dotis non tantum spectatur, quid æquum bonum sit, verum etiam quid æquius melius.

Aer, m. 3. *aere*, *aria*, אויר, אוירא, Germ. *die lufft*, Gal. *l'air*, Hisp. *ayre*, ἀήρ, ab ἄημι, spiro, vel ab ἀεὶ ῥεῖν, quod semper fluat, ut aliqui ex Platone tradunt: proprie dicitur elementum in medio spatio inter ætherem, & terram, quod inane etiam vocatur. *Luc.* l. 1. Aer, & longi volvent Titana labores. ¶ Accipitur etiam pro aeris constitutione, aut qualitate, ut purus & tenuis aer, apud *Cic. de Nat. Deor.* l. 2. c. 16. Et *Ovid. de arte am.* l. 2. v. 318. Aere non certo corpora languor habet. ¶ Item pro nebula. *Valer. Flacc.* l. 5. v. 399. Famula duce protinus urget aere septus iter. *Virg. Aen.* 1. 1. 411. & *Hor.* l. 2. od. 7. paulo clarius cum epitheto usi sunt. Ille obscuro gradientes aere sepsit. *hic*, Denso paventem sustulit aere. ¶ *Id. Virg. Georg.* 2. v. 123. Aera arboris, vel pro cacumine, vel pro aere ipsum cacumen ambiente posuit. ¶ Aer etiam dicitur tuborum cavitas, qua fistulæ aera trahunt. *Senec. Q. Natur.* l. 3. c. 24. Facere solemus dracones, milliaria, & complures formas, in quibus aere tenui fistulas struimus. Al. rectius leg. *ære*. ¶ *In aere piscari*, est stulta conari, & præpostera, aut aliquid frustra moliri. *Plaut. Asin.* 1. 1. v. 86. ¶ Aeres in plurali dixit *Vitruv.* l. 1. c. 1. Aeres locorum, qui sunt salutares, aut pestilentes. ¶ Feminino genere hanc vocem extulit *Enn.* apud *Gell.* l. 13. c. 20. ¶ Insolens est *aera* in accusativo plur. neutro gen. *Virg. in Culice* v. 164. *de angue*: Obvia vibranti carpens gravis aera lingua. *Voss. de Grammat.* l. 3. c. 26. ita ordinat: *gravis carpens aera lingua vibranti obvia*.

Æra, æ, femin. sing. Nam posteriores Latini æras appellarunt, quæ *Cic.* & *Lucil.* æra dixerant. Alii ab ære deducunt: alii ab eo, quod ex istis notis A. Er. A. idest *Annus erat Augusti*, male interpunctis, æræ nomen conflatum sit. V. *Voss. Etymol.* Est autem Aera numeri nota, computus, ἀριθμός. Aera enim veteres Romani vocabant in rationum libris, qui vulgo articuli dicuntur, Ital. *capi di partita*. *Cic. in Hortensio*: Quid tu, inquam, soles cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare? *Rufus Fest. in Breviar.* Qui ingentes summas æris brevioribus exprimunt. V. *Aes*, in fine. ¶ Accipitur etiam pro epocha seu insigni annorum initio apud Chronologos, ut Aera Alexandri, Diocletiani, &c. Quæ quidem est vel Christiana, vel Judaica, vel Ethnica, vel Muhammedica. Celebris apud nos est Christiana, quæ & vulgaris, & Dionysiana dicitur, quod a Dionysio Exiguo instituta sit. Ducitur autem a Christi Domini Nativitate. ¶ Legitur & Era, sine diphthongo, ut placet *Scaligero*, & in monumentis aliquibus invenitur. ¶ Est & *Aera* herba quædam valde inimica segetibus, quam alio nomine Lolium appellant. *Plin.* l. 18. c. 17.

Aeramentum, ti, n. 2. *cosa fatta di rame*, Ger. *erinwerk*, *das aussertzs gemacht ist*, *ertzin geschir*, Gal. *ouvrage de cuivre*, *ou d'airain*, Hisp. *obra de alambre*, χάλκωμα, opus ex ære confectum. *Plin.* l. 15. c. 18. Decocta amurca ungi æramenta contra rubiginem. ¶ In singulari numero *æramentum* pro æreis vasis legitur apud *Paul. JCtum lib.* 3. *sentent. tit.* 6.

Aeraria, æ, locus, ubi lavatur æs. *Varro de L. L.* l. 7. Ubi lavetur æs, ærarias, non ærilavias nominari. ¶ Pro fornace, ubi æs coquitur. *Plin.* 34. 13.

Aerarium, rii, n. 2. *dove si ripone il tesoro*, Ger. *schatz Kammen*, Gal. *l'epargne*, *le tresor public*, Hisp. *el tesoro publico*, ταμιεῖον, æris repositorium, hoc est nummorum, similiumque rerum pretiosarum, atque opum, quæ utilitatem reip. allaturæ erant, sic dictum, quod æra in illud principaliter inferebantur. *Liv.* l. 27. c. 10. Aurum, quod in sanctiore ærario servabatur, promi placuit. ¶ Sumitur interdum pro ipsa pecunia publica. *Cic. de Arusp. respons.* Domum ex ærario ædificandam putaret. *Id. Tusc.* 3. C. Gracchus cum effudisset ærarium &c. ¶ Differt a fisco, quod Aerarium sit Civitatis, vel Reipublicæ, Fiscus Principis. ¶ Aerarium fuisse in Saturni templo, satis ex *Festo*, *Plutarchoque in Probl.* constat. Porro tria fuerunt Romæ Aeraria. Primum illud fuit, quo effracto, cum per annos multos, ut *Appianus*, & *Lucanus* perhibent, clausum fuisset, C. Cæsar pecuniam universam belli civilis initio sumpsit. Atque in hoc tradit Appianus conditum fuisse aurum, quod in usum Gallici belli erogandum asservaretur. Quod videtur esse jam inde ab eo tempore institutum, cum urbem Romam Galli captam incenderunt. Tunc enim, ut aurum illud reponeretur, belli Gallici metu decretum est; Atque eo congestum est etiam, quicquid postea ex victoriis, ut ab Africanis duobus ex secundo, & tertio Punico bello, a prioris fratre L. Scipione ex Asia, a Mummio, & Paulo ex Corintho, & Macedonia, a Lucullo, & Pompejo ex Tigrane, & Mithridate partum fuerat. *Lucan.* l. 3. Tum conditus imo Eruitur templo, multis intactus ab annis, Romani census populi, quem Punica bella, Quem dederat Perses, quem victi præda Philippi. ¶ Alterum fuit ærarium ex auro vicesimario, quod in sanctiore ærario servatum ad ultimos casus, *Liv.* l. 27. prodidit; collectum autem ex eorum, qui manumitterentur, vicesima, idem l. 7. c. 16. narrat. Tertium ex annua vectigalium pecunia conflabat, ex quo quicquid belli necessitas, aut quotidianus Reip. usus requireret, decernente Senatu, ut ait *Polybius*, vel etiam, quod postremis temporibus P. Clodius Tribunus pleb. contra leges instituit, populo jubente, sumebatur. Atque hoc tertium ærarium assiduis, tum ordinariis, tum extraordinariis impensis exhaustum, & ad summas angustias redactum, in Agraria 11. & in oratione de provinciis Consularibus, & contra Verrem Cicero, Pedianus in commentario Cornelianæ, Marcellinus lib. 16. significant. ¶ Priora duo perquam raro aperiri, ideoque sanctiora vocari solita, *Cic. Cæs.* & *Livius* demonstrant. ¶ Cum igitur æraria tria memorantur, distinguuntur pecuniæ potius, quam loca, cum uno Saturni templo publicæ pecuniæ omnes asservarentur. Sed in eo templo tres fuisse cellas, in quibus thesauri publici reponerentur, licet existimare, ut pecuniæ publicæ tria genera fuerunt (pecuniam voco, sive aurum, argentumque percussum esset, sive factum, ut vasa, & similia, sive infectum) unum ex auro illo propter belli Gallici timorem deposito, & ex præda bellica, alterum ex auro vicesimario, tertium ex annuis vectigalibus. *Manut. in commentar. ad Cic. ad Att.* l. 7. ep. 15.

Aerarius, ii, m. substant. qui ærea opera facit. *Plin.* l. 16. c. 6. Aerariorum tantum officinis compendio. ¶ Aerarii Romæ dicebantur, qui nullum aliud habebant in curia, & tribu sua jus, quam ut pro capite suo tributi nomine æra penderent, χαλκεῖς, ἀκοδιάτεροι. Nam neque suffragium ferre in Urbe poterant, nec foris stipendia facere, ut *Ascon. Pedian.* docet, videnturque iidem atque Capite censi. *Liv.* l. 24. c. 18. Tribuque moti ærarii omnes facti. ¶ Sic inter ærarios referre, *Cic. pro Cluent.* ¶ Ex ærariis eximere, est recipere aliquem in Civitatis locum, quo exciderat. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 66. ¶ Jus autem hoc in ærarios referendi ad Censores pertinebat.

Aerarius, a, um, *fatto di rame*, quod ad æs, sive ærarium spectat, vel quod ex ære est. Gal. *qui est d'airain*, *ou de cuivre*, Hisp. *de cobre*, *o de alambre*, χάλκεος. *Plin.* l. 33. c. 5. Laudationem eandem in ærariis metallis, & proximam in argentariis fieri compertum est. Sic ærarius faber, ærarïa officina &c. ¶ Præfecti ærarii Romæ erant, quos nostri dicunt *Generales financiarum*, qui etiam Quæstores dici possunt; Italic. *Tesorieri*, *Camerlenghi*. Tribuni vero ærarii, ἀποδέκται, quos Receptores generales appellant. His autem, ut ait *Varro de L. L.* l. 4. tributa erat pecunia, quam militibus redderent. ¶ Aerarii milites, μισθοφόροι, dicti sunt ab ære, quod stipendium facerent. Æs enim stipem dicebant. *Varro* l. 4. *de L. L. prope fin.*

Aeratus, a. 1. 2. *di rame*, Ger. *verKupffert*, *mit Kupffer uberzogen*, Gal. *encroute d'airain*, Hisp. *cubierto de cobre*, quod æreum est, vel ære tectum. *Plin.* l. 34. c. 3. Quod ærata ostia haberet. *Horat.* l. 2. od. 16. Aerata navis. *h. e.* æreo rostro munita, vel ære proram obductam habens. *Propert.* l. 4. el. 2. v. 76. Aerata pila, *h. e.* ærea sphæra. ¶ Ponitur aliquando ad significandas res ex ferro aut chalybe. Prius enim fuit mortalibus æris, quam ferri cognitus usus, ut ait *Lucret.* l. 5. v. 1285. Hinc a Poetis *ærata* sæpe dicuntur arma, & ferramenta ad cædendum. *Virg.* 11. *Aen.* v. 656. Aerata securis. *Tibull.* l. 1. el. 11. Tela ærata. ¶ *Aerata acies* sunt armis instructæ. *Virg.* 9. *Aen.* v. 462. ¶ Aeratus homo, ære alieno obstrictus, *indebitato*, qui usitatius dicitur obæratus. *Cic. ad Att.* l. 1. ep. 16. Tribuni non tam ærarii, ut appellantur, quam ærati. Ubi tamen quidam nummatos interpretantur. *Plaut.* etiam *in Mostell.* pro pecunioso posuit, *ricco di denari*, Ferocem facis, quia te æratus amat. *Al. leg.* quia te herus tam amat.

Aerelavina, locus, ubi æs lavatur. *Varr.* l. 7. L. L.

Æreus, a. 1. 2. *cosa fatta di bronzo*, Ger. *ertzin*, Gal. *d'airain*, Hisp. *de cobre*, χάλκεος, quod est ex ære factum. *Virg.* 1. *Aen.* Aerea cui gradibus surgebant limina. ¶ Aerea ætas dicitur tertia illa ætas, quæ argenteæ succeßit, quam *Ovid. Met.* 1. ahenam vocat. ¶ Ferrum etiam æreum dici, vel solus *Virgilius* argumento est *Aen.* 7. v. 743. Æreus ensis. Nisi forte interpretari velimus, ensem validum, & optimæ temperationis, quemadmodum *Aen.* 5. v. 198. Tremit ictibus ærea puppis. Ubi Servius, *fortis*, interpretatur, quia prora, non puppis ærea est. ¶ Dicitur etiam *æreus*, qui æris colorem habet. *Plin.* l. 8. c. 52. Pilus aprorum æreo similis agrestibus, cæteris niger.

Aerëus, & rectius Aerius, a, um, quadrisyllab. ἀέριος, *di aria*. Proprie significat quod in aere fit, vel vivit. *Cic. Top.* c. 20. Aerei volatus avium atque cantus. Sic Aerium mel, apud *Virg.* 4. *Georg. initio*. Nempe apes mel non faciunt, sed contrahunt ex rore matutino, qui ex aere defluit. ¶ Ponitur interdum pro excelso, ut Aeriæ Alpes, *Virg. Georg.* 3. v. 474. Aeria ulmus, *Eclog.* 1. v. 59. At aerias palumbes *Id. Eclog.* 3. pro vagis dixit, ut *Scaliger* interpretatur ad *lib.* 1. *Arist. hist. Animal.* ¶ Spes aeria apud *Arnob.* l. 2. est vana, incerta, ut exponit *Meursius Exercit. Crit. part.* 2. l. 1. c. 5.

Aerides, ἀερίδες, gemmæ sunt e Beryllorum genere. *Plin.* l. 37. c. 5.

Aerifer, adject. qui æs fert, χαλκοφόρος, *Ovid. Fast.* 3. v. 740. Aeriferæ comitum concrepuere manus, *idest* crepitacula ærea ferentes.

Aerifice. *Varro apud Non.* c. 4. n. 130. si lectio proba est. Nihil sunt Musæ pollicis vestræ, quas ærifice duxti. Quem locum varie tentarunt viri docti. Placet *Basil. Fabro* conjectura *Jani Rutgersii* l. 1. *Var. lect.* c. 2. legentis: Nihil sunt Musæ pollicis vestri, quas cerifice duxti. Alii aliter.

Aerificium, n. 2. χάλκωμα, quod ex ære factum est. *Var.* apud *Non.* c. 2. n. 10. sed incerta est lectio.

Aeritudinæ, æris fodinæ. *Varro* l. 4. *de L. L.*

Aerinus, sive ærineus, idem, quod loliaceus, ab æra. *Plin. lib.* 22. c. 25. Ærina farina.

Aeripes, edis, quadrisyll. sed per synæresim in tres syllabas contract. quasi aereos pedes habens, ponitur pro celeri, & expedito. *Virg.* 6. *Aen.* v. 802. Aeripedem cervam. Alii tamen χαλκόποδα interpretantur, idest pedes habentem solidos, & indefatigabiles, quasi componatur non ab aer, sed ab æs. Ita *Homer. Il.* Θ. v. 41. & N. v. 23. χαλκόποδ' ἵππω. ¶ *Ovid. Heroid. ep.* 6. v. 32. Narrat & æripedes Martis arasse boves. *Heinsius* tamen hic, & *epist.* 12. v. 93. legit *ænipedes*.

Aerisonus, a, um, æris dans sonum, χαλκόφωνος. *Sil.* l. 2. v. 93. Ærisona antra, in quibus *scil.* Curetes æra pulsabant.

Aerius. V. Æreus.

Aerizusa, jaspidis species est, aerei coloris. *Plin.* l. *ult.* c. 8.

Aero, onis, m. 3. *cestone*, *corba*, vasis spartei genus, ferendo aliquid idoneum, φορμός, dictus ab αἴρειν, tollere, ferre. *Vitruv.* l. 5. c. 12. Æronibus ex ulva palustri factis. *Plin.* l. 36. c. 14. Id consecutus est æronibus arena plenis. V. etiam *Donatum* ad *Terent. Phorm.* 1. 2. & *Voss. Etymol.* Al. legunt *Hero*.

Æro, as, are, χαλκόω, ære orno, vel tego. *Priscian.* l. 8. A metallorum quoque nominibus solent verba nasci, ut ab auro, auro, as, ab ære, æro, as. Hinc *Æratus*.

Æroides, æ, f. 1. ἀεροειδής, beryllus colorem habens aeri similem. *Plin.* l. 37. c. 5.

Æröpe, Atrei uxor, ex qua Thyestes duos filios suscepit, ἀερόπη, & quadrisyllabum est, *Ovid.* l. 2. *Trist.* Si non Aeropen frater sceleratus amasset. ¶ Fuit & altera Cephei filia, quæ a Marte compressa ex partu periit. *Pausan.*

Aerösus, a. 1. 2. χαλκώδης, ex quo æs fit, vel æs habens, vel ære abundans. Hinc *Ærosa* ab antiquis Cyprus insula dicebatur, quod in ea plurimum æris nascitur, vel quod primo ibi æs inventum sit. *Festus*. Aerosus lapis. *Plin.* l. 34. c. 1. id est lapis, ex quo æs fit. ¶ Aerosum ferrum, & fragile. *Ibid.* c. 14.

Aerüca, æ, f. 1. *verderame*, ærugo, quæ ex laminis æreis supra acetum suspensis fit. *Vitruv.* l. 7. c. 12. Eadem ratione lamellas æreas collocantes, efficiunt æruginem, quæ æruca appellatur. ¶ Est etiam herbæ salacis genus. *Martial.* l. 3. epigr. 75.

Aeruginösus, a. 1. 2. *pieno di ruggine*, Ger. *rostig*, Gall. *plein de rouil*, *rouvillé*, Hisp. *cosa mohosa*, ἰώδης, quod est ærugine plenum. *Senec. lib. de brevit. vit.* c. 12. Majorem dierum partem in æruginosis lamellis consumit.

Aerügo, æruginis, f. 3. *ruggine*, ירקון, Ger. *rast*, Gal. *erouille*, *ou rouillure*,

ruze, Hisp. *el moho*, æris rubigo, & proprie in ære, vel argento, cum viridescit. ἰὸς χαλκοῦ, rubigo vero in ferro, & segetibus, ἰὸς σιδήρου. *Plin. l.* 34. *c.* 4. Aera deterſa celerius rubiginem trahunt, quam neglecta, nisi oleo perunguntur. ¶ Aeruginis in medicina magnus usus est, cujus vis est collyriis oculorum aptissima. *Plin.* 34. 11. ¶ Transfertur ad segetum rubiginem, ut est apud *Theoph. l.* 4. *de Causis plantarum*. Est autem ærugo incidentis segetibus humoris putrefactio, quo vitio spicæ marcidæ fiunt, & in pulverem foetidum contriatiles. ¶ Figurate pro invidia & maledicentia sumitur. *Martial. lib.* 12. *ep.* 10. Niminque ærugine capturallatras nomen quod tibi cumque datum. ¶ Item pro avaritia. *Horat. in arte poet. v.* 33. Animos ærugo, & cura peculi cum semel imbuerit. Sic *Apulejus A. A. l.* 1. *sub fin.* Aerugini intentum, pro avaro dixit.

Aerumna, *f.* 1. *gran fatica*, *stento*, הוה, יגיעה, Ger. *trubsahl*, *beschwerd*, Gall. *fascherie*, *malheur*, *peine*, *travail*, Hisp. *trabajo*, *desastre*, ὀϊζύς, ἀπὸ τῷ ἄιρω, levo, tollo. Nam proprie ærumnæ dicuntur furcillæ, quibus viatores sarcinas suas religatas tabella interposita ferre consueverunt, quæ a Mario earum inventore muli Mariani postea vocatæ sunt. Hinc factum est, ut labores onerosi ærumnæ dicantur. *Cic. l.* 2. *de Fin. c. ult.* Labores non fugiendos ærumnas nominarunt. Unde labores Herculis ærumnæ sunt appellati. *Idem l.* 4. *Tusc. c.* 8. Aerumna est ægritudo laboriosa. ¶ Invenitur & *erumna* sine diphthongo, & prima brevi. *Paulin. l.* 2. *de vita Martini*: Tristem miseratus erumnam. Et *l.* 3. linguæ partes proclamat erumna: & alibi. Adde *Fortunat. lib.* 1. *de vita Martini c.* 20. sed non sunt imitandi. ¶ Apud *Arnob. l.* 7. erumnæ, vel ærumnæ sunt prima in gurgulionibus capita, qua dejicere cibos & referre natura est ruminatoribus sæculis, *il principio del gorgozzule*. Al. leg. *rumæ*.

Aerumnabilis, le, adject. ærumnis plenus. *Lucret. l.* 6. *v.* 1228. Miserandum, & magnopere ærumnabile. Et *Apul.* 8. ærumnabilis vita.

Aerumnalis, e. 3. *pien di fatica*, ὀϊζυρός, ut labor ærumnalis. *Apul. l.* 1. *de Asin.* ubi alii leg. *ærumnabilis*.

Aerumnōsus, a, um, idem quod Aerumnabilis. *Plaut. Epid.* 4. 1. *v.* 32. Aerumnosam, & miseriarum compotem mulierem. *Cic. Tuscul.* 3. *c.* 28. ex Euripide vertit: ærumnoso navigassem salo. Et *pro Cluent.* Aerumnosissimus, dixit. Et *lib.* 3. *Attic. ep.* 23. Terentiam unam omnium ærumnosissimam.

Aerumnūla, æ, f. 1. diminut. parva ærumna, h. e. furcilla, ut in *Aerumna* dictum est. *Plaut. in fragmen. apud Fest.*

Aeruscātor, oris, m. 3. *birbante*. Proprie de præstigiarum artificibus dicebatur. Ii enim experimenta facturi artificii sui, cum contraxissent coetum, ordines obambulare solebant, & lucar, sive mercedem exigere. Hodie id genus hominum ad fores ædium, ubi ludicra sunt edituri, constituunt certos homines, qui neminem spectatum intromittant, nisi exolutis nummis. Itaque a colligendis æribus æruscatores dicebantur. ¶ *Gell. l.* 14. *c.* 1. Aeruscatos interpretatur, qui cibum quæstumque ex mendaciis captant. Vide etiam *l.* 9. *c.* 2. ¶ In veteribus Glossis legitur etiam Aesculator.

Aerūsco, as, are, *buscar denari*, Germ. *Gelt mit betrug bin, und wider uberkommen*, Gall. *queter*, *mendier avec mensonge*, *& tromperie*, Hisp. *buscar dineros por todas partas*, ἀγυρτίζω, χαλκολογέω, verbum vetus, significat æs, id est pecuniam quibuscumque artibus aucupari, petere, aut colligere. *Senec. de Clement. l.* 2. *c.* 6. Vultum quidem non dejiciet, nec animum, ob ærusantis civis, aut pannosi aridam faciem, & innixam baculo senectutem. Adde *Gell. l.* 9. *c.* 2.

Æ ANTE S.

Æs, æris, n. 3. *rame*, נחשת, Ger. *ertz*, Gal. *airain*, *cuivre*, Hisp. *cobre*, χαλκός, proprie est species metalli colore rubro. Deductum alii putant ab auri similitudine; alii a græco ἔρα terra, Varro ab asse, Vossius ab ἄρω, unde antiquus rectus *aros*, & per syncop. *æs*. Aes Cyprium *Plin. l.* 33. *c.* 5. Aes fusum in panibus, sc. massæ æreæ. V. Panis. Leges in æs incidere, *Cic. Philip.* 3. scil. ob perpetuitatem. Aes circumforaneum, *Cic. ad Att. l.* 2. *ep.* 1. hoc est vulgare. ¶ Aes Corinthium mixtura quædam fuit æris, argenti, & auri, ut est apud *Muretum* 3. *Var. lect. c.* 5. Sed vide *Bochardum Hieroz. lib.* 1. *c.* 16. ubi contendit, æs Corinthium non esse mixturam variorum metallorum, sed æs quoddam Corinthiorum proprium, quo usi sunt multo ante ejus excidium. ¶ Figurate Aes, præsertim apud Poetas, multa significat, quæ ex ære fiunt, ut arma, *Virg. Æn.* 2. *v.* 734. Tubam, *Æn.* 6. Aere ciere viros. Galeam, *Ovid. Metam. l.* 8. *v.* 32. Cum vero faciem dempto nudaverat ære. Statuam, *Virg.* 6. *Æn.* Excudent alii spirantia mollius æra. ¶ Item pecuniam, cujus antiquissimum genus ex ære fuit. *Terent. Phorm.* 3. 2. Ancillam ære emptam suo. ¶ Hinc æs alienum, id est pecunia aliis debita, debitum, χρέος, passim apud probatos Scriptores. Sic ære alieno demergi apud *Liv. l.* 2. *c.* 15. quod *Cicero* dixit opprimi, obrui, premi. ¶ Aes alienum meum, æs alienum tuum, vetus, novum apud *Cic.* frequenter legitur. Sic apud eundem æs alienum contrahere, facere, habere, ex ære alieno laborare; quibus contraria sunt æs alienum dissolvere, ære alieno exire, levare se ære alieno, ære alieno liberari. Idem *Cic.* dixit, suscipere æs alienum alicujus, *farsi debitore per alcuno*, *pigliar a pagare per lui*. Item in ære alieno nullo esse, & in summis esse, *non aver alcun debito*, *ed averne moltissimi*. ¶ Adhibetur metaphor. pro quovis debito. *Cic. Top. c.* 1. admonitus hujus æris alieni. *h. e.* quod promiserim Topica scribere. ¶ Aes grave, cui opponitur æs signatum. Initio enim non numerari pecunia, sed pendi consuevit. *Liv. l.* 4. *c.* 60. Indicibus dena millia æris gravis, quæ tum divitiæ habebantur, data. *Senec. consol. ad Helv. c.* 12. a Senatu tutore suo dotem æs grave acceperunt. ¶ Adhibetur etiam *æs* absolute sine epitheto pro asse. *Var. de L. L. l.* 8. Pro assibus nonnunquam æs dicebant Antiqui; a quo dicimus, mille æris legasse. ¶ Accipitur & pro pecunia, quæ ex quæstu, vel artificio redit. *Horat. ad Pisones, v.* 345. Hic meret æra liber Sosiis. ¶ Sic stipendium, seu merces *æs* dicitur. *Liv. l.* 5. *c.* 4. Annua æra habes, annuam operam ede. Ita apud eundem, Aera procedere alicui, *correre le paghe ad alcuno*. ¶ Hinc ære dirutus miles, cui stipendium ademptum est ignominiæ causa: quod eleganter ad jocum transtulit *Cic. Verr.* 7. *c.* 13. Aleatoris Placentini castra commemorabuntur, in quibus cum frequens fuisset, ære tamen dirutus est. ¶ Aeris alicujus esse, idest alicujus pretii, apud *Gell. l.* 18. *c.* 5. ¶ In ære meo, h. e. inter meos, sive meus, ut res, & pecunia mea. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 62. & *l.* 15. *ep.* 14. ¶ Aera etiam dicebantur nummi, quibus calculones ad subducendas rationes utebantur: unde & singula rationum capita Aera neut. gen. appellantur. *Cic. apud Non. c.* 3. *n.* 18. Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare? *ciascuna partita*. ¶ *Quid distent æra lupinis*, proverbium est apud *Horat. l.* 1. *ep.* 7. de rerum diversarum discrimine. ¶ *Aera*, *æ*, vide loco suo. ¶ In dativo plurali *æribus* legitur apud *Lucret. l.* 2. & *ærum* in genitivo in *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 565. *n.* 6.

Aesăcus, ci, Αἴσακος, Fl. Troadis, ad M. Idam. ¶ Fuit etiam hoc nomine filius Priami ex nympha Alyxothoe, seu Alexithoe, qui cum Hesperies amore captus, eam per avia fugientem insequeretur, evenit, ut serpens a puella calcatus ejus pedem mordicus apprehenderet, quo ex vulnere cum illa interiisset, Aesacus doloris impatientia se se in mare præcipitavit, quem Tethys miseram in merguin avem convertit. *Ovid.* 11. *Met. in fine*.

Aesalon, m. 3. αἰσάλων, genus parvæ cujusdam avis, quæ corvis est inimica, eorumque ova frangit. *Plin.* 10. 74.

Aesapius, a, um, adject. *Valer. Flacc. Argon.* 3. Ampycides petit adversis Aesapia sylvis Flumina. V. Aesapus. ¶ Legitur & *Aesepius* eodem sensu.

Aesăpus, Aesepus, *Spiga*, Fl. Mysiæ, ex Ida M. profluens, ac in Hellespontum influens, apud Cyzicum urb. *Plin.* 5. 32.

Aesar, ăris, m. Aesarus, *Esaro*, Fl. Calab. ul. apud Siberenam, & Crotonem. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 22. ¶ Hæc vox Etruscorum lingua Dei cujusdam nomen est. *Sueton. in Aug. c.* 97.

Aesarĕus, a, um, ad Aesarem fluvium pertinens. *Ovid.* 15. *Met. v.* 54.

Aeschĭnes, m. 3. Αἰσχίνης, Atheniensis Orator, Isocratis discipulus, Demosthenis æmulus, cujus orationes tres extant, & aliquot epistolæ. Aeschines multi narrantur a Diogene Laertio, primus Philosophus Socratis discipulus, secundus, qui artem oratoriam scripsit, tertius hic Orator, quartus Arcadia profectus, quintus Mitylenæus, quem flagellum Oratorum vocabant, sextus Neapolitanus Philosophus Academicus, septimus Milesius scriptor, octavus statuarius.

Aeschrologia, æ, f. αἰσχρολογία, Græca vox, qua significatur turpis sermo vel ex prava verborum compositione ortus, ut *cum nobis*, vel ex verbo ambiguæ significationis, ut *patrare*. *Diomed. l.* 2.

Aeschylĕus, a, um, ad Aeschylum pertinens. *Propert. l.* 2. *el. ult. v.* 41. Desine & Aeschyleo componere verba cothurno.

Aeschylus, m. 2. Αἰσχύλος, nomen poetæ tragici. Hic cum esset calvus, & in aprico forte quiesceret, testudo ab aquila in altum delata cum decidisset, caput ejus confregit, interemitque. *Plin. l.* 10. *c.* 3. & *Valer. Max. l.* 9. *c.* 12. *extern. n.* 2.

Aeschynomĕne, herba est. *Plin. l.* 24. *c.* 17. ita dicta, quod appropinquante manu folia contrahat; veluti pudore refugiens alienos tactus.

Aesculānus, & Argentinus Dii habiti sunt æris, & argenti, idest hominum ditandorum potestatem habentes. *August. l.* 4. *de Civ. Dei c.* 21.

Aesculapius, m. 2. Ἀσκληπιός, Græce Asclepius, nomen est Apollinis filii ex Coronide, e cujus interfectæ secto utero prodiit, medicinam artem vel laude, vel opere ampliavit, ob eamque rem in Deorum numerum receptus fertur, cujus duo filii Podalyrius, & Machaon, bello Trojano Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus attulere, ut narrat *Cels. in praef. l.* 1. ¶ *Cic.* 3. *Tusc. c.* 22. tres enumerat Aesculapios. V. ¶ Habitus est ægrorum Deus, eorumque votis, & precibus fatigabatur: cui capram immolabant, & gallinas, & gallum gallinaceum. *Ser.* 2. *Georg. v.* 380.

Aesculator. V. Aeruscator.

Aesculētum, i, locus æsculis consitus, πλατυφύλλων. *Horat. carm.* 1. *od.* 22. Daunia in latis alit æsculetis.

Aesculĕus, a, um, πλατυφύλλινος, qui est ex Aesculo. *Ovid. Metam.* 1. *v.* 449. Aesculeæ capiebat frontis honorem, id est coronæ.

Aesculīnus, a, um, idem ac Aesculeus, ut Aesculini asses, apud *Vitruv. l.* 7. *c.* 1.

Aescŭlus, *ischio*, πλατύφυλλος, arbor glandifera, cujus fructu in primæva ætate homines vescebantur. Unde quidam sine diphthongo scribunt, ab esca nomen trahentes. Et rectius: quamquam Servius diphthongum usu tuetur, ad illud *Virg. Georg.* 2. *v.* 290. Aesculus in primis &c.

Aesepius. V. Aesapius.

Aesernia, Esernia, *Sergna*, & *Isergna*, Col. & urb. E. Samnii, ad Vulturnum fl.

Aesernīnus, a, um, adject. gentile, ab Esernia. *Plin. l.* 3. *c.* 12. Quamquam ibi leg. sine diphthongo. ¶ Fuit & gladiator quidam Aeserninus dictus, qui cum Pacidiano altero non minoris famæ gladiatore congressus proverbio locum fecit: *Aeserninus cum Pacidiano*, quo uti solemus cum duos in eodem genere artifices optimos comparamus. *Cic. de opt. gen. Orat.* V. Erasmi adag. a quo etiam sine diphth. scribitur.

Aesis, Αἶσις, fl. Piceni, qui inter Anconam, & Senogalliam in mare Adriaticum influit. Olim Italiam a Gallia dividebat. *Plin.* 3. 14. ¶ Æsis item, sive Aesium. *Jesi*, Col. & urbs E. est ejusdem Provinciæ ad Aesim fl.

Aeson, Cretei filius, frater Peliæ Regis Thessaliæ, & pater Jasonis. Ex sene in juvenem a Medea conversus est. *Ovid.* 7. *Metam.*

Aesonĭdes, æ, Jason Aesonis fil. *Ovid. Met.* 7. *v.* 60.

Aesonius, a, um, adject. possessiv. ab Aesone. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 134. Ausus es Aesonia dicere cede domo, & *Met.* 7. *v.* 156. Aesonius Heros.

Aesopĭcus, Aesopeus, Aesopius, Αἰσώπειος, ad Aesopum spectans. Aesopei logi apud *Senec. de Consol. ad Polyb. c.* 27. *Ausonius ep.* 16. Aesopiam dimetriam. *Phaedrus proem. l.* 5. & *Priscian. in princ. l. de praeexercitam. Rhetor.* Aesopias fabulas dixerunt. ¶ Quando penultima in his corripitur, tum alterum elementum græcæ diphthongi abjicitur. *Phaedr. l.* 5. quoniam caperis fabulis, Quas Aesopeas (al. Asopias) non Aesopi nomine. *h. e.* ad imitationem Aesopi confictas, non ab ipso inventas. *Auson. ep.* 16. Aesopiam trimetriam.

Aesōpus, m. 2. Αἴσωπος, Philosophus, Phryx genere, conditione servus, tempore Croesi Lydorum Regis, cui fabulas suas dicavit. ¶ Item alius Aesopus anagnostes Mithridatis eruditissimus, qui scripsit de laudibus Mithridatis, & de Helena, ut refert *Suidas*. ¶ Præterea Aesopus tragœdus amicitia junctus Ciceroni, qui in maximas opes ex histrionica pervenit, & filium reliquit adeo divitem, simul & prodigum, ut is uniones aceto liquefactos cœnis adponeret. Sæpe cum Cicerone ad videndum in Curia pronuntiantem Hortensium proficiscebatur. *Fam.* 7. *ep.* 1. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 10. & *l.* 9. *c.* 1.

Aesquiliæ. V. Exquiliæ.

Aestas, f. 3. *estate*, קיץ, Ger. *der sommer*, Gall. *l'eté*, Hisp. *estio*, θέρος, anni pars, quæ incipit ab æquinoctio verno, & finitur æquinoctio autumnali, constatque senis mensibus. Nam totus olim annus in æstatem tantum, & hyemem dividebatur, ut constat etiam ex *Ulpiano Dig.* 43. 19. 1. *ad fin.* Postea tamen anno in quatuor partes diviso, cœpit æstatis nomine vocari trimestre illud ab ingressu Solis in Cancrum usque ad æquinoctium autumnale, quod fit Sole ingrediente Libram. Ita enim distinguuntur quatuor anni partes, ut Sole ingrediente Arietem incipiat ver, in Cancro æstas, in Libra autumnus, in Capricorno hyems principium sumat. *Var.* 3. *de ling. Lat.* Ab æstu æstas, hinc æstivum, nisi forte a Græco αἴθεσθαι. ¶ Dicimus autem Aestate ineunte, nova, adulta, præcipite. *Sallustius citatus a Servio ad Virg. Georg. l.* 1. *v.* 43. *Cic.* 4. *ad Attic. ep.* 2. *Tacit. Annal.* 2. *c.* 23. ¶ Per metalepsim ponitur pro anno. *Vellej. l.* 2. *c.* 47. Novem æstatibus vix ullus justus trium-

phus

phus emeritus, la nove campagne. Adde Tacit. 6. Ann. c. 39. ¶ Item pro aere sereno. Virg. 4. Georg. v. 59. Nare per æstatem liquidam.

Aestifer, a, um, o. 1. 2. quod æstum, id est, calorem affert. Virg. 2. Georg. Hoc ubi hiulca siti findit Canis æstifer arva. ¶ Aestifer etiam dicitur, quod æstum patitur. Luc. l. 1. 206. Squalentibus herbis æstiferę Libyes.

Aestimabilis, e, stimabile, quod æstimari potest, יָקָר, Germ. achtbarlich, Gal. estimable, digne d'etre prise, Hisp. estimable, cosa de precio, τιμητός. Cic. 3. Fin. c. 6. Aestimabile esse dicitur id, quod aliquod pondus habeat dignum æstimatione, contraque inæstimabile, quod sit superiori contrarium.

Aestimatio, f. 3. stima, עֵרֶךְ, Ger. schatzung, achtung, Gall. estime, estimation, Hisp. estima, estimacion, τίμησις, actus æstimandi, judicium de pretio seu valore alicujus rei. Cic. 4. Verr. c. 153. In censu habendo potestas omnis æstimationis habendæ censori permittitur. Id. Verr. 3. c. 91. Aestimatio frumenti. Id. Parad. 6. ad fin. æstimatio census, estimo. Ulpian. Dig. 1. 8. 9. Aestimationem non recipit res sacra. Paul. Dig. 17. 2. 17. Venire in æstimationem. Julian. Dig. 45. 1. 54. Offerre æstimationem operæ. h. e. pretium ejus operæ, quanti scilicet æstimata fuit. Itaque hoc loco æstimatio pro re æstimata, seu pro ejus valore ponitur: cujus rei alia exempla mox dabimus. Cæs. l. 1. B. C. c. ult. Aestimationem æquam facere. Cic. Att. l. 12. ep. 25. Mihi & res, & conditio placet, sed ita, ut numerato malim, quam æstimatione, piuttosto a contanti, che a permuta. Loquitur hoc loco de emendis cujusdam Silii hortis, aitque, se eos emere malle pecunia numerata, quam aliam possessionem dando, æstimatam tanti, quanti valerent ipsi horti. Id. Fam. 5. ep. 20. ad fin. Nolles a me hoc tempore æstimationem accipere, nam numeratum, si cuperem, non erat. h. e. nolles a me exigere, ut in solutionem debiti mei possessionem aliquam tibi cederem æstimatam quanti esset pecunia a te mihi mutuo data. Hoc etiam loco æstimatio pro re æstimata ponitur. ¶ Narrat Sueton. in Cæs. c. 42. Jul. Cæsarem, exorto Civili bello, decrevisse ut veteres debitores creditoribus satisfacerent, datis in solutionem possessionibus ea æstimatione, qua fuissent ante civile bellum, deducto etiam ab summa æris alieni quidquid usurę nomine a debitore numeratum fuisset: qua conditione quarta pars fere crediti deperibat. Hoc legitur etiam apud ipsum Cæs. l. 3. B. C. c. 1. De hac ęstimatione intelligendus est Cic. Fam. 13. ep. 8. & Fam. 9. ep. 16. & 18. quo postremo loco æstimationem accipere est jacturam facere rei familiaris, quia pręter usurarum deductionem, eo etiam capite credita deperibant, quod agri, qui ante civile bellum summo in pretio fuerant, eo confecto valde jacebant, vastationibus militum, & fuga colonorum sine cultura relicti. ¶ Ponitur etiam æstimatio pro ipso rei pretio, prezzo, valore. Catull. carm. 12. ad Asin. mihi linteum remitte, Quod non me movet ęstimationem, Verum est μνημόσυνον mei sodalis. ¶ Translate significat nonunquam judicium de natura, aut dignitate alicujus rei. Cic. 3. de Fin. c. 6. Dignum ęstimatione, quam ille ἀξίαν vocat. Curt. l. 3. c. 6. Secreta ęstimatione pensare aliquid. Tacit. 1. histor. c. 14. Aestimatione recta severus: deterius ęstimantibus tristior habebatur. Vellej. l. 2. c. 127. Semper infra aliorum ęstimationes se metiens. h. e. infra honorifica de se judicia. ¶ Pro existimatione, & fama legitur a quibusdam apud Sueton. in Aug. c. 3. sed incerta ibi est lectio.

Aestimator, m. 3. pregiatore, stimatore, מַעֲרִיךְ, Ger. schetzer, Gal. stimateur, prefeur, Hisp. estimador, apreciador, qui ęstimat, & considerat. Cic. 3. de Fin. Te aptissimum habeo meorum studiorum ęstimatorem, & judicem. Id. in Pis. c. 35. Unus tu dominus, unus ęstimator, unus venditor.

Aestimatorius, a, um, vox est JCtorum, ut ęstimatoria actio, quę sc. de ęstimato proponitur, quoties de nomine contractus alicujus ambigitur. Ulp. l. 1. D. de æstimat. action.

Aestimatus, us, m. ęstimatio. Plin. l. 11. c. 15. In ęstimatu est mel e thymo, è in grande stima. Macrob. l. 1. Saturn. c. 16. post med. Aestimatu ętatis.

Aestimatus, a, um, stimato, valutato, [illegible]. Plin. l. 33. c. ult. Aestimatus assibus quinis. Nepos in Milt. c. 1. Litem ęstimatam solvere, pagar la condanna. ¶ Item perpensus, judicatus. Tacit. 6. Ann. c. 12. Lectum, ęstimatumque carmen.

Aestimia, ę, ęstimatio. Festus.

Aestimium, ii, idem ac ęstimatio, stima. Aggen. de limit. Possessiones pro ęstimio ubertatis angustiores sunt assignatę. Festus: Aestimium, ęstimatio.

Aestimo, a. 1. stimare, tassare, עָרַךְ, הֶעֱרִיךְ, Ger. schetzen, achten, Gall. priser, estimer, Hisp. estimar, apreciar, τιμάω, significat considerare, sicut existimo judicare, ut Valla vult l. 5. c. 20. Hinc ponitur pro appretio, taxo, prezzare. Habet autem accusativum cum genitivo horum nominum tanti, quanti, quantivis, tantivis, tantidem, quanticumque, magni, parvi, pluris, minoris, maximi, plurimi, nihili, & si qua hujusmodi reperiuntur. Cic. de Fin. Magni ęstimabat pecuniam. ¶ Si tamen hęc nomina adjective accipiantur, hoc est, si habeant aliud substantivum adjunctum, debent poni in ablativo. Non enim recte dixeris, Non ęstimo hoc parvi pretii, sed parvo pretio. Quanquam etiam sine substantivis inveniuntur in ablativo posita. Cic. 3. Verr. Tu ista permagno ęstimas. ¶ Cum aliis ablativum petit. Id. 4. Verr. Hęc pecunia ęstimari non queunt. ¶ Interdum cum accusativo solum, quale est illud Cic. in Verr. Aestimare harum rerum omnium pretia. ¶ Interdum habet accusativum cum ablativo, & prępositione Ex, & tunc significat perpendere, metiri. Cic. pro Rosc. Vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa ęstimat. ¶ Aestimare aliquem, est judicium de aliquo facere. Curt. l. 10. c. 5. Juste ęstimantibus Regem liquet, bona naturę ejus fuisse, &c. ¶ Interdum est perpendere, considerare. Plin. l. 10. ep. 78. Aestimabo, an debeas cognoscere. ¶ Aestimare de aliquo, est apud Cic. l. 1. de leg. Omnes adhuc Scriptores, nisi qui forte nondum ediderunt, de quibus ęstimare non possumus, facile superavit. ¶ Apud Quintil. pœnam suam summis honoribus ęstimare, est pœnam inter summos honores referre, reputare. ¶ Lis ęstimata (Ascon. in 2. Verr.) hoc est pecunia, de qua lis fuit, in summam redacta. Igitur æstimare litem dicitur pręsertim in judicio peculatus, & repetundarum, cum damnato reo, rationes ineuntur pecuniarum, furtorum, &c. Sic ęstimare litem alicui, apud Cic. pro Cluent. c. 41. ¶ Aliquando ęstimare litem, est decernere mulctam. Nepos in Miltiade c. 7. Capitis absolutus, pecunia mulctatus est, eaque lis quinquaginta talentis ęstimata est. Cæs. l. 5. B. G. c. 1. Arbitros inter civitates dat, qui litem ęstiment, pœnamque constituant. ¶ Litem capitis ęstimare, apud Cic. pro Clu. c. 41. hoc est, ut explicat Manutius, quę capitis lis est, ad pecunię solutionem redigere.

Aestiva, orum, n. 2. luoghi da state, מְקוֹם לְקַיִץ, בֵּית הַקַּיִץ, Ger. sommer lager, sommer haus, Gal. quartiers d'été, lieux pour y passer l'été, Hisp. campos de estio, lugares para tener estio en ellos, τὰ θερινά, pluraliter dicuntur loca umbrosa, nemorosa, in quibus per ęstatem vitatur Solis ardor. Cic. Q. Fr. 3. 1. Aestivus locus. Stat. Et umbrosi patuere ęstiva Lycęi. ¶ Quandoque ponitur pro gregibus in ęstivis commorantibus, vel contra pro ipsis locis, in quibus ęstate sunt armenta, & greges. Virg. l. 3. Georg. Nec singula morbi corpora corripiunt, sed tota ęstiva repente. ¶ Aliquando pro ipso ęstatis tempore. Paterc. l. 2. c. 105. Sic ęstiva agere. Curt. l. 5. c. 8. ¶ Aestiva quoque castra dicuntur, in quibus ęstate milites degunt, quemadmodum Hyberna, in quibus hyemem transigunt, quartieri da state. Cic. Ep. l. 1. Mihi erat in animo, cum primum ęstiva attigissem, decedere ex S. C. ¶ Quandoque vocantur ęstiva fruges, quę ęstate seruntur. Plin. l. 18. c. 7. Aestiva, quę ante Vergiliarum ortum seruntur.

Aestivalis, le, adject. idem quod ęstivus. Hygin. Astr. 3. c. 24. Virgo dextra manu circulum ęstivalem tangit. h. e. Tropicum Cancri.

Aestive, adverb. Plaut. Menæch. 2. 1. v. 29. Aestive admodum viaticati sumus: id est tenuiter, admodum parce, joculari translatione ab iis, qui per ęstatem leviter, & expedite ornantur.

Aestivo, as, n. 1. ombreggiar per fuggir il caldo, קִיֵּץ, Ger. das sommerlager haben, an einem ort den sommer verschliessen, Gall. passer l'été, Hisp. tener el estio en algun lugar, τὸ θέρος διάγειν, propter ęstum evitandum alicubi commorari, quemadmodum hiberno, hiemem aliquo in loco transigere. Varr. 2. de re rust. c. 2. Hi greges in Apulia hibernabant, qui in Reatinis montibus ęstivabant. Adde Plin. lib. 12. cap. 5. & Sueton. in Galb. c. 4.

Aestivus, a. 1. 2. estivo, Ger. sommerlich, Gal. d'été, appartenant a l'été, Hisp. cosa de estio, θερινός, quod est ęstatis, licet ab ęstus, non ab ęstas formatum sit, ut ęstivi menses, ęstivi dies, ęstivę nives. Cic. ad Q. Fr. Unus ęstivus dies. ¶ Usurpatur etiam pro ęstati idoneo. Liv. l. 22. c. 14. Per ęstivos saltus deviosque colles exercitum duximus. ¶ Aestivę fruges dicuntur milium, panicum, & cęterę hujus generis, quę ante Vergiliarum exortum seruntur, quemadmodum hibernę circa Vergiliarum occasum satę per hiemem terra nutriuntur. Vide Plin. lib. 18. c. 7. ¶ Castra ęstiva apud Tacit. ann. 1. c. 16. V. Aestiva.

Aestuabundus, a, um, ęstuosus. Pallad. l. 11. c. 17. Mundo linteo tegas, per quod facile confectio ęstuabunda suspiret.

Aestuans, antis, caldo, fervente, bogliente. Colum. l. 11. c. 2. Sol ęstuans. Curt. lib. 8. cap. 9. Fretum ęstuans. Pallad. l. 11. tit. 14. Vina ęstuantia. ¶ Translate agitatus, perturbatus, turbato, agitato, ansioso. Cic. de Arusp. resp. c. 1. Exsanguis, atque ęstuans se e curia repente proripuit. Sallust. in Jug. c. 98. Animo ęstuans.

Aestuarium, ii, locus, per quem vapores exhalant, quod & vaporarium dici potest. Vitruv. l. 8. c. 7. ubi de puteorum fossionibus. ¶ Aestuaria porro dicuntur loca marinis aquis referta ex inundationibus, per quę mare ęstuans vicissim accedit, vel recedit, stagni, lagune. Cæs. B. G. l. 2. c. 28. Quos in ęstuaria, ac paludes collectos dicebamus. Plin. l. 5. c. 1. Effunditur huc ęstuarium e mari, flexuoso meatu.

Aestuatio, onis, verbal. actus ęstuandi. Plin. l. 18. c. 1. Relictis ęstuationi suę istis hominum turbis. h. e. furori, perturbationi. Tres MSS. libri habent, crustioni, Harduino teste.

Aestuo, as, n. 1. bollire, aver caldo, חַם, נִכְמַר, Ger. hitzig seyn, grosse hitz haben, Gall. avoir, ou patir grande chaleur, bruler de chaleur, bouillir, Hisp. hervir de calor, [illegible], ferveo, flagro. Cic. 1. Acad. Ille cum ęstuaret, umbram sequutus est. Lucanus l. 1. v. 16. Dies ęstuat, fa caldo. ¶ Per metaphoram ponitur etiam pro angi, & dubitatione torqueri, dubitare. Cic. 4. Ver. Aestuabat dubitatione, versabat se in utramque partem. ¶ Aliquando æstuare est fluctuare, agitari, κυμαίνεσθαι, ondeggiare. Virg. 6. Aen. Vastaque voragine gurges æstuat. ¶ Dicimus etiam æstuare desiderio, invidia, amore, &c. pro flagrare. Cic. & alii. ¶ Et æstuare absolute pro vehementer cupere. Claudian. de III. Consul. Honor. v. 81. Stabulis minari æstuat. Et lib. 2. in Eutrop. v. 191. Sed pejus in aurum æstuat.

Aestuose, adverb. æstuando. Plaut. Bacch. 3. 3. 67. Acerrime, atque æstuose absorbet.

Aestuosus, a. 1. 2. pieno di caldo, חַם, Ger. hitzig, voll hitz, Gall. plein de grande chaleur, fort chaleureux, Hisp. cosa calorosa, καυματηρός, quod est calore plenum. Cic. Attic. l. 5. ep. 13. Iter conficiebam æstuosa, & pulverulenta via. Sic æstuosissimi dies circa Canis ortum. Plin. l. 34. c. 12. Et Horat. Epod. 3. Munus inarsit æstuosius. h. est, vestis Deianiræ ardentior ussit Herculis humeros. Alii tamen æstuosius pro adverbio sumunt. ¶ Item agitatus, fervens, procellosus. Horat. l. 2. od. 7. Freta æstuosa. Id. l. 1. od. 22. Aestuosæ Syrtes.

Aestus, m. 4. caldo grande, חוֹם, Ger. grosse wærme, hitz, Gall. ardeur, ou grande chaleur, Hisp. la siesta, o grande calor, καῦμα, πνῖγος, [illegible], calor nimius, & fervor, flagrantia Solis. Virg. 3. Geor. Aestibus in mediis, umbrosam exquirere vallem. ¶ Aliquando pro motu, & agitatione fluctuum, moto. Cic. 3. de Orat. cap. 39. Sævi existunt turbines, fervet æstu pelagus. Id. 2. de Nat. Deor. c. 53. Aestus maritimi multum accedentes, & recedentes, il flusso, e riflusso. ¶ Ab utroque significato per metaphoram ponitur pro variis animi ægritudinum generibus, cupiditate, amore, libidine, &c. Cic. 3. de Orat. Repente te quasi quidam æstus ingenii tui procul a terra abripuit; l'ardore dello spirito. Virg. Aen. l. 4. Fluctuare æstu iratum. Id. l. 7. Aestu curarum. Cic. de cl. orat. Ne æstus consuetudinis nos absorbeat. Ibid. Aestus gloriæ. ¶ Aestus ulceris apud Cic. 1. Tusc. l'infiammazione della piaga. ¶ Incensos æstus avertere. Virg. 3. Georg. hoc est febrim: quo sensu adhibetur etiam a Cic. 1. Catil. c. 13. ¶ Pro dubitatione, & turbatione animi. Plin. lib. 3. ep. 94. Explica æstum meum. Cic. divin. in Verr. Qui tibi æstus, qui error, quæ tenebræ! ¶ Duci forte possit æstus ab αἶθος, quod verbale sit ab ᾖθα, præterito verbi αἴθω, accendo.

Æ ANTE T.

Ætas, età, etade, דּוֹר, Ger. alter, Gal. age, Hisp. edad, ab αἰών Græco nomine deductum. Ab hoc enim ævum, ævitas, & per syncopen ætas, ἡλικία. Generaleque nomen est ad infantiam, pueritiam, adolescentiam, juventutem, & senectutem pertinens. Varro quinque gradus fecit. In primo usque ad annum xv. pueros dictos vult, quod sint puri, idest impuberes: in secundo ad annum xxx. adolescentes ab adolescendo nominatos: in tertio usque ad annum xl. juvenes appellatos, eo quod remp. in re militari juvare possent: in quarto autem gradu usque ad lx. annum seniores nuncupatos, quod tunc corpus senescere incipiat: inde usque ad finem vitæ uniuscujusque quintum gradum factum, in quo qui essent, senes appellatos, quod ea ætate corpus jam senio laboraret. Horum tamen singuli trifariam dividuntur, ut prima pars viridis sit, deinde adulta, postea præceps. Unde Virg. Viridisque juventa. Alii aliter dividunt ætates. ¶ Dicitur etiam, ætas aurea, argentea, ærea, ferrea, lutea, de universa Mundi duratione, de Imperio Romano, ac de Latinis Scriptoribus, passim. ¶ Interdum ætas accipitur pro anno, anno. Virg. 3. Georg. v. 190. Ubi quarta accesserit ætas. ¶ Interdum pro xxx. annorum spatio. Cic. Tertiam jam ætatem

tem hominum vivebat. Sic *Plutarchus* Aetatem ostendit esse spatium xxv. anorum, secundum Heraclitum. ¶ Interdum pro centum annis. *Ovid.* 12. *Metam.* Annos bis centum vixi, nunc tertia vivitur ætas. ¶ Ponitur & pro quovis tempore humanæ vitæ. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 51. Omnia fert ætas, animum quoque. *Stat. Theb.* 3. *v.* 562. Quid crastina volveret ætas, scire nefas homini. ¶ Ponitur & pro ipsis hominibus ea ætate natis. *Horat. l.* 1. *od.* 35. Quid nos dura refugimus ætas? ¶ Ætas mala dicta est senectus. *Plaut.* Senectute onustum gero corpus, vires reliquerunt: ut ætas mala est, mors mala est. ¶ Ergo e contrario bona ætas juventus appellatur, ἀγαθὴ ἡλικία. *Cic.* Quod si ipsis voluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum parvulis fruitur rebus. ¶ Aetas media vocatur illa, quæ est inter juventam, & senectam, *età virile*, quam Avicenna vocat ætatem pulchritudinis, ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, quæ fere est a trigesimo usque ad quadragesimum annum. Eadem dicitur ætas constans. *Cic. pro Planc. & de senect.* ¶ Aetas vini dicitur tempus illud, quo vinum potus aptissimum est. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Falernum nec in novitate, nec in nimia vetustate corpori salubre est: media ejus ætas a quintodecimo anno incipit. ¶ Aetatem, *lungamente*, adv. significat diu. *Ter. Eun.* 4. 5. 8. Jandudum ætatem. *è un secolo.*

Aetatŭla, f. 1. *età tenera*, Germ. *klein alter, oder gering alter*, Gall. *bas age*, Hisp. *edad pequeña*, μικρὰ ἡλικία, dimin. ætas modica, & tenerior puerorum ætas. *Cic. de Fin.* In primis puerorum ætatulis. *Plaut. in Pseud.* 1. 2. 40. pro ipsa ætate posuit, blandimenti causa. In munditiis, inquit, mollitiis, delitiisque ætatulam agitis. *h. e.* tempus ætatis jucundissimum.

Aeternabĭlis, æternus, sed vox est exigui usus. *In Cod. Theodos. leg.* 3. *de collat. donat. possess.* Excepta æternabili urbe. *Accius* apud *Non. c.* 7. *n.* 64. Aeternabilem divitiam partissent.

Aeternalis, idem quod æternus. *Tertull. advers. Judæos c.* 6. Lex æternalis. *Venant. Fortun. l.* 10. *carm.* 20. Aeternalis salus. *Inscript.* apud *Grut. p.* 752. *n.* 3. Somno æternali sacrum. *h. e.* morti.

Aeternĭtas, *eternità*, עד, ἀϊδιότης, perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate mensurari, nullo temporis spatio designari potest, cum omne contineat ævum, & contineatur a nullo. *Plin. l.* 13. *c.* 5. Materiæ vero ipsi æternitas. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 14. Ab omni æternitate repetitum. ¶ Fuit etiam Aeternitas Dea a Veteribus culta, cujus imaginem, & sedem *Claudianus* descripsit *l.* 2. *de laudib. Stilicon. a versu* 424.

Aeterno, as, are, æternum & immortale facere, *eternare, perpetuare*, ἀπαθανατίζω. *Horat. l.* 4. *od.* 14. Tuas, Auguste, virtutes æternet. *Varr.* apud *Non.* 2. 57. litteris ac laudibus æternare.

Aeterno, adv. *eternamente*. *Plin. l.* 2. *c.* 107. Viret æterno hunc fontem igneum contexens fraxinus. Sed usitatius est

Aeternum, perpetuo, vel semper, *eternamente, sempre*, ἀεὶ. *Virg.* 6. *Aeneid.* Sedet, æternumque sedebit infelix Theseus.

Aeternus, a um, *eterno*, ἀΐδιος, per syncop. pro æviternus: perpetuus, fine carens. *Liv. l.* 28. *c.* 28. Urbs condita in æternum. Et *Ovid.* 3. *de Arte, v.* 83. Ilias opus æternum. ¶ Ponitur etiam pro eo, quod diutissime durat, & difficulter destrui ac solvi potest. *Phædr. lib.* 2. *ad fin.* Servumque collocarunt æterna in basi. Sic *Plin. l.* 14. *c.* 1. *de vite.* Nec est ligno ulli æternior natura. Ubi notandum comparat. haud passim obvium. ¶ Item pro continuo, seu magno. *Flor. l.* 4. *c.* 12. Certa mox fides, & æterna pax. ¶ Item pro eo, quod tandiu durat, quamdiu vita nostra. *Terent. Eun.* 5. 2. *v.* 32. Spero æternam inter nos gratiam fore. ¶ Different æternus, & sempiternus: quod sempiternum dicimus Deum, qui semper fuit, eritque; æternos vero homines, qui principium quidem habuerunt, at animo immortales sunt. Quamquam sæpe ista confunduntur.

Aether, eris, m. 3. *sfera del fuoco*, שחק, Ger. *der himmel, oder das element des feuers*, Gal. *l'air supreme, ou l'element du feu*, Hisp. *cielo del fuego*, αἰθὴρ, ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. *Arist.* vero *de Mundo*, hoc nomine significari, ait, cœli, syderumque substantiam, hoc est totam siderum, & cœli, & stellarum compaginem, non quod ignita flagret, ἀπὸ τοῦ αἴθειν, sed quod semper motu suo circunductilis currat, & cursibus rapidissimis rotetur, ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν. Sumitur itaque pro Cœlo. Hinc & pro Deo. *Claudian. Paneg. de* 6. *Consul. Honor. v.* 352. Providus Aether Noluit humano titulos auferre labori. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 15. Aethera esse eum, quem homines Jovem appellarunt. ¶ Item pro aere, passim apud *Virg.* & alios Poet. ¶ Item pro lumine. *Valer. Flacc. Arg.* 5. simul Aethere plena corusco. ¶ Invenitur etiam *Aethra* fœmin. 2. contractum ex Aethera. *Cic.* 2. *de Nat. Deor.* Summa pars cœli, quæ dicitur æthra. Sed alii leg. *Aether*. *Virg. Aen.* 12. *v.* 247. Rubra fulvus Jovis ales in æthra. *Sil. Ital. lib.* 4. *v.* 103. Liquida æthra. ¶ Aethera in plur. num. & neutro gen. usurpatum est a *Mario Victore Massiliensi*, & a *Beda* apud *Voss. l.* 3. *de Grammat. c.* 39. Neuter est imitandus.

Aetherĕus, & ætherius, a, um, αἰθέριος, ad ætherem spectans. *Cic.* 2. *Divin.* & *Ovid. de Arte am. l.* 3. *v.* 549. Sedibus æthereis spiritus ille venit. ¶ Terra ætheria est Luna apud *Macrob. l.* 1. *c.* 11. *in Somn. Scip.*, ex opinione Veterum, qui putabant eam quoque incoli, ut Terram.

Aethiopia, f. *Etiopia*, αἰθιοπία, ab Aethiope Vulcani filio, qui illi præfuit, dicta, ut ait *Plin. l.* 6. *c.* 36. vel a Græco αἴθω, cremo, & ὤψ, aspectus, facies. Nam Solis vicinitate ejus regionis incolæ torrentur: Est enim ibi jugis æstus. Regio est Africæ, cis, & ultra æquatorem. Quicquid ejus fertile est, sub meridiano cardine est. Circa vero Occiduum montuosa est, arenosa in medio. Ad Orientalem plagam deserta. Ejus situs ab Occasu ad Atlantem montem, ab Oriente usque in Aegypti fines porrigitur, a Meridie Oceano, a Septentrione Nilo flumine clauditur.

Aethiopĭcus, adject. ad Aethiopiam pertinens, ut Aethiopicus Oceanus, *Plin. l.* 6. *c.* 30. Aethiopicæ naves. *Id. l.* 5. *c.* 9.

Aethiŏpis, idis, f. 3. αἰθιοπίς, herba est lactucæ folio, in Aethiopia nascens, vel in Meroe Nili Insula, a qua etiam Merois dicitur, cujus tactu (si Magorum vanitati credimus) clausa omnia aperiuntur, amnesque etiam, & lacus exarescunt. *Plin. l.* 26. *c.* 4. & *l.* 27. *c.* 4.

Aethiops, m. 3. αἰθίοψ, Vulcani filius fuit, qui Aethiopiam a se denominavit, ut placet *Plin. l.* 6. *c.* 30. ¶ Et *Aethiops* est, qui ex Aethiopia est, qui etiam *Aethiopicus*, & *Aethiopus* dicitur, secundum *Servium*. ¶ Sunt, qui Aethiopes dictos putent a Chus filio Cham. Chus enim Hebraica lingua Aethiops interpretatur. ¶ Hi quondam ab Indo flumine consurgentes juxta Aegyptum inter Nilum, & Oceanum in meridie sub ipsa Solis civitate insederunt. Tres eorum sunt populi, Hesperi, Garamantes, & Indi. Hesperi sunt Occidentes, Garamantes Tripolitani, Indi Orientes. V. *Ovid.* 2. *Met.* ¶ Hinc *Aethiopissa*, mulier ex Aethiopia. Legitur apud *Hieronymum epist.* 22. ad Eustoch.

Aethon, m. 3. αἴθων, equus Phœbi dictus est. Fuere autem (ut in fabulis fertur) quatuor equi Solis, Phlegon scilicet, Pyroeis, Eous, & Aethon, quibus significantur quatuor diei horæ. Eous interpretatur splendens, Phlegon inflammatus, Pyroeis ardens, Aethon ardens, & splendidus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 153.

Aethra. V. in Aether.

Aethra, filia Oceani, & Tethyos, uxor Atlantis filii Japeti, mater Hyadum, & Pleiadum. *Ovid.* 5. *Fast.* ¶ Hoc etiam nomine fuit mater Pithæi Regis, item filia ejusdem, uxor Aegæi, & mater Thesei.

Aetia, orum, n. τὰ αἴτια, liber Callimachi Poetæ de causis sacrorum, instar Fastorum Ovidii. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 4. Sed non vis, Mamurra tuos cognoscere mores. Nec te scire: legas αἴτια Callimachi.

Aetiologia, αἰτιολογία, causæ redditio. *Senec. epist.* 95. *prope fin.* His adjicit causarum inquisitionem, quam cur ætiologiam dicere non audeamus, cum Grammatici custodes Latini sermonis suo jure ita appellent, non video.

Aetītes, m. 1. ἀετίτης, lapis est colore subruso, quem si concutias, alium lapidem, quem veluti prægnans in utero gerit, intus audis sonantem. Inveniuntur bini in aquilarum nidis, feruntque aquilæ sine iis ova parere non posse. Quam ob causam nomen illi impositum creditur. Quatuor autem sunt aetitæ species, quas enumerat *Plin. lib.* 36. *cap.* 23. ¶ Item ætites gemma est, quæ aquilæ colorem habet caudæ candicantis. Sunt, qui gagatem vocent. Estque ad multa utilis. Unde eam Zoroastres Magus omnibus prætulit.

Aetna, f. 1. αἴτνη, prius Inessa, *Mongibello*, mons Siciliæ, qui sulphure abundans, ventis subterraneis flantibus, ignem perpetuum emittit. ¶ Diversus est ab Aenna urbe. Mons enim adjacet litori Catanensi. Aenna in medio insulæ est constituta. Præclaro carmine descriptum invenies apud *Corn. Severum*.

Aetnenses, m. 3. pop. Siciliæ ad Aetnam montem. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

Atnæus, a, um, ad Aetnam pertinens. Aetnæi Fratres, Cyclopes. *Virg. Aen.* 3. Aetnæum fulmen. *Ovid. de Arte l.* 3. *v.* 490.

Aetolĭa, αἰτωλία, *Artinia*, & *Lepanto*, regio Achaiæ, in Epiri conf. ad Occ. inter Locros ad Or. a quibus Eveno Fl. separatur, & Acarnaniam ad Occ. Acheloo Fl. dividente. Dicta est ab Aetolo filio Martis, vel Endymionis, cum antea Hyantis diceretur. Populi Aetoli dicuntur. Urbes Aetoliæ sunt Naupactum, Calydon, Chalcis, & Olenus.

Aetolicus, & Aetolius, Aetōlus, a, um, adject. ad Aetoliam pertinens. Bellum Aetolicum, apud *Liv.* & Aetolius heros, pro Diomede Tydei Aetoliæ Regis filio, apud *Ovid.* 14. *Met. v.* 461. ¶ Aetoli dicti sunt populi Aetoliæ, apud *Liv.* & *Flo.* passim.

Aetōlus, m. 2. αἰτωλός, ut scribit *Plin. l.* 7. *c.* 56. Martis fuit filius. Homeri autem enarrator de Aetolo sic tradit: Aetolus, inquit, filius Endymionis fuit, qui cæde per imprudentiam in patria perpetrata, fugit in eam regionem, quæ postea ab ipso Aetolia dicta est, ibique genuit filium Pleuronem, a quo urbs Aetoliæ dicta: hujus autem duo filii fuerunt, Cures, & Calydon, a quibus rursus aliis urbibus nomina data sunt.

Aevĭtas, f. 3. *età*, זקנה, Germ. *hohen alter*, Gall. *age avancé, vieillesse*, Hisp. *edad gastada, vejez de muchos anos*, antiqui pro ætas, vel annositas dixerunt. *Gell. l.* 20. *c.* 11. Si morbos, ævitasque vitium esset. *Cic. l.* 3. *de leg. c.* 3. Aevitatem annali lege servanto.

Aeviternus, a, um, adject. idem quod æternus. *Varro apud Priscian. ad fin. l.* 2. Per æviternam hominum domum tellurem propero gradum.

Aevum, i, n. 2. *tempo lungo, età lunga, perpetuità*, לנצח, Germ. *lange zeit, ewigkeit*, Gall. *age, siecle*, Hisp. *edad, o siglo*, a Græco αἰὼν, V litera interjecta, significat temporis perpetuitatem, tempus immensum fine origine, sine fine, quod eodem modo semper fuit, & semper futurum est, ut de eo *Censorin.* scribit *de die Natal. cap.* 16. Hoc sensu *Varr. lib.* 5. L. L. scribit, *ævum* dictum esse ab *æ*tate *omnium annorum*. *Lucret. l.* 1. *v.* 634. Innumerabilibus plagis vexata per ævum. ¶ Ex Philosophorum tamen loquendi consuetudine differt ævum ab æternitate, ut æternitas duratio sit principii, & finis expers: ævum careat fine, non perinde principio. Sed omissis Philosophis, *ævum* accipitur pro quocumque tempore, vel ætate, ac spatio vivendi. *Horat.* 2. *sermon. sat.* 6. *v.* 79. Vive memor, quam sis ævi brevis. Et *lib.* 1. *epist. ult.* Forte meum si quis te percontabitur ævum. idest ætatis annos. ¶ Aevi nomine appellatur & gradus ætatis humanæ. Sic primum ævum adolescentia est. *Val. Flacc. l.* 7. *v.* 338. ¶ Item longissima hominis ætas, quæ ferme annis centum definitur, & Sæculum dicitur. Ita acceptum videtur usurpasse *Ovid.* 1. *de Ponto Eleg.* 3. Nulli datus omnibus ævis Tam procul a patria est, horridiorque locus. ¶ *In ævum* idem est ac in omne ævum. *Horat. l.* 4. *od.* 14. Aeternare virtutes in ævum. ¶ Reperitur etiam *Aevus*, *i*, m. apud *Lucret. l.* 3. *v.* 605. & *Plaut. Pan.* 5. 4. 14.

A ANTE F.

Afer, ri, subst. qui Africam incolit, *Africano*. *Virg. Æn.* 8. *v.* 724. Afri discincti. *Horat. l.* 4. *od.* 4. Dirus per urbes Afer ut Italas equitavit. *h. e.* Annibal.

Afer, afra, um, adject. *Africano*, qui est ex Africa, ut Afra avis, idest Numidica. *Horat. Epod.* 2. *v.* 53. Non Afra avis descendat in ventrem meum. V. Africanus.

Affabĭlis, e. 3. *affabile, piacevole*, נוח, נעים, εὐπροσήγορος, ex ad, & fabilis, in sermone jucundus, & gratus, vel comis, lenis, facilis *Ter. in Adel.* 5. 6. 8. Meditor esse affabilis. *Cic.* 1. *Offic. c.* 31. Esse affabilem omnibus in omni sermone. *Senec. ep.* 79. Alius erit affabilior.

Affabilĭtas, f. 3. *piacevolezza*, ענוה, εὐπροσηγορία. *Cic.* 2. *Offi. cap.* 14. Quantopere conciliet animos comitas, affabilitasque sermonis.

Affabilĭter, adv. comiter, *piacevolmente*. *Macrob. Satur.* 7. *c.* 2. Comiter, affabiliterque susceptus. *Spartian. Caracal. cap.* 3. Affabiliter loqui. ¶ *Gell. l.* 13. *c.* 3. Affabilissime dicere.

Affăber, & Adfaber, bra, um, est fabrefactus, *fatto con artifizio*. *Symmach. l.* 3. *ep.* 17. & *Festus*.

Affăbre, *con maestria, artifiziosamente*, בשכל, כיד אמן, Ger. *meerklich, kunstlich*, Gall. *artificieusement, avec un bel artifice*, Hisp. *artificiosamente, lindamente, lupiadas*, adverb. artificiose, scite, sicut *infabre*, fine artificio. *Cic.* 2. *Verr. c.* 5. Paulo magis affabre, atque antiquo artificio.

Affamen, inis, n. 3. idem quod Affatus. *Apul. Met.* 11. Blando mulcentes affamine.

Affaniæ, arum, *ciancie, bugie*, res futiles, & nugatoriæ. *Apul. l.* 9. Has, & alias similes affanias frustra adblaterantes. Et *l.* 10. Nescio quas affanias effutire. ¶ Sunt qui deducunt a fando, sed *Voss. in Etymol.* quemadmodum Apinas, & Tricas a duobus ignobilibus Apuliæ oppidis; ita Affanias ab Aphanis oppido Sicil. originem trahere existimat. Vide *Plin. l.* 3. *c.* 11.

Affaris, atur, d. 1. *parlare*. Affor enim inusitatum est. *Cic. de Sen.* Licet verbis iisdem mihi affari te. *Id. de clar. Orat. c.* 72. Affari aliquem nomine. *chiamar per nome*. ¶ Affari deos est iis gratias agere, vel eos invocare, teste *Servio*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 492. & *Ovid.* 6. *Fast. v.* 303.

Affatim, *abbondevolmente*, בכיר כאר, Germ. *uberaus, viel, uberflussig*, Gall. *largement, a foison, en abondance*, Hisp. *abondosamente, en abondancia*, ἄδην, adv. abunde, large, ex ad, & fatim, quod idem apud

Vett.

Vett. significabat. *Cic. l. 2. ad Att. ep. 16.* Puto me Dicæarcho affatim satisfecisse. *Plaut. Mil. 4. 1. 33.* Tibi divitiarum affatim est. *Id. Bacch. 3. 3. 93.* Affatim est, Mnesiloche.

Affatus, a, um, partic. allocutus. *Virg. 4. Æn.* Barcem nutricem affata Sichæi. ¶ Passive *Apulej. l. 11.* Affatis singulis. *h. e.* narratis.

Affatus, ûs, ui, alloquium, *colloquio, discorso. Virg. 4. Æn. v. 284.* Quo nunc Reginam ambire furentem Audeat affatu? ¶ Significat etiam mandatum, præsertim posterioris ævi Scriptoribus. *Cassiod. lib. 2. ep. 29.* Præsentibus te affatibus admonemus. Et *leg. 3. C. de Episcop. audient.* Nemo deinceps tardiores fortassis affatus nostræ perennitatis expectet.

Affectatio, onis, κακοζηλία, æmulatio, sed infelix, *affettazione. Quintil. l. 1. c. 11.* Nihil odiosius affectatione. ¶ Affectatio verborum. *Suet. Grammat. c. 10.* ¶ In bonam partem usus est *Senec. ep. 89.* Philosophiam definiens, sapientiæ amorem, & affectationem. ¶ *Tertull. de Baptis. c. 5.* pluraliter usus est: Credunt rebus Dei quarum affectationibus apud æmulum Dei credunt.

Affectato, adverb. *affettatamente*, nimio affectu, studio, aut cura. *Lamprid. in Heliogab. c. 17.* Illud nomen affectato retinuerat, dum vult videri filius Antonini.

Affectator, ris, m. 3. ζηλωτής, qui æmulatur. *Quintil. l. 6. c. 4.* Nimius risus affectator. *Id. l. 6. c. 2.* Affectatores libertatis. ¶ In bonam partem *Eutrop. l. 10. c. 7.* Affectator justi amoris.

Affectatrix, icis, femin. ab affectator. *Tertull. advers. Hæret. c. 7.* Sapientiam humanam affectatricem, & interpolatricem veritatis.

Affectatus, a, um, o. 1. 2. *affettato*, nimio studio quæsitus. *Plin. Jun. in Paneg.* Affectata aliis castitas. *Suet. in Cæs. c. 79.* Infamiam affectati regii nominis discutere. *Quintil. l. 12. cap. penult.* Dandum putant nonnihil esse temporibus atque auribus, nitidius aliquid, atque affectatius postulantibus, *h. e.* majore cura elaboratum. ¶ In bonam etiam partem aliquando sumitur. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 98.* Nec tantum pietas, sed protinus ardua virtus Affectata tibi. *h. e.* studiosissime appetita.

Affecte, adv. cum affectu. *Tertull. de Anima c. 45.* Affecte, & anxie, & passibiliter.

Affectio, onis, verbale, *affezione*, idem quod affectus. *Cic. 2. de Invent. c. 25.* affectionem esse, ait, animi, aut corporis ex tempore aliqua de causa commutationem, ut est lætitia, cupiditas, morbus, &c. Et *Gell. l. 1. c. ult.* τὰ πάθη, affectiones reddit. ¶ Significat interdum statum, constitutionem. *Cic. 2. de Divin. c. 47.* Fac, in puero referre, ex qua affectione cœli primum spiritum duxerit. *idest* qua cœli constellatione, ut ajunt. ¶ Item amorem. *Gell. l. 10. c. 18.* Virum amasse fertur ultra affectionis humanæ fidem. *Vet. Inscript. apud Grut. p. 459. n. 4.* Ob affectionem, & pietatem in se eximiam.

Affectiosus, a, um, *affettuoso*, amoris, & affectus plenus. *Tertull. de Anima, c. 19.* Infantia naturaliter affectiosa.

Affecto, as, avi, are, *affettare, cercare con ansietà*, ζηλόω, μνηστεύομαι, cupide, & anxie appeto. Affectare, inquit *Festus*, est pronum animum ad faciendum habere. ¶ Affectare Regnum. *Liv. l. 1. c. 46.* At *affectare civitates* dixit *Sallust. Bell. Jugur. n. 110. ed. Plantiniana*, & *Tacit. 4. hist. c. 66.* pro solicitare, sive in suas traducere partes studere. ¶ Affectare iter, est moliri apud *Terent. Phor. 5. 8. v. 71.* Gladiatorio animo ad nos affectant viam. Adde *Cic. pro Roscio*, & *Virg. Geor. 4. sub fin.* ¶ *Affectare diligentiam* est omnem diligentiam collocare. *Plin. 17. 1.* Sic affectare munditiam omni diligentia, *Nepos in Attic. c. 13.* ¶ Aliquando est afficere. *Plaut. Bacchid. 6.* Tua flagitia, aut damna, queis patrem, me, teque, amicosque omnes affectas tuos. ¶ Affectari morbo, idest corripi, apud *Liv. l. 29. c. 10.* Sed al. leg. *afflictari.* ¶ Affectare ad aliquid, pro aspirare. *Firmic. in præf. l. 5.* Ad quod Romanum non affectadet imperium. ¶ Apud *Virg. Æn. 3. v. 670.* dexteram affectare, est cupide intendere, ut exponit *Serv.* ¶ Cum infinito est apud *Sil. l. 4.* Decus affectat decerpere pugnæ. ¶ Pro consulto aliquid facere, est apud *Ulp. in l. Quod ait lex. ff. ad leg. Jul. de adult.* ¶ Invenitur & *affector* deponens, sed obsoletum. *Varro* apud *Diomed. lib. 1.* Affectatus est regnum.

Affectuose, adv. cum affectu. *Cassiod. l. 3. ep. 4.* Dicam libere, dicam affectuose quod sentio. *Sid. l. 4. ep. 11.* Fratrem affectuosissime observans.

Affectuosus, a, um, adject. amoris & affectus plenus, *affettuoso. Macrob. Saturn. l. 2. cap. 11.* piam affectuosamque rem fecisse. *Cassiod. l. 5. ep. 2.* Affectuosa salutatio. *Tertull. l. 5. cont. Marc. 14.* Amore fraternitatis invicem affectuosi. φιλόστοργοι.

Affectus, us, ui, *affetto, affezione, passione*, idem quod affectio. *Gell. l. 1. c. ult.* Affectus, & affectiones Latini Philosophi, Græci τὰ πάθη dixere. *Senec. ep. 75.* affectus sunt motus animi improbabiles, subiti, & concitati, qui frequentes, neglectique fecere morbum. *h. e.* habitum vitiosum. *Cic. 5. Tuscul. c. 16.* Qualis cujusque animi affectus esset, talem esse hominem. ¶ Interdum accipitur pro desiderio. *Juvenal. Sat. 12. v. 10.* Si res ampla domi, similisque affectibus esset. ¶ Pro morbo. *Cels. lib. 3. cap. 18.* Supersunt alii affectus, qui febri superveniunt. ¶ Aliquando pro illis, quos omni affectu prosequimur, ut liberi, propinqui. *Apul. de dogm. Platon. l. 2.* Orbatus affectibus piis urbe educitur. *Capitolin. in Maximin. c. 23.* Militum affectus in Albano monte erant. *h. e.* παῖδες, καὶ γυναῖκες, ut *Herodian. l. 8. c. 5.* dixit. Sic *Suet. in August. c. 17.* necessitudines pro necessariis posuit.

Affectus, a, um, *affannato, afflitto*, [illegible], Ger. *schwach, nicht starck*, Gal. *en mauvaise disposition, languissant*, Hisp. *flaco*, πεπονηκώς, cum absolute ponitur, sumitur pro languente. *Liv. l. 5.* Vires corporis affectæ. ¶ Affecta ædificia, & cetera hujusmodi dicuntur, quæ prope sunt confecta, sed non ad finem deducta. *Cic. de Prov. Cons.* Bellum affectum videmus, &, vere ut dicam, pœne confectum. Sic affecta hyems, quæ ad finem properat. *Sil. Ital. l. 15. v. 502.* Vide *Gell. l. 15. cap. 5.* ¶ Affectus est illi, pro erga illum, apud *Suet. Tiber. c. 52.* ¶ Affectus, pro dispositus, constitutus, animatus, *disposto*. *Cic. 2. Divin.* Etsi ad rem pertinet, quomodo cœlo affecto, compositisque sideribus animal oriatur. *Id. de Amic.* Eodem modo erga amicum affecti sumus. ¶ Pro commoto. *Id. de Orat.* Si pro dolore me affectum vides. ¶ Interdum pro affini. *Id. in Top.* Ducuntur argumenta ex iis locis, qui quodammodo affecti sunt ad id, de quo quæritur. ¶ Affecta femina, ait *Festus*, vel in bonam partem dicitur, velut honorata; vel in malam, ad extremum adducta. ¶ Superlat. est apud *Vellej. Paterc. l. 2. c. 84.* Affectissimos inopia remiges.

Affero, fers, attuli, allatum, a. *recare, portare*, הביא, הוביל, נשא, Ger. *herzubringen*, Gal. *apporter*, Hisp. *traer*, ἐπιφέρω, ex ad, & fero, significat apporto. *Ter. in Eun.* Hic magnam partem ad te tulit. ¶ Atque hujus significationis infinitus fere est usus. Inter cætera significat, quod vulgo dici solet, allegare, & adducere. *Cic. 2. de Orat. c. 89.* An ætatem adferet? *idest* in causam vel excusationem adducet. ¶ Item addere, augere. *Cic. Att. l. 16.* Magnam attulit accessionem tua voluntas erga me. ¶ Aliquando nuntiare. *Cic. Att. l. 8.* Complures attulerunt, Cæsarem iter habere Capuam. Sic, *allatum est*, absolute, pro nuntiatum est; & *affertur*, *Liv. lib. 4. U. C.* Volscos exisse prædatum, affertur.

¶ Afferre alicui manus, est vim alicui inferre, *sforzare*. *Cic. 1. Off.* Is manus videtur afferre socio. ¶ Sibi manus afferre, est seipsum interficere. *Cic. ad Octav.* Ego ipse Senatum sibi manus afferre coegi. ¶ *Afferre se*, poetica phrasis est pro venire, accedere. *Virg. Æn. 8.* Fatis huc te poscentibus affers. ¶ Interdum est conferre. *Cic. 2. Fin. c. 27.* Diuturnitatem temporis ad beate vivendum aliquid afferre.

Afficio, is, eci, ectum, a. 3. *toccar, far impressione, commuovere*, העיר, פקד, Ger. *ein ansechtung machen, bewegen*, Gall. *emouvoir, disposer*, Hisp. *afficionar*, διατίθημι, ex *ad* & *facio*, significat affectionem quandam, sive dispositionem induco, & tam ad animum, quam ad corpus, sive in bonum, sive in malum pertinet, construiturque cum accusativo, & ablativo. *Cic. ad Anton. post ep. 13. l. 14. ad Att.* Litteræ tuæ sic me affecerunt, ut non dare tibi beneficium viderer, sed accipere a te. *Id. Fam. 5. ep. 12.* Affici a gratia, aut a voluptate. *lasciarsi vincere, smuovere*. *Id. 2. de Orat. c. 19.* Ut eorum, qui audirent, ita afficerentur animi, ut eos affici vellet Orator. *concepissero quegli affetti, che l'oratore bramasse.* Alii legunt: *Ut ii, qui audirent, ita afficerentur animis*, &c. quod diversam quidem habet phrasim, significationem vero eandem. *Suet. in Tiber. c. 52.* Alterius filii vitiis infensus, &c. itaque ne mortuo quidem perinde affectus est. *h. e.* ejus mortem doluit. *Plin. l. 3. ep. 1. ad fin.* Sunt in usu & Corinthia, quibus delectatur, nec afficitur. *ma non vi s'appassiona.* ¶ Cum refertur ad corpus, significat debilitare, afflictare. *Liv. l. 28. cap. 15.* Æstus, labor, fames, sitisque corpora afficiunt. διατίθησιν. *Cels. lib. 4. c. 7.* Pulmo totus afficitur. *Scribon. Larg. compos. 186.* Stomacho, & vesica affici. Sic *Nepos in Annibal. c. 4.* Affici morbo. *ammalarsi*. *Capitolin. in M. Ant. Philos.* Afficere corpus. *rendendo infermiccio.* ¶ Sumitur etiam pro tractare, sive bene, sive male. *Papinian. Dig. l. 37. tit. 12. leg. ult.* Filius, quem pater male contra pietatem afficiebat. ¶ Item pro quasi ad exitum perducere, *ridurre presso al fin.* *Cic. de prov. consul. c. 8.* Bellum affectum videmus, & vere ut dicam, pœne confectum. ¶ Præterea sæpissime ponitur pro dare, addere, augere, ornare: varie autem Italice vertitur pro varia significatione nominum, quibus adjungitur. *Cic. Agrar. 1. c. 4.* Afficere beneficio. *beneficare*. *Id. pro Mil. c. 29.* Afficere aliquem præmio. *premiare*. *Id. ib. c. 28.* Afficere lætitia. *rallegrare*. *Id. ad Brut. ep. 16.* Afficere voluptate. *dar piacere*. *Id. ib.* Afficere supplicio. *punire*. *Id. Att. l. 15. ep. 1.* Afficere molestia. *dar travaglio*. *Terent. Phor. 5. 1. 3.* Afficere injuria. *ingiuriare*. Sic afficere honore, laude, muneribus, dolore, morte, stipendio, verberibus, & sexcenta hujusmodi apud *Cic. Plaut. Just. Suet. &c.* ¶ Afficere nomine, *nominare, dar nome*, apud *Cic. in Top. c. pen. & pro Dejot. c. 5.*

Affictitius, a, um, נוסף, Gall. *ajouté*, Hisp. *anadido*, quod rei alicui affingitur, sive additur. *Varr. l. 3. de re rust. c. 12.* Affictitius ad villam qui solet esse. *che suol esser una giunta della casa di villa.*

Affictus, a, um ἐπεισακτός, additus, appositus. *Cicer. 2. de Orat. cap. 80.* Procemium affictum aliquod.

Affigo, gis, a. 3. *attaccare*, תקע, הדביק, Germ. *anhefften*, Gall. *ficher, atacher*, Hisp. *hincar*, ad aliquid figo. *Cic. 2. de nat. Deor.* Minerva, cui talaria affigunt. *Liv. l. 28. c. 37.* Cruci aliquem affigere. ¶ Per translationem de incorporeis dicitur. *Plin. l. 30. c. 1.* Hunc affixisse animis eam dulcedinem constat, *idest* impressisse. Et *Affigi animis* ea dicuntur, quæ tenaciter inhærent. *Plin. l. 30. c. 1.* Affigere litteras pueris. *Quintil. l. 1. c. 1.* dixit pro inculcare. ¶ Affigere crimen alicui, id est affingere, attribuere. *Arnob. circa princ. lib. 6.* Consuestis crimen nobis maximum impietatis affigere.

Affiguro, as, are, figuro. *Gell. l. 4. c. 9.* (Voces) Disciplinosus, victoriosus Cato ita affiguravit. Al. leg. *figuravit*, al. *effiguravit*.

Affingo, is, finxi, ctum, *aggiungere, attribuire*, fingendo aliquid addere, cujus contrarium est detrahere. *Cæs. in princ. l. 1.* Addere, & affingere rumoribus. *Cic. pro Leg. Manil.* Ut neque vera laus ei detracta, neque falsa afficta esse videatur. ¶ Item pro attribuere. *Cic. in Or.* Quum probam orationem affingit improbo, stultove sapientis. ¶ Item imitari, assimilare. *Id. 2. in Or.* Describuntur mores hominum, & ita affinguntur, ut quales sunt, intelligantur.

Affinis, e, o. 3. *vicino, congiunto*, קרוב, Ger. *nachbar, nahefreunde*, Gal. *voisin, prochain*, Hisp. *vezino*, πρόσοικος, adject. Ducitur ab ad, & finis: unde & proprie de agris dicitur, nam fines agrorum sunt *Legum termini*, *ff. Fin. reg.* ¶ Transfertur deinde ad homines, qui inter se conjunctionem, & propinquitatem contraxerunt per nuptias. *Modestin. leg. Non facile, ff. de Grad. & Affin.* Affines, inquit, sunt viri, & uxoris cognati, dicti ab eo, quod duę cognationes, quę diversę inter se sunt, per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, *parenti, congiunti*. Quia porro Affines fiunt, cum duę cognationes per nuptias junguntur, ideo Affines interdum Conjuncti, & ipsa Affinitas Conjunctio dicitur. Affinium autem nomina sunt Socer, Socrus; Gener, Nurus; Vitricus, Noverca; Privignus, Privigna, de quibus vide suis locis. *Ter. Heaut. 5. 1. v. 63.* Imo & gener, & affines placent. *sc.* parentes sponsi. ¶ Transfertur Affinis etiam ad alia, ut Affinis culpę, Affinis facinoris, *conscio, partecipe, vicino*. *Cic. pro Rosc. & Cat. l. 4.* ¶ Qua ratione cum dativo construitur, vel cum genit. *Ter. Heaut. 1. 2. v. 39.* Earum affines rerum esse. *Cic. pro Cluent. c. 45.* Affinis turpitudini.

Affinitas, tis, f. 3. *parentela*, [illegible], Ger. *schwagerschafft*, Gal. *affinité*, est hominum affinium inter ipsos conjunctio. *Cic. 4. Ver.* Cognatione, affinitate, necessitudine aliqua attingebat. Affinitates jungere, apud *Liv. l. 1. c. 1.* Affinitate se devincire cum aliquo, apud *Cic. de clar. Or. c. 26.* Affinitatem contrahere, *Vellej. 2. 44.* ¶ Interdum ponitur pro ipsis Affinibus. *Plaut. Trinum. 3. 2. 75.* Patriam deseras, cognatos, affinitatem, amicos. ¶ Translate dicitur de quacunque vicinitate, & similitudine. *Gell. 4. 13.* Affinitas tanta est corporibus hominum, mentibusque. *Id. 1. 18.* Affinitas litterarum.

Affirmanter, adv. *con affermazione, asseverantemente*, quod vulgo affirmative dicunt. *Gell. l. 14. c. 1.* Potuisset prædici affirmanter.

Affirmate, καταφατικῶς, idem quod affirmanter. *Cic. 3. Offic. c. 29.* Quod affirmate, quasi Deo teste, promiseris. *Gell. l. 10. c. 12.* Plerique hoc affirmatissime scripserunt.

Affirmatio, f. 3. *affermazione*, אמת, Ger. *bestetigung, verjehung*, κατάφασις, enuntiatio alicujus de aliquo. *Cic. 3. Off.* Est enim jusjurandum affirmatio religiosa. *Plin. l. 28. c. 2.* Constantissima annalium affirmatione. *Curt. 6. 11.* Multa affirmatione abnuere. *negare costantemente.*

Affirmativus, a, um, ad affirmandum inserviens. *Diomed. Grammatic. l. 1. cap. de affirmat. specie.*

Affirmator, oris, verbal. qui affirmat. *Tertull. advers. Marc. l. 4. c. 7.* Romulus ascensus sui ad Cœlum habuit Proculum affirmatorem. Et *de Anim. c. 46.* ¶ In jure *affirmatores* sunt, qui cum idoneos tutores affirmaverint, vicem fidejussorum obtinent. *Ulpian. l. 4. de Fidejussor.*

Affirmatus, a, um, *confermato*, firmatus, confirmatus. *Cic. 1. de Invent. c. 37.* Propositionis approbatio, per quam id, quod breviter expositum est, rationibus affirmatum probabilius fit. ¶ Apud *Apulej. l. 7. Metam.*

corium affirmatum cineris inspersu est cinere firmatum contra putredinem.

Affirmo, as, a. 1. *affermare*, [illegible], Germ. *vergewissen*, Gal. *asseurer*, Hisp. *afirmar*, proprie juxta firmo, [illegible], quamvis pro *affevero* ponatur, [illegible]. *Cic. 4. Acad.* Quid dubitamus igitur affirmare? *Liv. 2. 13.* Affirmare pro certo. ¶ Sumitur & pro confirmare. *Liv. l. 26. c. 23.* Hæc affirmarunt auctoritate sua. *l. 32. c. 35.* Eam opinionem ipse affirmavit petendo. Sic affirmare se animo, apud *Catull. carm. 76. ad seips.* hoc est confirmare se. ¶ Populi Roman. virtutem armis affirmavit, apud *Tacit. 4. hist. 73.* hoc est confirmavit famam virtutis a Populo Rom. jam partam.

Affixus, a, um, o. 1. 2. *attaccato*, *affisso*, *Cic. in Tusc. 5. c. 3.* Prometheus affixus Caucaso. *Virg. Aen. 10. v. 161.* Affixus lateri. *Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 1.* Jubes illum mihi esse affixum tanquam magistro. Et *7. Verrin.* Affixum, atque infitum in animo, & sensu. ¶ *Affixum*, vel *affixa* in plural. apud JCtos dicuntur ad familiam, & domum pertinentia; ut, domum instructam legare cum omnibus affixis. *Paul. ff. l. 33. tit. 7. leg. 18. & 21.* ¶ Comparat. *affixius* dixit *Porcius Latro declam. in Catil.*

Afflator, oris, qui afflat. *Tertull. advers. Hermog. c. 32.* Qui super aquas ferebatur, liberator, afflator, & animator.

Afflatus, us, m. 4. verbale, *fiato*, *vento*, נשמה, [illegible], actus afflandi. *Plin. l. 10. c. 33.* Perdices concipiunt supervolantium afflatu. ¶ Sumitur & pro instinctu, &, ut ita dicam, inspiratione, *ispirazione*. *Cic. de Nat. Deor. l. 2. c. penult.* Nemo vir magnus sine aliquo afflatu divino unquam fuit. Et *l. 1. c. 18.* Oracula instinctu divino, afflatuque funduntur. ¶ A *Varrone l. 3. R. R. c. 2.* sumitur pro aspiratione, sive pro littera H.

Afflatus, a, um, adject. inspiratus, *ispirato*. *Virg. Aen. 6. v. 50. de Sibylla.* Afflata Numine Dei. ¶ Item tactus, læsus, *tocco*. *Liv. l. 30. c. 6.* Saucii, afflatique incendio effugerunt. *Ovid. 3. de Ponto, el. 6.* Fulminis afflati telis. *Id. 3. Met. v. 49.* Afflatus tabe veneni.

Afflecto, is, a. 3. ad aliquid flecto, converto. *Avien. in Arat. v. 734.* huic rutilos si sol afflexerit axes.

Affleo, es, evi, etum, n. 2. *piangere*, בכה, Ger. *mit einen weinen*, Gal. *pleurer*, Hisp. *llorar*, [illegible], idem quod fleo, vel simul fleo. *Plaut. in Pers. 1. 3. 72.* Ut affleat, cum ea memoret.

Afflexus, a, um, *piegato*, flexus, inclinatus. *Cæs. German. in Arat. de Cassiopea.* Qua latus afflexum sinuosi respicit anguis.

Afflictago, inis, idem quod afflictatio. Hanc vocem Fr. Guyetus Comment. in *Ter. And. 1. 5. p. 16.* restituit veteris poetæ septenario apud *Cic. 3. Tusc. c. 13.* ubi in omnibus libris est *afflictatio*, vel *afflictio*.

Afflictatio, onis, ægritudo cum vexatione corporis, *afflizione*, *travaglio*. *Cic. 4. Tusc. c. 7.* Solicitudo, molestia, afflictatio, desperatio, & si quæ sunt de genere eodem.

Afflictator, qui affligit. *Tertull. l. 5. adv. Marc. c. 16.* Justum est, afflictatoribus nostris rependi afflictationem.

Afflictio, onis, verbal. ab affligo, [illegible], *afflizione*, *molestia*, [illegible], Germ. *tribsal*, *bekummernus*, ægritudo cum vexatione corporis. *Cic. Tusc. 3. c. 13.* Ægritudo habet tabem, cruciatum, afflictionem, fœditatem. *Senec. de Consf. ad Hel. c. 16.* Afflictionis irritæ vexatio.

Afflicto, as, avi, atum, *agitare*, *maltrattare*, *spingere*, *far urtare qua, e là*, agito, vexo, huc illuc impello, frequentativum ab *affligo*, & ejus augens significationem, [illegible]. *Cæs. 4. B. G. 29.* Naves, quæ ad anchoras erant deligatæ, tempestas afflictabat. *Id. ibid. 3. 12.* Naves in vadis afflictantur. ¶ Translate est deprimere, vexare. *Tacit. histor. 3. 29.* Anceps prælii fortuna equites, equosque afflictaverat. *Id. 6. Annal. 35.* Afflictare hostes vulneribus. *Cic. Catil. 1. c. ult.* Afflictari morbo. ¶ *Afflictare se* est angi, cruciari, *affligersi*, *accorarsi*. *Cic. 3. Tuscul. c. 27. & 32.*

Afflictor, oris, qui affligit, [illegible]. *Cic. in Pison. c. 27.* Senatus odit te afflictorem, & perditorem non modo dignitatis, & auctoritatis, sed etiam ordinis, ac nominis sui. *atterratore*, *abbattitore*.

Afflictus, us, substant. afflictio, [illegible]. *Neapol. Steph.* & alii afferunt ex *2. Tuscul. c. 8.* ea verba: Effeminata virtus afflictu occidit. Sed Gruter. & Lamb. legunt afflicta. *Apulej. de Mundo.* Nubes afflictu ignem dant.

Afflictus, a, um, nomen ex particip. prostratus, jacens, rebus adversis oppressus, *afflitto*, *travagliato*, [illegible]. *Cic. pro Leg. Man.* Afflictum erigere, perditumque recreare. *Id. Fam. 6. ep. 1.* Afflictiore conditione esse. ¶ Pro perdito, *Macrob. 6. Sat. c. 7.* Nemo tam afflictis est moribus, quin faciat, aut dicat nonnunquam, quod laudari queat. Al. leg. *effictis*. ¶ Item allisus. *Cic. pro Rabir. perduell. c. 9.* Navis afflicta ad scopulos. *Flor. l. 4. c. 12.* Infantes ipsos afflictos humo in ora militum adversa misere. *Colum. l. 5. c. 6.* Arbor afflicta, *atterrata*. ¶ *Sueton. in Vitell. c. 3.* Lamentari aliquem pro afflicto, *piangerlo come perduto*.

Affligo, gis, xi, ctum, a. 3. *affliggere*, *atterrare*, [illegible], Ger. *anfechten*, *zuschleiffen*, Gal. *abbatre*, *affliger*, *accabler*, Hisp. *derribar*, *afligir*, [illegible], ex ad, & fligo, antiquo verbo, prosterno, & in terram extendo. *Cæs.* Neque si quo casu afflictæ fuerint, erigere sese, atque elevare possunt. *Plaut. Pers. 5. 2. v. 15.* Affligam te ad terram, scelus. *Ovid. 12. Met. v. 139.* Affligere aliquem terræ. ¶ Translate ponitur pro perturbare, vexare, *travagliare*. *Cic. pro Rosc.* Mors Scævolæ afflixit cives omnes. ¶ Affligere monumentum, statuam, & similia apud *Cic.* hoc est evertere. Est translate. *Liv. l. 28. c. 39.* Affligere aliquem bello. ¶ Pro elevare, deprimere. *Cic. de clar. Orat. c. 12.* Oratoris est proprium rem augere posse laudando, vituperandoque rursus affligere.

Afflo, as, a. 1. *spirare*, נשב, נפח, Ger. *anblassen*, *anhauchen*, [illegible], ad aliquid spiro, vel flatu contingo. *Liv.* Afflabat vis frigoris acrior. *Colum. l. 8. c. 5.* Cavendum ne pulli a serpentibus afflentur. *Flor. l. 3. c. 5.* Afflat urbem terror Regius. *h. e.* tam prope est, ut quasi spiritu contingat. ¶ Per translationem *Virg. Æn. 1.* lætos oculis afflarat honores. *h. e.* quasi afflando dederat. ¶ Afflare alicui, pro favere. *Tibull. l. 2. el. 1.* Felix, cui placidus leniter afflat amor. *Cic. 3. Ver. c. 13.* Sperat, sibi auram posse aliquam afflari in hoc crimine, voluntatis, affentionisque, &c. ¶ Significat & quod vulgo dicunt inspirare. *Cic. pro Arch.* Quasi divino quodam spiritu afflari.

Affluens, entis, nomen ex partic. abundans, dives, copiosus, *abbondante*, *ricco*, *copioso*, [illegible]. Proprie de aqua dicitur, & cæteris fluidis. *Cic. pro Sext.* Consul unguentis affluens. Sed ut plurimum per translationem. *Cic. Offic. 1. c. 43.* Omnium rerum copia affluentes. *Id. in Verr.* Homo affluens omni lepore, & venustate. Et *pro Arch.* Urbs eruditissimis hominibus, liberalissimisque studiis affluens. Et in comparat. *Id. de Amic.* Ditior, & affluentior amicitia. ¶ Superlat. est apud *August. Confess. l. 2. c. 6.* & *Ambros. ser. 81.*

Affluenter, *copiosamente*, [illegible], Ger. *uberflussiglich*, [illegible], copiose. *Apulej. l. 4. Met.* Vinum affluenter immissum. *Solin. c. 14. de Macedonia.* Affluenter successus ejus ampliandis opibus proficiebant. Et in Comparat. *Cic. 5. Tusc. c. 6.* Affluentius voluptates haurire.

Affluentia, *abbondanza*, שפע, Germ. *uberflussigkeit*, [illegible], abundantia. *Plin. l. 26. c. 10.* Affluentia genituræ. ¶ Translate *Cic. de Leg. Agrar.* Ex hac copia, atque rerum omnium affluentia.

Affluo, is, uxi, ere, vel Adfluo, [illegible], Germ. *herzufliessen*, *uberflussig sein*, ex ad, & fluo, [illegible], fluo, diffluo, vel abundo, *scorrere*, *abbondare*. *Plin. l. 2. c. 97.* Æstus maris bis inter duos exortus lunæ affluunt, bisque remeant. ¶ Addi potest præpositio. *Cicer. Fin. 1. cap. 11.* Voluptas ad sensum cum voluptate affluit, *idest* accedit, allabitur. ¶ Etiam cum dat. *Ovid. de Rem. Am. l. 1. v. 148.* Affluit incautis insidiosus amor. ¶ De rumore etiam dixit *Cic. ad Q. Fr. ep. 3.* Nihil ex istis locis non modo litterarum, sed ne rumoris quidem affluxit. ¶ De hominum concursu. *Virg. 2. Aen. sub fin.* Ingentem comitum affluxisse novorum Invenio admirans numerum. ¶ Pro abundare, ut affluere divitiis. *Plaut. Pseud. 1. 1.* Fac, ut frumento affluam. *Lucr. 6. 12.* Affluere divitiis, honore, & laude.

Affodio, is, di, ssum, a. 3. fodiendo adjungo, *cavar vicino*, *zappando aggiungere*, [illegible], Germ. *graben*, *ausholen*. *Plin. l. 2. c. 68.* Furto vicini cespitem nostro solo adfodimus.

Affor. V. Affaris.

Affore, [illegible], affuturum esse. *Cic. ad Pap.* Non mehercule suspicatus sum, illa affore. Est autem defectivum, ut ipsum *fore*.

Afformido, a. 1. *temere*, [illegible], Germ. *grosse forcht haben*, *sich ubel forchten*, [illegible], valde timeo. *Plaut. Bacch. 4. 10.* Magisque afformido, ne is pereat.

Affrango, is, egi, actum, a. 3. idem quod frango. *Stat. l. 5. Silv. 1. v. 36.* Hyemes affrangere bustis.

Affricatus, a, um, particip. ab *Affrico*, pro *affrictus*, *Apulej. l. 3. Metam.* Pyxides plusculas depromit, de quis egesta unguedine, diuque palmulis suis affricata, &c.

Affrico, as, ui, ctum, a. 1. frico, vel juxta frico, *fregare a qualche cosa*, [illegible], ut, arbori sese affricare, apud *Colum. l. 7. c. 7.* Anguis herbæ scie affricans oculos inungit, ac refovet. *Plin. l. 8. c. 27.* Maculam, scabiem alicui affricare. *Senec. epist. 7.*

Affrictus, us, ui, verbal. *fregamento con qualche cosa*, [illegible]. *Senec. Quæst. Nat. 5. c. 14. de spiritu subterraneo per loca sulphurosa se torquente:* Accendat flammam ipso affrictu, necesse est. Al. leg. *obstrictu*. *Plin. l. 31. c. 6.* Spuma aquæ marinæ affrictu verrucas tollit.

Affringo, vel Adfringo, is, egi, actum, a. 3. *rompere*, *frangere*. *Stat. Theb. 10. v. 47.* Duris affringunt postibus ungues. Alii leg. *affrangunt*.

Affrio, as, a. 1. דקק, Ger. *etwas zerreiben*, [illegible], ex *ad*, & *frio*, tero, comminuo. Friare autem de rebus iis dicitur, quæ facile, & nullo tritu comminuuntur, & in pulverem rediguntur, ut resina inter digitos. *Varr. 1. de re rust.* Alius aliud affriat, aut aspergit.

Affulgeo, es, n. 2. *risplendere*, [illegible], Germ. *anscheinen*, *anleuchten*. *Sil. l. 7. v. 467.* Nitenti affulsit vultu ridens Venus. ¶ Metaphorice de iis dicitur, quæ nos erigunt, atque excitant. *Liv. l. 27. c. 28.* Spes affulsit. Et *lib. 30. cap. 30.* Lux civitati affulsisse visa est. *Flor. l. 4. c. 9.* Affulsit occasio.

Affundo, is, udi, usum, a. 3. *versare*, *spargere*, *infondere*, *gettare*, שפך, Ger. *zugiessen*, *zuschutten*, [illegible], aspergo. *Plin. l. 16. c. 14.* Vinumque illi affundere. ¶ Affundi fluvii dicuntur iis locis, quæ alluunt. *Id. l. 5. c. 1.* Affunditur huic urbi æstuarium e mari. ¶ Translate *Tacit. in Agric. c. 35.* Ut equorum tria millia cornibus affunderentur, *si spandessero*. *Id. Ann. 6. c. 28.* Affundere alicui vim vitalem.

Affusio, onis, verbal. infusio, vel aspersio. *Pallad. Febr. c. 28.* Antidoti affusione radices infundunt.

Affusus, a, um, *versato*, *sparso*, *infuso*. *Plin. l. 12. c. 21.* Affusa eis paulatim aqua calida. ¶ Eleganter de fluviis dicitur Urbes alluentibus. *Id. l. 5. c. 29.* Mæander plurimis affusus oppidis. ¶ *Ovid. Met. 8. v. 539.* Affusæque jacent tumulo. *h. e.* prostratæ ad tumulum.

Afrania, Licinii Buccionis Senatoris cujusdam uxor, quæ muliebris verecundiæ oblita, suas per se causas agebat, & importunis clamoribus Judicibus obstrepebat. Hinc factum est, ut mulieres perfrictæ frontis, & matronalis pudoris oblitæ, Afraniæ per contumeliam dicerentur. *Valer. Max. 8. 3. 2.*

Afranius, Poeta Latinus fuit, togatarum fabularum scriptor, cujus comœdiæ, alioqui festivæ, & elegantes, minus gratæ fuerunt, quod fœdis puerorum amoribus essent conspurcatæ. *Quintil. l. 10. c. 1.* ¶ Adjective *Afrania fabula*, h. e. ab Afranio conscripta. *Cic. pro Cal. c. 30.*

Africa, [illegible], Λιβύη, f. 1. una ex quatuor orbis terræ partibus. Nomen habuit ab Afro uno ex posteris Abrahæ, qui dicitur duxisse adversus Libyam exercitum, & ibi devictis hostibus consedisse. Alii volunt appellatam esse ab *α* particula privativa, & a nomine φρίκη, horror, quod sit sine horrore frigoris, magnis enim caloribus abundat. ¶ Clauditur a Septent. Mari Mediter. seu Lybico, seu Africo, ab Ortu Aegypto, & sinu Arabico, ab Occasu Oceano Atlantico, a Meridie Oceano Australi. Olim in sex provincias divisa fuit, Aegyptum, Marmaricam, Africam proprie dictam, Mauritaniam, Libyam interiorem, Aethiopiam, & Agisymbam ultra Aequatorem. Sunt, qui Africam dividant in majorem, & minorem, seu Zeugitanam seu Africam proprie dictam. Major est, quæ a Meridie incipit, & usque ad Occasum protenditur. Minor ab Occasu habet Mauritaniam, vel Numidiam, ab Ort. Cyrenaicam, a Sept. Mare Mediterraneum, seu Africum. Hæc una cum Mauritania, nunc *Barbaria* nominatur. Urbes illius olim claræ fuere Carthago, Utica, Thabraca, Hadrumetum, Leptis magna, & intus Cirta, Sicca Veneria, Thysdrus, Bulla Regia, Uthina. Nunc clarent Tunes, Utica, Hippon Regius, Tripolis. ¶ In Africa plurima monstra gignuntur, quod propter aquarum penuriam feræ omnis generis ad idem flumen congregantur, ibique permiscentur. Hinc adagium apud *Plin. l. 8. c. 16.* *Quid novi fert Africa?* quod convenit hominibus lubrica fide, semperque avidis rerum novandarum.

Africanus, a, um, o. 1. 2. *Africano*, quod ad Africam spectat. *Cic. pro Dejot.* Mittebat, qui rumores Africanos exciperent. ¶ *Africanus* per antonomas. dictus est Scipio major, & minor, quod prior Annibalem vicerit, alter Carthaginem deleverit. ¶ Gallina Africana, sive Numidica, Indica vulgo dicitur de qua *Varro R. R. l. 3. c. 9.* Gallinæ Africanæ sunt grandes, variæ, gibberæ, quas μελεαγρίδας appellant Græci. Adde *Colum. l. 8. c. 2.* ¶ *Africanæ* absolute dicuntur pantheræ, & pardi, quorum in Africa maxima copia est. *Plin. l. 8. c. 17.* *Liv. l. 44. c. 18.* & *Sueton. in Calig. c. 18.*

Africiæ, genus quoddam liborum, quo Veteres in sacrificiis utebantur. *Arnob. l. 7.* Sed quid omnino illud fuerit, adhuc incompertum est.

Africus, a, um, *Africano*, Λιβικός, Africanus. *Enn.* apud *Cicer. 3. de Nat. Deor. c. 42.* Africa terra. *Sil. l. 17. v. 11.* Africa bella. ¶ *Africus ventus*, qui sæpius *Africus* absolute dicitur, est is, qui Italice *Affrico*, & *Ponente Garbino*, & nautis Ultramontanis, *Sud-Ouest*, Græcis Λίψ appellatur, spirans ab Africa inter Austrum, Zephyrum, ab Occasu brumalis; contrarius Aquiloni flatu, sed situ oppositus Vulturno in Orientem, & Coro in Septentriones. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 16.* *Plin. 2. 47.*

47. &c. ¶ Adjective Africæ procellæ, Horat. l. 3. od. 29. h. e. quas Africus ventus movet.

A ANTE G.

Agallŏchum, n. 2. legno aloe, אהלים, Gall. aloe, ἀγάλλοχον, lignum aloes arb. maculis quibusdam distinctum, odore jucundissimo, gustu subamaro, oris graveolentiæ maxime conducens.

Agamĕmnon, m. 3. ἀγαμέμνων, Atrei, & Aeropes filius, frater Menelai, Rex Mycenarum, qui in ea expeditione, quam Græci ob Helenæ raptum adversus Trojanos susceperunt, omnium consensu universi exercitus dux est declaratus. Quo in bello decimo demum anno victoria potitus, ubi primum in Græciam rediit, a Clytemnestra uxore, adjuvante Aegistho (qui cum illa absente viro adulterii consuetudinem habuerat) est interfectus, relicto filio Oreste, qui postea indignam patris necem ulciscens, matrem una cum adultero interemit. Sen. in Agamemnon. & Eurip. in Oreste. ¶ Dicitur etiam Agamemno in recto casu singulari. Stat. 1. Achil. v. 553.

Agamemnonides, æ, masc. filius, vel nepos Agamemnonis. Serv. ad Æn. 4. v. 471.

Agămus, i, ἄγαμος, m. qui nunquam uxorem duxit, Hieronym. advers. Jovin. 1. 8.

Agamemnonius, a, um, adject. possessiv. Virg. 6. Æn. v. 838. Eruet ille Argos, Agamemnoniasque Mycenas, & l. 3. v. 54. Res Agamemnonias, victriciaque arma secutus.

Aganippe, pes, f. 3. ἀγανίππη, fons Bœotiæ a Cadmo monstratus, Musis sacer, quem Poetæ fabulantur factum esse Pegasi equi alati ungulis. Claud. paneg. Mall. Theodor. v. 272. Concinuit felix Helicon, fluxitque Aganippe largior. Virg. Ecl. 10. v. 11. Nam neque Parnasi vobis juga, nam neque Pindi Ulla moram fecere, neque Aonia Aganippe.

Aganippēus, a, um, adject. Propert. l. 2. El. 3. Pars Aganippeæ ludere docta lyræ.

Aganippis, idos, patronym. Ovid. Fast. 5. v. 7. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes. Ubi Hippocrene Aganippis cognominatur, non quod non differant, sed quia vicini sunt, & ejusdem naturæ, uterque enim inspirationem facit litterarum, ut Solin. c. 7. scribit.

Agaricum, agarico, Ger. dannenschwam, ἀγαρικόν, fungus est in arboribus nascens, & colore candido, medicinæ vim habens. Nascitur circa Bosphorum, & in Gallia Cisalpina. Plin. l. 25. c. 9.

Agāso, onis, m. 2. asinaro, mulattiere, נוהג הסוס או החמור, Germ. ein viehtreiber, eseltreiber, Gall. mulatier, palafrenier, Hisp. harriero, ὀνηλάτης, equorum, vel asinorum ductor. Liv. l. 45. c. 5. Duo equi phalerati cum Agasonibus. Adde Apulej. l. 6. & 7. Met.

Agathŏcles, m. 3. ἀγαθοκλῆς. Siculus tyrannus fuit, qui ex sordido genere natus, patre scilicet figulo, cum libidini, latrocinioque operam dedisset, gregariam militiam exercuit. In qua, quod manu strenuus esset, & in concionibus perfacundus, brevi ex centurione tribunus militum evasit. Et primo quidem bello contra hostes pugnans, magna suæ virtutis præbuit experimenta, adeo ut in demortui Regis locum fuerit suffectus. Nec multo post, interfectis Syracusanis nobilibus, cum Carthaginensibus bellum gessit. Deinde spe ampliandi Regni in Italiam trajecit. Ubi cum deceptus fuisset, ex indignatione morbum contraxit, ex quo etiam vita functus est. Hic cum figuli (ut modo diximus) esset filius, generis humilitatem non modo non dissimulavit, verum etiam eo veluti firmissimo argumento usus est ad inflammandos suos ad capessendam virtutem. Unde vasis aureis frequenter fictilia solebat admiscere, ut ostenderet, sordidissimæ etiam conditionis hominibus per virtutem ad honores iter patere.

Agathodæmon, is, m. 3. ἀγαθοδαίμων, bonus genius. Lamprid. in Heliogab. c. 28. Dracunculos Aegyptii agathodæmonas vocant. Ubi notat Casaubon. Phœnices divini aliquid serpentibus attribuisse.

Agathyrsi, m. 2. ἀγάθυρσοι, populi Scythis vicini, qui, ut inquit Hier. multum habent auri sine avaritia, sine invidia. Hos Plin. l. 4. c. 21. scribit habere capillos cæruleos. Poetæ pictos vocant, quoniam versicoloribus vestibus induuntur. Dicti sunt Agathyrsi ab Agathyrso Herculis filio. Virg. Æn. 4. v. 146. Cretesque, Dryopesque fremunt, pictique Agathyrsi. ¶ Mela l. 2. c. 1. eos sic describit. Agathyrsi ora artusque pingunt, ut quisque majoribus præstat, ita magis, minusve: cæterum iisdem omnes notis, & sic ut ablui nequeant.

Agăve, filia Cadmi, & Hermiones, & uxor Echionis, quæ in furorem versa Pentheum filium suis manibus dilaniavit. Ovid. Met. 3. ¶ Agave præterea fuit Statii poetæ tragœdia, in qua de Agave & Pentheo meminit. Juven. sat. 7. Intactam Paridi nisi vendat Agavem.

Age, orsù, or via, הבה, Germ. wolan, Gall. assus, ça, courage, Hisp. ea pues, εἶα, εἶα δή, adv. adhortantis, & singularem, & pluralem numerum desiderat, agite, plural. agedum, utrumque. Cic. pro Syll. c. 26. Age dum, conferte cum illius vita &c. Id. pro leg. Man. Age vero, cæteris in rebus considerate. Et cum prima persona plur. num. Id. pro Rosc. Amer. Age nunc Roscii factum consideremus. Liv. l. 1. Agitedum, ite mecum. ¶ Age interdum est corripientis. Ter. in Adel. Age, scis quid loquar? ¶ Interdum pro dic, dimmi. Ter. Adel. Age, novi tuum animum. Ubi Donatus, Age, nunc verbum est significans, Dic, quia jam prope est, ut consentiat persuadenti. ¶ Interdum consentientis, basta. Ter. in Adel. Age age, traducatur Bacchis. ¶ Interdum excitandi, & plerunque post Nunc apud Poetas ponitur. Virg. Georg. 4. Nunc age, naturas apibus, quas Juppiter ipse addidit, expediam. ¶ Transitionibus etiam inservit, & variis particulis jungitur, ut vero, jam, nunc, porro, sane, dum, & de quibus exempla passim occurrunt. ¶ Age sane, affirmandi vim habet. Liv. l. 1. c. 57. Incaluerant vino, age sane: omnes citatis equis advolant Romam. ¶ Agite, fere secundis Imperativi personis additur. Liv. l. 7. c. 34. Agitedum ite mecum. Virg. Æneid. 1. v. 627. Quare agite, o juvenes, tectis succedite nostris. ¶ Agesis, V. suo loco.

Agĕa, f. 1. παρόδευμα, via in navi dicta, quod in ea maximæ quæque res agi soleant. Enn. apud Isid. 19. Orig. c. 2. Multa foro ponens, ageaque longa repletur.

Agelādes, æ, statuarius, olymp. 78. apud Plin. l. 24. c. 8. de quo & Colum. l. 10. de cultu hort. v. 29. Nec Polycletea, Nec Pragmonis, aut Ageladæ Arte laboretur.

Agelastos, ab ἀ, & γελάω, mœstus, & sine risu. Hoc nomine dictus est Crassus avus Crassi a Parthis interempti, quem tradunt semel tantum in vita sua risisse, quod factum est, cum vidisset asinum carduos comedentem, dixissetque ob id, similem habent labra lactucam. Factum hoc, dictumque festivissimum risus subsecutus est. Cic. 5. de Fin.

Agellŭlus, diminut. ab agellus. Habent hanc vocem Catull. carmine 20. (in Catal. Virg.) quod incipit Hortorum Deus, & Symmach. l. 2. ep. 30. & Arnob. l. 1. p. 12.

Agellus, m. 2. campicello, campetto, ἀγρίδιον, dimin. significat parvum agrum. Ter. in Adel. 5. 8. Agelli est hic sub urbe paulum.

Agēma, atos, n. 3. squadra, מחנה, Ger. hauffen, flugel, ἄγημα, agmen. Arrianus scribit, alam equitum fuisse, quæ dicebatur ἄγημα, quanquam & de peditibus dici agema, idem testatur. Liv. l. 42. c. 51. Delecta & viribus, & robore ætatis ex omni cetratorum numero d[illegible] erant agemata: hanc ipsi legionem vocabant. Numerus militum incertus erat. ¶ Liv. l. 37. c. 42. millenarium ferme fuisse, ait, Diodor. Sicul. l. 19. c. 27. & 28. CL. & CCC. militum ponit.

Agēnor, m. 3. ἀγήνωρ, nomen Regis Phœnicum, & Beli filii. Hic genuit Taygetam, & Europam filias, filios vero Cilicem, Cadmum, & Phœnicem. Ex ejus nepotibus fuit Dido, quæ Carthaginem condidit. ¶ Hoc etiam nomine dictus fuit filius Antenoris Trojani.

Agenorēus, a, um, adject. ab Agenore. Sil. Ital. lib. 1. v. 15. Agenoreæ arces. h. e. Carthago. Et lib. 17. v. 58. Litora Agenoreæ tenuerunt perfida terræ.

Agenoria, Dea industriæ, sic appellata, quod ad agendum excitet. Vocatur & Agerona, fanumque habet in Aventino. August. lib. 4. de Civ. Dei, c. 16.

Agenoridæ, Phœnices, seu Carthaginienses, sic dicti a nomine Regis sui Agenoris.

Agenorides, æ, Ἀγηνορίδης, Cadmus Agenoris fil. Ovid. Metam. 3. v. 7. Profugus patriamque iramque parentis Vitat Agenorides.

Agentes in rebus, quorum in Codice sæpius, & alibi mentio fit, officii erat genus sub Imperatoribus, qui mittebantur per provincias, ut cursui publico, & vehiculariæ rei, importandisque frumentis præessent rimatique secreta domuum, omnia ad Principes, quæ reperissent, referrent: frumentarii antea dicti, item Curiosi. August. 8. Confess. cap. 6. Erat autem ex eis, quos dicunt Agentes in rebus. ¶ Agentes etiam dicti sunt Agrimensores. Hyg. apud Rigalt. p. 183. de constituendis limitibus. Plurimum agentibus præstat acti limitis perpetua rectura. V. Curiosus.

Ager, gri, m. 2. campo, possessione, שדה, Ger. feld, Gal. champ, Hisp. campo, ab ago, is, quod in eo aliquid agatur, vel (ut Donatus inquit) quod in eo multa sint agenda. Quintil. autem lib. 1. scribit, Græcum esse. Nam ἀγρὸς Latine rus dici potest. ¶ Significat autem quandoque circumjectum territorium alicujus urbis, seu provinciæ, χώρα, territorio. Sal. in Cat. Reliquos Catilina per montes asperos in agrum Pistoriensem abducit. ¶ Unde dicimus, ager Campanus, ager Patavinus. Et includit in se nemora, saltus, pascua, lacus, flumina, & omnia, quæ in territorio illo sunt. Et in ea significatione vix unquam reperitur pluraliter. ¶ Quandoque significat partem quandam ipsius territorii urbis, quæ privatim ab aliquo possidetur, & esse videtur rus, in quo & domus, & omnia, quæ in agro sunt, generaliter continentur, idest, quæ pro captu ipsius partis esse possunt, villa, podere, possessione. Unde Ter. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Et sequitur. Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. ¶ His verbis innuitur, sub agri nomine & domum, & omnia alia, quæ in agro continentur, comprehendi, idemque esse agrum, rus, & possessionem. Sed tamen nec rus, nec ager villa est, sed villa in rure, sive agro dicitur esse. ¶ Quandoque significat locum in rure, quem colimus, sive arando, sive conserendo; & singularem, pluralemque numerum habet. Col. lib. 1. Nam ubi sedulo colitur ager, compendium affert. Liv. lib. 4. Pestilentem annum inopia frugum, neglecto cultu agrorum, excepit. ¶ Ager colonus. Cicer. de leg. Agrar. Cognoscerent, qui ager colonus esset. Videtur eam agri partem significare, quæ proprie ad arandum accommodata est, & alio nomine arvum dicitur. ¶ Agrum imbecilliorem esse oportet, subaudi, quam agricolam; proverbium fuit apud Afros celebre, teste Colum. l. 1. c. 3. Quod Virg. Georg. sic extulit. Laudato ingentia rura, exiguum colito. Certum enim est, plus redditurum angustum agrum, qui diligenter colatur, quam amplum, qui negligentius. Conveniet proverb. in eos, qui student imperium amplificare, cum hoc ipsum, quod habent, administrare non possint; vel in eos, qui munus suscipiunt, cui ferendo sunt impares.

Ageraton, ἀγήρατον, herba est ferulacea ad duorum palmorum altitudinem excrescens, similis origano, florem ferens bullis aureis non absimilem, ita dicta, quod non facile marcescat. Vide Plin. l. 24. c. 4.

Agerona, V. Agenoria.

Agesilaus, m. 2. ἀγησίλαος, Lacedæmonius, Archidami filius, qui post mortem Agidis fratris sui Rex constitutus, Tissaphernem in Asia, qui principatum tenebat inter Persas, vicit, & Athenienses, & Bœotios apud Coroneam urbem Peloponnesi. Brevi statura corporis, & altero pede claudus fuit, sed rara virtute præditus. Vitam ejus vide apud Plutarch. ¶ Agesilaus etiam dictus est Pluto. Lactant. lib. 1. cap. 11. Regnum Orbis ita partiti sunt, ut Orientis Imperium Jovi cederet, Plutoni, cui nomen Agesilao fuit, pars Occidentis. ¶ Sic autem cognominatus est Pluto, παρὰ τὸ ἄγειν τοὺς λαούς. Aliqui tamen pro Agesilao leg. Agelasto. Sed nihil in Lactantio immutandum censet Ifaus in not. ad eund. & Cal. Rhodig. lib. 10. lect. Antiq. c. 18.

Agesinates, Gall. populi sunt Pictonibus vicini. Plin. l. 4. c. 19.

Agĕsis, orsù, adverb. excitandi, ex particula sis, pro si vis, quæ verbis imperativi modi apud veteres addebatur. Lucret. lib. 1. Nunc agesis, quoniam docui, &c. Adde Cic. in Partit. ¶ Interdum disjungitur. Cic. pro Rosc. Amer. c. 16. Age nunc, refer animum sis ad veritatem.

Aggĕmo, V. Adgĕmo.

Agger, ris, m. 3. argine, סוללה, Germ. einschutte, deich, wuher, damm, χοῦς, per duplex g, significat proprie lapidum, aut terræ coacervationem, ut est tumulus ad arcis cujuspiam expugnationem, improprie dicitur cujuslibet rei coacervatio, unde fossæ, aut valles impleri possunt. Quin Servius & muros, & munimenta aggerem dici voluit. Virg. 10. Æn. Quin intrant portas, atque ipsis prælia miscent aggeribus murorum. ¶ Dicitur etiam agger mediæ viæ eminentia ex aggeratis lapidibus strata. Idem Æn. 5. v. 273. Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens. Onomasticum vetus Petri Daniel. apud Turneb. l. 28. Advers. c. 5. Agger, strata via publica. V. eund. Turneb. l. 11. c. 6. ¶ Est etiam agger, ipsa materia, ex qua agger extruitur, puta glebæ, cæspites, quin & ligna, & stipites: unde, & cremari poterat. Cæs. B. G. l. 2. c. 20. Qui paullo longius aggeris petendi causa processerant. Et l. 7. c. 58. Cratibus, ac aggere paludem explere. ¶ Poetice interdum ponitur pro monte. Virg. 6. Æn. v. 831. Alpini aggeres. h. e. Alpes. Sen. in Herc. Oet. v. 168. Thessalici aggeres. h. e. Pelion, Ossa, & Olympus. ¶ Stat. 2. Silv. 1. v. 176. aggerem Milvium dixit, pontem intelligens.

Aggerātim, adverb. quasi cum aggeratione, acervatim. Apulej. lib. 4. Ă. Ă. p. 146. Estur ac potatur incondite, pulmentis acervatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis.

Aggerātio, onis, verbal. actus aggerandi, vel agger. Vitruv. l. 10. c. ult. Naves super aggerationem, quæ fuerat sub aqua, sederunt. Et Justin. l. 2. c. 1. n. 20. Quæ aggerationibus regum, sive Nili trahentis limum, recentissima videatur. Ubi al. leg. exaggerationibus.

Aggerātus, a, um, ex aggere factus, aggerando terram factus. Tacit. Ann.

Ann. 1. *c.* 63. Trames inter paludes aggeratur.

Aggĕro, as, a. 1. *accumulare*, צבר, סלל, Germ. *zusamen*, *hauffen*, Gall. *amonceler*, Hisp. *amontonar*, ἐπισωρεύειν, ab agger, significat accumulo. Unde arbores aggerare, vel aggerare circa arbores terram est, cum post hyemem, æstate jam instante, terram circuntundimus, & veluti circummunimus, ne calore nimio radices exarescant, *incalzare*. *Col. l.* 11. *c.* 2. Omnes arbores frugiferæ circunlotæ aggerari debent. ¶ Per metaphoram aggerare pro augere, & aggravare ponitur. *Virg.* 11. *Æn.* His onerat dictis, atque aggerat iras.

Aggĕro, is, essi, essum, erere, ex ad, & gero, cumulo, gerendo adjungo, juxta gero, *porre a canto*, *aggiungere portando*, הביל, Ger. *neben setzen*, *herzu tragen*, Gall. *amasser*, Hisp. *anadir*, ἐπιφέρω, προσφέρω. *Virg. Æn.* 3. *v.* 63. Ingens aggeritur tumulo tellus. ¶ Interdum est simpliciter addere. *Plaut. Rud.* 2. 5. 27. Siquidem mihi ultro his aggerunda est aqua. Et *in Casina*. Te aggerunda aqua curvum faciam probe. In utroque autem respexit ad multam afferendæ aquæ copiam, & quasi cumulum. ¶ Aggerere falsa apud *Tacit.* hoc est falsa falsis cumulare.

Aggestio, onis, aggeratio, *mucchio di terra*, *o d'altro*. *Pallad. lib.* 12. *c.* 15. Aggestione tectæ trabes.

Aggestus, us, ui, idem quod aggestio. *Tacit. Annal.* 1. *cap.* 35. Lignorum aggestus. Et *hist.* 3. *c.* 60. Locus ipse castrorum placebat, late prospectans, tuto copiarum aggestu. *h. e.* coactione, collectione (militum.)

Aggestus, a, um, nomen ex particip. ab aggero, accumulatus, acervatus. *Martial. l.* 8. *ep.* 57. Aggesta contumulavit humo.

Agglomĕro, a. 1. *aggiugnere*, כנס, Ger. *auffwulnden*, *herzufugen*, συναγείρω; a glomero, quod a glomus, seu glomer deducitur. *Virg.* 2. *Æn.* Et lateri agglomerant nostro. *h. e.* adjungitur quasi globum facturi. *Idem Æn.* 12. Densi cuneis se quisque coactis Agglomerant. *h. e.* densantur, ut cuneatim dimicent. *Serv.*

Agglutĭno, *congiungere*, הרביק, Germ. *anleymen*, προσκολλάω, ad aliquid glutino, copulo. *Plaut. in Aul.* Mihi ad malum malæ res plurimæ se agglutinant. *Cic. l.* 16. *Attic. ep.* 6. Novum proœmium exaravi; tibi misi: tu illud desecabis, hoc agglutinabis. ¶ Sed hactenus translate. Proprie autem est glutine conjungere, ut chartam, & alia ejusmodi. Quin & pro ferruminare usus est *Plin. l.* 33. *c.* 5. Chrysocollam & aurifices sibi vendicant agglutinando auro. Sic *l.* 36.

Aggravātus, a, um, *aggravato*, gravis factus. *Suet. Aug. cap.* 98. Aggravata valetudine succubuit.

Aggravesco, is, ere, gravis fio, aggravor, *divenir grave*, *o molesto*. *Terent.* 3. 2. *v.* 2. Ne Philumenæ magis morbus aggravescat. *Cicer.* 3. *Tusc. c.* 31. Aggravescens vulnus.

Aggrăvo, a. 1. *aggravare*, הכביר, Ger. *beschweeren*, ἐπιβαρύνω, valde onero, vel valde gravis sum, & molestus, affligo. *Plin. l.* 12. *c.* 17. Odor aggravans capita, sed citra dolorem. Aggravare ictus, idest graviores facere, apud *eund. l.* 18. *c.* 4. Aggravare reum argumentis, *Quintil. l.* 5. *c.* 7.

Aggredior, eris, essus sum, d. 3. *assalire*, בא, פגע, Germ. *zu einem geben*, item *einem angreiffen*, *anfallen*, Gall. *assaillir*, Hisp. *acometer*, ἐπέρχομαι, προσέρχομαι, ex ad, & gradior, proprie est aliquem adire. *Plaut. Curcul.* 2. 3. *v.* 59. Forte aspicio militem: hominem aggredior. Sic Aggredi aliquem de re aliqua, apud *eund. Merc.* 2. 3. *v.* 50. Sic Oræ, qua aggreditur mare, apud *eund. Menæch.* 2. 1. *v.* 12. ¶ Aggredi aliquid, & ad aliquid est incipere, tentare, conari, *principiare*, *intraprendere*, ἐπιχειρεῖν. *Cic. Offic.* 1. *c.* 21. In omnibus negotiis, priusquam aggrediare, adhibenda est præparatio diligens. Et *de Cl. Orat. c.* 37. Aggredi ad dicendum. Et *ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 12. Aggredi ad historiam. Et sine præposit. *Hirt. B. Alex. cap.* 5. Opus magnum & difficile aggredi. ¶ Et cum infinito. *Cic. Offic.* 2. *c.* 1. De quibus dicere aggrediar. ¶ Significat sæpe, ex insidiis, & per vim aliquem adoriri, *assalire*, ἐπιβουλεύω, ἐπιβάλλομαι. *Sallust. in Catil. c.* 63. Ex lateribus ceteros aggreditur. ¶ Passive adhibitum inquit *Priscianus l.* 8. *a Cicer. ad Nep.* Ut a te fictis aggrederer donis.

Aggrĕgo, as, a. 1. *congregare*, אסף, קבץ, Germ. *zusamen*, *setzen*, *versamlen*, συναθροίζω, congregare, & quasi in unum locum gregem contrahere. *Cic. in Catil.* 2. *cap. penult.* Si eodem ceteros naufragos aggregaverit. ¶ Translate pro adjungere. *Cæsar* 6. *B. Gall.* Qui se ad eorum amicitiam aggregaverant. Sic aggregare in numerum. *Cic. pro Murena.* Aggregare filium eodem crimine ad Patris interitum. *Id. in Vatin. c.* 10.

Aggressio, f. 3. *assalto*, פגע, Germ. *anfall*, *angriff*, ἐπιχείρησις, verbale. *Cic. in Orat. c.* 15. Cum animos prima aggressione occupaverit.

Aggressor, oris, *aggressore*, *assalitore*, qui adoritur. *Juvencus in Matth. c.* 12. *v.* 20. Niprius aggressor custodum brachia nobis vinciat. *Ulp. l.* 1. *ff. de S.C. Silan.* Veluti si quis exclamavit, aut terruit aggressores.

Aggressūra, æ, f. 1. invasio ex insidiis, qualis latronum, aut conspiratorum, *assalto a tradimento*, ἐπιχείρησις, *Ulpian. l.* 3. *ff. de Senatusconf. Silan.* Si cum omnes domini aggressuram paterentur, uni servus opem tulit, &c. *Idem l.* 10. 1. 2. *l.* 4. Si quid sacrilegio quæsitum erit, aut latrocinio, aut aggressura. *Per assassinio.*

Aggressus, us, ui, substant. idem quod aggressio, actus incipiendi rem aliquam. *Firmic. l.* 2. *c.* 10. Juppiter inconsultum significat rerum aggressum, atque difficilem operum exitum. ¶ Item invasio. *Ulpian. Dig.* 36. 1. 17. Si naufragio, vel aggressu perierit.

Aggressus, a, um, particip. verbi aggredior. *Virg.* 2. *Aen. v.* 165. Palladium evellere aggressi. *Justin. l.* 2. *c.* 8. Inopinantes aggressus delevit. ¶ Passiva significatione. *Justin. lib.* 7. *c.* 6. Facillimis quibusque aggressis, *assaltati*, *tentati*.

Aggrētus, partic. pro aggressus. *Enn.* Aggretus fari.

Agĭlis, le, adject. ab ago, qui, vel quod facile agitur, seu movetur, *agile*, *leggiero*, מהיר, קל, חריש, Germ. *schnell*, *hurtig*, *klug*, εὐκίνητος, ἀγχίνους. *Senec. Med. v.* 787. Video Triviæ currus agiles. Sic dextram agilem, cursus agiles dixit *Stat.* 5. *Syl.* 1. 10. & 4. 3. 32. Agilis classis apud *Liv. l.* 30. *cap.* 10. ¶ De homine quando dicitur, acrem, celerem notat, & promptum ad agendum, *destro*, *agile*, *pronto*, *facile*, & qui corpore est expedito, ἐλαφρός. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 89. Oderunt agilem gnavumque remissi. *Senec. de Tranquill. animi*, *cap.* 2. Natura humanus animus agilis est. *h. e.* agendi cupidus.

Agilĭtas, f. 3. *destrezza*, זריזות, Germ. *behendigkeit*, Gal. *agilité*, Hisp. *ligereza*, ἐλαφρότης, mobilitas, dexteritas, corporis celeritas. *Colum. l.* 1. Eiusdem agilitatis homo frugi melius, quam nequam faciet. ¶ Agilitas naturæ, sc. cum faciles motus capit, apud *Cic. Att. lib.* 1. *epist.* 17. agilitas navium, apud *Liv. l.* 26. *c.* 51.

Agĭliter, *destramente*, בזריזות, Germ. *fertiglich*, *behendiglich*, agilius, agillime, idest, cum agilitate. *Ammian. l.* 14. *c.* 8. Agiliter præterito Calycadni fluminis ponte. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Ut totum spatium bos agilius enitatur.

Agĭna, æ, foramen in superiori libra, in quo vertitur æquilibrium, seu trutina, *forame*, *in cui sta il perno della bilancia*, ab agendo dicta. *Tertull. adv. Hermog. cap.* 41. In neutram partem pronus, & præceps, mediæ, quod ajunt, aginæ æquilibrato impetu ferebatur.

Agināt̆or, qui parvo lucro movetur, nomen ab agina tractum, quæ minimo pondere huc, atque illuc impellitur. *Festus in voce Agina.*

Agipĕdes, referente *Fest. Pomp.* in dictione *Pedarius*, a Lucilio dicti sunt Senatores, qui in Senatu quidem sedebant, verum sententiam non rogabantur, sed in aliorum sententiam pedibus ibant.

Agis, vel Agides, Ἄγις, Lacedæmoniorum Rex, qui cum Atheniensibus cruentissima bella gessit. A suis tandem civibus in carcere necatus est, quod Lycurgi leges reducere, & bona publicare vellet. *Plutarch.* & *Cic.* 2. *Offic.*

Agitābĭlis, le, adject. qui facile agi potest, agilis, *agitabile*. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 75. agitabilis aer.

Agitatio, onis, *movimento*, *agitazione*, δόνησις, κίνησις, actus agitandi, motus, commotio. *Cic.* 2. *de Div. c.* 62. Numquam animus agitatione, & motu vacuus esse potest. *Idem pro Mur. c.* 17. Agitationes fluctuum. *Id. de Sen. c.* 7. Agitatio studiorum, *esercizio*. *Senec. ep.* 109. Agitatio virtutum.

Agitātor, m. 3. *chi mena cavalli*, *o asini*, מנהיג, Germ. *ein rossztreiber*, *henger*, ἡνίοχος, qui est equorum, curruumve rector, agaso. *Virg.* 1. *Georg. v.* 273. tardi agitator Aselli. ¶ Et pro auriga Circensi apud *Suet. in Calig. c.* 55. ¶ Translate apud *Cic.* 4. *Acad. c.* 29. Ego, ut agitator callidus, priusquam ad finem veniam, equos sustinebo.

Agitātrix, icis, femin. ab agitator. *Apulej. de Dogm. Platon. l.* 1. *p.* 6. Anima agitatrix aliorum, quæ natura sua immota sunt, atque pigra. *Arnob. l.* 4. *p.* 141. Silvarum agitatrix Diana.

Agitātus, us, ui, substant. idem quod agitatio, *moto*. *Macrob. Comment. l.* 2. *c.* 14. Imo per diversa, si spontaneo ferrentur agitatu.

Agitātus, a, um, *agitato*, *spinto qua*, *e là*, *travagliato*, *stimolato*, vexatus, jactatus, & accipitur frequenter in malam, aliquando etiam in bonam partem, modo sine, modo cum casu, tum proprie, tum metaphorice. *Sallust. in Jug. c.* 8. Arena agitata vento. *Virg.* 3. *Aen. v.* 331. scelerum furiis agitatus Orestes. *Cic. pro Quint. c.* 2. Æquitas multis injuriis jactata, atque agitata. *Id.* 1. *Offic. c.* 24. Rebus agitatis, *essendo le cose in turbolenza*. *Id. in Somn. Scip. sub fin.* Sunt autem optimæ curæ de salute patriæ, quibus agitatus, & exercitus animus, &c. *Quintil. l.* 11. *in fi.* Actio paulo agitatior, *azione*, *o gesto alquanto impetuoso*. ¶ Est etiam incitatus, instigatus. *Flor. l.* 1. *c.* 16. Gens sacratis legibus agitata in exitium urbis. ¶ Item *trattato*, *maneggiato*. *Cic. pro Cluent. c.* 1. Res agitata in concionibus. *Vellej. l.* 1. *c.* 16. Res sæpe agitata animo meo.

Agĭto, as, a. 1. *agitare*, *fare spesso*, הניע, הגיר, Germ. *bewegen*, ὠθίζειν, crebro facio, factito. *Sallust. in Jugur.* Varie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus, atque gaudia agitabantur. ¶ Est item stimulare, compellere, ἐλαύνειν, *stimolare*, quo pacto agi solent equi, cum eos calcaribus urgemus. *Plaut.* Agitabo quadrupedem calcari. Sic agitare triremem, h. e. remis impellere, *Nepos in Dion. c.* 9. ¶ Item observare, *celebrare*. *Virg. l.* 2. *Georg.* Ipse dies agitat festos. ¶ Item perturbare, molestare, *nojare*. *Cic. de Leg.* Furiæ agitant, insectanturque improbos. ¶ Item insectari, *perseguitare*. *Cic. l.* 3. *Offic.* Suntne igitur insidiæ, tendere plagas, etiamsi excitaturus non sis, nec agitaturus? *Virg. Georg.* 3. Agitare gravi nidore chelydros. ¶ Item agere, ducere, facere, *Sallust. in proœm. Bel. Cat.* Tum vita hominum agitabatur sine cupiditate. Sic agitare ævum. *Virg.* ¶ Item cruciare, *affliggere*. *Sallust. in Catil.* Agitabatur magis, magisque in dies ferox animus inopia rei familiaris, & conscientia scelerum. ¶ Item administrare, *governare*. *Id. ibid.* In pace vero beneficiis magis, quam metu imperium agitabant. ¶ Item sæpe considerare, cogitare, recogitare, *considerare*. *Id. ibid.* Sed ea, quæ mente agitavi, omnes jam antea audistis. *Ter. in Phor.* Id agitans mecum sedulo, inveni remedium huic rei. *Sallust. de Rep. ord. or.* 2. Mihi multa cum animo agitanti, &c. ¶ Item solicitare, *Sallust. in Catil.* Minari interdum ferro, postremo ferocius agitare, &c. ¶ Item præ se ferre, ostendere, *dimostrare*. *Id. ibid.* Veluti servitute erepta, gaudium, & lætitiam agitabat. ¶ Item tractare. *Cic. pro Cluent.* Res agitata in concionibus. ¶ Item moliri. *Virg.* 2. *Aen.* Vos agitate fugam. ¶ Jungitur interdum cum infinito. *Valer. Flacc. l.* 2. Ut cunctas agitent expellere Lemno. *Virg.* 9. *Aeneid. v.* 187. Mens agitat mihi invadere, *&c.* Ubi constructio dativi casus est animadvertenda.

Aglaia, Ἀγλαΐα, una ex Gratiis, seu Charitibus. Latine interpretatur lætitia. Alio nomine Pasythea vocata est. *Virgil. in Catalect.*

Aglaŏpe, Ἀγλαώπη, una Sirenum, quasi splendida aspectu. V. *Siren.*

Aglaophōtis, Ἀγλαοφῶτις, herba est jucundissimi coloris, qua magi utuntur ad evocandos dæmones. Hanc tradunt noctu lucere, & carpentium manus effugere, dum subinde locum mutat. *Plin. l.* 24. *c.* 17.

Aglaspis, nomen legionis militum cetratorum, apud Perses. *Liv. l.* 44. *c.* 41.

Aglauros, filia Cecropis, seu Erichthei Regis Athenarum, a Mercurio in saxum mutata. *Ov. l.* 2. *Metam. fab. penult.*

Agmen, inis, n. 3. *moltitudine*, *squadra*, *ordinanza*, מחנה, Germ. *schaar*, *menge*, *hauffen*, πλῆθος, τάγμα. *Serv. in Aen.* 1. *v.* 186. Proprie dicitur ordinata multitudo ambulantis exercitus. Est enim quasi agimen, ab ago. Quare de stante exercitu proprie usurpari non potest. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 24. Aliæ cohortes in agmen Cæsaris, aliæ in equites incidunt. Ex quo loco colligitur, agminis vocem de peditibus maxime dici. *Virg. Aen.* 9. *v.* 47. Tardum præcesserat agmen; ubi *Serv.* Tardum agmen dixit peditum, qui equitum comparatione tardi sunt. ¶ Sed & ipse actus, seu ductus exercitus aliquando agmen dicitur, *marchia*. *Sallust. Jug. c.* 14. Ne miles gregarius in castris, neve in agmine servum, aut jumentum haberet. ¶ Primum agmen, & novissimum agmen, apud *Cæs. La Vanguardia*, *e la Retroguardia*. ¶ Agmen gravius, apud *Tacit.* hoc est, sarcinæ, & impedimenta exercitus. ¶ Transfertur a militia ad multa alia, ut agmen aquarum. *Virg. Georg.* 1. *v.* 322. Et aligerum. *Aen.* 12. Et mulierum. *Liv. l.* 2. *c.* 40. h. e. multitudo. ¶ Ut autem motum, seu incessum significat, ita ad decursum, actumque fluminis transfertur. *Virg. Aen.* 2. *v.* 782. Lenis sonat agmine Tibris. ¶ Item ad serpentum volumina. *Idem Georg.* 3. *v.* 423. Extremæque agmina caudæ solvuntur. ¶ *Agmen orationis* apud *Gell. l.* 1. *c.* 4. est orationis ductus, *l'andamento*. Agmen occupationum, *lunga serie d'occupazioni*, *Plin. l.* 2. *ep.* 18.

Agminālis, le, adject. ad agmen pertinens, ταγματικός, ut agminales equi, qui agmen sequuntur. *Leg.* 18. *ff. de mun. & hon. & l.* 6. *Cod. Theodos. de Curs. publ.*

Agminātim, adv. quasi agmine facto, *a truppa*. *Solin. c.* 38. *de Elephantis*; oberrant agminatim. *Apulej. l.* 4. *Milef.* poculis agminatim ingestis.

Agna, æ, *agnella*, *agna*. *Ovid. Trist. l.* 1. *el.* 1. *v.* 77. Excussa est avidi dentibus agna lupi.

Agna, gnæ, f. 1. mensuræ genus in agrorum dimensione. *Colum. l.* 5. *c.* 26. ubi alii leg. *acnua*.

Agna-

Agnalia, um, festi dies Romæ, iidem qui Agonalia. *Ovid. 1. Fast. v. 323*

Agnascor, ci. 3. *nascere*, נולד, Ger. *nabe*, *beréez*, *wachsen*, παραγίνομαι, ex ad, & nascor. Apud JCtos est nasci post testamentum factum. *Cic. 1. de Orat.* Agnascendo rumpi testamentum. ¶ Scribitur & *Adnascor*.

Agnati, m. 2. *parenti*, קרובים, Ger. *blutsfreund*, συγγενεῖς, dicuntur, qui per virilis sexus personas cognatione conjuncti sunt, quasi a patre congeniti (inquit *Cajus* JCtus) veluti frater eodem patre natus, filius fratris, neposve ex eo. ¶ Inter agnatos, & cognatos, συγγενεῖς, hoc interest, quod in cognatis continentur agnati, in agnatis non utique cognati, ut puta frater patris, idest patruus, est agnatus & cognatus, matris vero frater, idest avunculus, cognatus est, sed non agnatus. Gentilitas vero & agnationem, & cognationem complectitur. ¶ Proverbium est de furioso, apud *Varr. R. R. 1. c. 7.* *Ad agnatos, & gentiles est deducendus*. Furiosi enim lege XII. Tab. in potestate agnatorum erant. ¶ *Tacit. de Germania cap. 19.* Agnatos pro liberis dixit. V. ibi *Lips.* & *Colerum*. ¶ Etiam de mutis animalibus agnati dicuntur. *Ulpian. l. Vetus, ff. de usufruct.*

Agnatio, onis, verbal. *parentela*, ἐπιδασμός, agnatorum consanguinitas, *Cic. l. 1. de leg. c. 7.* Homines Deorum agnatione, & gente tenentur.

Agnatitius, a, um, ad agnatos pertinens, ut agnatitium jus, *lib. 6 Cod. Justin. tit. 5. leg. 15.*

Agnatus, a, um, adject. quidquid ultra naturæ debitum natum est; ut Membra agnata, quæ superflua sunt, seu quæ abundant. *Plin. l. 11. c. 52.* Membra animalibus agnata mutila sunt, sicut sextus homini semper digitus. ¶ *Agnati* V. sup.

Agnellus, i, m. 2. ἀρνίσκος, parvus agnus, *Plaut. Asin. 3. 3. 77.* Agnellum, hœdillum me tuum dic esse.

Agniculus, diminut. ab agnus, *agnelletto*, *Arnob. l. 7. p. 219.* Centum cædat boves, totidemque cum agniculis suis matres.

Agninus, a, um, adject. quod ad agnum pertinet, ut agnina caro. Coagulum agninum. *Plin. l. 30. c. 13.* ¶ Apud *Plaut. in Pseud. 1. 3. v. 85.* Agninis lactibus canem alligare. *id est*, intestinis. ¶ Agnina absolute, idest agnina caro. *Horat.* Tabulas cœnabat omnes, vilis & agninæ.

Agnitio, f. 3. verbale, *riconoscimento*, *cognizione*, הכרה, Germ. *erkandnus*, ἐπίγνωσις, *Cic. de Nat.* Quæstio ad agnitionem animi pulcherrima. ¶ Volunt aliqui differre a cognitione, sicut a cognosco agnosco. V. Agnosco.

Agnitionalis, le, adject. ad agnitionem pertinens. *Tertull. adv. Valent. c. 27.* Substantivalis, non agnitionalis forma.

Agnitus, a, um, nomen ex particip. ab agnosco, *riconosciuto*. *Valer. Flac. 4. v. 437.* Expectata manus, nostraque, ait, agnita votis. *Pompon. Dig. 40. 14. 3.* Agniti natales, *riconosciuti per legittimi*.

Agnōmen, n. 3. *sopranome*, שם כנוי, Germ. *zunam*, *der nam vom geschlecht*, ἐπωνυμία, nomen, quod est extrinsecus aliqua ratione, vel casu quæsitum, & ad ultimum adjicitur, ut Africanus: aliquando cognomen, & cognomentum dicitur. *Cic. 2. de Invent. c. 9.* Nomen cum dicimus, cognomen quoque, & agnomen intelligatur oportet. Quod si quis de hoc Ciceronis loco dubitat, habet *Ovidius de Ponto l. 3. el. 2.* adjectique probant genitiva agnomina Cottæ. ¶ Scribitur & adnomen. *Capitolin. in Vero*, *c. 3.* Nec aliud ei honorificentiæ adnomen inditum est, quam quod &c.

Agnomentum, i, n. 2. idem quod agnomen. *Apulej. Apolog. p. 310.* Agnomenta ei duo indita.

Agnominatio, onis, f. 3. παρονομασία, figura, quæ similitudine litterarum deflectit vocem in contrarium, ut illud *Teren. And. 1. 3. v. 13.* Inceptio est amentium, non amantium. Et *Cic. in Verr.* Sicilia te non prætorem, sed prædonem habuit. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 21.* Hæ sunt agnominationes, quæ in litterarum brevi commutatione, aut productione, aut aliquo hujusmodi genere versantur. Adde *Quintil. l. 9. c. 3.* ¶ Legitur & *adnominatio*.

Agnoscibilis, le, adject. qui agnosci potest. *Tertull. de Resurr. Carn. c. 55.* Lineamenta Petro agnoscibilia servaverat.

Agnosco, is, ovi, agnitum, *riconoscere*, *conoscere di nuovo*, הכיר, ידע, Germ. *erkennen*, ἀναγνωρίζω, ex ad & nosco, euphoniæ causa d in g mutato, Recognosco, & proprie de iis quæ antea vidimus, & novimus. *Virg. Æn. 3.* Agnoscitque suos, lætusque ad mœnia ducit. ¶ Differt a cognosco, quod proprie dicitur de rebus ante non cognitis. *Id. Ecl. 4.* Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem. ¶ Interdum tamen unum pro altero ponitur. *Terent. Eun. 5. 2. v. 7.* Ita misere fui fugitando, ne quis me cognosceret. Ubi Donat. ἀκυρολογίαν notat, & pro *agnosceret*, *cognosceret* dixisse. Sed *ead. fab. 5. 3. v. 12.* cognitionem pro agnitione dixit. ¶ Ponitur etiam pro approbare, admittere. *Cic. pro Mil. c. 14.* Cum totius Italiæ concursus tacite illius gloriam libens agnosceret. *Paul. Dig. 5. 2. 23.* Agnoscere voluntatem alicujus. ¶ *Agnoscere filium* est eum tanquam suum, & legitimum cognoscere. *Suet. in Aug. c. 65.* Ex nepte Julia post damnationem editum infantem agnosci, alique vetuit. ¶ *Agnoscere bonorum possessionem* apud JCtos est eam ut ad se pertinentem cognoscere, & sibi adsciscere, *chiamarsi l'eredità*. *Cajus Dig. 28. 8. 11.* ¶ Agnoscere crimen est fateri. *Tacit. Ann. 6. c. 8.*

Agnus, m. 2. *agno*, *agnello*, כבש, Ger. *lamb*, ἀρνός, fœtus est ovis, qui annum nondum egressus est. *Cic. de Senect.* Villa abundat porco, hædo, agno. *Agnum lupo eripere velle*, proverb. est apud *Plaut. in Pæn. 3. 5. v. 37.* de conatu irrito. ¶ Est etiam *agnus* arbuscula quædam, qua viæ omnes ornabantur Athenis in festo Palladis: quam Latini a viciendi usu viticem appellant. ¶ *Agnus femina* pro agna, est apud *Gell. l. 4. c. 3.* ¶ Dicitur autem agnus a græco ἁγνός (unde & hagnus a quibusdam scriptum est: sed usus aspirationem sustulit) quod sit hostia pura, & immolationi apta.

Ago, is, egi, actum, a. 3. *fare*, *trattare*, *operare*, פעל עשה, Ger. *thun*, *machen*, *wercken*, Gal. *faire*, Hisp. *hazer*, ἄγω, multa significat. Nam primo proprie est, ante se pellere, impellere, & de pecoribus armentisque dicitur. *Virg. Ecl. 1.* Capellas Protinus æger ago. ¶ Deinde pertinet ad omnes actus humanos. Nam qui sedet, qui stat, qui cogitat, qui jacet, qui moritur, aliquid agere dicitur. Quin ipsum vivere, est agere: unde dicimus, Vitam agere, ætatem, ævum &c. & agere, absolute. *Tacit. Ann. 3.* Apud illos homines, qui tunc agebant. ¶ Itaque significat facere, operari, πράττειν, ἀγωνίζεσθαι. *Plaut. in Amph.* Dum hæc aguntur. ¶ Quandoque impellere, *spingere*. *Lact. lib. 6.* Homines in omnia facinora præcipites agant. ¶ Quandoque dicere, *dire*. *Id. ib.* Est ne hic ipsus, de quo agebam? ¶ Quandoque cogitare, *considerare*. *Virg. Ecl. 9.* Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipse voluto. ¶ Quandoque repræsentare, unde *actores* in scena dicuntur. *Cic. pro Rosc. Com.* Ballionem illum cum agit, agit Chæream. ¶ Quandoque emittere. *Plin. l. 16. c. 31.* Robora suas radices in profundum agunt. ¶ *Agi, & ferri* pro diripi adhibetur in re militari. *Liv. lib. 48.* Tum demum fracta pertinacia est, cum ferri, agique res suas viderunt. ¶ Quandoque ire, incendere, *andare*, βαδίζειν. *Pompon. Mela*, Nulli agunt, antequam puberes sint. ¶ Quandoque fungi officio. *Val. Max.* An scires Consul agere. Sed hoc in sensu usurpatur frequentius cum accusativo, subintellecto pronomine *me*, *se*, &c. quod etiam exprimi potest. *Horat.* Lætum agit convivam. ¶ Quandoque extendere, porrigere, *estendere*, ut, Vera gloria radices agit. ¶ Quandoque sursum ducere ab imo pectore, unde & pro mori usurpatum est, addendo, animam. *Sen. epist. 26.* Cum animam ages. ¶ Quandoque applicare, seu admovere. *Cæs. B. Gall. 3.* Quibus fortiter resistentibus, vineas, turresque egit. ¶ Quandoque agitare, *travagliare*. *Virg. 6. Æneid.* Prodigiis acti cœlestibus ossa piabunt. ¶ Item *agere*, & *ferre*, est locutio tracta a Græcis, pro diripere, & populari, ἄγειν, καὶ φέρειν, *mandare a ferro, e fuoco*. *Liv. l. 38. c. 15.* ¶ Item succedere, sive in bona conditione esse aut mala. *Val.* Bene egissent Athenienses cum Milciade, &c. ¶ Frequentius in hoc sensu usurpatur impersonaliter, ut Bene, melius, optime tecum agitur, Male mecum actum est, &c. *Cic. de Amic.* Cum illo quis nescit actum esse præclare, mecum incommodius? ¶ Actum agere, est, nihil agere. *Ter. in Phor.* Actum, ajunt, ne agas. Forma loquendi est a more judiciorum tracta. Quod enim jure semel judicatum fuerit, rescindi, & iterum agi non potest. ¶ Interdum ponitur pro vertere, *volgere*. *Virg.* Ipse ter adducta circum caput egit habena. ¶ Pro urgere, persequi, *cacciare*, *perseguitare*. *Id.* Pastos agens telis. ¶ Pro vehere, ducere, *menare*. *Varr.* Pactolus aureas undas agens. Sic agere currus, agere navim, &c. ¶ Pro foras pellere, fugare, *cacciare*, ut *Virg.* Membris agit atra venena. ¶ Agere etiam ad lites, & judicia refertur, ut agere furti, actionem furti intendere, *accusare*. *Cic. pro Quint.* Ex sponso egit. ¶ Agere reum, est accusare. Peragere reum, est condemnare. *Vallej. 2. 45.* ¶ Agitur res nostra, vel de re nostra agitur, est, ad nos pertinet, vel res nostra in discrimen adducitur. *Cic. pro Sex. Rosc.* Tua res magna agitur. *Idem de Amic.* In quibus eorum de capite agatur, aut fama. ¶ Agere cum populo, erat vocare populum ad consilium, vel comitia, vel rogare populum, ut suffragiis suis aliquid juberet, aut vetaret. Agere ad populum, erat loqui ad populum. ¶ Agere forum est jura reddere, & causas audire. *Cic. Fam. ep. 6. l. 3.* ¶ Agere viam est viam sibi aperire per loca invia, *farsi la via*. *Virg. 3. Æn.* Alpheum fama est huc Elidis amnem occultas egisse vias. ¶ Habet etiam hoc verbum maximum usum in sacris. Agere enim dicebantur qui mactabant victimas, seu jugulabant. Ministri enim seu Popæ non nisi jussi feriebant hostiam. Itaque cum accincti quærerent, utrum agere deberent, hoc est munere suo fungi, dicebant, *Agon'?* ex quo Agonalia dicta: *Ovid. 1. Fast. v. 317.* Qui (Minister) calido strictos tincturus sanguine cultros, semper, Agatne, rogat, nec nisi jussus agit. ¶ Est etiam agere, Profiteri, ut agere Medicum, Patronum, Judicem. Sic agere amicum, dixit *Tacit. hist. 1. c. 30.* ¶ *Id ago ut*, elegans est formula, qua studium, conatus, consilium significatur, *procurare con ogni studio*, *tentare di &c.* *Cic. 4. Catil. c. 6.* Id egerunt, ut gentem Allobrogum in vestigiis hujus urbis collocarent. ¶ Item exigere, *pretendere*. *Terent. Adelph.* Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. ¶ Item gubernare, regere. *Virg. Æn. 1.* Tros Tyriusque mihi nullo discrimine agetur. ¶ Agere cum aliquo, est alloqui, tractare, vel suadere. *Cic. de Amic.* Cum sæpe mecum ageres, ut de amicitia aliquid scriberem. Sic agere causas &c. *trattar cause*. *Id.* ¶ Regit etiam ablat. cum præposit. de, ut agere de pace, agere de bello, *trattar di pace*, &c. *Cic. Fam. 2. ep. 15.* Non potuit accuratius agi, quam actum est a te cum Curione de supplicatione. ¶ Agere se, est aliquo concedere, *portarsi in qualche luogo*. *Plaut. Most. 1. 4. v. 28.* Unde agis te? *Terent. And. 4. 2. v. 25.* Quo hinc te agis? Sic *Virg. Æn. 8. v. 465.* Æneas se matutinus agebat, h. e. mane incedebat egressurus. ¶ Interdum agere, est morari, manere, *trattenersi*, *fermarsi*, *abitare*. *Virg. 5. Æn. v. 51.* Gætulis agerem si Syrtibus exul. Sic peregre agere, Ruri &c. ¶ Desinere inter homines agere, id est mori. *Tacit.* ¶ Agere etiam est Oratoris recitantis, pronuntiantis, repræsentantis; unde actio oratoria, *recitare*, *pronunziare*. *Cic. de op. gen. Orat.* Deformitate agendi multi infantes putati sunt. ¶ Actum est, Agentes V. suis locis. ¶ *Aliud agere*, vel *alias res agere* est id, de quo agitur, dissimulare. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22.* & pro *Cluent. c. 64.* ¶ *Age si quid agis*, formula est, qua utimur, cum monemus aliquem, ut ad rem, quam agit, animum advertat, & sedulo attenteque agat. *Plaut. Stich. 26. 3. 35.* ¶ *Hoc age* similem habet sententiam, *attendi*, *guarda qui*. *Sueton. in Calig. c. 58.* & *Terent. Eun. 1. 2. 50.*

Agōgæ, arum, ἀγωγαί, vel ἀγωγοί, fossæ sunt in metallis aurariis, per quas aqua aurum trahens ducitur. *Plin. l. 33. c. 4.*

Agōium, ἀγελάσιον, pastoralis baculus, quo pecudes aguntur, ab ago dictum. *Festus*.

Agon, onis, m. 3. *agone*, Ger. *kampff ubung zum streit*, Gal. *tout exercice de combat*, *comme luitter*, & *autres*, ἀγών, Græcis idem est, quod certamen. *Tertull. adv. Gnostic. c. 6.* Agonas istos contentiosa solemnia, & superstitiosa certamina. ¶ Appellantur hoc nomine apud Græcos Pythia, & Olympia certamina: apud Rom. Capitolinum Albanumque certamen, quæ Domitian. instituit. *Sueton. in eius vita*, *c. 4.* Tales erant quoque agones musici, de quibus *idem in Ner. c. 22. & seq.* ¶ *Nunc Agon* est: proverb. græcum de necessitate ingruente. *Sueton. Ner. c. 45.* ¶ *Agon* etiam dictus est Romæ Circus Flaminius.

Agonalia, orum, vel ium, ἀγῶνες, festa erant apud Romanos quotannis celebrari solita in honorem Jani, vel certe Agonii Dei, qui rebus agendis præesse putabatur. Hoc die rex sacrorum arietem immolabat. *Varr. l. 5. L. L.* Vid. *Fest.* & *Ovid. 1. Fast.* De etymologia nominis hujus alii alia. Vide sup. in *Ago*, versus fin.

Agonālis, le, ut agonalis dies, id est Agonium. *Festus*, & *Ovid. 1. Fast. v. 318.*

Agonensis porta, *Porta Salaria*, una fuit ex portis Romæ; quæ & Collina, & Quirinalis dicitur. *Fest.* in *Agonium*.

Agonia, orum, feriæ erant Romæ mense Januario celebrari solitæ, postea Agonalia appellatæ. *Ovid. Fast. 1.* & *l. 5. sub fin.* ¶ Agonias item antiqui victimas appellabant, ab agendo, *Festo* referente.

Agonisticus, a, um, ad agona, idest certamen pertinens. *Tert. de cor. mil. c. 13.* Nunquid & Agonisticæ causæ disputabuntur, quas &c.

Agonium, ii, dies, quo rex sacrificulus hostiam immolabat. *Festus*.

Agonius Deus præsidens rebus agendis, in cujus honorem Agonalia celebrata. *Festus*.

Agonothĕta, sive Agonothetes, æ, m. 1. מנצח, Germ. *belohner*, *spielfrichter*, ἀγωνοθέτης, munerarius, quasi agonis præfectus, qui præmium certantibus in quolibet ludorum genere proponit, qualis Achilles apud *Homerum* in funere Patrocli, & Æneas apud *Virg. 5. Æn.* *Spartianus in Adriano c. 13.* Pro agonotheta resedit. Adde *Tertul. de fuga in persecut. c. 1.* ¶ Differt ab Athlotheta, ut ait *Suidas*, quod ille in scenicis & musicis tantum, hic sit in gymnicis. *Petrus Faber l. 1. Agonistici c. 18.* hanc differentiam non agnoscit.

Agonus, Romæ dictus est mons Quirinalis. *Fest.*

Agoranŏmus, ἀγορανόμος, idem est, ac ædilis. Dictus est a foro rerum vena-

venalium, cui regulam præscribit, ab ἀγορὰ, forum, & νόμος, lex. *Plaut. Curcul.* 2. 3. v. 5. Nec quisquam sit tam opulentus, qui mihi obsistat in via, nec agoranomus, nec demarchus, nec comarchus.

Agragantinus, a, um, Agrigentinus. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Agragantinus fons.

Agrăgas, vel Acragas, m. 1. ἀκράγας, Fl. hodie *Drago*, mons, & opp. Siciliæ, quod & Agrigentum dicitur, *Girgenti*.

Agrammătos, i, ἀγράμματος, rudis, illitteratus. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. Non enim debet, nec potest esse Architectus grammaticus, uti fuit Aristarchus, sed non agrammatos.

Agrarius, a, um, *appartenente a campi*, ἀγρικὸς, quod ad agros pertinet. *Liv. l.* 2. Tum primum lex agraria promulgata est. ¶ Agrarius, rii, subst. legis agrariæ suffragator, aut qui agros possidet. *Cic.* 7. *Phil.* Num solicitabit rursus agrarios?

Ágrestis, e, rusticus, seu qui ad agros pertinet, *agreste*, *rustico*, *villereccio*, ἄγριος. *Virg. Ecl.* 2. Calamo permisit agresti. Poma agrestia. *Æn.* 7. *v.* 111. ¶ Translate pro inhumano, & aspero. *Cic. pro Arch.* Animus agrestis ac durus. ¶ Comparat. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 27. Quæ barbaria India vastior, aut agrestior.

Agrestis, is, subst. *rustico*, *villano*, *contadino*, homo rusticus. *Virg. Æn.* 9. *v.* 11. Collectos armat agrestes. *Cic. pro Mur.* Non est hæc oratio habenda in aliquo conventu agrestium.

Agrestius, adverb. comparat. *Spartian. in Adrian. c.* 3. Orationem agrestius pronunciare, *alquanto rozzamente*.

Agricŏla, m. 1. *lavoratore della villa*, כורמי ויוגבים, γεωργὸς, ex ager, & colo, cultor agri. *Cic.* 1. *Tusc.* Arbores serit diligens agricola. ¶ Est autem nomen generale. Nam agricolarum alii aratores sunt, alii vinitores, nonnulli arboratores, multi etiam pastores. ¶ Nec solum rustici, & agrestes dicuntur agricolæ, sed multi etiam oppidani. *Cat. de re rust. c.* 1. Bonus agricola, bonusque colonus. Ita sc. laudabant antiqui virum bonum. Prisci autem Romani etiam nobilissimi agricolæ fuerunt. ¶ *Agricolum* pro agricolarum habet *Lucret.* 4. 587.

Ágricolāris, e, adject. *da agricoltore*, ad agricolas spectans. *Pallad. de institutionib. in princip.* Bis septem parvos, opus agricolare, libellos.

Ágricolatio, onis, f. 3. *agricoltura*, agricultura. *Col. l.* 1. *c.* 9. Agricolatio frugalitatem requirit. ¶ Etiam *Cic. de senect. c.* 16. hæc vox tribuitur. Sed Gruterus leg. *agricultione*, Grævius *agri cultione*.

Ágricŏlor, aris, deponens, agrum colo, *coltivar la campagna*. *Salvian.* 2. *cont. Avarit. p.* 33. Qui agricolantur, id sibi fructuosum esse existimant. *Capitolin. in Albino, c.* 17. Agricolandi peritissimus.

Ágricultio, onis, f. agricolatio. *Cic. Verr.* 5. *c. penult.* ubi alii *leg.* divisim *agri cultio*.

Ágricultor, m. 3. *agricoltore*, יגב, idem, quod agricola. *Liv.* 6. *Bel. Pun.* Servos agricultores Remp. abduxisse. Sed fortassis legendum separatim, *Agri cultores*.

Agricultūra, ræ, f. 1. *agricoltura*, γεωργία, cultus agrorum. *Cic.* 1. *Offic. c.* 42. Nihil agricultura melius, nihil homine libero dignius. Sed vere duæ voces sunt; unde etiam transponi possunt, & numero mutari. *Cic. de senect. c.* 16. Hominum universo generi cultura agrorum est salutaris. ¶ Frequenti tamen usu factum est, ut sæpius conjungerentur, & tanquam vox una efferrentur.

Ágrigentinus, a, um, adject. possess. ut Agrigentina civitas. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 8. & *Lucret. l.* 1. *v.* 717. Quorum Agrigentinus cum primis Empedocles est.

Agrigentum, Acragas, Agrigenta, *Gergenti*, urbs E. Siciliæ, in ora Australi ad Ostia Agragantis Fl. quondam maxima urbium Sicularum, a Panormo 85. M. P. in Euronotum, a Lilybæo 60. in Or. Pachynum versus, ab Ænna totidem in Africum. Populi Agrigentini. Ab hac urbe Empedocles Philosophus, & Phalaris Tyrannorum sævissimus originem duxerunt. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

Ágrimensor, oris, m. *agrimensore*, qui agros metitur, decempedator. *Ammian. l.* 19. *c.* 11. (*al.* 24.) & *Cassiodor. l.* 3. *ep.* 52.

Ágrimensūra, æ, f. *agrimensura*, ars metiendi agros. *Innocent. de cas. litter. pag.* 223. *Goesii*.

Agrimonia, æ, f. *agrimonia*, herba caule lignoso, nigricante, hirsuto, foliis quinquepartitis, nigris plumosis. *Cels.* 5. 27. 10. *Plin.* 25. 6.

Agriŏdos, i, nomen canis venatici apud *Ovid.* 3. *Metam. v.* 224. ab ἄγριος, ferus, & ὀδοὺς, dens.

Agriophăgi, populi Æthiopum, fera carne viventes. *Plin.* 6. 30.

Agriophyllum, herba, aliter peucedanum, & fœniculum porcinum. *Apul. de herb. c.* 5.

Agripĕtæ, m. 1. qui petunt ex agrorum divisione portionem, quæ viritim dabatur. *Cic. ad Attic. l.* 15. *epist. ult.* Agripetas ejectos a Buthrotiis.

Agrippa Sylvius, fil. Tiberini, XII. Rex Latinorum. Regnavit ann. 40. & Romulum fil. Regni hæredem reliquit. ¶ Hoc etiam nomine fuit Menenius ille Romanus, cognomento Lanatus, qui de Sabinis triumphavit, & populum, qui a Patribus secesserat, in gratiam revocavit, narrato apologo de membris adversus ventrem conspirantibus. Hic tam pauper decessit, ut collatis in singula capita sextantibus, publico sumptu elatus sit. ¶ Nomen item fuit Herodis, filii Aristobuli, Judæorum Regis, qui regnavit annis septem, anno primo C. Cæsaris. ¶ Alius quoque fuit Herodes Agrippa II. Rex item Judæorum. ¶ Alius Agrippa, cognomento Pistor.

Agrippæ, m. 1. *quelli, che nascono con li piedi innanzi*, quasi ægrippæ, ab ægro partu dicuntur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi exierunt, qui partus difficillimus, & ægerrimus habetur. *Gell. l.* 16. *c.* 16.

Agrippina, f. 1. ἀγριππῖνα, M. Agrippæ filia, neptis Augusti, & uxor Germanici. ¶ Alia fuit Agrippina, Germanici, & Agrippinæ superioris filia, uxor Cn. Domitii Ænobarbi, mater Neronis Imp.

Agrippina Colonia, vel Agrippinensis Colonia, *Cologne*, Ger. *Coln*, Gal. *Cologne*, urbs est Ger. Inf. præclarissima, metrop. Ubiorum, A. libera, Acad. & Emp. ad Rhenum, inter Treviros, & Monasterium urbem Vvestphaliæ, 16. leuc. a Francofurto 21. in Bor. cujus Archiepiscopus Elector est Imp. Nomen accepit ab Agrippina Neronis matre, quæ ibi nata est, eoque veteranorum coloniam deduci imperavit, ut patriam splendidiorem redderet, sociisque etiam nationibus potentiam suam ostentaret.

Agrius, fil. Parthaonis, filii Martis, pater Thersitis. ¶ Item fil. Ulyssis ex Circe, frater Latini. *Ovid. in epist. Deianira ad Herc.* Heu devota domus, solio sedet Agrius alto. Antea legebatur, *acrior*.

Agrōsus, a, um, adject. Legitur apud *Varr. l.* 4. *L. L. pag.* 4. ita tamen, ut nulla inde ejus significatio, aut usus elici queat. *Voss.* exponit *dives agri*.

Agrypnia, æ, f. insomnia, vigilia, ἀγρυπνία. *Martian. Capell. l.* 2. *pag.* 27.

Agumentum, i, inquit *Varro de L. L. l.* 4. quod ex immolata hostia desectum in jecore imponendo, agendi causa.

Agyieus, ἀγυιεὺς, vox trium syllabar. Apollinis epithet. quasi viis urbanis præpositus. Agyiæ enim, ἀγυιαὶ, apud Athenienses vici dicuntur. *Horat.* 4. *carm. od.* 6. Dauniæ defende decus camenæ, levis Agyieu. ¶ Erat item eo nomine columna fastigiata, & in acutum desinens, prope januas erecta, Apollini sacra. Nam veteris moris fuit Apollinem in viis publicis, & ante januas colere. *Macrob. Saturn. l.* 1. *c.* 9. *Cal. l.* 6. *c.* 18. ¶ Porro *Agyieu* vocativus est Græcæ positionis Ἀγυιεῦ.

Agylla, f. 1. ἄγυλλα, urbs Tusciæ, alias Cære vocata, & Agyllina, a nomine conditoris, quem *Virg. l.* 8. ex Lydia venisse ostendit, nunc *Cervetere*, apud Alsium urbem excisam, juxta oram maris Tyrrheni, inter Urbem Romam 25. M. P. & Centum Cellas 15.

Agyllæus Herculeus, h. e. Herculis filius. *Stat. Theb.* 10. Insuper Herculeum sibi jungit Agyllea vates.

Agylleus, vox trium syllabar. luctator Cleonæus, structuræ prægrandis, nec minor Hercule, palæstra tamen a Tydeo victus. *Stat. Theb.* 6. Levat ardua contra membra, Cleonææ stirpis jactator Agylleus.

Agyllīnus, a, um, adject. possess. ab Agylla. *Virg. Æn.* 8. *v.* 478. Haud procul hinc saxo colitur fundata vetusto Urbis Agyllinæ sedes.

Agyrium, Agurium, Argyrium, Argyra, Agyra, Agyrina, *S. Filippo d' Argirone*, urbs Siciliæ, ab Ænna 12. M. P. Ætnam versus, a Centuripis 10. ab Assoro 6. in Bor.

A ANTE H, ET I.

Ah, (pro qua libri MSS. A exhibent) per Apocopen ab Aha, teste *Prisciano*. Interjectio est, variis affectibus exprimendis serviens, *Ah*, *Deh*, *Aimè*, *ai ai*. ¶ Interdum dolentis. *Virg. Ecl.* 1. Ah, silice in nuda connixa reliquit. ¶ Indignantis, reprehendentis, & increpantis. *Ter. And.* 3. 1. 12. Ah vix tandem sensi stolidus. *Et* 1. 5. 17. Ah tantamne rem negligere? Et *Eun.* 2. 1. 3. Ah rogitare? quasi difficile siet. ¶ Ah, optantis. *Plaut. Asin.* 3. 3. 2. Ah quanto amplius valerem, si &c. Quamvis hic alii leg. *Aliquanto*, pro *ah quanto*. ¶ Servit & suspirationi. *Plaut. Mil.* 4. 8. 48. Ah, ah cum venit in mentem. ¶ Et placationi. *Terent. And.* 5. 2. 27. Ah ne sævi tantopere. ¶ Et contradictioni. *Ter. Hecyr.* 5. 1. 17. Meum receptas filium ad te Pamphilum? B. Ah. ¶ Et admirationi, ut Ah, quid ais? ¶ Apud *Plaut. in Curcul.* 1. 2. 39. Ah. P. Quid est? Ecquid lubet? A. lubet. *ab* videtur esse gaudentis. ¶ Ah ah, irridentis etiam est. *Diomed. l.* 1. ¶ Invenitur & Aha. *Plaut. Bacchid.* 4. 5. 12. Aha, Bellerophontem jam tuus me fecit filius. ¶ Et cum abnegatione. *Id. ibid.* 1. 1. v. 54. Manum da, & sequere. P. Aha, minime.

Ahāla, m. 1. cognomen ejus Servilii, qui Sp. Melium novis rebus studentem occidit.

Ahenĕus, a, um, idem quod Ahenus, scil. æreus, vel æneus, ab æs. *Horat. Carm. l.* 2. *ep.* 1. Ahenea signa. ¶ Translate ponitur pro forti, firmo, indissolubili. *Id. l.* 3. *od.* 9. Diductosque jugo cogit aheneo. *Id. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 60. Hic murus aheneus esto, &c. ¶ Scribitur & *Æneus*, quod vide.

Ahenĭpes, edis, duras ungulas habens, & quasi æreas. *Ovid. epist.* 6. *v.* 32. Ahenipedes boves. Et *Epist.* 12. *v.* 93. Ahenipedes Tauri. Alii utrobique, *æripedes*, legunt. V. *Heins.* ad utrumque loc.

Ahenobarbus, vel Æneobarbus, vel Ænobarbus, dictus est Cn. Domitius, ab ænei coloris barba: a quo postea cognomen Domitiorum fuit. Vid. *Suet. in Ner. c.* 2.

Ahēnum, i, n. 2. דוד נחשת, Ger. *kessel*, χαλκεῖον, caldarium, *caldaja*, *calderone*, *pajuolo*. Vas est, in quo aqua ad potandum, vel lavandum calefit. Pulmentaria enim, & carnes in cacabis coquebantur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 217. littore ahena locant alii. Vide ibi *Serv.* ¶ Interdum sumitur pro vase amplissimo, in quo purpura inficitur. *Ovid.* 3. *Fast.* Hunc cole, velleribus quisquis ahena paras. Hinc multa habet epitheta ex iis locis, in quibus claruit usus purpuræ, ut Agenoreum, Amyclæum, Assyrium, &c. ¶ Aliquando dicitur de vase ad cibos coquendos apto. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 645. & *Juvenal. sat.* 15. *v.* 81. ¶ Scribitur & *ænum*.

Ahēnus, a, um, adject. ab æs, æris, *di bronzo*, poetice pro æreus, vel æneus, χάλκεος. *Virg. Æn.* 1. *v.* 453. Fores ahenæ. ¶ Metaphorice *Stat. Theb.* 3. *v.* 280. Scopulos, & ahena precando flectere corda paro, *id est* exoratu difficilia. ¶ Ahena lux, est armorum splendor. *Virg. Æn.* 2.

Ahu, vel aheu, vel ahahe ἰοὺ, interjectio, index animi perturbati. *Ter. Eun.* Ahu, tace obsecro.

Ai, diphthongus, antiquis pro æ posita, quam, teste *Martiano l.* 3. sexcentis in locis usurpavit Lucretius distractam, ut terrai pro terræ. ¶ Est etiam Græca interjectio ai ai, αἶ αἶ, dolentis, & lamentantis. His literis inscriptus fuit flos, ex sanguine Hyacinthi pueri disco occisi natus, quibus dolor amantis Phœbi declarabatur. *Ovid. Metam.* 10. *v.* 215. Ipse suos gemitus foliis inscribit, & ai ai Flos habet inscriptum, funestaque littera ducta.

Ajens V. in Ajo.

Ain' V. Ajo.

Ajax, m. 3. αἴας, duorum fortissimorum Græcorum nomen fuit, quorum alter a patre Telamone Telamonius cognominatus, proximam ab Achille fortitudinis laudem obtinuit in Græcorum exercitu, alter ab Oilei patris sui nomine Oileus dictus est. Ajax Telamonius contendit cum Ulysse de armis Achillis, & illis armis Ulyssi assignatis ob indignationem in furorem versus suo se ense interfecit. *Ovid.* 12. & 13. *Met.* ¶ Ejus cruor in florem hyacinthum mutatus fingitur. *Ovid.* 13. *Met.*

Ajo, is, it, *parlare dire*, φημὶ, dico, loquor. Est autem verbum defectivum, cujus usitatiora tempora, & personas subjectis exemplis hic referuntur. Usurpatur vel absolute, vel cum aliquo casu communi, vel cum infinito. *Plaut. Capt.* 1. 1. 3. Scio, absurde dictum hoc, derisores dicere: at ego ajo recte. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 67. Non sum mœchus, ais. *Terent. Andr.* 2. 1. 21. Hodie uxorem ducis? *Pa.* ajunt. *così vien detto*. *Plaut. Men.* 3. 3. 9. Te surripuisse, ajebas. *Id. Capt.* 3. 5. 18. Ita vosmet ajebatis. *Sallust. in Catil. c.* 49. Tarquinium a Cicerone immissum ajebant. *Cic.* 3. *Verr. c.* 18. Debere eum ajebat, &c. ¶ *Ajunt*, *ut ajunt*, *quomodo ajunt*, adhibentur, cum proverbium aliquod refertur, *come si suol dire*, *come dice il proverbio*. *Terent. Andr.* 4. 6. 10. Ut quimus, ajunt, quando, ut volumus, non licet. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 57. Docebo sus, ut ajunt, oratorem eum, qui &c. *Id. in Pison. cap.* 28. Claudus, quomodo ajunt, pilam, &c. ¶ *Ait* pro edicit, ut *ait lex*, *ait Prætor*, sæpissime legitur in Digestis. ¶ Sæpe ponitur pro affirmare, *dir di si*, *affermare*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 23. Diogenes ait, Antipater negat. *Id.* 2. *de Fin. c.* 22. Quasi ego curem, quid ille ajat, aut neget. *Plaut. Rud.* 2. 4. 14. Vel tu mihi ajas, vel neges. *Apulej. in Apolog.* Ajant, deos abnuere. ¶ *Ain'* dicitur pro *ais ne?* *Plaut. Amph.* 2. 2. 167. Ain', heri nos advenisse huc? *Al.* ajo. *dico di si*. ¶ *Ain' tu*, *ain' tandem*, *ain' vero*, formulæ sunt percontantis cum admiratione. *Cic. Attic.* 12. 6. Ain' tu? verum hoc fuit? sine me? *di tu il vero?* Cum plurali numero *Liv. l.* 10. *c.* 25. Ain' tandem? inquit, castra vallata non habetis? *Plaut. Amph.* 1. 1. 188. Ain' vero? *So.* ajo enimvero. ¶ Particip. *Ajens*, *entis*. *Apulej. l.* 6. *Metam.* Sic ajens vasculum tradit. ¶ Pro affirmans. *Cic. in Top. c.* 11. Negantia contraria ajentibus. ¶ Sunt præterea hujus verbi aliæ quædam personæ, ac tempora minus usitata. Nam *ajerunt* dixit *Tertull. de fuga in persecut. c.* 6. Infinitum *ajere* pro affirmare legitur apud *Augustin.* 9. *de Trinit. c.* 10. Imperativum *ai* usurpavit *Nævius* apud *Priscian. l.* 10. Præterea *aibant* pro *ajebant* dixit *Accius ibid.*

ibid. Ad hæc præteritum ai, ibi, it affert Probus Grammat. cap. de Catbol. verb. & ains secundam pluralem præsentis Alcuin. c. de num. verb. sed neuter exempla affert Latini Scriptoris. Quanquam aisti legitur apud Augustin. epist. 54. a med. Præterea ait tertia persona præteriti, dixit, probari posse videtur ex illo Ovid. Heroid. ep. 11. v. 49. Nec tenui vocem, quid, ait, tua crimina prodis? Oraque clamantis conscia pressit anus. Et Virg. Æn. 2. v. 153. Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas.... Testor numen, ait, &c. Adde alia hujusmodi quamplurima, in quibus ait, cum alio verbo præteriti temporis jungitur: neque tamen inde necessario concluditur, esse præteritum. ¶ Olim aio, ais, ait scribebant: atque ita factitatum ab ipso Cicerone, testatur Quintil. l. 1. c. 4. (al. 5.) sed tum consuetudo, tum Poetarum licentia (ut prima syllaba corripi posset) alterum i extrivit.

Ajus Deus, m. 2. a Rom. dictus est ab eo, quod ajebat. Nam olim Romæ audita vox est silentio noctis, clarior humana voce, quæ jubebat Magistratibus nuntiari, Gallos adventare, ut providerent, ne Roma ab iis caperetur. Ex eo dictus est Aius, idest loquens. Cic. lib. 2. de Div. c. 32. ¶ A Livio l. 5. c. 5. dicitur Ajus Locutius, ubi quidam male leg. Allocutius.

Aizōon, ἀείζωον, lat. sempervivum, herba est folio carnoso, lævi, oblongo, semper virenti. V. Plin. l. 25. c. 13.

A ANTE L.

Al. Auson. in Technopægn. Grammaticomastix. Dic, quid significent catalecta Maronis? in his al Celtarum posuit. sequitur non lucidius tau, Et quod germano mixtum male lethiferum min. Scalig. in commen. ad Catal. Virg. ita explicat, ut al significet allium, min minium, tau taurum.

Ala, f. 1. ala כנף, Ger. flugel, πτερὸν, ab axilla per contractionem (veteres enim axilla dicebant) pars illa in avibus, qua volant. Cic. in Orat. ¶ Per similitudinem dicitur etiam de loco illo concavo subter brachium in homine, quia in eo pili quasi pennæ nascuntur. Immo dicitur etiam de quadrupedibus. Plin. l. 11. de eleph. ¶ Præterea ala dicta est equitum turma, quod pedites tegant alarum vice. Nam in equitum ordinibus circum legiones dextra, sinistraque, tanquam alæ in avium corporibus, locantur. Græci ἴλας vocant. Cic. Offic. 2. Quum te Pompejus alæ alteri præfecisset. ¶ Invenitur aliquando usurpatum de pedestribus copiis. ¶ Scribebatur etiam hala cum aspiratione, ut testatur Salmas. ad Capitolin. in Pertin. c. 2. ¶ Alæ pro velocitate, Virg. Æn. 3. Et ventis, & fulminis ocyor alis. Sic velorum alæ, ibid. ¶ In ædificiis alæ dicuntur structuræ ad latera ædium. Vitruv. 4. 7. & 6. 4.

Alabanda, æ, & Alabandæ, arum, Eblebanda, Ἀλάβανδα, urbs Cariæ opulentissima: atque ea de causa Juvenalis sat. 3. v. 70. inter urbes barbaricis deliciis & luxu perditas eam recenset. Dicta est ab Alabando conditore, Caris filio, quem etiam pro Deo habuerunt. Cic. 3. de nat. Deor.

Alabandĭcus, & Alabandiăcus, a, um, adject. possess. ut Alabandicus carbunculus. Plin. l. 37. c. 7. qui Alabandis petitus. Et Alabandiaca rosa, Id. l. 21. c. 4. ¶ Invenitur & Alabandensis, & Alabandeus, apud Cic. l. 1. & 2. de Orat. & Fam. 13. ep. 57.

Alabarches, lat. salis præfectus. Et fuit apud Ægyptios honoris appellatio. V. Arabarches.

Alabastrites, m. 1. ἀλαβαστρίτης, marmoris genus, candidi coloris, quod etiam onychites vel onyx dicitur, quia humani unguis candorem refert. Sic dictus, quod ex eo maxime alabastra fierent.

Alabastrum, n. 2. alabastro, Ger. alabasterstein, ἀλάβαστρον, vasis genus erat ex alabastrite lapide torno excavatum, ad conservanda unguenta maxime idoneum. Mart. Quot Cosmi redolent alabastra, focique Deorum. ¶ Dicitur etiam in masc. g. alabaster, ἀλάβαστρος, Cic. l. 2. Acad. apud Non. c. 15. n. 17. Alabaster plenus unguenti. ¶ Dicitur ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχειν λαβὰς, ut Suid. innuit, quod sc. sine ansa sit, vel a gerendo & sustinendo: quod enim communiter ἀλάβαστρον, Attici ἀλάβαστρον dicunt. ¶ Alabastrorum figura ad instar pyrorum fuit, h. e. ex pleniore orbe in acumen desinens: Materia non una. Fere enim ex alabastrite, sed interdum etiam ex auro fiebant. Plin. 9. 35.

Alabastrus, m. 2. ἀλάβαστρος, Fl. Æolidis, qui ex Ida M. profluens per Troadem reg. decurrit. Plin. l. 5. c. 30. ¶ Alabastrus etiam dicitur calyx rosæ, antequam sit expansa, Idem li. 21. c. 4. eo quod alabastri figuram referat.

Alabes, ĕtis, piscis Nili. Strab. l. 17. ¶ Plin. alabetam dixit l. 5. c. 9. ¶ Hic fortasse Mustela est, vel Lampreta.

Alăcer, cris, & cre, o. 3. vel hic, & hæc alacris, & hoc alacre, vivo, attivo, pronto, allegro, שש, Germ. mutig, frisch, Gall. gay, alaigre, ἔνθυμος, qui viget sensibus universis, quod est indicium recti animi, atque sublimis, cui contrarium est lacer, idest, qui est amputatis in corpore membris, & in quo animus non syncerus sensibus suis adest. Hinc intelligitur, aliud esse Alacrem, aliud Lætum. ¶ Sunt, qui Alacrem, festinantem, & properum dici putent, quasi alis acrem. ¶ Donatus scribit Alacrem pro ἄδακρυν, idest non tristem dici, littera l pro d posita, in illud Ter. Eun. 2. 3. 12. Quid tu es tristis? quidve alacris? ¶ Alacer, ut & acer, tantum in masculino dicimus; alacris in utroque. ¶ Comparat. alacrior ad tutandam Remp. Cic. Somn. Scip. c. 3. ¶ Alacres enses, h. e. prompti ad cædendum. Claudian. 2. in Eutrop. v. 280.

Alacrĭtas, vigore, gagliardezza, גיל ,רנה, Ger. freud, hurtigkeit, εὐθυμία, vigor, & animi erectio, necnon lætitia gestiens, quæ, secundum Donatum, proprie est mutatio quædam vultus gestientis in spem aliquam, & media est inter lætitiam, atque tristitiam. ¶ Interdum dicitur voluntaria celeritas, seu promptitudo, vel ardor, προθυμία. Cic. Attic. l. 2. ep. 7. Mira sum alacritate ad litigandum. Idem 4. Tusc. c. 16. alacritatem, gestientem lætitiam interpretatur. ¶ Itaque hominis lætitia propria, quippe quæ opinione constet: alacritas autem communis omnium animalium. ¶ In plural. num. dixit Gell. l. 19. c. 12. Sensus motusque animi innexi implicatique vigoribus quibusdam mentium, & alacritatibus.

Alacrĭter, gagliardamente, בגילה, Ger. hurtiglich, dapfferlich, freudig, προθύμως. Pl. l. 20. c. 12. Secuta ætas alacriter defendit. Sed optimi libri habent, acriter. At Amm. Marcell. l. 24. c. 8. In certamen alacriter consurgere. Justin. l. 1. c. 6. Repetito alacrius certamine.

Alæsa, Ἄλαισα, Straboni, ac Ptolemæo: Allĕsa, Ἄλεσα, Antonino ac Diodoro: urbs est Siciliæ celebris. Ciceroni porro dicta Halesa, unde oppidanos Plinius vocat Halesinos. Memoratur & Alesini, vel Halesini agri fons intumescens, & quasi exultabundus ad cantus, apud Solin. & Priscian.

Alalcomĕnæ, sive Alalcomenion, Ἀλαλκόμεναι, sive Ἀλαλκομένιον, oppidum Bœotiæ, ab Alalcomeneo conditore appellatum, qui & Minervæ templum ibidem consecravit, quam a suo nomine Alalcomenam appellavit, cujus meminit Homer. 4. Iliad.

Alania, f. 1. regio est Scythiæ Europææ, quæ ad Mæotidas paludes pertingit. Hæc Lithuania hodie, ingens Provincia inter Polonos, & Moschos, a nonnullis esse putatur. ¶ Populi Alani dicuntur, Roxolanis finitimi. Plin. lib. 4. cap. 12. Ammianus scribit, Alanos dici, quos prisci Massagetas dixerunt. Jul. Capit. Alanos in parte Daciæ collocat: Ptol. vero in ea Scythiæ parte, quæ est intra Imaum. Mart. 7. 32. Nec te Sarmatico transit Alanus equo. Europæos hic designat.

Alānus, m. 2. Fl. vel M. Scythiæ, intra Imaum M. ¶ Alanus item, Alan, fl. est Cornubiæ. ¶ Alani pop. ubi, V. Alania.

Alăpa, æ, f. 1. guanciata, mostaccione, Germ. ein backenstreich, Gall. un soufflet, Hisp. bofetada, κόλαφος, idem, quod colaphus, sed alapa Latinum est, colaphus Græcum. Juv. sat. 8. v. 192. Mart. l. 5. ep. 62. Sic Phædr. l. 5. fab. 3. Ducere alapam alicui.

Alapathus, herba est dejiciendæ alvi vim habens, unde & nomen invenit. Græci enim ἀλαπάθα purgationes vocant.

Alarĭcus, nomen Gothorum regis, qui Romam obsedit, destruxitque. Fuit alter Alaricus Gothorum rex quartus, qui etiam Romam cepit; sed postmodum per fraudem in die Paschæ occisi sunt Gothi. Claudian. de bello Get. v. 546. Rumpe omnes, Alarice, moras: hoc impiger anno, Alpibus Italiæ ruptis penetrabis ad Urbem.

Alāris, alare, o. 3. & alarius, a, um, o. 1. 2. ab ala, ut equites alarii, & cohortes alariæ, quæ sc. in alis exercitus sunt. Liv. l. 10. Cohortibus alaribus. Id. Præerat alariis equitibus. Cæs. 1. Bell. Civil. Cohortes triginta alariorum. ¶ Alarii equites fere erant ex auxiliis. Romani enim legionarii dicebantur. Liv. l. 40. c. 40.

Alastor, unus ex equis Plutonis. Claud. in fin. l. 1. de rapt. Pros.

Alaternus, i, f. 2. arbor, sive frutex nullum semen, aut fructum ferens, foliis inter ilicem, & olivam. Plin. l. 16. c. 26. Col. l. 7. c. 6.

Alatrium, Aletrium, Alatrum, Alatri, Urbs E. Latii in Hernicis, a Verulo 5. M. P. ab Anagnia 7. Ferentino propior, a Præneste 25. totidem a Sora Anagniam versus. Populi Alatrinates.

Alātus, o. 1. 2. alato, πτερωτὸς, quod habet alas. Virg. 4. Æn. alatis tetigit magalia plantis. ¶ Ponitur & pro veloci. Ovid. 3. Fast. v. 415. alati equi.

Alauda, f. 1. alodola, κορυδαλλὶς, Germ. ein lerch, avis, quæ olim galerita vocabatur, quæ apicem habet, hoc est plumam elatam in capite ad similitudinem galeri, sive galeæ. Varro appellat galeritum, l. 4. L. L. Plin. l. 11. c. 37. scribit, alaudam aviculam appellatam quondam galeritam Gallico vocabulo etiam legioni nomen dedisse. Hinc Cæsar, cum ex Gallis legionem conscriberet, Alaudam appellavit. Cic. ad Attic. l. 16. ep. 8.

Alazon, ontis, millantatore. Plaut. Mil. 2. 1. 8.

Alazonia, vox græca est, ἀλαζονεία, superbiam, seu arrogantiam significat. Ἀλαζονεύεσθαι enim est, superbire, vel sibi plus æquo tribuere. Ulpian.

Alba, f. 1. Ἄλβα, urbs fuit in Latio, ab Ascanio condita, sub monte, qui ab ea Albanus appellatus est, 16. M. P. a Roma. Vulgatior fama est, ab omine porcæ ibidem inventæ Albam esse dictam. Longa vero dicta est, quod in longitudinem ædificata esset. Populi Albani vocabantur. Nunc in ruinis jacet. Illam circumstant castra Albanum, Savellum, & Gandulphi. Ex ruderibus Albanum urbs E. crevit, vulgo Albano.

Albania, Ἀλβανία, Zuiria magna ex parte, & Chipicche ad Occ. & Zircachan ad Arct. regio in Oriente, a colore populi vocata, eo quod albo crine nascantur. Hæc ab Oriente sub mare Caspium surgens per oram Oceani septentrionalis usque ad Mæotidas paludes per deserta extenditur. Nomadico generi proxima est inter Hiberiam, & mare Caspium, ab Ortu Solis mari conjuncta, ab Occasu Hiberiæ finitima: Boreale latus munitur Caucasiis montibus, Australe Armeniam contingit. In ea Albana Civitas, & Albanus Fl. Apud hanc habentur canes ferocissimi, qui tauros, & leones occidunt. Strabo sex, & viginti linguas Albanorum fuisse tradit; & totidem aliquando Reges. Fuere & sub Imperio Persarum, postea Macedonum, deinde Romanorum. Sed Trajanus Imp. his Regem dedit. Nunc sub Magno Cane degere creduntur. ¶ Albania item, Albania, Regio Græciæ est, quæ olim Epirus, & pars Occidentalis Macedoniæ. Ab Albania Orientis dicta est. Colonia enim illorum populorum in Græciam migrasse fertur. ¶ Denique hoc nomine pars Scotiæ mediter. appellata est.

Albānus, a, um, adject. possess. qui est ab Alba (longa) ut, Albana pax, Albanus exercitus, Liv. l. 1. c. 27. ¶ Item Albani substant. populi ejusdem Albæ incolæ, ut, multitudo Albanorum. Idem l. 1. c. 6.

Albarium, n. 2. il bianco da imbiancare le case, סיד, Ger. wueisse, κονίαμα, dicitur, quod illinitur tectorio, cum paries pingendus non est, quod fit ex calce. Plin. l. 35. c. 16. Itaque, Albarii operis autore decorare, apud Pallad. l. 1. tit. 40. est dealbare. ¶ Albarium opus quomodo fiat, docent Vitruv. l. 7. c. 2. Pallad. l. 1. c. 14. & Plin. l. 36. c. 23.

Albarius, ii, substant. qui albarium facit. Leg. 2. Cod. Theodos. de excus. artif. Architecti, laquearii, albarii, tignarii. ¶ Est etiam albarius, a, um, adject. Plin. l. 36. c. 23. Constat in albario opere, ut macerata calx hæreat.

Albātus, a, um, vestito di bianco, לבוש לבן, חורל כוש, Germ. vveiss gekleidet, ab albus, ut Albatus homo, idest vestibus albis ornatus, cui contrarium est, atratus. Antiqui autem festos dies albati fere agebant Cic. in Vat. c. 13. Cum ipse epuli dominus albatus esset.

Albēdo, inis, λευκότης, biancheʒʒa, candor, albitudo. Apud veteres Latinos Scriptores non reperitur. Sever. Sulpic. l. 1. hist. sac. c. 16. de Manna: Glaciali albedine erat. Habet & Onomast. Vet.

Albegmina, V. Ablegmina. ita enim legendum.

Albenses, ium, populi Albæ incolæ. Plin. 17. 4. & Fest. in voce Albesia.

Albĕo, es, n. 2. esser bianco, הלבין, Germ. vveiss sein, λευκαίνομαι, albus sum. Virg. l. 12. Æn. Ossibus albent. Cæs. 1. B. C. c. 68. Albente cælo. i. e. prima luce.

Albesco, n. 3. farsi bianco, הלבין, Ger. vveiss vverden, albus fio. Cic. 4. Acad. c. 33. Mare albescit. Virg. 4. Æn.

Albesia, ium, n. 2. scuta, quibus Albenses, qui sunt Marsi generis, usi sunt. Hæc & decumana vocabantur, quod essent amplissima, ut decumani fluctus, qui cæteris longe majores creduntur. Festus.

Albicasco, is, n. albescere incipio, ab albico, ut a labo, labasco, λευκαίνω, Cn. Matius apud Gell. l. 15. c. 25. Jamjam albicascit Phœbus. Sed al. leg. Albicassit; & hoc fuerit futurum subjunctivi, ut levasso, pro levavero.

Albicerātæ ficus, f. 4. quæ albo colore, & ceræ simili sunt, pediculo minimo, latissimæ. Plin. l. 15. c. 18.

Albĭco, as, n. 1. biancheggiare, חור, Ger. vveiss seyn, ὑπόλευκος εἰμί, albesco, aliquantulum albus sum. Plin. l. 22. Mutat colorem, & ex nigra albicare incipit. Horat. Carm. 1. 4. Prata canis albicant pruinis. ¶ Albicatur, pro albescit, deponentis forma Varr. apud Non. c. 2. n. 58.

Albicŏlor, oris, qui albo est colore. Corippus l. 1. v. 429. Albicolor campus.

Albicŏmus, a, um, comas albas habens. Venant. Fortun. l. 4. de vita Martini, n. 2. Albicomi flores.

Albidŭlus, a, um, diminut. ab albidus, biancheteo. Pallad. l. 3. c. 15. De liquamine ex pyris: Liquorem dimittunt saporis jucundi, sed coloris albiduli.

Al-

Albidus, a, um, *aliquanto bianco*, [illegible], Ger. *weisslecht*, [illegible], aliquantum albus. Albida spuma, apud *Ovid. 3. Met. v. 74.* ¶ *Plin. l. 8. epist. 20.* Color coeruleo albidior. *Cels. l. 5. c. 26. n. 20.* Albidissimum pus.

Albineus, a, um, *biancheccio*, albidus. *Pallad. in Mart. tit. 13.* Colores equi badius, aureus, albineus, &c.

Albinus, nomen Imperatoris Romani, ita dicti, quod exceptus sit utero candidissimus, cum caeteri infantes soleant rubere. ¶ Fuit etiam cognomen gentis Posthumiae. ¶ Item albinus, i, subst. idem est, quod, albarius, dealbator. Constantinus Imp. *leg. 1. C. de excusat. artif.* Albini, quos [illegible] Graeci appellant.

Albion, onis, *l'Inghilterra*, quae & Britannia, Insula maxima Europae in Oceano, Galliae, & Germaniae adjacens, a Gallia 30. M. P. inter Cantium prom. ad Or. & Bolerium prom. ad Occ. ad 400. M. P. lata, longa vero inter Austrum, & Septentriones supra 800. Dividitur in duo Regna, in Britanniam primam, seu Angliam, & Britanniam secundam, seu Scotiam. *Plin. l. 4. c. 16.* ¶ Fuit etiam Albion nomen filii Neptuni, qui contra Herculem pugnavit. *Mela l. 2. c. 5.*

Albis, *Elba*, Fl. Germaniae. Oritur in finibus Silesiae, in monte, qui Gigantum juga vocatur, *das Risengebirge*. Suscipit Multam fl. deinde Egram, postea Salam, ac Ortellam. In meridiem primum, deinde in Occ. postea in Sept. per Bohemiam, Misniam, & Saxoniam fluens, Dresda, Torga, Viteberga, Magdeburgo, Luneburgo, urbibus irrigatis, inter Ducatus Bremensem, & Holsatiae, intra Hamburgum, & Gluckstadium, Oceano Germanico miscetur. Hunc Romani voluerunt esse terminum sui Imperii.

Albities, ei, f. albitudo. *Apulei. de herb. c. 20.*

Albitudo, inis, *biancheżża*, [illegible]. *Plaut. Trinum. 4. 2. 32.* Ad isthanc capitis albitudinem. *id est*, canos capillos.

Albius Tibullus, Poeta elegiographus, Horatio, & Ovidio familiaris. *Hor. l. 1. ep.* Albi nostrorum sermonum candide judex.

Albo, as, *imbiancare*, album facio. *Priscian. de situ Orbis*, v. 432. Hoc fuscat niveas; hoc albat gurgite nigras.

Albogalerus, m. 2. pileum capitis, quo Flamines Diales utebantur. Fiebat enim ex hostia alba Jovi caesa. *Festus.*

Albor, oris, m. 3. *albore*, *biancheżża*, [illegible], Ger. *weisse*, Gall. *blancheur*, Hisp. *blancura*, [illegible], ab albeo, sicut candor a candeo. *Scrib. Larg. compos. 24.* Diluitur fere ovi albore. Adde *Pallad. in Octobr. tit. 14.* ¶ Quidam Lexicographi afferunt etiam locum *Varronis*, quem nos invenire non potuimus.

Albucus, ci, m. 2. [illegible], herba est, scapum habens cubitalem, radicem similem multis napis simul coacervatis. Alio nomine asphodulos, sive hastula regia vocatur. *Plin. 21. 17.*

Albuelis, f. 3. uvae genus. *Plin. l. 14. c. 2.*

Albugo, f. 3. *macchia bianca nell'occhio*, [illegible], macula in oculo, [illegible]. *Plin. l. 24. c. 5.* Oculorum albugines cedri succo inungere. ¶ Est etiam genus furfuris, seu porriginis inter capillos. *Id. l. 26. c. ult.* Callithrix albugines in capite tollit.

Albula, [illegible], Fl. Hetruriae, Romam interluens, ab albo colore aquae, qui postea Tyberis a Tyberino Sylvio Albanorum Rege ibi extincto dictus est. ¶ Albula item, vel Albulae, plur. *Bagni di Tivoli*, sunt aquae salutares apud Tibur urbem, quae in Anienem Fl. excipiuntur. *Martial. l. 1. epigr. 13.*

Albulus, a, um, diminut. ab albus, *biancheтто*, albidus. *Catull. epig. 30.* Ut albulus columbus, aut Dioneus.

Album, i, n. 2. substantivum, *una tavola ingessata*, לוח, Ger. *ein gewcisste tafel*, dicitur, quod Graeci vocant [illegible], tabula gypsata, in qua Judices notari, Praetorumque jura scribi solebant. Si quis vero album hoc Praetoris, & Judicum vel raderet, vel vitiasset, vel quocunque scripturae genere turbavisset, seu corrupisset, capitaliter, non expectato ordine sententiarum, puniebatur; quia Praetoris majestas contempta videbatur. *Paul. sentent. l. 1. tit. 14.* Si familia alicujus album corruperit, non similiter hoc edicitur, ut in furto. *Sen. l. 3. de Benef.* Judex ex turba selectorum, quem census in album, & equestris haereditas misit. Hoc & *pyctacium* dicitur, ut in Alexandro Caesare Lampridius, vulgo *Matris* appellata. ¶ Similiter ea tabula dicitur Album, in qua singulorum annorum acta litteris mandabantur a Pontifice maximo, proponebaturque domi ejus, ut potestas esset populo cognoscendi. Hique nunc Annales maximi nominantur. *Cic. l. 2. de Orat.* ¶ Est & Album decurionum, & citharoedorum. Nam in Digestis titulus est, De albo scribendo, ubi docet Ulpianus, quo ordine decuriones in albo scriptos esse oporteat. ¶ Fuit & album Senatorum, civium, judicum. Hinc apud Senec. mittere in album judicum; & apud alios albo eradere, albo ascribi, in album referre, &c. ¶ Album, pro albore dixit *Virg. Ecl. 2. v. 41.* Sparsis nunc pedibus albo.

Album, [illegible], Prom. Africae 15. M. P. freto a Mellaria Hispaniae vico diremptum. *Plin. in Proem. l. 3.* ¶ Item Prom. est in Phoenicia, *Capo Scandalio*, inter Tyrum, & Ptolemaidem, apud Ecdippam urbem. *Plin. l. 5. c. 19.*

Albumen, n. 3. *chiaro dell'ovo*, [illegible], Ger. *das in ey*, *eyerchlar*, Gal. *blanch d'oeuf*, *glaire d'oeuf*, Hisp. *blanco del huevo*, *o clara del huevo*, [illegible], quod est in ovo album. *Plin. l. 28. c. 6.* Ovi albumen.

Albuna, f. 1. Deae nomen, quae in nemore quodam agri Tiburtini colebatur. A Graecis dicitur [illegible], Leucothea. Creditur fuisse Ino Athamantis uxor, quae viri furorem metuens, una cum Melicerta filio se in mare praecipitavit. ¶ Alii Sibyllam Tiburtinam fuisse existimant, quae ob admirabilem sapientiam a vicinis populis Dea credita est. *Lactant. l. 1. c. 1.*

Albunea, *Albuna*, f. 1. fons, & nemus juxta Anienem, sive ab albore aquae sulphureae, sive quod Albuna Latine fit, quae Graece [illegible] dicitur. *Virg. l. 6.* Lucosque sub alta consulit Albunea. ¶ Fons hic cum Albuneo fluviolo non longe a Tibure conspicitur.

Alburnum, n. 2. *parte tenera nel legno dell'arbore*, [illegible], Germ. *dasborck*, *oder gummi*, Gal. *la seve d'un arbre*, Hisp. *albura de la madera*, [illegible], adeps arboris. *Plin. l. 16. c. 38.* Humor & cortici arborum est, qui sanguis eorum intelligi debet. Est enim in toto corpore arborum, ut reliquorum animalium, cutis, sanguis, caro, nervi, venae, ossa, medulla. Pro cute cortex, humor sanguis, proximi plerisque adipes. Hi vocantur a colore alburnum.

Alburnus, *Alburno*, *Montagna di Sicignano*, *M. della Petina*, Mons Lucaniae, in Lucanorum, & Picentium conf. apud Silarum fluv. & Aulecanam opp. unde Tanager fl. profluit, a Salerno 30. M. P. Dictus est a candore verticis. ¶ Est & Alburnus nomen piscis. *Auson. in Mosel. v. 126.* ¶ Apud *Tertul. Apol. c. 5.* Aburnus dicitur Alburni Montis Deus.

Albus, a, um, o. i. 2. *bianco*, הור לבן, Ger. *weiss*, Gal. *blanc*, Hisp. *blanco*, [illegible], nomen coloris notissimi, quod a candido ita differt, ut album pallori conjunctum sit, quale est plumbum, candidum vero splendori, quale est in nive, atque illud natura, hoc cura fit. *Festus* vult album a Graeco [illegible] esse appellatum. Sabini *alpum* dicunt. Unde credi potest, Alpium nomen a candore nivium esse derivatum. ¶ Albo opponitur atrum, candido nigrum. *Virg. Georg. 3. v. 81.* Honesti Spadices, glaucique, color deterrimus albis. Vide *Servium* ibi. ¶ Pro pallido. *Sulpitia in Sat. in Domit.* Sed tergo prolapsus, & ingluvie albus. ¶ Et pro cineritio. *Pers. Sat. 1. 59.* Auriculas (Asini) imitata est mobilis albas. ¶ Pro felici, & laeto, ut atrum pro tristi. *Sil. l. 15. v. 53.* Sed current albusque dies, horaeque serenae. Sic dies albo notanda lapillo apud *Horat.* hoc est fausta. Album calculum alicui rei adjicere apud *Plin.* hoc est rem probare. ¶ Pro lucido, & candenti. *Martial. l. 10. epigr. 62.* Albae leone flammeo calent luces. ¶ Albas, absolute, pro unionibus, *Lamprid. Venant.* & alii mediae latinitatis Scriptores dixerunt. *Lamprid. Elagab. c. 22.* & ibi *Salmas.* ¶ Albus, an ater sis, nescio. Proverbium est de vehementer ignoto. *Cic. Philip. 2. c. 16.* Sic *alba avis*, de re valde insuitata. *Idem Fam. 7. ep. 28.* ¶ *Albae sententiae* sunt splendidae, apertae, perspicuae. *Senec. in praefat. lib. 3. controvers.* ¶ *Albus ventus* dicitur, qui nubila fugat. *Horat. l. 1. od. 7.* Albus Notus. ¶ Gradus hujus adjectivi sunt *Albior*, *albissimus*, & ita formantur a *Varrone l. 6. L. L.* sed fortasse aliorum scriptorum exemplis carent.

Alcaeus, m. 2. Poeta Lyricus Mitylenaeus, magnificus, brevis, diligens, & plurimum Homero similis. ¶ Fuit etiam hoc nomine avus Herculis, qui inde *Alcides*.

Alcaicum, i, n. 2. carmen, [illegible], quod post duos dactylos trochaicam habet syzygiam, quale est illud apud *Horatium*, Hesperiae mala luctuosae. Nomen accepit ab Alcaeo inventore.

Alcathous, sive Alcothous, Pelopis filius, qui caedis Chrysippi fratris suspectus Megaram venit, occisoque leone Cithaeroneo, qui Euripum, Megarei Regis filium necaverat, a Rege ascitus est gener, & Regni successor. Hinc Megara urbs Alcathoi appellata est. ¶ Alcathous alius fuit Trojanus, qui Hippodamiam Anchisae filiam in uxorem habuit, & in pugna apud Trojam ab Idomeneo Cretensi occisus est.

Alce, [illegible], nomen canis, apud Xenoph. ¶ Item meretricis, apud *Gell. l. 4. c. 11.* ¶ Item urbis Hispaniae apud *Liv.* ¶ Est item alce animal jumento fere simile, nisi proceritas aurium, & cervicis distinguat. *Plin. l. 9. c. 15.* Vide Alces.

Alcea, f. 1. [illegible], herba est sylvestrium malvarum generi assignata, folia habens similia verbenacae. *Plin. l. 27. c. 4.*

Alcedo, inis, vel alcyone, es, [illegible], vel [illegible], Ger. *eysvogel*, avis maritima, paulo major passere, pennis purpureis, candidis admixtis, collo gracili, & procero, rostro subviridi, longo, & tenui. Dicta est alcedo, quasi algedo, quod frigidis temporibus mediae fere hyemis, in litore maris, in arena parit. Alcyone vero ab [illegible], mare, appellata est. Quare per aspirationem scribendum videtur Halcyone. Sed Eustathius contra etymi rationem [illegible] tenui spiritu notandum tradit, adjecto etiam generali canone, quo negat, vocabulum ullum esse aspirandum, quod initium sumat ab [illegible], subsequente [illegible]. Statim ac alcedo ova posuit, mare, si antea procellosum fuerit, mitescit, & tranquillissime quiescit 14. dies, donec pullos nido eduxerit. Hos 14. dies nautae praesumptae serenitatis observant, quos & Alcyonios, vel Alcyonidas dies appellant, quibus nullos motus procellosae tempestatis horrescant. *Plaut. Paen. 1. 2. 142.* Hinc Poetae autem fabulandi arripuerunt, Alcyonem filiam Aeoli fuisse, qui in gratiam filiae, dum illa in litore ova parit, & foetus educat, ventos inclusos servat. Vide infra Alcyone.

Alcedonia, n. 2. [illegible], dies sunt hiberni fere 14. quibus alcedo ova parit in litore maris, & foetus educat, quo tempore summa ventorum est tranquillitas. *Plaut. Casin. prolog.* Tranquillum est, Alcedonia sunt circa forum.

Alces, is, seu alces, ae, sive alce, es, [illegible], *la gran bestia*, animal in Gallia Transalpina, item in Sarmatia Europaea, cujus ungues sinistri pedis posterioris a morbo comitiali tuetur. Figura, colore, magnitudine jumenti, idest mulae similitudinem praetendit, sed proceritate aurium, & cervicis distinguntur, & labium superius adeo protentum habet, ut nisi retrograde incedens, herbas in terra carpere non possit. Sed aliqui dicunt, media inter camelum, & cervum similitudine esse, ex his mares in superciliis habere cornua. Est animal inventu rarum. Olfactu enim e longinquo venatorem sentiens, statim in specus, & latibula se condit. *Caes. l. 6. Jul. Capit. Plin. l. 8. c. 15.* ¶ Est & Alces Bithyniae fluv. *Plin. l. 5. c. ult.*

Alceste, es, sive Alcestis, idis, [illegible], fuit Peliae filia, Admeti Pheraeorum Regis conjux, quae maritum tanto amore dilexit, ut pro eo perire non recusaverit. Cum enim Rex aegrotaret, Oraculo nunciatum est ei, posse eum adhuc vivere, si foret aliquis ex affinitate vel amicitia, qui pro eo sponte mortem subiret. Caeteris id abnuentibus, sola uxor promisit. Plura apud *Eurip. in Alceste.*

Alceus, dictio dissyllaba, [illegible], Pater Amphitryonis, & avus Herculis, a quo & Alcides, [illegible], appellatur. *Serv. ad Aen. 6. vers. 392.*

Alchymia, seu Alchimia, [illegible], est ars, quae in metallis operatur, & ignobilia in argentum, aurumque commutare conatur. Quare Graeci eam [illegible], definierunt, & [illegible] appellarunt. Atque huc referunt fabulam de aureo vellere ab Argonautis petito, ut scil. vellus illud nihil aliud esset, quam pellis quaedam, in qua ratio omnis hujus scientiae esset conscripta. *Jul. Firmic. l. 3. c. 15.* ¶ Ad Etymologiam quod attinet, Vetustiores omnes [illegible], vel [illegible], infimae Graeciae auctores [illegible] pro [illegible] nominant. Ac illud, Al, proculdubio articulus Arabum est, quo ea Gens pleraque Graeca interpolavit, ut notat *Scalig. in Culicem Virg. p. 43.* [illegible] autem, sive [illegible] potius a [illegible], pro [illegible], fusio, quia metalla fundit, duci videtur. Sed de Etymo hoc plane dubio V. plura apud *Voss.*

Alcibiades, m. 3. [illegible], vir Atheniensis, filius Cliniae, ex genere Eurysacis filii Jovis, summis naturae, & fortunae muneribus ornatus, Atheniensium longe princeps genere, divitiis, pulchritudine, magnitudine ingenii, atque animi. Habuit tutorem Periclem, Paedagogum Zophyrum. A vulgo corruptus in omnia vitia coepit, atque in omnem turpitudinem descendere, ac praesertim insano fastu, atque superbia efferri. Sed discendi studio, & sapientiae amore accensus, extemplo cunctis amatoribus, adulatoribusque repulsis, ad Socraticam disciplinam animum vertit. Nunquam recedebat a latere Philosophi sapientissimi. A Socrate plurimum, atque adeo flagrantissime amabatur, a quo ad bonam disciplinam traductus est. Fuit summus Imperator, &c. Reliqua vide apud *Plutarch. Corn. Nep. & Justin. l. 4. & 5.*

Alcibiadeus, a, um, ad Alcibiadem pertinens. *Arnob. l. 6. v. 198.* Hermae Alcibiadei.

Alcidamas, luctator insignis. *Stat. 10. Theb.* ¶ Alcidamas Eleates, Philosophus, discipulus Gorgiae Leontini, qui scripsit de Musica, & de Rhetorica. *Suid. Quintil. l. 3. c. 1. Laert. in Protag.*

Alcidamus, Rhetor antiquus, in primis nobilis, qui mortis laudationem scripsit. *Cic. 1. Tusc.*

Alcides, hujus dae, m. 1. [illegible], Hercules Graeca significatione a virtute appellatur. Nam [illegible], virtus, robur, fortitudo dicitur. Vel verius Alcides, ut *Herod.* ait, nomen est patron. ab Alceo avo paterno Andro-

dromedes, & Persei, & Amphitryonis patre. *Virg. Ecl. 7. v. 61.* Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho.

Alcimĕdon, ontis, *m. 3.* sculptor nobilis. *Virg. 3. Ecl. v. 37.*

Alcinous, vel Alcinus, ἀλκίνοος, Nausithoi filius, Rex Phæacum in Corcyra insula justissimus, cujus ædes fuerunt magnificentissime extructæ, & viridaria bifera erant. Hinc Alcinoi horti in proverbium transierunt, de loco divitiarum, seu deliciarum pleno, & per metaphor. de libris plenis eruditione. *Virg. Georg. 2. v. 87.* ¶ Fuit etiam Alcinous Philosophus Platonicus, qui decretorum Platonis epitomem composuit. Verum hujus libri auctorem legitimum esse Arium Didymum, docet *Theoph. Rainaud. Theol. nat. dist. 1. n. 42. p. 61.*

Alcithŏe, Thebana mulier, quæ, cum Bacchum, ejusque Orgia contemneret, cæterisque mulieribus sacra celebrantibus, cum sororibus, & ancillis lanificio operam daret, ab irato Baccho in vespertilionem cum sociis mutata est, telæ autem in vitem, & hederam. *Ovid. 4. Metam.*

Alcmæon, ἀλκμαίων, Amphiarai vatis, & Eriphyles filius fuit, qui matrem in ultionem patris, quem illa dolo occiderat, interemit. ¶ Alcmæon etiam Philosophus Crotoniates fuit, Pythagoræ auditor, qui primus de naturæ ratione scripsit lingua Dorica, & morbo pediculari periit.

Alcmæonius, a, um, adject. Alcmæoniæ furiæ. *Propert. l. 3. eleg. 5.* quia Alcmæon matricida furiis agitatus dicitur.

Alcmēna, f. 1. ἀλκμήνη, filia Electryonis, uxor Amphitryonis Thebani, quæ Jovi Herculem peperit. Dicta est ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, idest a robore, quoniam hæc mulier multum prætulerit animi, & constantiæ ad viros proxime accedens. ¶ Aliquando post c, ponitur u, Alcumena, prout versus exigit. *Plaut. in Amphitr.* passim.

Alcomĕnæ, ἀλκομεναί, Ithacæ insulæ civitas est, a quo Ulysses Alcomeneus, ἀλκομενεύς, a Poetis appellatur. *Steph.*

Alcon, sagittarius Cretensis, qui, cum ejus filium draco invasisset, tanta arte direxit sagittam, ut ea in serpentis deficeret vulnere, nec transiret in filium. ¶ Fuit item Alcon Erichthei Atheniensium Regis filius, qui ex Attica in Eubœam fugit.

Alcyŏne, f. 1. vel Halcyone, ἀλκυόνη, quam & Alcedinem vocari supra diximus, Æoli Regis ventorum filia fuisse creditur, & uxor Ceycis, quæ desiderio mariti, qui naufragio perierat, in mare se dejecit, versaque est, ut Poetæ fabulantur, in avem sui nominis. *Ovid. 11. Met.* ¶ Altera fuit Alcyone Eveni fluminis filia, uxor Idæi, ante Marpesia appellata, quam Apollo cum rapuisset, non dubitavit maritus sumpto arcu, & sagittis uxorem vi ab eo repetere. Quod cum frustra conatus esset, parentes filiæ casum lugentes, commutato nomine Alcyonem eam appellarunt, quod fatum superiori Alcyone non dissimile sortita videretur. *Hom. 9. Iliad.*

Alcyonium, ii, *n. 2.* medicamenti genus apud *Plin. l. 32. c. 8.*

Alcyonius, a, um, adject. pacatus, feriatus, tranquillus, ut Alcyonii dies. *Colum. l. 11. c. 2.* V. Alcedo.

Alĕa, f. 1. *giuoco di sorte, come dadi, o carte*, Ger. *bretspiel, kartenspiel*, Gal. *tout jeu de hazard*, Hisp. *qualquier juego de fortuna, como dados*, πεττεία, κύβος, ludus tabulæ, seu ludus tesserarum, & generatim omnis ludus in varietate fortunæ consistens, seu qui casu potius, quam arte gubernatur. Nomen accepit ab inventore, qui Aleas fuit, miles quidam, in ocio Trojano. *Hor.* Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat. ¶ Per translationem pro fortuna, & pro periculo, periculique dubitatione sumitur. Hinc ille dicitur Aleam jacere, ῥίπτειν κύβον, qui se periculo, fortunæque committit. *Liv.* In dubiam imperii, servitiique aleam imus. *Sueton.* Omnem aleam jacere, *arrischiar tutto*. ¶ Plinius Præfat. Oper. scripsit, Ciceronem extra omnem ingenii aleam positum, idest extra dubitationem, utrum aliquis ei videatur præferendus. ¶ Aleam emere, hoc est res incertas. *Pompon. in leg. Nec emptio, ff. de contrahen. empt. & vendit.* ¶ *Jacta est alea*, proverb. cum res fortunæ arbitrio omnino commissa est. *Sueton. in Cæs. c. 32.*

Alĕa, æ, f. prima & secunda brevi est epitheton Minervæ, quæ in Arcadia templum habuit ab Aleo Arcadiæ rege extructum. *Stat. 4. Theb. v. 288.* templumque Aleæ nemorale Minervæ.

Aleāris, e, ad aleam pertinens.

Aleātor, m. 3. *giuocatore, biscazziere*, Ger. *ein bretterspieler*, Gal. *joueur*, κυβευτής, qui sæpe alea ludit. *Cic. in Catil. 2. c. 10.*

Aleatorium, n. 2. *luogo del giuoco, ridotto*, Ger. *ein wurffelspiel*, Gal. *berland*, Hisp. *lugar de juego*, κυβευτήριον, apud *Sidonium* pro ludo aleæ, ait enim, Atque illic aleatorium lassis consumpto sphæristerio faciat, *l. 2. epist. 2.*

Aleatorius, a, um, adject. ad aleam, vel aleatorem pertinens, ut Forum aleatorium, apud *Sueton. August. 71.* Damna aleatoria. *Cicer. Philip. 2. c. 27.*

Alebas, vel Alevas, æ, ἀλεύας, Larissæorum in Thessalia crudelissimus tyrannus, ab ipsis tandem satellitibus interfectus, quos ad corporis custodiam adhibebat. *Ovid. in Ibin. v. 322.* Quosque putas fidos, ut Larissæus Alebas.

Alebria, veteres usurpabant pro bene alentia. *Festus.*

Alec, ēcis (in libris vetustissimis Allec, nec unquam per aspirationem, nisi apud *Festum*) non certi alicujus piscis nomen, sed genus potius, sub quo minimi quique, & vilissimi pisciculi continentur. Qui aspirationem appingunt, ducunt ab ἅλς, vel ἁλιεύς, qui marinus piscis est. *Colum. l. 8. c. ult.* ¶ Est & liquaminis genus, sed crassius, quod ex intestinis piscium conficiebatur, *salamoia*; effertùrque feminino, & neut. genere. *Plin. l. 9. c. 17.* Mullorum alecem excogitare provocavit. *Horat. l. 2. Sat. 4. v. 73.* Ego fæcem primus & alec, Primus & inveni piper album.

Alecto, us, f. ἀληκτώ, una ex furiis infernalibus, & latine, non cessans, interpretatur, ab α privativa, & λήγω, desino, quia cupiditas nunquam satiatur, vel quod a suppliciis sumendis de improbis nunquam cesset. A *Virg.* vocatur atra, sata nocte, Cocytia, sæva, luctifica, &c.

Alectoria, gemma, quæ in ventriculo galli invenitur. Gallus enim Græce ἀλέκτωρ dicitur. Hoc gemmarum genere Milo Crotoniensis invictus in certaminibus visus est. *Plin. l. 37. c. 10.*

Alectoroiŏphos, i, *cresta di gallo*, ἀλεκτορόλοφος, herba est tussientibus utilis, foliis galli gallinacei cristæ similis, caulem tenuem, semenque nigrum in siliquis habens. *Plin. l. 27. c. 5.*

Alecula, vel Allecula, diminutivum ab alec, hoc est parvus pisciculus aleci faciendo aptus. *Colum. l. 6. c. 8. & l. 8. sub fin.*

Alejus Campus, m. 2. locus est Lyciæ, in quo occidit Bellerophon, cum a Pegaso ab œstro agitato excuteretur, sic dictus, quod in eo cœcus errasset Bellerophon, donec periret.

Alemanni, seu potius Alamani, Alamanni, *Alemani*, Ger. *die Teutschen*, ἀλαμανοί, populi Germaniæ, Galliæ Belgicæ, & Rhætiæ proximi, qui Sueviam incoluerunt. Sed nunc omnes Germani Alemanni etiam dicuntur. Rheno fluvio a Gallis, Alpibus ab Italia discreti sunt. Ita dicti sunt patrio vocabulo, quasi prorsus viri. Cum enim Germani illi Septentrionales, præsertim Transalpiani, mutare sedes cogitarent, imitati priores Germanos, qui trajecto Rheno, quo se totos viros fore ostenderent, sibi hoc nominis, quasi *Gar ein man*, imposuissent, & ipsi se, quod fortissimi bellatores, & viri omnes esse & vellent, & deberent, Alemannos, quasi *Als manner* appellavere. Quod autem a Germanis vere diversi sint, illud argumento est, quod Alemannis victis Antonius Caracalla *Alemannicus* appellatus est; cum jam tum se *Germanicum* diceret.

Alemannia, æ, *Alemagna*, Alamannorum Regio, præsertim quæ Rhætiam, Helvetiam, & Sueviam complectitur. *Claudian. in 1. Consul. Honor. v. 234.*

Alemannicus, a, um, ut tentoria Alemannica. *Amm. Marcell. l. 27. c. 3.*

Alemŏna, æ, f. vel Alimona, Dea Romanorum, alendis in utero fœtibus præses.

Alĕo, onis, *giuocatore*, κυβευτής, idem, quod aleator. *Nævius* apud *Festum*, Audax ganeo, lurco, aleo.

Aleria, f. 1. *Aleria*, Col. a Sylla Dictatore deducta, & Urbs E. Corsicæ, mar. in ora Or. apud ostia Rhodani Fl. nunc excisa. *Plin. l. 3. c. 6.*

Ales, hujus alitis, *uccello, augello*, עוף, Ger. *ein gross vogel*, Gal. *oiseau grand, comme geline, oye, grue, & autres*, Hisp. *ave, o otra cosa, que buela como sierra*, οἰωνός, ὄρνις, quælibet avis, quæ alas, & pennas habet, sicut *volucris* omne volatile, & tam masc. quam fem. gen. profertur. *Virg.* Namque volans fulvus Jovis ales in æthra. *Mart.* Alitis eximiæ cauda superba fuit. ¶ In genitivo plurali *alitum*, & *alituum* per epenthesin, secundum Priscian. *Virg. l. Æn. 8. v. 27.* Alituum, pecudumque genus sopor altus habebat. *Martial. l. 13. epigr. 61.* Inter sapores fertur alitum primus. ¶ Apud Augures *alites* vocabantur aves majores, quæ scil. volatu; *oscines* vero minores, quæ voce omen præbebant. *Plin. l. 10. c. 19. Cic. 2. de Nat. Deor. 64.*

Ales, itis, o. 3. adjectivum omnis generis, ponitur a Poetis pro veloci, *veloce*, Ger. *schnell, geschwind*, Gal. *leger, vite*, Hisp. *ligero*, ταχύς. *Silius*, Alite vectus equo. *Virg. 8. Æn.* Alitis Austri. ¶ Ponitur & pro alato, hoc est, alas habente, *alato*. Sic Deus ales, pro Mercurio. *Ovid. Metam. 2. v. 714.* Ales currus, *Senec. in Med. sub fin.*

Alēsa. V. Halesa.

Alesco, is, n. 3. *crescere*, גדל, Ger. *wachsen, zunemmen*, αὐξάνω, antiq. verb. ab alo, is, idem, quod cresco. *Varro l. 1. c. 44. de re rust.* Quæ nata sunt, in fundo alescunt. *Et l. 2. c. 4.* [illegible]scendo roborari.

Alēthes, m. 1. ἀληθής, viri Trojani nomen. *Virg. l. 11. Æn.* Et qua grandævus Alethes. Latine sonat voracem.

Aletium, n. 2. *Lecci*, ἀλήτιον, Urbs E. Provinciæ Hydruntinæ, primariæ Regionis, ac totius Regni post Neapolim clarissima, 7. M. P. ab ora Maris Adriatici, inter Brundusium ad Occ. & Hydruntum ad Or. 24. a Tarento 50. Populi Aletini. *Plin. l. 3. c. 11.*

Aletrinātes, & Aletrini, Italiæ pop. in Campania. *Plin. l. 3. c. 5. & 11.*

Aletrinensis, e, ad Aletrium pertinens. *Cic. pro Balb. cap. 22.* Aletrinensis fœderatus.

Alterium. Vide Alatrium.

Aletūdo, f. 3. *grassezza, corpulenza*, apud *Festum*, verbale, ab alendo, corporis pinguedinem significat. Obsoletum est.

Alĕus, a, um, idem quod *Alius*, cum pro Elio sumitur, hoc est ad Elidem Achaiæ urbem pertinens. *Plaut. Capt. prol. v. 31.* Eques Aleus.

Alex, ecis. V. Halec.

Alex, vel Halex, *Alesso*, seu *Alece*. Fl. Locrorum, seu Calabriæ Ult. qui Brutios a magna Græcia separat, & agrum Locrensem a Rhegino, & in mare Jonium se exonerat, inter prom. Herculis, & Leucopetram.

Alexander, ἀλέξανδρος, filius Philippi Regis Macedoniæ, & Olympiadis filiæ Neoptolemi Regis Molossorum. Plures habuit præceptores, inter quos Aristotelem, ex cujus disciplina decem ferme annis informatus est. Mortuo patre annos natus viginti Regni administrationem suscepit. Græcia universa sibi parere coacta, bellum intulit Dario Regi Persarum, eumque devicit cum multis aliis Regibus: Asiam, & totum Orientem subegit, aliquam etiam Indiæ partem. Sed ultra Liberi Patris terminos progredi ausus non est, frequenti præsertim seditione militum. Plures urbes variis in locis condidit, quas a suo nomine appellavit. Cum ex India in Macedoniam reverteretur, ab Antipatro Macedoniæ Præfecto veneno aquæ Stygiæ sublatus est, Babylone, in convivio, apud Thessalum Medicum, anno ætatis 32. Regni 12. Alexandri res gestæ a multis scriptæ sunt, præcipue a Plutarcho, & a Q. Curtio. De eo etiam mentio facta est in Sacris Libris, lib. 1. Machab.

Alexandria, & Alexandrēa, ἀλεξάνδρεια, cognomento Magna, fem. 1. Italis *Alessandria*, Turcis *Scanderia*, Urbs Ægypti, in ora, ab ostio Canopico 12. M. P. in Occ. a Syene ultima in Austrum urbe Ægypti 600. in Boream, a Pelusio 200. in Occ. Cyrenem versus 705. ab Hierosolymis 400. Condita est ab Alexandro Magno Olympiade 112. ante Salvatoris adventum anno 330. intra spatium 17. dierum, cum sex millibus murorum passibus, ad effigiem Macedonicæ chlamydis, orbe gyrato laciniosa, anguloso dextra, lævaque procursu. Sed postea amplificatam Dinocrates Architectus dicitur metatus esse mirabili ingenio 15. M. P. laxitate. ¶ Hoc nomine multæ aliæ urbes numerantur. Secunda igitur est Albaniæ, incolis *Derbent*, Turcis *Demircapi*, 3. Arachosiæ, *Cabul*, vel *Candahar*, 4. Ariæ, *Heri*, seu *Burgia*, 5. Carmaniæ, *Seren*, 6. Ciliciæ, seu Syriæ, Italis *Alessandretta*, Turcis *Scanderone*, 7. Margianæ, *Indion*, 8. Troadis, *S. Maria*, Turcis *Carahe*, 9. Volhiniæ, *Alexandria*, 10. Liguriæ, quæ dicitur Alexandria Statiellorum, *Alessandria della Paglia*, in Ducatu Mediolanensi, a Mediolano 52. M. P. in Austrolibycum, media fere inter Genuam ad Ort. & Augustam Taurinorum ad Occ. idest ad 40. M. P. Hæc olim Cæsarea dicta est. Postea Mediolanenses amplificatam Alexandriam appellavere in honorem Alexandri III. Pontificis Maximi, qui eam Episcopali dignitate ornavit.

Alexandrinus, a, um, *Alessandrino*, adject. quidquid ad Alexandriam pertinet, ut Alexandrinæ naves apud *Suet. Aug. c. 98.* ex quibus collecta classis supportando frumento maxime (quamquam & aliis mercibus) in Italiam ab Augusto instituta fuit. ¶ Alexandrina vita atque licentia, apud *Cæs. l. 3. B. C. c. 110.* quod Alexandrini populi voluptatibus, & deliciis maxime diffluerent. ¶ Alexandrinus, i, est etiam subst. *nato d'Alessandria*.

Alexipharmăcum, i, n. *contravveleno*, ἀλεξιφάρμακον, antidotus, remedium contra venena, *antidoto, contravveleno*. *Plin. l. 21. c. 20.* Convenit medicamento, quod alexipharmacum vocant.

Alexis, Asinii Pollionis puer, quem Virgilius ejus amore captus a Pollione dono accepit. In hujus gratiam Virgilius scripsit secundam eclogam.

Alga, *aliga*, סוף, Ger. *kraut, welches im meer wachst*, φῦκος, θαλάσσιον βρύον, herba, quæ nascitur in aquis marinis, dicta ab algore aquæ, sive quod pedes alliget, quia crassa est, foliis ex parte supernatantibus. *Virgil. lib. 7.* Laterique illisa refunditur alga. ¶ Ponitur sæpe pro re vili. *Virgil. Ecl. 7. v. 42.* projecta vilior alga.

Algensis, se, adject. quod in alga nascitur, vel nutritur, *algoso*. *Plin. l. 9. c. 37.* Purpurarum genera plura, pabulo & soro discreta: Lutense putri limo, & algense enutritum alga, vilissimum utrumque.

Algĕo, es, alsi, sine sup. *patir freddo*, קרר, צנן, Ger. *frieren*, Gal. *avoir grand froid, geler de froid*, Hisp. *enfriarse*, ψύχομαι, a Græco ἀλγέω,

ζίω, doleo, patior frigus, frigidus sum, cui æstuo opponitur. *Cic. 2. Tusc.* Erudiunt juventutem venando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando. ¶ Translate algere est, negligi. *Juven. sat. 1. v. 74.* Probitas laudatur, & alget. idest negligitur, non expetitur.

Algesco, is, ēre, algere incipio, algeo. *Prudent. Apotheos. v. 142.* (Deus) rabiem flammarum algescere cogit.

Algidensis, o. 3. adject. ut raphanus Algidensis, qui circa Algidum montem nascebatur, longus, & translucidus. *Plin. l. 19. c. 15.*

Algidum, *Rocca del Papa*, opp. Latii in alto monte, Tusculo finitimum, a Roma 12. M. P. Dictum est ex aeris algore. Similiter ipse mons Algidus, & sylva monti subjacens, in cujus ingressu Regillus lacus est, Algida dicitur, *Selva dell' Aglio.* Hinc terra Algida. *Ovid. 5. Fast.*

Algĭdus, a, um, o. 1. 2. *freddo*, קר, Ger. *erKalt*, ψυχρός, κρυερός, frigidus. *Catul. in Carm. de Aty*, 63. Algida Idæ nive amicta loca colam.

Algĭficus, a, um, adject. ψυχροποιητικός, frigus inducens, *freddo*, *che fa freddo*. *Gell. l. 19. c. 4.* Quod timor sit omnibus algificus.

Algor, m. 3. *freddo*, קור צנה, Ger. *Kalte*, *frost*, Gal. *froidure grande*, *grande froid*, Hisp. *frio o fresco*, ψῦχος, κρύος, ab algeo, idem, quod frigus, & proprie frigus vehementius. *Sallust. in Cat.* Corpus patiens inediæ, vigiliæ, algoris. Et *Plin. l. 15. c. 4.* Oleo corpus contra algores munire.

Algōsus, a, um, alga abundans, ut locus algosus. *Plin. l. 32. c. 9.* Viventque in algosis myaces; ubi subaudias, *locis*.

Algus, i, vel algus, us, m. idem, quod algor. *Lucr. lib. 3. v. 733.* Solicite evolitant morbis, algoque, fameque. *Plaut. in Rud. 2. 7. v. 24.* Vel suda, vel peri algu, vel etiam ægrota.

Alia, *per altra strada*, vel adverbium est, vel potius ablativus femininus adjectivi *alius* adverbii modo positus, & significat *alia via*. *Flor. lib. 2. c. 12.* Cum alia ministratus, alia irrepsisset. *Liv. l. 44. c. 43.* Equites sine duce relicti, alii alia in civitates suas dilapsi sunt. *chi per una strada*, *chi per un' altra*.

Alias, adverb. *altre volte*, פעם אחר, Ger. *ein andermahl*, *bissweilen*, Gal. *une autre fois*, Hisp. *en otro tiempo*, *o en otro lugar*, ἄλλοτε, alia vice, alio tempore, & tam præterito, quam futuro, & sæpe etiam indefinito. *Cic. 4. Acad. c. 3.* Quibus de rebus & alias sæpe nobis multa quæsita sunt. *Id. Divin. l. 2. c. 2.* Sed hæc alias pluribus: nunc ad institutam disputationem revertamur. *Idem de Orat. l. 3. c. 7.* Itaque & illi alias aliud de iisdem rebus sentiunt. ¶ Significat etiam alioqui, *per altro*. *Plin. 2. c. 103.* In Sylaro folia lapidescunt, alias salubri potu ejus aquæ. ¶ Sumitur item pro aliter, *altrimenti*. *Curt. l. 8. c. 3.* Debilitatum vulnere jacuisse non alias, quam simulatione mortis tutiorem. ¶ Item, interdum, *alle volte*, quando geminatur. *Cæs. l. 1. B. C. c. 59.* Vagabatur (Indutiomarus) alias ut situm castrorum cognosceret, alias colloquendi aut territandi causa. ¶ Potest etiam sæpius repeti, *Plin. l. 7. c. 55. Cic. de Invent. l. 1. c. 52.* ¶ Et sine geminatione cum Interdum, *Id. 3. de Orat.* Geminatio verborum habet interdum vim, leporem alias.

Alibi, *altrove*, במקום אחר, Ger. *anderstwo*, Gall. *ailleurs*, *autre part*, Hisp. *en otro lugar*, ἀλλαχοῦ, alio loco. *Ter. Hecyr. 3. 1. 14.* Habebam alibi animum amori deditum. ¶ Construitur cum *Quam*, & æquivalentibus. *Suet. Aug. cap. 23.* Duas omnino clades, nec alibi, quam in Germania accepit. ¶ Significat etiam in alia re. *Liv. 30. 35.* Nec spem salutis alibi, quam in pace esse.

Alibĭlis, & le, o. 3. θρεπτικός, quod facultatem habet alendi. *Varro l. 2. de R. R. c. 11.* Est enim lac omnium rerum, quas cibi causa capimus, maxime alibile. ¶ Item quod ali potest. *Id. 3. R. R. c. 9. de pullis gallinarum.* Ita alibiliores fiunt.

Alica, æ, (rectius quam *halica*, cum sit vox Latina) Duplex est, alia nativa, alia factitia. Nativa genus est frumenti, Græce χόνδρος, & videtur esse illud, quod Itali vocant *spelta*. Est enim zeæ species, spicas proferens duplici granorum ordine. *Plin. l. 18. c. 7. & l. 22. c. 25.* Eam *Cato c. 76. R. R.* alicam primam vocat. ¶ Factitia est sorbitio, vel puls ex nativa confecta, tusis ejus granis, & creta, vel gypso, vel lacte ad candorem ei conciliandum: cum vero ea uti opus erat, diluebatur diligenter, & mulso, vel alio condimento imbuebatur, habebaturque in deliciis. *Martial. l. 13. ep. 6.* & alibi.

Alicŭbi, *in qualche luogo*, *in alcun luogo*, Germ. *an einem orth*, Gall. *en quelque lieu*, *en quelque part*, Hisp. *en algun lugar*, ἐνταχοῦ, in aliquo loco, uspiam, usquam. *Cic. pro Flacc. c. 29.* Omnino mallem hic alicubi in Crustumino, aut in Capenati (agro) paravisses. *Teren. Adelph. 3. 5. 7.* Utinam hic prope adesset alicubi.

Alicŭlæ, recensentur ab *Ulp. D. de auro & argento, leg. 24.* Inter vestes pueriles. *Hotomann.* legit, *Allicula*, ut manicatæ tunicæ intelligantur, quæ pueris decoræ, grandioribus autem minus honestæ apud Romanos erant, ἀπὸ τῆς ἄλλικος.

Alicunde, *da qualche luogo*, Ger. *von einem orth*, Gal. *de quelque lieu*, *de quelque part*, Hisp. *de algun otro lugar*, ποθέν, ex aliquo loco. *Ter. in Andr. 2. 4. 3.* Venit meditatus alicunde. ¶ Interdum non ad locum, sed ad rem aut hominem refertur. *Plaut. Pers. 1. 1. 44.* Alicunde exora mutuum. *id est* ab aliquo homine.

Alid. V. Alis.

Alienatio, onis, verbal. ab alieno, *alienazione*, *separazione*, נכר, נכור, Germ. *entfrembdung*, *entwendung*, ἀλλοτρίωσις. Frequens est vox apud JCtos pro Abalienatione, & venditione. ¶ *Alienatio sacrorum* apud *Cicer. in Orat. c. 42.* est translatio sacrorum ab una in aliam familiam per fictam quandam emptionem, & venditionem. ¶ Alio sensu est disjunctio, ac separatio unius rei ab alia. *Cic. de Am. c. 21.* Statim alienatio disjunctioque facienda est. *idest* amicitia dissolvenda. Et *Cæs. 2. B. C.* Alienatio exercitus. *h. e.* fuga, aut dissolutio. ¶ Alienatio mentis est commotio vehemens, & perturbatio rationis, ut homo non sit sui compos. *Plin. l. 21. c. 21.* ¶ Et dicitur etiam alienatio absolute, a *Firmic. l. 4. c. 1.* Luna aliis decernit alienationis incommoda.

Alienātor, oris, m. qui rem aliquam in alterius dominium transfert. *Lib. 1. Cod. Justin. tit. 8. leg. 9.*

Alienātus, a, um, particip. aut nomen ex particip. *alienato*, *separato*, ἀλλοτριωθείς. *Cic. de Amic.* Alienatus est a Collega nostro Metello. ¶ Sic alienatus mente, sensibus: & alienata mens, apud *Liv. & Plin.* V. Alienatio. ¶ Inter alienatus, & abalienatus, Festus distinguit, ut alienatus sit, qui alienus est factus: abalienatus, quem quis a se removit. ¶ A Medicis *alienata membra* dicuntur, quæ ex vulnere, ictu, aut morbo intermortua sensum amiserunt. *Cels. 5. 26. 23.*

Alienigĕna, *forestiero*, נכרי, Germ. *ein frembder*, *aussländer*, Gall. *estranger*, Hisp. *estrangero*, ἀλλογενής, communis generis, vel secundum Probum omnis generis, sumitur in eodem significatu, quo alienigenus, & componitur a genus, ut Grajugena, Trojugena. *Cic. 4. Catil. c. 10.* Hostes alienigenæ. *Liv. l. 26. c. 13.* Cum hostis alienigena in Italia esset. ¶ Significat etiam ex diversis rebus genitum. *Lucret. lib. 1. v. 859.* venas, & sanguen, & ossa, & nervos alienigenis ex partibus esse.

Alienigĕnus, a, um, o. 1. 2. *forestiero*, significat, quod est externum, vel alieni generis, vel inter alienos genitum. *Val. lib. 1. c. 5.* Adjiti nostris duo ejusdem generis alienigena exempla possunt.

Aliēno, as, avi, atum, *far diverso*, *far' altro*, הזיר, ניכר, Ger. *entfrembden*, *absondern*, Gall. *aliener*, Hisp. *enagenar*, ἀλλοτριόω, alienum, vel alium facio. *Plaut. Amph. 1. 1. 143.* Certe tu me alienabis nunquam, quin noster siem. ¶ *Alienare mentem alicujus* est ita immutare, ut sui compos homo non sit, *far delirare*, *far' uscir di se*: Et *alienari mente*, *esser fuori di se*, *delirare*. *Senec. lib. 2. quæst. natur. cap. 53. Plin. lib. 28. c. 8.* ¶ Sæpius sumitur pro in alterius dominium transferre, vendere, *alienare*, *vendere*. *Cic. Agrar. 2. c. 13.* Alienare vectigalia. *Ulpian. Dig. 4. 7. 4.* Alienare aliquid alicui. ¶ Usurpatur etiam pro separare, removere, *separare*, *allontanare*. *Terent. Heaut. 5. 2. 25.* Ita nos alienavit. ¶ A Medicis *alienari* dicuntur membra, quæ corrumpuntur, & emoriuntur. *Cels. lib. 7. c. 16.* Intestina momento alienantur, externo & insueto spiritu circumdata. ¶ Translate est disjungere ab amore, favore, amicitia, *far nemico*, *disgustare*. *Cic. Attic. l. 1. ep. 14. ad fin.* Alienare a se omnes bonos. *Id. Fam. 3. ep. 6.* Alienare a se voluntatem alicujus. *Velles. lib. 2. c. 112.* Animum alicujus sibi alienare. *Tacit. 1. histor. c. 59.* Ne supplicio ejus ferox gens alienaretur. *non si ribellasse.*

Aliēnum, i, substant. neut. res aliena, *la roba d' altri*. *Sallust. Catil.* Alieni appetens, sui profusus.

Aliēnus, a, um, adject. ab alius, *alieno*, *d' altrui*, זר, נכרי, Germ. *frembder*, Gal. *aliene*, *qui est a autrui*, Hisp. *ageno*, *enagenado*, ἀλλότριος, qui alterius est, sive qui ad alium pertinet. *Cic. 1. Offic. c. 9.* Difficilis est cura rerum alienarum. ¶ Construitur fere cum ablat. & præposit. vel cum solo ablat. sæpe cum dativo; interdum etiam cum genitivo, more Græcorum. *Lucret. l. 6. v. 1063.* Hæc ita sunt aliarum rerum aliena. Sic dicitur *alienus dignitate*, *dignitati*, *dignitatis*, *a dignitate*. ¶ Interdum opponitur domestico, & familiari, aut etiam propinquo. *Cic. de Amic.* Cives potiores sunt, quam peregrini, propinqui, quam alieni. *Plaut. Stich. 3. 2. 31.* Apud me cœnant alieni novem. ¶ Interdum idem est ac abhorrens. *Cic. 4. Verr.* Homo alienus a litteris. *Id. Fam. l. 2. epist. 17.* Alienior est a me. Ubi nota Comparat. ut & Superlat. *alienissimus* apud *Nepot. in Themistocle, c. 4.* ¶ Item non conscius. *Sall. in Catil. 41.* Foro propinqua erat, neque aliena consilii. ¶ Medici *aliena* vocant membra corrupta, & intermortua. *Scribon. Larg. compos. 205.* Idem emplastrum, si os scabrum, aut putre vetustate vitii factum est, expurgat, & educit quantum ejus alienum est.

Alisæ. V. Allifæ.

Alĭfer, *alato*, πτερωτός, alatus. *Ovid. Fast. v. 562.* Alifero tollitur axe Ceres. Al. leg. *aligero*.

Alĭger, *alato*, מכנף, Ger. *geflugelt*, Gal. *qui a aile*, Hisp. *qui tiene alas para volar*, πτερωτός, alatus. *Virg. 1. Æn. v. 663.* Aligerum affatur Amorem.

Alii, populi sunt Elienses, vel Elei, quos gessisse bellum cum Ætolis, ex Polybio cognoscimus. *Plaut. Capt. prol. v. 27.* Cœpit captivos commercarier hic Alios.

Alimentarius, o. 1. 2. *cosa*, *che appartiene a nutrire*, Gall. *appartenant a la nourriture*, Hisp. *cosa pertenesciente a mantenimiento*, θρεπτικός, quod ad alimentum pertinet, ut Lex alimentaria, qua filii parentes alere tenebantur. *Cal. in ep. ad Cicer. l. 8. Fam. ep. 6.* ¶ Alimentarii in Jure dicuntur, quibus legata alimenta sunt. *Leg. 8. §. 9. & 24. D. de Transactionib. Capitolin. in Pio, cap. 8.* Puellæ alimentariæ.

Alimentum, n. 2. *nutrimento*, זן, מזון, Germ. *speiss*, *nahrung*, Gall. *nourriture*, *aliment*, Hisp. *el mantenimiento*, τροφή, id, quo vita sustentatur. *Cic. de univ.* Nec vero desiderabat mundus alimenta corporis. ¶ Generatim quidquid alit, alimentum dicitur. *Ovid. 14. Metam. vers. 532.* alimentaque cætera flammæ. ¶ Sic alimenta vitiorum, translate apud *eund. ib. lib. 2. v. 769.* ¶ Apud JCtos inter alimenta, & cibaria hoc interest, quod illorum nomine ea omnia continentur, sine quibus ali corpus non potest: horum vero, tantum quæ ad cibum pertinent.

Alimŏdi, aliusmodi. *Festus.*

Alimonĭa, æ, nutrimentum, alimentum, *alimento*, *nutrimento*. *Plaut. Pers. 1. 2. 1.* Quæstus alimoniæ. *Macrob. sat. 7. c. 4.* Alimonia ventris dispersa per universos membrorum artus. ¶ Plurali numero usus est *Apul. in princip. l. 2. Met.* Non modo sanguinis, verum etiam alimoniarum socia.

Alimonium, ii, n. 2. idem, ac alimonia. *Varro l. 1. de R. R. c. 8.* Quod in parto, & alimonio vinum, non ut in calice quærit aquam, sed Solem. Adde *l. 3. c. 16.*

Alĭmos, & alimon, neut. gen. herba quæ gustantes esurire non patitur. *Plin. l. 17. c. 24.*

Alio, *altrove*, in alia loca. *Cic. ad Att. 9. 17.* Arpinum ne eundum sit, an quo alio. *Suet. in August. c. 98.* Non alio datam summam, quam in emptionem Alexandrinarum mercium absumpturos. *idest* non in aliam rem. *Liv. l. 7. c. 18.* Plebem nusquam alio natam, quam ad serviendum. *h. e.* non alio fine.

Aliŏquin, & alioqui, aliter, cæteroquin, *del resto*, *per altro*, Gal. *autrement*, Hisf. *en otra manera*, ἄλλως, εἰ δὲ μή, significat aliter, seu alio modo, vel quod si non, vel præter hoc. *Cic. de Leg. 2. 25.* Minima olim fuit istius rei cupiditas, alioquin multa extarent exempla majorum. *Liv. l. 30. c. 29.* Tumulum commodum alioqui, nisi quod longinquæ aquationis erat, cepit. ¶ Quod vero vulgo dicitur, *alioqui* ante consonas, & *alioquin* ante vocales poni, non est perpetuum. *Curt. l. 4. c. 2.* Alioquin potens. *Plin. l. 8. epist. 12.* Alioqui in summo discrimine. ¶ Significat etiam aliqua alia re, aut modo. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 3.* Si quis dignus erat describi, quod malus, aut fur, Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui Famosus, multa cum libertate, notabant. ¶ Singularis est hujus particulæ usus in allato *Curtii* loco. V. vocem *Potens*.

Aliorsum, *verso altrove*, Ger. *anderstwohin*, *zudem andern orth*, Gall. *vers autre lieu*, *coste*, *part*, Hisp. *hazia otro lugar*, ἄλλοσε, versus alium locum, ut Aliorsum ire, apud *Plaut. Trucul. 2. 4. 49.* ¶ Item aliter, *altrimenti*. *Ter. in Eun.* Neve aliorsum, atque ego feci, acceperit.

Alioversus, & Aliovorsum, idem quod Aliorsum. *Plaut. Aulul. 2. 2. 8.* Atque ego isthuc aliovorsum dixeram. *con altra intenzione.*

Alĭpes, ĕdis, velox, quasi alas in pedibus habens. *Ovid. 5. Fast. v. 100.* Alipedisque Dei. *id est* Mercurii. Et *Virg. Æn. 12. v. 484.* Alipedes equi.

Aliphānus, & Alliphānus, a, um, ad Aliphas pertinens. *Cic. 2. Agrar. c. 25.*

Aliphe, Allipha, Alliphe, Allifa, Allifium, *Alife*, Urbs E. Samnii, a Volturno amne 5. M. P. a Calatia 12. a Capua 16. per montes, a Venafro 15. a Cassino 35.

Alipĭlus, li, m. 1. alarum pilos in balneis vellens. *Col. l. 6. c. 46. Senec. epist. 56.*

Alĭptes, æ, m. 1. græca vox, ἀλείπτης, ab ἀλείφω, ungo. Aliptæ autem vocabantur, qui palæstritas certaturos ungebant. ¶ Erant & Aliptæ inter servos balnearios, de quibus V. *Pignor.* Virium & boni coloris causa

causa hos adhibitos, significat *Cic. Fam. l.* 1. *ep.* 9. Sed vellem, non solum salutis meæ, quemadmodum medici, sed ut aliptæ, virium & coloris rationem habere voluissent.

Alīqua, *per qualche luogo*, Gal. *par quelque part*, *par quelque lieu*, *par quelque voye*, Hisp. *por algun lugar*, ποι, per aliquem locum. *Liv. l.* 26. *c.* 27. Si qui evasissent aliqua. ¶ Item, aliqua ratione, *in qualche maniera*. *Virg. Eclog.* 3. Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses. ubi *via*, aut *ratione*, subintelligere licet.

Aliquammulti, aliquot. *Cic.* 6. *Ver. c.* 25. Sunt vestrum aliquammulti qui L. Pisonem agnoverunt.

Aliquammultum, adv. aliquantum. *Apulej. in Apolog.* Aliquammultum remotus.

Aliquammultus, a, um, aliquantum multus, *Apul. lib.* 1. *A. A.* Post aliquammultum temporis. Et *Apologia, p.* 320. Aliquammultis diebus.

Aliquamplūres, aliquanto plures. *Tertull. Apolog. c.* 12. Qui Senecam aliquampluribus, & amarioribus de vestra superstitione perorantem reprehenditis.

Aliquandĭu, *alquanto tempo*, Germ. *etwan einzeitlang*, Gal. *quelque temps*, Hisp. *algun tiempo*, ἐπὶ χρόνον, adver. temporis, aliquo tempore, non autem longo admodum. *Cic. pro Cluent. c.* 9. Aliquandiu incolumis fuit.

Aliquando, alias, nonnunquam, interdum, quodam tempore, aliquo tempore, *alcuna volta*, *tal ora*, פעמים, Ger. *bisswoilen*, *oftmal*, Gall. *quelque fois*, *aucune fois entre autres*, Hisp. *en algun tiempo*, ποτέ, adverb. temporis, servitque tum præterito, tum futuro. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 8. Me aliquando immutarunt tibi. *Id. l.* 1. *de Orat.* Non despero fore aliquem aliquando, qui &c. ¶ Pro Tandem, *finalmente*. *Id. pro Cluent. c.* 19. Collegi me aliquando. ¶ Atque ita sæpe cum tandem componitur. *Id. Catil.* 2. Tandem aliquando L. Catilinam ex urbe ejecimus.

Aliquantillus, a, um, dimin. ab aliquantus, *pochettino*. *Plaut. Capt.* 1. 2. 34. Foris aliquantillum etiam quod gusto, id beat.

Aliquantisper, (pro ista voce nitidius usurpat Cic. paulisper, parumper) *alquanto tempo*, כמעט, Ger. *ein wenig*, Gal. *pour quelque peu de temps*, Hisp. *por algun tiempo*, ἐπὶ χρόνον, ἐπ᾽ ὀλίγον χρόνον, adv. ad temporis brevitatem refertur, ut ait *Valla*, idemque significat, quod aliquandiu. *Ter. in Heaut.* 3. 3. 11. Concedas aliquo ab eorum ore aliquantisper.

Aliquanto, adverb. nonnihil, *alquanto*. *Cic.* 6. *Verr. c.* 34. Amplius aliquanto, quam ferre possent. Sic aliquanto ante, aliquanto post. *Id. Offic.* 1. *c.* 23. & *pro Cæcin. c.* 4.

Aliquantŭlum, more adverbii, *un pochettino*, paululum. *Cic. in Orat. c.* 40. Ut a proposito declinet aliquantulum. Adde *Ter. And.* 2. 6. 16.

Aliquantŭlo, adv. idem quod aliquantulum. *Vopisc. in Aureliano, c.* 34. Aliquantulo tristior.

Aliquantŭlus, a, um, diminut. ab aliquantus, *pochetto*, paululus, מעט, Ger. *über ein klein wenig*, Gal. *bien peu*, Hisp. *poquillo*. *Hirt. de B. Afric. c.* 21. Aliquantulum frumenti numerum congesserat. ¶ Neutrum substantive usurpatur. *Liv. l.* 21. *c.* 12. Arietibus aliquantulum muri discussit.

Aliquantum, *alquanto*, כמעט, Germ. *etwas ein wenig*, Gal. *un peu*, *quelque peu*, Hisp. *alguno tanto tal*, ἐπὶ πόσον, modo nomen est. *Cic. pro Cluen.* Aliquantum agri in medio relictum est. ¶ Modo est adv. & significat, paulum, nonnihil, leviter, paulisper, nescio quid, aliqua ex parte. *Id.* 5. *Fam. ep.* 12. Cogitatio aliquantum labefactata, & convulsa.

Aliquantus, a, um, idem quod nonnullus, *alquanto*. *Sallust. in Jug. c.* 105. Timor aliquantus, sed spes amplior. ¶ Plerumque neutro gen. usurpatur, more substant. *Cic. Fam. l.* 1. *ep.* 7. Aliquantum laudis. Et *ad Attic. l.* 9. *ep.* 13. Aliquantum animi. ¶ Aliquanti, plural. pro aliquot. *Pallad. l.* 1. *c.* 19. Aliquantis diebus. *Eutrop. l.* 4. *c.* 11. *n.* 6. Aliquanta oppida.

Aliquatĕnus, *fin ad alcuna parte*, Ger. *etlicher massen*, *biss so weit*, μέχρι πῶς, significat usque ad aliquam partem, sive ex aliqua parte, aut aliqua ratione. *Petron. in Satyr. c.* 102. Apertis aliquatenus labris. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Caulibus aliquatenus rubentibus. Adde *l.* 23. *c.* 7. & *Senec. epist.* 116. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Philistius, ut multo infirmior Thucydide, ita aliquatenus lucidior.

Alĭqui, in recto casu singulari, pro aliquis, ut *si qui* pro *si quis* habent *Plaut. Stich.* 1. 2. 9. *Cic. Fam. l.* 7. *ep.* 1. & *Offic.* 1. *c.* 32. *Gell. l.* 11. *c.* 3. *l.* 15. *c.* 2. & alibi. Item *Liv.* Quibus omnibus in locis vulg. leg. *aliquis*. Ita *Pareus in Lex.*

Alĭqui, pro aliqua re, *con qualche cosa*. *Plaut. Aulul. prol.* 24. Aut thure, aut vino, aut aliqui semper supplicat. Et *Truculent.* 5. 1. 30. Gaudere aliqui me volo.

Aliquis, qua, quod, quidam, quispiam, aliquispiam, ullus, nonnullus, unus aliquis, non nemo, aliquot, parum, paucus, quis, *alcuno*, *qualcuno*, איש, Ger. *einer*, *eine*, Gal. *quelqu'un*, Hisp. *alguno*, τὶς, quasi alius quis, significat personam incertam, & habet vim pluralem, quamvis singulariter dicatur. Non enim est aliquis nisi de multis. Unde & apud veteres vario genere, numeroque proferebatur. *Ter. Adelph.* 4. 4. 24. Aperite aliquis actutum ostium. *Cicer. pro Marcell. c.* 6. Si te aliqui timuerunt. ¶ *Aliquis* etiam, ut Græcis τὶς, capitur pro homine non obscuro, & nonnullius pretii. *Cic. Att.* Fac, ut me velis esse aliquem, quoniam qui fui, & qui esse potui, jam esse non possum. *idest*, velis esse me non prorsus obscurum, & abjectum. *Juven. sat.* 1. *v.* 73. in eodem sensu: Aude aliquid brevibus Gyaris, & carcere dignum, si vis esse aliquis. Ubi al. leg. *aliquid*; quod habet & *Cic. Divin. in Verr. c.* 15. in eodem sensu. ¶ *Est aliquid*, formula dicendi, cum aliquid non plane contemnendum significamus. *Id. ibid.* Est tamen hoc aliquid, etiamsi non est satis. *Ovid. Fast.* 6. *v.* 27. Est aliquid, nupsisse Jovi. ¶ *Fiet aliquid* est dictum non desperantis de rei exitu, licet difficilis videatur, *qualche cosa sarà*. *Terent. Andr.* 2. 1. 13. Credo, impetrabo, ut aliquot saltem nuptiis prodat dies: interea fiet aliquid. ¶ *Aliquid dicere* perhibentur, qui non absurda penitus in medium proferunt. *Cic. Tusc.* 1. *c.* 11. Hic ab artificio suo non recessit; & tamen dixit aliquid. ¶ *Aliquid*, pro aliud quid, dixit *Tacit. Ann.* 1. *c.* 4. Ne iis quidem annis aliquid, quam iram meditatum. ¶ Apud *Plaut. Menæch.* 5. 5. 47. Elleborum potabis saxo aliquos viginti dies. *idest*, circiter viginti. Al. leg. *aliquos*. Sic *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 2. Ante esse oportet brassicam crudam, & post aliqua folia quinque. Al. leg. *alia*. ¶ Aliquid, adverb. *Cic. pro Dejot. cap.* 13. Ne illum tibi succensere aliquid suscipere. *Ter. And.* 2. 6. 16. Subtristis visus est aliquid, *alquanto*. Vulg. leg. *aliquantulum*, vel *aliquantulum*.

Aliquispiam, aliquapiam, aliquodpiam, idem quod quispiam, *alcuno*, *qualche*. *Cic. pro Sext.* Atque ille si aliquapiam vi expelleretur. Adde 3. *Tusc. c.* 9.

Aliquisquam, aliquaquam, aliquodquam, idem quod aliquispiam. *Liv. l.* 41. *c.* 6. *in fi.* Alicuiquam in servitutem dari.

Alĭquo, *in qualche luogo*, Germ. *etwan in ein orth*, Gal. *en quelque lieu*, Hisp. *en algun lugar*, ποῖ, ad aliquem locum. *Ter. Adelph.* 3. 3. 32. Aliquo profugiet militatum.

Alĭquot, *alquanti*, Ger. *etliche*, Gal. *quelque uns*, Hisp. *algunos*, τινές, numero tantum plurali, teste Donato, sed indeclinabiliter, & significat idem, quod nec multi, nec pauci. *Ter. in Andr.* 3. 3. 2. Aliquot me adiere.

Aliquotfariam. *Var. de R. R. l.* 1. *c.* 2. In eo agro aliquotfariam in singula jugera dena culea vini fiant. Vox obsoleta.

Aliquotiens, seu aliquoties, *alcune volte*, פעמים, Germ. *ein mahl*, Gal. *quelque fois*, Hisp. *algunas veces*, ἐνίοτε, ἔστιν ὅτε, aliquot vicibus, aliquando. *Cic.* 4. *Ver.* Aliquoties literas de istius injuriis miserat. Adde *pro Quint. c.* 1.

Aliquoversum, versus aliquem locum, *verso a qualche luogo*. *Plaut. Casin.* 2. 4. 18. Istam jam aliquoversum tragulam decidero, h. e. vulnere latius inciso evellam.

Alis, pro alius, & alid, pro aliud, dixere Veteres. Usus est & *Catul. el.* 66. *de coma Berenices, v.* 27. Anne bonum oblita es facinus, quod regium adepta es Conjugium? quod non fortior aut sit alis? Et *Lucret. l.* 1. *sub fin.* Namque alid ex alio clarescet, &c. Adde *l.* 3. *v.* 989. *Alis, idis*, idem, quod Elis, idis, quod est Achajæ oppidum. *Plaut. Capt. prol. v.* 9. Eumque hinc profugiens vendidit in Alide. Ita leg. *Turneb. Taubm. Operar.* & alii.

Alisma, atis, herba, alias fistula pastoris, vel plantago aquatica. *Plin.* 25. 10.

Alĭter, secus, alio pacto, alio modo, non eodem modo, non perinde, *altrimente*, Gal. *autrement*, Hisp. *en otra manera*, ἄλλως, adverb. ab *alis*, hujus *alis*, pro *alius*, sicut declinabant antiqui, significat alio, vel contrario modo. *Cic.* 7. *Ver.* Aliter decernere in eadem causa non potuisti. ¶ Conjungitur eleganter cum particulis, quam, atque, ac. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 13. Si aliter scribo ac sentio. ¶ Est etiam alioqui, cæterum, *del resto*. *Sallust. Catil. c.* 30. Aliter sine populi jussu nulli earum rerum Consuli jus est.

Alitūra, æ, *nutrizione*, τροφή, nutricatio. *Gell. l.* 12. *c.* 1. Alituram feram, & sævam criminatus est.

Alĭtus, us, idem quod alitura, sed rarissimum. *Donat. in Vita Virg.* Parentibus quotannis aurum ad abundantem alitum mittebat.

Alĭtus, a, um, *nutrito*, nutritus, particip. verbi *alo, is*. *Curt. l.* 8. *c.* 10. & *Val. Max. l.* 7. *c.* 2. *n.* 8. *extera*.

Alĭubi, *in altro luogo*, Ger. *an einem andern ort*, *anderstwo*, Gal. *ailleurs*, *en autre part*, & *lieu*, Hisp. *en otro lugar*, ἄλλῃ ποῦ, compositum ex alius, & ubi, idem significans, quod alibi. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 44. Ut ex eodem semine alibi cum decimo redeat, alibi cum quintodecimo. *Plin. l.* 10. *c.* 30. Nec usquam alibi candidæ nascuntur.

Aliunde, *da altro luogo*, ἀλλαχόθεν, ex alio loco. *Cic. pro Lig. c.* 1. Cum id neque per te scires, neque aliunde scire potuisses. Adde de *Orat. l.* 2. *c.* 10. *In Orat. c.* 24. & *Fam. lib.* 5. *epist.* 13.

Alĭus, alia, aliud, *altro*, אחר, Ger. *ander*, Gal. *autre*, Hisp. *otro*, ἄλλος, genit. *alius*, dat. *alii*, idem, quod diversus. Olim faciebat genitivum, & dativum, sicut cætera adjectiva primæ, & secundæ declinationis. *Cic. de nat. Deor.* Quibus bestiis erat is cibus, ut alii generis bestiis vescerentur. *Alii generis*, inquit, pro alius. ¶ Alius, de multis dicitur, *alter*, de duobus tantum. *Ter. And.* 4. 4. Fallacia alia aliam trudit. *Tacit.* 2. *hist. c.* 95. Successere magis alii homines, quam alii mores. ¶ Construitur cum quam, ac, atque. *Cæs. B. C. l.* 3. *c.* 51. Aliæ sunt Legati partes, atque Imperatoris. ¶ Item cum Nisi, a, præter. *Cic. de Or. l.* 2. Rogavit, numquid aliud ferret, præter arcam. *Id. Fam. l.* 2. *ep.* 2. Non quidquam aliud a libertate. *Id. pro Sext. Rosc. c.* 32. Nihil aliud agi, nisi ut proscriptorum liberi tollantur. ¶ Geminatum per copulam varietatem notat. *Cic. in Or. c.* 22. Eadem res sæpe aut probatur, aut rejicitur, alio atque alio elata verbo. ¶ Sæpe est pro diverso, ac dissimili. *Ter. And.* 1. 2. 18. Nunc hic dies aliam vitam affert, alios mores postulat. ¶ Eleganter jungitur *longe*. *Sallust. Catil.* 52. Longe alia mihi mens est. ¶ Alium facere, est animum alicujus immutare, aliud persuadere. *Plaut. Trinum.* 1. 1. 123. Verbis paucis quam cito alium fecisti me, alius ad te veneram. ¶ Sic histriones alii fieri dicebantur, cum mutabant personas. *Id. Pænul. prolog. in fin.* Valete, adeste, ibo, alius nunc fieri volo. ¶ Alias res agere, apud *Ter. Eun.* 2. 3. 56. est nugari. ¶ *Alius* eleganter ablat. jungitur. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. Neve putes alium sapiente bonoque beatum. idest alium præter sapientem, &c. ¶ Alius, pro alter, sive secundus. *Cic.* 6. *Verr.* Tam te has phaleras a Philarcho abstulisse, quam alias ab Aristo, tertias a Cratippo.

Alīus, a, um, adiect. pro Elius, h. e. qui est ex Elide Achajæ oppido, quod & *Alis* dicitur. *Plaut. Capt. prol. v.* 24. Postquam belligerant Ætoli cum Aliis. Sic *v.* 27. & 59. & alibi.

Aliusmŏdi, *d'altra maniera*, duo genitivi coalescentes in unam vocem, & quasi in adiectivum indeclinabile. *Cic. Invent. l.* 12. *c.* 6. Res aliusmodi est, ac putatur.

Aliūta, *altramente*, veteres pro aliter dicebant. Hinc est illud in legibus Numæ, Si quis aliuta faxit, ipsius Jovis sacer esto. *Festus*.

Allabor, eris, apsus sum, d. 3. accedo, adhæreo, *correre vicino*, juxta fluo, vel navigo, προσρέω. *Virg.* 6. *Æn.* Euboicis Cumarum allabitur oris. ¶ Cum accusativo sine præposit. *Id.* 9. *Æn. v.* 474. fama ruit, matrisque allabitur aures.

Allabōro, & adlaboro, as, a. 1. *affaticarsi grandemente*, טרח, יגע, עמל, Ger. *sich sehr bemühen*, Gal. *labourer fort*, *s'efforcer*, *mettre grande peine*, Hisp. *trabajarse con ansia*, ἐπιπονέω, est alicui rei per laborem aliquid adjicere. *Hor.* 1. *Car.* Simplici myrto nihil allabores.

Allævo, as, a. 1. *far piano*, כרח, פרק, Ger. *gleich*, *oder eben machen*, *ebenen*, ἐπιλεαίνω, idem est, quod lævo, hoc est, planum facio. *Col. l.* 4. *c.* 25. Ea plaga uno vestigio allævatur.

Allalia, f. 1. Ἀλαλία, Corsicæ opp. Phocensium opus, teste Herodoto. Gentile est Allalilæus. *Steph.*

Allambo, & adlambo, is, ambi, a. 3. לקק, לחך, Ger. *lecken*, *sauffe*, *ansreben*, ἐπιλιχμάζω, idem, quod lambo, & per metaphoram leviter attingo. *Auson. Mosell. v.* 360. Festinant famuli quamprimum allambere lymphis. Et *Prudent. Hamartig. v.* 135. Allambunt ora ceraltæ.

Allante, es, f. 1. vel Allans, antis, Allantium, ii, Allantæum, i, duorum oppidorum nomen est, quorum alterum in Arcadia, in Macedonia alterum collocatur. Populi Allantenses. Hinc gent. Allantius, Allanteus. *Plin. l.* 4. *c.* 10.

Allapsus, a, um, nomen ex particip. delapsus, juxta lapsus. *Virg. Æn.* 12. *v.* 319. alis allapsa sagitta. Et de serpentibus, *Liv. l.* 25. *c.* 16. Angues duo ex occulto allapsi. ¶ Allapsus genibus, pro prostratus, provolutus ad genua, *Senec. Hippolyt. v.* 667.

Allapsus, us, ui, m. substant. actus allabendi. *Horat. Epod.* 1. *v.* 20. Avis serpentium allapsus timet.

Allassontes calices apud *Vopisc. in Saturn. c.* 8. ita dicuntur, quia varie picti sunt, & pro diversa lucis natura colorem mutant: ab ἀλλάσσω, *Apul.*

pol. l. 2. Met. hos calices appellat crystallum impictum.

Allātro, & adlatro, as, a. 1. נבח, Ger. anbellen, Gal. abbayer, Hisp. ladrar, ὑποκλαγγάνω, contra aliquem latro. Aurel. Vict. de Vir. illustr. cap. 49. In Capitolium eunti numquam canes allatraverunt. ¶ Translate allatrare aliquem, est, per invidiam criminari, calunniare per invidia. Liv. l. 38. c. 54. Cato allatrare Africani magnitudinem solitus erat. ¶ Plin. l. 4. c. 5. Peloponnesi oram tot maria allatrant, h. e. cum murmure alluunt.

Allātus, a, um, nomen ex partic. ab affero, portato. προσενεχθείς. Horat. l. 2. sat. 4. v. 62. Quæcumque fervent allata popinis.

Allaudo, as, are, a. 1. lodare. poeticum verbum, pro laudo, ἐπαινέω. Plaut. in Merc. prol. v. 85. Ingenium allaudat meum.

Allectatio, onis, alliciendi actus, sollecito, carezze. Quintil. lib. 1. c. 10. Nutricum allectatio, idest cantio, qua soporem vagientibus conciliant.

Allectio, vel adlectio, onis, verbal. ab allego, is, adjunctio, electio, aggiunta, elezione. Tertull. adv. Heres. c. 43. Cura sollicita, & allectio explorata. Capitol. in Pertin. c. 6. Allectionibus innumeris Prætorios miscere.

Allecto, as, a. 1. allettare per lusinghe, freq. ab allicio, est per blanditias attraho, ἐπάγω. Col. l. 2. c. 3. Sibiloque allectari, quo libentius bibant. Cic. de Senect. c. 16. Non modo non retardat, verum etiam invitat, atque allectat.

Allector, ris, m. 3. allettatore, מפתה, qui allicit. Col. l. 8. c. 10. Quasi allectores sunt captivorum (Turdi) ¶ Est etiam verbale ab allego, is. Allectores dicti sunt, qui suscipiendis tributis fiscalibus a Romanis Imperatoribus in provincias allegabantur. Inscript. apud Gruter. pag. 471. n. 9. L. Tauricio Allectori Galliæ. Ibid. pag. 375. n. 3. L. Bæsio Allectori Galliarum, ob Allecturam fideliter administratam, &c.

Allectūra, æ, f. munus Allectoris. V. vocem præcedentem.

Allectus, vel adlectus, a, um, aggiunto, ab allego, is. Allecti fenæ, erant adjuncti Comœdorum numero. Vet. Inscrip. L. Arnero Adlecto. ¶ Allecti in Senatum dicebantur ii, qui ad augendum Senatorum numerum ex equestri ordine assumebantur, qui etiam Conscripti dicti sunt. Suet. August. c. 2. Ea gens allecta in Senatum, mox a Serv. Tullo in patricias gentes transducta. Id. in Ner. c. 1. Allecti inter Patricios.

Allectus, a, um, ab allicio, allettato, ut allectus consuetudine peccandi, apud Quintil. l. 7. c. 3.

Allegatio, onis, f. 3. il mandare, שליחות, Germ. botschafft, παραγγελία, legatio privata, qua aliquis mittitur ad aliquem. Cic. 3. Ver. c. 16. Quibus allegationibus illam sibi legationem expugnavit? idest, amicorum intercessionibus, & velut legationibus. ¶ Sumitur & pro excusatione quæsita, quippiam citando, atque allegando. Marcian. D. l. 23. tit. 2. leg. 63. Fallis allegationibus se a tutela excusare. ¶ Item pro citatione. D. de minoribus, leg. 17.

Allegātus, us, ui, allegatio. Plaut. Trinum. 5. 2. 18. Allegatu meo venit, mandato da me.

Allēgo, as, a. 1. lego, mitto, allegare, mandare ad alcun luogo, שלח, Ger. abfertigen, oder schicken, Gal. envoyer en quelque lieu, Hisp. embiar persona a algun lugar, παραπέμπω, est mittere ad aliquem locum, vel hominem; sed privatim; nam publice, legare, dicimus. Plaut. in Cas. Ea me allegavit, qui istam accerserem. Cic. pro Rosc. Homines nobiles allegat iis, qui peterent, ne ad Syllam adirent. ¶ Usurpatur etiam pro caussari, proferre, adducere, citare, ἐπάγω, προφέρω, παρῳδέω. Plin. in præf. hist. nat. Allegare exemplum. ¶ Item pro significare, nunciare. Plin. Paneg. Trajan. c. 70. Hoc Senatui allegandum putavit. ¶ Item pro afferere, apud JCtos, ut allegare se ex servitute. Ulp. Dig. 40. 12. 27.

Allĕgo, gis, a. 3. aggiugnere, ברר, בחר, Ger. hinzu nemmen, in ein gesellschafft auffnemmen, ἐπιλέγομαι, quasi juxta lego, adscribo, annoto. Liv. l. 10. c. 6. Quia de plebe allegebantur. Suet. Caes. c. 41. Senatum supplevit, Patricios allegit. h. e. legit quos patricios faceret.

Allegoria, f. 1. ἀλληγορία, cum acc. in pen. Lat. Inversio, Tropus est ex pluribus Metaphoris, quo aliud verbis, aliud sensu ostenditur. Virg. 3. Ecl. Claudite jam rivos pueri, sat prata biberunt. id est, Desinite jam plura canere, quia satis audivimus. Usus est hac voce Arnob. lib. 5. p. 186. Allegoriarum explanationes. Nam quod ex Cic. affertur, Att. l. 2. ep. 2. allegoriis obscurabo, in meliorib. libr. græce, ἀλληγορίαις, scriptum est.

Allegorice, adv. per allegoriam, allegoricamente. Tertull. adv. Marc. l. 3. c. 5. Duo argumenta allegorice cucurrisse. Arnob. l. 5. p. 183. Allegorice scripta.

Allegoricus, a, um, allegorico, ἀλληγορικός, quod per allegoriam significatur. Arnob. l. 5. p. 183. Lex allegorica tenebrosis ambagibus explicata.

Allegorizo, as, a. 1. allegoriis utor. Tertull. de resurrect. carn. c. 27. & Hieronym. epist. 61. ad Pammach. cap. 3.

Allelu-jah, הללו יה, Hallelu-jah, duæ dictiones sunt, quibus significatur, Laudate Dominum. Allelu enim, ut Augustinus ait, imperativi modi est, & significat Laudate; Jah vero, ut inquit D. Hier. apud Hebræos unum est de decem Dei nominibus. Prud. Cathemer. 4. 72.

Allevamentum, n. 2. ajuto, alleggiamento. Cic. pro Syll. c. 23. In adversis sine ullo remedio, atque allevamento permanere.

Allevatio, f. 3. alleggiamento, כוהר, Ger. leichterung, Gal. allegeance, allegement, Hisp. a quella obra de aliviar, sollevar, ἀνακούφισις, verbale, doloris mitigatio. Cic. Fam. 5. Nullam allevationem quispiam sperare debeat. ¶ Item levitas. Id. 1. de Fin. c. 12. Dolor in longinquitate levis, in gravitate brevis esse solet, ut ejus magnitudinem celeritas, diuturnitatem allevatio consoletur.

Allevātor, oris, qui allevat. Tertull. adv. Marc. l. 4. c. 36. Destructor superborum, allevator humilium.

Allĕvo, as, a. 1. levare in alto, alzare, נשא, הרים, Ger. erleichtern, lindern, in die hohe heben, Gal. elever, alleger, Hisp. aliviar, sollevar, ἐπαίρω, sublevo, in altum tollo, vel de imo, & ubi quid jacet, vel projectum est, sursum levo. Quint. 11. 3. Quorum supercilia ad singulos vocis conatus allevarentur. ¶ Est etiam levius reddere. Cic. pro Sex. Rosc. Hoc onus, si vos aliqua ex parte allevabitis, feram, ut potero. ¶ Translate est lenire, mitigare, recreare, sublevare. Quint. declam. 1. Non petit, ut afflictum allevetis. Cic. de Clar. Or. Quod aliqua ex parte sollicitudines allevaret meas. ¶ Floro l. 4. c. 2. translate allevari dicuntur qui superbiunt, & efferuntur. ¶ Allevare se, apud Plaut. Pers. 2. 5. 3. est, habere bonum animum. Ubi tamen al. leg. alleuat, idest solvat, liberet.

Allex, icis, allector, qui allicit, allettatore. Allex viri, apud Plaut. Pœn. 5. 5. 31. est qui sibi virum quærit.

Allia, m. 1. Caminate, & Rio de Masso, fl. Sabinorum, qui a Crustuminiis montibus in Tiberim apud Eretum opp. fluit. Abest a Roma 16. M. P. Ibi Romani magna strage a Senonibus cæsi sunt. Hinc dies Alliensis, idest, infaustus.

Alliatum, agliata, ἐσκοροδισμένον, ab allio admixto, pulmentarii, & intinctus genus est. Plaut. Mostell. 1. 1. 43. Sine, me alliato fungi fortunas meas. Alii legunt alliatum, id est ex allio comeso olentem. Glossæ Petronianæ ad vocem Scordalus: scordalus, homo alliatus, &c. a σκόροδον, allium, quo frequenter nautæ utebantur.

Allicefactus, a, um, allectus, allettato. Suet. Vitell. c. 14. Omnibus blanditiis tantum non ad societatem imperii allicefactos occidit.

Allicio, cis, exi, ectum, allecto, invito, capio, capto, prolecto, traho, duco, attraho, induco, excito, titillo, illicio, allettare, adescare, lusingare, invitare con lusinghe, פתה, Ger. zubin reitzen, zubin locken, zubrinbingen, Gal. attraire, allecher, affriander, Hisp. atraer con algo, ἐφέλκω, ἐπάγομαι, ex ad, & lacio, est blanditiis attrahere, sive potius invitare. Cic. pro Planc. Allicere voluntates alienas, retinere partas. Ovid. 6. Fast. v. 681. Alliciunt somnos tempus, motusque, merumque.

Allīdo, dis, a. 3. percuotere insieme, שחק, Ger. auff stossen, Gal. heurter contre, froisser en heurtant, Hisp. herir una cosa a otra, προσκρούω, ἐπιρράσσω, ad aliquid impingere, ex ad & lædo, ut allidere caput ostio, vel ad ostium. Catull. epigr. 65. v. 67. Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant. Cæs. 3. B. C. c. 27. Allidere aliquid ad scopulos. Lucret. l. 4. v. 296. Allidere aliquid alicui rei. ¶ Allidi, translate est damno affici. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6. In quibus, me perlubente, Servius allisus est. Et Colum. l. 2. c. 3. Si fundus prævaleat, allidi dominum. h. e. jacturam facere.

Alliensis, se, adjectiv. ab Allia, Italiæ fluv. ut Alliensis pugna, apud Cic. ad Att. l. 9. epist. 5. Alliensis dies, ex clade funestus, & damnatus apud Roman. Liv. l. 6. c. 1. ¶ Ad alios etiam dies lugubres & infaustos transfertur. Cenotaph. C. Cæsaris Pisan. v. 26. Diem eum, quo die C. Cæsar obit, qui dies est A. D. VIII. Kal. art. pro alliensi lugubrem memoriæ prodi.

Allifa, vel Allipha, vel Alifa, æ, f. 1. urbs prope Vulturni ripam, juxta Æserniam, Alife. Liv. l. 8. Silius l. 8.

Allifānus, a, um, adject. possessiv. ab Allifa, ut Allifanus ager, Silio l. 12. ¶ Horat. l. 2. sat. 8. v. 39. Invertunt Allifanis vinaria tota. h. e. Allifanis poculis, ager enim Allifanus optimum vinum producit.

Alligatio, onis, verbal. actus alligandi, σύνδεσιν, legamento. Colum. l. 4. c. 2. Arbusculorum alligatio.

Alligātor, oris, legatore, qui alligat, προσδετής. Colum. l. 4. c. 13. Sequitur alligatoris cura, cujus officium est, ut rectam vitem producat in jugum.

Alligatūra, æ, legatura, ἔνδεσις, alligatio. Colum. c. 8. de Arborib. Infra insitionem, & alligaturam leviter vitem vulnerato.

Alligātus, a, um, nomen ex particip. legato, unito. Cic. 2. Att. ep. 18. Cum videas Civitatis voluntatem solutam, virtutem alligatam. Et pro Cluent. c. 64. Alligatus nuptiis. ¶ Alligati, absolute, viliores servi dicebantur. Colum. f. 1. c. ult. Vineta plurimum per alligatos excoli. Iidem dicebantur etiam deligati.

Allĭgo, as, a. 1. devincio, astringo, legare a qualche cosa, Ger. anbinden, Gall. allier, lier, Hisp. atar alguna cosa a otra, ἀναρτάω, ad aliquid ligo, ut Alligare vitem palis, vel ad palos. Colum. l. 2. Arbustivam vitem, antequam putes, alligare diligenter oportet. ¶ Sæpe accipitur pro simplici ligo, ut Alligare vulnus. Cic. Tusc. 2. c. 17. ¶ Per translationem est obstringere, obnoxium facere. Cic. pro Rab. Lex omnes mortales alligat. ¶ Similiter quis dicitur alligari ad aliquid, sine quo esse non potest: exemp. grat. adolescens alligatur ad amicam, qui vix ab ea discedit. ¶ Alligari in aliqua re, plus est aliquanto, quam impediri. Cic. ad Att. l. 8. ep. ult. Cedendum celeriter est, ne forte qua in re impediar, atque alliger. ¶ Ter. Eun. 4. 7. 30. Hic furti se alligat. h. e. reum facit.

Allĭno, vel adlino, is, levi, itum, a. 3. ungere, טוח, משח, Germ. schmieren, ansalben, Gal. oindre frotter en oignant, Hisp. untar una cosa a otra, ἐπαλείφω, inungere, & ungendo rem alicui inducere, ex ad, & lino. Plin. Sunt, qui leporino coagulo dentem allinant. Adde Horat. de ar. poet. v. 445. ¶ Translate, allinere alteri vitia sua dixit Sen. epist. 7. h. e. vitiis suis alterum inficere. Cic. Verr. 2. c. 6. Nulla nota, nullus color, nullæ sordes videbantur his sententiis allini posse.

Allīsio, onis, verbal. ab allido, actus allidendi. Trebell. Poll. in tyranno Mario, c. 8. Multa duorum digitorum allisione contrivit.

Allīsus, a, um, ammaccato. Cæs. B. C. l. 3. c. 2. Pars ad scopulos allisa interficitur.

Allium, ii, aglio, שום, Ger. Knobloch, σκόροδον, genus oleris, quo vescimur, gravissimi odoris. Plin. l. 19. c. 6. Allium ad multa medicamina prodesse creditur. Virg. Ecl. 2. Allia, serpyllumque herbas contundit olentes. ¶ Allia ne comedas, & fabas; proverb. idest, a militia, & foro abstine. ¶ Allium olet: in rusticum dicitur, cui theriaca allium est. Taubm. in Plaut. p. 517. ¶ Allii caput ex superstitione credebant Veteres ad multarum noxarum depulsionem valere. Pers. sat. 5. v. 188. ¶ Allium cum sale obsignare, proverbio dicitur de perparcis & tenacibus. Plaut. Pers. 2. 3. 15.

Allobrŏges, & Allobryges, m. 3. nunc Sabaudienses, Savoiardi, Ger. die Saphoyer, Ἀλλόβριγες, pop. Gall. Narbon. inter Isaram fl. Alpes Graias, Lacum Lemanum, & Rhodanum fl. quorum caput est Vienna, & Regia Sabaudia. Differunt a Delphinatibus, quia Vienna tantum, & Gratianopolis ex urbibus in Delphinatus Allobrogibus numerantur. ¶ Horat. singulari numero extulit, Epod. 16. Novisque rebus infidelis Allobrox. ¶ Hinc

Allobrogĭcus, a, um, o. 1. 2. quod ad Allobroges spectat. Plin. l. 14. c. 2. de vini generibus, Eugenia ferventibus locis, Rhætica temperatis, Allobrogica frigidis.

Allocutio, onis, ab alloquor, alloquium, παραμυθία, προσφώνησις. Plin. l. 2. ep. ult. Mutat personam, vertit allocutionem. ¶ Sæpius consolationem significat, quemadmodum & alloquium: ita enim & Græci παραμυθίας voce utuntur. Senec. consolat. ad Helv. c. 1. Novis verbis, nec ex vulgari allocutione sumptis opus erat homini ad consolandos suos.

Allodium, res libera, & propria alicujus; item hæreditas, quam vendere, & donare possum. ¶ Barbarum vocabulum est, a Gothis introductum.

Allophylus, ἀλλόφυλος, alienigena. Prudentius latine græcam vocem aliquoties scripsit, ut Hamartig. v. 500., & in Diptych. de Sansone. Utrobique penult. corripuit contra naturam græcæ vocis, quod etiam a Paulino factum in Natali 8. v. 71.

Alloquĭum, ii, n. 2. parlamento con un altro, προσήγορος. Liv. 1. ab urb. c. 34. Blando alloquio, & comitate invitare. ¶ Sumitur & pro consolatione, ut allocutio. Horat. Epod. 13. Omne malum vino cantuque levato Deformis ægrimoniæ Dulcibus alloquiis.

Allŏquor, eris, parlare, דבר, Ger. anreed, ansprechen, Gal. parler a quelqu'un, Hisp. hablar a alguno, προσλαλέω. Plaut. Amph. 1. 1. 232. Alloquar, qui te perparce liceat, obsecro. ¶ Sumitur interdum pro consolari. Varro l. 5. c. 7. L. L. Allocutum mulieres ire ajunt, cum eunt ad aliquam locutum consolandi causa.

Allubentia, æ, vel adlubentia, prontezza, il far volentieri, προθυμία. Apul.

Apul. l. 1. A. A. princ. Jam allubentia proclivis est sermonis, & joci. Al. aliter leg.

Allubesco, is, escĕre, sive adlubesco, piacere, שׁוּר, Ger. geborchen, gerurhen, Gal. etre agreable, Hisp. hazer de gana, lubens facio, obedio, faveo; consentio, far volentieri, ἐπαρέσκω, προθύμως ἔχω. Plaut. Mil. 4. 2. 13. Nitida fœmina jam mihi adlubescit.

Allucĕo, sive adluceo, es, xi, ere, ὑπερφαίνω. Suet. in Vitell. Flagrante triclinio ex conceptu camini &c. inquit: Bono animo estote, nobis alluxit. Sen. ep. 92. Nisi aliquis igniculus alluxerit. ¶ Translate Augustin. Conf. l. 11. c. 23. Allucente misericordia tua Domine.

Allucinatio, Allucinor, V. Alucinor.

Allucita. V. Alucita.

Alludio, as, avi, idem quod alludo, blandior. Plaut. Stich. 2. 3. (al. 2. 2.) 58. quando adbibero, alludiabo. Et Pan. 5. 4. 64. Tu alludiato.

Allūdo, is, si, sum, n. 3. alludere, far festa, פּרַח, Ger. schimeffen, schertzen, Gal. jouer, faire allusion, Hisp. burlar mirando a otra cosa, προσπαίζω, quasi ad aliquem ludo, & ludendo alicui blandior, ut pueri, & canes faciunt. Plin. l. 9. c. 8. Delphinus alludens natantibus. Terent. Eun. 3. 1. 34. Alludere ad aliquem. ¶ Est item alludere, ut scribit Val. lib. 4. cum aliud dicimus, & ad aliud sententiam latenter referimus. Virg. 7. Æn. v. 116. Nec plura alludens. Adde Suet. in Cæs. c. 22. ¶ Est etiam alludere, favere. Sen. Cum tibi alludit hujus vitæ prosperitas. ¶ Alludere Philosophiæ, apud eund. ep. 73. est, quasi per ludum tractare Philosophiam. ¶ Alludere aliquem pro ad aliquem, omissa præposit. quæ inest in ipso verbo. Nemesian. Ecl. 4. v. 10. nec est animus solitos alludere fontes. h. e. ludere apud solitos fontes.

Alluo, is, a. 3. bagnare, scorrere vicino, דָּלַח, Ger. ansliessen, fvraber fliessen, Gal. couler aupres, arrouser, Hisp. lavar con avenida, ἐπικλύζω, juxta fluo, allabor, ex ad, & antiquo verbo luo, quod est ejusdem significationis, ac lavo. De aquis proprie dicitur. Maria enim, & flumina alluere dicuntur loca, ad quæ feruntur, quæve præterfluunt. Cic. 7. Verr. c. 37. Non alluuntur a mari mœnia extrema. ¶ Translate Id. pro Flac. c. 26. Urbs Barbariæ fluctibus alluitur.

Allus, vel Hallus, i, m. il dito grosso del piede, pollex pedis scandens super proximum digitum: ab ἅλλεσθαι, salire, quod velut insiluisse in alium videatur. Festus.

Allusio, onis, f. scherzo, giuoco, lusus cum aliquo. Arnob. l. 7. Si manu viperam mulceas, nihil prodest illa allusio.

Alluvies, f. 5. & Alluvio, onis, inondazione, שֶׁטֶף, Ger. uberlauffung, vvasser flut, guffabach, Gal. ruine d'eau, debordement d'eau, Hisp. avenida de agua, ἐπίκλυσις, immoderata aquarum violentia, vel pluvialium, vel fluvialium, quæ agros inundat, & sæpe confundit, deripit, destruit. Colum. l. 3. c. 11. Valles, quæ fluminum alluvie, & inundationibus concreverint. Cic. l. 1. de Orat. c. 38. Jura alluvionum, & colluvionum. ¶ Quandoque accipi videtur pro ipso loco, quem flumen alluvione fecerit, vel quem flumen alluit. Liv. l. 1. c. 4. In proxima alluvie pueros exponunt. ¶ Cum pars alicujus agri impetu, & alluvione fluminis aggeritur in alium agrum, tunc cedit in possessionem ejus, cujus est ager. Unde Lucanus: Illos terra fugit dominos; his jura colonis accedunt, donante Pado.

Alluvius ager a veteribus dicebatur, quem paulatim flu. in agrum reddit. Ex Vetere Grammatico pag. 293. Goesii.

Almities, almarum rerum habitus. Festus: h. e. decor, decora forma. εὐπρέπεια.

Almo, onis, m. 3. Dachia, & il Rio d'Appio, flu. agri Romani, prope portam Capenam, ex via Appia in Tiberim labens, in quo Sacerdotes Cybeles Deæ simulacrum, & cultros sanguinolentos, & sua vulnera solebant abluere. Ovid. 4. Fast. v. 337. ¶ Almo etiam Deus illius fluminis, pater Laræ Nymphæ, ex qua Mercurius Lares genuit. Fabulam narrat Ovid. Fast. 2. v. 599.

*Almon, ἄλμων, seu Elmon, opp. Thessaliæ. Plin. l. 4. c. 8. ¶ Est item nomen Pastoris. Virg. 7. Æn.

Almus, a, um, sanctus, augustus, almo, santo, nutritore, יוֹנֵק, Ger. das ernehret, heilig, Gal. qui nourrit copieusement, Hisp. lo que mantiene, θρέπτικος, quod alit, ab alendo. Col. l. 3. c. 21. Quibus alma tellus annua vice, &c. Sic alma Ceres, alma Venus. ¶ Accipitur item pro sancto. Cic. Offic. O fides alma. ¶ Pro tranquillo, claro, illustri, ut Lux alma. Virg. Æn. 5. Si nona diem mortalibus Almum Aurora extulerit.

Alnĕus, a, um, adject. di ontano, ex alno qui est. Vitruv. l. 5. c. ult. Locus palis alneis configatur.

Alnus, f. 2. κλήθρα, αἴγειρος, alno, ontano, arbor aquosis locis gaudens, ex qua primum factæ sunt lyntres, dicta, quod amne alatur. Nascitur enim juxta fluvios. ¶ Apta est navigiis, quod aquis obruta diu non corrumpitur. Luc. l. 3. v. 442. Et fluctibus aptior alnus. Hinc pro navi quandoque poni solet. Virg. 1. Georg. Tunc alnos primum fluvii sensere cavatas. ¶ Poetæ fabulantur sorores Phaethontis in has arbores mutatas fuisse. Ovid. 2. Met. Virg. Ecl. 6.

Alo, alis, alui, alitum, vel altum, a. 3. nutrire, זוּן, Ger. ernehren, erhalten, Gal. nourir, Hisp. criar mantener, τρέφω, educo, nutrio, alimentis sustento. Cic. 2. de nat. Deor. Omnia, quæ aluntur, & crescunt. ¶ Transfertur & ad res incorporeas, pro augere, & majus facere, accrescere, ut Honor alit artes. Cic. Catil. 1. c. penult. Spem Catilinæ mollibus sententiis aluerunt. ¶ Sic alere morbum, vulnus, vitium, audaciam, spem, gloriam, passim apud Cic. & alios. ¶ Alere pro augere, Horat. l. 4. od. 2. Monte decurrens velut amnis, imbres Quem super notas aluere ripas. ¶ Duo habet participia, altus & alitus. Cic. de Cl. Or. c. 10. Urbs, in qua nata, & alta est eloquentia. Liv. l. 30. c. 28. Annibale alito, atque educato inter arma.

Alŏe, aloes, f. aloè, אֲהָלוֹת, Ger. aloe, Gal. herbe tres amere, de laquelle le jus s'appelle aloè, Hisp. hierva babosa, ἀλόη, herba amarissimi succi, sed odoris suavissimi, foliis pinguibus, & crassis, & in modicam latitudinem se fundentibus, iisque striatis, & in spinulas retusas desinentibus. Gignitur in India, & in Arabia. Vulgo sempervivum marinum vocatur. Resistit vermibus, & putredini, & visui utilis est. ¶ Ad rem ingratam, & molestam transfertur. Juven. Sat. 6. v. 180. de forma superba. Plus aloes, quam mellis habet.

Aloeus, m. 2. ἀλωεύς, trisyllabum, nomen gigantis, Titanis, & Terræ filii, cujus filii dicuntur Martem vulnerasse. Lucan. l. 6. v. 410. Impius hinc prolem Superis immisit Aloeus.

Alogia, ἀλογία, Græcis ea pars animi est, quæ rationis est expers. ¶ In Latium traduxit Seneca in ludo de morte Cæsaris, & alogias pro stultiloquiis, seu ineptiis posuit: Citius, inquit, mihi verum, ne tibi alogias excutiam. Augustin. epist. 86. ad Casulanum. Quid est alogia, nisi cum epulis indulgetur, ut a rationis tramite devietur?

Alŏgus, a, um, ratione carens, ἄλογος, Augustin. epist. 86. & Martian. Capell. l. 6. & 9.

Aloidæ, arum, patron. ab Aloeus, idest Otus, & Ephialtes Aloei filii. Virg. Æn. 6. v. 582. Hic & Aloidas geminos, immania vidi corpora.

Alopecias, m. 2. piscis marini genus, apud Plin. l. 32. c. 11.

Alopecia, f. 1. pelaja, tigna, ἀλωπεκία, morbus in capite humano, & barba, ex vitio humorum, qui fit cum profluvie capillorum; dicta est a vulpe, quam Græci vocant ἀλώπεκα, quod ea crebro id genus morbi patiatur. Usurpatur plerumque in plur. num. Plin. l. 20. c. 5. & 22. & l. 22. c. 21. &c. ¶ In singulari numero habetur apud Theodor. Priscian. l. 1. c. 6.

Alopeciōsus, a, um, capillorum profluvio laborans. Legitur in lemmate c. 6. l. 1. Theod. Prisciani.

Alopecūrus, ἀλωπέκουρος, f. 2. coda di volpe, herba spicam habens mollem, & lanuginem densam, non dissimilis vulpium caudis, unde & nomen habet. Plin. l. 21. c. 17.

Alosæ, f. 1. Ger. meyfisch, belst, Gal. alosen, Hisp. savalas, τρίσσαι, pisces, iidem, ac clupeæ, vel trissæ. Auson. Mosella, v. 127.

Alpes, ium, f. Alpi, Ger. Alpengeburg, ἄλπεις, montes excelsi, qui Italiam separant a Gallia, & Germania, dicti a candore nivium, quia perpetuis fere nivibus albescunt, lingua Sabinorum, qui alpum dixere, quod posteri Latini album. ¶ Celsi sententia in longitudinem centum millia passuum patent a supero mari ad inferum, ut Livius scribit, tria millia stadiorum. ¶ Multiplices Alpes sunt, & varia pro locorum diversitate sortiuntur nomina, Maritimæ, seu Litoreæ, Cottiæ, Grajæ, Pœninæ, Summæ, Lepontiæ, Rhæticæ, Tridentinæ, vel Noricæ, Juliæ, vel Carnicæ, V. infra Alpis.

Alpha, ἄλφα, nomen primæ Græcorum litteræ. Unde pro principe accipitur. Martial. l. 5. epigr. 27. Codrus alpha penulatorum. hoc est, primum tenens locum inter pauperes.

Alphabētum, i, alfabeto. Legitur hæc vox in titulo c. 20. l. 37. hist. natur. Plin. & apud Tertull. advers. hæret. c. 50.

Alpheias, iădis, f. 3. ἀλφειάς, dicta est Arethusa, ab Alpheo fluvio, Ovid. Metam. l. 5. Tum caput Eleis Alpheias extulit undis. V. Arethusa.

Alphesibœa, æ, mulier Phegei filia. Propert. l. 1. Eleg. 17. Alphesibœa suos ulta est pro conjuge fratres. Ad quem locum addit Muretus, hoc nomine appellatas fuisse omnes elegantioris formæ puellas, quasi quæ reperirent procos, qui ipsis boves darent dotis nomine. Ἀλφεῖν enim est reperire, & βοῦς bos.

Alphēus, m. 2. per tres syllabas, vel Alpheius, Orfea, Carbon, Darbon, ἀλφειός, fl. Peloponnesi, qui ex Stymphalo monte per Arcadiam, & Elidem regiones in sinum Chelonitem ad Occi. apud Triphyliam urbem influit, ac Olympiam alluit, ab eius ostio 80. stadia distantem. Dictus est ab ἀλφός, quæ est species vitiliginis albæ, quia ejus aqua maculas ejusmodi tollere creditur. Strab. l. 6. & Pauf. l. 5. poetarum fabulam secuti tradunt, Alpheum occultis meatibus subter mare labi, & Arethusæ fonti apud Syracusas urbem Siciliæ misceri. V. Arethusa. ¶ Alphei aqua Jovi gratissima existimata est; Qua de causa Jovis Olympii statua ea aspergebatur, & sacrificiorum cineres abluebantur: Unde sacer Alpheus dicitur a Seneca in Medea, v. 131.

Alphēus, a, um, adject. Virg. Æn. 10. v. 179. Alpheæ ab origine Pisæ.

Alphito, V. in Acco.

Alphius, vel Alfius, fœneratoris nomen, apud Horat. Epod. 2. Hujus dicitur illa esse sententia, vel optima nomina non appellando fieri mala. Colum. l. 1. R. R. c. 7.

Alphos, m. 2. species vitiliginis. Celf. l. 5. c. ult. Vitiliginis tres species sunt: ἀλφός vocatur, ubi color albus est, fere subasper, & non continuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse videantur. Et paulo post. Eos, quos Alphos vocari dixi, &c.

Alpĭcus, a, um, qui Alpes colit, seu habitat. Nepos in Annibale c. 3. Alpicos conantes prohibere transitum concidit. Al. leg. Alpinos. Vet. Inscript. apud Spon. Miscell. p. 84. Per montes Alpicos.

Alpīnus, a, um, adject. possess. ad Alpes pertinens, Alpino. Alpinæ gentes, apud Liv. l. 21. c. 43. Alpina juga apud Claudian. IV. Conf. Honor. v. 105.

Alpinus, malus quidam Poeta fuit, qui Memnonis Auroræ filii bella scripsit. De eo Horat. Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona.

Alpis, is, in singulari, pro Alpes in plurali invenitur apud Poetas. Ovid. l. 3. de arte am. v. 140. Lucan. l. 1. v. 688. & l. 3. v. 299. Juven. Sat. 10. v. 152. Sidon. Carm. 16. v. 95. Præruptis porrectæ in rupibus Alpis. ¶ Idem Sidon. usurpavit etiam pro quovis monte excelso Carm. 2. v. 510. de Atho, quem Xerses perfodit: Turgida sylvosam currebant vela per Alpem. Sic Carm. 9. v. 44. de eod. ¶ Prudent. in Passione Laurentii v. 438. etiam Pyrenæos Alpes vocavit.

Alsiensis, e, ad Alsium oppidum pertinens, ut Alsiensis ager, apud Cic. pro Mil. c. 20.

Alsietinus, a, um, adject. Alsietinus lacus, nunc lago di Martignano, est in Etruria, ex quo concipiebatur ductus aquæ Alsietinæ, de qua Frontin. de Aquæd. artic. 11. & 71. ¶ Hæc aqua dicta est Augusta, quia ab Augusto perducta fuit. Frontin. cit. artic. 11. V. doctas, & laboriosas adnotationes Jo. Poleni ad cit. artic. 71.

Alsĭne, nes, f. 1. ἀλσίνη, herba, quam muris auriculam Itali, Galli morron vocant, quod hortorum muris delectetur. Plin. l. 26. c. 4.

Alsiōsus, a, um, 2. freddoloso, ἀῤῥιγής, qui est naturæ frigentis, quique a frigore læditur. Plin. l. 21. c. 10. Abrotonum, & adonium alsiosa admodum sunt. Sic alsiosum pecus Varro dixit l. 2. R. R. c. 3.

Alsium, Ceri, vel Cere (aliis S. Severa) opp. & Col. Etruriæ, apud oram lit. a Roma 25. M. P. in Occ. Centumcellas versus.

Alsius, a, um, Alsiensis, idest, qui est ab Alsio opp. Rutil. Itinerar. v. 223. Alsia prælegitur tellus, Pyrgique recedunt.

Alsĭus, a, um, idem quod alsiosus; & sicut ab ebrius fit ebriosus, ita ab alsius, alsiosus. Lucret. l. 5. v. 1014. Ignis enim curavit ut alsia corpora frigus, &c.

Alsus, a, um, frigidus, freddo, fresco. Comparativo aliquoties usus est Cic. ut ad Att. l. 4. ep. 8. de Antio oppido; Nihil quietius, nihil alsius, nihil amœnius. Et ad Fr. l. 3. ep. 1. Apodyterio nihil alsius, nihil muscosius. ¶ Positivum alsus non est in usu.

Altānus, m. 2. vento da terra, Ger. ein vvind ausz dem erdericher, genus venti, sive flatus e terra consurgentis. Plin. l. 2. c. 43. Videmus & alios ventos, quos vocant Altanos, e terra consurgere.

Altāre, is, altare, n. 3. מִזְבֵּחַ, Ger. ein altar, βωμός, ara, in qua sacrificatur: ab altitudine sic dictum est. Altaria enim Superis tantum Diis ponebantur; aræ Superis juxta, & Inferis; Et Superis quidem a terra elevata erigebantur; Terrestribus humi, Inferis terra effossa aræ conficiebantur. Quare per catachresim usurpavit Virg. Ecl. 8. Molli cinge hæc altaria vitta. Nam sacra magica describit, quæ Inferis Diis, non Superis fiebant. Cic. de Aruf. c. 5. Ab altaribus religiosissimis fugatus. ¶ Aliquando altare est quod aræ imponitur, h. e. pars aræ summa, in qua exta cremantur. Solin. c. 9. edit. Salmas. Ara est in cacumine, Jovi dicata, cujus altaribus si qua de extis inferuntur, &c. Sic Prudent. in Romano, v. 49. Altaris aram funditus pessundare; ubi Iso. Aram planiciem interpretatur. Vet. Gloss. altare, ἐπιβώμιον, Itaque altare augustius quiddam & sanctius, quam ara, est. ¶ Sæpe hæc vox ponitur in plurali numero, licet de uno tantum altari sermo sit. Cic. Catil. 1. c. 9. Liv. l. 21. c. 1. &c. ¶ Prudentius & Altar pro Altare posuit

Hymn. 9. (vel 3.) de S. Eulalia. v. 211. Sic veneratier ossa libet, Ossibus altar & impositum. ¶ Altarium, pro altare habet Sever. Sulpit. l. 1. hist. sacr. c. 19. & Hieronym. epist. 83. ad Ocean. sub fin.

Altatus, a, um adject. alzato. Sidon. l. 2. ep. 2. Per lineas Sol altatus extremas. Vox tamen est Sidonio relinquenda.

Alte, altamente, profondamente, מרום, Ger. hoch, in der hohe, Gal. hautement, en haut, Hisp. alto, ὑψοῦ, βαθέως, excelse, sublimiter. Virg. 6. Æn. Ergo alta vestigia oculis. Cic. pro Cluent. Proœmium alte petere. ¶ Sæpe profunde significat. Liv. l. 1. Ferrum haud alte in corpus descendit. Cic. de Orat. Alte cadere non potest, id est ex alto. ¶ Alte cinctus, apud Horat. l. 2. Sat. 8. h. e. strenuus, fortis, minime mollis. ¶ Comparat. altius. Virg. Georg. 4. v. 285. Altius omnem expediam, prima repetens ab origine famam. ¶ Superlat. Altissime. Plin. l. 8. ep. 4. Ingenium altissime assurgit.

Altea, Oenei Regis Ætoliæ uxor, mater Tydei. Serv. 6. Æn.

Altegradius, vel Altegradus, qui alte graditur. Tertull. de veland. Virgin. sub fin.

Altellus, cognomen Romuli, vel quod in terra altus esset a lupa, vel quod rebus gestis excelsus, & gloriosus esset, vel quod a Tatio Sabinorum Rege in colloquium postulatus alternis vicibus adierit, ac locutus fuerit. Sicut autem fit per diminutionem a Macer, macellus, Vafer, vafellus, ita ab alter, vel alternus, altellus. Festus.

Alter, ra, rum, o. 1. 2. genit. alterius, l'altro, l'uno di due, אחר, Ger. der andere, Gal. l'autre, le second, Hisp. otro de dos, seundo en orden, Græce ἕτερος, dicitur de uno ex duobus, sicut alius de pluribus; ut Annibal in transitu Alpium amisit alterum oculum. Sive de una duarum partium, Cic. Duplices similitudines esse debent, unæ rerum, alteræ verborum. ¶ Item ponitur pro secundo e duobus, pluribusve, ut Altero mense repudiavi uxorem, & Hic est alter annus belli Punici, idest, secundus a belli Punici origine. ¶ Interdum etiam tertium significat, Ter. in Andr. 1. 1. 50. Sed postquam amans accessit, pretium pollicens, unus, & item alter. Tres enim amatores erant. Donat. ¶ Aliquando pro adverso, & non bono, ut in Auguriis Altera appellatur avis, quæ utique prospera non est. Festus. ¶ Alter ego, pro homine mihi charissimo. Cic. Attic. Me ipsum accuso, deinde te quasi me alterum. ¶ Quando alter geminatur, prius idem est ac primus, posterius, secundus, Cic. l. 1. Fam. ep. 7. Quorum alterum mihi facere necesse est, alterum facio libenter. ¶ Et cum hoc modo bis ponitur, si ad duo precedentia referatur, sic accipi plerumq; debet, ut, servato ordine, prius priori, posterius respondeat posteriori. Nec tamen ordo semper servatur. Cic. pro Quin. Quæ res in Civitate duæ plurimum possunt, eæ contra nos ambæ faciunt, summa gratia, & eloquentia, quarum alteram (eloquentiam) vereor, alteram (gratiam) metuo. ¶ Alter junctus cum numeralibus iis, quæ Ordinalia appellantur, pro, primus, accipitur. Cic. pro Mil. c. 35. Centesima lux est hæc ab interitu P. Clodii, &, ut opinor, altera h. e. centesima prima. Virg. Ecl. 8. Alter ab undecimo jam tum me ceperat annus, idest, duodecimus. Ubi tamen multi contendunt, tertiumdecimum annum intelligendum esse. ¶ Aliquando tamen de pluribus usurpatur, & pro alius ponitur. Plaut. Truc. 1. 2. 58. Qui alterum incusat probri, eum ipsum se intueri oportet. Sic Hor. 4. Carm. od. 10. Quoties te speculo videris alteram, idest aliam, dissimilem. ¶ Alterum tantum, pro tantumdem, altrettanto. Liv. l. 8. Dec. 1. Alterum tantum ex Latino delectu adjiciebatur. Dicitur &, tantum alterum. Id. l. 1. Numero tantum alterum abjecit. Dicitur & Nemo alter, apud Plaut. Epid. 1. 1. 24. & Alter nullus. Bacch. 2. 3. ¶ Alter, ambove apud Cic. Phil. 7. Ut Consul alter ambove ad bellum proficiscerentur. ¶ Olim per primam, & secundam nominum inflexionem declinabatur: Unde apud Plaut. Rud. 3. 4. 44. Hunc alteræ patria quæ sit, profecto nescio.

Alter, tĕris, sive altere, teris, vel melius halter, teris, m. 3. palla di piombo, piombarolo, ἁλτήρ, significat massam plumbeam, qua ad exercenda corpora in gymnasiis utebantur. Martial. l. 14. epigr. 44. Quid pereunt stulto fortes altere lacerti? Dictus est alter ab ἅλλομαι, quod est salio. Nam circumducebant alteres, dum saltando se exercerent. ¶ Hodie tali quadam libratione per plumbum utuntur funambuli.

Alteras, antiqui dicebant pro alias. Fest.

Altercabilis, le, qui per altercationem fit. Arnob. l. 5. pag. 156. Altercabilem sermonem conserere.

Alteratio, onis, mutazione, alterazione. Vox barbara est, & Philosophis relinquenda. Nam quod affertur ex Quintil. l. 10. c. 1. his verbis: Lectio non cruda, sed multa alteratione mollita: legendum profecto est, iteratione. V. Altero.

Altercatio, onis, verbal. contentio, disceptatio, bindingola, altercazione, contesa di parole, qualis erat inter actorem, & reum, ubi non perpetua oratione, sed intercisis jurgiis sese mutuo petebant. Cic. de Orat. Nulla est altercatio clamoribus unquam habita majoribus. Liv. l. 35. c. 17. E disceptatione altercationem fecerunt. ¶ Significat etiam verborum contentionem extra judicia. Cic. l. 1. nat. Deor. c. 6. in fin. Oriri altercationem cum aliquo de aliqua re.

Altercātor, oris, qui altercatione utitur. Quintil. l. 6. c. 4. Bonus altercator vitio iracundiæ careat.

Alterco, as, & usitatius Altercor, aris, altercare, contendere, est pertinaciter aliquid contra aliquem defendere, contendere, jurgium cum aliquo habere, נצה, ריב, Ger. hadern, zancken, balgen, Gal. battre l'un contre l'autre, Hisp. contender en disputacion, λογομαχέω. Teren. And. 4. 1. Scio, cum patre altercasti dudum. Liv. l. 3. c. 68. Altercantur inter se mulierum ritu.

Altercum, sive altercagenum, ὑοσκύαμος, herba eadem, ac faba porcina. Scribon. Larg. compos. 181. & Plin. l. 25. c. 4.

Alternatim, a vicenda, scambievolmente, חליפות, Ger. eins umbs ander, Gal. l'un apres l'autre, par fois, Hisp. a las vezes uno, a las vezes otro, ἀμοιβαίως, adv. per vices. Claud. Quadrigar. apud Non. c. 2. n. 64. Gaudium, atque ægritudinem alternatim sequi.

Alternatio, onis, vicenda. Fest. Pomp. habet, exponitque, per vices successionem. Apul. in Trismegisto, p. 95. Ordo & tempus innovationem omnium rerum per alternationem faciunt.

Alternatus, a, um, alterno ordine dispositus. Senec. ep. 44. Ex splendidis sordidisque alternata. Adde Plin. l. 29. c. 4.

Alterne, idem, quod alternatim. Plin. l. 11. c. 37. Alterne mobilia. Adde Senec. l. 7. quæst. natur. c. 12.

Alternis, V. in Alternus.

Alterno, as, a. 1. alternare, scambiare, חלף, Ger. eins umb das ander machen, abwechseln, Gall. faire maintenant l'un maintenant l'autre, changer par fois, Hisp. dexir, o acer a vezes, ἀμείβω, vicissim alterum duorum ponere. Col. l. 5. c. 6. Dabimus operam, ut pari ordine vernaculas, & atinias alternemus. Virg. 4. Æn. v. 287. Hæc alternanti potior sententia visa est. h. est, alia, atque alia apud animum tractanti. Ovid. Heroid. ep. 6. v. 38. Alternant spesque, timorque fidem, hoc est, modo sperat, modo timet. ¶ Plin. l. 16. c. 6. Arborum fertilitas omnium fere alternat. h. e. altero quoque anno fructus parit. ¶ Passive Id. l. 18. c. 23. Terra nimis pinguis alternari potest. h. e. altero quoque anno ejus cultura intermitti potest.

Alternus, a, um, adject. vicendevole, חולף, Ger. einer umbden andern, a nomine alter, quod fit alternis vicibus. Cic. de Orat. Pedes aut Heroos, aut Chorios, aut alternos esse oportet. ¶ Alternis, ablat. absolute, & quasi adverbialiter positum significat, vicissim, a vicenda, or l'uno, or l'altro. Virg. Ecl. 3. Alternis dicetis; amant alterna Camœnæ. Et Georg. 1. v. 79. Alternis facilis labor. h. e. agris intermissis. Et ibid. v. 71. Alternis cessare novales. h. e. altero quoque anno. ¶ Dicitur, & alternis vicibus, vel alterna vice. Plin. l. 9. epist. 33. Senec. Hippolyt. v. 1028. ¶ Alternas ripas, pro ambas, dixit Papin. Stat. 1. Sil. 3. v. 24.

Altĕro, as, alterare, mutare. Verbum minus latinum. Affertur ex Ovid. Fast. 1. v. 373. Ille suam faciem transformat, & alterat arte. Sed Heins. cum melioribus libris legit: transformis adulterat arte. In Glossis tamen, seu Onomastico veteri est Altero, ἑτεροιῶ.

Alterplex, doppio, a veteribus pro duplici positum invenitur. Fest.

Altertam, o l'una, o l'altra, pro alterutram veteres posuerunt. Fest.

Alterŭter, genit. alterutrius, & alterius utrius, o l'uno, o l'altro di due, זה או זה, Ger. etwwedere, einer auff den zwweyen, Gal. lun des deux, qui qu'il soit, Hisp. el uno, o l'otro de dos, ἑκάτερος, alter ex duobus. Cic. Divin. in Verr. c. 18. Video necesse esse alterutrum. Id. Att. l. 10. ep. 1. Solon capite sanxit, si quis in seditione non alterutrius partis fuisset. Al. leg. alterius utrius. ¶ Reperitur etiam pro uterque. Colum. l. 12. c. 1. Cum victus & cultus humanus domi & sub tecto accurandus esset, necessarium fuit alterutrum, foris & sub dio esse, qui labore & industria compararet; intus qui tectis reconderet, atque custodiret.

Alteruterque, idem quod uterque. Plin. l. 20. c. 7. Nec ullas res in cibis aviditatem incitat, inhibetque eadem: in causa alterutraque modus est. Ubi quidam legunt, alterutrinque.

Alterutrinque, V. Alteruterque.

Althæa, f. 1. malvavischio, Ger. eibisch, ἀλθαία, alterum ex malvarum generibus, sylvestre scilicet, cui grande folium, & radices candidæ. Virg. hibiscum, vulgus seplasiariorum bismalvam vocat. Dicitur ἀλθαία, ab ἀλθαίνω, idest mederi, quasi medica. Plin. 20. 21.

Althæa, filia Thestii, uxor Oenei Calydoniæ Regis, mater Meleagri. Ovid. 8. Met. v. 447. V. Meleager.

Alticinctus, a, um, alte cinctas vestes habens: & dicitur de homine negotioso. Tales enim alte cingunt vestimenta, ut in opere sint expeditiores. Phædr. l. 2. fab. 5. Ex alticinctis unus atriensibus.

Alticōmus, a, um, altas habens comas. Tertull. de judicio Dom. c. 8. Nec sic alticoma est umbra crispata cupressus.

Altiliarius, ii, qui altiles aves nutrit, & saginat, qui & fartor dicitur. Inscript. apud Reines. class. 11. n. 33. Priscus aviarius altiliarius.

Altilis, & in plur. altilia, tutte le cose, che s'ingrassano, אבוס, Germ. wwas mastet, Gall. ce qu'on engresse, nourry pour engraisser, Hisp. cosa por engordar, σιτευτά, quicquid domi, vel in villis, vel in vivariis saginatur, sive sit avis, sive quadrupes, sive piscis, ab alendo, quasi alitilis, ut altilis gallina. Juvenal. Sat. 5. v. 115. Anseribus par altilis. Horat. l. 1. ep. 7. v. 35. Satur altilium. ¶ Usurpatur sæpe pro pingui, grasso. Auctor Priapeorum, carm. 32. Collatas sibi quæ, suisque membris Formicas facit altiles videri. Hinc Plaut. apud Non. c. 2. n. 30. dotem altilem, h. e. opulentam, dixit.

Altiloquium, ii, n. parlar sublime. In lib. de progen. Aug. Messala Corvini nomine circumfertur. Cum te sæpe altiloquio tuo differentem dubitare animadvertissem.

Altīnas, atis, adject. omn. gen. di Altino, ad Altinum pertinens. Colum. l. 7. c. 2. Altinates oves. ¶ Altinates, ium, Altini incolæ. Plin. l. 3. epist. 2.

Altinum, n. 2. Altino, Ἄλτινον, urbs olim E. & florentissima apud Silis flu. ostium, in litore Venetiarum, a Tarvisio 8. M. P. ab Aquileja 60. Hujus urbis lana fuit in pretio. Mart. l. 14. Nobilis Altinum tertia laudat ovis. Ab Hunnis eversa est, eique Torcellum successit in Episcopatu. Martial. l. 14. epig. 155.

Altīnus, a, um, ad Altinum pertinens. Colum. l. 6. c. 24. Altinæ vaccæ.

Altisŏnus, a, um, o. 1. 2. ענה גבוה, Ger. das hoch laut, ὑψήχης, quod ex alto sonat. Poeticum est. Vetus Poeta apud Cic. 3. Tuscul. c. 19. Septum altisono carmine templum. Juvenal. 11. 179. Maro altisonus.

Altispex, icis, qui alte suspicit. Accius apud Non. c. 4. n. 530.

Altithrŏnus, a, um, in alto sedens throno. Juvenc. in prol. & Venant. Fortun. l. 1. de vita S. Martini, v. 1.

Altitŏnans, o. 3. altitonante, רועם במרום, Germ. der in der hohe donnert, ὑψιβρεμέτης, qui ex alto tonat. In carm. de suo consul. l. 1. de Divin. c. 12. Nam Pater altitonans stellanti nixus Olympo.

Altitŏnus, a, um, idem quod altitonans. Varr. apud Prob. ad Eclog. 6. Virg. Mundus, quem quinque altitonæ flammeæ zonæ cingunt.

Altitŭdo, inis, f. 3. excelsitas, vel celsitas, profunditas, sublimitas, altitudine, altezza, גובה מרום, Ger. hohe, tieffe, Gal. hautesse, hauteur, Hisp. altera, hondura, ὕψος, denom. ab altus, proprie est rei alicujus sublimitas, ut altitudo turris. ¶ Dicitur etiam altitudo fluminis, vel maris, quæ est profunditas. Cic. 7. Verr. Totum opus est ex saxo in mirandam altitudinem depresso. ¶ Metaphorice altitudo animi apud Cic. Fam. 4. epist. 13. & de Partit. c. 22. idem fere est, quod animi magnitudo. ¶ Altitudo ingenii apud Sallust. in Jug. est ingenium reconditum, ac profundum, & sensa sua facile continens, nec, nisi opus sit, aliis aperiens. Verba sunt c. 100. Ad simulanda negotia altitudo ingenii incredibilis.

Altivŏlans, o. 3. altivolante, Ger. das hoch fliegt, ὑψιπέτης, qui altum volat. Enn. apud Cic. 1. de Div. c. 48. Servat genus altivolantum, idest avium.

Altivŏlus, a, um, idem. Plin. l. 10. c. 19. Sunt omnes altivolæ.

Altiuscŭle, adverb. alquanto alto. Apul. l. 2. post princ. Altiuscule succinctulus.

Altiuscŭlus, diminut. ab altus: significat, paulo altior. Suet. August. c. 73. Altiuscula calceamenta.

Altor, oris, m. 3. balio, אומן, Ger. ein ernehrer, Gal. nourrisseur, Hisp. criandor, o mantenedor, τροφεύς, qui alit, sive educat. Cic. 2. de nat. Deor. c. 34. Omnium rerum altor est mundus.

Altrinsĕcus, altronde, מצד זה או מצד, Ger. von der andern seiten, ἑτέρωθεν, adverb. ab alter, significat ab altera parte. Plaut. Pseud. 3. 2. 73. Si nostrum sumet, tu teneto altrinsecus. ¶ Videtur etiam significare ex utraque parte. Lactant. de Opif. Dei c. 8. Aurium duplicitas incredibile est, quantam pulchritudinem præ se ferat, quod tum pars utraque similitudine ornata est, tum ut venientes altrinsecus voces facilius colligantur.

Altrix, cis, f. 3. balia, nutrice, אומנת, Ger. saugamme, ἡ τροφός, quæ alit. Cic. pro Flac. c. 26. Eorum eadem terra parens, altrix patria dicitur.

Altroversum, verso altrove, Ger. gegen der ander seiten, ἑτέρωσε, adv. antiq. ex alter, & versus, in, vel versus alteram partem. Plaut. in Cas. 3. 2. 25. Altroversum cum eam mecum rationem puto.

Altum,

Altum, i, subst. profundior maris pars, l'alto mare. Virg. 1. Æn. v. 34. In altum vela dabant læti. Cic. 4. Fin. c. 23. Emergere ex alto. ¶ Item pro Cœlo, Virg. l. 1. Maja genitum demittit ab alto.

Altus, us, alitura, alimentum. Macrob. l. 1. Saturn. c. 20. Terræ, vel rerum naturæ altu nutritur universitas.

Altus, a. 1. 2. sublimis, excelsus, præcelsus, erectus, in altum editus, excitatus humo, alto, profondo, רם גבוה עליון, Ger. hoch, oder tieff, Gal. haut, Hisp. alto, o hondo como el cielo, el mar, ὑψηλός. ¶ Ponitur item pro adject. profundus, ut Mare altum, puteus altus, &c. ¶ Per translationem vero usurpatur pro magno, ut Sic Pater ille Deum faciat, sic altus Apollo. ¶ Pro excellenti, glorioso. Virg. Te sine nil altum mens inchoat. ¶ Pro obscuro, & recondito. Virg. Quid me alta silentia cogis rumpere? ¶ Comparat. altior, Superlat. altissimus. Cic. pro Cluent. c. 55. & Curt. l. 7. c. 4.

Altus, & alitus, particip. ab alo, V. in alo.

Alucinatio, Allucinatio, vel Hallucinatio, onis, f. sbaglio, errore, error, oscitantia, & quædam veluti dissolutio animi non advertentis, aut advertere nolentis, Senec. de vita beata, c. 26. Sic vestras alucinationes fero, quemadmodum Juppiter ineptias poetarum.

Alucinator, Allucinator, vel Hallucinator, oris, qui alucinatur. Fest. seu potius Paul. Diac. ejus epitomator, in voce Elucus.

Alucinor, Allucinor, Halucinor, vel Hallucinor, aris, atus sum, dep. 1. sbagliare, fallare, ingannarsi. Variæ sunt Eruditorum sententiæ de propria hujus verbi notione, ac scribendi ratione: de quibus V. Voss. in Etymol. Placet Manutio, & Dausq. scribi sine aspiratione, & unico l, & significare incerta mente ferri circa rem aliquam, & in ea intelligenda non consistere (ut etiam Non. c. 2. n. 406. exponit) & ita falli, decipi, errare. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 11. Sed quemadmodum coram cum sumus, sermo nobis deesse non solet, epistolæ nostræ debent interdum alucinari. h. e. inquit Manut. certa re non proposita loqui, huc illuc errantium more ferri. Id. l. 1. de nat. Deor. c. 26. Quæ Epicurus oscitans alucinatus est. ¶ Activa significatione pro decipere, fallere, Apulej. in Florid. n. 18. Mimus alucinatur, comœdus sermocinatur, tragœdus vociferatur.

Alucita, verbum Petronii in fragment. ubi ait: Centum me vernales alucitæ molestabant. Fulgent. expos. serm. ant. interpretatur κώνωπας, idest culices: indeque verbum alucinari deducit. Alii exponunt somniatores: alii alia. Scribitur & Allucita.

Alveare, aris, n. 3. vaso, dove le api nidificano, o luogo, dove tali vasi si tengono. Colum. l. 9. c. 11. Cum vetus alveare numero apum destituitur. Virg. 4. Georg. v. 34. Alvearia vimine texta.

Alvearium, ii, idem quod Alveare. Varro R. R. l. 3. c. 16. Dis cujusmodi facere oporteat alvearium.

Alveatus, a, um, scavato, in modum alvei excavatus. Cat. R. R. c. 43. Sulcos, si locus aquosus erit, alveatos esse oportet.

Alveolatus, a, um, scavato, concavo, κοιλωτός, in modum alveoli cavatus. Vitruv. l. 3. c. 3. de stylobata. Alveolatus oculo videbitur.

Alveolus, i, diminut. ab alveus, vasetto, σμῆνος, κυψέλη. Col. l. 8. c. 5. Totum ovorum numerum in alveolum ligneum conferat. ¶ Dicitur etiam alveolus fluminis. Curt. l. 6. c. 4. ¶ Item tabula, vel vasculum aleatorium, & tunc est neut. gen. auctore Festo. Cic. de Fin. l. 5. c. 20. Aut alveolum poscere, aut quærere quempiam ludum.

Alveus, m. 2. fosse, canale, אפיק נהר, Ger. ein wasser rohr, wasserkennel, Gal. canal, auge, Hisp. la madre, o valle del rio, proprie dicitur fossa, per quam fluvius defluit. Virg. 7. Æn. v. 33. Assuetæ ripis volucres, & fluminis alveo. ¶ Ad ejus similitudinem etiam vas quoddam amplum in balneis hoc nomine appellatur, Græce ἔμβασις. Cic. pro Cæl. c. 28. Alveusne ille, an equus Trojanus fuerit. ¶ Item tabula lusoria ad aleam, & latrunculorum ludum accommodata alveus dicitur, Græce ἄβαξ. Plin. l. 37. c. 2. Transtulit alveum cum tesseris lusorium. ¶ Sed & locus, in quo apes mellificant, alveus dicitur κύττα-ρος, a mellis alimonia, ut Varro existimat. Plin. l. 11. Alveos ex cornu spectatos esse. ¶ In hac significatione etiam alvus dicitur. Var. de R. R. Si ex alvo minus frequenter exeunt. ¶ Aliquando pro navi, sive pro ipsius navigii receptaculo, nave. Propert. Portabat sanctos alveus ille viros. Liv. l. 21. Alveos informes raptim faciebant, idest, naviculas. ¶ Declinatur & hoc alveum. Festus: Naustibulum alveum est, ad navis similitudinem factum.

Alvini, κοιλιακοί, dicti sunt lienterici, quod alvo languescunt. Plin. lib. 21. c. 27. Vinea Punica alvinis imposita multum prodesse dicitur.

Alum, σύμφυτον πετραῖον, allii species, quod in petris præcipue nascitur, simile cunilæ bubulæ, foliis parvis, ramis tribus, aut quatuor a radice, cacuminibus thymi, surculosum, odoratum, gustu dulce, radice longa, & rutila. Plin. l. 27. c. 6. Ruellius buglum vulgo credit vocari.

Alumen, n. 3. alume, גרד, Ger. alaun, alet, Gal. alun, Hisp. a lumbre, salsugo terræ ad crystalli colorem accedens: dictum est a lumine, quod lumen coloribus tingendis præstet. Græci στυπτηρίαν vocaverunt, ἀπὸ τοῦ στύφειν, quod est adstringere. Efficitur hyeme ex aqua, & limo, & æstivis Solibus maturatur. Multa hujus numerantur genera, liquidum, scissile, rupeum, plumeum, rotundum. Plin. l. 35. c. 15.

Aluminarius, ii, artifex, qui circa alumen laborat, vel aluminis negotiator. Inscript. apud Gruter. p. 642. n. 9. C. Terentius C. L. Anteros aluminarius.

Aluminatus, & aluminosus, a, um, o. 1. 2. Ger. das von alaun ist, oder mit alaun vermischet, στυπτηριώδης. ut Aqua aluminata, quæ transit per venas aluminis, apud Plin. l. 31. c. 6.

Aluminosus, a, um, aluminatus, ut aluminosi fontes, Vitruv. l. 8. c. 3.

Alumna, V. in Alumnus.

Alumnatus, a, um, allevato, educato, alitus, educatus. Martian. Capell. sub init. l. 9. In penetralibus sanctioribus alumnatæ. Apulej. l. 6. Metam. Adolescens meis manibus alumnatus. ¶ Deponentis forma pro eo, qui educavit, Apulej. l. 8. Metam. Canes, quos ad tutelæ præsidia curiose fuerant alumnati.

Alumnus, m. 2. allievo, τρόφιμος, qui ab aliquo alitur, sive victu, sive moribus, sive doctrina. Cic. Dolabellæ, Te juvenem Consulem florere laudibus, quasi alumnum disciplinæ meæ. ¶ Sumitur etiam active pro educatore. Plin. l. 3. dixit de Italia, Terra omnium terrarum alumna, eadem & parens numine Deum electa. Curt. l. 7. Oro, quæsoque, ne humanarum rerum terminos adeuntem alumnum, commilitonemque vestrum, ne dicam Regem, deseratis. Cic. Philipp. 7. Ego itaque pacis, ut ita dicam, alumnus. ¶ Exemplum femin. Alumna habet Cic. de cl. Or. c. 12. Eloquentia bene constitutæ civitatis quasi alumna quædam. Adde Plaut. Pœn. 5. 3. 4.

Aluta, f. 1. pelle morbida, o delicata, μάλθακον, pellis mollior, ad calceos, & cætera opera facienda concinnata. Cæs. 3. B. G. Pelles pro velis, alutæque tenuiter confectæ. ¶ Sumitur etiam quandoque pro sacco, seu marsupio, sacco. Juven. sat. 14. v. 281. Ut tenso folle reverti Inde domum possis, tumidaque superbus aluta. Id. etiam sat. 7. v. 192. Alutam posuit pro calceo ex aluta facto. ¶ Aluta in plural. Plin. l. 34. c. 16. de metallis, & fodinis usurpat; vel secundum alios alutia; vulg. ante legebatur alutia. Verba Plin. sunt: Invenitur plumbum & in aurariis metallis, quæ aluta vocant.

Alutatio, Segullum est terræ genus in summo solo, ex quo metallarii cognoscunt subesse venam auri. Plin. l. 33. c. 4. Alutatio est, si & auro ea tellus subest. Al. leg. Alutiam, alii alutatium.

Alvus, i, f. 2. venter, uterus, intestina, ventre, כרס, Ger. der bauch, Gall. le ventre, Hisp. vientre, κοιλία, pars corporis subjecta stomacho, dicta ab alluendo, quod ea sordes effluant, sive eluantur. Plin. l. 20. c. 2. Pepones qui vocantur, refrigerant maxime in cibo, & emolliunt alvum. ¶ Quandoque capitur pro ventre, qui apparet. Col. l. 8. Nisi obesam ingluvie, atque distentam in pabulis alvum demerserit, & refrigeraverit. ¶ Ponunt alii hanc differentiam, ut alvus sit venter feminæ ab alendo dicta, venter vero, qui videtur. ¶ Olim erat tam masc. quam fem. hodie tantum feminini generis. Accius in Annal. teste Nonio, Alvus quam frigidissimus. Plaut. Pœn. 3. 2. 34. In suum alvum congerunt, sic enim legendum. Virg. 2. Æn. In latus, inque feri curvam compagibus alvum. ¶ Interdum sumitur pro vase cavato, ubi aliquid reponitur. ¶ Item vas, ubi apes mellificant, & alveus, & alvus dicitur. Varro l. 3. R. R. c. 16. Plin. l. 21. c. 13. & 14. Celsus l. 2. c. 6. alvum posuit pro excrementis, quæ per alvum emittuntur. ¶ Pro utero, Plaut. Stich. 2. 1. 5. Nam me illa in alvo menses gestavit decem.

Alyattes, & Halyattes, is, & ei, m. Lydorum Rex, Crœsi pater, cujus memoriæ extructum est monumentum apud Sardos, maxima impensæ parte ab ancillis in hoc opus collata, quæ omnes apud Lydos corpore quæstum faciunt.

Alyatticus, a, um. Horatius tamen substantive posuit pro Alyatte ipso, vel Crœso ejus filio, Carm. l. 3. od. 16. Quam si Mygdoniis regnum Alyattici campis continuem. Possit tamen aliquis legere Alyattei, ut Ulyssei Achillei.

Alysson, n. 2. ἄλυσσον, frutex ex caule tantum, & foliis minoribus a rubia distans, ut tradit Plin. l. 23. c. 11. Nomen habet ab eo, quod solo conspectu rabiem curare credatur. Quidam esse putant, quam hodie rubiam minorem vocamus, alii malunt, quæ cannabis agrestis dicitur.

A ANTE M.

Am, præpositio Græca, quæ nisi apud vetustissimos extra compositionem non reperitur, significatque circum. Forte est ex græco ἀμφὶ contract. Quando componitur cum dictione incipiente ab a, e, i, u, interponitur b, euphoniæ causa, ut Ambages, ambio, ambesus, ambigo, amburbium, ambarvalis, ambustus. si vero cum c, h, f, q, mutatur m in n, ut Ancisus, anhelo, anfractus, anquiro: cum p, remanet integra, ut Amputo. ¶ In illo Lucretii l. 3. v. 445. Corpore qui nostro rarus magis am cohibessit, qui hanc lectionem retinent, am interpretantur cum. Sed V. Incohibesco.

Ama. V. Hama.

Amabilis, le, o. 2. amabile, degno d'esser amato, ידיד, Ger. lieblich, das wirdig ist lieb zu haben, Gal. digne d'estre aymé, aymable, Hisp. digno de ser amado, ἐράσμιος, quod est dignum amari, dulce, suave. Cic. ad Att. lib. 5. ep. 19. Filiolam tuam amo, & amabilem esse certo scio. ¶ Comparat. est amabilior, superlat. Amabilissimus, Cic. Fam. lib. 7. ep. 20. & de Amic. c. 14.

Amabilitas, f. 3. amorevolezza, ידידות, Ger. holdsaligkeit, Gal. amiableté, Hisp. amistad, φιλότης, morum comitas, formæve venustas, ad amorem alliciens, Plaut. in Stich. 5. 4. v. ult. Si amabilitas tibi nostra placet. ¶ Id. in Pœn. 5. 4. 1. pro amore posuit: Qui amabilitati animum adjiceret.

Amabiliter, amorevolmente, Ger. holdsaliglich, ἀγαπητῶς, humaniter, suaviter, animo amico. Antonius Cic. l. 14. ep. 13. ad Att. Si humaniter, & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis. Horat. l. 2. ep. 1. v. 148. Lusit amabiliter. Ovid. 3. de ar. am. v. 675. Spectet amabilius.

Amabo, di grazia, נא, Ger. ei lieber, πρὸς θεῶν, si me amas, interjectio blandientis, Comicis valde familiaris. Plaut. Noli, amabo, verberare lapidem. Quidam exponunt, Gratum erit. Gell. lib. 12. Amabo mi fili quiescas. ¶ Sæpe etiam habet adjunctum accusativum. Cic. ad Att. Cura, amabo te, Ciceronem nostrum.

Amalthea, f. 1. Ἀμάλθεια, nomen nutricis Jovis, quæ cum sorore sua Melissa Jovem puerum caprino lacte, ac melle pavisse fertur. Vel ipsa capra Olenia, quæ Jovem lacte suo nutriit. Ovid. Fast. 5. v. 113. Oleniæ sidus pluviale capellæ. Eam enim, ob beneficium, Juppiter in Cœlum sustulit, & sidus fecit, cujus ortu & occasu maximæ fiunt pluviæ. Dextrum ejus cornu idem Juppiter Nymphis nutricibus dedit, addito promisso, se, quidquid optassent, ex eo largiter suppeditaturum. Hinc Amaltheæ cornu, κέρας Ἀμαλθείας, hoc est copiæ cornu, de locuplete abundantia dicitur: Quo nomine quidam libros suos, in quibus multa pollicebantur, inscripsere. ¶ Amalthea item, & Amaltheum fuit Bibliotheca Attici & Ciceronis. de Attici Amalthea meminit Cic. l. 1. ad Att. ep. 13. De sua vero l. 2. ep. 1.

Amandatio, onis, f. 3. separazione, relegazione, ἀπόπεμψις, relegatio, rejectio. Cic. pro Rosc. Amer. c. 15. Hæc vita rusticana relegatio, atque amandatio appellabitur?

Amandatus, a, um, rilegato, allontanato, relegatus, rejectus. Cic. pro Dom. c. 25. Me expulso, Catone amandato. Id. post redit. ad Quir. c. 4. Infra mortuos amandatus.

Amando, a. 1. ablego, relego, removeo, dimitto, alio mando, mandare altrove, שלח, Germ. anderswohin senden, hinweg schicken, Gall. envoyhers de chez soy, Hisp. embiar de si, ἀποπέμπω, alio aliquem mittere, ut a nobis amoveamus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 15. Amandaverat hunc sic, ut esset in agro. Id. Att. 7. ep. 13. Amandare aliquem in Græciam. Id. 2. de nat. Deor. c. 56. Natura res similes procul amandavit a sensibus.

Amandus, a, um, amabile, amabilis, jucundus. Horat. l. 4. od. 11. condisce modos, amanda voce quos reddas.

Amanienses, incolæ Amani montis, Syriam a Cilicia dividentis. Cic. Fam. 2. ep. 10. Vexavi Amanienses, hostes sempiternos.

Amans, tis, nomen ex partic. chi ama, ut, Homines amantes tui. Cic. Fam. 9. ep. 6. & Q. Fr. l. 1. ep. 1. Si quem cognovisti amantiorem tui. Id. Fam. 16. ep. 2. Ad nos amantissimos tui veni. Id. Fam. 5. ep. 15. Lenissimis, & amantissimis verbis uti. ¶ Interdum est substantivum, amante, innamorato. Ovid. Amor. 1. El. 9. Militat omnis amans. Ter. Andr. 3. 3. 23. Amantium iræ amoris integratio est.

Amanter, adv. peramanter, studiose, amorevolmente, φιλικῶς. Cic. Att. l. 2. ep. 4. Velim amanter hoc diligenterque conficias. ¶ Comparat. amantius; Superl. amantissime, apud eund. l. 3. Fam. ep. 6. & de Amic. c. 1.

Amanuenses, m. 3. servi, che si adoperano a scrivere, סופרים, Ger. diener so man zum schreiben braucht, substituten, Gall. ceux, qui servent à escrire, secretaires, Hisp. los que escriven lo que otro dize, ὑπογραφεῖς, sunt servi, qui etiam a manu dicuntur, quorum opera, & manu in scribendo perinde, ac scribarum utimur. Suet. in Ner. c. 44. Ne dispensato-

satoribus quidem, aut amanuensibus exceptis. *Adde in Tito, c. 3.*

Amanus, i, m. 2. *Monte Nero*, *Arouna*, *M. de Scanderona*, mons Syriæ, qui illam a Cilicia discludit, maxime in longitudinem patens, ut qui a mari Cilicio usque ad Euphratem fl. protenditur. Ibi portæ, per quas in dictas provincias trajectus est, quæ Amanicæ, & Ciliciæ appellantur a veteribus, apud Issum, Alexandriam, & Myriandrum. *Lucan. l. 3.* Cappadoces, duri populus nunc cultor Amani.

Amaracinus, a, um, ἀμαράκινον, ut amaracinum oleum, seu unguentum, quod fit ex amaraco ad calefaciendos, emolliendosque nervos, ut *Plin.* scribit *l. 21. c. 22. Lucr. l. 6. v. 973.* Postesque superbos ungit amaracino. ¶ Hujus unguenti nobilissimus odor locum fecit proverbio, Nihil cum amaracino sui: quod *Aul. Gel.* extremo lucubrationum suarum capite eleganter torquet in quosdam ingenio pinguiore homines, & a Musarum sacris alienos, qui elegantiores litteras, quas non assequuntur, miro supercilio contemnunt.

Amaracus, Cynaræ Regis Cypri puer, qui casu lapsus, dum ferret unguenta, fregit alabastrum, &, cum nimio dolore contabuisset, versus est in sampsuchum, quæ ex ejus nomine amaracus appellari cœpta est. *Plin. l. 21. c. 22.* Sampsuchum, sive amaracum in Cypro laudatissimum, & odoratissimum scorpionibus adversatur ex aceto, & sale illitum. Herbam hanc vulgo majoranam vocamus. *Virg. 1. Aen. v. 697.* Idaliæ lucos, ubi mollis amaracus illum, &c.

Amarantus, i, m. 2. ἀμάραντος, herba spicam verius habens, quam florem, eamque purpuream, ab immortalitate nomen trahens (unde Immortales Amaranti) quod nunquam marcescit. Fit enim ab α privativa particula, & μαραίνομαι, siccesco, tabesco. *Plin. l. 21. c. 8.* Amaranto non dubie vincimur.

Amare, adv. *amaramente*, πικρῶς, insuaviter, asper: *Cajus in l. Si quis, D. de edict. Aedilit.* Ne amare ab eo exigatur, sed cum quodam temperamento. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 2.* Amarius aliquem reprehendere. *Sueton. in Tiber. c. 54.* Amarissime congestus probris.

Amaresco, n. 3. *devenir amaro*, πικραίνομαι, amarus fio. *Pallad. Januar. c. 15.* Amygdalus, si rodatur, amarescit.

Amarice, Gal. *bruyere*, frutex alle exiguus esse creditur, qui erice; & tamarice, & myrice vocatur.

Amaritas, atis, amaritudo, *amarezza*. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Succi amaritate. Al. aliter leg. Glossæ Philoxeni: Amaritas, πικρία γεύσεως.

Amarities, ei, f. *amarezza*, amaritudo. *Catull. carm. 68. ad Manl. v. 19.* Quæ dulcem curis miscet amaritiem.

Amaritudo, amarities, amaror, *amaritudine*, πικρότης, מרירות, Gal. *amertume*, Hisp. *amargura*, insuavitas, & asperitas ciborum. *Plin. l. 11. c. 37.* Tantam habent amaritudinem, ut a canibus non attingantur. ¶ Per translationem accipitur pro conviciandi acerbitate, ac petulantia. Sic, carminum amaritudinem, dixit *Plin. l. 36. c. 5.* Et, Jamborum amaritudinem, *Auctor Dialog. de causis corrup. eloquentiæ, c. 10.*

Amaro, as, amarum facio, *amareggiare*, πικραίνω. *Rufus Festus Avienus epist. ad Flavian. Myrmecium, apud Pithœum l. 4. Collect. Epigram. & Poem. vet.* Penitus tellitus amarans ora sapor nil dulce meo sinit esse palato. Sed vox est non adhibenda.

Amaror, oris, m. *amarezza*, amaritudo. *Lucret. l. 4. v. 224.* Amaror absinthii.

Amarulentus, a. 1. 2. *amaro*, מריר, Ger. *bessig*, *bitter*, πικρός, valde amarus, ut Succus amarulentus. ¶ Per metaphoram pro animi dolore in invidiam, ac malevolentiam exacerbato, *invidioso*, *maligno*. *Gell. l. 3. c. 17.* Timon amarulentus librum maledicentissimum conscripsit. *Macrob. l. 1. Sat. c. 7.* Erat amarulenta dicacitate.

Amarus, a, um, adject. *amaro*, *fastidioso*, מר, Ger. *amer*, πικρός, ἀηδής, quod dulci contrarium est, item salsum. *Virg. Ecl. 10.* Doris amara suam non intermisceat undam. *Id. Georg. 2. v. 238.* Salsa autem tellus, & quæ perhibetur amara. ¶ Interdum pro tristi, duro, & ingrato sumitur. Amara Ponti pericula. *Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 29.* Hostem amarum dixit *Virg. Aen. 10. v. 900.* qui defatigat semper, ac premit. Amarissimæ leges, idest necessitate contra voluntatem inductæ, apud *Val. Max. l. 7. c. 6.* ¶ Item pro moroso, *fastidioso*. *Cic. Att. l. 14. ep. 24.* Amariorem me senectus facit: stomachor omnia. ¶ *Senecæ* amari sunt, qui occultius, & diuturnius irascuntur, *l. 1. de Ira, c. 4.* ¶ *Amarum* adverbialiter pro *amare*. *Apulej. l. 6.* Amarum subridens.

Amarusia, f. 1. ἀμαρυσία, Dianæ cognomen, ut Pausaniæ videtur, ab Amarynthio Eubœæ vico, ubi summa cum veneratione colebatur.

Amaryllis, idis, ἀμαρυλλίς, Lat. Amor, nomen propr. rusticæ, de qua *Virg. in Eclog.* ¶ *Politian. l. 1. ep. 2.* auctor est, Romam triplici nomine insignitam fuisse, vulgato Romam, arcano Amaryllida, rituali, ac sacro Anthusam, sive Florentiam.

Amasco, as, are, amare cupio. Ab amo, inquit *Diomedes*, Veteres inchoativo modo dixerunt, *amasco*: unde & amascos amatores dicebant, ut *Plaut. Truculent. 3. 1. 13.* Mundulos amascos. Al. tamen rectius legunt *amasios*.

Amascus. V. Amasco.

Amasea, *Amasia*, Turc. *Amnasan*, urbs A. Cappadociæ in Ponto, caput Regionis, & Satrapæ Turcarum sedes, ad Irim fl. inter Byzantium ad Occ. 500. M. P. & Trapezuntem in Or. ad 300.

Amasenus, *Toppio*, vel *Fiume dell' Abbazia*, fl. Volscorum in Latio, qui ex agro Privernate in Pontinam paludem, & mare Tyrrhenum haud procul a Tarracina, & Circæis descendit. ¶ Alter item in Latio est, qui ex finibus Aletrinorum in Lirim fl. labitur per agrum Frusinatem, & Verulanum. ¶ Amasenus quoque, vel Amenanus, *Judicello*, fl. est Siciliæ, qui Catanam urbem interluit, & modo fluit, modo arescit. *Ovid. 15. Met.*

Amasio, onis, idem quod Amasius, est apud *Apul. Milesf. 7. p. 197.* & *Prudent. in Romano, v. 182.*

Amasiunculus, & Amasiuncula, diminut. ab Amasius, & Amasia, apud *Petron. fragment. Tragur. c. 45. & 75. edition. Burm.*

Amasius, m. 2. *innamorato*, עגב, Ger. *ein buhler*, Gall. *amoreux*, Hisp. *enamorado*, ἐραστής, vel ἐρώμενος, qui, vel quæ amat, vel amatur. *Gell. l. 19. c. 9.* Nostros Poetas amasios, ac Venereos fuisse. Adde *Plaut. Cas. 3. 3.*

Amasso, pro amavero, scripsit *Laberius*, & *Plaut. in Mil.*

Amastriacus, a, um, ad Amastram pertinens. Est autem Amastra antiquum Siciliæ oppidum. *Sil. l. 14. v. 267.* Hinc *Ovid. in Ibin. v. 329.* Aut ut Amastriacis quondam Lenæus ab oris, &c. h. e. Siculis.

Amastris, Amastrum, *Famastro*, Ἄμαστρις, Urbs Paphlagoniæ Metr. in ora maris Euxini, media fere inter Tejum, & Cytorum, Cromnæ propior, ab Heraclea Ponti ad 68. M. P. in Ort. Dicta est ab amastri filia Oxyathræ fratris Darii, vel ab Amastri Amazone. Crevit ex quatuor urbibus proximus, Sesamo, Cytoro, Cromna, & Tejo. ¶ Est etiam hoc nomine urbs Bithyniæ.

Amata, f. 1. a Pontifice appellabatur virgo Vestalis, cum ad ministerium Vestæ capiebatur, quod prima, quæ hoc ritu capta fuit, hoc fuerit nomine. Capi autem virgo dicebatur, quod veluti bello capta, a parente, vel ab eo, in cujus potestate erat, manu a Pontifice Maximo apprehensa abducebatur. *Gell. l. 1. c. 12.* ¶ Fuit etiam Amata uxor Latini Regis, apud *Virg.*

Amathus, untis, *Timisso*, Urb. E. Cypri, olim Veneri sacra, marit. in ora Austr. ex qua Cyprus Amathusia dicta est, a Papho 50. M. P. in Ort. inter Curium, & Citium, a Famagusta 100. in Occ. in medio Salinæ. Hac tempestate pæne jacet.

Amathus, thi, m. 2. Pamisus, Pamissus, Panysus, Mamaus, Arcadicus, *Stromio*, *Tifeo*, *Spirnazza*, Ἀμαθός, fl. Messeniæ, in Peloponneso, qui Pylon Nestoris urbem prætterlabitur, unde Pylos Amathoesis videtur appellata.

Amathusia, Cyprus. V. *Amathus, untis*. Amathusia etiam absolute dicitur Venus, ab *Ovid. l. 3. Amor. & Catull. epigr. 61. & 31.*

Amathusiacus, a, um, adject. ab Amathus, untis. *Ovid. 10. Met. v. 227.* Lactantes vitulos, Amathusiacasve bidentes. Vel ex MSS. lege *Amathusiades*, a singulari *Amathusias*, *iadis*.

Amathusii, Cyprii sunt, ab Amathunte urbe. *Strab. l. 8.*

Amatio, *innamoramento*, ἔρως, amor venereus. *Plaut. in Pœn. 5. 2. 136.* Acerba amatio est. *Idem in Merc. 4. 4. 53.* Cum tua hac amica, cumque amationibus.

Amator, oris, cultor, observator, amicus, *amatore*, מאהב, Germ. *ein liebhaber*, Gal. *amoureux*, Hisp. *amador*, ἐραστής, & in bonam, & in malam partem accipitur. *Cic. de Univ.* Qui sapientiæ amatorem se profitetur. *Ter. in Eun.* Amatores audieram esse mulierum eos maximos. ¶ Amator, & amans differunt, quod amator natura proclivis est ad amandum; amans ex causa amat: deinde amator fingere potest, in amante nihil est simulati.

Amatorculus, m. 2. *innamoratello*, ἐραστίσκος, dimin. ab amator. *Plaut. Pœn. 1. 2. 27.* Vix amatorculos invenimus.

Amatorie, amatorum more, *da amante*. Germ. *liebhabender*, *vveiffnach*, Gal. *amoureusement*, *en amoureux*, Hisp. *amorosamente*, *y amigablemente*, ἐρωτικῶς, adv. ad similitudinem amantis. *Cic. Phil. 2. cap. 31.* Amatorie scripta epistola. *Plaut. Merc. 3. 3. 20.* Amatorie loqui.

Amatorium, n. 2. φίλτρον, genus veneni amorem inducentis, quod vulgo philtrum appellant. *Senec. epist. 9.* Ego tibi monstrabo amatorium sine medicamento, sine herba, sine ullius veneficæ carmine: si vis amari, ama. Adde *Plin. 20. 5. & 28. 8.*

Amatorius, a, um, o. 1. 2. *d' amore*, *amoroso*, ἐρωτικός, quod ad amorem pertinet, vel allicit. *Cic. Tusc. 4. c. 33.* Anacreontis poesis amatoria tota est. *Sueton. in Calig. c. 50.* Amatorium poculum.

Amatrix, icis, fem. quæ amat. *Plaut. Asin. 5. 1. 8.* Dicacula amatrix. Et *Pœn. 5. 5. 25.* Adire ad amatricem. ¶ Adjective *Martial. l. 7. epigr. 14.* Amatrices aquæ.

Amatus, a, um, *amato*, dilectus. *Horat. l. 3. od. 27. v. 47.* Frangere enitar modo multum amati cornua Tauri. *Id. Epod. 17. v. 20.* Amata nautis multum, & institoribus.

Amazones, f. 3. Ἀμαζόνες, feminæ bellicosissimæ, quæ Sarmatiam ad Tanaim fl. primum incoluerunt, deinde in Cappadocia ad Thermodoontem consederunt. Dictæ sunt Amazones, quasi sine mamma, ab α part. priv. & μαζός, mamma. Mos enim fuit Amazonibus, interfectis maribus, quos genuissent, servare feminas, earumque infantium mammas dextras inurere, ne impedimento essent ad pugnam conserendam, & ne sagittarum jactus impediretur. Vel dictæ sunt ab α, & μάζα, idest, puls, seu panis, quasi sine pane, eo quod non pane vescerentur, sed carnibus. Alii ab ἅμα, & ζῆν, cum aspiratione in principio, tanquam in commune viventes, dictas putant. *Steph.* dictas putat a nympha Amazonide filia Samornæ. Alii ab Amazone puella Dianæ Sacerdote, & Regina Ephesi Amazones volunt appellatas. ¶ Ab his Ephesus urbs Asiæ condita est. Origo, regnum, & res gestæ Amazonum a *Justino l. 1.* disertissime descripta sunt. ¶ Fuere & in Libya Amazones. Unde *Silius Ital. l. 2.* Hasspiten Hiarbæ filiam Amazonica pelta insignem facit. ¶ *Amazon*, in singulari, apud *Virg. Aen. 11. v. 648.* medias inter cædes exultat Amazon.

Amazonicus, a, um, idem quod Amazonius. *Suet. in Ner. c. 44.* Securibus, peltisque Amazonicis instruendis.

Amazonides, idem quod Amazones, derivativum nomen pro primitivo. *Virg. Aen. 1. v. 490.* Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens.

Amazonius, m. 2. mons Cappadociæ, præter cujus radices labitur Thermodoon fluv. *Plin. l. 6. c. 3.*

Amazonius, a, um, adject. possess. ad Amazones pertinens. Amazonia securis, apud *Horat. l. 4. od. 4.* hoc enim teli genere Amazones usæ. Genus Amazonium apud *Sen. Hippol. v. 232.* ¶ Vir Amazonius apud *Ovid. Heroid. epist. 4. v. 2.* est Hippolytus filius Hippolytes Amazonis.

Ambactus, i, Gallica lingua, inquit Festus, apud Ennium servus denotatur: atque Germanis etiam in usu fuisse hoc vocabulum, testatur *Cluver. l. 1. German. antiq. c. 8.* Vet. Glossator, Ambactus, δοῦλος μισθωτός, ὡς Ἔννιος. Recte autem μισθωτός, idest mercenarios dicit: Fuerunt enim Ambacti conditionis liberæ, & Clientes magis, quam servi, ut idem *Cluver. ibid. c. 41.* docet. *Cæs. l. 6. B. G. c. 14.* Equitum (*Galliæ*) ut quisque genere, copiisque amplissimus, ita plurimos circa se ambactos, clientesque habet. Quare *Joseph Scalig. ad Fest.* alios censet Ambactos apud *Cæs.* qui non erant servi, alium Ambactum *Ennii*, qui servum significet: illud Gallicum esse vocabulum, hoc plane latinum, ab ambigendo derivatum, quod mercedis gratia hac illac circum ageretur.

Ambadedo, is, a. 3. ab *am*, *ad*, & *edo* compositum, significat proprie circum edere; deinde absumere, vorare. *Plaut. Merc. 2. 1. 15.* Dicit, capram suæ uxoris dotem ambadedisse. *Et mox:* Ut una illæc capra uxoris simiæ dotem ambadederit.

Ambages, gum, gibus, & *ambage* in ablat. sing. proprie & primario significat viarum circuitus, *giravolta*, περίοδος, πλάνη, ab am, circum, & ago; pro quo apud *Cic.* est anfractus. Huic contrar. est, recta via, apud *Terent. Heaut. 4. 3. 28. Ovid. 8. Metam. v. 160.* Ducit in errorem variarum ambage viarum. ¶ Translate notat verborum circuitum, *giro di parole*, περιπλοκή, seu captiosam perplexitatem: pro quo *Cic.* habet circuitum verborum, vel circuitionem. *Liv. l. 9. c. 11.* Ambages fallendæ fidei quærere. *Virg. 2. Georg. v. 45.* Non hic te carmine longo, atque per ambages, & longa exorsa tenebo. *Ovid. 7. Met. v. 760. de Sphynge.* Immemor ambagum vates obscura suarum. *Plin. 20. 49.* Immensa vitæ ambage circa auguria. *h. e.* perplexitate.

Ambagio, onis, idem quod ambages. *Varro l. 6. de L. L. pag. 77.*

Ambagiosus, a. 1. 2. עקלקל, Ger. *das vil umbschvveisig ist*, περίπλοκος, quod abundat ambagibus. *Gell. l. 14. c. 1.* Ambagiosa conjectatione nitentes.

Ambarvalis hostia, ab ambiendis arvis dicta, victimæ genus quotannis pro frugibus sacrificari solitum. Hujusmodi enim hostiis, antequam cæderentur, arva solebant lustrari. *Virg. 1. Georg. v. 345.* Terque novas circum felix eat hostia fruges. *Festus* tamen ab ambo videtur deducere, dicens, Ambarvales hostiæ appellantur, quæ pro arvis a duobus fratribus sacrificabantur. ¶ Huic autem sacrificio præfecti erant Sacerdotes numero duodecim a Romulo primum instituti, quos Fratres Arvales vocabant.

Am-

Ambaxioqui, circumeuntes catervatim. *Feſt.* ¶ Scaliger legit: *Ambaxi*, *qui circumeunt, & catervatim.*

Ambĕdo, dis, di, ſum, a. 3. *mangiare attorno, in ogni parte*, בכביב אכל, Ger. *umbeſſen, rtring, umbnagen*, Gall. *manger, & rongertout autour*, Hiſp. *comer en derredor*, περιφαγεῖν, circumedo, ex am, & edo. *Plaut. in Merc.* 2. 1. 15. & 17. Suæ uxoris dotem ambediſſe. *Tacit. Ann.* 15. c. 5. Vis locuſtarum ambederat quidquid herbidum, aut frondoſum.

Ambegni, m. 2. a veteribus bos, & vervex appellabantur, cum ad eorum utraque latera agni in ſacrificium ducebantur. *Feſt. Var. l.* 6. *de L. L.* habet Ambiegni. Ambiegna bos, inquit, eſt, circum quam aliæ hoſtiæ conſtituuntur.

Ambens, pro *ambedens*, conſumens. *Lucret. l.* 5. *v.* 397. Ignis enim ſuperavit, & ambens multa perusſit.

Ambeſtrix, icis, fem. quæ ambedit. *Ammian. Marcell.* 29. c. 3. (*al.* 19.) Cum duas haberet urſas ſævas hominum ambeſtrices.

Ambēſus, a, um, *corroſo, mangiato da ogni parte*, נכאל בכביב, Germ. *ambgeſſen, ambnagt*, περιτρωγείς, circumquaque eſus. *Virg.* 3. *Æn.* Ambeſas ſubigat malis abſumere menſas. *Id.* 5. *Æneid. v.* 752. Robora ambeſa flammis. *abbruſtolite.*

Ambidentes, f. 3. oves, dictæ a veteribus, quod in utraque mandibula habeant dentes. *Feſt.*

Ambienter, *con iſtanza, o broglio*, cum ambitione, cupide. *Sidon. l.* 7. *epiſt.* 9. Ambienter expetere.

Ambifariam, adverb. dupliciter, *in due parti, o maniere. Apul. Apol. p.* 276. Ambifariam diſſolvere. Et 3. *Florid. p.* 360. Anceps argumentum ambifariam propoſuit.

Ambifarius, a, um, duplex, *doppio, di due parti. Arnob. l.* 5. *p.* 181. Ambifariæ fabulæ. Et *p.* 182. Ambifaria obtentione velatus. *Arnob.* his locis non tam duplicem, quam ambiguum ſignificare voluit.

Ambiformiter, adv. *Arnob. l.* 5. *p.* 183. Ambiformiter dictum. *hoc eſt*, duplici ſenſu, ambigue.

Ambīga, æ, f. vox Græca, ἄμβιξ, ικος, qua ſignificatur vaſculum pyramidis figura in acutum tendens, e teſta, vel vitro, ut docet *Cæl. Aurel. l.* 4. *Tard. c.* 7. Meminit etiam *Apic. l.* 6. *c.* 7.

Ambĭgo, gis, n. 3. circumdo, dubito, contendo, diſcepto, *circondare, girare, dubitare*, הלוך על ספק, περιάγω, ex am, & ago, proprie ſignificat circumagere, circumdare, ambire. *Tacit. l.* 5. Devius plerunque itineribus ambigens patriam, & declinans. Unde ambactus, & ambages. ¶ Item ambigere eſt dubitare, *dubitare*, Germ. *zwei ſiben, in einem zweiffelſtehn*, Gall. *eſtre en doute, douter*, Hiſp. *dudar*, ἀμφιβάλλω. *Cic. de Or.* Cum de vero ambigetur. ¶ Item diſcordem eſſe, litigare, *litigare*, ἀμφισβητεῖν. *Ter. in Heaut.* 3. 1. 93. Simo, & Crito ambigunt de finibus. ¶ Ambigitur imperſonale. *Cic.* 3. *Ver.* Si de hereditate ambigitur. ¶ Apud *eund.* 3. *de Orat.* Omnis res habet naturam ambigendi. Hic *ambigendi* gerund. paſſivum eſſe videtur; non enim res ambigit, ſed ambigitur. ¶ Paſſive cum nominativo patiente, ut vocant Grammatici, *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. In eo jure, quod ambigitur inter peritiſſimos. *Id. ib. l.* 2. *c.* 26. In iis cauſis, quæ propter ſcriptum ambiguntur.

Ambigŭe, *dubbioſamente*, Ger. *zweifflenlich*, ἀμφιβόλως, dubie. *Cic.* 4. *Acad.* Quid ambigue dictum ſit. *Tacit. hiſt. c.* 35. Ambigue agere. *h. e.* dubia fide. *Id.* 4. *hiſt. c.* 66. Ambigue pugnare. *h. e.* dubia fortuna.

Ambiguĭtas, f. 3. *ambiguità, dubbioſità*, מבוכה, Ger. *zweiflung*, ἀμφιβολία, amphibologia, anceps, dubia, incerta, multiplex verborum poteſtas, ſeu cum de re aliqua ambigitur. *Cic. de Inv.* 1. 40. Ambiguitate nominis videntur errare. *Ambiguitas nominis* eſt, quod æquivocationem vocamus. ¶ Ambiguitates, in plurali dixit *Seneca epiſt.* 108.

Ambiguŭs, a. t. 2. anceps, dubius, incertus, multiplex, *dubbioſo*, הלוך נבוכה, Ger. *zweiffelhaffeig*, ἀμφίβολος. *Cic. de Orat.* Verba ambigua diſtinguere. *Virg. Æn.* 1. *v.* 661. Domus ambigua. *h. e.* in qua habitant homines dubiæ fidei. *Horat. l.* 2. *od.* 5. Puer vultu ambiguo. *h. e.* qui etiam puella videri poſſit. ¶ Reperitur interdum cum genitivo, quemadmodum & dubius. *Tac. l.* 2. 40. Ambiguus pudoris, ac metus. ¶ Sæpe ut dubium, ita *ambiguum* ſubſtantivum eſt, gen. n. *Auth. ad Her. l.* 1. Ex ambiguo controverſia naſcitur, &c. Sic eſſe in ambiguo, *eſſer in dubbio. Tacit.*

Ambĭo, bis, bivi, vel bii, bitum, a. 4. circumeo, prenſo, *girare*, סרב הקיף, Ger. *umbgehn, umbgeten*, Gal. *environner*, Hiſp. *rodear, y cercar*, κυκλόω, περιβάλλω, ex am, & eo, is, per mutationem e in i, & b interpoſita, ſignificat proprie undique cingo, circuo, concludo. *Virg.* 6. *Æn.* Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis. ¶ Quoniam vero Romani, dum honores, & magiſtratus quærerent, ſingulos circuire ſolebant, prenſare dextras, rogareque ut ſe ſuffragiis adjuvarent, factum eſt, ut ambire capiatur pro honores quærere, σπουδαρχεῖν, φιλοτιμεῖσθαι. *Cicer.* 11. *Phil.* Quod ſi comitia placet in Senatu habere, petamus, ambiamus. ¶ Interdum eſt blandiri, interpellare, προσαγγέλλειν, circumvenire. *Virg.* 4. *Æn.* Quo nunc Reginam ambire furentem audeat affatu? ¶ Interdum ambire, eſt niti, contendere, vel deſiderare, petere, *chiedere, bramare. Sueton. Caſ. c.* 18. Ambienti, ut legibus ſolveretur. Adde *in Auguſt. c.* 31. ¶ Apud *Ovid. Met.* 5. *v.* 361. legitur *ambibat*, pro *ambiebat*, quod eſt apud *Curt. l.* 4. *c.* 2. ¶ Apud *Stat. ambiſſet*, pro ambiiſſet, *l.* 1. *ſilv.* 2. *v.* 252.

Ambĭtio, onis, f. 3. ambitus, ſtudium, cupiditaſque honorum, conciliatio gratiæ, & amicorum, *circondamento, ambizione*, גאוה כבוד, Germ. *ehrgeitzkeit*, Gal. *environnement, ambition, appetit d'honneur*, περίοδος, circuitio. *Solin. c.* 35. Alveos circumdant ambitione tergorum bubalorum. ¶ Eſt etiam affectatio honorum, & dignitatis, ut de ambio dictum eſt. *Cic.* 1. *Offic. c.* 25. Miſerrima eſt omnino ambitio, honorumque contentio. Et in plurali apud *eund. Tuſc.* 2. *c.* 26. Quid de noſtris ambitionibus dicam? Ubi adverte, in bonam partem uſurpari, quemadmodum & *pro Syll. c.* 4. ¶ Item gratiæ ſtudium & affectatio. *Tacit.* 1. *Hiſt. c.* 1. Sed ambitionem Scriptoris averſaris, quippe adulatione fœdum crimen ſervitutis ineſt. ¶ Item pro magno, & affectato ſtudio, non ſecus atque ambitus. *Nepos in Dione, c.* 2. Magna eum (Platonem) ambitione Syracuſas perduxit. *Juſtin. l.* 1. *c.* 3. Cum admitti magna ambitione ægre obtinuiſſet.

Ambitiōſe, adverb. *ambizioſamente*, φιλοτίμως, cum ambitione. *Cic. ad Attic. l.* 15. *ep.* 1. Ambitioſe corrigere orationem, *id eſt*, ad gratiam captandam parcius corrigere, ut *Manut.* interpretatur. ¶ Ambitioſius facere. *h. e.* abjectius, ad populi gratiam captandam. *Id. Fam.* 3. *ep.* 7. Ambitioſiſſime provinciam petere. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Ambitioſe ferre caſum aliquem, *Tacit. in Agric. in fi.* h. e. affectata conſtantia ad captandam opinionem virtutis.

Ambitiōſus, a, um, adject. *ambizioſo*, נבה לב גאה, Ger. *ehrgeitzig, der nach ehren ſtelt*, φιλότιμος. Proprie ſignificat, qui ambit, atque amplectitur. *Horat. l.* 1. *od.* 36. Laſcivis hederis ambitioſior. *Solin. c.* 17. Magnis, & ambitioſis oppidis, *id eſt*, quæ magno ambitu ſunt. ¶ Tranſlate, qui ambitione laborat. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 18. Amicitia ambitioſa. *Suet. Domitiano, c.* 8. Ambitioſæ ſententiæ. *hoc eſt*, ad captandam gratiam latæ. ¶ Item qui multa & magno ſtudio petit. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 1. Homo minime ambitioſus, minime in rogando moleſtus. ¶ Item indulgens, fautor, *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. De hoc genere toto, ne forte me in Græcos tam ambitioſum factum eſſe mirere, pauca cognoſce. *Ovid. de Ponto l.* 3. Pro noſtris ut ſis ambitioſa malis. ¶ Denique ambitioſus dicitur & qui ambit, & qui ambitur. *Ovid.* 5. *Faſt.* Turbaque cœleſtes ambitioſa ſumus. *Quintil. l.* 2. *c.* 14. Ambitioſi pauperis ſupellex.

Ambitor, oris, verbale, qui ambit. *Paul. ep.* 13. Æternæ laudis ambitor. *Lamprid. in Alex. c.* 28. Patronis auctoribus damnatus ambitor eſt.

Ambĭtus, us, m. 4. converſio, circuitus, orbis, *giro*, Germ. *umbgang, umbkraiß*, Gal. *un cercle, circuit, ou tour*, Hiſp. *rodeo*, περίοδος, proprie circuitum ſignificat. *Cic. de Univer.* Cum ſe octo ambitus confectis ſuis curſibus ad idem caput retulerint. ¶ Hinc *ambitus ædium* dicebatur locus inter ædificia relictus pedum duorum, & dimidiati, ut eſſet facultas circumeundi. *Cic. in Top.* Q. Scævola id eſſe ſolum ambitus ædium dixit, quantum communis parietis tegendi cauſa tectum projiceretur. ¶ Item circulus, orbis, *circonferenza*. *Plin.* 26. 6. Folia ambitu ſerrato. ¶ Et quoniam qui honores petebant, ſi virtuti, aut meritis diffiderent, Tribus circuire ſolebant, eaſque aut largitionibus, aut pollicitis corrumpere, factum eſt, ut ambitus ponatur pro crimine hono is malis artibus affectati, quod ſeveriſſimis apud Romanos legibus coercebatur, *favore, broglio*, ἀρχῶν δεκασμός, προσαγγελία. *Cic.* 2. *de Orat.* Raro illud datur, ut poſſis liberalitatem, ac benignitatem ab ambitu, atque largitione ſejungere. ¶ Capitur interdum pro ſpecie quadam favoris, & captatione miſericordiæ, cum habitu, vultu, geſtu, & oratione præſentium commiſerationem aucupamur. *Quint.* Si juvenis innocentiſſimus uti vellet ambitu triſtiſſimæ calamitatis. ¶ Eſt item ambitus prolixior verborum circuitus, *giro di parole*, περίοδος, cum ſententia certa quadam deſcriptione definitur: & conſtat ex membris, quæ cola dicuntur, & inciſis, quæ commata. *Cic. de Clar. Orat.* Comprehenſio, & ambitus ille verborum, ſi ſic periodon appellare placet. ¶ Denique ambitus eſt quævis contentio, & quodvis nimium in aliqua re ſtudium. *Senec. Med. v.* 399. Segnis hic abit dies Tanto petitus ambitu, tanto datus. Et funeris ambitum dixit *Prudent. hymn. ad exſeq. Flor. l.* 1. *c.* 16. Gemmeis & argenteis armis uſque ad ambitum ornatum.

Ambĭtus, a, um, o. t. 2. περιβαλλόμενος, circumdatus, partic. ab ambior. *Ovid.* 1. *Met.* Juſſit & ambitæ circumdare litora terræ. *Cic. pro Planc. c.* 4. cedit precibus, facit eos, a quibus eſt maxime ambitus.

Ambivĭum, ii, n. *bivio*, bivium. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 15.

Ambo, onis, m. apud Eccleſiaſticos infimæ ætatis Scriptores eſt ſuggeſtus, ſeu pulpitum, in quo ſtant concionaturi. Legitur etiam apud *Varr.* 4. *L. L. pag.* 29. Sed alio ſenſu, & dubia item lectione.

Ambo, æ, ambo, *ambidue*, nomen eſt pluralis num. tantum, שניהם, Germ. *albeyde*, Gall. *tous deux enſemble*, Hiſp. *ambos a dos, entrambos*, ἄμφω. *Ter. Heaut.* 1. 1. 67. Ambo accuſandi eſtis. ¶ Dicitur de duobus tantum, ut, Plato & Ariſtoteles ambo philoſophi. Vel cum hac dictione, Duo, ut Vidi duos homines ambos mihi amicos. Vel de iis quæ duo tantummodo ſint, ut Perdidi ambos oculos, ambas manus. ¶ Differt ab uterque: ut ambo fecerunt domum, ſc. operis conjunctis in unius domus ædificationem. Sed, uterque fecit domum, ſignificat, a duobus duas domos factas. ¶ Accuſat. maſcul. ambo pro ambos, ut Duo, pro Duos, eſt apud *Cic.* 5. *Fam. ep.* 8. Quos quidem ego ambo unice diligo. Sic *l.* 9. *ep.* 13. V. Duo.

Ambracia, f. 1. *l'Arta, Ambrachia*, Ἀμβρακία, urbs Ep. Epiri. Prius dicta eſt Eponia, & Paralia, deinde Ambracia ab Ambrace Rege Theſproti fil. denique ab Auguſto Nicopolis, a victoria de Antonio, & Cleopatra. Fuit Regia Pyrrhi. Jacet ad ſinum Ambracium ex ea denominatum, a Nicopoli, & Actio urbibus 25. M. P. in Ort. Sedes eſt Præfecti Turcarum.

Ambraciōta, & Ambracienſis, qui eſt ex Ambracia, ut *Ambraciotes vinum*, græca forma. (V. Abrotonites) *Plin. l.* 14. *c.* 7. Legatos Ambracienſes introduxit. *Liv. l.* 38. *c.* 43.

Ambracius, a, um, idem. *Stat. l.* 2. *Silv.* 2. 8. Pulvis, ad Ambracias converſa gymnade frondes.

Ambrices, f. 3. tegulæ, quæ tranſverſæ aſſeribus, & tegulis interponuntur, ut inquit *Feſtus*, ubi per aſſeres cantherios etiam intelligimus. Imbrices vero ſunt tegulæ, quibus incurvis domus tegitur.

Ambrones, m. 3. gentes quædam Gallicæ, quæ ſubita inundatione maris cum ſedes ſuas amiſiſſent, rapinis ſe alere cœperunt. Has cum Cimbris Teutoniciſque Marius delevit. Hinc tractum eſt, ut turpis vitæ homines *Ambrones* dicantur. *Feſtus.*

Ambroſĭa, f. 1. *ambroſia*, ἀμβροσία, Latine immortalitas dicitur, ab α privativa, & βροτὸς, mortalis, vel quia mortales eam non comedunt, vel quia qui comederent, efficerentur immortales. Sed μ interponitur ad euphoniam. Fabulæ ferunt, ambroſiam eſſe Deorum cibum, nectarque potionem. *Cic. l.* 1. *Tuſc. c.* 26. Non enim ambroſia Deos, aut nectare lætari arbitror. ¶ Dioſcorides ambroſiam ſcribit vocari Romanis caprum ſylvaticum, aliis botryn, aliis apium ruſticum. *Plin. l.* 27. *c.* 4. herbam eſſe ſcribit, odore non injucundo, vagi nominis, & circa varias herbas fluctuantem. ¶ Etiam ambroſia alendus, proverb. a *Cicerone* dictum *l.* 2. *de Orat. c.* 57. de eo, qui vel immortalitate dignus, vel Diis ipſis æquandus eſſe videatur.

Ambroſĭăcus, a, um, ex Ambroſia, ut Ambroſiaca vitis, apud *Plin. lib.* 14. *c.* 3. una ex iis, quæ inſignes uva ſunt: & fortaſſe ita dicta eſt a dulcedine.

Ambroſianus, a, um, ad Ambroſium pertinens (quod eſt nomen viri proprium, ut Ambroſiana baſilica,) *Auguſtin. l.* 9. *Confeſſ. c.* 7.

Ambroſius, a, um, o. t. 2. pro divino, odorifero, fragranti, *divino, odorifero*. *Virg.* 1. *Æn.* Ambroſiæque comæ divinum vertice odorem ſpiravere. *hoc eſt* ambroſia oblitæ, unguento Deorum, nam non cibum tantum, ſed & unguentum Deorum Ambroſiam dici, *Serv.* notat ad *Æn.* 12. *v.* 419.

Ambryſus, f. 2. Ἄμβρυσος, nomen duarum urbium, quarum unam Strabo locat in Phocide, alteram in Bœotia. ¶ Eſt & hoc nomine fluvius Magneſiæ, juxta quem Apollinem Admeti Regis pecus paviſſe Poetæ fabulantur. Alii ſcribunt, Amphryſus. Vide infra.

Ambubaiæ, arum, ἀμβουβαῖαι, mulieres Syriæ, quæ Romæ in Circo, & aliis locis ad laſciviam factis habitabant, & cum corpora proſtituendo, tum organa quædam pulſando, quæ ſecum ex patria attulerant, victitabant. Dictæ ab ambub, Syra voce, quæ αὐλὸν ſignificat: inde Ambubaia, αὐλητρίς, ut docet Scal. Alii malunt dictas ab am, circum, & Baiis, quod circum Baias, loca deliciis apta, verſarentur, quæ tandem Romam uſque pervenerint. *Horat. l.* 1. *ſat.* 2. *Suet. in Ner. c.* 27.

Ambubeia, f. 1. *cicorea, radicchio*, κιχώριον, herba eſt, quam alii ambugiam, alii intubum agreſtem, & notiore nomine cichoreum appellant. *Celſ. l.* 2. *c.* 30.

Ambulacrum, *loggia, cortile, paſſeggio*, Gal. *promenoir, galerie, lieu à ſe promener*, Hiſp. *paſſeo, paſſeadero*, περίπατος, eſt locus ad ambulandum, ubi commode ambulari poteſt animi cauſa. *Plaut. Moſtell.* 3. 2. 68. Æ-

nil. Ædificare balneas, ambulacrum, & porticum.

Ambulatilis, mobilis. Vitruv. l. 10. c. 13. Modiolis fuadulis ambulatilibus.

Ambulatio, f. 3. passeggiamento, הליכה, Ger. spatzierung, Gal. promenade, Hisp. passeo, περίπατος, actus ambulandi. Cic. de Fin. 5. 1. Constituimus, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia. ¶ Est & locus ad ambulandum, & idem, quod ambulacrum. Vitr. l. 5. c. 9. Circa theatra sunt porticus, & ambulationes. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 1. Ambulatio, & aviarium.

Ambulatiuncula, f. 1. passeggio, Ger. eingagle. Cic. Fam. 2. ep. 12. Cum una mehercule ambulatiuncula, atque uno sermone nostro. ¶ Et pro loco ambulationis, Id. l. 13. ad Att. ep. 29. Tecta ambulatiuncula addenda est.

Ambulator, m. 3. camminatore, הלך, Ger. vvandeler, spatzierer, Gal. promeneur, Hisp. passeador, περιπατητικός, qui huc, & illuc ambulat. Col. l. 1. c. 8. Villicus, ut ait Cato, ambulator esse non debet. hoc est, otiosus esse, & huc, illuc vagari. ¶ Hinc Ambulatoris nomen ad circulatores, & circumforaneos transfertur. Martial. l. 1. epigr. 42. Transtiberinus ambulator, qui pallentia sulphurata fractis Permutat vitreis.

Ambulatorius, a, um, camminante, andante, Ger. das geth, spatziert, oder bevvegt vvirt, περιπατητικός, qui ambulat, aut movetur: ut Turris ambulatoria, quæ rotis & machinis admovebatur ad urbes oppugnandas, ut scribit Vitru. l. 10. c. 19. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus. Plin. l. 21. c. 14. Operculum (alvearis) a tergo esse ambulatorium. h. est mobile. ¶ A JCtis sumitur pro mutabili, & inconstanti. Ulpian. Dig. 24. 1. 32. Ambulatoria voluntas.

Ambulatri, m. 2. Pop. Aquitaniæ, prope Vasates. Plin. l. 3. c. 19.

Ambulatrix, icis, quæ ambulat. Cato de officio villicæ, c. 143. Ad cœnam ne quo eat, neve ambulatrix siet. vagabonda.

Ambulo, las, a. 1. andare, camminare, passeggiare, דרך, Ger. verandeuren, gehn, spatzieren, Gal. aller, cheminer, se promener, Hisp. andar passearse, βαδίζω, eo, incedo, gradior, Plin. l. 10. c. 65. Mures Ægyptii bipedes ambulant. ¶ Aliquando est animi causa se exercere, & plerumque de otiosis dicitur, περιπατέω. Cic. Acad. 4. c. 16. Ambulare in Sole. ¶ Transfertur etiam ad alia, Cic. 2. de Fin. Ambulare maria. Cato de re rust. Ambulant naves. Plin. l. 10. c. 18. Ambulant aves. Ter. Phor. 5. 7. 43. In jus ambula. h. e. adi ad Judicem. ¶ Usurpatur etiam passive. Plin. l. 23. c. 1. Si statim bina stadia ambulentur. ¶ Et impersonaliter. Gell. l. 2. c. 2. Sedeatur, ambuletur.

Amburbiales hostiæ dicebantur, quæ circa terminos Urbis ducebantur. Festus.

Amburbium, ii, n. 2. processione, sacrificii genus erat, quo civitas lustrabatur, ita dictum, quod victima, antequam immolaretur, urbem ambibat, unde & ipsæ victimæ amburbiales dictæ sunt, auctore Festo, eadem forma, qua hostiæ ambarvales, quæ circum arva ducebantur, antequam cæderentur, ut fruges felicius provenirent. Vopisc. in Aureliano, c. 20. Lustrata urbs, cantata carmina, amburbium celebratum, ambarvalia promissa. ¶ Describitur hoc sacrum a Lucan. 1. 592.

Amburo, is, ussi, ustum, a. 3. bruciare d'ogni parte, חרך, Ger. rings umb anbrennen, Gal. brusler tout a l'entour, Hisp. quemar al derredor, ò al rededor, περιφλέγω, circumuro. Plaut. Epid. 5. 2. 9. Quaqua tangit, omne amburit. Et amburi fulmine. Plin. l. 3. epist. 11.

Ambustio, onis, f. 3. scottatura, כויה, Ger. ein brand, verbrennung. Plin. l. 23. c. 4. Myrteum oleum medetur eruptionibus, & ambustionibus.

Ambustulatus, a, um, quasi ambustus, abbrustolato, scottato. Plaut. Rud. 3. 4. 65. Te ambustulatum objiciam magnis avibus pabulum.

Ambustus, a. 1. 2. bruciato, חרוך, Ger. umbegebrent, περικεκαυμένος, circumustus. Cic. pro domo sua, Ambustas fortunarum mearum reliquias: metaphorice dixit. Id. in Verr. 1. Ambustus incendio sociorum. Metaphorice etiam Liv. Decad. 3. l. 2. c. 21. Qui (L. Æmilius Paulus) cum M. Livio consul fuerat, & damnatione collegæ, & sua probe ambustus evaserat. ¶ Proprie Horat. l. 4. od. 11. Phaethon ambustus. A medicis ambustum dicitur membrum quod nimio calore, aut frigore læsum est, scottatura. Plin. l. 21. c. 4. Galliæ nucleus sedat ambusta. leva il bruciore. Id. l. 35. c. 15. Ambustis prodest alumen.

Amecum, & amecam, amico, e amica, pro amico, & amica antiqui dicebant. Laberius, In lacu Averno mulierem fuisse amecabundam scripsit, hoc est, amantem. Fest. in voce Amiciteta.

Amella, f. 1. herba, quæ nascitur juxta Mellam Galliæ fluvium, a quo nomen accepit. Amellus flos ejus. Vide Servium in illud Virg. 4. Georg. v. 271. Est etiam flos in pratis, cui nomen amello fecere agricolæ.

Amellus V. Amella.

Amen, vox Hebraica significans vere, certe, vel fiat. Primam syllabam habet natura longam. Quare Paulin. Nolan. & Venant. Fortun. qui corripuere, non sunt temere imitandi.

Amenanus, i, fluv. Siciliæ, Ætnæ proximus, per Catanam fluens. Ovid. Met. 15. v. 279. Necnon Sicanias volvens Amenanus arenas. Ubi vulg. Amasenus legitur: cum tamen hoc nomine nullus sit fluvius in Sicilia.

Amens, tis, o. 3. furioso, pazzo, משוגע, Ger. unsinnig, tobend, Gal. insensé, hors du sens, forcené, Hisp. sin sesso, loco, ἄφρων, qui a mente sua discessit, vel de statu mentis dejectus est, hoc est, qui sine consilio, animoque est, quo sapimus. Cic. 2. de Fin. An me tam amentem putas, ut apud imperitos isto modo loquar? ¶ Quidam amentem a demente ita distinguunt, ut demens sit, qui non cogitat, quid agat aut loquatur, amens, qui prorsus insanit. ¶ Amens etiam dicitur, consternatus, stupefactus, attonito, stupefatto. Virg. Æn. 4. v. 279. Æneas aspectu obmutuit amens. ¶ Cum genit. Virg. 4. Æn. v. 203. Amens animi.

Amentatio, onis, f. actus jaculandi. Deinde ipsum jaculum, sive telum. Tertull. l. 1. ad Nation. c. 10. Quo machinis vestris amentationibusque cadatis.

Amentatus, a, um, nomen ex particip. amentis vel loris ligatus; ut amentatæ soleæ, quibus utuntur mulieres. Amentatum jaculum, Cic. de cl. Orat. Amentatæ hastæ, Id. l. 1. de Orat. c. 57. ubi allegorice loquitur.

Amentia, pazzia, שגעון, Ger. unsinnigkeit, ἄνοια, insania, dementia. Cic. 3. Tusc. c. 5. Animi affectionem lumine mentis carentem nominaverunt amentiam, eandemque dementiam. ¶ Sumitur & pro turbatione mentis consternatæ. V. Ovid. 5. Metam. v. 509.

Amento, as, are, ut amentare jaculum, idest amento ligare, & jactui parare. Lucan. l. 6. v. 221. Cum jaculum parva Libys amentavit habena, se rotat in vulnus. Sil. l. 14. v. 423. ad ventum accommodat. Pastosque bitumine torque Amentante Noto Pœnorum aplustribus ignes.

Amentum, i, loramentum est, quo telum regitur, & emittitur. Liv. l. 37. c. 41. Humor jaculorum amenta emollierat. Sil. l. 9. v. 509. Amento contorta hastilia. ¶ Item lorum, quo soleæ restringuntur. Fest. Amenta sunt, quibus vinciuntur jacula, ut mitti possint, sive solearum lora: ex Græco ἅμματα, vel quia aptantes ea ad mentum trahunt. Plin. l. 34. c. 6. ad fin. Statua sedens, solesq, sine amento insignis.

Ameria, Amelia, Ἀμερία, urbs Umbriæ ante Persicum bellum annis nongentis septuaginta quatuor condita (uti ex Catone Plin. 3. 14. narrat) Ocriculo vicina, a Narnia 6. M. P. in Ortum, unde vites Amerinæ, & salix Amerina laudantur.

America, America, quarta orbis terræ pars, insula Oceani maxima, & immensa, eadem, quæ Atlantis Platonis, detecta a Cristophoro Columbo Genuensi an. 1492. & postea nominata ab Americo Vespuccio Florentino Cosmographo, an. 1497. Sita est ad Occidentem. Dicitur aliter Novus Orbis, ob magnitudinem, quæ veteri fermè par est, & persæpe, sed improprie, India Occidentalis, quod eodem fere tempore detecta sit ad Occ. quo India ad Or. magna parte reperta est. ¶ Clauditur ab Occ. mari Austrino, seu Pacifico, ab Or. mari Boreali, & Æthiopico, a Mer. freto Magellanico, & freto Maireo. Porrigitur a Septemtrione in Meridiem. ¶ Hinc in duas ingentes peninsulas dividitur, Septemtrionalem, & Meridionalem, quæ tenui isthmo 17. leuc. disjunguntur, & inter Panamam & Nomen Dei urbes ponte connectuntur.

Amerimnon, n. 2. herba, quæ alio nomine aizoon majus appellatur. Plin. l. 25. c. 13.

Amerina, f. 1. species est salicis arboris, quæ & Sabina appellatur: aptissima ad vites alligandas. Colum. 4. 30. & Plin. l. 24. c. 9. ¶ Item Amerina, genus pyrorum. Stat. l. 1. Sil. ult. v. 18. Et massis Amerina non perustis. Plin. 15. c. 15. inter serissima pyrorum genera enumerat.

Amerinus, a, um, qui est ex Ameria. Virg. 1. Georg. v. 265. Atque Amerina parant lentæ retinacula viti.

Ames, itis, m. 3. Amites furculæ sunt, quibus in venatione retia suspenduntur. Fest. perticam, seu furcam aucupalem interpretatur, ἰξάμιδες κάλαμοι, σάλιξ. Horat. Epod. 2. Aut amite levi rara tendit retia turdis. ¶ Amites basternarum apud Pallad. in Jan. tit. 2. Sunt vectes longi, quibus basterna, hoc est lectica jumento imponitur. ¶ Quanta prima sit, dubitatur. Plerisque tamen doctioribus placet, brevem esse.

Amethystinatus, amethystinis vestibus indutus, apud Mart. l. 2. epigr. 57. Amethystinatus media qui secat septa.

Amethystinus, a, um, ex amethysto, aut amethysti colorem referens, ut vestimenta, quæ ideo etiam absolute Amethystina, dicuntur. Juvenal. sat. 7. v. 135. Purpura vendit Causidicum, vendunt Amethystina. Hic enim color in maximo pretio, quia mistur ex purpura. Plin. l. 9. c. 41. & l. 21. c. 8. Italis hic color dicitur violetto chiaro.

Amethystizontes, carbunculi, quorum externus igniculus in Amethysti violam exit. Plin. l. 37. c. 7.

Amethystus, f. 2. ἀμέθυστος, gemma purpurea est, in qua fulgor purpuræ est, non prorsus igneus, sed in vini colorem deficiens, & violæ similis. Dicta est quasi minime ebria, ab α priv. part. & a verbo μεθύσκομαι, inebrior. Ratio nominis est, quod, cum usque ad vini colorem accedat, prius tamen, quam id degustet, in violam desinit, sive quod ebrietati resistit. Plin. 37. 9. Ov. 3. de ar. am. v. 181. Purpureæ amethysti. Plin. loc. cit. Amethysti Indicæ. ¶ Amethystus etiam genus uvæ est, quæ sobria est, & temulentiam sola non facit. Plin. l. 14. c. 2.

Amtractum, apud Varr. l. 6. de L. L. est ab origine duplici flexum: dictum ab ambitu, & frango.

Amia, f. 1. piscis est pelamidi similis, cujus incrementum singulis diebus intelligitur. Plin. l. 9. c. 15.

Amiantus, m. 2. alume di piuma, ἀμίαντος, lapis est friabilis in modum lanæ, alumini scissili adeo similis, ut pro eo a seplasariis supponatur. Vulgus Gallorum vocat alumen plumeum falso existimans, speciem esse aluminis. Ex hoc lapide tenuiores conficiunt ellychnia, propterea quod ab igne non consumitur. Texitur quoque inter vestes, & mappas, quæ sordidatæ igni purgantur. Plin. 36. 19.

Amica, cæ, f. 1. amica, רעיה, Germ. ein bul, Gal. amie, amoureuse, Hisp. amiga, ἐρωμένη, quam quis amat inhoneste. Ter. in And. 1. 3. 10. Sive ista uxor, sive amica est, gravida e Pamphilo est.

Amicabilis, le, conveniente all' amico, Ger. das zur freund schafft gehort, φίλιος. Plaut. Mil. 4. 4. 8. Operam da amicabilem. h. e. quam dare debet amicus. Sed al. leg. adjutabilem. Sidon. l. 1. epist. 3. Scamnis amicabilibus deputari. Al. leg. Amicalibus. Neutrum ergo satis certum exemplum. Utuntur tamen hac voce JCti. Leg. ult. §. ult. C. de legit. hered. Per amicabilem transactionem.

Amicalis, le, idem quod amicabilis. Ulp. leg. 10. D. Mandati vel cont. §. Si quis ea. Qui adfectionem amicalem promisit. Adde Sidon. l. 1. ep. 3. ubi alii leg. amicabilis.

Amicarius, apud Diomed. l. 1. p. 313. Est qui amicam præbet. Sed vox est huic Grammatico relinquenda.

Amice, adv. benevole, amichevolmente, באהבה, Germ. freundtlich, Gal. en amy, amiablement, Hisp. amigablemente, φιλικῶς, cum amore, & benevolentia. Cic. de Amic. c. 2. Qui mihi tantum tribuis dicis, quantum ego nec agnosco, nec postulo, facis amice. ¶ Jungitur & cum Dativo. Cic. 1. Offic. c. 26. Vivere simpliciter, fideliter, vitæque hominum amice. ¶ Superlat. amicissime, est apud eund. Div. in Verr. c. 9.

Amicimen, inis, idem quod amictus, apud Apul. 11. Met. Mulieres candido splendentes amicimine.

Amicinum, n. 2. pedicino dell' otre, utris pediculus, ex quo vinum diffunditur. Festus.

Amicio, cis, icui, & ixi, ictum, vestire, עטה, Ger. Kleinden, Gal. vestir, Hisp. vestir, ἀμφιέννυμι, vestio, operio: est ab am, circum, & jacio. Hor. lib. 2. ep. 1. in fi. Quicquid chartis amicitur ineptis. ¶ Veteres in fut. amicibo dicebant. Plaut. Pers. 2. 5. 6. Subnixus alis me inferam, atque amicibor gloriose. ¶ Duo habet præterita hoc verbum, icui, & ixi: & posterius esse magis usitatum, notant Grammatici. Brutus apud Diomed. lib. 1. Qui te toga prætexta amicuit. Varro ibid. Celerius mater amixit. ¶ Tertium quoque afferri solet, amicivi: sed caret adhuc exemplis.

Amiciter, amichevolmente, adver. pro amice. Plaut. Pers. 2. 3. 3. Quia meo amico amiciter hanc commoditatis copiam danunt.

Amicitia, tiæ, f. 1. benevolenza, conjunctio, familiaritas, necessitudo, amicizia, amistà, אהבה רעות, Ger. freundtschafft, Gall. amitie, Hisp. amistad, φιλία, ab amicus, est studiorum omnium, voluntatumque consensus. Cic. in Lælio, c. 6. Est autem amicitia nihil aliud, nisi omnium divinarum, humanarumque rerum cum benevolentia, & charitate summa consensio. Amicitia proprie inter pares est: Plin. tamen l. 1. ep. 17. Amicitia Principis, dixit, idest benevolentia. ¶ Par amicitiæ, apud Cic. pro Dom. hoc est duo amici. ¶ Pyladea amicitia, apud eund. de Fin. hoc est perfecta, qualis fuit Pyladi cum Oreste. ¶ Jungere amicitiam cum aliquo; adjungere aliquem ad amicitiam; Accipere, recipere, adscribere aliquem in amicitiam; ad amicitiam alicujus accedere, se conferre, se adjungere, se applicare: Avertere se, removere se ab alicujus amicitia, amicitias dimittere, deserere, discindere, divellere, disrumpere, dissociare, dissolvere, diluere, passim occurrunt apud Cic. Cæs. &c. ¶ Amicitia, cum ad plantas, ac similia transfertur, συμπάθεια est. Plin. lib. 19. cap. 8. de ruta: Amicitia est ei cum fico in tantum, ut nusquam lætior proveniat, quam sub hac arbore. ¶ Amicitiæ in plurali quoque, ut Cic. in Lal. cap. 13. Fugiendas esse nimias amicitias. ¶ Hoc etiam nomine appellata fuit Dea quædam. Lil. Gyrald. de Diis Gent. syntagm. 1.

¶ Ami-

¶ *Amicitiai* in genit. pro *amicitiæ* dixit *Lucret. lib.* 3. *v.* 83.

Amicities, ei, antiq. vox pro amicitia, apud *Lucret.* legitur *l.* 5. *v.* 1018.

Amico, as, a. 1. *fare amico*, רעה, Ger. *freundschafft machen*, Gall. *faire amy*, Hisp. *hazer amigo*, προσάγομαι, concilio, placo, amicum facio, propitium reddo. *Stat.* 3. *Theb. v.* 470. Solita prece numen amicat.

Amicōsus, a, um, qui multas amicas habet. Affert *Diomed. l.* 1. *p.* 313. Sed nullo confirmat exemplo Latini Scriptoris.

Amictorium, ἀμπεχόνιον, vestimentum puellare candidum, & subtilissimum ex lino. Hoc nomine inscribitur Distichon apud *Martial. l.* 14. *ep.* 149.

Amictus, a, um, *vestito*, עטה, Ger. *bekleidet*, *angethon*, Gal. *vestu*, *couvert*, Hisp. *vestido*, ἀμπεχόμενος, particip. vestitus, indutus. *Cic.* 2. *Phil. c.* 34. Amictus toga purpurea. ¶ Differunt *amictus*, & *indutus*, quod illud dicitur proprie de vestibus exterioribus, & laxioribus, quæ hominem tegunt magis, quam vestiunt: hoc de interioribus, & magis adhærentibus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 32. Pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, &c.

Amictus, us, m. 4. *sopravvesta*, Ger. *Kleidung*, ἐνδυμα, vestis, quæ superponitur aliis vestibus, quasi pallium. *Tibull.* 1. 9. 13. Frustra jam vestes, frustra mutantur amictus. ¶ *Amictui* esse est ad vestiendum aptum esse. *Cic.* 5. *Tuscul.* 5. *c.* 32. Mihi amictui est scythicum tegmen. ¶ Ponitur & pro quolibet velamento. *Virg.* 3. *Æn. v.* 545. Velare capita amictu Phrygio. *Sil. l.* 12. *v.* 613. terras cæco nox condit amictu. ¶ De cælo, quod undique terram tegit, usurpavit *Lucret. l.* 6. *v.* 1131. Cœli mutemus amictum.

Amicŭla, f. 1. *amichetta*, Germ. *ein buhle*, τὸ ἐρώμενον, dim. ab amica. *Plin.* 3. *ep.* 9. Miserat epistolas Romam ad amiculam quandam. Adde *Cic. de Orat.* 2. 59.

Amiculātus, a, um, amiculo indutus, vestitus. *Solin. c.* 65. (al. 52.) de India: Pars nudi, pars obscena tantum amiculati.

Amicŭlum, n. 2. palliolum, vestis, תכריך, Germ. *ein Kleid das man uber andere anleget*, ἀμφίεσμα, genus vestimenti, auctore *Festo*, a circumjectu dictum. *Cic.* 2. *de Div.* Visus est in somnis amicæ esse amictus amiculo.

Amicŭlus, *amichetto*, dim. ab amicus. *Hor. in Epist.* 17. *l.* 1. Disce docendus adhuc, quæ censet amiculus. ¶ Hæc diminutiva plena blanditiarum, & amoribus accommodata sunt.

Amīcus, i, subst. m. 2. benevolus, necessarius, benevolentia conjunctus, cupidus, studiosus, *amico*, רעה, Ger. *ein freund*, Gal. *amy*, Hisp. *amigo*, φίλος, ab amando dicitur, & honesta in re est. Est enim, qui honeste amat, & indissolubili familiaritatis jure conjunctus est. *Paulus Jurecons.* Amicos appellare debemus non levi notitia conjunctos, sed quibus fuerint jura cum patrefamilias honestis familiaritatis quæsita rationibus. *Cic.* 5. *Ver.* Alba tuus antiquissimus non solum amicus, verum etiam amator. *Donat.* Amicus animi est, amator corporis, amator ad tempus, amicus in perpetuum. ¶ Amicum sibi esse, est bene curare cutem suam, non defraudare Genium. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 20. Vix credere possis, Quam sibi non sit amicus. ¶ Amici Principum dicebantur eorum consiliarii, ac familiares. Hi & Comites dicti, a comitando: quod cum facerent, præcedere solebant. nam servi & minus honorata ministeria sequebantur: unde & Pedissequi dicti. Illi autem Anteambulones, & Antepedes dicebantur. ¶ Sic & ipsi Patroni, & quibus præstamus obsequia, Amici dicuntur. Ita *Horatius* appellat Mecænatem patronum suum, *Epod.* 1. Ibis Liburnis inter alta navium, Amice, propugnacula. Et *Carm. l.* 2. *od.* 18. Nec potentem amicum Largiora flagito. Sic *Juven. sat.* 4. *v.* 57. Magnos amicos dixit. ¶ Amicum pro amicorum dixit *Plaut. Merc.* 2. 3. 51.

Amīcus, ca, cum, o. 1. 2. adject. *amico*, *caro*, φίλιος, benevolus, amicitia conjunctus. *Cæs.* 2. *B. C.* Quas Cæsar esse amicas civitates arbitrabatur. ¶ Si jungitur cum re inanimata, significat utile, sive gratum, ut Amicus pratis humor, amica frugibus æstas, amicum plantis sidus. *Hor. lib.* 2. *od.* 17. Nec Diis amicum, nec mihi te prius obire. ¶ Hinc fit comp. *Amicior*, & superlat. *amicissimus*. *Cic. Att.* Mihi nemo amicior, nec jucundior Attico. Et *l.* 3. *Fam. ep.* 3. Successor conjunctissimus, & amicissimus. ¶ Legitur etiam *amicitior* pro *amicior*. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 2. Neque tibi amicitior quisquam posset succedere. Ita leg. plerique ex MSS. *Apulej. in Apolog.* Amicitiorem esse mediocritati. Adde *Symmach. l.* 4. *ep.* 7.

Amilcar, is, m. 3. Ἀμίλκας, Carthaginensium dux, Annibalis pater, qui filium irreconciliabili illo erga Romanos odio primus imbuit. ¶ Plures item alii hoc nomine fuerunt, ut ille Alexandri Magni tempore, qui, cum cives sui crescentes Alexandri vires extimescerent, exulem se fingens, ad ejus castra transfugit; receptus in militiam, & consiliis adhibitus suis omnia civibus in tabellis ligneis cera superinducta perscribebat.

Aminæum, sive Ammineum, opp. Campaniæ prope Falernum M. unde vites Amineæ, & vinum Aminæum.

Aminĕus, vel Ammineus, a, um, adject. Ab Aminæo, sive Aminea. *Virg.* 2. *Georg. v.* 97. Sunt & Amineæ vites firmissima vina. *Al. leg.* Sunt etiam Ammineæ vites, &c. Vide ibi *Serv. & Pier.*

Amissĭbĭlis, le, *che si può perdere*, qui amitti potest. *Augustin. lib.* 5. *de Trinit. cap.* 4. & *lib.* 15. *c.* 13.

Amissio, onis, f. *perdita*, actus amittendi, ἀποβολή. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 3. Omnium rerum amissio, & desperatio recuperandi. *Idem in Pis. c.* 27. Amissio oppidorum. *Et cap.* 18. *in fin.* Amissio dignitatis.

Amissis, pro amiseris, apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 217.

Amissus, a, um, dimissus, perditus, *perduto*. *Virg. Æn.* 2. *v.* 148. Amissos hinc jam obliviscere Grajos. ¶ Absolute, Amissa recuperare, *Nepos* 13. 3. 2.

Amissus, us, ui, idem quod amissio, *perdita*. *Nepos* 7. 6. 2. Siciliæ amissum culpæ suæ tribuebant.

Amĭta, f. 1. *zia*, Ger. *des vatters schwester*, Gal. *tante du coste du pere*, Hisp. *tia*, πατράδελφη, patris mei soror, sic dicta, quia similiter a me tertia sit, atque avia videri possit, vel quia a patre meo amata est. Nam plus sorores a patribus, quam fratres diligi solent propter dissimilitudinem personarum, quæ ideo minus dissensionis habent, quod minus æmulationis. *Cic. pro Cluent. cap.* 10. Cluentia, quæ amita hujus Aviti fuit. ¶ *Amita magna* est avi mei soror. *Paul. Dig.* 38. 10. 10. ¶ *Amita major* est soror proavi mei. *Paul. ibid.* ¶ *Amita maxima*, quæ & *abamita* dicitur, est soror abavi. *Idem ibid.*

Amiterninus, a, um, ad Amiternum pertinens, ut Amiternina arva, *Colum. lib.* 10. *v.* 422.

Amiternum, n. 2. *S. Vittorino*, urbs excisa, olim Vestinorum in Aprutio ad Aternum amnem, ab Aquila 5. M. P. in Bor. Fuit patria Cr. Sallustii. *Plin.* 18. 13. & 19. 5.

Amiternus, a, um, ad Amiternum pertinens, ut Amiterna cohors, *Virg.* 7. *Æn. v.* 710.

Amithaon, pater Melampi vatis. *Stat. Theb.* 3. Juxtaque Amithaone cretus, Jam senior. Hinc

Amithaonius, a, um. *Tib.* 4. *eleg.* 1. Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.

Amitini, & Amitinæ auctore *Nonio* dicuntur ii, quorum alter ex fratre, alter ex sorore genitus, *figliuoli di fratello, o sorella, cugini germani*, πρὸς τῶ πατρὸς ἀδελφῆ & τῆς ἀδελφῆς ἀνεψιοί. Duorum autem fratrum filii, patrueles, duarum sororum, consobrini appellantur. *Dig.* 38. 10. 1.

Amitto, is, isi, issum, ere, *mandar via*, *perdere*, אבד, Ger. *verlieren*, Gal. *perdre*, Hisp. *perder*, ἀποπέμπω, ἀποβάλλω, primo significat, amandare, dimittere, seu abire permittere. *Plaut. Capt.* 2. 2. 82. Et te, & hunc amittam hinc. Ita Terentius multis in locis. Donatus: Quod nos dicimus dimittere, veteres dicebant amittere. ¶ Deinde significat perdere, jacturam facere. *Cic. ad Attic. l.* 15. *ep.* 11. Necesse est servire tempori, & non est amittendum, cum sit datum. ¶ De morte etiam eleganter dicitur, & non solum vitam amittere, animam, &c. sed etiam amittere patrem, liberos, &c. *Suet. Tib. c.* 7. Drusum fratrem in Germania amisit. ¶ Amittere de manibus aliquem, vel e manibus, *lasciarsi fuggir dalle mani*. *Cic. pro Cæl.* & *Liv. l.* 29. *c.* 32. Sic amittere e conspectu, *perdere di vista*. *Ter. Eun.* 2. 3. ¶ Et omissa præposit. quæ inest in ipso verbo, *Plaut. Mil.* 2. 5. 47. Amittere prædam manibus. ¶ *Amittere alicui noxam* est ignoscere. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 181. Tibi hanc amittam noxam unam. *te la lascierò passare*. ¶ *Amissis* pro amiseris, *Plaut. Bacch.* 5. 2. 70. Et *amisti* pro amisisti, *Ter. Eun.* 2. 2. 10.

Ammi, Ammios, ἄμμι, herbæ genus, quam cuminum Æthiopicum vocant. *Plin. l.* 20. *c. ult.*

Ammianus Marcellinus, historicus latinus, qui historiam scripsit a principatu Nervæ usque ad Valentis interitum libris 31. ex quibus 18. posteriores adhuc supersunt.

Ammitto pro admitto legitur in plerisque Codicib. *Valer. Flacci* 2. 399. & 6. 303.

Ammochrysus, ἀμμόχρυσος, gemmæ nomen. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Arenarum similitudo est in ammochryso, velut auro arenis misto.

Ammodites, m. 1. ἀμμοδύτης, serpens est viperæ similis, arenosi coloris, unde nomen accepisse videtur. A nonnullis cenchrias dicitur, quod caudam habeat duram instar milii. *Lucan. l.* 9. *v.* 715.

Ammon, onis, Ἄμμων, sive Hammon, Juppiter vocatus est, qui in desertis Libyæ sub Arietis forma colebatur, ab arena, quæ a Græcis ἄμμος, vel ἄμμος dicitur, quod ejus templum in arenis situm esset. Nam cum Liber pater per desertum Libyæ exercitum duceret, universa jam Asia devicta, & siti admodum laboraret, implorasse a patre auxilium dicitur, quo facto apparuit ei extemplo aries, quem dum fugientem persequitur, pervenit illo duce ad fontem amœnissimum. Desiderio potitus, existimans, arietem illum fuisse Jovem, ei templum miræ magnitudinis in arena constituit, & Deum vocavit Ammonem, hoc est, Jovem arenarium. ¶ Nonnulli dicunt, Ammonem Jovem esse dictum ex nomine Ammonis pastoris, qui primus illic templum extruxit. Hujus meminere Suidas, & Aristophanes. ¶ Fortasse hæc ratio appellationis melior est, quod lingua Ægyptia Ammon Juppiter dicitur. Fortasse etiam hic Cham est filius Noe, quem corrupto nomine posteri Ammonem vocitare cœperint. ¶ Locus nunc *Cangaran di Mahoma* dicitur, in Libya inf. in confinio Cyrenaicæ reg. apud Garamantes, a Cyrene 400. M. P. in Austr.

Ammonĕo pro admoneo legitur in multis codicib. *Phædri l.* 1. *Fab.* 26. *l.* 3. *fab.* 10. *Valer. Flacci* 3. 147. & 5. 12. & *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip.* 1. & 3.

Ammonia, f. 1. Ἀμμωνία, regio mediterr. Libyæ, in qua Juppiter Ammon colebatur, ita dicta ab arenæ copia, quæ ἄμμος a Græcis dicitur. Ammonia etiam cognominata est Juno, culta ab Eleis. *Pausan. in Eliac. p.* 163.

Ammoniăcum, V. Hammoniacum.

Ammoniăcus sal, ἀμμωνιακός, terræ salsugo in Libyæ arenis crescente Luna effervescens, alumini scissili non dissimilis, glebis oblongis, venisque in longitudinem rectis. Vide *Plin. l.* 31. *c.* 7. *Dioscor. l.* 5. *Ovid. de medicamine faciei*, *v.* 94. Cumque Ammoniaco mascula tura sale.

Ammonii, populi Libyæ, colentes Jovem Ammonem, Ἀμμώνιοι.

Ammonitrum, ἀμμόνιτρον, massa est constans ex arena molis trita, & tertia parte nitri, ex qua recocta fit nitrum purum, & candidum. *Plin. l.* 36. *c.* 26.

Ammothea, Nympha, ἀπὸ τῶ ἄμμου, & θέειν, quasi per arenam currens.

Amnensis, ad amnem situs, παραποτάμιος. *Festus*: Amnenses dictæ urbes ad amnem sitæ.

Amnestia, ἀμνηστία, Græca vox, rerum præteritarum oblivionem significans, qua voce usus creditur *Cic.* in quadam Oratione ad Senatum habita in æde Telluris, de pace cum Antonio facienda, quæ hodie non extat. Ita enim *Philip.* 1. *cap.* 1. de ea oratione loquens, ait: In quo templo jeci fundamenta pacis: Græcum etiam verbum usurpavi, quo tum in sedandis discordiis usa erat illa Civitas (*Athenæ*) atque omnem memoriam discordiarum oblivione sempiterna delendam censui. Dissentit tamen ab hac opinione *Muretus l.* 2. *Var. lect. c.* 15. V. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 1.

Amnicŏla, æ, παραποτάμιος, ad flumen habitans, *chi abita appresso al fiume*. *Ovid.* 10. *Met. v.* 96. Amnicolæque simul salices.

Amnicŭlus, i, diminut. ab Amnis, *picciol fiume*, *fiumicello*. *Liv. l.* 36. *c.* 22. Ab altero amniculo App. Claudium opposuit.

Amnĭcus, a, um, o. 1. 2. *di fiume*, Ger. *das des fluss*, *oder bach ist*, ποτάμιος, fluvialis, ut Stirps amnica, apud *Apul. Plin. l.* 3. *c.* 25. Insula amnicarum maxima.

Amnigĕna, vel Amnigĕnus, a, um, in amne genitus. *Auson. Mosella*, *v.* 116. Amnigenos inter pisces. Al. leg. *amnigenas*.

Amnis, m. 3. *fiume*, יאור נהר, Ger. *ein fluss*, *ein bach*, Gal. *fleuve riviere*, Hisp. *el rio*, ποταμός, fluvius, ab am, idest, circum, & nare, fluere, quoniam flexuoso meatu labitur. Vel dicitur ab ambio. Omnia enim flumina circumeunt, ideoque cornuta pinguntur. Nec desunt, qui a Græco ἀμνὸς, deduci malint, quod etiam *Suidas* fluvium interpretatur. *Virg.* 1. *Georg.* Atque alius latum funda jam verberat amnem. ¶ Ponitur & pro torrente, *torrente*. *Virg.* 4. *Æn.* Ruunt de montibus amnes. ¶ In sexto casu facit etiam amni, pro amne. *Liv. l.* 21. *c.* 5. Verticoso amni delati in hostes. Et *c.* 27. *ejusd. lib.* Trajecto amni. ¶ Olim fuit etiam femin. gen. *Plaut. Merc.* 5. 2. 18. Neque mihi ulla obsistet amnis. Adde *Var. l.* 3. *R. R. c.* 5. & *Accium* apud *Non. c.* 3. *n.* 11.

Amo, a. 1. diligo, studio prosequor, benevolentia complector, *amare*, אהב, חבב, Ger. *liebhaben*, *lieben*, Gal. *aimer*, Hisp. *amar*, φιλέω, charum habere, bonum alicui velle. *Cic. Att.* Amat nos, charoique habet. ¶ Amare majoris vis est, quam diligere. *Cic. ad filium*, Ut scires, eum non a me diligi solum, verum etiam amari. *diligere* enim est amare cum delectu, ideoque rationis potius, quam appetitus. *Terentius* tamen contrarium posuisse videtur, Quo plus quenquam amem, aut plus diligam. ¶ Quod si amo absolute ponatur, capitur pro amore captus sum, *esser innamorato*. *Ter. Andr.* 1. 2. 14. Meum gnatum rumor est amare. ¶ Amare nimis pro indulgere. *Cic. Att. l.* 6. Nimis in isto Bruto amasti. ¶ Amare se ipsum, est, se mirari, sibi placere,

Cic.

Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. ¶ Si me amas, Ita me Dii ament, Sic me Deus amet, obtestantis, & affirmantis formulæ sunt. ¶ Dicimus sæpe, amare, pro solere. Hor. l. 2. od. 3. Pinus ingens, albaque populus Umbram hospitalem consociare amant. Et l. 3. od. 16. Aurum perrumpere amat saxa potentius ictu fulmineo. ¶ Interdum pro amanter, & studiose petere. Plaut. Men. 2. 3. 71. Scin' quid te amabo, ut facias? Sic ibid. 3. 3. 1. Ter. Eun. 3. 3. in fin. Amabo te, ut illuc transeas. ¶ Dicimus etiam, amo te, cum gratias agere volumus, & obstrictum beneficio animum significare. Ter. Eun. 1. 2. 106. Scilicet faciundum est, quod vis. Th. Merito amo te: bene facis. ¶ Habet hoc verbum varios casus præter accusat. Ter. Eun. Ecquid nos amas de fidicina isthac? Plaut. Pœn. Hic amat a Lenone. Cic. Att. Si quidquam me amas, &c. ¶ Amabo, Amans V. suis locis.

Amŏdo, da ora innanzi, per l'avvenire, מעתה, ἀπὸ τοῦ νῦν, posthac, sive ab hoc tempore. Hieron. l. 1. advers. Jovinian. c. 3. ex Isaia c. 38. Amodo filios facias.

Amœbæus, ἀμοιβαῖος, in pen. cum æ, & in antep. cum œ diphthon. genus carminis, in quo qui canunt, utuntur æquali numero versuum, & ita se habet ipsa responsio, ut aut majus, aut contrarium aliquid dicat, ut est apud Virg. in Bucol. Ecl. 3. Ab Jove principium Musæ, Jovis omnia plena: ille colit terras, &c. Nomen deductum est ab ἀμείβω, alterno, vices reddo, succedo, permuto, &c. ¶ Amœbeus, & Antamœbeus pedes sunt pentasyllabi. Prioris exemplum est, incredibiles, posterioris, manifestarat. Diomed. l. 3. c. de pedib.

Amœne, adv. delitiosamente, cujus Comparat. est apud Gell. lib. 14. c. 1. Superlat. apud Plin. l. 4. ep. 23. Habitare amœnissime. Positivum apud Plaut. Mil. 2. 5. 2.

Amœnĭtas, f. 3. suavitas locorum, amenità, diletto, נעים, Germ. lustigkeit, τερπνότης, jucunditas illa, quæ ex rebus amœnis percipitur. Cic. 2. de Leg. c. 1. Amœnitatem, & salubritatem hanc sequor. Id. 2. de nat. Deor. 39. Amœnitates litorum. Plin. in Præfat. Studiorum amœnitates quærimus. h. e. ea in studiis consectamur, quæ delectant, & jucunda sunt. ¶ Pro munditie, & elegantia usus est Plaut. Men. 2. 3. 6. Sternite lectulos, incendite odores. Munditia illecebra animo amantium. Amanti amœnitas malo, nobis lucro est.

Amœniter, pro amœne. Gell. lib. 20. c. 8. Hilare, atque amœniter agitare vindemiam.

Amœno, as, exhilaro, amœnum facio, rallegrare, far ameno, εὐφραίνω. Cassiod. l. 2. epist. 40. de Musæ. Felices animas septem chordarum pulsibus amœnabat. Salvian. l. 7. pag. 249. Regio amœnata lucis, atque irrigata fontibus. Adde Sidon. l. 1. ep. 9. Tetrica sunt amœnanda jocularibus.

Amœnus, a, um, ameno, נעים, Ger. lustig, lieblich, Gal. plaisant, agreable, Hisp. ameno, τερπνός, ἁβρὸς, aspectu jucundus, non tamen artificio, sed natura ipsa. Festus ab amo deducit, cum ait, loca amœna, quod ad amandum alliciant. ¶ Dicitur amœnus præcipue de locis, ut Amœnum rus, amœnus fons. Cic. Attic. l. 16. epist. 3. Prædiola nostra satis amœna. Justin. 38. 7. Cœlum amœnius. Tacit. hist. 3. 30. Amœnissima ædificia. ¶ Amœna in plurali substant. ponuntur pro locis ipsis amœnis. Tacit. Ann. 3. c. 7. Per amœna Asiæ, atque Achajæ. ¶ Apud Gel. l. 9. c. 8. Puer Delphino amœnus. idest charus, dilectus.

Amolior, iris, d. 4. rimuovere, נדף, הסיר, Germ. dannen thun mit arbeit, Gall. chasser, & oter de quelque lieu avec grande peine, Hisp. apartar, arredrar, ἀποθέω, ex a, & molior, quod est a mole, significat amovere, & proprie de iis dicitur, quæ cum magna difficultate submoventur. Plin. l. 11. c. 10. Amoliuntur omnia e medio. ¶ Terent. per translationem in And. 4. 2. 24. pro recedo posuit, partirsi. Hinc vos amolimini. ¶ Accipitur & pro refellere. Quintil. l. 3. c. 13. An amolienda singula. ¶ Item arcere, depellere. Plin. l. 32. c. 2. Amoliri pericula. Petron. in Satyr. c. 97. Amoliri invidiam. ¶ Passiva significatione Plaut. Mostell. 2. 1. 24. Jube, hæc hinc omnia amolirier. Hinc particip. amolitus passiva item significatione. Apulej. de deo Socrat. Omnibus exuviis amolitis equum contemplari. h. e. detractis.

Amolitio, f. 3. Gel. l. 12. c. 1. Ubi infantis facta ex oculis amolitio est. De infante loquitur, qui a matre removetur, ut alieno lacte alatur. allontanamento.

Amōmis, f. 3. herba amomo similis, venosior tamen, & durior, minusque odorata. Plin. 12. 13.

Amōmum, n. 2. ἄμωμον, arbor forma e vite labrusca, frutice venoso, palmi altitudine, herbæ foliis similis bryoniæ. Triplex est, Armenicum, Medicum, & Ponticum. ¶ Amoma in plur. pro unguentis quibuslibet. Pers. Sat. 3. v. 104. Tandemque beatulus alto Compositus lecto, crassisque lutatus amomis. ¶ Inde Recentiores Amomiam vocaverunt illud omne, quo defunctorum corpora medicabantur & condiebantur. Quod vulg. detruncato vocabulo Momiam, seu Mumiam vocant.

Amor, ris, m. 3. charitas, benevolentia, gratia, studium, pietas, deliciæ, amore, אהבה, Ger. liebe, Gal. amour, Hisp. amor, ἔρως, ardor benevolentiæ, vel cupiditatis. Definitur a D. Augustino animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio quærit, & appetit ad fruendum; & fruitur eo, cum adepta est, & cum quadam suavitate interiori amplectitur, & conservat. ¶ Amor plus est, quam benevolentia, licet plerunque pro eodem accipiatur: Ex amore enim nascitur benevolentia. Cic. de Amic. c. 8. Amor, ex quo amicitia nominata est, princeps est ad benevolentiam conjungendam. ¶ Differt item amor a charitate, quod amor sit genus, charitas species, ille ad omnes pertineat animantes, hæc ad homines tantum. ¶ Amor singulari numero plerunque honestus est, ut amor fraternus, amor patris in filium. Cicero. Incensus sum amore virtutum tuarum. ¶ Potest tamen & in Veneream partem accipi, & tunc, secundum Augustinum, cupiditas, aut libido vocatur, desiderio. Virg. Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres, in furias, ignemque ruunt, amor omnibus idem. ¶ Amores vero in plurali plerunque lascivi sunt. Cic. pro Cœl. Mulier amorum turpissimorum quotidie fœdera feriens. ¶ Nonnunquam tamen etiam de honesta voluptate dicuntur. Cic. 1. Offic. c. 5. Formam, & tanquam faciem honesti vides, quæ, si oculis cerneretur, admirabiles amores sui excitaret. ¶ Metonymice amor, vel amores dicuntur ii, quos impense amamus. Sic Titus Vespasianus dictus fuit amor, ac deliciæ generis humani. Suet. in ejus vita, c. 1. Sic Plaut. Pœn. 1. 1. 79. Hem, amores tuos si vis spectare. ¶ Amor pro cupidine Veneris filio. Propert. l. 2. eleg. 12. Quicunque ille fuit primus, qui pinxit amorem. ¶ Amos pro amor, est apud Plaut. Curcul. 1. 2. 2. sed ibi blæsa anus loquitur.

Amorabundus. Laberius mulierem amantem amorabundam dixit, apud Gel. l. 11. c. 15. Vox est inusitata.

Amorĭfer, amorem concilians. Venant. Fortunat. Epithalam. Sigeberti regis, l. 6. carm. 1. Torsit amoriferas arcu stridente sagittas Forte Cupido volans.

Amorĭficus, a, um, amorifer. Apulei. de herb. c. 123.

Amotio, f. 3. rimovimento. Cic. de Fin. l. 1. c. 11. In omni re doloris amotio successionem efficit voluptatis.

Amōtus, a, um, nomen ex particip. ab amoveo, remotus, sublatus, tolto via, levato. Horat. 1. Sat. 1. v. 27. Amoto quæramus seria ludo. ¶ Item sublatus furto, rubato. Id. l. 1. od. 10. Boves per dolum amotas. Idque verecunde, ne Mercurium, de quo loquitur, furti reum agere videretur. Sic apud JCtos, res amota, ut Ulpianus in Leg. rei pro soc. l. 17. Pandect. & alii.

Amovĕo, es, ovi, otum, a. 2. arceo, removeo, prohibeo, rimuovere, הסיר, Germ. hinweg thun, von dannen treiben, Gall. oter, Hisp. apartar, ἀπωθέω, de loco moveo, expello. Cic. pro Rabir. perduell. c. 4. Amovere virgas a corpore civium. Suet. in Calig. c. 34. Amovere scripta Virgilii ex omnibus bibliothecis. Plaut. Trucul. 2. 1. 64. Amovere aliquem loco. ¶ Amovere se est recedere. Terent. Phorm. 3. 3. 34. Te hinc amove. ¶ Amovere aliquem pro relegare. Tacit. 4. Ann. 31. Amovere aliquem in insulam. Id. ibid. c. 21. Amovere aliquem Cretam. ¶ Ponitur etiam pro furari, cum de domesticorum furtis sermo est, lenitate vocabuli turpitudinem facti mitigante. Paul. Dig. 25. 2. 3. & Ulpian. 19. 2. 70.

Ampedices, dicebantur ab antiquis, quod circum penderent, quos nunc Appendices vocamus. Festus.

Ampelites, terra tenax ad similit. bituminis. Plin. l. 35. c. 16.

Ampelodesmos, V. Ampelos.

Ampeloleuce, ἄμπελος λευκή, vitis alba, uva Taminia. Plin. l. 33. c. 1.

Ampeloprasos, V. in Ampelos.

Ampelos, ἄμπελος, Græcis significat vitem. ¶ Ampelos Leuce, ἀμπελολευκή, vitis alba, bryonia, psilothrum, herba vel a qualitate coloris, vel quod ejus radix contrita, & corpori intricata teneriorem, & candidiorem cutem reddat. Nam & succus baccarum ejus lac reddit uberibus siccis. ¶ Ampelodesmos, ἀμπελόδεσμος, herba, qua Siculi vites ligant. Plin. l. 37. c. 27. ¶ Ampelos melæna, ἀμπελομέλαινα, vitis nigra, quam alii bryoniam, alii chirranam, alii cynechantem, aut aproniam vocant. ¶ Ampelos agria, ἄμπελος ἀγρία, labrusca, seu vitis agrestis. Plin. l. 23. c. 1. ¶ Ampeloprason, ἀμπελόπρασον, vulgo porrum vinearium, herba nascens in vinetis, foliis porri, sed angustioribus, flore candido, radice bulbosa. Plin. l. 24. c. 5.

Amphiarāus, a, um, ad Amphiaraum pertinens, Ἀμφιαράειος. Propert. lib. 2. el. ult. v. 39. Amphiaraeæ nil prosunt fata quadrigæ.

Amphiaraïdes, dicitur Alcmæon Amphiarai filius. Ovid. Fast. 2. v. 43. Amphiaraides Naupactœo Acheloo.

Amphiarāus, m. 2. ἀμφιάραος, Argivus, Oeclei, aut, ut alii malunt, Lini, & Hypermnestræ filius, vates, & augur fuit futurorum peritissimus, qui cum prævideret, fore, ut in bello Thebano interiret, domi latitavit. Tandem tamen ab uxore proditus, invitus a Polynice ad bellum est pertractus, ubi cum fortiter pugnaret, una cum curru terræ hiatu absumptus est. Propter auguralem scientiam in tanto honore est habitus, ut Græcis Deus haberetur, & ab ejus solo, in quo est humatus, oracula peterentur, ut Cic. 1. de Divin. c. 40. testatur Ovid. 3. de Ponto, eleg. 1. v. 52. Notus humo mersis Amphiaraus equis. V. Stat. sub fin. l. 7. Theb. ubi ejus in Inferos casum describit.

Amphibālus, sive Amphibalum, genus vestis pallio similis, quo exterius amiciebantur. Sever. Sulpic. Dial. 2. de virtut. B. Martini c. 1.

Amphibia, orum, ἀμφίβια, animalia tam in terris, quam in aquis viventia, quæ a Cic. 1. de nat. Deor. bestiæ ancipites vocantur. Dicuntur amphibia, quasi duplicis vitæ, ab ἄμφω duo, & βίος, vita, quod in ambobus elementis vitam degunt. Varr. 3. R. R. c. 10. & l. 4. de L. L. c. 13. & Colum. l. 8. c. 13. sed Græce.

Amphibologia, f. 1. & rectius amphibolia, vel amphibolon, ambiguitas, ἀμφιβολογία, dubium dictum, sermo dubiam sententiam indicans, figura, quæ fit vitio compositionis, cum in ambiguo posita est sententia. Et modo fit per duos accusativos ejusdem generis in Infinitivo, ut Ajo te Æacida Romanos vincere posse. Modo per verbum commune, ut cum dicimus, Cato injuste criminatur. Incertum est enim, an ipse ab alio criminetur, an ipse alium. Modo per particip. ut Vidi statuam auream hastam tenentem. Modo per homonyma, ut si quis dicat aciem, nec exprimat oculi, vel gladii, vel exercitus. Potest etiam fieri aliis modis. Recentiores Critici malunt dici amphibolia, quemadmodum Græce est ἀμφιβολία. Videtur enim amphibologia significare potius sermonem de amphibolia. Vide Voss. de vit. serm. l. 1. c. 11. Certe amphibolia usus est Cic. 3. de Divin. c. 56. & Auct. ad Herenn. l. 2. c. 11. Amphibologiam usurpat Isidor. l. 1. Orig. c. 33.

Amphibŏlus, a, um, ambiguo, ambiguus, dubius. Martian. Capell. l. 5. pag. 149. Nomen amphibolum facit quæstionem.

Amphibrachys, yos, m. 2. ἀμφίβραχυς, pes ex prima, & ultima brevibus media producta, ut timere; sic dictus, quod in utraque parte brevem habeat, ab ἀμφὶ, utrinque, & βραχὺς, brevis. Quint. lib. 9. c. 4. Longa inter breves amphibrachys: duabus longis brevem sequentibus, bacchius. ¶ Legitur etiam amphibrachus, i, positione Latina.

Amphibrevis, pes idem qui amphibrachys; sed vox ipsa hybrida est, ex Græco ἀμφὶ, & Latino brevis conflata. Diomed. eam usurpat l. 3. pag. 475. Putsch.

Amphictyŏnes, ἀμφικτύονες, publicum Græciæ concilium, institutum ab Amphictyone Heleni filio, constans ex septem Græciæ civitatibus. Cic. 2. de invent. c. 23.

Amphictyonicus, a, um, ut leges Amphictyonicæ, quibus ad concordiam colendam invitabantur.

Amphigenia, f. 1. opp. Peloponnesi in Messenia. Stat. 4. Theb. v. 178.

Amphimacrus, m. 2. ἀμφίμακρος, pes ex tribus syllabis constans, prima, & ultima longis, media correpta, ut pallidi, sic dictus, quod utraque parte longam habet syllabam. Ἀμφὶ enim utrinque sonat, & μακρὸς, longum. Quintil. l. 9. c. 4.

Amphimalia, Suda, & S. Nicolo, opp. Cretæ in ora Bor. vers. Occ. ubi Sinus Amphimalus, Golfo di Suda, inter Rhetymnam urb. ad Ort. & Drepanum prom. ad Occ.

Amphimalla, orum, n. ἀμφίμαλλα, tunicæ ex utraque parte pilos habentes; dictæ ab ἀμφὶ circum, & μαλλὸς, vellus. Plin. l. 8. c. 48. Gausapa patris mei memoria cœpere, amphimalla nostra.

Amphimedon, unus ex Centauris. Ovid. 5. Met.

Amphinŏme, ἀμφινόμη, Nympha, a circumpascendo, quod fieri in aqua videmus.

Amphion, ŏnis, m. 3. ἀμφίων, Jovis, & Antiopes, vel secundum aliquos Mercurii filius, a quo accepta lyra adeo suaviter canebat, ut saxa ad struendos muros Thebanos traxisse dicatur. Quod ideo fictum, quia eloquii suavitate homines rudes, & incultis moribus ad obsequii civilis pellexit disciplinam. Ferunt hunc Musicam invenisse.

Amphionius, a, um, adject. possess. ab Amphion. Propert. l. 1. el. 9. Amphionia lyra.

Amphipŏlis, f. 3. ἀμφίπολις, postea Christipolis, Cristipoli, Turc. Emboli, urbs Macedoniæ in Thraciæ conf. juxta Philippos, & Apolloniam ad 30. M. P. a Thessalonica 60. Serris proxima, & Sinui Strimonico.

Dicta

Dicta est Amphipolis, quod illam Strimon fl. circumfluit, & ambit: nempe ab ἀμφὶ, circum. Plin. l. 4. c. 10.

Amphipolitānus, a, um, ad Amphipolim pertinens. Justin. in fine l. 14. Amphipolitana arx.

Amphiprostylos, ædes, quæ columnas in anteriore, & posteriore parte habet. Græca hac voce utitur Vitruv. l. 3. c. 1.

Amphisbæna, f. 1. ἀμφισβαίνα, serpens est in Libyæ desertis duo habens capita, unde & circulatis tractibus creditur incedere. Luc. l. 9. 719. Et gravis in geminum surgens caput Amphisbæna.

Amphissa, f. 1. ἄμφισσα, Amphysa, Lambina, Ansisa, opp. Phocidis in finibus Locrorum Ozolorum, juxta oram sin. Crissæi, ad fl. cognominem, a Delphis 60. stad. in Merid. Dicta est ab Amphissa Macraris, & Apollinis filia, vel quod undique montibus cingitur. Hinc Amphissæi, qui Delphicum templum diripuerunt. ¶ Amphissia, & Amphisa, la Rocella, oppidum Magnæ Græciæ, in ora Calabriæ Ulter. inter Locros, & Caulonam 8. M. P. apud ost. Sagræ fl. Hinc,

Amphissius, a, um, ad Amphissam pertinens. Ovid. 15. Met. v. 703. Amphissia saxa.

Amphitane, ἀμφιτάνη, gemma colore aureo. Plin. l. 37. c. 10.

Amphithalămus, m. 2. cubilis genus, contra thalamum positus, anticamera. Vitruv. l. 6. c. 10. Dextra, & sinistra cubicula sunt collocata, quorum unum thalamus, alterum amphithalamus dicitur. Legitur & antithalamus. ¶ Apud nos le anticamere junctæ sunt thalamis, seu cubiculis, in quibus versamur: at apud Græcos separatæ erant angusto transitu; & in iis morabantur ancillæ, ut præsto essent ad imperium. Vide Interpretes ad loc. cit. Vitruvii.

Amphitāpa, f. 1. vel amphitapum, schiavina, ἀμφίταπος, vestis genus utrinque villos habens, idem fere, quod amphimallum, Varro, Lucil. Ulp. l. vestis de auro, & arg. leg. Non. c. 14. n. 24. ex Varrone affert: dormire super amphitapa bene molli. ¶ Aliis amphitapa est tunica utrinque villos habens. ¶ Item tapetes hirsuti, & villosi.

Amphitheatrālis, le, adject. ad amphitheatrum pertinens. Amphitheatrales magistri. Martial. l. 11. epigr. 70. Amphitheatrale spectaculum, Plin. l. 21. c. 24.

Amphitheatrĭcus, a, um, amphitheatralis. Symmach. lib. 4. ep. 8. Amphitheatricum spectaculum. ¶ Amphitheatrica fuit genus chartæ, de qua Plin. l. 13. c. 12.

Amphitheatrum, anfiteatro, ἀμφιθέατρον. Locus erat spectaculis gladiatorum, & venatorum designatus. Is cum non semicirculari figura, sicut theatra, sed orbiculari ovi instar exstructus esset, Amphitheatri nomen accepit, quod veluti ex duobus Theatris constaret. Isid. Or. l. 18. c. 52. Martial. de Spectac. epigr. 1. Omnis Cæsareo cedat labor Amphitheatro. Adde Plin. l. 5. epist. 9. ¶ In Theatro ludi scenici, in Amphitheatro gladiatorii fiebant, ac Circenses. Itaque illud Veneri, hoc Marti sacrum fuit.

Amphithetum, n. 2. ἀμφίθετον, ingens poculum, quo uti solebant, cum strenue potare volebant. Hinc prov. Ex amphitheto bibisti, idest, ad ebrietatem usque. Dictum est, quod utravis ex parte stare posset. Si enim inverteretur, in duo æqualia pocula dividebatur.

Amphithoe, f. 1. nympha, ab ἀμφὶ, circum, & θέω, curro.

Amphitrite, tes, f. 1. ἀμφιτρίτη, Oceani, & Doridos filia, uxor Neptuni. Per metonymiam ponitur pro mari. Dicta est ab ἀμφὶ, & τρίζω, strido, vel τείρω, vel τρίβω, tero, quod mare terram circumterat, vel τρέω, tumeo, quod terreat navigantes, vel τρέχω, curro, vel a τρίττα, quia triplices aquæ, dulces, salsæ, mixtæ. Ovid. Met. 1. v. 13. Nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite.

Amphitryo, onis, 3. ἀμφιτρύων, princeps Thebanus, Alcei filius, & Alcmenæ Herculis matris conjux. Plaut. tamen Amphitruo scribit, quia vetustissimi Romani peregrinas litteras non admittebant. unde & Poruges dicebant, quod nos Phryges, & Sullam, quem nos Syllam.

Amphitryoniădes a Poetis Hercules dictus Amphitryonis filius. Catul. carm. 59. Audet falsiparens Amphitryoniades. Falsiparens propter fabulam Jovis Amphitryonem simulantis. Virg. Æn. 8. Amphitryoniades armenta, abitumque parabat. Al. leg. Amphitryoniades.

Amphŏra, f. 1. anfora, כד, Ger. ein Krug, ἀμφορεύς, vasis vinarii genus duas ansas habentis, sic dictum, quod ex utroque latere captum feratur. ¶ Sumitur item pro mensura continente congios octo, idest sextarios 48. (sextarius autem est unc. 20.) ex quibus aliæ sunt majores, ut Italicæ, quas & ceramia, & metretas, & Lat. quadrantalia vocant, aliæ minores duplo, ut Antiochicæ. Cic. pro Font. Quaternos denarios in singulas vini amphoras, &c. Adde Od. 21. l. 3. Horat. Cic. 4. Verr. Amphoras mellis. ¶ Fictiles fere fuerunt amphoræ. Horat. de Art. v. 21. Amphora cœpit institui, currente rota cur urceus exit? ¶ In genitivo plurali plerumque habet amphorum pro amphorarum, si juncta sit cum adjectivis numeralibus.

Amphorālis, le, ut vas amphorale, quod amphoram capit, apud Plin. l. 37. c. 2.

Amphorārius, a, um, ut vinum amphorarium, quod in amphoras diffusum e dolio. Leg. ult. ff. de tritic. vino, oleoque leg.

Amphrysiăcus, a, um, adject. ab Amphryso. Stat. Silv. lib. 1. 4. v. 105. Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi.

Amphrysius, a, um, idem quod Amphrysiacus. Virg. Æn. 6. v. 398. breviter fata est Amphrysia Vates.

Amphrysus, m. 2. & Amphryssus, ἄμφρυσος, ἄμφρυσσος, fl. Thessaliæ qui Halum opp. exc. alluebat, & juxta Othrys M. radices decurrit in Sperchium, apud Thebas Thessalias. Hic Apollinem Admeti Regis armenta pavisse fabulantur. ¶ Est item fl. Phrygiæ, qui feminis sterilitatem affert.

Ample, magnifice, honorifice, honeste, ampiamente, ברוב, Germ. herlich, grosslich, πλατέως, ἀξιόμως, λαμπρῶς, ἐνδόξως, adverb. copiose, magnifice. Cic. 6. Ver. Exornat ample, magnificeque. ¶ Hinc superlat. amplissime. Cic. 1. Verr. Honores amplissime, & magnificentissime gessit. h. e. cum summa amplitudine, & dignitate. ¶ Comparat. Amplius V. infra suo loco.

Amplecto, pro amplector, usus est Plaut. Rud. 3. 5. 36. Amplectitote crura fustibus. Hinc passive Lucil. apud Priscian. l. 8. Ego non sinam me amplectier.

Amplector, eris, amplexus sum, amplexu circumplico, complector, amplexor, comprehendo, circumnecto, circumplico, abbracciare, חבק, Ger. umbfahen, umbfassen, umbreiffen, Gall. embrasser, Hisp. abraçar, περιβάλλω, idem est, quod circumnectere. Plaut. in Cist. Anus ei amplexa est genua. ¶ Ponitur & pro amare, amare. Eos enim amplecti solemus, quos vehementer amamus. Cic. 5. Fam. Amplector talem animum. Sic amplecti amore apud Cic. & Sallust. Amicissime amplecti, apud Cic. ¶ Item pro sequi. Cic. de Orat. Jus civile tam vehementer amplexus es. ¶ Item pro continere, ut si dicas, hæc una virtus ceteras amplectitur. ¶ Item pro comprehendere. Cicer. pro Rosc. Com. Quod ego pluribus verbis amplecterer, si &c. ¶ Item pro intelligere. Cic. 4. Verr. Ut totum genus amplectamini judiciorum, cognoscite prius &c. ¶ Item demereri, prosequi. Cic. Fam. 5. epist. 8. Ad tuam amplitudinem meis officiis amplectendam incidisse.

Amplexo, pro amplexor. Accius apud Nonium c. 7. n. 24. Postremo amplexa, fructum, quem Dii dant, cape.

Amplexor, aris, frequentat. idem fere quod amplector, abbracciare, ut amplexari aliquem, apud Cic. Fam. l. 1. ep. 9. Et amplexari otium. Id. pro Sext.

Amplexus, a, um, particip. ab amplector, chi ha abbracciato. Virg. Æn. 2. v. 490. Amplexæque tenent postes, atque oscula figunt. Martial. l. 9. epigr. 62. Ædibus in mediis totos amplexa penates Stat platanus. Pers. sat. 5. v. 182. Rubrumque amplexa catinum Cauda natat thinni. ¶ Passive Petron. apud Priscian. l. 8. Animam nostram amplexam in corpore.

Amplexus, us, m. 4. amplectendi actus, abbracciamento, περίπλοκή, Cic. 1. de Div. c. 36. Serpentis amplexus circumplicatus. Virg. Æn. 1. v. 687. Cum dabit amplexus, atque oscula dulcia figet.

Ampliatio, onis, verbal. ab amplio, ampliazione, dilazione. Apud Philosophos est tanquam extensio termini, cui opponitur restrictio. ¶ Est etiam verbum forense, de quo Asconius l. 1. in Verr. Sigon. de Judiciis l. 2. c. 22. Paul. Man. Rosin. & alii. In iis causis adhibebatur, cum Judices significabant, rem sibi non liquere, ideoque secundam actionem instituendam esse. Dicebatur autem ampliatio, quia Prætor de consilii sententia pronuntiabat, causam amplius cognoscendam esse. ¶ Differt a Comperendinatione, quia comperendinatio facta est etiam si judices non judicassent; ampliatio vero ex incerta Judicum sententia oriebatur. Ex causa comperendinationis bis tantum causa dicebatur: ex causa ampliationis sæpius dici potuit. In Comperendinatione poterat esse ampliatio; in ampliatione nequaquam comperendinatio. Qui putant, in comperendinatione defensorem primum dixisse, in ampliatione primum accusatorem, magnum sane inter utramque discrimen afferunt, sed falsum; utrobique enim idem ordo servatus est, ut egregie probat M. Anton. Ferratius l. 1. ep. 9. contra Ascon. & cet. omnes, qui Asconium secuti sunt.

Ampliātus, a, um, ampliato, allargato, accresciuto, amplior, seu major factus. Cels. 7. 5. 2. Ampliatum vulnus. Hirt. de B. Hisp. cap. ult. Ampliatus honor. ¶ Dicitur etiam de eo, cujus judicium dilatum est. Liv. l. 43. c. 2. Bis ampliatus, tertio absolutus est reus.

Amplificatio, onis, accrescimento, aumento, αὔξησις, accessio, cumulus. Cic. 1. Offic. Nec vero amplificatio rei familiaris nemini nocens vituperanda est. Et l. 2. propter amplificationem honoris, & gloriæ. ¶ Apud Rhetores figura est, qua argumenta tum verbis, tum rebus dilatantur. Vide Quintil. l. 8. cap. 4. Cic. in Partit. Amplificatio est gravior quædam argumentatio, quæ motu animorum conciliat in dicendo fidem. ¶ Apud Rhetoricæ artis Scriptores usurpatur etiam pro ea Perorationis parte, in qua affectus moventur. Auct. ad Herenn. l. 2. c. penult.

Amplificātor, m. 3. verbale, qui rem aliquam, aut personam ampliorem reddit. Cic. 5. Tusc. Rerum etiam ipsarum amplificator fuit. Et Fam. 2. ep. 9. Amplificator dignitatis.

Amplificātrix, icis, accrescitrice, quæ amplificat. Pacat. in paneg. Theodos. c. 6. Quos plurima laude dotavit amplificatrix veri vetustas.

Amplificātus, a, um, ampliato, accresciuto, auctus. Cic. 3. Catil. n. 1. Urbs amplificata. Id. pro Leg. Manil. c. 16. Auctoritas amplificata. Id. 3. de Legib. c. 14. Pauci honore, & gloria amplificati.

Amplifĭce, adverb. amplemente, ample. Catul. carm. 63. v. 265. Talibus amplifice vestis decorata figuris. At Grævius legit, amplifica.

Amplifĭco, as, a. 1. amplificare, רבה, הרחיב, Germ. groß machen, erweitern, αὐξάνω, est augere. Cic. 2. de Nat. Deor. Eamque facultatem disserendi amplificavit. Idem pro Domo, A populo semper sum defensus, amplificatus, atque ornatus. ¶ Amplificare dicendo est exaggerare. Cic. l. 1. de Orat. c. 51. V. Amplificatio.

Amplifĭcus, a, um, amplus. V. Amplifice.

Amplio, as, avi, atum, are, augeo, amplifico, ampliare, accrescere, dilatare, הרחיב, הגדיל, Ger. weitern, groß machen, Gall. amplier, augmenter, Hisp. ensanchar, o estender, μεγαλύνω, Rem ampliare, Hor. l. 1. sat. 4. v. 32. Ampliare servitia. id est numerum servorum augere. Tacit. l. 2. hist. c. 78. Ampliare plagam. id est ampliorem facere. Cels. l. 7. c. 5. num. 1. Ampliare Imperium, Sueton. Aug. cap. 18. & Cæs. cap. 44. ¶ Est etiam verbum judiciorum, & idem valet, ac, amplius pronunciare, h. e. differre, rejicere in aliud tempus, cujus rei signum dabant Judices per litteras N. L. idest non liquet. Sic ampliare hominem, est ejus damnationem differre. Liv. l. 43. c. 2. Bis ampliatus, tertio absolutus est reus. V. Ampliatio.

Amplĭter, adverb. ample, ampiamente, liberalmente. Plaut. Merc. prol. v. 98. Acceptus hilare, atque ampliter. Et Cistell. 2. 3. 54. Ampliter occupatus. hoc est maxime.

Amplitūdo, dinis, f. 3. gloria, dignitas, splendor, pondus, auctoritas, gravitas, claritas, claritudo, præstantia, majestas, ampiezza, הדר, Germ. grosse herrligkeit grossmächtigkeit, πλάτος, μεγαλοπρέπεια, ut Cic. l. 2. de Inv. c. 55. scribit, est potentiæ, aut majestatis, aut aliquarum copiarum magna abundantia. Idem ad Lent. Omnem amplitudinem, & dignitatem tuam in virtute, atque in rebus gestis tuis, atque in tua gravitate positam existimare. ¶ Amplitudo orationis apud Gell. 7. 14. est copiosum, ac magnificum dicendi genus. ¶ Est etiam amplitudo spatii, seu locorum. Plin. l. 6. c. 16. Amplitudo urbis. Et lib. 12. Platanos non potuisse in amplitudinem crescere. Cic. 6. Verr. dixit simulacrum modica amplitudine.

Amplivăgus, a, um, qui in amplum vagatur. Auctor ad Herenn. 3. 19. Amplivagas imagines reddunt. Alii aliter leg.

Amplius, plusquam, præterea, supra, magis, insuper, più, יותר, עוד, Ger. mehr, weiter, Gal. plus, d'avantage, Hisp. mas, πλέον, adverb. significat plus, & subintellecta conjunctione Quam, regit varios casus secundum verbi sequentis exigentiam. Cæs. 1. Com. Amplius octingentos a litore discesserant. Id. 4. B. G. Cum ipsi non amplius quingentos equites haberent. Id. Amplius horas quatuor pugnaverunt. Cic. Amplius sunt sex menses. ¶ Ponitur etiam pro præterea, dipoi, sine casu. Cic. de Arusp. resp. Quid amplius ad ejus laudem minuendam facere potuisset? ¶ Eleganter & cum Quam jungitur. Cic. Verr. 4. c. 31. Quibus ne rejiciundi quidem amplius, quam trium judicum præclaræ leges Corneliæ faciant potestatem. ¶ Habet vim subst. Plaut. Capt. 2. 5. 2. 4. Amplius liberorum. ¶ Est etiam formula Judiciorum. Cum enim Judicibus non liquebat, iterumque causa erat cognoscenda, Amplius, pronuntiabant, significantes de re ea esse iterum deliberandum. Cic. 3. Verr. 9. V. Ampliatio, & Amplio. ¶ Hoc amplius, hoc insuper. Cic. 2. de nat. Deor. c. 12. Bestiis sensum, & motum dedit, homini hoc amplius, quod addidit rationem. questo di più che &c. ¶ Nihil amplius, niente di più. Cic. 7. Verr. 49. Sthennius se se ipsum abs te repetit, nihil amplius. ¶ Regit etiam ablativum. Cic. 4. Acad. c. 26. Solem amplius duodeviginti partibus confirmant majorem esse, quam terram. Sallust. in Jug. c. 57. Morari amplius opinione. ¶ Amplius absolute pro

pro insuper, præterea. Terent. Heaut. 1. 2. 16. Quam vellem Menedemum invitatum, ut nobiscum esset hodie, amplius. h. e. Menedemum quoque præter alios invitatum.

Ampliuscule, adv. Sidon. Apoll. l. 8. epist. 16. Si aliquid insuper ampliuscule scribi depoposcisset.

Ampliuscŭlus, diminut. paulo amplior. Apul. Apol. p. 322. Ampliuscula fortuna devolutus.

Amplo, as, a. 1. idem quod amplifico, Pacuv. apud Non. c. 10. n. 14. Qui caussam humilem dictis amplant. obsoletum.

Amplus, a. 1. 2. ampio, spazioso, רב, רחב, Ger. weite, breit, Gal. ample, spatieux, Hisp. ancho, πλατύς, dicitur magnum, spatiosum, quod late patet, & per multa diffunditur, quod in cumulum sui, & magnitudinem crescit, quasi plus magnum omni ex parte. Cæs. 4. B. G. Quorum fuit civitas ampla, & florens. ¶ Per translationem significat, quod multa dignitate præditum est, onoratissimo, Cic. pro Sex. Roscio, Is mihi videtur amplissimus, qui sua virtute in altiorem locum pervenit. Sic amplissimus ordo, idest Senatorius, apud Cic. pro Mil. & amplissimo genere natus. h. e. nobilissimo, apud Cæs. 4. B. Gall. c. 12. ¶ Item copiosus. Plin. l. 3. epist. 11. Pecunia illi ampliore opus erat. Sic Amplos pro divitibus posuit Horat. l. 1. epist. 3. parvi properamus & ampli. ¶ Amplus orator dicitur a Cicer. in Orat. c. 9. qui oratione utitur fusa, copiosa, & magnifica. ¶ Ampliores pro plures bis usurpatum est a Cajo JCto Dig. 30. leg. 64.

Amptrŭo, vel Amtruo, as, antiquum, & obsoletum verbum significat moveri, aut circum moveri; ab am, circum, & truo moveo. Lucil. apud Fest. Præsul ut amptruat, inde & volgu' redamptruat olli. Sed variæ sunt hujus loci lectiones.

Ampulla, f. 1. ampolla, צלוחית, Ger. ein ölgutter von glas, Gal. fiole, bouteille, Hisp. ampolla, o redoma de vidrio, λήκυθος, gem. ll. vasis genus ex vitro, aut alia materia, turgidum veluti inflato ventre, & angusto ore, quo oleum veteres in balneis servabant, item quo in mensa ad aquam, ad potionem, & alios usus utebantur. ¶ Item vas vinarium ex corio. V. Ampullarius. Cic. lib. 4. de Fin. Si ad illam vitam, quæ cum virtute degatur, ampulla accedat. ¶ Hor. dixit per translationem, de ar. poet. v. 97. Projicit ampullas, & sesquipedalia verba. quod est, verba turgentia, & sufflata abjicit.

Ampullacĕus, a. 1. 2. quod ex ampulla est, ut ampullacea pyra, quæ ab ampullæ forma nomen habent. Plin. l. 15. c. 15. ¶ Ampullaceum corium faciendis ampullis aptum, Colum. 8. 2. sub fin.

Ampullarius, ii, ampullarum artifex, seu qui ampullas corio tegit. Plaut. Rud. 3. 4. 50. Quivis dicat ampullarius, Optumum esse operi faciundo corium &c.

Ampullarius, a, um, a. 1. 2. quod ad ampullas pertinet. Plaut. Stich. 1. 3. 75. (al. 2. 1. 75.) Ampullarias cavillationes. h. e. quæ jactantur in balneis inter ungendum. Al. leg. crapularias.

Ampullor, aris, ampullis verborum utor, magnifice loquor. Hora. l. 1. epist. 3. v. 14. An Tragica desævit, & ampullatur in arte.

Amputatio, nis, f. 3. troncamento. Cic. de Sen. c. 15. Sarmentorum amputatio. ¶ Ponitur & pro ipsa materie amputata. Plin. l. 12. c. 25. de arbore balsami. Et sarmenta quoque in merce sunt: sestertiis septingentis amputatio ipsa, surculusque vænit. ¶ Amputatio vocis est vocis amissio, φωνῆς ἀποκοπή. Cæl. Aurel. Tard. 2. 6.

Amputatorius, a, um, amputandi, & dividendi vim habens. Theodor. Priscian. de diæta, c. 10.

Amputātus, a, um, nomen ex particip. tagliato, troncato, tronco, ἀποκεκομμένος. Cic. in Orat. c. 51. Infracta, & amputata loquuntur. Id. Fin. 1. cap. 13. Amputata circumcisaque inanitate omni, & errore.

Ampŭto, as, a. 1. circumcido, reseco, rejicio, refello, tagliare, Ger. abhauen, beschneiden, Gall. ronger, couper a l'entour, Hisp. cortar en derredor, ἀποκόπτω, circumputo, abscindo, seu aufero. Cic. 5. de Fin. Quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. Idem ib. l. 3. c. 6. Amputare ramos miseriarum.

Ampycides, patron. idest Mopsus Ampyci filius. Ovid. Met. 12. 455. Cecinisse futura Ampycidem Mopsum.

Ampycus, i, Mopsi auguris pater, Titanoris filius. Ovidio Ampyx dicitur. l. 12. Met. Ampyca quid referam?

Amsanctus, vel Ansanctus, la val di Frigenti, locus in Italia in Hirpinis, aut in Lucanis, aut in Sabinis noxius, & lethalis ob aquas putridas, & fœtentes, quod sulphureæ sint, & undique silvis, angustiisque claudantur, adeo ut sine periculo adiri non possit ob fœtorem & horrorem loci. Inde ei nomen factum. Amsanctus enim, ut ait Servius, dicitur quasi ab omni parte sanctus, Cic. in Hirpinis ponit l. 1. de Div. c. 36. Alii in Lucania. ¶ Hic fabulantur Poetæ, ad Inferos aditum esse. Virg. Æn. 7. v. 563.

Amtermini, qui circa terminos provinciæ manent. Festus.

Amulētum, i, n. 2. medicamentum est, quod de collo suspenditur, aut alia quacumque ratione adhibetur, ad amoliendum fascinum præcipue & morbos: ab amoliendo dictum: unde quidam Amoletum scribunt, φυλακτήριον, περίαμμα, breve, amuleto. Plin. l. 25. c. 9. Cyclamini radicem amuletum vocat. Et l. 37. c. 3. Infantibus succinum alligari amuleti ratione potest. ¶ Hujusmodi amuleta veterum, ac Hæreticorum imprimis, ex antiquis sigillis ac gemmis exhibuit Pignorius in Characteribus Ægyptiis.

Amulius, m. 2. Ἀμούλιος, Procæ filius, & Numitoris frater, qui Regnum fratri abstulit, atque omnem ejus stirpem virilem necavit, fratris quoque filiæ Rheæ Sylviæ per speciem honoris, cum Vestalem eam legisset, perpetua virginitate spem partus ademit. Sed cum ea furtim a Marte compressa Romulum & Remum genuisset, ab his regno pulsus, & vita spoliatus est. Ovid. Fast. 3. v. 67. Romuleoque cadit trajectus Amulius ense.

Amurca, f. 1. feccia dell'oglio, שמרים, Ger. oeltrusen, oder hefen, Gal. la lie d'huile, Hisp. alpechin de azeite, ἀμόργη, sordes olei, quæ præcedunt. Nam quæ sequuntur, fæces vocantur. Virg. 1. Georg. v. 194. Nigra perfundere amurca. ¶ Contra culices, & limaces vim habet maximam. Plin. l. 15. c. 8. ¶ Servius ad loc. Virg. cit. docet, hanc vocem per c quidem scribi, sed per g pronunciari, ut Cajus, Cneus.

Amurcaria dolia, in quæ amurca infunditur. Cato de R. R. c. 10. Dolia, queis vinacea condat decem, amurcaria decem.

Amusia, ἀμουσία, ruditas, canendi imperitia. Varro apud Non. c. 1. n. 54. & 247. Præsepibus se retineat forensibus, Quibus suam delectet ipse amusiam.

Amussis, is, f. livella, traguardo, κανὼν, τεκτονικός, regula lignea, vel ferrea perfectæ rectitudinis, qua utuntur fabri ad coæquanda opera, & ad planam æqualitatem dirigenda. Ita definiunt Festus, & Varr. apud Non. c. 1. n. 28. ¶ Si huic rectæ regulæ addatur altera, ita ut rectum angulum efficiat, est norma, quam Itali squadra vocant. Aliam tamen huic voci significationem alii tribuunt, quod nempe sit funiculus ille, quem fabri materiarii rubrica illinunt, cum opus probant. Alii intelligunt perpendiculum, quo erectæ rectitudines exiguntur. Sed prior notio magis propria videtur. Auson. Idyll. 16. v. 11. nil ut deliret amussis. ¶ Ad amussim est exacte, perfecte. Gell. l. 20. c. 1. Talionem ad amussim æquiperare. Id. l. 1. c. 4. Judicium factum ad amussim. Al. hic leg. examussim, quod idem sonat. ¶ Numerus ad amussim, dicitur a Varr. l. 2. R. R. c. 1. ad fin. qui tantus omnino est, quantus dicitur: ut si dicas: numerus centenarius ad amussim, Italice vertes cento in punto. ¶ Scribitur & adamussim.

Amussitātus, a, um, ad amussim exactus, & translate perfectus. Plaut. Mil. 3. 1. 38. Amussitata indoles.

Amussium, ii, n. idem quod amussis, vel opus ipsum ad amussim exactum. Vitruv. l. 1. c. 6. Marmoreum amussium.

Amūsos, ex græco ἄμουσος, idest, alienus a Musis, indoctus, rudis, ignorante, rozzo. Vitruv. latinum fecit, & pro imperito musicæ dicit l. 1. cap. 1. Nec musicus, ut Aristoxenus, sed non amusos. Et Symmach. l. 1. epist. 14. Amusus tibi videbar, qui dijudicare non possem.

Amyclæ, Verdonia, pluraliter, urbs Laconiæ, Tyndari Regia, in qua nati sunt Castor, & Pollux. ¶ Urbs etiam fuit Auruncorum in Italia, in ora maritima, ab Amyclæis Laconiæ condita, inter Tarracinam, & Cajetam, apud Fundos, ubi adhuc specus Amyclæum, Sperlonga, ex qua mare Amyclanum, mare di Sperlonga. Hujus cives a muribus, vel a serpentibus, deleti sunt, ut narrat Plin. l. 3. c. 5. quod, cum Pythagoricam sectam sequerentur, abstinebant cæde animalium. Plin. l. 3. c. 5. Sed verisimilius est, Amyclas ab hostibus captas, & eversas fuisse ex silentii observantia. Nam sæpius falso hostium adventu nuntiato, ne civitas inani terrore quateretur, cautum lege est, ne quis amplius hostium adventum nuntiaret. Cum igitur aliquando hostes re vera advenissent, nemine nuntiare audente, urbs capta est, cives ad unum interfecti fuere. Hinc adag. a Lucilio usurpatum (apud Serv. ad 10. Æn. v. 564.) Mihi necesse est loqui, nam scio Amyclas tacendo periisse. Virg. 10. Æn. v. 563. Plin. l. 8. c. 29.

Amyclæus, a, um, ad Amyclas spectans, ἀμυκλαῖος. Est & epith. Apollinis, ob fanum ei dicatum Amyclis, in Laconia. Strab. l. 8. ¶ Hinc ipsæ Amyclæ Apollineæ vocantur a Stat. Theb. 4. v. 223. Et Amyclæi fratres ab eod. lib. 7. v. 413. dicuntur Castor & Pollux hujus oppidi alumni. ¶ Amyclæum canem laudat Virg. Georg. 3. v. 345. quia Laconia canes præstantes gignit. ¶ Amyclæi olores dicuntur a Stat. l. 1. silv. 2. v. 142. alludendo ad eum olorem, sub cujus specie Juppiter Lædam compresserat. Amyclæam plumam dixit Martial. l. 14. epigr. 161. cycneam intelligens.

Amyclānus sinus, prope Amyclas Auruncorum, ubi præstantissima vina Cæcuba proveniebant. Plin. 14. 6.

Amyclīdes, æ, m. Hiacynthus filius Amyclæ. Ovid. 10. Metam. v. 162. Te quoque, Amyclide, posuisset in æthere Phœbus, &c.

Amyctĭcus, a, um, lacerandi, seu vellicandi vim habens, ab ἀμύσσω, vellico, lacero. Cæl. Aurel. Tard. 2. 6.

Amycus, m. 2. Ἄμυκος, Neptuni, & Melies nymphæ filius, Bebryciorum Rex, qui advenas in Bebrycium nemus ad cæstuum certamen provocabat, & insidiis circumventos ibidem interficiebat. Cum itaque Argonautæ in Bebrycium venissent, Pollux a Rege ad certamen provocatus est, sed in certamine insidias sentiens, convocatis sociis, Amycum interfecit. Valer. Flacc. l. 4. Argon. v. 148. & seq.

Amydon, onis, f. 3. Ἀμυδών, Pæoniæ civitas, quæ Trojanis auxilia misit, teste Homero 2. Iliad. Juven. Sat. 3. Hic alta Sicyone, ast hic Amydone relicta.

Amygdăla, læ, f. 1. mandorla, שקדים, Germ. mandelnuss, Gall. amande, Hisp. almendra, ἀμυγδάλη, nux Græca, quæ & Thasia dicitur. Plin. 16. 26. ¶ Amygdalum etiam neutro genere dicitur pro fructu. Palladius, Januar. tit. 15. Græci asserunt nasci amygdala scripta. Plin. l. 16. c. 25. Floret prima omnium amygdala mense Januario.

Amygdalacĕus, a, um, amygdalam referens. Plin. l. 26. c. 11. Amygdalaceo folio, flore rosaceo.

Amygdalĕus, a, um, amygdalinus. Pallad. l. ult. de pistaciis. Quin & amygdaleos subeunt pistacia ramos.

Amygdalīnus, a, um, ex amygdalis factus, ut amygdalinum oleum. Plin. l. 26. c. 4. Serenus Sammonic. carm. 26. Fertur, amygdalinæ succus nucis esse bibendus.

Amygdalītes, æ, herba est inter Tithymalorum genera. Plin. l. 26. c. 8.

Amygdălus, f. 2. mandorlo, שקד, Ger. ein mandelbaum, ἀμυγδαλῆ, arbor amygdala ferens. Col. l. 3. Amygdalus si parum ferax erit.

Amygdalum. V. Amygdala.

Amylātus, a, um, amylo mixtus. Cæl. Aurel. Tard. 2. c. 13. & Apic. l. 2. c. 2.

Amylo, as, a, amylo misceo. Apic. l. 7. c. 5. & 6.

Amylum, ἄμυλον, vulgo amydum, genus placentæ ex triticeo lacte expresso, cum triticum aliquot dies in aqua maceratum est, ab a priv. & μύλος, mola, quasi factum sine mola. Cato de re rust. c. 87.

Amymōne, fil. Danai, quæ dum se in sylvis jaculando exerceret, Satyrum percussit imprudens, qui impetu in eam facto vim ei voluit inferre. Imploravit virgo Neptuni auxilium. Sed id ab eo passa est, quod a Satyro formidarat. Prægnans facta Nauplium peperit. Propert. l. 2. El. 26. Testis Amymone latices cum ferret in arvis, Compressa.

Amyntas, æ, m. 1. Ἀμύντας, Pater Philippi Macedonum Regis. Curt. l. 1. ¶ Item nomen pastoris. Virg. 3. Ecl. At mihi se se offert ultro meus ignis Amyntas.

Amyntiădes, æ, m. Philippus Rex Macedonum Amyntæ filius. Ovid. in Ibin, v. 295.

Amyntor, ŏris, pater Phœnicis, apud Homer. Iliad. 8. Hinc Ovid. Met. 8. v. 307. Et cretus Amyntore Phœnix. Et Epist. 3. Heroid. v. 27. Venerunt ad te Telamone, & Amyntore nati. ¶ Item Dolopum rector, apud eund. Met. 12. v. 364.

Amyntorĭdes, æ, m. Phœnix Amyntoris filius, Achillis præceptor, qui ex nimio fletu oculos amisit. Ovid. in Ibin, v. 259.

Amystis, f. 3. ἄμυστις, genus poculi, vel strenuæ potationis apud Thraces, quo uno ductu totam potionem hauriebant, ab adv. ἀμυστί, raptim, quod fit ab a priv. & a μύω, claudo, quoniam sine respiratione, & labiorum contractione biberent. Hor. 1. Car. od. 36. Bassum Threicia vincat amystide. Hinc ἀμυστίζειν, ingurgitare, bibere affatim, & sine respiratione. ¶ Aliqui amystim gemmam volunt esse, quæ nunc amethystus dicitur.

Amythāon, ŏnis, Crethei filius, Æsonis frater, Melampi pater, qui Pyli habitavit. Stat. Theb. l. 3. v. 452. Juxtaque Amythaone cretus Jam senior, sed mente virens, Phœboque Melampus.

Amythaonia, æ, f. 1. Ἀμυθαονία, Elidis pars, ita dicta ab Amythaone Crethei filio. Steph.

Amythaonius, a, um. Virg. Georg. 3. ad fin. Phillyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus.

A ANTE N.

An, adverb. est alias interrogandi, forse, alias dubitandi, si, ἢ μή. Ter. Eun.

Eun. 4. 5. 7. An abiit jam a milite? *Ovid. Heroid.* 17. *v.* 166. An nescis longas regibus esse manus? *Nepos in princip. Timoleontis.* Huic uni contigit, nescio an ulli, ut &c. ¶ Interdum usurpatur, præcedente utrum. *Cic. in Pis. c.* 10. In quo (convivio) nemo potest dicere, utrum iste plus biberit, an vomuerit, an effuderit. ¶ Interdum *ne* præposito pro utrum. *Cic. in Orat. cap.* 61. Quæsitum est, in toto ne orationis circuitu, an in principiis solum, an in extremis, an in utraque parte numerus tenendus sit. ¶ Quandoque utraque particula *ne*, aut *utrum* omittitur. *Cic. Verr.* 4. *c.* 77. Respondeat, quis sit iste Verrutius, mercator, an orator, an pecuarius? ¶ Videtur *an* aliquando usurpari pro *an non*. *Cicer. Fam.* 9. *ep.* 15. Est id quidem magnum, atque haud scio, an maximum. ¶ *An* pro *Utrum*, primo loco positum, *Cels. l.* 3. *c.* 6. Videndum, an adstrictum corpus sit, an profluat. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Distat, an maturitas olivarum in torcularibus fiat, an in ramis. Habet etiam *Quintilianus*. ¶ *An* pro sive. *Tacit. Ann.* 2.22. Cæsar de se nihil addidit, metu invidiæ, an ratus conscientiam facti satis esse. Ubi tamen subticeri videtur per Ellipsin, *nescio utrum*. ¶ *Anne* idem est quod *an*. *Terent. Andr.* 5. 2. 10. Anne est intus Pamphilus? *Cic. in Orat. c.* 61. Quærendum, utrum una species sit, anne plures. ¶ *Annon* est interrogantis, & arguentis. *Teren. Andr.* 3. 5. 15. Annon hoc dixi esse futurum? *non l'ho io già detto?* ¶ Ponitur & pro *necne*. *Terent.* 2. 2. 97. Pater ejus rediit, an non?

Anabaptismus, i, m. iteratus baptismus. *Augustin. enarrat. in Ps.* 38.

Anabasis, herba, quæ Latine equisetum dicitur; Recentiores Caudam equinam vocant. *Plin. l.* 26. *c.* 13.

Anabasius, i, m. *staffetta*, ἀναβάτης, velox nuncius, qui equo, curruve conscenso celeriter aliquid alio perfert. *Hieronym. l.* 3. *advers. Ruffin. c.* 1. *ad fin.*

Anabāthrum, i, n. *scaletta*, scalæ, seu gradus, per quos in theatris ad subsellia scanditur, ab ἀναβαίνω ascendo: vel gradus ipsi, in quibus sedebant spectaturi. Nam theatrorum sedilia ita erant composita, ut gradatim, & scalarum more assurgerent. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 45. Nemo dabit regum, quanti subsellia constant, & quæ conducto pendent anabathra tigillo.

Anabolicæ species, hoc est ad vestiendum pertinentes, ut sunt lanæ, serica, bombycina, &c. *Vopisc. in Aurelian. c.* 45.

Anabolium, ii, n. pallium. *Inscript.* apud *Grut. pag.* 70. *n.* 8.

Anacephalæōsis, is, f. *ricapitolazione*, ἀνακεφαλαίωσις, brevis repetitio eorum, quæ in oratione sparsim, & fuse dicta sunt, ab ἀνά, rursum, & κεφαλή, caput. Vulgus vocat recapitulationem. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. vocat partem perorationis. Est autem Græca vox, & Græce usurpanda.

Anacharsis, m. 2. Ἀνάχαρσις, Philosophus ex Scytharum genere, sapientiæ admirandæ. Venit in Græciam ætate septem Sapient. Hic leges aranearum telis quam simillimas esse dicebat, quod muscas quidem, & cætera ejus generis infirmiora animalcula irretirent, a fortioribus autem perrumperentur. Ibat nudis pedibus, dormiebat in terra, tamen pro pulmento habebat. Interrogatus, quo pacto abstemius fieret, respondit, si ebriosorum motus sibi ante oculos ponat. Ejus imaginibus inscriptum est, lingua, ventre, pudendis abstinendum esse. Interemptus est a fratre suo Scytharum Rege.

Anachites, æ, m. 2. ἀναχίτης, gemma omnium pretiosissima, quam notiore vocabulo adamantem vocamus, dicta, quod vanos metus, animique lymphationes credatur abigere, & adversus venena habere vim antidoti. *Plin.* 37. 4.

Anachorēsis, is, vel eos, f. *ritiro*, *solitudine*, ἀναχώρησις, recessus, solitudo. *Sidon. in conc. post epist.* 9. *l.* 7.

Anachoreta, vel Anachorita, æ, m. 1. ἀναχωρητής, ἀναχωρίτης, qui in solitudinem secedit, ab ἀναχωρέω, secedo. *Sulpit. Sever. Dial.* 1. *de virtute Monach. Oriental. c.* 18. Laudabo anachoretas, mirabor eremitas, Martinum semper excipiam. *Cap.* autem 9. hanc inter Anachoretas, & Eremitas differentiam statuit, quod Eremitæ in solitudinibus certa tabernacula habebant, & casas; quibus Anachoretæ omnino carebant, soli per deserta habitantes.

Anaclinterium, ii, *capezzale*, ἀνακλιντήριον. Legitur apud *Spartianum in Ælio Vero cap.* 5. hæc vox latina facta. Lectum, inquit, eminentibus quatuor anaclinteriis fecerat. Ubi *Casaubonus*: Lectorum quatuor sunt ἐνίκλιτα. ad caput unum, alterum ad pedes: ad spondas interiorem, & exteriorem. Illud, cui incumbit caput, Græci ἀνακλιντήριον, vel ἀνάκλιντρον nominant, Romani fulcrum, vel interdum pluteum.

Anacollēma, atis, neut. cataplasma conglutinans. *Veget. de re Veter.* 2. 17.

Anacolūthon, ἀνακόλουθον, quasi inconsequens, figura est, vel vitium orationis, cum non redditur, quod superioribus respondeat: ut si in oratione ponatur μέν, & non sequatur δέ: ita si ponatur tot, quot non præcedente, aut tantum sine quantum. *Virg. Æn.* 2. *v.* 331. Millia quot magnis unquam venere Mycænis. Et *Æn.* 5. 541. Sed tamen idem olim curru succedere sueti. In his enim *Tot*, & *Quamquam* non præmittuntur. *Plaut. Rud.* 5. 2. 5. Ergo dare ei negatis quicquam. ¶ Dicitur & anacoluthia, ἀνακολουθία, latine inconsequentia.

Anacrĕon, m. 3. Ἀνακρέων, Poeta Lyricus, a quo metra Anacreontica dicta sunt, ortus ex Teo urbe Joniæ. Amavit puerum nomine Batyllum forma spectabilem. Periit acino uvæ passæ strangulatus.

Anacreontēus, Anacreonticus, Anacreontius, ut Anacreonticum carmen, Anacreontium colon, apud *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *Diomed. l.* 3.

Anactoria, æ, f. 1. Anactorium, *Vonizza*, opp. Epiri apud sinum Ambracium, ab Actio stad. 40. introrsum recedens, a Leucade 30. M. P. Pop. Anactorii. Gent. Anactorius, a, um, *Plin. l.* 4. *c.* 1. ¶ Item urbs Joniæ, in Asia minore, quæ postea Miletus appellata est. *Plin. l.* 5. *c.* 29.

Anactorion, ἀνακτόριον, herba est, quæ notiore nomine ξίφιον Græcis, Latinis gladiolus appellatur. *Apulej. de herb. c.* 78.

Anactorius, a, um, ad Anactorium oppidum pertinens, ut Anactoria arx, *Sil. l.* 15. *v.* 299.

Anadēma, n. 3. ἀνάδημα, corona, aut simile capitis ornamentum. *Luc. l.* 4. *v.* 1122. Et bene parta Patrum fiunt anademata mitræ. *Paulus leg.* 26. *D. de auro, & argent.* docet, mitras, & anademata, quamvis corpus tegant, tamen ornamentorum, non vestis esse. Loquitur ibi de ornamentis muliebribus.

Anadiplōsis, f. 3. ἀναδίπλωσις, reduplicatio, conduplicatio, cum ultima prioris versus dictio in principio sequentis repetitur: ut illud *Virg. Æn.* 10. *v.* 18. Sequitur pulcherrimus Astur, Astur equo fidens &c. *Martian. Capell. l.* 5.

Anadyomĕne, f. 1. ἀναδυομένη, emergens. Hoc nomine Apellis opus dictum est, quod Venerem habebat e mari emergentem. *Plin.* 35. 10.

Anagallis, fem. 3. ἀναγαλλίς, herba, quam morgelinam, vel gallinæ morsum vulgo vocant. Duæ ejus a Pl. traduntur species, floris colore distinctæ. Mas florem habet Phœnicium, femina cæruleum. *Plin.* 25. 13.

Anaglypha, n. 2. *cose di basso rilievo*, ἀνάγλυφα, dicuntur vasa, aliave opera aspera cælaturis inæqualibus, & eminentibus, ab ἀνά, super, & γλύφω, sculpo. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Nunc anaglypha, in asperitatemque excisa circa linearum picturas quærimus. Dicuntur &

Anaglypta, eodem sensu, & origine. *Martial. l.* 4. *epig.* 39. Nec mensis anaglypta de paternis. Et in *cit. loco Plin.* Harduin. legit *anaglypta* pro *anaglypha*.

Anaglyptes, m. 1. ἀναγλύπτης, sculptor, quem Anaglypharium vocat vetus *Scholiast. Juvenal. ad sat.* 9. *v.* 145.

Anaglyptice, ἀναγλυπτική cælandi ars, sive sculpendi imagines, quæ emineant. Huic opponitur Diaglyphice, cum imagines superficie operis sunt depressiores, excavatæ, ut anuli, & sigilla, quibus litteræ obsignantur. Utraque vox Græca est a γλύφω sculpo.

Anaglypticus, a, um, *lavorato a basso rilievo*, cælatus, *Sidon. epist.* 13. *l.* 9. Geruli caput plicantes Anaglyptico metallo epulas superbiores humeris ferunt onustis. Per *anaglypticum metallum* patinas signis cælatas intelligit.

Anagnia, f. 1. *Anagni*, urbs E. Latii in monte, caput Hernicorum, a Roma 37. M. P. Ferentinum versus 5. Soram vero 16. a Præneste 14. *Virg. Æn.* 7. *v.* 683.

Anagninus, a, um, ad Anagniam pertinens, ut Anagnini municipes, *Cic. pro Dom. c.* 30.

Anagnostes, æ, m. *lettore*, ἀναγνώστης. Veteres, qui copiosi essent, & paulo elegantiorem vivendi rationem instituissent, inter alia ministeria habebant pueros, qui cœnantibus legerent. Hos anagnostas græco vocabulo dicebant, quos Lectores *Sueton. Aug. c.* 78. appellavit. *Nepos* 25. 13. 3. In familia erant pueri litteratissimi, anagnostæ optimi. Utitur & *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 12. & *Fam.* 5. *ep.* 9.

Anagramma, atis, ἀνάγραμμα, & Anagrammatismus, i, ἀναγραμματισμός, transmutatio, vel transpositio litterarum, ut Laudator, adulator; Galenus, angelus. Cæterum anagrammatum inventio (ut inquit *Morbofius in Polyhist. litter. l.* 7. *c.* 3. *n.* 6.) nescio quid plebeji & jejuni habet; nec sane decet multum elegantes Poetas, qui ad antiquitatis genium scribere contendunt.

Anagyris, f. 3. ἀνάγυρις, herba est graviss. odoris, quæ ob id a rusticis lignum putidum vocatur. Hujus folia, virgasque si quis decerpserit, fœdissimo odore manus imbuit, quo nonnisi frequenti lotione potest liberari. Hinc factus est locus proverbio, ut qui sibi obfutura commoveat, ἀνάγυριν κινεῖν, hoc est, anagyrim movere dicatur. *Plin.* 27. 4.

Anaitis, idis, f. 3. Ἀναῖτις, Deæ nomen, quæ in Anaitide Armeniæ regione præcipue colebatur. Hujus Deæ ministerio moris erat optimatum filias forma præstantissimas dedicare, quæ ubi aliquando omnibus corporis sui copiam fecissent, tanquam nobiliores redditæ, deinceps viris tradebantur. Dies festus huic Numini dicatus Saca vocabatur, quo se viri mulieribus permixti ad stuporem vino ingurgitabant. Sunt, qui tradant, hæc festa in memoriam victoriæ, quam Cyrus de Sacarum gente retulit, esse instituta. Ferunt enim, Sacas Cyri castra ingressos, quæ ille simulata fuga epulis, vinoque referta reliquerat, ita se vino obruisse, ut a Cyro omnes per internecionem pene deleti essent prius, quam possent expergisci.

Analecta, orum, n. 2. *immondezze della tavola*, פירורים, פת, Ger. *dischbrosen*, *schutte*, *oder vas ab dem tisch felt*, Gal. *ce qui reste sur la table*, *reliquats*, Hisp. *lo que sobra de la mesa*, ἀνάλεκτα, purgamenta cœnarum, & quisquiliæ ciborum, quæ sub mensam cadunt, ab ἀναλέγω, colligo. *Martial. l.* 14. *epigr.* 82. In pretio scopas testatur palma fuisse: sed pretium scopis nunc analecta dabunt. Posteriorem versum Voss. & alii ita legunt: Otia sed scopis nunc analecta dabit: Ita ut analecta sit masculinum pro Analectes. Vide *Alex. ab Alex. Gen. dier. l.* 4. *c.* 21. ¶ *Id. Poeta l.* 7. *epigr.* 19. habet: Colligere longa turpe nec putas dextra Analecta, quidquid & canes reliquerunt. Ex quo colligi potest esse Analecta plurali numero. Quamquam & hoc loco cum Scrivero Vossius τὸν ἀναλέκτην malit, quam τὰ ἀνάλεκτα agnoscere. ¶ Translate hinc, & inde excerpta, & in unum consarcinata librum, *Analecta* quidam dicunt, quæ *Collectanea* ab aliis appellantur.

Analectes, & Analecta, æ, m. ἀναλέκτης, Servus qui reliquias colligit. Translate *Seneca epist.* 27. Suasit, ut Grammaticos haberet analectas: h. e. qui verba excidentia Calvisio, de quo ibi est sermo, suggererent, ipsumque absurda proferentem adjuvarent. ¶ Videtur etiam dici posse Analectes, qui multa legit, & memoria est firmissima. Sed verba non sunt Latio inferenda sine latini scriptoris auctoritate.

Analectides, ἀναλεκτίδες, dicuntur, quibus e xylino lino, vel quavis materia puellæ tanquam pulvinulis constipant scapulas prominentes, ut videri pleniores possint. *Ovid.* 3. *de arte v.* 273. Conveniunt tenues scapulis analectides altis. Ubi *Heinsius* legit *Analeptrides*. Eum consule.

Analemma, atis, ἀνάλημμα, instrumentum est ad Solis umbras in plano horologii venandas, terminandasque, solarium Horologiorum describendorum gratia. Usurpat, & fusius explicat *Vitruv. l.* 9. *c.* 4.

Analogia, f. 1. *proprietà*, *convenienza*, *similitudine*, משל, Germ. *gleichformigkeit*, *anlikheit*, Gal. *proportion*, *convenance*, Hisp. *propriedad*, *conveniencia*, ἀναλογία, proprietas, proportio, convenientia, similitudo. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. Ejus (Analogiæ) vis est, ut id, quod dubium est, ad aliquid simile, de quo non quæritur, referat, ut incerta certis probet. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. analogiam proportionem vertit, secutus *Cic. l. de Univers. c.* 4. cujus hæc sunt verba: Quæ Græce analogia, latine comparatio proportiove dici potest. V. *Gell. c.* 25. *l.* 2.

Analogicus, a, um, adjectiv. ut analogici libri, qui scil. de analogia sunt, apud *Gell. l.* 14. *c.* 16.

Analogus, a, um, *che ha proporzione*, analogiam habens, ἀνάλογος. *Varr. l.* 9. *L. L. pag.* 150. Dicitur utrumque separatim analogon, simul collata quatuor, analoga.

Analphabētus, ἀναλφάβητος, qui ne elementarias quidem litteras novit. Fulgentius Abecedarium vocat, lib. Mythol. 3.

Anancæon, poculum magnum, ut putat *Turneb. l.* 1. *c.* 22. quod in potandi certamine bibere necesse erat; quasi ἀναγκαῖον. *Varr.* apud *Non. cap.* 15. *n. ult.* Ad Sybaritanam prædam, in qua sunt tripodes, crateræ, anancæa &c. *Plaut. Rud.* 2. 3. 33. Credo hercle, anancæo datum quod biberet. Quo in loco vide interpretationem *Taubmanni*.

Ananchitis, idis, gemma, qua dæmones evocantur. *Pl. l.* 37. *c.* 11.

Anantapodŏton, ἀνανταπόδοτον, schema, cum oratio aliquo membro, aut verbo, quod subaudiri oporteat, destituitur. Vox Græca, & Græce scribenda.

Anapæsticus, a, um, adjectiv. ut Anapæsticum carmen, quod Anapæstis constat. *Cic. in Orat. c.* 56. Elegit triginta fortasse versus, plerosque senarios, sed etiam anapæsticos. Al. leg. *anapæsta*.

Anapæstum, i, n. ἀνάπαιστον, versus constans pedibus anapæstis. Est autem adjectiva vox, & *carmen* subintelligitur. *Gell. in præfat. ad fin.* Mutuabor ex Aristophanis choro anapæsta pauca.

Anapæstus, i, m. ἀνάπαιστος, pes Poeticus constans duabus syllabis brevibus, & tertia longa, ut *sapiens*: ideo ἀντιδάκτυλος vocari solet, quia est dactylo contrarius. Est autem vox adjectiva, quæ tamen sæpe absolute ponitur, & *pes* subintelligitur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 16. & 3. *de Orat. c.* 47. ¶ Ponitur etiam pro ipso versu, qui anapæstis constet. *Cic. in Orat. c.* 56. Ita factus est Anapæstus is, qui Aristophaneus nominatur.

Ana-

pro insuper, præterea. *Terent. Heaut.* 1. 2. 11. Quam vellem Menedemum invitatum, ut nobiscum esset hodie, amplius. *h. e.* Menedemum quoque præter alios invitatum.

Ampliuscŭle, adv. *Sidon. Apoll. l.* 8. *epist.* 16. Si aliquid insuper ampliuscule scribi depoposcisset.

Ampliuscŭlus, diminut. paulo amplior. *Apul. Apol. p.* 322. Ampliuscula fortuna devolutus.

Amplo, as, a. 1. idem quod amplifico. *Pacuv. apud Non. c.* 10. *n.* 14. Qui causam humilem dictis amplant. *obsoletum.*

Amplus, a. 1. 2. *ampio, spazioso*, רב, רחב, Ger. *weit, breit*, Gal. *ample, spatieux*, Hisp. *ancho*, πλατύς, dicitur magnum, spatiosum, quod late patet, & per multa diffunditur, quod in cumulum sui, & magnitudinem crescit, quasi plus magnum omnè ex parte. *Cæs.* 4. *B. G.* Quorum fuit civitas ampla, & florens. ¶ Per translationem significat, quod multa dignitate præditum est, *onoratissimo*, *Cic. pro Sex. Roscio*, Is mihi videtur amplissimus, qui sua virtute in altiorem locum pervenit. Sic *amplissimus ordo*, idest Senatorius, apud *Cic. pro Mil.* & *amplissimo* genere natus. h. e. nobilissimo, apud *Cæs.* 4. *B. Gall. c.* 12. ¶ Item copiosus. *Plin. l.* 3. *epist.* 11. Pecunia illi ampliore opus erat. Sic *Amplos* pro divitibus posuit *Horat. l.* 1. *epist.* 3. parvi properamus & ampli. ¶ *Amplus orator* dicitur a *Cicer. in Orat. c.* 9. qui oratione utitur fusa, copiosa, & magnifica. ¶ *Ampliores* pro *plures* bis usurpatum est a *Cajo JCto Dig.* 30. *leg.* 64.

Amptrŭo, vel Amtruo, as, antiquum, & obsoletum verbum significat moveri, aut circum moveri; ab *am*, circum, & *truo* moveo. *Lucil.* apud *Fest.* Præsul ut amptruat, inde & volgu' redamptruat olli. Sed variæ sunt hujus loci lectiones.

Ampulla, f. 1. *ampolla*, צלוחית, Ger. *ein oelgutter von glas*, Gal. *fiole, bouteille*, Hisp. *ambolla, o redoma de vidrio*, λήκυθος, gem. ll. vasis genus ex vitro, aut alia materia, turgidum veluti inflato ventre, & angusto ore, quo oleum veteres in balneis servabant, item quo in mensa ad aquam, ad potionem, & alios usus utebantur. ¶ Item vas vinarium ex corio. V. Ampullarius. *Cic. lib.* 4. *de Fin.* Si ad illam vitam, quæ cum virtute degatur, ampulla accedat. ¶ *Hor.* dixit per translationem, *de ar. poet. v.* 97. Projicit ampullas, & sesquipedalia verba. *quod est*, verba turgentia, & sufflata abjicit.

Ampullacĕus, a. 1. 2. quod ex ampulla est, ut ampullacea pyra, quæ ab ampullæ forma nomen habent. *Plin. l.* 15. *c.* 15. ¶ *Ampullaceum corium* faciendis ampullis aptum, *Colum.* 8. 2. *sub fin.*

Ampullarius, ii, ampullarum artifex, seu qui ampullas corio tegit. *Plaut. Rud.* 3. 4. 50. Quivis dicat ampullarius, Optimum esse operi faciundo corium &c.

Ampullarius, a, um, a. 1. 2. quod ad ampullas pertinet. *Plaut. Stich.* 1. 3. 75. (al. 2. 1. 75.) Ampullarias cavillationes. *h. e.* quæ jactantur in balneis inter ungendum. Al. leg. *crapularias.*

Ampullor, aris, ampullis verborum utor, magnifice loquor. *Hora. l.* 1. *epist.* 3. *v.* 14. An Tragica desævit, & ampullatur in arte.

Amputatio, nis, f. 3. *troncamento*. *Cic. de Sen. c.* 15. Sarmentorum amputatio. ¶ Ponitur & pro ipsa materie amputata. *Plin. l.* 12. *c.* 25. *de arbore balsami*. Et sarmenta quoque in merce sunt: sestertiis septingentis amputatio ipsa, surculusque vænit. ¶ *Amputatio vocis* est vocis amissio, φωνῆς ἀποκοπή. *Cal. Aurel. Tard.* 2. 6.

Amputatorĭus, a, um, amputandi, & dividendi vim habens. *Theodor. Priscian. de diæta*, *c.* 10.

Amputātus, a, um, nomen ex particip. *tagliato, troncato, tronco*, ἀποκεκομμένος. *Cic. in Orat. c.* 51. Infracta, & amputata loquuntur. *Id. Fin.* 1. *cap.* 13. Amputata circumcisaque inanitate omni, & errore.

Ampŭto, as, a. 1. circumcido, reseco, rejicio, refello, *tagliare*, Ger. *abhawen, beschneiden*, Gall. *ronger, couper a l' entour*, Hisp. *cortar en derredor*, ἀποκόπτω, circumputo, abscindo, seu aufero. *Cic.* 5. *de Fin.* Quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. *Idem ib. l.* 3. *c.* 6. Amputare ramos miseriarum.

Ampycĭdes, patron. idest Mopsus Ampyci filius. *Ovid. Met.* 12. 455. Cecinisse futura Ampycidem Mopsum.

Ampycus, i, Mopsi auguris pater, Titanoris filius. *Ovidio* Ampyx dicitur. *l.* 12. *Met.* Ampyca quid referam?

Amsanctus, vel Ansanctus, *la val di Fricenti*, locus in Italia in Hirpinis, aut in Lucanis, aut in Sabinis noxius, & lethalis ob aquas putridas, & torrentes, quod sulphureæ sint, & undique silvis, angustisque claudantur, adeo ut sine periculo adiri non possit ob fœtorem & horrorem loci. Inde ei nomen factum. Amsanctus enim, ut ait Servius, dicitur quasi ab omni parte sanctus. *Cic.* in Hirpinis ponit *l.* 1. *de Div. c.* 36. Alii in Lucania. ¶ Hic fabulantur Poetæ, ad Inferos aditum esse. *Virg. Æn.* 7. *v.* 563.

Amtermĭni, qui circa terminos provinciæ manent. *Festus.*

Amulētum, i, n. 2. medicamentum est, quod de collo suspenditur, aut alia quacumque ratione adhibetur, ad amoliendum fascinum præcipue & morbos: ab amoliendo dictum: unde quidam *Amoletum* scribunt, φυλακτήριον, ἀλεξιφάρμακον, *breve, amuleto*. *Plin. l.* 25. *c.* 9. Cyclamini radicem amuletum vocat. Et *l.* 37. *c.* 3. Infantibus succinum alligari amuleti ratione potest. ¶ Hujusmodi amuleta veterum, ac Hæreticorum imprimis, ex antiquis sigillis ac gemmis exhibuit *Pignorius* in Characteribus Ægyptiis.

Amulius, m. 2. Ἀμούλιος, Procæ filius, & Numitoris frater, qui Regnum fratri abstulit, atque omnem ejus stirpem virilem necavit, fratris quoque filiæ Rheæ Sylviæ per speciem honoris, cum Vestalem eam legisset, perpetuæ virginitate spem partus ademit. Sed cum ea furtim a Marte compressa Romulum & Remum genuisset, ab his regno pulsus, & vita spoliatus est. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 67. Romuleoque cadit trajectus Amulius ense.

Amurca, f. 1. *feccia dell' oglio*, שמרים, Ger. *oelersefen, oder hefen*, Gal. *la lie d' huile*, Hisp. *alpechin de azeite*, ἀμόργη, sordes olei, quæ præcedunt. Nam quæ sequuntur, fæces vocantur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 194. Nigra perfundere amurca. ¶ Contra culices, & limaces vim habet maximam. *Plin. l.* 15. *c.* 8. ¶ *Servius ad loc. Virg. cit.* docet, hanc vocem per *c* quidem scribi, sed per *g* pronunciari, ut *Cajus, Cneus.*

Amurcaria dolia, in quæ amurca infunditur. *Cato de R. R. c.* 10. Dolia, queis vinacea condat decem, amurcaria decem.

Amusia, ἀμουσία, ruditas, canendi imperitia. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 34. & 247. Præsepibus se retineat forensibus, Quibus suam delectet ipse amusiam.

Amussis, is, f. *livella, traguardo*, κανών, στάθμη, regula lignea, vel ferrea perfectæ rectitudinis, qua utuntur fabri ad coæquanda opera, & ad planam æqualitatem dirigenda. Ita definiunt *Festus*, & *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 28. ¶ Si huic rectæ regulæ addatur altera, ita ut rectum angulum efficiat, est *norma*, quam Itali squadra vocant. Aliam tamen huic voci significationem alii tribuunt, quod nempe sit funiculus ille, quem fabri materiarii rubrica illinunt, cum opus probant. Alii intelligunt perpendiculum, quo erectæ rectitudines exiguntur. Sed prior notio magis propria videtur. *Auson. Idyll.* 16. *v.* 12. nil ut deliret amussis. ¶ *Ad amussim* est exacte, perfecte. *Gell. l.* 20. *c.* 1. Talionem ad amussim æquiparare. *Id. l.* 1. *c.* 4. Judicium factum ad amussim. Al. hic leg. *examussim*, quod idem sonat. ¶ *Numerus ad amussim*, dicitur a *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. *ad fin.* qui tantus omnino est, quantus dicitur: ut si dicas: *numerus centenarius ad amussim*, Italice vertes *cento in punto*. ¶ Scribitur & *adamussim*.

Amussitātus, a, um, ad amussim exactus, & translate perfectus. *Plaut. Mil.* 3. 1. 38. Amussitata indoles.

Amussĭum, ii, n. idem quod *amussis*, vel opus ipsum ad amussim exactum. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. Marmoreum amussium.

Amūsos, ex græco ἄμουσος, idest, alienus a Musis, indoctus, rudis, *ignorante, rozzo*. *Vitruv.* latinum fecit, & pro imperito musicæ dicit *l.* 1. *cap.* 1. Nec musicus, ut Aristoxenus, sed non amusos. Et *Symmach. l.* 1. *epist.* 14. Amusus tibi videbar, qui dijudicare non possem.

Amyclæ, *Vordonia*, pluraliter, urbs Laconiæ, Tyndari Regia, in qua nati sunt Castor, & Pollux. ¶ Urbs etiam fuit Auruncorum in Italia, in ora maritima, ab Amyclæis Laconiæ condita, inter Tarracinam, & Cajetam, apud Fundos, ubi adhuc specus Amyclæum, *Sperlunga*, ex qua mare Amyclæum, *mare di Sperlunga*. Hujus cives a muribus, vel a serpentibus, deleti sunt, ut narrat *Plin. l.* 3. *c.* 5. quod, cum Pythagoricam sectam sequerentur, abstinebant cæde animalium. *Plin. l.* 3. *c.* 5. Sed verisimilius est, Amyclas ab hostibus captas, & eversas fuisse ex silentii observantia. Nam sæpius falso hostium adventu nuntiato, ne civitas inani terrore quateretur, cautum lege est, nequis amplius hostium adventum nuntiaret. Cum igitur aliquando hostes re vera adventassent, nemine nuntiare audente, urbs capta est, cives ad unum interfecti fuere. Hinc adag. a *Lucilio* usurpatum (apud *Serv. ad* 10. *Æn. v.* 564.) Mihi necesse est loqui, nam scio Amyclas tacendo periisse. *Virg.* 10. *Æn. v.* 563. *Plin. l.* 8. *c.* 29.

Amyclæus, a, um, ad Amyclas spectans, ἀμυκλαῖος. Est & epith. Apollinis, ob fanum ei dicatum Amyclis, in Laconia. *Strab. l.* 8. ¶ Hinc ipsæ Amyclæ Apollineæ vocantur a *Stat. Theb.* 4. *v.* 223. Et Amyclæi fratres ab eod. *lib.* 7. *v.* 413. dicuntur Castor & Pollux hujus oppidi alumni. ¶ Amyclæum canem laudat *Virg. Georg.* 3. *v.* 345. quia Laconia canes præstantes gignit. ¶ *Amyclæi olores* dicuntur a *Stat. l.* 1. *silv.* 2. *v.* 142. alludendo ad eum olorem, sub cujus specie Juppiter Lædam compresserat. *Amyclæam plumam* dixit *Martial. l.* 14. *epigr.* 161. cycneam intelligens.

Amyclānus sinus, prope Amyclas Auruncorum, ubi præstantissima vina Cæcuba proveniebant. *Plin.* 14. 6.

Amyclīdes, æ, m. Hiacynthus filius Amyclæ. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 162. Te quoque, Amyclide, posuisset in æthere Phœbus, &c.

Amyctĭcus, a, um, lacerandi, seu vellicandi vim habens, ab ἀμύσσω, vellico, lacero. *Cæl. Aurel. Tard.* 2. 6.

Amycus, m. 2. Ἄμυκος, Neptuni, & Melies nymphæ filius, Bebryciorum Rex, qui advenas in Bebrycium nemus ad cæstuum certamen provocabat, & insidiis circumventos ibidem interficiebat. Cum itaque Argonautæ in Bebrycium venissent, Pollux a Rege ad certamen provocatus est, sed in certamine insidias sentiens, convocatis sociis, Amycum interfecit. *Valer. Flacc. l.* 4. *Argon. v.* 148. & *seq.*

Amydon, onis, f. 3. Ἀμυδών, Pæoniæ civitas, quæ Trojanis auxilia misit, teste *Homero* 2. *Iliad. Juven. Sat.* 3. Hic alta Sicyone, ast hic Amydone relicta.

Amygdăla, læ, f. 1. *mandorla*, שקדים, Germ. *mandelnuss*, Gall. *amende*, Hisp. *almendra*, ἀμυγδάλη, nux Græca, quæ & Thasia dicitur. *Plin.* 16. 26. ¶ Amygdalum etiam neutro genere dicitur pro fructu. *Palladius*, *Januar. tit.* 15. Græci asserunt nasci amygdala scripta. *Plin. l.* 16. *c.* 25. Floret prima omnium amygdala mense Januario.

Amygdalacĕus, a, um, amygdalam referens. *Plin. l.* 26. *c.* 11. Amygdalaceo folio, flore rosacco.

Amygdalĕus, a, um, amygdalinus. *Pallad. l. ult. de pistaciis.* Quin & amygdaleos subeunt pistacia ramos.

Amygdalīnus, a, um, ex amygdalis factus, ut amygdalinum oleum. *Plin. l.* 26. *c.* 4. *Serenus Sammonic. carm.* 26. Fertur, amygdalinæ succus nucis esse bibendus.

Amygdalītes, æ, herba est inter Tithymalorum genera. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Amygdălus, f. 2. *mandorlo*, שקד, Ger. *ein mandelbaum*, ἀμυγδαλῆ, arbor amygdala ferens. *Col. l.* 3. Amygdalus si parum ferax erit.

Amygdalum. V. Amygdala.

Amylātus, a, um, amylo mixtus. *Cal. Aurel. Tard.* 2. *c.* 13. & *Apic. l.* 2. *c.* 2.

Amylo, as, a, amylo misceo. *Apic. l.* 7. *c.* 5. & 6.

Amylum, ἄμυλον, vulgo amydum, genus placentæ ex triticeo lacte expresso, cum triticum aliquot dies in aqua maceratum est, ab *a* priv. & μύλος, mola, quasi factum sine mola. *Cato de re rust. c.* 87.

Amymōne, fil. Danai, quæ dum se in sylvis jaculando exerceret, Satyrum percussit imprudens, qui impetu in eam facto vim ei voluit inferre. Imploravit virgo Neptuni auxilium. Sed id ab eo passa est, quod a Satyro formidarat. Prægnans facta Nauplium peperit. *Propert. l.* 2. *El.* 26. Testis Amymone latices cum ferret in arvis, Compressa.

Amyntas, æ, m. 1. Ἀμύντας, Pater Philippi Macedonum Regis. *Curt. l.* 1. ¶ Item nomen pastoris. *Virg.* 3. *Ecl.* At mihi se se offert ultro meus ignis Amyntas.

Amyntiădes, æ, m. Philippus Rex Macedonum Amyntæ filius. *Ovid. in Ibin*, *v.* 295.

Amyntor, ŏris, pater Phœnicis, apud *Homer. Iliad.* 8. Hinc *Ovid. Met.* 8. *v.* 307. Et cretus Amyntore Phœnix. Et *Epist.* 3. *Heroid. v.* 27. Venerunt ad te Telamone, & Amyntore nati. ¶ Item Dolopum rector, apud eund. *Met.* 12. *v.* 364.

Amyntorĭdes, æ, m. Phœnix Amyntoris filius, Achillis præceptor, qui ex nimio fletu oculos amisit. *Ovid. in Ibin*, *v.* 259.

Amystis, f. 3. ἄμυστις, genus poculi, vel strenuæ potationis apud Thraces, quo uno ductu totam potionem hauriebant, ab adv. ἀμυστί, raptim, quod fit ab *a* priv. & a μύω, claudo, quoniam sine respiratione, & labiorum contractione biberent. *Hor.* 1. *Car. od.* 36. Bassum Threicia vincat amystide. Hinc ἀμυστίζειν, ingurgitare, bibere affatim, & sine respiratione. ¶ Aliqui amystim gemmam volunt esse, quæ nunc amethystus dicitur.

Amythāon, ŏnis, Crethei filius, Æsonis frater, Melampi pater, qui Pyli habitavit. *Stat. Theb. l.* 3. *v.* 452. Juxtaque Amythaone cretus Jam senior, sed mente virens, Phœboque Melampus.

Amythaonia, æ, f. 1. Ἀμυθαονία, Elidis pars, ita dicta ab Amythaone Crethei filio. *Steph.*

Amythaonius, a, um. *Virg. Georg.* 3. *ad fin.* Phillyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus.

A ANTE N.

An, adverb. est alias interrogandi, *forse*, alias dubitandi, *se*, ἢ μή. *Ter.*

Eun.

Eun. 4. 5. 7. An abiit jam a milite? *Ovid. Heroid.* 17. v. 166. An nescis longas regibus esse manus? *Nepos in princip. Timoleontis.* Huic uni contigit, nescio an ulli, ut &c. ¶ Interdum usurpatur, præcedente utrum. *Cic. in Pis. c.* 10. In quo (convivio) nemo potest dicere, utrum iste plus biberit, an vomuerit, an effuderit. ¶ Interdum *ne* præposito pro utrum. *Cic. in Orat. cap.* 61. Quæsitum est, in toto ne orationis circuitu, an in principiis solum, an in extremis, an in utraque parte numerus tenendus sit. ¶ Quandoque utraque particula *ne*, aut *utrum* omittitur. *Cic. Verr.* 4. *n.* 77. Respondeat, quis sit iste Verrutius, mercator, an orator, an pecuarius? ¶ Videtur *an* aliquando usurpari pro *an non*. *Cicer. Fam.* 9. *ep.* 15. Est id quidem magnum, atque haud scio, an maximum. ¶ *An* pro *Utrum*, primo loco positum, *Cels. l.* 3. *c.* 6. Videndum, an adstrictum corpus sit, an profluat. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Distat, an maturitas olivarum in torcularibus fiat, an in ramis. Habet etiam *Quintilianus.* ¶ *An* pro sive. *Tacit. Ann.* 2. 22. Cæsar de se nihil addidit, metu invidiæ, an ratus conscientiam facti satis esse. Ubi tamen subticeri videtur per Ellipsin, *nescio utrum.* ¶ *Anne* idem est quod *an*. *Terent. Andr.* 5. 2. 10. Anne est intus Pamphilus? *Cic. in Orat. c.* 61. Quærendum, utrum una species sit, anne plures. ¶ *Annon* est interrogantis, & arguentis. *Terent. Andr.* 3. 5. 15. Annon hoc dixi esse futurum? *non l' ho io già detto?* ¶ Ponitur & pro *necne*. *Terent.* 1. 2. 97. Pater ejus rediit, an non?

Anabaptismus, i, m. iteratus baptismus. *Augustin. enarrat. in Ps.* 38.

Anabasis, herba, quæ Latine equisetum dicitur; Recentiores Caudam equinam vocant. *Plin. l.* 26. *c.* 13.

Anabasius, i, m. *staffetta*, ἀναβάτης, velox nuncius, qui equo, curruve conscenso celeriter aliquid alio perfert. *Hieronym. l.* 3. *advers. Ruffin. c.* 1. *ad fin.*

Anabāthrum, i, n. *scaletta*, scalæ, seu gradus, per quos in theatris ad subsellia scanditur, ab ἀναβαίνω ascendo: vel gradus ipsi, in quibus sedebant spectaturi. Nam theatrorum sedilia ita erant composita, ut gradatim, & scalarum more assurgerent. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 45. Nemo dabit regum, quanti subsellia constant, & quæ conducto pendent anabathra tigillo.

Anabolicæ species, hoc est ad vestiendum pertinentes, ut sunt lanæ, serica, bombycina, &c. *Vopisc. in Aurelian. c.* 45.

Anabolium, ii, n. pallium. *Inscript. apud Grut pag.* 70. *n.* 8.

Anacephalæōsis, is, f. *ricapitolazione*, ἀνακεφαλαίωσις, brevis repetitio eorum, quæ in oratione sparsim, & fuse dicta sunt, ab ἀνά, rursum, & κεφαλή, caput. Vulgus vocat recapitulationem. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. vocat partem perorationis. Est autem Græca vox, & Græce usurpanda.

Anacharsis, m. 3. Ἀνάχαρσις, Philosophus ex Scytharum genere, sapientiæ admirandæ. Venit in Græciam ætate septem Sapient. Hic leges aranearum telis quam simillimas esse dicebat, quod muscas quidem, & cætera ejus generis infirmiora animalcula irretirent, a fortioribus autem perrumperentur. Ibat nudis pedibus, dormiebat in terra, famem pro pulmento habebat. Interrogatus, quo pacto abstemius fieret, respondit, si ebriosorum motus sibi ante oculos ponat. Ejus imaginibus inscriptum est, lingua, ventre, pudendis abstinendum esse. Interemptus est a fratre suo Scytharum Rege.

Anachites, æ, m. 1. ἀναχίτης, gemma omnium pretiosissima, quam notiore vocabulo adamantem vocamus, dicta, quod vanos metus, animique lymphationes credatur abigere, & adversus venena habere vim antidoti. *Plin.* 37. 4.

Anachorēsis, is, vel eos, f. *ritiro*, *solitudine*, ἀναχώρησις, recessus, solitudo. *Sidon. in conc. post epist.* 9. *l.* 7.

Anachorēta, vel Anachorita, æ, m. 1. ἀναχωρητής, ἀναχωρίτης, qui in solitudinem secedit, ab ἀναχωρέω, secedo. *Sulpit. Sever. Dial.* 1. *de virtute Monach. Oriental. c.* 18. Laudabo anachoretas, mirabor eremitas, Martinum semper excipiam. *Cap.* autem 9. hanc inter Anachoretas, & Eremitas differentiam statuit, quod Eremitæ in solitudinibus certa tabernacula habebant, & casas; quibus Anachoretæ omnino carebant, soli per deserta habitantes.

Anaclinterium, ii, *capezzale*, ἀνακλιντήριον. Legitur apud *Spartianum in Ælio Vero cap.* 5. hæc vox latina facta. Lectum, inquit, eminentibus quatuor anaclinteriis fecerat. Ubi *Casaubonus:* Lectorum quatuor sunt ἐνήλατα, ad caput unum, alterum ad pedes: ad spondas interiorem, & exteriorem. Illud, cui incumbit caput, Græci ἀνακλιντήριον, vel ἐπικλίντρον nominant, Romani fulcrum, vel interdum pluteum.

Anacollēma, atis, neut. cataplasma conglutinans. *Veget. de re Veter.* 2. 17.

Anacolūthon, ἀνακόλουθον, quasi inconsequens, figura est, vel vitium orationis, cum non redditur, quod superioribus respondeat: ut si in oratione ponatur μέν, & non sequatur δέ; ita si ponatur tot, quot non præcedente, aut tantum sine quantum. *Virg. Æn.* 2. *v.* 331. Millia quot magnis unquam venere Mycenis. Et *Æn.* 3. 541. Sed tamen idem olim curru succedere sueti. In his enim *Tot*, & *Quamquam* non præmittuntur. *Plaut. Rud.* 5. 2. 5. Ergo dare ei negatis quicquam. ¶ Dicitur & anacoluthia, ἀνακολουθία, latine inconsequentia.

Anacrĕon, m. 3. Ἀνακρέων, Poeta Lyricus, a quo metra Anacreontica dicta sunt, ortus ex Teo urbe Joniæ. Amavit puerum nomine Batyllum forma spectabilem. Periit acino uvæ passæ strangulatus.

Anacreontēus, Anacreonticus, Anacreontius, ut Anacreonticum carmen, Anacreontium colon, apud *Quintil. l.* 9. *c.* 4. *Diomed. l.* 3.

Anactoria, æ, f. 1. Anactorium, *Vonizza*, opp. Epiri apud sinum Ambracium, ab Actio stad. 40. introrsum recedens, a Leucade 30. M. P. Pop. Anactorii. Gent. Anactorius, a, um, *Plin. l.* 4. *c.* 1. ¶ Item urbs Joniæ, in Asia minore, quæ postea Miletus appellata est. *Plin. l.* 5. *c.* 29.

Anactorion, ἀνακτόριον, herba est, quæ notiore nomine ξίφιον Græcis, Latinis gladiolus appellatur. *Apulej. de herb. c.* 78.

Anactorius, a, um, ad Anactorium oppidum pertinens, ut Anactoria arx, *Sil. l.* 15. *v.* 299.

Anadēma, n. 3. ἀνάδημα, corona, aut simile capitis ornamentum. *Luc. l.* 4. *v.* 1122. Et bene parta Patrum fiunt anademata mitræ. *Paulus leg.* 26. *D. de auro, & argent.* docet, mitras, & anademata, quamvis corpus tegant, tamen ornamentorum, non vestis esse. Loquitur ibi de ornamentis muliebribus.

Anadiplōsis, f. 3. ἀναδίπλωσις, reduplicatio, conduplicatio, cum ultima prioris versus dictio in principio sequentis repetitur: ut illud *Virg. Æn.* 10. *v.* 18. Sequitur pulcherrimus Astur, Astur equo fidens &c. *Martian. Capell. l.* 5.

Anadyomĕne, f. 1. ἀναδυομένη, emergens. Hoc nomine Apellis opus dictum est, quod Venerem habebat e mari emergentem. *Plin.* 35. 10.

Anagallis, fem. 3. ἀναγαλλίς, herba, quam morgelinam, vel gallinæ morsum vulgo vocant. Duæ ejus a Pl. traduntur species, floris colore distinctæ. Mas florem habet Phœnicium, femina cæruleum. *Plin.* 25. 13.

Anaglypha, n. 2. *cose di basso rilievo*, ἀνάγλυφα, dicuntur vasa, aliave opera aspera cælaturis inæqualibus, & eminentibus, ab ἀνά, super, & γλύφω, sculpo. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Nunc anaglypha, in asperitatemque excisa circa linearum picturas quærimus. Dicuntur &

Anaglypta, eodem sensu, & origine. *Martial. l.* 4. *epig.* 39. Nec mensis anaglypta de paternis. Et in *cit. loco Plin.* Harduin. legit *anaglypta* pro *anaglypha*.

Anaglyptes, m. 1. ἀναγλύπτης, sculptor, quem Anaglypharium vocat vetus *Scholiast. Juvenal. ad sat.* 9. *v.* 145.

Anaglyptice, ἀναγλυπτική cælandi ars, sive sculpendi imagines, quæ eminent. Huic opponitur Diaglyphice, cum imagines superficie operis sunt depressiores, excavatæ, ut anuli, & sigilla, quibus litteræ obsignantur. Utraque vox Græca est a γλύφω sculpo.

Anaglypticus, a, um, *lavorato a basso rilievo*, cælatus, *Sidon. epist.* 13. *l.* 9. Geruli caput plicantes Anaglyptico metallo epulas superbiores humeris ferunt onustis. Per *anaglypticum metallum* patinas signis cælatas intelligit.

Anagnia, f. 1. *Anagni*, urbs E. Latii in monte, caput Hernicorum, a Roma 37. M. P. Ferentinum versus 5. Soram vero 16. a Præneste 14. *Virg. Æn.* 7. *v.* 683.

Anagninus, a, um, ad Anagniam pertinens, ut Anagnini municipes, *Cic. pro Dom. c.* 30.

Anagnostes, æ, m. *lettore*, ἀναγνώστης. Veteres, qui copiosi essent, & paulo elegantiorem vivendi rationem instituissent, inter alia ministeria habebant pueros, qui cœnantibus legerent. Hos anagnostas græco vocabulo dicebant, quos Lectores *Sueton. Aug. c.* 78. appellavit. *Nepos* 25. 13. 3. In familia erant pueri litteratissimi, anagnostæ optimi. Utitur & *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 12. & *Fam.* 5. *ep.* 9.

Anagramma, atis, ἀνάγραμμα, & Anagrammatismus, i, ἀναγραμματισμός, transmutatio, vel transpositio litterarum, ut Laudator, adulator; Galenus, angelus. Cæterum anagrammatum inventio (ut inquit *Morhofius in Polyhist. litter. l.* 7. *c.* 3. *n.* 6.) nescio quid plebeji & jejuni habet; nec sane decet multum elegantes Poetas, qui ad antiquitatis genium scribere contendunt.

Anagyris, f. 3. ἀνάγυρις, herba est gravis. odoris, quæ ob id a rusticis lignum putidum vocatur. Hujus folia, virgasque si quis decerpserit, fœdissimo odore manus imbuit, quo nonnisi frequenti lotione potest liberari. Hinc factus est locus proverbio, ut qui sibi obfutura commoveat, ἀνάγυριν κινεῖν, hoc est, anagyrim movere dicatur. *Plin.* 27. 4.

Anaitis, idis, f. 3. Ἀναΐτις, Deæ nomen, quæ in Anaitide Armeniæ regione præcipue colebatur. Hujus Deæ ministerio moris erat optimatum filias forma præstantissimas dedicare, quæ ubi aliquando omnibus corporis sui copiam fecissent, tanquam nobiliores redditæ, deinceps viris tradebantur. Dies festus huic Numini dicatus Saca vocabatur, quo se viri mulieribus permixti ad stuporem vino ingurgitabant. Sunt, qui tradant, hæc festa in memoriam victoriæ, quam Cyrus de Sacarum gente retulit, esse instituta. Ferunt enim, Sacas Cyri castra ingressos, quæ ille simulata fuga epulis, vinoque referta reliquerat, ita se vino obruisse, ut a Cyro omnes per internecionem pene deleti euent prius, quam possent expergisci.

Analecta, orum, n. 2. *immondezze della tavola*, פרורים, פת, Ger. *disehblaeben, schuttse, oder was ob dem tisch felt*, Gal. *ce qui reste sur la table, reliquats*, Hisp. *lo que sobra de la mesa*, ἀνάλεκτα, purgamenta cœnarum, & quisquiliæ ciborum, quæ sub mensam cadunt, ab ἀναλέγω, colligo. *Martial. l.* 14. *epigr.* 82. In pretio scopas testatur palma fuisse: sed pretium scopis nunc analecta dabunt. Posteriorem versum Voss. & alii ita legunt: Otia sed scopis nunc analecta dabit: Ita ut analecta sit masculinum pro Analectes. Vide *Alex. ab Alex. Gen. dier. l.* 5. *c.* 21. ¶ *Id. Poeta l.* 7. *epigr.* 19. habet: Colligere longa turpe nec putat dextra Analecta, quidquid & canes reliquerunt. Ex quo colligitur patet esse Analecta plurali numero. Quamquam & hoc loco cum Scriverio Vossius τὸ ἀναλέκτα malit, quam τὰ ἀνάλεκτα agnoscere. ¶ Translate hinc, & inde excerpta, & in unum consarcinata librum, *Analecta* quidam dicunt, quæ *Collectanea* ab aliis appellantur.

Analectes, & Analecta, æ, m. ἀναλέκτης, Servus qui reliquias colligit. Translate *Seneca epist.* 27. Suasit, ut Grammaticos haberet analectas: h. e. qui verba excidentia Calvisio, de quo ibi est sermo, suggererent, ipsumque absurda proferentem adjuvarent. ¶ Videtur etiam dici posse Analectes, qui multa legit, & memoria est firmissima. Sed verba non sunt Latio inferenda sine latini scriptoris auctoritate.

Analectides, ἀναλεκτίδες, dicuntur, quibus e xylino lino, vel quavis materia puellæ tanquam pulvinulis condipant scapulas prominentes, ut videri pleniores possint. *Ovid.* 3. *de arte v.* 273. Conveniunt tenues scapulis analectides altis. Ubi *Heinsius* legit *Analemptrides*. Eum consule.

Analemma, atis, ἀνάλημμα, instrumentum est ad Solis umbras in plano horologii venandas, terminandasque, solarium Horologiorum describendorum gratia. Usurpat, & fusius explicat *Vitruv. l.* 9. *c.* 4.

Analogia, f. 1. *proprietà*, *convenienza*, *similitudine*, [illegible], Germ. *gleichformigkeit*, *aehnlichkeit*, Gal. *proportion*, *convenance*, Hisp. *propriedad*, *conveniencia*, ἀναλογία, proprietas, proportio, convenientia, similitudo. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. Ejus (Analogiæ) vis est, ut id, quod dubium est, ad aliquid simile, de quo non quæritur, referat, ut incerta certis probet. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. analogiam proportionem vertit, secutus *Cic. l. de Univers. c.* 4. cujus hæc sunt verba: Quæ Græce analogia, latine comparatio proportiove dici potest. V. *Gell. c.* 25. *l.* 2.

Analogicus, a, um, adjectiv. ut analogici libri, qui scil. de analogia sunt, apud *Gell. l.* 14. *c.* 16.

Analogus, a, um, *che ha proporzione*, analogiam habens, ἀνάλογος. *Varr. l.* 9. *L. L. pag.* 150. Dicitur utrumque separatim analogon, simul collata quatuor, analoga.

Analphabētus, ἀναλφάβητος, qui ne elementarias quidem litteras novit. Fulgentius Abecedarium vocat, lib. Mythol. 3.

Ananceon, poculum magnum, ut putat *Turneb. l.* 1. *c.* 22. quod in potandi certamine bibere necesse erat; quasi ἀναγκαῖον. *Varr.* apud *Non. cap.* 15. *n. ult.* Ad Sybaritanam prædam, in qua sunt tripodes, crateræ, anancæa &c. *Plaut. Rud.* 2. 3. 33. Credo hercle, ananceo datum quod biberet. Quo in loco vide interpretationem *Taubmanni.*

Ananchītis, idis, gemma, qua dæmones evocantur. *Pl. l.* 37. *c.* 11.

Anantapodŏton, ἀνανταπόδοτον, schema, cum oratio aliquo membro, aut verbo, quod subaudiri oporteat, destituitur. Vox Græca, & Græce scribenda.

Anapæsticus, a, um, adjectiv. ut Anapæsticum carmen, quod Anapæstis constat. *Cic. in Orat. c.* 56. Elegit triginta fortasse versus, plerosque senarios, sed etiam anapæsticos. Al. leg. *anapæsta.*

Anapæstum, i, n. ἀνάπαιστον, versus constans pedibus anapæstis. Est autem adjectiva vox, & *carmen* subintelligitur. *Gell. in præfat. ad fin.* Mutuabor ex Aristophanis choro anapæsta pauca.

Anapæstus, i, m. ἀνάπαιστος, pes Poeticus constans duabus syllabis brevibus, & tertia longa, ut *sapiens*: ideo ἀντιδάκτυλος vocari solet, quia est dactylo contrarius. Est autem vox adjectiva, quæ tamen sæpe absolute ponitur, & *pes* subintelligitur. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 16. & 3. *de Orat. c.* 47. ¶ Ponitur etiam pro ipso versu, qui anapæstis constet. *Cic. in Orat. c.* 56. Ita factus est Anapæstus is, qui Aristophaneus nominatur.

Ana-

Anapavomenos, fons in Dodone, Jovi facer: ita dictus ab ἀναπαύεσθαι, eo quod fub meridiem quotidie defınat fluere. *Plin. l. 2. c. 103.* ¶ Ita etiam appellata eft tabula Protogenis, in qua fecerat Satyrum tibiis canentem, & columnæ innixum, veluti otiofum, & ceffantem. *Id. lib. 35. c. 10.*

Anaphe, *Nanfio*, Inf. maris Cretici, una Sporadum, Theræ proxima, a Delo 100. M. P. in Mer. a Therafia 10. in Cæc. circuitu 30. dicta ab Argonautis, quia tempeftate laborantibus, & intermeftri Luna, ex infperato apparuit. *Plin. l. 2. c. 87.*

Anaphonēfis, is, f. exercitatio vocis ad eam tuendam. *Cal. Aurelian. Tard. 1. 1. & 5.*

Anaphŏra, æ, ἀναφορὰ, emerfio, in altum fubvectio, ab ἀναφέρω, fuftollo, fublevo. Ab Aftronomis *anaphoræ* dicuntur afcenfiones fignorum ab oriente, circumactu quotidiano mundi. *Plin. l. 7. c. 49. Jul. Firmic. l. 3. Mathef. cap. 3.* ¶ Eft etiam *anaphora*, Latina appellatione *repetitio*, fchema fermonis, quo eadem dictio in principio verfuum aut commatum repetitur, ut in illo *Virg. 1. Æn. v. 665.* Nate, meæ vires, mea magna potentia folus, Nate patris fummi, &c. & *Cic. Verr. 4. c. 10.* Verres calumniatores apponebat, Verres adeffe jubebat, Verres cognofcebat, Verres judicabat.

Anaphōra, f. 1. ἀναφορὰ, feu epanaphora, ἐπαναφορά, Figura, Latinis Relatio, fitque cum unum ad aliud refertur. Vox eft Rediani.

Anaphorici dicuntur, ægre pituitam craffiorem rejectantes e pectore. *Firmic. l. 3. c. 13. n. 1.*

Anaphysēma, atis, n. ἀναφύσημα, fpiritus, efflatus, evaporatio de profundo, vel hiatibus terræ ad fuperna aeris evadens. *Apul. de Mundo.*

Anapis, Cataneus, Amphinomi frater. *Claudian. Idyll. 7. de piis Fratrib. v. 41.* Cur non Amphinomo, cur non tibi, fortis Anapi. Apud *Solin. Anapias*; apud *Valer. Max. Anapus* legitur. Fuerunt hi fratres duo, quorum alter patrem, alter matrem ex Ætnæ incendiis, mirabili conftantia per medium ignem vadentes, & fuis humeris afportantes, feliciter eripuerunt. *Solin. c. 5. Cornel. Sever. in Ætna fub fin. & Claudian. in epigr. de piis fratrib.*

Anaplerotica medicamenta, quæ carnem inducunt, & vulnus implent. *Veget. 2. 26. de re Veterin.*

Anaporica horologia, quafi retrogradientia, defcribuntur a *Vitruv. de archit. l. 6. c. 9.*

Anăpus, i, m. 2. *Anapo*, Ἄναπος, fl. Siciliæ, qui oritur apud Buffemam caftrum, decurrit per agrum Syracufanum, & mari excipitur a Syracufis mille paffibus. *Ovid. 4. Faft. v. 469.* Præterit & Cyanen, & fontes lenis Anapi. ¶ Anapus alter, fl. Epiri, qui juxta Stratum urb. fluit, ab ea 10. ftad. tefte Thucydide.

Anarrhinum, ἀνάῤῥινον, herba anagallidi fimilis, radice nulla, aut perexigua, femine vitulinas nares imitante, unde & nomen habet. *Pl. l. 25. c. 20. & Ruelius l. 3. c. 131.*

Anas, atis, f. 3. *anitra*, Ger. *ein ant*, Gal. *cane, ou canart*, Hifp. *anadè*, νῆττα, avis ex genere amphibiorum, dicta ab affiduitate natandi. *Cic. 2. Nat. Deor. c. 58.* Anatum ova. *Martial. l. 13. epig. 52.* Tota quidem ponatur anas, fed pectore tantum, Et cervice fapit, cætera redde coquo. ¶ Anas item morbus eft, quo vetulæ laborant. *Feftus.*

Anas, vel Ana, *La Guadiana*, & circa ortum *Roydera* Fl. Hifp. Tarr. qui Lufitaniam a Bætica magna ex parte difterminat. Medio quafi curfus fui fpatio abforbetur, & poft fex Leucas fub terris actus rurfus emergit. Unde cum toto illo fpatio fertiliffima fint pafcua, inter mirabilia Hifpaniæ cenfetur, pontem ibi effe, fuper quo decem millia ovium pafcantur. V. *Plin. l. 3. c. 1. & 6. l. 4. c. 22. & l. 8. c. 8.*

Anaffum, i, n. *Piave*, flumen Venetiæ, quod ex Alpibus Carnicis per Bellunum Urbem defcendit, aliifque fluviis acceptis per Marchiam Tarvifinam fluens, inter Silim, & Liquentiam, prope Equilium urbem excifam in Adriaticum influit. *Plin. l. 3. c. 18.* Anaffum, in quod Varamus defluit. In antiquis editionib. 1470. & 1472. habetur *Anaffum*, quo Varamus defluit. In alia anni 1470. legitur *Anaxum*. Ceterum ne de genere ambigas, *Anaffum* ibi eft rectus cafus. ¶ *Anonym. Ravennas, & Venant. Fortun. l. 1. ep. 1.* appellant *Plavem.*

Anaftăfis, is, f. *rifurrezione*, ἀνάστασις, refurrectio. Ufurpatur a *Lactantio c. 23. l. 7.*

Anaftrŏphe, ἀναστροφὴ, inverfio, Fig. qua duo verba præpoftero ordine ponuntur, ut Italiam contra, pro contra Italiam.

Anatarius, adiect. *quello, che è dell' anitra*, Ger. *das zuder anten gehort*, quod ex anate eft, ut Anatariæ plumæ, five quod ad anates pertinet, ut Anataria aquila, quæ anates venatur. *Plin. l. 10. c. 3.*

Anathēma, atis, ἀνάθημα, Diis dicatum donum. Quamquam hæc vox non de omni re Diis confecrata Græcis ufurpatur, fed de illis tantum, quæ fufpendi aut collocari in excelfo, & in confpectu ftatui poterant, ut templo ornamento effent. Unde & Hefych. ἀνάθημα, κόσμημα, interpretatur. *Prudent. Pfychom. v. 540.* Infigne legens anathema favillis.

Anathĕma, atis, ἀνάθεμα, execratio, deteftatio, maledictio, diris devotio. Apud Ecclefiafticos Scriptores in ufu eft, & fignificat exclufionem ab Ecclefia, *fcomunica*. Hinc anathematis vinculo ferire, apud *Auguft. epift. 75. a princ.* Et Anathematis vinculo innodare. ¶ Item apud hos anathema accipitur pro ipfo homine maledicto, aut ab Ecclefia ejecto. ¶ Inde etiam SS. Patres formant verbum.

Anathematizo, as, ἀναθεματίζω, deteftor, ab Ecclefia excludo, feparo, *fcomunicare*. *Hieron. epift. 75. adv. Vigilant.* Si hæc quotidie non anathematizarem, id eft deteftarer. *Auguft. ep. 75.* Tota domus anathematizata eft. *Salmaf. in Tert. de Pall. p. 225.* teftatur, in prifcis libris etiam anathemare, & anathematus reperiri, pro anathematizare.

Anathymiăfis, is, f. ἀναθυμίασις, vapor, exhalatio, halitus, & præfertim is, qui in ftomacho, aut ventre ex cibis gignitur. *Petron. in fragm. Tragur. c. 47. edition. Burm.*

Anaticŭla, f. 1. νηττάριον, parva anas, aut avis aquatica quæcumque anate minor, apud *Plaut. & Cic. 5. de Fin.* Serpere anguiculos, evolare merulas, nare anaticulas, cornibus uti videmus boves.

Anatilia, æ, f. 1. Fanum S. Ægydii, *S. Gilles*, opp. Galliæ Narbonenfis, in Occitania regione, inter Arelatem, & Nemaufum, ad 4. l. diffitum, ubi S. Ægidius vitam folitariam egit. *Plin. 3. 4.*

Anatīnus, na, num, o. 1. 2. νήττειος, ab anas, tis: *Plaut. in Rudente*, Utinam fortuna anatina nunc uterer. 2. 4. 49.

Anatocifmus, ἀνατοκισμὸς, eft ufuræ anniverfaria renovatio, ut ufuræ ufurarum debeantur; quod lege vetitum eft. *Rinnovamento d' ufure, quando l' ufura entra in capitale, e fa ufura.* *Cic. Attic. l. 5. ep. ult.* Qui centefimis cum anatocifmo contentus non effet.

Anatomĭcus, adiect. fed fæpe fubauditur Medicus, ut fubftantivi naturam induat. *Macrob. Saturn. l. 7. c. 13.* Libris Anatomicorum confultis. Et *Ammian. l. 28. c. 26.* Difciffarum pecudum exta fimari cum Anatomicis. ¶ Fit hoc adiect. ab *Anatome*, græca voce, quæ fectionem fignificat, a τέμνω feco, fignatque præcipue eam medicinæ partem, quæ in fecandis humani corporis partibus verfatur.

Anaurus, *Fiume Demetriada*, Fl. Theffaliæ, qui ex Pelio M. in finum Pagafícum effunditur apud Demetriadem, fic dictus, quod non auram, neque nebulam patiatur. *Lucan. l. 6. v. 370.*

Anaulis, apud Flaccum in Argon. procus eft Medeæ, Alanorum, & Heniochorum Rex, poftea a Styro rivali interfectus.

Anax, proprium viri nomen, qui Cœli, ac terræ fil. unde Milletus dicta eft Anactoria. *Cal. l. 5. c. 1.*

Anaxagŏras, æ, m. 1. Ἀναξαγόρας, Clazomenius Philofophus in phyficis præcellens. Hic non modo generis gloria, & divitiis, verum animi quoque magnitudine clariffimus fuit, quippe qui totum patrimonium fuis fponte reliquit. Et cum ab eis negligentiæ infimularetur, Quid ergo, inquit, nonne vos ifta curatis? Mox abfcedens ad fpeculandam rerum naturam fe contulit, ftudio doctrinarum flagrans, rei & privatæ, & publicæ omnino negligens, & incuriofus, adeo ut cuidam ipfum ita compellanti, Nullane tibi patriæ cura eft? dixerit, Mihi vero patriæ cura, & quidem fumma eft, digitum in cælum intendens. Hic, cum poft diutinam peregrinationem in patriam reveniffet, poffeffionefque defertas vidiffet, Non effem, inquit, ego falvus, nifi iftæ periiffent. Vide plura apud Laertium.

Anaxarchus, m. 2. Ἀνάξαρχος, Philofophus Abderita, fectator Democriti. Hic habuit inimicum Nicocreontem Cypri Tyrannum, a quo comprehenfus, conjectufque in pilam faxeam, ibique ferreis malleis contufus, adeo toleranter pertulit afperrimos illos cruciatus, ut verbum illud memorabile conduplicaverit, *Tunde, tunde Anaxarchi follem, Anaxarchum enim non tundis*. Ad ultimum amputationem linguæ minitante Tyranno, propriis dentibus abfciffam linguam in os ejus confpuiffe dicitur. Vide Laertium.

Anaxarĕte, puella Cypria Salaminia Regali ftirpe, mira pulchritudine. Hanc Iphis infimæ fortis infane amabat. Sed ab illa femper fpretus ad ejus fores fe fufpendit. Puella in lapidem vifo cadavere verfa eft. *Ovid. 14. Met. v. 699.*

Anaximander, ri, m. 2. Ἀναξίμανδρος, Milefius Philofophus, Thaletis auditor. Primus terræ, marifque circuitus defcripfit, fphæram conftruxit, &c.

Anaximĕnes, m. 3. Ἀναξιμένης, Philof. Milefius, Emiftrati F. difcip. & fucceffor Anaximandri. Pofuit aerem principium rerum omnium. Obiit eo die, quo Sardes a Cyro captæ funt.

Anaxo, filia Alcæi, quam quidam Alcmenes matrem faciunt, non Lyfidicem fororem Pithei ex Pelope, & Hippodamia.

Anaxum. V. Anaffum.

Ancæfa, & Amcæfa, n. 2. *vafi intagliati*, dicta funt ab antiquis vafa quæ cælata vocamus, quod circum cædendo talia fiant. *Feftus.*

Ancæus, i, m. Neptuni, & Aftypalææ Phœnicis filius, Samiorum Rex, agriculturæ ftudiofiffimus, cui a fervo prædictum eft, cum fervos nimio labore premeret, nullum illum ejus vineæ, quam tum plantabat, vinum bibiturum. Paucis poft annis coacta ejus vineæ vindemia juffit fibi ex lacu vinum hauriri, increpans eum, qui futurum prædixerat, ut nunquam ejus vineæ vinum biberet. Sed calicem ori admoturo nuntiat quidam, aprum miræ magnitudinis vineam vaftare. Abjecto itaque poculo, cum aprum vellet interficere, ab illo dente ictus interiit. Hinc adag. Inter calicem, fupremaque labra multa cadunt. *Ovid. in Ibin.* hunc Lycurgi filium facit.

Ancăla, æ, f. *piegatura interiore del ginocchio*, poples. *Cal. Aur. Tard. 5. 1.*

Ancarius, five Ancharius, afinum videtur fignificare *Lucil. apud Non. in Quiritare*. Ejus verba funt: Hæc, inquam, rudet e roftris, atque ejulitavit, Concurfans velut ancarius, clareque quiritans. V. *Anchialus.*

Anceps, ipitis, incertus, dubius, ambiguus, *dubbio, dubbiofo*, [illegible], Ger. *zuveifelhaffig*, Gal. *douteux, incertain*, Hifp. *dudofo*, ἀμφίκρημνος, ἀμφίβολον. Anceps, fignificare videtur id, quod ex utraque parte caput habeat, ut fecuris, bipennis. Sed magis a capiendo, quod ex utraque parte æque capiatur, appellatum eft. Hæc *Feftus*. Atque in hoc fenfu hab. *Prudent. hymn. ante fomn. v. 85.* Hujus manum potentem Gladius pererrat anceps. ¶ Deinde fumitur ufitatiori notione pro dubio, five ambiguo, ut dictum eft: ut caufa anceps, *Cic. 2. de Or.* Anceps fortuna belli. *Idem pro Marcell.* Mars anceps, *Liv. l. 21. c. 1.* Certamen anceps. *ib. c. 29.* ¶ Ancipites beftiæ, *Cic. 1. de Nat. Deor. c. 37.* funt, quæ Græcis ἀμφίβια, quæ in terra juxta, & aquis degunt. ¶ Vox anceps, i. e. periculofa, *Tac. hift. 1. c. 5.* ¶ Pro biceps, eft apud *Ovid. Faft. 1. v. 95.* Tum facer ancipiti mirandus imagine Janus. ¶ Ancipitia vocabula, apud *Gell. l. 12. c. 9.* funt quæ duplicem fenfum habere poffunt. Et Jus anceps, apud *Horat. l. 2. fat. 5. v. 34.* ideft controverfum, vel obfcurum. ¶ *Anceps eft, non fi fa di certo.* *Horat. l. 2. fat. 1. 34.* Lucanus, an Appulus, anceps. ¶ Legitur & *ancipes* in recto fingulari. *Plaut. Rud. 4. 4. 114.*

Anchăces, m. 3. nomen ducis in exercitu Perfæ contra Æetem Colchorum Regem fratrem Perfæ. *Val. 6. Arg.* Doctus & Anchaces patulo vaga vincula gyro Spargere.

Anchesītes, Ventus ab Anchifa Epiri portu fpirans. *Cic. l. 7. ad Attic.* Flavit ab Epiro leniffimus Anchefites. Ita legit *Turneb. l. 20. c. 16.* Alii aliter.

Anchiale, es, f. 1. urbs Ciliciæ, condita a Sardanapalo eodem die, & anno, quo Tarfus. *Strab. l. 14.* Ex hac urbe fuit Athenodorus, qui non a Sardanapalo, fed ab Anchiale Japeti filia conditam vult, Cydni matre, a quo nomen vicino flumini.

Anchialus, i, f. 2. Anchialos, *Anchialo*, *Achelo*, Turc. *Kenkis* urbs A. Thraciæ, apud oram maris Euxini, a Develto 24. M. P. in Bor. Mefembriam verfus. *Ovid. l. 1. Trift.* Thynniacos finus, & ab his per Apollinis urbem Alta fub Anchiali mœnia findat iter. ¶ Item urbs Ciliciæ, quam ferunt a Sardanapalo conditam.

Anchiălus, putatur effe nomen divinum, apud Judæos, ex Chai, & Alah, h. e. per Deum viventem, vel ex Ha Chai Alam, i. e. per eum qui vivit in æternum: Afferturque *Epigr. 94. l. 11. Martialis*, his verbis: Ecce negas, jurafque mihi per templa Tonantis. Non credo, jura, verpe, per Anchialum. ¶ *Ifaac. Voff. ad Melam l. 1. c. 8.* negat hanc vocem Hebraicam effe, cujus linguæ imperitiffimus fuit Martialis; & pro Anchialum, legit Ancharium, id eft afinum. Male enim audiebant Judæi, *Petronio tefte in fragment.* quod porcinum Numen, & cilli auriculas adorarent. In vetuftiffimo Cod. *Anchalium*, legitur, ex quo unius litteræ mutatione *Voff.* legit *Ancharium*. V. Ancarius.

Anchifæus, adject. poffeff. ab Anchife. *Virg. Æn. 5. v. 761.* Tumuloque Sacerdos, Et lucus late facer additur Anchifæo. ¶ Scribitur & *Anchifeus.*

Anchifes, m. 1. Ἀγχίσης, Capyos filius, ante bellum Trojanum nemorum latebras, & folitudines coluiffe fertur, gregibus, & armentis intentus, quibus cum vacaret, a Venere adamari cœpit, & cum ea concubuit, unde natus eft Æneas, apud Simoenta Trojæ fluvium, ut fcribit *Servius v. 621.* & ipfemet *Virg. ibid.* Porro cum fe Veneris concubitu ufum fuiffe jactaffet, ab eadem oculis eft privatus. Propterea dicunt, eum Trojanorum confiliis non interfuiffe. Ardente Troja, cum nulla falutis fpes appareret; fenio confectum Æneas humeris impofuit, fecumque Drepanum ufque Siciliæ urbem vexit, ubi fatis conceffit, ut eft apud

Virg. 3.

Virg. 3. *Æn. in fine.* Alii tamen volunt, in Italiam pervenisse, ut notat *Serv. ad Æn.* 1. v. 271. & alibi. ¶ In accusativo habet *Anchisem*, & sæpe *Anchisen*, Græco more. *Virg.* 3. *Æn. v.* 82. veterem Anchisen agnoscit amicum. τὸν Ἀγχίσην. ¶ In vocativo, & ablativo habet etiam *Anchisa* pro *Anchise* ὦ Ἀγχίση, nam Græcum η tum in *e*, tum in *a* vertitur. *Virg.* 3. *Æn. vers.* 475. Conjugio, Anchisa, Veneris dignate superbo. *Id.* 5. *Æn. v.* 244. Tum satus Anchisa, &c. ¶ Olim dictum est *Anchisa* etiam in recto casu, ut notat *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.)

Anchisĭădes, æ, patronym. idest Æneas Anchisæ fil. *Virg. Æn.* 6. *v.* 348. Dux Anchisiade, nec me Deus æquore mersit.

Anchŏra, vel ancora, f. 1. *ancora*, עגן, Ger. *ein anker, der groß eissen hacken dem manis dem meer die schiff heale*, Gal. *ancre, ou croc de fer, de que on retient les navires*, Hisp. *ancla del navio, ancora*, ἄγκυρα, ferreum instrumentum, quo naves retinentur. Græce dicitur ἄγκυρα, ab ἀγκύλος, aduncus, & ῥέω, fluo, quia unco morsu alligat naves. Latina vox *anchora* a Græca ducta est, κ tenui versa in aspiratam χ, & υ in *o*. *Cic.* 7. *Verr.* Præcidi anchoras imperavit. ¶ Anchoras tollere, est instar proverbii, pro discessum moliri, vel rem institutam relinquere. *Varr. de R. R. c.* 17. *l.* 3. ¶ Anchoras præcidere, anchoras solvere est apud *Cic.* Anchoras jacere apud *Cæs.* ¶ Metaphorice sumitur pro refugio, præsidio, munimento. Ita Hecuba apud Eurip. filium suum vocat sum domus anchoram. Ita sæpe *Plin.* & *Ovid. Trist.* 5. *eleg.* 2. v. 41.

Anchorăgo, inis, vel Ancorago, nomen piscis apud *Cassiod. l.* 12. *epist.* 4. ita dictum, quod os instar Anchoræ habeat incurvatum. Creditur idem ac Salmo, *Vossio* 4. *de orig. Idolol. c.* 29. & aliis. Vide Salmo.

Anchorāle, is, funis cui anchora alligatur. *Liv. lib.* 22. *c.* 19. Anchoralia incidunt. Et *l.* 37. *c.* 30. Anchorale tractum. Adde *Plin. l.* 16. *c.* 8.

Anchorarius, a, um, ad anchoram spectans, ut Anchorarii funes, apud *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 9. ¶ Additur a Lexicogr. & Anchorarius, ii, substant. qui Anchoræ curam habet, & affertur locus *Cæs. l.* 2. *de B. C.* quem consule.

Anchūrus, Midæ Regis filius, qui terra ingenti hiatu divisa circa Celænon, cum Midæ responsum esset, futurum, ut terra coiret, si res in hiatum pretiosissimas dejecisset, nihil hominis anima pretiosius existimans, conscenso equo, se in specum præcipitavit. Non multo post terra in pristinam coivit figuram. *Plut. in Parall.*

Anchūsa, æ, f. 1. *ancusa*, ἄγχουσα, herba est, lactucæ foliis, cujus radix digitali crassitudine scinditur papyri modo, manus inficit sanguineo colore, lanas pretiosis coloribus præparat, variis ægritudinibus prodest, imprimisque lepræ, & lentigini, si ea liniatur.

Ancile, per *l.* simplex, n. 3. מגן, ἀγκύλη, scutum breve erat, non rotundum, sed ita ex utroque latere recisum, ut nullus angulus videri posset, & summum, infimumque ejus latus medio pateret. Dictum est ab *am*, & *cæsum*, quasi ancisum, vel ab ἀγκών, quod est cubitus, vel ab ἄκος, remedium, quoniam pestilentiæ remedium fuit. Fertur Numæ Pompilii tempestate de cœlo decidisse, unaque editam vocem, omnium potentissimam fore civitatem, quandiu in ea mansisset. Itaque facta sunt ejusdem generis undecim alia opera Mamurii fabri ærarii præstantissimi, quibus id misceretur, ne internosci cœleste posset. *Ovid.* 3. *Fast. Liv. l.* 1. *Dion. l.* 2. ¶ Hæc ancilia in æde Martis asservabantur, & annis singulis circumferebantur per Urbem mense Martio per Sacerdotes, aliosque primores, dieque trigesimo demum recondebantur; quod antequam fieret, nihil publice agi oportebat. *Suet. Oth. c.* 8. ¶ *Horat.* 3. *Carm. od.* 5. Anciliorum nominis, & togæ oblitus. pro *ancilium*.

Ancilla, læ, f. 1. pedisequa, famula, *fante, serva*, שפחה, אמה, Germ. *ein dienstmagt*, Gal. *chambriere servante*, Hisp. *sierva, esclava, o moça de servicio*, δμωή, mulier serva. Nomen deductum putavit *Festus* ab Anco Martio, quod is in bello magnum feminarum numerum ceperit, sive quod antiqui anculare dicebant ministrare. Ex quo Dii quoque, ac Deæ feruntur coli, quibus nomina sunt Anculi, & Anculæ. *Ter. Andr.* 3. 1. 3. Ab Andria est ancilla hæc. *Cic. pro Mil. c.* 32. Cum muliebri, & delicato ancillarum, puerorumque comitatu. *Sallust. in Jug. cap.* 12. In tugurio mulieris ancillæ. ¶ Metaphorice *Plin. l.* 2. *c.* 63. Terra usus mortalium semper ancilla.

Ancillariŏlus, ancillæ addictus, qui ancillam amat. *Martial. l.* 12. *epigr.* 58. Ancillariolum tua te vocat uxor. *Senec. de Benef. l.* 1. *c.* 9. Si quis se nulla amica facit insignem, nec alienæ uxori æmulum præstat; hunc matronæ humilem, & sordidæ libidinis, & ancillariolum vocant.

Ancillaris, re, adject. ad ancillas spectans, δουλικός, δουλικῶς, δουλοπρεπής, illiberalis, ad serviendum idoneus, servilis. Sic Ancillaris adulatio, *Ammiano* dicitur *lib.* 26. *cap.* 17. cum de Procopio Tyranno narrat. *Cic. Tusc.* 5. 22. Ancillari sordidoque artificio.

Ancillor, aris, *servire*, עבד, Ger. *ein dienstmagt, seyn, dienen*, Gal. *s'assujettir a quelqu'un, comme servan*, Hisp. *servir como esclavo, omaco*, δουλεύω, ministro, vel dedico me ad serviendum, more ancillarum, quæ suis ministrant, ac serviunt heris. *Titin.* apud *Non. c.* 2. *n.* 26. Dotibus deliniti (viri) etiam uxoribus ancillantur. ¶ Item alicui se addicere, & cum ambitione quadam merendæ gratiæ servire præter dignitatem, ut ancillæ sc. & adulatores solent. *Porcius Lat. Invect. in Sallust. sub persona Ciceronis.* Non uni privatim ancillatus sum, neque me addixi.

Ancillŭla, æ, f. *fanticella*, θεραπαινίδιον, dimin. ab ancilla. *Cic.* 1. *de Orat.* Juris scientiam eloquentiæ tanquam ancillulam adjunxisti. *Ter. Eun.* 1. 2. 85. Dixit cupere te ex Æthiopia ancillulam.

Ancīpes, itis, idem quod Anceps, est apud *Plaut. Rud.* 4. 4. 114.

Ancisus, & Amcisus, a, um, *tagliato*, accisus, ab *am*, & *cæsus*. *Lucr. l.* 3. *v.* 660. Omnia jam sorsum cernes ancisa recenti Vulnere tortari.

Ancla, idem quod antlia. *Salmas.* affert in Bonos. Vopisci ex veteri epigr. & *Haustrum* interpretatur, idest cadum rotæ aquariæ, vel ipsam rotam.

Anclo, as, sive antlo, ex græco ἀντλῶ, idem quod haurio. *Liv. Andron.* apud Fest. Florem anclabant Liberi ex carchesiis. *Idem* apud *Priscian. l.* 6. Vinum quoque, quod libabatur anclabatur.

Ancon, onis, f. *Vitruv. l.* 3. *c. ult.* pars est normæ, quæ instar litteræ L ex duabus regulis quasi brachiis jungitur. a græco ἀγκών, cubitus. ¶ Hinc Sinum Tarbellicum a curvitate Ancona dixit *Lucan. l.* 1. 421. Quem litore curvo Molliter admissum claudit Tarbellicus Ancon. Alii tamen leg. *æquor*. ¶ Sunt & Ancones feramenta, ex quibus retia suspenduntur. *Gratius Cynegetico, v.* 87. Lineaque ex tritis lucent anconibus arma. *Arma linea* retia sunt. ¶ Item mensulæ quædam volutarum instar leniter infractæ ad speciem literæ S ante ostium, Græcis προθυρίδες dictæ. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. ¶ Anco *Martiali* est concha Neptuni, *l. Spectac. epigr.* 26. Fuscina dente minax, nexu fluit anco recurvo. Vulg. legitur, *anchora curvo*. V. ibi *Rader.*

Ancon, ōnis, & Ancona, æ, f. *Ancona*, Ἀγκών, Urbs Episcop. & Emp. Piceni primaria, quod inde nominatum est, in ora apud Crumerum Promont. media inter Pisaurum ad Occ. & Firmum ad Or. ad 40. M. P. ab urbe Roma ad 150. in Bor. Condita dicitur a Syracusanis Dionysii tyrannidem fugientibus. Portum habet amplum, quem Trajanus insigni opere extruxit. Nomen accepit a situ, quia cubiti flexuram refert. Græci enim cubitum, & locum cubiti modo sinuosum appellant ἀγκῶνα. ¶ Fuit item Ancon apud Carthaginenses obscurum domicilium, in quod detrudebantur, quibus iratior erat Tyrannus.

Anconitānus, a, um, ad Anconam pertinens, ut Colonia Anconitanorum, in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 465. 6.

Ancora, V. Anchora.

Ancūli, & Anculæ Dii, Deæque ancillarum. *Festus.*

Ancunulentæ dicuntur fœminæ tempore menstrui. *Fest.*

Ancus, i, m. ἀγκος, λοξός, qui ita curvum habet brachii cubitum, ut illud exporrigere non possit. *Festus.* Hinc factum est nomen Anco Martio, qui quartus fuit Romanorum rex Numæ Pompilii nepos ex filia. *Serv. ad Æn.* 6. *v.* 816.

Ancyra, Ἄγκυρα, *Anguri*, & *Angora*, Turc. *Engur*, Urbs Galatiæ primaria, Sedes Prælecti, inter Pessinuntem ad Occ. & Nysam ad Or. 100. M. P. a Cæsarea 200. in Occ. Nicæam versus totidem, a Claudiopoli 134. Dicta est ab ancoris navium captarum a Mithridate, quas Ptolemæus Ægypti Rex suppetias Gallogræcis miserat. Nam ἄγκυρα Græce ancoram significat. *Plin. l.* 6. *c. ult.*

Ancyrānus, a, um, adject. ut Ancyrani triumphi, apud *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 416. *Ancyranum monumentum* sunt tabulæ lapideæ inventæ in suburbio Ancyræ Galatiæ, quæ continebant indicem rerum ab Augusto gestarum: videntur autem exaratæ paulo post ejus mortem. Mutilæ tamen ad nos pervenerunt: præterea in multis peccant contra Latinitatem, ut & *Casaubon.* adnotavit; ut a Græco homine, & Latinæ linguæ imperito exaratæ fuisse merito videantur.

Andabătæ, m. 1. *combattenti alla cieca*, ἀνδαβάται, gladiatores erant, qui oculis clausis digladiabantur. Sed *Erasmus* dubitat, fuerint ne populi clausis oculis soliti pugnare, an gladiatorum genus, qui clausis oculis tenderent in adversarium, an potius lusus genus, ut propemodum ex *Seneca* licet conjicere. Hinc prover. *Andabatarum more pugnare*, id est in tenebris, & temere, nullaque arte jaculari. *Cic. Fam.* 7. *epist.* 10. Quem antea ne Andabata quidem defraudare poteramus. *h. e.* avertere a spectandis Andabatis pugnantibus. Al. aliter leg.

Andegavi, & Andes, pop. Galliæ Celt. seu Lugd. inter Turones 26. leuc. & Nannetes ad Occ. 16. quorum regio Andegavia, nunc l' *Anjou*, ab Italis *Angio* dicitur, tit. Ducatus insignis, terminata a Sept. Cenomanensi Prov. ab Occ. Britannia, a Mer. Pictaviensi Provinc. ab Or. Turonico agro. Urbs vero primaria olim dicta est Juliomagus, deinde Andes, Andegavis, Andegavum, *Angers*, ad Meduanam flu. 2. leuc. a Ligeri fl. 9. a Salmurio in Occ. tot. a Flexia.

Andes. V. Andegavi. ¶ Andes item, *Petulo*, vicus agri Mantuani, patria Virgilii, qui propterea *Andinus Poeta* cognominatur, 3. M. P. a Mantua. *Donatus in ejus vita.*

Andinus, a, um, adject. ab Andes Virgilii patria. *Silius l.* 8. *v.* 594. Mantua Musarum domus, atque ad sidera cantu Evecta Andino. *h. e.* Virgiliano.

Andrius, a, um, ab Andro insula qui est, ut apud *Ter. Andria*, sc. mulier, quæ nomen fabulæ dedit. Et *And.* 5. 4. 3. Crito Andrius.

Androdămas, m. 3. ἀνδροδάμας, lapis est ex genere hæmatitarum, colore nigricante, pondere, ac duritie insignis, qui attritus coti succum reddit sanguineum. Vide *Plin. l.* 36. *c.* 20. ¶ Præterea gemma est, alio nomine argyrodamas, & pyrites, argenti nitore, ut adamas, ita vocata ἀπὸ τοῦ ἄνδρας δαμάζειν, idest, a domandis viris, quod impetus hominum, & iracundiam domet. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Androclas, vel melius Androclas, annus sexagesimus tertius vitæ humanæ ab Ægyptiis dictus est, quem alii Climactericum vocant, ut *Julius Firmic.* auctor est, *l.* 4. *Mathes. c.* 14. Ducitur ab ἀνήρ, ἀνδρός, vir, & κλάω, frango, quod ea ætate hominum vires frangantur.

Androgeonēus, a, um, ab Androgeo. *Catull. Argonaut. v.* 77. Androgeoneæ pœnas exolvere cædis.

Androgeus, i, m. & Græca positione Androgeos, o, m. Ἀνδρόγεως, fil. Minois, qui ab Atheniensibus, & Megarensibus per invidiam occisus est, quod palæstra cæteros superaret. Minos suscepto adversus hostes bello, primo Megarenses subegit, deinde Athenienses, eosque adstrinxit sibi singulis annis adolescentes nobiles mittere, qui Minotauro devorandi in Androgei memoriam objicerentur. *Virg. Æn.* 2. *v.* 370. Apud eundem *l.* 6. *v.* 20. In foribus lethum Androgeo: ubi *Androgeo* genit. casus est græca terminatione: At latina habetur *lib. eod. v.* 392. Androgei galeam, &c. ¶ Androgeona accusat. est apud *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 63. Restituit patriis Androgeona focis.

Androgynus, m. 2. *ermafrodito*, ἀνδρόγυνος, qui utrunque habet sexum maris, & fœminæ, ab ἀνήρ, vir, & γυνή, mulier. *Cic.* 1. *de Div.* ¶ Hinc populi quidam Africæ Androgyni dicti sunt, qui utriusque naturæ sunt participes, dexteram mammam virilem habent, lævam muliebrem, & inter se vicibus coeunt. *Plin. l.* 7. *c.* 2.

Andromăche, es, f. Ἀνδρομάχη, Ætonis Regis Thebarum, quæ in Cilicia sunt, filia, & Hectoris Trojani uxor, & mater Astyanactis, quæ a virili pugna nomen sortita est. Fuit enim virili animo septa, & quadam veluti virago. Hanc mortuo Hectore Pyrrhus in Græciam adduxit, & ex ea Molossum filium suscepit, postea Heleno vati Priami filio eam uxorem tradidit, Regnique portionem eidem assignavit. *Virg.* 3. *Æn.*

Andromĕde, es, & Andromeda, æ, f. 1. Ἀνδρομέδη, Cephei, & Cassiopes filia. Ob matris superbiam, quæ se Nereides forma antecellere gloriabatur, a Nymphis scopulo fuit alligata, & ceto devoranda exposita, sed a Perseo illac opportune iter faciente, occiso monstro, & liberata, & in uxorem ducta est. Postremo Minervæ beneficio inter astra collocata dicitur, propter Persei merita, & ornata tribus, & viginti sideribus. Oritur in parte piscium duodecima. *Ovid.* 4. *Metam.*

Andron, m. 3. *corridoio*, ἀνδρών, spatium inter duos parietes, in quod pluvia descendit. *Plin. l.* 2. *epist.* 17. ¶ Quidam accipiunt pro loco in domo angustiore, in quo viri plurimum versantur, ut γυναικών, in quo mulieres. *Fest. Vitruv. l.* 6. *c.* 10. Solebant enim viri publico scito in conviviis maxime a mulieribus sejungi, ne hæ illorum more accumberent. Dicebatur igitur hujusmodi locus *Andron*, vel Andria, vel Andronitis, quod in eo viri sine interpellationibus mulierum versarentur. *Vitruv. ibid.* ¶ Sunt etiam *andrones* loca angusta in ædibus, per quæ ab uno in aliud cubiculum itur *corridoj. Vitruv. loc. cit.*

Andronitis, V. Andron.

Andronium, n. 2. medicamentum est uvæ, quæ in fine faucium nasci solet, curandæ utile. Ejus confectionem vide apud *Celsum l.* 6. *c.* 14.

Andros, seu Andrus, *Andro*, Ἄνδρος, Ins. maris Ægei, una Cycladum, cum urbe E. a Geræsto prom. Eubœæ 10. M. P. in Or. a Delo 20. a Cea 39. in Bor. Appellata etiam est Antandros, Cauros, Lasia, Nonagria, Hydrussa, Epagris. Patet cir. 93. M. P. ¶ Est item Andros, Hedros, *Berdesey*, Britan. *Enhly*, Ins. maris Hibernici, inter Vualliam, & Hiberniam, adjacens Com. Arvoniæ.

Androsæmon, ἀνδρόσαιμον, herba est similis hyperico, cauliculis tamen majoribus, ac magis rubentibus. Florem habet lutei coloris, qui digitis attritus succum emittit sanguini similem, unde nomen habet, αἷμα enim sanguinem significat. Vide *Plin. l.* 26. *c.* 5.

Androsăces, ἀνδρόσακες, herba est in maritimis Syriæ locis copiosissime pro-

provenientes, alba, carens foliis, folliculos in cirris habens, & in folliculis semen. *Plin. l. 27. c. 4.*

Andruare, idest, recurrere, a Græco ἀναδραμεῖν, *Fest.*

Anellus, V. Annellus.

Anemo, onis, m. 3. *l' Amone*, flu. Æmiliæ, qui ex Appennino M. influit inter Ravennam, & Argentam per Faventiam, quam interluit, in Padum. *Plin. 3. 15.*

Anemone, f. 1. ἀνεμώνη, herba florem habens ejusdem nominis statim evanescentem, quem Poetæ fabulantur ortum esse ex sanguine Adonidis ab apro interempti. *Plin. 21. 23.*

Anennoëtos, ἀνεννόητος, hoc est incomprehensibilis, vel cujus non est memoria; atque adeo æternus: unus est ex æonibus Valentini, apud *Tertull. advers. Valentinian. c. 35.*

Aneo, es, anere, vetulam fieri, vetulæ mores imitari. Philoxeni Gloss. γραΐζει, anet. Et Flavius Caper *l. de Orthogr. post princ.* Sordet, acet, anet, floret.

Anesco, is, idem quod aneo. *Id. Caper.* Inceptiva sunt, acescit, anescit, florescit.

Anethum, n. 2. ἄνηθον, genus herbæ boni odoris. Ructus movet, tormina sedat, & singultus cohibet. *Plin. l. 20. c. 18. Virg. Ecl. 2. v. 48.*

Aneticus, a, um, ἀνετικός, remittens, seu remissionem habens, ut Aneticis temporibus curationes disponere, h. e. tempore, quo vis morbi remittit, *Theod. Priscian. l. 3. c. 3.*

Anfractus, m. 4. *via torta*, עֲקַלְקַלּוֹת, Ger. *krumb und umbgang der wegen*, Gall. *un detour en rond, un detour de rue*, Hisp. *rodeo de camino aspero*, περίοδος, obliqui viarum flexus in se recurrentes, ab am, & frango, quod recta via crebris mæandris undequaque sit interrupta. *Cæsar l. 7. B. Gall. c. 46.* Si nullus anfractus intercederet, MCC. passibus aberat. ¶ Transfertur & ad alia, accipiturque pro quovis circuitu, *giro, circuito*. *Cic. de part. Or.* Oratio circumscripta longo anfractu. Et anfractus judiciorum, *Id. pro Cluent.* ¶ Legitur & anfractum neu. gen. apud vetustissimos, *Attius in Eurysace*, citante *Nonio c. 3. n. 16.* Alta patris terrarum anfracta revisam.

Angaria, f. 1. *angaria, gravezza*, לְחַץ, Ger. *ein genötigter dienst, zwang*, Gall. *charge, contrainte*, Hisp. *duana, o servidumbre*, ἀγγαρεία, dictio Persica, ut inquit *Suidas*, proprie servitus coacta. Inde ἀγγαρεύω, cogo. *Budæus* sic habet, Apud Persas erat ἀγγαρήϊον δρόμημα, cursus pernicissimus equitum, ut scribit. *Herod. in 8.* unde nomen angariæ, & perangariæ in libris juris lectitatum manavit. Est enim nomen Persicum. ¶ Angari vero, ἄγγαροι, teste *Suida*, nuntii erant Regii apud Persas: quod nomen postea latius usurpari cœpit pro quibusvis, qui servorum, aut jumentorum onera bajularent. *Cal. l. 18. c. 8.* Nostrates *Postas*, quasi positos, collocatosque certis in locis, & semper in procinctu excubantes, appellant. Usus est hac voce Nigidius Ciceronis æqualis, apud *Gell. l. 19. c. ult.*

Angario, as, are, ἀγγαρεύω, adigere ad aliquid faciendum, & maxime ad cursum. Usus eo verbo *Ulp. l. 4. de Veteranis*, ubi angariari naves dicuntur. V. *Angaria*.

Angelicus, a, um, *angelico*, adiect. ut Angelicæ excubiæ. *Paulin. ep. 28. num. 1. Prudent. Tetrast. 11. de Manna.* Panibus angelicis albent tentoria Patrum.

Angellus, i, diminut. ab angulus. *Lucret. l. 2. v. 428.* Sed magis angellis prostantibus. Al. leg. *angulatis*.

Angelus, m. 2. ἄγγελος, latine nuntius. Nam officii nomen est, non naturæ. Usus est *Senec. epist. 20.* Ego angelus Epicuri. Si tamen sana est scriptura. V. *Lipsium*. ¶ Cæterum sæpe invenies apud Ecclesiasticos Scriptores, cum significare volunt cœlestes illos Spiritus, qui supremo Dei numini assistunt.

Angerona, f. 1. *la Dea del piacere*, Ger. *die Göttin des wollust*, ἀγγερώνη, voluptatis Dea, quæ & Volupia dicebatur, cui sacra a Romanis instituta sunt, cum angina Civitas vexaretur. Ab angore tollendo dicta est. Ejus festa *Angeronalia* sunt vocitata, teste *Varr. l. 5. L. L. & Festo.* Hinc Pontifices in Sacello Volupiæ sacrum faciebant.

Angina, f. 1. *squinanzia*, Ger. *geschwulst an der Kel, braun*, Gall. *esquinancie*, Hisp. *esquinancia*, συνάγχη, genus morbi acutissimi, quo fauces anguntur, ac strangulantur. Dicta *angina* est, quod angat guttur. Imperitum vulgus Medicorum squinantiam vocat, cum Hippocrates, & Galenus συνάγχην appellitarint. Dicitur etiam tonsilla. Sed *Plinius* tonsillas scinuit ab angina. *Plaut. Trinum. 2. 4. 13.* Sues moriuntur angina hic acerrima.

Angiportus, us, m. & angiportum, i, n. *via senza capo, angiporto*, מְבוֹא סָתוּם, Ger. *ein eng gesslein das nit durchaußgehet*, Gal. *une ruelle, ou qui est sans issue*, Hisp. *calle angosta, o sin salida*, στενωπός, via est exitum non habens, vel vicus angustus, & flexuosus in modum anguis, quasi angustus ad portum aditus, ab angendo, & portu. *Ulpian. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 59.* Angiportum a portu dictum est, portus vero conclusus, & munitus locus est, quemadmodum & statio, ab importandis, exportandisque mercibus nomen habens. Alii a Græco ἀγχί, quod significat prope, deductum volunt, qui non longius extenditur. *Cic. 1. de Div. c. 32.* Ex horreis direptum, effusumque frumentum vias omnes, angiportusque constraverat. *Id. 4. Verr.* Ut omnibus in angiportis prædonis improbissimi statuæ ponantur. *Plaut. Pseud. 4. 2. 6.* In id angiportum me devorti jusserat.

Angitia, sive Anguitia, f. 1. Æetæ filia, & soror Medeæ, & Circes, quæ Marsis remedia contra venena ostendit, & isto nomine pro Dea est a Marsis, & Marrubiis culta; unde Sylva Angitia, *Selva d' Albi*, in finibus Marsorum, inter Albam, & lacum Fucinum. *Sil. l. 8. v. 500. & Virg. 7. Æn. v. 759.*

Angli. V. Anglia.

Anglia, f. 1. *Inghilterra*, Ger. *Engelland*, Gal. *Angleterre*, Hisp. *Inglaterra*, Βρεττανία. Ins. in Oceano, Albionis insulæ, seu Britanniæ pars major, ad Austrum, quæ undique a circumfuso mari complexa est, nusquam juncta continenti, sed omni ex parte ab orbe nostro divisa. Hanc primum Troes incoluerunt, qui Troja disjecta fugerunt excisam patriam, Palladisque oraculo classe in hanc insulam migraverunt, atque gigantes tunc insulam tenentes multis victos præliis expugnaverunt. Postmodum illam longo temporum tractu Saxones, qui sunt illustres Alemanniæ populi, ductu Angelæ Reginæ oppressere, quæ agros, & opes inter Legatos Saxonum divisit, atque, ut linguæ pariter, & gentis memoria in devicta insula sempiterna foret, Angliam a se vocavit. Sed plerique dicunt, Angliam dictam esse, veluti nostri orbis angulum. Sita est ex adverso Galliæ, Germaniæ, atque etiam Hispaniæ, licet longiore intervallo. *Agrippa* longitudinem ejus prodidit esse 800. M. P. latitudinem vero 300. M. Populi hujus Insulæ dicuntur Angli, Anglici, & Anglicani, quæ sunt Geographis usitatæ voces. Anglorum Germaniæ populorum meminit *Tacit. in Germ. c. 40.*

Ango, gis, anxi, sine sup. *stringere, affannare*, הֵצִיק, Ger. *truken, engstigen*, Gal. *estrangler, tourmenter, angoisser*, Hisp. *angustiar, o congoxar*, ἄγχω, constringere, cruciare, suffocare, premere, solicitare, vexare. *Colum. l. 11. c. 3. a med.* Stirpes præfractæ angunt oculos spongiarum, & quasi excæcant, nec patiuntur asparagum emittere. *Virg. Georg. 3. v. 497.* Ac faucibus angit obesis. *i. e.* suffocat. ¶ Et ad animum, & ad corpus, & ad utrumque promiscue pertinet. Ad animum. *Cic. ep. Fam. l. 16.* Audio te animo angi. Ad corpus. *Col. l. 8.* Robustus angit imbecillum. Ad utrumque promiscue. *Gel.* Dum angerentur Romani. ¶ Deducitur ἀπὸ τοῦ ἄγχω, quod est suffoco, strangulo: a quo synanche morbus faucium acutus, ut dictum est in dictione Angina.

Angor, oris, m. 3. *affanno, doglia*, דְּאָגָה, Germ. *angsthafte, bekummernuss*, Gal. *angoisse*, Hisp. *angustia, ansia, o congoxa*, ἀγωνία, corporis, vel animi cruciatus. *Cic. 4. Tusc. c. 8.* Angor est ægritudo premens. *Id. de Amic. c. 13.* Capere angorem pro amico. *Id. 2. Off. c. 1.* Dedere se angoribus.

Anguesco, is, n. anguis fio, anguem imitor. *Tertull. de Pall. c. 3.* Cervus serpente pastus, veneno anguescit in juventutem. Al. leg. *languescit*.

Angueus, a, um, adiect. ab anguis, idem quod Anguineus, sed rari usus. *Solin. c. 24. (ol. 37.) de Libya:* Flexuoso meatu æstuarium e mari fertur, adeo sinuosis lateribus tortuosum, ut visentibus procul lapsus angueos fracta vertigine mentiantur.

Anguicomus, a, um, angues crinium loco habens. *Ovid. Met. 4. v. 698.* Gorgonis anguicomæ Perseus superator.

Anguiculus, m. 2. *serpentello*, Ger. *ein kleine schlang*, ὀφίδιον, dimin. ab anguis. *Cic. 5. de Fin. c. 15.* Serpere anguiculos.

Anguifer, m. 2. signum cœleste, quod a Græcis dicitur ὀφιοῦχος, idest, Anguitenens. *Col. l. 11. R. R. c. 2.* Anguifer, cum mane occidit, tempestatem significat.

Anguifer, a, um, adiect. anguem ferens. *Propert. l. 2. eleg. 2. v. 8.* Gorgon anguifera. *Prudent. Hamartig. v. 131.* Anguiferum caput.

Anguigena, æ, angue natus, *nato de serpente*. *Ovid. Met. 3. v. 531.* Quis furor, anguigenæ, proles Mavortia, vestras Attonuit mentes? *anguigenas* vocat Thebanos, quos fabulantur Poetæ ortos ex dentibus anguis a Cadmo occisi.

Anguilla, æ, f. 1. *anguilla*, Gal. *anguilles*, Hisp. *anguillas*, ἔγχελυς, sic dicta ab anguis forma, ut *Varro* putat. *Juven. sat. 5. v. 103.* Vos anguilla manet longæ cognata colubræ. ¶ Gignitur ex limo, algarumque putredine, nullo coitu, nulla fetura, ait *Aristot. & Plin. l. 9. c. 51.* ¶ *Plaut. Pseud. 2. 4. 57.* Proverbio dixit: Anguilla est, elabitur. Sic dicimus, Anguillam cauda tenere, de iis, qui lubrica sunt fide.

Anguimanus, Elephas dicitur, propter proboscidis (quæ ejus manus dicitur) agilitatem in quamvis partem, anguium instar. *Lucret. l. 2. v. 536.* In genere anguimanos elephantos. Adde *l. 5. v. 1302.*

Anguineus, a, um, adiect. quod anguium est, aut quod ex anguibus constat, ὀφιώδης, ut Anguineæ comæ Medusæ apud *Ovid. 4. Trist. eleg. 7.* ¶ Item quod ad anguis similitudinem accedit, ut Anguineus cucumer, hoc est oblongus, & ad anguis similitudinem contortus, apud *Colum. l. 2. c. 9.* Item quod erraticum est, apud *Plin. l. 20. c. 2.*

Anguinus, a, um, idem, ut Anguina vernatio, pro pelle, quam verno tempore angues exuunt. *Plin. l. 20. c. 3.* Anguina cervix, *Cic. 2. Divin. c. 64.*

Anguipedes, a Poetis dicti sunt gigantes, *giganti*, quasi loripedes, quod pedes tortuosos habuisse finguntur, sicut angues se tortuosos faciunt. *Ovid. 1. Met. v. 184.* Anguipedum captivo brachia cœlo. *Macrob. Saturn. 1. 20.*

Anguis, *serpente, biscia*, נָחָשׁ, Ger. *ein schlang*, Gal. *serpent, couleuvre*, Hisp. *culebra, o serpiente*, ὄφις, tam fem. quam masc. gen. sed frequentius masc. serpentis genus satis notum, & proprie illud (si *Servio* credimus) quod in aquis degit. Frequentissime tamen etiam de terrestribus dictum invenitur. *Virg. 3. Ecl.* Frigidus latet anguis in herba. *Tacit. 11. Ann. c. 11.* Unam anguem in cubiculo visam narrare solitus est. ¶ Apud *Plaut. Merc. 4. 4. 21.* Odisse æque atque angues: Et Vitare cane pejus & angue, apud *Horat. l. 1. ep. 17.* Et, anguem in sinu fovere: proverbia sunt. Atque hoc postremum de eo dicitur, qui eum alit, & fovet, a quo certa pernicies sibi imminet.

Anguitenens, idem quod Anguifer, sidus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 42.* Anguitenens Quem claro perhibent Ophiuchum nomine Graji.

Anguitia. V. Angitia.

Angularis, e, *angolare*, adiect. qui habet angulos: ut lapis angularis, i. e. quadratus, apud *Cat. R. R. c. 14.*

Angularius, a, um, idem quod angularis. *Leg. 69. ff. de contrah. empt.* Emit lacum angularium. *Al. aliter leg.* Vet. Gloss. γωνιαῖος, angularius.

Angulatim, κατὰ γωνίας, adverb. per angulos. *Apul. l. 9. Met. p. 237.* Angulatim cuncta sedulo perlustrari jubent. *Sidon. l. 7. ep. 9.* Paucis angulatim fringultientibus.

Angulatus, a, um, angulos habens. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 24. de atomis Democriti:* Corpuscula quædam lævia, alia aspera, rotunda alia, partim angulata.

Angulosus, a, um, angulatus, plures habens angulos, γωνιώδης. *Plin. l. 37. c. 12.* Figura angulosa.

Angululus, i, diminut. ab angulus. *Lucret. l. 2.* Sed magis angululis paulum prostantibus, &c.

Angulus, m. 2. *angolo, cantone, canto*, פִּנָּה מִקְצוֹעַ, Ger. *ein eck, winckel*, Gal. *angle, coin*, Hisp. *rincon*, γωνία, Geometris dicitur id, quod constat ex duabus lineis in idem punctum desinentibus, quod ibi angustus fit locus. Hinc in ædificiis anguli dicuntur, ubi duo parietes coeunt. Item in agris, & regionibus, ubi duo latera conveniunt, atque in acutum desinunt, angulus appellatur. *Cæs. 5. B. G.* Hujus lateris alter angulus. ¶ Et quoniam anguli in ædificiis reliquis partibus fere sunt obscuriores, & secretiores, factum est ut angulus accipiatur pro loco quovis secreto, & abdito, *luogo secreto*. *Cic. in Catil.* Nemo ullo in angulo totius Italiæ fuit. *Florus l. 3. c. 10.* Bruttium agrum in extremo Italiæ positum, Bruttium angulum appellat.

Angustatus, a, um, *ristretto, stretto*, coarctatus, angustus. *Cic. in Somn. Scip. c. 6.* Terra angustata verticibus, lateribus latior. *Al. leg.* angusta. *Plin. l. 17. c. 8.* Putei ore angustati.

Anguste, arcte, stricte, exigue, exiliter, tenuiter, presse, jejune, *strettamente*. *Cic. de Or. c. 33.* Presse, & anguste definire. ¶ Comparat. est apud *Cæs. 1. B. C. c. 39.* Superlat. apud *Cic. 2. Nat. Deor. c. 7.*

Angustia, æ, f. 1. *luogo stretto, strettezza*, מָקוֹם צַר, Ger. *enge eines orts*, Gal. *detroit*, Hisp. *angostura, estrechura*, στενοχωρία, strictitudo, tenuitas, locus angustus, quem difficile est transire, cujusmodi sunt montium fauces. *Cæs. 5. B. G.* Angustiis viarum. ¶ Transfertur & ad alias res, ut Angustia orationis, ærarii, rei familiaris, pectoris, animi, rerum, &c. *Cæs.* Neminem, qui ei in tot rerum angustiis subveniret, habebat. ¶ In Angustias adduci. *Cic. pro Quint. esser ridotto alle strette.* ¶ Angustiæ temporis, *scarsezza di tempo*. *Cic. 1. de Orat. c. 1.*

Angusticlavius, ii, qui equestris est dignitatis, ut Laticlavius, qui Senatorii est ordinis. *Suet. Oth. c. 10.* Angusticlavius tribunus.

Angustitas, atis, vetus nomen pro angustia. *Attius* apud *Non. 2. 38.* Sed angu-

angustitatem inclusam, ac saxis squalidam.

Angusto, as, a. 1. stringo, coarcto, contraho, *stringere*, הצר הקין, Germ. *eng machen*, Gal. *estrecir*, Hisp. *angostar*, στενοχωρέω. *Lucan. l. 5. v. 232.* Qua maris angustat fauces saxosa Carystos. ¶ Hinc angustans, angustatus, angustandus, partic. *Catul.* Cujus iter densis angustans corporum acervis. *Cic. in Somn. Scip.* Omnis terra angustata verticibus, lateribus latior. *Sen. de tranquil. vitæ*, Angustanda patrimonia sunt.

Angustus, a, um, o. 1. 2. *stretto*, צר, צק, Ger. *eng*, στενός, arctus, brevis, strictus, ab angulus, eo quod anguli semper coarctentur. *Cic. 1. de Fin.* Angustissimæ fauces. Et *Fam. 3. ep. 8.* Liberalitas angustior. ¶ Sumitur interdum pro paupere: ut *l. penult. ff. de usu, & habitat.* Legatarius angustus. ¶ *Esse in angusto* idem est, ac esse in periculo, seu in angustiis: ductum ab exercitu, qui tunc maxime periclitatur, cum in angusta loca redigitur. Hinc in angustum venire, adducere, &c. ¶ Angustus pro abjecto, vili, *umile*, *abbietto*. *Cic. 1. Offic. c. 20.* Nihil est tam angusti animi, tamque parvi, quam amare divitias.

Anhēlans, antis, nomen ex partic. qui difficulter respirat, *anelante*. *Ad Heren. c. 33.* Anhelans ex imis pulmonibus præ cura spiritus. *Virg. Æn. 5. v. 254.* Acer anhelanti similis.

Anhelanter, adverb. cum anhelitu. *Ammian. l. 16. c. 15. (al. 10.)* Alium anhelanter avido flatu ventorum lenunculo se commisisse piscantis. Al. legunt *Anhelante*.

Anhelatio, onis, f. 3. *difficultà di respirare*, נשמה, Ger. *das keichen*, Gal. *difficulté d' haleine*, Hisp. *acezo*, πολυπνοια, spirandi difficultas. *Plin. l. 23. c. 1. ad fin.* Hoc genus vini utile inflationibus, tussi, anhelationibus.

Anhelātor, m. 3. *chi non può facilmente riavere il fiato*, נושם, Ger. *Keicher, der übel athem schöpffen kan*, ἀσθματικός, qui est suspiriosus, quod vitium consistit in spirandi difficultate. *Plin. l. 22. c. 23.* Anhelatoribus laser cum porro ex aceto datur.

Anhelātus, a, um, efflatus, expiratus, ἐκπνευσθείς: ut, Verba inflata, & anhelata gravius, apud *Cic. 3. de Orat. c. 11.* quod vitium linguæ & oris est. *Ovid. Heroid. 12. v. 15.* Isset anhelatos non præmedicatus in ignes.

Anhelītus, us, tui, m. 4. *anelito*, ipse spiritus difficulter actus, ריח, נשמה, Ger. *der athem*, ἄσθμα. *Ovid. 1. de arte v. 521.* Nec male odorati sit tristis anhelitus oris. Et *Plin. l. 9. c. 7.* de Balænis: Anhelitum reddere, ac per vices recipere. ¶ Anhelitus terrarum, apud *Cic. l. 1. de Div. c. 50.* est vapor *ventosus* e terra erumpens. ¶ Item anhelitus vini apud eundem post *red. in Sen. c. 7.*

Anhēlo, as, a. 1. spiro, respiro, *spirare*, *ansare*, נשב, Germ. *blasen, athemen*, Gal. *haleiner*, Hisp. *acezar*, ἀσθμαίνω, ex am, & halo, m in n mutata, significat ægre halo, cum ex cursu, aut alio quovis labore vehementi, crebris quasi singultibus spiratur, ac respiratur. *Col. l. 1. c. 9.* Sudare, atque anhelare desierint. ¶ Per translationem est ardenter cupere. *Cic. in Catil. 2. 1.* Furentem audacia, scelus anhelantem. Et *ad Heren. l. 4. c. 55.* Anhelare ex infimo pectore crudelitatem. ¶ Significat etiam spirando emittere. *Lucan. l. 6. v. 92.* Antraque lethiferi rabiem Typhonis anhelant.

Anhēlus, a. 1. 2. *ansante*, *anelante*, נושם, Germ. *der schwerlich athmet, Keicher*, ἀσθματικός, πολύπνοος, ægre anhelitum ducens. *Virg. 2. Georg.* Senibus medicantur anhelis, *idest*, suspiriosis. Et *Georg. 1. v. 250.* Et me sævus equis oriens afflavit anhelis. ¶ Dicitur etiam de iis, quæ anhelare faciunt. *Ovid. 11. Metam. v. 347.* Cursus anhelus. *Id. 1. de Pont. eleg. ult. v. 5.* Anhelæ febres. *Virg. 3. Georg. v. 497.* Tussis anhela.

Aniatrologētus, & Aniatrologetus, non usquequaque Medicinæ peritus. *Vitruv. l. 1. c. 1.*

Anicella, æ, f. *vecchietta*, parva anicula. *Varr. l. 8. L. L.*

Anicētum, n. 2. ἀνίκητον, anethum, anisum, & in genere omne id, quod orexim, seu appetentiam excitat. *Plin. l. 20. c. 17. Ruel. l. 3. c. 43.* Cæterum Græci ἀνίκητον, invictum, seu invincibilem dicunt.

Aniciana, inter pyrorum genera reponuntur. *Colum. l. 5. c. 10. Cato c. 7.*

Anicŭla, f. 1. *vecchiarella*, Germ. *klein altes weiblein*, γραΐδιον, dimin. ab anu, vetula. *Cic. pro Flacc.* Aniculæ minime suspiciosæ purgat se. Et sæpe apud *Terent.* ¶ Anicla per syncop. *Prudent. Peristeph. 10. 149.*

Anicularis, & re, o. 3. *da vecchia*, γραώδης, idem quod anilis. *Augustin. enarrat. in Psalm. 38.* Anicularia tibi videntur hæc verba.

Anien, enis, *Teverone*, ἀνίων, fluv. Sabinorum in agro Tiburtino, qui oritur ex Trebanis, seu Trebulanis montibus, ex alto scopulo magna mole præcipitans, & in Tiberim a Roma 3. M. P. prolabitur. Nomen ei indidisse creditur Anius Rex Hetruscorum, qui Cethegum insequens suæ filiæ raptorem, cum assequi non posset, in hoc flumen insiluit. *Stat. Silv. lib. 1. v. 25.* Quas præceps Anien, atque exceptura natatus Virgo juvat. *Ovid. Met. 14. v. 334.*

Aniencŏla, ad Anienem habitans. *Sil. l. 4. v. 225.* Pomifera arva creant, Anienicolæque Catilli.

Aniensis, nomen rusticæ Tribus R. Erat in Sabinis, sic dicta ab Aniene fluvio. Facta est A. U. 454.

Aniēnus, a, um, adject. ut Aniena fluenta, *Virg. 4. Georg. v. 369.* Anienam lympham, *Propert. l. 3. el. 16.*

Aniēnus, i, substant. Deus Anienis fluminis, ut Tiberis Tiberinus. *Silv. 1. 3. 70.* Illis ipse antris Anienus fonte relicto. Et *Propert. l. 4. el. 7. v. 86.* Accessit ripæ laus, Aniene, tuæ.

Anigrus, Aniger, m. 2. ἄνιγρος, fl. Peloponnesi in Elide, vel potius Ætoliæ, in Evenum fl. labens, in quo Centauri ab Hercule vulnerati abluerunt sua vulnera. Unde cum antea haberet aquas purissimas, Centaurorum sanguine sordidæ redditæ sunt, & impuræ. *Ovid. Met. l. ult.*

Anīlis, & le, o. 1. 2. *da vecchia*, γραώδης, quod est anus, vel quod ad anum pertinet. *Virg. 4. Æn.* Studio properabat anili.

Anīlitas, atis, f. 3. *vecchiezza*, זקנה, Germ. *das graw oder weiss alter der weiberen*, Gal. *vieillesse de femmes*, Hisp. *vejez de la vieja*, γῆρας, senectus. *Catul. carm. 62. v. 61.* Tremulum movens cana tempus anilitas.

Anīliter, *da vecchia*, γραϊκῶς, adv. *Cic. 3. de Nat. Deor. c. 39.* Neque id dicitis superstitiose, atque aniliter.

Anima, æ, f. 1. ψυχή, ἄνεμος, ab *animus*, ut a Dominus domina (quamquam contra velit *Cic. Tusc. 1. c. 8.*) *anima*, *fiato*, *spirito*, primario significat, halitum, spiritum, flatum. *Plaut. Asin. 5. 2. 44.* An fœtet anima uxoris? *Cic. in Verr. 3. c. 58.* Ne animum quidem eum integrum, sed ne animam quidem puram conservare potuisse. ¶ Interdum pro aere. *Virg. Ecl. 6.* Semina terrarum, animæque, marisque fuissent. Sic *Cic. Tusc. 1. c. 11.* ¶ Et pro vento. *Horat. l. 4. od. 12.* Impellunt animæ lintea Thraciæ. ¶ Item pro ea vi ac facultate, qua sentit corpus ac vivit, quæ nobis cum brutis communis est, quo sensu contra distinguitur ab animo. *Juven. sat. 15. v. 149.* Principio indulsit communis conditor illis Tantum animas, nobis animum quoque. *Senec. ep. 58.* Animantia quemadmodum divido? ut dicam, quædam animum habent, quædam tantum animam. Ita quoque distinguunt *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 14.* & *Lucret. l. 3.* ¶ Accipitur & pro substantia incorporea, a corpore separabili. *Ovid. Metam. 15. v. 158.* Morte carent animæ. ¶ Sæpe pro vita sumitur. Hinc animam amittere, projicere, relinquere, anima privare, apud *Virg. Plaut.* & *Ter.* & alios. ¶ Animam debere, apud *Ter. Phor. 4. 3. 56.* de eo, qui immodico ære alieno teneatur, ut plus quam omnes facultates debeat. ¶ Anima etiam dicitur nobilissima cujusque rei pars. Sic anima avari est pecunia. Et Animam putei, pro ipsa aqua putei, dixit *Plaut. Amph. 2. 2. 39.* ¶ Dativus, & Ablativus plural. *Animabus* non videtur esse Ciceronianus. Ita enim *Cic. Fam. l. 14. ep. 14.* Tullius Terentiæ, & pater Tulliolæ, duabus animis suis. Idem observa in *Asina*, æ, & similibus, ubi epithetum, aut ipsa constructio genus patefacit. ¶ Animai pro animæ, *Lucret. 3. 500.*

Animabĭlis, le, o. 3. *animoso*, adject. quod animam, & spiritum habet. *Cic. 2. de Nat. Deor. c. 36.* Hac animabili, spirabilique natura, cui nomen est aer.

Animadversio, f. 3. consideratio, attentio, notatio, *considerazione*, Ger. *wahrnemmung*, Gal. *consideration*, Hisp. *consideracion*, ἐπίστασις, ἐπισημείωσις. *Cic. de Or. c. 55.* Notatio naturæ, atque animadversio peperit artem. ¶ Interdum est reprehensio. *Cic. in Or. c. 57.* Nec enim effugere possimus animadversionem. ¶ Sæpe punitionem significat, κόλασις, *pena*, *punizione*, *gastigo*. *Cic. 1. Off.* Omnis animadversio, & castigatio contumelia vacare debet. *Id. pro Cluent. c. 46.* Animadversio vitiorum. *Id. Phil. 1. c. 2.* Animadversio in auquem.

Animadverso, as, pro animadverto, apud *Plaut. Rud. 2. 2. 1.* Sicut enim dicimus Verto, & verso, sic & in hoc composito.

Animadversor, m. 3. qui considerat. Item κολαστής, punitor. *Cic. 1. Off. c. 41.* Si acres, ac diligentes esse volumus animadversores vitiorum.

Animadversus, us, m. animadversio, castigatio. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 25.* In animadversibus asper in quibusdam fuit.

Animadversus, a, um, *osservato*, *considerato*, ἐπισημασθείς, perspectus, cognitus, intellectus. *Cæs. in Comm.* Hac re animadversa, Cæsar jubet signa converti. ¶ Sumitur etiam pro punito. *Suet. in Ner. c. 16.* Multa sub eo & animadversa severe, & coercita. *Paul. l. ult. ff. de cadav. punitorum*, Corpora animadversorum quibuslibet petentibus ad sepulturam danda sunt. *Idest*, supplicio affectorum.

Animadverto, is, a. 3. noto, animum adverto, attendo, deprehendo, sentio, intelligo, cogito, considero, *osservare*, *considerare*, *guardare*, *vedere*, רבינ רקשיב ראה, Ger. *wahrnemmen*, *fleissig*, *merken*, Gal. *adviser*, *garder*, *appercevoir*, Hisp. *mirar*, *y estar attento hazia alguno*, προσέχειν τὸν νοῦν, est animum in aliquid vertere, seu sensus in illud, quod fit, intendere, cogitare, intueri, considerare. *Cic. 1. Catil. 8.* Ecquid animadvertis horum silentium? ¶ Aliquando est punire, iram exercere, &c. *punire*, *castigare*, פקד, Ger. *straffen*, κολάζω, & regit acc. cum *in*. *Cic. Verr. 4. 23.* Instituerat in eos animadvertere. ¶ Passive usurpatur sine hujusmodi acc. *Cic. pro Rosc. Amer. 40.* Ea graviter animadvertenda peccata, quæ difficillime præcaventur. *Ter. Andr. 1. 1. 129.* Ea primum ab illo est animadvertenda injuria. ¶ Vel acc. mutatur in abl. cum *in*, ut Hæc scelera etiam in pueris animadvertenda sunt. Differunt tamen animadverto, & punio; quod punire est quorumcumque, sive jure, sive injuria; animadvertere est ejus, qui in alterum habet potestatem. ¶ In Officio lictoris hoc proprium verbum erat, cum obvios ad honorem Consuli, vel majori magistratui exhibendum admonebat. *Liv. l. 24. c. 44.* Consul animadvertere proximum lictorem jussit, & is inclamavit &c. *Suet. in Cæs. c. 80.* Quum lictor animadverti ex more jussisset.

Anĭmal, alis, n. 3. animans, *animale*, חיה, Ger. *ein thier*, Gal. *un animal*, Hisp. *animal*, ζῶον, substantia animata sensibilis. Dicitur de omni vivente. *Cic. l. 24. de Leg. c. 7.* Animal providum & sagax, homo. ¶ Interdum de belluis tantummodo. *Varr. l. 6. L. L.* Multa ab animalium vocibus translata in homines. ¶ Interdum contumeliose de homine indocto, & qui nulla moveatur ratione, quomodo & bellua, & pecus. *Cic. in Pis. c. 9.* Quem in hoc animali invenire non possum. Adde *3. Verr.*

Animalis, le, adject. *vitale*, Gal. *vivant*, & *sentant*, *ayant me*, Hisp. *cosa de vida*, ἔμψυχος, quod est ex animali, sive quod habet in se animam. Hinc animales Deos veteres dixere, qui de animalibus essent facti, ut Penates. *Serv. ad 3. Æn. 168.* ¶ Et animalis hostia dicebatur, quæ ob eam solum causam mactabatur, ut ejus anima Deo alicui offerretur. Duo enim, ut inquit *Macrobius 3. Saturn. 5.* erant hostiarum genera, unum, in quo voluntas Dei per exta disquirebatur, alterum, in quo sola anima Deo sacrabatur, quas Aruspices animales hostias idcirco appellabant. ¶ Animalis item est spirabilis, vel aereus. *Cic. 1. Tusc. c. 17.* Sive illi sint animales, sive ignei.

Anĭmans, antis, *animale*, Ger. *ein thier*, ζῶον, subst. animal, o. g. m. f. n. *Cic. de Univ.* A quo animante omnes reliquos contineri vellet animantes. *Id. de Nat. Deor.* Animantium aliæ coriis tectæ, aliæ villis vestitæ. *Id. de Univ.* Quæ sunt animantia, eaque divina. ¶ *Animans* latius patet, quam *Animal*. Nam dicitur etiam de herbis, & arboribus, & omnibus, quæ alentem animam, seu vegetativam habent. *Sen. ep. 58.* Sunt quædam, quæ animam habent, nec sunt animalia. ¶ Animans, adject. idem est, quod habens animam. *Auct. ad Her. l. 4.* Res omnes animantes, & inanimantes. ¶ Est & animans partic. a verbo animo. *Plin. l. 11. c. 23.* Terræ halitus animans florem.

Animatio, onis, actus animandi, *animazione*, ἐμψύχωσις. *Cic. de Univ. c. 10.* Divinæ animationis speciem faciebat ex igne.

Animator, oris, qui vitam dat, *Tertull. cont. Hermog. c. 32.* Spiritus afflator, & animator universitatis. *Prudent. in Romano, v. 788.* Novit animator solus & factor sui.

Animātrix, icis, fem. quæ animat, seu quæ dat animos. *Tertull. advers. Gnost. c. 12.* Fugatricem timoris, animatricem confessionis.

Animātus, us, ui, m. 4. idem quod animatio. *Plin. l. 11. c. 3.* Animatu carere.

Animātus, a, um, *animato*, מחיה, Ger. *gesinnet*, ἔμψυχος, ab animo, qui habet animam. *Cic. in Top. c. 18.* Animata inanimatis anteponantur. ¶ Sæpe Animatus idem est, ac animo, seu voluntate affectus, e. g. paratus, iratus, &c. *disposto*, διακείμενος. *Cic. Fam. 11. ep. 28.* Si essem aliter animatus, nunquam, quod facerem, negarem. ¶ Cum infinito *Plaut. Trucul. in fi.* Si quid animatus es facere, fac jam. ¶ Ponitur etiam pro animoso, *coraggioso*, *animoso*. *Plaut. Bacch. 4. 9. 18.* Milites armati, atque animati probe. ¶ Urbanum ambiguum est in illo *Varron.* apud *Non. c. 3. n. 67.* Avi, & atavi nostri, cum allium ac cæpe eorum verba olerent, tamen optime animati erant. *Varro* ludit in eo, quod *animatus* refertur etiam ad animam, qua oris halitum significat.

Animĭtus, adverb. Onomast. vetus, *animitus*, ψυχόθεν. Affert *Non. Marcell. c. 2. 608.* Pro Animitus, apud Cic. est ex animo, impense, sincere.

Anĭmo, as, a. 1. animatum facio, anima dono, animum tribuo, *introdur l' anima*, *far vivo*, ψυχόω, est animam inducere, & vivificare, *Cic. de Div.* Quicquid est hoc, omnia animat, format, alit, auget.

¶ Sæpe est animum incitare, fortem reddere, inanimire, incoraggire, incitare, פתה, Ger. sterken, Gall. encourager, Hisp. dar coracon, προθυμίαν ἐμβάλλω. Animare ad crimina. Claud. l. 3. de Rapt. Prof. v. 386. Animare aliquem cibo, & potu. Hygin. Fab. 126.

Animōse, adv. intrepide, fortiter, strenue, coraggiosamente, θυμοειδῶς, magno animo. Cic. 4. Phil. Nec solum id animose, & fortiter. Comparat. est apud Senec. de benef. 6. 37. Superlat. animosissime pro nimis cupide, Suetonii est in Cæs. c. 47. Gemmas, inquit, toreumata, signa, tabulas operis antiqui semper animosissime comparasse. Al. explicant, munifice, nulla impensarum habita ratione.

Animositas, f. 3. ardire, coraggio, גבורה, Ger. hertzhaffstigKeit, θύμωσις, audacia. ¶ Sumitur item secundum Speusippum pro impetu violento, idest, irrationalis partis animæ, absque ratione, & ordine mentis, qui sedem in corde habet. τὸ θυμικὸν Græci vocant. Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 6. Ammianus l. 16. c. 30. Abjecta resistendi animositate. Id. Macrob. l. 2. Somn. Scip. c. 12. pluraliter animositates dixit.

Animōsus, a. 1. 2. plenus animi, plenus roboris, non timidus, valoroso, coraggioso, גבור, Ger. hertzhafft, Gal. courageux, Hisp. de grande animo, θυμώδης, habens in se vehementiam animi, sive qui est elati spiritus. Cic. de Senect. c. 22. Ex quo fit, ut animosior etiam senectus sit, quam adolescentia. ¶ Item iracundus, seu proclivis ad iram. Hinc ea pars animæ, in qua iræ sedes est, animosa vocatur, θυμικὴ. ¶ Item magnificus, & munificus, ut docet Salmas. ad Capitolin. Marc. 17. Prudent. Psychom. v. 874. Margaritum animosa fides mercata pararat. V. Animose in fi. ¶ Ponitur etiam pro spirante, perflante, ventoso, soffiante. Virg. 2. Georg. v. 441. Animosi Euri. Ovid. 1. Amor. 6. 51. Animosus ventus. ¶ Item pro animato. Propert. 3. 7. 9. Gloria Lysippo est animosa effingere signa.

Animŭla, f. 1. animetta, dim. ab anima. Sulp. ad Cic. l. 4. ep. 5. In unius mulierculæ animula si jactura facta est.

Animŭlus, m. 2. dim. Plaut. in Cas. 1. 1. 46. Ni animule, mea vita. Adde Men. 2. 3. 11.

Animus, i, m. 2. animo, anima, נפש, Ger. gemüth, Gal. ame, Hisp. animo, idem proprie quod anima, h. e. totum illud in homine, quod corpus non est. V. Anima, ubi plura hic omittenda. Accipitur itaque pro diversis partibus animæ, seu facultatibus: Ac primo mentem significat, λογισμὸς, qua divinæ naturæ imaginem repræsentamus, ragione, intelletto, mente. Quo pertinent ea omnia, quæ in voce Anima attulimus de differentia animi & animæ, Cic. de Amic. Si in hoc erro, quod animos immortales credam, libenter erro. ¶ Hinc sæpe sumitur pro cogitationibus: Item pro voluntate. Plaut. Prol. Amph. v. 58. Teneo, quid animi vestri super hac re siet. ¶ Item consilium, propositum, institutum. Animo isto esse, Nepos, 18. 11. 4. Sic animum inducere, & in animum inducere, est sibi persuadere. Ter. Hecyr. 2. 3. princ. Ita animum induxerunt, socrus omnes esse iniquas. ¶ Meo quidem animo, h. e. mea sententia, a mio parere. Cic. pro Sext. c. 22. ¶ Secundo ponitur pro memoria, Virg. Ecl. 9. Omnia fert ætas, animum quoque. Hinc, ex animo delere, ejicere; cui contrar. est, esse in animo. Ter. Andr. 1. 5. 49. ¶ Tertio animus est pars illa animæ, quæ impetus habet, & motus, itaque opus habet, ut regatur a ratione, affetto, passione, τὸ παθητικόν. Horat. l. 1. ep. 2. Ira furor brevis est, animum rege, qui nisi paret, imperat. Plaut. Trin. 2. 2. 49. Tu si animum vicisti, potius quam animus te, est quod gaudeas. ¶ Animi causa, per divertimento, animi recreandi causa, per jocum, per voluptatem. Cic. pro Rosc. Amer. c. 46. Animi, & aurium causa. ¶ Animum explere, soddisfarsi. Ter. And. 1. 2. 15. ¶ Ex animo facere, idest non coacte: æquo animo ferre, id est patienter. ¶ Animi in plur. coraggio, audacia, ardire, arroganza: Sic cadere animis, perdersi d' animo: animos tollere, sumere, dare, farsi coraggio, e dar animo. Dicitur tamen etiam, animum sumere, abjicere, &c. eodem sensu: & tam in bonam, quam in malam partem, passim apud opt. Scriptores. Cic. Attic. l. 2. Nostris animus accessit, hostibus timor &c. ¶ Quarto animus idem est, ac anima, seu vita, vita, ψυχὴ. Virg. Æn. 10. v. 486. Una eademque via sanguis, animusque sequuntur. Hinc illa: animo linqui, venir meno, animum recipere, animum abesse, &c. apud Plaut. & Ter. & alios. ¶ Ad bestias quoque transfertur. Cic. Tusc. 1. c. 33. Quarum animi sunt rationis expertes. ¶ Animus & mens sæpe conjunguntur, non tantum pro ratione, verum etiam pro voluntate. Virg. Æn. 1. v. 304. Accipit in Teucros animum mentemque benignam. ¶ Anime mi, blandientis formula est in alloquendo, apud Plaut. & Terent.

Anio, idem quod Anien, fluvius in Tiburtino agro, ἀνίων. V. Anien. Horat. 1. Od. 7. Et præceps Anio, & Tiburti lucus. Propert. l. 3. el. 21. Hic Anio Tiburne fluis.

Anisocycla, orum, n. 2. ἀνισόκυκλα, circuli inæquales continuati, quos vulgo Itali vide vocant. Vitruv. l. 10. c. 1.

Anisum, n. 2. ἄνισον, herba est, caulem, folia, & flores habens fœniculo similia. Plin. l. 20. c. 17. Anisum fœtorem tollit manducatum, mox vino collutum vultum juniorem præstat.

Anisus, Onasus, Ens, Fl. Austriæ, ad Anisum urb. a Lentio 3. l. qui apud Laurencum in Danubium excipitur.

Anius, Apollinis fil. pater Andri, Rex in Delo. Virg. 3. Æn. v. 80.

Anna, ἄννα, f. 1. Beli filia, soror Didonis, quæ, postquam mortuam sororem vidit, & Carthaginem ab Jarba Getulorum Rege occupatam, relicta sede patria, ad Battum Regem, qui Melitæ insulæ imperabat, deinde ad Æneam in Italia regnantem accessit, ab eoque benigne excepta est. Mox ob Laviniæ odia, in somnis ut cederet monita, in Numicium fluv. se præcipitem dedit. Inde Anna Perenna dicta a Romanis, & pro Dea culta. V. Ovid. Fast. 3. v. 546. & Sil. l. 8. v. 50.

Annāles, lium, m. 3. memoria publica, monumenta, vetustatis monumenta, annali, דברי הימים, Ger. jarbücher, chronicken, Gal. annales, croniques, Hisp. cronica, ὑπομνήματα, ἐνιαύσιοι, tabulæ seu libri, in quibus singulis annis, & singulis diebus, res memorabiles & bellicæ, & urbanæ breviter ordine mensium, ac dierum scribuntur. Differunt ab historia, quia hæc menses, & dies omittit, deinde prolixe res narrat, afferendo causas, describendo loca, interponendo conciones, &c. tertio narrat res ab ætate nostra remotas. A Diariis vero, seu Actis diurnis ἐφημερίδες differunt, quia in Diariis res etiam humiles, vilesque, neque per annos, sed per dies singulos gestæ scribuntur. ¶ Apud Romanos Annales a Pontifice Maximo scribebantur, & domi proponebantur, potestas ut esset populo cognoscendi. Hinc Annales Maximi dicebantur. Atque hæc fuit Historia ab initio rerum Romanarum usque ad P. Mutium Scævolam P. M. post quem uberiore stylo Historia scribi cœpta est a M. Catone, Fabio Pictore, Antistio Pisone, Cœlio Antipatro, & aliis. Cic. de Orat. ¶ Annales iidem erant, ac Fasti. Dicti fasti sunt a diebus fastis, qui nefastis candidiores erant. Denominatio enim a re potiore facienda est. ¶ Est autem hæc vox adject. non substant. & subaudiendum est, libri. Gell. l. 2. c. 1. Verba Quadrigarii ex Annali ejus sexto descripta. Nepos Annibale, c. 13. Propter eos annalem sextum adjecit. Et in plurali, Cic. pro Dom. c. 32. Annales & monumenta vetustatis.

Annālis, e. 3. annale, annuale, Germ. das aus dem jahr gehört, Gall. annuel, Hisp. anal, ἐνιαύσιος, quod ad annos pertinet, ut Tempus annale, quod est unius anni, lex annalis, quæ præscribebat legitimam ad petendum magistratum ætatem, Cic. Phil. 5. c. 17. ¶ Annalia, erant vota solemnia, ut Decennalia, Vicennalia. Inscript. apud Grut. p. 116. n. 2. Augustorum annalia Feliciter. ¶ Annalis honorum possessio apud Paul. Dig. 38. 17. 6. est quæ annum durat.

Annarius, a, um, idem quod Annalis. Festus: Annaria lex dicebatur ab antiquis, qua finiuntur anni Magistratus capiendi.

Annascor. V. Adnascor, & Agnascor.

Annavigo, V. Adnavigo.

Annecto, is, exui, exum, a. 3. attaccare, o legare a qualche cosa, Germ. anbinden, anKnüpfen, προσάπτω, ad aliquid necto, agglutino, alligo. Cic. 2. Nat. Deor. c. 54. Ad linguam stomachus annectitur. Plin. l. 4. c. 1. Insulam continenti annectere.

Annellus, i, vel Anellus, annelletto, δακτυλίδιον, diminut. ab Annulus. Horat. ser. 2. sat. 7. v. 9. Cum tribus annellis. Ubi Lambinus: Consuetudinem secuti, Annellum, scribimus. Nam si libros veteres sequi velimus, Anulus, & Anellus, scribi debet &c. ¶ Affertur ab aliquib. etiam locus Ciceronis, 5. Pis. c. 1. Sed etiam in poculis, & in annellis habent. Verum al. leg. in Annulis.

Annexio, onis, f. connessione, connexio. Pallad. in Mart. tit. 10. sub fin. Germinantes oculos aliqua inter se annexione conglutina.

Annexus, us, ui, m. 4. attaccamento, congiungimento d' una cosa all' altra, συναφή. Tacit. 3. hist. c. 34. Cremona annexu connubiisque gentium adolevit.

Annexus, a, um, alligatus, annesso, unito. Cic. 2. de Invent. cap. 51. Scapham annexam funiculus trahit. Id. ibid. 1. 18. Exordium annexum orationi.

Anniadæ, arum, qui sunt ex Annia familia Romana illustri. Claudian. in Consul. Prob. & Olyb. v. 8. nec te latuere potentes Anniadæ.

Annibal. V. Hannibal.

Annicĕris, idis, Ἀννίκερις, Philosophus Cyrenaicus, qui Platonem, cum Æginæ venderetur, redemit. Laert. in vita Platon. ¶ Hinc Anniceríi, Philosophi, de quibus Cic. 3. Offic. c. 33.

Anniculus, a. 1. 2. d' un anno, בן שנה, Ger. iährigh, das eins iahrs, alt ist, quod est unius anni, ut Anniculæ vites. Plin. l. 13. Plantaria instituunt, anniculasque transferunt. Varr. l. 2. R. R. c. 5. de Tauris: Unus sit anniculus, alter bimus.

Annifer, a, um, per totum annum ferens. Plin. l. 16. c. 29. Citreæ, & juniperus, & ilex anniferæ habentur, novusque fructus in his cum annotino pendet.

Annihilo, as, a. 1. ridurre in niente, ἐξουδενόω, in nihilum redigo. Verbum est cadentis Latinitatis; legiturque apud Hieronym. epist. 135. ad Sun. & Fretell. Sed est nihilominus inter barbara reponendum. ¶ Idem esto judicium de Annullo, as, quod ejusdem est significationis, atque usus: & legitur apud eund. ibidem.

Annisus, us, m. appoggio, aiuto, actus annitendi. Symmach. l. 5. ep. 74. Ut probabiles voluntates alieno etiam adjuventur annisu.

Annitor, vel Adnitor, eris, isus, & ixus sum, d. 3. forzarsi, Germ. sich unterstehen, Gal. s' efforcer, Hisp. esforcarse, ἀποδύσπετεῖν, conor, incumbo ad aliquid agendum. Liv. l. 8. c. 16. Omni ope annisi sunt, ut &c. Sallust. in Jug. cap. 47. Adniti summo studio ad aliquid agendum. ¶ Cum infinito Tacit. 4. histor. c. 8. Annitens retinere amorem. ¶ Cum accusativo communi Plin. l. 6. ep. 18. Quod ego, quam plurimis occupationibus distentus, adnitor. ¶ Adniti de aliqua re. Cic. Attic. 6. 8. Ego, nisi Bibulus adniteretur de triumpho, æquo animo essem. ¶ Interdum est inniti, appoggiarsi. Cic. in Lal. Natura semper ad aliquid tanquam adminiculum annititur. ¶ Annisus, & annixus, Liv. l. 5. c. 25. Interficere intercessores legis annisi sunt. Idem l. 8. c. 16. Summa ope annixi sunt. Unde annisurus, apud eundem 2. 39.

Anniversarius, a. 1. 2. ἐτήσιος, quod singulis annis statuto tempore revertitur. Cic. Ver. 6. Mercurius sacris anniversariis colebatur. ¶ Anniversarii hostes, apud Flor. l. 1. c. 12. qui singulis annis eruptionem faciunt, & insoltant.

Anno, as, are, annum agere, transigere. Macrob. Sat. l. 1. c. 12. Ad Annam Perennam sacrificatum itur, ut annare perennareque liceat.

Anno, adverb. significat, anno præterito, vel ante annum, l' anno passato, o avanti quest' anno, cui respondet horno. Plaut. Truculent. 2. 4. 38. Quasi uxorem me habebat anno, dum hic fuit. Et Amph. Prol. v. 91. Histriones anno cum in proscenio Jovem invocarunt. Ubi al. leg. Hagnio. Vide Taubman.

Anno, nom. prop. V. Hanno.

Annominatio. V. Agnominatio.

Annōna, æ, f. 1. vivanda, o vettovaglie di un anno, di ogni cosa, שבר, Ger. iährliche frucht, Gal. provision de vivres pour un an, Hisp. pan, trigo, cevada, y cada cosa para vivir un' año, vitualla, βίος, σιτηρέσιον, ab anno, vel ab alo, quasi alimonia, res frumentaria, & quidquid ad annuum victum reponitur. Cic. 2. de Div. Annonam in macello cariorem fore. ¶ Sumitur etiam pro mercede, vel stipendio annuo, vel menstruo. Veget. de re mil. Duplas consequebatur annonas. ¶ Item pro ipsa æstimatione, seu pretio communi rerum ad victum pertinentium, il prezzo de' viveri. Hinc Annona carior, vilior, laxior &c. Annonam incendere, levare, &c. ¶ Annonæ in plurali de panibus, apud JCtos; & Historicos Augustorum, passim dici, notat Salmasius. ¶ Annonam macelli dixit Sueton. Tiber. c. 34. pro omni eo, quod in macello venit.

Annonarius, a. 1. 2. cosa, che appartiene alla vettovaglia, σιτηρός, quod ad annonam pertinet, ut Lex annonaria, quæ a Clodio lata est. Asconius in orat. in Pison. c. 4. ¶ Vegetius annonarias expensas vocat eas frugum, pabulique species, quas provinciales militibus expendunt. l. 3. c. 3. ¶ Annonaria functio est munus conferendi res ad annonam necessarias, l. 11. Cod. Theodos. tit. 28. leg. 4. ¶ Annonaria causa. ¶ Hermogenian. Dig. 49. 14. 46.

Annoniānus, a, um, adject. ad annonam pertinens, ut annoniana lex, apud Ascon. Pedian. in Pison. c. 4. ubi al. aliter leg.

Annōsus, a. 1. 2. vecchio, carico d' anni, ישן, Ger. alt, betagt, πολυετής, quod est vetustum, quasi multorum annorum. Horat. l. 3. od. 17. Annosa cornix. ¶ Martial. l. 6. Annosum Falernum. ¶ Comparat. habet Augustin. l. 1. Conf. c. 7. Superlat. Ambros. l. 2. de Vocat. Gent. c. 8.

Annotamentum, i, idem quod annotatio. Gell. l. 1. c. 7. Veterum allocutionum copiam his annotamentis inspersimus.

Annotatio, onis, annotazione. Gell. in Præfat. Facta in commentariis eadem disparilitas, quæ fuit in annotationibus pristinis.

Annotatiuncula, diminut. brevis annotatio. Gell. l. 17. c. ult. Finem proponere annotatiunculis.

Annotātor, oris, qui annotat. Pro observatore maligno, & insidioso posuit Plin. Paneg. c. 49. Non ante medium diem distentus solitaria cœna specta-

spectator, annotatorque convivis tuis imminens.

Annotātus, us, ui, subst. 4. idem quod annotatio. *Val. Max. l. 9. c. 12. n. 1. extern.* Mortes dignæ annotatu.

Annotātus, a, um, nomen ex particip. *Plin. l. 2. c. 25.* Spatium septem dierum annotatum.

Annotīnus, a. 1. 2. *d' un anno*, שנתי, Ger. *iæhrig*, ἐνιαύσιος, unius anni, ab annus. *Col. l. 4. c. 24.* Ungues annotinos resecato. ¶ Annotinus significat etiam, quod ad annonam pertinet, *annonario*, ut Naves annotinæ, quibus annona comportatur. *Cæs. B. G. l. 5. c. 8.* Ita explicant Rhellicanus, Glarean., & Goduin. quos ridet Dionys. Vossius. Et sane Græcus Cæsaris interpres vertit annotinas naves τὰς τοῦ πρόσθεν ἔτους, anni sc. præteriti.

Annŏto, as, are, notam ad aliquid adjicere, notare, observare, *notare*, ἀποσημειόω. *Plin. l. 3. epist. 5.* Legere, annotare, excerpere aliquid ex libro. *Gell. l. 19. c. 1.* Hæc annotanda esse existimavimus. ¶ Est etiam inscribere, titulum præscribere. *Lactant. l. 5. c. 3.* Ausus est libros suos nefarios, ac Dei hostes, φιλαλήθεις annotare. ¶ Item memoriæ causa in commentarium referre. *Colum. l. 12. c. 3.* Atque annotaret, quid, & quantum, & cui dedisset. ¶ Annotari pro nobilitari, celebrari, *Plin. l. 3. c. 5.* Hæc litora præter cetera in toto mari conchylio, & pisce nobili adnotantur. ¶ Annotare etiam dicitur Prætor, aut Judex, qui aliquem absentem delatum inter reos scribit: quo facto edicit, ut requiratur, judicioque sistatur, ne absens & indicta causa damnetur. *Dig. 48. 17. 1. & 49. 16. 4.* ¶ Similiter *annotare* dicitur cum jam peractum reum refert inter eos, qui deportandi, aut supremo supplicio afficiendi sunt. *Sueton. in Calig. c. 27.* Ex noxiis laniandos annotavit. *Ulpian. Dig. lib. 32. leg. 1.* Deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotavit.

Annuālis, le, ad annum pertinens, annalis. *Arnob. l. 1. pag. 22.* ubi alii aliter leg. ¶ Item anniculus, *di un anno*. *Paul. l. 3. senten. tit. 7.* Annuales oves.

Annuātim, adverb. singulis annis. Barbara vox est. Nam apud *Plin. l. 12. c. 17.* legitur *annua* pro *annuatim*. quem locum afferens *Valla l. 6. Elegant. c. 60.* ipse quoque suspectum habuit.

Annullo, as. V. in *Annihilo*.

Annulus. V. Anulus.

Annumeratio, onis, f. *numerazione*, numeratio. *Modestin. Dig. 27. 1. 13.* Annumeratio dierum.

Annumerātus, a, um, *annoverato*, in aliquem numerum adscriptus. *Cic. l. 2. de Invent. c. 45.* Si dicemus infirmum aliquid annumeratum.

Annumĕro, vel Adnumĕro, as, are, idem quod numero, *numerare*, *contare*, προσαριθμέω. *Plaut. Mercat. Prol. 88.* Mihi argentum ipse annumerat sua manu. ¶ Item in aliquorum numero pono, in eundem numerum refero, *annoverare tra qualche cosa*. *Cic. l. 2. de Divin. c. 1.* His libris annumerandi sunt sex illi de Republica. *Id. pro Rosc. Am. c. 32.* In grege aliquorum annumerari.

Annuntiatio, onis, verbal. nuntius, *annunziazione*, *nuova*, ἐπαγγελία. *Cic. de Fato, c. 12.* Hæc annuntiatio vera esse non potest. Alii rectius leg. *enuntiatio*: & ita sane legendum est.

Annuntiātor, oris, qui annuntiat, *annunziatore*. *Tertull. l. 4. adversus Marcion.* Christus descensus de cœlo sui non invenerit annuntiatorem. *August. tom. 10. serm. 14.* de SS. Paulus annuntiator factus est Christi.

Annuntio, vel Adnuntio, as, are, *annunziare*, *portar la nuova*, הגיד, Germ. *verkunden*, ἀπαγγέλλω, idem fere quod nuntio. *Plin. l. 7. c. 52.* E longinquo multa annuntiare. *Id. ib.* Annuntiavere propere, examinatum illum. ¶ *Annuntiare salutem alicui* est salutem mittere, jubere aliquem salvere, *portar un saluto*. *Cic. Attic. l. 12. ep. 1.* ubi tamen alii aliter legunt. ¶ *Annuntiare* pro narrare usurpavit non semel *Apulej. lib. 8. Metam.*

Annŭo, is, ui, utum, ere, vel Adnuo, nutu assentior, affirmo, approbo, *acconsentire*, *approvare con cenno del capo*, ἐπινεύω, neutrum plerumque verbum est, cum dativo. *Plin. l. 1. epist. 22.* Superest, ut promissis Deus adnuat. ¶ Interdum usurpatur absolute. *Virg. Æn. 10.* Annuit, & nutu totum tremefecit Olympum. ¶ Interdum etiam active. *Valer. Flacc. Argon. 1. v. 40.* Hanc mihi militiam annue. ¶ Cum infinito *Liv. l. 28. c. 17.* Amicitiam se Romanorum accipere annuit.

Annus, i, m. 2. *anno*, שנה, Ger. *ein iahr*, Gal. *un année*, Hisp. *ano*, ἐνιαυτός, ἔτος, tempus quo Sol per Zodiacum cursum suum conficit, scilicet spatium 12. mensium, seu 365. dierum, 6. horarum, minus 12. minutis. Dicitur ab innovatione, ἀπὸ τοῦ ἀνανεοῦσθαι: vel quod in se per sua vestigia volvitur, ut ait *Virg.* Anus enim, vel annus est circulus teste *Varr. l. 5. L. L. n. 2.* ¶ Annus Solaris est 12. mensium, ut dictum est: annus Lunaris 30. dierum, quo spatio Luna Zodiacum percurrit. Annus Saturni est spatium triginta annorum: Magnus 12554. annorum. *Cic. 2. & 3. de Nat. Deor.* ¶ Romulus annum a Martio inchoavit, Numa a Januario, additis duobus mensibus. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Annus intercalaris Bissextus, seu Bissextilis constat 366. diebus, vocaturque Bissextus, quia bis dicitur 6. Cal. sc. 24. & 25. Febr. *Plin. l. 2. c. 47.* ¶ Annus Julianus dictus est a Jul. Cæsare, qui annum a Romulo & Numa concinnatum castigavit. Annus Gregorianus est a Gregor. XIII. appellatus, qui 1582. annum Julianum correxit. ¶ Dividitur præterea in Civilem, Naturalem, Astronomicum, &c. Sed de his omnibus V. Mathematicos, & Chronologos. ¶ Dicimus Anno ineunte, & exeunte, *al principio, o al fine dell' anno*. ¶ Natus est annos decem &c. *Cic. de Clar. Or. c. 64.* In qua dicendi formula subintelligitur præposit. *ante*. ¶ Annus vertens dicitur annus Solaris comparatione anni magni. *Censorin. de die Nat. c. 18. & 19.* ¶ Anno vertente, idem est, ac anno integro, seu post annum integrum. *Nepos in Agesilao*, & *Cic. pro Quinct. c. 12.* ¶ In hunc annum, pro hoc anno. *Cic. pro Sext. c. 8.* Habebit Senatus in hunc annum, quem sequatur. ¶ In annum, *per un anno*. *Liv. 37. 2.* ¶ Annum, *un anno intiero*. *Cæs. l. 7. B. G. c. 32.* ¶ Ad annum, post annum. *Cic. Att. 5. 2.* ¶ Interdum *annus*, præsertim apud Poetas, pro anni parte sumitur: partes autem anni quatuor sunt, Ver, Æstas, Autumnus, Hyems. *Formosissimus annus*, pro Vere, *Virg. Ecl. 3.* Annus hybernus, pro hyeme, *Horat. Epod. 2.* ¶ Item pro anni proventu, sive annona, *Lucan. l. 3. v. 450.* Curvoque soli cessantis aratro Agricolæ raptis annum flevere juvencis. Adde *Tacit. Germ. c. 14.* & *Stil. 3. Silv. 2. 22.* ¶ Annos exuere dicitur serpens cum pellem deponit. *Tibullus l. 1. El. 4.* ¶ Anno adverb. V. suo loco.

Annutrio. V. Adnutrio.

Annŭum, & Annua, substantive sumuntur pro iis rebus, quæ alimentorum causa singulis annis præstantur. *Suet. Tib. c. 50.* Juliam peculio concesso a patre, prœbitisque annuis fraudavit. *Id. Vespas. c. 18.* Rhetoribus annua centena constituit.

Annŭus, a, um, a. 1. 2. *d' un anno*, Germ. *das ein iahr lang wæhrt*, ἐνιαύσιος, ἐτήσιος, quod unius anni spatio continetur. *Cic. Cass. l. 15.* Hanc provinciam Senatus, & populus annuam esse volunt. Sic annuus cursus, annuum tempus. ¶ Annuus quoque dicitur, qui fit singulis annis, anniversarius. *Virg. 1. Georg. v. 338.* Atque annua magnæ sacra

refer Cereri. *Cic. 2. de Nat. Deor. c. 39.* Annuæ varietatis frigorum, & calorum.

Anodyna, medicamenta sunt, quæ somno conciliato dolorem levant. *Marcel. Empir. c. 25.*

Anomalia, f. 1. ἀνωμαλία, inæqualitas, asperitas: & anomalus, a, um, ἀνώμαλος, inæqualis, asper, varius, ab α priv. & ὁμαλός, planus, lævis. ¶ Transfertur etiam ad nomina, & verba. Anomalia igitur apud Grammaticos est inæqualitas declinationum, vel conjugationum, quæ consuetudinem sequitur, & anomala nomina, aut verba dicuntur, quæ aliqua ratione a recta norma quinque declinationum, vel quatuor conjugationum aberrant. Analogia contraria est. *Gell. l. 2. c. 25.* *Varr. lib. 9. L. L.*

Anomălus, a, um, anomaliam habens. *Diomed. l. 1.* & *Priscian. l. 8.*

Anŏnis, quæ & ononis, f. 3. *bonagra*, Ger. *ochsenbrech*, *hawhechel*, *stalkraut*, ὀνωνίς, herba est ex genere aculeatarum, quam recentiores herbarii restim bovis appellant. *Plin. 27. 4.*

Anonium, *Anone*, opp. Insubriæ citer. ad Tanarum fl. ab Alexandria 10. M. P. in Occ.

Anonymus, a, um, a. 1. 2. obscurus, sine nomine. Ita appellata est quædam herba, quæ *non inveniendo nomen invenit*, ut ait *Plin. l. 27. c. 4.*

Anormis, V. Abnormis.

Anotericus, a, um, ἀνωτερικός, h. e. superior: ab ἄνω, supra *Medicamenta anoterica*, quæ stomacho, & superiori ventri medendo inserviunt. *Cal. Aurelian. Tard. l. 4. c. 3.*

Anquina, f. 1. funis navis, quo ad malum antenna constringitur, ut interpretatur *Isidor. de Originib. l. 19. c. 4.* Vetus Poeta *Helvius Cinna*, apud *Isid. l. c.* Atque anquina regit stabilem fortissima cursum.

Anquīro, is, isivi, itum, a. 3. *cercare*, *procacciare*, ἀναζητέω, quæro, inquiro; vel diligenter circumquaque inquiro, ut habet *Fest.* ab *am* circum, & quæro. *Cic. 1. Offic. c. 4.* Ut quæcunque ad vivendum sint necessaria, anquirat, & paret. *Id. de Amic. c. 23.* Tamen is pati non possit, ut non anquirat aliquem, apud quem, &c. Adde *ibid. c. ult.* & *Senec. in Hippol. in fi.* ¶ Urbane est cogitando, vel disputando investigare. *Cic. 1. Offic. c. 3.* Aut anquirunt, aut consultant, conducat, necne &c. Adde *de Fato c. 9.* & *Lucret. l. 4. v. 1182.* ¶ Sæpe etiam est verbum judiciorum, & significat inquirere ad crimen aliquod cognoscendum, *inquisire*, *processare criminalmente*. *Liv. lib. 6. c. 20.* Anquirere de perduellione. *Tacit. Ann. 3. 12.* Anquirere de morte alicujus. *Liv. l. 8. c. 33.* Anquirere capite de aliquo ob rem bello male gestam. *processare alcuno, castigarlo nella vita*. *Id. l. 2. c. 52.* & *l. 26. c. 3.* Anquirere capitis. ¶ In omnibus hisce exemplis sunt, qui aliter legunt: sed jamdiu est, cum Critici fere omnes querantur, hoc verbum passim a sciolis, & librariis indoctis corruptum esse, & in *acquiro*, aut *inquiro* perperam mutatum.

Anquisite, *diligentemente*, diligenter, accurate. *Gell. l. 1. c. 3.* Anquisite satis, satisque solicite aliquid quærere. Et *l. 4. c. 11.* Sed qui diligentius, anquisitiusque carmina Empedoclis arbitrati sunt. Ita vett. Codd.

Anquisitio, onis, f. investigatio, inquisitio. *Varr. sub fin. l. 5. L. L.* Commentarius anquisitionis. *h. e.* libellus, in quo perscripta sunt ea, quæ servantur a Judice, cum de aliquo anquirit.

Ansa, *sæ*, f. 1. *manico d' ogni vaso*, יד, Germ. *handhabe*, Gal. *anse*, *manche*, Hisp. *asidero*, λαβή, vasis auris utrinque prominens, quæ manu capi, & teneri solet. *Virg. in Sileno*, Et gravis attrita pendebat cantharus ansa. ¶ Ansa quoque manubrium dicitur, vel quidquid omnino a toto corpore exit. *Vitr. l. 10. c. 8.* Ansa gubernaculi. ¶ Unde ponitur quandoque pro fibula, seu fixula, quæ calceis insuitur, *fibbia*, περόνη. *Tibul. l. 1. eleg. 6.* Ansaque compressos alligat arcta pedes. ¶ In catenis quoque ansæ vocantur anuli, *anelli di catena*, ex quorum connexione tota constat catena. ¶ Per translationem ponitur pro occasione, *occasione*. *Cic. de amic.* Quo plures det sibi ansas ad reprehendendum. Sic ansam præbere, quærere, arripere, optare, &c. passim apud Latinos Scriptores.

Ansātus, adject. a. 1. 2. quod ansam habet, ut Vas ansatum. *Plaut. in Persa 2. 5. 7.* Quis hic ansatus ambulat? *ansatum* hominem joco dixit, qui incedit utroque brachio ansarum in modum ad latera applicato. ¶ Ansatæ absolute sunt jaculamenta cum ansa, *h. e.* amento. *Enn.* apud *Non. c. 18. n. penult.* quas *Id.* apud *Macrob. 6. Saturn. c. 1.* *ansata tela* dixit.

Anser, is, m. 3. *oca*, *papero*, Ger. *gans*, Gal. *oye*, Hisp. *ansar*, χήν, avis est nota. Hæc nocturnas excubias celebrat. Vigilias enim suas clangore testatur. *Virg. ecl. 9.* Argutos inter strepere anser olores. ¶ Anseres olim publice in Capitolio alebantur, quod custodibus omnibus sopitis Romanos ad defensionem arcis excitavissent, & arcem suis veluti excubiis a Gallorum vi servassent. ¶ Anserum autem alii domestici, alii agrestes. *Plin. l. 10. c. 22.*

Anserarium, ii, n. locus, in quo aluntur anseres. Legitur hæc vox *in titulo c. 14. lib. 8. Columellæ*.

Anserculus, m. 2. χηνάριον, parvus anser. *Colum. l. 8. c. 14.*

Anserinus, a. 1. 2. χήνειος, quod est anseris. *Plin. l. 20. c. 6.* Anserino adipe curantur.

Ansula, f. 1. *anello della catena*, קרסים, Ger. *die rin an einer ketten*, κρίκος, diminut. ab ansa, quo usus est *Augustinus l. 8. Conf.* pro annulo, quo fiunt catenæ, licet per translationem. Quibus, inquit, quasi ansulis quibusdam sibimet innexis, unde catenam appellant, tenebat me obstrictum dura servitute. ¶ Pro parva ansa, *picciol manico*. *Apul. lib. 11. Metam.* Cymbium aureum, cujus ansulæ, &c. ¶ In calceamentis quoque ansulæ vocantur fibulæ, *fibbie*, quibus ligantur. *Valer. l. 8. c. 13.* Moneri se a sutore de crepida, & ansulis passus est.

Antachates, æ, m. ἀνταχάτης, gemma, quæ pro achate est, mulieribus grata, quod cum uritur, myrrham redolet. *Plin. l. 37. c. 10.*

Antæ, arum, f. 1. n. plur. *le bande delle porte*, παραστάδες, postes, sive pilæ lapideæ, quæ in lateribus ostiorum sunt, quod ante stent. *Vitruv. l. 3. c. 1.* Sed *Postes* sunt latera ostiorum, *Nonio c. 1. n. 124.* quadræ columnæ, idest, plinthides quadratæ columnarum, quæ ad latera ostiorum ponuntur, *pilastri*. Sed non quæcumque columnæ quadratæ *antæ* sunt, sed eæ tantum, quæ in frontibus ædium sunt ad latera ostiorum, ut dictum est. ¶ Hinc *in antis esse* dicitur ædes, quæ hujusmodi columnas habet. *Vitruv. loc. cit.* ¶ *Projicere antas*, quod legitur in quodam veteri monum. apud *Grutter. pag. 207.* est antas ita construere, ut extra parietem multum emineant.

Antæus, m. 2. Ἀνταῖος, gigantis Libyci nomen, Neptuni ex terra filii, magno, ac procero corpore, quippe qui in 40. cubitos excreverit. Hinc cum Hercule congressus, quoties membra labore defessa essent, tactu terræ recreabatur. Qua re animadversa Hercules alte sublatum terræ contactu prohibuit, pectori suo arctius astrictum enecavit. Scribit *Plut.* Sertorium Romanorum ducem apud Tyngenam opp. effosso sepulcro Antæi cadaver invenisse. Fabulæ interpretatio est, Antæum Regem Mauritaniæ fuisse, qui in Regno suo multis victus certaminibus exercitum semper potentiorem reficiebat, sed extra Regnum eductus in

Libyam, tunc demum superatus, profligatusque est. *Eusеb. lib. de temp. scribit*, Antæum palæstricæ artis turbe doctissimum, & quorumcumque certaminum, & ob id fictum, quod fuerit filius Terræ, & ab ea viribus restauraretur.

Antagonista, æ, m. *avversario*, *andagonista*, adversarius. *Hieronym. in vita Hilarion. ad fin.*

Antamœbæus, V. Amœbæus.

Antanaclăsis, ἀντανάκλασις, ex adverso refractio, Fig. cum id, quod ab altero dictum est, non ea mente, qua dictum est, intelligitur: sed in aliam, aut contrariam accipitur. *Quint. l. 9. c. 3. Heren. l. 4. c. 14.*

Antandros, f. 2. Edome, *S. Dimitri*, Ἄντανδρος, urbs E. marit. Mysiæ, seu Phrygiæ min. sub A. Ephesino, media inter Troadem, & Adramyttium 30. M. P. Eam Leleges habitavere finitimi Cilicibus. *Virg. 3. Æn. sub init.* ¶ Item Insula Maris Ægæi. V. Andros.

Antapŏcha, V. Apocha.

Antapodosis, f. 3. ἀνταπόδοσις, retributio, item Fig. cum media primis, & ultimis respondent. V. *Quint. l. 8. c. 3.* Alii def. cum ea commemorantur, quæ non sunt ante prædicta.

Antarcticus, ἀνταρκτικός, est polus australis, seu Meridionalis Arctico oppositus, qui terræ objectu a nobis non cernitur. *Apul. de Mundo, post princip.*

Antarii funes dicuntur, qui per trochleæ orbiculos trajiciuntur ad onus aliquod extollendum, ἀπὸ τοῦ ἀνταίρειν, extollere. *Vitruv. l. 10. c. 3.*

Antarium bellum Veteres appellabant, auctore *Festo*, quod ante Urbem geritur, & quasi ante aras.

Ante, præposit. accusativo serviens, *prima*, *innanzi*, πρό, πρίν, ἔμπροσθεν, accommodatur ad locum. *Cic. pro Mil. c. 10.* Clodius ante suum fundum Miloni insidias collocavit. ¶ Ad personam. *Id. 6. Verr. c. 3.* Ante hosce Deos erant tabulæ. ¶ Ad tempus. *Sulpic. Ciceroni Fam. l. 4. ep. 12.* Paulo ante lucem. ¶ Hinc illa: mortuus est ante istum Prætorem. Omnes ante eum Philosophi, &c. ¶ Usurpatur pro *præ* in comparationibus. *Liv. l. 1. c. 14.* Romulus longe ante alios acceptissimus. ¶ Dicimus ante diem tertium Calendas, & similia; idemque est ac si dicatur, *tertio calendas*. *Cic. Att. l. 2. ep. 8.* Quam epistolam ante diem XVI. Calendas Majas dedisti. quo in loco vide *Manut.* ¶ Invenitur *inante*, & *exante*, modo in unam vocem conjuncta, modo separata, quæ conjunguntur cum verbis motum significantibus. *Cic. Attic. l. 2.* Comitia Bibulus in ante diem XV. Cal. Novembr. distulit. *Id. ibid. l. 3. ep. 17.* De Q. Fratre nobis nuntii tristes, nec varii venerunt exante diem Nonas Jun. ¶ Cum nullum casum regit, adverbium est. *Cic. 2. Fin.* Qui asoti esse velint, Philosophi ante fiant. *Liv. l. 40. c. 40.* Prætor biduo ante venerat. ¶ Cum dicimus paucis ante diebus, annis, &c. sextus ille casus est ablat. temporis, nec pendet ab *ante*. Fere autem hæc particula interponitur, vel postponitur. *Livius* eam præposuit *l. 40. c. 52.* Æmilius templa ante annis octo voverat.

Antea, antehac, ante hoc tempus, superioribus diebus, vel temporibus, *avanti*, *nel tempo passato*, קדם, Ger. zuvor, Gal. *au paravant*, Hisp. *antes*, πρὸ τοῦ, adverb. idem signif. quod ante, & componitur ex ante, & ea, quamvis tantum tempus denotet. *Horat. ep. 11.* Nihil me, sicut antea, juvat scribere. *Cic. Attic. l. 15. epist. 13.* ¶ Conjungitur cum quam. *Cic. Fam. 3. ep. 6.* Antea quam tibi successum esset.

Anteactus, a. 1. 2. superior, *fatto innanzi*, *passato*, קדמוני, Ger. zuvor volbracht, Gal. *fait devant*, Hisp. *cosa hecha delante*, partic. ex ante, & actus, præteritum significat. *Cic. pro Marcel.* Fructum anteactæ vitæ hodierno die maximum capit. Potest etiam separari.

Antеăgo, ante ago. *Sil. l. 4. v. 30.* Anteagitur conjux. Nisi forte melius sejungitur.

Anteambŭlo, onis, est qui honoris causa aliquem præcedens comitatur. Nam qui obsequia præstabant Domino, vel amici erant, sive comites; vel servi. Amici igitur, & comites præcedebant, servi sequebantur. Vide *Suet. in Vespas. c. 2.* & *Sen. epist. 13.* *Martial. l. 2. epigr. 18.* Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo Regis.

Antecănis, m. 3. προκύων, signum est ex tribus stellis in lacteo circulo defixum, pedibus æquinoctialem circulum tangens, inter Geminos, & Cancrum in Occasum: Sic dictum, quia ante Canem majorem oritur. *Colum. l. 11. c. 2.* & *Cic. in Arat.*

Antecantamentum, i, cantio solemnioribus præmissa, *preludio*. *Apul. l. 11. Met.* Inter majorum antecantamenta votorum. Alii legunt, *antecantamina*.

Antecapio, is, a. 3. *preoccupare*, *anticipare*, קדם, Germ. vorreinnehmen, Gal. *prevenir*, Hisp. *prevenir*, προλαμβάνω, anticipo, prævenio, ante occupo. *Tac. l. 10.* Pontem Mosæ anteceperat. *Sallustius Catil. c. 55.* Consul optimum factu ratus noctem, quæ instabat, antecapere, ne quid in eo spatio novaretur.

Antecēdens, entis, præcurrens, præpositus, antepositus. *Horat. l. 3. Od. 2. v. 31.* Raro antecedentem scelestum deseruit pede pœna claudo.

Antecēdo, is, essi, essum, n. 3. anteeo, præeo, præcurro, prægredior, antegredior, anteverto, præcedo, *andare innanzi*, קדם, הקדים, Germ. voranhin gehen, Gal. *aller devant*, *preceder*, Hisp. *ir*, *o estar delante*, [illegible]. *D. Brut. Cic.* Biduo me Antonius antecessit. ¶ Passive *Auson. in gratiar. act.* Animi nostri celeritas beneficiis præeuntibus anteceditur. ¶ Est item excellere. *Cic. pro Arch.* Celeriter omnibus antecedere ingenii gloria. *Nepos in Thrasyb. c. ult.* Antecedere aliquem honore. *Id. in Alcib. c. ult.* Antecedere aliquem in aliqua re.

Antecellens, entis, qui antecellit. *Cic. pro Mur. c. 17.* Q. Catulum humanitate, sapientia, integritate antecellentem.

Antecello, is, n. 3. excello, præsto, antesto, *avanzare*, *vincere*, נצח, Ger. fürtreffen, übertreffen, Gal. *estre plus avance*, Hisp. *sobrepujar a otro*, *adelantar*, ὑπερέχω, præcello. Servit Dativ. & Accusat. *Cic. pro Corn.* Eloquentia cæteros antecellis: *Id. pro Arch. c. 3.* Antecellere omnibus ingenii gloria. *Id. 1. de Invent. c. 4.* Antecellere alicui in re aliqua. *Tacit. 2. histor. c. 3.* Antecellere aliquem honore. ¶ Passive *Auct. ad Herenn. 2. 30.* Qui omnibus his rebus antecelluntur. ¶ Præteritum *antecellui*, quod huic verbo tribui solet, nullo adhuc, quod sciam, confirmatur Latini Scriptoris exemplo.

Anteceptus, a, um, ante captus, præoccupatus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 16.* appellat πρόληψιν, Epicurus anteceptam animo rei quandam informationem. Ita meliores libri habent. ¶ Quod autem affertur ex *Liv. l. 5. c. 38.* Non loco castris antecepto; malunt alii dividere *ante capto*.

Antecessio, f. 3. præcursio, progressio, progressus, πρόοδος. *Cic. 1. Off. c. 4.* Progressus, & quasi antecessiones. *Id. in Top. c. 13.* Cum tripartito distribuatur locus hic, in consecutionem, antecessionem, repugnantiam. *h. e.* in locum ab antecedentibus.

Antecessīvus, a, um, qui antecedit, [illegible]. *Tertull. de virgin. veland. c. 4.*

Antecessor, m. 3. *quel*, *che corre innanzi*, נגיד, Ger. vorgenger, vorleuffer, Gal. *avant coureur*, Hisp. *antecessor*, [illegible], qui antecedit. In militia antecessores dicuntur, qui antecedunt agmen explorandi gratia, *forieri*. *Suet. in Vitell. c. 17.* Irruperant jam agminis antecessores, ac nemine obvio rimabantur, ut fit, singula. ¶ Antecessores etiam olim dicti, qui jura, ac leges profitebantur, ac publice docebant; ex eo quod antecederent, ac deducerent discipulos in penetralia artis. *L. 2. §. 11. C. de vet. Jur. enucl.* Sic antecessor dicitur Spiritus Sanctus a *Tertulliano de Virg. vel. c. 1.* quia Christianorum Magister. ¶ Dicitur etiam *antecessor*, qui in aliquo munere jam fuit: cui opponitur successor. *Paul. Dig. 5. 1. 55.* & *Ulpian. ibid. 27. 9. 9.*

Antecessus, a, um, præteritus, anteactus, qui præcessit. *Petron. c. 17.* Ubi antecessa latrocinia didicistis. Alii aliter leg. ¶ Absolute *in antecessum dare*, *solvere*, *accipere*, &c. est dare, aut accipere aliquid ante tempus constitutum, antequam dies cedat, hoc est adveniat dandi, aut accipiendi, *anticipatamente*, *innanzi tratto*. Hæc autem loquendi formula sumpta est ab argentariis, & mercatoribus, Græce εἰς προχρείας. *Senec. l. 4. de benef. c. 32.* & *epist. 7.* & *98.* ¶ Urbane *Flor. l. 4. c. 12.* Adeo certa victoriæ spe, ut prædam in antecessum pactione dividerent. *h. e.* antequam victoriam obtinuissent. Adde *l. 3. c. 21.*

Antecœnium, ii, n. prima cœnæ fercula, *merenda*, Ger. das abendessen, Gal. *le gouter*, Hisp. *merienda*, [illegible]. *Apulej. l. 2. Met.* Gladiatoriæ Veneris antecœnia.

Antecurro, is, ere, προτρέχειν, *precorrere*. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Stella Solem antecurrens.

Antecursor, m. 3. נגיד, [illegible], qui præcurrit, ab ante, & cursor. *Cæs. 1. B. C.* Cum antecursoribus Cæsaris prælio commisso. Est hic eodem sensu, quo antecessor, *i forieri*. *Tertull. de Monog. c. 8.* Joannes antecursor.

Antecursorius, a, um. *Apulei. l. 9. Metam.* Antecursoria potio. *h. e.* quæ principio cœnæ sumitur, & cœnam præcedit. Al. leg. *occursoria*, alii *accursoria*.

Antedīco, is, xi, ctum, idem quod prædico, *predire*. *Cic. 1. Philip. c. 10.* Augurum est antedicere ea, quæ vitari possunt. ¶ Rectius divisim scribitur *ante dico*.

Antedictus, a, um, *detto avanti*, prædictus. *Scribon. Larg. compos. 163.* Propter antedictam causam. ¶ Rectius scribitur divisim *ante dictus*.

Anteĕo, is, ivi, itum, n. 4. antecedo, præeo, præcedo, *andare innanzi*, קדם, נצח, Ger. vorgehen, voranhingehen, Gal. *aller devant*, Hisp. *ir delante*, [illegible], ὑπερέχω, antevado, cum dat. vel accus. *Cic. 2. Offic.* Barbarum districto gladio jubebat anteire. ¶ Item excello. *Cic. 2. Offic.* Cæteros virtute anteeunt. *Nepos Chabria, 4. 1.* Sed omnes, qui in Magistratu erant, auctoritate anteibat. *Gell. l. 19. c. 9.* Anteire aliquem in aliqua re.

Antefĕro, ers, tuli, latum, *anteporre*, Ger. vorsetzen, Gal. *preferer*, Hisp. *anteponer*, προτιμάω, antepono. *Cic. Cæc.* Quum vel iniquissimam pacem justissimo bello anteferrem. ¶ Antelatus, partic. *Cic. de prov. Cons. c. 11.* Quum ipse cæteris omnibus esset omni honore antelatus.

Antefixus, a, um, præfixus. *Vitruv. l. 10. c. 15.* Antefixa latitudo foraminis. *Liv. l. 26. c. 23.* Ad victorias, quæ in antefixis erant, hæsit. *Antefixa* autem, ut ait *Fest. Pomp.* sunt, quæ ex opere figulino tectis affiguntur sub stillicidio.

Antegenitālis, adject. *Plin. l. 7. c. 55.* Antegenitali experimento. *h. e.* sumpto ab iis, quæ antequam gigneremur, facta sunt.

Antegredior, d. 3. progredior, antecedo, anteverto, *andare innanzi*, קדם, Germ. vorgehen, Gal. *preceder*, Hisp. *anteceder*, [illegible], antevado. *Cic. de Nat. Deor. l. 2. c. 20.* Cum antegreditur Solem.

Antehabeo, a. 2. *anteporre*, הקדים, Ger. hoher alten, Gal. *preferer*, Hisp. *anteponer*, προτιμάω, præfero. *Tacit. hist. 4. c. 11.* Ne divulgata veris antehabeant.

Antehac, *nel tempo passato*, קדם, Ger. zuvor, Gal. *cy devant*, Hisp. *antes*, πρὸ τοῦ, hactenus, usque modo, ante hoc tempus. *Terent. in Andr. 1. 2. 16.* Quod antehac fecit, nihil ad me attinet. ¶ Significat etiam ante illud tempus. *Sallust. in Catil. c. 26.* Sæpe antehac fidem prodiderat. *Tacit. 3. Ann. c. 25.* Ut antehac flagitiis, ita tunc legibus laborabatur.

Antelius, & Anthelius, ii, m. [illegible], & [illegible]. *Antelii* erant dii, qui ante domorum januas collocabantur, & ostiorum præsides habebantur: ἀντὶ ἡλίου, hoc est sub sole positi. *Tertull. de Idolol. c. 15.* & *de cor. mil. c. 13. in fi.*

Antelogium, ii, prœmium; vox ibrida, hoc est partim latina, partim Græca. *Plaut. Men. prol. v. 13.* Huic argumento antelogium hoc fuit.

Anteloquium, ii, n. exordium, proloquium. *Macrob. Saturn. l. 7. c. 4.* Omnes prætextato anteloquium detulerunt. *h. e.* primum locum loquendi. *Symmach. l. 1. epist. 71.* Quorsum hoc spectet anteloquium, breviter explicabo.

Antelucānus, a, um, o. 1. 2. *innanzi dì*, Ger. das frug, vor tag ist, Gal. *qui est*, *ou est fait devant le jour*, Hisp. *antes de la luz del dia*, [illegible], [illegible], quod est ante lucem. *Cic. ad Caton. l. 15.* Ex antelucano tempore usque ad horam diei decimam. ¶ Hinc antelucana cœna. *Id. Catil. 2. 10.* ¶ Antelucani venti, [illegible], sunt, qui diluculo flant, verno præsertim tempore, Sole autem invalescente, cadunt. *Plin. 18. 6. Vitruv. 1. 6.*

Antelucio, & antelucŭlo, *avanti giorno*, לפני השחר, Ger. vor tag, Gall. *devant jour*, Hisp. *antes del dia*, [illegible], adv. ante lucem. *Apul. l. 1. Milef. p. 107.* Antelucio fugiamus istinc quam pote longissime. *Id. ibid. p. 108.* Anteluculo furtim evadere, & viam, licet trepido vestigio, capessere.

Anteludia, orum, præludia illa, quæ pompam sacrificalem præcedebant, apud *Apul. l. 11. Met. post princ.* Ecce pompæ magnæ paulatim præcedunt anteludia.

Antemeridiălis, le, apud *Marcian. Capell. l. 6.* idem quod

Antemeridiānus, a. 1. 2. *avanti mezzo dì*, Ger. vor mittag, Gal. *de devant midy*, Hisp. *cosa antes del medio dia*, προμεσημβρινός, quod est, vel fit ante meridiem. *Cic. Att. l. 13. epist. 23.* Antemeridianis tuis literis heri statim rescripsi.

Antemitto, is, præmitto, *mandar innanzi*. *Solin. cap. 38. de elephantis:* Flumen transituri minimos antemittunt. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 51.* Antemissis equitibus. ¶ Potest etiam divisim scribi *ante mitto*.

Antemnæ, f. 1. Ἄντεμναι, urbs Sabinorum, exc. a Roma 4. stad. quasi ante amnem dicta, quod eam amnis præterflueret. *Virg. Æneid. 7. v. 631.* ¶ Hinc *Antemnas*, *atis*, apud *Liv. l. 1. c. 9. & 10.*

Antemurale, is, n. *antemurale*, propugnaculum muri exterius. *Hieronym. in hom. 2. Origen. quam ipse Latinam fecit.*

Antemurānus, a, um, adject. ante murum qui est. *Ammian. l. 21. c. 32.* Antemuranum vallum.

Antenna, f. 1. *antenna*, Ger. die segelstang, Gall. *antenne*, Hisp. *antena*, κεραία, a circumtenendo, lignum transversum in navi ad malum, cui velum alligatur. *Virg. 3. Æn. v. 549.* Cornua velatarum obvertimus antennarum. Ubi *cornua* extremitates dixit antennarum.

Antēnor, m. 3. Ἀντήνωρ, Rex Thraciæ. Habuit filios, Helicaonium, Polydamantem, &c. ex quibus Helicaonius uxorem duxit Laodiceam, Polydamas Lycastem, ambas Priami filias, sed Laodiceam ex Hecuba, Lycastem ex concubina. Cum filiis in auxilium Trojanorum venit. Sed existimatus est urbem prodidisse. Nam præterquam quod Græcorum

rum legatos hospitio suscipiebat, & Helenæ restitutionem frequenter suadebat, Ulyssem simulato habitu intra mœnia vidit, nec indicavit. Eo die, quo Ilium captum est, cum multitudine Henetorum, qui expulsi propter seditionem ex Paphlagonia, amisso Rege Philemone ad Trojam, sedes, & ducem quærebant, discessit ex Troade, venit in Italiam, ad ultimum sinum maris Adriatici, ibique expulsis Euganeis, qui inter Mare, & Alpes habitabant, urbem condidit. Locus ille, in quem ex navibus egressus est, Troja dictus est, urbs primo Antenorea, deinde Patavium. Virg. Æn. 1. v. 242. Exinde etiam regio inter Adduam, & Timavum flu. Venetia ab Henetis cœpit vocari, postea Marchia Tarvisina.

Antenorĕus, a, um, adject. possess. Martial. l. 1. epigr. 77. Flacce Antenorei spes & alumne Laris.

Antenoridæ, arum, Antenoris filii. Virg. 6. Æn. v. 484.

Anteoccupatio, onis, f. 3. πρόληψις, actus anteoccupandi. ¶ Est etiam genus Figuræ Rhetoricæ, idem ac occupatio. Cic. 3. de Orat. c. 53. Et in hilaritatem impulsio, anteoccupatio.

Anteoccŭpo, a. 1. prevenire, occupare. Cic. in Orat. c. 40. Ut anteoccupet, quod putat opponi.

Antepagmentum, i, n. vocabulum est architectorum, quod Italice describitur a Daniele Barbaro: tutta la cassa, o telaro della porta: o tutta la composizione delle erte col sopralimitare. Vitruv. l. 4. c. 6. ¶ Ceterum antepagmenta locum habent etiam in projecturis mutulorum sub stillicidio, & fortasse etiam in aliis ædium partibus, ubi aliquid adpangitur, & ad ornamentum, vel munimentum adigitur. Cato R. R. c. 14. Vitruv. l. 6. c. 7. ¶ Legitur & antipagmentum.

Anteparta, antea parta, & acquisita. Nev. apud Charis. lib. 2. & Plaut. Trin. 3. 2. 16. ¶ Scribitur & ante parta divisim.

Antepassiōnes, primi motus cupiditatis, qui vel nobis invitis insurgunt, animumque perturbant. Hieronym. epist. 9. ad Salvin. post med.

Antepĕdes, pedes priores in quandrupedibus. Cic. in Arat. v. 454. At caput, & totum sese Centaurus opacis eripite tenebris linquens vestigia parva Antepedum.

Antependŭlus, a, um, pendens ante, ut crines antependuli, apud Apul. l. 2. Miles. pag. 135.

Antepenultĭmus, a, um, antepenultimo, tertius ante ultimum. Legitur apud Martian. Capell. l. 3. pag. 60. & Diomed. l. 2. pag. 425. Putsch.

Antepilāni, m. 2. in Romana militia secundæ aciei milites erant, scutati omnes, robustiorisque ætatis, dicti, quod ante Pilanos, hoc est, ante Triarios, qui pilis pugnabant, prælium capesserent. Iidem Principes dicti sunt, quod fere ex optimatibus essent, & armis maxime insignes. In acie enim primi ante hostem erant Hastati, secundi Antepilani, seu Principes, tertii Triarii, seu Pilani. Liv. l. 8. c. 8. & 9.

Antepollĕo, es, n. 2. supra aliquem polleo. Apulej. l. 1. Metam. Quæ civitas cunctæ Thessaliæ antepollet. Id. ibid. l. 7. Toto vertice cunctos antepollebat.

Antepōno, is, a. 3. præpono, præfero, antefero, primas omnium alicui do, preporre, anteporre, הקדים, Germ. vorsetzen, Gall. preferer, mettre devant, Hisp. anteponer, poner delante, προτίθημι, προτιμάω. Cic. de Læl. Ut amicitiam rebus omnibus anteponatis. ¶ Significat etiam, ante aliquem ponere. Plaut. Men. 2. 2. 2. Bonum anteponam prandium pransoribus.

Antepositus, a, um, posto innanzi. Plaut. Rud. 2. 6. 24. Cœna anteposita Thyestæ, & Tereo. ¶ Item præpositus, preferito. Tacit. Ann. 12. c. ult. Antepositus filio privignus.

Antepŏtens, tis, adject. antepollens. Plaut. Trinum. 5. 1. 1. Hic homo est omnium hominum præcipuis voluptatibus, gaudiisque antepotens. h. e. abundans. Sic Propert. dixit, pietate potens, pro valde pio. Al. tamen leg. antepotentius.

Antequam, prima che, avanti che, קדמת, בטרם, Ger. ehe dann, Gall. devant que, Hisp. antes que, πρὶν ἄν, πρὶν ἤ, priusquam: adv. temporis, quod fere jungitur indicativo. Cic. pro Mur. Antequam pro Murena dicere instituo. ¶ Aliquando cum subjunctivo. Id. Phil. 1. c. 1. Antequam de Rep. dicam. ¶ Id. pro Quint. c. 17. cum infinito usurpavit. Dici, inquit, vix potest, quam multa sint, quæ respondeatis ante fieri oportere, quam ad hanc rationem extremam necessariam devenire. Sed noli temere imitari. ¶ Solet etiam, pluribus verbis interjectis, dividi, ut patet in allato exemplo.

Anterides, plur. contrafforti, speroni, barbacani, ἀντηρίδες, sunt columnæ, vel lapides eminentiores, qui interponuntur ad sustinendam structuram, ut Salmas. definit ad Solin. p. 856. Vitruv. l. 6. c. 11. In frontibus anterides, sive erismæ sint.

Anterior, qui ante est, vel præcedit. Cæs. B. C. l. 3. c. 63. Navibus circumvecti milites in anteriorem vallum tela jaciebant. Al. leg. interiorem. Sulpic. l. 1. hist. sacr. c. 52. Vasa omnia anteriorum regum cremavit.

Anterius, adv. primo, prius, priore loco, πρότερον, ἔμπροσθεν. Sidon. l. 2. ep. 9. Prima, & grata contentio, quænam potissimum anterius edulibus nostris culina fumaret.

Antĕros, terotis, m. 3. ἀντέρως, Veneris, & Martis filius, idem, ac Cupido tertius. Cic. 3. de nat. Deor. c. 23.

Anterōtes, ἀντέρωτες, gemma ex generibus amethysti. Plin. l. 37. c. 9.

Antes, ium, m. sunt areolæ hortorum, quæ quadratam lineam, seu figuram referunt. Colum. l. 10. v. 376. Humidaque andrachne sitientes protegit antes. Nonius hinc recte scribit c. 1. n. 124. antes esse quadraturas, unde & antas dictas esse quadras columnas. Ob similitudinem autem omnes arvorum, & vinearum ordines ad lineam ducti antes dicuntur. Virg. 2. Georg. v. 412. Jam canit extremos effœtus vinitor antes. ¶ Translate usurpatur a Catone apud Serv. ad l. c. Virg. Pedites quatuor agminibus, equites duobus antibus ducas. h. e. pedites quadrato agmine ducas, cujus agminis latera equites tegant, veluti duæ lineæ, seu alæ. ¶ Advertendum autem, a quibusdam antes cum antis confundi, ut ab Isid. 15. Orig. 7. & a Serv. loc. cit.

Antescholānus, i, sotto maestro, qui post magistrum primus est in schola. Petron. in Satyr. c. 81.

Antesignānus, m. 2. guardia della bandiera, דגול, Ger. der vorderst fendrich, oder panner fuhr und streit, Gall. qui marche en bataille devant le porte-enseigne, ou le guidon, Hisp. alferez, προμαχος, ante signum, seu vexillum in acie constitutus, vexillorum defensor. Nam signum pro vexillo militari ponitur. Cic. Philip. 2. c. 29. Fuerat in acie Pharsalica antesignanus. Cæs. B. C. l. 1. c. 41. Unius legionis antesignanos procurrere jubet.

Antesto, (seu antisto, ut Vett. scribebant) as, steti, atum, antecello, præsto, stare innanzi, essere superiore, προΐσταμαι. Lucret. lib. 5. v. 22. Herculis antistare autem si facta putabis. Nepos Aristid. in princ. Cognitum fuit quanto antistaret eloquentia innocentiæ. Gell. 9. 13. Virtute cæteris antestare.

Antestor, ris, d. 1. teste Budæo, vetus est Jurisconsultorum verbum significans accipere in testem. Apud veteres enim, qui adversarium, qui vades dare nollet, in jus pertrahere volebat, prius aliquem de præsentibus antestabatur, hoc est, attestabatur, vel testem capiebat, ejus attingens auriculam, & sic interrogans, Licet ne antestari? illo autem respondente, Licet, tum injecta manu adversarium in judicium rapiebat. Solos autem liberos antestari fas erat, servi testes esse non poterant. Quare autem antestantes testium aures apprehendamus, docet Plin. l. 11. c. 45. Est (inquit) in aure ima memoriæ locus, quam tangentes antestamur. Horat. l. 1. sat. 9. v. 76. Et Cic. pro Mil. c. 25. Te, magne, tamen antestaretur. i. e. testem citaret. ¶ Passiva significatione, Liv. apud Priscian. l. 8. Impubes libripens esse non potest, neque antestari: προσκαλεῖσθαι μάρτυρα, ut idem Priscian. exponit.

Antevenio, n. 4. venir innanzi, קדם, Germ. für kommen, Gall. anticiper, venir devant, Hisp. venir delante, προφθάνω, prævenio, cum acc. vel dat. Sallust. in Jug. Exercitum Metelli antevenit. Plaut. in Trin. Tempori huic hodie anteveni. ¶ Item excellere. Plaut. Cas. 2. 9. Omnibus rebus ego amorem credo antevenire.

Anteventŭlus. Anteventuli sunt mulierum capilli in fronte demissi, quod ante faciem siti sint. Apul. Florid. l. 1. p. 342. Crines ejus anteventuli, & propenduli.

Anteversio, onis, verbal. antevertendi seu præveniendi actus. Ammian. l. 21. c. 5. Expertus, quid in rebus tumultuosis anteversio valeat, & progressus.

Anteverto, is, præverto, antecedo, prevenire, קדם, φθάνω, prævenio, anticipo. Cæs. B. G. 7. c. 7. Qua re nuntiata, Cæsar omnibus consiliis antevertendum existimavit. Tacit. Ann. 13. 30. 3. Damnationem veneno antevertere. Plaut. Bacch. 3. 5. Rebus aliis antevertam, quæ mandas mihi. Al. leg. antevertar.

Antevidĕo, es, a. 2. antivedere, prævideo. Valer. Flacc. l. 6. v. 582. nunc quo se raperet, nunc quo diversus abiret, Antevidens. ¶ Potest etiam divisim scribi ante video.

Antevŏlo, n. 1. volare avanti, προΐπταμαι. Virg. 9. Æn. v. 47. Turnus ut antevolans tardum præcesserat agmen.

Antevorta, Divinitatis comes apud Rom. quæ præerat futuris, sicut Postvorta præteritis. Ita Octav. Ferrarius. Sed Carolus Stephanus Postvortam futurorum, Antevortam præteritorum Deam putat. Macrob. Saturn. l. 1. c. 7.

Anteurbanus, a. 1. 2. προάστειος, urbi propinquus. Fest.

Anthalium, n. 2. ἀνθάλιον, malum rotundum magnitudine mespili, in Ægypto. Plin. l. 21. c. 15.

Anthĕdon, f. 3. ἀνθηδών, mespili genus, pomum ferens minus cæteris, sed odore præstantius, & quod diutius servatur. Pl. l. 15. c. 20.

Anthĕdon, onis, f. 3. Majuma, Larissa, al. Daron, ἀνθηδών, urbs Palæstinæ E. sub P. Hierosolymitano, maritima, inter Ascalonem, & Gazæorum portum, 8. M. P. utrinque. ¶ Anthedon altera, oppid. Bœotiæ, medit. inter Thebas 60. stad. & Chalcidem 70. Hodie teste Ortelio dicitur Talandi. Sed Talandi Atalanta potius esse videtur, opp. in ora. Ovid. 13. Met. Nuper in Euboica versis Anthedone membris Glaucus adest.

Anthedonius, a, um, ad Anthedonem oppidum pertinens. Stat. 9. Theb. v. 291.

Anthĕmis, Imbrasus, Parthenia, Samothrace, Ins. maris medit. Thraciæ adjacens.

Anthĕmis, f. 3. camomilla, ἀνθεμίς, alii leucanthemis, leucanthemum, melanthemon, chamomilla, herba fœniculi folio. Plin. 22. 21.

Anthēræ compositiones dicuntur a medicis, quæ vel floridum colorem habent, vel certorum florum admixtione fiunt: ab ἄνθος, flos. Plin. l. 24. c. 9.

Antheus, m. 2. Antenoris fil. quem Paris amavit, & imprudens interfecit. ¶ Item unus ex Æneæ sociis. Virg. Æn. 1. v. 510.

Anthias, æ, piscis nomen apud Plin. l. 9. c. 59.

Anthinum mel, vocatur, quod vere factum est: quoniam ex floribus, qui a Græcis ἄνθη dicuntur, favi construuntur. Plin. l. 11. c. 14.

Anthologica, orum, libri de floribus tractantes. Plin. l. 21. c. 3.

Anthracinus color, idem qui ater. Anthracinæ vestes. Varr. apud Non. c. 16. n. ult.

Anthracites, æ, m. 1. ἀνθρακίτης, gemma, in qua velut scintillæ ignis discurrere videntur. Plin. l. 37. c. 7.

Anthrax, acis, m. 3. carbone, ἄνθραξ, carbo. ¶ Hinc Anthrax, vel anthracites, carbonchio, ἄνθραξ, ἀνθρακίτης, carbunculus, gemmæ genus fulgidæ, & lucentis, instar igniti carbonis, in qua veluti scintillæ ignis discurrere videntur. ¶ Item carbunculus, abscessus ex atra bili, rubore sublivido, vel genus ulceris cum inflammatione. Æmil. Macer de herb. c. de Sabina. ¶ Vitruvio l. 7. c. 8. Anthrax est etiam minii gleba.

Anthriscum, n. 2. ἄνθρισκον, herba scandici similis, tenuioribus, & odoratioribus foliis. Fatigato Venere corpori succurrit. Vide Plin. l. 21. c. 15.

Anthropogrăphus, m. 2. ἀνθρωπογράφος, dictus Dionysius, quod nihil aliud, quam homines pinxerit. Plin. l. 35. c. 10.

Anthropophăgi, ἀνθρωποφάγοι, qui humana carne vescuntur, ut populi Americæ, Æthiopiæ, &c. Plin. l. 14. c. 12. & l. 7. c. 2.

Anthus, m. 2. avis, quæ equorum hinnitum imitatur. Plin. l. 14. c. 42.

Anthyllion, ἀνθύλλιον, herba lenti simillima, quæ in vino pota vesicam vitiis liberat, & sanguinem sistit. Plin. l. 26. c. 8.

Anthyllis, f. 3. ἀνθυλλίς, herba est chamædryos similitudine, flore purpureo, gravi odore, radice intubi. Plin. l. 26. c. 8.

Anthypophŏra, ἀνθυποφορά, figura sentent. objectio, cum tacite occurrimus rationi: prolepsis. Ut illud Virg. Æn. 4. v. 603. Verum anceps belli fuerat fortuna: fuisset. Senec. l. 1. controv. 7.

Antiæ, capilli anteriores, demissi in frontem, quod ante faciem siti sint. Festus. Apul. in Florid. l. 1. p. 3. 42. de Apolline: Jam primum crines ejus præmulsis antiis, & promulsis capronεis &c.

Antiānus, a, um, ad Antium pertinens. Cic. apud Non. c. 4. n. 130. Hercules Antianus.

Antiātæ, vel Antiates, populi Antii incolæ. Liv. lib. 6. c. 33. & l. 8. c. 12. & 14.

Antiatīnus, a, um, ad Antium pertinens, ut Antiatinæ fortes, apud Sueton. in Calig. c. 57. h. e. quæ ducebantur in templo Apollinis, qui Antii colebatur.

Antibacchius, m. 2. ἀντιβάκχειος, pes bacchio contrarius, ex duabus longis, & ultima brevi, ut Audisse. Donatus pag. 1739. Putsch.

Antiboræum horologium, apud Vitruv. l. 9. c. 9. videtur dici illud, quod descriptum in plano Æquatoris Boream respicit.

Antica, æ, f. dicta est pars prior in templo augurali. h. e. cœli spatio ab Auguribus descripto, sicut posterior dicebatur Postica. Varr. l. 6. de L. L. post princ. Serv. in Virg. Ecl. 9. v. 15. & Fest. in Posticum. V. Anticus.

Anticategoria, ἀντικατηγορία, Latine potest dici recriminatio, sive mutua accusatio, & est genus controversiæ judicialis. Quint. l. 3. c. 12. Græce: at Latine Augustin. l. 3. contra Crescon. Grammat. c. 26. & 74.

Anticatōnes, m. 3. ἀντικάτωνες, duo libri, quos Cæsar contra Catonem Ciceroni scripsit. Juven. sat. 6. v. 337. duo Cæsaris anticatones.

Antichthon, ἀντίχθων, orbis terræ toti globo nostro oppositus in cœlo. Figmentum fuit Pythagoreorum, qui cum ob perfectionem denarii numeri

meri decem orbes hujus universi crederent numerari oportere, neque tamen plus quam novem invenirent, decimum ab ingenio finxerunt ἀντίχθονα, h. e. terræ nostræ oppositum. *Cal. Rhod. l.* 22. *c.* 14. putat eos per Antichthonem intellexisse lunarem sphæram.

Antichthŏnes, ἀντίχθονες, iidem qui Antipodes: ut Hispani, & Indi. Sed notandum ex Isaac Voss. ad Melam *l.* 1. *c.* 1. Antichthones a Veteribus accipi pro iis omnibus, qui oppositam terram Australem inhabitare credebantur, etiamsi in superiore nostro hemisphærio degerent. Ita semper ab Antipodibus distinguuntur. *Plin. l.* 6. *c.* 22. Taprobanem alterum orbem terrarum diu esse existimatum est, Antichthonum appellatione. Adde *Melam l.* 1. *c.* 1.

Anticipatio, f. 3. πρόληψις, verb. ab anticipo. *Cic.* 1. *de Nat. Deor. cap.* 16. Quæ est gens, quæ non habeat sine doctrina anticipationem quandam Deorum? *i. e.* ut ipse explicat, anteceptam animo informationem, sive prænotionem. ¶ *Arnob. l.* 1. *p.* 107. In pedum officiis numerat suggerere anticipationem itionum. *h. e.* primos motus, quos animal ambulaturum facit. ¶ Est etiam figura Rhet. eadem ac Prolepsis.

Anticipātor, oris, qui anticipat. Habetur hæc vox in quadam Oratione ad Deum, quæ est in Ephemeride Ausonii; ab aliis Paulino Nolano tributa: Ipse Dei Verbum, Verbum Deus, anticipator Mundi, quem facturus erat. *h. e.* qui ante noverat, & capiebat Mundum quam faceret.

Anticĭpo, as, a. 1. anteoccupo, anteverto, *pigliar tempo*, *anticipare*, קדם, Ger. *vorkommen*, Gal. *anticipiter*, Hisp. *anticipar*, προλαμβάνω, antecapio, prævenio. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 14. Anticipes ejus rei molestiam, quam triduo sciturus sis. *Stat. Theb.* 6. 442. Anticipare viam.

Anticlea, f. 1. ἀντίκλεια, uxor Laertæ, quæ a Sisypho latrone Æoli filio capta, & constuprata est, ex quo Ulyssem peperit. Aliqui dicunt, id ei accidisse, cum duceretur ad Laertæ nuptias, alii, cum Laertæ jam nupsisset, & ad Oraculum pergeret consultura. *Ovid.* 13. *Met.*

Antīcus, a, um, ab ante deriv. *Festus*: Quæ ante nos sunt, antica; quę post nos sunt, postica dicuntur. Anticum etiam Vett. pro Janua posuerunt.

Anticyra, f. 1. Anticyrrha, Anticyræ, arum, Caparissus, *Suola*, ἀντίκυρα, urbs Phocidis lit. ante Cyrrham, inter Crissam ad Occ. & Siphas opp. Bœotiæ ad Or. isthmum Corinthiacum versus, a Delphis 10. M. P. ¶ Est item inf. sinus Maliaci, contra Oetam. M. in qua helleborus contra amentiam nascitur. ¶ Hinc navigare Anticyram eos jubet *Horat. l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 166. qui parum sanæ mentis sunt. Adde *v.* 82. & *de Arte*, *v.* 300.

Antidĕo, is, pro Anteĕo, habet *Plaut. Pers.* 5. 2. 2. & *Cistell.* 2. 1. 3.

Antidhac, pro Antehac est apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 29. *Pseud.* 1. 1. 14. & 2. 2. 26. & aliis in locis. Consona enim illa interposita hiatum tollit.

Antidōra, orum, in plur. *rimunerazione*, *guiderdone*, שלום, Ger. *gegengeschenck*, Gal. *remuneration*, Hisp. *remuneracion*, ἀντίδωρα, remunerationes, aut quæ a nobis pro acceptis muneribus redduntur. *Ulp. tit. de pet. her.*

Antidŏtum, n. 2. *rimedio contra il veleno*, צרי, Ger. *artzny wider das giffi*, Gal. *antidote*, *contre poison*, Hisp. *antidoto*, ἀντίδοτον, remedium, sive medicamentum, quod contra venena datur, ex ἀντὶ, contra, & δίδωμι, do. *Quin. l.* 7. *c.* 2. Datum ei venenum dixit, sed se antidotum daturum. ¶ Dicitur & antidotus gen. fem. *Gell. l.* 14. Antidotus celebratissima, quæ Mithridatios vocatur.

Antiensis, e, ad Antium pertinens, ut *Antiense* templum, *Valer. M.* 1. 8. 2.

Antigerio, *subito*, veteres pro valde, & pro statim utebantur, quasi antequam res gereretur. *Festus*. Damnat hanc vocem Quintil. *lib.* 1. *c.* 6. & *l.* 8. *c.* 3. tanquam obsoletam.

Antigŏne, f. 1. ἀντιγόνη, Oedipodis Thebanorum Regis filia, quæ patri cæco a Creonte in exilium acto se viæ ducem præbuit, ob quam pietatem postea a Tyranno jugulata est. ¶ Fuit etiam hoc nomine filia Laomedontis, vel Priami, quæ, cum eam formæ suæ fiducia nimis arrogantem reddidisset, a Junone in ciconiam mutata est, *Ovid.* 6. *Met.*

Antigŏnus, ἀντίγονος, Macedo, ut quidam dicunt, frater Alexandri M. qui primus post Alexandrum in Asia 18. an. regnavit. ¶ Fuerunt alii Antigoni, inter quos Antigonus hoc nomine tertius, Macedoniæ rex, secundi nepos, qui tutor Philippi fuit ejus, quem Romani debellaverunt. Hunc Servatorem Græci, & Benefactorem vocabant.

Antigraphei, antigrapharii, ἀντιγραφεῖς, qui de archetypo transcribunt. Hos *Cic. in Rull.* custodes appellat. *Ulpian. l.* 3. *de adm. tut.*

Antilegomĕna, ἀντιλεγόμενα, contradictiones. *Plin. lib.* 20. *c.* 8. Petronius Diodotus, qui antilegomena scripsit. Al. leg. *anthologumena*.

Antilĭbanus, m. 2. *Abellinas*, ἀντιλίβανος, Mons Syrię, vel Phœniciæ, oppositus Libano M. valle longa interjecta. *Cic. Attic.* 2. 16.

Antilŏchus, ἀντίλοχος, Nestoris fil. major natu, occisus in bello Trojano ab Hectore, vel a Memnone. *Juven. Sat.* 10. *v.* 252.

Antimăchus, Poeta Clarius, vel Colophonius. Aggressus belli Thebani historiam, vigesimum quartum volumen implevit, antequam duces Thebas usque produceret. Cum convocatis auditoribus legeret eis magnum illud volumen suum, & eum legentem omnes præter Platonem reliquissent, *Legam*, inquit, *nihilominus*. *Plato enim mihi unus instar est omnium*. *Cic. in Brut.* ¶ Fuit item Antimachus Trojanus, qui donis Paridis corruptus impedimento fuit, quo minus Helena redderetur, & pro concione Trojanos hortatus est, ne Menelaum, dum legatus ad eos in urbem venisset cum Ulysse, redire ad suos finerent, sed in urbe asservarent, & trucidarent. *Homer. Iliad.* 11.

Antimetabŏle, f. 1. ἀντιμεταβολή, ex adverso mutatio, commutatio, Figura qua verba contraria ratione repetuntur, ut, Non, ut edam, vivo, sed, ut vivam, edo. *Isid. l.* 2. *c.* 21.

Antinomia, f. 1. ἀντινομία, legum contrarietas, & pugna. *Quintil. l.* 7. *c.* 8. (*al.* 8.) & *cap. ult.*

Antinŏus Bithynicus, admirandæ pulchritudinis adolescens. Tanta, tamque eleganti fuit forma, ut Adrianus Imper. a quo adamabatur, templum ei apud Mantineam constituerit. Inter sidera translatus fingitur.

Antiochensis, se, & Antiochēnus, a, um, adject. gentilia. *Tac. hist.* 2. *c.* 81. Apud Antiochenses aurum, argentumque signatur. *Gell. l.* 7. *c.* 19. Antiochena pecunia.

Antiochīa, cogn. Magna, Theopolis, Rebbata, *Antachia*, ἀντιόχεια, urbs Reg. nunc Patr. Syriæ, condita ab Antiocho patre Seleuci. ¶ Antiochia, Nisibis, Mygdonia, *Alesia*, *Nisbin*, *Sibin*, urbs A. Mesopotamiæ, condita a Seleuco fil. Antiochi. ¶ Antiochia, *Antiorbia*, *Versagels*, urbs Pisidiæ A. ¶ Antiochia ad Tragum, *Antiochetta*, urbs E. Ciliciæ. ¶ Antiochia, Alexandria, Seleucia, *Indian*, urbs Margianæ. ¶ Antiochia Mæandri, *Tachiali*, urbs Episc. Cariæ. ¶ Antiochia ad Taurum, urbs E. Comagenes. ¶ Aliæ septem præterea memorantur, quæ non extant.

Antiŏchus, m. 2. ἀντίοχος, nomen secundi Regis Syriæ, Seleuci filii, hujus nominis primi, qui Soter cognominatus est, & regnavit ann. 20. Ab hoc Reges sequentes & ipsi Antiochi dicti sunt. Secundus igitur fuit Antiochus Achios hujus fil. qui cum 20. ann. regnasset, veneno extinctus est ab uxore Laodicea. Tertius Antiochus Galericus. Antiochus quartus cognom. Magnus, regnavit ann. 36. Dictus est etiam Hierax, quod accipitris more in rapiendis alienis vitam duceret. Hic Ptolemæum Philometorem prælio superavit. Quintus Antiochus dictus est Epiphanes, idest nobilis, sive illustris. Hic Hierosolymam destruxit, & multa mala intulit Judæis. Regnavit ann. 11. Sextus Antiochus Syriæ, & Asiæ Rex dictus est Eupator. ¶ Fuit & alius Antiochus, Ascalonita, Philosophus, Cicer. Brutique præceptor.

Antiŏpa, f. 1. ἀντιόπη, Nictæi filia, & uxor Lyci Thebanorum Regis. Hanc cum Juppiter in Satyrum mutatus compressisset, Lycus repudiavit, uxoremque Dircem superinduxit, quæ Antiopam in carcerem conjecit. Verum instante partus tempore, illa ruptis vinculis in Cithæronem montem se recepit, ubi Amphionem, & Zethum peperit, qui a pastoribus inventi, & educati maternę injuriæ ultores extiterunt, Lyco cum Dirce uxore interfecto. Qua de re est Pacuvii Tragœdia. *Pers. Sat.* 1. *v.* 77. Sunt, quos Pacuvius, & verrucosa moretur Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.

Antios, excruciatos. *Festus*. Contendit *Scalig.* legendum *anclos*, tanquam particip. passivum ab *ango*.

Antipagmenta, V. Antepagmenta.

Antiparastăsis, figura est frequens Demostheni, & Cicer. habens confessionem quandam conjunctam cum majore inficiatione.

Antipăter, Sidonius, seu ex Tyro Phœnicię, Philosophus Stoicus, qui post Panętium de Officiis scripsit. Innumerabiles pęne versus ex tempore faciebat. Sappho decimam inter Musas nobili epigrammate cooptavit. Eodem die, quo natus est, omnibus annis febri laboravit, & tandem extinctus est. Antipater alius, filius Jolai, e Paliura urbe Macedoniæ, discipulus Aristotelis, miles Philippi, inter duces Alexandri, ejus successor in Regno Macedoniæ. Alexandrum per fil. Cassandrum, & Jollam veneno sustulit. ¶ Item Antipater, Ascalonita, pater Herodis R. ¶ Fuere & alii hujus nominis.

Antipates, ἀντιπάτης, gemmæ nigræ species. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Antipathīa, ἀντιπάθεια, naturalis rerum differentia, sive repugnantia, quæ est inter ea, quæ veluti naturali quodam odio inter se dissident. Huic opponitur sympathia, quæ mutuam quandam rerum inter se cognationem significat. *Plin. l.* 20. *c.* 4. & *l.* 24. *c.* 9.

Antiphătes, Rex Læstrygonum, fil. Melampodis, seu Lami, qui Formias condidit. ¶ Antiphates alius, nothus Sarpedonis, qui Æneam in Italiam secutus a Turno occisus est. *Virg. Æn.* 9.

Antipherna, ἀντίφερνα, juncto ex ἀντὶ, & φερνὴ nomine, dicuntur apud Jurisconsultos ea, quæ maritus constante matrimonio uxori suæ quasi remunerandæ dotis causa largitur. *In Cod. Justin. l.* 5. *tit.* 3. *leg. ult.*

Antiphrasis, f. 3. *parlare inteso al contrario*, ἀντίφρασις, sermo per contrarium intelligendus, ut Parcæ, quia nemini parcant. Græca vox est, & Græce scribenda.

Antipŏdes, m. 3. ἀντίποδες, qui contra nos positi sunt contrariis vestigiis. Declinatur Antipus, Antipodis, vel Antipodos. *Cic. l.* 4. *Acad. Quæst. c.* 39. Nonne etiam dicitis esse e regione, e contraria parte terræ, qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, quos Antipodas vocatis? ¶ Festive *Seneca*, & lepide luxuriosos homines, qui noctu putant, interdiu dormiunt, Antipodas vocat, *epist.* 122.

Antipŏlis, f. 3. *Antibo*, Urbs in Gallia Narbon. cum portu, a Nicæa 3. leuc. in Occ. a Vincio 2. in Mer. a Foro Julii 7. in Cæc. ¶ Item urbs Asiæ.

Antipolitānus, a, um, adject. possess. ab Antipoli. *Martial. l.* 4. *epigr.* 89. Antipolitani nec quæ de sanguine thynni. Adde *l.* 13. *epigr.* 103.

Antipophŏra, ἀντιποφορά, contraria subjectio, Figura cum tacitæ objectioni respondetur, ab ὑποφέρω, subjicio, offero. *Senec. l.* 2. *controv.* 7. His physicum introduxit, deinde antipophoras sumpsit.

Antiptōsis, f. 3. Fig. cum casus pro casu ponitur, ab ἀντὶ, pro, & πτῶσις, casus, ut *Plaut. Aulul. prol.* Jam multos annos est cum possideo, &c. *Serv. ad* 10. *Æn. v.* 653.

Antiquaria, æ, f. 1. &

Antiquarius, ii, m. *antiquario*, φιλάρχαιος, qui est antiquitatis studiosus, maxime in verbis, & sermone. *Dial. de Orat. c.* 21. Nec quemquam adeo antiquarium puto, ut Cœlium ex ea parte laudet, qua antiquus est. *Juvenal. Sat.* 6. *v.* 453. ignotosque mihi tenet antiquaria versus. ¶ Item librarius, qui codices vetustos describit. *Sidon. Apoll. l.* 9. *ep. ult.* Licet antiquarium moraretur insiccabilis gelu pagina, & calamo durior gutta. *Hieron.* etiam adjective usus est *epist.* 6. *ad Florent.* Alumnos, qui antiquariæ arti serviunt. Loquitur autem de codicibus bibliothecæ describendis.

Antiquatio, f. 3. abolitio. *In Cod. Theodos.* 6. 55. 4. Pœnarum antiquatio.

Antique, *anticamente*, קדם, Ger. *altfrenckisch*, Gall. *anciennement*, Hisp. *antiguamente*, παλαιῶς, adverb. ad morem antiquorum. *Horat.* 2. *ep.* 1. *v.* 66. Si quædam nimis antique, si pleraque dure dicere. *Solin. c.* 11. Titanas in ea antiquissime regnasse.

Antiquĭtas, *antichità*, קדם, Ger. *das alter*, Gal. *antiquité*, Hisp. *antiguedad*, ἀρχαιότης, pro vetustate. *Cic.* 1. *Fin.* Ab ultima antiquitate repetitas. ¶ Pro ipsis antiquis. *Plin. l.* 12. *c.* 19. Fabulosa narravit antiquitas. ¶ Pro charitate, seu præcipuo amore. *Sallust.* Tantum antiquitatis, curęque majoribus pro Italica gente fuit. ¶ Item pro morum sanctitate, sinceritate. *Cic. pro Planc.* Hęc enim plena sunt officii, plena observantię, plena antiquitatis.

Antiquĭtus, ἀρχαίως, olim, tempore antiquorum, *Cæs. l.* 6. *B. G.* Summa auctoritas antiquitus erat in Heduis.

Antiquo, as, a. 1. *annullare*, בטל, Ger. *abthun*, Gal. *rejetter*, Hisp. *desaprovar*, παλαιόω, evacuo, aboleo, abrogo, irritum facere, in morem pristinum reducere, ut nihil innovetur. *Cic.* 3. *de Leg. c.* 17. Legem antiquastis sine tabella. ¶ Antiquare, & abrogare inter se differunt. *Antiquatur* lex, cum populus eam perferri non patitur, suffragiis improbans, *abrogatur* vetus lex, quam scilicet antea latam populus suffragiis tollit.

Antiquus, a, um, priscus, vetus, *antico*, קדמון, Ger. *alt*, Gal. *ancien*, Hisp. *antiguo*, ἀρχαῖος, idem, quod vetus, ab ante, & ævum, ut *Varroni* placet. *Virg.* 2. *Georg.* Antiquasque domos avium. ¶ Sed differunt. Nam antiquum dicitur, quod est prioribus sęculis factum, vetus, quod non est recens. ¶ Quoniam vero quę antiquiora sunt, fere meliora esse consueverunt, ut mores, vinum, & similia, factum est, ut antiquum pro bono, & charo usurpetur, *buono*, *caro*. *Cic. Attic. l.* 1. Nihil mihi antiquius nostra amicitia est. *h. e.* charius, venerabilius, sanctius, & vulgatissima phrasis est. ¶ Sumitur etiam antiquus pro rudi, simplici, sine fallaciis, candido, probo. *Terent. And.* 4. 6. 23. Optime hospes pol Crito, antiquum obtines. Sic *Cic. l.* 9. *ad Att. ep.* 15. Vide, quam sim antiquorum hominum: te hanc rem gravius putavi laturum. ¶ Item pro magno natu, sene; pręcipue apud Recentiores Scriptores latinit. *Ulpian. l.* 1. *ff. de alb. scrib.* Inter Duumvirales antiquissimus quisquis prior. Antiquior pro priore, nobiliore. *Gell.* 5. 13. Antiquiorem locum hospiti tribuit, quam clienti.

Antirrhinum, V. Anarrhinum.

Antiscii, orum, m. ἀντίσκιοι, qui circa Æquinoctialem circulum habitant, quorum

quorum umbræ meridianæ, cum sol nobis est altissimus, nostris contrariæ sunt. *Ammian. Marcellin. l. 22. c. 15. (al. 39.)*

Antiscorodon, n. 2. ἀντισκόροδον, herba est ex generibus allii, quæ & Ulpicum, & allium Cyprium appellatur. *Plin. l. 19. c. 6.*

Antisophistes, æ, apud *Suet. Tiber. c. 11. & de Illustr. Gram. c. 9.* Sunt autem Antisophistæ, qui contraria invicem afferunt.

Antispastus, pes constans prima brevi, secunda & tertia longa, & quarta brevi, ut *Alexander. Diomed. l. 3.*

Antistatus, us, ui, m. 4. excellentia, *preminenza. Tertul. advers. Valent. c. 13.* Angelorum comparatitius antistatus.

Antistes, itis, m. 3. *presidente*, נגיד, Ger. *oberster*, Gal. *prelat*, *presidene*, Hisp. *prelado*, *presidente*, προεστώς, ex ante, & sto, tam fem. quam masc. gen. a verbo antiquo, anstito, pro antesto, i. excello. Erant hoc nomine primarii templorum singulorum Sacerdotes, qui sacris præerant, deque futuris responsa dabant. *Cic. Verr. 4. c. 45.* Cereris sacerdotes, atque illius fani antistites. *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 1.* Ne perita deesset antistes. Dicitur etiam de eo, qui in alia quapiam re præest. *Colum. l. 3. c. ult.* Antistes vindemiatorum. *Tertull. in Apolog. c. 1.* Antistites imperii Romani. ¶ Per translationem dicitur, qui in re aliqua excellit, atque principatum tenet, *eccellente*. Unde Servius Sulp. *Quin. teste l. 12. c. 1.* Juris antistes appellatus est. Sic *Cic. 1. de Orat. c. 46.* Artis dicendi antistes. *Plin. l. 7. c. 30.* Plato sapientiæ antistes.

Antisthĕnes, m. 3. Ἀντισθένης, Phil. Socratic. acutus magis, quam eruditus, præceptor Diogenis. Hic, cum gloriose docuisset Rhetoricam, audito Socrate, dixisse fertur ad discipulos, *Abite, & magistrum quærite, ego enim jam reperi*, statimque venditis, quæ habebat, & publice distributis, nihil sibi, præter palliolum, reservavit. Patientiam, & duritiam in Socratico sermone adamavit. *Cic. 3. de Or.*

Antistita, æ, f. *sacerdotessa*, mulier, quæ sacris præest. *Cic. Verr. 4. c. 45.* Illius fani antistitæ, probatæ mulieres. Al. leg. *antistites*. *Ovid. 13. Metam. v. 410.* Antistita Phœbi. *Plaut. Rud. 3. 2. 10.* Antistita Veneria.

Antistitium, προεδρία, excellentia, dignitas antistitis. *Martian. Capella l. 2.* Venerabili antistitio preminere.

Antistitor, *presidente*, שוטר, Ger. *vorsteher*, ἐπιστάτης, præfectus, quasi antestator. *Col. l. 4.* Antistitores, qui observent, quique præcipiant, ne acerbæ uvæ demetantur. Al. legunt Antistites.

Antisto. V. Antesto.

Antistœchon, vel antistichon, ἀντίστοιχον, figura dictionis, qua littera pro littera ponitur, ut Olli pro Illi, Upilio pro Opilio. *Ser. 1. Æn. v. 425.*

Antistrĕphon, est conversio quædam ejusdem propositionis, quam vide apud *Gell. l. 9. cap. ult.*

Antistrŏphe, ἀντιστροφή, Lyricis poetis est saltationis genus, quo modo in dexteram, modo in sinistram choros agerent, ac revocarent. Est etiam figura quædam: apud Grammaticos quidem inversio litterarum, ut Roma, amor: apud Rhetores vero repetitionis species, cum in eandem partem orationis sæpius desinitur; ut *Cic. pro Font.* Frumenti maximus numerus e Gallia, peditatus amplissimæ copiæ e Gallia, equites numero plurimi e Gallia. Huic contraria est *Epanaphora*.

Antithalamus. V. Amphithalamus.

Antithĕi, orum, m. 2. ἀντίθεοι, ab *Arnobio l. 4. & Lactant. l. 2. c. 9.* appellantur Dei mali a Magis confictì. Ceterum communiter credebantur spiritus quidam esse, qui se se apud homines insinuantes mendaciis, ac simulationibus eos eluderent, seque Deos fingerent.

Antithĕsis, sive

Antithĕton, figura est, qua contrariis contraria opponuntur. Ut *Ovid. Met. 1. v. 19.* Frigida pugnabant calidis, humentia siccis. *Quintilianus l. 9. c. 3.* Contrapositum vertit, & fuse explicat. *Pers. Sat. 1. v. 85.* crimina rasis Librat in antithetis.

Antium, *Anzio*, urbs olim & Col. Latii marit. Volscorum caput, a Roma 30. M. P. Circejos versus 36. in Or. ab Ostia 20. in Eur. a Veliteris 14. in Mer. ubi Templum Fortunæ celeberrimum. Hæc urbs Antium dicta est, quod ante alias urbes in ipso litore sita esset. Populi Antiates. Jacet in ruinis. Successit Neptunum opp. *Nettuno. Horat. l. 1. Carm. 36.*

Antlia, æ, machina quædam ad hauriendam aquam accommodata. *istrumento con che si cava l'acque*, ἀντλία. *Martial. l. 9. epigr. 19.* Curta laboratas antlia tollit aquas. ¶ Apud *Sueton. in Tiber. c. 51.* in Antliam condemnari, est ad exhauriendam sentinam, vel aliam aquam damnari. V. *Lips. 2. Elect. c. 15.*

Antlo. V. Anclo.

Antœci, m. 2. ἀντοίκοι, pop. trans æquinoct. circulum, tot graduum latitudine ab eodem Austrum versus distantes, quot nos versus Septentrionem, ita dicti, quod zonam nobis non contrariam, ut antipodes, sed diversam incolant.

Antonia Familia, nobilissima Fam. Romæ, & vetustissima, quæ ab Antone Herculis F. originem traxisse fertur.

Antoniānus, a, um, adject. *Cic. Fam. l. 12. ep. 25.* Antoniano latrocinio liberata Resp. idest Antonii.

Antoniaster, diminut. ex Antonio, ut docet *Priscian. l. 3.* ex *Cicerone*.

Antoniniānus, a, um adject. ab Antonino: ut Antoninianæ thermæ. *Eutrop. in Carac.* Sic Antoniniani sodales, apud *Capitol. in Marco, c. 15.*

Antonīnus, m. 2. cognomento Pius, Romanorum Imperator, qui Ælio Hadriano successit anno Christi 139. al. 140. Cum filium non haberet, M. Antoninum Philosophum adoptavit, eumque moriens imperii successorem reliquit. ¶ Fuit & Antoninus cognomine Caracalla, qui post Severum Romanum tenuit Imperium, anno 214. al. 213. ¶ Alius præterea cognomine Heliogabalus, qui Opilio Macrino successit anno 222. al. 223.

M. Antonius, Orator clarissimus, avus Triumviri. *Cic. in Brut.* Duos filios habuit, C. & M. ex quibus C. fuit Consul cum Cicerone. ¶ Interfectus est a Marianis cum multis aliis præstantissimis civibus, quorum capita in rostris pependere. *Cic. 3. de Orat.* ¶ M. Antonius Triumvir, M. F. nepos Oratoris, concionem habens adversus interfectores Cæsaris, in qua sanguinolentam vestem ostendit, effecit, ut ob metum ab urbe profugerent. Mutinam Bruti provinciam invasit, ideo a Senatu hostis judicatus est, superatusque ab Hirtio, & Pansa Coss. & Octaviano puero, Triumviratus fœdere inter eum, Lepidum, & Octavianum inito, Fulvia repudiata, Octaviam sororem Augusti duxit, M. T. C. occidit, Brutum, & Cassium in Macedonia apud Philippos superavit, cum inter se orbem terræ divisissent, ut Antonio Oriens, Lepido Africa, Octaviano Occidens obtingeret, Antigonum Judæorum R. securi percussit, ad bellum Parthicum Ventidium legatum misit, qui interfecto Pacoro R. F. triumphavit, Phraatem Medorum Regem vicit, & ad Araxem usque persecutus est, Armeniæ Regem in triumphum Alexandriam duxit, captus amore Cleopatræ Octaviam repudiavit, ad Actium navali prælio ab Augusto superatus est, Alexandriæ obsessus gladio sponte occubuit, an. æt. 56.

Antonomasia, f. 1. ἀντονομασία, Tropus, quo aliquid pro nomine ponitur, ut Filius Virginis pro Christo. *Quintil. 8. c. 6. & 9. 1.*

Antræ, arum, f. 1. convalles, vel arborum intervalla. *Fest.*

Antruāre, gratias referre. *Fest.*

Antrum, n. 2. *antro*, *spelonca*, מערה, Ger. *ein hole*, Gall. *caverne*, Hisp. *cueva*, ἄντρον, specus, vel caverna: vox Poetis, quam aliis, usitatior. *Virg. 6. Æn.* Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum.

Anūbis, is, & idis, m. 3. *cane*, Ger. *ein Gott. der Ægyptiern, so sie in eines hunds gestalt verehreten*, Ἄνουβις, lingua Ægyptiaca dicitur canis, sub cujus forma colebatur Mercurius. *Diodorus* scribit, Anubim filium fuisse Osiridis, qui canem gestabat, tanquam armorum insignia. Ex quo Ægyptii canem venerantur, & Anubim Deum canino capite effingunt. *Ovid. 2. Amor. el. 13.* ¶ In accus. habet etiam *Anuben*. *Plin. 33. 9.*

Anularis, vel Annularis, e, adject. ab anulo. *Anularis color* dicitur a *Plin. l. 35. c. 7. in fi.* qui fit ex creta admixtis vitrei vulgi anulis. Hinc intelligitur, quid sit anularia creta, cujus meminit *Vitruv. l. 7. c. ult.*

Anularius, m. 2. *orefice*, *che fa anelli*, δακτυλιοποιός, artifex, qui anulos facit. *Cic. 4. Acad. c. 26.* Anularia creta. *Vitruv. l. 7. in fi.* V. Anularis.

Anulātus, a, um, δακτυλιωτός, anulo ornatus. *Plaut. Pæn. 5. 2. 21.* Cum anulatis auribus. ¶ Item compede vinctus. *Apul. l. 9. Metam.* Frontes litterati, & capillum semirasi, & pedes anulati.

Anŭlus, m. 2. *anello*, טבעת, Ger. *ring*, Gal. *anneau*, Hisp. *anillo*, digitorum ornamentum, quasi anus, a circuitu, vel rotunditate, Græce δακτύλιος, a δάκτυλος, digitus. ¶ Mos fuit veterum gerere anulum in digito sinistræ manus, qui est minimo proximus. *Gell. lib. 10. cap. 10.* ¶ Scribitur & Annulus: sed consule dicta in *Annellus*. *Ovid. l. 1. de arte am. v. 473.* Ferreus assiduo consumitur anulus usu. ¶ Anulus aureus erat insigne Senatorum & equitum R. ferreo cæteri utebantur. In militia vero etiam quilibet Tribunus jus anuli aurei habuit. Sub Imperatoribus tamen ingenuus quisque aureo usus est: quin & ipsi libertini interdum hoc idem jus impetrarunt. Fuse de universo anulorum apud Romanos usu agit *Camillus Sylvestr. in notis ad Sat. 10. Juvenal.* ¶ Anuli etiam sunt crispati in orbem crines, & spiratim torti. *Martial. l. 2. epigr. 66.* Unus de tot peccaverat orbe comarum Anulus, incerta non bene fixus acu. ¶ Sumitur & Anulus pro vinculis, seu compedibus. *Id. l. 11. ep. 98.* Anulus iste tuis fuerat modo crinibus aptus. ¶ Item pro quovis circulo. *Plin. l. 13. c. 9.* Anuli velares. *h. e.* circuli, quibus aulæa, & vela suspenduntur.

Anus, us, *vecchia*, זקנה, Ger. *ein alth*, *vveib*, *ein vettel*, Gal. *vieille*, Hisp. *vieja*, γραῦς, gen. fem. & prima cor. vetula dicitur, ab annorum multitudine ita vocata: nam Vett. scribebant anus pro annus. vel ab ἀ, & νοῦς, sensus, intellectus, quod jam mente careat. *Cic. Tusc. 1. c. 21.* Quæ est anus tam delira, quæ timeat ista? ¶ Per catachresim quandam, chartam anum dixit *Catull. epigr. 69.* & amphoram anum *Martial. l. 6. epigr. 27.* ¶ Dicitur etiam *anus*, *uis*, *ui*. *Terent. Heaut. 2. 3. 46.* Ejus anuis causa. *Plaut. Curcul. 1. 2. 16.* Vindemia hæc huic anui non satis est soli.

Anus, i, m. 2. podex, *culo*, אחור, Ger. *arss*, Gal. *derriere*, Hisp. *salvonor*, πρωκτὸς, pars posterior verenda. *Cic. Pæto l. 9. Fam. ep. 22.* Anum appellas alio nomine, cur non suo potius?

Anxie, adverb. *affannosamente*, בדאגה, Ger. *sorgfeltiglich*, Gall. *avec chagrin*, & *ennuy*, Hisp. *congoxosamente*, φροντιστικῶς, solicite, curiose. *Plin. l. 11. c. 52.* Ne in se quisque & auguria anxie quæreat. *Sallust. Jugur. c. 82.* Neque tam anxie laturum fuisse, si &c.

Anxiĕtas, tis, f. 3. *affanno*, *sollecitudine*, חרדה, דאגה, Ger. *anbasstigkeit sorgfeltigkeit*, ἀγωνία, nimia solicitudo. *Plin. l. 7. c. 53.* Quem eventi anxietate diximus mortuum. *Cic. Tusc. 4. c. 12.* In aliis anxietas.

Anxietudo. V. Anxitudo.

Anxifer, a, um, o. 1. 2. *che porta affanno*, ἀγχηρός, angorem, anxietatemque ferens. *Cic. in proœm. de suo Consul. l. 1. de Divin. c. 13.* Tu tamen anxiferas curas requiete relaxas.

Anxio, as, are, anxietatem, seu solicitudinem afferre, *dar fastidio, o travagliare*. *Apul. 4. Met. p. 155. ed. Elmenh.* Tristitia animi, languore corporis, damnisque cæteris anxiatum iri prædicant.

Anxitūdo, inis, f. *affanno*. *Cic. de Rep. l. 2. apud Non. 2. 32.* Anxitudo prona ad luctum. ¶ Dicitur & *Anxietudo*. *Paulin. Nol. ep. 14. ed. Paris. ad Delphin.* Ut gravissimæ anxietudinis pœnam lucraremur.

Anxius, o. 1. 2. *sollecito*, דואג, Ger. *sorgfeltig*, Gal. *ennuye*, Hisp. *congoxoso*, περιαλγὴς solicitus, mœstus, ab ἄγχω. *Cic. 2. de Fin. c. 17.* Anxio & solicito animo esse. Et *de Senect. c. 18.* Sunt morosi, & anxii, & iracundi, & difficiles senes.

Anxur, tam masc. quam neut. gen. *Terracina*, urb. E. Latii, in Campania Romana, ad radices montis, in ora maris Tyrrheni, apud ost. Ufentis Fl. a Roma 60. M. P. inter Circejos ad Occ. & Fundos ad Or. 10. a conf. R. Neap. 2. a Cajeta 15. in Occ. Dicta est Anxur, quia ibi colebatur *Juppiter Anxurus*, idest, imberbis, ab ἄνευ, sine, & ξυρὸς, novacula, quod propter juventutem barbam nunquam rasisset: vel *Anxurus*, id est qui barbam habeat, sed tonsore non utatur. ¶ Monet *Scalig. ad Fest.* & *Cerda ad 3. Æn. v. 799.* scribendum esse *Axur*, & *Axurus*: nam Græce ἄξυρον dici.

Anxŭrus. V. Anxur.

A ANTE O.

Aon, ŏnis, m. 3. Ἄων, fil. Onchesti Apuli ex Parichia conjuge, qui factione suorum ex Apulia pulsus, Eubœam navigio venit, & inde se in Bœotiam detulit, ubi populis montes habitantibus imperavit, eosque Aones una cum montibus de suo nomine appellavit, a quibus Neptuni filius habitus est. Filium Dymantem reliquit, qui ei in Regno successit.

Aŏnes, Ἄονες, Bœotiæ populi, & montes. *Virg. Ecl. 6. v. 65.* Aonas in montes ut duxerit una sororum. *h. est*, una ex Musis duxerit ad fontem Aganippes, Musis sacrum, qui in Bœotiæ montibus est.

Aonia, Ἀονία, pars Bœotiæ montuosa, in qua sunt Aones montes dicti ab Aonibus Populis antiquis Bœotiæ: Est etiam ibi Aganippe fons Musis dicatus, qui & fons Aonius dicitur. ¶ Sumitur etiam pro tota Bœotia, ut ait *Serv. in Ecl. 10. Virg. v. 12.* & *Gell. 14. 6.*

Aŏnis, idos, patronym. femin. *Aonides* dictæ Musæ frequentissime a Poetis. *Juven. sat. 7. v. 58.* Cupidus silvarum, aptusque bibendis fontibus Aonidum.

Aonius, a, um, adject. *Virg. 3. Georg. v. 11.* Aonio rediens deducam vertice Musas. Et *Ovid. 3. Met. v. 339.* Aonias urbes. *i. e.* Bœotias dixit.

Aoratos, ἀόρατος, h. e. invisibilis, unus est ex æonibus Valentini, apud *Tertull. advers. Valentinian. c. 35.*

Aornos, vel Aornus, f. 2. ἄορνος πέτρα, petra apud Indos præceps, & invia, ita dicta ob admirandam altitudinem, quasi ipsis etiam avibus inaccessa. Scribit *Plut.* Alexandrum, cum intellexisset hanc petram teneri ab homine meticuloso, dixisse, Nunc locus iste facillimus est captu. V. *Curt. l. 8. c. 11.* ¶ Est & Aornos locus in Epiro ita dictus a pestifera exhalatione, teste *Plin. in Proœm. l. 5.* ¶ Hoc etiam nomine dictus lacus inter Puteolos, & Bajas, qui postea Avernus est appellatus.

A ANTE P.

Apăge, ἄπαγε, & apage te, va via, leva via, ab via, לך מזה, Germ. troll dich hinweg, Gal. ote toy d'icy, Hisp. quitate de ay, remove vel remove te, verb. def. Imper. modi, quod accusat. poscit, ab ἀπάγω, abduco, abigo, removeo. Vat. ad Cic. l. 5. ep. 10. Apage te cum nostro Sex. Servilio. Plaut. Amph. 2. 1. 31. Apage te a me. Idem Mercat. 1. 2. 33. Apage istiusmodi salutem, quæ cum cruciatu advenit. ¶ Apage sis. Terent. Eun. 4. 6. 18. Apage sis: egon' formidolosus? Plaut. Pœn. 1. 2. 15. Apage sis: negotii quantum in muliere una est! lungi, lungi.

Apagĕsis, adv. familiariter corripientis, quod significat, aufer, si vis, vel absolute, abi, si vis. Apul. Apagesis jam cruentos Deos. Plaut. in Pœn. Apagesis, negotii in muliere quantum una est!

Apăla, vel Hapăla ova, idest recentia, ova fresche, ἁπαλὸς enim mollem, seu tenerum significat. Marcellus Empiricus: Statim dare debes lentem, & betam coctam, vel alicam, vel ova apala, &c. Adde Apic. l. 7. c. ult. & Cal. Aurelian. Tard. 2. 7.

Apălar, vel apalare, idem fere quod cochlear. Isid. apalare, cochlear Auson. epist. 21. ad Paulin. Jam patinas implebo meas, ut parcior ille Majorum mensis apalaria succus inundet. Scalig. & Salm. contracte legunt Aplaria. ¶ Dicitur ab ovis apalis; hoc enim instrumento, quemadmodum cochleari, veteres utebantur ad extrahenda ova. ¶ Scribitur & hapalar, a Græco ἁπαλός. V. Cochlear.

Apalæstri, ἀπάλαιστροι, dicti sunt, qui palæstram, i. e. decentiam illam, qua status, motus, flexusque corporis, ac omnes omnino habitus venustatem quandam, leporemque præferunt, non didicerunt. Cic. in Orat. Qualis eorum motus, quos Apalæstros Græci vocant, talis eorum mihi videtur oratio, qui non claudunt numeris sententias. Vero tamen simile est Ciceronem græce ἀπαλαίστρους, scripsisse. Nam ipsa vox per se græca est. Adde Quintil. l. 9. c. 4.

Apamĕa, & Apamĭa, f. 1. Ἀπάμεια, Hamous, Hama, Urbs A. Syriæ, ad Orontem fl. inter Antiochiam, & Hemesam ad 65. M. P. a Larissa 15. Condita est a Seleuco Nicanore, & dicta de nomine Apamæ sororis, vel uxoris ejus. ¶ Aliæ sunt Apameæ, quas vide in Lexic. Geogr.

Apamensis, e, adject. &

Apamēnus, a, um, adject. ab Apamea, ut Apamenum vinum. Plin. l. 14. c. 7. Et Avienus Periegeta v. 1093. de Oronte: Præstringitque undis Apamenæ ubera glebæ. ¶ Apamensis, legitur apud Cicer. ad Attic. l. 5. ep. ult.

Aparctias, æ, m. Tramontana, ἀπαρκτίας, ventus ab Arcto flans, hoc est a Septentrione. Plin. l. 2. c. 47.

Apăthes, ἀπαθὴς, sine perturbationibus animi, qualem Stoici Sapientem esse volebant. Plin. l. 7. c. 19.

Apathia, ἀπάθεια, affectuum vacuitas. Usus est Gell. l. 10. c. 12. Illi apathiæ sectatores, qui &c. Cicero apathias sedationes, videtur vertisse 5. Tusc. c. 15. vel indolentias, quod fere idem est Gellio l. 12. c. 5.

Apator, qui est sine Patre. Tertull.

Ape, apud antiquos dicebatur pro prohibe. Festus. ¶ Gloss. vet. vertit etiam ape, παρὰ, i. e. apud.

Apeliōtes, æ, m. vento di Levante, ἀπηλιώτης, ventus ab Oriente æquinoctiali flans, quem Latini Subsolanum vocant. Gell. l. 2. c. 22. Catull. carm. 26. v. 3. Ne sævi Boreæ, ut Apeliotæ.

Apella, m. 1. circoncisο, מול, ἀπελλαῖος, sine pelle, quo nomine vocati sunt Judæi circumcisi. Hor. l. 1. Ser. Sat. 5. v. 100. Credat Judæus apella, Sed alii rectius putant, Apellam esse nomen proprium, quo notus Horatii tempore Judæus quidam Romæ fuerit.

Apelles, is, m. 3. Ἀπελλῆς, nomen Pictoris eximii, patria Coi, qui omnes prius genitos futurosque postea artificio superavit, & picturæ plura solus prope contulit, quam cæteri omnes. Fertur, Alexandrum Macedonem a nullo pingi voluisse, quam ab Apelle. V. Plin. l. 35. c. 10. Hinc adject.

Apellēus, a, um, ad Apellem pertinens. Stat. l. 5. Syl. 1. Apelleo vultus signata colore.

Apellinem pro Apollinem dicebant Antiqui. Fest.

Apenninicŏla, æ, com. 1. Apennini incola. Virg. Æn. 11. v. 700. Apenninicolæ bellator filius Auni.

Apenninigĕna, æ, com. 1. qui apud Apenninum genitus est, & inhabitat. Et Ovid. Met. 12. v. 432. Apenninigenæ quæ proxima Tibridis alveo.

Apenninus, m. 2. l'Apennino, ἀπέννινον ὄρος, per duplex nn, vel Apoeninus cum œ diphth. (ut scribit Servius) quasi Alpes Pœni, quod eas Annibal primus superavit. Mons Italiæ, qui illam mediam in longum dividit. Incipit ab Alpibus maritimis, seu a Genua, & usque ad extremos Salentinos, & Brutios extenditur, continuo jugo, nisi qua transitum præbet. Apud Hirpinos in duo cornua dividitur, quorum alterum definit ad Acram Japygiam in Salentinis, alterum in Brutiis ad Leucopetram promont. Varia pro locorum diversitate nomina sortitur. Ovid. Met. v. 226. Nubifer Apenninus.

Aper, apri, m. 2. porco selvatico, cinghiale, חזיר מיער, Ger. wild schwein, Gal. sanglier, Hisp. javali, porcus sylvester, a græco κάπρος, remota prima littera. Varr. de L. L. l. 4. Apri ab eo, quod in locis asperis versantur, nisi a Græcis deductum malis, qui hos κάπρους vocant. ¶ Fuit in deliciis ciborum apud Romanos. Juven. Sat. 1. v. 141. Quanta est gula, quæ sibi totos Ponit apros, animal propter convivia natum! ¶ Uno saltu duos apros capere, proverb. pigliar due colombi ad una fava. Plaut. Cas. 2. 8. 42. h. e. una fallacia duos decipere. ¶ Est etiam genus piscis. Plin. l. 11. c. 41. ¶ Fuit etiam nom. prop. ut M. Aper, &c.

Aperio, is, erui, ertum, a. 4. patefacio, vel declaro, illustro, indico, demonstro, explico, expono, pando, nudo, detego, dissero aperte, facile reddo, palam facio, aprire, פתח, Germ. aufthun, Gal. ouvrir, Hisp. abrir, ἀνοίγω, ex ad, & pario, ut inquit Prisc. quia partu aperiuntur in lucem edita, quæ latebant in uteri tenebris. Ter. Adel. 2. 1. 13. Aperire fores. ¶ Per translationem est detegere, nudare. Cic. 1. Offic. 35. Ut partes corporis quædam aperiantur. Id. 2. Phil. 31. Aperire caput. ¶ Aperire se est se manifestare, comparire, farsi vedere. Cic. 2. de nat. Deor. c. 20. Stella matutinis temporibus se aperit. ¶ Dicuntur etiam aperire se, quæ a longe venientibus paulatim conspiciuntur. Virg. 3. Æn. v. 275. Et formidatus nautis aperitur Apollo. ¶ Urbane, & translate Cic. Tusc. 1. c. 3. Aperire fontes philosophiæ. Id. Verr. 7. c. 71. Aperire locum suspicioni. Liv. l. 9. c. 27. Aperire alicui occasionem. Cic. 1. de Orat. c. 18. Aperire sententiam suam. Ter. Andr. 4. 1. 8. Aperire se, scoprire la sua natura, farsi conoscere. ¶ Aperii pro aperui quidam legunt apud Cic. Attic. 7. 3. sed dubia est lectio. ¶ Aperibo in futuro pro aperiam antique dixit Plaut. Trucul. 4. 2. 50. ¶ Particip. futuri aperturus. Liv. 38. 55. Et se aperturum ærarium, dixisse, qui, ut clauderetur, effecisset.

Aperta, Apollo vocabatur, quia patente cortina respondebat. Fest.

Aperte, adverb. clare, manifeste, plane, non obscure, recte, non dissimulanter, apertamente, Gal. ouvertement, clairement, Hisp. claramente, φανερῶς. Cic. Brut. Quæ verba aperte indicant, &c. Id. pro Q. Rosc. Planius, & apertius dicam. Id. Attic. 14. 13. Lætitiam apertissime tulimus omnes. Plin. in Paneg. c. 62. Aperte favere alicui.

Aperibilis, le, aperiendi vim habens. Cal. Aurelian. Acut. 3. 3. & 4.

Apertio, onis, verb. f. 3. apertura, פתיחה. Var. 1. de re rust. c. 36. Recenti apertione.

Aperto, as, are, frequentat. ab Aperio. Plaut. Menæch. 5. 5. 12. Quæso cur apertas brachium?

Apertūra, æ, apertura, idem quod apertio. Vitruv. l. 4. c. 6. Ornamenta forium aperturas habent in exteriores partes. ¶ Aperturæ tabularum, apud JCtos. Ulpian. ff. l. 28. tit. 5. l. 3. aprimento del testamento. ¶ Item foramen. Vitruv. 10. 9. Relictis aperturis ad aquam intus concipiendum.

Apertum, i, neutra vox adject. quæ induit naturam subst. luogo aperto. Liv. l. 1. c. 33. Castris in aperto positis. Sallust. Jug. c. 5. Pauca supra repetam, quo omnia illustria magis, & in aperto sint. ¶ Apud Tacit. in aperto esse dicitur, quod facile est, ut l. 3. histor. c. 56. Cum fessos hieme atque inopia hostes aggredi, in aperto foret. Sic alibi.

Apertus, a, um, nomen ex partic. ἀνεῳγμένος, ἐμφανής, manifestus, patens, ante oculos positus, aperto, chiaro, manifesto, ut apertus campus. Virg. 2. Georg. v. 280. Homo apertus, apud Cic. l. 1. Fam. ep. 9. idest simplex, non simulator. Id. pro Cluen. c. 17. Quis apertior in judicium adductus est? h. e. reus manifestior. Et Verr. 6. c. 20. Nihil tam clausum, neque tam reconditum, quod non istius cupiditati apertissimum, promptissimumque esset. ¶ Item expositus. Liv. l. 32. c. 21. Peloponnesus nulli apertior, quam navali bello. ¶ Apertum cœlum apud Virg. 1. Æn. v. 161. est serenum. ¶ Translate Cic. 1. de Invent. c. 20. Aperta narratio. Gell. l. 6. c. 4. Apertis verbis dicere aliquid. Virg. 11. Æn. v. 360. Aperta pericula.

Apes, vel apis, f. 3. ape, דבורה, Ger. imb, biene, Gal. abeille, mouche à miel, Hisp. abeja, o abeja, μέλισσα, & μέλιττα, animal, quod mel efficit. Sunt qui putent gigni apes ex boum fimo, sicut crabrones ex equorum, fuci ex mulorum, vespæ ex asinorum excrementis. Ovid. 15. Met. & 1. Fast. & Virg. 4. Georg. ¶ Rectus casus singularis apis usitatior est, quam apes. ¶ In genitivo plurali habet apum, & apium. Ovid. 15. Metam. v. 383. habet apium. at apum legitur apud Cic. de Arusp. resp. c. 12. Colum. l. 9. c. 2. &c.

Apex, icis, m. 3. cujusque rei summitas seu eminentia, sommità, cima, ἄκρον, κορυφὴ. De summo vertice in homine Virgil. 2. Æn. v. 682. Ecce levis summo de vertice visus Iuli Fundere lumen apex. ¶ Apices avium, idest cristæ. Plin. l. 11. c. 37. Apex montis, Sil. l. 12. v. 709. Et apicem senectutis dixit Cic. de Senect. cap. 17. metaphorice auctoritatem, quæ præcipuum senectutis, & summum ornamentum est. ¶ Apices litterarum Quintil. l. 1. c. 7. sunt accentuum, & syllabarum notæ, quæ superpinguntur. Hinc apices aliquando ipsæ litteræ dicuntur. Prudent. hym. in honor. Eulal. v. 136. Quam juvat hos apices legere. ¶ Apices etiam dicuntur Imperatorum litteræ, Sidon. Apoll. 1. 5. Utpote sacris apicibus avito. ¶ Etiam pro quavis epistola. Id. l. 6. epist. 8. Apicum oblator. h. e. qui litteras affert.

Apexăbo, onis, m. 3. boldone, sanguinaccio, intestinum sanguine plenum admisto pingui, sic dictum, quod in summitate quiddam, quasi in capite apicem habeat. Varr. l. 4. de L. L. pag. 28. Arnob. l. 7.

Aphaca, cæ, sive aphace, es, f. 1. ἀφάκη, herba est in arvis nascens, paulo altior lente, foliis admodum tenuibus, terna, aut quaterna semina nigra in siliquis ferens. Hanc Plin. l. 27. c. 5. Ruel. eandem esse putat cum ea, quam vulgus viciam agrestem appellat.

Aphęa, ę, nomen Dianę, sub quo apud Æginetas culta fuit. Auctor Ciri, v. 303. ad Dianam: Et nomen Aphęę Virginis assignant. Sic restituit hanc vocem Scalig. perperam in libris depravatam.

Aphærĕsis, f. 3. ἀφαίρεσις, abscissio, Fig. quę a principio dictionis litteram, vel syllabam aufert, ut Pone metum, pro depone, ex ἀφαιρέω, aufero. Serv. ad 1. Æn. v. 546.

Aphannę, obscurum Siciliæ oppidum, χωρίον ἄσημον. Unde proverb. vel in Aphannas, ἢ εἰς Ἀφάννας, de obscuris, & remotis usurpatur, auct. Steph. Byzant. V. Afanię.

Aphareĭus, a, um, ad aphareum pertinens. Ovid. 8. Metam. v. 304. ubi quidam leg. Ephyreius.

Aphĕsas, antos, & Aphesantus, i, m. mons Peloponnesi in Argię regione, quo se primum demisit Perseus Pegaso vectus, cum ad extinguendam Gorgonem ferretur. Stat. 3. Theb. v. 460. & Plin. 4. 5.

Aphareus, m. 2. Ἀφαρεύς, per tres syllabas, pater Lyncei.

Aphidnę, arum, Atheniensium vicus, ab Aphidna Thesei socio sic appellatus. Senec. Hippol. v. 29. Parvas alnus Calces Aphidnas.

Aphractum, n. 2. vel aphractus, m. 2. burchio, barcha, ἄφρακτον, navigium apertum, & intectum. Cic. Attic. l. 6. ep. 8. & l. 5. ep. 13.

Aphrĭca, V. Africa.

Aphrodisia, ἀφροδίσια, festa Veneris, vel voluptates Venereę. Plaut. Pœn. 1. 1. 63. & 1. 2. 45. & alibi.

Aphrodisia, f. 1. Ἀφροδισιὰς, νῆσος, Afrodisia, Ins. in Mari Persico, ubi Persis a Carmania disjungitur, dicta, quod in ea Venus coleretur. ¶ Item urbs E. Carię ab Antiochia Mæandri 20. M. P. in Eur. a Laodicea 30. in Mer. ¶ Aphrodisia Templum Veneris, S. Teodoro, opp. Ciliciæ marit. inter Celenderim, & Sarpedonem prom. a Seleucia 12. M. P. in Afr. ab Arsinoe 18. in Or.

Afrodisium, duplex urbs Africę, in Barbaria, una Africa, inc. Mahadia, in ora R. Tunetani inter Neapolim, & Hadrumetum 20. leuc. in Or. altera Mahra, in ora litorali apud Hipponem Regium, in Occ. ¶ Aphrodisium item, Acharon, oppid. Cypri in ora ad Or. & Bor. a Salamina 24. M. P. in Bor. inter Carpasium, & Ceraunіam. ¶ Item Aphrodisium, Templum Veneris, Venus Pyrenęa, Capo de Creuz, prom. & opp. in ora Hisp. citer. in conf. Gall. Narbon. seu Catalaunię, prope montes Antipyrenęos, a Narbone 16. leu. in Mer. a Rhodis 3. in Or. a Caucoliberi 6. in Eur. a Gerunda 10. in Cęc. a Pyrene adverso prom. ad Occ. 68. in Or. Differt a Portu Veneris, Port Vendres, qui inde 5. leu. abest in Circ. & 3. ab Helena in Or. in Ruscinonensi Com. ¶ Denique fuit hoc nomine in Latio templum Veneris prope Antium. Plin. 3. 5.

Aphrodisius, a, um, adject. ut juramentum aphrodisium, pro vano, & nullius momenti. Aphrodisia opera. id est lasciva, & amatoria. V. Taubm. ad Plaut. Pœn. a. 1. sc. 2. & Scip. Gentil. ad Apol. Apul.

Aphronitrum, schiuma del salnitro, Ger. schaum des salniters, Gal. escume de salpetre, Hisp. alatron, ἀφρόνιτρον, spuma nitri. Martial. l. 14. epigr. 58. Plin. l. 24. c. 9.

Aphthę, ἄφθαι, exulcerationes in summo ore, infantibus peculiares, provenientes vitio lactis, quo nutriuntur, calido humore corrupti. Oriuntur & in ętate provectiori. Celsus l. 6. c. 11. Gręce usurpat: at Latine Marcell. Empir. c. 11.

Aphthonius, Sophista, qui scripsit Progymnasmata, hoc est, pręexercitationes in Rhetorica.

Aphya, vel apua, piscis genus, candidum, molle, ac tenerum, quod admotum igni protinus decoquitur. Plin. 31. 8. ¶ Unde proverb.

Aphya ad ignem, in ea, quæ celeriter intereunt, aut consumuntur.

Aphythacoras, arboris genus electro fluens, non procul ab hortis Hesperidum, vel juxta Hypobarum Indiæ flu. *Plin. l.* 37. *c.* 2.

Aphyte, es, ἀφύτη, sive Aphytis opp. Thraciæ, non procul a Pallene, Apollinis oraculo insigne, ab Aphyo quodam indigena ita appellatum. ¶ Incolæ Aphytei. *Steph.*

Apiacius, a, um, ex apio confectus, ut Apiacia corona, *Hygin. fab.* 74.

Apiacus, a, um, idem quod Apianus, ab Apio, ut brassica apiaca, apud *Plin. l.* 19. *c.* 8. (ubi alii leg. *Apianus*) & *Cato*, *c.* 157.

Apiānus, a. 1. 2. *moscatello*, μελισσόβρωτος, apibus placens, aut conveniens. Hinc *apianæ uvæ*, quæ nunc vulgo muscatellæ dicuntur, quia eas muscæ infectantur. *Plin. l.* 14. *c.* 2. & 9. *Colum. l.* 12. *c.* 34. ¶ Alii hoc adject. ab apio deducunt: ut *uva apiana* sit, quæ est apio similis, &c.

Apiarium, n. 2. *luogo dove stanno l'api*, Ger. *immenbanck*, μελισσῶν, locus ubi apes consident, seu ubi alvei apium tenentur, quod mellarium, sive alvearium nominatur. *Colum. l.* 9. *c.* 3. & 5. ¶ *Gell. l.* 2. *c.* 20. docet, hanc vocem non multum antiquam esse: Veteres autem *mellarium* dixisse.

Apiarius, m. 2. μελιττουργὸς, qui curat, sive possidet apes. *Plin. l.* 21. *cap.* 10.

Apiarius, a, um, ad apium pertinens, ut *apiaria corona*, *Hygin. fab.* 74.

Apiastra, vel apiaster, sc. 1. μελισσοφάγος, avis dicitur, quæ apes comedit, alio nomine Merops, de qua suo loco. *Serv. ad Æn.* 4. *v.* 14.

Apiastrum, n. 2. *melissa*, μελισσόφυλλον, herba est, qua apes mirum in modum delectantur, unde & melissophyllon, & per syncopem meliphyllon appellatur, hoc est, apum folium. *Varr.* 3. *de R. R. c.* 16.

Apiātus, a, um, o. 1. 2. quod apum impressam habet similitudinem, ab apibus, sicut vermiculatus a vermibus, ut Apiata mensa. *Plin. l.* 13. *c.* 15. ¶ Alii apiatus ab apio derivant; & sic apiata mensa erit, quæ apii semen, & grana dense congesta in ligni venis referre videntur.

Apicæ oves, *pecore, che non anno molta lana*, ἀψιλεῖς πρόβατα, dictæ sunt, quæ non amplo corpore sunt, nec multam lanam habent, & ventrem glabrum. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Quibus ovibus venter nudus, apicas vocabant, damnabantque. Adde *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 2.

Apicatus, a, um, apice, i. e. pileo tectus. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 396. His etiam conjux apicati sancta Dialis.

Apiciānus, a, um, adject. ab Apicio, ut apiciana condimenta, *Tertull. de An. c.* 33. & apiciana coctura, *Plin. l.* 19. *c.* 8.

Apicius, ii, quo nomine tres Romæ fuere gulæ studio noti, quorum primus circa tempora Cæsaris natus est; alter sub Tiberio; tertius sub Trajano fuit. Sed secundi maxime gula celebrata est, quem omnium nepotum altissimum gurgitem *Plin. l.* 10. *c.* 48. vocat. Hic ille est, qui cum HS. millies (duos milliones, & dimidium) in culinam congessisset, neque plus HS. centies (250000. Coronati) de patrimonio sibi superesse intelligeret, veneno vitam finivit, metuens, ne sibi esuriendum deinceps esset. Extat de re culinaria liber ipsius nomine; sed qui vel alterius Apicii est, vel alienis accessionibus interpolatus.

Apicius, a, um, ad apicium pertinens, ut apiciæ uvæ, *Cato R. R. c.* 24.

Apicŭla, f. 1. *ape picciola*, μελίττιον, dimin. parva apis. *Plin. l.* 9. *c.* 21. Quam apicula pennis absconderet. Adde *Plaut. in Curc.* 1. 1. 10.

Apicŭlum, n. 2. ἀκρεῖον, diminut. parvus apex. *Festus*. Apiculum filum est, quo Flamines velatum apicem gerunt.

Apidănus, m. 2. *Pidaneno, Epideno*, fl. Thessaliæ, qui ex Bormio M. Gomphos, & Pharsalum præterfluens, in Peneum supra Larissam labitur, acceptis Enipeo, Melace, & Phœnice. *Ovid.* 7. *Metam. vers.* 228.

Apinæ, & Tricæ, f. 1. duo oppida Apuliæ fuerunt, quæ Diomedes evertit, tanta ignominia, ut in proverbii ludibrium transierint. Quoties enim rem nullius pretii ostendere volumus, Apinas, & Tricas nominamus. *Plin. l.* 13. *c.* 11. & *Martial.* 14. 1.

Apinarii, ab Apinis, γελωτοποιοὶ: Scurræ mimarii, qui divitum mensas sectabantur. *Treb. Poll. in Gallienis*, *c.* 8. quamquam alii, *Apenarii* malint.

Apirocalus, i, *poco pratico*, *rozzo*, *ignorante*, ἀπειρόκαλος. Vox Græca, quæ in quibusdam *Gellii* codicib. *l.* 11. *c.* 7. Græcis litteris scribitur, in quibusdam vero Latinis.

Apis. V. Apes.

Apis, apis, vel apidis, idem qui Serapis, & Osyris. *Luc. l.* 9. *v.* 160. Et sacer in Magni cineres mactabitur Apis. Bos erat, corpore niger, candida fronte, in tergo alba nota insignis, duplicibus pilis in cauda, & lingua cantharo notatus, quem certos vitæ annos excedere non licebat. Hunc in lacum demersum Ægyptii, indicto justitio, veste scissa, & laceratis crinibus defunctum plangebant, invento vero alio mirifice lætabantur. Responsa autem dare non, ut reliqua oracula, solitus est, sed si manu oblatum pabulum sumpsisset a consulentibus, secundos eventus, atque omnia prospera decernebat, si vero abnueret, omnia sinistra portendebat. Ideo cum a Germanico Cæs. pabulum oblatum renuisset, funestum omen, & indubiam necem, quæ paulo post secuta est, prænuntiavit.

Apiscor, eris, *acquistare*, דבק, Ger. *uberkommen*, Gall. *recouvrer*, Hisp. *alcançar*, τυγχάνω, cujus præteritum volunt esse *aptus sum*, idem est, quod acquiro. *Lucr. l.* 1. *v.* 448. Nec ratione animi, quam quivis possit apisci. Habet & *Cat. carm. de Nupt. Pelei*, & *Thetid. v.* 145. Animus prægestit apisci. Et *Tacit. Ann.* 4. *c.* 1. Et *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 14. & *Sulpicius Cicer. Fam. l.* 4. *ep.* 5. ut asserunt *Gruter.* & *Græv.* Quamquam *Manut.* ad hunc postremum loc. ait, omnes veteres suos libros, *adipisci*, exhibere. ¶ Nunc usitatius est *adipiscor*.

Apitius. V. Apicius.

Apium, ii, n. 2. *apio*, Gal. *persil*, Hisp. *perexil*, σέλινον, herba folia habens petroselino similia, sed majora, ex quibus fiebant apud antiquos coronæ victoribus in Nemæorum sacris certaminibus. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Quidam hoc nomen ab apice deducunt, quia antiqui apicem capitis apio coronabant. Alii dictum volunt, quod apes vehementer illius flores decerpant. ¶ Hujus herbæ multa sunt genera. Quod enim sponte in humidis locis nascitur, ἑλειοσέλινον, apium palustre dicitur, & uno folio est, nec hirsuto. Quod in siccis, ἱπποσέλινον, quod eo equi libenter vescantur, simile helioselino, sed pluribus foliis. Idem πετροσέλινον dicitur, Lat. apium saxatile, quod in petris nascitur, & olusatrum, vel olysatrum, quod folia habet subnigra, & petroselinum Macedonicum, quod in Macedonia optimum est. Tertium denique est ὀρεοσέλινον, apium montanum, apium agreste, quod in montibus nascitur, cicutæ folus, radice tenui, *Plin. l.* 19. *c.* 8.

Aplănes, ἀπλανὴς, non vagus. *Macrob. l.* 1. *de Somn. Scip. c.* 9.

Apluda. V. Appluda.

Aplustre, & aplustrum, & in plural. Aplustria, & aplustra, navium ornamenta. Quæ quia erant amplius, quam essent necessaria usu, etiam *amplustria* dicebantur. Hæc *Festus*. Rectius fortasse duci possit a græco ἄφλαστον. Erant autem aplustra tabula affixa ad summitatem puppis ornamenti causa, interdum in scuti, aut clypei modum, de cujus apice pinnæ ac cristæ eminebant. ¶ *Vet. Scholiast. ad Juven. sat.* 10. *v.* 136. Tabulatum exponit, ad decorandam superficiem navis appositum. ¶ Prima hujus vocis modo producitur, modo corripitur. *Juven. loc. cit.* producit: Et curtum temone jugum, victæque triremis aplustre. Adde *Sil. lib.* 10. *v.* 325. At corripit *Cic. in Arat.* Navibus absumtis fluitantia quærere aplustra. Sic *Rutil. Itinerar. l.* 1. *v.* 513.

Aplysiæ, ἀπλυσίαι, pessimum spongiarum genus, quæ elui non possunt. Cum enim vivæ, atque illotæ sunt, nigricanti sunt colore. *Plin. l.* 9. *c.* 35.

Apo, is, apere, antiq. verb. alligo, vinculo necto. *Fest.* in voce *Apex*.

Apocalypsis, f. *rivelazione*, ἀποκάλυψις, manifestatio mysteriorum alicui facta. *Tertull.* 4. *advers. Marcion. c.* 5. Apocalypsin Joannis Marcion respuit.

Apocarterēsis, ἀποκαρτέρησις est electio mortis per inediam, & famem. *Tertull. Apolog. c.* 46. Lycurgus apocarteresim optavit. *Quintil. l.* 8. *c.* 5. Luxuriosus ἀποκαρτέρησιν, simulasse dicitur.

Apocatastăsis, is, f. ἀποκατάστασις, hoc est restitutio in pristinum statum seu formam. Dicitur ab Astronomis de cursu solis, & reliquorum planetarum, cum post præfinitum tempus sub idem signum redeunt. *Apulej. in Asclep. pag.* 84. *edition. Elmenhorst.*

Apocatastĭcus, a, um, *Apocatasticus Mars*, est cum in eundem locum est restitutus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11.

Apŏcha, æ, *quietanza*, *ricevuta*, Ger. *quittunk*, schedula est, qua fatemur, nobis de pecunia esse satisfactum. ¶ *Antapocha* vero est, quam debitor dat creditori. In *Cod. Justin.* 4. 21. 18. ¶ Acceptilationis nomen generalius est, quam apochæ. Illa enim quamlibet liberationem continet, etiamsi nulla præcesserit numeratio, *apocha* solum dicitur, cum pecunia soluta est. *Ulpian. de acceptil. l. si acceptilatum*, & *l.* 18. *Cod. de fide instrument.*

Apochare, verbum ab Apocha factum, quod idem videtur esse, ac apocham conficere. *Cod. Theodos. l.* 1. & 2. *de Tribut.* Apochandi licentia; & apochandi præsumptio.

Apoclēti, ἀπόκλητοι, Senatores, sanctiusque Concilium, quod ex delectis constat viris, qui & Decuriones dicuntur. *Liv. l.* 6. V. Apolectus.

Apocolocynthōsis, ἀποκολοκύνθωσις, ab ἀπὸ, & κολοκύνθη, cucurbita, titulus est libelli festivissimi, quem Seneca composuit de morte Claudii. Est autem, quemadmodum *apotheosis*, relatio inter Deos, sic *apocolocynthosis*, quasi relatio inter cucurbitas, quam vocem commentus est *Seneca*, ut fatuum Claudii ingenium, & cucurbitæ simile notaret.

Apocŏpe, ἀποκοπὴ, amputatio, ex ἀπὸ, ab, & κόπτω, amputo: figura, cum ultima littera, vel syllaba tollitur, ut *peculi*, pro *peculii*.

Apocŏpus, ἀπόκοπος, exectus, spado, mutilus. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 14. *n.* 8. Inefficaces & apocopos reddent, & qui nihil agere possint.

Apocrisarius, & Apocrisiarius, medii ævi verbum, quo Pontificis, aut Episcopi legatus, seu minister significatur. *Constit. Novell.* 123. *c.* 25. Reverendissimi Apocrisarii cujuscumque Ecclesiæ, &c. ¶ Aliter, & quidem in causa militari hoc verbum adhibetur: *Novell.* 25. *c.* 1.

Apocrŏtus, ἀπόκροτος, durus, asper, rigidus. *Firmicus l.* 7. Nascentur servi miseri, apocroti, oligochronii, & infelices.

Apocryphus, a, um, *apocrifo*, *non autentico*, ἀπόκρυφος, ab ἀποκρύπτω, occulo, abscondo. *Apocryphi libri*, *apocrypha opera* dicuntur a scriptoribus Ecclesiasticis ea, quæ divina carent auctoritate, ideoque publice in Ecclesia legi prohibentur, non quidem semper, ut erroribus plena, & damnata, sed ut humana solum auctoritate fulta: & propterea canonicis, & ἐγκρυφίοις opponuntur. Qua de re plura *Justus Fontaninus lib.* 2. *de antiquitatib. Hortæ*, *c.* 3. Hac voce præter *Hieronym. August.* & *Isid.* usus est etiam *Tertull. de anim. c.* 2. & *de resur. carn. c.* 63.

Apocynon, ἀπόκυνον, ossiculum in ranæ sinistro latere, quod si in aquam dejectum fuerit, statim fervere ferunt, amorem item, & jurgia concitare, si in potionem addatur, &c. Sic dictum est, quoniam canum impetus eo cohibentur. *Plin. l.* 32. *c.* 5.

Apŏdes, ἄποδες, alio nomine cypselli, aves ex genere hirundinum, ita dictæ, quod careant usu pedum. Volant plurimum, quies eis nisi in nido nulla: aut pendent, aut jacent. Nidificant in scopulis, atque in editioribus domibus. *Plin. l.* 10. *c.* 39.

Apodictĭcus, a, um, *dimostrativo*, evidentem probationem habens, ἀποδεικτικὸς. *Gell. l.* 17. *c.* 5. Usum esse argumento M. Tullium non probo, neque apodictico, sed, &c.

Apodioxis, ἀποδίωξις, Rejectio est, cum eludimus ab adversario proposita, hac, vel simili formula: Quid attinet de his rebus dicere, cum ad causam nihil faciant?

Apodixis, f. 3. ἀπόδειξις, evidens probatio, & demonstratio. *Quintil. l.* 5. *c.* 10. ¶ Latine scripsit *Petron. Satyric. p.* 182. Rogo te, mihi apodixin defunctoriam redde: quod alii explicant, remissionem senilis ætatis, seu liberationem: alii apocham: alii libellum, quo quis se ostendit defunctum esse. Reddere apodixin defunctoriam, inquit *Gronovius*, est leve specimen exhibere.

Apodŏsis, f. 3. ἀπόδοσις, redditio, secunda pars periodi: item figura, qua singulis præcedentibus verbis singula sequentia respondent: item altera exordii pars.

Apodyterium, n. 2. ἀποδυτήριον, spoliatorium, locus, in quo balnearium ingressuri vestes deponebant, quas capsarii servabant. Nam ἀποδύω est exuere. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 1. *Plin. l.* 5. *ep.* 6.

Apogēus, a terra veniens, ἀπόγειος. *Plin. l.* 2. *c.* 43. Venti cum e mari redeunt, Tropæi vocantur, si pergunt, Apogei. ¶ Astronomis Apogeum est locus planetæ altissimus, & a terra quam maxime distans.

Apogrăphum, i, quod ad exemplar effingitur, *copia*, ἀπόγραφον. *Plin. l.* 35. *c.* 11.

Apolactizo, a. 1. *assaltare con calci*, ἀπολακτίζω, calcibus invado, per translationem parvifacio, contemno. *Pla. in Epi.* 5. 2. 13. Apolactizo inimicos omnes.

Apolectus, i, ἀπόλεκτος, delectus, selectus. *Liv. l.* 36. *c.* 28. In concilio delectorum, quos Apolectos vocant. Gronov. habet *Apocletos*. ¶ Est & nomen piscis. *Plin. l.* 9. *c.* 15. & *l.* 32. *c.* 11.

Apŏlis, idis, qui caret civitate, ut exul, deportatus, damnatus in metalla. *Martian. l. quidam*, *de pœnis*.

Apollinares, m. 3. ἀπολλώνια, ludi, qui in honorem Apollinis fiebant.

Apollināris, e, ad Apollinem pertinens. *Horat. l.* 4. *od.* 1. Laurea donandus Apollinari. *Cic. Phil.* 10. *c.* 3. Apollinares ludos facere. ¶ *Apollinares* ludi fiebant a Romanis in honorem Apollinis. Hi Ludi, cum Annibal esset in Italia, ex Martii clari vatis carmine primum instituti. Cujus in libris hæc inventa *Livius* recitat *l.* 25. 12. eademque fere & *Macrob. l. Sat.* 1. Hostes Romani si expellere vultis, Apollini vovendos censeo Ludos, qui quotannis comiter Apollini fiant, cum populus dederit ex publico partem, privati uti conferrent pro se, suisque. Iis ludis faciendis præerit Prætor is, qui jus populo, plebique dabit summum. X. viri Græco ritu facient. Hoc invento carmine, censuerunt Patres, Apollini Ludos vovendos, faciendosque; voveri autem, & fieri a Prætore Urb. quod is esse videretur, qui jus populo, plebique

summam daret, cum facti essent, duodecim millia æris Prætori ad rem divinam, & duas hostias majores dandas, & ut X. viri sacra ritu Græco facerent, hisque hostiis, Apollini bove aurato, & capris duabus albis auratis, Latonæ bove femina aurata. Ludos Prætor cum facturus esset, edixit, ut populus per eos Ludos stipem Apollini, quantam commodum esset, conferret. Populus eos coronatus spectavit, matronæ supplicavere, vulgoque apertis januis in propatulo epulati sunt, celeberque dies omni cæremoniarum genere fuit. Anno proximo, referente Calphurnio Prætore, decrevit Senatus, ut ii Ludi in perpetuum voverentur, triennio post, ut in perpetuum in statum diem voverentur. P. Varus, ut diximus, Prætor Urb. a Senatu jussus legem tulit, & ex ea lege primus ipse vovit, fecitque ante diem III. Non. Quin. Eumque diem solemnem deinde servatum esse *Livius* tradit. Ego tamen, inquit *Manut. de legib. Rom.* M. Bruti, qui Cæsarem interfecit, Prætoris Urb. absentis nomine, neque uno die tantum, neque III. Nonas Quint. factos invenio, sed cum nonis Quint. essent commissi, usque ad III. Idus datos fuisse. Quod ex duobus locis epist. ad Att. lib. 16. colligitur. Atque hoc ipsum, de pluribus Ludorum Apollinarium diebus, confirmat satis plane, ut videtur, *Liv. l. 37.* his verbis: Ludis Apollinaribus ad v. Idus Quint. cœlo sereno interdiu obscurata lux est.

Apollinaris, & Apollinarius, sunt etiam nomina virorum propria. Unde C. Sulpitius Apollinaris Præceptor fuit Pertinacis Imperatoris. Et Sidonius Apollinaris script. latinus Seculi V.

Apollinĕus, a, um, o. 1. 2. *Φοίβειος*, ut Apollinea ars pro arte medica, vel pro arte vaticinandi. *Ovid. in Ibin, v. 264.* Apollineæ clarus in arte senex. Tiresiam intelligit.

Apollo, inis, m. 3. *Apolline*, *ἀπόλλων*, fil. Jovis tertii, & Latonæ, frater Dianæ. *Cic. 3. de nat. Deor.* Sed a Græcis idem, atque Sol, existimatur. ¶ Quatuor facultates habuit. Musicam, seu poesim, vaticinium, medicinam, peritiam sagittandi. *Plato in Cratylo.* ¶ Dictus est quasi *ἀπολύων*, & *ἀπολούων*, propter medicinam; idest, abluens a malis, solvensque. ¶ Aliis etiam nominibus appellatur. ¶ Phœbus dicitur a *φοῖβος*, quia sol est purus, castus, splendidus. Item dicitur Liber, quod libere vagetur per aerem. Item Nomius, a *νέμω*, pasco, quod Admeti Regis pavit armenta, vel quod Sol pascit omnia, vel quod Apollo Nomion dedit leges Arcadibus, a *νόμος*, lex. *Cic. 3. de nat. Deor.* Porphyrius ait, eundem esse Solem apud Superos, Liberum Patrem in terris, Apollinem apud inferos. Unde etiam tria insignia circa ejus simulacrum videmus, lyram, quæ nobis cœlestis harmoniæ imaginem monstrat, Grynæum, quod terrenum Numen ostendit, sagittas, quibus Deus infernus, & noxius indicatur. ¶ A gentibus Deus habitus, & cultus est, ei magnificentissimis templis extructis. Hinc ex varietate locorum varia accepit cognomina, ut Apollo Delphicus, Apollo Thymbræus, &c. Ubique oracula reddebat. Sed omnium oraculum Apollinis Delphici celeberrimum fuit, quem omnes gentes ex omnibus mundi partibus consulebant. *Cic. 1. de Div.* Delphis templum Apollini ædificatum est ab Agamede, & Trophonio, qui mercedem petentes, quod esset optimum homini, tertio die mortui sunt reperti. *Plato in Axiocho. Cic. 1. Tusc.* Apollinis tripodem vas aureum fuisse constat trium pedum a Vulcano fabrefactum, ac pro munere Pelopi datum, dum uxorem duceret. Sacerdotium Apollinis Delphici a virginibus exercebatur. *Cic. 2. de Div.* ¶ Filium genuit Æsculapium. Ipse imberbis, pater barbatus fingitur. *Cic. 3. de nat. Deor.*

Apollodorēus, a, um, ad Apollodorum pertinens. *Apollodorei* dicti sunt discipuli cujusdam Apollodori rhetoris, cujus sæpe meminit *Quintilian.* ut *l. 2. c. 15. lib. 3. c. 1.* & alibi.

Apollonia, f. 1. *Pierno*, *ἀπολλωνία*, urbs Macedoniæ in R. Albaniæ marit. ad Occ. inter Dyrrhachium 34. M. P. in Austr. & Aulonem 25. a litore 7. a Scampe 35. in Occ. juxta quam Æas Fl. 10. stad. decurrit. Fuit Colonia Corinthiorum. Hic Octavianus literis operam dabat, cum Cæsar Romæ interfectus est. Populi *Apolloniatæ*. ¶ Aliæ sunt Apolloniæ, quas vide in Lex. Geogr.

Apolloniatæ, m. 1. *ἀπολλωνιᾶται*, pop. Apolloniæ. *Plin. 5. 29.*

Apolloniatĭcus, a, um, ad Apolloniam urbem pertinens, ut Apolloniaticum bitumen, *Plin. 35. 15.*

Apollonidenses, ium, incolæ Apollonideæ urbis Lydiæ. *Cic. pro Flacc. c. 29.* ¶ Iidem dicuntur *Apollonidienses* a *Plin. l. 5. c. 5.*

Apolloniensis, se, adject. ab Apollonia. *Cic. 5. Verr. c. 34.*

Apologatio, onis, idem quod Apologus, sed vox est minus usitata Latinis hominibus, ut *Quintil.* notat *l. 5. c. 11.*

Apologetĭcus, a, um, ad apologiam pertinens, excusatorius, defensorius. *Tertull.* librum suum, quo Christianorum causam tuetur, Apologeticum inscripsit. Est etiam *Hieronymi* Apologeticum ad Domnionem.

Apolŏgo, as, are, rejicio, contemno, repudio: ex græco *ἀπολέγω*: usus est *Seneca epist. 47.* Ipse illum invicem apologavit. V. ibi *Lips.*

Apolŏgus, m. 2. *favola*, משל, Ger. *fabel*, Gal. *apologue*, Hisp. *apologo*, *ἀπόλογος*, fabula, in qua bruta animalia loqui introducuntur. *Cic. 2. de Orat.* Ad hoc genus adscribamus etiam narrationes apologorum. Vide *Quintil. l. 5. c. 11.* & *Gell. l. 2. c. 29.*

Aponinus, a, um, adject. ab Aponus: ut Aponinæ sortes (ut leg. *Casaub.* & *Grut.* in *Vopisci Firmo c. 3.*) Aponus enim non solum salubris, sed & fatidicus habitus est. V. *Suet. Tiber. c. 14.*

Apōno, is, a. 3. idem quod depono, ex *ab*, & pono. Legitur a quibusdam Criticis apud *Plaut.* variis in locis; & *Terent.* sed ubique alii aliter.

Apōnus, m. 2. *Abano*, *ἄπονος*, vicus cum fonte, & balneis, in agro Patavino, a Patavio 5. M. P. Euganeos colles versus. Dictus est, non tam quod morbis medeatur, quam quod sine dolore remedium afferat. *Claudian. Martial. Lucan.* & alii. ¶ Adjective *Martial. l. 1. ep. 62.* Censetur Apona Livio suo tellus.

Apophăsis, *ἀπόφασις*, negatio, abnuentia, depulsio; Figura Rhetorica est. ¶ Apophasis etiam dicitur catalogus, & index bonorum, qualis fere fieri solet a morte alicujus, ab *ἀποφαίνω*, in lucem profero. Jurisperiti suo quodam more dicunt *inventarium*.

Apophorēta, orum, n. 2. *mancia*, מתנה, Ger. *geschenk*, Gal. *estrenes*, Hisp. *estrenas*, *ἀποφόρητα*, munera, quæ dari solebant Saturnalibus, ab *ἀποφορά*, tributum. *Sueton. in Dom. c. 19.* Dabat sicut Saturnalibus viris apophoreta, ita per calendas Martias feminis. ¶ Munuscula quoque, quæ a cœna convivis dabantur domum auferenda, etiam apophoreta dicebantur, ab *ἀποφέρω*, asporto. *Martialis* hoc titulo inscripsit librum suum decimum quartum. ¶ Apophoreta quoque dicta fuisse, quæ Ludorum, aut Spectaculorum editores in fine mittebant amicis, docet *Lips. 1. Saturnal. 16.*

Apophthegma, tis, n. 3. משל, Ger. *kurtzer, und scharffer spruch*, Gal. *apophtegme*, Hisp. *apophtegma*, *ἀπόφθεγμα*, brevis, & acuta sententia, sive acutum dictum, sive responsio, non cujuslibet, sed illustrium tantum virorum. Latine dicterium dicitur. *Cic. 1. Off.* Quæ vocant ἀποφθέγματα.

Apophyge, es, *ἀποφυγή*, pars in columna, quæ summam, imamque scapi partem revincit, in modum annuli elaborata. *Vitruv. l. 4. c. 7.* Sed V. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Dicitur & apothesis, *ἀπόθεσις*. *Vitruv. l. 4. c. 1.* V. *Bald. loc. cit.*

Apoplanēsis, *ἀποπλάνησις*, i. e. aberratio, quæ est hujus modi ratio, qua differendo, obscurando, tergiversando Judicem in errorem trahimus: quod Cicero facit in causa Cluentii, qui reus erat veneficii. *Turneb. ad Quintil. l. 2. c. 17.*

Apoplecticus est, quem dicimus attonitum, cujus videlicet & corpus, & mens stupet ictu fulminis, aut morbo. *Cels. l. 6. c. 26.* Græce scribit, at Latine *Cæl. Aurel. Acut. 3. 5.* & *Jul. Firmic. 3. 5. 8.*

Apoplectus, idem quod apoplecticus. *Cæl. Aurelian. l. 3. Acut. c. 5.*

Apoplexia, f. 1. sive apoplexis, f. 3. *gocciola*, Ger. *der schlag, oder tropff*, Gal. *apoplexie*, Hisp. *apoplexia*, *ἀποπληξία*, subita percussio, qua totum corpus, & mens stupet, idest, sensu, & motu privatur, quæ fit interdum ictu fulminis, interdum morbo, ab *ἀποπλήσσω*, percutio, terreo. *Cels. l. 6. c. 26.* Id. *Cels. l. 5. c. 26.* & 27. græce *ἀποπληξίαν* appellat. *Capitolin. in Lucio Vero, c. 9.* Morbo, quem apoplexin vocant, correptus Lucius.

Apor, pro apud, antiquis. *Fest.*

Aporiatio, onis, f. dubitatio, hæsitantia, perplexitas. *Tertull. advers. hæretic. c. 49.*

Aposiopēsis, f. 3. *ἀποσιώπησις*, reticentia, interruptio, Figura Rhetorica indignantibus familiaris, qua aliquid tacetur, quod obscurum est, & interdum longo sermone explicandum. *Virg. 1. Æn.* Quos ego. idest, puniam, aut quid simile. *Quintil. l. 9. c. 2.* & *3.*

Apospbragisma, atis, *ἀποσφράγισμα*. *Plin. l. 10. epist. 16.* Signata est annulo meo, cujus est apospbragisma, quadriga. Signum insculptum interpretatur ibi Bucolnerus.

Apostasia, æ, f. *apostasia*, *ἀποστασία*, defectio a vera religione. *Salvian. de gubern. l. 6. ante med.*

Apostăta, æ, m. *apostata*, *disertore*, מורד, Ger. *abgefallener*, Gal. *apostat*, Hisp. *apostata*, *ἀποστάτης*, desertor, qui duce suo deserto ad hostes transfugit, ut a Christianis ad Ethnicos, vel Judæos. *Tertull. l. 5. cont. Marcion. cap. 11.* Apostata Marcion. *Sedul. l. 5. de Juda proditore*: Tunc vir apostolicus, nunc vilis apostata factus.

Apostatĭce, *da apostata*, apostatarum more. *l. 1. Cod. Justin. tit. 1. in epist.* ad Joann. Papam.

Apostatĭcus, a, um, ad apostasiam, seu defectionem pertinens, vel apostasiæ reus. *Sedul. Joan. c. 20. v. 1.* Formidine rursus Plebis apostaticæ, Dominum quæ cæca negasset.

Apostēma, tis, n. *postema*, מורסא, Germ. *geschwer*, Gall. *apostume*, Hisp. *apostema*, *ἀπόστημα*, vomica, abscessus, suppuratio, est concursus mali humoris in aliquam partem corporis, ab *ἀφίστημι*, abscedo. Tria horum sunt genera. Nam si quiddam melli simile contineant, meliceridés appellantur, si pingue quippiam in morem sevi, steatomata, quod si pultis similitudinem referat, quod in iis continetur, atheromata dicuntur. *Plin. l. 20. c. 3.* & *l. 25. c. ult.*

Apostolātus, us, ui, apostoli officium, seu dignitas, *apostolato*. *Tertull. advers. Marcion. l. 1. c. 2.* Petrum, cæterosque columnas Apostolatus. *Sidon. l. 7. epist. 4.* Apostolatus vestri patrocinio.

Apostolĭcus, a, um, ad Apostolum spectans, *apostolico*. *Tertul. l. de præscr. adv. hæres. c. 32.* Apostolicam Ecclesiam, & Apostolicam doctrinam dixit. Apostolici etiam dicti sunt quidam hæretici, de quibus *Augustin. c. 40. de hæresib.*

Apostŏlus, m. 2. *Apostolo*, *ἀπόστολος*, Latine missus, sive nuntius, ab *ἀποστέλλω*, mitto. κατ' ἐξοχὴν ita vocamus illos duodecim, qui Evangelium per universum Orbem a Christo D. missi promulgaverunt. ¶ Athenis quoque Apostoli magistratus quidam erant, quorum officium erat recte, atque ordine curare, atque instruere classem. ¶ *Apostoli* dicuntur JCtis, quos dimissorias litteras alias vocant, quæ ab eo, a quo appellatum est, ad eum, qui de appellatione cogniturus est, testandæ appellationis causa dantur. *L. dimissoriæ, D. de verb. signif.* & *l. 1. de libell. dimiss.*

Apostrŏphe, es, & Apostropha, æ, f. *ἀποστροφή*, Lat. aversio, conversio, Fig. Rhet. qua sermo a judice, vel auditore alio convertitur, ab *ἀποστρέφω*, averto, retero. *Cic. pro Mil.* Vos enim jam Albani tumuli, atque luci. *Quintil. l. 4. c. 1. Ascon. in Verr. 3. c. 9.*

Apotamia, f. *salvaroba*, cella penaria. *Cæl. Aurelian. Acut. 3. 21.*

Apotelesma, atis, n. *ἀποτέλεσμα*, hoc est, effectio. ab Astrologis ita appellatur effectus stellarum, hoc est quidquid ex Astrorum convenientia, mutuoque respectu in natali cujusque efficitur, boni, vel mali. *Jul. Firm. l. 8. c. 5. n. 18.*

Apothēca, æ, f. *guardaroba*, *salvaroba*, *ἀποθήκη*, cella, in qua aliquid servandum reponitur, ut sunt horreum, cella vinaria, carnarium, & alia hujusmodi, in ædibus, in quibus cujuscumque generis fruges reponuntur: ab *ἀποτίθημι*, repono. *Cic. in Vatin. c. 5.* Cum omnium domos, & apothecas furacissime scrutarere. ¶ Ulpiano *Dig. 33. 7. 12.* apotheca librorum est quod nos dicimus *magazzino*. ¶ Speciatim dicitur de cella, in qua vina servantur. Differt tamen a cella vinaria, quia hæc constituitur in ima ædium parte, in qua fit vinum, & in cupis, doliis culleariis, aliisque vasis majoribus servatur ad usum familiæ: at apotheca erat apud Veteres in editiore ædium parte, quemadmodum & horrea; & in ea recondebantur amphoræ, & cadi, cæteraque minora vasa servandis, etiam in multos annos, vinis accommodata. *Arnob. l. 7. p. 236.* Vinum omne, quod in cellis, atque apothecis est conditum.

Apotheōsis, is, f. 3. *canonizzazione*, *ἀποθέωσις*, consecratio, & relatio hominis demortui in Deos. *Tertull. in Apol. c. 34.* ¶ Hoc nomine inscriptum est *Prudentii* carmen, in quo agit de Divinitate, de mysterio sanctissimæ Trinitatis, deque aliis ad illud pertinentibus.

Apostrŏphus, m. 2. *ἀπόστροφος*, est semicirculus aversus supra literam positus, quo significamus, vocalem, vel consonantem s, vel vocalem, simul & consonantem s rejectam esse ut *Men'?* pro *me ne? magi'*, pro *magis*, *audin'*, pro *audisne?* *Diomed. lib. 2. Priscian. de accentib.*

Apothēca, *ἀποθήκη*, latine repositorium, horreum in superiori ædium parte; & generatim quivis locus reponendis quibuslibet rebus idoneus. *Colum. l. 1. c. 6.* Apothecæ recte superponentur his locis &c. *Cic. Philip. 2. c. 27.* Apothecæ totæ nequissimis hominibus condonabantur. ¶ Frequenter sumitur pro cella vinaria. *Plin. l. 14. c. 14.* ¶ Apud JCtos accipitur pro quodam obligationis genere. V. hypotheca.

Apothĕsis. V. Apophyge.

Apoxyomĕnos, *ἀποξυόμενος*, destringens, abstergens. Signum fuit, Lysippi opus, de quo *Plin. l. 34. c. 8.*

Apozĕma, atis, n. *decotto*, *ἀπόζεμα*, decoctum, hoc est aqua, in qua aliquid decoctum fit. *Æmil. Macer lib. 1. c. 13.*

Appango, & Adpango, is, ad aliquid pango, affigo, infigo. *Fest.* seu potius *Paul. Diacon. ejus epitomator, in voce* Antipagmenta.

Apparāte, *con apparecchio*, Ger. *mit rustung*, Gal. *avec appareil*, Hisp. *con aparejo*, *ἐξητασμένως*, adv. cum apparatu, magnifice. *Cic. l. 13. Att.* Opipare sane, & apparate. *Plin. l. 1. epist. 15.* Apparatius cœnare.

Apparatio, onis, f. 3. apparatus magnificentia, apparecchio, παρασκευασία, apparatus. Cic. de Inv. l. 1. c. 18. Suspicio quædam apparationis. Id. 2. Offic. c. 16. Magnificentia, & apparatio popularium munerum.

Apparâtor, oris, m. 3. qui apparat, præsertim ludos. Liv. l. 44. c. 9. Ab apparatoribus ludi. Al. leg. apparitoribus: alii aliter.

Apparatorium, ii, Inscript. vetus apud Reines. p. 818. Hoc apparatorium pertinet ad monumentum Q. Aquili &c. Fabrettus Inscript. p. 232. asserit, apparatorium ædificium aliquod sepulcro annexum fuisse ad lustrationem sepulcri, & cœnas sociales paratum, &c.

Apparâtus, a, um, adornatus, paratus; apparecchiato, ut apparata verba, Auct. ad Heren. l. 1. c. 7. Domus instructior, & apparatior. Cic. 1. de Invent. c. 34. Spectaculum apparatissimum. Id. Phil. 1. c. ult.

Apparâtus, us, m. 3. apparecchio, התכונה, Ger. zurüstung, Gal. appareil, Hisp. aparejo, παρασκευή, apparatio, præparatio cum magnificentia. Cicer. 3. Philip. Quid prandiorum apparatus proteram? Nepos in Pausan. c. 3. Apparatu regio uti, farsi un trattamento da Re. ¶ Translate Cic. 2. de orat. c. 53. Dicere causam nullo apparatu, pure, & dilucide.

Apparentia, æ, apparenza, apparizione. Tert. l. 1. adv. Marcion. Ab apparentia Christi usque ad audaciam Marcionis. Firmic. l. 5. c. 8. Homines bonæ apparentiæ, & qui ornatis vestibus delectantur.

Apparêo, es, rui, aritum, n. 2. videor, compareo, adsum, præsto sum, exto, existo, consto, eluceo, emineo, speciem præfero, in conspectum venio, vel prodeo, apparire, נראה, Ger. erscheinen, Gal. apparoitre, Hisp. aparecer, φαίνομαι, significat videor. Cic. Att. l. 12. ep. 31. Apparebat enim, has litteras non esse ipsius. Virg. 1. Georg. Apparet liquido sublimis in aere Nisus. ¶ Est etiam de improviso se ostendere, comparire. Galba ad Cicer. Cum equites Antonii apparuissent. ¶ Item obedire, & præsto esse ad obsequium. παρεδρεύω. Virg. lib. 12. Hæ Jovis ad solium, sævique ad limina Regis apparent. Valer. Max. 2. 2. 4. Lictori, ut sibi appareret, imperavit. Adde Nep. Eum. cap. 13. ¶ Item comparere. Plin. in epist. Non ipse, non quisquam ex servis ejus apparuit.

Apparesco, is, escere, idem quod appareo, verbum semibarbarum. Ennod. l. 7. c. 10. Apparescere in foribus.

Apparitio, f. 3. ὑπηρεσία. Sumitur pro præstatione officii, seu præsentia ministri, ad obsequendum. Cic. In longa apparitione singularem, & incredibilem fidem. l. 13. Famil. ep. 54. ¶ Sumitur etiam pro ipsis apparitoribus, aut servis. Ulpian. Dig. lib. 4. tit. 2. leg. ult. Apparitione Præsidis interveniente.

Apparitôres, m. 3. apparitori, sbirri, משרתים, Ger. stattknechte, Gal. sergent, Hisp. alguazil, ὑπηρέται, servi, dicti, quod appareant, & præsto sint ad obsequium, qui & statores dicuntur, ut sunt, qui magistratus circumstant parati ad obsequendum. Cic. 5. Verr. & alibi. Dabantur enim comites Magistratibus, & salarium a Repub. licet parvum accipiebant. Quandoque tabellariorum officio fungebantur. ¶ Iidem & Officiales dicti, de quorum variis generibus V. Codic. l. 12. tit. 53. & seqq.

Apparitûra, fæm. 1. ὑπηρεσία, ministerium apparendi magistratibus. Suet. de illustr. Grammat. c. 9. Apparituram Magistratibus facere.

Apparo, as, a. 1. apparecchiare, הכין, הכן, Ger. zurüsten, Gall. appreter, Hisp. aparejar, παρασκευάζω, aptare ad dignitatem quandam, & pompam, seu cum magnificentia. Cic. Verr. 6. c. 20. Ornare, & apparare convivium. ¶ Interdum est simpliciter præparare. Cic. Phil. 5. in fin. Facilius apparabitis, quæ necessitas postulat. ¶ Cum infinito. Plaut. Asin. 2. 4. 28. Delinire apparas. Suet. in Aug. c. 47. Trajicere apparans. ¶ Apparare se, mettersi all' ordine. Terent. Eun. 3. 5. 35. Dum apparatur, virgo in conclavi sedet. ¶ Urbane Auct. ad Heren. l. 1. c. 3. Apparare animum auditoris ad audiendum.

Appellatio, onis, appellagione, nome, πρόσρησις, προσφώνησις, nominatio, vocabulum, nomen. Plin. l. 9. c. 13. Omnes qui se patris appellatione salutarent. Suet. in Cæs. c. 77. Nihil esse Rempublicam: (Cæsar pronunciavit) appellationem modo sine corpore, & specie. ¶ Est etiam pronunciatio, pronunzia. Cic. de cl. Orat. c. 74. Lenis appellatio literarum bene loquendi famam confecerat. ¶ Item provocatio ad judicem alium, præcipue apud JCtos, appellazione. Suet. Ner. c. 17. Ut omnes appellationes a judicibus ad Senatum fierent.

Appellativus, a, um, ut appellativum nomen, quod multorum commune est, ut homo animal. Priscian. l. 2. Charis. lib. 1.

Appellâtor, oris, m. 3. qui appellavit, id est, qui ab aliquo judice ad alium provocavit. Cic. 6. Verr. c. 65. Manus ab illo appellatore abstinerentur.

Appellatorius, a, um, appellatorio, ad appellationem pertinens; ut libelli appellatorii, L. 1. D. de Appellation. Et appellatoria tempora, L. 5. D. de Appellation. recip.

Appellito, a. 1. freq. ab appello, as. Apul. Apol. Hoccine est, quod appellitabatis dæmonium? Et Fest. Pomp. Appellitavisse, appellasse. ¶ Particip. appellitatus. Tacit. 4. Ann. c. 65. Montem eum Cælium appellitatum.

Appello, as, a. 1. nomino, nuncupo, usurpo, dico, perhibeo, voco, invoco, alloquor, compello, nominare, appellare, קרא, Ger. nennen, Gal. apeller, Hisp. llamar, ὀνομάζω, sign. nominare. Cic. 3. Off. Qui primus Africanus appellatus sit. ¶ Item est comiter, seu familiariter nomine vocare, vel alloqui, chiamare, parlare. Cic. pro Cluent. Appellat hilari vultu hominem. Et appellare aliquem literis. Id. l. 15. Fam. ep. 20. Hinc appellare, teste Ulpian. de injur. est blanda oratione alicujus pudicitiam attentare. Senec. l. 2. controv. 15. ¶ Item auxilii, vel testimonii gratia quempiam implorare. Cic. pro Sext. Rosc. Te nunc P. Scip. appello. ¶ Appellare debitorem, est rem nobis debitam a debitore exigere. Cic. Attic. l. 1. ep. 8. Me ut sponsorem appellat: i. e. monet, ut solvam. Colum. l. 1. c. 7. Vel optima nomina non appellando fieri mala. ¶ Interdum est post sententiam tanquam iniquam ad superiorem judicem provocare. Ulp. Qui appellat, majorem judicem debet appellare. Dicimusque, Appello Principem, & ad Principem. Cic. 7. Verr. 65. Appellare prætorem. ¶ Hoc verbum ita construitur ab Asconio ad Pisonianam orat. ut significet filiam alicui in matrimonium offerre. Is præco, inquit, cum Romam venisset cum filia, adolescentem nobilem Cæsoninum ausus est appellare; filiam collocavit.

Appello, lis, uli, ulsum, a. 3. applico, admoveo, accedo, arrivare, giungere, קרב, בא, Germ. berzu, kommen, lenden, Gall. aborder, arriver, Hisp. aportar, προσορμίζω, signif. adducere, compellere. Cic. 7. Verr. Cum Persæ mille numero navium classem Delum appulissent. ¶ Legitur & appellere absolute, pro accedere, venire, accostarsi. Accius apud Cic. 1. Divin. 22. Visus est in somnis pastor ad me appellere. ¶ Passive Cic. Ver. 7. c. 25. Appellitur navis Syracusas. Id. ib. c. 28. Alios ex Hispania fugientes ad Siciliam appulsos esse. ¶ Appellere animum, est dirigere, intendere ad aliquid agendum, applicare. Ter. Prol. Andr. Poeta cum primum animum ad scribendum appulit.

Appendeo, es, a. 2. idem quod appendo. Apic. l. 8. c. 7.

Appendicium, ii, n. appendix, additamentum. Hieronym. epist. 10. ad Furiam.

Appendicula, f. 1. parva appendix. Cic. pro Rab. Post. c. 4. Appendicula causæ judicatæ.

Appendix, icis, f. 3. appendice, Ger. anhang, Gal. appentis, Hisp. anadidura, προσθήκη, quod alii adjunctum est, quasi ex alio pendeat. Cic. in Hor. Appendicem animi esse corpus. Liv. l. 21. c. 15. Carpetanorum cum appendicibus Lescadum centum millia fuere. ¶ Est & appendix genus spinæ, dictum, quod baccas Puniceas habet a se pendentes, quæ & ipsæ appendices nominantur. Plin. l. 24. c. 13.

Appendo, is, di, sum, a. 3. sospendere, attaccare, תלה, Ger. anhangen, Gal. pendre, Hisp. colgar, προσαρτάω, suspendo, quasi ad aliquid pendo. Plin. Atque uvas jam maturas ad Solem appendere. Locum hunc, qui a Lexicographis omnibus affertur, nondum invenire potuimus. ¶ Est etiam ad stateram, lancemque ponderare, pesare, σταθμίζω. Cic. 3. Phil. 38. Ut jam appendatur pecunia, non numeretur.

Appensus, a, um, particip. significat suspensum, si ferenda est quorundam lectio ad Cic. 5. Tusc. c. 21. In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari seta equina appensum demitti jussit. ¶ Item numeratus. Liv. l. 5. c. 48. Nondum omni auro appenso. V. Aptus.

Appĕtens, entis, nomen ex particip. cupidus, desideroso, ὀρεγόμενος. Cic. pro L. Manil. c. 3. Appetens gloriæ. Tacit. hist. 4. 6. 1. Appetentior famæ. Cic. Tusc. 2. c. 25. Sumus natura studiosissimi, appetentissimique honestatis. ¶ Item adventans, ut Lux appetens, Tacit. Annal. 4. 51. 4.

Appetenter, adv. con desiderio. Apul. Met. l. 7. Appetenter sumere. Adde Cic. 1. Offic. c. 10. ubi tamen alii aliter legunt.

Appetentia, f. 1. appetito, תאוה, Germ. begierlichkeit, Gall. appetit, Hisp. apetito, ὁρμή, cupiditas, motus animi ad aliquid. Cic. 4. Tusc. Ut ægritudo quasi morsum aliquem doloris efficiat, libido effrænatam appetentiam.

Appetibilis, le, adject. qui optari potest, expetibilis, desiderabile, ἐπιθυμητός. Apul. lib. 2. de Dog. Plat. Solicitudinem & laborem appetibiles dicebat esse. Macrob. Saturn. lib. 1. c. 1. Venustate appetibilis.

Appetisso, is, idem quod appeto. Accius apud Non. c. 4. n. 8.

Appetitio, onis, f. 3. appetito, desiderio, ὁρμή, cupiditas. Cic. 1. Offic. Adjuncta est appetitio quædam principatus. ¶ Sumitur etiam pro facultate appetendi. Cicer. 3. Fin. Appetitio animi, quæ ὁρμή Græce vocatur, non ad quovis genus vitæ, sed ad quandam formam vivendi videtur data.

Appetitor, oris, qui appetit. Lamprid. in Alexand. Sev. c. 40. Boni linteaminis appetitor fuit. Ammian. l. 25. c. 5. Laudum intemperans appetitor.

Appetitus, m. 4. appetito, ὁρμή, facultas partis inferioris animi, qua cupimus ea, quæ sunt naturæ accommodata, fugimus, quæ sunt contra naturam. Cicer. 1. Off. c. 28. Duplex est enim vis animorum, atque naturæ, una pars in appetitu posita est, quæ est ὁρμή Græce, quæ hominem huc, atque illuc rapit, altera in ratione, quæ docet, & explanat, quid faciendum, fugiendumve sit. Id. ib. Efficiendum ut appetitus rationi obediant.

Appetitus, a, um, desiderato, particip. ab appeto. Pallad. in Mart. tit. 15. Floribus avidius appetitis. Cic. in Pison. c. 28. Non fugit ejus amicitiam, præsertim cum esset appetitus. ¶ Item invasus, petitus, assalito. Cic. pro Quint. c. 31. Ignominiis omnibus appetitus.

Appĕto, is, ii, & ivi, itum, a. 3. cupio, opto, peropto, desidero, expeto, aveo, appetire, desiderare, חשק, Ger. begeren, Gal. convoiter, Hisp. codiciar, ὀρέγομαι, avide cupio, & tam in bonum, quam in malum, sicuti expeto, capitur, nisi quod in expeto major vis est propter ex, quæ maximam in se vim continet. Cic. 4. Tusc. Ut bona natura appetimus, sic & a malis natura declinamus. Mart. 9. 27. Appetitur posito vilis oliva lupo. ¶ Appetere dextram osculis, Plin. l. 11. c. 45. h. e. osculari. ¶ Appetere mammas, Cic. 2. de divin. hoc est conari arripere. ¶ Interdum pro aggredi, invadere, assaltare. Cic. pro Sex. Rosc. Fœti vita insidiis appetita. Liv. l. 7. Os, oculosque hostis rostro, & unguibus appetit. ¶ Est etiam verbum neutr. & significat instare, appropinquare, avvicinarsi, ut Dies appetit, nox, vespera, &c. construitur cum dat. Plaut. Aulul. 2. 1. Propinqua partitudo cui appetit.

Appĕto, onis, idem ac appetitor. Laber. apud Non. c. 2. n. 43. Alienum appetonibus viæ perditæ diverticula sequi.

Appia via, f. 1. ὁδὸς Ἀππία, via saxo quadrato strata, Roma per portam Capenam Capuam, vel, ut alii volunt, Brundusium usque ducens, ab Appio Claudio Cæco strata. ¶ Dicitur & Appia absolute. Horat. l. 1. serm. 5. v. 6. Minus est gravis Appia tardis.

Appiădes. V. Appias.

Appiana poma, n. 2. Ἀππιανὰ μῆλα, ab Appia ex Claudia gente cognominata. Odor his maximus est fere cotoneorum, magnitudo non multo inferior. Plin. l. 15. c. 14.

Appianum, ni, n. 2. coloris genus apud Plin. l. 35. c. 7.

Appias, adis, patronym. variis applicari potest. Ovid. 1. de Arte am. v. 83. Appias expressis aera pulsat aquis. ubi Appia aqua intelligitur. Idem de Rem. am. v. 660. Non illas lites Appias ipsa probat. i. e. Venus, cujus templum in foro C. Cæsaris fuit, prope aquam Appiam: vel propter meretriculas Veneri sacras, in Appia Via ante portam habitantes. Id. 3. de Arte am. v. 451. Has Venus e templis multo radiantibus auro Lenta vides lites, Appiadesque Deæ: ubi Cæl. Rhodig. l. 12. Antiq. lect. c. 1. per Appiadas Deas Pacem, Pallada, Concordiam, Venerem, Vestam intelligit. Sed Heins. legit Appiadesque tuæ, h. e. meretriculæ.

Appiĕtas, atis, nomen fictum a Cic. l. 3. Fam. epist. 7. quo superbiam Appii Claudii notat.

Appingo, is, nxi, ctum, idem quod pingo, vel juxta pingo. Horat. de art. poet. v. 30. Delphinum sylvis appingit, fluctibus aprum. ¶ Translate Cic. l. 2. Attic. ep. 8. Superiorem epistolam restitue nobis, & appinge aliquid novi. i. e. adscribe. ¶ In posteriori hac notione potest commode derivari a pango; qua ratione est appingo, is, pegi, pactum.

Appius Claudius cæcus, in veteri Rom. historia nobilis, disturbata maxime cum Pyrrho pace, de quo Ovid. 6. Fast. v. 203. ¶ Fuerunt & alii hoc prænomine in Gente Claudia, de quibus Sueton. in Tiber. prioribus 4. capitibus. ¶ Appii os habere. i. e. impudentem esse, Cic. Fam. 5. ep. 10. Sed incertum de quo Appio loquatur.

Applaudo, is, usi, usum, n. 3. applaudere, ספק, Ger. frolocken, Gal. applaudir, Hisp. hazer applauso, ἐπικροτέω, allido. Apul. 6. l. Milef. Incussis eam posteriorum pedum calcibus protinus applaudo terræ. Al. leg. Applodo. ¶ Aliquando applaudere, est manuum, vel pedum plausu favorem ostendere. Cic. pro Sext. c. 54. Quibus viris, aut cui generi civium maxime applaudatur.

Applausor, oris, m. 3. qui applaudit. Plin. in Pan. c. 46. Populus ille aliquando scenici Imperatoris spectator, & applausor.

Applausus, a, um, o. 1. 2. partic. ἐπικροτούμενος. Ovid. 4. Metam. v. 352. Ille cavis velox applauso corpore palmis Desilit in latices. h. e. percusso leviter. Sil. l. 16. v. 356. de Camphaso equo. Camphasus ipse asper, nec qui cervicis amaret Applausæ blandos sonitus.

Applausus, us, m. 4. ἐπικρότησις. Cic. 2. de Div. c. 50. Magno applausu

loquitur assentiente populo &c. Al. leg. *plausu*.

Applicatio, f. 3. actus ipse applicandi, *applicazione*. *Cic. in Lal. c.* 8. A natura videtur orta amicitia applicatione animi cum quodam sensu amandi. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 39. jus applicationis vocat illud, quod ab Atheniensibus ortum erat, apud quos peregrini se alicui opulento civi in clientelam dabant: qui si intestato essent mortui, eorum bona patronus jure applicationis obtinebat.

Applicatus, & Applicitus, a, um, nomen ex particip. *applicato*, *avvicinato*. *Caes. l.* 3. *B. C. c.* 101. Applicatae ad terram naves. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 13. Applicatus ad se diligendum. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. §. 23. Applicitum est cubiculo hypocaustum perexiguum. ¶ Applicione nexu inhaerere, h. e. applicatiore, *Apul. l.* 10. *Metam.* Hoc autem comparativum ab inusitato *applex*, *icis* nascitur.

Applico, as, a. 1. avi, atum, & applicui, applicitum, *accostare*, *attaccare*, חבר, Germ. *herzu legen*, Gall. *appliquer*, Hisp. *aplicar*, προσομιλίζω, adjungo, annecto, confero, socio, & construitur cum dativo, vel accusativo cum ad. *Virg.* 1. *Æn.* Quae vis immanibus applicat oris? *subaudi* se. *Cic. Ap. Pol.* Omnes vires civitatis se ad Pompeji ductum applicaverunt. *Id. in Brut.* Me ad Milonem applicavi. *Id. pro Cluent.* Applicare se ad alicujus familiaritatem. *Ovid.* 4. *Fast.* applicare oscula feretro. *Liv. l.* 37. *c.* 12. Applicare classem in locum aliquem. *Caes. l.* 6. *B. G. c.* 27. Applicare se ad arborem, *appoggiarsi*. *Cic.* 3. *Tusc.* Quo accedam, quo applicem? *Pomp. l. si id*, *D. fam. ercisc.* Servum rei communi applicare. h. e. praeficere. *Cic.* 1. *Offic. c.* 32. Alii se ad philosophiam, alii ad jus civile, alii ad eloquentiam applicant. *Horat. l.* 3. *od.* 11. Applicare aures alicui, *dar' orecchio*.

Applōdo, is, osi, osum, *applaudere*, ἐπικροτέω, idem quod applaudo. Veteres enim *plodo* dicebant, quod nos plaudo. Applodere fulgetris, apud *Plin.* est favere, testarique honorem illo motu. V. Applaudo. ¶ Applodere aliquem terrae est ad terram dare. *Apulej. l.* 6. & 9. *Metam.*

Applōro, *n.* 1. προσκλαίω, apud aliquem ploro, vel una cum aliquo ploro. *Hor. Epod.* 11. *v.* 17. Querebar applorans tibi.

Applōsus, a, um, applausus, allisus. *Spartian. in Anton. Geta*, *c.* 3. Allatum ovum applosum ad terram fregit. Sic & *Lamprid. Heliogab. c.* 6.

Applūda, f. 1. *pula*, *semola*, ἀχυρῶδες, surfur, ab applodendo, quod propter tenuitatem, quia minutissima est, spiritu dejicitur. *Gell.* 11. 7. ¶ *Plin. l.* 8. *c.* 10. docet, appludam vocari purgamenta millii, & panici, & zizaniae, cum in frumento palea dicatur. ¶ *Naevius*, & *Gell. l.* 11. *c.* 7. auctores sunt, Frumenti furfures a rusticis veteribus appludam fuisse appellatos. *Naevius* apud *Fest.* Non hercle appluda est hodie, quam tu nequior.

Applumbo. V. Adplumbo.

Applŭo, is, ere, idem quod pluo, *piovere*. *Plin. l.* 9. *c.* 16. Ubicumque pisces in eadem aqua assidui, nisi appluat, examinantur. Al. leg. *affluat*.

Appōno, is, sui, situm, a. 3. pono, antepono, affingo, adscribo, addo, adjungo, admoveo, adduco, *mettere appresso*, προστίθημι, est ad aliquid ponere, seu adjungere. *Cic. in Pison. c.* 30. Notam apponebat ad malum verbum. *Petron. in Satyr. c.* 135. Apponere cucumam foco. *Horat. l.* 2. *od.* 5. Apponere alicui annos. h. e. addere. *Id. l.* 1. *od.* 9. Apponere aliquid lucro. *tenere per guadagnato*. *Plin. l.* 8. *c.* 51. solidum aprum in epulis apponere. *metter' in tavola*. Sic *Cic. Verr.* 6. *c.* 22. Coenam illi dabat: apposuit patellam, &c. ¶ Apponere alicui paedagogum, custodem, &c. est dare. *Cic. c.* 16. *Divin. Verr.* & *Sueton. in Claud. c.* 2. ¶ *Terent. Andr.* 2. 1. 3. Postulare, id gratiae apponi sibi. *pretendere, che se gliene sappia buon grado: che segli resti obbligato*. ¶ Aliquando est deponere. *Plaut. Poen.* 4. 2. 35. At onus urget. Mi. Si. At tu appone, & respice ad me. Adde *Ter. Heaut.* 1. 1. 36. Ita enim in plerisque MSS. legitur. Atque in hoc sensu aliqui scribunt *Apono*, unico p. V. *Pareum Lex. crit.* ¶ *Apposivi* pro *apposui* legitur apud *Plaut. Mil.* 3. 3. 30.

Apporrectus, a, um, *disteso*, porrectus apud aliquem. *Ovid. Met.* 2. *v.* 563. intantemque vident, apporrectumque draconem.

Apportatio, onis, actus apportandi. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Cujus materiei si esset facultas apportationibus ad urbem, maximae haberentur in aedificiis utilitates, *se si potesse condurne in Città*.

Apporto, a. 1. *portare*, *condurre*, Ger. *herzutragen*, προσφέρω, affero, adveho. *Cic.* 1. *Offic. c.* 42. Mercatura multa undique apportans. *Id.* 3. *Verr. c.* 56. Lapis apportandus fuit. ¶ Item pro nuntiare. *Ter. Andr.* 5. 2. 17. Quidnam apportas?

Apposco. V. Adposco.

Apposite, adverb. *acconciamente*, הישר, Germ. *füglich*, Gal. *proprement*, Hisp. *lindamente*, ἐντρεχῶς, apte, accommodate. *Cic. de Invent. l.* 1. *c.* 5. Dicere apposite ad persuasionem.

Appositio, onis, f. 3. adjunctio. *Cic. in Parad.* 1. *c.* 3. Haec sine appositione exemplorum lentius disputantur. Al. aliter leg. ¶ Est & Appositio figura Syntaxeos, quae & Epexegesis dicitur. V.

Appositum, i, n. V. Appositus, a, um.

Appositus, us, ui, m. 4. idem quod Appositio. *Plin. l.* 23. *c. ult.* Prodest apposita, sotu, illitu. & *l.* 24. *c.* 5. Appositu, vel suffitu.

Appositus, a, um, o. 1. 2. *posto appresso*, *atto*, *accomodato*, שוכן, Ger. *rechteig*, Gal. *appose*, Hisp. *apuesto*, ἐντρεχής, quod ad aliquid, vel juxta positum est. *Cic. de Invent.* Gladium prope appositum e vagina eduxit. ¶ Aliquando sumitur pro conveniens, *convenevole*, *acconcio*. *Id. ibid.* Si quid ad id appositum sit, quod nos interpretamur. Et 6. *Verr. c.* 57. Operarius appositior ad deferenda, quam ad auferenda signa. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 10. Non omnis apta natio ad pecuariam: Galli appositissimi, maxime ad jumenta. ¶ Appositus est etiam adjacens. *confinante*, *vicino*. *Tacit. Annal.* 2. *c.* 7. Appositum Luppiae castellum. Et *Curt. l.* 4. *c.* 1. Apposita urbi regio. ¶ Appositum, i, substant. pro Reposito. *Senec. l.* 4. *de Benef.* Ut multa etiam ex apposito, & acquisito perdenda sint. ¶ Est etiam appositum idem quod epithetum, *epiteto*, *aggiunto*. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. & 6.

Appōtus, a, um, *quello, che ha bevuto molto*, סובא, Ger. *sauffer*, Gal. *qui a bien bu*, Hisp. *el que bevio mucho*, οἰνωμένος, qui multum potavit. *Plaut. in Am.* 1. 1. 126. Credo quidem dormire solem, atque appotum probe. Adde *Curcul.* 2. 3. 75. & *Rud.* 2. 7. 8.

Apprĕcor. V. Adprecor.

Apprehendo, is, endi, ensum, a. 3. & in carmine *apprendo*, arripio, appeto, *prendere*, *stringere*, החזיק אחז, λαμβάνω, capio, attrecto, ad me traho. *Cic. de Nat. Deor.* 2. 47. Vites claviculis adminicula quasi manibus apprehendunt. *Plaut. Amph.* 5. 1. *v.* 65. Altera alterum apprehendit manu perniciter. *Plin.* 10. 74. Apprehendere aliquid morsu. ¶ Apprehendere hominem est vi capere, captivum facere, apud *Gell. l.* 5. *c.* 14. ¶ Est etiam occupare. *Caes. l.* 3. *B. C. c. ult.* Militibus expositis Pharum apprehendit, atque ibi praesidium posuit. ¶ Poetae contrahere amant. *Sil. lib.* 16. *v.* 373. Nilusque apprendere primos.

Apprehensibilis, le, adject. *Tertull. advers. Valent. c.* 11. Filium constituunt apprehensibilem Patris.

Apprehensio, onis, actus apprehendendi. *Macr.* 3. *Saturn. c.* 2. *in illud* *Virg.* 12. *Æn. v.* 201. *Tango aras, medios ignes*, &c. Tandem vim nominis ex apprehensione significat. ¶ Pro intellectione non semel usurpatur a *Cel. Aurel. Acut.* 1. 8. *Tard.* 5. 4. &c.

Apprehenso, & Apprenso, as, frequentativum ab apprendo. *Gratius in Cyneg. v.* 239. Mandit humum, celsasque apprensat naribus auras.

Apprehensus, & contracte Apprensus, a, um, *preso*, *afferrato*. *Sueton. in Claud. c.* 15. Pede apprehenso detinere aliquem. *Stat.* 3. *Silv.* 4. *v.* 43. Apprensa traxisset fortius urna.

Appretio, as, a. pretio aestimo. *Tertull. de resurr. carn. c.* 9. Cujus passiones sibi appretiat.

Apprima, adverb. inprimis, apprime. *Virg.* 2. *Georg. v.* 134. Flos apprima tenax. Al. leg. *Apprime*, ut corripuerit ultimam, quam similiter *Lucret.* & *Horat.* in *Superne* corripuerunt.

Apprime, in primis, egregie, valde, *sopra ogni altra cosa*, *più che altro*, εἰς τὰ πρῶτα, adv. ab apprimus, quod est longe primus, signif. valde. *Ter. in Andr.* 1. 1. 34. Id arbitror apprime in vita esse utile. *Cic.* 3. *Fin. c.* 9. Apprime rectissime dicitur. Gruter. legit, *adprime*. *Varr. R. R.* 3. 2. Apprime doctus.

Apprĭmo, is, a. 3. *premere*, προσπιέζω, ex ad, & premo, sign. adstringere. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Ut tunica corpori apprimeretur.

Apprimus, o. 1. 2. πρῶτος, longe primus. *L. Liv. in Odyss.* Vir summus, apprimus Patroclus. Ex *Gell. l.* 7. *c.* 7.

Approbatio, f. 3. ἐπιδοκιμασία, *approvazione*. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 1. Effectus eloquentiae est audientium approbatio. ¶ Sumitur & pro inclinatione animi, & voluntate. *Cic. Acad.* 4. 17. Ne vinolenti quidem quae faciunt, eadem approbatione faciunt, qua sobrii. ¶ Est etiam pars argumentationis, per quam id, quod expositum est, rationibus firmatur, *prova*. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 36. Haec propositio indiget approbatione.

Approbator, m. 3. qui aliquid approbat. *approvatore*, ἐπιδοκιμαστής. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 7. Quamvis non fueris suasor profectionis meae, approbator certe fuisti.

Approbatus, a, um, probatus, *approvato*, ἐπιδοκιμασθείς. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. Approbatus ab omnibus. *Cic.* 3. *Fin. c.* 8. Omnium assensu approbatum.

Apprŏbe, vel Adprobe, valde probe. *Plaut. Trinum.* 4. 2. 115. Nosse aliquem approbe. Adde *Gell. l.* 7. *c.* 7.

Apprŏbo, a. 1. comprobo, laudo, confirmo, *laudare*, *approvare*, קיים, Germ. *approbiren*, Gall. *approuver*, Hisp. *aprovar*, ἐπιδοκιμάζω, idem quod probo, vel etiam vehementer probo. *Cic. in Pison. c.* 3. Una voce, & consensu approbare. Et *Fam.* 1. *ep.* 9. Diis hominibusque approbantibus. ¶ Significat etiam demonstrare, verum aliquid esse, ostendere, *provare*. *Suet. in Aug. c.* 12. Quo magis poenitentiam prioris sectae approbaret. i. e. evinceret ac declararet, non fictam, sed veram poenitentiam esse. *Tacit. Agric. c.* 42. Operam suam in approbanda excusatione offerre. *h. e.* veram & justam esse ostendendo. ¶ Cum infinito *Sueton. in Aug. c.* 17. Quo magis degenerasse eum a civili more, approbaret.

Approbro, as, exprobro, objicio, *rinfacciare*. *Apul. Apolog.* Approbrare crimen alicui. Al. aliter leg.

Apprŏbus, o. 1. 2. *molto buono*, ὑπεράγαθος, valde probus. *Caecil.* apud *Gel. l.* 7. *c.* 7. Hierocles adolescens approbus.

Appromissor, oris, qui promittit. *Ulpian. leg. in omnib. D. de solutionib.* Appromissorem vocat fidejussorem.

Appromitto, is, isi, ssum, pro altero promitto; quod alter promisit, iterum promitto, vel valde promitto. Reperitur hoc decompositum aliquoties usurpatum a *Cic. l.* 5. *ad Attic. ep.* 1. & *pro Rosc. Amer. c.* 9.

Appronare se in genua, *inginocchiarsi*, כרע, Ger. *niderknyen*, γονυπετέω, pro ingeniculari, seu in genua inclinari, ex ad, & pronus. *Apul. lib.* 1. *Milesf.* In genua appronat se avidius affectans portionem.

Approperatus, a, um, properatus, *affrettato*. *Liv. l.* 27. *c.* 26. Approperato opere.

Apprŏpĕro, as, n. 1. *affrettare*, מהר, Germ. *eylen*, Gall. *se haster*, Hisp. *apressurarse*, σπεύδω, idem, quod propero, vel valde propero, accelero. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 10. *in fi.* Adduc, si me amas, fratrem: sed approperate. *Id. pro Mil. c.* 17. Approperare ad cogitatum facinus. ¶ Cum infinito *Ovid.* 15. *Metam. v.* 583. portasque intrare patentes approperate. ¶ Cum accusativo *Tacit. Ann.* 16. *c.* 14. Approperare mortem. *Liv. l.* 4. *c.* 9. Captumque opus adeo approperatum est, ut, &c.

Appropinquatio, f. 3. *avvicinamento*, προσπέλασις. *Cic. de Sen. c.* 9. Appropinquatio mortis.

Appropinquo, as, n. 1. accedo, advento, proxime accedo, *accostarsi*, *avvicinarsi*, קרב, Germ. *herzunahen*, Gall. *s' approcher*, Hisp. *acercarse*, ἐγγίζω, propinquum fieri, aut loco, aut tempore. *Cic. ad Q. Fr.* 3. 8. Ejus rei maturitas nequedum venit, & tamen jam appropinquat. *Id.* 4. *de Fin. c.* 23. Appropinquare ad aliquem locum. *Caes. l.* 5. *B. G. c.* 44. Appropinquare alicui rei. *Hirt. de B. Hispan. c.* 30. Appropinquare in locum aliquem.

Appulejus. V. Apulejus.

Appūlus. V. Apulus.

Appulsus, us, ui, accessus, qui fit navigio, *l' approdare*, *sbarco*. *Liv. l.* 27. *c.* 30. Classem a litoris appulsu arcere. ¶ Translate *Cic.* 2. *Nat. Deor. c.* 56. Omnes nimios caloris & frigoris appulsus sentire, *l' accostamento*.

Appulsus, a, um. *Cic. Verr.* 5. *c.* 33. Appulsa classis, *flotta che ha preso porto*. *Caes. l.* 3. *B. G. c.* 3. Magno numero navium appulso.

Aprarius, a, um, adject. ab aper. *Paul. D. l.* 23. *tit.* 7. *leg.* 22. Retia apraria, & caetera venationis instrumenta.

Apricatio, onis, εἵλησις, in loco aprico consessio. *Cic. l.* 7. *ad Att. ep.* 11. Unam mehercule tecum apricationem in illo Lucretino tuo sole malim, quam omnia istiusmodi regna.

Apricitas, atis, hybernus solis tepor in locis apricis. *Justinus l.* 36. *c.* 3. Non minor loci ejus apricitatis, quam ubertatis admiratio est: quippe cum toto orbe regionis ejus ardentissimus sol sit, ibi tepidi aeris naturalis quaedam ac perpetua apricitas est. ¶ Apud *Colum. l.* 7. *c.* 4. est serenitas, & calor.

Aprico, as, are, active pro fovere, refocillare, dixit *Paulin. Jamb. ad Cyther. v.* 311. Martinianum suscipit fraternitas, Tectoque apricat, & cibo. *Pallad.* etiam active *lib.* 1. *tit.* 38. Ventis frigidioribus altus paries resistat, qui locum possit defensis sedibus apricare. *h. e.* apricum reddere, id est tepidum & apricationi aptum.

Aprĭcor, aris, d. 1. *stare al Sole*, השתמש, Germ. *an der Sonne stehen*, Gal. *se chauffer*, *se tenir au Soleil*, Hisp. *abrigarse*, εἱληθερέω, ἡλιάζομαι, est in aprico loco esse, hoc est, in loco soli exposito versari. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 65. Hieme in Sole apricari. *Colum. l.* 8. *c.* 4. Habere clausam (gallinam) oportet amplum vestibulum, quo prodeat, & ubi apricetur. *Cic. Tusc.* 5. *c.* 32. Alexander officerat Diogeni apricanti.

Apricŭlus, piscis genus dentibus acutissimis, ac validissimis, κάπρισκος, diversus ab eo, quem Aprum dicunt. *Apul. in Apolog.* Tam ridiculum argumentum, quam si dicas venandis apris piscem apriculum &c.

Aprīcus, a, um, o. 1. 2. *esposto al Sole*, *aprico*, חמה, Germ. *sonnechter*,

Gall.

Gall. ce qui est a l' abry, Hisp. abrigado, ἀπρικής, Soli expositus, vel qui Sole gaudet, quasi fine frigore, ab α priv. & φρίκη, frigus, horror, φ aspirata in suam tenuem π conversa. Virg. 2. Georg. Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. ¶ Senes aprici vocantur a Pers. Sat. 5. v. 79. quod apricari amant, calore nativo deficiente. ¶ Apricior, comp. & apricissimus, superlat. Col. l. 11. c. 3. Nonnulli hanc locis apricioribus deponunt. Id. l. 9. c. 14. Apricissimo die purgatis domiciliis. h. e. serenissimo.

Aprilis, m. 3. Aprile, אייר, Germ. der monat April, Gall. le mois d' Avril, Hisp. el mes d' Abril, Ἀπρίλιος, Ἀπρίλλιος, mensis anni. Dictus est, quasi Aperilis, quod terram aperiat. Nam verna temperie plantarum germina aperiuntur. Vel dictus est, quasi Aphrilis, ab ἀφρὸς, spuma, quod Venus, cui hic mensis sacer est, ex spuma maris fingitur nata. V. Ovid. 4. Fast. ¶ Accipitur & adjective, ut Nonis Aprilibus. Cic. ad Lent. Fam. 1. 9. Nonis Aprilibus mihi est Senatus assensus.

Aprinĕus, a, um, idem quod Aprinus, ut Aprinea pellis. Hygin. fab. 69.

Aprīnus, a, um, adject. ab aper. Lucil. apud Charis. l. 1. p. 63. Viscus aprinum. Martian. Capell. l. 2. sub fin. Nunc cristæ cum aprinis dentibus videbantur.

Apronia, f. 1. genus vitis nigræ, quam ampelomelænam, bryoniam, chironiam, cynechantem vocant. Plin. l. 23. c. 1.

Aproniānus, a, um, ad Apronium pertinens, ut Apronianum Senatusconsultum, apud JCtos, & Aproniana cerasa, apud Plin. 15. 25.

Apronius, ii, m. nomen proprium Romanum. Cic. & Tacit.

Apruginĕus, a, um, idem quod Aprugnus, di cinghiale, ut aprugineï dentes, apud Solin. c. 32. (al. 45.)

Aprŭgnus, a, um, idem quod aprinus, ut aprugna caro, sumina aprugna, Lamprid. in Eliogab. & Aprugnum callum, apud Plaut. non semel. V. Callum.

Aprutium, Abruzzo, Prov. in Regno Neapolitano, ubi olim Prægutini, Vestini, Marrucini, Frentani, Characeni, Peligni, Marsi. Terminos habet ab Occ. Campaniam Romanam, & Terram Laboris, ab Or. mare Adriaticum, a Sept. Marchiam Anconitanam, & Umbriam, a Mer. Comitatum Molicinum. Ab aliis sic termini assignantur. Ab Occ. habet Picenum Truento fl. separante, ab Or. Apuliam Dauniam Phiterno amne, seu Frentone dividente, a Sept. mare Adriaticum, a Mer. Sabinos, & Samnites Apennino M. interjecto. ¶ Duplex est, citerius, & ulterius. Ulterioris caput est Aquila, citerioris Anxanum.

Apsis, V. Absis.

Aptatus, a, um, aggiustato, adattato, accommodatus, appositus, convenienter adjectus, ἡρμοσμένος. Plin. 28. 13. Sanguis hircinus cibo aptatus. Quintil. in fi. lib. 10. Aptatus ad præsens tempus. Cic. 3. de Orat. c. 40. Hoc verbum est ad id aptatum, quod ante dixerat.

Apte, adverb. convenientemente, ἁρμοδίως, apposite, accommodate, congruenter. Cic. de Fin. 3. 14. Ad pedem apte convenire. Martial. l. 13. epigr. 26. Aptius hæc puero, quam tibi, dona dabis. Cic. in Orat. c. 44. Aptissime cohæreant extrema cum primis. ¶ Proprie significat conjuncte, connexe, arcte. Cic. de Univ. c. 5. Mundi corpus ita apte cohæret, ut dissolvi nullo modo queat. Idem in Hortens. apud Non. c. 4. n. 9. Altera est nexa cum superiore, apteque pendens.

Apto, as, a. 1. adattare, accomodarsi, star bene, כון, Germ. ordnen, Gall. accomoder, Hisp. atavìar, ἁρμόττω, convenienter aliquid rei alicui jungo, seu accommodo. Construitur cum dativo, vel accusativo mediante ad. Cic. in Phil. Cujus fortunæ studia tantæ laudi, & gratulationi tuæ se non aptarint? Id. 3. de Orat. Hoc verbum est ad id aptatum, quod ante dixerat. ¶ Est etiam parare. Horat. l. 2. Sat. 2. v. 110. Metuensque futuri In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello.

Aptus, a, um, particip. ab apiscor, idem quod adeptus. Plaut. Capt. 4. 1. 8. Hæreditatem sum aptus refertissimam. Gell. Epitaph. Plauti affert l. 1. c. 24. his verbis: Postquam est mortem aptus Plautus, Comœdia luget. Quamquam alii aliter leg. ¶ Est etiam ab antiquo apo, quod significat colligare, vincire, & significat primo colligatus, connexus. Cic. Partit. Orat. sub fin. Inter se pleraque connexa, & apta. Et 5. Tusc. c. 21. Fulgentem gladium e lacunari, seta equina aptum dimitti jussit. Hæc videtur optima lectio, quanquam ineptiores libri habeant appensum. ¶ Translate aptus est idem ac conveniens, habilis, idoneus, accommodatus, atto, abile, conveniente, acconcio, ἐπιτήδειος. Et construitur cum dat. vel cum præposit. ad, & accus. Cic. de cl. Orat. c. 62. Aptior auribus imperitorum. Et l. 1. de Orat. c. 54. Calcei apti ad pedem. Cæs. lib. 2. B. C. cap. 37. Castra erant ad bellum ducendum aptissima. ¶ Accipitur & sine casu. Horat. l. 1. Od. 12. v. 43. Et avitus apto cum Lare fundus. Catul. Carm. 28. v. 2. Aptis sarcinulis, & expeditis.

Apua, Pontremoli, opp. Liguriæ, in conf. Tusciæ, a font. Macræ 5. M. P. ab Apennino M. 4. intra Montes Apuanos, a Luna 25. in Bor. a Bardo tot. a Bruneto 15. in Or. æst. Populi Apuani. Liv. 40. 41.

Apua, piscis genus. V. Aphya.

Apuani, Apuæ populi, i. e. Ligures. Liv. l. 40. c. 41.

Apud, appresso, אצל, Germ. bei, Gal. aupres, chez, Hisp. cerca, παρὰ, πρὸς, prope, juxta, præp. quæ accus. regit. Quandoque locum denotat, ut Apud Mantuam hæc scripsi: quandoque personam, ut apud Regem: quandoque loci, & personæ conjunctionem, ut Cœnavi apud Pompejum. ¶ Sed cum ad personam refertur, plerumque familiaritatem significat, non dominium, ut Fui apud te, idest, tecum, vel domi tuæ. ¶ Apud aliquando ponitur pro in. Teren. in Andr. De Davo modo apud forum audivi. Eutr. l. 7. c. 13. ¶ Apud se dicitur esse, qui domi suæ est, vel qui omissis negotiis se in recessum recepit. Cic. 1. de Or. Scaurus, quem ruri apud se esse audio. ¶ Item apud se est, qui sui compos est. Terent. And. 5. 4. 35. Quid audio? vix apud me sum. ¶ Dicimus etiam: apud animum cogitare, statuere, &c. Sallust. Equidem ego sic apud animum meum statuo. ¶ Apud aliquando postponitur suo casui. Tacit. l. 4. c. 5. n. 1. Misenum apud, & Ravennam.

Apulejus, seu Appulejus, nom. prop. Multi fuere hoc nomine; inter quos Lucius Apulejus Medaurensis, qui scriptis libris inclaruit temporibus Antoninorum. ¶ Alter fuit Apulejus Celsus celebris Medicus, Tiberii ævo. ¶ Adjective Apuleja lex, Cic. 2. de Orat. c. 25. & 49.

Apulia, f. 1. Puglia, Ἰαπυγία, Italiæ regio inter Apenninum M. ad Mer. & Mare Adriaticum ad Bor. in Regno Neapolitano. Duæ sunt, quæ Aufido fl. dividuntur, una Daunia, Puglia piana, & Capitanata, in qua Garganus M. & Sipontum Metr. quæ Occidentalis est, & Tipherno, seu Phiterno flu. sejungitur a Frentanis in Occ. altera Peucetia, Terra di Bari, & Puglia, in qua Barium Metrop. quæ in Ortum vergit, ibique desinit, ubi Salentini, idest Messapia, seu Japygia, & Calabria Borealis, Terra d' Otranto, subsequuntur. ¶ Prima syllaba in Apulia modo brevis, modo longa est. Horat. carm. 3. od. 4. Nutricis extra limen Apuliæ. ubi Bentlei lectionem sollicitat. Martial. in Apophor. epig. 155. Velleribus primis Apulia, Parma secundis Nobilis. Secunda vero semper producitur. Apuliæ description. Vid. apud Plin. l. 3. c. 11.

Apŭlus, & Appulus, a, um, adject. ab Apulia. Primam semper producit, secundam corripit. Lucan. l. 5. v. 380. Apulus Adriacas exit Garganus in undas.

Apus, V. Apodes.

Apyrinus, a, um, o. 1. 2. ἀπύρηνον, carens nucleo, ab α priv. & πυρὴν, nucleus. Hinc apyrinum malum, genus mali Punici dulcissimi, cui nucleus lignosus non inest. Colum. l. de arbor. c. 23. Plin. l. 13. c. 19. Martial. l. 13. epigr. 42. Non tibi de Lybicis tuberes, & apyrina ramis. ¶ Scribitur & Apyrēnus. nam Græce est ἀπύρηνος, & ἀπύρηνον.

Apyron, sulphuris præstantioris genus Plinio l. 35. c. 15. Celsus quoque l. 5. c. 18. n. 23. de hoc meminit.

Apyrōtus, ἀπύρωτος, seu apyrasta, seu pyropus, carbunculus, gemma, cui ignis non nocet. Plin. l. 37. c. 7.

A ANTE Q.

Aqua, f. 1. acqua, מים, Germ. wasser, Gal. eau, Hisp. agua, ὕδωρ, humor gelidus, unum ex quatuor elementis. Componi videtur ex a, & qua, quasi a qua vivamus, ut ait Festus. Unde aqua, & igni damnatis interdici solebat. Sunt, qui aquam, quasi æquam, hoc est, æqualem dictam volunt, ablato e, quod aqua, nisi ventis agitetur, nihil sit æqualius. ¶ Aquam a pumice postulare, proverbio dixit Plaut. Pers. 1. 1. 42. h. e. frustra petere vel ab egente, vel ab avaro. ¶ Aquis perire summum & ultimum exitium existimatum veteribus, quippe quod non tantum vitam adimere, sed animam ipsam extinguere credebatur. V. Serv. ad v. 98. Æn. 1. ¶ Aquam perdere apud Quintil. l. 11. c. 3. est tempus inutiliter terere: sumptum a clepsydris, quæ a Judicibus Oratori dabantur, in quibus inclusa aqua paulatim defluens tempus ad dicendum definiebat. Ex quo fortasse & illud proverbium est: aqua hæret: quod adhibetur ubi difficilis rei probatio, aut explicatio est. Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 7. In hac causa mihi aqua hæret. V. Erasm. Adag. ¶ Aquam, & terram poscere, γῆν ἢ ὕδωρ αἰτεῖν, apud Græcos idem est ac bellum alicui inferre. Hinc Liv. l. 35. c. 17. Persæ aquam, terramque a Lacedæmoniis petierunt. ¶ Aquam aspergere proverb. dicitur is, qui dicto quopiam metum alicui ademerit. Plaut. Truculent. 2. 4. 15. Aspersisti aquam, jam rediit animus. ¶ Aquæ, in plurali aliquando thermas significant, ut Aquæ Sextiæ, apud Velley. l. 1. c. 14. Aquæ Sinuessanæ, apud Tacit. l. 1. histor. c. 72. ¶ Multa sunt oppida in terrarum orbe, quæ quia prope celebriores aquarum fontes, aut thermas condita sunt, ab iis nomen accepere, ut Aquæ Sextiæ, quæ nunc Aix, Aquæ Augustæ, quæ Bayona, Aquæ Taurinæ, quæ Acquapendente, & alia multa, de quibus V. Geographos. ¶ Aquai pro aquæ genitivus est Poeticus. Lucret. l. 1. v. 283. & Cic. in Prognost. l. 1. de Divin. c. 9.

Aquæductio, onis, aquæ deductio, aquæductus. Hab. leg. 10. ff. de aqu. pluv. arc. quamquam divise scribitur in melioribus lib.

Aquæductus, m. 4. ductus aquæ, tubus, euripus, acquedotto, תעלה, Ger. wasser, graben, Gal. aqueduc, conduit, Hisp. aguaducho, ὑδραγωγία, ab aqua ducendo, est aquarum deductio, hoc est, cum aliunde aqua derivatur, ut per cuniculos impositis canalibus alio inducatur, sive ad bibendum, sive ad irrigandum. Ulpian. de serv. rust. prædior. Servitutes rusticorum prædiorum sunt hæ, iter, actus, via, aquæductus. ¶ Erat autem apud veteres duplex ratio ducendæ aquæ. Nam aut per subterraneos cuniculos ducebatur, aut opere arcuato. Utriusque generis etiam hodie Romæ non pauca vestigia extant. Frontin. librum scripsit de aquæduct. cujus lectionem innumeris inquinatam erroribus, ac prope depositam summa diligentia recensuit, ac restituit Joannes Polenus in Patavino Lyceo Mathematicus professor, & laboriosis adnotationibus illustratam edidit Patavii typis Seminarii.

Aquæmanalis. V. Manalis.

Aquagium, n. 2. ὑδραγωγία, aquæductus, quasi aquæ agium. Fest. Pompon. leg. 3. §. ult. ff. de aqu. quotid. Aquagium rivalibus deterius faciat.

Aqualiculus, m. 2. sumitur pro inferiore ventris parte, in quam sordes fluunt. Pers. Sat. 1. v. 57. Cum tibi, Clave, pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet. Senec. etiam epist. 90. & Marcell. Empir. stomachi ventriculum, aqualiculum dixere.

Aqualĭcus, m. 2. alveus, quo sordes defluunt. ¶ Item genus quoddam lati intestini, ex quo farcimina fieri solent. Apicius. Reple aqualicum sic, ut laxamentum habeat, ne dissiliat in coctura.

Aquālis, m. 3. urna, כד, Ger. ein grab, ὑδρία genus vasis, quo aqua manibus datur. Plaut. in Curc. 2. 2. sc. 3. v. 33. Date isti aqualem cum aqua.

Aquālis, le, adject. ad aquam pertinens, ut aquales nubes, Varr. apud Non. c. 1. n. 121.

Aquārius, a, um, di acqua, aqueus. Tertull. de carne Christi, cap. 9.

Aquariŏlus, m. 2. ruffianello, προαγωγὸς, mulierum impudicarum assecla. Festus. Talem designat Lamprid. in Commod. c. 2. Aquam gessit, ut lenonum minister. ¶ Aquarioli lenonum etiam vice fungebantur, & conditiones meretricibus conciliabant, προαγωγεύοντες. Tert. Apol. c. 43. Lenones, perductores, aquarioli. Qua ratione & Apul. Apol. p. 313. videtur vocare Rufinum uxoris suæ aquariolum.

Aquarium, ii, n. 2. & aquariolum, ὑδροδοχεῖον, locus in culina, in quem sordida aqua jactatur. ¶ Dicitur & Aquarium locus, quo pecudes ad potum aguntur. Cato de R. R. c. 1.

Aquarĭus, ii, m. 2. Aquario, Ger. wassermann, ὑδροχόος, undecimum signum Zodiaci, post Capricornum, quod oritur 15. Kal. Februar. & constat ex 42. sideribus. Ovid. 2. Fast. Hunc Ganymedem esse Poetæ fabulati sunt. V. Ganymedes. ¶ Item aquarius apud JCtos, dicitur aquarum custos, ὑδροφύλαξ. Lips. ad Tacit. An. 15. ¶ Est etiam aquarius, qui aquam importat domum. Juven. Sat. 6. v. 331. Veniet conductus aquarius. ¶ Item Aquilex, seu architectus aquarum, & aquæductuum. Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 6. Nisi ego cum tabernariis, & aquariis pugnarem. Erat enim Cælius Ædilis, cui cum opificibus semper est negotium. ¶ Item Aquariolus, h. e. qui meretricibus aquam ministrabat, προαγωγεύων, ut in Gloss. Vet. ¶ Aquarii etiam dicti sunt quidam hæretici, qui solam aquam in Missæ sacrificio offerebant. Epiphan. Hæres. 46.

Aquarĭus, a, um, o. 1. 2. ὑδατικὸς, quod ad aquam pertinet. Plin. l. 34. Cum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ differant. ¶ Aquarius sulcus, αὔλαξ ὑδατικὸς, est, qui aquam educit. Colum. lib. 2. c. 8. Crebrosque sulcos aquarios. Græci λάκκους vocant.

Aquate, dilute. Plin. Valer. 1. 10. Cal. Aurelian. Tard. 1. 4.

Aquatĭcus. o. 1. 2. acquatico, ἔνυδρος, quod in aqua degit. Plin. l. 8. c. 37. Aquaticæ aves. Id. l. 16. c. 37. Aquaticæ arbores. ¶ Item aquosus, humidus, acquoso. Id. l. 18. c. 11. Aquaticus panis. h. e. qui multa aqua subigitur. Ovid. 2. Metam. v. 853. Aquaticus Auster.

Aquatilis, o. 3. aquarum incola, in aquis degens, vivens, ὑδατικός. Cic. 2. de nat. Deor. Bestiarum terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles, aliæ quasi ancipites in utraque sede viventes.

Aquatio, f. 3. ὑδρεία, actus aquandi, idest, aquam ad castra afferendi. Cæs. 4. B. G. c. 11. Se non longius aquationis causa processurum.

Aquātor, m. 3. ὑδροφόρος, qui aquandi ministerium, præsertim in exerci-

te, facito. Cæſ. 1. B. C. c. 73. Aquatores ab equitatu premi noſtro.

Aquātus, a, um, acquoſo, fluido, aquam referens, fluidus. Senec. 1. quæſt. natur. c. 3. An purpura craſſius medicamentum, an aquatius traxerit. Pallad. l. 4. tit. 1. Non aquatus, ſed ſpiſſus humor. Plin. 28. 5. Omne lac vernum aquatius æſtivo. Scribon. Larg. compoſ. 26. Collyrium aquatiſſimum. ¶ Item aqua mixtus, adacquato. Auguſt. 6. Confeſſ. c. 2. Vinum aquatiſſimum.

Aquifolia, f. 1. & Aquifolium, ὀξυάκανθον, ſpecies ilicis meſpilum foliis referens, unde & meſpilus ſylveſtris a nonnullis appellatur. Græci vocant ſmilacem. Plin. l. 24. c. 13. & l. 16. c. 15. & 25.

Aquifolius, a, um, adject. qui eſt ex aquifolio. Cato R. R. c. 31. Vectes iligneos, aquifolios, ulmeos facito, uti ſient parati. Adde Plin. l. 16. c. 43.

Aquifŭga, æ, qui aquas fugit ex morbo, qui hydrophobia dicitur. Cal. Aurel. Acut. 3. 15.

Aquigĕnus, a, um, in aquis natus. Tertull. l. 2. adverſ. Marcion. c. 12. Inter aquigena, & terrigena animalia.

Aquila, f. 1. ales nuncius Jovis, pennata Jovis ſatelles, aquila, נשר, Ger. ein adler, Gall. aigle, Hiſp. aguila, ἀετός, ab aquæ colore, (V. Aquilus) ſive ab acute videndo, regina avium, quam Poetæ Jovis alitem, ejuſdemque armigeram appellant, & fulmina ei ſubminiſtrare fabulantur. Cui fabulæ occaſionem dedit aquilæ natura, quia ſola avium & fulminis ictu non læditur, & Solis fulgorem fixis, & immotis oculis poteſt aſpicere. In ſenectute pennis gravata, oculis cæcutiens, ter ſe in fontem mergit, & ſic ad juventutem redit, ut narrat Arator l. 2. in Act. Apoſtol. v. 529. ¶ Aquila quoque dicitur aſtrum ex novem ſtellis, cujus ala dextera circulum æquinoctialem attingit, ſiniſtra autem non longe a capite Ophiuchi videtur figurata. Roſtrum ejus a reliquo corpore dividit circulus a Cancro ad Capricornum perveniens. Exoriente Leone occidit: exoritur autem cum Capricorno. Habet in capite ſtellam unam, in utraque ala unam, & unam in cauda. ¶ Eſt etiam aquila piſcis ex genere planorum, & Græci ἀετὸν appellant. Plin. l. 9. c. 24. ¶ Ad maſculinum genus ſi vis traducere, dic Aquilam marem. ¶ Item ſigni militaris nomen apud Rom. quod alitem hanc repræſentabat, ex argento factum, & perticæ infixum, & a ſingulis Legionibus portabatur. Lucan. l. 1. v. 6. V. Salmaſ. ad Vopiſc. in Aurel. c. 31. ¶ Aquilæ in ædificiis ſunt ſummæ partes, quæ faſtigium conſtituunt: quod aquilarum alas referant. Tacit. hiſt. 3. c. 71. Inde lapſus ignis in porticus oppoſitas ædibus: mox ſuſtinentes faſtigium aquilæ vetere ligno traxere flammam, alueruntque. ¶ Aquilæ Senectus proverbio dicitur de iis, qui in ſenectute magis bibaces ſunt, quam edaces: dicitur enim Aquila, cum ad ſenectutem pervenerit, quia ſuperius roſtrum adeo creſcit, ut aduncitas aperiri non queat, aliquamdiu ſolo prædæ ſanguine nutriri. Terent. Heaut. 3. 2. 10. ¶ Alio ſenſu dicitur de iis, qui etiam in ſenectute actuoſi ſunt, & reipublicæ proſunt: quo ſenſu dicitur etiam equi ſenectus. Ambo enim hæc animalia etiam in ſenectute generoſitatem retinent. Utrumque conjunxit Auſon. in Profeſſionib. 4. v. ult.

Aquilĕgus, a, um, aquam colligens, ut rota aquilega apud Tert. de anim. c. 33. ¶ Aquilegus abſolute eſt idem qui aquilex. Caſſiod. l. 3. Variar. ep. ult. ubi tamen alii aliter legunt.

Aquileja, f. 1. Aquileja, a legendis aquis, Germ. Aglon, & Aglar, Ἀκυληΐα, Col. Rom. Urbs Patriar. Carnorum Metróp. in decima Reg. Italiæ, quæ alluitur Timavo flu. ad Turri, & Aſſæ flu. confluentiam, media inter Palmam, & Gradum, inter Concordiam ad Occ. & Tergeſtum in Or. 3. M. P. ab Utino 20. ubi Patriarcha reſidet, a Venetiis 60. ab ora lit. Maris Adriatici 9. in Bor. Fuit primaria, Roma excepta, totius Italiæ. Ab Attila exciſa eſt anno 452. Ex hac orti ſunt Chromatius, ad quem Hieronymus ſæpe ſcripſit, & Ruſſinus Græce, Latineque eruditus, qui Joſephum convertit in Latinum.

Aquilejenſis, ſe, adject. Plin. l. 2. c. 103. In Aquilejenſi campo Timavus.

Aquilentus, a, um, aquoſus, aquaticus. Varr. apud Non. c. 4. n. 318. de Luna. Tum contremula, aquilenta, apud alta litora oriris, ac reluces nobilis omnibus. h. e. pluviam inducens: vel marino humore conſperſa.

Aquilex, Aquilĕgis, ab aquis legendis, i. e. inquirendis dictus, eſt architectus fontium, & aquæductuum. Plin. l. 20. c. 6. de ſicchio, ideſt tuſſilagine: Ejus duo genera: ſilveſtris ubi naſcitur, ſubeſſe aquas credunt, & hoc habent ſignum aquileges. Adde Plin. alterum l. 10. epiſt. 46.

Aquiliānus, a, um, ab Aquilio, ut Aquiliana ſtipulatio, apud Juriſconſultos Dig. 2. 15. 2.

Aquilices in Vet. Gloſſ. dicuntur οἱ τὰ ὑδραγώγια ἐργαζόμενοι, ποταμῖται, ὑδροσκόποι, ut ſint iidem ac Aquileges, ſc. ab eliciendis aquis. Dig. l. 50. tit. 6. leg. ult. ¶ Item qui aquilicia ſacrificia curabant.

Aquilicium, Feſto eſt, cum aqua pluvialis quibuſdam remediis elicitur: quod in magnis ſiccitatibus aliquando factum creditur. Vel ſacrificium pro impetrandis imbribus. Tertul. Apolog. c. 40. Aquilicia Jovi immolatis, &c.

Aquilĭfĕri, m. 2. ἀετοφόροι, ſigniferi in Romana militia, ab aquila, quam Romanis legionibus Marius in ſecundo Conſulatu ſuo proprie dicavit. Aquila enim fuit tanquam princeps totius legionis ſignum. Cæſ. 3. B. C. c. 64. Gravi vulnere affectus aquilifer. ¶ Habuerunt Romani alia ſigna, lupos, minotauros, equos, apros, dracones, quæ ſingulos ordines anteibant. Poſtea tamen, repulſis ceteris, unam ſervaverunt aquilam.

Aquilīnus, a, um, aquilino, v. 1. 2. quod ad aquilam pertinet, aut quod eſt aquilæ ſimile. Plaut. in Pſeud. 3. 2. 63. Niſi ſit milvinis, & aquilinis unguibus. ideſt, manibus rapacibus. ¶ Aquilinus naſus, i. e. aduncus. Aquilinus aſpectus, ideſt acutus viſus. Apul. l. 2. Met.

Aquilius, Aquilia, gentis Romanæ nomen, quam Car. Patin. de Famil. Rom. p. 36. recenſet.

Aquilo, m. 3. Aquilone, Borea, Greco Tramontana, צפון, Ger. Biſuvind, Nord, oſtvvind, Gal. Biſe, Hiſp. Reganon, Βορέας, ventus Septemtrionalis, frigidus, & ſiccus, ita dictus a vehementiſſimo volatu inſtar aquilæ. Flat inter Septemtrionem, & Ortum ſolſtitialem, e regione Cauri. Plin. l. 2. c. 47. ¶ Aquilo etiam dicitur tempus illud anni, quo crebrior flat. Virg. 4. Æn. v. 310. Properas mediis Aquilonibus ire per altum.

Aquilonalis, le, Borealis. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 19. Regio aquilonalis. Alii aliter legunt.

Aquilonaris, e, idem quod Aquilonalis, Vitruv. l. 9. c. 6. Piſcis aquilonaris, ſc. Sidus.

Aquilonia, Urbs olim E. Hirpinorum, in Samnio, in Regno Neapolitano, inter Beneventum, & Luceriam.

Aquilonigĕna, æ, poetica Septemtrionalium populorum cognominatio. Auſon. in Moſel. v. 407. Aut Italum populos, Aquilonigenaſque Britannos.

Aquilonius, a, um, Aquilonare, ubi Aquilo flat, Aquilonaris. Plin. lib. 28. c. 13. Omnes herbæ vehementiores effectu, viribuſque ſunt in frigidis locis, ut in Aquilonius. Et l. 19. c. 24.

Aquilus, a, um, foſco, bruno, ὑπομέλας χροιά, color fuſcus, & ſubniger, ab aqua. Nam cum antiqui duos omnino naturales colores noſcerent, album ſcilicet, & nigrum, tertium inter utrumque medium ab aqua, cujus incertus eſt color, aquilum dixere. Plaut. in Pæn. 5. 2. 152. Statura haud magna, colore aquilo. Suet. in Aug. c. 79. Colorem inter aquilum, candidumque. Quem quidem Caſaubon. cum putat, qui eſt in iis, quos Solis æſtus torruit. ¶ Hinc Aquili, Dii quidam dicti, quaſi nigri, de quibus Arnob. l. 3.

Aquiminarium, ii, n. genus vaſis aquarii quod inter eſcaria, & ea, quæ ad menſam pertinent, contineri, docent Ulpian. Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 20. a med. & Pompon. ibid. leg. 22. Videtur autem eſſe vas lavandis manibus aptum, quod ideo inter eſcaria enumeratur, quia ante, & poſt menſam aqua manibus datur. Quidam cenſent ſcribendum eſſe aquimanarium. Apud Paul. receptar. ſentent. l. 3. tit. 7. legitur aquimanile: pro quo Cujacius cum aliis mallet aqua manile. Sed aquiminarium habetur in editione Digeſtorum Haloandri, & Torrentini tum locis allatis, tum l. 33. tit. ult. leg. 3.

Aquīnas, atis, gentile, qui eſt ab Aquino. Tacit. hiſt. l. 1. c. 88. Dolabella in coloniam Aquinatem repoſitus. Sil. l. 12. v. 528. Mox & vicinus Aquinas.

Aquinum, n. 2. Aquino, Ἀκυῖνον, Col. & Urbs E. exc. Latii, apud fines Samnitium, R. Neap. in Provin. Terræ Laboris, a cont. ditionis Pontificiæ, & cis Caſinum 5. M. P. patria D. Thomæ Theologorum Principis, qui inde Doctor Aquinas dicitur.

Aquipenſer. V. Acipenſer.

Aquitania, Aremorica, Guienne, & Gaſcogne, Ἀκυιτανία, una ex quatuor Galliæ partibus, dicta ab obliquis aquis Ligeris. ¶ Olim complectebatur totam illam regionem, quæ a Ligeri flu. ad Pyrenæos, & Oceanum extenditur. Nunc a Circio Oceanum habet, qui Aquitanicus ſinus dicitur, ab Occ. Hiſpaniam, a Septent. Lugdunenſem Provinciam, a Merid. Narbonenſem.

Aquitanĭcus, & Aquitānus, a, um, gentil. ab Aquitania. Tibul. l. 1. eleg. 7. Hunc fore, Aquitanas poſſet qui vincere gentes. Plin. l. 6. c. 19. Sinus Aquitanicus. Tibul. lib. 2. eleg. 1. v. 33. Gentis Aquitanæ celeber Meſſala triumphis.

Aquivergium, ii, locus in quem aqua ex editiore parte defluit. Vox eſt M. Baronis inter Scriptores rei Agrar. Goeſii pag. 244. ſed non temere adhibenda.

Aquo, as, avi, atum, a. 1. & aquor, aris, atus ſum, d. 1. far acqua, שאב, Ger. vvaſſer, ſchepffen, ὑδρεύω, verbum caſtrenſe, aquam haurio, vel fero ad uſum exercitus, vel alterius rei. Curt. Cum miles aquatum profectus eſſet. Virg. 4. Georg. v. 193. Sub mœnibus Urbis aquantur.

Aquōſus, a. 1. 2. acquoſo, Ger. gevvaſſert, das vil vvaſſer hat, ὑδατώδης, quod copiam aquæ habet. Col. l. 4. de ficis, Locis frigidis, & autumni temporibus aquoſis præcoces ſerito. Aquoſior ager. Plin. l. 18. c. 17. & Aquoſiſſimus locus, Cato R. R. c. 34.

Aquula, f. 1. ὑδάτιον, dim. ab aqua, acquetta. Cic. de Orat. l. 1. c. 7. Ipſa aquula, quæ deſcribitur.

A ANTE R.

Ar, pro Ad, vetus eſt: unde Arceſſo pro Adceſſo. Priſcian. lib. 1. Plaut. Truculent. 2. 2. 17. Ar me advenias. Al. aliter leg.

Ara, f. 1. Altare, מזבח, Ger. ein Altar, Gal. Autel, Hiſp. Ara, o Altar, βωμός, altare. Dicta eſt, quaſi anſa, ut Varroni placet, a tripodibus, quod ſacrificantes anſas tenerent, aut potius quia precantes manibus aras apprehenderent. Hinc Virg. 4. Æn. Talibus orantem dictis, araſque tenentem. Primo ergo anſæ dictæ, deinde commutatione litterarum aræ. Sunt, qui aras ab ardendo derivent, quod in his victimæ adolerentur. ¶ Jurantes etiam olim aras tangebant. Unde celebratur nobilis illa Periclis ſententia. Ad aras uſque me amicum eſſe oportet, qua ſignificatur, neminem amici cauſa, aut pejerare, aut quippiam inhoneſtum facere oportere. ¶ Ad aram confugere, proverbium eſt, cum extremum refugium intelligi volumus, inde ſumptum, quod veteres ad aras Deorum ſolerent confugere, unde nefas erat quempiam abſtrahere. Hinc ara ſæpe ſumitur pro profugio. Ovid. l. 5. Triſt. eleg. 8. Quæ patuit, dextræ firma ſit ara meæ. Ceterum, ut ab aris avelli poſſent, qui eo confugerant, ignis admovebatur: ſic enim eos non ab hominibus, ſed a Deo divelli exiſtimabant. V. Interpr. Plautinos ad Moſtell. 5. 1. 64. ¶ Quid inter aram, & altare differat, V. Altare. ¶ Pro aris, & focis pugnare, Cic. l. 3. de nat. Deor. c. ult. h. e. pro religione, & patria, &c. ¶ Ara apud Aratum eſt etiam ſignum celeſte, ſub aculeo Scorpii prope Auſtrum. ¶ Aræ denique ſunt omnes crepidines, ac eminentiæ, ut ſaxa in mari. Virg. Æn. 1. v. 109. Saxa vocant Itali, mediis quæ in fluctibus, aras, &c.

Arabarches, æ, m. ἀραβάρχης, (ut oſtendit Alciatus l. 1. Prætermiſſorum) dicebatur publicanus, qui præerat exigendo vectigali de pecoribus, quæ ex Arabia in Ægyptum adducebantur. Hujus officium Arabarchia vocabatur. Hinc Juven. Sat. 1. v. 130. Neſcio quis Ægyptius, aut Arabarches. Cic. etiam l. 2. Attic. ep. 17. Antonium Arabarchen appellat, quaſi Ægyptium publicanum. Extorquebat enim ingentia vectigalia, quæ poſtea prodigebat, ait Plutarch. Alii ea voce non Antonium, ſed Pompejum notari volunt, qui Arabiam devicerat. Alii ſcribunt Halabarches, ut ſignificet ſalis Præfectum, ἁλαβάρχην. Cujacius utrobique tam apud Ciceronem, quam Juvenalem legit Alabarches: quæ quidem lectio placet quampluribus. Ἀλάβα enim ſcriptura, vel atramentum eſt. Vectigalium autem ratio latine etiam Scriptura dicitur: quare Alabarches Vectigalium præfectum ſignificat, ſeu, quod idem eſt, magiſtrum ſcripturæ. ¶ Arabarchen alii putant a Juvenale dictum per contemptum, quaſi Arabum Principem, h. e. latronum.

Arabarchia, æ, f. dignitas, & officium Arabarchæ. In Cod. Juſt. 4. 61. 9.

Arabia, f. 1. Arabia, Ἀραβία, quam Solinus ſacram interpretatur, pars Aſiæ, ab Arabe filio Apollinis ex Babylone. Terminos habet, a Septent. Syriam, & Euphratem flu. ab Or. Sin. Perſicum, ab Occ. Sin. Arabicum, a Merid. Mare Arabicum, ſeu partem Oceani Indici. ¶ Triplex eſt. Prima eſt Petræa, Nabathæa, Barrach, & Bengaucal. Secunda eſt Deſerta, Scenetis, Ptol. ἀπὸ τῶν σκηνῶν, quod gens vaga, & ſine ædificiis in tentoriis habitet. Tertia eſt Felix, quæ & Panchaja, Hyaman, Aiman, Gemen, Giamen, Sar. Mamorta, inter Petræam, & Deſertam, & ſin. Perſicum ad Sept. & ſin. Arabicum ad Auſtr. inter Occ. & Or. longiſſime excurrens, mari Rubro Indiam verſus definita, in qua Sabæi populi, multaque Regna continentur, & avis Phœnix reperitur, & thus, & ſardonyx gemma naſcitur. Plin. 5. 11. Solin. c. 33. (al. 46.) Pomp. Mela 1. 10.

Arabice, adverb. Arabice olere, ideſt odores Arabicos. Feſt. Affert Diomed. Gram. l. 1. fragment. ex Plauto, quod ita habet: Facite oleant ædes Arabice. Solin. c. 33. (al. 46.) Arabice ſacri vocantur h. e. Arabum lingua.

Arabĭcus, ex Arabia. Plaut. Mil. 2. 5. 2. Ut Arabico fumificem odore: Arabia enim optimorum odorum feraciſſima.

Arabicus Sinus, Golfo d' Arabia, Mare Roſſo, Mar della Mecca, Inc. Bober,

bar, Corsum, & Calzon, mare inter Æthiopiam Super. Ægyptum, & Arabiam, long. 350. leuc. Hisp. lat. max. 50. Plin. 2. 67.

Arabilis, le, o. 3. arativo, quod arari potest. Plin. l. 17. c. 5. Campus arabilis.

Arabissa, æ, f. mulier ex Arabia. Hieronym. in Chronic. Eusebii.

Arabius, a, um, Arabicus. Plaut. Pœn. 5. 4. 6. Arabius, murrhinusque omnis odor complebat.

Arabs, vel Arabus fil. Apollinis ex Babylone, qui Medicinam ad Arabes detulit, unde appellati Arabes sunt. Plin. l. 7. c. 56.

Arabs, is, o. g. ἄραψ, ex Arabia. Vir. Æn. 8. v. 706. Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabæi. Id. 2. Georg. v. 115. Eoasque domos Arabum.

Arăbus, i, Arabs. Virg. 7. Æn. v. 605. Bellum Hircanisve, Arabisve parant. Lucil. apud Charis. l. 1. Arabus artemo.

Arachne, f. 1. ἀράχνη, nomen puellæ Lidiæ, quæ, cum de lanificio ausa fuisset cum Pallade certare, a victrice Dea percussa radio in aranean est commutata. Ovid. 6. Metam. init. Sed Plin. 7. 56. scribit, Arachnem linum, & retia, filium ejus Closterem fusos invenisse. Suidas scribit, ἀράχνιον, filum esse, & licium tenuissimum, & ἀράχνην, fem. gen. telam, seu texturam, masc. vero gen. pusillum animal, dictum, quod rara, molliaque habeat vestigia.

Aracynthus, m. 2. Ἀράκυνθος, Mons Ætoliæ, sive Acarnaniæ. ¶ Alter in confin. Bœotiæ, & Atticæ, a quo Minerva Aracynthia, ubi Dirce fons. Virg. Ecl. 2. v. 24. Amphion Dircæus in Actæo Aracyntho. Ubi adverte, o in Actæo non elidi, nec versum esse spondaicum.

Aræostylos, i, genus ædificii, in quo raræ admodum columnæ sunt, & sine ordine collocatæ. Vitruv. l. 3. c. 2. & 3.

Aranĕa, f. 1. tela de' ragni, ragnatelo, קוריעכביש, Germ. spinnweb, Gal. toile d'aragnee, Hisp. telarana, ἀράχνη, tela seu rete araneorum. Ovid. 4. Metam. Nec summo, quæ pendet, aranea tigno. Adde Lucret. 4. v. 728. ¶ Reperitur quandoque aranea pro ipso animali, ragno. Virg. 4. Georg. v. 247. Laxos in foribus suspendit aranea casses.

Araneare, unde particip. Araneantes fauces, apud Apul. l. 4. Metam. idest in quas cibus jamdudum non intraverat, atque ob id quasi incipientes obduci aranearum telis.

Araneŏla, læ, f. 1. diminut. Cic. de nat. Deor. 2. 48. Ut in araneolis aliæ quasi rete texunt. piccioli ragni.

Araneŏlus, m. 2. ἀραχνίδιον, diminut. ab araneus. Virg. initio Culic. Atque ut araneoli tenuem formavimus orsum.

Araneōsus, a, um, araneo similis, ut caulis araneosus, apud Plin. l. 21. c. 15. Sic fila araneosa, l. 11. c. 19. & c. 21. cera araneosa.

Aranĕum, i, n. 2. tela aranearum, tela di ragno. Phædrus lib. 2. Fab. 9. Tollere hæc aranea quantum est laboris? ¶ Item vitium peculiare olivis, & vitibus, cum telæ veluti involvunt fructum, & absumunt. Plin. l. 17. c. 24.

Aranĕus, nei, m. 2. ragno, aragno, שממית, Germ. spinn, Gal. aragnee, Hisp. arana, ἀράχνης, animal ex genere insectorum. Plaut. in Asin. Dejici opera araneorum. ¶ Varia genera sunt araneorum, omniaque græco vocabulo, sed apud Latinos usurpato, phalangia dicuntur. Plin. l. 11. c. 24. Adjective Id. l. 18. c. 17. Phalangion bestiola aranei generis. ¶ Est etiam piscis quidam hoc nomine mari peculiaris, noxiam in dorso spinam ferens. Plin. l. 9. c. 48. & l. 32. c. 11. ¶ Araneus mus, μυγαλῆ, animal ex genere mustelarum, morsu venenato. Plin. l. 8. c. 58.

Arar, vel Araris, Saucona, la Saone, flu. Gall. Celt. qui Sequanos ab Æduis separat. Oritur ex Vogeso M. in confin. Lotharingiæ, & in Rhodanum se exonerat juxta, & infra Lugdunum.

Araricus, a, um, ad Ararim pertinens. Gruter. Inscript. p. 375. n. 3.

Arăter, eris, pro Aratrum dicebant Antiqui. Hygin. de limit. constit. Mensura territorii usque fieri debet secundum legem D. Augusti: Qua Fax, & arater ierit. Sic alibi.

Aratēus, a, um, possessiv. ab Arato. Cinna apud Isid. l. 6. c. 12. Arateis multum invigilata lucernis.

Aratio, nis, f. 3. arazione, aratura, ברית, Ger. ackerung, Gal. labourage, Hisp. aradura, ἄροσις, ipse arandi actus. Plin. l. 18. c. 20. Aratione per transversum iterata, occatio sequitur. ¶ Nonnunquam sumitur pro ipso arvo, seu agro culto, campagna. Nam, ut recte inquit Valla, nomina, quæ positionem habent in io, latius significare solent, nec actionem modo, sed rem etiam, & corpus significant. Plin. l. 27. c. 8. de calla herba: Nascitur in arationibus. ¶ Arationes etiam dicebantur agri publici pop. R. qui aratoribus colendi dabantur, impositis decumis. Turneb. ad Varr. l. 1. Adversf. c. 6. Cic. in Verrinis. Plaut. Truc. 1. 2. 47.

Aratiuncŭla, æ, diminut. parvus ager arabilis. Plaut. Truccul. 1. 2. 46. Volo habere aratiunculam.

Arātor, m. 3. aratore, חורש, Ger. ackermann, Gal. laboureur, Hisp. arador, gannan, ἀροτήρ, qui arat, & sumitur tam pro bove, quam pro homine bovem ducente. Plin. l. 18. c. 19. Arator, nisi incurvus, prævaricatur. ¶ Aratores sæpe dicebantur non tam illi, qui arabant suum rus, quam opulenti homines, & fere equestris ordinis, qui maximas arationes habebant, publico, & decumano agro conducto. De his intellige Suet. Aug. c. 42. Ut non minorem aratorum, & negotiantium, quam populi rationem duceret. Cic. in Verr. hoc genus hominum optimum, ac honestissimum appellat.

Arātor, Poeta Christianus fuit, Romanus Subdiaconus, qui Acta Apostolorum hexametro carmine conscripsit. Floruit circa finem Seculi VI.

Aratorius, a, um, ad arationem pertinens. Paul. l. 3. recept. sentent. tit. 7. Boves aratorii.

Arātro, tras, sive artro, a. 1. reverseiare, Ger. widerumbeeren, ἀνεγείρω, quasi arando itero, est segetes jam natas rursus arando proscindere, quod impinguandi causa fit. Plin. l. 18. c. 20. Quod nunc vocant artrare, idest aratrare, ut credo, tunc dictum.

Arātrum, tri, n. 2. aratro, Ger. pflug, Gal. charrue, Hisp. arado, ἄροτρον, ab aro, instrumentum, quo aratur. Virg. 7. Æn. Et terram centum vertebat aratris. Cic. pro Rosc. Amer. c. 18. Ab aratro arcessebantur, qui Consules fierent.

Arātus, a, um, arato, nom. ex particip. ut terra arata, agri arati, apud Ovid. 7. Metam. v. 122.

Arātus, Poeta Cilix, Astronomiæ peritissimus, cujus phænomena extant Græce, quæ Cicero Latine vertit. ¶ Penultimam corripuit Sidon. carm. 23. v. 112. Diversas Arato vias cucurrit.

Arausiensis, e, adject. ab Arausione. Spon. Misc. erud. antiq. p. 156. ex vet. lapide. Geminia Titulla Arausiensis. Et pag. 98. Vir Arausiensis.

Arausio, Oranges. Col. Secundanorum, nunc Urbs E. sub A. Arelat. Acad. Princ. Gall. Narb. in Provincia, ab Avenione 4. leuc. a Rhodano 1. ad riv. Eigue. Plin. 3. 4.

Araxes, m. 3. Arais, Aclar, Cajaz, Persis Araff, Turc. Aresque, flu. Armeniæ majoris, qui illam a Media Atropatia separat, oritur 6. M. P. ab Euphrate, Artaxatam rigat, in Mare Caspium se exonerat, inter ostia Cyri, & Cambisis flu. ¶ Araxes alter, Savoras aliis, flu. Mesopotamiæ, qui in Euphratem se exonerat 80. M. P. infra Thapsacum. Mela 3. 5. Plin. 6. 9.

Araxēus, adject. ab Araxe. Avienus Perieges. v. 30. de Tanai: Scissus Araxeo prius æquore, jam suus unda Effluit in Scythiam. Sed aliud flumen, vel mare hyperboreum significari videtur.

Araxum, i, n. 2. Capo di Chiarenza, prom. scopulosum Elidis, in ora occ. Peloponnesi, inter Dymam, & Cyllenem, non procul a Patris, a Dyma 60. stad. in Occ. Plin. l. 4. c. 5. & 12.

Arbēla, ἡ Ἄρβηλα, αἱ Ἄρβηλαι, urbs Siciliæ, cujus cives tamen stupidi fuerunt, ut illis facile imponeretur. Unde proverb. Quid non fies Arbelas profectus? V. Erasm. Chiliad. ¶ Arbela, neut. gen. plura. τὰ Ἄρβηλα, Urbs quondam Assyriæ, nobilis clade Darii Persarum Regis ab Alexandro devicti. Curt. l. 4. c. 9. & l. 5. c. 1. Quæ prælio apud Arbela conjuncta sunt, ordiar dicere.

Arbii, m. 2. Ἄρβιοι, pop. Indis finitimi, non procul ab Arianis, & Gedrosiis, dicti ab Arbi vicino fluvio. Plin. l. 6. c. 23.

Arbilla, arvina, idest pinguedo corporis. Festus.

Arbina. V. Arvina.

Arbĭter, tri, m. 2. judex, disceptator, testis, præsens, domesticus, giudice, arbitro, פלילי, Ger. schiedsman, Gal. arbitre, Hisp. arbitro, διαιτητής, judex, non a lege datus, sed ab iis, qui litigant, electus, qui totius rei habet potestatem, dictus ab arbitrando, idest, existimando. Ejus enim officium est judicare, non ad summum juris rigorem, sed prout ipse æquum esse existimat. Judex vero ex officio dictus est. Ter. in Heaut. 3. 1. 92. Me cepere arbitrum. ¶ Aliquando arbiter dicitur speculator. Cic. Verr. 7. Locus amœnus, & ab arbitris remotus. Plaut. Mil. 2. 2. 5. Mihi quidem jam arbitri vicini sunt, meæ quid fiat domi. ¶ Hinc dicimus, facere aliquid sine arbitris, h. e. nemine vidente, vel audiente. Plaut. Cistel. Liv. l. 1. ¶ Arbiter etiam dicitur Princeps, seu Rex. Sic Deus Arbiter Orbis dicitur. Seneca Herc. Fur. v. 582. de Plutone: Tandem noctis ait, vincimur, arbiter. Horatius etiam Notum ventum Adriæ arbitrum, quasi dominum illius maris vocat, lib. 1. od. 3. ¶ Id. l. 1. epist. 11. v. 26. locum maris arbitrum dixit, qui mare prospectat.

Arbĭtra, æ, f. 1. Horat. Epod. 5. 49. O rebus meis non infideles arbitræ, Nox & Diana. h. e. testes; consciæ.

Arbitrālis, le, adject. idem quod arbitrarius. Macrob. Saturn. l. 7. c. 1. Arbitrali judicatione aliquid componere.

Arbitrario, adver. pro arbitrio, pro voluntate, ad arbitrio, αὐτοκρατορικῶς. Plaut. Pœn. 3. 5. 42. Nunc pol ego perii certo, haud arbitrario. h. e. sine dubio, sine controversia, senza dubbio.

Arbitrarius, a, um, o. 1. 2. arbitrario, פלילי, Ger. willkærlich, τὸ ἐφ' ἡμῖν, dicitur, quod alicujus arbitrio est relictum, ab arbitrorum more, qui totius controversiæ suo arbitrio finiendæ potestatem habent. Hinc arbitraria pœna, quæ non lege statuta est, sed judicis arbitrio relicta. Plaut. Amph. 1. 1. 216. Hoc quidem profecto certum est, non arbitrarium. h. e. dubium; quamdiu enim res apud arbitrum geritur, dubium est, quo casura sit.

Arbitratio, onis, f. Gell. l. 13. c. 20. hanc vocem ponit tanquam usitatam. Inquit enim. Hic allegatus, & hic arbitratus pro allegatione, proque arbitratione dicuntur. Nos nullum aliud adhuc exemplum vidimus.

Arbitrātor, oris, m. arbiter, dominus, moderator. Inscript. optima nota apud Gruter. p. 1088. n. 7. Mars arbitrator castrorum.

Arbitrātrix, icis, f. Tertull. contra Marcio. l. 2. c. 12. Justitia in domino inventa est arbitratrix operum ejus. h. e. moderatrix.

Arbitrātus, tus, m. 4. opinio, judicium, sententia, voluntas, arbitrium, parere, giudicio, volontà, פלילה, Ger. gutdüncken, Gal. avis, Hisp. parecer, διάγνωσις. Cic. in Lel. Cujus disputationis sententias in hoc libro exposui meo arbitratu. Id. Fam. l. 6. ep. 1. Quarto causas omnes aliquando vivendi arbitratu meo, a mio modo. Plaut. Asin. 4. 1. 21. Tuus arbitratus sit: comburas, si velis.

Arbitrium, ii, n. 2. arbitratus, voluntas, libido, sentenza arbitraria, Ger. meinung, Gal. arbitre, Hisp. arbitrio, alvedrio, δίαιτα, sententia, quæ ab arbitro statuitur. Inde arbitria facere, i. e. judicare, sententiam pronuntiare. Horat. lib. 4. od. 7. Quum semel occideris, & de te splendida Minos Fecerit arbitria. ¶ Accipitur frequenter pro cujusvis voluntate, genio, volontà. Sic, ad arbitrium alicujus vivere. Cic. pro Mur. c. 9. Et agere arbitrium. i. e. statuere pro arbitrio, apud Liv. Dec. 5. l. 4. Cic. pro Rosc. Amer. c. 45. Nutu, atque arbitrio Dei omnia reguntur. ¶ Item significat Imperium. Suet. in Cæs. c. 7. Arbitrium orbis terrarum portendi interpretantes. ¶ Item electionem. Nep. in Conon. 4. 1. Id arbitrium negavit Conon sui esse consilii. ¶ Item libertatem, epitheto addito. Liv. l. 32. c. 37. Quintio liberum arbitrium pacis, ac belli permissum. Sic alibi sæpe. ¶ Item testimonium, quemadmodum arbiter pro teste ponitur. Sever. in Ætna, v. 195. Arcent aditu, divinaque rerum cura sine arbitrio est. ¶ Arbitrium pro socio, formula Juris est, quæ idem significat, ac judicium, seu actio societatis. Cic. pro Quint. c. 3. Quasi ii qui bona fide societatem gererent, Arbitrium pro socio, condemnari solerent: hoc est judicio societatis: quasi diceret secundum arbitrium. Tametsi hoc loco alii legunt arbitrii, alii arbitrio, alii ad arbitrium. ¶ Arbitrium denique est pecunia vectigalis, quam publicani solvunt Reip. ob jus monopolii, seu ut soli ipsi vendant. Cic. post redit. in Sen. c. 7. Nondum palam factum est concidisse Remp., cum tibi arbitria funeris solvebantur. Ital. l'appalto. Sic apud Liv. l. 2. c. 9. Salis vendendi arbitrium.

Arbĭtro, as, pro arbitror, sed minus usitatum. Plaut. Stic. 1. 2. 87. Probiores, credo, arbitrabunt, si probis narraveris. Id. Pseud. 4. 2. 57. Te arbitrarem dignum, misissem tibi. Nepos in Alcib. c. 9. Non satis tuta ea loca arbitrans. Apulej. l. 4. Metam. Domus attiguæ fortunas arbitraturus.

Arbĭtror, traris, d. 1. puto, judico, autumo, censeo, giudicare, pensare, stimare, חשב, Ger. meinen, Gal. penser, estimer, Hisp. juzgar, ἡγοῦμαι, existimo. Cic. 6. Ver. Partes, quas alienas esse, arbitrabar. ¶ Interdum accipitur pro speculari, & inquirere, seu auscultare, pensare, investigare, cercare. Plaut. in Aul. 4. 1. in fin. Hinc potero, quid agant, arbitrarier. Gell. l. 4. c. 11. Arbitrari carmina alicujus. h. e. examinare. ¶ Apud Jurisconf. arbitrari pro judicare ponitur, & sententiam dicere, sentenziare, διαιτᾶν. Ulp. de recep. arb. Si quis litigatorum defuerit, quia per eum factum est, quo minus arbitretur, pœna committetur. ¶ Fidem arbitrari alicui, idest, habere, dixit Plaut. Bacchid. 3. 6. 14. & Apul. Apol. p. 487. ¶ Particip. arbitratus passive posuit Gell. l. 1. c. 13. Anceps quæstio, & in utramque partem a prudentibus arbitrata est. h. e. judicata. ¶ Ipsum quoque verbum passive usurpatum legitur. Cal. apud Priscian. l. 8. Ex scriptis eorum, qui veri arbitrantur. h. e. existimantur. Ulpian. Dig. 11. 7. 12. Sumptus funeris arbitrantur pro facultatibus, vel dignitate defuncti. h. e. æstimantur. ¶ In illo Plaut. Epid. 2. 2. 82. Continuo arbitretur uxor tuo gnato. arbitretur est quæratur, prospiciatur, vel eligatur, & detur: ducta loquendi ratione a judicibus, qui arbitrando aliquid alicui adjudicant.

Arbor, oris, f. 3. albero, עץ, Germ. ein baum, Gal. arbre, Hisp. arbol, δένδρον, & δένδρος, a robore, signif. plantas majores, ut vitem, quercum, &c. Dicitur & arbos, in nom. Hinc Fest. Arbosem pro arbore antiqui dicebant, & robosem pro robore. ¶ Usurpatur continuate cum

suis speciebus, ut Arbor ficus, arborem ficum, &c. Sed reperitur etiam cum gen. *Cic. pro Flacc. cap. 17.* Qui arborem fici nunquam vidisset. ¶ Dicitur etiam de malo navis, apud JCtos. *Paul. l. 2. sent. 7. §. 3.* Nave vel arbore vi tempestatis amissa. *Virg. Aen. 5. v. 504.* Arborem mali, dixit. Ab *eod. Aen. 10. v. 207.* pro remo ponitur: centena arbore: *i. e.* centum remis. ¶ Item de trabe illa prali, quæ deprimitur premendi causa. *Plin. l. 18. c. 31.* ¶ Item de quacumque lignea materia. *Plin. lib. 12. cap. 1.* Arbore sulcamus maria: arbore exædificamus tecta, &c. ¶ *Arbor*, m. 3. piscis est in Oceano Gaditano tam vastis dispansus ramis, ut fretum nunquam ingressus credatur. *Plin. l. 9. c. 4.*

Arborarius, a. 1. 2. quod ad arbores pertinet, ut Picus arborarius, qui in arboribus nidificat. *Plin. l. 30. c. 16.* Proventus arborarius. *Solin. c. 11.* Arborariæ falces, *Varr. R. R. 1. 22.*

Arborātor, m. 3. *potatore d'alberi*, Ger. *baumbauwer*, Gal. *emondeur d'arbres*, Hisp. *podador de las arboles*, δενδροτόμος, qui arbores putat, qui & frondator dicitur. *Plin. l. 18. c. 33.* Frondem medio die arborator ne cædito. Adde *Colum. l. 11. c. 1.*

Arborēa, Usellis, *Orislagni*, Urbs A. Sardiniæ, in ora Occ. a litore 6. M. P. inter Sassarim, & Calarim 60. ad Mer. a Bosa 30. in Austr.

Arboresco, n. 3. *farsi albero*, δενδρίζομαι, arbor fio, in arborem cresco. *Plin. l. 19. c. 4.* In Arabia malvas septimo mense arborescere.

Arborētum, i, idem quod arbustum. *Usus est eo Cl. Quadriger. apud Gell. l. 17. c. 2.* qui addit; Arboreta ignobilius verbum est, arbusta celebratius. V. Arbustum.

Arborĕus, a. 1. 2. δενδρώδης, quod est arboris. *Virg. l. 1. Georg. v. 55.* Arborei fœtus alibi. *Ovid. Met. 10. v. 129.* Arborea umbra. *Virg. 1. Aen. v. 194.* Cervi cornibus arboreis.

Arborĭus, a, um, idem quod arboreus. *Cato, c. 11.* Falx arboria. *i. e.* cædendis arboribus apta. Al. leg. *arborea*.

Arbos. V. Arbor.

Arbuscŭla, f. 1. *arboscello*, ..., Ger. *ein beumlein*, Gal. *arbrisseau*, Hisp. *arbolillos*, *alborcillos*, δενδρίον, dim. ab arbor. *Var. l. 3.* In eo arbusculas esse oportet, quæ ferant glandem. ¶ Significat etiam machinulam, quæ Græce ..., dicitur, in qua versantur rotarum axes conclusi laminis ferreis. *Vitruv. l. 10. c. 20.* ¶ Arbuscula præterea nomen est mulieris cujusdam mimæ. *Horat. 1. serm. sat. ult. v. 77.* ¶ *Arbuscula cristata* ob similitudinem dicitur a *Plin. l. 11. c. 37.* apex capitis pavonum.

Arbusta, n. 2. *luoghi, dove sono molti alberi*, ..., Ger. *baumgarten*, *baumgertlein*, Gall. *bocage*, Hisp. *arboledas*, δρυμοὶ, loca consita arboribus vitiferis, hoc est, ulmis, populis, vel similibus, in quibus vites extendi solent, vel ipsæ etiam arbores vitibus maritatæ, atque vitiferæ, quæ in ordinem digeruntur. *Col. l. 3.* Qui vineam, vel arbustum constituere volet. ¶ Rursus arbustum locus est, in quo arbores sunt ad fructum consitæ, sicut salictum, vel salicetum, in quo sunt salices. Hoc & arboretum aliqui vocant. *Gell. l. 17. c. 2.* Convalles, & arboreta magna erant. ¶ Translate *expressa arbusto convicia* dixit *Horat. l. 1. sat. 7. v. 28. h. e.* ex pectore expressa feraci maledictorum. Ducitur enim translatio a vindemiatoribus, & frondatoribus, qui dum frondationi, aut vindemiæ sunt intenti, in prætereuntes viatores, veluti decussa ex arbore, congerere convicia solent, & ab iis vicissim dictis lacerari.

Arbustivus, a. 1. 2. δενδρώδης, adject. ut Arbustivæ vites, quæ arboribus applicantur, & in sublime procedunt. *Colum. de arborib. c. 4. & 16. & l. 3. c. 13.* ¶ *Arbustivus locus* est arboribus consitus. *Colum. 3. 13.* Ex loco sive arbustivo, sive silvestri, &c.

Arbusto, as, n. 1. *piantare alberi per sostegno delle viti*, ..., Ger. *bleume pflantzen*, Gal. *planter des arbres*, Hisp. *plantar arboles*, δενδροφυτεύω, agrum arboribus consero ad maritandas vites. *Plin. l. 17. c. 23.* Populo, tilia, acere, orno, carpino arbustat agros.

Arbustum. V. Arbusta.

Arbustus, a, um, adject. quasi arbustis plenus, seu consitus. *Plin. l. 10. c. 29.* Larium lacum appellat, amœnum arbusto agro. Et comparat. apud *Tertull. l. 2. cont. Marc.* ubi ait, Deum res suas arbustiores in primordiis procurasse. *i. e.* quasi magis luxuriantes, ac feraciores.

Arbutĕus, a, um, ex arbuto factus. *Virg. Georg. 1. v. 166.* Arbuteæ crates. *Ovid. 13. Metam.* Arbutei fœtus. *i. e.* arbuta.

Arbŭtum, i, n. *corbezzolo*, fructus arbuti, qui & *unedo* dicitur, κόμαρον. *Virg. 1. Georg. v. 148.* cum jam glandes, atque arbuta sacræ Deficerent silvæ. ¶ Sumitur & pro ipsa arbore. *Id. 3. Georg. v. 300.* Jubeo frondentia capris Arbuta sufficere.

Arbutus, f. 2. *corbezzolo*, κόμαρος, arbor folio citro similis, sed raris frondibus, & non deciduis, cujus fructus *arbutum*, & *unedo* vocatur. Hæc arbor in Arabia excrescit in altitudinem 50. cubitorum, *Plin.* auctore *l. 15. c. 24. Virg. 2. Georg. v. 69.* Inseritur vero ex fœtu nucis arbutus horrida.

Arca, cæ, f. 1. *arca*, *cassa*, *scrigno*, ..., Ger. *kasten*, *kiste*, Gal. *coffre*, *arche*, Hisp. *arca*, *caxa*, κιβωτὸς, scrinium, capsa, armarium, ab arcendo, ut Varro ait, quod ab ea clausa arceantur fures. ¶ Sumitur pro loculo, seu sarcophago, *cassa da morto*. *Plin. l. 13. c. 13.* Cn. Terentium Scribam repastinantem offendisse arcam, in qua Numa situs fuisset. ¶ Est & Arca vestiaria, in qua vestes reponuntur. *Cato, c. 11.* ¶ Frequentissime pro receptaculo nummorum, seu pro ipsis divitiis accipitur. *Juven. sat. 11.* inter arcam & sacculum distinguit, ut illa sit locupletum, hic pauperum: Ignoras, quantum terram distet ab arca sacculus. ¶ Hinc arca sæpe idem est, ac Fiscus, *cassa pubblica*. Sic theatralis arca, & Quæstoria, & Pontificialis, apud Vett. invenitur. ¶ Accipitur & pro pecunia præsenti; unde solvere ex arca, *pagar a contanti*: cui opponitur solvere e mensa, *pagar per giro*. ¶ In libris Juris Civilis invenitur arca frumentaria, & olearia, & apud *Symmach. l. 10. ep. 42. & 47.* arca vinaria: in qua scili. reponuntur pecuniæ vectigales ex frumento, oleo, aut vino. ¶ Arcæ etiam dicuntur loci quidam in carceribus secretiores, & obscuriores. *Cic. pro Mil. c. 22.* Subito arrepti in quæstionem, tamen separantur a cæteris, & in arcas conjiciuntur, ne quis cum iis colloqui possit. ¶ Agrimensoribus arcæ sunt limites quidam in modum arcæ constructi. *Fronton. de Coloniis:* Adrianus ager finitur per rationem arcarum, riparum, &c. ¶ Arcas appellat *Vitruv. l. 6. c. 3.* tabulationes intra aquam, sc. ab arcendis aquis. Alii Aquaria septa vocant. ¶ Denique in tectis ædium, arca est universa dispositio trabium, quæ tectum sustinent. *Vitruv. l. 6. c. 3. & 4.*

Arcădes. V. Arcas.

Arcadia, f. 1. *Arcadia*, inc. simul cum Laconia, *Tzaconia*, ..., reg. in meditullio Peloponnesi, pars Achajæ, a mari undique remota, habens a Sept. Achajam propriam, a Mer. Messeniam, ab Or. Argiam, & Laconiam, ab Occ. Elidem. Dicta est ab Arcade Jovis F. ex Calisto Lycaonis filia, qui Pelasgos in deditionem redegit. Dicta etiam est Lycaonia, a Lycaone Rege patre Calistus, item Gigantida, item Parrhasia, a Parrhasia ejus urbe, & regione, item Pelasgia, a Pelasgo Rege, sapiente viro, qui cultioris vitæ populis illis auctor fuit, & victum ex stirpibus herbarum, arborumque frondibus transtulit ad glandem, maximeque ad faginam. ¶ Tota montosa est. ¶ Habet hæc regio asinos procerissimos, qui ob corporis magnitudinem in proverbium abierunt. Habet & lapidem ἄσβεστον, hoc est, inextinguibilem. ¶ Arcadia quoque urbs est Peloponnesi, in ora occ. Messeniæ, inter Haliartum, & Methonem.

Arcadicus, & Arcadius, a, um, gentile ab Arcadia. *Liv. l. 1. c. 5.* A Pallanteo, urbe Arcadica, Palatium appellatum. Et *Senec. Herc. Fur. v. 229.* Arcadia nemora. ¶ *Arcadicus juvenis* est bardus, stupidus, alludendo ad Asinos, qui maximi in Arcadia sunt. *Juvenal. sat. 7. v. 160.*

Arcadius, m. 2. Ἀρκάδιος, Theodosii filius, Romanorum Imperator cum Honorio fratre, quo tempore Gothi Romam ceperunt. ¶ Fuit præterea hoc nomine Grammaticus Antiochenus, qui librum de Orthographia, & alterum de syntaxi conscripsit. *Suid.*

Arcāne, & arcano, adv. *secretamente*. *Cæs. 1. Bel. Civ. c. 19.* Ipse arcano cum paucis familiaribus colloquitur. *Colum. l. 3. c. 2.* Quid arcanius judicem &c.

Arcānum, n. 2. *secreto*, ..., Ger. *geheime*, Gal. *secret*, Hisp. *secreto*, ἀπόῤῥητον, secretum, occultum, ab arca, in qua quæ clausa sunt, secreta manent, vel ab arce, quæ tutissima pars urbis est. *Virg. 1. Aen.* Fatorum arcana movebo. *Curt. l. 4. c. 6. n. 5.* More Persarum arcana Regum mira celantium fide.

Arcānum, *Arce*, villa olim Cicer. nunc oppidum Latii, inter Arpinum, 4. M. P. & Aquinum 7. in colle, apud Melphem fl. prætersl. *Cic. Att. 10. 2. & Q. Fr. 3. 1.*

Arcānus, a. 1. 2. *occulto*, *secreto*, ..., Ger. *verborgen*, Gal. *secret*, ἀπόῤῥητος, ut Arcanus homo, qui quæ audit, tacet, & continet optime. *Plaut. Trinum. 2. 4. 155.* Dixisti arcano satis. ¶ Dicitur etiam de rebus ipsis, quæ occultæ sunt. *Virg. 4. Aen.* Arcanos etiam tibi credere sensus. ¶ Substantive *Tacit. 2. Ann. c. 59.* Arcana dominationis. *Virg. 7. Aen. v. 123.* Arcana fatorum.

Arcarius, a, um, ad arcam pertinens. Arcarii enim dicuntur, qui accepta & expensa arcarum tractant, *Ministri alla Cassa*. *Lamprid. in Alex. Severo c. 43.* Arcarios instituit, qui de arca fisci ederent munera. Sic Arcarii Pontificiales, apud *Symmach. l. 1. ep. 62.* ¶ In familia etiam Arcarii dicuntur servi, qui domini pecuniam administrant. *Scævol. l. 41. Dig. de fideicom. Libert.* Stichus arcarius, probante domino, nomina fecit, &c.

Arcas, cadis, m. 3. Ἀρκὰς, nomen Jovis filii ex Calisto, a quo Arcades originem ducunt. ¶ Item Mercurius, qui in Cyllene Arcadiæ monte natus est. *Martial. l. 9. ep. 35. & Lucan. l. 9. v. 661.* ¶ Est & gentile ab Arcadia. *Ovid. 5. Fast.* Arcadis Evandri nomen tibi sæpe refertur. ¶ Arcades autem vetustate gentis adeo gloriari soliti sunt, ut ante Solem & Lunam natos se dicerent. *Ovid. Fast. 2. v. 289.* Cujus fabulæ causam affert. *Censorin. de die Natalis, c. 19.* his verbis: Arcades trimestrem annum primo habuisse dicuntur, & ob id Proselenæ appellati; non, ut quidam putant, quod ante nati sint, quam Luna astrum, sed quod prius habuerint annum, quam is in Græcia ad Lunæ cursum constitueretur. ¶ Dicti sunt etiam βαλανηφάγοι, i. e. glande vescentes, quia primo glandiferas arbores coluerunt. *Plin. l. 16.* ¶ Laudantur etiam a Musices studio. Inde illud *Virg. Ecl. 10.* Soli cantare periti Arcades. De antiqu. Arcadibus consule *Leon. Adamum*.

Arcatūra. V. Arcella.

Arcātus. V. Arquatus.

Arcella, & Arcatura, apud Grammaticos scriptores accipiuntur pro arcis, quæ scilicet agrorum limites sunt. Arcaturam habet & *Cassiodor. l. 3. Variar. c. 52.* Sed ambæ voces sunt minus latinæ. ¶ Arcella item tanquam genus vitis, affertur a quibusdam ex Columella, *l. 3. c. 21.* Sed lectio valde dubia est. V. seq. vocem. ¶ *Arcella* pro parva arca legitur apud *Fest.* in voce *Arca*.

Arcellata vitis, apud *Colum. l. 3. c. 2.* legitur a quibusdam, hoc est in arcæ modum disposita. (Nam *arcella* putant diminutivum ab *arcua*.) sed alii aliter legunt.

Arcellŭla, læ, diminut. ab arcella. *Diomed. Grammat. l. 1.*

Arcĕo, es, cui, a. 2. *scacciare*, *allontanare*, ..., Ger. *entweichen*, Gall. *chasser*, *empecher*, Hisp. *arredrar*, *echar cosstrenir*, εἴργω, est procul pulsare, vel fugare, sive de longe vetare, ne accedant, qui veniunt, vel obsistere, ne adversarius nocere prope queat, ut arcere muscas, arcere hostes. Hinc arx dicta est, quod procul a se hostes removeat. Supino caret. *Arcitum* enim inusitatum est, licet in compositis in usu sit *coercitum*, *exercitum*, &c. Regit ablat. cum præp. *a*, vel *ab*, & sine præ. *Cic. in Catil. 1. c. ult.* Hunc a mœnibus urbis arcebis. *Liv. l. 1.* Sed etiam foro arcebat. ¶ Usurpatur etiam sine ablat. *Id. ibid.* Ad arcendam vim advenarum armati concurrunt. ¶ Item cum infinito. *Silius l. 13. v. 341.* Solem infervescere fronti Arcet. ¶ Interdum est prohibere. *Cic. in Parad.* Quæ vis est, quæ magis arceat homines ab improbitate? ¶ Interdum stringere. *Virg. 2. Aen.* Teneras arcebant vincula palmas. ¶ Interdum continere. *Cic. 2. de Nat. Deor. c. 54.* Alvus arcet, & continet quod recipit. *Id. in somn. Scip. c. 4.* Orbis cœlestis extimus qui reliquos omnes complectitur, summus ipse Deus, arcens, & continens ceteros. *Id. 2. de nat. Deor. c. 60.* Flumina arcere, dirigere, avertere. *h. e.* ripis continere. Hinc *coercere* significat continere, & *arcus in ædificiis dicitur*, quod ipse se contineat.

Arcĕra, f. 1. *lettiga*, Ger. *ein senffte*, φορεῖον, ab arca deducitur, (*Varr. L. L. l. 4.*) & significat plaustrum tectum undique ex tabulis, quasi arca quædam magna vestimentis instrata, ut inquit *Asconius*, quo vehiculi genere senes, & ægroti cubantes vectabantur. *Gell. l. 20. c. 1. Varro l. 4. L. L.* ¶ Ante lecticas in usu fuit, & his inventis postea desiit.

Arceranĕa. V. Atteranea.

Arcesius, fil. Jovis, pater Laertæ. *Ovid. 13. Met. v. 144.*

Arcessītor, oris, qui arcessit, seu vocat. *Plin. l. 5. ep. 6.* Nemo arcessitor ex proximo. ¶ Item qui accusat. *Ammian. l. 29. c. 10. (al. c. 1.)* Verba placentia arcessitori loqui.

Arcessītus, us, m. *chiamata*. *Ammian. 31. 10.* Arcessitu Valentis. *Plaut. Stich. 2. 2. 3.* Tuo arcessitu venio huc. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 6.* Cum ad eum ipsius rogatu, arcessituque venissem. ¶ Extra ablativum casum exempla nondum vidimus.

Arcessītus, a, um, nomen ex particip. ab arcesso, vocatus, *chiamato*. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 261.* Quo rediturus erat non arcessitus. *Justin. l. 11. 10. 14.* Arcessitis mox auxiliis. ¶ Est etiam arcessitus idem quod externus, aliunde petitus. *Cic. 2. de Or. c. 63.* Cavendum, ne arcessitum dictum putetur.

Arcesso, is, ivi, itum, essere, *chiamare*, *andar a chiamare*, μεταπέμπω, προσκαλέω, primo significat vocare, & tam de personis, quam de rebus dicitur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 18.* Cum ab aratro arcessebantur Consules. *Id. pro Dom. c. 3.* Cum me arcesserent in Senatum, non venirem. *Id. Top. c. 9.* Cum a genere ducetur argumentum, non erit necesse id usque a capite arcessere: h. e. repetere a principio. ¶ Deinde, & quidem sæpe, accusare significat: *accusare*, *chiamar in giudizio*: quæ notio a priore manat. nam qui accusat, in judicium vocat. Construitur autem ad normam verborum accusandi. *Cic. pro Dejot. c. 11.* Capitis arcessere

ceffere. Et 2. *Offic.* c. 14. Ne quem unquam innocentem judicio capitis arcessas. ¶ Sunt qui prohibendi significationem adjiciunt, quasi ab *arceo* sit frequentativum: sed perperam, non enim ab *Arceo* est, sed ab antiquo *ar* pro *ad*, & *cio*, vel *cieo*; ut sit idem quod *accio*, vel *accieo*. *Priscian. l. 1. Velius Longus Vet. Grammat. de orthograph.* &c. Quare male scribitur *Accerso*, pro *arcesso*. Multis argumentis (inquit *Voss. in Etymol. c. 40.*) evincere possumus, *accerso* per c. non esse latinum, sed posterioribus seculis corruptum ex *arcesso*. ¶ Præteritum, supinum, & aliquando etiam infinitum mutuatur ab inusitato *arcessio*. *Cic. ad Attic. l. 16. epist. 11.* Ego autem ejus librum arcessivi. *Cæs. l. 5. B. G. cap. 11.* Alios arcessiri jubet. pro qua voce *Cicero* habet *arcessi*, *l. 15. ad Att. ep. 13.*

Archaïcus, a, um, *semplice, schietto, fatto all' antica*, ἀρχαϊκὸς, quidquid ad antiquorum simplicitatem factum est. *Horat. l. 1. ep. 5.* Si potes archaicis conviva recumbere lectis: *h. e.* humili brevique forma. Al. leg. *archiacis*, idest ab Archia artifice sic vocatis.

Archaismus, m. 2. ἀρχαϊσμὸς, antiquitas, Fig. qua more veterum loquimur, vel scribimus. *Ter. Eun. 4. 3. 7.* Nescio quid absente nobis turbatum est domi.

Archeota, æ, m. *archivista*, archivii curam gerens. *Arcad. Dig. l. 50. tit. 4. leg. ult.* ¶ Legitur & Archiota.

Archetypus, i, m. 2. vel archetypum, n. 2. ἀρχέτυπον, prima forma, secundum quam expediuntur simulacra, *archetipo, originale*. *Plin. l. 5. epist. 10.* Ut pictores pulchram, absolutamque faciem raro exprimunt, sic ego ab hoc archetypo labor, ac decido. ¶ Adjective. *Juvenal. sat. 2. v. 7.* Archetypi Cleanthæ, *ritratti originali di Cleante*. ¶ *Nugas archetypas* dixit *Martialis l. 7. ep. 10.* libellos suos manu sua emendatos: & *l. 12. ep. 70. archetypos amicos*, pro veris, & germanis, metaphorice.

Archezostis, al. vitis alba, gen. vitis sylvestris, sativæ similis foliis, sarmentis, pampinis. *Plin. l. 23. c. 1.*

Archiater, vel Archiatrus, i, m. 2. *protomedico*, ἀρχιατρὸς, proprie dicitur, qui Principis medendi cura fungitur; apud JCtos *in Cod. Tit. de Com. & Archiat.* & *Hieronymum Mercurial. l. 4. Var. lect. c. 1.* ¶ Alii Archiatros dici volunt, non quasi Principis Medicos, sed quasi principes in arte Medica, ab ἀρχὸς, princeps, & ἰατρὸς, medicus.

Archiatria, æ, f. dignitas, & munus archiatri. *Julian. Imp. leb. 13. Cod. Theodos. tit. 3. l. 8.*

Archidiacōnus, i, *arcidiacono*, ἀρχιδιάκονος, princeps inter Diaconos. *Hieronym. ep. 61. ad Pammach. c. 4.* & *Sidon. l. 4. ep. 25.* ¶ In recto casu *Archidiacon* dixit *Venant. Fortun. l. 3. de vita S. Martini, v. 38.* non imitandus.

Archigallus, i, Sacerdos, qui præerat sacris Magnæ Matris Cybeles, quem pinxit Parrhasius, apud *Plin. l. 35. c. 10.* quemque vide *Tertul. Apologet. c. 25.* & *Firmic. l. 3. c. 6.*

Archigĕnes, ἀρχιγένης, princeps generationis. ¶ Sumitur etiam pro iis, qui se præ omnibus sui generis sapientes ostentant. ¶ Fuit item hoc nomine Medicus Trajani tempore. *Juvenal. sat. 6. v. 235.*

Archigĕron, ontis, præfectus, & quasi princeps seniorum. *leg. 1. Cod. Theodos. de Alexan. pleb. primat.* Archigerontes, & diacetæ deligantur.

Archilochius, a, um, adject. possessiv. ab Archilocho, ut carmen, metrum Archilochium, *Diomed. Gram. l. 3.* ¶ Item contumeliosus, conviciis plenus, quo modo *Cic. l. 2. ep. 21. ad Att.* Archilochia in Cæsarem edicta Bibuli vocat.

Archilochus, m. 2. ἀρχίλοχος, poeta Lacedæmonius, carminis jambici inventor, quod ab eo Archilochium vocatur, quo Lycambem, quod filiam sibi promissam alteri locavisset, ad suspendium dicitur adegisse. *Cic. 3. de nat. Deor.* Vixit regnante Romulo. *Cic. 1. Tusc.* ¶ Alius fuit Archilochus Nestoris fil. qui patrem in expeditione Trojana secutus a Memnone interfectus est. ¶ Alius fuit Siculus, qui Arciam urbem condidit.

Archimagirus, *mastro de' cuochi*, ἀρχιμάγειρος, princeps, & magister coquorum, vel qui coquinæ præest. Nam μάγειρος coquus est. *Juvenal. sat. 9. v. 109.* Finxerunt pariter librarius, archimagiri. Adde *Sidon. Apoll. l. 2. ep. 9.*

Archimandritæ, arum, m. *Abbati, Priori, Guardiani*, ἀρχιμανδρῖται, Germ. *ein Abbt, ein Prelat*, Abbates, Præpositi Monachorum. Prisci enim Monachi eremos colentes ἐν ταῖς μάνδραις, in mandris, idest, in speluncis, & cavis montium habitabant. *Sidon. Apoll. l. 8. ep. 14.* Consequi affectans Palæstinos archimandritas. Adde *l. 8. C. de sum. Trin.* & *Alcim. Avit. ep. 2.*

Archimēdes, m. 3. ἀρχιμήδης, vir Syracusanus, admirando, ac prope divino ingenio, quo nemo unquam præstantior fuit in Geometria, in Arithmetica, in Astronomia, in machinali arte, in omnibus Mathematicis disciplinis. *Cic. pro Cluen. & 2. Acad.* Quasi terrestris Deus construxit sphæram vitream, in qua sidera, ut in Cœlo, movebantur. *Cic. 1. Tusc. & 2. de nat. Deor.* Decem annos Syracusas suis machinis ab hostibus defendit. Sed tandem urbs capta est. Marcellus interdixerat, ne unus Archimedes interficeretur. A milite tamen ignaro, quis esset, interfectus est, cum in pulvere quædam describens attentius urbem esse captam non sentiret. *Cic. 5. Fin.* Vixit post Dionysium. *Id. 5. Tusc.* Ejus sepulchrum a Cicerone Siciliæ Prætore repertum est. *Id. Ibid.*

Archimedēus, a, um, ad Archimedem pertinens. *Martian. Capell. l. 6. pag. 191.*

Archimimus, *principe de' buffoni*, ἀρχίμιμος, princeps mimorum. Habetur apud *Suet. in Vesp. c. 19. Augustin. l. 6. d. C. D. c. 10.*

Archipirāta, m. 1. princeps piratarum, *capitano di corsari*, Ger. *ein oberster der meerrauber*, Gal. *le capitaine de corsaires, & ecumeurs de mer*, Hisp. *capitano de cosarios*, ἀρχιπειρατής, prædonum dux. *Cic. 2. de Offic.* Ille, qui archipirata dicitur.

Archipresbyter, ĕri, m. *arciprete*, ἀρχιπρεσβύτερος, primus inter presbyteros. *Hieron. ep. 4.* ad Rusticum, circa *med.*

Archisynagōgus, i, m. *Archisinagogo*, ἀρχισυνάγωγος, Synagogæ præfectus. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 28. in fi.*

Archītas, vel potius Archytas, ἀρχύτας, Tarentinus, Æstiei, vel Mnesagoræ fil. Philosophus Pythagoricus, præstantissimus in Mathematicis. Cubum excogitavit, columbam ligneam effecit, quæ vivæ volatum imitabatur, platagen invenit, hoc est, crepitaculum puerorum. Ei Plato suos quosdam commentarios nondum absolutos credidit. *Ficin. arg. in ep. 12.* Fuit magister Philolai. *Cic. 3. de Orat.* Fuit doctus, & plane sapiens. *Cic. 5. Tusc.* ¶ In recto casu *Archita* dixit *Sidon.* & penult. corripuit *carm. 2. v. 176.*

Architecta, æ, fœmin. ab architectus. *Plin. l. 10. c. 71.* Præcipua naturæ architectæ vis. Ita Harduin. ex MSS.

Architectio, onis, architectura. In Plinii loco modo cit. alii legunt: In quo præcipua naturæ architectio. Al. leg. *architectatio*.

Architecton, ŏnis, idem quod architectus. *Plaut. Mostell. 3. 2. 73.* Sibi laudasse hasce ait architectonem nescio quem, esse ædificatas has sane bene. Adde *Solin. c. 23.*

Architectonĭce, ἀρχιτεκτονική, ars ædificandi. *Quintil. l. 2. c. ult.* Aliæ quoque artes habent multiplicem materiam, velut architectonice. ¶ Architectonice ab Aristotele vocatur Philosophia, quæ omnes artes tanquam satellites complectitur.

Architectonicus, a, um, ad architectonem spectans, ut rationes architectonicæ, *Vitruv. l. 9. c. 4.*

Architector, aris, d. 1. *fabbricare*, בנה, Ger. *bawen*, Gal. *batir*, Hisp. *edificar*, ἀρχιτεκτονέω, construo, fabricor. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 19.* Cogitatio quamvis regionem potest amplecti, & in ea fabricari, & architectari. ¶ Passive *Nepos* apud *Priscian. l. 8.* Ædes Martis architectata ab Hermodoro. ¶ Translate ponitur pro comminisci, præscribere, *formare, produrre*. *Cic. 2. de Fin.* An quod ita sapientia callida est, ut optime possit architectari voluptates? *h. e.* comminisci, parare.

Architectorĭcus, a, um, Architectonicus. *Sidon. Apoll. l. 8. ep. 4.* Domicilium parietibus attollitur, ad concinentiam scilicet architectoricam fabre locatis.

Architectūra, æ, apud *Cic. 1. Offic. 42. architettura*, ἀρχιτεκτονική. *Vitruv. l. 1. c. 1.* eam definit scientiam pluribus disciplinis, & variis eruditionibus ornatam, cujus judicio probantur omnia, quæ a cæteris artibus perficiuntur opera, ex fabrica, & ratiocinatione natam. *Lib.* autem 2. c. 3. ejus tres partes enumerat, Ædificationem, Gnomonicam, & Machinationem.

Architectus, i, *architetto, proto, ingegnere*, דרדבונים, Ger. *bawmeister*, Gall. *architecte*, Hisp. *architeto*, ἀρχιτέκτων, ex ἀρχὸς, princeps, & τέκτων, faber, principalis faber fabricandi artem habens, vel qui structuris ædificiorum præest, & fabricanda præscribit. *Cic. 1. de Orat. c. 14.* Philo architectus Atheniensibus armamentarium fecit. ¶ Translate pro auctore sumitur, & elegantem usum habet in iis præsertim, qui nectendis dolis, parandis sceleribus, struendis fallaciis excellunt. *Cic. pro Cluent. c. 22.* Princeps & architectus sceleris. ¶ Accipitur & in bonam partem, ut architectus benefactorum, apud *Plaut. prol. Amph.* Architectus beatæ vitæ. *Cic. 1. Fin. c. 10.*

Architriclīnus, m. 2. בלצר, Germ. *hoffmeister*, Gal. *maitre d' hotel*, Hisp. *maestre sala*, ἀρχιτρίκλινος, qui præest triclinio, idest, qui curat, ut recte omnia disposita sint, & variorum eduliorum fercula ordine, & tempore convivis exhibeantur.

Archium, & altero u inserto, Archīvum, ἀρχεῖον, magistratuum ædes significat, & regiam, & palatium, & judiciale forum apud Græcos. *Pausan. in Lacon.* ¶ Hinc factum est, ut sumatur pro chartophylacio, seu Tabulario publico, quia plerumque archiva chartophylacus vicina sunt, *archivio, cancelliaria*. *Ulpian. l. 9. §. 6. Dig. de pœnis:* Ne eo loci sedeant, quo in publico instrumenta deponuntur, archio forte, vel grammatophylacio. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. cap. 7.* Censum Augusti Romana archiva custodiunt. ¶ Pro templo, vel potius pro Adyto templi, ubi congregabantur Magistratus Sacerdotum, usurpavit *Pomponius Mela l. 3. c. 8.* de Phœnice loquens; si sequamur emendationem Isaaci Vossii. Nam ibi pro *Archio* al. leg. *Nardo*.

Archon, tis, m 3. ἄρχων, summus principatus Athenis, sicut Suffes apud Carthaginenses, Romæ Dictator. Fuerunt, teste Suida, Archontes novem, quorum sex Thesmothetæ, hoc est legislatores dicebantur, unus Rex, unus Polemarchus, & præter hos unus Princeps Collegii, & Præfectus, qui per excellentiam Archon, & Hegemon, & Prytanis vocabatur, quod Prytanibus præerat. Ut enim Romæ Prætor Judicibus præerat, atque ideo Judex quæstionis, & Quæsitor dictus est, ita hic summus Archon Athenis, quod Prytanibus Judicibus præerat, Prytanis etiam dicebatur. Prytanes 50. viri erant, qui deni singulis mensibus in orbem vices mutantes judicabant. *Cic. de Fato c. 9. Vellei. l. 1. c. 2. & 8.*

Archytas. V. Architas.

Arcifinalis, le, idem quod arcifinius. V. infr. *Siculus Flacc. de condit. agror. p. 3.* Occupatorii dicuntur agri, quos quidam arcifinales vocant.

Arcifinius ager dictus est, qui certis linearum mensuris non continetur, sed arcentur fines ejus objectu fluminum, montium, arborum. Unde & in his agris nihil subsecivorum intervenit. Sic *in l. varior. auctor. de limitib.* ¶ Siculus autem Flaccus, Occupatorii, inquit, dicuntur agri, quos quidam arcifinales vocant, ii autem arcifinales dici debent, quibus agris victor populus occupando nomen dedit. Bellis enim gestis, victores populi terras omnes, ex quibus victos ejecerant, publice, atque universaliter territorium dixerunt, intra quos fines jus dicendi esset, deinde, ut quisque virtute colendi occupavit, arcendo vicinum, arcifinalem dixit. ¶ Et apud *Frontinum* hæc legimus. Ager arcifinius, sicut ait Varro, ab arcendis hostibus est appellatus, qui postea interventu litium per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. In his agris nullum jus subsecivorum intervenit. Arcifinales agri, & arcifinii dicuntur, quorum fines deprehendi non possunt. *P. M.*

Arcio, is, ivi, itum, a. 4. *chiamare, far venire*, accio, arcesso. *Cic. Attic. 5. 1.* Tu invita mulieres: ego arcivero pueros. *Al. leg.* accivero.

Arcipotens, entis, *valente in tirar d' arco*, qui arcu potest, sagittandi peritus. *Valer. Flacc. l. 5. v. 17.* Arcipotens adverte, precor, nunc denique Apollo. ¶ In quodam antiquo epigrammate legitur *arcupotens*.

Arcirma, f. 1. *carretta*, ἅμαξις, genus modici plaustri, quo homo gestari solet. *Festus*. Al. leg. *arcuma*.

Arcitĕnens, adject. τοξοφόρος, Apollinis epitheton, ab arce Acropoli, ubi colebatur, vel ab arcu tenendo, quod semper cum arcu, & pharetra pingeretur. *Virg. 3. Æn. v. 75.* ¶ Scribitur & Arquitenens. *Arnob. l. 1. p. 20.* Arquitenentes Diana & Apollo. ¶ Est etiam signum cœleste, i. e. Sagittarius. *Cic. in Arat. v. 181.* Subeunt vestigia magni Arcitenentis &c.

Arcivus, a, um, ut *arciva avis* apud *Fest.* ut *Scalig.* leg. V. Arcula.

Arctatio, onis, arctandi actus. *Diomed. Grammat. l. 2.* Cum quadam arctatione sermonis. ¶ Apud *Varr. l. 4. L. L. p. 2. arctatio syllabarum* est, cum duæ syllabæ in unam coalescunt, ut *murus* pro *moerus*.

Arctatus, & artatus, a, um, nomen ex particip. angustus, exiguus, *angusto, ristretto*. *Vellej. l. 1. c. 16.* Artati temporis spatium. Et *l. 2. c. 10.* Ut clarissima, ita numero artata felicitas. *Martial. l. 12. epigr. 5.* Arctatus labor. *h. e.* brevior factus.

Arcte, *strettamente*, stricte. *Cic. Parad. 1.* Illud arcte tenent, accurateque defendunt. *Id. de Fato, c. 9.* Arctius adstringi. Et *Plin. l. 6. ep. 8.* Arctissime diligere.

Arctĭcus, a. 1. 2. *Settentrionale*, ἀρκτικὸς, Septentrionalis, ut Polus Arcticus, cui oppositus est Antarcticus, hoc est, Meridionalis. *Hygin. Poet. Astron. l. 1. c. 6.* Circulus Arcticus appellatur, quod &c.

Arcto, as, a. 1. *stringere*, *σφίγγω*, freq. ab arctum inusit. sup. verbi arceo, idem, quod constringo. *Col. l. 12. c. 45.* Transversas perticas arctare. ¶ Est item angustias facere. *Plin. l. 3. c. 6.* Angustias eas arctantibus insulis parvis. ¶ Translate *Ulpian. Dig. 42. 1. 2.* Arctare, aut prorogare tempus. *Id. Dig. 38. 9. 1.* Arctare aliquem. *h. e.* breve tempus ei præstituere. *Id. Dig. 1. 11. 2.* Arctare se, *ridursi a strettezza di tempo*. ¶ Scribitur & *Arto*.

Arctophylax, ăcis, m. 3. ἀρκτοφύλαξ, alio nomine Bootes, signum juxta majorem Ursam, quod ex viginti, & tribus sideribus constat. Hic Arcas est Calistus Ursæ majoris fil. qui puer 15. ann. cum in venatione

in

in matrem incidisset, jam jam occisurus, ipso momento a Jove una cum matre in Cœlum translatus fuisse fingitur. Ovid. 2. Met. Dicitur Arctophylax, idest, custos Ursarum. Nam in Cœlo ita situs est, ut non solum majoris, sed etiam minoris Ursæ curam gerere videatur. Dicitur quoque Bootes, seu Vociferans, quia & in Cœlo magna voce videtur vociferari, & in Ursam ferri. Denique dicitur Ductor boum. Nam ut ex figura Ursa major etiam Plaustrum majus, & Ursa minor etiam Plaustrum minus dicitur, ita Arctophylaci etiam bubulci nomen impositum est, quia est instar bubulci, qui currum sequitur. Cic. in Arat. l. 2. de nat. Deor. c. 42. Arctophylax, vulgo qui dicitur esse Bootes, Quod temone quasi junctam præ se quatit Arcton.

Arctos, vel Arctus, i, f. 2. ἄρκτος, ursus, vel ursa. Accipitur pro duobus signis cœlestibus Borealibus, quæ dicuntur Arcti, vel Ursæ, item Septentriones, item Currus, vel Plaustra. Dicuntur Ursæ, quia Calisto in ursam mutata esse fingitur. Dicuntur Septentriones, quia ita hæ stellæ sitæ sunt, & ternæ quæque proximæ inter se trigonum, seu triangulum efficiant, vel a bobus junctis. Triones enim, ut scribit Varro, rusticorum vocabulo boves vocabantur, quasi terriones, hoc est, idonei arandæ terræ, & colendæ. Dicuntur Currus, vel Plaustra, ἅμαξαι, quia plaustris similia videntur. Nam ex septem stellis quæ pariles uno in loco sunt, quæ pro bobus accipiuntur, reliquæ quinque plaustri figuram designant. ¶ Arcti, ut dixi, duæ sunt, quæ Septentrionali polo innixæ vehuntur, Arctico circulo clausæ, & ita collocatæ, ut utraque resupinata alterius contegat caput, sed caput ejus, quæ superior est, ad caudam inferioris contendat. Una dicitur Ursa major, Plaustrum, vel Currus major, Septentrio major, Elice. Hæc Calisto fuisse fertur Lycaonis Arcadiæ Regis filia, quæ studio venationis se Dianæ adjunxit, a qua mirifice amabatur, sed quodam die sola in sylvis deprehensa a Jove compressa est, quod facinus cum aliquandiu celasset, tandem jussa cum cæteris virginibus lavari, tumore uteri crimine detecto, a Diana e choro expulsa est. Peperit in sylvis filium, qui Arcas est appellatus. Statim a partu a Junone in ursam mutata est. Cum 15. annos vitam ferinam vixisset, quodam die in filium incidit, quo arcum intendente, a Jove & ursa, & filius inter sidera translati sunt. Ovid. 2. Met. Constat ex septem, & viginti stellis. Hanc Græciæ populi in navigando observant. Altera dicitur Ursa minor, Plaustrum, vel Currus minor, Septentrio minor, Cynosura, idest canis cauda. Hæc fuit Cynosura una ex illis Nymphis, quæ in Creta in monte Ida lacte caprino Jovem aluerunt. Hoc merito & ipsa, & sorores in Cœlum translatæ sunt, prope Polum Borealem. Septem stellas habet currus imagine. Hanc Sidonii in navigando aspiciunt. Ovid. 3. Fast. & 4. Trist. el. 3. Cic. 2. de nat. Deor. c. 41. Circum polum arcti duæ feruntur, nunquam occidentes. ¶ Geminas arctos, pro duabus noctibus posuit Prop. l. 2. eleg. 22. Jupiter Alcmenę geminas requieverat Arctos. ¶ Pro populis septentrionalibus, Claud. 6. Conf. Honor. v. 336. Atque indignantes in jura redegerat Arctos.

Arctōus, a, um, arcticus, septentrionalis, ut Arctous orbis, Lucan. l. 1. v. 53. Arctoæ provinciæ, Ammian. l. 17. c. 12. Arctoum frigus, Lucan. l. 10. v. 250.

Arctūrus, m. 2. ἀρκτοῦρος, stella in signo Bootæ, & inter ejus crura posita. Oritur a canicula fere post diem quinquagesimum. Plin. l. 11. c. 16. Ab Arcturi exortu ad Æquinoctium vernum. ¶ Causa procellarum, & sævæ tempestatis creditur. Horat. l. 3. od. 1. v. 27. Sævus Arcturi cadentis impetus. ¶ In fabulis est, Arcturum fuisse Icarium patrem Erigones, qui cum a quibusdam pastoribus, quod eos multo vino inebriaverat, fuisset fustibus occisus, in Cœlum translatus sit. Ita Hygin. fab. 130. ¶ Sæpe autem non tam pro stella in signo Bootes, quam pro toto ipso Boote ponitur a Poetis: Unde nomen traxit. Est enim ab ἄρκτος, ursa, & οὖρος, custos. ¶ Pro ipso Autumni tempore Virg. 1. Georg. v. 67. Sub ipsum Arcturum.

Arctus, vel artus, a, um, astrictus, stretto, serrato, angustus, strictus, ab arceo, idest, constringo. Cic. 3. Ver. c. 5. Arctioribus laqueis tenebitur. Id. Offic. 3. c. 6. Arctissimum vinculum societatis. ¶ Arctæ res, i. e. angustæ, miseræ, in magnum discrimen adductæ. Tacit. hist. 3. c. 69. Et nisi subveniretur, res arctas nunciaret. ¶ Arctum animum pro dejecto, & trepido, Horat. l. 4. sat. 6. v. 82. ¶ Arcta annona, carestia, Sueton. in Tiber. c. 8. ¶ Arctus somnus, profondo. Cic. in Somn. Scip. c. 1. ¶ Colligere volumina in arctum, ridur' in compendio. Plin. 8. 16.

Arcuarius, a, um, ad arcus pertinens. Veget. l. 2. de re milit. c. 11. Fabricæ scutariæ, loricariæ, arcuariæ. ¶ Arcuarius, ii, qui arcus facit. Dig. l. 50. tit. 6. leg. 6. Tubarii, cornucarii, arcuarii.

Arcuālis, le, idem quod arcuatus, piegato a modo d'arco, archeggiato. Sidon. l. 2. epig. 2. Triclinium arcuali camino, &c.

Arcuātim, adv. in modum arcus, a volte. Plin. l. 29. c. 6. Multis pedibus arcuatim repens. de Millepeda loquitur.

Arcuātio, onis, curvatio in modum arcus. Jul. Frontin. l. 1. de Aquaduct. Rom. Sicubi vallium conditio exigit, substructionibus, arcuationibusque veteres (ductus) exigentur: con fabbriche in arco.

Arcuatus, a. 1. 2. partic. curvatus in modum arcus. Liv. 1. c. 21. Curru arcuato vehi jussit. ¶ Dicitur & arcuatus, oppilato, itterico, correptus morbo regio, de quo vide arquatus.

Arcuballista, æ, f. genus quoddam minoris ballistæ, habentis inclusum arcum ligneum ad jacienda missilia. Erant enim ballistæ, quæ non arcuato ligno, sed nervo, aut fune extento jaciebant. Veget. l. 2. de re milit. c. 15. & lib. 4. c. 22.

Arcuballistarius, ii, m. qui arcuballista missilia jacit. Veget. lib. 4. de re milit. c. 21.

Arcŭla, f. 1. cassetta, κιβώτιον, dim. pro scriniolo. Cic. 2. Offi. c. 7. Perscrutarentur arculas muliebres. ¶ In auspiciis quoque arcula dicebatur, teste Festo, avis, qua aliquid fieri vetabatur, ab arcendo nomen habens, quod consulentem a re aliqua aggredienda arceret, hoc est prohiberet. Al. leg. arciva.

Arculārius, ii, qui arculas facit, & vendit, apud Plaut. Aulul. 3. 5. 45.

Arculāta, orum, n. 2. circuli, qui ex farina in sacrificiis fiebant. Fest.

Arculum, i, n. virga ex malo Punico incurvata, quæ fit quasi corona, & ima summaque inter se alligatur vinculo laneo albo: quam in certis sacrificiis regina (h. e. regis sacrificuli uxor) in capite habebat: Flaminica autem Dialis in omni sacrificatione uti debebat. Hæc Servius ad l. 4. Æneid. v. 137. ¶ Hoc idem Festus inarculum vocat.

Arcŭlus, teste Festo, dictus est Deus, qui tutelam gereret arcarum. ¶ Item arculus, ut idem Festus testatur, dicebatur circulus, qui capiti imponebatur ad sustinenda commodius vasa, quæ ad sacra publica capite portabantur. Erat enim ritus apud Athenienses, postea ad alias quoque nationes translatus, ut virgines nubiles Dianæ sacra capite gererent in canistris, circulis quibusdam suppositis, ut firmius inhærerent. Hinc a canistris Canifora dictæ sunt.

Arcuma. V. Arcirma.

Arcŭo, as, a. 1. piegar in modo d'arco, כפף, Ger. Biegen, als bogen krümmen, Gal. faire en arc, Hisp. encorvar o κάμπτω, in modum arcus curvare. Plin. l. 29. c. ult. Illam, quæ non arcuatur, sepa Græci vocant, alii scolopendram.

Arcus, m. 4. arco, קשת, Ger. ein bogen, τόξον, instrumentum, e quo sagittæ emittuntur, ab arcendo, quasi arcitus, contracte, quod eminus arceat hostem, non cominus propulset, quemadmodum ensis, aut hasta. Cic. de Sen. Animum, tanquam arcum intentum habebat. ¶ Est præterea arcus curvatura in ædificiis, quæ alio nomine fornix appellatur, ita dictus ab arcendo, hoc est, continendo, quod se ipse contineat, καμάρα, volta, arco. Juvenal. sat. 3. v. 11. Substitit ad veteres arcus, madidamque Capenam. ¶ Arcus item, sive, ut Nonio placet, arquus, arco celeste, ἶρις, accipitur pro arcu cœlesti, quem pluvio tempore variis coloribus expressum in nubibus conspicimus. Hor. in art. v. 18. Cum flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus. In hac autem significatione etiam per secundam declinationem inflexum legitur. Cic. de nat. Deor. 3. 20. Cur arci species non in Deorum numero reponitur? Al. leg. arqui. Ennius item gen. fem. protulit. Inter signa pluviæ refertur a Virg. 1. Georg. v. 380. Et bibit ingens arcus. V. Bibo. Hinc Plaut. Curcul. 1. 2. 41. de muliere bibacissima: Ecce autem bibit arcus, pluet, credo, hercle hodie. ¶ Arcus etiam dicitur de curvamine serpentum alte incedentium. Ovid. Metam. 3. v. 42. Immensos saltu sinuatur in arcus. ¶ Arcus etiam dicuntur propagines vitium, & aliarum arborum in terram deflexæ. Virg. 2. Geor. v. 26. Plin. l. 17. c. 13. ¶ Hoc nomen, cujuscunque sit significationis, etiam per q ab antiquis scribebatur arquus. Unde Arquites, τοξόται, arcu prœliantes, qui & Sagittarii dicuntur, & Arquatus, cui color, & oculi virent, quasi in arqui similitudinem. Sed Nonius dicit, arcum fornicem appellari, arquum nonnisi qui in Cœlo apparet. Voss. Etymol. hoc discrimen non agnoscit. ¶ In dativo plurali facit arcubus. nam arcibus est ab arx, arcis, ut Priscian. docet l. 8. sub fin.

Ardĕa, f. 1. ἐρωδιός, Aghirone, avis quædam, quasi ardua, quoniam volando alta petit, Virg. 1. Georg. 1 v. 364. ¶ Varia ejus genera, pulla, alba, stellaris, palustris. ¶ Hanc avem Ovidius fabulatur natam esse ex cineribus Ardeæ urbis, 14. Met. 2. v. 573.

Ardĕa, f. 1. Ardea ἀρδέα, Urbs Latii, Rutulorum Metrop. Turni Regia, condita a Danae Persei matre, vel a Dauno Pilumni filio, dicta a tervore regionis, vel quasi ardua, ob difficilem ascensum, vel quasi ardua, idest magna, & nobilis, vel denique ab augurio Ardeæ avis. Erat ab urbe Roma 20. M. P. a litore 9. inter Ostiam, & Antium. post Turni mortem ab Ænea incensa est. Ovidius fabulatur, in avem sui nominis commutatam esse. 14. Metam. v. 573.

Ardĕas, atis, & plur. Ardeates, adject. gentile. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 18. In agro Ardeati. Liv. l. 5. c. 44. Ardeates veteres amici. ¶ Dicitur & Ardeatis, te. Cato apud Priscian. l. 4.

Ardeatīnus, a, um, Ardeas, Sen. epist. 105. Bonam valetudinem in Ardeatino tueteris. sc. agro.

Ardelio, onis, m. 3. inquieto, che vorrebbe fare ogni cosa, affannone, Gal. qui se veut meler de toutes choses, πολυπράγμων, homo inquietus, huc, atque illuc semper volitans, omnibus negotiis se immiscens. Mart. ad Attal. l. 2. epigr. 7. Vis dicam quid sis? magnus es ardelio. Dictus est ardelio ab ardea, quod ejus avis instar huc illuc volitet. Eleganter describitur a Phædro l. 2. fab. 5.

Ardens, entis, nomen ex particip. ardente, caldo, focoso. Plin. l. 31. c. 3. Ardentissimæ horæ diei. Et l. 20. c. 20. Ardens febris. ¶ Translate ponitur pro sollicito, strenuo, & festinante, valoroso, sollecito. Virg. 1. Æn. Instant ardentes Tyrii. ¶ Item pro splendido, fulgido. risplendente. Pl. l. 21. c. 4. Ardentissimus color. ¶ Item pro vehementi, ut ardens oratio, veemente. Cic. in Orat. c. 38. Et, ardentiore studio petere. Cic. 2. Fin. c. 19.

Ardenter, adverb. caldamente, con ardore, o veemenza, ut ardenter cupere, Cic. Tusc. 4. c. 17. & Ardentius sitire, Tusc. 5. c. 6. ardentissime diligere. Plin. l. 6. ep. 4.

Ardĕo, es, arsi, arsum, flagro, conflagro, deflagro, ardere, דלק, בער, Ger. brennen, Gal. ardre, bruler, Hisp. arder, φλέγομαι, cremor, flagro. Virg. 5. Æn. Liquidis in nubibus arsit arundo. ¶ Per translationem est furere, vel perturbatione aliqua agitari vehementer. Virg. 10. Æn. Latumque per agmen ardens militem agit ferro. Hinc illa: Ardere avaritia, cupiditate, dolore, iracundia, invidia, flagitio, scelere, &c. ¶ Præcipue vero ponitur pro ardenter amare, esser innamorato, sive alicujus rei studio, seu cupiditate teneri. Atque in hoc sensu modo cum accusat. modo cum ablat. construitur. Virg. 2. Ecl. Formosum Corydon ardebat Alexim. Hor. Epod. 14. Non aliter Samio dicunt arsisse Batillo Anacreonta Teium. Cic. Nimio videndi te desiderio ardebam. Et cum infinitivo. Ovid. Met. 5. 166. tuere ardet utroque. ¶ Interdum pro festinare, sollecitare. V. in Ardens. ¶ Interdum pro fulgorem emittere, risplendere. Virg. 4. Æn. Tyrioque ardebat murice læna. Id. 11. Æn. v. 602. campi ardent armis.

Ardeŏla, læ, diminut. ardea, aghirone. Plin. l. 10. c. 60. ubi tria ardeolarum genera refert.

Ardesco, n. 3. divenir ardente, יקד, בער, Ger. brennent woerden, φλογοῦμαι, ardens fio, iterum, atque iterum ardeo. Lucret. 6. 174. omnia motu percalefacta vides ardescere. ¶ Translate Virg. 1. Æn. v. 717. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo. Ovid. 5. Metam. v. 41. Ardescere in iras. Tacit. Ann. 16. cap. 29. Voce, vultu, oculis ardescere. ¶ Pro augeri, intendi, Virg. 11. Æn. v. 607. fremitusque ardescit equorum. Tacit. Ann. 13. c. 17. Questus magis ardescebant. ¶ Dicitur gladii mucro ardescere, cum ejus acies vehementer acuitur, ut cædendo pene adurat. Tac. 15. Ann. c. 54. Lucan. l. 7. v. 139.

Ardĭfer, a, um, ardorem ferens, inflammans. Varr. apud Non. c. 4. n. 27. Ardifera lampas.

Ardor, oris, m. 3. incendium, flagrans æstus, ardore, דליקה, Ger. brunst, Gal. ardeur, Hisp. ardor, καῦμα, vehemens calor, & incendium. Cic. 4. Acad. c. 37. Fore aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. ¶ Metaphorice ponitur pro impetu, seu vehementia, ut ardor animi, amoris, cupiditatum, &c. apud Cic. sæpe. ¶ Pro fulgore, & splendore, Cic. in carm. de suo Consul. l. 1. de Divin. c. 11. Ardor stellarum. Id. pro Balb. c. 21. Ardor oculorum. occhi sfavillanti.

Arduĭtas, tatis, f. 3. altezza, salita difficile, arduità, מעלה, קשה, Ger. hohe, altitudo. Var. l. 1. de R. R. c. 10. Montium arduitas, atq; asperitas.

Ardum, arido, veteres pro aridum dicebant. Lucil. apud Non. c. 2. n. 48.

Ardŭus, a, um, o. 1. 2. altus, asper, arduo, alto, difficile, malagevole, קשה, גבוה, Ger. hoch, schwer, Gal. haut, mal-aisé, Hisp. alto, difficultoso, ὑψηλός, ἀνάντης, proprie locus ascensu acclivi, & aspero. Cic. in Ver. 6. 23. Oppidum difficili ascensu, atque arduo. ¶ Per metaphoram accipitur pro difficili, & molesto, & incommodo, δυσχερής, χαλεπός. Sallust. in Catil. Arduum videtur res gestas scribere. ¶ Arduæ res, pro adversis, apud Horat. l. 2. Carm. od. 3. Æquam memento rebus in arduis servare mentem. ¶ Vocibus arduior, & arduissimus, usus est Cato apud Priscian. l. 3. post princip. ¶ Ponitur etiam arduus simpliciter pro erecto, & alto. Horat. l. 1. sat. 2. v. 88. Ardua equi cervix.

Ovid.

Ovid. 1. amor. 14. v. 12. Ardua cedrus. Virg. 9. Æn. v. 53. de Turno, & campo se se arduus infert.

Arĕa, f. 1. aja, piazza, גרן, Ger. platz, schewre, Gal. basecour, aire, Hisp. era, patio, ἅλως, καὶ ἅλων, proprie dicitur locus in urbe purus sine ædificio, quem Græci παλαίστραν dicunt, accommodatus foro extruendo. Dicta est area, quod ardore Solis fit facta arida. Quidam ab ara deducunt, quod sicut ara pura est, ita areæ in urbe, sive vico loca pura sunt, idest sine ædificio: vel quod sicut ara flammis, ita area Solis ardore torretur. Suet. in Cæs. Forum de manubiis inchoavit, cujus area super sestertium millies constitit. Sed Valla dicit, aream esse quamcunque planitiem, si vero planities sit spatiosa, campi nomen accipere. Cic. in Parad. Areas quasdam magni æstimant, quod ei generi quasi nocere nihil potest. ¶ Item area dicitur solum terreum, seu planities glabra, ubi frumenta arefcunt, teruntur. Virg. l. 1. Georg. Area cum primum ingenti est æquanda cylindro. ¶ Item area, & per diminutionem areola, est terra probe subacta atque sata, seu serenda, quia sunt in hortis quadrata quædam, & bene subacta, & coæquata spatia, in quæ mox semina jaciantur. Col. l. 11. c. 3. Areæ sic informandæ sunt, ut facile runcantium manus ad dimidiam partem latitudinis perveniant. ¶ In prædiis urbanis area dicitur etiam locus, in quem stillicidium cadit. Cajus leg. Urbanor. Prædior. 2. ff. de servit. Urban. Præd. ¶ Apud Geometras area sumitur pro spatio vacuo in aliqua figura, ut in triangulo, vel quadrangulo. ¶ Denique area morbus est capitis cum capillorum profluvio, ita dictus, quod areas quasdam, hoc est, loca capillis nuda in capite efficiat. Ejus duæ sunt species, prior alopecia, quæ fit in capillis, & barba, altera ophias a serpentis similitudine, quæ incipit ab occipitio, duorum digitorum latitudinem non excedens. Cels. l. 6. c. 4.

Areātor, m. 3. ἁλωητής, qui aream purgat, & in ea frumentum triturat. Colum. l. 2. c. 21. sed rectius leges arator.

Arecteus, vel Arectæus, vel Aracteus, a, um, adiect. Arectei campi apud Tibull. l. 4. carm. 1. v. 142. sunt campi circa Babylonem, ubi fuit oppidum Arech, seu Arach.

Arefacio, a. 3. seccare, יבש, Ger. trucknen, derren, Gal. secher, Hisp. secar. ξηραίνω, aridum facio. Cato de R. R. c. 69. Amurcam arefacito. Adde Macrob. Satur. 5. c. 19. ¶ Lucret. verbum divisit, & transposuit hoc pacto l. 6. v. 962. Principio terram Sol excoquit, & facit are. ¶ In loco Catonis allato alii leg. arfacito.

Arefactus, a, um, exsiccatus, rasciutto, secco. Plin. l. 13. c. 22. Arefactus caulis. Id. 34. 14. Mora in sole arefacta.

Arelatensis, e, ad Arelatem pertinens, ut Arelatensis ager. Plin. lib. 10. cap. 42.

Arĕlas, atis, & Arelate, Arles, Ἀρελάτη, Urbs A. Galliæ Narbon. dicta Colonia Sextanorum, quoniam ex sexta Legione coloni eo ducti sunt, primaria Provinciæ ad Rhodanum flu. a Nemauso 5. leuc. in Or. ab Aquis Sextiis 12. & tot. a Massilia in Occ. ab Avenione 7. in Austr. Auson. de clar. Urbib. n. 8. Pande, duplex Arelate, tuos blanda hospita portus. Id. ep. 24. v. 81. Utque duplex Arelas, &c.

Aremorica, Armorica, la Bretaigne, Aquitania, vel pars Aquitaniæ, divisa a Celtis Garumna fl. Cæs. l. 5. c. 53.

Arēna, f. 1. arena, sabbione, חול, Ger. sand, Gal. sable, Hisp. arena, ἄμμος, tenuissimus pulvis, ab ariditate, quia caret omni humore, & succo, unde & plurimum aquæ bibit. Nec quenquam movere debet, quod arena habeat primam brevem, areo longam, cum derivativa non semper primitivorum naturam servent. Itaque sine aspiratione scribi debet. Sed aliqui per aspirationem scribunt, voluntque dici ab hærendo, quod sibi invicem propter tenuitatem cohæreat, vel quod cum calce parietibus inhæreat. Ejus vero tres sunt species, fossilis, fluvialis, & marina, inter quas crassior sabulum nuncupatur. Horat. l. 1. Od. 28. Numero carens arena. ¶ Quandoque ponitur pro litore, seu portu. Virg. 1. Æn. v. 176. Egressi optata potiuntur Troes arena. Adde 6. Æn. v. 316. ¶ Quandoque pro loco, in quo pugnabant gladiatores. Suet. in Aug. Parthorum obsides per arenam mediam ad spectaculum induxit. Hinc arenarii dicti gladiatores, qui in arena depugnabant. ¶ Per translationem arenam dicimus pro foro, palagio della ragione, quia illic sic depugnant actores causarum, ut in arena gladiatores digladiabantur. Sen. Hoc ita habitum est, scholam quasi ludum esse, forum arenam. Hinc Plin. l. 6. ep. 12. arenam suam appellat Centumviros, quoniam in judicio centumvirali certabat frequenter telis oratoriis. ¶ Item pro quocunque alio loco, in quo pugnatur. Flor. l. 4. c. 2. Prima civilis belli arena, Italia fuit. ¶ In plurali numero hanc vocem usurpari negavit Cæsar de Analog. apud Gell. l. 19. c. 8. Nihilominus legitur apud Virg. 3. Georg. v. 350. 2. Georg. v. 106. & 232. Horat. l. 3. od. 4. Ovid. sæpe, Valer. Flacc. non semel, Suet. in Aug. c. 80. Plin. Petron. in fragm. & alios.

Arenacĕus, a. 1. 2. ἀμμώδης, quod ex arena est. Plin. l. 17. c. 7. Est argillacea, tophacea, arenacea.

Arenariæ, arum, f. 1. fodine, in quibus arena foditur. Cic. pro Cluent. c. 13. In arenarias quasdam perductus occiditur. ¶ Dicitur etiam arenaria, neut. plur. Vitruv. 2. 4. Non erunt arenaria unde fodiatur.

Arenarius, a. 1. 2. adject. ἀμμώνιος, quod ad arenam pertinet, ut Juppiter Arenarius, quem Græci Ammonem dicunt, ab ἄμμος. ¶ Arenaria fera, h. e. theatralis, quæ erat in publicis ludis interficienda. Ammian. Marcell. l. 29. c. 7.

Arenarius, ii, substant. qui in arena, seu amphitheatro pugnat. Leg. 21. §. 2. ff. de Testib. & l. 38. de oper. Libert. Tertull. de Spect. c. 22. Scenicos, xysticos, arenarios conjungit. ¶ Item qui pueros elementa numerorum docet, maestro di conti; minor tamen, quam Arithmeticus: sic dictus, quod numeros in abaco pulvere, sive arena scriberet, ut facile mutari possent. Tertull. de Pall. sub fin. Primus informator literarum, & primus edomator vocis, & primus numerorum arenarius. V. ibi Salmas.

Arenatio, onis, f. 3. actus inducendi parietibus arenatum, l'intonacare le pareti. ¶ Significat etiam ipsum arenatum. Vitruv. l. 7. c. 3. a med.

Arenatum, i, n. 2. mistura di calcina, e di sabbia per intonacare i muri, e far pavimenti. Vitruv. l. 7. c. 4. Plin. l. 36. c. 23.

Arenifodinæ, eædem ac arenariæ. Leg. 13. §. 5. ff. Ulpian.

Arenivăgus, a, um, adject. qui per arenam vagatur. Lucan. l. 9. v. 941. Vadit arenivagum surgens, fugiensque Catonem.

Arenōsus, a. 1. 2. arenoso, Ger. volsand, sandechtig, ψαμμώδης, quod arena abundat. Virg. 4. Æn. Litus arenosum Libyæ. ¶ Comparat. & superlat. est apud Plin. l. 33. c. 6. & l. 27. c. 4.

Arens, entis, arido, secco, senz' acqua, aridus, humore carens. Virg. 1. Georg. 109. Arva arentia. Id. 3. Æn. 35. Arens rivus. Id. 12. Æn. v. 522. Silva arens. Ovid. Heroid. ep. 4. in fi. Arens sitis. Horat. Epod. 14. Arente fauce trahere pocula. ¶ Sil. l. 10. v. 511. arentique cruore squalebat barba. Virg. eodem sensu dixit concretos sanguine crines, Æn. 2. v. 277.

Arenŭla, æ, renella, f. 1. dimin. ab arena, ψαμμίδιον, arena tenuissima. Plin. l. 30. c. 3. Arenulæ, quæ inveniuntur in cornibus cochlearum.

Arĕo, res, rui, n. 2. esser' arido, e secco, יבש, Ger. durr sein, Gal. se secher, Hisp. secarse, αὐαίνω, aridus sum, ab ara, in qua quæ Diis immolabantur, torreri solebant, vel per contrarium sensum ab ἄρδω, irrigo, quod aridum minime sit irrigatum. Plaut. in Rud. 2. 6. 50. Ut cum exissem ex aqua, arerem tamen. Senec. 3. de benef. c. 8. Arere siti.

Areŏla, æ, f. aretta, ajuola, parva area. Plin. l. 5. ep. 6. Diæta cingit areolam. ¶ Pro spatio quadrato in hortis. Colum. l. 11. c. 2. semina in areolas disserere.

Areopagita, vel Areopagites, æ, judex in Areopago. Cic. 1. Offic. c. 22. Solon primum constituit Areopagitas. ¶ Horum incorrupta severitas in proverbium abiit. Cic. ad Attic. l. 1. ep. 14. Romæ res sic se habent: Senatus Ἄρειος πάγος. Nihil constantius, nihil severius, nihil fortius.

Areopagiticus, a, um, ad Areopagitas pertinens. Sidon. Apollin. l. 9. ep. 9. Gymnasia Areopagitica.

Areopagus, m. 2. (penultima dubiæ quantitatis) vicus Athenarum, ubi templum Martis erat, in quo judicia exercebantur. Sed fere accipitur pro ipso templo, & loco judicii. Dictus est ab Ἄρης, Mars, & πάγος, vicus, quasi vicus Martis, quia in eo vico Marti templum constitutum fuerat. Sed aliqui dicunt, Martem, cum Halirrhotium Neptuni filium, qui vim Alcippæ filiæ suæ intulerat, occidisset, a Neptuno homicidii reum factum esse, causaque a duodecim Diis in illo vico cognita sex sententiis fuisse absolutum, hoc fuisse Athenis primum capitis judicium, exinde locum illum Areopagum cœpisse appellari. ¶ Hoc judicium a Solone institutum est. Cic. 1. Offic. De his vide copiosius apud Alex. ab Alex. l. 3. c. 5. & l. 4. c. 31. & l. 6. c. 11. apud Cæl. Rhodig. antiq. lect. l. 7. c. 19. Budæum in Pandect. & Erasm. in Chiliad. ¶ Hujus vocis penultima dubia est. Qui a latina voce pagus deducunt, producendam putant. Est enim pagus a Græco πηγὸς Dorice παγὸς, ut Fest. & Servius docent. Qui vero interpretantur saxum, seu rupem, aut collem Martis, quia curia Atheniensium, quæ erat Areopagus, in edito saxo sita erat, corripiunt. Nam prima in πάγος (quod saxum seu collem significat,) corripitur in illo Homeri Odyss. ε. Ἀλλ' αὐτοῦ προβλῆτες ἔσαν, σκόπελοί τε, πάγοι τε.

Arepennis, is, m. alio nomine Candetum, apud Gallos mensura est dimidii jugeri, qua illi agros suos metiuntur. Col. l. 5. c. 1. Quod aratores candetum nominant, semijugerum quoque arepennem vocant.

Ares, is, m. Marte, Ἄρης, Mars. Plaut. Truc. 2. 7. 54. Si tu ad legionem bellator clues, at ego in culina Ares. Al. aliter leg. ¶ Est etiam idem ac aries priscis Latinis, teste Var. l. 4. de L. L.

Aresco, is, arui, sine sup. n. 3. seccarsi, יבש, Ger. dürr, und trucken werden, Gal. devenir sec, Hisp. hazerse seco, ξηραίνομαι, aridus fio. Cic. in Partit. c. 17. Cito arescit lacryma, præsertim in alienis malis. Plaut. Rud. 2. 7. 16. Da mihi vestimenti aliquid aridi, dum mea arescunt, s'asciugano.

Aretalogus, i, m. 2. ciarlatore, ciarlatano, בדאי, רוכל, Ger. schwätzig, Gal. farceur, Hisp. chocarrero, ἀρεταλόγος. Juvenal. Sat. 15. v. 15. Risum fortasse quibusdam moverat, ut mendax aretalogus. Suet. in Aug. c. 74. Aut acroamata, & histriones interponebat, ac frequentius Aretalogos. Ad quem locum Casaubonus, Aretalogos censeo appellatos miseros Philosophos, mera hominum mendicabula, sectæ fere Cynicæ, aut Stoicæ, qui cum scholam, & sectatores non haberent, convivia beatorum frequentabant, & Romulidas saturos variis de virtute, & vitiis disputationibus oblectabant. Turneb. l. 10. Advers. c. 12. Aretalogum putat non tam ab ἀρετή, virtus, quam ab ἀρεστός, gratus, ac placens derivari, quod Aretalogi grata, ac jucunda auditoribus loquantur. Alii Aretalogos ajunt esse circulatores quosdam, qui in compitis mira de suis pharmacis pollicentur: vel fabulosorum voluminum Scriptores, ut Amadisii & Gandium. Alii inter Mimorum species annumerant. Salmas. ad Vopisci Aurelian. c. 42.

Arethūsa, f. 1. Ἀρέθουσα, fl. Siciliæ, apud Syracusas. Poetæ fabulantur, Arethusam virginem fuisse venatricem, Dianæ comitem, amatam ab Alpheo fl. Elidis, cum Alphei vim post longum cursum effugere non posset, Dianæ miseratione in fontem versam fuisse, ac, ne amatoris aquis pollueretur, per subterraneos cuniculos in Ortygiam fugisse Siciliæ Insulam apud Syracusas, ibique uberrimo aquarum gurgite emergere, unde Syracusæ Arethusides dictæ sunt, Alpheum fuisse insecutum occultis subter mare meatibus, & apud Syracusas in Arethusam fluere. Ovid. 5. Met. Vera explicatio est, apud Pisas in Elide ingentem fontem esse, qui in duos alveos Alpheum, & Arethusam dividitur. ¶ Plures alii fontes hoc nomine numerantur, in Smyrna, in Chalcide, in Ithaca, in Eubœa, in Bœotia. Hinc epitheton esse putatur cujuscunque fontis, ab irrigando. ¶ Arethusa item est lacus Armeniæ majoris. ¶ Item urbs E. Syriæ, Pernacusa, sub A. Apameno. ¶ Item urbs Macedoniæ. Rendina.

Arethusæus, a, um, adject. ad Arethusam pertinens, ut Arethusæi latices, apud Claud. l. 2. de Rapt. Proserp. v. 60.

Arethūsis, idis, adiect. femin. ab Arethusa, ut Syracusæ Arethusides, Ovid. 4. Fast. v. 873.

Arethusius, a, um, ad Arethusam pertinens, ut Arethusia proles, h. e. Syracusani, Silius 14. 357.

Aretinus, a, um, adject. possessiv. ab Aretio, ut, Aretina vasa. Mart. l. 14. epigr. 98.

Aretium, ii, n. 2. Arretium, Arezzo, urbs Hetruriæ, ab Areta Jani filio condita, una ex primis 12. Thuscorum Coloniis, in monte, & territorio Florentino, sub magno Duce Hetruriæ, inter Florentiam, & Perusiam 40. M. P. al. a Perusia 33. M. P. in Occ. æstivum, a Sena 28. in Or.

Arēus, a, um, adiect. Areum judicium apud Tacit. Ann. 2. c. 55. est judicium Areopagi, qui locus a Marte cognominatus est. Ἄρειος autem Martium significat.

Arferia, f. 1. a fero, aqua, quæ Inferis libabatur, seu vas vini, quod sacris adhibebatur. Festus.

Argei, orum, m. 2. loca quædam Romæ appellabantur, quod in iis sepulti essent quidam Argivorum illustres viri, qui cum Hercule Argivo Romam venerant, & in Saturnia subsederant. Fest. Liv. l. 1. c. 21.

Argĕma, atis, n. 3. ἄργεμα, morbus oculorum, al. λεύκωμα, albugo, cum albidum quoddam ulcus oculi infestat circulum, quem Irim Græci dicunt. Plin. l. 20. c. 5. & 19. & l. 28. c. 11.

Argĕmon, n. 3. herba apud Plin. l. 24. c. 19. quæ lappa canaria dicitur.

Argemōne, f. 1. ἀργεμώνη, herba sylvestri papaveri omnino similis, ita dicta ab effectu, quod oculorum albugines, quæ argemata appellantur, sanet. Plin. l. 26. 9.

Argennon, argentum percandidum. Festus.

Argenon, genus jaspidis apud Plin. l. 37. c. 9.

Argentaria, iæ, f. 1. substant. subaudi mensa, sive taberna, ubi æra usuraria solebant perscribi, banco, o bottega del banchiere: τραπεζιτῶν ἐργαστήριον, vel officina, in qua argentum cuditur, aut præparatur, zecca. Plaut. Epid. 2. 2. 15. Per myropolia, & lanienas, circumque argentarias. Sic Argentarias novas dixit Liv. l. 26. c. 27. ad distinctionem veterum, quas in foro Tarquinius Priscus extruxerat. ¶ Item officium argentarii: hinc argentariam facere, vel exercere. Ulpian. l. 6. ff. de eden. Et Cic. 3. Offic. ¶ Prope argentarias auctiones fieri solitæ. Cic. pro Cæcin. Quintil. l. 11. ¶ Est etiam idem quod argentifodina, miniera d'argento. Liv. l. 34. c. 21. Vectigalia magna instituit ex ferrariis, argentariisque.

Argentarium, ii, n. luogo dove si ripone l'argentaria, locus, in quo argen-

gentea vasa reponuntur. *Ulpian. Dig.* 34. 2. 20. Quod non in argentario paterfamilias ponere solebat.

Argentarius, rii, m. 2. subst. *cassiero*, *banchiere*, Ger. *wechsler*, Gal. *banquier*, *changeur*, Hisp. *cambiador*, *o banquero*, τραπεζίτης, trapezita, nummularius, mensarius, qui argentariam exercet, hoc est apud quem pecuniam deponimus, qui tempore, locove alio nobis reddat. *Plaut. in Curc.* trapezitam, & argentarium pro eodem accipit. Sed Jurisc. *ff. de edend.* dicit, argentarios majores mensarios esse, qui multorum pecunias acceptas custodiunt, cum opus fuerit, reddituri, & quorum officium, atque ministerium publicam habet causam, hique rationes conficiunt. Habent præterea alia munera, quod nempe fidejubent; testes sunt in contractibus, qui apud illos fiunt: eorumque tabulas asservant; auctionibus præsunt, accepto tamen lucello, quod eis ex lege præstituitur. ¶ Argentarii etiam dicuntur, qui vendendis auri, argentique speciebus, nummis veteribus, vasis cælatis, gemmisque operam dabant, *orefici*. *Suet. in Ner. c.* 5. Argentarios pretiis rerum coemptarum fraudare.

Argentarius, a, um, *di argento*, adject. qui est argenti, vel ad argentum pertinet, ἀργυρικός. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 103. Auxilium argentarium. *Javolen. Dig. lib.* 34. *tit.* 2. *leg. penult.* Argentarius faber. *orefice*. *Liv. l.* 26. *c.* 11. Taberna argentaria. *bottega di banchiere*.

Argentātus, *coperto d' argento*, ἀργυρωτός, argento tectus. *Liv. l.* 9. *c.* 40. Argentati milites. *h. e.* scutis argento cælatis instructi. Argentata querimonia, *Plaut. Pseud.* 1. 3. 78. quæ argentum una affert secum.

Argenteŏlus, a, um, adject. diminut. ab argenteus, ut argenteola fistulicula, *Plaut. Rud.* 4. 4. 115.

Argentĕum flumen, nom. prop. est fluvii cujusdam in Gallia, de quo *Lepidus ad Cic. Fam. l.* 10. *ep.* 34.

Argentĕus, a, um, o. 1. 2. *d' argento*, Ger. *silberin*, ἀργύρεος, quod est ex argento, ut Argentea sphæra, Argentea ætas. *Ovid.* 1. *Met.* Argentea amica, quæ argento vendita est. *Plaut. in Pseud.* ¶ Item albus, ut argentei crines. *Plin. l.* 2. *c.* 25. Et fons nitidis argenteus undis. *Ovid.* 3. *Met. v.* 407. ¶ *Argenteus nummus*, primo valuit decem asses, qui fere respondent viginti solidis Venetis; deinde ad sexdecim ascendit; postremo ad duodecim reductus est. *Plin.* 33. 3.

Argentiexterebronĭdes, apud *Plaut. Pers.* 4. 6. 21. significat eum qui fraude, & fallaciis argentum ab aliquo exterebrat, h. e. elicit, extorquet, *un cavadenari*.

Argentifex, icis, qui argentum elaborat. *Varr. l.* 7. *L. L.*

Argentifodina, f. 1. *miniera d' argento*, Ger. *ein silbergrub*, Gal. *mine d' argent*, Hisp. *minero de plata*, ἀργυρωρυχεῖα, ubi foditur argentum. *Plin. l.* 33. *c.* 6. Odor ex argentifodinis inimicus est omnibus animalibus, sed maxime canibus.

Argentina, vel Argentoratum, Ἀργεντόρατον, *Strasbourg*, *Argentina*, urbs E. libera, sub A. Moguntino, caput Alsatiæ, ad Rhenum, inter Basil. 14. leuc. ad Aust. & Spiram 12. ad Sep.

Argentoratensis, e, adject. gentile, ab Argentorato, seu Argentina. *Ammian. l.* 17. *in princ.* post Argentoratensem pugnam.

Argentoratum, i, n. 2. idem quod Argentina: dicta ab argento, & censu ibi a Romanis collecto. *Ammiano l.* 15. *c.* 27. est femin. gen. Inquit enim, Argentoratus barbaricis cladibus nota.

Argentōsus, o. 1. 2. *che tien d' argento*, ἀργυρομιγής, cui immixtum est argentum. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Ita terminatur aurum, quod argentosum vocant.

Argentum, n. 2. *argento*, כסף, Ger. *silber*, Gall. *argent*, Hisp. *la plata*, ἄργυρος. metallum post aurum pretiosissimum, quod gignitur ex argento vivo, & sulphure albo. ¶ Aliquando ponitur pro supellectili argentea, ut pro scyphis, cochlearibus, &c. *Cic.* Cum esset argentum expositum in ædibus. ¶ Sæpe tamen pro pecunia, *Plaut.* Emunxi argento senes. ¶ Argentum *factum* est, quod in vasa, &c. elaboratum est: *signatum* est pecunia, in qua figura Reip. vel Magist. vel Princ. impressum est: *infectum*, quod in massa est, quod & *grave* dicitur. ¶ Argentum *pustulatum*, seu *pusulatum*, etiam ipsum infectum est, sed purissimum. Argentum enim dum coquitur, in pusulas, sive pustulas assurgere solet. *Turneb. l.* 24. *c.* 2. ¶ Argentum sumitur etiam pro vasis argenteis. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 29. & *Cic.* 6. *Verr.* Argentum eluere. ¶ Argentum Romæ primo signatum est anno Urbis 585. Q. Fabio Cons. quinque annis ante bellum Punicum primum. Nota argenti bigæ, & quadrigæ fuerunt. Inde Bigati, & Quadrigati nummi appellati sunt. *Plin.* 33. 3. ¶ Argentum accepi, imperium vendidi, *Plaut.* proverbii quadam specie in *Asinaria* dixit, Quia qui accepit munera, libertatem, & arbitrium vendit.

Argentum vivum, n. 2. *argento vivo*, Ger. *queck silber*, Gal. *vif argent*, Hisp. *azogue*, ὑδράργυρος, genus metalli liquidi, argentum colore, fluida vero consistentia aquam referens, unde & nomen accepit. Hujus duæ sunt species, nativum, sive fossitium, & factitium, quod ex minio excoquitur. ¶ *Plin.* hydrargyron ab argento vivo distinguit, quod fossile est, & nativum, argentum vivum, quod ex minio purgatur, hydrargyron appellat, *l.* 33. *c.* 3.

Argestes, is, m. *Ponente maestro*, ἀργέστης, ventus flans ab Occasu æstivo, qui a Latinis Corus, & Caurus dicitur. *Plin. l.* 2. *c.* 47.

Argēus, a, um, idem quod Argivus. *Horat. l.* 4. *carm.* 6. Tibur Argeo positum Colono.

Argi. V. Argos.

Argia, f. 1. Ἀργεία, Adrasti Regis Argivorum filia, Polynicis uxor, mater Thersandri, quæ Argis Thebas profecta est, ut virum a Creonte occisum sepeliret, quam ob rem una cum Antigone Polynicis sorore a Tyranno interfici jussa est. *Boccat. l.* 2. Conversa in fontem fingitur.

Argiletānus, a, um, ad Argiletum spectans, ut argiletanæ tabernæ, apud *Martial. l.* 1. *epig.* 3. Nam prope Argiletum tabernæ opificum erant, & in primis bibliopolarum.

Argiletum, n. 2. locus erat Romæ juxta Palatium, ab Argolo, sive Argo Argivorum duce, qui ab Evandro hospitio exceptus, cum in affectati Regni suspicionem venisset, ab Arcadibus inscio Evandro est occisus, cui Evander tumulum erexit, quem de nomine ejus Argiletum appellavit. ¶ Alii Argiletum dictum putant, quasi *argilletum*, ab argilla, h. e. creta, cujus eo in loco magna erat copia. *Varr. l.* 4. *de L. L.* ¶ Alii a morte Argi dictum putant, & Argilethum scribunt. V. *Virg. Æn.* 8. *v.* 345. & *Serv. ibi*.

Argilla, f. 1. *creta*, *terra*, חמר, Ger. *topffererde*, Gal. *argille*, Hisp. *barro*, ἄργιλλος, terra cretosa, & tenax, qua figuli utuntur ad vasa facienda. *Cic. in Pis. c.* 25. Quid cessat hic homulus ex argilla, & luto fictus Epicurus? ¶ Sunt, qui unico l scribant, quod etiam convenire videtur cum Græca origine. Contra tamen usus obtinuit.

Argillacĕus, o. 1. 2. *de creta*, Ger. *von lett*, ἀργιλλώδης, quod ex argilla est, aut quod tenax est in modum argillæ. *Plin. l.* 17. *c.* 7. Est enim alba terra, argillacea, &c.

Argillōsus, o. 1. 2. *abbondante di creta*, ἀργιλλώδης, abundans argilla. *Col.* Olea collibus siccis, & argillosis gaudet. *Plin. l.* 31. *c.* 3.

Argiphontes, is, m. Ἀργειφόντης, *h. e.* occisor Argi: a φένω occido: est cognomen Mercurii, qui jussu Jovis Argum occidit. *Arnob. lib.* 6. *pag.* 209.

Argīvus, a, um, adject. Argolicus, Græcus. *Virg. Æn.* 2. *v.* 254. Argiva phalanx.

Argo, f. 3. Ἀργώ, prima navis fuisse creditur, qua Jason una cum flore juventutis Græcæ in Colchidem navigavit, vellusque aureum a Medea adjutus in Græciam reportavit. Volunt autem, hanc navem Argo appellatam ab Argo architecto, de quo *Flaccus*, Ad charum Tritonia devolat Argum, moliri hanc puppim jubet, & demittere ferro robora. *Diod.* a velocitate dictam putat, quod ἀργὸς significet velocem, celerem. Sed nobis ἀργὸς otiosus est, & piger, quasi ἄεργος, ab α priv. & ἔργον, opus. Alii ab Argivis, qui in ea vecti fuerunt, malunt appellatam. *Cic. l.* 1. *Tusc. Quæst.* ¶ In Cœlum translata fingitur, & ornata stellis 45. Oritur pridie Idus Martii.

Argolĭcus, o. 1. 2. Argivus, Ἀργολικός. *Virg.* 2. *Æn. v.* 118. Animaque litandum Argolica.

Argŏlis, idis, f. 3. Argiva, Ἀργολίς. *Ovid.* 9. *Met.* Argolis Alcmene. ¶ Argolis etiam dicitur regio Argivorum, in qua erant Argi, & Mycenæ. *Pompon. Mela, l.* 2. *c.* 3. & *Plin. in princip. l.* 4.

Argonautæ, Ἀργοναῦται, heroes illi, qui cum Jasone in Colchos profecti sunt numero amplius quinquaginta, ex quibus præcipui fuere Castor, & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, & Hylas puer, sic cognominati a navi, qua navigaverunt. *Cic.* 4. *Tusc.* 1. *de Orat.* De his *Orpheus l.* 1. & *Apollon. in catal. Heroum*, & *Flac. in Argonaut.* V. Phryxus. ¶ Argonautæ apud *Mart. epigr.* 67. *lib.* 3. sunt pigri, & lenti nautæ. Nam re vera ἀργὸς otiosus est, & piger.

Argonautĭca, neutrum plurale, titulus est poematis *Valerii Flacci*, in quo res ab Argonautis gestas describit.

Argos, eos, Ἄργος, n. g. & in plur. num. Argi, orum, 2. m. *Argo*, clarissima urbs Peloponnesi, in Achaia, caput Argiæ, olim Ep. sub A. Corinthio, nunc A. non procul a Mycenis, dicta ab Argo Rege. Dicta est Argos Hippium, ab ἵππος, equus, quia ibi generosi equi, multique gignuntur. Dicta etiam est Dipsion, a δίψος, sitis, propter aquæ penuriam, quo fit, ut plures eodem utantur puteo, quod genus est apud illos arctissimæ societatis. Aliquando dicta est Phoronicum, teste *Steph.* a Phoroneo primo Rege. Hinc Argivi Græci dicti sunt, & Argolicus sinus, & Argolici duces, & Argolica regio. ¶ Est item Argos cognomine Pelasgicum, a Pelasgis, *Armiro*, opp. Thessaliæ, in ora sinus Pagasæi, Larissæ prox. ¶ Aliud est cognomine Amphilochium, *Anfiloca*, in Epiro, inter Ambraciam, & Calliopen, in finibus Acarnanum, quod Alcmæon, ejusque liberi condidere, ut inquit *Strab. l.* 7. ¶ Ipsa etiam Peloponnesus Argos, & Argos Achaicum, & ipsa Thessalia Argos Pelasgicum appellata est. *Strab. l.* 9. *Plin. l.* 4. *c.* 7. ¶ Imo omnis ora litoralis Græciæ dicebatur Argos ab Argia matre Pelasgi, quæ in ea dominata est. ¶ Fuit & Argos Apuliæ oppidum a Diomede conditum, & primum a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellatum, quod deinde Argyrippam, & postremo Arpos vocitarunt. ¶ Fuit item hoc nomine canis Ulyssis, item equus Agenoris, a quo Argos Jasonis urbs nomen habuit.

Argōus, a, um, o. 1. 2. Ἀργῷος, ad Argo navem pertinens. *Hor. in Epod.* 16. *v.* 57. Non huc Argoo contendit remige pinus. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 436. Argoa securis. *h. e.* qua usus est Argus ad Argo navem fabricandam. *Propert. l.* 3. *eleg.* 22. Argoa columba. *h. e.* qua duce Argonautæ navem inter Symplegadas direxere.

Argumentālis, le, adject. ut argumentalis narratio, quæ scil. aliquid probat. *Ascon. Pedian. in Divinat. Cic. in Verr. c.* 1.

Argumentatio, onis, f. 3. ratio, argumentum, rei propositæ per argumenta probatio, *prova della proposizione*, הוכחה, Ger. *bewveisung*, Gal. *argumentation*, Hisp. *argumentacion*, ἐπιχείρημα, [illegible], est explicatio, & dilatatio argumenti, seu ejus, quod ad faciendam fidem inventum est, artificiosa expolitio. *Cic.* 1. *de Inv.* qui hoc nomine etiam argumentum complectitur. ¶ Quadruplex est, Syllogismus, seu Ratiocinatio, Enthymema, Inductio, Exemplum: deinde Ratiocinatio complectitur alias etiam species, ut Epicherema, Soritem, Dilemma. Sed *Cic.* dividit argumentationem in duas partes, Inductionem, & Ratiocinationem. 1. *de Inv.* ¶ Olim bene interrogando. *Cic.* 2. *Leg.*

Argumentātor, oris, qui argumentis utitur. *Tertull. de anim. c.* 38.

Argumentātrix, icis, f. quæ utitur argumentis. *Tertull. de spectac. c.* 2.

Argumentatus, a, um, particip. ab argumentor. *Cic. de clar. Orat. c.* 80. Cum etiam argumentatus, quantum res ferebat. ¶ Passive *provato con argomente*. *Aquillius vetus scriptor* apud *Priscian. l.* 8. Omnia argumentata nomina. [illegible].

Argumentor, aris, d. 1. argumentis ostendo, vel probo, argumentis, vel conjecturis prosequor, *provare*, הוכיח, Ger. *bewveisen*, Gal. *argumenter*, Hisp. *argomentar*, ἐπιχειρῶ, rationibus nitor ad aliquid probandum. *Cic.* 1. *de Fin.* Argumentandum, & accurate disserendum putant.

Argumentōsus, sa, sum, o. 1. 2. *argomentoso*, *ingegnoso*, Ger. *das viel bewveiserung hats*, *kunstreich*, ἐπιχειρηματικός, quod est factum magno argumento, hoc est artificio. *Quint. l.* 5. *c.* 9. Paulo numerosius opus dicitur argumentosum, id est, nimia argumentorum mole refertum. Adde *Sidon. l.* 9. *ep.* 9.

Argumentum, n. 2. *argomento*, *prova*, הוכחה, Ger. *bewveiss*, Gal. *argument*, Hisp. *argomento*, ἐπιχείρημα, est ratio vel certa, vel probabilis, qua res aliqua dubia ostenditur, & confirmatur. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 4. Multis, & gravibus argumentis Deum esse docens. ¶ Sumitur interdum etiam pro materia, quæ in aliquo opere tractatur, quam Græci ὑπόθεσιν vocant, *soggetto*, *somma*. *Cic.* Quoniam nullum scribendi argumentum mihi relictum est. Sic dicimus, Argumentum comœdiæ, quod Græci periocham vocant, id est, summam totius comœdiæ paucis versibus expressam. ¶ Interdum pro conjectura, *indizio*, *segno*. *Id. in Cat.* Certissima argumenta, atque indicia sceleris. Hinc argumento esse, *servir di prova*. *Cic. Phil.* 2. 16. ¶ Item pro judicio, seu sententia. *Cic. l.* 2. *Off.* Tabulæ novæ quid habent argumenti, nisi ut emas mea pecunia fundum? ¶ Argumentum pro monito, seu documento citat ex *Ennio Gellius l.* 20. *c.* 29.

Argŭo, guis, gui, gutum, a. 3. accuso, incuso, convinco, *far conoscere*, *riprendere*, *accusare*, Gal. *reprendre*, *convaincre*, Hisp. *redarguir*, *y reprender*, ἐλέγχω, proprie est ostendere, vel acute ostendere. *Virg.* 4. *Æn.* Degeneres animos timor arguit. ¶ Sæpe est accusare, vel reprehendere, vel cum solo acc. vel etiam cum gen. criminis certi, aut cum abl. incerti. *Cic. pro Cæc.* Non modo Æbutium, sed etiam se ipsum arguit. *Liv. l.* 1. arguere regem culpæ. *Cic. Verr.* 7. *c.* 18. Te hoc crimine arguo. *Cic. pro Rosc. Am. c.* 29. de quibus quoniam verbo arguit. *Id. de Inv. l.* 2. *c.* 11. de crimine arguere. ¶ Aliquando jungitur cum accusativo rei. *Vellej.* 2. 68. 4. Arguunt in eo regni voluntatem. ¶ Et cum infinito. *Liv. l.* 30. *c.* 23. M. Valerius Lævinus, speculatores, non legatos venisse arguebat. ¶ Apud *Suet. in Calig. c.* 38. Arguebat perperam editi census &c. idest puniebat. V. Interpr. *Argutum iri*, explicat *Festus*, in discrimen vocari. ¶ Participium *argusturus* *Sallustius* usurpavit *in fragm.* apud *Priscia. l.* 10.

Argus, m. 2. Ἄργος, nomen proprium Regis Argivorum, filii Apis, a

cujus

cujus nomine Argivi appellati sunt. Hoc regnante cœpit uti frugibus Græcia, & habere segetes in agricultura, delatis aliunde seminibus. Post obitum Deus haberi cœpit, templo, & sacrificiis honoratus est. ¶ Fuit præterea Argus filius Phryxi, qui aurato ariete in Colchidem transvectus est. ¶ Fuit & alius Argus, πανόπτης a Græcis cognominatus, quod totus oculis constaret, quem poetæ fabulantur a Junone constitutum fuisse custodem Ius Inachi filiæ in bovis speciem conversæ. Hunc postea Mercurius Jovis jussu interfecit, unde ἀργειφόντης, cognominatus est. *Cic. 3. de nat. Deor. Ovid. 1. Met.* Juno autem oculos ejus avis suæ, hoc est, pavonis caudæ inseruit. *Ovid. ibid.* Hinc Argum fallere proverbio dicimus de vehementer astuto: Mystice autem Argus est cœlum stellarum luce distinctum, quibus inesse quædam species cœlestium videtur oculorum. Io terra est, quam Ægyptii bovis imagine in hieroglyphicis litteris exprimebant. Hanc Argus, hoc est, cœlum stellatum nocturno tempore desuper videtur observare. Mercurius Sol est, qui Argum tunc dicitur occidere, cum luminis sui magnitudine stellas omnes obscurat, earumque conspectum mortalibus eripit. V. *Macrob. Saturn. l. 1. c. 19.* ¶ Argus quoque vocatus fuit navis illius architectus, quæ ab illo Argo dicta est, qua Jason in Colchidem vectus est.

Argutatĭo, f. 3. *strepito*, המיה, Ger. *geschwetz*, Gal. *bruit*, Hisp. *estallido*, δοχλησις, strepitus. *Catull. epist. 6. v. 11.* Tremulique quassa lecti argutatio, inambulatioque, *idest* crepitantis lectuli quasi garrulitas.

Argutātor, oris, m. 3. *sofista*, *acuto*, מכזב, Ger. *geschwetzig*, *sophist*, Gal. *sophiste*, Hisp. *sofista*, σοφιστής, sophista argutulus, vel argumentator. *Gell. l. 17. c. 5.* Processisset argutatori isti fortasse reprehensio.

Argūte, adv. subtiliter, acute, *acutamente*, *con arguzia*. *Cic. pro Cæl. c. 8.* Acute, arguteque respondere. Et *l. 2. de Orat. c. 4.* De rebus difficillimis argutissime disputare.

Argutiæ, arum, f. 1. acumen, elegantia, urbanitas, jocus, *arguzie*, *sottigliezze*, סכם, Ger. *spitz findigkeit*, σοφίσματα, acute, & malitiose dicta, vel facta. *Cic. de Amic. c. 13.* Nihil est, quod illi non assequantur suis argutiis. ¶ In singulari numero *Gell. 3. 1.* Importuna atque audax argutia. ¶ Dicitur etiam de garrulitate soni. *Plin. l. 10. c. 29. de luscinia:* Tantæ, tamque artifices argutiæ. ¶ Item de ingeniosis inventis in artefactis: ut de picturis *Plin. 35. 10. ad fin.* Plurimæ præterea tales argutiæ facetissimi salis, *ingegnose*, *e bizzarre invenzioni*. *Id. ibid.* Parrhasius primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, &c. *h. e.* vim, leporem, gratiam. *la galanteria del sembiante*, inquit Carolus Dati *in vitis Pittor. de Parrhasio*. ¶ Argutiæ digitorum sunt celeres digitorum motus adhibiti in gesticulando ad verba magis exprimenda. *Cic. in Or. c. 18.*

Argutiŏla, læ, f. 1. σοφισμάτιον, dimin. *Gell. l. 2. c. 7.* Argutiola frivola, atque inanis est.

Arguto. V. in voce sequenti.

Argūtor, aris, dep. 1. *parlottare*, *cicalare*, *romper il capo con ciarle*, loquacem esse, loquendo obstrepere, & obtundere. *Plaut. in Frivol.* apud *Non. 1. 340.* Superaboque omnes argutando præficas. *Nov.* apud *Non. 4. 34.* Alii cum tacent, totum diem argutatur quasi cicada. ¶ Dicitur etiam *arguto*, *as*. *Propert. 1. 6. 7.* Illa mihi totis argutat noctibus ignes. *h. e.* obstrepit objiciendo suos amores. ¶ Significat etiam argutias loqui, *dire acutezze*. *Plaut. Amph. 1. 1. 192.* *Me.* Ego tibi istam comprimam linguam. *So.* Haud potes: bene, pudiceque adservatur. *Me.* Pergin' argutarier? ¶ Item subsilire, pedes celeriter movendo. Nam *argutus* etiam celerem significat. *Titinn. in Fullonia*, apud *Non. c. 4. n. 34.* Ubi tu solitus argutarier pedibus, cretam dum compescis, vestimentaque lavas.

Argutulus, m. 2. στωμύλος, ἐπιχειρηματικός, dimin. *Cic. l. 13. ep. 18. ad Attic.* Argutuli libri. h. e. subtiliores, & de rebus abstrusioribus agentes. Intelligit enim suos libros Academicorum.

Argūtus, a, um, o. 1. 2. *tassato*, *ripreso*, *accusato*, ἐλεγχθείς, partic. ab arguor, accusatus. *Plaut. in Pseud.* Argutus malorum facinorum. ¶ Quandoque nomen est, idem significans, quod qui argutias habet, callet, subtilis, acutus, festivus, urbanus, concinnus, elegans, *ingegnoso*, *acuto*, סכם, Germ. *bescheiden*, *spitzfindig*, *oder listig*, Gal. *subtil*, *ingenieux*, Hisp. *agudo*, *o ingenioso*, ὀξύς. *Plin. in ep.* Vitassem jamdudum, ne viderer argutior. *Cic. Attic. l. 6. ep. 5.* Literas argutissimas. ¶ Interdum pro canoro, resonantique ponitur, ἠχηρός, *risonante*, ut arguta hirundo, & arguti homines, qui multum, & celeriter loquuntur. *Virg. Eclog. 9.* Argutos inter strepere anser olores. *Virg. 1. Georg. v. 143.* Argutæ lamina serræ. ¶ Sumitur etiam pro concinno, & eleganti, & συμμετρίαν πρὸς habente. Hinc *Virg. Georg. 3. v. 8.* inter præclari equi dotes enumerat argutum caput. ¶ Item pro celeri. Hinc *Cic. 2. de Orat. c. 59.* Manus autem minus arguta, digitis subsequens verba non exprimens, *h. e.* minus actuosa, & mobilis. ¶ Item pro significante, vel ad significandum aptissimo. *Cic. 2. Divin. c. 12.* Arguta exta. *Id. Att. 6. 5.* Argutissimas litteras alicui mittere. ¶ Item pro acuto, acri, penetranti. *Plin. 15. 3.* Argutus odor. *Pall. 3. 25.* Argutus sapor, *piccante*.

Argyranche, es, f. ἀργυράγχη, quasi dicas *argentangina*, hoc est angina ab argento inducta. ab ἄργυρος, argentum, & ἄγχω, strangulo Legitur apud *Gell. l. 11. c. 9.*

Argyraspides, m. 2. *quelli*, *che portano gli scudi d'argento*, ἀργυράσπιδες, qui argentea scuta ferunt, ut Alexandri Magni milites. *Curt. l. 4. c. 13. & l. 8. c. 4. & Liv. l. 37. c. 40.*

Argyrĭpa, æ, f. 1. oppid. Apuliæ Dauniæ, alio nomine Arpi. *Virg. 11. Æn. v. 245.* Ille urbem Argyripam patriæ cognomine Gentis condebat.

Argyrītis, f. 3. *schiuma d'argento*, ἀργυρῖτις, spuma argenti. *Plin. l. 33. c. 6.* Ejus tria sunt genera, chrysitis, vel aurea, argyritis, vel argentea, molybditis, vel plumbea.

Argyrodămas, ἀργυροδάμας, lapillus argenti nitorem habens, al. androdamas, qui impetus hominum, & iracundias domat. *Plin. l. 37. c. 10.*

Ariadna, æ, & Ariadne, es, f. 1. Ἀριάδνη, filia Minois Regis Cretæ ex Pasiphae uxore. Thesei amore capta, qui ab Atheniensibus ex fœdere cum Minoe in Cretam Minotauro devorandus missus fuerat, ei arma, & filum dedit, ut labyrinthi vias signaret, & monstro interfecto incolumis evaderet. Victor Theseus cum Ariadna in patriam reversus est. Sed beneficii immemor abductam in Chium, seu Naxon Insulam ibi Ariadnam deseruit. A Baccho in uxorem ducta est. Interea Bacchus in Indiæ expeditionem proficiscitur. Indis victis inter cæteras captivas duxit in Græciam Regis filiam præstantissima forma. Ariadne igitur etiam a Baccho relicta est. Cum in litore fleret, Bacchus eam in cœlum transtulit, & coronam quandam, quam Venus Ariadnæ fuerat largita, novem gemmis ornatam astris intulit, gemmasque in novem stellas transformavit. Atque hæc est Corona Septentrionalis, vel Gnosia. *Ovid. 3. Fast. & 8. Metam.*

Ariadnæus, a, um, adject. possessiv. *Ovid. l. 5. Fast. v. 345.* ex Ariadnæo sidere nosse potes.

Arianis, idis, f. 3. ἀριανίς, herba ignei coloris, cujus tactu Magi tradunt ligna oleo peruncta accendi. Nascitur apud Arianos Scythicam gentem. *Plin. l. 24. c. 17.*

Aricia, f. 1. *l'Ariccia*, Col. olim, & urbs Latii, nunc oppid. & Duc. Campaniæ Romanæ, a Roma 16. M. P. a Velitris 4. Condita dicitur ab Hippolyto Thesei F. & a nomine conjugis appellata. Gignit porros miræ magnitudinis. ¶ Juxta hanc urbem Sylva Aricina fuit, in qua Ægeria Nympha, item Lacus Aricinus, qui & Lacus Triviæ, & Speculum Dianæ, *Lago di Nemi*. *Silius 4. 369.* immitem appellat, quia olim ibi Dianæ Tauricæ humana victima cædebatur.

Aricīnus, a, um, adject. ab Aricia, ut Vallis Aricina, *Ovid. Met. 15. v. 488.* Arvum Aricinum, *Horat. l. 2. ep. 2. v. 167.* V. Aricia.

Aride, adv. *Varr.* apud *Non. c. 4. n. 27.* Amor ardifera lampade aride agit amantes æstuantes. *h. e.* urit, cruciat.

Arĭdĭtas, f. 3. quæ & ariditudo dicitur, *aridità*, *siccità*, ציה, Ger. *durre*, Gal. *secheresse*, Hisp. *secura*, ξηρασία, siccitas. *Plin. l. 11. c. 35.* Omnem humorem absorbens ariditatem ampliat. ¶ Pluraliter *Arnob. l. 2. p. 69.* Imbres ariditatibus temperamenta laturi.

Aridŭlus, a, um, diminut. ab aridus. *Catul. de nupt. Pel. & Thetid. v. 316.* Laneaque aridulis hærebant morsa labellis.

Arĭdum, i, n. substant. pro sicca terra ponitur. *Cæs. l. 4. B. G. c. 26.* Nostri simul arido constiterunt. Et *c. 29.* Naves, quas in aridum subduxerat: *navi tirate in secco*.

Arĭdus, a, um, *arido secco*, יבש, Ger. *durr*, *verdorrt*, Gal. *aride*, Hisp. *enxuto*, αὖος, ξηρός, siccus, exsiccatus, humorem non habens. Aridus fons, aridus viator. *Virg. 4. Georg. v. 98.* ¶ Translate sumitur pro exili, vili, tenui. Aridissimi libri, *Cic. de Orat. c. 19.* Sic arida oratio, idest jejuna. ¶ Aridus victus, id est tenuis. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 27.* Atque *Id. pro Quint. c. 30.* Vitam semper horridam atque aridam opposuit profusis sumptibus. ¶ Aridi etiam dicuntur homines, qui male habiti, enectique sunt, *magri*, *smunti*. *Plaut. Aulul. 2. 4.* Pumex non ita æque est aridus, atque hic est senex. ¶ Item qui sordido victu, vel præparco utuntur, sive ob inopiam, sive ob avaritiam: quo sensu accipiendum illud *Ter. Heaut. 3. 3.* Habet patrem quendam avidum, miserum, atque aridum. ¶ Aridum sonum *Lucret. l. 6. v. 118.* tonitrui tribuit: quem acutum, atque horrificum Nonius interpretatur. Sic *Virg. Georg. l. 1. v. 357.* strepitum detractarum arborum aridum fragorem dixit. ¶ Aridum argentum, pro puro, & lucido. *Plaut. Rud. 3. 4. 12.* Alii (quod fere eodem recidit) exponunt bene excoctum, & sonans.

Ar[illegible], pomi nomen, quo sapientes Indorum vivunt. *Plin. l. 12. c. 6.*

Arĭes, ietis, m. 3. *montone*, איל, Ger. *ein widder*, Gal. *belier*, Hisp. *carnero dexado*, κριός, mas ovium, & dux gregis, qui integer est, & servatur ad generandam sobolem. Vervex vero, cui inversi, vel ademti sunt testiculi. ¶ Dictus est ab Ἄρης, Mars, quasi Martialis. Nam etiam Mathematici dicunt, Arietem, & Scorpionem domum Martis esse. Vel dictus est ab ara, quod aris imponi ad sacrificia soleret. *Virg. Ecl. 3.* Aries nunc vellera siccat. ¶ Fuit item ferrum in testudine, machina bellica, sic dictum, quod instar arietini capitis fieri soleret, quod haberet durissimam frontem, quæ subrueret muros, vel quod more arietum retrocederet, ut vehementius feriret. *Virg. 2. Æn.* Labat ariete crebro Janua. Adde *Veget. l. 4. c. 14.* V. Testudo. ¶ Aries etiam marinus piscis, sive marina bellua est. *Plin. l. 9. c. 44.* ¶ Albo ariete alsena occupare bona. h. e. honesto prætextu aliena bona occupare sub specie æquitatis: proverb. est *Plauti Pers. 1. 2. 22.* ubi al. leg. *rete*. Est etiam signum constans tredecim sideribus, primum Zodiaci. *Vitruv. l. 9. c. 5.* cum Sol arietis signum init. Vide tabulam in voce *Phryxus*.

Arietarĭus, a. 1. 2. κριώδης, quod ad arietem pertinet, seu quod arietis habet similitudinem. *Vitr. l. 10. c. 19.* Arietaria machina.

Arietatĭo, onis, actus arietandi, *cozzo*, *urto*, concussio. *Sen. l. 5. Quæst. Nat. c. 13.* Nonnumquam calor, quem modo Sol fecit, modo ipsa arietatio magnorum inter se corporum conglobationem nubis rumpit.

Arietātus, a, um, ariete percussus, *urtato*, *spinto*. *Senec. ep. 54.* Arietata inter se arma. Et *3. de Ira, c. 4.* Arietatos inter se dentes.

Arietīnus, a. 1. 2. ὁ τοῦ κριοῦ, quod est ex ariete. *Plin. l. 30. c. 10.* Arietinos testiculos.

Ariĕto, tas, a. 1. *percuotere*, *cozzare*, נגח, Ger. *stossen*, *abwerffen*, Gal. *heurter*, *battre*, *meter par terre*, Hisp. *derribar*, *topetar*, *acometer*, percutio, dejicio, a militari ariete. *Curt. l. 9. c. 7.* Quem Dioxippus arietavit in terram. ¶ *Arietare in re* aliqua est incidere, incurrere. *Senec. de vita beata, c. 8.*

Arilator, V. Arrilator.

Arimaspi, m. 2. Ἀριμασποί, pop. Sarmatiæ Europææ, in Moscovia, ubi nunc Ingria, & Duc. Novogradensis, & Plescoviensis. Unicum in media fronte oculum habere crediti sunt, & cum gryphis auri custodibus continue præliari. *Plin. l. 7. c. 2.*

Ariminensis, se, ad Ariminum pertinens. *Horat. Epod. 5. v. 42.*

Arimĭnum, n. 2. *Rimini*, Ἀρίμινον, urbs Æmiliæ, seu Romandiolæ, in ora Maris Adriatici, ad ostia Arimini fl. inter Bononiam, & Anconam in Or. 70. M. P. a Pisauro 20. in Occ. æstiv. a Ravenna 35. in Or. hyber. ab Urbino 30. in Bor. Hic Flaminia via ab Urbe Roma perducta terminatur, & Æmilia incipit Placentiam usque protracta. Conditum est anno ante Christum 272. P. Sempronio, & Appio Claudio Coss. ætate Ptolemæi Lagi F. deinde ampliatum ab Augusto, & ornatum ponte lapideo miræ structuræ, denique a Liburnis dirutum, a Diocletiano repositum est, qui arcum triumphalem in eo extruxit.

Arinca, f. 1. ἄρινκα, Gallicum vocabulum, quo teste *Plin. l. 18. c. 8.* significatur frumenti genus, quod Græci olyram, Latini siliginem vocant. V. *Ruel. l. 2. c. 21.*

Ariobarzanes, m. 3. Rex Cappadocum fuit, amicus, sociusque populi Romani. *Cic. pro Leg. Manil. & in Epist. ad Att.* sæpe meminit. ¶ Quater regno expulsus est, & toties est restitutus. Hinc *Horat. l. 1. epist. 6. v. 39.* Æris eget Cappadocum Rex.

Ariolor, V. Hariolor.

Arīon, m. 3. Ἀρίων, citharœdus nobilis, & Poeta Lyricus ex Methymna Lesbi civitate, qui primus Dithyrambos creditur invenisse. Venit in Magnam Græciam, & Tarenti diu habitavit, ubi, & in aliis urbibus, arte sua ingentem pecuniæ vim cumulavit. Cum in patriam rediret, nautæ de Arione interficiendo deliberarunt, ut illius opibus potirentur. Arion nonnihil spatii ab iis sibi concedi postulavit, quo veluti cygnus moriturus suas sibi exequias caneret. Quod cum impetrasset, stans celsa in puppi, carmen Orthium Diis marinis cecinit, eoque peracto, se in mare præcipitem dedit. Statim delphinus accurrit, & exceptum dorso Arionem vexit ad Tænarum Laconiæ promontorium, unde Citharœdus se se ad Periandrum Corinthiorum Tyrannum contulit. Periander immissis navigiis cum militibus nautas comprehendit, qui rem, uti gesta erat, confessi, gravissimo supplicio sunt affecti. Hoc merito delphinum Jupiter astris recepit, & stellas novem jussit habere. *Ovid. 2. Fast. Cic. 2. Tusc. in fin. Herod. l. 1. & Plut. in Sympos.* ¶ Est etiam Arion nomen equi, quem primum omnium Neptunus,

nus, percussa terra tridenti, produxisse fertur; Claud. Paneg. de 4. Cons. Honor. v. 553. Si dominus legeretur equis, tua posceret ultro Verbera Nereidum stabulis nutritus Arion.

Arionius, adject. possessiv. ab Arione. Ovid. de Arte am. l. 3. v. 326. Piscis Arioniæ fabula nota lyræ.

Arista, f. 1. spica, שבלת, Ger. spitz ander ahr, Gal. arête, Hisp. raspa, ἀθέρα, ab ariditate dicitur, quod sit omnino arida. Sunt enim aristæ extremæ spicæ partes, quæ primæ arescunt, quæ veluti tela, sive spinæ, sive aculei, frumentum ab avium minorum morsu tuentur. Cic. de Senect. c. 15. Fundit frugem spicæ ordine structam, & contra avium minorum morsus munitur vallo aristarum. ¶ Quandoque accipitur pro ipso frumento, frumento. Virg. 1. Georg. Chaoniam pingui glandem mutavit arista. ¶ Ponitur pro ipsa æstate, vel anno, estate, anno, per metalepsim. Idem 1. Eclog. Post aliquot mea regna videns mirabor aristas.

Aristæus, m. 2. Ἀρισταῖος, fil. Apollinis ex Cyrene. Cic. 3. de Nat. Deor. Justin. l. 13. in fin. V. Cyrene. In Arcadia late regnavit. Primus & apum, & mellis usum, & lactis coagulum hominibus tradidit, primus solstitialis sideris ortum invenit. Justin. ibid. Item fuit inventor olivæ. Cic. ibid. Primus quoque apum ex bubulis visceribus reparandarum rationem traditur invenisse. Virg. 4. Georg. in fin. Ovid. 1. Fast. rem totam narrant. ¶ Ex Autonoe Cadmi filia Actæonem genuit. Fertur relictis Thebis in Chium insulam se contulisse, deinde cum Dædalo in Sardiniam, ubi Caralitam condidit.

Aristarchēus, a, um, ad Aristarchum pertinens, & dicitur de iis, qui Aristarchi more aliorum scripta, & dicta carpunt. Varr. l. 7. L. L. pag. 106.

Aristarchus, m. 2. Ἀρίσταρχος, nomen Grammatici, qui tantum sibi in Homeri poemate permisit, ut versus, quos vellet, velut supposititios partus, ab Homeri familia submoveret. Hinc etiam hodie Aristarchos vocamus aliorum scriptorum censores, & criticos severos. ¶ Alius fuit Tegeates, Poeta tragicus. Horat. Fuit item alius Mathematicus.

Aristīdes, m. 3. Ἀριστείδης, Atheniensis, cognomento Δίκαιος, idest justus, filius fuit Lysimachi filii Aristidis. Plato in Theage, in Menone, in Lachete. Proficiebat ex consuetudine cum Socrate, postquam a Socrate discessit, sapientiam oblitus est. Plato in Theage, & in Theæteto. Justissimus, idest optimus habitus est. Plato in Menone, & in Gorgia. Cic. 3. Off. Dux belli detexit Pausaniæ collegæ consilia proditionis cum Xerxe. Justin. l. 2. A Themistocle etiam in administranda Republica dissensit, cum esset diversis moribus. Aliquando ob eam causam expulsus est, quod præter modum justus esset. Cic. 5. Tusc. Eo mortuo, in ædibus ejus nihil præter veru ferreum inventum est. Civitas tamen beneficiorum ejus non immemor filiabus egregiam ex publico dotem dedit. ¶ Fuit etiam hoc nomine Sophista quidam ex Adrianis Mysiæ, sive Bithyniæ urbe ortus, qui, cum Smyrnæ profiteretur, advenienti forte M. Antonio Principi unus omnium non processit obviam, eoque modo in cognitionem, & amicitiam venit Imperatoris. ¶ Aristides item Thebanus Pictor fuit Apellis tempore. Is omnium primus animum pinxit, & sensus expressit omnes, quos Græci vocant ἤθη, durior aliquantulum in coloribus. Hujus pictura illa præcipue laudatur, Infans adrepens ad mammam matris ex vulnere morientis, ac manu prohibentis: sentire mater, & timere videtur, ne emortuo lacte sanguinem infans lambat. Quam tabulam Alexander transtulit Pellam. Plin. l. 35. c. 10.

Aristĭfer, ri, aristas ferens. Prudent. περὶ στεφ. hymno 3. v. 32. Ager dives aristiferæ segetis.

Aristippēus, a, um, adject. possessiv. Cic. de Fin. l. 2. c. 6. Illud Aristippeum.

Aristippus, m. 2. Ἀρίστιππος, Philosophus ex Cyrene urbe Libyæ in Africa, vel ex Larissa, ut Plato inquit in Menone. Posuit summum bonum in voluptate, quæ sensum movet. Cic. 2. Acad. 2. de Fin. 3. de Orat. Fuit princeps, & author Cyrenaicorum, & Anniceriorum. Cic. 3. Offic. 2. Acad. 3. de Or. Primus Socraticorum mercede philosophatus est. Egit sæpe contra instituta civilia. Cic. 1. Offic. ¶ Fuit & alter Aristippus hujus nepos ex filia, Matrodidactus dictus, quasi a matre doctus. Hic in navigio a tempestate deprehensus timuit, & expalluit, & interrogatus a quodam, quare Philosophus timeret, cum ipse contra nihil timeret, festive respondit, non eandem sibi, & illi causam esse, quoniam is non esset magnopere sollicitus pro anima nequissimi nebulonis, ipse pro Aristippi anima timeret. Gell. l. 19. c. 1.

Aristo, onis, m. 3. Ἀρίστων, Philosophus, Chius patria. Cic. 2. Acad. 5. Tusc. 3. de nat. Deor. Fuit discipulus Lysiæ. Idem 5. Fin. Item Zenonis. Id. 2. Acad. 5. Tusc. 1. de nat. Deor. Cognominatus est Scepticus, idest quæsitor, considerator, a σκέπτομαι, circumspicio, speculor, delibero. Nihil enim sciri putabat posse, sed de omnibus dubitabat, & inquirebat. Id. 2. Acad. Neque formam Dei intelligi posse censebat, neque in Diis sensum esse dicebat, dubitabatque, omnino Deus animans, necne esset. Id. 1. de nat. Deor. Nihil bonum dixit esse, ut Stoici, nisi quod rectum, & honestum esset. Id. de Philos. 3. Fin. 1. de Leg. Præterea rerum differentiam sustulit, ex. gr. dicebat, nihil interesse inter optime valere, & gravissime ægrotare. Idcirco tanquam naturam ipsam excludens ab omnibus rejectus fuit. Id. 1. Offic. 2. 3. 4. 5. Fin. 1. de Leg.

Aristocratia, f. 1. ἀριστοκρατία, optimatum Principatus, ab ἄριστος, optimus, & κράτος, imperium. Hujusmodi est Veneta Resp.

Aristolochia, f. 1. ἀριστολοχία, herba. Duplex est, longa, & rotunda. Valet ad morsus serpentium. Cic. 1. & 2. de Divin. Aurium sordes emundat, & auditum juvat. Plin. l. 25. c. 8.

Aristonēus, a, um, ad Aristonem Philosophum pertinens. Cic. 4. de Fin. c. 15. Aristonea vitia.

Aristophănes, m. 3. Ἀριστοφάνης, facetissimus Poeta Comicus, ex Lindo Rhodi oppido, lege vero Atheniensis, patre Philio, al. Philippo. Cic. 2. de Leg. Atticæ linguæ splendore adeo excelluit, ut Dionysio roganti aliquem ejus sermonis eruditum, hunc miserint. Docuit Fabulas 54. Fuit inventor versus tetrametri, & octometri. Deos novos, & peregrinos e civitate ejecit. Cic. 2. de Leg. Fuit maledicus, & in carpendis hominum vitiis liberrimus, ac mordacissimus. Socratis æmulus fuit, quem exagitat, & insectatur in Nubibus. Filios habuit Ararotem, Philippum, Phileterum, Comicos omnes. ¶ Aristophanes alter Byzantinus Grammaticus, Apellis filius, dux etiam exercitus, discipulus Callimachi, Zenodoti, & Dionysii. Cic. 3. de Orat. 5. Fin.

Aristophanēus, a, um, adject. possessiv. ut Aristophaneus anapæstus, Cic. in Orat. c. 56.

Aristophŏrum, n. 2. ἀριστοφόρον, discus, vas, quo prandium defertur, ab ἄριστον, prandium, & φέρω, porto. Festus.

Aristor, Crotopi fil. pater Argi centoculi, qui ab eo Aristorides vocatur. Ovid. Met. 1. v. 624.

Aristotĕles, m. 3. Ἀριστοτέλης, Philosophus e Stagiris urbe Macedoniæ, unde Stagirites dictus est, fil. Nicomachi medici ex Phæstiade. Fuit parvus, gibbosus, deformis, balbutiens. Sed excelluit ingenii magnitudine. Cic. 1. & 2. Acad. 1. Tusc. 1. & 2. de Div. 2. de Orat. Septendecim annos natus Athenas profectus est, ubi viginti annis Platonis se auditorem præbuit. Id. 1. Acad. 1. de nat. Deor. Deinde a Philippo in Macedoniam evocatus decem annis Alexandrum instituit, cui quam fuerit carus, vel illud unum abunde magno est argumento, quod Stagiram patriam ejus, quam diruerat, in gratiam ejus instauraverit. Id. 3. de Orat. Alexandro deinde in Asiam profecto Athenas rediit, & in Lyceo 13. annis Philosophiam professus est. Fuit institutor Peripateticorum. Docebat enim deambulando, quod Græci περιπατεῖν dicunt. Id. 1. Acad. 5. Fin. 3. de Orat. Fuit maximus Philosophus. Id. 2. Acad. 5. Fin. 1. Tusc. Motus Isocratis gloria cœpit eloquentiam tractare, & Philosophiam cum Eloquentia conjungere. Id. 3. de Orat. 1. Tusc. Fuit author disserendi de omnibus rebus in utranque partem. Multa scripsit, in quibus non dubitavit aliquando a Platone Magistro suo dissentire. Denique accusatus, quod de Diis non recte sentiret, cedens invidiæ abiit in Chalcidem, ibique reliquum vitæ transegit. Alii alias mortis ejus causas narrant. Excessit ætatis anno 63. sub idem fere tempus, quo & Demosthenes. Aristotelis discipuli numerantur Aristoxenus, Theodectes, Theophrastus. Cic. in Orat. Reliquit fil. Nicomachum. Libri de moribus, dubitatur, fuerint ne Aristotelis, an Nicomachi filii. Id. 5. Fin.

Aristotelĭcus, a, um, adject. vulgatissimum: cujus loco Ciceroni placet Aristotelius.

Aristotelius, a, um, vis Aristotelia. Cic. de Orat. l. 3. c. 19. Aristotelia pigmenta l. 2. ep. 1. ad Attic. Commentarii Aristotelii, lib. 3. Fin. c. 3. Ita meliores libri. Al. leg. Aristotelius.

Aristoxĕnus, Tarentinus Philosophus, Medicus, Musicus, discipulus Lampri, Zenophili, Aristotelis, cui morienti convicium dixit, quod sibi Theophrastum in scholæ successione præponeret. Excelluit in Musicis. Cic. 5. Fin. 1. Tusc. 3. de Orat. Posuit animum in harmonia corporis. Id. 1. Tusc. Animum vere sustulit. Id. ibid.

Aristus, i, Salaminius, scripsit res gestas Alexandri. ¶ Alius Ascalonitæ frater, is est, quem Voss. l. 1. hist. Græc. c. 10. Ciceronis æqualem, & Bruti Magistrum vocat.

Arithmetĭca, æ, & Arithmetice, es, f. 1. aritmetica, ἀριθμητική, numeralis scientia, quæ tractat de numeris, & supputandi ratione, ab ἀριθμός, numerus. Vitruv. l. 1. c. 1. Per arithmeticam sumptus ædificiorum consummantur. Senec. epist. 88. Numerare nos docet Arithmetica. ¶ Hæc inter disciplinas Mathematicas prima esse dicitur, quoniam nulla indiget disciplina: Musica autem, & Geometria, & Astronomia, denique omnes artes istius auxilio egent. Plato in Epinomide. Duplex est, practica, & speculativa, Id. in Philebo, & in Civili. Antiquissima est. Cic. 5. Tusc. ¶ Dicimus etiam Arithmetica, orum. Cic. Att. 14. 12. In arithmeticis satis exercitatus. ¶ Posterioribus seculis Arithmeticæ vocabulum ad Astrologiam genethliacam tractum, observat Savaro ad Sidon. l. 8. ep. 12. ¶ Adjective Vitruv. 10. 16. Arithmeticæ rationes.

Arithmus, i, m. ἀριθμός, numerus. Ter. l. 4. adv. Marc. c. 23. & 28. vocat Arithmos eos sacræ Scripturæ libros, qui Numeri inscribuntur.

Aritūdo, f. 3. aridità, siccità, ξηρότης, pro ariditate. Var. apud Non. 2. 23. Frigus calore, atque humore aritudinem miscet. Plaut. Rud. 2. 6. 40.

Arīus, sive Arēus (græce Ἄρειος, non Ἄριος) Alexandrinus Philosophus fuit, valde carus Augusto. Suet. Aug. c. 84. Senec. c. 4. Consol. ad Marc. ¶ Areus Rhetor Quintiliano memoratur l. 2. c. 15. Et l. 3. c. 1. ¶ Arius hæresiarcha notissimus, seculo Christiano 4. Hic Filium Creaturam, & Spiritum S. creaturæ creaturam esse affirmabat, teste August. c. 49. de hæres. ¶ Vulg. perperam scribitur Arrius; nam græce est Ἄρειος: nec tamen novus est error. Arator poeta in Act. Apost. c. 5. fusa fuit Arrius alvo.

Arivisia. V. Arvisia.

Arma, orum, n. 2. arme, e armi, כלים, Germ. waffen, gewer, und harnisch, Gal. armes, Hisp. las armas, ὅπλα, ab armis dicuntur, idest humeris, a quibus dependent, ut inquit Fest. ut scutum, gladius, tela, & alia, quibus præliamur. Servius docet, arma esse, quæ armos tegunt. Itaque hoc nomine proprie non continentur tela, hastæ, & similia, sed clypei, loricæ, ocreæ, galeæ. Unde Albinov. eleg. 1. v. 235. Periit arma inter, & enses. Apud Ciceronem vero 3. de orat. & Sallustium sæpe tela, & arma. Sed plerumque hac voce omne genus armorum continetur. Cic. pro Cæc. Arma alia ad tegendum, alia ad nocendum. Ital. arme da difesa, e da offesa. Id. pro Lig. In armis esse. Vell. l. 2. c. 87. Ferre arma adversus aliquem. ¶ Ad arma vox est invicem adhortantium ad arma capienda. Un allarme. Liv. l. 3. c. 15. Alternæ voces, ad arma. Hinc conclamare ad arma. Cæs. l. 1. B. C. 69. & Liv. l. 6. c. 28. ¶ Armis ludere dicebantur, qui se armis exercerent. Vulc. Gallic. de Avidio Cass. c. 6. ¶ Quandoque arma capiuntur pro bello, sicut toga pro pace. Cic. Offic. 1. Cedant arma togæ. ¶ Fraudes quoque & consilia arma dicuntur. Virg. 2. Æn. 298. Et quærere conscius arma. ¶ Videntur etiam capi pro insignibus. Virg. Æn. 1. v. 257. Armaque fixit Troia. Consueverant enim antiqui suspendere arma in postibus. ¶ Perdere arma pro honestatis rationem deserere apud Horat. l. 1. ep. 16. quia arma projicere vel amittere flagitiosum militibus erat. ¶ Arma item dicuntur omnium artium instrumenta. Hinc rusticorum arma rastra, ligones, &c. Virg. 1. Georg. 1. v. 160. Arma Cerealia, idest ad conficiendum panem. Id. 1. Æn. 177. Arma senectutis, artes exercitationesque virtutum. Cic. de senect. c. 3. Sic arma coquinaria instrumenta culinæ, & similia. ¶ Etiam vires leonis arma dicuntur. Virg. Æn. 12. v. 6. Tunc movet arma leo.

Armamaxa, vel harmamaxa, æ, lecticæ genus apud Persas mulis jungi solitum. V. Athen. 5. 29. & Curt. 3. 3. 23.

Armamenta, n. 2. munizione d' armi, e cose simili, כלים, Ger. allerlei, ristzeug, Gal. utensiles, & instrumens servans a quelque cose ce qui sert, Hisp. aparamiento de armas, ὄργανα, σκεύη, armorum congregatio, idest, instrumentorum in omni arte, ut sunt funes, & vela in nautica, rastra, ligones, &c. in agricultura. Col. l. 4. Navigia instruuntur armamentis, ministrisque. Et armamenta vinearum. Plin. l. 17. c. 21.

Armamentarium, rii, n. 2. luogo da riporr l' armi, arsenale, Germ. ein zeughauß, Gal. arsenal, Hisp. arsenal, almazen, ὁπλοθήκη, repositorium armorum, & fere navalium, quale fuit illud, quod Athenis Philon ædificavit, mille capax navium: quale item amplissimum illud, quod hodie Venetiis cernitur. Liv. de bell. Mac. Conflagravit armamentarium cum ingenti apparatu machinarum, & tormentorum. Adde Cic. pro Rab. perduell. c. 7.

Armariŏlum, i, diminut. ab armarium, scrigno, gabinetto, studiolo. Plaut. Trucul. 1. 1. 35. Armariola Græca. & Sidon. l. 8. ep. ult. Per armariola, & zothecculas nostras.

Armarium, rii, n. 2. armario, ארון, Germ. kalter, Gal. armoire, Hisp. armario, θήκη, locus, ubi cibaria, libri, & similia reconduntur. Plaut. in Cap. 4. 4. 10. Reclusitque armarium.

Armatūra, f. 1. armatura, זין, Ger. ristung, Gal. armure, Hisp. armadura, ἐνόπλιος, habitum armorum, vel ipsa arma significat. Cic. Att.

Att. l. 6. ep. 1. Habet cohortes nostra armatura triginta. idest, similibus, quibus nos, armatas armis. Id. Philipp. 10. c. 6. Nostræ sunt legiones, nostra levis armatura, hoc est, milites leviter armati. Sic etiam dicitur armatura duplex, armatura simplex, sc. milites, qui singulas, vel binas annonas consequuntur, ut ait Veget. l. 2. c. 7. ¶ Est etiam armatura militaris exercitii genus, de quo Veget. l. 1. c. 13.

Armātus, us, ui, armatura, idem quod armatura. Liv. l. 37. c. 40. Eodem armatu Cares, & Cilices mille, & quingenti. Et ibid. c. 41. Toto fere gravi armatu.

Armātus, a, um, armis munitus, instructus, armato, nom. ex particip. ἐνωπλισμένος. Cic. pro Cæcin. c. 21. Armatos, si latine loqui volumus, quos appellare vere possumus? opinor eos, qui scutis telisque parati ornatique sunt. ¶ Et metaphorice Id. pro Dom. c. 55. Erat incredibili armatus audacia. ¶ Hinc armati sæpe pro ipsis militibus ponuntur. Nepos 10. 9. 2. Navem triremem armatis ornat. Superlat. usus est Sen. 5. de Benef. c. 4. Tam par tibi sum, quam multis armatissimis nudi, aut leviter armati. ¶ Armata Venus a Lacædemoniis æde, & simulacro culta. V. Lactant. l. 1. c. 20. Div. Instit. & Auson. epigr. 42. ¶ Armatæ preces sunt Principum, qui precibus minas miscent. V. Cic. ad Att. l. 9. ep. 13. ¶ Armata dicebatur Virgo sacrificans, cui lacinia togæ in humerum erat rejecta. Festus.

Armenia, f. 1. Armenia, ארמיא, Ἀρμενία, regio Asiæ inter Taurum, & Caucasum montes sita, & a Cappadocia ad Caspium mare usque protensa. Appellata est ab Armeo, seu Armenio Thessalo Jasonis comite, ut inquit Strabo, vel ab Armeno quondam Rhodio, ut ex Antipatri sententia tradit Steph. ¶ Ea (ut Plin. l. 6. auctor est) duplex est, major scil., & minor. Major, Turcomania, & Curdistan, fere tota sub dominio Turcarum, est ultra Euphratem. A Septentr. habet Moschicos montes, & Cyrum fl. a Merid. Taurum M. ab Occ. Euphratem fl. ab Or. partem Hyrcani maris, & Caspium M. Minor, Anadule, tota paret Turcis, & est inter Cappadociam ad Occ. & Sept. Euphratem flu. ad Or. Syriam, & Ciliciam ad Austr.

Armeniăcum malum, armelino, μῆλον ἀρμενιακόν, pomum, quod ex Armenia advectum est, medium inter Persica, & pruna. Ossibus enim ad prunum, carne ad Persicum accedit, quo minus est, & citius maturescit. Hujus generis mala Dioscorides ait alio nomine præcocia vocari. Sed Gal. lib. 2. de alim. facult. & lib. 7. simpl. mala Armeniaca discernit a præcocibus, hæcque illis multo præstantiora esse testatur. Colum. 5. 10. & 11. 2.

Armeniăcus, & armeninus, a, um, gentil. adject. Virg. Ecl. 5. Armenias curru subjungere tigres. Vet. Inscript. apud Grut. p. 253. n. 1. Aurelio Vero Aug. Armeniaco. ¶ Armeniaca mala, quæ & præcocia dicuntur, meliaca. V. Armeniacum.

Armenii, orum, Armeniæ populi. Martial. l. 5. epigr. 59. Nunquid apud Parthos, Armeniosque latet?

Armenĭum, ii, n. genus est pigmenti cærulei, quod ex quodam lapide fit ex Armenia advecto. Plin. 35. 6. Varr. R. R. 3. 2. ¶ Item idem quod malum Armeniacum. Col. l. 10. v. 404. Armeniisque, & cereolis, prunisque Damasci &c.

Armentālis, le, o. 3. ἀγελαῖος, quod est ex armento. Virg. 11. Æn. v. 571. Armentalis equæ mammis, & lacte ferino nutribat.

Armentarius, rii, m. 2. custode dell' armento, בקר, Ger. viehehirt, Gal. gardeur de betail, Hisp. guarda de ganado, mayor, ἀγελάρχης, armenti custos. Lucr. l. 7. Pastor, & armentarius omnis. Virg. Georg. 3. v. 344. Armentarius Afer. ¶ Armentarius etiam fuit cognomen Maximiani Galerii Imp. R. quia pastor armentorum fuerat. Epit. Aurel. Vict. c. 57.

Armentīnus. V. Armentivus.

Armentitius, a, um, idem quod armentalis. Varr. l. 2. R. R. c. 10. armentitii greges, & c. 5. armentitium pecus.

Armentīvus, a, um, armentitius. Plin. l. 28. c. 17. De armentivis loquor. Ubi Harduinum consulas, qui vulgatam lectionem, armentinis, ut ineptam repudiat.

Armentōsus, o. 1. 2. armentis abundans, ἀγελαῖος. Gell. l. 11. c. 1. Italia tunc esset armentosissima.

Armentum, n. 2. majorum bestiarum grex, armento, בקר, Ger. groß vieh, Gal. troupeau de gros betail, Hisp. ganado mayor, ἀγέλη, inquit Fest. id genus pecoris dicitur, quod est idoneum ad opus armorum, ut sunt equi, & boves. Nam equis in bellum curritur, clypei vero boum coriis armantur. Varro autem boves armenta vocari voluit, quasi aramenta, tertia littera sublata, quod eorum præcipue opera in arandis agris utamur. Unde Col. l. 7. Jumenta, & armenta nomen a re traxere, quod nostrum laborem vel onera subvectando, vel arando juvarent. Proprie itaque armenta boves dicuntur, & equi, quamvis etiam alia majora animalia eo nomine dici possint, licet sint ad arandum, aut ad gestanda arma inutilia. Nam cervi, qui ad hoc non sunt idonei, inter armenta computantur a Virg. Æn. l. 1. v. 185. ¶ Differt a Grege, qui proprie est ovium. Virg. 3. Georg. v. 286. V. Grex. ¶ In singulari numero. Plin. 8. 42. de equis. Amissa parente in grege Armenti. ¶ Observat Nonius c. 3. n. 3. a veteribus in fœmin. gen. Armentas usurpari. Et Festus, invenies, inquit, fœminine armentas apud Ennium positum.

Armidoctor, oris, idem qui Campidoctor, qui sc. tirones milites armaturam docet, ὁπλοδιδάσκαλος. Usi sunt Veget. l. 1. c. 13. & Lamprid. in Alex. c. 53. Al. leg. armiductor, & Campiductor. Et Veget. ipse tradit, ductorem ἀρχαικῶς doctorem dici. V. Salmas. ad Lamprid. l. c.

Armifactor, oris, qui arma facit. Legitur hæc vox in Novella 5. c. 1.

Armĭfer, a, um, o. 1. 2. armigero, ὁπλοφόρος, arma ferens. Sil. l. 4. v. 45. armiferi gens sacra Quirini.

Armĭger, armigeri, m. 2. qui arma domini sui gerit, armigero, scudiero, נשא כלים, Ger. wappentrager, Gal. ecuyer, Hisp. escudero, ὁπλοφόρος, ὑπασπιστής, qui lanceam, scutum, galeamque ferens armatum equitem in prælio sequitur, quod officium olim etiam a summis viris præstabatur. Nam Patroclus armiger Achillis fuit. Achates Æneæ. Cic. pro Dom. sua, c. 5. Sergius armiger Catilinæ, stipator corporis. ¶ Sumitur & adjective. Id. l. 7. epist. 33. Fam. ex veteri poeta: armigerum corpus. Sil. l. 7. v. 87. armiger Deus. h. e. Mars.

Armilausa, æ, vestis genus rubri coloris, forte sagum militare. Isid. Orig. l. 19. c. 22. Armilausa vulgo vocata, quod ante, atque retro divisa, & aperta est, in armis tantum clausa; quasi Armiclausa. Paul. Nolan. epist. 22. post init. Sibi illi habeant armilausam suam, & suas caligas &c. Meminit & Juvenalis Scholiast. ad Sat. 5. v. 143.

Armile. V. Armillum.

Armillæ, f. 1. bracciali, braccialetti, smaniglie, צמיד, Germ. armbande, Gall. brasselets, Hisp. manillas, ornamenta in circulorum modum, quæ aurea, vel argentea viri militares ab Imperatoribus donata in sinistris brachiis gerere consueverunt. Dicuntur armillæ ab armis, quod antiqui humeros cum brachiis armos vocabant. Unde etiam arma ab his dependentia sunt vocata. Liv. l. 10. c. 44. Armillis, aureisque coronis donavit. ¶ Est etiam quandoque collare. V. in armillatus.

Armillātus, a, um, adject. ψελλιοφόρος, qui armillas habet. Sueton. Calig. c. 52. Manuleatus, & armillatus in publicum processit. ¶ Propert. l. 4. el. 8. Armillatos canes dixit, idest collaribus revinctos.

Armillum, & armile, urceoli vinarii genus, ut Nonius 15. 33. ex Varr. interpretatur, sic dictum, quod armo, i. e. humero deportetur, ut ait Fest. Apul. l. 6. Metam. Ad armile redit. Et lib. 9. Ad armillum revertit. Ad priorem locum Fulvius Florid. p. 192. Ad armille redit, i. e. ad ingenium, ad notas artes. Prover. est ab anuum bibacitate tractum, quæ, sicunde vini odor naribus allatus est, eo statim currunt. Usurpatum est etiam a Lucil. apud Non. n. 45.

Armilustrium, n. 2. vel armilustrum, ὁπλοκαθάρσιον, festum apud Romanos, quo res divinas armati faciebant, & sacrificantes canebant tubis. Ita Festus. Erat igitur quædam lustratio, seu expiatio armis facta. In vet. Glossa: Armilustrium, ὁπλοκαθάρσιον. Fortasse etiam erat lustratio armorum a Duce facta stato die, de qua Vulcat. Gallican. de Avid. Cassio c. 6.

Armipŏtens, o. 3. potente nelle armi, armigero, κρατερὸς αἰχμητής, armis valens. Unde & Pallas, sive Bellona armipotens dicitur. Virg. 2. Æn. v. 425. Divæ armipotentis ad aram procumbit.

Armipotentia, æ, valor nell' armi. Ammian. l. 18. c. 5. (al. 10.) Armipotentia fretus.

Armisŏnus, o. 1. 2. quod armis strepit. Virg. 3. Æn. v. 544. Numina sancta precamur Palladis armisonæ.

Armo, as, a. 1. munio, orno, confirmo, instruo, armare, נשק, Germ. bewaffen, Gall. armer, equiper, Hisp. armar, ὁπλίζω, armis induo, seu munio. Planc. ad Cic. Manus, quas justius in Lepidi perniciem armasset. Cæs. l. 1. B. C. c. 28. Armari milites Cæsar jubet. ¶ Sæpe est animare, & stimulare. Vellej. 2. 49. 3. Pompejum Senatus auctoritas, Cæsarem militum armavit fiducia. ¶ Significat etiam instruere, munire. Virg. 10. Æn. v. 140. Armare sagittas veneno. Id. 4. Æn. v. 299. armare classem. h. e. armamentis instruere ad navigandum. Martial. l. 14. epigr. 9. Armare thecam calamis. Cic. pro Cluent. c. 67. armare accusatorem omnibus rebus. Id. pro Mil. armare temeritatem alicujus auctoritate publica. Id. 1. de Invent. c. 1. armare se eloquentia.

Armoge, es, commissura, & transitus colorum. Plin. l. 35. c. 5.

Armoracea, f. 1. ramolaccio, ἀρμοράκιον, raphanus agrestis, vel sylvestris, quem Pontici armon vocant, alii leucem. Plin. l. 19. c. 5.

Armoricæ Civitates, Armoricus, Hermonia, Britannia minor, la Bretaigne, & ejus pars, Lhydaw, regio Galliæ Celticæ extrema, ad Oceanum in Occ. & Bor. extensa. Pop. Britones.

Armus, m. 2. omero, spalla, שכם, Ger. ein schulteren, ein spallen, Gal. l'epaule, ou l'extremite d'icelle, Hisp. espalda, ἄρμος, humerus. Virg. 3. Georg. Dextro jactata recumbit in armo. ¶ Differt tamen armus ab humero. Nam humeri proprie eorum sunt, qui recti in cœlum spectant, unde homini soli humeros esse dicimus. Virg. 1. Æn. Os, humerosque Deo similis. Armi vero sunt brutorum, quamvis & de hominibus quandoque dicantur. Hor. Sat. 4. lib. 2. v. 44. Fœcundi leporis sapiens sectabitur armos. ¶ Hanc vocem Vossius in etymol. Armillæ, ab ἁρμός, derivat, quod compagem significat, aut commissuram: Atque hinc patere, ait, ne humeros quidem proprie dici armos, sed humerorum cum brachiis commissuram.

Arna, oppidum excisum Umbriæ. Sil. Ital. l. 8. v. 457. ¶ Item urbs Phthiotidis.

Arna, Festo, est agna, ex Græco ἀρς, ἀρνός, agnus.

Arnăcis, idis, f. ἀρνακίς, genus vestis puellaris, fortasse ex pellibus agninis. nam ἀρς, ἀρνός agnus est. Varr. apud Non. c. 14. n. ult.

Arnates, m. 3. pop. Umbriæ. Plin. l. 3. c. 14.

Arniensis, vel Arnensis, Tribus rustica apud Romanos, omnium ultima, utpote quæ longissime omnium Roma distabat: erat enim in Hetruria, constituta anno U. C. 369. quemadmodum Suburana erat omnium prima. Dicta est ab Arno fluvio. Cic. in Agrar. 2. 29. A Suburana ad Arniensem nomina vestra proponat.

Arnobius, i, Afer, insignis Rhetor, Philosophus, & Scriptor Seculi tertii Christiani, cujus extant lib. 8. adversus Gentes. Fuit præceptor Lactantii.

Arnus, l'Arno, fl. Tusciæ, qui oritur ex Apennino M. in conf. Romandiolæ, a font. Tiberis 15. M. P. in Occ. Florentiam, ac Pisas interluit, & in mare Tyrrhenum cadit ab ost. Auseris 6. M. P. in Mer. a Liburno 25. in Bor.

Aro, as, a. 1. aratro proscindo, arare, חרש, Germ. ackern, Gall. labourer, Hisp. arar, ἀρόω, proprie significat terram jam proscissam rursus vomere everto. Plin. In arando magnopere servandum est Catonis oraculum. Quid est primum? agrum bene colere. Quid secundum? bene arare. Quid tertium? stercorare. ¶ Per translationem ponitur pro coire. Plaut. Asin. 5. 2. 24. Fundum alienum arat, incultum familiarem deserit. idest, alienas mulieres subagitat, uxorem suam deserit. ¶ Transfertur etiam ad navigationem. Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 36. arare aquas. Sic Virg. l. 3. Æn. v. 405. ¶ Et ad rugas seniles. Ovid. de Arte l. 2. v. 118. Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent. h. e. tanquam sulcis notent, & deforment. ¶ Item de lucro, quod ex agricolatione habemus, usurpatur. Cic. 5. Verr. c. 47. Fieri non poterat, ut plus quam decem medimna ex jugere ararent, h. e. perciperent. ¶ Arare litus, proverb. est, idem significans, quod inanem laborem sumere. Ovid. Epist. Heroid. 5. v. 116.

Arōma, atis, n. 3. ἄρωμα, sed raro in singulari numero apud Latinos. Prudent. in pass. Agnetis, v. 72. Tinctus aromate. ¶ Usitatius plurale, aromata, droghe, spezierie, quarundam erbarum fructus, odoris, & saporis gratissimi, quibus utimur vel ad fovendum ventriculum, vel ad appetentiam provocandam, ut sunt zinziber, piper, saccharum, & similia, quæ vulg. species vocant. Colum. l. 12. c. 20. Aromata contusa, & cribrata paulatim insperges.

Aromatĭcus, a, um, ad aromata pertinens, aromatico, ut sapor, odor, calamus aromaticus. Spart. in Adriano, c. 19. In honorem socrus suæ aromatica populo donavit. Supple, munera. Sedul. in hist. Resurrect. Matth. 28. Cum munere matres messis aromaticæ.

Aromatītes, m. 1. ἀρωματίτης, gemma, quæ in Arabia, & in Ægypto gignitur, dicta, quod myrrhæ odorem habeat. Plin. l. 37. c. 10. ¶ Est item aromatites, vinum aromatibus conditum. Plin. l. 14. c. 15. 16. & 17. V. Abrotonites.

Arpi, m. pl. Argos, Hippium, Argyrippa, urbs exc. Apuliæ Dauniæ, condita a Diomede, inter Luceriam, & Sipontum 18. M. P. a Fossa opp. 6.

Arpinas, atis, ab Arpino qui est. Cic. de Leg. Agrar. 3. c. 2. Meus paternus, avitusque fundus Arpinas. Et l. 2. Attic. ep. 16. Arpinates aquæ.

Arpinum, n. 2. Arpino, opp. Latii, in Samnii confin. hodie castrum Terræ Laboris in Regno Neapolitano, a Sora 4. M. P. in Austr. a Monte Cassino 9. in Bor. a Liri flu. 2. ab Aquino 11. in colle excelso, apud Fibrenum flu. patria M. T. Cic. C. Marii, Pitnii, Plauti, &c.

Arpinus, a, um, ad Arpinum pertinens. Martial. l. 10. epigr. 19. Arpinæ chartæ. h. e. scripta Ciceronis, qui Arpinas fuit. ¶ Item ad Arpos pertinens, Apuliæ oppidum. Liv. l. 24. c. 45.

Arquātus, a, um, o. 1. 2. cosa torta, che ha figura d'arco, Ger. gebogen, gekrummet, Gal. courbe en forme d'arc, vouté, Hisp. arcado, corcobado, ab arcus, dicitur, quicquid arcus figuram ullo modo imitatur. Ovid. 11. Met. v. 590. Dixit, & arquato cœlum curvamine signans. Al. leg. arcato, & arcuato. Hinc illa opera, quibus aqua duci solet, arquata dicuntur, quod multis arcubus æqualiter distantibus fulciantur. ¶ Dicuntur etiam arquati, quos Græci ἰκτερικοὺς vocant, quod virentibus oculis arqui cœlestis colorem imitentur, itterici. Hic morbus a Varrone Morbus Regius dicitur. Unde arquatum pecus, quod morbo icterico, idest Regio laborat. Col. l. 7. c. 5. Humana urina remedio est etiam pecori arquato. Adde Corn. Cels. l. 3. c. 24.

Arquitĕnens. V. Arcitenens.

Arquites, m. 3. sagittarj, arcieri, τοξόται, dicebant antiqui arcu prœliantes, quos nunc sagittarios vocant. Festus.

Arquus, i, idem quod arcus, Veterum scriptione. Lucret. 6. 525. Tum color in nigris existit nubibus arqui. h. e. iridis. Non. cap. 5. n. 14. hoc statuit discrimen, ut arcus dicatur fornix suspensus, arquus qui in cœlo apparet.

Arrālis, le, qui sub arra, seu arrha fit. Dioclet. l. 3. Cod. de action. empt. & vend. Ex arrali pacto.

Arrectarius, o. 1. 2. diritto, adject. a particip. arrectus, quod est arrectum, ut Asser arrectarius in cratitio pariete, qui arrectus est, sicut transversarius, qui in transversum ponitur. Vitruv. l. 2. c. 8. Rimas in iis faciunt arrectariorum, & transversariorum dispositione.

Arrectus, a, um, erectus, rectus, extensus, elatus, dirizzato, ὀρθιάζων, ἱστάμενος, Virg. Æn. 1. v. 152. Arrectis auribus adstant. Et Æn. 4. v. 280. Arrectæque horrore comæ. Liv. l. 21. c. 3. Ut pleraque Alpium ab Italia sicut breviora, ita arrectiora, più erte. ¶ Item excitatus, incitato. Sallust. B. Jug. c. 86. Plebis animos arrectos videt. Virg. Æn. 5. v. 138. Laudum arrecta cupido. ¶ Item intentus. Tacit. 3. Ann. c. 11. Arrecta civitas omnis, quanta fides amicis Germanici, quæ fiducia reo, &c. h. e. intenta, admirans, &c.

Arrēpo, V. Adrepo.

Arrepto, as, idem quod repto, vel Adrepo. Plin. lib. 35. c. 10. Item nobiles Bacchas arreptantibus Satyris.

Arreptus, a, um, preso, colto, nomen ex particip. ab arripio, statim raptus, apprehensus. Liv. l. 3. c. 48. Arrepto cultro. Horat. l. 1. Sat. 9. v. 4. Arrepta manu. Et arreptum tempus. Virg. Æn. 11. v. 459.

Arrha, vel arra, rhæ, f. 1. & arrabo, vel arrhabo, onis, arra, caparra, ערבון, Ger. gotspfenning, Gal. arrhe, Hisp. senal, ἀῤῥαβὼν, id, quod dari solet ad confirmationem contractus. Plin. l. 33. c. 1. Argumento est consuetudo vulgi ad sponsiones etiamnum anulo exiliente, tracta ab eo tempore, quo nondum erat arrha velocior. Ter. Heaut. 3. 3. 42. Ea relicta huic arrhaboni est. Adde Plaut. Mil. 4. 1. 11. ¶ Claudius Annalium scriptor arrhabonem pro obsidibus posuit; apud Gell. l. 17. c. 2. qui hanc vocem monet inter sordida verba haberi cœptam.

Arrhăbo, V. Arrha.

Arrhenĭcum, i, n. arsenico, ἀῤῥενικὸν, & ἀρσενικὸν, arsenicum. Plin. 28. 15.

Arrhētos, ἄῤῥητος, hoc est qui dici non potest: unus est ex æonibus Valentini Hæretici. Tertull. advers. Valentinian. c. 35.

Arridĕo, es, isi, isum, n. 2. subrideo, rider di cosa, che piaccia, פרץ, Ger. anlachen, Gal. sourire, rire a quelqu'un, Hisp. sonreirse, ἐπιγελάω, ridendo applaudo, vel risu lætitiam ostendo. Cic. de som. Scip. Hic leniter arridens Scipio. Terent. Adelph. 5. 4. 10. Arridere omnibus. ¶ Accipitur & pro placeo, piacere. Idem Attic. l. 13. epist. 21. Inhibere illud tuum, quod valde mihi arriserat, vehementer displicet.

Arrĭgo, is, exi, ectum, a. 3. dirizzare, ex ad, & rego, sign. erigere, elevare, ut arrigere aures, &c. Virg. 10. Comasque arrexit. Plaut. Rud. 5. 2. 6. Suo mihi sermone arrexit aures. idest fecit ut arrigerem. ¶ Dicitur etiam metaphor. alicujus animum arrigere, idest excitare. Sall. Jug. c. 8. Eos non paullum Marius oratione sua arrexerat. Virg. Æn. 12. 251. Arrexere animos Itali.

Arrilātor, Festo est is, qui empturiens data arrha sibi postulat credi. V. Scal. ad Fest. ubi hanc scripturam laudat præ vulgata arrulator, vel arilator. Vide & Gell. l. 16. c. 7.

Arripio, is, arripui, arreptum, a. 3. corripio, apprehendo, accipio, capio, attraho, per vim adduco, torre, rapere, prendere, cogliere, חטף, Ger. ergreiffen, Gal. emporter, enlever de force, Hisp. arrebatar, ἐξαρπάζω. Cic. 2. de Orat. Si quemcumque patremfamilias arripuissetis ex aliquo circulo. Idem 1. de nat. Deor. Quærit, unde animum arripuerimus. ¶ Dicimus etiam arripere tempus, causam, occasionem, servirsi dell'occasione. Cic. Fam. 5. ep. 12. & pro Cluent. c. 33. ¶ Avide arripere, celeriter arripere litteras, Cic. pro Rosc. Com. c. 11. & alibi. ¶ Arripi, pro accusari. Suet. in Vitell. c. 2. Inter Sejani conscios arreptus. Id. in Cæs. c. 23. Aliquot criminibus arreptus est. Cic. pro Mil. c. 22. arripi in quæstionem. Sic apud eund. arripi in carcerem. Al. leg. abripi. ¶ Arripere maledictum ex trivio, Cic. pro Mur. c. 6. hoc est uti plebejo maledicto. ¶ Dolor aliquem arripuit. Cic. 2. de fin. c. 29. ¶ Cognomen sibi arripere ex aliorum imaginibus: Cic. pro Sest. 32. ¶ Arripere terram velis, prender terra. Virg. 3. Æn. v. 477. Ecce tibi Ausoniæ tellus, hanc arripe velis.

Arrisio, onis, risus, applausus. Auct. ad Herenn. cap. 6. Interpellatio, aut arrisio.

Arrisor, ris, m. 3. qui alicui subridet, adulator. Sen. ep. 27. Stultorum divitum arrosor, & quod sequitur, arrisor.

Arrius. V. Arius.

Arrŏdo, a. 3. idem, quod rodo, vel circumrodo, rodere intorno. Metaphorice Cic. pro Sext. c. 33. Arrodere Remp. Adde Sidon. l. 7. ep. 6.

Arrŏgans, o. 3. ἀλαζὼν, arrogante, qui sibi temere, atque insolenter tribuit, quæ in eo non sunt. Cæs. 3. bel. Civ. Ne arrogans in præripiendo populi beneficio videretur. Macrob. Satur. l. 3. c. 11. Arrogantissimum proverbium. Quintil. 12. 3. Pigritia arrogantior.

Arroganter, superbe, contumaciter, arrogantemente, Ger. vermessentlich, Gall. arrogament, Hisp. arrogantemente, ἀλαζονικῶς, adv. superbe. Cic. 4. de Or. Si aspere, si arroganter, si turpiter dictum esse aliquid videatur. Id. pro Mur. c. 37. Nihil dicam arrogantius. Oros. l. 7. c. 25. A quo arrogantissime exceptus est.

Arrogantĭa, f. 1. superbia, insolentia, intolerantia, fastidium, arroganza, גאוה, Ger. vermessenheit, Gal. arrogance, Hisp. arrogancia, ἀλαζονεία, vitium, quo quis bona, quæ ei non sunt, sibi assumit. Differt a superbia, quia superbus turgescit iis bonis, quæ re vera habet, arrogans temere, & impudenter bona sibi vendicat, quæ non habet. Sed tamen promiscue superbia, & arrogantia usurpantur. Cic. in Orat. c. 38. Nec in veritate crimen arrogantiæ extimescerem.

Arrogatĭo, f. 3. adozione. Est actus legitimus, per quem aliquis in filium asciscitur. Dicta est, quod per populi rogationem fieret, vel quod tum asciscens, tum asciscendus de consensu interrogarentur. Differt ab adoptione, quod arrogatio puberum est, adoptio impuberum. Gell. l. 5. c. 19.

Arrogātor, oris, adottatore, qui arrogat, hoc est sibi aliquem in filium arrogatione assumit. Cajus Dig. 1. 7. 2. & Ulpian. 1. 7. 19. & 22.

Arrogātus, a, um, adottato, arrogatione in alienam familiam assumptus. Aur. Vict. de Cæsarib. c. 13. & Marcell. Dig. 1. 7. 18.

Arrŏgo, as, a. 1. sumo, assumo, ascisco, vendico, attribuirsi troppo, vantarsi, לקח שם, Ger. ihm selbs zumessen, ihm selbs zuschreiben, Gal. s'attribuer, Hisp. atribuirse, ἀλαζονεύομαι, a prep. a, & rogo, proprie videtur significare εἰσποιεῖσθαι, in filium, ac familiarem asciscere. Gell. l. 5. c. 19. Arrogantur ii, qui in alienam se se potestatem tradunt. Unde arrogatio. ¶ Arrogare Dictatorem consuli, Liv. l. 7. c. 25. idest adjungere. ¶ Est etiam sibi assumere, cui opponitur derogo, Cic. pro Sex. Rosc. Amer. 32. Non tantum mihi derogo, tametsi nihil arrogo. Id. de cl. orat. c. 85. arrogare sibi sapientiam. ¶ Interdum significat petere, rogare. Plaut. Rud. 5. 2. 45. Venus hæc volo arroget te. ¶ Arrogare aliquid alicui rei est tribuere, vel afferre, & in bonam quoque partem accipitur. Horat. l. 4. od. 14. Fortuna laudem, & optatum peractis imperiis decus arrogavit. Id. de ar. poet. v. 122. Jura neget sibi nata: nihil non arroget, armis. h. e. omnia in armorum vi posita esse putet.

Arrōsor, oris, m. 3. qui arrodit. Senec. epist. 27. Stultorum divitum arrosor. h. e. qui divitum bona abligurit.

Arrosus, a, um, adject. corroso. Plin. l. 10. c. 62. Semina arrosa condunt formicæ.

Arrugia, fosse, d'onde si cava l'oro, Ger. goldegub, χρυσωρυχία, cuniculus subterraneus, ex quo effoditur aurum. V. Plin. l. 33. c. 4.

Arrulator. V. Arrilator.

Ars, tis, f. 3. artificium, ratio faciendi, facultas, studium, disciplina, arte, מלאכה, Germ. ein kunst, Gall. art, Hisp. arte, τέχνη. Auct. ad Herenn. l. 1. c. 2. Artem præceptionem dicit, quæ dat certam viam, rationemque faciendi. ¶ Artes etiam dicuntur virtutes, & vitia. Tacit. 1. hist. c. 30. Nemo unquam imperium flagitio quæsitum bonis artibus exercuit. Et Annal. 14. c. 57. Tigellinus malas artes, quibus solis pollebat, gratiores ratus &c. ¶ Item studium, industria, sed cum prudentia agendi. Ter. Andr. 1. 1. 4. Quid est quod tibi mea ars efficere hoc possit amplius? V. ibi Donat. ¶ Item dolus, astutia, & in bonam, & in malam partem. Virg. Æn. 2. v. 152. Dolis instructus, & arte Pelasga. Tacit. 4. histor. c. 88. Intelligebantur artes; sed pars obsequii erat, ne deprehenderentur. Ovid. 13. Met. Nam te non alius belli tenet aptius artes. ¶ Artes quandoque sumuntur pro iis libellis, qui præcepta artium continent. Quintil. l. 2. c. 15. Hæc, opinor, originem ab Isocrate duxit: si tamen revera ars, quæ circumfertur, ejus est. Sic Cic. Artes Oratorias dixit Top. c. 8. ¶ Quandoque & pro ipsis operibus arte factis. Horat. l. 4. od. 8. Divite me scilicet artium, Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas. ¶ Pro Musis, quæ sunt artium liberalium præsides, Phæd. in prol. l. 3. v. 18. Tonanti sancta Mnemosyne Jovi Fecunda novies artium peperit chorum. ¶ Multæ sunt artium divisiones, sed illa celebrior, qua in liberales, & mechanicas, seu serviles dividuntur. Liberales sunt, quæ sola animi seu ingenii vi exercentur, ut scientiæ, & facultates: serviles eas dicimus, quas corporis viribus adhibitis factitamus, ut fabrilis, militaris, nautica &c.

Arsăces, is, m. 3. Ἀρσάκης, nomen proprium Parthorum Regis, cujus memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt propter quæsitum, constitutumque ab eo Regnum, ut omnes deinde Reges suos Arsaces appellaverint, quemadmodum Ægyptii Reges suos vocaverunt Ptolemæos, quin & Parthi ipsi ab eo Arsacidæ dicti sunt. Justin. 41. 5.

Arsacidæ, arum, m. Arsacis Parthorum regis successores, seu posteri. Tacit. 1. histor. c. 40.

Arsacius, a, um, adject. ab Arsace ductum, & ponitur pro Persico, Persiano. Martial. l. 9. epigr. 35. Scis quid in Arsacia Pacorum deliberat aula.

Arse, verse, Tuscorum lingua significat averte ignem. Festus.

Arsenĭcum, ci, n. 2. arsenico, Ger. arsenick, Gal. arsenic, Hisp. arsenico, ἀρσενικὸν, succus est mineralis, pinguis, inflammabilis, compositus ex pinguedine sulphurea, hydrargyro, & spiritu salis candido. Duplex est, candidum, propr. arsenicum, & flavum, quod auripigmentum dicitur. Plin. in fi. libri 34.

Arsenogŏnon, n. 2. ἀρσενόγονον, herba, sub satyrii nomine comprehensa, ferens semen testibus simile, dicta, quod vino, in quo macerata est, epoto, mares generari credantur, ut thelygono feminæ. Plin. l. 26. c. ult. Uvas habet fructibus oleæ similes, sed aliquanto pallidiores, semen vero ad similitudinem papaveris album.

Arsineum, ornamentum capitis muliebris. Fest.

Arsĭnŏe, f. 1. Ἀρσινόη, filia Ptolemæi Lagi filii, qui Ægyptum post Alexandrum tenuit, & uxor Lysimachi Regis Macedoniæ, forma præstantissima, a cujus nomine Ptolemæus Philadelphus ejus frater urbem condidit in Cyrenaica regione, quæ Teucheria quoque dicta est, Teuchera, inter Berenicem ad Occ. 47. & Ptolemaidem in Ort. 45. M. P. V. Coronis.

Arsis, f. 3. ἄρσις, Latine dicitur elevatio vocis, sicut thesis positio est, ut in voce arma, ar elevatio est, ma positio. Diomedes Grammatic. l. 3.

Artacĭa, æ, fons apud Læstrygonas, de quo Tibul. ad Messal. l. 4. v. 6. Nobilis Artaciæ gelidos quos irrigat unda.

Artātus, bonis artibus instructus. Fest. V. Artitus.

Arte. V. Arcte.

Artaxăta, orum, n. pl. Tauris, Tessis, Ἀρτάξατα. Urbs Armeniæ majoris, ad Araxem fl. in Georgiæ Regno, a Gaza 550. M. P. a Nisibi 300. in Bor. a mari Caspio 120. in Occid. ¶ Item urbs Cappadociæ, inter Cæsaream 24. M. P. & Comanam 42. Juv. sat. 2. v. ult. Sic prætextatos referunt Artaxata mores.

Artemisĭa, f. 1. Ἀρτεμισία, Mausoli Cariæ Regis uxor, insignis pudicitiæ, quæ virum ultra humanæ affectionis fines amasse perhibetur. Nam & mortui cineres vino commisto ebibit, & memoriæ ejus splendidissimum erexit sepulchrum. Hinc magnifica omnia monumenta Mausolea appellantur. Cic. 3. Tusc. Ficin. in Conv. Plat.

Artemisĭa, herba insignis, quæ ab Artemisia Mausoli uxore nomen sibi arripuit, cum antea Parthenis diceretur. Describitur a Plin. l. 25. c. 7.

Artemisius, m. 2. Ἀρτεμίσιος, apud Macedonas mensis Majus dicitur. ¶ Est item nomen montis Arcadiæ. Plin. l. 4. c. 6.

Artĕmon, onis, m. 3. artimone, ἀρτέμων, quid sit, inter eruditos non satis convenit. Bayfius credit, esse velum maximum in navi, eo argumento fretus, quod etiam hodie Veneti maximum navis velum ita vocant: Alciatus, esse velum addititium, quod scilicet majori velo additur, & assuitur, dirigendæ navis causa. Nam Græci ἀρτᾶν, dicunt assuere, vel appendere, & ἄρτημα, appendicem. lege 242. Dig. de Verb. sign. Malum navis esse partem, artemonem non item, Labeo ait. ¶ Alii volunt, esse navis antennam, ex qua velum suspenditur. Vitr. l. 10. c. 5. docet, artemonem esse, quam nostri trochleam, Græci ἐπάγοντα vocant. Hac autem in navibus funes ductarii trahuntur, & armamenta explicantur, ut merito additamentum magis, quam pars navis esse videatur. Ait idem Scriptor, machinas id genus tractorias ad one-

onerandas naves esse accommodatas, fierique his trochleis navium subductiones.

Arteria, f. 1. arteria, la canna della gola, strozza, גרגרת, Germ. ein pulsader, Gal. artere, Hisp. arteria, ἀρτηρία, Latine vena vitalis, seu semita, in qua est vitalis spiritus mistus cum sanguine, quæ motu, atque pulsu febris indicium est. Dicta est ab ἀὴρ, aer, & τηρέω, servo, quod aer, idest, spiritus in ea servetur. Ab antiquis pulsus vocabatur. ¶ Arteriæ positæ subter venas sunt, præterquam in dorso, in quo magna arteria, quæ trachea dicitur, est posita super venam. ¶ Non desinunt micare, propter calorem. Cic. 2. de nat. Deor. ¶ Aspera arteria est fistula ab ore ad pulmonem, per quam spiritus, sive aer attrahitur, & emittitur, & vox formatur. Apud Cic. 2. de nat. Deor. c. 54. ¶ Lucretius neut. gen. usus, asperiora arteria vocavit, l. 4. v. 532. Quemadmodum & Latini aulæum dixerunt quod Græci αὐλαῖαν. ¶ Cum de aspera arteria sermo est, fere arterias num. plur. dicunt Auctores. Revera enim duæ sunt arteriæ asperæ, altera, qua esculenta immittuntur, altera, qua spiritus ducitur. Ad Heren. l. 3. c. 12. Læduntur arteriæ, si antequam leni voce permulsæ sunt, acri clamore compleantur. Suet. in Ner. c. 25. Neque quidquam serio, jocove egit, nisi adstante Phonasco, qui moneret, parceret arteriis.

Arteriace, es, medicamentum quoddam ex capitibus papaveris, quod & diacodion appellatur. Plin. l. 20. c. 19. Est autem contra arteriarum morbos. Scribon. Larg. 75. ¶ Aliud est arteriaces genus ex pomorum succis, cujus confectionem docet Plin. lib. 23. c. 7.

Arteriacus, a, um, ad arterias pertinens, ut Arteriaca medicamenta. Cal. Aurel. Tard. 2. 6.

Artesia, Artois, Prov. & Com. Galliæ Belgicæ, inter Picardiam, & Flandriam: Caput Atrebatum.

Arthrisis, idem quid Arthritis: Prudent. Romani passion. v. 495. Nodosa torquet quos podagra, & arthrisis.

Arthriticus, m. 2. gottoso, ἀρθριτικός, qui laborat arthritide, hoc est morbo articulari, ab ἄρθρον, articulus. Cic. Paeto, l. 8. epist. 23. Fam. Coquum etiam te arthriticum habere.

Arthritis, idis, ἀρθρῖτις, morbus articularis, sc. tumor articuli cum dolore, gotta artetica. Dolorem articulorum vocat Cic. l. 1. Attic. ep. 5. Vitruv. l. 1. c. 6. Gravitudo, arthritis, tussis, &c.

Articulamentum, i, n. 2. articulus, articulatio, membrorum junctura. Scribonius Larg. Compos. 74. & 82. 103.

Articularis, e, & articularius, a, um, adject. ad articulos pertinens, ut morbus articularis, h. e. arthritis, podagra, gotta. Plin. l. 20. c. 17. sub fin. & Morbus articularius, apud eund. l. 23. proœm. & l. 32. cap. 4.

Articularius, rii, m. 2. subst. ἀρθριτικός, qui articulari morbo laborat. Plaut. in suppositis ad Mercat. v. 27. Nec podagricus, nec articularius est.

Articulate, cum primis, adv. clare, aperte. Cic. Att. 6. 5. Puellæ salutem articulate dices. ¶ Articulate pronuntiare, est, distincte, quibusdam veluti articulis. Gell. l. 5. c. 9. Articulate loqui.

Articulatim, separatim, seorsim, ἀρθρητὶ, per articulos. Plaut. in Epid. 5. 4. 50. Illic homo te articulatim concidit. Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 26. Puerum obtruncat, membraque articulatim dividit. ¶ Est etiam idem quod articulate, i. e. clare, distincte. Id. Cic. 1. de leg. c. 13. Articulatim & distincte dicere.

Articulatio, onis, in arboribus est, cum veluti per articulos, seu nodos crescunt. Plin. l. 16. c. 25. Tunc cernitur excrescentium cacuminum articulatio. Sic l. 17. c. 21. ¶ Est etiam arborum morbus, qui tribus de causis accidere solet: una, vi tempestatum germinibus ablatis: altera, in supinum excisis: tertia, culturæ imperitia læsis. Omnes enim earum injuriæ in articulis sentiuntur. Plin. 17. 24.

Articulatus, a, um, articolato, quasi articulis distinctus: ut articulata vox differt a sono. Solin. c. 65. Articulata verba.

Articulo, as, avi, are, articolare, articulis veluti distinguo. Lucret. 4. 548. voces articulat verborum dædala lingua. Apul. in Florid. 2. Eo facilius verba hominis articulantur potentiore plectro, & palato. Arnob. l. 3. p. 111. Multijuga lingua sonos articulet.

Articulosus, a. 1. 2. nodoso, Ger. sehr knodicht, Gal. noueux, Hisp. nudoso, ἀρθρώδης, plenus articulis. Quint. l. 4. c. 5. Evitanda concisa nimium, & velut articulosa partitio, quæ scil. orationem nimium multis distinctionibus afficit. Plin. 24. 16. Radix articulosa.

Articulus, m. 2. nodus, junctura nodus, nodo, giuntura, Germ. glied, Gal. article, Hisp. articulo, ἄρθρον, dim. ab artus, & ponitur pro junctura, sive nodo, vel parte membri. Plin. l. 11. c. 37. sect. 67. Cervix articulorum nodis jungitur. Cic. Att. 1. 5. Dolores articulorum, dolori artetici. ¶ Sed & in vite nodi dicuntur articuli. Cic. in Cat. Tamquam ad articulos sarmentorum. ¶ Articuli etiam in montibus dicuntur, colli. Plin. in calce oper. Aquarum copia, nemorum salubritate, montium articulis, soli fertilitate, pabuli ubertate. Ubi montium articulos videtur accepisse pro colliculis, & clivis molliter surgentibus. ¶ Interdum pro digito, dito. Ov. l. 2. de Pont. Quid sit utile solicitis supputat articulis. ¶ Interdum pro momento, sive puncto, idest temporis particula, & pro tempestiva rerum faciendarum hora. Ter. in Adelph. 2. 2. 20. Vide, ut in ipso articulo oppressit eam. Cic. pro Quint. c. 5. In ipso articulo temporis adstringeret. ¶ Curt. l. 3. c. 5. In quo me articulo rerum mearum fortuna deprehenderit, cernitis, in quale stretto punto di cose. Plaut. Men. 1. 2. 31. Commoditatis omnes articulos scio. ¶ Item apud Grammaticos articulus est pron. Hic, hæc, hoc, quod in declinandis nominibus discernendi generis causa præponitur. ¶ Et apud Rhetores articulus membrum est, seu incisum periodi, item Fig. al. Dissolutio, qua plura dissolute demptis conjunctionibus dicuntur, ut Ejus virtuti, fidei, felicitati commendata est: Sed Auctor. ad Her. l. 4. duas constituit Figuras, unam pro singulis membris, quam Dissolutionem, alteram pro singulis verbis, quam Articulum nominat. ¶ Articuli etiam certas particulas, seu positiones notant. l. 142. Dig. de Verb. signif. Non possunt omnes articuli singillatim legibus comprehendi. Arnob. l. 7. p. 243. Ventum est ad ipsum articulum causæ. h. e. ad id, in quo causa vertitur.

Artifex, ficis, m. & f. 3. opifex, sciens, & peritus, artefice, אמן, Germ. handwerksman, Gal. artisan, Hisp. artesta, official, τεχνίτης, qui artem aliquam exercet, dictus, quod arte quippiam faciat. Festus hanc affert etymologiam, Artifices dicti, quod scientiam suam per artus exerceant, sive quod apte opera inter se arctent, qua ex causa etiam artes appellatæ sunt. Cic. Fam. l. 7. ep. 1. Egregius artifex præclaris operibus suis lætatur. Et in Orat. c. 48. Consuetudo artifex suavitatis. ¶ Sæpe sumitur pro auctore. autore. Cic. de Univers. c. 2. Deum artificem mundi appellat. Senec. Agam. v. 983. Sceleris infandi artifex. ¶ Aliquando idem est ac sciens, peritus. Cic. 4. Acad. Qui distingues artificem ab inscio? Sueton. in Calig. c. 32. Miles decollandi artifex. Propert. 2. 1. 60. Artifex morbi. h. e. medicus. ¶ Virg. Æn. 2. v. 125. Artificem absolute posuit pro homine vafro, & dolorum architecto. ¶ Adjective interdum usurpatur pro arte laborato. Pers. sat. 5. v. 40. Artificem vultum. Macrob. 1. sat. cap. 13. Artificem nodum. Quintil.

lib. 9. cap. 4. Artifices motus, dixit.

Artificialis, le, artefactus, seu ad artem pertinens, artificiale, ἔντεχνος. Quintil. l. 6. c. 4. Artificialis ratio.

Artificialiter, adverb. artificiose, artifiziosamente, τεχνικῶς. Quintil. l. 2. c. 17. Sed nec illa omittenda sunt, qua in re alius se inartificialiter, alius artificialiter gerat.

Artificiose, artifiziosamente, τεχνικῶς, adv. Cic. 1. de Orat. Qui illa artificiose digesta generatim componerent. Id. 2. de Nat. Deor. c. 22. Artificiosius aliquid efficere. Auct. ad Heren. 4. 4. Artificiosissime facere aliquid.

Artificiosus, a. 1. 2. habens artem, vim artificii, artifizioso, Ger. kunstreich, Gal. artificieux, Hisp. artificioso, ἔντεχνος, plenus artificio. Cic. 2. de Fin. De re obscura, ut Physici, aut artificiosa, ut Mathematici. ¶ Sumitur etiam active, pro eo, qui aliquid arte facit. Cic. 2. de nat. Deor. c. 22. Zeno naturam ita definit, ut eam dicat esse ignem artificiosum ad gignendum.

Artificium, n. 2. ars, opificis industria, opus, actio, præstantia, opera, artefizio, arte, מלאכה, Germ. handtwerck, Gal. artefice, Hisp. arte, artefizio, τέχνη, ars, & scientia. Cic. pro Clu. Medici nihil præter artificium præstare debent. ¶ Et pro astuto invento in bonam partem. Cic. Fam. l. 9. epist. 16. Non jam satis est consilio pugnare: artificium quoddam excogitandum est. Cæs. l. 7. B. G. Neque acie vicisse Romanos, sed artificio quodam, & scientia oppugnationis. ¶ Artificia etiam sumuntur pro ipsis artibus, arti, mestieri, ut Artificium sutoris, mestiere del Calzolajo. Cic. 1. Offic. Jam de artificiis & quæstibus, qui liberales habendi, qui sordidi sint, hoc fere accepimus. ¶ Artificium item sumitur pro fraude, dolo, inganno, astuzia. Cæs. ad Oppium post epist. Cic. 8. l. 9. ad Att. Quorum artificiis effectum est, ut resp. in hunc statum perveniret.

Artio, is, ivi, ire, dixere Vet. pro arcto, as, auctore Nonio 70. 10. ¶ Artire apud Catonem, est, inserere, immittere. Inquit enim R. R. 40. Surculum aridum, quem artiveras, eximito: eo artito surculum, quem inserere voles.

Artitus, a, um, bonis artubus instructus, ut Festus explicat. Plaut. Asin. 3. 2. 19. Ubi sæpe causas dixeris, pendens adversus octo artitos, audaces viros.

Arto V. Arcto.

Artocopus V. Artopta.

Artocreas, atis, n. 3. vivanda di pane, e di carne, ἀρτόκρεας, cibi genus ex pane, & carne minutim concisa confectum. Vide lib. Apicii. Pers. sat. 6. Oleam, artocreasque popello largior. Vet. Glossa Steph. Viscerationem interpretantur.

Artolaganus, ni, m. 2. ἀρτολάγανον, panis genus delicatissimi, quod cum pusillo vino, lacte, oleo, & pipere coquebatur. Cic. Pæt. l. 9. ep. 20. Dediscendæ sunt tibi sportellæ, & artolagani tui. Athen. l. 3. c. 29. scribit in artolagano poni parum vini cum pipere, & lacte, & oleo, seu adipe modico.

Artopta, æ, f. sorta di vaso da cuocer pane, ἀρτόπτης, vas quoddam, in quo panis coquitur, nec quivis panis, sed lautior, & delicatior: Græca vox ab ἄρτος, panis, & ὀπτάω, coquo, asso. Plaut. Aulul. 2. 9. 4. Ego hinc artoptam ex proximo utendam peto. Plin. l. 18. c. 11. Artoptam Plautus appellat in fabula, quam Aululariam scripsit: magna ob id concertatione eruditorum, an is versus Poetæ sit illius. Quidam hoc Plinii loco artoptam perperam interpretantur de muliere panifica. Juvenal. Sat. 5. v. 72. dextram cohibere memento: Salva sit artoptæ reverentia. h. e. verere artoptam in domini delitias, velut in usum sacrorum comparatam, neque audeas tangere panem in ea coctum. Ubi præsertim Græcam appellationem Juvenalis irridet more suo. Hic Interpretes fere omnes artoptam dicunt panis dispensatorem & custodem, quasi sit ἀρτόπτης masc. gen. ab ἄρτος & ὀπτεύω, video. Sed neque Satyrica urbanitas, neque consequentium verborum contextus patiuntur, ut a prima hujus vocis significatione recedamus. ¶ Hennininus panem assum intelligit: quam explicationem sumpsit, a Ferrar. Elect. 2. 10. Verum panis ejusmodi non artopta, sed artopticius dicitur, h. e. in artopta assatus: qua de re consulendi Græci Scriptores Pollux l. 10. c. 25. & Athenæus l. 3. c. 28. ¶ Neque est prætermittendum, in vet. edit. A. 1473. legi artocopi ab ἄρτος, panis, & κόπος, labor, id est panis elaborati, vel ipsius pistoris, qui panem hunc declicatum elaboravit.

Artopticius panis, qui torretur in artopta, sicut furnaceus, qui in furno. Plin. 18. c. 11.

Artotrogus, ἀρτοτρώγος, panem manducans, nomen est parasiti apud Plaut. Mil. 1. 1. 9.

Artotyritæ, m. 1. ἀρτοτυρῖται, populi sic dicti ab oblatione, quod panem, & caseum offerrent, ab ἄρτος, panis, & τυρὸς, caseum. Augustin. de Hæresib. n. 28.

Artro, as, avi, atum, a. 1. significat enatas in agro segetes rursus arando proscindere. Plin. l. 18. c. 20.

Artuatim, adverb. per artus, a membro, a membro. Firmic. l. 7. c. 1. Artuatim concisus.

Artuatus, a, um, in articulos resolutus, vel per artus concisus, laniatus. Jul. Firm. l. 6. c. 31. Artuatis visceris partibus. ¶ Est nomen ex particip. a verbo artuo, as, quod significat per artus divido. Jul. Firmic. 6. 31. Sic artuatis visceris partibus.

Artus, artuum, artubus, m. 4. plur. num. tantum, nodi, Germ. gliedern, Gal. neuds, Hisp. nudos, ἄρθρα, nodi in corpore animalis, seu partes corporis inter juncturas, ex duorum ossium coeuntibus extremitatibus resultantes, dicti ab arctando, quia alligant membra membris, vel quod inter se arctentur. Festus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. Digitorum contractio facilis propter molles commissuras, & artus. Plin. l. 31. c. 6. Luxata corpora in artus redeunt. Virg. l. 5. Et magni membrorum artus. ¶ Quidam distinguunt artus a membris, quod artus dicuntur ossa cum nervis, & venis, membra autem vocamus carnem artus tegentem. Unde membrana, superior membris pars, hoc est, pellis. Sed sæpe confunduntur. ¶ Sæpe vero artus ponuntur pro membris. Virg. 2. Æn. v. 253. sopor fessos complectitur artus. Scribon. Larg. compos. 104. Artus constringere. h. e. membra comprimendo perfricare, far le freghe. ¶ In singulari numero Lucan. 6. 754. tunc omnis palpitat artus. ¶ Translate artus dicuntur de arboribus. Plin. 14. 1. Stat per se vitis sine ullo pedamento, artus suos in se colligens. Phædr. in append. fab. 4. tribuit artus nodis, & laqueis retis. ¶ Olim dictum est etiam artua, orum, n. Plaut. Men. 5. 2. 102. Ut ego hujus membra, atque ossa, atque artua comminuam illo scipione.

Artus, a, um, V. Arctus.

Arvales Fratres, m. 3. Sacerdotes duodecim, quos Romulus instituit, seque inter illos fratrem appellavit, quorum officium erat Cereri, & Bacco pro frugum, & vini ubertate hostias mactare, quæ Ambarvales dicebantur, quod, antequam mactarentur, ter circum arva ducebantur. Ei sacerdotio Acca Laurentia Romuli nutrix tribuit infulas albas, & spiceam coronam pro insigni, quæ prima apud Romanos corona fuit. Hic honor non nisi vita finiebatur, exulesque, & captivos comitabatur,

tur, Massur. Sabin. apud Gell. l. 6. c. 7. Plin. l. 18. c. 2.

Arvectus, advectus. Cato R. R. c. 135.

Arvĕho, is, idem quod adveho. Cato R. R. c. 138. Boves arvehant ligna tabulia, frumentum. Id. ib. c. 135. Trapetum ubi arvectum erit &c. ar Veteribus pro ad dictum est.

Arverni, ἀρβέρνοι, pop. Galliæ Aquitanicæ, ad Elevarim, inter Lemoviçes, Bojos, Ruthenos, & Gabalos. Horum regio dicitur Alvernia, Arvergne, Metropolis Arvernæ, Arverna, Arvernum, Claromons, Clermont. ¶ Arverni a Trojanis oriundi fraternitatis nomen cum populo Rom. usurpare voluerunt. Luc. l. 1. v. 427.

Arviga, aries: & Arviges hostiæ, quæ cornua habebant, & quarum exta in olla, non in veru coquebantur. Ita Var. de L. L. l. 4. V. Haruga.

Arvīgnus, a, um, adject. arietinus. Var. l. 4. L. L. pag. 24.

Arvīna, f. 1. grasso, lardo, חלב, Ger. schmaber, feist, Gal. graisse, Hisp. grassaque esta puesta sobre la carne, λίπος, durum pingue inter cutem. Virg. lib. 7. Æn. v. 627. Lucida spicula tergent arvina pingui.

Arvisia vina, Virg. Ecl. 5. vers. 30. ubi rectius leg. Arvisia, sc. ab Arisio Chii insula, ubi id vinum proveniebat, omnium optimum inter Græcanica. Athen. quoque l. 1. A'ριούσιον vocat.

Arŭla, læ, f. picciola ara, parva ara. Cic. 6. Verr. c. 3. Ante hosce deos erant arulæ, quæ &c.

Aruncus, m. 2. barbetta della capra, Ger. geissbart, Gall. barbe de chevre, Hisp. la barba de las cabras, o cabrones, ἀρύγγος, villus a caprarum mento dependens. Plin. l. 8. c. 50. Villus, quem aruncum vocant.

Arundĭfer, adject. ferens arundines. Ovid. 5. Fast. v. 637. Tybris arundiferum medio caput extulit alveo.

Arundinacĕus, a. 1. 2. coso, che ha forma di canna, καλαμώδης, similis arundini. Plin. l. 18. c. 7. Frumentis folium arundinaceum.

Arundinētum, n. 2. luogo, dove sono molte canne, Ger. rohrbusch, Gall. lieu plante de roseaux, Hisp. canal, καλαμών, locus, ubi arundines consitæ sunt. Plin. l. 10. c. 32. In arundinetis canunt. Adde Suet. Ner. c. 48. & Cat. R. R. c. 6.

Arundinĕus, a. 1. 2. καλάμινος, quod est ex arundine. Plin. lib. 10. c. 29. Fronde arundinea. Virg. 4. Georg. v. 265. Arundinei canales.

Arundinōsus, a. 1. 2. adject. καλαμώδης, abundans arundinibus. Catul. carm. 36. v. 13. Cnidumque arundinosam colis.

Arundo, f. 3. canna, קנה, Ger. rohr, Gal. canne, roseau, Hisp. cana, κάλαμος, aquaticus frutex. Liv. 7. Bel. Pun. Alia arundine texta, stramento intecta. ¶ Et quoniam ex arundinibus fiebant sagittæ, quandoque arundo ponitur pro sagitta, saetta. Virg. l. 7. Æn. v. 499. Perque ilia venit arundo. ¶ Est etiam arundo, a qua hamus pendet, quo pisces capiuntur. Tibull. l. 2. eleg. ult. Hæc captat arundine pisces. ¶ Item bacillum visco illitum, quo capiuntur aves. Hinc proverb. Arundo alas verberat; de eo, qui aliqua arte se captum sentit. Plaut. Bacchid. 1. 1. 17. ¶ Item fistula ex arundine. Virg. Ecl. 6. v. 8. Silvestrem tenui meditabor arundine Musam. ¶ Item calamus scriptoris. Pers. sat. 3. v. 11. Inque manus chartæ, nodosaque venit arundo. ¶ Scribitur & harundo cum aspiratione.

Arundulatĭo, onis, f. 3. suppositio arundinum ad ramos arborum fulciendos. Varr. l. 1. R. R. c. 8. ¶ Scribitur & harundulatio.

Aruns, m. 3. vates Tuscus, divinandi scientia insignis. Luc. l. 1. ¶ Est item nomen viri, qui Camillam occidit. Virg. l. 11. Æn. ¶ Fuit etiam Tarquinii Superbi filius natu maximus, qui Junium Brutum in pugna interemit, & ab illo vicissim hasta trajectus est. Liv. l. 1.

Aruntius, Augusti tempore scripsit de bello Punico, stylo Sallustiano. De eo Senec. epist. 114. & Tacit. Ann. 1. c. 8. & 6. c. 7. &c. ¶ Aruntius Stella celebris poeta, inter alia Domitiani victoriam de Sarmatis carmine celebravit.

Arupenum, Arupinum, Ausperg, opp. Japodum, in conf. Istriæ, & Illyrici, finitim. Labaco Metrop. Carniolæ. ¶ Est & opp. Istriæ, Rovigno, inter Parentium ad Occ. 15. M. P. & Polam 12. ad Or.

Arupinus, a, um, ad Arupinum pertinens. Tibull. 4. 1. 110.

Aruspex, V. Haruspex,

Arvum, i, ab arando, ager qui aratus, non satus est, ut Varr. ait l. 1. R. R. c. 24. שדה, Ger. acker, Gal. camp, Hisp. campo, ἄρουρα, ab arando. Dumosa arva, apud Luc. l. 6. v. 13. Virg. 2. Georg. v. 262. Optima putri arva solo. ¶ Revera adjectivum est, ut Nonius exemplis probat, & arvus ager, legitur apud Plaut. Trucul. 1. 2. 47. Varronem, & Isid. l. 15. Orig. c. 13. ¶ Translate Lucret. l. 4. v. 1104. Arva muliebria pro muliebri natura posuit. Et Virg. genitale arvum, Georg. 3. v. 136. ¶ Dicitur etiam de regione, paese. Ovid. 4. de Ponto, el. 7. v. 3. Aspicis en, Præses, quali jaceamus in arvo. ¶ Arva Neptunia est mare. Virg. 8. Æn. v. 695. ¶ Olim, arva, arvum, f. usurpatum fuit. Pacuv. apud Non. 3. 15. Postquam calamitas plures annos arvas calvitur.

Arx, arcis, f. 3. rocca, מצודה, Germ. eine festung, Gall. forteresse, Hisp. fortalica, ἀκρόπολις, ἄκρα, ab arceo, vel ab ἄκρον, proprie significat locum excelsum. Unde sæpe montibus tribuitur. Virg. l. 1. Geor. v. 240. Ripheas arces: & l. 2. v. 534. de Urbe Roma. Septemque una sibi muro circumdedit arces: h. e. colles. ¶ Atque hinc quidquid in quaque re summum est, arcem dicimus: Sic, capitis arcem pro vertice, Claudian. Paneg. de 4. Consul. Honor. vers. 235. Arcem mentis, Stat. Silv. 2. v. 131. Arcem veri, Petron. Arcem eloquentiæ, Quint. Arcem Musicæ, Prisc. in præfat. ¶ Quia vero castella, & munimenta arcendis hostibus, tutelæ causa in arcibus collocari solent, ideo ipsa structura arx appellata, Rocca, Castello, Fortezza, ἀκρόπολις. Sic Arx Tarpeja, pro Capitolio. Ascon. in Divinat. Cic. & Virg. Æn. 2. v. 322. & Nep. etiam 20. 3. 3. ¶ Translate id omne, quo maxime nitimur, arx appellatur. Cic. l. 1. Fam. ep. 9. Non potui magis in arcem illius causæ invadere. Et Divin. in Verr. c. 5. legem repetundarum, arcem Sociorum vocat, Sic ab eod. Catil. 4. Roma dicitur Arx omnium provinciarum. ¶ Arcem ex cloaca facere, veteri proverbio dicuntur, qui hominem nihili magnificis in cœlum laudibus extollunt. Cic. pro Cn. Plancio.

Arytæna, vas ab hauriendo sic dictum. Festus.

A ANTE S.

As, assis, m. 3. asse, ἀσσάριον, ab æs ductum, nummi ænei genus, qui libralis initio fuit, æs grave, sæpe ab Auctoribus appellatus. Postea cum populus R. ære alieno premeretur, ex singulis assibus sextantarii, i. e. selibres, deinde unciales, & denum lege Papiria semiunciales facti, ut docet Plin. l. 33. cap. 3. Hujusmodi igitur nummi in stipem dari solebant. Suet. Aug. c. 91. Cavam manum asses porrigentibus præbens. ¶ Valebat autem as duos solidos Venetos. ¶ Assis æstimare, id est, parvi facere, Catull. ep. 5. ¶ Accipitur etiam as pro quacumque re integra, sed præsertim pro hæreditate: Sic hæres ex asse est is, ad quem tota hæreditas transit, ἐξ ὅλου κλήρου. Mart. lib. 3. ep. 10. Idem te moriens hæredem ex asse reliquit. Dicimus etiam ex asse satisfacere, & ex asse possidere: Et Sidon. proverbio dixit: ex asse historiam texere, ex asse cognoscere, ad assem disserere, h. e. solide, plene. ¶ Assis divisionem, & partes persequutur Ulpian. l. 50. de hæredib. instituend. §. 2. Hæreditas, inquit, plerumque dividitur in duodecim uncias, quæ assis appellatione continentur: habent autem hæ partes propria nomina, ut sextans, quadrans, triens, quincunx, semis, septunx, bes, dodrans, dextans, deunx, as. Quæ omnia vide suis locis. ¶ Assis, & partium ejus vocabula tribuuntur etiam omnibus rebus mensurandis, & numerandis, ut triens, quadrans, quincunx accipiuntur pro calicibus, seu mensura poculorum. Propert. Cum fuerit multis exacta trientibus hora. Mart. Te conviva leget mixto quincunce.

Asa antique pro ara. In fragm. antiquæ legis apud Gell. 4. 3.

Asa fœtida, σίλφιον, vel asa putida, herba, al. laser.

Asaroticus, a, um, ad asarota pertinens, tessellatus. Sidon. c. 23. de Narbone: Aureasque portas exornas asaroticis lapillis.

Asarōtum, n. 2. pavimento scaccato, ἀσάρωτον, pavimentum picturæ arte elaboratum, a Græcis inventum, sic dictum, quod verri non debeat, ab α priv. & σαίρω, verro, purgo scopis. Solebant quippe purgamenta cœnarum, quæ ἀσάρωτα vocantur, e pavimento everri, dum subtegulanea pavimenta in usu erant: postea asarotis inventis cessavit usus scoparum, manibusque colligi purgamenta cœperunt, pavimenta vero spongiis mundari. ¶ Xenodorus primus claruit in faciendis asarotis, quæ miro artificio parvulis testulis in varios colores tinctis, & imagines pictis stravit. Stat. l. 1. Silv. 3. Gaudet humus, superatque novis asarota figuris.

Asărum, n. 2. ἄσαρον, teste Plin. l. 12. c. 13. herba, al. baccar, folia habens similia hederæ, rotundiora tamen, & molliora, florem purpureum, radicem Gallicæ nardi, semen acinosum, saporis calidi, & vinosi.

Asbestīnum, n. 2. lino, che non s'abbrucia, ἀσβέστινον, genus lini, quod igne non absumitur. Vivum id vocant. Plin. l. 19. c. 1.

Asbestus, m. 2. ἄσβεστος, inextinguibilis, lapis ferrei coloris in montibus Arcadiæ, qui sic ardet, ut non possit extingui. Pl. l. 37. c. 10.

Asbŏlus, canis Actæonis, ab ἄσβολος, fuligo, a colore pilorum. Ovid. 3. Metam. v. 218. & villis Asbolus atris.

Asca, f. 1. urbs Siciliæ, condita ab Elymo. Serv. in 5. Æn.

Ascalabōtes, m. 3. ἀσκαλαβώτης, animal ex genere stellionum. Plin. l. 29. c. 4.

Ascalăphus, fil. Acherontis, & Orphnes Avernalis Nymphæ. Hic vidit Proserpinam, quæ a Plutone rapta fuerat, septem grana mali Punici ex arbore decerpti in horto comedentem. Cum Ceres filiæ suæ reditum a Jove ea lege impetrasset, si nihil apud Inferos gustasset cibi, Ascalaphus eam prodidit. Indignata Proserpina, sibi Ascalaphi indicio negatum esse reditum, convertit eum in bubonem avem funestam, & tristium semper rerum nuntiam. Ovid. 5. Met.

Ascălon, Ascalo, Scalona, Urbs Palæstinæ marit. E. sub Pat. Hierosol. una ex quinque primis Philistinorum urbibus, inter Azotum ad Sept. & Anthedonem ad Austr.

Ascalonĭa, & ascalonium, scalogna Ger. eschlauc, Gal. echalote, Hisp. escalona, ἀσκαλώνιον, κρόμμυον, cæpæ genus, quod in Ascalonis agro plurimum nascatur. Plin. l. 19. c. 16.

Ascalonius, a, um, qui est ab Ascalone. Plin. l. 19. c. 6. Ascalonia cæpa.

Ascania palus, vel Ascanius lacus, Lago di Nicea, Turc. Isnich, & Acsu, pal. Mysiæ, seu Bithyniæ, apud Nicæam urb. inter eam, & Dascylium, in quam, & ex qua Ascanius fl. ingreditur, & egreditur.

Ascanius, ii, qui & Ilus, Julus dictus, ἀσκάνιος, Æneæ ex Creusa Priami Regis filia natu maximus, qui, incensa Troja, una cum Patre in Italiam venit, & post ejus mortem Lavinii regnavit annos octo & triginta. Albam longam condidit, eoque Regni sedem transtulit. Alii narrant, Ascanium hunc non Creusæ, sed Laviniæ filium fuisse, V. Dionys. l. 1. &c. Virg. Æn. 1. v. 267. At puer Ascanius, cui nunc cognomen Julo Additur, Ilus erat, dum res stetit Ilia regno. ¶ Adjective Ascania terra, apud Plin. l. 5. c. ult.

Ascaules, m. utricularius, h. e. qui utrem, cui tibia innexa sit, inflat, & sonat, ἀσκαύλης. Mart. l. 10. ep. 3. Et concupiscat esse Canus ascaules.

Ascendo, & adscendo, is, ndi, nsum, n. 3. scando, ascendere, salire, montare, עלה, Ger. auf steigen hinaufgehen, Gal. monter, Hisp. subir arriba, ἀναβαίνω, ex ad, & scando, significat sursum, sive ad aliquid scando. Ter. in Adel. 4. 5. 69. Navem ascendit. ¶ Ascendere equum, & in equum, Cic. de Senect. c. 10. Liv. l. 23. c. 14. ¶ Ascendere in concionem, est in eum locum scandere, unde oratio solet haberi ad populum. Cic. Att. Ille in concionem ascendit. l. 4. ep. 2. ¶ Ascendere ad honores, Cic. de clar. Orat. c. 68.

Ascensibĭlis, le, qui ascendi potest, Cal. Aurel. Tard. 3. c. 1. Ascensibili itinere gradiantur.

Ascensio, & Adscensio, onis, f. 3. verbale, ascendendi actus, ascesa, salita, ἀνάβασις. Cic. de clar. Orat. c. 36. Quorum (oratorum) quæ fuerit ascensio, & quam in omnibus rebus difficilis perfectio, ex eo quod dicam existimari potest. Al. leg. assensio. ¶ Ascensionem facere pro ascendere. Plaut. Rud. 3. 1. 7. Ad hirundininum nidum visa est simia ascensionem ut faceret, admolirier.

Ascensor, oris, m. salitore, ἀναβάτης, qui ascendit. Hieron. in fin. l. 1. Rufin. Ascensor montis Dominici.

Ascensus, m. 4. ascesa, ἀνάβασις, pro ascendendi actu. Cic. pro Domo, Ab ejus templi aditu, atque ascensu repulisti. Liv. 25. 36. Hosti aditum, ascensumque difficilem præbere.

Ascensus, a, um, salito, particip. ab Ascendo, Prop. 4. 3. 63. Ne, precor, ascensis tanti sit gloria Bactris.

Ascia, æ, f. 1. dolabra, ascia, כשיל, Ger. beyl, bobel, Gal. hache, Hisp. acuela, σκέπαρνον, fabri lignarii instrumentum, quo fabricæ materiæ dolatur. Plin. l. 16. c. 40. Citissime ascias retundit. ¶ Item fabri murarii instrumentum, quo calx maceratur, Vitruv. l. 7. c. 2. Sumatur ascia, & quemadmodum materia dolatur, sic calx in lacu macerata asciatur: Si ad asciam offenderint calculi, non erit temperata, &c. ¶ Sub ascia dedicare, formula est, quæ in Veteribus sepulcris sæpe invenitur: significat autem recens sepulchrum usui dicare, hoc est cadaver inferre, dum adhuc sub ascia est opus. Vid Mazochium in sdrul. Camp. Amphith. c. 3. p. 90. Nisi forte sepulchrum sub ascia est sepulcrum asciatum. V. Salmasium ad Trebell. in trig. Tyrann. cap. 32.

Ascĭa loca (ἄσκια) dicuntur, in quibus meridie nullæ sunt solis umbræ. Plin. l. 2. c. 73.

Ascio, as, are, asciare, polire, purgare, ascia cædo, vel dolo, aut purgo. Vitruv. l. 7. c. 2. ascia materiam dolare, dixi: & calcem in lacu maceratam asciare, h. e. calculis & scabritie purgare. Adde Pallad. l. 1. tit. 14. V. Ascia.

Ascisco. V. Adcio, vel Adscisco.

Ascitæ, m. 1. ἀσκῖται, Arabes dicti sunt, ab utribus, quos Græci ἀσκοὺς vocant, quod bubulos utres binos sternentes piraticam exercent. Plin. l. 6. c. 29.

Ascites, ἀσκίτης, hydropis species, in qua plus sese humoris promit, spiritus autem minus, cui opponitur tympanites, in qua plus spiritus, quam aquæ. Cal. Aurel. Tard. 3. 8. Plin. Valer. 3. 12.

Ascius, ii, ἄσκιος, sine umbra, ab α privat. & σκιὰ umbra. ¶ Ascii dicuntur Zonæ Torridæ incolæ, quando Sol ipsis verticalis est: tunc enim corpore nullas umbras faciunt. Sic Ascia loca Plin. l. 2. c. 73. dixit, quæ umbra carent.

Ascle-

Asclepia, orum, vox Græca est, & significat festa in honorem Æsculapii, qui Ἀσκλήπιος dicitur. *Pollux l.* 1. *c.* 1. *n.* 32. ¶ Sunt etiam agones quidam in *Inscript. Smetii p.* 304. & 415.

Asclepiades, m. 3. Ἀσκληπιάδης, nomen Historici Cyprii, eo tempore, quo Pygmalion regnabat in Oriente. ¶ Alius fuit Philosophus cæcus, quem ferunt, cum quidam quæreret, quid ei cæcitas attulisset, respondisse, ut puero uno esset comitatior. ¶ Fuit & alius Asclepiades Prusiensis medicus, qui cæteros Medicos Eloquentia vicit, amicus Lucii Crassi. *Cic.* 1. *de Orat.* Hic lapsu scalarum interiit. ¶ Fuit & alius Asclepiades, Poeta, a quo carmen Asclepiadeum dictum est.

Asclepiadēum carmen, quod & choriambicum dicitur: cujus exempla multa in *Horatio*, ut illud. Mecænas atavis edite regibus.

Asclepias, adis, f. 3. ἀσκληπιάς, herba ramos oblongos, & hederæ folia habens, dicta ab Asclepio inventore. *Diosc. l.* 3. & *Plin. l.* 26. *c.* 5.

Asconius Pedianus, m. 2. Grammaticus, & Historicus sub Nerone, vel ut alii volunt, sub ipso Augusto, clarissimus, qui in Ciceronis orationes reliquit commentarios. Vixit annos 85. sed 12. in cæcitate. *Euseb.* V. *Scalig. Animadvers. in Euseb.*

Ascopēra, æ, f. *valigia*, *sacchetta*, *bòrsa di cuoio*, ἀσκοπήρα, sacculus pelliceus, ab ἀσκὸς, & πήρα. *Suet. in Neron. c.* 45. Collo ascopera deligata.

Ascra, Ἄσκρα, vicus Bœotiæ, in aspero, & sterili loco, in dextra parte Heliconis, a Thespia 4. stad. patria Hesiodi. *Ovid.* 4. *de Ponto*, *eleg.* 14. *v.* 31.

Ascræus, a, um, adiect. ab Ascra. ut Ascræus Senex pro Hesiodo: & Ascræum carmen, *Virg.* 2. *Georg. v.* 176.

Ascrībo, & adscribo, is, psi, ptum, a. 3. adjungo, assigno, ascisco, *soprascrivere*, *attribuire*, כתב על, Ger. *herzuschreiben*, Gall. *adjouter a ce qui est écrit*, *attribuer*, Hisp. *escriver matriculando*, *attribuir*, *y escrivir persona para alguna cosa*, προσγράφω, ex ad, & scribo, significat subscribo, hoc est, ad scriptum aliquod nomen, vel sententiam meam subjungo. *Cic.* 2. *de Leg.* Ascribito me fratris sententiæ. *Id. ad Att.* Salutem utrique ascribito. ¶ Significat & ascisco. *Cic. pro Arch. c.* 4. Ascribi se in eam civitatem voluit. *idest*, civis fieri, & aliis civibus adjungi. Dicimus autem ascribere civitati, in civitatem, vel in civitate. *Id. ibid.* ¶ Item est attribuere, adjungere, vel assignare, cum dat. vel acc. cum præp. in, vel ad. *Cic. Dolab.* Socium me ascribat tuis laudibus. *Idem Offic. l.* 3. Se in amicitiam tertium ascriberent. *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 5. Hunc ad tuum numerum ascribito. ¶ Et in malam partem, pro imputare, *imputare*. *Cic.* Neque mihi negligentiam, velim, ascribas. ¶ Et in bonam partem, *Id.* 3. *de nat. c.* 37. Bonos exitus ascribere, & attribuere diis immortalibus.

Ascripti dicebantur, ab ascribo, qui in Colonias nomina dedissent, ut cæteris Colonis adderentur. *Fest.* & *Liv. l.* 8. *c.* 14. ¶ Item Ascripti, milites, qui supplendis legionibus ascribebantur, *Festus*. *Reclute*.

Ascriptĭo, onis, adjectio in scriptura, *giunta*, *aggiunta*, προσγραφή. *Cic. pro Cæcin. c.* 33. Declarat ista ascriptio, esse aliquid, &c. Dixerat autem antea, ascripsisse Syllam in eandem legem: Si quid jus non esset, rogari, &c.

Ascriptitĭus, a, um, *aggiunto*, *arrolato*, כתוב, Ger. *ein geschriben angenomen*, Gal. *enregistre*, *écrit*, *comme un officier nouvellement créé*, & *admise au nombre ancien*, Hisp. *persona escrita para alguna cosa*, παρέγγραπτος, qui ad aliquam rem ascriptus est, ut Dii ascriptitii, qui Diis majorum gentium opponuntur: item cives ascriptitii, qui natis civibus adjuncti se jam in alterius imperium dediderunt. *Cic. de Nat. D. l.* 3. *c.* 15.

Ascriptīvus, a, um, idem quod ascriptitius, ut ascriptivi milites, qui extra numerum scribebantur, ut succederent iis, qui periissent. *Varr. l.* 6. *c.* 3. *de L. L. Plaut. Menæch.* 1. 3. Extra numerum es mihi. *Pe.* Idem illuc aliis ascriptivis ad legionem fieri solet.

Ascriptor, oris, m. 3. προσγραφεύς, qui adscribit, subscriptor. Et translate qui aliquid approbat, favetque. *Cic. pro Domo*, *c.* 19. Ille novitius Ligur, venalis ascriptor, & subscriptor tuus. *Id. post red. in Sen. c.* 10. Is fuit non modo salutis defensor, verum etiam ascriptor dignitatis meæ.

Ascriptus, a, um, *ascritto*, scribendo additus, allectus, παρέγγραπτος. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Antiquior dies in litteris ascripta. Et *pro Arch. c.* 4. Civitatibus ascripti. V. Ascripti.

Asculanensis, se, & Asculānus, a, um, adject. ab Asculo. *Paterculus l.* 2. *c.* 15. Malum ab Asculanis ortum. Et *c.* 16. Multum Minatii Magii, atavi mei, Asculanensis tribuendum est memoriæ.

Ascŭlum Picenum, *Ascoli*, urbs E. Piceni, ad Truentum fl. in conf. Aprutii. *Plin.* 3. 13. ¶ Asculum Satrianum, vel Apulum, *Ascoli di Satriano*, urbs E. Apuliæ Dauniæ sub. A. Beneventano, in Capitanata. ¶ *Silius* metri causa *Asclum* dixit *l.* 8. *v.* 440.

Ascyron, ἄσκυρον, herba hyperico similis, comas habens, quæ manibus tritæ succo sanguineo manant. *Plin. l.* 27. *c.* 4.

Asdrŭbal, m. 3. Ἀσδρούβας, gener Amilcaris patris Annibalis, qui post ejus mortem septem annos imperium tenuit, demum a servo barbaro, cujus dominum occiderat, interfectus est. ¶ Alii plures hoc nomine fuerunt, quos vide apud *Liv. Dec.* 3.

Asella, f. 1. *asinella*, ὀνίσκη, dim. ab asina, ut asellus ab asinus. *Ovid.* 3. *de art. v.* 290. Ut rudit a scabra turpis asella mola.

Asellĭo Sempronius, historicus, ac Tribun. mil. sub Scipione Æmil. *Gell. l.* 2. *c.* 13. & *l.* 13. *c.* 3.

Asellŭlus, i, diminut. ab Asellus. *Arnob. l.* 3. *p.* 109. Si aselluli, canes, porci humanum aliquid saperent.

Asellus, m. 2. *asinello*, Ger. *eselein*, Gal. *anon*, Hisp. *asnillo*, ὀνίσκος, dimin. ab asinus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 273. Agitator Aselli. ¶ Asellus etiam est nomen piscis, quod sit colore cineritio, sicut asinus. Vulgus merlusium vocat. *Plin. l.* 9. *c.* 17. ¶ Est & nomen duarum stellarum in signo Cancri. *Plin. l.* 18. *c.* 35. Jupiter enim bello adversus Gigantes edixit, ut omnes Dii sibi opem ferrent. Adfuerunt Satyri quoque, & Sylvani Asinis insidentes, qui, cum in conspectu hostium essent, consternati sunt, eoque perstrepuere tumultu, ut Gigantes metu perterriti diffugerent. Asini ergo princeps causa victoriæ Diis fuerunt. Hoc merito a Jove inter sidera collocati sunt. Exiguum inter has duas stellas spatium nubecula occupat, quam Præsepe dicunt.

Asēmæ tunicæ, ἄσημοι χιτῶνες. sunt tunicæ simplices, nullamque intextam purpuram, nullum clavum assutum habentes. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 33. *in fi.*

Asĭa, f. 1. *Asia*, Ἀσία, una ex tribus orbis terræ partibus, ut antiquis cognitus fuit, quæ reliquas simul acceptas magnitudine superat. ¶ Dicta est ab Asia Nympha, Oceani, & Tethyos filia, Japeti conjuge, ex qua Prometheum ortum ferunt, sive, ut quidam volunt, ab Asio Manei Lydi filio. ¶ In Orientem maxime extensa est. ¶ Ab Europa Tanai fl. mari Euxino, & Ægæo separatur ad Occ. ab Africa sinu Arabico. ¶ Perfunditur ab Or. Oceano Eoo, a Mer. Indico, a Sept. Scythico, seu Tartarico, ab Occ. habet sin. Arabicum, seu mare Rubrum, isthmum inter Arabicum sinum, & mare internum, atque inde maria Phœnicium, & Ægæum, Propontidem, Pontum Euxinum, Mæotidem paludem, & fluvios Tanaim, Rham, & Obium. ¶ Est etiam nomen Nymphæ, & primam syllabam producit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 343. Atque Ephyre, atque Opis, & Asia Dejopea. Quem versum ita scande, docente *Pierio*: *Atqu' Ephy-re at-qu' Opis, et-Asia-Dejopea.* ¶ De Asia palude V. Asius.

Asiăcus, a, um, adject. ad Asiam pertinens, *Asiatico*. *Ovid. Met.* 12. *v.* 588. Ecquid ubi asiacas casuras aspicis arces. Al. leg. *Ecquid ubi jamjam casuras aspicis arces?* Et probant *Gifan.* & *Farnab.* ne versus claudicet, quod prima in Asiacus brevis sit. At idem Poeta primam in *Aside* producit. V. infra in Asis.

Asiāne, adver. Asiano more, *all' Asiatica*. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Rhodii neque Attice pressi, neque Asiane sunt abundantes.

Asiānus, a, um, idem quod Asiaticus. *Liv. l.* 31. *c.* 8. Curæ Asianam rem Senatui fore. *Quintil. in præf. l.* 8. Asianos vocat, qui genus dicendi Asiaticum sequuntur, de quo mox.

Asiatĭcus, a, um, *Asiatico*, gentile, vel possess. ab Asia, & usitatissimum aliorum. Hinc Asiatici Oratores, qui redundanti orationis genere utebantur. ¶ *Stylus Asiaticus* est genus dicendi uberrimum, & copiosissimum, quod undequaque redundat copia sententiarum, & verborum. Duplex est, unus redundat copia sententiarum concinnarum, & venustarum, alter magis copia verborum, quam sententiarum. *Cic.* 1. *de Orat. de opt. gen. Orat.* & *in Bruto*. ¶ Fuit item cognomen L. Scipionis fr. P. Africani sup. qui Africani legati ope Asiam subegit, & de Antiocho triumphavit. *Cic. pro Mur.*

Asĭlus, m. 2. *tafano*, Ger. *ein breme*, Gal. *taon*, Hisp. *mosarda*, οἶστρος, muscæ genus gregibus maxime infestum, unde etiam a Græcis *œstrus* appellatur. Hoc insecto Juno pellicem Jovis Io mutatam in juvencam adegit ad insaniam. *Virg. Georg.* 3. *v.* 147. Cui nomen asilo Romanum est, œstro Graji vertere vocantes. Nascitur e latiusculis quibusdam bestiolis, quæ in fluviis supernatant, unde circa aquas magna asilorum copia est.

Asĭna, Corneliorum cognomen, a Cn. Cornelio Scipione, asinam pecunia onustam loco sponsorum producente, ad posteros propagatum. *Macrob.* 1. *Sat. c.* 6.

Asĭna, æ, femin. ab Asinus, *asina*, ὀνίσκη. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 8. Ex equo & asina fit hinnus. *Plin. l.* 11. *c.* 40. in Dat. plur. non *Asinabus*, ut Grammatici volunt, sed *Asinis* dixit: Asinis, inquit, a fœtu dolent mammæ. Ideo a sexto mense arcent partus.

Asinālis, e, idem quod asinarius. *Apul. l.* 4. *Met.* Asinali verecundia ductus.

Asinarĭus, a. 1. 2. ὀνικός, adject. quod ad asinos pertinet, ut *Asinaria* Plauti comœdia, in qua memoratur pecunia ex Asinorum venditione collecta. ¶ Asinaria mola, quam sc. asinus trudit, *Cato de R. R. c.* 10.

Asinarius, rii, m. 2. *asinaio*, Ger. *ein eselhirt*, *ein eseltreiber*, ὀνηλάτης, qui asinos pascit, vel custodit. *Cato de re rust. c.* 10. & *Suet. Aug. c.* 96. ¶ Christiani per convicium olim a Paganis dicti *Asinarii*, quod Asini caput colere crederentur: qua de re *Tertull. Apologet. c.* 16. & *l.* 1. *ad Nation. c.* 11. & 14. *Minucius Felix in Octavio*, *p.* 66.

Asiniānus, a, um, ad Asinium pertinens, quod est nomen proprium Romani Civis. *Cic. pro Cluent. c.* 13.

Asinīnus, a, um, adject. possess. *asinino*, ὄνειος, ὀνικός. *Varr. de R. R. l.* 2. *c.* 8. Asininus pullus, & *Plin. l.* 11. *c.* 41. Asininum lac, quod ad cutis candorem conferre videtur.

Asĭnus, m. 2. *asino*, חמור, Ger. *ein esel*, Gal. *ane*, Hisp. *asno*, ὄνος, animal notum. *M. Var. de re rust. l.* 2. *c.* 8. Ex equa, & asino fit mulus, ex equo, & asina hinnus. ¶ Asini in Achaja optimi Arcadici, in Italia Reatini. *Plin. l.* 8. *c.* 43. ¶ *Ab asino lanam*, ὄνου πόκας ζητεῖς, vetus proverbium, de iis, qui stulte quærunt ea, quæ nusquam sunt. ¶ Asinus ad lyram, proverb. in stupidos, & imperitos. *Hieronym. ep.* 102. *ad Marcell.* ¶ Asinus machinarius apud JCtos *l.* 12. §. 10. *D. de instruct.* & *Instrum. leg.* dicitur qui molam rotat. Unde Asini dicti, qui ad trusatiles molas hoc Asinorum officio fungebantur. *Taubman. ad Plaut. p.* 1.

Asĭo, onis, ὦτος, noctuarum genus maximum, quibus pluma aurium asinarium modo eminet. *Plin. l.* 10. *c.* 23. & *l.* 29. *c.* 6.

Asis, idis, *Asiana*, Ἀσίς, gent. fem. ab Asia. *Ovid. Met.* 5. *v.* 648. Jam super Europen sublimis & Asida terram. & *l.* 9. *v.* 447. Ægæas metiris aquas, & in Aside terra Mœnia constituis.

Asisium. V. Æsisium.

Asĭus, a, um, adject. ut Asia palus in Mæonia, ad Caystrum flu. de qua *Virg. Æn.* 7. *v.* 701. Sonat amnis, & Asia longe Pulsa palus. Et 1. *Georg. v.* 383. Et quæ Asia circum dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. ¶ Ejus accolæ Asii dicti. ¶ Asia myrtus, apud *Catull. Epithalam. Jul. v.* 22. quam *Turneb. l.* 28. *c.* 22. interpretatur de ea, quæ ad Asiam paludem nata est.

Asomătus, a, um, *incorporeo*, ἀσώματος, incorporeus. *Martian. Capell. initio libri* 3.

Asopiădes, m. 3. Ἀσωπιάδης, Æacus, nepos Asopi, pater Æginæ. *Ovid. Met.* 7. *v.* 484. Huic Asopiades, petis irrita, dixit.

Asōpis, idis, Ægina, filia Asopi, seu filia Æaci, proneptis Asopi. *Ovid. Met.* 6. 113. ¶ Item Evadne Nympha, altera ejusdem Asopi filia, quam Nilus fluvius adamasse fertur. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *vers.* 41. ¶ Adjective *Asopide ripa*, hoc est ripa Asopi fluvii, dixit *Stat.* 4. *Theb. v.* 370.

Asōpus, Ἀσωπός, *Asopo*, Fl. Beotiæ, item Thessaliæ, item Macedoniæ, item Achaiæ, item Lydiæ. ¶ De Asopo fl. Achajæ fabulantur, eum Oceani, & Terræ fil. fuisse, liberos habuisse Hypseum, & Æginam, licet alii filiam Æaci nepotis Asopi faciant, Æginam a Jove vitiatam fuisse, Asopum adeo ægre tulisse, ut furore commotus undis in sidera bellum moverit, Jovem iratum fulmine illum interfecisse. ¶ Asopus item, *Esapo*, est opp. Peloponnesi in ora Laconiæ, apud Onugnatum prom. inter Biandinam, & Boam urb.

Asotia, æ, ἀσωτία, incontinentia, luxus, prodigalitas, *lusso*, *incontinenza*. *Gell. l.* 10. *c.* 17. Est enim persona divitis avari, & parci, sumptum plurimum, asotiamque adolescentis viri deplorantis. Al. leg. ἀσωτίαν. Adde *l.* 19. *c.* 9.

Asōtus, m. 2. prodigus, effusus, lascivus, *lascivo*, *prodigo*, ἄσωτος. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Asotos ex Aristippi, acerbos ex Zenonis schola exire. V. *l.* 2. *de Fin. c.* 7.

Aspalăthus, m. 2. ἀσπάλαθος, spina candida, teste *Plin. l.* 12. *c.* 24. magnitudine arboris modicæ, flore rosæ, cujus radix unguentis expetitur. Putatur esse, quod hodie lignum Rhodium appellant. *Ruel. l.* 1. *c.* 38.

Asparăgus, gi, m. 2. *sparagio*, Ger. *spargen*, Gal. *asperges*, Hisp. *esparagos*, ἀσπάραγος, herbæ genus est, fœniculi, folio, baccisque, cum maturuerint, rubris, ita dictum, quod ex asperis virgultis legatur, vel lingua Chaldæorum, qui *asparagos* appellant herbam, quæ crescit in virgulta, & in caulem. Hujus duo sunt genera, hortense, & sylvestre. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 69. Montani Asparagi, posito quos legit villica fuso. ¶ *Citius quam asparagi coquuntur*. proverb. de re quæ celeriter fit; sæpe usurpatum ab Augusto. *Suet. c.* 87. ¶ Asparagi etiam in genere dicuntur prima germina vel stirpes fruticum, & herbarum. *Plin. l.* 23. *c.* 1.

Aspargo, inis, vitium ex pluvia, undave contractum. *Callistrat. in l.* 4. *D. ad leg. Rhod. de jact.* Si vicenum merces duorum fuerunt, & alterius aspargine decem esse cœperunt.

Aspectabĭlis, le, o. 3. *riguardevole*, περίβλεπτος, dignum, quod aspiciatur.

tur. *Cic. de Univ. c. 4.* Deus animal unum aspectabile effecit. ¶ Interdum id, quod videri potest, *ὁρατόν*. *Id. ibid.* Corporeum, & aspectabile, itemque tractabile omne necesse est esse, quod natum est. *Apul. Apol. p.* 282. Nihil est aspectabilius homini nato, quam forma sua.

Aspectio, onis, f. actus aspiciendi *Fest. in voce spectio*. Spectio in auguralibus ponitur pro aspectione.

Aspecto, as, a. 1. intueor, aspicio, *guardar fisso*, *ἐφορῶ*, sæpe, aut fixe aliquem intueor. Frequentativum est ab aspicio. *Ter. Eun.* 3. 5. 11. Quid me aspectas? quid taces? *Tacit. An. l.* 1. *c.* 4. Jussa principis aspectare, *aver riguardo, aver la mira ai comandi del Principe*. ¶ Aspectari pro suspici, *Lucret. l.* 3. *v.* 75. Illum esse potentem, Illum aspectari &c.

Aspectus, ctus, m. 4. præsentia, conspectus, *aspetto*, *veduta*, מראה, Ger. *anschauwen*, *ὄψις*, *Virg.* 6. *Æn. v.* 456. Teque aspectu ne subtrahe nostro. Ubi monet *Gell. l.* 4. *c.* 16. *Aspectu* positum esse pro *aspectui*. Sic dicimus, in aspectum proferre, adducere, sub aspectum cadere, &c. *in vista*. ¶ Significat etiam actum aspiciendi, *vista*, *occhiata*, *πρόσοψις*. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 3. E litteris tuis primo aspectu hanc voluptatem cepi. *Id.* 6. *Verr.* Tantus est gemitus factus aspectu statuæ & commemoratione, ut &c. Sic aspectum convertere, referre, &c. ¶ *Aspecti* in genit. dixit *Accius in Astianacte apud Non.* 8. 15. Nam mihi miseritudine commovit animum excelsa aspecti dignitas, h. e. personæ.

Aspello, is, uli, ulsum, arceo, removeo, repello, *allontanare*, *cacciar via*, *ἀπωθῶ*, *Plaut. Capt.* 3. 3. 4. Neque adeo spes, quæ mihi hunc aspellat metum. *Cic. Tuscul. l.* 2. *c.* 10. *ex vet. Poeta*: Sed longe a læto aspellor nomine Jovis.

Aspendius, m. 2. *Ἀσπένδιος*, citharœdus insignis, qui tam leviter sinistra manu citharæ suæ cordas movebat, ut sonus ad ipsum tantum citharœdum, aut certe ad proxime astantes perveniret. Hinc qui *intus canunt*, idest, omnia privato metiuntur emolumento, seu qui non alterius rei, quam privati sui compendii rationem habent, a Græcis Aspendii Citharistæ dicuntur. *Cic.* 3. *Verr. Ascon. in eam orat. c.* 20.

Asper, ra, rum, o. 1. 2. scaber, durus, habens aliquid asperitatis, *aspro*, *ruvido*, *austero*, קשה, שעיר, Ger. *rauch*, *scharff*, Gall. *apre*, *& rude*, Hisp. *aspero*, *τραχύς*, quod visu, vel gustu, vel tactu, aliove sensu insuave est, cui *lævis* contrarium est. Videtur deductum a Græco *ἄσπορος*. Hinc Medici vocant asperam arteriam, quam Græci *τραχεῖαν*, propter multorum semicirculorum asperitatem. *Cic. in part. Orat. c.* 10. In locis autem & illa naturalia, læves, an asperi, salubres, an pestilentes. ¶ Aspera etiam vasa cælata dicuntur. *Virg.* 5. *Æn.* Cymbiaque argento perfecta, atque aspera signis pocula. *h. e.* insculpta, anaglypha. ¶ Asper nummus bene percussus, & alte expressas notas habens, quales sunt recenter cusi, & manibus usuque hominum non detriti, *moneta ruspa*. *Senec. ep.* 19. ¶ Translate asperum dicitur quidquid parum voluptatis, leporis, & gratiæ habet: & quidquid grave molestumque est. Sic asper victus, *Plaut. Capt.* 1. 2. 85. Vox asperior, *Curt. l.* 7. *c.* 1. ¶ Aspera & rudia, de scriptis impolitis, & incultis, *Vellej. l.* 1. *c.* 17. ¶ Aspera loca, quæ sc. difficulter adeuntur, *Cæs. B. C. l.* 3. *c.* 42. ¶ Leo asper, h. e. crudelis, *Horat. l.* 3. *od.* 2. ¶ Asperi homines, dicuntur immites, duri, intractabiles. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 181. Asperius nihil est humili cum surgit in altum. *Cic. pro Planc. c.* 16. asper natura, & omnibus iniquus. *Horat. epod.* 6. *v.* 11. In malos asperrimus parata tollo cornua. ¶ At aspera Diana, apud *Senec. Med. v.* 87. & aspera Camilla, *Virg. Æn.* 11. *v.* 664. idest minime mites, fortes, & genus vitæ asperum consectantes. ¶ Aspera cœna dicitur a *Plaut. Capt.* 3. 1. 37. quæ ex iis cibis paratur, qui e terra nascuntur, quam idem alibi terrestrem vocat, *Capt.* 1. 2. 84. ¶ *Gustus asper* est qui terreum saporem reddit, *aspro*, *lazzo*, *Terent. Heaut.* 3. 1. 49. Asperum hoc (*vinum*) est: aliud lenius sane vide. *Plin. l.* 23. *c.* 2. Acetum quam asperrimum. ¶ Ponitur etiam pro acuto, *tagliente*, *Lucan.* 7. 139. Asper mucro.

Asperatus, a, um, et Alopeciæ aspiratæ, *Plin. l.* 29. *c.* 6. h. e. pustulis, & scabie deformatæ. ¶ Translate *inasprito*. *Tacit.* 3. *hist.* 82. Asperatus prœlio miles.

Aspere, sine spere, h. e. sine spe. V. Speres.

Aspere, dure, severe, rigide, acerbe, *aspramente*, Germ. *ruchlich*, Gall. *aprement*, Hisp. *asperamente*, *τραχέως*, *χαλεπῶς*, adv. *Cic. de Amic.* Alterum libere facere, non aspere. Comparativ. *Asperius*, ejusdem est *Cic. l.* 9. *Attic. epist.* 15. Superlat. *asperrime*, *Senecæ de Ira l.* 3. *c.* 3. 7. & *Vellej. l.* 2. *c.* 7. *n.* 4.

Aspergo, inis, f. *spruzzo*, *ῥαντισμὸς* aspersio, madefactio, actus ipse aspergendi, item liquor, quo res aspergitur. *Virgil.* 3. *Æn. v.* 534. Salsa spumant aspergine cautes. ¶ Aspergines parietum, *Plin. l.* 22. *c.* 21. sunt guttæ illæ, quæ ex humiditate parietibus decidunt. ¶ Translate *Prudent. Apotheos. v.* 641. Omni culparum aspergine liber.

Aspergo, & adspergo, gis, si, sum, respergo, *spargere*, *spruzzare*, הזה, Ger. *arspritzen*, *besprengen*, Gal. *arroser*, *asperser*, Hisp. *derramar*, *o rociar*, *ἐπιρραίνω*, quasi ad aliquid spargo, vel aliquantulum madefacio. Regit autem vel accusativum solum. *Plaut. Truc.* 2. 4. 15. Aspersisti aquam, jam rediit animus. ¶ Vel accusativum cum dativo. *Virg.* 3. *Georg.* Pecorique aspergere virus. ¶ Vel ablat. sine præp. vel cum præp. *e*, vel *ex*. *Cic. pro Planc. c.* 12. Hunc tu vitæ splendorem maculis aspergis istis? *Cic.* 6. *Fam.* eodem fonte se hausturum intelligit laudes suas, e quo sit leviter aspersus. *Id. pro Cæcin. c.* 6. Facit hæredem ex deunce Cæcinam, ex duabus sextulis M. Fulcinium; Æbutio sextulam aspergit. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 36. aspergere aram sanguine. *Id. ad Q. Fratr.* 2. 9. Epistola hoc mihi aspersit molestiæ. *Id. in orat.* 26. Sales orationi aspergere. *Id.* 2. *Fam. ep.* 15. Hæc aspersi, ut scires &c. *Id. pro Mur.* Comitatem gravitati aspergere. *h. e.* miscere. ¶ *Aspergere* pro dicaciter notare. *Horat.* 1. *sat.* 4. 87. E quibus unus avet quavis aspergere cunctos.

Asperitas, tis, f. 3. *asprezza*, קשי, Germ. *rauchheit*, Gall. *aprete rudesse*, Hisp. *aspereza*, *τραχύτης*, *τραχασμὸς*, inæqualitas, qualitas contraria lævitati. *Cic. de Nat.* Saxorum asperitates, impendentium montium altitudines. ¶ Hinc asperitas animæ pro difficultate respirandi. *Plin. l.* 22. *c.* 24. Ergo & hæc animi asperitas, seu potius animæ dulciore succo mitigatur. ¶ Item acritudo, ut asperitas aceti, *Plin. l.* 9. *c.* 35. asperitas pomi, *Id.* 12. 10. ¶ Item difficultas, ut Asperitas locorum, apud *Curt. & Liv.* ¶ Metaphorice accipitur pro nimia gravitate, seu severitate, cui opponitur *ἐπιείκεια*, facilitas, benignitas. *Nepos in Attic. c.* 5. Habebat avunculum Q. Cæcilium difficillima natura, cujus sic asperitatem veritus est, ut &c. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 18. asperitatem opponit placendi studio, seu assentationi.

Asperiter, adver. aspere. *Nævius apud Non.* 11. 32. Ubi tu nequaquam cubares asperiter.

Asperitudo, inis, *asprezza*, asperitas. *Tert. de Pænit. c. penult.* Asperitudo facci, & horror cineris. ¶ Translate *Apulej. l.* 1. *Metam.* Asperitudinem fabularum lepida jucunditas lævigabit.

Aspernabilis, o. 3. *degno d'essere sprezzato*, *ἀπόβλητος*, dignus, ut aspernetur, vel rejiciatur. *Gell. l.* 11. *c.* 3. Hominibus non bene eruditis aspernabiles. Comparat. est apud *August. l.* 2. *de mor. Manich. c.* 8.

Aspernamentum, i, n. 2. idem quod aspernatio. *Tertull. l.* 4. *advers. Marc. c.* 14. Qui aspernamento habetur a nationibus. Adde *l. de Pudicitia*, *c.* 8.

Aspernanter, adverb. contemptim, *con disprezzo*. *Sidon. l.* 7. *epist.* 8. Aspernanter audire. & *epist.* 2. Aspernanter resalutari.

Aspernatio, f. 3. contemptus, rejectio, *dispregiamento*, בזיון, Ger. *verachtung*, *καταφρόνησις*. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 14. Ex aspernatione rationis eveniunt.

Aspernator, oris, qui rejicit, aut contemnit. *Tert. advers. Marcion. l.* 4. *c.* 15. Divitum aspernator, medicorum advocator.

Aspernatus, a, um, qui rejecit, aut contempsit. *Cic. pro Cluent. c.* 68. Aspernatus furorem, & crudelitatem alicujus. ¶ Passive rejectus, contemptus. *Arnob. l.* 5. *pag.* 175. Aspernatam sumit atque ebibit potionem.

Aspernor, aris, com. 1. respuo, recuso, rejicio, abhorreo, *sprezzare*, *rifiutare*, בזה, Ger. *verachten*, *verwerffen*, *καταφρονέω*, *a* sperno, est recusare, aversari, fastidire. *Terent. in Phorm.* 2. 3. 24. Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter. ¶ *Cic.* 3. *Offic.* Non recepit istam conjunctionem honestas: aspernatur, repellit. Et *pro Cluent. c.* 68. Cujus ego furorem & crudelitatem Deos immortales a suis aris & templis aspernatos esse, confido. *h. e.* repulisse. *Id.* 2. *de Fin. c.* 10. Animal appetit voluptatem, aspernatur dolorem. ¶ Reperitur etiam passiva significatione. *Cic. in frag.* apud *Prisc. l.* 8. Qui habet, ultro appetitur: qui est pauper, aspernatur. *Hirt. de B. Afric. cap.* 93. regem a suis desertum ab omnibus aspernari. ¶ Particip. *aspernandus*. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 6. Non nimis concupiscendus honor, sed minime aspernandus.

Aspero, as, a. 1. *inasprare*, *inasprire*, *τραχύνω*, asperum facio. *Colum. l.* 8. *c.* 3. Asserculi formatis gradibus asperantur, ne sint advolantibus (gallinis) lubrici. *Virg. Æn.* 3. *v.* 285. Et glacialis hyems Aquilonibus asperat undas. ¶ Metaphorice est animum alicujus ad iram, seu odium excitare, stimulare, *esacerbare*, *inasprire*. *Annal.* 2. 29. Ita moderans, ne lenire, neve asperare crimina videretur. *h. e.* asperiora seu graviora facere. *Id.* 2. *histor. c.* 38. Asperare iram victoris. *Quint.* 9. 4. Asperare compositionem orationis. ¶ Significat etiam acuere, *aguzzare*, ut asperare pugionem saxo. *Tacit. Ann.* 15. 54. ¶ *Asperare ignem* est vehementiorem facere. *Valer. Flacc.* 5. 368. Sirius asperat ignes.

Aspersio, onis, f. 3. *spargimento*, *spruzzo*, זריקה, Ger. *besprengung*, Gall. *aspersion*, *arrosement*, Hisp. *rociadura*, *ῥαντισμὸς*. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 10. Aspersione aquæ tollitur. Adde *Macrob. l.* 3. *sat. c.* 1.

Aspersores aquæ qui sint in *l. athletas. ff. de iis qui not. infam.* conjectura quadam putat *Accurs.* eos esse, qui in stadio positi, quo celerius equi in equestri certamine refocillati currerent, eos frigida aqua suffundebant, & aspergebant.

Aspersus, sus, m. 4. *spargimento*, *spruzzo*, *Plin. l.* 11. *c.* 53. Insecta olei aspersu necantur.

Aspersus, a, um, nom. ex particip. *spruzzato*, *ῥαντὸς*, ut Aspersus imbre lutoque, *Horat. l.* 1. *epist.* 11. *v.* 12. Aspersæ lacrymæ. *Prop. l.* 1. *el.* 12. *v.* 16. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 104. Aspersus maculis. ¶ Translate *Cicer. pro Cal. c.* 10. Aspersus suspicione, aut infamia.

Asperugo, inis, Capparo asperioribus foliis. *Plin. l.* 26. *c.* 10.

Asphaltis, & Asphaltites, *Mare morto*, *ἀσφαλτίτης*, lacus Palæstinæ in Judæa, in quem Jordanis fl. Arnon, Vibon, & Zered torrentes fluunt, cinctus altissimis montibus, long. 100. M. P. seu 20. l. latus 25. M. P. seu 5. l. ab Hierusalem 15. M. P. in Or. Dictus est Asphaltites a bitumine, quod gignit. Nam *ἄσφαλτος*, bitumen significat. Dictus est Mare mortuum, quia nullum corpus demersum sustinet, sed rejicit.

Asphodelus, li, m. 2. *ἀσφόδελος*, herba, alio nomine anthericon. Ejus duæ sunt species, sexu discretæ. Marem albucum nominant, feminam hastulam Regiam, quod, dum floret, Regii sceptri effigiem referat. *Plin. l.* 30. *c.* 17. & *Ruel. l.* 2. *c.* 99. ¶ Hac herba, ut Poetæ fabulantur, campi Elysii consiti sunt, eaque Manes victitare dicuntur.

Aspicio, & adspicio, is, exi, ectum, a. 3. conspicio, tueor, intueor, contueor, in aliquem oculos conjicio, obtutum in aliqua re figo, *vedere*, *guardare*, ראה, Ger. *ansehen*, Gal. *voir*, Hisp. *veer*, *ἐμβλέπω*, ex *ad*, & *specio*, vel *spicio* antiquo verbo, teste *Varrone*. *Ter. in And.* Inter mulieres unam aspicio adolescentulam. *Cic. pro Sext. Rosc. c.* 22. Hanc suavissimam lucem aspicere. & *de Harusp. resp.* Ad C. Lentulum Consulem aspexit. *Plaut. Capt.* 3. 4. 38. Aspice ad me. ¶ Significat etiam suspicere, venerari, admirari. *Nepos in Chabria*, *c.* 4. *n.* 1. Auctoritate anteibat, eumque magis milites, quam qui præerant, aspiciebant. ¶ Item considerare, *Senec. Med. ver.* 82. Cedent Æsonio duci, Si forma velit aspici, Proles fulminis improbi. ¶ *Nepos in Epamin. c.* 8. *n.* 3. Coegit (Thebanos) apud Leuctra superare Lacedæmonios, quos ante se imperatorem nemo Bœotiorum ausus aspicere in acie. Ubi hoc verbum timorem significat. ¶ *Aspexit* pro *aspexerit* habes apud *Plaut. Asin.* 4. 1. 25.

Aspilates, *ἀσπιλάτης*, gemma ignei coloris, quam Democritus tradit in Arabia gigni, & in avium quarundam nido inveniri, eamque ex cameli pilo spleneticis alligatam malo illorum mederi. ¶ Est & altera ejusdem nomine argentei coloris lymphaticis utilis. Utriusque meminit *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Aspiramen, inis, n. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 465. Da, precor, artificis blanda aspiramina formæ, *aria di bellezza*, *brio*.

Aspiratio, f. 3. exhalatio, *lo spirare*, נשימה, Ger. *anblasung*, Gal. *aspiration*, *soufflement*, Hisp. *aspiracion*, *εἰσπνοή*, actus aspirandi, idest inspirandi, nempe dum aerem in corpus intromittimus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. Animantes aspiratione aeris sustinentur. ¶ Sumitur item pro influentia. *Cic. l.* 1. *de Div.* Ejus aspiratio gravis, & pestilens. de stella loquitur. ¶ Est item *δασεῖα*, spiritus asper, quo literas quasdam vegetiore sono efferimus. *Cic. in Or. c.* 48. Majores nusquam nisi in vocali aspiratione utebantur.

Aspiro, & adspiro, as, n. 1. afflo, nitor, conitor, *spirare*, *favorire*, נשב, נפח, Ger. *anblasen*, Gal. *souffler*, *aspirer*, Hisp. *dar aliento*, *aspirar*, *ἐμπνέω*, ex *ad* & *spiro*, & proprie significat afflare. *Virg.* 7. *Æn. v.* 8. Aspirant auræ in noctem. *Cels. l.* 2. *c.* 17. Curiose vestimentis involvendus est, ne ad eum frigus aspiret. ¶ Passive *Solin. c.* 22. Insula aspiratur freto Gallico. ¶ Per metaphoram ponitur interdum pro auxilium præbere, favere, *ajutare*, *favorire*, cum dativo. *Virg.* 2. *Æn. v.* 385. Aspirat primo fortuna labori. Tractum est a navigantibus, quibus spirantes auræ favent. ¶ Interdum pro incumbere, & quasi toto spiritu intentum esse, conari aliquid adipisci, vel juxta accedere, & prope tangere, *cercare*, *giugnere*, *arrivare*, *uguagliare*, cum acc. & præp. ad, ut Aspirare ad Consulatum. Usurpatur autem fere cum negatione, aut interrogatione, & significat conatum quemdam, & cupiditatem tendentis ad rem aliquam. *Cic. in Bruto*, *c.* 21. Ex bellica laude aspirare ad Africanum nemo potest: idest æquare Africanum. *Id. Tusc.* 5. *c.* 9. Omnes aditus tuos interclusi, ut ad me aspirare non posses. hoc est, pervenire. *Id. Verr.* 4. Quando iste aspirabit in Curiam? *Id. Verr.* 5. *c.* 54. Quid enim quisquam ad meam pecuniam, me invito, aspirat? *Id. in Divin. Verr. c.* 5. *in fin.* Quisquam tam impudens reperietur, qui ad alienam causam accedere, aut aspirare audeat? Ubi *Ascon.* accedere est proximum fieri: aspirare, in eam partem qua quid quæsitum est, vultum, & oculos, ac spiritum oris advertere. ¶ Apud Grammaticos significat syllabam vehementiore sono pronuntiare: item aspero spiritu notare.

Nigid.

Nigid. apud *Gell. l.* 13. *c.* 6. Rusticus fit sermo; si aspires perperam. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. (*al.* 9.) Diu servatum, ne consonantibus aspiraretur, ut in *Graccis*, aut *triumpis*.

Aspis, idis, f. 3. *aspe*, *aspide*, פתן, Ger. *attera*, Gal. *aspic*, Hisp. *aspid*, ἀσπίς, serpens parvus, tardi visus, tam præsens habens venenum, ut nullum sit mortis remedium, nisi ut partes læsæ confestim amputentur. *Cic. pro Rabir. Postb. cap.* 9. Aspide ad corpus admota vita est privatus. ¶ Huic animali tantus est amoris affectus, ut vix unquam sine compare vagetur. *Plin. l.* 8. *c.* 28. ¶ Aspis, si credimus *Lucano l.* 9. in sola Africa nascitur, sed & in nostrum orbem avaritia invexit. ¶ Sunt autem plures aspidum species, disparesque effectus, ad nocendum, ut *Solinus* scribit *c.* 27. Unde somniculosa aspis quæ somnum lethiferum percussis immittit.

Asplēnum, ni, n. 2. *scolopendria*, ἄσπληνον, herba, dicta, quod lienem imminuat. *Plin. l.* 27. *c.* 5.

Asportatio, onis, f. 3. asportandi actus, *il portar via*, ἐξαγωγή. *Cic.* 6. *Verr. c.* 49. Eorum demolitio, atque asportatio difficilis videbatur.

Asporto, a. 1. *portar da un luogo in un altro*, ἐκφέρω, hinc alio portare. *Cic. in Parad.* 1. *c.* 2. Multa de suis rebus secum asportarent. ¶ Est etiam auferre, *togliere*, *o portar via*. *Cic. in Div. Verr. c.* 9. Non te ex Sicilia litteras in Verrem deportare velle arbitrantur, sed asportare velle ex Sicilia litteras suspicantur.

Asprātus, a, um, asperatus, asper, ut lima asprata. *Sidon. l.* 4. *ep.* 8. & *Carm.* 2. *v.* 418. Hic domus Auroræ rutilo crustante metallo Baccarum præfert læves asprata lapillos.

Asprēdo, dinis, f. 3. *asprezza*, idem, quod asperitas. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 2. Aspredine quadam. Al. leg. *aspritudine*.

Asprētum, ti, n. 2. *luogo aspro*, *disastroso*, τραχὺ, locus asper, & abruptus. *Liv. l.* 9. *c.* 24. Saxa temere jacentia, ut fit in aspretis.

Asprĭtūdo, inis, f. 3. *asprezza*. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *n.* 26. Ex aspritudine lippitudo fit. *Scribon. Largus Compos.* 35. Caliginem, & aspritudinem oculorum, dixit.

Assa, } V. Assus.
Assæ, }

Assamenta, torum, n. 2. *tavole da segare*, tabulæ sectiles, quæ & asses, sive potius asseres dicuntur, non absimiles scandulis, quibus tecta tegularum vice aliquando tegi solent. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Assamentisque portarum utilissima. Sed *Harduinus* ad hunc loc. notavit, omnes lib. MSS. *crassamentis* exhibere.

Assaracus, m. 2. Trois fil. ex Acalide Eumedis filia, qui uxorem habuit Clytodoram Laomedontis filiam, & genuit Capyn, ex quo, & Nympha Naide natus est Anchises pater Æneæ ex Venere. *Dionys. lib.* 1. ¶ *Gens Assaraci* est Romanus populus ab Ænea descendens. *Virg. Æn.* 9. *v.* 643.

Assaratum, n. 2. auctore *Festo*, potionis genus erat ex vino, & sanguine temperatum. Latini enim prisci sanguinem *assir* vocabant: quasi *assiratum*.

Assarius, a, um, assus, assatus, *arrostito*. *Cato de R. R. c.* 132. Daps Jovi assaria pecunia, urna vini Junoni castæ.

Assarius, ii, m. apud antiquos idem quod as, ut docent *Varr. l.* 7. *L. L.* & *Charis. l.* 1. Ex Varrone autem colligitur, in usu fuisse, ut in genitivo plurali *assarium* diceretur pro *assariorum*, ut *eques publicus mille assarium*.

Assatūra, æ, *arrosto*, caro assa, ὀπτὰ. *Vopisc. in Aureliano*, *c. ult.* Convivium de assaturis maxime fuit.

Assēcla, m. 1. *seguitatore*, Germ. *nachfolger*, Gal. *suivant*, Hisp. *seguidor*, ἀκόλουθος, ab assequendo, significat eum, qui alicujus commodi spe alterum sequitur, ejusque omnibus imperiis præsto est. *Auct. declam. triumpis. in Sal.* Omnium mensarum assecla, omnium cubiculorum pellex. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 3. Qui potentissimorum hominum contumaciam nunquam tulerim, ferrem hujus asseclæ? ¶ Assecla distinguitur a sodali, & comite, quod sodalis dicitur adolescentiæ, comes is, qui una iter facit, assecla, qui sequitur potentiorem, ita ut comes comiti securitatem, sodalis amico amicitiæ, assecla vero officii jus præstet superiori. *Cor. Fronto*.

Assectatio, onis, f. 3. *accompagnamento*, *corteggio*, συμπαρακολούθησις. *Cic. pro Mur. c.* 34. Hanc in nostris petitionibus operam, atque assectationem. ¶ *Plin. l.* 2. *c.* 2. Latet plerosque, magna cœli assectatione compertum a principibus doctrinæ viris: h. e. observatione.

Assectator, oris, m. 3. ἀκόλουθος, qui assidue comitatum præstat. *Cic.* 7. *Ver.* Vetus quidam assectator ex numero amicorum. ¶ Item imitator, ut assectator eloquentiæ alicujus, *Plin. l.* 29. *c.* 1. *Gell. l.* 5. *c.* 10. Cum diutule auditor assectatorque Protagoræ fuisset.

Assector, aris, d. 1. frequent. *seguire*, *seguitare*, הרדיף, Ger. *einem nachfolgen*, Gal. *suivre*, Hisp. *seguir*, συμπαρακολουθῶ, comitatum præsto, seu alterum honoris gratia assidue comitor. *Cic. de Or.* Eumque major natu, & Consularis Serg. Galba assectaretur. *Sueton. Cæs. c.* 19. Pompejum assectatus est. *i. e.* Pompejo se adjunxit. ¶ Passiva significatione *Enn.* apud *Prisc. l.* 8. Assectari se omnes cupiunt. ἀκολουθοῦνται. ¶ Hinc particip. passivum *assectatus*, ut *assectata femina* apud *Festum* h. e. vel honorata, vel ad extremum periculum adducta: quam utramque explicationem *Festus* ponit.

Assensio, onis, f. 3. consensus, approbatio, *assenso*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 21. Neque peccare quenquam nisi assensione. *Id. ib. c.* 84. Crebræ assensiones.

Assensor, m. 3. *chi consente*, Gall. *qui consent*, Hisp. *el que consiente*, σύμψηφος, qui alicui assentitur. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 22. Te in tanto exercitu mihi fuisse assensorem.

Assensus, us, m. 4. assensio, approbatio, *consentimento*, רצון, Germ. *verwilligung*, συγκατάθεσις. *Cic. l.* 2. *de nat. D. c.* 2. Assensu omnium aliquid dicere. *Id.* 4. *Acad.* 29. Cohibere assensum.

Assentatio, f. 3. adulatio, blanditiæ, *adulazione*, κολακεία, θωπεία, actus assentandi. *Cic. de Amic.* Semper auget assentatio id, quod is, cujus ad voluntatem dicitur, vult esse magnum. ¶ Sumitur & pro assensione, *consenso*. *Petron. sat. c.* 17. Tacentibus nobis, & ad neutram partem assentationem flectentibus. Alii leg. *assensionem*. *Vell. l.* 2. *c.* 128. Ut pene assentatione sua, quibus vellet, principatus conciliaret: *h. e.* commendatione, & auctoritate sua.

Assentatiuncŭla, f. 1. dim. *Cic. ad Lucejum*, *Fam.* 5. 12. Vereor, ne assentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam videar.

Assentator, m. 3. ad voluntatem dicens, qui assentatur, *adulatore*, κόλαξ. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 12. Non tu is es, qui non eos magis, qui te non admirentur, invidos, quam eos, qui laudent, assentatores arbitrere. ¶ Item qui assentitur, & permittit. *Tert. advers. Hermog. c.* 10. Non auctor, sed assentator mali invenitur Deus.

Assentatorie, adverb. *adulatoriamente*, κολακευτικῶς, *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *epist.* 14. Dubitare te non assentatorie, sed fraterne veto.

Assentātrix, femin. ab assentator, *adulatrice*. *Plaut. Mostell.* 1. 3. *v.* 100. Nune assentatrix scelesta est, dudum adversatrix erat.

Assentio, is, si, ensum, ire, & usitatius

Assentior, iris, ensus sum, depon. *assentire*, *acconsentire*, *approvare*, συγκατατίθεμαι, συναινέω, consentio, in eadem sententia sum. *Cic.* 1. *Off. c.* 6. Ne incognita pro cognitis babeamus, hisque temere assentiamur. Ita *Gruter. Græv.* & alii leg. *Curt. l.* 4. *c.* 13. Omnes ferme Parmenioni assentiebant. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 49. Senatus tibi magnis de rebus est assensus. Et *l.* 3. *c.* 48. Ego illud assentior Theophrasto. *Plaut. Amph.* 2. 2. 192. Qui illud, quod ego dicam, assentiant.

Assentor, aris, d. 1. adulor, blandior, *adulare*, החניף, Ger. *schmeichlen*, Gal. *flater*, Hisp. *halagar*, *lisongear*, κολακεύω, insidiose, & conciliandæ alicujus utilitatis gratia effusius, & plerunque falso quempiam laudare. Proprie enim assentamur voce, adulamur gestu, blandimur tactu. Ponitur autem aliquando absolute. *Cic.* Ne assentari viderere. Aliquando cum dativo. *Id. in Bruto*. Ne me tibi assentari putes. Aliquando cum accus. communi. *Ter. in Eun.* 2. 2. 22. Imperavi egomet mihi omnia assentari. ¶ Aliquando est assentiri. *Velles. l.* 2. *c.* 48. Pompejus iis, qui a Cæsare dimittendos exercitus contendebant, assentabatur, iis qui ab ipso, adversabatur.

Assĕquor, eris, utus sum, d. 3. consequor, nanciscor, *giongere*, השיג, דר כיק, Germ. *einem nachfolgen*, *ereilen*, *alangen*, Gall. *suivre*, & *atteindre*, *parvenir jusque a quelque chose*, Hisp. *conseguir*, *y alcancar*, ἐπικαταλαμβάνω, est juxta sequi, vel ad eum, quem sequimur, pervenire. *Cic. Att. l.* 3. *epist.* 5. Si es Romæ, jam me assequi non potes, sin es in via, cum me fueris assecutus, coram agemus. ¶ Per translationem accipitur pro æquare, *agguagliare*. *Cic. de Leg.* Quem imitaris, nunquam assequere. *Idem Lent.* Nullam partem tuorum erga me meritorum videar assequutus. ¶ Quandoque est acquirere, obtinere. *acquistare*. *Id. post redit.* Vestros honores, quos eramus gradatim singulos assecuti. ¶ Interdum intelligere, *capere*, *intendere*. *Cic. de Invent. l.* 2. *c.* 47. Cogitationem alterius assequi. Et *Verr.* 5. *c.* 86. Assequi conjectura. ¶ Passiva significatione. *Id.* 4. *Verr. c.* 73. Ut nihil horum investigari, nihil assequi potuerit.

Asser, eris, m. 3. *tavola da segare*, נסר, Germ. *breter*, Gal. *membrure*, Hisp. *tablas*, σανίς, tabula sectilis, dicta ab assidendo, quod admoveatur, hæreatque parietibus, trabibusque. *Festus*. *Plaut. Aulul.* 2. 6. 8. Ligna apud nos nulla sunt. Co. Sunt asseres? Sta. Sunt pol. ¶ Asseres proprie sunt trabeculæ illæ, quibus tegulæ in tectis imponuntur: quod illa *Vitruvii* verba docent *l.* 4. *c.* 2. Deinde insuper sub tegulas asseres ita prominentes, uti parietes eorum projecturis tegantur. ¶ Hinc asseres de sudibus, & contis etiam dicuntur. *Liv. l.* 30. *c.* 10. & alibi. Sic asseres lecticariorum, *Suet. in Calig. c.* 58. *sc.* ligna illa, quibus lecticarii utuntur. V. Axis.

Assercŭlus, σανίδιον, dimin. est ab asser, eris. *Col. l.* 12. *c.* 50. Asserculos inter se distantes sempedalibus spatiis. ¶ Dicitur etiam *asserculum*, *i*, n. *Cato R. R. c.* 12. Assercula quinque.

Assĕro, vel Adsero, ris, assevi, assitum, n. 3. *seminar appresso*, juxta semino, vel juxta planto. *Cato de R. R.* Vites satis multæ asserantur. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 26. Neque vites propter cupressos asserunt, quod hæc inter se inimica. *Id. ib. c.* 16. Vitis assita (vel *adsita*) ad olus. *Cat. Epithal. Manl. v.* 106. Velut assitas vitis implicat arbores.

Assero, & Adsero, is, erui, ertum, a. 3. vindico, affirmo, *affermare*, *approvare*, קים, הקים, Germ. *bestetigen*, *vergewisse sagen*, Gal. *asseurer*, *affermer*, Hisp. *afirmar*, διαβεβαιόομαι. *Tac. Ann.* 16. *c.* 2. Per quos nosceret, an vera adsererentur. *Justin. l.* 28. *c.* 2. Mittit, qui Senatui assereret, puerum illum ex Ariarathe genitum. *Quintil. declam.* 7. *c.* 6. Non vacat asserere quæ finxeris, cum vix prodesit & verum fateri. *M. Senec. in excerpt. controv.* 7. 5. Asserens, minus verendum esse, &c. ¶ Magis propria, & elegantiori notione significat vindicare. Unde asserere libertatem Reip. *Quint. l.* 6. *c.* 5. Sic *asserere in libertatem*. Nam qui aliquem in libertatem vindicabat, eum ad se trahebat, manuque capiti ejus imposita dicebat: Hunc ego hominem jure Quiritium ajo liberum esse oportere. ¶ Asserere in servitutem, est in servitutem conjicere. *Liv. l.* 3. *c.* 44. ¶ *Asserere se*, absolute, est se liberare. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 11. *v.* 3. Scilicet asserui jam me, fugique catenas. Huic affinis est usus apud *Mart. l.* 14. *epigr.* 142. Hoc focale tuas asserat auriculas, *h. e.* defendat. ¶ Asserere manu idem est, ac in libertatem vindicare. *Terent. Adelph.* 2. 1. 40. Ego liberali illam assero caussa manu: *hoc est* manu assero. ¶ Asserere manum, est admovere, quod ea, quæ in terram dimittuntur, seri dicuntur, &c. *Festus*. ¶ Est etiam assumere, arrogare sibi, *pretendere*. *Quint. l.* 12. *c.* 1. Asserere sibi nomen Sapientis. Sic asserere sibi partem hæreditatis. *Ulpian. l.* 1. *ff. si pars hered. petat.* ¶ Item eximere, liberare; ut asserere se a mortalitate. *Plin. l.* 2. *epist.* 10. ¶ Item ascribere, ut asserere aliquem cœlo, *Ovid.* 1. *Met.* ¶ Apud *Plin. l.* 1. *ep.* 3. Asserere se studiis, est se tradere.

Assertio, onis, *affermazione*, διαβεβαίωσις, actus asserendi. *Cic.* 1. *Acad. Quæst. c.* 12. Neque assertione approbare. Sed al. leg. *assensione*. *Arnob. l.* 1. *pag.* 18. Assertio talis rei, & abnegatio. ¶ Est etiam vindicatio, qua sc. in libertatem asserimus. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. (*al.* 8.) Sit ne liber, qui in assertione est. Adde *l.* 5. *c.* 2.

Assertor, m. 3. βεβαιωτὴς, qui aliquem in servitutem, aut etiam in libertatem vindicat, vindex. *Liv. l.* 3. *c.* 44. Assertorem vocat eum, qui Virginii filiam, quasi servam suam, ficta caussa repetebat. *Senec. epist.* 13. Catoni gladium assertorem libertatis extorque. Adde *Sueton. Cæs. c.* 80.

Assertorĭus, a, um, ut lis assertoria, *in Cod. de assertione tollenda*, *sub tit.* h. e. in qua agitur de libertate alicujus.

Assertum, i, n. *asserzione*, affirmatio. *Martian. Capell. l.* 6. Terram in medio mundi stare, multiplicibus monstratur assertis.

Asservātus, a, um, *conservato*, *guardato*, φυλαχθείς, servatus, custoditus. *Cic. pro Arch. c.* 5. Appii tabulæ negligentius asservatæ. *Plin. l.* 9. *c.* 25. Piscis in sale asservatus.

Asservio, vel Adservio, n. 4. *servire*, ὑπηρετέω, inservio. *Cic. Tusc.* 2. 24. Contentioni vocis asserviunt.

Asservo, vel Adservo, as, a. 1. *conservare*, *custodire*, שמר, Ger. *behalten*, *bewaren*, Gal. *garder*, Hisp. *guardar*, servo, custodio. *Cic.* 5. *Verr. c.* 22. Imperat, hominem ut asservarent. ¶ Significat etiam observare, oculis aliquem custodire. *Terent. Heaut.* 3. 3. 32. Atqui nunc here, hic tibi asservandus est, *dei avergli gli occhi addosso*. *Liv. l.* 8. *c.* 20. Asservare aliquem in carcerem.

Assessio, onis, verbale ab assideo, *assistenza*. *Cic. Fam. l.* 11. *epist.* 27. Quæ tua fuerit assessio, oratio, confirmatio animi mei.

Assessor, m. 3. *assessore*, Gal. *assesseur*, Hisp. *assessor*, πάρεδρος, ab assideo, qui assidet Præsidi, & consilium dat in caussarum cognitionibus, edictis, postulationibus, libellis, epistolis. *Cic.* 1. *de Div.* Lacedæmonii Regibus suis augurem assessorem dederunt. Adde *Suet. in Galba c.* 19.

Assessorius, a, um, ad Assessorem pertinens. *Ulp. ff. l.* 47. *tit.* 10. *l.* 5. §. 8. Sabinus in assessorio. *h. e.* in libro de officio assessoris.

Assessūra, æ, officium assessoris. *Ulpian. Dig.* 50. 14. 3.

Assessus, a, um, particip. ab assideo. *Sil. l.* 12. *v.* 453. Assessos Capuæ muros. *h. e.* obsidione cinctos. Al. leg. *obsessos*.

Asse-

Assetrix, icis, f. levatrice, obstetrix, quæ puerperæ assidet, & assistit. *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 39.*

Asseveranter, βεβαίως, affirmate. *Cic. Att. l. 13. ep. 19.* Locutum secum esse Q. Cic. valde asseveranter. *Id. 4. Acad. c. 19.* Multo asseverantius in Syria.

Asseverate, adverb. affirmate. *Gell. l. 7. c. 5.* Tragœdias Poetarum nobilium scite, atque asseverate actitavit. *con molta grazia, e franchezza.*

Asseveratio, f. 3. *affermazione*, Germ. *ein bestetigung*, Gal. *asseurance*, Hisp. *affirmacion*, βεβαίωσις, affirmatio. *Quintil. l. 4. c. 2.* Cum quorundam probatio sola sit in asseveratione, & perseverantia. *Cicer. Att. l. 13. ep. 23.* Omni tibi asseveratione affirmo.

Assevero, as, a. 1. *affermare*, הרים קים, Germ. *bestetigen*, *etwas gewiss, und bestendiglich sagen*, Gal. *affermer*, *asseurer*, Hisp. *afirmar porfiando*, ἰσχυρίζομαι, διαβεβαιόομαι, est quasi *asisero verum*, & ponitur pro constanter affirmare. *Cic. 4. Tusc. c. 11.* Nemo illa de re potest asseverare sine certa aliqua ejus rei nota. ¶ Asseveror passivum impers. *Cic. 4. Verr. c. 10.* Utrum asseveratur in hoc, an tentatur?

Assiccatus, vel Adsiccatus, a, um, *secco*, *seccato*. *Colum. l. 1. de R. R. c. 6.* Plurimum refert, non adsiccato succo humum vires continere.

Assiccesco, is, n. 3. *seccarsi*, ἀποξηραίνομαι, siccum fieri. *Col. lib. 12. cap. 9.* Dum assiccescant caules.

Assicco, vel Adsicco, as, a. 1. *seccare*, הדריך דובים, Ger. *trucknen*, ξηραίνω, diligenter siccare. *Col. l. 12. c. 15.* Tum rursum in Sole assiccavit.

Asiculus, i, Asserculus, parvus assis. Citat Calep. locum *Col. l. 6. c. 19.* Sed al. leg. *axiculus*, quod fere idem est.

Assideæ mensæ, ad quas sedentes Flamines sacra faciebant. *Festus.*

Assideo, es, edi, essum, assido, prope sedeo, *sedere appresso*, יתשׁב אצל, Germ. *bey sitzen*, Gal. *s'asseoir pres de quelqu'un*, Hisp. *assentarse cerca de alguno*, παρακαθίζω. *Cic. Acad. 1. c. 4.* Simul assideamus, si videtur. *Salust. in Jug. c. 1.* Hiempsal dextra Adherbalem assedit. *Plat. Rud. 2. 6. 48.* Assidere apud carbones. *Id. Bacc. 3. 3. 28.* Assidere in sella. *Cic. 2. de Fin. c. 18.* Assidere super aspidem. ¶ Significat etiam præsto esse, ut de iis, qui ægrotis inserviunt. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 80.* Aut alius casus lecto te affixit, habes, qui assideat, &c. ¶ Assidere etiam dicuntur Assessores, qui a Prætoribus, vel aliis in consilium adhibentur. *Suet. Tib. c. 33.* Magistratibus pro tribunali cognoscentibus plerumque se offerebat consiliarium, assidebatque mixtum. Hinc *Assessor*. V. ¶ Est etiam verbum militare, pro obsidere. *Virg. in Cir.* Nostris qui mœnibus assidet urbis. *Plin. Paneg. c. 12.* An audeant, qui sciant te assedisse ferocissimis populis? ¶ *Id. ib. c. 81.* Assidere gubernaculis. Et *lib. 3. epist. 5.* Assidere literis, h. e. assiduum esse. ¶ Apud *Horat. l. 1. epist. 5. v. 13.* Parcus ob hæredis curam, nimiumque severus, Assidet insano. i. e. proximus est.

Assido, is, n. 3. consido, consedeo, sedeo, *porsi a sedere*, ישׁב, Germ. *herzu sitzen*, Gal. *s'asseoir*, Hisp. *assentarse*, καθίζομαι, idem pene, quod *assideo*, sed cum motu quodam, ut sit quasi ad assidendum me demitto. *Plaut. Aulul. 4. 1. 20.* In ara hac assidam sacra. Caret proprio præterito, & supino, capit autem præteritum a verbo *assideo* propter significationis affinitatem, & temporum similitudinem, quæ vix alia ratione dignoscas.

Assidue, adverb. *assiduamente*, συνεχῶς, *Cic. 5. Fam. ep. 15.* Perfugium mihi literæ, quibus assidue utor. *Id. de clar. Orat. c. 91.* Assiduissime mecum fuit Dionysius.

Assiduitas, f. 3. perseverantia, opera quotidiana, diligentia, *diligenza*, *assiduità*, συνέχεια, *Cic. 2. de nat. Deor.* Assiduitate quotidiana, & consuetudine oculorum assuescunt animi. *Id. de petit. Consul. sub init.* Assiduitatem, & frequentiam conjungit, tanquam synonyma. Atque apud *Suet. in Aug. c. 43.* Assiduitas spectaculorum, itidem pro frequentia accipienda est.

Assiduo, idem quod assidue, *assiduamente*. *Plaut. Mil. 2. 1. 50.* Assiduo edes. Item frequenter, teste *Var. l. 5. de L. L.*

Assiduus, a, um, o. 1. 2. quotidianus, frequens, continuus, diligens, *assiduo*, *continuo*, *frequente*, תמיד, Germ. *stet*, Gal. *assidu*, Hisp. *assiduo*, συνεχής, ab assideo, quod in ea re, quam quis frequens agit, consedisse videatur. *Tibull. l. 1. el. 1. v. 6.* Dum meus assiduo luceat igne focus. *Cic. pro Sex. Rosc. c. 7.* Cum hic filius assiduus in prædiis esset. *Id. pro Cal. c. 4.* Cælius fuit assiduus meus. *Plaut. Asin. 2. 4. 12.* Assiduam operam dare foro. *Ovid. 15. Met. v. 178.* Ipsa quoque assiduo labuntur tempora motu. ¶ Habet & suos gradus. *Suet. in Aug. c. 71.* Vasa aurea assiduissimi usus conflavit omnia. *Varr. l. 2. R. R. c. 9. de canibus:* Ita enim assiduiores sunt, quod cum altero idem fit acrior. ¶ Alia est etiam hujus nominis origo, qua ab asse deducitur. *Cic. in Top. c. 2.* Cum lex Ælia Sentia assiduo vindicem assiduum esse jubeat, locupletem jubet locupleti. Locuples enim est assiduus, ut ait *Ælius*, appellatus ab ære dando. Hinc & *Plaut. Amph. 1. 1. 14.* assiduum pro divite posuit. Et apud *Festum* assidui dicebantur milites, qui suo sumptu militabant. ¶ *Sosipater Charis. lib. 1.* aliam hujus significationis rationem affert. Inquit enim, cum a Servio Tullio populus in quinque classes esset divisus, ut tributum, prout quisque possideret, inferret; ditiores, qui asses dabant, *Assiduos* dictos: & quoniam soli in negotiis publicis frequentes aderant, hinc eos, qui frequenter adsunt, assiduos appellatos. V. etiam *Gell. l. 16. c. 10.*

Assignatio, onis, f. 3. *assegnazione*, προσανάθεσις, attributio. *Cicer. l. 13. Fam. ep. 9.* Cum Cæsar Syllanas venditiones, & assignationes ratas esse velit.

Assignator, oris, qui assignat, *distributore*, *assegnatore*. *Ulpian. l. 4. ff. de assign. libert.* Præferri filio nepotem assignatoris.

Assignatus, a, um, nomen ex particip. *assegnato*, *attribuito*. *Cic. Som. Scip. c. 3.* Munus assignatum a Deo defugere. *Id. in Pison. c. 36.* Per servulum ordines assignati.

Assigno, as, a. 1. tribuo, attribuo, adscribo, *assegnare*, *consegnare*, ננה, ירד, רדד, Germ. *zugeben*, *zuordnen*, Gall. *assigner*, *bailler par assignation*, Hisp. *assignar*, *e constituir*, προσανατίθημι, attribuo. *Cic. pro Domo, c. 44.* Inferiorem ædium partem assignavit genti suæ Clodiæ. ¶ Interdum idem, quod tribuere, imputare, *incolpare*. *Auct. ad Her. l. 2.* Si tardius, occupationibus assignare debebis. *Cic. Verr. 7. 50.* Assignare culpam fortunæ. ¶ Est autem proprius hujus verbi usus, cum de agris sermo est, qui hostibus adempti dividuntur in populum. Atque, ut *Siculus Flaccus* ait, *de condit. agror.* apud *Rigalt. p. 51.* aliud est dividere, aliud assignare. Dividuntur enim agri limitibus constitutis per centurias, assignantur viritim nominibus. ¶ Ponitur etiam pro obsignare, *sigillare*. *Pers. sat. 5. v. 81.* Assigna, Marce, tabellas.

Assilio, vel adsilio, lis, n. 4. assilui, assilivi, assultum, aggredior, *saltare a qualche cosa*, זנק, דלג, Germ. *herzuspringen*, Gall. *assaillir*, Hisp. *saltar*, *acometer*, ἐφάλλομαι, saltu ad rem aliquam me confero. *Cic. de Or. c. 51.* Nec assiliendum est statim ad illud genus. ¶ Accipitur etiam pro invadere, aggredi, *dare assalto*. *Ovid. l. 11. Met.* Cum sæpe assiluit defensæ mœnibus urbis. ¶ Etiam assilire dicitur de animalibus maribus, cum feminas ineunt. *Col. l. 7.* Ea marem concivit assilientem.

Assimilanter, cum similitudine, per similitudinem. *Nigid.* apud *Non. l. 2. n. 190.* Sunt etiam assimilanter dicta hæc, canatim, suatim, bovatim, quæ ab animalibus sumuntur.

Assimilatio, onis, verbal. *somiglianza*, similitudo, ὁμοίωσις, *Plin. l. 11. c. 49.* prodigiosa assimilatio.

Assimilatus, a, um, *fatto simile*, similis factus, ὁμοιωθείς. *Cic. 4. Verr. c. penult.* Litteræ, lituræque omnes assimilatæ, expressæ, de tabulis in libros transferuntur.

Assimilis, le, o. 3. ex ad, & similis, *simile*, ὅμοιος, prorsus similis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Assimilis spongiis mollitudo. *Ovid. 1. Trist. 5. 27.* Assimilemque sui fecit.

Assimiliter, *similmente*, ὁμοίως, similiter. *Plaut. Bacch. 4. 9. 27.* Assimiliter hodie mihi obtigit.

Assimilo, as, a. 1. similem facio, confero, comparo, *assomigliare*, *paragonare*, דמה, Germ. *vergleiche*, Gall. *comparer*, *parangonner*, *rendre semblable*, Hisp. *assemejar*, ὁμοιόω. *Ovid. 1. de Trist. el. 3. v. 28.* Grandia si parvis assimilare velis. *Cic. 1. de invent. c. 28.* In conferenda, assimilandaque natura. *Tacit. de Germ. c. 9.* Assimilare Deos in speciem humani oris.

Assimulate, adv. *con simulazione*. *Plaut. Cistell. 1. 1. 98.* Assimulate amare oportet.

Assimulatio, onis, προσποίησις. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 37.* inter figuras enumerat, ut sit licentiæ species quædam. Assimulatio, inquit, sua sponte ad animum auditoris se accommodat. Videtur autem esse adulatoria quædam, & callida simulatio. Vide, ne cum multis Lexicogr. cum *Assimilatione* confundas.

Assimulatus, a, um, simulatus, fictus, *simulato*, *finto*. *Cic. pro Cal. c. 6.* Species virtutis assimulatæ. Et *pro Cluent. c. 13.* Familiaritas assimulata.

Assimulo, vel adsimulo, as, a. 1. *simulare*, *fingere*, חנף, Ger. *gleissnen*, Gal. *simuler*, *feindre*, Hisp. *fingir*, *simular*, ὑποκρίνω, fingo aliquid esse, quod re vera non est. *Ter. And. 1. 1. 141.* Has bene ut assimules nuptias. *Ovid. 14. Met. v. 556.* Assimulavit anum. h. e. simulavit se esse anum. *Ter. Andr. 4. 3. 20.* Venire me, assimulabo. *Id. Phorm. 1. 2. 78.* Assimulare se amicum alicujus.

Assipondium, n. 2. λίτρα, libræ pondus. *Varr. de L. L. l. 4. num. 36.* Quod unum pondo assipondium dicebatur, ideo, quod as erat libræ pondus.

Assiratum. V. Assaratum.

Assis, is, f. 3. *tavola*, *asse*, לוח, קרש, Germ. *ein dilen*, *tafel*, *brett*, Gal. *un ais*, Hisp. *tabla*, *o ripia*, σανίς, tabula sectilis, idem fere quod asser. *Colum. l. 6. c. 19.* Roboreis assibus solum compingere. Ubi al. leg. *axibus*; quod idem est. *Plin. l. 36. c. 25.* Quernis assibus contabulare pavimenta. ¶ Differunt tamen *asser*, & *assis*: nam *assis* tabulam solum significat: *asser* etiam tignum, & trabeculam. V.

Assisium, V. Æsisium.

Assisto, vel adsisto, is, n. 3. assideo, sto, adsto, *stare*, *esser presente*, התיצב, Germ. *beistehen*, Gal. *assister*, Hisp. *assistir*, παρίσταμαι, præsentem me exhibeo. *Teren. in Adel. 2. 1. 15.* Hic propter hunc assiste. *Plaut. Pseud. 1. 2. 23.* Assistite omnes contra me, & advertite animum. *Cic. 3. Verr. c. 26.* Assistere ad fores. *Id. 2. de Legib. c. 4.* Ut contra omnes hostium copias in ponte unus assisteret. *Virg. 10. Æn. v. 491.* Quem Turnus super assistens. ¶ Cum accusativo, sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Stat. Theb. 3. v. 296.* & media quamvis in cæde frementes Hos assistere equos. ¶ Pro stare simpliciter. *Cic. 3. de Fin. c. 16.* Ita jacere talum, ut rectus assistat. ¶ Aliquando est patrocinari, *esser avvocato*. *Plin. l. 7. epist. 6.* Assistebam Vareno jam tantum ut amicus, & tacere decreveram. Et *l. 10. ep. 85.* Archippus, cui Eumolpus, sicut Prusæ, assistebat, dicit, se libellum daturum. ¶ Elegantius, *adesse alicui*, dicimus. ¶ Præteritum est *astiti*, commune cum verbo asto.

Assitus, a, um, *situato*, *posto*. *Apul. sub init. Florider.* Neque longule distita, neque proxime assita possumus cernere. ¶ Scribitur & *Adsitus*.

Assius, a, um, o. 1. 2. ἄσσιος, adject. ab Asso, Troadis urbe, ut Assius lapis, qui ad Assum exciditur. Ex hoc lapide sarcophagi fieri solent, in quibus condita cadavera intra diem quadragesimum cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumuntur. *Plin. l. 35. c. 17.*

Asso, as, a. 1. *intavolare*, קרה, Germ. *brasen*, Gall. *plancher*, *ou paver d'ais*, Hisp. *entablar*, *assar*, tabulis sterno, vel operio, a quo coasso, pro contabulo. *Vitr. l. 7. c. 1.* Cum assatum fuerit, super altera coassatio sternatur. Al. aliter legunt. ¶ Assare etiam utimur pro cibum ad ignem torrere, *seccare*, *arrostire*, pro quo *Plin.* inassare dixit. *Apulej. l. 2. Met.* Super istum ignem porrectus assari.

Associo, as, a. 1. *accompagnare*, חבר, Ger. *zugesellen*, Gal. *associer*, Hisp. *accompañar*, socium se adjungere. *Stat. 1. Theb. 452.* Juxtaque Amythaone cretus associat passus. ¶ Est etiam adaptare, & conjungere, *congiungere*. *Claudian. de Bello Gild. v. 481.* Cornua summis associant malis.

Associus, a, um, socius, similis. *Cassiod. l. 3. epist. 47. de Salamandra:* Animal associum lumbricis.

Assolet, *si suole*, הרגיל, Ger. *man ist gewohnt*, εἴωθε, solet. Adhibetur in 3. tantum personis, ex *ad*, & *solet*, pro fieri solet. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 4.* Senatus, ad quos assoleret, referendum censuit. *Gruter.* & alii leg. quos adsoleret. *Id. 2. Phil. 33.* Ut assolet. *Ter. in And. 3. 2.* Quæ assolent, quæque oportet signa ad salutem esse, omnia huic esse video.

Assono, sive adsono, as, n. 1. *rimbombare*, הדהד, Ger. *widerschallen*, Gal. *resonner*, *retentir*, Hisp. *retumbar*, *resonar*, ἠχέω, simul sono, vel sonitum reflecto, sono respondeo. *Ovid. 3. Met. v. 507.* Plangentibus assonat Echo.

Assudasso, sudo, vel valde sudo, *Plaut. Cas. 2. 6. 9.* Corculum assudascit ex metu. Alii aliter legunt.

Assudesco, is, n. 3. sudus fio, *disseccarsi*. *Varr. l. 4. L. L.* Ab igne assudescunt.

Assuefacio, is, eci, actum, a. 3. usu doceo, in consuetudinem induco, *assuefare*, *avvezzare*, ἐθίζω, ex *ad*, & duobus verbis *sueo*, & *facio*. *Cic. Fam. 4. epist. 13.* Orbus iis rebus, quibus & natura me, & voluntas, & consuetudo assuefecerat. *Id. de provinc. consul. c. 13.* Nationes imperio Populi R. parere assuefecit.

Assuefactus, & adsuefactus, a, um, *avvezzato*, *assuefatto*, *uso*, ἐθισθείς. *Cic. 2. Catil. c. 5.* Scelerum exercitatione assuefactus. Et *in Bruto c. 59.* puro sermone assuefacta domus. *Cæs. l. 6. B. Gall. c. 24.* Paulatim assuefacti superari.

Assuesco, is, evi, etum, n. 3. ex *ad*, & *suesco*, *avvezzarsi*, למד, Ger. *gewohnen*, Gall. *s'accoustumer*, Hisp. *acostumbrarse*, ἐθίζομαι, est usu discere. Construitur interdum cum infin. *Cic. 5. Fin. c. 2.* Ut tremitum assuesceret voce vincere. ¶ Interdum absolute, & cum dat. *Cic. Fam. 9. epist. 22.* Ego servo, & servabo (sic enim adsuevi) Platonis verecundiam. *Suet. in Aug. c. 38.* Assuescere Reipublicæ. ¶ Dicitur etiam assuescere, qui libidinis cum aliquo consuetudinem habet. *Curt. l. 6. c. 5.* Bagoas singulari specie spado, cui & Darius fuerat assuetus, & mox Alexander assuevit. ¶ Active etiam invenitur usurpatum, & inter activa refert *Sanct. in Minerva*. *Virg. Æn. 6. v. 832.* Ne pueri, ne tanta animis assuescite bella: *id est*, multum bellando bellorum consuetudinem

nem ne contrahite: vel per hypallagen, pro ne asuescite animos tantis bellis: id est, asuetacite. Et passive impersonaliter. Liv. l. 2. c. 1. Caritas ipsius soli, cui longo tempore asuescitur. ¶ Hinc asuescendus. Vellej. l. 2. c. 79. Militi, ac remigi navalibus asuescendo (id est, assuefaciendo) certaminibus præfectus est M. Agrippa.

Asuetūdo, dinis, f. 3. usanza, consuetudine, דרך, Ger. gevvonheit, Gal. accutumance, Hisp. costumbre, συνήθεια, consuetudo. Liv. l. 25. c. 26. Asuetudine mali ederaverant animos. ¶ Pro turpi consuetudine. Tacit. Ann. 13. 46.

Assuetus, a. 1. 2. suetus, assuefactus, assuefatto, avvezzo, למוד, Ger. gevvont oder gevvohnt, εὐτρεπής, usitatus, ab assuesco. Jungitur non solum dativo, sed etiam ablativo. Cic. 3. de Orat. c. 15. Homines labore assiduo, & quotidiano assueti. Liv. l. 21. c. 28. Asuetior montibus. ¶ Interdum cum genit. Id. l. 38. c. 17. Romanis Gallici tumultus asuetis. ¶ Et cum Infinito. Horat. 2. Sat. 2. v. 11. Assuetus græcari. ¶ Ponitur etiam pro solito, consueto, solito. Ovid. de Ponto 1. 5. 36. Tempus & asueta ponere in arte juvat. Id. Heroid. ep. 6. v. 72. Longius asueto.

Asŭla, æ, f. 1. Asulæ partes sunt materiæ ascia abrasæ, aut securi truncatæ, schegge, ξύλα. Plaut. Merc. 1. 2. 20. At etiam cesso foribus hisce facere asulas. Plin. l. 29. c. 2. Asulis tædæ subjectis. ¶ Assulæ etiam dicuntur fragmenta marmorea, quæ marmorarii ex operibus dejiciunt. Vitruv. l. 7. c. 6.

Asulatim, minutatim, a schegge. Plaut. Cap. 4. 2. 53. Pultando vel asulatim foribus exitium afferre. Et Menæch. 5. 2. 106. Dedolare asulatim viscera alicujus.

Asulōse, in ischeggie, assulatim. Plin. l. 12. c. 22. Asulose frangitur.

Asultim, adv. saliendo, a salti. Plin. l. 11. c. 24. Phalangia assultim ingrediuntur.

Asulto, as, n. 1. saltellare, ἀσπαίρω, freq. ab assilio, sæpe saltare. Regit dat. & accus. Sil. l. 7. v. 401. Vallo asultare. Stat. Theb. 11. v. 244. Portarumque moras asultat. Tacit. Ann. 1. 51. Asultare latera, & frontem exercitus.

Asultus, us, m. 4. saltellamento, Gal. assaut, Hisp. assalto, verbale ab assilio, actus assiliendi. Virg. 5. Æn. v. 442. Variis asultibus irritus urget.

Asum, adit, & aflet, pro adit, & similia tempora pro adsum, adsit, invenies apud Plaut. & alios Vett.

Asumo, is, mpsi, mptum, a. 3. accipio, prendere, assumere, Gall. prendre, s'attribuer, Hisp. tomar a su cargo, προσλαμβάνω. Cels. l. 1. c. 3. Asumere cibum bis die. Cic. 1. de Orat. c. 50. Asumere sibi artem aliquam. Id. pro Mur. c. 14. Asumere sibi laudem ex re aliqua Liv. l. 2. c. 22. Asumere aliquem in societatem. ¶ In argumentationibus assumi dicitur id, quod in Scholis medius terminus dici solet. Cic. 2. de Divin. c. 52. Asumit autem Cratippus hoc modo, sunt autem innumerabiles, &c. ¶ Item sibi tribuere, arrogare, attribuere. Idem 1. Offic. c. 1. Si id mihi asumo, videor id meo jure quodammodo vendicare.

Asumptio, nis, f. 3. קבלה, Ger. annemmung, Gal. prise, Hisp. tomamiento, πρόσληψις, acceptio. Cic. 3. de Fin. c. 5. Quia sit in his aliquid dignum asumptione. ¶ Hoc nomine item appellatur secunda pars syllogismi, quam vulgus Minorem vocat. Cic. 1. de Invent. c. 37. Quintil. l. 5. c. ult.

Asumptivus, a, um, qui asumitur, προσληπτικός. ¶ Constitutio judicialis asumptiva est ea probationum pars, in qua ratio externa ad defensionem recte facti, vel ad accusationem male facti asumenda est, ut An Milo recte Clodium occidit, qui vitæ suæ insidiatus est. Cic. 1. de Invent. c. 11.

Asumptus, ta, um, assunto, preso, ut assumpta lyra, Ovid. de arte am. l. 3. v. 142. Cic. 3. de nat. Deor. c. 36. Tum nihil nostræ laudi asumptum arbitramur.

Asŭo, vel adsuo, is, cucire una cosa ad un' altra, προσράπτω. Hor. de Arte poet. v. 16. Unus, & alter asuitur pannus.

Asūra, æ, cura, diligentia in nutriendo: ab Asa, sc. nutrice. Varr. l. 3. R. R. c. 9. V. Turneb. l. 24. c. 22.

Asurgo, gis, exi, ectum, n. 3. alzarsi, levarsi, Ger. auffsthen, Gal. se lever, Hisp. levantarse, ἐξανίσταμαι, idem quod surgo. Liv. l. 3. c. 24. Asurgere ex morbo. ¶ Interdum crescere, innalzarsi, crescere. Plin. l. 24. c. 4. In arborem salicis modo asurgit. Virg. 4. Æn. v. 86. Non cœptæ asurgunt turres. ¶ Sæpe est in alterius honorem, aut officii, aut benevolentiæ causa surgere, levarsi in piè. Cic. in Pison. c. 12. An quisquam in Curiam venienti asurrexit?

Assus, a, um, arrosto, arrostito, צלי, Ger. gebraten, Gal. rosty, Hisp. asado, ὀπτός, a verbo asso, quod igni asueverit, vel, in igne sudaverit, seu pinguedinem ob calorem distillaverit, ut Varro 4. de L. L. docet, vel a nomine assus, solus, ut Nonius mavult, quia sine condimento alieni saporis editur, ut vinum merum dicitur, idest, solum, quod nihil aquæ habet admixtum. Hinc asa, orum, gen. n. & num. pl. asæ carnes, vel quod solo igne sine aliquo liquore coctæ sunt, vel quia sine pigmento saporis alieni in mensam inferuntur. ¶ Asus, a, um, etiam pro solo, seu mero dicitur: ut asa voce canere, idest sola voce, nullis adhibitis musicis instrumentis: Et asæ tibiæ dicuntur, quibus canitur sine chori voce. Nonius ex Cat. & Varr. ¶ Assi lapides dicuntur sicci, i. e. qui nulla calce conglutinantur, sed alius super alium positus est, ut in maceriis. ¶ Asas nutrices ideo appellari censet Non. c. 1. n. 287. quod adsint, vel assint iis, quos nutriant, & ne momento quidem ab iis divellantur. ¶ Asa, orum, in balneis loca sunt, quæ a Seneca sudaria appellantur, sic dicta, quod tantum ibi sudent, non etiam lavent. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. In balneariis asa in alterum apodyterii angulum promovi.

Asyria, Adiabene, vulgo Sorch, Adeinza, Azimia, Mosul, Arzerum, & aliis pluribus nominibus, אשור, ἀσσυρία, regio majoris Asiæ, dicta ab Asur filio Sem, Mesopotamiæ contigua, ab ea Tigri fl. divisa, in Ortum recedens, Mediam, & Susianam versus. Est trans Tigrim. Habet ab Occ. Mesopotamiam, ab Ort. Mediam, a Sept. Armeniam, a Mer. Susianam. ¶ Differt a Syria, Ital. Soria, Turc. Suristan, quia Syria est cis Tigrim, & Mesopotamiam.

Asyrius, a, um, qui est ex Asyria. Lucan. l. 4. v. 298. Asyrii scrutator pallidus auri.

Ast, ma, αὐτὰρ, conjunctio, sed, at. Virg. 1. Æn. Ast ego, quæ Divum incedo Regina. ¶ Utuntur maxime Poetæ, quamquam habet & Cic. l. 6. Attic. ep. 5. Hoc tu indaga, ut soles, ast hoc magis. Et Liv. l. 10. c. 19. Ast ego templum tibi voveo.

Astacēnus, a, um, ad Astacum Bithyniæ oppidum pertinens. ut Astacenus sinus, nunc Golfo di Comedia. Plin. l. 5. c. 32.

Astacides, æ, Astaci filius, & est quidam Menalippus, qui cum Tydeum in bello Thebano lethali vulnere percussisset, ab eo moribundo capite truncatus, & dentibus corrosus fuit. Ovid. in Ibin, v. 515. V. Stat. sub fin. l. 8. Thebaidos.

Astăcus, i, gambero marino, ἀστακός, cancer marinus. Plin. l. 5. c. 31.

Astăphis, idis, f. 3. uva passa, Ger. gederte trauben, Gal. raisin de passe, Hisp. passas, o uvas passas, ἀσταφίς, a nobis uva passa vocatur. Plin. l. 32. c. 2. Uva passa, quam astaphida vocant.

Astăphis agria, sive staphis agria, stafisagria, ἀσταφὶς ἀγρία, herba cauliculis nigris, rectis, foliis labruscæ. Hæc a Romanis teste Dioscor. pedicularis herba dicebatur, eo quod nucleos haberet phthiriasi curandæ utiles.

Astarte, f. 1. ἀστάρτη, Syriorum Dea erat, quam alio nomine Atergatim, aut Derceto nominatam volunt. Cic. 3. de nat. Deor. vult, fuisse Venerem quartam, quæ Adonidi nupsit. Hanc sacræ Literæ Astartem Sidoniorum Deam vocant. V. Atargatis.

Astator, seu Adstator, oris, qui astat, seu præest. in Inscript. Fabret. p. 164. & 183. Deo sancto numini Deo magno Libero Patri, & Adstatori.

Asteismus, mi, ἀστεϊσμός, latine urbanitas, est tropus multiplex, numerosæque virtutis. Nam asteismus putatur, quicquid rustica simplicitate caret, & faceta satis urbanitate exponitur, ab ἄστυ, urbus, vel ἀστεῖος, urbanus. Ut illud Virg. ecl. 3. v. 90. Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi. ¶ Græca vox, & Grece scribenda.

Aster Atticus, ἀστὴρ ἀττικός, herba, quæ, quod præsens est inguinum remedium, a Romanis bubonium dicitur, vulgo inguinalis. Plin. l. 27. c. 5.

Asteria, vel Asterie, es, f. 1. ἀστερία, soror Latonæ. ¶ Item nomen Deli, & Rhodi insularum. Plin. l. 4. c. 12. & l. 5. c. 31. ¶ Significat & gemmam, quæ inclusam quandam lucem pupillæ modo continet, & apposita Soli radios regerit candicantes. Plin. l. 37. c. 9.

Asterace, es, f. refertur a Celso l. 5. c. 14. inter medicamenta, quæ carnem nutriunt, & vulnus implent.

Asterias, ἀστερίας, avis ex genere ardeolarum, a fulgore astrorum. Plin. l. 10. c. 60.

Astericum, n. 2. parietaria, ἀστερικόν, herba ocymi folio, quæ & helxine dicitur, & urceolaris herba, quod vitreis urceolis detergendis in primis sit idonea. ¶ Item parietaria, vel muralis, quod nascitur in tegulis, & parietibus. Plin. l. 22. c. 17.

Asterion, n. 2. ἀστέριον, Civitas Thessaliæ, dicta, quod in alto sita monte velut astrum quoddam procul aspicientibus fulgere videatur, ut tradit Stephan. qui eam sua ætate Pitesiam vocatam asserit. ¶ Est & altera urbs ejus nominis in Syria. ¶ Est & flu. Achajæ, in Nemea sylva leniter fluens. ¶ Item mons Peloponnesi ad sinum Argolicum, de quo Plin. l. 4. ¶ Asterion item Cometæ filius, qui Jasonem Colchos navigantem secutus est, ut habet Apollonius. Val. l. 1. Argon. v. 355. ¶ Asterion, rii, n. 2. ἀστέριον, species est aranei, cujus morsu genua labefactantur. Plin. l. 29. c. 4. ¶ Est item herba apud Pausan. in agro Argivo nascens ad ripam fl. ejusdem nominis, cujus folia Junoni sacra accolæ in coronas nectebant.

Asterno, vel adsterno, is, astravi, astratum, a. 3. distendere, רפד, ארדבין, השכב, herzustreuven, προσστρώννυμι, ἐπιστρώννυμι, juxta sterno. Ovid. 2. Met. v. 343. Asternunturque sepulchro.

Asthmaticus, a, um, adject. chi patisce l'asma, qui respirandi facultate laborat. Plin. l. 20. c. 21. & l. 26. c. 7.

Astipulatio, onis, f. 3. conformità di sentimento, συγκατάθεσις, assensus, affirmatio. Plin. l. 29. c. 1. Qua de re extat etiam Annæi Senecæ astipulatio.

Astipulator, oris, m. 3. chi si accorda, o concorre in opinione con alcuno, συγκαταθέτης, qui assentitur. Cic. 4. Acad. c. 21. Stoicorum astipulator Antiochus. ¶ Est etiam, qui actori, aut reo vadimonii facto, vel alterius cujuspiam forensis actionis testis accedit, & simul cum eo adpromittit. Cic. pro Quint. c. 18. & in Pison. c. 9.

Astipulatus, us, m. 4. consentimento, affirmatio, assensus. Plin. l. 7. c. 47. Jovis Deorum summi astipulatu.

Astipulor, & adstipulor, d. 1. consentire, אמן, רצה, Germ. vervvilligen, Gal. consentir, Hisp. consentir, προσίσταμαι, assentior. Liv. 39. 5. Astipulari irato Consuli.

Astituo, & adstituo, is, tui, stitutum, a. 3. collocare, ponere, הציב, Ger. neben setzen, neben evvas stellen, παρίστημι, ex ad, & statuo, signif. juxta statuo. Ad Her. l. 3. c. 20. Reum ad lectum ejus astituemus. ¶ Est item suo loco collocare. Plaut. in Capt. 4. 2. 66. Juben' astitui aulas, patinas elui?

Asto, as, astiti, n. 1. esser presente, star fermo in piedi, עמד, Ger. beystehen, Gal. assister, Hisp. assistir, παρίσταμαι, præsens, aut firmus, seu erectus sto. Ponitur interdum absolute. Plaut. in Cap. Vix asto præ formidine. Id. in Cist. Adolescens astat, atque audit. ¶ Interdum cum dativo. Id. in Cas. 3. 3. 4. Dum asto advocatus cuidam cognato meo. ¶ Interdum cum præposit. in. Id. in Cas. 5. 2. 41. Continuo in genua astanti. ¶ Et cum ad. Cic. pro Arch. c. 10. Cum in Sigæo ad Achillis tumulum astitisset. ¶ Aliquando simpliciter sto, stare. Virgil. Arrectisque auribus astant. Sic Plaut. pluribus in locis. ¶ Astans idem quod stans. Plin. 34. 8. Statua astans. ¶ Pro erecto, aut hirto. Virg. 3. Georg. v. 545. attoniti squamis astantibus hydri.

Astomachētus, qui stomachi vitio non laborat. Inscript. apud Gruter. 750. 24. (Vox barbara)

Astomi, m. 2. ἄστομοι, Indiæ populi, sine ore, anhelitu tantum viventes, & odore, ab α privativa, & στόμα, os, oris. Plin. l. 7. c. 2.

Astrăba, æ, f. ἀστράβη, clitellæ, quæ asinis, & mulis imponuntur ad vehenda onera. Titulus est unius ex Plauti Comœdiis deperditis, Latine Clitellaria.

Astræa, f. 1. Giustizia, Ἀστραία, Astræi, & Auroræ, sive, ut alii malunt, Jovis, & Themidos filia, justitiæ antistita, quam poetæ fabulantur aureo illo sæculo e cœlo in terram migrasse, & tandem mortalium sceleribus offensam cœlum repetivisse. Ovid. 1. Met. v. 149. Ultima Cœlestum terras Astræa reliquit. V. Libra.

Astræus, i, m. Ἀστραῖος, unus ex Titanibus, qui cum Aurora concubuit, & ex ea ventos genuit, qui Astræi fratres ab Ovid. Met. 14. v. 545. vocantur. Hi autem sunt Zephyrus, Boreas, Notus, & Favonius. ¶ Cæsar German. in Arat. v. 104. Astræum dicit omnium Astrorum patrem. ¶ Quidam scribunt Astreus, & dissyllabum putant: sed obstat Græca dictio, qua Ἀστραῖος dicitur ab Hesiod. Apollod. Arato, & aliis.

Astragalizontes, ἀστραγαλίζοντες, talis ludentes. Nomen est signi a Polycleto facti, quo repræsentabantur pueri talis ludentes. Plin. 34. 9.

Astragălus, i, m. & Astragalum, i, n. ἀστράγαλος, Græce significat ossiculum in infimo crure situm, qui Latine talus dicitur: item talum lusorium. A similitudine ejus ossiculi astragalos dicitur membrum architecturæ in basibus columnarum, in superciliis, in coronis, & alibi, Italice tondino, fusajuolo, ovvolo. Vitruv. l. 3. c. 3. masculino, l. 4. c. 6. neutro genere usurpat. ¶ Est etiam hoc nomine herba caule tereti, foliis longis & incisis, folio hyacinthi. Plin. 26. 8.

Astrăpe, ἀστραπὴ fulgur. Plin. l. 35. c. 10. Apelles pinxit & astrapen. ¶ Vox græca est.

Astrapias, æ, f. ἀστραπίας, gemma colore partim albo, partim cyaneo, fulminis radios habens in medio discurrentes, unde & nomen accepit. Nam ἀστραπὴ fulgur est. Plin. l. ult. c. 11.

Astrapoplecta, neut. plur. τὰ ἀστραπόπληκτα, loca fulgetro, seu fulgore icta. Senec. l. 1. quæst. nat. c. 15.

Astrĕpo, vel Adstrepo, is, pui, itum, ere, simul, vel juxta strepo. Plin. Paneg. c. 26. Plerique irritis precibus surdas Principis aures astrepebant.

Tacit.

Tacit. Annal. 11. *cap.* 17. Adstrepebat huic alacre vulgus. h. e. strepitu applaudebat. *Id.* 4. *hist.* 49. Astrepere aliquid. *h. e.* strependo dicere.

Astricte, adv. *strettamente*, Ger. *eng nahe*, *zusammen*, Gal. *etroitement*, *fermement*, Hisp. *apretadamente*, *estrechamente*, arcte. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 48. Theophrastus putat, orationem non astricte, sed remissius numerosam esse oportere. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. *sub fin.* Quæ pressius & adstrictius scripsi.

Astrictio, f. 3. *stringimento*, קבץ, Ger. *zusammen ziehung*, *oder bindung*, Gal. *restriction*, Hisp. *apretamiento*, στύψις, στρυφνότης, actus astringendi. *Pl. l.* 27. *c.* 10. Gustus amari cum astrictione, *con lassezza*.

Astrictorius, a. 2. 2. στυπτικός, quod astringit. *Plin. l.* 24. *c.* 13. Paliuri folia astrictoriam vim habent.

Astrictus, a, um, nom. ex partic. *stretto*, *ristretto*, arctus. *Cic. in Bruto*, *c.* 90. Contracta, & astricta eloquentia. Et *Parador.* 1. Voluptatibus astricti. *h. e.* alligati. ¶ Alvus astrictior, *Cels. l.* 1. *c.* 3. cui oppon. fusior. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 174. Non astricto percurrere socco. i. e. laxo. ¶ Astrictus etiam dicitur, qui tenax est, sumptusque quam paucissimos facit. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. Cum & natura semper ad largiendum ex alieno fuerim astrictior. Adde *Propert. l.* 2. *eleg.* 23. *v.* 17. ¶ *Astrictus scelere*, h. e. obstrictus, *Cic. pro Syll. c.* 29.

Astricus, a, cum, adject. ad Astra pertinens. *Var. apud Non.* 6. 16. Cæli choreas astricas ostenderet.

Astrideo, vel Adstrideo, es, n. 2. idem quod strideo, vel prope strideo. *Stat. Theb.* 11. *v.* 494. premit astridentibus hydris, Intentatque faces.

Astrifer, a, um, adject. poetic. qui astra fert. *Stat.* 8. *Theb. v.* 83. Astriferos inclinat Jupiter axes.

Astrificus, a, um, adject. astricus. *Martian. Capell. l.* 2. *initio*.

Astriger, a, um, adject. idem ac astrifer. *Stat.* 10. *Thebaid. v.* 828. Cominus astrigeros Capaneus tollendus in axes. Adde *Claudian. de B. Get. v.* 245.

Astrilucus, a, um, adject. lucens, ut astrum. *Mart. Capell. l.* 6.

Astringo, gis, inxi, ictum, a. 3. alligo, obligo, contraho, conjungo, coarcto, contr. dissolvo, relaxo, *stringere*, *legare*, Ger. *zusammen ziehen*, *zueinander zwingen*, Gal. *serrer*, *estreindre*, *lier*, *contraindre*, Hisp. *apretar mucho*, proprie juxta stringo, unio, conjungo. *Col. l.* 3. Vimine arborem astringito. *Virg. l.* 1. *Georg.* Venas astringit hiantes. ¶ Per translationem ponitur pro obligare, *obbligare*, & sic genitivo jungitur, sicut *Gellius* notavit, Sabinum scripsisse, Qui alienum tacens lucri faciendi causa subtulit, furti astringitur. Adde *Plaut. Rud.* 4. 7. 34. Sic adstringi scelere. *Cic.* 4. *Parad. c.* 4. Et astringere fidem. *Terent. Eun.* 1. 2. 21. ¶ Interdum est cogere, ut astringi necessitate, vel lege, *esser costretto*. *Cic. l.* 1. *de Nat. Deor. c.* 7. & *pro Cluent. c.* 57. ¶ Astringere aliquid dicendo, *h. e.* paucis dicere, *restringere*. *Cic. Tuscul.* 3. 6. *Quintil.* 10. 4.

Astrios, ii, gemma crystallo propinqua, quæ si astris opponitur, fulgorem eorum rapit, & regerit. *Plin. l.* 37. *c.* 9.

Astroites, ἀστροΐτης, gemma, quæ oculis piscium similis esse perhibetur. *Plin. l.* 37. *c.* 9.

Astrologia, f. 1. astrorum scientia, *astrologia*, ἀστρολογία, scientia tractans de natura, & motu astrorum, quæ & Astronomia dicitur. Aliqui ita distinguunt, ut Astronomia sit, quæ de motu astrorum disserit, Astrologia, quæ influxum siderum spectat, & ex astris prædicit futura contingentia circa vitam, & fortunam hominum. Sed hæc differentia non observatur, præsertim a latinis Scriptoribus. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 42. Eudoxus in Astrologia facile princeps. *Id.* 1. *de Or. c.* 16. Ignarus Astrologiæ.

Astrologus, m. 2. sive Astronomus, interpres astrorum, *Astrologo*, ἀστρολόγος, ἀστρονόμος, qui astrorum scientiam profitetur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 52. Novus Astrologus, qui non tam Cæli rationem, quam cælati argenti duceret.

Astronomia, æ, ἀστρονομία, scientia quæ ex ratione motus siderum aliquid colligit, & ad usum vitæ transfert: v. g. ad rationem temporis, dierum, mensium, anni constituendam; item ad navigationem &c. *Petron. in Satyr. c.* 88. Ubi est dialectica? ubi astronomia? *Senec. ep.* 95. Scita, vel placita, quæ in geometria, & in astronomia invenies.

Astronomicus, ἀστρονομικός, ad Astronomiam pertinens, ut Astronomica præcepta, & Astronomici libri, qui de astris agunt, quales sunt *Manilii*, & *Hygini*.

Astronomus, i, ἀστρονόμος, astrorum mensor, qui stellas, stellarumque cursus, & distantias contemplatur. *Jul. Firmic.* 5. *Mathes. c.* 13. Sortilegi, astronomi. Adde *c.* 15.

Astructor, oris, verbal. qui astruit, vel affirmat. *Fortunat.* 2. *de Mart.* Nobilis astructor, facundus concionator.

Astructus, a, um, nom. ex particip. additus, appositus. *Apul. Met. l.* 11. Fusis precibus, & astructis lamentationibus.

Astrum, i, n. 2. ἄστρον, *stella*, *astro*, *costellazione*, proprie est signum stellis coactum, quod nos sidus vocamus. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 14. Sic *Virgil.* Zodiaci signa astra vocat: Per duodena regit mundi Sol aureus astra. *l.* 1. *Geor. v.* 231. ¶ Ponitur tamen sæpe pro sola stella apud *Cic. in Verr.* & *Virg. Ecl.* 9. Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum. *Horat. l.* 2. *od.* 17. Utrunque nostrum consentit astrum. Ital. *l'Oroscopo*. ¶ Malo astro natus, i. e. infelici sorte, homo infelix, *Petron. in Satyr. c.* 44. ¶ Tollere, seu ferre ad astra, est cælo afferere, vel summis laudibus efferre. *Virg.* & alii.

Astruo, & adstruo, is, xi, ctum, a. 3. *fabbricare appresso*, *fortificare*, Ger. *hinzu bauen*, Gal. *batir*, & *edifier joignant autruy*, Hisp. *fabricar*, *affirmar*, *o confirmar*, προσοικοδομέω, juxta struo, & ædificium ædificio jungo. *Col. l.* 1. *c.* 5. Cum veteri astruitur recens ædificium. ¶ Per translationem sumitur pro affirmare, *affermare*. *Plin. l.* 32. *c.* 18. Persæ rerum astruxerunt. Ubi al. leg. *asseverant*. ¶ Significat etiam superaddere, *aggiungere*. Sic adstruere aliquid magnificentiæ, vel dignitati, *Senior Plin. l.* 9. *c.* 35. & *Junior l.* 3. *epist.* 2. Adde *Tacit.* 1. *hist. c.* 78. & *Vellej.* 2. 55. 2. ¶ Apud *Curt. l.* 10. *c.* 1. Genitis ejusdem levissimos falsis criminibus astruxit. *idest*, instruxit, ut ea deferrent.

Astu, n. 4. ut *cornu*, pro civitate Atheniensi, quam ἄστυ vocabant, κατ' ἐξοχήν. Nam a Latinis mutatur y in u, & fit *astu*, ut inquit Prisc. *Ter. Eun.* 5. 6. An in Astu venit? *Cornel. Nep. in Themistocle*: Xerxes, Thermopylis expugnatis, protinus accessit Astu.

Astula, æ, f. 1. idem quod assula, sc. pars ligni concisi. *Plin. l.* 16. *c.* 12. Astula in fructu est. *Plin. Valer. l.* 1. *c.* 36. Tædas pingues in astulas concides. *Cels. l.* 5. *c.* 26. Astula silicis. ¶ Sunt qui scribunt *Hastula*.

Astupeo, vel Adstupeo, es, ui, ere, ad aliquid stupeo, *stupersi di qualche cosa*, ἐπιθαυμάζω, *Senec. de Tranquil. c.* 8. Non te pudet, quisquis divitiis astupes? *Stat. Theb.* 3. *v.* 425. Cui sola manus proceresque, socerque Adstupet oranti.

Astur, uris, gentile, qui ab Asturia natus est, & *Astures*, Asturiæ populi. *Martial. l.* 14. *epigr.* 199. Venit ab auriferis gentibus astur equus. ¶ Est etiam astur avis prædatitiæ nomen. *Firmic. l.* 5. *Mathes. c.* 7.

Astura, fluv. in Hisp. Tarraconensi, a quo Asturia dicta, cujus mentio est apud *Flor. l.* 4. *c.* 12. ¶ Item urbs quædam, ubi Cicero villam maritimam habuit. *Cic. Attic.* 12. 40.

Asturcones, m. 3. *gianetti*, *cavalli ambianti*, *chinee*, Ger. *zelter*, equi, ab Asturia regione Hispaniæ ita appellati, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio est. Talem gressum Græci ἀγαθόν vocant a bonitate cursus. Latini dicunt tolutarios equos a tollendis pedibus, & glomerandis. *Senec. epist.* 87. Non omnibus obesis mannis, & astur conibus, & tolutariis præferres unicum illum equum a Catone defrictum?

Asturia, f. 1. *las Asturias*, regio Hisp. Tarrac. in Regno Castellæ veteris, in ora Boreali Oceani, inter Callaicos ad Occ. & Cantabros ad Ort. in longum extensa, seu inter Gallæciam, & Biscajam, dicta ab Astura fl. Duplex est, *Asturia de Oviedo*, quæ Gallæciæ adjacet ad Occ. & *Asturia de Santillana*, quæ Biscajæ contigua est ad Or.

Asturica Augusta, *Astorga*, urbs, & col. Regni Legionis, ad flu. Teram, E. sub A. Compostellano.

Asturicus, a, um, adject. ab Asturia. *Sil. l.* 16. *v.* 584. Asturica gens.

Astus, us, ui, m. 4. *astuzia*, *furberia*, *accortezza*, πανουργία. Dictum est ab *Astu*, quod urbem significat; quia qui urbem frequentant, rusticis callidiores esse solent. *Plaut. Capt.* 2. 1. Doli non sunt, nisi astu colas. *Virg. Aen.* 11. Versare dolos astu. *Sil. l.* 16. *v.* 32. Non ars, aut astus belli, vel dextera deerat. ¶ Adjective astus, a, um, h. e. astutus. *Acc.* apud *Non. l.* 54. Nisi ut asta ingenium lingua laudem. Al. aliter leg.

Astute, adv. *astutamente*, Ger. *listiglich*, Gal. *finement*, *cauteleusement*, Hisp. *con astuzia*, πανούργως, callide, versute. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. Astute reticere. *Varr. l.* 9. *de L. L.* Ne astutius videar posuisse. *Gell. l.* 18. *c.* 4. Levia, inaniaque pro gravibus, & veris astutissime componentes.

Astutia, f. 1. *astuzia*, ערמה, Ger. *listigkeit*, *geschwindigkeit*, Gall. *ruse*, *finesse*, *astuce*, *cautelle*, Hisp. *astucia*, *cautela*, πανουργία, calliditas, malitia. *Cic. Fam. l.* 3. *ep.* 8. Quæ ego omnia in expetenda amicitia tua, non astutia quadam, sed aliqua potius sapientia secutus sum. ¶ Differt *astutia* ab *astu*, ut ab ira iracundia. Est enim ipse habitus, sive perversa, & nequam illa ingeniositas, quæ in inveniendis dolis atque fallaciis posita est. ¶ In plurali num. *Cic. Offic.* 3. *c.* 17. Aliter leges, aliter philosophi tollunt astutias. Adde *Plaut. Mil.* 2. 2. 78.

Astutus, a. 2. 2. vafer, *astuto*, *malizioso*, Ger. *listig gescheid*, πανοῦργος, adject. versutus, cautus. Proprie astutus est, qui fingendo & simulando aliud, quam est, aut gerit, aut loquitur; decipit alios, ut sibi consulat. V. Astus. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 62. Fictum, astutumque: & *Cic. Fam. l.* 3. *ep.* 10. astutum, & occultum conjungit. Et *ibid.* Quod si id est maxime astuti hominis, omnia ad suam utilitatem referre, &c. ¶ Comparat. apud *eund. l.* 3. *ep.* 8. *Fam.* Quod si quis me astutiorem fingit. ¶ Superlat. Astutissimus est *August. Serm.* 17. *de Sanctis*, *c.* 3. & *l.* 21. *de Civ. Dei*, *c.* 6. ¶ Astutus, arte tutus. *Festus*.

Asty, V. Astu.

Astyanax, m. 3. ἀστυάναξ, unicus filius Hectoris ex Andromache, natus post inchoatum bellum inter Trojanos, & Græcos. Dictus est etiam Scamander. Hunc Ulysses, antequam naves e Sigæo solverent, e turri dejecit, ne quid reliquiarum superesset, quod excidium Trojæ ulcisceretur. Sed Dionysius narrat, Scamandrium, & alios Hectoris filios a Pyrrho in Græciam captivos ductos fuisse, deinde ab illo dimissos, ad Regnum paternum in Troadem redisse ductu Ascanii filii Æneæ, ad quem in agro Dascylitico regnantem se contulerant. *Virg.* 2. *Æn. v.* 457. & avo puerum Astyanacta trahebat.

Astycus, a, um, adject. ab Asty, ut astyci ludi, apud *Suet. in Calig. c.* 20. qui a Græcis instituti fuerunt, qualia Athenis Dionysia. Ita legit *Scalig. l.* 5. *de Emend. Temp.* At *Torrent.* pro *Astyci*, legit *Attici*. V. *Suet. in Tiber. c.* 6. Alii *basilici*.

Astylus, m. 2. unus ex Centauris, qui in prælio cum Lapithis una cum Nesso fugam arripuit. *Ovid. Met. l.* 12. *v.* 307.

Astynome, f. 1. Chryse Sacerdotis filia. V. Chryses.

Astynomici, dicuntur Papiniano Ædiles, qui curam Urbis, viarum, & ædificiorum gerunt. *Lege unica*. *Dig. de viis publ.* &c. ab ἄστυ, civitas, & νέμω, ordino, rego. Græca vox.

Astypalæa, f. 1. ἀστυπάλαια, insula in mari Carpathio, aut certe Icario, e regione Cnidi, oppidum habens ejusdem nominis. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *Ovid. de Arte. l.* 2. *v.* 82. Cinctaque piscosis Astypalæa vadis.

Astypalaicus, a, um, ad Astypalæam pertinens, ut Astypalæicæ cochleæ, *Plin. l.* 30. *c.* 4. 6. & 14.

Astypaleius, a, um, adject. *Ovid. Met.* 7. *v.* 461. Regna Astypaleia.

Asyla, herbæ genus, al. ferus oculus. *Plin. l.* 25. *c.* 13.

Asylum, n. 2. *asilo*, *franchigia*, ἄσυλον, templum, aliudve quivis locus inviolabilis, consecrationis lege tutus, ad quem confugientes sine summo piaculo avelli non poterant. Dictum asylum ab α priv. & verbo συλάω, spolio, rapio, prædor. Servius tamen asylum dictum mavult, quasi asyron, ab α priv. & a verbo σύρω, traho, quod inde extrahi neminem fas esset. ¶ Asylum primum Athenis sibi constituerunt Herculis posteri veriti vim eorum, qui ab illo fuerant vexati. *Stat.* 12. *Thebaid. Liv. l.* 38. scribit, templum Apollinis Delii fuisse asylum, atque sacra templa a Græcis vocari asyla. Græcos Romulus imitatus & ipse Romæ asylum constituit, inter Capitolium, & Palatium, in sacro luco, quod Quercetum dicitur. *Gell. l.* 6. *c.* 2. Perfugium in fani asylum. *Cic.* 3. *Verr. c.* 33. In asylum confugere. V. *Alex. ab Alex. Gen. dier. l.* 3. *c.* 20.

Asymbolus, m. 2. ἀσύμβολος, qui symbolum non dedit, & sine collatione accessit ad comessationem. *Ter. in Phor.* 2. 2. 2. 25.

Asyndeton, vel asyntheton, n. 2. ἀσύνδετον, ἀσύνθετον, al. Dissolutio, & Articulus, figura est, cum plura sine conjunctione proferuntur, ut, veni, vidi, vici. ¶ Asyntheta *Plin.* appellat crystalla, quæ pura sunt, & sine vitio.

A ANTE T.

At, sed, atqui, verum, *ma*, כי, אך, אבל, Ger. *aber*, Gal. *mais*, Hisp. *empero*, *pero mas*, ἀλλά, particula principiis apta, præsertim cum aut indignationem, aut dolorem exprimere volumus, ut iræ æstum, aut querelas significantius ostendere valeamus. *Cic. Attic.* 7. 11. Non est in parietibus respublica, at in aris, & focis. *Virg.* 2. *Æn. v.* 535. At tibi pro scelere, &c. ¶ Quandoque superiorum dictorum discretivum est. *Ter. in And.* At mihi scrupulus unus restat. ¶ Quandoque ponitur pro saltem, *almeno*. *Virg.* 1. *Æn.* Si genus humanum, & mortalia temnitis arma, at sperate Deos. ¶ Componitur cum *enim*, ut At enim. Est autem hæc particula Antipophoris in primis accommodata, *Cic.* 2. *de Nat. Deor.* At enim minora Dii negligunt, *ma mi direte*, *che* &c. Etiam sola *at* eandem vim habet. *Cic. Fam.* 6. 6. At in ejus personam multa fecit asperius. Armorum ista, & victoriæ sunt facta, non Cæsaris. ¶ Ponitur etiam pro atqui. *Cic pro Mil. c.* 6. Quid porro quærendum est? factum ne sit? at constat: a quo? at patet. ¶ Jungitur etiam cum vero, & servit sæpe occupationi, ut *at* enim. *Cic.* 2. *Phil. c.* 15. At vero Pompeii voluntatem a me abalienabat oratio mea, &c.

Atabulus, m. 2. ἀτάβυλος, ventus Apuliæ peculiaris, qui & Apulus appellatur, frigidissimus, ab ἄτη, damnum, & βάλλω, immitto, infero, quod nimio frigore Apuliæ perniciosus est. Si enim flaverit circa brumam,

mam, omnia arefacit, & exurit, ut nullis postea possint Solibus recreari. V. *Plin. l. 17. c. 24. Horat. 1. sat. 5. v. 78.* quos torret Atabulus. ¶ *Gellius* hunc ventum *Hermesianum* vocat, *l. 2. c. 22.*

Atabyria, f. 1. ἀταβυρία, Rhodus, ab Atabyro Rege, vel ab Atabyri monte.

Atabyris, mons Rhodi. ¶ Item Siciliæ, apud Agrigentum.

Atacinus, a, um, adject. ad Atacen fluvium, vel vicum Galliæ Narbonensis pertinens. P. Terentius Varro ab Atace vico ejusdem Galliæ *Atacinus* dictus, Poeta fuit celebris Romæ, eodem tempore, quo alter M. Terentius Varro. Scripsit Argonautica, & bellum Sequanicum heroico carmine: quæ perierunt. Ad augendam facultatem dicendi parum locuples fuisse dicitur a Quintil. lib. 10. cap. 1. ¶ *Atacini*, *orum*, sunt populi Galliæ Narbonensis. *Pomp. Mela l. 2. c. 5.*

Atæon, Aristæi fil. ex Autonoe fil. Cadmi, & Hermiones.

Atalanta, æ, & Atalante, es, f. 1. ἀταλάντη, Schoenei, vel, ut alii malunt, Jasii Argivorum Regis filia, virgo forma, & viribus corporis præstans, una ex comitibus Dianæ. A Meleagro vocata ad venationem apri Calydonii cum reliqua Achajæ juventute, cum prima sagitta vulneravit. Aper a Meleagro occisus est. Hic Atalantæ amore captus illi caput feræ largitus est. Cum eam rem avunculi Meleagri, Althææ fratres, Plexippus, & Toxeus indignarentur, & puellæ munus ademissent, a Meleagro interfecti sunt. Althæa stipitem fatalem igni admovit, quo combusto & ipse Meleager consumtus est. *Ovid. 8. Met.* ¶ Atalanta a nuptiis omnino abhorrebat, sylvis tantum, & venatu delectabatur. Cum mira corporis velocitate præstaret, procis suis cursus certamen proposuit, in quo victum mortis pœna, victorem conjugii sui præmium sequeretur. Multis superatis, tandem ab Hippomene, tribus pomis aureis, quæ ei Venus dederat, singillatim in stadium projectis semel, iterum, tertium, a currendo retardata, & superata est. Irata Venus, quod sibi gratias non egisset Hippomenes, nec thus dedisset, effecit, ut in via in sacro Cybeles templo concumberent, quod erat in sylva. Cybele scelus ulta est, eosque in leones convertit. Atque hi leones sunt, qui Cybeles currum trahunt. *Ovid. 10. Metam.*

Atalantæus, a, um, adject. possess. ab Atalanta. *Stat. 4. Theb. v. 309.* Jamque Atalantæus implerat nuncius aures. ¶ Al. scribunt *Atalanteus* sine diphthongo.

Atanuvium, ii, n. 2. poculi fictilis genus, quo in sacrificiis Rom. utebantur sacerdotes Potitii. *Festus*.

Atargatis, Syrorum, vel Assyriorum Dea, quo nomine terram intelligunt. *Macrob. Satur. l. 1. c. 23.*

At, at, ἆ, ἆ, αἶ, αἶ, interjectio est paulatim percepti, atque intellecti mali. *Ter. in Eun. 4. 5. 1.* At at, data hercule verba mihi sunt. ¶ *Servius in Arte:* At at est aliquid de improviso deprehendentis. ¶ Quandoque est interjectio timoris. *Ter. in Eun. 4. 6.* At at. T. Num formidolosus, obsecro, es, mi homo? ¶ Legitur & *atat* junctis vocibus scriptum item *attat* non semel apud *Plaut.*

Atate! interject. est tacite secum mussantis, & aliquid intelligere incipientis. *Plaut. Cas. 2. 8. 35. Merc. 2. 2. 31.* & alibi.

Atavia, æ, *bisarcavola*, *quarta nonna*, mater abavi, vel abaviæ: cui respondet adneptis. *Cajus Dig. 38. 10. 1.*

Atavus, i, m. *bisarcavolo*, *quarto avo*, ἐπιπαππος, abavi, vel abaviæ pater. *Cic. pro Cæl. c. 14.* Non avum, proavum, atavum audieras Consules fuisse? V. Avus. ¶ Atavo respondet *adnepos*, ut *Cajus Dig. 38. 10. 1.* docet. ¶ Aliquando ponitur pro abavo, ut apud *Vellei. l. 1. c. 2.* ubi V. notas Lipsii.

Atax, ăcis, m. 3. Galliæ Narbonensis fluv. hodie *Aude*. *Tibul. l. 1. el. 7.* Quam tremeret forti milite victus Atax. Ubi Scal. legit *Atur*, qui Aquitaniæ. ¶ *Atacis* tamen meminere & *Plin. l. 3. c. 4.* ubi inquit: Atax e Pyrenæo Rubrensem permeans lacum. & *Lucan. l. 1. v. 403.* & *Sidon. Apollinar. in carm. epistola 15. l. 9.*

Atella, *S. Arpino*, urbs E. Campaniæ, apud Clanium Fl. & Aversam urb. inter Capuam, & Neapolim 8. M. P. ¶ Est & Atella, *Atella*, urbs Lucaniæ in Basilicata ad radic. Apennini.

Atellanæ, Latini Dramatis genus, omnium maxime jocosum, & dicax. V. *Scalig. l. 1. Poet. c. 7.* & *Turneb. l. 3. c. 17.* & *l. 10. c. 27.* ¶ Adhibebantur autem Atellanæ extra argumentum fabulæ exodii loco, ut apud Græcos Satyræ, & apud Ital. *gl' Intermedj*. *Juvenal. sat. 3.* Urbicus exodio risum movet Atellanæ. ¶ Dictæ sunt Atellanæ ab Atella Oscorum urbe in Campania. V. Atellanus.

Atellanicus, a, um, adject. ab Atellanis, ut Atellanicus versus. *Cic. l. 2. de Divin. c. 10.* Attellanicum exodium. *Suet. Tiber. c. 45.*

Atellānus, a, um, aliud adject. *Liv. l. 7. c. 2.* Juventus histrionibus fabellarum actu relicto, ipsa inter se more antiquo ridicula intexta versibus jactitare cœpit: quæ inde exodia postea appellata, consertaque fabellis potissimum Atellanis sunt: quod genus ludorum ab Oscis acceptum tenuit juventus, nec ab histrionibus pollui passa est. Hactenus Liv. Mox recenset privilegia, quibus Actores Atellanarum usi sunt.

Atellanus, i, substant. actor fabularum Atellanarum. *Suet. Galba, c. 13.* Atellanis notissimum canticum exorsis.

Ater, atra, atrum, o. 1. 2. *nero*, *oscuro*, *atro*, שחור, Ger. *schwartz*, Gal. *noir*, Hisp. *negro*, μέλας, obscurus, niger. *Cic. 5. Tusc. c. 39.* Alba, & atra discernere non poterat. ¶ Atra bilis, succus est frigidus, & siccus, qui ex multa adustione atrum colorem contraxit, *melancolia*. *Cicer. 3. Tusc.* Græci, quem nos furorem, μελαγχολίαν ipsi vocant, quasi vero atra bilis, &c. ¶ Interdum capitur pro funesto. *Virg. 3. Æn. 64.* Atra cupressus. ¶ Hinc atri dies adversi, & infelices vocabantur, quibus Romani insignem aliquam cladem acceperant. *Gel. l. 5. c. 17.* ¶ Capitur etiam pro turpi, & fœdo. *Hor. de Arte*, v. 3. ut turpiter atrum desinat in piscem mulier formosa superne. ¶ Ater etiam dicitur, qui atratus est, *Horat. l. 1. epist. 7. v. 6.* Atri lictores. ¶ *Virg. Æn. 12. v. 591.* Atrum odorem dixit pro gravi, & inimico: quamquam *Serv.* aliter interpretatur. ¶ Atra Tigris, pro sæva, *Virg. 4. Georg. v. 407.* Sic *Horat. l. 3. od. 4.* Atras viperas. ¶ Ater etiam de scriptoribus dicitur, qui obscuri, & intellectu difficiles, *Stat. l. 5. Silv. v. 157.* Tu pandere doctus Carmina Battiadæ, latebrasque Lycophronis atri. ¶ Albus, an ater sis nescio: proverb. de homine prorsus ignoto. *Cic. Philip. 2. c. 16.* & alii. ¶ Comparat. atrior. *Plaut. Pœn. 5. 5. 11.* Atrior multo ut siet, quam Ægyptii.

Atergatis. V. Atargatis.

Ateria, vel Aterina lex, qua constituti sunt in oves singulas æris deni, in boves æris centeni: quo tempore mulcta dicebatur a Magistratibus pecoris & armenti. Meminit *Gell. l. 11. c. 1.*

Aternus, i, m. *Pescara*, opp. Aprutii cit. olim urbs Marrucinorum. ¶ Aternus, Fl. in Vestinis, qui dividit Aprutium Cit. ab Ulc. Aquilam, & Teateam præterfluit, & in mare Adriaticum cadit.

Ateste, is, n. 3. *Este*, opp. in agro Patavino, olim urbs E. Venetiæ, sub P. Aquilejensi. ¶ Hinc Principes Atestini, sive Estenses, qui Duc. Ferrariensi diu potiti, nunc Mutinensem, & Regiensem obtinent. ¶ Ateste Coloniam Romanorum fuisse, docet. *Plin. l. 3. c. 18.* Hinc

Atestinus, a, um, adject. ut Atestina Sabina, *Martial. l. 10. c. 93.*

Athamania, f. 1. regio Epiri, inter Acarnaniam, Ætoliam, Thessaliam, & Achajam, intra montes, ubi alias urbs præcipua Argithea. Pop. Athamanes, *Liv. 36. 14. Plin. 4. 2.*

Athamantēus, a, um, adject. ab Athamante. *Ovid. 4. Met. v. 496.* Inoosque Sinus, Athamanteosque pererrant.

Athamantiădes, æ, Palæmon antea Melicerta dictus, filius Athamantis, Deus marinus. *Ovid. Met. 13. v. 919.*

Athamantis, idis, patronym. fem. Helles Athamantis fil. *Ovid. 4. Fast. v. 903.* Et frustra pecudem quæres Athamantidos Helles: h. e. arietem Phrixi, & Helles vectorem.

Athamas, antis, fil. Æoli, rex Thessaliæ, Phrixi, & Helles pater, in furias actus a Junone. *Ovid. Fast. 6. v. 489.* Hic agitur furiis Athamas, & imagine falsa. Adde *Met. 4. Fab. 13.* ¶ Est item mons Phthiotidis ab Athamante Rege dictus, cujus incolæ Athamantes vocantur. Ex eo Fl. Athamas profluit, quo Luna senescente ligna instar ignis accendit. *Ovid. 15. Met.*

Athara, f. 1. ἀθάρα, medicamentum ex olyra, sive siligine, infantibus utilissimum, quo tamen & adultos illinunt. Vide *Plin. l. 21. c. 25.*

Athēnæ, arum, f. 1. num. pl. *Setines*, Ἀθῆναι, urbs Græciæ Metrop. Atticæ, inter fl. Cephisum, & Ilissum, a Thebis 40. M. P. in Austr. a Corintho 44. a Lacedæmone 145. in Bor. Primum dicta est *Cecropia* a conditore Cecrope, postea *Mopsopia* a Mopso, & *Jonia* a Jone Xuthi fil. & *Athena* ab Ἀθηναία, vel Ἀθηνᾶ, Minerva. ¶ Plato scribit, ante diluvium alias Athenas extitisse & apud Græcos, & apud Ægyptios, quas Pallas condidit, & docuit, ea Respub. forma tradita, quam ipse in suis libris describit. Athenas in Græcia conditas fuisse mille annis ante Ægyptias; Atticam regionem a Vulcano, & Minerva gubernatam fuisse, eosque priscis Atheniensibus Rempublicam tradidisse; veteres Athenienses omnium virtutum genere præ ceteris hominibus excelluisse; bellum gessisse cum Regibus, & populis Atlantidis insulæ, qui in Græciam venerant, novem mille annis ante suam ætatem; Athenas veteres terræmotu absorptas fuisse. *Ficin. 1. de Rep. Plato. in Timæo*, & *in Critia*. ¶ Fruges Athenis primum inventas, aut invectas, *Diodor. Sicul.* auctor est. Inde Frugum parentem vocat *Florus l. 3. c. 5.* Sed major laus, omnis generis literas ibi inventas atque excultas fuisse, ut ea Urbs communis Magistra diceretur. Hinc *Juvenal. sat. 15. v. 110.* Athenas pro literis posuit: Nunc totas Grajas, nostrasque habet Orbis Athenas; i. e. Romanas, & græcas literas.

Athenæum, n. 2. Ἀθηναῖον, locus erat Athenis Minervæ dicatus, ad quem Poetæ, aliique Scriptores Græci scripta sua deferebant, quemadmodum Poetæ Latini ad Apollinis templum; item locus, in quo Poetæ, Rhetores, Philosophi, & alii sua studia profitebantur, idest, carmina recitabant, oratorie declamabant, philosophice disputabant, &c. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 35.* Ad Athenæum audiendorum & Græcorum, & Latinorum Rhetorum, vel Poetarum causa processit. ¶ Est & Athenæum, al. Prænussum, & Prom. Minervæ, & Sirenum, *Capo di Minerva*, *Capo di Campanella*, *Capo di Massa*, Prom. Picentinorum contra Capreas ins.

Athenæus, a, um, ad Athenas pertinens, Ἀθηναῖος, *Lucret. l. 6. v. 749.* Athenæis in mœnibus.

Athenīcæ sunt bibliothecæ, quasi loca Minervæ dicata, in quibus custodiuntur literaria monumenta. *Trebell. Poll. in xxx. Tyran. c. 10.* Epistolam Claudii repertam in Athenicis, inserendam putavit. *Salmas.* tamen legit, *in Archivis*.

Atheniensis, se, adject. gentile, ab Athenis, *Ateniese*, Ἀθηναῖος. *Cic. pro Flac. c. 26.* Adsunt Athenienses, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, jura, leges ortæ, atque in omnes terras distributæ putantur. ¶ Vanitas Atheniensibus pop. objiciebatur, & loquacitas: unde proverb. apud *Sidon. l. 8. epist. 6.* Athenis loquacior: Amyclis taciturnior. ¶ Ut se αὐτόχθονας, hoc est indigenas, & ex sua terra natos esse declararent, capillum habebant congestum in conum, cui cicadas ex auro fere innectebant. Cicadas enim e terra procreari, volunt. *Taubm. ad Plaut. p. 17.* ¶ Cum trinæ fuerint Athenæ, inquit *Varr. de L. L.* ab una dicti Athenæi, ab altera Athenienses, a tertia Athenæopolitæ.

Athēnis, idis, & Bupalus statuarii fuerunt. *Plin. l. 36. c. 5.* qui cum Hipponactis imaginem cum ludibrio effinxissent, stilum ejus in se acuerunt. Hinc *Ovid. in Ibin*, v. 523. emendat Andr. Alciatus: apud quem sic vulgo legitur: Utque parum stabili qui carmine læsit Athenas, Invisus pereas deficiente cibo. *Parum stabile carmen* est Scazon: tale enim Hipponax scripserat. Pro *Athenas* autem legendum *Athenin*, quod etiam *Turneb.* innuit *l. 9. c. 25.*

Athĕos, i, m. *ateo*, qui nullos esse Deos credit. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 23.* & *Arnob. l. 3.* & *5.*

Atherōma, atis, n. 3. ἀθέρωμα, tumor sine dolore, qui in cervice, alis, & lateribus solet oriri: dictum ab athera, ἀθάρα, quod tenuem pulticulam significat, cujus similem humorem atheroma continet. *Cel. 7. 6.* Atheromati subest quasi tenuis pulticula.

Athĕsis, m. 3. *Adige*, ἄθεσις, flu. Venetiæ, qui oritur ex Brenna M. Alpium, in Com. Tirolensi, alluit Tridentum, & Veronam, labitur in mare Adriaticum inter Fossam Claudiam, & Carbonariam postremum Padi ostium. *Virg. 9. Æn. v. 681.*

Athĕus, & Atheos, i, trisyllab. ἄθεος, qui sine Deo, & religione est, *Ateista*; qualis fuit Diagoras Melius, qui Atheus cognominatus est, *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 23.* Diagoras, atheos qui dictus est. *Arnob. lib. 5. p. 178.* Quemquam ex his atheum, irreligiosum, sacrilegum.

Athlēta, æ, m. 1. pugil, luctator, gladiator, *atleta*, ἀθλητής. *Cic. de Senect. c. 9.* Cum Milo jam senex esset, athletasque se in curriculo exercentes videret, &c. *Nepos Epamin. c. 2.* Athletæ viribus serviunt. ¶ Athleta etiam dicitur, qui quacunque in re excellit. *Varr. l. 3. R. R. c. 5.* Athletæ comitiorum, & *l. 2. c. 1.* Athletæ pecuarii.

Athletĭca, æ, ars pugilum, & gladiatorum, seu ipsum certamen, atque ludi. *Plin. l. 7. c. 56.* Hercules Olympiæ Athleticam instituit.

Athletĭce, adverb. ut athletice valere, pro firmiter. *Plaut. Bacchid. 2. 3. 14.*

Athletĭcus, a, um, ad athletas pertinens, ut athleticus victus, *Cels. l. 4. c. 6.* pro sagina gladiatoria, cum viribus firmandis servitur. V. *Lips. Saturn. l. 2. c. 14.*

Athlon, i, n. ἆθλον, præmium certaminis quod victori datur. *Petron. in fragm. Tragur. c. 57. edition. Burm.* ubi alii aliter legunt. ¶ Apud Astrologos *athla* sunt opera, res, labores, studia, certamina, & quicumque casus in vita humana possunt contingere: quorum duodecim classes fecerunt, & singulis Zodiaci signis assignarunt. *Manil. l. 3. v. 162. 172. 193.* &c.

Athlos, ἆθλος, certamen, ludus. *Hyginus* latine scripsit *fab. 91.* In athlo funebri.

Athos, & Atho, o, o, on, o, & Athon, onis, *Monte Santo*, ἄθως, dictus a gigante ejusdem nominis, mons inter Macedoniam, & Thraciam, in tractu *Jamboli*, instar Chersonesi, seu Peninsulæ, annexus Chalcidiæ regioni angusto isthmo. 412. stad. in mare Ægæum excurrens inter Sinus Strymonicum, & Singiticum, ambitu 150. M. P. adeo excelsus, ut locum imbrium superet, & umbram in Lemnum insulam

pro-

projiciat inde 89. M. P. distantem in Ort. In hoc monte 24. Monasteria sunt Calogerorum, seu Monachorum Græcorum. ¶ Scribit *Herodot. l.* 7. Xersem hunc montem perforasse, & mari fecisse pervium. Pro falso habuit *Juvenal. Sat.* 10. v. 174.

Atilia, familia Romana plebeii ordinis, sed perantiqua, ex qua multi celebres viri extiterunt. Hinc

Atilianus, a, um, ut Atiliana prædia. *Cic. Attic.* 5. 1. ¶ Atilianus tutor, qui Atilia lege, hoc est a quodam Atilio lata, alicui datur. *leg.* 2. *Dig. de Orig. juris.*

Atina, f. 1. olim Præfect. & urbs Latii apud fin. Samnii, nunc vicus Campaniæ Fel. prope Melum flu. Nulla frequentior fuit tota Italia, & plenior magnorum virorum. *Cic. pro Planc.* ¶ Atina altera, *Atena*, opp. Lucaniæ, seu vicus R. Neap. in Princ. Cit. ad Tanagnum flu.

Atinas, atis, ex Atina qui est. Atinates, Atinæ oppidi incolæ. *Cic. pro Planc.* ¶ Atinas etiam ab Atino Lucaniæ oppido, de quo infra. *Plin. l.* 2. *c.* 103. In Atinate campo fluvius mersus, post viginti M. passuum exit.

Atinia, æ, f. 1. genus ulmi, rarissimam ferens sameram. Ita enim ulmi semen vocant. *Col. de arborib. c.* 16.

Atizöes, ἀτιζόη, gemma argenteo nitore fulgens, magnitudine trium digitorum, ad lenticulæ figuram, odoris jucundi. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Atlantes, Libyæ populi, degeneres humani ritus, quibus nec nominum inter se appellatio, sed in universum Atlantes dicuntur. Mos etiam iis est Solem orientem, & occidentem diris imprecationibus prosequi, ut exitialem ipsis, agrisque. *Plin. l.* 5. *c.* 8. Vide etiam *l.* 15. *cap.* 4. plura. ¶ Atlantes etiam, quos Telamones vocat *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. sunt signa quædam virili forma, quæ in ædificiis mutulos, seu proceres, aut coronas, aut quid simile sustentant.

Atlantëus, a, um, adject. ab Atlante; ut Plejades Atlanteæ, *Ovid.* 3. *Fast.* v. 105. *Horat. l.* 1. *Od.* 34. horrida. Tænari Sedes, Atlanteusque finis Concutitur.

Atlantiacus, a, um, adject. possessiv. *Auson. Mosel.* v. 144. Talis Atlantiaco quondam balæna profundo.

Atlantiades, æ, patronym. Mercurii cognomen, qui Atlantis nepos est ex Maja filia. *Ovid. Met.* 8. v. 627. Venit Atlantiades positis caducifer alis.

Atlantias, ädis, patronym. ab Atlante, ut Sorores Atlantiades, apud *Silium l.* 16. v. 137.

Atlanticæ insulæ, V. Fortunatæ insulæ.

Atlanticum mare, quod & Oceanus Occidentalis, ἀτλαντικὴ θάλασσα, pars perampla Oceani, quæ Africam alluit ad Occ. inter Artabrum Hisp. prom. ad Bor. & prom. Leonis versus Guineam ad Mer. a Mulucha fl. ad Ort. usque ad Ampelusiam prom. ad Occ. Extenditur etiam ad Gorgades Ins. Abylam M. alluit. Dictum est ab Atlante M. qui eam Oceani partem respicit.

Atlantĭcus, a, um, Atlantiacus. *Horat. l.* 1. *Od.* 31. v. 14. Revisens æquor Atlanticum.

Atlantĭdes, f. 3. ἀτλαντίδες, filiæ Atlantis. Atlas duas uxores habuit, Plejonem, & Æthram sorores, fil. Oceani, & Tethyos, ut alii malunt, Deucalionis. Ex Plejone septem filias genuit, Electram, Alcyonem, Celæno, Majam, Asteropem, Taygetem, Meropem: ex Æthra filium suscepit nomine Hyanthem, & septem filias, Ambrosiam, Eudoram, Pasithoem, Coronidem, Plexauridem, Pytho, Tychem. Omnes a Jove honoribus cœlestibus dignatæ sunt. Illæ, quæ ex Plejone Atlanti natæ sunt, positæ fuere ante genua Tauri, & Plejades, atque Vergiliæ dicuntur: illæ, quæ ex Æthra natæ sunt, in Tauri capite collocatæ sunt, partim in ore, partim juxta cornua, & dicuntur Hyades, Suculæ, & vulgo *le Gallinelle, la Chioccia*. *Gell. lib.* 13. V. Hyades, & Plejades. *Virg. l.* 1. *Georg.* v. 221. Ante tibi eoæ Atlantides abscondantur.

Atlantĭon, ii, n. extrema colli vertebra dorso proxima, quæ tum caput, tum onera, si qua bajulentur, sustinet. *Plin.* 28. 8.

Atlantis, idis, patronym. femin. *Tibull. l.* 4. *el.* 1. Fœcunda Atlantidos arva Calypsus.

Atlantis, idis, quæ & Atlantica, Ins. maris Atlantici ad Austrum, trans Herculis columnas, major Libya, & Asia simul, divisa in decem regiones, decem constans urbibus, gubernata a decem Regibus potentissimis, qui in tota Libya usque ad Ægyptum, & in Europa usque ad mare Tyrrhenum dominati sunt, & aliquando Ægyptum, & Græciam invaserunt, sed ab Atheniensibus victi fuere. Leges & historiæ in templo Neptuni inscriptæ in columna servabantur. Regnum primogenitis Reges relinquebant. Insula erat fertilissima, & abundabat metallis, præsertim orichalco, elephantis, &c. Summa in illa erat magnificentia ædificiorum. Tandem ingenti terræmotu submersa est. Hinc mare propter limum insulæ factum est innavigabile. *Plato in Timæo*, & *in Critia*, qui præterea insulam, mores populorum, Rempublicam, Magistratus, Judicia, Sacrificia, disciplinam militarem accurate describit.

Atlantĭus, a, um, atlanticus. *Silius l.* 15. v. 37. Atlantia regna. A. leg. *Atlantica*.

Atlas, antis, ἄτλας, fil. Neptuni, & Clitones. Regnavit in magna quadam insula, quæ ab illo Atlantis dicta est. Nomen etiam Mari Atlantico dedit. Sed aliis Japeti filius fuit ex Clymene, vel ex Asia, vel ex Libya, frater Promethei, & Hesperi, Rex Mauritaniæ. Humeris Cœlum sustinuisse dicitur, quia primus cursum Solis, & Lunæ, siderumque omnium deprehendit, idest astrologiam invenit, & sphæram construxit. *Cic.* 5. *Tuscul.* Vel origo fabulæ est, quod in montem excelsissimum conversus est, cujus cacumen cerni non potest, Cœlumque tangere videtur. Cum enim monitus fuisset Oraculo, ut sibi a Jovis filiis caveret, intelligens, Perseum, qui devicta Medusa ad eum venerat, filium Jovis esse, a se rejecit, quod Perseus indigne ferens, ostendit ei caput Gorgonis. Atlas statim in montem mutatus est. Historia est, Perseum Medusa Regina devicta, bellum Atlanti intulisse, & Atlantem in montes recessisse. ¶ Alii tradunt, tres Atlantes fuisse, unum Regem Italiæ, patrem Electræ uxoris Coryti, alterum Regem Arcadiæ, patrem Majæ, ex qua natus est Mercurius, tertium Maurum, qui dictus est Maximus, qui primus Astrologiam invenit, primus navim construxit. ¶ Alii etiam hanc fabulam narrant, Atlantem Cœlum hospitio excepisse, deprehensum autem, quod illi struxisset insidias, præcipitem datum esse in mare, & exinde mare Atlanticum appellari cœpisse, ut Icarium ab Icaro. Hinc proverb. Græcum, *Atlas Cœlum*, de iis, qui se magnis, & molestis involvunt negotiis: item de iis, qui sibi malum accersunt. ¶ Atlas Mons Mauritaniæ nomen habuit ab Atlante Rege. Extenditur ab ora Oceani Atlantici juxta promon. Gerum ad Occ. usque ad conf. deserti Barcæ ad Ort. Fere e medio monte nubes incipiunt, hyeme, & æstate nivem habet. ¶ Duplex est, major, & minor, uterque in Mauritania Tingitana. Major, quem Cœli columnam vocant, *Induacal*, seu *Ayduacal*, est prope Libyam, & Mauritaniam a Libya interiore separat. Juxta hunc Regnum Marrocchium situm est. Minor, *Errif*, est pars Atlantis majoris, vicinior columnis Herculis. Inter Marrocchium, & Fessense Regnum in Sept. recedit. Abest ab Herculis columnis 317. M. P. in Aust. a Lixa urbe 130. ¶ Est etiam hoc nomine fl. ex Hæmo M. nascens, & in Istrum defluens ad Sept. Ab Atlante Rege Arcadiæ nominatus est.

Atocion, n. 2. ἀτόκιον, medicina, quæ conceptum abigit. *Plin. l.* 29. *c.* 4.

Atŏmus, i, f. 2. *atomo, indivisibile*, Germ. *unzertheilig ding*, Gal. *atome*, Hisp. *atomo*, ἄτομος, corpusculum minutissimum, quod τομὴν, idest sectionem non recipit, ab α, & τέμνω, divido. Per se adjectivum est. *Lactantius* tamen, & *Vitruv.* usi sunt hoc nomine in gen. mascul. ille *lib. de ira Dei c.* 10. hic *l.* 2. *c.* 2. At *Cic.* 1. *de Fin. c.* 17. & 1. *de nat. Deor. c.* 20. in feminino. Subauditur enim *substantia*, aut particula. ¶ In singulari numero. *Id. de Fato, c.* 11. De ipsa atomo dici potest. ¶ *Democritus* excogitavit innumerabilia quædam individua corpuscula, quæ atomos appellavit, quædam lævia, alia aspera, rotunda alia, partim angulata, curvata quædam & quasi adunca, quæ huc, & illuc casu, & temere in inani concursarent, & aliquando cohærescerent inter se, & aliis apprehendentibus continuarentur, ex his mundum, & omnes mundi partes factas esse, & omnia fieri, quæ in mundo gignuntur, motum atomorum æternum esse, omnia necessitate fieri, ne ab atomis naturalis motus avellendus sit. Hunc & Epicurus secutus est. *Cic.* 1. & 2. *Acad.* 1. *Fin. Tusc.* 1. & 2. *de nat. Deor. de Fato.*

Atque, *e, ed*, ו, Ger. *und*, Gal. *et*, Hisp. *y*, *e*, particula est copulativa, & fere ante vocales a Latinis usurpatur. *Cic. pro Flac. in princ.* Cum in maximis periculis hujus urbis, atque imperii, gravissimo, atque acerbissimo reip. casu, socio, atque adjutore consiliorum meorum L. Flacco, &c. ¶ Post voces *alius, secus, aliter, contra, contrarius*, significationem habet particulæ *quam*. *Cic.* 3. *de Or. c.* 30. Paulo secus a me, atque ab illo perfecta sunt. ¶ Atque uti, *Plaut. Amphitr.* 1. 1. 118. Neque se Luna quoquam mutat, atque uti exorta est semel: hoc est a loco, in quo exorta est. ¶ Atque adeo, augendi vim habet, *anzichè, o per dir meglio*. *Cic. pro Sext. Rosc.* Hoc consilio, atque adeo hac amentia impulsi. ¶ Interdum est idem ut atque ac, vel, sicut. *Nepos Miltiad. c.* 7. Cum totidem navibus, atque erat profectus. ¶ Interdum intensivam vim habet, pro, & quidem, vel præcipue. *Cic. l.* 5. *Att. ep.* 12. Negotium magnum est navigare, atque id mense Quintili. ¶ Interdum statim, confestim, simul atque. *Virg. Georg.* 1. v. 203. Si brachia forte remisit; Atque illum in præceps prono rapit alveus amni. *Tacit. l.* 1. *hist. c.* 82. Otho ingredi castra ausus: atque illum tribuni, centurionesque circumsistunt. Sic alibi, & *Plaut.* multis in locis. ¶ Pro tamen, vel atqui, vel sed. *Terent. Andr.* 1. 3. 20. Mihi quidem hercle non fit verisimile: atque ipsis commentum placet. Sic *Plaut. Bacch.* 1. 1. 53. & alibi. ¶ Servit hæc particula eleganter transitionibus. *Sallust. ep.* 1. *ad Cæs.* Atque ego scio, quam aspera res hæc in principio futura sit. ¶ Geminata auget rem, de qua agitur, qua de re vide *Gellium l.* 10. *c. ult.*

Atqui, *ma, e pure*, אבל, Ger. *aber*, Gal. *mais*, Hisp. *mas*, ἀλλὰ γὰρ, sed, certe, etenim, tamen, veruntamen. *Ter. in Andr.* Atqui ex me hic non natus est. ¶ Dicitur & atquin, addito n. *Lactan. de mor. persecut. c.* 23. Atquin homo impius misertus est illis.

Atquin, idem quod atqui. *Lactant. de mortib. persecut. c.* 23. *Ulpian. Dig. l.* 1. *tit.* 14. Item *Tertull. Florus*, & ipse *Plaut.* Ubique tamen incerta est lectio.

Atracis, idis, f. Hippodamia, seu Hippodame filia cujusdam Atracis, seu Atracii de gente Lapitharum, vel, ut alii volunt, Atracis fluvii (V. Atrax) Alii etiam volunt dictam esse ab Atrace Thessaliæ oppido. Hæc Pirithoo cum nupsisset, causa fuit acerrimæ pugnæ inter Lapithas, & Centauros. *Ovid.* 1. *Amor.* 5. 8. V. *eund.* 12. *Met.* v. 219.

Atracius, a, um, adject. ab Atrace Thessal. urbe: ut Atracia ars, pro magica, quæ in Thessalia viguit. *Stat. Theb. l.* 1. v. 105. Qualis per nubila Phœbes Atracia rubet arte color.

Atractylis, ilis, f. 3. ἀτρακτυλὶς, spina, ex qua mulieres colus faciebant, unde & nomen habet. Ejus duæ sunt species, unam cartamum agrestem, alteram carduum benedictum vocant officinæ. *Plin. l.* 21. *c.* 17. *Ruel. l.* 3. *c.* 55.

Atramentum, n. 2. *inchiostro*, דיו, Ger. *dinten*, Gal. *encre*, Hisp. *tinta*, μέλαν τὸ, succus ater, ab atro colore. Ejus duo sunt genera, scriptorium, μέλαν γραφικὸν, quo & librarium dicitur, quod librarii in transcribendis libris eo uterentur, & tectorium a tectoriis, quo pictores utebantur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *epist. penult.* Calamo, & atramento temperato res agetur. ¶ Est & sutorium atramentum, *vitriolo*, quod in inficiendis pellibus sutores coriarii usurpant. Vulgo hoc a vitri similitudine vitriolum nominant. *Plin. l.* 34. *c.* 12. Græci cognationem æris fecerunt nomine, & atramento sutorio. Appellant etiam chalcantum. ¶ Atramentum pro sanguine est sepiis. *Plin. l.* 9. *c.* 29. Effuso atramento, quod pro sanguine his est. Adde *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50.

Atramitæ, m. 1. pop. Arabiæ Felicis. *Plin. l.* 6. *c.* 28.

Atramiticus, ad Atramitas pertinens, ut Atramitica myrrha, *Plin. l.* 12. *c.* 15.

Atrātus, a, um, o. 1. 2. *fatto nero, vestito di bruno*, קודר, Ger. *geschwertzt, trawrig*, Gal. *noircy, habillé de deuil*, Hisp. *negrecido, vestido de luto*, μελανείμων, adject. ab ater, atro colore tinctus. *Cic. de Divin. l.* 1. *c.* 43. Atratus sanguine fluxit. ¶ Item veste lugubri indutus. *Cic. in Vatin. c.* 10. Quis unquam cœnavit atratus?

Atrax, Ætoli filius, pater Hippodamiæ, artis Magicæ inventor in Thessalia, vel Ætolia. Ab eo regio Atracia nominata est, populi Atraces, vel Atracii. ¶ Atrax etiam ab illo fluvius regionis dictus est. ¶ Item Urbs, quæ hodie *Voidanez*, in Pelasgiotide, apud Peneum fluv.

Atrebătes, um, m. populi Galliæ Belgicæ, quorum regio nunc *l'Artois* dicitur. *Plin.* 4. 17. & *Sidon. carm.* 5. v. 212.

Atrebaticus, a, um, ad Atrebates pertinens, ut *Atrebatici sagi* apud *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 6. ¶ Hujusmodi vestes ab Atrebatibus confectæ olim in pretio fuerunt apud Romanos. Eas xerampelino colore fuisse, tradit *Suidas*.

Atrēus, a, um, trisyllab. adject. ab Atreo. *Stat. Theb. l.* 8. v. 743. I, precor, Atrei si quid tibi sanguinis unquam.

Atreus, i, m. 2. dissyllabum, ἀτρεύς, Pelopis, & Hippodamiæ filius, ita dictus, quasi ἄτρεστος, noxius, & inexorabilis. Rex fuit Mycenarum, totiusque Peloponnesi. Ejus uxorem frater Thyestes amavit, & a viro abduxit; unde inter fratres orta discordia, & Thyestes e Regno pulsus. Inde Atreus nefaria scelera meditatus, fratrem revocavit, quasi ad Regni societatem, eique duos ipsius filios, Tantalum, & Plisthenem epulandos, eorumque sanguinem vino admixtum bibendum dedit, ad extremum capita objecit, quærens, agnosceret ne, quibus cibis pastus fuisset. Sol, ne tanta scelera cerneret, in occasum fugisse fertur. *Serv. ad* 1. *Æn.* v. 572. fabulam sic explicat: Thyestem, cum fratri, cui pessime cupiebat, dissensione nocere non posset, in simulatam gratiam rediisse, & ea occasione uxorem ejus per adulterium polluisse, &c. sed veritatem hanc esse, Atreum apud Mycenas primum Solis eclipsim invenisse, ei invidentem fratrem ex urbe discessisse eo tempore, quo ejus dicta probata sunt. Atreo quinque filii fuerunt, Agamemnon, Menelaus, Alco, vel Alceus, Melampus, Eumelus. Sed plerique dicunt, Pelopem tres filios habuisse, Atreum, Thyestem, & Plisthenem, ex Plisthene Agamemnonem, & Menelaum natos esse, hos fratris morientis commendatione ab Atreo educatos fuisse instar filiorum. Atreus denique

ab

ab Ægistho filio Thyestis occisus est, qui etiam post bellum Trojanum occidit Agamemnonem. Atque ita Thyestes Regnum obtinuit. ¶ In vocativo habet, *Atreu*, a Græco Ἀτρεῦ. *Senec. in Thyest. v.* 513.

Atriarius, ii, servus atrii custos, qui opera mediastini fungitur, atque adeo vilioris officii est, quam atriensis. *Ulpian. Dig.* 4. 9. 1.

Atricapilla, *caponero*, μελαγκόρυφος, avis ex ficedularum genere, ita dicta, quod summum ejus caput nigrum sit. *Festus*.

Atricolor, oris, *di color nero*, adject. 3. atro colore qui est. *Auson. epist.* 7. v. 52. Pingens aridulæ subdita paginæ Cadmi filiolis atricoloribus. *h. e.* literis atramento scriptis. *Ovid.* 11. *Met. v.*611. Plumeus, atricolor, pulloque velamine tectus.

Atrides, & Atrida, æ, m. Ἀτρείδης, filius Atrei, & dicitur fere de Agamemnone, & Menelao. Cum in singulari numero effertur, & sine addito, significat plerumque Agamemnonem majorem natu: cum in plurali, utrumque. *Propert. l.* 2. *el.* 14. *v.* 1. Non ita Dardanio gavisus Atrida triumpho. *Ovid. Heroid. ep.* 3. *sub fin.* Ensis in Atridæ pectus iturus erat. ¶ *Atrides minor* est Menelaus. *Ovid. sub fin.* 12. *Met.* ¶ Atridem vocat *Juvenal. sat.* 4. *v.* 65. Domitianum, simul ut irrideat, simul ut ejus tyrannidem perstringat, qui se tanquam regem Romanorum gerebat, quemadmodum Agamemnon Græcorum.

Atriensis, e, ad atrium pertinens. *Atriensis* est servus, cui atrii, seu potius totius domus custodia demandata est. Erat is inter servitia honoratiora, ut qui aliquod etiam imperium in alios Servos habebat, ut colligitur ex *Plaut. Asin.* multis in locis. Ei aliqua ratione respondet qui ab Italis dicitur *maestro di casa*. *Cic. Parad.* 5. *c.* 2. Ut in magna familia sunt alii lautiores, ut sibi videntur, servi, sed tamen servi atrienses, ac topiarii, &c.

Atriŏlum, li, n. 2. parvum atrium, μικρὸν αἴθριον, *picciol' atrio*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Quo loco in porticu te scribere ajunt, ut atriolum fiat, mihi, ut est, magis placebat: neque enim satis loci esse videbatur atriolo; neque fere solet, nisi in his ædificiis fieri, in quibus est atrium majus; nec habere poterat adjuncta cubicula, & membra.

Atrĭplex, plicis, n. *atrepice*, *crebice*, ἀτράφαξις, herba, al. atriplexum, substantiæ frigidæ, & humidæ, ab atro colore, quod homines pallidos facit. *Plin. l.* 20. *c.* 20. ¶ Feminino genere effert *Æmil. Macer de herb. c. de Atripl.* masculino *Plin. Valer.* 4. 7.

Atriplexum, eadem herba, quæ nunc atriplex dicitur. *Festus*.

Atrĭtas, atis, f. 3. *nerezza*, *negrezza*, Gal. *noirceur*, Hisp. *negror*, *negrura*, μελανότης, nigredo. *Plaut. in Pœn.* 5. 5. 11. Ita replebo atritate, ut atrior multo fiet, quam Ægyptii.

Atrĭum, trii, n. 2. primus intra ædes aditus, *cortile*, *corte della casa*, *chiostro*, חצר, עזרה, Ger. *ein vorhof eines hauss*, Gal. *premiere sale d'une maison*, *l'entre de la grande sale*, Hisp. *el ortal dentro de casa*, αὐλὴ, prima pars domus, quæ continet mediam aream, in quam collecta ex omni tecto pluvia descendit, & in qua prisci, ut ait *Cato*, aperto ostio epulabantur, ubi etiam pecunias, & cetera pretiosiora servabant, servosque, quibus tanquam honoratioribus earum rerum custodiam committebant, atrienses, *corteggiani* appellabant. *Vitruv. l.* 6. *c.* 4. *Gell. l.* 16. *c.* 5. distinguit atrium a vestibulo, quia vestibulum est locus extra januam domus, qui viam respicit. ¶ Dictum est a græco αἴθριον, quia sub æthere, seu dio erat: ita artificiose porticibus inclusum, ut nunquam Sole careret: unde *Tertulliano* etiam *subdivali* vocatur. ¶ Aliquando sumitur pro toto ædificio. Unde *Ovidius* dixit; atria marmore tecta, de tota domo. Sed proprie est prima pars interior domus. *Virg. Æn.* 2. *v.* 483. Apparet domus intus, & atria longa patescunt.

Atrocitas, atis, f. 3. diritas, immanitas, crudelitas, *atrocità*, *crudeltà*, אכזריות, Ger. *grausamkeit*, *grimme*, Gal. *felonnie*, *cruauté*, *outrage*, Hisp. *inhumanidad*, *y crueldad*, ὠμότης. crudelitas. *Cic.* 6. *Verr.* Multitudo atrocitate rei commota senatum clamore coegit. *Sueton. in Tiber. c.* 48. Atrocitas temporum, *disgrazie de' tempi*. *Id. in Calig. c.* 29. Atrocitas verborum, *acerbità*, *asprezza*. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 13. Atrocitas morum. *h. e.* asperitas. ¶ In plur. numero habet *Apulej. l.* 10. *Met.* ¶ Quam *Cic.* 4. *Acad. c.* 44. Academiæ *atrocitatem* tribuit, significat animi affectum nulla se re commoveri patientis, *insensibilità*, *durezza*.

Atrociter, adv. *crudelmente*, Ger. *grausamlich*, *grimmiglich*, ὠμῶς, crudeliter. *Cic. pro Rosc. Amer.* Omnibus horis aliquid atrociter fieri videmus. *Tacit.* 1. *histor. c.* 23. Atrocius accipi. *Suet. Tiber. c.* 58. Atrocissime leges exercere.

Atrŏpha, partes, quæ cibum, aut nutrimentum non sentiunt. *Plin. l.* 27. *c.* 8. Explent sinus ulcerum, & atropha carnosiora faciunt.

Atrŏphi. V. Atrophia.

Atrophia, ἀτροφία, morbus, quo corpus non alitur, vitiata facultate naturali, unde macies, & mors sequitur. *Cels. l.* 3. *c.* 22. Græcis litteris scribit. At Latinis *Cal. Aurel. Tard.* 2. 14. & 3. 7. *Theodor. Priscian. l.* 2. *p.* 2. *c.* 11.

Atrŏphus, a, um, ἄτροφος, qui non nutritur. *Plin. l.* 22. *c. ult.* Quæ cibum non sentiunt, atropha appellata. *Id. l.* 27. *c.* 8. Atropha carnosiora facere. ¶ *Atrophi* homines dicuntur, qui atrophia laborant. *Plin.* 28. 9. & 31. 10.

Atrŏpos, f. 2. Ἄτροπος, una ex tribus Parcis, dicta quasi immutabilis, quod ad nullius preces convertatur. *Martial. l.* 10. *epigr.* 44. Gaudia tu differs; at non & stamina differt Atropo. V. Parcæ.

Atror, oris, nigredo, ater color, *color nero*, *negrezza*. *Gell. l.* 2. *c.* 26. Rubidus est rufus, atrore, & nigrore multo mixtus.

Atrōtus, a, um, invulnerabilis, ἄτρωτος. Vox Græca, qua Latine utitur *Hygin. fab.* 28. & 30.

Atrox, ocis, o. 3. *atroce*, *crudele*, אכזר, Ger. *grausam*, *grimmerschrockenlich*, Gal. *cruel*, *felon*, *sans pitié*, Hisp. *inhumano*, *terrible*, *y cruel* ἀνηλεής. Proprie significat, quod crudum, & immaturum est esui, ἄτροξ, *Nevius apud Non.* 2. 62. Simul exta porrigerent atrocia ministratores. *Festus*: Atroces appellantur ex Græco, quia illi atrocia appellant, quæ cruda sunt. Hinc atrox astutia apud *Plaut. Capt.* 3. 4. 7. est nova, recens, inaudita, plena vigoris, ac veluti succi, ut ea, quæ cruda, ac viridia sunt. ¶ Sæpius accipitur pro immani, crudeli, immiti. *Virg. Georg. v.*407. inimicus atrox. *Liv. l.* 24. *c.* 16. Atrocior cædes. *Cic. Fam.* 9. *epist.* 25. Atrocissimæ literæ. ¶ Pro constanti etiam accipitur, & inflexibili, atque id in bonam partem. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 24. Præter atrocem animum Catonis. *Sil. l.* 6. *v.* 378. *de M. Attilio Regulo*: Atrox illa fides. ¶ Cum genitivo *Tacit. Ann.* 12. *c.* 22. Atrox odii Agrippina.

Atrum olus, herba sativo apio multo major al. ἱππoσέλινον, equi apium, ἀγριοσέλινον, agreste apium. *Colum. l.* 12. *c.* 7.

Atta, vox est, qua senes honoris, & reverentiæ causa appellamus, quasi eos avi nomine vocantes. *Festus*. ¶ Item qui propter crurum, aut pedum vitium summis plantis incedendo insistit. *Festus*. ¶ Hoc cognomen Quintio cuidam poetæ, de quo *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 79.

Attactus, a, um, tactus, *toccato*. *Sil. l.* 11. *v.* 147. Inter prælia nullis attactus telis.

Attactus, us, ui, tangendi actus. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. Corium attactu non asperum, ac durum. *Virg. Æn.* 7. *v.* 350. Volvitur attactu nullo.

Attăgen, ēnis, m. 3. ἀτταγήν, & attagena, æ, f. avis Asiatica inter nobilissimas habita, maxime vero, quæ in Jonia nascitur, & inter esculentiores aves præcipuo sapore, alias vocalis, capta obmutescens. *Plin. l.* 10. *c.* 46. *Horat. Epod.* 2. *v.* 53. Non Attagen Jonicus. *Martial. l.* 13. *epigr.* 61. Jonicarum gustus attagenarum.

Attagus, i, m. hircus, caper, lingua Phrygum. *Arnob. l.* 5. *pag.* 159.

Attalicus, a, um, adject. ut Attalica aulæa, attalicæ vestes, apud *Propert. l.* 2. *el.* 32. & *l.* 3. *el.* 17. quibus aurum intextum est. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Aurum intexere in eadem Asia invenit Attalus, unde nomen Attalicis. ¶ *Attalicis conditionibus*, id est amplissimis, & opulentissimis. *Horat. l.* 1. *od.* 1.

Attălus, m. 2. Ἄτταλος, nomen Pergami Regis pecunia ditissimi, & splendida supellectile, a quo omnia magnifica Attalica dicta sunt. Hic, cum liberis careret, populum Romanum testamento suo hæredem instituit. *Cic.* 1. *Agrar.* Verba autem testamenti erant: *Populus Romanus bonorum meorum hæres esto*. Quod larga, & liberali interpretatione Romani a privatis bonis Regis ad Regnum ipsum extenderunt. Unde *Horat. l.* 2. *od.* 18. ait; Nec Attali ignotus hæres regiam occupavi: hoc est, hæres non vocatus.

Attămen, *nondimeno*, אך, Ger. *aberdoch*, Gal. *neanmoins*, *mais toutesfois*, Hisp. *empero*, ἀλλ' ὅμως, conjunctio, ex *at*, & *tamen*, verumtamen. *Cic. in ep.* 26. *l.* 7. *Fam.* Attamen ne mirere, unde hoc acciderit. ¶ Aliquando etiam legitur divisa. *Id.* 3. *de Orat.* 4. Si nequaquam parem ejus ingenio, at pro nostro tamen studio meritam gratiam referre debemus.

Attamino, as, avi, atum, are, idem fere, quod contamino, *contaminare*, *macchiare*, μιαίνω. *Justin. l.* 21. *c.* 3. *n.* 4. Omnibus ante juratis viris, ne quis ullam attaminet. Adde *Aur. Vict. in Anton. Car. c.* 16. & *Capitolin. Gord. c.* 27.

Attat, & Attate. V. At at.

Attegiæ, arum, *capanne*, סכות, Ger. *hüttlein*, ἀττέγιαι, mapalia, & tuguria. *Juven. sat.* 14. *v.* 196. Dirue Maurorum attegias, castella Brigantum.

Attegrāre, a. 1. veteres dixerunt pro integrare, sive augere. *Festus*.

Attelăbus, ἀττέλαβος, minima locustarum, sine pennis. *Plin. l.* 29. *c.* 4.

Attella, Attellanus. V. Atella.

Attemperāte, adv. tempestive, *a tempo*, *opportunamente*, εὐκαίρως. *Ter. And.* 5. 4. 13. Itane attemperate venit hodie in ipsis nuptiis, &c.

Attempĕro, as, a. 1. *accomodare*, תקן, Ger. *etwas zu in fügen*, Gal. *adresser*, Hisp. *acomodar*, προσαρμόττω, adapto. *Senec. ep.* 30. Gladiator tota pugna timidissimus jugulum adversario præstat, & errantem gladium sibi attemperat.

Attendo, is, endi, tum, a. 3. *attendere*, *avvertire*, *considerare*, השגיח, Ger. *aufmerken*, Gal. *estre attentif*, Hisp. *estar attento*, προσέχω, adverto, considero, & quasi animum intendo. Ponitur interdum absolute. *Cic.* 2. *de Invent.* Si diligenter attendimus, hæc apta esse inter se intelligemus. ¶ Sæpe admittit accus. *animum*. *Cic.* 3. *Offic.* Cum animum attenderis, turpitudinem videas adjunctam, hoc est, animum intenderis. ¶ Interdum animus in ablat. ponitur. *Terent.* Quid petam, æquo animo attendite. ¶ Regit & alios accusativos. *Cic. pro Arch.* Me tam diligenter attenditis. *Id.* 2. *de Invent.* Hoc oportebit attendere. *Id. Agr.* 2. *c.* 19. Attendite animos ad ea, quæ sequuntur. *Plin. l.* 7. *ep. ult.* Privatus quoque attendebat his, quæ &c. Sic attendere juri, & eloquentiæ: hoc est operam dare, apud *Sueton. in Calig. c.* 53. & *in Galba c.* 5. ¶ Proprie significat tendere, ut *attendere arcum*, *Apulei. l.* 2. *Met.* ¶ *Attendere* cum infinito, *Pompon.* apud *Non. c.* 4. *n.* 10. Si pol ego hanc discere artem attenderim. ¶ Pro contendere, *Accius* apud *Non. ibid.* Ne attendas petere a me id, quod nefas sit concedi tibi.

Attentatĭo, onis, f. *attentato*, actus tentandi, tentamentum. *Symmach. l.* 5. *ep.* 9. Inanis attentatio comprimatur.

Attentātus, a, um, *tentato*, tentatus. *Cic. ad Quir. post redit. c.* 7. Quia suam classem attentatam magno cum suo periculo vidit. *classem* intellige populi suffragia ferentis, quam corrumpere quidam conati fuerant. *Id.* 3. *de Orat. c.* 28. Ut præteriri omnino fuerit satius, quam attentatum deseri. *tentato*, *e principiato*. Adde *Liv. l.* 23. *c.* 15.

Attente, *attentamente*, Ger. *fleissiglich*, ἐπιμελῶς, adverb. attento animo, diligenter. *Cic. Cat.* Quam attente audire soleam. *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 197. Spectaret attentius. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 89. Attentissime audire.

Attentĭo, f. 3. *attenzione*, שקד, Germ. *auffmerkung*, Gal. *attention*, Hisp. *atencion*, προσοχὴ, a *Platone in Defin.* describitur, Animi ad perdiscendum contentio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 35. Attentione animi, cogitatione, vigilantia, &c.

Attento, as, a. 1. tento, pertento, periculum alicujus rei facio, experior, *tentare*, πειράω, ex ad, & tento. *Cic. Verr.* 2. *c.* 54. Inimicos diligenter cognoscere, colloqui, attentare. Et *pro Sext. c.* 4. Capuam ab illa impia, & scelerata manu attentari suspicabatur, *h. e.* insidiis invadi. Sic apud *eund.* Fidem auditoris insidiis attentare: Et apud *Stat.* 4. *Theb.* 71. Attentare aliquem bello.

Attentus, a, um, adject. excitatus, intentus, qui advertit, *attento*, *intento*, προσεκτικὸς, ut animo attento tueri, *Cic. de Fin. l.* 1. *c.* 17. Facere auditores attentos, *Ad Herenn. l.* 1. *c.* 4. Attentior circa aliquid, *Quint. l.* 5. *c.* 4. Attentissima cogitatio, *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 5. ¶ Attentus significat etiam hominem frugi, parcum, & diligentem, *Horat. l.* 1. *epist.* 7. *v.* 91. Durus, ait, Vultei, nimis, attentusque videris esse mihi. *Ter. Adelph.* 5. 8. *in fi.* Vitium commune omnium est, quod nimium ad rem in senecta attenti sumus. Sic attenta vita apud *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 15. Paterfamilias rerum attentus, apud *eund. pro Quint. c.* 3. ¶ *Attentus* particip. ab *attineo*, detentus, ut *asinus attentus machina*, *Apulej.* 7. *Met.*

Attenuate, ψιλῶς, tenuiter, jejune. *Cic. de Clar. Orat. c.* 55. Attenuate, presseque dicentium.

Attenuatio, f. 3. extenuatio, imminutio, *assottigliazione*, λεπτοποίησις. *Auct. ad Her. l.* 2. *c.* 2. Cum attenuatione suspicionis. Dicitur etiam de stilo tenui. *Id. l.* 4. *c.* 11. Qui non possunt in illa facetissima Verborum attenuatione versari.

Attenuatus, a. 1. a. subtilis, exilis, humilis, abiectus, demissus, *assottigliato*, *Cic. in Bruto*, Oratio nimia religione attenuata. *Id. pro L. Manil. c.* 9. Attenuatum bellum, atque imminutum. Et Attenuatæ legiones præliis. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 89. Attenuatissima voce uti, *ad Heren. l.* 3. *c.* 14. Pertinet etiam ad stilum tenuem. *Id. l.* 4. *c.* 8. Oratio attenuata est, quæ demissa est usque ad usitatissimam puri sermonis consuetudinem.

Attenŭo, as, a. 1. *assottigliare*, *assottigliare*, דקק, Ger. *dünn*, *subtil machen*, Gal. *attenuer*, *amoindrir*, Hisp. *adelgazar*, λεπτύνω, subtilem facio, minuo. *Ovid. Art. de ar. am. v.*735. Vigilatæ noctes attenuant corpora. *Idem* 4. *Trist.* Curas attenuare meas. *Id. Met. l.* 8. *v.* 849. Jamque fame patrias, altique voragine ventris Attenuarat opes. *Horat. l.* 1. *od.* 34. Insignem attenuat Deus. *h. e.* deprimit. *Auct. ad Herenn.* 3. 3. Attenuare aliquid dicendo.

Attĕro, ris, trivi, tritum, a. 3. *fregare*, *stropicciare*, דכא, Ger. *verreiben*, Gal. *frotter*, *frayer*, Hisp. *gastar*, *fregar*, προστρίβω, est rem aliquam ad aliam rem terere, & quodammodo confricare. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Anguillæ

guillæ atterunt se scopulis. ¶ Est & comminuere, frangere, rompere. Col. l. 5. c. 6. Demissum palmitem inferior atteret. Plaut. Pers. 4. 9. 11. Atterere aures alicui. ¶ Translate Atterere alicujus famam, i. e. imminuere, lædere. Salust. Catil. c. 16. ¶ Aliquando significat proterere, calcare. Plin. l. 8. c. 5. de elephantis. Amnes transituri minimos præmittunt, ne, majorum ingressu atterente alveum, crescat gurgitis altitudo.

Atterranea fulmina dicuntur a Senec. l. 2. quæst. natur. c. 49. quæ in incluso fiunt; fortasse quia veluti e terra erumpere videantur. Al. leg. aterranea, h. e. atra, ab ater: alii arcerranea, h. e. tecta, occulta, ab arcera, quæ genus plaustri est undique tectum. Alii arrencata, alii aterranta; quæ omnia verborum monstra sunt.

Attes. V. Atys.

Attestatio, onis, testimonium, attestazione, ἐπιμαρτύρησις. Macrob. in Somn. Scip. l. 2. c. 9. Describi hoc attestatione nostra non debuit.

Attestator, oris, qui attestatur, ἐπιμάρτυρ. Plin. l. 6. ep. 17. Quis uno te benignior attestator? Ita Cod. MSS. Gloss. etiam gr. lat. Attestator, ἐπιμαρτυρητής. Al. tamen leg. æstimator.

Attestatus, a, um, nom. ex partic. passiva signific. sc. testimonio comprobatus. Plin. l. 10. c. 34. Gratia indignatione quoque Pop. Rom. attestata. ¶ Apud Festum Attestata fulgura sunt, quæ iterato fiebant, videlicet significationem priorum attestantia.

Attestor, aris, d. 1. testor, testem facio, chiamare per testimonio, אחז, Ger. bezeugen, Gal. attester, Hisp. atestar, μαρτύρομαι, testem voco, in testem accipio, antestor. Cic. pro Syll. c. 29. Attestari memoriam omnium. Vulg. lect. hab. attestante memoria. Et sic est testimonium dare. Quo sensu & Plin. in præfat. op. Hoc attestabatur, vel inimico judici se probari posse. Et Phædrus l. 1. Fab. 11. v. 3. Hoc attestatur, brevis Æsopi fabula. ¶ Alia exempla pro priore hujus verbi significatione afferuntur a Lexicogr. in quibus legitur antestor pro attestor: sed omnino idem est.

Attexo, is, attexui, attextum, a. 3. adjungo, applico, tessere appresso, aggiungere, הרכיב, הקריב, דבק, Ger. anwoben, Gal. tistre, ajouter, Hisp. texer, añadir, προσυφαίνω, Cic. de Univ. c. 11. Ad id, quod erit immortale, partem attexitote mortalem. Cæs. 5. B. Gall. 40. Pinnæ, loricæque ex cratibus attexuntur.

Atthis, idis, f. 3. Ἀτθίς, Cranai R. Atheniensium filia, unde regio Attica dicta est. Martial. 11. 54. ¶ Atthidem præterea Poetæ luscinam appellant ad fabulam respicientes, qua Philomela Pandionis Atheniensium R. filia in hanc avem dicitur conversa. Martial. l. 1. epigr. 54.

Attica, f. 1. Attis, Acte, Acta, Actica, Mopsopia, Cecropia, Ducato di Setbines, Ἀττική, regio Achaiæ, sive Helladis, in angulo Orientali, & Australi, cujus caput Athenæ. Dicta est ab Atthide filia Cranai, cum prius Actica ab Actæone diceretur, sive ab Actæo Rege, sive ab ἀκτή, litus, quod ea regio, ut ait Strab. magna ex parte litoralis sit. Præcipuæ regionis hujus civitates fuerunt Athenæ, Eleusis, Marathon. Plin. 4. 1. & 7.

Attice, es, f. genus ochræ, seu silis in Attica laudatissimi. Cels. 5. 18. 19.

Attice, adv. Attico more; ut Attice dicere. Cic. de opt. gen. Or. c. 4.

Atticismus, m. 2. ἀττικισμός, quædam peculiaris Attici sermonis elegantia. Cic. Attic. l. 4. ep. 17. Ille Latinus Atticismus, ex intervallo regustandus. Adde Quintil. l. 6. c. 3.

Atticizo, as, n. 1. ἀττικίζω, Attice loquor. Plaut. Menæch. prol. v. 12. Non atticizat, sed sicilizat. Nam ut Attici inter Græcos omnes ornatissime loquebantur, ita Siculi omnium pessime. Unde Cic. Q. Cæcilium irridet, quod linguam Græcam non Athenis, sed in Sicilia didicisset. Alii scribunt Atticisso.

Atticurges, genus architecturæ Attico more elaboratæ: Vitruv. l. 3. c. 3.

Atticus, a, um, o. 1. 2. Atheniensis, ἀττικός, quod ex Athenis est, vel ad Athenas pertinet, ut Attica regio, Atticus sermo. Cic. de Nat. Deor. Scito sermone, & Attico loqui. ¶ Stylus Atticus est genus dicendi, quod erat in usu apud Athenienses, idest incorruptum, elegans, omni ex parte perfectum, & absolutum, in quo nihil deest, nihil redundat, nihil denique reprehensibile est. Sic Atticus orator, cui opponitur Asiaticus. Quintil. l. 12. c. 10. Attici limati, & emuncti nihil inane, aut redundans ferebant; Asiana gens tumidior alioqui & jactantior, vaniore etiam dicendi gloria inflata est. V. Cic. in Bruto c. 82. in Or. c. 26. & de opt. gen. orat. c. 3. & 4.

Attigo, a. 3. toccare, idem, quod attingo. Plaut. Epid. 5. 2. 58. Ne attigas. Adde Asin. 2. 2. 106.

Attiguus, a. 1. 2. contiguo, prossimo, προσεχής, proximus, ab attingendo. Apul. l. 4. Contra proclive montis attigui.

Attilius, vel Atilius Regulus, Civis Romanus, qui captus a Carthaginiensibus, Romam missus est legatus de permutandis captivis, adactus ante jusjurando, se re non impetrata rediturum, sed ille captivorum permutationem dissuasit, & mansuetus ad hostes rediit, a quibus in carcere ... me necatus est.

Att... piscis in Pado, inertia pinguescens ad mille aliquando ... Plin. l. 9. c. 15.

Attinæ, arum, f. termini agrorum facti ex lapidibus in speciem maceriæ con... Siculus Flacc. de condit. agror. pag. 4. Goesii. Addunt quidam ... Palladii l. 6. tit. 3. sed ibi varia est lectio.

Attineo, es, ui, entum, detineo, vel teneo, tenere, trattenere, κατέχω. Tacit. Annal. 3. c. 36. Attineri publica custodia. Plaut. Menæch. 5. 1. 29. Nunc e... ante oculos attines. h. e. tenes, habes. ¶ Attinet, impersonaliter, appartiene, pertinet, προσήκει. Cic. pro Rosc. Amer. c. 41. Servos ipsos, quod ad me attinet, neque arguo, neque purgo. Et Fam. 4. ep. 7. De quo quid sentiam, nihil attinet dicere.

Attingo, gis, attigi, attactum, a. 3. toccare leggiermente, נגע, Ger. anrüren, Gall. attaindre, toucher, Hisp. alcançar, toccar, ἅπτομαι, ἐφάπτω, leviter tango. Terent. Eun. 4. 6. 2. Digito uno attingere. Cic. pro Cal. c. 12. Primoribus labris gustare, & extremis ut dicitur, digitis attingere. ¶ Hinc translate Suet. de Illustr. Grammat. c. 9. Studia leviter attingere. Et Cic. de Orat. l. 2. circa princip. Crassus non plus doctrinæ attigit. ¶ Item attinere, appartenere. Id l. 2. de leg. c. 1. Hæc res te attingit: ¶ Item loco, vel cognatione proximum esse. Cic. ad Attic. l. 5. ep. 20. Cappadociæ pars ea, quæ Ciliciam attingit. Sic attingere aliquem sanguine, cognatione, affinitate, necessitudine. Plin. l. 7. epist. 24. Cic. Verr. 4. c. 10. ¶ Forum attingere, est prætexta posita virilem togam sumere. Cic. Fam. l. 5. ep. 8. & l. 15. epist. 16. Sic attingere Remp. Id. l. 2. Attic. ep. 22. Nunquam vero Tull. Rempubl. contingere dixit, pro attingere. Quare monet Græv. male nonnullos pro Leg. Manil. c. 1. legere: Cum per ætatem nondum hujus auctoritatem loci contingere auderem; & attingere, reponendum esse. ¶ Cum accusativo, & præposit. ad. Plaut. Mer. 1. 1. 32. Quæ nihil attingunt ad rem, nec sunt usui. ¶ Rem ipsam attingere, toccar il punto.

Attollo, is, a. 3. alzare, levare, נשא, Ger. erheben, aufheben, Gal. lever, elever, Hisp. alçar, o quitar, ἐπαίρω, elevo, erigo. Quintil. 11. 3. Attollere pedem. Terent. Eun. 4. 6. 31. Attollere pallium. Plaut. Cas. 2. 6. 5. Attollere signa. inalberare. Virg. 10. Æn. v. 856. Attollere se in femur. Liv. l. 8. c. 7. Attollere se a gravi casu. Plin. l. 29. c. 12. Attollere se a terra. Id. l. 34. c. 6. Attollere aliquid supra aliud. Virgil. 4. Georg. vers. 127. Attollere humeris. levar sulle spalle. ¶ Urbane, & translate Quintil. l. 11. c. 3. Attollere vocem. Id. l. 10. c. 5. Attollere orationem. Id. l. 1. c. 2. Attollere mentem. Cels. 5. 26. 1. Parvam rem attollere. amplificare. Tacit. 2. histor. c. 90. Attollere aliquem laudibus. Virg. 12. Æn. v. 4. Attollere animos. incoraggirsi, vel insuperbirsi. ¶ Pro auferre antiquum est. Pacuv. apud Non. c. 4. num. 55. Custodite illum, ne quis attollat, neve attiget. ¶ Hoc verbum præterito, ac supino caret. Nam quod Non. loc. cit. ei tribuit attuli, afferens illud Virg. 8. Æn. v. 200. Attulit & nobis, &c. ad verbum affero pertinet. Attollo autem mutuatur sustuli a sustollo.

Attondeo, es, ondi, onsum, idem quod tondeo, vel circa tondeo, tosare, radere, ἀποκείρω. Virg. Ecl. 10. v. 7. attondere virgulta. Plaut. Capt. 2. 2. 18. Per pectinem attondere. Et metaphor. Id. Bacchid. 5. 1. 9. Is me usque attondit doctis dolis. id est emunxit. V. attonsus.

Attonite, adverb. ἐμβροντήτως. Plin. l. 30. c. 1. h. e. Britannia hodieque magiam attonite celebrat. h. e. ad stuporem usque superstitiose, & defixe.

Attonitus, a. 1. 2. stupefatto, attonito, נבהל, Ger. erschrocken, Gal. etonné, ebahy, ἐμβρόντητος, cujus & corpus & mens stupet ex casu vicini fulminis, ab attono, & generatim qui stupet ex quacunque causa, ex morbo, ex subita re, &c. Virg. 3. Æn. Talibus attonitus visis, ac voce Deorum. ¶ Cum genitivo, more Græcorum. Sil. l. 6. vers. 231. Attonitus serpentis equus. ¶ Attoniti etiam ex morbo dicuntur. Cels. l. 3. c. 26. Attonitos quoque raro videmus, quorum corpus & mens stupet. Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo: ἀποπληξίαν hunc Græci vocant. ¶ Aliquando attoniti dicuntur furentes, seu μανίας passi. Ita attonitam catervam, furiosas illas Bacchas Statius dixit l. 5. Silv. 1. v. 118. Suet. Claud. c. 37. Alter ante lucem attonito similis, patroni cubiculum irrupit.

Attono, as, ui, itum, attonitum reddo. Senec. epist. 19. Etiam ipsa altitudo attonat summa. h. e. attonita habet summa, seu percutit, & quasi tonitru quatit. Sic Ovid. Heroid. ep. 4. v. 5. Aut quas semideæ Dryades, Faunique bicornes Numine contactas attonuere suo. Id. Metam. 3. v. 531. Quis furor, anguigenæ, proles Mavortia, vestras Attonuit mentes?

Attonsus, a, um, raso, tosato, ut arva attonsa, Luc. l. 6. v. 84. Metaphorice Cic. ex quodam poeta, l. 5. Tusc. c. 7. Consiliis nostris laus est attonsa Laconum. h. e. imminuta.

Attractio, onis, verbal. ab attraho. Pallad. in April. tit. 4. Recenter lecta poma si guttis vini veteris perfundas, efficitur, ne ea rugarum deformet attractio. ¶ Translate Attractionem, apud Quint. l. 1. c. 4. legimus pro eo positam, quod Donatus adverbium congregandi vocat, ut fasceatim, viritim, summatim, ostiatim, &c. Lege locum ipsum.

Attractorius, a, um, vim attrahendi habens, ut Virtus attractoria. Macer l. 4. c. 19.

Attractus, a, um, nomen ex particip. tractus, adductus, tirato. Virg. Georg. 3. v. 505. Attractus ab alto spiritus. Senec. de Benef. c. 31. Quum Pollionis attractiorem vidisset frontem. id est contractiorem.

Attraho, is, xi, ctum, a. 3. trarre, tirare, allettare, משך, Ger. zusich ziehen, Gal. attirer, tirer a soy, Hisp. traer a si, ἐφέλκω, ad me traho, allicio. Cic. de Amic. c. 14. Ad amicitiam nihil tam allicit, & attrahit, quam similitudo. Sic Attrahere, & reddere animam, Plin. l. 11. c. 37. h. e. spirare, & respirare.

Attrectatio, onis, attrectandi actus, il maneggiare, il toccare, ψηλάφησις, Lamprid. in Heliogab. c. 12. Eorum attrectatione gaudebat. Adde Pallad. in Mart. tit. 12.

Attrectatus, us, ui, m. 4. idem quod attrectatio. Cic. Tusc. 2. n. 25. ex Poeta. Nam attrectatu, & quassu sævum amplificatis dolorem.

Attrectatus, a, um, toccato, maneggiato, manibus tractus. Gell. in fi. l. 11. Res furti faciendi causa attrectatæ.

Attrecto, as, 1. maneggiare, toccare, משש, Ger. betasten, angreiffen, Gal. manier, Hisp. manejar, μεταχειρίζομαι, manibus tracto, palpo. Cic. de Arusp. resp. c. 13. Attrectare contaminatis manibus. Id. pro Cal. c. 8. Attrectare uxorem alicujus. h. e. impudice tangere. Tacit. Ann. 3. 52. Attrectare aliquid. h. e. tentare aggredi. Flor. l. 3. c. 5. Attrectare terminos provinciæ, h. e. violare, invadere. Sabinus JCtus apud Gell. in fin. l. 11. Attrectare rem alienam. h. e. tangere, & surripere.

Attremo, is, n. 3. tremo, tremare, ἐπιτρέμω. Stat. 8. v. 81. Theb. Attremit oranti.

Attrepido, as, apud Plaut. est, senili gradu accedere, Pœn. 3. 1. 41. Attrepidate saltem: nam vos approperare haud postulo.

Attribuo, is, ui, utum, a. 3. ascribo, assigno, addico, ascisco, affingo, assegnare, attribuire, נתן, Ger. zugeben, zumessen, Gal. attribuer, bailler, assigner, Hisp. atribuir, o dar, προσνέμω. Liv. 26. 49. Cæterorum curam tuendorum C. Flaminio attribuit. Cic. Verr. 7. c. 41. Huic accedit summus timor, quem mihi natura pudorque meus attribuit. ¶ Apud eund. l. 1. de Invent. c. 52. Attribuere orationem alicui est, loquentem aliquem inducere. ¶ Est etiam assignare. Plin. l. 16. c. 37. Tertium locum (salici) in æstimatione ruris Cato attribuit. Sic attributa pecunia publica dicebatur ea, quæ ex ærario dabatur vel in stipendium, vel in opus aliquod faciendum, a Quæstoribus. Liv. l. 40. c. 46. Censoribus deinde postulantibus, ut pecuniæ summa sibi, qua in opera publica uterentur, attribueretur, &c. V. Attributus.

Attributio, onis, verbal. Cic. l. 1. de Invent. c. 26. Ex his etiam attributionibus, sacer, an profanus, publicus, an privatus; alienus, an ipsius, de quo agitur, locus sit, an fuerit. Epitheta hic, ac circumstantias intelligit. ¶ Sed attributio pecuniæ significat assignationem pecuniæ, quæ fit alicui, ut alteri inde solvatur. Cic. Attic. l. 15. ep. 13. & l. 16. ep. 1. & Fam. 16. ep. 24.

Attributus, a, um, nomen ex particip. assignatus, attribuito, assegnato. Cæs. B. Gall. l. 7. c. 81. Suus cuique locus attributus. Plin. l. 2. c. 8. Attributa sidera singulis nobis. ¶ Attributa pecunia dicebatur, quæ a Quæstoribus assignabatur præsidibus in provincias euntibus, vel aliis ad opus aliquod publicum faciendum. Cic. in Pison. c. 35. Sestertium centies, ex ærario tibi attributum, Romæ in quæstu reliquisti. Adde Verr. 3. c. 13. & ibi Ascon. & Liv. l. 40. c. 51. ¶ Attributum absolute pro pecunia attributa, seu assignata alicui, habet Varr. l. 4. de L. L. ¶ Attributa alicui rei sunt, quæ ad ejus rei naturam & circumstantias aliquo modo pertinent. Cic. 1. de Invent. c. 24. Personis has res attributas putamus, nomen, naturam, victum, fortunam, habitum, affectionem, studia, consilia, facta, casus, orationes. Et c. 26. Negotiis autem quæ sunt attributa, partim sunt continentia cum ipso negotio, &c. ¶ Attributi dicuntur populi, aut urbes, quæ proprium forum non habent, sed alteri urbi adjuncti sunt, ut inde jura petant, eoque accedant ad tributa solvenda, & alia subeunda munia publice imposita. Plin. l. 3. c. 20. Camuni, compluresque similes finitimis attributi municipiis.

Attritio, onis, f. actus atterendi, seu conterendi, ἐπίτριψις. Lamprid. in Heliogab. c. 19. Rosatum ab aliis acceptum, pincarum etiam attritione odoratius reddidit. col pestarvi dentro, &c.

Attritus, a, um, ab attero, περιτετριμμένος, contritus, allisus, imminutus, *frusciato*, *logoro*, & metaph. vexatus, afflictus, ut attrita bellis Æthiopia, *Plin. l. 6. c. 29.* ¶ Attritæ opes, i. e. imminutæ, apud *Liv.* sæpe. ¶ Attrita toga, i. e. lacera, *Martial. l. 14. epigr. 125.* ¶ Comparat. *Cic.* Mentum simulacri Herculis paulo attritius, dixit *Verr. 6. c. 43.* sc. propter oscula orantium. ¶ Medici *attrita membra* appellant, quæ ex fricatione, aut pressione alicujus rei eroduntur, & fracta cute vulnerantur. *Plin. l. 24. c. 7.* Mastiche lentisci medetur & attritis partibus. *Id. l. 20. c. 5.* Cepæ attrita sanant.

Attritus, us, ui, m. 4. παράτριψις, atterendi actus. *Plin. l. 9. c. 45.* Pisces attritu petræ scalpentes pruritum. *Id. l. 28. c. 16.* Attritus calceamentorum sanat urina asini. *le vessicature.*

Attubus, μογίλαλος, μόγγος, ἄτυπος, impeditæ linguæ homo, *balbo*. *Auson. ep. 22.* Canus, comosus, hispidus, trux, attubus. Ita restituit *Jos. Scal. l. 2. lect. Auson. c. 9.* Antea legebatur *attubus*. V. Atypus.

Atypus, i, *balbo*, *scilinguato*, ἄτυπος (ex quo Latinum, attubus) est, ut *Budæus* exponit *annot. prior. in Pand.* qui non satis expedito linguæ plectro utitur, quasi aerem non feriens, vel quasi non satis verba exprimens. Græce a τύπτω ferio, & τύπος forma est. Ita enim legit locum *Ulp. l. 10. §. ult. Dig. de Ædil. ed.* ubi ait: Quæsitum est, an balbus, & blæsus, & atypus, isque qui tardius loquitur, & varus, sanus sit. *Gell. l. 4. cap. 2.* hæc profert Cæcilii Sabini: Balbus & atypus, vitiosi magis, quam morbosi sunt.

Atyrus, vel Aturus, vel Aturnus, nobilis fluv. in Aquitania e Pyrenæis montibus labens. *Ador*, vel *Dour*. *Luc. l. 1. v. 420.* Tunc rura Nemossi Qui tenet, & ripas Atyri, qua litore curvo Molliter admissum claudit Tarbellicus æquor. Adde *Auson. in Mosella*.

Atys, vel Attys, yos, vel Attis, is, & idos, & Attin, vel Atthin, Inis, item Attes, æ, (tot enim modis scribi, & inflecti solet) de quo Carmen est integrum Catulli, *de Berecynthia, & Aty*, cum Cybele cultus fuit a Phrygibus. Fuit autem puer formosissimus, quem Cybele caste amavit, eumque sacris suis præfecit, ea lege, ut perpetuo castitatem conservaret. Sed cum postea Sangaritidem nympham compressisset, ab irata Dea in furorem actus testes sibi execuit. Hinc Dea castratis Sacerdotibus usa est. Cum vero manus sibi afferre conaretur, miseratione Cybeles in pinum arborem mutatus est. *Ovid. l. 10. Met. Diodor. Pausan. Eusob. Arnob.* & *August.* singuli singulas de eo, planeque varias narrationes scripserunt. ¶ Alius item ex Hercule, & Omphale prognatus, qui filium habuit Lydum, a quo Lydia dicta est, & Tyrrhenum, a quo Tyrrheni appellati sunt, de quibus *Strab. l. 5.* ¶ Item alius fuit ex India, ex Lymniace Gangis filia progenitus, qui in Andromedæ nuptiis occisus est a Perseo. *Ovid. 5. Met.*

A ANTE V.

Au, interjectio variis animi affectibus inserviens, ut consternati animi, *Terent. Andr. 4. 4. 12.* Dicturan' es quod rogo? *My.* au. *Id. Eun. 5. 2. 60.* Au, tace obsecro. Ita autem his locis exponit. *Donatus.* ¶ Item abominantis. *Id. Phorm. 5. 1. 27.* Quid? duas ne is uxores habet? *So.* au, obsecro: unam ille quidem hanc solam. ¶ Item admonentis cum indignatione, & increpatione. *Plaut. Mil. 2. 2. 62.* Vigila: tibi ego dico: au! feriatus ne sis. Al. aliter leg. ¶ Scribitur etiam *hau*, & *ahu*. ¶ Est etiam *au* præpositio, quæ in duobus solummodo verbis componendis locum habet *aufero*, *aufugio*, eique ibi posita pro *ab*.

Avar, ris. Avares Scythiæ populi Romanum Imp. Justiniani temporib. & proximis infestantes. *Corippus de laudib. Justini l. 3. c. 8. vers. 170.* Crudus & Asper Avar dictis sic cœpit acerbis: Rex Avarum Cagan, debellans intima mundi, &c.

Avare, adv. *avaramente*, φιλαργύρως, tenaciter. *Cic. 3. Off. c. 8.* Nihil avare, nihil injuste. *Colum. l. 1. c. 7.* habet comparat. *avarius*, & superlat. *avarissime*, *Senec. de Otio Sap. c. 32.*

Avaricensis, e, ad Avaricum pertinens. *Cæs. l. 7. B. Gall. c. 47.*

Avaricum, n. 2. Avaricum Biturgicum Cuborum, *Bourges*, urbs Galliæ, A. & primaria Bituricensis prov. ad fl. Auram, seu Avarum, cum Academia celebri.

Avariter, adv. avare, avide, *avaramente*. *Plaut. Rud. 4. 7. 13.* Quam si quis avidus poscit escam avariter. *Id. Curcul. 1. 2. 35.* Ingurgitat impura in se merum avariter faucibus plenis.

Avaritia, æ, & avarities, ei, f. *avarezza*, aviditas, cupiditas, φιλαργυρία. *Cic. 4. Tusc.* Avaritia est opinatio vehemens de pecunia, quasi valde expetenda sit, inhærens, & penitus insita. *Lucr.* Avarities, & honorum cæca cupido. *l. 3. v. 59.* ¶ In plurali num. *Cic. 4. de Fin. cap. penult.* Nec enim omnes avaritias, si æque avaritias esse dixerimus, &c.

Avarus, a. 1. 2. alieni appetens, qui omnia in pecunia ponit, tenax, avidus, *avaro*, *avido*, *ingordo*, כִּילַי, Ger. *geitzig*, Gal. *avaritieux*, Hisp. *codicioso*, φιλάργυρος, ab aveo, cupio, vel ab aveo, & æs, æris, vel potius aurum, *1. Horat. 1. Epist. 2. v. 56.* Semper avarus eget. ¶ Transfertur a divitiis ad res alias, ut avarus laudis, *Horat. l. 2. ep. 1. v. 179.* Avarus cædis miles, *Claudian. de B. Get. vers. 606.* ¶ Comparat. avarior, Superlat. avarissimus, illud apud *Horat. l. 2. ep. 2. v. 157.* hoc vero apud *Cic. 9. Verr. c. 37.*

Auceps, cupis, c. 3. venator avium, *uccellatore*, צַיָּד, Ger. *vogelfenger*, Gal. *oiseleur*, Hisp. *paxarero*, ὀρνιθοθήρας, quasi aviceps, qui, vel quæ aves capit. *Col. l. 8. c. 10.* Ab aucupibus in hunc usum nutriti. ¶ Translate *Plaut. Mil. 4. 1. 9.* Circumspicito dum, ne quis nostro hic auceps sermoni sit. *Cic. l. 1. de Or. c. 55.* Auceps syllabarum, *h. e.* qui quærit & captat syllabas.

Aucta, sæpe aucta. *Festus.*

Auchatæ, arum, Scythæ ad os Bosphori, ubi Hypanis oritur. *Valer. Flacc. l. 6. v. 132.* in singulari: Doctus & Auchates patulo vaga vincula gyro spargere, & extremas laqueis adducere turmas.

Aucilla, diminut. ab avis, avicula. *Apul. Met. l. 9.* Bona, & satis fœcunda aucilla. V. *Meurs. p. 2. Exerc. Crit. l. 4. c. 8.*

Auctarium, ii, *giunta*, *soprappiù*, ἐπίμετρον, quidquid supra mensuram, aut pondus adjicitur. *Plaut. Merc. 2. 4. 22.* Auctarium adjicito.

Aucte, adv. valde, copiose, cujus comparat. usus *Apul. l. 4. p. 153.* Puella auctius ejulans sese. Al. leg. *altius*.

Auctifer, a, um. *Cic. vertens quosdam Homeri versus* (ut quidem citat *Augustin. 5. de Civ. Dei, c. 8.*) Jupiter auctiferas lustrabat lampade terras. *h. e.* terram omnia gignentem, atque alentem. Nam *augeo* pro gigno a *Lucret.* usurpatur.

Auctifico, as, are, augere, *accrescere*. *Arnob. l. 7. p. 224.* Cibis novis auctificatis. & *p. 233.* Auctificat dignitates.

Auctificus, a. 1. 2. *quello, che accresce*, αὔξιμος, quod auget. *Luc. l. 2. v. 571.* Auctifici motus, *h. e.* motus, quibus corpora alimentorum accessione augentur.

Auctio, nis, f. 3. *aumento*, *accrescimento*, *vendita all' incanto*, Ger. *verganting*, Gal. *vente à l'enchere*, Hisp. *almoneda*, αὔξησις, augmentum, ab augeo. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 14.* Modo auctio, modo retractio dierum. ¶ Ponitur fere pro publica venditione rerum privatarum, *incanto*, quia in ea pretium semper augetur, & res traditur plus offerenti. Ejus ratio hæc erat. Præco proclamabat diem auctionis, & res venales, designato pretio (quod *Plaut. Stich. 2. 1. 42.* auctionem prædicare, dixit). Tum licebantur auctores, h. e. dicebant pretium, quo vellent emere; qui plus offerebat, ei res adjiciebatur. *Cic. pro Quint. c. 4.* Auctionem in Gallia se facturum esse, proscribit.

Auctionalia, *Ulpian.* vocavit tabulas, & instrumenta auctionis. *L. 1. §. Officio. D. de Tutel. & Ration. distr.*

Auctionarius, a, um, quod ad auctiones pertinet, ut Auctionaria atria, in quibus auctio fiebat. *Cic. de Leg. Agr.* Ut in atriis auctionariis auctionentur.

Auctionor, aris, d. 1. auctionem facio, auctione vendo, per præconem vendo, præconis voci subjicio, *vendere all' incanto*, Ger. *verganten*, Gal. *vendre à l'encant*, Hisp. *almonedear*, ἀπεμπολέω, διαπωλέω, per auctionem vendo. *Cic. pro Quinct. c. 3.* Hominem deterret, ne auctionetur. *Ascon. in Verr. 3. c. 23.* bona condemnatorum auctionari.

Auctito, as, are, frequent. ab augeo. *Tacit. Ann. 6. c. 16.* Auctitare pecunias fœnore. *Arnob. l. 7.* Potentias auctitare.

Aucto, as, are, augere, auctitare, frequent. *Plaut. Amph. Prol. v. 6.* Res suas bono, atque amplo auctare lucro. *Catull. Carm. 67.* Te bona Jupiter auctet ope.

Auctor, oris, m. 3. *autore*, בַּעַל, מְחַבֵּר, Ger. *ein erfinder*, Gal. *auteur*, Hisp. *autor*, αὐθέντης. Declinatum videtur, inquit *Franc. Hotom. Comment. Verb. Jur.* ab auctionibus, in quibus ei, qui plurimum auget, res addicitur, & ex ea auctione, atque adjectione suæ auctoritatem sibi in rem emptam comparat. Unde pro domino rei usurpatur. *Cic. Verr. 7. c. 21.* Tum illi intellexerunt, se id, quod a malo auctore emissent, diutius obtinere non posse. ¶ Alii ducunt ab *augeo*, quod *creare* significat, secundum *Lucret. l. 5. v. 323.* Nam quodcumque alias ex se res auget, alitque. Hinc auctor rei, unde primum res est. *Virg. Æn. 6. v. 650.* Trojæ Dardanus auctor. Ex his collige, non *autor*, neque *author*, sed *auctor*, scribendum esse. ¶ Fere autem auctor is est, cujus imperio, atque auctoritate, item consilio, opera, impulsu, vel periculo, atque exemplo aliquid suscipitur, aut geritur. *Tacit. Agric. c. 8.* Nec unquam in suam famam gestis exultavit, ad auctorem, & ducem, ut minister fortunam referebat. *Cic. 3. Offic. c. 30.* Hujus deditionis ipse suasor, & auctor fuit. Ubi nota, auctorem plus aliquanto esse, quam suasorem. ¶ Pro recitatore usurpatur a *Cic. l. 3. de Orat. sub finem.* Significavit quantum esset in actione, qui orationem eandem aliam esse putaret, auctore mutato. Nisi forte legendum est *actore*, ut quidam putant. ¶ Auctor etiam est, qui aliquid facit, aut invenit: proinde librorum conditores, auctores vocamus. *Cic. in Orat. c. 57.* Aristoteles auctor optimus. *Lucan. l. 9. v. 661.* Mercurium auctorem citharæ appellat, h. e. repertorem. ¶ Auctor etiam est, qui aliquid proponit, ut Auctor legum, pacis, belli, &c. Hinc illa: Populus jussit, Patres auctores fuerunt, passim apud *Liv.* & alios. Dicimus, auctor sum tibi faciendi aliquid, vel ad faciendum, vel ut facias, vel in faciendo. *Cicero* passim, & alii. ¶ Invenitur etiam cum infinito. *Cic. l. 9. ad Att.* Ego quidem tibi non sum auctor, si Pompeius Italiam relinquit, te quoque profugere. ¶ In utroque genere auctoris nomen effertur. *Ovid. 5. Fast. v. 192.* Optima tu proprii nominis auctor eris. *Senec. Med. v. 979.* Ipsam sceleris auctorem horridi. Dicitur tamen & *auctrix*. V. ¶ Scribitur etiam *autor*, ab iis, qui vel ab *aveo* deducunt, vel ab *audeo*, vel a Græco αὐθέντης: item *author* ab iis, qui ab αὐθέντης derivant. Verum probabilissima est Etymologia, quæ ab *augeo* deducitur, & *auctor* per *ct* scribitur.

Auctoramentum, i, n. 2. ipse actus paciscendi, & auctorandi se, & inde nata obligatio: item merces & commodum, quod inde sequitur: speciatimque dicitur de gladiatoribus. *Cic. 1. Offic. c. 32.* In mercenariis ipsa merces auctoramentum servitutis: hoc est obligatio. V. *Auctoro*. ¶ Transfertur tamen & ad alia. *Senec. ep. 69.* Nullum sine auctoramento malum est: avaritia pecuniam promittit, luxuria voluptates &c. h. e. Nullum est vitium, quod non aliquid utilitatis promittat. *Id. l. 4. de Benef. c. 36.* Philippus Macedonum Rex militem fortem habebat ..... hominem venalis animæ crebris auctoramentis accendebat. h. e. muneribus, donis.

Auctoratio, onis, verbal. actus auctorandi, h. e. venditio, ut *Isid.* exponit. Est hæc vox & veteris *Horatii Scholiastæ ad sat. 7. l. 2. v. 59.*

Auctoratus, a, um, nomen ex particip. addictus alii, venditus, mercede conductus. *Glossæ Philoxeni*: Auctoratus, ὁ ἐπὶ μισθῷ ἑαυτὸν βάλλων, ἢ μονομάχος. *Vet. Interp. Horat. ad l. 2. sat. 7. v. 59.* Auctorati, inquit, dicebantur, qui se ludo vendiderant. *Senec. in Apocoloc.* Proximo munere inter novos auctoratos ferulis vapulare placet. ¶ *Tertul. de Corona, c. 2.* aliter usus est, & in meliorem partem: Delictum quod committitur in observationem suo jam vindicandam nomine, & satis auctoratam consensus patrocinio. h. e. probatam, confirmatam.

Auctoritas, atis, *autorità*, αὐθεντία, κῦρος, τὸ ἀξιωματικόν. Primo significat factum, aut dictum, quod alius deinceps pro consilio, exemplo, aut testimonio est. *Vitruv. Præf. ad Aug.* Ædificiorum publicorum auctoritates egregias. *i. e.* exempla. *Cic. 2. de Fin. c. 13.* Auctoritatem alicujus sequi. Et *pro Balbo c. 13.* Cujus auctoritate & exemplo nunquam intermissa est largitio &c. ¶ Hinc testimonia, sententiæ, ac dicta auctoritates dicuntur. Quo nomine & litteræ publicæ, & instrumenta sæpius veniunt. *Cic. Verr. 2. c. 3.* Legationes cum publicis auctoritatibus ac testimoniis convenisse dicit. ¶ Decreta etiam Senatus, quæ non approbasset populus, *Auctoritates* dicebantur; quæ vero probasset, *Consulta*. *Cic. Fam. 8. ep. 8.* Idem etiam testimonia & probationes hoc nomine appellat, ut *7. Verr. c. 39.* Testibus, & auctoritatibus convincere. ¶ Destrugere auctoritatem, est inficiari se esse auctorem, aut impulsorem alicujus rei, ut ostendit *Muretus ad Ter. Eun. 2. 3. v. ult.* allatis etiam exemplis Ciceronis, & Plauti. ¶ Sumitur etiam auctoritas frequenter pro amplitudine quadam, ac vi, quæ alicui accedit ex genere, ætate, meritis, opibus, dignitate & similib. *Cic. 2. de Div.* Hunc ergo antepones Platoni? qui ut rationem non redderet, auctoritate tamen hos minutos philosophos vinceret. Hinc valere auctoritate &c. ¶ Interdum ponitur pro majestate. *Tacit. 1. histor. c. 29.* Auctoritas Principis majoribus remediis integra servanda. ¶ Neque vero personis tantum, verum etiam rebus auctoritas tribuitur. *Cic. pro Flac. c. 4.* Tota hujusce rei, quæ sit vis, quæ auctoritas, quod pondus, ignorant. *Plin. l. 13. c. 4.* Tanta arbori auctoritas erat. Et, auctoritas orationis, apud *Cic.* ¶ Hinc res aliqua in auctoritate esse dicitur, quæ in honore, ac pretio habetur. *Id. l. 34. c. 6.* ¶ In jure auctoritas est jus vindicandæ rei suæ adversus eos, qui eam in præsenti possident, hoc est dominium legitimum. Lex XII. Tab. apud *Cic. Top. c. 3.* & *pro Cæcin. c. 19.* Usus, auctoritas fundi biennium; cæterarum rerum annuus esto. *Lex Atinia* apud *Gell. l. 7. c. 7.* Quod subreptum erit, ejus rei æterna auctoritas esto. ¶ *Scævola Dig. l. 13. tit. ult. leg. ult.* Exhibere instrumentum auctoritatis. *l'istromento d'acquisto*.

Auctoro, as, are, *vendo*. Est mercede operam alicujus obligare, dicebaturque

baturque præcipue de gladiatoribus, qui, liberi cum essent, pretio tamen se in ludum gladiatorium addicebant. *Tertull. ad Nation. l. 1. c. 18.* Non vitæ amore gladio vos ad lamnas auctoritatis, sed mortis nomen militiæ datis. Quidam afferunt exemplum *Pollionis ad Cic. ex l. 10. Famil.* sed lectio illa non est genuina. ¶ A gladiatoribus ad alios quoque transfertur: milites enim auctorati dicuntur, qui stipendia merent; & contra exauctorati, qui a militia remoti fuerunt. ¶ Auctorare sibi mortem pessimo facinore, h. e. mortem quasi mercede sibi quærere, & arcessere, ut debitam, dixit *Vellej. l. 2. meritarsi, tirarsi addosso la morte.* ¶ Reperitur etiam *auctor, oris* deponentis forma. *Apulej. l. 9. Met.* Mulier exsecrando metallo pudicitiam suam protinus auctorata est.

Auctrix, icis, fem. ab auctor, quæ auget. *Tertull. de Corona mil. c. 3.* Traditio tibi prætendetur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix. Et *l. 5. adv. Marcion. c. 10.* Anima auctrix operum carnis. Adde *August. serm. 38.*

Auctum, i, vocabatur spatium circi, quod supra definitum modum victoriæ adjungitur. *Festus.* ¶ Item augmentum, *accrescimento, αὔξησις. Gell. l. 20. c. 8.* Solum cæpe contra Lunæ aucta & damna vices minuendi & augendi habet contrarias. Al. tamen leg. *lucra.*

Auctus, us, ui, m. 4. *accrescimento. Liv. l. 4. c. 2.* Maximis auctibus crescere. *Plin. l. 4. c. 12.* Auctu immenso aquarum.

Auctus, a, um, nom. ex particip. *accresciuto, αὐξηθείς,* ut pecunia aucta, *Cic. pro Cluent.* Aucta numero acies, *Liv. l. 8. U. C.* ¶ Item præditus, ornatus. *Horat. lib. 1. sat. 6. v. 11.* Amplis honoribus auctus. ¶ Comparat. auctior. *Liv. l. 4. c. 2.* Majestatem auctiorem, ampliorem que esse. V. Augeo. ¶ In malam partem *Terent. Heaut. 4. 1. 15.* Auctus damno. ¶ Superlat. *auctissimus* rarum est. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 18.* Statuam in auctissima base ponere *h. e.* amplissima. Al. leg. *acutissima.*

Aucupabundus, a, um, ut venabundus. *Tertull. de anima, c. 39.* Spiritus nequam aucupabundus.

Aucupatio, onis, ipse actus aucupandi, avium venatio, *uccellagione. Quintil. Declam. 13.* Multa quæ libera fuerant, transeunt in jus occupantium, ut venatio, aucupatio.

Aucupatorius, a, um, ad aucupium pertinens. *Plin. l. 16. c. 36. de calamis aquaticis.* Cum anno permansit inundatio, proficiunt in aucupatoriam amplitudinem. *h. e.* adeo crassi fiunt, ut possint aucupio inservire.

Aucupatus, us, m. idem quod aucupium. *Capitolin. in Antonin. Philos. c. 4.* Amavit pugilatum, & cursus, & aucupatus.

Aucupatus, a, um, signif. passiva, ab aucupo, captus, acquisitus. *Lactant. l. 5. Instit. c. 23.* Aucupata per rumorem.

Aucupium, ii, n. 2. *ὀρνιθοθηρία,* avium captus, *uccellagione. Cic. 2. Fin. c. 8.* Piscatu, aucupio, venatione. ¶ Pro ipsa præda, quæ aucupio fit, *Senec. de Provid. c. 3.* Felicior esset, si in ventrem suum peregrina aucupia congereret. ¶ Translate apud *Terent. Eun. 2. 2. 16.* Parasitus dixit: Hoc novum est aucupium. & *Plaut. Mil. 4. 1. ad fin.* Aucupium auribus facere. *Cic. pro Cæc. c. 23.* Aucupia verborum. *h. e.* subtilium verborum captiunculæ, quibus JCti in rebus definiendis uti solent.

Aucupo, as, activa voce, pro aucupor sæpe est apud *Plaut.* ut *Asin. 5. 2. 32.* aucupare sermonem. Et *Trucul. 5. 1. 73.* Lepide aucupavi, atque ex mea sententia. Verum usitatius est *Aucupor.*

Aucupor, aris, depon. *uccellare,* aves capere. Translate autem ponitur pro solerter quærere, & captare. *Cic. Fam. 5. epist. 12.* Vereor, ne assentatiuncula quadam aucupari videar gratiam tuam. *Id. in Pis. c. 24.* Levitatis est inanem aucupari rumorem. Et *de Orat. l. 2. c. 14.* aucupari utilitatem.

Audacia, ciæ, f. 1. confidentia, impudentia, *audacia, ardire,* חצפה, Ger. *frevel heit,* Gal. *audace,* Hisp. *audacia, θάρσος,* securitas, qua quis malum neque futurum expectat, neque præsens horrescit. Et fere accipitur in malam partem pro nimia confidentia. *Cic.* Nec vires eis, nec audacia, nec tela defuere. ¶ In bonam partem apud *Liv. 25. 38.* Non enim frangere audaciam vestram, sed differre in majorem gloriam, atque opportunitatem volui. ¶ *Audaciæ* in plur. dixit *Cicer. Catil. 2. c. 5. & pro Sylla, & ad Attic. 9. epist. 7.*

Audaciter, & audacter, per syncopem, *audacemente,* Gal. *hardiment, audacieusement,* Hisp. *osadamente, θρασέως,* fidenter. *Quintil. l. 1. c. 6.* reprehendit *audaciter: Gronovius* autem *Livio lib. 22. c. 25. & lib. 40. c. 45.* non solum restituit ex vetustis libris, sed etiam auctoritate comprobat utriusque *Senecæ Controv. 20. & de Provid. c. 4.* ¶ *Audacter* tamen usitatius est. *Terent. Heaut. 1. 1. 6.* Audacter aliquem monere. *Cic. in Orat. c. 8.* Audacius exultavit. *Liv. l. 30. c. 30.* Audacissime omnia incipere.

Audaculus, m. 2. dimin. ab audax. *Gel. l. 5. c. 21.* Reprehensor audaculus verborum.

Audax, acis, o. 3. *audace, ardito,* עז, Ger. *frevaler,* Gal. *audacieux,* Hisp. *audaz,* modo fidens dicitur, *τολμηρός. Virg. 5. Æn.* Quique pedum cursu valet, & qui viribus audax. ¶ Modo temerarius, *temerario. Plaut.* Pergin' audax hoc facinus persequi? ¶ Comparat. *audacior* est apud *Cic. Catil. 2. c. 5.* Superlat. *audacissimus* apud *eund. pro Sext. Rosc. c. 1.* ¶ Cum genitivo *Stat. l. 3. Sil. 2. v. 64.* Audax ingenii. ¶ Cum infinito *Horat. lib. 1. od. 3.* Audax omnia perpeti.

Audendus, a, um, particip. passiv. *Liv. l. 35. c. 35.* Res est agenda, audendaque.

Audens, tis, audax. *Virg. Æn. 10. v. 284.* Audentes fortuna juvat. Et *Æn. 6. v. 95.* Sed contra audentior ito. *Tacit. in Agric. 33.* Audentissimus quisque miles.

Audenter, *audacemente,* בעז, Ger. *freventlich, θρασέως,* audacter. *Leg. 29. §. 14. D. de Lib. & Posth.* Audenter dicere. *Tac.* Quidam audentius apertis in osculis visebantur. *l. 4. Annal. c. 47.*

Audentia, æ, f. *ardire, animosità,* animi fidentia, audacia. *Non. c. 5. n. 84.* recte docet, audentiam in bonam partem sumi, & esse fortitudinis; audaciam plerumque in malam, & esse temeritatis. *Tac. Ann. 15. cap. 53. & de morib. Germ. c. 34. & Plin. lib. 8. epist. 4.*

Audeo, des, ausus sum, *ardire, tentare, esser audace,* דלק, נועז, Germ. *dorffen,* Gall. *oser,* Hisp. *osar, τολμάω,* signif. fidentem esse, temere præsumere, aggredi, ab *aveo,* inserto d. Verbum activum est, & licet sæpe absolute usurpetur, tamen semper aliquid subaudiendum est. *Tacit. l. 2. histor. c. 25.* Modica silva erat; unde rursus ausi &c. subaudi, prorumpere, & integrare pugnam. *Virg. Æn. 2. v. 347.* Audere in prælia. *sc.* progredi. ¶ Audere quin, *Plaut. Asin. 1. 1. 10.* Non audeo quin promam omnia. ¶ Sæpe accusativus apponitur. *Ter. Eun. 5. 5. 16.* Qua audacia tantum facinus audet? Sic audere pugnam, aciem, scelus, *Tacitus* dixit; audere ultima, *Livius;* audere majora viribus, *Virg.* ¶ Interdum infinitus. *Cic. ad Brut. ep. 16.* Aude negare. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimis. *Lucret. l. 6. v. 1070.* Vitigeni latices in aquai fontibus audent misceri. ¶ Auderi pass. est apud *Nepotem 2. 4. 5.* Auderi adversus se dimicare. *Liv. 29. 9.* Multa dolo audebantur. ¶ In præsent. conjunct. habet sæpe *ausim, sis, sit,* pro audeam, as, at. *Liv. in proœm. l. 1.* Nec si sciam, dicere ausim. Pro quo legitur *ausitrim* in *Carm. de Passione Domini,* quod *Lactantio* quidam tribuunt. Sed vel ex hoc pudendo barbarismo intelligi potest, quantum carmen illud abhorreat a stilo elegantissimi Scriptoris.

Audiens, entis, nom. ex particip. idem quod obediens. *Plaut. Truc. 2. 2. 25.* Tibi servio, atque audiens sum imperii. Sic *dicto audiens,* V. in *audio.*

Audientia, æ, f. 1. *udienza. Cic. de Sen. c. 9.* Facit sibi audientiam diserti senis oratio. *Liv. l. 43. c. 16.* Audientiam facere præconem jussit. *audientiam facere* est silentium audiendi causa indicere, *intimar silenzio.* Apud *Apulej. l. 3. Met.* audientiam alicui tribuere, est quod Itali dicimus, *dar' udienza.* ¶ In Codice Justinianeo sæpe *audientia* ponitur pro auditione, & cognitione causarum, quæ fit ab habente jurisdictionem, ut *lib. 2. tit. 13. leg. 1. lib. 7. tit. 19. leg. ult.* Adde *tit. 4. lib. 1.* qui est *de Episcopali audientia,* h. e. de iis, de quibus cognoscere ad Episcopos pertinet. ¶ Sumitur etiam generatim pro quacumque auditione. *Arnob. lib. 3. pag. 117.* Janus pandit viam ad deorum audientiam. Adde *lib. 5. pag. 178. & lib. 6. pag. 192.* ¶ Audientia pro ipsa audiendi facultate, *l' udito. Prudent. in Romano, v. 954.* Surdis fruendam reddere audientiam.

Audio, is, ivi, itum, a. 4. *udire,* שמע, Ger. *hoeren, losen,* Gal. *ouir,* Hisp. *oyr, ἀκούω,* auribus accipio, ab αὐδὴ, sonus, qui auditur, vel ab aura, quia vox per aerem ad aures fertur. *Cic. pro Sex. Rosc.* Attente, bonaque cum venia verba mea audiatis. ¶ Interdum est audita petenti concedere. *Virg. 9. Æn. v. 631.* Audiit, & Genitor cœli de parte sinistra intonuit lævum. Sic audire preces alicujus, hoc est exaudire. ¶ Interdum credere, *credere. Cic. in Tusc.* Nec Homerum audio, qui Ganymedem a Diis raptum ait. ¶ Interdum præcipienti parere, *ubbidire. Cic. Fam. l. 2. ep. 7.* Te adhibe in consilium, te audi, tibi obtempera. ¶ Hinc dicto audiens, vel edicto, i. e. qui obedit. In qua phrasi si persona addenda sit, in dativo poni debet, tanquam si dicto audiens unica vox esset. *Cic. 6. Verr. c. 12.* Respondit dicto audientem fuisse Prætori. *Nepos in Lysandro, c. 1.* Qui quod dicto audientes imperatoribus non erant. Sic *audire alicui* pro parere, apud *Apulej. in Apolog.* ¶ In hoc sensu etiam inanimis rebus tribuitur. *Ov. 5. Met. v. 380.* De mille sagittis Unam seposuit, sed qua nec auctior ulla, Nec minus incerta est, nec quæ magis audiat arcum. *Virg. 1. Georg. v. 514.* Nec audit currus habenas. ¶ Audire pro intelligere, *Plaut. Epid. 2. 2. 69.* Ajebat, se audivisse ab ea, atque ex epistola. ¶ Audire etiam discentium est, qui scholam alicujus frequentant. *Cic. 1. de Nat. Deor. c. 14.* Cleanthes Zenonem audivit. ¶ Bene, vel male audire, est bonam, vel malam famam habere. *Cic. 3. Fin. c. 17.* est hominis ingenui velle bene audire ab omnibus. Sic apud *eund.* minus commode audire. ¶ *Horat. l. 1. ep. 16.* Tu recte vivis, si curas esse, quod audis. *h. e.* diceris, perhiberis. Et *epist. 7. v. 37.* Rexque paterque audisti. *h. e.* appellatus es. ¶ Auditur, pro *subintelligitur,* ut vulgo dicunt, est apud *Quintil. l. 8. c. 3.* ubi, quid *ἔλλειψις* sit, explicat. Ejus verba sunt: Eras dignus, ut haberes integram manum. Sic enim auditur: ut depugnares. ¶ *Audibo* pro *audiam* habet *Plaut. Capt. 3. 4. 86.* & alibi.

Auditare frequentativum est ab *audire. Festus:* Auditavi, sæpe audivi.

Auditio, f. 3. *l' udire,* שמיעה, Ger. *hoerung, ἀκρόασις,* ipse audiendi actus. *Cic. 5. Fin.* Fabellarum auditione ducuntur. *Id. Famil. 8. epist. 1.* Romam cum venissem, tenuem auditionem de te accepi. *h. e.* famam, sermonem. Sic *Cæs. B. G. l. 7. c. 42.* Levem auditionem habent pro comperta. ¶ Est etiam schola, dissertatio, acroasis, ut vertit *Gell.* græcam vocem *ἀκρόασιν, l. 14. c. 1.* Egressus ibi, inquit, ex auditione propere annotavi. Et *l. 19. c. 8.* Quando erat a Magistris auditionibusque obeundis otium.

Auditiuncula, æ, f. 1. diminut. brevis auditio, seu acroasis. *Gell. l. 13. c. 19.* Auditiuncula quadam de Catonis familia aspersus es.

Auditor, ris, m. 3. *uditore,* שומע, Germ. *ein zuhorer,* Gal. *auditeur,* Hisp. *oydor, ἀκροατής,* qui audit. *Cic. Att. 16. ep. 2.* Bonos auditores nactus. ¶ Sumitur & pro discipulo. *Cic. de nat. Deor. 1. 14.* Perseus Zenonis auditor. ¶ Etiam qui librum legit, *auditor* quodammodo dici potest, audit enim Auctorem illum. Atque hac ratione videtur locutus *Varro initio l. 5. de L. L.* Si qua erunt, inquit, ex diverso genere adjuncta, potius cognationi verborum, quam auditori calumnianti geremus morem.

Auditorium, n. 2. *auditorio,* Gal. *auditoire,* Hisp. *auditorio, ἀκροατήριον,* locus, ubi audiuntur Oratores. *Quintil. l. 2. c. 11.* Sed cujus rei gratia plenum fit auditorium. ¶ Sed per Metonymiam accipitur etiam pro ipsa auditorum turba, *uditori. Plin. l. 4. epist. 7.* Nuper, adhibito ingenti auditorio, librum de vita ejus recitavit. ¶ Item schola est, ubi pueri ingenuas artes a Magistris audiunt. *Quint. l. 10. c. 1.* Alia ratio est fori, & auditorii. ¶ Etiam pro foro, & tribunali ponitur, *palazzo della ragione. Paulus in l. contra, de re jud.* Is, qui ad majus auditorium vocatus est.

Auditus, us, m. 4. sensus audiendi, auditio, *udito,* משמע, Ger. *gehoer,* Gal. *ouye,* Hisp. *el sentido, ἀκοή. Plin. l. 10. c. 69.* Auditus cui hominum primo negatus est, huic & sermonis usus ablatus.

Auditus, a, um, nomen ex particip. *udito, sentito, ἀκουσθείς. Horat. l. 3. od. 1.* Carmina non prius audita canto. *Vellej. l. 2. c. 25.* Audito crudelior. ¶ Elegans est participii hujus usus, cum *audito* absolute ponitur pro *re audita. Liv. l. 27. c. 7.* Audito, Machanidam territum refugisse. *Tacit. Ann. l. 2. c. 7.* Audito castellum Luppiæ obsideri.

Audomarum, n. 2. *S. Omer,* urbs Belgii, ad fl. Agnionem, ex primis Artesiæ, E. sub A. Cameracensi.

Ave, aveto, avete, avere, verbum defect. significat *vive, vivite* &c. a voce Hebr. חיה, græce *χαῖρε* dicitur. Utebantur eo in matutinis salutationibus, *buon dì,* ut verbo *Valere, ὑγίαινε,* in vespertinis. *Mart. l. 1. epigr. 56.* Et matutinum portat ineptus ave. *Id. l. 9.* Non vis, Afer, avere, vale. V. Aveo. ¶ Sæpissime in antiquis monumentis reperitur *have* cum aspiratione.

Avectus, a, um, nom. ex particip. *portato, o condotto via. Virg. Æn. 2. v. 43.* Avecti hostes. Et *l. 11. v. 205.* Avecta corpora.

Aveho, is, exi, ectum, a. 3. *condurre via, ἀπάγω,* abduco, alio veho. *Ter. in Adel. 4. 5. 19.* Is venit, ut secum avehat. *Virg. 1. Æn. v. 516.* penitusque alias avexerat oras. ¶ Scribitur & *abveho.*

Avellana, næ, f. 1. *nocciuola,* לוז, Gal. *noisette, avelaine,* Hisp. *el avellana, λεπτοκάρυον,* nux coryli arboris. Primum dicta est Abellina, deinde Avellana, ab Avellino Campaniæ opp. quod *Abella* a Virg. *Avella* a Silio appellatur, quia ibi abundat. Dicitur etiam *nux Pontica,* quod primo e Ponto venit in Græciam, & Italiam. Item *nux Prænestina,* quod Prænestini his abundent, vel quod ab Annibale obsessi his nucibus famem toleraverint. Est autem *Avellana* adjectiv. ut cum absolute ponitur, intelligatur, nux. Dicitur tamen & nux Avellana. *Plin. l. 37. c. 4.* Avellanæ nucleo similis. *Scribon. Larg. compos. 135.* Avellanæ nucis magnitudine.

Avello, lis, avulsi, & aliquando avelli, avulsum, a. 3. abstraho, aufero, *sbarbicare, sterpare a forza, spiccare, staccare,* נתק, Germ. *abreissen, dannen reissen,* Gal. *arracher, retirer a force,* Hisp. *arrancar, ἀποσπάω,*

ύειν, a loco per vim vello, abstraho. *Cic. de Sen.* 19. Poma ex arboribus, si cruda sint, vi avelluntur. *Id. pro Fonteio*, *c.* 17. De matris complexu avellere, atque abstrahere. ¶ *Avellerat*, pro *avulserat* est apud *Curt. l.* 3. *c.* 6. 5.

Avēna, æ, f. 1. *avena*, Ger. *haber*, Gal. *aveine*, Hisp. *avena*, *βρῶμος*, herba ex frumentaceo genere, equorum præcipue pabulis nascens, tritico foliis, & culmo similis, semen habens ejusdem nominis, e summo pendens culmo. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Primum omnium frumenti vitium avena est, & hordeum in eam degenerat. ¶ Ponitur interdum pro fistula, seu calamo, & metaph. pro stylo Poetico. *Virg. Ecl.* 1. Sylvestrem tenui musam meditaris avena. ¶ Item pro culmis, & stipulis frugem non habentibus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 153. Steriles dominantur avenæ.

Avenacĕus, a, um, adject. ad avenam pertinens, ut farina avenacea, apud *Plin. l.* 29. *c.* 6.

Avenarĭus, a, um, ut avenaria cicada, quam nonnulli frumentariam vocant, quia simul cum frumentis arescentibus apparet. *Plin. l.* 11. *c.* 26.

Avens, tis, pro libens, ex Nævio affert *Gell. l.* 19. *c.* 7. Hinc

Aventer, adverb. i. e. cupide. *Sidon. l.* 2. *epist.* 2. Quin tu contubernio nostro aventer insertus tallis inclementiam Canicularem. Adde *Ammian. l.* 18. *c.* 5. & *l.* 29. *c.* 13. *ed. Grut.*

Aventiniensis, e, adject. ad Aventinum spectans, ut Aventiniensis Diana, *Val. Max. l.* 7. *c.* 3. 1. quæ in Aventino colebatur.

Aventīnus, i, m. & Aventinum, i, n. *M. di S. Sabina*, *Αὐεντῖνος*, unus ex 7. collibus Romæ, ad cujus radicem Tiberis præterlabitur, dictus ab avibus, quod eo aves se a Tiberi ferrent; vel ab Aventino Rege Aboriginum, Romuli Silvii filio, qui in eo monte sepultus fuit, ut opinatur *Liv. l.* 1. *c.* 3. ¶ Aventinus etiam fuit Herculis filius. *Virg. Æn.* 7. *v.* 656. Satus Hercule pulchro Pulcher Aventinus.

Aventīnus, a, um, adject. ab Aventino, ut Aventina arx, *Ovid.* 6. *Fast. v.* 728. & Aventina silva, *l.* 3. *v.* 329.

Avĕo, es, a. 2. sine præt. & sup. *desiderare*, *appetire*, אוה, Germ. *begehren*, Gal. *souhaiter*, Hisp. *dessear*, *γλίχομαι*, concupisco. Usurpatur fere cum alterius verbi infinito. *Cic.* 1. *Off. c.* 4. Avemus aliquid audire, & discere. & *Attic. l.* 1. *epist.* 15. Valde aveo scire, quid agas. ¶ Apud Veteres *aveo* in usu fuisse, pro salvus sum, & incolumis, a quo *ave*, *avete*, vox salutandi, colligitur ex *Mamertino in Paneg. Julian. c.* 29. ubi inquit: Aveo plane imperator, & avebo: neque enim eventus esse potest hujus optati ambiguus, cum is avere jubeat, qui jam facit, ut averem. Respicit autem ad salutationem Imperatoris, qui dixerat: *Ave Consul amplissime*. V. Ave. ¶ Veteres scripserunt etiam *haveo*, & *have*, ut videre est in multis inscriptionib. quas collegit *Manut. in Orthograph.*

Avernālis, e, adject. ab Averno, ut Avernales aquæ, *Horat. Epod.* 5. *v.* 26.

Avernus, m. 2. & n. plur. Averna, orum, n. 2. *Ἄορνος*, *Lago d'Averno*, & *Lago di Tripergola*, lacus Campaniæ prope Bajas, apud antrum Sibyllæ Cumanæ, a Puteolis 3. M. P. dictus ab *α* priv. & *ὄρνις*, avis, quasi sine avibus, quia ejus aquæ inter densas sylvas adeo pestilentes sunt, ut aves supervolitantes mortuæ decidant. Hinc ad Inferos descensum esse Poetæ fabulantur, qui etiam Avernum pro loco Inferorum usurpant. *Lucret. l.* 6. *v.* 740. Principio quod Averna vocantur, nomen id ab re impositum est, quia sunt avibus contraria cunctis. Et pro inferorum locis *Stat.* 11. *Theb. v.* 588. pigri sulcator Averni: i. e. Charon.

Avernus, a, um, adject. *Sil. Ital. l.* 13. *v.* 601. Conjux Junonis Avernæ *i. e.* Pluto. Juno autem Averna ea est, quam *Virg. Æn.* 6. *v.* 138. Infernam, *Claudian. l.* 1. *de Rap. Proserp. v.* 2. profundam vocat: scil. Proserpina.

Averro, is, erri, a. 3. asporto, aufero, quasi verrendo alio abduco. *Livin. Mater* apud *Priscian. l.* 10. Quos oportuit amissa restituere, hasce etiam reliquias averrerunt.

Averruncasso, averruncavero, ut *levasso*, *impetrasso*. *Pacuv.* apud *Varron. l.* 6. *de L. L. c.* 5. *a med.* Dii monerint meliora, atque amentiam averruncassint tuam. *Non. c.* 2. *n.* 49. hæc verba tribuit *Lucilio l.* 26. ¶ *Averruncassere*, averruncare. *Pacuv.* apud *Non. ibid.* Possum ego istam cladem capiti averruncassere?

Averrunco, a. 1. *rimovere*, *scacciare*, דחה, Germ. *ausreuten*, Gal. *oter*, *destourner*, Hisp. *estorvar*, *quitar*, *ἀποτρέπω*, averto, depello, ex ab, & erunco, quod est runca cædere, vel ab *ἀνείργω*, prohibeo, vel a verrunco, verto. Proprie est amputare, resecare: unde in Glossis expon., *ἀποτέμνω*. ¶ Translate est avertere, depellere, *allontanare*. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 2. Dii, inquis, averruncent. *Liv. l.* 10. *c.* 23. Eo anno prodigia multa fuerunt, quorum averruncandorum causa supplicationes in biduum Senatus decrevit.

Averruncus, ci, m. 2. *ἀποτρόπαιος*, Dei nomen erat apud Romanos, qui mala averruncare, hoc est, depellere, atque avertere putabatur, cujusmodi apud Græcos habebantur Hercul. & Apollo, quos idcirco *ἀλεξικάκους*, *ἀποτροπαίους*, & *ἀποπομπαίους* appellabant. *Pacuv. apud Varr. l.* 6. *de L. L.* Deus, qui meis rebus præest Averruncus.

Aversabĭlis, le, adject. abominandus, *abbominevole*. *Lucret. l.* 6. *v.* 389. Scelus aversabile. *Arnob. l.* 7. *pag.* 249. Aversabilis fœditas.

Aversatio, onis, recusatio, fastidium, *ἀποστροφή*, *aversione*. *Quintil. l.* 8. *c.* 9. Mihi cernere videor eorum, qui aderant, tacitam aversationem, ac timidam verecundiam.

Aversātrix, icis, f. quæ aversatur, atque odit. *Tertull. de anim. cap.* 51. Crudelitatis aversatrix.

Aversātus, a, um, nom. ex particip. pass. signif. pro aversus. *Aurel. Vict. epit.* 45. Cachinnantem vultu notare aversato.

Aversio, onis, contrar. *Adversio*, ipse avertendi actus, *ἀποστροφή*. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. post descriptam Apostrophem, subjungit: illa quoque vocatur Aversio, quæ a proposita quæstione abducit audientem. ¶ Apud JCtos aversione emere, locare, vendere, est, cum emptor, vel venditor suscipit in se omne periculum rei, quam vendit aut emit, & a venditore, seu emptore avertit. *Leg.* 4. §. 1. *Dig. de peric. & comm. rei vend.* Aversione vinum venit. Aliqui leg. *Adversio*, sed *Aversio* rectius.

Aversor, aris, d. 1. *abbominare*, *volgere il volto in altra parte*, בוש, Ger. *abschewen haben*, Gal. *rejetter*, *detester*, Hisp. *aborrecer*, *ἀποστρέφομαι*, detestor, abominor ab aliqua re, quam odio habeo, vultum averto. *Cal.* Nec rubos aversatur capra. Sic aversari honorem, *Ovid.* 5. *Fast. v.* 5. Aversari scelus, *Curt. l.* 6. *c.* 7. *n.* 10. ¶ Interdum absolute ponitur. *Cic.* 4. *Verr. c.* 76. Hærere homo, aversari, rubere.

Aversor, oris, m. 3. *ἀποστερητής*, qui aliquid alio avertit. *Cic. in Ver.* 7. *c.* 58. Aversor pecuniæ publicæ.

Aversus, a, um, o. 1. 2. *quello*, *che volge le spalle verso noi*, נסוג, Ger. *wiederwertig*, Gal. *qui a le dos tourné*, Hisp. *el que buelve las espaldas*, *ἀπεστραμμένος*, qui faciem a nobis avertit, tergumque ostendit, cujus antitheton est *adversus*, *ἐναντίος*, qui faciem anterioremve partem nobis objectam habet. *Cic.* 3. *de Orat.* Adversus, & aversus impudicus es. *Vellej. l.* 2. *c.* 63. Per aversa castrorum. *per la parte di dietro*. Aversa charta apud *Mart. l.* 8. *epigr.* 62. ¶ Per metaphoram aversus est iratus, infestus, alienus, contrarius, *irato*, *nemico*, *contrario*. *Cic. Att. l.* 8. Deos aversos esse a salute populi R. *Id. Attic. l.* 11. Aversissimo animo a me fuit. *Horat.* Amicos aversos componere. *Id.* Aversus mercaturis. *Cic. Catil.* 3. *c.* 9. Aversus a vero. *Liv. l.* 2. *c.* 8. Aversus a proposito. *Cic. Att.* 11. 5. Aversissimo animo esse ab aliquo. *Senec. de Ira* 2. 24. Vultus aversior. Cum genit. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 26. Aversus animi. ¶ Apud *Cic. in Verr.* 5. aversa pecunia publica, est pecunia abducta, ab *averto*. Sic apud *eund.* aversum frumentum a Rep. h. e. abreptum. V. averto.

Averta, æ, f. *valigia*, pera, mantica, quæ equo imponitur in itinere. *Acron ad Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 106. & in *Cod. Justin.* 12. 54. 12.

Avertarius, equus, qui avertam gestat. *Id. Cod. Theodos.* 8. 5. 22.

Averto, & abverto, is, ti, sum, a. 3. arceo, removeo, abduco, prohibeo, propello, amoveo, *rimuovere*, *volgere altrove*, הסיר, Ger. *abwenden*, Gal. *destourner*, Hisp. *estorvar*, *ἀποτρέπω*. *Virg.* 1. *Æn.* Nec posse Italia Teucrorum avertere Regem. ¶ Hujus antitheton est *adverto*. Unde advertere oculos, vel mentem, dicimus, pro ad rem aliquam aciem oculorum, vel mentis convertere, *riguardare*, *considerare*. Avertere autem, est alicunde removere, & aliorsum flectere. *Cic. de Amic.* Tu, velim, animum parumper a me avertas. *Id. in Philipp.* Avertere se. *h. e.* terga vertere. & *pro Corn.* Avertere se totum. ¶ Est item averto, furtim, vel rapina aliquid subducere. *Cic. Verr.* 1. Pecuniam publicam avertit. Sic apud *eund. in Fam.* Hereditatem avertere. V. *Aversor*. ¶ Item propulsare, arcere, *Virg. Æn.* 3. *ad fin.* Dii talem terris avertite pestem. Sic *quod Dii omen avertant*, apud *Cic.* & alios. Avertere furorem alicujus a pernicie Reip. apud *eund.* Avertere hostem a portis, apud *Cæs.* ¶ Avertere se ab aliquo, apud *Plaut.* & ab alicujus amicitia, apud *Cæs.* est se removere. ¶ *Avertere se alicui*, pro *ab aliquo*, legitur apud *Col. l.* 6. *c. penult.* ¶ Avertere culpam a se in alium, apud *Liv.* Avertere se in mercaturam, apud *Plaut.* ¶ Magicis sacris sensus avertere. *Virg. Ecl.* 8. hoc est incantationibus dementare. ¶ *Averto* neutrorum more. *Corn. Sever. Ætna v.* 250. Flamma avertit, qua proxima cedunt. *h. e.* avertit iter. *Virg.* 1. *Æn. v.* 406. Dixit, & avertens rosea cervice refulsit.

Avertor, eris, d. 3. *ἀποστρέφομαι*, dedignor, aversor. depon. *Virg. Georg.* 3. *v.* 499. Victor equus fontes avertitur &c.

Auteia aqua. V. Martia.

Aufĕro, ers, abstuli, ablatum, a. eripio, abripio, adimo, detraho, removeo, *togliere*, *portar via*, Gall. *emporter*, *porter*, Hisp. *quitar*, *llevar*, *ἀφαιρέω*, ex ab, & fero. *Cic.* 5. *de Fin.* Commentarios quosdam Aristotelicos, veni, ut auferrem. *Id. l.* 7. *Attic. ep.* 21. Pecuniam auferre ex ærario. ¶ *Auferre se*, est abire, & quidem præcipitanter. *Plaut. Asin.* 2. 4. 63. Aufer te domum, abscede hinc, molestus ne sis. ¶ Aliquando auferre est impetrare. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 14. Verba fecimus pro Buthrotiis, liberalissimum decretum abstulimus. *Plaut. Mostell.* 4. 1. Bene merens hoc pretium inde abstulit. ¶ Auferri, pro allici, aut decipi, *Ovid.* 1. *de Remed. v.* 344. Auferimur cultu: gemmis auroque teguntur omnia: pars minima est ipsa puella sui. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 7. Ne te auferant aliorum consilia. ¶ Responsum auferre, apud *Cic.* 1. *de Or. c.* 56. est responsum accipere. ¶ Auferre paucos dies ab aliquo creditore, apud eund. *pro Quint. c.* 5. est paucorum dierum veniam ad solvendum obtinere. Auferre litem, apud *Plaut. Rud. Prol. v.* 20. est litem obtinere. ¶ Aufer me vultu terrere, *Horatius* dixit 2. *sat.* h. e. cessa. ¶ Hæc res me transversum abstulit, dixit *Pitorus*: h. e. me a recto tramite abduxit.

Aufidēna, Auphidena, f. 1. *Αὐφιδήνα*, *Alfidena*, opp. Caracenorum, in Aprutio cit. ad radices Apennini, *Liv. l.* 10. *c.* 12.

Aufidenates, populi inter Samnites. *Plin. l.* 3. *c.* 12.

Aufidiānus, a, um, adject. possess. ut Aufidianum nomen. *Cic.* 16. *Fam. ep.* 19.

Aufidius cognomento Lurco, Civis Romanus, qui primus pavones saginare aggressus est, & ex eo quæstu reditum sexagenorum sestertiorum percepit. *Plin. l.* 10. *c.* 20.

Aufidius Bassus, nobilis Historicus Quinctiliani ætate, qui de rebus Germanicis scripsit.

Aufidus, m. 2. *l'Olfanto*, *Αὔφιδος*, Fl. Apulorum, qui oritur in Principatu ult. ex Apennino M. in fin. Hirpinorum, quem secat, supra Compsam 6. M. P. quam alluit, & inter Daunios, & Peucetios illos separans in mare Adriaticum defertur. *Horat. l.* 3. *Od.* 30. Qua violens obstrepit Aufidus. ¶ Est etiam Aufidus, a, um, adject. ut Aufida stagna apud *Sil. l.* 10. *v.* 171.

Aufugio, is, ugi, n. 3. *fuggire altrove*, נוס, נדד, Ger. *hinweg fliehen*, Gal. *s'enfuir*, *echapper*, Hisp. *huyr*, *ἀποφεύγω*, alio fugio. Sæpe ponitur absolute, sine casu. *Cic. Fam.* 13. 77. Cum multos libros surripuisset, aufugit. ¶ Interdum ablat. jungitur cum præp. *ex*. *Liv. l.* 1. *c.* 55. Ex eo loco, ubi pugnatum est, aufugerat. ¶ Invenitur etiam cum accus. *Cic.* 2. *de Nat. Deor. c.* 43. *ex Arato*: Aufugiens conspectum mœsta parentis. ¶ Aufugere ad aliquem est confugere. *Apul. in Apolog.*

Auga, æ, f. 1. vel Auge, es, vel Augea, æ, *Αὔγη*, *ἡ Αὔγεια*, mater fuit Telephi, quam Euripides dicit ab Aleo patre, cum ab Hercule corrupta deprehenderetur, in urna quadam cum Telepho filio impositam, & in mari demersam esse, sed Palladis providentia urnam ad Cayci ostia transmissam evasisse, & Augen a Teuthrante exceptam eidem nupsisse, illumque Telephum pro filio educasse, & Regni successorem instituisse. *Strab. l.* 13. Aliter *Diodorus l.* 5. Auge, inquit, mater Telephi fuit ex Hercule, quæ a patre gravida deprehensa nauclero cuidam tradita est submergenda, sed antequam ad mare pervenirent, urgente tempore partus, Telephum peperit, quem inter virgulta abdidit, qui postea inventus a pastoribus Coritho regi datus est, & Telephi nomine appellatus, quod a pastoribus inventus esset pendens ab uberibus cervæ: Auge vero a mercatoribus, qui illam a nauclero dono acceperant, in Cariam ad Teuthrantem Regem delata est, ubi postea a Telepho filio fuit agnita.

Augeas, m. 1. Comicus Atheniensis. ¶ Item Rex Eleorum. V. Augias.

Augeo, es, xi, auctum, a. 2. majus facio, amplifico, exaggero, cumulo, *accrescere*, *far maggiore*, הרבה, Germ. *mehren*, Gal. *augmenter*, *multiplier*, Hisp. *acrecentar*, *αὔξω*, *αὐξάνω*, *αὐξέω*, majus facio, ab *αὔξω*, vel *αὐξέω*, *ω*, quod in ξ incit, pereunte, & ε abeunte in γ, & tum ad res, tum ad personas refertur. Ad personas. *Cic. Bruto*, Auctus Antonii beneficio sum. ¶ Ad res. *Id. in Verr.* Locupletissimi cujusque census extenuarant, tenuissimi auxerant. Sic augere Remp. agris, & urbibus, *Id. pro Sext. Rosc.* Et *Ter. Heaut.* 4. 1. Herus damno auctus est. *Plaut. Stich.* 1. 2. 49. Augeri mœrore. *Tacit.* Augere aliquem nominibus Imperatoriis. h. e. ornare. *Ovid.* 3. *Fast.* Æneas regno, nataque Latini auctus erat. ¶ Usurpatur aliquando absolute. *Plaut. Men.* 3. 3. 27. Dii me equidem adjuvant, augent, amant. ¶ Est etiam verbum sacrorum. Nam cum mola salsa respergebatur hostia, tunc augeri dicebatur; item mactari, de quo V. suo loco. *Vet. Inscript.* Si quis huic aræ donum dare, augereque volet, liceto. *Augere aram*, habet & *Plaut. Merc.* 4. 1. 11. pro aræ imponere aliquid ad sacrificium. ¶ Pro

gignere adhibetur a *Lucret. lib.* 5. *v.* 323. Nam quodcumque alias ex se res auget, alitque. ¶ Usurpatur etiam neutrorum more, & passiva significatione, *Cato* apud *Gell. l.* 18. *c.* 12. Eo eorum res auxit. *h. e.* crevit, aucta est.

Augesco, scis, n. 3. adaugesco, *crescere, aumentarsi, ingrossarsi*, גדל, Ger. *grosser werden, zunemmen*, αὐξάνομαι, cresco, incrementum accipio, in significatione passiva, & intransitive, seu absolute. *Cic. l.* 2. *nat. Deor. c.* 10. Temperatione caloris oriri, & augescere.

Augias, m. 1. Tyrannus Elidis. Huic bubile erat capiens tria boum millia, quod antea nunquam purgatum, ab Hercule expurgatum est, immisso Alpheo fluvio. Unde *Augiæ stabulum repurgare*, proverbio dicitur pro rem immensi laboris conficere. *Senec. in Apocoloc.*

Augifico, as, a. 1. *Ennius*, dixit pro augeo. Et tabes numeros augificabit suos. *Non.* 2. 61.

Augmen, inis, n. 3. *accrescimento*, תוספת, Ger. *ein mehrung*, Gal. *augmentacion, accroissement*, Hisp. *acrecentamiento*, αὔξησις, augmentum. *Lucret. l.* 3. *v.* 269. Perfectum corporis augmen.

Augmento, as, a. 1. αὐξάνω, idem, quod augeo. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 6. Ut thesauros tuos augmentes.

Augmentum, i, n. 2. *aumento, accrescimento*. *Plin.* 37. 6. Augmentum fulgoris. *Apul. l.* 1. *Dogm. Plat. p.* 6. Multiplicatis augmentis incrementisque. ¶ Est etiam verbum sacrorum, ut de augeo diximus. *Varro* enim *l.* 4. *de L. L.* Augmentum vocat, quod ex immolata hostia desectum est. Ubi *Scalig. in conject. p.* 48. legit Augmentum, de quo & *Arnob. l.* 11.

Augur, guris, g. com. 3. *augure, indovino*, מנחש, Ger. *ein wveissager*, Gal. *devin, augure*, Hisp. *agorero*, οἰωνιστής, qui ex volatu, aut cantu avium futura divinat, ita dictus ab augendo, vel quod divinet ex garritu, seu cantu avium, vel ex gestu, idest modo, quo se gerunt aves in volando, vel ex signis, quæ aves gerunt, vel a gustu, idest, si aves pascuntur, & qua ratione. *Cic.* 1. *de Div.* Ipse optimus Augur fuisse traditur. *Id. Philipp.* 2. *c.* 10. Dicere de futuris est augurum. *Horat. l.* 3. *od.* 17. Augur annosa. ¶ Apud Romanos maximo in honore semper habiti, & sacri appellati. *Florus l.* 1. *c.* 5. Inde Romanis sacer auguratus: *sc.* post dissectam ab Accio cotem sub Tarquinio Prisco. qua de re *Liv. l.* 1. *c.* 36.

Auguracŭlum, n. 2. οἰωνοσκοπεῖον, locus, vel arx, ubi auguria capiebant. *Festus*.

Augurale, is, locus erat in castris, ubi auguria capiebantur, de quo *Tacit. Ann.* 2. *c.* 13. & *l.* 15. *c.* 10. *Hyginus* Auguratorium vocat, *Festus* Auguraculum. ¶ Aliud augurale est apud *Sen. de Tranquillit. an. c.* 11. ubi inquit: Quæ dignitas, cujus non prætextam, & augurale, & lora sordes, & exportatio comitentur. Ubi *augurale* est ornamentum, seu insigne augurum, ut Lituus, &c.

Auguralis, le, o. 3. οἰωνοσκοπικός, ad Augurem pertinens, ut Auguralis virga, auguralis cœna, quæ & adjicialis, augurales libri, auguralia insignia, porta auguralis, vir auguralis, &c. *Varr. de R. R. c.* 6. Primus hos Q. Hortensius augurali cœna posuisse dicitur. Erat autem auguralis cœna, quam dabat Augur, qua primum die Sacerdotium accipiebat. V. Adjicialis. ¶ Auguralis vir, i. e. Auguratus dignitate præditus, ut vir Consularis. *Cic. de cl. Orat. c.* 77.

Auguratio, f. 3. *indovinazione*, οἰωνοσκοπία, divinatio, ipse actus augurandi. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 30. Quæ tandem ista auguratio est? &c.

Augurato, adverb. *per augurio*, οἰωνοσκοπικῶς, auspicato. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Romulus augurato in urbe condenda Regnum adeptus est.

Auguratorium, ii, n. locus, seu ædificium capiendis auguriis destinatum. *Inscript.* apud *Gruter. p.* 128. *n.* 4.

Auguratrix, icis, quæ auguratur. *Paul. Diac. in epit. Festi, in voce Lingulaca*.

Auguratus, a, um, nomen ex particip. passiva signific. ut *auguratum templum, Cic. in Vatin. c.* 10. de quo scilicet rite capta essent auguria.

Auguratus, us, m. 4. οἰωνοσκοπία dignitas Auguris. *Cic. de Divin. l.* 1. *c.* 17. Quod clarissimum est insigne auguratus.

Augurium, ii, n. 2. *augurio*, οἰωνοσκοπία, divinatio, quasi *avigerium*, ab avium gestu, vel *avigarrium*, ab avium garritu. *Cic.* 1. *de Divin.* Omnino apud veteres, qui rerum potiebantur, iidem auguria tenebant. ¶ Agere augurium, *Cic.* 3. *Offic. Varro l.* 5. *de L. L.* Augures, inquit, agere augurium dicuntur, cum in eo plura dicunt, quam faciant. ¶ Augurium capere dicebantur Candidati, cum nocte, quæ Comitia præcedebat, sub dio extra Urbem cubantes, dein solida sella sedentes, in loco ei rei destinato expectabant, dum ipsis Deus aliquod bonum signum mitteret. V. *Casaub. ad illud Suet. in Aug. c.* 95. Primo autem Consulatu ei augurium capiendi duodecim se vultures, ut Romulo, ostenderunt. ¶ Captabantur autem auguria ex volatu avium, cantu oscinum, & tripudiis solistimis, ut breviter complexus est *Cic. Fam.* 6. *epist.* 6. V. Auspicium. ¶ Ponitur interdum pro augurii interpretatione. *Ovid.* 1. *Met. v.* 395. Conjugis auguri quamquam Titania mota est. ¶ Item pro scientia augurandi. *Virg.* 9. *Æn. de Rhamnete augure*. Sed non augurio potuit depellere pestem. ¶ Item pro munere, & dignitate auguris. *Virg.* 12. *Æn. v.* 393. Augurium, citharamque dabat. ¶ *Augurium auspicii* est augurium ex spectione avium captum. *Plaut. Asin.* 2. 1. 15.

Augurius, a, um, o. 1. 2. οἰωνοσκοπικός, idem quod auguralis. *Cic. epist. l.* 2. Cum ipsam cognitionem juris augurii consequi cupio.

Augŭror, aris, d. 1. & auguro, as, a. 1. *augurare, indovinare, immaginarsi*, נחש, Ger. *weissagen*, Gal. *augurer*, Hisp. *agorar*, οἰωνοσκοπέω, est ex avium volatu, vel cantu, vel pastu futura divinare, & latius quovis modo futura conjicere, cum accusativo, & aliis casibus communibus. *Cic.* 2. *Divin. c.* 33. Calchas ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est. *Id. Attic.* Quantum conjectura auguramur. *Id. in Bruto*, Quid de illo augurer, lubet dicere. *Idem Cæcina*, Non igitur ex alitis volatu, nec ex cantu sinistro oscinis tibi auguror. *Virg. Æn. l.* 7. *vers.* 273. Si quid veri mens augurat. Ubi *Serv. Auguro* dicimus, secundum *Plin.* cum præsagio mentis futura colligimus: *auguror* vero, cum futura veris captamus auguriis.

Augusta, æ, f. 1. Romani Imperatoris uxor. *Tacit. l.* 2. *Ann. c.* 34. Quamquam Augusta, violari se & imminui, quereretur. Sic sæpissime in antiquis inscriptionibus. V. *Gruterum*.

Augusta, *Sebaste, Sevasta*, urbs Ciliciæ, in ora, inter Tarsum, & Anemurium ad Occ. al. opp. inter Corycium, & Pompejopolim. ¶ Item, *Tubingen*, Urbs, & Acad. Sveviæ, in Duc. Wirtembergensi, ad Nicrum fl. Condita fuit a Caracalla Augusto. ¶ Augusta item, al. Xiphonia, *Augusta*, opp. marit. Siciliæ, ad Or. in Nectina valle, opus Friderici Augusti.

Augustale, is, n. 3. domus Principis, Imperatoris tabernaculum. *Quin. l.* 8. *c.* 2. Tabernaculum Ducis, Augustale.

Augustalĭcus, a, um, adject. in Vet. inscript. apud *Fabret. p.* 486.

Augustālis, le, adject. ad Augustum pertinens, ut Ludi Augustales, in honorem Augusti editi, de quibus *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 15. & 54. ¶ Augustales etiam dicebantur vel Sodales Augustales, Sacerdotes quidam itidem in honorem Augusti instituti. *Tacit. l.* 2. *histor. c.* 95. Augustales faces subdiderunt, quod Sacerdotium ut Romulus Tatio Regi, ita Cæsar Tiberius Juliæ Genti sacravit. ¶ Denique Augustales dicti Milites ordinariis ab Augusto additi, ut docet *Vegetius l.* 2. *c.* 7.

Augustalĭtas, atis. Hoc nomen est in duabus Inscript. apud *Grut. p.* 215. *n.* 2. & *p.* 354. *n.* 7. Sed cave usurpes.

Augustānus, V. Augustianus.

Augustātus, a, um, consecratus, augustus factus. *In jure Papiniano* apud *Macrob. Satur.* 3. 11. In templo Junonis Populoniæ augustata mensa est. *Turneb. l.* 18. *adverf. c.* 4.

Auguste, adverb. *santamente, religiosamente*, σεβασμίως, cum augurio, seu captato augurio, sancte, pie, religiose. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 21. Quem nostri majores auguste, sancteque Liberum cum Cerere, & Libera consecraverunt.

Augustēus, a, um, adject. ab Augusto: in usu est apud *Frontin. de Colon.* ubi limites, & terminos rotundos in effigiem columnæ, Augusteos vocat. ¶ *Augusteum*, i, n. est Ædes in honorem Augusti dicata.

Augustiānus, & Augustānus, a, um, ad Augustum pertinens. *Suet. in Ner. c.* 25. Sequentibus currum ovantium ritu plausoribus, Augustianos, militesque se triumphi ejus clamitantibus. Hos ipsos *Tacitus Ann.* 14. *c.* 15. Augustanos appellat.

Augustīnus, a, um, aliud adject. ab Augusto, ut a Crispo Crispinus. *Suet. in Claud. c.* 11. Circensi pompa currum elephantorum Augustino similem decernendum curavit. Al. leg. *Augusteo*.

Augustīnus, i, Tagaste in Africa ortus, primum hæreticus Manichæus, deinde Matris Monicæ precibus, & lachrymis ad Christianam veram Religionem revocatus, & ab Ambrosio Mediolanensi Episcopo baptizatus, floruit sub finem Sæculi Christiani quarti: cujus acumen ingenii & disputationibus contra Hæreticos, & libris quamplurimis editis Catholica Ecclesia semper admirata est, maximamque illi inter SS. Patres tribuit auctoritatem: adeo ut unus sit ex quatuor, quos antonomastice Doctores Ecclesiæ nominamus.

Augusto, as, a. 1. augustum, ac venerabilem reddo. *Arnob. l.* 6. *p.* 201. Augustare deos.

Augustus, a, um, o. 1. 2. *augusto, venerabile, sacro*, נורא, Ger. *heilich*, Gal. *auguste*, Hisp. *augusto*, σεβάσμιος, sanctus, venerabilis, & dignus, quem religiosa quadam veneratione, observationeque colamus, ab *augurium*, quia proprie est id, quod augurio est consecratum, vel ab avium gestu, quia ab avibus significatum est, vel ab avium gustatu, quia aves pastæ id ratum fecere, ut *Fest.* explicat, & *Tranquill. in Aug. c.* 7. vel ab augendo, ut *Ovidius* scripsit 1. *Fast. v.* 609. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 13. Ex hoc Platonis quasi quodam sancto, augustoque fonte nostra omnis manabit oratio. ¶ Hinc Octavianus decreto Senatus, fine bellis civilibus imposito, ob egregias virtutes Augustus, quasi venerabilis, dictus est. *Ovid. ib.* A quo deinde Imperatores reliqui Augusti appellati sunt, & appellantur. ¶ Item Senatui visum est Sextilem mensem Augustum appellari, in honorem Octaviani Augusti, quod hoc mense primum ille Consulatum iniisset, & bellum civile confecisset. ¶ Adjective *Pallad. l.* 8. *tit.* 9. Quartodecimo calendarum Augustarum. ¶ Augusta dicuntur etiam non solum sancta, & consecrata, sed etiam quæ specie magnifica, & admirabilia sunt. *Virg. Æn.* 7. *v.* 170. Templum augustum, ingens, septem sublime columnis. Sic augusta forma viri, *Florus l.* 1. *c.* 1. Gravitas augusta, *Ovid. Met.* 6. *v.* 73. Augustiora primordia, *Livius in præfat.* Vir augustissimus. *Vopisc. Tacit. c.* 7. & *Stat.* 4. *Sil.* 8. *v.* 20.

Augustus, i, V. in augustus, a, um.

Avia, orum, substant. n. plur. loca prærupta, difficilia aditu, quasi sine via. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 475. Horrenda avia. *Sil. l.* 12. *v.* 352. Latebrosa per avia saltus. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 21. Per avia, ac derupta prævehat eum.

Avia, æ, f. 1. μάμμη, patris, vel matris mater, *ava*. *Plaut. Trucul.* 4. 3. 34. Matres duas habet, & avias duas. ¶ Metonymice *Pers.* 5. 92. avias appellat inveteratas in animo opiniones, quas vel ab avia quis didicisse videri potest, fabulas, & deliramenta anilia. ¶ *Avia* item est nomen herbæ. *Col. l.* 6. *c.* 14.

Aviarium, ii, n. 2. ὀρνιθών, secretum nemus, quod aves frequentant, vel quod avibus abundat. *Virg.* 2. *Georg. v.* 430. Sanguineis inculta rubent aviaria baccis. ¶ Item locus, ubi aves clausæ custodiuntur, & nutriuntur, vel quo quædam aves, ut columbæ, & passeres se recipiunt. *Cic. Q. Fr.* 3. 1. 1. Nihil restabat præter balnearia, ambulationem, & aviarium. Adde *Colum. l.* 8. *c.* 1.

Aviarius, m. 2. *colui, che tiene cura d' uccelli*, Ger. *vogelsetzer*, Gal. *oiselier*, Hisp. *guarda de ave*, ὀρνιθοκόμος, qui curam avium gerit. *Col. l.* 8. *c.* 3. ¶ In vet. Gloss. *aviarius* expon. ὀρνιθοπώλης, h. e. qui aves vendit.

Aviarius, a, um, ad aves pertinens, ut rete aviarium, *Varr. R. R.* 3. 5.

Avicŭla, dim. f. 1. *uccellino, augellino*, Ger. *ein vogelin*, ὀρνίθιον, parva avis. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Avicula est parva. ¶ Item dimin. est ab avia. *Cic. pro Flacc. c.* 36. Aviculæ minime suspiciosæ purgat se per epistolam. Al. rectius legunt *anicula*.

Avide, *desiderosamente, avidamente*, Ger. *begirlich*, Gal. *ardemment*, Hisp. *codiciosamente*, ἐπιθυμητικῶς, cupide, adverb. *Cic. de Sen. c.* 8. Græcas literas senex sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. ¶ Gradus quoque admittit, *Curt. l.* 3. *c.* 6. Avidius quem intueri, *Cic. Philip.* 14. *c.* 1. Avidissime expectare.

Avidĭtas, tis, f. 3. *avidità*, תאוה, Ger. *begerlichkeit*, Gal. *avidité*, Hisp. *codicia*, ἐπιθυμία, cupiditas, desiderium. *Cic. de Sen. c.* 14. Mihi sermonis aviditatem auxit, potionis, & cibi sustulit. *Plin.* 20. 16. Aviditas ad cibos. *Cic.* 2. *Offic. c.* 11. Aviditate inflammatus. ¶ Pro appetentia, *appetito, fame*. *Plin.* 23. 8. Amygdalæ aviditatem faciunt. ¶ In plur. num. *Plin.* 11. 6. Contra bestiolarum aviditates.

Avidĭter, adverb. idem quod avide. *avidamente*. *Arnob. l.* 5. *sub init.* Invasisse aviditer dulcedine potionis captos.

Avidus, o. 1. 2. *avido, desideroso, bramoso*, חמדן, Ger. *begierig*, Gal. *avide*, Hisp. *codicioso*, ἐπιθυμητής, cupidus, valde appetens, ab avendo, idest cupiendo. *Ter. in Heaut.* 3. 3. Patrem avidum, miserum, atque aridum. *Id. in Eun.* 5. 4. 16. Avidus cibi. Et 1. 2. 51. Ejus frater aliquanto ad rem est avidior. *Liv. l.* 22. *c.* 21. Hispanorum inquieta, avidaque in novas res sunt ingenia. *Cic.* 5. *Philipp.* Avidus in pecuniis locupletum. *Cic. pro leg. Manil. c.* 3. Avidissimus gloriæ.

Aviēnus Festus, poeta sub Gratiani, ac Theodosii tempore post initium sæculi Christi V. de quo *Serv. in* 10. *Æn.* ¶ *Virg.* Vertit latine Arati Phænomena, & Dionysii Periegesim.

Avilla, æ, f. agna recens nata. *Festus*.

Avis, f. 3. *uccello, augello*, עוף, Germ. *ein vogel*, Gal. *oiseau*, Hisp. *ave*, ὄρνις, volucris omnis, quæ ova parit, & pennis prædita est, a *via*, quod facile per avia quæque vagatur. Volucres autem, πτηνά, dicuntur, quæcumque volare possunt. Unde apes, vespæ, muscæ, papiliones, volucres sunt, non tamen aves. ¶ Alba avis, λευκὴ ὄρνις, proverbio a M. Tullio dicitur pro re bona, atque auspicata. Quadrabit in rem admodum raram, & inusitatam, quod aves perpaucæ sint hoc colore. Verba *Cic. l.* 7. *epist.* 28. sunt: Quasi albam avem videntur bene sentientem civem videre. ¶ Sic bonis avibus, secundis avibus, idem

est,

est, ac bonis auspiciis, omine secundo, con buon' augurio. Liv. l. 6. c. 12. Dii, qui secundis avibus in prælium miserint. Ovid. Fast. 1. v. 513. Este bonis avibus visi natoque, mihique. ¶ Contra mala avi, malis avibus. Horat. Epod. 10. Mala soluta navis exit alite. ¶ Adversa avi. Cic. 1. de Divin. Sinistra avi, Plaut. ¶ Avis Junonia est Pavo. Juven. Sat. 7. v. 32. ¶ Aves aliæ sunt altiles, quæ & cortales & cohortales Columellæ dicuntur, Plin. etiam fartiles, quod saginantur. Aliæ palmipedes, fissipedes, præpetes, oscines, &c. quas V. suis locis.

Avite, adverb. ab avitus, est apud Tertul. c. ult. advers. Valent. Filium hominis avite pronunciatum. Quamquam Rigalt. avunc.

Avitium, ii, pro multitudine avium. Apul. in Florid. sub fin. Tam pulcra ales, quæ ex omni avitio longe præcellit.

Avitus, a, um, degli avi, o. 1. 2. προγονικός, quod ab avo, aut avia, vel cæteris majoribus ad nos pervenit. Cic. Verr. 2. c. 5. Nulla res cujusquam tam patria, atque avita fuit. Et pro Cælio, c. 14. Bona avita.

Avius, a, um, o. 1. 2. senza via, Ger. unwegsam, ἄβατος, quod distat a via, aut quod est sine via. Sallust. in Jugur. Nocturnis aviis itineribus Romanos aggreditur. ¶ Item qui a via recedit, ut lupus avius, Virg. 11. Æn. v. 710. ¶ Translate Lucret. l. 3. v. 465. Animus avius: h. e. demens. Id. l. 2. v. 81. & 229. Avius a vera ratione. h. e. non sequens rectam rationem. ¶ Avia, orum, substant. V. sup.

Aula, f. 1. atrium, regia, palazzo, corte del Principe, היכל, Ger. hoff, Gal. cour, Hisp. corte, αὐλή, locus subdialis, & perflatilis, ab ἄω, flo, apud Græcos: a Latinis usurpatur pro regia, sive domo Principis. Cic. 14. Fam. ep. 4. Virg. l. 3. Æn. Lucan. l. 8. Exeat aula, qui volet esse pius. ¶ Videtur etiam pro quovis atrio usurpari. Vitruv. l. 6. c. 10. Mesaulæ dicuntur, quod inter duas aulas sunt interpositæ. ¶ Sunt etiam aulæ cellulæ apium apud Virg. Georg. 4. ¶ Apud veteres aula pro olla usurpabatur. Festus, & Plautus sæpe. Hinc diminut. aulula; unde Plauti Comœdia Aulularia. ¶ Aula regia erat media janua in Scena, duabus a latere positis nobilior, & ornatior, quæ in Tragicis maxime, domicilium Regum repræsentabat. Vitruv. l. 5. c. 7.

Aulæa, orum, n. 2. fere semper plur. arazzi, tapeti, פרגוד, Germ. teppig, tapeto, Gal. tapis, Hisp. tapiz, αὐλαία, sunt vela picturata, & versicolori textura spectabilia, quæ a Græcis nominantur περιπετάσματα, & παραπετάσματα, quibus in splendido apparatu parietes obteguntur. Dicta sunt Aulæa & Attalica, ab aula Attali Asiæ Regis, in qua primum inventa sunt. Propert. el. 2. v. 22. Nobilis aulæis porticus Attalicis. ¶ Eadem vocantur Babylonica, quia Babylonii soliti fuere colores diversos picturæ vestibus intexere. ¶ Sunt etiam aulæa vela picta, quæ in Scena obducuntur, dum fabularum actus commutantur, siparia. Virg. 3. Georg. v. 25. Purpurea intexti tollant aulæa Britanni. ¶ Singularis numerus legitur apud Cic. in orat. pro Cæl. c. 27. Scabella concrepant, aulæum tollitur. ¶ Legitur & aulæa f. 3. apud Curtium l. 8. c. 5. Cum post aulæam, qua lectos obduxerat, staret, l. 8. c. 5. Sed al. aliter leg.

Aular, aris, ollæ operculum. Varr. l. 3. R. R. c. 15. Aular impositum.

Aulētes, æ, tibicen, αὐλητής. Cic. pro Mur. c. 13. Ajunt eos auletas esse, qui citharœdi fieri non potuerint. Alii tamen leg. aulœdos. ¶ Fuit etiam cognomen Ptolemæi patris Cleopatræ, quod choraulam exercuit. Hic ab Alexandrinis Regno exactus, cum Romam confugisset, a Gabinio in Regnum reductus est, Strab. l. 17.

Auletĭcus, a, um, o. 1. 2. αὐλητικός, tibiis idoneus. Plin. l. 16. c. 36. Orchomenius est continuo foramine pervius, quem auleticon vocant.

Aulicŏqua, n. 2. al. aulicocia, antiqui dicebant, quæ in aulis, hoc est, ollis, coquuntur. Unde aulicoqua exta dicuntur in ollis elixa. Festus.

Aulĭcus, a, um, adject. ad aulam, h. e. regiam domum pertinens, aulico. Suet. Domit. c. 4. Luctatores aulici. Et in Ner. c. 45. Reverentia domus aulicæ. Spartian. Hadrian. c. 11. Aulici ministri.

Aulis, idis, f. 3. Aulide, αὐλίς, regiuncula saxosa Bœotiæ, e regione Chalcidis urbis Eubœæ, cum urbe, & portu exiguo capaci quinquaginta non amplius navium. Huc Græcos convenisse ferunt, deliberandi causa, bellumne Trojanis inferendum esset. Hinc locus Aulis nominatus est, ab αὐλή, castra, tentorium. Virg. 4. Æn. v. 426. Non ego cum Danais Teucrorum excindere gentem Aulide juravi.

Aulœdus, m. 2. tibicen, αὐλῳδός, qui tibiis canit, quas Græci αὐλούς vocant. Cic. pro Mur. c. 13. Aulœdos esse ajunt, qui citarœdi fieri non possent. Al. leg. auletas.

Aulocrēne, nes, f. 1. fons, convallis, & mons Phrygiæ Magnæ, ex quibus Mæander fl. emanat, ab Apamea 10. M. P. ubi platanus ostenditur, ex qua pependit Marsyas victus ab Apolline. Plin. l. 16. c. 24. & l. 15. c. 29.

Aulon, Valona, urbs Macedoniæ, in ora occ. in Albania sup. ubi alias Pelasgonia. ¶ Item urbs Ciliciæ. ¶ Item Calabriæ, de qua Mart. l. 13. ep. 125. Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon. V. Caulon.

Aulularia, æ. Titulus Plautinæ comœdiæ, ab aulula, quod est diminut. ab aula pro olla. Inducitur enim in ea senex aulam habens auri plenam.

Avocamentum, i, remissio, solatium, negotium jucundius, quo a seriis, & laboriosis avocamur, ricreazione, sollievo, ἀνάπαυσις. Plin. l. 8. ep. 5. Avocamenta doloris admittere. Item in Paneg. c. 82. Ludus & avocamentum.

Avocatio, onis, f. 3. idem quod avocamentum, ἀντιτροπή, ἀνάπαυσις. Cic. 3. Tusc. c. 15. Avocatio a cogitanda molestia.

Avocātor, oris, qui avocat, seu alio vocat. Tertull. de Car. Christi, c. 5. Vivorum avocator.

Avocātrix, icis, femin. ab avocator. Tertull. de Anima, c. 1. Vis veritatis avocatrix.

Avocātus, a, um, divertito, distolto, alio vocatus, abstractus. Tacit. Ann. 3. c. 37. Solus, & nullis voluptatibus avocatus.

Avŏco, as, 1. traduco, abstraho, removeo, arceo, abduco, chiamare altrove, הסית, Ger. hinweg beruffen, anders wohin beruffen, Gall. rapeller, retirer, Hisp. llamar, estorvar, ἀποκαλῶ. Cic. de Harusp. resp. c. 9. Deterrere, atque avocare animum a religione. Idem 1. de Div. Avocare se a corpore, & ad cogitationem rerum divinarum rapi. ¶ Avocare concionem ab aliquo Magistratu, apud Gell. l. 13. c. 14. est impedire, ne concio ab illo habeatur. ¶ Est etiam oblectare, levare, sollevare, dilettare. Sic animum picturis, fabulis avocare, dicimus. Arnob. l. 7. p. 215. Parvuli pusiones, quo abstineant ploratibus, pupulos, equuleos, panes accipiunt, quibus avocare se possint.

Avŏlo, as, n. 1. volare altrove, עוף, Ger. hinweg fliegen, Gal. s'en voler, Hisp. volar, ἀποπέτομαι, alio volo, sive alio subito discedo. Cic. ad Att. l. 9. epist. 10. Experiar, ut hinc avolem. Idem 2. Fin. c. 32. Fluit voluptas corporis, & prima quæque avolat.

Aura, æ, f. 1. aura, vento piacevole, venticello, רוח, Ger. liebliche lufft, Gal. air, Hisp. ayre, αὔρα, lenis ventorum flatus, ab ἄω, spiro, vel ab ἀήρ, aer. Virg. 6. Æn. Dulcis compositis spirabat crinibus aura. Accipere, & reddere auras follibus, apud eund. 4. Georg. ¶ Interdum ponitur pro favore, favore quia cum flat aura æstate, videtur æstuantibus favere. Idem ibid. Nimium gaudens popularibus auris. Et apud Liv. 42. c. 30. Homo popularis auræ. qui sc. populo placere studet. ¶ Aura item splendorem significat. Virg. 6. Æn. Discolor unde auri per ramos aura refulsit. ¶ Sumitur & pro rumore, & fama, quæ quis per ora hominum fertur. Horat. l. 2. od. 8. Tua ne retardet aura maritos. Sic Virg. 7. Æn. v. 649. auram famæ dicit. ¶ Aura secunda ponitur pro successu, vel prospera fortuna, a navigatione petita metaphora. Ovid. l. 2. de Ponto, ep. 3. Non paucis quondam munitus amicis, Dum flavit velis aura secunda meis. Paulo aliter Cic. Ver. 3. c. 13. Sperat sibi auram aliquam posse afflari in hoc crimine. h. e. spem aliquam ostendi. Et Liv. l. 42. c. 39. Auram spei, dixit. ¶ Vesci aura, carpere vitales auras, superas evadere ad auras, poeticæ phrases sunt, quæ ad vitam referuntur. Hic enim aura pro aere sumitur, Virgil. Æn. 3. v. 335. & alibi.

Auramentum, n. 2. χρύσωμα, instrumentum effodiendo, aut purgando auro accommodatum. Plin. l. 33. c. 3. Hispania strigiles vocat auri parvulas massas, quod super omnia solum in massa auramento capitur. Al. leg. Masso, aut ramento.

Auraria, æ, aurifodina, miniera d'oro. Tacit. Ann. 6. c. 19. Aurarias sibimet Tiberius seposuit.

Aurarius, a, um, o. 1. 2. di oro, Ger. von gold, adject. ut Auraria metalla. Plin. l. 37. c. 12. Aurarium negotium. Plaut. Bacch. 4. ¶ Aurarii dicuntur etiam fautores ab aura, teste Servio in 6. Æn. sub fin.

Aurāta, f. 1. orata, χρυσόφρυς, piscis, ab auri colore, cujus amator Sergius Orata cognominatus est, ut refert Macrobius Saturn. 2. 11. quasi Aurata, sicut plostrum pro plaustrum. Martial. l. 13. epigr. 90. Non omnis laudem, pretiumque aurata meretur.

Auratĭlis, le adject. ὑπόχρυσος, auratus, ut auratilis pulvisculus. Solin. c. 25. (al. 15.) de Borysthene, & Scythicis gemmis.

Auratūra, æ, doratura. Affertur ex Quintil. l. 8. c. 6. ubi ait: Pusillum a vero discedo, quia non est nisi pars auratura: Sed recentiores libri habent, aurata. ¶ Servus ab auratoris est, qui curam habet vasorum auratorum. Inscript. apud Gruter. pag. 583. n. 4.

Aurātus, a, um, o. 1. 2. inauratus, dorato, indorato, Ger. verguldt, Gal. doré, Hisp. dorado, χρυσωτός, quod in superficie habet aurum. Cic. post red. in Sen. In patriam summus equis insignibus, & curru aurato reportati. Liv. l. 9. c. 40. Tunicæ auratis militibus versicolores. Tertull. de Idolol. c. 6. Saginatiorem, & auratiorem, & majorem hostiam cædere.

Aurĕa, f. 1. dicebatur frænum, quod ad aures equorum religabatur: oria, vel orea, quo ora coercebantur. Festus.

Aureātus, a, um, Sidon. carm. 9. v. 396. In castris edera ter aureatus. h. e. decoratus, ornatus.

Aurelia, αὐρηλία, familia Romæ in primis celebris, a Sabinis, (si Festo credimus) oriunda, cui locus publice designatus erat, in quo Soli sacra faceret. Olim Auselia dicebatur, ut Valesia, Papisia, pro Valeria, Papiria. ¶ Fuit & nomen proprium matris Cæsaris.

Aureŏlus, a, um, adject. di color d'oro, diminut. ab aureus. Varro l. 3. R. R. c. 9. gallum gallinaceum describens: Rostro brevi, acuto, oculis ravis, aut nigris, collo vario, aut aureolo. ¶ Aureolum libellum, aureolam orationem, pro eximia, & eleganti. Cic. 4. Acad. c. 44. & 3. de nat. Deor. c. 17.

Aureŏlus, i, substant. nummi aurei diminutivum. Martial. l. 5. epigr. 19. vel 20. Qui crepat aureolos forsitan unus erit. Nisi malis adjective accipere subintelligendo, nummos.

Aurĕsco, is, ere, χρυσίζω, χρυσοῦμαι, auri colorem refero. Varr. l. 6. L. L. Aurora dicitur ante Solis ortum, ab eo, quod ab igne Solis tum aureo aer aurescit.

Aurĕus, a, um, adject. ab auro, qui ex auro est, d'oro, Germ. guldin, Gal. d'or, Hisp. de oro, χρυσοῦς, ut aureus nummus. Cic. Philipp. 12. c. 8. ¶ Item auratus, indorato, ut aurea sella. Idem Philipp. 2. c. 34. ¶ Aurea metaphorice dicuntur, quæ eximie pulchra, & splendida sunt, ut aurea Venus, aurea cæsaries. Virg. Æn. 10. v. 16. & l. 8. v. 659. Quin & olorem aureum dixit Manil. l. 5. v. 379. ob insigni, & splendescente candore. ¶ Aurea item sunt, quæ optima, ut auream mediocritatem Horat. l. 2. Od. 10. & aureos mores, Idem l. 4. Od. 2. aurea secula, Virg. Æn. 6. v. 792. ¶ Apud Catull. Carm. 64. de Aty, horas aureas legimus in vulgatis lib. Sed meliores (V. Græv. & Is. Voss.) pro horis aureis Sol, habent oris aurei.

Aurĕus, i, m. 2. substant. nummum aureum significat, moneta d'oro. Plin. l. 35. c. 10. Tabulæ pretium accepit aureos mensura, non numero. ¶ Valebat autem fere Aureus Romanus idem quod Hispaniensis duplex Ducatus, ait Lips. de re Num. c. 5. ¶ Posterioribus Romanæ Reipub. temporibus solidus dictus est, a Græcis νόμισμα. Idem ib. V. & Bud. de Asse.

Aurichalcum, sive Orichalcum, i, ὀρείχαλκος, & ὀρείχαλκον, æs cyprium ab aliis, ab aliis coronarium dictum. Sive sit in rerum natura, & ab auro, & ære componatur, ut quidam putarunt, sive non, ut sentit Scalig. ad Festum, auctoritate maxime Aristotelis nisus, certe habitum est pro pretiosissimo metallo, ipsique auro comparando, aut etiam præponendo, ut habet Serv. ad Æn. 12. v. 87. & Taubmann. ad Plaut. Curc. 1. 3. 45. ¶ Rectius tamen sentire videntur, qui putant, esse materiam æri similem, aureo colore infectam, quam vulgo latonem dicimus, Ital. Oricalco, Ottone. Sueton. in Vitell. c. 5. Pro auro, & argento stannum, & orichalcum supposuisse. ¶ Non est vox hybrida ex lat. aurum, & græca χαλκός composita; sed vox pura puta græca, ex ὄρος, mons, & χαλκός, æs. Vulgus autem existimans ex auro concinnatam, dixit Aurichalchum pro Orichalcum. V. Fest. & Voss. in Etymol.

Auricilla, æ, dimin. ab auricula, quasi diminutivum diminutivi. Catull. epigr. 25. ad Thallum, Thalle, mollior cuniculi capillo, vel anseris medullula, vel imula oricilla. Sic emendat Scalig. oricilla pro auricilla; nam antea legebatur: bimula tenella.

Auricŏlor, oris, adject. di color d'oro. Juvenc. in Matth. 3. de baptism. Christi: Scinditur auricolor cœli septemplicis æthra.

Auricŏmans, tis, &

Auricŏmus, a, um, comam auream habens, χρυσοκόμης, Auson. Idyll. 6. v. 11. Crocus auricomans, Sil. l. 3. v. 608. Auricomus Batavus. Valer. Flacc. l. 4. v. 92. Sol auricomus.

Auricŭla, f. 1. orecchia, λοβός, quamvis diminutivi formam habeat, non tamen parvam aurem significat, sed exteriorem partem auris, vel mollem illam particulam, quæ etiam infima, vel ima auris appellatur. Cicer. Q. Fratr. Auriculam fortasse mordicus abstulisset. ¶ Apud eund. l. 2. ad Q. Frat. epist. penul. homo auricula infima mollior, dicitur pro levissimo, & nullius ingenii. V. Erasm. Chiliad. Huc spectat loc. Catulli, quem supra attulimus in Auricilla. ¶ Ponitur & pro tota aure, sæpe apud Scriptores, ut Martial. l. 3. epig. 28. Garris in Auriculam, &c.

Auriculārius, o. 1. 2. da orecchio, ὠτικός, Germ. das zu den ohren gehört, Gal. auriculaire, Hisp. auriculario, quod ad aures pertinet. Unde auricularium spetillum, chirurgorum instrumentum, quod curandis auribus adhibetur. Ulpian. Dig. l. 50. tit. 13. leg. 1. Medici, qui certi doloris sanitatem pollicentur, ut puta si auricularius, si fistulæ, si dentium. V. Oricularius.

Aurifer, ra, rum, o. 1. 2. χρυσοφόρος, quod fert aurum. Unde aurifera flumina, Tagus in Hispania, Padus in Italia, Hebrus in Thracia, Pactolus in Asia, Ganges in India. ¶ Aurifera arbor. Cic. 2. Tusc. Auriferum nemus. Plin. l. 5. c. 1. Aurifera terra. Mart. l. 10.

Au-

gignere adhibetur a *Lucret. lib.* 5. v. 323. Nam quodcumque alias ex se res auget, alitque. ¶ Usurpatur etiam neutrorum more, & passiva significatione, *Cato* apud *Gell. l.* 18. c. 12. Eo eorum res auxit. *h. e.* crevit, aucta est.

Augesco, scis, n. 3. adaugesco, *crescere*, *aumentarsi*, *ingrossarsi*, גדל, Ger. *grosser werden*, *zunemmen*, αὐξάνομαι, cresco, incrementum accipio, in significatione passiva, & intransitive, seu absolute. *Cic. l.* 2. *nat. Deor. c.* 10. Temperatione caloris oriri, & augescere.

Augeas, m. 1. Tyrannus Elidis. Huic bubile erat capiens tria boum millia, quod antea nunquam purgatum, ab Hercule expurgatum est, immisso Alpheo fluvio. Unde *Augiæ stabulum repurgare*, proverbio dicitur pro rem immensi laboris conficere. *Senec. in Apocolor.*

Augifico, as, a. 1. *Ennius*, dixit pro augeo. Et tabes numeros augificabit suos. *Non.* 2. 61.

Augmen, inis, n. 3. *accrescimento*, גדודים, Ger. *ein mehrung*, Gal. *augmentacion*, *accroissement*, Hisp. *acrecentamiento*, αὔξησις, augmentum. *Lucret. l.* 3. v. 269. Perfectum corporis augmen.

Augmento, as, a. 1. αὐξάνω, idem, quod augeo. *Jul. Firmic. l.* 5. c. 6. Ut thesauros tuos augmentes.

Augmentum, i, n. 2. *aumento*, *accrescimento*. *Plin.* 37. 6. Augmentum fulgoris. *Apul. l.* 1. *Dogm. Plat. p.* 6. Multiplicatis augmentis incrementisque. ¶ Est etiam verbum sacrorum, ut de augeo diximus. *Varro* enim *l.* 4. *de L. L.* Augmentum vocat, quod ex immolata hostia desectum est. Ubi *Scalig. in conject. p.* 48. legit Augmentum, de quo & *Arnob. l.* 11.

Augur, guris, g. com. 3. *augure*, *indovino*, מנחש, Ger. *ein weissager*, Gal. *devin*, *augure*, Hisp. *agorero*, οἰωνοσκόπος, qui ex volatu, aut cantu avium futura divinat, ita dictus ab augendo, vel quod divinet ex garritu, seu cantu avium, vel ex gestu, idest modo, quo se gerunt aves in volando, vel ex signis, quæ aves gerunt, vel a gustu, idest, si aves pascuntur, & qua ratione. *Cic.* 1. *de Div.* Ipse optimus Augur fuisse traditur. *Id. Philipp.* 2. c. 10. Dicere de futuris est augurum. *Horat. l.* 3. *od.* 17. Augur annosa. ¶ Apud Romanos maximo in honore semper habiti, & sacri appellati. *Florus l.* 1. c. 5. Inde Romanis sacer auguratus: *sc.* post dissectam ab Accio cotem sub Tarquinio Prisco. qua de re *Liv. l.* 1. c. 36.

Auguracŭlum, n. 2. οἰωνοσκοπεῖον, locus, vel arx, ubi auguria capiebant. *Festus.*

Augurāle, is, locus erat in castris, ubi auguria capiebantur, de quo *Tacit. Ann.* 2. c. 13. & *l.* 15. c. 10. *Hyginus* Auguratorium vocat, *Festus* Auguraculum. ¶ Aliud augurale est apud *Sen. de Tranquillit. an. c.* 11. ubi inquit: Quæ dignitas, cujus non prætextum, & augurale, & lora sordes, & exportatio comitentur. Ubi *augurale* est ornamentum, seu insigne augurum, ut Lituus, &c.

Auguralis, le, o. 3. οἰωνοσκοπικός, ad Augurem pertinens, ut Auguralis virga, auguralis cœna, quæ & adjicialis, augurales libri, auguralia insignia, porta auguralis, vir auguralis, &c. *Varr. de R. R. c.* 6. Primus hos Q. Hortensius augurali cœna posuisse dicitur. Erat autem auguralis cœna, quam dabat Augur, qua primum die Sacerdotium accipiebat. V. Adjicialis. ¶ Auguralis vir, i. e. Auguratus dignitate præditus, ut vir Consularis. *Cic. de cl. Orat. c.* 77.

Auguratio, f. 3. *indovinazione*, οἰωνοσκοπία, divinatio, ipse actus augurandi. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 30. Quæ tandem ista auguratio est? &c.

Augurato, adverb. *per augurio*, οἰωνοσκοπικῶς, auspicato. *Liv. l.* 1. c. 18. Romulus augurato in urbe condenda Regnum adeptus est.

Auguratorium, ii, n. locus, seu ædificium capiendis auguriis destinatum. *Inscript.* apud *Gruter. p.* 128. n. 4.

Auguratrix, icis, quæ auguratur. *Paul. Diac. in epit. Festi*, *in voce Lingulaca.*

Augurātus, a, um, nomen ex particip. passiva signific. ut *auguratum templum*, *Cic. in Vatin. c.* 10. de quo scilicet rite capta essent auguria.

Augurātus, us, m. 4. οἰωνοσκοπία dignitas Auguris. *Cic. de Divin. l.* 2. c. 17. Quod clarissimum est insigne auguratus.

Augurium, ii, n. 2. *augurio*, οἰωνοσκοπία, divinatio, quasi *avigerium*, ab avium gestu, vel *avigarrium*, ab avium garritu. *Cic.* 1. *de Divin.* Omnino apud veteres, qui rerum potiebantur, iidem auguria tenebant. ¶ Agere augurium, *Cic.* 3. *Offic. Varro l.* 5. *de L. L.* Augures, inquit, agere augurium dicuntur, cum in eo plura dicunt, quam faciant. ¶ Augurium capere dicebantur Candidati, cum nocte, quæ Comitia præcedebat, sub dio extra Urbem cubantes, dein solida sella sedentes, in loco ei rei destinato expectabant, dum ipsis Deus aliquod bonum signum mitteret. V. *Casaub. ad illud Suet. in Aug. c.* 95. Primo autem Consulatu ei augurium capiendi duodecim se vultures, ut Romulo, ostenderunt. ¶ Captabantur autem auguria ex volatu avium, cantu oscinum, & tripudiis solistimis, ut breviter complexus est *Cic. Fam.* 6. *epist.* 6. V. Auspicium. ¶ Ponitur interdum pro augurii interpretatione. *Ovid.* 1. *Met.* v. 395. Conjugis auguri quamquam Titania mota est. ¶ Item pro scientia augurandi. *Virg.* 9. *Æn. de Rhamnete augure.* Sed non augurio potuit depellere pestem. ¶ Item pro munere, & dignitate auguris. *Virg.* 12. *Æn.* v. 393. Augurium, citharamque dabat. ¶ *Augurium auspicii* est augurium ex spectione avium captum. *Plaut. Asin.* 2. 1. 13.

Augurius, a, um, o. 1. 2. οἰωνοσκοπικός, idem quod auguralis. *Cic. epist. l.* 2. Cum ipsam cognitionem juris augurii consequi cupio.

Augŭror, aris, d. 1. & auguro, as, a. 1. *augurare*, *indovinare*, *immaginarsi*, נחש, Ger. *weissagen*, Gal. *augurer*, Hisp. *agorar*, οἰωνοσκοπέω, est ex avium volatu, vel cantu, vel pastu futura divinare, & latius quovis modo futura conjicere, cum accusativo, & aliis casibus communibus. *Cic.* 2. *Divin. c.* 33. Calchas ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est. *Id. Attic.* Quantum conjectura auguramur. *Id. in Bruto*, Quid de illo augurer, lubet dicere. *Idem Cæcina*, Non igitur ex alitis volatu, nec ex cantu sinistro oscinis tibi auguror. *Virg. Æn. l.* 7. *vers.* 273. Si quid veri mens augurat. Ubi *Serv. Auguro* dicimus, secundum *Plin.* cum præsagio mentis futura colligimus: *auguror* vero, cum futura veris captamus auguriis.

Augusta, æ, f. 1. Romani Imperatoris uxor. *Tacit. l.* 2. *Ann. c.* 34. Quamquam Augusta, violari se & imminui, quereretur. Sic sæpissime in antiquis inscriptionibus. V. *Gruterum.*

Augusta, *Sebaste*, *Seveste*, urbs Ciliciæ, in ora, inter Tarsum, & Anemurium ad Occ. al. opp. inter Corycium, & Pompejopolim. ¶ Item, *Tubingen*, Urbs, & Acad. Sveviæ, in Duc. Vvirtembergensi, ad Nicrum fl. Condita fuit a Caracalla Augusto. ¶ Augusta item, al. Xiphonia, *Augusta*, opp. marit. Siciliæ, ad Or. in Nectina valle, opus Friderici Augusti.

Augustāle, is, n. 3. domus Principis, Imperatoris tabernaculum. *Quin. l.* 8. c. 2. Tabernaculum Ducis, Augustale.

Augustalicus, a, um, adject. in Vet. inscript. apud *Fabret. p.* 486.

Augustalis, le, adject. ad Augustum pertinens, ut Ludi Augustales, in honorem Augusti editi, de quibus *Tacit. l.* 1. *Ann. c.* 15. & 54. ¶ Augustales etiam dicebantur vel Sodales Augustales, Sacerdotes quidam iidem in honorem Augusti instituti. *Tacit. l.* 2. *histor. c.* 95. Augustales facerdotes subdiderunt, quod Sacerdotium ut Romulus Tatio Regi, ita Cæsar Tiberius Juliæ Genti sacravit. ¶ Denique Augustales dicti Milites ordinariis ab Augusto additi, ut docet *Vegetius l.* 2. c. 7.

Augustalĭtas, atis. Hoc nomen est in duabus Inscript. apud *Grut. p.* 215. n. 2. & *p.* 354. n. 7. Sed cave usurpes.

Augustānus, V. Augustianus.

Augustātus, a, um, consecratus, augustus factus. *In jure Papiniano* apud *Macrob. Satur.* 3. 11. In templo Junonis Populoniæ augustata mensa est. *Turneb. l.* 18. *adverf. c.* 4.

Auguste, adverb. *santamente*, *religiosamente*, σεβασμίως, cum augurio, seu captato augurio, sancte, pie, religiose. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. c. 22. Quem nostri majores auguste, sancteque Liberum cum Cerere, & Libera consecraverunt.

Augustēus, a, um, adject. ab Augusto: in usu est apud *Frontin. de Colon.* ubi limites, & terminos rotundos in effigiem columnæ, Augusteos vocat. ¶ *Augusteum*, i, n. est Ædes in honorem Augusti dicata.

Augustiānus, & Augustānus, a, um, ad Augustum pertinens. *Suet. in Ner. c.* 25. Sequentibus currum ovantium ritu plausoribus, Augustianos, militesque se triumphi ejus clamitantibus. Hos ipsos *Tacitus Ann.* 14. c. 15. Augustanos appellat.

Augustīnus, a, um, aliud adject. ab Augusto, ut a Crispo Crispinus. *Suet. in Claud. c.* 11. Circensi pompa currum elephantorum Augustino similem decernendum curavit. Al. leg. *Augusteo.*

Augustinus, i, Tagaste in Africa ortus, primum hæreticus Manichæus, deinde Matris Monicæ precibus, & lachrymis ad Christianam veram Religionem revocatus, & ab Ambrosio Mediolanensi Episcopo baptizatus, floruit sub finem Sæculi Christiani quarti: cujus acumen ingenii & disputationibus contra Hæreticos, & libris quampluribus editis Catholica Ecclesia semper admirata est, maximamque illi inter SS. Patres tribuit auctoritatem: adeo ut unus sit ex quatuor, quos antonomastice Doctores Ecclesiæ nominamus.

Augusto, as, a. 1. augustum, ac venerabilem reddo. *Arnob. l.* 6. *p.* 201. Augustare deos.

Augustus, a, um, o. 1. 2. *augusto*, *venerabile*, *sacro*, נורא, Ger. *heilich*, Gal. *auguste*, Hisp. *augusto*, σεβαστός, sanctus, venerabilis, & dignus, quem religiosa quadam veneratione, observationeque colamus, ab *augurium*, quia proprie est id, quod augurio est consecratum, vel ab avium gestu, quia ab avibus significatum est, vel ab avium gustatu, quia aves pastæ id ratum fecere, ut *Fest.* explicat, & *Tranquill. in Aug. c.* 7. vel ab augendo, ut *Ovidius* scripsit 1. *Fast.* v. 609. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 13. Ex hoc Platonis quasi quodam sancto, augustoque fonte nostra omnis manabit oratio. ¶ Hinc Octavianus decreto Senatus, fine bellis civilibus imposito, ob egregias virtutes Augustus, quasi venerabilis, dictus est. *Ovid. ib.* A quo deinde Imperatores reliqui Augusti appellati sunt, & appellantur. ¶ Item Senatui visum est Sextilem mensem Augustum appellari, in honorem Octaviani Augusti, quod hoc mense primum ille Consulatum iniisset, & bellum civile confecisset. ¶ Adjective *Pallad. l.* 8. *tit.* 9. Quartodecimo calendarum Augustarum. ¶ Augusta dicuntur etiam non solum sancta, & consecrata, sed etiam quæ specie magnifica, & admirabilia sunt. *Virg. Æn.* 7. v. 170. Templum augustum, ingens, septem sublime columnis. Sic augusta forma viri, *Florus l.* 1. c. 1. Gravitas augusta, *Ovid. Met.* 6. v. 73. Augustiora primordia, *Livius in præfat.* Vir augustissimus. *Vopisc. Tacit. c.* 7. & *Stat.* 4. *Sil.* 8. v. 20.

Augustus, i, V. in augustus, a, um.

Avia, orum, substant. n. plur. loca prærupta, difficilis aditu, quasi sine via. *Val. Flacc. l.* 5. v. 475. Horrenda avia. *Sil. l.* 12. v. 352. Latebrosa per avia saltus. *Tacit. Ann.* 6. c. 21. Per avia, ac derupta præibat eum.

Avia, æ, f. 1. μάμμη, patris, vel matris mater, *ava*. *Plaut. Truc.* 4. 3. 34. Matres duas habet, & avias duas. ¶ Metonymice *Pers.* 5. 92. avias appellat inveteratas in animo opiniones, quas vel ab avia quis didicisse videri potest, fabulas, & deliramenta anilia. ¶ *Avia* item est nomen herbæ. *Col. l.* 6. c. 14.

Aviarium, ii, n. 2. ὀρνιθών, secretum nemus, quod aves frequentant, vel quod avibus abundat. *Virg.* 2. *Georg.* v. 430. Sanguineis inculta rubent aviaria baccis. ¶ Item locus, ubi aves clausæ custodiuntur, & nutriuntur, vel quo quædam aves, ut columbæ, & passeres se recipiunt. *Cic. Q. Fr.* 3. 1. 1. Nihil restabat præter balnearia, ambulationem, & aviarium. Adde *Colum. l.* 8. c. 1.

Aviarius, m. 2. *colui*, *che tiene cura d' uccelli*, Ger. *vogeletzer*, Gal. *oiselier*, Hisp. *guarda de ave*, ὀρνιθοκόμος, qui curam avium gerit. *Col. l.* 8. c. 3. ¶ In vet. Gloss. *aviarius* expon. ὀρνιθοπώλης, h. e. qui aves vendit.

Aviarius, a, um, ad aves pertinens, ut rete aviarium, *Varr. R. R.* 3. 5.

Avicŭla, dim. f. 1. *uccellino*, *augellino*, Ger. *ein vogelin*, ὀρνίθιον, parva avis. *Gell. l.* 2. c. 29. Avicula est parva. ¶ Item dimin. est ab avia. *Cic. pro Flacc. c.* 36. Aviculæ minime suspiciosæ purgat se per epistolam. Al. rectius legunt *anicula.*

Avide, *desiderosamente*, *avidamente*, Ger. *begirlich*, Gal. *ardement*, Hisp. *codiciosamente*, ἐπιθυμητικῶς, cupide, adverb. *Cic. de Sen. c.* 8. Græcas litteras senex sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. ¶ Gradus quoque admittit, *Curt. l.* 9. c. 6. Avidius quem intueri, *Cic. Philipp.* 14. c. 1. Avidissime expectare.

Avidĭtas, tis, f. 3. *avidità*, תאוה, Ger. *begerlichkeit*, Gal. *avidité*, Hisp. *codicia*, ἐπιθυμία, cupiditas, desiderium. *Cic. de Sen. c.* 14. Mihi sermonis aviditatem auxit, potionis, & cibi sustulit. *Plin.* 20. 16. Aviditas ad cibos. *Cic.* 2. *Offic. c.* 11. Aviditate inflammatus. ¶ Pro appetentia, *appetito*, *fame*. *Plin.* 23. 8. Amygdalæ aviditatem faciunt. ¶ In plur. num. *Plin.* 11. 6. Contra bestiolarum aviditates.

Avidĭter, adverb. idem quod avide. *avidamente*. *Arnob. l.* 5. *sub init.* Invasisse aviditer dulcedine potionis captos.

Avĭdus, o. 1. 2. *avido*, *desideroso*, *bramoso*, חומד, Ger. *begierig*, Gal. *avide*, Hisp. *codicioso*, ἐπιθυμητής, cupidus, valde appetens, ab avendo, idest cupiendo. *Ter. in Heaut.* 3. 3. Patrem avidum, miserum, atque aridum. *Id. in Eun.* 5. 4. 16. Avidus cibi. Et 1. 2. 51. Ejus frater aliquanto ad rem est avidior. *Liv. l.* 22. c. 21. Hispanorum inquieta, avidaque in novas res sunt ingenia. *Cic.* 5. *Philipp.* Avidus in pecuniis locupletum. *Cic. pro leg. Manil. c.* 3. Avidissimus gloriæ.

Aviēnus Festus, poeta sub Gratiani, ac Theodosii tempore post initium sæculi Christi V. de quo *Serv. in* 10. *Æn.* ¶ *Virg.* Vertit latine Arati Phænomena, & Dionysii Periegesim.

Avilla, æ, f. agna recens nata. *Festus.*

Avis, f. 3. *uccello*, *augello*, עוף, Germ. *ein vogel*, Gal. *oiseau*, Hisp. *ave*, ὄρνις, volucris omnis, quæ ova parit, & pennis prædita est, a *via*, quod facile per avia quæque vagatur. Volucres autem, πτηνά, dicuntur, quæcunque volare possunt. Unde apes, vespæ, muscæ, papiliones, volucres sunt, non tamen aves. ¶ Alba avis, λευκὸς ὄρνις, proverbio a M. Tullio dicitur pro re bona, atque auspicata. Quadrabit in rem admodum raram, & inusitatam, quod aves perpaucæ sint hoc colore. Verba *Cic. l.* 7. *epist.* 28. sunt: Quasi albam avem videntur bene sentientem civem videre. ¶ Sic bonis avibus, secundis avibus, idem est,

est, ac bonis auspiciis, omine secundo, *con buon' augurio*. *Liv. l. 6. c. 12.* Dii, qui secundis avibus in prælium miserint. *Ovid. Fast. 1. v. 513.* Este bonis avibus visi natoque, mihique. ¶ Contra mala avi, malis avibus. *Horat. Epod. 10.* Mala soluta navis exit alite. ¶ Adversa avi. *Cic. 1. de Divin.* Sinistra avi, *Plaut.* ¶ Avis Junonia est Pavo. *Juven. Sat. 7. v. 32.* ¶ Aves aliæ sunt altiles, quæ & *cortales* & *cohortales* Columellæ dicuntur, *Plin.* etiam *fartiles*, quod saginantur. Aliæ palmipedes, fissipedes, præpetes, oscines, &c. quas V. suis locis.

Avite, adverb. ab avitus, est apud *Tertul. c. ult. advers. Valent.* Filium hominis avite pronunciatum. Quamquam *Rigalt. omnt.*

Avitium, ii, pro multitudine avium. *Apul. in Florid. sub fin.* Tam pulcra ales, quæ ex omni avitio longe præcellit.

Avitus, a, um, *degli avi*, o. 1. 2. προγονικὸς, quod ab avo, aut avia, vel cæteris majoribus ad nos pervenit. *Cic. Verr. 2. c. 5.* Nulla res cujusquam tam patria, atque avita fuit. Et *pro Cælio, c. 14.* Bona avita.

Avius, a, um, o. 1. 2. *senza via*, Ger. *unwegsam*, ἄβατος, quod distat a via, aut quod est sine via. *Sallust. in Jugur.* Nocturnis aviis itineribus Romanos aggreditur. ¶ Item qui a via recedit, ut lupus avius, *Virg. 11. Æn. v. 710.* ¶ Translate *Lucret. l. 3. v. 465.* Animus avius: h. e. demens. *Id. l. 2. v. 81. & 229.* Avius a vera ratione. *h. e.* non sequens rectam rationem. ¶ *Avia*, *orum*, substant. V. sup.

Aula, f. 1. atrium, regia, *palazzo*, *corte del Principe*, היכל, Ger. *hoff*, Gal. *cour*, Hisp. *corte*, αὐλὴ, locus subdialis, & perflatilis, ab ἄω, flo, apud Græcos: a Latinis usurpatur pro regia, sive domo Principis. *Cic. 14. Fam. ep. 4. Virg. l. 3. Æn. Lucan. l. 8.* Exeat aula, qui volet esse pius. ¶ Videtur etiam pro quovis atrio usurpari. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Mesaulæ dicuntur, quod inter duas aulas sunt interpositæ. ¶ Sunt etiam aulæ cellulæ apium apud *Virg. Georg. 4.* ¶ Apud veteres aula pro *olla* usurpabatur. *Festus*, & *Plautus* sæpe. Hinc diminut. aulula, unde Plauti Comœdia *Aulularia*. ¶ Aula regia erat media janua in Scena, duabus a latere positis nobilior, & ornatior, quæ in Tragicis maxime, domicilium Regum repræsentabat. *Vitruv. l. 5. c. 7.*

Aulæa, orum, n. 2. fere semper plur. *arazzi*, *tapeti*, מכך, Germ. *teppig*, *tapeth*, Gal. *tapis*, Hisp. *tapiz*, αὐλαῖα, sunt vela picturata, & versicolori textura spectabilia, quæ a Græcis nominantur παραπετάσματα, & περιστρώματα, quibus in splendido apparatu parietes obteguntur. Dicta sunt Aulæa & Attalica, ab aula Attali Asiæ Regis, in qua primum inventa sunt. *Propert. el. 2. v. 22.* Nobilis aulæis porticus Attalicis. ¶ Eadem vocantur Babylonica, quia Babylonii soliti fuere colores diversos picturæ vestibus intexere. ¶ Sunt etiam aulæa vela picta, quæ in Scena obducuntur, dum fabularum actus commutantur, siparia. *Virg. 3. Georg. v. 25.* Purpurea intexti tollant aulæa Britanni. ¶ Singularis numerus legitur apud *Cic. in orat. pro Cæl. c. 27.* Scabella concrepant, aulæum tollitur. ¶ *Legitur* & *aulæa* f. g. apud *Curtium l. 8. c. 5.* Cum post aulæam, qua lectos obduxerat, staret, *l. 8. c. 5.* Sed al. aliter leg.

Aular, aris, ollæ operculum. *Varr. l. 3. R. R. c. 15.* Aular impositum.

Aulētes, æ, tibicen, αὐλητὴς. *Cic. pro Mur. c. 13.* Ajunt eos auletas esse, qui citharœdi fieri non potuerint. Alii tamen leg. *aulœdos*. ¶ Fuit etiam cognomen Ptolemæi patris Cleopatræ, quod choraulam exercuit. Hic ab Alexandrinis Regno exactus, cum Romam confugisset, a Gabinio in Regnum reductus est. *Strab. l. 17.*

Auletĭcus, a, um, o. 1. 2. αὐλητικὸς, tibiis idoneus. *Plin. l. 16. c. 36.* Orchomenius est continuo foramine pervius, quem auleticon vocant.

Aulicōqua, n. 2. al. aulicocia, antiqui dicebant, quæ in aulis, hoc est, ollis, coquuntur. Unde aulicoqua exta dicuntur in ollis elixa. *Festus*.

Aulĭcus, a, um, adject. ad aulam, h. e. regiam domum pertinens, *aulico*. *Suet. Domit. c. 4.* Luctatores aulici. Et *in Ner. c. 45.* Reverentia domus aulicæ. *Spartian. Hadrian. c. 11.* Aulici ministri.

Aulis, idis, f. 3. *Aulide*, αὐλὶς, regiuncula saxosa Bœotiæ, e regione Chalcidis urbis Eubœæ, cum urbe, & portu exiguo capaci quinquaginta non amplius navium. Huc Græcos convenisse ferunt, deliberandi causa, bellumne Trojanis inferendum esset. Hinc locus Aulis nominatus est, ab αὐλὴ, castra, tentorium. *Virg. 4. Æn. v. 426.* Non ego cum Danais Teucrorum excindere gentem Aulide juravi.

Aulœdus, m. 2. tibicen, αὐλῳδὸς, qui tibiis canit, quas Græci αὐλοὺς vocant. *Cic. pro Mur. c. 13.* Aulœdos esse ajunt, qui citarœdi fieri non possent. Al. leg. *auletas*.

Aulocrēne, nes, f. 1. fons, convallis, & mons Phrygiæ Magnæ, ex quibus Mæander fl. emanat, ab Apamea 10. M. P. ubi platanus ostenditur, ex qua pependit Marsyas victus ab Apolline. *Plin. l. 16. c. 14. & l. 15. c. 29.*

Aulon, *Valona*, urbs Macedoniæ, in ora occ. in Albania sup. ubi alias Pelasgonia. ¶ Item urbs Ciliciæ. ¶ Item Calabriæ, de qua *Mart. l. 13. ep. 125.* Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon. V. *Caulon*.

Aulularia, æ. Titulus Plautinæ comœdiæ, ab *aulula*, quod est diminut. ab *aula* pro olla. Inducitur enim in ea senex aulam habens auri plenam.

Avocamentum, i, remissio, solatium, negotium jucundius, quo a seriis, & laboriosis avocamur, *ricreazione*, *sollievo*, ἀνάπαυσις. *Plin. l. 8. ep. 5.* Avocamenta doloris admittere. Item *in Paneg. c. 82.* Ludus & avocamentum.

Avocatĭo, onis, f. 3. idem quod avocamentum, ἀποτροπὴ, ἀνάπαυσις. *Cic. 3. Tusc. c. 15.* Avocatio a cogitanda molestia.

Avocātor, oris, qui avocat, seu alio vocat. *Tertull. de Car. Christi, c. 5.* Vivorum avocator.

Avocātrix, icis, femin. ab avocator. *Tertull. de Anima, c. 1.* Vis veritatis avocatrix.

Avocātus, a, um, *divertito*, *distolto*, alio vocatus, abstractus. *Tacit. Ann. 3. c. 37.* Solus, & nullis voluptatibus avocatus.

Avŏco, a. 1. traduco, abstraho, removeo, arceo, abduco, *chiamare altrove*, הסיח, Ger. *hinweg beruffen*, *anders wohin beruffen*, Gall. *rapeller*, *retirer*, Hisp. *llamar*, *estorvar*, ἀποκαλέω. *Cic. de Harusp. resp. c. 9.* Deterrere, atque avocare animum a religione. *Idem 1. de Div.* Avocare se a corpore, & ad cogitationem rerum divinarum rapi. ¶ Avocare concionem ab aliquo Magistratu, apud *Gell. l. 13. c. 14.* est impedire, ne concio ab illo habeatur. ¶ Est etiam oblectare, levare, *sollevare*, *dilettare*. Sic animum picturis, fabulis avocare, dicimus. *Arnob. l. 7. p. 215.* Parvuli pusiones, quo abstineant ploratibus, pupulos, equuleos, panes accipiunt, quibus avocare se possint.

Avŏlo, as, n. 1. *volare altrove*, נדד, Ger. *hinweg fliegen*, Gal. *s'en voler*, Hisp. *volar*, ἀποπέτομαι, alio volo, sive alio subito discedo. *Cic. ad Att. l. 9. epist. 10.* Experiar, ut hinc avolem. *Idem 2. Fin. c. 32.* Fluit voluptas corporis, & prima quæque avolat.

Aura, æ, f. 1. *aura*, *vento piacevole*, *venticello*, רוח, Ger. *liebliche luffe*, Gal. *air*, Hisp. *ayre*, αὔρα, lenis ventorum flatus, ab ἄω, spiro, vel ab ἀὴρ, aer. *Virg. 6. Æn.* Dulcia compositis spirabat crinibus aura. Accipere, & reddere auras follibus, apud *eund. 4. Georg.* ¶ Interdum ponitur pro favore, *favore* quia cum flat aura æstate, videtur æstuantibus favere. *Idem ibid.* Nimium gaudens popularibus auris. Et apud *Liv. 42. c. 30.* Homo popularis auræ. qui *sc.* populo placere studet. ¶ Aura item splendorem significat. *Virg. 6. Æn.* Discolor unde auri per ramos aura refulsit. ¶ Sumitur & pro rumore, & fama, quæ quis per ora hominum fertur. *Horat. l. 2. od. 8.* Tua ne retardet aura maritos. Sic *Virg. 7. Æn. v. 649.* auram famæ dicit. ¶ Aura secunda ponitur pro successu, vel prospera fortuna, a navigatione petita metaphora. *Ovid. l. 2. de Ponto, ep. 3.* Non paucis quondam munitus amicis, Dum flavit velis aura secunda meis. Paulo aliter *Cic. Ver. 3. c. 23.* Sperat sibi auram aliquam posse afflari in hoc crimine. h. e. spem aliquam ostendi. Et *Liv. l. 42. c. 39.* Auram spei, dixit. ¶ Vesci aura, carpere vitales auras, superas evadere ad auras, poeticæ phrases sunt, quæ ad vitam referuntur. Hic enim aura pro *aere* sumitur, *Virgil. Æn. 3. v. 335.* & alibi.

Auramentum, n. 2. χώνευμα, instrumentum effodiendo, aut purgando auro accommodatum. *Plin. l. 33. c. 3.* Hispania strigiles vocat auri parvulas massas, quod super omnia solum in massa auramento capitur. Al. leg. *Massa*, *aut ramento*.

Auraria, æ, aurifodina, *miniera d'oro*. *Tacit. Ann. 6. c. 19.* Aurarias sibimet Tiberius seposuit.

Aurarius, a, um, o. 1. 2. *di oro*, Ger. *von gold*, adject. ut Auraria metalla. *Plin. l. 37. c. 12.* Aurarium negotium. *Plaut. Bacch. 4.* ¶ Aurarii dicuntur etiam fautores ab *aura*, teste *Servio in 6. Æn. sub fin.*

Aurāta, f. 1. *orata*, χρύσοφρυς, piscis, ab auri colore, cujus amator Sergius *Orata* cognominatus est, ut refert *Macrobius Saturn. 2. 11.* quasi Aurata, sicut plostrum pro plaustrum. *Martial. l. 13. epigr. 90.* Non omnis laudem, pretiumque aurata meretur.

Aurātilis, le adject. ὑπόχρυσος, auratus, ut auratilis pulvisculus. *Solin. c. 25.* (al. 15.) de Borysthene, & Scythicis gemmis.

Aurātūra, æ, *doratura*. Affertur ex *Quintil. l. 8. c. 6.* ubi ait: Pusillum a vero discedo, quia non est nisi pars auraturæ: Sed recentiores libri habent, *aurata*. ¶ *Servus ab auraturis est*, qui curam habet vasorum auratorum. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 583. n. 4.*

Aurātus, a, um, o. 1. 2. inauratus, *dorato*, *indorato*, Ger. *verguldt*, Gal. *doré*, Hisp. *dorado*, χρυσωτὸς, quod in superficie habet aurum. *Cic. post red. in Sen.* In patriam sumus equis insignibus, & curru aurato reportati. *Liv. l. 9. c. 40.* Tunicæ auratis militibus versicolores. *Tertull. de Idolol. c. 6.* Saginatiorem, & auratiorem, & majorem hostiam cædere.

Aurĕa, f. 1. dicebatur frænum, quod ad aures equorum religabatur: oria, vel orea, quo ora coercebantur. *Festus*.

Aureātus, a, um, *Sidon. carm. 9. v. 396.* In castris edera ter aureatus. *h. e.* decoratus, ornatus.

Aurelia, Αὐρηλία, familia Romæ in primis celebris, a Sabinis, (si Festo credimus) oriunda, cui locus publice designatus erat, in quo Soli sacra faceret. Olim Auselia dicebatur, ut Valesia, Papisia, pro Valeria, Papiria. ¶ Fuit & nomen proprium matris Cæsaris.

Aureŏlus, a, um, adject. *di color d'oro*, diminut. ab aureus. *Varro l. 3. R. R. c. 9.* gallum gallinaceum describens: Rostro brevi, acuto, oculis ravis, aut nigris, collo vario, aut aureolo. ¶ Aureolum libellum, aureolam orationem, pro eximia, & eleganti. *Cic. 4. Acad. c. 44.* & *3. de nat. Deor. c. 17.*

Aureŏlus, i, substant. nummi aurei diminutivum. *Martial. l. 5. epigr. 19. vel 20.* Qui crepat aureolos forsitan unus erit. Nisi malis adjective accipere subintelligendo, *nummos*.

Auresco, is, ere, χρυσίζω, χρυσαυγέω, auri colorem refero. *Varr. l. 6. L. L.* Aurora dicitur ante Solis ortum, ab eo, quod ab igne Solis tum aureo aer aurescit.

Aurĕus, a, um, adject. ab auro, qui ex auro est, *d'oro*, Germ. *guldin*, Gal. *d'or*, Hisp. *de oro*, χρυσοῦς, ut aureus nummus. *Cic. Philipp. 12. c. 8.* ¶ Item auratus, *indorato*, ut aurea sella. *Idem Philipp. 2. c. 34.* ¶ Aurea metaphorice dicuntur, quæ eximie pulchra, & splendida sunt, ut aurea Venus, aurea cæsaries. *Virg. Æn. 10. v. 16. & l. 8. v. 659.* Quin & olorem aureum dixit *Manil. l. 5. v. 379.* ab insigni, & splendescente candore. ¶ Aurea item sunt, quæ optima, ut auream mediocritatem *Horat. l. 2. Od. 10.* & aureos mores, *Idem l. 4. Od. 2.* aurea secula, *Virg. Æn. 6. v. 792.* ¶ Apud *Catull. Carm. 64. de Aty*, horas aureas legimus in vulgatis lib. Sed meliores (V. *Græv.* & *Is. Voss.*) pro *horis aureis Sol*, habent *oris aurei*.

Aurĕus, i, m. 2. substant. nummum aureum significat, *moneta d'oro*. *Plin. l. 35. c. 10.* Tabulæ pretium accepit aureos mensura, non numero. ¶ Valebat autem fere Aureus Romanus idem quod Hispaniensis duplex Ducatus, ait *Lips. de re Num. c. 5.* ¶ Posterioribus Romanæ Reipub. temporibus *solidus* dictus est, a Græcis νόμισμα. *Idem ib.* V. & *Bud. de Asse*.

Aurichalcum, sive Orichalcum, i, ὀρείχαλκον, & ὀρείχαλκος, ut cyprium ab aliis, ab aliis coronarium dictum. Sive sit in rerum natura, & ab auro, & ære componatur, ut quidam putarunt, sive non, ut sentit *Scalig. ad Festum*, auctoritate maxime Aristotelis nisus, certe habitum est pro pretiosissimo metallo, ipsique auro comparando, aut etiam præponendo, ut habet *Serv. ad Æn. 12. v. 87.* & *Taubmann. ad Plaut. Curc. 1. 3. 45.* ¶ Rectius tamen sentire videntur, qui putant, esse materiam æri similem, aureo colore infectam, quam vulgo *latonem* dicimus, Ital. *Oricalco*, *Ottone*. *Sueton. in Vitell. c. 5.* Pro auro, & argento stannum, & orichalcum supposuisse. ¶ Non est vox hybrida ex lat. *aurum*, & græca χαλκὸς composita; sed vox pura puta græca, ex ὄρος, mons, & χαλκὸς, æs. Vulgus autem existimans ex *auro* concinnatam, dixit Aurichalcum pro Orichalcum. V. *Fest.* & *Voss. in Etymol.*

Auricilla, æ, dimin. ab auricula, quasi diminutivum diminutivi. *Catull. epigr. 25. ad Thallum*, Thalle, mollior cuniculi capillo, vel anseris medullula, vel imula oricilla. Sic emendat *Scalig.* *oricilla* pro *auricilla*: nam antea legebatur: *bimula tenella*.

Auricŏlor, oris, adject. *di color d'oro*. *Juvenc. in Matth. 3. de baptism. Christi*: Scinditur auricolor cœli septemplicis æthra.

Auricŏmans, tis, &

Auricŏmus, a, um, comam auream habens, χρυσόκομος, *Auson. Idyll. 6. v. 11.* Crocus auricomans, *Sil. l. 3. v. 608.* Auricomus Batavus. *Valer. Flacc. l. 4. v. 92.* Sol auricomus.

Aurĭcula, f. 1. *orecchia*, λοβὸς, quamvis diminutivi formam habeat, non tamen parvam aurem significat, sed exteriorem partem auris, vel mollem illam particulam, quæ etiam infima, vel ima auris appellatur. *Cicer. Q. Fratr.* Auriculam fortasse mordicus abstulisset. ¶ Apud *eund. l. 2. ad Q. Frat. epist. penul.* homo auricula infima mollior, dicitur pro levissimo, & nullius ingenii. V. *Erasm. Chiliad.* Huc spectat loc. *Catulli*, quem supra attulimus in *Auricilla*. ¶ Ponitur & pro tota aure, sæpe apud Scriptores, ut *Martial. l. 3. epig. 28.* Garris in Auriculam, &c.

Auriculārius, o. 1. 2. *da orecchio*, ὠτικὸς, Germ. *das zu den ohren gehort*. Gal. *auriculaire*, Hisp. *auriculario*, quod ad aures pertinet. Unde auricularium specillum, chirurgorum instrumentum, quod curandis auribus adhibetur. *Ulpian. Dig. l. 50. tit. 13. leg. 1.* Medici, qui certi doloris sanitatem pollicentur, ut puta si auricularius, si fistulæ, si dentium. V. Oricularius.

Aurĭfer, ra, rum, o. 1. 2. χρυσοφόρος, quod fert aurum. Unde aurifera flumina, Tagus in Hispania, Padus in Italia, Hebrus in Thracia, Pactolus in Asia, Ganges in India. ¶ Aurifera arbor. *Cic. 2. Tusc.* Auriferum nemus. *Plin. l. 5. c. 1.* Aurifera terra. *Mart. l. 10.*

Au-

Aurifex, ficis, m. 3. orefice, צרף, Ger. goldschmied, Gal. orfevre, Hisp. platero, χρυσοχόος, faber aurarius, auri laborandi artifex. Cic. 1. de Orat. Quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur.

Aurifodina, locus, ubi aurum effoditur, miniera d'oro. Plin. l. 33. c. 4.

Aurifur, m. 3. rubator d'oro, χρυσοκλέπτης, qui furatur aurum, Plaut. Pœn. 5. 55. Mihi hic aurifur est. Al. leg. disjunct. auri fur.

Auriga, gen. com. cocchiero, רכב, Ger. ein karker, ein furman, Gal. charretier, cocher, Hisp. carretero, cochero, ἡνίοχος, qui, vel quæ currum regit, quasi curriga, quod currum agit, vel ab aureis, idest frænis. Aurea enim frænum erat, quod ad aures equorum religabatur, orea, quo ora coercebantur. Virg. 12. Æn. Circumstant properi aurigæ. Et Ovid. 2. Metam. v. 327. de Phaetonte. Currus auriga paterni. ¶ Peculiariter aurigæ sumuntur pro iis, qui in Circensibus ludis bigis, trigis, vel quadrigis decertabant, qui alio nomine & Quadrigarii, & Agitatores dicti. Suet. in Calig. c. 54. Sed aliorum generum artes studiosissime, & diversissimas exercuit: Thrax, & Auriga, idemque cantor atque saltator. ¶ Pro Gubernatore, Ovid. 1. Trist. eleg. 3. Aurigam video vela dedisse rati. ¶ Est etiam Auriga Signum Cœleste ex tredecim sideribus, aliter Erichthonius, vel Erichtheus. V. Erichthonius. Adject. etiam usurpatur, ut aurigis coloribus. Tertull. de Spect. c. 9. h. e. aurigarum. Aurigamque sororem. Virg. Æn. 12. v. 918. Ad quem loc. V. de la Cerda.

Aurigarius, m. 2. qui in Circo aurigatur. Suet. Ner. c. 5. Mercede palmarum aurigarios fraudaverit.

Aurigatio, onis, f. 3. ἡνιοχεία, verbale. Gell. l. 7. c. 8. Lusus, gestationes, aurigationes refert.

Aurigator, oris, m. 3. auriga. Avien. in Phænom. v. 495. Aurigatorem par sit quoque cura videre. De sidere loquitur.

Aurigena, æ, quasi auro genitus. Sidon. Apollin. carm. 6. Cum matrem impleret filius aurigena. h. e. Perseus Danaes filius ab Jove in auream pluviam mutato genitus.

Auriger, a, um, χρυσοφόρος, idem quod aurifer. Cic. 2. de Divin. c. 30. in proœm. Auriger Taurus, h. e. cœleste sidus hujus nominis. Et Aurigeræ caput arboris, Val. Flac. l. 8. v. 110.

Aurigo, as, a. 1. guidar cocchj, ἡνιοχέω. Suet. in Ner. c. 24. Ipse aurigare, atque etiam spectari voluit. Idem Calig. c. 54.

Aurigor, aris, d. 1. idem quod aurigo. Varro apud Non. 2. 14. Natura aurigatur, non necessitudo. Al. aliter legunt.

Aurilegulus, i, χρυσωρύχος, qui auri grana ex arena colligit. L. 11. Cod. tit. 6. de metallariis. Vet. Glossa expon. χρυσαμμίτης, aurifur.

Auripigmentum, ti, n. 2. orpimento, Germ. operment, Gall. orpin, orpement, Hisp. orpimiento, ἀρσενικόν, genus coloris, quod in Syria invenitur, in summa tellure, auri splendore, sed fragile, lapidum specularium similitudine. Plin. l. 33. c. 4. Sic Vitruv. l. 7. c. 11.

Auris, is, f. 3. & in plur. aures, gli orecchi, le orecchie, אזן, Ger. ohr, Gall. oreille, Hisp. oreja, τὰ ὦτα. Duo membra capitis, per quæ voces, & sonos haurimus: dicta ab aura, per quam sonos recipimus, vel ab hauriendo, vel ab αὐδὴ vox, ut sint aures quasi audes. Ter. And. 5. 4. 31. Arrige aures, Pamphile. Cic. de Orat. l. 1. c. 50. Est bonis Oratoris, multa auribus accepisse. ¶ In aurem, in aure, ad aurem, est secreto, secretamente. Horat. l. 1. sat. 9. v. 9. Juven. 11. 59. Cic. 2. de Fin. 21. ¶ Canere surdis auribus, a Livio dicitur tanquam proverbium: hoc est, tempus terere, obstinatis verba facere. ¶ Dormire in utramque aurem, h. e. summa securitate, Terent. Heaut. 2. 3. 101. ¶ Servire auribus, & dare auribus, pro adulari, illud Cæs. l. 2. B. C. c. 27. hoc Cic. est l. 12. Fam. ep. 16. ¶ Aurem vellere admonendi causa Virg. Ecl. 6. Est enim in auribus memoriæ locus, ut scribit Plin. l. 11. c. 45. Tractum ab antestantibus, qui antestandi imam auriculam tangebant cum hoc verbo, Memento. ¶ Auris rimosa, apud Horat. dicitur de eo, qui nescit audita custodire. ¶ Aures etiam pro judicio sumuntur. Hor. de arte poet. v. 386. Si quid tamen olim scripseris, in Metii descendat judicis aures h. e. ab eo probetur. Sic Mart. l. 6. epig. 1. Libellum aure diligenti terere: h. e. accurato judicio examinare. ¶ Aures etiam in rebus inanimis dicuntur, ansæ sc. quibus rem aliquam apprehendimus, manico. Virg. 1. Georg. Binæ aures duplici aptantur dentalia dorso.

Auriscalpium, ii, stuzzicorecchi, ὠτογλυφίς, instrumentum, quo aures purgantur. Scribon. Larg. l. 6. c. 7. Auriscalpium lana molli involvitur.

Auritus, a, um, o. 1. 2. orecchiuto, Ger. der grosse adren hat, Gal. qui a grandes, ou bonnes oreilles, Hisp. orejudo, ὠτώεις, qui magnas habet aures. Virg. 3. Æn. Auritosque sequi lepores. ¶ Auritus item, qui bene audit. Horat. l. 1. Carm. Doctus auritas fidibus canoris ducere quercus. ¶ Auritus populus apud Plaut. in Asin. aures intentas habens. ¶ Auritum fubilant. pro lepore posuit Avien. in Arat. v. 788. Auritum primis emittit gurges ab undis. ¶ Auritus testis, testimonio d'udito apud Plaut. Truc. 2. 6. 8. Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem.

Auro, as, are, indorare, χρυσόω, auro, obduco, inauro. Tert. de corona Mil. c. 13. Hinc auratur famulis. Al. leg. inauratur.

Auroclavatus, a, um, aureis clavis distinctus. Vopisc. in Tacit. c. 11. Auroclavatis vestibus item interdixit.

Aurora, æ. aurora, alba, diluculum, שחר, Ger. die morgenröte, Gal. aurore, Hisp. aurora, alva, ἠώς, Solis ascensus, vel prima pars diei, vel prima lux, qua sub Solis adventum aer illustratur, vel ab auro, quod ab igne Solis aer fit quasi aureus, vel ab aura, ventus, quia solet pulsu Solis aer commotus auram facere, vel ab αὔρα, splendor, quia Cœlum tunc rutuli, & aurei fit coloris. Virg. Æn. 3. v. 521. Jamque rubescebat stellis aurora fugatis. ¶ Auroram etiam diluculum nuncupavere, quod tunc aer lucescere incipiat. ¶ Poetæ fingunt, Auroram esse filiam Titanis, idest, Solis, & Terræ, Tithoni conjugem, & matrem Memnonis, quæ quod maritum habeat senem, relicto ejus cubili, ortum Solis antevertit.

Aurosus, a, um, auro plenus, πολύχρυσος. Pallad. l. 1. c. 5. Aurosi pulveris lapidosa macies. Lamprid. Heliog. c. 31. Aurosa arena.

Aurugino, as, n. 1. esser' itterico, auruginе laboro. Tert. de anim. c. 16.

Aurugo, inis, f. itterizia, morbus regius, ita dictus ab auri colore. Scribon. Larg. compos. 110. & 127.

Aurula, æ, diminutivum ab aura. Tert. de anim. c. 28. & Hieron. c. 141.

Aurulentus, a, um, aureum colorem habens. Prudent. Perisleph. 6. v. 49.

Aurum, ri, n. 2. oro, זהב, Ger. gold, Gal. or, Hisp. oro, χρυσὸς, pretiosissimum omnium metallorum, ab αὔρα, vel αὔρα, quo nomine splendor significatur, vel ab אור, flamma, ignis. Cic. de Sen. Eis, qui haberent aurum, imperare. ¶ Sumitur aliquando pro ornamento muliebri, Ter. in Eun. a. 4. sc. 1. Interea aurum sibi clam mulier demit. ¶ Aurum factum dicitur, quod artificis manu aliquem in usum est elaboratum. Ulpianus L. Q. Mutius, ff. de auro, & arg. leg. Cui aurum, vel argentum factum legatum est, si fractum, vel collisum fuerit, non continetur, Servius enim existimat, aurum, vel argentum factum id videri, quo commode uti possumus. ¶ Huic opponitur aurum infectum, hoc est, rude, & non elaboratum. Virg. Æn. 10. Sunt auri pondera facti, infectique mihi. ¶ Aurum signatum est pecunia, quæ ex auro cusa est. Sed in eadem significatione legimus aurum absolute positum sine ulla adjectione. Plaut. Aul. Effodio aulam auri plenam. Virg. 3. Æn. Auri sacra fames. ¶ Aurum coronarium erat, quod Imperatori triumphaturo in coronam decernebatur. Triumphalis enim corona, quæ antiquitus ex lauro fiebat, postea ex auro fieri cœpit. Cic. Agrar. 1. Ex auro coronario ad XViros referri jubet id, quod &c. V. Gell. l. 5. c. 6. ¶ Aurum coronatum, pro corona aurea. Stat. l. 3. Sylva 4. Sic ibidem aurum gemmatum, pro auro gemmis intexto. ¶ Sumitur etiam pro rebus auro confectis. Juvenal. sat. 1. Ventilet æstivum digitis sudantibus aurum: hoc est annulum. Stat. Theb. 5. Vacuare aurum mero: hoc est poculum. ¶ Aurum Tolosanum proverb. dicitur, ut apud Gell. l. 3. c. 6. hoc est aurum possessori funestum, quod in direptione Tolosæ, qui aurum ex templis surripuere, misero exitu perierint. ¶ Aliquando aurum ponitur pro splendore, aut fulgore. Valer. Flacc. 5. 369. sævo cum non accenditur auro. Ovid. Met. 9. 658. spicis nitido flaventibus auro.

Aurunca, æ, Latii urbs, patria Turni Satyrici Poetæ. Juven. sat. 1. v. 19. Cur tamen hoc potius libeat decurrere campo, per quem magnus equos Auruncæ flexit alumnus. Possunt tamen ibi intelligi & Livius & Silius. nam & ipsi Satyrarum scriptores, & ex eadem Urbe fuere. Lucilium designari, vult Scalig. Lect. Auson. l. 2. c. 11.

Aurunci, pop. Latii, ubi nunc pars Terræ Laboris a Terracina ad Lirim Fl. in R. Neapolitano, quorum urbs Aurunca condita ab Ausone fil. Ulyssis, & Calypsus.

Ausa, f. 1. Vich, & Vico de Ausona, urbs exc. Hisp. Cit. in Catalaunia, cui Vicus successit urbs E. sub A. Terrac. Pop. Ausetani.

Auscaripedam dixerunt Veteres pro vermiculo piloso, qui solet in fronde nasci cum multis pedibus. Var. l. 6. de L. L.

Ausci, Auscii, Auscenses, pop. Aquitaniæ, quorum urbs Auscii, Auxis, Clara, Augusta Ausciorum, Auxitana urbs, Aux, Ausch, A. caput Com. Arminiaci in Vasconia, a Tolosa 11. l. in Occ. ab Agenno 8. in Aust.

Ausculor, d. 1. baciare, pro osculor, apud Veteres, ab ausculum pro osculum. Festus.

Auscultatio, onis, auditio, ἀκρόασις, l'ascoltare. Plaut. Rud. 2. 6. 18. Quid mihi scelesto tibi erat auscultatio? Seneca ad vitium transtulit, de Tranquill. animi, c. 12. Ex hoc malo dependet teterrimum vitium, auscultatio, & publicorum secretorum inquisitio &c.

Auscultator, oris, ἀκροατὴς, auditor, ascoltatore, uditore. Cic. Partit. c. 3. Auscultator est modo, qui audit. ¶ Item qui obtemperat. Apulej. Met. 7. Mandati servus auscultator.

Auscultatus, us, ui, m. 4. idem quod auscultatio. Apul. l. 6. p. 178. Nec auscultatu pœnitendo diligenter instructa illa cessavit. Fulgent. Virgil. Contin. p. 142. Quæ grammatici distrahunt puerilibus auscultatibus.

Ausculto, as, avi, atum, are, udire, ascoltare, שמע, הסכות, Ger. zuloseu, zuheren, auffmercken, Gal. ouir, ecouter, Hisp. oye, ascuchar, ἀκούω, ἀκροάομαι, audio, quasi aure occulto. Veteres enim audes (unde audio) & auses, & aures dicebant. Auscultamus igitur, quæ in auribus velut defigimus, recondimus. Quare auscultare & majus est, quam audire: nam quæ leviter ad aures admittimus, audire dicimur. Cato apud Gell. lib. 1. c. 15. Itaque auditis, non auscultatis, tanquam pharmacopolam. ¶ Est etiam obtemperare. Varro de L. L. l. 5. c. 8. Hi auscultare dicuntur, qui auditis parent. ¶ In hac significatione dativo jungitur. Ter. And. 1. 3. 4. Pamphilum ne adjutem, an auscultem seni? ¶ Est etiam clam, & ex insidiis audire, atque captare aliorum sermones. Hinc Auscultare ab ostio, ad fores. Plaut. Merc. 2. 4. 9. & Trucul. 1. 2. in princ.

Ausim, ausis, ausit, τολμῴην, ponitur pro audeam, audeas, audeat. Liv. in proœm. l. 1. Nec si sciam, dicere ausim.

Auson, is, & in plur. Ausones, Ausoniæ populi. V. Ausonius.

Ausonia, Αὐσονία, regio Campaniæ, inter Cales & Beneventum, in qua Capua metr. Ab Ausone fil. Ulyssis, & Calypsus. Pop. Ausones, Auruncis finitimi. ¶ Hoc etiam nomine Calabria in Magna Græcia, & Brutiis dicta est. ¶ Olim Ausonia dicebatur omnis Italia, quæ Apennino finitur.

Ausonidæ, arum, Ausonii. Virg. 10. Æn. v. 563. ditissimus agri Qui fuit Ausonidum. ¶ Pro Romanis posuit Lucan. l. 9. v. 999.

Ausonis, idis, adject. femin. tam de rebus, quam de personis. Sil. l. 9. v. 187. Pater ipse superbus aquarum Ausonidum Eridanus. Et Avien. in Perieges, v. 308. Ausonis hæc duro vastavit dextera bello, Ausonis invicti gens roboris.

Ausonium mare, Αὐσόνιον πέλαγος, idem, ac Siculum, quod Ausoniam alluit, hoc est, Brutios, & Magnam Græciam, inter Tyrrhenum, quod ad fretum Siculum terminatur, & Jonium, quod alluit Salentinos, seu pars maris Jonii a prom. Japygio in Mer. usque ad Siciliam.

Ausonius, a, um, adject. ad Ausoniam pertinens: ut Terra Ausonia, mare Ausonium. Virg. 4. Æn. v. 349. Plin. l. 3. c. 10.

Ausonius, Grammaticus & Rhetor sui temporis doctissimus floruit. A. C. 379.

Auspex, icis, m. 3. pronosticatore, קוסם, Ger. anweiser, Gall. auspice, Hisp. adevino, οἰωνοσκόπος, a spiciendis, sive inspiciendis avibus dictus, est idem, ac augur, qui auspiciis præest, vel qui ex avium volatu, cantu, aut pastu futura divinat, Cic. Att. l. 2. Latores, & auspices legis curiatæ. ¶ Hinc etiam dicti sunt Auspices, qui nuptiis contrahendis præerant, a patre sponsi adhibiti, quemadmodum pronubæ a patre sponsæ, quod de nuptiarum successu auspicia sumerent. Unde apud Suet. legimus, Sporum puerum Neroni nupsisse, dote inter Auspices consignata. ¶ Auspicem præterea vocamus, cujus ductu, & auctoritate rei aliquid gerimus. Hor. l. 1. Car. Nil desperandum est Teucro duce, & auspice Teucro.

Auspicabilis, le, adject. bonum præbens auspicium. Arnob. l. 4. p. 129. Et auspicabile ducitis, & optatis.

Auspicalis, le, o. 3. augurale, οἰωνοσκοπικὸς, quod ad auspicium pertinet, ut Auspicalis pisciculus, qui aliquid significat futurum. Plin. l. 32. c. 1.

Auspicaliter, adverb. auspicato. Hyginus de Limitib. p. 153. Posita auspicaliter groma.

Auspicato, adv. avventurosamente, in buona ora, Gal. a la bonne heure, Hisp. con buena dicha, idem, quod augurato, bono auspicio, avibus addicentibus. Cic. 2. de Div. Romulus urbem auspicato condidit. ¶ Sumitur nonnunquam pro feliciter, felicemente. Ter. And. 4. 5. 12. Haud auspicato me huc appuli. Plin. 7. 9. Auspicatius, enecta parente gignuntur.

Auspicatus, a, um, nom. ex particip. passiva signif. ex Activo Auspicare, captis auspiciis factus, felix, prosper, consecratus. Cic. pro Rabir. c. 4. Auspicato in loco. ¶ Cum autem felicia putentur quæ secundum auspicia fiunt, hinc auspicatus ponitur pro felici, & prospero, ut dictum est. Catull. Carm. 46. Quis ullos homines beatiores Vidit? quis Venerem auspicatiorem? Justin. l. 18. c. 5. n. 7. Urbs toto orbe auspicatissima.

Auspicium, cii, n. 2. ab aspiciendis avibus, augurium, auspicio, Germ. vveissagung, Gall. auspice, Hisp. auspicio, οἰωνισμὸς, avium observatio, quemadmodum volarent, & canerent, unde cognoscebatur, agendum esset, necne. Dictum est, quasi avispicium, ab avis, & aspicio.

¶ Su-

¶ Sumitur etiam latius, ut ad alia divinandi genera extendatur. *Cic. 1. de Div.* Fulmen optimum auspicium habetur, si sinistrum fuerit. ¶ Ponitur & pro ductu, & fortuna, *fortuna*, quia dux belli, antequam iret in expeditionem, & antequam res gereret, auspicia capere solebat. *Virg. 6. Æneid.* En hujus nate auspiciis illa inclyta Roma Imperium terris, animos æquabit Olympo. ¶ Auspicium, & augurium idem sunt. Nam dicebatur auspicium respectu eorum, qui aves aspicerent, augurium respectu avium, quæ aspicerentur. Sed distingui etiam possunt, quia auspicium ad oculos, augurium ad aures pertinet. Est enim augurium quasi avigarrium. Aliam differentiam affert *Serv. ad 4. Æn.* ubi ait: Auspicia omnium rerum sunt, auguria certarum. Auspicari enim cuivis, etiam peregre, licet: augurium agere, nisi in patriis sedibus non licet. ¶ De variis Auspiciorum generibus V. *Hotoman. l. 6. Observat. c. 11. Polyd. Virg. l. 1. de Prodig. & Freinshem. ad Curt. l. 7. c. 7. n. 10. & lib. 9. c. 4. n. 22.* ¶ Auspicium nonnunquam accipitur pro imperio, ac potestate, quam Magistratus habebant, & Imperatores. Hinc Vet. Gloss. auspicium ἀρχὴν exponit. *Plaut. Amph.* 1. 1. 36. Expugnatum est oppidum imperio, atque auspiciis heri mei. *Liv. l. 41. c. ult.* Tib. Gracchi Consulis imperio, auspicioque exercitus Pop. Roman. Sardiniam subegit. Quamquam vero hisce, & sexcentis aliis exemplis imperium, ductus, auspicium coniungantur, tanquam synonyma, auspicium tamen non raro a cæteris distinguendum est. Nam possunt habere ductum, ac imperium, qui auspicium non habent: & possunt aliqui auspicio suo rem gerere, cum ductus & imperium penes alios est. Nempe ducendi belli, exercitibus imperandi potestatem obtinent Legati, Ducesque, qui in expeditionem aliquam mittuntur: at ipsum auspicium, h. e. summa rerum apud Principem est etiam absentem. Tum itaque res geri dicuntur Legatorum ductu, & imperio; at auspicio Principis. *Tacit. Annal. 2. c. 41.* Ob recepta signa cum Varo amissa, ductu Germanici, auspicii Tiberii &c. Quod si Princeps ipse ad bellum gerendum proficiscatur, tum & ductum, & imperium, & auspicium habere dicitur. *Curt. l. 9. c. 6. n. 9.* Alexandri auspicium atque imperium secuti amici ejus. ¶ Auspicium pro libero privati hominis arbitrio, posuit *Virg. 4. Æn. v. 340.* Me si fata meis paterentur ducere vitam Auspiciis. ¶ Pro cujusque rei initio, *Justin. l. 26. 2. 2.* A parricidio incipere auspicia belli. Sic auspicia castrorum, *Stat. 5. Sylv. 2. 9.* Auspicia regni, *Justin. l. 27. 2. 2.*

Auspico, as, n. 1. antiqui dixerunt, pro auspicor. *Plaut. in Pers. 4. 6. 7.* Ego auspicavi in hunc diem. *Id. in Rud. 3. 4. 12.* Non hodie isti auspicavi rei. *Id. Stich. 3. 2. 96.* Auspicare mustellam. *h. e.* mustellam sumere in auspicium. Adde *Gell. l. 3. c. 2. & l. 13. c. 14.*

Auspicor, aris, d. 1. de Cœlo servo, auspicium ego, *augurare*, Ger. *weissagen*, Gal. *deviner*, *commencer*, Hisp. *adevinar*, *comencar*, οἰωνοσκοπέω, est auspicia sumere, idest, ex avium inspectione divinare. *Cic. de nat. Deor. 2. 4.* Gracchus, cum pomerium transiret, auspicari est oblitus. ¶ Et, quia veteres nihil rei magnæ, nisi auspicato, ordiebantur, fit, ut auspicari dicamus pro incipere, *cominciare*. *Suet. in Aug.* Militiam auspicantibus præfecturas alarum dedit. ¶ Porro credebant Veteres, quidquid inchoarent operis initio anni, id toto illo anno feliciter processurum. Quare eo die v. 5. Kal. Jan. suam quisque artem leviter, & tantum boni ominis causa tractare solebat; atque idipsum cum facerent, auspicari dicebantur. *Colum. l. 11. c. 2.* Per hos quoque dies abstinent terrenis operibus religiosiores agricolæ; ita tamen ut ipsis Kalendis Jan. auspicandi causa omne genus operis instaurent. Sic de Druso præfecto urbis *Tacit. Ann. 4. c. 36.* Auspicandi causa tribunal ingressus. V. *Ovid. 1. Fast. v. 165. & seqq.*

Austellus, parvus, & lenis Auster. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 129.*

Auster, m. 2. *vento Ostro*, דָּרוֹם, Ger. *Sudwind*, Gal. *Sud*, Hisp. *Austro*, νότος, ventus meridionalis, humidus, & calidus, ab αὔω, sicco, uro. Græce νότος appellatur, quoniam νοτὶς Latine humor dicitur. *Virg. 4. Georg.* Frigidus ut quondam sylvis immurmurat Auster. ¶ Aliquando ponitur pro regionibus meridionalibus. *Plin. 2. 9.* ¶ *Auster* pro *austerus* V. Austerus.

Austēre, dure, duriter, severe, *acerbamente*, *austeramente*, Ger. *ernsthafftiglich*, Gal. *austerement*, Hisp. *austeramente*. *Cic. pro Mur. c. 35.* Agit mecum austere, & Stoice Cato.

Austerĭtas, atis, f. 3. *austerità*, *severità*, αὐστηρότης, qualitas contraria suavitati. *Quint. l. 2. c. 2.* Non austeritas ejus tristis, non dissoluta sit comitas. *Plin.* non semel austeritatem coloribus tribuit, ut *l. 35. c. 10.* ubi ait: Eadem res nimis floridis coloribus austeritatem occulte daret. V. Austerus. ¶ In Plur. numero habet *Pallad. 1. 35.*

Austerŭlus, a, um, adject. diminut. ab austerus. *Apul. in Florid. n. 20.* Musicæ dulcem, dialecticæ austerulam.

Austērus, a, um, o. 1. 2. acer, asper, immitis, barbarus, nimium severus, & acerbus, *acerbo*, *aspro*, קָשֶׁה, Ger. *sawer*, Gal. *austere*, Hisp. *austero*. αὐστηρός, qualis est sapor fructuum, qui nondum plenam maturitatem sunt consecuti. Differt ab acerbo (ut docet *Gal. l. 3. de facult. simpl.*) tanquam minus a majore. Utraque enim gustata astringunt, & contrahunt linguam, minus tamen eam exasperant, quæ austera sunt. Hinc austerum vinum dicimus. *Cels. l. 3. c. 6.* ¶ Per translationem accipitur pro severo, inhumano. *Prop. l. 3. Eleg.* Qui volet austeros arte ferire viros. ¶ Et pro duro, difficili, molesto, *duro*, *nojoso*. *Horat. in Ser. l. 2. sat. 2.* Molliter austerum studio fallente laborem. Homo austerus apud *Cic. de Orat. l. 3. c. 25.* ¶ Etiam color dici videtur austerus: *Plin. l. 35. c. 6.* hoc est fucens obscurius. ¶ Comparat. *austerior* apud *Colum. l. 12. c. 12. & 39.* Superlat. *austerissimus*, apud *Scribon. Larg. composit. 142.* ¶ *Auster* in recto casu singulari, *Scribon. Larg. compos. 188.* Gustus auster, & subamarus.

Austrālis, le, ad Austrum pertinens, meridionalis, *australe*, *meridionale*, νότιος. *Ovid. 4. de Pont. el. 4.* dies australibus humida nimbis. *Cic. Somn. Scip.* Duo sunt habitabiles, quorum Australis ille, in quo &c.

Austrifer, a, um, adject. poeticum, austrum ferens, nimbosus. *Sil. l. 12. v. 2.* Austrifero nebulosam vertice frontem Immitis condebat hyems.

Austrīnus, a, um, idem quod Australis. Austrinum Cœlum pro nebuloso, *Plin. l. 16. c. 26.* Et Austrinus dies eodem sensu. *Colum. l. 11. c. 2.*

Austroafrĭcus, i, m. Λιβόνοτος, ventus Africo, & Austro utrinque junctus. *Vetus lapis* apud *Gruter. pag. 137.*

Ausum, i, n. 2. *azzardo*, *attentato*, *impresa*, τόλμημα, factum quod quis audet, aut sustinet aggredi. *Virg. Æn. 6. v. 624.* Ausi omnes immane nefas, ausoque potiti. *Ovid. epist. 14. v. 49.* crudelia ausa. Et *Met. 2. v. 328.* excidere ausis: quod dicimus, cum conatus nostri non succedunt.

Ausus, a, um, activa signif. ab audeo. *Liv. l. 26. c. 40.* Exules, obærati, capitalia ausi plerique. ¶ Passive *ausa res* dicitur, quam quis facere ausus est. *Tacit. Ann. 3. 67.* Ausis ad Cæsarem codicillis, quibus invidiam, & preces miscuerat. *Apulej. in Florid. n. 7.* (*al. l. 1.*) Multa sublimia facinora vel belli ausa, vel domi provisa.

Ausus, us, m. idem quod ausum. *Flacc. l. 3. Argon. v. 613.* Jamque moræ impatiens cunctantes increpat ausus Tiphys.

Aut, *ovvero*, *ovveramente*, אוֹ, Ger. *oder*, Gal. *ou*, Hisp. *o*, ἤ, vel conjunctio separativa, vel a Punico au, adjecto t, vel a Græco. αὖτε. *Virg. 4. Georg.* Aut onera accipiunt venientum. ¶ Si semel subjiciatur, diminutiva est. *Virg. 1. Æn. v. 69.* Aut age diversas. Quod enim gravissimum erat, Juno primum optabat, ut scilicet submersas puppes obrueret, aut si id gravius videretur, ut saltem in partes diversas dissiceret. ¶ Aliquando hortativa. *Virg. 9. Æn. v. 495.* Aut tu, magne pater Divum, miserere. ¶ Aliquando conjunctiva. *Id. Æn. 1. v. 414.* Molirive moras, aut veniendi discere causas. ¶ Aliquando comminativa. *Id. Eclog. 7.* Nymphæ noster amor Libethrides, aut mihi carmen, quale meo Codro, concedite, Aut hic arguta sacra pendebit fistula pinu. ¶ Conjungitur cum particulis *vero*, & *etiam*, elegantiæ causa. *Cic. 1. de Orat. c. 17.* Sed si quis esset, aut etiam fuisset: aut vero si posset, tu esses profecto. ¶ Aut pro an, habet *Plaut. Aulul. 2. 6. 11.* Cœnæ ne causa, aut tuæ mercedis gratia postulas &c.

Autem, *ma*, *poi*, אֲבָל, Ger. *aber*, Gal. *mais*, Hisp. *mas*, δὲ, sed, verum, conjunctio subiunctiva, quæ semper postponitur; ab *aut*, vel ab αὖτις. *Cic. 1. de Orat.* Verborum autem licentia liberior. ¶ Servit aliquando correctioni. *Cic. ad Attic. l. 12. ep. 42.* Ferendus tibi meus error, ferendus autem? immo vero etiam adjuvandus. ¶ Ecce autem, Porro autem, Tum autem, idest Præterea. *Ter. Phorm. 1. 5. 34. & alibi.* ¶ Dicimus etiam, Et autem, sed rarius. *Sueton. Aug. c. 73.* Et forensia autem, & calceos nunquam habuit. Adde *Lucret. l. 1. v. 1077. & Quintil. lib. 4. cap. 1.*

Authenta, æ, m. αὐθέντης, dominus, auctor. *Fulgent. in contin. Virg.*

Authentĭcus, o. 1. 2. *autentico*, *approbato*, αὐθεντικός, habens auctoritatem. Nam αὐθέντης, author est, αὐθεντία, authoritas. Hinc authentica scripta, vulgo originalia, & lex authentica, & decretum authenticum, quod multorum auctoritate comprobatum est. *Ulpian. l. 4. Dig. Famil. ercisc.*

Authepsa, αὐθέψης, ollæ æneæ fuit genus duos habentis fundos, quorum inferiori igniculus superimponebatur, superiori sive interiori cibi, qui coquendi essent, ab αὐτὸς, ipse, & ἕψω, coquo, quod per se cibos coqueret, non indigens externo foculo. Sed alii intelligunt vas illud, quod in mensis solet patinis supponi, ne cibi refrigerentur, ab αὖ τε, rursus, & ἕψω, coquo. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 46. Lamprid. Heliogab. c. 19.*

Author cum derivat. V. Auctor.

Autochthŏnes, indigenæ, minimeque aliarum gentium adventu, & hospitiis mixti, ut *Tacit. Germ. 2. 1.* describit: velut nati ex ipsa terra, αὐτόχθονες, γηγενεῖς, ἰθαγενεῖς.

Autogrăphus, a, um, αὐτόγραφος, propria manu scriptus, *scritto di propria mano*. *Suet. Aug. c. 71.* Nec id dubium est, autographa quadam epistola. Et c. 87. Literæ ipsius autographæ ostentant. ¶ Autographum, i, n. absolute pro scripto autographo. *Symmach. l. 3. ep. 1.* Vetustatis exemplar de autographo tuo sumere.

Autololes, m. 3. pop. Africæ, vel Libyæ, Numidis, & Getulis finitimi, in Mauritaniæ fin. inter Salam fl. & Atlantem M.

Autolycus, i, Αὐτόλυκος, Mercurii filius, & avus maternus Ulyssis, artificiis furtorum clarus. *Martial. l. 8. epigr. 59.* Non fuit Autolyci tam piceata manus.

Automăta, αὐτόματα, ultronea, vel suæ spontis, qualia sunt instrumenta arte mechanica ita subtiliter constructa, ut sua sponte nulla apparente causa moveantur, ut horologia, & machinæ versatiles. Hæc vox est apud *Suet. in Claud. c. 44.* latinis literis scripta.

Automatarĭus, a, um. Ita *Ulp. l. 41. l. 41. l. 1. de leg. & fideicom. automataria* dixit, subaudi opera. ¶ Automatarius faber, reperitur in vet. lapide apud *Grut. p. 642. &* apud *Torrent. ad Sueton. Claud. c. 44.*

Automĕdon, ontis, Αὐτομέδων, auriga Achillis. *Virg. Æn. 2. v. 477.* Equorum agitator Achillis Armiger Automedon. ¶ Ponitur & pro quovis auriga. *Juvenal. sat. 1. v. 61.*

Autonŏe, f. 1. filia Cadmi, & Hermiones, uxor Aristæi, mater Actæonis, qui ab illa Autonoejus vocatur. *Juven. sat. 6. v. 72.*

Autonoeĭus, a, um, ad Autonoen pertinens, ut Autonoejus heros, h. e. Actæon. *Ovid. Metam. 3. v. 198.*

Autopyros, i, m. *pane di tutta farina*, panis ex tritico, cui aut nihil, aut sane levissime furfures sunt adempti. *Plin. l. 22. c. 25.*

Autumnal, pro autumnale, ut capital pro capitale. *Varr.* apud *Charis. l. 1.* Equinoctium autumnal.

Autumnālis, le, adject. ad autumnum pertinens, *autunnale*, ὀπωρινός. *Colum. l. 4. c. 9.* Putatio autumnalis. *Liv. l. 31. c. 47.* Æquinoctium autumnale.

Autumnesco, is, escere, verbum inchoativum ab Autumno. *Martian. Capell. l. 6.*

Autumnĭtas, atis, autumni tempus, ὀπωρισμός, *tempo di autunno*. *Cato R. R. c. 5.* Circum oleas autumnitate ablaqueato. Et *c. 155.* prima autumnitate, cum pluvia est. ¶ Ponitur & pro vindemia, seu proventu autumni. *Arnob. lib. 1. p. 12.* Ex olivis vestris, atque vinetis plenam faciunt autumnitatem fundi. Adde *Symmach. l. 3. ep. 23.*

Autumno, as, are, dicimus, ut vernare, hyemare. *Plin. l. 2. c. 50.* Semper quodammodo vernat, vel autumnat. Et *cap. 47.* Corus autumnat: huic contrarius est Vulturnus.

Autumnus, & auctumnus, i, m. 2. *autunno*, חֹרֶף, Ger. *herbst*, Gal. *l'automne*, Hisp. *otono*, ὀπώρα, una ex quatuor anni partibus, inter æstatem, & hyemem media, ab augendo, quod tum coactis agrorum fructibus opes maxime augeantur, ut ait *Fest. & Voss.* *Ov. 2. Art. am. v. 318.* Sæpe sub autumno, cum formosissimus annus. ¶ Quandoque accipitur pro autumni fructibus. *Virg. Georg. 2. v. 5.* Pampineo gravidus autumno Floret ager. *Martial. lib. 3. epigr. 57.* Fragrat testa senibus autumnis. *hoc est* vino vetere. ¶ Reperitur etiam *autumnum*, i, n. *Charis. l. 1. & Varr.* apud *Non. c. 2. n. 22.*

Autumnus, a, um, adject. autumnalis, ad autumnum pertinens, ὀπωρινός, *autunnale*. *Ovid. Met. 3. v. 728.* Autumnum frigus. *Gell. l. 19. c. 7.* Autumnam tempestatem.

Autŭmo, as, a. 1. dico, opinor, censeo, puto, *stimare*, *affermare*, חָשַׁב, Ger. *halten*, *schetzen*, Gal. *estimer*, *penser*, Hisp. *juzgar*, *o pensar*, ὑπολαμβάνω, ex ab, & æstumo, vel ab auctor sum, quod est, sic tibi agendum censeo, ac dico. *Cic. in Top.* Bene quam meritam esse autumas, dicas male mereri. *Ter. Prol. Heaut.* Neque se id pigere, & deinde facturum autumat. *Plaut. Capt. 4. 2. 110.* Si vera autumas. *h. e.* dicis, prædicas. ¶ Pro æstimare, seu ponderare, *stimare*, *pesare*. *Plaut. Men. 5. 2. 9.* Res plurimas, pessimas, cum advenit, affert: quas si autumem omnes, nimis longus sermo sit. Et passive *Pom. 1. 2. 32.* Quasi falsa muriatica esse autumantur.

Avulsĭo, onis, verbal. ab avello, avellendi actus, ἀπόσπασις, *staccamento*, *strappata*. *Plin. l. 17. c. 10.* Arbores aut semine proveniunt, aut plantis radicis, aut propagine, aut avulsione &c. Adde *l. 19. c. 7.*

Avulsor, oris, qui avellit, ἀποσπαστής. *Plin. l. 9. c. 45.* Spongiæ ubi avulsorem sensere, contractæ multo difficilius abstrahuntur.

Avulsus, a, um, nom. ex particip. ἀπόσπαστος, *sbarbato*, *spiccato*, *strappato*. *Virg. Æn. 2. v. 558.* Avulsum humeris caput. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 89.* Leporum avulsi armi. *Cic. pro Dom. cap. penult.* Avulsus a meis.

Avuncŭlus, m. 2. *zio dal lato di madre*, Ger. *oheim*, Gal. *oncle*, Hisp. *tio*,

per-

μητράδελφος, matris meæ frater, sic dictus, quod æque tertius a me, ut avus, est, sed non ejusdem juris, ideoque vocabuli facta diminutio est, perinde ac minor avus, vel quod avi locum teneat, & proximitate tueatur sororis filios, quemadmodum frater patris a patre patruus, πατράδελφος, θεῖος, πρὸς πατρός, appellatur, quod sit quasi alter pater. *Cic. 3. Fam. c. 2.* hanc controversiam dijudicabis, quæ mihi fuit cum avunculo tuo. ¶ Aliquando maritus sororis matris sic appellatur, ut apud *Senec. de Consol. ad Helv. c. 17.* ¶ Sic Fratris vocabulum quandoque ad patrueles transfertur. ¶ Avunculus magnus est aviæ frater. *Cic. de cl. Orat. c. 62.* Idemque dicitur Avunculus major a *Velleio Pat. l. 2. c. 59.* & a *Sueton. in Aug. c. 7.* Ita enim vocant Julium Cæs. ex cujus sorore Julia nata est Atia Augusti mater. ¶ Apud JCtos Avunculus major est proaviæ frater, qui & Proavunculus. *Leg. 1. §. 7. de gradib.* V. *Paul. Leg. 10. §. 15. 16. 17. Dig. eod.* ¶ *Avunculus maximus* est frater abaviæ. *Paul. ibid.*

Avus, i, m. 2. *avolo*, Ger. *grossvatter*, Gal. *ayeul*, Hisp. *abuelo*, πάππος, patris, vel matris pater, ab Heb. אב, *pater*, & *avus*, vel ab ævum, quia patre antiquior est. *Horat. l. 1. sat. 6.* Avus tibi maternus fuit, atque paternus. ¶ Hinc *proavus*, secundus avus, avi pater, quasi tertius pater, a *pro*, ante, quia est ante avum: *abavus*, tertius avus, proavi pater, quia est longe ab avo, seu ab avo abest: *atavus*, quartus avus, abavi pater, ab *ad*, & *avus*, quasi adavus, ut atnepos pro adnepos: *tritavus*, quintus avus, atavi pater, quasi tetravus, a τέτταρα, *quater*, quia est quartus ab avo. ¶ Post tritavum; majores, πρόγονοι, dicuntur. Poetæ tamen interdum avos dicunt quoscumque majores. *Ovid. Heroid. epist. 16. v. 173. & l. 1. de Pont. ep. v. 8. 17.* ¶ Pro homine sene *Albinovan. eleg. 2. v. 4.* Longius annoso vivere dignus avo.

Auxiliabundus, a, um, qui auxiliatur. *Apul. de Deo Socrat. p. 48. ed. Elment.* Virgiliana Juturna in mediis millibus auxiliabunda fratri conversatur.

Auxiliāris, re, adject. *soccorrevole*, βοηθικός. *Ovid. Met. 9. v. 698. de Lucina.* Dea sum auxiliaris. Et *l. 6. v. 424.* Auxiliaria arma. ¶ Auxiliares, absolute, sunt, ut ait *Fest.* in bello socii Romanorum ex exteris nationibus: dicti ex græco vocabulo αὔξησις, quod nos dicimus rerum crescentium auctiones. *Cæs. l. 3. B. G. c. 25. & l. 1. B. C. c. 78.*

Auxiliarius, a, um, adject. idem quod auxiliaris; ut auxiliariæ cohortes, *Cic. de Prov. consul. c. 7.* Equites auxiliarii, milites auxiliarii, *Sallust. Jug. c. 46. Liv. l. 40. c. 40.*

Auxiliatio, onis, f. auxilium. Vox hæc usurpatur a *Nonio* Grammatico homine *c. 4. n. 403.*

Auxiliator, oris, *aiutatore*, *sovvenitore*, βοηθός. *Tacit. l. 6. c. 37.* haud ingloriis auxiliator. *Stat. l. 3. Silv. 4. v. 23.* Ubi maximus ægris Auxiliator adest.

Auxiliātrix, icis, femin. ab auxiliator, *aiutatrice*, *Cassiod. l. 2. ep. 40.* Musicæ perniciosa odia convertit ad auxiliatricem gratiam.

Auxiliatus, us, ui, substant. m. 4. idem quod auxilium. *Lucret. l. 5. v. 1038.* Alituum porro genus alis omne videmus Fidere, & a pennis tremulum petere auxiliatum.

Auxiliatus, a, um, *chi ha ajutato*, particip. verbi auxilior. *Auct. ad Herenn. 4. 27.* Nihil Numantinis vires corporis auxiliatæ sunt. ¶ Passive *ajutato*, βοηθηθείς. *Vitruv. l. 5. c. 8.* Vox ab imis auxiliata. *Lucil.* apud *Priscian. l. 8.* A me auxiliatus si est.

Auxilio, as, are, pro auxilior, *Gracchus*, apud *Diomed. l. 1. & Priscian. l. 8.*

Auxilior, aris, d. 1. adjuvo, suffragor, opitulor, opem fero, *aiutare*, *aitare*, עזר, Ger. *helffen*, Gal. *aider*, Hisp. *aydar*, βοηθέω, cum dativo construitur. *Ter. Adel. 2. 3.* Si omnes cuperent, nihil tibi possent auxiliari. Auxiliari contra aliquem, *Plin. l. 24. c. 12.*

Auxilium, lii, n. 2. *ajuto*, עזר, Ger. *helffung*, Gall. *aide*, Hisp. *ayuda*, βοήθεια, subsidium, adjumentum, quod & opem Latine dicimus. *Cic. pro Rabir. c. 2.* Ope, & auxilio Deorum gubernantur Resp. ¶ Sumitur & pro remedio. *Cels. in præfat. l. 1.* Auxilia adversæ valetudinis. ¶ Auxilia nautica, apud *Ovid. lib. 3. de arte am.* sunt nautica instrumenta. ¶ Accipitur aliquando pro ipsis militibus, qui auxilio mittuntur, plurali tamen numero. *Sallust. Jug. c. 8.* Dimittere auxilia. ¶ Auxilia sociorum erant, Legiones ex Romanis constabant. *Cic. pro Dejot.* Imperatoribus nostris auxilia mitteret. ¶ Dictum putatur auxilium, ab augendo, quod vires ejus augeat, cui accedit.

Auxillam, ollam parvulam dicebant antiqui, ut inquit *Festus*.

Auximum, Auximum, Osimum, n. 2. *Osimo*, Αὔξιμον, urbs E. Piceni, in colle, ad Musonem Fl. ab Ancona 12. M. P. in Mer. inter Æsium, & Lauretum fere totidem. *Luc. l. 2. v. 466.* Auximon dixit metri causa.

A ANTE X.

Axamenta, n. 2. carmina, quæ a Saliis in universos homines componebantur. *Festus.*

Axare, *nominare*, antiqui pro nominare posuerunt. *Festus.*

Axénum mare, ἄξενος πόντος, olim dicebatur, quod hodie Ponticum, & Euxinum dicitur, a truci accolarum barbarie. Nam ἄξενος, inhospitalis est. Ut enim *Strab. l. 7.* tradit, solebant Scythæ maris hujus accolæ hospites immolare, eorumque carnibus vesci. *Ovid. 4. Trist. el. 4. v. 55.*

Axiacæ, m. 1. Ἀξιάκαι. populi Sarmatiæ Europææ sub Tirangitis, ubi nunc Podolia interior, inter Tyram, & Borysthenem amnes, Peucinis, & Carpianis proximi, ita dicti ab Axiace Fl. ex Peucinis jugis nascente, quæ Carpathio monti adhærent. Hos autem populos justissimos fuisse tradit *Mela lib. 2.* ut qui furti omnes ignari nec sua custodirent, nec aliena contingerent. Meminit horum & *Plin. l. 5. c. 12. & Ptol. l. 3. c. 5.*

Axiaces, m. 3. *Solina*, Fl. geminus Sarmatiæ Europææ, unus influens in pal. Mæotidem, alter in Pontum Euxinum ad Axiacem urbem.

Axicia, æ, forfex, quo secantur capilli, quasi exicia ab exsicando. Nam exicare pro exsecare dictum est a Vet. *Plaut. Curcul. 4. 4. 22.* Ubi alii leg. *Exicia*, Al. *excutia*, sc. parva scopa.

Axiculus, i, m. *picciolo fuso*, o *perno*. *Vitruv. 10. 14.* Tympanum versatile in axiculo conclusum. ¶ Item trabecula, *travicello*. *Colum. 6. 19.* ¶ Item parva tabula, *Ammian. l. 21. c. 2.* (*al. 4.*) Scuti orbis compaginatus axiculis.

Axites, mulieres dicebantur, sive Dii, una aliquid agentes. *Fest.*

Axilla, f. 1. *ascella*, אצל, Germ. *die achsel*, Gall. *aisselle*, Hisp. *sobaco*, μασχάλη, locus concavus subter brachium, ubi nascuntur pili, a Græca, vel ab Hebr. dictione, quæ proposita est. Ex hoc per contractionem facta est vox ala. *Cic. in Orat. c. 45.* Quomodo vester Axilla Ala factus est, nisi fuga litteræ vastioris?

Axim, pro egerim. *Pacuvius.* Quæ egi, ago, vel axim, verruncent bene. *Nonius c. 2. n. 895.*

Axinomantia, f. 1. ἀξινομαντεία, divinatio per ascias, ab ἀξίνη, ascia, & μαντεία, divinatio. *Plin. l. 36. c. 19.* Gagate dicuntur uti Magi in ea, quam vocant axinomantiam. Sed in aliquibus codicibus est *oxymantiam*, in aliis *coscinomantiam*.

Axiōma, atis, n. 3. *sentenza*, *assioma*, כלל, Ger. *spruch*, Gal. *axiome*, Hisp. *sentencia*, ἀξίωμα. Est principium in Artibus, seu Disciplinis, & propositio indemonstrabilis, quæ in communi sensu, conceptuque versatur, neque ulla eget probatione, sed per se ipsam clara, & evidens est, ut *Quæ eidem sunt æqualia, inter se quoque æqualia esse necesse est.* ¶ Accipitur item pro oratione perfecta veri, aut falsi significativa, quam *Cic. 1. Acad.* effatum, *1. Tusc.* pronuntiatum vocat, *Varro* profatum, & proloquium, nonnulli ex recentioribus propositionem, ut *Annibal Pœnus fuit.* *Gellius* explicat hanc vocem toto *c. 8. l. 16.* ¶ Latine usurpat *Apulej. l. 3. de dog. Plat. seu de syllog. categorem.*

Axis, m. 3. *asse*, *cardine*, *polo*, בריח, Ger. *wagenachs*, Gal. *essieu*, Hisp. *exe*, ἄξων, proprie significat lignum illud teres, circa quod rota currus vertitur, ita dictum ab agendo, quod rota circa illud agatur. *Virg. 3. Geor.* Post valido nitens sub pondere faginus axis. ¶ Nonnunquam tamen figurate pro toto curru ponitur: *carro*. *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 60.* Purpureo tepidum qui movet axe diem. ¶ Apud Cosmographos axis est linea imaginaria ducta a Polo Arctico per mundi centrum ad polum Antarcticum, circum quam mundus perpetuo motu convertitur. ¶ Accipitur etiam pro ipsis Polis, seu cardinibus, quod circa eos rotari Cœlum videatur. *Cic. 1. Tusc.* Ora, quam nos incolimus, sub axe posita ad stellas septem, &c. ¶ Item pro toto Cœlo. *Virg. 4. Æn.* Ubi maximus Atlas axem humero torquet: idest, Cœlum sustinet. ¶ Item axes, *asse*, tabulæ sectiles sunt, inquit *Festus*, quæ & a Græcis *axones* appellantur, cujusmodi erant Athenis, quæ leges Solonis habebant insculptas. Nam generatim Veteres dixere *axes* pro asses, seu asseres. *Colum. l. 2. c. 30.* Stabula roboreis axibus constrata. *Vitr. l. 7. c. 1.* Axes masculini, querni. Quin & femin. gen. axes quernas, dixit *Palladius l. 1. de R. R. tit. 9.* V. *Gell. l. 2. c. 22.* ¶ Item ferrum illud, in quo januæ cardo vertitur, *arpione del cardine*. *Stat. 1. Theb. v. 348.* axemque emoto cardine vellunt. ¶ Denique axis nomen est prop. feræ in India, hinnuli pelle, pluribus, candidisque maculis, sacræ Libero Patri. *Plin. l. 8. c. 25.*

Axitiōsi, m. 2. *faziosi*, a veteribus dicti factiosi, cum plures una quid agerent, facerentque. *Festus*, & *Plaut. in fragment.* apud *Varr. l. 6. L. L.*

Axon, ŏnis, m. linea recta ad meridiem posita in horologiis solaribus. *Vitruv. 9. 8.* ¶ Item membrum balistæ ad axis similitudinem factum. *Idem 10. 17.* ¶ Item axones fuerunt tabulæ, in quibus descriptæ erant leges Solonis. *Gell. l. 2. c. 12. & Ammian. l. 16. c. 5.*

Axŏnes, ŏnum, populi Galliæ Belgicæ circa Axonem fluvium. *Lucan. l. 1. v. 423.* Et Biturix, longisque leves Axones in armis.

Axungia, f. 1. *sugna*, Gal. *sain*, Hisp. *enxundia*, ὕειον στέαρ, Dioscor. ἀξούγγιον, Ægynetæ, interior porci pinguedo inveterata, ab axe plaustrorum ungendo dicta, ut facilius circa eum rota vertatur. *Plin. l. 28. c. 9. sect. 37.* Adipi laus est, maxime suillo, qui tanto utilior, quanto vetustior. Axungiam appellavere etiam Græci in voluminib. suis. Hæc *Plin.*

A ANTE Z.

Aza, f. 1. Ἄζα, urbs Cappadociæ prope montes, non longe a conf. Armeniæ min. mediæ inter Trapezuntem, & Neocæsaream.

Azymus, i, ἄζυμος, non fermentatus. Latine, panem azymum, scripsit *Scribon. Larg. Composit. 133.* ¶ De penultima hujus vocabuli controversia est, brevis ne, an longa sit. *Prudent. in Apotheosi*, *v. 421.* corripuit. Græci Poetæ aliquando produxere, ut *Nicand. in Alexipharm. v. 521.* Μὴ μὲν δὴ ζύμωμα τροφὴν χθονὸς ἀζύμα ἀίδος.

DE LITTERA B.

B Littera muta est, quæ non in sonum suum, sed in sonum e litteræ finitur. ¶ Hanc Greci Βῆτα nominant. ¶ Gerit virtutem, & potestatem mediam inter p, & ph. Quare nos ob litterarum affinitatem dictiones Grecas traducentes nonnunquam p, & ph in b convertimus, ut πύξος buxus, ἄμφω, ambo. Et e contrario, quod illi b scribunt, nos cum ph traducimus, ut θρίαμβος, triumphus. ¶ Convertitur quandoque in u, euphoniæ, vel differentiæ causa, idque in duobus tantum verbis teste *Cicerone*, *Aufero*, pro *abfero*, *aufugio*, pro *abfugio*. sed in antiquis monumentis sæpissime pro u ponitur etiam extra necessitatem, ut *abavus*, pro *avavus*, *bixit* pro *vixit*, & sexcenta alia, quæ non sunt temere imitanda. ¶ Transit etiam in f, ut, *Sufficio*, in c ut, *Occurro*, in g, ut *Suggero*, in m, ut *Summitto*, in p, ut *Nubo*, *psi*.

B ANTE A.

Ba! Item Bat! Interjectio est avertentis, sive ejus, qui alterius interpellationem inhibere cupit, *Plaut. Pseud. 1. 3. 6. & Asin. 1. 1. 24. Charisius l. 2.* laudans priorem locum ex sententia Cæsellii Vindicis, ait, *ba* sonum esse cornicinis ex ore lituum eximentis.

Baal, & Bahal! m. indeclin. Βαάλ, nomen dei ab Assyriis, Phœnicibus, & aliquando etiam ab Judæis culti: qui & *Bel*, seu *Belus* dictus est, consecratus a Nino Beli filio in honorem patris, ut *Hieronym. in cap. 23. Ezechielis* docet. *Augustin. lib. 7. quæst. sup. Jud. q. 17.* Punicam vocem esse scribit, & significare dominum. *Prudent. in Apotheosi*, *v. 393.* caput & jam coctile Bahal, Finxerat; *Sedul. l. 5. v. 247.* Tunc coluere Baal, nunc elegere Barabbam.

Babæ, βαβαί adverb. Græcum, pro quo nos *papæ* utimur. Interjectio est cum admiratione approbantis, vel negligentis, *Plaut. Pseud. 1. 3. 131.* Babæ nunc demum mihi animus in tuto est loco.

Babecalus, vel Babæcalus apud *Arnob. & Petron. in fram. Troguri.* significat libidinosum, mulierosum, & ex nimiis voluptatibus pæne amentem. Alii tamen utroque loco aliter legunt.

Babel, elis, nomen civitatis Assyriæ, quod a confusione linguarum accepit. Nam cum una prius esset, pro numero gentium linguæ 72. hinc ortæ sunt. *Babel* Hebr., Latine confusionem, seu mixtionem significat, σύγχυσιν, V. Babylon.

Babylon, ōnis, f. 3. *Babilonia*, Βαβυλών, urbs A. caput Chaldææ, in Babylonia, reg. celeberrima; & ex maximis Asiæ, ad Euphratem fl. interfluentem in vastissima, & letissima planitie; a Bagdato ad Tigrim 90. M. P. al. 50. in Afr. a Terodone apud ost. Tigridis 412. al. 250. a Sardibus 2300. in Or. a Damasco 480. ab Edessa 375. in Or. Condita est a Nembroth, seu Belo, filio Chusan, nep. Cham, postea a Semiramide amplificata, & mœnibus cincta. Dicta est a Babel, confusio, quia ibi linguarum confusio facta est. In media urbe Nembroth ingentem turrim ædificavit, figura quadrata; duorum undequaque stadiorum latitudine, quæ ex octo turribus alia alii superimposita constabat, & ad altitudinem excrescebat 5174. passuum. Muri coctili latere, & interfuso bitumine compacti sunt. Sed Deus linguas opificum immutavit, ne opus altius erigeretur. Atque hæc est origo varietatis sermonum. Semiramis vero urbem amplificavit similiter in quadratam figuram ad 480. stadia, ita ut singula latera 120. longa essent, idest ad 15. M. P. & mœnibus circum-

cundedit altis 200. pedes, latis 50. ita ut quadrigæ sibi invicem occurrentes facile pertransire possent, præterea munivit 300. turribus, centum portis æneis, fossa extrinsecus late patente, & vivo amnis circumfluente, atque duabus arcibus supra Euphratem, denique ornavit magnificentissimis ædibus, & hortis pensilibus, eaque omnia intra anni spatium. Nunc tantæ urbis vix rudera supersunt.

Babylonia, f. 1. *Bagdet*, *Yerack*, pars Assyriæ veteris, de urbis nomine dicta, circa Euphratis, & Tigridis confluentiam, inter partem Mesopotamiæ ad Bor. Arabiam desertam ad Occ. Susianam ad Or. partem sinus Persici ad Mer. *Plin.* 6. 26.

Babylonĭăcus, a, um, Babylonicus. *Manil. l.* 4. *v.* 578. Cum Babyloniacas submersa profugit in undas. *h. e.* in Euphratem, qui Babilonem interluit.

Babylonica, orum, n. plur. vestes stragulæ Babyloniorum arte pictæ. *Lucret. l.* 4. *v.* 1023. Cum Babylonica magnifico splendore rigantur.

Babylonĭcus, a, um, o. 1. 2. *Βαβυλωνικός*, adject. a Babylone, ut Babylonicæ vestes, & Babylonica stragula, quæ variis coloribus intexta sunt. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Babylonica triclinaria. *Plaut. Stich.* 2. 2. 54. Babylonica peristromata advexit.

Babyloniensis, se, aliud adject. gentile a Babylonia, quo usus sæpe *Plaut. Truc.* 1. 2. 100. Babyloniensis miles.

Babylonius, a, um, adject. possess. a Babylonia, ut Babylonii muri, *Curt. l.* 5. *c.* 1. ¶ Babylonii, orum, Babylonis incolæ, *Id. ibid.* Babylonii maxime in vinum effusi sunt. ¶ Eos magna cura Astrologiam, & Genethliacorum artem coluisse, plures auctores tradunt, interque eos *Plin. l.* 6. *c.* 26. Hinc *Horat. l.* 1. *od.* 11. Tu ne quæsieris, quem tibi finem Dii dederint, nec Babylonios tentaris numeros.

Bacar, aris, vas vinarium simile trullæ bacrioni. *Festus*, putat dici â Baccho, quasi bacchar.

Bacca, f. 1. *bacca*, בכלים, Ger. *beerlein*, Gal. *baye*, Hisp. *baca*, *ἀκρόδρυον*, continet intra sui nominis ambitum fructus diversorum generum, lauri, olivæ, corni, myrti, & aliorum hujusmodi. Differt ab acino, quod acinus densius nascitur, ut in uvis, bacca dispersius, & rarius. Vide *Plin. l.* 15. *c.* 24. *Cic.* 1. *Tusc.* Arbores serit, quarum aspiciet baccam ipse nunquam. ¶ Est & bacca, *perla*, *μαργαρίτης*, gemma candida, & baccæ more rotunda, quam & unionem dicimus. *Virg. in Culice*, *v.* 67. Nec Indi Conchea bacca maris pretio est. ¶ Bacca etiam dicitur stercus ovium, seu caprarum. *Pallad. l.* 2. *R. R. tit.* 14. Si caprini stercoris baccam subtiliter excavaveris. ¶ Item nodi, globuli, annuli baccæ dicuntur. *Prudent. περὶ στεφ. hymn.* 1. *v.* 46. Carcer inligata duris colla baccis impedit. Et *in præfat. Psychom. v.* 33. Attrita baccis colla liber erigit. *h. e.* anulis catenarum.

Baccalia, æ, lauri species, a baccarum fertilitate dicta. *Plin. l.* 15. *c.* 30.

Baccalis, le, baccas ferens, ut baccalis laurus, *Plin.* 17. 10.

Baccar, aris, vel baccharis, is, f. 3. *βάκχαρις*, herba radicis odoratæ ad cinnamomi similitudinem, hederæ pene foliis rotundioribus, & mollioribus, al. nardus rustica, quam vulgo D. Mariæ chirothecas vocant. Valere dicitur contra fascinationes. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 27. & ibi *Serv.*

Baccātus, a, um, adject. baccas habens, ut monile baccatum: h. e. gemmis, tamquam baccis distinctum. *Virg. Æn.* 1. *v.* 654. Adde *Silium l.* 8. *v.* 134.

Baccabundus, a, um, bacchans, furens, *baccante*. *Curt. l.* 9. *c.* 10. Bacchabundum agmen incessit.

Bacchæ, arum, quæ & Mænades & Thyades, & Mimallonides dictæ, mulieres erant Bacchum comitantes, & ejus sacra celebrantes, magno ululatu, tertio quoque anno: quarum habitus ita describitur ab *Ovid. Metam.* 6. *v.* 592. Vite caput tegitur, lateri cervina sinistro Vellera dependent, humero levis incubat hasta. *Horat. l.* 3. *Od.* 25. *v.* 15. Bacchæ valentes proceras manibus vertere fraxinos. Et in singulari pro muliere furiosa, *Plaut. Amph.* 2. 2. 71. Bacchæ bacchanti si velis adversari, ex insana insaniorem facies.

Bacchānal, vel Bacchanale, lis, *Διονύσιον*, locus, in quo Bacchi festa celebrantur. Item festum ipsum, seu sacrificium in Bacchi honorem fieri solitum. *Plaut. Aulul.* 3. 1. 3. Neque ego unquam, nisi hodie, ad Bacchas veni in Bacchanal coquinatum. *Id. Mil.* 3. 2. 43. Vos in cella vinaria Bacchanal facitis. ¶ Pro *ganeo* etiam positum invenitur apud eund. *Bacch.* 1. 1. 19. Et *Aulul.* 3. 1. 36. &c.

Bacchanālia, ium, & orum, Bacchi festa, quæ & Dionysia, *Διονύσια*, *βακχεύματα*. *Liv. l.* 39. *c.* 9. Via una corruptelæ bacchanalium erant. Fœditatem hujus festi descriptam habes *ibid. c.* 8. *Sallust.* Sonus bacchanaliorum. *Juvenal. Sat.* 2. *v.* 3. Qui Curios simulant & bacchanalia vivunt: h. e. luxuriosam vitam agunt.

Bacchanālis, e, adject. ad Bacchum pertinens, ut Bacchanale festum, *Macrob. Satur.* 1. 4. Bacchanalis chorus, *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 3.

Bacchans, antis, *baccante*, *furioso*, *βακχεύων*, qui bacchatur & furit Baccharum more. *Cic.* 4. *Catil. c.* 6. Versatur mihi ante oculos aspectus Cethegi, & furor, in vestra cæde bacchantis. ¶ *Bacchantes*, *ium*, sunt ipsæ Bacchæ, *le Baccanti*, *Βάκχαι*. *Curt. l.* 8. *c.* 10. Toto nemore similes Bacchantibus vagarentur. *Ovid.* 3. *Metam. v.* 702. Cithæron Cantibus, & clara Bacchantum voce sonabat.

Bacchātim, adverb. *βακχικῶς*, more Bacchantium. *Apul. l.* 2. *Miles. p.* 108. Quin igitur, soror, hunc bacchatim discerpimus?

Bacchatio, onis, bacchantis actus. *Βάκχευσις*, *Cic.* 3. *Verr. c.* 12. Nocturnæ bacchationes.

Bacchātus, a, um, passive usurpavit *Virg.* 2. *Georg. v.* 487. Virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *h. e.* a bacchantibus frequentata.

Bacchēis, idos, patronym. femin. *Stat. l.* 2. *Silv.* 2. *v.* 34. Qualis si subeas Ephyres Baccheidos altum culmen. Sumptum est a *Bacchiadibus*, qui Corinthum incoluerunt. *Ephyres* enim nomine Corinthus notatur. V. Bacchiadæ.

Baccheïus, quadrisyllab. & Bacchēus, a, um, trisyllab. adject. a Baccho. *Virg.* 2. *Georg. v.* 454. Baccheia dona. *Colum. l.* 10. *v.* 223. Pierii nemoris, Bacchea voce frementem. ¶ Scribitur & *Bacchæus*.

Bacchiădæ, gens, vel familia Corinthi, a Bacchia Bacchi filia sic appellata, quæ per CC fere annos tyrannidem in patria exercuit: a Cypselo tandem expulsa in Siciliam venit, & Syracusas condidit. *Ovid. Met.* 5. *v.* 407. Et qua Bacchiadæ, bimari gens orta Corintho, Inter inæquales posuerunt mœnia portus.

Bacchĭcus, a, um, adject. possess. a Baccho, *Βακχικός*. *Ovid. l.* 1. *Trist. eleg.* 6. *v.* 2. Deme meis hederas, bacchica serta, comis.

Bacchis, idis, mulier Bacchi sacrificula, quæ & Thyas, & Bacca dicebatur. Hinc Bacchides sorores duæ, quæ titulum dedere Comœdiæ Plautinæ.

Bacchius, m. 2. *Βακχεῖος*, pes ex brevi, & duabus longis, ut *Honestas*, sic dictus, quod usitatus esset in carminibus sacrorum Bacchi. Contrarius est *Antibacchius*, ex duabus longis, & ultima brevi, ut *Fortuna*.

Bacchor, aris, *imbriacarsi*, *infuriare*, debacchari, furere, הולל, Ger. *toben*, Gall. *etre forcene*, Hisp. *enloquecer*, *βακχεύειν*. Usurpatur pro furere, vagari, discurrere. *Cic. de clar. Orat. c.* 80. Nec erat, quod eos, quorum altior oratio, actioque esset ardentior, furere, & bacchari arbitraretur. *Virg. Æn.* 4. Totamque incensa per urbem Bacchatur. ¶ Item pro impotenter, & immodice lætari. *Horat. l.* 2. *Od.* 7. Non ego sanius Bacchabor Edonis. *Cic.* 1. *Catil. cap.* 10. Quanta in voluptate bacchabere. *Id. Catil.* 4. 6. Aspectus Cethegi in vestra cæde bacchantis. ¶ Bacchari in aliquem. *Terent. Adelph.* 2. 1. Egone bacchatus in te, an tu in me? ¶ *Stat.* de Poetis usurpavit, cum veluti furore correpti fundunt carmina, *lib.* 1. *Silv.* 2. *v.* 257. Tecum similes, junctæque Camœnæ, Stella, mihi, multumque pares bacchamur ad aras. ¶ Bacchari, de sono, quem vasa edunt, *boc boc*, cum effunduntur. *Plaut. Mil.* 3. 2. 43. ¶ Taygeta bacchata Virginibus Lacænis, *Virg.* 2. *Georg. v.* 487. ubi passiv. adhibetur.

Bacchus, m. 2. *Bacco*, *Βάκχος*, filius Jovis secundi, & Semeles. *Cic.* 1. *Tusc.* 2. *de nat. Deor.* Dictus est a *βάζω*, loquor, quia loquax ebrietas, vel a *βία*, vis, & *ἰάχω*, vociferor, quod Bacchi Orgia non fuerint sine tumultu, & clamore celebrata, vel a Bacchis mulieribus Indiæ, quæ illum furentes sequebantur. Idem dictus est Dionysius; Liber Pater, Osiris, Priapus, Bromius, Brotinus, Euchyus, Lenæus, Bactes, Babactes, *διμήτωρ*, quod duas habuisse matres, & bis natus fuisse fingatur. V. Semele. ¶ Dicitur vinum invenisse. Hinc pro vino sumitur frequenter a Poetis. *Plato* scripsit, Bacchum a Junone mente deturbatum fuisse, atque idcirco illum ulciscendi gratia Bacchantum choream, omnemque insaniam induxisse, & vinum ad hoc ipsum tribuisse. Primus emere, ac vendere instituit. Primus diadema Regium excogitavit. Primus triumphavit, Indico vectus elephanto. Fuit maximus Imperator. Totum fere orbem nostrum debellavit, Indos subegit. Innumerabiles res gessit pro conservatione generis humani. Hinc maximi viri Bacchi nominibus vocantur. In Cœlum evolasse creditus est. ¶ *Bacche*, *io Bacche*, vox est baccantium. *Plaut. Casin.* 5. 2. 10.

Baccifer, a, um, adject. baccas ferens, *ἀκροδρυοφόρος*. *Silius l.* 3. *v.* 596. Baccifer Sabinus: quia *sc.* ager Sabinorum olivæ ferax est. Hedera baccifera, *Senec. Oedip. v.* 414.

Baccŭla, dim. f. 1. parva bacca. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Ferunt bacculas parvas.

Bacēli, m. 2. *βάκηλοι*, ab Augusto dicti sunt stulti, teste *Suet. cap.* 87. a Bacelo quodam eunucho ut *Alciatus* credit, qui corpore quidem procero fuit, sed adeo stolidus, ut cesserit in proverbium. Al. leg. *Baceoli*.

Bacillum, i, diminut. a baculus, *bastoncello*, *βακτήριον*. *Cic.* 2. *Fin. c.* 11. Bacillum aliud est inflexum, & incurvatum de industria, aliud ita natum. ¶ Masculino gen. est apud *Isid. l.* 20. *Orig. c.* 13. ubi ait: A baculo bacillus per diminutionem.

Bacrio, onis, genus vasis longioris manubrii, quod alii trullam appellant, quo manus perluuntur. *Festus*.

Bactra, orum, n. *Bagdasan*, *Budasan*, *Termend*, urbs ad Bactrum fl. prope Caucasum M. caput Bactrianæ reg. ¶ Hinc Bactriana regio, *Corassan*, *Corasan*, al. *Bater*, *Maulronahar*, *Usbek*, olim inter Ariam ad Occ. Paropamisum, ac partem Sogdianæ ad Or. seu, ut alii definiunt, inter Margianam, Scythiam intra Imaum, Massagetas, & Indiam, nunc arctior, Oxo fl. bipartita, inter Persiam, Tartariam desertam, Imp. Magni Mogolis, & Reg. Thibeti. Olim mille urbes habuit. *Luc. l.* 3. *v.* 266. *Curt.* sæpe.

Bactri, orum, m. iidem qui Bactriani. *Lucan. lib.* 3. *v.* 267.

Bactriana regio, V. Bactra.

Bactriani, pop. ex Bactra. *Plin. l.* 6. *c.* 23.

Bactrinus, a, um, ad Bactra pertinens, ut camelus Bactrinus, *Apul. lib.* 7. *Metam.*

Bactroperīta, æ, m. qui baculum, & peram gestat; & dicitur de philosophis Cynicis, a *βάκτρον*, baculum, & *πήρα*, pera. *Hieronym. in cap.* 10. *Matth.*

Bactros, m. 2. *Buchiam*, al. *Bocchara*, fl. in fin. Scythiæ Asiaticæ, qui ex Tauro M. effluit, Bactrianam reg. irrigat, ipsaque Bactra interluit, & Oxo congreditur fl. Sogdianorum.

Bacŭlus, m. 2. & bacŭlum, n. 2. *bastone*, מקל, Ger. *ein stab*, Gal. *baton*, Hisp. *baculo*, *βακτηρία*, fustis, scipio, a Græco *βάκτρον*, *Ovid. Met.* 15. *v.* 655. Baculumque tenens agreste sinistra. *Apul. in Apol. p.* 288. *edit. Elmenh.* Hoc Diogeni, & Antistheni pera, & baculus, quod regibus diadema. ¶ Ponitur etiam pro sceptro. *Flor. lib.* 4. *c.* 11. & *lib.* 3. *c.* 19.

Badius, a, um, *di color bajo*, color in equis rubeus cum exuberantia, & splendore, qui dicitur etiam phœniceus, & spadix. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 87. Equi colore dispares ita dati: hic badius, ille gilvus, ille murinus. Adde *Pallad. in Mart. tit.* 13.

Badizo, as, are, ire, incedere, *βαδίζω*, vox pura puta Græca, sed a *Plauto* usurpata, *Asin.* 3. 3. 116. Demam hercle jam tibi de hordeo, tolutim ni badizas.

Bætĭca, *Strab.* Turdetania, *Plin.* Hispania ulterior, quæ tamen latius patet, quam Bætica, hodie Andalusia, & major pars Regni Granatensis, *Andaluzia*, e *Granada*, *Βαιτική*, una ex tribus Hispaniæ partibus, ad Austr. divisa a Tarraconensi Marianis Montibus, a Lusitania Ana fl. Dicta est a Beti fl. qui eam præterfluit. *Plin. l.* 3. *epist.* 9.

Bætĭcātus, a, um, adject. indutus vestibus ex lana provinciæ Bæticæ. *Martial. l.* 1. *epigr.* 97. Amator tristium lacernarum, & bæticatus. V. Bæticus.

Bætĭcŏla, Bætis flu. accola. *Sil. l.* 1. *v.* 146. Bæticolasque viros spatiis agitabat iniquis.

Bætĭcus, a, um, ab Hispania Bætica, ut Bæticus aer. *Juven. Sat.* 12. *v.* 42. ¶ Bætici, ejus loci incolæ. *Plin. l.* 3. *epist.* 9. Dictum Bæticorum non illepidum ferebatur. ¶ Bæticus, seu bæticatus color, est fusci coloris genus, quem lana ovium nativum habet circa Bætim fluvium. Lacerna Bætica, tit. *epigr.* 133. *l.* 14. *Martial.*

Bætigĕna, Bæticola, ad Bætim flu. natus. *Sil. l.* 9. *v.* 234. Bætigenæque viri.

Bætis, m. 3. Tartessus, *Guadalquivir*, *Βαῖτις*, fl. Hisp. ult. Oritur non longe a Basti, in conf. R. Murciæ, ex Argenteo M. Andalusiam mediam secat, unde Bætica dicebatur, Biatiam, Ubedam, Illiturgim, Cordubam, Hispalim irrigat, Oceano Gaditano ad Fanum Luciferi se immiscet. ¶ In quarto casu facit *Bætim*, & *Bætin*. ¶ Scribitur per diphthongum, etiam græce *Βαῖτις*. Quare non imitanda *Paulini Nolani* licentia, qui *carm.* 10. *v.* 236. primam corripuit illo versu: Qua Betis Oceanum, Tyrrhenumque auget Iberus.

Bagauda, sive Bagoda, vox Gallica est, qua significabatur rebellium rusticorum factio, qui omnia latrociniis postea infestabant. Cœpit in Gallia tempore Diocletiani, ut ex *Victore*, *Eutrop.* & *Hieronymo* constat. V. *Voss. de vit. serm. l.* 2. *c.* 3.

Bagōas, æ, vel Bagous, i, Persica vox spadonem significans. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Uno in horto Bagoi: ita enim vocant spadones, qui apud eos etiam regnavere. *Ovid. l.* 2. *Amor. eleg.* 2. *ad Bagoum*: Quem penes est dominam servandi cura, Bagoe. Adde *Quint. l.* 5. *c.* 12.

Bahal. V. Baal.

Bajæ, arum, f. *Baja*, *Βαΐαι*, oppidum Campaniæ litorale, inter Cumas, & Puteolos, cum portu: locus celebris amœno situ, & aquis calidis

tum

tum ad voluptatem, tum ad morbos sanandos accommodatissimis. Dictæ sunt a Bajo, uno ex sociis Ulissis, ut *Serv.* docet *ad* 3. *Æn. v.* 441. ¶ Magna eo Romanorum frequentia confluebat valetudinis, & amœnitatis causa: unde paulatim sedes luxuriæ, & vitiorum diversorium factæ sunt. *Senec. ep.* 51. ¶ Dicuntur *Baiæ* & alia loca, balneæ, lacus, & hujusmodi, quas privatim ditiores in hortis suis voluptatis causa habere solent. *Cic. pro Cæl. c.* 16. *Tibul. l.* 3. *el.* 5. *v.* 3.

Bajānus, a, um, adject. possess. *Horat. l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 32. Murex Bajanus. ¶ Bajanus sinus. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Mare Bajis vicinum, qui & Lucrinus, & Cumanus, & Puteolanus dicitur, inter Nisitam, & Misenum promont. *Golfo di Pozzuolo, e di Napoli.*

Bajulatorĭus, a, um, *portatile*, ad bajulandum aptus. *Cal. Aurel.* 1. *Acut. c.* 11. Sella bajulatoria.

Bajulo, as, a. 1. *portare*, סבל, Ger. *tragen*, Gal. *porter*, Hisp. *llevar*, βαστάζω, porto. *Plaut. Merc.* 3. 1. 10. Non didici bajulare. *Cajus JCtus l.* 235. *ff. de V. S.* Ferri proprie dicimus, quæ quis suo corpore bajulat: portari ea quæ quis jumento suo secum ducit.

Bajŭlus, m. 2. *facchino*, סבל, Ger. *ressträger*, Gal. *porte faix, crocheteur*, Hisp. *bastajo, ganapan*, φορτοφόρος, qui onera corpore suo victus quærendi gratia portat. *Cic. in Parad.* 3. *c.* 2. Quid bajuli, an quid doctissimi senserint. *Festus:* Bajulos dicebant antiqui, quos nunc operarios dicimus.

Balæna, f. 1. *balena*, φάλαινα, al. pistris, cetus, φ mutata in β, bellua marina omnium maxima. *Juven. Sat.* 10. *v.* 22. Quanto delphinis balæna Britannica major.

Balænatus, a, um, adject. a balæna. *Petron. in Satyr. c.* 21. Balænatam virgam gerens. Quidam putant, fuisse ex balænæ cartilagine confectam, cujus generis virgis athletarum, ac gladiatorum certamina dirimebantur. Al. leg. *Ballenatiam.*

Balanātus, a, um, adject. oleo balanino unctus, *Pers. Sat.* 4. *v.* 37. Tu cum maxillis balanatum gausape pectas.

Balăni Sardiani, castaneæ, a Sardibus, ubi primum creduntur provenisse. *Plin. l.* 15. *c.* 26.

Balaninus, a, um, ut balaninum oleum, apud *Plin. l.* 23. *c.* 4. ex balanis sc. confectum.

Balanites, æ, m. 1. βαλανίτης, gemma subviridis, Corinthio similis æri, secante mediam flammea vena. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Balanītis, idis, f. 3. genus castaneæ, rotundius & oblongius cæteris. *Plin. l.* 15. *c.* 23.

Balans, antis, f. *pecora*, ovis. Ovium enim proprium est balare. *Virg.* 1. *Georg. v.* 272. Balantumque gregem fluvio mersare salubri.

Balănus, i, f. *ghianda*, βάλανος, generale nomen, omnia continens, quæ apud nos glandis vocabulo comprehenduntur, præcipue tamen dactylos, olivas, & alia, quæ intus nucleos habent. *Plin. l.* 16. *c.* 6. ¶ Balanus myreplica, fructus arbusculæ myricæ similis, magnitudine nucis avellanæ, ex cujus cortice odoriferus liquor exprimitur, quem vocant oleum balaninum. A *Plinio* dicitur myrobalanus, quasi glans unguentaria, *l.* 12. *c.* 21. V. myrobalanus. *Horat.* etiam illo versu *l.* 3. *od.* 29. *v.* 4. Pressa tuis balanus capillis, de myrobalano intelligendus. ¶ Balanus etiam est piscis marinus. *Plin. l.* 32. *c.* 11. ¶ Denique ita dicitur medicamentum rotundum, & oblongum, quod in anum immittitur, *cura, supposta*. *Plin. l.* 20. *c.* 5.

Balatrōnes, m. 3. antiqui teste *Festo* ita appellabant bullas luti ex itineribus, aut quod de calceamentorum soleis raditur. Hinc balatrones homines nihili dicti sunt, *mascalzoni, poltroni*. *Varr. de R. R. l.* 2. *c.* 5. ¶ Porphyrion accipit pro vaniloquis, & vult dictos esse a balatu, vel quasi *blatrones*, idest blaterones, a blaterando. *Horat. l.* 1. *Sat.* 2. Mendici, Mimæ, Balatrones. Et *lib.* 2. *Sat.* 8. *v.* 64. Balatro suspendens omnia naso.

Balatus, us, ui, m. 4. *belamento*, vox ovium, a balando. *Virg.* 3. *Georg. v.* 554. Balatu pecorum. *Ovid. Met.* 7. *v.* 541. Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros.

Balaustīnus, a, um, ut color balaustinus, similis flori mali punici. *Plin. l.* 13. *c.* 19.

Balaustĭum, n. 2. *fior di pomo granato*, Ger. *granat apfelblüt*, Gal. *la fleur d' un grandier*, Hisp. *flor del granado*, βαλαύστιον, flos mali Punicæ, utilis non modo medicis, sed etiam tingendis vestibus. Proprie est sylvestris Punicæ flos. Nam sativæ Cytinus dicitur. *Plin. l.* 13. *c.* 19. & *l.* 23. *c.* 6.

Balbe, adverb. balbi more, obscure, βλαισῶς. *Lucret. l.* 5. *v.* 1021. Vocibus & gestu cum balbe significarent.

Balbus, a. 1. 2. lingua hæsitans, cujus lingua inhæret, *balbo, scilinguato*, עלג, Ger. *stammler*, Gal. *begue*, Hisp. *tartamudo*, ψελλός, qui vitio linguæ non bene potest exprimere verba, & obscure loquitur. *Cic. de Orat. l.* 1. *c.* 61. Cum ita balbus esset, ut ejus ipsius artis, cui studeret, primam literam non posset dicere. *Hor. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 274. Balba verba *h. e.* balbe prolata.

Balbutĭo, is, ivi, itum, n. 4. lingua hæsito, & metaph. inepte dissero, obscure, ambigueque pronuntio, *balbettare*, עלג, Ger. *stammlen*, Gall. *begayer*, Hisp. *tartamudear*, ψελλίζω, imperfecte loquor, quadam linguæ hæsitatione trepido. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 26. Balbutire desinant aliquando. *Horat. l.* 1. *Sat.* 3. *v.* 48. Balbutire Scaurum. ¶ Dicitur etiam de mutis animalibus. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Merula æstate canit, hyeme balbutit.

Baleares, f. 3. Βαλεαρίδες, Balerides, Balliarides, Græc. Gymnasiæ, vel Gymnesiæ, *Majorica, e Minorica*, duæ Insl. Maris Mediterranei, Hisp. Tarrac. adjacentes. Dictæ sunt a βάλλω, jacio, quod fundam invenerint, & fundæ jactu excellerent, vel a *Baleo* Herculis comite ibi relicto. Tradit enim *Lycophron*, & post eum *Florus l.* 3. *cap.* 8. eam hisce in insulis observatam consuetudinem, ut esurientibus filiis a matribus jentaculum in sublimi trabe proponeretur, quod illi contingere non poterant, nisi prius funda dejecissent. ¶ In hisce insulis tantus olim cuniculorum proventus fuit, teste *Plin. l.* 18. *c.* 32. ut in eos præsidium militare ab Augusto petere sint coacti. ¶ Pop. Baleares dicuntur.

Baleāris, re, &

Balearĭcus, a, cum, adject. gentil. *Virg. Georg.* 1. *v.* 309. Balearis verbera fundæ. *Sil. l.* 7. *v.* 297. Telum baleare. *Ovid.* 2. *Met. v.* 727. Balearica funda.

Balinĕæ, arum, f. *bagni*, balnea, & præsertim quæ publicis usibus sunt destinata. Nam ut docet *Varr. l.* 8. *L. L.* publica balnea duobus membris constabant, altero, in quo viri lavabant; altero, in quo feminæ: ideo *balineas* in plurali numero dicebant. *Plin.* 9. 54. Qui primus pensiles balineas invenerit. ¶ Dicuntur tamen & de privatis. *Id. l.* 33. *c.* 12. Stratas argento mulierum balineas. ¶ Interdum ponuntur pro ipsa lavatione. *Id. l.* 28. *c.* 19. Caventur pridiana balinea. ¶ Sunt qui putant, penultimam esse producendam, quod Græce βαλανεῖον scribatur: sed Latini alteram diphthongi vocalem extriverunt.

Balinearĭus, a, um, ad balineas pertinens, ut *balinearius lacus* in quadam inscript. apud *Gruter. pag.* 171.

Balinĕum, i, n. 2. idem quod balneum. *Varr. lib.* 4. & 8. *L. L.* habet hanc vocem. Item *Cic.* aliquibus locis, in quibus vulgo libri habent *balneum*. ¶ De quantitate penultimæ V. in *Balineæ*.

Balitĭlus, a, um, *di color fosco*, qui colore fusco est. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 22. ubi Afrum hominem intelligit. Afri enim fusci coloris sunt. Est autem *balitolus* dictum pro *badiolus* a *badius*. *Voss. in Etymol.*

Balista. V. *Ballista*.

Balĭto, as, are, frequent. a balo, as. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 20. Oves balitantes. Alii aliter leg.

Ballista, & Balista, æ, f. a βάλλω, jacio, militaris machina, qua muri concutiuntur, ingentibus inde emissis saxis. *Cæs.* 2. *B. C. cap.* 2. Asseres pedum duodecim cuspidibus præfixi; atque hi maxime ballistis missi. V. *Lips. l.* 3. *Poliorcet. Dial.* 3. qui duplex instrumentum eo nomine significari notat, unum, quo tela, & grandiores sagittæ; alterum, quo lapides, & saxa in hostes jaciuntur, prius *Catapultam*, posterius *Ballistam* dixere. *Sil. l.* 1. *v.* 335. Phocais effundit vastos ballista molares. ¶ Metaphorice Ballista infortunii apud *Plaut. Pæn.* 1. 1. 73. Et *in Captiv.* 4. 2. 16. Parasitus inquit: Meus est ballista pugnus, cubitus catapulta mihi est, humerus aries.

Ballistarĭum, ii, locus ballistarum. *Plaut. Pæn.* 1. 1. 74.

Ballistarius, ii, ballistarum artifex, *l. ult. ff. de jur. immun.* ¶ Ballistarii etiam sunt funditores, milites levis armaturæ, *frombatori*. *Veget. l.* 2. *c.* 2. & *Ammian. l.* 16. *c.* 2.

Ballistĕa, sive Balistea, orum, *ariette, balletti*, a βαλλίζω, carmina ludicra inter saltandum cantari solita. *Vopisc. in Aurel. c.* 6. Etiam ballistea pueri, & saltatiunculas in Aurelianum componebant.

Ballōte, βαλλωτή, herba est marrubio similis. Officinæ marrubiastrum vocant, aut marrubium nigrum. *Plin. l.* 27. *c.* 8.

Ballūca, æ, apud JCtos est aurum ex auritodinis modo extractum, & nondum purgatum. *Lib.* 2. *Cod. tit.* 6. *l.* 1. *de metallar.* ¶ Est etiam Balux, ucis. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Hispani aurum, quod minutum est, balucem vocant. Itaque *Turneb. l.* 30. *c.* 26. Ita legit locum *Martial. l.* 12. *epigr.* 57. Illic ballucis malleator Hispanæ. In vulgat. leg. *paludis*. Græce χρυσάμμος appellatur.

Balneāris, are, adject. ad balneum pertinens; ut balneare argentum, quo utebantur in balneo lavantes. *Scævola in l. ult. de aur. & argen. leg.* Semproniæ dominæ meæ hoc amplius argentum balneare. Sic locus balnearis apud *Spartianum in Adriano*. ¶ *Balnearia* absolute sunt lintea, & cetera balnei instrumenta. *Apul. l.* 3. *Metam.* Milonem jussit cum balnearibus assequi.

Balnearĭa, orum, locus in quo est balneum, vel ipsum balneum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *epist.* 1. In balneariis assa promovi in alterum angulum. *Idem ad Att. l.* 13. *ep.* 29. Balnearia majora. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Balnearia occidenti æstivo advertantur.

Balnearĭus, a, um, adject. balnearis, ad balneum pertinens: ut fur balnearius, *Catul. epigr.* 33. Adde *Ulpian. l.* 1. *ff. de furibus balneariis*.

Balneātor, oris, m. 3. βαλανεύς, qui balneorum curam habet. *Cic. Philip.* 13. *c.* 12. Temperantem fuisse ferunt Isauri balneatorem. *Lamprid. in Commodo, c.* 1. Cum tepidior forte locus esset, balneatorem in fornacem conjici jussit.

Balneatorĭus, a, um, idem quod Balnearius, *Martian. JCtus l.* 17. *ff. de Instruct. & Instrum. leg.* æque balneatorium, & balnearium instrumentum dixit.

Balneātrix, icis, quæ balnea curat. *Petron. apud Serv. in* 12. *Æn. v.* 159. ¶ Idem *Serv.* etiam communi genere, *hic*, & *hæc balneator* dici posse autumat.

Balneŏlum, i, n. 2. parvulum balneum. *Juven. Sat.* 7. *v.* 4. Balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos. *Cic. in Hortens. apud Non.* Primus balneola, suspendit, inclusit pisces. Al. leg. *balneolas*, quod esset a *balneola*, *æ*, femin. genere.

Balnĕum, n. 2. & num. pl. balnea, orum, vel balneæ, arum, *bagno*, מרחץ, Ger. *badstube*, Gal. *bain*, Hisp. *baño*, βαλανεῖον, locus, in quo sanitatis, aut abstergendarum fordium causa lavamur, a βάλανος, glans, quod glandes in balneis succendi solerent. Nam olim glandes hominibus, earum cortices igni alimenta præbuerunt. *Cic. Fam. l.* 14. *epist.* 20. Labrum, si in balneo non est, fac ut sit. ¶ Illud autem fere observatur a Scriptoribus, ut *balneæ*, vel *balnea*, in plur. num. de publicis tantum dicantur, *balneum* in singulari sit locus in domo nostra, ubi privatim lavamur. Ratio hujus diversitatis videtur, quod in publicis balneis plura ad lavandum fuerint loca. Habebant enim mulieres lavationes suas a viris separatas. ¶ Erant præterea in balneis tria veluti cœnacula (nisi regiones malis appellare) quorum summum plenum erat aeris calidi, qualia hodie sunt Germanorum hypocausta, hæc balneorum pars *Laconicum* vocabatur: in medio cœnaculo erant aquæ calidæ in imo frigidæ. ¶ Ex his facile ostendi potest, quid sit discriminis inter *balnea*, & *thermas*: Balnea enim tantum dicuntur: in quibus lavamur. Unde summa illa balneorum pars, quam *Laconicum* vocari diximus, & cryptæ quædam siccæ in litore Bajano calidi aeris plenæ *balneorum* appellatione non veniunt: quæ tamen *thermæ* apte dici possunt. Thermæ enim dicuntur quæcunque loca calida, sive illa sicca sint, sive calidis lavationibus accommodata. Frigidum itaque balneum sub *thermarum* appellatione non venit. Nam θέρμη, calorem significat. Valla in Raudensem hujusmodi ponit differentiam, ut *thermæ* dicantur, quæ natura calidæ sunt, *balnea* etiam, quæ calefiunt igni. Quod non omnino verum esse constat multis tum *Martialis*, tum aliorum testimoniis, qui Neronis, & Tiberii balnea thermas vocant, quæ certe igni calefiebant. ¶ Balneorum usus tum apud Græcos, tum apud Romanos frequentissimus, voluptatis præsertim, & luxuriæ causa fuit. Quare in luctu, atque justitio publico claudi balnea solebant. *Tertull. cont. Psychicos, c.* 17. *Sueton. in Calig. c.* 23. &c.

Balo, as, are, verbum est, quo proprie ovium vox denotatur, *belare*, βληχάομαι. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 740. Tactaque fumanti sulphure balet ovis. ¶ Balantes pro ipsis ovibus, *Virg.* 3. *Georg. v.* 272. Balantumque gregem fluvio mersare salubri.

Balsamĕus, a, um adject. a balsamo. *Auctor Carminis de Phœnice*, quod *Lactantio* a quibusdam tribuitur: Unguine balsameo condit.

Balsamĭnus, a. 1. 2. ut Balsaminum oleum. *Plin. l.* 23. *cap.* 4. Balsaminum longe pretiosissimum omnium, contra omnes serpentes efficax.

Balsamōdes casia, βαλσαμώδης κασία, dicitur a *Plin.* 12. 19. quæ balsami odorem habet.

Balsămum, n. 2. *balsamo*, צרי, Ger. *balsam*, Gal. *baume*, Hisp. *balsamo*, βάλσαμον, arbuscula uni terrarum Judææ quondam concessa, viti similior, quam myrto. Seritur malleolis, ut vitis, & colles implet vinearum modo, sustinens se sine adminiculis. Proceritas intra bina cubita subsistit. Intra tertium annum est fructifera. Inciditur vitro, lapide, osseis cultellis, & succum emittit eximiæ suavitatis, quem opobalsamum dicunt, qui præfertur omnibus odoribus. Nam ὀπὸς dicitur succus. Summa opobalsami probatio est, ut lac coagulet, & in veste maculas non faciat. *Plin. l.* 12. *c.* 25. ¶ Pro arboris succo balsamum dixit *Claud. Epithal. Palladii*, *v.* 121. Balsama effudere cadis. Adde *Virg.* 2. *Georg. v.* 119.

Baltea-

Baltearius, ii, m. qui balteos facit. *Inscript.* apud *Reines. class.* 8. *n.* 69. Miles ex armamentario Augustorum baltearius.

Balteolus, i, diminut. parvum balteum. *Capitolin. in Maximinis*, c. 2. Severus militares dabat ludos, propositis præmiis argenteis, idest armillis, torquibus, balteolis.

Balteum, & Balteus, i, m. & n. & in plural. plerumque neutrum, *pendone*, ζωστὴρ, cingulum est militare, e corio, bullis ornatum, non tantum quo cingimur, sed etiam a quo arma dependent, ut ait *Servius ad vers.* 312. *Æn.* 5. ubi de pharetra loquens *Virgil.* canit: Lato quam circum amplectitur auro Balteus, & tereti subnectit fibula gemma. *Liv. apud Non. cap.* 3. *n.* 25. Auratæ vaginæ, aurata baltea illis erant. ¶ Sumitur & pro quovis cingulo, ut balteus placentæ, apud *Cat. de R. R. c.* 75. quo sc. placenta cingitur, & ambitur. V. *Turneb. Manil. l.* 1. *v.* 679. *de Zodiaco*: Sed nitet ingenti stellatus balteus orbe. ¶ *Tertull. de Spectac. c.* 3. Vias vocant cardines balteorum per ambitum. Ubi *baltea* sunt repagula quædam in Theatro; quibus spectantium ordines claudebantur, & inter se distinguebantur: qua vero parte repagula ista ingressum dabant quasi per quosdam cardines, ea pars via dicta est. ¶ Hujusmodi baltei vocantur etiam *diazomata* a *Vitruv. l.* 5. *c.* 7. Item *præcinctiones*, *l.* 5. *cap.* 3. ¶ Sunt item baltei apud *eund. l.* 3. *c.* 3. cinguli in capitulis Jonicarum columnarum, quibus volutarum pulvilli terminantur, Ital. *cordoni*.

Balux. V. Balluca.

Bambalio, onis, vocabulum est ignominiosæ appellationis, usurpatum a *Cicer. Philip.* 3. *c.* 6. his verbis: Tuæ conjugis Bambalio quidam pater, homo nullo numero; nihil illo contemptius, qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxerit. *Turneb. l.* 17. *Advers. c.* 19. ducit a βαμβαίνειν, quod significat, tremere, dentibus crepitare, & labiis balbutire.

Bambatæ. Apud Colum. in hactenus editis ita legitur *l.* 12. *c.* 24. Qui scylliticum acetum facere volunt, decem bambatæ in tres amphoras musti mitis, &c. Sed locus plane corruptus ita restitutus est a *Hieronym. Mercurial. l.* 1. *Var. lection. c.* 14. ut illa verba *qui scylliticum acetum facere volunt* ad superius caput 23. pertineant, deinde pro *decem bambatæ* legatur *de Embammate*, qui est titulus capitis 24. Deinde initium ejus capitis sit: *In tres amphoras musti mitis*, &c.

Banauson, i, n. 2. genus machinæ tractoriæ ad magna onera tollenda, vel trahenda, βάναυσον. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. V. ibi *Baldum in Lex. Vitruv.* ¶ In Danetii Dictionario legitur *banauson*, βάναυσον, sed mendum fortasse erit typograph.

Banchus, m. 2. βάγχος, piscis aselli genus, quem & myxona vocari auctor est *Plin. l.* 32. *c.* 7.

Bantia, opp. Apuliæ Peucetiæ, in conf. Lucaniæ, a Venusia 3. M. P. Pop. Bantini, seu Batini.

Bantinus, a, um, ut saltus Bantinus, sc. in Apulia. *Horat. l.* 3. *Od.* 4. *v.* 15.

Baphia, orum, officinæ tinctorum apud *Lamprid. in Alex. c.* 40. Aurelius Probus præfectus Baphiis. *In Cod. Justin. l.* 11. *tit.* 8. *leg. ult.* Ad baphia Phœnices mitti præcipimus.

Bapheus, i, m. *tintore*, βαφεὺς, tinctor. *Lib.* 11. *Cod. tit.* 7. *leg.* 2. Baphei, & gynæciarii.

Baptæ, m. 1. βάπται; Athenis erant Sacerdotes Cotyttus impudicitiæ Deæ, cui nocturna sacra peragebant saltationibus, & omni voluptatum generi indulgentes. Dicti Baptæ a βάπτω, *tingo*, quod qui sacris illis initiabantur, aqua calida tingerentur, vel quod tincti, & fucati instar mulierum sacra peragerent. *Juv. sat.* 2. *v.* 92. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. ¶ In hos Eupolis Comœdiam scripsit, quam ab illorum nomine *Baptas* appellavit, in qua mollitiem eorum, & libidinem depinxit, quam ob causam ab illis in mare præcipitatus est. V. *Suidam*, & *Politianum*, *miscell. cap.* 10.

Baptes, βάπτης, gemma viridis, ranæ colore, atque specie, batrachite mollior, præstantissimi odoris. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Baptismus, m. 2. & Baptismum, i, n. & Baptisma, atis, n. *Battesimo*, טבילה, Ger. *tauff*, Gall. *bateme*, Hisp. *bauptismo*, βαπτισμὸς, & βάπτισμα, Latine immersio, vel intinctio dicitur, a βάπτω, immergo. Apud Christianos est Sacramentum novæ Legis positum in ablutione corporis humani per aquam naturalem cum determinata verborum forma, quo anima divinitus omnibus peccatis, tanquam maculis, abluitur, & mundatur. *Prudent. Psychomach. v.* 103. abolens baptismate labem. *Augustin. ser.* 36. *de Temp.* Quale est hoc baptismum, ubi, &c.

Baptista, æ, βαπτιστὴς, qui baptizat. *Arator in Act. Apost. c.* 13. Clamavit virtute potens baptista Joannes.

Baptisterium, n. 2. lavacrum, tinctorium, piscina, natatorium, *lavatoio*, [Hebrew], Ger. *tauffstein*, *bad*, Gal. *lavoir*, *batistaire*, Hisp. *lavadero*, βαπτιστήριον, est lacus, vel vas quoddam ex ligno, aut lapide ædificatum, in quo lavandi gratia mergi solemus. Solet in cellis, idest in locis secretioribus constitui: quarum aliæ caldariæ sunt, in quibus calida lavamur, aliæ frigidariæ, in quibus lavamur frigida. *Plin. Jun. ad Apollinarem*, *l.* 5. *ep.* 6. Cella frigidaria, in qua baptisterium amplum; atque opacum. ¶ Apud Ecclesiasticos scriptores est locus, in quo Sacramentum Baptismi administratur. *Sidon. l.* 4. *epist.* 15.

Baptizatio, onis, f. actus baptizandi. Legitur apud *Ambros. serm.* 17.

Baptizator, oris, m. qui baptizat. *Tertull. de Baptism. c.* 12.

Baptizatus, a, um, *battezzato*. *Augustin. epist.* 23.

Baptizo, as, are, *battezzare*, βαπτίζειν. *Tertul. l.* 5. *cont. Marcion. c.* 10. ¶ Pro lavare, *Priscian. l.* 1. *cap.* 21. Vulnus ex aceto baptizare.

Barathro, onis, gurges, & vorago patrimonii, *dissipatore*, *crapulone*, *prodigo*. Sic dictus, quod ventri, tanquam barathro, omnia donet: vel quod dignus sit; qui in barathrum conjiciatur, ex Atheniensium consuetudine. *Acron*, *vetus Grammaticus*, *ad Horat. balatrones*, *l.* 1. *sat.* 2. *v.* 2.

Barathrum, n. 2. *abisso*, *profondità*, בורות, Germ. *abgrunde tieffe*, Gall. *abyme*, Hisp. *abismo*, βάραθρον, locus Athenis immensæ profunditatis, in imo mollis, & cœnosus, in quem noxios, & damnatos deturbabant. *Diom. & Suid.* Sed alii dicunt, locum in Ægypto profundissimum esse. ¶ Item barathrum nominatur locus omnis præceps, & profundus, unde quis emergere non potest. *Virg.* 3. *Æn. v.* 420. ¶ Transfertur quoque ad alia. *Mart.* Barathrum femineum pro locis muliebribus dixit, *l.* 3. *epigr.* 81. *Idem l.* 1. 88. Extremo ructus cum venit a barathro. *hoc est*, ab imo stomacho. ¶ Barathrum infernum, apud *Val. Flacc. l.* 2. ¶ Barathrum macelli, apud *Horat. l.* 1. *ep.* 15. hoc est, homo edacissimus. ¶ De femina etiam dicitur summe impudica a *Plaut. Bacchid.* 1. 2. 41.

Barba, f. 1. *barba*, זקן, Ger. *ein bart*, Gal. *barbe*, Hisp. *barba*, πώγων, villus ad mentum, non solum hominum, sed & brutorum quadrupedum. *Plaut. Bacchid.* 5. 1. 15. Cano capite alba barba. *Sil. l.* 15. Indociles nunc propexis in pectora barbis verrere humum. ¶ Prima barba, est tenuis illa lanugo primum nascens in adolescentibus, quam Apollini, Jovi, & Veneri veteres consecrare solebant. *Sueton. in Ner. c.* 12. ¶ Barba hirquina pro convicio olim objiciebatur. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 12. Heus tu, qui cum hirquina barba stas, responde quod rogo. ¶ Barbam alicui vellere, proverbio ei dicimus, quem contemptui habemus. Maximo enim probro habebatur, vel unum barbæ pilum per vim evelli. *Hor. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 133. ¶ Barba tenus Philosophus dicitur a *Cicer.* qui non sapientia, & moribus, sed habitu tantum philosophus est. ¶ Barbam Leoni vellere, est illum contumelia afficere; qui id inultum haud sinat: quod proverb. ad obscenum sensum detorsit *Martial. l.* 10. *epigr.* 90. ¶ Dicitur de summis arborum ramulis, tenuioribus foliis, lanugine, & similibus. *Plin.* 12. 22. Ponticas nuces mollis protegit barba. *Id.* 17. 23. Tenuiorum virgultorum barbæ.

Barbare, aspere, crasse, *barbaramente*. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 4. Si Grammaticum se professus quispiam barbare loquatur. ¶ Item rustice. *Horat. l.* 1. *od.* 13. Dulcia barbare lædentem oscula. ¶ *Barbare* pro *Latine* posuit *Plaut. Asin. prol. v.* 11. V. vocem sequent.

Barbari, m. 2. *barbari*, ברברי, Ger. *grob*, *ungeschlaffen*, Gal. *barbare*, Hisp. *barbaro*, βάρβαροι. Appellati ita sunt a βάρβαρ, voce ficta ab Atheniensibus, cum exteros irridere vellent, quod eorum sermo vernaculus inconcinnus videretur, & quod loqui Græce volentes difficulter, duriter, asipereque Græca sonarent. Alii causam afferunt, quod peregrini, cum pronuntiare Græce non possent, frequenter in hanc vocem βάρβαρ inciderent. Fortasse etiam Græci hanc vocem ab Arabibus sumpsere. Barbar enim Arabibus est murmuro. ¶ Hujus generis cæteræ omnes gentes erant præter Græcos; quod nulli præter ipsos viderentur eleganter loqui. Unde *Plautus* Nævium Poetam Latinum *Barbarum* dixit *Mil.* 2. 2. 56. ¶ Hoc deinde nomen Romani usurparunt, eoque omnes appellabant, qui vel Latini, vel Græci non essent. *Cic.* 2. & 5. *Fin.* Latini enim mitiorem linguam, ac magis cultam, quam cæteræ gentes, & Græcis si non præstantiorem, parem certe habent suavitate, splendore, amplitudine, copia verborum. ¶ Κατ' ἐξοχὴν, & veluti proprie, barbari a Latinis vocati Phryges: unde tibia barbara, pro phrygia, apud *Catul. Carm.* 65. ¶ In summa barbari dicuntur illiterati, & qui ingenuarum artium expertes sunt. ¶ Item qui sunt malis moribus, ac præsertim feris, & crudelibus. *Cic. pro Fonteio c.* 10. Immanis, ac barbara consuetudo hominum immolandorum. ¶ *Barbarum* pro *Barbarorum*, *Phædr.* 4. 6.

Barbaria, f. 1. βαρβαρία, regio, item gens fera barbarorum. *Cic.* 5. *Fin.* Omnium fere civitatum non Græciæ solum, sed etiam Barbariæ ab Aristotele mores, instituta, disciplinas, a Theophrasto leges etiam cognovimus. *Id.* 2. *Fin.* de Epicuro, Philosophus nobilis, a quo non solum Græcia, & Italia, sed etiam omnis Barbaria commota est. ¶ Item mores duri, feri, vita barbara, crudelitas, barbaries. *Cic.* 1. *de Orat.* Hæc turba, & barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis Oratoribus. ¶ Ponitur etiam pro Italia. *Plaut. Pœn.* 3. 2. 21. ¶ Item pro Phrygia. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 7. Græcia Barbariæ lento collisa duello.

Barbaricarii, aliter Phrygiones textores, artificesque barbaricæ vestis, in qua ex auro, & coloratis filis effigies hominum, & animalium exprimuntur. *Donat. ad Æn.* 11. *v.* 777. & *Servius*.

Barbarice, adverb. barbarorum more. *Capitolin. in L. Vero*, *c.* 10. Barba prope barbarice demissa.

Barbaricum, n. 2. clamor exercitus dicitur, quod eo vociferandi genere barbari utantur. *Fest.*

Barbaricum, i, quasi substantive positum (subaudi *solum*) dicitur omnis regio quæ ditionis Romanæ haud fuerit. *Ammian. Marcellin. l.* 18. *c.* 4. Visus in Barbarico miles, per Hortarii regna transibat intacta. *Eutrop. l.* 7. *c.* 5. Albis fluvius in Barbarico longe ultra Rhenum est. Nec aliter locuti Imperatores in Codice.

Barbaricus, a, um, o. 1. 2. *barbaro*, *crudele*, βάρβαρος, barbarus, ferus, & malis moribus. *Apulej.* Feris, ac barbaricis moribus. ¶ *Virgil.* Barbaricum aurum dixit, pro auro ex Barbaria advecto. *Æn. l.* 2. *v.* 504. Barbarico postes auro, spoliisque superbi. ¶ Barbarica sylva, apud *Colum.* est sylva multorum generum arboribus consita, *l.* 11. *c.* 2. *a med.* ¶ Ponitur etiam pro Phrygio. Phryges enim speciatim *Barbari* dicti sunt. *Enn.* apud *Cic. Tuscul.* 3. 19. Astante ope Barbarica. *h. e.* dum staret regnum Phrygum incolume. *Lucret. l.* 2. *v.* 499. Barbaricæ vestes. *hoc est* Phrygio more pictæ. ¶ *Barbaricum* adverbii more pro barbare. *Sil. l.* 12. *v.* 418. Barbaricum, atque immane gemens.

Barbaries, f. 5. βαρβαρότης idem, quod barbaria, populi, & regiones alienæ, vel feræ. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ægyptii, & Syri, & fere cuncta Barbaries. ¶ Sumitur item pro vitioso, & inquinato sermone. *Cic. in Brut.* Nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat. ¶ Item pro incivilitate, & feritate. *Id. pro Corn. Balbo*, Inveteratam quandam barbariem ex Gaditanorum moribus, disciplinaque delevit. ¶ Item pro ignorantia, stultitia. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 8. *v.* 3. Ingenium quondam pretiosius auro: At nunc barbaries grandis habere nihil.

Barbarismus, m. 2. βαρβαρισμὸς, est vitium Grammaticale, quo in nostra lingua, sive Latini simus, sive Græci, sive Galli, &c. utimur vocibus peregrinis, ut *perla* pro *unio*, *avviso*, pro *admoneo*, vel utimur quidem vocibus nostræ linguæ propriis, sed eas corrumpimus pronuntiatione, vel scripto, ut si dicamus *circumdabo* p. l. si scribamus *onor*, pro *honor*. A Romanis rusticus sermo appellabatur. De barbarismo V. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *Voss. de vitiis serm. l.* 1. *c.* 1. & alios Grammaticos. ¶ Differt a Solœcismo, quia Solœcismus male voces inter se conjungit, ut *Duobus templis condidit*, pro *duo templa*, sed Barbarismus male singulas voces usurpat, ut *Duos templos condidit*, pro *duo templa*. ¶ Refertur etiam ad mores. *Quintil. loc. cit.* Alterum genus barbarismi accipimus, quod fit animi natura, ut is, a quo insolenter quid, aut minaciter, aut crudeliter dictum sit, &c. ¶ De voce ipsa *barbarismus* dubitavit *Gell. l.* 13. *c.* 6. an antiqua esset. Sed usurpavit, etiam ante Augustum, *Auctor ad Herenn. l.* 4. *c.* 12.

Barbarus, a, 1. 2. *crudele*, βάρβαρος, externus, incultus, agrestis, ferus, immanis, crudelis, atrox. *Cicer. pro Mur.* Gentes immanitate barbaræ. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 1. *v.* 2. Non sunt illa suo barbariora loco. ¶ Cætera quæ huc spectant, vide in voce *Barbari*.

Barbatulus, a, um, *di prima*, *o poca barba*, dim. a barbatus, imberbis, vel cum parva barba. *Cic.* 1. *ad Att. ep.* 14. Concursabant barbatuli juvenes: *Id. in Parad.* 5. Barbatulos mullos exceptare de piscinis.

Barbatus, o. 1. 2. *barbuto*, Germ. *bertricht*, Gal. *barbu*, Hisp. *barbudo*, ἐμπώγων, qui barbam habet. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Jovem semper barbatum: ¶ *Id. pro Mur. c.* 12. & *pro Cælio c.* 14. barbatos pro Antiquis dixit. Nam vetustissimi illi Romani intonsi erant: unde intonsos avos dixit *Tibull. l.* 2. *el.* 1. ¶ *Barbatus magister* est Philosophus apud *Juvenal. sat.* 14. *v.* 12. ubi de Socrate loquitur.

Barbiger, a, um, o. 2. *barbigero*, πωγωνοφόρος, qui barbam gerit. *Luc. l.* 5. *v.* 897. Pinguescere sæpe cicuta barbigeras pecudes.

Barbitium, n. 2. barba *Apul. Milef. l.* 5. Hircino barbitio Philosophum mentiebatur.

Barbitos, i, m. & f. & Barbiton, i, n. *cetera*, βάρβιτος, instrumentum musicum, quod pulsatur plectro, vel calamo. *Hor. l.* 1. *carm. ode* 32. Dic Latinum, barbite, carmen. *Ovid. in epist.* 15. *v.* 7. Nec facit ad lacry-

lacrymas barbitos ulla meas. *Auson. in Philomus. epigr.* 44. Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde.

Barbŭla, æ, diminut. a barba, *picciola barba*, πωγώνιον. *Cic. pro Cœl. c.* 14. Aliquis mihi ab inferis excitandus est ex barbatis illis, non hac barbula, qua ista delectatur.

Barbus, i, m. *pesce barbo*, piscis fluviatilis, idem qui mullus. ita dictus, quod veluti barba gemina insignitur in labris. *Auson. in Mosell. v.* 94. & 134.

Barca, æ, navigii species, quæ & phaselus, & scapha dicitur, onerariis inserviens, *barca*, ἐφόλκιον, σκάφη. *Paulin. Nolan. carm.* 21. *v.* 95. Ut mox salubri barca perfugio foret.

Barca, vel Barce, *Barca*, regio Africæ, in Barbaria, inter Ægyptum, & Syrtim magnam, juxta mare medit. ubi alias Libya exterior, Cyrenaica, & Marmarica, dicta ab urbe primaria Barce, Pentapoli, *Barca*, *Tolometta*, in tractu *Mesrata*, quæ quidem a Regina Barce nomen habuit. Desertum habet peramplum ejusdem nominis, in mediter. Item montem, seu prom. in Libya, seu Marmarica. Pop. Barcæi, vel Barcitæ.

Barcæi, orum, m. 2. Lybiæ populi. *Virg. Æn.* 4. *v.* 42.

Barce, es, Βάρκη, nutrix Sichæi, de qua *Virg.* 4. *Æn. v.* 632.

Barcha, f. 1. cognomen nobilissimæ apud Carthaginenses familiæ, ex qua fuerunt Annibal, & pater ejus Amilcar. Inde *Barchina factio* dicta, quæ Barcharum potentiæ favebat. *Liv. l.* 21. *c.* 3.

Barcĭno, & Barcinon, onis, f. Julia Augusta Barcino, prius Faventia, & Col. Faventia, *Barcelona*, urbs Hisp. cit. marit. empor. inter primas Hisp. urbes, Catalauniæ caput, seu conventus juridicus & Acad. ab Hamilcare cogn. *Barcha* condita. *Auson. epist.* 24. *v.* 89. Ostristero superaddita Barcino ponto. *Prudent. peri Steph.* 7. *v.* 33. Barcinon claro Cucufate freta.

Barcinonensis, se, ad Barcinonem pertinens, ut Barcinonensis maria, apud *Auson. ep.* 21.

Bardaicus, a, um, villosus, vel bardocucullo indutus. Dicitur autem de milite: *Juvenal. sat.* 16. *v.* 13. Bardaicus judex datur hæc punire volenti, calceus, & suræ. Fortasse vox est substantiva, & ponitur pro ipso bardocucullo, ut sensus sit, judex datur bardaicus, calceus, & suræ, per quæ tria describitur miles. Ita etiam usurpavit *Martial. l.* 4. *epigr.* 4. Quod siccæ redolet palus lacunæ, lotii bardaicus quod evocati. *ibid.*, bardocucullus mœchis lati. Utrobique alii leg. *bardiacus*. ¶ *Capitolinus in Pertinace c.* 8. Bardocucullum vocat *Bardiacum cucullum*. Ex quo colligi potest, *bardiacum* sive *bardaicum* idem esse ac villosum, fortasse a Bardæis Illyrici populis, qui crasso sago utebantur.

Bardi, orum, apud Gallos eximio in honore, quod Poeticæ operam darent, & laudationibus, inquit *Strabo l.* 4. *Festus*: Bardus Gallice cantor appellatur, qui virorum fortium laudes canit, ita dictus a Gente Bardorum. ¶ Unde quicunque virorum fortium gesta persequuntur, Bardi appellantur. *Lucan. lib.* 1. *v.* 449. Plurima securi fudistis carmina Bardi.

Bardiăcus, i, V. Bardaicus.

Barditus. V. Barritus.

Bardocucullus, m. 2. *schiavinotto*, *cappotto*, genus vestis omni tempore commodæ, cum qua etiam cubare soliti erant imbrium tempore in castris milites, & in agris rustici. Sunt, qui dicant, bardocucullum esse tegmen capitis villosum translatum a Bardis pop. Galliæ. Nam & in German. & in Gallia Bardi fuerunt. ¶ Mittebatur e Santonibus, & Lingonibus Romam. *Martial. l.* 14. *ep.* 128. Gallia Santonico vestit te bardocucullo.

Bardus, a, um, *tardo d' ingegno*, *stupido*, stupidus, hebes, tardus, בער, Ger. *ungelernig*, Gal. *lourdaut*, Hisp. *bobo*, *bazo*, stultus, a βραδὺς, tardus. idest, a tarditate ingenii. *Cic. de Fato*, Stupidum esse Socratem dixit, & bardum. ¶ Comparat. bardior, est apud *Tertull. l. advers. Hermogen. c.* 36. V. Bardi.

Baris, f. 3. βάρις, apud Ægyptios dicebatur cymba, qua cadavera vectabant ad sepulturam, cujus gubernator Charon vocabatur: qualem apud Inferos finxere Poetæ. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 44. Baridos & contis rostra Liburna sequi.

Baro, onis, antiquis idem erat, ac bardus, seu stupidus, quasi *varo*, quod significat stipitem non dolatum, ac durum. *Cic.* 5. *Fin. c.* 23. Hæc cum loqueris, nos barones stupemus. ¶ A nobis dicuntur, qui merum, mixtumque imperium in aliquo castro, vel oppido concessione Principis habent, quod sint viri eximii, & magnæ auctoritatis: quo in sensu non est vox latina, sed originis Germanicæ ex vocabulo *Ber*, vel *Var*, quod virum significat, & hominem liberum, item satellitem, vassallum, & magnatem. Sed hæc significatio minus pertinet ad linguam Latinam.

Baroptenus, gemma nigri coloris, sanguineis, & albis nodis distincta. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Barrīnus, a, um, elephantinus, ut aures barrinæ, apud *Sidon. Apollinar. l.* 3. *ep.* 13.

Barrio, is, ire, verbum est, quo Elephantum vox notatur. *Fest.*

Barrītus, us, ui, m. 4. Elephanti vox. *Apul. l.* 3. *Flor.* Est elephantorum stridis barritus. ¶ Item clamor a Romanis militibus tolli solitus, cum prælium inibant. *Veget. l.* 3. *c.* 18. Clamor autem, quem *barritum* vocant, prius non debet tolli, quam acies utraque se junxerit. Apud *Tacit. de Germ. cap.* 3. legitur *Barditus*, pro eodem. ¶ Hanc vocem non Romanam, sed barbaram esse, colligitur ex *Ammian. lib.* 26. *cap.* 22.

Barrus, m. 2. *elefante*, בהמות, Ger. *elephant*, Gall. *elephant*, Hisp. *elefante*, ἐλέφας, elephas, a βάρος, gravitas, quia animalium maximus est, vel a בר, extra, foras, quia est animal peregrinum, vel a בעיר, brutum, jumentum. *Horat. Epod.* 12. Nigris dignissima barris. ¶ Est & nomen propr. apud eund. *l.* 1. *sat.* 6. *v.* 31.

Barycæ ædes sunt, latæ quidem, sed humiles ob raritatem columnarum, ut columnæ pondus superpositum facilius sustineant, a βαρύς, gravis. Dicuntur item barycephalæ, quasi gravicipites, a βαρύς, gravis, & κεφαλή, caput, quod pro columnarum paucitate satis grave pondus sustineant. *Vitruv. l.* 3. *c.* 2.

Basaltes, m. 3. βασανίτης, marmor ferrum colore, & duritia imitans, a basal, Æthiopice *ferrum*, quia Ægyptii illud in Æthiopia invenerunt. *Plin. l.* 36. *c.* 7.

Basanītis, itis, m. 3. vel basanites, m. 2. βασανίτης, vel βάσανος, lapis Lydius, vel Heraclius, quo aurum probatur, a βασανίζω, exploro, torqueo, vel a basal, Æthiop. *ferrum*, quia est ferrei coloris. *Plin. l.* 36. *c.* 22.

Bascauda, f. 1. vas Britannicum, in quo calices, & alia lavantur. *Juven. sat.* 12. *v.* 46. *Martial. l.* 14. *epigr.* 99.

Bastŭli, orum, populi Hispaniæ, Bæticæ, ad fretum Gaditanum, *Varr.* 2 *R. R. c.* 10. ¶ Hos *Plin. l.* 3. *c.* 3. *Bastulos* vocat.

Basella, æ, parva basis, *Pallad. de re rust. l.* 1. *c.* 18. Basellas altioribus impositas cupas collocare.

Basiatio, onis, *baciamento*, actus basiandi, φίλημα. *Catull. Carm.* 7. Quæris, quot mihi basiationes sint satis.

Basiator, oris, m. 3. qui basiat, φιλητής. *Martial. l.* 11. *epigr.* 98. Effugere non est, Basse, basiatores.

Basiātus, a, um, *basciato*. *Martial.* 12. 59. Hic sutor modo pelle basiata.

Basilia, orum, n. τὰ βασίλεια, h. e. regia, ad reges spectantia. *Tertull.* 4. *advers. Marc. c.* 14. Sic retro in Basiliis Anna mater Samuelis, &c. *h. e.* in sacris Regum libris.

Basilĭca, cæ, f. 1. *luogo pubblico*, *sala pubblica*, היכל, Ger. *rathhaus*, Gal. *maison royale*, Hisp. *casa real*, βασιλική, Regia, locus publicus, & magnifice ornatus, prope forum, templo persimilis, ambulationibus amplissimis instructus, in quo negociationes, consilia, & judicia exercebantur, sive quod βασιλεὺς, non solum Regem, sed etiam alios nobiles, & Regios significet, ut Judices, sive quod omnia, quæ grandia, & excellentia sunt, *basilica*, seu *Regia* appellentur. *Liv. l.* 26. *c.* 27. & *l.* 39. *c.* 44. ¶ Basilicæ Romæ complures fuere. Primam Cato extruxit, *Porciamque* appellavit, aliam Julius Cæsar, quæ *Julia* dicta est, &c. ¶ Hinc a Christianis Ecclesiæ maximæ, amplissimæque *Basilicæ* appellari cœptæ sunt, quia ibi Regi omnium Deo cultus, & sacrificia offeruntur, *Sulpic. Sever. l.* 2. *hist. sacr. c.* 33. ¶ *D. Hieronym. epist.* 3. *ad Heliodor.* appellat *basilicas Ecclesiæ* minora sacella, seu ædiculas in ipsa Ecclesia positas.

Basilicāta, *Basilicata*, prov. R. Neapolitani, ubi alias major, & potior pars Lucaniæ, inter Principatum cit. Calabriam, sinum Tarentinum, & Terram Bariensem.

Basilĭce, adv. *splendidamente*, *regalmente*, βασιλικῶς, regie, magnifice, splendide. *Plaut. in Pœn.* 3. 1. Basilice ornatus incedit, & affabre ad falsaciam. ¶. Translate *Id. Epid.* 1. 1. 54. Interii basilice. *h. e.* omnino, funditus. nam reges cum pereunt de magno statu decidunt.

Basilicŭla, æ, diminut. parva basilica. *Paulin. Nolan. epist.* 32. *n.* 17. *edit. Paris.* Hanc quoque basiliculam consecrabunt.

Basilĭcum, i, n. 2. vestimenti regii, & splendidi genus. *Plaut. Epidico*, 2. 2. 48. Tunicam rallam, tunicam spicam …… basilicum, aut exoticum, &c. V. ibi Interpr.

Basilĭcus, a, um, o. 1. 2. *reale*, Ger. *koniglich*, Gal. *royal*, Hisp. *real*, βασιλικός, Regalis. *Plaut. in Cap.* 4. 2. 31. Basilicas edictiones, atque imperiosas habet. Et *in Pseud.* 1. 5. 43. Basilicus status. Et *in Pers.* 1. 1. 32. basilicus victus. *idest*, regalis, & excellens. & *Trinum.* 4. 3. 23. Basilica facinora, idest, Regia. Sed basilicus jactus, apud *eund.* idem est ac Venereus. *Curc.* 2. 3. 80. ¶ Significat etiam superbum, & fastuosum. *Id. Rud.* 2. 4. 15. At ego basilicus sum, quem nisi oras, guttam non feres. ¶ Basilica nux, βασιλικὸν κάρυον, juglans, genus nucum optimum, & quasi Regium, quod & *Persicum* dicitur. *Plin. l.* 15. *c.* 22.

Basiliscus, m. 2. *basilisco*, Ger. *ein basilisch*, βασιλίσκος, al. regulus, genus serpentis, quod, teste *Plin. l.* 8. *c.* 21. in solitudinibus Africæ habitat, candida in capite macula, veluti quodam diademate adornatum. Acutissimum habet caput, rubeos oculos, colorem ad nigredinem vergentem. Reliquos serpentes sibilo fugat, ut solus regnare videatur.

Basio, as, a. 1. *baciare*. *Martial. l.* 6. Et bis, terque, quaterque basiavit. *Catull. carm.* 7. Basia multa basiare.

Basiŏlum, i, n. 2. diminut. a basium. *Petron. in Satyr. c.* 85. & *Apul. l.* 10. *Metam.*

Basis, f. 3. sustentamentum, ima pars, radix, pes, *base*, *sostegno*, מכונה, Germ. *ein grund*, *erst*, Gall. *base*, Hisp. *basa*, βάσις, est sessio columnæ, statuæ, &c. quæ a fundamento consurgit, & pondus fabricæ superimpositæ sustinet. *Cic.* 5. *Tusc. cap.* 23. Aditus in adversam Basim. ¶ Hinc orbiculi illi, in quibus vasa in mensis collocantur, ne toralia polluantur, vocari solent bases. *Jabolen. Dig. l.* 32. *leg.* 98. Bases quoque horum vasorum. ¶ Basis trianguli est ima pars, qua triangulum sedet. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 49. Basis trianguli, quam grues efficiunt. ¶ *Metiri aliquem cum sua basi* apud *Senec. epist.* 76. *sub fin.* proverbialiter significat prava mensura uti. Nam si statuam metiendo, basim quoque comprehendas, justo major illa videbitur.

Basium, n. 2. *bacio*, נשיקה, Germ. *ein kuss*, Gal. *un baiser*, Hisp. *el beso*, φίλημα, osculum, suavium. Donatus *osculum*, *basium*, & *suavium* sic distinguit, ut *oscula* sint officiorum, *basia* pudicorum affectuum, *suavia* libidinum, vel amorum. Sed hæc differentia non observatur. *Catull. ad Lesb. carm.* 5. Da mi basia mille.

Bassareus, i, m. Βασσαρεύς, Bacchi cognomen a Bassara Lydiæ opp. ubi præcipue colebatur, vel a βάζω, clamo, quod ejus sacrificia maximis clamoribus celebrarentur. *Horat. l.* 1. *od.* 18. Non ego te, candide Bassareu, invitum quatiam.

Bassarĭcus, a, um, h. e. Bacchicus. *Propert. eleg.* 17. *v.* 30. *l.* 3. Cinget Bassaricas Lydia mitra comas.

Bassăris, is, vel idis, f. 3. Βασσαρίς, Bacchi sacrificula. *Pers. Sat.* 1. *v.* 100. Et sectum vitulo caput ablatura superbo Bassaris. ¶ Est etiam vestis genus ad talos usque demissæ, qua in Bacchi sacrificiis utebantur sacerdotes. *Vet. Scholiast. in Pers. loc. cit.*

Bastaga, vel Bastagia, æ, f. vox deducta a Græco βαστάζω, porto, bajulo, veho, significat onus, sarcinam. βασταγή. Sumitur autem *Cod. Justin.* pro munere, & officio transvehendi jumentis res publicas, aut Principis, *l.* 12. *tit.* 58. *leg.* 3.

Bastagarii, vel Bastagiarii, orum, qui bastagis, hoc est oneribus transvehendis præsunt. *Lib.* 11. *Cod. tit.* 7. *leg.* 4.

Bastarnæ, Basternæ, pop. Sarmatiæ Europææ, in Regno Polonico, ad oram maris Euxini, finit. Peucinis, qui in Podolia, & Alanis, qui in Lituania censentur, ubi nunc Russia nigra, Volhinia super. & Bessarabia. *Plin. l.* 4. *c.* 12. & *Liv. l.* 40. *c.* 57.

Basterna, æ, genus vehiculi muliebris tecti, forma nihil a lectica distans, quod a mannis, vel mulis portabatur; pilentum. *Lamprid. Heliogab. c.* 21. Dedit quadrigas, equos stratos, mulos, basternas, & rhedas. Adde *Ammian. l.* 14. *c.* 17.

Basternarius, ii, qui basterna portat. *Symmach. l.* 6. *epist.* 15. Basternarios præbere alicui.

Bat. V. Ba.

Batāvi, m. 2. pop. Bataviæ, seu Hollandiæ. *Lucan. l.* 1. *v.* 431. Vangiones, Batavique truces, quos ære recurvo Stridentis acuere tubæ. ¶ Reperitur hæc vox etiam penult. longa. *Sil. l.* 3. *v.* 608. Jam puer auricomo performidate Batavo.

Batavia, Insula Batavorum, *Hollanda*, regio Germ. inf. in Belgio, pars Australis Hollandiæ, inter duo Rheni cornua, & Oceanum Germ. Ejus portio, quæ est in Geldriæ Duc. adhuc antiquum nomen retinet & dicitur *Batouwe*, seu *Betuwe*. Populi Batavi.

Baternæ, arum, populi iidem qui Bastarnæ. *Valer. Flacc. l.* 6. *v.* 96.

Bathyllus, m. 2. Βάθυλλος, Poeta tragicus antiquus. ¶ Fuit item Samius adolescens amatus ab Anacreonte. *Horat. Epod.* 14. *v.* 9.

Batillum, i, n. & Batillus, i, m. *paletta*, *badile*, *pala*, Ger. *feuerschaufel*, Gal. *palette*, *ou pele*, Hisp. *badil*, πύραυστρον, ferreum instrumentum,

tum, quo cineres, & prunæ tolluntur, alioque transferuntur, a *Βατάνιον*, patina, vel a pateo, quasi patulum, & dimin. p mutato in b, batillum. *Plin. l. 33. c. 8.* Batillis ferreis candentibus ramento argenti imposito. *Marcell. Empir. c. 27.* Super batillum candentem. *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Coctilium batilla quatuor. ¶ Rustici etiam batillum vocant ferreum instrumentum, quo ad sulcos, elices, fossasque in agris faciendas utuntur. *Var. l. 3. de R. R. c. 6.* Pastorem earum cum batillo circuire oportet, ac stercus tollere. ¶ Est item messorum instrumentum ligneum, quo Picentes utebantur. *Id. 1. de R. R. c. 50.* In Piceno ligneum habent incurvum batillum, in quo extremo sit serrula ferrea, hæc cum comprehendit fascem spicarum, desecat. ¶ Item foculus gestatilis, in quo odores accenduntur, aut qualis hyeme mensis imponitur. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 36.* prunæque batillum.

Batīnus, Batinum, Matrinus, *Tordino*, fl. Picenorum, in Aprutio, qui Interamnam alluit, & ad Flavianum castrum in mare Adriaticum labitur.

Batinus, a, um, ad Batinum pertinens, ut Batini saltus, *Horat. l. 3. od. 4.*

Batiŏca, V. Batiola.

Batiŏla, batioca, batiaca, f. 1. genus vasis, quo vinum cado haustum ad mensam fertur. *Plaut.* Batiolam auream octo pondo habeat. Ita refert *Non. c. 15. n. 19.* Sed & *in Stich. 5. 4. 12.* hæc vox legitur.

Batis, idis, *finocchio marino*, *κρίθμον*, m. & f. herba est fruticosa, pinguifolio, in modum portulacæ, sed crassiore, latiusculo, & gustu salso, floribus candidis, & semine libanotidis, quam *Dioscorides κρίθμον*, sive *κρῆθμον* appellat, vulgus certam marinam. *Plin. l. 32. c. 11.* ¶ Batis item inter aves numeratur. *Plin. l. 21. c. 15.*

Batrachītes, *Βατραχίτης* lapis ranæ viridis colore, & effigie. *Plin. l. 37. c. 10.*

Batrachīum, n. 2. *Βατράχιον*, genus herbæ apud *Apul. de herb. cap. 8. & 9.* qua mendici flagitiosi sibi crura, & lacertos dilaniare consueverunt. *Plin. l. 25. sub fin.* ranunculum vocat; sed Batrahium *Apulej. de herb. c. 8. & 9.*

Batrachomyomachia, *Βατραχομυομαχία*, ranarum, & murium pugna, quo titulo *Homerus* elegantem conscripsit libellum, a *βάτραχος*, rana, & *μῦς*, mus. *Stat. in præfat. ad lib. 1. Silvar.*

Batrăchus, m. 2. nobilis statuarius, ex Laconia, qui Romæ, Scauri, & Octaviæ templa struxit porticibus inclusa. *Plin. l. 36. c. 5.*

Battiădes, m. 1. Callimachus Poeta, fil. Batti, Cyrenes conditoris, ut ipse jactitabat. *Ovid. in Ibin. v. 53.* & *Stat. 5. Silv. 3. v. 157.* ¶ Battiades etiam dicuntur a Batto Rege oriundi. *Sil. l. 3. v. 252.*

Battis, f. 3. *Βαττίς*, puella formosissima, quam Philetas Poeta elegiographus adamavit, suisque carminibus celebravit. *Ovid. l. 1. Trist. el. 6.*

Battologia, al. tautologia, f. 1. *Βαττολογία*, est vitium Grammaticale, quo idem verbum, vel eadem sententia sine causa iteratur, a Batto pastore, qui hoc vitio notatus est, ut *Cujus rationis ratio non extat, ei rationi ratio non est fidem habere*. *Ovid. 2. Met.* sub illis Montibus, inquit, erant, & erant sub montibus illis. Alii non a Pastore, sed a Poeta quodam inepto Battologiam dictam volunt, inter quos *Suidas* est, verbo *Βαττολογία*.

Battus, i, nom. propr. ejus, qui Cyrenas condidit. *Suid. l. 17.* ¶ Item Poetæ cujusdam inepti, a quo Battologia est dicta. ¶ Item Pastoris, qui quod Mercurii furtum indicasset, ab eo in Indicem, seu Lydium lapidem mutatus est. *Ovid. 2. Met. v. 688.*

Batūlum, opp. Campaniæ. *Virg. 7. Æn. prope fin.*

Batuo, is, ere, est ferulis, seu rudibus velitari. *Suet. in Calig. c. 32.* Myrmillonem in ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum confodit. ¶ Item percutere, *battere*. *Plaut. Cas. 2. 8. 60.* Batuatur tibi os, senex nequissime. ¶ At batuere ulcera, apud *Plin. l. 31. c. 9.* est comprimere, arcte stringere. ¶ De obsceno hujus verbi usu *Cic. Fam. l. 9. ep. 22.* Batuinr.

Batus, genus herbæ. *Festus.*

Baubor, aris, atus sum, d. 1. *Βαΰζω*, fictitium verbum, a voce canum, cum latrant. Differt tamen a *latro, as*, quia latrant canes irati, baubantur cum queruntur. *Lucr. l. 5. v. 1070.* Et cum deserti baubantur in ædibus omnes.

Baucis, anus paupercula, quæ cum Philemone marito Jovem, & Mercurium suscepit hospitio. *Ovid. 8. Metam.* ¶ *Pers. Sat. 4. v. 21.* pannucea Baucis sumitur pro quavis paupere muliercula.

Bauli, *Bagola*, *Bauli*, locus Campaniæ, inter Misenum urb. exc. & lacum Bajanum, a Puteolis 3. M. P. ¶ *Servius* ductum inde nomen ait, quod olim Hercules juxta Bajas fecit caulam bobus, & eam sepsit, qui locus primo *Boaulia* dictus, mox Bauli. *Symmach. epist. 1. l. 1.* Huc Deus Alcides stabulanda armenta coegit, Eruta Geryonis de lare tergemini. Inde recens ætas corrupta Boaulia Baulos Nuncupat occulto nominis indicio.

Bavīus, poeta ineptissimus, de quo *Virg. Ecl. 3.* Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mevi.

Baxĕæ, f. 1. *pianelle*, *zoccoli*, Ger. *pantoffeln*, *folben*, Gal. *pantoufles*, Hisp. *chinelas*, *o alcorques*, crepidæ, & calceamenta, & propri calcei Philosophorum. *Apul. in l. de A. A.* Qui pallio, baculo, baxeis, & hircino barbitio Philosophum fingeret. Adde *Plaut. Men. 2. 3. 40.*

B A N T E D.

Bdellĭum, n. 2. arbor nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici. Gummi genus exsudat, quod & ipsum bdellium vocatur, & usum habet in unguentis. Nascitur in Bactriana, Arabia, India, Media, Babylonia, *Plin. l. 12. c. 9.*

B A N T E E.

Beāte, *beatamente*, adverb. feliciter. *Cic. 2. de Fin.* Omnis summa Philosophiæ ad beate vivendum refertur. *Senec. epist. 92.* Beatius vivere. *Et de consol. ad Helv. c. 9.* Beatissime vivens. ¶ In plausibus significat feliciter, prospero successu. *Martial. l. 2. epigr. 27.* Effœte, graviter, cito, naviter, euge, beate.

Beatifĭco, as, beatum facio. *Augustin. l. 14. de Trin. c. 14.*

Beatifĭcus, a, um, qui beatum facit, *beatifico*. *Apul. de habit. Doctr. Plat. l. 1. p. 3.* Deus beatus, & beatificus.

Beatĭtas, atis, & beatitudo, inis, f. 3. *beatitudine*, *felicità*, אשר, Ger. *seligkeit*, Gal. *beatitude*, Hisp. *bienaventurança*, *μακαριότης*, felicitas. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 34.* Ista sive beatitas, sive beatitudo dicenda est (utrunque omnino durum, sed usu mollienda nobis verba sunt) verum ea, quæcunque est, &c.

Beatitūdo, V. Beatitas.

Beatŭlus, a, um, *beatino*, dim. a beatus. *Pers. Sat. 3. v. 103.* Beatulus alto compositus lecto, h. e. mortuus.

Beātus, a, um, o. r. 2. *beato*, *felice*, אשר, Ger. *selig*, Gall. *heureux*, *bien heureux*, Hisp. *bienaventurado*, *μακάριος*, felix, fortunatus. *Cic. 5. Tusc.* Hos existimo beatos, qui sint in bonis nullo adjuncto malo. *Id. ib. c. 8.* Qui beatus est, non intelligo, quid requirat, ut sit beatior.

¶ Interdum ponitur pro nobili. *Horat. lib. 2. Carm.* An te generum beati Phyllidis flavæ decorent parentes. ¶ Item pro valde divite. *Nepos in Agesilao, c. 8.* Homo non beatissimus. *i. e.* non admodum instructus copiis rei familiaris. ¶ Translate ponitur pro affluenti, abundanti. *Quintil. l. 10. c. 1.* Immortalis ingenii beatissima ubertas. *Id. l. 11. c. 3.* Vox beata. *voce piena*. ¶ Apud Christianos *beati* dicuntur, qui pie, sancteque vivendo cælestem sibi patriam promeruerunt. Etnici etiam pro mortuis usurpasse videntur eodem modo quo *felices*. V. Beatulus.

Bebicius, a, um, V. in Bœbeis.

Bebriacensis, adject. a Bebriaco. A *Plinio l. 10. c. 49.* dicuntur Bebriacenses aves illæ, quæ eo primum tempore in Italia visæ sunt, cum pugna Othonem inter & Vitellium ad Bebriacum commissa est.

Bebriăcum, i, n. *la Bina*, opp. olim, nunc pagus Cenomanorum, ad Ollium fl. inter Cremonam 12. M. P. & Brixiam 20. Aliis est *Caneto*, opp. Duc. Mantuani, ad Ollium fl. ubi recipit Clusium, medium inter Cremonam, & Mantuam 20. M. P. ubi Otho a Vitellio victus est. *Sueton. in Oth. c. 9. & Juvenal. sat. 2. v. 106.*

Bebryce, una filiarum Danai, quæ cum Hypermnestra præter jussa patris viro pepercit. Fugiens una cum viro in Bithyniam venit. Hinc regio Bebrycia dicta est.

Bebrycĭa, f. 1. *Βεβρυκία*, regio Bithyniæ, dicta a Bebryce filia Danai. *Valer. Flacc. l. 5. v. 502.*

Bebryces, um, Aliis sunt Asiæ populi in Bithynia, quæ ante Bebrycia dicta: Aliis in Galliæ finibus circa Pyrenæos montes, &c.

Bebrycĭus, a, um, gentile adject. a Bebrycia Asiæ regione. *Flac. l. 4. v. 99.* Proxima Bebrycii panduntur litora regni. *Sil. l. 3. v. 420. de Pyrenais jugis*. Nomen Bebrycia duxere a virgine colles. ¶ *Bebrycia arena* locus est, ubi Pollux cum Amyco cæstibus pugnavit. *Stat. l. 4. Silv. 5. v. 28.*

Bebryx, cis, m. 3. *Βέβρυξ*, Rex fuit in montibus Pyrenæis, teste *Silio l. 3. v. 423.* ¶ Item Amycus Bithyniæ rex, quem Pollux cæstu pugnans occidit. *Valer. Flac. l. 4. v. 261.* ¶ Est item nomen gentile, eum significans, qui ex Bebrycia ortus est. *Solin. c. 42.* V. Bebrycia. Hujus penult. in obliquis casibus anceps est.

Becco, Gallica vox, rostrum galli gallinacei significans: quo cognomine appellatus fuit Antonius Primus, Tolosæ natus, qui Vitellium oppressit. *Suet. in Vitell. in f.*

Bechion, *Βήχιον*, Lat. tussilago, a *βήξ*, *χὸς*, tussis, quia tussim sanat. *Plin. l. 26. c. 6.*

Bee, vox est ovium belantium. *Varr. 2. R. R. c. 1.* Non me, sed bee sonare videtur (*vox ovium*) unde belare dicunt, extrita littera. *h. e.* dempto altero *e*, nam a *bee* dicendum esset *beelare*.

Beelphĕgor, Idolum Moab, idem ac Baal, sive Beel, qui in monte Phegor colebatur. Interpr. *vir habens hiatum*, vel *Deus hians*, vel *simulacrum ignominiæ*.

Beelzĕbub, *Βεελζεβούβ*, Idolum Accaronitarum, quasi idolum muscarum, a bel, beel, baal, *idolum*, & zebub, *musca*. ¶ Sed & pro Dæmoniorum Principe ponitur in sacris litteris.

Bela, ovis apud antiquos, ex *Varrone de R. R. l. 2. c. 1.* Græce *μῆλα*.

Belĕnus, fuit Aquilejensium Numen, quod summa religione coluerunt, & ipsum Apollinem esse crediderunt. *Tertull. Apol. c. 24.* & alii.

Belgæ, m. 1. *Βέλγαι*, quasi bellorum gens, pop. Galliæ Belgicæ, al. Comatæ, inter Sequanam, & Scaldim flu. in 15. pop. olim divisi, sed nunc qui versus Oceanum incolunt, quorum regio est Belgium, *Paesi Bassi*.

Belgĭcus, a, um, o. 1. 2. ut *Essedum Belgicum*, currus genus apud Belgas primum inventum. *Virg. 3. Georg.* Belgica vel molli melius feret esseda collo.

Belgĭum, *Paesi Bassi*, est pars Borealis, & Oceano vicinior antiquæ Galliæ Belgicæ, alio nomine Germania inferior, quia regio humilior est versus Oceanum, & sermo gentium ab aliis Germanis non multum differt. *Cæs. l. 5. B. G. c. 24.*

Belĭas, adis, Beli neptis, Danai filia. *Senec. Herc. Oet. v. 958.* Stricto cruenta Belias ferro stetit.

Belīdes, æ, m. 1. *Βηλίδης*, patr. masc. filius, vel aliquis de genere Beli. *Virg. 2. Æn. v. 81.* Belidæ nomen Palamedis.

Belis, idis, patr. fem. filia, vel neptis Beli. ¶ *Belides*, plur. num. quinquaginta filiæ Danai, neptes Beli. V. Danaus. *Ovid. 4. Met. v. 462.* Assidue repetunt, quas perdunt, Belides undas.

Bellarĭa, orum, n. 2. *pasticci*, *confetture*, *cose dolci de pasto*, *τραγήματα*, cupediæ, omne genus secundæ mensæ, ut cibi saccharo, aut melle conditi, aut alia id genus gulæ irritamenta, quæ & secundæ mensæ appellantur, a bonitate, quia bellæ res sunt, ut *Cato* vocat *pulchralia*. *Macrob. in Sat.* Secundæ mensæ illata bellaria novo sermoni principium dedere, *l. 3. c. 18.* ¶ Vina quoque dulciora in comœdiis antiquioribus est invenire hoc vocabulo appellata, dictaque esse ea Liberi bellaria. *Gellius l. 13. c. 11.*

Bellātor, oris, m. 3. *combattitore*, *guerriero*, גבור, איש, Ger. *ein Krieger*, Gal. *guerrier*, Hisp. *guerrero*, *πολεμιστής*, bellicosus, vel qui bellum gerit. *Cic. 4. Tusc.* An accusatori majores nostri majora præmia, quam bellatori esse voluerunt? ¶ Dicitur & de brutis animalibus. *Virg. 10. Æn.* Et inter bellatoris equi cava tempora conjicit hastam. ¶ Bellator ensis, *Sil. l. 13. v. 376.*

Bellatorĭus, a, um, ad bellum, seu bellatorem pertinens. *Plin. l. 7. epist. 9.* Non ideo pugnacem, & quasi bellatorium stilum suaserim.

Bellātrix, icis, *guerriera*, גבורה, אשה, Ger. *ein Kriegerin*, Gall. *guerriere*, Hisp. *guerrera*, *πολεμίστρια*, mulier bellicosa. *Virg. 1. Æn. v. 493.* Aurea subnectens exertæ cingula mammæ bellatrix. ¶ Interdum additur velut adjectivum: ut belua bellatrix, *Sil. l. 9. 577.* Bellatrix iracundia, *Cic. 4. Tusc. c. 24.* Bellatrix triremis, *Claud. de sex. Consul. Honorii, v. 135.*

Bellatŭlus, a, um, o. 1. 2. vocabulum blandientis, idem quod bellulus. *Plaut. Cur.* Cur ergo non imus cubitum bella bellatula? Sic in *Cas. 4. 4. v. ult.*

Bellax, ācis, adject. *bellicoso*, bellicosus. *Lucan. l. 4. v. 406.* bellaci confisus gente Curetum.

Belle, adverb. pulchre, scite, eleganter, venuste, suaviter, commode, *bellamente*, *bene*, *κομψῶς*, *καλῶς*, &c. Est autem diminutivum a *bene*, ut *Festus* docet. *Cic. Attic. l. 16. epist. 3.* Belle ædificata prædiola. *Id. l. 5. epist. 11.* Cum ego me non belle haberem. Sic apud *eund.* cetera belle: *intellige* se habent. Et, belle cecidit. *Att. l. 13.* Et bellissime navigare. *Fam. l. 15. epist. 9.* ¶ Accipitur & pro sensim, pedetentim, placide. *Plaut. Curcul. 4. 2. 35.* Sequere istum bella belle. Et *Asin. 3. 3. 86.* I sane bella belle. ¶ Habet sæpe locum in plausibus. *Cic. 3. de Orat. c. 26.* Bene, & præclare quamvis nobis sæpe dicatur; belle & festive nimium sæpe nolo.

Bellerophontes, æ, *Βελλεροφόντης*, seu Bellerophon, tis, m. 3. filius Glauci, nepos Sisyphi, pronepos Æoli, pater Laodamiæ, Isandri, Hippolochi ex Achimene uxore. Primum Hipponous dictus est, deinde Bellero-

lerophontes, a Bellero quodam Corinthio, quem occidit. Fuit Rex Ephyræ, sed Regno spoliatus a Præto Argivorum Rege apud illum ejus jussu aulicam vitam vixit. Corporis pulchritudine excelluit, ornatus simul præclarissimis, maximisque virtutibus. Cum ab Anthia, seu Stenobœa uxore Præti de coitu interpellatus esset, veritus hospitalis Jovis iram, lascivam feminam repulit. Quare exardens repulsa mulier, apud virum innocentem hospitem accusavit, qui hospitii jure motus illum domi interficere non sustinuit, sed datis codicillis ad Ariobatem, seu Jobatem socerum in Lyciam misit. Lectis ergo codicillis Jobates in ultionem criminis ad Solymos domandos Bellerophontem misit, ut sub prætextu memorabilis pugnæ interiret. Verum cum & Solymos facile vicisset Bellerophontes, & aliis plerisque periculis objectus semper victor rediisset, postremo ad interimendam Chimæram missus est: quem etiam laborem, nactus Neptuni beneficio Pegasum equum, summa cum laude superavit. Jobates virtutem juvenis admiratus, alteram illi ex filiabus cum Regni parte uxorem dedit: ex qua Isandrum, Hippolochum, & Laodamiam suscepit. Hæc cum audisset Stenobœa, sibi ipsa mortem conscivit. Bellerophontes autem felici rerum successu elatus, cum in cœlum evolare cum Pegaso conaretur, immisso a Jove œstro, equo excussus est, deciditque in eum campum, qui Alejus appellatus est. Pegasus autem a Jove inter sidera est relatus. *Horat. l. 4. od. 11. v. 26.* ¶ *Plaut. Bacch. 4. 7. 11.* Bellerophontem jam tuus me fecit filius: Proverbii more dictum est, ex eo ducti, quod Bellerophontes nescius litteras attulit ad Jobatem, in quibus de sua ipsius nece agebatur.

Bellerophontēus, a, um, adject. possessiv. *Propert. l. 3. el. 3.* Bellerophontei qua fluit humor equi. ¶ *Bellerophonteus morbus*, pro animi morbo accipitur, quo sc. Bellerophontem laborasse ferunt. V. *Scalig. in not. ad Auson. p. 130.*

Bellica, cæ, f. 1. dicebatur columella illa ante templum Bellonæ, super quam jaciebant hastam, cum bellum indicerent. *Fest.*

Bellicōsus, o. 1. 2. *feroce, valoroso, bellicoso*, איש מלחמה, Ger. *kriegisch*, Gall. *belliqueux*, Hisp. *bellicoso*, πολεμικός, ad bella gerenda aptus. *Sal. in Jug.* Libyes, quam Getuli, minus bellicosi erant. *Liv. l. 9. c. 6.* Cepisse eos non Romam, sed quod multo bellicosius fuerit, Romanam virtutem, ferociamque. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 1.* Bellicosissima gens. *Liv. l. 10. c. 9.* Annus bellicosus, *pieno di guerre*.

Bellicrĕpa, f. 1. genus veteris saltationis a Romulo institutæ, in qua cum armis saltabant. *Festus.*

Bellicum, ci, substant. n. 2. sonus tubæ, quo signum dabatur militibus ineundæ pugnæ. Unde bellicum canere, *dar all' arme*, [illegible], Germ. *ein lermen*, etc., milites tubæ cantu ad prælium animare. ¶ Per metaphoram accipitur pro instigare ad dissidium, *instigare*. *Cic. 6. Phil.* Atque iidem bellicum me cecinisse dicunt.

Bellĭcus, a, um, o. 1. 2. militaris, *militare, della guerra*, adiect. πολεμικός, quod ad bellum pertinet, ut Bellica disciplina, bellica corona, quæ bellatoribus victoribus dabatur. *Ovid. 3. Fast.* Dea bellica Pallas, *bellicosa*. *Cic. pro Mur.* Virtus bellica. *Id. 2. de Legib. c. 24.* Mors bellica. *h. e.* in bello obita.

Bellifer, a, um, o. 1. 2. *bellicoso*, [illegible], qui bellum infert. *Claudian. in Europ. l. 1. v. 429.* Quid belliferam communibus urunt Italiam maculis?

Bellĭficor, aris, dep. 1. idem quod gratificor. *Cic. 8. Fam. ep. 12.* Ne bellificatus alicui dicaris. *Al. leg.* velificatus.

Belliger, a, um, qui bellum gerit. *Mart. l. 15.* Hermes belligera superbus hasta. Sic mens belligera, apud *Sil. Ital.* & belligeri labores, apud *Val. Flacc. l. 5. v. 617.*

Belligerātor, oris, m. 3. qui bellum gerit. *Venant. in Vita Martini, l. 3. v. 369.* Belligeratori valeat ne femina jungi. Adde *Avien. in periegesi. v. 55.*

Bellĭgĕro, ras, n. 1. *guerreggiare*, πολεμέω, bello, bellum gero. *Cic. pro Font. c. 12.* Par alicui in belligerando. ¶ Translate *Plaut. Truc. 1. 2. 81.* Parcipromi, qui cum geniis suis belligerant. ¶ Deponentis forma *Hygin. fab. 274.* Belus Neptuni filius gladio belligeratus est.

Bellipŏtens, o. 3. *possente in guerra*, [illegible], qui bello pollet. *Cic. 2. de Div.* Æacidæ bellipotentes sunt. *Virg. Æn. 11. v. 8.* tibi magne tropæum Bellipotens. *h. e.* Mars.

Bellis, idis, f. 3. genus herbæ, *picciola margherita*. *Plin. l. 26. c. 5.*

Bellisŏnus, a, um. *Paulin. Nolan. 8. Natal. Felicis, v. 443.* Bellisono venientes flumine pugnas.

Bellitudinem sicut magnitudinem dixit Verrius. *Festus.*

Bello, as, n. 1. belligero, bellum gero, *combattere, guerreggiare*, [illegible], Ger. *kriegen*, Gal. *faire guerre*, Hisp. *guerrear, hazer guerra*, πολεμέω. *Cic. pro Leg. Man.* Longe a domo bellare. ¶ Est & *bellor, aris*, deponens. *Virg. 11. Æn.* Pictis bellantur Amazones armis. ¶ Arma ipsa bellare dicuntur apud *Plin. l. 5. c. 1.* Romana arma in Mauritania bellavere. ¶ Bellare alicui, *Stat. Theb. 8. v. 305.* ¶ Bellare cum aliquo, *Cic. pro Arch.* & alibi. ¶ Ponitur etiam pro pugnare. *Stat. 6. Theb. v. 829.* bellare cæstu. *Sil. l. 3. v. 235.* Bellare ense.

Bellōna, næ, Ἐνυώ, [illegible], *Bellona*, Martis soror, bellorum Dea, quam *Horat. lib. 2. sat. 3. v. 223.* gaudentem cruentis dixit; quia sanguine, ac cædibus, quæ belli negotia sunt, delectatur. ¶ *Lactant. l. 1. c. 21.* & *Turneb. l. 8. c. 23.* observant, Bellonam eandem a Romanis habitam fuisse, ac Virtutem. ¶ Romæ templum habuit extra Urbem, in quo senatus dabatur iis, quos in Urbem admittere nolebant.

Bellonarii, m. 2. Sacerdotes Bellonæ, qui se se cultris feriebant, ut sanguine suo illam placarent. *Lucan. l. 1. v. 565. Lamprid. in Commodo, c. 9.*

Bellōsus, a, um, o. 1. 2. πολεμικός, vetustum nomen, idem, quod bellicosus. *Cæcilius apud Non. c. 2. n. 96.* Bellum suscitare contra bellosum genus.

Bellovāci, Βελλοβάκοι, pop. Galliæ, in Francia propria, seu Insula Franciæ, quorum urbs Bellovacum, al. Cæsaromagus, *Beauvais*, ad Tharam flu. inter Parisios 16. leuc. & Ambianos 24. regio *le Beauvoisis*. *Plin. l. 4. c. 17.*

Bellua, V. Belua.

Bellŭle, apud *Plautum* adverb. diminut. est a bene, quod facit belle, & bellule. Hæc Festus. *Apul. l. 10. Met.* Bellule suffarcinatus.

Bellŭlus, a, um, dim. a bellus, o. 1. 2. idem, quod pulchellus. *Plaut. in Mil. 4. 1. 41.* Hæc quidem bellula est.

Bellum, n. 2. *guerra*, מלחמה, Ger. *krieg*, Gall. *guerre*, Hisp. *guerra*, πόλεμος, dissensio populorum, qua arma sibi mutuo inferunt, a *duellum*, quia olim adhibebant *du* pro *b*. Differt a prælio, & pugna, quia bellum significat totum tempus, quo homines sunt in militia, prælium est certamen ipsum, vel congressio hostium, pugna fit etiam sine gladiis, imo citra arma nudis verbis. Hinc *Liv. lib. 9. c. 18.* ait, Populum Rom. nullo bello, multis vero præliis victum fuisse. ¶ Aliquando tamen bellum capitur pro prælio, *fatto d'arme*. *Varr. l. 6. L. L.* Rorarii, qui bellum committebant ante. *Florus l. 1. c. 18.* Actum erat, nisi elephantis conversi in spectaculum belli procurrissent. ¶ Bellum movere, parare, comparare, indicere, gerere, conficere &c. locutiones sunt in opt. Scriptoribus frequentissimæ. ¶ Gerere bellum cum aliquo duplici ratione dicitur: nam primo significat, adversus aliquem bellum gerere. *Cic. Fam. 12. ep. 22.* Nos cum Antonio bellum gerimus. Deinde est, una cum alio, conjunctis viribus, pugnare. *Nepos in Chabria, c. 4.* Quod Chabrias adversum Regem bellum gereret cum Ægyptiis. V. ibi *Cellarium*. ¶ Belli, genit. pro *in bello*. *Plaut. Amph. 2. 2. 16. Cic. Sallust.* & alii. ¶ Adhibetur etiam metaphor. Sic bellum indicere ventri, apud *Horat.* Bellum indicere voluptatibus, apud *Cic.*

Bellus, a, um, *atto, confacevole, proprio, comodo*, aptus, commodus, appositus. Est autem diminutive factum a *bonus*, pro quo *benus* olim dictum fuit. Itaque minus significat, quam *bonus*. Nam *bona* dicimus ea, quæ perfectionem habent in quolibet genere: *bella* autem non item. *Petron. in Satyr. cap. 25.* Bellissima occasio. *Cicer. Attic. lib. 5. c. 17.* Illum pueris locum esse bellissimum duximus. *Id. ibid. 15. 11.* Bella est hujus juris quinquennii licentia, *mi comoda assai*. *Id. ib. 4. 16.* Bella civitas. *h. e.* tranquillus reipubl. status. *Id. ibid. 4. 6.* Epistola valde bella, *una lettera ben messa*. ¶ *Bellum est*, commodum est, utile, jucundum. *Id. Attic. 13. 49.* Est bellum, aliquem libenter odisse. ¶ *Belli cibi* dicuntur, qui suaves, & delicati sunt. Unde *bellariorum* nomen ortum est. *Terent. Adelph. 4. 2. 51.* Unumquodque, quod erit bellissimum, carpam. *Col. 12. 19.* Vinum bellissimum. ¶ Dicitur interdum de rebus affabre factis. *Varr. l. 7. L. L.* Vasa figura bella. ¶ Refertur aliquando ad pulchritudinem, *bello*. *Plaut. Asin. 3. 3. 84.* Nimis bella es, atque amabilis. *Varr.* apud *Non. cap. 4. n. 45.* Bella uxor. ¶ Sæpe transfertur ad mores. Hinc *bellus homo* dicitur, qui lepidus est, facetus, festivus, urbanus, blandus, suavis, *garbato, piacevole, faceto*. *Cic. 2. de Fin. c. 31.* Hæc non possum dicere non esse hominis & belli, & humani; sapientis vero nullo modo. *Id. Fam. 14. ep. 7.* Cicero bellissimus tibi salutem plurimam dicit. *Plaut. Merc. 4. 5. 10.* Tuus pater bellissimus amicam adduxit intro in ædes, *il galantissimo suo padre*, [illegible]. ¶ Jocus est in illo *Martial. l. 1. epigr. 10.* Bellus homo, & magnus vis idem, Cotta, videri: Sed qui bellus homo est, Cotta pusillus homo est. *bellus* enim cum sit diminutivum a *bonus*, ut dictum est, diminutiva autem de rebus parvis dicantur, non potest idem & bellus, & magnus esse. ¶ *Bellus* quoque est, qui bene se habet, & sano est corpore, ac mente hilari. *Cic. Fam. 16. 18.* Fac, bellus revertare. Hinc *belle habere*. ¶ Comparativum *bellior* perrarum est. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 74.* In quo Græci belliores, quam Romani nostri. *h. e.* meliores, ut ipse *Nonius* exponit.

Bellūtus, sive belutus, bestiæ similis. *Festus*. Sed fortasse *belluatus* legendum est.

Belo, as, n. 1. idem quod balo. *Varr. l. 2. R. R. c. 1.*

Belŏne, *angusigola*, βελόνη, piscis, al. acus, vel acicula. *Plin. l. 32. c. 7.*

Belua, æ, sive, ut alii malunt, bellua, geminato ll, f. 1. *bestia*, חיה, Ger. *thier*, Gall. *bête*, Hisp. *bestia*, θήρ, θηρίον, fera immanis, & formidabilis, quasi minime bella, vel a *bello*, quia bestiæ fere bellum gerunt inter se, & pleræque etiam cum hominibus. *Ter. in Eun.* Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas? ¶ Belua etiam per convicium dicitur in hominem. *Ter. in Phorm.* Quid pertimui autem, belua?

Beluālis, le, adiect. ad belluas pertinens, *bestiale*, θηριώδης. *Macrob. l. 5. Sat. c. 11.* Virgilius educationem quoque nutricationis, tanquam belualem & asperam, criminatur. Addit enim de suo: Hyrcanæque admorunt ubera tigres.

Beluatus, a, um, *Plaut. Pseud. 1. 2. 14.* Tapetia beluata. *h. e.* beluis picta.

Beluīnus, a, um, *bestiale*, θηριώδης, adiect. quod est beluæ, ut Beluina rabies, & voluptates beluinæ, apud *Gell. l. 19. c. 2.*

Belūnum, *Cividal di Bellune*, urbs Venetiæ E. sub Patriar. Aquilejensi, intra montes Taurisanos, ad Anassum fl. *Plin. 3. 19.*

Beluōsus, a, um, o. 1. 2. θηριώδης, quod abundat beluis. *Horat. 4. Carm. Ode 14.* Te beluosus, qui remotis obstrepit Oceanus Britannis.

Belus, m. 2. Βῆλος, per simplex l, Nembroth, fil. Chusan, nepos Cham, pronepos Noe, pater Nini, primus Rex Assyriorum, ita nominatus a Sole, qui illorum lingua *Bel* dicitur. Huic vita functo templum erexerunt Babilonii, & divinis honoribus illum coluere. Alii illum Saturnum, alii primum Jovem appellant. ¶ Alius item fuit, cognomento *Priscus*, filius Epaphi, nepos primi Jovis, frater Libyes, quæ ex Neptuno Busiridem peperit, pater Danai, Ægypti, seu Ægisthi, & Agenoris, avus Phœnicis, proavus Beli junioris, & Philinœnis, qui Sichæum genuit Didonis maritum. Dominatus est in Ægypto, ubi rerum cœlestium scientia inventa templum meritus est Babylone, nomine *Jovis Beli*. Sunt, qui Belum Priscum Jovem secundum existiment. Ab illius nomine quinquaginta Danai filiæ Belides appellatæ sunt. ¶ Hoc etiam nomine dictus fl. Syriæ, a Ptolemaide 2. stad. ubi primo repertum fuisse vitrum *Plinius* scribit *l. 5. c. 19.* ¶ Item gemma, vitrea specie, magnitudine nucis juglandis, in Arbellis nascens. *Plin. l. 37. c. 10.*

Beluus, & Belluus, a, um, beluinus. *Augustin. de Gram. pag. 2012. Putsch.*

Benācus, m. 2. *Lago di Garda*, Βήνακος, a Garda opp. lacus Venetiæ, in Marchia Tarvisina, in finibus Cenomanorum, inter Brixiam ad Occ. 20. M. P. & Veronam ad Ort. 12. longus inter Piscariam arcem ad Mer. & Ripam opp. ad Bor. 30. latus, ubi plurimum, ad 6. Ex eo Mincius fl. effusus Mantuam in Austr. defertur. Hic carpio piscis reperitur, & anguillæ plurimæ capiuntur. *Plin. l. 2. c. 103.*

Bene, adverb. *bene*, recte, probe, præclare, valde, commode, ratione, היטב, Ger. *wol*, Gall. *bien*, Hisp. *bien*, εὖ, adverb. ab antiquo, *benus*, pro *bonus*, quomodo dicebant *bemo* pro *homo*, *elus* pro *olus*, *Apello* pro *Apollo*. *Ter. in And.* O factum bene. ¶ Interdum ponitur pro prudenter, pulchre. *Cic. 2. Off.* Domus bene, & ratione ædificata. ¶ Interdum pro feliciter, sive prospere, *felicemente*. *Cic. 2. de Div.* Primis minentur extis, bene promittant secundis. ¶ Nonnunquam pro valde, *molto*, ut Bene nummatus, *Horat. l. 1. ep. 6.* & *Cic. cont. Rullum*: idest pecuniosus. *Id. 3. de Orat.* Habetis sermonem bene longum. ¶ Est etiam nota approbationis, cum aliorum responsis acquiescimus. *Juven. sat. 19. v. 72.* Bene habet, nil plus interrogo. ¶ Bene cogitare, vel male cogitare referuntur ad alterum, significantque beneficium, aut perniciem. *Pl.* Hoc tuo studio bene de te cogitantem liberaliorem reddens. *Cic. de Sen.* Carthaginem diu male cogitantem non prius timere desinam, quam excisam cognovero. ¶ Bene cum dat. & accus. Priscis erat hilaritatis indicium, & solemnis inter pocula bene precandi formula. *Plaut. Stich. 5. 4. 27.* Bene vos, bene nos, bene te, bene me, bene nostram etiam Stephanium. Et *Pers. 5. 1. 10.* Bene mihi, bene vobis, bene amicæ meæ. ¶ Aliquando sumitur pro large, liberaliter, ἀφθόνως. *Id. Men. 1. 2. 12.* Lanam, aurum, vestem purpuram bene præbeo; nec quicquam eges. ¶ Bene habent tibi principia, *Ter. Phorm. 2. 3.* hoc est, bene vertunt. ¶ Dii bene vertunt, *Ter. Eun. 2. 3.* Sic quod bene vertat, *Virg. Ecl. 9.* ¶ Bene esse alicui aliqua re: h. e. abundare, *Plaut. Cas. 2. 3. 37.* Minore nusquam bene fui dispendio. *Id. Menech. 3. 2. 20.* hoc est, nusquam tam bene acceptus sum parvis impensis. ¶ Bene velle alicui, *Plaut. Pseud. 4. 3. 7.* Unde *benevolentia*.

¶ Bene

¶ Bene est, Plaut. Casin. 3. 4. 25. Ital. Va bene.

Benedice, adverb. a benedicus, bonis verbis, & lenibus, εὐφήμως, Plaut. Asin. 1. 3. 54. Illiciebas blande ad te, & benedice.

Bene dico, a. 3. bene precor, laudo, laudare, benedire, ברך, Ger. gutt reden, segnen, Gal. benir, dire bien, Hisp. bendizir, εὐλογέω, εὐφημέω, bene loquor de aliquo, laudo, cum dat. Cic. pro Sext. Cui bene dixit unquam bono? ¶ Sed fere absolute usurpatur pro loqui oratorie. Cic. 2. de Orat. Bene dicere autem, quod est scienter, & perite, & ornate dicere. ¶ Interdum in unam vocem coalescit, & regere potest quartum casum. Apuleius ad Asclepium: Benedicentes Deum. Tibul. l. 2. el. 2. v. 31. Sed bene Messalam sua quisque ad pocula dicat. Ubi per tmesim divisum est. ¶ Benedice pro benedic est Plauti Aulul. 4. 10. 57.

Bene dicta, n. 2. εὐφημία, bona verba, & benevolentiæ plena, quibus opponuntur maledicta. Ter. in Phor. prol. Bene dictis si certasset, audisset bene. ¶ Item quæ prudenter, & apposite dicta sunt. Cic. 2. de nat. Deor. Bene dicta male interpretari.

Benedictio, εὐλογία, benedizione. Apul. in Trismegisto, p. 92. Laudibus benedictionibusque celebretur.

Benedictum, i, n. buone parole, εὐλογία, bona verba. Terent. Phorm. prol. v. 20. Benedictis si certasset, audisset bene.

Benedictus, a, um, benedetto, sacro, consecratus, sanctus, apud Ecclesiasticos Scriptores. Tertull. ad Martyr. c. 1. Benedicti Martyres. Hieronym. in vita Hilarion. Oleum benedictum. ¶ Item laudatus, h. e. de quo bene loquuntur homines. Inscript. apud Gruter. pag. 875. num. 3. Hic super ossa cineresque tuos benedicta quiescis.

Benefacio, acis, eci, factum, ere, far beneficio, beneficare, εὐεργετέω, beneficium in aliquem conferre. Cic. 1. Invent. ad fin. Male tractari ab iis, quibus benefecerimus. Plaut. Trin. 5. 2. 4. Siquid amicum erga benefeci. Quo sensu omnino videtur disjuncte scribendum, quemadmodum & apud Horat. 4. carm. od. 8. Neque si chartæ sileant quod bene feceris. ¶ Plaut. 2. 2. 108. Quod bonis bene fit beneficium.

Benefactio, onis, f. beneficium. Tertull. 4. contr. Marcion. cap. 12. Sabbati diem benedictione patris sanctum benefactione sua efficit sanctiorem.

Benefactor, oris, m. benefattore, εὐεργέτης, qui benefacit. Coripp. de laudib. Anastas. Quæst. v. 19. fons maximus aulæ Communis benefactor herus.

Benefactum, subst. n. 2. recte factum, honeste factum, cosa ben fatta, חסד, Germ. ein gutthat, Gal. bienfait, Hisp. el bienhecho, εὐεργέτημα, quod recte factum est. Cic. 4. Tusc. Omnia benefacta in luce se collocari volunt. ¶ Item beneficium, meritum. Cic. 2. Offic. Benefacta male collocata, malefacta arbitror.

Benefice, beneficamente, cum beneficentia. Gell. l. 17. c. 5. Benefice, liberaliterque facere.

Beneficentia, æ, f. 1. liberalitas, benignitas, beneficenza, נדבה, Germ. guttthätigkeit, Gal. beneficence, Hisp. beneficenzia, εὐεργεσία, virtus, qua propensi sumus ad bene merendum de hominibus, propria optimæ & præstantissimæ naturæ. Cic. 1. de nat. Deor. c. 43. Quid præstantius bonitate, & beneficentia?

Beneficiarius, ii, chi ha ricevuto beneficio, εὐεργετηθείς, qui beneficium accepit. ¶ Beneficiarii dicebantur milites beneficio tribunorum promoti, teste Veget. l. 2. c. 7. Vel ducum apparitores, satellites, corporis custodes. Cæs. l. 1. B. C. c. 75. Cum hac prætoria cohorte cetratorum, barbarisque equitibus paucis, beneficiariis suis, quos suæ custodiæ causa habere consueverat, improviso ad vallum advolat. ¶ Quamquam non Tribunorum tantum, sed aliorum quoque Magistratuum respectu beneficiarii dicebantur. Nam in Vet. Inscriptionib. legere licet Beneficiarios Consulum, Prætorum, Præfecti prætorio. Hi autem, quia a militaribus muneribus vacabant, idcirco munificibus opponebantur: quos a faciendo munere sic appellari, Festus docet. Gruter. Inscript. p. 51. n. 4. Beneficiarius Legati Consular. V. Casaub. ad August. Sueton. ¶ Est etiam beneficiarius, adjectiv. i. e. ad beneficium pertinens, ut res beneficiaria, Senec. epist. 90. V. Beneficium.

Beneficium, n. 2. benefactum, meritum, promeritum, munus, beneficio, חסד, Ger. ein gutthat, Gal. benefice, Hisp. beneficio, εὐεργέτημα. Ter. in Eun. Ut solidum parerem hoc mihi beneficium. In beneficii loco deferre aliquid alicui, apud Cicer. 4. Verr. hoc est conferre aliquid alicui tanquam beneficium. ¶ Beneficium facere, apud Gell. l. 7. c. 2. Beneficium dare, collocare, deferre, reddere, solvere; item beneficio complecti, afficere, obstringere, alligare, obligare, &c. sæpe apud Cicer. & Teren. ¶ Significat etiam promotiones ad altiores gradus, præsertim vero militiæ; quo sensu videtur intelligendus locus Taciti 4. histor. c. 48. non tamen locus Ciceronis 5. Fam. ep. 20. qui ad illud Taciti caput affertur a Lipsio. ¶ Hinc qui promoti sunt, dicuntur esse beneficii ejus, a quo promoventur. Suet. in Tiber. c. 12. Venit in suspicionem per quosdam beneficii sui centuriones. Sic beneficii sui facere aliquem, apud Senec. lib. 3. de benef. c. 18. est aliquem sibi beneficus obnoxium reddere. ¶ Beneficium item pro præmio publice dato ex ærario. Ital. pensione. Cic. Fam. 5. ep. 20. Genus horum beneficiorum definitum lege non erat. Hinc deferre in beneficus ad ærarium. V. defero. ¶ Aliquando beneficium dicitur id, quod rei causam præbet, seu propter quod aliquid fit. Ter. Heaut. 2. 4. 14. Hoc beneficio utrique ab utrisque vero devincimini; h. e. ingenii & morum similitudine, de qua in versu præced. Cic. Fam. 13. ep. 35. Quem Cæsar, meo beneficio, in Novocomenses retulit: h. e. me rogante. ¶ Et in malam partem pro culpa. Ulp. l. 5. Dig. Damn. inf. Detrimentum hoc, quod beneficio ejus contingit. ¶ Sumitur & pro privilegio. Ulpian. Dig. 29. 1. 3. Qui voluit jure communi testari, statim beneficio militari renuntiavit.

Beneficus, o. 1. 2. benigne faciens, benignus, liberalis, benefico, chi fa beneficio, חסיד, נדיב, Ger. guttthätig, Gall. bien faisant, Hisp. bienhechor, εὐεργετικός, Cic. 2. de nat. Deor. Ne homines quidem censetis, nisi imbecilli essent, futuros beneficos, & benignos fuisse. ¶ Comparat. beneficentior, superl. beneficentissimus. Cic. ibid. Jupiter optimus, idest, beneficentissimus. Senec. l. 1. de benef. c. 4. Tu me aliquod eorum doce, per quæ beneficentior fiam. ¶ Legitur & beneficissimus, apud antiquos. M. Cato apud Gell. l. 17. c. 5. De Ptolemæo Rege optimo, & beneficissimo.

Bene mereor de aliquo, idem est ac beneficium in aliquem confero, beneficio aliquem mihi devincio, εὐεργετεῖν τινα, far beneficio a qualcheduno. Cui opponitur male mereri. Cic. Fam. l. 10. ep. 5. Nec quicquam est præstantius, quam de Republica bene mereri. Virg. Æn. 4. Si bene quid de te merui. Hinc

Benemeritus, a, um, ut benemeritus de Rep. h. e. qui Reip. fidelem operam præstitit. Cic. 1. Offic.

Beneolens, entis, di buon' odore, bene olens. Virg. Ecl. 2. v. 48. Beneolens anethum. Propert. l. 3. eleg. 15. Beneolens flumen.

Benesuadus, a, um, qui bona suadet. Apulej. in Apolog. Paupertas consilio benesuada.

Beneventanus, a, um, ad Beneventum pertinens. Cic. 3. Verr. c. 25.

Beneventanus ager. Juvenal. sat. 5. v. 46. Beneventanus sutor.

Beneventum, n. 2. Benevento, Ptol. Βενεβεντόν, Benevento; Urbs A. & Colonia Hirpinorum, in Regno Neapol. ad Calorem, & Sabbatum fl. a Capua 28. M. P. a Neapoli 32. a Salerno 34. Condita fuit a Diomede una cum Arpis. Olim Maleventum dicebatur, sed cum eo Colonia a Romanis duceretur, boni ominis causa Beneventum dicta est. Horat. l. 1. sat. 5. v. 71. Liv. 9. 27.

Benevole, adverb. benignamente, ברצון, Germ. gutwilligklich, Gall. avec bienveillance, Hisp. con benevolencia, εὐμενῶς, benigne, amice. Cic. de Amic. Hæc accipienda amice, cum benevole fiunt.

Benevolens, o. 3. qui bene vult alicui. Plaut. in Capt. Ecquem alium benevolentem videris. ¶ Aliquando substantive sumitur pro amico. Plaut. Trin. 1. 2. 7. Cujus vox prope me sonat? M. tui benevolentis. ¶ De Comparat. & Superlat. V. Benevolus.

Benevolentia, & benivolentia, æ, f. 1. amor, studium, charitas, benevolenza, amicizia, חסד, רצון, Ger. gutwilligKeit, Gal. bienveillance, Hisp. benevolencia, εὔνοια. Cic. 1. Offic. Benevolentia beneficiis capitur maxime. ¶ Benevolentiam præstare alicui, in 4. Fam. ep. 31. Habere benevolentiam erga aliquem, apud Cic. 1. Offic. Conciliare animos ad benevolentiam, apud Cic. 2. de Orat. Benevolentiam conciliare, captare, acquirere, consectari, &c. passim apud Cic. Sic benevolentia complecti, & colere aliquem, apud eund.

Benevolentus pro benevolus. Affert Passerat. in Lex. locum Plauti in Trucul. 2. 2. 61. At pol hero benevolentus ut is est suo! Sed ita ibi legendum cum melioribus libris. At pol hero benevolens ut is est suo!

Benevolus, & benivolus, a, um, o. 1. 2. benevolo, amico, רעי, Ger. gutwillig, εὔνους, bene volens, vel bene cupiens alicui. Cic. 2. Ver. Benevolo animo me, ut caverem, præmonebat. ¶ Comparat. & Superlat. gradum mutuatur a benevolens. Cic. 3. Fam. ep. 12. Benevolentior tibi, quam fui, nihil sum factus. Et l. 5. ep. 16. Officio fungi benevolentissimi, atque amicissimi.

Benigne, adv. benignamente, Ger. freundlich, Gal. benignement, Hisp. benignamente, εὐμενῶς, liberaliter, amice, benevole. Ter. Hec. Quod opus sit, benigne præbeatur. Cic. 1. Offic. Aut opera benigne fit indigentibus, aut pecunia. Curt. l. 8. c. 6. num. 19. Rex benignius, quam alias, allocutus. Cic. 4. Verr. c. 4. Benignissime promittere.

Benignitas, atis, f. 3. liberalitas, comitas, humanitas, benignità, liberalità, חסד, Ger. guittigkeit, Gal. benignité, Hisp. benignidad, εὐεργεσία. Cic. 1. Offic. c. 14. Ne major benignitas sit, quam facultates. Horat. Epod. 1. v. 31. Satis superque me benignitas tua ditavit. ¶ Sumitur etiam pro humanitate, seu comitate. Cic. pro Dom. Vestra in me attento audiendo benignitas.

Benigniter, benignamente, benigne. Titinius apud Non. c. 11. n. 9. Nimium te patrocinari censeo benigniter.

Benignus, a, um, o. 1. 2. liberalis, beneficus, munificus, blandus, comis, benigno, liberale, חסיד, נדיב, טוב, Ger. guttig, trew, Gal. benin, Hisp. benigno, εὐεργετικός, ab antiquo benus, addito gnus; vel ut Festus ait, quia proprie ille est, qui bonis, & dignis largitur; vel a bene, & gigno, unde benignam terram dicimus fructus abunde reddentem, fruttifera. Plin. de Ægypto, Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior. Cic. 2. de nat. Deor. Futuros benignos, & beneficos fuisse. ¶ Item facilis, comis, humanus. Plaut. Trin. 2. 4. 58. Benigniorem, Lesbonice, te mihi confido fore. Plin. l. 35. c. 2. Benignissimum inventum. ¶ Cum genit. jungit Horat. l. 2. sat. 3. v. 3. illo versu: Vini, somnique benignus, h. e. large indulgens vino, & somno.

Benna, æ, f. 1. teste Festo, lingua Gallica, corbis, cista, item vehiculum vimineum quadratum, duabus rotis volubile a Βαίνω, eo. Cat. de R. R. c. 23. Bennæ emantur.

Beo, as, a. 1. beatificare, beare, אשר, Ger. selig machen, Gal. rendre heureux, Hisp. beatificar, hazer beato, μακαρίζω, beatum facio, translate consolor, consolare. Plaut. Amph. 2. 2. 12. Hoc me beat. Ter. in Andr. 1. 1. 78. O factum bene! beasti.

Berecynthia, V. Cybele.

Berecynthiacus, a, um, adject. a Berecyntho, ut Berecynthiacus sacerdos, apud Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 51.

Berecynthiades, æ, patronym. Affertur ex Ovid. in Ibin, v. 508. Sed ibi alii alia leg.

Berecynthius, a, um, adject. ut cornu Berecynthium, Horat. l. 1. od. 18. id est, quo excitantur ad furorem Cybeles Berecynthiæ sacerdotes. Virg. Æn. 9. v. 82. Ipsa Deum fertur genitrix Berecynthia. Ubi Serv. sine aspiratione scribi oportere Berecyntia docet, quia a Berecynto dicatur Phrygiæ monte: addi vero aspirationem, cum Cynthum Deli montem dicimus.

Berecyntus, m. 2. vel Berecynthus, Βερέκυντος, mons Asiæ, in confin. Phrygiæ Magnæ, & Cariæ, apud Marsyam fl. & Celænum M. non procul ab Apamea, apud quem Cybele colebatur, unde Berecyntia dicta est.

Berenice, es, f. 1. Βερενίκη, Ptolemæi Lagi uxor, Regina Ægypti, a cujus nomine Ptolemæus Philadelphus ejus filius insignem urbem in sinu Arabico condidit. Plin. l. 6. c. 29. ¶ Fuit & alia, Ptolemæi Philadelphi, & Arsinoes filia, quæ Ptolemæo Evergetæ fratri nupsit. Hæc, cum Ptolemæus expeditionem in Asiam suscepisset, vovit, se comam sibi detonsuram, qua nihil pulchrius unquam visum est, Venerique dicaturam, si incolumis reverteretur. Igitur Ptolemæo reverso Berenice abscissos crines tulit in templum Veneris. Cum postridie coma non apparuisset, ægre id ferente Rege, Conon Mathematicus Regis gratiam per adulationem captans, inter sidera collocatam affirmavit, septem ei figura vacuas ad caudam leonis ostendens stellas, in quas Berenices comam mutatam asserebat.

Berenice, f. 1. Bernice, Chosair, Alchasir, Celir, Βερενίκη, urbs Ægypti, ad sin. Arabicum, in conf. Æthiopiæ, condita a Ptolemæo Philadelpho, & de nomine matris appellata. ¶ Item Berenice, Hesperia, Bernich, urbs A. Cyrenaicæ, mar. una ex quinque urbibus Pentapolitanæ reg. opus Ptolemæi Evergetæ ex nomine uxoris. ¶ Hic erant horti Hesperidum.

Berenicæus, a, um, ad Berenicem pertinens. Catull. Carm. 66. E Beroniceo vertice cæsariem.

Berenicis, vel Beronicis, idis, & Berenice, nomen est multarum civitatum, quarum una est in Libya Cyrenaica prope Syrtes, ex illis, quæ Pentapolim efficiunt. De hoc tractu Lucan. l. 9. v. 523. Nam quidquid pulvere sicco Separat ardentem tepida Berenicida Lepti, Ignorat frondes.

Bergomates, Bergomi incolæ, Plin. l. 3. c. 17. ¶ Id. l. 34. c. 1. Bergomatium ager.

Bergomum, n. 2. Bergamo, urbs Venetiæ, in Cenomanis, in monte, E. sub A. Mediol. inter Mediolanum, & Brixiam ad Or. utrinque 30. M. P. quot a Como in Or. inter fl. Brembum, & Serium, condita ab Orobiis una cum Como, & Foro Licinii, teste Catone. Populi Bergomates. Gent. Bergomas, atis.

Berinum vestimentum, h. e. rufum. Plaut. Epid. 2. 2. 49. Sed al. leg. cerinum, id est ceræ colore.

Beroe, anus Epidauria, sub cujus specie Juno Semelem decepit, Ovid. 3. Metam.

Metam. ¶ Item conjux Dorycli Ismarii. *Virg. l.* 5. ¶ Beroa, urbs. V. Berrhœa.

Berrhœa, f. 1. *Βέῤῥοια*, *Berrhœa*, *Veria*, Turc. *Boor*, urbs A. Macedoniæ, in Æmathia reg. prope Ludiam flu. inter Allacmonem, & Axium fl. ¶ Item Berrhœa, Beroea, Beroa, Beroe, *Aleppo*, urbs, & Empor. Syriæ, ad Marsyam flu. media inter Antiochiam, & Hierapolim. Sed alius *Aleppo* Hierapolis est.

Berones, Verones, pop. Hisp. Tarrac. sub Celtiberis, inter Autrigones, Caristos, & Pelendones, juxta Iberum fl. ubi nunc pars Rivogiæ prov.

Berōsus, m. 2. Chaldæus, cui ob admirandam prædicendi futura scientiam Athenienses in Gymnasio posuerunt statuam lingua inaurata. *Plin. l.* 7. *c.* 37.

Berous, m. 2. collis Taurorum, tres habens fontes sine remedio, & sine dolore mortiferos. *Plin. l.* 2. *c.* 103.

Beryllus, li, m. 2. *Βήρυλλος*, gemma subviridis, perlucida, similis smaragdo, sed cum pallore, vix alibi, quam in India, reperta, cujus novem species *Plin. l.* 37. *c.* 5. enumerat. *Propert. l.* 3. Et solitum digito beryllus adederat ignis.

Berytensis, se, Berytius, ut Berytensis colonia. *Ulpian. Dig.* 50. 15. 1. ubi al. leg. *Berytiensis*.

Berytīus, a, um, adject. possess. a Beryto, ut berytium vinum, Berytia uva. *Plin. l.* 14. *c.* 6. & *l.* 15. *c.* 17.

Berytus, & Berytus, *Baruti*, *Βηρυτός*, Col. & urbs E. & Emp. Phœniciæ lit. sub Patr. Antiocheno, Monti Libano subiecta; Justiniani temporibus Legum studiis celeberrima. ¶ Penultima hujus vocis corripitur ab *Avieno in descript. Orbis Terræ v.* 1080. at producitur a *Priscian. in Periegesi v.* 853.

Bes, bessis, *ott' oncie*, m. *δίμοιρον*, m. 3. compositum ab asse, octo significans uncias. *Fest.* Bes appellatus est, quod bis triens fit. *Cic. ad Att. l.* 4. *ep.* 15. Fœnus ex triente factum erat bessibus. ¶ Legitur & nominativus *bessis* apud *Festum*, modo emendata sit lectio. Bessis (inquit) unciæ octo, triens quatuor. ¶ Bes etiam est Geometrarum mensura, continens octo partes jugeri in duodecim partes divisi. *Col. l.* 5. *cap.* 1. ¶ Bes denique accipitur pro poculo bessis mensuram continente. *Martial. l.* 11. *epig.* 37. Quincunces & sex cyathos, bessemque bibamus.

Bessalis, le, adject. a bes, ut bessales laterculi, *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. qui sc. octo pollicum longitudinem habent.

Bessi, *Βησσοί*, pop. Thraciæ, seu Mysiæ, in conf. juxta Hebrum fluvium, inter Hemum, & Pangeum M. quorum præcipua urbs Philippopolis. Gens fera est, & latrociniis sueta. *Strab. l.* 7. ¶ Metallorum divites, & in effodiendo auro solertes fuisse significat *Claudian. in Paneg. de Conf. Mall.* &c. v. 41. Quidquid luce procul venas rimata sequaces Abdita pallentis fodit solertia Bessi.

Bessicus, a, um, adject. ut Bessica gens, apud *Cic. in Pison. c.* 34.

Bestia, f. 1. *bestia*, חיה, Ger. *thier*, Gal. *bête*, Hisp. *bestia*, *θηρίον*, crudelitatem videtur exprimere, *bellua* magnitudinem, & quasi monstrositatem, *fera* opponitur cicuri. Dicta est, vel a vastando, vel quia vestiendis hominibus inservit. *Ulp. Dig.* 3. 21. & 9. 1. 1. Bestias accipere debemus magis ex feritate, quam ex animalis genere, quæ proprio morsu, vel unguibus sæviunt, ut pardi, leones, tigrides, a vastando. ¶ Bestiæ a *Cic.* etiam pisces, & volucres appellantur *Tusc.* 5. *c.* 13. ubi ait: Natura alias bestias nantes, aquarum incolas esse voluit: alias volucres, cœlo frui libero: serpentes quasdam, alias gradientes, &c. ¶ Per convicium de malo homine usurpatur. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 21. Mala tu es bestia. ¶ Ad bestias damnari dicebantur, qui bestiis laniandi objiciebantur. *Gell. l.* 5. *c.* 14. ¶ Est & *Bestia* inter Romana nomina. *Plin.* 27. 2.

Bestialis, le, *bestiale*, *θηριώδης*. *Prudent. hymn. jejun. v.* 153. Impexa villis virgo bestialibus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 14. bestiale corpus.

Bestiarii, m. 2. *θηριομάχοι*, qui damnabantur, ut bestiis subjicerentur, & qui citra damnationem intromittebantur in arenam cum bestiis pugnaturi. *Cic. pro Sext.* Unus leo, ducenti bestiarii. ¶ Auctor est *Ulpianus*, eos, qui operas locaverunt, ut cum bestiis depugnarent, notari infamia.

Bestiarius, a, um, adject. bestialis, ut ludus bestiarius, *Senec. epist.* 70.

Bestiōla, læ, f. 1. *bestiuola*, *θηρίδιον*, dim. a bestia. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. Dissimillimæ bestiolæ. *Plin. l.* 11. *c.* 6. Contra aliarum bestiolarum aviditates.

Beta, *βῆτα*, secundæ literæ apud Græcos nomen. *Juvenal. sat.* 14. *v.* 209. Hoc discunt omnes ante alpha, & beta puellæ. ¶ Translate ponitur pro secundo, sicut *alpha* pro primo. V. Alpha. ¶ Declinatur etiam beta, æ, f. *Auson. in Technopægn.* Dividuum betæ monosyllabon Italicum B. ¶ Est etiam nomen herbæ. *Colum. l.* 10. *v.* 251. folio viridis, pede candida beta.

Beta, æ, f. 1. *bietola*, *bieta*, *τεῦτλον*, Ger. *mangolt*, *oder kol*, Gall. *bete-rave*, Hisp. *acelga*, herba, a figura literæ Græcæ, cum turget semine, quę, quod insipida sit, fatua peculiari epitheto appellatur. *Mart. l.* 13. *epig.* 10. Ut sapiant fatuę Fabrorum prandia betę.

Betacĕus, a, um, adject. ad betam herbam pertinens, ut betaceus pes: h. e. betę caules, *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2.

Bethleem, f. indecl. *Βηθλεέμ*, prius Ephrata, urbs Judææ a Jebusæis condita, in tribu Juda, E. sub Patr. Hierosolymitano, ab Hierosolymis 7. M. P. Hebron versus in Austr. dicta, quod ibi Jacob pecora sua pavit, nam interpretatur *Domus panis* urbium omnium fortunatissima, in qua Rachel occubuit, David natus, & mortuus est, Jesus Christus æterni Dei Filius, humani generis Redemptor, natus est ex Maria Virgine.

Bethleemīcus, a, um, Bethleemiticus. *Juvenc. l.* 1. *in c.* 2. *Matth.* Crudeli tinxit Bethleemica compita cæde.

Bethlemitĭcus, a, um, ad Bethleem pertinens, ut *Hieronym. epist.* 27. Bethlemitica rura.

Bethlemītis, e, Bethlemiticus. *Hieronym. epist.* 27. Bethlemiti conditur antro.

Bethlēus, a, um, Bethlemiticus. *Sedul. l.* 2. *v.* 73. Talia Bethleis dum signa geruntur in oris. ¶ Quidam scribunt *Bethleus*.

Betis, V. Bætis. ¶ Est etiam nomen herbæ, nempe beta. *Seren. Sammon.*

Betizāre, vel Betissare, pro *languescere* usurpabat sæpe Augustus, teste *Sueton. in ejus vita*, *c.* 87. a *beta*, quæ herba est mollis, & languida. *Catull. carm.* 66. *v.* 21. Languidior tenera cui pendens sicula beta.

Beto, is, n. 3. *andare*, eo, vado, ambulo, *πορεύομαι*. *Varr.* apud *Non.* 2. 73. Multos foras betere jussit. *Plaut. Curc.* 1. 2. 52. Qui me æque fortunatus erit, si illa ad me betet, Palinure? ¶ In Plautinis libris sæpius legitur *bito*.

Betonĭca, f. 1. seu vetonica, aut vettonica, *bettonica*, Ger. *betonien*, Gal. *betoine*, Hisp. *betonica*, *κέστρον*, herba plurimarum virtutum, a Vettonibus Lusitanię opp. Lat. serratula, a foliis circumquaque serratis, Grece *κέστρον*, ab *ἀκέομαι*, medeor, quia variis morbis medetur, & *ψυχότροφον*, a *ψυχρός*, frigidus, & *τρέφομαι*, nutrior, quia in humidis locis crescit. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Betulla, f. 1. *betula*, gemino ll, arbor Gallica mirabili candore, atque tenuitate, virgis aptissima, ex qua Galli bitumen excoquebant, quam Romani in Italiam transtulerunt, & ex ea fasces conficiebant, qui Magistratibus præferrentur. *Plin. l.* 16. *c.* 18. ¶ Scribitur & *Betula*.

B ANTE I.

Biæon, *βίαιον*, vinum factitium, ex uvis ad Solem siccatis, & aqua marina, valetudinis causa, a *βία*, vis, robur, quod violentum sit, & efficax contra morbos. *Plin. l.* 14. *c.* 8.

Bianor, m. 3. filius Mantus, & Thusci fluminis, al. Ocnus, qui Mantuam a nomine matris dixit. ¶ Item unus ex Principibus Trojanis occisus cum Oileo auriga ab Agamemnone.

Biarchia, æ, officium Biarchi. *Leg.* 1. *Cod. de off. magistri offic.* Ad Biarchiam nemo suffragio, sed labore unusquisque perveniat.

Biarchus, i, qui commeatui præest, rebusque ad vitam sustentandam necessariis comparandis. *Βίος* enim græce non vita modo, sed & victum significat. *Leg.* 3. *Cod. de Agent. in reb.* Biarchorum nomen, meritumque commemoratur. Adde *l.* 2. *Cod. de Offic. Pr. Præt. per Afric.* & *Hieronym. ad Pammach. epist.* 6. *c.* 5. ubi Biarchi, & Circitores conjunguntur.

Bias, Biantis, m. 3. *Βίας*, Philosophus Prienensis, unus ex septem Sapientibus Græciæ. *Cic. de Amic. & Parad.* 2. Fuit vir totus Regius, & civium suorum princeps, quos diu adversus pericula tutatus est. Capta patria, cum universi fugerent rerum pretiosissimarum sarcinulis onusti, ipseque interrogaretur, cur ex bonis suis solus nihil secum ferret, respondit: *Omnia bona mea mecum porto*. Fortuita enim inter bona sua non numerabat. *Laert.*

Bibacŭlus, i, nomen Poetæ, de quo *Tacit.* 4. *Ann.* 34. & *Hieronym. in Chronic.* Cremonæ natus est, fuitque paullo minor Cicerone.

Bibax, a. 3. *bevitore*, סבא, Ger. *sauffer*, Gal. *beuveur*, Hisp. *bevedor*, *πολυπότης*, bibendi avidus, nimius potator. *Gell. l.* 3. *c.* 12. Bibendi avidum P. Nigidius in Commentariis Grammaticis bibacem, & bibosum dicit. Bibacem ego, ut edacem a plerisque aliis dictum lego: bibosum dictum nusquam reperi nisi apud Laberium. Hæc *Gellius*.

Biber, antiquum nomen, *τὸ πιεῖν*, ab infinito *bibere*. *C. Fann. Ann.* 8. Domina ejus, ubi villam emerat, jubebat biber dari. *Cato* quoque usus *in Originib.* Sed & *Titino. in Prol.* Date illi biber, iracunda est. Hæc habet *Charis. l.* 1.

Biberĭus, m. 2. Tiberii Cęsaris agnomen joculare, ob nimiam vini aviditatem. *Suet. in Tiber. c.* 42.

Bibesĭa, æ, f. 1. *φιλοποσία*, vocabulum a *Plaut. in Curc.* 2. 3. *v.* 74. confictum pro nimia bibendi aviditate. *Fest.*

Bibĭtor, oris, m. 3. *bevitore*. *Sidon. l.* 1. *epist.* 8. Bibitor Araricus.

Bibĭtus, a, um, *bevuto*, particip. a bibo, is, *Æmil. Macer cap. de porro*. Commixtus porri succus lacti muliebri, Et bibitus. *Plin. Valerian. l.* 2. *c.* 18. Equi lingua inveterata, ex vino bibita valet.

Bibliopōla, m. 1. *libraro*, *venditore di libri*, Ger. *buchführer*, Gal. *libraire*, Hisp. *librero*, *βιβλιοπώλης*, qui libros vendit, ex *βιβλίον*, liber, & *πωλῶ*, vendo. *Martial.* 4. 72. Habet bibliopola Tryphon. Adde *Plin. lib.* 9. *ep.* 11.

Bibliothēca, f. 1. *libreria*, בית ספרים, Ger. *buchladen*, *bibliotek*, Gal. *bibliotheque*, Hisp. *libreria*, *βιβλιοθήκη*, tam librorum per se magnus numerus, quam locus, ubi libri sunt, appellatur, ut *lib.* 32. *Digestorum* scribit *Ulpian. Cicero ad Sulp.* Meam bibliothecam multorum nummorum tractavit. ¶ Latinis *libraria* dicitur. *Gell. l.* 5. *c.* 4. Forte in Libraria ego, & L. Paulus consederamus. ¶ Est & bibliotheca inscriptio, qua Diodorus historiam suam nominavit. *Plinius in proœm. Oper.* Diodorus Bibliothecam, historiam suam inscripsit. ¶ Bibliothecæ, ut scribit *Vitruvius*, ad Orientem spectare debent. Usus enim librorum matutinum expostulat lumen. ¶ *Servus a bibliotheca* est, qui bibliothecæ curandæ præpositus, *bibliotecario*. Legitur non semel in antiquis Inscriptionibus apud *Gruter. pag.* 584. *n.* 4. 6. 7. &c. ubi *byblioteca* per y scripta legitur a Græco *Βύβλος*, papyrus, ex qua fit charta: sed & *bibliotheca* per *i* optime scribitur, a *Βίβλος*, liber.

Bibliothecālis, le, adject. ad bibliothecam spectans. *Sidon. Apoll. l.* 8. *ep.* 4. Thesauris bibliothecalibus large refertus. *Martian. Capella lib.* 4. Bibliothecalis copia.

Bibliothecŭla, æ, diminut. a bibliotheca, *picciola libreria*. *Symmach. l.* 4. *epist.* 18. Sume ephemeridem C. Cæsaris, decerptam bibliothecula meæ, ut tibi muneri mitteretur.

Biblis, idis, f. 3. filia Myleti, & Cyanes, cum fratrem Caunum deperiret, atque ab eo merito repelleretur, soluta in lacrymas tandem in fontem mutata est. *Ovid. in Ibin, v.* 459. Biblidos, & Cannes, sicut fecit, ardeat igne. ¶ Scribitur & *Byblis*.

Biblus, fem. 2. *Βίβλος*, juncus, planta Aegypti, al. papyrus, unde olim chartæ scribendi causa fiebant. *Lucan. l.* 3. *vers.* 222. Nondum flumineas Memphis contexere biblos Noverat. ¶ Scribitur & *byblus*.

Bibo, bis, bibitum, poto, perpoto, *bere*, שתה, Ger. *trincken*, Gal. *boire*, Hisp. *bever*, *πίνω*, a *πίω*, vel *πίω*, *bibo*, & de iis dicitur, quæ haustum habent. *Plaut. in Stich.* Vide, quot cyathos nos bibimus. *Propert. l.* 2. *al.* 18. *v.* 33. Ex una sæpe bibemus aqua. ¶ Et passive, præsertim in tertiis personis. *Juven.* Nulla aconita bibuntur fictilibus. ¶ *Virg. l.* 11. etiam iis junxit, quæ vim attrahendi humorem nullam habent. Hasta sub exertam donec perlata papillam hæsit, virgineumque alte bibit acta cruorem. ¶ Bibere etiam accipitur pro studiose audire. *Horat. l.* 2. *Carm.* Pugnas, & exactos Tyrannos densum humeris bibit aure vulgus. ¶ *Aut bibat, aut abeat*. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 41. proverb. a Græcis deductum, quo monemur, ut aut tempori, locoque nos accommodemus, aut ab hominum consuetudine nos subducamus. ¶ Bibere mandata, h. e. præ nimio potu oblivisci quod mandatum fuerat, *Plaut. Pers.* 2. 1. 3. & *Amph.* 2. 1. 84. ¶ Pro summo bibere, *bere per l' ultima volta*, apud *Plaut. Stich.* 5. 4. 33. sed locus hic non caret contentionibus. ¶ Bibere nomen alicujus. *Martial. l.* 8. *epigr.* 51. Ut jugulem curas, nomen utrunque bibam. Nempe Romanis hic mos fuit, ut in honorem, ac jucundam amici memoriam tot biberent cyathos, quot literis ejus nomen constaret. *Id. l.* 1. *epigr.* 72. Nævia sex cyathis, septem Justina bibatur, Quinque Lycas, Lyde quattuor, Ida tribus. ¶ Metaphorice *Virgil.* usus est *Ecl.* 3. Claudite jam rivos pueri, sat prata biberunt: h. e. Cessate a cantu: jam enim satis audivimus. ¶ Apud eund. *l.* 1. *Geor. v.* 380. bibere dicitur cœlestis arcus, ex opinione scilicet, & errore vulgi credentis Irim cornibus suis aquam haurire: atque ideo inter signa pluviæ ponitur. ¶ Bibere mores maternos, apud *Claudian. de Nupt. Honor. v.* 231. est imbibere. Sic Lana bibit colorem. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Bibere amorem. *Virg.* 1. *Æn.* quod *Stat.* dixit 1. *Achil.* bibere novum ignem totis ossibus. ¶ Malum mœrorem bibere. *Plaut. Aulul.* 2. 3. 12.

Bibo, onis, bibax, bibitor, *bevitore*. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 4. *sub fin.* Epulones, & bibones.

Bibōsus, a, um, a. 1. 2. bibendi avidus, nimius potator, a *bibo*, *is*. *Laberius* apud *Gell. l.* 3. *c.* 12. Non annosa, non bibosa, non procax. Vocabulum est *Laberii*, nec videtur usurpandum. V. *Bibax*.

Bibŭlus, a, um, *che riceve*, *e assorbe*, *πολυπότης*, *ποτικός*, quod facile sor-

sorbet *Virg. ad Messalam*; Inverso bibulum restringens lumen olivo. Lumen enim bibit oleum, idest, ardendo consumit. *Lucan. 4. 136.* Conficitur bibula Memphitis carta papyro, Nam sorbet atramentum. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 91.* Potores bibuli media de nocte Falerni oderunt porrecta negantem pocula. Sic arena bibula, quæ aquam facile sorbet. *Virg. 1. Georg. v. 114.* Aures bibulæ, i. e. avidæ. *Pers. Sat. 4. ad fin.*

Bibrĕvis pes, pyrrhichius, *Diomed. Gram. l. 1. pag. 471. Putsch.*

Bicamerātus, a, um, duplicem cameram habens. *Hieronym. advers. Jovinian. l. 1. c. 9.*

Biceps, bicipitis, o. 3. *cosa, che ha due capi*, Ger. *zwyeykopffig*, Gall. *de deuxtetes*, Hisp. *de dos cabeças*, δικέφαλος, quod habet duo capita. *Cic. 1. de Divin. c. 53.* Si puella nata biceps esset. ¶ Translate *civitas biceps* est in duas partes, seu factiones divisa. *Varr.* apud *Non. 6. 36.* & *Flor. 3. 17.* ¶ Olim dicebatur *bicipes* in recto singulari: *Priscian. in fine l. 6.*

Bicepsos, i, idem ac biceps, ut bicepsos mons, *Varr. l. 4. L. L.*

Biclinium, n. 2. *luogo, dove stanno due letti*, Gall. *chambre a deuxlits*, Hisp. *lugar para dos camas*, διάκλινον, locus, ubi duo lecti sunt, ex Latin. *bis*, & Græc. κλίνη, *lectus*. *Plaut. in Bacch. 4. 4. 102.* In biclinio cubitum eatis.

Bicŏlor, adject. 3. *di due colori*, Germ. *das zweyerley farben hat*, Gall. *de deux couleurs*, Hisp. *de dos colores*, δίχροος, duorum colorum. *Ovid. 11. Met.* Myrtea sylva subest bicoloribus obsita baccis.

Bicolorĕus, vel Bicolōrus, a, um, bicolor. *Vopisc. in Aurelian. c. 13.* Vexilla bicolora. *Apulei. in Apolog.* Tuniæ bicoloræ. Utrobique al. leg. *bicoloreus*.

Bicŏmis, e, duplicem habens comam, ut Equus bicomis, h. e. qui comam habet utrinque pendentem. *Veget. de re Veterin. 1. 56.*

Bicornĭger, a, um, bicornis. *Ovid. Heroid. ep. 13. v. 33.* Ut quas pampinea tetigisse bicorniger hasta creditur. *h. e.* Bacchus.

Bicornis, o. 3. *di due corna*, Ger. *das zwey horner hat*, Gal. *de deux cornes*, Hisp. *de dos cuernos*, δίκερως, quod habet duo cornua. *Virg. 1. Georg. v. 264.* Furcasque bicornes. *Horat. Carm. sæc. v. 35.* Luna bicornis.

Bicorpor, is, *di due corpi*, Ger. *das zwey leib hat*, Gal. *de deux corps*, Hisp. *de dos cuerpos*, δισώματος, duorum corporum. *Cic. 2. Tusc. c. 9. ex Sophocle sub Herculis persona* Bicorporem afflixit manum. hoc est Centauros.

Bicorporĕus, a, um, bicorpor. *Jul. Firmic. l. 2. c. 12.* Gemini signum in Cælo bicorporeum.

Bicors, ordis, qui duplex habet cor; & translate versutus, vafer. *Commodian. instruct. 11.* Bicors virgo.

Bicubitālis, o. 3. *di due cubiti*, Germ. *das zweyelnbogen lang ist*, Gal. *de deux coudes*, Hisp. *de dos codos*, δίπηχυς, duorum cubitorum. *Plin. l. 20. c. 23.* Bicubitalis caulis.

Bicubĭtus, a, um, bicubitalis. *Apules. de herb. c. 72.* Herba ramulis bicubitis.

Bicurgium, *Erffurde*, *Erfurt*, *Erdfurt*, *Erford*, urbs amplissima, & Acad. Germ. Thuringiæ caput, ad Jeram flu. inter Herbipolim, & Vittebergam.

Bidens, tis, *di due denti*, qui duos habet dentes. *Plin. 7. 56.* Anchora bidens. *Auct. Priap. carm. 83.* Anus bidens. ¶ Item ovis circa bimatum, dicta, quod inter octo dentes duos eminentiores habet. *Hygin. Fest. Serv. Isidor. Voss.* vel quod binos ordines dentium habet in utraque maxilla. Sed alii volunt, hostias bimas hoc nomine intelligi, eas primo dictas esse *bidentes*, quasi *biennes*, postea bidentes dici cœpisse, d litera ex superfluo interjecta, sicut in *redeo*, ad hiatum duarum vocalium prævavendum, vel vocabulo corrupto longo usu loquendi. *Vet. Horatii Interpres, ad Od. 13. l. 3. Agell. Non. Marcell. Macrob.* Vide *Gell. l. 16. c. 6.* Ex quo etiam notandum est, non oves modo, sed & tauros, & verres bidentes dici. ¶ Item bidens, instrumentum rusticum fossorium, quod duos dentes habeat, *sarchio*, *marra*. *Tibull. 2. 3. 6.* Versarem valido pingue bidente solum. *Juvenal. sat. 3. v. 228.* Bidentis amans. *h. e.* agriculturæ studiosus.

Bidenses, ium, populi Siciliæ, quorum oppidum *Bidis* prope Syracusas. *Cic. 4. Verr. c. 22.* ¶ Sæpius dicuntur *Bidini*, ut *ibid.* & *c. 23. 24.* & *25.* & apud *Plin. 3. 8.*

Bidental, n. 3. locus, aut ædificium fulmine ictum, & bidente, seu ove expiatum, & consecratum, quæ ibi immolabatur, & sepeliebatur, quod ingredi, & calcare nefas erat. *Nonius* bidental dici vult, quod binæ pecudes mactarentur. *Pers. Sat. 2. v. 27. de homine fulgurito*, Triste jaces lucis, evitandumque bidental.

Bidentālis, e, ad bidental pertinens. *Sacerdotes bidentales* dicti sunt, qui fulmina procurabant. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 96. n. 5. & 6.*

Bidini. V. Bidenses.

Biduum, n. 2. *lo spazio di due giorni*, יומים, Ger. *zwentag*, Gal. *deuxjours*, Hisp. *dos dias*, δύο ἡμέραι, spatium duorum dierum. *Terent. in Eun.* Biduum saltem ut concedas solum. ¶ Biduo continenti, duobus diebus continentibus. *Suet. in Gal.* Ultro, citro commeavit biduo continenti.

Biennis, o. 3. *di due anni*, Germ. *von zweyen jahren*, Gal. *de deux ans*, Hisp. *dos anos*, διετής, duorum annorum, ut triennis trium. *Plin. l. 2. c. 82.* Bienni spatio. Al. leg. *biennii*.

Biennium, ii, n. 2. *lo spazio di due anni*, שנתים, Ger. *zwey jar*, Gall. *l'espace de deux ans*, Hisp. *espacio de dos anos*, διετία, spatium duorum annorum. *Cic. de Amic.* Biennio autem post Cassia. *Plaut. Bacch. 2. 1. 1.* Biennio postquam hinc abii.

Bifariam, *in due parti*, Ger. *auff zwoen weg, auff zwo weiss*, Gal. *en deux parties, en deux manieres*, Hisp. *en dos partes, o maneras*, διχῶς, adverb. duobus modis, vel in duas partes, a *bis*, & *fari*, loqui. *Cic. 3. Tusc. c. 11.* Bifariam quatuor perturbationes æqualiter distributæ. *Varr. R. R. l. 2. c. 4.* Divisus annus bifariam.

Bifarius, o. 1. 2. duorum generum, vel partium. *Apul. l. 3. Dogm. Plat. c. 39.* Bifaria fit sublata illatio. *Ammian. l. 28. c. 8.* Ratione bifaria.

Bifer, vel Bifĕrus, a, um, δίφορος, δίκαρπος, quod bis quotannis fructum fert. *Col. l. 5. c. 10.* Fabulantur Poetæ, Alcinoi Phæacum Regis pomaria fuisse bifera. *Virg. 4. Georg. v. 117.* Biferique rosaria Pæsti. ¶ *Manil. l. 4. v. 230.* Biferum Centauri corpus. *h. e.* equina, & humana forma constans.

Bifestus, a, um, *Prudent. peristeph. 6. in fi.* Festum SS. Petri, & Pauli vocat diem bifestum.

Bifidātus, a, um, *fesso in due parti*, in duas partes fissus. *Plin. l. 13. c. 4.* Folia lateribus in se bifidatis.

Bifidus, a, um, o. 1. 2. *fesso in due parti*, Ger. *en zweytheil zerspalten*, Gal. *qui est fendu, ou se fend en deux*, Hisp. *cosa cudeda en dos partes*, δίχηλος, in duas partes fissus. *Ovid. Met. 14. 303.* Bifidosque relinquit rima pedes.

Bifissus, um, idem quod bifidus. *Solin. c. 51.* Bifissæ ungulæ.

Bifŏris, re, o. 3. *che ha due porte*, Ger. *das zwo thüren hat*, Gal. *a deux battans*, Hisp. *de dos puertas*, δίθυρος, quod habet duas fores. *Ovid. 3. de Pont.* Bifores intrabat Luna fenestras. ¶ Ponitur metaph. pro bisono, impari. *Virg. 9. Æn.* Biforem dat tibia cantum. *Serv.*

Biformātus, o. 1. 2. *di due forme*, Gall. *de deux formes*, Hisp. *de dos formas*, δίμορφος, biformis. *Cic. 2. Tusc. c. 8. ex Sophocle convertens*, non biformato impetu Centaurus ictus corpori infixit meo.

Biformis, me, o. 3. duas habens formas. *Virg. 6. Æn. v. 25.* Mistumque genus, prolesque biformis.

Bifŏrus, a, um, adject. idem quod biforis. *Vitruv. l. 4. c. 6.* Ipsa forium ornamenta non fiant cerostrata, neque bifora, sed valvata.

Bifrons, tis, o. 3. *di due fronti*, Ger. *der zwo stirnen hat*, Gal. *qui a deux fronts*, Hisp. *cosa que tiene dos frentes*, διμέτωπος, qui duas frontes habet, Jani epitheton, quod præterita sciverit, & futura prævideret, vel quia Superum, & Inferum janitor est. *Virg. 12. Æn. v. 198.* Janumque bifrontem.

Bifurcus, o. 1. 2. *biforcato*, Ger. *das zwoen spitzen, oder zincken hat*, Gal. *fourchu*, Hisp. *horcajado*, διχάλωτος, geminas furcas habens. *Col. l. 3. c. 18.* Ferramentum bifurcum. *Ovid. 12. Metam. v. 442.* Ramus bifurcus.

Bigæ, f. 1. n. pl. *carretta di due cavalli*, Ger. *wagen mit zwey pferden*, Gal. *char attelé de deux chevaux de front*, Hisp. *carreta a dos cavallos*, συνωρίς, ζεῦγος, currus duobus equis vecti, a *bis*, & *jugum*, quasi bijugæ, quod duo equi ad jugum juncti sint, vel a *bis*, & *ago*, quasi biagæ, quod a duobus equis agantur. Equi vero ipsi *bijugi*, *bijugesve* dicuntur. *Virg. 5. Æneid.* Et nox atra polum bigis subvecta tenebat. ¶ Apud veteres tamen bigam, & trigam, & quadrigam invenimus. *Sueton. in Tiber.* Vix unius bigæ adiectione honorari passus est. ¶ Bigas primum junxerunt Phryges, quadrigas Erichthonius, teste *Plin. l. 7. c. 56.*

Bigarius, ii, bigæ ductor. *Vet. Inscript.* apud *Ferret. Mus. Lap. p. 255.* Florus ego hic jaceo bigarius Infans, qui dum cupio currus, cito decidi ad umbras.

Bigatus, a, um, qui bigas impressas habet: ut bigatus nummus. Bigatum argentum *Livius* dixit *l. 23. c. 33. Id. lib. eod. c. 15.* Bigatos quingentos quæstorem numerare jubet.

Bigemmis, e, adject. duas gemmas habens, ut annulus bigemmis, *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* ¶ De vitibus etiam dicitur. *Col. l. 3. c. 5.* Bigemmes resces fiunt. Et in singulari: Resex bigemmis.

Bigenĕrus, a, um, o. 3. ἑτερογενής, ex diverso genere natus, ut leopardus ex leæna, & pardo. *Festus. Var. l. 2. de R. R. c. 8.* Multi bigeneri, atque insititii.

Bigerra, vestis genus, V. Bigerriga.

Bigerri, orum, m. populi Galliæ Aquitanicæ ad Pyrenæos montes, quorum oppidum Tarbe: regio nunc *la Bigorre*. *Paulin. in epist. ad Auson. carm. 10. v. 246.* Dignaque pellitis habitas deserta Bigerris. ¶ Hi dicuntur Bigerrones, vel Bigerriones a *Cæs. l. 3. B. G. c. 27.*

Bigerricus, a, um, adject. a Bigerronibus, seu Bigerris, ut Bigerricus turbo, apud *Sidon. Apoll. l. 8. epist. 12.*

Bigerrĭga, æ, vestis nigra, & villosa ex utraque parte, quæ ideo & *Bigerra* dicitur, quasi *bicirra*. Cirra enim villus est. Inde hirsuta Bigerriga. *Fortunat. l. 3.* & *Sulpit. Sever. Dial. 2.* Bigerrigam vestem brevem, atque hispidam, &c. ¶ Alii Bigerrigam dictam volunt a Bigerronibus; alii quasi barregatam, h. e. variegatam.

Bigerritanus, a, um, adject. idem quod Bigerricus: ut patria Bigerritana, apud *Auson. epist. 11. v. ult.*

Bignæ, f. 1. *gemelle*, geminæ dicuntur, quia bis una die natæ sunt. *Festus.*

Bijŭgi, m. 2. *due cavali ad un giogo*, Ger. *zwey roff neben einander gespant*, Gall. *deux chevaux attelez de front*, Hisp. *dos cavallos de junta*, δίζυγοι, equi dicuntur, cum bini ad unum jugum nexi sunt. *Virg. 10. Æn.* Bijugis infert se Lucagus albis.

Bijŭgis, ge, & Bijugus, a, um, a bijugis tractus, ut bijugis currus, *carro tirato da due cavalli*. *Suet. Calig. c. 19.* Bijuge curriculum, *Stat. l. 2. v. 82.* Bijugo curru.

Bilanx, ancis, f. *bilancia*, statera duas habens lances. *Martian. Capell. l. 2. pag. 42.* Sine bilance libra.

Bilbĭlis, *Baubola*, *Bambola*, Βίλβιλις, urbs exc. Hisp. Tarrac. in Celtiberis, in R. Aragonio, in monte apud Salonem fl. subterfluentem, apud *Calatayud*, inter Cæsaraugustam 14. leuc. & Segontiam 16. Pop. Bilbilitani. Ex hac urbe Martialis Poeta originem traxit. Hinc *Bilbilitanus Poeta* dicitur. ¶ Bilbilis item fl. ejusdem loci, *Rio Baubula*, *Xiloca*, qui juxta Bilbilim in Salonem se exonerat, & ferri temperaturæ aptissimus est.

Bilbĭo, is, ivi, ire, n. 4. βομβύζω, verbum fictum a similitudine sonitus, qui fit in vase. *Nævius apud Fest.* bilbit amphora.

Bilĭbra, f. 1. pondus duarum librarum. *Liv. l. 4. c. 15.* Bilibra farris sperasse libertatem se civium suorum emisse.

Bilibris, bre, o. 3. *di due libre*, Ger. *zweypfündig*, Gall. *de deux livres*, Hisp. *de dos libras*, δίλιτρος, duarum librarum. *Martial. l. 11. epigr. 50.* Grandemve lupum, mullumve bilibrem. *Plaut. Mil. 3. 2. 32.* Aqualis bilibris.

Bilinguis, o. 3. *bilingue, fallace*, Germ. *zweyzüngig*, Gall. *qui parle deux langues, trompeur*, Hisp. *el que tiene dos lenguas, enganoso*, δίγλωσσος, qui duas habet linguas. ¶ Significat etiam duarum linguarum peritum. Sic *Ennius* Brutios bilingues vocat, quod osce, & græce loqui fuerint soliti. Sic *Horat. l. 1. Sat. 10. v. 30.* Canusinum bilinguem dixit, qui sciret Græce, & Latine. Adde *Curt. l. 7. c. 5.* ¶ Item bilinguis dicitur, qui parum sincera fide loquitur, διπλοῦς, δίλογος. *Virg. Æn. 1. v. 665.* Domum timet ambiguam, Tyriosque bilingues. ¶ Bilingui prehendere, apud *Plaut. Pseud. 5. 1. 15.* Ubi alter alterum bilingui manifesto inter se prehendunt. Loquitur autem ibi *Plaut.* de mutuo se deosculantibus, qui cum συγγλωττίζουσι, deprehendunt se veluti duplicem habere linguam.

Biliōsus, a, um, adject. bile abundans, ut biliosa alvus, *Cels. l. 2. c. 8.* h. e. bile, humore noxio abundans.

Bilis, f. 3. *collera*, מרירה, Ger. *bose cholerische, feuchtigkeit*, Gall. *bile*, Hisp. *colera*, χολή, nomen est commune duobus præcipuis humani corporis humoribus, quorum alter, qui calidus est, & siccus, ab aureo colore *flava bilis* appellatur, alter, qui frigidus, & siccus, quoniam nigræ favillæ colorem imitatur, *atra bilis* dicitur. ¶ Atra bilis est melancholia. *Plaut. in Amph. 2. 2. 95.* Atra bili percita est. ¶ Accipitur item bilis pro ira, quæ a bile excitatur. *Hor. 1. Ser. Sat. 2.* Et pro indignatione, *Cic. Att. l. 2. epist. 7.* Bilem id commovet. Sic effundere bilem, *Juvenal. Sat. 5. v. 159.* Bilem alicui movere, *Martial. l. 5. epist. 26.* ¶ Vetus est adagium: fames, & mora bilem in nasum conciunt, *Plaut. Amphitr. in supposit. sc.* Dî vostram fidem.

Bilix, icis, o. 3. *maglia a due licci*, Gal. *de deuxlisses*, Hisp. *de dos lizos*, adiect. a licium, ut bilix lorica. *Virg. 12. Æn. v. 375.* Rumpitque infixa bilicem loricam. *h. e.* duplici textura munitam: ducta similitudine a pannis, quæ duplici licio contexta spissiora, & firmiora sunt.

Billis, apud Afros appellatur humanum semen humi profusum. *Festus.*

Bilustris, stre, o. 3. *di due lustri*, δεκαετής, quod duo lustra, hoc est, decem annos duravit. *Ovid. 2. Am. el. 12. v. 9.* Pergama cum caderent bello superata bilustri.

Bilychnis, e, adject. duos lychnos habens. *Petron. Satyr. c. 30.* Lucerna bilychnis de camera pendebat.

Bimăris, re, o. 3. *posto tra due mari*, quod inter duo maria situm est, *Horat. 1. Carm. od. 7.* Aut Ephesum, bimarisve Corinthi mœnia.

Bimarītus, i, qui duas uxores habuit, vel habet. *Cicer. pro Planc. c. 12.*

Bima-

Bimaritum appellas, ut verba etiam fingas, non solum crimina.

Bimater, m. 3. *διμήτωρ*, qui duas habet matres, agnomen Bacchi, *Ovid. Met. 4. v. 12. de Baccho*.

Bimatus, m. 4. ætas duorum annorum. *Varr. R. R. 2. 5.* Vitulos castrare ante bimatum. *Plin. l. 11. c. 22.* Vita vesparum bimatum non transit.

Bimembris, o. 3. *διμελής*, duarum partium, quasi membrorum. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 99.* Consisum pedibus, formaque bimembri. ¶ Et Bimembres substantive, pro Centauris. *Ovid. 11. Met.* Vasto trepidi clamore bimembres.

Bimensis, masc. 3. *spazio di due mesi*, *τὸ δίμηνον*, tempus duorum mensium. *Liv. l. 45. c. 15.* Anni, & bimensis tempus prorogaretur.

Bimestris, stre, o. 3. *chi ha due mesi*, *δίμηνος*, duos menses habens. *Horat. l. 3. Carm. od. 17.* Porco bimestri.

Bimĕter, tra, trum, duobus metris constans. *Sidon. l. 9. ep. 15.* Litteræ bimetræ. *h. e.* in quibus sunt duo genera carminum.

Bimulus, o. 1. 2. *di due anni*, *διετής*, qui duos annos ætatis habet. Proprie de iis dicitur, teste *Valla Elegant. l. 1. c. 5.* quæ post eam ætatem adhuc incrementum possunt accipere. Exem. grat. puer proprie *bimulus* dicitur, bos, aut canis non ita. *Catull. Carm. 17.* Nec sapit pueri instar bimuli. Adde *Sueton. in Calig. c. 8.*

Bimus, o. 1. 2. *di due anni*, *διετής*, qui ætatem habet duorum annorum, a *bis*, & *annus*, quia veteres dicebant *amnus* pro *annus*. *Varr. 2. de R. R. c. 5.* Unum anniculum, alterum bimum. *Cic. ad App. l. 3. Fam. epist. 8.* De hac sententia bima decedat. *idest*, qua censuit, ut per duos annos remanerem in provincia.

Binarius, a, um, adject. binis constans. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 39.* Formas binarias, ternarias, & quaternarias, &c. *h. e.* typos nummorum binos, vel ternos aureos valentium.

Bini, æ, a, o. 1. 2. *duerni*, שנים שנים, Ger. *je zwey*, *und zwey*, Gal. *deux a la foisdeux a deux*, Hisp. *de dos en dos*, *δισσοί*, numerus est distributivus significans duo, non separatim, sed conjunctim intellecta. *Ter. Phorm. 5. 3. 6.* Ex his prædiis talenta argenti bina statim capiebat. *h. e.* ex unoquoque prædio talenta duo. *Cicer. 5. Verr.* Binis centesimus fœneratus est. *a due per cento*. ¶ Nonnumquam simpliciter accipitur pro duobus, & jungitur substantivis iis quæ singulari numero carent. *Cic. Fam. 10. epist. 5.* Binas a te accepi litteras eodem exemplo. *Val. Max. l. 1. c. 6.* Bina castra. *Cic. pro L. Manil. c. 4.* Binæ hostium copiæ. ¶ Jungitur & aliis; nam binas venationes, binos tabellarios, *Cic.* dixit *ad Attic. l. 6. epist. 1. & l. 7. Fam. epist. 1.* ¶ *Id. Fam. 9. ep. 22.* Cum loquimur *terni*, nihil flagitii dicimus; at cum *bini*, obscœnum est. Alludit Cicero ad Græcam vocem *βινεῖ*. ¶ Invenitur etiam in singulari. *Lucret. 4. 450.* Bina supellex.

Binoctium, ii, spatium duarum noctium. *Tacit. Ann. 3. c. 71.* Ut plusquam binoctium abesset. Adde *Ammian. l. 30. c. 2.*

Binominis, ne, o. 3. *di due nomi*, Gall. *de deux noms*, Hisp. *de dos nombres*, *διώνυμος*, quod geminum habet nomen, ut *Ister*, & *Danubius*, *Julus*, & *Ascanius*. *Ovid. 14. Met.* Inde sub Ascanii ditione binominis Alba, resque Latina fuit.

Binominis est is cui geminum est nomen, ut Numa Pompilius, Tullus Hostilius. *Festus*.

Biocolytæ, *βιοκωλύται*, Officiales quidam a vi prohibenda vocabantur, quorum mentio fit in *Novell. Const. 8. & Novell. 145.*

Bion, ŏnis, m. *Βίων*, *ωνος*, Philosophus Borysthenites sophista, perditam, & voluptariam vitam duxit, jocisque mordacibus non homines modo, sed etiam deos insectatus est. *Laert. l. 4.*

Bionēus, a, um, adject. ad Bionem pertinens. *Horat. l. 2. epist. 2. v. 60.* Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro. Nimirum Bionis Philosophi sermones adeo acres fuerunt, & satyrici, ut neque hominibus pepercerit, & in Deos contumeliosus fuerit.

Biothanatus, *βιοθάνατος*, violenter mortuus. *Lamprid. in Heliogab. c. 33. & Jul. Firmic. l. 3. c. 15.*

Bipalium, n. 2. *vanga*, *δίκελλα*, instrumentum rusticum, quo terra foditur. *Var.* Id prius bipalio vortito. Adde *Colum. l. 3. c. 5. Cat. R. R. c. 45.*

Bipalmis, me, o. 3. *di due palmi*, *διπάλαιστος*, duorum palmorum. *Var. 3. de R. R. c. 7.* Tabulæ fixæ sint bipalmes.

Bipartio, vel bipertio, is, ivi, itum, in duas partes dividere, *divider in due parti*, *διχοτομέω*, *Colum. l. 11. c. 2.* Calendas Maias ver bipartitur. *Cic. 3. Catil. c. 2.* Atque ibi in proximis villis ita bipartiti fuerunt, ut Tiberis inter eos, & pons interesset.

Bipartito, *in due parti*, dupliciter. *Cic. pro Flac. c. 14.* Bibartito classis distributa. Et *de Invent. l. 2. c. 29.* Hoc fit bipartito: h. e. duobus modis.

Bipartitus, & bipertitus, a, um, adject. *diviso in due parti*. *Colum. l. 11. c. 2.* Hiems bipartita.

Bipătens, entis, o. 3. *che s'apre da due parti*, *δίθυρος*, quod ex utraque parte aperitur. *Virg. 2. Æn. v. 330.* Portis alii bipatentibus adsunt.

Bipĕda, æ, f. *pianella*, lapis, vel later quadratus, aut oblongus, binum pedum mensura, quo pavimenta sterni solent. *Pallad. l. 1. tit. 19.* Solum omne bipedis sternatur. Adde *Inscript.* apud *Fabrett. c. 7. n. 511.*

Bipedalis, le, o. 3. *di due piedi*, Ger. *von zwey fussen*, Gal. *de deux pieds*, Hisp. *de dos pies*, *δίπηχυς*, quod habet longitudinem duorum pedum. *Cæs. B. G. l. 4. c. 17.* Bipedalibus trabibus immissis. *Horat. l. 2. Sat. 3. v. 309.* Ad summum totus moduli bipedalis.

Bipedānus, a, um, sive bipedanĕus, o. 1. 2. bipedalis. *Col. l. 2. c. 2.* Frumentis sat erit, si æque bona fuerit bipedana humus. *Id. l. 4. c. 1.* Altitudinem bipedaneam.

Bipennĭfer, a, um, o. 1. 2. *πελεκυφόρος*, ferens bipennem. *Ovid. 8. Met. v. 391.* Bipennifer Arcas.

Bipennis, e, adject. qui duas pennas habet, seu acumina, quod Veteribus idem erat. *Virgil. Æn. 11. vers. 135.* Ferro sonat acta bipenni Fraxinus: h. e. ex utraque parte acuminato. ¶ Item qui duas pennas habet proprie dictas. *Plin. lib. 2. c. 27.* Insectorum quædam binas gerunt pennas, ut muscæ. Nullum, cui aculeus in alvo, bipenne est.

Bipennis, f. 3. *bipenne*, *scure da due tagli*, כשיל, Ger. *axt*, *beyl*, Gall. *hache*, *besague*, Hisp. *hacha*, *δίστομος*, telum, seu securis utrinque aciem habens. *Virg. Æn. 2. v. 479.* Ipse inter primos correpta dura bipenni Limina perrumpit. *Horat. l. 4. Od. 4. v. 57.* Duris ilex tonsa bipennibus.

Bipensilis, le, adject., ut *bipensiles forcipes*, apud *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 237.* ubi fortasse intelligit eas, quæ duplex manubrium habent, unde appendi possint.

Bipertior, V. Bipartior.

Bipertito, V. Bipartito.

Bipes, bipedis, adject. 3. *chi ha due piedi*, Ger. *zweyfüssig*, Gal. *de deux pieds*, Hisp. *de dos pies*, *δίπους*, quod habet duos pedes. *Juven. sat. 9. v. 92.* Bipedem sibi quærat asellum. ¶ Ponitur etiam substant. quia facile *homo* intelligitur. *Cic. pro Dom. c. 19.* Omnium non modo bipedum, sed etiam quadrupedum impurissimus.

Birēmis, is, f. 3. *fusta*, Ger. *ein schiff der zwey ruder*, Gal. *navire a deux rangs des rames*, Hisp. *navio, que tiene dos ordenes de remos*, *δίκροτος*, navis, duobus remorum ordinibus acta, ab Erythræis primum inventa. *Plin. l. 7. c. 57. Virg. 8. Æn.* Geminasque legit de classe biremes. ¶ Significat etiam naviculam duos tantum remos habentem. Hinc adjective *Horat. l. 3. Od. 29.* Tum me biremis præsidio scaphæ aura feret.

Birŏta, æ, f. 1. *carro da due ruote*, *δίτροχον*. *Cod. Theodos. l. 8. de cursu publico*. Rhedæ mille pondo tantummodo superponi, birotæ ducenta, veredo triginta.

Birŏtus, a, um, duas habens rotas. *Non. c. 2. n. 239.* Cisium vehiculi biroti genus.

Birrus, i, vestis genus, idem quod lacerna, seu pænula: a colore sic dictum, quod rufum esset, ex græco *πυῤῥός*, unde & Byrrhus recte scribitur. V. *Salmas. & Casaub. in histor. August. Martian. Capell. l. 4. de Univoc.* Et birrus, & tunica nomen vestis habent.

Bis, adv. *due fiate*, פעמים, Ger. *zwey mal*, Gal. *deux fois*, Hisp. *dos vezes*, *δίς*, ab antiquo *duis*. *Cic. in Orat.* Ut duellum bellum, & duis bis, &c. *Ter. Heaut. 3. 2. 8.* Bis stulte facere. *Plaut. Amph. 3. 2. 62.* Bis tanto amici sunt inter se, quam prius: h. e. tanto magis, *il doppio di più*. *Virg. Ecl. 3. v. 34.* Bis die. *due volte al dì*. Sic *bis anno* apud *Plin. 2. 73.* ¶ Jungitur & cum nominibus numeralibus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 18.* Bis bina. *h. e.* quatuor. *Horat. Epod. 4.* Bis ter ulnarum toga. *h. e.* sex. *Martial. l. 4. epigr. 37.* Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus. *il doppio*. ¶ *Bis*, & *iterum* in eo differunt, quod *bis* utramque simul rem complectitur, *iterum* secundam respicit. *Cic. pro Dom. c. 52.* Audierat, se a me bis salutem accepisse; separatim semel, iterum cum universis. ¶ Itaque *bis consul* est qui duos consulatus gessit, quia *bis* refertur ad numerum; Italice autem redditur *due volte console*: at *iterum consul* est, qui secundum consulatum gerit; quia *iterum* refertur ad tempus; Italice *console la seconda volta*. *Cic. l. 1. de Divin. c. 35.* C. Flaminius consul iterum. *Id. 4. Acad.* C. Flaminius, qui legem agrariam tribunus plebis tulerit, & postea bis consul factus sit. ¶ Videtur tamen *bis* pro *iterum* poni in illo *Martial. 10. 48.* De Nomentana vinum sine fæce lagena, quæ bis Frontino consule prima fuit.

Bisaccium, ii, geminus saccus, *bisaccia*. *Petron. satyric. c. 31. 77.* In promulsidari asellus erat Corinthius cum bisaccio positus. *h. e.* vas ex Corinthio ære, quod utrinque receptaculum instar sacci habuit, in quo ferculorum lances, & paropsides ponebantur.

Bisaltæ, masc. 1. *Βισάλται*, pop. Macedoniæ, Thraciam versus, juxta Strymonem fl. ubi al. Euporia opp. circa Amphipolim, & Philippos, ubi Bisaltes fl. & Bisaltia regio, a Bisalte Solis, & Terræ filio. Lege orationem P. Æmilii apud *Liv. l. 45. c. 29.* ubi satis accurate describuntur. Quare errasse videtur *Serv.* qui ad illud *Virgil. Georg. 3. vers. 461.* Bisaltæ quo more solent, acerque Gelonus; vult esse Scythiæ populos, qui sanguine equino lacte permixto victitent.

Bisaltia, & Bisaltica, æ, f. 1. *Βισαλτία*, regio Thraciæ, ad Strymonem fl. ita dicta a Bisalte Solis, & Terræ filio, aut a Bisalte vicino fluvio. *Liv. l. 45. c. 29.* Bisalticam. *Gell. l. 16. c. 15.* Bisaltiam vocat.

Bisaltis, idis, nomen puellæ, quam Neptunus in arietem conversus compressit. *Ovid. 6. Met. v. 117.*

Bisellīarĭus, ii, m. qui honorem bisellii est consecutus. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1099. n. 2. & pag. 1103. n. 6.*

Bisellium, & Bisellium, ii, n. *Varr. l. 4. L. L.* A sedendo appellatur sedes, sedile, sella: ab his subsellium: ubi in ejusmodi duo, bisellium dictum. ¶ Accipitur itaque pro sella splendida, atque honesta præclaris viris concedi solita, ut publice in ea sederent in ludis, in theatro, in foro, in curia, ea ratione, qua Romæ sella curulis. *Inscript.* apu *Fabrett. c. 3. n. 324.* & apud *Gruter. pag. 475. num. 3.*

Bisĕta, porca dicitur, a cujus cervice setæ bifariam dividuntur, cum jam esse incipit major sex mensibus. *Fest.*

Bison, ontis, m. & f. bos ferus cervi figura, unico cornu in media fronte exeunte. *Plin. l. 8. c. 15.*

Bisŏnus, a, um, duplicem habens sonum. *Servius ad 9. Æn. v. 618.*

Bispellio, onis, versutus, versipellis, fraudulentus. *Marcell. Dig. 47. 3. 72.*

Bisēni, æ, a, *dodeci*, bis sex. *Auson. in Monosyll.* Bisenæ partes. ¶ In singulari numero *Stat. 3. Theb. v. 574.* Biseno die. ¶ Frequentius scribitur *bis seni* divisim.

Bissextus, sive bisextus dies, al. intercalaris, *bisesto*, Gall. *bissexte*, Hisp. *bisiesto*, *ἐμβόλιμος ἡμέρα*, dies, qui quarto quoque anno Februario interseritur. Annus autem bissextilis, vel intercalaris, qui post tres annos civiles recurrit, constans ex diebus 366. ¶ Hæc intercalatio instituta est a C. Julio Cæsare in Pontificatu opera Sosigenis præstantissimi Astrologi, ut anni Astronomici, & civiles inter se convenirent. Nam annus Astronomicus habet 365. dies, & 6. circiter horas, quæ tribus quibusque annis Civilibus omittuntur, ne populo confusionem afferant, sed anno quarto Civili colliguntur, & diem naturalem efficiunt, spatium sc. 24. horarum. ¶ Intercalationi dies certus constitutus fuit in mense Februario inter Terminalia jam peracta, & Regifugium, idest, inter diem 24. & 25. Februarii. ¶ Dictus igitur annus *bissextilis*, vel *intercalaris*, quia habet bissextum, vel intercalarem diem. Dies vero dictus est *intercalaris*, quia in mense Februario unus dies inter sextum, & quintum *calendas* Martii interponitur, idest, inter diem 24. & 25. Februarii. Dictus est *bissextus* a *bis*, & *sextus*, quia bis, idest, duobus diebus continuis, scil. die 24. & die 25. Februarii, dicimus *Sexto Calendas Martii*, duos videlicet dies pro uno computantes. Unde qui natus est bissexto calendas, nihil refert, ut inquit *Cels. de verb. signif. l. cum bissextus*, utrum priore, an posteriore die natus sit, cum illud biduum pro uno tantum die habeatur.

Bissextialis, le, continens bis sex mensuras, ut bissextialis olla, *Marcell. Empir. c. 15.*

Bissextilis. V. Bissextus.

Bissextum, i, idem quod Bissextus. *Ammian. l. 26. c. 2.* Bissextum vitans Februarii mensis tunc illucescens. Infaustus autem non modo hic dies, sed & totus annus, in quem ille inciderat, veteribus fuit. *Macrob. l. 1. Sat. c. 13.*

Biston, onis, Martis, & Callithoes filius fuit, Bistoniæ urbis Thraciæ conditor; a qua Thraces Bistones, i. e. Thracum ultimi, auctore *Seneca in Herc. Oet.* & Thracia ipsa Bistonia, seu Bistonis terra dicta fuit. *Sil. l. 2. v. 76.* Lunatis Bistones armis.

Bistŏnis, idis, adject. femin. quæ est ex Bistonia. *Ovid. Epist. Parid. ad Helen. v. 344.* Et tuta a bello bistonis ora fuit. Apud *Horat. l. 2. Od. 19. v. 20.* Bacchus dicitur nodo coercere crines Bistonidum, h. e. mulierum Thracicarum.

Bistŏnis, idis, m. 3. Bistonum stagnum, *Βιστονίς*, *Bouron*, lacus Thraciæ, in Drosica reg. cis Rhodopen, ubi Bistonia urbs, *Bouron*.

Bistonius, a, um, adject. *Ovid. l. 13. Met. v. 430.* Est, ubi Troja fuit, Phrygiæ contraria tellus Bistoniis habitata viris.

Bisulcilingua, qui duplici loquitur lingua, quasi bisulcam linguam habens. *Plaut. Pæn. 5. 2. 74.*

Bisulcus, o. 1. 2. *chi ha l'unghie fesse*, Germ. *der zerspaltene klauuen hat*, Gal. *fourchu*, Hisp. *hendido*, *δίχηλος*, qui ungulas non solidas habet, sed scissas. *Ovid. 7. Met. v. 113.* Pulvereumque solum pede pulsavere bisulco.

sulco. ¶ Accipitur item generatim pro omni eo, quod in duas cuspides divisum est. Col. de arbor. c. 26. Bisulci surculi arborum.

Bisultor, m. 3. Martis cognomen, a bis ulciscendo. Augustus enim, cum Brutum, & Cassium vicisset, & signa a Parthis recepisset, Marti templum dedicavit, quem Bisultorem cognominavit, quod primum C. Cæsaris, deinde Crassorum M. patris, & P. filii necem ultus esset. Ovid. 5. Fast. v. 595. Rite Deo templumque datum, nomenque Bisultor. Sed meliores libri hab. bis ulto.

Bisyllabus, a, um, adject. qui duas syllabas habet. Varr. l. 8. de L. L.

Bithymum, i, βίθυμον, genus mellis ex utriusque thymi, candidi sc. & nigri floribus confecti. Plin. l. 21. c. 16.

Bithynia, Becsangial, al. Bursa, Turc. Osmanli, Βιθυνία, regio Asiæ minoris, Ponto finitima ad mare Euxinum, adversa Thraciæ, & proxima Troadi ad Propontidem. Primum Bebrycia dicta est, postea Mygdonia, denique Bithynia a Bithyno Rege, vel a Thynis pop. Thraciæ, qui in eam regionem transierunt. Appellata etiam est Thracia Asiatica, Mariande, Cronia, Strymonis, Thessalis, Pontus. ¶ Thracum sua terra egressorum sedes quondam fuit. Claud. l. 2. in Eutrop. v. 247. Thyni Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur.

Bithynicus, a, um, adject. a Bithynia. Fuit etiam cognomen ejus, ad quem aliquot epigrammata scripsit Martialis, ut l. 2. ep. 26. l. 9. ep. 10. &c. Item Pompeii apud Fest.

Bithynus, a, um, ex Bithynia qui est, ut Bithyni equites, Juvenal. sat. 7. v. 15. ¶ Absolute Bithyni, Bithyniæ populi. Tacit. l. 12. c. 22. Accusantibus Bithynis.

Bitiensis, vel betiensis, qui assidue peregrinatur, a betere, ire. Fest. Bito. V. Beto.

Bitūmen, inis, n. 3. bitume, כפר, Ger. feister schwefelstein, Gal. bitume, Hisp. betum, ἄσφαλτος, genus cretæ tenax, de natura sulphuris. Nascitur in Babylonia, & in Judæa in lacu, qui inde Asphaltites dicitur. V. Plin. l. 35. c. 15. Vitruv. l. 8. c. 3. & Serv. in Ecl. 8. v. 82. qui sulphureum illud, quod ex fulminibus procreatur, bitumen vocat.

Bituminātus, a, um, bitumine illitus, vel mixtus, ut aqua bituminata, apud Plin. l. 31. c. 6.

Bituminēus, a, um, ex bitumine qui est. Ovid. Met. 15. v. 350. de Æthnæ incendio: Sive bitumineæ rapiunt incendia vires.

Bitumīno, as, bitumine illino. Habetur hujus verbi particip. pass. in bituminatus.

Bituminōsus, a, um, bitumine abundans. Vitruv. l. 8. c. 3. Bituminosi fontes. Id. ibid. Bituminosa terra.

Biturīcus, a, um, ad Bituriges pertinens, ut Biturica uva, Plin. 14. 2.

Bitūriges, gum, cognomine Cubi, populi sunt Aquitaniæ, quorum præcipuum oppidum Avaricum fuit: nunc eorum regio dicitur le Berri, & oppidum Bourges. Plin. 4. 19. ¶ Alii sunt cognomine Ubisci, nunc les Bourdelois: oppidum Burdigala, nunc Bourdeaux. Plin. ibid. ¶ In singulari numero Lucan. 1. 423. Et Biturix, longisque leves Suessones in armis.

Bivertex, icis, adject. o. 3. di due cime, qui binos vertices habet; & solet esse epithetum Parnassi, cujus duo juga sunt, Helicon & Cytheron. Stat. 1. Theb. v. 628. summaque biverticis umbra Parnassi residens, &c. Sidon. in carm. epist. 15. l. 9. Montemque iste victor per biverticem.

Bivira, æ, f. 1. quæ duos habuit maritos. Varr. apud Nonium c. 2. n. 83.

Bivium, ii, n. 2. di due vie, Gal. chemin fourchu, rencontré de deux chemins, Hisp. lugar donde se encuentran dos caminos, ἄμφοδος, quod duas vias habet. Virg. Æn. 9. v. 239. Qui patet in bivio portæ. ¶ Translate pro duplici ratione. Varr. l. 1. R. R. c. 18. Bivium nobis ad culturam dedit natura, experientiam, & imitationem.

Bivius, a, um, adject. qui duas vias habet. Virg. Æn. 11. v. 516. Ut bivias armato obsidam milite fauces.

Bisurus, i, m. animal vites erodens, ita dictus quasi diurus, h. e. duplicem habens caudam. Plin. l. 30. c. 15.

B ANTE L.

Blactĕro, as, vocem esse arietis, vult Auctor carminis de Philomela Ovidianis vulgo annexi. Blacterat hinc aries, & pia balat ovis.

Blæsus, a, um, balbo, scilinguato, עלג, Ger. lispler, stammler, Gal. begue, Hisp. tartamudo, ψελλός, qui linguam impeditam habet, & aliquam litteram, ut R, pronuntiare non potest, vel in pronuntiando aliquam litteram excludit, vel male profert. Juven. Sat. 15. v. 48. Blæsis, atque mero titubantibus. Martial. l. 10. epigr. 65. Os blæsum tibi, debilisque lingua est.

Blande, piacevolmente, ἠπίως, adv. suaviter, placide. Cic. Att. Vides ne, quam blande? Id. l. 1. de Orat. c. 24. Blandius petere. Id. pro Cluent. c. 26. Blandissime appellare aliquem. Quintil. declam. 1. c. 23. suspensa manu blande flectere cardinem. pian piano, bel bello.

Blandicellus, a, um, diminut. a blandus, ut blandicella verba. Festus.

Blandicŭle, blandulo modo. Apulei. l. 10. Met. Blandicule respondere.

Blandidĭcus, a, um, qui blanda dicit. Plaut. Pœn. 1. 1. 10. Nunc mihi blandidicus es.

Blandificus, a, um, blandum faciens. Martian. Capell. initio l. 9. Blandificaque libens stringere corda face.

Blandiflŭus, a, um, blande, & suaviter fluens. Venant. Fortunat. lib. 3. carm. 12. Blandifluæ uvæ.

Blandilŏquens, entis, ut oratio blandiloquens, Laber. apud Macrob. l. 2. sat. c. 7.

Blandiloquentĭa, æ, f. 1. χαριτολογία, parlare dolce, e piacevole. Cic. de Nat. Deor. c. 25. l. 3. ex veteri poeta. Ut ego illius supplicarem tanta blandiloquentia.

Blandiloquentŭlus, i, diminut. Plaut. Trin. 2. 1. 13. Ab re consulit blandiloquentulus.

Blandiloquium, ii, n. blandiloquentia. August. epist. 19. ad Hieronym. c. 4.

Blandilŏquus, a, um, adject. blandiloquens. Plaut. Bacch. 3. 2. 54. Ut blandiloqua est! Senec. Agamem. v. 289. Vox blandiloqua.

Blandimentum, ti, n. 2. lusinghe, carezze, χαριτολογία, blanditiæ, illecebræ. Cic. pro Cæl. c. 17. Multa blandimenta nobis ipsa natura genuit. Blandimenta in cibis sunt condimenta. Petron. in Satyr. c. 141. Aliqua invenimus blandimenta, quibus saporem mutemus. Tacit. de Germ. c. 23. Sine blandimentis famem expellere. ¶ In singulari num. legitur apud Tacit. Ann. 14. c. 4. & Plin. 17. 13.

Blandīor, iris, d. 4. lusingare, adulare, החליק, Ger. schmeichlen, liebkosen, Gal. flater, mignarder, Hisp. halagar o lisongear, θωπεύω, assentor, adulor. Cic. de Am. Qui adversario assentatur & litigare se simulans blanditur. Id. 1. Acad. Vide, quam suaviter voluptas sensibus blanditur. ¶ Blandior calamitatibus meis, dixit Quint. pro mitigo calamitates. Et Plin. l. 2. ep. 2. Blandiri alicujus auribus, grattar l'orecchie. Tacit. Histor. l. 2. c. 12. Blandiebatur cœptis fortuna. h. e. arridebat, favebat. ¶ Animalia etiam blandiri dicuntur, ut canes &c. Plin. l. 8. c. 17. de Panthera. Feram vero circumvolutari, non dubie blandientem. ¶ Refertur autem tum ad animum, tum ad sensus, ut liquet ex allatis exemplis, quibus addi potest Plin. l. 10. c. 42. Blandiri avibus cibo. Id. ibid. c. 37. Columbæ blandiuntur inter se. Id. l. 15. c. 2. Pomi suavitas blanditur. ¶ Colum. cum accusativo jungit l. 7. c. 5. Lac caprinum igneam sævitiam blanditur. mitiga.

Blanditer, adv. idem, quod blande. Plaut. Pseud. 5. 2. 3. Sæviter, blanditerve alloquar.

Blanditĭa, æ, f. 1. in singulari numero reperitur, estque ἀρέσκεια Græcorum, compiacenza. Cic. de Pet. Cons. c. 11. De amicitiis constituendis satis dictum est: dicendum de altera parte petitionis, quæ in populari ratione versatur: Ea desiderat nomenclationem, blanditiam, assiduitatem &c. Plaut. Bacch. 1. 1. 16. Viscus merus vestra est blanditia: le vostre carezze.

Blanditiæ, arum, f. 1. carezze, חנפה, Ger. liebkosung, Gal. flaterie, caresses, Hisp. lisonjas, o halagos, χαριτολογία, adulatio, illecebræ. Cic. 1. de Fin. Blanditiis præsentium voluptatum deliniti, atque corrupti Id. de Amic. c. 17. Benevolentiam civium blanditiis, & assentationibus colligere, turpe est: ¶ Dicere blanditias, Ovid. Heroid. epist. 8.

Blandities, ei, f. blanditia. Apulej. l. 9. Metam. Sermonis blanditie cavillari.

Blanditim, adverb. idem quod blanditer. Lucret. l. 2. v. 173. Ut res per Veneris blanditim secla propagent.

Blandĭtus, a, um, nom. ex particip. blandus, piacevole, ἐπαγωγός, ut Vet. Glossæ exponunt. Plin. l. 10. c. 23. Peregrinatio blandita. idest grata, & jucunda. Sic Tibul. l. 1. el. 4. Blanditiis vult esse locum Venus ipsa querelis. Et Propert. l. 4. el. 6. Blanditæque fluant per mea colla rosæ.

Blandĭtus, us, ui, m. 4. idem quod blanditiæ. Afferebatur a quibusdam Lexicographis exemplum Lucretii l. 2. v. 173. Sed ibi omnino legendum blanditim. Cave utaris antequam alibi invenias.

Blandŭlus, a, um, o. 1. 2. dim. a blandus. Occurrit in illo Hadriani dicto apud Spartian. c. 25. Animula vagula, blandula.

Blandus, a, um, adject. benignus, comis, suavis, piacevole, חלק, Ger. lieblich, schmeichelich, Gal. plaisant, attrayant, Hisp. blando, ohalaguero, χαρίεις, ἐπαγωγός. Plin. l. 1. ep. 8. Blandioribus alloquiis prosequuntur. Ovid. Heroid. 15. v. 27. Blandissima carmina. ¶ Blandum adverbialiter positum pro blande. Petron. in Satyr. c. 127. Risit illa tam blandum, &c. ¶ Blandus etiam est, qui flectendi vim habet, & deliniendi quos velit, ἐπαγωγός, θελκτήριος. Horat. Carm. l. 1. od. 12. Blandum & auritas fidibus canoris ducere quercus. Et l. 2. epist. 1. v. 135. Cœlestes implorat aquas docta prece blandus. Et Statius Theb. 11. Blandamque precatu Antigonem timeo. ¶ Cum genitivo Stat. 2. Achill. v. 236. Ulysses blandus precum. ¶ Blandi etiam sunt ἄρεσκοι, qui scilicet benigne & comiter cum omnibus versantur, at veram amicitiam cum nemine colunt. Hos Arist. ad Nicomach. l. 8. φίλους πολλοὺς appellat. Cic. ad Attic. l. 12. ep. 6. Scis, me esse minime blandum.

Blapsigonia, f. 1. prolis detrimentum, cum apes morbo, ignavia, aut infœcunditate naturali fœtum non peragunt. Plin. l. 11. c. 19.

Blasphemabilis, le, conviciis, seu blasphemiis dignus. Tertull. de cultu fem. c. 12. Quanto blasphemabile est, si, quæ sacerdotes pudicitiæ dicimini, impudicarum ritu procedatis cultæ, aut expictæ?

Blasphematĭo, onis, convicium, irrisio. Tertull. de cultu fem. c. 12. Optemus, ne justæ blasphemationis causa simus.

Blasphemĭa, f. 1. bestemmia, גדוף, Ger. ein lästerung, Gal. blaspheme, Hisp. blasfemia, βλασφημία, execratio, maledictio, vituperatio, convicium, obtrectatio nefaria, a βλάβη, noxa, vel a βλάπτω, lædo, & φήμη, fama. Augustin. de morib. Manich. 2. 10. Hieronym. epist. 75. ad fin. ¶ Neutro genere in plur. numero extulit Prudent. in Psychom. v. 715. Non tulit ulterius capti blasphemia monstri Virtutum regina Fides.

Blasphēmo, as, bestemmiare. Tertull. advers. Jud. c. 13. August. Hieronym. sumunt pro convicium in aliquem dicere, dictis lædere.

Blasphēmus, a, um, qui blasphemat, ut blasphemus satelles, apud Prudent. hymn. 1. Peristeph. de Calagurrit. v. 75.

Blatĕa, vel Blattea, æ, f. bulla luti ex itinere adhærens vestibus. Festus in voce Balatrones. ¶ Item purpura. Venant. Fortun. l. 2. carm. 3. v. 19. serica blattea.

Blaterātus, us, ui, m. 4. blaterandi actus, cicaleccio. Sidon. Apoll. l. 9. epist. 11. Cujus abundante blateratu.

Blatĕro, as, n. 1. & blatio, is, n. 4. parlar goffamente, פטפט, Ger. pladeren, schwetzen, Gall. babiller, begueyer, Hisp. tartamudear, φλυαρέω, veteres dicebant pro incondite, & inaniter loqui, ut faciunt, qui extra propositum loquuntur, vel verba immoderata emittunt, a sono incondito garrulorum. Plaut. in Amph. 2. 1. 79. Nugas blatis. Id. in Aul. Blaterasti vicinis omnibus me filiæ daturum dotem. Horat. in Serm. l. 2. sat. 7. v. 35. Audit, cum magno blateras clamore, furisque. ¶ Blaterare etiam dicuntur Cameli cum vocem edunt. Festus.

Blatĕro, onis, m. 3. cicalone, ciarlone, פטפטן, Ger. ein pladerer, Gal. babillard, Hisp. parlero, y mentiroso, βλάξ, immoderate loquens, homo in verba projectus, levis, importunus locutor, qui verbis inanibus diffluit, a blatero. Gell. l. 1. c. 15. Nec minus insigniter veteres nostri hoc genus hominum in verba proiectos, locutuleios, & blaterones, & linguaces dixerunt.

Blatĭo. V. Blatero.

Blatta, f. 1. tarma, סס, עש, Ger. schaben, σής, vermiculus, qui libros, ac vestes erodit, a βλάπτω, noceo. Horat. in Serm. 3. lib. 2. Cui stragula vestis blattarum, ac tinearum epulæ. ¶ Item vermis, qui alvearia lædit. Virg. 4. Georg. Nam sæpe favos ignotus adedit Stellio, lucifugis congesta cubilia blattis. ¶ Item pro purpura, unde rutilas blattas apud Sidonium l. 9. ep. 13. & blatteus color, de quo infra. Adde eund. Sidon. in paneg. Pontus castorea, blattam Tyrus, æra Corinthus. V. Voss. in Etymol.

Blattaria, f. 1. herba verbasco similis, foliis minus candidis, cauliculis pluribus, flore luteo, sic dicta, quod abjecta blattas in se contrahit. Plin. l. 25. c. 9.

Blattarĭus, a, um, ad blattas pertinens, ut blattaria balnea, Senec. epist. 86. propter blattas ibi adnascentes, utpote quæ maxime in humidis locis progignuntur. Lips. ibi expon. tenebrosa, quia blattæ vermes lucem fugiunt, ut Plin. tradit 11. 28.

Blattĕa V. Blatea.

Blattĕus, a, um, o. 1. 2. rosso, Gal. rouge, vermeil, Hisp. roxo, colorado, πορφύρεος, purpureus. Eutrop. in Ner. l. 7. c. 9. Retibus aureis, argenteisque piscabatur, quæ blatteis funibus extrahebat. ¶ Atque blatteum colorem purpureum esse, patet ex verbis Suetonii in Ner. Piscatus est reti aurato, purpura coccoque funibus nexis. Adde Vopisc. in Aurel. c. 46. Concessit, ut blatteas matronæ tunicas haberent.

Blattiarii, in Cod. Theodos. de excus. artif. l. 2. sunt purpuram tractantes.

Blattĭfer, a, um, blattam, h. e. purpuram gerens. Sido Apoll. l. 9. ep. 16. in carm. Blattifer Senatus.

Blattosericus, a, um, ex purpura, & serico constans, ut pallium blattosericum, apud Vopisc. in Aurel. c. 45. sicut in prima edit. legit Salmasius.

Blax, mollis, lascivus, stolidus, qui nescit res discernere, & qui se inaniter jactat. Festus in voce Blitum.

Blem-

Blemmyes, seu Blemmiæ, *Βλέμμυες*, populi fabulosi in Æthiopia, *Plinio l. 5. c. 8.* capitibus carentes, ore, & oculis pectori affixis. De iisdem, demptis fabulis, in confinio Æthiopiæ, & Ægypti positis agunt *Strab. l. 17. Vopisc. in Prob. c. 17.* &c.

Blennus, a, um, o. 1. 2. mucosus, & translate stupidus, stultus, a *βλέννα*, nom. antiq. pro *μύξα*, mucus, catarrhus narium. *Plaut. Bacch. 5. 1. 2.* Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. *Idem Curcul. 2. 3. 39.* habet *dentes blennos*: h. e. stupidos, & quasi muco plenos. Vide omnino *Taubmann.* Al. leg. *plenos*, & exponunt stupidos præ fame.

Blephăro, m. 3. *βλεφαρώδης*, superciliosus, qui magna supercilia habet. *Plaut. Amph.* Blepharo captus arbiter. Ibi est nomen proprium.

Blitĕus, a, um, fatuus, stupidus, nullius pretii. *Plaut. Truc. 4. 4.* Blitea & lutea est meretrix, nisi quæ sapit in vino ad rem suam. ¶ Dicitur a *Blito*, herba nullius usus.

Blitum, n. 2. *βλίτον*, olus iners, & nullius saporis, a *βλάξ*, ignavus, iners, vel quasi vilis beta, vel quasi *βλητόν*, abjiciendum. *Plaut. Pseud. 3. 2.*

B ANTE O.

Boa, vel bova, æ, f. 1. serpentis genus, quod in miram magnitudinem excrescit, dictum, quod lactis bubuli succo primum alatur, vel quod instar bovis turgeat, vel a voce bovis. Aquatilis est, & a Græcis hydrus vocatur. *Plin. l. 8. c. 14.* ¶ Est etiam boa morbi genus, quod pueros præcipue infestat, cum corpora papularum multitudine rubent. *Plin. l. 24. c. 8.* ¶ Boa quoque dicitur, cum crura ex viæ labore tument, a similitudine eorum, qui a boa serpente icti obturgescunt. *Fest.*

Boarius, a, um, adject. ad boves pertinens, ut forum boarium, locus Romæ, ubi boves vendebantur, *Plin. l. 28. c. 2. & l. 34. c. 2.* ¶ Lappa boaria, *Id. l. 26. c. 11.*

Boātus, us, ui, m. 4. mugitus vel potius clamor. *Apul. lib. 3. Milef. a princip.* Præconis amplo boatu citatus accusator.

Bocas, adis, f. 3. *βόαξ*, *βῶξ*, piscis, al. girrus, girrulus, a *boando*, i. dest, clamando, *Festus*.

Boccar, ăris, vel Boccor, oris, nomen cujusdam regis Maurorum, & ponitur pro quovis Mauro in illo *Juvenal. sat. 5. v. 90.* Propter quod Romæ cum Boccare nemo lavatur. Al. leg. *Boccore*.

Bodĕni, Budini, Geloni, pop. Scythiæ, sive Sarmatiæ Europeæ, quorum regio *Podolia* est in R. Polonico, Sauromatis, & Tauroscythis finitima, ubi Camenecia urbs primaria, vel pars Bastarnarum, inter Anadocos, & Geunios, ubi nunc pars Volhiniæ sup.

Bœbeis, Bœbe, *Lago di Jenifar*, & Bœbos, *Esero*, lacus, & opp. Thessaliæ inter Ossam, Pelion, Olympum, & Pheras urb. *Lucan. l. 7. v. 176.* Ire per Osseam rapidus Bœbeida sanguis. ¶ Hinc Bœbejus, & Bebicius, adject. *Flacc. l. 3. v. 543. & Lucan. l. 6. v. 382.*

Boebeĭus, a, um, ad Boebeida lacum vel Boeben oppidum pertinens; & ponitur generatim pro Thessalo. *Valer. Flacc. 3. 543. de Hyla.* Proles Boebeia. Fuit autem Hylas ex Argis Thessaliæ oppido.

Bœbicius, a, um, Bœbejus, Thessalicus. *Lucan. 6. 382.* ubi al. leg. *Berbiacus* eodem sensu.

Boēthi, *βοηθοί*, adjutores, qui Officialibus, ut Scribis, morbo, vel occupationibus nimiis detentis succurrunt, eosque opera sua sublevant, a *βοηθέω*, adjuvo, quod est quasi *ἐπὶ βοὴν θέειν*, ad alicujus clamorem juvandi causa currere. *Leg. 4. Cod. de Tabulariis.*

Boethius. Anicius Manlius Torquatus Severinus Boethius, Romanus ex nobili Torquatorum familia, Græce, & Latine eruditus, qui Philosophiam cum oratoria, & poesi conjunxit, & honores amplissimos, & Consulatum etiam gessit, floruit sub Zenone Imp. Sed a Theodorico Gothorum Rege, ob nescio quas suspiciones, Ticinum in exilium pulsus, libros de consolatione Philosophiæ conscripsit, tandemque ultimo supplicio affectus est ab eodem Tyranno, A. C. 524.

Bœotia, f. 1. *Stramulipa*, *Βοιωτία*, regio Achaiæ, seu Helladis, inter sin. Corinthiacum, & mare Ægæum, ubi sin. Oetæus, & Chalcidicus, contermina Doridi, Phocidi, Atticæ, & Thessaliæ, seu Phthiotidi, divisa ab Attica Cithærone M. objecta Eubœæ ins. cujus urbs primaria Thebæ, *Stiver*, dicta a bove, quem Cadmus immolavit, antequam Thebas conderet, *Ovid. 3. Metam.* vel a Boeto filio Neptuni ex Arne filia Æoli. Prius dicta fuit Aonia, Ogygia, Hyantis, Messapia, Cadmeis. Nunc sub Livadia a Geographis comprehenditur.

Bœoticus, a, um, ad Bœotiam pertinens, ut frumentum Bœoticum, *Plin. 18. 7.*

Bœotis, idis, f. Bœotia. *Mela 2. 3.*

Bœotius, & Bœotus, ex Bœotia, *Horat. l. 2. ep. 1. v. 244.* Bœotum in crasso jurares aere natum. *Ovid. 3. Met.* Mœnia fac condas, Bœotiaque illa vocato.

Boiæ, *κλοιοί*, genus vinculi, collare, torquis damnatorum, ex corio bubulo, vel ex ligno, vel ex ferro, a *βοεία*, bubula, quod ex corio bubulo olim fierent. *Festus & Plaut. Asin. 3. 2. 5.* ¶ Habetur etiam in sing. num. apud *eund. Capt. 4. 2. 108.*

Boii, *Βόιοι*, pop. Germ. in Vindelicia, quorum regio Bojaria, deinde Bavaria, *Bayern.* Duc. & Elect. S. R. I. trans Rhenum, in Norico, inter Isarum, & Oenum flu. Regia est Monachium, *Munchen*. Hi in Galliam profecti sunt. ¶ Hinc Boii, pop. Galliæ Celt. quorum regio Borbonensis prov. *Bourbonnois*, Ducatus. ¶ Item Boii, pop. Aquitaniæ veræ, in Medocensi agro, juxta Oceanum Aquitanicum, quorum tractus Principatus est, & dicitur *le pais de Bucchs*. ¶ Boii Borbonnenses in Italiam transgressi juxta Padum consederunt, hinc Boj, pop. Italiæ in Galliæ Togata Cispadana, ubi nunc Ducatus Parmensis, & Mutinensis, & ager Bononiensis, inter Æmiliam viam, & Padum, apud oram, quorum primaria Ravenna. ¶ Deinde a Romanis expulsi in Germaniam se contulerunt, teste *Strab. l. 7.* ubi Hercyniæ sylvæ partem incoluerunt, quæ regio ab eis primo Bojohemia, post abjectis aliquot litteris Boemia vocata est.

Boĭcus, a, um, Boicus ager dicitur, qui fuit Bojorum Gallorum. Is autem est in Gallia citra Alpes, quæ Togata dicitur, in qua sunt Mediolanenses. Hæc *Festus*.

Bola, Bolæ, f. 1. *Βῶλα*, opp. Æquorum in Latio, in via Appia, a Roma 10. M. P. Pop. Bolani, proximi Fidenatibus, & Coriolanis. *Virg. Æn. 7. 776.*

Bolbĭton, n. 2. *βόλβιτον*, *letame di bue*, fimus boum, vel asinorum, a *βολή*, jactus, quia *βάλλεται*, ejicitur. *Plin. l. 28. c. 10.*

Bolenia, f. 1. gemma, quæ nimbo invenitur, glebæ similitudine. *Plin. l. 37. c. 10.*

Bolētar, aris, n. 3. vasis genus, in quo boleti apponebantur; sed usurpatum est etiam pro quolibet escario vase. *Martial. l. 14. ep. 101.* Cum mihi boleti dederint tam nobile nomen, Prototomis (pudet heu!) servio cauliculis. Titulus epigrammatis est *Boletaria*, sc. plurali numero. *Trebell. Poll. in Claud. c. 17.* Boletar halieuticum argenteum librarum xx. V. ibi *Salmas.*

Bolētus, m. 2. *fungo rosso*, *uovolo*, *βωλίτης*, genus fungi inter omnes optimus, a *βῶλος*, gleba, cui similis est figura convoluta, & globosa. ¶ Nero vocavit boletos cibum Deorum, quia veneno tincti ab Agrippina Claudium necarunt, & ejus divinitatem maturarunt. *Suet. in Ner. c. 42. Martial. l. 1. epigr. 21.* Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Bolis, idis, f. 3. *dardo*, Ger. *pfeyl*, *grundlloff*, Gall. *dard*, *sonde*, *trait*, Hisp. *lance*, *sonda*, *dardo*, *βολίς*, a Græcis dicitur hasta missilis, a *βάλλω*, jacio. Hinc in meteoris faces quædam igneę bolides vocantur, quę in suprema aeris regione gignuntur. Differunt a lampadibus, quia lampades, seu faces vestigia longa faciunt priore ardente parte, bolides perpetuę ardentes longiorem trahunt limitem. *Plin. l. 2. c. 26.*

Bolona, æ, m. 1. cetarius. *Donat. ad Ter. Eun. 2. 2. 24.* Cetarii, qui cete, & magnos pisces venditant, & bolonas exercent. *Mercer* docet *bolonas exercere* dici eos, qui solent non singulos pisces, sed universos retis jactus simul vendere, a *βόλος*, retis jactus. *Arnob. l. 2. pag. 70.* Salinatores, bolonas, unguentarios, &c. *Glossæ Latino-Græc.* Bolonæ *μεταβολεῖς*, *Rivendugliolli*.

Bŏlus, i, m. *βόλος*, prima brevi, Græca vox, quæ jactum significat, a *βάλλω*, jacio. Latine sumitur aliquando pro jactu talorum. *Plaut. Rud. 2. 3. 29. & Curc. 5. 2. 12.* ¶ Item pro jactu retis: & pro piscibus, qui uno retis jactu capiuntur. *Sueton. de clar. Rhet. c. 1. & Plaut. Pers. 4. 4. 106.* ¶ Hinc translate accipitur pro præda, aut lucro. *Varr. 3. R. R. c. 14.* Cochleæ magnum bolum deferunt æris. Adde *Plaut. Truc. 4. 2. 12.* ¶ Item pro jactura, damno. Hinc *tangere aliquem bolo* est circumvenire, fraudare, damno afficere: ducta translatione a piscatoribus, qui rete jaciendo pisces decipiunt. *Plaut. Pan. prol. v. 101.* Sic *mulctare aliquem bolo* apud *eund. Truc. 4. 3. 70.* ¶ Est etiam bolus, i, prima longa, *βῶλος*, Græce glebam significans. Metaphorice ponitur pro parte, frusto; item offa, buccea, *Terent. Heaut. 4. 2. 6.* Crucior, bolum tantum mihi ereptum tam subito e faucibus. *un si buon boccone*. Sunt qui huc trahunt etiam loca *Plauti Pers. 4. 4. 106. & Truc. 4. 2. 12.* modo allata. Sunt contra, qui locum *Terentii* ad superiorem notionem referunt, nec absurde.

Bombax! Interjectio est hominis læte vel cum admiratione approbantis, vel etiam negligentis, & contemnentis. *Plaut. Pseud. 1. 3. v. 131.* Fur. B. babæ. P. fugitive. B. Bombax. P. fraus populi. B. planissime.

Bombĭlo. V. Bombito.

Bombitatio, onis, est sonus apum, ait *Festus*, ab ipso sono dictus, sicut mugitus boum, hinnitus equorum.

Bombĭto, as, are, *βομβῶ*, bombum edere, quod est Apum. Auctor carminis *de Philomela v. 36.* Bombitat ore legens munera mellis apis. Ita enim legendum, non *Bombilat*, ut monuit *Giphanius* ad *Lucret. l. 2. v. 1115.* in voce *Perfice*.

Bombomachides, fictum imperatoris nomen, apud *Plaut. Mil. 1. 1. 14.*

Bombus, m. 2. *rimbombo*, *mormorio*, *דמשה*, Gal. *son de trompette qui n'est clair*, *ou bourdonnement de mouches a miel*, Hisp. *zumbido*, *o sonido ronco*, *βόμβος*, nomen a sono factum, quod proprie convenit apum murmuri. *Varro l. 3. R. R. c. 16.* Ex apibus conjecturam faciunt, si intus faciunt bombos. ¶ Transfertur & ad alios sonos, ut tubarum, & similium instrumentorum, Unde apud *Serv.* legas Organariorum bombos. *Catull. de nupt. Pelei, & Thet. v. 263.* Multi raucisonis efflabant cornua bombis. ¶ Plausus quoque bombos vocavit *Suet. in Ner. c. 20.*

Bombycīna, orum, n. 2. *βομβύκινα*, vestes tenuissimæ, ex bombyce, vel serico. *Mart. l. 8. epigr. 68.* Femineum lucet sic per bombycina corpus.

Bombycīnus, & Bombycius, a, um, o. 1. 2. *βομβύκινος*, ex bombyce, ut Panniculus bombycinus: *Juv. sat. 6. v. 259.* Delicias & panniculus bombycinus urit.

Bombylis, m. 2. vermis genus, ex quo necydalus, deinde bombyx procreatur. *Plin. l. 11. c. 22.*

Bombyx, ycis, m. 3. *bigatto*, *che fa la seta*, Gal. *ver a soye*, Hisp. *gusano de seda*, *βόμβυξ*, vermis similis erucæ, qui apud Indiam, Æthiopiam, & Seres in aranearum morem tenuissima fila ducit ad vestem faciendam, primum *bombylis*, deinde *necydalus*, demum *bombyx* dictus, voce accepta a Barbaris. *Propert. l. 2. el. 2. v. 25.* Nec si qua Arabio lucet bombyce puella. V. *Plin. l. 11. c. 22. & 23.* ubi ex ejus descriptione satis apparet, quos nunc habemus bombyces, omnino alios ab iis esse, qui Latinis noti fuere. ¶ Reperitur etiam in feminino genere. *Plin. l. 11. c. 23.* Assyria bombyce adhuc feminis cedimus.

Bona Dea, f. 1. *ἀγαθὴ θεά*, quam veteres *Faunam*, sive *Fatuam*, sive *Sentam* dixere, & aliqui censent uxorem Jani, alii Numæ fuisse. Hanc Varro scripsit tantæ pudicitiæ fuisse, ut nemo illam, dum vixit, præter virum, mas viderit, nec nomen ejus audierit. Quare illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam Deam appellabant. Hujus Deæ ne nomen quidem viros scire fas erat. *Cic. de Arusp. resp.* Ejus sacrificia fiebant per Virgines Vestales in domo Pontificis maximi pro salute Populi Romani. *Cic. ibid.* Accepta sunt a Regibus. *Id. ib.* Cerni ab hominibus non licebat. *Id. ib. & 2. de Leg.* Violata sunt a Publio Clodio. *Id. ib.*

Bonātus, m. 2. *βόνασος*, fera est, quæ, ut scribit *Arist.* in monte Messapo, qui Pæoniæ, ac Mœsiæ limes est, invenitur. De ea vide *Plin. l. 8. c. 15. Ælian. & Solin.*

Bone, adverb. pro bene agnoscitur a *Charis. l. 1.* & adhiberi creditur a *Lucret. l. 6. v. 996. & l. 4. v. 573. & l. 2. v. 7.* tametsi ubique lectio variat.

Boni consulere, est in bonam partem accipere, seu interpretari, æqui bonique facere, *prender' in buona parte*. *Quintil. l. 1. c. 6.* Sit ne Consul a consulendo, an a judicando? Nam & hoc consulere veteres appellaverunt: unde adhuc remanet illud: Rogat, boni consulas, id est, bonum judices. *Cic. l. 7. ad Att.* Tranquillissimus autem animus meus, qui totum istud æqui bonique facit. Adde *Terent. Heaut. 4. 5. 39.*

Bonĭtas, tis, f. 3. *bontà*, טוב, Ger. *guttigkeit*, *gute*, Gall. *bonté*, Hisp. *bondad*, *ἀγαθότης*, capitur pro virtute, & justitia, seu honestate. *Cic. 2. de Offic.* Cum fidem, bonitatemque laudant. ¶ Frequentius tamen bonitas pro benignitate, & quadam ingenii simplicitate ponitur, *semplicità*. *Plin.* Bonitas, & simplicitas uxoris. *Cic. pro Q. Rosc.* Affluere bonitate. ¶ Est & alia bonitas, non ex industria, sed ex natura proveniens, *eccellenza*. *Cic. 3. de Off.* Quæ & bonitate naturæ multi assequuntur, *id est*, præstantia ingenii. Sic bonitas ingenii, bonitas soli, &c.

Bononia, f. 1. prius *Felsina*, a Felsino conditore Rege Tuscorum, *Bologna*, urbs Arch. & Acad. Galliæ Togatæ, in Æmilia, Romandiolæ primaria, prope Rhenum flu. a Ferraria 25. M. P. in Austr. a Florentia 54. *Sil. l. 8. v. 601.* Ocni prisca domus, parvique Bononia Rheni.

Bononiensis, se, adject. *Bolognese*, qui est ex Bononia. *Cic. de Clar. Orator. c. 46.*

Bonum, boni, substant. n. 2. *bene*, & plur. bona, orum, *ἀγαθόν*, antiquis *duonum*, id, quod est natura absolutum. *Cic. 3. Fin.* Vel id, quod est natura appetendum, aut quod prodest, aut quod juvat, aut quod libet. *Id. 2. Fin.* Vel id, quod secundum naturam est, quo juvamur in vita. *Id. 1. de Leg.* ¶ Etymologia incerta est. *Id. 4. Fin.* ¶ *Cic. 5. Tusc. c. 30.* Tria genera bonorum Peripatetici faciunt: maxima animi, secunda corporis, tertia externa. ¶ Bona maxima sunt virtutes; externa bona sunt *τὰ ἐκτὸς*, ut opes, gloria, &c. Hinc bona sæpe accipiuntur pro possessionibus, sive divitiis. *Cic.* sæpe, & alii. ¶ Bonum

num

num etiam dicitur quidquid utile est. *Sen. ep. 8.* Dati bonum quod potuit, auferri potest. Unde & *Bona esse* dicuntur, quæ prosunt. *Cic. pro Mil.* Itaque & pro beneficio accipitur. Vet. Inscript. apud *Grut. p. 787. n. 5.* Bæbius Pardus omni bono de se meritæ fecit. *Tacit. 3. histor. c. 81.* Bona pacis, h. e. utilitates, & commoda. ¶ Item quidquid jucundum est, & delectat. *Plaut. Casin. 2. 8. 33.* Ut mihi multa bona faciam! *h. e.* quam multas voluptates mihi procurabo!

Bonus, a, um, o. 1. 2. probus, præstabilis, salutaris, frugi, integer, justus, humanus, benevolus, simplex, apertus, comis, suavis, *buono*, טוב, Ger. *gut*, Gal. *bon*, Hisp. *bueno*, ἀγαθός. ¶ Item sumitur pro eo, qui virtutibus, & egregiis moribus præditus est. *Cic. 1. Offic.* Vir bonus innumerabilibus officiis, & laudibus continetur. ¶ Pro nobili, *nobile*. *Ter. Phor.* Illam civem esse Atticam, bonam, bonis prognatam. *Plaut. Pers. 4. 4.* Bono genere natus. Hinc *Optimates* dicuntur viri, qui dignitate, & auctoritate præstant. ¶ Pro pulchro, *bello*. *Terent.* Et forma fortasse bona. ¶ Pro apto, & idoneo, *atto*, *buono*. *Virg. 2. Georg.* Et bona bello cornus. *Id. ecloq. 5.* Boni quoniam convenimus ambo, Tu calamos inflare leves, &c. *h. e.* idonei, periti. ¶ Pro mitis, & favente, *favorevole*. *Stat.* Tu corda parumper huc adverte libens, atque has bonus accipe voces. ¶ Pro eo, qui recte suo officio fungitur, vel fungi potest, ut Bonus servus, Bonus Imperator, Bonus Grammaticus, Bonus Judex, &c. ¶ Pro magno. *Sallust.* Bona pars militum inde discesserat. ¶ Adhibetur ad bene ominandum. *Ovid. Met. 15.* Ite bonis avibus. Sic apud *Plaut. Pan. 2. 1. 9.* Bona exta: h. e. faventia. ¶ Bone vir, est ironice compellantis. *Terent. Andr. 3. 5. 13.* ¶ Bona verba quæso, *ibid. 1. 2. 33. de grazia colte buone*. ¶ Bonam copiam ejurare, V. in *Ejuro*. ¶ Bonæ fidei emptor. *L. 109. ff. de verb. sign.* ¶ Comparativus gradus est *melior*, superlativus *optimus*. V. suis locis.

Bonuscŭla, orum, diminut. a bona, sc. possessiones *Sidon. Apoll. l. 9. epist. 6.* Quantum de bonusculis avitis, & paternis sumptuositas domesticæ charybdis abliguriisset.

Boo, as, n. 1. *muggire*, *rimbombare*, געה, Ger. *widerbrüllen*, Gal. *mugir*, *bugler*, Hisp. *bramar*, *bojar*, βοάω, mugio, clamo, a boum mugitibus, vel a βοάω, vociferor. Est proprium boum, cum vocem emittunt. *Plaut. in Amph.* Boat cælum fremitu virum. ¶ *Boo*, *bois*, *boere*, ejusdem significationis, verbum antiquum. *Pacuv.* apud *Non. 2. 80.* Clamore, & sonitu retonantes bount. ¶ Reperitur etiam *bovare*. *Varr. l. 6. de L. L.* & *Enn. ibid.* Sed *boare* magis est in usu. ¶ Hinc *reboo*.

Boōtes, æ, Arctophylax, sidus Septentrionale, a βοῦς, bos, unde etiam *bubulcus* vertitur. *Ovid. Fast. 3. v. 405.* Sive est Arctophylax, sive est piger ille Bootes. *Id. l. 2. de arte am. v. 55.* Conicique Bootæ Enliger Orion. *Avien. Periegef.* format genit. *Bootis*, ut *v. 364. axe* Bootis. Et *v. 456.* plaga dura Bootis. V. *Arctophylax*.

Borēa, vel Boria, f. 1. aliter Aerizusa, gemma ex jaspidum genere. *Plin. l. 37. c. 11.*

Boreālis, le, adject. ad Boream spectans. *Avien. in Arat. v. 964.* Borealis tramite cœli.

Borēas, m. 1. *Borea*, *Greco tramontana*, צפון, Ger. *nortwind*, Gal. *vent de bise*, Hisp. *Reganon*, *viento entre norte*, *y solano*, Βορέας, est ventus Septentrionalis, tertius post Septentrionem, Orientem versus, qui alias dicitur Aquilo, a cujus dextera, idest versus Sept. est Septentrio Aquilo, a sinistra, seu versus Or. Aquilo meses. Apud veteres dicitur flare ab ortu solstitiali, sive æstivo, quia octo tantummodo ventos agnoverunt, tres ab Ort. tres ab Occ. unum a Merid. unum a Septentr. Dictus est a βοή, clamor, quia est turbulentus, ac sonorus. *Virg. 1. Georg.* Boreæ penetrabile frigus. Vide *Ossebyja*.

Borēus, o. 1. 2. *settentrionale*, Ger. *mitnächtig*, Gal. *septentrional*, Hisp. *setentrional*, Βόρειος, septentrionalis. *Ovid. 4. Trist. el. 8.* Vita procul patria peragenda sub axe Boreo est.

Borith, vel Borytn, herba saponaria, de qua *Isid. l. 16. c. 2.* Crepitat in aqua, quomodo calx viva, & ipsa quidem dispergit, sed aquam lavationi aptam reddit.

Bormiæ Aquæ, *Vormeie*, opp. Rhetorum, ad extremum Vallis Telinæ inter fontes Adduæ, & Oliij flu. a Novocomo urbe Insubrum. 100. M. P. in Cæc. ¶ Sunt & Aquæ Bormiæ, thermæ apud Aquensem urbem Statiellorum in Liguria, sic dictæ a Bormia fluv. juxta fluente.

Borsycites, seu Borypres, gemma nigra, notis albis, & sanguineis. ¶ Item species olivæ. *Plin. l. 37. c. 11.*

Borysthēnes, m. 3. Danaster, Danastus, *Nieper*, Βορυσθένης, fl. Sarmatiæ Europææ, in Polonia, qui fontes habet in Moscovia, qua relicta Poloniam ingreditur, ubi Smolenskum, Orsam, Mohiloviam, & Rohaczoviam, Lithuaniæ urbes rigat, deinde auctus fluviis Beresina, Pripeto, Sosa, & Desena, & aliis, per Volhiniam inter. labitur juxta Kioviam, & Circassium urb. & in mare Nigrum se exonerat prope Oczacoviam, quæ al. Olbia, & Borysthenes etiam dicta fuit, ab ostio Tyræ 50. M. P. ab ostio Bor. littri 100. in Septent. ¶ Sunt etiam ibi hoc nomine urbs, ut dixi, al. *Olbia*, nunc *Oczakovia*, quæ melius dicitur Borysthenis, idis: item insula; item lacus. *Plin. l. 14. c. 12.*

Borysthenidæ, arum, ad Borysthenem habitantes. *Propert. l. 2. eleg. 7.* Gloria ad hybernos lata Borysthenidas.

Borysthenius, a, um, adject. ad Borysthenem pertinens. *Ovid. 4. de Ponto, el. 10. v. 53.* Cumque Borysthenio liquidissimus amne Dryaspes.

Bos, bovis, com. 3. *bue*, שור, Ger. *ein rind*, Gal. *beuf*, Hisp. *buey*, Βοῦς, animal, quo agri coluntur, a βοῦς, bos, more Dorum, qui βῶς dicunt, vel a genit. βοὸς, ut canis a κυνὸς, vel a βόσκω, pasco, quod homines suis laboribus pascit. Gen. plur. habet *boum*, dat. & ablat. *bobus*, per syncopen, vel *bubus* more veterum. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quid de bobus loquar? ¶ Ambigui est generis, & æque de tauro, ac vacca dicitur. *Ovid. 4. Fast. v. 631.* Forda ferens bos est, fœcundaque dicta ferendo. *Liv. l. 1. c. 7.* Inde cum actæ boves quædam, &c. ¶ Dat. plur. ut diximus, *bobus*, & *bubus* facit, prima producta; at *Auson.* corripuit, *epigram. 62.* Æs veluti spirans cum bobus exagites. ¶ *Horat. l. 1. epist. 14. v. 44.* Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. Quo proverbio significatur, neminem sua sorte contentum esse. ¶ Bos Lucas Elephas dicitur, quod in Lucanis Elephantes primum vidit Italia Pyrrhi tempore. *Varro de L. L. l. 6.* a luce dictos putat, quia longe relucebant propter inauratos clypeos, quibus eorum turres ornatæ erant. *Ennius* apud *Var. l. c.* Atque prius pariet locusta lucam bovem. ¶ Boves mortui apud *Plaut. Asin. 1. 1. 22.* sunt lora bubula.

Boschas, idis, avis palustris, seu marina anati similis, sed minor. *Columel. l. 8. c. 15.* Querquedulæ, boschides, phalerides.

Bosphoranus, & Bosphorius, a, um, adject. a Bosphoro. *Ovid. Trist. l. 2. v. 298.* Egerit Jonio, Bosphorioque mari. *Tacit. l. 12. c. 15.* Mithridates bosphoranus. ¶ Bosphorani, absolute, Bosphori Cimmerii accolæ. *Cic. pro L. Manil. c. 4.* Posteaquam se Bosphoranis finitimis suis bellum inferre simulasset.

Bosphorus, m. 2. Βόσπορος, Græce sine aspiratione, ut vera ratio postulat, angustæ maris fauces, a meabili bovis transitu, quasi βοὸς, bovis, πόρος, via, iter. Sunt autem duo Bosphori, Thracius, & Cimmerius, tanta uterque angustia, ut & alitum cantus, & canum latratus ab ulteriore litore invicem audiantur. ¶ Bosphorus Thracius, *Stretto di Costantinopoli*, Græc. Λαιμὸς, quasi guttur, Turc. *Bogazin*, est angustia maris inter Thraciam, & Asiam minorem, seu inter Byzantium in Europa, & Chalcedonem in Asia, seu inter Pontum Euxinum, & Propontidem. Patet stadiis 4. seu pass. 500. *Val. Flac. 4. Argon.* fabulatur. Io puellam in vaccam commutatam per hasce angustias in Asiam transiisse, inde fretum illud Bosphorum nominari cœpisse. ¶ Bosphorus Cimmerius, al. Fretum Cimmerium, Os, vel Fauces Mæotidis, Patares angustiæ, *Volpero*, *Stretto di Caffa*, *Bocca di S. Giovanni*, est angustia maris inter Tauricam Chersonesum in Europa, & Sarmatiam in Asia, seu inter Mæotidem Paludem, & Pontum Euxinum, per quam illa in Euxinum defluit, paulo latior Bosphoro Thracio, idest latitudine 2. M. P. a quo abest 500. M. P. ab ostio Tanais 375. in Aust. Dictus est a Cimmeriis Populis, qui circa ipsum habitant. Sed & Bosphorus appellatus est Cimmerius a Cimmeriis, & Cimmerii appellati sunt Bosphorani a Bosphoro. ¶ Ibi etiam Bosphorus est, urbs A. postea Panticapæum, *Vospero*. ¶ Item hoc nomine opp. est Germ. *Ochsenfurt*, in Franconia, inter Herbipolim, & Rotemburgum 4. leuc. ad Mœnum flu.

Bostrychus, m. 2. *treccia*, βόστρυχος, cincinnus in modum muliebris comæ ornata. *Firmic. l. 4. c. 12.*

Botanismus, i, runcatio, herbarum evulsio. *Plin. l. 8. c. 18.* Pauci runcant, quod botanismon vocant.

Botellus, i, dim. a botulus, *salcicciuolo*, intestinum delicatiore aliquo cibo fartum. *Martial. l. 5. epigr. 79.* Et pultem niveam premens botellus.

Bothynus, i, m. Βόθυνος, genus quoddam cometæ in modum foveæ seu scrobis; a βόθυνος, scrobs. *Senec. l. 1. Quæst. natur. c. 14.* (ubi Græcam positionem retinet, *Bothynoe*, *et Cliumni*) & *Apules. de Mundo*.

Botronatum, i, ornamentum delicatum, contextum βοτρυδόν, cujus baccæ, aliæ aliis adhæreant, ut in botris. *Tertull. de cultu fem. c. 10.*

Botrosus, a, um, adject. botris, h. e. racemis abundans. *Plin. 12. 13.* Botruosus frutex. *Al. leg.* myrtuosus. *Apul. de herbis c. 67.* Botruosum semen.

Botryo, vel Botryon, onis, m. *grappolo*, βοτρυών, uvæ racemus. *Pallad. l. 3. tit. 33.* Ut vitis botryones & albos afferre putat, & nigros. ¶ In illo *Martial. l. 11. ep. 28.* Nec dignam toto se botryone putat: *botryonem* alii interpretantur racemum uvæ conditum, alii liquamen ex ovis piscium, quia ova ita condita mutuo adhærescunt, ut in uva acini.

Botrys, f. 3. Βότρυς, herba, al. ambrosia, artemisia, a βότρυς, *racemus*, quod circa imum caulem semen habeat in ramulis uvarum modo dependens, odore vinoso. *Plin. l. 27. c. 4.*

Botrytes, Βοτρύτης, gemma incipienti uvæ similis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Botularius, botulorum confector, seu venditor, *salsicciajo*. *Senec. ep. 56.*

Botŭlus, m. 2. *salsiccia*, Ger. *bratwurst*, Gall. *saucisse*, Hisp. *longaniza*, farciminis genus duplex. Aliud enim fit ex ovis, nucleis, cepa, & porro concisis, thure item & pipere vino perfusis, ut *Apicius* describit *l. 2. c. 5.* Aliud ex frustulis carnis, sanguine, &c. *Festus*. Botulus genus farciminis, propter connexionem a bolis sic appellatur. *Tert. Apologet. c. 9.* Botuli cruore distenti. *Gell. l. 16. c. 7.* refert hoc verbum inter sordida, quibus *Laberius* usus est.

Bovatim, ad similitudinem bovis. *Nigid. apud Non. 1. 192.*

Bovianus, a, um, ut Bovania lustra, i. e. silvæ circa Bovianum. *Sil. Ital. l. 8. v. 565.*

Boviānum, V. Bojanum.

Bovīle, is, n. 3. *stalla de' buoi*. *Phædr. l. 2. Fab. 9.* Cervus se bovili condidit. A. leg. *bubili*. Ad le Caton. & *Varr.* apud *Charis. l. 1.*

Bovillæ, arum, f. 1. Bobile, *Baùnco*, *Bauco*, Βοΐλλαι, oppid. Latii, in Hernicis, in Campania Romana, prope fin. Regni Neapolitani, Aletrio, & Verulo finit. inter Frusinonem 8. M. P. in Or. & Soram ad Bor. 6. ab Arpino tot. a Liri fl. 4. ¶ Item pag. Romæ vicinus, in via Appia. Nomen inde accepit, quod bos vulnerata sua trahens illa eo venerit.

Bovillānus, a, um, ad Bovillas pertinens. *Cic. pro Planc. c. 9.*

Bovillus, a, um, idem quod Bovinus. *Theodor. Priscian. l. 1. c. 7.*

Bovinator, oris, *Lucilio* est tergiversator, & malitiosus. *Non. c. 2. n. 84.* & *Gell. l. 11. c. 7.*

Bovīnor, d. 1. ἀντιβοάω, conviciar, quasi in aliquem mugio, verb. antiq. *Fest.*

Bovīnus, a, um, ad boves pertinens, *bovino*. *Theodorus Medicus antiquus, de diæta, c. 15.* Utilior omnibus probatur medulla cervina, secunda bovina, & maxime de juvencis.

Bovo, as. V. Boo.

Box, ocis, m. 3. Βῶξ, genus piscis, a boando. *Plin. l. 32. c. ult.*

B ANTE R.

Brabēum, seu Brabīum, aut Bravium, i, n. *premio della vittoria*, *palio*, Βραβεῖον, victoriæ præmium, eius præcipue, quæ in Ludis publicis petitur. *Novatian. de cibis Judaicis, c. 1.*

Brabeutæ, m. 1. Βραβευταί, judices spectaculorum, qui victoribus in certamine exhibent premium, & coronas. *Suet. in Ner. c. 53.*

Braca, & Bracca, æ (quibusdam & Bracha) f. 1. ἀναξυρίς, vestis fluxa, & intonsa, ac varii coloris, qua olim gentes duntaxat frigidioris plagæ utebantur, ut Sarmatæ, Galli, &c. a βραχὺ, brevis, vel a ῥάκος, lacera vestis, vel melius a voce Belgica. Nam Belgæ *broeck* appellant, Cimbri *brog*, Britanni *breache*. *Ovid. de Scythis*, Pellibus, & laxis arcent mala frigora bracis. *Pompon. Mela l. 2. c. 1. de Sarmatis*. Ob sævitiem hyemis admodum assiduæ, demersis in humum sedibus, specus, aut suffossa habitant, totum bracati corpus, nisi qua vident, & ora vestiti. Ex quo colligere licet, bracas ejusmodi esse, ut thoracem, feminalia, & tibialia uno contextu contineant. ¶ In singulari numero *Ovid. 5. Trist. 10. 34.* Pro patrio cultu Persica braca tegit.

Bracăra Augusta, *Braga*, urbs A. Hispan. Tarr. ad R. Portugallicum spectans, ad Cavadum fl. in Provincia dicta intra Durium, & Minium. *Auson. de Urbib. 9. v. 5.*

Bracaraugustanus, a, um, ab Bracaram Augustam pertinens. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 344. n. 11.*

Bracări, orum, populi Hispaniæ, quorum urbs Bracara. *Plin. l. 3. c. 4.*

Bracărus, a, um, ad Bracaram pertinens, ut Bracarus conventus. *Plin. l. 3. c. 3.*

Bracarii, m. 2. bracarum vestium confectores. *Lamprid. in Alex. c. 24.* Vectigal instituit bracariorum.

Bracata, V. Gallia.

Bracātus, o. 1. 2. bracis indutus. *Cic. pro Font.* Sagatos, bracatosque.

Brachiale, n. 3. *maniglia*, *Braccialetto*, אצעדה, Ger. *armgier*, Gal. *brasselet*, Hisp. *braçal*, *braçalete*, περιβραχιόνιον, ornamentum brachii. *Plin. l. 20. c. 7.* Argenteo brachiali incluso.

Brachialis, le, adject. ad brachium pertinens, ut nervus brachialis. *Plaut. in Pœn. 5. 4. 99.* Et brachialis crassitudo, *Plin. l. 13. c. 11.*

Brachiatus, o. 1. 2. quod est ad brachiorum modum factum. *Col. l. 5. c. 5.* Alii capitatas vineas, alii brachiatas magis probant. *h. e.* quæ ramos utrinque in brachiorum modum compositos habent.

Bra-

Brachiolaris, brachialis, ut musculi brachiolares, *Veget. l. 2. c. 25.*

Brachiolum, i, n. 2. diminut. parvum brachium. *Catul. Carm. 62. v. 181.* Brachiolum teres.

Brachium, n. 2. *braccio*, זרוע, Ger. *ein arm*, Gal. *bras*, Hisp. *braço*, βραχίων, proprie est pars illa corporis, quæ est a cubito usque ad manum. *Ovid. Met. 1. v. 500.* Laudat brachia, & nudos media plus parte lacertos. Sed fere sumitur pro omni eo, quod a scapulis dependet usque ad extremam manum. *Virg. 5. Æn.* Evinctis attollit brachia palmis. ¶ Molli brachio, & levi brachio aliquid fieri dicimus, cum indiligentem operam significamus. *Cic. l. 1. ad Att. 2. & 4.* ¶ Translate, Præbere brachia sceleri, dixit *Ovidius*; hoc est operam navare, favere. Sic ab aliis transfertur ad pisces, arbores, flumina, montes, & alia multa, quæ similitudinem brachii habent. *Ovid. 1. Metam.* Nec brachia longo margine terrarum porrexerat Amphitrite. *Id. 2. Metam.* Edidit hinnitus, & brachia movit in herbis. *Liv. l. 44. c. 35.* Veluti per devexum in mare brachium. *Id. l. 4. c. 9.* Muro brachium injunxerat. *Virg. 2. Georg. v. 296.* Ramos, & brachia tendens.

Brachodes, m. 3. βραχώδης, prom. Africæ, in extremo cornu Syrtis parvæ. *Plin. l. 4. c. 3.*

Brachmanæ, um, m. βραχμᾶνες, *Bramini*, & *Nairi*, Sapientes in India cit. diligentissimi siderum observatores, alterum genus Gymnosophistarum. Nam Bardesanes Babylonius Gymnosophistarum duo tradit genera, quorum illi, qui ex generis successione veluti hæreditariam Sapientiæ professionem amplectebantur, *Brachmanes* dicti, qui vero electione ad Philosophiæ professionem assumebantur, *Samanæi*. Ex *Strab. l. 15.* A *Plinio* memorantur Brachmanæ populi circa Gangen, *l. 6. c. 17.*

Brachycatalecton, βραχυκατάληκτον, carmen, cui pes integer deest. Hujusmodi carmen dicitur *brachycatalecticon*. V. Grammat.

Brachylogia, βραχυλογία, breviloquium, Laconismus. V. *Quint. l. 9. c. 3.* ubi tamen Græcis litteris scribitur.

Bractea, f. 1. *sfoglia*, *lama sottile*, est lamina exilis auri, &c. vel ligni, aut alius materiæ, a ברק, *fulgurare*, vel a βρέχω, crepito, quia propter exilitatem crepitat. Differt a lamina, quod lamina crassior est, ex qua armatura conficitur, bractea magis tenuis, & sua sponte plicabilis. *Virgil. l. 6.* Leni crepitabat bractea vento. ¶ Bracteis inaurari simulacra solebant, sed unguibus plerunque auferebantur. *Mart. 8. 33.* Astuti derasa est ungue ministri bractea.

Bracteamentum, i, subtile figmentum, ut Vet. Glossator interpretatur. *Fulgent. Contin. Virg. p. 140. edit. Munker.* Ascræi fontis bracteamento faturor.

Bractealis, le, adject. ad bracteas pertinens. *Prudent. hymn. Romani, v. 1025.* Setasque fulgor bractealis inficit.

Bractearius, ii, qui bracteas facit. *Jul. Firmic. l. 4. c. 15. & l. 8. c. 16.* Inauratores, bractearios, argentarios.

Bracteator, m. 3. qui bracteas facit. *Firmic. l. 8. c. 16.* Quicunque habuerit horoscopum in 17. parte Scorpii, erit aurifex, inaurator, bracteator.

Bracteatus, a. 1. 2. bractea obductus. *Sidon. l. 2. epist. 10.* Bracteatum lacunar. ¶ Translate ornatus, & elegans. *Fulgent.* Bracteata eloquentia. ¶ Item in quo interius minus est, quam foris apparet. *Senec. epist. 115.* Omnium illorum bracteata felicitas est. Ital. *apparente*.

Bracteola, læ, diminut. parva bractea, seu lamina. *Juven. sat. 13. v. 152.* Qui bracteolam de Castore ducat.

Branchiæ, arum, f. *branchie*, βράγχια, partes hiantes in piscibus follium more juxta cervicem, quibus anhelitum reddere, ac per vices respirare existimantur, a βρόγχος, guttur, quia gutturis officio in reddenda aqua, quæ ore accepta est, funguntur. Balænæ, & Delphini excipiuntur, qui fistulis spirant, Balænæ a fronte, Delphini a dorso. *Plin. l. 9. c. 18.*

Branchidæ, m. 1. Apollinis Didymæi Sacerdotes, apud Posideum opp. & promontorium Joniæ, qui locus prius Branchidarum Oraculum dicebatur. *Plin. l. 5. c. 29.*

Branchus, filius Apollinis ex filia Jauci, uxore Sucronis, qui cum Apollinis malas deosculatus esset, coronam, & virgam accepit, cœpitque vaticinari, & subito nusquam apparuit. *Stat. l. 3. Theb. v. 479.* ¶ Ingens ei templum ædificatum est, quod Branchiadon nominarunt. *Lactant. Statii Scholiast. ex Varr.* ¶ Sed alibi idem ait, Branchum quendam Thessalum fuisse ab Apolline maxime dilectum, cui post mortem in suo templo sacra fieri jussit, inde Apollinem Branchiadem vocatum fuisse.

Brasma, atis, n. 3. βράσματα Græci vocant bullas aquæ scaturientis, vel ebullientis; pustulas item ab igne in pane torrido factas. ¶ Hinc Brasma piper atrophum, & inane dixit *Plin. l. 12. c. 7.*

Brasmatiæ, arum, βρασματίαι, terræ motus, qui humum molestius suscitantes, sursum propellunt immanissimas moles. Ita describit *Ammian. l. 17. c. 7. (al. 16.)*

Brassica, f. 1. *cavolo*, כרוב, Ger. *koolkrout*, Gal. *choux*, Hisp. *berza*, κράμβη, herba, vulgo caulis, quasi *præseca*, teste *Varrone*, quia ex ejus scapo, quem maximum habet, folia minutatim præsecantur, vel, ut alii volunt, quasi *passica*, quod ex scapo præsecetur, & passa fiat, vel a βιβρώσκω, voro, quod illa avide veteres vescerentur. Vitibus perniciosa est, a qua illæ in diversam partem refugiunt. *Cic. de nat. Deor. 2. 47.*

Brastæ, arum, m. eadem terræmotus species, quæ *brasmatiæ* dicuntur, a βράσσω, ebullio, *Apulej. de Mundo*.

Bravium, V. Brabium.

Brennus, dux Senonum, qui Romam ceperunt. Brenonam condidit, quæ nunc *Verona* dicitur. Apollinis Delphici templum prædæ causa ingressus ira Numinis se ipse interfecit.

Brephotrophium, βρεφοτροφεῖον, locus, in quo infantes expositi, & pauperes nutriuntur. *Leg. 19. Cod. de Sacros. Eccles.*

Breve, is, libelli genus, in quo militum, vel aliorum nomina describebantur. *Vopisc. in Aurel. c. 26.* Breve nominum conscripsit. ¶ Dicitur & brevis in masculino, subaudi *libellus*. *Lamprid. in Severo c. 21.* Milites suos sic ubique scivit, ut in cubiculo haberet breves, & numerum, & tempora militantium.

Brevi, propediem, brevi tempore, exiguo tempore, paucis diebus, item paucis, perpaucis, paucis verbis, breviter, *brevemente*, Ger. *kuertzlich*, Gal. *bref*, *en peu de temps*, Hisp. *brevemente*, ἐν βραχεῖ, adverb. *Cic. Curion.* Brevi sic habeto. ¶ Potest esse & ablativus, ut subintelligatur tempore. *Cic. in Verr.* Brevi postea mortuus est. *Gell. l. 13. c. 17.* Fuit Æschylus non brevi antiquior Euripide. ¶ Sæpe ablat. tempore exprimitur. *Idem ad Terent.* Ne brevi tempore fames in urbe sit. ¶ Reperitur etiam cum præposit. in *Aul. epist. ad Octav.* O miseram, & in brevi tam celerem, & tam variam Reipub. commutationem.

Brevia, plur. neut. sunt loca maris vadosa, navigantibus periculosa, quod ibi undæ breves sint. h. e. non profundæ. *Virg. Æn. 1. v. 110.* Tres Eurus ab alto In brevia, ac Syrtes urget. *Tacit. Ann. 1. c. 70.* Neque discerni poterant incerta a solidis, brevia a profundis.

Breviarium, ii, ἐπιτομή, compendium, *compendio*. *Suet. in August. c. ult.* Fecit breviarium totius imperii. *Et in Vespas. c. 21.* Deinde perlectis epistolis, officiorumque omnium breviariis, amicos admittebat. *Senec. ep. 39.* Hæc quæ nunc vulgo breviarium dicitur, olim cum Latine loqueremur summarium vocabatur.

Breviarius, a, um, compendiarius, ut Rationes breviariæ. *Leg. ult. ff. de pecul. legat.*

Breviatio, onis, f. contractio, decrementum. *August. epist. 80.* Breviatio dierum.

Breviator, oris, m. 3. qui breviat. *P. Oros. l. 1. hist. cont. Pagan. c. 8.* Pompejus historicus, ejusque breviator Justinus.

Breviculum, li, vel breviculus i, m. brevis scriptura, libellus. Hinc titulus 44. *l. 7. Cod. Justin.* inscribitur *de sententiis ex breviculo recitandis*, h. e. ex libello, in quo judices sententias suas perscribebant.

Breviculus, idem quod perbrevis. *Apul. l. 1. Milef. p. 107.* Grabatulus aliquanto breviculus, & uno pede mutilus.

Breviloquens, entis, adject. qui breviter loquitur. *Cic. Attic. l. 7. ep. 20.* Breviloquentem me tempus ipsum facit.

Breviloquentia, æ, quod Laconismum vulgo dicimus, *parlar breve*. *Cic. apud Gell. l. 12. c. 2.* Breviloquentiam in dicendo colere.

Brevio, as, are, a. 1. abbrevio, *abbreviare*, *compendiare*, *accorciare*, βραχύνω. *Quintil. l. 1. c. 9.* Et breviare quædam, & exornare, salvo Poetæ sensu, permittitur. *Manil. l. 3. v. 461.* Ex illa totidem per partes sic breviantur. ¶ *Breviare syllabam* brevi quantitate proferre. *Quintil. l. 12. c. 10.*

Brevis, & ve, o. 3. parvus, pusillus, angustus, exiguus, *breve*, קצר, Ger. *kurtz*, Gall. *bref*, Hisp. *breve*, βραχὺς, id, quod longo opponitur, a Græca voce, quæ proposita est. *Cic. pro Arch.* In hoc vitæ curriculo, & tam brevi. Apud *Horatium l. 2. od. 14. brevis dominus*, est paucorum dierum dominus. Apud *eund. in Poet.* Dum brevis esse laboro. *hoc est* non prolixus. ¶ Dicitur de omnibus, quæ exigua, & parva sunt, ut brevis census, *Horat. l. 2. Od. 15.* Brevissimum vasculum, *Pallad. R. R. l. 5. tit. 8.* Breves Gyaras, h. e. angustas, *Juven. Sat. 1. v. 73.* ¶ Brevis pro libello. V. in *Breve*. ¶ Ad breve, subaudi, tempus, *Suet. in Tiber. c. 68.* ¶ *Brevia* V. supra suo loco.

Brevitas, atis, f. 3. *brevità*, קצר, Ger. *kurtze*, Gal. *brieveté*, Hisp. *brevedad*, βραχύτης. *Cic. 2. Offic.* Brevitatis causa uno exemplo contenti erimus. ¶ Dicitur etiam pro parvitate. *Cæs. l. 2. B. G. c. 30.* Gallis præ magnitudine corporum suorum, brevitas nostra contemptui est.

Breviter, exigue, summatim, brevi, *brevemente*, βραχέως. *Cic. de Amic.* Multa ab eo prudenter disputata, multa breviter, & commode dicta. ¶ Usurpatur etiam de tempore, cui opponitur *diu*. *Publ. Syrus:* Iratum breviter vites, inimicum diu. ¶ Comparat. *brevius*, superlat. *brevissime*. *Cic. Fin. l. 4. c. 10. & l. 2. de nat. Deor. c. 1.*

Bria, V. Ebria.

Briareus, trisyllab. βριαρεὺς, Gigas nepos Cœli, filius Titani, & Terræ, a βρῖ, valde, & ἄρης, Mars, vel a βριάω, robustus sum. Hunc Poetæ finxerunt centum habuisse brachia, & quinquaginta ventres. *Homerus* narrat 1. *Iliad.* Briareum suasione Tethydis, cum Pallas, Juno, Neptunus, aliique ex Diis nonnulli adversus Jovem conjurassent, in cælum ascendisse, ut Jovi suppetias ferret, Deosque conjuratos illius adventu territos a cœptis destitisse, & cum Jove in gratiam rediisse. Ubi etiam hoc addit, a Superis quidem Briareum dictum fuisse, ab hominibus autem Ægæonem. ¶ Alii Briareum inter eos numerant Gigantes, qui adversus Jovem bellum gesserunt. Unde a *Virg. l. 6.* cum aliis monstris in vestibulo Inferorum collocatur.

Briareius, a, um, adject. quinque syllab. *Claudian. de Rapt. Proserp. l. 3. v. 188.* Appetiit centum Briareia turba lacertis.

Brigantes, pop. Hiberniæ, ubi nunc Comit. *Vvaterford*, & *Triperary*, in Momonia, inter Suirii ost. & confl. Neroi, & Barouvi. ¶ Apud *Marcell. Empir. c. 8.* sunt vermiculi, qui cilia exulcerare solent.

Brigantinus, a, um, adject. gentile, ut lacus Brigantinus, qui alias Acronius. *Plin. l. 9. c. 17.*

Briletus, m. 2. Brilessus, Ægialeus, mons Atticæ, prope Tharnen, in quo bina leporibus sunt jecinora, cervis renes quaterni, pennatis, & squamosis nulli. *Plin. l. 4. c. 7. & l. 11. c. 37.*

Brimo, βριμὼ, Hecates, vel Proserpinæ cognomen, ἀπὸ τοῦ βριμᾶν, h. e. a terrendo, eo quod nocturna terriculamenta immitteret. *Propert. l. 2. eleg. 2. v. 64.* Virgineum Brimo composuisse latus.

Brisa, æ, f. 1. vinaceus uvæ cum calcatur, vel, ut alii malunt, vinaceorum massa, ex qua vini, vel aquæ affusione fit vinum secundarium, a βρύω, mano, scaturio, quia cum calcatur, vini liquorem effundit. *Col. l. 12. c. 39.* Subactam brisam prælo subjicere. ¶ Est etiam Brisa, βρῖσα, promont. Lesbi, in quo Bacchus colebatur; inde Brisæus dictus, Quare in *Pers. Sat. 1. v. 76.* ita legunt quidam: Est nunc, Brisæi quem vinosus liber Acci: ut Accius Brisæus dicatur, quod Accius Poeta in tutela esset Liberi Patris. Al. tamen legunt *Brisæis*. V. ¶ Alii Brisæum dictum volunt Bacchum a Brisa, h. e. uva; quod uvam invenerit, & expresserit. V. *Voss. in Etymol.*

Briseis, f. 3. βρισηΐς, Lyrnessia puella, a patre Brisa ita appellata, cum vero nomine Hippodamia vocaretur. Hæc, capta Lyrnesso urbe, Achilli victori in sortem cessit, postea ab Agamemnone erepta, implacabilis inter eos dissidii causa fuit. Detrectabat enim Achilles Agamemnonis imperium, neque unquam adduci potuit, ut arma sumeret, donec Patrocli mors nuntiata eum ad vindictam impulit. *Horat. l. 2. Od. 4. v. 3.* Serva Briseis niveo colore Movit Achillem.

Briseus, i, m. βρισεὺς, cognomen Bacchi, apud *Macrob. 1. Saturn. c. 18.* V. *Brisa*.

Brisæus, a, um, V. in Brisa.

Britanni, m. 2. βρεττανοὶ, pop. Britanniæ. *Virg. 1. Ecl.* Et penitus toto divisos orbe Britannos.

Britannia, f. 1. βρεττανία, ins. maxima in Oceano Sept. Prius dicta est Albion, ab Albis montibus, qui ad eam navigantibus primo apparent, deinde Britannia a Britone Rege. Ab Ort. abluitur Oceano Germanico, ab Occ. Hibernico, a Sept. Caledonio, ad Mer. angusto freto a Belgio dirimitur. Porrigitur 800. M. P. in longitudinem inter Austrum, & Septentrionem. 400. in latitudinem, inter Cantium promont. ad Or. & Bolerium prom. ad Occ. Dividitur in duo Regna, Angliam in Austr. quæ & Britannia major dicitur, & Scotiam ad Septent. quæ Britannia minor. Hinc gentile *Britannus*, *a*, *um*, & possess. *Britannicus*, *a*, *um*. ¶ Est & Britannia min. al. Armoricæ civitates, *Bretaigne*, pars Gall. Celt. ad Occ. & Bor. sic a Britannis, qui ex Britannia magna ab Anglis, sive Saxonibus ejecti in ea consederunt.

Britannica, f. 1. *Plin. l. 25. c. 3.* herba foliis oblongis, & nigris, radice item nigra, nervis, & dentibus salutaris, & contra anginas, & serpentum morsus efficax remedium. Hujus flores vibones vocantur, quibus ante tonitrua degustatis milites adversus fulminum ictus prorsus securi reddebantur.

Britannicus, a, um, n. 1. 2. βρεττανικὸς, quod ab Britanniam spectat. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quid? æstus maritimi, vel Hispanienses, vel Britannici, eorumque certis temporibus vel accessus, vel recessus sine Deo fieri nonne possunt? *Juven. Sat. 7.* Quantum delphinis balæna Britannica major.

Bri-

Britannus, a, um, o. 1. 2. *Βρεττανός*, qui est ex Britannia. *Juven. Sat.* 15. Gallia causidicos docuit facunda Britannos.

Britomartis, vel Britone, nympha Cretensis, Dianæ dilecta, quæ se in fluvium præcipitem dedit, ut Minois vim effugeret. Hæc vox Cretica est, & dulcem puellam significat, teste *Solin. c. 11. (al. 16.) Claudian. in 2. Consul. Stilich. v. 251.* Ignea Cretæa properat Britomartis ab Ida.

Britōnes, iidem ac Britanni, sed ex Britannia min. in Gallia. *Juven. Sat. 15. v. 124.* Qua nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam.

Brixia, f. 1. *Brescia*, urbs Transpadanæ regionis, opus Cenomanorum, qui post Insubres in Italiam venerunt, prope Melam fl.

Brocchus, vel brochus, i, m. 2. dens eminulus, & in adversum de serie procurrens, sive exertus. *Varro R. R. l. 2. c. 8. de equis:* Cum dentes facti sint brocchi, & supercilia cana, & sub ea lacunæ, ex observatis dicunt, eum equum habere annos sexdecim. ¶ *Plin. l. 11. c. 37.* Brocchos appellat homines ipsos ejusmodi dentibus, atque labratos improbius. Bronchos idem dixit *Lucilius*, quos *Nonius c. 1. n. 102.* interpretatur producto ore, & dentibus prominentibus.

Brochitas, atis, ipsum vitium dentium prominentibus. *Plin. l. 11. c. 37.*

Brochon, n. 2. arbor nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici. Aliqui malachram, alii maladocon appellant. *Plin. l. 12. c. 9.*

Bromĭus, m. 2. *Βρόμιος*, Bacchi cognomen, a *βρέμω*, fremo, vel a *βροντῇ* tonitru, quod natus sit cum tonitru, ejus genitrice fulmine perempta, vel a Brome, vel Bromio nympha, quæ eum educavit, ut *Serv. ad Ecl. 6. v. 15. & Hygin. fab. 182.* narrant: *Ovid. Met. 4. v. 11.* Thuraque dant, Bacchumque vocant, Bromiumque, Lyæumque.

Bromos, *βρῶμος*, avenæ species, *Plin. l. 18. c. 11. & l. 21. c. 25.*

Bromōsus, a, um, *puzzolente*, graveolens, *βρωμώδης*. *Cal. Aurel. Acut. 2. 37. & Tard. 3. 2.*

Bronchus, V. Broccus.

Brontes, æ, *Βρόντης*, Cyclops, unus e tribus Vulcani ministris, a *βροντάω*, *tono*. *Virg. Æn. 8. v. 424.* Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro, Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon.

Brontēum, n. 1. *Βροντεῖον*, machina erat sub scena, æneum habens vas, in quod decidentes calculi tonitru sonum imitabantur, quod genus *Claudianus tonitrus* Festus vocavit, a Claudio Pulchro inventore. Sed vox Græca est, non Latina.

Brontia, æ, f. 1. *βροντία*, gemmæ nomen, quæ cum tonitru cadere creditur, testudinis capiti similis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Bronton, ontis, *tonante*, *βροντῶν*, tonans. *Inscript. apud Gruter. pag. 34. n. 5.* Sacerdos Dei Brontontis. *h. e.* Jovis tonantis.

Broteas, æ, & Ammon, Fratres pugiles. Vide *Ovid. Met. 5. v. 107.* ¶ Alius Broteas, vel Broteus Vulcani Filius, propter vultus deformitatem contemtus, se in rogum ardentem conjecit. *Ovid. in Ibin, v. 517. & Gell. l. 22. c. 11.*

Bruchus, m. 2. *βροῦχος*, genus vermis e locustarum genere, sine alis, a *βρύκω*, rodo, quod herbas, & arborum frondes erodit. *Hieron. in Malach. & Joel. & Prudent. in Hamartig. v. 229.*

Bructĕri, Pop. Frisiæ Orientalis. *Claud. de 4. Conf. Honor. v. 449.* Venit accola sylvæ Bructerus Hercyniæ. *Tacitus* etiam meminit *4. histor. c. 21.*

Bruma, f. 1. חרף, Ger. *winter*, *χειμερινὴ τροπή*, initium hyemis, quæ incipit a solstitio hyberno, quod in tribus diebus Decembris, 19. 20. 21. positum est. *Ovid. 1. Fast. v. 163.* Bruma novi prima est, veterisque novissima Solis. ¶ Fere ponitur pro tota hyeme. *Virg. 3. Georg. v. 321.* nec tota claudes fœnilia bruma. *Id. ibid. v. 443.* Horrida bruma. Adde *Phædr. l. 4. fab. 23.*

Brumālis, le, adject. ad brumam pertinens. *Cic. 3. de Orat. c. 45.* Sol accedens ad brumale signum. ¶ Item ad hyemem pertinens. *Martial. 13. 16.* Brumali gaudentia frigore rapa.

Brunda, æ, f. idem ac Brundusium. *Fest. & Arnob. l. 2.*

Brundusīnus, a, um, ad Brundusium pertinens, ut Brundusinum fœdus. *Tacit. Ann. l. 1. c. 10.*

Brundusĭum, Brundisium, Brendesium, Brentesium. *Brindisi*, *Βρεντέσιον*, Col. & Urbs A. Salentinorum cum portu, R. Neapolit. in prov. Hydruntina, in ora Bor. maris Adriatici, contra Tarentum, conditum ab Ætolis sociis Diomedis, a *βρέντιον*, *caput cervi*, quia & caput cervi, & cornua, & linguam habere videtur, vel a *Brento* Herculis fil. *Plin. 3. 11. Lucan. 2. 610.*

Bruscum, n. 2. tuber arboris, intortum, & crispum. *Plin. l. 16. c. 16.*

Bruta, f. 1. arbor soli Orienti cognita, cypresso fusæ similis albicantibus ramis, odore cedri, a ברוש, vel ברות, cypressus. V. *Plin. l. 12. c. 17.*

Brutātes, iidem qui Brutii. *Enn.* apud *Fest. in voce Bilinguis*.

Brutesco, is, escere, brutum, vel stolidum fieri. *Sidon. l. 4. ep. 1.* Secundum beluas ineptit, brutescit. ¶ Item sensum amittere. *Lactant. l. 2. Instit. c. 5. sect. 42.* Animal quia sensu præditum est, etiam membra ejus habent sensum, nec, nisi a corpore avulsa, brutescunt. Ita restituit Gronov. ex MSS. Antea legebatur, *putrescunt*.

Brutĭa pix, secundus liquor, qui ex tæda excoquitur, & aceto coagulatur, doliis, aliisque vasis illiniendis utilis, dicta, quod optima in agro Brutio excoquebatur. *Plin. l. 6. c. 11.*

Brutiāni, m. 2. dicebantur, qui officia servilia Magistratibus Romanis præstabant, hac ignominia Brutiis populis loco militiæ imposita, quod primi Annibali adhæsissent, & cum eo perseverassent, donec ex Italia recederet. *Gell. l. 10. c. 3.*

Brutiānus, a, um, ad Brutum pertinens, ut Brutianum bellum, *Lactant. 2. 7.* Brutiana castra. *Vellej. 2. 72.*

Brutĭi, vel Bruttii, Brutiani, Bretii, *Abruzzesi*, *Βρέττιοι*, pop. Italiæ, in Magna Græcia, in parte Australi R. Neap. in ora maris superi, & inferi, contra Siciliam, divisi in Cismontanos, & Transmontanos, ubi olim Oenotria, & Ausonia, nunc Calabria citerior, & ulterior, inter Lucaniam, post Laum fl. & fretum Siculum, & inter mare Tyrrhenum, & sinum Tarentinum. Hi fuerant servi, & pastores Lucanorum, qui inde aufugientes furtim in regione consederunt, ubi Cosentia est, quæ fuit eorum metropolis. Dicti sunt, quasi *bruti*, idest, tardi, stupidi, obscœni. A Romanis propter eorum perfidiam pene deleti fuere, sine dignitate, sine honore, ad servilia opera semper coacti.

Brutīnus, a, um, adject. ad Brutum pertinens, ut Brutina consilia, *Cic. ad Brut. ep. 15.*

Bruttiānus, vel Brutianus, a, um, ad Brutios pertinens, ut Bruttiani caules, *Plin. 19. 8.*

Brutĭus, vel Bruttius, a, um, adject. a Brutiis, ut Brutius ager, & tellus Brutia, *Sil. Ital. l. 16. in princ.*

Brutus, a, um, *grave*, *tardo*, *insensato*, *ἄλογος*, *ἀναίσθητος*, Ger. *unvernünfftig*, Gal. *brutal*, Hisp. *bruto*, *brutal*, quod nomen proprie terræ tribuitur, quasi quæ sine sensu immota, & gravis maneat. *Horat. l. 1. od. 34.* Quo bruta tellus, & vaga flumina. Ad quem locum *Vet. Scholiast.* Bruti, inquit, graves & tardi dicuntur, quod terræ perpetuum est. Similia habent *Festus*, & *Non.* ¶ Bruta fortuna dicitur *ad Heren. l. 2.* h. e. cæca, & sine ratione. Et bruta fulmina dicuntur a *Plinio l. 2. c. 43.* quod temere, & sine ratione cadunt. ¶ Id. *Plin. l. 11. c. 37. circa med.* Bruta existimantur animalium, quibus (*cor*) durum riget; audacia, quibus parvum est; pavida, quibus prægrande. ¶ Bruta siquando inveniuntur sine substantivo, intellige *animalia*. ¶ Brutus etiam dicitur, qui hebes, & stultus est. Hinc L. Junius cognominatus est Brutus, & ab eo cæteri ejus familiæ posteri, quia, ut tutus esset a Tarquinio superbo, se stultum simulavit.

Brya, bryæ, f. 1. frutex in Achaja, quem Dioscorides *μυρίκην*, Romani tamaricem appellant. *Plin. l. 13. c. 21.*

Bryon, herba marina lactucæ foliis, quæ nascitur maxime in scopulis. *Plin. l. 27. c. 8.* ¶ Item muscus in arboribus nascens, & odoratus. *Id. l. 24. c. 6.*

Bryonia, f. 1. herba, sarmenta, capreolos, & folia habens sativæ viti non dissimilia, omnia tamen hirsutiora, alio nomine *vitis alba*, a nonnullis *psilothrum*, quod acinos ferat rubentes, quibus tergora depilantur. *Plin. l. 33. c. 1.* Sed alius est vitis sylvestris genus, quam ampelomelænam dicunt. V. *Plin. l. 23. c. 1. Dioscor. l. 4. c. 176.*

B ANTE U.

Bu, *βοῦ*, particulam solebant Græci magnis, & amplis rebus præponere, a magnitudine scilicet bovis. Hinc *bupædas* magnos pueros, *bupodas* magnos pedes, *bulimum* magnam famem dixerunt. *Festus*.

Bua, f. 1. *βρῦν*, puerorum infantium potio est. *Varr.* Cum cibum, ac potionem pappas, & buas vocent. *Lucil. l. 8.* Cum vinulentas diceret, vini buas designavit. *Non.* hæc refert *c. 2. n. 97.*

Bubalīnus, a, um, o. 1. 2. ad bovem, seu bubalum pertinens, ut laridum bubalinum, *Vopisc. in Prob. c. 41.* ¶ Bubalina stragula a Jureconsulto dicta sunt, quæ equis insterni solebant. Ex pellibus enim bubalinis fiebant antiquitus stragula hæc.

Bubālis, le, idem quod bubalinus, ut bubale frustum, *Petron. in Satyr. c. 35.* Id est frustum carnis bubulæ.

Bubălus, m. 2. *bufalo*, יחמור, Ger. *ein büffel*, Gal. *buffle*, Hisp. *bufalo*, *βούβαλος*, animal simile bovi, vel silvestris bos, colore nigro, fortissimis cruribus, & brevibus, cornua habens longa, inflexa, nigra, parvæ caudæ, magnæ velocitatis. Sed *Plin. l. 8. c. 15.* dicit, imperitum esse vulgus, quod boum ferorum genus, quæ in Germania gignuntur, bubalos appellat, quia bubali bestiæ sunt Africæ vituli potius, vel cervi quadam similitudine. *Martial. de Spectac. epigr. 23.* Illi cessit atrox bubalus, atque bison.

Bubalus, Bupalus, pictor, qui cum Hipponactem Poëtam deformi figura pictum omnium risui exposuisset, tam mordaci ab eo carmine fuit perstrictus, ut laqueo vitam finiret.

Bubăsis, idis, patronym. fem. a Bubaso. *Ovid. Met. l. 9. v. 643.* Bubasides videre nurus. *h. e.* nurus Cariæ.

Bubastia, Sacra, quæ in honorem Dianæ quotannis celebrabantur apud urbem Bubastum. *Gratius in Cyneget. v. 42.* Vix operato suo sacra ad Bubastia lino &c.

Bubastus, & Bubastis, Hephæstus, *Pibeseth*, vel *Aeseth*, *Βούβαστος*, urbs E. Ægypti inf. ad Nilum, extra Deltam, a Pelusio 30. M. P. in Aust. in qua templum erat Dianæ, vel potius Isidis, quæ Bubastis propter fabulosam metamorphosim in bovem dicta est, *Ovid. Met. 9. 692.* Cum qua latrator Anubis, sanctaque Bubastis.

Bubăsus, Regio Cariæ. *Plin. l. 5. c. 28.*

Bubīle, n. 3. *stalla da buoi*, *bovile*, רפת, Ger. *ochsenstall*, Gal. *étable à beufs*, Hisp. *establo para bueyes*, *βουστάσιον*, boum stabulum, quod & bovile dicitur. *Cat. R. R. c. 4.* Bona bubilia, bonas præsepes. ¶ Revera adjectivum est, unde *bubilem* in accus. dixit *Plaut. Pers. 2. 5. 18.* ubi subaudire potes *caulam*.

Bubīno, as, a. 1. menstruo mulierum sanguine inquino, a *bue*, unde *imbubino*. *Festus*.

Bublĭum, seu bublinum, vini genus imbecillimi, a Byblo urbe Thraciæ, vel a biblo, seu byblo, stirpe Ægyptia, quæ aliter papyrus dicitur, & aquatica est. *Festus*.

Bubo, onis, g. m. & fem. secundum Priscianum, *barbagiani*, בום, Ger. *ein uhu*, Gal. *hibou*, Hisp. *buho*, *βύας*, avis feralis, debilis ad volandum, in cavernis commorans, specie similis noctuæ, sed magnitudine non minor aquila, sic dicta a sua voce, unde verb. *bubulo*. *Virg. l. Æn. 4.* Solaque culminibus ferali carmine bubo. Ubi subintelligitur, *avis*, ait *Serv.* qui negare videtur esse generis femin. *Ovid. 5. Met. v. 55.* Ignavus bubo. ¶ Bubo item tumor est præter naturam, in quacunque corporis parte, sed maxime circa inguina, a *βουβών*, inguen, tumor inguinis, nempe a *βοῦ* particip. augmentativa, & *βαίνω*, eo. Sed in hac significatione vox Græca est, non latina.

Bubo, is, ire, verbum effictum ad exprimendam Bubonis, vel similis avis vocem. Auctor carminis de Philomela. Inque paludiferis butio bubit aquis. Al. leg. butit.

Bubōna, f. 1. boum Dea habita est, ut Pomona pomorum. *Augustin. de Civ. Dei*.

Bubonĭum, n. 2. *βουβώνιον*, herba, quæ tumoris inguinum præsentaneum remedium est, a *βουβών*, *inguen*, *tumor inguinis*. Hinc Latine *inguinalis* dicitur. Vocatur etiam Aster Atticus a capitulis quibusdam, quæ in cacumine habet stellæ in modum radiata. *Plin. l. 26. c. 5.*

Bubonocēle, *βουβωνοκήλη*, herniæ species, cum intestinum, aut omentum non infra scrotum descendit, sed in inguine retentum ipsum tumefacit. Latini appellant ramicem inguinis.

Bubsĕqua, m. 1. *bifolco*, *βουκόλος*, bubulcus, qui boves sequitur. *Sidon. ad Eutrop. l. 1. ep. 6.* Bubsequas rusticanos, subulcosque runcantes.

Bubulcĭto, n. 1. vel bubulcitor, dep. 1. *βουκολέω*, bubulcum ago, boves pasco, a *bubulcus*. *Plaut. Most. 1. 1. 50.* Decet me amare, & te bubulcitarier. *Apul. l. 1. Florid. p. 343.* Nihil amplius, quam bubulcitare, novere. ¶ Metaphorice est declamitare more bubulcorum, verius, quam Oratorum. *Varr.* apud *Non. 2. 85.* Quod apud Plotium Rhetorem bubulcitaret.

Bubulcus, m. 2. *bifolco*, בוקר, Ger. *ochsenhirt*, Gall. *bouvier*, Hisp. *boyero*, *βουκόλος*, qui bobus arat, vel qui boves pascit. *Cic. 1. de divin. c. 27.* Mane bubulco præsto ad portam fuit.

Bubulīnus, a, um, idem quod bubulus. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 13.* Stercus bubulinum.

Bubŭlo, as, are, verbum exprimens bubonis vocem. *Auctor carminis de Philomela v. 37.* Bubulat horrendum ferali carmine bubo.

Bubŭlus, a, um, o. 1. 2. *bovino*, בקרי, Germ. *ochsen*, Gall. *de beuf*, Hisp. *boyuno*, *βόειος*, bovinus. *Plin.* Stomachum exulceratum lactis asinini, ac bubuli potus reficit. ¶ Bubulum pecus, apud *Varr.* est boum grex. ¶ Apud *Plaut. Aulul. 2. 8. 3.* habetur *bubula* substant. h. e. bubula caro.

Bucæda, æ, m. 1. qui bubulis loris cæditur. *Plaut. Mostell. 4. 2. 1.* Illi bucædæ erunt potius, quam ego sim restio.

Bucardĭa, f. 1. *βουκαρδία*, lapillus bubulo cordi similis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Bucca, cæ, f. 1. *bocca*, פה, Ger. *mund*, Gal. *bouche*, Hisp. *boca*, *γνάθος*, oris concavitas interior intra malas a mento ad oculos, quæ spiritu a pulmone revocato, & oppressis labiis retento inflatur. *Horat. l. 1. serm.* Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas iratus buccas inflet?

Pers. Sat. 5. v. 11. Nec scloppo tumidas intendis rumpere buccas. ¶ Reperitur etiam pro maxillis exterioribus, *guancie*. *Plaut. Truc.* 2. 2. 35. Istas buccas tam belle purpurissatas habes. ¶ Quidquid in buccam venerit, effutire, garrire, loqui, est loqui temere, & ex tempore, *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 12. ¶ Bucca etiam dicitur, qui buccina canit, tibicen, quia buccas inflat. *Juven. sat.* 3. v. 35. Notæque per oppida buccæ. ¶ Item buccella, frustum panis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 5. Oret caninas panis improbi buccas. ¶ Buccas inflare, & buccas rumpere de superbis dicitur, item de iratis, Exempla attulimus ex *Horat.* & *Pers.* Græci quoque de superbis dicunt *φυσᾶν τὰς γνάθους*.

Buccĕa, cææ, f. 1. *boccone*, פת, Ger. *mundvoll*, Gal. *morceau*, Hisp. *bocado*, *ἐνθεσις*, a bucca fit, & significat frustulum alicujus rei esui aptæ, quantum scilicet bucca commode capit. *Suet. in August. c.* 76. Duas bucceas manducavi, priusquam ungi inciperem.

Buccella, læ, f. 1. diminut. a *bucca*, & sumitur pro frustulo dulciarii panis aut alterius exquisiti esculenti. *Martial. l.* 6. *epigr.* 75. Cum mittis turdumve mihi, quadramve placentæ, sive femur leporis, sive quid his simile; Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis. ¶ Est etiam panis in modum coronæ factus, qui ab Imperatoribus Romano populo distribui aliquando solebat. *l.* 14. *Cod. Theodos. tit.* 17. *leg.* 5.

Buccellaris, e, adject. ut buccellaris farina, *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 6. h. e. ex buccellato bene tunso confecta. ¶ Substantive *Buccellare* videtur esse vas ad coquendum. *Marcell. Empir. c.* 23. in buccellare decoquere.

Buccellarĭus, ii. Buccellarii sunt domestici stipatores, & custodes corporis domini sui, ita dicti, quod eius buccea vivant. *Leg.* 10. *Cod. ad leg. Jul. de vi public.* ¶ Suidæ Buccellarii sunt Gallogræci, quod hi potissimum ad hoc ministerium eligerentur. *Turneb. Advers. lib.* 24. *c.* 16. & *l.* 26. *c.* 15.

Buccellātum, n. 2. *biscotto*, *ἀλφιτομάζιον*, panis seu unciarum, vel panis castrensis, vel nauticus, quod in buccellas, & quasi tessellata frusta confectus sit. *Ammian. l.* 17. *c.* 17. (al. *c.* 8.) Frumentum ad usus diuturnitatem excoctum; buccellatum, ut vulgo appellant, humeris imposuit libentium militum. Adde *Spartian. in Nigro c.* 10.

Buccĭna, æ, f. 1. vel buccinum, i, n. 2. *corno*, *tromba*, שופר, Germ. *ginckeen*, *trommet*, Gal. *cornet*, *trompette*, Hisp. *bozina*, *trompeta*, *σάλπιγξ*, tuba, a *βυκάνη*, bucina, ex similitudine soni, quia quasi bou, bou canit, ut *Varro*, *Isidorus*, *Festus* volunt, vel a vocando, quasi vocina, ut *Isid.* vel a *bucca*, per diminutionem. Propter hanc opinionum varietatem de etymologia, tui arbitrii erit, utrum simplici c hoc nomen an duplici scribas. ¶ Aliqui buccinam a tuba distinguunt, quia buccina proprie sit cornu recurvum, quod modo tubæ inflatur, qualis tuba pastoralis est, qua boves, oves, porci &c. convocantur; tuba ex ære, vel argento confici soleat ad animos militum, vel equorum inflammandos, aut etiam festorum dierum, conviviorum, &c. *Apul. l.* 3. *Flor.* Sed nec ex vi nominis, nec ex usu loquendi hæc distinctio robur ullum habet. *Cic. pro Mur.* Illum buccinarum cantus exsuscitat. *Plin. l.* 11. *c.* 10. de Apibus loquens. Donec una excitet gemino, aut triplici bombo, ut buccino aliquo. ¶ *Prima*, *secunda*, *tertia buccina* est prima, secunda, tertia vigilia noctis. Nam in castris vigiliarum signum buccina dabatur. *Propert. l.* 4. *eleg.* 4. v. 61. Et jam quarta canit venturum buccina signum. ¶ Diei quoque partes buccinæ sono aliquando indicari solitæ. *Senec. in Thyest.* v. 798. ¶ Urbane *Juvenal.* 14. 152. quam fœde buccina famæ! ¶ Dicitur etiam de pastorali tuba. *Varr. R. R.* 2. 4. & 3. 13. ¶ Est etiam buccinum minoris conchæ genus, apud *eund. l.* 9. *c.* 3.

Buccinātor, m. 3. præco, tubicen, *trombetta*, מריע, Germ. *trommeter*, *glockenbläser*, Gal. *trompette*, *joeur de cornet*, Hisp. *bozinero*, *trompeta*, *σαλπιγκτής*, qui buccina canit. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 35. Buccinatore in castris, & paucis ad speciem castrorum in tabernaculis relictis. ¶ Per translationem pro laudatore ponitur, *laudatore*. *Cic. Tir. Fam. l.* 16. *ep.* 21. Te buccinatorem fore existimationis meæ.

Buccĭno, n. 1. *sonare di cornetto*, תקע, Ger. *hornblasen*, Gall. *trompetter*, Hisp. *trompetear*, *σαλπίζω*, buccina cano. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 4. Cum buccinatum est, &c.

Buccĭnum, V. Buccina.

Buccĭnus, i, m. *trombetta*, buccinator. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 74. *edition. Burm. de gallo gallinaceo*. Non sine causa hic buccinus signum dedit.

Bucco, onis, m. 3. *arrogante*, *sciocco*, arrogans, vel garrulus, qui laudes suas plenis buccis prædicat, parasitus, scurra. *Plaut. Bacch.* 2. 1. Stulti, stolidi, buccones, &c.

Buccŭla, *bocchina*, *guancia*, dimin. a bucca, pro ore, pusilla bucca. *Suet. in Galba c.* 4. apprehensa buccula pueri. ¶ Hinc pars cassidis buccula dicitur, scil. quæ buccas, seu genas tegit, quæ a *Cæsare* buccarum tegmen appellatur. *Juv. sat.* 10. v. 133. Lorica, & fracta de casside buccula pendens. v. 134. ¶ Apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 15. Bucculæ sunt regulæ in catapultis, quæ dextra ac sinistra ad canalem, in quo telum ponitur, affiguntur.

Buccularius, ii, m. qui bucculas facit. *Dig. lib.* 50. *tit.* 6. *leg. ult.* ubi alii aliter leg.

Bucculentus, a. 1. 2. qui magnam habet buccam. *Plaut. in Merc.* 3. 4. 54. Varum, ventrosum, bucculentum.

Bucephălus, m. 2. a *βοῦς*, bos, & *κεφαλή*, caput, fuit equus Alexandri Magni, sic dictus per excellentiam a figura taurini capitis armo impressa, quæ generosioribus Thessaliæ equis imprimebatur, ex qua omnes *bucephali* dicebantur, vel quod latitudine frontis bubulum caput referret, vel ab aspectu torvo, vel simpliciter a magnitudine, quia βοῦ magnum significat. *Plin. l.* 8. *c.* 42.

Bucĕras, atis, n. *βούκερας*, herba, quam fœnum græcum vulgo appellant. *Plin. l.* 24. *c. ult.*

Bucerĭa, V. in Bucerus.

Bucĕrus, a, um, o. 1. 2. bubulus, cornutus, a *βοῦς*, bos, & *κέρας*, cornu, vel ingentia habens cornua, a *βοῦ* partic. quæ auget. *Ovid.* 6. *Met.* v. 395. Armentaque bucera pavit. *Festus*: Bucerum pecus de bubus dicimus. *Lucret. l.* 2. v. 66. Lanigeræ pecudes, & equorum duellica proles, Buceriæque greges. Ubi videtur per Epenthesim interserui, i, ut bucerius dixerit pro bucerus. Alii tamen legunt, *Buceraque greges*, Choreo posito pro dactylo. *Non. c.* 2. *n.* 94. putat declinari *buceria*, *æ*, f.

Bucētum, n. 2. vel bucitum, locus, ubi boves, vel armenta pascuntur. *Gell. l.* 11. *c.* 1. Buceta in ea terra gigni, pascique solita sunt plurima. Ita leg. *Gronov.* ex MSS. pro quo quidam leg. *Bucera*. *Lucan. l.* 9. v. 185. Calidi lucent Buceta Matini. Ubi al. *buxeta*. At *Sidonius Apoll.* sine controversia *buceta* habet *l.* 2. *ep.* 2. *post med.*

Bucĭna, V. Buccina.

Bucolĭca, orum, neut. plur. carmen bucolicum, seu pastorale. Titulus est Eclogarum Virgilii: a *βοῦς*, bos, & *κόλον*, cibus.

Bucolĭcum, i, n. 2. herba, genus panacis. *Plin. l.* 25. *c.* 4.

Bucolĭcus, a, um, ad bubulcos pertinens, ut bucolicum carmen. *Ovid.* 2. *Trist.* v. 538. *de Virgilio*. Bucolicis juvenis luserat ante modis. ¶ *Bucolica tome*, *βουκολικὴ τομή*, apud *Auson. epist.* 4. v. 88. est cæsura in versu hexametro, in quo pes quartus dactylus est, & dictionem terminat, ut in illo *Virg. Ecl.* 1. Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. ¶ *Bucolici milites* apud *Capitolin. in Anton. Philos. c.* 21. sunt milites Ægypti, ita dicti a locis, quæ incolebant, Bucolia appellata.

Bucŭla, f. 1. *vacchetta*, עגלה, Germ. *ein kelblin*, *ein junge kuen*, *δάμαλις*, vacca juvenis, & adhuc tenera, dim. a bove. *Virg.* 1. *Georg.* Aut bucula cœlum suspiciens.

Bucŭlus, i, parvus bos. *Colum. l.* 6. *c.* 2. Cum deinde buculos comprehenderis, extra stabulum producito.

Bufo, m. 3. *rospo*, Ger. *ein Krott*, Gal. *crapaut*, Hisp. *sapo*, *escuerço*, *φρῦνος*, rana terrestris nimiæ magnitudinis, & venenata, a *βοῦ* partic. quæ magnitudinem significat, vel a *βοῦς*, & *φόνος*, *φάω*, occido. *Virg.* 1. *Georg.* v. 184. Inventusque cavis bufo.

Buglossa, sive buglossos, *buglossa*, Germ. *ochsenzung*, Gal. *buglose*, Hisp. *buglosse*, *βούγλωσσον*, herba, al. borrago, euphrosynum, nepenthes, a linguæ bubulæ asperitate, vel figura. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Bugŏnes, *βουγενεῖς*, apes natæ ex bove putrefacto. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5.

Bugonĭa, apum generatio. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 5. Non minus tibi satisfaciam, quam qui bugoniam scripsit. *h. e.* de apum generatione.

Bulbacĕus, a, um, bulbosus. *Plin. l.* 21. *c.* 26. Radix bulbacea.

Bulbōsus, a. 1. 2. quod bulbos habet. *Plin. l.* 21. *c.* 17. Semipedali radice bulbosa.

Bulbŭlus, i, diminut. parvus bulbus. *Pallad. de R. R. l.* 3. *tit.* 21.

Bulbus, m. 2. *bulbo*, *cipolla*, Germ. *eine wurtzel*, Gall. *oignon*, *bulbe*, Hisp. *bulbo*, *βολβός*, cæpæ genus non absimile ascaloniæ, Lat. *allium agreste*, vel *marinum*, caulem, & folia habens lilio similia, quod Venerem impendio excitat. *Col. l.* 10. v. 106. Jam Megaris veniant genitalia semina bulbi. ¶ Generaliter vero apud idoneos auctores bulbi sunt radices rotundæ, tunicatæ, quales sunt croci, narcissi, &c. *Plin.* 21. 6. & 22. 22. & 19. 4.

Bule, *βουλή*, græca vox, qua significatur decurionum collegium, vel senatus, præcipue in Civitatibus Græcis. *Plin. l.* 10. *ep.* 117. Solent totam bulen, atque e plebe non exiguum numerum vocare. Hinc

Buleuta, m. 1. *consigliero*, *senatore*, Germ. *ein rathsherr*, *βουλευτής*, Senator, a *βουλή*, consilium. *Plin. in Epist.* 48. *l.* 10. Quam buleutæ addunt beneficio tuo.

Buleuterĭum, locus, quo Senatores conveniunt. *Cic.* 4. *Verr. c.* 21. In Curia Syracusis, quem locum illi Buleuterium vocant. Adde *Plin. l.* 36. *c.* 15.

Bulga, f. 1. *bolgia*, *bisaccia*, ילקוט, Ger. *ein bulg*, *felleisen*, Gal. *bougette*, Hisp. *alforja*, *o alforxa*, *bolsa*, *de cuero*, *δερμάτινον πήραν*, auctore *Festo*, omnis folliculus, seu sacculus ex corio, aut alia materia, ut crumena, sed præcipue ille, qui peregrinantibus ad brachium pendet, a *βολγός*, pro *μολγός*, saccus coriaceus. *Lucil. Sat. l.* 6. Cum bulga cœnat, dormit, lavat. *Non. c.* 2. *n.* 76.

Bulimus, *βουλιμία*, *ἢ βούλιμος*, magna fames, al. phagedæna, a particula *βοῦ* quam amplis rebus Græci proponunt, & *λιμός*, fames. *Festus*. V. Bu. *Gellius l.* 16. *c.* 3. vim famis intolerabilem interpretatur. Medici appetitum caninum vocant.

Bulimo, as, are, magna fame laboro. *Theodor. Priscian. l.* 2. *c.* 29. Edaces bulimantes.

Bulla, f. 1. *βοῦλλα*, insigne erat triumphantium, quam in triumpho præ se gerebant, inclusis intra eam remediis, quæ crederent adversus invidiam valentissima, item puerorum ingenuorum, pro ea ætate, qua toga prætexta utebantur. Erat hæc bulla (ut *Macrob.* 1. *Saturn. c.* 6. scribit) in cordis figuram formata, quam ante pectus annectebant in collo, ut bullam inspicientes ita demum se homines esse cogitarent, si corde præstarent. Libertinorum vero filii lorum in collo pro bullæ decore gestabant. *Ascon. in Verr.* 3. Bulla suspendi in collo infantibus ingenuis solet aurea, libertinis scortea. ¶ Ab hujus rei specie dicta bulla *πομφόλυξ*, tumor quidam excrescens in aqua, cum bullit, & in urina, cum spumam facit, & repente evanescens. Sed *Vossius* vult, bullam triumphantium, & puerorum non dedisse, sed accepisse nomen per metaph. ab illo tumore, qui in aqua nascitur. *Ovid. Met.* 10. v. 732. ut pluvio perlucida cœlo surgere bulla solet. ¶ Bullam pueri usque ad pubertatem ferebant, puberes facti Laribus suspendebant, ut puellæ Veneri pupas suas. *Pers. sat.* 5. v. 30. Cum primum pavido custos mihi purpura cessit, Bullaque succinctis laribus donata pependit. ¶ In ostiis quoque bullæ dicuntur umbellata clavorum capita. Nam more bullæ quasi turgentia formata sunt. *Plaut. in Asin.* 2. 4. Jussisti in splendorem dari bullas has foribus nostris. *Cicero* etiam dicit, 6. *Verr. c.* 56. Verrem bullas aureas ex valvis templi magnificentissimi abstulisse. ¶ Denique bullæ dicuntur ornamenta in cingulis, in ephippiis, pectoralibus, habenis equorum &c. *Calpbur. in Buc.* Alternat vitreas lateralis cingula bullas. *Apul. l.* 6. Bullis multis aureis inoculatum, veluti stellis relucentem. ¶ *Homo bulla*, proverb. *Varronis* est, *l.* 1. *R. R. c.* 1. quia scil. similis bullæ vita hominis est, fluxa, & momento caduca. ¶ *Bulla dignus* dicitur, qui puerilia facit. *Juvenal. sat.* 14. v. 4.

Bullatĭo, onis, f. 3. hoc substantivum *Harduinus* e MSS. *Plinio* vindicavit *l.* 34. *c.* 24. *sub fin.* ubi ait: Non ille magnes verus, caute continua, sed sparsa bullatione: *h. e.* lapidem illum bullarum instar per agros spargi, non e continua rupe excidi. Al. leg. *bubatione*.

Bullātus, a, um, bulla insignitus. *Juven. sat.* 14. v. 4. Si damnosa senem juvat alea, ludit & hæres bullatus. *h. e.* parvulus, ut qui adhuc bullas gestet. *Pers. sat.* 5. v. 19. Bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat. *Bullatæ nugæ* sunt argumenta inania, in quibus nil utilitatis inest, mera verba. Al. leg. *pullatæ*.

Bullĭo, is, ivi, itum, n. 4. *bollire*, רתח, Germ. *sieden*, Gall. *bouillir*, Hisp. *bullir*, *ἀναβλύζω*, ferveo, bullas emitto, a *bullis*, quas in aqua fervida videmus. *Cels. l.* 5. *c.* 19. Spumæ argenti selibra cocta, donec bullire desierit. ¶ Translate *Apulej. l.* 10. *Metam.* Bullire indignatione. *h. e.* fervere ira.

Bullītus, us, bulliendi actus, *bollimento*, *ἀνάβλυσις*. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Aquæ bullitus.

Bullo, as, n. 1. bullas emitto, *ἐκπομφολύζω*. *Cat. de R. R. c.* 105. Ubi bullabit vinum, ignem subducito. *Cels. l.* 2. *c.* 7. Si urina bullat, aut male olet.

Bullŭla, f. 1. parva bulla. *Cels. l.* 2. *c.* 6. *de urina*, Si bullulas excitat.

Bumamma. V. Bumastos.

Bumastos, i, f. *βούμαστος*, f. 2. uvæ genus crassioris, a *βοῦ*, quæ vox magnitudinem signat, vel a *βοῦς*, bos, & *μαστός*, mamma, quia intumescit instar magnæ mammæ, vel instar mammæ bovis fœminæ. *Virg.* 2. *Georg.* v. 102. ¶ Dicitur etiam *bumamma* eadem ratione. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 5.

Bumelia, f. 1. *βουμελία*, fraxini species in Macedonia. *Plin. l.* 16. *c.* 14.

Bunias, adis, f. 3. napus sylvestris, a *βουνός*, *collis*, quia figura colles refert. Nam in altum excrescit cum orbiculari tumore. Differt a bunio. Nam *Plin. l.* 20. *c.* 4. duas napi species facit, quarum altera *bunium*, altera *bunias* ab illo vocatur.

Bunium, V. Bunias.

Bupălus, Chius quidam marmorarius, aut pictor. Hic una cum fratre Athenide cum imaginem Hipponactis poetæ ob insignem fœditatem, ridendam exposuisset, eos Hipponactes tam amare carmine est persecutus, ut

ad

ad laqueum compulerit. *Horat. Epod. 6.* Qualis Lycambæ spretus infido gener, aut acer hostis Bupalo. ¶ Hanc tamen historiam vanam arguit *Plin. l. 36. c. 5.*

Buphthalmos, i, m. *Βούφθαλμον*, herba, Latin. bovis oculus, a *βοῦς*, bos, & *ὀφθαλμὸς*, oculus, quod oculorum bovis gerit similitudinem. *Plin. l. 25. c. 8.*

Bupleuron, i, n. *Βούπλευρον*, herba caule cubitali, foliis multis, longisque, capite anethi. *Plin. l. 22. c. 22.*

Buprestis, is, f. animal ex genere cantharidum, scarabeo longipedi simile venenatum, sanguine carens, a *βοῦς*, bos, & *πρήθω*, incendo, inflo, quod boves inter herbas fallit, & eos inflat. Apud Jureconf. *tit. ad l. Cornel.* scribitur, Si cui temere pigmentarii dederint pityocampas, aut buprestes, quæ ambo venenata sunt, teneri pœna legis Corneliæ de sicariis, & veneficis. ¶ Est & buprestis herbæ genus, quam in laudibus ciborum habuere. *Plin. l. 22. c. 22.*

Bura, æ, & Buris, is, pars aratri posterior curvata, qua aratrum regitur, quasi *βοὸς οὐρὰ*, quod similitudinem habeat caudæ bovis. Ita vulgo quidem creditur, & confunditur *buris*, & *stivæ* significatio; sed revera buris est potius curvamen illud aratri, cui vomer inseritur, stiva autem pars illa, quæ bubulci manu tenetur. *Var. l. 1. R. R. c. 19.* Sæpe fracta buræ, relinquunt vomeres in aratro. *Virg. 1. Geor. v. 169.* Continuo in silvis magna vi flexa domatur in Burim, & curvi formam accipit ulmus aratri.

Burdigala, Burdegala, *Bourdeaux*, Urbs Aquitaniæ, ad Garumnam fl. in ora Occ.

Burdigalensis, e, adiect. a Burdigala. *Sidon. epist. 13. l. 9. in Carm.* Coram discipulis Burdigalensibus.

Burdo, m. 3. *mulo*, *ἡμίονος*, qui ex equo, & asina natus est, a פרד, mulus. *Ulpian. leg. 49. l. 3. de Legatis, & fideicom.*

Burgarii, orum, qui in Burgis habitant. Exstat de his titulus in *Cod. Theodos. l. 7. tit. 14.* ubi intelligi videntur ii, qui in Castellis limitaneis custodiendæ provinciæ causa ponuntur.

Burgi, sunt arces, & propugnacula in limitibus regionum, a *πύργος*, turris. Quia vero tractu temporis ex limitaneis arcibus urbes factæ sunt, inde est, quod multarum Germaniæ urbium nomina in burgum desinunt, ut *Neoburgum*, &c. *Veget. l. 4. c. 10.* Castellum parvulum, quem Burgum vocant.

Burgundia, f. 1. *Borgogna*, prov. Galliæ Celticæ, olim sub Regibus, nunc sub Ducibus, ubi olim Sequani, & Hedui, nunc Burgundi, Burgundiones, *Borgognoni*. In duas partes Arari fl. dividitur. Prima est Ducatus sub Rege Franciæ, in qua Hedui, cujus caput est Divio regionis conventus. Altera est Comitatus, *la Franche Conté*, seu *Conté de Bourgogne*, sub Rege Hispaniæ, in qua Sequani, cujus urbs primaria est Dola, Senatus Sedes.

Burgundiones, um, *Borgognoni*, populi Burgundiæ. In singulari numero. *Sidon. carm. 7. v. 234.* Burgundio trux.

Buricus, vel Burichus, i, mannus, mannulus, minor equus. *Vet. Horat. Interpres ad Epod. 4. v. 14.* Manni equi sunt, quos vulgo burdones, vel burichos nominamus. Adde *Paulin. Nolan. epist. 20. c. 12.*

Burræ, arum, ineptiæ, quisquiliæ. *Auson. in præfat. ad Latin. Pacat.* At nos illepidum, rudem libellum, Burras, quisquilias, ineptiasque.

Burranica, potio ex lacte & sapa. *Festus.*

Burranicum, genus vasis. *Festus.*

Burrio, is, ire, verbum fictum ad referendum susurros formicarum. *Apul. A. A. l. 8. p. 211.* Formicarum nidifica in carioso stipite burriebant. Al. leg. *oberrabant*, Al. *bulliebant*.

Burrus, *rosso*, *πυῤῥὸς*, rubeus, rufus, a voce Græca, quæ proposita est. Hinc rubens cibo, ac potione ex prandio *burrus* appellatur. *Fest.*

Buselinum, n. 2. *Βουσέλινον*, herba, sativo apio similis, sola caulis brevitate, & rufa radice differens. *Plin. l. 20. c. 12.*

Busiris, m. 3. genit. Busiris, & Busiridis, *Βούσιρις*, Neptuni, & Libyes filiæ Epaphi filius, crudelissimus Ægyptiorum Tyrannus fuit, quo tempore Danaus Argivis imperavit. Hic cum hospites omnes Jovi immolaret, ab Hercule in Ægyptum delato, cum eadem illi insidias pararet, una cum Amphidamante filio, & præcone Chalbe, & ministris aræ interfectus est. ¶ *Statius* mediam syll. corripuit, 12. *Theb.* Non trucibus monstris Busirim, infandumque dedisti Cercyona. ¶ Est & Busiris nomen urbis in Ægypto, *Busire*, ad Nilum flu. a Busiride condita, in qua fuit templum magnum Isidis. Hinc Busiritica Præfectura apud *Strabon. lib. 17.*

Busycon, *Βούσυκον*, ficus erat præcipuæ magnitudinis, sed fatuo sapore, quæ alio nomine Marsica dicitur. *Fest.* in voce *Bullima*, & *Varr. R. R. l. 2. c. 5.*

Busteus, a, um, busto proximus. *Plaut. Truc. 2. 7. 48.* Odio es, contossus, busteus. Verum hæc lectio mire varia.

Bustictum, i, locus bustis frequens, vel bustum in agro. *Arnob. l. 7. p. 222.* Ustrinæ regi sunt, & busticeta. Et *l. 1. p. 24.* Concrematus in funestis busticetis Hercules.

Bustirapus, i, qui lucri causa busta spoliat: & sumitur pro quovis scelesto. *Plaut. Pseud. 1. 3. 127.* Verbero, bustirape, furciter.

Bustualis, le, ad busta pertinens. *Sidon. l. 3. ep. 12.* Refertus bustualibus favillis. *Prudent. Cathemerin. 9. v. 52.* Suetus antro bustuali sub catenis frendere.

Bustuarius, a, um, adiect. a busto, bustualis, ut bustuarii gladiatores; *Cic. in Pis. c. 9.* qui sc. ante busta dimicabant. Bustuaria mœcha, quæ inter busta prostat. *Martial. l. 3. epigr. 93.* ¶ Bustuarius, ii, substant. *Ammianus lib. 28. c. 4.* est libitinarius, sc. qui curat funera, & corpora comburit.

Bustum, i, n. 2. *sepolcro*, קבורה, Germ. *ein grab*, Gal. *sepulcre*, *tombeau*, Hisp. *la sepultura*, *sepulcro*, *τύμβος*, ab urendo dictum. Nam veteres & uro, & buro dixere. Quid autem sit bustum, exponit *Festus* his verbis. Bustum proprie dicitur locus, in quo mortuus est combustus, & sepultus, diciturque bustum, bene ustum. Ubi vero combustus quis tantummodo, alibi vero sepultus, is locus ab urendo ustrina vocatur. (*quod Serv.* Ustrinum *appellat*) Hactenus *Festus*. Quia vero antiquitus ibi fere sepeliebantur corpora, ubi cremabantur, ideo bustum sæpe pro sepulcro accipitur. Hinc bustum facere, violare, *Cic. Philip. 1. cap. 2. & de Legib. l. 2. c. 26.* ¶ Bustum inane apud *Stat. 6. Theb. v. 169.* idem est ac cenotaphium, tumulus honorarius, *Suet. in Claud. c. 1. Deposito.* ¶ In bustis hisce ædificia subterranea fieri solebant, in quæ per gradus descendebatur, eoque confugisse plebem Rom. Nerone Urbem incendente, auctor est *Suet.* in ejus vita, c. 38. Scorta quoque ibi delituisse, colligimus ex *Martial. l. 1. epigr. 35.* Abscondunt spurcas & monumenta lupas. In busta quoque se recipiebant Christiani persecutionis tempore. V. *Kirchman l. 3. de fun. c. 22.*

Buteo, onis, m. 3. *poiana*, *Τριόρχης*, avis ex genere accipitrum, a Syro בזע, diripio, vel a *bubo*. A Græcis dicitur *Τριόρχης*, tristesticer, quod tres habeat testes, a *τρεῖς*, tres, & *ὄρχις*, testiculus. Huic avi Phænonoe Apollinis filia in auguriis principatum dedit. *Plin. l. 10. c. 8.* ¶ Buteonum item nobilis Romæ familia fuit ex Fabia gente, ita dicta a buteone ave, quæ prospero auspicio in Fabii ducis nave consedit. *Plin. loc. cit.*

Butes, seu Buthes, æ, m. *Βούτης*, filius fuit Amyci, Bebryciorum Regis, qui ob sævitiam patris ab Argonautis cæsi Regno pulsus, parvo navigio Drepanum in Siciliam contulit, ubi a Lycaste nobili meretrice hospitio susceptus est, a qua cum ob formæ, morumque, & ætatis elegantiam diligeretur, ejus consuetudine usus Erycem filium ex ea suscepit. Et quoniam Lycaste ob eximiam pulcritudinem Venus vocabatur, datus est locus fabulæ, Butem ex Venere filium Erycem suscepisse. *Virg. lib. 5. Æn.* Butem a Darete juxta tumulum Hectoris occisum tradit. ¶ Alius fuit Trojanus, qui a Camilla occisus est. *Virg. 11. Æn.*

Buthrotius, a, um, ad Buthrotum pertinens. *Cic. ad Planc. post epist. 16. l. 16. ad Att.* Buthrotius ager.

Buthrotum, n. 2. Buthrotus, f. 2. *Butrintò*, oppid. Epiri, seu Albaniæ in Chimæra regione contra Corcyram. *Virg. 3. Æn. v. 302.*

Buthysia, æ, f. 1. *Βουθυσία*, magnum sacrificium appellavere, qualis est hecatombe, & immolatio magnarum hostiarum, a *βοῦς*, bos, & *θυσία*, sacrificium. *Suet. in Ner.* Inter buthysiæ apparatum barbam primam posuit.

Butio, onis, ardea stellaris minor, *Aguzzigo*, *bozzigo*. *Auctor Carminis de Philom. v. 42.* Inque paludiferis butio bubit aquis.

Butubata, seu buttubata, n. 2. n. plur. res nugatoriæ, a בוטה בוטה, *iracunde vocem garrient*. *Nævius* apud *Fest.*

Butyrum, n. 2. *butiro*, חמאה, Germ. *butter*, Gal. *beurre*, Hisp. *manteca*, *βούτυρον*, portio lactis pinguior, quæ frequenti agitatione a sero separatur, & coalescit in se, atque solidatur, a *βοῦς*, bos, & *τυρὸς*, *caseus*, & *coagulum*, a *τυρβάζω*, agito, turbo, misceo. Fit enim potissimum ex lacte bubulo. *Plin. l. 28. c. 9.* Butyrum recens. ¶ Habet penultimam syllabam indifferentem, quam *Macer*, & *Serenus* corripuerunt, *Sidonius* vero, aliique nonnulli produxerunt.

Buxans, antis, nom. ex particip. buxosus, buxo similis. *Apul. l. 8. p. 211.* Buxanti pallore trepidus.

Buxetum, n. 2. *luogo, dove sono molti bossi*, Gall. *lieu planté de buis*, Hisp. *boxedal*, *πυξὼν*, locus buxis consitus. *Martial. l. 3. epigr. 58.* Tonsilique buxeto.

Buxeus, a, um, o. 1. 2. *di bosso*, *πύξινος*, quod ex buxo est, vel quod buxi colorem imitatur. *Mart.* Dentes piceique, buxeique. *l. 2. epigr. 41.*

Buxifer, o. 1. 2. *πυξοφόρος*, ferens buxum, ut Buxifer Cytorus. *Catul. carm. 4.*

Buxosus, o. 1. 2. *πυξοειδὴς*, buxo simile, ut Lignum balsami buxosum. *Plin. l. 12. c. 25.* Ex hoc buxosum est optimum.

Buxus, f. 2. *bosso*, Germ. *buchsbaum*, Gal. *buis*, Hisp. *box*, *πύξος*, arbor exigua, semper virens, & tonsilis, a *πύξος*, tenui conversa in media, *πυξὸς* autem est a *πυκνὰ*, dense, spisse. Producit ex se viscum, & semen, seu granum, quod *cartegon* dicitur, omnibus animalibus invisum; lignum habet adeo durum, ut cariem non sentiat, tam ponderosum, ut in aqua subsidat. ¶ Lignum g. n. *buxum* appellatur. Nam in plerisque nominibus arbores sunt f. g. fructus vero, & ligna neutrius. *Virg. 2. Georg. v. 449.* torno rasile buxum. ¶ Quandoque buxus ponitur pro tibia buxea. *Ovid. 14. Met. v. 532.* Inflati murmure buxi.

B ANTE Y.

Byblis, idis, f. 3. filia Mileti ex Cyane nympha, quæ a fratre Cauno, cujus amore deperibat, repulsa, impatientia amoris in fontem sui nominis est mutata. *Ovid. 9. Met. Fab. 11.* Hanc tamen eandem narrat *l. 1. de Arte Amandi*, laqueo vitam finisse. ¶ Est etiam hujus nominis insula parva, & rotunda, cum oppido, in mari Mediterraneo. *Plin. l. 4. c. 12.*

Byrrus, V. Birrus.

Byrsa, f. 1. *cuoio*, עור, Ger. *leder*, Gall. *cuir*, Hisp. *cuero*, *βύρσα*, corium, ac tergus Græcis dicitur. Hinc Arx in media Carthaginensium Urbe *Byrsa* appellata est. Dido enim, cum fratrem fugiens in Africam pervenisset, emit ab Jarba Rege tantum soli, quantum taurino tergore posset circumdari, dissecto deinde tergore in minutissima filamina, tantum loci eo circumdedit, quantum arci extruendæ sat esset. *Virg. 1. Æn. v. 371.* Aliam hujus appellationis originem affert *Scalig. in Animadvers. Euseb.* quod scil. apud Phœnices *Bysram* (unde postea *Byrsa*) arx dicatur.

Byssinus, a, um, ex bysso, ut linum Byssinum, *Plin. l. 19. c. 1.* ¶ *Lipsius ad Ann. Tacit. l. 2.* observat, byssina, serica, & bombycina non raro ab auctoribus confundi: hoc autem interesse, quod byssina e terra nascantur, ut linum; sericum sit lana arborum, quam Seres in sylvis depectant; bombycina denique fit e vermibus.

Byssus, m. 2. *bisso*, בוץ, Ger. *köstlich leinwand*, Gall. *fin lin d'Achaïe*, Hisp. *lino finissimo*, *βύσσος*, genus lini candidissimi, tenuissimi, mollissimi, ex terra nascens, in India, & in Ægypto, a vocibus Græca, & Hebr. quæ propositæ sunt. Sed alii aliter dicunt. Philostratus n. t. byssum ex quadam arbore nasci, quæ altitudine populos æquat, foliis salicibus æquiparatur. ¶ Aretas in Apocalypsin interpretatur corticem arboris Indicæ in lignum redactam. ¶ Alii dicunt, byssum esse coloris prope aurei. ¶ Alii multa esse genera byssi, lanam etiam conchæ adhærentem, colore luteo, ac perlucido, byssum appellari. ¶ Alii dicunt byssum generis, non lini, sed coloris, lutei, ac perlucidi, colorem hunc & byssinum, & byssum dici, fieri, si cocco tinctum Tyrio tingatur. ¶ Quicquid sit, byssum in deliciis fuisse mulierum, & natum primum in Achaia, scribit *Paus. l. 19. c. 1.*

Bythos, m. *Βυθὸς*, profunditas: unus ex æonibus Valentini. *Tertul. Valent. c. 7.*

Byzantiacus, &

Byzantinus, &

Byzantius, a, um, adiect. a Byzantio. *Stat. l. 4. Sil. 9.* Aut Byzantiacos colunt lacertos. *Auson. de Constantinopoli, & Carthagine*: Tu cum Byzantina Lygos, tu Punica Byrsa fuisti. *Cic. de Provinc. Consul. cap. 3.* Urbe Byzantinorum, h. e. Byzantii incolarum. *Ovid. 1. Trist. el. 9. v. 31.* Byzantia littora.

Byzantium, Bizantium, Constantinopolis, *Constantinopoli*, Turc. *Stambul*, *Βυζάντιον*, Urbs Patr. Thraciæ, ad Bosphorum, inter Pontum Euxinum, & Propontidem, e regione Asiæ minoris, contra Chalcedonem urbem Bithyniæ, ambitus 18. M. P. condita a Pausania Spartanorum Rege, anno Mundi 3460. post captam Trojam 96. quando Tarentum, & Locri; deinde instaurata, & aucta a Constantino Magno, Sedes Imperii Græci, seu Orientalis annis 1140., & totius Orientis caput, nunc Regia Turcarum.

DE LITTERA C.

C Litera muta est, quæ ante n sequente vocali in eadem syllaba ponitur, sed profertur sub voce g ob cognationem literarum, ut Cnidus, Cneus. ¶ Transit etiam per compositiones, & derivationes in g, ut *Quadringenti* pro *quadricenti*, in f, ut *Parco*,

parsi, in x, ut *Duco, duxi, necto, nexo.* ¶ Media est inter g, & ch. C, dum profertur, extremæ linguæ pars anteriores dentes percutit, fitque ex eo repercussu obtusior sonus. Diversæ regiones diversimode pronuntiant: aliæ ita proferunt, ut magis ad sonum s videatur accedere, aliæ vero nonnihil de sono g admixtum habent. ¶ Litera tristis appellatur quod nota condemnandi esset. In judiciis enim Rom. tabellæ ceratæ ternæ singulis distribuebantur, in quarum una impressa erat litera A, idest, *Absolvo*, in altera C, idest, *Condemno*, in tertia N. L. idest, *Non liquet.* ¶ In notis numeralibus Centum significat. ¶ In notis verborum significat *Caium*: & si inversa scribatur *Caiam*.

C ANTE A.

Caballatio, onis, f. pabulum caballi annonæ loco præbitum. *l.* 12. *Cod. Justin. tit.* 38. *leg.* 14.

Caballinus, a, um, adject. a caballo, ut caballina caro. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Fontem caballinum vocat *Pers. in prol. Sat.* Hippocrenem, quem nimirum Pegasus equus pede saxum feriens aperuit.

Caballus, m. 2. *cavallo*, ..., Germ. *ein roß, pferd*, Gall. *cheval*, Hisp. *cavallo*, ἵππος, dicitur de equis vilioribus, ut qui in pistrino sunt, aut qui onera gestant, a καβάλλω, dejicio, prosterno. *Lucill.* apud *Non.* 2. 134. Succussatoris, tetri, tardique caballi.

Cabator, V. Cavator.

Cabera, f. 1. Protei filia, quæ tres ex Vulcano filios genuit, & totidem nymphas. Hinc dicti sunt Caberi Dii, vel Cabiri. V. Cabiri.

Cabillonensis, e, pertinens ad Cabillonum, quod est Æduorum oppidum in Gallia Celtica, nunc *Chalon*, ut Cabillonensis portus, *Eumen. in paneg. ad Constantin. c.* 18.

Cabiri ex *Kippingo antiq. l.* 1. *c.* 3. *n.* 8. floruerunt circa Diluvii Ogygiani tempora, orbemque magicam artem, & incantationes exercendo peragrarunt. Hinc iidem creduntur esse, ac Telchines, fascinatores nempe, ac præstigiatores. Ex Cabera Protei filia, & Vulcano genitos tradit *Pherecydes*, unde tres Caberos, & tres Caberidas Nymphas enumerat. Alii duos tantum faciunt Cabiros. Manaseas (ut est apud veterem Apollonii interpretem) quatuor, *Cicero* tres *l.* 3. *de nat. Deor.* ex Jove Rege antiquissimo, & Proserpina natos: scilicet Tricopatreum, Eubuleum, & Dionysium. Hinc Dioscuri, hoc est filii Jovis dicti sunt: etsi quidam putant Dioscuros appellatos ob excellentiam, & virtutem, quales olim plures artium inventores. Hi enim procul dubio credebantur ferri, atque æris fabricam invenisse; qua de causa fortasse Vulcani filii dicti sunt. Hinc mirum non est, eos fuisse divinitate donatos, & quod artium initia olim sacrarentur, & quod magis Deorum loco haberentur, ut Zoroaster apud Persas, & alibi alii. Quidam tamen non Deos putant, sed Deorum ministros, & apparitores: quæ est opinio *Kippingi l.* 1. *c.* 3. *n.* 1. ¶ Cum inter mortales essent, cultum Cereris primi docuerunt. Fuerunt etiam Rheæ magnæ Deorum matris Sacerdotes, cujus sacra armata saltatione (ut inquit *Strabo lib.* 10.) tintinnabulis, tympanis, ac tumultu faciebant. Ex quo facile intelligas, fuisse eosdem ac Curetas, Corybantes, ac Idæos Dactylos. ¶ Credebantur securitatem a maris tempestatibus iis præstare, qui eorum sacris initiati essent.

Caca, soror Caci, quam quidam volunt fratris furtum Herculi indicasse, & ideo meruisse, ut diu ibi ara, sacrisque coleretur. *Lactant.* 1. 20.

Cacabaceus, a, um, adject. *Tertull. ad Hermog. c.* 41. Motus non turbulentus, nec cacabaceus (h. e. ad ollæ ebullientis similitudinem) sed compositus, & temperatus.

Cacabo, as, κακκαβίζω, est vocem edere, ut perdices faciunt, a κάκκη, stercus, quia vox perdicis cacantium, & crepitum ventris emittentium refert sonum. *Auctor. Carm. de Philomela v.* 19. Cacabat hinc perdix.

Cacabulum, vel cacabulus, i, diminut. a Cacabus. *Apic. l.* 4. *c.* 1. Cucumeres in cacabulo compones. Et *cap.* 3. Passo vel vino dulci temperabis in cacabulo. *Tertull. Apologet. c.* 13. Deos, quos Lares dicitis, domestica potestate tractatis, pignorando, venditando, demutando aliquando in cacabulum de Saturno, in trullam de Minerva, &c.

Cacabus, vel caccabus, m. 2. *paiuolo, laveggio*, λέβης, κάκκαβος, vas æneum, in quo pulmentarium coquimus, a sono ca, ca, ca, quem fervendo exprimit. *Paul. Jurisconf.* Inter ahenum, quod supra focum pendet, cacabum non multum interest. Nam in hoc pulmentarium coquitur, in illo aqua ad potandum calescit. Antiqui enim caldam, & frigidam cœnis adhibebant. Adde *Varr. l.* 4. *L. L.*

Cacalia, f. 1. κακαλία, herba est, quæ & *leontice* vocatur, in montibus fere nascens, folia ferens candida, & magna. *Plin. l.* 25. *c.* 11. & *Dioscor. l.* 3.

Cacaturio, n. 4. *desiderare di cacare*, χεζητιάω, cacare desidero. *Mart. l.* 11. *epigr.* 78. Cenaturit Vacerra, non cacaturit.

Cacatus, a, um, excrementis fœdatus. *Catull. carm.* 37. Annales Volusi cacata charta.

Cacemphaton, κακέμφατον. V. Cacophaton.

Cachectes, seu Cachecta, æ, m. 1. qui Cachexia laborat. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Cachectæ phthisici.

Cachecticus, i, idem quod Cachetes. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Cachetici, quorum corpus macie conficitur.

Cachexia, καχεξία, species phthisis, quasi malus corporis habitus, quo alimenta corrumpuntur, quod fit, cum longo morbo vitiata corpora, etsi illo vacant, alimentum tamen in sui substantiam non convertunt. *Cels. l.* 3. *c.* 22. Græce usurpat: at Latine *Cal. Aurelian. Tard.* 3. 6.

Cachinnabilis, le, adject. ad cachinnum pertinens. *Apul. l.* 3. *Miles. p.* 132. Populus risu cachinnabili diffluens.

Cachinnatio, f. 3. *riso immoderato*, καγχασμὸς, dissolutior risus. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 31. Ut si ridere concessum sit, vituperetur tamen cachinnatio.

Cachinno, onis, qui effuse, & immoderate ridet. *Pers. Sat.* 1. *v.* 12. Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.

Cachinnor, aris, depon. & cachinno, as, neut. *ridere troppo*, ..., Ger. *uber die massen lachen*, Gal. *rire fort, ou de toute sa force*, Hisp. *carcajear, dar carcajadas de riso*, καγχάζω, immoderate rideo: a καγχάζω, extrito γ. *Cic.* 6. *Verr.* Ridere convivæ, cachinnari ipse Apronius. ¶ Dicitur & de alio quovis sono vehementiori. *Accius apud Non. c.* 6. *n.* 86. Sæva sonando crepitu clangente cachinnant. ¶ *Apul.* cum accusat. junxit, *l.* 3. *p.* 132. Insuper exitium meum cachinnat.

Cachinnosus, a, um, qui facile cachinnat. *Cal. Aurel. Acut.* 2. 3. Hilares natura, atque cachinnosi.

Cachinnus, m. 2. risus solutior, καγχασμὸς, risus immoderatus, dissolutus, perstrepens. *Pers.* 3. 87. Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos. ¶ Apud antiquos non de risu tantum dicitur, sed & de quovis alio sono vehementiore. *Catull. carm.* 65. Procedunt, leviterque sonant clangore cachinni. De undarum sono loquitur.

Cachla, herba est, quæ & buphthalmus dicitur. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Cachryes, pilulæ quædam sunt, quæ in abiete gignuntur, larice, picea, & similibus arboribus, posteaquam folia decidere, & hyeme durant. Vide plura apud *Plin. l.* 16. *c.* 8.

Cacizotechnos, κακιζότεχνος, artem damnans, aut corrumpens. Ita cognominatus fuit ab Atheniensibus Callimachus statuarius, quod semper esset calumniator sui, nec finem haberet diligentiæ. *Plin.* 34. 8.

Caco, as, a. 1. *cacare*, Ger. *zu stuel gehen*, Gal. *chier*, Hisp. *cagar*, alvum exonero, a κακκάω, quod venit a κάκκη, *stercus*. *Mart. l.* 1. *epigr.* 38. Ventris onus misero (nec te pudet) excipis auro, Basse, bibis vitro; carius ergo cacas.

Cacodæmon, κακοδαίμων, malus Genius, noxius Dæmon. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. Astrologis Cacodæmon dicitur duodecimus ab Horoscopo locus, de quo *Jul. Firmic. l.* 2. *c.* 20. & 23.

Cacoëthes, dictio tetrasyllaba, g. n. κακόηθες, mala, & præpostera consuetudo, a κακὸν, *malum*, & ἦθος, *mos.* Est autem proprie ulcus ex carbunculi, aut canceri genere: *Cels. l.* 5. *c.* 27. ¶ Metaphorice sumitur pro mala consuetudine. *Juven. Sat.* 7. *v.* 51. Tenet insanabile multos scribendi cacoethes.

Cacophatum, seu cacophonia, & cacemphaton, seu cacephaton, al. æschrologus, & æschrologia, & cacemphaton, est vitium Grammaticale, cum aliquæ voces, vel litteræ soni deformis inter se concurrunt, ut *Cum notis hominibus*, &c. Censetur enim cacophaton, quoties cum particulam n litera sequitur. V. Grammaticos. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Κακέμφατον vocatur, sive mala consuetudine in obscœnum intellectum sermo detortus est, sive junctura deformiter sonat.

Cacostomachus, κακοστόμαχος, qui malum, ac debilitatum stomachum habet, idest, ventriculum. Os enim ventriculi, qui stomachus dicitur, pro ipso ventriculo sumi solet. *Cic. Fam. l.* 16. *epist.* 6. græce scripsit.

Cacosyntheton, κακοσύνθετον, mala, seu deformis compositio, ut apud *Virg.* 9. *Æn. v.* 610. versaque juvencum Terga fatigamus hasta. Nam *terga* cum eodem fine casus terminatur, ut *versa hasta*. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. ¶ Latinis litteris scribitur hæc vox a *Lucil. l.* 9. *Sat.* At non multum abit hoc cacosyntheton, atque canina, &c.

Cacotechnia, κακοτεχνία, ars mala, inventa ad perniciem. *Quintil. l.* 2. *c.* 20. Cacotechniam quidam nominaverunt artis pravitatem.

Cacozelia, κακοζηλία, mala, & indecora affectatio, quoties inscite virtutem aliquam imitantes in vitium labimur. *Quintil. lib.* 8. *c. ult.* habet hanc vocem, sed litteris græcis scriptam.

Cacozelus, i, *imitatore affettato*, qui imitando peccat. *Suet. Aug. c.* 86. Cacozelos, & antiquarios, ut diverso genere vitiosos, pari fastidio sprevit.

Cactos, vel cactus, m. 2. κάκτος, herba est, teste *Plin. l.* 21. *c.* 16. in sola Sicilia nascens, quæ caules habet e radice emissos, & in terra serpentes. Athenæus eam esse credit, quæ Latinis carduus vocatur. Hinc *Tertull. de Pall. c.* 2. Eradicato omni aconito hostilitatis, & cacto, & rubo subdolæ familiaritatis.

Cacubalum, n. 2. herba acinos ferens nigros, quæ a latinis, quod strumis medeatur, ab effectu strumum appellatur. Vide *Plin. l.* 27. *c.* 8.

Cacula, m. 1. militis servus, fustibus, clavisque ligneis armatus ad tutelam domini, ἀπὸ τῶν ξύλων, idest, a lignis, fustibus, clavis, vel a κακὸς, imbellis, quod non esset in numero militum, sed imbellium, vel a χάζεσθαι, quod est vitium in militia, cum locum amittunt in acie. *Plaut. Trinum.* 3. 2. 95. Video caculam militarem me futurum haud longius. ¶ Idem est quod *Calo*.

Caculatus, servitium, caculæ munus. *Festus.*

Cacumen, n. 3. *cima, sommità*, ..., Germ. *spitze hohe*, Gall. *sommet*, Hisp. *cumbre*, κορυφή, summitas cujusque rei, a *caput*, & *acumen*, vel a *con*, quasi *coacumen*, quia acumina in unum coeunt. *Cæs.* 7. *B. G. c.* 83.

Cacuminatus, a, um, acuminatus. *Plin. l.* 10. *c.* 52. Ova cacuminata.

Cacumino, a. 1. *aguzzare*, acutum reddo. *Ovid.* 3. *Met. v.* 195. Summasque cacuminat aures.

Cacus, m. 2. κάκος, filius Vulcani, ab Arcadibus sic appellatus, quod malus, parvusque esset. Hic Latium undique latrociniis, & incendiis infestabat, demum Herculis quoque ex Hispania occiso Geryone redeuntis, & apud Evandrum hospitantis boves noctu cauda traxit in antrum suum. Quas cum mane diminutas cerneret Hercules, nec quorsum errassent, scire posset, forte fortuna ad hoc antrum pervenit, sed cum vestigia omnia foras versa videret, cum reliquis abiit. Abeuntibus autem cæteris, occlusæ boves aliarum desiderio mugierunt. Hercules audito mugitu, Caci fraudem cognovit, raptaque clava iratus recurrit, extractumque occidit. *Virg.* 8. *Æn. Liv. l.* 1. *c.* 7.

Cadaver, n. 3. *cadavero*, ..., Germ. *ein poder corper*, Gal. *cadaver*, Hisp. *cuerpo muerto*, τὸ σῶμα, ὁ νεκρός, τὸ πτῶμα, corpus mortuum, a cadendo, quod absque anima se se fulcire nequit. *Servius* deducit a carendo. *Cæs.* 7. *B. G.* Si pene in ipsis cadaveribus prælio decertare cogerentur. ¶ Transfertur & ad alia, ut etiam de oppidis solo æquatis quandoque dicatur. *Sulpic. Cic. Fam. l.* 4. *ep.* 5. Tot oppidorum cadavera projecta jacent.

Cadaverinus, a, um, cadaveri similis, vel ex cadavere qui est. *Tert. de anima, c.* 32. Ruminare cadaverinam, & humanam: scil. carnem.

Cadaverosus, a, um, cadaveri similis, *morticcio*, νεκρώδης, ut facies cadaverosa, *Terent. Hecyr.* 3. 4. 27.

Cadialis, le, ad cadum pertinens, ut *resina cadialis*, quæ scil. cum liquidior sit, in cadis servari solet. *Cal. Aurel. Tard.* 2. 7.

Cadiscus, Mons Cretæ. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Cadivus, a. 1. 2. *caduco, e caduto*, quod per se cecidit. Unde *cadiva poma* dicuntur, quæ non manu collecta, sed sua sponte in terram cecidere, & cadiva folia, quæ per se ex arboribus cadunt. *Plin. l.* 15. *c.* 16.

Cadmea, f. 1. καδμεία, auctore *Plutar. in vita Pelopidæ*, arx fuit Thebana, licet nonnunquam pro ipsa sumatur urbe. *Nepos in Pelopida*: arcem oppidi, quæ Cadmea nominatur, occupavit. ¶ *Stephanus* auctor est, ipsam etiam Carthaginem olim Cadmeam fuisse appellatam.

Cadmeis, idis, patronym. fœm. a Cadmo. *Ovid. Met.* 4. *v.* 544. Cadmeida palmis Deplanxere domum. Et *Sen. Herc. Fur. v.* 758. Impiæ Cadmeides. *i. e.* Cadmi neptes.

Cadmeius, a, um, quadrisyll. Cadmeus. *Stat. Theb. l.* 8. *v.* 520. Levius Cadmeius Æmon Tela rotat.

Cadmeus, a, um, adject. possess. a Cadmo, ut Cadmea juventus. *Stat. Theb. l.* 8. *v.* 601. Thebæ Cadmeæ, *Propert. l.* 1. *el.* 7. ¶ Scribitur & Cadmæus per diphthong. Sed minus recte; græce enim est Καδμεῖος, non καδμαῖος.

Cadmia, f. 1. *cadmia*, καδμεία, corpus metallicum, ex quo fuso æs fit. Ejus duo sunt genera. Alterum in rivis, & montibus reperitur earum regionum, in quibus æris sunt metalla. Atque hoc quidem cadmiæ genus etiam *Plin.* cognitum fuit, ut videre est *l.* 34. *c.* 1. & 10. Alterum est genus cadmiæ, quod in ærariis officinis invenitur.

Cadmus, i, Milesius, orationis solutæ primus auctor, secundum. *Plin. l.* 5. *c.* 29. Scripsit historiam Milesiorum, attulit e Phœnicia litteras in Græciam. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Unde *Ausonio epist.* 29. litteræ vocantur Cadmi filiolæ atricolores. Et *Epist.* 21. Cadmi nigellæ filiæ. ¶ Alter Agenoris Phœnicum regis filius, qui ab eo missus ad Europem sororem conquirendam, in Bœotiam pervenit, ibique Thebas condidit, interempto prius Dracone eum locum infestante, ex cujus satis dentibus homines

mines nati, ipsum Cadmum in Urbis ædificatione juverunt. Ipse tandem post varia discrimina in Draconem mutatus est. Vide *Ovid. Met.* 3. ¶ Est & Cadmus mons *Lyciæ* apud Laodiceam, ex quo fl. Lycus manat.

Cado, is, cecidi, casum, n. 3. concido, labor, delabor, decido, corruo, *cadere*, [illegible], Ger. *fallen*, Gall. *cheoir*, *tomber*, Hisp. *caer*, *morir*, *y acontecer*, [illegible]. ¶ Usurpatur sæpe absolute. *Cic. in Orat.* Si semel constiterit, nunquam cadet. ¶ Cum dativo. *Plaut. in Men.* Tum dentes mihi cadebant primulum. Cum ablat. & præpos. *ab*. *Plin. l.* 16. *c.* 28. Rursus ab alto cadere has, illas salire. ¶ Cum *de*. *Cicer. de Fato*, Si Daphitæ fatum fuit de equo cadere. ¶ Cum *ex*. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Sponte cadunt ex arbore. ¶ Habet hoc verbum multas, egregias, & venustas translationes, locutionesque. ¶ Ponitur enim interdum pro evenire, *accadere*, sumpta metaphora a talorum jactu. Sic commode, opportune cadere dicuntur res, cum prospere eveniunt. *Cic. Attic. l.* 3. *epist.* 1. Nihil mihi optatius cadere potuit. *Nepos in Miltiad. c.* 2. Etsi præter opinionem ceciderat res. ¶ Item pro venire, incidere, *cadere*, *incorrere*, ut cadere in suspicionem, in cogitationem, in morbum, &c. *Nepos in Pausan. c.* 2. & mutata constructione: Non cadit in hos mores, in hunc hominem ista suspicio, *Cic. pro Sylla*. Sic cadere in disceptationem. *Id. l.* 2. *de Orat. c.* 2. Et cadere sub judicium sapientis, *Id.* 3. *Fin.* Cadere sub sensum, sub rationem, &c. *Idem.* ¶ Item pro amittere, ut cadere causa, *perder la causa*. *Cic.* ¶ Item pro mori. *Virg.* 2. *Æn. v.* 426. Cadit & Ripheus. Sic cadere prælio, in prælio, in acie, *Nepos*, & *Curtius*. Hinc cadere alicui Deo dicuntur hostiæ, cum mactantur. *Ovid. l.* 4. *Fast. v.* 653. Hic geminas Rex Numa mactat oves: Prima cadit Fauno, leni cadit altera somno. Hinc translate *Corn. Sever. in fragm. de morte Cicer.* Nostræque cadens ferus Annibal iræ. ¶ Item frangi, & debilitari, ut cadit Animus, vultus, &c. Et cadere animis, *perdersi d'animo*. *Cic.* ¶ Aliquando est desinere. *Cic. in Orat.* Verba melius in syllabas longiores cadunt. ¶ Cadere etiam stellæ dicuntur, cum ad occasum vergunt, *tramontare*. *Horat. Epod.* 10. Orion cadit. *Virg. Æn.* 2. *v.* 9. Suadentque cadentia sidera somnos. ¶ Cadere formula dicuntur patroni in judicio, cum rem ipsam per formulas non bene explicant: *Quintil. l.* 3. *c.* 6. ¶ Cadere apte, cadere in rem, *venir'a proposito*. *Cic.* ¶ Cadere dentes pueris dicuntur, cum eos circa septennium mutant. *Plaut. Men.* 5. 9. 57. Et ita intelligendus *Censorinus*, *de die Natali*, *c.* 4. ¶ Obscœno sensu accipitur apud *Plaut. Pers.* 4. 4. 104. Libera eris, si crebro cades: h. e. viris succumbes. ¶ Cadere pro remittere, paulatim deficere. *Liv. l.* 26. Itaque cadente jam Euro, qui per dies aliquot sævierat. Et *lib.* 36. Ubi primum Aquilones (ii namque per aliquot dies sævierant) ceciderе. Sic dicitur cadere nebula. *Id. l.* 29.

Caducarius, a, um, idem fere quod caducus. *August. de vita beata*, *circa med.* ¶ Lex caducaria apud *Ulp. tit.* 28. *lib. cui titulus Tit. ex corp. Ulp.* hoc est, quæ agit de hereditatibus caducis.

Caduceator, m. 3. *ambasciator di pace*, dicitur legatus pacem petens, a caduceo, quod manu gestat. *Cato* apud *Fest.* Caduceatori nemo homo nocet. *Liv.* 6. *Bel. Pun.* Asdrubal caduceatorem misit.

Caduceatus, a, um, caduceum ferens. *Inscript.* apud *Ferret. in Mus. lapid. pag.* 5. Mercurius petasatus, & caduceatus.

Caduceum, n. 2. vel Caduceus, m. 2. Mercurii virga, qua ille ad dissidia, & discordias tollendas utebatur, a *cadendo* dicta, quod contentiones, & bella cadere faceret, vel quasi caruceum a Græco [illegible], seu [illegible]. Hac virga etiam dicebatur animas ad inferos mittere, aut ex inferis revocare. *Virg. Æn.* 4. *v.* 242. Tum virgam capit: hac animas ille evocat Orco Pallentes, alias sub tristia tartara mittit. ¶ Est etiam insigne Caduceatorum. Id duobus anguibus circumdatum erat, quia sicut illi obliti veneni sui in se coeunt, ita hostes depositis inimicitiis in amicitiam revertuntur; ut exponit *Servius ad Virg. Æn.* 8. *v.* 138. ¶ Caduceum, & hastam simul mittere, est optionem facere belli, & pacis. *Gell. l.* 10. *c.* 27. ¶ In mascul. gen. extulit *Hygin. Astron. c.* 7. Nonnulli faciunt caduceos, &c. Et *Var. de vita pop. R.* Id erat caduceus. Sed *Apul.* in neutro, *l.* 10. *A. A.* Quem Caduceum, & Virgula Mercurium indicabant. ¶ Græci non modo in bellis, sed & in palæstra, reliquisque certaminibus dirimendis caduceo utebantur. Romani pro caduceo sagmina, quæ herba quædam est, ferebant. ¶ Penultima hujus vocis ambiguæ est quantitatis: nam Græce per *α* scribitur, & etiam per *ε*. *Alciat. in Emblem.* corripuit: geminis caduceus alis.

Caducifer, a, um, caduceum ferens, & pro Mercurio accipitur. *Ovid. Met.* 2. *v.* 710. Hinc se sustulerat paribus Caducifer alis.

Caduciter, adverb. antiquum, teste *Nonio c.* 2. *n.* 172. præcipitanter. *Var. apud eund.* Frigidos nimbos aqua ista caduciter ruentes.

Cadūcus, a, um, o. 1. 2. facile cadens, fragilis, mobilis, mortalis, falsus, incertus, *caduco*, *mortale*, *fragile*, Ger. *bawfellig*, *vergenglich*, Gal. *caduco*, *perissable*, Hisp. *caduco*, [illegible], signif. momentaneum, quod facile cadit. *Cic. de somn. Scip. c.* 4. Infra lunam nihil est nisi mortale, & caducum. *Id. de Amic. c.* 27. Res humanæ fragiles, & caducæ sunt. *Ovid. l.* 6. *Metam.* Caducæ lacrymæ, h. e. cadentes. Sic caduca aqua, caducæ frondes, glandes, &c. *Varr. Lucret. Ovid.* ¶ Hinc caducus homo dicitur, qui comitiali morbo laborat, *chi patisce mal caduco*. *Apul. in Apol. non semel*. Ipse etiam morbus *caducus* dicitur, *mal caduco*. *Apulej. de herb. c.* 60. & *Æmil. Macer*, *cap. de aristoloch.* Uterque tamen scriptor est exiguæ admodum auctoritatis. ¶ Caducus etiam dicitur, qui jam cecidit. *Virg.* 6. *Æn. v.* 481. Belloque caduci Dardanidæ. Sic *Horat.* lignum caducum, *l.* 2. *od.* 13. Et caducum fulmen, *l.* 3. *od.* 4. ¶ Translate caduca spes, *Ovid.* 9. *Met.* preces caducæ. *h. e.* vanæ, inutiles. *Id.* 1. *Fast.* caduci tituli, *Plin. in Paneg.* ¶ Apud JCtos *caduca bona* dicuntur, quæ heredem non habent, ideoque vel ad fiscum pertinent, vel ad substitutum devolvuntur. Hinc *Cic. Phil.* 10. *c.* 5. Nisi in via caducæ hereditates retardassent. *Juven. Sat.* 9. *v.* 87. propter me scriberis heres, Legatum omne capis, necnon & dulce caducum. ¶ Caduca auspicia dicebantur antiquis, cum aliquid in templo exciderat, velut virga e manu. *Festus.* ¶ Caducæ literæ dicuntur a *Plinio l.* 13. *c.* 12. quæ non insident in charta, sed fugiunt, evanescunt.

Cadurci, Cadorci, Catorci, populi Galliæ Aquitan. quorum tractus Cadurcensis ager dicitur *le Quercy*, inter provinc. Petrocoricensem, Ruthenensem, Alverniam, & Occitaniam, ubi primaria Cadurcum, *Cahors*, urbs E. Academ. sub A. Bituricensi, inter Tarnem, & Duranium flu.

Cadurcum, n. 2. peripetasma, seu cortyna, tegmen lecti nivei coloris. Nomen habet a Cadurcis pop. Galliæ Celticæ, qui laudatissimo lino abundabant. *Juven. Sat.* 7. *v.* 221. Institor hibernæ tegetis, niveique cadurci. ¶ Sumitur etiam pro toto lecto. *Id. Sat.* 6. *v.* 536. Magnaque debetur violato pœna cadurco. Est igitur hic stramentum illud, in quo feminæ Cereri, aut Isidi operaturæ seorsim a Maritis cubabant.

Cadurcus, a, um, ad Cadurcos pertinens. *Auson. in Professorib. n.* 17. Tempora prædives finisti sede Cadurca.

Cadus, i, m. *caratello*, *barile*, [illegible], vas vinarium condendo, servandoque vino aptum. Ejus figura turbinata fuit, ore non admodum lato: materia plerumque fictilis. *Horat. l.* 1. *od.* 35. Diffugiunt cadis cum fæce siccatis amici. ¶ Habuit etiam alios usus; cadis enim sicci ficus reponebantur, *Plin.* 15. 19. item olivæ, & legumina, salsamenta, & mella. *Id. variis in locis.* ¶ Est etiam mensura liquidorum continens congios duodecim, sextarios 72. *Rhem. Fann. de ponderib. v.* 84. ¶ In hac significatione sæpius habet *cadum* quam *cadorum* in genitivo plur. *Plin.* 14. 14. *Varr.* apud *Non.* 15. 9.

Cadusii, m. 2. populi inter mare Caspium, & Pontum. *Nepos in Datame.* *Plin. l.* 6. *c.* 17.

Cæa, V. Cea.

Cæcātus, a, um, o. 1. 2. *acciecato*, cæcus factus, partic. a cæcor. *Cic. de Clar. Orat.* Rapida, & celeritate cæcata oratio: Et *Tusc.* 1. *c.* 30. Libidinibus cæcati.

Cæcias, m. 3. [illegible], ventus, qui ita flare dicitur ab *Aristot.* non ut nubes propellat, sed ut ad se vocet, ita dictus, quia spirat a Caico Mysiæ fluvio. Flat inter Aquilonem, & ortum æquinoctialem. *Plin. l.* 2. *c.* 47. Itali dicunt *Greco Levante*.

Cæcigĕnus, ni, m. 2. *nato cieco*, Ger. *ein geborner*, *blinder*, Gal. *aveuglé né*, Hisp. *nacido ciego*, [illegible], qui cæcus natus est. *Lucr. l.* 2. *v.* 742. Cum cæcigeni cognoscant corpora tactu.

Cæcilia, f. 1. genus serpentis cæci. *Colum. l.* 6. *c.* 17.

Cæciliānus, a, um, ad Cæcilium pertinens. *Cic. Attic.* 1. 16. *ad fin.* Cæciliana fabula.

Cæcilius Epirota libertus Attici Equ. Romani ludum Grammaticæ Romæ aperuit. Primus dicitur Virg. & alios Poetas novos prælegere cœpisse. ¶ *Cæcilius Gallus*, Jurisconsultus præstantissimus ætate *Gellii*, scripsit libr. de verb. significat. quæ ad jus civile pertinent. ¶ Alius fuit horum antiquissimus *Cæcilius Statius* Poeta Comicus, Ennii contubernalis, quem *Cic. ad Attic. l.* 7. *epist.* 3. appellat malum latinitatis auctorem. *Hor. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 59. Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte.

Cæcilius, a, um, ad Cæcilium pertinens, ut Cæcilia familia, *Vellej. l.* 2. *c.* 11. Cæcilia lex, *Cic. pro Dom. c.* 20. & *Phil.* 5. *c.* 3.

Cæcitas, atis, *cecità*, [illegible], Germ. *blindheit*, Gal. *cecité*, *aveuglement*, Hisp. *ceguedad*, [illegible], privatio sensus oculorum. *Cic. Tusc.* 5. *c.* 38. Horribilis cæcitas. ¶ Translate etiam ad animum refertur. *Id. de Arusp. resp.* An tibi luminis obesset cæcitas plus, quam libidinis? *Id. pro Dom. c.* 40. Cæcitas mentis.

Cæcitūdo, inis, femin. cæcitas. *Opil. Aurel.* apud *Fest.* Cæcitudines nocturnæ.

Cæco, as, a. 1. excæco, cæcum facio, vel efficio, oculis privo, *acciecare*, [illegible], Ger. *blind machen*, *blenden*, Gal. *aveugler*, Hisp. *cegar*, [illegible]; cæcum facio. *Cic.* 8. *Philip.* Spes rapiendi cæcat animos eorum. Et *pro Sext. c.* 66. Largitione cæcarunt mentes imperitorum *Lucret. l.* 1. *v.* 330. Sol etiam cæcat, contra si cernere pergas. ¶ Translate *Pallad. l.* 1. *c.* 6. Cæcabitur spes vindemiæ. ¶ Ponitur & pro obscurare. *Avien. Perieg. v.* 500. Denso cæcantur stipite silvæ.

Cæcŭbum, i, n. *Monte Cecubo*, *Monte di Gaeta*, [illegible], locus palustris Latii, in conf. Campaniæ ad fin. Cajetanum, apud Fundos urb. prope Amyclas, ferax vini generosi, quod inde *Cæcubum* dicitur. *Horat. l.* 1. *od.* 37. & *Epod.* 9. *Martial. l.* 13. *epigr.* 115.

Cæcŭbus, a, um, adject. a Cæcubo, ut Cæcubi agri. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Cæculto, as, are. *In Frag. apud Fest.* Cæcultant, cæcis proximi sunt, oculorum acie obtusa *Plautus*: Numnam mihi oculi cæcultant? Hæc *Festus*, qui item alio loco: cæcultare est cæcos imitari. ¶ Apud *Liv. l.* 27. *c.* 3. ubi ait: Inter multas, magnasque res, quæ nunc secundæ, nunc adversæ occupabant cogitationes hominum: Sunt qui legunt *cæcultabant*, pro *occupabant*.

Cæcŭlus, Vulcani filius. *Virg. Æn.* 7. *v.* 681. & *Æn.* 10. *v.* 544. ¶ Hic Præneftem condidit, & Cæciliorum familiæ princeps fuit. ¶ Dictus est autem Cæculus a morbo oculorum. ¶ Fuit revera Latini Regis filius, verum ille vana quadam gloriæ cupiditate Patrem Vulcanum jactabat. ¶ Fabulati sunt Poetæ, ejus matrem prope ignem sedentem ex favilla concepisse, quæ in ejus gremium evolaverat; Inde Vulcani filius dictus.

Cæcus, a, um, o. 1. 2. sine visu, lumine captus, *cieco*, [illegible], Germ. *blind*, Gal. *aveugle*, Hisp. *ciego*, [illegible], qui oculis captus est. *Horat. l.* 1. *Sat.* 2. Hypsæa cæcior. ¶ Interdum ad tempus, & locum refertur, & obscurum significat, seu carens lumine. *Virg.* 6. *Æneid.* Carcere cæco clausus. *Id.* 5. *Æneid. v.* 589. Parietes cæci. *h. e.* nullas habentes fenestras. Adde *Varr. l.* 8. *L. L. Cic. pro Mil.* Neque cæca nox ostendisset Milonem. *Id. Fam.* 12. *ep.* 25. Cæcum tempus servitutis. *Virg.* 6. *Æn.* Cæca regens filo vestigia. *h. e.* latentia. ¶ Transfertur ad alios sensus. Sic, cæcum murmur apud *Virg. Æn.* 12. Et, cæcus sonus, apud *Senec. Troad.* ¶ Dicitur morbus cæcus a *Colum. l.* 1. *c.* 5. qui est obscurus, & cognitu difficilis. ¶ Cæca die emere, V. Dies. ¶ Cæcum vallum dicitur, in quo præacuti pali terræ affixi herbis, vel frondibus occuluntur. *Festus.* *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 28. Milites moniti, ut vallum cæcum, fossasque caveant. ¶ Transfertur etiam ad animum. Sic cæcus animi. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. Cæcus animo, *Cic.* 4. *Fin.* Cæcus cupiditate, & avaritia, *Id. pro Quint. c.* 26. Cæcus futuri, h. e. nescius, *Claudian. l.* 1. *de rapt. Proserp.* ¶ Sic ipsa cupiditas cæca dicitur a *Cic. in Pis.* Et, expectatio cæca, ab *eod. Agrar.* 2. *c.* 25. ¶ Cæcos Consules: h. e. improvidos, dixit *Varr. l.* 4. *de vita popul. Rom. apud Non.*

Cæcūtio, ūtis, n. 4. *veder losco*, Ger. *bockfaugen haben*, Gal. *estre quasi aveugle*, Hisp. *cegar*, [illegible], parum video, unde *cæcutiens*, quasi semicæcus. *Var.* apud *Non. c.* 2. *n.* 133. Utrum oculi mihi cæcutiunt.

Cædes, dis, f. 3. *uccisione*, [illegible], [illegible], mors ferro, aut alia vi illata, præsertim ab eo, qui occidere, aut ferire volebat. *Cic. in Bruto*, Cum in sylva Scantia facta cædes esset. ¶ Et quia ligna dicuntur cædi, ideo etiam ligni cædes dicitur. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Ligni atque frondium cædem facere. ¶ In genit. plurali habet etiam *cædum* pro *cædium*. *Sil. l.* 4. *v.* 353. Exoritur rabies cædum, & vix tela furori sufficiunt.

Cæditiæ tabernæ, dictæ sunt a Cæditio quodam, qui eas in via Appia ædificavit. *Festus.*

Cædo, is, cecidi, cæsum, a. 3. tundo, verbero, occido, trucido, interficio, *percuotere*, [illegible], Germ. *schlagen*, *streichen*, Gal. *frapper*, *couper*, Hisp. *herir*, *matar*, *cortar*, *batir*, [illegible], [illegible]. *Ter. in And.* Verberibus te cæsum in pistrinum Dave dedam. *Cic. Ver.* 3. Cædere januam saxis. ¶ Interdum est excidere, amputare, abscindere, *tagliare*. *Cic.* 2. *de Div.* Arbores simul cum luna senescentes tempestive cædi. ¶ Item occidere, *ammazzare*. *Virg.* 2. *Æn.* Cæduntur vigiles. ¶ Cædi testibus, est testium multitudine urgeri, premi, convinci. *Cic. ad Q. Fratr.* ¶ Cædere sermones, pro serere, colloqui. *Ter. Heaut.* 2. 3. 1. Verum interea dum sermones cædimus, illæ sunt relictæ. Græci quoque eodem sensu dicunt [illegible], ut *Priscian.* observat *l.* 18. ¶ Cædere pro consumere. *Lucil. apud Non. c.* 4. *n.* 97. Lanæ opus omne perit, squalor, tineæ omnia cædunt. ¶ Cædere est concidere obscœno significatu. *Plaut. Cas.* 3. 1. 14. *Lipsius epist. quæst. l.* 5. *epist.* 14. ¶ *Cædere pignora* est in auctione vendere, ea ratione, qua bonorum venditio sub hasta *sectio* appellatur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 1.

Cædŭus, a, um, adject. a cædo, qui cædi potest, κοπτός, ut silva cædua, *bosco da tagliare*. *Plin. l.* 16. *c.* 26. Talis dicitur, quæ religiosa non est, sed quoties opus est, ad quodcunque opus cædi potest. *Id. l.* 12. *c.* 19. Frutex cæduæ naturæ.

Cæl pro Cælum dixit *Ennius* teste *Auson. in Technopægn. sub fin.*

Cælamen, nis, n. 3. *intaglio*, γλυφὴ, cælatura. *Ovid.* 13. *Met. v.* 291. Neque enim clypei cælamina novit.

Cælassis, antiquum verbum, pro cælaveris. *Festus.*

Cælator, oris, m. 3. *intagliatore*, מפתח, Ger. *ein aussgraber*, *aussstecher*, Gal. *graveur*, *sculpteur*, Hisp. *entallador*, *esculptor*, γλύπτης, sculptor. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Cælator cælum desiderat, & pictor penicilla. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Argenti cælatores.

Cælatūra, æ, f. 1. *intaglio*, פתוח, Ger. *das bilder hauwen*, *oder bildthauwunb*, Gal. *graveure*, Hisp. *escultura*, γλυφὴ, ars cælandi, aut ipsa sculptura, & incisio. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Super pistrinarum operibus, & cælaturis vivere. *Id. l.* 35. *c.* 12. Plasticem matrem statuariæ sculpturæque, & cælaturæ. ¶ Cælaturam sculpturæ partem facit *Quintil. l.* 2. *c. ult.* & utriusque discrimen affert, Cælaturam dicens in auro esse, argento, ferro, ære, & cæteris metallis tantum, Sculpturam vero in ligno, marmore, vitro, & gemmis. At *Manutius* hoc discrimen statuit non a materia, sed a forma accipiendum esse, cælatumque opus dici, in quo eminent figuræ, & signa; sculptum vero, in quo depressæ imagines, & cavatæ sunt. V. ipsum *Quæsit. per epist. l.* 2. *epist.* 9.

Cælātus, a, um, nom. ex particip. insculptus, *intagliato*. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 37. Cælatum opus. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 21. Aurum, & argentum cælatum. *Horat. l.* 2. *epist.* 2. *v.* 9. Cælatum novem Musis opus, vocat poema artificiosum, & varie quasi pictum.

Cælebs, ibis, vel cæleps, ipis, com. 3. *celibe*, *smogliato*, Ger. *ein befreyt*, Gal. *qui garde le celibat*, Hisp. *el que vive en solteria*, ἄγαμος, vir sine uxore, aut mulier sine marito vivens, a κοίτη, *lectus*, & λείπω, *relinquo*. *Vossius*. Alii volunt dictum esse a *Cælo* patre Saturni, quod ei filius genitalia absciderit. ¶ Proprie cælebs est, qui uxorem non habet, etsi concubinas habeat. Nam cælebs, & maritus contraria sunt. *Quintil.* Liber, an servus, maritus, an cælebs. *Cic. de Leg.* Cælibes esse prohibento. *Martial. l.* 12. *epigr.* 63. Corrumpis sine talione cælebs. *hoc est*, corrumpis alienas uxores, cum ipse vivas in cælibatu, nec habeas uxorem, quam illi vicissim possint corrumpere. ¶ Sed auctores secundæ etymologiæ accipiunt cælibem non tam pro eo, qui uxore caret, quam pro eo, qui castus vivit, & omni Venere abstinet. ¶ Cælebs pro eo, qui olim uxorem habuit, *Plaut. Stich.* 4. 137. ¶ Additur & substantivis, more adjectivorum, ut Platanus cælebs, *Horat. l.* 2. *Od.* 15. Lectus cælebs, *Catull. carm.* 69. Vitam agere cælibem, *Gell. l.* 5. *cap.* 11. Cælibes Lycurgus omni Civitatis honore privavit. *Plutarc. in Apophth.* ¶ Scribitur & *Celebs*.

Cælestis, ste, o. 3. *celeste*, Ger. *himmelisch*, Gall. *celeste*, Hisp. *celestial*, οὐράνιος, e cælo existens, divus, divinus, ut Auguria cælestia, quæ e cælo fiunt, cum fulgurat, & tonat. *Virg.* 1. *Æn.* Tantæ ne animis cælestibus iræ? Cælestis aqua, sc. pluvialis, *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 135. ¶ Comparat. usus est *Senec. epist.* 66. Nihil est divino divinius, cælesti cælestius. ¶ Cælestia etiam dicuntur omnia, quæ aliqua laude, atque præstantia pollent, ut & *divina*. Itaque sæpe hac voce usus *Velleius*, ut Cælestia præcepta: Cælestissimum os Ciceronis, Cælestissima Tiberii opera, *l.* 2. *c.* 66. 94. & 104. Sic cælestem Neronis vocem dixit populus Rom. apud *Suet. in Ner. c.* 21. Adde *Quinti. Præfat. l.* 4. ¶ Cælestes substantive pro Diis ipsis. *Cic.* 4. *Phil. c.* 4. Quid est, quo de voluntate cælestium dubitare possimus? Adde *Ovid.* 6. *Metam. v.* 72. *&* *Tibull.* 1. 10. 5. ¶ In ablativo habet *cælesti*, & *cælesti*. *Ovid. Metam.* 15. 743. specie cælesti resumpta. *Id. de ar. am. v.* 137. *l.* 2. imber cælesti nube solutus. ¶ In genitivo, plur. *cælestium*, & *cælestum*. *Pers. sat.* 2. *v.* 61. O curvæ in terras animæ, & cælestium inanes. *Virg.* 7. *Æn. v.* 430. Cælestum vis magna jubet.

Cælestis, Dea Afrorum. Quamquam alii Deum putaverint, & *Cælestum* appellarint, ut *Luna*, & *Lunus* utraque terminatione & Dea habita, & Deus. V. *Pith. l.* 1. *Subsec. c.* 4. & *Selden. Syntag.* 2. *de Diis Syris*, *c.* 2.

Cælia, V. Celia.

Cælibalis, le, adject. a *cælebs*, agnoscitur tanquam Latinum a *Prisciano* *l.* 4. *pag.* 631. *Putsch.*

Cælibaris, re, adject. ad cælibem pertinens, *celibe*, ut Cælibaris hasta, cujus cuspide maritus sponsæ comam distinguebat, vel ut ostenderet, quid illi impenderet, si adulterium admisisset, vel ut significaret imperium, quod sibi in uxorem conveniret. Hasta enim imperii insigne est. Aliqui dicunt, oportuisse, ut hasta illa in corpore gladiatoris occisi stetisset, & significari, sicut illa conjuncta fuerat cum corpore gladiatoris, sic cum viro novam nuptam copulatam esse. V. *Festum* plura afferentem. De hac hasta duo illa *Ovidii* carmina intelligenda sunt 2. *Fastor. v.* 559. Nec tibi, quæ cupidæ matura videbere matri, Comat virgineas hasta recurva comas.

Cælibatus, us, m. 4. ἀγαμία, vita, quæ agitur sine uxore. *Sueton. in Galba*, *c.* 5. Amissa uxore Lepida, duobusque ex ea liberis, mansit in cælibatu, *Senec.* 1. *de benef. c.* 9. Consensus vidui cælibatus.

Cælicolæ, arum, com. 1. *abitatori del Cielo*, Ger. *ein wohner des himmels*, Gall. *qui habite au ciel*, Hisp. *morador del cielo*, οὐράνιοι, qui vel quæ cælum inhabitant. *Virg.* 2. *Æn. v.* 641. Me si cælicolæ voluissent ducere vitam, *Juvenal. sat.* 13. *v.* 42. convivia Cælicolarum. *Virg. Æn.* 3. *v.* 21. Cælicolum regi. ¶ *Cælicolæ* dicti sunt etiam inter Judæos quidam hæretici, qui Cælum, tanquam numen colebant. Exstat in *Cod. Justin. l.* 1. *tit.* 9. de Judæis, & cælicolis. ¶ *Cælicola* in singulari num. legitur apud *Priscian. l.* 5. *pag.* 668. *Putsch.*

Cælicus, a, um, *celeste*, cælestis. *Auct. carm. de nomine Jesu*, *quod*, *quidam Paulino Nolano tribuunt*, *v.* 64. quod omnes cælici, medii, inferi nomen genu flexo audiunt.

Cælifer, o. 1. 2. οὐρανοφόρος, Atlantis epitheton, quem Poetæ ob insignem Astrologiæ peritiam finxerunt sustinere cælum. *Virg. Æn.* 6. *v.* 796.

Cælīgĕna, æ, & Cæligenus, a, um, in Cælo, vel ex Cælo genitus. *Varr. l.* 4. *L. L. pag.* 15. Victoria, & Venus dicitur cæligena. *Apulej. de Mundo.* Stellæ cæligenæ.

Cælilŏquus, a, um, de cælo loquens, ut Cæliloquus Esaias. *Commodian. instruction.* 60.

Cælimontānus, a, um, adject. a Cælio monte, uno ex septem Romæ collibus: ut porta cælimontana, cujus meminit *Cic. in Pison. c.* 23. & *Liv. l.* 35. *c.* 9.

Cælipŏtens, tis, qui in Cælo potest, seu imperat. *Plaut. Pers.* 5. 1. 3. Jupiter, Dique alii omnes cælipotentes.

Cælispex, icis, vocatur Apollo apud *Sex. Rufum*, & *Publ. Victor. in* 2. *de region. urb.*

Cælites, cælitum, m. 3. *Dei celesti*, Ger. *dieì himmel schent*, *die im himmel sind*, Gal. *celestes*, *habitans au ciel*, Hisp. *los dioses*, *o sanctos del cielo*, οὐράνιοι, Dii cælestes, qui cælum inhabitant. Cælum autem appellabant veteres illam mundi partem, quam nos æthera, sive æthereum mundum vocamus, hoc est, omne illud, quod est supra elementum ignis. Unde Solem, & Lunam, & cæteros planetas inter Deos cælestes numerabant. *Cic. in Somn. Scip. c.* 1. Grates tibi ago, summe Sol, vobisque reliqui Cælites. ¶ Legitur & sing. cæles, itis. *Ovid.* 4. *de Ponto*, *el.* 6. *v.* 17. de Augusto, Quale tamen potui de cælite, Brute, recenti vestra procul positus carmen in ora dedi. ¶ Invenitur hæc vox etiam adjective usurpata. *Capell. l.* 1. Convocati in aulam cælitem venere. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 236. Cælitibus regnis ab Jove pulsus erat.

Cælĭtus, *dal Cielo*, οὐρανόθεν, adv. significat e cælo, sicut, divinitus, a Deo. posterioris ævi Scriptores eo usi sunt, non item antiqui. *Lactant. l.* 4. *c.* 2. Statuerat Deus Ducem magnum cælitus mittere. Adde *Prudent. in hymn. Epiph. v.* 79.

Cælius, m. 2. Orator acerrimo ingenio, fuit discipulus Cic. de quo extat illud Quintil. elogium, longiore illum vita, & meliore mente dignum fuisse. Hic ab Atratino quodam accusatus, quod cum Catilina conspirasset in perniciem Reip. quodque aurum a Clodia Clodii sorore extorsisset, eique venenum propinasset, defensus est a *Cic.* elegantissima oratione, quæ etiam nunc extat.

Cælius, m. 2. *M. di S. Gio: Laterano*, unus ex septem collibus Romæ, qui Urbi additus est a Tullo Hostilio. Aliqui dicunt, appellatum esse a Vibeno nobilissimo Duce Etrusco, qui Romulo adversus hostes auxilium tulerit, & in eo monte habitaverit. *Festus.* ¶ Scribitur æque per *æ*, & per *œ*. V. *Manutii orthograph.*

Cælo, as, a. 1. *scolpire*, *intagliare*, פתח, Ger. *aussgraben*, *ausshauwen*, Gal. *graver tailler*, Hisp. *entallar*, *esculpir*, γλύφω, sculpo, a *cædo*, vel a *cæsulo* per syncopen, quod fit a *cæsum*, ut *ustulo* ab *ustum*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 36. Hanc speciem Praxiteles cælavit argento. *Virg.* 1. *Æn. v.* 644. Cælare aliquid in auro. ¶ *Calassis* pro *cælaveris*, antique dictum. *Festus.*

Cælum, n. 2. *scalpello*, חרט, Ger. *grabeysen*, *meisel*, Gal. *burin*, *cisseau*, Hisp. *sinzel*, *buril*, γλυπτήριον, γλυφεῖον, instrumentum, quo utuntur argentarii, dum vasa sculpunt, aut quo sculptores, aut statuarii utuntur in ligneis, aut lapideis simulacris sculpendis. *Auson. epigr.* 56. Talem fecerunt ferrea cæla Deam. *Quintil. in fin. l.* 2. Cælator cælum desiderat.

Cælum, n. 2. & num. pl. cæli, orum, m. 2. *Cielo*, שמים, Ger. *der himmel*, Gal. *le Ciel*, Hisp. *Cielo*, οὐρανὸς, proprie est illa mundi pars, quæ est a sphæra ignis, seu ab æthere usque ad cælum empyreum, quæ ambitu suo omnia complectitur. Dictum est a *cælo*, sculpo, quia sideribus cælatum, seu signatum est, ut censent. *Stilo*, *Plin. Isidor. Ambros.*, vel a κοῖλον, cavum, ut Vossius existimat. Ut enim veteres Cælum dixere cohum, vel covum, a κόος, *cavitas*, sic juniores a κοῖλον, *cavum*, dixere cælum. ¶ Hinc apparet, quam incertum sit, utrum scribi debeat per *æ*, an per *œ*. Prior tamen scribendi ratio magis arridet. ¶ Cæli undecim sunt, primum Lunæ, 2. Mercurii, 3. Veneris, 4. Solis, 5. Martis, 6. Jovis, 7. Saturni, 8. Cælum stellarum fixarum, 9. Cælum crystallinum, 10. Primum mobile, 11. Cælum Empyreum, ita dictum, quod splendore, & claritate cæteris antecellat. Sed alii non tam minute distinguentes, quinque Cælos esse dicunt, planetiferum, stellatum, crystallinum, primum mobile, Empyreum. *Cicero* novem ponit, supremum, quod omnia complectitur, Cælum stellarum fixarum, & septem, in quibus septem planetæ convertuntur. *In Somn. Scip. in Timæo*, 2. *de nat. Deor.* ¶ Interdum cælum sumitur pro aere. *Cic.* 1. *Tusc.* Penetret, & dividat omne cælum hoc, in quo nubes, imbres, ventique coguntur, quod & humidum, & caliginosum est propter exhalationes terræ. *Virg.* 1. *Georg.* Et varium cæli prædicere morem. Ubi Servius, Cæli, idest, aeris. Hinc cælum molle, atrox, caliginosum, &c. ¶ Translate dicitur cælum capitis pro cranio, quia caput totum eo tegitur, ut interiora hæc cælo. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Hoc est viscerum excelsissimum, proximumque cælo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. ¶ De cælo servare erat, cæli statum observare, an, & quemadmodum fulguraret, & tonaret. Erat genus auspiciorum, & nonnisi cælo sereno servabatur. *Cic. in Verr.* Quod eo die scires de cælo esse servatum. ¶ De cælo ici, vel tangi, est percuti fulmine. *Cic.* 2. *de Div.* Summanus de cælo ictus. ¶ In cælum ferre, vel tollere, est summis honoribus, vel laudibus aliquem afficere. *Cic. Attic.* 3. Salaminii nos in cælum decretis suis sustulerunt. ¶ De cælo detrahere, est de summo honoris gradu deturbare, *Cic.* 2. *Philipp.* Collegam de cælo detraxisti. ¶ De cælo lapsus, vel missus, dicitur de viro magno, admirando, qui felicitatem mortalibus affert. *Cic. pro lege Manil. c.* 14. Pompejum omnes sicut aliquem non ex hac urbe missum, sed de cælo lapsum intuentur. ¶ Cælum digito, vertice, pedibus tangere dicuntur, qui beatissimi sibi videntur. *Propert. l.* 1. *el.* 8. Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 1. Nostri autem Principes digito se cælum putant attingere, si &c. ¶ Quid si cælum ruat? Proverb. in eos, qui inaniter timent. *Ter. Heaut.* 4. 2. 41. ¶ Cælum aliquando ponitur pro Climate, seu cæli regione. *Horat. l.* 1. *epist.* 11. *v.* 27. Cælum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Flor. l.* 4. *c.* 12. Ipse hominum color ab alio cælo venire fatebatur. Loquitur de Indis Romam venientibus. ¶ *Cælos* in plur. *Varr. l.* 4. *L. L. pag.* 5. Cæli dicuntur loca supera, & ea deorum. *Lucret. l.* 2. *v.* 1095. Quin pariter cælos omnes convertere. ¶ Cælus in mascul. dicebant antiqui, a *Cælus*, de quo infra.

Cælus, pronepos Demogorgonis, qui primus Deorum omnium in tabulis numeratur, nepos Erebi, filius Ætheris, & Diei. Ex Vesta uxore undecim filios genuit, Saturnum, Opim, Tethyn magnam, Cererem primam, Vulcanum primum, Mercurium tertium, Venerem magnam, Venerem secundam, Thosium, Titanum, Jovem secundum. Saturnus, ut generis sui splendorem augeret, Uranum patrem Cælum appellavit, matrem Opim Terram, vel a Cælo patre nomen huic sphæræ imposuit, quæ omnia complectitur. *Cic.* dicit, Cælum habuisse Diem uxorem, & ex ea genuisse Venerem primam. 3. *de nat. Deor.* Fortasse Cælo & mater, & uxor fuit ejusdem nominis. Huc pertinet illud *Ennii* *c.* 3. *n.* 44. Saturno, quem Cælus genit. Et alio loco: Cælusque profundus. Hic tamen pro æthere posuit.

Cæmenta, æ, f. idem ac cæmentum. *Enn.* apud *Non. cap.* 3. *n.* 42. Labuntur saxa, cæmenta cadunt.

Cæmentarius, ii, m. *muratore*, qui cæmenta componit, & muros struit. *Hieronym. epist.* 103. *ad Paulin. c.* 6.

Cæmentitius, o. 1. 2. quod est ex cæmento, ut parietes cæmentitii. *Vitr. l.* 2. *c.* 8. Parietibus cæmentitiis altitudines extructæ.

Cæmentum, n. 2. *sassi*, *pietre rozze da muro*, χάλιξ, lapides minores, rudes, ac informes, & quævis lapidum fragmenta, atque assulæ, denique omnis rudior materia, ex qua ædificia consurgunt, & quæ ad operum farcturas adhibetur. Dictum est a cædo, quia cæsum fit a lapide majore. *Liv. l.* 1. *bel. Pun.* Cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto. *Col. l.* 9. Quadratæ haræ cæmentis, vel etiam laterculis extruuntur. ¶ Aliquando sumitur pro ipso opere, idest, ædificio, quod structo lapide erigitur. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Pallidus lapis in cæmento raro utilis.

Cæneus, disyll. V. Cænis.

Cænina, urbs Latii. Pop. Caninenses. *Liv. l. 1. Plin. l. 3. c. 5.*

Cænis, puella Thessalica, filia Elati. Huic a se compressæ Neptunus præcepit, ut in mercedem, quicquid vellet, eligeret. Illa petiit, ut in virum mutaretur, ne deinceps talia pati posset. Neptunus insuper addidit, ut esset invulnerabilis. In virum conversa, Cæneus appellata est. Fertur Lapithis imperasse. Superbia elatus, contemptis Diis, jubebat Lapithas per hastam suam jurare. Sed Jupiter hanc superbiam ultus est. In prælio inter Lapithas, & Centauros, post ingentem stragem Centaurorum, cum ferro vulnerari non posset, ingenti arborum mole oppressus, & extinctus est, vel mutatus in avem. *Ovid. 12. Metam. Virgilius* dicit, Cæneum in primam feminæ formam rediisse. *6. Æn. v. 443.*

Cæparius, ii, m. 2. cæparum sector. *Lucil. sat. 5. v. 12.* Lippus edenda acri assidue cæpariu' cæpa. Apud *Non. c. 3. n. 67.*

Cæpe, n. indeclin. & Cæpa, æ, f. 1. *cipolla*, Ger. *zwibel*, Gal. *oignon*, Hisp. *cebolla*, κρόμμυον, olus hortense notum, acri sapore, & succo. *Pers. sat. 4. v. 30.* Tunicatum cum sale mordens Cæpe. *Plin. l. 19. c. 6.* Cæpas ter tollo solo seri jubent. *Apulei.* apud *Priscian. l. 6. pag. 681. Putsch.* Cæpe succum melle mixtum. ¶ Cæpe neutrum plurali numero caret. Nam quod afferri solet ex *Virg. in Moreto, v. 73.* & capiti nomen debentia cæpe, *Jos. Scalig.* reponit *porra*.

Cæpētum, i, n. 2. locus cæpis consitus. *Gell. l. 20. c. 8.* Cæpetum revirescit decedente Luna. Alii libri habent *cæpe cum*.

Cæpina, æ, f. 1. κρομμυών, *luogo seminato di cipolle*. *Colum. l. 11. c. 2.* Cæpina magis frequenter subactam pullulat terram.

Cæpitium, vel Cæpicium, ii, idem quod cæpe. *Arnob. lib. 1. circ. princ.* In caput cæpitii ambiguitatis illius incerta traduceret.

Cæpulla, æ, f. 1. idem quod Cæpa, vel Cæpe species. *Pallad. l. 3. c. 24.* Saturcia cum cæpullis mixta seminatur. ¶ Legitur & sine diphthongo.

Cære, g. n. & indecl. & Cæres, itis, *Cervetere*, καῖρε, olim urbs, nunc opp. Thusciæ in Terr. Rom. in colle. Hæc urbs olim regionis caput fuit. Condita fuit a Pelasgis, qui e Thessalia venerant. Sed hi Agyllam vocarunt. Postea autem nomen Chære accepit, idque occasione hujusmodi. Lydis, qui Tyrrheni dicti sunt, adversus Agyllinos bellum gerentibus, quidam ad urbem propius accessit, nomenque urbis interrogavit: a Thessalo autem e muro responsi loco accepit χαῖρε. Id omen accepere Tyrrheni, captaque urbe, *Chære* ei nomen fecerunt. ¶ Declinatur & Cæres, itis, in obliquis casibus. *Virg. 8. Æn. v. 597.* Est ingens gelidum lucus prope Cæritis amnem. ¶ A Cære fit adject. *Cæres*, *itis*, vel *itis*, vel *Cærētis*, *tis*, vel *Cæritis*, *tis*, *Virg. 10. Æn. v. 183.* Qui Cærete domo, qui sunt Minionis in arvis. Sed aliqui dicunt, hoc loco subst. nomen esse a nominativo *Cæres*, *etis*.

Cæremoniæ, vel cærimoniæ, (ut est in vet. lap. apud Manut.) & ceremoniæ, f. 1. *ceremonie*, חקים, Ger. *ceremonien*, *kirchen gepreng*, Gall. *ceremonies*, Hisp. *las ceremonias*, θρησκεία, sacri ritus, quibus Deum colimus, ut Orgia apud Græcos, a *Cære* urbe Etruriæ, quæ Romanis bello Gallico Sacerdotes, Virgines Vestales, & res sacras conservavit, vel a Cerere, quod ejus sacra *Ceremonia* dicta sint, deinde hoc nomen ad omnem omnium Deorum cultum translatum fuerit, vel ab antiquo *cerus*, sanctus, vel a *Cælo*, quasi *cælimonia*, vel a *gero*, quasi *gerimonia*, idest, a gestibus, & a modo se gerendi in sacrificando. *Cic. Tusc. 1. c. 12.* Cæremoniæ sepulcrorum. *Id pro Rab. c. 10.* ¶ Dicitur etiam *cæremonia* num. sing. *Cæs. 7. bell. Gall.* Quod more eorum gravissima cæremonia continetur. Adde *Nepot. Themist. c. 8.*

Cæremoniālis, le, ad cæremonias pertinens. *Arnob. l. 7. p. 237.* O Deorum sublimitas præpotens, quam venerari, quam colere officiis omnibus cæremonialibus debeas.

Cæremoniōsus, a, um, idem, vel cæremoniis plenus. *Ammian. l. 22. c. 37.* Per septem cæremoniosos dies, quibus Sacerdotes Memphi natales celebrant Apis.

Cæretānus, a, um, adject. possessiv. a Cære, ut Amnis Cæretanus, qui oppidum Cære præterfluit. *Plin. l. 3. c. 5.*

Cærites, itum, Cære incolæ. Hos primos municipes sine suffragii jure, observat *Gell. l. 16. c. 13.* Inde Cærites tabulæ appellatæ, in quas Censores referri jubebant eos, quos notæ causa suffragiis privabant. Itaque qui in has Tabulas referebatur ad hoc tantum civis erat, ut ait *Ascon. in Cic. Divinat.* ut pro capite suo tributi nomine æra penderet. Huc spectat & illud *Horatii l. 1. epist. 6.* Cærite cera Digni, remigium vitiosum Ithacensis Ulyssis.

Cærūlans, antis, cærulum colorem referens. *Fulgent. 1. Mythol.* Cærulante polo.

Cæruleātus, a, um, cæruleo colore tinctus. *Vellej. Patere. l. 2. c. 83.* Cæruleatus, ac nudus caputque redimitus arundine.

Cærulēum, n. 2. *azzurro*, arenæ genus est, quod in auri, atque argenti metallis nascitur ad pictorum usum. Ejus tria sunt genera, Ægyptium, Scythicum, Cyprium. Postea probatum est Atticum marmorosum, & Scyricum, sive pressum. *Plin. l. 34. c. 12. & 13.*

Cærulēus, & Cærulus, a, um, *turchino*, *celestro*, *azzurro*, *abiadato*, κυάνεος. Color cæruleus (Græce κυανῆς, Italice *acqua di mare*, & *mavi*, cum est aliquanto dilutior) est color cæli, cum serenum est; item maris, quod sereni cæli colorem repræsentat. *Cic. in fragm. Non. c. 2. n. 717.* Mare cæruleum. *Ovid. 4. Metam. v. 814.* Tollere aliquem in cærula cæli. *Juvenal. sat. 2. v. 97.* Cærula vestis. ¶ *Cærula* sunt ipsa maria (subaudi *freta* aut *æquora*) *Virg. 8. Æn. v. 622.* fluctu spumabant cærula cano. ¶ Hinc ipsi Dii maris *cærulei* dicuntur, & quæ ad ipsos pertinent. *Ovid. 2. Metam. v. 8.* Cæruleos habet unda deos. *Virg. 5. Æn. v. 819.* Cæruleus currus Neptuni. Plures sunt cærulei coloris gradus, prout dilutior est, aut intensior. Cum dilutior est, ad album, & subviridem prope accedit. *Virg. 1. Georg. v. 136.* Cærulea glacies. *Ovid. 2. de ar. am. v. 518.* Cærula quot baccas Pallados arbor habet. *Id. Metam. 11. v. 158.* Cærula quercus. ¶ Cum vero est intensior, fusco, seu nigro propior est. *Virg. 3. Æn. v. 63.* stant Manibus aræ Cæruleis mœstæ vittis, atraque cupresso. *Stat. 2. Theb. v. 528.* Nox & cæruleam terris infuderat umbram. ¶ Inter *cæruleus* & *cærulus* hoc solum distat, quod illud a Poetis æque, ac a prosæ scriptoribus usurpatur, hoc a Poetis tantum.

Cæsa, æ, f. *colpo di taglio*, idem ac cæsio, seu ictus cæsim inflictus. *Veget. lib. 1. de re milit. cap. 12.* Cæsa, quovis impetu veniat, non frequenter interficit: at puncta duas uncias adacta mortalis est. ¶ *Inter cæsa, & porrecta* V. Cæsus. ¶ *Cæsa*, teli genus Gallis peculiare. Sed melius scribitur *Gæsa*. ¶ *Cæsa*, *orum*, sunt incisa, commata, quibus oratio distinguitur. *Martian. Capell. l. 5.* Nonnullis cæsis interrupta oratio.

Cæsar, aris, m. 3. καῖσαρ, cognomen Juliorum est. Ille, qui primus Cæsar appellatus est, dictus est, quod cæso matris utero natus fuerit, vel quod cum cæsarie in lucem prodierit, vel quod oculis cæsiis, & ultra humanum modum viguerit, vel quod ipse, aut ejus avus elephantem in Africa occiderit, qui cæsar dicitur Pœnorum lingua. Primus vero hoc nomine vocatus est P. Scipio Africanus superior. *Plin. l. 7. c. 9. Solin. c. 4.* ¶ In hac familia natus est C. Julius Cæsar, ille, qui Dictator perpetuus fuit, & primus Imperator vulgo numeratur. Hic post Germanos, Gallos, Britannosque devictos, & Romano imperio additos arma vertit in Pompejum, qui Senatus partes tutabatur, quo bello victor, rerum omnium potitus Rempublicam in Monarchiam convertit. V. Suetonium. ¶ A Julio Cæsare successores ejus Cæsares vocati sunt, ut Augusti ab Augusto. Sed aliquando hæc nomina separata sunt, ita, ut Augustus esset, qui imperaret, Cæsar vero, qui futurus esset Imperii successor. Atque hic honor tanti nominis L. Vero primum habitus est. *Sex. Aurel. Victor. in Diocletiano:* Maximianum Augustum fecit, Constantium, & Galerium Maximianum cognomento Armentarium Cæsares creavit. Hodie *Cæsarem* vocant, quem veteres Augustum, & *Regem Romanorum*, quem illi Cæsarem.

Cæsaraugusta, æ, prius Salduba, *Saragoza*, καισαραυγοῦστα, urbs A. Hisp. Tarr. Aragoniæ primaria, ad Iberum fl. ¶ Cæsaraugustanus conventus, *Plin. l. 3. c. 3.*

Cæsarēa, cognom. Magna, prius Mazaca, *Tisaria*, *Caisar*, urbs A. Cappadociæ ad Melam fl. & radices M. Argæi. ¶ Cæsarea item urbs Ciliciæ, eadem, ac Anazarbus, vel prope Anazarbum. ¶ Item urbs Bithyniæ E. sub A. Nicomediensi. ¶ Cæsarea, al. Turris Stratonis, & Apollonia, *Caisar*, urbs A. Palæstinæ, inter Ptolemaidem ad Bor. 40 M. P. & Joppen in Austr. 30. a Hierosolymis 52. in Occ. & Circ. prorsus jacens in lit. maris, ab Herode dicta in honorem Cæsaris. ¶ Cæsarea Philippi, prius Paneas, *Belinas*, vel *Balbec*, urbs exc. Palestinæ apud ort. Jordanis fl. in finibus Cœlesyriæ, ad radices Libani M. olim E. sub A. Tyrio, condita a Philippo Herodis F. & in honorem Cæsaris appellata ab ejus nomine.

Cæsarēus, a, um, o. 1. 2. *Ovid. 2. Fast.* Cæsareoque diu numine clausus ero. ¶ Vultus Cæsarei. *Id. 2. de Pon. eleg. 8.*

Cæsariānus, a, um, idem quod Cæsareus, ut nomen Cæsarianum, Decretum Cæsarianum. *Mart. l. 9. epigr. 79.* Sed domini mores Cæsarianus habet.

Cæsariātus, a, um, qui cæsariem habet, comatus, *chi ha chioma*. *Plaut. Mil. 3. 1. v. 173.* Miles usque cæsariatus. Adde *Apul. de Mundo*.

Cæsariensis, e, ad Cæsaream urbem pertinens. *Tacit. 2. hist. c. 58.*

Cæsarienses, m. 3. Joniæ populi in Ephes. conventu. *Plin. l. 5. c. 29.*

Cæsaries, riei, f. 5. *chioma*, נזר, Germ. *haar*, Gal. *chevelure*, Hisp. *cabelladura*, κόμη, coma, a crebra cæsione, ideoque proprie virorum est. *Plaut. Mil. 1. 1. 64.* Vide, cæsaries quam decet. ¶ Cæsaries promissa, idest, longa, apud *Liv. l. 28. c. 35.* ¶ Tribuitur quandoque & feminis, quanquam de illis potius *coma* dicitur. *Virg. Geor. 4. v. 337. de Nymphis:* Cæsariem effusæ nitidam per candida colla. V. Cirrus. ¶ Dicitur interdum de barba. *Ovid. 15. Metam. v. 656.* Cæsariem longæ dextra deducere barbæ.

Cæsēna, f. 1. *Cesena*, urbs Senonum in Gallia Tog. seu Cispad. in Romandiola, ad Sapim. Fl. Dicta est Cæsena, quod exiguo amne cæsa, id est, divisa sit, vel quod ager ejus duobus fluminibus Sapi, & Rubicone sit divisus. *Plin. l. 3. cap. 15.*

Cæsēnas, atis, ad Cæsenam pertinens. *Plin. l. 14. c. 6.* Cæsenatia vina.

Cæsim, *di taglio*, Ger. *durch schnitte*, Gal. *du tranchant*, Hisp. *de corte*, κοπτικῶς, significat cædendo, sive per incisionem gladii, ut punctim pungendo. *Liv. l. 22. cap. 46.* Hispano punctim magis, quam cæsim assueto petere hostem. ¶ *Cic. in Orat. c. 67.* Membratim adhuc, deinde cæsim diximus; h. e. per membra adhuc, deinde per incisa, seu commata.

Cæsio, onis, f. 3. *tagliatura*, incisio. *Col. l. 1. c. 33.* In alteram cæsionem perennat.

Cæsitius, vel Cæsicius, a, um, adject. a cæsius. *Plaut. Epid. 2. 2. 46.* Linteolum cæsitium: h. e. purum, candidum, & cæli coloris. Sed *Nonius c. 14. n. 17.* sic dictum ait, vel quod cædendo ad candorem perveniat, vel quod oras circumcisas habeat.

Cæsius color, glaucus, cyaneus, felineus, γλαυκὸν χρῶμα, color subviridis, igneo quodam splendore intermicans, proprius oculorum, ut potissimum cernimus in leonis oculis, quod Cæli speciem habeat, *color celeste*, *azzurro*. *Cic. 1. de nat. Deor.* Cæsios oculos Minervæ; cæruleos Neptuni. ¶ Hinc cæsii dicuntur, qui cæsios oculos habent. Quare & Leones cæsios dixit *Catull. Carm. 46.* Atque hinc *cæsissimus* superlat. formari auctor est *Varro l. 7. L. L. num. 39.*

Cæsōnes, m. 3. qui cæso matris utero nati sunt. *Plin. l. 7. c. 9.*

Cæsoniānus, a, um, ad Cæsonium pertinens. Est autem *Cæsonius* Romanum nomen. *Colum. 1. 4.* Cæsonianum præceptum.

Cæsor, oris, m. *tagliatore*, qui cædit. *Hieronym. epist. 103. c. 6.* Fabri metallorum, lignorumve cæsores.

Cæspes, itis, m. 3. *cespite*, *cespuglio*, גוש, Germ. *wasen*, Gal. *gazon*, Hisp. *cesped*, βῶλος, a cædo, terra cum herba avulsa, seu, in modum lateris cæsa. *Tacit. 1. Ann. c. 19.* Aggerere cæspites. ¶ Ex cæspite agger castrensis fit. *Luc. l. 5.* Et subitus rapti munimine cæspitis agger præbet securos intra tentoria somnos. V. *Veget. l. 3.* qui docet, qua altitudine, ac latitudine cæspes circumduci debeat. ¶ Scribitur & cespes, sine diphthongo. ¶ Cæspes vivus est, qui ex herba viridi simul cum evulsa terra extruebatur. *Horat. l. 1. od. 19.* ¶ Quandoque sumitur pro ara; nam interdum ad extruendam aram cæspite utebantur. *Ovid. Trist. 5. el. 5. v. 9.* Araque gramineo viridis de cæspite fiat. Quin & ipsi aræ Romano ritu interdum cæspes imponebatur, ut notat Serv. ¶ Quandoque pro sepulcro. Sepulcra enim cæspite aggesto cooperiebantur. *Suet. in Calig. c. 59.* Cadaver semiambustum levi cæspite obrutum est. Adde *Virg. 3. Æn. v. 304.* Inserviebat & ædificiis, maxime pauperum. *Virg. Ecl. 1. v. 69.* Pauperis & tuguri congestum cæspite culmen. *Senec. epist. 8.* Hanc domum cæspes erexit. ¶ Quin & milites ut vallo, ita & Tribunali castrensi extruendo utebantur cæspite. *Tacit. Annal. 1. c. 18.* Congerunt cæspites, extruunt Tribunal. *Plin. in Paneg. c. 56.* Tribunal viridi cæspite extructum. ¶ Apud *Avienum in Periegesi* sæpe ponitur pro tractu cœli, seu regione, ut v. 227. Cæspite Paphiaco prodit saxosa Carambis.

Cæspitātor, oris, qui cæspitat, h. e. vacillat. *Serv. in Æn. 11. v. 671.* Cæspitator equus dicitur, qui casurus est, vel qui facile pede offendit. Al. leg. *incæspitator*.

Cæspititius, vel cæspiticius, a, um, qui fit ex cæspite, ut Murus cæspititius, *Capitolin. in Pio. c. 5.* Cæspititium tribunal, *Vopisc. in Probo, c. 10.*

Cæspōsus, a, um, *erboso*, cæspite plenus. *Colum. l. 10. v. 130.* Cæsposo litore Cumæ.

Cæstrum, vel potius Cestrum, n. 2. instrumentum, quo ebur cavatur. *Plin. l. 35. c. 11.* Varronis inventa Romæ pinxit, & cæstro in ebore imagines mulierum maxime.

Cæstus, us, ui, m. 4. a. cædendo dictus, arma pugilum, sc. ut describit *Manut. de Quæsit. per epist. l. 2. epist. 8.* lora ex multiplici crudo bovis tergore (aliis laminæ ferreæ, vel anuli connexi) manibus & lacertis inducta, ferreis plumbeisve clavis, aut squamis, ut ita dicam, clavatis armata, ad similitudinem arietini cornu, quod egregie expressit *Plin. l. 11. c. 37.* Manus igitur loris illis involutæ, clavæ quædam esse videbantur. Hæc *Manut. Virg. Æn. 5. v. 420.* Et tu Trojanos exue cæstus. V. eundem poetam ibi cæstuum certamen describentem. ¶ Alii qui duo ponunt cæstuum genera, alterum quod exposuimus, alterum clavam quandam pilas plumbeas loris bubulis appensas habentem. *Cic. 2. Tusc.*

2. *Tusc. c.* 17. Pugiles cæstibus contusi non ingemiscunt. ¶ Scribunt aliqui *cestus* sine diphthongo.

Cęsulię, m. 1. a. vetustissimis dicti sunt, qui cęsiis sunt oculis. *Fest.*

Cæsūra, ræ, f. 1. *taglio*, גזרה, Ger. *erhauung*, Gal. *incision*, *cesure*, Hisp. *incision*, *cortadura*, τομή, proprie incisura. *Plin. l.* 11. Tempestivam habet cæsuram, hoc lignum cum durescere incipit. ¶ Cęsura item in carmine dicitur syllaba, quæ ex dictione cæditur, ac post quemvis pedem relinquitur. *Virg.* 1. *Æn.* Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt. Pes enim primus est *semper ho*, cæsura est syllaba *nos*, &c. ¶ Item pars versus, quæ voce pronuntiantis a reliqua parte inciditur. Ab aliquibus definitur decora terminatio vocum in medio versuum. ¶ De variis cæsurarum generibus, præsertim in heroicis carminibus, vide Grammaticos. Diligentissime ea colligit ex variis Auctoribus *Fabricius de re poet. l.* 7.

Cæsurātim, *brevemente*, Ger. *beschneidich*, Gal. *par incision*, Hisp. *brievemente*, *συντόμως*, per cæsuras, & commata. *Sidon. ad Claudian. l.* 4. *epist.* 3. Sic cæsuratim succincta, quam profluens.

Cæsus, a, um, nom. ex particip. *κατακοπεὶς*, *tagliato*, *percosso*. *Ter. Andr.* 1. 2. 28. Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam. *Cic. Philipp.* 14. c. 1. Exercitus hostium cæsus, fugatusque. ¶ *Id. ad Att. l.* 5. *epist.* 18. Ne quid inter cæsa, & porrecta, ut aiunt, oneris mihi addatur. Proverbium est a sacrificiis sumptum, cum inter cædem hostiæ, & oblationem extorum sinistri quid accidebat, ne litari posset, sed instaurari sacrificium necesse esset. Id igitur his verbis significare videtur *Cicero*, vereri se, ne dum discessum parat, aliquid accidat, quod impediat.

Cæter, vel cæterus, a, um, vel ceterus sine diphthongo, o. t. 2. *altro*, אחר, יתר, Ger. *das uberig*, Gal. *l'autre*, *le reste*, Hisp. *el resto*, *καὶ ἕτερος*, alius, a voce Græca, quæ proposita est. In singulari cæterum exercitum dixit *Cato* apud *Gell. l.* 3. *c.* 7. Quin & ipse *Cic. l.* 6. *ad Att. epist.* 2. Cætera jurisdictio. Et *Ver.* 3. *c.* 2. Pro cætera ejus audacia. Sic *Liv.* non semel, & alii. ¶ Frequentius tamen usurpatur in plur. cæteri, æ, a. *Cic. Fam.* 14. *epist.* 9. Ad cæteras meas miserias. *Plaut. Pseud.* 1. 2. Cætera quis nesciat? ¶ Cætera accus. plural. *nel rimanente*, cum nominibus frequens est, per Hellenismum, subintellecta præposit. *κατὰ*, *secundum*. *Liv. l.* 1. *c.* 35. Virum cætera egregium secuta ambitio est; h. e. quantum ad cætera. *Horat. l.* 4. *od.* 2. *de bove*. Qua notam duxit, niveus videri, Cætera fulvus. ¶ Solet etiam hæc vox in Partitionibus eleganter poni, cum post multa enumerata sermonem abrumpimus. *Cic. in Top. c.* 7. In partitione quasi membra sunt, ut corporis caput, humeri, manus, latera, crura, pedes, cætera. Ubi impressi libri aliqui vulgato more habent *& cætera*. quos corrigit *Lambinus*, & *Gruter.* ¶ Usurpatur item pro aliis particulis. *Virg.* 9. *Æn.* Cætera parce, puer: h. e. deinceps. *Curt.* Cætera opimam prædam tore: h. e. in posterum. ¶ De cætero, pro *cæterum*. *Senec. l.* 3. *de ira*. ¶ In primo casu singulari, cæterus ornatus, *Cato R. R. cap.* 22. Verum Meursius, & Popma illa verba non agnoscunt. ¶ Veteres solitos sine diphthongo scribere, satis constat. V. Orthograph. *Manut.*

Cætĕro, adverb. idem ac cæterum. *Plin. l.* 8. *c.* 3. Hoc solum ebur est: cetero & in his vilitas ossea. *Id. lib.* 6. *c.* 26. Cętero ad solitudines redit.

Cęterŏqui, & Cęteroquin, adverb. alioquin, *per altro*, *altrimente*. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 22. Cęteroqui doctus. Et *in Orat. c.* 25. Cęteroquin recte.

Cætĕrum, ma, *quanto al resto*, אבל, Ger. *aber*, Gal. *quant au reste*, Hisp. *por el resto*, *μέντοι*, conjunctio, sive adverb. quod reliquum est. *Plaut. Pæn. prol. v.* 126. Dehinc ceterum valete. ¶ Significat etiam, sed, *ma*. *Ter. Eun.* 1. 2. 7. Cæterum de exclusione verbum nullum. *Nepos* 18. 8. 5. Via brevior, cæterum dierum erat fere decem. ¶ Item alioquin, *per altro*. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 14. Ego me in Cumano, & Pompejano, præterquamquod sine te, cæterum satis commode oblectabam.

Cætĕrus, V. Cæter.

Cæyx, V. Ceyx.

Cajanus, a, um, adject. a Cajus. *Stat. l.* 4. *Sylv.* 9. 22. Emptum plus minus asse Cajano. Quid sit autem assis Cajanus, explicat *Barth. ad Stat. Sylv. p.* 418. nempe minimum assis pondus, ac pretium, ad quod Romanus as a Caligula redactus fuit ob inopiam pecuniæ. ¶ *Suet. in Tito, c.* 1. Insignis annus Cajana nece. i. e. Caligulæ.

Caicus, olim Astræus, *Girmasti*, *Castri*, *Chiay*, fl. Phrygiæ, seu Æolidis, qui oritur ex Mysia, non procul a Pergamo decurrit, & inter Pitanen ad Bor. & Ælæam ad Austr. in mare Ægæum labitur. *Virg.* 4. *Georg. v.* 370.

Cajēta, *Gaeta*, urbs Latii novi Prov. Terræ Labor. E. sub A. Capuano, ad radices collis, in peninsula, cum duplici arce, & portu percapaci, in ora maris Tyrrheni, proxima Formiis. ¶ Nomen habuit a Cajeta muliere Trojana nutrice Æneæ, vel Ascanii, vel Creusæ. Hanc Æneas ab Inferis reversus fato cessisse inveniens eam non longe a Bajano sinu sepelijt, ibique urbem condidit, quam una cum adjacenti portu Cajetam dixit. *Virg.* 7. *Æneid.*

Cajetanus, a, um, ad Cajetam pertinens, ut Cajetana villa, *Valer. Max.* 1. 4. 5.

Caio, as, cohibeo, compesco. Affertur exemplum *ex fragment. Plaut. in Astraba*: Quid tuam amicam times, ne te manulea caiet?

Caiolus, i, m. diminutivum a Cajus. *Stat. l.* 1. *silv. ult. v.* 17. Molles Caioli, Laguneulique. *h. e.* cupedię, in quibus impressæ erant formæ istorum puerorum. *Al. leg.* Molles caseoli, lucunculique.

Cajus, m. 2. *γάιος*, prænomen a parentum gaudio sumptum. Est dictio disyllaba, nisi per diæresim ex i consonante facias vocalem, ut apud *Martial.* Pervigil in pluma Caius ecce jacet. Proferebatur autem *Gajus* per G, licet per C scriberetur, *Quintil. l.* 1. *c.* 7. cujus rei rationem affert *Voss. de Vit. Serm. l.* 2. *c.* 1. Ipsa autem C littera inversa Ɔ mulierem Cajam declarat, *Quintiliano* auctore *l.* 1. *c.* 7. *Cic. pro Mur.* Putavunt, omnes mulieres, quæ coemptionem facerent, Cajas vocari. ¶ Apud Priscos pro domino ponebatur, sicut & Caja, *γάια*, pro domina. Vide *Plutarchum*. ¶ Fuit autem revera prænomen proprium uxoris Tarquinii Prisci, quæ Caja Cæcilia appellabatur. Hæc in lanificio excelluit. Ea de causa prænomen omnibus Romanis mulieribus commune factum est. Nova enim sponsa, cum viri domum pervenisset, ante fores interrogabatur, quęnam esset, illa ominis causa se Cajam esse respondebat, inquiens: *Ubi tu Cajus, ego Caja*: h. e. Ubi tu dominus eris, & paterfamilias, ego domina ero, & materfamilias. *Plutarc. in Quæstionib. Roman.*

Cala, l. 1. *bastone*, fustis. Calę, teste *Servio*, dicebantur fustes, quos portabant servi, sequentes dominos ad prælium, unde etiam calones dicebantur. Nam consuetudo erat militis Romani, ut ipse sibi arma portaret, & servus vallum; vallum autem dicebant calas. *Lucil. apud Serv. in princ.* 6. *Æn.* Scinde calam, ut caleas idest, scinde lignum, & focum accende, ut calefias.

Calăber, bra, um, qui ex Calabria est. *Sil. Ital. l.* 12. *v.* 396. *de Ennio*: Miserunt Calabri, Rudię genuere vetustę. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 14. Calaber hospes.

Calābra, ę, f. 1. erat Curia proxima casæ Romuli in Capitolio. Dicta est a *calando*, idest, a vocando, quod ante Fastorum evulgationem in eum locum convocato Populo statim post novilunium Pontifex minor, a Rege Sacrificulo facto sacrificio, pronuntiabat, quot dies inter calendas, & nonas intercederent, ut nonis convenirent, audituri, quinam dies eo mense fasti, quinam nefasti, quinam festi essent, qui ludi, quę sacrificia celebranda. *Macrob. l.* 1. *c.* 15.

Calabrĭa, f. 1. *Calabria*, *Καλαβρία*, *Terra d'Otranto*, olim regio Italię in Salentinis, pars Provincię Hydruntinæ ad oram Borealem, inter Apuliam Peucetiam ad Occ. & Japygiam ad Ort. circa Brundusium, & Hydruntum. ¶ Calabria vero hodierna longe ab hac diversa, & distans est. ¶ Regio enim Australis est *Calabria*, Siciliæ proxima, quæ brevi maris tractu a Peloro disjungitur, ubi alias Brutii, & Magna Græcia, inter Mare Tyrrhenum, & Mare Jonium, a Borea in Austrum extensa. Estque duplex, Calabria citerior, seu citra montes, quę magis in Boream extenditur, & Calabria ulterior, quę in Merid. Citerioris caput est Consentia, ulterioris S. Severina.

Calabrĭco, as, are, fasciis involvere. *Plin. Valer. l.* 3. *c.* 13. Lanis involvere, & calabricare.

Calabrĭcus, a, um, adject. possessiv. a Calabria, ut Olea Calabrica. *Colum. l.* 12. *c.* 49. ¶ Calabrica etiam genus fasciarum esse videtur. *Plin. Valer. l.* 3. *c.* 13.

Calagurris, *Calahorra*, urbs Hisp. Tarrac. olim in R. Navarrę nunc in Castella veteri, in fin. Vasconum, prope confinia Navarrę, ad Iberum flu. patria *Quintiliani*. *Auson. in Professoribus num.* 1.

Calagurritanus, a, um, ad Calagurim pertinens, *Plin. l.* 3. *c.* 3. Calagurritani populi.

Calăis, m. 3. Boreę ex Orithyia conjuge filius alatus, qui una cum Zetho fratre similiter alato cum Argonautis Colchos profectus est. Cum in ea expeditione a Phineo Rege Arcadię Argonautæ humaniter essent accepti, Harpyias, quæ Regnum illius infestabant, persequi constituerunt. Quas cum & aliorum auxilio, & sagittandi peritia in Plotas usque Insulas fugassent, ab Iride admoniti sunt, ne Jovis canes ulterius persequerentur. Ii itaque retrorsum conversi, duas illas insulas, in quibus Harpyias reliquerunt, a conversione sua Strophadas appellarunt, nempe ἀπὸ τῆς στροφῆς, a conversione. Postremo ab Hercule occisi dicuntur, & in ventos commutati, qui Caniculæ exortum dies fere octo præcedunt. Unde πρόδρομοι, idest *præcurrentes*, appellantur. *Ovid. in p. l.* 6. *Metam.* ¶ Est etiam Calais gemma Saphiro similis, candidior tamen, & litorosi maris specie. Hanc plerique eandem esse existimant, atque Augitem.

Calamarĭus, a, um, ad calamum pertinens, ut theca calamaria apud *Suet. in Claud. c.* 35. in qua sc. calami scriptorii reponuntur. *pennaruolo*.

Calamēta, n. 2. fragmenta veterum calamorum, hoc est, pedamentorum, quæ ex calamis, idest arundinibus fiunt. *Colum. l.* 4. *c.* 27. Sic deinde ordinata vineta festinabimus emundare, sarmentisque, & calametis liberare.

Calamĭnæ Hetruscæ, insulæ in Lydia, quæ non ventis solum, sed etiam contis quo libeat pulsæ, multorum civium Mitridatico bello saluti fuerunt. *Plin. l.* 2. *c.* 95.

Calamistrātus, a, um, adject. Calamistro ornatus, ut calamistrata coma. *Cic. pro Sext. c.* 8. Et calamistratus saltator, *Id. post red. in Sen. c.* 6.

Calamistrum, & calamister, n. & m. 2. *ferro da increspare i capelli*, Ger. *ein pfrieme darmit man das haar kreuset*, Gal. *fer a friser les cheveux*, Hisp. *hierro para ensortijar los cavellos*, καλαμίς, ίδος, acus major, qua calefacta crispantur capilli, a calefaciendo, vel a καλαμίζω, calamo canere, quia ferrum hujusmodi est cavum instar calami, idest, acus arundineæ. Unde a *Nonio c.* 15. *n.* 27. calamistrum fistula dicitur. *Cic. post Red.* Frons calamistri notata vestigiis. Hinc calamistro crines convertere, apud *Petron. in satyr. c.* 102. ¶ Calamistros adhibere, translate pro, fucatum cultum, sive ornatum orationi addere. *Cic. in Orat. c.* 23. Tum removebitur omnis insignis ornatus, quasi margaritarum: ne calamistri quidem adhibebuntur. Et *de Clar. Orat. c.* 75. Calamistris inurere.

Calamĭtæ, *ranocchi piccioli*, Ger. *ein laubfrosch*, καλαμίται, ranę minimæ sunt, & viridissimæ, quæ a quibusdam dryopetæ vocantur, sic dictæ, quod inter calamos versentur. *Plin. l.* 32. *c.* 7.

Calamĭtas, tis, f. 3. miseria, ærumna, pernicies, adversa, vel incommoda fortuna, incommodæ res, *grandine*, *calamità*, *miseria*, איד, Germ. *ein feldschade*, Gal. *calamité*, Hisp. *calamidad*, χάλαζα, proprie est calamorum imminutio, idest cum calami segetum confringuntur grandine, ac procellosa aliqua tempestate. *Plaut. Cas.* 5. 2. 30. Quicquid erat, calamitas profecto attigerat nunquam. V. *Taubman. Ter. Eun.* 1. 2. 34. Nostri fundi calamitas. ¶ Translate accipitur pro infortunio quolibet, seu miseria, vel ærumna. *Cic. Verr.* 1. Ejusmodi fuit, non ut Legatus pop. Rom., sed ut quædam calamitas pervadere videretur. Hinc calamitate affligi, calamitatem inferre, accipere, ferre, &c. *Id.* & *Nepos variis in loc.*

Calamitōse, adv. misere, *calamitosamente*, *miseramente*, δυστυχῶς, ἀθλίως. *Cic.* 3. *Offic. c.* 29. Turpiter potius, quam calamitose.

Calamitōsus, a, um, calamitatibus plenus, *calamitoso*, *ολέθριος*. Primo significat, quod calamitatem infert: h. e. labem segetum: Unde calamitosam tempestatem; dixit *Cic. Verr.* 3. *c.* 28. Sic calamitosus ager, apud *Cat.* & Calamitosum cœlum. *Cic. de Leg. Agr. Orat.* 2. ¶ Deinde id, quod hujusmodi calamitati est obnoxium. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Hordeum ex omni frumento minime calamitosum. ¶ Præterea calamitosus est, qui ærumnis, & calamitate afficitur, vel afficit, ut dictum est. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 28. O rem miseram, & calamitosam: Et *Fam. l.* 6. *epist.* 21. Appropinquare exitus hujus calamitosissimi belli videbatur. *Auctor epist. ad Octavium, quæ inter Ciceronianas est*: Quæ non insequens hora antecedente calamitosior populo Rom. illuxit?

Calămus, m. 2. *canna sottile*, *penna da scrivere*, קנה, כתב, Ger. *rohr*, *schreibfeder*, Gal. *roseau*, *plume*, Hisp. *cana*, *pluma*, κάλαμος, arundo minuta, habens internodia longa, & recta, ex qua sagittæ apud diversas gentes fiebant. *Virg.* 3. *Ecl.* Cum Daphnidis arcum fregisti, & calamos. ¶ Aliquando accipitur pro stipula, & pro quacunque re tereti, ac fistulosa ad similitudinem arundinis. Unde arborum quoque, ac vitium calamos dicimus, idest, tereres particulas, & virgas ad serendum in terra aptas. *Plin. l.* 17. *c.* 18. Inseritur oleaster calamo, & inoculatione. *s'innesta a marze, e a occhio.* ¶ Calamus item est virga ad capiendas aves visco illita, *panie*. *Mart. lib.* 13. *epig.* 68. Galbula decipitur calamis, & retibus ales. ¶ Metonymice de tibia dicitur: itemque de fistulis, quas syringas vocant. *Virg.* 4. *Ecl.* Nec calamis solum æquiparas, sed voce magistrum. ¶ Hujus primum inventorem Panem fuisse Poetæ narrant. *Id.* 3. *Ecl.* Pan primus calamos cera conjungere plures instituit. ¶ Denique penna, qua nunc scribimus, quæ est ex avibus, calamus dicitur secundum priscam consuetudinem. Principio enim calami scriptorii ex arundinibus Ægyptiis confecti fuere. *Cic. ad Attic. l.* 6. *ep.* 8. Cum instituissem ad te scribere, calamumque sumsissem. Et *l.* 2. *epist.* 15. *ad Q. Fr.* Calamo, & atramento temperato. Calamus temperatus, est ita acuminatus, ut expresse scribat. ¶ Calamus odoratus,

ratus, vel aromaticus, κάλαμος μυρεψικὸς, est arundini similis, multis geniculatus nodis, fragrans odore suavissimo, cassiæ sapore. Provenit in Arabia, India, & Syria. *Plin. l. 12. c. 22.*

Calămus, Mæandri flu. filius, qui amavit, & amatus est a Carpo filio Zephyri, & unius ex Horis, puero pulcherrimi corporis. Accidit, ut Carpus in Mæandrum fl. caderet, & extingueretur. Calamus patrem propter hoc scelus aversatus aufugit, rogavitque Jovem, ut finem suis luctibus daret, sibique mortem præstaret, ut amato post obitum jungeretur. Juppiter Calamum in arundines vertit, quæ semper circa oras fluminum nasci solent; Carpum vero in fructus rerum omnium vertit, ut semper renasceretur. *Serv. in Ecl. 5. Virg. v. 48.*

Calantĭca, f. 1. *cuffia*, ταινία, κρήδεμνον, tegmen muliebre, quod capiti innectitur, a καλὸν, pulchrum, & ἄνθος, flos, quod floribus intextis variata sit. Usus hac voce *Cic. in Clodium*, *apud Nonium. 14. 2.* Cum calanticam capiti accommodaret. Adde *Auson. in periocha 5. Odyss.* ¶ Aliqui scribunt *Calatica*, dempto n.

Calăris, Caralis, 3. *Cagliari*, urbs A. Sardiniæ primaria, & Regia, in qua sedes est Proregis. ¶ Populi Calaritani. ¶ Hinc pars Australis Insulæ dicitur Prom. Calaritanum, *Capo Cagliari*.

Calasis, is. f. 3. χάλασις, nodus tunicæ muliebris, quo connexa circa cervicem submittitur, a χαλάω, laxo, & ἐρύω, traho. *Festus.* Sed aliqui dicunt, vocem Ægyptiam esse, & ea tunicam fimbriatam Ægyptiam significari. *Pollux l. 7. c. 16.*

Calathiana viola, f. 1. flos est præter violarum naturam autumno proveniens, lutei coloris, foliis minutis, sine odore, figura calathum referens. *Plin. l. 21. c. 6.*

Calathiscus, i, m. 2. *cestelletta*, diminut. parvus calathus. *Catul. Carm. 65. v. 319.* Vellera virgati custodiebant calathisci.

Calăthus, m. 2. *cestella*, *paniere*, סל, Germ. *einhandkorb*, Gal *panier*, Hisp. *canasto*, κάλαθος, ab aliquibus qualus, & quasillus, ab aliis fiscella, vas vimineum, in quo mulieres pensa, vel tramam revolvunt, aut in quo flores, vel fructus, aut aliquid id genus ferunt, a ξύλον, lignum. *Virg. in Alex. Ecl. 2. v. 45.* Tibi lilia plenis ecce ferunt Nymphæ calathis. ¶ Accipitur interdum pro calice, seu poculo, *calice*. *Virg. 5. Ec.* Vina novum fundam calathis Arvisia nectar. ¶ *Servius* ait, esse vas æneum, in quo lac, vel recens caseus asservatur. In hac usurpatione videtur dictus quasi γάλαθος, a γάλα, lac. *Virg. Georg. 3. v. 400.* Quod surgente die mulsere... Sub lucem exportant calathis, adit oppida pastor. ¶ Calathorum formam *Plin. l. 21. c. 5.* liliis tribuit: sc. ex angusto orbe in ampliorem surgentem. ¶ Calathus fuit etiam fil. Jovis, & Antiopes.

Calatia, Galatia, *Gajazzo*, urbs R. Neap. in Prov. Terræ Laboris, prope Vulturnum fl. media inter Capuam, & Telesiam. *Liv. l. 9. cap. 2.*

Calatĭo, onis, f. vocatio, κλῆσις, *chiamata*. *Varr. lib. 4. L. L.* Calabra sine calatione potest aperiri.

Calatīnus, a, um, adiect. qui ex Calatia est. *Liv. l. 22. c. 13.* Per Allifanum, Calatinumque agrum.

Calātor, oris, m. 3. *Vet. Gloss.* Calatores, ἱεροδοῦλοι, *Isidorus* Calator, minister sacrorum. *Sueton. de illust. Grammat. c. 12.* Cornelius Epicadius Syllæ libertus, calatorque sacerdotio augurali. ¶ *Festus* generatim omnes servos Calatores dictos putat, quia semper vocari possent. Est enim Calator a *calando*, i. e. vocando. *Plaut. Pseud. 4. 2. 52.* Harpax calator meus est, ad te qui venit. ¶ *Vet. Scholiast. ad Horat. Sat. 2. l. 1.* eum servum calatorem dici censet, qui alios ad ministeria vocat.

Calatorius, a, um, adject. ad calatorem pertinens. *Inscript. apud Fabrett. p. 435.* Permissu Calatorio, & Flaminum.

Calātus, a, um, *chiamato*, vocatus, ab antiquo *calo*, *as*, ut calata Comitia. *Macrob. l. 1. Sat. c. 15. Gell. l. 15. c. 27.*

Calaurēus, a, um, adject. *Latois* cognominata est *Calaurea* a Calauria insula sinus Argolici, ubi culta fuit. *Ovid. 7. Metam. v. 384.* Inde Calauree Latoidos aspicit arva.

Calbei, m. 2. auctore *Festo*, dicebantur armillæ, quibus triumphantes utebantur, & milites ob virtutem donabantur, vel a καλὸς, *pulcher*, vel a *galbeus*, viridis, vel a καμπὴ, *junctura manus*, quod primo *carpeos* diceretur, deinde *calpeos*, tandem *calbeus*, vel *calbeus*.

Calcabĭlis, le, qui calcari potest. *Sidon. l. 2. epist. 5.* Agger calcabili silice crustatus.

Calcanēum, i. n. *calcagno*, עקב, πτέρνα, pars posterior pedis imi. *Virg. in Moret. v. 36.* Continuis rimis calcanea scissa rigebant. *Lamprid. in Heliog. cap. 20.* Comedit sæpius calcanea camelorum.

Calcar, aris, n. 3. *sprone*, דרבנות, Ger. *sporn*, Gal. *éperon*, Hisp. *espuela*, πλῆκτρον, ferreus stimulus ad urgendos equos, sic dictus, quod ad calcem alligetur, vel a calcando. *Cic. 3. de Orat.* Dicebat Isocrates, se calcaribus in Ephoro egere, contra in Theopompo frænis uti solere. ¶ Currenti calcar addere, proverbio dicitur, h. e. eum, qui sua sponte ad rem aliquam satis incitatus est, vehementius adhuc inflammare. *Plin. l. 1. ep. 8.* ¶ Calcaria tribuuntur etiam gallinis a *Colum. l. 8. c. 2.* ¶ Adhibere, & admovere alicui calcaria, apud *Cic.* & *Horat.*

Calcaria, æ, f. 1. fornax, in qua calx coquitur, *fornace da calcina*. *Ammian. l. 27. c. 4.* Calcarias extinguere. *Ulpian. l. 8. de pœnis:* In calcariam quoque, vel sulphurariam damnari solent. Quo loco notatur calcis fodina.

Calcarius, a, um, o. 1. 2. quod ad calcem pertinet. Hinc calcaria fornax, *fornace da calcina*, Ger. *kalkofen*, Gal. *four a chaux*, Hisp. *calera*, in qua calx coquitur. *Plin. l. 17. c. 9.* Cinere e calcariis fornacibus. ¶ Calcarius, ii, subst. qui præest fornaci calcariæ. *Cat. de re rust. c. 16.* Calcarius ligna conficit ad fornacem.

Calcāta ædificia. V. Calicata.

Calcātor, oris, m. qui calcat, & speciatim qui calcat uvas. *Calpurn. Ecl. 4. v. 24.* Ut nudus ruptas saliat calcator in uvas.

Calcatorium, ii, n. *palmento*, locus in cella vinaria, in quo uvæ calcantur. *Pallad. lib. 1. tit. 18. de cella vinaria.* Basilicæ ipsius forma calcatorium loco habeat altiore constructum, ad quod inter duos lacus, qui ad excipienda vina hinc inde depressi sint, gradibus tribus fere, aut quatuor ascendatur.

Calcātrix, icis, f. 3. quæ calcat. *Prudent. Psychomac. v. 389.* Calcatrix mundi.

Calcatūra, æ, f. calcandi actus. *Vitruv. l. 10. c. 10.* Pinnæ rotarum, sine operarum calcatura, fluminis impulsu sunt versatæ.

Calcātus, us, ui, m. 4. idem quod calcatura. *Pallad. Jan. tit. 13.* Ne calcatu assiduo terra effossa solidetur.

Calcātus, a, um, *calcato*, *pigiato*, calcando pressus. *Ovid. 2. Metam. v. 29.* Calcatæ uvæ. ¶ Translate violatus, contemptus. *Stat. Theb. 9. v. 208.* Calcatum fœdus. *Claudian. 2. in Eutrop. v. 129.* Calcatum jus. ¶ Item habitatus, Poetice, *Sil. 3. 676.* Calcatosque Jovi lucos prece, Bostar, adora.

Calceāmen, & calceamentum, pro ipso calceo, *scarpa*, ὑπόδημα. *Plin. l. 19. c. 2.* Hinc calceamina, & pastorum vestis. *Cic. 5. Tusc. c. 32.* Mihi amictui est Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra.

Calceamentum. V. Calceamen.

Calcearium, ii, pecunia, quæ ad parandos calceos impenditur. *Sueton. in Vespas. c. 8.* & *Ulpian. l. 21. Dig. de aliment. & cibar.* Simili modo *Vestiarium*, *Vasarium* dicebatur.

Calceātus, us, m. 4. *scarpa*, idem, quod calceamen. *Suet. in Calig. c. 52.* Vestitu, calceatuque, & cætero habitu neque patrio, neque civili usus est.

Calceātus, a, um, calceis indutus, *calzato*. *Cic. pro Cæl. c. 26.* Non satis commode calceati, & vestiti. ¶ Jlocaliter *Plaut. Captiv. 1. 2. 84.* Calceati dentes. *h. e.* parati instructique ad comedendum, sumpta translatione a viatoribus, qui per scruposas vias ituri calceis diligentius se muniunt. Supra autem dixerat: *nam meus scruposam victus commeat viam.* ¶ *Equus altius calceatus* est, qui altas habet ungulas. *Pallad. in Mart. tit. 13.*

Calceo, as, are, calceis vestio, *calzare*. ὑποδέω, *Sueton. in Vespas. c. 21.* Calceabat ipse se, & amiciebat. ¶ Transfertur & ad jumenta. *Id. ibid. c. 23.* Calceare mulas, quod Itali *ferrare*.

Calceolarius, m. 2. *calzolaio*, Ger. *schuchmacher*, Gal. *cordonier*, Hisp. *zapatero*, ὑποδηματοποιός, qui calceos conficit. *Plaut. in Aul. 3. 5. 38.* Propolæ, linteones, calceolarii.

Calceōlus, m. 2. *scarpetta*, ὑποδημάτιον, dim. a calceus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 29.* Cum hasta, cum scuto, cum calceolis repandis.

Calces, *Festo* sunt ampullæ plumbeæ.

Calceus, m. 2. *scarpa*, נעל, Ger. *ein schuch*, Gal. *soulier*, Hisp. *çapato*, ὑπόδημα, pedis indumentum, quod fit ex pellibus animalium, a *calce*, quia calcem munit, ut solea tegit solum, seu plantam pedis. *Cicer. 2. de Invent.* Si multus erat in calceis pulvis. *Id. Philip. 2. c. 30.* Cum calceis, & toga. ¶ Usi autem Romani duplici calceorum genere: altero quod ex aluta, assuta lunula, altero ex puro corio: primi generis calcei dicebantur Mullei, secundi Perones. *Tertull. de Pall. c. 4.* ¶ Calceos mutare, est Senatorem fieri: Alii enim erant Magistratuum ac nobilium, alii plebeiorum calcei. *Cic. Philip. 13. c. 13.* Mutavit calceos: pater conscriptus repente factus est. ¶ *Calceos poscere* dicebantur convivæ, cum peracta cœna erant abituri. Nam discubituri ponebant calceos, ne triclinares lectos conspurcarent. *Plin. l. 9. ep. 17.* Quam multi, cum lector, aut lyristes, aut comœdus inductus est, calceos poscunt. ¶ De calceis libellum edidit satis accuratum *Benedictus Balduinus*.

Calchas, antis, m. 3. Κάλχας, proprium nomen Græci Auguris Thestoris filii, a quo Thestorides a poetis appellatur, qui cum Græcis ad expeditionem Trojæ profectus est, cujus consilio, quoniam divinandi arte plurimum præstabat, multa gesta sunt. Diruta autem Troja reversus cum Amphilocho Amphiarai filio terrestri itinere Colophonem, cum in luco Apollinis Clari extra urbem apud tumum in Mopsum præstantissimum Augurem incidisset, artis peritia ab illo superatus, dolore contabuit, quod proposita sibi a Mopso caprifico, ut refert Hesiodus, aut, ut Pherecydes mavult, sue gravida, conjicere non potuisset, quot in illa ficus essent, quotve hæc utero suculas gereret, quod tamen Mopsus sine ullo errore divinarit. *Virg. 2. Æn.*

Calciamentum, pro calceamentum legitur apud *Colum. l. 12. c. 3.*

Calciarium. V. Calcearium.

Calcifrăga, f. 1. ἄσπληνον, herba est in maritimis petris fere nascens, a calculis frangendis ita dicta. *Plin. l. 27. c. 9. Ruel. l. 2. c. 129.*

Calcio. V. Calceo.

Calciŏpe, f. 1. filia Æetæ Colchorum Regis, soror Medeæ, & Absyrti, quæ Phryxo nupsit, ex quo Cytorum peperit. *Ov. in ep. Helen. ad Parid.*

Calcitrātus, us, m. 4. λακτισμός, actus ipse calcitrandi. *Plin. l. 8. c. 44.* Mulæ calcitratus inhibetur vini crebriore potu.

Calcitro, as, n. 1. calce percutio, renuo, *trarre de' calci*, בעט, Ger. *ausschlagen*, Gal. *regimber*, *ruer*, *calcitrer*, Hisp. *acocear*, λακτίζω, calcibus ferio. *Plin. l. 30. c. 16.* Mulas non calcitrare, cum vinum biberint. ¶ Translate *Cic. pro Cæl. c. 15.* Calcitrat, respuit, non putat tua dona esse tanti.

Calcĭtro, onis, qui calcibus ferit. *Gell. l. 4. c. 2.* Equus mordax, & calcitro. *Plaut. Asin. 2. 3. 10.* Procul si quem videt ire ad se calcitronem.

Calcitrōsus, o. 1. 2. λακτιστής, qui sæpe calcibus ferit. *Col. l. 2. c. 2.* Juvencum retrectantem, & calcitrosum reddit.

Calco, as, a. 1. *premere col piè*, *calcare*, דרך, Ger. *treten*, *pressen*, Gal. *fouler aux pieds*, Hisp. *hollar*, πατέω, calcibus premo. *Virg. 12. Æn.* Mixtaque cruor calcatur arena. ¶ Transfertur etiam ad animum, ut Calcare voluptates, amorem, honores, jura, clientes, pro conculcare, despicere, &c. *Ovid. Claudian.* & alii. Calcare æquor dixit idem *Ovid. 3. Trist. eleg. 10.* ¶ Calcare uvas, *Varr. R. R. l. 1. c. 54.* ¶ Calcare, de Gallo gallinam ineunte, *Columel. l. 8. c. 5.*

Calculārius, a, um, adject. ad calculos seu rationes pertinens. *Modestinus Dig. 50. 8. 8.* Calcularii erroris retractatio etiam post decennii, aut vicennii tempora admittetur.

Calculatio, onis, calculus, supputatio, *conto*, *calcolo*. *Cassiodori* est hæc vox *l. 1. ep. 10.* & *Fortunati l. 5. epist. prosa 6. ad Syagrium Episc.* ¶ Pro generatione calculorum in vesica, *Cæl. Aurelian. Tard. 5. 4.*

Calculātor, m. 3. *contista*, *calculatore*, חשבון, Ger. *ein rechenmeister*, Gal. *calculeur*, *conteur*, Hisp. *contador*, λογιστής. *Mart. lib. 10. epig. 62.* Nec calculator, nec notarius velox.

Calcŭlo, as, n. 1. *far il calcolo*, *o conto*, ψηφίζομαι, λογίζομαι, ratiocinor, rationem facio, a calculis, idest lapidibus minutis, quos antiqui in manu tenentes numeros componebant. *Prudent. in hymno Laurent. v. 131.* Nam calculanda est primitus, Tum subnotanda est summula.

Calcŭlo, onis, idem quod calculator. *Rufus Fest. in præfat. Breviarii rer. Rom.* Morem sequutus calculonum, qui ingentes summas æris brevioribus explicant. Al. tamen leg. *calculatorum*. Adde *Augustin. l. 2. de ordine, cap. 12.*

Calculōsus, a, um, o. 1. 2. *sassoso*, Ger. *vollsteinlin*, Gal. *pierreux*, Hisp. *pedregoso*, λιθώδης, calculis plenus, *Col. l. 3. c. 11.* Loca aprica, calculosa, glareosa, interdum & saxosa amat. ¶ Item qui calculorum morbo laborat. *Plin. l. 21. c. 18.* Apollodorus professus, cypiron efficacissimum esse adversus calculosos. Adde *Col. l. 7. c. 26.*

Calcŭlus, m. 2. *sassolino*, צרור, Ger. *steinichen*, Gal. *caillou*, Hisp. *guijarrillo*, ψῆφος, lapis terræ admixtus, rotundus, durissimus. *Cic. l. 1. c. 61. de Orat.* Demosthenes conjectis in os calculis, summa voce versus multos uno spiritu pronuntiabat. ¶ Est item calculus lapillus in renibus, aut vesica generatus, meatum urinæ prohibens, asperrimumque gignens cruciatum, quod morbi genus Græci λιθίασιν appellant. *Plin. l. 11. c. 37.* Sed hominum quibusdam diro cruciatu subinde nascentes calculi. Sic apud eundem calculorum valetudo. ¶ Item calculus, [illegible], dicitur, quem *latronem*, seu *latrunculum* antiqui appellaverunt, vulgus *scaccum* vocat. *Mart.* Hic mihi bisseno numeratur tessera puncto, calculus hic gemino discolor hoste perit. In hac significatione etiam *calx* dicitur. *Lucill. l. 14. apud Prisc. l. 6.* Naumachiam licet hæc, inquam, alveolumque putare, & calces. ¶ Item quoniam calculis subducere rationes solemus, calculus pro ipsis rationibus ponitur, *conto*, *ragione*. *Cic.* Si te alicujus dati pœnitet, ad calculum reducas. Hinc revocare, sive reducere ad calculum, est aliquid exactius supputare. *Cic. de Amic. c. 16.*

c. 16. Hoc est quidem nimis exigue, & exiliter ad calculum revocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum, & datorum. ¶ Calculis item olim Græci suffragia colligebant, candidis absolutionem, nigris condemnationem significantibus. Unde factum est, ut calculum pro suffragio, sententia, & judicio ponamus. *Plin. Junior. in Paneg.* Calculum de se alicui permittere. *Id. l. 1. epist. 2.* Adjicere alicui album calculum; & *l. 6. ep. 11.* O diem lætum, notandumque mihi candidissimo calculo! Solebant enim Thraces dies prosperos, & lætos notare albo calculo, seu lapillo in urnam conjecto, infelices vero atro, ut scirent exacto anno, quot & quos dies lætos, aut tristes habuissent. *Plin. l. 7. c. 40. Martial. l. 12. epigr. 34.* ¶ Calculum parem ponere apud *Plin. Jun. l. 5. ep. 97.* est par pari rependere, *render la pariglia.* ¶ Calculum reducere apud *Cic.* est mutare sententiam, *cangiar parere.* Sic *Nonius.* ¶ Calculos ponere apud *Col. 3. 3.* & calculos alicujus rei subducere apud *Cic.* est Ital. *fare i conti.*

Caldamentum, i, fomentum calidum. *Marcell. Empir. c. 5.* Caldamentis adhibitis sopiri.

Caldariola, læ, f. parvum caldarium. *Vetus Scholiast. Juv. ad Sat. 5. v. 47.*

Caldarium, n. 2. *caldara*, [illegible], Ger. *kinkessel*, Gal. *chaudiere*, Hisp. *caldera*, λέβης, ahenum, quo aqua calida hauritur, vel in quo aqua igni admovetur. *Vitruv. l. 5. c. 10.* ¶ Est etiam caldarium pars balnei, quam *Plin.* cellam caldariam vocat *l. 5. ep. 6.*, *stuffa.* *Vitruv. l. 5. c. 10.* Ipsa autem caldaria, tepidariaque lumen habebant ab occidente hyberno.

Caldarius, & Calidarius, a, um, adject. quod ad ignem liquefit ac funditur, ut Maltha caldaria, *Pallad. l. 1. R. R. tit. 40. Plin. l. 34. c. 8. in fine*, Caldarium æs. ¶ Caldaria cella, locus erat in balneo, ubi calida aqua lavabantur. Cui oppon. Frigidaria. *Plin. l. 5. ep. 6.*

Caldius, pro Claudius, militari joco appellatus est Tiberius, apud *Sueton. in ejus vita, c. 42.*

Caldor, oris, pro Calor. *Varr. l. 1. R. R. c. 55.* Caldore fracescit, & oleum fœtidum fit. *Arnob. l. 7. p. 240.* Lavacrorum caldoribus se refovere.

Caldus, a, um, pro calidus, *caldo*, ut calda aqua, *Martial. l. 8. epigr. 67.* & *l. 1. ep. 12.* Calda absolute, illo versu; Jam defecisset portantes calda ministros. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 53.* Caldior est? acres inter numeretur. Quamquam *Varr. l. 7. L. L.* dari Caldius, & Caldissimus, videtur dubitasse. V. *Calidus.*

Caledonia, Albania, *Adlibauvin*, *Rossia*, pars Sept. Scotiæ, ubi nunc prov. Rossia, Loquabria, & Atholia. Populi Caledonii, qui sæpe pro Scotis accipiuntur. Hic Sylva Caledonia est, *Calter*, & *Calender*, apud Sterlingum, olim in immensum spatium diffusa, & monte Grampio divisa. Et Castrum Caledonium, *Dunkeldeen* urbs E. ad Tavum fl. Ab hac regione mare Scoticum dicitur Oceanus Caledonius & Ducaledonius, maxime versus Bor.

Caledonius, a, um, *Martial. de spectac. epigr. 7.* Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso. *sc.* Britanno, vel Scoto. ¶ Caledonia Sylva V. in Caledonia.

Calefacio, acis, eci, actum, a. 3. *scaldare*, [illegible], Germ. *wærmen*, Gal *chauffer*, Hisp. *calentar*, θερμαίνω, calidum reddo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Ad calefaciendum corpus, igni adhibito. ¶ Transfertur & ad animum. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 2.* Gabinium ad populum luculenter calefecerat. *h. e.* exagitarat, vel ad iram commoverat. ¶ Per syncopen dicitur *calfacio.* *Cic. Fam. 16. ep. 18.* Calface hominem. *h. e.* commove hortare, accende. ¶ Passive *Vitruv. l. 1. c. 10.* Testudine alveolorum calefacientur. Ad le *l. 4. c. 7.* Sed non est facile imitandus.

Calefactio, onis, *il riscaldarsi.* *Dig. l. 50. tit. 4. l. 4.* Calefactiones thermarum.

Calefacto, as, idem quod calefacio, *scaldare.* *Horat. l. 2. ep. 2. v. 169.* Lignis calefactat ahenum. *Macrob. 7. Saturn. c. 12.* Aut minorem vim in corporibus calefactandis habet. *Plaut. Cas. 2. 6. 48.* Ipse actutum virgis calefactabere.

Calefactus, a, um, *scaldato*, nom. ex particip. *Claudian. de Bello Gildon. v. 182.* Ut vino calefacta Venus.

Calefio, is, n. pas. *scaldarsi*, [illegible], Ger. *warm werden*, Gal. *s'echauffer*, Hisp. *escalentarse*, θάλπομαι, calidus fio, passivam habet significationem. *Cic. Attic. l. 2. ep. 3.* balneum calefieri jubebo.

Calendæ, arum, Καλένδαι, νουμηνία, primus dies cujusque mensis, *primo giorno del Mese*, a *calando* dictus: καλεῖν enim est vocare. Ex quo Latini Vet. *Calo*, *as* fecerunt. Convocabatur autem primo quoque mensium die populus (antequam publica Fasti evulgarentur) & quæ festa toto mense essent futuræ; quidque in Religione peragendum, a minore Pontifice docebatur. Conscriptis postea fastis, & calendariis, in quibus omnis unius anni ratio, & dispositio conscripta erat, cessatum est a populi convocatione. Mansit tamen calendarum vocabulum, pro prima die Mensis. V. *Polydor. Virg. l. 2. c. 5.* ¶ Calendis etiam pecuniæ dabantur fœnori, & iisdem usuræ exigebantur. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 87.* Cum tristes misero venere Calendæ. ¶ *Ovid. 1. Fast. v. 55.* Calendas Ausonias dixit, quia Latinorum propriæ sunt, iis vero Græci carent. Unde Proverb. *ad Calendas Græcas*, quo aliquid nunquam futurum significatur. Usurpabat sæpe Augustus, teste *Suet. in ejus vita, c. 87.* qui cum aliquos nunquam debita soluturos existimabat, ad Calendas Græcas soluturos aiebat. ¶ *Intra Calendas*, pro *Calendis*, h. e. ipso Calendarum die. *Gell. l. 12. c. 13.* Ceterum usitatior est ablativus. ¶ *Tertio Calendas*, *quarto Calendas*, &c. est tertio die ante calendas, quarto die ante calendas. Pro quo dicimus etiam, *ad tertium calendas*, vel *ante diem tertium calendas*, & similia. *Cic. Att. 1. ep. 5.* Pater nobis decessit ad VIII. Kal. Decembr. *Id. Att. 2. ep. 8.* Quam epistolam ante diem XVI. Kal. Maias dedisse. ¶ De ratione efferendi hanc vocem, & alias cognatas per totum mensem vide Grammaticos. ¶ Legitur & *Kalendæ.*

Calendaris, re, o. 3. quod ad calendas pertinet, ut Juno Calendaris, dicta; quod calendarum dies ei sacer esset. *Macrob. l. 1. c. 14.* ¶ *Calendaris curator*, qui calendarii curam habet. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 446. n. 7. & 478. n. 9.* V. vocem sequent.

Calendarium, ii, seu Kalendarium, ut Veteres scribebant, liber fœnebris dicebatur, in quo perscribebantur usuræ in Calendas singulas petendæ, aut exsolvendæ. *Senec. l. 7. de Benef. c. 10.* Quid fœnus, & Calendarium, & usura, nisi humanæ cupiditatis extra naturam quæsita nomina? Et *l. 1. c. 2.* Nemo bonus beneficia in Calendario scribit. ¶ *Curatores calendarii* dicti sunt in municipiis, & coloniis, qui curam habebant tabularum, in quibus perscripta erant eorum nomina, qui pecuniam fenebrem a civitatibus acceperant, & usuras calendis solvebant. *Inscript.* apud *Gruter. 1029. n. 7.*

Calens, entis, *caldo.* *Horat. l. 3. od. 16.* Sole calens terra. *Ovid. 3. de art. am. v. 571.* Ætate, & amore calens. *Liv. l. 25. c. 39.* Romani calentes adhuc ab recenti pugna.

Calenum, *Carinola*, urbs Campaniæ, R. Neap. in Prov. Terræ Laboris. ¶ Hinc vinum illud celeberrimum, quod *Calenum* vocatur.

Calenus, a, um, o. 1. 2. quod spectat ad Cales, sive ad Calenum. *Hor. l. 1. carm. od. 20.* Et prelo domitam Caleno Tu bibes uvam. ¶ Vinum Calenum celeberrimum erat, quod & Calenum absolutè dixit *Juvenal. sat. 1. v. 69.* Molle Calenum porrectura viro.

Caleo, es, lui, n. 2. *esser caldo*, [illegible], Ger. *warm seyn*, Gall. *être chaud*, Hisp. *ser caliente*, θέρομαι, ferveo, calidus sum, a Dorico καλέω, pro κηλέω, comburo, vel a κηλέω, Dorico, pro κηλέων, urens, splendens *Virg. 1. Æn. 417.* Thure calent aræ. ¶ Calere dicitur res, per translationem, dum adhuc recens est. *Plaut. in Pœn.* Nihil est, nisi dum calet, hoc agitur. Tracta est metaphora a ferrariis fabris, qui ferrum candens simul ac igni exemerunt, statim cudunt, ne mora interposita durum fiat, & intractabile. ¶ Calere etiam dicuntur, qui magno studio in aliquid incumbunt. *Ad Heren. l. 6. c. 15.* In re frigidissima cales, in ferventissima friges. Sic calere cupidine laudis, *Ov. 8. Met. v. 300.* Calere scribendi studio, *Horat. l. 2. ep. 1. v. 108.* Calere spe, *Curt. l. 4. c. 1.* Calere etiam dicitur res ipsa, quæ magna vi agitur, quemadmodum *Virgil.* dixit, fervere opus. *Tibul. l. 1. el. 11. v. 53.* Sed Veneris tunc bella calent. Sic *Cic. ad Att. l. 4. ep. 16.* Judicia calere dixit. Et apud *Sueton. Aug. c. 71.* Calent loca, quæ sc. frequentantur. ¶ Caletur, impersonale, calor est. *Plaut. Capt. 1. 1. 12.* Quasi cum caletur, cocleæ in occulto latent. ¶ Particip. *caliturus.* *Ovid. 13. Metam. v. 590.* calituraque ignibus aras.

Calepium, n. 2. *Calepio*, καλήπιον, opp. in Cenomanis, 14. M. P. a Bergomo, Brixiam versus, apud Ollium fl. patria Ambrosii Calepini, qui huic Lexico nomen dedit.

Cales, Calium, plur. *Calvi*, Col. & Urbs Campaniæ condita a Calai filio Borea. *Horat. l. 4. od. 12.*

Calesco, scis, n. 3. *scaldarsi*, θερμαίνομαι, calidus fio. *Plin. l. 20. c. 21.* Succus calescit in eo in Sole modice. *Ter. Eun. 1. 2. 5.* Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis.

Calfacio, is, feci, factum, a. 1. *riscaldare*, θερμαίνω, idem, quod calefacio. *Plin. l. 21.* Chrysocomæ radix calfacit, & stringit. *Ovid. Fast. 4. v. 698.* Calfacit igne focum. Translate Augustus apud *Sueton. c. 71.* Lusimus per omnes dies; forum aleatorium calfecimus: h. e. assidue trivimus. ¶ Et pro commovere, exagitare, *Cic. Fam. 16. ep. 17.* Calface hominem.

Calfactus, a, um, calefactus, *scaldato.* *Ovid. in Ibin, v. 46.* Nondum calfacti Velitis hasta.

Calfactus, us, ui, m. 4. idem quod calefactio. *Plin. l. 20. c. 3.* Calfactuque obiter foveant. *Lactant. de Opific. Dei, c. 14.* Jecoris officium est, ut cibos concoquat amplexu, & calfactu suo.

Calianassa, & Calianea, Nymphæ, quarum altera a bene regendo, altera a viris honestandis dicta est.

Calicata ædificia dicuntur calce contecta, & præcipue si lævia, & polita sint, ut albarium, vel pictura superinduci possit: quam artem, loricationem, vel tectoriam appellant. *Festus.*

Caliculus, li, m. parvus calculus. *Theodor. Priscian. l. 4.*

Caliculatis, re, adject. ut herba calicularis, quæ caliculos habet, qualis est hyoscyamos, apud *Apul. de herb. c. 4.*

Caliculus, li, m. 2. *calicetto*, κυλίκιον, dimin. a calice; vas potorium. *Cat. de re rust. c. 108. Plin. l. 16. c. 44.*

Calidarium. V. Caldarium.

Calide, adverb. *caldamente*, *fervorosamente.* ¶ Accipitur metaphorice pro subito, sine mora. *Plaut. Epid. 2. 2. 99.* Tute igitur calide, quidquid acturus, age. Græce [illegible]. Al. leg. *callide.*

Calidus, a, um, o. 1. 2. *caldo*, [illegible], Ger. *warm*, Gal. *chaud*, Hisp. *caliente*, θερμός, quod in se calorem habet. *Virg. 9. Æn.* Vomens calidum de pectore flumen. *Colum. l. 12. c. 50.* Calidissima lixivia. ¶ Pro veloci, *veloce.* *Varro* apud *Non. c. 4. n. 76.* Ecce calidis pedibus quidam navicularis irrumpit in curiam. ¶ *Cic. Tusc. 1. c. 18.* Calidior est, vel potius ardentior animus &c. ¶ Calidi etiam dicuntur, qui facile commoventur, & excandescunt. *Horat. l. 3. carm. od. 14.* Non ego hoc ferrem calidus juventa. *Ter. in Eun. 2. 3. 88.* Vide ne nimis calidum hoc sit. h. e. praeceps, & audax, subaudi consilium. *Cic.* quoque *1. Offic. c. 24.* calida consilia dixit. Et *Plaut. Epid. 1. 2. 38.* Huic homini opus est quadraginta minis celeriter calidis: h. e. celerrime repertis. Sic Calidum mendacium apud *eund. Mostell. 3. 1. 135.* h. e. recens ac novum. Al. in his *Plauti* exemplis leg. *callidis* duplici ll. ¶ *Calida, æ*, absolute ponitur pro aqua calida. *Senec. epist. 77.* Calida subinde suffusa. ¶ Caldus per syncop. pro *calidus* Veteres dicebant. Et vero Augustus, ut est apud *Quintil. l. 1. c. 6.* (vel 10.) *caldum* prætulit: non quod *calidum* minus latinum sit, sed quia *caldus* mollius videtur, & minus odiosum. Exempla V. suo loco.

Caliendrum, n. 2. *cappello posticcio* capitis operimentum, idest, vel galericulus, vel coma apposita, a [illegible], seu [illegible], tegmen, quod est a καλύπτω, tego. Acron in illud *Horat. l. 1. sat. 8.* Altum Saganæ caliendrum excidere. Utitur & *Arnob. l. 6. ad finem.*

Caliga, f. 1. *scarpa*, Ger. *stiffel*, Gal. *chausse*, Hisp. *calça*, κάλιγα, calceamentum militare, non quorumlibet militum, sed gregariorum, a *callo* pedum, vel a *caligando*, vel a *calce*, unde *calcia*, & per metathesin *calica.* *Cic. 2. Phil.* Cum caligis, & lacerna cucurrisse. V. *Caligula.* ¶ Sed non milites modo, verum & iter facientes caligas solebant sumere. *Juven. sat. 3. in fin.* Satyrarum Adjutor gelidos veniam caligatus in agros. ¶ Caliga speculatoria, apud *Suet. in Calig. c. 52.* qua milites induti speculatum exibant. ¶ Sæpe caliga pro militia, seu militari professione sumitur. *Senec. de brevit. vitæ, c. 17.* Marium caliga dimisit? consulatus exercet. *Vet. Inscript.* apud *Gruter. pag. 445. n. 9.* C. Oppio in caliga functo. De caliga librum edidit *Jul. Nigronius.*

Caligans, antis, *caliginoso*, *oscuro*, caligine plenus, tenebrosus. *Cic. in Arat. v. 205.* Atque Aram tenui caligans vestiet umbra. *Virg. 4. Georg. v. 468.* Et caligantem nigra formidine lucum. ¶ *Caligans oculus*, cujus aciem caligo obscurat. *Plin. l. 20. c. 22.* ¶ *Caligans*, qui oculis est caligantibus. *Martial. l. 10. epigr. 4.* Qui legis Oedipodem, caligantemque Thyesten. ¶ *Caligantes fenestras* dixit *Juvenal. sat. 6. v. 31.* quæ præ altitudine oculos despicientium caligare faciunt. ¶ *Vultus caligans*, mœrorem præferens. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 869.*

Caligaris, re, & Caligarius, a, um, adject. ad caligam pertinens, ut Caligares clavi. *Pl. l. 9. c. 18.* & Clavi caligarii, apud *eund. l. 34. c. 14.* Clavis enim suppactum erat hoc calceamenti genus. V. *Nigron.* ¶ Caligarium solum in *Glossar. Vet.* quod Itali *suola di scarpa.*

Caligarius, ii, m. 2. qui caligas conficit. *calzolaro.* *Lamprid. in Alex. c. 33.* Corpora omnium constituit vinariorum, popinariorum, caligariorum, & omnino omnium artium. ¶ Est etiam sutor caligarius, in *Vet. Inscript.* quæ affertur a *Nigronio de Caliga, c. 2.*

Caligatio, onis, f. 3. *caligine*, *oscurità*, [illegible], Ger. *verfinsterung*, Gall. *eblouissement*, Hisp. *escuridad*, ἀμαύρωσις, *Plin. l. 29. c. 6.* Caligationes, suffusionesque oculorum.

Caligatus, a, um, caligis indutus. *Juven. sat. 3. in fi.* Gelidos veniam caligatus in agros. ¶ Caligatus, absolute pro milite. *leg. 6. Dig. de re militari*; Caligatus, qui metu hostium languorem simulavit. *Juven. sat. ult. v. 24.* Offendere tot caligatos, Millia clavorum. Ubi tamen alii leg. *tot caligas, tot Millia clavorum.*

Caligineus, a, um, idem quod caliginosus. *Gratius in Cynegetico, v. 56.* Vel caligineo laxanda reposito fumo.

Caliginosus, a, um, o. 1. 2. *oscuro, caliginoso*, אפל, γνοφώδης, obscurus, caligine tectus. *Cic. 1. Tusc. c. 25.* Cœlum humidum & caliginosum est, propter exhalationes terræ. Superlat. est *August. epist. 7.*

Caligo, nis, f. 3. *nebbia folta*, חשך, Ger. *finsternuss*, Gal. *obscurité*, Hisp. *escuridad*, ζόφος, tenebræ, forte ab ἀχλύς, caligo, per metathesim. *Cic. Agrar. 2. c. 17.* Tenebræ tetræ, & caligo. ¶ *Caligo* est etiam oculorum vitium, cum eorum acies offuscatur, humore aliquo interfluente. *Plin. l. 20. c. 7.* Sanat omnia oculorum vitia, præcipue caligines. ¶ Metaphorice *Cic. pro Planc. c. 40.* Caliginem illorum temporum vide.

Caligo, as, are, neut. 1. cæcutire, *esser cieco*, ἀμβλυώττω, *Plin. l. 30. c. 1.* Ad quas res caligat humanum genus. *Quintil. l. 1. c. 2.* Caligare in Sole. Quod proverbium dixit de iis, qui in clarissima luce cæcutiunt. ¶ Nubes caligat pro nigrescit apud *Virg. l. 2. v. 606.* quæ nunc obducta menti mortales hebetat visus tibi, & humida circum caligat, nubem eripiam. ¶ Posterioris ævi Scriptoribus *caligare* active accipitur pro obscurare. *Fulgent. in contin. Virgil.*

Caligula, m. 1. cognomen C. Cæsaris filii Germanici, qui Imperator fuit, quod puer in castris caligis uteretur, quia parum ambitiose manipulario, seu gregali habitu inter milites educabatur, ad concilianda vulgi studia. In exercitu enim natus erat. *Suet. Tac.* & alii.

Calim, veteres pro clam usurparunt. *Fest.*

Caliptra, genus vestimenti, quo capita operiebant: a καλύπτω, tego. *Festus.*

Calisto, us, Καλλιστώ, Lycaonis regis Arcadiæ filia; hinc Lycaonia Calisto, apud *Catull. carm. 61.* Vide plura in voce *Arctos.*

Calix, icis, m. 3. *calice, bicchiero*, כוס, Ger. *ein trinckgeschirr, ein kelch, ein becher*, Gal. *calice, coupe*, Hisp. *caliz*, κύλιξ, genus poculi, quo bibimus, a κύλιξ, calix, quod est a κυλίω, volvo, quia calices olim torno fiebant. *Plin. in Cap. 4. 4. 8.* Aulas, calicesque omnes confregit. ¶ Quandoque accipitur pro vase, in quo legumina coquuntur; *pentola. Ovid. l. 5. Fast.* Stant calices, minor inde fabas, olus alter habebat. ¶ Est etiam calix cochleæ, *Plin. l. 9. c. 36.* ¶ Item florum, scilicet cavitas in medio depressa, unde se folia rotundo ambitu explicant, ut in liliis videre est. *Id. l. 21. c. 4.* ubi de rosa, & *c. 5.* ubi de liliis disserit. In hac significatione scribitur & *calyx.*

Calla, f. 1. herbæ genus est aro simile, in arationibus nascens, ususque eosdem habens, quos aron. *Plin. l. 27. c. 9.*

Callaici. *Galegos*, pop. Hisp. Tarrac. extremi, ad Oceanum Occ. & Bor. Alias divisi fuere in Callaicos Braccarios, & Callaicos Lucenses. Braccarii inter Durium, & Minium fl. habitabant, ubi nunc pars Regni Portugalliæ, quæ dicitur Transmontana, & regio inter Durium, & Minium. Lucenses, qui & præcipui fuere, ubi nunc Galliciæ Regnum, *Gallecia.*

Callaicus, a, um, adject. *Ovid. 6. Fast. v. 461.* Tum sibi Callaico Brutus cognomen ab hoste Fecit. *Callaicum hostem* pro Hispano videtur dixisse, quemadmodum & *Martial. l. 10. epigr. 16.* Callaica arva. Et *epigr. 37.* Oceanum Callaicum. ¶ Callaicus color, *καλλάινος χρῶμα*, est color purpureus, aut Puniceus, a *καλλάϊα*, vel *κάλλαιθα*, gallorum barba, vel palea. Sed plerique dicunt, esse Venetum colorem, quem *viridem marinum* appellant, qui est purpuræ dilutioris, ut in smaragdo, qui e pallido viret. *Isid. l. 14. c. 7.* Hinc *Martial. 14. 139.*

Callaicæ lacernæ. *Al. leg.* Callainæ. ¶ *Callaicum autem* est, quod in Callaicorum regione nobile, & plurimum elaborabatur. *Id. ibid. epigr. 95.*

Callainus, a, um, qui colorem habet callaidis gemmæ. *Plin. l. 37. c. 10.* V. vocem præced.

Callais, is, f. 3. κάλλαϊς, gemma ex viridi pallescens, seu quæ sapphirum imitatur, candidior, & mari litorali similis. *Plin. l. 37. c. 8.* Differt a callaica, seu callaina, quia callaina turbidior est. *Plin.* Sed *Isidoro* eadem est. Hæ gemmæ dictæ sunt a colore callaico.

Callarias, m. 1. piscis marinus ex asellorum genere. *Plin. l. 32. cap. ult.*

Callens, entis, nom. ex particip. qui callet, *pratico, dotto. Ammian. l. 16. c. 12.* Bellandi usu diutino callentes. *Gell. l. 17. c. 5.* Utriusque linguæ callens.

Callenter, adverb. quo usus *Apulejus l. 4. A. A.* Quorum satis callenter curiosos aspectus Thrasileon noster impetu minaci frequenter inhibebat. *Julian. Floridus* interpretatur *astute.*

Calleo, les, lui, sine sup. n. 2. scio, teneo, possideo, *fare il callo*, Ger. *harte oder schwillechtige haut haben an henden oder füssen*, Gall. *avoir des cals, & durillons*, Hisp. *hazer callos, ser calloso, y tener callos*, τυλόω, est callum contrahere, callosum esse a *callus. Plaut. in Pseud. 1. 2. 4.* Plagis costæ callent. ¶ Transfertur & ad animum. *Sulp. Cic. Fam. l. 4. ep. 5.* In illis rebus exercitatus animus callere jam debet. ¶ Interdum callere, est perfecte scire, quod sicut pes, vel manus ex longo labore callum acquirit, ita mens longa experientia colligit habitum quendam rerum, in quibus versatur. Et tunc neutrum transitivum est. *Hor. in Art.* Legitimumque sonum digitis callemus, & aure. *Ter. Adelph. 4. 1. 18.* Illius sensum pulchre calleo. ¶ Cum infinito, Calleo pati, *Hor. l. 4. od. 9.* ¶ Cum ablat. callere fidibus, *Apulej. in Florid. n. 18. (al. l. 3.)*

Callesco, vel Callisco, is, n. 3. callum facio, obduresco. *Cato* apud *Non. c. 2. n. 162.* Aures nobis calliscerunt ad injurias.

Calliblepharum, n. 2. καλλιβλέφαρον, medicamen pro vitiis oculorum. *Plin. l. 23. c. 6.*

Callicia, f. 1. herba, qua Pythagoras aquam conglaciari tradidit. *Plin. l. 24. c. 17.*

Callide, adv. astute, vafre, malitiose, caute, *astutamente*, Ger. *listigelich, behendiglich*, Gall. *finement, par ruse*, Hisp. *astutamente, y recatamente*, πανούργως, *Cic. 2. de Fin.* Omnia callide referentem ad utilitatem. ¶ Sumitur etiam in bonam partem, pro scite, vel ingeniose. *Cic. in Orat.* Callide, arguteque dicere. ¶ Comparat. callidius, & superlat. callidissime: illud est apud *Tacit. Annal. 6. c. 37.* hoc apud *Nepot. in Themistocle, c. 1.* ¶ Callide nosse, idest optime. *Plaut. Asin. 2. 2. 81.* & *Terent. Andr. 1. 2. 30.*

Calliditas, f. 3. *astuzia, malizia*, ערמה, Ger. *geschwindigkeit*, Gall. *finesse, ruse*, Hisp. *astucia, y recatamiento*, πανουργία, astutia. *Cic. 1. Off. c. 19.* Scientiam, quæ est remota a justitia, calliditatem potius, quam sapientiam appellandam.

Callidus, o. 1. 2. astutus, versutus, vafer, malitiosus, veterator, *scaltrito, astuto*, ערום, Ger. *klug, geschwindlistig*, Gal. *fin, rusé*, Hisp. *astuto, y recatado*, πανοῦργος, qui rerum peritus est, a *calleo. Cic. de nat. Deor.* Chrysippus non sine dubio versutus, & callidus. ¶ Versutus, & callidus unde dicti sint, & quomodo inter se differant, *Cic. 3. de nat. Deor. c. 10.* docet his verbis: Versutos eos appello, quorum celeriter mens versatur, callidos autem, quorum tanquam manus opere, sic animus usu concaluit. *Id. 4. Acad.* Ut agitator callidus equos sustinebo. ¶ Accipitur in bonam & in malam partem. *Martial. l. 5. epigr. 43.* Callidus effracta nummos fur auferet arca. *Colum. l. 7. c. 2.* Aristoteles callidissimus naturæ rerum. h. e. scientissimus. *Tacit. Histor. l. 2. c. 31.* Quo nemo ea tempestate callidior rei militaris. ¶ Cum infinito *Horat. l. 1. od. 10.* Callidus, quidquid placuit, jocoso condere furto.

Calligonon, καλλίγονον, herba, quæ & polygonon dicta a multitudine seminis, & densitate fruticis. Nonnulli sanguinariam dicunt. *Plin. l. 27. c. 32.*

Calimachium metrum constat tribus choriambis, anapæsto, & bacchio, vel amphibrachus, ut *Armipotens* Mars, genitor Romulidum, ut venias precamur. *Serv. in centimetro, pag. 1813. Putsch.*

Callimachus, m. 2. Καλλίμαχος, nomen poetæ Cyrenensis, qui apud Græcos princeps inter Elegiacos habetur. *Cic. 1. Tusc.* Omne poematis genus attigit. In adversarium poema acerbissimum scripsit, quem ficto nomine Ibin appellat: unde *Ovid.* poematis sui nomen, & argumentum mutuatus est. ¶ Callimachus alius sculptor fuit, qui primus lapidem perforavit minutatimque tractavit. Fuit etiam inventor columnæ Corinthiæ. ¶ Item alius Grammaticus. *Cic. 3. de Orat.*

Callimus, m. 2. κάλλιμος, lapis est ex genere ætitarum. *Plin. l. 36. c. 21.*

Callion, κάλλιον, herba, quam alii nominibus solanum somniferum, halicacabum, & vesicarium appellant. *Plin. l. 21. c. 31.*

Callionymus, m. 2. καλλιώνυμος, & callichthys, καλλίχθυς, & lupus, λύκος, piscis genus, cujus fel oculis plurimum prodest. *Plin. l. 32. c. 7.*

Calliope, f. 1. Καλλιόπη, & Calliopea, Καλλιόπεια, una Musarum, quæ præest heroicis versibus, a κάλλος, pulchritudo, & ὄψ, ὀπός, vox. *Juven. sat. 4. v. 33.* Incipe Calliope, licet & considere: non est &c. *Virg. Ecl. 4.* Orphei Calliopea, Lino formosus Apollo.

Calliopius, Grammaticus Criticus, qui Terentii Comœdias recensuit. At Scholiastes Vetus Terentii Calliopium non criticum, sed actorem, seu recitatorem agnoscit. ¶ *Gaspar Barthius l. 6. Adversar. c. 20.* conatur probare, hunc Calliopium eundem esse, ac Alcuinum.

Callipides, & Callippides, is, histrio Tragœdiarum fuit Agesilai tempore. Proverbio usurpatur pro tardo, & cunctatore. *Cic. ad Attic. l. 13. ep. 12.* Biennium præterit, cum ille Callipides assiduo cursu cubitum nullum processerit. V. *Sueton. in Tiber. c. 38.*

Callipolis, f. 3. *Gallipoli*, Καλλίπολις, urbs Chersonesi Thraciæ Episc. sub A. Heracl. Sedes Præfecti maris, e regione Asiæ minoris, juxta Hellespontum, qui ab ea dicitur *Stretto di Gallipoli*, contra Lampsacum 5. M. P. in Occ. a Byzantio 120. in Aust. condita a Caligula, unde dicta est. *Plin. 4. 11.*

Callirœe, uxor altera Alcmæonis, quæ petiit a Jove, & impetravit, ut duo filii adhuc infantes confestim ad viri occisi ultionem adolescerent. *Ovid. 9. Metam.* ¶ Alia item, filia Lyci, quæ Diomedem liberavit ab insidiis patris, qui hospites omnes immolabat, a quo cum se desertam videret, vitam laqueo finivit. ¶ Item Callirhoe, Heb. Laza, *Coronea*, opp. Judææ, ad Jordanem, & fons apud lacum Asphaltitem. ¶ Item fons, & urbs Syriæ, al. Edessa. ¶ Item fons Atticæ, qui novem fistulis aquam mittit. *Stat. Theb. 12. v. 629.*

Callis, is, m. 3. *calle, strada*, שביל, Ger. *ein gebannener weg*, τρίβος, semita minor, a callo, quod vestigiis animalium trita, & calcata sit. *Virg. 4. Æn. v. 404.* Prædamque per herbam Convectant calle angusto. V. Serv. ibid. *Curt. l. 5 c. 4.* Calles silvestres, & *c. 5.* Calles invii. ¶ *Callium provincia* erat munus minimi negotii, & a Quæstoribus administrari solitum, quibus cura mandabatur callium, silvarum, & saltuum. Ex his enim vectigalia exigebantur propter pecora, & pascua. *Tacit. 4. Ann. 27. Sueton. in Cæs. c. 19.* & *in Claud. c. 24.* quibus tamen locis ubique variat lectio. ¶ Sunt etiam *calles* viæ vicinales saltuum, aut montium. *Cic. pro Sext. c. 5.* Itaque calles, & pastorum stabula prædari. ¶ Callis gen. feminino. *Liv.* apud *Non. c. 3. n. 46.* Per devias calles. Ita legit *Non.* alii *devios.*

Callisco. V. Callesco.

Callisthenes, m. 3. ex Olyntho urbe Macedoniæ, seu Thraciæ, Philosophus, discipulus Aristotelis, condiscipulus Alexandri Magni. Alexandrum secutus est in Asiam, ab eo accitus, ut illius res gestas scriberet. Scripsit historiam Rhetorico pene more. Interfectus est jussu Alexandri, quod illum a Macedonibus divinis honoribus adhuc viventem colendum non censeret, more Persarum. *Cicer. 2. de Orat. 5. Tusc. Justin. l. 15. Curt. l. 8.*

Callisto, V. Calisto.

Callistruthiæ, f. 1. fici frigidissimæ, a κάλλιστος, optimus, & στρουθός, passer, quod passeribus gratæ sint. *Plin. l. 15. c. 18.*

Callitrichon, n. 2. herba, al. *callitrix*, polytrichon, adiantum, a καλός, pulcher, & θρίξ, τριχός, pilus, quod pulchros, & densos crines facit. *Plin. l. 25. c. 11.* Decocta in aqua humidis etiam ulceribus prodest. *Id. l. 15. c. 14.*

Callitrix. V. Callitrichon. ¶ Est item genus simiæ, dictum a pili pulchritudine. *Plin. l. 8. c. 54.*

Callositas, atis, f. 3. induratio callorum, *callosità*, ut callositas palpebrarum, *Scribon. Larg. Composit. 36.* ¶ Translate *Tertull. de testimonio animæ, sub fin.* Exsile hæc in usus communis callositatem; ubi *Rigaltius* exponit, consuetudinem.

Callosus, a, um, callis abundans, vel callis obductus, & duratus, *calloso*, ut manus callosa. *Auctor. Panegyrici ad Pison. v. 17.* Humida callosa cum pinseret hordea dextra. Sic ulcus callosum. *Cels. l. 6. c. 9.* Crassior callosiorque cutis in homine. *Plin. l. 11. c. 39.* ¶ Callosa ova, *Horat. l. 2. sat. 4. v. 14.* Namque marem cohibent callosa vitellum; de melioribus & longis dixit, quod marem cohibeant, seu contineant, ideoque ob calorem densioris albuginis sint, & succi melioris. Ita *Torrentius.*

Callus, m. 2. & callum, n. 2. *callo*, Ger. *hertigkeit, dicke*, Gal. *cor, durillon*, Hisp. *callo*, τύλος, est cutis labore viæ in pedibus, aut alio opere in manibus, parteve alia corporis densior facta, cujusmodi est in suis rostro, cervice bovis, animalium plantis, & durities illa, quæ in manibus hominum ex labore nascitur, a *calx*, vel *calco*, quod proprie sit durities in pedibus, vel a κᾶλον, *lignum*, quod sit cutis lignea, idest, dura. *Sueton. in Augusto, c. 80.* Sed & callis quibusdam ex prurigine corporis, assiduoque & vehementi strigilis usu plurifariam concretis &c. ¶ Callum in suibus agnoscit *Plaut. Capt. 4. 3.* quod aliis in locis aprugnum vocat: fuisse autem in deliciis mensarum, indicat locus Catonis apud *Plin. l. 8. c. 51.* quem vide. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, quæ duriusculæ sunt instar calli. *Plin. 14. 1.* Uva grassior callo. *Id. 15. 28.* Callo placent pira. ¶ Translate Callum obducere, metaphorice est assuescere alicui labori multo exercitio. *Cic. Tusc. 2. c. 15.* Ipse labor quasi callum quoddam obducit dolori. Et *Tusc. 3.* Quorum animis diuturna cogitatio callum vetustatis obduxerat.

Calo, as, a. 1. *chiamare*, קרא, Ger. *ruffen, nennen*, Gall. *appeller*, Hisp. *llamar*, καλέω, voco, a voce Græca, quæ proposita est. *Gell. l. 15. c. 27.* Curiata comitia per lictorem curiatum calari. ¶ Item pronuntiare, nominare, indicere. *Varr. l. 5. L. L. pag. 52.* Primi dies mensium nominati calendæ ab eo, quod his diebus calarentur ejus mensis nonæ, &c. ¶ Item invocare. *Varr. ibid.* Dies te quinque calo, Juno novella. ¶ Scribitur & *Kalo.*

Calo, onis, m. 3. *saccardo, bagaglione.* Calones ministri erant militum, a ferendis lignis palisque sic appellati. Nam ut Servius ait *ad Æneid. 6. v. 1.* Calas dicebant Veteres fustes, quos portabant servi sequentes dominos ad prælium: Vel, ut ait *Festus*, quia ligneas clavas gerebant,

quæ

quæ græce κάλα dicuntur. Unde & Clavatores dicti. *Liv. l. 3. Belli Pun.* Calones, lixasque, & invalidos milites vallum terre. *Pers. sat. 5. v. 95.* Sambucam citius caloni aptaveris alto. ¶ Calones etiam dicti Servi quicumque viliores ad imitationem calonum in exercitu, ut observat Scoliastes Vetus ad illud *Horatii l. 1. sat. 6. v. 102.* Ne solus rusve, peregreve Exirem, plures calones atque caballi pascendi. Adde *l. 1. epist. 14. v. 42.* Sic & *Seneca* Calones *lecticarios* appellat, *epist. 110. sub fin.* ubi ait; Lectica formosis imposita calonibus. ¶ Sunt etiam calones calceamenta lignea, auctore *Festo*, a κᾶλον, lignum.

Calobatarii, V. Collobatarii.

Calophanta, æ, καλοφάντης. *Plaut. Curcul. 4. 1. 2.* Calophantam, an Sycophantam hunc magis esse dicam, nescio. Ita legunt *Alciatus*, & *Pareus*, & exponunt χρηστόλογον, h. e. eum, qui honeste quidem loquitur, sed ejus facta ab oratione discrepant. Al. leg. *Halophanta*. V. Taubman.

Calopodium, ii, n. *forma da scarpe*, καλοπόδιον, forma lignea, qua utuntur sutores in calceis faciendis. *Acron Interpres Horat. ad l. 2. sat. 3. v. 106.* ubi in feminino genere usurpat: qua in re non est imitandus.

Calor, oris, m. 3. ardor, *calore*, *caldo*, חם, Ger. *wærme*, *hitz*, Gal. *chaleur*, Hisp. *calor*, θέρμη, a calendo. *Plaut. Mil. 3. 2. 22.* Mihi nimius calor comburebat gutturem. Sic calor solis, calor febris. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. epist. 16.* Maximis caloribus, & anni tempore gravissimo. ¶ Translate accipitur pro impetu, fervore, seu ardore animi, qui plerumque in juvenibus est. *Quint. l. 2. c. 15.* Juvenili calore Polus inconsideratior. *Paul. JCtus l. 9. Dig. de Public. & Vectig.* Locatio vectigalium, quæ calor licitantis ultra modum inflavit, ita demum admittenda est, &c. ¶ Aliqui huic voci neutrum genus tribuunt nisi auctoritate *Plauti Mercat. 5. 2. 19.* Nec calor, nec frigus metro. Sed *Taubman.* aliter legit.

Calor, m. 3. *Calore*, fl. Hirpinorum, in Princip. ult. qui oritur ex Apennino M. & Montem Maranum urb. rigat, deinde auctus Miscano, & Tamaro fl. prope Beneventum labitur, & paulo infra in Sabatum se exonerat.

Caloratus, a, um, calidus, calefactus, *scaldato*, *Apul. l. 6. p. 182.* Primæ juventutis caloratos impetus fræno quodam coercendos existimavi.

Calorificus, a, um, o. 1. 2. θερμαντικὸς, quod calorem facit. *Gell. l. 17. c. 8.* Oleum calorificum est.

Calpar, n. 3. κάλπη, dolium, vel genus vasis fictilis, a κάλπη, urceus, urna. Metonymice est vinum, & per excellentiam id vinum, quod festis Vinalibus ex dolio demebatur sacrificii causa, & Jovi offerebatur, antequam vina gustarent. *Varr.* apud *Non. c. 15. n. 31.* & *Fest.*

Calpe, f. 1. *Gibraltar*, κάλπη, una ex columnis Herculis, mons, & urbs Hisp. Bæticæ, in Vandalitia, ad fretum Herculeum, quod inde dicitur *Stretto di Gibraltar*, contra Abylam alteram columnam, M. & opp. Mauritaniæ, *Plin. l. 3. in Præfat.* & *c. 1.*

Calpurnius, a, um, ad Calpurnium pertinens (*Calpurnius* autem est nomen proprium Romanum) ut Calpurnia domus, *Auct. Paneg. ad Pison. v. 15.*

Caltha, f. 1. *fiorrancio*, κάλθα, viola lutei coloris, al. *chrysanthemum*, calendula, non a forma, qua calathum, sive calicem refert, sed a κάλχη, pro κάλθα, *flos*, vel *anemst*, quo purpura tingitur. *Plin. lib. 21. c. 6. Virg. Ecl. 2. v. 50.* Mollia luteola pingit vaccinia caltha.

Calthula, vestis genus est *Plaut. Epid. 2. 2. 47.* dicta fortassis a colore luteo. Adde *Non. c. 16. n. 4.*

Calthularius, ii, qui calthulas conficit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 36.* Flammearii, violarii, calthularii. Ita a quibusdam legitur: Ab aliis *carinarii*. V. Taubman.

Calva, æ, f. 1. *cranio*, *teschio*, κρανίον, os capitis, ubi capilli esse consuevere. *Mart. l. 3. ep. 74.* Psilothro faciemque lavas, & dropace calvam. Adde *Liv. l. 23. c. 24.*

Calvaria, f. 1. *teschio*, θρίγχυα, totum caput carne nudum, & tam de brutis, quam de hominibus dicitur. *Cels. l. 8. c. 1.* Calvaria ex interiore parte concava, extrinsecus gibba. *Plin. 30. 6.* Calvaria canis. *Pallad. l. 1. tit. 35.* Calvaria equæ.

Calvariola, æ, parvus caliculus instar minoris calvariæ. *Vet. Scholiastes Juvenalis Sat. 5.* Calices tractos, vel calvariolas componere.

Calvarium, ii, n. idem quod calvaria. *Apulej. in Apolog.* Si dicas, quæsita eliciendis mortuis marina calvaria.

Calvatus, a, um, calvus, ut *calvata vinea*, in qua vites quidem sunt, verum paucæ, ut in calvitio capillorum. *Plin. l. 17. c. 22. Cato de R. R. c. 33.*

Calvesio, fis, *divenir calvo*, calvus fio. *Varro R. R. l. 1. c. 37.* Ne decrescente Luna tondens calvesiam.

Calvĕo, es, *esser calvo*, קרח, Germ. *kalsein*, Gal. *être chauve*, Hisp. *ser calvo*, φαλακρόω, calvus sum. *Plin. l. 11. c. 37.* Quædam animalium naturaliter calvent.

Calvesco, n. 3. sine præt. & sup. *divenir calvo*, incipio calvefieri. *Plin. l. 11. c. 29.* Proprium huic calvescere omnibus annis. ¶ Dicitur & de agris. *Colum. l. 4. c. 33.* Castaneta novella calvescunt.

Calvitas, atis, deceptio, a calvo, is. *Ulpian. l. Si fidejussor. ff. Mandati*, &c. Ipse autem stellionatus crimine propter suam calvitatem plectetur. Al. leg. *calliditatem*.

Calvities, f. 5. & calvitium, n. 2. φαλάκρωμα, defluvium capillorum a capite, seu locus capitis, ex quo jam capilli defluxerunt. *Cic. 3. Tusc. 26.* Quasi calvitio luctus levaretur. *Petron. in Satyr. c. 108.* Superciliorum æqualis cum fronte calvities.

Calumnia, f. 1. *calunnia*, *cavillazione*, *frode*, עשק דבר, Ger. *lesterung*, Gal. *calomnie*, Hisp. *calumnia*, διαβολὴ, callida, & malitiosa juris interpretatio, ad deferendos, accusandos, ac evertendos alios inventa. *Sueton. Calig. c. 38.* Ad rapinas convertit animum, vario, & exquisitissimo calumniarum, & auctionum, & vectigalium genere. *Idem in Vitell. c. 7.* Creditorum turbam non nisi terrore calumniæ amovit. Sic fiscales calumniæ, quibus fiscus augetur, *Id. in Domit. c. 9. Cic. de Offic. l. 1. c. 10.* Existunt etiam sæpe injuriæ calumnia quadam, & nimis callida, & malitiosa juris interpretatione. ¶ Sed & quævis ficta infamatio, aut falso intentatum crimen calumnia dicitur. Hinc calumniam ferre, calumniam effugere. *Cal. Cic. Fam. 8. epist. 8.* Et *pro Cluent. c. 59.* ¶ Calumniam jurare, est testari juramento, se ad litem, vel accusationem non accessisse calumniandi studio. *Cal. Cic. l. c.* ¶ Hoc nomen *Priscian. l. 10.* derivat ab inusitato supino *calutum* verbi *calvo* decipio.

Calumniatio, onis, f. 3. actus calumniandi, calumnia. *Ascon. Pedian. in Divin. Verr. c. 14.* Calumniationes, & hoc genus argumenti complexio dicitur.

Calumniator, m. 3. συκοφάντης, malitiosus interpres, vel qui falsum crimen objicit. *Cic. pro Cæc. c. 23.* Scriptum sequi calumniatoris est. *In leg. 12. Tab.* Calumniator idem patiatur, quod reus, si convictus fuerit. ¶ Calumniator sui dicitur, qui in se ipsum nimis inquirit, & in eo quod facit, diligentiæ finem ponere nescit. *Plin. l. 34. c. 8. ad fin.*

Calumniatrix, icis, f. 3. quæ calumniatur. *Ulpian. leg. 1. §. 14. ff. de Ventr. in possess. mitt.* Nisi manifesta sit calumniatrix mulier.

Calumnior, aris, d. 1. calumniam adhibeo, vexo, *calunniare*, שטן, רכה, Ger. *schmehen*, *lestern*, Gal. *calomnier*, Hisp. *calumniar*, διαβάλλω, est mendaciis aliquem in litibus vexare, vel falsa crimina objicere, a *calvo*, decipio. *Cic. post Redit. c. 11.* Me, si diutius calumniarentur, redire jussistis. *Tacit. 3. hist. c. 75.* Sermonis nimius erat: id unum calumniatus est rumor. *h. e.* reprehendit, nimis tamen, tamquam scelus esset. *Gell. l. 7. c. 3.* Tiro verba ponit Catonis, & aliis tamen eum verbis calumniatur. *In critica*, *Paul. Dig. l. 10. tit. 4. leg. penult.* Calumniari verba juris. *h. e.* malitiose interpretari. ¶ *Calumniari se* est nimis anxie in se inquirere, nimio timore peccandi. *Quintil. l. 10. c. 3.* ¶ Reperitur etiam *calumnior* passiva significatione. *Staverius* apud *Priscian. l. 8.* A quibus interdum analogia calumniatur, συκοφαντεῖται, ut idem *Priscian.* exponit.

Calumniōse, adverb. fraudulenter, *con calunnia*, συκοφαντικῶς. *Aggenus Urbicus de Limit. cap. de aqua pluvia:* Calumniose fines defendere. Et *Leg. 8. ff. de stipulat. prætor.* Calumniose petere.

Calumniōsus, a, um, συκοφαντικὸς, qui calumniam inferre solet, vel calumniarum plenus. *Jul. Paul. l. 1. Recept. Sent. Tit. 5. sent. 1.* Calumniosus, inquit, est, qui sciens, prudensque per fraudem negotium alicui comparat. *Arnob. in princip. Operis:* Calumniosas dissolvere criminationes. Superlativ. *calumniosissimus* habetur apud *August. epist. 152.*

Calvo, is, calvi, a. 3. *ingannare*, רמה, Ger. *betriegen*, Gal. *tromper*, Hisp. *engañar*, ἀπατάω, decipio, cujus passivum est *calvor*, *eris*, a καλύπτω, tego, ut sit tecte decipere. *Sallust. in 3. Histor. apud Priscian. l. 10.* Contra ille calvi ratus. ¶ Invenitur etiam deponens. *Plaut. in Cas. 2. 2. 4.* Sopor manus calvitur. *h. e.* frustratur manus intentas operi. Ita *Cajus JCtus*. Si calvitur, & moretur, & frustretur. *Vet. Gloss.* calvor, ἐξαπατῶ.

Calvus, a. 1. 2. *calvo*, קרח, Ger. *kal*, *glatzechtig*, Gal. *chauve*, Hisp. *calvo*, φαλακρὸς, dicitur, a cujus capite capilli defluxerunt, sive qui sine capillis natus est. *Suet. in Cæs. v. 51.* Mœchum calvum adducimus. ¶ Comparat. calvior. *Apul. l. 5. A. A.* Maritum sortita sum cucurbita calviorem. ¶ Translate *Martial. l. 12. epig. 32.* *calvas vestes* dixit *allio*, *cæpisque*, in quibus rarum allium, & paucæ cæpe erant.

Calx, cis, m. & f. 3. pars posterior pedis, *calcagno*, עקב, Ger. *die versen der fuß*, Gal. *talon*, Hisp. *calcano*, πτέρνα, calcaneum, extrema pars pedis, qui & pes imus appellatur, a λὰξ, *calx*, quod a λήγω, desino. *Plaut. Merc. 5. 2. 111.* Eu. Sequere sis. Ch. sequor. Eu. clementer: calces deteris. *tu mi scalcagni*. *Virg. 11. Æn. v. 714.* Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. *h. e.* calce stimulo ferreo armata. *Al. leg.* ferrato. *Stat. l. 5. Silv. 2. v. 115.* vexantemque ilia nuda calce ferocis equi. ¶ Sumitur aliquando pro ictu calcis, & percussione pedum, plagaque ponitur, λάκτισμα, *calcio*. *Terent. in Phorm. 1. 2. 27.* Nam quæ inscitia est, adversum stimulos calces? *sc.* jactare, quod proverbium est de iis dictum, qui contra eos reluctantur, quos vincere nequeunt. sibi enim ipsis magis nocent. ¶ Metaphorice significat metam circi, vel lineam creta alba ductam in eo circi loco, ubi cursus finis erat, ut a calce ad carceres revocari: h. e. a fine ad principium, *Cic. de Senect. sub fin. Lucret. lib. 6. v. 91.* Perscripta ad candida calcis. Adde *Senec. ep. 108.* & *Cic. 1. Tusc. c. 10.* Nunc video calcem, ad quem decursum est. *Vitruv. l. 9. c. 2.* imas partes columnæ, cui scalarum gradus adhærent, interiores calces scaporum vocat.

Calx, cis, f. 3. *calcina*, שיד, גיר, Ger. *kalk*, Gal. *chaux*, Hisp. *cal*, τίτανος, lapis coctus, quo utimur pro bitumine. *Cic. pro Mil.* In eam insulam materiem, calcem, cæmenta, atque arma convexit. ¶ Calx viva, i. e. nondum intincta, *calcina viva*. *Plin. l. 29. c. 3.* Contra vero calx macerata, quæ aqua diluta, & subacta est. *Id. l. 36. c. 23.* ¶ Calcis etymologia, in hoc sensu, ducitur a χάλιξ, *lapis*, vel *lapidum fragmenta*: vel a *calore*, quia fit ex lapidibus calidis, & ustis. Ipsum etiam nomen *calx* lapidem significat; unde calculus lapillus. *Plaut. Pæn. 4. 2. 86.* Ad incitas lenonem rediget, si eas abduxerit. M. Quin prius disperibit, faxo, quam unam calcem civerit. *h. e.* calculum lusorium. Alii legunt *nuum*, & intelligunt partem pedis extremam. Vide *Scalig. in append. ad conject. in l. 6. Varr. de L. L.* & *Taubm. ad loc. Plauti cit.* Vide etiam *Incitus*.

Calycŭlus, li, m. 2. *bottoncino*, diminut. parvus calyx in herbis, & arboribus. *Plin. l. 17. c. 44.* Calyculis inanibus.

Calydon, onis, f. 3. postea Aquila, *Ayton*, Καλυδών, urb. Ætoliæ, regia olim Oenei patris Meleagri. *Virg. Æn. 7. v. 305.* Concessit in iras Ipse Deum antiquam genitor Calydona Dianæ.

Calydōnis, idis, patronym. *Ovid. Metam. 8. v. 529.* Plangunt ora simul matres Calydonides.

Calydonius, a, um, adject. possessiv. a Calydone, ut aper Calydonius, *Ovid. Met. 8. fab. 4.* & Calydonius heros, *Id. ibid. v. 323.* sc. Meleager. ¶ At Caledonia silva, V. supra in *Caledonia*.

Calypso, us, & onis, f. nympha, filia Atlantis, matre incerta, vel Oceani, & Tethyos. Regnavit in Ogygia insula, ubi Ulyssem naufragum humaniter excepit. *Ovid. 4. de Pont. 10. 13.* pulchram lovisse Calypso. *Tibull. 4. 1. 77.* fœcunda Atlantidos arva Calypsus. *Apul. l. 1. Milesf.* At ego, inquit, Calypsonis æternam solitudinem flebo.

Calyptra, æ, f. 1. καλύπτρα, genus vestimenti, quo mulieres capita tegebant, a καλύπτω, tego. *Festus*.

Calyx, ycis, m. 3. *bottone*, κάλυξ, folliculum, quo flores, semina herbarum, fructus arborum cooperiuntur, a καλύπτω, tego. *Plin. l. 15. c. 22. & 23.* ¶ Item testaceorum piscium durum corium. *Plin. 9. 31. & 56. & l. 32. c. 4.* ¶ Per similitudinem dicitur de ovi putamine, *guscio d'uovo*. *Id. l. 28. c. 2.* ¶ Item de crusta e luto, qua caminantur strues lignorum in carbone faciendo. *Id. l. 16. c. 6.* ¶ Scribitur & *calix*.

Camarina, Camerina, f. 1. *Camarana*, Καμαρίνα, urbs Siciliæ cum fluvio, & palude cognomine, in ora Austr. inter Gelam ad Occ. & Pachynum prom. ad Or. 30. M. P. inter fl. Vanum, & Iporum. Paludis Camarinæ aquæ cum fœtore suo pestem generarent, Camarinenses consuluerunt Apollinem, expediretne ipsis Camarinam exsiccari: quibus ab Apolline responsum est, Camarinam non esse movendam. Neglecto tamen Oraculo siccaverunt paludem, per quam mox ingressis hostibus contempti Oraculi pœnas dederunt. Hinc manavit proverbium, *Camarinam movere*, pro sibi malum accersere.

Cambio, is, psi, ptum, a. 3. *cambiare*, חלף, Ger. *vertauschen*, *wechseln*, Gal. *changer*, Hisp. *cambiar*, *trocar*, ἀμείβω, μεταλλάττω, ἀνταμείβομαι, commuto, permuto. Citat ex *Charisio Priscian. l. 10. Apul. in Apolog. p. 284. edit. Elmenh.* Tu an habeas ad agrum colendum, an ipse mutuarias operas cum vicinis tuis cambias, neque scio, neque laboro.

Camēlæ virgines sunt, quibus supplicare solebant sponsæ nupturæ. *Festus. Voss.* notat Græce dici γαμηλίας θεάς.

Camelarius, ii, m. 2. qui camelorum curam gerit, eosque pascit. *Leg. ult. §. 11. ff. de muner. & honor.*

Camelasia, καμηλασία, *Ammiano*, & *JCtis*, *Leg. ult. ff. de muner. & honor.* dicitur camelorum curatio, & præfectura, vel etiam pecunia, quæ pro alendis camelis datur. Notat *Turneb. ad Vespasian. c. 8.* *Ammiani* autem locus est *l. 17. c. 5.* Sed notat *Vales.* tam a MSS. quam primitus editis hoc verbum abesse.

Camelasium, ii, n. annona pro alendis camelis, aut vectigal, quod pro iis alendis penditur. *Ammian. l. 17. c. 5.* (*al. 5.*)

Ca-

Camelinus, a, um, ad camelum pertinens, ut lac camelinum. Plin. l. 28. c. 9. Ex camelinus color, pro fusco ad flavedinem vergente.

Camella, f. 1. genus vasis. Vide Gell. l. 17. c. 7. Ovid. 4. Fast. v. 779. Tum licet, apposita veluti cratere camella, Lac potes. Petron. in Satyr. c. 137. Infra manus meas camellam interposuit.

Camelopardalis, m. 3. καμηλοπάρδαλις, animal forma camelum referens, colorum varietate Pardum, seu Pantheram. Plin. l. 8. c. 18.

Camelus, m. 2. camelo, גמל, Ger. ein kameltier, Gal. chameau, Hisp. camelo, κάμηλος, animal quadrupes, quod crura prolixa, & collum oblongum habet, a χαμηλὸς, humilis, quia cum oneratur, humi accumbit, vel a camurus, seu camurus, curvus, vel a κάμπτω, flecto & μηρὸς, femur, quia genua flectit. Sitim tolerat etiam quatriduo, ut scribit Plin. l. 8. c. 19. Hinc Pers. sat. 5. v. 136. Tolle recens primus piper e sitiente camelo.

Camenæ. V. Camoenæ.

Camera, f. 1. volta, cielo fatto a volta, כפה, אולם, Germ. ein gewelb, Gal. voute, berceau, Hisp. boveda, καμάρα, testudo, fornix, scil. pars superior ædificii, tectum incurvum, introrsum respiciens, a voce Græca, quæ allata est, vel a camurus, curvus. De ea sic Nonius c. 11. n. 126. Camerum, obtortum: unde Cameræ tecta in curvitatem formata. Cameras igitur appellarunt culmina arcuata, sive ex lapide, sive ex contignatione essent. Vitruv. l. 5. c. 10. Suet. in Ner. c. 34. Solutilem navem, cujus vel naufragio, vel cameræ ruina periret, commentus est, Cic. ad Q. Fratr. l. 3. epist. 1. Cameras quasdam non probavi. ¶ Est etiam navigii genus, Dacis usitatum, quod tumido mari, prout fluctus attollitur, tabulis augetur in summis partibus, donec in modum tecti claudatur, ut scribit Tacit. 3. Histor. c. 47. ¶ Differt camera a fornice in eo, quod camera significat totum tectum fornicatum, fornix vero de singulis etiam cameræ arcubus dicitur.

Camerarius, a, um, o. 1. 2. Plin. l. 19. c. 5. Camerarium, genus cucurbitæ vocant, quod in pergulis arrepit in hortis, non quod humi serpit.

Cameratio, onis, volta, camera. Spartian. in Caracalla, c. 9. Cancelli, quibus cameratio tota concredita est.

Cameratus, a, um, fatto a volta, curvus in modum cameræ, ut camerata arca, Leg. 9. §. 5. ff. loc. conduct. Verum meliores libri habent arata. Adde Inscrip. apud Reines, in append. n. 46. ubi tamen legitur camaratus.

Camero, as, avi, atum, a. 1. fabbricar a volta, in modum cameræ struo. Plin. l. 10. c. 33. Publicum omnium (avium) est, tabulata ramorum sustinendo nido provide eligere, camerare ab imbri, aut fronde protegere densa.

Camers, ertis. Camertes populi sunt Umbriæ, montes incolentes, quibus a Picenis Umbri separantur. ¶ Apud Virg. Æn. 10. v. 562. Camers est nomen viri proprium. ¶ Est etiam Camers, adject. Cic. pro Sylla, c. 19. In agro Camerti, Piceno, Gallico.

Camertinus, a, um, Camers, ut fœdus Camertinum, Cic. pro Cornel. Balbo, c. 20.

Camilla, καμίλλη, Virgo Volsca, quæ venit suppetias ferens Turno contra Latinos & Æneam: quo in bello etiam periit. Virg. Æn. 7. v. 803. Hos super advenit Volsca de gente Camilla.

Camillum, i, n. teste Festo, in voce Cumera, erat vas quoddam, quod opertum in nuptiis ferebant: sic appellatum; quod camillus dicebatur minister, qui eum gerebat. ¶ Ab hujus similitudine fortasse camillum dictum est membrum catapultæ, de quo Vitruv. l. 10. c. 15. ubi tamen quidam leg. catillum.

Camillus, m. 2. καδμῖλος, apud veteres nunc puer ingenuus dicitur, nunc minister in rebus occultioribus, veluti sacris, aut nuptialibus. Hinc Metabus filiam Camillam vocavit, idest, Dianæ præministram, & Etrusci Mercurium appellabant Camillum, quasi ministrum Deorum. ¶ Flaminius Camillus erat puer ingenuus, patrimus, & matrimus, qui Flamini Diali ad sacrificia præministrabat, & Flaminia Camilla erat puella ingenua, patrima, & matrima, quæ ministrabat Flaminicæ Diali. V. Fest. & Plin. l. 19. c. 18.

Camino, as, a. 1. facere in modum camini. Plin. l. 16. c. 6. Acervi confertis taleis recentibus luto caminantur.

Caminus, m. 2. fornace, camino, כבשן, תנור, Ger. ein kamin, schornstein, Hal. fournaise, cheminée, Hisp. hornaca, chemenea, κάμινος, fornax, & structura, quæ fumum, & ignem excipit. Virg. Æn. 6. v. 630. Cyclopum educta caminis mœnia conspicio. Cic. 7. Fam. ep. 10. Valde metuo, ne frigeas in hybernis; quamobrem camino luculento utendum censeo. Vide ibi Manut. de caminis veterum multa differentem. Vide etiam Casau. in Plin. l. 2. ep. 17. ¶ Addere oleum camino, est malo alicui fomentum, & materiam adjicere. Horat. Sat. 3. l. 2. v. 321. Adde poemata nunc, hoc est, oleum adde camino. ¶ De caminis Veterum V. Ferrar. Elector. l. 1. c. 9.

Camisa, æ, genus vestis interioris lineæ. Paul. epitomator Festi in voce Supparus, & Hieronym. epist. 128.

Cammaron, n. 2. herba, al. aconitum, quia habet radicem similem cammaro pisci marino. Plin. l. 27. c. 3. ¶ Sed cammoron potius dici debet, quia κακῷ μόρῳ, idest, malo fato hominem tollit.

Cammarus, i, m. 2. gambaro, κάμμαρος, piscis ex cancrorum genere, a voce Græca, quæ proposita est. Plin. l. 32. c. 8. Martial. l. 2. epigr. 43. Concolor in nostra, cammare, lance rubes.

Camœnæ, arum, Musæ, le Muse. Virg. Ecl. 3. v. 59. Alternis dicetis: amant alterna Camœnæ. Horat. l. 1. od. 12. v. 39. Gratus insigni referam Camœna. ¶ Varro l. 5. de L. L. n. 7. Festus, & Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 3. ducunt a canendo, quasi Canenæ. Item Serv. in Ecl. 3. Virg. Voss. in Etymolog.

Camœnalis, le, ad Camœnas pertinens. Sidon. l. 3. epist. 3. Nunc oratorio stylo, nunc etiam Camœnalibus modis imbuebatur. Avien. in Phænom. v. 495. de Pegaso: Illusisse pedem, cornuque excita repente Lympha Camœnalem fudit procul Hippocrenem.

Campæ, arum, f. 1. nugæ, ut campas dicere, apud Plaut. Truc. 5. 1. 44. h. e. nugari, ut ibi legunt, & explicant Taubman. & Pareus. Aliter habet Lambinus.

Campagus, i, calceamenti genus, a Patriciis, & Imperatoribus gestari solitum; idem ferè, quod caliga, nisi quod variis reticulis, & candido linteamine ornabatur. Hujus meminit Jul. Capitol. in Maximinis, c. 2. & Trebell. Pollio in Gallieno, c. 16. ¶ Diaconos etiam Rom. Ecclesiæ Campagis usos, testatur Gregor. M. l. 7. epist. 28. Vide Albert. Ruben de Calceo Senat. c. 5.

Campania, cogn. Felix. V. Terra Laboris.

Campania Romana. V. Latium.

Campanicus, a, um, idem quod Campanus. Plaut. Pseud. 1. 2. 12. Campanica peristromata.

Campanus, a, um, o. 1. 2. καμπανικὸς, quod ad Campaniam reg. Italiæ spectat. Virg. 10. Æn. Hinc nomen Campanæ ducitur urbi.

Campas, atis, idem quod Campanus, ut Campas genus, pro Campanus genere. Plaut. in Trinum. 2. 4. 144. In alio sensu V. Cappas.

Campe, es, f. 1. καμπὴ, eruca, vermis hortensis herbas, & arborum frondes infestans, a κάμπτω, flecto, quod flexo obliquis tractibus corpore progreditur. Colum. l. 11. sub fin. Hirsutaque campe. ¶ Apud Plaut. Truculent. 5. 1. 44. Campas dicere, est nugari. ¶ Campas, marinos equos Græci appellant, a flexu posteriorum partium. Festus.

Campester, campestris, campestre, & hic, & hæc campestris, & hoc campestre, adject. campestre, ad campum pertinens, vel qui in campis est. Varr. l. 1. R. R. c. 6. Campester locus. Liv. l. 4. c. 37. Capua a campestri agro appellata. Sic arma, prælia campestria apud Horat. de arte poet. v. 379. & l. 1. epist. 18. v. 54. Iter Campestre, apud Cæs. l. 1. B. C. c. 66. ¶ Quia vero in campo Martio comitia fiebant, campestris etiam ad comitia, & petitiones honorum pertinet. Liv. l. 7. c. 1. Ædilitatem Quintio gratia campestri dederunt. Vale. Maxim. l. 4. c. 1. n. 14. Campestrem temeritatem experiri.

Campestratus V. in voce sequenti.

Campestre, is, n. 3. pannus, seu velum, quo Ephebi nude se exercentes pudenda velabant, quod & Succinctorium, & Subligaculum dicebatur. Horat. l. 1. epist. 11. v. 17. Incolumi Rhodos, & Mitylene pulcra facit, quod Penula solstitio, campestre nivalibus auris. August. l. 14. de Civit. Dei, c. 17. Campestria latinum quidem verbum est; sed ex eo dictum, quod juvenes, qui nudi exercebantur in campo, pudenda operiebant: unde qui ita succincti sunt, campestratos vulgus appellat.

Campestris, V. Campester.

Campicursio, onis, f. 3. exercitatio militaris, quæ currendo fiebat. Veget. l. 3. c. 4. Campicursionem, ut ipsi appellant, assidue faciant.

Campidoctor, oris, m. 3. maestro di campo, qui tirones in campo exercet, armorum usum docens. Vet. Gloss. Campidoctor, ὁπλοδιδάκτης. Lamprid. in Alexandro, c. 53. Campidoctores duxerunt. ¶ Stewechius mavult legi Campiductor apud Veget. l. 1. c. 13. & l. 2. c. 22. & alios, qui ejus vocis meminerunt. Verum tutior hæc quam sequimur, lectio, tum quia Campidoctores iidem & armidoctores, & armorum doctores dicebantur, ut Salmas. ad Lamprid. notat: quod satis probat, non a ducendo, sed a docendo hanc vocem componi: tum quia duæ Inscriptiones, quas affert Gruterus f. 80. nu. 2. & f. 565. nu. 5. ambæ Campidoctorem exhibent.

Camptaules, æ, καμπταύλης, qui inflexa canit tibia. Vopisc. in Carino, c. 19. Exhibuit centum Camptaulas.

Campter, m. 3. καμπτήρ, flexus metæ, seu decursus circa metam, & meta ipsa, a κάμπτω, flecto. Pacuv. Extremum intra campterem ipsum. Apud Non. c. 1. n. 328. Al. aliter leg.

Campus, m. 2. campo, אֵיל, כִּכָּר, שָׂדֶה, Ger. ein feld, Gal. un champ, une plaine, Hisp. campo raso, vega, πεδίον, est grande, atque amplum spatium terræ planæ, a capiendo, quod animalium, seu rerum aliarum multitudinem facile capiat. Varr. l. 4. L. L. pag. 7. Quod primum ex agro plano fructus capiebant, campus dictus. ¶ Translate sumitur pro qualibet re, in qua quis studium habet, soggetto. Cic. 4. Acad. c. 35. Cum sit campus, in quo possit exultare oratio. Hinc latissimus dicendi campus, ubertas materiæ. ¶ Antonomastice Campi nomine sæpe venit Campus Martius, qui locus erat extra Pomærium, Marti sacer, in quo Comitia creandis Magistratibus, ferendis legibus, &c. a Populo Rom. habebantur. Cic. Catil. 1. cap. 5. Comitiis Consularibus me Consulem in Campo, & competitores tuos interficere voluisti. Huc & illud pertinet ejusdem in Pison. c. 2. Fors domina campi. Hinc Campi nota, pro repulsa in Magistratus petitione, Valer. Max. l. 6. c. 9. n. 14. ¶ Campus etiam dicitur locus pugnæ, castrorum, & expeditionum. Ammian. l. 20. c. 10. Edicto, ut futura luce omnes convenirent in campo. Adde Juvenal. Sat. 2. v. 106. ¶ Item locus, ubi tirones exercebantur (qui locus Romæ erat ipse idem Campus Martius, de quo modo) & armorum usum discebant; ex quo Campidoctores, dicti, & Campicursiones. ¶ Ut æquor pro campo, sic nonnunquam campus pro mari sumitur. Sic Virg. Æn. 6. v. 724. Campos liquentes. Et Æn. 10. v. 214. Campos salis. Ovid. etiam Met. 1. v. 41. mare vocat, campum liberioris aquæ. ¶ Campus sceleratus, erat locus Romæ juxta portam Collinam, in quo Vestales Virgines, in adulterii crimine deprehensæ, vivæ sepeliebantur. Festus. Campus pro agro raro invenitur usurpatum. Habet Plin. l. 5. epist. 6. ubi ait; Prata inde, campique, quos nonnisi ingentes boves, & fortissima aratra perfringunt.

Campus Martius, V. Campus.

Camum, i, genus potionis, seu cerevisiæ species. Ulpian. l. 33. ff. tit. 6. 9. Nec camum, nec cerevisia continebitur, nec hydromeli. Al. leg. curmi. Vide Cujac. Observ. l. 24. c. 39.

Camurus, a, um, o. 1. 2. torto, piegato, כפוף, Ger. krumb, Gal. camus, courbe, Hisp. corcobado, καμπύλος, inflexus, curvus. Hinc camuri boves, a cornuum curvatione. Virg. 3. Georg. v. 55. Camuris hirtæ sub cornibus aures. Dicuntur autem camuri boves, ut notat Junius Philargyrus ad hunc Virg. loc. quibus cornua sunt introrsus conversa; quibus contrarii patuli, qui diversa cornua habent.

Camus, m. 2. briglia, laccio, חסום, רסן, Ger. maulkorb, Gal. frein, licou, Hisp. freno, lazo, κημὸς, genus asperi fræni, quo equi superbi coerceri solent, a voce Græca, quæ allata est, quæ est a καμὸς, curvus. Ita Isid. l. ult. Orig. cap. ult. ¶ Item funis, quo damnati alligabantur ad furcam. Plaut. Cas. 2. 6. 37. Hodie tu camum, & furcam feras. Ita legit Meursius; Al. leg. Canem.

Cana dicunt Græci, nos canistra. Festus.

Canabula, orum, & Canabulæ, arum; Lapidum congeries, termini genus apud Frontinum, & alios Grammaticos Scriptores, a Goesio editos pag. 257. Fusiorem explicationem V. in Indice Goesii ad hanc vocem.

Canace, f. 1. Æoli filia, quæ cum fratre Macareo corpore mixto puerum peperit, qui cum extra Regiam ad educandum mitteretur, se ipse vagitu avo prodidit. Æolus jussit puerum canibus objici. Filiæ ensem per satellitem misit, ut illo pro meritis uteretur. Illa sibi necem traditur conscivisse. Macareus fugit. Ovid. in epist. 11. Boccat. l. 13.

Canalicolæ, m. 1. homines pauperes, dicti, quod circa canalem fori consisterent. Fuit enim in Foro locus, Canalis dictus, ut ex Plauto Curcul. 4. 1. 14. colligitur. Fest. Gell. l. 4. c. 20. Qui jurabat, cavillator quidam, & canalicola, & ridicularius fuit. De his etiam loquitur Plaut. Curcul. 4. 1. V. Salmas. ad Vopisc. in Carino, non longe a princip. ¶ Hinc forte Ital. canaglia.

Canalicula, f. 1. dimin. canaletto, σωληνάριον, parva canalis. Gell. l. 17. c. 11. Duas esse quasi canaliculas quasdam.

Canaliculatim, adverb. quasi per canaliculos. Plin. l. 9. c. 33. de muricibus, & conchis loquens; Jam, inquit, distinctione virgulata, crinita, crispa, canaliculatim, pectinatim, imbricatim undata, &c. Al. leg. cuniculatim.

Canaliculatus, a, um, fatto a canaletti, σωληνοειδής, in canalis modum factus. Plin. l. 27. c. 9. Planta ad radicem canaliculata.

Canaliculus, m. 2. σωληνάριον, diminut. a canalis. Corum. l. 9. Canaliculi milio repleti apponuntur. Vitruv. l. 10. c. 14. Emittet per canaliculum. ¶ Apud eund. Vitruv. l. 4. c. 3. est etiam canaliculus cavitas exterior in columnis.

Canaliensis, e, & Canalitius, vel Canalicius, a, um, adject. a canali.

quæ græce κᾶλα dicuntur. Unde & Clavatores dicti. *Liv. l. 3. Belli Pun.* Calones, lixasque, & invalidos milites vallum ferre. *Pers. sat. 5. v. 95.* Sambucam citius caloni aptaveris alto. ¶ Calones etiam dicti Servi quicumque vilsores ad imitationem calonum in exercitu, ut observat Scoliastes Vetus ad illud *Horatii l. 1. sat. 6. v. 102.* Ne solus rusve, peregreve Exirem, plures calones atque caballi pascendi. Adde *l. 1. epist. 14. v. 42.* Sic & *Seneca* Calones *lecticarios* appellat, *epist. 110. sub fin.* ubi ait; Lectica formosis imposita calonibus. ¶ Sunt etiam calones calceamenta lignea, auctore *Festo*, a κᾶλον, lignum.

Calobatarii, V. Collobatarii.

Calophanta, æ, καλοφάντης. *Plaut. Curcul. 4. 1. 2.* Calophantam, an Sycophantam hunc magis esse dicam, nescio. Ita legunt *Alciatus*, & *Pareus*, & exponunt χρηστόλογον, h. e. eum, qui honeste quidem loquitur, sed ejus facta ab oratione discrepant. Al. leg. *Halophanta*. V. Taubman.

Calopodium, ii, n. *forma da scarpe*, καλοπόδιον, forma lignea, qua utuntur sutores in calceis faciendis. *Acron Interpres Horat. ad l. 2. sat. 3. v. 106.* ubi in feminino genere usurpat: qua in re non est imitandus.

Calor, oris, m. 3. ardor, *calore*, *caldo*, חם, Ger. *waerme*, *hitz*, Gal. *chaleur*, Hisp. *calor*, θέρμη, a calendo. *Plaut. Mil. 3. 2. 22.* Mihi nimius calor comburebat gutturem. Sic calor solis, calor febris. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. epist. 16.* Maximis caloribus, & anni tempore gravissimo. ¶ Translate accipitur pro impetu, fervore, seu ardore animi, qui plerumque in juvenibus est. *Quint. l. 2. c. 25.* Juvenili calore Polus inconsideratior. *Paul. JCtus l. 9. Dig. de Public. & Vectig.* Locatio vectigalium, quæ calor licitantis ultra modum inflavit, ita demum admittenda est, &c. ¶ Aliqui huic voci neutrum genus tribuunt nisi auctoritate *Plauti Mercat. 5. 2. 19.* Nec calor, nec frigus metuo. Sed *Taubman.* aliter legit.

Calor, m. 3. *Calore*, fl. Hirpinorum, in Princip. ult. qui oritur ex Apennino M. & Montem Maranum urb. rigat, deinde auctus Miscano, & Tamaro fl. prope Beneventum labitur, & paulo infra in Sabatum se exonerat.

Caloratus, a, um, calidus, calefactus, *scaldato*, *Apul. l. 6. p. 182.* Primæ juventutis caloratos impetus freno quodam coercendos existimavi.

Calorificus, a, um, o. 1. 2. θερμαντικός, quod calorem facit. *Gell. l. 17. c. 8.* Oleum calorificum est.

Calpar, n. 3. κάλπη, dolium, vel genus vasis fictilis, a κάλπη, urceus, urna. Metonymice est vinum, & per excellentiam id vinum, quod festis Vinalibus ex dolio demebatur sacrificii causa, & Jovi offerebatur, antequam vina gustarent. *Varr.* apud *Non. c. 15. n. 31.* & *Fest.*

Calpe, f. 1. *Gibraltar*, κάλπη, una ex columnis Herculis, mons, & urbs Hisp. Bæticæ, in Vandalitia, ad fretum Herculeum, quod inde dicitur *Stretto di Gibraltar*, contra Abylam alteram columnam, M. & opp. Mauritaniæ, *Plin. l. 3. in Præfat.* & *c. 1.*

Calpurnius, a, um, ad Calpurnium pertinens (*Calpurnius* autem est nomen proprium Romanum) ut Calpurnia domus, *Auct. Paneg. ad Pison. v. 15.*

Caltha, f. 1. *fiorrancio*, κάλθα, viola lutei coloris, al. *chrysanthemum*, calendula, non a forma, qua calathum, sive calicem refert, sed a κάλχη, pro κάλθα, *flos*, vel *murex*, quo purpura tingitur. *Plin. lib. 21. c. 6.* *Virg. Ecl. 2. v. 50.* Mollia luteola pingit vaccinia caltha.

Calthŭla, vestis genus est *Plaut. Epid. 2. 2. 47.* dicta fortassis a colore luteo. Adde *Non. c. 14. n. 4.*

Calthularius, ii, qui calthulas conficit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 36.* Flammearii, violarii, calthularii. Ita a quibusdam legitur: Ab aliis *carinarii*. V. Taubman.

Calva, æ, f. 1. *cranio*, *teschio*, κρανίον, os capitis, ubi capilli esse consuevere. *Mart. l. 3. ep. 74.* Psilothro faciemque lavas, & dropace calvam. Adde *Liv. l. 23. c. 24.*

Calvaria, f. 1. *teschio*, ϑρίγκος, totum caput carne nudum, & tam de brutis, quam de hominibus dicitur. *Cels. l. 8. c. 1.* Calvaria ex interiore parte concava, extrinsecus gibba. *Plin. 30. 6.* Calvaria canis. *Pallad. l. 1. tit. 35.* Calvaria equæ.

Calvariŏla, æ, parvus caliculus instar minoris calvariæ. *Vet. Scholiastes Juvenalis Sat. 5.* Calices fractos, vel calvariolas componere.

Calvarium, ii, n. idem quod calvaria. *Apulej. in Apolog.* Si dicas, quæsita eliciendis mortuis marina calvaria.

Calvatus, a, um, calvus, ut *calvata vinea*, in qua vites quidem sunt, verum paucæ, ut in calvitio capillorum. *Plin. l. 17. c. 22.* *Cato de R. R. c. 33.*

Calvefio, fis, *divenir calvo*, calvus fio. *Varro R. R. l. 1. c. 37.* Ne decrescente Luna tondens calvefiam.

Calvĕo, es, *esser calvo*, קרח, Germ. *kahl sein*, Gal. *être chauve*, Hisp. *ser calvo*, φαλακρόω, calvus sum. *Plin. l. 11. c. 37.* Quædam animalium naturaliter calvent.

Calvesco, n. 3. sine præt. & sup. *divenir calvo*, incipio calvefieri. *Plin. l. 11. c. 39.* Proprium huic calvescere omnibus annis. ¶ Dicitur & de agris. *Colum. l. 4. c. 33.* Castaneta novella calvescunt.

Calvitas, atis, deceptio, a calvo, is. *Ulpian. l. Si fidejussor. ff. Mandati*, &c. Ipse autem stellionatus crimine propter suam calvitatem plectetur. Al. leg. *calliditatem*.

Calvities, f. 5. & calvitium, n. 2. φαλάκρωμα, defluvium capillorum a capite, seu locus capitis, ex quo jam capilli defluxerunt. *Cic. 3. Tusc. 26.* Quasi calvitio luctus levaretur. *Petron. in Satyr. c. 108.* Superciliorum æqualis cum fronte calvities.

Calumnia, f. 1. *calunnia*, *cavillazione*, *frode*, דבר עשק, Ger. *lesterung*, Gal. *calomnie*, Hisp. *calumnia*, διαβολή, callida, & malitiosa juris interpretatio, ad deferendos, accusandos, ac evertendos alios inventa. *Sueton. Calig. c. 38.* Ad rapinas convertit animum, vario, & exquisitissimo calumniarum, & auctionum, & vectigalium genere. *Idem in Vitell. c. 7.* Creditorum turbam non nisi terrore calumniæ amovit. Sic fiscales calumniæ, quibus fiscus augetur, *Id. in Domit. c. 9.* *Cic. de Offic. l. 1. c. 10.* Existunt etiam sæpe injuriæ calumnia quadam, & nimis callida, & malitiosa juris interpretatione. ¶ Sed & quævis ficta infamatio, aut falso intentatum crimen calumnia dicitur. Hinc calumniam ferre, calumniam effugere. *Cœl. Cic. Fam. 8. epist. 8.* Et *pro Cluent. c. 59.* ¶ Calumniam jurare, est testari juramento, se ad litem, vel accusationem non accessisse calumniandi studio. *Cœl. Cic. l. c.* ¶ Hoc nomen *Priscian. l. 10.* derivat ab inusitato supino *calutum* verbi *calvo* decipio.

Calumniatĭo, onis, f. 3. actus calumniandi, calumnia. *Ascon. Pedian. in Divin. Verr. c. 14.* Calumniationes, & hoc genus argumenti complexio dicitur.

Calumniātor, m. 3. συκοφάντης, malitiosus interpres, vel qui falsum crimen objicit. *Cic. pro Cæc. c. 23.* Scriptum sequi calumniatoris est. *In leg. 12. Tab.* Calumniator idem patiatur, quod reus, si convictus fuerit. ¶ Calumniator sui dicitur, qui in se ipsum nimis inquirit, & in eo quod facit, diligentiæ finem ponere nescit. *Plin. l. 34. c. 8. ad fin.*

Calumniātrix, icis, f. 3. quæ calumniatur. *Ulpian. leg. 1. §. 14. ff. de Ventr. in possess. mitt.* Nisi manifesta sit calumniatrix mulier.

Calumnior, aris, d. 1. calumniam adhibeo, vexo, *calunniare*, עשק, רכל, Ger. *schmæhen*, *lestern*, Gal. *calomnier*, Hisp. *calumniar*, διαβάλλω, est mendaciis aliquem in litibus vexare, vel falsa crimina objicere, a *calvo*, decipio. *Cic. post Redit. c. 11.* Me, si diutius calumniarentur, redire jussistis. *Tacit. 3. hist. c. 75.* Sermonis nimius erat: id unum calumniatus est rumor. *h. e.* reprehendit, nimis tamen, tanquam scelus esset. *Gell. l. 7. c. 3.* Tiro verba ponit Catonis, & alius tamen eum verbis calumniatur. *lo critica.* *Paul. Dig. l. 10. tit. 4. leg. penult.* Calumniari verba juris. *h. e.* malitiose interpretari. ¶ *Calumniari se* est nimis anxie in se inquirere, nimio timore peccandi. *Quintil. l. 10. c. 3.* ¶ Reperitur etiam *calumnior* passiva significatione. *Staverius* apud *Priscian. l. 8.* A quibus interdum analogia calumniatur, συκοφαντεῖται, ut idem *Priscian.* exponit.

Calumniōse, adverb. fraudulenter, *con calunnia*, συκοφαντικῶς. *Aggeus Urbicus de Limit. cap. de aqua pluvia:* Calumniose fines defendere. Et *Leg. 8. ff. de stipulat. prætor.* Calumniose petere.

Calumniōsus, a, um, συκοφαντικός, qui calumniam inferre solet, vel calumniarum plenus. *Jul. Paul. l. 1. Recept. Sent. Tit. 5. sent. 1.* Calumniosus, inquit, est, qui sciens, prudensque per fraudem negotium alicui comparat. *Arnob. in princip. Operis:* Calumniosas dissolvere criminationes. Superlativ. *calumniosissimus* habetur apud *August. epist. 152.*

Calvo, is, calvi, a. 3. *ingannare*, רמה, Ger. *betriegen*, Gal. *tromper*, Hisp. *engañar*, πλανάω, decipio, cujus passivum est *calvor*, *eris*, a καλύπτω, tego, ut sit tecte decipere. *Sallust. in 3. Histor. apud Priscian. l. 10.* Contra ille calvi ratus. ¶ Invenitur etiam deponens. *Plaut. in Cas. 2. 2. 4.* Sopor manus calvitur. *h. e.* frustratur manus intentas operi. Ita *Cajus JCtus*. Si calvitur, & moretur, & frustretur. *Vet. Gloss.* calvor, ἐξαπατῶ.

Calvus, o. 1. 2. *calvo*, קרח, Ger. *kal*, *glatzkopfig*, Gal. *chauve*, Hisp. *calvo*, φαλακρός, dicitur, a cujus capite capilli defluxerunt, sive qui sine capillis natus est. *Suet. in Cæs. v. 51.* Mœchum calvum adducimus. ¶ Comparat. calvior. *Apul. l. 5. A. A.* Maritum sortita sum cucurbita calviorem. ¶ Translate *Martial. l. 12. epig. 32.* *calvas restes* dixit *allio*, *cæpisque*, in quibus rarum allium, & paucæ cæpe erant.

Calx, cis, m. & f. 3. pars posterior pedis, *calcagno*, עקב, Ger. *die versen der fuss*, Gal. *talon*, Hisp. *calcaño*, πτέρνα, calcaneum, extrema pars pedis, qui & pes imus appellatur, a λάξ, *calx*, quod a λήγω, desino. *Plaut. Merc. 5. 2. 112.* Eu. Sequere sis. Ch. sequor. Eu. clementer: calces deteris. *tu mi scalcagni*. *Virg. 11. Æn. v. 714.* Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. *h. e.* calce stimulo ferreo armata. *Al. leg.* ferrato. *Stat. l. 5. Silv. 2. v. 115.* vexantemque ilia nuda calce ferocis equi. ¶ Sumitur aliquando pro ictu calcis, & percussione pedum, plagaque ponitur, λάκτισμα, *calcio*. *Terent. in Phorm. 1. 2. 27.* Nam quæ inscitia est, adversum stimulos calces? *sc.* jactare, quod proverbium est de iis dictum, qui contra eos reluctantur, quos vincere nequeunt. sibi enim ipsis magis nocent. ¶ Metaphorice significat metam circi, vel lineam creta alba ductam in eo circi loco, ubi cursus finis erat, ut a calce ad carceres revocari: h. e. a fine ad principium, *Cic. de Senect. sub fin.* *Lucret. lib. 6. v. 91.* Perscripta ad candida calcis. Adde *Senec. ep. 108.* & *Cic. 1. Tusc. c. 10.* Nunc video calcem, ad quem decursum est. *Vitruv. l. 9. c. 2.* imas partes columnæ, cui scalarum gradus adhærent, interiores calces scaporum vocat.

Calx, cis, f. 3. *calcina*, שיד, גיר, Ger. *kalk*, Gal. *chaux*, Hisp. *cal*, τίτανος, lapis coctus, quo utimur pro bitumine. *Cic. pro Mil.* In eam insulam materiam, calcem, cæmenta, atque arma convexit. ¶ Calx viva, i. e. nondum intincta, *calcina viva*. *Plin. l. 29. c. 3.* Contra vero calx macerata, quæ aqua diluta, & subacta est. *Id. l. 36. c. 23.* ¶ Calcis etymologia, in hoc sensu, ducitur a χάλιξ, *lapis*, vel *lapidum fragmenta*: vel a *calore*, quia fit ex lapidibus calidis, & ustis. Ipsum etiam nomen *calx* lapidem significat; unde calculus lapillus. *Plaut. Pœn. 4. 2. 84.* Ad incitas lenonem rediget, si eas abduxerit. M. Quin prius disperibit, faxo, quam unam calcem civerit. *h. e.* calculum lusorium. Alii legunt *unam*, & intelligunt partem pedis extremam. Vide *Scalig. in append. ad conject. in l. 6. Varr. de L. L.* & *Taubm. ad loc. Plauti cit.* Vide etiam *Incitus*.

Calycŭlus, li, m. 2. *bottoncino*, diminut. parvus calyx in herbis, & arboribus. *Plin. l. 17. c. 44.* Calyculis inanibus.

Calydon, onis, f. 3. postea Aquila, *Ayton*, καλυδών, urb. Ætoliæ, regia olim Oenei patris Meleagri. *Virg. Æn. 7. v. 305.* Concessit in iras Ipse Deum antiquam genitor Calydona Dianæ.

Calydōnis, idis, patronym. *Ovid. Metam. 8. v. 529.* Plangunt ora simul matres Calydonides.

Calydonius, a, um, adject. possessiv. a Calydone, ut aper Calydonius, *Ovid. Met. 8. fab. 4.* & Calydonius heros, *Id. ibid. v. 325.* *sc.* Meleager. ¶ At Caledonia silva, V. supra in *Caledonia*.

Calypso, us, & onis, f. nympha, filia Atlantis, matre incerta, vel Oceani, & Tethyos. Regnavit in Ogygia insula, ubi Ulyssem naufragum humaniter excepit. *Ovid. 4. de Pont. 10. 13.* pulchram lovisse Calypso. *Tibull. 4. 1. 77.* fœcunda Atlantidos arva Calypsus. *Apul. l. 1. Miles.* At ego, inquit, Calypsonis æternam solitudinem flebo.

Calyptra, æ, f. 1. καλύπτρα, genus vestimenti, quo mulieres capita tegebant, a καλύπτω, tego. *Festus*.

Calyx, ycis, m. 3. *bottone*, κάλυξ, folliculum, quo flores, semina herbarum, fructus arborum cooperiuntur, a καλύπτω, tego. *Plin. l. 15. c. 22. & 23.* ¶ Item testaceorum piscium durum corium. *Plin. 9. 31. & 56. & l. 32. c. 4.* ¶ Per similitudinem dicitur de ovi putamine, *guscio d'ovo*. *Id. l. 28. c. 2.* ¶ Item de crusta e luto, qua caminantur strues lignorum in carbone faciendo. *Id. l. 16. c. 6.* ¶ Scribitur & *calix*.

Camarina, Camerina, f. 1. *Camarina*, καμάρινα, urbs Siciliæ cum fluvio, & palude cognomine, in ora Austr. inter Gelam ad Occ. & Pachynum prom. ad Or. 30. M. P. inter fl. Vanum, & Iporum. Paludis Camarinæ aquæ cum fœtore suo pestem generarent, Camarinenses consuluerunt Apollinem, expediretne ipsis Camarinam exsiccari: quibus ab Apolline responsum est, Camarinam non esse movendam. Neglecto tamen Oraculo siccaverunt paludem, per quam mox ingressis hostibus contempti Oraculi pœnas dederunt. Hinc manavit proverbium, *Camarinam movere*, pro sibi malum accersere.

Cambio, is, psi, ptum, a. 3. *cambiare*, חלף. Ger. *vertauschen*, *wechseln*, Gal. *changer*, Hisp. *cambiar*, *trocar*, κάμπτω, μεταλλάττω, ἀνταμείβομαι, commuto, permuto. Citat ex *Charisio Priscian. l. 10.* *Apul. in Apolog. p. 284. edit. Elmenh.* Tu an habeas ad agrum colendum, an ipse mutuarias operas cum vicinis tuis cambias, neque scio, neque laboro.

Camēlæ virgines sunt, quibus supplicare solebant sponsæ nupturæ. *Festus*. *Voss.* notat Græce dici γαμηλίας θεάς.

Camelarius, ii, m. 2. qui camelorum curam gerit, eosque pascit. *Leg. ult. §. 11. ff. de muner. & honor.*

Camelasia, καμηλασία, *Ammiano*, & *JCtis*, *Leg. ult. ff. de muner. & honor.* dicitur camelorum curatio, & præfectura, vel etiam pecunia, quæ pro alendis camelis datur. Notat *Terent. ad Vespasian. c. 8.* *Ammiani* autem locus est *l. 17. c. 5.* Sed notat *Vales.* tam a MSS. quam primitus editis hoc verbum abesse.

Camelasium, ii, n. annona pro alendis camelis, aut vectigal, quod pro iis alendis penditur. *Ammian. l. 17. c. 3.* (*al. 5.*)

Ca-

Camelinus, a, um, ad camelum pertinens, ut lac camelinum? *Plin. l.* 28. *c.* 9. Et camelinus color, pro fusco ad flavedinem vergente.

Camella, f. 1. genus vasis. Vide *Gell. l.* 17. *c.* 7. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 779. Tum licet, apposita veluti cratere camella, Lac potes. *Petron. in Satyr. c.* 137. Intra manus meas camellam interposuit.

Camelopardălis, m. 3. καμηλοπάρδαλις, animal forma camelum referens, colorum varietate Pardum, seu Pantheram. *Plin. l.* 8. *c.* 18.

Camēlus, m. 2. *camelo*, גמל, Ger. *ein kameltier*, Gal. *chameau*, Hisp. *camelo*, κάμηλος, animal quadrupes, quod crura prolixa, & collum oblongum habet, a χαμηλὸς, humilis, quia cum oneratur, humi accumbit, vel a *camerus*, seu *camurus*, curvus, vel a κάμπτω, flecto & μηρὸς, femur, quia genua flectit. Sitim tolerat etiam quatriduo, ut scribit *Plin. l.* 8. *c.* 19. Hinc *Pers. sat.* 5. *v.* 136. Tolle recens primus piper e sitiente camelo.

Camenæ. V. Camoenæ.

Camĕra, f. 1. *volta*, *cielo fatto a volta*, כפה, אולם, Germ. *ein gewelb*, Gal. *voute*, *berceau*, Hisp. *boveda*, καμάρα, testudo, fornix, scil. pars superior ædificii, tectum incurvum, introrsum respiciens, a voce Græca, quæ allata est, vel a *camurus*, curvus. De ea sic *Nonius c.* 11. *n.* 126. Camerum, obtortum: unde Cameræ tecta in curvitatem formata. Cameras igitur appellarunt culmina arcuata, sive ex lapide, sive ex contignatione essent. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. *Suet. in Ner. c.* 34. Solutilem navem, cujus vel naufragio, vel cameræ ruina periret, commentus est, *Cic. ad Q. Fratr. l.* 3. *epist.* 1. Cameras quasdam non probavi. ¶ Est etiam navigii genus, Dacis usitatum, quod tumido mari, prout fluctus attollitur, tabulis augetur in summis partibus, donec in modum tecti claudatur, ut scribit *Tacit.* 3. *Histor. c.* 47. ¶ Differt camera a fornice in eo, quod *camera* significat totum tectum fornicatum, fornix vero de singulis etiam cameræ arcubus dicitur.

Camerarius, a, um, o. 1. 2. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Camerarium, genus cucurbitæ vocant, quod in pergulis arrepit in hortis, non quod humi serpit.

Cameratio, onis, *volta*, camera. *Spartian. in Caracalla*, *c.* 9. Cancelli, quibus cameratio tota concredita est.

Camerātus, a, um, *fatto a volta*, curvus in modum cameræ, ut camerata arca, *Leg.* 9. §. 3. *ff. loc. conduct.* Verum meliores libri habent *area*. Adde *Inscrip.* apud *Reines*, *in append. n.* 46. ubi tamen legitur *camaratus*.

Camĕro, as, avi, atum, a. 1. *fabbricar' a volta*, in modum cameræ struo. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Publicum omnium (*avium*) est, tabulata ramorum sustinendo nido provide eligere, camerare ab imbri, aut fronde protegere densa.

Camers, ertis. Camertes populi sunt Umbriæ, montes incolentes, quibus a Picenis Umbri separantur. ¶ Apud *Virg. Æn.* 10. *v.* 562. Camers est nomen viri proprium. ¶ Est etiam Camers, adject. *Cic. pro Sylla*, *c.* 19. In agro Camerti, Piceno, Gallico.

Camertinus, a, um, Camers, ut fœdus Camertinum, *Cic. pro Cornel. Balbo*, *c.* 20.

Camilla, Καμίλλα, Virgo Volsca, quæ venit suppetias ferens Turno contra Latinos & Æneam: quo in bello etiam periit. *Virg. Æn.* 7. *v.* 803. Hos super advenit Volsca de gente Camilla.

Camillum, i, n. teste *Festo*, in voce Cumera, erat vas quoddam, quod opertum in nuptiis ferebant: sic appellatum; quod *camillus* dicebatur minister, qui eum gerebat. ¶ Ab hujus similitudine fortasse camillum dictum est membrum catapultæ, de quo *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. ubi tamen quidam leg. *capitulum*.

Camillus, m. 2. κάμιλλος, apud veteres nunc puer ingenuus dicitur, nunc minister in rebus occultioribus, veluti sacris, aut nuptialibus. Hinc Metabus filiam Camillam vocavit, idest, Dianæ præministram, & Etrusci Mercurium appellabant Camillum, quasi ministrum Deorum. ¶ Flaminius Camillus erat puer ingenuus, patrimus, & matrimus, qui Flamini Diali ad sacrificia præministrabat, & Flaminia Camilla erat puella ingenua, patrima, & matrima, quæ ministrabat Flaminicæ Diali. V. *Fest.* & *Plin. l.* 19. *c.* 18.

Camīno, as, a. 1. facere in modum camini. *Plin. l.* 16. *c.* 6. Acervi confertis taleis recentibus luto caminantur.

Camīnus, m. 2. *fornace*, *camino*, כבשן, הגיר, Ger. *ein kamin*, *schornstein*, Hal. *fournaise*, *cheminée*, Hisp. *hornaça*, *chemenea*, κάμινος, fornax, & structura, quæ fumum, & ignem excipit. *Virg. Æn.* 6. *v.* 630. Cyclopum educta caminis mœnia conspicio. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 10. Valde metuo, ne frigeas in hybernis; quamobrem camino luculento utendum censeo. Vide ibi *Manut.* de caminis veterum multa disserentem. Vide etiam *Casaub. in Plin. l.* 2. *ep.* 17. ¶ Addere oleum camino, est malo alicui fomentum, & materiam adjicere. *Horat. Sat.* 3. *l.* 2. *v.* 321. Adde poemata nunc, hoc est, oleum adde camino. ¶ De caminis Veterum V. *Ferrar. Elector. l.* 1. *c.* 9.

Camilia, æ, genus vestis interioris lineæ. *Paul. epitomator Festi in voce Supparus*, & *Hieronym. epist.* 128.

Cammăron, n. 2. herba, al. aconitum, quia habet radicem similem cammaro pisci marino. *Plin. l.* 27. *c.* 3. ¶ Sed cammoron potius dici debet, quia κακῷ μόρῳ, idest, malo fato hominem tollit.

Cammărus, i, m. 2. *gambaro*, κάμμαρος, piscis ex cancrorum genere, a voce Græca, quæ proposita est. *Plin. l.* 31. *c.* 8. *Martial. l.* 2. *epigr.* 43. Concolor in nostra, cammare, lance rubes.

Camœnæ, arum, Musæ, *le Muse*. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 59. Alternis dicetis: amant alterna Camœnæ. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *v.* 39. Gratus insigni referam Camœna. ¶ *Varro l.* 5. *de L. L. n.* 7. *Festus*, & *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 3. ducunt a canendo, quasi *Canenæ*. Item *Serv. in Ecl.* 3. *Virg. Voss. in Etymolog.*

Camœnālis, le, ad Camœnas pertinens. *Sidon. l.* 9. *epist.* 9. Nunc oratorio stylo, nunc etiam Camœnalibus modis imbuebatur. *Avien. in Phænom. v.* 495. *de Pegaso*: Illusisse pedem, cornuque excita repente Lympha Camœnalem fudit procul Hippocrenem.

Campæ, arum, f. 1. nugæ, ut campas dicere, apud *Plaut. Truc.* 5. 1. 44. h. e. nugari, ut ibi legunt, & explicant *Taubman.* & *Pareus*. Aliter habet *Lambinus*.

Campāgus, i, calceamenti genus, a Patriciis, & Imperatoribus gestari solitum; idem ferè, quod caliga, nisi quod variis reticulis, & candido linteamine ornabatur. Hujus meminit *Jul. Capitol. in Maximinis*, *c.* 2. & *Trebell. Pollio in Gallieno*, *c.* 16. ¶ Diaconos etiam Rom. Ecclesiæ Campagis usos, testatur *Gregor. M. l.* 7. *epist.* 28. Vide *Albert. Rubén de Calceo Senat. c.* 5.

Campania, cogn. Felix. V. Terra Laboris.

Campania Romana. V. Latium.

Campanĭcus, a, um, idem quod Campanus. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 12. Campanica peristromata.

Campānus, a, um, o. 1. 2. καμπανὸς, quod ad Campaniam reg. Italiæ spectat. *Virg.* 10. *Æn.* Hinc nomen Campanæ ducitur urbi.

Campas, ătis, idem quod Campanus, ut Campas genus, pro Campanus genere. *Plaut. in Trinum.* 2. 4. 144. In alio sensu V. Cappas.

Campe, es, f. 1. καμπή, eruca, vermis hortensis herbas, & arborum frondes infestans, a κάμπτω, flecto, quod flexo obliquis tractibus corpore progreditur. *Colum. l.* 11. *sub fin.* Hirsutaque campe. ¶ Apud *Plaut. Truc.* 5. 1. 44. Campas dicere, est nugari. ¶ Campas, marinos equos Græci appellant, a flexu posteriorum partium. *Festus*.

Campester, campestris, campestre, & hic, & hæc campestris, & hoc campestre, adject. *campestre*, ad campum pertinens, vel qui in campis est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 6. Campester locus. *Liv. l.* 4. *c.* 37. Capua a campestri agro appellata. Sic arma, prælia campestria apud *Horat. de arte poet. v.* 379. & *l.* 1. *epist.* 18. *v.* 54. Iter Campestre, apud *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 66. ¶ Quia vero in campo Martio comitia fiebant, campestris etiam ad comitia, & petitiones honorum pertinet. *Liv. l.* 7. *c.* 1. Ædilitatem Quintio gratia campestri dederunt. *Valer. Maxim. l.* 4. *c.* 1. *n.* 14. Campestrem temeritatem experiri.

Campestrātus V. in voce sequenti.

Campestre, is, n. 3. pannus, seu velum, quo Ephebi nude se exercentes pudenda velabant, quod & Succinctorium, & Subligaculum dicebatur. *Horat. l.* 1. *epist.* 11. *v.* 17. Incolumi Rhodos, & Mitylene pulcra facit, quod Penula solstitio, campestre nivalibus auris. *August. l.* 14. *de Civit. Dei*, *c.* 17. Campestria latinum quidem verbum est; sed ex eo dictum, quod juvenes, qui nudi exercebantur in campo, pudenda operiebant: unde qui ita succincti sunt, *campestratos* vulgus appellat.

Campestris, V. Campester.

Campicursio, onis, f. 3. exercitatio militaris, quæ currendo fiebat. *Veget. l.* 3. *c.* 4. Campicursionem, ut ipsi appellant, assidue faciant.

Campidoctor, oris, m. 3. *maestro di campo*, qui tirones in campo exercet, armorum usum docens. *Vet. Gloss.* Campidoctor, ὁπλοδιδάκτωρ. *Lamprid. in Alexandro*, *c.* 53. Campidoctores ducuerunt. ¶ *Stewechius* mavult legi *Campiductor* apud *Veget. l.* 1. *c.* 13. & *l.* 2. *c.* 12. & alios, qui ejus vocis meminerunt. Verum tutior hæc quam sequimur, lectio, tum quia Campidoctores iidem & armidoctores, & armorum doctores dicebantur, ut *Salmas. ad Lamprid.* notat: quod satis probat, non a ducendo, sed a docendo hanc vocem componi: tum quia duæ Inscriptiones, quas affert *Gruterus f.* 80. *nu.* 2. & *f.* 365. *nu.* 5. ambæ Campidoctorem exhibent.

Camptaules, æ, καμπταύλης, qui inflexa canit tibia. *Vopisc. in Carino*, *c.* 19. Exhibuit centum Camptaulas.

Campter, m. 3. καμπτὴρ, flexus metæ, seu decursus circa metam, & meta ipsa, a κάμπτω, flecto. *Pacuv.* Extremum intra campterem ipsum. Apud *Non. c.* 1. *n.* 328. Al. aliter leg.

Campus, m. 2. *campo*, ארץ, כבר, שדה, Ger. *ein feld*, Gal. *un champ*, *une plaine*, Hisp. *campo raso*, *vega*, πεδίον, est grande, atque amplum spatium terræ planæ, a *capiendo*, quod animalium, seu rerum aliarum multitudinem facile capiat. *Varr. l.* 4. *L. L. pag.* 7. Quod primum ex agro plano fructus capiebant, campus dictus. ¶ Translate sumitur pro quolibet re, in qua quis studium habet, *soggetto*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 35. Cum sit campus, in quo possit exultare oratio. Hinc latissimus dicendi campus, ubertas materiæ. ¶ Antonomastice Campi nomine sæpe venit Campus Martius, qui locus erat extra Pomœrium, Marti sacer, in quo Comitia creandis Magistratibus, ferendis legibus, &c. a Populo Rom. habebantur. *Cic. Catil.* 1. *cap.* 5. Comitiis Consularibus me Consulem in Campo, & competitores tuos interficere voluisti. Huc & illud pertinet ejusdem *in Pison. c.* 2. Fors domina campi. Hinc Campi nota, pro repulsa in Magistratus petitione, *Valer. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 14. ¶ Campus etiam dicitur locus pugnæ, castrorum, & expeditionum. *Ammian. l.* 20. *c.* 10. Edicto, ut futura luce omnes convenirent in campo. Adde *Juvenal. Sat.* 2. *v.* 106. ¶ Item locus, ubi tirones exercebantur (qui locus Romæ erat ipse idem Campus Martius, de quo modo) & armorum usum discebant; ex quo *Campidoctores*, dicti, & *Campicursiones*. ¶ Ut æquor pro campo, sic nonnunquam campus pro mari sumitur. Sic *Virg. Æn.* 6. *v.* 724. Campos liquentes. Et *Æn.* 10. *v.* 214. Campos salis. *Ovid.* etiam *Met.* 1. *v.* 41. mare vocat, campum liberioris aquæ. ¶ Campus sceleratus, erat locus Romæ juxta portam Collinam, in quo Vestales Virgines, in adulterii crimine deprehensæ, vivæ sepeliebantur. *Festus*. Campus pro agro raro invenitur usurpatum. Habet *Plin. l.* 5. *epist.* 6. ubi ait; Prata inde, campique, quos nonnisi ingentes boves, & fortissima aratra perfringunt.

Campus Martius, V. Campus.

Camum, i, genus potionis, seu cerevisiæ species. *Ulpian. l.* 33. *ff. tit.* 6. 9. Nec camum, nec cerevisia continebitur, nec hydromeli. Al. leg. *curmi*. Vide *Cujac. Observ. l.* 24. *c.* 39.

Camūrus, a, um, o. 1. 2. *torto*, *piegato*, כפוף, Ger. *krumb*, Gal. *camus*, *courbe*, Hisp. *corcobado*, ἀγκυρωτὸς, inflexus, curvus. Hinc camuri boves, a cornuum curvatione. *Virg.* 3. *Georg. v.* 55. Camuris hirtæ sub cornibus aures. Dicuntur autem camuri boves, ut notat *Junius Philargyrus ad hunc Virg. loc.* quibus cornua sunt introrsus conversa; quibus contrarii patuli, qui diversa cornua habent.

Camus, m. 2. *briglia*, *laccio*, חסום, מתג, Ger. *maulkorb*, Gal. *frein*, *licou*, Hisp. *freno*, *lazo*, κημὸς, genus asperi fræni, quo equi superbè coerceri solent, a voce Græca, quæ allata est, quæ est a κημὸς, curvus. Ita *Isid. l. ult. Orig. cap. ult.* ¶ Item funis, quo damnati alligabantur ad furcam. *Plaut. Cas.* 2. 6. 37. Hodie tu camum, & furcam feras. Ita legit *Meursius*; Al. leg. *Canem*.

Cana dicunt Græci, nos canistra. *Festus*.

Canabūla, orum, & Canabulæ, arum; Lapidum congeries, termini genus apud *Frontinum*, & alios Grammaticos Scriptores, a *Goesio* editos *pag.* 257. Fusiorem explicationem V. in Indice *Goesii* ad hanc vocem.

Canăce, f. 1. Æoli filia, quæ cum fratre Macareo corpore mixto puerum peperit, qui cum extra Regiam ad educandum mitteretur, se ipse vagitu avo prodidit. Æolus jussit puerum canibus objici. Filiæ enim per satellitem misit, ut illo pro meritis uteretur. Illa sibi necem traditur conscivisse. Macareus fugit. *Ovid. in epist.* 11. *Boccat. l.* 13.

Canalicŏlæ, m. 1. homines pauperes, dicti, quod circa canalem fori consisterent. Fuit enim in Foro locus, *Canalis* dictus, ut ex *Plauto Curcul.* 4. 1. 14. colligitur. *Fest. Gell. l.* 4. *c.* 20. Qui jurabat, cavillator quidam, & canalicola, & ridicularius fuit. De his etiam loquitur *Plaut. Curcul.* 4. 1. V. *Salmas. ad Vopisc. in Carino*, *non longe a princip.* ¶ Hinc forte Ital. *canaglia*.

Canalicŭla, f. 1. dimin. *canaletto*, σωλήνιον, parva canalis. *Gell. l.* 17. *c.* 11. Duas esse quasi canaliculas quasdam.

Canaliculātim, adverb. quasi per canaliculos. *Plin. l.* 9. *c.* 33. *de muricibus*, *& conchis loquens*; Jam, inquit, distinctione virgulata, crinita, crispa, canaliculatim, pectinatim, imbricatim undata, &c. Al. leg. *cuniculatim*.

Canaliculātus, a, um, *fatto a canaletti*, σωληνοειδὴς, in canalis modum factus. *Plin. l.* 27. *c.* 9. Planta ad radicem canaliculata.

Canalicŭlus, m. 2. σωληνάριον, diminut. a canalis. *Colum. l.* 9. Canaliculi milio repleti apponuntur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 14. Emittet per canaliculum. ¶ Apud *eund. Vitruv. l.* 4. *c.* 3. est etiam canaliculus cavitas exterior in columnis.

Canalicensis, e, & Canalitius, vel Canalicius, a, um, adject. a canali.

Ambo hæc adjectiva inveniuntur apud *Plinium l. 33. c. 4. sub initium*, ubi Canalienſe, & Canalicium aurum appellat quod puteis foditur, quoniam ejus metalli venæ, tamquam canales, per latera puteorum vagantur.

Canalis, lis, m. & f. 3. *canale*, צנור, Germ. *rind rinne*, Gall. *canal*, *tuyau*, Hiſp. *canal*, *αὐλὸς*, alveus terreſtris, vel ex ligno, item tubus, ſeu fiſtula, per quam aqua deducitur. *Feſtus*. Canales, per quos aqua confluit in viis lapide ſtratis. *Virg. Georgic. 3. v. 330.* Currentem ilignis potare canalibus undam. *Corn. Sever. in Ætn. v. 149.* Nec tamen in rigidas exit contenta canales. Adde v. 127. ¶ *Vitruv. l. 8. c. 7.* Ductus autem aquæ ſiunt generibus tribus, rivis per canales ſtructiles, aut fiſtulis plumbeis, ſeu tubulis fictilibus. Ubi *canales ſtructiles* ſunt ſtructura, & fabrica conſtantes. ¶ Canalis etiam dicitur lignum illud cavum, in quo fractum crus, aut femur a medicis reponitur. *Celſ. l. 8. c. 10. n. 5.* Ubi deligatum eſt (crus, vel femur) in canalem conjiciendum eſt ¶ Erat etiam Canalis locus in foro Rom. *Plaut. Curc. 4. 1. 15.* V. Canalicolæ. ¶ Interdum pro via ſumitur. *Apul. l. 6. Met.* Jam canale directo pergis ad ipſam Orci regiam. V. *Pareum in Lex. Crit.*

Canalitius. V. Canalienſis.

Canaria, f. 1. herba, foliis tritici, qua canes ægroti vomitum eliciunt, vulgo herba canis. *Plin. l. 25. c. 8.* ¶ Eſt etiam una ex Inſulis, quas Fortunatas etiam dicunt. *Plin. l. 6. c. 32.* ¶ Hodie omnes ex Inſulæ Canariæ dicuntur. V. Fortunatæ Inſulæ.

Canarius, a, um, o. 1. 2. *caguesco*, *κυνικὸς*, quod ad canem pertinet. *Plin. l. 18. c. 3. ex commentar. Pontif.* Augurio canario agendo dies conſtituatur. Vox plane antiqua.

Canatim, *cagnescamente*, *in cagnesco*, *κυνικῶς*, ad ſimilitudinem canis. *Nigid. Figulus in comm. Gramm.* ut citat *Nonius c. 2. n. 190.* Canatim, bovatim, ab animalibus ſumuntur.

Cancellarius, ii, m. *cameriere*, qui ad cancellos januæ cubiculi aſſiſtit. Olim enim Imperatorum, ac procerum cubicula, qua patebant, non tantum vela ad fores, ſed & cancellos habebant, ſeu feneſtratas januas, ut *Caſſiodorus l. 11. Vari. ep. 6.* appellat. His igitur qui præfecti erant, non ſolum *a velis*, & *a cancellis*, ſed etiam *Lecarii*, & *Cancellarii* appellabantur; quorum munus erat ſtare foribus, & admiſſiones curare. Iidem igitur erant ac Oſtiarii. Quam ob cauſam *Vopiſcus in Carino c. 16.* eum reprehendit, quod unum ex Cancellariis Præfectum Urb. feciſſet. V. etiam *Sidon. l. 1. ep. 2.* ¶ Horum tamen aliquos non tantum Oſtiarios fuiſſe, colligitur ex *Agathia*, qui *l. 1. de geſtis Juſtiniani* narrat, Cancellarios illos τὰ ἀρχεῖα, archiva ſc. Narſetis curaſſe. ¶ Etiam tribunalia habebant cancellata ſepta, quibus excludebantur turbæ, atque iis præpoſiti item *Cancellarii* dicti: quorum aliqui Judicibus ſcribendo navabant operam. De his plura *Caſſiod. loc. cit.* Digniores tamen erant, quam Scribæ; eoque munere fungi etiam ſoliti, quo ii, qui *a ſecretis* dicuntur apud nos. Qui his omnibus præerat, hodie κατ᾽ ἐξοχὴν Cancellarius, olim Quæſtor Sacri Palatii dicebatur, & in Conſtantinopolitana Aula ὁ μέγας λογοθέτης. *Inſcript.* apud *Gruter. pag. 647. n. 6.* Cancellarius, & Scriba. Vide *Caſaub. & Salmaſ. in Vopiſci Carinum, loc. cit.*

Cancellatim, ad ſimilitudinem cancelli. *Plin. l. 9. c. 33.* Cancellatim reticulata. *Sidon. l. 5. epiſt. 17.* Stipitibus cancellatim pendentibus.

Cancellatio, onis, pro limitatione, vel metatione agrorum. *Frontinus de colon. pag. 109. Goeſ.* Ager Seſtertianus aſſignatus in cancellatione limitibus maritimis. Adde *Sic. Flacc. pag. 16.*

Cancellatus, a. 1. 2. factus ad formam cancellorum, *ingraticolato*, *incrocicchiato*. *Plin. l. 9. c. 31.* Cancellato brachiorum implexu claudit. Et *l. 8. c. 10.* Elephantorum cutem cancellatam dixit. ¶ Cancellatus apud JCtos, idem eſt, ac deletus, ut cancellatum chirographum, *Leg. 22. Cod. de Solutionib.* Et Tabulæ, cautioneſve cancellatæ, *Leg. 82. ff. de Poenis*, quia cum aliquid delemus, lineas tranſverſas ducimus in modum cancellorum.

Cancelli, orum, m. 2. *geloſia*, *grata*, *cancelli*, *κιγκλίδες*, ſepta ex rectis, obliquis, tranſverſis lignis, aut ferramentis contexta, ac plagulis, ſeu foraminibus diſtincta modicis intervallis, inſtar retis, quibus feneſtræ, ſcenæ, tribunalia muniri ſolent, aditusque eorum præcludi, a voce Græca, quæ propoſita eſt, verſo i in a. *Cic. pro Sext. c. 58.* Tantus ex fori cancellis plauſus excitatus. Æreorum cancellorum diſerte meminit *Colum. l. 8. c. 17.* ¶ Perraro invenitur ſingularis numerus, ſed eſt in *Lege 9. ff. Quod vi, aut clam:* Si ſerra, vel clavis, vel cancellus, vel ſpecularium ſit ablatum. ¶ Sed & in agris Cancelli pro limitibus erant; unde Cancellatio. Huc pertinet *Vet. Gloſſ.* Cancellus, χαράκωμα. χαράκωμα autem foſſa eſt, qua etiam ad diſcernendos in agris fines utimur: ut ex *Siculo Flacco*, aliiſque priſcis Agrimenſoribus conſtat. V. Cancellatio. ¶ Hinc petitæ tranſlationes illæ: cancellis circumſcribere, cancellos circumdare. *Cic. pro Quint. c. 10.* Si extra hos cancellos egrediar, quos mihi ipſe circumdedi. *Id. l. 1. de Orat. c. 12.* Cancellis circumſcripta ſcientia.

Cancello, as, are, *ingraticolare*, *cancellare*, *κιγκλίζω*, cancellis includo, vel in cancellorum morem ſtruo. *Colum. l. 4. c. 2.* Hæc autem (vitis) quæ toto proſtrata corpore, cum interius ſolum quaſi cancellavit, atque irretivit, &c. Alia exempla vide in Cancellatus. ¶ Apud JCtos eſt delere, expungere, quod multis decuſſatim, vel cancellatim lineis ductis fieri ſolet. Unde *Iſid. in Gloſſ.* Cancellat, concidit, battuit. Sic cancellare teſtamentum, *Leg. 22. Cod. de ſolutionib.*

Cancer, cri, & canceris, m. 2. *gambaro*, *granchio*, Ger. *ein krebs*, Gal. *cancre*, *ecreviſſe*, Hiſp. *cangrejo*, *cancer*, *καρκίνος*, a voce Græca, quæ propoſita eſt; piſcis eſt genus, teſta muniti. Vide *Plin. l. 9. c. 31.* *Virg. 4. Georg. v. 47.* rubentes Ure foco cancros. ¶ Eſt etiam hoc nomine morbus quidam, tumor ſc. durus, & inæqualis, adſpectu teter, venis circa turgentibus, colore liveſcens, *canchero*. *Ovid. 2. Met. v. 825.* Utque malum late ſolet immedicabile cancer Serpere. ¶ Item ſignum Cœleſte in Zodiaco novem conſtans ſideribus; ita dictum, quod cum ad illud Sol pervenerit, Cancri more incipiat retrocedere. *Ovid. Faſt. 1. v. 313.* Octipedis fruſtra quærentur brachia Cancri. *Lucret. l. 5. v. 616. de ſole.* Canceris ut vertat metas ad ſolſtitiales. ¶ Cancros etiam dixerunt Veteres, quos nos cancellos: Unde adagium illud apud *Apul. l. 6. Mileſ. p. 176.* Inter Orci cancros adhæreſſe; quod de iis uſurpari poteſt, qui ita irretiti, & illaqueati ſunt, ut nullo pacto expedire ſe, & effugere queant, quoniam Plutonis ſepta, & cancellos tranſilire homini non datur.

Canceraticus, a, um, ad cancrum ſpectans. *Veget. l. 2. c. 43.* Canceraticus fætor.

Cancero, as, are, *incancherire*, canceris inſtar deteri, vel putreſcere. *Plin. Valer. l. 1. c. 10.* Si intrinſecus canceraverit auris.

Cancerŏma, atis, n. idem quod cancer, ulcus. *Apulei. de herb. c. 10. & 31.*

Candefacio, is, a. 3. *imbiancare*, הלבין, Ger. *weiſſen*, Gall. *blanchir*, Hiſp. *blanquear*, *λευκαίνω*, candidum facio. *Plaut. in Moſt. 1. 3. 102.* Una opera ebur atramento candefacere poſtules. ¶ Aliquando etiam candefacere, eſt candentem, id eſt ignitum reddere, *infocare*, *πυρακτόω*, *Plin. l. 34. c. 8.* Ubi inter lapides candefactos funditur.

Candēla, f. 1. *candela*; Germ. *liecht*, Gal. *chandele*, Hiſp. *candela*, *vela*, λύχνος, fax ex goſſipio, & cera, vel ſevo, a candeo, propter lucis candorem. Veteres funiculis pice illitis, aut cera veſtitis uſi ſunt, poſtea ex papyro, & cera candelas fecere, item ex ſcirpis, & cera. *Juven. ſat. 3. v. 286.* Vel breve lumen Candelæ, cujus diſpenſo, & tempero filum. *Plin. l. 13. c. 13.* Lapidem fuiſſe quadratum vinctum candelis quoquoverſus. Ubi *Hermolaus* notat, ex quacumque materia, ſcirpis, tæda, ſevo, cera conſtet, *candelam* dici. Unde, mirum non ſit, libros Numæ, de quibus ſermo eſt in loco citato Plinii, candelis involutos fuiſſe. Sic apud *Liv. l. 40. c. 29.* Faſces candelis involuti. ¶ Candelas ſebare apud *Colum.* eſt candelas ex ſevo conficere.

Candelābrum, n. 2. λυχνεῖον, in quo candelæ figuntur, a candela ſimpliciter, vel a candela, & λαβεῖν, capere, vel a candela, & labrum. *Cic. 6. Ver. c. 24.* Lectos æratos, & candelabra ænea.

Candens, entis, nom. ex particip. V. in Candeo.

Candentia, æ, idem quod candor, ut candentia Lunæ, *Vitruv. l. 9. c. 4.*

Candĕo, es, ui, n. 2. *eſſer bianco*, הלבין, Germ. *weiſſ ſein*, Gall. *être blanc*, Hiſp. *ſer blanco*, *λευκὸς εἶναι*, candidus ſum, a *cando*, antiquo verbo, incendo. *Ovid. 11. Met.* Candida de nigris, & de candentibus atra. ¶ Significat etiam ignitum eſſe, *eſſer infocato*, αἴθω. *Cic. Off. l. 2. c. 7.* Candente carbone ſibi adurebat capillum. Sic ferrum candens, *Ovid. 4. Faſt. v. 287.* ¶ Transfertur & ad alia, quæ non igneſcunt quidem, ut ferrum &c. ſed fervent tamen, & liqueſcunt, admoto igne, ut cera, ſevum, & aqua. *Colu. l. 7. c. 5.* Candens ſevum vulneri per ardentem tædam inſtillato. *Id. l. 12. c. 53.* Sues mactantur, aqua candente glabrantur. ¶ Candentior Phœbus, *Valer. Flacc. 3. v. 481.* Et, Candentiſſimum ſidus, *Solin. c. 52.*

Candeſco, is, n. 3. *imbiancharſi*, *λευκαίνομαι*, albus fio, inch. a candeo. *Tibul. l. 1.* Liceatque caput candeſcere canis. ¶ Item igneſco, ignitus fio, *infocarſi*, *πυροῦμαι*. *Ovid. 2. Met.* Curruſque ſuos candeſcere ſentit.

Candētum, i, genus menſuræ agrorum. Galli Candetum appellant in areis urbanis ſpatium centum pedum, & quaſi centetum. *Iſid. l. 15. Orig. c. 15. & Goeſ. Auct. rei agrar. p. 292.*

Candicantia, *biancheʒʒa*, λευκότης, albedo, a candico. *Plin. l. 37. c. 13.* Feditiæ ſacrificationis candicantiam fugiunt.

Candĭco, as, n. 1. λευκανθίζω, candorem habeo. *Solin. c. 53.* Candicant orbiculi lapillorum. Et *Plin. l. 12. c. 13.* Candicans e rufo.

Candidatorius, a, um, o. 1. 2. quod ad Candidatum pertinet. *Cic. Att. l. 1. ep. 1.* In omni munere candidatorio fungendo.

Candidatus, a, um, o. 1. 2. λευκειμονῶν, candida veſte indutus, *Plaut. Caſin. 2. 8. 10.* At candidatus cedit hic maſtigia. ¶ Candidati apud Romanos erant, qui aliquem Magiſtratum petebant. Dicti ſunt, quod cum Romani vulgo togis albis uti ſolerent, hi cretam togæ addebant, ut ſplendeſceret. Significabant enim ſe pecunia, aut aliis muneribus nolle populum corrumpere, ſed pure, ac ſyncere petere, optare duntaxat, ut vel ſuæ, vel majorum dignitatis in ferendis ſuffragiis ratio haberetur. Erant etiam ſine cingulo propter eandem petendi ſynceritatem. Petebant autem in Campo Martio. Candidati ibant per Comitia, ſe cuique ſubmittebant, ſupplicabant, manus prehendebant, oſculabantur, &c. ¶ Candidati Cæſaris erant amici Cæſaris, quos ipſe populo commendabat, qui favore Principis ſubnixi non magnopere ſupplicabant. *Sueton. in Aug. & Quintil. l. 6.* ¶ Per tranſlationem aliarum quoque rerum petitores, vel ſtudioſi Candidati dicuntur, ut Candidatus Eloquentiæ, apud *Quint. l. 12.* Candidatus gloriæ & immortalitatis, apud *Plin. in Paneg. c. 63.*

Candide, adv. *puramente*, *candidamente*, Germ. *treuwlich*, Gal. *naïvement*, Hiſp. *ſencillamente*, ἀπλῶς, pure, ſyncere, benigne. *Cælius Cic. l. 8. Fam. ep. 6.* Ne parum ſimpliciter, & candide poſuiſſe inimicitias videaris. ¶ Proprie *Plaut. Caſ. 4. 3. 10.* Candide veſtitus. *veſtito di bianco*.

Candĭdo, as, a. 1. *imbiancare*, הלבין, Ger. *weiſſigen*, λευκαίνω, candidum facio. *Tertull. adverſ. Gnoſticos, c. 12.* Laverunt veſtimentum ſuum, & candidaverunt ipſum in ſanguine Agni. ¶ Item pro candidum eſſe, *Solin. de Sardonych. cap. de Arabia*; Medietas circumitur limite candidante. Sic edidit *Salmaſ.* Vul. leg. *candicante*.

Candidule, adverb. diminut. a candidulus. *Arnob. l. 2. p. 30.* Qui ſermonem candidule promuſit.

Candidulus, a, um, diminut. a candidus, *bianchetto*. *Cic. Tuſc. 5. c. 16.* Candiduli dentes. *Prudent.* περὶ στεφ. *3. 157.* Grex candidulus.

Candidus, o. 1. 2. *candido*, *bianco*, לבן, Ger. *weiſſ*, Gall. *blanc*, Hiſp. *blanco*, λευκὸς, quod lucentem quandam habet albedinem a candeo. Secundum *Iſid.* eſt quaſi candor datus, quia cenſet album eſſe natura, candidum cura, & ſtudio. Sed fallitur, ut patet ex nive, quæ candida dicitur ab *Ovid. 8. Metam.* ¶ *Ovid. l. 1. de art. Am. v. 723.* Candidus in nauta turpis color. ¶ Significat etiam purum, clarum, intemeratum. *Plaut. Amph. 1. 3. 49.* Luce clara, & candida. *Cic. in Orat. c. 16.* Purum & candidum genus dicendi. ¶ Sed & *Quintil. l. 11. c. 3.* candidam vocem dixit, quæ ſc. fuſcæ opponitur. ¶ Sæpe formoſum & pulchrum notat. *Horat. l. 2. epiſt. 2. v. 4.* Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos. ¶ Aliquando eſt idem quod canus. *Plaut. Moſtell. 5. 2. 27.* Sapere iſthac ætate oportet, qui ſunt capite candidi. ¶ Tranſlate ſumitur pro ſincero. *Ovid. 4. Triſt. el. ult.* Jure tibi grates, candide lector, ago. *Id. de Ponto l. 4. eleg. 14. v. 43.* Tam felix utinam, quam pectore candidus, eſſem! ¶ Item pro felici. *Tibul. l. 3. el. 6. v. 30.* Sis felix, & ſint candida fata tua. ¶ Comparat. *candidior*, & ſuperl. *candidiſſimus*, paſſim apud probatos Scriptores invenies, *Ovid. Senec. Plin. Colum.* & al.

Candifico, a. 1. *imbiancare*, λευκόω, candidum facio. *Auguſtin. 21. de civ. Dei c. 7.* Ignis lapides coquendo candificat.

Candificus, a, um, qui candidum facit. *Apul. Apol. p. 277. in carm.* Pulviſculus candificus, quo *ſc.* dentes fricantur.

Candiope. V. Orion.

Candor, oris, m. 3. ſplendor, fulgor, lux, *biancheʒʒa*, לבן, Ger. *weiſſe*, Gal. *blancheur*, Hiſp. *candor*, λευκότης, albedo ſplendori conjuncta. *Virg. 3. Æn. v. 537.* de Equis: Tondentes campum late candore nivali. ¶ Dicitur & ſolis candor, h. e. ſplendor. *Cic. 1. Tuſc. c. 28.* ¶ Sumitur & pro pulchritudine. *Cic. pro Cal. cap. 15.* Candor huius te proceritas vultus oculique perdiderunt. ¶ Metaphorice ſignificat animi ſinceritatem, & ſimplicitatem. *Ovid. l. 2. de Ponto, el. 5. v. 5.* Candor in hoc ævo res intermortua.

Candoſoccus, m. 2. voce Gallica, palmes prolixus in vitibus, qui ſummo ſolo obruitur, deinde iterum erigitur in arborem ad fructum gignendum. *Col. l. 5. c. 4.*

Canens, entis, *canuto*, canus. *Virg. 10. Æn. v. 191.* Canens ſenectus. ¶ Item albeſcens, *biancheggiante*. *Ovid. 6. Metam. v. 81.* Canens oliva. *Sil. l. 3. v. 334.* Canens pruina.

Cānens, entis, *cantante*, qui canit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 8.* Tibiæ modulate canentes. *Ovid. Triſt. 4. 53.* fremituque canentum.

Canentas *Festus* dicit esse capitis ornamenta.

Cāneo, es, ui, n. 2. *esser canuto*, שיב, Germ. *grauwerden*, Gal. *grisonner*, *devenir chenu*, Hisp. *encanecer*, πολιόομαι canum esse, id est, capillis albere, a *cani*, *orum*. *Virg.* 4. *Æneid.* v. 416. Canet senectus. ¶ Metaph. dicitur de omnibus, quæ albescunt. *Virg.* 3. *Georg.* Dum gramina canent. ¶ Cano, is, 3. declinat. dixit *Propert. l.* 2. *eleg.* 14. ubi ait. Quid si jam canis ætas mea caneret annis?

Canephōræ, f. 1. κανηφόροι, virgines primariæ Athenienses, quæ in Panathenæis, aliisque festis sacra Palladi in canistris ferebant, a κάνεον, ου, canistrum, & φέρω, fero. ¶ Duas dicebantur cistas capite sustinentes ferre, in quarum altera flores, in altera spicas portabant. Bis de his meminit *Cic. Verr.* 6. sc. c. 3. & 8. ¶ A statuariis & artificibus cœptæ sunt formari e marmore, ære, vel alia materia pretiosa, locarique in ædibus & atriis ornatus causa. *Symmach. l.* 1. *epist.* 29. Polycleti canephoras hominum pars magna mirata est. ¶ Est & Canephorus, masc. gen. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *circa med.* ubi al. leg. *canephoros* Græca terminatione, ὁ κανηφόρος.

Canephŏrus. V. Canephoræ.

Canesco, is, n. 3. canus fio, & proprie de senibus dicitur, cum capilli eorum in albedinem vergunt. *Ovid.* 9. *Metam.* v. 421. Queritur canescere mitis Jasiona Ceres. *Plin.* 30. 15. Capilli canescunt. ¶ Et translate de omnibus, quæ albescunt. *Ovid. lib.* 2. *Amor. el.* 8. v. 52. Situ canescunt tecta. ¶ Eleganti translatione *Cic.* orationem dixit canescentem, habentemque suam quandam maturitatem, & senectutem, *de clar. Orat.* c. 2.

Cani, orum, m. 2. *canuti*, capilli albi in capitibus senum, a κανόω, dealbo. *Cic. de Sen. c.* 18. Non cani, non rugæ repente auctoritatem afferre possunt.

Canīa, æ, f. 1. urticæ sylvestris genus. *Plin. l.* 31. *c.* 15.

Canicæ, f. 1. *semola*, *crusca*, furfures farris, ut *Fest.* docet, quod canes iis pascerentur. *Nonius* vero c. 2. n. 150. furfures generatim exponit.

Canicŭla, f. 1. κυνίδιον, dimin. a cane. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Prudentis est intelligere, se habere sensum, & rationem, hanc eadem & caniculam non habere. ¶ Accipitur & pro convicio in mulierem maledicam, apud *Plaut. Curcul.* 5. 1. *vers. ult.* ¶ Item pro Signo Cœlesti. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 44. Post solstitium canicula exoritur. *Horat. l.* 3. *od.* 13. v. 9. Flagrantis atrox hora caniculæ. V. plura in voce Canis. ¶ Est etiam canicula jactus quidam talorum, qui unitatem ostendebat; quem qui fecisset, vincebatur. *Pers. sat.* 3. v. 49. Damnosa canicula quantum Raderet.

Canicularis, e, adject. ad Caniculam sidus cæleste spectans, ut Dies caniculares, qui sc. calidissimi sunt. *Pallad.* 8. 7. Inchoantibus Canicularibus diebus. *Sidon. l.* 2. *epist.* 2. Fallis clementissimo recessu inclementiam canicularem. V. Canis.

Caniformis, e, adject. qui canis formam habet. *Prudent. Apotheos.* v. 195. Caniformem latrantem Anubim throno cæli præponere.

Caninefas, Caninefates, gens Gallica: coluit partem Batavorum insulæ, origine, lingua, virtute par Batavis, numero inferior. De his *Tacit. l.* 4. *histor. c.* 17. & alibi. Horum tractus *Kennemerlandt*.

Canīnus, a, um, o. 1. 2. κυνικός, quod ad canem pertinent. *Plin.* Sanguine canino nihil contra toxica præstantius est. ¶ Canini dentes, qui post primores sunt. *Plin. l.* 11. *c.* 37. ¶ Canina cœna, vel caninum prandium, abstemium, in quo nihil vini potatur, quoniam canis vinum non bibit. *Gel. l.* 13. *c.* 29. *Plaut. in Casin.* & *Taubman.* ¶ Canina facundia dicitur, cujus vis tota est in criminando, & conviciando. *Quintil. l.* 12. *c.* 9. ¶ Canina littera est R, quam exprimere videntur canes, cum latrare incipiunt. ¶ Caninæ nuptiæ vocantur a *Hieronym. epist.* 83. *c.* 2. qui vago, ac meretricio concubitu, canum more, delectantur.

Canis, com. 3. *cane*, כלב, Gerc. *ein hund*, Gal. *chien*, *ou chienne*, Hisp. *can*, *perro*, κύων, animal latrabile, a κύων, *canis*, idest, a genit. κυνός, quod a κύω, *deligo*, quia domini amans est. Vitare cane pejus, & angue, proverb. est apud *Horat. lib.* 1. *epist.* 17. v. 30. *Curt. l.* 7. *c.* 4. Canem timidum vehementius latrare, quam mordere. ¶ Plura sunt canum genera, ut venatici, pecuarii, villatici, &c. V. *Plin. l.* 8. *c.* 40. &c. ¶ Hujus nominis usus creber in conviciis, cum sordidum, impurum hominem, vel maledicum notamus. *Terent. Eun.* 4. 7. 33. Diminuam ego caput tuum hodie, nisi abis. Ca. Ain vero, canis? ¶ Canes etiam appellantur accusatores, & delatores: quin & maledici, & obtrectatores. *Cic. Verr.* 3. *c.* 11. Quid? ista cohors quorum hominum est? Volusii haruspicis, & Cornelii medici, & horum canum, quos tribunal meum vides lambere. *Horat. Epod.* 6. Quid immerentes hospites vexes, canis? Hecubam quoque appellatam canem a Græcis, quod omnibus mala ingereret, quos aspiciebat, auctor est *Plaut. Menæch.* 5. 1. 16. ¶ Canis etiam dicitur jactus quidam talorum ludentibus valde damnosus. *Propert. l.* 4. *el.* 8. v. 46. Me quoque per talos Venerem quærente secundos, semper damnosi subsiluere canes. V. Canicula. ¶ Item vinculi ferrei genus, *Plaut. Casin.* 2. 6. 37. Tu ut quidem hodie canem & furcam feras. Ubi *Turneb.* canem ferre, inquit, idem est ac vinctum esse. Al. tamen legunt *canum*. V. *Taubman.* ¶ Est præterea Canis sidus cæleste, & quidem duplex, major, & minor. Major decem & octo stellis constans dicitur fuisse (ut fabulæ referunt) miræ velocitatis, cui fatis concessum fuerat, ut nullam non feram superaret. Cephalus hoc cane Thebas profectus est, ubi fama erat, vulpem esse eodem fatorum munere donatam: quorum certamen, ne alterius fata irrita redderet, dicitur Juppiter, cane in cœlum translato, diremisse. Hic etiam Sirius dicitur, a σείρω, seu σειριάω, *secco*, *arefacio*, quia post ejus sideris ortum maximi in terris calores esse solent. *Virg. Georg.* 1. v. 218. Averso cedens canis occidit astro. ¶ Canis minor etiam Canicula dicitur, de qua alii alia fabulantur. V. Mythol. Hac etiam oriente maximi æstus sunt. ¶ Denique Canis piscis est marinus. *Plin. l.* 9. *c.* 35. ¶ Veteres in singulari *Canes* etiam dixerunt pro *Canis*. *Lucil. l.* 1. v. 23. & *Enn. in fragm.* Adde *Plaut. Trinum.* 1. 2. 133.

Canistellum, i. n. *canestruccio*, parvum canistrum. *Symmach. lib.* 2. *ep.* 81. Ceteros quoque amicos eburneis pugillaribus, & canistellis argenteis honoravi.

Canistrum, n. 2. & canister, m. 2. *canestro*, *cesto*, *paniere*, כלוב, Germ. *ein korb*, Gal. *panier*, Hisp. *canasta*, κάνεον. fiscella, cista viminea, a κάννα, ης vel a κάνασρον, canistrum, fiscella. *Vir.* 1. *Æn.* v. 801. Cereremque canistris expediunt. ¶ Salignis virgultis canistros fieri debere monet *Pallad. in Novemb. cap.* 17. de oleo faciendo.

Canitia, æ, f. *canizie*. *Plin. l.* 31. *cap.* 7. Canitia in vasis summa est *Charis.* quoque *lib.* 1. *pag.* 41. *Putsch.* hanc positionem agnoscit.

Canities, f. 5. *bianchezza*, *canutezza*, שיבה, Ger. *grauwe haar*, Gal. *chenure*, Hisp. *canez*, πολιότης, capillorum albedo. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Canities homini tantum, & equis. *Horat. l.* 2. *od.* 9. Morosa canities. & *l.* 2. *od.* 11. arida canities. ¶ Canitiem inficere, h. e. canos tinctura occultare. *Ovid. l.* 3. *de Arte*, v. 163.

Canitūdo, inis, f. 3. idem quod Canities; sed verbum antiquum est, & fere obsoletum. *Varro* apud *Non.* 2. 206. de equis loquens: Nec canitudini comes virtus. Ita *Plaut.* apud *Fest.* Stultus est adversus ætatem, & canitudinem.

Canna, f. 1. *canna*, קנה, Ger. *rohr*, Gal. *canne*, Hisp. *cana*, κάννα arundinis species, minor arundine, major calamo, a κάννα, planta, unde storeæ conficiuntur. *Col. l.* 5. Gracilis, & cannæ similis arundo prodeat. *Ovid. l.* 1. *de Remed. Amor.* v. 141. Et quam limosa canna palustris humo. ¶ Accipitur & pro fistula pastorali. *Silius l.* 7. v. 439. Arguta revocans ad roscida pascua canna. ¶ Apud *Stat. l.* 1. *silv. ult.* v. 15. *canna* est species arundinis aromaticæ. ¶ *Canna gutturis* est aspera arteria, *la canna della gola*. *Cal. Aur. Acut. l.* 2. *c.* 16.

Cannabētum, i, locus cannabe consitus. *Vet. Inscrip. apud Grut.* v. 896. n. 14. Usque ad cannabetum huic areæ cedet.

Cannabīnus, a, um, adject. *di canape*, qui ex cannabe est, ut cannabinus funis. *Colum. l.* 6. *c.* 2.

Cannăbis, f. 3. & cannabum, n. 2. *canape*, Germ. *henf*, Gal. *chanvre*, Hisp. *canamo*, κάνναβις, herba est, ex qua funes fiunt, a *canna*. *Pers. sat.* 5. v. 146. Tibi torta cannabe fulto cœna fit in transtro. *Pallad. l.* 3. *c.* 5. Hoc tempore cannabum seris. ¶ *Varro l.* 1. *R. R. c.* 23. in quarto casu *cannabim* format.

Cannabĭus, a, um, adject. idem quod Cannabinus. *Gratius in Cyneget.* v. 47. At pauper rigui custos Alabandicus horti Cannabias nutrit silvas.

Cannæ, f. 1. urbs Apuliæ Peucetiæ E. exc. in agro Bariano, prope Aufidum fl. Hic 40. millia Romanorum ab Annibale cæsa sunt. Pop. Cannenses.

Cannensis, se, adject. ut pugna Cannensis, anno tertio secundi belli Punici ad Cannas pugnata, *Nep.* 23. 5. 4. Hanc *Cic. de clar. Orat. c.* 3. Cannensem calamitatem vocat.

Cannētum, i, n. *canneto*, Ger. *rohrbusch*, Gal. *lieu plein de roseaux*, Hisp. *canaveral*, καννών, locus, ubi cannarum copia est. *Pallad. lib.* 3. *c.* 23. Canneta ponenda sunt.

Cannĕus, a, um, adject. di *canna*, qui ex canna est, ut canneæ tegetes, *Colum. l.* 12. *c.* 50.

Canniciæ, arum, locus cannis obsitus. *Innocent. edit. Goesi*, p. 225. Sub se cannicias, & res palustres habet. ¶ Apud *Pallad. l.* 1. *tit.* 13. adjective, *canniciæ cameræ*, h. e. ex cannis factæ.

Cannŭla, æ, f. 1. diminut. parva canna, *cannella*. *Apul. l.* 3. *A. A. post princip.* Parva casula cannulis temere contecta.

Cano, is, cecini, cantum, a. 3. canto, cantus edo, sono, vaticinor, *cantare*, שיר, זמר, Ger. *singen*, Gal. *chanter*, Hisp. *cantar*, ᾄδω, est proprie voce modulari, a χαίρω, *hio*. *Cic.* 4. *Acad.* Cum cornix cecinerit. ¶ Hinc canere poetæ dicuntur, quoniam versus rhythmica ratione compositos cantando pronuntiare consueverunt, *dire cantando*. *Virg.* 1. *Æn.* Arma, virumque cano. ¶ Canere etiam is dicitur, qui fides, organave pulsat, aut qui tibias inflat, *suonare*. *Cic.* 1. *Tusc.* Epaminondas fidibus preclare cecinisse dicitur. ¶ Et quia veteres laudare, & vaticinari verbibus solebant, factum est, ut canere pro laudare capiatur. *Virg.* 7. *Æn.* Regemque canebant. ¶ Et pro vaticinari. *Idem* 6. *Æn.* Ipsa canas, oro. Ita nimirum, quia Sibylla omnia vaticinia sua carminibus edebat. ¶ Sumitur etiam pro prędicare, & cum quodam, ut exaudiri possit, canore proferre. *Mart. de Spect. epigr.* 5. Quicquid fama canit, donat arena tibi. ¶ Canere eandem cantilenam dicitur is, qui molestus est, sępius eadem inculcans. *Ter. in Phor.* 3. 2. 10. Cantilenam eandem canis. ¶ Canere receptui, *suonare a raccolta*, significat, post conflictum milites a pugna revocare, quod fit clangore, seu sono tubarum. *Liv. l.* 6. *Bel. Pun.* Flaccus receptui cani jussit. ¶ Contra canere bellicum est milites tubę clangore ad bellum accendere, *dar' all' arme*. *Cic. in Orat. c.* 12. Alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. ¶ Canere intus, quid sit, docet *Ascon. in Verr.* 3. his verbis: Cum canunt citharistę utriusque manus funguntur officio. Dextra plectro utitur; & hoc est foris canere: Sinistra digitis chordas carpit: & hoc est intus canere. Hinc metaphorice intus canere dicitur, qui privati commodi studiosus, quidquid agit, ad suam refert utilitatem. *Cic. in Rull.* 2. *c.* 26. Hoc carmen hic Tribunus pl. non vobis, sed sibi intus canit. ¶ Canere ad tibiam, h. e. tibiæ sono cantum accommodare. *Cic. Tusc.* 4. *c.* 2. ¶ *Caneris* pro *cecineris* legitur apud *Fest.* in voce *Rumentum*: ad quem locum notat *Scalig.* Sallustium dixisse etiam *canuere* pro *cecinere*.

Canon, onis, m. 3. κανών, regula, a קנה, calamus, canna, quia canna recta est, & olim erat recti mensura. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Fecit & quem canona artifices vocant, lineamenta artis ex eo petentes, velut a lege quadam. *Cic. l.* 16. *Fam. epist.* 17. græce scripsit, inquiens: Heus tu, qui κανών esse meorum scriptorum soles. ¶ Erat & canon pensitationis annuæ genus, quod frumento, & oleo persolvebatur; de quo *Ascon. Divin. in Verr.* & *Verrin.* 4. *c.* 12. *Spartian. in Severo*, *c.* 8. Rei frumentariæ ita consuluit, ut excedens vita septem annorum canonem P. R. relinqueret. ¶ Certum quoque modium numerumque frumenti, quo opus esset ad alendam urbem aliquam per annuum usum, Canonem dictum, & ita Canonem Urbis Romæ apud JCtos inveniri. *Lipsius l.* 1. *elect. c.* 8. observat.

Canonicarīi apud JCtos sunt, qui Principis nomine, ac mandato canonem exigebant: *l.* 9. *Cod. de exact. tribut.*

Canonĭcus, a, um, regularis, ut Canonica Mathematicorum ratio, apud *Vitruv. l.* 5. *c.* 3. Et *Plin. l.* 2. *cap.* 17. Ratio canonica fallit. ¶ Canonicæ pensitationes, *leg.* 2. *Cod. de lucr. advocat.* de quo V. Canon. Sic Canonica indictio, *leg.* 4. *Cod. de præd. sacr. ferin.*

Canopĭcus, & Canopius, vel Canopæus, a, um, adject. possessiv. a Canopo, ut Ostium Nili Canopicum, apud *Plin. l.* 5. *c.* 10. *Catul. carm.* 65. v. 58. Canopiis littoribus.

Canopitānus, a, um, idem quod Canopicus. *Solin. c.* 31. (*al.* 44.)

Canōpus, m. 2. *Bochir*, *Bichieu*, κάνωπος, urbs cum insula Ægypti olim E. apud ostium Nili, quod inde Canopicum dictum est, al. Heracleoticum, vel Naucraticum, patria Claudiani Poetæ, condita a Menelao, qui devicta Troja eo vi ventorum cum Helena delatus est, & nominata a Canopo Amyclæo ejus gubernatore, qui ictu serpentis, quem hæmorrhoida vocant, ibi interiit, & sepultus est. ¶ *Juven. sat.* 15. v. 46. Famosum Canopum vocat, sc. ob profligatam luxuriam, qua populus ille male audiebat. Est enim ea regio fertilissima: ex abundantia autem rerum omnium luxuria viget. ¶ Canopus quoque, vel Canobus Sidus est ingens, & clarissimum, de quo videndus *Plin. l.* 6. *c.* 22. ¶ Fuit etiam Canopus Deus Ægyptiorum; de quo Vide *Rufinum l.* 11. *Histor. Eccles. c.* 26.

Canor, oris, m. 3. *canto*, *concento*, רנה, Germ. *melodey*, Gal. *melodie*, Hisp. *melodia*, μέλος, cantus. *Ovid. l.* 5. *Met.* v. 561. Nec tamen ille canor mulcendas natus ad aures. *Virg.* 4. *Georg.* v. 71. Æris canor. h. e. tubæ sonus.

Canōre, adverb. canendo, cum cantu. *Apulej. l.* 1. *de dogm. Plat.* Musice mundus, & canore movetur.

Canōrus, a, um, o. 1. 2. *sonoro*, *canoro*, Germ. *woolsingend*, Gall. *resonant*, Hisp. *resonante*, μεγαλόφωνος, vocalis, sonorus. *Cic. de Sen.* Canorum

norum illud in voce splendescit. Sic aves canoræ, Virg. 2. Georg. v. 328. Nugæ canoræ, h. e. versus inepti, Horat. de ar. Poet. v. 322. Apud Plin. l. 4. c. 8. Fluvius canorus avium concentu, risuonante.

Canōsus, a, um, idem quod canus. Vopiscus in Probo ex Valeriani litteris: Mihi eo tempore (ea legio) credita est, quo & me canosum cum gratulatione vidit.

Canta, pro cantata veteres usi sunt. Fest.

Cantăber, bri, Hispaniæ Tarraconensis populus, ut Cantaber bellicosus, Horat. l. 2. od. 11. V. Cantabri.

Cantabrarius, ii, signifer qui cantabrum fert. Cod. Theodos. l. 14. tit. 7. leg. 2.

Cantăbri, m. 2. pop. Hisp. Tarr. inter Astures ad Occ. & Autrigones ad Or. juxta Oceanum Bor. qui inde Cantabricus nominatur, quorum regio Cantabria, la Biscaye, ubi nunc Biscaja pro majore parte, & pars Asturiæ Santillanæ, quæ cum late sumitur, continet etiam Autrigones, Caristos, & Vardulos.

Cantabrĭca, herba, dicta a Cantabris, qui eam in Hispania invenere ætate Augusti. Plin. l. 25. c. 8.

Cantabrĭcus, a, um, adject. ut bellum Cantabricum. Horat. l. 1. epist. 18. v. 55. Militiam puer, & Cantabrica bella tulisti.

Cantabrum, i, pro furfure, apud Apicium l. 7. c. 1. & Cælium Aurelian. Tard. 3. 2. & 4. 3. observavit Turneb. l. 15. Advers. c. 16. ¶ Vetus Scholiast. ad Juven. sat. 5. v. 9. Cantabrum caninum panem interpretatur. ¶ Cantabra etiam signa sunt, seu vexilla quædam militaria. Tert. Apolog. c. 16. Sipara vexillorum, & cantabrorum stolæ crucium sunt. Et ad Nation. l. 1. c. 12. In cantabris atque vexillis sipara illa vestes crucium sunt. Adde Minuc. Felic. in Octav. c. 29. V. Turneb. l. cit.

Cantabundus, a, um, adject. cantans. Gel. l. 9. c. 13. refert ex historia Claudii Quadrigarii. Acidalius legit captabundus a capto, quod verbum est gladiatorium. Alii cantabundus. Petron. in fragm. Tragur. Sedeo ego cantabundus, & stellas numero.

Cantamen, nis, n. 3. incantesimo, Gall. enchantement, Hisp. encantamiento, [illegible], incantatio. Propert. l. 4. el. 4. v. 51. O utinam Magicæ nossem cantamina musæ.

Cantatio, onis, cantio. Apul. l. 2. Metam. ad fin. Cantationibus permulcere animum. Varro quoque hanc vocem agnoscit l. 5. L. L. pag. 73.

Cantator, m. 3. ᾠδός, qui consuevit canere. Martial. l. 13. ep. 77. Cantator cygnus funeris ipse sui. ¶ Item sonatore. Gell. l. 16. c. 19. Vetus, & nobilis Ario cantator fidibus fuit.

Cantatrix, icis, cantatrice, quæ canit. Claudian. de B. Gild. v. 448. Imploret citharas, cantatricesque choreas. ¶ Et pro saga, Apul. sub fin. l. 2. A. A. Cantatrices anus.

Cantatus, us, ui, m. 4. cantio. Alcimus Avit. l. 5. Carm. v. 157. de plaga Ægyptiaca: Ranarum fœdis texit cantatibus urbes. Al. leg. implevit saltibus urbes.

Cantātus, a, um, nom. ex partic. celebratus, cantu laudatus. Martial. l. 7. epigr. 13. Amica cantata. & l. 9. epigr. 50. Toga cantata. ¶ Item magicis cantionibus obligatus, excantatus, incantato. Propert. l. 4. el. 5. v. 13. Audax cantatæ leges imponere Lunæ. Sil. 1. 430. Cantatus ignis. h. e. magicus.

Cantharias, fem. 1. gemmæ species, scarabæorum effigie. Plin. l. 37. c. 11.

Canthăris, idis, f. 3. canterella, κανθαρίς, scarabæus, animalculum illud, quod frumentum erodit. Plin. l. 18. c. 17. ¶ Item animalculum venenosum minuti scarabæi forma, viride, aureis lineis, quas in pennis transversas habet, e vermibus nascens, cujus succus in venas ingressus ut venenum interimit. Cic. l. 9. ep. 21. Cajus, accusante L. Crasso, cantharidas sumpsisse dicitur.

Cantharŭlus, li, diminut. a Cantharus, Bacchi insigne, apud Arnob. l. 6. sub fin.

Cantharus, i, m. 2. tazza, κάνθαρος, Plaut. Pers. 5. 2. 42. Plenis cantharis bibere. Virg. Ecl. 6. de Sileno: Et gravis attrita pendebat cantharus ansa. Uti enim Herculis proprium poculum scyphus est, ita Bacchi cantharus. ¶ Est etiam aquæ conceptabulum ludicris formis elaboratum, per quas aqua salit. Leg. 41. §. 11. Dig. de Legat. 1. Si qui canthari, per quos aquæ saliunt, poterunt legari, maxime si impositicii sint. V. Auson. epistola Cantoni, sive Idyllio 13. præmissa, & Paulin. epist. 12. ad Sever. & 31. ¶ Item navigii species. Macrob. l. 5. c. 21. ¶ Item piscis genus. Plin. l. 32. c. 7. ¶ Item malleolus, quo fores pulsantur, ipsis foribus appensus, quia ansa cantharum refert. Plaut. Menæch. 1. 2. 64. ubi tamen alii aliter interpretantur. ¶ Item cæleste sidus in Aquario tribus constans stellis.

Cantheriatus, a, um, cantheriis subnixus, ut arbusculæ, seu vites cantheriatæ, Columel. l. 5. c. 4. ¶ Scribitur & canteriatus.

Canthĕrinus, a, um, o. t. 2. a cantherius, equus. Plaut. in Men. 2. 3. 44. Hæc mulier cantherino ritu astans somniat. Solent enim equi stantes somniare, auctore Plin. l. 10. cap. ult. ¶ Cantherinum hordeum, quod cantherios, & alia jumenta optime pascit, vel quia folliculo castratum nascitur. Idem dicitur hexastichum, quia habet sex versus, idest, ordines granorum. Col. l. 2. cap. 9. ¶ Cantherinum lapathum Latini rumicem appellant. Plin. l. 20. c. 21. ¶ Scribitur & canterinus.

Canthĕriolus, m. 2. parvum pedamentum, quo vitis fulcitur. Col. l. 11. c. 3. ad fin.

Canthērius, seu canterius, cavallo castrato, Germ. ein wallache, Gall. cheval hongre, Hisp. cavallo castrado, κανθήλιος, equus, cui testiculi amputantur, quasi κανθήλιος, asinus magnus. Varro, & Cato a careo deducunt, quod semine careat, quasi carentarius: ex qua etymologia scribi potest sine aspiratione. V. Voss. Etymol. ¶ Cantherio vehi. Senec. epist. 87. ¶ Cantherius in fossa, Liv. l. 23. c. 47. proverb. de re impedita, & periculosa. ¶ Est etiam jugi, seu pedamenti genus, quo vitis innititur. Colum. l. 4. c. 12. ¶ Item tignum tecti oblongum a culmine ad extremum tectum ductum, quod ubi longius prominet, suggrundam efficit. Vitruv. l. 4. cap. 2. Hujusmodi tigna in multis Italiæ locis cantieri appellantur.

Canthus, thi, m. 2. cerchio della ruota, κανθός, circulus ferreus, quo apsis, sive rota curvatura munitur. Quintil. l. 1. c. 5. Pers. sat. 5. v. 71. pro ipsa rota posuit, ubi ait: Vertentem sese frustra sectabere canthum. Quintil. l. 1. c. 5. docet, Afrum, vel Hispanum vocabulum esse, eo tamen uti Persium tanquam recepto.

Canthus, fil. Abantis, unus ex Argonautis. Valer. Flacc. l. 1. 3. & 6.

Canticulum, li, diminut. a canticum. Septim. Afer apud Terentianum, Maur. pag. 2427. Putsch. Pinea brachia cum trepidant. Audio canticulum Zephyri.

Canticum, i, n. cantico, canzone, cantata, ᾆσμα, ᾠδή, cantio, cantilena. Quint. l. 1. c. 2. Omne convivium obscœnis canticis strepit. Adde Petron. in Satyr. c. 35. ¶ Speciatim dicitur pars Comœdiæ, in qua una tantum persona ad tibias canit, μονῳδία. Tres enim Comœdiæ partes assignat Diomed. lib. 3. diverbium, canticum, & chorum: diverbium, cum plures alternis colloquuntur; canticum quando unus tantum; chorum, quando plures simul eandem rem una voce canunt. Aliquando canticum dicitur tota fabula, in qua una tantum persona canit. Cic. Fam. 9. ep. 2. Forte nosti canticum, meministi Roscium. ¶ Ab Apulei. in Apolog. dicitur de carmine magico. Item de carmine probroso, & mordaci. Id. ibid. ¶ Adjective Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 3. Ita delinimentis canticis occupatur, ut &c.

Cantilēna, f. 1. canzone, [illegible], Ger. ein gesang, ein lied, Gal. chanson, Hisp. cancion, [illegible], carmen, canticum. Cic. 1. de Orat. Neque ex scholis cantilenam requirunt. ¶ Accipitur & pro verborum jactatione, rumore. Brutus ad Cic. l. 11. Totam istam cantilenam ex hoc pendere, ut plurimum lucri faciant.

Cantilenōsus, a, um, metricus, ad musicam compositus. Sidon. lib. 3. ep. ult. Poetarum stilo cantilenosæ nugæ. & l. 4. epist. 1. Si quid Lyricus cantilenosum condidit.

Cantillo, as, submissa voce cano. Apul. l. 4. A. A. Clamore ludunt, strepitu cantilliant.

Cantio, nis, f. 3. canzone, canto, [illegible], Ger. ein gesang, ᾠδή, cantus. Plaut. in Stich. 5. 5. 19. Lepidam, & suavem cantionem. Ita Lambinus edidit, & Camerarius. At Taubman. ex MSS. cantationem. ¶ Sumitur & pro incantamento. Cic. de clar. Orat. cap. 60. Veneficiis, & cantionibus Titiniæ factum esse.

Cantito, as, a. 1. freq. a canto. Cic. in Brut. c. 19. Illa carmina, quæ in epulis esse cantitata a singulis convivis, &c.

Cantiuncŭla, f. 1. dim. a cantio, canzoncella, ᾀσμάτιον. Cic. 5. de Fin. c. 18. Si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur.

Canto, as, a. 1. cano, cantus edo, vel fundo, cantare, [illegible], Ger. singen, Gal. chanter, Hisp. cantar, ᾄδω, frequent. a cano. Plin. lib. 11. c. 26. Mares cantant in utroque genere. ¶ Item est incantare, incantare. Virg. in Pharmaceutria: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. ¶ Item celebrare, tollere laudibus, lodare. Horat. l. 1. od. 22. Dum meam canto Lalagen. ¶ Ponitur & pro sæpe dicere, inculcare. Ter. Heaut. 2. 1. 19. Qui harum mores cantabat mihi. Plaut. Trinum. 2. 2. 10. Hæc dies noctesque tibi canto, ut caveas. Adde v. 69. ¶ Et pro simpliciter dicere. Id. Bacch. 4. 4. 61. Idem cantant litteræ, quod priores: h. e. idem continent, idem significant. ¶ Poetæ cantare, seu canere dicuntur, cum carmina dicunt: sed præcipue cum fabulas narrant. Juven. sat. 4. v. 34. Incipe, Calliope; licet hic considere; non est Cantandum, res vera agitur. ¶ Cantare etiam seu canere dicebantur recitatores, seu declamatores, propter fractum pronunciationis genus, & histrionales quos exprimebant modos: quod vitium perstringit. Plin. l. 2. epist. 14. & Auct. de caus. corrupt. Eloquent. cap. 26.

Cantor, oris, cantore, [illegible], [illegible], Ger. singer, Gall. chantre, Hisp. cantor, ψάλτης, qui cantum exercet. Horat. l. 1. sat. 3. Omnibus hoc vitium est cantoribus &c. ¶ Sumitur & pro histrione, & actore comico. Solebant enim olim histriones, non, ut hodie, uno vocis tenore, sed vario & multiplici, Cantorum more, recitare. Horat. ad Pisones, v. 155. Donec cantor, vos plaudite, dicat. Suet. Calig. c. 54. Aliorum generum artes studiosissime exercebat: Thrax, & auriga; idem cantor, atque saltator. V. Canticum.

Cantrix, icis, cantatrix, cantatrice, ψάλτρια. Plaut. Trinum. 2. 1. 23. Cantrices, cistellatrices &c.

Canturio, is, ire. Gloss. Cyrilli: Canturit, [illegible]. Petron. in frag. Tragur. Canturire belle. Paulus epitomator Festi in Dagnades: Dagnades sunt avium genus, quas Ægyptii inter potandum cum coronis devincire soliti sunt, quas vellicando, morsicandoque, & canturiendo assidue non patiuntur dormire potantes.

Cantus, us, m. 4. symphonia, vocis inflexio, canto, canzone, [illegible], Ger. ein gesang, Gal. chant, Hisp. canto, μέλος, est inflexio vocis, & pro cantione cujuscunque rei dicitur. Cicer. 2. de Or. Qui cantus moderata pronuntiatione dulcior inveniri potest? ¶ Cantus etiam pro incantatione, seu magicis carminibus accipitur, incantesimo. Tib. l. 1. el. 9. v. 21. Cantus & e curru Lunam deducere tentat. ¶ Dicitur etiam de sono. Cic. Verr. 7. c. 13. Cantus symphoniæ. Id. pro Mur. c. 9. Cantus tubarum.

Canus, a, um, o. t. 2. albus, candidus, canuto, bianco, [illegible], Germ. grauw, Gal. chenu, Hisp. cano, πολιός, cui canent, sive albent capilli præ senectute. Plaut. Bacch. 5. 1. 15. Cano capite, atque alba barba. ¶ Transfertur & ad alia, ut Cani montes, albi ex nive, &c. Virg. 1. Æn. v. 29. Cana Fides, & Vesta, Remo cum fratre Quirinus. Ubi Serv. Canam fidem dixit, vel quod in canis hominibus invenitur; vel quod ei albo panno involuta manu sacrificabatur, per quod ostenditur, fidem debere esse secretam. Hactenus Serv. Potius etiam canam fidem, priscam, & veterem interpretari; quemadmodum & Varro Canam veritatem Atticæ Philosophiæ alumnam dixit. Vel cana fides dicitur ob eam rationem, qua candor pro fide, & probitate adhibetur. ¶ Cani, orum, pro capillis canis V. suo loco.

Canusinatus, a, um, qui rufa veste de Canusina lana indutus est. Martial. l. 9. epigr. 22. Suet. Ner. c. 30. V. Canusium.

Canusinus, a, um, quod a Canusio est, ut Canusinus bilinguis, apud Horat. l. 1. sat. 5. v. 91. qui scilicet Latino sermoni Græca admiscet. ¶ Canusini birri, idest, lacernæ optimæ rufo colore. Vopisc. in Carino, cap. ult. ¶ Has easdem Canusinas rufas appellat Martial. 14. ep. 129.

Canusium, n. 2. Canosa, Κανύσιον, urbs Apuliæ Peucetiæ, [illegible] Bariani, apud Aufidum fl. Plin. 3. 5. Laudatissimæ lanæ ferax est, ut scribit Plin. l. 8. c. 48. Fuit autem coloris rutili, qui auxit pretium. Unde Canusini birri. V. Canusinus. ¶ Conditum fuit Canusium a Diomede, ut indicat Horat. l. 1. sat. 5. v. 92. Nam Canusi lapidosi, aquæ non ditior urna, Qui locus a forti Diomede est conditus olim.

Capacĭtas, atis, f. 3. capacità, [illegible], Germ. eine weite, Gall. capacité, Hisp. capacidad, χωρητικόν, spatium capiendi, seu locus, qui capere, & continere potest. Cic. Tusc. l. 1. c. 25. Utrum capacitatem aliquam in animo putamus esse? Colum. lib. 12. cap. 43. Pro capacitate vasorum. ¶ Pro mensura cibi, quam quis capere solet. Plin. 18. 7. Athletarum capacitas jumentis similis. ¶ Translate dicitur de jure, quod quis habet capiendi hereditatem. Cajus Dig. l. 31. leg. 57. Nullus est dominus, in cujus persona de capacitate quæri possit.

Capacĭter, capacemente. Augustin. lib. 11. Trin. cap. 2. ad fin. Primordia seminum sequuntur capaciter intentionem maternæ animæ.

Capanēĭus, a, um, adject. quinque syllab. a Capaneo. Stat. l. 12. Theb. v. 545. Ausa ante alias Capaneia conjux.

Capanēus, a, um, aliud adject. Id. lib. cod. v. 764. Capaneaque misimus umbris Pectora.

Capaneus, m. 2. per tres syllabas, Καπανεύς, Argivus fuit, a quo primum scalarum oppugnatio dicitur inventa, qui una cum Polynice ad bellum Thebanum profectus, cum scalas muris admovere vellet, a Thebanis lapidibus est obrutus. Hinc factus est locus fabulæ, Capaneum, cum Deorum contemptor esset, a Jove fulmine percussum esse. ¶ In vocativo habet, Capanee. Ovid. 3. de ar. am. v. 21.

Capax, acis, o. 3. capace, largo, [illegible], Germ. fähig, Gall. capable, Hisp. capaz, δεκτικός, quod capit, seu continet, aut continere potest. Plin. l. 12. c. 1. Capax quindecim convivarum triclinium. Cicer. in Orat. c. 29.

Demo-

Demosthenes non semper implet aures meas; ita sunt avidæ, & capaces. *Liv. l. 9. c. 16.* Cibi, vinique capacissimus. *Plin. l. 11. c. 37.* Capaciora intestina ad alvum. *Id. 37. 2.* Capax calix ad sextarios tres. *Ovid. 8. Met. 243.* Ad præcepta capax animus. ¶ Apud *Ulpian. Dig. 9. 2. 5.* Impubes capax injuriæ, est qui injuriam inferre potest. ¶ Dicitur etiam capax, a Jurisconsultis, qui acquirere, ac possidere aliquid potest. *Paul. Dig. 34. 5. 29.*

Capēdo, inis, f. 3. *ἀρυτήρ*, vas in sacris Deorum, a capiendo. *Cic. in Parad. 1. c. 3.* Capedines, ac fictiles urnulas fuisse.

Capedunculă, dimin. a capedo. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 17.* Capedunculis, quas Numa nobis reliquit.

Capella, æ, diminut. a capra, *capretta*, *αἰγίδιον*. *Virgil. Ecl. 7. v. 3.* Distentas lacte capellas. ¶ Item sidus cœleste, seu potius stella una primæ magnitudinis in sinistro humero Aurigæ. *Plin. l. 18. cap. 26. & 31.*

Capelliānus, a, um, ut Rutæ folium capellianæ: idest caprariæ, quam capreæ sectantur. *Martial. l. 11. epigr. 32.*

Capēna, f. 1. *Porta di S. Sebastiano*, porta urbis Romæ, a Capena opp. exc. apud lucum Feroniæ, quod ab Italo rege conditum est. *Juven. Sat. 3. v. 11.* Substitit ad veteres arcus madidamque Capenam. Madidam autem vocat, quia super eam portam aquæductus erat, ex quo aliquid semper stillabat. Sic *Martial. l. 3. epigr. 47.*

Capēnas, atis, ad Capenam oppidum pertinens. *Cic. 4. Verr. cap. 12.* Fundus Capenas. ¶ Est etiam *Capenas* parvus fluvius Tusciæ, ad locum Feroniæ. *Sil. 13. 84.*

Capēnus, a, um, adject. ad Capenas Thusciæ oppidum pertinens. *Virg. Æn. 7. v. 697.* Cyminæ cum monte lacum, lucosque Capenos.

Caper, pri, m. 2. *capro*, *becco*, תיש, Germ. *ein geschnittener bock*, Gal. *bouc châtré*, Hisp. *cabron castrado*, *τράγος*, mas castratus in genere caprino, a voce Tyrrhenorum *κάπρος*, caper. *Martial. l. 3. ep. 24.* Dum jugulas hircum, factus es ipse caper. ¶ Sumitur tamen etiam pro hirco. *Virg. Ecl. 6. v. 11.* Vir gregis ipse caper deerraverat. ¶ Caper etiam dicitur fœtor alarum sub brachiis, qui ex sudore ibi collecto nascitur. *Catull. epigr. 70.* Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur Valle sub alarum trux habitare caper.

Caperatus, a, um, rugosus, *rugoso*, ductum a caprorum frontibus crispis, auctore *Nonio c. 3. n. 89.* *Apul. Metam. lib. 9.* Intuavis, & odiosi mariti caperatum supercilium perhorrescit.

Capĕro, as, 1. *crespare la fronte*, קמט, Germ. *runtzeln*, Gal. *rider*, Hisp. *rugar*, *ῥυτιδόω*, frontem rugis contraho, & asperitatem vultus ostendo, a crispis caprorum frontibus. *Plaut.* neut. usus est *Epid. 5. 1. 3.* Quid illud est quod illi caperat frons severitudine?

Capesso, is, ivi, itum, a. 3. obtineo, consequor, assequor, capio, *pigliare*, לקח, Ger. *annemen*, *greiffen*, *ἐπιχειρέω*. *Cic. 4. de Repub.* Æschines Remp. capessivit. ¶ Item exequendum suscipio, *eseguire*. *Virg. 1. Æn.* Mihi jussa capessere fas est. ¶ Item recipio. *Plaut. Amph. 1. 1. 106.* Me domum capessam. Simile est illud *ejusdem Auctoris*; Capessere se præcipitem ad malos mores. ¶ Capessere fugam, pericula, arma, pugnam, &c. *Liv. & Sallust. pluribus loc.*

Capĕtus, Atys, Epitus, Ægyptius, fil. Albæ, pater Capyos, sextus Rex Albanorum. Regnavit ann. 26. vel 29.

Caphareus, m. 2. trisyll. *Καφηρεύς*, *Capo dell' Oro*, al. *Chimi*, al. *Figera*, promont. Orient. Eubœæ. Hic classis Argivorum periit, fraude Nauplii ejus insulæ regis, qui, ut Palamedis filii a Græcis interempti mortem ulcisceretur, ab eo promontorio Græcis tempestate laborantibus facem prætulit, qua decepti, in asperrimos scopulos inciderunt, *Serv. ad Æn. 11. v. 260.*

Capharēus, a, um, adiect. quadrisyll. *Propert. l. 3. el. 7.* Saxa triumphales fregere Capharea puppes.

Capharnăum, urbs Palæstinæ, olim E. in Galilæa, ad oram Bor. lacus Genesaræ.

Capharnæus, a, um, ad Capharnaum pertinens, ut Capharnæa urbs, *Sedul. l. 4. v. 82.*

Capidŭlum, n. 2. genus vestimenti, quo caput tegebatur. *Fest.*

Capillacĕus, a, um, *capigliato*, *τριχώδης*. *Plin. l. 12. c. 25.* Balsamum tenui, & capillacea coma.

Capillāgo, inis, capillus, capillamentum. *Tertull. de Anima, cap. 51.* Pro cerebri ubertate vel affluit capillago, vel deserit.

Capillamentum, i, *capellamento*, *capellatura*, *τρίχωμα*, capillorum complexus, quo nomine veniunt & illæ supposititiæ comæ, quarum aliæ totum verticem tegunt, aliæ solam cervicem. *Tertull. de cult. fem. c. 7.* Adfigitis præterea nescio quas enormitates subtilium, & textilium capillamentorum, nunc in galeri modum, quasi vaginam capitis, & operculum verticis, nunc in cervicem retro. *Suet. Calig. c. 11.* Ganeas, atque adulteria capillamento celatus, & veste longa noctibus obibat. ¶ Dicitur etiam de seminibus, & radicibus. *Plin. l. 19. c. 6.* Quæ rectam non habent radicem, statim plurimis nascuntur capillamentis. *Colum. lib. 4. c. 11.* capillamenta seminum.

Capillāre, ris, unguentum capillorum. *Martial. l. 3. epigr. 82.* Mœchæ pauperis capillare.

Capillāris, re, adiect. quæ capillos habet, ut herba capillaris. *Apul. de herb. c. 47.* ¶ Capillaris, vel capillata arbor antiquissima Romæ, ad quam capillum tonsum Vestales Virgines appendebant Deo consecrantes. *Fest. & Plin. l. 16. c. 44.*

Capillatūra, æ, idem. *Tertull. de cult. fem. cap. 7.* Structores capillaturæ.

Capillātus, a, um, o. 1. 2. *τριχωτός*, qui crines longiores habet. *Cic. de lege Agrar. 2. cap. 22.* Non minus bene nummatus, quam bene capillatus. & *cap. 5.* Capillatior quam ante, barbaque majore.

Capillitium, n. 2. *chioma*, *crine*, *κόμη*, capillamentum. *Apul. l. 2. A. A.* Capillitium flavum, & inaffectatum.

Capillor, d. 1. *mettere i capelli*, Ger. *haar machen*, Gal. *faire*, *commencer a avoir des cheveux*, Hisp. *hazer cabellos*, *τριχόω*, est capillos facere. *Plin. l. 11. c. 37.* Polythrix in viridi capillatur.

Capillōsus, a, um, capillatus, capillis abundans. *Cal. Aurel. lib. 5. c. 2.* Capillosum sedimen.

Capillŭlus, i, diminut. a capillus. *Lyricon, quod vulgo Cornel. Gallo tributum fuit.* Pande puella, pande capillulos, flavos, lucentes, &c.

Capillus, m. 2. *capello*, שער, Ger. *haupt haar*, Gal. *cheveu*, Hisp. *cabello*, *θρίξ*, crinis, quasi capitis pilus. *Cic. in Pison.* Erant illi compti capilli. ¶ In capillum involare, apud *Terent. Eun. 5. 2. 2.* *Gettarsi a' capelli.* ¶ Accipitur etiam pro barba. *Cic. 2. Offic. c. 7.* Dionysius cultros metuens tonsorios, candenti carbone sibi adurebat capillum. ¶ Neque tamen de hominibus tantum, sed & de omnibus animalium cæterorum pilis dicitur. *Catul. epigr. 25.* Mollior cuniculi capillo. ¶ Dicitur autem capillus tener, seu mollis, passus, solutus, fusus, nexus, colligatus, vinctus, tortus, flexus, calamistratus, &c. *Horat. de Ar. poet. v. 33. Ter. Phorm. 1. 2. Juvenal. Sat. 6. Ovid.* ¶ Capillos in gratiam mortui tondebant Veteres, & sectos in eum conjiciebant. *Kirchmannus de funer. l. 2. cap. 15.*

Capillus Veneris, *adianto*, herba, dicta, quod delapsos post alopeciam capillos recreat. *Apulej. de herb. c. 47.* ¶ *Plin.* Adiantum, polytrichon, & callitrichon vocat.

Capio, is, cepi, captum, a. 3. comprehendo, prehendo, fero, *pigliare*, לקח, לכד, Ger. *fangen*, *nemmen*, Gal. *prendre*, *comprendre*, Hisp. *tomar*, *caber*, *λαμβάνω*, est proprie manu capere. *Virg. l. 4. Georg.* Cape saxa manu, cape robora pastor. ¶ Capio, & accipio differunt, quia *capere* est cum affectu, *accipere*, cum quis non sic accipit, ut habeat. Ideo, ut *Ulpian. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 71.* scribit, non videtur quis capere, quod est restituturus. *Valer. Max.* Ut non coactus ensem accipere, sed sua sponte sumere videretur. ¶ Habet interdum reciprocum usum. *Ovid. 1. Trist. eleg. 7.* Oblivia nostri te ceperunt. *Plin. l. 7. c. 24.* Propinquorum cepit oblivionem. *Virg. Ecl. 8.* Alter ab undecimo jam me tum ceperat annus. Sic Cepi voluptatem, & cepit me voluptas, Cepisti dolorem, cepit te dolor. ¶ Quandoque significat facere, *fare*. *Ter. in And.* Non si capiundos mihi sciam inimicos homines omnes. ¶ Quandoque delectare, *dilettare*, inescare, irretire, ex translatione ferarum, venatusque. *Horat. 2. Serm.* Te conjux aliena capit. Sic capere aliquem sua humanitate. *Ter. Andr. 4. 1. 27.* ¶ Quandoque propitiari. *Lucr. l. 2.* Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. ¶ Quandoque eligere. *Ter. in Hec.* Quum illum generum cepimus. ¶ Quandoque perpeti, *patire*. *Id. in Heaut.* Omnes mihi labores, quos cepi, fuere leves. ¶ Quandoque tenere, *capere*. *Id. ibid. 2. 3. 13.* Ædes nostræ vix capient. ¶ Quandoque invadere, occupare, *prendere*. *Cic. Fam. 5. ep. 10.* Capere oppida vi oppugnando. Sic capere portum, *Cæs. l. 4. B. G. cap. penult.* ¶ Aliquando amore accendi, *innamorarsi*, unde capti amantes dicuntur. *Lucil.* Ne aspectu, & forma capiare aliena. ¶ Capere consilium est deliberare. *Cic.* Cum autem consilium hoc princeps cepisset. ¶ Capere rationem est modum invenire. *Plaut.* Rationem cepi, ut & amanti obsequerer, & patrem non offenderem. ¶ Capere fidem, *pigliar parola*. *Liv.* Rex Legatos misit ad capiendam fidem ab Imperatoribus Roman. ¶ Capere absolute, pro decipere, *Cicer. Acad. 4. c. 20.* Sapientis est cavere, ne capiatur. ¶ Est etiam verbum Augurum, cum locum eligebant ad fines templorum statuendos, de quo V. in Captus. ¶ Significat aliquando convincere. *Plaut. Amph. 2. 2. 189.* Tu si me impudicitiæ captas, non potes capere. ¶ Dicimus etiam capere, quæ in naturam nostram, sensum, & vires cadunt. *Curt. l. 7. c. 8.* concupiscis, quæ non capis. Et *l. 3. c. 13.* Magnitudinem fortunæ non cepit. *Capitolin. in Vero, cap. ult.* Nota est fabula, quam Marci vita non capit: h. e. quæ non cadit in Marci vitam; quæ aliena est a secta, & instituto Marci. ¶ Non capiunt indulgeri: h. e. non possunt. *Tertull. de Pudic. cap. 1.* Sed apud hunc Auctorem *capit* pro potest, seu licet frequentissimum est. ¶ Capere pro coercere, frænare, apud *Ovid. Trist. l. 4. eleg. 4. v. 230.* Nec natum in flamma vidisset, in arbore natas, Cepisset genitor si Phaethonta Merops. ¶ Est etiam verbum Pontificiale. Cum enim Pontifex Maxim. Virginem legebat, quæ Vestæ deserviret, tunc eam capere dicebatur, & velut captam bello abducere. *Lege c. 12. Gell. l. 1.* Adde & *Tacit. Ann. 15. c. 22.* ¶ Captus, a, um, V. suo loco. *Capsis* pro *cape si vis* olim usurpatum fuisse, testatur *Cic. in Orat. c. 45.*

Capis, dis, poculum ansatum, a capiendo, quia facile capitur, vel a *καπίθη*, mensura, seu vas, quod capit duas cotylas Atticas. *Liv. l. 10. cap. 7.* Si conspiciatur cum capide, & lituo, capite velato, victimam cædat.

Capisterium, n. 2. genus vasis rustici, in quod infusa aqua, frumenti grana expurgantur. *Colum. l. 2. c. 9.* Semen, quod exteritur, capisterio expurgare.

Capistratus, a, um, capistro vinctus. *Ovid. Heroid. epist. 2. v. 80.* Inque capistratis tigribus alta sedes.

Capistro, as, a. 1. *incapestrare*, חבש, Ger. *ein halffter anlegen*, *anbinden*, *κημόω*, capistrum impono. *Plin. l. 18. c. 19.* Fiscellis capistrari boves oportet. ¶ Item vites vinculis colligare. *Colum. 11. 2. sub fin.*

Capistrum, n. 2. *capestro*, *legame*, *fune*, חרטום, Ger. *halffter*, Gal. *licou*, *chevêtre*, Hisp. *xaquima*, *cabestro*, *κημός*, capitis vinculum, quod equis, & hujusmodi animalibus adhiberi solet, ne fugiant, a caput, vel a capio, quod eo jumenta capiuntur, & tenentur. *Martial.* Paret purpureis aper capistris. ¶ Capistra etiam dicuntur vincula, quibus vites ligantur. *Colum. l. 4. c. 20.* Cum ad summum palum recta vitis extenta est, capistro constringitur. ¶ Sunt etiam retinacula prælorum. *Cato R. R. c. 12.*

Capĭta Deorum, dicebantur fasciculi facti de verbenis. *Fest.*

Capĭta Minerva cognominata est a Romanis, eoque nomine culta mense Martio per quinque dies, quos Quinquatria appellabant. *Ovid. 3. Fast. v. 837.* ¶ Al. leg. *Minerva capta*.

Capĭtal, alis, n. dictum per apocopen a *Capitale*, genus est operimenti, quod capiti imponitur. *Varr. l. 4. L. L.* ¶ Festus interpretatur linteum, quo in sacrificiis utebantur. ¶ Item facinus, quod capitis pœna luitur. *Plaut. in Men. 5. 1. 16.* Tametsi capital fecerit, facile asservabis.

Capitālis, le, o. 3. *capitale*, *mortale*, Ger. *das den tod verschult hat*, Gal. *capital*, *criminel*, *mortel*, Hisp. *criminoso*, *digno de muerte*, quod capitis supplicium meretur. *Cic. 7. Verr.* Insimulatio repentina capitalis, atque invidiosi criminis. ¶ *Capitalis homo*, non solum pro scelesto, qui est dignus puniri capite, sed etiam, qui promptus est ad cædem, *pestifero*. *Cic. in Anton.* Capitalem, & pestiferum M. Antonii red. um a Brundusio expectabamus. ¶ Capitalis oratio; h. e. perniciosa. *Cic. l. 1. Offic.* Capitalis oratio est ad æquationem bonorum pertinens. ¶ Capitalis ira ab *Horatio* dicitur pro mortifera, *l. 1. Sat. 7. v. 13.* ¶ Capitale odium, & capitalis morbus, quod caput, & vitam hominis petant, *Cic. de Senect.* Sic capitalis inimicus, apud *Plaut. 4. 2. 57.* ¶ Capitale facinus dicitur, quod capitis pœnam meretur. *Cic. 1. nat. Deor.* In civitate fieri facinora capitalia. ¶ Capitalis pro solerti, & ingenioso quandoque ponitur. *Cic. Q. Fr. l. 2. epi. 12.* Siculus ille capitalis, creber, acutus, brevis, pene pusillus Thucydides. *Ovid. 3. Fast. v. 839.* Capitale vocamus Ingenium solers.

Capitalĭter, adverb. *capitalmente*, *κεφαλικῶς*. *Plin. l. 1. epist. 5.* Quam capitaliter me ipsum apud Centumviros lacessisset: h. e. usque ad periculum capitis: Sic capitaliter odisse, *Ammian. l. 21. c. 32.* Capitaliter animadvertere, *Veget. l. 2. c. 22. de re militari*.

Capitarium æs, quod capi potest, *Fest.* Vel, quod caput est, & sors: vel quod capite penditur, non censu, ut exponit *Scalig. ad Fest.*

Capitatĭo, nis, f. 3. tributum, quod in capita ita distributum erat, ut jugatio in juga boum. *L. immunitates, & l. seq. Cod. de agric. & cens. l. 11.* Adde *Gell. l. 16. c. 10.* ¶ Item annona. *Tit. C. de annona, & capitatione.*

Capitātus, a, um, o. 1. 2. *κεφαλωτός*, quod in caput latius crescit. *Colum. l. 12.* Cultus porri capitati assidua sarritio, & stercoratio est. *Idem l. 5. c. 5.* Alii capitatas vineas, alii brachiatas magis probant. *Capitatæ* autem *vineæ* dicuntur, ubi ita componuntur vites, ut non in brachia, sed in capita adolescant.

Capite censi, m. 2. erant, qui in Plebe Romana nullo ære censebantur, a censione capitum, quod solis capitibus, idest, solis personis censerentur. Horum opera Romani in bello non utebantur, quod opes civium

obsidum loco ducerent, metuerentque, ne infimæ sortis homines, qui nihil, quod amittere possent, in urbe reliquissent, aut segniter pugnarent, aut facile spe lucri ad hostes deficerent. Differebant a Proletariis, qui Reipublicæ nihil præter prolem filiorum dabant in usum belli. Gell. l. 16. c. 10. Qui in plebe Romana pauperrimi erant, neque amplius quam mille quingentum æris in censum deferebant, proletarii appellati sunt, qui vero nullo, aut perquam parvo ære censebantur, capite censi vocabantur. Sallust. in Jugur. c. 91. V. Sigon. l. 1. c. 4. de antiquo jure Civ. Rom.

Capitellum, n. 2. capitello, בותרת, Ger. ein keupton, Gal. chapiteau, Hisp. capitel, κεφαλιον, diminut. est a capitulum, & significat parvum caput, idest, crassiorem summitatem cujuscunque rei. Plin. l. 24. c. 19. Inde ramuli assurgunt sua capitella gerentes. Al. leg. capitula. ¶ Item capitulum columnarum. Nam interior pars basis dicitur: Corippus l. 4. v. 59. Buxea populeis aptant capitella columnis. Adde Plin. l. 36. c. 23. ubi alii leg. capitulum.

Capitis diminutio, f. 3. κεφαλῆς ἐλάττωσις, est prioris status mutatio. Triplex est, maxima, minima, media. Tria enim sunt, quæ habemus, libertas, civitas, familia. Igitur cum hæc omnia amittimus, maxima dicitur capitis diminutio, ut est deportatio: cum vero amittimus civitatem, & libertatem retinemus, media est, ut est in colonias Latinas transportatio: cum libertas, & civitas retinetur, & familia tantum mutatur, minima capitis diminutio vocatur, velut est adoptatio. Cic. pro Domo, Impendentibus periculis maximis cum diminutione capitis. Sic & Horatius de M. Regulo, l. 3. Od. 5. Fertur pudicæ conjugis osculum, Parvosque natos, ut capitis minor, Ab se removisse.

Capitium, n. 2. mulierum integumentum, quo illæ pectus tegunt, a capiendo, quod pectus capit, seu comprehendit. Varro l. 4. de L. L. & l. 3. de vita Pop. Rom. Sed Nonius c. 14. n. penult. capitis tegmen interpretatus est.

Capito, onis, m. chi ha gran testa, Κεφαλῶνος, qui magnum habet caput, chi ha testa grande. Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 29. Redeo ad Deos, ecquos arbitramur nævum habere? ecquos silos, flaccos, frontones, capitones? ¶ Apud Plaut. in Perf. 1. 2. 8. duri Capitones sunt impudentes, ore improbo, perfricta fronte. Lambinus autem putat ita dictos a pertinacia in edendo. Nam de Parasitis sermo est. V. Taubman. ¶ Est etiam Capito piscis, alio nomine Cephalus. Cato R. R. c. 158.

Capitolinus, a, um, adjectiv. a Capitolio, ut Jupiter Capitolinus, qui magnifice colebatur in Capitolio. Cic. pro Rabir. ¶ Capitolini ludi, in honorem Jovis Capitolini, ob servatum a Gallis Capitolium instituti. Liv. l. 5. c. 50.

Capitolium, n. 2. Campidoglio, Καπετώλιον, unus ex septem Romæ collibus. Primo dictus est Tarpejus a virgine Tarpeja filia Sp. Tarpeji præsidis arcis, quæ arcem Sabinis prodidit, & ibi necata ab iisdem fuit. Deinde L. Tarquinio Superbo regnante Capitolium, & Clivus Capitolinus dici cœpit, quia cum Rex Jovi templum ædificaret, qui fundamenta effodiebant, caput hominis Toli nomine invenere, quo Romam caput mundi fore intellectum est. Liv. l. 1. ¶ Hinc & aliarum urbium magnifica templa, arcesque, Capitolii nomine appellabantur. Sic Capitolium Capuæ Suet. memorat in Calig. c. 57. ¶ Poetæ in plurali etiam usurpant. Virg. Æn. 6. Ille triumphata Capitolia ad alta Corintho. Ovid. 1. Trist. eleg. 3. v. 29. Ab hac Capitolia cernens.

Capitularii, orum, sotto esattori, in Cod. l. 12. tit. 29. leg. 2. appellantur, qui adjutores sunt arcarum præpositis, & Tabulariis, h. e. exactores capitum, seu rationum publicarum. Adde Symmach. l. 9. ep. 10. ubi al. leg. capitulani, sed eodem sensu.

Capitularius, a, um, ad Capitularios pertinens, ut Capitularia functio, l. 11. Cod. Theodos. tit. 16. leg. 14.

Capitulatim, adv. sommariamente, summatim, per capita. Plin. l. 2. c. 12. Capitulatim attingam. Nepos in Catone, c. 3. Atque hæc omnia capitulatim sunt dicta.

Capitulatus, a, um, idem quod capitatus. Apud Cels. l. 8. c. 1. & Plin. l. 17. c. 21. Surculus capitulatus.

Capitulum, n. 2. capo picciolo, Ger. heuptlin, κεφάλαιον, parvum caput. Plaut. Curc. Operto capitulo caldum bibunt. ¶ Est & vox blandientis. Terent. O lepidum capitulum. ¶ Aliquando dicitur initium sententiæ, capitolo, quod principia sententiarum per metaph. capita vocantur. Cic. l. 1. de Leg. Si audierint, te primum capitulum optimum prodidisse. ¶ Item capitulum dicitur caput columnarum, κεφάλαιον, capitello. Plin. l. 36. c. 23. Columnis spiræ subditæ, & capitula addita Adde Vitruv. l. 4. c. 1.

Capnias, καπνίας, gemma est ex jaspidum genere, veluti fumo infecta, a καπνὸς, fumus. Plin. l. 37. c. 9.

Capnitis, f. 3. καπνῖτις, cadmiæ species tenuissima, quæ e fornacibus flamma, atque flatu egesta cameris, lateribusque fornacum adhæret. Plin. l. 34. c. 10.

Capnos, ni, sive capnon, herba est, al. fumus terræ. Plin. l. 25. c. 13.

Capnumargos, argilla rufa, qua arva pinguescunt. Plin. l. 17. c. 7.

Capo, V. Capus.

Cappa, litera Græcorum. Cum malum hominem Græci significare volunt, dicunt eum habere unum cappa, cum pejorem, duo, cum pessimum, tria, intelligi volentes, illum esse Cretensem, Cilicem, Cappadocem, qui singularis fuisse improbitatis existimantur. Suid.

Cappadocia, f. 1. regio Asiæ, mari Euxino exposita, aliquibus Armenia minor. Ab Occ. habet Galatiam, ab Or. Armeniam, a Mer. Ciliciam, Tauro. M. dividente. Dicta est a Cappadoce fl. ante Leucosyria vocabatur.

Cappadocius, & Cappadŏcus, a, um, adject. a Cappadocia, ut Gemma Cappadocia, Plin. l. 37. c. 10. Martial. l. 10. epigr. 76. Nec de Cappadocis eques catastis.

Cappădox, ocis, qui ex Cappadocia est. Lucan. l. 7. v. 225. Cappadocum montana cohors. Cic. post Redit. c. 6. Cappadocem modo abreptum de grege venalium ducens.

Cappări, n. indeclin. & Cappar, is, n. & Capparis, is, f. 3. cappari, Ger. capern, Gal. capre, Hisp. alcaparra, κάππαρις, frutex est firmioris ligni, senticosus, & humilis, baccis oleæ, sed minoribus. Col. lib. 10. v. 118. Capparis, & tristes inulæ. Palladius l. 11. tit. 11. Tymum, & origanum, & capper. Cels. l. 4. c. 9. Huic rei cappari aptum est.

Cappas, pro marinis equis habet Festus. Al. leg. Campas.

Capra, f. 1. capra, עז, Ger. ein geiß, Gal. chevre, Hisp. cabra, αἴξ, animal notum, quasi carpa, quod virgulta carpat. Var. R. R. l. 2. c. 3. ¶ Est etiam Capra signum cæleste, quæ, ut Poetis placet, Amaltheæ capra fuit, cujus lacte educatus Juppiter, postea rerum potitus inter astra eam collocavit. Constat ex viginti sideribus. Ovid. 5. Fast. Col. l. 11. c. 2. Decimo Cal. Jan. Capra occidit mane, tempestatem significat. ¶ Est etiam Capra meteori igniti nomen, de cujus appellationis ratione sibi non liquere ait Senec. Natural. Quæst. l. 1. c. 1.

Caprarius, m. 2. capraro, Germ. geißhirt, Gall. berger de chevres, Hisp. cabrero, o cabrerizo, αἰγοβοσκός, custos caprarum. Var. 2. de R. R. c. 3. Col. l. 3. c. 10. ¶ Adjective usus est Solinus c. 1. (al. 6.) Locatus est ad caprarios pastus a matre.

Caprĕa, f. 1. capra selvatica, δόρκας, animal sylvestre, non solum videns acerrime, sed & aliis visum præbens, unde δορκὰς Græcis dicitur, a δέρκω, video. Afferunt enim Medici, huic animali intra viscera humorem quendam inesse, qui caliginem depellat oculorum, & obtusiores quosque visus exacuat. Martial. lib. 13. epigr. 99. Pendentem summa capream de rupe videbis. ¶ Est & caprea vitis, dicta, ut inquit Varr. R. R. 1. 31. quod pariat capreolum. Sed ibi alii aliter legunt.

Capreæ, arum, Capri, Καπρέαι, ins. R. Neapol. Campaniæ adjacens, in mari Tyrrheno, in ora sin. Crateris. Coturnicibus abundat.

Capreensis, se, ad Capreas insulam pertinens, ut Capreensis secessus, Sueton. in Tiber. c. 43.

Capreolātim, adverb. quod Elmenhorstius implicate interpretatur. Apul. l. 11. p. 268. In modum rotæ tortuosis, capreolatimque condensis apicibus. h. e. literis vario, & inconsueto ductu in se implicitatis.

Capreŏlus, li, m. 2. capriolo, צבי, Germ. ein reh, Gal. petit chevreuil, Hisp. cabrito, montes, δορκάδιον, animal sylvestre, diminut. a caprea. Virg. 2. Ecl. Præterea duo nec tuta mihi valle reperti capreoli. ¶ Sunt etiam capreoli claviculi intorti in vitibus, & veluti quidam cincinni, in tenerioribus pampinis apparentes, quibus vitis, veluti manibus quibusdam, adminicula complectitur. Varr. l. 1. R. R. c. 31. ¶ Præterea capreolus est ferramentum bicorne, a similitudine cornuum capreoli, Colum. l. 11. c. 3. Capreolis, quod genus bicornis ferramenti est, terra commoveatur. ¶ Denique in architectura capreoli, συγκύπται, sunt proclinata hinc, atque hinc ligna, quæ canterios sustinent, quia sicut capreoli vitium arbores, ita ligna illa canterios complectuntur, contrafissi. Vitruv. l. 4. c. 2. & l. 10. c. 19. Adde Cæs. de B. G. l. 2. c. 10.

Capricornus, m. 2. αἰγόκερως, cæleste signum, quod ex viginti, & octo sideribus constat. Cum in Ægypto Dii convivium celebrarent, repentino adventu Typhonis, seu Thyphoei Gigantis omnibus perterritis, alii se in alias formas transmutarunt, Pan interiorem partem in effigiem piscis, superiorem in formam hirci commutavit, seque in flumen dejecit. Periculum ubi evaserunt, ingentes risus de Panis metamorphosi ediderunt. Juppiter vero admiratus ingenium, hanc figuram in cælum transtulisse fertur. ¶ Sed aliqui dicunt, hoc signum fingi capram referre propter capram Jovis nutricem, & capram scandentem, quia Sol, ubi ad Capricorni sidus pervenerit, iterum ad nos revertitur, interiore vero parte piscem, quia primus tunc incipit mensis hyemis, in qua copiosissimi imbres de aere labuntur. Isid. l. 3. c. 70. ¶ Alii volunt, Capricornum Jovis fuisse collactaneum. Amalthea enim, cui Juppiter nutriendus datus erat, cum ipsa lac non haberet, aluit eum lacte capræ, quæ duos habebat hædos. Hos Juppiter una cum matre in cælum transtulit. ¶ Stellam habet in naso unam, in pectore duas, in pede duas, inter scapula septem, in ventre sex, in cauda duas, Horat. l. 2. od. 17. Cic. in Arat.

Caprificatio, onis, f. 3. ἐρινασμός, ratio quædam perficiendi, ut culices, seu vermiculi, qui e grossis caprifici gignuntur, ad alias ficus advolent, humoreque earum lacteo consumpto, ad maturitatem eas perducant. Vide Plin. l. 15. c. 19.

Caprificialis, le, ut Dies caprificiales, idest Caniculares Vulcano sacri, quibus mulieres sub caprifico sacra faciebant. Plin. l. 11. c. 15.

Caprifico, as, are, est culicibus e caprifico genitis ficubus aliis maturitatem afferre, quod fit, cum lacteum humorem in iis contentum absumunt. Plin. l. 16. c. 27. Fici caprificantur. Pallad. l. 7. c. 6. Nunc caprificandæ sunt arbores fici. V. Plin. l. 15. c. 19.

Caprificus, fici, f. 2. ficaja selvatica, Ger. geigen wilde, Gal. figuier sauvage, Hisp. cabrahigo, ἐρινεός, ficus est sylvestris, cujus fructus nunquam maturescunt, dicta, quod parietes carpit, & saxa sibi obstantia discerpit, quia in muris innascitur, vel quod arbor hæc Messeniis τράγος, dicta est, idest, hircus, unde etiam veteres Latini eam capram vocavere, & caprificum, ut a capro animali distinguerent. Mart. l. 10. epigr. 2. Marmora Messalæ scindit caprificus. ¶ Metaphorice Pers. sat. 1. v. 25. Quod didicisse, nisi hoc fermentum, & quæ semel intus innata est, rupto jecore exierit caprificus? h. e. gloriæ cupiditate.

Caprigĕnus, a, um, o. 1. 2. caprigno, Ger. geißgeschlecht, Gal. de nature de chevres, Hisp. cabruno, αἰγογενής, ex caprarum genere. Plaut. in Epid. 1. 1. 16. Caprigenum hominum genus non placet mihi. De iis loquitur, qui semper febricitant. Scripsit autem Plin. l. 8. c. 50. Capras perpetua febri laborare. Sic caprigenum pecus Auson. epigr. 76. Macrob. l. 6. c. 5.

Caprile, n. 3. αἰγών, locus, ubi capræ servantur. Plin. l. 28. c. 10. In caprilibus optime convalescunt.

Caprimulgus, i, qui capras emulget, αἰγοθήλας, pro convicio est apud Catull. epigr. 22. ad Varrum. ¶ Caprimulgi, m. 2. aves sunt merulæ aspectu, aliquanto grandiores, quæ interdiu non videntur, nec ipsæ vident, intrant pastorum stabula, caprarumque uberibus propter succum lactis advolant, qua injuria emoriuntur ubera. Plin. l. 10. c. 40.

Caprinus, a, um, o. 1. 2. quod ad capram pertinet. Cic. l. 1. c. 19. de nat. Deor. Pellis caprina. Horat. l. 1. epist. 18. v. 15. Alter rixatur de lana sæpe caprina. h. e. de re frivola, & inutili.

Caprĭpes, edis, adject. caprinos pedes habens. Horat. l. 2. od. 19. Capripedes Satyri. Propert. l. 3. el. 15. Capripedes calamo Panes hiante canent.

Caprōnæ, sive capronæ, arum, f. 1. προκόμιον, comæ, quæ ante frontem sunt, quasi a capite pronæ, vel simpliciter a capite, vel a capero, contraho, quia frontem caperant, & corrugant. Alio nomine dicuntur antiæ, antetentuli, propenduli. Lucil. l. 7. Sat. Comas fluitare capronas. apud Non. c. 1. n. 81. Apul. l. 1. Flor. de Apolline: Promulsis capronis antetentuli. Al. leg. capronis.

Caprotĭnam Junonem veteres dixerunt, quod illi Nonis Caprotinis sub caprifico sacra fierent ab ancillis simul, & liberis. Nam post Urbem captam, cum sedatus esset Gallicus tumultus, exhausta Rep. finitimi opportunitatem invadendi Romani Imperii aucupati, præfecerunt sibi Posthumium Livium, Fidenatium Dictatorem, qui Feciale ad Senatum misso, postulavit, ut si vellent, reliquias suæ Urbis non deleri, matres familias, & virgines omnes sibi dederentur. Cum Patres essent in ancipiti deliberatione, ancilla nomine Philotis, vel (ut alii malunt) Tutela, assumptis cæteris omnibus ancillis, matrumfamilias, virginumque habitu, nomine dominarum ad hostes transiit, prosequentibus cæteris ad rei fidem. Quæ cum a Livio in castris distributæ essent, viros plurimo vino provocaverunt, diem festum apud se esse simulantes, quibus somno obrutis, ex caprifico dato signo hostes trucidati sunt. Memor itaque pop. Rom. accepti ab ancillis beneficii, omnes jussit manumitti, dotemque eis ex publico assignavit, diemque ipsum Nonas Caprotinas appellavit, ab illa caprifico, ex qua signum acceperant, sacrificiumque annuum Junoni Caprotinæ sub caprifico instituit, cui etiam lac, quod ex caprifico fluit, ad rei memoriam adhibebatur. Macrob. l. 1. sat. c. 11.

Caprotinus, a, um, adject. Auson. de feriis Rom. v. 9. Festa caprotinis celebrabo solemnia nonis.

Capruginĕus, & Caprugnus, a, um, adject. idem quod caprinus, ut capru-

prugineâ lumbi. Macrob. l. 3. Saturn. c. 13. Ita legit Salmas. ad Solin.

Capruncŭlum, n. 2. vas fictile, sic dictum fortasse, quia capri habuit figuram. Fest. Sed videtur esse capunculum dim. a capis.

Capsa, f. 1. cassa, Ger. kaster, Gall. coffre, Hisp. cofre, arca, arca, cista, a capso, fut. verbi capio, quo veteres usi sunt pro cepero, quod res in se reconditas capiat. Cic. 1. Ver. c. 16. Si te semel ad meas capsas admisero.

Capsăces, æ, m. vaso da oglio, vas olearium. Hieronym. epist. 22. ad Eustoch. c. 14. Mirum in modum capsace completo, qui alendus venerat, alit.

Capsarius, m. 2. cassiere, qui capsas facit. l. ult. Dig. de jure immunit. ¶ Item qui pueris in scholam euntibus portat capsam librariam. Suet. in Ner. c. 36. Constat, quosdam cum pædagogis, & capsariis, uno prandio pariter necatos. ¶ Item qui mercede servanda in balneis vestimenta suscipit. Paul. l. 3. parag. fin. ff. de off. Praef. Vig.

Capsella, æ, diminut. a capsa. Ulpian. l. 12. §. Conservandi Dig. de Instruct. & Instrum.

Capsis, cape, si vis. Fest. Capsit, prehenderit. Cic. in Or. c. 45. Jam in uno capsis tria verba sunt. h. e. cape, si vis.

Capso, psis, psit, veteres dicebant, pro cepero, a capio. Plaut. Bacchid. 4. 4. 61. Pseud. 4. 3. 6. Rud. 2. 1. 15.

Capsŭla, f. 1. dim. a capsa. Plin. l. 30. c. 11. Stellionem inclusum capsulis subjiciunt capiti. ¶ Totos de capsula, Senec. epist. 115. eos dicit, qui maxime student munditiæ. V. ibi Lips.

Capsus, i, m. 2. est septum sudibus factum. Vellej. Paterc. l. 2. c. 16. Clausa capso animalia. V. Salmas. ad Spartiani Hadrian. & Vopisci Proculum. ¶ Item rhedæ pars, qua qui vectantur, sedent. Vitruv. l. 10. c. 14. Ad capsum rhedæ loculamentum firmiter figatur.

Captabundus. V. Cantabundus.

Captatĕla, æ, f. captio, prehensio. Captatela pallii est prehensio pallii, cum eo amicimur. Tertull. de pall. c. 5. ubi alii aliter legunt.

Captatio, onis, prehensio, ut Cic. vocat. Captatio testamenti Plin. l. 20. c. 14. h. e. ars blandiendi aliis, ut testamento heredem scribant. ¶ Captatio verborum, Cic. in Partit. c. 23. h. e. exquisita verborum exquirendorum diligentia. ¶ Est etiam gladiatorum vocabulum. Quintil. l. 5. c. 13. Ut gladiatorum manus, quæ secundæ vocantur, fiunt & tertiæ, si prima ad evocandum adversarii ictum prolata erat; & quartæ, si geminata captatio est, ut bis cavere, bis repetere oportuerit.

Captator, oris, qui venatur, & ambit aliquid quovis modo ut Captator popularis auræ, Liv. l. 3. c. 33. ¶ Κατ᾽ ἐξοχὴν, & absolute Captatores dicuntur, qui hereditates, ac legata ambiunt, eamque ob rem senes orbos & divites sectantur, & simulato obsequio eos sibi conciliare student, omnes injurias fœdissima adulatione, & dissimulatione patientes. Juvenal. sat. 10. v. 202. Usque adeo gravis uxori, gnatisque, sibique, ut Captatori moveat fastidia Cosso.

Captatorius, a, um, o. 1. 2. fraudulentus, adulatorius, ut Captatoriæ scripturæ. Papin. & Cajus JCti. Institutio captatoria. Paulus l. 29. D. de her. instituend.

Captātrix, icis, Apul. de Dogm. Plat. l. 2. p. 16. Adulandi scientia captatrix verisimilium.

Captātus, a, um, particip. a capto, ar. Ovid. 4. Met. v. 72. Inque vicem fuerat captatus anhelitus oris. hoc est datus invicem, & acceptus. Id. Met. 11. v. 768. Hesperie sæpe captata. h. e. adamata Quint. 9. 3. vox non captata, sed velut oblata. non cercata a posta. Ovid. 3. Met. 2. 279. Captatum tempus.

Captensŭlus, a, um, adject. captiosus. Martian. Capell. l. 4. ad fin. Captensulisque ludis illigantibus Fellax sortitas cumque sensim congeris.

Captio, onis, f. 3. deceptio, argutia, sophisma, atto de pigliar, actus capiendi. Sed fere est argumentatio sophistica, fallax, per quam quis verbis capitur. Cic. de Div. Cur igitur vos inducitis in eas captiones, quas nunquam explicetis? ¶ Accipitur item pro deceptione generatim, inganno. Plaut. Epid. Nulla in ea re captio est. ¶ Accipitur etiam pro jactura, & damno. Cic. l. 5. ad Attic. Pene præterii, chartam tibi deesse: mea captio est. siquidem ejus inopia minus multa ad me scribis. ¶ Captioni esse, pro fraudi esse, Plaut. Mostell. 3. 3. 19.

Captiōse, vafre, argute, con inganno, sofisticamente, Germ. mit betrug, Gal. pour surprendre, Hisp. enganosamente, cum fraude. Cic. 4. Acad. c. 29. Nec diutius captiose interroganti respondebo.

Captiōsus, a, um, o. 1. 2. pieno d'inganni, Ger. betrieglich, Gal. captieux, Hisp. enganoso, quod capit, seu decipit, & dolis plenum est. Cic. pro Q. Rosc. Quo nihil captiosius, neque indignius dici potest. Et Acad. 4. c. 15. Fallax & captiosa interrogatio. Et c. 16. Captiosissimo genere interrogationis utuntur. ¶ Captiosus aliquando idem est ac damnosus. Cic. pro Cæcin. Captiosum est omnibus rem ullam constitui ejusmodi, quæ cum armis gesta sit, rescindi jure non possit.

Captito, as, are, diminut. a capto. Apul. de Deo Socrat. p. 52. Omina vulgo loquentium captitasse.

Captivātor, oris, m. qui captivos facit. Augustin. epist. 199. a med.

Captivĭtas, f. 3. cattività, prigionia, Ger. gefengnuss, Gall. captivité, Hisp. captividad, servitus. Cic. pro C. Cornel. apud Ascon. Omnibus Gentibus finem diuturnæ captivitatis afferre. Senec. epist. 85. Describere captivitatem, verbera, catenas, &c. ¶ Tacit. histor. l. 3. c. 70. pluraliter dixit: Dum inter Vespasianum, ac Vitellium præliis legionum, captivitatibus urbium &c. judicatur. espugnazioni di città.

Captiuncŭla, f. 1. dim. a captio. Cic. Attic. l. 15. ep. 7. Omnes captiunculas pertimescere.

Captivo, as, fare schiavo, captivum facio. Augustin. de Civ. Dei, c. 1.

Captīvus, o. 1. 2. captus, & vinctus, prigione, Germ. gefangener, Gal. captif, Hisp. captivo, qui bello captus est, & in servitute vivit. Cic. 1. Off. Pyrrhi de captivis reddendis illa præclara sententia. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus ad captivos pertinentibus. Curt. l. 8. c. 7. l. 5. c. 6. Ingens pecuniæ captivæ modus. Virg. 10. Æn. v. 520. Captivus sanguis. Martial. 11. 97. Captiva sitis. Ovid. Amor. 1. 14. 45. Crines captivi. ¶ Item de quacumque re bello capta. Cæs. 2. B. C. c. 5. Naves captivæ. Virg. 2. Æn. v. 765. Vestis captiva.

Capto, a. 1. allicio, aucupor, consector, peto, pigliare con lusinghe, tentare, Germ. nachstellen, Gall. guetter, attraper, Hisp. captar, halagar, freq. a capio, est blanditiis, vel illecebris aliquid venari, dare operam ut capias. Cic. in Pison. Captare plausus, vehi per urbem, conspici velle. ¶ Plura ad eundem modum, ut captare occasionem, captare somnum, frigora, umbras, Cic. & Virgil. ¶ Captare omnibus aliquid, est de alicujus rei eventu omnia præsagia colligere. Suet. Tiber. c. 14. ¶ Captare testamenta, hæreditates, &c. dicitur is, qui fictis obsequiis senes orbos ambit, ut hæres scribatur. V. Captator. Et eodem sensu captare aliquem, i. e. ejus hæreditatem, dixit Juven. sat. 16. v. 55. Est enim captare callide & insidiose petere. Unde & decipere, vel conari decipere aliquando significat. Terent. Heaut. 1. 1. 15. Injurium est autem, ulcisci adversarios? aut qua via captent te, eadem ipsos capi? Item insidiari in sermone. Cic. Acad. 4. 29. Plaut. Amph. 1. 1. 269. ¶ Est etiam gladiatorum proprium. V. Plauti Interpretes ad Mostell. 5. 1. 31. Auct. Paneg. ad Pisonem: Arma tuis etiam si forte rotare lacertis, Inque gradus clausis libuit consistere membris, & vitare simul, simul & captare petentem. V. Captatio.

Captrix, icis, f. quæ captat. Cæl. Aurel. Acut. 2. 39. Injectiones clysterum sunt virium captrices. h. e. vires tentant, & debilitant.

Captūra, f. 1. presa, Ger. ein fahung, Gall. prise, Hisp. prendimiento, actus capiendi. Plin. l. 19. c. 1. Ad piscium, & alitum capturam. ¶ Interdum præda, quæ capitur. Id. l. 10. c. 40. Capita earum morsu corripiens, donec capturam extorqueas. ¶ Interdum captura dicitur sordidæ, obscenæ artis merces. Suet. Calig. c. 40. Ex gerulorum diurnis quæstibus, ex capturis prostitutarum exigebatur. Val. Max. l. 9. c. 4. n. 1. Inhonesti lucri captura invitatus.

Captus, us, ui, proprie actus capiendi, apprehensio. Val. Max. l. 3. c. 3. ad fin. Virtus in captu bonorum suorum tibi ipsi pondus examinandum relinquit. ¶ Sæpe sumitur pro ingenii vi, ac mensura, seu capacitate, capacità. Ter. Adelph. 3. 4. 34. Ut captus est servulorum. Cic. Tusc. 2. c. 27. Græci, ut est captus hominum, satis hostem aspicere non possunt. Gell. l. 1. c. 9. pro captu solertiæ. ¶ Plin. l. 24. c. 14. Captus trium digitorum: h. e. quantum tres digiti capere possunt.

Captus, a, um, nom. ex particip. preso, occupatus, victus, captivus. Cic. Catil. 3. c. 7. Belli duces captos & comprehensos tenere. Sic capta castra, oppida, classis &c. ¶ Et pro Captivo. Virg. 2. Æn. v. 64. Certantque illudere capto. Et vers. 75. Quæ sit fiducia capto. ¶ Captus etiam idem est ac affectus, commosso. Nepos 2. 8. 7. Captus misericordia. Et 25. 4. 1. Adolescentis captus humanitate, & doctrina. Horat. l. 2. od. 18. v. 36. Auro captus, i. e., corruptus. ¶ Item susceptus, electus, constitutus. Plaut. Stich. 4. 1. 72. Capti consilii memor. Id. Men. 1. 2. 54. Captum sit collegium augurum. Sic enim loqui solebant, inquit Turneb. l. 30. c. 29. cum aliqua de re collegium augurum consulebatur. Festus: Captus dicebatur locus ad sacrificandum legitime constitutus. ¶ Sic captus augur, judex, arbiter. ¶ Item orbus, privatus, privo, ut captus mente, Cic. 1. Offic. c. 27. & Tusc. 5. c. 40. Captus auribus, & oculis.

Capŭa, f. 1. Capoa, urbs exc. Campaniæ in R. Neap. ad Vulturnum fl. Aliqui vocatam ajunt a falcone, ave, quem Campani olim capyn vocabant, quod ex volatu falconis de ea ædificanda sumptum fuerit augurium. Liv. l. 4. c. 37. scripsit, Capuam olim Vulturnum fuisse, & urbem Etruscorum, appellatam Capuam fuisse a Capye Samnitium duce, a quibus capta est anno ab Urbe condita 331. vel a camporum planitie, & latitudine, in quibus sita esset. Dionysius narrat l. 1. Capuam ab Ænea, cæterisque Trojanis conditam fuisse, & a Capy Trojano appellatam. Hæc urbs nomen dedit illi Regioni, quæ olim Campania dicta est, nunc Terra di Lavoro. Urbs amplissima, & ornatissima fuit, magnificentia ædificiorum, amplitudine semitarum, ager Campanus orbis terræ pulcherrimus.

Capuānus, a, um, ad Capuam pertinens. Serv. ad Æn. 10. v. 145. ex Varrone habet Capuanus ager: sed negat Varro l. 9. de L. L. c. 1. ante med. in consuetudine Latina esse.

Capuensis, e, adject. a Capua, in Inscript. apud Gruter. p. 439. n. 1. & Sponium Misc. erud. antiq. p. 160.

Capŭla, f. 1. diminut. a capis, vasis genus, quod facile capi possit, quia ansatum est, urna, hydria. Varro de Ling. Lat. l. 4.

Capulāris, re, o. 3. vicino a morte, capulo seu morti contiguus, & mox capulo efferendus, ut Capularis senex, Apul. Apol. & Plaut. Mil. 3. 1. 33. ¶ Reum item capularem dicebant, quod capulo dignus esset. Fulgent. de prisco serm. n. 23.

Capulātor, m. 3. qui capulis oleum deplet. Col. l. 12. c. 50. Cato R. R. c. 56.

Capulatus, a, um, capulo indutus. Vet. Inscript. apud Fabret. p. 9. Martialis capulatus. Capulatus autem dicitur, quia capulum, sive manubrium, aut apicem saliaris pilei seu cassidis pro gestamine habuit. V. Capulus.

Capulo, as, a. 1. travasar' oglio, dolia olearia capulis deplere. Cato de R. R. c. 67. Lingua in torculario cædat, oleum frequenter capulet. ¶ Est etiam capulo ferire, cædere, a gladii capulo ortum. Pomp. Mela l. 2. c. 5. de pisce, qui e terra oritur: Qui ubi ex alto hucusque penetravit, per ea foramina ictu capulantium interfectus extrahitur.

Capŭlus, m. 2. cataletto, Germ. ein todtenbar, oder des schwerdts knopff, Gall. cercueil, biere, ou poignée d'épée, Hisp. andas, empuñadura, est feretrum, in quo mortui deferuntur, quasi a, seu præsepe, propter figuram, vel a capio, quia mortuum capit. Ideo Plaut. Asin. 5. 2. 43. senem vocat capuli decus. ¶ Est capulus item manubrium gladii, quod gladius ea parte capitur, manico della spada. Virg. 12. Æn. v. 552. Capulo tenus abdidit ensem. ¶ Apud Plaut. Cas. 5. 2. 31. & in Priapejis habet obscenum sensum. ¶ Pro stiva, seu manubrio aratri posuit Ovid. lib. 1. de Pont. eleg. 8. v. 57. Ipse manu capulum pressi moderatus aratri.

Capus, pi, m. 2. & capo, onis, m. 3. cappone, Ger. cappaun, Gal. chapon, Hisp. capon, gallus, cui testes sunt avulsi. Varr. 3. de R. R. Ex gallo gallinaceo castrato fit capus. ¶ Inter gulæ delicias numerat Martialis l. 13. epigr. 63. ubi in titulo capo legitur in recto casu. Id. l. 3. epigr. 58. Coactos non amare capones.

Caput, pitis, n. 3. principale in animali membrum, capo, testa, Ger. ein Kopff, ein haupt, Gal. la tête, le chef, Hisp. cabeça, est totum illud, quod collo sustentatur, inde dictum, quod ab eo initium capiunt nervi, per quos totum in corpus sensus, & motus distribuitur. In summo enim a natura collocatum est, quod in eo regimen totius animantis residet. ¶ Partes capitis distinguuntur. Nam eminentior pars vertex appellatur: tum corona capitis dividitur in frontem anteriorem, & occiput posteriorem partem: media vero sunt tempora, quibus aures inhærent. ¶ Sacrum olim habebatur: unde per caput jurare solebant Veteres. Ulp. l. 3. Dig. de jurejuran. Ovid. 5. Trist. eleg. 8. ¶ Ponitur aliquando pro vita, ut capitis vel capite damnare, accusare &c. passim apud Scriptor. ¶ Caput aperire, eorum est qui honorare volunt. Senec. epist. 64. ¶ At contra caput obvolvere solebant, qui latere vellent, vel fallere, vel turpe aliquid facere, aut pati, ut pudori consulerent. Suet. Cæs. c. 58. & in Ner. c. 48. Lucan. l. 8. v. 613. ¶ Caput uno digito scalpere, mollitiei datum fuit. Juven. sat. 9. v. 104. Qui digito scalpunt caput uno. ¶ Capitis vacui esse dicuntur, qui dementes, & stolidi sunt. Id. sat. 15. v. 23. ¶ Aliquando Caput ipsum hominem vocamus. Sic carum caput, dulce caput de amicis dicimus. Horat. l. 2. sat. 1. v. 27. quot capitum vivunt, totidem studiorum Millia. Sic exactio capitum apud Cicer. est vectigal a singulis hominibus exactum: & sextantes in capita collati apud Liv. sunt nummi a singulis hominibus dati. ¶ Caput etiam dicitur, quod in unaquaque re primum est, & a quo cætera veluti fluunt. Ter. And. 2. 6. Hem illic est huic rei caput. Cic. pro Flac. cap. 18. Capus est omnium

Græ-

Græcorum concitandorum Heraclides. ¶ Sic & quod maximum præcipuumque est, caput dicitur. Cic. 5. Tusc. c. 34. Negavit se illo jure nigro, quod cœnæ caput erat, delectatum. Id. de Orat. l. 2. cap. 82. Ad consilium de Rep. dandum caput est nosse Remp. ¶ Quin omnium rerum summitates capita vocantur, ut capita papaverum, Flor. l. 1. c. 7. Capita montium, arborum. ¶ Capita fontium, h. e. origines, Horat. l. 1. od. 1. v. 22. In capite Bithyniæ, h. e. in finibus, Plin. ¶ Item Caput dicitur pecuniæ summa, quæ occupatur, ut usuræ inde redeant. Liv. l. 6. c. 35. Promulgavere leges; unam de ære alieno, ut deducto eo de capite, quod usuris pernumeratum esset, id quod superesset, triennio persolveretur. ¶ Item in decumis summa frumenti, qua Decumani decumas alicujus civitatis coemebant lucri causa; ut Hotomann. explicat ad Cic. Verr. l. 3. c. 4. ¶ Item in ulceribus apiculus, quo humor concoctus in pus maturitatem suam prodit. Plin. l. 22. c. 25. Furunculum (genus est ulceris extuberans) caput facere. ¶ Item in libris summaria, seu breviaria, compendj, sommarj, Cic. de clar. orat. Illa vero contra Domitium non est oratio, sed quasi capita rerum, & orationis commentarium paullo plenius. ¶ Item sectiones, articoli, capitoli. Cic. l. 3. Fam. ep. 8. Sed duo prima capita epistolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda sunt. V. Borrich. Cogit. de L. L. p. 55. & Salmas. in Prolegom. ad Exercit. Plin. ¶ In legibus etiam olim dicebantur Capita, quæ hodie Paragraphi. Quod intelligere ex iis licebit, quæ JCti Vet. Scriptoresque Gromatici de Aquiliæ, Maniliæque legum capitibus allegant. ¶ Nec caput, nec pedes, proverbio dicitur a Cic. Famil. 7. & a Plaut. Asin. a. 3. sc. 3. de sermone, vel alia re qualibet valde confusa. Capitis census, Capitis diminutio V. supra loco suo.

Capys, Trojanus, comes Æneæ. ¶ Item Capys septimus Rex Albanorum, filius Capeti, vel Atys, vel Epiti. Ab Ovidio 14. Met. vocatur Capetus, 4. Fast. Calpetus. Fertur Capuam condidisse. Regnavit annos 28. Reliquit fil., qui a Dionysio Calpetus, a Livio Capetus nominatur.

Cara, f. 1. radix est herbæ ejusdem nominis, quam lacti admixtam Hirtius scribit Cæsaris exercitum diu inopia levasse. l. 3. B. C. c. 48.

Carabus, m. 2. κάραβος, genus cancri cauda a cæteris distans, a gravitate capitis, quia κάρα, est caput, βαρὺς, gravis. Plin. l. 9. c. 31. ¶ Est item parva scapha, genus navigii. Isid. l. 19. c. 1.

Caracalla, f. 1. vestis talaris, a κάρα, caput, & calx, quia a capite usque ad calcem demittitur, vel a cavaca, sive casaca, quo nomine Galli chlamydem appellant. Hinc Antonius Caracallæ nomen accepit, quia id genus vestis populo dedit, vel quia e Gallia vestes plurimas advexit, talaresque caracallas fecit, coegitque plebem ad se salutandum talibus indutam introire. Spartian. in ejus vita, c. 9.

Caralitānus, a, um, di Cagliari, ad Caralim pertinens, quæ est urbs Sardiniæ in ora meridionali. Liv. l. 27. c. 6. Caralitanus ager.

Carambis, Capo Pisello, al. Comano, prom. Paphlagoniæ, in Pontum Euxinum excurrens, contra Criumetopon prom. Tauricæ. Val. Flacc. 5. 107.

Carbas, m. 1. Garbino, λὶψ, ventus circa Subsolanum spirans, al. Africus, & Libycus. Vitruv. l. 1. c. 6.

Carbasĕus, o. 1. 2. λίνεος, quod factum est ex carbaso, Cic. 7. Verr. Tabernacula carbaseis intenta velis collocabat.

Carbasinĕus, & carbasinus, o. 1. 2. Varro apud Non. 14. 28. Eadem postea carbasineo magis, ut pellibus tegerentur togæ. Plin. 19. 1. Carbasina vela.

Carbăsus, lino fino, κάρπασος, λίνον λεπτὸν, in singulari fere fem. gen. interdum neutrius, in plur. neut. fere, interdum & mascul. genus lini miræ tenuitatis, a κάρπασος. Propert. l. 4. el. 11. Exhibuit vivos carbasus alba focos. ¶ Sæpe pro velo ponitur, quia ex hoc lino plurimum fit. Virg. 3. Æn. Tumidoque inflatur carbasus Austro. Martial. l. 12. epigr. 29. Festinant trepidi substringere carbasa nautæ. Ammian. l. 14. c. 27. A fundamento ipso carinæ ad summos usque carbasos. ¶ Item pro velis theatrorum. Lucret. l. 6. v. 108. Carbasus ut quondam magnis intensa theatris. ¶ Item pro pallio ex carbaso. Virg. 8. Æn. v. 33. de Tiberino: Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus. Curt. l. 8. c. 9. de Indis: Corpora usque ad pedes carbaso velant. Valer. Max. l. 1. c. 1. de Vestali: Cum carbasum, quam optimam habebat, foculo imposuisset. ¶ Adjective usurpavit Propert. l. 4. eleg. 3. v. 64. Raptaque odorato carbasa lina duci.

Carbatina, æ, f. 1. calceamenti rustici genus ex recentiore corio bubulo, unde carbatinæ crepidæ, apud Catullum. Plura de hoc calcei genere Politianus in Miscellan. ut locum Catulli adversus contaminatores asserat. Locus Poetæ est Carm. 99. Et crepidas lingere Carbatinas. V. Scalig. Castigat. in Catull.

Carbo, onis, m. 3. carbone, פחם, Ger. ein kolen, Gal. charbon, Hisp. carbon, ἄνθραξ, proprie est pruna extincta. Ter. Adelph. 5. 3. 63. Tam excoctum reddam, atque atrum, quam carbo est. Et de ardente pruna dictum, Cic. Offic. 2. c. 7. Candente carbone sibi adurebat capillum. ¶ Carbone notare, est inter infelicia numerare, vel damnare. contra creta notare, est inter prospera reponere. V. Horat. l. 2. sat. 3. v. 246. ¶ Carbonibus fores implere elogiorum, apud Plaut. Merc. 2. 3. mos erat Amantium, qui cum non reciperentur, titionibus famosum aliquod carmen ostio inscribebant. ¶ Thesaurus carbones erant. Proverb. de expectatione frustrata. Phædrus l. 5. fab. 6. Sed fato invido Carbonem, ut ajunt, pro thesauro invenimus. ¶ Carbones terminis subjici solitos, Siculus Flaccus de condit. agror. & August. l. 21. de Civ. Dei c. 4. testantur; ubi & causam habes. Pro carbunculo ulcere, Seren. Sammon. Horrendus magis est, perimit qui corpora, carbo.

Carbonaria, æ, officina Carbonarii. De calcaria in carbonariam transire vel descendere, est a conditione laboriosa ad aliam similem devolvi. Tertull. usus hoc proverb. de Carne Christi, c. 6.

Carbonarĭus, m. 2. carbonaro, Ger. koler, Gal. charbonnier, Hisp. carbonero, ἀνθρακεὺς, qui carbones conficit. Plaut. in Cas. 2. 8. 2. Virum cum furca tanquam carbonarium. ¶ Carbonarius, a, um, o. 1. 2. adject. ut Fornax carbonaria. ¶ Carbonarium negocium exercere. Aurel. Vict. de Vir. illustr. c. 72. Quamvis patritius carbonarium negocium exercuit.

Carbonesco, is, escere, in carbonem transeo, Aurel. Cal. 2. Tard. c. 13. Donec materia carbonescat.

Carbunculatio, onis, vitium est quo teneræ plantæ corripiuntur, cum eas pruinæ adurunt. Plin. l. 17. c. 24. V. Carbunculus.

Carbuncŭlo, as, vel carbunculor, aris, depon. carbunculi vitium contrahere. Plin. l. 12. c. 7. & l. 18. c. 28.

Carbunculōsus, a, um, carbunculis abundans, ut ager carbunculosus, Colum. l. 3. c. 11. ¶ Arena carbunculosa, apud Plin. l. 31. c. 3. dicitur, quæ plena est lapillis rubeis, tanquam carbunculis.

Carbuncŭlus, m. 2. dim. ἀνθράκιον, parvus carbo. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 6. Ipse a vicinis cum testa ambulans carbunculos corrogaret. ¶ Est item carbunculus tumor præter naturam, sive ulceris genus celeriter crustam faciens, cum vehementi partis inflammatione, ita dictus a carbonis igniti similitudine. Plin. l. 23. c. 4. Nomas repurgant, carbunculos rumpunt. ¶ Præterea morbus est arborum, vitium, segetum, cum flores verno tempore pruina, vel cum æstate fructus fervore comburuntur. Plin. l. 17. c. 24. Quod in flore carbunculum vocant. ¶ Terra item, vel arenæ genus est, quæ nimio Solis ardore exusta in carbonis similitudinem redacta est. Vitruv. l. 2. c. 6. Ut in Campania exusta terra pulvis, sic in Etruria excocta materia efficitur carbunculus. Pallad. Januario mense carbunculus, nisi stercoretur, macras vineas reddit. ¶ Carbunculus item gemma est instar igniti carbonis, quæ etiam nocte fulget, & inter tenebras cernitur. Plin. l. 37. c. 7. Principatum habent carbunculi, a similitudine ignium appellati, cum ipsi non sentiant ignes. A quibusdam apyrasta, vel apyrotus dicitur. ¶ Denique genus est ulceris pessimæ naturæ, carboncello, ἀνθράκωσις. Cels. 5. 28. Plin. 37. 7.

Carcer, ceris, m. 3. custodia, vincula, carcere, prigione, כלא, Ger. gefengnuss, kerker, Gal. prison, Hisp. carcel, φυλακὴ, locus, in quo homines servantur, quasi coarcer, a coercendo, quod inde exire prohibeantur. Liv. l. 1. Carcer media urbe imminens foro ædificatur. ¶ Metaphorice etiam carcer dictus est ἄφεσις, Nævio oppidum, locus in Circo, ubi equi tanquam intra carcerem conclusi consistebant, usque dum ad cursum, signo misso a Magistratu, dimitterentur. Terminum autem ad campi finem, ubi cursum sisterent, metam, & calcem dicebant. Ad Heren. l. 4. c. 3. Impudentes illos dicat esse, qui currere cœperint, ipse intra carcerem stet. ¶ Hinc carcer pro principio, meta, & calx pro fine ponitur. Cic. de Senect. ad fin. Nec velim, quasi decurso spatio, ad carceres a calce revocari. ¶ Carcer pro homine carcere digno, usurpatur apud Comicos. Ter. Phorm. 2. 2. 26. Ain' tandem carcer?

Carcerālis, le, adject. ad carcerem spectans, ut Carceralis cæcitas, Prudent. in Vincentio v. 271. & v. 551. Carceralem stipitem.

Carcerarĭus, a, um, o. 2. δεσμωτικὸς, quod ad carcerem pertinet. Plaut. Capt. 1. 2. Hunc quæstum facere carcerarium.

Carcerĕus, a, um, carcerarius. Prudent. Peristeph. 10. 16. Carcerea catena.

Carcĕro, as, in carcerem conjicio. Messala Corvin. de progen. Aug. c. 29. & Salvian. l. 2. de gubern. c. 4.

Carchēdon, Καρχηδών. Carthago. Unde Carthaginienses Carchedonii dicti. Hinc Plaut. in Pœn. Prol. v. 53. Carchedonium vocatur hæc Comœdia. V. ibi Interp.

Carchedonĭus, m. 2. species carbunculi, idem, ac pyropus, qui nascitur apud Garamantes in India. Plin. l. 37. c. 7. ¶ Item lapis Smaragdites, qui inter metalla æris reperitur, apud Nasamones in Africa, & in Ægypto circa Thebas. Dicti sunt, quod Carchedonem, & inde ad alios advehebantur. Id. l. 37. c. 5.

Carchesĭum, n. 2. gabbia, καρχήσιον, proprie est summa pars mali nautici, hoc est, foramina, quæ funes recipiunt. Catul. apud Non. 15. 28. Lucida, quæ splendent summi carchesia mali. ¶ Ob similitudinem carchesium dictum est poculi genus procerum, & circa mediam partem compressum, ansatum mediocriter, ansis a summo ad infimum pertingentibus. Macrob. l. 5. Sat. c. 21. Virg. 4. Georg. Cape Mæonii carchesia Bacchi. ¶ Item machina, qua onera sublevantur, figura literæ T, vel Ψ. Vitruv. l. 10. c. 5. Daniel Barbarus vertit paretolo.

Carcinias, f. 1. καρκινίας, gemma marini cancri colore. Plin. l. 37. c. 11.

Carcinēthron, genus herbæ, cujus succus naribus infusus supprimit sanguinem. Græci etiam polygonon, geniculatam Latini vocant. Plin. l. 27. c. 12.

Carcinōdes, n. 3. morbus cancri naturam imitans. Plin. l. 20 c. 17. Narium carcinodes consumit, illitum ex aqua.

Carcinōma, atis, n. 3. cancro, Ger. der krebs, Gal. chancre, Hisp. cancer, o caratan, καρκίνωμα, cancer, morbus. Cato de re rust. c. 157. Si quid in mammis ulceris natum, & carcinoma, brassicam tritam apponito, sanum faciet. ¶ Est autem carcinoma morbi genus, quod in superioribus partibus, circa faciem, nares, aures, mammas feminarum &c. nascitur, & curationem non recipit, ut Cels. l. 5. c. ult. auctor est. Hinc Augustus Julias suas filiam, & neptem contaminatas probris omnibus, & plane extra omnis emendationis spem positas, vomicas, & carcinomata sua vocare solebat. Suet. in ejus vita, c. 65.

Carcĭnus, i, m. 2. καρκίνος, cancer, cancro. Est autem signum cæleste, idem ac Cancer. Lucan. l. 9. v. 536. Par geminis Chiron, & idem quod carcinus ardens.

Cardaces, militis Persici genus, forte, & bellicosum quidem (Persis enim carda virile, & bellicosum significat) sed admodum furax. Nepos in Datame, c. 8. Habebat peditum centum millia, quos illi Cardaces vocant. Ita enim legendum, non Cardares, ut vulg. leg.

Cardamōmum, n. 2. καρδάμωμον, frutex est amomo similis odore, oblongo semine, & anguloso, a cardamum, & amomum. Plin. l. 12. c. 13.

Cardea. V. Carna.

Cardiaci, m. 2. καρδιακοὶ, qui stomacho laborant. Nam καρδία Græcis cor est, sed prisci Medici, si doleret stomachus, cor ipsum laborare putabant. Cic. 1. de Div. c. 38. Nec cardiacis hoc tribuendum sit, nec phreneticis.

Cardiacus, i, morbus, qui καρδιακὸς, & καρδιωγμὸς, Græcis dicitur, affectio nempe oris ventriculi, & corporis imbecillitas stomacho languente: quod fit ab acri humore vellicante, atque rodente. Cels. l. 3. c. 19. ¶ Cardiacus, a, um, adject. qui hujusmodi morbo laborat. V. Cardiaci. ¶ Contra hunc morbum maxime vinum valet, ut scribit Plin. l. 23. c. 1. Hinc Juven. Sat. 5. v. 32. Cardiaco nunquam cyathum missurus amico.

Cardinalis, le, adject. qui ad cardinem spectat. Vitruv. l. 4. c. 6. Fores ita compingantur, uti scapi cardinales sint ex altitudine luminis totius duodecima parte. Serv. ad Æn. 1. v. 131. de ventis Euro, & Zephyro: Isti, inquit, sunt cardinales. h. e. præcipui. Hinc in libro Offic. Theodosii Cardinales vocantur Præfecti Prætorio Asianæ Diœcesis, & Civilium Magistratuum exemplo S. R. E. Principes Cardinales dicuntur.

Cardinātus, a, um, o. 1. 2. cardinem habens. Vitruv. l. 10. c. 21. Conjuncta capitibus transversario cardinato tigno.

Cardinĕa. V. Carna.

Cardinĕus, a, um, cardinalis. Septimius apud Terentianum: Stridula cui limina, & cardinei tumultus.

Cardisce, f. 1. gemma, e draconis cerebro. Plin. l. 37. c. 10.

Cardo, dinis, m. 3. ganghero, ציר, Ger. ein thirangel, Gal. gond, pivot, tenon, Hisp. gozne quicio, γιγγλυμὸς, ferramentum, circa quod fores vertuntur, a κραδάω, agito, quia in cardinibus janua agitatur, & vertitur, vel a κάρτος pro κράτος, robur, firmitas, quam janua in foliis cardinibus habet. Virg. 6. Æn. Foribus cardo stridebat ahenis. ¶ Et quoniam in cardine vertitur janua, ideo in omni re id, in quo maximum momentum est positum; tum maxima ejus rei gerendæ opportunitas, metaphorice cardo vocatur. Virgil. 1. Æn. v. 672. Haud tanto cessabit cardine rerum. Ubi Serv. Non poterat in tanta rerum opportunitate cessare: ut sit de proverbio tractum, quo dicitur: res est in cardine, h. e. in articulo. Hæc Serv. ¶ Cardinem litium, pro controversiæ summa, Quintil. l. 12. c. 8. ¶ Medium cardinem, pro meridie: occiduum, pro occidente, dixit Lucan. l. 4. v. 672. & 73. Nam Cardines Mundi seu Cœli dicuntur præcipuæ Cœli plagæ, Oriens, Occidens, &c. Lucan. l. 5. v. 71. quantum semotus Eoo Cardine. Ovid. 2. de Pont. eleg. 10. Ipse quidem gelido cum sim sub cardine Mundi. Sic Vitruv. l. 9. c.

7. car-

7. cardines appellat quos Græci [illegible], i. Poli; quod circa eos velut versatur cælestis machina. ¶ Apul. de Mundo post init. cardinem appellat ipsam terram, quia circa eam, tanquam circa centrum Cælum verti videtur. ¶ In re Agraria cardo est limes a meridie in septemtrionem ductus, quemadmodum Decumanus est, qui ab occidente in orientem. Plin. 17. 22. & 18. 33. ¶ Reperitur etiam in genere feminino. Granius apud Non. 3. 75. Regia cardo. Gracchus apud Priscian. l. 6. O grata cardo.

Carduēlis, m. 3. cardellino, Ger. ein distelvogel, Gal. chardonneret, Hisp. sirgueco, sirgguerito, [illegible], avis parva, capite rubro, alis luteis, albo, nigroque distinctis, dicta, quod carduorum semine pascatur. Plin. l. 10. c. 42.

Carduētum, i, locus carduorum. Palladius l. 4. c. 9.

Cardŭus, m. 2. cardo, [illegible], Germ. ein distel, Gal. chardon, Hisp. cardo, [illegible], herba, a caro, is, discrimino, quia apta est carendæ lanæ. Virg. 1. Georg. v. 151. Segnisque horreret in arvis carduus.

Care, adverb. a caro prezzo, [illegible], magno pretio, magna mercede, & magno pretio, & pluris, quam pro rei valore. Cic. Bruto epist. 16. Valde care æstimas tot annos. Id. pro Dom. c. 64. Emit domum prope dimidio carius, quam æstimabat. Senec. ep. 42. Quæ carissime constant.

Carectum, n. 2. [illegible], locus caricibus plenus. Virg. 3. Ecl. Tu post carecta latebas.

Carenaria, æ, vas, in quo carenum coquitur. Pallad. l. 8. tit. 7.

Carendus. V. Careor.

Carĕnum, n. 2. vini dulcis genus, quando decocta musti parte una duæ relinquuntur, a Cares, pop. & [illegible], vinum, quod primi Cares vinum decoxerint, vel a careo, quia fervendo parte caret. Pallad. l. 11. c. 18.

Carĕo, es, carui, caritum, mancare, esser senza, Ger. darben, Gal. manquer, Hisp. carecer, [illegible], est proprie, ut Cic. definit 1. Tusc. c. 36. egere eo, quod habere velis, vel non habere id, cujus indiges; sed tamen generatim de omnibus, quæ non habemus, dici solet, etiam de iis, quæ mala sunt, ut Febri carere, dolore, molestia, &c. Construitur cum ablat. sine præp. Cic. 6. Fam. Mihi nuntiavit, te plane febri carere, & belle habere. ¶ Reperitur cum genit. Ter. Heaut. 2. 3. 18. Tui carendum quod erat. ¶ Item cum acc. Plaut. in Cur. 1. 2. 46. Id, quod amo, careo. ¶ Idem ibid. 1. 1. 27. præpostere locutus est. Caruit ne febris te heri, vel nudius tertius? ¶ Significat etiam abstinere, abesse. Cic. pro Mil. c. 7. Caruit foro postea Pompejus, caruit Senatu, caruit publico. Et de clar. Orat. c. 8. Carere luce forensi. ¶ Sunt qui ab hoc verbo supinum cassum effingunt, quibus videtur assentiri Prisc. l. 9. Verum præstat cassus inter nomina ponere, quemadmodum & ipse Priscianus ait, l. 11. Quia in futuro non cassurus, sed cariturus dicimus. Juven. sat. 6. v. 39. Cariturus turture magno. ¶ Carint pro careant habet Plaut. Most. 4. 1. 1.

Careor, pro careo, deponentis forma antiquissimos dixisse Priscianus auctor est l. 9. ¶ Carendus passiva significatione Ovid. epist. Penelopes, v. 50. Virque mihi dempto fine carendus abest.

Cares, m. 3. nu. pl. [illegible], populi Cariæ, qui sub Minoe Leleges dicebantur, & insulas habitabant. Postea Asiæ minoris partem meridionalem occupaverunt, quæ Rhodum spectat, ab eaque Cares appellati sunt. Ea enim regio Caria dicebatur, a Cara ejus oræ Rege. In rebus bellicis præcellebant. Hinc arma Carica, & lorica Carica. Sed viles habiti sunt, quod mercede militarent, ac in prima acie locati primos hostium impetus sustinentes vitam suam nihili æstimarent. Hinc prover. In Care periculum facere, cum periculo exponitur res, cujus jactura gravis non sit. Cic. pro Flac. Cum Care carila. Significat autem, cum rustico rustice agas, quod Cares inter agrestes, & rusticos haberentur.

Careum, sive Carium, n. 2. [illegible], herbæ genus est, gentis suæ cognomento ita appellatum, semen habens ejusdem nominis. Athenæus pastinacam majorem interpretatur, vulgata pastinaca multo præstantiorem, Officinæ carvi appellant. Vide Ruell. l. 3. c. 43. Plin. l. 19. c. 8.

Carex, icis, f. 3. carice, [illegible], herba acuta, & durissima, similis sparto, a carendo, seu discriminando. Virg. 4. Georg. v. 231. Et carice pastus acuta.

Caria, f. 1. [illegible], regio Asiæ min. cujus incolæ Cares. Habet a Septentr. Joniam, ab Or. Lyciam, ab Occ. Mare Carpathium, a Merid. Mare Rhodium. Dicta est a Cara Rege, qui primus auguria avium dicitur invenisse. Certe Caria in ostentis animadvertendis diligens fuit. Cic. 1. de Div. Agros fertilissimos habet. Id. ibid.

Cariatides. V. Caryatides.

Carica, æ, f. 1. fichi secchi, genus fici a Caria, quod etiam Caunea a Cauno opp. Cariæ. Sed ut Pergamena prius, quæ Pergamo afferebatur, postea membrana quævis dicta est, sic caricæ prius, quæ e Caria ferrentur, postea quævis ficus siccatæ dici cœperunt. Cic. 2. de Divin. c. 40. Quidam in portu caricas Cauno advectas vendens, Cauneas clamitabat.

Caricus, & Carius, a, um, adject. possessiv. a Caribus, vel a Caria. Varr. l. 1. R. R. c. 57. Carica creta. Stat. 4. Theb. Plaudentique habiles Cariæ resonare Dianæ.

Caries, ei, f. putrefazione, corruzione, intarlamento, [illegible], corruptio, putredo, qua aliquid eroditur, & corrumpitur, ex vetustate, aut alia quappiam de causa. Cels. l. 8. c. 2. Ubi caries in osse est. ¶ Sæpe dicitur de vitio ligni. Plin. 16. 39. Cedri oleo peruncta materies nec tineam, nec cariem sentit. ¶ Item de parietibus, & ædificiis vetustate ruentibus. Ammian. 16. 2. ¶ Item de agris. Colum. 3. 11. V. Cariosus. ¶ In vinis caries dicitur sapor, & odor ille, quem ex vetustate acquirunt. Plin. 14. 4. & 15. 2.

Carina, næ, f. 1. carena, Ger. der boden im schiff, [illegible], proprie est trabs ima in navi, fundamentum totius fabricæ, seu infima pars navis concava, quæ & alvus dicitur. Ovid. 4. de Pont. Dum mea navis erat valida fundata carina. Cæs. l. 1. B. C. Carinæ primum ex levi materia fiebant, reliquum corpus navium corio integebatur. ¶ Hinc a similitudine, carinæ dicuntur putamina concava nucum a Plin. lib. 15. cap. 22. ¶ Ceterum poetæ passim carinam pro tota navi usurpant. Virg. 2. Æn. Nunc tantum sinus, & statio male fida carinis.

Carinæ, arum, f. 1. nomen vici Romani ad pedem Clivi Capitolini, in quo fuit domus Pompeji, a [illegible], caput, ut Varro putat, quod hinc oriretur caput Sacræ viæ. Cic. in Parad. Manlius habuit ædiculas in Carinis. Horat. l. 1. epist. 7. v. 48. Dum redit, atque foro nimium distare carinas Jam grandis natu queritur. ¶ Valde celebris hic vicus fuit, tum quia ibi via sacra, & templum Pacis, tum quia celebres viri, Pompejus, & Cicero, & alii ibi habitarunt. Hinc Virg. Æn. 8. v. 361. lautas carinas dixit.

Carinarius, ii, qui cerino colore vestes inficit, apud Plaut. Aulul. 3. 5. 34. Ducitur a [illegible], Dorice, pro [illegible], cera. Alii tamen legunt cerinarius.

Carinatus, a, um, in modum carinæ formatus. concavo. Plin. l. 11. c. 37. Pectus homini latum, reliquis animalibus carinatum.

Carino, as, a. 1. est in modum carinæ formare. Plin. l. 9. c. 33. Saliunt pectines, & extra volitant, seque & ipsi carinant idest, carinam quandam ex testa effingunt. ¶ Aliquando significat illudere, probra objicere, quod id fiat ab infimæ sortis hominibus, sicut carina navis pars est infima, vel quia qui sunt in carinis, sæpius contumeliosis verbis alios impetunt, vel a [illegible], carpo, mordeo, vel a [illegible], venustum, lepidum, ut carinari proprie sit facete, & salse jocari. Ennius. Sed neque me docet hanc carinantibus edere chartis. Festus, Serv. ad Æn. l. 8. v. 361.

Carint, pro careant, [illegible], Plaut. Mostell. 4. 1. 1.

Cario, as, are, putresco, cariem contraho, vel carie absumo. Martian. Capell. l. 1. Cariantem tripodem, dixit.

Cariōsus, a, um, o. 1. 2. tarlato, roso, Ger. wurmig, Gal. vermoulu, Hisp. carcomido, [illegible], carie plenus. Colum. l. 4. c. 24. de putamentis vineæ: Summovendo vel quæ cariosa, vel quæ justo breviora sunt. Ovid. 1. Amor. eleg. 12. Nisi vos cariosa senectus rodat. Varr. l. 1. R. R. c. 47. Palmula cariosior. ¶ Cariosa terra dicitur a Catone R. R. c. 5. est arida, situlosa, scabra, canescens, exesa, & pumicosa, ut Plin. 17. 5. interpretatur.

Caris, idis, f. genus piscis, quibusdam idem creditus qui squilla. Ovid. in Halieut. v. 130.

Carissa, lena vafra, & lepida, a [illegible], gratia. Fest. Sed legitur etiam caprissa, idest, quæ capræ, vel meretricis mores imitatur. ¶ Carissa, verbum V. in Cares.

Caritas, atis, sine h aspir. f. 3. carestia, [illegible], Ger. theurung, Gal. cherté, Hisp. carestia, [illegible], inopia frumenti, vel alterius rei, vel exuberans rei alicujus pretium ex penuria proveniens, a careo, cui opponitur vilitas, ubertas, copia. Cic. 3. Verr. Cum alter annus in vilitate, alter in summa caritate fuerit. ¶ Differunt caritas, & inopia, quod caritas sit rerum penuria, quæ adhuc extant, inopia earum, quæ non extant. Cic. pro Dom. Qua ex re primum caritas nata est, deinde inopia. ¶ Caritas, inquit Valla l. 4. c. 62. est inopia frumenti, & annonæ; penuria vero vini, pabuli, pecorum, &c. Vel penuria est, ut ita dicam, carentia rerum omnium, caritas vero est, quæ opponitur vilitati. ¶ Est etiam caritas idem quod amor, benevolentia, dilectio, amore. Cic. 1. Off. c. 17. Cari sunt parentes, cari liberi; sed omnes omnium caritates patria una complexa est. Et de Univers. c. 5. Mundus ipse se concordi quadam caritate complectitur. ¶ Putant aliqui a caritate amorem ita distingui, ut genus a specie, ut in homines tantum sit caritas, pietas, & amor in patriam. Verum hæc differentia perpetua non est. V. Amor. ¶ Quidam scribunt Charitas, cum amorem significat: sed rectius scribitur sine aspirata in utraque significatione. ¶ Quemadmodum amores, ita & charitates pro iis quos amamus, posuit Ammian. l. 24. Reliqui cum charitatibus suis, & supellectile Chalcidia transmissi sunt. h. e. cum conjugibus, & liberis.

Carius, V. Caricus.

Carmani, orum, Carmaniæ populi. Pomp. l. 3. c. 8. Carmani sine veste, ac fruge, sine pecore, ac sedibus, piscium cute se velant.

Carmēlus, m. 2. Carmelo, [illegible], mons Palæstinæ, in ora, in conf. Phœnices, inter Sycaminum, & Doram urb. prox. prope Porphyrion, & Caipham. Hunc describit Tacit. l. 2. histor. c. 78. ¶ Item Deus quidam. Sueton. in Vespas. c. 5. Apud Judæam Carmeli Dei oraculum consulentem ita confirmavere sortes, &c.

Carmen, minis, n. 3. versus, verso, [illegible], Ger. ein gesang, Gal. vers, poesie, Hisp. verso, o poesia, [illegible], oratio numeris, seu pedibus vincta, ab antiquo casmen, quod a casno, cano. Virg. 4. Æn. Rem carmine signo. ¶ Sæpe sumitur pro poemate, idest, pro serie multorum versuum, quibus aliqua res describitur. Sic Eclogæ universæ dicuntur Carmen Bucolicum. ¶ Quandoque carmen dicitur incantatio, incantesimo. Horat. Epod. od. 17. Per atque libros carminum valentium refixa Cœlo devocare sidera. ¶ Item vaticinium. Virg. Ecl. 4. Ultima Cumæi venit jam carminis ætas. Adde Liv. l. 1. c. 45. ¶ Dicebantur etiam carmina formulæ quædam conceptis verbis ad solemnitatem aliquam compositæ, ut Jurisconsultorum, Prætorum, Saliorum, Fecialium, Patrum Patratorum, Imperatorum in obsidione urbium, Deos evocantium, &c. Cic. pro Muren. de Pratore, Ei quoque carmen compositum est. ¶ Titulus item & epigraphe carmen dicitur. Sil. 13. 491. tumulo clypeum cum carmine figunt. ¶ Denique carmen instrumentum est, quo lana purgatur, a carendo, scardasso. Lucret. l. 4. v. 376. Quasi carmine lana trahatur. V. Caro, is.

Carmenta, æ, f. 1. & Carmentis, is, f. 3. cognomen Nicostratæ matris Evandri, a carminibus, quibus responsa dabat. Erat enim fatidica mulier. Hæc venit in Italiam cum Evandro F. ante Romam conditam, ætate Herculis. A Romanis culta est, cujus sacrificia a Pontificibus peragebantur prope portam Urbis, quæ inde Carmentalis dicta est, postea Scelerata propter interitum 300. Fabiorum, inter Tiberim, & Capitolium. Ovid. 1. Fast. V. Gell. l. 16. c. 16.

Carmentalis, le, adject. ut Carmentalis porta, juxta quam Carmentam Deam coluerunt Romani. Vir. 8. Æn. v. 338. Et Carmentalem Romano nomine portam. ¶ Carmentalia, orum, in plur. dicebantur sacrificia Carmentæ dicata. Varr. l. 5. L. L. & Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.

Carminabundus, a, um, qui carminat. Sidon. l. 8. ep. 11. In bucolica parcus, vigilax, carminabundus. Hic metaphoricum est.

Carminatio, f. 3. il pettinare, actus carminandi. Plin. l. 11. c. 23. Subigique unguium carminatione.

Carminatus, a, um, pexus, ut lana carminata. Plin. l. 9. c. 38.

Carmino, as, a. 1. pettinare, Ger. kardetschen, Gal. carder, Hisp. carmenar, est pectere, & lanas ab immunditiis repurgare, a carmen, pecten. Plin. l. 19. c. 1. Justum est, quinas denas carminari. Varro de L. L. l. 6. Carminari lana tum dicitur, cum caret eo, quod in ea est nequam. ¶ Translate Sidon. l. 1. epist. 9. Exeras veterem Musam, votivum quippiam vel tumultuariis fidibus carminantem.

Carna, f. 1. sive Cardinea, sive Cardea, Dea, quæ cardinibus, & vitalibus humanis præesse existimabatur, a Grane, per metathesin, vel a cardine, vel a carne. Fuit Nympha sylvæ Helernæ circa Tiberim, nomine Grane, quæ a Jano amata est, & facta præses cardinum. Ab ea petebatur, ut jecinora, & corda, quæque sunt intrinsecus viscera, salva conservaret. Cardinibus, idest, limitibus agrorum præerat. Nam cardines januarum erant in tutela Jani. Credebatur striges nocturnas infantium cunas infestantes summovere. Ovid. 6. Fast. v. 101. Hanc Tertull. & August. Cardeam vocant.

Carnalis, le, adject. ad carnem pertinens, carnale, di carne, [illegible]. Prudent. Apotheos. v. 987. Stirps carnalis. Tertull. de pænit. c. 3. Delicta carnalia.

Carnaliter, adverb. carnalmente. Prudent. Apotheos. v. 368. Posteritas carnis carnaliter omnia cernens.

Carnarium, n. 2. carnaio, Ger. ein fleischkammer, Gal. carnier, Hisp. carnero, [illegible], locus, ubi caro salsa suspenditur, seu reponitur. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Succidiam in carnario suspendere. ¶ Quandoque etiam dicitur locus, ubi carnes tantummodo venduntur, beccaria. Plaut. Cœnam e carnario emit jam factus satur. Varr. Tabernam carnariam vocat. ¶ Interdum carnarium accipitur pro ipsa carne, ut cibarium pro cibo, carne. Plaut. Qui mihi carnarium paravit ad jentandum. ¶ Car-

narium

narium item, instrumentum dicitur cum pluribus uncis, quibus carnes appenduntur, vel alio modo servantur. *Colum. lib.* 12. *cap.* 53. Salsuram paululum afficcatam in carnario suspendi. *Plaut. Capt.* 4. 4. 6. Adveniens modo deturbavit totum cum carne carnarium.

Carnarius, m. 2. Ger. *ein metzger*, Κρεωπώλης, qui carnes vendit, item qui in edenda carne delectatur. *Martial. l.* 11. Carnarius sum, pinguiarius non sum. *idest*, carnosa muliere delector, non pingui.

Carnarius, a, um, o. 1. 2. quod ad carnem pertinet, ut Carnaria taberna, ubi carnes venduntur. *Varro l.* 7. *de L. L. c.* 30.

Carneădes, Καρνεάδης, Cyrenæus fuit, novæ Academiæ princeps, Chrysippi studiosus, Zenonis confutator, de quo *Gell. l.* 17. *c.* 15. Multa de eo passim prædicat *Cicero*. Fuit enim in eo magna disserendi vis, magnum acumen, adeo ut nihil non explicare posse videretur. Sed nihil certo affirmabat. Quare cum missus ab Atheniensibus Legatus, copiose de justitia disputaret Romæ, postridie contraria disputatione omnia rursus subvertit. V. *Lactant. l.* 5. *Instit. Divin. c.* 14. Vixit annos 90. *Cic. l.* 2. *Acad.*

Carneadĕus, a, um, adject. ad Carneadem pertinens, ut Carneadea divisio, Carneadeo modo. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 6.

Carnĕus, a, um, o. 1. 2. *di carne*, Ger. *fleischin*, σαρκώδης, quod ex carne est. *Maximian. Gall. eleg* 1. Carnis ad officium carnea membra placent.

Carni, *Furlani*, pop. Venetiæ, qui & Forojulienses, ubi nunc pars Orientalis Foro-Julii, & Comitatus Goritiæ, inter Liquentiam fl. & Formionem, vulgo *Friuli*, & *Patria del Friuli*. *Plin.* 3. 3.

Carnifex, ficis, m. 3. *boja*, *manigoldo*, Ger. *ein nachrichter*, *ein hencker*, Gal. *bourreau*, Hisp. *sayon*, *o verdugo*, δήμιος, qui carnes ex hominibus facit, idest eos interficit. *Cic.* 7. *Verr.* Aderat janitor carceris, carnifex Prætoris, mors, terrorque sociorum. ¶ Carebat domicilio urbis. *Cic. pro Rab.* ¶ Erant olim Carnifices inter apparitores Magistratuum, ut notat *Schild. ad Sueton. p.* 300. Quin immo & milites ipsi, & Centuriones, & Tribuni aliquando hoc officio fungebantur. *Id. ibid. p.* 432. *Lips. ad Tacit. p.* 23. & 109. Alicubi etiam Senatores novissimi. Vide *Lansii Consult. p.* 902. ¶ Carnifex aliquando adjective ponitur pro eo, quod carnificis instar excruciat. Ita *Claud. de B. Gild. v.* 179. Carnifices epulas. *Sil. l.* 3. *v.* 173. Carnifices manus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 48. Sulphureusque color, carnificesque pedes: h. e. podagrici. ¶ Libido carnifex, *Arnob. l.* 1. *ad fin.* ¶ Trahere ad Carnificem, idem esse aliquando ac in carcerem trudere, notat *Pareus*, & *Revard. in Plaut. Rud.* 3. 6. 19. ubi tamen alii legunt *tradere*. Unde colligitur Carnificem usurpari etiam pro carceris custode. Apud antiquos Comicos legitur *Carnufex*.

Carnificina, f. 1. supplicii, & cruciatus locus, cruciatus, crudelitas, *luogo della giustizia*, Ger. *ein richstatt*, Gal. *lieu du supplice*, *ou le supplice*, Hisp. *lugar del suplizio*, *o el suplicio*, Κολαστήριον, locus publicus, in quo jussu Magistratus homines sontes a carnifice occiduntur. *Suet. de Tib.* Carnificinæ ejus ostenditur locus Capreis, unde damnatos præcipitari coram se in mare jubebat. ¶ Carnificina item dicitur carnificis officium, & ipsa excarnificatio, cruciatus, tormentum. *Cic. pro Sext.* Non ea est medicina, sed carnificina, atque crudelitas. *Cato* carnificinas dixit plur. num. apud *Gel. l.* 10. *c.* 3. Eos dolores, atque carnificinas per dedecus, atque ignominiam te facere ausum esse? ¶ Transfertur etiam ad animum. *Cic. l.* 3. *Tuscul. c.* 13. Carnificina est ægritudo, quia instar carnificis cruciat, laniat præcordia, lacerat animum, excarnificatumque conficit.

Carnificinus, a, um, ad carnificinam pertinens. *Plaut. Mostel.* 1. 1. 52. O carnificinum cribrum. De servo loquitur, cujus tergum est a carnifice perforatum. Alii legunt *Carnificum*. Alii *Carnificium* gen. plur. pro *Carnificum*. V. *Taubman.*

Carnificium, ii, carnificina, tormentum a carnifice. *Sarisb. l.* 2. *c.* 4. Ad venatoris carnificium prolabi. Et *lib.* 4. *c.* 3. Carnificii imaginem repræsentare.

Carnifico, as, a. 1. *squartare*, נתח, Ger. *viertheilen*, Gal. *écarteler*, Hisp. *despedazar*, σφάζω, est corpus humanum in frusta secare, seu carnificis officium agere. *Liv. l.* 24. *c.* 15. Neminem stantem jam vulnerari hostem, carnificari jacentes.

Carnificus, a, um, ad Carnificium, vel Carnificem spectans. V. *Carnificinus*.

Carnivŏrus, o. 1. 2. *divoratore di carne*, Ger. *fleischfresser*, Gal. *grand mangeur de chair*, Hisp. *carnibore*, σαρκοφάγος, carnes vorans. *Plin. l.* 10. *c.* 73. Serratorum dentium carnivora omnia.

Carnōsus, a, um, o. 1. 2. *carnoso*, *grasso*, *pieno di carne*, Ger. *fleischige*, Gal. *charnu*, Hisp. *carnoso*, *carnudo*, πολύσαρκος, carne, seu musculis abundans, pinguis. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Carnosum aquatilibus palatum. *Idem l.* 27. *c.* 8. Atrophia carnosiora. Et *lib.* 15. *cap.* 3. Carnosissimæ olivæ. ¶ Item carni similis. *Plin.* 16. 38. Lignum carnosum. *Id.* 11. 37. Carnosus candor.

Carnulentus, a, um, adject. a carne, idem quod carnosus, pinguis, πολύσαρκος, *carnoso*, *grasso*. *Solin. c.* 8. (al. 2.) *de Ligustici maris fruticibus*; Fluxi sunt, tactu prope carnulento. *Prudent. Peristeph.* 10. *v.* 372. Carnulenta pectora.

Carnūtes, Carnutæ, Carnuti, Carnoti, pop. Galliæ Celticæ, in Belsia prov. quorum tractus *le pais Chartrain*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall.* 35.

Caro, is, a. 3. *purgare*, *pettinare*, ξαίνω, est lanam purgare, seu pectere, a Κείρω, tondeo, vel a careo, quia cum purgatur, eo deducitur, ut sordibus careat. *Plaut. Men.* 5. 2. 49. Inter ancillas sedere jubeas, lanam carere. ¶ Hinc est *carmen*, *carmino*, &c. V.

Caro, nis, & olim carnis, nis, f. 3. *carne*, בשר, Ger. *fleisch*, Gal. *chair*, Hisp. *carne*, Κρέας, est substantia mollior corporis, a Κρέας, per metathesim, seu Κρέας, caro. Sed aliqui volunt, carnem proprie dici mortuorum, dictamque esse a careo, quod careat anima, hinc enim carnifices dictos esse, quod carnes ex homine faciant. ¶ Inter carnem, & pulpam sic *Donatus* distinguit, ut caro sit, quæ sanguine, venis, ossibus, nervisque constringitur, pulpa, ea, quæ manducatur, eo quod pulsetur, & conscindatur. ¶ Bubula caro, ovilla, vitulina, hædina, &c. *Ovid. Met.* 15. *v.* 380. Caro viva. *Cic. in Pison. c.* 9. Hominem scelestum, putidam carnem dixit. ¶ Arboribus etiam tribuit *Plin. l.* 16. *c.* 38. ¶ Carnem pro corpore amant Christiani Scriptores. Ita tamen & *Seneca* locutus est *epist.* 65. *sub fin.* Nunquam me caro ista compellet ad metum, nunquam ad indignam bono simulationem.

Caropeius, a, um. *Stat.* 5. *Theb. v.* 159. Caropeia conjux. *h. e.* Polyxo uxor Caropi Lemnis.

Carota, æ, f. *carota*, δαῦκος, genus oleris, quod pastinacam erraticam appellari a *Plin. l.* 25. *c.* 9. notat *Harduin. Apic. l.* 3. *cap. ult.*

Carpathius, a, um, adject. a Carpatho, ut Carpathium mare, *Horat. l.* 1. *od.* 3. 5. *v.* 8.

Carpăthus, f. 2. *Scarpanto*, Κάρπαθος, Ins. Asiæ, inter Cretam ad Occ. & Rhodum ad Or. Doridi propior, una Sporadum.

Carpentarius, m. 2. *legnaiuolo*, עושה עגלות, Ger. *wagner*, Gal. *charpentier*, Hisp. *carpintero*, ἁμαξουργός, faber, qui carpenta facit. *Leg.* 1. *Cod. de excus. artif.* Fullones, carpentarii, sculptores. ¶ Nec tantum carpentorum artifices, sed & qui cujusvis generis vehicula conficiant, carpentarii dicuntur; quia carpentum posteriori ævo late pro omni vehiculo ponitur, ut notat *Salmas.* & *Casaub. ad Lamprid. Alexand. c.* 52. ¶ Cæterum Carpentarius, a, um, proprie est adject. ut carpentarius artifex, *Lamprid. loc. cit.* Et carpentarium vehiculum. *Trebell. in Zenobia*.

Carpentum, n. 2. *cocchio*, *carretta*, רכוב, Germ. *rollwagen*, Gall. *coche*, Hisp. *coche*, ὄχημα, vehiculi genus, duos capiens, fortasse a *carpinus*, arboris specie, quod ex carpino fieret. *Isidorus* censet fuisse vehiculum pompaticum, dictumque a carrus, & pompa. *Plin. de Vir. Illust.* Super ipsum corpus carpentum agere præcepit. ¶ Videtur autem Carpentum olim mulierum tantum fuisse proprium. Nam *Liv. Ovid. Florus*, & *Suet. in Claud. & Tiber.* feminis tribuunt. ¶ *Tacitus* vero *Annal. l.* 12. ita loquitur; Suum quoque fastigium Agrippina extollere altius. Carpento Capitolium ingredi, qui mos sacerdotibus, & sacris antiquitus concessus, venerationem augebat feminæ. ¶ *Florus* quoque *l.* 3. *c.* 2. & 10. genus vehiculi bellici facit. V. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 619.

Carpetāni, pop. Hisp. Tarrac. in Castella nova, ubi nunc pars Algarriæ, & regionis *la Mancha*, versus Tagum, & Anam, quorum metrop. Toletum.

Carpetānus, a, um, ad Carpetanos pertinens, ut Carpetana juga, *Plin.* 3. 1.

Carphos, n. 3. τῆλις, herba, al. buceras, ægoceras, fœnum Græcum. *Plin. l.* 24. *c.* 19.

Carpi, orum, populi barbari, Romanis infesti, qui videntur primum Carpates montes insedisse, deinde ad Danubium digressi sunt. *Eutrop. l.* 9. *c.* 15.

Carpĭcus, cognomen Aureliani Imperatoris ob devictos Carpos. *Vopisc. cap.* 30.

Carpinĕus, a, um, o. 1. 2. ex carpino factum. *Plin. l.* 16. *c.* 34. Manubria carpinea.

Carpĭnus, f. 2. *carpine*, ζυγία, arbor nota de acerum genere. *Colum. l.* 5. *c.* 7. Carpinus, & ornus in hoc ipsum disponitur.

Carpiscŭlum, seu Carpisculus, genus calceamenti barbarici multifariam scissi. *Vopisc. in Aureliano*, *c.* 3. ¶ Est etiam vox architectonica. *Salmas. ad Vopiscum* affert Inscript. hujusmodi: Tegulas æneas auratas, cum carpisculis, & vestituris basium.

Carpistes, æ, m. Καρπιστής, hoc est vindex, assertor, a καρπός, qua voce tum carpum manus, tum ipsam volam Græci appellant. Ita *Horon* suum appellavit *Valentinus* apud *Tertull. advers. Valentin. c.* 9. *in fin.*

Carpo, is, carpsi, carptum, ere, קטף, Ger. *brechen*, *abbrechen*, Gal. *prendre*, *cueillir*, Hisp. *tomar*, *coger*, δρέπω, proprie est moliter decerpere, & leniter auferre, nulla violentia adhibita, *carpire*, *pigliare*, *cogliere*. *Virg. Ecl.* 9. Carpent tua poma nepotes. *Colum. l.* 3. *c.* 6. Carpere herbas. ¶ Et metaphorice. *Cic. pro Sext.* Flosculos orationis carpere, ac delibare. ¶ Est verbum etiam militare, cum partem hostium se recipientium intercipimus, & obtruncamus. *Cæs. B. C. l.* 1. *c.* 63. Relinquebatur Cæsari nihil, nisi uti equitatu agmen adversariorum male haberet, & carperet. *Lucan. l.* 4. *v.* 155. Jamque agmina summa Carpit eques. ¶ In multas, parvasque partes carpere exercitum, apud *Liv. l.* 26. est pro dividere, *smembrare*. ¶ Est etiam lædere, consumere paulatim, & quasi per partes. *Virg.* 4. *Æn.* Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 114. Forma spatio carpitur ipsa suo. ¶ Sæpe significat reprehendere, perstringere, & quasi verbis vellicare. *Cic. pro Corn. Balbo*, *c.* 26. Carpere maledico dente. *Ovid.* 3. *de Pont. eleg.* 1. *v.* 64. Carpere facta alicujus. ¶ Item spoliare, emungere, ut Carpere opes alicujus. *Id. l.* 4. *de Pon. eleg.* 8. ¶ Item laniare, lacerare, ut carpere faciem, in *leg. XII. Tab.* quam affert *Serv. ad Æn.* 12. ¶ Item carminare, ut carpere pensum, *Virg. Æn.* 4. *v.* 134. Simile fere est illud *Propert. l.* 2. *el.* 17. Carpere pecus. h. e. tondere. ¶ Carpere iter, carpere somnos, poetica sunt pro capere. *Horat. l.* 2. *Od.* 17. *Virg. Æn.* 4. *v.* 555. ¶ Carpere est etiam scindere cibum, *trinciare*. *Petron. in Satyr. c.* 36.

Carpobalsămum, καρποβάλσαμον, balsami fructus. *Plin. l.* 12. *c.* 25.

Carpophyllon, laurus montana, foliis mollioribus. *Plin. l.* 15. *c.* 30.

Carptim, adverb. *sommariamente*, ἀποσπαστί, hinc, atque illinc carpendo. *Sallust. in Catil.* Res gestas pop. Rom. carptim perscribere. *Liv. l.* 44. *c.* 41. Carptim aggredi. h. e. sine ordine. *Id. l.* 38. *c.* 25. Ut ad stipendium petendum convenirent, seu carptim partes, seu singuli mallent.

Carptor, m. 3. *trinciante*, al. structor, a carpo, qui in conviviis cibos scindens, carpensque præministrat. *Juven. Sat.* 9. *v.* 110. Carptores, archimagiri. ¶ Item obtrectator, maledicus. *Gell. l.* 19. *c.* 7. Vituperones suos subducti supercilii carptores appellavit.

Carptūra, æ, f. 1. collectio, prehensio, captus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Apes discrimen sequuntur in carptura.

Carptus, us, ui, m. 4. idem. *Plin. l.* 24. *c.* 10. Trium digitorum carptu. Al. leg. *captu*.

Carptus, a, um, carminatus, pexus, *pettinato*, ut lana bene carpta, *Cels. l.* 6. *c.* 6. ¶ Item decerptus. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 80. Flos carptus.

Carpus, i, m. 2. καρπός, palmæ pars, qua brachio jungitur. *Cels. l.* 3. *c.* 6. Carpo manum admovere.

Carræ, *Orfa*, *Horren*, urbs E. Mesopotamiæ, prope Chaboram fl. condita a Parthis, ubi Crassi M. & P. cæsi fuere. *Lucan. l.* 1. *v.* 104.

Carrāgo, inis (Græci καραγὸν vocant) *carriaggio*, impedimenta exercitus, & munitio ex connexis carris, hosti arcendo. Usi hac voce *Ammian. l.* 31. *c.* 20. & *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 13.

Carrobalista, vel Carroballista, æ, ballistarum genus carro impositum. *Veget.* describit *l.* 3. *c.* 24. *de re milit.*

Carrŏco, onis, m. genus piscis. *Auson. ep.* 4. *v.* 58. Carroco, lethalis trygon, mollesque platessæ.

Carrūca, f. 1. *carrozza*, מרכבה, Ger. *karutsch*, Gal. *chariot*, Hisp. *carreta*, ἅμαξα, vehiculum proprium honoratorum, a carrus, vel a καρρούχα, vehiculum, quod apud *Hesychium* legitur. *L. un. C. de honorat. vehicul.* Omnes honorati, seu civilium, seu militarium dignitatum, vehiculis dignitatis suæ, hoc est carrucis, intra urbem utantur. ¶ Dormitoriæ carrucæ mentio fit *Lex Uxori* 13. *ff. de argent. & aur. legat.* & significare videtur Lecticam rotis impositam. ¶ Carrucas argento, auroque ornatas, & ebore, atque a Senatoribus non solum, sed & ab Imperatoribus ipsis usurpatas fuisse, *Vopisc. in Aureliano*, *c.* 46. *Spartian. in Alexand. Severo*, & *Heliogab.* testantur. His adde *Plin. l.* 34. *c.* 11. & *Suet. in Ner. c.* 30. V. Carrucarius, adject.

Carrucarius, ii, m. 2. qui carrucam regit. *Ulpian. l.* 13. *ff. loc. conduct.* Quæritur, si calacius, idest carrucarius, dum cæteros transire contendit, evertit.

Carrucarius, a, um, adject. a carruca, ut Carrucariæ mulæ, *Ulpian. lib.* 38. *ff. de Ædilit. edict.* Muliones carrucarii. *Capitolin. in Maximino juniore*, *c.* 4. Ex quo colligitur, carrucas a mulis trahi solitas. ¶ In Pandect. Florentinis scriptum legitur *carrucha*, & *carrucharius*.

Carrŭlus, i, m. *carretta*, parvus carrus, ἁμάξιον. *Ulpian. Dig.* 17. 2. 52. Carrulorum vecturæ.

Carrus, m. 2. carrum, n. 2. *carro*, עגלה, Ger. *ein karn*, Gal. *char*, Hisp. *carro*, ἅμαξα, currus quatuor rotarum, cujusmodi erant, quibus exercitus impedimenta vehebantur, a currus, vel a *cardine*, rotarum. *Hiero.*

de

de B. Hisp. c. 6. Per viarum angustias carra compluria, multosque lanistas retraxit. *Caes. B. G. l. 1. c. 26.* Ad impedimenta, & carros suos se contulerunt.

Carseolanus, a, um, gentile a Carseolis. *Plin. l. 3. c. 12. Ovid. 4. Fast. v. 410.* nam vivere captam Nunc quoque lex vulpem Carseolana vetat.

Carseoli, m. 2. *Carsoli*, *Arsoli*, Col. & opp. Æquorum in Latio, in colle, ab Anniene fl. 3. M. P. a confin. Aprutii paulo ampl. *Ovid. 4. Fast. v. 683.* Frigida Carseolis, nec olivis apta ferendis Terra.

Cartha, Cartheia, Carteia, Carteia, Tartessus, *Algezira*, urbs exc. Bastulorum, in Hispania, ad fretum Herculeum.

Carthæa, æ, urbs in Cea insula. *Plin. 4. 12.* Hinc

Carthæus, & Cartheius, a, um, ut Carthæa arva, *Ovid. Met. 10. v. 109.* & *Met. 7. v. 368.* Antiquæ cartheia mœnia Ceæ.

Carthaginensis, vel Carthaginiensis, adject. a Carthagine. Lis est magna, utrum rectius dicatur. *Voss. de art. Gram. l. 1.* præfert *Carthaginensis*, additque, cum *Ennius* dixit: Hostem qui feriet, mihi erit Carthaginiensis; metri causa per Epenthes. *i* interseruisse. Eum consule, & simul *Gronov. in Not. ad Liv. l. 28. c. 26.*

Carthago, f. 3. *Cartagine*, inc. *Bersak*, καρχηδών, urbs Africæ, in ora lit. Condita est 72. annis ante Romam ab Elisa, seu Didone filia beli junioris Regis Phœnices, uxore avunculi Acerbæ, vel Sichæi Sacerdotis Herculis. Hæc fratrem Regem aversata, quod virum sibi interfecisset cupiditate auri, quo hic affluebat, e Tyro fugit, & p... in Cyprum, deinde in Africæ sinum delata est, ubi empto a... loco, qui corio bovis tegi posset, in quo fessos longa navigatione socios, quoad proficisceretur, reficere posset, corium in tenuissimas partes secari jussit, atque ita ingens spatium occuparit. Loco inde Byrsæ nomen fuit, a corio bovis. Nam *Bύρσα* corium est. Confluentibus vicinis locorum, qui spe lucri multa hospitibus venalia inferebant, sedesque ibi statuentibus, ex frequentia hominum velut instar civitatis effectum est. Uticensium quoque legati dona ut consanguineis attulerunt, hortati sunt, urbem ibi conderent, ubi sedes fortiti essent. Sed & Afros detinendi advenas amor cepit. Itaque consentientibus omnibus urbs conditur, statuto annuo vectigali pro solo urbis. In primis fundamentis caput bubulum inventum est. Auspicium fuit fructuosæ terræ, sed laboriosæ, perpetuoque servæ urbis. Quare in alium locum urbs translata est. Ibi equi caput repertum bellicosum, potentemque populum futurum significans, urbi auspicatam sedem dedit. *Justin. lib. 18.* Mœnibus urbis montem incluserunt, in quo arcem condidere, & Byrsam appellavere, quæ hodie dicitur *Cartea*, *Rocca de Mastinaces*, Aliis *Bersak Almenara*. Urbs vero universa Carthago vocata est a Charta opp. Phœnices haud procul a Tyro, vel a Carthagine filia Herculis. Ex *Cic. 3. de nat. Deor.* Progressu temporis facta est urbs amplissima, Romam diu æmulata est, quam bellis gravissimis, & periculosissimis vexavit, misso in Italiam Annibale, & aliis ducibus cum maximis exercitibus. Dominata est sexcentos fere annos, propter consilia, & disciplinam. *Cic. 1. de Rep.* Eversa fuit a P. Scipione Æmiliano, qui Africanus junior dicitur, post tertium bellum Punicum. *Id. 3. de nat. Deor. & 2. Agr. 1. & 1. Offic.* ¶ Carthago nova, quæ & Spartaria, a sparti copia, *Cartagena*, urbs Hisp. Tarr. cum arce permunita, & portu amplissimo, condita ab Hasdrubale.

Cartibulum, n. 2. vinaria mensa lapidea, quadrata, oblonga, una columella: quæ apud multos in ædibus ad compluvium ponebatur, & in ea, & cum ea ænea vasa. Prius dicta est *gerabulum*, a gerendo, postea *cartibulum*. *Var. l. 4. de L. L. pag. 31.*

Cartilagineus, a, um, qui ex cartilagine, ut Aures cartilagineæ, *Plin. l. 11. c. 37.*

Cartilaginosus, a, um, idem quod cartilagineus. *Cels. l. 8. c. 1.* Humerus incipit extremis utrinque capitibus cartilaginosus. ¶ Aliis quoque rebus tribuitur. *Plin. l. 12. c. 25.* Galbanum cartilaginosum, *sc.* quod lignoso opponitur.

Cartilago, inis, f. 3. *cartilagine*, סחוס, Ger. *deckneplichte*, Gal. *cartilage*, Hisp. *ternilla*, χόνδρος, pars corporis similaris, mediæ naturæ inter carnem, & ossa, qualis est in auribus, naribus, extremitatibus costarum, operculis oculorum, quæ moventur. *Plin. l. 11. c. 4.* Insecta non videntur habere cartilaginem. Adde *Cels. l. 8. c. 1.* ¶ Per similitudinem dicitur de aliis rebus. *Plin. 15. 28.* Carne placent palmæ, succo uvæ, callo piro, mora cartilagine.

Caruncula, *carnicina*, σαρκίον, dimin. a caro. *Cic. de Div. l. 2. c. 24.* Carunculæ vitulinæ mavis, quam Imperatori veteri cedere?

Carus, a, um, o. 1. 2. pretiosus, non vilis, item dilectus, gratus, jucundus, suavis, acceptus, *prezioso*, *caro*, *diletto*, יקר, חביב, Ger. *thewwer*, *wwerth*, Gal. *cher*, Hisp. *agradecido*, *caro*, τίμιος, προσφιλής, proprie notat pretiosum, & per metalepsim significat dilectum. Nam quæ pretiosa sunt, eadem dilecta esse solent. Deductum est a *careo*, quod deficiente annona res caræ fiunt. Scribendum est sine aspirat. sive pro pretioso, sive pro dilecto sumatur. *Cic. 2. de Div. c. 27.* Annonam in macello cariorem fore. *Id. pro Arch.* Carus fuit Africano superiori noster Ennius. *Id. Catil. 4. c. 2.* Frater carissimus, & amantissimus. ¶ Construitur cum genit. a *Tertulliano de Pœn. c. 9.* Caris Dei adgeniculari. ¶ *Cari*, *orum*, aliquando sunt liberi. *Lactant. l. 6. c. 12.* Cum sciat, se caros suos Deo relinquere.

Carya, æ, f. Καρύα, urbs Peloponnesi. *Vitruv. l. 1. c. 1.*

Caryates, tium, Caryæ incolæ. *Vitruv. l. 1. c. 1.*

Caryatides, f. 3. statuæ muliebres in ædificiis publicis collocatæ oneri ferendo. Carya enim civitas Peloponnesi cum Persis contra Græciam consensit. Græci bello Persico per victoriam liberati communi consilio Caryatibus bellum indixerunt, urbe capta, & deleta, viris interfectis, matronas eorum in servitutem abduxerunt, nec sunt passi ornatus matronales deponere, ut æterno servitutis exemplo gravi contumelia pressæ pœnas penderent pro civitate, denique voluerunt, ut earum imagines ad ignominiam sempiternam in publicis ædificiis oneri ferendo collocarentur. *Vitruv. l. 1. c. 1.* ¶ Caryatides etiam statuæ virginum videntur fuisse, quæ Caryatidi Dianæ choros agitantes captæ sunt. *Plin. l. 36. c. 5.* Romæ Praxitelis opera sunt, quas Thyadas vocant, & Caryatidas. Carya enim, vel Caryatium, templum etiam Dianæ in Laconia fuit, sic dictum, quod, cum luderent virgines, imminente ruina, omnis chorus in arborem nucis fugit, & in ramo ejus pependit. Nam eam nucem Græci καρύαν vocant. *Philander.*

Caryinus, a, um, καρύϊνος, adject. a caryon, ut caryinum oleum, *Plin. l. 13. c. 4.*

Caryites, per tres syll. tithymali species. *Plin. l. 26. c. 8.*

Caryon, n. 2. κάρυον, nux juglans, a κάρα, caput, quia est fructus rotundus instar capitis, vel quia gravedinem capitis affert. *Pl. l. 15. c. 22.*

Caryophyllon, n. 2. *garofolo*, Gal. *clou de girofle*, Hisp. *clavo de especias*. καρυόφυλλον, flos arboris Indicæ in clavi modum capitatus, præstantissimo odore. Aliqui deducunt a κάρυον, juglans, & φύλλον, folium, quasi nucis folium. Sed neque naturam, neque figuram juglandis habet. Aliqui Græcanicam caryophylli vocem corruptam suspicantur. *Plin. l. 12. c. 7.* ¶ Ex flore Indico noster iste flos appellatus est. Nam similem odorem spirat.

Caryota, æ, & caryotis, idis, f. καρυωτὸς φοῖνιξ, fructus palmæ, al. dactylus, margaris, palmula, a κάρα, caput, vel κάρος, soporo, quia capiti gravedinem affert, vel a κάρυον, nux, quia est palmula major, quæ formam habet amplæ nucis, & referta est succo. *Scribon. Larg. compos. 74.* ¶ Aurea caryota dicebatur, quæ calendis Januarii dono mittebatur, quia aureis bracteis involvebatur, vel erat caryota Babylonica, colore electri, qui aureus est. *Martial. l. 13. epig. 27.* Aurea porrigitur Jani caryota calendis; Sed tamen hoc munus pauperis esse solet. *Stat. 1. Silv. 6. 20.* Prægnantes caryotides cadebant.

Carystēus, a, um, ad Carystum pertinens. *Ovid. 4. Fast. 282.* Quaque Carysteis frangitur unda vadis.

Carystius, a, um, adject. a Carysto, ut columnæ carystiæ, *Plin. l. 6. epist. 6. n. 36.* Ubi vide quæ de carystio marmore notavit. *Cellarius.*

Carystus, f. 2. *Caristo*, Κάρυστος, urbs Eubœæ lit. in ora Austr. inter Leonem prom. & Caphareum. Hic Briareus Gigas colebatur. Marmore abundat, quod Carystium nominatur. *Tibul. l. 3. el. 3. v. 13.*

Casa, f. 1. *casuccia*, *capanna*, בקתה, Ger. *hirtenhaus*, Gal. *case*, *cabane*, Hisp. *casilla*, *choça*, καλύβη, tugurium, domus rustica, & vilis *Cic. Tusc.* Ptolemæo peragranti Ægyptum cibarius in casa panis datus est, *Ovid. 2. Amor. eleg. 9. v. 18.* Straminea casa. ¶ *Veget. l. 2. c. 10.* casas vocat tentoria militum. *Ovid. 3. Fast. v. 527.* Sub Jove pars durat, pauci tentoria ponunt; Sunt quibus e ramis frondea facta casa est. ¶ *Scelera non intrant casas*, prov. in paupere fortuna innocentiam ac virtutem sæpius coli, quam in magna. *Senec. in Thyest. v. 451.* ¶ Ita *fugias*, *ne prater casam*, aliud proverb. apud *Terent. Phorm. 5. 2. 3.* h. e. ne vitium aliquod alio fugias, ut in pejus ferare.

Casabundus, o. 1. 2. πτώσιμος, crebro cadens. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 21.* Herculem fictores cum poculo fecerunt, & nonnunquam casabundum, & ebrium.

Casalis, le, ad casas pertinens. In re Agraria *Casalia* sunt limites, qui agros finiunt. *Auctores rei Agrar* apud *Gors.* passim.

Casans, antis, nutans, & cadenti similis. *Plaut. Asin. 2. 3. 23.* Casanti capite incedere. Al. leg. *quassanti.*

Casaria, æ, *casiera*, f. 1. mulier, quæ casam custodit. *Fest.*

Casarius, ii, rusticus, qui in casa habitat agri colendi causa. In *Cod. Theod. 9. 42. 7.*

Casce, adverb. a cascus, antique, vetuste, *Gell. l. 1. c. 10.*

Cascus, a, um, o. 1. 2. *vecchio*, ישן, קדמון, Ger. *alt*, Gal. *vieil*, *ancien*, Hisp. *antiguo*, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, lingua Sabinorum, a casci voce Oscorum pro vetere. *Manil. apud Varr. l. 6. de L. L.* Cascum duxisse cascum non mirabile est. *Cic. Tuscul. 1. c. 12.* Itaque illud unum erat insitum priscis illis, quos cascos appellat Ennius.

Casĕale, lis, n. 3. locus, in quo fit, & servatur caseus. *Colum. l. 1. c. 15.* Culina, & caseale quotidie debent emundari.

Casearius, a, um, o. 1. 2. quod ad caseum refertur, ut Taberna casearia, ubi casei siccantur, vel venduntur. *Ulp. l. fecuti*, §. *Aristo*, *ff. si servit. vend.* Non putare se, ex taberna casearia fumum in superiora ædificia jure immitti posse.

Caseatus, a, um, in modum casei formatus, vel caseo admixtus. *Apul. l. 1. Met. sub init.* Polentæ caseatæ offula.

Casĕus, m. 2. *formaggio*, *cacio*, גבינה, Ger. *kese*, Gal. *fromage*, Hisp. *queso*, τυρός, lac coactum, vel pressum, a *coago*, hoc est, cogo, premo, quasi *coacus*. *Cic. de Sen. c. 16.* Villa abundat porco, hædo, agno, gallina, lacte, caseo, melle. ¶ Caseum neut. gen. *Plautum*, & alios formasse, auctor est *Nonius c. 3. n. 63.* ¶ *Plin. l. 16. c. 38.* Figurare caseos, *compor forme di cacio*.

Casia, f. 1. *cassia*, κασία, κασσία, frutex aromaticus in Æthiopia, & Arabia crescens, in montibus, juxta campos cinnami, multis, surculosisque brachiatus ramis, simillimus cinnamomo, crassiore sarmento, infirmiori virtute, tenui cute verius, quam cortice, altitudine cubitorum trium. *Plin. l. 12. c. 19.* ¶ Est etiam genus herbæ apibus gratissimæ, *Virg. 2. Ecl.* Casia, atque aliis intexens suavibus herbis. ¶ Utebantur in funeribus Veteres. V. *Martial. l. 11. epigr. 55.*

Casia fistularis, κασσία συριγγώδης, siliqua oblonga, & teres, concretum intus atramentum continens, non una coalescens serie, sed ex intervallis lignosis, tenuibusque membranis septum, ossaque quædam habens immersa, non dissimilia iis, quæ nostra profert siliqua. Aliqui nominant siliquam Ægyptiam.

Casilinas, atis, Casilinensis. *Valer. Max. 7. 6. 2.*

Casilinenses, iidem qui Casilini. *Cic. de Invent. 2. 57.*

Casilini, m. 2. cives Casilini opp. *Plin. l. 3. c. 5.*

Casilinum, *Castelluccio*, κασιλῖνον, Col. & oppid. olim, nunc pag. Campaniæ, ubi Casilinus fl. in Vulturnum excipitur. *Plin. 3. 5.*

Casilinus, a, um, ad Casilinum pertinens, ut Casilina limina, *Silius l. 12. v. 426.*

Casina, κασίνα, nomen Fabulæ Plauti a præcipua ejus dramatis persona tractum, quæ scortillum significat. nam Κάσαν scortum interpretantur.

Casinas, atis, ad Casinum pertinens, ut Casinas fundus, *Cic. Agr. 2. c. 25.*

Casinum, *Cassino*, Col. & urbs Volscorum, E. exc. in Latio, juxta conf. Campaniæ, nunc in Prov. Terræ Laboris, in Reg. Neap. ad M. Cassini radices, in quo magnificentissimum est Cœnobium Monachorum, ubi incunabula Ordinis S. Benedicti.

Casito, n. 1. freq. a caso, quod est a cado. *Paul. de serv. urb. præd. l. servitutes.* Si antea ex tegula casitaverit stillicidium.

Casius mons, *Larissa*, mons Ægypti, in ora lit. in Augustamnica regione, prope Sirbonis paludem, & confinia Palæstinæ, extensus versus limites Arabiæ Petrææ. Ibi Pompeii Magni sepulchrum, & Jovis templum, qui inde Casius cognominatus est, & urbs Casium. *Plin. 5. 12.* ¶ Casius alter, *Lejon*, *Lifa*, mons Syriæ, mare Syrium inter Ciliciam, & Phœnicem attingens, Antiochiæ urbi, & Lydiæ finitimus, cujus altitudo tanta est, ut Sol oriens 4. vigilia noctis conspiciatur, ac eodem tempore dies fit ad Or. nox ad Occ. ut scribit *Plin. l. 5. c. 22.*

Casius, a, um, ad Casium montem pertinens, ut Jupiter Casius, *Plin. 5. 12.*

Casnar, m. 3. senex, Oscorum lingua, *Fest. Var. l. 6. L. L.*

Caso, as, are, frequentat. a cado, *cadere spesso*. *Plaut. Mil. Glor. 3. 2. 37.* Non hercle tam istoc valide casabant cadi. Afferuntur alia loca ejusdem *Plauti*, sed ibi incerta lectio.

Casperia, *Aspra*, opp. Sabinorum, ad ortum Himellæ fl. *Virg. Æn. 7. v. 714.*

Caspiăcus, a, um, adject. idem quod Caspius, ut porta Caspiaca, apud *Stat. 4. Silv. 4. 64.*

Caspiadæ, arum, populi Caspii. *Valer. Flacc. 6. 106.*

Caspiæ portæ, *les portes de Teflis*, κάσπιαι πύλαι, angustiæ M. Tauri, haud procul a Caspio mari, quæ Mediam ad Occ. separant a Parthia. Dictæ sunt, quod per eas ex Babylonia, & Perside ad Mer. transitus est ad mare Caspium in Bor. *Plin. 6. 14.*

Caspiani, orum, populi iidem qui Caspii. *Mela l. 1. c. 2.*

Caspii, pop. Hyrcaniæ, quorum regio Caspiana, *Strabo*, apud mare quod ab illis Caspium dictum est. *Plin.* 6. 13. ¶ Caspii sunt montes inter Armeniam maiorem, & Mediam, valde extensi a Sept. in Mer.

Caspiaus, a, um, idem quod Caspius, apud *Dionys. in Perieg.* v. 831. Caspinam late terram superabluit unda. Si tamen lectio certa est.

Caspius, a, um, adject. ut Tigris Caspia, *Stat.* 10. *Theb.* v. 288. Regna Caspia, *Virg.* 6. *Æn.* v. 798. ¶ Caspiæ portæ. V. sup.

Cassandra, f. 1. Κασσάνδρα, Priami, & Hecubæ filia, quæ cum ob formæ elegantiam ab Apolline amaretur, eidem corporis sui copiam promisit, si vates ab illo fieret. Quod Apollo se facturum juramento firmavit. Sed cum illa promissis non staret, iratus Deus fecit, ut ejusdem vaticiniis nulla fides adhiberetur. Nunquam igitur illi creditum est, cum ex Helenæ raptu futura incommoda prædiceret. Postea desponsata fuit Chorœbo (ut ait Maro. Homerus vero Orthryon eum nominat) qui in auxilium Trojanis veniens postrema nocte periit. Hanc Ajax Oileus in Minervæ templo vitiavit. Tandem, devastata Troja, Agamemnoni in sorte contigit, cui omnia, quæ illi a conjuge pararentur, prædixit. Sed nihil ei creditum est. Veniens igitur cum Agamemnone Mycenas, cum eodem in convivio jussu Clytæmnestræ occisa est. *Serv. ad* 2. *Æn.* v. 247. & *Hygin. fab.* 93. & 117.

Cassatus, a, um, abrogatus. *Cassiodor. l.* 5. *epist.* 14. Omnium redemptione cassata.

Casse, adverb. a cassus, frustra, *in vano*, ματαίως. *Liv. l.* 24. *c.* 26. Casse ne tempus tereretur.

Cassesco, is, escere, evanesco, ut Cassescere in favillas, apud *Solin. c.* 22. ut restituit *Salmas. in Exercitat. p.* 177.

Cassia via, Romæ a Cassio strata: *Festus*.

Cassianus, a, um, adject. a L. Cassio. *Cic. pro Mil. c.* 12. Illud Cassianum, *Cui bono fuerit*, in his personis valeat. ¶ Judex Cassianus pro tristi & severo, *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 30. & *Verr.* 3. *c.* 62. Fuit enim L. Cassius Prætor summæ severitatis in judicando, ita ut scopulus reorum diceretur. *Val. Max. l.* 3. *c.* 7.

Cassiculus, i, m. diminut. a Cassis, is. *Hieron. l.* 3. *cont. Rufin. c.* 6. Nequaquam arenarum mihi opponas cassiculos. ¶ Apud *Fest.* legitur *cassiculum* neutr. gen.

Cassida, æ, f. 1. idem quod Cassis, idis, aut diminut. factum ex accusativo *Cassida*. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 15. Aurea cui postquam nudavit Cassida frontem. *Virg.* 11. *Æn.* v. 774. aurea vati cassida.

Cassidarius, ii, m. qui cassidas facit. *Inscript.* apud *Reines. class.* 8. *n.* 70.

Cassilam antiqui pro *casside* ponebant, inquit *Festus*.

Cassiodorus, Ravennas, ingenio, & eruditione clarus, & Theodorico Gothorum Regi apprime carus, cujus beneficio Quæsturam Sacri Palatii, Consulatum, Magistri Officiorum, & Præfecti Prætorio munera obtinuit. Novissime, abdicatis sæculi studiis, religiosam vitam amplexus Ravennatensi Cœnobio Abbas præpositus fuit. V. *Voss. de Histor. Lat. l.* 2. *c.* 19.

Cassiope, es, & Cassiopea, æ. Κασσιόπη, fuit Cephei Regis Æthiopum uxor, mater Andromedes, relata inter sidera. *Cic. l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 43. Obscura specie stellarum Cassiopea. *Propert.* 1. 17. 3. Nec mihi Cassiope solito visura carinam Ominat.

Cassis, cassis, m. 3. *rete*, רשת, δίκτυον, rete, præsertim venatorium. *Virg.* 4. *Georg.* In foribus laxos suspendit aranea casses. *Ovid. de Art. am. l.* 2. *v.* 2. Decidit in casses præda petita meos. *Senec. Agamemn. v.* 882. Ut altis hispidus silvis aper, Cum casse vinctus tentat egressus tamen.

Cassis, hujus cassidis, f. 3. *elmo*, *elmetto*, Germ. *ein helm*, Gal. *heaume*, κόρυς, galea. *Cæs.* 7. *B. G.* Muliones cum cassidibus. *Ovid.* 8. *Met. v.* 25. Cassis cristata pennis.

Cassita, f. 1. *lodola*, Gal. *alouett*, Hisp. *cogujada*, κορυδαλλός, avis, quam alii alaudam alii galeritam dicunt. *Plin. l.* 10. *c.* 37. *Gell. l.* 2. *c.* 29.

Cassiterides, Cattiterides, ins. in Oceano Cantabrico, in ora Bor. R. Gallæciæ, quæ Trileuco prom. adjacent, quarum una *Zizarga* dicitur ad Occ. altera *Isle de S. Ciprian*, ad Or. Dictæ sunt, quia plumbo abundant, a *cassiteros*, plumbum. *Plin. l.* 4. *c.* 22.

Cassiteron, i, n. *stagno*, κασσίτερος, stannum, vel plumbum album. *Plin. l.* 34. *c.* 16.

L. Cassius Longinus Q. F. pater illius L. Cassii, qui in omnibus causis solebat quærere, cui bono, & illius C. Cassii, qui C. Mario, C. Flavio Coss. multas leges tulit ad Nobilitatis potentiam minuendam.

Cassius, a, um, ad Cassium pertinens, ut *Cassia via*, a Cassio strata. *Festus*. ¶ Cassia lex agraria memoratur a *Livio l.* 2.

Casso, as, a. 1. *render vano*, destruo evacuo, abrogo. *Sidon. l.* 1. *epist. ult.* Cæterum objecta si non improbabiliter cassaverimus, &c.

Cassus, a, um, o. 1. 2. *casso*, *vacuo*, *vuoto*, ריק, Ger. *leer*, Gal. *vain*, *vuide*, Hisp. *vano*, *vazio*, φροῦδος, quod est inane, & vacuum, a careo, ut *Priscian.* docere videtur *l.* 9. *Plaut. in Aul.* Virginem habeo grandem dote cassam, atque illocabilem. ¶ Hinc cassa nux, quæ vitiosa est. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 136. ¶ Et lumine cassus, æthere cassus, &c. vita privatus, mortuus. *Virg.* 2. *Æn.* &c. Ire in cassum, significat irritum esse. *Lucan. l.* 2. *v.* 263. Ubi alii leg. *Incassum* conjunctim. ¶ Cassam familiam, h. e. indigam, esurientem, sunt qui legant in *Plaut. Asin.* 3. 2. 17. V. Causa. ¶ Cassus cum genitivo, ut cassus luminis, h. e. lumine carens, *Cic. in Arat. v.* 369.

Castalia, æ, f. 1. idem quod Castalius mons. *Virg.* 3. *Georg. v.* 293. Castaliam molli divertitur orbita clivo.

Castalides, dum, Musæ dictæ a Castalio monte. *Martial. l.* 4. *epigr.* 14. Castalidum decus sororum.

Castalius, a, um, adject. ut arbor Castalia, *Propert. l.* 3. *eleg.* 3. Castalia aqua, *Ovid. l.* 1. *Amor. eleg.* 15.

Castalius, Κασταλία, mons Phocidis, pars Parnassi, & fons Musis sacer, qui & Cabalinus, & Libethris, inter Delphos, & Parnassum, a virgine Castalia, quæ Apollinem fugiens in fontem versa est.

Castanea, f. 1. *castagna*, ערמון, Germ. *ein kesten oder Kestenbaum*, Gall. *chataigne*, *ou chataignier*, Hisp. *castana*, *o castano*, κάστανα, genus nucis, a κάστανον, castanea, quod a Castana, seu Castanea Thessaliæ urbe, qui locus harum nucum fertilissimus est. Tam fructum, quam arborem significat. *Virg.* 3. *Ecl.* Castaneæ molles. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Castanea pedamentis omnibus præfertur. ¶ Revera adjectiv. est, & subintelligitur *nux*. *Virg. Ecl.* 2. Castaneasque nuces, meas quas Amaryllis amabat.

Castanetum, n. 2. *castagneto*, Ger. *ein kastenwald*, locus castaneis consitus. *Col. l.* 4. *c.* 33. Sæpe novella castaneta calvescunt.

Caste, adv. *castamente*, Ger. *gotsheiglich*, ἁγνῶς, integre, pure, honeste, pudice. *Cic. pro Leg. Man.* Meus labor in privatorum periculis caste, integreque versatus. *Liv. l.* 10. *c.* 7. Castius sacra privata facere. *Cic. de Arusp. Resp.* Quod (fanum) cum Dejotarus religione sua castissime tueretur. *h. e.* sanctissime.

Castellamentum, i, n. 2. edulium, farciminis genus. *Arnob. l.* 2. *p.* 73. Ut iprulas, & butulos facerent, isicia, castellamenta, lucanicas. Sic *l'Vouverus ad Minuc. Felic.* & *Heraldus* legunt. *Alii catillamenta*. A figura autem appellatio est.

Castellanus, a, um, o. 1. 2. quod ad castellum pertinet. *Cic. in Brut. c.* 73. Quam castellanos triumphos duos: h. e. de victis castellis actos. Castellanus miles, qui stationem in Castello habet. *Leg.* 2. *C. de Fund. & Limitroph.* ¶ Item incola Castelli. *Liv. l.* 34. *c.* 27. Castellani agreste genus. *Et paulo post:* Castellani agrestes.

Castellarius, ii, qui præest aquæductibus. *Vet. Inscript. apud Grut. p.* 61. *n.* 7. Clementi Cæsarum servo Castellario aquæ Claudiæ. V. Castellum.

Castellatim, κατὰ φρούρια, quasi turmatim, per castella. *Liv. l.* 7. *c.* 36. Ut hostes circa collem castellatim dissipatos aggrederentur. *Plin. l.* 19. *c.* 6. Allium in plano seri vetant, castellatimque grumulis imponi.

Castellum, li, n. 2. *castello*, Germ. *ein schloss*, φρούριον, dim. a castro, parvus vicus muris circumdatus. *Isidor. l.* 15. *Orig. c.* 4. Vici, & Castella, & Pagi ii sunt, qui nulla dignitate Civitatis ornantur, seu vulgari hominum conventu incoluntur, & propter parvitatem suam majoribus Civitatibus attribuuntur. *Vet. Gloss.* Castellum, κώμη, & φρούριον, h. e. custodia, nam castella in limitibus regionum eriguntur custodiæ causa. *Cic. pro Cæc.* Ebutius in Castellum venit. ¶ Castellum etiam dicitur conceptaculum aquæ deductæ, unde distribuatur publice per Urbem. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. *Frontin. de aquæduct.* &c.

Casteria, f. 1. locus, ubi, cum navigatio conquiescit, remi, & gubernacula reponuntur, quasi schasteria, quæ est pars navis, a σχάζω, inhibeo. *Plaut. Asin.* 3. 1. 16. Si reposivi remum sola ego in casteria. ¶ Aliis est pertica, quam hortator remigum tenet, quam si incusserit, remiges non desinunt, si deposuerit, quiescunt a labore. Al. leg. Cisteria, & *Turneb.* Schasteria. Σχαστηρία autem græce dicitur funis, quo aliquid vel intendendo, vel laxando demittitur.

Castifico, as, castum facio. *Augustin.* 9. *Confess.* 9. & *Tertull. de Pudic. c.* 19.

Castificus, a, um, o. 1. 2. quod castum facit. *Sen. in Hipp. v.* 168. Expelle facinus mente castifica horridum.

Castigabilis, le, adject. castigatione dignus. *Plaut. Trin.* 1. 2. 6. Admisse in se culpam castigabilem.

Castigate, adverb. *disciplinatamente*, cum castigatione, vel caste, sancte. *Senec. Controv. lib.* 6. *ad fin.* Vixit modeste, castigate. *Macrob. de Somn. Scip. l.* 1. *c.* 6. Hæc de monade castigatius, quam se copia suggerebat. *h. e.* pressius, brevius.

Castigatio, nis, f. 3. objurgatio, animadversio, *riprensione*, מוסר, Germ. *straff*, Gall. *chastiment*, *reprimende*, Hisp. *castigo*, *y correction*, κόλασις, reprehensio. *Cic.* 1. *Offic. c.* 25. Omnis & animadversio, & castigatio contumelia vacare debet. ¶ Translate *Plin.* 17. 22. Viviradix secundo anno reciditur: alias festinatione pariendi, ni cohibeatur castigatione tali, in fetum exeat tota.

Castigator, m. 3. *riprensore*, מוכיח, Germ. *ein straffer*, Gall. *chatiseur*, Hisp. *castigador*, *y corregidor*, ἐπανορθωτής, qui reprehendit. *Horat. in Art. v.* 174. Censor, castigatorque minorum.

Castigatorius, a, um, ad castigandum pertinens. *Plin. l.* 5. *ep.* 16. *ad fin.* Adhibere solatium non quasi castigatorium, & nimis forte, sed molle & humanum.

Castigatus, a, um, nom. ex particip. correctus, castus, moderatus. *Cic. Tuscul.* 2. Non sedatus, sed castigatus animi dolor. *Gell. l.* 4. *c.* 20. Exempla castigatissimæ disciplinæ. *August. l.* 5. *c.* 24. *de Civ. Dei*. Luxuria castigatior.

Castigo, as, a. 1. *riprendere*, הוכיח, Germ. *straffen*, Gall. *chatier*, *corriger*, *reprendre*, Hisp. *castigar*, *e corregir*, κολάζω. *Virg.* 5. *Æn.* Entellum dictis castigat Acestes. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 27. Pueros matres, & magistri castigare solent, nec verbis solum, sed etiam verberibus. Et 1. *Offic. c.* 25. Qui punit, aut verbis castigat. ¶ Interdum est corrigere, emendare. *Horat. in Art. Poet. v.* 294. Carmen castigare ad unguem. ¶ Translate est cingere, & quasi constrictum tenere. *Sil. l.* 12. *v.* 355. Insula fluctisono circumvallata profundo Castigatur aquis.

Castimonia, f. 1. *castità*, ἁγνεία, castitas. *Liv. l.* 39. *c.* 9. Decem dierum castimonia opus esse. *Cic.* 6. *Verr.* 45. Ibi sacra per summam castimoniam virorum, ac mulierum erant. *Apul. l.* 11. *Miles. sub fin.* inanimam castimoniam dixit. h. e. conjunctam cum abstinentia a cibis animatis. ¶ In plurali num. legitur apud *Plin.* 31. 8.

Castimonialis, le, adject. castus. *Pallad. Februar. c.* 25. Castimoniale liquamen. h. e. aptum ad servandam castimoniam.

Castitas, & castitudo, f. 3. *castità*, *pudicizia*, Ger. *keuschheit*, Gal. *chasteté*, Hisp. *castidad*, σωφροσύνη, pudicitia, seu puritas a turpitudine Venerea. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 12. Sentiant mulieres in natura omnem castitatem pati. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 124. Ibi cunctam antiquam castitudinem.

Castitudo, inis, f. 3. V. Castitas.

Castor, oris, Κάστωρ, frater Pollucis, filius Tyndari, & Ledæ. V. Pollux. ¶ Cæterum nomen Castoris apud Auctores ambobus his fratribus commune est. *Plin. l.* 10. *c.* 43. Super ædem Castorum genitus pullus in oppositam sutrinam evolavit. ¶ Fuit Castor equorum domitor; Pollux vero pugil. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 2. *v.* 54. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 26. Castor gaudet equis; ovo prognatus eodem pugnis. Quod autem de ovo meminit Horat. ex ea fabula ortum est, qua Poetæ commenti sunt, Ledam cum Jove sub oloris specie concubuisse; atque ex eo concepisse ovum, ex quo Castor, & Pollux nati sint. Alii duo ova concepisse, ajunt, alterum ex Jove, ex quo Pollux natus sit immortalis; alterum ex Tyndaro, ex quo Castor mortalis progenitus: quare occiso in pugna Castore, Pollucem ei suam immortalitatem communicasse; Inde factum, ut inter sidera relati alternis occiderent, & orirentur. V. *Virg. Æn.* 6. *v.* 121. & *ibi Serv.* ¶ Est etiam Meteori genus, quod Castores appellant, felix omen navigantibus habitum, si geminum apparuisset. *Plin. l.* 2. *c.* 28. & *Senec. Quæst. natural. l.* 1. *c.* 1.

Castor, m. 3. *castore*, κάστωρ, animal amphibium, al. fiber, vel beber, vel canis Ponticus, quasi γάστωρ, quia ventre magno est. Fertur, cum viderit se obsideri, testiculos suos morsu avulsos projicere. Intelligit enim, ob hanc rem se capi, quia plurimum ad medicinam conferunt. Sed Sextius, & Dioscorides id negant, quia testes in castore substricti sunt, & adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis possunt. *Plin. l.* 32. *c.* 3.

Castoreum, i, κάστορος ὄρχις, testiculus Castoris plurimum ad medicinam conferens. *Plin. l.* 32. *c.* 3. Fibris, quos castores vocant, & castorea, testes eorum. V. Castor animal.

Castoreus, a, um, o. 1. 2. quod ad castorem pertinet, ut Castoreus odor, pro acuto, vel pro fœtido. *Plin. l.* 12. *c.* 24. Ubi Frobenius quidem legit: *odore castoreo*: at Dalechamp. & Harduinus: *odore castorei*. ¶ Est etiam adject. a Castore Pollucis fratre. *Senec. Hippolyto*, *v.* 810. Manus Castorea.

Castorinatus, a, um, fibrina, seu castorea veste indutus. *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. Incedunt pullati ad nuptias, castorinati ad litanias. ¶ De his vestibus *Isid. l.* 19. *Orig.* Fibrina vestis, tramam de fibri lana habens, castorina.

Castorinus, a, um, a castore animali, ut castorinum oleum, *Marcell. Empir. c.* 35.

Castra, plur. num. n. 2. *campo*, *allogiamento*, *steccato*, מחנה, Germ. *le-*

ger, Gal. camp, Hisp. real, στρατόπεδον, loca, in quibus milites tentoria fixerunt, vel ipsa tentoria, in quibus milites diversantur, quasi claustra, a claudo, quod vallo, & fossa clauduntur. Cic. ad Att. Cum Cæsar ad oppidum castra haberet. ¶ Dicuntur & de navibus. Cæs. 5. B. G. c. 22. Castra navalia adoriantur. Sic Castra nautica, pro navium statione, Nepos in Alcib. c. 8. n. 5. ¶ Castra urbana, erat locus ad Urbem prope muros non longe a via Nomentana, ubi Prætorianus miles continebatur: unde & Prætoriana, & Prætoria castra dicta. Suet. in Claud. c. 21. Capitolin. in Balbino, c. 10. Item castra, absolute, apud Suet. l. c. c. 30. Nec alia intelligenda, cum in urbanis rebus de his mentio fit. Instituta res est a Tiberi, ex consilio Sejani. V. Tacit. Ann. 4. c. 2. ¶ Interdum castra pro ipsa militia ponuntur. Tibull. l. 4. el. v. 39. Nam quis te majora gerit castrisve forove? ¶ Illud etiam notandum circa hanc vocem, nonnunquam dedisse initium Urbibus, & conditas Urbes ab iis nomen accepisse, qui ibi olim castra habuissent. Sic Castra Cornelia, Castra Pyrrhi, &c. de quibus V. Geographos. ¶ Dicimus Castra facere, ponere, habere, movere, apud Liv. Sallust. & al. ¶ Ad alia etiam transfertur. Senec. epist. 2. Soleo & in aliena castra transire, non tanquam transfuga, sed tanquam explorator. Loquitur de se subinde legente aliquid ex Epicuri libris.

Castrametātor, oris, qui castra locat, maestro di campo, στρατοπεδάρχης. In Thes. L. L. appellatur Vitruvius ad hanc vocem l. 8. c. 5. & l. 10. c. 7. Sed nos invenire non potuimus. Cicero divisim usus est Philipp. 11. c. 3. Castrorum antea metator.

Castramĕtor, aris, d. 1. accampare, attendare, חנה, Germ. das leger schlagen, Gal. camper, Hisp. assentar el real, στρατοπεδεύω, castra loco, sive pono. Liv. l. 9. c. 37. Cunctati, castrametatique sunt. Al. aliter leg. Plin. 18. 6. Peritia castra metandi. ¶ Sæpius divisim usurpatur. Curt. l. 3. c. 8. Metari suos castra jusserat.

Castratio, f. 3. virilium amputatio. Col. l. 6. c. 26. Id optimum genus castrationum. ¶ Castratio etiam dicitur in arboribus, cum earum rami amputantur, apud Plin. l. 16. c. 40.

Castrātor, oris, qui castrat. Tertull. l. 1. advers. Marcion. c. 1. Castrator carnis suæ castor. Adde l. 2. ad Nation. c. 13.

Castratorĭus, a, um, adject. ad castrationem pertinens, ut Castratoria ferramenta, Pallad. l. 1. c. ult.

Castratūra, æ, f. 1. idem quod castratio. Pallad. l. 6. c. 7. Vulnera castraturæ cinere sarmentorum, & spuma linentur argenti. ¶ Castratio siliginis apud Plin. 18. 9. est ejus purgatio.

Castrātus, a, um, nom. ex particip. exectus, cui virilia amputata sunt, castrato, εὐνοῦχος. Curt. l. 6. c. 3. Castratus homo. ¶ Translate, castratam Remp. dixit Cic. l. 3. de Orat. c. 41. h. e. attritam, attenuatam: Et Plin. l. 21. c. 17. castratas vires, pro ademptas. ¶ Dicuntur etiam castratæ arbores, amputatæ, truncatæ. Plin. 24. 8.

Castrensiānus, a, um, idem quod castrensis, ut castrensiani milites, qui in limitibus imperii contra barbaros excubabant. l. 12. Cod. Justin. tit. 36.

Castrensiarĭus, a, um, idem quod Castrensis, ut Castrensiarius negotiator, vivandiere. Inscript. apud Gruter. pag. 649. n. 5.

Castrensis, e. 3. στρατικός, quod ad castra pertinet. Cic. pro Cæl. c. 5. Castrensis ratio, & militaris. Plin. 7. 43. Mulio castrensis. Id. 10. 21. Vigilia castrensis. Liv. 7. 36. Triumphus castrensis. h. e. in castris actus. Gell. 5. 6. Castrensis corona. h. e. quæ dabatur ei qui primus castra hostium introisset. Pompon. Dig. 49. 17. 11. Peculium castrense. h. e. quod quis militiæ acquisivit.

Castriciānus, a, um, ad Castricium (quod est nomen proprium R.) pertinens. Cic. pro Flacc. c. 23.

Castro, as, a. 1. seco, execo, castrare, Germ. verschneiden, Gal. chatrer, Hisp. castrar, ἐκτέμνω, εὐνουχίζω, est testes amputare, a castore, animali, qui sibi dicitur testes avellere in venatione, vel a castus, quia castrando vis libidinis extinguitur. Var. R. R. 2. 5. Castrare vitulos. ¶ Translate de quacunque truncatione, sive privatione dicitur. Parav. Ut esset aliquis, qui linguam ejus castraret. Colum. l. 7. c. 12. Castrare caudas catulorum. ¶ Est & castrare arbores, vites, apud Plin. l. 24. c. 8. & Caton. c. 33. quod fit, cum in imo arbores perforantur. ¶ Castrari etiam faecis vina dicuntur apud eund. Plin. l. 19. c. 4. cum faecis percolantur, ut mitiora fiant & suaviora. ¶ Significat etiam coercere, compescere. Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 193. castrare avaritiam. ¶ Castrare favos, est, mel e favis extrahere, smellare, apud Colum. l. 9. c. 15.

Castrum, n. 2. castello, fortezza, φρούριον, locus muris munitus; cum militum præsidio, arcendis hostibus in loco editiore extructum, si quidem amplius est; quod si brevius, castellum dicitur. Cic. Fam. 15. epist. 4. Vallo, & fossa circumdedi, sex castellis, castrisque maximis sepsi. Hirt. de B. Alexand. c. 3. Postero die Castellum, quod in proximo vico non longe a suis munierat, brachiisque cum opere castrorum conjunxerat, vici obtinendi causa, Cæsar expugnat. ¶ Itaque Castrum dicitur civitas munitionibus, atque præsidio firmata; Castellum vero pagus, seu vicus fossa, murisque cinctus, militeque instructus. V. Veget. l. 3. c. 8.

Castŭla, læ, f. 1. περιζώνιον, præcinctorium, palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebantur, quod ea pudori, & castitati consuleretur. Nonius c. 16. n. 5.

Castulonenses, m. 3. populi Hispaniæ in conventu Carthaginiensi, ubi saltus Castulonensis, Puerto de Muladar, inter Castellam novam, & Andaluziam, in conf. Bæticæ, ad Anam fl. Plin. 3. 3. ¶ Eorum oppidum est Castulo in finibus Hispaniæ Bæticæ. Id. ibid. c. 2.

Castus, a, um, o. 1. 2. purus, integer, incorruptus, casto, immacolato, Germ. keusch, Gal. chaste, ἁγνός, purus, continens, & a libidinis labe immunis a castus, quod est cingulum Veneris, quo in nuptiis honestis utebatur. Virg. 2. Georg. v. 524. Casta pudicitiam servat domus. Cic. Phil. 3. c. 6. Quis hoc adolescente castior. Et de Arusp. Resp. c. 13. Matronarum castissima. ¶ Sumitur aliquando generalius pro integro, a quavis improbitate incorrupto, sancto. Plaut. Pœn. 5. 4. 13. Ut decet nos esse a culpa castas. Horat. de Art. v. 206. Et frugi, & castus, verecundusque coibat. Ubi Vet. Scholiast. castum, religiosum interpret. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. Id. l. 4. od. 11. Verbenis castis vincta ara. h. e. puris, mundis. ¶ Castus sermo est purus, nitidus, elegans, & ab omni barbarie, ac sordidis phrasibus expurgatus. Gel. 19. 8. C. Cæsar vir sermonis præter alios suæ ætatis castissimi. ¶ Adhibetur etiam pro fido. Sil. 3. 2. Sagunti mœnia castæ. & l. 14. v. 84. Socialia jura servarat casta.

Castus, us, m. 4. ritus, institutum, quia in sacris ritibus nihil magis requirebatur, quam ut a Venere abstinerent. Varr. Et religiones, & castus id possunt. Sic Gell. l. 10. c. 15. cæremoniæ, & castus multiplices. Quam lectionem tuetur Gronov. ex MSS. ¶ Invenitur & casto in ablat. Hinc in Casto Cereris esse, h. e. Cereris sacris operari, ἁγνεύειν Δήμητρι. Tertul. de Jejun. Sed bene, quod in nostris xerophagiis, blasphemias ingerens, casto Isidis, & Cybeles eas adæquas. Festus in verbo, Minuitur; Luctus minuitur, cum in casto Cereris est.

Casu, adverb. a nominativo Casus, significat forte, fortuna, præter opinionem, a caso, casualmente, τυχῇ. Cic. 1. Fam. ep. 2. Eo die casu apud Pompejum cœnavi. Nepos 23. 12. 1. Accidit casu.

Casuālis, le, adject. casuale, fortuito, quod casu fit, sine certa ratione, ut casualis conditio, quæ ab incerto eventu pendet. Leg. ult. Cod. de necessar. serv. ¶ Apud Grammaticos dicitur de casibus declinationum, ut formæ casuales, Priscian. l. 5. Præpositiones casuales. Prob. l. 2.

Casualĭter, casualmente, a caso, casu, forte. Sidon. l. 9. ep. 11. Si quid ibi vel casualiter placet.

Casŭla, æ, dimin. a casa, casetta. Plin. lib. 35. c. 10. Casula Protogenes contentus erat in hortulo suo. Adde Petron. in Satyr. c. 111.

Casus, us, ui, m. 4. a cado, caduta, caso, accidente, calamità, Gall. cheute, ruine, cas, fortune, Hisp. caso, y fortuna, o caida, πτῶσις, σύμπτωμα. Liv. l. 21. c. 35. Fessis tædio tot malorum nivis etiam casus ingentem terrorem adjecit. Sic casus urbis Trojanæ, h. e. ruina. Virg. Æn. 1. v. 623. ¶ Significat etiam inopinatum eventum, & calamitatem. Cic. de Orat. l. 3. c. 3. Casus horribilis, gravis, & repentinus. Curt. l. 4. c. 7. Sive illud Deorum munus, sive casus fuit. Cic. l. 2. de Orat. c. 85. Casus adversos sapienter ferre. ¶ Rem in casum dare, est fortunæ permittere, sive alicujus rei fortunam periclitari. Tacit. Annal. 12. c. 14. Liv. l. 42. c. 62. ¶ Casum, & fortunam Antiqui Deos fecerunt. Juvenal. sat. 10. v. ult. ¶ Plin. in Paneg. casum usurpavit, quo sensu Itali usurpant, scil. pro facto, seu re. Sedulo, inquit, vitavit hunc casum. ¶ Apud Grammaticos variæ nominum terminationes casus vocantur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 25. Gell. l. 2. c. 5. ¶ Casu, adverb. V. suo loco.

Catabăsis, is, f. descensus, a καταβαίνω, descendo. Macrob. l. 1. Saturn. c. 21.

Catabathmos, i, m. descensus, vel locus declivis, ubi descenditur. Sallust. in Jug. c. 20. & 22.

Catabolenses, in Cod. Theodos. 14. 3. 9. & 10. Sunt qui onerariis jumentis onera transvehunt, & præsertim qui frumenta molenda ad pistrinum jumentis comportant, ut censet Cujac. l. 16. Observation. c. 5. ita dicti a catabolo, quod erat stabulum jumentorum publicæ utilitati inservientium. ¶ Scribitur & catabulensis.

Catabolĭci spiritus Tertulliano de Anim. c. 28. sunt genii infausti, a καταβολή, jactus ex alto deorsum, quia sæpe eos, in quibus sunt, prosternunt, ac dejiciunt per furorem. Tertull. l. de Anima, c. 28. Sed fortasse legendum est Procatabolici, qui Spiritus quidam sunt, qui non perpetuo adsunt, sed ex condicto, & quasi devincti pignore se se repræsentant, a προκαταβάλλω.

Catacecaumĕne, κατακεκαυμένη, a κατακαίομαι, comburi; est regio Sole perusta, quam Mysi, & Lydi incolunt, omnibus arboribus, præter vites, exuta. Vitruv. l. 11. c. 6. Hinc

Catacecaumenītes, m. vinum generosum, quod colles in Mysia producunt. Vitruv. l. 8. c. 3. Plin. l. 14. c. 7.

Catachrēsis, f. 3. κατάχρησις, vox Græca, Latine Abusio, Tropus, quo nomen simile, & proximum adhibetur in iis rebus, quæ proprio nomine carent, ut parricida pro interfectore matris, sororis, fratris, &c. Virg. 2. Æn. Equum divina Palladis arte ædificant.

Catacliīta vestis est recentissima, & modo ex arcula deprompta, a κατακλείω, circumclaudo. Apulej. l. 11. Met. ubi alii leg. cataclita.

Cataclistĭcus, a, um, pretiosus: a κατακλειστός, quia quæ pretiosa sunt, in arcis condita servari solent. Venant. Fortun. l. 4. de vita Martini, antemed. ubi tamen alii aliter leg.

Cataclĭtum, i, stragulum, quo lecti accumbentium in triclinio sternuntur: item ipse lectus. Tertull. de Pall. c. 3.

Cataclysmus, m. 2. diluvio, מבול, Germ. sindflusz, Gal. deluge d'eau, Hisp. diluvio, κατακλυσμός, diluvium, & inundatio. Varr. 3. de R. R. c. 1. Thebæ ante cataclysmum ab Ogyge conditæ dicuntur.

Catadrŏmus, m. 2. Apud Græcos est funis e sublimi parte theatri extentus in inferiorem, per quem funambuli decurrunt, vel alia machina, per quam quis delapsus aliquem rapit, & secum asportat, ut cum Aquila Ganymedem rapit, Aurora Memnonem, Diana Endymionem. Sueton. in Ner. c. 11. Notissimus Eques Rom. Elephanto supersedens per Catadromum decurrit.

Catadūpa, orum, n. catadupe, locus in Æthiopia, quæ Ægypto jungitur, ubi per prærupta saxa præceps Nilus tanto fragore ruit, ut qui circa sunt accolæ aurium sensum amiserint. Senec. Cic. Plin. Macrob. & Vitruv. de his meminerunt.

Catadūpi, orum, pop. Æthiopiæ apud catarractas Nili, a quibus ipsæ catarractæ Catadupa vocantur. Plin. 6. 29.

Catægis, gidis, f. vento impetuoso, procella, καταιγίς, ventus procellosus, & qua perflat, divellens, & perstringens. Apulej. de Mundo. ¶ Est etiam hoc nomine ventus peculiaris Pamphyliæ. Senec. l. 5. quæst. natur. c. 17.

Catagelasimus, qui irridet. Plaut. Stich. 4. 2. 51. Nunc ego nolo e Gelasimo mihi te Catagelasimum. Est a γελάω, rideo, irrideo.

Catagrăpha, orum, pitture in profilo, κατάγραφα, imagines obliquæ, quæque varie formant vultus respicientes, suscipientes, vel despicientes, quas Cimon Cleonæus invenit. Plin. l. 35. c. 8.

Catagrăphus, a, um, κατάγραφος, inscriptus. Catagraphon linon, apud Catul. carm. 25. dicitur linum variis figuris intextum, & quasi inscriptum, ricamato. Alii legunt catagraphos Thynos, h. e. Thynos Bithyniæ populos in lino inscriptos; quemadmodum, intextos in aulæis Britannos, dixit Virg. 3. Georg.

Catagūsa, κατάγουσα, hoc est quæ reducit. Ita appellatum est æreum signum a Praxitele factum, Cereris filiam Proserpinam ab Inferis reducentis. Plin. l. 34. c. 8.

Catalecta, orum, n. raccolta, τὰ κατάλεκτα, a καταλέγω colligo. Catalecta Maronis appellantur breviora quædam carmina a nescio quo collecta, & Virgilio adjudicata. Auson. in Technopægn. v. 145.

Catalectĭcum, n. 2. metrum dicitur, cui una deest syllaba, ut Jambicum illud senarium Horat. Mea renidet in domo lacunar. Acatalecticum vero est, in quo nihil deest, nihil superfluit. Catull. Phaselus ille, quem videtis hospites. Priscian.

Catalectus, a, um, idem quod catalecticus. Diomed. l. 3.

Catalŏgus, m. 2. catalogo, tavola, מנין, Germ. ein register, Gal. catalogue, Hisp. catalogo, κατάλογος, sermo, vel scriptum, quod numerum, vel ordinem recenset. Vel enumeratio, seu rei, quæ exponitur, ordo. Plauti locus in Mil. 3. 1. 9. affertur; sed lectio valde dubia est. V. Taubman. ¶ Alioqui Catalogus vox est militaris, & significat consignationem, seu seriem eorum, qui stipendia merent. Auson. in Perioch. Iliad. 2. Sequitur enumeratio copiarum viritim, ut per catalogi seriem milites, naves, duces patriæ referantur. V. Alex. ab Alex. Gen. dier. l. 1. c. 20.

Catamidĭo, V. Catomidio.

Catamītus, i, a Veteribus Romanis necdum assuetis Græcæ linguæ appellatus est, qui Ganymedes Græcis dicebatur, & Jovi in deliciis fuisse traditur. Festus. Vet. Gloss: Catamitus, γανυμήδης. Plaut. Menæch. 1. 2. 35. Ubi Aquila Catamitum raperet, aut Venus Adoneum. ¶ Sumitur & pro Amasio. Apul. l. 1. Miles. Hic est carus Endymion, hic Catamitus meus. Hinc aliqui Catamitum putant dictum, quasi κατὰ μισθὸν, ut sit idem, quod puer meritorius. ¶ Item pro pocillatore; quo munere

nere fungebatur apud Jovem Ganymedes. *Apul. l. 11. Milef.* Vidi Simiam Catamiti pastoris specie aureum gestantem poculum. Adde *Auson. Epitaph.* 37. ¶ Item generaliter pro molli, & effœminato. *Cic. Phil.* 2. c. 31. Ergo ut te catamitum nec opinato cum ostendisses, &c.

Catăna, Catina, *Catania*, urbs Siciliæ, in ora Or. maris Jonii, unde finus Catanensis, in reg. Valle Dæmona, Ætnæ M. finitima.

Cataphăges, æ, m. *mangione, scialacquatore*. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 39. *Burm.*

Cataphracta, f. 1. *armatura*, κατάφρακτα, est tegmen lineum ferreis squammis consertum, quod modo pectus, modo totum hominem, & totum equum munit, quo tum pedites aliquando usi sunt, tum equites. De peditum cataphractis testatur *Veget. l. 1. de re milit. c.* 20. De equitum vero *Tacit. l. 1. histor. c.* 79. ¶ Fuit in usu apud Persas maxime, & apud Sarmatas. *Tacit. l. c.*

Cataphractarii, m. 2. qui cataphractis muniti sunt, al. clibanarii. *Lamprid. de Alexan. cap.* 56. Cataphractarios decem millia in bello interemimus. Adde *Trebel. in Claud. c.* 16.

Cataphractus, o. 1. 2. *armato da capo a piedi*, שריון, Germ. *kuiffer*, Gal. *arme de toutes pieces*, Hisp. *hombre armado de todo*, κατάφρακτος, undique munitus, a καταφράσσω, armis munio, ut Cataphracti equites, qui & ipsi lorica muniti sunt, & equos similiter munitos habent. *Liv. l.* 37. *c.* 40. Tria millia cataphractorum equitum.

Catapirătes, æ, m. 1. καταπειράτης, vel potius καταπειρατηρία, instrumentum, quo nautæ maris altitudinem explorant, *scandaglio*. *Plaut. Aulul.* 4. 1. 12. Ne pessum abeat, tanquam catapirates maris. Adde *Isid. Orig. l.* 19. *c.* 4.

Cataplasma, atis, n. 3. *empiastro*, Ger. *ein pflaster*, κατάπλασμα, emplastrum, malagma, compositum ex viridibus simplicibus decoctis, & contusis, vel ex aliis rebus in usum Medicinæ, a κατά, de, ex, & πλάσμα, figmentum. *Plin. l.* 20. *c.* 17. *Celf. l.* 3. *c.* 19.

Cataplasmo, as, are, cataplasma impono. *Cal. Aurel.* 2. *Tard.* 3. Cataplasmanda exteriora.

Cataplasmus, m. idem quod cataplasma. *Lucil.* apud *Non. c.* 4. *n.* 210.

Cataplexis, f. 3. κατάπληξις, h. e. horror, admiratio, stupefactio. Græca vox a *Lucretio* usurpata *l.* 4. *v.* 1157.

Cataplus, i, Græca vox, κατάπλους, & proprie dicitur, cum ex alto redit navis, atque in portum, unde exierat, remeat, sicut contra cum e portu solvitur, ἀνάπλους, dicitur. ¶ Hinc sæpe pro ipsa classi appulsa accipitur. *Mart. l.* 12. *epigr.* 75. Cum tibi Niliacus portet crystalla cataplus. Al. leg. *catastus*. *Auson. de claris Urbib. in Narbone, ad fin.* Toto tibi navigat orbe cataplus. Adde *Sidon. lib.* 7. *epist.* 7. & *lib.* 6. *epist.* 8. Quin & *Cic. pro Rabir. Post. c.* 14. Cataplus ille Puteolanus, sermo illius temporis, &c. Ubi Alexandrina classis intelligitur Puteolis portum ingrediens.

Catapotia, orum, n. 2. *pilole*, καταπότια, pilulæ, a καταπίνω, deglutio, devoro, quoniam neque editur, neque lingitur id genus, sed devoratur. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *Celf. l.* 5. *c.* 25. & *Scribon. Larg. Composit.* 145.

Catapulta, f. 1. καταπέλτης, machina bellica, qua tela, aut saxa longius jaciebantur, a πέλτη, hasta, vel a πάλλω, vibro. A Syris ante Dionysium inventa est. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *Caf. l.* 2. *B. C. c.* 2. & 9. *Sidon. Carm.* 22. *v.* 123. Non quæ stridentes torquet catapulta molares. ¶ Accipitur etiam pro telo. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 28. Nam illæcce catapultæ ad me crebro commeant. V. ibi *Taubman.*

Catapultarius, a, um, ad catapultam pertinens. *Plaut. Curc.* 5. 3. 11. Ex te hodie faciam pilum catapultarium. *h. e.* quod ejicitur catapulta.

Cataputia, V. Lathyris.

Cataracta, f. 1. sive cataractes, m. 1. sive etiam geminato r catarracta, vel catarractes, *cateratta*, ארבה, καταῤῥάκτης, καταῤῥάκτη, locus est præruptus, & præceps in flumine, unde aqua ruit potius, quam fluit, ut sunt cataractæ Nili, a καταῤῥάσσω, cum impetu decido, defluo. *Plin. l.* 5. *c.* 9. *Lucan. l.* 10. *v.* 315. ¶ Dicuntur item catarractæ, portæ quædam ex funibus, aut catenis pendentes, quæ attolli, & demitti possunt, cujusmodi in urbium portis videmus, ut, si hostium pars intrarit, illis demissis inclusi extinguantur. *Liv. l.* 27. *c.* 28. *Veget. l.* 4. *c.* 4. ¶ Item portæ, quibus demissis, fluminum aquæ retinentur, elatis emittuntur. *Plin. l.* 10. *v.* 62. ¶ Item aves Diomedeæ in Apulia, fulicis similes, dentatæ, oculis igneis, corpore candido, quia ex more omnium avium prædatricium superne cum impetu se in prædam immittunt. *Plin. l.* 10. *c.* 44.

Cataractria, vel Catarractria, æ, aromatis, seu condimenti genus, joculariter fictum a coquo *Plaut. Pseud. c.* 3. 2. 47.

Catarractes, is, m. 3. *Cascata di Tivoli*, casus Anienis fl. apud Tybur urb. in Latii, Sabinorumque confinio. ¶ Catarractes Danubii, *Struvensffel*, locus Norici, in Austria, infra Lentiam urb. ubi in Danubio navigia periclitantur.

Catarrhytus, irriguus. *Plin. l.* 5. *c.* 4. ait, Hipponem Africæ oppidum propter irriguos fontes catarrhytum dictum.

Catarrhus, i, m. *catarro*, *distillazione*, κατάῤῥους, destillatio, defluxus humoris noxii a capite ad nares, vel ad fauces, &c. *Marcell. Empir. c.* 5. *Plin. Valerian. l.* 1. *c.* 2.

Catascopium, n. 2. navis exploratoria, a κατασκοπέω, circumspicio. Afferunt locum ex *Cic. l.* 5. *ad Attic. epist.* 11. Sed lectio varia est. Refert hanc vocem inter alia navium nomina *Gell. l.* 10. *c.* 15.

Catascŏpus, i, m. *spia*, explorator, speculator, a σκοπέω, exploro. *Hirtius de B. Afric. c.* 26. Litteris per catascopum missis.

Catasta, f. 1. vel στάθμη, machina, vel locus, ubi venales servi exponebantur, a καθίστημι, statuo, colloco. *Suet. de Illustr. Grammat. c.* 13. ¶ Erat & catasta privata, in qua mangones pueros formosos collocabant, ut venderent, quæ a *Martiale lib.* 9. *epigr.* 60. arcana dicitur. ¶ Catasta item equuleus erat, in quo homines torquebantur. Sed alii compedem ligneum intelligunt. V. *Casaub.* ad illud *Persii Sat.* 6. *ad fin.* Ne sit præstantior alter Cappadocas rigida pingues plausisse Catasta.

Catastolicus, a, um, καταστολικός, cohibendi, & reprimendi, aut supprimendi vim habens.

Catastrŏphe, Catastropha, æ, f. 1. καταστροφή, subversio, a καταστρέφω, subverto. Hinc extrema pars fabulæ catastrophe dicitur, quod in ea res turbulentæ in lætum exitum convertantur, ut in Comœdiis, aut contra res lætæ sortiantur tristem exitum, ut in Tragœdiis, *Petron. in fragm. Tragur. c.* 54. *editione Burm.*

Catastus, m. 2. servus venalis, a catasta. *Vitruv. l.* 8. *Martial. l.* 12. *epigr.* 75. Sed in *Vitruvio* alii legunt *celastros*, canoræ vocis, a κελαδεῖν, clamo, alii *catlastros*, a catulire: in *Martiale* aliqui legunt *cataplus*, navigatio, adventus navis, locus, quo navigatur. V. Catlaster.

Catatechnus, κατάτεχνος, artificiosus, industrius. *Vitruv. l.* 4. *c.* 1. Callimachus propter elegantiam, & subtilitatem artis marmoreæ ab Atheniensibus catatechnus fuerat nominatus. Al. leg. *cacizotechnus*.

Catax, acis, o. 3. *zoppo*, claudus, quasi cadax, a cadendo, vel quasi κατάξ, a κατάγω, confringo, veluti fractos habens pedes. *Festus*, *Non. c.* 1. *n.* 100. *Lucil.*

Cate, *accortamente*, prudenter, astute, callide. *Plaut. Mil.* 2. 3. 61. Quæ te novit tam cate. *Cic. in Arat. v.* 304. Jam tornare cate contortos possiet orbes.

Catechĕsis, is, f. *istruzione*, κατήχησις, institutio, eruditio. Ab Ecclesiasticis scriptoribus sumitur pro institutione elementorum Religionis Christianæ. *Hieronym. epist.* 51. *ad Pammach. c.* 4.

Catechismus, i, m. idem quod catechesis, κατηχισμός. *Augustin. de Fide, & operib. c.* 13.

Catechiso, vel Catechizo, as, are, primis Christianæ fidei rudimentis imbuere, erudire. *Tertul. de corona, c.* 41. *& alibi*.

Catechumĕni, m. 2. κατηχούμενοι, qui mysteriis religionis erudiuntur, a κατηχέω, quod est erudire, instituere. *Tertul. de corona, c.* 2. ¶ Catechumena, æ, in fem. gen. apud *Augustin. epist.* 169.

Categoria, f. 1. κατηγορία, accusatio, a κατά, contra, & ἀγορεύω, loquor. *Macrob. Saturn.* 7. 3. ¶ Sed *Aristotelis* categoria, seu categorema est prædicamentum. *Sidon. l.* 4. *ep.* 1.

Categoricus, a, um, adject. q. d. prædicamentalis. *Sidon. l.* 9. *epist.* 9. Categoricis spiris lubricas quæstiones innodare.

Cateja, æ, genus teli, quo utebantur Teutones, & Galli. *Virg.* 7. *Æn. v.* 741. Teutonico ritu soliti torquere catejas. V. ibi *Serv.*

Catella, æ, f. 1. diminut. a catena, monile muliebre. *Horat. l.* 1. *epist.* 17. *v.* 55. Sæpe catellam, sæpe periscelidem raptam sibi flentis. ¶ Erat & virile ornamentum, virtutis præmium. *Liv. l.* 39. *c.* 31. Quintius suos equites catellis, ac fibulis ornavit. ¶ Præterea catella idem est ac canicula *cagnolina*. *Juven. Sat.* 6. *v.* 653. Morte viri cupiant animam servare catellæ.

Catellus, i, *cagnolino*, σκυλάκιον, diminut. a canis, vel a catulus. *Cic.* 1. *Divin. c.* 46. Catellus mortuus. ¶ Item genus vinculi. *Plaut. Cur.* 5. 3. 13. Te hodie faciam cum catello ut accubes, ferreo ego dico.

Catēna, f. 1. *catena*, זיקים, Ger. *ein ketten*, Gal. *chaine*, Hisp. *cadena*, ἅλυσις, vinculum ferreum ex connexis anulis, a καθ' ἕνα, super unum, quia varios anulos jungit. *Cic.* 7. *Ver.* Hominibus miseris, innocentibusque injici catenas imperat. Sic indere catenas apud *Plaut.* compescere, & vincire catenis, apud *Horat.* & *Ovid.* ¶ Catenæ etiam dicuntur ligneа illa vincula, quibus asseres trabibus contignationis, tectove affiguntur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. *Pallad. l.* 1. *de R. R. c.* 13. ¶ Translate *Cic. pro Sext. c.* 7. Hanc terram, immanemque belluam constrictam legum catenis, &c.

Catenarius, o. 1. 2. qui catena ligatur, ut canis ad fores domus causa custodiæ. *Sen. l.* 3. *de Ira, c.* 37. Irasceris catenario cani.

Catenatio, f. 3. *incatenatura*, *legamento*, conjunctio rerum inter se. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Ab lentitudine firmas recipiunt catenationes, scil. trabium colligationes.

Catenatus, o. 1. 2. *catenato*, מכבל, Ger. *mit Ketten gebunden*, Gal. *enchainé*, Hisp. *encadenado*, ἁλυσιδωτός, catena vinctus. *Martial. l.* 7. Nulla catenatis pila est præcincta lagenis. *Horat. Epod.* 7. *v.* 7. Catenatus Britannus. ¶ Catenati labores, per translationem, id est, sese vicissim sequentes. *Martial. l.* 1. *epig.* 16. Expectant curæque, catenatique labores.

Catēno, as, a. 1. *legare*, δεσμέω, catena ligo. *Venant. Fortunat. l.* 8. *carm.* 4. *v.* 348. Bractea gemmatam cycladem fila catenant.

Catenoplium, κατενόπλιον, species fuit rhythmi, carminisque, ad quod saltabant veteres arma quatientes, uti apud *Suidam* legimus. *Auson. epist.* 12. *v.* 41. Nobiscum invenies catenoplia, si libet uti. Al. aliter leg.

Caterva, f. 1. *caterva*, *squadrone*, *squadra*, גדוד, Germ. *auffen Kriegsvolck*, Gal. *brigade*, *trouppe*, Hisp. *caterva*, στῖφος, præcipua pars exercitus apud multas Barbaricas gentes, ut *Legio* apud Romanos. *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 2. ¶ Usurpatur sæpissime de quacumque militum manu. *Nepos in Chabr. c.* 1. Catervæ conductitiæ fugatæ. ¶ Aliquando ita adhibetur, ut dicatur tantummodo de multitudine peditum, *squadra d' infanteria*: sicut *turma* de equitibus dicitur. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 190. equitum turmæ, peditumque catervæ. ¶ Dicitur etiam de quacunque hominum multitudine. *Cic.* 3. *de Or. c.* 50. Catervæ, & conventus hominum.

Catervarius, a, um, adject. *Suet. Aug. c.* 45. Spectavit pugiles, non legitimos, atque ordinarios modo, sed & catervarios temere pugnantes. *h. e.* catervatim confertos, *a frotte*.

Catervātim, *in frotta*, ἰλαδόν, per varias catervas. *Liv. l.* 23. *c.* 27. Cum alii catervatim currerent.

Catharticus, o. 1. 2. καθαρτικός, purgatorius, ut Medicamentum catharticum, quod vulgo purgationem vocant, a καθαίρω, purgo, expio, lustro. *Celf. l.* 2. *c.* 12. Omnibus catharticis aloe miscenda est.

Cathĕdra, f. 1. *sedia*, מושב, Ger. *predigstul*, *catheder*, Gal. *chaire*, *siege*, Hisp. *catedra*, *silla*, καθέδρα, sella sublimior recitatorum, aut declamatorum. *Martial. l.* 12. *epigr.* 100. De cathedra quoties surgis. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 91. Discipularum inter jubeo plorare cathedras. ¶ Erat autem cathedra, ut diximus, sublimioris sellæ genus, cum suppedaneo, & aliquando cum umbella; qua postea usi Episcopi, & Professores. De ea non pauca *Savaro ad Sidon.* ¶ Item sella velata, qua feminæ gestari per urbem solebant. *Martial. l.* 12. *epigr.* 38. Hunc, qui femineis noctesque, diesque cathedris Incedit, &c. ¶ Dicitur etiam de quacumque sella *Juvenal. sat.* 7. *v.* 47. Quæque reportandis posita est orchestris. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Cathedra supina. *una poltrona*.

Cathedralicius, a, um, *Martial. l.* 10. *epigr.* 13. Cum cathedralicios portet tibi rheda ministros. h. e. molles, & effeminatos pueros, & feminis similiores, quam viris. *Cathedra* enim feminæ maxime utebantur tum domi, tum foris.

Cathedrarius, a, um, aliud adject. a cathedra, ut Cathedrarii servi, qui cathedram portant, apud *Sidon. l.* 1. *epist.* 11. ¶ Cathedrarius Philosophus, & Cathedrarius Orator, qui cathedra ad docendum, vel dicendum utitur. *Senec. epist.* 11. & *de Brev. vitæ, c.* 10.

Cathemerinon, καθημερινῶν, hoc est quotidianorum. Græca vox, qua *Prudentius* partem poematum suorum inscripsit, ubi hymnos posuit variis diei horis, & aliquot etiam solemnioribus festis decantandos.

Cathĕtus, i, κάθετος, linea perpendicularis, vox geometris nota. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Lineæ, quæ catheti appellantur.

Catholĭce, adverb. a catholicus. *Tertul. advers. Hæret. c.* 26. Regulam fidei superinducerent contrariam illi, quam catholice in medium proferebant. *universalmente a tutti*.

Catholiciāni, orum, m. ministri Catholicorum, *in Cod. Justin. l.* 9. *tit.* 49. *leg. penult.* ¶ Porro *Catholici* dicti sunt aliquando Procuratores fisci, qui exigendis tributis præerant, præsertim in provincia Africa. *Cujac.* & Du Fresne *in Glossar.*

Catholĭcus, o. 1. 2. *cattolico*, *universale*, Ger. *allegemein*, Gal. *universel*, Hisp. *universal*, καθολικός, universalis, a κατά, idest circa, & ὅλον, totum, quasi circa omnia versetur. *Plin. l.* 1. *hist. natur. in elencho libri* 2. *n.* 15. Catholica siderum errantium. *h. e.* ea, quæ universim pertinent ad sidera errantia. Sic *n.* 55. Catholica fulgurum. ¶ *Catholica fides* est Fides Christiana: & *Catholici*, Christiani. *Prudent. peristeph.* 4. *v.* 24. & 30.

Cati fons dicebatur, ex quo aqua Petronia in Tyberim fluebat, quia in agro erat cujusdam Cati. *Festus.*

Catili-

Catilina, m. 1. Patritius Romanus, qui cum multis aliis ex Nobilitate contra Rempub. conjuravit, exercitu etiam in Etruria parato adversus Patriam. Detecta conjuratione nonis Decembris prudentia M. T. Ciceronis tum Consulis, in exilium concessit. Inde exercitum Romam versus movit. Victus a C. Antonio altero Consule in prælio desperatissime pugnans interiit. *Cic. in Catil. pro Mur. pro Flacc. pro Sylla, pro Arch.* &c.

Catilinānus, & **Catilinarius**, a, um, adject. a Catilina, ut Catilinana prodigia, apud *Plin. l. 2. c. 51. Cic. Catil. 2. c. 10.* Catilinarium Seminarium. Et *Quintil. l. 3. c. 8.* Catilinarium bellum.

Catilla, æ, f. 1. videtur esse diminut. femin. a catulus, i. e. parva canis. *Plaut. Cas. 3. 2. 22.* Vide ibi *Taubmann.*

Catillamenta, orum, quasi catillationes, apud *Arnob. l. 2. p. 73.* Ubi al. leg. *Castellamenta.* V. Castellamentum.

Catillatio, f. 3. λειχεία, actus lingendi. *Fest.* Catillatio grave opprobrium objiciebatur hominibus generosis, si qui provincias amicas pop. Rom. expoliassent.

Catilli, m. 2. pop. Sabinorum ad Catillum montem. *Sil. l. 4. v. 225.* Pomifera arva creant, Anienicolæque Catilli, &c.

Catillo, as, a. 1. *leccare i piatti*, Ger. *teller lecken*, Gal. *lecher les plats*, Hisp. *lamer los platos*, λειχάζω, est catinos lingere, a catillus, dimin. catinis. Sed *Fulgent. de prisco Serm. n. 22.* dicit catillare esse per alienas domos gyrare, al. ligurire, tractum a catulis, qui per omnes domos circum eunt. *Plaut. Cas. 3. 2. 22.* Operam uxoris polliceor foras quasi catillatum. Ita legit *Lambinus.* V *Taubman.*

Catillo, onis, m. 3. *lecca piatti*, זולל, Ger. *tellenschelecKer*, Gal. *friand, gourmand*, Hisp. *goloso, lamedor*, λίχνος, liguritor, & generatim gulosus, a catillis, idest catinis lingendis. Proprie catillones dicti sunt, qui ad sacrificium Herculis ultimi cum venirent, catillos liguriebant. Translate etiam lupi pisces a *Lucilio* dicebantur *catillones*, qui inter duos Tiberis pontes proxime ripas stercore vescerentur. Hæc omnia docet *Macrob. l. 2. Saturn. c. 12. in fi.*

Catillus, i, m. 2. dimin. parvus catinus. *Colum. l. 12. c. 17.* Mixturam in catillo componere. *Valer. Max. l. 4. c. 3. n. 5.* Catillus ligneus. ¶ Est etiam inferior molæ pars, de qua V. in Mola.

Catillus filius Amphiarai, qui cum fratribus Corate, & Tiburto in Italiam venit, & urbem condidit, quam a Fratre Tibur vocavit. *Sil. 8. 366.* ¶ Item mons, *Monte di Tivoli*, apud Tibur urb. & Anienem fluvium. *Serv. ad 7. Æn. v. 672.*

Catina, æ, urbs Siciliæ, eadem ac Catana. *Plin. 3. 8.*

Catinensis, e, adject. a Catina Siciliæ Urbe, ut Catinensis pumex, apud *Juven. Sat. 8. v. 16.* Si tenerum attritus catinensi pumice lumbum. *h. e.* qualem pumicem Ætna Catinæ vicinus evomere solet.

Catinus, m. 2. & catinum, n. 2. *catino, conca*, Ger. *eine schüssel*, Gal. *bassin*, Hisp. *fuente*, τρύβλιον, vas ingens escarium, in quo pultem, aut jurulenti quid ponebant, a capiendo, vel a κάτινον, vas Siculorum, ubi assa ponebant. *Var. 1. R. R. 63.* In sole ponere aquæ catinos. *Cat. R. R. c. 84.* Catinum fictile. ¶ Catinus item dicebatur vas, in quo metalla purgabantur. *Plin. l. 33. c. 4.* Quæ e catino jactatur spurcitia, in omni metallo vocatur scoria.

Catius, ii, Deus apud Romanos, qui pueris præerat, ut eos, *catos*, *h. e.* solertes, & prudentes faceret. *August. de Civ. Dei 4. 21.*

Catlaster, stri, grandior puer, adolescentulus. *Vitruvio* hanc vocem restituit *Turneb. l. 24. Adversf. c. 7.* pro eo quod vulgo legebatur *catastos l. 8. c. 4.* Catlastri autem forma, quam *Charisius* habet *l. 1.* contracta est ex *Catulaster*, quod in diminutivis ex *Catulus*, *Priscianus* ponit *l. 3.* Gloss. Vet. Catulaster, ἀστοι. Et Glossa Cyrill. Catulaster, παίδαξ. ¶ Hinc *Catulastra*, æ, f. quo usus *Dracontius l. 2. ad fin.* Non catulastra gerit puerilia.

Catlitio, V. Catulitio.

Catoblĕpas, æ, m. κατωβλέπας, fera in Æthiopia ad Nili caput, capite prægravi, & deorsum flexo. *Plin. 8. 21.*

Catochites, m. 1. κατοχίτης, gemma, quæ veluti gummi manum impositam retinet. *Plin. l. 37. c. 10.*

Catomidio, as, a. 1. est κατ' ὤμων τύπτειν, humeros verberare, a catomum. *Petron. Satyr. c. 132.* Vocat cubicularios, & me jubet catomidiari. *Spartian. in Adrian. cap. 18.* Decoctores bonorum suorum catomidiari in amphitheatro, & dimitti jussit. Ita leg. *Salmas.* & *Gruter.* ¶ *Casaub.* retinet *catomidiari*; & sic *catomidio*, as, significat publice irrisui præbere, ac ludibrio, κατωμίζειν.

Catōmum, i, est commissura cervicis cum humeris, ut explicat *Scalig. ad Manil.* ex græco κατ' ὤμων. *Turneb.* vero censet, esse vinculum, aut catenam. V. Catonium. ¶ Hinc catomo, vel catomis cædere, est scapulas verberare: quod sæpe legitur in vetustis Martyrologiis.

Catōnes. Familia Catonum ex Tusculano municipio ortum traxit. *Cic. 2. de Leg. pro Sylla, pro Plancio,* &c. Primus M. Porcius Cato se Romam contulit, amicitia, & suasione Val. Flacci. Natus est Q. Fabio Maximo, eo, qui Tarentum recepit, primum Consule. *Idem de Sen.* Fuit æqualis Africani Superioris, & Q. Fabii Maximi. Gessit Censuram summa severitate. Hinc Censorius dictus est. Scripsit historiam. *Id. 1. de Leg.* Scripsit libros de originibus rerum, item de re Rustica, & alia. *Id. de Sen. 4. Tusc. in Brut.* Reliquit plurimas orationes, in quibus omnes Oratoriæ virtutes inerant. *Id. in Brut.* Fuit Stoicus, sed summa humanitate. *Id. in proœm. Parad. pro Mur.* Sapiens nominatus est. *Id. 3. Offic. de Amic.* Filium præstantissimum genuit, qui ante patrem mortuus est Prætor designatus. *Id. 3. Offic.* Diutissime vixit, & floruit in senectute. *Id. de Amic. de Sen.* Linguam Græcam in senectute didicit. *Id. de Sen. 2. Acad.* Vixit annos 85. & mortuus est L. Marcio, M. Manilio Coss. annis 86. ante Cic. Consulem. *Id. in Brut.* Ejus elogium habes apud *Liv. l. 39. c. 40.* ¶ Fuere multi alii Catones, omnes viri gravissimi, vitamque agentes ex disciplina Stoicorum. In iis celeberrimus est M. Cato, cognomento Uticensis, Imperator in Africa. Hic, cum cæteri omnes in Africa se Cæsari traderent, mortem sibi suis manibus maluit Uticæ consciscere, quam Tyranni vultum aspicere. *Cic. 1. Offic.*

Catoniānus, a, um, ad Catonem pertinens. *Cic. 7. Fam. epist. 25.*

Catonium, n. 2. locus Inferorum, a κάτω, deorsum. *Cic. l. 7. Fam. ep. 25.* Vereor, ne in catonium Catonianos; idest, metuo, ne Cæsar me, teque, qui Catonem extollimus, ad Orcum demittat. Sed alii legunt *catomum*, alii *caronium*, a Charonte, *Laberius*: Tollet bona fide vos Orcus nudus in Catonium. *Gell.* hanc vocem sordidam putat, *l. 16. c. 7. Turneb. l. 1. Adversf. c. 28.* legit *catomum*.

Catopyrites, κατοπυρίτης, gemma in Æthiopia. *Plin. l. 37. c. 10.*

Catta, æ, f. *Martial. l. 13. epigrammate 69. cujus lemma est Catta.* Pannonicas nobis numquam dedit Umbria cattas. Mavult hæc domino mittere dona Pudens. *Martial.* tum in præcedentibus, tum in sequentibus distichis de variis avibus agit: quare etiam *cattæ* istæ inter aves censendæ sunt, & quidem Pannoniæ peculiares, ut ipse *Martial.* indicat (quamvis non constet, quodnam avium genus hoc nomine designetur) Neque audiendi sunt, qui mustelas silvestres esse putant, multo minus, qui *feles* interpretantur.

Catti, orum, pop. Germaniæ, ubi nunc Hassia, *Hessen*, cum parte Turingiæ, & Brunsuicensis Ducatus, prope Visurgim flu. & Cheruscos pop. quorum primaria Castellum Cattorum, *Cassel*. *Tacit. de Germ. cap. 30.* ¶ Apud *Plin. 4. 14.* legitur *Chatti*.

Catula. V. Catulus.

Catularia, f. 1. porta Romæ, dicta, quia non longe ab ea ad placandum caniculæ sidus frugibus inimicum rufæ canes immolabantur, ut fruges flavescentes ad maturitatem perducerentur. *Fest.*

Catulaster, & **Catulastrum** V. in Catlaster.

Catuli, familia Romæ nobilissima. Hinc Q. ille Lutatius Catulus, qui Pœnos apud Ægades insulas navali prælio superavit. Hinc Q. Catulus Orator fil. M. Catonis majoris, summa vitæ, & naturæ comitate, dulcissimo sono vocis, incorrupta Latini sermonis integritate. *Cic. in Brut. 2. & 3. de Orat. 1. & 2. Offic.* A Mario bello civili mori jussus, cum exilium deprecaretur, haustis ardentibus carbonibus se prætocavit. *Id. 5. Tusc. 3. de nat. Deor.* Reliquit orationes, & librum de suo Consulatu, & suis rebus gestis. *Id. in Br.* Habuit filium eodem nomine, & eadem comitate vitæ, & sermonis. *Id. 1. Offic.*

Catuliānus, a, um, adject. a Catulo, nomine R. ut Catuliana Minerva, a Q. Lutatio Catulo Romæ intra Capitolium dicata. *Plin. l. 34. c. 8.*

Catulinus, a, um, o. 1. 2. *di cagnolino*, σκυλάκειος, ex catulo. *Plin. l. 29. c. 4.* In cœnis Deum etiamnum ponitur catulina. *sc.* caro.

Catulio, n. 4. σκυζάω, est gestire, proprium canum, cum libidine lasciviunt. *Varr. l. 2. R. R. c. 9.* Tum dicuntur catulire. ¶ Translate *Laber. apud Non. c. 2. n. 171.* Lupa catuliens. *h. e.* meretrix ἀνδρα ἐξεπιθυμεῖν.

Catulitio, f. 3. σκυζηθμός, est, cum statis anni temporibus canes ad Venerem incitantur. *Plin. l. 16. c. 25.* Catulitionem, inquit, vocant, gestiente natura semina accipere. In quodam MS. apud Harduin. & Turneb. legitur *catlitionem* per syncopen.

Catulliānus, a, um, adject. a Catullo, ut basia Catulliana, *Martial. l. 11. epigr. 7.*

Catullus, m. 2. Poeta Veronensis, natus Syllæ, Mariique temporibus, in poemate cum lascivus, tum mordax, quippe qui Cæsari maximo tunc viro minime pepercit, Jambis eum criminatus. Reconciliatus nihilominus eodem die ab eo cœnæ adhibitus est. *Sueton.* Amavit Ipsithillam, & Clodiam, quam Lesbiam vocat. Scripsit de passere suæ Lesbiæ, & alia multa. Mortuus est Romæ. *Ovid. l. 2. Trist.* ¶ Alius fuit Catullus urbicarius mimographus, de quo meminit *Juvenal. sat. 13. v. 11.* & *sat. 8. v. 185.*

Catŭlus, m. 2. *cagnuolo, picciol cane*, גור, Germ. *ein iung hindlein*, Gal. *un petit chien, ou un petit de quelque autre bete*, Hisp. *cachorro, nuelo*, parvus canis, a *canniculus*, vel a *catus*, sagax. *Cic. de Nat. Deor.* Omnia in perfectis, & maturis meliora, ut in equo, quam in equulo, in cane, quam in catulo. ¶ Sed sæpe large ponitur pro fetu omnium animalium, sive immanium, sive mitium, præterquam avium. *Plin. 8. 4.* Raptor appropinquante tigridis tremitu abjicit unum ex catulis. Sic *Virg. 3. Georg. v. 438.* Catulos usurpat de fetu viperæ. ¶ Est etiam genus vinculi, quod & canis dicitur. *Lucilius* apud *Festum.* Cum manicis, catulo, collarique. ¶ Catula in femin. est *Aurel. Vict. in epit. c. 23.* Indomitæ, & rabidæ libidinis catula. ¶ Aliter catuli longe olent, aliter sues: proverb. est in dissimiles ac dispares, apud *Plaut. Epid. 4. 2. 9.* ¶ Est etiam Catulus cognomen familiæ Rom. de qua V. in Catuli, sup. & tunc verisimile est non a *canis*, deduci, sed a *catus*, prudens, sagax.

Catumēum, i, libi genus in sacrificiis adhibiti. *Arnob. l. 7.*

Catus, a, um, o. 1. 2. *accorto, sagace*, Ger. *listig, verschlagen, weise*, Gal. *fin, ruse, accort*, Hisp. *astuto, y recatado*, חכם, sapiens, peritus, acutus, quasi cautus, a *caveo*. *Plin. l. 7. c. 31.* ait catos, & corculos a sapientia dictos. *Ennius* apud *Cic. 1. Tusc. c. 9.* Egregie cordatus homo catus Ælius Sextus. Adde *Horat. l. 1. od. 10.* & *l. 3. od. 12.* ¶ Cum infinito *catus canere* dixit *Apulej. in Floridis*.

Catus, i, m. 2. machinæ militaris genus, quam etiam vineam, & pluteum dixerunt, sub qua miles latebat muros oppugnaturus. *Veget. de re milit. l. 4. c. 15. Turneb. l. 11. adversf. c. 24.* ¶ Item feles, αἴλουρος, *gatto*. *Pallad. in Mart. tit. 9.* Contra talpas prodest catos frequenter habere in carduetis.

Cavædium, dii, n. 2. hoc est cavum ædium, *corte, cortile*, Ger. *vorhaus*, Gal. *basse cour*, Hisp. *patio*, locus sub dio vacuus, in mediis ædibus, ad commonem omnium usum. Hujus quinque sunt genera, Tuscanicum, Corinthium, tetrastylon, displuviatum, & testudinatum. *Varro l. 4. de L. L.* duplex cavædium facit, alterum tectum, sub dio alterum. *Plin. l. 2. epist. 17.* A tergo cavædium, porticum, aream. *Vitruv. l. 6. c. 3.* disjunctim, *Cavum ædium*, protulit.

Cavāmen, inis, n. 3. caverna, cavum. *Solin. c. 14.* (al. 9.) *de Macedonia*: In latebrosis rupium cavaminibus.

Cavatĭcus, a, um, adject. ὀπαῖος, ut cochleæ cavaticæ, *Plin. l. 30. c. 6.* *h. e.* quæ in cavis terræ degunt.

Cavatĭo, onis, f. 3. excavatio, cavandi actio. *Var. l. 4. de L. L.* Sinus majorem cavationem, quam pocula, habet.

Cavātor, oris, m. 3. qui excavit, *scavatore*. *Plin. l. 10. c. 18.* Picus cavator arborum. ¶ Item scalptor gemmarum, vel lapidum: pro quo legitur etiam *cabator*. *Inscript.* apud *Grut. p. 622. n. 1.* Cabatores de via sacra fecerunt sibi &c. V. *Salmas. in not. ad Vopisc.*

Cavatūra, æ, f. 1. idem quod cavatio, ut cavatura temporum. *Veget. l. 1. c. 25. de re veterin.* Cavaturæ dentium, *Marcell. Empir. c. 12.*

Cavātus, a, um, nom. ex particip. a cavo, as, excavatus, *scavato*. *Cic. 2. de Leg. c. 18.* Lignum cavatum. *Tertul. adversf. Hermog. c. 29.* Segregatis aquis in cavatiorem sinum.

Caucălis, lis, f. 3. herba, fœniculo similis, brevi caule, flore candido. *Plin. l. 22. c. 22.*

Caucasĭæ Portæ, Portæ Iberiæ, Pylæ Iberiæ, *Demircapi*, seu *Themircapi*, locus quidam Iberiæ angustissimus, 220. passuum, al. 300. in Albaniæ confinio, inter montem Caucasum, & mare Caspium, vel melius Hyrcanum, prope Cyrum fl. circa Harmalten urb. in cujus rupe *Cumanian* castellum est. Nec alibi transitus ex Iberia in Albaniam conceditur. Magno errore a nonnullis cum Caspiis Portis confunduntur, ut Plinius monet. Nam Caspiæ Portæ sunt angustiæ montis Tauri, in Regno Persarum, haud procul a Caspio mari, ubi transitus est inter Mediam, & Parthiam. Nunc apud Caucasias Portas urbs est, Emporium, & præsidium, quæ *Derbent* vocatur ab exteris, quod angustias significat, & a Turcis *Demir*, seu *Temircapi*, idest, ferreæ portæ, non quod ibi sint portæ ex ferro constantes, sed quod locus adeo munitus sit, ut quemvis hostilem impetum facile sustineat. Gaudet portu satis capaci.

Caucasigĕna, æ, ad Caucasum genitus. *Sidon. l. 4. ep. 1.* Caucasigenæ Alani.

Caucasĭus, & **Caucasēus**, a, um adject. ad Caucasum pertinens. *Vi g.* *E. l.*

Ecl. 6. v. 42. Caucasfeasque refert volucres. *Sil. l. 4. v. 333.* Caucasis tigris se protulit antris.

Caucasus, m. 2. [illegible], *Cocas*, *Cochias*, *Alsfor*, *Alvzav*, *Salatto*, *Navagros*, *M. d. Circassi*, mons Asiæ, ad Sept. versus Mengreliam, & Georgiam valde extensus, inter mare Euxinum ad Occ. & Caspium, seu Hyrcanum ad Or. ex quo Cyrus flu. profluit. Tanta est altitudine, ut ad tertiam noctis partem vertices illius Solis radiis illustrentur. Scopulosus est. Hinc Scopuli Caucasi, prov. Hic Prometheum vinctum fuisse fabulati sunt. ¶ Caucasum mente inducere, apud *Senec. Med. v. 43.* est supra modum indurare animum, & ad scelerata quoque obdurare. *Tertul. advers. Marcion. l. 1. c. 1.* proverbio dixit, Caucaso abruptior.

Caucus, i, m. patera, poculi genus. *Spartianus in Nigro, c. 10.* Quum milites quondam in cauco argenteo expeditionis tempore bibere voluisset, *Trebell. in Claud. c. 14.* Labis in caucos, & scyphos pondo undecim. V. ibi *Salmas.*

Cauda, f. 1. *coda*, [illegible], Germ. *ein schwantz*, Gall. *queue*, Hisp. *cola*, [illegible], pars postrema in bestiis. *Cic. 3. de Orat.* Oculos natura nobis, ut equo, & leoni setas, caudam, aures, ad motus animorum declarandos dedit. ¶ Interdum ponitur cauda pro virili membro. *Hor. in form. Sat. 2. v. 45.* Caudamque salacem demeteret ferro. ¶ Caudam jactare popello, *Pers. Sat. 4. v. 15.* proverb. quod significat venditare se apud populum speciosis actionibus; tractum a canibus, qui cauda suis heris blandiuntur. ¶ Caudam trahere, est derisui esse: *Horat. l. 2. sat. 3. v. 53.* vel quia pueri, quos irridere volunt, quiddam eis caudæ simile appendere a tergo solent: vel quia aliquæ bestiæ, cum timent, caudam demittunt, & trahunt. *Turneb.* tamen hoc proverb. aliter explicat; h. e. de iis, qui sibi placent, & superbe, ac magnifice incedunt. ¶ Equinæ caudæ pilos vellere: aliud proverb. apud eund. *Horat. epist. 2.* h. e. quod viribus, atque impetu fieri nequit, id tempore, atque assiduitate assequi. ¶ Antiqui etiam coda, æ, usurparunt. *Var.* apud *Non. c. 2. n. 135.* Ut canis sine coda. *Petron. in fragm. Tragur.* Retro cellit, ut coda vituli.

Caudēcæ, vel Caudētæ, dicuntur cistellæ ex junco, ad similitudinem caudæ equinæ factæ. *Fest.* Al. leg. *Caudeta*: alii *Caudea*.

Caudēta, vel Codeta, ager trans Tiberim, quod in eo virgulta nascuntur ad caudarum equinarum similitudinem. *Festus*. Qui & ager ille Caudetanus dictus.

Caudĕus, a, um, ut caudea cistella, *Plaut. Rud. 4. 4. 65. & 89.* h. e. ex caudice facta, vel ad similitudinem caudæ.

Caudex, vel codex, dicis, m. 3. truncus arboris, *tronco d' albero*, *ceppo*, *pedale*, [illegible], Ger. *stumpff*, Gal. *tronc*, Hisp. *tronco*, [illegible], dicitur in fruticibus, & arboribus id, quod a radice supra terram simplex assurgit. Differt in hoc a caule, ut caulis ad herbas, caudex vero ad frutices, & arbores pertineat. *Virg. 2. Georg.* Quin & caudicibus sectis mirabile dictu, &c. Codex inveteratus. *Colum. l. 4. c. 8.* ¶ Item tabula, & contextus tabularum caudex, vel codex dicitur. Hinc naves caudicariæ, quibus commeatus advehuntur. Appius etiam Claudius Caudex cognominatus est, quoniam primus Romanis persuasit navem conscendere. *Senec. de brev. vitæ, c. 13. & Fest.* ¶ Ponitur & pro duro sedili, seu pro sede meretricia, quæ plerumque ex truncis fieri solet. *Juv.* Horrida quale facit residens in caudice pellex. ¶ Hominem præterea stultum metaphorice caudicem appellamus. *Ter. in Heaut. 5. 1. 4.* Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus.

Caudicæ, arum, naves sunt ex caudicibus, sive lignis crassioribus compactæ. *Gell. l. 10. c. 25.* V. Caudex.

Caudicālis, le, adject. ad caudicem pertinens. *Plaut. Pseud. 1. 2. 25.* Caudicalem provinciam, joculariter dixit, h. e. munus caudicum findendorum, ita enim loquitur: Te cum securi caudicali præficio provinciæ.

Caudicārius, vel Codicarius, a, um, ad caudicem pertinens. Caudicariæ naves. *Senec. de Brevit. vitæ, c. 13.* quæ scilicet ex crassiore caudice cavatæ, vel compactæ sunt. ¶ Alii putant esse easdem cum scaphis; Alii iis similes, quos monoxylos lintres appellat *Plin. l. 6. c. 23.* quæ apud Americanos *Canoe*. ¶ *Senec. loc. cit.* Plurium tabularum contextus Caudex apud antiquos dicebatur: unde naves nunc quoque, quæ ex antiqua consuetudine per Tiberim commeatum deferunt, Caudicariæ vocantur. Intelligit itaque Seneca naves non ex singulis caudicibus, sed ex multis in unum compactis contectas. Sic *Varr. apud Nonium*: In Tiberi naves codicarias appellamus. ¶ Caudicarii etiam sunt ipsi nautæ, qui Tiberi annonam vehunt, ut notat *Lips. ad Senec. loc. cit. ex Cod. Theodos. leg. 9. l. 14. tit. 14.*

Caudicĕus, a, um, aliud adject. a caudice. *Auson. in Mosella, v. 197.* Navita caudiceo fluitans super æquora lembo. *Lembus caudiceus* idem esse putatur, ac caudicaria navis.

Caudinæ furcæ. V. Caudium.

Caudium, *Arpaia*, opp. Hirpinorum, in Italia, nunc vicus Princ. ult. in R. Neap. in conf. Terræ Laboris, prope Isclerum fl. ¶ Hinc Caudinæ furcæ, *Stretto d' Arpaia*, *Giogo di S. Maria*, angustiæ montium in Valle Caudina, *Val di Gardano*, in Princ. cit. inter Abellam, & Beneventum, ac inter Arpaiam, & Airolam castr. ubi Romani a Samnitibus sub jugum transire coacti sunt, sub Sp. Posthumio.

Cavĕa, f. 1. *cava sotterranea*, *gabbia*, [illegible], Germ. *hole*, *kefig*, Gall. *caverne*, *cage*, Hisp. *cueva*, [illegible], specus, antrum, locus sub terra vacuus, atque obscurus, [illegible], *a*, *um*. Item receptaculum ferarum cavea dicitur. Nam in antris ferarum cubilia esse solent. *Apul.* Bestiam immittimus caveæ. ¶ Item septum ex ligno, vel alia materia, in quo aves continentur, propter similitudinem caveæ, ubi feræ habitant, [illegible]. *Plaut. Capt.* Quia enim cavea si forent conclusi itidem, ut pulli gallinacei. ¶ Item theatrum tempore Reip. Rom. amphitheatrum sub Cæsaribus, quia interior pars concava erat, capaci quadam profunditate. *Tert.* Solemnes voluptates circi furentis, & caveæ sævientis, & scenæ lascivientis. ¶ Dividebatur cavea in imam, mediam, summam. Ima continebat *Orchestram*, & *Equestria*. Orchestra erat sedes Senatorum. Cum plurium esset graduum, honoratior erat is locus, qui podio, & arenæ propinquior, utpote magis accommodatus ad videndum. *Equestria* Orchestræ erant proxima. Fuere autem graduum quatuordecim. Media, & summa assignatæ erant plebi. Quare locus is popularia dicebatur. Sed media honoratior. Nam Augustus pullatis in media sedere interdixit. Sedebant igitur in summa. Item feminæ lege ejusdem Augusti e summa cavea spectabant. Hinc Verba ad summam caveam spectantia. hoc est, vilia, & ad gustum infimæ plebis. *Cic. de Senect. cap. 14.* ¶ Sumitur etiam pro quocumque loco munito, ad quem aditus sit interclusus. *Lucret. l. 4. v. 76. Colum. l. 5. c. 6.* & pro custodia, seu carcere, *Plaut. Capt. 1. 2. 15.* ¶ Item pro alveario. *Virg. 4. Georg. v. 58.*

Caveclo, is, *schivare*, evito, caveo. *Fortunat. 8. carm. 4. v. 192.* Per tribulos gradiens spinæ caveclocit acumen.

Cavĕo, es, vi, cautum, n. 2. consulo, video, provideo, prospicio, observo, vito, fugio, declino, *schivare*, *provvedere cautamente*, [illegible], Germ. *sich fürsehen*, Gall. *prendre garde*, Hisp. *guardarse*, [illegible], est diligentiam adhibere, & providere, ne aliquid præter expectationem cadat. Neutrum est tertii ordinis, hoc est, dativum postulat. *Cic. de Leg.* Altera lex privatorum ædificiis, altera sepulchris cavet. ¶ Usurpatur etiam cum ablat. & præposit. a, vel ab. *Plaut. Pseud.* Cavendum est mihi abs te irato. ¶ Item cum, de. *Plaut. Men. 5. 5. 32.* De illis verbis cave tibi. ¶ Activum etiam est primi ordinis, & conjungitur cum accusat. vel personæ, vel rei. *Cic. 1. Ep.* Ut considerares, quibus crederes, & quos caveres. *Id. Att.* Pompejum fecerat certiorem, ut caveret insidias. ¶ Item in tertio activorum ordine usurpatur. *Id. in Top.* Cum tu mihi, meisque multa sæpe cavisses. ¶ Sæpe construitur cum conjunctivo, & adv. *ne* in iis, quæ fieri nolumus, vel *ut* in iis, quæ volumus. *Id. in Ep.* Cave, ne cui suspicionem des fictæ reconciliatæ gratiæ. *Plaut. Bacch.* Quid isti caveam? B. ut se revehat domum. ¶ Item sine ulla particula. *Cic. Attic.* Cave, facias, nam ista lex perferetur. ¶ Cavere sibi, vel alteri, est consulere, vel prospicere. *Id. 7. Fam. ep. 6.* Tu, qui cæteris cavere didicisti, in Britannia ne ab essedariis decipiaris, caveto. ¶ In Jure est securum facere, ut cum pignora dantur, aut fidejussores, & præter dativum personæ admittit ablat. instrumenti, & alium ablat. cum *de*. Hinc illæ locutiones, *Cavere capite*, hoc est, capitis periculo se obligare, & alium sibi eodem vinculo obstringere. *Cavere testamento*, id. testamento constituere: *Cavere lege ne*, &c. pro prohibere. *Plin. l. 16. c. 5.* Cautum est lege XII. tabularum, *Cavere alicui obsidibus*. obsides dare, *Cavere sibi obsidibus ab aliquo*, acceptis obsidibus se securum facere: *Cavere alicui, vel sibi obsidibus de pecunia*, dare vel accipere obsides, quod pecunia solvatur. *Cic. in Brut. idest*, Tibi ego non solvam, nisi prius a te cavero, amplius eo nomine neminem, cujus petitio sit, petiturum. *idest*, nisi a te spondente satis accepero. ¶ Speciatim vero de Jurisconsultis dicitur. Ii enim dicuntur cavere suis clientibus, cum prospiciunt, nequid illis damni inferatur. *Id. 1. de Leg.* Non enim id quærimus, quemadmodum caveamus in jure, aut quid de quaque consultatione respondeamus. ¶ Invenitur & *cavo*, *is*, n. 3. in eadem significatione. *Hor. in Serm.* Vade, vale, cave, ne titubes, mandataque frangas. *Tibul. l. 1. el. 4. v. 67.* Hæc mihi, quæ caverem Titio, Deus edidit ore. Al. leg. *canerem*. ¶ Cavendus, a, um. *Cic. Att. l. 12.* O hominem cavendum! *Lucil. l. 26. apud Non. c. 5. n. 62.* Quid tibi cavendum censes, quid vitandum maxime? Ex quo colligitur, inter *cavere*, & *vitare* interesse aliquid: nam cavere est sibi prospicere quocumque modo, & ratione: vitare est declinare corpore, & effugere ea, quæ nocitura sunt, ut Gladiatores solent. Quamquam hæc differentia negligitur interdum. ¶ Cavere de evictione, apud *Ulp. l. si duo. Dig. de pericu.* est præstare cautionem de evictione; *promettere di mantenere ciò che s' è venduto ad altri.*

Caverna, f. 1. locus in terra cavus, antrum, spelunca, *spelonca*, *caverna*, [illegible], Germ. *ein hole*, Gall. *caverne*, Hisp. *cueva*, [illegible], concavitas terræ vacua, atque obscura. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Nos ex terræ cavernis ferrum elicimus. *Scribon. Larg. compos. 95.* Caverna dentis, *Plin. 11. 37.* Cavernæ aurium.

Cavernātim, adverb. per cavernas, *Sidon. l. 5. epist. 14.* Aqua scabris pumicibus cavernatim ructata.

Caverno, as, a. 1. cavernam facere, cavare, ut cavernare fistulam, apud *Cæl. Aurelian. 4. Tard. c. 3.*

Cavernōsus, a, um, *cavernoso*, [illegible], locus vacuus, & cavernis plenus. *Plin. l. 24. c. 8.* Radix cavernosa. *sc.* quæ intus cavernulas, aut cavas partes habet.

Cavernŭla, læ, f. 1. *cavernetta*, dim. a caverna. *Plin. l. 27. c. 11.* Cavernulas habent, & intus semen.

Caviāres hostiæ, quæ & *cava*, erant hostiæ cauda tenus, quæ in sacrificio pro collegio Pontificum quotannis ponebantur, *Fest.* V. ibi *Scalig.*

Cavilla, læ, f. 1. [illegible], irrisio jocosa. *Plaut. Aul. 4. 4. 10.* Pone, hoc, sis; aufer cavillam.

Cavillabundus, a, um, qui cavillatur, aut qui cavillari paratus est. *Tertull. de Anima, c. 34.* Decenni prælio extorquet, non latens, non fallens, non cavillabundus.

Cavillatio, f. 3. *cavillo*, *sofisticheria*, jocus, facetiæ, urbanitas, dictum ridiculum, [illegible], arguta irrisio. *Cic. 2. de Orat. c. 54.* Cum duo genera sint facetiarum, alterum æquabiliter fusum, in omni sermone, alterum peracutum & breve; illa a veteribus cavillatio, altera dicacitas nominata est. ¶ Item [illegible], subdola ratio, ut *Valla*, & *Cajus Jurisc.* definiunt, quam conscii nobis mendacii vincendi tamen causa proterimus. *Ulp. in l. natura, ff. de verb. & rer. signif.* Cavillationis natura, quam Græci [illegible] appellaverunt, hæc est, ut ab evidenter veris per brevissimas mutationes disputatio ad ea, quæ evidenter falsa sunt, perducatur. *Senec. epist. 111.* Quid vocentur latine sophismata, quæsisti a me. Videtur mihi aptissimum (*nomen*) quo Cicero usus est: Cavillationes vocat, quibus quisquis se tradidit, quæstiunculas quidem vafras nectit, cæterum ad vitam nihil proficit.

Cavillator, m. 3. *sofistico*, *cavilloso*, [illegible], qui cavillationibus utitur, hoc est, facetus, item qui per fraudem alium lite vexat. *Cic. Att. lib. 1. ep. 13.* Cavillator genere illo moroso. Sic *Gell. l. 4. c. 20.* Qui jurabat, cavillator quidem, & canicula, & nimis ridicularius fuit. ¶ Pro sophista etiam usurpari posse videtur. V. Cavillatio.

Cavillatorĭus, a, um, ad cavillandum pertinens, ut tractatus cavillatorius, *Dig. l. 35. tit. 2. leg. 88.*

Cavillatrix, icis, f. 3. a cavillator. *Quintil. l. 7. c. 3.* Dialecticorum formata conclusio, in disputationibus potius per argumenta verborum cavillatrix &c.

Cavillātus, us, ui, m. 4. idem quod cavillatio. *Apul. l. 8.* Sed ille, cognito cavillatu, similis indignanti &c.

Cavillor, aris, d. 1. jocose ludo, dicteria dico, *scherzare*, *beffare*, [illegible], Germ. *verspotten*, Gal. *se moquer*, *jouer*, Hisp. *motejar*, *burlar*, *escarnecer*, [illegible], jocor, cavillum, seu facetiam dico, irrideo. *Liv. l. 2. c. 58.* A Centurionibus corruptum exercitum, dicere, Tribunos pl. cavillans interdum, Volerones vocare. ¶ *Cic. l. 2. ad Att. ep. 1.* Itaque familiariter cum ipso etiam cavillor, ac jocor. *Sueton. in Tito, c. 8.* Sæpe cum populo cavillatus est, verum majestate salva. *sc.* jocatus est. ¶ Cavillari verba, *stiracchiar le parole*, nimis subtiliter interpretari. *Ulpian. Dig. l. 39. tit. ult. leg. 2.* ¶ Est etiam dissimulando illudere, *Tacit. Annal. c. 46.* Augustum fessa ætate toties in Germaniam commeare potuisse; Tiberium vigentem annis sedere in Senatu verba patrum cavillantem. *h. e.* ficta cunctatione ludificantem. ¶ Denique accipitur simpliciter pro caveo. est enim cavillor veluti diminut. a caveo, seu cavo, is, ut *Scal. ad Fest.* docet. *Tertul. de Corona c. 11.* Omnibus modis cavillandum est, ne quid adversus Deum committatur.

Cavillōsus, a, um, cavillis abundans. *Jul. Firmic. l. 5. c. 8.* Astuti, callidi, cavillosi, & insidiarum pleni.

Cavillŭla, æ, fem. vel Cavillulum, i, n. parvum cavillum. *Plaut. Truc. 3. 2. 15. Stra.* Dicax sum factus: jam sum cavillator probus. *Astaph.* quid id est, amabo? istacce ridicularia cavillationes vis fortasse dicere?

Stra.

Stra. Ita, ut pauxillum differat a cavillulis. Al. aliter leg.

Cavillum, n. 2. σκῶμμα, irrisio jocosa, cavillatio, *Apul. l. 1. Milef.* Jam allubentia proclivis est sermonis, ac joci, & scitum est cavillum.

Cavillus, i, m. idem quod cavillum. *Apulej. l. 2. Metam.* Jam risus affluens, & joci liberales, & cavillus hinc inde.

Cavitio, onis, olim dicebatur, quæ nunc cautio. *Fest.*

Caula, læ, f. 1. vel caulla, *stalla*, דיר, Ger. *stall*, Gall. *etable*, Hisp. *aprisco de ovejas*, ἔπαυλις, αὐλή, stabulum, in quo oves reconduntur, a *cavo*, ut *Festus* vult, quia antiquitus ante usum tectorum oves in antris claudebantur, vel quia e *caulibus*, idest, viminibus fit. *Cic. pro Sext.* Cum Catilina Italiæ caulas, & pastorum stabula præclara cepisset. ¶ Sumitur etiam pro alio quocunque receptaculo, *Lucr. l. 6.* Dispergunt animas per caulas corporis omnes. *Idem* poros, meatusque alios corporis *caulas* vocat, *l. 2. vers.* 950. ¶ Etiam pro theatro, & amphitheatro. *Tertull. de Spectac.* Circo, & utraque caulla, & omni stadio gratiora. Sed fortasse *caveæ* legendum est.

Caulias, æ, m. 1. καυλίας, succus ex caule laserpitii. *Plin. l. 19. cap. 3.*

Cauliculatus, a, um, in cauliculi modum factus. *Apul. de virt. herb.* Cauliculati rami.

Caulicŭlus, m. 2. καυλίον, dimin. a caulis, *Plin. l. 19. c. 8.* Delicatior, tenoriorque cauliculus. ¶ Apud Architectos Cauliculi sunt flexuræ illæ in capitulis columnarum, quæ e quadruplici caule prodeuntes ad modum volutarum curvatæ, partim ad angulos abaci, partim vero ad ipsos flores, quibus abacorum frontes mediæ ornantur, concinnatæ concurrunt. *Vitruv. l. 4. c. 1. & Bald. in Lex.*

Caulinum, n. 2. vinum juxta Capuam proveniens, ab agro ita nominatum. *Plin. l. 14. c. 6.*

Caulis, hujus caulis, m. 3. & colis, is, *gambo dell' erbe, fusto*, קלחים, Ger. *ein stengel am kraute*, Gal. *tige d' herbe*, Hisp. *tallo*, καυλός, proprie est stipes, sive thyrsus, sive robur ipsum in omni genere herbarum, idest, ea herbæ pars, unde se produnt folia, aut ramusculi. *Plin. l. 18. c. 7.* Fabæ in folia exeunt, ac deinde caulem emittunt nullis distinctum internodiis. ¶ Speciatim vero, seu per excellentiam caulis, sive colis thyrsum brassicæ significat, & per συνεκδοχὴν sumitur pro brassica, quia thyrsus ipsius amplius cæteris oleribus crescit. *Plin. 17. 24.* Odit vitis & caulem & olus omne. *Hor. l. 2. sat. 4.* Caule suburbano, qui siccis crevit in hortis, dulcior. ¶ Caulis item in volucrum pennis dicitur calamus extra cutem eminens, e quo plumea illa lanugo erumpit. *Plin. l. 11. c. 39.* Pennarum caules omnium avium præcisi non crescunt, avulsi autem renascuntur. ¶ In animalium quoque caudis caulis dicitur illud, unde pila nascuntur. *Idem l. 11.* Boum caudis longissimus caulis, atque in ima parte hirtus. ¶ Quandoque (sicut docet *Servius*) sumitur pro virili membro, quandoque pro ensis parte, quæ manubrio inditur, quandoque pro hastili, vel hastæ extremitate, in qua cuspis infigitur. Vocem *colis* vide suo loco. V. etiam *cauliculus*.

Caulodes, καυλώδης, brassicæ species caule magno. *Plin. l. 20. c. 9.*

Caulon, onis, m. *Castel vetere*, oppidum magnæ Græciæ in monte cognomine, in ora Calabriæ, ultimæ. *Virg. 3. Æn. v. 553.*

Caunĕæ, & Caunius, & Caunæus, a, um, f. 1. καύνιος, ficus e Cauno Cariæ urbe. *Cicer. 2. de Divin. c. 40.* Cum M. Crassus exercitum Brundusii imponeret, quidam in portu caricas Cauno advectas vendens, Cauneas clamitabat, qua voce putabatur admonere voluisse, ne iret; quasi diceret, *cave ne eas*.

Caunus, fil. Mileti ex Cyanee filia Mæandri, nepos Solis. A sorore Byblide scelerate amatus fugit e Lesbo in Cariam. Hunc cum Byblis sequeretur, multis peragratis provinciis, labore fessa constitit, & lacrymis confecta in fontem versa est. Ipse vero ibi urbem ædificavit, quam suo nomine Caunum dixit. *Plin. l. 5. c. 28. Ovid. 9. Met.*

Cavo, is. V. in Caveo.

Cavo, as, a. 1. excavo, *incavare*, Gal. *caver*, *creuser*, Hisp. *cavar*, ἀνοίγω, κοιλαίνω, cavum facio. *Liv. l. 21. c. 26.* Naves alias cavabant ex singulis arboribus. *Virg. 1. Georg. vers.* 262. Cavat arbore lintres.

Cavositas, is, cavatura, locus cavus. *Tertul. de Anima, c. 55. & de Pudicitia, c. 20.*

Caupo, nis, m. 3. *oste*, *ostiere*, Ger. *wirth*, *gastgeber*, Gall. *cabaretier*, *tavernier*, Hisp. *tavernero*, *ventero*, κάπηλος, esculentorum, poculentorumque venditor, a voce Græca, quæ allata est. Sed alii dicunt cauponem nomen esse generale, quod etiam comprehendit mercatores, & institores, factumque esse a copiis: alii a verbo cavo factum esse primo cavipam, vas vinarium, deinde ab eo caviponem, & caviponam, quod cavis in locis vinariam exercerent, *Cic. 1. de Divin. c. 27.* Alterum, ad cauponem divertisse, ad hospitem alterum. *Martial. l. 1. epig.* 57. Non potes, ut cuperes, vendere, caupo, merum.

Caupōna, f. 1. *osteria*, חנות, Ger. *gastgeberey*, *oder*, *wirthshauss*, Gal. *cabaret*, *ou cabaretiere*, Hisp. *taverna*, *o tavernera*, καπηλεῖον, significat tabernam, in qua vinum & esculenta venduntur, *Cic. in Pis. c. 22.* Nonne tibi nox erat pro die, caupona pro oppido? ¶ Pro copa, seu muliere cauponam exercente usurpari, testis *Priscian. l. 6. Lucil. sat. 3.* Caupona hic tamen una Syra.

Cauponius, a, um, o. 1. 2. *cosa che appartenga all' oste*, καπηλικός, quod ad cauponem pertinet. *Justin. l. 1.* Jussitque cauponias, & ludicras artes, & lenocinia exercere. *Plaut. Pœn. 5. 5. 19.* Puer cauponius: h. e. meritorius. V. *Taubman. ad Plaut. Pseud. 2. 4. 48.*

Caupōnor, aris, d. 1. lucri, causa quidvis facio, *far osteria*, German. *wirthschafft treiben*, καπηλεύω, cauponariam exerceo, vel re aliqua lucri causa ad quæstum abutor. *Ennius apud Cic. 1. Offic. c. 12.* Nec cauponantes bellum, sed belligerantes. *h. e.* non lucri causa, sed pro patria salute bellum gerentes.

Caupōnŭla, f. 1. parva caupona. *Cic. 2. Philip. c. 31.* Delituit in quadam cauponula.

Caupulus, vel Caupolus, i, m. genus navigii apud *Gell. 10. 25.* & si *Isidoro* credimus *l. 19. c. 1.* idem quod lembus, aut cymba.

Caurīnus, a, um, adject. a Caurus. *Gratius in Cyneget. v.* 296. Verum ubi Caurino perstrinxit frigore vesper.

Caurio, is, ire, verbum effictum ad exprimendam Pantheræ vocem. *Auctor Carminis de Philomela, quod Ovidio tribuitur, v.* 51. Panther caurit amans, pardus hiando felit.

Caurus, i, m. *Coro*, *Ponente*, *Maestro*, idem quod Corus, ventus Occidentalis. *Virg. 3. Geor. v.* 356. Semper hyems, semper spirantes frigora Cauri. V. Corus.

Causa, vel Caussa, æ, (ut *Virgil.* & *Cic.* scripsere, teste *Quintil. l. 1. c. 7.*) *cagione*, *motivo*, סבה, גבר, עלילה, Ger. *ein ursach*, Gal. *cause*, *raison*, Hisp. *causa*, αἰτία, αἴτιον, proprie dicitur id, ex quo, vel propter quod, vel per quod, vel a quo aliquid fit; quasi *cavsa*, a caveo, ut *Scauro placet*, & *Prisciano*. V. *Voss. Etymol. Cicer. de Fato.* Causa est, quæ id efficit, cujus est causa, ut vulnus mortis, cruditas morbi, ignis ardoris. ¶ Quatuor autem causarum genera statuit *Aristot.* materiam sc. formam, efficiens, & finem. Plato quintam addit, sc. exemplum, seu Ideam. ¶ Eleganter post *causa* ponitur *quamobrem*. *Ter. Eun. 5. 6.* Aliquam causam quærebat senex, quamobrem aliquid faceret. *Et ibid. 1. 2. 65.* Multæ sunt causæ, quamobrem cupio abducere. ¶ Dicimus etiam tua, mea, vestra causa &c. *Cic. Fam. 15. epist. 18.* Non tam mea causa, quam Reip. nomine. ¶ Aliquando *causa* omittitur. *Tacit. histor. 4. c. 25.* Tum e seditiosis unum vinciri jubet, magis usurpandi juris, quam quia unius culpa foret. ¶ Significat aliquando prætextum, vel excusationem. *Flor. l. 2. c. 6.* In causam belli deleta Saguntus, *Cæs. de B. G. l. 3. c. 76.* Equitatum per causam pabulandi emissum. *Ter. Andr. 1. 5. 22.* Censen', me verbum potuisse ullum proloqui? Aut ullam causam, ineptam saltem, falsam? obmutui. *Cic. Fam. 16.* Si ob eam rem moraris, accipio causam. *h. e.* excusationem. ¶ Item occasionem, *Cic. l. 2. de Div. c. 2.* Ac mihi quidem causam explicandæ Philosophiæ attulit gravis casus Reip. *Cæs. l. 2. B. C. c. 28.* Hanc nactus appellationis causam Quintilius: h. e. occasionem appellandi militis. ¶ Item conditionem. *Cic. de Leg. Agrar. 3. c. 2.* Soluta in meliore causa sunt, quam obligata. ¶ Item morbum: unde *causarius*, de quo infra. *Tibul. l. 1. el. 9. v. 51.* Non illi sontica causa. ¶ Item negotium quodlibet, *negozio*, *faccenda*. *Cic. Verr. 5.* Ei Senatus dederat publice causam, ut mihi fratrique meo gratias ageret. ¶ Item emolumentum, commodum. *Plaut. Asin. 3. 1. 17.* Ubi quiesco, omnis familiæ causa consistit tibi. Ita JCti rem restituendam dicunt cum sua causa, h. e. cum suo emolumento. Nec aliter intelligendus est Titulus, *De fructibus, & omni causa.* ¶ Videtur etiam usurpari pro conjunctione. *Cic. pro Quint. c. 15.* Is, quicum tibi affinitas, societas, omnes denique causæ, & necessitudines veteres intercedebant. ¶ Dicitur aliquando causa rei pro ipsa re. Sic apud JCtos veteres causa facti, pignoris, ordinis, bonorum &c. pro facto, pignore, ordine, bonis passim dicuntur. ¶ Sed ea frequentissima notio est, præsertim apud Oratores, qua accipitur pro quæstione, seu controversia, quæ versatur circa certas personas, loca, tempora, actiones, negotia; cujusmodi sunt, quæ in Foro, & judiciis agitantur. Hanc Græci ὑπόθεσιν dicunt, h. e. quæstionem definitam, *lite*, *causa*. Hinc causam dicere, defendere, agere, orare, perorare passim apud Cic. & alios, *trattar*, *o difender cause*. Ubi advertendum est, cum absolute invenitur, causam dicere, id non actori, sed reo tribuendum esse, idemque valere, ac defendere. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 5.* Accusant ii, qui in fortunas hujus invaserunt, causam dicit is, cui præter calamitatem nihil reliquerunt. Hinc causæ dictio, h. e. defensio, *Cæsar B. G. l. 1. c. 4. Liv. l. 29. c. 19.* Ex vinculis causam dicere. Ital. *dar le sue difese in prigione*. ¶ Aliquando causam dicere, est recusare, deprecari. *Terent. Phorm. 2. 3. 42.* Non causam dico, quin quod meritus est, ferat. ¶ Causa cadere, est causam amittere, *perder la lite*. *Cic. l. 2. de Invent. c. 19.* Contra est *causam vincere*: pro quo, causam tenere, dixit *Suet. in Domit. c. 9.* ¶ Indicta causa condemnare: h. e. reum non auditis ejus rationibus damnare, *Cic.* ¶ Causam contendere, pro disceptare, *Lucret. l. 4. v. 476.* ¶ Connectere, consistere, sive constituere causam dicitur is, qui controversiam apud Judicem præsentibus testibus exponit, quod actoris est proprium. *Gell. l. 5. c. 9.* Litem cum Evathlo contestatur: Et cum ad Judices conjiciendæ, consistendæque causæ gratia venirent, tunc Protagoras sic exorsus est, &c. *Quintil. l. 1. c. 7.* (al. 13.) docet, Ciceronem, ac Virgilium duplici ſſ scripsisse: simulque indicat, tum ante, tum post eos simplicem f fuisse adhibitam. Extant præterea monumenta antiqua permulta pro utraque scriptione. Ex Orthographis *Manut.* vult *caussa*: *Dausquio* placet *causa*: utrumque probat *Cellarius*.

Causālis, le, ad causam pertinens, ut Causalis ratio, *August. l. 7. de Gen. ad litter. c. 13.* ¶ Causales conjunctiones dicuntur a Grammaticis, quibus aliquo modo causa redditur rerum. *Charis. l. 2. pag. 190. Putsch. Diomed. l. 1. pag. 410. & Priscian. l. 16. pag. 1027.* ¶ Quod legitur apud *Arnob. l. 5. pag. 148.* Sicut suis scribit in Causalibus Butas: *causalia*, vel *causales* libri sunt, in quibus de causis rerum disseritur.

Causaliter, per causam, vel causæ vim præstando. *Augustin. l. 5. de Gen. ad litter. cap. ult.* Quæ terra produxit potentialiter, atque causaliter.

Causarie, adverb. sc. per causariam missionem, *Macer. Dig. 49. 16. 13.* Ad eum qui causarie missus est &c. Alii aliter legunt.

Causarius, a, um, morbidus, valetudinarius, *cagionevole*, a causa, quæ quandoque morbum significat, *Sen. epist. 68.* In animo nostro sunt quasi causariæ partes, quibus adhibenda curatio est. Et *præfat. l. 1. Natur. quæst.* Hoc corpus causarium, ac fluidum periturumque &c. ¶ Hinc causaria missio in militia dicitur, quæ fit ob valetudinem. *Leg. 13. ff. de re milit.* Et Causarius miles, h. e. adversa valetudine affectus, *Liv. l. 6. c. 6.* Tertius exercitus ex causariis, senioribusque scribatur.

Causāte, adverb. cum causa, *Plin. in præfat. hist. nat.* causatius defendere, *con più ragione*.

Causatio, f. 1. *pretesto*, *scusa*, Germ. *entschuldigung*, Gall. *excuse*, Hisp. *escusa*, πρόφασις, prætextus, excusatio. *Gell. l. 20. c. 1.* Ne causatio ista ægri corporis perpetuam vacationem daret. ¶ Significat etiam morbum, apud *Pallad. de R. R. l. 1. tit. 4.* Si salvo capite, in pulmonibus ac thorace aut nulla, aut rara causatio est.

Causativus, a, um, o. 1. 2. *quello che dà cagione di far qualche cosa*, αἰτιατικός, quod est causa, ut aliquid fiat. *Martian. Capell. l. 5.* Causativum istis est, quod facit dubitationem. ¶ Causativus casus apud *Priscian. l. 5.* est accusativus.

Causatrix, icis, f. quæ in causa est, ut aliquid fiat. *Dig. l. 38. tit. 10. leg. 4.* Omnis mali causatrix.

Causia, f. 1. *cappello*, καυσία, pileus latos margines habens ad prohibendum Solis æstum, a καίω, uro. *Plaut. Mil. 4. 4. 42.* ad naucleri habitum refert. Facio, inquit, ut venias huc ornatus ornatu nauclerico, Causiam habeas ferrugineam &c. *Valer. Max.* Macedonibus tribuit, *l. 5. c. 1. extern. 4.* ¶ *Veget. l. 4. c. 15.* refert inter vinearum militarium nomina.

Causidicīna, æ, f. 1. ipsa ars seu munus Causidicorum. *Cod. Theodos. leg. ult. de Cohortal. princip. cornic. Ammian. Marcellin. l. 30. cap. 16. Symmach. l. 5. epist. 17. & 75.*

Causidicus, m. 2. causæ patronus, *avvocato*, Ger. *advocat*, Gal. *avocat*, Hisp. *abogado*, δικολόγος, qui causas agit. Apud optimos Scriptores valde differt ab oratore. Nam ita appellatur quicumque rabula, & vilis patronus, qui sola voce, & garrulitate valet. *Cic. 1. de Orat. cap. 46.* Non enim causidicum nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc sermone conquirimus, sed &c. Adde *in Orat. cap. 9.*

Causificor, d. 1. αἰτιολογέομαι, idem quod causor. *Plaut. in Aul. 4. 4. 25.* Non causificor, quin ego illam habeam potissimum.

Causor, aris, deponens, *scusarsi*, Ger. *sich entschuldigen*, Gall. *s'excuser*, Hisp. *escusarse*, προφασίζομαι, rei gestæ causam affero, excusationem adduco. *Virgil. Ecl. 9.* Causando nostros in longum ducis amores. *Tacit. 3. histor. c. 59.* Sabinus inhabilem labori & audaciæ valetudinem causabatur. ¶ Interdum est accusare, criminari, *Hor. l. 1. epist. 14. v. 12.* Locum immeritum causatur inique. ¶ Interdum expostulare. *Trebell. Poll. 30. Tyrannis, lib. ult.* Qui cum malevolis quidem, sed bono animo

causabaris. ¶ Passive est apud Ovid. de nuce, v. 124. Causabor, quare sit lapidosus ager. h. e. in causa esse dicar. Al. leg. causa habear.

Causticum, n. 2. quod habet vim ustivam. Plin. l. 20. c. 9. Stirpium brassicæ aridorum cinis inter caustica intelligitur.

Causticus, a, um, caustico, καυστικὸς, urendi vim habens. Plin. l. 27. c. 9. Vis ei caustica est.

Causŭla, æ, diminutiv. picciola causa, picciol motivo. Hirt. de B. Afr. c. 54. Parvulam modo causulam nactus Cæsar. Cic. de opt. gen. orat. c. 3. Lysias parvarum rerum causulas scripsit.

Caute, cautamente, Germ. vorsichtiglich, Gal. prudemment, Hisp. cautamente, ἀσφαλῶς, prudenter, callide. Cic. pro Cluent. c. 3. A me omnia, caute, pedetentimque dicentur. Id. pro Dejot. c. 6. Cautius efficere aliquid. Et Attic. l. 15. epist. 26. Caute sine navigare.

Cautēla, f. 1. cautela, προφυλακὴ, cautio. Paul. in l. si defunctus, §. qui ad communi. ff. de proc. Qui ad communi dividundo judicium datus est, ad agendum idem, & ad defendendum videbitur datus, duplici cautela interponenda. Vet. Gloss. Cautela, ἀσφάλεια.

Cauter, eris, m. 1. cauterio, idem quod cauterium, καυτήρ. Tertull. de Pall. cap. ult. Adigo cauterem ambitioni. Adde Prudent. in Vincent. v. 229.

Cauterizo, as, cauterio uro. Veg. l. 3. de re veterin. c. 2. altero.

Cauterĭum, rii, n. cauterio, καυτήριον, instrumentum, quo notæ, seu stigmata imprimuntur. Sen. l. 4. Benef. c. 37. item quo morbi insanabiles inuri solent, a καίω, uro, vel a caveo. Plin. l. 22. c. 23. Tempestive datum cauterii vim obtinet. ¶ Est item pictorum instrumentum, quo in pictura encaustica ad colores ceris inurendos utuntur. Marcian. l. Item picturis. Dig. de instruct. vel instrum. leg. Pictoris instrumento legato, ceræ, colores cedunt; item peniculi, & cauteria, & conchæ.

Cautes, cautis, f. sassi aspri, e grandi, צור, Germ. fels, Gall. rocher, Hisp. pena, πέτρα, saxum asperum, & abruptum, rupes. Virgil. 6. Æn. v. 471. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Cæs. 3. B. G. Nihil saxa, & cautes timerent. ¶ Prudentius recto casu cautis dixit, ut secundam corriperet. Roman. v. 701. Quæ cautis illud perpeti spectaculum Posset?

Cautim, prudenter, callide. Ter. Heaut. 4. 8. 29. Cautim, & paulatim dabis.

Cautĭo, onis, f. 3. cauzione, sicurtà, משמר, Germ. versicherung, Gall. pourvoyance, caution, Hisp. cautela, caution, ἀσφάλεια, providentia quædam, qua advertimus, & vitamus, ne quid mali nobis accidat. Cic. Tusc. 4. 6. A malis natura declinamus, quæ declinatio si cum ratione fiet, cautio appellatur. Ter. Adelph. 3. 4. 57. Pisces hi mihi ne corrumpantur, cautio est. ¶ Cautiones etiam a JCtis vocantur fidejussiones, aut aliæ etiam stipulationes, quibus nobis cavemus, idest securos nos reddimus. Ulpian. l. ita autem, §. Julianus, ff. de admin. tut. quæ alio nomine chirographa aut syngraphæ dicuntur. Adde Cic. 7. Fam. ep. 18. ¶ Simili sensu videtur usus Sen. de Benef. l. 7. c. 10. Video istis diplomata, & syngraphas, & cautiones, vacua habendi simulacra.

Cautionālis, le, o. 3. quod ad cautionem pertinet. Ulpian. Dig. 46. 5. 1. Prætoriarum stipulationum tres videntur esse species, judiciales, cautionales, communes.

Cautor, m. 3. quello, che difende gli altri, משמר, Ger. verhueter, qui cavet, & providet aliis, quales sunt Jurisconsulti, & patroni, qui consultoribus, aut clientibus suis cavere solent, & providere, ne quid causa eorum detrimenti accipiat. Cic. pro Sext. c. 7. Nisi ipsum cautorem alieni periculi suis propriis periculis terruisset.

Cautus, a, um, o. 1. 2. tutus, providus, circumspectus, protectus, cauto, prudente, sicuro, scaltrito, accorto, נזהר, Germ. fursichtig, Gall. avisé, Hisp. cauto, ἀσφαλὴς, prudens, & qui sibi scit cavere. Ter. in Phorm. Tacit. 2. hist. 76. Cautissima senectus. Cautus est, ubi nihil opus est. ¶ Cum infinito Horat. l. 2. sat. 6. v. 51. dignos assumere cautus. ¶ Cum genitivo Macrob. 1. Saturn. 15. Rei divinæ cautus. ¶ Nonnunquam ponitur pro re, cui cavetur, & tutum significat. Cic. pro Cæc. Quo res mulieri esset cautior. Lucan. l. 4. v. 409. Cautus ab incursu belli. ¶ Cauto opus est, pro cavendum est, Plaut. Cist. 2. 1. 59. Most. 4. 2. 22. Mer. 2. 3. 128.

Cavum, i, vel cavus, i, cavità, buco, locus concavus, vel cavatus, κοίλωμα. Horat. l. 1. epist. 7. v. 33. Macra cavum repetes arctum, quem macra subisti. Colum. l. 12. c. 8. Cavum, quem feceris, surculo obturato. Cato de R. R. c. 28. Ita neque aspergo nocebit, nec cava mures facient.

Cavus, a, um, o. 1. 2. vuoto, cavato, concavo, κοῖλος, concavus, vacuus. Virg. 3. Æn. Dat signum specula Misenus ab alta ære cavo. Ovid. 1. de Art. aman. v. 520. Inque cava nullus stet tibi nare pilus. Cavi menses dicuntur a Censorino de die nat. cap. 20. qui dies triginta habent, & pleni, qui XXXI. ¶ Cavus substant. V. in Cavum.

Cayeus V. Caicus. ¶ Cayci, orum sunt populi Germaniæ, quorum meminit Lucan. 1. 463. Hos Claudian. vocat Caucos, 1. in Eutrop. v. 379.

Caystrĭus, a, um, adject. a Caystro, ut ales caystrius, pro cygno apud Ovid. l. 5. Trist. eleg. 1. v. 11.

Caystrus, & Caistros, i, m. Chiay, Κάϋστρος, fl. Asiæ minoris, qui fontes habet in Phrygia combusta, unde nominatus est, deinde per Lydiam non longe a Sardibus labitur, & rigatis Philadelphia, & aliis urbibus per Joniam in sinum Jonium se se exonerat, inter Ephesum, & Colophonem. Dictus est a καίω, uro, idest a regione torrida, & deusta Phrygiæ. Virg. 1. Georg. v. 384. Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. Ovid. Metam. 5. v. 386. non illo plura Castros &c. ubi al. leg. caister.

C. ANTE E.

Ce, adjectio syllabica jungitur fere casibus pronominis hic, ut hicce, hujusce, hisce, hasce, &c. Horat. l. 1. Sat. 2. Hisce versiculis, &c.

Cea, Cia, Ceos, Hydrussa, Zea, Zia, insula una Cycladum, prope Atticam reg. & Helenam ins. Dicta est a Ceo Titani filio. In ea olim vestes bombicinæ pretiosæ texebantur, in usum fœminarum, inventrice Pamphila, seu Pasyphile Platis filia. ¶ Pop. Cei, apud quos nec tibicines, nec meretrices fuere, cum alieni a voluptatibus essent. Hinc adagium, Non Chius, sed Cous, de rebus valde discrepantibus. Athen. l. 13. Sed apud Aristarchum legitur, Non Chius, sed Cous de fortunatiore, quia Chius erat jactus taxillorum habens unum, Cous habens sex. Ovid. in Herood. epist. 20. v. 221. Insula Corycis quondam celeberrima nymphis Cingitur Ægeo nomine Cea mari.

Ceba, æ, f. 1. Cevo, opp. amplum Liguriæ, in Principatu Pedemontano, ad Tanarum flu. Pop. Cebani, Gent. Cebanus, a, um, ut Caseus Cebanus, qui a Plinio laudatur l. 11. c. 42.

Cebanus, a, um, V. Ceba.

Cebren, nis, Κεβρὴν, fluvius Troadis, unde Cebrenis.

Cebrenĭa, æ, f. 1. Cebrena, Cebrina, Κεβρηνία, regio Troadis, per quam Cebrenus fl. decurrit, cum opp. Cebrenia, vel Cebrene, non procul a Sepsi. Nomen accepit a Cebrene Priami notho.

Cebrēnis, idis, patronym. fœmin. Ovid. Met. 11. v. 769. Aspicit Hesperiem patria Cebrenida ripa. ¶ Fingitur filia Cebrenis flu. in Troade. Fabulam V. apud Ovid. loc. cit. & Apollod. l. 3. n. 5.

Cebrēnus, a, um, adject. a Cebrene: Auson. ep. 14. Sic qui venalis tam longa ætate Cebrenus, &c. Hoc tamen loco est nomen proprium fundi.

Cecauměnus, κεκαυμένος, ustus, vel urens, a καίω, uro. Capell. l. 1. de nupt. Merc. &c. Flamma flagrantior ab ipsius cecaumenis exanciata fomitibus.

Cecinna, vel Cecina, m. 1. Cecina, fl. Etruriæ, qui oritur in agro Volaterrano, inter Volaterras, & Senas, & auctus aliquot fluviis, in Mare Medit. se exonerat.

Cecropĭa, æ, arx Athenis, & oppidum ipsum. Plin. l. 7. c. 56. Oppidum Cecrops a se appellavit Cecropiam, quæ nunc est arx Athenis. ¶ Sumitur & pro Attica regione. Catull. in nupt. Pel. & Thet. v. 79. Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.

Cecropĭdæ arum, Athenienses, ita dicti a Cecrope eorum primo Rege, & Athenarum conditore. Virg. 6. Æn. v. 20. Tum pendere pœnas Cecropidæ jussi. ¶ Cecropidæ pro nobilibus, propter originis antiquitatem. Juven. Sat. 8. v. 45. Quorum nemo queat patriam monstrare parentis: Ast ego Cecropides. V. Cecrops.

Cecrŏpis, idis, patronymic. fœmin. filia Cecropis regis Atheniensium. Ovid. 2. Metam. v. 805. ¶ Sumitur etiam pro quacumque Atheniensi. Juvenal. sat. 6. v. 186. De Sulmonensi mera Cecropis. ¶ Adjective Ovid. Herood. epist. 10. v. 100. Impia funeribus, Cecropi terra, tuis.

Cecropĭus, a, um, Atticus, Atheniensis, ut Cecropius cothurnus, Horat. lib. 2. od. 1. v. 12. quia Cecrops Athenis primas tragœdias scripsit. Arx Cecropia, Ovid. Met. 6. v. 70.

Cecrops, opis, m. 3. antiquissimus Rex Atheniensium, qui Athenas vel condidit, vel amplificavit jam conditas a Pallade. Regnavit annos 50. Hinc Athenienses Cecropidæ dicti sunt. ¶ Eusebius narrat, tricesimo quinto Moysis anno Cecropem regnare cœpisse, annis ante Trojam captam 375. V. Polyd. Virg. l. 1. c. 4. & 6.

Cedens, entis, particip. Plin. lib. 3. ep. 6. Rari, & cedentes capilli. h. e. flexiles.

Cedenter, adverb. cedendo. Cæl. Aurel. Acut. 3. 16. Ita respondentes, ut cedenter, ac sine ulla constantia eum consentiendo coerceant.

Cediānus, a, um, ad Cedias pertinens, qui est locus Campaniæ prope Sinuessam. Inscript. apud Gruter. pag. 448. n. 4. Cediani coloni.

Cedĭtius, a, um, Cedianus ut Ceditius campus, Plin. 11. 42.

Cedo, is, cessi, cessum, n. 3. concedo, locum do, me retraho, cedere, dar luogo, ὑποχωρεῖν, est abire, discedere, locum dare. Cic. Fam. 4. epist. 9. Tempori cedere, semper sapientis est habitum. Cedere alicui in aliqua re. Id. 2. Offic. Ovid. 2. de art. v. 197. Cede repugnanti, cedendo victor abibis. ¶ Sic cedere vita, vel e vita, pro mori, vel ultro, vel coacte. Cic. de clar. Orat. c. 1. Tacit. histor. l. 2. c. 55. ¶ Sic cedere iræ, h. e. iræ dare locum. Cedere de suo jure, h. e. jus quod habemus alteri dare. Cic. 2. Offic. c. 18. ¶ Cedere toro, pro eo quod Ital. dicitur fallire. Juven. Sat. 11. v. 50. ¶ Cedere bonis, pro omnia bona sua creditoribus tradere, Quinctil. lib. 6. c. 1. ¶ Cedere ab aliquo, h. e. recedere. Virg. Æn. 3. Illa manent immota locis, nec ab ordine cedunt. ¶ Cedere etiam dicitur, quod ad nos pervenit. Virg. 3. Æn. v. 333. Morte Neoptolemi regnorum reddita cessit Pars Heleno. ¶ Interdum significat evenire, accadere, succedere, ut cedere bene, male, feliciter, &c. Virg. 12. Æn. v. 148. Cedere res Latio: ubi Serv. Feliciter cuncta procedere. ¶ Item incedere. Plaut. Pseud. 4. 1. v. ult. Non prorsus, verum ex transverso cedit, quasi cancer solet. Sic Var. l. 6. de L. L. ¶ Dies cedere dicitur, cum accedit tempus, quo incipit deberi pecunia. Ulpian. l. 213. ff. de verb. signific. ¶ Alio sensu Cic. de Senect. Horæ quidem cedunt, & dies, menses, & anni, nec præteritum tempus unquam revertitur. h. e. recedunt, prætereunt. ¶ Particip. cessus, a, um, ceduto, Ulpian. Instit. tit. 20. Si antequam adeatur hæreditas, in jure cessa sit, perinde hæres fit, cui cessa est, &c.

Cedo, est verbum anomalum imperativi modi, 2. pers. num. singul. & significat da, tribue, cum accus. vel cum accus. & dat. Cic. 5. Ver. Cedo tabulas. Id. 2. Ver. c. 42. Cedo mihi leges Atinias. ¶ Interdum significat dic, solo num. sing. Cic. de Sen. c. 6. Cedo, qui vestram Rempublicam tantam amisistis tam cito? ¶ Reperitur etiam in plur. num. cette pro cedite. Enn. apud Non. c. 2. n. 122. Cette manus vestras, meafque accipite. h. e. date. Pacuv. ibid. Uter sit, cette. h. e. dicite.

Cedrātus, o. 1. 2. illitus cedri succo, vel cedrino unguento. Plin. l. 13. c. 13. Libros cedratos tineas non tetigisse. Harduin. ex MSS. legit citratos.

Cedrelāte, es, f. 1. κεδρελάτη, cedrus magna, abietem æquans. Plin. l. 24. c. 5.

Cedrĕus, a, um, adject. qui est ex cedro. Vitruv. l. 2. c. 9. Ex cedro oleum, quod cedreum dicitur, nascitur.

Cedrĭa, f. 1. κεδρία, pix, quæ ex cedrelate fluit. Est adject. substantive usurpatum, quia pix subintelligitur. Plin. l. 24. c. 5. Cels. 5. 28. 35.

Cedrĭnus, a, um, o. 1. 2. κέδρινος, quod est ex cedro. Plin. lib. 16. c. 40. Cedrinæ trabes.

Cedris, idis, f. 3. cedri fructus. Plin. l. 24. c. 5.

Cedrĭum, n. 2. κέδριον, κεδρέλαιον, pix, vel oleum ex cedro. Plin. lib. 16. cap. 11.

Cedrostis, f. 3. κέδρωστις, vitis alba, al. ampeloleuce. Plin. l. 23. c. 1.

Cedrus, f. 2. cedro, ארז, κέδρος, arbor perpetuo virens, jucundo odore, quæ a tinea immunis est, cujus pice, vel oleo res unctæ a tineis, & carie non læduntur. Plin. lib. 11. c. 40. ¶ Hinc cedro digna loqui, h. e. digna immortalitate. Pers. Sat. 1. v. 42. & Horat. de Art. poet. v. 331. Speramus carmina fingi Posse linenda cedro. Ubi Cedrus pro cedri succo sumitur. Hoc enim illiti Numæ libri ad annos 535. durarunt, teste Plin. l. 12. c. 13. & Vitruv. l. 2. c. 9.

Celænæ, f. 1. Celene, Κελαιναὶ, urbs Phrygiæ Magnæ, in monte ejusdem nominis, juxta quam Marsias flu. decurrit. Ibi enim Marsyas ausus cum Apolline tibiarum cantu certare, victus, excoriatus, & tandem in fluvium sui nominis conversus est. Luc. 3. 205. Stat. 4. Theb. v. 186.

Celænæus, a, um, ad Celænas pertinens, ut Marsyas Celænæus, Martial. 10. 62. Celænæus concubinus, Id. 5. 42. h. e. Atys, Celænis natus.

Celæno, us, f. 4. Κελαινὼ, una Harpyarum. Significat atrum, tenebrosum, a κελαινὸς, niger. Virg. 3. Æn. v. 245. ¶ Fuit & Celæno una ex septem Lycurgi filiabus, quæ quod Liberum educassent, a Jove inter sidera relatæ sunt, dicunturque Pleiades. Ovid. in Heroid. ep. 19. v. 135.

Celāte, adverb. clam, tecte, di nascosto, nascostamente. Ammian. l. 14. c. 7. Non celate turbidum sæviebat ingenium.

Celātim, ascosamente, celatamente, Germ. heimlich, Gal. secrettement, en cachette, Hisp. escondidamente, κρύβδην, clam, abscondite. Sisen. apud Gell. 12. cap. ult. Quam maxime celatim poterat, in insidiis suos disponit.

Celato, nomen deæ esse creditur, & legi in illo Varron. apud Gell. l. 13. c. 22. Ted Anna Perenna, Panda, Celato, Pales, &c. Sed Eruditi reponunt te Lato, vel Græce, te Αὐτῶ, h. e Latona. V. Turn. l. 19. Advers. c. 11.

Celātor, oris, m. 3. nasconditore, qui celat. Luc. l. 10. v. 286. Qua Deus

undarum

undarum celator, Nile, tuorum Te mihi nosse dedit.

Celātus, a, um, nom. ex particip. absconditus, tectus, *nascosto, occulto*, ut bene dissimulatus, & celatus amor, *Ter. Andr.* 1. 1. v. 105. Celata virtus, *Horat. l.* 4. *od.* 9. *v.* 30. ¶ *Ter. Adelph.* 3. 2. Celato opus est. *Plaut. Trinum.* 2. 1. 15. Celati indagator.

Celebrabĭlis, le, celebrandus, celebris. *Ammian. l.* 29. *c.* 5. (*al.* 34.) Ætatum ordinumque omnium celebrabili favore susceptus.

Celebratĭo, onis, f. 3. *celebrazione*, חג, חגיגה, ἐνταφιασμός, actus celebrandi. *Cic. Attic. l.* 13. *epist.* 49. De celebratione ludorum Brute tibi assentior. ¶ Item frequentatio. *Id. pro Sylla, c.* 26. Quæ domus, quæ celebratio quotidiana? &c. ¶ Item laudatio. *Plin. l.* 34. *c.* 5. Equestres statuæ Romanam celebrationem habent.

Celebrātor, oris, m. qui celebrat. *Martial. l.* 8. *epigr.* 76. Hyperborei celebrator Stella triumphi.

Celebrātus, a, um, nom. ex particip. frequentatus, *frequentato*, πεφημισμένος. *Curt. l.* 4. *c.* 8. Celebrata regia Memnonis. *Liv. l.* 3. *c.* 63. Celebratior supplicatio. *Cicer.* 2. *Phil.* Scio me in rebus celebratissimis sermone omnium versari. ¶ Substantive celebrata, orum, pro solemnibus, seu justis sepulturæ, affert *Domitius* ad illud *Martialis l.* 6. *epigr.* 16. Inscripsit tumulo septem celebrata virorum se fecisse Chloe. Sed alii ly *celebrata* adjective accipiunt, i. e. famosa. Alii legunt *scelerata*. ¶ Item laudatus, prædicatus. *Plin.* 31. 2. Fontes celebrati carmine Laureæ Tullii.

Celebresco, n. 3. *divenir famoso*, διάσημος, celebris fio. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 158. Et qualiscunque fama celebrescat tua.

Celĕbris, & hoc celebre, vel celĕber, bris, bre, o. 3. præclarus, honestus, honorificus, qui celebratur, colitur, frequentatur, *famoso, celebrato*, נכבד, Ger. *berühmt*, Gal. *celebre*, Hisp. *celebre*, ἐπίσημος, *Cic.* 1. *de Divin.* Nunquam illud Oraculum tam celebre, & tam clarum fuisset. ¶ Accommodatur non solum personis, sed etiam rebus, ut pugna celebris, h. e. memorabilis, *Cic. de Amic.* ex multis diebus, quos in vita celeberrimos, lætissimosque viderit. *Vet. Gloss.* celebris, ἐπίσημος. ¶ Præterea celebris dicitur, qui frequentatur. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 12. Portus Cajetæ celeberrimus, & plenissimus navium. *Auctor ad Heren.* Locus quæritur celebris, an desertus? *Ovid.* 4. *Fast. v.* 391. Circus erit pompa celeber, numeroque Deorum. ¶ Item velox, festinus. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 161. Celebri gradu gressum acceleraste decet. nisi forte legendum est *celeri*.

Celebrĭtas, f. 3. fama, laus, honor, dignitas, & splendor, *fama*, ἀξίωμα, famæ claritas. *Cic.* 3. *Offic.* In maxima celebritate, atque in oculis quondam civium viximus. ¶ Item frequentia, hominum cœtus, concursus, *frequenza*, קהל, Ger. *versamlung*, Gal. *grand' assemblee*, Hisp. *celebridad, frequencia*, πολυανθρωπία. *Cic. Tusc.* Magno ludorum apparatu, totius Græciæ celebritate. *Id. Attic. l.* 3. *epist.* 7. Odi celebritatem, fugio homines, lucem aspicere vix possum. ¶ Celebritas etiam dicitur conventus sacrorum, aut alterius rei peragendæ gratia. Vet. Gloss. Celebritas, ἑορτή, festus dies. Ita supremi diei celebritatem pro solemnibus exequiarum, dixit *Cic. pro Mil. c.* 32.

Celĕbro, as, a. 1. prædico, orno, honesto, illustro, *celebrare*, δοξάζω. *Cic. pro Rab.* Hæc mira laus est, quæ non poetarum carminibus, non annalium monimentis celebratur, sed prudentium judicio expenditur. Hinc *laudibus celebrare*, laudare. ¶ Est item colere, venerari, agere cum quadam celebritate, ἑορτάζειν, ἄγειν, ἱερεύειν, ut Celebrare diem festum, *fare festa*, Celebrare ludos, *fare i giuochi*. *Cic.* 1. *Catil.* Celebratote illos dies cum conjugibus, & liberis vestris. *Id. Phil.* 6. Ludi Apollinares celebrati. ¶ Sæpe etiam pro frequento usurpatur. *frequentare*, הלל, חגג, קבץ, Ger. *begehen, rühmen*, Gal. *celebrer, banter*, Hisp. *celebrar frequentar*, φοιτάω πρός τινα. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 45. Q. Mutii janua, & vestibulum maxima quotidie frequentia civium, ac summorum hominum splendore celebratur. *Ovid. Met.* 4. *v.* 414. Tectaque, non silvas celebrat. ¶ Significat etiam implere. Vet. Gloss. celebrat, πληροῖ. Eodem sensu usurpatur etiam Concelebro. V. ¶ Item festinare, properare. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 35. Hæc cito celebrate, ne quæ mora sit, &c. V. *Taubman.*

Celer, hæc celeris, hoc celere, adject. 3. velox, volucer, incitatus, *presto, veloce*, מהיר, Ger. *schnell*, Hisp. *ligero*, ταχύς. *Cic. pro Domo*, Videbam celerem mihi reditum fore. *Ovid. Met.* 8. *v.* 84. Fatali nata parentem Crine suum spoliat, prædaque potita nefanda Fert secum spolium celeris. *Ter. Phorm.* 1. 4. 1. Nisi aliquod consilium celere reperies. *Cic. in Orat. c.* 59. Mente nihil celerius. *Virg. Æn.* 12. *v.* 507. Fata celerrima. ¶ Cum infinito. *Horat. l.* 3. *od.* 12. Celer latitantem excipere aprum. ¶ Apud *Ennium* occurrit superlat. *celerissimus* ut *Annal.* 16. Celerissimus rumor, apud *Priscian. l.* 7. ¶ Reperitur etiam celer in feminino. *Liv.* apud *Priscian. ibid.* Celer hasta. ¶ *Celere* neutrum pro celeriter, *Plaut. Curcul.* 2. 3. 4. Subito, propere, celere objectum est mihi negotium. ¶ Est etiam *Celer* cognomen Romanum, a pernicitate impositum, vel ob Equitibus Romuli, qui *Celeres* dicti sunt: ut Q. Metellus Celer.

Celeranter, celeriter. *Accius* apud *Non. c.* 11. *n.* 33. Quis est, qui cursum huc celeranter rapit?

Celerātim, adverb. celeriter. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 140. Quo magis celeratim poterant.

Celĕre, adverb. V. in Celer.

Celĕres, um, m. trecenti equites a Romulo constituti ad custodiam sui corporis, ut *Liv. l.* 1. *c.* 15. narrat. *Festus* docet ita nominatos fuisse a Celere Remi interfectore, quem Romulus initio iis præfecerat, & Tribunum Celerum appellaverat. Alii derivant a Græco *Κέλης*, ητος, quod vel equum significat, vel equitem equo insidentem. V. *Celes.* Sunt etiam, qui ducunt a *celeritate*. Hæc omnia leguntur apud *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 603. ¶ *Festus*, & *Plin. l.* 33. *c.* 2. docent, sub regibus omnes equites *celeres* fuisse appellatos.

Celerĭpes, pedis, m. 3. *veloce*, ὠκύπους, qui levis est pedibus. *Cicer. ad Att. l.* 9. *epist.* 7. Venit autem eo ipso die ille celeripes, quem Salvius dixerat.

Celerĭtas, atis, f. 3. velocitas, pernicitas, *prestezza, velocità*, מהירות, Ger. *behendigkeit*, Gal. *vitesse*, Hisp. *celeridad*, ταχύτης. *Cic.* 1. *Acad.* In pedibus celeritatem, in manibus vim ponebant. *Id. de clar. Orat. c.* 61. Expedita, & profluens celeritas verborum. ¶ In plur. num. *Id.* 1. *Offic.* 36. Suscipere nimias celeritates.

Celerĭter, cito, brevi tempore, mature, quam primum, propediem, *velocemente*, במהירות, Ger. *schnelliglich*, Gal. *vitement*, Hisp. *prestamente, ligeramente*, ταχέως. *Cic. Att.* 15. 27. Librum tibi celeriter mittam. *Id.* 2. *de Fin.* Celerrimeque multa simul agitantem. *Cæs. de B. G. lib.* 2. *c.* 3. Cum celerius omnium opinione venisset.

Celeritūdo, f. 3. *velocità, prestezza*, velocitas. *Varr. lib.* 3. *de R. R. cap.* 12. L. Ælius putabat dictum leporem a celeritudine, quod levipes esset.

Celeriuscŭle, adverb. *alquanto più presto*. *Auct. ad Heren. lib.* 3. *c.* 14. Celeriuscule dicere.

Celeriuscŭlus, a, um, *alquanto celere*. Agnoscit hanc vocem *Prisc. l.* 3.

Celĕro, as, n. 1. festino, celeritate utor, *affrettare*, מהר, Ger. *eilen*, Gal. *haster*, Hisp. *apressurar*, ταχύνω, celeriter aliquid facio. *Cic. de Univ. c.* 10. Quod semper uno modo celeraret. ¶ Usurpatur & cum accus. *Virg.* 9. *Æn.* 378. Tum celerare fugam, patriaque excedere suadet. *Id. Æn.* 5. 609. Celerans viam. *Valer. Flacc.* 4. 80. Celerare imperium alicujus. h. e. celeriter exsequi. ¶ Cum infinito *Auson. in Mosell.* 355. sed celerant in te consumere nomen.

Celes, ētis, m. 3. κέλης, apud Græcos genus est navis, quam Latini celocem dicunt. *Plin.* 7. 56. *Gell.* 10. 25. ¶ Ab iisdem Græcis *celes* dicitur, qui ab uno tantum regitur, freno, non jugo: item eques, qui in certaminibus publicis hujusmodi equo utitur. *Plin.* 34. 5. *Serv. ad Æn.* 8. *v.* 635. ¶ Denique *celetes* dicti sunt trecenti illi equites a Romulo instituti, qui sæpius Latina voce, hinc fortasse ducta, *Celeres* appellantur. *Valer. Prob. in not.* Tr. Cel. Tribuni Celerum.

Celetizontes. m. 3. Κελητίζοντες, dicuntur, qui celetes equos regunt. *Plin. l.* 34. *c.* 8. ¶ *Hesych.* per α scribit κελητίζοντες.

Celeus, dissyllab. Κελεός, nom. propr. regis Eleusinæ, a quo Ceres hospitio excepta omnem ei agriculturæ rationem aperuit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 165. Virgea præterea Celei, vilisque supellex.

Celeusma, atis, n. 3. הידד, Ger. *ein geschrey, damit einer den andern zur arbeit anmanet*, Gal. *cry de plusieurs personnes ensemble*, Hisp. *grita como de marineros, o otros*, Κέλευσμα, est adhortatio portisculi, seu celeustæ, scil. qui remigibus signum dat, a κελεύω, jubeo, hortor. *Ascon. in Divin. Verr. c.* 17. Cani remigibus celeusma per symphoniacos solebat, & per assam vocem, idest, ore prolatam, &, ut in Argo navi, per citharam. ¶ Itaque celeusma clamor est, vel cantus nautarum invicem ad remigandum hortantium. *Martial. l.* 3. *epigr.* 27. Lentos figitis ad celeusma remos. ¶ *Fortun. Venant. de Vita S. Martini l.* 4. *v.* 423. Celeusma, in feminino gen. extulit, cum ait: Atque petens portum vada complet nauta celeusma. ¶ Reperitur etiam *celeuma*, extrito s. nam & Græce κέλευμα dicitur.

Celia, vel Cælia, f. 1. potus ex frugibus confectus, qui Hispaniæ præcipue in usu erat, sicut cervisia Gallis. *Plin. l.* 22. *c. ult. Flor. l.* 2. *c.* 18.

Celibaris hasta, V. Cælibaris.

Cella, æ, f. *guardaroba, dispensa*, אוצר, Ger. *ein keller, ein speiß kammer*, Gall. *cellier*, Hisp. *cella, bodega*, ἀποθήκη, omnis locus, ubi aliquid reconditur, & asservatur, a celo, quod in ea celentur, quæ volumus esse occulta. *Cic. in Rull.* Illi Capuam cellam, atque horreum agri Campani esse voluerunt. ¶ Capit autem cella significationem pro ratione adjectivorum, quæ illi junguntur, ut cella vinaria, *cantina, caneva*, cella olearia, cella farinaria, cella pomaria, cella lignaria, cella libraria, cella casearia. *Cic. de Sen. cap.* 16. Semper boni, assiduique domini referta est cella vinaria, olearia, mellaria, & pomaria. ¶ *Virg.* 1. *Æn. v.* 432. favorum cavernas cellas vocavit cum ait: Distendunt nectare cellas. ¶ Item loca, in quibus lavamur, aut ungimur in balneis, cellæ dicuntur, ut Cella caldaria, frigidaria, tepidaria, *Pallad. lib.* 1. *R. R. c.* 40. ¶ Cella item sacellum erat, seu pars templi sacratior, in quam ingredi cuivis fas non erat, *cappella*. *Cic.* 1. *Phil.* Armatos in cella Concordiæ inclusit. Sic cella Jovis, Minervæ, &c. apud *Liv.* Sic Capitolinum templum tres cellas habuit, quarum media Jovi, dextra Minervæ, læva erat Junoni sacra, ut ex *Dionysio* constat. ¶ Denique cellæ dicuntur cubicula servorum, ut cella ostiarii, apud *Petron. c.* 29. Cellæ bubulcorum, & pastorum, apud *Colum. lib.* 1. *R. R. cap.* 6. *Cic. Phil.* 2. *cap.* 27. Servorum in cellis stratos lectos conchyliatis Cn. Pompeii peristromatis videres. ¶ Et meretricum fornices. *Juvenal. Sat.* 6. *v.* 122. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 46. *Petron. in Satyr. cap.* 8.

Cellaria, æ, *dispensiera*, mulier, quæ cellæ, sive penori præest. *Plaut. Mil.* 3. 1. 102. Jampridem quia nihil abstulerit, succenset cellaria. Et quamvis hæc lectio valde incerta sit, de qua V. *Taubman.* non tamen dubitandum de vocabulo, & munere, de quo multa *Pignorius de Serv. p.* 99.

Cellariensis, se, adject. ad cellarium pertinens, ut cellarienses species. *Cod. Theodos. l.* 31. *de erogat. militar. annona*. V. Cellarium.

Cellāris, re, adject. ad cellam pertinens, ut cellares columbos, *Colu. l.* 8. *cap.* 8. *in princip.* Nam cellas etiam pro columbarum caveis *Idem* dixit *loc. cit.*

Cellarĭum, ii, n. 2. *ripostiglio, granajo, conserva*, אסם, Ger. *keller*, Gal. *cellier*, Hisp. *cilla*, ταμιεῖον, cella, promptuarium, cella promptuaria, ubi conduntur, & unde promuntur, quæ ad victum necessaria sunt. *Plin. l.* 36. *c.* 15. Quorum agri minorem modum obtinuere, quam istorum cellaria. *Donat. ad Ter. Adelph.* 4. 2. 13. Cella, inquit, & cellarium a reponendis, celandisque rebus esculentis & poculentis dicitur. Vet. Gloss. Cellarium, ταμιεῖον. ¶ Cellarium etiam olim dicebatur quidquid ex cellario promebatur, v. g. sal, vinum, oleum, carnes, &c. præter annonam panis, vel frumenti; quæ omnia *in Cod. Theodos.* vocantur species cellarienses, quas rectores provinciarum, eorumque comites solebant accipere. *Sulpit. Sever. l.* 2. *histor. sac. de Concil. Ariminensi*: Acciti Occidentales Episcopi Ariminum convenere: quibus omnibus annonas, & cellaria dari Imperator præceperat. Ubi *Sigon.* notat, annonas, & cellaria idem esse quod *lautia* apud Rom. veteres. ¶ Itaque annonæ nomine venit frumentum, & panis: cellarii vero vocabulo cæteræ species, quas supra diximus. ¶ Inter penu, & cellarium hoc interest, quod cellarium est paucorum dierum, penu vero longioris temporis, teste *Serv. ad Virg.* 1. *Æn. v.* 704.

Cellarĭus, m. 2. *dispensiere*, סוכן, Ger. *kellermeister*, Gal. *cellerier*, Hisp. *botillero*, ταμίας, qui in cella præpositus est penui condendo, & promendo, qui etiam promus, & condus dicitur. *Col. l.* 11. *c.* 1. Ut cibus, & potus sine fraude a cellariis præbeatur.

Cellarĭus, a, um, adject. ad cellam, sive promptuarium pertinens, ut cellaria sagina, apud *Plaut. Mil.* 3. 2. 31. scil. locus ubi animalia saginantur, ut expon. *Pareus in Lex. Crit. verbo, Sagina*.

Cellatĭo, onis, f. 3. cellarum constitutio, sive dispositio. Occurrit *in fragment. Tragur. Petron. cir. fin.* Domus habet cellationem.

Cellĭo, onis, m. 3. idem quod Cellarius. *Vet. Inscript. apud Gruter. p.* 582. *n.* 10. D. M. Secundi Nundini Primitivi Cellionis.

Cellŭla, f. 1. dimin. a cella. *Ter. Eun.* 2. 3. 18. Cum in cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculum.

Cellulānus, i, Monachus est, qui in cella vitam degit. *Sidon. l.* 9. *epist.* 3. *de Senatu*. Lirinensium cellulanorum.

Celo, as, a. 1. *nascondere, celare*, כחד, Ger. *verhelen*, Gal. *cacher*, Hisp. *esconder*, ἀποκρύπτω, occulto, abscondo, clam habeo, sciri nolo, a κλείω, claudo. Activum est quarti ordinis, hoc est, cum duobus accusativis construitur. *Plaut. Bacch.* Cum isthæc flagitia me celavisti, & patrem. ¶ Loco accusativi posterioris admittit ablat. cum de. *Cic. l.* 7. *epist.* 20. Bassus noster me de hoc libro celavit. ¶ Interdum construitur cum uno duntaxat accusativo, vel personæ, vel rei. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Nec tu me celas, ut Pythagoras solebat alienos. ¶ *Celor.* passivum nominat. personæ habet, & accusat. rei, ut Ægypti res sacras a Sacerdotibus celabantur. ¶ Vel jungitur abl. rei cum de. *Cic. pro Cluent.*

Cluent. Non est de illo veneno celata mater. ¶ Interdum construitur more verborum tertii ordinis cum nominat. rei, & dat. personæ. Nepos, 7. 5. 2. Id Alcibiadi diutius celari non potuit.

Celox, ocis, f. 3. fregata, κέλης, navigii exigui genus, quod uno remo tantum agitur, a celeritate, vel a Græca voce, quæ allata est, quæ sumpta est per metaphoram ab equo celete, quia, ut hic ab uno regitur sessore, ita navigium illud unico tantum per transtra remo agitur. Est inventum Rhodiorum. Liv. lib. 21. c. 17. Naves longæ 160. celoces duodecim. Adde Plaut. Capt. 4. 2. 94. ¶ Id. Pan. 3. 1. 40. adjective operam celocem, dixit, h. e. celerem. ¶ Et metaphorice pro ventre posuit Pseud. 5. 2. 12. Hinc celocem onerare, h. e. inebriare se se.

Celse, adverb. in alto, alte. Comparat. celsius. Claud. l. 1. in Eutrop. v. 387. Celsius assurgunt. Col. 4. 19. Lætitia vitium celsius evagatur.

Celsitas, atis, f. 3. excelsitas, elatio, altezza, ὕψος, altitudo. Cic. Offic. l. 3. c. 5. Celsitas animi, & magnitudo. Alii legunt excelsitas.

Celsitudo, inis, f. 3. idem quod celsitas. Vellei. l. 2. c. 94. Juvenis genere, forma, celsitudine corporis, &c. instructissimus.

Celsus. Aulus Cornelius Celsus, m. 2. variæ eruditionis nomine a Quintiliano commendatur, qui Rhetoricam multo, quam antea, diligentius explicavit, & de re militari accuratissime scripsit, nullumque pene disciplinæ genus intactum reliquit. Sed ex ejus scriptis ad nostra tempora nihil pervenit, præter octo elegantissimos de re medica libros, qui omnium manibus teruntur. Floruit sub Tiberio Principe. Medicus Cicero appellatur ab Eruditis propter stili elegantiam, & Hippocrates Latinus propter peritiam medicæ artis. Quintil. l. 2. c. 15. l. 3. c. 6. & l. 12. cap. ult.

Celsus, a, um, o. 1. 2. sublimis, erectus, elatus, alto, eccellente, רם, Germ. hoch, Gal. haut, Hisp. alto, ὑψηλός, altus, sublimis, excellens, & dicitur proprie de iis, quæ alta simul, & erecta sunt. Cicer. l. 2. de nat. Deor. c. 56. Deus homines humo excitatos, celsos, & erectos constituit. Id. pro Syl. c. 2. Celsissima sedes honoris, & dignitatis. Valer. Flac. l. 2. v. 547. Celsior artus taurus. ¶ Festus docet celsum derivari a Græco κέλης, eques: quasi inde hujus vocis ratio petita sit, quod homines equo insidentes, & alti sunt, & erecto stant corpore. Horat. de ar. poet. v. 342. Celsi prætereunt austera poemata Rhamnes. Stat. l. 1. Silv. 4. v. 41. Celsus eques. Id. Theb. 8. 564. Nunc pedes ense vago, prensis nunc celsus habenis.

Celtæ, m. 1. Κέλται, pop. Galliæ Comatæ, dicti a Celto Polyphemi filio. Ab his una pars Galliæ Celtica dicta est, postea Lugdunensis, Il Lionese, cujus urbs præcipua est Lugdunum. Plin. 4. 17.

Celtiber, era, erum, a Celtiberia qui est, ut Celtiberæ urbes Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 5. ¶ Celtiberi Celtiberiæ populi, de quibus Plin. l. 3. c. 3. Cæs. de B. C. l. 1. c. 38.

Celtiberia, æ, Celtiberorum regio, ea scil. pars Hispaniæ circa Iberum, quo Celtæ pervenisse creduntur. Catull. carm. 38. Cuniculosæ Celtiberiæ filii.

Celtibericus, a, um, adject. a Celtiberia, ut Celtibericæ viriæ. Plin. l. 33. c. 3.

Celtiberius, a, um, idem quod Celtiber, vel ad Celtiberiam pertinens. Catul. carm. 40. vel 39. Nunc Celtiber in Celtiberia terra.

Celtica, f. 1. pars Galliæ. V. Celtæ. ¶ Est item opp. Hispaniæ Bæticæ, in conventu Hispalensi. Plin. l. 3. c. 1.

Celtice, adverb. Sulpit. Sever. dial. 1. c. ult. Celtice, vel Gallice loqui.

Celtici, m. 2. pop. Hispaniæ, in Callaicis, qui a Plinio Neriæ, & Præsamarci cognominantur, circa Celticum prom. quod & Artabrum dicitur. Plin. 3. 1.

Celticus, a, um adject. ut Celtica ruta, Sil. Ital. l. 1. v. 50. Celticum promontorium, Plin. l. 4. c. 20.

Celtis, f. 3. arbor de genere lotorum, magnitudine pyri, in Africa. Plin. l. 13. c. 17. ¶ Item genus eximiæ testudinis, sed raræ, quam Troglodytæ adorant, Id. l. 9. c. 10. ¶ Item genus scalpri, quo lapides cæduntur, scalpello. Inscrip. apud Gruter. pag. 329. Malleolo, & celte litteratus silex.

Cenæus, i, Κηναῖος, epitheton Jovis, qui sic dictus a Cenæo promont. Eubææ, ubi Hercules Jovi aram extruxit. Ovid. 9. Met. v. 136.

Cenchræus, a, um, ad Cenchreas pertinens: & sumitur pro Corinthio. Nam Cenchreæ, Κεγχρεαί, oppidum est Peloponnesi in Isthmo prope Corinthum: item portus ipsius Corinthi. Stat. Theb. 4. v. 60. Cenchræa manus.

Cenchramides, f. 3. Κεγχραμίδες, ficorum grana, a κέγχρος, milium, propter similitudinem. Plin. l. 15. c. 19.

Cenchreæ, arum. V. Cenchræus.

Cenchreis, idis, f. uxor Cinyræ, mater Myrrhæ, Ovid. 10. Metam. v. 435. ¶ Item insula in Ægæo mari. Plin. 4. 12.

Cenchris, idis, f. 3. Κεγχρίς, avis ex accipitrum genere, quasi miliaria, a κέγχρος, milium, Lat. tinnunculus, a tinnitu vocis. Plin. 10. 52. ¶ Est item Cenchris, chris, m. 3. serpens maculis plenus, Thebano marmori similis. Lucan. l. 9. v. 712. Et semper recto lapsurus limite cenchris. Pluribus ille notis variatam tingitur alvum.

Cenchrites, m. 1. Κεγχρίτης, gemmæ species, quæ veluti sparsa milii grana habere videtur, a κέγχρος, milium. Plin. l. 37. c. 11.

Cenchrius, flu. Asiæ, qui per Joniam apud Ephesum fluit, & non procul a Caystro, Ortygiam lucum irrigat, ubi Latona edidit Dianam, & Appollinem.

Cenchros, i, m. 3. adamantis genus, milii magnitudine, a κέγχρος, milium. Plin. l. 37. c. 4.

Ceneta, f. 1. Ceneda, urbs Venetiæ, in Marchia Tervisina, ad montium radices, inter Anassum, & Liquentiam fl. Venant. Fortun.

Ceninensis, se, ad Ceninam pertinens. Liv. l. 1. c. 9. & 10. ¶ Fuit autem Cenina oppidum Latii olim celebre: ita dictum a Cenite conditore. Fest. & Plin. 3. 5. ¶ Scribitur etiam Cænina, & Cæninensis.

Cenomani, m. 2. vel Cenomanni, Aulerci Cenomani, Κενόμανοι, pop. Galliæ Celticæ, seu Lugdunensis, ad Sartam fl. Horum tractus nunc le Maine dicitur, prov. ampla inter Normanniam ad Bor. Belsiam ad Or. Britanniam minorem ad Occ. Andegavensem prov. cum parte Turonensis prov. ad Austr. Metropolis fuit Cenomanum, Vindunum, seu Subdinum, le Mans. ¶ Hi populi in Italiam venerunt. Hinc Cenomani, pop. Galliæ Transpadanæ. Habebant a Sept. Euganeos, ab Or. Venetos, a Mer. Padum flu. ab Occ. Insubres, ubi nunc agri Veronensis, Mantuanus, Cremonensis, Brixianus. Eorum urbes numerantur Bergomum, Cremona, Mantua, Brixia, Crema, Tridentum, Verona. Plin. lib. 3. cap. 19.

Cenotaphium, n. 2. monumento, Ger. lecher grab, Gal. sepulchre, Hisp. sepulcro, κενοτάφιον, vacuum sepulchrum, idest sine corpore, & sine ullis reliquiis corporis, aliter sepulchrum honorarium, a κενός, vacuus, & τάφος, sepulcrum. Lamprid. in Alexandr. c. 63. Cenotaphium in Gallia, Romæ amplissimum sepulcrum meruit. Adde Vopisc. in Florian. c. 2.

Censeo, es, sui, sum, arbitror, puto, existimo, decerno, æstimo, censum habeo, stimare, pensare, giudicare, חשב, Ger. achten, Gal. penser, estimer, Hisp. estimar, juzgar, νομίζω, οἴομαι. Cic. Att. 16. 11. Quid mihi animi in navigando censes fore? ¶ Item est constituere, deliberare, sententiam dicere. Nam Senator censet, cum sententiam dicit de eo, quod sibi videtur. Cic. 1. Catil. Quid Senatus censuerit, exponam. Liv. l. 10. c. 12. Bellum Samnitibus & censuere Patres, & populus jussit. ¶ Sed proprie Senatores censere dicebantur, cum novam de re aliqua sententiam dicebant. nam qui aliorum sententiam probabant, assentiri potius dicebantur. Sueton. in Aug. cap. 35. Ut perinde quisque animum intenderet, ac si censendum magis, quam assentiendum esset. ¶ Item æstimare, & speciatim censum agere, idest, facultates civium æstimare, quod munus Censorum fuit. Sed de civibus, etiam dicitur, & est bona sua apud Censores profiteri. Cicer. pro Flac. In qua Tribu denique ista prædia censuisti? ¶ Invenitur etiam depon. censeor, eris, census sum, quod est profiteri, sive deferre in censum apud Censores. Cic. pro Flac. c. 32. Verum esto gloriosus fuisti, voluisti magnum agri modum censeri, & ejus agri, qui dividi plebi Romanæ non potest: census es præterea numeratæ pecuniæ centum triginta H. S. millia: census es mancipia Amyntæ. ¶ Gerundium censendi passiva significatione. Cic. act. 1. in Verr. c. 18. Hæc frequentia, quæ convenit censendi causa. h. e. ut de ea census agatur. ¶ Est tamen etiam censeor significatione passiva. Cic. Verr. 4. c. 56. Quinto quoque anno Sicilia tota censetur. Id. ad Attic. l. 1. epist. 18. Ne absens censeare, edicendum curabo. ¶ Ex hac censendi, h. e. æstimandi notione factum est, ut qua quidque re excellit maxime, atque insigne est, ea censeri dicatur, idest, æstimari, prædicari. Val. Max. l. 5. c. 3. extern. exempl. 3. Aristides, quo totius Græciæ justitia censetur. Et c. 2. ad fin. Amplissimæ, & speciosissimæ divitiæ sunt, feliciter erogatis beneficiis late posse censeri. Plin. in Paneg. c. 15. Quisquis paulo vetustior miles te commilitone censetur, hoc est, magnifit, quod te commilitonem habuit. ¶ Significat aliquando irasci, ut succenseo ejus compositum. Varr. apud Non. c. 4. n. 88. Ne vobis censeam, si ad me retuleritis. ¶ Est etiam verbum approbantis, seu affirmantis. Plaut. Cas. 4. 3. 8. Quid si etiam occentem hymenæum? St. Censeo. ¶ In sup. videtur etiam habere censitum. V. censitus.

Censio, onis, castigazione, correzione, פקידים, Germ. gescheczin, Gall. taxe, Hisp. taxados, ἀποτίμησις, castigatio. Unde censionem facere dicebantur Censores, cum mulctam cuipiam irrogabant. Plaut. in Rud. 4. 8. 9. Nec censionem semper facias. ¶ Est etiam, censionem facere, idem quod delectum habere: quo sensu locutus videtur Plaut. l. c. ubi vide omnino Taubman. ¶ Festus: Censionem facere dicebatur Censor, cum multam Equiti irrogabat. Et hastaria censio dicebatur cum militi multæ nomine ob delictum militare indicebatur, ut hastas daret. Hactenus Fest. ¶ Censio bubula, hoc est, animadversio in servum bubulis loris facta, Plaut. Aulul. 4. 1. 14.

Censitio, onis, f. 3. idem quod Censio. Frontin. de Colon. p. 143. Goesi. Vespasiani censitione, & jussu. ¶ Item tributum, gravezza. Spartian. in Pescenn. Nigro, c. 7. Palæstinis rogantibus, ut ejus censitio levaretur, &c.

Censitor, oris, m. 3. verbale, idem quod Censor, ab antiq. censio, is: Ulpian. sub l. forma, §. illam æquitatem, ff. de censib. Illam æquitatem debet admittere Censitor, ut officio ejus congruat. ¶ Revera nullum discrimen est inter Censitor, & Censor, cum eandem originem habeant. Tamen censor usitatior est, & si quando censitor adhibetur, de iis fere dicitur, qui non in urbe, sed in provinciis censent: quod & Gisbert. Cuperus adnotavit.

Censitus a, um, in censum relatus, acceptus, æstimatus, descriptus, nom. ex particip. pro Census, a, um, tanquam a Censio, is, 4. Conjugat. In monumento Ancyrano, quod Augusti res gestas continet: Quo lustro Civium Rom. censita sunt capita quadrages, &c.

Censor, oris, m. 3. censore, correttore, כתב, Germ. schetzer, straffer, Gall. censeur, Hisp. censor, τιμητής, qui Censuram gerit, vel qui censum populi agit. Censorum munus instituit Servius Tullius Rex, & ipse primus exercuit. Exactis Regibus, ipsi Consules primis temporibus administrarunt. Postea bellorum curis implicati cum ei negotio vacare non possent, peculiaris ad hoc Magistratus est institutus, in quo penes duos Censoria potestas esset. Censores igitur dicti, quod populi opes censerent. Quibus postea morum, disciplinæque Pop. R. cura data, immo & jus additum publicorum, privatorumque locorum, & vectigalium. ¶ Quinto quoque anno creabantur: civesque sic notabant, ut Senatorem, qui in moribus deliquisset, Senatu ejicerent. Rom. Equitem equo publico spoliarent; plebeium jure suffragii privarent, & ærarium facerent. ¶ Pertinebat etiam ad Censores tribus addere, tueri Urbis templa, leges condere, aut abrogare, de certis rebus cognoscere, &c. ¶ Eorum Magistratus usque ad Imperatores perduravit, qui ad se hoc munus traxere, cum in eo esset magna vis, & amplissima dignitas: nomen quoque ipsum mutarunt, morum præfectos appellantes. De Censorum origine, atque officio V. Liv. l. 4. c. 8. & Cicer. 3. de Legib. c. 3. ¶ Hinc Censores appellantur quicunque alicujus rei corrigendæ munus suscipiunt, ut qui de aliorum scriptis judicium ferunt, qui & Critici dicuntur. Horat. l. 2. epist. 2. v. 109. At qui legitimum cupiet fecisse poema, Cum tabulis animum Censoris sumet honesti.

Censorinus, nomen familiæ apud Rom. ¶ Item nomen Imperatoris, qui septem tantum dies imperavit, ab iis ipsis, qui eum elegerunt, occisus. Trebell. in 30. Tyrann. c. 32. ¶ Item Grammatici cujusdam, qui scripsit de die Natali, sive de humana origine, A. C. 238. Voss. de hist. lat. l. 2. c. 3.

Censorius, a, um, Censorio, adject. ad Censores pertinens, ut Censorius, vir, qui scil. Censor fuit. Cic. l. 3. de Orat. c. 89. Censoria animadversio, Id. pro Cluent. c. 42. ¶ Sic quidquid grave, & severum est, censorium dicitur, ut censorium supercilium, censoria severitas, gravitas, &c. Quintil. l. 1. c. 2. ¶ Censoria virgula, nota critica est, & damnatoria. Id. l. cit. ¶ Censorius dies, pro die extremi judicii, invenitur in Vet. quadam Inscript. apud Grut. p. 1052. n. 8.

Censualis, le, o. 3. quod ad censum pertinet. Ulpian. l. forma, ff. de censib. Forma censuali cavetur, ut agri sic in censum referantur. Id. ead. l. §. si quis. Vinculis censualibus tenetur. ¶ Censuales, substantive dicebantur Scribæ publici, qui censuales Tabulas conficiebant. Capitolin. in Gord. c. 12. Ut non scribæ, non servi publici, non censuales illis actibus interessent. Hinc tit. 2. in Cod. Theod. l. 8. de Tabulariis, Scribis, Logographis, & Censualibus. Adde Symmach. l. 10. ep. 41. ¶ Dicuntur etiam censuales ipsi libri, in quibus census perscripti sunt. Tert. in Apol. c. 19.

Censuarii, orum, videntur esse ii, qui censum, h. e. pensionem annuam domino agri, quem colunt, pendunt: in Cod. Just. l. 9. tit. 49. leg. 7.

Censum, i, n. idem quod census. Cic. apud Non. c. 3. n. 76. Quorum luxur es fortunata censa peperit.

Censura, f. 1. censura, riprensione, חקירה, Germ. des ampt des straffens, Gall. censure, Hisp. censura, τιμητεία, erat Magistratus duorum virorum, qui censui Pop. Rom. habendo præerant. V. Censor. Liv. l. 4. c. 8. M. Geganio Macerino, T. Quintio Capitolino Coss.

censuræ initium fuit. ¶ Item severitas, & disciplina. *Capitolin. in M. Antonin. Philos. c.* 22. Res etiam in Sequanis turbatas censura, & auctoritate repressit. *Vulcatius de Cassio, c.* 13. Mores ipsius varii, sed ad censuram, crudelitatemque propensiores. ¶ Item castigatio, animadversio, judicium. *Juvenal. sat.* 2. *v.* 63. Dat veniam corvis, vexat censura columbas. *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 3. Constabat, censuram parentis eum ferre non potuisse. *Vellej.* 2. 36. 3. Censura vivorum difficilis est.

Census, us, m. 4. *censo, entrata*, מכס, Germ. *schatzung*, Gal. *taxe*, Hisp. *pecho, censo*, τίμημα, descriptio, ac æstimatio bonorum juxta, ac personarum. Vet. Glos. Census, ἀπογραφὴ, ἀποτίμησις: ubi ἀποτίμησις ad personas pertinet. Ita autem agebatur census, ut quisque civis nomen, genus, annos de se, uxore, liberis, & servis, eorumque officia, & artes, deinde pecunias suas, & prædia coram Censoribus profiteretur. Agri ita deferebantur, ut nomen fundi, tum locus in quo esset, vicini præterea, deinde arva, vineæ, prata, silvæ, pascua deferrentur. Atque hæc omnia jurati edebant; & si quis detrectaret, aut falleret, primis temporibus virgis cædebatur, postea vero amissione bonorum, & civitatis multari consuevit. *Sueton. in Aug. c.* 27. Censum populi agere. *Cic.* 4. *Ver.* 26. Censum habere. V. *Dionys. Halicarn. l.* 4. *c.* 19. & *l.* 5. *c.* 85. *Suet. in Calig. c.* 38. ¶ Institutus est census primum Romæ a Serv. Tull. sexto Rom. Rege, eo scil. consilio, ut de virib. Reipub. constare posset. ¶ *Censere censum* idem est quod censum agere, seu habere. Hinc *censui censendo legem dicere* apud *Liv. l.* 43. *c.* 14. significat legem, seu modum dicere, quo census habendus sit. Et *censui censendo agri* vocantur a *Cicer.* qui ea conditione sunt, ut in censum deferri possint, & a censoribus describi, atque æstimari: qui proinde & emi, & vendi jure civili poterant, ut *Festus* scribit. *Cic.* pro *Flacc. c.* 32. Illud quæro, sint ne ista prædia censui censendo, habeant jus civile, sint, necne sint mancipi. ¶ In provinciis etiam census agebatur, non solum ut de cujusque facultatibus constaret, sed ut tributa, & vectigalia imponi possent. *Lips. ad Tacit. Annal. l.* 1. *p.* 47. ¶ *Salmas. de modo usurar.* notat, censum proprie dici, qui in Urbe fieret, in provinciis vero ἀπογραφὴν, sive professionem appellari, quod tamen discrimen ab Auctoribus non semper est observatum. V. *Cellar. notas ad Plin. l.* 10. *epist.* 22. ¶ Census etiam dicuntur libri, sive tabulæ, in quibus census populi descriptus erat. *Leg.* 10. *ff. de prob. & præsumpt.* Census, & monumenta publica potiora testibus esse, Senatus censuit. ¶ Hinc illa: in censum deferre, deducere, &c. *Cic. pro Arch. Ulpian.* & alii. h. e. edere, & profiteri, quæ in censualibus libris perscribantur. *Cic. pro Balb.* Non enim furatus esse civitatem, non irrepsisse in censum dicitur. ¶ Dedicare in censu. V. Dedico. ¶ Item cujusque opes, & fortunæ. *Ovid. Fast.* 1. *v.* 217. In pretio pretium nunc est, dat census honores, Census amicitias. *Horat. l.* 2. *od.* 15. Privatus illis census erat brevis, Commune magnum. ¶ Hinc edere, profiteri, significare censum. *Cic. pro Arch. c.* 4. absolute *profiteri* dixit. ¶ Census Senatorius, sc. patrimonium Senatorum, erat octingenta millia H. S. h. e. viginti millia scutatorum, seu philippicorum, nomine autem census non annuum redditum intelligendum esse, sed universorum bonorum æstimationem, sentit *Octav. Ferrar. elect. l.* 1. *c.* 22. Augustus tamen Senatorium censum ampliavit ad duodecies H. S. h. e. ad triginta millia scutatorum. *Suet. in ejus vita c.* 41. ¶ Census equestris erat duplo minor, h. e. quadringentorum H. S. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 57. ¶ Censui censendo V. suo loco.

Census, a, um, o. 1. 2. qui venit in censum, τιμηθεὶς, is, de cujus bonis factus est census. *Cic. pro Arch.* Iliis Censoribus nullam Populi partem esse censam. V. Capitecensi.

Centaurēa, æ, f. 1. & centaurium, rii, n. 2. κενταυρεία, κενταύριον, κενταύρειον, herba, al. chironion, a Chirone Centauro inventore. *Plin. l.* 25. *c.* 4. & 6. ¶ *Virg.* n. plur. usus est 4. *Georg. v.* 270. Graveolentia centaurea.

Centaurēus, a, um, adject. a Centauro. *Horat. l.* 1. *od.* 18. *v.* 8. Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero.

Centauri, m. 2. *Centauri*, κένταυροι, erant centum Equites ad instar 300. Celerum Romuli, qui Regibus Lapitharum in Thessalia ad corporis custodiam & in bello, & in pace aderant. Dicuntur filii fuisse Ixionis ex Nube, quia ab illo instituti sunt, ut ab iis corpus suum tegeretur. Dicti sunt Centauri a κεντεῖν, *pugno*, & ταῦρος. Cum enim Ixion, bobus œstro exagitatis, satellites suos ad eos revocandos ire jussisset, illique cursu non sufficerent, ascenderunt equos, & eorum velocitate boves assecuti, eos stimulis ad tecta revocarunt. *Serv. in* 3. *Georg. v.* 115. ¶ Sunt tamen, qui aliunde etymologiam deducunt, nempe ἀπὸ τοῦ κεντεῖν τὴν αὔραν, eo quod Ixion, qui eorum pater fuisse fingitur, ex nube, cum qua coierit, eos generasse fertur. Ideo autem a Poetis parte superiore viri, inferiore equi finguntur, quia a rudibus hominibus conspecti animalia ex equis, & hominibus composita crediti fuere. Sed aliqui dicunt, populos illos Thessaliæ, qui circa Pelium montem habitabant, universim Centauros appellatos esse, quod primi equos domuissent, & ex iis pugnare cœpissent.

Centauricus, a, um, ad Centauros pertinens, ut Centaurica lustra, apud *Stat.* 1. *Achill. v.* 266.

Centauromachia, æ, pugna cum Centauris. *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 75.

Centaurus, i, m. monstrosus homo, inferiore parte equina, superiore humana specie constatus. V. *Centauri*. ¶ Item sidus cæleste idem qui sagittarius. ¶ Alterum est etiam in cælo sidus hoc nomine in parte Australi, qui fingitur esse Chiron, qui ob inventam medicam artem meruerit inter astra transferri. *Manil. l.* 1. *v.* 408. ¶ Item nomen navis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 122. Centauro invehitur magna, *subaudi* navi. *Magnus centaurus* Græce dicitur *Bucentaurus*, *bucentaurot*, ex qua voce datum est nomen navi cuidam apud Venetos, *bucentoro*. ¶ Denique *centaurus* est nomen herbæ apud *Lucret.* 2. 400. nempe eadem, quæ *centaurea*.

Centēna, æ, f. 1. gradus, seu dignitas militaris centurionatui similis. *Leg.* 3. *de Cohortal. princip. cornicul. in Cod. Theodos.* Primipilaribus post emeritam militiam perfectissimatus, vel ducenæ, vel centenæ, vel egregiatus dari dignitas potest.

Centenarius, a, um, adject. qui centum continet. *Varro* 2. *de re rust. c.* 5. Centenarius numerus gregum. ¶ *Centenariæ cœnæ*, dicebantur, in quas lege Licinia non plus centussibus, præter terra nata, impendebatur. *Fest.* ¶ *Vasa centenaria*, quæ centum pondo habent. *Lamprid. in Heliogab. c.* 19.

Centenionālis pecunia, genus est monetæ in *Cod. Theodos. l.* 9. *tit.* 23.

Centēnus, a, um, adjectiv. distributivum a centum: pro quo tamen extra distributionem sæpius Latini utuntur, ut centeni anni, h. e. centum. Sic centena prædia. *Cic. Paradox.* 6. *c.* 3. ¶ Singulari numero *Virgil. Æneid.* 10. *v.* 207. Centenaque arbore fluctum Verberat. h. e. centum remis. ¶ Decies centena, V. in Decies.

Centesĭma V. in Centesimus.

Centesimo, as, are, est centesimum quemque, ducta sorte, punire. *Capitolin. in Macrin. c.* 12. Milites sæpius decumavit, aliquando etiam centesimavit: quod verbum proprium ipsius est; cum se clementem diceret, quando eos centesimaret, qui decumatione, atque vicesimatione digni essent.

Centesimus, a, um, o. 1. 2. numerus ordinalis, postremus, vel unus ex

centum. *Plaut. in Milite*, Haud centesimam partem dixi. ¶ Interdum multiplicandi vim habet, & pro centuplo accipitur, ut cum dicimus, Centesimum fructum, vel centesimam frugem ager attulit; hoc est, centies tantum, quantum sementis acceperat. *Plin. l.* 5. *c.* 4. Cum centesima fruge agricolis fœnus reddente terra, *cento per uno*. ¶ Centesimas calendas Jurisc. vocant centesimum mensem. Unde centesimis calendis aliquid dare, est, intra annos octo, & menses quatuor. ¶ *Centesimæ, arum*, f. 1. usuræ erant, quasi usurarum asses: cum singulis mensibus in fœnus centesima sortis pars impendebatur, vel quod idem est, duodeni nummi quotannis pro centenis. *Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 2. *c.* 10. A menstrua enim solutione potius appellatas esse centesimas credibile est, quam quod nonnulli putant, quia centum mensibus usura sortem adæquaret. *Cic. Att. l.* 5. *ep. ult.* Aut bono nomine centesimis contentus erat, &c. ¶ Hinc centesimas ducere. *Id. Attic. lib.* 6. *ep.* 1. Centesimis senenati ductis: h. e. subductis. *Id. ibid. l.* 5. *ep. ult.* Ut Centesimæ perpetuo fœnore ducerentur: h. e. ut centesima usura in singulos menses solveretur. ¶ Fuit & genus vectigalis nummo centesimo impositum, quod Augustus instituit, ærario militari condendo, quod *Tacit. Annal.* 2. *c.* 42. vocat Vectigal centesimæ.

Centĭceps, pitis, o. 3. *di cento capi*, Ger. *hundertkopffig*, Gal. *a cent têtes*, Hisp. *de cien cabeças*, ἑκατοντακέφαλος, qui centum habet capita. *Hor.* 2. *carm. od.* 13. Demittit atras bellua centiceps aures. *sc.* Cerberus, vel propter serpentum turbam, quibus redimitur. Unde *Id. l.* 3. *od.* 11. *de eodem Cerbero*, cujus furiale centum Muniunt angues. Vel quia revera centum habet capita, ut *Isacius*, apud *Natal. Com. l.* 3. *Mytholog.* tradit. *Hesiod.* autem in Θεογον., quinquaginta ei tribuit: Cæteri Poetæ tria tantummodo assignant, unde τρικέφαλος passim a Græcis cognominatur.

Centies, adv. ἑκατοντάκις, centum vices. *Terent. Heaut.* 5. 1. 8. Nisi idem dictum est centies. *Cic. in Pison. c.* 35. Sestertium centies, & octagies ex ærario tibi attributum. h. e. centies centena millia. *Martial.* 5. 71. O quanta est gula, centies comesse! *h. e.* centies centena millia. ¶ Legitur & *centiens*.

Centifidus, a, um, qui in centum partes finditur. *Prudent. in Symm.* 2. *v.* 839. Dæmon centifidum contundit iter.

Centifolius, a, um, *di cento foglie*, centum habens folia, ut Centifolia rosa. *Plin.* 21. 4.

Centigranius, a, um, *di cento grani*, centum habens grana, ut Centigranium triticum, *Plin.* 18. 10.

Centimănus, a, um, o. 1. 2. *di cento mani*, Germ. *der hundert hend hat*, Gal. *à cent mains*, Hisp. *de cien manos*, ἑκατόγχειρ, qui centum habet manus. *Horat. l.* 2. *od.* 17. *v.* 14. Centimanus Gyas.

Centimĕter, tri, m. qui centum metris utitur, vel qui vario & multiplici metrorum genere carmina componit, ut Terentianus Maurus, de quo *Sidon. carm.* 9. *v.* 265. Sed nec centimeter Terentianus, Nec Lucilius hic, Lucretiusque est.

Centimĕtrum, tri, n. opus de centum metris. *Servius in Centimetro* apud *Putsch.*

Centinodia, f. 1. herba, al. genicularis, a nodorum, & geniculorum multitudine. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

Centipĕda, f. 1. σκολόπενδρα, vermis pilosus mutis pedibus arcuatim repens, al. scolopendra, multipeda, millepeda. *Plin l.* 29. *c.* 6.

Centipellio, onis, m. alter e ventriculis cervorum (nam duo habere dicuntur) quod multis constet plicaturis, & sinubus, quasi pellibus. *Plin.* 28. 9. Item venter, quem centipellionem vocant.

Centipes, edis, adject. centum, vel multos habens pedes. *Plin.* 9. 43. Scolopendræ, quas centipedes vocant.

Cento, onis, m. 3. *schiavina*, *schiavinotto*, κέντρων, ονος, stragulum significat ex lana coacta, vel ex variis pannis consutum, & refertur inter vestimenta, & stragula rusticorum, apud *Cat. R. R. c.* 2. & *Colum. l.* 1. *c.* 8. ¶ Ejus usus etiam in restinguendis incendiis, *Cæs. B. C. l.* 2. *c.* 10. *Veget. l.* 4. *c.* 15. ¶ Est etiam vestis vilis genus e variis panniculis, ac diversis interdum coloribus consarcinatum. *Juven. sat.* 6. *v.* 121. Intravit calidum veteri centone lupanar. ¶ Item fasciculus ex variis pannis compactus, quo parietes detergentur, quo sensu accipi videtur ab *Ulp. l.* 12. *Dig. de supell. & instrum. leg.* ¶ Translate cento dicitur Carminis genus ex variis variorum Poetarum versibus compactum. Vide *Auson. in ep. ad Paul. quam Centoni nuptiali præfixit.* ¶ Suos centones farcire alicui, proverb. pro consarcinatis sermonibus aliquem obruere, & se jactare, apud *Plaut. Epid.* 3. 4. 19.

Centobrīca, æ, urbs Celtiberorum in Hispania. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 1. *n.* 5. Hinc

Centobricensis, e, ut Machinæ Centobricenses, apud *Val. Max. loc. cit.*

Centonarius, a, um, ad centonem pertinens. *Tertull. de Præscript. c.* 39. More centonario. h. e. in modum centonis.

Centonarius, ii, m. 2. qui centones consuunt. Præterea centonarii dicebantur, qui tabernacula & castrensem supellectilem (quæ centones vocant) suppeditabant. Hinc collegii Centonariorum fit mentio in *Inscript. apud Sponium Miscell. Erud. Ant. p.* 57. 62. 63. & *Fabret. Inscript. p.* 485. M. Junius Sabinus Patronus Collegii centonariorum.

Centŏres, um, populi Scythiæ Europeæ, fortasse iidem, qui Essedones, quos *Plin.* 6. 7. Colchis junctos facit. *Valer. Flac.* 6. 150. Impulit & dubios Phryxei velleris ardor Centoras.

Centrālis, e. 3. κεντρικὸς, quod ad centrum spectat. *Plin. l.* 2. *c.* 23. Quam terra centralis interveniat.

Centrātus, a, um, in centro positus, apud *Fulgent. l.* 1. *Mythol. c.* 11.

Centronĭcus, a, um, ad Centrones pertinens, ut Centronicæ Alpes, *Plin.* 11. 42.

Centrōnes, pop. Galliæ Narb. nunc in Sabaudia, versus Alpes Grajas, quorum regio Tarantasia. *Plin. l.* 3. *c.* 20.

Centrōsus, a, um, o. 1. 2. ut Centrosa scobs, idest, limatura admodum dura veluti centrum, quod in marmore, vel junipero invenitur. *Plin. l.* 37. *c.* 7. Gemmæ factitiæ centrosa scobe deprehenduntur.

Centrum, tri, n. 2. *il centro*, מרכז, Ger. *mittel*, Gal. *centre*, Hisp. *centro*, κέντρον, punctum in medio circuli, vel sphæræ, a quo omnes lineæ, quæ duci possunt ad peripheriam, sunt inter se æquales. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 17. Terram in medio mundo sitam ad universi Cæli complexum quasi puncti instar obtinere, quod κέντρον illi vocant. *Plin. l.* 18. *c.* 29. Solis centrum. ¶ Centra in marmore, & arboribus sunt quidam veluti duriores nodi ad clavi similitudinem, *Plin. l.* 16. *c.* 39. ¶ Est item centrum crystalli quoddam vitium, durum, & fragile, quod & salem appellant. *Plin. l.* 37. *c.* 2.

Centum, *cento*, מאה, Ger. *hundert*, Gal. *cent*, Hisp. *cien*, *ciento*, ἑκατὸν, nomen numerale, & indeclinabile. *Cic. pro Milon.* Hi centum dies penes accusatorem cum fuissent. ¶ Accipitur aliquando centum indefinite pro pluribus, *molti*. *Hor. l.* 1. *carm. ode* 16. Te greges centum, Siculæque circum mugiunt vaccæ. ¶ Centum emere: h. e. centum nummis emere. *Paul. JCtus l. Diligenter. Dig. Mandati.* Ut domum Sejanam centum emeres.

Centumcapita, ἠρυγγίτης, al. eryngium, vel eryngе alba, herba ex aculeatarum genere. *Plin. l.* 22. *c.* 8.

Cen-

Centumgeminus, a, um, adject. *Virg. 6. Æn. v. 287.* Et centumgeminus Briareus, *h. e.* centum habens brachia. *Servius* exponit *centies duplex.* Sed vox *geminus* juncta nominibus numeralibus fere non duplicat, ut *tergeminus* idem est quod triplex, non sextuplex; *septemgeminus* est septemplex; *quadrigeminus.* quadruplex. *Valer. Flacc. 6. 118.* Centumgemina Thebe. *h. e.* centum habens portas.

Centumpondium, vel centupondium, n. 2. lapis unicus centenarii ponderis, quo in appendendo utuntur. *Voss. in As, ex Cat. c. 13.* Centumpondium incertum unum, & pondera certa. ¶ Aliqui accipiunt pro immani pondere, etiamsi centum pondo excedat. *Plaut. in Asin. 2. 2. 37.* Ad pedes quando adjectum est centupondium.

Centumviralis, le, ad Centumviros pertinens, ut Centumvirale judicium. *Cic. pro Cæc. c. 18.* Centumvirales causæ. *Plin. l. 1. ep. 14.* ¶ Centumviralis hasta, qua posita cogebantur solemni conventu Centumviri ad res judicandas. *Suet. in Augu. c. 36.* Auctor fuit, ut centumviralem hastam, quam quæstura functi consueverant cogere, decemviri cogerent.

Centumviri, m. 2. *cento uomini*, Judices Romæ, qui hastæ præerant, & de rebus privatis judicabant, ut de usucapionibus, de tutelis, de gentilitatibus, de agnationibus, de alluvionibus, de circumluvionibus, de nexis, de mancipiis, de parietibus, de luminibus, de stillicidiis, de testamentis, vel hereditatibus. *Cic. 1. de Or. pro Cæc.* &c. Eligebantur terni e singulis 35. Tribubus; & ideo erant centum, & quinque. Sed ut facilius nominarentur, Centumviri dicti sunt. ¶ Instituti fuere simul cum Decemviris post institutionem Prætoris Peregrini, idest, post annum Urbis 512. ¶ Causæ Centumvirales leves habebantur. Hinc non legimus, Ciceronem, vel alium magnum Oratorem causas tractavisse coram Centumviris, præter Asinium Pollionem. Sed Taciti ætate primum locum obtinebant. *Tac. in Dial. de Orat. Et Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. c. 18.*

Centuncŭlus, m. 2. *sovrapposto*, dim. a cento, dorsuale, & instratum jumentorum. *Liv. l. 7.* Mulis strata detrahi jubet binis tantum centunculis relictis. ¶ Item vile, ac sordidum stragulum, vestis, &c. ad usum hominum, *schiavina. Senec. ep. 81.* In centunculo dormit. ¶ Item herbæ genus. *Plin. l. 24. c. 15.* ita dicta, quod cementi inopia, ejus foliis centones farciebantur.

Centŭplex, icis, o. 3. *a cento doppi*, Ger. *hundertfaltig*, ἑκατονταπλάσιος. *Plaut. in Pers. 4. 4. 11.* Centuplex murus rebus servandis parvus est.

Centuplicāto, *raddoppiando cento volte*, Ger. *doppelt hundertfaltig*, adverb. *Plin. l. 6. c. 23.* Quæ apud nos centuplicato veneunt.

Centuplicātus, a, um, idem quod centuplex. *Prudent. l. 2. adverf. Symmach. v. 1030.* Solertia centuplicatos Agrorum redigit fructus.

Centupondium. V. Centumpondium.

Centuria, f. 1. *compagnia di cento uomini*, Ger. *ei rote von hundert kriegsleuten*, Gal. *centaine*, Hisp. *centuria*, ἑκατοστύς, multitudo centum hominum, vel agrorum, &c. ¶ Centuriæ erant partes classium, idest, partes minores Populi Romani institutæ a Servio Tullio secundum censum, idest, divitiarum magnitudinem. V. *Liv. l. 1. c. 43. & Dionys. l. 4.* ubi centuriæ P. R. enumerantur, & in suas Classes distribuuntur. ¶ Centuria in agris initio ex centum jugeribus fuit, postea ex ducentis. *Colum. l. 5. c. 1.* ¶ In militia centuria est centum militum numerus. *Isidor. l. 9. Orig. c. 3.*

Centuriālis, le, ad centuriam pertinens, ut centuriales lapides apud *Fav. Aul. de limitibus*. h. e. lapides terminales in agrariis centuriis positi.

Centuriātim, adv. κατὰ τάξεις, per centurias. *Cic. pro Flac. c. 7.* Tributim, & centuriatim descriptis ordinibus.

Centuriatio, onis, f. 3. in centurias distributio. ¶ Est etiam vox Agrimensorum, qua significatur forma, & divisio per centurias. *Siculus Flaccus*, *p. 16.* Alii formam agri) dicunt perticam, alii centuriationem, alii mutationem, &c.

Centuriātus, us, m. 4. dignitas, & officium Centurionis. *Cic. pro L. Man. c. 13.* Cujus in exercitu veneant Centuriatus, atque venierint. ¶ Item centuriatio, in centurias divisio. *Liv. l. 22. c. 38.* Ubi ad decuriatum, aut centuriatum convenissent.

Centuriātus, a, um, in Centurias distributus. *Liv. l. 22. c. 38.* Ipsi inter se equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. ¶ Centuriata Comitia dicebantur, in quibus populus per centurias suffragia ferebat; erantque omnium maxima, quia in his universus R. populus suffragium ferebat, convenientibus non solum qui in Urbe, sed etiam qui in agris erant, & in iis urbibus, quibus data fuerat civitas cum jure suffragii. Nam in *curiatis* comitiis soli cives Urbani aderant; in *tributis* soli plebeii, exclusis patribus. *Cic. 3. de Leg. c. 19.* Ferri de singulis, nisi centuriatis comitiis, noluerunt. ¶ Centuriatus ager, *Festo* est in centena jugera definitus.

Centurio, onis, m. 3. Centuriæ præfectus, & dux, *Centurione*, *capitano di cento soldati*, מאה שר, Ger. *hauptmann*, Gal. *centenier*, Hisp. *centurion*, ἑκατοντάρχης, qui uni Centuriæ præest, idest, centum equitibus, vel peditibus. In Legione 60. Centuriones erant, pro sexaginta Centuriis, quot fuisse in Legione tradit *Dionys. l. 9. Tac. 1. Annal.* ¶ Eligebantur, quorum virtus bellica omnibus esset spectatissima. ¶ Dux primæ Centuriæ dicebatur Primipili Centurio, & Primipilus. Nam prima Centuria Primipilum vocabatur, quod circa signa gravis armaturæ constituta erat. Hic non modo Aquilæ præerat, sed quatuor centurias, hoc est, quadringentos milites, in prima acie gubernabat, & tanquam princeps totius legionis merita consequebatur, & commoda. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 73.* Magnis e Centurionibus orti. *h. e.* ditibus, & nobilibus parentibus.

Centurio, as avi, atum, a. 1. centurias conficio, in centurias distribuo, *ordinar soldati a cento a cento*, λοχίζω, in centurias ordino. *Cic. ad Quir. post red.* Ego cum homines in tribunali Aurelio palam conscribi, centuriarique vidissem. *Liv. l. 10. c. 21.* Seniorum etiam cohortes factæ, libertinique centuriati. ¶ *Hyginus de Limitib. constit.* apud *Goes. p. 193.* centuriare agrum, est, limitibus includere, & in centurias redigere.

Centurionātus, us, m. 4. apud *Tacit. Annal. 1. c. 44.* Centurionatum egit: idest Centurionum delectum habuit, & partim veteres confirmavit, partim novos adlegit, ut locum legenti patet.

Centuriōnus, m. 2. apud veteres idem, ac Centurio. *Fest.*

Centurĭpæ, arum, f. 1. *Centorvi*, Κεντόριπαι, urbs olim, nunc opp. Siciliæ, in Valle Demona, ad Ætnæ M. radices, prope Adranum fl. *Plin. 31. 7.*

Centuripīnus, a, um, ad Centuripas pertinens, ut Centuripini legati. *Cic. Verr. 4. c. 49.*

Centussis, m. 3. nummus brevis ex ære, qui centum asses valebat, seu quadraginta sestertios. a *centum*, & *as*, *assis*. *Pers. sat. 5. ad fin.* Et centum Græcos curto centusse licetur. h. e. adeo contemnit, ut centum eorum æstimet singulos assis unius. *Lucil.* apud *Gell. l. 2. c. 24.* appellat legem *centussis*, legem Fanniam, qua cavebatur, ne quis ultra centum asses in cœnam impenderet.

Cepe. V. Cæpe.

Cephalæa, æ, f. *dolor di capo*, κεφαλαία, dolor capitis. *Plin. 20. 13.* ¶ Scribitur & *Cephalea*.

Cephalalgia, & Cephalargia, æ, f. *dolor di capo*, dolor capitis. *Plin. Valer. l. 1. c. 3. & Æmil. Macer cap. de Acidula.*

Cephalalgicus, a, um, adject. cui caput dolet. *Veget. l. 1. c. 25. de re veterin.* ¶ Est a κεφαλή, caput, & ἄλγος, dolor.

Cephalæa, V. Cephalæa.

Cephalœdis, f. 3. Cephalœdis, Cephaledium, Cephalodium, *Cefalù*, *Cefalù*, urbs Siciliæ marit. in ora Occ. & Bor. cum portu versus mare Tyrrhenum, & in modum promontorii in mare excurrens. Pop. Cephaleditani, vel Cephalodienses.

Cephalēne, & Cephalenia, æ, insula maris Jonii, *Cefalonia*, sic dicta, ut quidam putant, a Cephalo Dionei filio, qui ibi quondam regnavit. *Plin. l. 4. c. 12. & l. 32. c. 2.*

Cephalēnes, um, populi sunt insulæ Cephalenes incolæ. *Silius l. 15. v. 305.* Saxa Cephalenum, & scopulosis Neriton arvis.

Cephalēus, a, um, adject. ad cephalum pertinens, ut cephalea caro. *Lucil. apud Gell. l. 10. c. 20.* ubi alii aliter legunt.

Cephalĭcus, a, um, *cefalico*, κεφαλικός, ad caput pertinens: & dicitur de iis, quæ capitis doloribus prosunt, ut *Cephalicum emplastrum*, *in titulo c. 7. c. 19. l. 5.* apud *Celsum*.

Cephalōtes, æ, m. capitatus. *Seren. Sammon.* At thymbræ speciem, quam commemorant cephaloten, *h. e.* cunila capitata.

Cephălus, m. 2. κέφαλος, piscis, al. mugil, a capitis magnitudine. *Plin. l. 9. c. 17. & 42.*

Cephalus, m. 2. filius Æoli, vel nepos Æoli, filius Deionei, venator insignis. Procrin Erechthei, seu Erichthei, Atheniensium Regis, vel secundum Servium, Iphicli filiam, Orithyiæ sororem in uxorem habuit. Sed non minus etiam diligebatur ab Aurora, a qua, cum venaretur, raptus est. Cum ille fœdus conjugale excusaret, Aurora irata vaticinata est, futurum, ut Cephalus Procrin non habuisse vellet. Dubitans Cephalus de uxoris fide, habitu mercatoris sumpto, faciem Aurora mutante, uxorem donis sollicitare statuit. Diu repulsus est. Sed augendis muneribus Procrin dubitare coegit. Illa victa pudore, ubi se Cephalus indicavit, in sylvas fugit, & Dianæ comitem se adjunxit. Sed paulo post Cephalo veniam orante in urbem regressa est, & viro dona dedit Lælapam canem, cui fatis datum fuerat omnes feras currendo superare, & jaculum omnia contingens, quæ vellet. Circa meridiem Cephalus venatum in sylvas ire solebat sine famulis, sine equis, sine canibus, solo armatus jaculo, & cum satiatus cæde ferarum esset, repetere frigus, & umbras, & auram invocare. Audiens nescio quis nomen auræ sæpe vocatum putavit esse Nymphæ, & Procri nuntiavit, Nympham a Cephalo amari. Postero die Procris furtim virum in sylvam secuta est, ut ipsa videret, an alteram amaret, seque venatione peracta inter virgulta abscondit. Cum maritum auram vocantem audisset, movit se paulum. Quod Cephalus sentiens, feram ratus, jaculum immisit, atque ita insciens uxorem interfecit. *Ovid. 7. Met. in fin.* Sed aliqui scripsere, Lælapam canem, & duo jacula dono data Cephalo fuisse ab Aurora, aliqui etiam Cephalum ex Aurora, vel ex Aura filium Hesperum suscepisse. ¶ De cane Lælapa, & fera quadam, quæ item invincibilis erat, *Ovidius* narrat, eos inter se certavisse apud Thebas, cumque Cephalus jaculum in feram immissurus esset, in Lapides a Jove fuisse conversos. *Ibid.* Sed alii omnes fabulantur, Lælapam in Cælum translatum esse, dicique Canem Sirium, vel majorem.

Cephēius, a, um, ad Cepheum pertinens, ut Andromede Cepheia, *Propert. l. 1. eleg. 3. v. 3. h. e.* filia Cephei.

Cephēnes, um, m. *fuchi*, *galavroni*, κηφῆνες, fuci, apes imperfectæ, & inutiles operi, nisi quod multitudine, quæ calorem confert, fœtum adjuvant. *Plin. l. 11. c. 16.* ¶ Item populi Æthiopum sub Cepheo rege *Ovid. 7. Met. v. 1.*

Cepheus, i, m. 2. dissyllab. Κηφεύς, Æthiopum Rex, Andromedæ pater. In cælum translatus dicitur, cum genero Perseo, uxore Cassiope, filia Andromeda, & ornatus undecim sideribus. Oritur 15. parte Capricorni.

Cephēus, a, um, adject. Æthiopicus. *Ovid. Met. 4. v. 669.* Cepheaque conspicit arva. Alii leg. *Cepheia despicit arva*. *Propert. 4. 6. 78.* Cepheam Meroen, fuscaque regna canat.

Cephisia, κηφισία, Atticæ regio, per quam Cephisus labitur. ¶ Item fons ejusdem regionis. *Plin. l. 9. c. 7.*

Cephisias, adis, f. 3. &

Cephisis, idis, f. 3. patronym. femin. a Cephiso. *Ovid. 1. Met. v. 369.* Adeunt pariter Cephisidas undas. *Id. 7. Met. v. 438.* Vidit & immitem Cephisias ora Procusten.

Cephisus, & Cephissus, i, m. 2. *Cefisso*, κηφισσός, fl. Græciæ, qui oritur in Doride prope Lilæam urbem, deinde auctus Mela fl. Elateam Phocidis urbem rigat, postea per Cherroneam in Bœotiam labitur, & cadit in Copaidem lacum, qui ab eo Cephissides aliquando dictus fuit; mox per cuniculum exiliens in Euripum se exonerat prope Larimam opp. Aquæ Cephisi fatidicæ a *Lucano l. 3. v. 175.* dictæ sunt ob Themidis Oraculum vicinum. ¶ Cephissus alter fl. Atticæ, qui juxta Athenas fluit ad Occ. & in sin. Saronicum se exonerat prope Piræum portum.

Cepidines, vel Cephidines, saxa in ædificiis prominentia. *Fest.*

Cepina. V. Cæpina.

Cepotaphium, i, κηποτάφιον, sepulcrum in horto; vel hortus sepulcro religiosus factus. κῆπος enim hortum, & τάφος sepulcrum significat. Inscript. apud *Fabrettum p. 115.* Hoc cepotaphium muro cinctum cum suo jure omni ex auctoritate, & judicio Pontificum possederunt.

Cepto, as, are, idem quod cepio, vel capto. *Plaut. Merc. c. 3. 4. 63.* Cur istud ceptas consilium?

Cepuricus, a, um, *di orto*, κηπουρικός, a κῆπος, hortus, hortensis. *Firmic. l. 2. c. 12.* ¶ Cepurica, orum, substant. olera. Unde *Sabinus Tyro* Cepuricōn librum scripsit, & Mecænati dicavit. V. *Plin. l. 19. c. 10.*

Cepūros, i, m. *ortolano*, κηπουρός, olitor, hortulanus. Ita inscribitur liber *Apicii* tertius, in quo agit de ratione condiendorum olerum.

Cera, f. 1. *cera*, שעוה, Ger. *wachs*, Gal. *cire*, Hisp. *cera*, κηρός, illud, quod melle ex favis expresso remanet. *Cic. 3. de Orat.* Verba, sicut mollissimam ceram ad nostrum arbitrium formamus, & fingimus. ¶ Metonymice sumitur pro ceratis tabellis, in quibus plerunque antiqui scribere solebant. Hinc formulæ illæ loquendi, in cera prima, secunda, ima, vel extrema, idest, in principio, in secunda parte, in ultima. *Cic. 3. Verr. c. 36.* Codicis extrema cera. *Sueton. in Nerone, c. 17.* Cautum est, ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscriptæ, vacuæ signaturis ostenderentur. Primæ duæ ceræ. *h. e.* primæ duæ paginæ. V. *Salmas. c. 11. de modo usur.* ¶ *Cic. Attic. l. 15. epist. 19.* His literis scriptis, me ad συντάξεις dedi; quæ quidem vereor, ne miniatula cerula tua pluribus locis notandæ sint. Adde *l. 16. epist. 11.* Quibus locis significat *Cic.* se Attici censuram de suis libris fuisse veritum. Critici enim in perlegendis libris, suspecta, dubia, aut improbata notis quibusdam signare solebant, affingendis particulis e cera, eaque miniata. ¶ Ceras pro imaginibus cereis, quibus divites atria ornabant, posuit *Juven. sat. 8. v. 19.* Tota licet veteres exornent undique ceræ Atria. ¶ Pro tabulis, seu coloribus pictorum, *Stat. Silv. 1. v. 100.* A-

pellea

pellem cuperent te scribere ceræ. Et ceris pingere dixit Plin. l. 35. c. 11. & opponit τῷ, penicillo pingere. Habebant enim pictores discolores ceras, quas inducebant tabulis ad exprimendum quod vellent. Eas postea igne inurebant, lævigabantque: ex quo hujusmodi opera encaustica dicta sunt. Plin. l. c. ¶ Ceræ nomine interdum intelligitur mixtura ceræ, & picis, aut similium, qua navium rimæ obducuntur. Ovid. l. 11. Met. v. 520. Spoliataque tegmine ceræ Rima patet, præbetque viam lethalibus undis.

Cerachătes, gemma ex achatæ generibus, ceræ colore. Plin. l. 37. c. 10.

Ceramīci, loca duo Athenarum fuere, unus in urbe, qui erat certa sedes meretricibus constituta, alter extra urbem, in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebrique oratione ornabantur, a κέραμος, terra figularis, testa, tegula. Cic. 1. Fin. c. 11.

Ceramītes, æ, m. 1. gemma testæ colorem habens, a κέραμος, testa. Plin. l. 36. c. 10.

Ceraria. V. Geraria.

Cerarium, ii, n. 2. Cic. 5. Verr. c. 78. Ex omni pecunia, quam aratoribus solvere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant: primum pro spectatione, & collybo, deinde pro nescio quo cerario. Cerarium vocat Cic. pecuniam, quam exigebat Verres pro impensis ceræ: fortasse eam ceram intelligit, quæ in scribendo a tabulariis consumebatur.

Cerasīnus, a, um, adject. cerasis similis colore, aut sapore, aut cerasis infectus. Petron. Sat. c. 28. Cerasino succinctus cingulo.

Cerastes, æ, m. 1. genus serpentis, quod quadrigemina cornua præfert, simillima arietum, a κέρας, cornu. Lucan. l. 6. v. 679. & l. 9. v. 716. ¶ Latina forma, Cerasta, æ, est apud Alcim. Avitum l. 1. v. 91. Mordax absorbuit ore cerasta. ¶ A Poetis finguntur Furiæ cerastas in capite pro capillo habere. Stat. Theb. 11. v. 65. & Claudian. 3. in Rufin. v. 96.

Cerastibŏla, æ. Refertur hæc vox a Varr. l. 6. L. L. & significat carnem e coxendicibus. Scaliger legendum putat caro ferebula, de qua meminere Festus, Plaut. in fragm. & Arnob. V. Scalig. conject. ad Var.

Cerastis, f. 3. dicta Cyprus, quod procurrentibus promontoriis, velut infestis cornibus assurgat, vel quod incolæ olim cerastas aluerint. Plin. l. 5. c. 31.

Cerăsum, i, n. 2. fructus cerasi arboris, ciregia. Plin. l. 15. c. 25. Cerasorum Aproniana maxime rubent. ¶ Dicitur & de ipsa ceraso. Col. Cerasa, & amygdalæ, quæ primæ florent, possunt inseri commode.

Cerăsus, f. 2. ceregio, Germ. ein kirsch baum, Gal. cerisier, Hisp. cerezo, κέρασος, arbor nota, a Cerasunte Ponti urbe sic dicta, quam cum Lucullus delevisset, inde illam Romam transtulit, & ab urbe cerasum appellavit. Nam ante Lucullum erant quidem cerasa in Italia, sed dura, & cornocerasa dicebantur. Serv. 2. Georg. Isid. l. 17. c. 7. Ovid. de nuce, v. 32. Audiat hæc cerasus: stipes inanis erit.

Cerăsus, untis, f. 3. Chiriffonde, κερασοῦς, urbs Cappadociæ, in Ponto Polemoniaco, in ora litorali Ponti Euxini. Plin. 6. 4.

Ceratăules, æ, m. sonator di cornetta, κερατραύλης, idem qui cornicen. V. Ceraula.

Cerathēus, a, um, adject. a Ceratho flu. Virg. in Cyri, v. 113. Carpathium fugiens, & flumina Ceratheа.

Cerathus, i, m. 2. Ceratus, Fiume di Gnosso, fl. Cretæ, præter Gnossum fluens, quæ etiam de nomine fluvii dicta est.

Ceratia, f. 1. herba uno folio, radice nodosa, & magna. Plin. l. 26. c. 8.

Ceratias, æ, m. κερατίας, cometa cornutus, a κέρας, cornu. Plin. l. 2. c. 25. Ceratias cornu speciem habet, qualis fuit, cum Græcia apud Salaminas depugnavit.

Ceratīnæ, f. 1. κερατίναι, λόγοι, argumentationes sophisticæ, in quibus cornuum mentio fit, a κέρας, cornu, ut, quod non perdidisti, habes, cornua non perdidisti, cornua ergo habes. Quint. l. 1. c. 10.

Ceratium, n. 2. κεράτιον, siliqua, a κέρας, cornu, quia est corniculata, & speciatim fructus arboris ceroniæ, quæ & ipsa ceratia, & ceratonia dicitur, quia est incurvus instar cornu. Col. de arborib. c. 25.

Ceratorium, ii, n. 2. cerotum, ceratum, cerotto. Marcell. Empir. c. 35. Ceratorium chalasticum. Cal. Aurel. 2. Tard. c. 3. Ceratorium apponere.

Cerātum, i, n. 2. emplastri genus ex cera, cerotto. Cels. l. 4. c. 10. Ceratum ex cyprino. Et c. 24. Ceratum liquidum.

Ceratūra, æ, f. 1. ceræ obductio. Col. l. 12. c. 50. Quemadmodum nova vasa si calefiant, liquidam ceram facile excipiunt, sic vetera non crediderim propter olei succum ceraturam pati.

Cerātus, a, um, cera obductus, incerato, ut ceratæ tabulæ, in quibus scribebant. Cic. Divin. in Ver. c. 7. Ceratæ pennæ, Horat. l. 4. od. 2.

Ceraula, æ, κεραύλης, cornicen, a κέρας, cornu. Apul. l. 8. A. A. Juvenis satis corpulentus, & ceraula doctissimus. Pricæus quidem legit ibi choraula, sed Salmas. in exercit. Plin. priorem lectionem defendit. Legitur hæc vox & in Vopisc. Charin. c. 19. ubi alii legunt Corataules. quod idem est: alii Choraules.

Ceraunĭa, f. 1. vel Ceraunium, n. 2. κεραυνία, κεραύνιον, gemma, a κεραυνός, fulmen, fulgur, quia cadit cum imbribus, & fulminibus, vel quia fulget instar fulguris. Plin. l. 37. c. 9. & 10. Claudian. de laud. Serenæ, v. 78.

Ceraunĭa, orum, montes Epiri, ita appellati, quod fulminibus infestentur, nam κεραυνός fulmen est. Virg. Æn. 3. v. 506. Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta. ¶ Flor. l. 2. c. 9. Ceraunios montes vocat. V. Acroceraunia.

Ceraunium, n. 2. κεραύνιον, tuberis genus, a κεραυνός, fulmen, quia e fulminibus, & tonitribus maxime nascitur. Plin. l. 19. c. 3. ubi alii aliter leg.

Ceraunius, a, um, ad Ceraunia Epiri montes pertinens. Colum. 3. 2. Cerauniæ vites.

Ceraunobolia, m. 2. κεραυνοβολία, Apellis tabula, in qua fulmina pinxit, a κεραυνός, fulmen, & βόλος, jactus. Plin. l. 35. c. 10.

Ceraunus, a, um, Ceraunius. Propert. 2. 13. 3. Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno. h. e. scopulis Acroceraunis.

Cerberastrum. V. Serpetastrum.

Cerberēus, a, um, adject. a Cerbero. Stat. 5. Silv. 1. v. 249. Ne Cerbereos Priscilla tremiscat latratus.

Cerbĕrus, m. 2. Cerbero, Κέρβερος, canis triplici capite, januæ Infernalis custos, quem Hercules domuit, & subactis Inferis ad Superos catenis constrictum traxit, tum videlicet, cum ad Inferos descendit, ut Theseum liberaret, qui occiso Pirithoo in vinculis apud Plutonem detinebatur, cum eo profecti essent ad rapiendam Proserpinam. Interpretatio hæc est, Cerberum canem fuisse Plutonis, vel Orci Regis Epiri, seu Albaniæ interioris, Epirum partem esse infernam Regni Saturni secus mare inferum, in Epiro canes ferocissimos esse, qui sint instar trium canum alius generis, Herculem occiso, vel placato Cerbero Theseum e carcere liberavisse. ¶ Sed Mythologi terram interpretantur, dictamque volunt Cerberum, quasi κρεόβορον, hoc est, carnivorum, a κρέας, caro, & βορός, vorax, quia terra corpora omnia sibi credita vorat, & consumit. ¶ Alii serpentem fuisse volunt in Tænaro Laconiæ promontorio, qui populis exitiosissimus esset, & quoniam in Tænaro ad Inferos dicitur esse aditus, Ditis canem esse nominatum, denique hunc serpentem ab Hercule interemptum fuisse. Virg. Æn. 6. v. 417.

Cercŭris, f. 3. animal quoddam amphibium. Var. 4. de L. L.

Cercius. V. Circius.

Cercōlips, ipis, f. 3. κερκόλιψ, genus simiæ, sine cauda, a κέρκος, cauda, & λείπω, relinquo, desum, deficio. Sed alii dicunt simiam esse, quæ caudam pinguem habet, & ultimam partem villosam, a κέρκος, cauda, & λίπος, pinguedo. Fest.

Cercopithēcus, m. 2. gatto mammone, קוף, Ger. meerkatz, Gal. guenon, Hisp. gato paus, κερκοπίθηκος, simia cum cauda, a κέρκος, cauda, & πίθηκος, simia. Mart. l. 14. epigr. 202. Si mihi cauda foret, cercopithecus eram. ¶ Hoc animal inter varia monstra adorabant Ægyptii. Juven. Sat. 15. v. 4. Effigies sacri nitet aurea Cercopitheci.

Cercops, opis, f. 3. κέρκωψ, fera ingentem habens caudam, idest, vulpes, vel genus simiæ, idem ac cercopithecus, a κέρκος, cauda, & ὤψ, facies, quia cauda spectabilis est. ¶ Aliqui intelligunt hominem versutum, quod velut in facie caudam habeat, qua aliis blandiatur, alii lucrionem, a κέρδος, lucrum. Fest.

Cercūrus, i, m. κέρκουρος, navis prægrandis Asiana, vel Cypria, Plin. l. 7. c. 56. Plaut. Stich. 2. 2. 43. Conspicatus sum interim Cercurum, quo ego me majorem non vidisse censeo.

Cercyonēus, a, um, ad Cercyonem pertinens. Fuit autem Cercyon Neptuni filius, latro insignis apud Eleusinem, qui validissimas arbores incurvans, iis alligatos viatores discerpebat, ut Ovid. 7. Met. v. 439. narrat. Hic a Theseo occisus est. Ovid. in Ibin, v. 412. Quaque Ceres vidit læto pereuntia vultu Corpora Thesea Cercyonea manu.

Cercyros, i, piscis marinus in scopulorum sine habitans. Ovid. in Halieutic. v. 102.

Cerdo, onis, m. artefice vile, artigiano di poco pregio, significat vilem, & sordidum artificem, quique omni ratione lucellum sectatur, quales sunt infimæ plebis homines, & nullius censūs; a κέρδος, lucrum. Juvenal. sat. 8. v. 181. At vos, Trojugenæ, vobis ignoscitis, & quæ Turpia cerdoni, Volesos, Brutosque decebunt. ¶ Jungitur interdum cum aliis artificum nominibus, ut sutor cerdo apud Martial. 3. 59. ciabattino. Et cerdo faber in Inscript. apud Spon. ¶ Est etiam nomen proprium servi apud Ulpian. Dig. 38. 1. 42.

Cerealĭa, orum, Sacrifizio di Cerere, Δημήτρια, sacra Cereris a Triptolemo instituta, al. Thesmophoria a Cerere Thesmophora, idest, legumlatrice, & Adoria, ab ador, far, frumentum. Hæc festa tanta religione celebrabantur, ut feriæ pollutæ crederentur, si quis eo tempore cum uxore concubuisset. Præterea in sacrificiis Cereris vinum non adhibebatur. Unde Plaut. in Aulul. jocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum, quod nihil vini ad nuptias esset allatum. V. Augustin. de civ. Dei, l. 7. c. 20.

Cereālis, le, o. 3. ciò, che appartiene a Cerere, Δημητριακός, quod ad Cererem pertinet. Virg. 1. Æn. v. 177. Cerealiaque arma expediunt. ¶ Ædiles Cereales, Magistratus erat duorum virorum, qui rei frumentariæ apud Romanos præerant. ¶ Cereales ludi, qui in honorem Cereris fiebant. Liv. l. 30. c. 39. ¶ Cereale papaver a Virg. 1. Georg. dictum est, vel quod est esui, sicut frumentum, vel quod eo Ceres usa est ad oblivionem doloris. ¶ Cerealis cœna, h. e. lauta, qualis diebus Cerealibus solebat apparari. Plaut. Men. 1. 1. 25.

Cerebellāre, ris, n. 3. tegumentum cerebri. Veget. l. 3. c. 33. (si sanus est lectio) Caput cerebellari communire.

Cerebellum, n. 2. cervelletto, ἐγκεφάλιον, dimin. a cerebrum. Plin. l. 29. c. 5. Morsis a cane rabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur.

Cerebrōsus, a, um, adject. qui ex cerebro laborat, ghiribizzoso, girellaio, quemadmodum cerebrosum senem, h. e. mente commotum, Plaut. dixit Mostel. 4. 2. 36. Et ita insanum, & cerebrosum conjungit Lucil. apud Nonium, qui c. 1. n. 82. cerebrosum interpretatur eum, qui ad insaniam facilis est. Horat. l. 1. Sat. 5. v. 21. Cerebrosus prosilit unus, &c. quem locum vide. ¶ Dicitur & de brutis. Col. l. 2. c. 12. Noxium est bobus, quos pabulo suo cerebrosos reddit.

Cerĕbrum, n. 2. cervello, מוח, Ger. das hirn, Gal. cerveau, ou cervelle, Hisp. meollo de la cabeça, ἐγκέφαλος, substantia illa, quæ in capite inclusa est, a κάρα, vel a κέρας, caput. Cic. 1. Tusc. c. 9. Alii in corde, alii in cerebro dixerunt animi esse sedem, & locum. Plaut. Mil. 2. 2. 51. Cerebro laborare. h. e. mente commotum esse. Alii tamen aliter legunt. ¶ Cerebrum accipitur pro bili, seu iracundia. Hor. l. 1. Sat. 9. v. 11. O te, Bollane, cerebri felicem! Alii ibi accipiunt pro sapientia. Id. lib. 2. Sat. 3. Putidius cerebrum, dixit, h. e. insaniorem mentem. ¶ Jculariter Plaut. Aulul. 2. 1. 28. Mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta, soror: lapides loqueris. Id. Pœn. 3. 5. 25. Id nunc his cerebrum uritur. h. e. irascuntur, ægre patiuntur. ¶ Cerebrum arboris, pro ipsius medulla. Plin. l. 13. c. 4.

Cerĕŏlus, a, um, diminutivum a cereus, a, um. Apud Col. l. 10. v. 404. cereola dicuntur pruna cerei coloris, quæ a Plin. cerina appellantur lib. 15. cap. 13.

Ceres, eris, Cerere, Δημήτηρ, filia Saturni, & Opis, soror Jovis, ex quo Proserpinam peperit, a Gentibus habita Dea frugum. Dicta est Ceres a creo, olim cereo, quasi frugum creatrix. Sed aliis dicta videtur quasi Geres a gerendis frugibus. Cic. 2. & 3. de nat. Deor. A Græcis dicitur Δημήτηρ, quasi γημήτηρ, hoc est, terra mater; quia terra omnium frugum mater est. Id. 2. ibid. ¶ Peculiari epitheto Alma dicitur, quia homines, & bestias alit. Græci etiam Cererem Thesmophoron vocant, hoc est, legum latricem a θεσμός, lex, & φέρω, fero, quia ante, quam illa agriculturæ usum docuisset, homines nulla lege vivebant, postea Cereris beneficio monstrato usu frugum, cœptum est de agrorum finibus, qui antea nulli erant usui, disceptari, quam primam volunt fuisse legum, & juris originem. Nonnullorum opinione eadem est, ac terra. Cic. 1. & 2. de nat. Deor. Aliis est intelligentia, quæ terræ præsidet. Id. 3. ibid. ¶ Aliis Ceres Luna est, ut Liber est Sol. Virg. 1. Georg. Vos o clarissima mundi lumina, labentem cælo quæ ducitis annum Liber, & alma Ceres. ¶ Aliqui duas Cereres faciunt, primam filiam Cœli, & Vestæ, sororem Saturni, uxorem Sicani Regis antiquissimi Siculorum, matrem Acherontis, quæ Siculos frumenti usum docuit; secundam filiam Saturni, & Opis, sororem Jovis, matrem Proserpinæ ex Jove fratre. Boccat. l. 3. & 8. V. Proserpina, & Triptolemus. ¶ Ponitur interdum Ceres pro ipso frumento, seu pane, sicut Liber pro vino. Ter. Eun. 4. 5. Sine Cerere, & Baccho friget Venus. ¶ Cereri sacrificant, dici solitum, si quando in convivio deesset vinum, propterea, quod in hujus sacris nefas vinum inferre. Plaut. in Aul. 2. 6.

Cerevisia. V. Cervisia.

Cerĕus, a, um, o. e. 2. di cera, Ger. waechsin, Gal. de cire, Hisp. de cera, κήρινος, quod est ex cera. Cic. 3. de nat. Deor. c. 12. Si omnis cera commutabilis esset, nihil esset cereum, quod commutari non posset. ¶ Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. Horat. ad Pison. v. 163. Cereus in vitium flecti. ¶ Item pro flavo, giallo, a ceræ colore. Virg. 2. Ecl. Addam cerea pruna. Inde hordeiæ pingues ab Accio apud Nonium cereæ vocantur, translucente nimirum per cutem flava pinguedine. ¶ Quandoque pro uncto. Martial. l. 1. epigr. 93. Cerea si pen-

Centumgeminus, a, um, adject. *Virg. 6. Æn. v. 287.* Et centumgeminus Briareus, *h. e.* centum habens brachia. *Servius* exponit *centies duplex*. Sed vox *geminus* juncta nominibus numeralibus fere non duplicat, ut *tergeminus* idem est quod triplex, non sextuplex; *septemgeminus* est septemplex; *quadrigeminus*, quadruplex. *Valer. Flacc. 6. 118.* Centumgemina Thebe. *h. e.* centum habens portas.

Centumpondium, vel centupondium, n. 2. lapis unicus centenarii ponderis, quo in appendendo utuntur. *Voss. in At, ex Cat. c. 13.* Centumpondium incertum unum, & pondera certa. ¶ Aliqui accipiunt pro immani pondere, etiamsi centum pondo excedat. *Plaut. in Asin. 2. 2. 37.* Ad pedes quando adjectum est centupondium.

Centumviralis, le, ad Centumviros pertinens, ut Centumvirale judicium. *Cic. pro Cæc. c. 18.* Centumvirales causæ. *Plin. l. 2. ep. 14.* ¶ Centumviralis hasta, qua posita cogebantur solemni conventu Centumviri ad res judicandas. *Suet. in Aug. c. 36.* Auctor fuit, ut centumviralem hastam, quam quæstura functi consueverant cogere, decemviri cogerent.

Centumviri, m. 2. *cento uomini*, Judices Romæ, qui hastæ præerant, & de rebus privatis judicabant, ut de usucapionibus, de tutelis, de gentilitatibus, de agnationibus, de alluvionibus, de circumluvionibus, de nexis, de mancipiis, de parietibus, de luminibus, de stillicidiis, de testamentis, vel hereditatibus. *Cic. 1. de Or. pro Cæc.* &c. Eligebantur terni e singulis 35. Tribubus; & ideo erant centum, & quinque. Sed ut facilius nominarentur, Centumviri dicti sunt. ¶ Instituti fuere simul cum Decemviris post institutionem Prætoris Peregrini, idest, post annum Urbis 512. ¶ Causæ Centumvirales leves habebantur. Hinc non legimus, Ciceronem, vel alium magnum Oratorem causas tractavisse coram Centumviris, præter Asinium Pollionem. Sed Taciti ætate primum locum obtinebant. *Tac. in Dial. de Orat.* Et *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. c. 18.*

Centunculus, m. 2. ἐπισαγμάτιον, dim. a cento, dorsuale, & instratum jumentorum. *Liv. l. 7.* Mulis strata detrahi jubet binis tantum centunculis relictis. ¶ Item vile, ac sordidum stragulum, vestis, &c. ad usum hominum, *schiavina*. *Senec. ep. 81.* In centunculo dormit. ¶ Item herbæ genus. *Plin. l. 24. c. 15.* ita dicta, quod cementi inopia, ejus foliis centones farciebantur.

Centuplex, icis, o. 3. *a cento doppi*, Ger. *hundertfeltig*, ἑκατονταπλάσιος. *Plaut. in Pers. 4. 4. 11.* Centuplex murus rebus servandis parvus est.

Centuplicato, *raddoppiando cento volte*, Ger. *dopplet hundertfeltig*, adverb. *Plin. l. 6. c. 23.* Quæ apud nos centuplicato veneunt.

Centuplicatus, a, um, idem quod centuplex. *Prudent. l. 2. adverf. Symmach. v. 1030.* Solertia centuplicatos Agrorum colligis fructus.

Centupondium. V. Centumpondium.

Centuria, f. 1. *compagnia di cento uomini*, Ger. *ei rott von hundert kriegsleuten*, Gal. *centurie*, Hisp. *centuria*, ἑκατοντάς, multitudo centum hominum, vel agrorum, &c. ¶ Centuriæ erant partes classium, idest, partes minores Populi Romani institutæ a Servio Tullio secundum censum, idest, divitiarum magnitudinem. V. *Liv. l. 1. c. 43.* & *Dionys. l. 4.* ubi centuriæ P. R. enumerantur, & in suas Classes distribuuntur. ¶ Centuria in agris initio ex centum jugeribus fuit, postea ex ducentis. *Colum. l. 5. c. 1.* ¶ In militia centuria est centum militum numerus. *Isidor. l. 9. Orig. c. 3.*

Centurialis, le, ad centuriam pertinens, ut centuriales lapides apud *Var. Auct. de limitibus*. h. e. lapides terminales in agrariis centuriis positi.

Centuriatim, adv. κατὰ τάξεις, per centurias. *Cic. pro Flac. c. 7.* Tributim, & centuriatim descriptis ordinibus.

Centuriatio, onis, f. 3. in centurias distributio. ¶ Est etiam vox Agrimensorum, qua significatur forma, & divisio per centurias. *Siculus Flaccus*, *p. 16.* Alii formam agri) dicunt perticam, alii centuriationem, alii mutationem, &c.

Centuriatus, us, m. 4. dignitas, & officium Centurionis. *Cic. pro L. Man. c. 13.* Cujus in exercitu veneant Centuriatus, atque venierint. ¶ Item centuriatio, in centurias divisio. *Liv. l. 22. c. 38.* Ubi ad decuriatum, aut centuriatum convenissent.

Centuriatus, a, um, in Centurias distributus. *Liv. l. 22. c. 38.* Ipsi inter se equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. ¶ Centuriata Comitia dicebantur, in quibus populus per centurias suffragia ferebat; erantque omnium maxima, quia in his universus R. populus suffragium ferebat, convenientibus non solum qui in Urbe, sed etiam qui in agris erant, & in iis urbibus, quibus data fuerat civitas cum jure suffragii. Nam in *curiatis* comitiis soli cives Urbani aderant; in *tributis* soli plebeii, exclusis patribus. *Cic. 3. de Leg. c. 19.* Ferri de singulis, nisi centuriatis comitiis, noluerunt. ¶ Centuriatus ager, *Festo* est in centena jugera definitus.

Centurio, onis, m. 3. Centuriæ præfectus, & dux, *Centurione*, *capitano di cento soldati*, [Hebrew], Ger. *hundertst mann*, Gal. *centenier*, Hisp. *centurion*, ἑκατοντάρχης, qui uni Centuriæ præest, idest, centum equitibus, vel peditibus. In Legione 60. Centuriones erant, pro sexaginta Centuriis, quot fuisse in Legione tradit *Dionys. l. 9. Tac. 1. Annal.* ¶ Eligebantur, quorum virtus bellica omnibus esset spectatissima. ¶ Dux primæ Centuriæ dicebatur Primipili Centurio, & Primipilus. Nam prima Centuria Primipilum vocabatur, quod circa signa gravis armaturæ constituta erat. Hic non modo Aquilæ præerat, sed quatuor centuriis, hoc est, quadringentos milites, in prima acie gubernabat, & tanquam princeps totius legionis merita consequebatur, & commoda. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 73.* Magnis e Centurionibus orti. *h. e.* ditibus, & nobilibus parentibus.

Centurio, as avi, atum, a. 1. centurias conficio, in centurias distribuo, *ordinar soldati a cento a cento*, λοχαγέω, in centurias ordino. *Cic. ad Quir. post red.* Ego cum homines in tribunali Aurelio palam conscribi, centuriarique vidissem. *Liv. l. 10. c. 21.* Seniorum etiam cohortes factæ, libertinique centuriati. ¶ *Hygino de Limitib. constit.* apud *Goes. p. 195.* centuriare agrum, est, limitibus includere, & in centurias redigere.

Centurionatus, us, m. 4. apud *Tacit. Annal. 1. c. 44.* Centurionatum egit: idest Centurionum delectum habuit, & partim veteres confirmavit, partim novos adlegit, ut locum legenti patet.

Centurionus, m. 2. apud veteres idem, ac Centurio. *Fest.*

Centuripæ, arum, f. 1. *Centorvi*, Κεντόριπαι, urbs olim, nunc opp. Siciliæ, in Valle Demona, ad Ætnæ M. radices, prope Adranum fl. *Plin. 31. 7.*

Centuripinus, a, um, ad Centuripas pertinens, ut Centuripini legati. *Cic. Verr. 4. c. 49.*

Centussis, m. 3. nummus brevis ex ære, qui centum asses valebat, seu quadraginta sestertios. a *centum*, & *as*, *assis*. *Pers. sat. 5. ad fin.* Et centum Græcos curto centusse licetur. h. e. adeo contemnit, ut centum eorum æstimet singulos assis unius. *Lucil.* apud *Gell. l. 2. c. 24.* appellat legem *centussis*, legem Fanniam, qua cavebatur, ne quis ultra centum asses in cœnam impenderet.

Cepe. V. Cæpe.

Cephalæa, æ, f. *dolor di capo*, κεφαλαία, dolor capitis. *Plin. 20. 13.* ¶ Scribitur & *Cephalea*.

Cephalalgia, & Cephalargia, æ, f. *dolor di capo*, dolor capitis. *Plin. Valer. l. 1. c. 3.* & *Æmil. Macer cap. de Acidula*.

Cephalalgicus, a, um, adject. cui caput dolet. *Veget. l. 1. c. 25. de re veterin.* ¶ Est a κεφαλή, caput, & ἄλγος, dolor.

Cephalæa, V. Cephalæa.

Cephaledis, f. 3. Cephalœdis, Cephaledium, Cephalodium, *Cefalù*, *Cefalù*, urbs Siciliæ marit. in ora Occ. & Bor. cum portu versus mare Tyrrhenum, & in modum promontorii in mare excurrens. Pop. Cephaleditani, vel Cephalodienses.

Cephalene, & Cephalenia, æ, insula maris Jonii, *Cefalonia*, sic dicta, ut quidam putant, a Cephalo Dionei filio, qui ibi quondam regnavit. *Plin. l. 4. c. 12.* & *l. 32. c. 2.*

Cephalenes, um, populi sunt insulæ Cephalenes incolæ. *Silius l. 15. v. 305.* Saxa Cephalenum, & scopulosis Neriton arvis.

Cephaleus, a, um, adject. ad cephalum pertinens, ut cephalea caro. *Laevi. apud Gell. l. 10. c. 20.* ubi alii aliter legunt.

Cephalicus, a, um, *cefalico*, κεφαλικός, ad caput pertinens: & dicitur de iis, quæ capitis doloribus prosunt, ut *Cephalicum emplastrum*, in *titulo n. 7. c. 19. l. 5.* apud *Celsum*.

Cephalotes, æ, m. capitatus. *Seren. Sammon.* At thymbræ speciem, quam commemorant cephalotem, *h. e.* cunila capitata.

Cephalus, m. 2. κέφαλος, piscis, al. mugil, a capitis magnitudine. *Plin. l. 9. c. 17.* & 42.

Cephalus, m. 2. filius Æoli, vel nepos Æoli, filius Dejonei, venator insignis. Procrin Erechthei, seu Erichthei, Atheniensium Regis, vel secundum Servium, Iphicli filiam, Orithyiæ sororem in uxorem habuit. Sed non minus etiam diligebatur ab Aurora, a qua, cum venaretur, raptus est. Cum ille fœdus conjugale excusaret, Aurora irata vaticinata est, futurum, ut Cephalus Procrin non habuisse vellet. Dubitans Cephalus de uxoris fide, habitu mercatoris sumpto, faciem Aurora mutante, uxorem donis sollicitare statuit. Diu repulsus est. Sed augendis muneribus Procrin dubitare coegit. Illa victa pudore, ubi se Cephalus indicavit, in sylvas fugit, & Dianæ comitem se adjunxit. Sed paulo post Cephalo veniam orante in urbem regressa est, & viro dona dedit Lælapam canem, cui fatis datum fuerat omnes feras currendo superare, & jaculum omnia contingens, quæ vellet. Circa meridiem Cephalus venatum in sylvas ire solebat sine famulis, sine equis, sine canibus, solo armatus jaculo, & cum satiatus cæde ferarum esset, repetere frigus, & umbras, & auram invocare. Audiens nescio quis nomen auræ sæpe vocatum putavit esse Nymphæ, & Procri nuntiavit, Nympham a Cephalo amari. Postero die Procris furtim virum in sylvam secuta est, ut ipsa videret, an alteram amaret, seque venatione peracta inter virgulta abscondit. Cum maritum auram vocantem audisset, movit se paulum. Quod Cephalus sentiens, feram ratus, jaculum immisit, atque ita insciens uxorem interfecit. *Ovid. 7. Met. in fin.* Sed aliqui scripsere, Lælapam canem, & duo jacula dono data Cephalo fuisse ab Aurora, aliqui etiam Cephalum ex Aurora, vel ex Aura filium Hesperum suscepisse. ¶ De cane Lælapa, & fera quadam, quæ item invincibilis erat, *Ovidius* narrat, eos inter se certavisse apud Thebas, cumque Cephalus jaculum in feram immissurus esset, in Lapides a Jove fuisse conversos, *Ibid.* Sed alii omnes fabulantur, Lælapam in Cælum translatum esse, dicique Canem Sirium, vel majorem.

Cepheius, a, um, ad Cepheum pertinens, ut Andromede Cepheia, *Propert. l. 1. eleg. 3. v. 3. h. e.* filia Cephei.

Cephenes, um, m. *fuchi*, *galavroni*, κηφῆνες, fuci, apes imperfectæ, & inutiles operi, nisi quod multitudine, qua calorem conferunt, fœtum adjuvant. *Plin. l. 11. c. 16.* ¶ Item populi Æthiopum sub Cepheo rege *Ovid. 7. Met. v. 1.*

Cepheus, i, m. 2. disyllab. Κηφεύς, Æthiopum Rex, Andromedæ pater. In cœlum translatus dicitur, cum genero Perseo, uxore Cassiope, filia Andromeda, & ornatus undecim sideribus. Oritur 15. parte Capricorni.

Cepheus, a, um, adiect. Æthiopicus. *Ovid. Met. 4. v. 669.* Cepheaque conspicit arva. Alii leg. *Cepheia despicit arva*. *Propert. 4. 6. 78.* Cepheam Meroen, fuscaque regna canat.

Cephisia, Κηφισία, Atticæ regio, per quam Cephisus labitur. ¶ Item fons ejusdem regionis. *Plin. l. 9. c. 7.*

Cephisias, adis, f. 3. &

Cephisis, idis, f. 3. patronym. femin. a Cephiso. *Ovid. 1. Met. v. 369.* Adeunt pariter Cephisidas undas. *Id. 7. Met. v. 438.* Vidit & immitem Cephisias ora Procusten.

Cephisus, & Cephissus, i, m. 2. *Cefisso*, Κηφισσός, fl. Græciæ, qui oritur in Doride prope Lilæam urbem, deinde auctus Mela fl. Elateam Phocidis urbem rigat, postea per Cherroneam in Bœotiam labitur, & cadit in Copaidem lacum, qui ab eo Cephissides aliquando dictus fuit; mox per cuniculum exiliens in Euripum se exonerat prope Larimam opp. Aquæ Cephisi fatidicæ a *Lucano l. 3. v. 175.* dictæ sunt ob Themidis Oraculum vicinum. ¶ Cephissus alter fl. Atticæ, qui juxta Athenas fluit ad Occ. & in sin. Saronicum se exonerat prope Piræum portum.

Cepidines, vel Cephidines, saxa in ædificiis prominentia. *Fest.*

Cepina. V. Cæpina.

Cepotaphium, i, κηποτάφιον, sepulcrum in horto; vel hortus sepulcro religiosus factus. κῆπος enim hortum, & τάφος sepulcrum significat. Inscript. apud *Fabrettum p. 115.* Hoc cepotaphium muro cinctum cum suo jure omni ex auctoritate, & judicio Pontificum possederunt.

Cepto, as, are, idem quod capio, vel capto. *Plaut. Merc. c. 3. 4. 63.* Cur istud ceptas consilium?

Cepuricus, a, um, *di orto*, κηπουρικός, a κῆπος, hortus, hortensis. *Firmic. l. 2. c. 12.* ¶ Cepurica, orum, substant. olera. Unde *Sabinus Tyro* Cepuricon librum scripsit, & Mecænati dicavit. V. *Plin. l. 19. c. 10.*

Cepuros, i, m. *ortolano*, κηπουρός, olitor, hortulanus. Ita inscribitur liber *Apicii* tertius, in quo agit de ratione condiendorum olerum.

Cera, f. 1. *cera*, [Hebrew], Ger. *wachs*, Gal. *cire*, Hisp. *cera*, κηρός, illud, quod melle ex favis expresso remanet. *Cic. 3. de Orat.* Verba, sicut mollissimam ceram ad nostrum arbitrium formamus, & fingimus. ¶ Metonymice sumitur pro ceratis tabellis, in quibus plerunque antiqui scribere solebant. Hinc formulæ illæ loquendi, In cera prima, secunda, ima, vel extrema, idest, in principio, in secunda parte, in ultima. *Cic. 3. Verr. c. 36.* Codicis extrema cera. *Sueton. in Nerone, c. 17.* Cautum est, ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscriptæ, vacuæ signatoris ostenderentur. Primæ duæ ceræ. *h. e.* primæ duæ paginæ. V. *Salmas. c. 11. de modo usur.* ¶ *Cic. Attic. l. 15. epist. 19.* His literis scriptis, me ad συντάξιν dedi; quæ quidem vereor, ne miniatula cerula tua pluribus locis notandæ sint. Adde *l. 16. epist. 11.* Quibus locis significat *Cic.* se Attici censuram de suis libris fuisse veritum. Critici enim in perlegendis libris, suspecta, dubia, aut improbata notis quibusdam signare solebant, affingendis particulis e cera, eaque miniata. ¶ Ceras pro imaginibus cereis, quibus divites atria ornabant, posuit *Juven. sat. 8. v. 19.* Tota licet veteres exornent undique ceræ Atria. ¶ Pro tabulis, seu coloribus pictorum, *Stat. Silv. 1. v. 100.* Apellem

pelles cuperent te scribere ceræ. Et *cerís pingere* dixit *Plin. l.* 35. *c.* 11. & opponit τῷ, *penicillo pingere*. Habebant enim pictores discolores ceras, quas inducebant tabulis ad exprimendum quod vellent. Eas postea igne inurebant, lævigabantque: ex quo hujusmodi opera encaustica dicta sunt. *Plin. l. c.* ¶ Ceræ nomine interdum intelligitur mixtura ceræ, & picis, aut similium, qua navium rimæ obducuntur. *Ovid. l.* 11. *Met. v.* 510. Spoliataque tegmine ceræ Rima patet, præbetque viam lethalibus undis.

Cerachātes, gemma ex achatæ generibus, ceræ colore. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Ceramīci, loca duo Athenarum fuere, unus in urbe, qui erat certa sedes meretricibus constituta, alter extra urbem, in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebrique oratione ornabantur, a κέραμος, terra figularis, testa, tegula. *Cic.* 1. *Fin. c.* 11.

Ceramītes, æ, m. 1. gemma testæ colorem habens, a κέραμος, testa. *Plin. l.* 36. *c.* 10.

Ceraria. V. Ceraria.

Cerarium, ii, n. 2. *Cic.* 5. *Verr. c.* 78. Ex omni pecunia, quam aratoribus solvere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant: primum pro spectatione, & collybo, deinde pro nescio quo cerario. Cerarium vocat *Cic.* pecuniam, quam exigebat Verres pro impensis ceræ: fortasse eam ceram intelligit, quæ in scribendo a tabulariis consumebatur.

Cerasinus, a, um, adject. cerasis similis colore, aut sapore, aut cerasis infectus. *Petron. Sat. c.* 28. Cerasino succinctus cingulo.

Cerastes, æ, m. 1. genus serpentis, quod quadragemina cornua præfert, simillima arietum, a κέρας, cornu. *Lucan. l.* 6. *v.* 679. & *l.* 9. *v.* 716. ¶ Latina forma, Cerasta, æ, est apud *Alcim. Avitum l.* 1. *v.* 91. Mordax absorbuit ore cerasta. ¶ A Poetis finguntur Furiæ cerastas in capite pro capillo habere. *Stat. Theb.* 11. *v.* 65. & *Claudian.* 3. *in Rufin. v.* 96.

Cerastibala, æ. Refertur hæc vox a *Varr. l.* 6. *L. L.* & significat carnem e cotendicibus. *Scaliger* legendum putat *caro strebula*, de qua meminere *Festus*, *Plaut. in fragm.* & *Arnob.* V. *Scalig. conject. ad Var.*

Cerastis, f. 3. dicta Cyprus, quod procurrentibus promontoriis, velut infestis cornibus assurgat, vel quod incolæ olim cerastas aluerint. *Plin. l.* 5. *c.* 31.

Cerăsum, i, n. 2. fructus cerasi arboris, *ciregia*. *Plin. l.* 15. *c.* 25. Cerasorum Aproniana maxime rubent. ¶ Dicitur & de ipsa ceraso. *Col.* Cerasa, & amygdalæ, quæ primæ florent, possunt inseri commode.

Cerăsus, f. 2. *ceregio*, *Germ. ein kirsch baum*, *Gal. cerisier*, *Hisp. cerezo*, κέρασος, arbor nota, a Cerasunte Ponti urbe sic dicta, quam cum Lucullus delevisset, inde illam Romam transtulit, & ab urbe cerasum appellavit. Nam ante Lucullum erant quidem cerasa in Italia, sed dura, & cornocerasa dicebantur. *Serv.* 2. *Georg. Isid. l.* 17. *c.* 7. *Ovid. de nuce, v.* 31. Audiat hæc cerasus: stipes inanis erit.

Cerăsus, untis, f. 3. *Chirissonda*, κερασοῦς, urbs Cappadociæ, in Ponto Polemoniaco, in ora litorali Ponti Euxini. *Plin.* 6. 4.

Ceratāules, æ, m. *sonator di cornetta*, κερατaύλης, idem qui cornicen. V. Ceraula.

Cerathēus, a, um, adject. a Ceratho flu. *Virg. in Cyri*, *v.* 113. Carpathium fugiens, & flumina Ceratheа.

Ceratbus, i, m. 2. Ceratus, *Fiume di Ginosa*, fl. Cretæ, præter Gnossum fluens, quæ etiam de nomine fluvii dicta est.

Ceratia, f. 1. herba uno folio, radice nodosa, & magna. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Ceratias, æ, m. κερατίας, cometa cornutus, a κέρας, cornu. *Plin. l.* 2. *c.* 25. Ceratias cornu speciem habet, qualis fuit, cum Græcia apud Salaminas depugnavit.

Ceratīna, f. 1. κερατίνη, λόγος, argumentationes sophisticæ, in quibus cornuum mentio fit, a κέρας, cornu, ut, quod non perdidisti, habes, cornua non perdidisti, cornua ergo habes. *Quint. l.* 1. *c.* 10.

Ceratium, n. 2. κεράτιον, siliqua, a κέρας, cornu, quia est corniculata, & speciatim fructus arboris ceroniæ, quæ & ipsa ceratia, & ceratonia dicitur, quia est incurvus instar cornu. *Col. de arborib. c.* 25.

Ceratorium, ii, n. 2. cerotum, ceratum, *ceratto*. *Marcell. Empir. c.* 35. Ceratorium chalasticum. *Cæl. Aurel.* 2. *Tard. c.* 3. Ceratorium apponere.

Cerātum, i, n. 2. emplastri genus ex cera, *cerotto*. *Cels. l.* 4. *c.* 20. Ceratum ex cyprino. *Et c.* 24. Ceratum liquidum.

Ceratūra, æ, f. 1. ceræ obductio. *Col. l.* 12. *c.* 50. Quemadmodum nova vasa si calefiant, liquidam ceram facile excipiunt, sic vetera non crediderim propter olei succum ceraturam pati.

Cerātus, a, um, cera obductus, *incerato*, ut ceratæ tabulæ, in quibus scribebant. *Cic. Divin. in Ver. c.* 7. Ceratæ pennæ, *Horat. l.* 1. *od.* 2.

Ceraula, æ, κεραύλης, cornicen, a κέρας, cornu. *Apul. l.* 8. *A. A.* Juvenis satis corpulentus, & ceraula doctissimus. *Pricæus* quidem legit ibi *choraula*, sed *Salmas. in exercit. Plin.* priorem lectionem defendit. Legitur hæc vox & in *Vopisc. Carin. c.* 19. ubi alii legunt *Cerataules*. quod idem est: alii *Choraules*.

Ceraunia, f. 1. vel Ceraunium, n. 2. κεραυνία, κεραύνιον, gemma, a κεραυνός, fulmen, fulgur, quia cadit cum imbribus, & fulminibus, vel quia fulget instar fulguris. *Plin. l.* 37. *c.* 9. & 10. *Claudian. de laud. Serenæ*, *v.* 78.

Ceraunia, orum, montes Epiri, ita appellati, quod fulminibus infestentur, nam κεραυνός fulmen est. *Virg. Æn.* 3. *v.* 506. Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta. ¶ *Flor. l.* 2. *c.* 9. Ceraunios montes vocat. V. Acroceraunia.

Ceraunium, n. 2. κεραύνιον, tuberis genus, a κεραυνός, fulmen, quia e fulminibus, & tonitribus maxime nascitur. *Plin. l.* 19. *c.* 3. ubi alii aliter leg.

Ceraunius, a, um, ad Ceraunia Epiri montes pertinens. *Colum.* 3. 2. Ceraunia vites.

Ceraunobolia, æ, f. 1. κεραυνοβολία, Apellis tabula, in qua fulmina pinxit, a κεραυνός, fulmen, & βολή, jactus. *Plin. l.* 35. *c.* 10.

Ceraunus, a, um, Ceraunius. *Propert.* 2. 19. 3. Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno. *h. e.* scopulis Acrocerauniis.

Cerberastrum. V. Serperastrum.

Cerberēus, a, um, adject. a Cerbero. *Stat.* 5. *Silv.* 1. *v.* 249. Ne Cerbereos Priscilla tremiscat latratus.

Cerbĕrus, m. 2. *Cerbero*, κέρβερος, canis triplici capite, januæ Infernalis custos, quem Hercules domuit, & subactis Inferis ad Superos catenis constrictum traxit, tum videlicet, cum ad Inferos descendit, ut Theseum liberaret, qui occiso Pirithoo in vinculis apud Plutonem detinebatur, cum eo profecti essent ad rapiendam Proserpinam. Interpretatio hæc est, Cerberum canem fuisse Plutonis, vel Orci Regis Epiri, seu Albaniæ interioris, Epirum partem esse infernam Regni Saturni secus mare inferum, in Epiro canes ferocissimos esse, qui sint instar trium canum alius generis, Herculem occiso, vel placato Cerbero Theseum e carcere liberavisse. ¶ Sed Mythologi terram interpretantur, dictamque volunt Cerberum, quasi κρεοβόρος, hoc est, carnivorum, a κρέας, caro, & βορός, vorax, quia terra corpora omnia sibi credita vorat, & consumit. ¶ Alii serpentem fuisse volunt in Tænaro Laconiæ promontorio, qui populis exitiosissimus esset, & quoniam in Tænaro ad Inferos dicitur esse aditus, Ditis canem esse nominatum, denique hunc serpentem ab Hercule interemptum fuisse. *Virg. Æn.* 6. *v.* 417.

Cercūris, f. 3. animal quoddam amphibium. *Var.* 4. *de L. L.*

Cercius. V. Circius.

Cercōlips, ipis, f. 3. κερκόλιψ, genus simiæ, sine cauda, a κέρκος, cauda, & λείπω, relinquo, desum, deficio. Sed alii dicunt simiam esse, quæ caudam pinguem habet, & ultimam partem villosam, a κέρκος, cauda, & λίπος, pinguedo. *Fest.*

Cercopithēcus, m. 2. *gatto mammone*, קוף, Ger. *meerkatz*, Gal. *guenon*, Hisp. *gato paus*, κερκοπίθηκος, simia cum cauda, a κέρκος, cauda, & πίθηκος, simia. *Mart. l.* 14. *epigr.* 202. Si mihi cauda foret, cercopithecus eram. ¶ Hoc animal inter varia monstra adorabant Ægyptii. *Juven. Sat.* 15. *v.* 4. Effigies sacri nitet aurea Cercopitheci.

Cercops, opis, f. 3. κέρκωψ, fera ingentem habens caudam, idest, vulpes, vel genus simiæ, idem ac cercopithecus, a κέρκος, cauda, & ὤψ, facies, quia cauda spectabilis est. ¶ Aliqui intelligunt hominem versutum, quod velut in facie caudam habeat, qua aliis blandiatur, alii lucrionem, a κέρδος, lucrum. *Fest.*

Cercūrus, i, m. κέρκουρος, navis prægrandis Asiana, vel Cypria, *Plin. l.* 7. *c.* 56. *Plaut. Stich.* 2. 2. 43. Conspicatus sum interim Cercurum, quo ego me majorem non vidisse censeo.

Cercyonēus, a, um, ad Cercyonem pertinens. Fuit autem Cercyon Neptuni filius, latro insignis apud Eleusinem, qui validissimas arbores incurvans, iis alligatos viatores discerpebat, ut *Ovid.* 7. *Met. v.* 439. narrat. Hic a Theseo occisus est. *Ovid. in Ibin*, *v.* 412. Quaque Ceres vidit læto pereuntia vultu Corpora Thesea Cercyonea manu.

Cercyros, i, piscis marinus in scopulorum sinu habitans. *Ovid. in Halieutic. v.* 102.

Cerdo, onis, m. *artefice vile*, *artigiano di poco pregio*, significat vilem, & sordidum artificem, quique omni ratione lucellum sectatur, quales sunt infimæ plebis homines, & nullius census; a κέρδος, lucrum. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 181. At vos, Trojugenæ, vobis ignoscitis, & quæ Turpia cerdoni, Volesos, Brutosque decebunt. ¶ Jungitur interdum cum aliis artificum nominibus, ut *sutor cerdo* apud *Martial.* 3. 59. *ciabattino*. Et *cerdo faber* in *Inscript.* apud *Spon.* ¶ Est etiam nomen proprium servi apud *Ulpian. Dig.* 38. 1. 42.

Cerealia, orum, *Sacrifizio di Cerere*, Δημήτρια, sacra Cereris a Triptolemo instituta, al. *Thesmophoria* a Cerere Thesmophora, idest, legumlatrice, & *Adoria*, ab ador, far, frumentum. Hæc festa tanta religione celebrabantur, ut feriæ pollutæ crederentur, si quis eo tempore cum uxore concubuisset. Præterea in sacrificiis Cereris vinum non adhibebatur. Unde *Plaut. in Aulul.* jocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum, quod nihil vini ad nuptias esset allatum. V. *Augustin. de civ. Dei*, *l.* 7. *c.* 20.

Cereālis, le, o. 3. *ciò, che appartiene a Cerere*, Δημητριακός, quod ad Cererem pertinet. *Virg.* 1. *Æn. v.* 177. Cerealiaque arma expediunt. ¶ Ædiles Cereales, Magistratus erat duorum virorum, qui rei frumentariæ apud Romanos præerant. ¶ Cereales ludi, qui in honorem Cereris fiebant. *Liv. l.* 30. *c.* 39. ¶ Cereale papaver a *Virg.* 1. *Georg.* dictum est, vel quod est esui, sicut frumentum, vel quod eo Ceres usa est ad oblivionem doloris. ¶ Cerealis cœna, h. e. lauta, qualis diebus Cerealibus solebat apparari. *Plaut. Men.* 1. 1. 25.

Cerebellāre, ris, n. 3. tegumentum cerebri. *Veget. l.* 3. *c.* 33. (*si salva est lectio*) Caput cerebellari communire.

Cerebellum, n. 2. *cervelletto*, ἐγκεφάλιον, dimin. a cerebrum. *Plin. l.* 29. *c.* 5. Morsis a cane rabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur.

Cerebrōsus, a, um, adject. qui ex cerebro laborat, *ghiribizzoso*, *girellaio*, quemadmodum cerebrosum senem, h. e. mente commotum, *Plaut.* dixit *Mostel.* 4. 2. 36. Et ita insanum, & cerebrosum conjungit *Lucil.* apud *Nonium*, qui c. 1. n. 82. cerebrosum interpretatur eum, qui ad insaniam facilis est. *Horat. l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 21. Cerebrosus prosilit unus, &c. quem locum vide. ¶ Dicitur & de brutis. *Col. l.* 2. *c.* 11. Noxium est bobus, quos pabulo suo cerebrosos reddit.

Cerĕbrum, n. 2. *cervello*, מוח, Ger. *das hirn*, Gal. *cerveau*, *ou cervelle*, Hisp. *meollo de la cabeça*, ἐγκέφαλος, substantia illa, quæ in capite inclusa est, a κάρα, vel a κέρας, caput. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 9. Alii in corde, alii in cerebro dixerunt animi esse sedem, & locum. *Plaut. Mil.* 2. 2. 51. Cerebro laborare. *h. e.* mente commotum esse. Alii tamen aliter legunt. ¶ Cerebrum accipitur pro bili, seu iracundia. *Hor. l.* 1. *Sat.* 9. *v.* 11. O te, Bollane, cerebri felicem! Alii ibi accipiunt pro sapientia. *Id. lib.* 2. *Sat.* 3. Putidius cerebrum, dixit, *h. e.* insaniorem mentem. ¶ Jlocaliter *Plaut. Aulul.* 2. 1. 28. Mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta, soror: lapides loqueris. *Id. Pœn.* 3. 5. 25. Id nunc his cerebrum uritur. *h. e.* irascuntur, ægre patiuntur. ¶ Cerebrum arboris, pro ipsius medulla. *Plin. l.* 13. *c.* 4.

Cereŏlus, a, um, diminutivum a cereus, a, um. Apud *Col. l.* 10. *v.* 404. *cereola* dicuntur pruna cerei coloris, quæ a *Plin.* *cerina* appellantur *lib.* 15. *cap.* 13.

Ceres, eris, *Cerere*, Δημήτηρ, filia Saturni, & Opis, soror Jovis, ex qua Proserpinam peperit, a Gentibus habita Dea frugum. Dicta est Ceres a creo, olim cereo, quasi frugum creatrix. Sed aliis dicta videtur quasi Geres a gerendis frugibus. *Cic.* 2. & 3. *de nat. Deor.* A Græcis dicitur Δημήτηρ, quasi *gemeter*, hoc est, terra mater; quia terra omnium frugum mater est. *Id.* 2. *ibid.* ¶ Peculiari epitheto *Alma* dicitur, quia homines, & bestias alit. Græci etiam Cererem Thesmophoron vocant, hoc est, legum latricem a θεσμός, lex, & φέρω, fero, quia ante, quam illa agriculturæ usum docuisset, homines nulla lege vivebant, postea Cereris beneficio monstrato usu frugum, cœptum est de agrorum finibus, qui antea nulli erant usui, disceptari, quam primam volunt fuisse legum, & juris originem. Nonnullorum opinione eadem est, ac terra. *Cic.* 1. & 2. *de nat. Deor.* Aliis est intelligentia, quæ terræ præsidet. *Id.* 3. *ibid.* ¶ Aliis Ceres Luna est, ut Liber est Sol. *Virg.* 1. *Georg.* Vos o clarissima mundi lumina, labentem cœlo quæ ducitis annum Liber, & alma Ceres. ¶ Aliqui duas Cereres faciunt, primam filiam Cœli, & Vestæ, sororem Saturni, uxorem Sicani Regis antiquissimi Siculorum, matrem Acherontis, quæ Siculos frumenti usum docuit; secundam filiam Saturni, & Opis, sororem Jovis, matrem Proserpinæ ex Jove fratre. *Boccac. l.* 3. & 8. V. Proserpina, & Triptolemus. ¶ Ponitur interdum Ceres pro ipso frumento, seu pane, sicut Liber pro vino. *Ter. Eun.* 4. 5. Sine Cerere, & Baccho friget Venus. ¶ Cereri sacrificant, dici solitum, si quando in convivio deesset vinum, propterea, quod in hujus sacris nefas vinum inferre. *Plaut. in Aul.* 2. 6.

Cerevisia. V. Cervisia.

Cerĕus, a, um, o. s. 2. *di cera*, Ger. *wachsin*, Gal. *de cire*, Hisp. *de cera*, κήρινος, quod est ex cera. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 12. Si omnis cera commutabilis esset, nihil esset cereum, quod commutari non posset. ¶ Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. *Horat. ad Pison. v.* 163. Cereus in vitium flecti. ¶ Item pro flavo, *giallo*, a ceræ colore. *Virg.* 2. *Ecl.* Addam cerea pruna. Inde ficedulæ pingues ab *Accio apud Nonium* cereæ vocantur, translucente nimirum per cutem flava pinguedine. ¶ Quandoque pro unctio. *Martial. l.* 1. *epigr.* 93. Cerea si pen-

Centumgeminus, a, um, adject. *Virg. 6. Æn. v. 287.* Et centumgeminus Briareus, *h. e.* centum habens brachia. *Servius* exponit *centies duplex*. Sed vox *geminus* juncta nominibus numeralibus fere non duplicat, ut *tergeminus* idem est quod triplex, non sextuplex; *septemgeminus* est septemplex; *quadrigeminus*, quadruplex. *Valer. Flacc. 6. 118.* Centumgemina Thebe. *h. e.* centum habens portas.

Centumpondium, vel centupondium, n. 2. lapis unicus centenarii ponderis, quo in appendendo utuntur. *Voss. in As, ex Cat. c. 13.* Centumpondium incertum unum, & pondera certa. ¶ Aliqui accipiunt pro immani pondere, etiamsi centum pondo excedat. *Plaut. in Asin. 2. 2. 37.* Ad pedes quando adjectum est centupondium.

Centumviralis, le, ad Centumviros pertinens, ut Centumvirale judicium. *Cic. pro Cæc. c. 18.* Centumvirales causæ. *Plin. l. 2. ep. 14.* ¶ Centumviralis hasta, qua posita cogebantur solemni conventu Centumviri ad res judicandas. *Suet. in Augu. c. 36.* Auctor fuit, ut centumviralem hastam, quam quæstura functi consueverant cogere, decemviri cogerent.

Centumviri, m. 2. *cento uomini*, Judices Romæ, qui hastæ præerant, & de rebus privatis judicabant, ut de usucapionibus, de tutelis, de gentilitatibus, de agnationibus, de alluvionibus, de circumluvionibus, de nexis, de mancipiis, de parietibus, de luminibus, de stillicidiis, de testamentis, vel hereditatibus. *Cic. 1. de Or. pro Cæc.* &c. Eligebantur terni e singulis 35. Tribubus; & ideo erant centum, & quinque. Sed ut facilius nominarentur, Centumviri dicti sunt. ¶ Instituti fuere simul cum Decemviris post institutionem Prætoris Peregrini, idest, post annum Urbis 512. ¶ Causæ Centumvirales leves habebantur. Hinc non legimus, Ciceronem, vel alium magnum Oratorem causas tractavisse coram Centumviris, præter Asinium Pollionem. Sed Taciti ætate primum locum obtinebant. *Tac. in Dial. de Orat.* Et *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. c. 18.*

Centunculus, m. 2. ἱπποσάγματα, dim. a cento, dorsuale, & instratum jumentorum. *Liv. l. 7.* Mulis strata detrahi jubet binis tantum centunculis relictis. ¶ Item vile, ac sordidum stragulum, vestis, &c. ad usum hominum, *schiavina*. *Senec. ep. 81.* In centunculo dormit. ¶ Item herbæ genus. *Plin. l. 24. c. 15.* ita dicta, quod cementi inopia, ejus foliis centones farciebantur.

Centuplex, icis, o. 3. *a cento doppi*, Ger. *hundertfeltig*, ἑκατονταπλάσιος. *Plaut. in Pers. 4. 4. 11.* Centuplex murus rebus servandis parvus est.

Centuplicato, *raddoppiando cento volte*, Ger. *dopplet hundertfeltig*, adverb. *Plin. l. 6. c. 23.* Quæ apud nos centuplicato veneunt.

Centuplicatus, a, um, idem quod centuplex. *Prudent. l. 2. adversf. Symmach. v. 1050.* Solertia centuplicatos Agrorum redigis fructus.

Centupondium. V. Centumpondium.

Centuria, f. 1. *compagnia di cento uomini*, Ger. *ei rott von hundert kriegsleuten*, Gal. *centurie*, Hisp. *centuria*, ἑκατοντάς, multitudo centum hominum, vel agrorum, &c. ¶ Centuriæ erant partes classium, idest, partes minores Populi Romani institutæ a Servio Tullio secundum censum, idest, divitiarum magnitudinem. V. *Liv. l. 1. c. 43.* & *Dionys. l. 4.* ubi centuriæ P. R. enumerantur, & in suas Classes distribuuntur. ¶ Centuria in agris initio ex centum jugeribus fuit, postea ex ducentis. *Colum. l. 5. c. 1.* ¶ In militia centuria est centum militum numerus. *Isidor. l. 9. Orig. c. 3.*

Centurialis, le, ad centuriam pertinens, ut centuriales lapides apud *Var. Auct. de limitibus*. h. e. lapides terminales in agrariis centuriis positi.

Centuriatim, adv. κατὰ τάξεις, per centurias. *Cic. pro Flac. c. 7.* Tributim, & centuriatim descriptis ordinibus.

Centuriatio, onis, f. 3. in centurias distributio. ¶ Est etiam vox Agrimensorum, qua significatur forma, & divisio per centurias. *Siculus Flaccus, p. 16.* Alii formam agri) dicunt perticam, alii centuriationem, alii mutationem, &c.

Centuriatus, us, m. 4. dignitas, & officium Centurionis. *Cic. pro L. Man. c. 13.* Cujus in exercitu veneant Centuriatus, atque venierint. ¶ Item centuriatio, in centurias divisio. *Liv. l. 22. c. 38.* Ubi ad decuriatum, aut centuriatum convenissent.

Centuriatus, a, um, in Centurias distributus. *Liv. l. 22. c. 38.* Ipsi inter se equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. ¶ Centuriata Comitia dicebantur, in quibus populus per centurias suffragia ferebat; erantque omnium maxima, quia in his universus R. populus suffragium ferebat, convenientibus non solum qui in Urbe, sed etiam qui in agris erant, & in iis urbibus, quibus data fuerat civitas cum jure suffragii. Nam in *curiatis* comitiis soli cives Urbani aderant; in *tributis* soli plebeii, exclusis patribus. *Cic. 3. de Leg. c. 19.* Ferri de singulis, nisi centuriatis comitiis, noluerunt. ¶ Centuriatus ager, *Festo* est in centena jugera definitus.

Centurio, onis, m. 3. Centuriæ præfectus, & dux, *Centurione, capitano di cento soldati*, שׂר מאה, Ger. *hunderest mann*, Gal. *centenier*, Hisp. *centurion*, ἑκατόνταρχος, qui uni Centuriæ præest, idest, centum equitibus, vel peditibus. In Legione 60. Centuriones erant, pro sexaginta Centuriis, quot fuisse in Legione tradit *Dionys. l. 9. Tac. 1. Annal.* ¶ Eligebantur, quorum virtus bellica omnibus esset spectatissima. ¶ Dux primæ Centuriæ dicebatur Primipili Centurio, & Primipilus. Nam prima Centuria Primipilum vocabatur, quod circa signa gravis armaturæ constituta erat. Hic non modo Aquilæ præerat, sed quatuor centuries, hoc est, quadringentos milites, in prima acie gubernabat, & tanquam princeps totius legionis merita consequebatur, & commoda. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 73.* Magnis e Centurionibus orti. *h. e.* ditibus, & nobilibus parentibus.

Centurio, as avi, atum, a. 1. centurias conficio, in centurias distribuo, *ordinar soldati a cento a cento*, λοχαγέω, in centurias ordino. *Cic. ad Quir. post red.* Ego cum homines in tribunali Aurelio palam conscribi, centuriarique vidissem. *Liv. l. 10. c. 21.* Seniorum etiam cohortes factæ, libertinique centuriati. ¶ *Hygino de Limitib. constit.* apud *Goes. p. 195.* centuriare agrum, est, limitibus includere, & in centurias redigere.

Centurionatus, us, m. 4. apud *Tacit. Annal. 1. c. 44.* Centurionatum egit: idest Centurionum delectum habuit, & partim veteres confirmavit, partim novos adlegit, ut locum legenti patet.

Centurionus, m. 2. apud veteres idem, ac Centurio. *Fest.*

Centuripæ, arum, f. 1. *Centorvi*, Κεντόριπαι, urbs olim, nunc opp. Siciliæ, in Valle Demona, ad Ætnæ M. radices, prope Adranum fl. *Plin. 31. 7.*

Centuripinus, a, um, ad Centuripas pertinens, ut Centuripini legati. *Cic. Verr. 4. c. 49.*

Centussis, m. 3. nummus brevis ex ære, qui centum asses valebat, seu quadraginta sestertios. a *centum*, & *as*, *assis*. *Pers. sat. 5. ad fin.* Et centum Græcos curto centusse licetur. h. e. adeo contemnit, ut centum eorum æstimet singulos assis unius. *Lucil.* apud *Gell. l. 2. c. 24.* appellat legem *centussis*, legem Fanniam, qua cavebatur, ne quis ultra centum asses in cœnam impenderet.

Cepe. V. Cæpe.

Cephalæa, æ, f. *dolor di capo*, κεφαλαία, dolor capitis. *Plin. 20. 13.* ¶ Scribitur & *Cephalea*.

Cephalalgia, & Cephalargia, æ, f. *dolor di capo*, dolor capitis. *Plin. Valer. l. 1. c. 3.* & *Æmil. Macer cap. de Acedula*.

Cephalalgicus, a, um, adject. cui caput dolet. *Veget. l. 1. c. 25. de re veterin.* ¶ Est a κεφαλή, caput, & ἄλγος, dolor.

Cephalēa, V. Cephalæa.

Cephalœdis, f. 3. Cephalœdis, Cephaledium, Cephalodium, *Cefalù*, *Cifalù*, urbs Siciliæ marit. in ora Occ. & Bor. cum portu versus mare Tyrrhenum, & in modum promontorii in mare excurrens. Pop. Cephaleditani, vel Cephalodienses.

Cephalēne, & Cephalenia, æ, insula maris Jonii, *Cefalonia*, sic dicta, ut quidam putant, a Cephalo Deionei filio, qui ibi quondam regnavit. *Plin. l. 4. c. 12. & l. 32. c. 2.*

Cephalēnes, um, populi sunt insulæ Cephalenes incolæ. *Silius l. 15. v. 305.* Saxa Cephalenum, & scopulosis Neriton arvis.

Cephalēus, a, um, adject. ad cephalum pertinens, ut cephalea caro. *Lucil. apud Gell. l. 10. c. 20.* ubi alii aliter legunt.

Cephalicus, a, um, *cefalico*, κεφαλικός, ad caput pertinens: & dicitur de iis, quæ capitis doloribus prosunt, ut *Cephalicum emplastrum*, *in titulo n. 7. c. 19. l. 5.* apud *Celsum*.

Cephalōtes, æ, m. capitatus. *Seren. Sammon.* At thymbræ speciem, quam commemorant cephalotem, *h. e.* cunila capitata.

Cephălus, m. 2. κέφαλος, piscis, al. mugil, a capitis magnitudine. *Plin. l. 9. c. 17. & 42.*

Cephalus, m. 2. filius Æoli, vel nepos Æoli, filius Dejonei, venator insignis. Procrin Erechthei, seu Erichthei, Atheniensium Regis, vel secundum Servium, Iphicli filiam, Orithyiæ sororem in uxorem habuit. Sed non minus etiam diligebatur ab Aurora, a qua, cum venaretur, raptus est. Cum ille fœdus conjugale excusaret, Aurora irata vaticinata est, futurum, ut Cephalus Procrin non habuisse vellet. Dubitans Cephalus de uxoris fide, habitu mercatoris sumpto, faciem Aurora mutante, uxorem donis sollicitare statuit. Diu repulsus est. Sed augendis muneribus Procrin dubitare coegit. Illa victa pudore, ubi se Cephalus indicavit, in sylvas fugit, & Dianæ comitem se adjunxit. Sed paulo post Cephalo veniam orante in urbem regressa est, & viro dona dedit Lælapam canem, cui fatis datum fuerat omnes feras currendo superare, & jaculum omnia contingens, quæ vellet. Circa meridiem Cephalus venatum in sylvas ire solebat sine famulis, sine equis, sine canibus, solo armatus jaculo, & cum satiatus cæde ferarum esset, repetere frigus, & umbras, & auram invocare. Audiens nescio quis nomen auræ sæpe vocatum putavit esse Nymphæ, & Procri nuntiavit, Nympham a Cephalo amari. Postero die Procris furtim virum in sylvam secuta est, ut ipsa videret, an alteram amaret, seque venatione peracta inter virgulta abscondit. Cum maritum auram vocantem audisset, movit se paulum. Quod Cephalus sentiens, feram ratus, jaculum immisit, atque ita insciens uxorem interfecit. *Ovid. 7. Met. in fin.* Sed aliqui scripsere, Lælapam canem, & duo jacula dono data Cephalo fuisse ab Aurora, aliqui etiam Cephalum ex Aurora, vel ex Aura filium Hesperum suscepisse. ¶ De cane Lælapa, & fera quadam, quæ item invincibilis erat, *Ovidius* narrat, eos inter se certavisse apud Thebas, cumque Cephalus jaculum in feram immissurus esset, in Lapides a Jove fuisse conversos. *Ibid.* Sed alii omnes fabulantur, Lælapam in Cælum translatum esse, dicique Canem Sirium, vel majorem.

Cepheius, a, um, ad Cepheum pertinens, ut Andromede Cepheia, *Propert. l. 1. eleg. 3. v. 3. h. e.* filia Cephei.

Cephēnes, um, m. *fuchi*, *galavroni*, κηφῆνες, fuci, apes imperfectæ, & inutiles operi, nisi quod multitudine, quæ calorem confert, fœtum adjuvant. *Plin. l. 11. c. 16.* ¶ Item populi Æthiopum sub Cepheo rege *Ovid. 7. Met. v. 1.*

Cepheus, i, m. 2. disyllab. Κηφεύς, Æthiopum Rex, Andromedæ pater. In cælum translatus dicitur, cum genero Perseo, uxore Cassiope, filia Andromeda, & ornatus undecim sideribus. Oritur 15. parte Capricorni.

Cephēus, a, um, adject. Æthiopicus. *Ovid. Met. 4. v. 669.* Cepheaque conspicit arva. Alii leg. *Cephea despicit arva*. *Propert. 4. 6. 78.* Cepheam Meroen, fuscaque regna canat.

Cephisia, Κηφισία, Atticæ regio, per quam Cephisus labitur. ¶ Item fons ejusdem regionis. *Plin. l. 9. c. 7.*

Cephisias, adis, f. 3. &

Cephisis, idis, f. 3. patronym. femin. a Cephiso. *Ovid. 1. Met. v. 369.* Adeunt pariter Cephisidas undas. *Id. 7. Met. v. 438.* Vidit & immitem Cephisias ora Procusten.

Cephisus, & Cephissus, i, m. 2. *Cefisso*, Κηφισσός, fl. Græciæ, qui oritur in Doride prope Lilæam urbem, deinde auctus Mela fl. Elateam Phocidis urbem rigat, postea per Cherroneam in Bœotiam labitur, & cadit in Copaidem lacum, qui ab eo Cephisides aliquando dictus fuit; mox per cuniculum exiliens in Euripum se exonerat prope Larimam opp. Aquæ Cephisi fatidicæ a *Lucano l. 3. v. 175.* dictæ sunt ob Themidis Oraculum vicinum. ¶ Cephissus alter fl. Atticæ, qui juxta Athenas fluit ad Occ. & in sin. Saronicum se exonerat prope Piræum portum.

Cepidines, vel Cephidines, saxa in ædificiis prominentia. *Fest.*

Cepina. V. Cæpina.

Cepotaphium, i, κηποτάφιον, sepulcrum in horto; vel hortus sepulcro religiosus factus. κῆπος enim hortum, & τάφος sepulcrum significat. Inscript. apud *Fabrettum p. 115.* Hoc cepotaphium muro cinctum cum suo jure omni ex auctoritate, & judicio Pontificum possederunt.

Cepto, as, are, idem quod capio, vel capto. *Plaut. Merc. c. 3. 4. 63.* Cur istud ceptas consilium?

Cepuricus, a, um, *di orto*, κηπουρικός, a κῆπος, hortus, hortensis. *Firmic. l. 2. c. 12.* ¶ Cepurica, orum, substant. olera. Unde *Sabinus Tyro* Cepuricon librum scripsit, & Mecænati dicavit. V. *Plin. l. 19. c. 10.*

Cepūros, i, m. *ortolano*, κηπουρός, olitor, hortulanus. Ita inscribitur liber *Apicii* tertius, in quo agit de ratione condiendorum olerum.

Cera, f. 1. *cera*, שׁעוה, Ger. *wachß*, Gal. *cire*, Hisp. *cera*, κηρός, illud, quod melle ex favis expresso remanet. *Cic. 3. de Orat.* Verba, sicut mollissimam ceram ad nostrum arbitrium formamus, & fingimus. ¶ Metonymice sumitur pro ceratis tabellis, in quibus plerunque antiqui scribere solebant. Hinc formulæ illæ loquendi, In cera prima, secunda, ima, vel extrema, idest, in principio, in secunda parte, in ultima. *Cic. 3. Verr. c. 36.* Codicis extrema cera. *Sueton. in Nerone, c. 17.* Cautum est, ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscriptæ, vacuæ signaturis ostenderentur. Primæ duæ ceræ. *h. e.* primæ duæ paginæ. V. *Salmas. c. 11. de modo usur.* ¶ *Cic. Attic. l. 15. epist. 19.* His literis scriptis, me ad συντάξεις dedi; quæ quidem vereor, ne miniatula cerula tua pluribus locis notandæ sint. Adde *l. 16. epist. 11.* Quibus locis significat *Cic.* se Attici censuram de suis libris fuisse veritum. Critici enim in perlegendis libris, suspecta, dubia, aut improbata notis quibusdam signare solebant, affingendis particulis e cera, eaque miniata. ¶ Ceras pro imaginibus cereis, quibus divites atria ornabant, posuit *Juven. sat. 8. v. 19.* Tota licet veteres exornent undique ceræ Atria. ¶ Pro tabulis, seu coloribus pictorum, *Stat. Silv. 1. v. 100.* A-

pellem

pelles superent te scribere cera. Et ceris pingere dixit Plin. l. 35. c. 11. & opponit τῷ, penicillo pingere. Habebant enim pictores discolores ceras, quas inducebant tabulis ad exprimendum quod vellent. Eas postea igne inurebant, laevigabantque: ex quo hujusmodi opera encaustica dicta sunt. Plin. l. c. ¶ Cerae nomine interdum intelligitur mixtura cerae, & picis, aut similium, qua navium rimae obducuntur. Ovid. l. 11. Met. v. 520. Spoliataque tegmine cerae Rima patet, praebetque viam lethalibus undis.

Cerachātes, gemma ex achatae generibus, cerae colore. Plin. l. 37. c. 10.

Cerameīci, loca duo Athenarum suere, unus in urbe, qui erat certa sedes meretricibus constituta, alter extra urbem, in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebrique oratione ornabantur, a κέραμος, terra figularis, testa, tegula. Cic. 1. Fin. c. 11.

Ceramītes, ae, m. 1. gemma testae colorem habens, a κέραμος, testa. Plin. l. 36. c. 10.

Ceraria. V. Geraria.

Cerarīum, ii, n. 2. Cic. 5. Verr. c. 78. Ex omni pecunia, quam aratoribus solvere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant: primum pro spectatione, & collybo, deinde pro nescio quo cerario. Cerarium vocat Cic. pecuniam, quam exigebat Verres pro impensis cerae: fortasse eam ceram intelligit, quae in scribendo a tabulariis consumebatur.

Cerasīnus, a, um, adject. cerasis similis colore, aut sapore, aut cerasis infectus. Petron. Sat. c. 28. Cerasino succinctus cingulo.

Cerastes, ae, m. 1. genus serpentis, quod quadrigemina cornua praefert, simillima arietum, a κέρας, cornu. Lucan. l. 6. v. 679. & l. 9. v. 716. ¶ Latina forma, Cerasta, ae, est apud Alcim. Avitum l. 1. v. 91. Mordax absorbuit ore cerasta. ¶ A Poetis finguntur Furiae cerastas in capite pro capillo habere. Stat. Theb. 11. v. 65. & Claudian. 3. in Rufin. v. 96.

Cerastibōla, ae. Refertur haec vox a Varr. l. 6. L. L. & significat carnem e coxendicibus. Scaliger legendum putat caro sirebula, de qua meminere Festus, Plaut. in fragm. & Arnob. V. Scalig. conject. ad Var.

Cerastis, f. 3. dicta Cyprus, quod procurrentibus promontoriis, velut infestis cornibus assurgat, vel quod incolae olim cerastas aluerint. Plin. l. 5. c. 31.

Cerăsum, i, n. 2. fructus cerasi arboris, ciregia. Plin. l. 15. c. 25. Cerasorum Aproniana maxime rubent. ¶ Dicitur & de ipsa ceraso. Col. Cerasa, & amygdalae, quae primae florent, possunt inseri commode.

Cerăsus, f. 2. ciregio, Germ. ein kirsch bawm, Gal. cerisier, Hisp. cerezo, κέρασος, arbor nota, a Cerasunte Ponti urbe sic dicta, quam cum Lucullus delevisset, inde illam Romam transtulit, & ab urbe cerasum appellavit. Nam ante Lucullum erant quidem cerasa in Italia, sed dura, & cornocerasa dicebantur. Serv. 2. Georg. Isid. l. 17. c. 7. Ovid. de nuce, v. 32. Audiat haec cerasus: stipes inanis erit.

Cerăsus, untis, f. 3. Chirissonda, κερασοῦς, urbs Cappadociae, in Ponto Polemoniaco, in ora litorali Ponti Euxini. Plin. 6. 4.

Cerataules, ae, m. sonator di cornetta, κερατανλης, idem qui cornicen. V. Ceraula.

Cerathēus, a, um, adject. a Ceratho fl. Virg. in Cyri, v. 113. Carpathium fugiens, & flumina Cerathea.

Cerathus, i, m. 2. Ceratus, Fiume di Ginosa, fl. Cretae, praeter Gnossum fluens, quae etiam de nomine fluvii dicta est.

Ceratia, f. 1. herba uno folio, radice nodosa, & magna. Plin. l. 26. c. 8.

Ceratias, ae, m. κερατίας, cometa cornutus, a κέρας, cornu. Plin. l. 2. c. 25. Ceratias cornu speciem habet, qualis fuit, cum Graecia apud Salaminas depugnavit.

Ceratīnae, f. 1. κερατίναι λόγοι, argumentationes sophisticae, in quibus cornuum mentio fit, a κέρας, cornu, ut, quod non perdidisti, habes, cornua non perdidisti, cornua ergo habes. Quint. l. 1. c. 10.

Ceratīum, n. 2. κεράτιον, siliqua, a κέρας, cornu, quia est corniculata, & speciatim fructus arboris ceroniae, quae & ipsa ceratia, & ceratonia dicitur, quia est incurvus instar cornu. Col. de arborib. c. 25.

Ceratorīum, ii, n. 2. cerotum, ceratum, ceroto. Marcell. Empir. c. 35. Ceratorium chalasticum. Cal. Aurel. 2. Tard. c. 3. Ceratorium apponere.

Cerātum, i, n. 2. emplastri genus ex cera, ceroto. Cels. l. 4. c. 20. Ceratum ex cyprino. Et c. 24. Ceratum liquidum.

Ceratūra, ae, f. 1. cerae obductio. Col. l. 12. c. 50. Quemadmodum nova vasa si calefiant, liquidam ceram facile excipiunt, sic vetera non crediderim propter olei succum ceraturam pati.

Ceratus, a, um, cera obductus, incerato, ut ceratae tabulae, in quibus scribebant. Cic. Divin. in Ver. c. 7. Ceratae pennae, Horat. l. 1. od. 2.

Ceraula, ae, κεραύλης, cornicen, a κέρας, cornu. Apul. l. 8. A. A. Juvenis satis corpulentus, & ceraula doctissimus. Priceus quidem legit ibi choraula, sed Salmas. in exercit. Plin. priorem lectionem defendit. Legitur haec vox & in Vopisc. Charig. c. 19. ubi alii legunt Cerataules. quod idem est: alii Choraules.

Ceraunia, f. 1. vel Ceraunium, n. 2. κεραυνία, κεραύνιον, gemma, a κεραυνός, fulmen, fulgur, quia cadit cum imbribus, & fulminibus, vel quia fulget instar fulguris. Plin. l. 37. c. 9. & 10. Claudian. de laud. Serenae, v. 78.

Ceraunia, orum, montes Epiri, ita appellati, quod fulminibus infestentur. nam κεραυνός fulmen est. Virg. Aen. 3. v. 506. Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta. ¶ Flor. l. 2. c. 9. Ceraunios montes vocat. V. Acroceraunia.

Ceraunium, n. 2. κεραύνιον, tuberis genus, a κεραυνός, fulmen, quia e fulminibus, & tonitribus maxime nascitur. Plin. l. 19. c. 3. ubi alii aliter leg.

Ceraunius, a, um, ad Ceraunia Epiri montes pertinens. Colum. 3. 2. Ceraunia vites.

Ceraunobolia, ae. 1. κεραυνοβολία, Apellis tabula, in qua fulmina pinxit, a κεραυνός, fulmen, & βολή, jactus. Plin. l. 35. c. 10.

Ceraunus, a, um, Ceraunius. Propert. 2. 13. 3. Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno. h. e. scopulis Acrocerauniis.

Cerberastrum. V. Serperastrum.

Cerberĕus, a, um, adject. a Cerbero. Stat. 5. Silv. 1. v. 249. Ne Cerbereos Priscilla tremiscat latratus.

Cerbĕrus, m. 2. Cerbero, Κέρβερος, canis triplici capite, januae Infernalis custos, quem Hercules domuit, & subactis Inferis ad Superos catenis constrictum traxit, tum videlicet, cum ad Inferos descendit, ut Theseum liberaret, qui occiso Pirithoo in vinculis apud Plutonem detinebatur, cum eo profecti essent ad rapiendam Proserpinam. Interpretatio haec est, Cerberum canem fuisse Plutonis, vel Orci Regis Epiri, seu Albaniae inferioris, Epirum partem esse infernam Regni Saturni secus mare inferum, in Epiro canes ferocissimos esse, qui sint instar trium canum alius generis, Herculem occiso, vel placato Cerbero Theseum e carcere liberavisse. ¶ Sed Mythologi terram interpretantur, dictamque volunt Cerberum, quasi κρεοβόρον, hoc est, carnivorum, a κρέας, caro, & βορός, vorax, quia terra corpora omnia sibi credita vorat, & consumit. ¶ Alii serpentem fuisse volunt in Taenaro Laconiae promontorio, qui populis exitiosissimus esset, & quoniam in Taenaro ad Inferos dicitur esse aditus, Ditis canem esse nominatum, denique hunc serpentem ab Hercule interemptum fuisse. Virg. Aen. 6. v. 417.

Cercūris, f. 3. animal quoddam amphibium. Var. apud L. L.

Cercius. V. Circius.

Cercōlips, ipis, f. 3. κερκόλιψ, genus simiae, sine cauda, a κέρκος, cauda, & λείπω, relinquo, desum, deficio. Sed alii dicunt simiam esse, quae caudam pinguem habet, & ultimam partem villosam, a κέρκος, cauda, & λίπος, pinguedo. Fest.

Cercopithēcus, m. 2. gatto mammone, קוף, Ger. meerkatz, Gal. guenon, Hisp. gato paus, κερκοπίθηκος, simia cum cauda, a κέρκος, cauda, & πίθηκος, simia. Mart. l. 14. epigr. 202. Si mihi cauda foret, cercopithecus eram. ¶ Hoc animal inter varia monstra adorabant Aegyptii. Juven. Sat. 15. v. 4. Effigies sacri nitet aurea Cercopitheci.

Cercops, opis, f. 3. κέρκωψ, fera ingentem habens caudam, idest, vulpes, vel genus simiae, idem ac cercopithecus, a κέρκος, cauda, & ὤψ, facies, quia cauda spectabilis est. ¶ Aliqui intelligunt hominem versutum, quod velut in facie caudam habeat, qua aliis blandiatur, alii lucrionem, a κέρδος, lucrum. Fest.

Cercūrus, i, m. κέρκουρος, navis praegrandis Asiana, vel Cypria, Plin. l. 7. c. 56. Plaut. Stich. 2. 2. 43. Conspicatus sum interim Cercurum, quo ego me majorem non vidisse censeo.

Cercyonēus, a, um, ad Cercyonem pertinens. Fuit autem Cercyon Neptuni filius, latro insignis apud Eleusinem, qui validissimas arbores incurvans, iis alligatos viatores discerpebat, ut Ovid. 7. Met. v. 439. narrat. Hic a Theseo occisus est. Ovid. in Ibin, v. 412. Quaque Ceres vidit laeto pereuntia vultu Corpora Thesea Cercyonea manu.

Cercyros, i, piscis marinus in scopulorum sine habitans. Ovid. in Halieut. v. 102.

Cerdo, onis, m. artefice vile, artigiano di poco pregio, significat vilem, & sordidum artificem, quique omni ratione lucellum sectatur, quales sunt infimae plebis homines, & nullius census; a κέρδος, lucrum. Juvenal. Sat. 8. v. 182. At vos, Trojugenae, vobis ignoscitis, & quae Turpia cerdoni, Volesos, Brutosque decebunt. ¶ Jungitur interdum cum aliis artificum nominibus, ut sutor cerdo apud Martial. 3. 59. ciabattino. Et cerdo faber in Inscript. apud Spon. ¶ Est etiam nomen proprium servi apud Ulpian. Dig. 38. 1. 42.

Cerealia, orum, Sacrifizio di Cerere, Δημήτρια, sacra Cereris a Triptolemo instituta, al. Thesmophoria a Cerere Thesmophora, idest, legumlatrice, & Adoria, ab ador, far, frumentum. Haec festa tanta religione celebrabantur, ut feriae pollutae crederentur, si quis eo tempore cum uxore concubuisset. Praeterea in sacrificiis Cereris vinum non adhibebatur. Unde Plaut. in Aulul. jocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum, quod nihil vini ad nuptias esset allatum. V. Augustin. de civ. Dei, l. 7. c. 20.

Cereālis, le, o. 3. ciò, che appartiene a Cerere, Δημητριακός, quod ad Cererem pertinet. Virg. 1. Aen. v. 177. Cerealiaque arma expediunt. ¶ Aediles Cereales, Magistratus erat duorum virorum, qui rei frumentariae apud Romanos praeerant. ¶ Cereales ludi, qui in honorem Cereris fiebant. Liv. l. 30. c. 39. ¶ Cereale papaver a Virg. 1. Georg. dictum est, vel quod est esui, sicut frumentum, vel quod eo Ceres usa est ad oblivionem doloris. ¶ Cerealis coena, h. e. lauta, qualis diebus Cerealibus solebat apparari. Plaut. Men. 1. 1. 25.

Cerebellāre, ris, n. 3. tegumentum cerebri. Veget. l. 3. c. 33. (si salva est lectio) Caput cerebellari communire.

Cerebellum, n. 2. cervelletto, ἐγκεφάλιον, dimin. a cerebrum. Plin. l. 29. c. 5. Morsis a cane rabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur.

Cerebrōsus, a, um, adject. qui ex cerebro laborat, ghiribizzoso, girellaio, quemadmodum cerebrosum senem, h. e. mente commotum, Plaut. dixit Mostel. 4. 2. 36. Et ita insanum, & cerebrosum conjungit Lucil. apud Nonium, qui c. 1. n. 82. cerebrosum interpretatur eum, qui ad insaniam facilis est. Horat. l. 1. Sat. 5. v. 21. Cerebrosus prosilit unus, &c. quem locum vide. ¶ Dicitur & de brutis. Col. l. 2. c. 11. Noxium est bobus, quos pabulo suo cerebrosos reddit.

Cerĕbrum, n. 2. cervello, מוח, Ger. das hirn, Gal. cerveau, ou cervelle, Hisp. meollo de la cabeça, ἐγκέφαλος, substantia illa, quae in capite inclusa est, a κάρα, vel a κέρας, caput. Cic. 1. Tusc. c. 9. Alii in corde, alii in cerebro dixerunt animi esse sedem, & locum. Plaut. Mil. 2. 2. 51. Cerebro laborare. h. e. mente commotum esse. Alii tamen aliter legunt. ¶ Cerebrum accipitur pro bili, seu iracundia. Hor. l. 1. Sat. 9. v. 11. O te, Bollane, cerebri felicem! Alii ibi accipiunt pro sapientia. Id. lib. 2. Sat. 3. Putidius cerebrum, dixit, h. e. insaniorem mentem. ¶ Jculariter Plaut. Aulul. 2. 1. 28. Mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta, soror: lapides loqueris. Id. Poen. 3. 5. 25. Id nunc his cerebrum uritur. h. e. irascuntur, aegre patiuntur. ¶ Cerebrum arboris, pro ipsius medulla. Plin. l. 13. c. 4.

Cereŏlus, a, um, diminutivum a cereus, a, um. Apud Col. l. 10. v. 404. cereola dicuntur pruna cerei coloris, quae a Plin. cerina appellantur lib. 15. cap. 13.

Ceres, eris, Cerere, Δημήτηρ, filia Saturni, & Opis, soror Jovis, ex quo Proserpinam peperit, a Gentibus habita Dea frugum. Dicta est Ceres a creo, olim cereo, quasi frugum creatrix. Sed aliis dicta videtur quasi Geres a gerendis frugibus. Cic. 2. & 3. de nat. Deor. A Graecis dicitur Δημήτηρ, quasi γημήτηρ, hoc est, terra mater; quia terra omnium frugum mater est. Id. 2. ibid. ¶ Peculiari epitheto Alma dicitur, quia homines, & bestias alit. Graeci etiam Cererem Thesmophoron vocant, hoc est, legum latricem a θεσμὸς, lex, & φέρω, fero, quia ante, quam illa agriculturae usum docuisset, homines nulla lege vivebant, postea Cereris beneficio monstrato usu frugum, coeptum est de agrorum finibus, qui antea nulli erant usui, disceptari, quam primam volunt fuisse legum, & juris originem. Nonnullorum opinione eadem est, ac terra. Cic. 1. & 2. de nat. Deor. Aliis est intelligentia, quae terrae praesidet. Id. 3. ibid. ¶ Aliis Ceres Luna est, ut Liber est Sol. Virg. 1. Georg. Vos o clarissima mundi lumina, labentem caelo quae ducitis annum Liber, & alma Ceres. ¶ Aliqui duas Cereres faciunt, primam filiam Caeli, & Vestae, sororem Saturni, uxorem Sicani Regis antiquissimi Siculorum, matrem Acherontis, quae Siculos frumenti usum docuit; secundam filiam Saturni, & Opis, sororem Jovis, matrem Proserpinae ex Jove fratre. Boccat. l. 3. & 8. V. Proserpina, & Triptolemus. ¶ Ponitur interdum Ceres pro ipso frumento, seu pane, sicut Liber pro vino. Ter. Eun. 4. 5. Sine Cerere, & Baccho friget Venus. ¶ Cereri sacrificant, dici solitum, si quando in convivio deesset vinum, propterea, quod in hujus sacris nefas vinum inferre. Plaut. in Aul. 2. 6.

Cerevisia. V. Cervisia.

Cerĕus, a, um, o. t. 1. di cera, Ger. wechsen, Gal. de cire, Hisp. de cera, κήρινος, quod est ex cera. Cic. 3. de nat. Deor. c. 12. Si omnis cera commutabilis esset, nihil esset cereum, quod commutari non posset. ¶ Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. Horat. ad Pison. v. 163. Cereus in vitium flecti. ¶ Item pro flavo, giallo, a cerae colore. Virg. 2. Ecl. Addam cerea pruna. Inde ficedulae pingues ab Accio apud Nonium cereae vocantur, translucente nimirum per cutem flava pinguedine. ¶ Quandoque pro uncto. Martial. l. 1. epigr. 93. Cerea si pen-

pendet lumbis, & vita lacerna. ¶ Alii interpretantur lacernam, quæ ex longo usu candidum colorem amisit, & cerea, seu subfusca facta est.

Cereus, i, m. 2. cerio, torcio, Ger. wachskertz, Gal. un cierge, Hisp. cirio, κηρὸς, est funale, vel candela ex cera confecta. Cic. Offic. 3. 20. Omnibus vicis statuæ factæ sunt, ad eas thus, & cerei. Mart. l. 14. epigr. 42. Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes. ¶ Festus: Cereos Saturnalibus muneri dabant humiliores potentioribus, quia candelis pauperes, locupletes ceris utebantur.

Cerla, æ, f. 1. potionis genus apud Hispanos. Plin. l. 22. c. 25.

Cerifice. V. Ærifice.

Cerifico, n. 3. ceram facio. Plin. l. 9. c. 38. Cum cerificavere, fluxos habent succos. h. e. cum lentorem suum ceræ similem mutuo attritu salivavere. Al. leg. fastificavere.

Cerinarius, ii. V. Carinarius.

Cerintha, æ, cerinthe, es, κηρίνθη, κήρινθος, κήρινθον, herba, mellis cum cera mixti saporem habens, folio candido, cujus florum apes sunt avidissimæ, a cera, quia ad ceram conficiendam confert. Virg. 4. Georg. v. 63. Cerinthæ ignobile gramen. Adde Plin. l. 21. c. 12.

Cerinus, a, um, o. 1. 2. simile alla cera, Ger. das dem wachs gleich ist, Gal. resemblant a cire, Hisp. semejante a la cera, κήρινος, quod ceræ simile est. Plin. l. 15. c. 13. Laudatiora cerina, atque purpurea. ¶ Cerinum, subst. vestis genus, a colore ceræ. Plaut. Epid. 2. 2. 49.

Cerion, n. 2. κηρίον, favus. Plin. l. 20. c. 2. Sanat ulcera concreta in modum favi, quem cerion appellant.

Cerites, m. 1. κηρίτης, gemma est cerei coloris. Plin. l. 37. c. 10.

Ceritulus, vel Cerritulus, a, um, adject. diminut. a Ceritus. Capel. inst. l. 9. Assimilare quemquam vel cerritulum garrientem.

Ceritus, vel cerritus, a. 1. 2. indemoniato, insanus, furiosus quasi cereritus, idest, a Cerere animo vexatus, mente orbatus, quia ut in Bacchi sacris a Baccho, sic in Cereris sacris a Cerere furore corripiebantur. Horat. l. 2. sat. 3. v. 277. Cerritus fuit, an commotæ crimine mentis absolves hominem? Plaut. Amph. 2. 2. 144. Quia tu istam jubes pro cerrita circumferri? Id. Menæch. 5. 4. Larvatus est ille, aut cerritus. ¶ Rectius videtur scribi dupliciter. est enim contractum a Cereritus.

Cermalus, locus in Urbe sic nominatus. Festus Apud Varr. l. 4. L. L. est Germalus.

Cernentia, æ, f. 1. actus cernendi, il vedere. Capell. l. 4. de nupt. Philol. Cernentia opponitur cæcitati.

Cernetum, opp. Latii, inter Bovillas, & Cassinum. Plin. l. 3. c. 5. Pop. Cernetani. Id. ibid.

Cernitus, a, um, idem quod cretus, discretus, separatus, cribratus, a cerno, Theod. Priscian. l. 2. c. 4. Lomentum subacium bene cernitum. Alii aliter legunt.

Cerno, is, crevi, cretum, cernere, proprie significat separare, secernere, cribrare, crivellare, vagliare, διαττᾶν. Est enim per metathesim a κρίνω, dirimo, discerno, ut placet Vossio. Plin. l. 33. c. 5. Cribro tenui cernitur. Ovid. de Medicam. faciei, v. 89. Hæc ubi contriveris, per densa foramina cerne. Cato R. R. c. 107. per cribrum minutissime cernere. ¶ Hinc & pro agitare usurpat Severus in Etna, v. 491. quia quæ cernuntur, agitantur. Verba Severi sunt: Sicut cum curvo rapidum mare cernitur æstu. ¶ Et quia omnis judicandi vis in rerum discretione posita est, qua vera a falsis separantur, ideo sæpe usurpatur pro judico, censeo, delibero, giudicare, deliberare. Tacit. An. l. 15. c. 14. Illum locum tempusque destinatum, quid de Armenia cernerent. Cic. 3. Leg. Quodcumque Senatus creverit, populusve jusserit, tot sunt. Plaut. Cist. 1. 1. 1. Mihi amicam esse crevi. h. e. constitui, ho stabilito. ¶ Item pro decerno, dimico, certo, combattere. Virg. 12. Æneid. v. 709. Inter se coiisse viros, & cernere ferro. Plaut. Amph. argum. 2. Pro patria Amphitruo dum cernit cum hostibus. Sic cernere certamen, h. e. certare: Plaut. Bacchid. 3. 2. 15. cernere bellum, pro bello, seu armis disceptare. Lucret. l. 5. v. 393. Cernere vitam, i. e. de vita armis certare, Enn. apud Cic. l. 1. Offic. c. 12. ¶ Frequentissime usurpatur pro videre, vedere, βλέπειν, qua notione plerumque præterito caret. Horat. l. 1. sat. 3. v. 25. Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum? Nepos in Timol. c. 2. 2. Ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur. Virg. 5. Æn. frustra cerno te tendere contra. ¶ Differunt tamen cernere, & videre. nam cernere est formas atque imagines rerum visu internoscere, discernere: videre, est aciem oculorum aliquo intendere quare cernere plus est, quam videre. Cic. Tuscul. 1. c. 20. Nos enim ne nunc quidem oculis cernimus ea, quæ videmus, non discerniamo. ¶ Usus tamen hæc confundit, & promiscue usurpat. Plin. l. 8. epist. 20. Seu quod differimus, tamquam sæpe visuri, quod datur videre, quoties velis cernere. Cic. 4. Acad. c. 25. Ego Catuli Cumanum ex hoc loco regionem video, Pompejanum non cerno. Id. Fam. 6. ep. 3. Quæ ego tam video animo, quam ea, quæ oculis cernimus. ¶ Translate ponitur pro animadvertere, intelligere, osservare, intendere. Cic. in Top. Ea quæ tangi & demonstrari non possunt, cerni tamen animo, atque intelligi possunt. Id. 1. Fin. Quidquid porro animo cernimus, id omne oritur a sensibus. ¶ Cernere hereditatem, est adire hereditatem: cum enim, ut inquit Priscian. l. 10. constituat heres, se velle hereditatem adire, cernere dicitur, & cum id fecerit, crevisse. Cic. Att. l. 11. epist. 2. Eo ipso die ex testamento crevi hereditatem. Id. l. 6. Att. epist. 1. Debet etiam fratris Appii amorem erga me cum reliqua hereditate crevisse. V. Cresco. in fine.

Cernualia, um, n. ludi, in quibus super pelles unctas saliebant, & cernuabant. Varr. apud Non. c. 1. n. 76. Etiam pelles bubulas oleo perfusas percurrebant, ibique cernuabant: a quo ille versus vetus est in carminibus: Sibi pastores ludos faciunt coriis, Cernualia. Ita legit Scalig. ad Fest. in voce Coinquire. Alii coriis Consualia.

Cernuatus, a, um, curvus in caput, in terram pronus, inchinato, chino, volto col capo all' ingiù, κεκυφώς, Solin. c. 57. de equo. Adeo sprevit lupatos, ut de industria cernuatus, ruina & se, & equitem pariter affligeret.

Cernulo, as, are, idem quod cernuo. Senec. epist. 8. Non evertit fortuna, sed cernulat, & allidit. Al. leg. cernuat.

Cernulus, a, um, idem quod cernuus. Apul. l. 9. Metam. Supra mensam cernulus corruens.

Cernuo, as, are, a, vel n. 1. inclinare, vel inclinari, voltare col capo in giù, ovvero inchinare, κυβιστᾶν, Apul. l. 1. Met. Corpus exanimatum in flumen pene cernuat. Prudent. l. 1. adv. Symmach. v. 350. Cernuat ora senex barbatus, & oscula figit. Varro de vita pop. Rom. apud Non. c. 1. n. 76. Etiam pelles bubulas oleo perfusas percurrebant, ibique cernuabant, h. e. saltando se se inclinabant, aut in terram cadebant proni.

Cernuus, a, um, adje. incurvatus, in caput pronus, chino, volto col capo a terra, πρηνής. Virg. Æn. 10. v. 894. de equo: Ejectoque incumbit cernuus armo. Ubi Serv. Cernuus, inquit, est qui cadit in faciem, quasi in eam partem qua cernimus: unde & pueri, quos in ludis videmus ea parte, qua cernunt, stantes, cernui vocantur, ut etiam Varro in Theatralibus docet. Hæc Serv. ¶ Hinc Cernui dicebantur ipsi Petauristæ, & funambuli corpora cernuantes, ut habetur in Gloss. Philox. Atque huc pertinere videtur illud Lucilii apud Nonium c. 1. n. 76. Modo sursum, modo deorsum, tanquam collus cernui. V. Voss. in Etymol.

Cero, as, a. 1. incerare. Germ. verwichsen, Gal. cirer, Hisp. encerar, κηρόω, cera obduco. Col. l. 12. c. 50. Sexta olivitate dolia cerari oportere, antiqui dixerunt.

Ceroma, atis, n. 3. κήρωμα, est unguentum ex cera, & oleo, quo athletarum corpora ungi solebant. Sed aliqui dicunt fuisse lutum ex oleo, & terra albida ex agro Albano, vel rubea ex Bajano, pulvere. Martial. l. 7. epigr. 31. Injecto ceromate brachia tendis. ¶ Item locus, in quo athletæ ceromate ungebantur. Plin. l. 35. c. 2. Iidem palæstras athletarum imaginibus, & ceromata sua exornant.

Ceromaticus, a, um, o. 1. 2. κηρωματικός, ceromate unctus. Juvenal. sat. 3. v. 68. Et ceromatico fert niceteria collo.

Cerosus, a, um, o. 1. 2. che ha della cera mischia, κηρώδης, quod ceram admixtam habet. Plin. 32. c. 3. Liquore veluti mellis cerosi, idest, non satis expurgati.

Cerostrotum, n. 2. tarsia, intarsiamento, κερόστρωτον, proprie quod cornibus stratum est, ut lithostrotum, quod lapidibus: item picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur variis coloribus, deinde vermiculatim ligno inseruntur, a κέρας, cornu, & στρωτός, stratus. Plin. l. 11. c. 37. Nunc tincta, nunc sublita, nunc quæ cerostrota a picturæ genere dicuntur. Harduin. tamen cestrota legit. ¶ Vitruv. l. 4. c. 6. Ipsaque forium ornamenta non fiunt cerostrota, neque bifora, sed valvata. Ubi Salmas. & Voss. in Etymol. putant genus aliud encaustices a priore diversum significari, quod ceris fusis, instratisque inurebatur. Nam & hujusmodi fuisse januarum ornamenta, indicat Auson. epigr. 25. in divitem. Alii in Vitruvio leg. cerostrata, al. clostrata.

Cerotum, i, n. 2. cerotto, ceratum, emplastri genus ex cera, κηρωτόν. Mart. l. 11. epigr. 99. Labra pingui delibuta cerote.

Cerretani, Ceretani, pop. Hisp. Tarrac. intra montes Pyrenæos, in finibus Vasconum, Auletanis & Ilergetibus finitimi, quorum regio Cerretania, la Cerdaune, pars Cataloniæ. Plin. l. 3. c. 3.

Cerreus, a, um, o. 1. 2. quod ad cerrum spectat. Plin. l. 16. c. 6. Proximam huic cerream tradit. idest, glandem.

Cerrinus, a, um, o. 1. 2. ex cerro. Plin. l. 30. c. 10. In cerrino calice.

Cerritus. V. Ceritus.

Cerrones, homines leves, & inepti, a cratibus dicti, quod Siculi adversus Athenienses cratibus pro scutis usi sunt, quas Græci γέῤῥα appellant. Festus. Alii legunt congerrones, pro cerrones, & stratis pro scutis.

Cerrus, i, f. cerro, איילון, arboris glandiferæ species est, cujus glande suilla caro firmior redditur. Plin. l. 24. c. 4. Pallad. lib. 1. c. 9. ¶ Arbor est Herculi sacra.

Certabundus, a, um, certans, disceptans. Apul. in Apolog. pag. 288. Diogenes Cynicus cum Alexandro M. de veritate regni certabundus.

Certamen, minis, n. 3. battaglia, combattimento, contrasto, מלחמה, Ger. streit, kampff, Gal. combat, Hisp. pelea, ἀγών, contentio inter duos, aut plures de re aliqua. Cic. de cl. Orat. c. 92. In patrocinio Siciliensi in certamen veni cum Hortensio. Id. pro Planc. c. 26. De quorum urbis positione, propter pulcritudinem, etiam inter Deos certamen fuisse proditum est. Id. 1. Acad. c. 12. Cum Zenone Arcesilas sibi omne certamen instituit. Id. in Pison. c. 32. Adducta res in certamen putabatur. Virg. Ecl. 7. Et certamen erat Coridon cum Thyrside magnum. ¶ Item pro Ludis. Ovid. 1. Metam. Instituit sacros celebri certamine ludos. Vir. 2. Georg. Velocis jaculi certamina ponit in ulmo. h. e. res ipsas, pro quibus certabatur, & quæ victori cessuræ erant. Sic certamen disci, certamen Veneris apud Ovid. 10. Metam. & l. 2. Amor. eleg. 10. Hinc certamina Olympia, Nemea, Isthmia, Pythia, &c. V. suis locis. ¶ Sæpe pro prœlio, seu conflictu bellico ponitur. Virg. 11. Æn. Me solam Teucri in certamina poscunt. Liv. Dec. 3. Ne minus instando renovaret certamen. Hinc certamen inire, experiri, inferre, facere, dirimere, conferere, &c. Liv. sæpe, Cæsar, & al. ¶ Item pro periculo. Cicer. Divin. l. 1. Quo majus erat certamen, & discrimen salutis. Id. l. 1. de Orat. c. 1. Devenimus in medium rerum omnium certamen atque discrimen. ¶ Horat. l. 1. ep. 5. v. 7. Mitte leves spes, & certamina divitiarum. h. e. labores in opibus cumulandis.

Certanter, adverb. cum certamine, vel certando. Paulin. Petrocor. l. 6. v. 489. Aut si certanter rapuissent flumina cætus.

Certatim, adv. a gara, Ger. umb die wette, camps weiss, Gal. à l'envy, à qui mieux mieux. Hisp. à porfia, ἀγωνιστικῶς, cum certamine, & æmulatione. Cic. pro Sex. c. 34. Cum omnes certatim alius alio gravius, atque ornatius de mea salute dixissent.

Certatio, nis, f. 3. contesa, מלחמה, Ger. das streiten, oder kempffen, φιλονεικία, actus, contentioque certantium. Cicer. 2. de Legib. Quod sine curriculo, & sine certatione corporum fiat. Id. l. 2. Fin. c. 14. Virtuti cum voluptate certatio est. ¶ Certatio multæ, Liv. l. 25. c. 3. V. Certo in fine.

Certator, oris, m. 3. qui certat. Vet. Gloss. Certator, ἀγωνιστής. Translate Gell. l. 12. c. 10. Addatur id proper agrestes quosdam & indomitos certatores, qui nisi auctoritatibus adhibitis non comprimuntur.

Certatus, us, m. 4. contesa, certamen. Stat. l. 2. Silv. 1. v. 152. nudosque virorum Certatus.

Certatus, a, um, nom. ex partcip. contrasto. Sil. l. 17. v. 338. Certatus nobis hodie dominum accipit orbis. ¶ Ablativus certato ponitur pro cum certatum esset. Tacit. Ann. 11. 10. In amnis transgressu multum certato. Adde l. 4. histor. c. 16.

Certe, certo, profecto, sine dubio, sine ulla controversia, certamente, אמנם, Ger. gewisslich, Gal. certament, assurement, sans doute, Hisp. ciertamente, δῆλα, adv. affirmantis. Cic. 3. de Finib. Satis ne hoc loco conclusum videtur? certe. ¶ Interdum idem est, quod certo, idest, sine dubio. Terent. Andr. 3. 2. 23. Certe enim scio. ¶ Ponitur & pro saltem. Cic. 1. Tusc. Homines mortem optare incipiant, vel certe timere desistant. ¶ Item pro tamen. Cic. Att. 16. ep. 7. Quamvis non fueris suasor, & impulsor profectionis meæ, approbator certe fuisti. ¶ In responsionibus affirmat, aut concedit. Plaut. Asin. 3. 3. 132. Ain' vero? Le. Certe inquam. Cic. in Orat. c. 42. At dignitatem docere non habet: certe, si quasi in ludo. ¶ Eleganter jungitur cum particulis quidem, & equidem: sed si aliis verbis præponatur, fere dicimus certe quidem; si subjiciatur, quidem certe. Plaut. Pers. 2. 2. 27. Certe equidem pejorem te vidi neminem. Cic. Tuscul. 1. c. 29. Nunc ubi sit animus, certe quidem in te est. Id. Fam. 1. ep. 9. ad fin. Me quidem certe tuarum actionum comitem habebis. Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 8. a med. Agebatur quidem certe nihil.

Certificatio, rei explanatio, manifestatio est apud JCtos Ulpianum, & Scævolam.

Certioro, as, are, certiorem facere, far consapevole. Ulp. leg. 2. §. 11. Dig. de heredit. petit. Si forte is, cui denuntiatum est, eum certioraverit. Et l. 1. Dig. de action. emp. & vend. Neque certiorari debuit, qui non ignoravit. ¶ Ipse autem Ulpian. pro se citat melioris ævi testem Ju-

Julianum

lianum Dig. l. 26. tit. 3. l. 1. §. 33. & l. 23. tit. 6. l. 5. §. 8.

Certisso, as, n. 1. certus fio. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 160.* Vocant eosos, unde certissent.

Certitūdo, is, *certezza*. Apud *Ammian. Marcell. l. 30. post princip.* in Codicibus legitur: In cujus fidei certitudine mansit immobilis. Sed abesse a MSS. Valesii fratres notarunt. V. *Voss. de Vit. serm. l. 1. c. 6.*

Certo, *certamente*, בתמיכה, Germ. *freylich*, σαφῶς, *Ter. Eun.* Hoc certo scio, Rhamnusium se esse aiebat. *Cic. pro Cæc.* Veniunt in mentem mihi permulta, vobis plura, certo scio. *Ter. Eun. 5. 1. 9.* Certo comperi. ¶ Jungitur & cum *quidem*, *Plaut. Epid. 3. 2. 42.* Me quidem certo servavit consiliis suis.

Certo, as, frequentat. a cerno, *contendere*, *combattere*, נצה, Ger. *streiten*, *kempffen*, Gal. *debattre avec quelqu' un*, *combatre*, Hisp. *contender*, *y pelear*, ἀγωνίζομαι, est contendere, vel per disceptationem, vel per vim, quod ad rem bellicam pertinet, & construitur vel absolute, vel cum ablativo, & præp. *cum*, personæ, cum qua contendimus, item cum abl. & præp. *de*, rei, de qua certamen est, item cum abl. instrumenti sine præp. *Tac. l. 21.* Missus in eos eques cum expeditis cohortibus ambigue certavit. *Cic. 2. de Orat.* Qui tot annos cum Pop. Rom. de Imperio certavit. *Ter.* Bene dictis si certasset, audisset bene. *Liv.* Aricini, atque Ardeates de ambiguo agro cum sæpe bello certassent. ¶ Item cum acc. personæ, & præp. *inter*. *Cic.* Reliquum est, ut officiis certemus inter nos. ¶ A Poetis etiam cum dat. personæ usurpatur. *Virg. Eclog. 5.* Solus tibi certet Amyntas. Et *Eclog. 8.* Certent & cygnis ululæ. ¶ Et cum infinito. *Virg. 2. Æneid.* Certantque illudere capto. *vanno a gara nel beffarlo*. ¶ Certare multam alicui, est, de multa alicui irroganda in concione, vel apud Judices disceptare. *Liv. l. 25. c. 3.* Tribuni plebis multam M. Postumio dixerunt, cui certandæ cum dies advenisset, &c. *Id. ibid. c. 4.* Omissa multæ certatione. ¶ Certare officiis inter se, *gareggiare nelle offiziosità*. *Cic. 7. Fam.* ¶ *Plin. in Paneg. c. 30.* Certat Ægyptus cum feracissimus terris: *in fertilità la contende*, &c. ¶ Usurpatur & impersonaliter passiva terminatione. *Cic. l. 1. de Orat.* In Centumvirali judicio certatum esse accepimus. *Liv. l. 1.* Inter ordines certabatur.

Certus, a. 1. 2. apertus, compertus, manifestus, exploratus, notus, clarus, quasi judicatus; per metathes. a sup. *cretus* verbi cerno, *certo*, *chiaro*, ברור, נכון, Germ. *gewiss*, Gal. *certain*, Hisp. *cierto*, *claro*, σαφής. *Cic. Att.* De Cœlio adhuc nihil certi habebamus. ¶ Item non vacillans, non errans. *Martial.* O quam certa fuit librato dextera ferro. *Ovid.* Da mihi, quod petitur, certo contingere ferro. ¶ Certus item est securus, fidelis. *Cic. l. 2. in Verr. c. 64.* Cum Androne homine honestissimo, & certissimo electus est. *Plaut. Trin. 1. 2. 57.* Tu ex amicis certis mihi es certissimus. ¶ Item definitus, peculiaris, constitutus. *Cic. Att. l. 5. epist. 17.* Habere homines certos. *Liv. l. 1. c. 50.* In diem certam convenire. *Cic. in Orat.* Certa & definita lex in carminibus. Et *l. 1. de Orat.* Certis quibusdam verbis fieri divortium. ¶ Construitur cum genitivo, vel cum ejusdem casus gerundio: item cum ablat. & præposit. *de*. *Tacit. histor. 2. c. 46.* Certus consilii. *Id. 4. histor. c. 14.* Desciscendi certus. *Plancus Ciceroni Fam. 10. ep. 2.* De hoc mihi parum certum est. ¶ Certum est mihi, h. e. deliberatum, & constitutum est. *Ter. And. 2. 1. 11.* Si istuc ita certum est tibi. *Plaut. Capt. 3. 1. 32.* Certum est jus meum omne persequi. ¶ Pro certo dicere, pro certo habere, credere &c. hoc est certum, & verum dicere &c. *Cic. Sallust.* ¶ Certo certius, h. e. verissime. *Apul. l. 10. Miles. ad fin.* Quos occultaret apud se certo certius. ¶ Apud *Virg. 9. Æn. v. 250.* Certa pectora, exponit Servius firma, vel fortia. ¶ Certiorem facere, *far sapere*, *far consapevole*. *Cic. Fam. 9. ep. 23.* Cum certum sciam, faciam te paulo ante certiorem. Eodem sensu facere certum est apud *Virg. 3. Æn. v. 179.* Anchisem facio certum, remque ordine pando. Et apud *Plaut. Pseud. 1. 1. 16. & 4. 6. 35.*

Cerva, æ, f. 1. *cerva*. *Gell. l. 15. c. 22.* Cerva alba Sertorii. *Virg. Æn. 6. v. 802.* Æripes cerva.

Cervarius, a, um, o. 1. 2. quod est a cervo. Cervarium venenum, succus limei herbæ, quo sagittas in venatu tingunt. *Plin. l. 27. c. 11.* ¶ Lupus cervarius fera est lupi effigie, maculis pantheræ, a cervi pernicitate. *Id. l. 8. c. 22.* ¶ Aliqui dicunt, animal esse ex cervo, & lupa, aut ex lupo, & cerva genitum.

Cerūchi, m. 2. κεροῦχοι, funes a dextera, & sinistra antennæ, quibus ejus cornua firmantur. Aliqui accipiunt pro ipsis cornibus antennæ, idest extremis antennæ partibus, quæ in utrumque veli latus diffunduntur, alii pro cavea in fastigio navigii, quam Latini corbem vocant. *Lucan. l. 8. v. 177.* Surget, & instabit summus minor Ursa ceruchis.

Cervīcal, alis, n. 3. *guanciale*, מראשות Ger. *kissen*, Gal. *chevet*, *traversin de lit*, Hisp. *almohada*, *cabecera*, προσκεφάλαιον, id, quo dormientis cervix, seu caput fulcitur. *Juven. sat. 6. v. 352.* Conducit comites, sellam, cervical, amicas.

Cervicosĭtas, atis, f. 3. obstinatus animus, pervicacia, *durezza*, *ostinazione*. *Sidon. l. 7. epist. 9.* Disciplinæ ægre subditur popularium cervicositas.

Cervicŭla, f. 1. dim. a cervix. *Cic. 5. Verr. c. 19.* Tamen ne putamus, patronum tuum in hoc crimine cerviculam jactaturum? *h. e.* se ostentaturum. ¶ Metaphorice *Vitruv. l. 10. c. 13.* in machinæ hydraulicæ descriptione: Supra cerviculam ejus coagmentata arcula, &c.

Cervīnus, a, um, o. 1. 2. *di cervo*, Germ. *hirschin*, ἐλάφειος, quod ad cervum pertinet, ut Cervinum cornu, cervinus color, qualis est pellis cervi vel castaneæ. *Pallad. l. 4. c. 13. Horat. l. 1. epist. 2.* ¶ Cervina senectus apud *Juvenal. sat. 14. v. 251.* est diuturna, & vivax. Cervi enim ultra centum annos vivere dicuntur, ut est apud *Cicer. Tuscul. 3. c. 28.* & *Plin. l. 8. c. 32.*

Cervisĭa, cerevisia, f. 1. *cervogia*, *birra*, שכר, Ger. *bier*, Gal. *cervoise*, *bierre*, Hisp. *cerveza*, ζῦθος, potus ex hordeo, vel avena, a Cerere, idest, fruge, quasi Cereris vis, quia frugum vis eo in liquore dominatur, vel a voce Gallica. *Plin. l. 22. c. 25.* Ex iisdem frugibus fiunt & potus, zythum in Ægypto, cœlia, & ceria in Hispania, cervisia, & plura genera in Gallia, aliisque provinciis.

Cervix, icis, f. 3. *cervice*, *collottola*, עורף, Germ. *genick*, Gal. *le derriere du cou*, Hisp. *cerviz*, τράχηλος, posterior colli pars, quæ ab occipitio incipit, & tendit ad spinam, a *curvus*, quia inflectitur, & curvatur. *Cic. Tusc.* Gladium demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus. *Id. de Div. l. 2. c. 64. ex Pacuvio:* Testudo capite brevi, cervice anguina. ¶ Translate cervix ponitur pro fortitudine, & audacia. *Cic. Verr. 5. c. 59.* Si qui erunt tantis cervicibus Recuperatores, qui audeant in Provincia, cum Prætor adsit, contra voluntatem ejus judicare. *Id. pro Domo.* Universam Remp. solis vestris cervicibus sustinetis. ¶ Cervices præbere, dare alicui, est, dare se in alicujus potestatem, se necandum præbere. *Cic. anteq. iret in exil. & Philip. 5.* ¶ In cervicibus esse, h. e. imminere. *Liv. l. 22. c. 33.* In cervicibus bellum est. Adde *l. 44. c. 39.* ¶ Quod monet *Quintil. l. 8. c. 3.* primum Hortensium cervicem in singulari usurpasse, falsum ostenditur ex verbis *Pacuvii* (qui ante Hortens. fuit) modo allatis, & ex *Enn.* apud *Serv. ad 10. Æn. v. 396.* ¶ Cervix vitis est vitis crassior, & robustior ramus. *Colum. l. 4. c. 7.* Cum ad unum pampinum jam redegeris, & ipse excesserit pedalem longitudinem, decacuminare conveniet, ut in cervicem potius confirmetur, & sit robustior. ¶ Cervices ligneæ dicuntur a *Vitruv. l. 10. c. 13.* capita tignorum. ¶ In genit. plur. habet *cervicium*, & *cervicum*: illud probatur a *Charis. l. 1.* ex *Plin. Secundo*; hoc usurpatur a *Cic. in Orat. c. 18.* & *Plin. 23. 2.*

Cerŭla, æ, diminut. a cera. Exempla vide in *Cera*.

Cerusmanus, in carmine Saliari, veteri lingua significat, *creator bonus*. *Fest.* in voce *Matrem Matutam*.

Cerussa, f. 1. *biacca*, פוך, Ger. *bleyweiss*, Gall. *ceruse*, *fard*, Hisp. *albayalde*, ψιμμύθιον, plumbum aceto in calcem, seu cinerem dissolutum, quasi κηρώσσα, *ceres*, a κηρός, *cera*, propter similitudinem. *Plin. l. 34. c. 18.* ¶ Est & color quidam, quo sibi fucum mulieres faciunt. *Ovid. de medicam. faciei. v. 73.* Nec cerussa tibi, nec nitri spuma rubentis Desit.

Cerussātus, a, um, adject. cerussa illitus, *imbiaccato*, ut cerussata cutis, cerussatæ buccæ, *Martial. l. 7. epigr. 24. Cic. in Pison. c. 11.*

Cervŭlus, i, *cervietto*, diminut. a Cervus. *Frontin. de Stratagem. l. 1. §. 5.* Vallum cervulis, & alio materiæ genere constructum incendit. V. Cervus.

Cervus, vi, m. 2. *cervo*, איל, Germ. *hirsch*, Gal. *cerf*, Hisp. *ciervo*, ἔλαφος, animalis species, a κέρας, cornu. *Cic. Tusc. l. 3. c. 28.* Natura cervis, & cornicibus vitam diuturnam dedit. ¶ Cervi item furcæ sunt, quæ fiunt ad sustentationem casarum, ita dictæ a similitudine cornuum cervinorum. *Virg. Ecl. 2.* Atque humiles habitare casas, & figere cervos, ut *Servius* exponit. ¶ Cervis istis, seu furcis utebantur etiam ad impediendos hostium accessus, incursusve. *Liv. l. 44. c. 11.* Cervis etiam objectis, ut viam intercluderet. Adde *Cæs. l. 7. B. G. c. 72.*

Ceryx, icis, m. 3. *banditore*, *trombetta*, κῆρυξ, græco, a κηρύσσω, clamo. *Senec. de Tranquil. anim. c. 3.* Non vis enim nisi Consul, aut Prisfanes, aut Ceryx, aut Sufes administrare Remp. ¶ In Vet. Gloss. Ceryx exponitur etiam ὁ ὑπὲρ εἰρήνης ἀποστελλόμενος, caduceator.

Cespes. V. Cæspes.

Cessans, antis, *intralasciante*, *tardo*, *ozioso*, qui cessat, & intermittit, tardus, otiosus. *Horat. l. 1. od. 35.* Concitare cessantes ad arma. *Lucan. l. 3. v. 451.* Solum cessans aratro. *h. e.* coli intermissum. *Ovid. 2. Trist. el. 2. in fi.* Cessantia fata. *h. e.* tarda. *Sueton. in Cæs. c. 76.* Consulis morte cessans honor, *carica vacante*.

Cessatio, nis, f. 3. *cessagione*, *intralasciamento*, שבת, Ger. *aufhörung*, Gall. *relasche*, *cessation*, Hisp. *cessacion*, ἀεργία, *Cic. 1. de nat. Deor. c. 37.* Epicurus nihil cessatione melius existimat. *h. e.* otio. *Plaut. Pœn. 4. 2. 103.* Id negotium institutum est, non datur cessatio. *h. e.* intermissio.

Cessātor, oris, m. 3. piger, lentus, segnis, *ozioso*, *chi tralascia*, שובת, Germ. *müssig*, ἀεργός, ociosus, qui cessat, & nihil agit. *Cic. Pæto, l. 9. ep. 17.* Non quod cessator esse solerem.

Cessātrix, icis, f. 3. a cessator. *Tertul. l. 1. adv. Marcion. c. 24.* Quomodo defenditur bonitas ex majori parte cessatrix?

Cessātus, a, um, nom. ex partic. pass. a neutro *cesso*, ut Cessata arva, idest, neglecta, & non culta. *Ovid. 4. Fast. v. 617.* Largaque provenit cessatis messis in arvis. *Id. 10. Metam. v. 669.* cessata tempora. *h. e.* in quibus cessatum est.

Cessim, adverb. *addietro*, *indietro*, Vet. Gloss. Cessim, gradatim. *Justin. l. 2. c. 12.* Ite cessim, inhibete remis, & a bello discedite. *Varro apud Non. 4. 42. & 109.* Vereor ne me quoque, cum domum ab Ilio Cessim revertero, præter canem cognoscat nemo.

Cessio, onis, f. 3. *cessione*, actus cedendi. *Cic. in Top. cap. 5.* Abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut traditio nexu, aut in jure cessio. ¶ *Cessio diei* est accessio temporis, quo incipit deberi æs alienum. *Ulpian. Dig. 36. 2. 7.* Hæredis aditio moram legati quidem petitioni facit, cessioni diei non facit.

Cesso, as, n. 1. frequent. a cedo, *cessare*, *fermarsi*, *lasciare*, שבת, Ger. *aufhören*, *ablassen*, Gal. *cesser*, Hisp. *cessar*, παύομαι, est desidere, desinere, intermittere, finem facere, abstinere, conquiescere, respirare. *Donat. in Ter. Eun. 3. 1. 15.* Cessat desidiosus, requiescit fessus. ¶ Usurpatur vel absolute. *Cic. 1. Acad.* Nec tamen illum cessare, sed celare, quæ scribat, existimo. ¶ Vel cum infinito. *Id. Att.* Ille non cessat de nobis detrahere. ¶ Vel cum abl. & præpos. *in*, aut *a*, vel *ab*. *Id. de Sen. cap. 5.* Neque unquam in suo studio, & opere cessavit. *Liv. 4. 27.* Nec ex quo castris castra collata sunt, cessatum a levibus præliis est. ¶ Interdum significat ab opere vacare, otiosum esse, nihil agere, *star ozioso*. *Cic. de nat. Deor.* Isto tam immenso spatio, quæro, cur Pronæa vestra cessaverit. ¶ Interdum tardare, morari, diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere, *tardare*, *indugiare*. *Virg. 6. Æn.* Cessas in vota, precesque. *Ter. Eun.* Paululum si cessassem, domi non offendissem. ¶ Cessare dicuntur agri, qui non seruntur. *Virg. 1. Georg. v. 70.* Alternis idem tonsas cessare novales, &c. Sic mulieres, cum parere desinunt. ¶ Item cessare dicuntur, qui in judicio ad dicendam causam non comparent. *Suet. in Claud. c. 15.* Absentibus secundum præsentes facillime dabat, nullo delectu, culpa ne quis, an aliqua necessitate cessasset. ¶ Cum dat. pro vacare, dare operam, habet *Propert. lib. 6. el. 6. v. 21.* Nam tua non ætas unquam cessavit amori. V. Scalig. ad eum loc. *Plaut. Pseud. 1. 3. 12.* It dies, ego mihi cesso. *h. e.* ego tempus tero damno meo.

Cessus, particip. a cedo. V. Cedo.

Cestiānus, a, um, ad Cestium pertinens, qui fuit declamator, sæpe a *Senec. in Controvers.* laudatus. *Id. sub fin. controv. 7.* Deinde ad illum colorem redit Cestianum.

Cesticillus appellatur circulus, quem superimponit capiti, qui capite aliquid est laturus. *Festus.* Al. leg. *circitillus*, alii *cesticulus*.

Cestrosphendŏne, es, f. κεστροσφενδόνη, telum semicubitale, bipalme spiculum infixum habens digiti crassitudine, cui ad libramen pinnæ tres, veluti sagittis solent, circumdabantur. *Liv. l. 42. c. 65.*

Cestron, vel Cestrum, i, κέστρον, herbæ genus apud *Plin. l. 25. cap. 8.* Alio nomine Vettonica dicitur. ¶ Item scalpellum exiguum in modum veru factum, quo utebantur in ebore pingentes. *Plin. l. 35. c. 11.* ¶ Opera hac ratione picta *cestrota* appellantur. *Id. l. 11. c. 37.* V. Cerostrotum.

Cestrōtum, i, encausticum opus cestro pictum. Ita legit in exemplis sup. adductis in *Cerostrotum* Salmasius in *Exercitat. Plinian. pag. 231.* & *Turneb. l. 13. c. 24.* V. Cestron.

Cestus, i, m. 2. κεστός, mulieris ornatus, sive baltheus, acu pictus, a κεντέω, pungo. Quare scribendum est sine diphthongo. *Voss. Etymol.* in Voce *Castus*. ¶ Præcipue cestus dicitur zona illa, qua nova nupta nuptiarum die præcingebatur, a sponso solvenda. Unde illud: Zonam solvere. V. in Zona. ¶ *Vet. Scholiast. ad Stat. Theb. l. 2. v. 283.* observat, Cesti usum esse in honestis nuptiis, nam turpes ideo incestas dici,

quod illo sacro Veneris cingulo non fuerint vinctæ. ¶ Fuit autem Cestus cingulus ille pulcherrimus picturatus, efficax ad illectamenta Gratiarum, & amorum, quo Venus Martem, & Juno Jovem sibi conciliabant. *Mart. l. 6. epigr. 13.* Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis, a te Juno petit ceston, & ipsa Venus. *Ceston* dixit græca inflexione pro *Cestum*. ¶ Cestum Veteres vetustissimum hymnum vocaverunt, quo Paris Veneris laudes complexus est, eamque Junoni & Palladi prætulit. Hinc creditur orta fabula de Paridis judicio. ¶ Cestus item arma pugilum. V. *Cæstus*.

Cetariæ, arum, f. 1. & Cetaria, orum, n. loca juxta mare, stagnante lacu, in quibus thynni, & alii hujusmodi pisces capiuntur, & saliuntur. *Plin. l. 37. c. 5.* Juxta cetarias. Ita legit *Harduin. Horat. l. 2. sat. 5. v. 44.* Adnabunt thynni, & cetaria crescent.

Cetarius, ii, m. *pescatore di pesci grossi, salumiere*, genus piscatorum, qui majores pisces capiunt, & salsamentis condiunt, ut vendant: a *cete*, quæ in mari sunt majora piscium genera. *Varro apud Non. c. 1. n. 244.* Non animadvertis, cetarios, cum videre volunt in mari thynnos, ascendere in malum, &c. *Colum. sub fin. l. 8.* Salsamentorum purgamenta, quæ cetariorum officinis everruntur. ¶ Cetarius inscriptus fuit liber cujusdam C. Matii, in quo tradebatur ratio saliendorum piscium, teste *Colum. l. 12. c. 44.*

Cete. V. Cetus.

Ceter. V. Cæter.

Ceto, us, f. Κητώ, οῦς, uxor Phorci, mater Medusæ. *Lucan. l. 9. v. 645.*

Cetra, træ, f. 1. scutum breve loreum, quo utuntur Afri, & Hispani, ex pelle orygis, a κεύθω, abscondo, tego, quia militem tegit; vel a voce Maurorum. *Virg. 7. Æneid.* Lævas cetra tegit. *Liv. lib. 28. c. 5.* Pelta cetræ haud dissimilis est. ¶ *Tacit. in Agric. c. 36.* Britannis tribuit.

Cetrātus, a, um, cetra munitus, cetra utens, ut cetratæ cohortes, apud *Cæs. l. 1. B. C. c. 39.* Adde *Liv. l. 31. c. 36.*

Cette, per syncop. pro *cedite*, significat dicite, date. *Non. c. 2. n. 122.* *Ennius Medea:* Cette manus vestras, measque accipite. *Plaut. Merc. 5. 4. 4.* Cette dextras nunc jam.

Cetus, m. 2. vel cete, num. plur. indecl. *gran pesce di mare, come balena, orca*, &c. κῆτος, piscis marinus immensæ magnitudinis, & generatim omne genus majorum piscium marinorum, præsertim qui animal pariunt, non ovum, cujusmodi sunt balænæ, orcæ, pristes, thynni, & similes. *Hyginus Fab. 89.* Neptunus cetum misit, qui Trojam vexaret. *Plin. l. 11. c. 37.* In jecore est & cetis fel. *Virg. 5. Æn. v. 822.* Tum variæ comitum facies, immania cete. ¶ Invenitur & cetum, i, neut. gen. *Vet. Gloss.* Cetum crudum ὠμότάριχος. ¶ Et græca forma, cetos; τὸ κῆτος, in accusat. sing. *Plin. l. 32. c. 1.* Juba tradit cetos in flumen Arabiæ intrasse, pinguique ejus mercatores negotiatos, &c. V. *Harduin.*

Ceu, *come, siccome, cioè, ut*, adverb. Poetis familiarissimum, idem significans cum quemadmodum, sicut, velut. *Sueton. in Vitell. c. 17.* Reducto coma capite, ceu noxii solent. *Horat. l. 4. od. 4.* Ceu flamma per tædas, vel Eurus per Siculas equitavit undas. ¶ Pro tamquam, aut quasi. *Plin. 29. 4.* Cantharides objectæ Catoni, ceu venenum vendidisset. *Id. 31. 1.* Ceu parum sit in tantam pervenire altitudinem. ¶ *Ceu vero* est quasi vero. *Id. in præfat. hist. nat. & l. 7. c. 55.* ¶ *Ceu plerumque*, ut plerumque, *come per lo più*. *Id. l. 19. cap. ult.*

Ceva, vacca humilis staturæ, lactis abundans. *Colum. l. 6. c. 24.*

Cēvĕo, es, n. 2. est clunes movere, ut in re Venerea, & proprie de maribus dicitur. Mulierum enim est crissare. Usi sunt hoc verbo *Juv. sat. 2. v. 21. & Sat. 9. v. 4. Mart. l. 3. epigr. 95.* ¶ Translate est adulari, tractum a canibus, qui cum domino blandiuntur, clunes & caudam movent. *Pers. sat. 1. v. 87.* An, Romule, ceves? Ita aliqui interpretantur.

Ceus, vel Cæus, fil. Titani, & Terræ, pater Latonæ, & Asteriæ. Regnavit in Ceo ins. Ob Latonam filiam a Jove stupratam adversus eumdem arma movit. Sed victus periit. *Virg. 4. Æn.*

Ceus, a, um, vel Cæus, adject. a Cea insula, ut Simonides Ceus, de quo *Horat. l. 2. od. 1.* Sed ne relictis Musa procax jocis Ceæ retractes munera næniæ. Simonides enim primus carmen lugubre dicitur instituisse. Adde *l. 4. od. 9.*

Ceyx, ycis, filius Luciferi, maritus Alcyones, Rex Trachiniæ. Ob Dædalionis fratris casum in accipitrem mutati ad Clarium Oraculum repugnante uxore navigans in Ægeo mari tempestate submersus est. Alcyone, cum quotidie Diis, ac præsertim Junoni, sacrificia offerret pro viri salute, ab illa per Morpheum noctu, in somno monita est, maritum interiisse. Mane igitur experrecta ad litus accessit, & cadaver in mari longius aspexit; quod cum mariti esse cognovisset, ac per undas ad illud proficisci vellet, Deorum miseratione in avem conversa ad os mariti advolavit, qui oscula uxoris sentiens in avem & ipse mutatus est. Hæ aves alcyones dicuntur, & habitant prope maris litora. *Ovid. 11. Met. Plin. l. 32. c. 9.*

C A N T E H.

Chærephyllon, i, χαιρέφυλλον, herba, aut olus potius, vulgo Chærefolium. *Colum. l. 10. v. 110.* Est breve Chærephylum, & torpenti grata palato. Ubi metri causa alterum l absorbuit.

Chalastieāmen, inis, n. 3. apud Medicos significat relaxationem, seu luxationem articulorum ex lassitudine. *Theod. Priscian. l. 2. c. 19.* Chalasticaminibus relaxari.

Chalasticus, a, um, *rilassativo, emolliente*, χαλαστικὸς, quasi dicas, relaxatorius, remittens, ut chalastica emplastra, apud *Theod. Priscian.*

Chalastra, χαλάστρα, urbs Macedoniæ, a Chalastra proximo portu dicta. Hinc

Chalastricus, a, um, adject. ut Chalastricum nitrum. *Plin. l. 31. c. 10.*

Chalatorius, a, um, ad laxandum pertinens, a χαλάω, laxo, remitto. *Veget. lib. 4. de re milit. c. ult.* Falx chalatorios funes, quibus antemna suspenditur, repente præcidit. Ita legit *Turneb.* Alii *collatorios*; fortasse quia hujusmodi funes ab inferiori parte in unum conferuntur.

Chalazias, æ, m. χαλαζίας, gemma, quæ grandinis colorem præfert, & figuram. *Plin. l. 37. c. 11.*

Chalcanthum, n. 2. *vitriolo*, χάλκανθον, corpus minerale, quasi æris flos, a χαλκὸς, æs, & ἄνθος, flos, vel melius quasi succus concretus ex chalcitide genitus, & efflorescens, qui lapis est, ex quo æs coquitur. Nam æris flos est viride æs, chalcanthum est aqua æris. Vulgo dicitur vitriolum, a perspicuitate vitrea. Olim etiam dicebatur *atramentum sutorium*, quia eo in coriis tingendis utebantur. *Plin. l. 34. c. 11.*

Calcēdon, l. 3. Chalcedonia, *Calcidonia, Scutari*, urbs A. Bithyniæ, in ora, ex adverso Byzantii, Bosphoro intercedente, condita a Megarensibus, qui cæci dicti sunt, quod non potius litus oppositum elegissent, in quo postea Byzantium conditum est, maxima loci amœnitate.

Chalcedonius, a, um, ad Chalcedonem pertinens. *Cic. 3. de Orat. c. 32.* Thrasymachus Chalcedonius.

Chalcēus, a, um, adject. *di rame*, idem quod æreus. *Martial. lib. 9. epigr. 95.* Chalcea donanti Chrysea qui dederat.

Chalcidensis, e, qui Chalcidem incolit, ut Timagoras Chalcidensis, *Plin. l. 35. c. 9.*

Chalcidicensis, se, idem quod Chalcidensis. *Gell. lib. 10. c. 16.* Chalcidicensis colonia. *h. e.* Cumæ, quam urbem Chalcidenses condidisse dicuntur.

Chalcidicum, n. 3. pars magni ædificii, quam aliqui cœnaculum esse putant. *Arnob. l. 4.* Scribuntur Dii vestri in tricliniis cœlestibus, atque in Chalcidicis aureis cœnitare. ¶ Apud *Vitruv. l. 5. c. 1.* videtur hæc vox usurpari pro latis ambulationibus, quæ, ut idem ait, in extremis basilicarum constituuntur, *loggie, portici da passeggio*. Sunt qui putent legendum ibi *causidica*, & esse loca ubi causidici, & rhetores versarentur. V. *Bald. in Lex. Vitr.* ¶ *Festus* paucis rem explicat, dum inquit, Chalcidica genus esse ædificii a Chalcide dictum. ¶ Superiores quoque ædium partes, in quibus cœnacula, & solaria, & loca ampla erant, vel tecta, vel sub dio posita, *chalcidica* appellantur, ὑπερῷα. *Arnob. lib. 4.* Describuntur dii vestri in tricliniis cælestibus, atque in Chalcidicis aureis cœnitare. *Auson. in periocha 23. Odiss.* Chalcidicum gressu nutrix superabat anili.

Chalcidicus, a, um, qui a Chalcide est. *Virg. Ecl. 10. v. 5.* Ibo, & Chalcidico quæ sunt mihi condita versu. Ubi videtur designare Euphorionis cujusdam Chalcidensis carmen. *Id. Æn. 6. v. 17.* Chalcidicaque levis tandem super astitit arce. *h. e.* Cumis a Chalcidensibus conditis. ¶ *Carmen Chalcidicum* apud *Stat. lib. 5. Sil. 3. v. 182.* sunt versus Sibyllini, a Cumana Sibylla conditi.

Chalciœcus, i, Minervæ cognomen, quo Spartæ dedicata & culta fuit, χαλκίοικος, quod sc. domum æream habebat. Meminit *Nepos in Pausan. c. 5.* & *Liv. l. 35. c. 36.* qui tamen hoc nomen de ipso Deæ templo usurpavit.

Chalcis, idis, f. 3. vel chalcidix, icis, χαλκὶς, genus lacertæ, dictum, quod quasdam ærei coloris lineas in tergo habet. *Plin. l. 32. c. 3.* ¶ Est & avis nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecinum cum aquila gerens. *Plin. l. 10. c. 8.* cymindis vocat. ¶ Est item nomen piscis. *Plin. l. 37. c. 11.*

Chalcis, idis, f. 3. *Negroponte*, χαλκὶς, urbs primaria Eubœæ ins. ad Euripum, Aulidi proxima, Euripo tantum intercedente, dicta a Chalcide filia Asopi, aut quod ærariæ fabricæ ibi primum fuerint repertæ. ¶ Chalcis altera, quæ & Hypochalcis, urbs Ætoliæ, prope fontes Eveni fl. versus Athamaniam. Hinc regio Chalcidica.

Chalcitis, itidis, f. 3. χαλκῖτις, lapis, ex quo cocto æs fit. *Plin. l. 34. c. 12.*

Chalcophōnos, m. 2. χαλκόφωνος, gemma, quæ illisa æris tinnitum reddit. *Plin. l. 37. c. 10.*

Chalcosmaragdus, m. 2. χαλκοσμάραγδος, gemma æneis venis turbida. *Plin. l. 37. c. 10.*

Chalcus, m. 2. χαλκὸς, exiguum pondus apud Atticos, quod decies sumptum obolum conficiebat. *Plin. l. 21. c. ult.*

Chaldæi, pop. Babyloniæ reg. quorum regio Chaldæa, *Caldea*, vel *Kaldar, Curdistan, Yerack*, pars Babyloniæ vergens in Austrum, Arabiam attingens desertam, & sin. Persicum, in quo Euphrates, & Tigris conjunguntur. Excelluerunt Astronomia, & Divinationis artem effecerunt. *Cic. 1. de Div. c. 1.*

Chaldaicus, a, um, adject. *Cic. de Div. l. 2. c. 42.* Totum hoc Chaldaicum prædicendi genus repudiavit.

Chalo, as, are, *mandar giù, calare*, χαλῶ, remitto, relaxo. *Veget. l. 4. c. 23.* Centones, & culcitras funibus chalant. Adde *Vitruv. 10. 13.*

Chalybeius, a, um, adject. qui est e chalybe. V. Chalybs.

Chalybes, m. 3. pop. Cappadociæ, in Ponto circa Thermodoontem fl. inter Tibarenos ad Occid. & Mosynos ad Or. ac inter Polemonium, & Trapezuntem, versus fin. Armeniæ min.

Chalybs, ybis, m. 3. *acciaio*, χάλυψ, genus ferri durissimi, a Chalybibus pop. qui eo abundant, & in alias regiones mittunt. *Plin.* aciem & nucleum ferri vocat. *Ovid. 4. Fast. v. 405.* Æs erat in pretio, chalybis jam massa placebat. Ubi Heins. leg. *Chalybeja massa latebat*, ut *Chalybejus* sit adject. ¶ Sumitur & pro instrumentis ex chalybe. *Valer. Flacc. l. 6. v. 341.* It medium per pectus, & horrida nexu Lethiferæ ora chalybs. *Lucan. l. 6. v. 398. de equo:* Chalybem frenosque momordit.

Chamæacte, es, f. 1. genus sambuci, al. ebulum. *Plin. l. 24. c. 8.*

Chamæcerasus, f. 2. χαμαικέρασος, genus cerasi humillimæ. *Plin. l. 16.*

Chamæcissos, χαμαίκισσος, genus hederæ quæ nunquam se ab humo attollit, a χαμαὶ, humi, & κισσὸς, hedera. *Plin. l. 24. c. 16.*

Chamæcyparissus, χαμαικυπάρισσος, herba, quæ ex vino pota contra venena serpentium omnium, & scorpionum pollet. *Plin. l. 24. c. 15.*

Chamædaphne, f. 1. χαμαιδάφνη, herba, foliis lauri, unde nomen habet, quasi parva laurus, in longum crescens, flore violæ simili, al. pervinca, quia obvia quæque vincit. *Plin. l. 21. c. 11.* ¶ Est etiam genus cerasi humilis, sylvestris, al. laureola. *Id. l. 16. c. 25.*

Chamædrys, yos, f. 3. *querciola*, χαμαίδρυς, herba, al. trissago, chamyrope, teucrion, calamandrina, serratula, quasi humilis, & terrestris quercus, a χαμαὶ, humi, & δρῦς, quercus. *Plin. l. 25. c. 7.*

Chamælæa, f. 1. χαμαιλαία, herba, al. coccus Cnidius, foliis oleæ. *Plin. l. 23. c. 7.*

Chamæleon, onis, f. 3. χαμαιλέων, herba, al. bupho, ex genere aculeatarum, ita dicta, quia colorum varietate chamæleontem animal imitatur. Mutat enim cum terra colorem, hic nigrum, illic viridem, alicubi cyaneum, alicubi croceum. *Plin. l. 22. c. 18.*

Chamæleon, onis, & ontis, m. 3. *camaleonte*, χαμαιλέων, quasi parvus leo, animal est diversa varietate conspersum, ut pardus, & ad colores, quos videt, conversione facillima variatur. Nascitur in India, figura, & magnitudine lacertæ, nisi quod crura habet recta, & excelsiora. Latera ventri junguntur, ut piscibus, & spina simili modo. Eminet rostrum simile suillo, cauda prælonga in tenuitatem desinens, & implicans se viperinis orbibus, ungues adunci, motus tardior, ut testudini, asperum corpus, ut crocodilo. Habet oculos corpori concolores, nunquam eos operit. Latet hyeme, ut lacerta. *Plin. l. 28. c. 8.* ¶ Ferunt quidam, hoc animal nullo cibo vesci, sed fabulosum est.

Chamæleuce, χαμαιλεύκη, herba, al. tussilago, ungula caballina, populago, bechion, folio populi, sed ampliore. Circa fluvios nascitur. *Plin. l. 24. c. 15.*

Chamæmēlon, n. 2. *camamilla*, Germ. *kamillen*, Gall. *camomille*, Hisp. *mançanilla*, χαμαίμηλον, herba, & flos, al. chamomilla, & anthemis, quia odorem habet mali Mariani. *Plin. l. 22. c. 21.*

Chamæmyrsine, f. 1. χαμαιμυρσίνη, sylvestris myrtus, ex qua fit oleum chamæmyrsinum. *Plin. l. 23. c. 9.* Aliis est frutex, ex quo scopæ fiunt, al. ruscus.

Chamæpeuce, f. 1. χαμαιπεύκη, herba laricis foliis, lumborum, & spinæ doloribus propitia. *Plin. l. 24. c. 15.*

Chamæpitys, χαμαίπιτυς, herba, al. ajuga, & iua. *Plin. l. 24. c. 6.*

Chamæplatănus, i, f. 2. genus platani coactæ brevitatis, ut ait Plin. l. 12. c. 2.

Chamærops, opis, f. 3. herba est myrteis circa caulem geminis foliis, capitulis Græculæ rosæ. Plin. l. 26. c. 8. Ruellius eandem esse existimat, quam a Mithridate inventore Mithridation appellant.

Chamætĕræ, vel chamæteridæ, χαμαιτυπίδες, humiles, & depressæ imagines, quales sunt ancillarum, & pedisequarum. Plin. l. 36. c. 5.

Chamæzēlon, n. 2. χαμαίζηλον, herba, al. pentaphyllon, foliis albis, ac mollibus. Plin. l. 25. c. 9.

Chameunia, æ, f. il dormir sulla terra, χαμευνία, humi cubatio. Hieronym. epist. 2. ad Nepotian.

Chamulcus, i, m. 2. genus carpenti humilioris, carretta. Ammian. l. 17. c. 8. Colossus chamulcis impositus, tractusque.

Chaŏnes, m. 3. pop. Epiri, quorum regio Chaonia, a Chaone fratre Heleni Trojani, postea Molossia, a Molosso filio Pyrrhi, nunc Camina, a castro cognom. intra montes, extensa ab Onæo sinu Buthrotum usque versus oram maris Jonii. Plin. in proœm. l. 4. Claudian. de B. Get. v. 135. non Chaonas atque Molossos, Quos Epirus alit.

Chaonia, æ, f. χαονία, regio Epiri, in qua sunt Chaones populi. Cic. Att. 6. 3. Virg. Æn. 3. v. 334.

Chaŏnis, idis, f. quæ est ex Chaonia, χαονίς. Ovid. 2. de ar. am. v. 150. Chaonis ales. h. e. columba. Id. Metam. 10. 90. Chaonis arbor. h. e. quercus. V. Chaonius.

Chaonĭus, a, um, ad Chaones, vel Chaoniam pertinens. Virg. 3. Æn. v. 334. Chaonii campi. Id. 1. Georg. v. 8. Chaonia glans. h. e. quæ multa in Epiro colebatur propter abundantiam quercuum. Sic 2. Georg. v. 67. Chaoniique patris glandes. h. e. Jovis Dodonæi, cui quercus illæ sacræ erant. Id. Ecl. 9. v. 13. Chaoniæ columbæ. Chaonias appellat, alludens ad celebres illas columbas, quæ inter quercus Dodonæas degebant, & fatidicæ fuisse dicuntur.

Chaos, n. confusione, תהו, Germ. ein vermischung, verwirrung, Gall. chaos, confusion, Hisp. confusion, χάος, materia cœli, & terræ confusa, atque informis, qualis initio fuisse non a Poetis modo dicitur, sed e sacris etiam Libris cognoscitur, quæ non fuit ex omni æternitate, ut quidam Philosophi, & Poetæ arbitrati sunt, sed a Deo ex nihilo facta est primo sex illorum dierum, quibus mundum machinatus est, de qua postmodum res omnes hujus universitatis per species varias, formasque proprias prodierunt, a χάω, vel χαίνω, hio, quod proprie sit vastus hiatus. Ovid. 1. Metam. Apud Græcos est nomen n. 1. contractorum. Apud Latinos tantum in usu est chaos, & abl. chao. Sed Priscianus lib. 6. declinavit chaos, chai. ¶ Antiquior, quam chaos, de re nimium prisca, & obsoleta dicitur. Nam Hesiodus in Theog. chaos omnium rerum initium vocat, quod ante omnes Deos, Deasque natum sit. V. Ovid. in princip. Metam.

Chara, herba, vel radix herbæ, quam admixto lacte, exercitui pro cibo fuisse, scribit Cæs. de B. C. l. 3. c. 48.

Characātus, a. 1. 2. vallatus, pedatus, a χάραξ, vallum. Col. Eas (vites) nonnulli characatas vocant, l. 5. c. 4. V. Characias.

Characēnus, a, um, adject. a Charace urbe in Susiana ut Characenorum Rex, Plin. l. 6. c. 28.

Characĭas, m. 1. tithymali genus, ramos habens digitali crassitudine. Plin. l. 26. c. 8. ¶ Characias calamus genus est arundinis crassioris, & firmioris, & pedamentis vitium, atque vallis faciendis idoneæ. Vites hujusmodi fulcimento munitæ, characatæ appellantur. Plin. l. 16. c. 36.

Character, eris, m. 3. carattere, segno, figura, forma, תאור, אות, Ger. malzeichen, Gal. caractere, Hisp. caracter, señal, χαρακτήρ, signum, insigne, figura, forma, nota insculpta, vel inscripta, a χαράσσω, insculpo, inscribo. Col. l. 11. c. 2. Nec minus majora quadrupedia charactere signari debent. Pallad. l. 2. R. R. c. 16. Maturi agni, & animalia omnia charactere signentur. ¶ Notæ quoque, & signa occulta quadam forma expressa, quibus superstitiosi Veteres vim quandam miram tribuebant, characteres dicuntur. V. Augustin. l. 2. de Doctr. Christ. c. 20. & 29. ¶ Apud Rhetores & genera dicendi characteres vocantur. Varr. l. 3. R. R. c. 2. L. Albutius homo apprime doctus, cujus Luciliano charactere sunt libelli, &c.

Characterismus, m. 2. χαρακτηρισμός, figura, qua vita alicujus describitur. Rutilius Lupus antiquus Rhetor, Quintiliano major, l. 2. de fig. sent. Characterismus. Quemadmodum pictor coloribus figuras describit, sic Orator hoc schemate aut vitia, aut virtutes eorum, de quibus loquitur, deformat.

Charagma, atis, χάραγμα, idem quod character. Avienus: Sicut nummus habet charagma hominis, sic homo habet charagma Dei.

Charaxes, sive Charaxus, i, Mitylenæus fuit, Sapphus frater. Ovid. in ep. Sapphus, v. 117. Gaudet, & e nostro surgit mœrore Charaxes Frater.

Charaxo, as, are, graffiare, scarificare, χαράσσω, scarifico. Prudent. hymn. 10. Romano, v. 557. Charaxat ambas ungulis scribentibus Genas, cruentis & secat faciem notis.

Carientismus, χαριεντισμός, (Græca vox, & Græce scribenda) orationis figura, quæ duram sententiam mollibus verbis corrigit, ut cum ad senis minas Davus apud Terent. respondet: bona verba, quæso. V. Donat. in libello de barbarismo, Voss. l. 4. Instit. Orator.

Charisma, atis, n. dono, χάρισμα, donum. Prudent. in Apotheosi, v. 11. Deus ipse fideles In populos charisma suum diffundere promptus. ¶ Primam syllabam producit: qua in re non est imitandus.

Charistia, n. 2. & num. plur. χαρίστια, erat solemne convivium inter cognatos, cui præter cognatos, & affines nemo interponebatur, ut siqua inter necessarios querela esset orta, apud sacra mensæ, & inter hilaritatem animorum, fautoribus concordiæ adhibitis tolleretur, a χαρίζομαι, gratificor, largior, condono. Valer. lib. 2. cap. 1. n. 8. ¶ Ipse dies ejus convivii eodem nomine appellabatur. Ovid. 2. Fast. v. 617. Proxima cognati dixere Charistia cari, &c.

Charĭtas, V. Caritas.

Charĭtes, um, f. 3. le Grazie, χάριτες, Latinis Gratiæ, beneficiorum Deæ. Sen. l. 1. de Benef. c. 4. Verendum est, ne, quis Charites Jovis filiæ sunt, putemus certe parvum ingerere sacrilegium, si tam bellis puellis fiat injuria. Auson. Idyll. 11. v. 19. Tres Charites, tria fata, triplex vox, trina elementa. V. plura de his in v. Gratiæ.

Charĭton mia, V. in voce sequenti.

Charitonĭus, a, um, o. 1. 2. χαριτώνιος, gratiam venalem habens, ut puellæ, quæ gratia sua ad quæstum, & ad expilandos amatores abutuntur. Usus est Lucretius in commendatione puellæ l. 4. v. 1155. Parvula, pumilio, charitonia tota, merum sal. Verum depravatam esse hanc lectionem, asserunt Gifanius, & Pareus: itaque Lucretium scripsisse: Parvula, pumilio, Chariton mia, tota merum sal. Chariton mia, χαρίτων μία, una Charitum, sc. propter venustatem, & leporem. Quod cum non intelligerent exscriptores, bellum illud Charitonia commenti sunt.

Charmidātus. V. dictionem sequent.

Charmĭdes, æ, m. nomen proprium senis cujusdam, inducti a Plauto in Trinum. a Græco χάρμη, lætitia: ad quam significationem alludens Id. ibid. 4. 2. 132. Postquam, inquit, me aurum ferre dixi, post tu factus Charmides: prius tu non eras, quam auri feci mentionem. Nihil agis. Proin tute itidem ut charmidatus es, rursus recharmida. h. e. quam lætitiam ob auri spem concepisti, rursum depone.

Charon, ontis, & onis, m. 3. Caronte, nepos Demogorgonis, filius Herebi, quem animas mortuorum per tria Inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum ad aliam ripam cymba transvehere fabulantur. V. Acherusia. Vox Ægyptia est, proprieque ea portitor notatur. Sed alii volunt dictum esse per antiphrasin a Χαίρω, gaudeo. Virg. Æn. 6. v. 298. Portitor has horrendus aquas & flumina servat Terribili squalore Charon. ¶ Per convicium Charontes dicuntur homines terribili squalore, & pravo, ac corrupto animo. Apul. Apolog.

Charonēum, vel Charonium, n. 2. χαρώνειον seu χαρώνιον, barathrum gravem odorem exhalans, fortasse idem, quod Acheron, quia loci ejusmodi Charontis ostia, ac portus credebantur, & Deorum manium, sive inferorum ostia nominabantur. Sed alii dicunt antrum fuisse inter Tralles & Nysam, ubi ægroti a morbis liberari credebantur solemnibus quibusdam superstitionibus. Plin. l. 2. c. 93.

Charta, f. 1. carta, מגלה, Ger. papier, Gal. carte, papier, Hisp. carta, papel, χάρτης, folium amplum, & tenue, in quo scribimus, a χαράσσω, inscribo, insculpo. ¶ Reperta fuit Alexandri Magni victoria, ut M. Varro auctor est, condita in Ægypto Alexandria. Plin. lib. 13. c. 11. Fiebat ex papyro, seu ex biblo papyri, idest, ex phylura, seu libro, vel simpliciter, vel glutinis præparatione ut aliqui censent. Hodie charta ex linteis contritis efficitur. ¶ Interdum ponitur pro toto illo, quod nos librum dicimus. Ovid. 3. Trist. Nullus in hac charta versus amare docet. ¶ Charta virgo, apud Martial. l. 1. ep. 67. est charta adhuc in scrinio latens, necdum exposita ad hominum usum. ¶ In charta aversa, hoc est in chartæ tergo scribere, quod veteres non solebant. Id. l. 8. epigr. 61. Scribit in aversa Picens epigrammata charta. ¶ Charta dentata apud Cic. 2. ad Q. Frat. ep. 15. hoc est lævigata, dente polita. ¶ Chartis nocturnis impallescere, Pers. Sat. 5. ¶ Charta plumbea, pro lamina plumbea, Sueton. in Ner. c. 20. Lamina enim extensa est chartæ persimilis. ¶ De chartæ inventione, & conficiendæ ratione V. Voss. l. 1. de art. Grammat. c. 37. Joseph. Scalig. in Plin. & Melchior. Guillandinum Comment. in c. 11. 12. & 13. l. 13. ejusd. Plinii.

Chartacĕus, a, um, qui est ex charta, ut Codices chartacei, Ulpian. l. 52. de Legat. & fideicom. Ubi codices chartacei a membranaceis distinguuntur.

Chartarĭum, ii, n. locus in quo asservantur chartæ, & libri, archivio, biblioteca. Hieronym. l. 3. advers. Rufin. c. 6. Cur eam (epistolam) in chartario Romanæ Ecclesiæ non requiris?

Chartarĭus, a, um, quod ad chartam pertinet. Plin. l. 18. c. 10. Hoc ærariæ officinæ, chartariæque ducuntur.

Chartĕus, a, um, di carta, ὁ ἐκ χάρτου, quod est ex charta. Auson. epist. 10. Nam tota supellex Vatum piorum chartea est.

Chartiatĭcum, i, apud JCtos est merces, quæ Officialibus solvitur pro chartis. V. l. 6. ff. tit. 20. ubi alii aliter leg.

Chartophylax, ăcis, m. χαρτοφύλαξ, chartarum, & archivii custos, chartularius, Inscript. apud Gruter. pag. 587. n. 11.

Chartoprātes, æ, m. qui chartam vendit, χαρτοπράτης. Legitur in lemmate tit. 17. l. 11. Cod. Justin.

Chartŭla, f. 1. cartolina, foglietto, χάρτιον, dimin. a charta, schedæ, libellus, commentariolus. Cic. Fam. lib. 7. epist. 18. Miror; quid in illa chartula fuerit, quod delere malueris, &c.

Chartularĭus, ii, m. χαρτοφύλαξ, vel χαρτουλάριος, qui chartam, & archivum Principis curat, idem fere qui commentariensis. Varii autem fuerunt chartularii, nempe divinæ domus, sacri cubiculi, largitionum, numerorum militarium, &c. Horum omnium mentio fit in Cod. Justin. l. 10. tit. 23. leg. 3. l. 12. tit. 50. leg. 10. & in Cod. Theodos. lib. 8. tit. 7. leg. 5. &c.

Chartus, i, m. idem quod charta. Lucil. lib. 21. Ubi Græci, ubi nunc Socratici charti? Ita Nonius refert c. 3. n. 40.

Charus, V. Carus.

Charybdis, is, f. 3. Cariddi, Χάρυβδις, dicta ἀπὸ τοῦ χαίνειν, vel Χάσκειν, hiare, & ῥοιβδεῖν, impetuose, vasta profunditas est in mari Siculo, ubi vorticosum fretum navigantibus negotium facessit. Virg. 3. Æn. v. 419. Et pater Anchises, nimirum hæc illa Charybdis, &c. In fabulis est, Charybdin feminam fuisse voracissimam, quæ cum boves aliquot Herculi surripuisset, a Jove fulmine icta, in marinum monstrum versa fuit. Alii tradunt, ab Hercule ipso cæsam fuisse. ¶ Translate ponitur pro voracitate, & aviditate insatiabili. Cic. Philip. 2. c. 27. Quæ Charybdis tam vorax tot res tam cito absorbere potuisset? Et Horat. de scorto loquens l. 1. od. 27. v. 19. Quanta laboras in Charybdi! ¶ Quod ad fabulam attinet V. Scylla.

Chasma, atis, n. 3. Χάσμα, hiatus, rictus, vasta vorago, a Χασμάομαι, hio. Ulpian. Dig. de censib. l. forma, §. quare si. Si agri portio chasmate perierit. Adde Sen. l. 5. quæst. nat. c. 9. & Serv. ad 9. Æn. princ. ¶ Est etiam meteoron, quando scil. ignis velut e disrupto cælo decidere videtur. Plin. l. 2. c. 26. Fit & cæli ipsius hiatus, quod vocant chasma. V. & Serv. ad Æn. 9. in princ.

Chasmatias, æ, m. 1. species terræmotus, quo tellus hiscit. Ammian. Marcellin. l. 17. c. 16. (al. c. 7.) Chasmatiæ grandiori motu patefactis subito voratrinis, terrarum partes absorbent. Adde Apul. de Mundo.

Chauci, V. Cauchi.

Chaus, m. 2. lupo cerviero, Ger. ein luchs, Gal. loup cervier, Hisp. lobo cerval, lupi species pardorum maculas habentis, quem alio nomine lupum cervarium vocant, Galli raphum. Plin. l. 8. c. 19. ubi alii aliter legunt.

Chelæ, arum, f. 1. branche di gamberi, o di granceole. Ger. krebsscheren, Gal. branques, pinces d'ecrevisse, Hisp. braços de alacran, o cangrejo, χηλαί, denticulati cancrorum, & scorpionum forcipes, a χῶ, capio. Hinc ponitur pro prima parte Scorpionis signi cælestis. Virg. 1. Georg. v. 33. Qua locus Erigonem inter, chelasque sequentes. ¶ In ballistis chele (Græca terminatione pro chela) est membrum quoddam ad similitudinem brachiorum cancri efformatum. Vitruv. 10. 17. Extantia cheles, h. e. pars cheles, quæ extat.

Chelĭdon, onis, f. rondinella, Χελιδών, όνος, Græce eadem, quæ Latinis hirundo, cujus adventus veris ineuntis indicium est. Hoc nomine appellabatur etiam quædam Verris amica: unde ludit in ambiguo Cicero, cum inquit Verr. 3. 40. Qui auspicato a Chelidone surrexisset. ¶ Hujus vocis penultima longa est. Colum. 10. 415. Avien. in Perieg. v. 683. ¶ Ascon. in Verr. 3. cap. 46. nomen Verrini scorti in recto casu Chelido profert.

Chelidonĭa, æ, celidonia, Χελιδόνιον, herba, Latine hirundinaria, visui saluberrima, ab hirundinibus appellata, quæ Græce Χελιδόνες dicuntur. Floret enim adventu hirundinum, discessu marcescit. Hac etiam hirundines oculis pullorum in nido restituunt visum. Plin. l. 8. c. 27. & l. 25. c. 8.

Chelidonia ficus, species ficus, dicta vel quod ea hirundines delectentur, vel quod tum primum maturescat, cum hirundines migrant. Novissima enim sub hyeme maturatur. *Id. l. 15. c. 18.*

Chelidoniæ, insulæ tres parvæ in mari Pamphylio, prope Sacrum prom. in fine sinus Attalici, in ora Lyciæ exterioris, versus Crambusam ins. Vulgo dicuntur *le Correnti*, al. *Coprose*. *Plin. 5. 31.*

Chelidonias, æ, m. 1. χελιδονίας, Favonius ventus dicitur, post diem 23. Febr. per novem dies, a primo aspectu hirundinum. Nonnullis *Ornithiam* vocant, ab adventu avium, universim. *Plin. l. 2. c. 47.*

Chelidonius lapis, χελιδόνιος λίθος, vel χελιδόνιον, lapillus, qui in ventre pullorum hirundinis inveniri fertur, a χελιδών, hirundo. *Plin. lib. 11. cap. 37.*

Chelo, onis, pars catapultæ, quæ nervum attractum continet, alio nomine manucla. *Vitruv. l. 10. c. 15.*

Chelonia, orum, vel Chelonaria, n. 2. dicuntur retinacula, in quibus sucula vertitur. *Vitruv. l. 10. c. 2.* Chelonia, in quæ conjiciuntur sucularum capita. Sed V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Chelonia, f. 1. χελωνία, oculus testudinis Indicæ, inter gemmas connumeratus a *Plin. l. 37. c. 10.*

Chelonitis, idis, f. 3. χελωνῖτις λίθος, gemma similis testudini, aureis quibusdam guttis insignis, a χελώνη, testudo. *Plin. l. 37. c. 10.* ¶ Est etiam nomen Insulæ in sinu Arabico. *Id. l. 6. c. 28.*

Chelonophăgi, m. 2. populi in Carmaniæ angulo, qui solis testudinibus vivunt, earumque superficie casas tegunt, a χελώνη, testudo, & φάγω, edo. *Id. l. 6. c. 24.*

Chelydrus, m. 2. *testudine marina*, Ger. *meerschneck*, χέλυδρος, Græce est testudo marina, vel aquatica, a χέλυς, testudo, & ὕδωρ, aqua. ¶ Chelydrus item, vel chersydrus, est serpens aquaticus, alter hydrus. Dictus est chelydrus, a χέλυς, testudo, & ὕδωρ, aqua, quia similis sit testudini, sive tergi duritie, sive pariter in terra, & in aquis vivendo, more testudinis. Dictus est chersydrus, a χέρσος, terra, & ὕδωρ, aqua, quia & in terra, & in aqua vivit. *Virg. 3. Georg. v. 415.* Galbaneoque agitare graves nidore chelydros. *Lucan. l. 9. v. 750.* Natus & ambiguæ coleret qui Syrtidos arva Chersydrus, tractique via fumante chelydri. V. *Voss. Etymol.*

Chelys, ys, f. 3. *testudine*, צב, Ger. *schneck*, Gal. *tortue*, Hisp. *galapago, tortuga*, χέλυς, χελώνη, χελώνη, testudo animal apud Græcos. ¶ Apud Latinos sumitur pro cithara, quia figuram habet testudinis, & orta est ex lyra Mercurii, quam ille ex testudine effecit, detracta carne. Hinc Chelyn intendere, & Chelyn laxare, apud *Stat. l. 1. Silv. 5. v. 11.* & *l. 4. Silv. 4. v. 33.* *Auctor Panegyrici ad Pisonem inter Lucani opera, v. 154.* Sive chelyn digitis, & eburno pectine pulsas. ¶ Est etiam *chelys* signum cœleste, idem quod Lyra. *Avien. in Arat. v. 617.*

Chemia, Chemicus, V. Chymia.

Chenalopĕces, χηναλώπεκες, genus anserum, quandam habens cum vulpe similitudinem. *Plin. l. 10. c. 22.*

Cheniscus, χηνίσκος, anserculus, apud Græcos. Hinc puppis fastigium, vel pars proræ, a qua dependent anchoræ, *cheniscus* dicitur, quia ibi anser, vel caput anseris impositum est. Sed alii ipsam navem dicunt *cheniscum* appellari solitam Ionice, boni augurii gratia, quod anseris more anseris non madefacta supernataret. *Apul. l. 11. Metam.* Puppis intorta chenisco.

Chenoboscion, n. 2. χηνοβοσκεῖον, locus, ubi anseres, aliæque id genus nantes volucres aluntur, a χήν, anser, & βόσκω, pasco. *Col. l. 7. c. 14.* Chenoboscia constituant.

Chenomychon, n. 2. herba, ad cujus aspectum anseres expavescunt. *Plin. l. 21. c. 21.*

Chenŏpus, odis, m. 3. χηνόπους, herba, quæ habet effigiem anserini pedis. *Plin. l. 21. c. 8.*

Cheramides, gemma, eadem, ac ostracites, nisi quod hanc cæruleæ interdum bullæ cingunt. *Plin. l. 37. c. 10.*

Chernītes, m. 3. χερνίτης, lapidis genus est ebori simillimum, in quo defunctorum cadavera condebantur. *Plin. l. 36. c. 17.*

Cherronensis, se, adject. a Cherroneso peninsula. *Cic. in Pison. c. 35.* Bœotii, Byzantii, Cherronenses.

Cherronesice, vel Chersonesice, adverb. Cherronensium more. *Varr. l. 4. de L. L. p. 34. edit. Scalig.* Has phancillas Cherronesice dicunt fasces. V. *Scalig. ibid.*

Cherronēsus, f. 2. vel Chersonesus, *penisola*, χερρόνησος, vel χερσόνησος, peninsula, terra in insulæ modum mari cincta, uno tantum, eoque angusto spatio continenti adjuncta, a χέρσος, vel χέρσος, terra deserta, inculta, quæ non aratur, & νῆσος, insula. ¶ Per excellentiam hoc nomine pars Thraciæ appellatur, juxta Hellespontum, ubi nunc *Galipoli*. Item Peloponnesus. V. ibi. Deinde multæ aliæ Chersonesi numerantur, nomine proprio addito, ut *Aurea Chersonesus*, *Cimbrica*, *Taurica*, &c. ¶ Est item nomen multarum urbium, quas vide in Lex. Geogr.

Chersina, f. 1. genus testudinis terrestris. *Plin. l. 9. c. 10.*

Cherionēsus, V. Cherronesus.

Chersos, i, f. χέρσος, species testudinis terrestris, quæ mascula & marina vilior est. *Martial. epig. 85. l. 14.* Femineam nobis cherson si credis inesse, Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Chersydrus, V. Chelydrus.

Cherusci, pop. Germaniæ versus Visurgim flu. & Meliboccum M. ubi nunc Duc. Brunsuicensis, & Luneburgensis, Marchia antiqua, Diœceses, Halberstadiensis, & Hildesheimiensis, & pars Magdeburgensis, cum quadam parte Thuringiæ. *Claudian. de 4. Cons. Hono. v. 451.* Et ingentes Albim liquere Cherusci.

Chia ficus, sive Chia absolute, σῦκον χῖον, fici species est, grato quodam sapore palatum pungens, vinique veteris, salisque saporem referens. *Martial. l. 7. epigr. 30.* Et flavas medio vapore chias. Et in *Xeniis*, *epigr. 23.* Chia seni similis Baccho, quem Setia mittit, Ipsa merum secum portat, & ipsa salem. Ubi observandum, *Chia* cum de ficu, aut vino sermo est, ut chia ficus, chium vinum, primam producere: cum vero aliis rebus jungitur, corripere. V. Chius.

Chiliarchus, vel Chiliarcha, m. 2. *colonello di mille fanti*, χιλίαρχος, qui mille militibus præest, Romanis Tribunus militum. *Curt. l. 5. c. 2.* *Nepos in Con. c. 3.*

Chilōnes, χείλωνες, labeones, qui labra ingentia habent, a χεῖλος, labrum. *Sosipater Charis. l. 1. & Fest.*

Chimæra, f. 1. *chimera*, mons Lyciæ, qui flammam ad modum Ætnæ in Sicilia emittit e summo vertice, deinde inferius leones habet media parte capras, ubi pascuis abundat, in radicibus vim ingentem serpentium. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram monstrum esse, quod flammas evomit, caput, & pectus leonis habens, ventrem autem capræ, & caudam draconis. Aliqui fabulati sunt, filiam fuisse Tiphonis, & Chedriæ. Bellorophontes Pegaso equo alato vectus adversus hanc belluam pugnasse, eamque vicisse dicitur. Nam montem illum habitabilem reddidit. *Virg. Æn. 6. v. 288.* Flammis armata Chimæra.

Chimærĭfer, a, um, adject. *Ovid. 6. Met. v. 338.* Chimærifera Lycia.

Chimerĭnus, a, um, hybernus, hyemalis. Vox græca est, & græce scripta apud *Martialem l. 9. epigr. 13.* Si daret autumnus mihi nomen, ὀπωρινὸς esses, Horrida si brumæ sidera, χειμερινός.

Chiŏne, es, nympha, a qua Chion insulam dictam *Cleobulus*, & *Metrodorus* putarunt, auctore *Plin. l. 5. c. 31.*

Chios, & Chius, ii, f. 2. *Scio*, χῖος, ins. Asiæ in mari Ægæo, & Icario, Joniæ adjacens. Tota fere montosa est. Sola mastichen inter insulas gignit. Dividitur in duas partes, superiorem, seu Epanomeream, & inferiorem, seu Catomeream. In ea montes Pellenæus, & Arvisius vino celebres, & marmore. *Plin. 5. 31.*

Chirăgra, f. 1. *gotta delle mani*, Ger. *das zipperle der henden*, Gal. *douleur, & goutte aux mains*, Hisp. *gotta, dolencia de las manos*. χειράγρα, morbus articularis, qui manus infestat, ab ἄγρα, captura, & χείρ, manus, quia manus irretit, illaqueat. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 31.* Nodosa corpus nolis prohibere chiragra. Et *l. 2. Sat. 7. v. 15.* Postquam illi justa chiragra contudit articulos. Ubi nota primam in hac voce syllabam contra naturam corripi, more Græcorum, qui nonnunquam ex diphthongo alteram vocalem abjiciunt. ¶ Legitur & *Cheragra*: quod rectius quibusdam videtur esse, si corripere primam velis.

Chiragrĭcus, i, m. 2. qui chiragra laborat, *gottoso*. *Cels. l. 4. c. 27. in princ.* Quæ in podagricis, chiragricisve esse consuerunt, ea raro vel castratos, vel pueros tentant. ¶ Et adjective *Sidon. l. 3. epist. 13.* Taceo chiragricas manus, unctis cataplasmatum pannis involutas.

Chiramaxĭum, ii, *carretto da mano*, curriculus, plostellum parvum, quod manu trahi possit, a χείρ, manus, & ἅμαξα, currus. *Petron. Sat. c. 28.* Præcedente chiramaxio, in quo deliciæ ejus ferebantur. *Wouwerius* pueri gestatorium interpretatur.

Chiridŏta, tunica, *sottana colle maniche*, tunica manicata, ut *Cic.*, vel manuleata, ut *Plaut.* loquitur, idest, quæ habet manicas prolixas ad manus usque, al. macrochera, a χείρ, manus, vel χειρίς, manica. Fuit propria Dalmatarum. *Scipio African.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui in conviviis cum chiridota tunica inferior accubuerit.

Chirographarĭus, a, um, ad chirographum pertinens, ut chirographarius creditor, qui sibi chirographo cavit: Chirographarius debitor, qui sua manu se debitorem scripsit: Chirographaria pecunia, quæ ex solo chirographo, non dato pignore debetur. *Dig. l. 42. tit. 6. leg. penult. & l. 13. tit. 6. leg. 5. & l. 8. Cod. tit. 27. leg. 1.*

Chirogrăphum, n. 2. *scritto di mano propria*, כתב, Ger. *ein handschrifft*, Gall. *écrit, manuscrit*, Hisp. *escritura*, χειρόγραφον, quod nostra manu scripsimus. Sumitur aliquando pro scribendi ratione cuique propria. *Sueton. August. c. 64.* Nepotes & literas, & natare, aliaque rudimenta per se plerumque docuit, ac nihil æque laboravit, quam ut imitarentur chirographum suum. Adde *eund. in Tito, c. 3.* Italice, *imitar l' altrui carattere, o mano*. ¶ Frequentius sumitur pro cautione, seu obligatione, vel pro scripto, quod alicujus contractus rationem continet, *scritto, scrittura*. Hinc Chirographum dare, *Planc. Ciceroni Fam. l. 10. epist. 21.* Chirographo convincere, *Cic. Philip. 2. c. 4.* Chirographi cautio, *Id. Fam. 7. epist. 18.* ¶ Legitur & chirographus, i, m. *Quintil. l. 6.* Interroganti, an in tabulis chirographus esset, Et verus, inquit.

Chiron, nis, m. 3. Centaurus, Saturni, & Phillyræ filius, unde dictus est Phillyrides, homo parte superiore, equus inferiore. Fabulantur enim Poetæ, Saturnum, cum Phillyram Oceani filiam adamaret, ejusque frueretur concubitu, Opis uxoris interventu turbatum subito se in equum convertisse, Phillyram autem eo gravidam effectam fœtum peperisse, cujus anterior pars hominem, posterior equum referret. Sed fingitur hac forma, quia fuit ex genere Centaurorum, qui primi equos domuisse dicuntur, & idcirco omnes forma partim humana, partim equina describuntur, vel quia Medicinam invenit, quæ & hominibus, & jumentis salutaris est. Fortasse etiam Chiron dictus est, quia Chirurgiæ artis inventor fuit. Ubi primum adolevit, in sylvas se se contulit, ibique herbarum vires contemplatus, præstantissimus Medicus evasit. Ludum aperuit juventuti Græcæ erudiendæ, in antro quodam, ut in fabulis est. Huic Thetis Achillem filium educandum tradidit, quem leonum medullis aluisse fertur, & docuisse citharæ artem, & herbarum usum. Universos suæ ætatis homines bonitate, & justitia superavit. Ad extremum, cum Herculem hospitio suscepisset, armaque ejus tractaret, evenit, ut sagitta quædam Hydræ Lernææ veneno imbuta illi in pedes decideret. Hoc malum cum nulla ope sanari posset, optavit se esse mortalem, & a Diis mortem precatus est. Mori enim non poterat, quod utroque parente immortali natus esset. Deorum miseratione in cælum sublatus est, & collocatus inter signa Zodiaci figura Sagittarii.

Chironia vitis, herba similacis foliis, claviculis suis arbores vitis modo conscendens, al. ampelos. *Plin. l. 23. c. 1.*

Chironĭcus, a, um, ad Chironem pertinens, ut Chironica ars, *Sidon. l. 2. ep. 12.*

Chironion, n. 2. panacis genus, foliis lapathi, flore aureo, radice parva, ab inventore Chirone Centauro. *Plin. l. 25. c. 6.*

Chironĭus, a, um, ad Chironem pertinens. *Plin. 25. 4. & Cels. 5. 28. 5.*

Chironomia, f. 1. χειρονομία, lex gestus, a χείρ, manus, & νόμος, lex. *Quintil. l. 1. c. 11. (al. 19.)*

Chironŏmon, ontis, m. 3. χειρονόμων, qui gestu, & secundum artis legem cibos scindit, *trinciante*. *Juvenal. Sat. 5. v. 121.* Saltantem spectes, & Chironomonta volanti Cultello. *Sidon. l. 4. epist. 7.* Si inter Apicios Epulones, & Byzantinos chironomontas hucusque ructaverit. V. *Lips. l. 2. Sat. c. 2.*

Chironŏmus, m. 2. χειρονόμος, qui certa lege manus movet, seu manibus gesticulatur, ac ludit, in saltando, in cibis interendis, ac scindendis, &c. Idem est, atque orchestes, seu pantomimus. *Voss. ex Hesychio*, & *Cassiod. Var. l. 4. c. 51.* ¶ *Juvenal. Sat. 6. v. 63.* femin. gen. dixit de saltatrice pantomima: Chironomon Ledam molli saltante Bathyllo.

Chirurgia, f. 1. medicinæ pars, quæ manu medetur, *chirurgia*, Germ. *wundartzney*, Gal. *chirurgie*, Hisp. *cirugia*, χειρουργία, est manuum operatio, a χείρ, manus, & ἔργον, opus. Sed per excellentiam dicitur de ea parte medicinæ, quæ sectione, vel ustione, aut alia quavis ratione, quæ manu administretur, morbos curat. *Cic. ad Att. l. 4. epist. 3.* Diæta curari incipio, chirurgiæ tædet.

Chirurgĭce, es, χειρουργική, ars Chirurgorum. *Cels. in proœm. l. 1.* scripsit græcis literis.

Chirurgĭcus, a, um, ad Chirurgiam spectans. *Hygin. Fab. 274.* Chiron Centaurus Saturni filius medicinam chirurgicam ex herbis primus instituit.

Chirurgus, m. 2. *chirurgo*, Ger. *ein wundartz*, Gal. *chirurgien*, Hisp. *cirujano*, χειρουργός, medicus, qui manu curat, a χείρ, manus, & ἔργον, opus. *Cels. lib. 7. in proœm.* Esse chirurgus debet adolescens, aut certe adolescentiæ propior, manu strenua, stabili, nec unquam intremiscente. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 581. n. 1.* Antinous Drusi medicus chirurgus.

Chius, a, um, adject. a Chio insula, ut marmor Chium, Chium vinum,

quod & *Chium* absolute dicitur, & a Latinis scriptoribus passim celebratur. *Horat. l. 2. Sat. 3. v. 115.* Si positis intus Chii, veterisque falerni Mille cadis. *Avien. in Arat. v. 1173.* Curva Chii cœlo cum surgent brachia signi. V. Chia. ¶ Chius, ii, χῖος, qui & canis, & canicula dictus, erat tali jactus ludentibus damnosus, ut qui unum tantum numerum continebat. Sed hujus rei exemplum nullum apud Latinos Scriptores adhuc vidimus.

Chlamyda, æ, f. idem quod Chlamys. *Apul. l. 10.* Ephebica chlamyda sinistrum tegebat humerum.

Chlamydatus, a. 1. 2. χλαμυδωτὸς, clamyde indutus. *Cic. pro Rab. Post. c. 10.* Sylla imperator chlamydatus.

Chlamydŭla, æ, f. 1. diminut. χλαμύδιον, picciola clamide. Affertur a Calepino Plautina auctoritas, *sume chlamydulam*: Sed hoc fortasse hemistichion est in *Merc. a. 1. sc. 2. v. 16.* ubi legitur: *sume laciniam*.

Chlamys, dis, f. 3. *sopravveste militare*, גלימא, Ger. *reutrock*, Gal. *manteau*, Hisp. *capa*, χλαμὺς, vestis, quæ thoraci superinducebatur, non ad corporis tutelam, sed ornatus causa, a χλαίνω, per syncopen, *calefacio*. Proprie vestis militaris erat, pallio brevior multo, ac strictior. Sed & de paludamento Regio dicitur, & inter vestimenta puerilia numeratur. *Cic. pro Rab.* L. Scipionis non solum cum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam videtis. *Plaut. Merc. 5. 2. 70.* Puer cape chlamydem, & da pallium. ¶ Erat etiam viatoria vestis; item servorum aulicorum, ut docet *J. Lips. Elect. l. 1. c. 25.*

Chlorion, m. 3. χλωρίων, avis lutei coloris perpetuas cum corvo inimicitias exercens, altero alterius ovis insidiante, a χλωρὸς, viridis, & luteus. *Plin. l. 10. c. 29.*

Chloris, idis, f. 3. *Flora*, χλωρὶς, eadem creditur, atque illa, quæ a Romanis Flora dicta est, & Dea florum habita, quæ cum Zephyro nupsisset, a marito muneris loco impetravit, ut florum omnium haberet potestatem. *Ovid. 5. Fast.* ¶ Fuit & Chloris filia Amphionis, non ejus, qui Thebas mœnibus cinxit, sed filii Jasii, qui regnavit Orchomeni, & Pyli, qui etiam Argus appellatus est. Hæc Neleo nupsit, cui Nestorem, & alios filios peperit. ¶ De priori illa *Ovid. 5. Fast. v. 195.* Chloris eram, quæ Flora vocor: corrupta Latino Nominis est nostri litera græca sono.

Chlorites, m. 1. χλωρίτης, gemma herbacei coloris, quæ in scyllæ avis ventre invenitur. *Plin. l. ult. c. 10.*

Chlorus, m. 2. flu. Syriæ, qui inter Alexandriam, & Ægas opp. Ciliciæ in sin. Issicum influit. *Plin. l. 5. c. 27.* ¶ Constantius Imperator Constantini M. Pater *Clorus* dictus est, ob colorem palladum.

Choa, vel Chus, χοῦ, mensura liquidorum apud Græcos, quæ Romanum capiebat congium, hoc est, sextarios sex, sive cotylas Atticas duodecim. *Fannius de ponderib. & mensur. v. 70.* Adde duos, (sextarios) Chus fit, vulgo qui congius idem. Alii leg. χοῦς. ¶ Dicitur autem Choa a χέω fundo. ¶ In triclinio choa, in cubiculo nola: ænigma est apud *Quintil. l. 8. c. 6.* cujus explicationem enixus est *Cal. Rhod. l. 19. c. 1. & l. 20. c. 1.* sed non ejusmodi, ut possit omnibus satisfacere.

Choaspes, m. 3. Eulæus, *Tiritiri*, *Zeimare*, χόασπις, flu. Susianæ, in Media oriens, qui Susam urbem rigat, deinde auctus aliis fluviis post longum decursum in sinum Persicum se exonerat 50. leu. Hisp. a Balsera in Or. *Tibull. 4. 1. 140.* ¶ Item fl. Indiæ, qui in Indum influit.

Choaspites, m. 1. gemma viridis, aureo fulgore intermicante. *Plin. l. 37. cap. 10.*

Choatræ, arum, populus circa Mæotim. *Plin. l. 6. c. 7. Lucan. l. 3. v. 46.* Ubi *Grotius* pro *Coastris*, restituit *Choatras*. ¶ Fuerunt incantatores maximi cum duce suo Choaste. Unde *Valer. Flac. l. 6. v. 151.* Diros magico terrore Choatras. Et *v. 155.* Maximus hos inter stygia venit arte Choastes.

Chodax, acis, m. 3. V. Cnodax.

Chœnicion, vel Chœnicium, n. 2. instrumentum est Chirurgicum, quo minora ossicula extrahuntur, latine Modiolus. *Cels. l. 8. c. 3.*

Chœnix, icis, f. 3. & Chœnica, æ, f. 1. χοῖνιξ, mensura quatuor capiens sextarios, vel semodium. Hac mensura olim domini servis frumentum in cibum diurnum admetiebantur. Hinc Pythagoræ ænigma, Super chœnice non sedendum, hoc est, sectandus non est alienus cibus per inertiam, & ocium, sed sua quisque industria sibi vitæ necessaria debet parare. ¶ Chœnix *Camerario* mensura est duorum sextariorum, seu quatuor heminarum. Sic enim legendos censet hos Rhemnii versus in carmine de ponderibus, apud Priscianum: *Hemmas recipit geminas sextarius unus, Quis quatuor assumptis fit Graio nomine Chœnix.* Alii aliter.

Chœrădes, um, f. *scrofole*, χοιράδες, strumæ. *Theodor. Priscian. l. 1. c. 9. & Apulej. de herb. c. 2. n. 10.*

Chœrilus, vel Cherilus, m. 2. Poeta Samius, qui scripsit Atheniensium victoriam contra Xerxem, item gesta Lysandri Lacædemoniorum ducis, item Alexandri Magni. Sunt, qui tradant, Alexandrum cum Chœrilo pepigisse, ut pro singulis bonis versibus singulos acciperet philippeos, pro singulis malis singulos colaphos, opere autem perfecto, vix septem fuisse inventos, qui possent probari. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 232.*

Choicus, a, um, *di terra*, χοϊκὸς, terrenus. *Tertull. advers. Valentinian. c. 24.* Homo choicus, & animalis.

Cholĕra, f. 1. *collera*, *bile*, Gal. *colere*, Hisp. *colera*, χολέρα, morbi genus, quod celeri vomitu, alvique dejectione ventriculum, & intestina conturbat, a χολὴ, bilis, quia in ea bilis, sive multitudo humorum fluentium felli similium superne, interneque ejicitur, vel a χολὰς, intestinum, quod capit bilem hepatis. *Cels. l. 2. c. 13.* Si acutus est morbus, sicut in cholera. ¶ Accipitur & pro bile, χολή. *Lampr. in Alex.* Commotione animi, & stomacho choleram evomebat. ¶ Cholera laborare, apud *Cels. l. 2. c. 14.* ¶ In plurali numero. *Plin. l. 20. c. 14.* Mentastrum choleris efficacissimum. *Id. ibid.* Menta choleras emendat.

Cholerĭcus, a, um, qui bile abundat, *collerico*, ut tormina cholerica. *Plin. l. 20. c. 14.* ¶ *Cholericus* etiam dicitur, qui cholera laborat. *Scribon. Larg. compos. 256.* Malagma cholericis prodest.

Choliambus, m. 2. χωλίαμβος, versus jambicus trimeter, vel senarius acatalecticus, qui quinto loco jambum habet, sexto spondæum, in cæteris consentit cum jambico, ita dictus, quasi claudus jambus, a χωλὸς, claudus, quia deturbato e sexta sede jambo, & substituto spondæo, videtur quasi claudicare, ut illi Martialis; *Cur in theatrum Cato severe venisti? an ideo tantum veneras, ut exires?* Dicitur etiam *scazon*, idest, claudicans, a σκάζω, claudico. *Diomed. l. 3.*

Choma, atis, n. 3. χῶμα, agger, sive terræ aggestæ moles, qua aqua coercetur, a χόω, vel χώννυμι, aggerem educo, quod a χοῦς, terra egesta. *Ulpian. de extr. crim. l. jaculatri.*

Choragiarius, ii, m. 2. qui choragio præest, vel qui choragium instruit. *Inscript.* apud *Gruter. p. 475. n. 2.* A. Titio A. L. Bellico VI. Vir. Augustali Choragiario.

Choragium, gii, n. 2. *apparato di scena*, χορήγιον, scenicum instrumentum, quo scilicet scena instruitur, & apparatur, a χορὸς, chorus, & ἡγέομαι, duco. *Fest.* Sed alii appellant ædificium amplum post scenam, unde promebantur omnia ad ludos necessaria. *Vitruv. l. 5. c. 9. & l. 10.*

c. 13. ¶ Translate dicitur de cujuslibet rei apparatu, *apparecchio*. *Aut. ad Heren. lib. 4. cap. 50.* Aut aliquod fragile falsæ choragium gloriæ comparetur. ¶ Coragium, sine aspir. est funus virginale, a κόρη puella, & ἄγω, duco. *Fulg. Planc. de prisco serm. Apul. l. 5.* Jam feralium nuptiarum miserrimæ virgini coragium struitur. Sed hic etiam *choragium* legi potest.

Chorāgus, m. 2. χορηγὸς, dux, vel rector chori, a χορὸς, chorus, & ἡγέομαι, duco. Honestissimum hoc nomen habebatur apud Græcos, iisque tribuebatur, qui suo sumptu ludos sacros præberent. ¶ Apud Latinos *Choragus* dicitur, qui scenicis histrionibus ornamenta agendæ fabulæ necessaria, vel ab Ædilibus accepta præbet, vel de suo locat. *Plaut. Pers. 1. 3. 78.* Ornatam adduce lepide in peregrinum modum. Sa. Sed πόθεν ornamenta? To. Abs chorago sumito: dare debet: præbenda Ædiles locaverunt. ¶ Est etiam dux Chori, seu cœtus. *Vetus Epigramma de Augusto*, apud *Sueton. in ejus vita, c. 70.* Cum primum istorum conduxit mensa Choragum, &c.

Choralistrĭa, æ, f. 1. femina canendi, & saltandi in choris perita. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 39.* vel *eleg. 9. v. 11.* Ubi tamen legendum videtur *Crotalistria*. V.

Choraula, V. in Choraules.

Choraules, m. 1. vel Choraula, m. 1. *sonatore corista*, χοραύλης, qui ad chori cantum inflat tibiam; a χορὸς, chorus, & αὐλὸς, tibia. Differt ab *auletes*, sive *auladus*, quia hic solus tibia canit. *Martial. l. 11.* Non sit citharœdus, aut choraules. ¶ Canebant etiam in convivis Choraulæ. *Id. l. 9. epig. 78.* Quod optimum sit, quæritis, convivium? In quod Choraules non venit. ¶ Choraules etiam dicebatur, qui ad tibias saltabat. Quo sensu *Petronius in fragm.* Manu puer loquaci Ægyptius Choraules. V. *Salmas. ad Vopisci Charin. c. 19.* ¶ Choraula, æ, terminatione latina, habet *Apul. l. 8. A. A.* Erat quidam juvenis, choraula doctissimus, &c. Ubi *Beroaldus in Comment.* pro sexto casu habet, & interpretatur artem tibicinam. ¶ Apud eundem *Apul. in Florid. l. 1.* Choraulæ monumentarii dicti sunt tibicines, qui defunctos ad sepulchra canebant, quales prisci siticines dixerunt, ut ait *Gell. l. 20. c. 2.* V. Ceraula.

Chorda, æ, f. 1. *corda degl' instrumenti musicali*, יתר, Ger. *ein seiten*, Gal. *corde*, Hisp. *cuerda*, χορδὴ, funiculus in instrumento musico, qui Latine fides dicitur, a χορδὴ, intestinum, & fides, quia ex tenuioribus animantium intestinis tensis, contortisque fieri solet. *Cassiod.* ait *cordam* scribendum esse, dictamque, quod corda moveat. A corde quoque deducit *Isid.* quia sicut pulsus est cordis in pectore, ita pulsus est cordæ in cithara. *Cic. 3. de Orat. c. 57.* Voces, ut chordæ, sunt inventæ, quæ ad quemque tactum respondeant. ¶ Chordas experiri, apud *Stat. l. 1. Achill. v. 187.* Et prætentare, apud *Ovid. 5. Metam. 339.* est tentare sonum chordarum, utrum sibi invicem secundum musicæ leges respondeant. ¶ Sociare verba chordis. *Horat. l. 4. od. 9.* ¶ Accipitur pro fune a *Plaut. Most. 3. 2. 55.* Tibi chorda tenditur, inde interriterium, postea in crucem secta.

Chordacista, æ, m. qui chordis, h. e. fidibus canit. *Martian. Capell. l. 9.*

Chordus, sive cordus, *tardivo*, ὀψίγονος, quod sero natum est, vel maturescit, & dicitur de fœno autumnali, de frumento, & aliis herbis, de arboribus, de agnis, de hominibus, &c. a χορδὴς, juvenilis, vel ab ὅρος, terminus, vel a χόρτος, fœnum. Duci etiam potest a χόριον, secundina, ut indicat *Varro lib. 2. R. R. cap. 1.* ubi ait: Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, ac remanserunt in vulvis ultimis. Vocant χόριον, a quo Chordi appellati. ¶ *Plin. l. 8. c. 47.* sine aspiratione scribit. Et *Colum. l. 12. c. 13.* ¶ De hominibus etiam sero natis hanc vocem usurpari, testis *Quintil. l. 1. c. 4.* Sic Cremutius Chordus apud *Suet. Aug. c. 35.* &c.

Chorēa, f. 1. *ballo*, מחלה, Ger. *ein dantz*, Gal. *danse*, Hisp. *dança*, χορεία, saltatio, tripudium cum cantu, a χορὸς, chorus. *Virg. 6. Æn. v. 644.* Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt. *Ovid. 8. Met. v. 581.* Festas ducere choreas. ¶ *Varro* apud *Non. c. 6. n. 16.* choreas stellis tribuit, quæ certa lege, & veluti ad numerum decurrunt. Item *Manil. l. 1. v. 69.*

Chorēus, m. 2. vel chorius, vel trocheus, χορεῖος, pes dissyllabus, ex longa, & brevi, ut *Arma*, *vincor*, a χορὸς, chorus, & τρέχω, curro, scil. a velocitate, qua agentes in choris agilius moventur in morem saltantium. Nam major est velocitas pedis e longa, & brevi, quam ex duabus longis. ¶ Hoc item nomine tribrachys vocatur, qui constat ex tribus brevibus. Et sane magis meretur chorei, & trochei nomen, quam ille vulgaris. Nam tres syllabæ breves majorem, quam longa, & brevis, velocitatem habent. V. *Cic. l. 3. de Orat. c. 8.*

Choreutes, m. 1. χορευτὴς, saltator quilibet ex choro. *Petron. in frag.* Manu puer loquaci Ægyptius Choreutes. Alii leg. *Choraules*.

Choriambĭcus, a, um, ad Choriambum pertinens, ut Choriambicus versus, *Sidon. in carm. priore ep. 13. l. 9.*

Choriambus, m. 2. χορίαμβος, pes ex choreo, & jambo, idest ex quatuor syllabis, prima, & ultima productis, duabus mediis brevibus, ut *Nobilitas*, *distulerant*. *Diomed. l. 3.* ¶ Adjective *Auson. epist. 10. v. 37.* Choriambum carmen.

Chorĭcus, a, um, ad Chorum pertinens, ut *Choricum metrum*, quod est choris aptum. *Serv. in Centimetro, pag. 1821. Putschii.* ¶ Dicuntur etiam *chorici* qui choris, seu choreis delectantur. *Jul. Firmic.*

Chorĭon, ii, n. χορίον, Apud *Vitruv. l. 2. c. 8.* *Choria* sunt ordines lapidum, qui æquali crassitudine sunt in structura isodomo. V. *Salmas. in Solin.*

Chorius V. Choreus.

Chorobătes, æ, m. 1. χωροβάτης, regula longa pedes viginti ad explorandam altitudinem turrium, ac propugnaculorum, item aquarum, a χώρα, regio, & βαίνω, eo, quasi regionem perambulans. *Vitruv. l. 8. c. 6. stromento da livellare.*

Chorocitharista, m. 1. *quello che canta, o suona in coro*, זמר, χοροκιθαριστὴς, qui in choro citharizat. *Suet. in Domit. c. 4.* Præter citharœdos, chorocitaristæ quoque, & psallocitharistæ. Ubi Chorocitharistæ, & Psallocitharistæ opponuntur. Chorocitharistæ enim dicuntur, qui cum aliis canunt, Psallocitharistæ qui vel soli canunt cithara sine melodia vocis, ut *Turnebo* placet, *l. 20. c. 16.* vel una cum voce citharam pulsant, ut *Casaubon. ex Athen. & Platone* interpretatur. Alii legunt *Psilocitharistæ*.

Chorographia, f. 1. χωρογραφία, regionis alicujus particularis descriptio, ut Agri Patavini, &c. *Vitruv. l. 8. c. 2.*

Chors V. Cohors.

Chorus, m. 2. *coro*, *moltitudine di quelli, che cantano, ovvero saltano*, מחול, Germ. *hauffen*, Gal. *chœur*, Hisp. *coro*, χορὸς, multitudo canentium, aut saltantium, maxime in sacris, a χαρὰ, lætitia, dictum, ut placet *Platoni l. 3. de Leg.* Hinc choros ducere, *Horat. l. 4. od. 7. Suet. in Calig. c. 37.* Inter choros, & symphonias. *Virg. Ecl. 5. v. 66.* Utque viro Phœbi chorus assurrexerit omnis. ¶ Dicitur & de quolibet cœtu, seu conventu. *Tibul. l. 2. eleg. 1. ad fin.* currumque sequuntur Martis lascivo sidera fulta choro. *Cic. pro Mur. c. 24.* Catilina stipatus choro juventutis erat. Et *3. Offic. c. 33.* Chorus virtutum. ¶ *Hieronym. ad Dardan.*

C H

Chelidonia ficus, species ficus, dicta vel quod ea hirundines delectentur, vel quod tum primum maturescat, cum hirundines migrant. Novissima enim sub hyeme maturatur. *Id. l. 15. c. 18.*

Chelidoniæ, insulæ tres parvæ in mari Pamphylio, prope Sacrum prom. in fine sinus Attalici, in ora Lyciæ exterioris, versus Crambusam insl. Vulgo dicuntur *le Correnti*, al. *Caprose*. *Plin. 5. 31.*

Chelidonias, æ, m. 1. χελιδονίας, Favonius ventus dicitur, post diem 23. Febr. per novem dies, a primo aspectu hirundinum. Nonnulli *Ornithiam* vocant, ab adventu avium, universim. *Plin. l. 2. c. 47.*

Chelidonius lapis, χελιδόνιος λίθος, vel χελιδόνιον, lapillus, qui in ventre pullorum hirundinis inveniri fertur, a χελιδών, hirundo. *Plin. lib. 11. cap. 37.*

Chelo, onis, pars catapultæ, quæ nervum attractum continet, alio nomine manucla. *Vitruv. l. 10. c. 15.*

Chelonia, orum, vel Chelonaria, n. 2. dicuntur retinacula, in quibus sucula vertitur. *Vitruv. l. 10. c. 2.* Chelonia, in quæ conjiciuntur sucularum capita. Sed V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Chelonia, f. 1. χελωνία, oculus testudinis Indicæ, inter gemmas connumeratus a *Plin. l. 37. c. 10.*

Chelonitis, idis, f. 3. χελωνῖτις λίθος, gemma similis testudini, aureis quibusdam guttis insignis, a χελώνη, testudo. *Plin. l. 37. c. 10.* ¶ Est etiam nomen Insulæ in sinu Arabico. *Id. l. 6. c. 28.*

Chelonophagi, m. 2. populi in Carmaniæ angulo, qui solis testudinibus vivunt, earumque superficie casas tegunt, a χελώνη, testudo, & φάγω, edo. *Id. l. 6. c. 24.*

Chelydrus, m. 2. *testudine marina*, Ger. *meerschneck*, χέλυδρος, Græce est testudo marina, vel aquatica, a χέλυς, testudo, & ὕδωρ, aqua. ¶ Chelydrus item, vel chersydrus, est serpens aquaticus, alter hydrus. Dictus est chelydrus, a χέλυς, testudo, & ὕδωρ, aqua, quia similis sit testudini, sive tergi duritie, sive pariter in terris, & in aquis vivendo, more testudinis. Dictus est chersydrus, a χέρσος, terra, & ὕδωρ, aqua, quia & in terra, & in aqua vivit. *Virg. 3. Georg. v. 415.* Galbaneoque agitare graves nidore chelydros. *Lucan. l. 9. v. 750.* Natus & ambiguæ coleret qui Syrtidos arva Chersydrus, tractique via fumante chelydri. V. *Voss. Etymol.*

Chelys, ys, f. 3. *testudine*, צב, Ger. *schneck*, Gal. *tortue*, Hisp. *galapago*, *tortuga*, χέλυς, χελώνη, χελώνη, testudo animal apud Græcos. ¶ Apud Latinos sumitur pro cithara, quia figuram habet testudinis, & orta est ex lyra Mercurii, quam ille ex testudine effecit, detracta carne. Hinc Chelyn intendere, & Chelyn laxare, apud *Stat. l. 1. Silv. 5. v. 11. & l. 4. Silv. 4. v. 33. Auctor Panegyrici ad Pisonem inter Lucani opera, v. 154.* Sive chelyn digitis, & eburno pectine pulsas. ¶ Est etiam *chelys* signum cæleste, idem quod Lyra. *Avien. in Arat. v. 617.*

Chemia, Chemicus, V. Chymia.

Chenalopeces, χηναλώπεκες, genus anserum, quandam habens cum vulpe similitudinem. *Plin. l. 10. c. 22.*

Cheniscus, χηνίσκος, anserculus, apud Græcos. Hinc puppis fastigium, vel pars proræ, a qua dependent anchoræ, *cheniscus* dicitur, quia ibi anser, vel caput anseris impositum est. Sed alii ipsam navem dicunt *cheniscum* appellari solitam fuisse, boni augurii gratia, quod undis more anseris non madefacta supernataret. *Apul. l. 11. Milef.* Puppis intorta chenisco.

Chenoboscion, n. 2. χηνοβοσκεῖον, locus, ubi anseres, aliæque id genus nantes volucres aluntur, a χὴν, anser, & βόσκω, pasco. *Col. l. 7. c. 14.* Chenoboscia constituant.

Chenomychon, n. 2. herba, ad cujus aspectum anseres expavescunt. *Plin. l. 21. c. 21.*

Chenopus, odis, m. 3. χηνόπους, herba, quæ habet effigiem anserini pedis. *Plin. l. 21. c. 8.*

Cheramides, gemma, eadem, ac ostracites, nisi quod hanc cæruleæ interdum bullæ cingunt. *Plin. l. 37. c. 10.*

Chernites, m. 3. χερνίτης, lapidis genus est ebori simillimum, in quo defunctorum cadavera condebantur. *Plin. l. 36. c. 17.*

Cherronensis, se, adiect. a Cherroneso peninsula. *Cic. in Pison. c. 35.* Bootii, Byzantii, Cherronenses.

Cherronesice, vel Chersonesice, adverb. Cherronensium more. *Varr. l. 4. de L. L. p. 34. edit. Scalig.* Has phancillas Cherronesice dicunt falces. V. *Scalig. ibid.*

Cherronesus, f. 2. vel Chersonesus, *penisola*, χερρόνησος, vel χερσόνησος, peninsula, terra in insulæ modum mari cincta, uno tantum, eoque angusto spatio continenti adjuncta, a χέρσος, vel χέρσον, terra deserta, inculta, quæ non aratur, & νῆσος, insula. ¶ Per excellentiam hoc nomine pars Thraciæ appellatur, juxta Hellespontum, ubi nunc *Gallipoli*. Item Peloponnesus. V. ibi. Deinde multæ aliæ Chersonesi numerantur, nomine proprio addito, ut *Aurea Chersonesus*, *Cimbrica*, *Taurica*, &c. ¶ Est item nomen multarum urbium, quas vide in Lex. Geogr.

Chersina, f. 1. genus testudinis terrestris. *Plin. l. 9. c. 10.*

Chersonesus, V. Cherronesus.

Chersos, i, f. χέρσος, species testudinis terrestris, quæ mascula & marina vilior est. *Martial. epig. 88. l. 14.* Femineam nobis cherson si credis inesse, Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Chersydrus, V. Chelydrus.

Cherusci, pop. Germaniæ versus Visurgim flu. & Meliboccum M. ubi nunc Duc. Brunsuicensis, & Luneburgensis, Marchia antiqua, Diœceses, Halberstadiensis, & Hildesheimiensis, & pars Magdeburgensis, cum quadam parte Thuringiæ. *Claudian. de 4. Conf. Hono. v. 451.* Et ingentes Albim liquere Cherusci.

Chia ficus, sive Chia absolute, σῦκον χῖον, fici species est, grato quodam sapore palatum pungens, vinique veteris, salisque saporem referens. *Martial. l. 7. epigr. 30.* Et flavas medio vapore chias. *Et in Xeniis, epigr. 23.* Chia seni similis Baccho, quem Setia mittit, Ipsa merum secum portat, & ipsa salem. Ubi observandum, *Chia* cum de ficu, aut vino sermo est, ut chia ficus, chium vinum, primam producere: cum vero aliis rebus jungitur, corripere. V. Chius.

Chiliarchus, vel Chiliarcha, m. 2. *colonello di mille fanti*, χιλίαρχος, qui mille militibus præest, Romanis Tribunus militum. *Curt. l. 5. c. 2. Nepos in Con. c. 3.*

Chilones, χείλωνες, labeones, qui labra ingentia habent, a χεῖλος, labrum. *Sosipater Charis. l. 1. & Fest.*

Chimæra, f. 1. *chimera*, mons Lyciæ, qui flammam ad modum Ætnæ in Sicilia emittit e summo vertice, deinde inferius leones habet media parte capras, ubi pascuis abundat, in radicibus vim ingentem serpentium. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram monstrum esse, quod flammas evomit, caput, & pectus leonis habens, ventrem autem capræ, & caudam draconis. Aliqui fabulati sunt, filiam fuisse Tiphonis, & Chedriæ. Bellorophontes Pegaso equo alato vectus adversus hanc belluam pugnasse, eamque vicisse dicitur. Nam montem illum habitabilem reddidit. *Virg. Æn. 6. v. 288.* Flammis armata Chimæra.

Chimærifer, a, um, adject. *Ovid. 6. Met. v. 338.* Chimærifera Lycia.

Chimerinus, a, um, hybernus, hyemalis. Vox græca est, & græce scripta apud *Martialem l. 9. epigr. 13.* Si daret autumnus mihi nomen, ὀπώρινος esses, Horrida si brumæ sidera, χειμέρινος.

Chione, es, nympha, a qua Chion insulam dictam *Cleobulus*, & *Metrodorus* putarunt, auctore *Plin. l. 5. c. 31.*

Chios, & Chius, ii, f. 2. *Scio*, Χῖος, ins. Asiæ in mari Ægæo, & Icario, Joniæ adjacens. Tota fere montosa est. Sola mastichen inter insulas gignit. Dividitur in duas partes, superiorem, seu Epanomeream, & inferiorem, seu Catomeream. In ea montes Pellenæus, & Arvisius vino celebres, & marmore. *Plin. 5. 31.*

Chiragra, f. 1. *gotta delle mani*, Ger. *das zipperle der henden*, Gal. *douleur, & goutte aux mains*, Hisp. *gotta*, *dolencia de las manos*. χειράγρα, morbus articularis, qui manus infestat, ab ἄγρα, captura, & χεὶρ, manus, quia manus irretit, illaqueat. *Horat. l. 1. epist. 1. v. 31.* Nodosa corpus nolis prohibere chiragra. Et *l. 2. Sat. 7. v. 15.* Postquam illi justa chiragra contudit articulos. Ubi nota primam in hac voce syllabam contra naturam corripi, more Græcorum, qui nonnunquam ex diphthongo alteram vocalem abjiciunt. ¶ Legitur & *Cheragra*: quod rectius quibusdam videtur esse, si corripere primam velis.

Chiragricus, i, m. 2. qui chiragra laborat, *gottoso*. *Cels. l. 4. c. 27. in princ.* Quæ in podagricis, chiragricisve esse consuerunt, ea raro vel castratos, vel pueros tentant. ¶ Et adjective *Sidon. l. 3. epist. 13.* Taceo chiragricas manus, unctis cataplasmatum pannis involutas.

Chiramaxium, ii, *carretto da mano*, curriculus, plostellum parvum, quod manu trahi possit, a χεὶρ, manus, & ἅμαξα, currus. *Petron. Sat. c. 28.* Præcedente chiramaxio, in quo deliciæ ejus ferebantur. *Wouwerius* pueri gestatorium interpretatur.

Chiridota, tunica, *fottana colle maniche*, tunica manicata, ut *Cic.*, vel manuleata, ut *Plaut.* loquitur. idest, quæ habet manicas prolixas ad manus usque, al. macrochera, a χεὶρ, manus, vel χειρὶς, manica. Fuit propria Dalmatarum. *Scipio African.* apud *Gell. l. 7. c. 12.* Qui in conviviis cum chiridota tunica inferior accubuerit.

Chirographarius, a, um, ad chirographum pertinens, ut chirographarius creditor, qui sibi chirographo cavit: Chirographarius debitor, qui sua manu se debitorem scripsit: Chirographaria pecunia, quæ ex solo chirographo, non dato pignore debetur. *Dig. l. 42. tit. 6. leg. penult. & l. 13. tit. 6. leg. 5. & l. 8. Cod. tit. 27. leg. 1.*

Chirographum, n. 2. *scritto di mano propria*, כתב, Ger. *ein handschrifft*, Gall. *écrit*, *manuscrit*, Hisp. *escritura*, χειρόγραφον, quod nostra manu scripsimus. Sumitur aliquando pro scribendi ratione cuique propria. *Sueton. August. c. 64.* Nepotes & literas, & natare, aliaque rudimenta per se plerumque docuit, ac nihil æque laboravit, quam ut imitarentur chirographum suum. Adde *eund. in Tito, c. 3.* Italice, *immitar l'altrui carattere, o mano.* ¶ Frequentius sumitur pro cautione, seu obligatione, vel pro scripto, quod alicujus contractus rationem continet, *scritto*, *scrittura*. Hinc Chirographum dare, *Planc. Ciceroni Fam. l. 10. epist. 21.* Chirographo convincere, *Cic. Philip. 2. c. 4.* Chirographi cautio, *Id. Fam. 7. epist. 18.* ¶ Legitur & chirographus, i, m. *Quintil. l. 6.* Interroganti, an in tabulis chirographus esset, Et verus, inquit.

Chiron, nis, m. 3. Centaurus, Saturni, & Philyræ filius, unde dictus est Phillyrides, homo parte superiore, equus inferiore. Fabulantur enim Poetæ, Saturnum, cum Phillyram Oceani filiam adamaret, ejusque frueretur concubitu, Opis uxoris interventu turbatum subito se in equum convertisse, Phillyram autem eo gravidam effectam fœtum peperisse, cujus anterior pars hominem, posterior equum referret. Sed fingitur hac forma, quia fuit ex genere Centaurorum, qui primi equos domuisse dicuntur, & idcirco omnes forma partim humana, partim equina describuntur, vel quia Medicinam invenit, quæ & hominibus, & jumentis salutaris est. Fortasse etiam Chiron dictus est, quia Chirurgiæ artis inventor fuit. Ubi primum adolevit, in sylvas se se contulit, ibique herbarum vires contemplatus, præstantissimus Medicus evasit. Ludum aperuit juventuti Græcæ erudiendæ, in antro quodam, ut in fabulis est. Huic Thetis Achillem filium educandum tradidit, quem leonum medullis aluisse fertur, & docuisse citharæ artem, & herbarum usum. Universos suæ ætatis homines bonitate, & justitia superavit. Ad extremum, cum Herculem hospitio suscepisset, armaque ejus tractaret, evenit, ut sagitta quædam Hydræ Lernææ veneno imbuta illi in pedes decideret. Hoc malum cum nulla ope sanari posset, optavit se esse mortalem, & a Diis mortem precatus est. Mori enim non poterat, quod utroque parente immortali natus esset. Deorum miseratione in cælum sublatus est, & collocatus inter signa Zodiaci figura Sagittarii.

Chironia vitis, herba similacis foliis, claviculis suis arbores vitis modo conscendens, al. ampelos. *Plin. l. 23. c. 1.*

Chironicus, a, um, ad Chironem pertinens, ut Chironica ars, *Sidon. l. 2. ep. 12.*

Chironion, n. 2. panacis genus, foliis lapathi, flore aureo, radice parva, ab inventore Chirone Centauro. *Plin. l. 25. c. 6.*

Chironius, a, um, ad Chironem pertinens. *Plin. 25. 4. & Cels. 5. 28. 5.*

Chironomia, f. 1. χειρονομία, lex gestus, a χεὶρ, manus, & νόμος, lex. *Quintil. l. 1. c. 11. (al. 19.)*

Chironomon, ontis, m. 3. χειρονόμων, qui gestu, & secundum artis legem cibos scindit, *trinciante*. *Juvenal. Sat. 5. v. 121.* Saltantem spectes, & Chironomonta volanti Cultello. *Sidon. l. 4. epist. 7.* Si inter Apicios Epulones, & Byzantinos chironomontas hucusque ructaverit. V. *Lipf. l. 2. Sat. c. 2.*

Chironomus, m. 2. χειρονόμος, qui certa lege manus movet, seu manibus gesticulatur, ac ludit, in saltando, in cibis inferendis, ac scindendis, &c. Idem est, atque *orchestes*, seu pantomimus. *Voss. ex Hesychio, & Cassiod. Var. l. 4. c. 51.* ¶ *Juvenal. Sat. 6. v. 63.* femin. gen. dixit de saltatrice pantomima: Chironomon Ledam molli saltante Bathyllo.

Chirurgia, f. 1. medicinæ pars, quæ manu medetur, *chirurgia*, Germ. *wundartzney*, Gal. *chirurgie*, Hisp. *cirugia*, χειρουργία, est manuum operatio, a χεὶρ, manus, & ἔργον, opus. Sed per excellentiam dicitur de ea parte medicinæ, quæ sectione, vel ustione, aut alia quavis ratione, quæ manu administretur, morbos curat. *Cic. ad Att. l. 4. epist. 3.* Diæta curari incipio, chirurgiæ tædet.

Chirurgice, es, χειρουργική, ars Chirurgorum. *Cels. in proœm. l. 1.* scripsit græcis literis.

Chirurgicus, a, um, ad Chirurgiam spectans. *Hygin. Fab. 274.* Chiron Centaurus Saturni filius medicinam chirurgicam ex herbis primus instituit.

Chirurgus, m. 2. *chirurgo*, Ger. *ein wundartz*, Gal. *chirurgien*, Hisp. *cirujano*, χειρουργός, medicus, qui manu curat, a χεὶρ, manus, & ἔργον, opus. *Cels. lib. 7. in proœm.* Esse chirurgus debet adolescens, aut certe adolescentiæ propior, manu strenua, stabili, nec unquam intremiscente. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 581. n. 1.* Antinous Drusi medicus chirurgus.

Chius, a, um, adject. a Chio insula, ut marmor Chium, Chium vinum, quod

quod & *Chium* absolute dicitur, & a Latinis scriptoribus passim celebratur. *Horat. l. 2. Sat. 3. v. 115.* Si positis intus Chii, veterisque falerni Mille cadis. *Avien. in Arat. v. 1179.* Curva Chii cœlo cum surgent brachia signi. V. Chia. ¶ Chius, ii, χῖος, qui & canis, & canicula dictus, erat tali jactus ludentibus damnosus, ut qui unum tantum numerum continebat. Sed hujus rei exemplum nullum apud Latinos Scriptores adhuc vidimus.

Chlamyda, æ, f. idem quod Chlamys. *Apul. l. 10.* Ephebica chlamyda sinistrum tegebat humerum.

Chlamydatus, a. 1. 2. χλαμυδωτός, clamyde indutus. *Cic. pro Rab. Post. c. 10.* Sylla imperator chlamydatus.

Chlamydula, æ, f. 1. diminut. χλαμύδιον, *picciola clamide*. Affertur a Calepino Plautina auctoritas, *sume chlamydulam*: Sed hoc fortasse hemistichion est in *Merc. a. 5. sc. 2. v. 16.* ubi legitur: *sume laciniam*.

Chlamys, dis, f. 3. *sopravveste militare*, [Hebrew], Ger. *reutrock*, Gal. *manteau*, Hisp. *capa*, χλαμύς, vestis, quæ thoraci superinducebatur, non ad corporis tutelam, sed ornatus causa, a χλιαίνω, per syncopen, *calefacio*. Proprie vestis militaris erat, pallio brevior multo, ac strictior. Sed & de paludamento Regio dicitur, & inter vestimenta puerilia numeratur. *Cic. pro Rab.* L. Scipionis non solum cum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam videtis. *Plaut. Merc. 5. 2. 72.* Puer cape chlamydem, & da pallium. ¶ Erat etiam viatoria vestis, item servorum aulicorum, ut docet *J. Lips. Elect. l. 1. c. 25.*

Chlorion, m. 3. χλωρίων, avis lutei coloris perpetuas cum corvo inimicitias exercens, altero alterius ova insidiante, a χλωρός, viridis, & luteus. *Plin. l. 10. c. 29.*

Chloris, idis, f. 3. *Flora*, χλωρίς, eadem creditur, atque illa, quæ a Romanis Flora dicta est, & Dea florum habita, quæ cum Zephyro nupsisset, a marito muneris loco impetravit, ut florum omnium haberet potestatem. *Ovid. 5. Fast.* ¶ Fuit & Chloris filia Amphionis, non ejus, qui Thebas mœnibus cinxit, sed filii Jasii, qui regnavit Orchomeni, & Pyli, qui etiam Argus appellatus est. Hæc Neleo nupsit, cui Nestorem, & alios filios peperit. ¶ De priori illa *Ovid. 5. Fast. v. 195.* Chloris eram, quæ Flora vocor: corrupta Latino Nominis est nostri litera græca sono.

Chlorites, m. 1. χλωρίτης, gemma herbacei coloris, quæ in scyllæ avis ventre invenitur. *Plin. l. ult. c. 10.*

Chlorus, m. 2. flu. Syriæ, qui inter Alexandriam, & Ægas opp. Ciliciæ in sin. Issicum influit. *Plin. l. 5. c. 27.* ¶ Constantius Imperator Constantini M. Pater *Clorus* dictus est, ob colorem pallidum.

Choa, vel Chus, χοῦς, mensura liquidorum apud Græcos, quæ Romanum capiebat congium, hoc est, sextarios sex, sive cotylas Atticas duodecim. *Fannius de ponderib. & mensur. v. 70.* Adde duos, (sextarios) Chus fit, vulgo qui congius idem. Alii leg. χοῦς. ¶ Dicitur autem Choa a χέω fundo. ¶ In triclinio choa, in cubiculo nola: ænigma est apud *Quintil. l. 8. c. 6.* cujus explicationem enixus est *Cal. Rhod. l. 19. c. 1. & l. 20. c. 1.* sed non ejusmodi, ut possit omnibus satisfacere.

Choaspes, m. 3. Eulæus, *Tiritiri*, *Zeimare*, χοάσπης, flu. Susianæ, in Media oriens, qui Susam urbem rigat, deinde auctus aliis fluviis post longum decursum in sinum Persicum se exonerat 50. leu. Hisp. a Balsera in Or. *Tabull. 4. 1. 140.* ¶ Item fl. Indiæ, qui in Indum influit.

Choaspites, m. 1. gemma viridis, aureo fulgore intermicante. *Plin. l. 37. cap. 10.*

Choatræ, arum, populus circa Mæotim. *Plin. l. 6. c. 7. Lucan. l. 3. v. 46.* Ubi *Grotius* pro *Coastris*, restituit *Choatras*. ¶ Fuerunt incantatores maximi cum duce suo Choaste. Unde *Valer. Flac. l. 6. v. 151.* Diros magico terrore Choatras. Et v. 155. Maximus hos inter stygia venit arte Choastes.

Chodax, -acis, m. 3. V. Condax.

Chœnicion, vel Chœnicium, n. 2. instrumentum est Chirurgicum, quo minora ossicula extrahuntur, latine Modiolus. *Cels. l. 8. c. 3.*

Chœnix, icis, f. 3. & Chœnica, æ, f. 1. χοῖνιξ, mensura quatuor capiens sextarios, vel semodium. Hac mensura olim domini servis frumentum in cibum diurnum admetiebantur. Hinc Pythagoræ ænigma, Super chœnice non sedendum, hoc est, sectandus non est alienus cibus per inertiam, & ocium, sed sua quisque industria sibi vitæ necessaria debet parare. ¶ Chœnix *Camerario* mensura est duorum sextariorum, seu quatuor heminarum. Sic enim legendos censet hos Rhemnii versus in carmine de ponderibus, apud Priscianum: *Heminas recipit geminas sextarius unus, Quis quatuor assumptis fit Graio nomine Chœnix*. Alii aliter.

Chœrades, um, f. *scrofole*, χοιράδες, strumæ. *Theodor. Priscian. l. 1. c. 9. & Apulej. de herb. c. 2. n. 10.*

Chœrilus, vel Cherilus, m. 2. Poeta Samius, qui scripsit Atheniensium victoriam contra Xerxem, item gesta Lysandri Lacedemoniorum ducis, item Alexandri Magni. Sunt, qui tradant, Alexandrum cum Chœrilo pepigisse, ut pro singulis bonis versibus singulos acciperet philippeos, pro singulis malis singulos colaphos, opere autem perfecto, vix septem fuisse inventos, qui possent probari. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 232.*

Choicus, a, um, *di terra*, χοϊκός, terrenus. *Tertull. advers. Valentinian. c. 24.* Homo choicus, & animalis.

Cholĕra, f. 1. *collera*, *bile*, Gal. *colere*, Hisp. *colera*, χολέρα, morbi genus, quod celeri vomitu, alvique dejectione ventriculum, & intestina conturbat, a χολή, bilis, quia in ea bilis, sive multitudo humorum fluentium felli similium superne, interneque ejicitur, vel a χολάς, intestinum, quod capit bilem hepatis. *Cels. l. 2. c. 13.* Si acutus est morbus, sicut in cholera. ¶ Accipitur & pro bile, χολή. *Lampr. in Alex.* Commotione animi, & stomacho choleram evomebat. ¶ Cholera laborare, apud *Cels. l. 2. c. 14.* ¶ In plurali numero. *Plin. l. 20. c. 14.* Mentastrum choleris efficacissimum. *Id. ibid.* Menta choleras emendat.

Cholericus, a, um, qui bile abundat, *collerico*, ut tormina cholerica. *Plin. l. 20. c. 14.* ¶ *Cholericus* etiam dicitur, qui cholera laborat. *Scribon. Larg. compos. 156.* Malagma cholericis prodest.

Choliambus, m. 2. χωλίαμβος, versus jambicus trimeter, vel senarius acatalecticus, qui quinto loco jambum habet, sexto spondæum, in cæteris consentit cum jambico, ita dictus, quasi claudus jambus, a χωλός, claudus, quia deturbato e sexta sede jambo, & substituto spondæo, videtur quasi claudicare, ut illi Martialis; *Cur in theatrum Cato severe venisti? an ideo tantum veneras, ut exires?* Dicitur etiam *scazon*, idest, claudicans, a σκάζω, claudico. *Diomed. l. 3.*

Choma, atis, n. 3. χῶμα, agger, sive terræ aggestæ moles, qua aqua coercetur, a χώω, vel χώννυμι, aggerem educo, quod a χοῦς, terra egesta. *Ulpian. de extr. crim. l. jaculatori*.

Choragiarius, ii, m. 2. qui choragio præest, vel qui choragium instruit. *Inscript.* apud *Gruter. p. 475. n. 2.* A. Titio A. L. Bellico VI. Vir. Augustali Choragiario.

Choragium, gii, n. 2. *apparato da scena*, χορήγιον, scenicum instrumentum, quo scilicet scena instruitur, & apparatur, a χορός, chorus, & ἡγέομαι, duco. *Fest.* Sed alii appellant ædificium amplum post scenam, unde promebantur omnia ad ludos necessaria. *Vitruv. l. 5. c. 9. & l. 10. c. 13.* ¶ Translate dicitur de cujuslibet rei apparatu, *apparecchio*. *Aut. ad Heren. lib. 4. cap. 50.* Aut aliquod fragile falsæ choragium gloriæ comparetur. ¶ Coragium, sine aspir. est funus virginale, a κόρη puella, & ἄγω, duco. *Fulg. Planc. de prisco serm. Apul. l. 3.* Jam feralium nuptiarum miserrimæ virgini coragium struitur. Sed hic etiam *choragium* legi potest.

Choragus, m. 2. χορηγός, dux, vel rector chori, a χορός, chorus, & ἡγέομαι, duco. Honestissimum hoc nomen habebatur apud Græcos, iisque tribuebatur, qui suo sumptu ludos sacros præberent. ¶ Apud Latinos *Choragus* dicitur, qui scenicis histrionibus ornamenta agendæ fabulæ necessaria, vel ab Ædilibus accepta præbet, vel de suo locat. *Plaut. Pers. 1. 3. 78.* Ornatam adduce lepide in peregrinum modum. Sa. Sed unde ornamenta? To. Abs chorago sumito: dare debet: præbenda Ædiles locaverunt. ¶ Est etiam dux Chori, seu cœtus. *Vetus Epigramma de Augusto*, apud *Sueton. in ejus vita, c. 70.* Cum primum istorum conduxit mensa Choragum, &c.

Choralistria, æ, f. 1. femina canendi, & saltandi in choris perita. *Propert. l. 4. eleg. 8. v. 39.* vel *eleg. 9. v. 11.* Ubi tamen legendum videtur *Crotalistria*. V.

Choraula, V. in Choraules.

Choraules, m. 1. vel Choraula, m. 1. *sonatore corista*, χοραύλης, qui ad chori cantum inflat tibiam; a χορός, chorus, & αὐλός, tibia. Differt ab *auletes*, sive *auledus*, quia hic solus tibia canit. *Martial. l. 11.* Non sit citharœdus, aut choraules. ¶ Canebant etiam in conviviis Choraulæ. *Id. l. 9. epig. 78.* Quod optimum sit, quæritis, convivium? In quod Choraules non venit. ¶ Choraules etiam dicebatur, qui ad tibias saltabat. Quo sensu *Petronius in fragm.* Manu puer loquaci Ægyptius Choraules. V. *Salmas. ad Copisci Carin. c. 19.* ¶ Choraula, æ, terminatione latina, habet *Apul. l. 8. A. A.* Erat quidam juvenis, choraula doctissimus, &c. Ubi *Beroaldus in Comment.* pro sexto casu habet, & interpretatur artem tibicinam. ¶ Apud eundem *Apul. in Florid. l. 1.* Choraulæ monumentarii dicti sunt tibicines, qui defunctos ad sepulchra canebant, quales prisci siticines dixerunt, ut ait *Gell. l. 20. c. 2.* V. Ceraula.

Chorda, æ, f. 1. *corda degl' instrumenti musicali*, [Hebrew], Ger. *ein seiten*, Gal. *corde*, Hisp. *cuerda*, χορδή, funiculus in instrumento musico, qui Latine fides dicitur, a χορδή, intestinum, & fides, quia ex tenuioribus animantium intestinis filis, contortisque fieri solet. *Cassiod.* ait *cordam* scribendum esse, dictamque, quod corda moveat. A corde quoque deducit *Isid.* quia sicut pulsus est cordis in pectore, ita pulsus est chordæ in cithara. *Cic. 3. de Orat. c. 57.* Voces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quemque tactum respondeant. ¶ Chordas experiri, apud *Stat. l. 1. Achill. v. 187.* Et prætentare, apud *Ovid. 5. Metam. 339.* est tentare sonum chordarum, utrum sibi invicem secundum musicæ leges respondeant. ¶ Sociare verba chordis. *Horat. l. 4. od. 9.* ¶ Accipitur pro fune a *Plaut. Most. 3. 2. 55.* Tibi chorda tenditur, inde inferciterium, postea in crucem recta.

Chordacista, æ, m. qui chordis, h. e. fidibus canit. *Martian. Capell. l. 9.*

Chordus, sive cordus, *tardivo*, ὀψίγονος, quod sero natum est, vel maturescit, & dicitur de fœno autumnali, de frumento, & aliis herbis, de arboribus, de agnis, de hominibus, &c. a χορείδιος, juvenilis, vel ab ὅρος, terminus, vel a χόρτος, fœnum. Duci etiam potest a χόριον, secundina, ut indicat *Varro lib. 2. R. R. cap. 1.* ubi ait: Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, ac remanserunt in volvis ultimis. Vocant χόριον, a quo Chordi appellati. ¶ *Plin. l. 8. c. 47.* sine aspiratione scribit. Et *Colum. l. 12. c. 13.* ¶ De hominibus etiam sero natis hanc vocem usurpari, testis *Quintil. l. 1. c. 4.* Sic Cremutius Chordus apud *Suet. Aug. c. 35.* &c.

Chorēa, f. 1. *ballo*, [Hebrew], Ger. *ein dantz*, Gal. *danse*, Hisp. *dança*, χορεία, saltatio, tripudium cum cantu, a χορός, chorus. *Virg. 6. Æn. v. 644.* Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt. *Ovid. 8. Met. v. 581.* Fessas duxere choreas. ¶ *Varro* apud *Non. c. 6. n. 16.* choreas stellis tribuit, quæ certa lege, & veluti ad numerum decurrunt. Item *Manil. l. 1. v. 69.*

Chorēus, m. 2. vel chorius, vel trocheus, χορεῖος, pes dissyllabus, ex longa, & brevi, ut *Arma*, *vincor*, a χορός, chorus, & τρέχω, curro, scil. a velocitate, qua agentes in choris agilius moventur in morem saltantium. Nam major est velocitas pedis e longa, & brevi, quam ex duabus longis. ¶ Hoc item nomine tribrachys vocatur, qui constat ex tribus brevibus. Et sane magis meretur chorei, & trochei nomen, quam ille vulgaris. Nam tres syllabæ breves majorem, quam longa, & brevis, velocitatem habent. V. *Cic. l. 3. de Orat. c. 8.*

Choreutes, m. 1. χορευτής, saltator quilibet ex choro. *Petron. in frag.* Manu puer loquaci Ægyptius Choreutes. Alii leg. *Choraules*.

Choriambĭcus, a, um, ad Choriambum pertinens, ut Choriambicus versus, *Sidon. in carm. priore ep. 13. l. 9.*

Choriambus, m. 2. χορίαμβος, pes ex choreo, & jambo, idest ex quatuor syllabis, prima, & ultima productis, duabus mediis brevibus, ut *Nobilitas*, *dissoluerant*. *Diomed. l. 3.* ¶ Adjective *Auson. epist. 10. v. 37.* Choriambum carmen.

Chorĭcus, a, um, ad Chorum pertinens, ut *Choricum metrum*, quod est choris aptum. *Serv. in Centimetro, pag. 1822. Putsch.* ¶ Dicuntur etiam *chorici* qui choris, seu choreis delectantur. *Jul. Firmic.*

Chorĭon, ii, n. χορίον, Apud *Vitruv. l. 2. c. 8.* *Choria* sunt ordines lapidum, qui æquali crassitudine sunt in structura isodomo. V. *Salmas. in Solin.*

Chorius V. Choreus.

Chorobătes, æ, m. 1. χωροβάτης, regula longa pedes viginti ad explorandam altitudinem turrium, ac propugnaculorum, item aquarum, a χώρα, regio, & βαίνω, eo, quasi regionem perambulans. *Vitruv. l. 8. c. 6.* *strumento da livellare*.

Chorocitharista, m. 1. *quello che canta, o suona in coro*, [Hebrew], χοροκιθαριστής, qui in choro citharizat. *Suet. in Domit. c. 4.* Præter citharœdos, chorocitaristæ quoque, & psallocitharistæ. Ubi Chorocitharistæ, & Psallocitharistæ opponuntur. Chorocitharistæ enim dicuntur, qui cum aliis canunt, Psallocitharistæ qui vel soli canunt cithara sine melodia vocis, ut *Turnebo* placet, *l. 20. c. 16.* vel una cum voce citharam pulsant, ut *Casaubon. ex Athen. & Platone* interpretatur. Alii legunt *Psilocitharistæ*.

Chorographia, f. 1. χωρογραφία, regionis alicujus particularis descriptio, ut Agri Patavini, &c. *Vitruv. l. 8. c. 2.*

Chors V. Cohors.

Chorus, m. 2. *coro*, *moltitudine di quelli, che cantano, ovvero saltano*, [Hebrew], Germ. *hauffen*, Gal. *chœur*, Hisp. *coro*, χορός, multitudo canentium, aut saltantium, maxime in sacris, a χαρά, lætitia, dictum, ut placet *Platoni l. 3. de Leg.* Hinc choros ducere, *Horat. l. 4. od. 7. Suet. in Calig. c. 37.* Inter choros, & symphonias. *Virg. Ecl. 5. v. 66.* Utque viro Phœbi chorus assurrexerit omnis. ¶ Dicitur & de quolibet cœtu, seu conventu. *Tibul. l. 2. eleg. 1. ad fin.* curruumque sequuntur Martis lascivo sidera fulta choro. *Cic. pro Mur. c. 24.* Catilina stipatus choro juventutis erat. Et *3. Offic. c. 33.* Chorus virtutum. ¶ *Hieronym. ad Dardan.*

scribit, chorum etiam dici musicum quoddam instrumentum, ex simplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primam inflatur, per alteram sonum emittit.

Chrestologus, i, χρηστολόγος, qui bene loquitur, sed male facit, munificus verbis, sed minime beneficus. *Capitolin. in Pertinace*, *c.* 13.

Chreston, n. 2. herba, al. cicorium: a χρηστὸς, utilis, quia singulariter salubris est, *Plin. l.* 20. *c.* 8.

Chria, f. 1. χρεία, est commemoratio, seu explicatio alicujus dicti, vel facti, vel utriusque simul certis capitibus comprehensa, sic dicta, quod est exercitatio valde utilis ad eloquentiam adipiscendam. Nam χρεία est usus, utilitas, commodum. ¶ Triplex est, activa, quæ factum aliquod exponit, verbalis, quæ sententiam ab aliquo prolatam explicat, mixta, quæ factum quodpiam sermone conjunctum complectitur. ¶ Partes chriæ octo sunt, encomium, paraphrasis, causa, contrarium, simile, exemplum, testimonium veterum, epilogus. V. *Quintil. l.* 1. *c.* 9. (*al.* 15.) *Sen. epist.* 33. Pueris & sententias ediscendas damus, & has, quas Chrias Græci vocant, quia complecti eas puerilis animus potest.

Chrisma, tis, n. 3. *unzione*, χρῖσμα, unctio, a verbo χρίω, ungo, *Tertul. de Baptis. c.* 7. Christus dicitur a chrismate quod est unctio.

Christiane, *cristianamente*, Christiano more, atque adeo sancte, caste, religiose. *Augustin. epist.* 79. Domos suas & familias Christiane regunt,

Christianismus, i, *Cristianità*, Christianorum religio, χριστιανισμός, *Tert. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 33. Joannes constitutus inter vetera, & nova, ad quem desineret Judaismus, & a quo inciperet Christianismus.

Christianitas, atis, f. 3. idem quod Christianismus. *Impp. Honor. & Theodos. l.* 16. *Cod. Theodos. tit.* 8. *leg.* 19. ¶ Sumitur etiam pro clericatu in Religione Christiana, *stato Clericale*. *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. l.* 12. *ejusd. Cod. tit.* 1. *leg.* 123. & *l.* 14. *tit.* 3. *leg.* 11.

Christianizo, as, are, Christianum ago, Christianam Religionem profiteor. *Tert. adver. Marcion. l.* 1. *c.* 21.

Christianus, i, m. 2. χριστιανὸς, *Cristiano*, qui Christi Religionem profitetur. V. *Lips. ad Tacit. Ann.* 15. ¶ Est etiam adject. *Hieron. ad Pammach. epist.* 101. *c.* 5. Vir omnium nobilium Christianissime, & Christianorum nobilissime.

Christicola, æ, masc. & f. 1. & Christicolus, i, qui Christum colit, Christianus. *Prudent. Cathem.* 8. *ad fin.* Cibus obsecrantum Christicolarum. *Venant. Fortun. l.* 2. *carm.* 8. (vel 9.) Et pia Christicola femina terret agri. Alii leg. *Christicolis agris*.

Christigena, æ, m. & f. qui genere Christum contingit. *Prudent. Hamartig. v.* 780. *de Ruth*: Christigenam fœcunda domum, Davidica regna Edidit.

Christipotens, entis, o. 3. qui in Christo potest, qui fide, & pietate in Christum valet. *Prudent.* 2. *advers. Symmach. v.* 709. Christipotens juvenis.

Christus, m. 2. Χριστὸς, unctus, a χρίω, ungo, cognomen Salvatoris Nostri, quia donis Spiritus Sancti uberrime, & sine mensura ornatus fuit, & a Patre constitutus est Propheta, Sacerdos, & Rex generis humani.

Chroma, atis, n. 3. genus musicæ est, quæ, ut inquit *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. subtili solertia, ac crebritate modulorum suaviorem habet delectationem. ¶ A nostris Musicis chromata dicuntur nigræ notulæ, vel a colore (χρῶμα enim est color) vel quod in chromatico modulationis genere præcipue locum habent. V. Chromata.

Chromata, n. 3. accipiuntur pro ornamentis, & luminibus artium, a χρῶμα, color. Hinc chromaticum melos, una ex tribus Musicæ partibus, quæ in flexionibus vocum posita est, quæ ob nimiam mollitiem infamiæ nota non caruit. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4.

Chromatiarius, ii, m. 2. *Vetus Interpres Pers. Sat.* 4. *v.* 18. Chromatiarii dicuntur colorarii, vel qui tota die in arena sunt, vel in sole. Antiqui enim ungebant se, & in sole erant, ut oleum corpus imbiberet.

Chromatice, es, genus symphoniæ, quod a *Vitruvio* describitur *l.* 5. *c.* 5.

Chromaticus, a, um, adject. coloratus, a χρῶμα, color. *Isidor. l.* 10. *Orig.* Chromaticus, qui non confunditur, nec colorem mutat. ¶ Chromaticum melos describit *Cal. Rhodig. l.* 5. *c.* 22. Vide Chromata.

Chromius, m. 2. genus piscis, cujus tres enumerantur species, Cyprinus, Chalcis, Gobio. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Chromis, filius Herculis, qui cum Adrasto ad bellum Thebanum profectus est. ¶ Est item piscis in aquis nidificans. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Chromius, filius Nelei, & Cloridos, qui in ea pugna, quam Pylii, & Messenii adversus Herculem gesserunt, cum decem fratribus occisus est. ¶ Alius fuit Priami filius, qui bello Trojano interfectus est a Diomede.

Chronica, orum, *croniche*, *cronaca*, דברי הימים, Ger. *chronick*, Gall. *croniques*, Hisp. *cronica*, χρονικὰ, historiæ cum descriptione temporum, quibus scilicet res gestæ, servato temporum ordine, digeruntur, a χρόνος, tempus. Differunt ab annalibus, quod hi commemorant, quid quoque anno in gente una contigerit, illa plurium gentium res exponunt. *Plin. l.* 35. *c.* 9. ¶ Invenitur & chronicus, a, um. *Gel. l.* 17. *c.* 21. Excerpebamus ex libris, qui chronici appellantur. ¶ *Chronici morbi* sunt, qui durant, quibus opponuntur *acuti*, qui brevi vel sanantur, vel conficiunt. *Cæl. Aurel.* quinque libros suos *Chronicorum morborum* inscripsit.

Chronicus, V. in Chronica, & in Cosmicus.

Chronisso, as, are, cunctor, subinde subsisto. *Lucret. l.* 2. *v.* 320. Et satiati agni ludunt, blandeque chronissant. Ita Lexicograph. Verum probata lectio est, *coruscant*, hoc est, arietant lascivientes, vel *coruscant*. V. *Pareum in Lucret.*

Chronographus, i, m. *scrittore di cronologia*, χρονογράφος, qui res gestas per sua tempora digerit. *Sidon. l.* 8. *ep.* 6. Eusebius chronographus.

Chrysallis, idis, f. 3. *crisalide*, χρυσαλλὶς. Hoc nomine appellantur insecta, quæ primo sui ortu vermiculi sunt, deinde circa se folliculum, seu telam aranei similem obducunt, eaque se involvunt, ex qua postea se expedientes, emissis alis evolant, ut v. g. bombyces, ex quibus sericum conficitur. *Plin. l.* 11. *c.* 32. & 35. ¶ Est vox a χρυσὸς, aurum, quia sæpe aurei coloris hujusmodi animalcula sunt.

Chrysanthemum, n. 2. herba, al. caltha, a χρυσὸς, aurum, & ἄνθεμον, flos. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Chrysas, m. 1. *Fiume d'Assoro*, *Veria*, *Dittaino*, fl. Siciliæ, qui per fines Assorinorum fluens Terræ commiscetur. Hic a Siculis habebatur Deus, & religione maxima colebatur.

Chrysæ, f. 1. opp. Phrygiæ min. prox. Cyllæ, & Tenedo, ubi templum Apollinis Sminthei. ¶ Item sinus maris Eoi, *Mare Cin*, *Mar della China*, cum insula cognomine, *Giappone*, ad Or. Regni Sinarum. ¶ Chrysæ, & Argyræ, ins. extra ost. Indi, feraces auri, & argenti. *Plin. l.* 16. *c.* 21.

Chryseis, idis, f. Χρυσηῒς, Astynome filia Chrysæ. *Ovid.* 2. *Trist.* 373.

Chryselectron, n. 2. χρυσήλεκτρον, gemma in colorem electri declinans. *Plin. l. ult. c.* 9.

Chrysendeton, n. 2. χρυσένδετον, vasis genus aureis crustis illigatum, a χρυσὸς, aurum, & δέω, ligo. *Martial. l.* 11. *epig.* 30. Accipe vina domini, puerta, chrysendeta, mensas. Vide *Salmas. ad Trebell. Claud. c.* 15.

Chryses, æ, m. 1. Χρύσης, Sminthii Apollinis Sacerdos, pater Astynomes, quæ a nomine ejus *Chryseis* cognominata fuit. Cum Græci, expugnatis Thebe, Cilla, Chryse, Lyrnesso, & aliis, virginem abduxissent, & Agamemnoni in prædæ divisione tradidissent, Chryses Apollinis insignibus exornatus ad Græcorum castra accessit, filiamque sibi petiit restitui: quod cum impetrare non potuisset, Apollinis auxilium imploravit, qui tam gravem Græcis pestilentiam immisit, ut Agamemnon patri puellam restituere coactus fuerit. Ejus autem loco Achilli Hippodamiam Brisei filiam eripuit. Hinc inter Achillem, & Agamemnonem implacabile dissidium ortum est.

Chryseus, a, um, aureus, a χρυσὸς, aurum. *Martial. l.* 9. *epigr.* 95. Chalcea donanti chrysea qui dederas.

Chrysippeus, a, um, ad Chrysippum pertinens. *Cic.* 4. *Acad. c.* 30. Hæc Chrysippea sunt, ne ab ipso quidem dissoluta. ¶ *Chrysippea* apud *Plin.* 26. 9. est herba quædam a Chrysippo inventore nominata.

Chrysippus, m. 2. Χρύσιππος, Apollonidæ fil. patria Solensis, sive, ut alii malunt, Tarsensis, Stoicæ sectæ Philosophus, auditor Zenonis, & Cleanthis, post quos etiam scholæ præfuit, & habitus est Princeps Stoicorum. In Dialectica longe omnibus antecelluit. ¶ De exitu ejus varia tradunt. Quidam volunt, a discipulis ad sacrificium vocatum, cum vinum dulce affatim hausisset, anhelitus difficultate laborare cœpisse, atque ita quinto demum die fato concessisse, annos jam natum circiter tres, & septuaginta. Alii ferunt, nimio risu expirasse. Nam cum ficus rure allatos asinum comedentem videret, ancillæ imperavisse ajunt, ut vinum asino bibendum daret, ejusque dicti urbanitate tantopere sibi placuisse, ut nimio risu suffocaretur. Mortuo Athenienses statuam posuerunt in Ceramico. *Cic.* 1. *Fin.*

Chrysitis, f. 3. herba, al. chrysocome, palmi altitudine, comantibus fulgore auri corymbis. *Plin. l.* 21. *c.* 8. ¶ Item spuma optima argenti. *Id. l.* 33. *c.* 6. ¶ Item gemma, al. philoginos, ostreæ similis Atticæ. *Id. l.* 37. *c.* 10.

Chrysoaspidæ, arum, m. 1. χρυσοασπίδες, milites, qui clypeos auro cælatos gestant. Alexander Severus Alexandrum imitaturus, fecerat sibi argyroaspidas, & chrysoaspidas, ut scribit *Lamprid. in ejus vita c.* 50. Tale quid priscis etiam Reip. R. temporibus factum scribit *Liv. l.* 9. *c.* 40.

Chrysoberyllus, m. 2. χρυσοβήρυλλος, beryllus pallidior, cujus viriditas in aureum colorem resplendet, *Plin. l.* 37. *c.* 5.

Chrysoceras, æ, masc. 1. Cornu Byzantii, *Pera*, *Galata*, suburbium Byzantii, a Byzantio portu, & sinu maris divisum, ubi Christiani omnes habitant, ubi etiam prom. ejusdem nominis. *Plin. l.* 4. *c.* 11.

Chrysocolla, f. 1. *borrace*, Gal. *cole pour appliquer de l'or*, Hisp. *borrax*, *o atincar*, χρυσοκόλλα, humor, qui in aurifodinis per venas auri defluit, & crassescens rigoribus hybernis usque in duritiem pumicis congelascit, a χρυσὸς, aurum, & κόλλα, gluten, quia aurum agglutinat. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Addit *ibid.* Neronem in solemni aurigatione Circi arenam chrysocolla stravisse.

Chrysocome, V. Chrysitis.

Chrysographatus, a, um, adject. χρυσογράφος, auro pictus, vel aureis litteris scriptus, ut Chrisographata scuta, *Trebell. in Claud. c.* 14.

Chrysolachanum, n. 2. olus aureum, a χρυσὸς, aurum, & λάχανον, olus. *Plin. l.* 27. *c.* 8.

Chrysolampis, idis, f. 3. χρυσόλαμπις, lapillus, qui die pallescit, nocte ignei coloris est, a χρυσὸς, aurum, & λάμπω, splendeo. *Pl. l.* 37. *c.* 10.

Chrysolithus, m. 2. *grisolito*, χρυσόλιθος, lapis pretiosus, aureo nitore translucens, a χρυσὸς, aurum, & λίθος, lapis. *Plin. l.* 37. *c.* 9. & 11.

Chrysomallus, i, χρυσόμαλλος, aureum vellus habens: epithetum arietis Colchici. *Hygin. fab.* 188.

Crysomela, n. 2. χρυσόμηλα, mala aurea, al. Cydonea, seu cotonea, al. aurantia, a χρυσὸς aurum, & μῆλον, malum. *Plin. l.* 15. *c.* 11.

Chrysomelianus, a, um, adject. *Colum.* inter alia malorum genera, mala Chrysomeliana laudat, *l.* 5. *c.* 10. *sub fin.*

Chrysophrys, χρύσοφρυς, piscis, al. aurata, a χρυσὸς, aurum, & ὀφρὺς, supercilium, quia locis illis, ubi cætera animalia supercilia habere solent, aureo colore fulget. *Ovid. in Halieut. v.* 110.

Chrysoprasus, m. 2. χρυσόπρασος, gemma, quæ porri viriditatem habet, aureis intervenientibus guttis, a χρυσὸς, aurum, & πράσον, porrum. *Plin. l.* 37. *c.* 5. 8. & 10.

Chrysorrhoæ, m. 1. χρυσορρόαι, pop. ad Phasim fl. ita dicti, quod in his locis, ut inquit Strabo, auriferi torrentes sint; unde fabulæ occasio de vellere apud Cholchos aureo.

Chrysorrhoas, æ, m. 1. Pactolus, *Sarabat*, χρυσορρόας, fl. Lydiæ, ex Tmolo M. in Hermum fl. labens; Sardesque, & Thyatiram urbes alluens, a χρυσὸς, aurum, & ῥέω, fluo, vel ῥοὴ, fluxus, ob arenas aureas, quas defert. ¶ Item fl. Syriæ, *Adegelo*, *Feror*, qui per Damascum, & ejus agrum fluit. ¶ Item fl. Bithyniæ. ¶ Item fl. Themiscyræ.

Chrysos, i, m. 2. *oro*, χρυσὸς, aurum, aurea moneta. *Plaut. Bacchid.* 2. 3. 6. Opus est chryso Chrysalo. ¶ Item piscis genus aurei coloris. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Chus. V. Choa.

Chutra. V. Scutra.

Chylisma, atis, n. χύλισμα, succus expressus ex aliqua re, ut *chylisma acaciæ*, apud *Scrib. Larg. Compos.* 23.

Chymus, i, m. *chilo*, χυμὸς, succus, & speciatim succus ventriculi. *Seren. Sammon. cap. Subitan. dolor. febr.* &c. Præterea chymum stomacho desiccat iniquum.

C ANTE I.

Cia. V. Cea.

Cibalis, le, σιτηρὸς, quod ad cibum pertinet. *Lactant. de Opific. Dei*, *c.* 11. *sect.* 5. Duas esse per collum fistulas, necesse est, cibalem, & spiritualem. ¶ Locus autem *Varronis l.* 2. *R. R. c.* 11. quod a Lexicogr. quibusdam affertur in emendatiorib. editionib. habet, *Omnium rerum*, *quas cibi causa*, non, *cibali causa*.

Cibaria, orum, n. 2. *nudrimento*, *cibo*, *gli alimenti*, מזון, Ger. *allerleyspeiß*, Gal. *nourriture*, *vivres*, *evda*, alimenta, idest omnia, quibus animantes vescuntur, & aluntur. *Cic. pro Sex. Rosc. c.* 20. Anseribus cibaria publice locantur.

Cibarium, ii, farina excussa post pollinem, seu florem, farina secundaria, *cruschello*, *fiorcatura*. *Plin. l.* 18. *c.* 9. Et cibarii, quod secundarium vocant, sextarios quatuor, &c.

Cibarius, a, um, o. 1. 2. σιτηρὸς, quod ad cibum pertinet. *Macr. l.* 2. *Sat.* 13. Lepidus Consul legem tulit cibariam. ¶ Cibarium oleum, quo cibi condiuntur, *Col. l.* 12. *c.* 50. Ne ex ea fiat oleum cibarium. ¶ Cibarius panis, qui fit ex farina secundaria, ex qua flos ante excussus est. *Cic. l.* 5. *Tusc.* Cibarius in casa panis datus est. ¶ Cibarium vinum pro ignobili. *Varr.* apud *Non.* 2. 188. Potus meus vinum cibarium. ¶ Cibarius homo, pro sordido, & plebejo. *Id. ibid.* Tuus frater cibarius fuit Aristoxenus.

Cibatio, onis, f. 3. cibandi actus, cibus, *cibo*, *refezione*. *Solin. c.* 40. *a.* 565. Solitæ cibationi diem superponunt.

Cibatus, us, m. 4. *cibo*, *vivanda*, אכל, Ger. *speisung*, Gal. *nourriture*,

Hisp.

Hisp. comida, cebo, cibut. Plaut. Mil. 2. 2. 69. Cibatus, & commeatus Plin. l. 8. c. 55. Lepores in Alpibus candidi, quibus hybernis mensibus pro cibatu nivem credunt esse. Varr. l. 2. R. R. c. 4. Sues cibatu largiore sustentare.

Cibicida, æ, m. 1. qui cibum cædit, & absumit, lurco, vorax. Lucil. l. 27. apud Non. c. 2. n. 148. Viginti domi, an triginta, vel centum cibicidas alas.

Cibilla, f. 1. mensa escaria, a cibus. Varro l. 4. de L. L. c. 25. Mensam escariam cibillam appellabant: ea erat quadrata, ut etiam nunc in castris est. A cibo cibilla dicta: postea rotunda facta. V. Cillibæ.

Cibo, as, a. 1. nutrire, cibare, האכיל, Ger. speisen, Gal. nourrir, Hisp. criar, y mantener, σιτίζω, alo, nutrio, cibum infero. Col. l. 8. c. 10. Quæ intra septa villæ cibantur. Adde Sueton. in Tiber. c. 72.

Ciborium, n. 2. κιβώριον, fabæ Ægyptiæ folliculus, qui ima parte latior est, superiore angustior, ex qua faba prominet, quæ madefacto luto condita seritur, a voce Ægyptia, vel quasi κιβώτιον, scrinium, propter similitudinem, quod a κιβωτὸς, arca. ¶ Hinc etiam significat poculum ex faba Ægyptia, ac denique sumitur pro poculo capaciore alius materiæ, quod fabæ Ægyptiæ folliculum refert. Horat. l. 2. od. 7. v. 21. Oblivioso lævia Massico Ciboria exple. ¶ Genus etiam esse dicitur pomorum Alexandrinorum, quæ habent similia fabæ Ægyptiæ folia. Vet. Interpr. in Hor. l. c.

Cibus, m. 2. esca, pastus, epulæ, cibo, מאכל, Ger. speise, Gal. viande, Hisp. cevo, mantenimiento, σῖτος, omne id, quo vescimur. Cic. de Div. lib. 1. cap. 29. Omnis cibo, & vino perturbata, & confusa cernimus. ¶ Donatus cibum distinguit a victu, quod cibus etiam delicatis præbeatur, victus in parvis, unde que alimonia constitutus sit. in Andr. 1. 1. 48. ¶ E flamma cibum petere, Ter. in Eun. 3. 2. 38. dixit, pro quidvis cibi causa pati, ac facere. ¶ Aliquid esse in cibo homini dicitur, quod eo homo vescatur, Plin. l. 18. c. 14. ¶ Hora cibi, apud Ovid. 1. de Ponto, el. 10. hoc est, hora capiendi cibi. ¶ Cibum capere, Cic. & Terent. Cibo vacare, Cels. l. 3. c. 15. ¶ Translate Cic. 5. de Fin. Animi cultus ille erat ei quasi quidam humanitatis cibus. Ovid. de remed. amor. v. 138. Hæc sunt jucundi causa cibusque mali.

Cibyra, cogn. Magna, Cuiaz, κιβύρα, urbs Phrygiæ Magnæ, vel Cariæ, in conf. Lyciæ, intra montes, prope fontes Xanthi fl. media inter Alabandam ad Occ. & Antiochiam Pisidiæ ad Or. ¶ Cibyra altera, dicta minor, urbs Ciliciæ asperæ, versus Pamphyliam, ad Tragum, al. Cragum M. Plin. 5. 27.

Cibyratæ, arum, m. 1. Cibyræ incolæ, ut Cibyratæ fratres. Cicer. 4. Verr. c. 13.

Cibyraticus, a, um, adject. a Cibyra. Tacit. Ann. 4. c. 13. Cibyratica civitas. Horat. l. 1. ep. 6. Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas.

Cicada, f. 1. cicala, צלצל, Ger. hevvschrecke, Gal. cigale, Hisp. cigarra, o chicarra, τέττιξ, ἀχέτας, κικάς, κίκκος, insecti genus canorum non nisi æstivis mensibus apparens, quasi κικ, sonus ejus animalculi, & ᾄδω, cantans, vel a κίκκος, membranula, quia κίκκῳ ᾄδει, membranis, seu alis canit. Virg. 3. Georg. v. 328. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. ¶ Cicadas Athenienses ex auro fere crinibus innectebant, ut se αὐτόχθονας, declararent. Vid. Athenienses. ¶ Cicadas homines aliquando fuisse ita cantu delectari solitos, ut cibi potusque obliviscerentur; cæterum Musarum beneficio in Cicadas conversos, Socrates apud Platonem in Phædro fabulatur.

Cicatricatus, a, um, cicatricibus plenus. Sidon. l. 6. epist. 7. Cicatricatum pectus precatu levare ad veniam.

Cicatrico, as, are, cicatricem duco, far cicatrice, οὐλόω. Sidon. l. 6. epist. 7. Ut conscientiæ hiulca vulnera vestro saltem cicatricentur oratu. Cal. Aurel. Chronic. l. 4. c. 8. Ulcera cicatricantur.

Cicatricosus, a. 1. a. pieno di cicatrici, Ger. vollvvundmaleren, Gal. cicatrisé, Hisp. cubierto de cicatrizes, οὐλώδης, cicatricibus plenus. Col. de arb. c. 11. Tum etiam vitis minus cicatricosa fit. Quintil. l. 4. c. 1. Facies cicatricosa.

Cicatricula, æ, f. 1. margiaretta, parva cicatrix. Cels. l. 2. c. 10. Donec valens cicatricula fit.

Cicatrix, cis, f. 3. cicatrice, margine, saldatura, Ger. ein vvundmahl, Gal. cicatrice, Hisp. cicatriz de la herida, οὐλὴ, signum, quod sanato vulnere, vel ulcere hæret in corpore. Cic. 2. de Orat. Judicibus cicatrices adversas senis Imperatoris ostendere. Id. cont. Rull. 3. c. 2. Refricare obductam jam Reip. cicatricem. ¶ Cicatrix duci dicitur, cum vulnus sanatur. Ovid. 1. de Ponto, el. 3. v. 15. Tempore ducetur longo fortasse cicatrix. Cels. l. 7. c. 27. dixit hoc eodem sensu: vulnus ad cicatricem tendit. ¶ Cicatrix etiam de arboribus. Virg. 2. Geor. v. 379. Admorso signata in stirpe cicatrix.

Ciccus, vel cicus, m. 2. interior membrana, qua grana discriminantur in malis Punicis, a κικκὶς, separatio, discrimen, quod a κόκκος, granum. Var. l. 6. de L. L. c. 5. Nonnetius exponit rem nihil, sine viribus, a κῖκυς, robur, per antiphrasim. Atque in hoc sensu Plaut. Rud. 2. 7. 22. Eluas tu, an exungare, ciccum non interduim. Vet. Gloss. Ciccum, γίγαρτον, ἀδιάφορον.

Cicer, eris, n. 3. cece, Ger. kichern, Gal. pois chiche, Hisp. garvanzo, ἐρέβινθος. Plin. l. 18. c. 12. Cicer solum urit, nec nisi madefactum pridie seri debet. ¶ Ciceris emptorem & nucis, Horat. in arte poet. v. 249. videtur proverb. dixisse de infimæ sortis homine.

Cicera, æ, f. 1. cicerchia, leguminis genus solo colore a cicercula differens. Pallad. Mart. tit. 6. Colum. l. 2. c. 11. Cicera bobus ervi loco tresa datur.

Cicercula, f. 1. cicerchia, Gal. pois cere, Hisp. cicercha, λάθυρος, leguminis genus, ciceri non dissimile, sed minutius, inæquales angulos habens. Plin. l. 18. c. 12. Col. l. 2. c. 10.

Cicerculum, n. 2. genus sinopidis, cujus color Italice grigio bruno dicitur. Plin. l. 35. c. 6.

M. T. Cicero, m. 3. Κικέρων, natus est Arpini in Campania, Equestri loco, patre Marco, matre Helvia, die 3. Januarii, L. Cassio Longino, & C. Mario Coss. anno U. C. 645. Romæ educatus est. Audivit variis temporibus partim Romæ, partim in Græcia, in Rhetorica Molonem Rhodium, Apollonium Alabandensem, Æschylum Gnidium, Dionysium Magnetem, Zenoclem Adramytenum, in Dialectica Diodotum Stoicum, in Philosophia Philonem principem Academiæ, Antiochum, Posidonium, in Jurisprudentia Q. Mutium Scævolam P. F. Vide Cic. in Bruto circa finem. Omnium Romanorum eloquentissimus fuit, & Latinæ Eloquentiæ Princeps. Fuit sectator novæ Academiæ. Villam habuit in Campania inter Puteolos urbem, & Avernum lacum, quam Academiam appellavit ab exemplo academiæ Platonicæ. Ex uxore Terentia filium M. suscepit, & filiam Tulliam, quam Dolabellæ collocavit. Quæstor in Siciliam profectus est, deinde ad alios omnes gradus honorum ascendit. A Q. Hortensio etiam Augur cooptatus fuit. In Consulatu Catilinæ conjurationem detexit, & extinxit, ejecto Catilina ex Urbe, cæteris conjuratis nobilissimis Patriciis in carcere interfectis, indicta causa, sed ex S. C. Ea de causa P. Clodio Trib. pl. legem ferente in exilium pulsus, exulavit in Græcia. Sed 16. mense revocatus est decreto Senatus, suffragiis cunctæ Italiæ. Plurima in ocio scripsit, Orationes suas, multos libros de Eloquentia, de Philosophia, de Republica, & aliis rebus. Interfectus est anno 64. suæ ætatis, jussu M. Antonii Triumviri, ab Herennio, & Popillio prope Capuam, cum a villa sua ad mare in lectica deferretur. Illius vita a Tirone Tullii ejus liberto tribus voluminibus scripta est, deinde a Plutarcho.

Ciceromastix, Ciceronis flagellum. Ita inscriptus fuit liber cujusdam Largi Licinii contra Ciceronem: de quo Gel. l. 17. c. 1.

Ciceronianus, a, um, adject. ad Ciceronem pertinens, ut Ciceroniana simplicitas, Plin. in Præfat. ad Vespasian.

Cichoreum, & Cichorium, n. 2. cicoria, radicchio, עולש, Ger. vvegvvarte, Gal. chicorée, Hisp. cicoria, κιχώριον, herba, alio nomine intubus erraticus, a κίω, vado, & χωρίον, locus, quia per agros, & prædia vadit, seu serpit. Plin. l. 20. c. 8. Cichorium refrigerat in cibo sumptum. Horatius l. 1. Carm. od. 31. Me pascunt olivæ, me cichorea, levesque malvæ.

Cici, Κίκι, frutex est parvæ fici magnitudine, folia habens platano similia, al. ricinus, & catapucia major. Plin. l. 15. c. 7. ¶ Ex eo fit oleum, quod cicinum dicitur. Plin. 23. 4.

Cicilendrum, & Cicimandrum, nomina aromatum ficta a coquo Plautino Pseud. 3. 2. 42. & 46.

Cicindela, f. 1. lucciola, Ger. eine leuchtmücke, Gal. verluisant, Hisp. luciernaga, λαμπυρὶς, genus muscarum, quod noctu lucet ignium modo, al. nocticula, & nitedula, a cis, & candeo, quod tum candidum, tum ignitum esse significat. Plin. l. 18. c. 26.

Cicinus V. in Cici.

Cicones, um, Thraciæ populi juxta Hebrum habitantes. Hujus Gentis mulieres Orpheum, quod ab eo spretæ essent, simulatis Liberi Patris Orgiis discerpserunt. Virg. 4. Georg. v. 520. & Silius l. 11. v. 477.

Ciconia, f. 1. cicogna, חסידה, Ger. ein storck, πελαργὸς, avis species, a Ciconibus pop. Thraciæ, vel a cicur propter benignam naturam, vel quasi cicania, a sono, quem crepitante rostro facit. Serpentibus pullos nutrit. Plin. l. 10. c. 23. Juven. sat. 14. v. 73. Prænestini ciconiam dicebant. Plaut. Truc. ¶ Translate ab Hispanis hoc nomine vocatur lignum rostratum, quo e puteis aqua hauriri solet, quod alii telonem, vel tollenonem dicunt. Ibid. l. 20. c. 15. ¶ Item mensuræ genus est, sive instrumenti, quo rustici uti solent in sulcis, & fossis ducendis, ne qua pars alia aut profundior sit, aut latior. Col. l. 3. c. 13. ¶ Item genus irrisionis, digiti curvati, in quempiam directi, crebra motione, instar rostri ciconiæ. Pers. sat. 1. v. 58.

Ciconinus, a, um, ad Ciconiam pertinens. Sidon. l. 2. ep. ult. Usque ad adventum hirundineum, aut ciconinum.

Cicuma, cucuma, f. 1. νυκτικόραξ, avis nocturna, eadem ac noctua. Fest.

Cicur, uris, o. 3. animal di salvatico fatto domestico, אליף, Ger. zahm, Gal. apprivoisé, Hisp. manso, τιθασσὸς, animal, quod ex fero factum est mansuetum. Varr. l. 6. de L. L. c. 5. Quod a fero discretum est, id dicitur cicur. Cic. 2. de Nat. Deor. c. 39. Varia genera bestiarum vel cicurum, vel ferarum. ¶ Cicur ingenium, h. e. mite, mansuetum. Varr. loc. cit. ¶ Festus in V. Incicur monet, cicur interdum pro sapiente poni, ut apud Pacuv. Consilium cicur.

Cicurinus, i, cognomen Veturiæ gentis R. a morum simplicitate. Var. l. 6. de L. L. c. 5.

Cicuro, a. 1. domesticare, Germ. zam machen, Gal. apprivoiser, Hisp. amansar, τιθασσεύω, mansuefacio, verbum antiq. a cicur, adjectiv. Pacuv. apud Varr. l. 6. L. L. c. 5. Nulla res neque cicurare, neque mederi potis est.

Cicuta, f. 1. est canna quævis intus cava, & vacua, unde pastores fistulas faciebant; a cis, & cutis, quia circum se habet calamum velut cutem. Servius in Ecl. 2. dicit esse spatium, quod est inter cannarum nodos. ¶ Speciatim sumitur pro herba venenosa, κώνειον, cicuta. Caule viridi est, & geniculato, altior sæpe binis cubitis, in cacuminibus ramosa, foliis coriandri tenuioribus, gravi odore, semine aniso crassiore, radice concava. Plin. l. 25. c. 13. ¶ Cicutæ famam Athenienses auxerunt, qui succo ejus capitali judicio damnatis necem inferebant. ¶ Est tamen & herba cathartica. Nam semini, & foliis refrigeratoria vis inest. Plin. l. 25. c. 13. Itaque Horat. l. 2. ep. 2. v. 53. Quæ poterunt unquam satis expurgare cicutæ. Ubi cicutam pro helleboro posuit, aut alia simili medicina purgante. Lambinus tamen hanc lectionem improbat, & sicpæ, vel sicuæ reponit. Quem consule. ¶ Cicuta pro fistula, seu tibia. Virg. Ecl. 5. Hac te nos fragili donabimus ante cicuta. Id. Ecl. 2. Est mihi disparibus septem compacta cicutis cera. Ubi cicutas Serv. interpretatur spatium inter cannarum nodos, ut dictum est.

Cicuticen, inis, m. 3. qui cicuta canit. Sidon. carm. 1. v. 15. Alta cicuticines liquerunt Mænala Panes.

Cidaris, seu citaris, fem. 3. Κίταρις, tegumentum capitis proprium Regum Persarum, quod diadema, seu fascia cærulei coloris albis maculis intermicantibus ambibat. Nam diadema fascia est, non insigne id, quod fascia ambit. Curt. l. 3. c. 3. Cidarim vocant Persæ regium capitis insigne: hoc cærula fascia albo distincta circuibat.

Cieo, es, civi, citum, muovere, הניע, עורר, Ger. erregen, Gal. émouvoir, Hisp. mover, turbar, o llamar, κινέω, est commovere, excitare, a κίω, eo, vel a cis, ut sit citra movere. Cic. de Univ. Cujus orbis semper eodem modo ciebatur. Sic ciere dolorem, pugnam, bellum, fletus, &c. Cic. Liv. Virg. Ciere urinam, Plin. l. 20. c. 5. Ciere verba, h. e. loqui. Valer. Flacc. l. 3. Sic ciere voces varias, apud Lucret. 5. 1059. est varias voces edere. ¶ Significat etiam vocare, invocare, nominare, chiamare. Virg. 3. Æn. v. 67. Animamque sepulcro Condimus, & magna supremum voce ciemus; l'ultimo addio. Suet. Ner. c. 46. Exaudita vox est nomine eum cientis. ¶ Patrem ciere posse, apud Liv. l. 10. c. 8. est patrem posse vocare & ostendere, atque adeo ingenuum esse. ¶ Præteritum civi & cii (apud Charis. l. 3. in compositis tantum) commune est cum cio, & cio: supinum citum a cieo primam corripit, a cio producit.

Cilicensis, e, adject. ad Ciliciam pertinens. Cic. ad Q. Frat. l. 1. epist. 2. Si te interioribus vicinis tuis Cilicensi, & Syriaco anteponit.

Cilices, um, m. 3. Ciliciæ populi. Stat. l. 3. Sil. 3. v. 33. Tu messes Cilicum, Arabumque superbis Merge rogis. h. e. Crocum. V. Crocus.

Cilicia, f. 1. Caramania, Κιλικία, regio Asiæ min. dicta a Cilice Rhem filio. Ab Occasu in Ortum extenditur juxta mare Cilicium. Habet a Sept. partim Cappadociam, partim Armeniam min. versus Taurum M. a Merid. Mare Cilicium, ab Occ. Pamphyliam, ab Or. Syriam, Amano M. separante. Dicitur vulgo Caramania propria. Caramania enim late sumpta complectitur Ciliciam, Pamphiliam, Pisidiam, & partem meridionalem Cappadociæ. Dividitur in asperam, quæ ad Occ. & in Campestrem, quæ in Or. ¶ Regio hæc maxime croco abundat, præsertim apud Corycum. Hinc adag. Crocum in Ciliciam, in eos, qui merces eo deferunt, ubi maxima illarum copia fit.

Ciliciarius, ii, m. 2. ciliciajo, qui facit, aut vendit cilicia. Vet. Inscr. apud Grut. p. 648. n. 6. Respectio Gratiano Ciliciano Catiola Conjux P. C.

Cili-

Cilicinus, a, um, adject. cilicino, ex cilicio factus. Solin. c. 33. (al. 46.) de Arabia: Ipsa tentoria cilicina sunt.

Ciliciolum, i, n. parvum cilicium. Hieronym. epist. 27. c. 7. Super durissimam humum stratis ciliciolis quiescebat.

Cilicium, n. 2. cilicio, vestimento tessuto di pelo di diversi animali, [illegible], Ger. bernKleid, Gal. haire, cilice, Hisp. cilicio, [illegible], vestis ex pilis hircorum, vel caprarum, in castrorum usum, atque nautarum, a Cilicia regione, quia ibi primum hoc vestis genus institutum est, cum ibi hirci productis, hirsutisque pilis sint, vel a ciliis, quæ aliqui pro pilis accipiunt. In castris adhibentur ad excipiendum impetum sagittarum. Veget. l. 4. c. 6. & Cic. Verr. 3. c. 38. Cum iste civitatibus coria, cilicia, saccos imperaret. ¶ Hæc vox revera adjectivum est, & subintelligitur textum, stragulum, aut quid simile. Ulpian. Dig. 33. 7. 12. Vela Cilicia ideo parantur, ne ædificia vento, vel pluvia laborent.

Cilicius, a, um, ad Ciliciam pertinens. Plin. 5. 3. Cilicium mare. Id. 21. 6. Cilicium crocum. Martial. in lemmate epigr. 40. l. 14. Udones Cilicii. h. e. ex pilis hircinis, ut cilicia, confecti. ¶ Cilicii termini in re Agraria dicti sunt a Cilicio Saturnino centurione. Frontin. de Colon. pag. 120. Goesii.

Cilicus, a, um, idem quod Cilicius. Virgil. in Culice, v. 400. Cilico crocus editus arvo. Al. leg. Cilici, a Cilix, icis.

Cilissa, æ, f. di Cilicia, adject. femininum, quæ est e Cilicia. Spica Cilissa apud Ovid. 1. Fast. v. 76. est crocus, cujus magna copia in Cilicia est. ¶ Apud Propert. vero 4. 6. 70. spica Cilissa est unguentum crocinum, ut docet Scalig.

Cilium, ii, n. Plin. 11. 37. docet, olim cilium significasse extremum ambitum genæ superioris oculi, in qua pili nascuntur, [illegible], l'estremità pelosa della palpebra. ¶ Postea vero significare cœpit ipsam genam, seu palpebram, palpebra, [illegible]. Festus: Cilium est folliculus, quo oculos tegit, unde fit supercilium. Plin. 11. 39. Cutis vulnerata non coit in bucca, cilioque. Apul. l. 10. Met. Ciliis alterna connivere.

Cilix, icis, [illegible], nepos Beli Prisci, filius Agenoris tertii. Occupavit regionem Asiæ minoris, quæ ab illo Cilicia dicta est. Tres filios habuit, Lampiacium, Pygmalionem, Pyrodem. ¶ Est item nomen gentile, quod significat eum, qui e Cilicia ortus est. Ovid. 2. Met. v. 217. Ardet Athos, Taurusque Cilix, & Tmolus, & Oete. Martial. 7. 94. Tonsor Cilix. Stat. l. 2. Sil. 1. v. 160. Cilicum flores. h. e. crocus. Sic Cilicum messes, Id. ibid. 3. 3. 34.

Cilleo, a. 2. vel Cillo, is, a. 3. antiq. verb. est, movere, a κίλλω, pro κινέω, moveo. Hinc furcillæ, quibus frumenta cilliuntur, apud Serv. l. 2. Georg. Et oscilla, quod ora cilient, apud Isid. lib. u.t. Orig. c. 14. & Serv. l. c.

Cillibæ, arum, mensæ rotundæ. Fest.

Cillo, V. Cilleo.

Cillōnes, V. Cilones.

Cillus, i, m. 2. asinus, auritum animal. Petron. in fragm. Carm. Judæus licet & porcinum numen adoret, Et cilli summas advocet auriculas. Al. leg. cæli.

Cilōnes, m. 3. quorum capita oblonga, & compressa sunt, vel quibus frons eminentior, a cædo, quia in illis frons a dextera, & sinistra velut recisa videtur, vel a [illegible], mutilus. Festus, & Charis. Grammat. l. 1. ¶ Cic. in Sallust. Cilones, (vel Cillones, scil. a cillo, motito) impudici, parricidæ, sacrilegi. Quem locum exponens Cælius l. 21. c. 22. Cilones, inquit, sunt cinædi. Flav. Caper vetus Grammat. Cilo est angusto capite, cui hoc contingit in partu. ¶ Legitur & cyllo, seu cylo.

Ciluncŭlus, i, m. diminutivum a cilo, qui est capite, & fronte angusta, & compressa. Arnob. lib. 3. Capitones, ciluncul, labeones. Al. aliter leg.

Cimber, bri, m. Festus docet, lingua Gallica latronem significare. ¶ Cimbri, orum, sunt populi Germaniæ, qui eam regionem tenuerunt, quæ Cimbrica Chersonesus dicta est. Hi cum aliquando in Italiam venissent, sedes quæsituri, a Q. Catulo, & C. Mario Coss. devicti sunt. Flor. l. 3. c. 3. ¶ Adjective Ovid. 4. de Ponto, epist. 3. v. 45. Ille Jugurtino clarus, Cimbroque triumpho.

Cimbri, orum. V. Cimber.

Cimbrica Chersonesus al. Cartris, nunc Jutia, Jutland, peninsula perampla Germaniæ, a Sept. in Mer. extensa, inter Cimbricum mare, & Svevicum, seu Codanum sinum, pars Regni Daniæ.

Cimbrice, adverb. Cimbrorum more. Quintil. Declamat. 3. An nobis Cimbrice loquendum sit.

Cimbrĭcus, a, um, adject. a Cimbris. Cic. pro Dom. sua, c. 38. Porticum post aliquanto Catulus de manubiis Cimbricis fecit.

Cimeliarcha, æ, m. 1. κειμηλιάρχης, custos vasorum Ecclesiæ, seu pretiosæ cujuslibet supellectilis, tesoriero. Leg. ult. Cod. de Bonis auctorit. judicis possiden. §. fin autem. Præsente viro reverendissimo Cimeliarcha.

Cimeliarchium, n. 2. κειμηλιαρχεῖον, sanctius conditorium rerum eximiarum, a κειμήλιον, supellex cæteris pretiosior, talisque, ut reponi mereatur, dicta a κεῖμαι, repositus sum. Codex loc. cit. in Cimeliarcha.

Cimex, icis, m. 3. cimice, κόρις, vermis odore gravissimo, ex ligno nascens, chartis, & paleis; item ex herbis. Martial. l. 11. epigr. 33. Nec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus.

Ciminus, i, m. montagna di Viterbo, mons Etruriæ, ad cujus radices Viterbum positum est. Ibi est silva Ciminia, quam Flor. 1. 17. Ciminium saltum appellat; & Lacus Ciminius, de quo Virg. 7. Æn. v. 697. Et Cimini cum monte lacum. ¶ Hunc Colum. 8. 16. Ciminum lacum appellat. ¶ Scribitur & Cyminus.

Cimmerii, populi Asiæ circa Bosphorum Cimmerium, ab ipsis dictum, ad Mæotidem paludem, in Sarmatia, ad dexteram Ponti partem, in Taurica Chersoneso, quæ cum tractu adjacente ab ipsis aliquando Cimmeria dicta fuit, postea Scythia Europæa, seu parva Scythia, nunc Tartaria minor, seu Precopensis. Aerem crassum habent, & densis exhalationibus nebulosum, quare Solem raro aspiciunt. Hinc Cimmeriæ tenebræ, pro densissima caligine, & translate de multa obscuritate animi. Lactant. l. 5. c. 3. ¶ Alii item sunt in Scytharum regione inter Colchos, & Iberos, juxta mare Caspium, quorum regio Havessen. ¶ Cimmerii item, populi Campaniæ, apud Avernum lacum, quorum oppid. Cimmerium, ubi antrum Sibyllæ, la grotta della Sibilla. Horum fuit mos patrius, ut in subterraneis habitarent domiciliis, ubi metallorum maxime effossione victum quærentes, die latebant, noctu vero ad latrocinia egrediebantur, ut ex Ephoro scribit Strabo.

Cimmerium promont. al Cerberion, Capo di S. Croce, promont. Asiæ, in tractu Bosphorano, juxta Bosphorum Cimmerium.

Cimmerius, a, um, ut Bosphorus Cimmerius inter Asiam, & Europam. V. Bosphorus. ¶ Cimmerii lacus, pro infernis, & caliginosis, Tibull. l. 3. eleg. 5. v. 24. Sic Cimmeriæ tenebræ, pro obscuritate, & caligine multa. Ammian. l. 29. c. 11. V. Cimmerii.

Cimolius, a, um, adject. a Cimolo insula maris Cretici, ut terra Cimolia, Plin. l. 35. c. 16. & 17. Creta Cimolia, Cels. l. 2. c. ult. qua utuntur fullones in vestibus abluendis, quæ & medicamentis apta dicitur: alio nomine terra saponaria.

Cimōlus, f. 2. Polino, ins. mari Cretici, circuitu 10. M. P. Ovid. 7. Met. v. 463. cretosaque rura Cimoli.

Cimon, m. 3. Atheniensis, Miltiadis fil. mira erga cives munificentia. V. Plut. qui eum cum Lucullo comparat.

Cinædiæ, m. lapilli in cerebro cinædi piscis. Plin. l. 37. c. 15.

Cinædĭcus, a, um, o. 1. 2. quod ad cinædum pertinet. Plaut. Stich. 5. 5. in fin. Suavem cantationem aliquam occipito cinædicam.

Cinædolŏgus, i, qui cinædica impudentia in loquendo utitur, κιναιδολόγος. Varr. apud Non. c. 1. n. 277. Convocat Ptolemæum cinædologum. Al. aliter leg.

Cinædillus, li, diminut. a Cinædus. Affert hanc vocem Macrob. l. 3. Saturn. c. 14. ex oratione quadam Scipionis Africani Æmiliani.

Cinædus, m. 2. κίναιδος, impudicus, mollis, effeminatus, & qui inter viros mulier est, a κινέω, moveo, & αἰδοῖον, inguen, vel a κενὸς, vacuus, & αἰδὼς, pudor. Catull. epigr. 22. Cinædus mollior cuniculi capillo. ¶ Sumitur etiam pro pantomimo, seu saltatore; quia saltatores libidine omnibus anteibant. Plaut. Mil. 3. 1. 73. Ad saltandum non cinædus malacus æque est, atque ego. Adde Non. c. 1. n. 15. ¶ Adjective, cinæda fronte, est apud Martial. l. 6. epigr. 39. Et Catull. carm. 10. Ut decuit cinædiorem. ¶ Est & cinædus nomen piscis, de quo Plin. l. 32. c. ult.

Cinăra, f. 1. carciofo, Ger. artischocken, Gal. artichaux, Hisp. alcachofa, κινάρα, carduus sativus, & edulis, a Græca voce allata, vel a cinis, quod cinere in primis hæc herba gaudet stercorari, vel a Cinara puella in hanc herbam conversa. Col. l. 11. c. 3. Cinaræ plantam multo cinere stercorabimus. ¶ Scribitur & cynara.

Cincĭa, n. 2. num. plur. locus Romæ, ubi Cinciorum monumentum fuit. Festus.

Cincinnālis, le, adject. cincinnos habens. Apul. de herbis, c. 51. Cincinnalis herba.

Cincinnatŭlus, a, um, ricciutello, dimin. a cincinnatus. Hieronym. ep. 8. Cincinnatuli pueri, & calamistrati.

Cincinnātus, a, um, ricciuto, qui capillos intortos gestat, a Cincinnus, quod cognomen fuit L. Quinctii, qui ab aratro ad Dictaturam vocatus, Æquos victos sub jugum egit. Cic. post red. in Sen. c. 5. Quo vultu cincinnatus ganeo non solum civium lacrymas, verum etiam patriæ preces repudiavit? ¶ Cincinnatæ stellæ, h. e. crinitæ, Id. 2. de nat. Deor. c. 5.

Cincinni, m. 2. capelli crespi, [illegible], Ger. gekgrauss, haar, Gall. boucles de cheveux, Hisp. guedeja de los cabellos, vatillas, grenas, κίκιννοι, spiræ, & speciatim crines intorti, qui etiam calamistrati dicuntur, a Græca voce, quæ allata est. Juven. Sat. 6. v. 491. Altior hic quare cincinnus? ¶ Translate Cic. 3. de Orat. c. 25. In Oratoris, aut in Poetæ cincinnis, ac fuco.

Cincinnŭlus, i, diminut. a cincinnus. Varro apud Non. c. 15. n. 43. Intorti dimittuntur sex cincinnuli. Ita legit Scalig. At alii curriculi.

Cincĭus, a, um, adject. ad Cincium pertinens, quod est nomen unius gentis Romanæ. ¶ Cincia lex de donis & muneribus, lata fuit a M. Cincio Alimento trib. pl. adversus eos, qui pretio causas orabant. Prohibebat enim, ne quis ob causam orandam donum, munusve caperet. Ejus meminit Cic. de orat. c. 71. Dicta est etiam lex muneralis, ut ex fragmento Plauti docet Festus.

Cinctĭcŭlus, m. 2. grembiale, Ger. leibgirtel, Gal. petite ceinture, Hisp. pequena cinta, διαζωμάτιον, dimin. a cinctulus, puerilis amiculi genus, quod fere sub umbilico præcingitur, & ad dimidium crus porrigitur. Plaut. in Bacch. 3. 3. 28. Cincticulo præcinctus.

Cinctorĭum, n. 2. cintura, ciarpa, [illegible], cinctus, vel cingulum, ex quo pugio dependet. Pomp. Mela l. 2. c. 1. Marti pro simulacris enses, & cinctoria dedicant.

Cinctorĭus, a, um, adject. paratus ad pugnam, gladiatorius. Plin. l. 7. c. 7. Tu, cujus semper cinctoria mens.

Cinctūra, æ, f. 1. cintura, cinctus. Suet. in Cæs. c. 45. Cingeretur fluxiore cinctura. ¶ In illo Quintil. 11. 3. Pars togæ prior mediis cruribus optime terminatur, posterior eadem portione altior, quam cinctura, cinctura videtur esse ipsa tunica cincta. V. Ferrar. de re vest. l. 1. c. 24.

Cinctus, us, [illegible], Ger. gurtel, Gal. ceinture, Hisp. cinta, cintura, διάζωμα, tunicæ genus infra pectus corpus comprehendens, subligaculo similis, a cingo. Italice dici posse grembiale. Cinctus erat virorum, cingulus mulierum. Varro 4. de L. L. ¶ Gestabatur autem a viris, ut expeditiores essent ad agendum. Habebant enim soluta brachia, & ad exercendum habiliora. ¶ Cinctus Gabinus fuit ipsius togæ quædam conformatio in hunc modum. Lacinia ejus extrema lævo brachio subducta in tergum rejiciebatur, ac retrahebatur ad pectus, atque ita in nodum colligabatur, ut togam contraheret, & breviorem ac strictiorem redderet. Hujus autem cinctus origo est hujusmodi. Cum toga laxum vestimenti genus esset, & ad pugnandum inepta, repentina apud Gabios incursione hostium, cum non esset spatium deponendi togas, & sumendi chlamydes, subductam, & rejectam togam circa corpus complicaverunt, & ad pugnandum processerunt. Virg. Æn. 7. v. 612. & Liv. l. 5. c. 46. ¶ Est etiam cinctus idem quod zona, cintura, cinto. Sueton. in Ner. c. 51. & Plin. l. 23. c. 6.

Cinctus, a, um, nom. ex partic. a cingo, cinto, περιεζωσμένος, ut gladio cinctus, Curt. l. 9. c. 7. Cinctus multitudine immensa. Vellej. 2. 14. 1. h. e. stipatus, comitatus. Provincia cincta mari. Cic. pro Flac. c. 12. ¶ Cinctus pro militiæ addicto; soldato. L. 15. ff. de mil. test. ¶ Alte cinctus, h. e. industrius, gnavus, Horat. l. 2. Sat. 8. v. 10. quod una voce Alticinctus dixit Phædrus l. 2. fab. 6. ¶ Cincta, flaminica veste velata. Festus.

Cinctūtus, a, um, vestito di grembiale, ea veste indutus, quæ cinctus dicitur, ut Cethegi cinctuti, Horat. de ar. poet. v. 50. Cinctuti Luperci, Ovid. 5. Fast. v. 101. Nam Luperci seminudi, & solo cinctu velati per Urbem discurrebant.

Cinefactus, a, um, ridotto in cenere, in cinerem redactus. Lucret. l. 3. v. 920. At nos horrifico cinefactum te prope busto Insatiabiliter deflebimus.

Cineracĕus, a, um, cinericcio, cineris colorem referens, Plin. l. 25. c. 13. Capnos cineracei coloris.

Cinerarĭum, ii, n. 2. sepulcrum, cineris mortuorum receptaculum. Vet. Inscript. apud Grut. p. 850. n. 10. Fratri optimo, & piissimo cinerarium fecit.

Cinerarĭus, idem ac cinifto. Varr. l. 4. de L. L. c. 29. Qui calamistros calefactos in cinere ministrabat, a cinere Cinerarius est appellatus. Catull. carm. 60. v. 138. Nunc tuum cinerarius tondet os. Sic Tertul. l. 2. ad Uxor. c. 8. in luxu feminarum nobilium & cinerarios ministros posuit. V. Cinifto.

Cineresco, is, ere, in cinerem abeo, andar' in cenere. Tertul. Apolog. c. 40. de Sodomis: Poma contacta cinerescunt.

Cinerĕus, a, um, cinericcio, quod cineris est, vel cineris colorem refert. Colum. l. 2. c. 2. Non eundem vel nigri, vel cinerei coloris.

Cine-

Cinericius, vel **Cineritius**, a, um, *cinerizio*, cinereus. *Varr. R. R. l. 1. c. 9.* Terra cinericia.

Cinerōsus, a, um, cinerum plenus, cinereus. *Apul. Met. l. 7. sub fin.* Cinerosa canities.

Cingillus, i, vel **Cingillum**, i, diminut. parvum cingulum. *Petron. in fragment. Tragur.* Venit Gabino succincta cingillo. Vet. Gloss. Cingillus, ζωνάριον, ζώνιον.

Cingo, is, xi, ctum, a. 3. coerceo, comprehendo, circundo, *cingere, circondare*, חגר, Ger. *umbgürten, umbgeben*, Gal. *ceindre, environner*, Hisp. *ceñir*, ζωννύω. Est quinti ordinis Activorum. *Cic. de nat. Deor. l. 3. c. ult.* Diligentius urbem religione, quam ipsis mœnibus cingitis. *Liv. l. 7. c. 39.* Cingere castra vallo. ¶ Cingere urbem obsidione, *strenger d'assedio*. *Virg. 3. Æn. v. 52.* Cingere se gladio, *metterʃi la ʃpada*. *Liv. l. 7. c. 10.* ¶ Cingi venenis, *Val. Flac. l. 6.* hoc est a mare se veneniis. ¶ *Claud. in 1. conʃ. Stilic. v. 102.* Diversos tectum cinguntur in usus, *hoc est* accinguntur. Quo sensu videtur usurpare a *Plauto Amphitr. 1. 1. 152.* Cingitur, certe expedit se. ¶ Cingere etiam de arboribus dicitur. *Paul. l. 5. ff. arb. furt.* Cædere est non solum succidere, est etiam ferire cædendi causa, cingere est deglabrare. ¶ *Cingere aliquem* aliquando est stipare, comitari. *Ovid. 4. de Pont. 9. 17.* Dumque latus sancti cingit tibi turba senatus. ¶ Cingere locum aliquem, h. e. circumire. *Lucan. 9. 372.* terra cingere Syrtim. *h. e.* terrestri itinere obire. ¶ Dicitur & de fluminibus. *Cæʃ. l. 1. B. G. cap. 38.* Flumen totum oppidum cingit. *ʃcorre intorno*. ¶ Poetice interdum significat occupare. *Virg. Æn. 5. v. 13.* cinxerunt æthera nimbi. ¶ Aliquando est militare verbum. *cingi* enim milites dicuntur, cum militiæ nomen dant. *Papinian. Dig. l. 29. tit. 1. leg. penult.* Filius familias equestri militia exornatus, cingi contestim jussus, &c.

Cingŭla, æ, f. 1. *cigna, cinghia*, חגורה, Germ. *roßgürtel*, Gal. *sangle*, Hisp. *cincha*, ζώνη, qua cinguntur jumenta. *Ovid. de rem. amor. v. 237.* Ut nova velocem cingula lædat equum.

Cingŭli, homines satis tenues in iis locis, ubi cingi solemus. *Fest.*

Cingŭlum, n. 2. *cintola, cintura*, חגור, Germ. *ein gürtel*, Gal. *ceinture*, Hisp. *cinta de la muger*, ζώνη. *Varro l. 4. de L. L.* Cinctus, & cingulum a cingendo; alterum viris, alterum mulieribus attributum. *Et paulo post:* quod cingulum e corio habebant bullatum, balteum dictum. ¶ Cæterum hæc vox & viris sæpissime tribuitur: nam cingulum militiæ insigne fuit, & pro ipsa militia ponitur. Hinc cingulum sumere, vel abjicere. *Sever. Sulpic. dial. 2. de virtutib. S. Martini:* Miles quidam cingulum in Ecclesia monachum professus abjecerat. *Virg. Æn. 12. sub fin.* Notis fulserunt cingula bullis. ¶ Est etiam *Cingulum* nomen oppidi in Piceno, nunc *Cingoli*, a Labieno conditum, ut docet *Cæʃ. 1. B. C. c. 15.* ¶ Ejus incolæ *Cingulani* dicuntur a *Plin. l. 3. c. 13.*

Cingŭlus, i, m. 2. idem quod cingulum. *Cic. de Somn. Scip. c. 6.* Cernis terram quasi quibusdam redimitam, & circumdatam cingulis, e quibus duos maxime inter se diversos, & cœli verticibus ipsis ex utraque parte subnixos obriguisse pruina vides.

Cinĭflo, onis, m. 3. Ciniflones, qui & Cinerarii, ita dicti ab officio calamistrorum, quod scilicet acus, & veruta flando calefaciebant, quibus matronæ crines crispabant. Unde inter luxus ministros numerantur. *Horat. l. 1. Sat. 2. v. 98.* Custodes, lectica, ciniflones, parasiti.

Cinĭphes, vel **Cinifes**, κνῖπες, & κνῖφες, muscæ minutissimæ, sed aculeis permolestæ, a sing. κνίψ, idem. *Isid. l. 12. Orig. c. 8.* Adde *Sever. Sulpic. hist. sacræ l. 1. c. 14.*

Cinis, eris, ab antiq. nomin. *ciner*, hodie m. g. olim etiam f. 3. *cenere*, אפר, דשן, Germ. *asch*, Gall. *cendre*, Hisp. *ceniza*, τέφρα, pulvis, in quem materia usta resolvitur. *Horat. lib. 1. epist. 15. v. 39.* Verti in fumum, & cinerem. *Catull. carm. 68. v. 90.* Troja virum, ac virtutum omnium acerba cinis. ¶ Cineres etiam pro funerum reliquiis, & pro ipsis defunctorum Manibus usurpantur. *Tacit. Annal. 2. c. 75.* Agrippina ascendit classem cum cineribus Germanici. *Horat. de Arte Poet.* Utrum minxerit in patrios cineres. *Virg. 4. Æn. v. 552.* Fidem servare cineri.

Ciniscŭlus, li, m. parvus, vel paucus cinis. *Prudent. Cathemer. 10. v. 149.* cinisculus arens Minimi mensura pugilli.

Cinnabăris, is, f. 3. κιννάβαρι, est gummi arboris Indicæ, quod ahenis decoquitur, & vocatur sanguis draconis propter colorem. Hinc nata est fabula *apud Plin. l. 33. c. 7.* saniem esse draconis elephanti morientis mole oppressi, permixto utriusque sanguine. ¶ Est & cinnabaris factitia, ex sulphure, & argento vivo. *Plin. l. 33. c. 7.*

Cinnabari, is, n. idem quod cinnabaris. *Plin. 33. 7.* Minium quidam vocant cinnabari. Al. leg. cinnabarim.

Cinnamĕus, a, um, adject. a cinnamo, ut cinnameus odor, *Apul. l. 8.* A. A. Et *l. 5.* Crines cinnamei.

Cinnamolŏgus, i, m. 2. qui cinnamum legit. Nomen est avis cujusdam in Arabia, vel India. *Plin. l. 10. c. 33.* ¶ *Solin. c. 33.* (alias 46.) Cinnamolgum contracte vocat: ex quo aliqui *Cinnamulgum* fecerunt.

Cinnamomĭnus, a, um, ad Cinnamomum pertinens, ut unguentum cinnamominum. *Plin. 13. 1.* ubi al. leg. cinnaminum.

Cinnamōmum, i, n. 2. *cannella*, κιννάμωμον, idem quod Cinnamum. *Plin. l. 12. c. 19.* Cinnamomum, & casias fabulose narravit antiquitas. ¶ Poetæ interdum eliso altero n, primam corripiunt.

Cinnămum, n. 2. *cannella*, Κίνναμον, frutex in Æthiopia Troglodytis contermina, humilis, & surculosus, duorum cubitorum altitudine. *Plin. l. 12. c. 19.* Cinnami duo genera, candidius, nigriusque: quondam præferebatur candidum: nunc contra nigrum laudatur. ¶ Frequenter poetæ usurpant in num. plur. *Ovid. 15. Met. v. 399.* Quassaque cum fulva substravit cinnama myrrha. *Martial. l. 4. epigr. 13.* Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo.

Cinnamus, i, n. idem quod cinnamum, vel cinnami ramusculus. *Solin. c. 33.* (*al. 46.*) Phœnix rogos suos struit cinnamis, quos prope Panchajam concinnat.

Cinnānus, a, um, adject. ad Cinnam pertinens, ut Cinnanus tumultus, & Cinnanæ partes, apud *Nepot. 25. 2. 2.* ¶ Fuit autem L. Cornelius Cinna civis R. qui bello civili contra Syllam stetit, & a suis tandem interfectus est. *Flor. & Vellej.*

Cinnăris, f. 3. herba, cervis remedium adversus venenata pabula. *Plin. l. 8. c. 9.*

Cinnus, i, m. 2. commixtio est multarum rerum, secundum *Non. c. 1. n. 295.* Sic *Cic. in Orat. c. 6. de dicendi generibus;* Est autem quidam interjectus inter hos medius, & quasi temperatus, nec acumine posteriorum, nec fulmine utens superiorum, ut cinnus amborum. Ita legit *Gruter. ex Nonio.* ¶ Sumitur & vulgo pro capillis intortis, & affertur locus *Plauti Trucul. 2. 2. 32.* Verum meliores libri *cincinnos*, pro cinnus, habent. ¶ Est item potionis genus ex frumento coctæ, vel secundum *Non. c. 1. n. 297.* ex variis liquoribus confectæ. *Arnob. l. 5. p. 174.* Sitienti adoris oggerit potionem cinnum, cyceonem quam nuncupat Græcia.

Cinyphius, a, um, adject. a Cinypho. *Virg. 3. Georg. v. 312.* Cinyphii tondent hirci. V. Cyniphius.

Cinyps, Cinyphus, Macer, *Magra*, fl. Africæ, qui oritur ex desertis Libyæ, & in Mare Medit. se exonerat, inter Tripolim novam, & prom. Mezratam, prope Leptim. Pop. Cinyphii V. Cinyphius.

Cinyras, æ, Κινύρας. Cinyræ duo fuerunt, Phœniciæ rex alter, alter Cypri, a quo fit

Cinyrēĭus, a, um, adject. *Ovid. 10. Met. v. 369.* At virgo Cinyreia pervigil igne carpitur indomito.

Cinyrēus, a, um, ad Cinyram pertinens. *Lucan. l. 8. v. 716.* Cinyrea litore Cypri. *Stat. l. 5. silv. 1. v. 214.* Cinyrea germina.

Cinxia, Juno dicebatur, quod nuptiis præesset. Initio enim conjugio solvebatur cingulum, quo nova nupta erat cincta. *Festus.*

Cio, cis, civi, citum, a κίω, eo. Easdem habet significationes ac cieo. *Colum. l. 6. c. 5.* Ea res aut cit alvum, aut movet febrem. ¶ Primam in supino syllabam producit; unde *accitus, excitus: cieo* vero corripit; unde *concitus, incitus*, &c.

Cippus, i, m. 2. vasis genus ex trunco arboris: unde & Vet. Glossar. κορμόν, truncum exponit. *Cæʃ. l. 7. B. G. c. 73.* Truncis arborum, haud admodum firmis ramis accisis, atque horum dolabratis, atque præacutis cacuminibus, perpetuæ fossæ ducebantur. Huc illi stipites demissi, & ab infimo revincti, ne revelli possent, ab ramis eminebant, quo qui intraverant, se ipsi acutissimis vallis induebant: hos cippos appellabant. ¶ Dictus est a capiendis pedibus: unde sumitur etiam pro vinculo ligneo, quo sontium pedes alligantur, *ceppo*, ποδοκάκη, sive ξυλοπέδη. Vet. Glossar. Soleas ligneas vocat *Auctor ad Heren. c. 13. & Cic. de Invent. l. 2. c. 2.* ¶ Est etiam columella quadrata, in sepulcris cum memoria, & titulo aliquo posita. *Horat. l. 1. Sat. 8. v. 12.* Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum Hic dabat, heredes monumentum ne sequerentur. ¶ Cippis utebantur etiam ad statuendos, & discernendos agrorum terminos. Vet. Gloss. Cippus, ὅρος λίθινος, h. e. terminus lapideus. *Vet. Inʃcript.* Terminavit ripam R. R. proximo cippo.

Circa, *intorno*, סביב, Germ. *herumb, umb, ungefehr*, Gal. *environ, près*, Hisp. *entorno, cerca*, περὶ, circum, juxta, a circus, præp. quæ regit acc. & dicitur de loco, & de persona. *Horat. l. 1. od. 25.* Circa jecur. *Quintil. proœm. l. 1.* Circa ima subsistere. *Suet. in Domit. c. 9.* Omnes circa se liberalissime prosecutus. *h. e.* quorum consuetudine utebatur, ut οἱ περὶ αὐτὸν apud Græcos. ¶ Aliquando ad tempus refertur. *Plin. l. 9. c. 18.* circa eum mensem. ¶ *Id. l. 8. c. 16.* Varia circa hæc opinio. h. e. de his. ¶ Interdum est adverbium. *Cicer. Attic. l. 4. ep. 9.* Ea quæ circa sunt, velim invisas.

Circæa, f. 1. herba, strychno sativo similis, flore nigro, & pusillo, semine milii magnitudine, radice semipedali. *Plin. l. 25. c. 13.*

Circæum, Circeum, Circæus mons, *Monte Circello*, mons, & prom. Latii, nunc Campaniæ Romanæ, ad cujus radices fuit urbs Circæi, al. Circeji, Circæum, Circejum, urbs Volscorum. Locus nunc dicitur, *Città Vecchia*.

Circæus, a, um, o. 1. 2. quod ad Circen spectat. *Virg. 7. Æn. v. 10.* Proxima Circææ raduntur litora terræ. *Propert. 2. 1. 55.* Circæum gramen. *h. e.* herbæ veneficæ. ¶ Item adject. a Circæo monte, ut Circæa mœnia, *Horat. Epod. 1. v. 30.*

Circanĕa, f. 1. omnis avis, quæ volans circuitum facit, seu volando in gyrum se vertit, a circando, quia circando agros oberrat. *Fest. Voss.* Al. leg. Circenda.

Circator, vel circitor, m. 3. qui vigilias circuit, & renuntiat, si qua culpa admissa sit. *Veget. l. 3. c. 8.* Idoneos tribuni, & probatissimos eligunt, qui vigilias circumeant, quos Circuitores appellabant: Nunc militiæ factus est gradus, & Circitores (unus cod. habet *Circatores*) vocantur. V. ibi *Stewech.* ¶ Appellantur & Circitores, qui merces ad distrahendum circumferunt. *Ulpian. l. 5. Dig. de institor. act. §. 4.* Sed eos etiam institores dicendos placuit, quibus vestiarii, vel lintearii dant vestem circumferendam, & distrahendam; quos vulgo Circitores appellamus. Gloss. Vet. Circitores, περιτάκται. V. *Voss. Etymol. v.* Circitor.

Circe, f. 1. Κίρκη, filia Solis, & Perses, seu Perseidis Nymphæ, soror Æetæ. *Cic. 3. de nat. Deor.* Veneficii peritissima suis poculis exteriora hominis fertur in bestias transformasse. Sarmatarum Rege, cui nupserat, veneno sublato, Regnoque per scelus parto, cum crudelius imperaret, ab incolis pulsa in Italiam profugit, & in monte Latii in Volscis, herbarum feracissimo, qui ab illa *Circæus* est appellatus, sedem sibi delegit. Ibi Glauci amore capta est, qui a Scylla, quam deperibat, repulsus, ad Magicam Circes artem confugerat. Sed ab illo Scyllæ posthabita Rhegium se contulit, fontem, in quo se Scylla lavare consueverat, venenis infecit, & virginem in monstrum marinum commutavit. Socios item Ulyssis, quos ille duos, & viginti præmiserat, inter quos Eurylochus, Macareus, Polytes, Ephenor numerantur, in sues vertit, Eurylocho excepto, qui a Mercurio de Circes veneficiis præmonitus, & moly herba munitus fuerat. Sed illis deinde Eurylochi amore humanam speciem reddidit. Ulyssem mox hospitio suscepit, quem una cum sociis anni spatio, & amplius apud se detinuit. Ei Telegonum peperit. Cum in sylva quadam Circe herbas legeret, amore Pici filii Saturni Regis Laurentium exarsit, qui uxorem habebat Canentem, seu Pomonam filiam Jani, & Veniliæ. A Pico rejecta, illum in avem immutavit, socios in varia genera ferarum. *Ovid. 14. Met.* Dicitur & *Circa, æ*, positione Latina. *Plaut. Epid. 4. 2. 34.* Hanc asservа Circam Solis filiam.

Circejensis, se, ad Circejos pertinens. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 19.* Circejenses coloni.

Circeji, urbs in monte Circæo. *Liv. l. 27. c. 9. & l. 29. c. 15.* enumerat inter colonias Romanas. V. Circæum.

Circeium. V. Circæum.

Circellus, li, m. parvus circulus. *Circelli isiciati* apud *Apic. 2. 5.* sunt farcimina in circuli formam & rotunditatem efficta, *boldoni*. Al. leg. *circillus*.

Circenses ludi, ἱπποδρομία, ludi, qui in Circo fiebant, ut Romani, Plebeji, Apollinis, Augusti, Cereris, Magnæ Matris Deorum, Martis, &c. Dicti sunt, quia in Circo peragebantur. Aliqui volunt dictos esse, a *circum*, & *ensis*, quod olim agerentur in litore fluminis, ab altero latere positis ensibus, ut ignavi præsens periculum ex omni parte haberent. *Varr. l. de gen. Pop. R. Isidor. l. 18. Orig. c. 27. Tertull. l. de spect. Serv. 3. Georg. & 8. Æn. Cassiod. l. 3. Var. ep. 51.* Sed non ante vocati sunt Circenses, quam iis edendis Tarquinius Priscus circum extruxit. Antea enim hæc spectacula vel dicebantur a Deo, cui sacra erant, ut *Consualia* a Conso, vel a rerum, quibus fiebant, ministerio, ut *Equiria* ab equorum cursu. Græci putant, Circen Solis filiam primam patri instituisse ludos Circenses, atque a suo nomine appellavisse, ut scribit *Isid. l. 18. c. 28.* ¶ Hi ludi positi erant in cursu equorum, qui currus traherent, in cursu hominum, qui pedibus currerent, in pugillatu, & in lucta.

Circensis, e, adject. o. 3. ad Circum pertinens, ut Circenses ludi, de quibus V. sup. ¶ Dicuntur etiam Circenses absolute. *Juven. sat. 10. v. 81.* Duas tantum res anxius optat (populus R.) Panem & Circenses.

¶ Cir-

¶ Circense tomentum fiebat ex palustrium arundinum paniculis concisis, & fartis, quibus pauperiores pro culcita utebantur. Martial. 14. 160. ¶ Dicti sunt Circenses vel quia Circensibus ludis hujusmodi culcitas sibi spectatores sternere soliti sunt, vel a paludibus circa Circeios, circa quas ejus tomenti vis magna fuit.

Circērus, V. Cercurus.

Circes, hujus circitis, m. 3. circus, apud veteres. Fest. Circites, circuli ex ære facti. ¶ Nec tantum ex ære, sed e qualibet materia. Sidon. carm. 22. v. 222. Umbrat multicavus spatioso circite fornix.

Circidius, m. 2. Pianello, vel Bovena, fl. Corsicæ, qui fluit apud urb. Adjacensem in ora Occidua, & in Casalum sinum influit.

Circilus, V. Circellus.

Circinatio, onis, f. 3. Κύκλωσις, cerchio, circuito, verbal. a circino. Vitruv. l. 3. c. 3. Ducatur ex eo centro rotunda circinatio. Et l. 9. c. 6. Propter eam circinationem (Mercurius, & Venus) in spatiis signorum morantur.

Circinātus, a, um, nom. adject. ex particip. circino ductus. Plin. l. 16. c. 23. Circinata rotunditas.

Circino, as, a. 1. ritondare, חוג, Germ. circklen, Gall. cerner, etendre en rond, tournoyer faire un cercle avec le compas, Hisp. rodear, compassar, Κυκλόω, est rotundum facere, vel circino circulum facere. Plin. l. 16. c. 38. Circinantur in pulpam. ¶ Item circumire. Ovid. 2. Met. v. 723. Easdem circinat auras.

Circinus, m. 2. sesta, compasso, מחוגה, Germ. ein cirkel, διαβήτης, instrumentum, quo circuli designantur, a circus, vel a circando. Plin. l. 2. c. 15. Omnia hæc constant ratione circini semper indubitata.

Circitellus, vel Circitillus, V. Cestcellus.

Circiter, præp. circa, prope, fere, non multo secus, intorno, circa, על, כ, Germ. umb, herumb, περὶ, ἀμφὶ, refertur ad tempus, & ad numerum. Cæs. l. 1. B. G. c. 50. Circiter meridiem. Horat. l. 1. ep. 7. v. 47. Octavam circiter horam. ¶ Interdum adverbium est. Cic. Attic. l. 2. ep. 17. A. D. VI. circiter Idus Majas. Aurel. Vict. in Tacito: Mense circiter post.

Circitor, V. Circator.

Circius, m. 2. ventus violentissimus, peculiaris Galliæ Narbonensis, a circus, ob turbinem ejus, ac vertiginem, qua omnia turbat, ac circumvertit. V. Plin. l. 2. c. 47. & Senec. l. 5. Quæst. Natur. c. 17. ¶ Gell. l. 2. c. 22. Cercium vocat. ¶ Spirat inter occidentem æstivum, & septemtrionem, & dicitur ab Italis maestro tramontana, a Gallis nord-ouest, vel nord-ouest-nord.

Circo, as, a. 1. περιδινέω, circumeo. Propert. l. 4. el. 9. v. 35. Fontis egens erro, circoque sonantia lymphis. Ita restituit Scalig. Vet. Gloss. Circitat, & circat, κυκλεύει.

Circos, vel Circus, i, m. Κίρκος, accipitris genus. Plin. l. 10. c. 9. ¶ Item gemma pyris similis. Id. l. 37. c. 10.

Circuēo. V. Circumeo.

Circuitio, f. 3. l'andare intorno, περίοδος, verbale a circueo. Liv. l. 3. c. 6. Circuitio, ac cura Ædilium pl. erat. ¶ Translate sumitur pro gyro, & multitudine verborum. Cic. 3. de Div. Hac circuitione quadam Deos tollens certe non dubitat divinationem tollere. ¶ Vitruv. l. 6. c. 6. Duo triclinia cum circuitionibus: corridori.

Circuitor, oris, qui circuit. Legitur in fragm. Tragur. Petron. pro eo, qui fundum circuit, & custodit. Alii tamen leg. circumitor, alii circitor.

Circuitus, & circumitus, us, m. 4. conversio, periodus, ambitus, orbis, giro, circuito, περίοδος, verbale a circumeo. Cic. 2. de Nat. Deor. 19. Circuitus Solis orbium quinque, & 60. & 300. quarta fere diei parte addita, conversionem conficiunt annuam. Id. 3. de Orat. cap. 51. Circuitum, & quasi orbem verborum conficere. Senec. epist. 79. Circumitus Siciliæ totius. ¶ Circuitus febrium, Cels. l. 3. c. 5.

Circuitus, vel Circumitus, a, um, o. 1. 2. περιαχθείς, circunductus, nom. ex partic. pass. a circumeo. Cic. in fragm. pro Cornel. Circuitis rostris ejicerentur lapidibus homines. Liv. l. 37. c. 42. Subsidia circumita a tergo cædebantur.

Circulāris, e, circolare, circulo similis, rotundus. Martian. Capell. l. 6. Lineares ductus, circulares flexus.

Circulātim, adv. per circulos, circolarmente, Κυκλόθεν. Sueton. Cæs. c. 84. In publico luctu externarum gentium multitudo circulatim suo quæque more lamentata.

Circulatio, onis, f. circolazione, giro, circulandi actus, ambitus. Vitruv. l. 9. c. 4. Mercurii stella ita pervolitat, ut trecentesimo, & sexagesimo die per signorum spatia currens perveniat ad signum, ex quo priore circulatione cœpit facere cursum.

Circulator, m. 3. & circulatrix, f. 3. circumforaneus, homo vulgaris, vagus, sordidus, quem Hor. cyclicum dicit, cantambanco, ciarlatano, Germ. ein gaukler, Gall. charlatan, basteleur, Hisp. charlatan, chocarrero, ἀγύρτης, qui in foro, vel per vicos urbis cantu, saltatione, labulis, præstigiis, ludis homines ad se trahit, & oblectat lucri causa, a circulus, quia circuit, vel circulum hominum facit. Asin. Poll. Cic. 10. Fam. ep. 32. Circulator quidam actionum notissimus. Corn. Cels. l. 5. c. 27. Quod per quædam medicamenta circulatores faciunt.

Circulatorius, a, um, o. 1. 2. ἀγυρτικός, quod ad circulatorem spectat. Quintil. l. 2. c. 4. Extemporalis garrulitas circulatoriæ jactationis.

Circulātrix, icis, fem. a circulator. Martial. lib. 10. epigr. 3. Fœda linguæ probra circulatricis.

Circulatus, a, um, in circulum, seu in gyrum actus. Cæl. Aurel. Chronic. l. 1. c. 1. Circulatus gressus vertiginem ingerit ægrotanti.

Circūlo, as, n. & a. 1. circondare, Gal. environner, Hisp. cercar, περιβαίνω, περιβάλλω, est circumire, circundare, in circulum formare. Apul. in Flor. l. 2. al. n. 9. Ipse ejus anuli & orbiculum circulaverat. ¶ Item caput modo huc, modo illuc versare. Cic. de clar. Or. c. 54. Videt oscitantem judicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem. V. Pet. Vict. l. 7. Var. lect. c. 13.

Circūlor, aris, depon. 1. circuire, andar' intorno, περιπολέω. Cæs. l. 1. B. C. c. 64. Totis vero castris milites circulari, & dolere, hostem e manibus dimitti. ¶ Item vagari ostentandi artificii, & quæstus faciendi causa, ut circulatores solent, qui & inde sic appellantur. Senec. epist. 88. Appion Grammaticus, qui sub C. Cæsare tota circulatus est Græcia, & in nomen Homeri ab omnibus civitatibus adoptatus. Adde epist. 40.

Circŭlus, m. 2. orbis, gyrus, ambitus, cerchio, circolo, חוג, Germ. ein cirrKel, Gal. cercle, Hisp. circulo, Κύκλος, dim. a circus, est figura plana, unica tantum linea curva contenta, quæ peripheria, seu circumferentia dicitur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 18. Cumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis autem circulus, aut orbis. ¶ Per translationem circulus pro corona, seu cœtu hominum in orbem congregatorum sumitur. Cic. Att. l. 2. ep. 18. Sermo in circulis duntaxat, & in conviviis est liberior, quam fuit. ¶ Circulus item est libi genus a figura sic dictum. Varr. 4. de L. L. Circuli, quod mixta farina caseo, & aqua circuitum æquabiliter fundebant. V. ibi Scalig. Adde Vopisc. in Tacit. c. 6. ¶ Apud Mathematicos Circuli dicuntur quidam ambitus, seu orbes, quos constituerunt ad certos Cœli fines describendos, finiendosque. Varr. l. 8. de L. L. c. 18. ¶ Variis nominibus vocantur, ut Horizon, Meridianus, Æquator, &c. Manil. l. 1. v. 564. Circulus ad Boream fulgentem sustinet Arcton. ¶ Circlus, per syncop. pro circulus, Virg. 3. Georg. v. 166. tenui discrimine circlos.

Circum, intorno, על, סביב, Germ. umb, herumb, Gal. à l'entour, Hisp. en derredor, κύκλῳ, præp. quæ acc. servit. Cic. in Verr. 4. c. 70. Is Prætorem circum omnia fora sectabatur. ¶ Quandoque ponitur adverbialiter. Virg. Æn. 4. v. 416. Anne vides toto properari litore circum?

Circumactio, onis, f. 3. Vitruv. in fi. l. 9. Sol rediens circumactione ad Capricornum, col volgersi intorno. ¶ Translate Gell. l. 17. c. 20. Enthymema brevibus, & rotundis numeris, cum quadam æquabili circumactione devinctum.

Circumactus, us, ui, m. 4. idem quod circumactio, ut circumactus rotarum, il girar delle ruote. Plin. l. 28. c. 9. Et l. 8. c. 31. Collum flecti, nisi circumactu totius corporis nequit.

Circumactus, a, um, voltato intorno, in gyrum actus. Plin. 9. 33. Circumactus in orbem. ¶ Item transactus. Liv. 6. 1. Anno circumacto. Plin. 7. 16. Circumacto triennio.

Circumadnitens, entis. Sallust. in fragm. In obsidione moranti frumentum defuit, nullo circumadnitente. h. e. nullo eorum, qui circa erant, opem ferente.

Circumaggĕro, as, are, ammucchiare intorno, περιχωννύω, aggerare in circuitu. Colum. l. 5. c. 12. Stercoratam terram circumaggerato. Plin. l. 19. c. 5. Terra minuta circumaggerare radices.

Circumăgo, gis, egi, actum, a. 3. menare intorno, circumduco. Apul. Nudum hominem circumagens, omnibus ostendebat. Liv. l. 1. c. 24. Circumagere frenis equos. ¶ Sumitur eleganter pro flectere, compescere, piegare, raffrenare. Sueton. in Cæs. c. 70. Decumanos ingentibus minis, summoque etiam Urbis periculo missionem flagitantes, una voce, qua Quirities eos pro militibus appellarat, tam facile circumegit, & flexit, ut ei milites esse contestim responderint. ¶ Senec. epist. 8. Philosophiæ servias, oportet, ut tibi contingat vera libertas: non differtur in diem qui se illi subjecit: statim circumagitur. h. e. manumittitur, & in libertatem vindicatur. nam qui manumittendus erat, prehendebatur dextra a domino, inque orbem circumagebatur, sicque liber erat. ¶ Liv. l. 9. c. 18. Ante tempus comitiorum causa revocati sunt: in ipso conatu rerum circumegit se annus: passò l' anno. ¶ Apud Plin. 23. 5. circumagere stomachum, stomacare. ¶ Juvenal. sat. 9. v. 81. Quo te circumagas? h. e. quo te vertas, quo confugias?

Circumambŭlo, n. 1. in circuitu ambulo. Paulus JCtus in l. Possideri. Dig. de acquir. possess.

Circumamictus, a, um, adject. circumdatus, vestito all' intorno, e circondato. Petron. Satyr. c. 100. Quasi somnio quodam turbulento circumamictus.

Circumăro, n. 1. arando circundo. Liv. l. 2. c. 10. sub fin. Agri quantum uno die circumaravit, datum.

Circumaspicio, is, exi, ectum, a. 3. guardar intorno. Affertur a Lexicogr. quibusdam locus Plinii l. 8. c. 33. Sed ibi legitur circumspicit, pro circumaspicit.

Circumcæsūra, æ, f. 1. περικοπή, περιγραφή, extremitas cujuslibet rei, extremum lineamentum. Arnob. l. 3. Deos filo atterminatis humano, & quod indignius multo est, terrenorum corporum circumcæsura finitis. Lucret. l. 3. v. 220. Extima membrorum circumcæsura tamen se incolumem præstat.

Circumcæsus, a, um, adject. circumsectus, tagliato intorno. Lucret. l. 3. v. 404. Quavis est circumcæsis lacer undique membris.

Circumcalco, V. Circumculco.

Circumcelliōnes dicti sunt homines monachorum habitu, qui circum cellas vagabantur, non habentes stabilem sedem. Item hæretici quidam insano amore martyrii se ipsos perimentes. Augustin. in Psalm. 132. & epist. 169. & 265.

Circumcidanĕus, a, um, o. 1. 2. ut vinum circumcidaneum, vino di torchio, quod postremo exprimitur, vinaceis, ubi fluere desierint, circumquaque accisis, Cato de R. R. c. 23. h. e. quod post primam pressuram vinaceorum circumciso pede exprimitur, ut loquitur Colum. l. 12. c. 36.

Circumcīdo, is, a. 3. περιτέμνω, circum, vel per circulum incido, amputo, Col. l. 2. Ejusdem spolii corticem circumcidito. ¶ Circumcidere vinum est a vino abstinere. Cels. l. 4. c. 20. Ubi ad se redit, circumcidendum vinum est in totum annum. ¶ Sic pro resecare, removere. Cic. lib. 4. Acad. Quæst. c. 45. Circumcidere, & amputare multitudinem sententiarum. Phædr. 4. 19. Circumcidere impensam.

Circumcingo, a. 3. circondare, περιζώννυμι, circumdo. Silius lib. 10. in princ. Cum fera, quæ telis circumcingentibus ultro Assilit in ferrum.

Circumcirca, d'intorno, סביב סביב, Germ. umb und umb, allenthalben, Gal. de toutes parts, tout à l'entour, Hisp. de todas partes, ab omni parte, ut Circumcirca prospicere. Sulpic. ad Cic. l. 4. Fam. ep. 5. Cœpi regiones circumcirca prospicere.

Circumcirco, as, n. 1. circumeo. Ammian. 31. 2. Circumcircare regiones.

Circumcise, adv. breviter, abjectis verborum ornamentis. Sueton. de clar. Rhetor. c. 6. Circumcise, ac sordide, & tantummodo trivialibus verbis egit. Adde Quintil. 8. 3. sub fin.

Circumcisio, onis, f. 3. circoncisione, מילה, Germ. beschneydung, Gal. circoncision, Hisp. circuncision, περιτομή, signaculum Judæorum. Lactant. l. 4. c. 17. Quod circumcisionem vacuefaceret.

Circumcisitius, o. 1. 2. idem, quod circumcidaneus. Legitur hæc vox apud Varr. l. 1. de R. R. c. 54. Sed libri variant. V. P. Victorium.

Circumcisorium, ii, n. instrumentum chirurgicum ad circum secandum. Veget. l. 1. vel Veterin. c. 26.

Circumcisūra, f. 1. incisio in orbem facta, circumsectio. Plin. l. 16. c. 40. Arbores stantes a circumcisura siccatæ, fideliores.

Circumcisus, a, um, adject. tagliato intorno, troncato, circumsectus. Plin. l. 16. c. 39. Circumcisas ad medullam arbores aliqui non inutiliter relinquunt, ut omnis humor stantibus effluat. ¶ Item remotus, ablatus, tolto via. Cels. l. 4. ad fin. de convalescente: Delectationis causa ambulare debet, circumcisa omni negotiosa actione. Plin. lib. 1. epist. 20. Circumcisa & brevis oratio. ¶ Item abscissus, præruptus. Cic. 6. Verr. c. 48. Planities ab omni aditu circumcisa, atque diremta.

Circumclamātus, a, um. Sidon. carm. 2. v. 506. Sestias ora Hellespontiacis circumclamata procellis. h. e. procellarum murmure circum completa.

Circumclaudo, & Circumcludo, is, ere, serrar' intorno, περικλείω, undique claudo. Plin. l. 18. c. 35. Si nubes solem circumcludent. Cæs. lib. 3. B. C. c. 30. Pompejus, ne duobus circumclauderetur exercitibus, ex eo loco discessit.

Circumclūsus, a, um, undique clausus, chiuso da ogni parte, περικλειόμενος. Cic. Catil. 2. c. 7. L. Catilina consiliis, laboribus periculis meis circumclusus.

Circumcŏla, æ, qui circumcolit. Tertull. advers. Gnostic. 3. Reservatis gentium circumcolarum viribus.

Cir-

Circumcolo, is, a. 3. circumhabito. *Liv. l. 38. c. 45.* Qui circumcolunt Rhoben paludem.

Circumcordialis, le, adject. qui circa cor est, ut circumcordialis calor, *Tertull. de Anima, c. 43.*

Circumcalco, & Circumcalco, as, are, *calcare intorno*, [illegible]. *Colum. l. 5. c. 6.* Radices operiamus, & circumcalcemus ipsum seminis codicem. Et *ibid.* Radices fimo bubulo scrobiculis deponi, ac diligenter circumcalcari.

Circumcurro, n. 3. *correre intorno*, Ger. *umblauffen*, [illegible]. *Quint. l. 1. c. 10.* Ille circumcurrens linea si efficiat orbem. Et *l. 2. c. ult.* Circumcurrentem vocaverunt.

Circumcursio, onis, actus circumcurrendi. *Apulei. lib. 9. Metam.* ubi alii aliter legunt.

Circumcurso, as, n. 1. freq. a circumcurro, *correr' in fretta qua e là*, [illegible], *Plaut. Rud. 2. 4. 4.* Omnia jam circumcursavi, atque omnibus in latebris perreptavi.

Circumdatus, a, um, *circondato*, *attorniato*, [illegible]. *Virg. 9. Æn. v. 462.* Armis circumdatus. *Cæs. 1. B. Gall. c. 38.* Hunc montem murus circumdatus arcem efficit. Ital. *attorniando*. *Cels. 6. 9.* Resina denti circumdata. *Nepos in Dat. c. 3.* Agresti amiculo circumdatus. *Virg. 2. Æn. v. 137.* Dido circumdata chlamydem.

Circumdensatus, a, um, adject. *densato intorno*. *Juvenc. lib. 3. v. 713. in Matth. c. 21.* Cui jugera multa nitentis Vineti sepes circumdensata coercet.

Circumdo, as, edi, atum, a. 1. circumvallo, cingo, sepio, vallo, stipo, *circondare*, [illegible], Germ. *umbgeben*, Gall. *environner*, *ceindre*, Hispan. *cercar*, *y rodear*, [illegible], est quidpiam circum quempiam ponere. *Cicer. de Univ.* Animum Deus circumdedit corpore, & vestivit extrinsecus. *Id. 5. Tusc. c. 20.* Cum fossam latam cubiculari lecto circumdedisset. *Plaut. Asin. 3. 3. 106.* Circumdare aliquem brachiis, *abbracciare*. ¶ Item circumscribere. *Cic. l. 1. de Orat.* Exiguis quibusdam finibus Oratoris munus circumdedisti. ¶ Item conciliare. *Tacit. in Agric. c. 20.* Egregiam famam paci circumdedit. *diede gran riputazione*.

Circumdolo, a. 1. est undequaque dolare, seu polire. *Plin. l. 16. c. 32.* Platanus etiam circumdolatis lateribus restibilis sponte facta.

Circumduco, is, xi, ctum, a. 3. in orbem duco. *Cic. 2. Philip.* Ut vexillum videres, & aratrum circumduceres. ¶ Interdum est decipere. *Plaut. Pseud. 1. 5. 119.* Per sycophantiam, atque per doctos dolos eam circumducam lepidule. ¶ Et cum ablativo rei, *Plaut. Pæn. 5. 2. 16.* Circumducere aliquem pallio. *h. e.* pallium per fraudem surripere alicui. ¶ Apud Jurisconsultos est abolere, delere, abrogare, *annullare*. *Ulp. l. post edictum, ff. de re jud.* Tunc circumducendum erit edictum. ¶ *Sueton. in Ner. c. 41.* Reliquam diei partem per organa hydraulica novi, & ignoti generis circumduxit, h. e. transegit. ¶ Cum altero accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Plaut. Mostel. 3. 2. 157.* Eho istum puer circumduce hasce ædes, & conclavia. ¶ Cum accus. & præposit. *per*, *Petron. in fin. Satyricl.* Circumducere aliquem per totam civitatem.

Circumductio, onis, f. *il condurre intorno*, ut circumductio sphæræ. *Hygin. l. 1. Astronom. c. 2. & 3.* h. e. peripheria. Apud *Vitruv. l. 8. c. ult.* circumductiones aquæ fiunt, cum aqua oblique ad latera montis ducitur. ¶ In oratione circumductio est amplificatio & copia, opponiturque *pressioribus verbis* a *Quintil. l. 9. c. 4.* ¶ Est etiam deceptio, *inganno*. *Plaut. Capt. in fin.* Nec pueri suppositio, nec argenti circumductio.

Circumductor, oris, qui circum ducit, [illegible]. Ita Latine vertitur Græca vox allata a *Tertull. advers. Valentinian. c. 10.*

Circumductus, us, ui, m. idem quod circumductio. *Quintil. l. 1. c. 10. ad fin.* Quartam lineam deducent eodem circumductu.

Circumductus, a, um, nom. ex particip. *Senec. epist. 12.* Tot ætas partibus constat, & orbes habet circumductos majores minoribus. *Plaut. Pæn. 5. 2. 16.* Numnam is a balneo circumductus pallio? *h. e.* spoliatus. In illo *Quintil. 11. 3. sub fin.* Infinito magis illa flexa, & circumducta sunt: Me miserum, me infelicem! Et, quid respondebo liberis meis? *circumducta*, h. e. longiore vocis sono, & mora prolata, ut auribus sedeant altius, & vim majorem habeant ad movendam misericordiam.

Circumeo, & Circueo, Circumis, & circuis, &c. circumire, & circuire, *andar' intorno*, *circondare*, [illegible]. *Cæs. l. 7. B. G. c. 87.* Circumire munitiones. *Galba Ciceroni l. 10. Fam. epist. 30.* Cum equites nostrum cornu circuire vellent. *Stat. l. 4. Sil. 4. v. 26.* Inde sonus geminas mihi circuit aures. *Nepos in Datam. c. 7.* Circumiri ab hostibus. ¶ Dicitur etiam de iis qui prensant petendi causa. *Cæl. ad Cic. Fam. 8. ep. 11. & Plin. lib. 6. ep. 6.* ¶ Item de iis, qui decipiendi causa circumcursant. *Ter. Phorm. 4. 6. 8.* Facinus indignum, Chreme! sic circumiri! ¶ Circumire rem aliquam dicendo, est per circumlocutionem explicare, apud *Quintil. lib. 12. cap. 10.*

Circumequito, as, n. 1. equo circumeo. *Liv. l. 10. c. 34.* Duas turmas sociorum circumequitare mœnia jubet.

Circumerro, as, are, circumeo. *Apul. de Mundo, p. 71.* Saturnus sublimior triginta spatiis annorum circumerrat. Adde *Senec. l. 2. controvers. 9.*

Circumferentia, æ, f. 1. *circonferenza*, *circolo*, [illegible]. *Apul. 4. Florid.* Sedilium circumferentia.

Circumfero, es, tuli, atum, *portar intorno*. *Cic. 4. Ver. c. 42.* Quæso codicem circumfer, ostende. *Liv. l. 2. c. 10.* Circumferens inde truces minaciter oculos. *Cic. 3. de Orat. c. 46.* Sol circumfertur. ¶ Translate sumitur pro lustrare, expiare, ut expon. *Serv.* ad illud *Vir. Æn. 6. v. 229.* Ter socios pura circumtulit unda. Citat etiam *Plaut.* ubi ait *Amph. 2. 2. 144.* Quin tu istam jubes pro cerrita circumferri? *h. e.* tanquam insanam, & furentem lustratione curari. Fit enim lustratio hostiis in orbem circumlatis. ¶ Ad nutum aliorum circumferri. *Curt. lib. 5.* *lasciarsi girare a piacer altrui*. ¶ Circumferre aliquid prædicatione, *Plin. jun. lib. 3. ep. 11.* *pubblicare*. ¶ Circumferri etiam dicuntur quæ publici juris, & usus fiunt. *Quintil. l. 2. c. 15.* Hæc opinio originem ab Isocrate (si tamen revera ars, quæ circumfertur, ejus est) duxit. ¶ Circumferre se, *Ovid. 2. Amor. 17. 29.* Novi aliquam, quæ se circumferat esse Corinnam, *si spaccia per Corinna*.

Circumfigo, is, a. 3. circum configo, [illegible]. *Cato R. R. c. 20.* Columellam ferream cunei saliginis circumfigi oportet bene.

Circumfingo, is, a. 3. *Tertull. de anim. cap. 23.* Qui exinde illis peccatricem circumfinxerit animam. *h. e.* circumdederit.

Circumfirmo, as, a. 1. circumsepio, circum munio. *Col. lib. 4. c. 17.* Vitis quasi quadrato circumfirmanda est agmine.

Circumflecto, is, a. 3. in gyrum flecto. *Virg. 5. Æn. v. 130.* Longos ubi circumflectere cursus. ¶ Apud Grammaticos *circumflectere* est accentu circumflexo syllabam notare, & pronunciare. *Gell. l. 4. c. 7.* Valerius Probus Hannibalem ita pronuntiabat, ut penultimam circumflecteret.

Circumflexio, onis, f. 3. *il piegare intorno*, *piegatura*. *Macrob. lib. 1 Somn. Scip. c. 12.* Zodiacum ita lacteus circulus obliquæ circumflexionis occursu ambiendo complectitur, ut &c.

Circumflexus, a, um, o. 1. 2. [illegible], undique flexus, particip. a circumflecto. *Claudian. de 6. Cons. Honor. v. 591.* Circumflexa secula. *h. e.* revoluta, translacta. *Prudent. Apotheos. v. 203.* Anceps labyrinthus, & error Circumflexus agat. ¶ *Accentus circumflexus* dicitur a Grammaticis qui ex acuto, & gravi compositus syllabam longiore mora proferendam reddit. Hinc *circumflexæ syllabæ*, & *dictiones dicuntur*, quæ eo accentu signantur. *Gell. 4. 7.* Syllaba circumflexa.

Circumflexus, us, m. 4. *giro*, [illegible], *ambitus*. *Plin. l. 2. c. 1.* Mundi circumflexu teguntur cuncta.

Circumflo, as, a. & n. 1. est undique flare, vel afflare. *Stat. 11. Theb. v. 42.* Circumflantibus Austris. *Cic. Verr. 3. c. 41.* Translate: Ut ab omnibus ventis invidiæ circumflari posse videatur.

Circumfluens, entis, nom. ex particip. ut circumfluens exercitus. *Cic. pro Mur. c. 24.* Circumfluens gloria. *Id. ad Att. l. 2. ep. 2.* Redundans & circumfluens oratio. *Id. de clar. orat.*

Circumfluo, is, n. 3. *correre intorno a qualche cosa*, [illegible], est circum aliquid fluere, decurrere. *Plin. l. 5. c. 29.* Nunc eam (Cariam) circumfluunt Mæander, & Mossinus. ¶ Significat etiam affluere, *abbondare*, [illegible]. *Cic. Vert. 3. c. 4.* Circumfluere & abundare omnibus rebus.

Circumfluus, a, um, o. 1. 2. [illegible], quod circumfluit. *Plin. l. 2. c. 66.* Tellus medio ambitu præcincta circumfluo mari. ¶ Sumitur & passive. *Ovid. 15. Met. v. 624.* Circumflua Tybridis alti insula. ¶ *Stat. 6. Theb. v. 540.* Chlamys circumflua limbo Mæonio, *h. e.* circumdata.

Circumfodio, is, ere, *scavare intorno*, [illegible], ut circumfodere platanos. *Senec. epist. 12.* Adde *Cat. de R. R. cap. penul.* ¶ In 4. conjug. in infinito usurpavit *Colum. l. 5. c. 9.* Olivetum debet bidentibus alte circumfodiri.

Circumforaneus, a, um, o. 1. 2. quod est circum forum. Circumforaneus homo, *ciarlatano*, Germ. *landstreicher*, Gall. *charlatan*, Hispan. *charlatan*, [illegible], qui circa forum spatiatur venditans aliquid. *Cic. Cluent. c. 14.* L. Clodium pharmacopolam circumforaneum aggreditur. ¶ Æs circumforaneum erat æs fœneraticium, seu ex fœnore sumptum. Nam circum forum tabernæ erant argentariorum, qui artem fœneratoriam exercebant. *Cicer. Attic. l. 2. ep. 1.* Me ære non Corinthio, sed hoc circumforaneo obruerant. ¶ Circumforanea domus, apud *Apulejum* sumitur pro ea, quæ mobilis, & ambulatoria est, facilis ad circumferendum. *l. 4. Metam.*

Circumforatus, a, um, adject. a circumforo, *pertugiato*, *forato all' intorno*. *Plin. l. 17. c. 27.* Stipite ab ima parte circumforato.

Circumfossor, m. 3. *chi cava d' intorno*, [illegible]. *Plin. l. 17. c. 24.* Circumfossor injurioso ictu vites verberavit.

Circumfossura, ræ, f. 1. *scavamento all' intorno*. *Plin. l. 17. c. 26.* Cupressus aspernatur circumfossuram.

Circumfossus, a, um, *scavato all' intorno*, [illegible]. *Plin. l. 17. c. 27.* Amygdalæ ex amaris dulces fiunt, si circumfosso stipite, & ab ima parte circumforato, defluens pituita abstergeatur.

Circumfremo, is, ui, itum, ere, *fremere da ogni parte*. *Senec. de consol. ad Marc. c. 7.* Aves inanes nidos circumfremunt.

Circumfrico, a. 1. [illegible]. *Cato c. 26. R. R.* Quæis labra doliorum circumfrices.

Circumfulcio, is, a. 3. *Tertull. de Pall. cap. 5.* Pallium, quo in humerum adhæret, nihil circumfulcit, nihil circumstringit.

Circumfulgeo, es, n. 2. *splendere intorno*, [illegible]. *Plin. lib. 2. c. 37.* Hominum capita vespertinis horis magno præsagio circumfulgent.

Circumfundo, a. 3. *spargere d' intorno*, [illegible], circumcirca aspergo. *Cic. 2. de Nat. Deor. cap. 36.* Terra circumfusa undique est hac animabili, spirabilique natura, cui nomen est aer. Et *ibid. c. 6.* Circumfundit terram aer. h. e. ambit. *Plin. 2. 65.* Circumfunduntur terræ undique homines. *h. e.* circum terram undique habitant. *Cæs. 3. B. Civ. c. 63.* Magna multitudo sagittariorum ab utraque parte circumfundebatur. *h. e.* conveniebat, concurrebat. ¶ Cum accus. sine præposit. quæ inest in ipso verbo, *Cæs. B. Gall. 7. 74.* Ut hostes præsidia circumfundi possent. ¶ Pro circumdare, cingere, *circondare*. *Tacit. 3. Ann. 19.* Circumfundere hostes exercitu.

Circumfusio, onis, f. 3. *Oros. lib. 1. c. 2.* Circumfusio Oceani. Adde *Jul. Firmic. l. 2. Mathes.*

Circumfusus, a, um, adject. *Nepos 12. 4. 2.* Circumfusus hostium concursu, *attorniato*. *Vellej. 2. 46.* Circumfusæ immanes copiæ equitum *Tacit. Ann. 3. c. 5.* Circumfusæ lecto imagines.

Circumgarriens, entis. *Claud. Mamert. de statu anim. 2. c. 9.* Falsiloquiis circumgarrientibus respondere.

Circumgelatus, a, um, adject. *agghiacciato all' intorno*. *Plin. l. 13. c. 22.* Cortex circumgelatus videri possit.

Circumgelo, as, a. 1. *gelar intorno*. *Tertull. de Anim. c. 23.* Quod germina mortale ei circumgelaverint corpus. *h. e.* concrescere fecerint.

Circumgemo, is, n. 3. *gemere intorno*. *Hor. Epod. 16. v. 51.* Circumgemit ursus ovile.

Circumgesto, as, a. 1. *portare intorno*. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Eam quoque epistolam T. Catienus circumgestabat.

Circumglobo, a. 1. *ammucchiare all' intorno*, [illegible]. *Plin. l. 9. c. 47.* Circumglobata escæ sæpe extrahuntur.

Circumgredior, eris, *assaltar' intorno*, [illegible]. *Tacit. Ann. 12. c. 28.* Illi metu, ne hinc Romani, illinc Cherusci circumgrederentur. ¶ Item circumeo, *camminar' intorno*. *Ammian. 16. 12.* Circumgredi lacunam. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 21.* Circumgredi Syriam.

Circumgressus, us, m. *circuito*, *giro*, circuitus. *Ammian. 22. 2.* Ob rapidos circumgressus. *Id. ibid. c. 8.* Palus amplissimi circumgressus.

Circumhisco, is, n. 3. *Arnob. l. 5.* Hæsitare, circumhiscere, tergiversari. *h. e.* caput circumagendo oscitari, quod est hominis in re difficili versantis.

Circumhumatus, a, um. *Ammian. 22. 12.* Circumhumata corpora statuit exinde transferri, *sepolti in quel contorno*.

Circumjaceo, n. 2. in circuitu jaceo. *Liv. l. 37. c. 54.* Quæ circumjacent Europæ, in vestra sunt potestate.

Circumjacio, is, jeci, jactum, ere, *gettar intorno*, [illegible], *Liv. l. 33. c. 18.* Circumjacere hastam in venientem hostem. Et *l. 35. c. 4.* Consul triarios vallum circumjacere jussit.

Circumjectio, onis, f. idem quod circumjectus, us. *Arnob. l. 2. p. 73. de animab.* Habitare jussæ sunt has partes, & humani corporis circumjectione vestiri. *h. e.* amictu.

Circumjectus, a, um, o. 1. 2. circumpositus, particip. a circumjicio. *Cæs. de B. G. l. 2. c. 6.* Circumjecta multitudo mœnibus. *Liv. lib. 9. c. 28.* Ædificia circumjecta muris. *Curt. l. 3. c. 1.* Circumjectos rigat campos. *h. e.* circumjacentes.

Circumjectus, us, ui, m. amplexus, circumjectio. [illegible] *Cicer. l. 2. de Nat. Deor.* Qui terram tenero circumjectu amplectitur. Al. leg. *circumvectu*. *Tertull. de pall. c. 5.* Id ex uno circumjectu licet &c.

Circumjicio, is, jeci, ectum, idem quod Circumjacio. *Liv. 35. 4.* Consul triarios vallum circumjicere jussit, *piantare intorno*. ¶ Pro circumplecti, circumdare. *Cicer. de Univ. c. 8.* Animus a medio profectus, extremitatem cœli, a suprema regione, rotundo ambitu circumjecit.

Circum-

Circuminvolvo, is, vi, utum, a. 3. invogliere interno. Vitruv. l. 10. c. 11. Singula puncta prætereundo, & circuminvolvendo.

Circumitus, V. Circuitus.

Circumlabens, entis, qui in orbem labitur. Lucan. l. 6. v. 484. Prospectumque dedit circumlabentis Olympi.

Circumlambo, is, a. 3. leccare interno. Plin. l. 11. c. 37. sect. 65. Ad circumlambenda ora.

Circumlaqueo, as, are, laqueis cingo. cingere con lacci. Gratius Cynegetic. v. 29. per tmesim: Per senos circum usque sinus laqueabis.

Circumlatio, onis, f. actus circumferendi. Tertull. 4. advers. Marcion. c. 12. Arcæ circumlatio apud Hiericuntem. Serv. ad 6. Æn. v. 229. Circumlatio victimæ.

Circumlatitius, a, um, adject. portatile, quod circumfertur, vel quod circumferri potest. Sidon. l. 2. epist. 2. Quendam vivum, & circumlatitium carcerem corpulentia facit.

Circumlator, oris, m. qui circumfert. Tertull. 1. advers. Marcion. c. 19. & 21.

Circumlatratus, us, m. Translate Juvenc. lib. 4. hist. Evang. v. 357. nec talia quisquam Insonuit tantis circumlatratibus audax.

Circumlatro, as, a. 1. latrare interno. Senec. de consol. ad Marc. c. 22. Acerrimi canes hominem circumlatrant. ¶ Translate Avien. in Perieg. v. 48. totum hoc circumlatrat æstus. h. e. circumsonat, perstrepit. ¶ Passive Symmach. l. 8. ep. 17. Domus nostra multis circumlatratur injuriis.

Circumlatus, a, um, nomen ex particip. a circumfero, ut circumlata scriblita, Mart. l. 3. epigr. 17. ¶ Circumlata, & deducta oratio, Quint. l. 4. c. 1. h. e. periodorum ambitu circumducta, periodica. ¶ Item lustratus, Lucil. apud Non. 4. 70. Tum farto sunt omnia circumlata.

Circumlavo, is, a. 3. lavare interno, περικλύζω, circa lavo, alluo. Sallust. in fragm. apud Non. 10. 2. Dubium, an insula sit, quod Euri, atque Austri superjactis fluctibus, circumlavit. h. e. alluitur; & subauditur se. ¶ Dicitur & circumlavo, as, Hygin. fab. 275. Ægyptus, quam Nilus circumlavat.

Circumlevo, as, a. 1. circum attollo. Cæl. Aurelian. Acut. 2. 37. Utrinque ovarum circumlavat tegmina.

Circumligatus, a, um, legato all' interno. Plin. l. 28. c. 2. Chartam inscriptam circumligatam lino subnectebat collo.

Circumligo, as, a. 1. implico, complico, ligare interno, περιδέω. Cic. 2. de Divi. 31. Ut circumligatus fuerit angui. Liv. lib. 21. c. 8. Circumligabant stupa, linebantque pice.

Circumlinio, is, inivi, itum, a. 4. &

Circumlino, is, ini, ivi, evi, itum, a. 3. circum ungere, aut aliquid leviter alicui rei circumducere, unger' interno, περιχρίω. Colum. l. 6. c. 16. Vulnera medicamento circumlinienda. Plin. l. 6. epist. 88. Circumlinere oculum. ¶ Circumlinire in pictura quid sit, V. Circumlitio. ¶ Translate Quint. l. 1. 11. (al. 19.) Simplicem vocis naturam pleniore quodam sono circumlinire. h. e. pleniorem eam, & magis fuscam, quam natura sit, emittere. Id. lib. 12. c. 9. Etiam si susceperunt negotia paulo ad dicendum tenuiora, extrinsecus adductis ea rebus circumliniunt. h. e. exornant: ducta translatione a circumlinendis picturis: qua de re V. in voce sequenti.

Circumlitio, onis, f. actus circumlinendi, περίχρισις. Plin. 24. 7. Pix facit ad circumlitiones oris. ¶ In pictura est circumductio colorum in extremitatibus figurarum, qua ipsæ figuræ aptius finiuntur, & eminentius exstant, contorno, proffilo. Quintil. 8. 5. Nec in pictura, in qua nihil circumlitum est, eminet. Plin. 35. 11. Tantum circumlitioni ejus tribuebat.

Circumlitus, a, um, circum unctus, περικεχρισμένος. Plin. lib. 21. c. 14. Vasis melle circumlitis. ¶ Et pro circumdatus. Horat. l. 1. ep. 10. v. 7. Musco circumlita saxa. & Ovid. 11. Met. v. 137. auro circumlitus. ¶ Translate Lactant. 3. 1. Mendacium ornatu quæsito circumlitum.

Circumlocutio, περίφρασις, Figura est, cum pluribus verbis id, quod uno, aut paucioribus dici potest, explicatur. Gell. l. 3. c. 1. Arnob. l. 6. in fi. Sine ullis circumlocutionibus dicere.

Circumloquor, eris, verborum circuitu explicare, quod paucioribus dici potest. Auson. epigr. 146. Cum maxime nunc proloquor cirumloquentis ambitu.

Circumlucens, entis, lucente interno, περιλάμπων. Senec. Consol. ad Marc. c. 2. Magnitudinis fraternæ nimis circumlucentem fortunam exosa.

Circumluo, is, ere, a. 3. bagnar' interno. Tacit. l. 4. histor. c. 12. Rhenus amnis tergum & latera circumluit. Liv. l. 25. c. 11. Mari in peninsulæ modum major pars circumluitur.

Circumluvio, onis, f. 3. est, cum ager aliquis aquarum vi alluitur, & circumdatur, & undique clauditur. Cic. l. 1. de Orat. c. 38. Gentilitatum, agnationum, alluvionum, circumluvionum.

Circumluvium, n. 2. locus, quem aqua circumluit. Fest. Circumluvium jus prædiorum. ¶ Est autem circumluvium, cum parte aliqua divisum flumen ita agrum alicuius ambit, ut internus unitum illum in insulæ formam redigat. Leg. 6. Dig. de acquir. rer. Domin.

Circummeo, as, circumeo, Tertull. de Pall. c. 2. Proh quantum circummeavit! a Pelasgis ad Lydos, a Lydis ad Romanos.

Circummetior, iris, dep. 4. Passiva significatione, Vitruv. 4. 4. Si duæ columnæ æque crassæ lineis circummetientur.

Circummingo, is, xi, circa mingere, pisciare interno. Petron. in fragm. Tragur. c. 62. Burm. At illa circumminxit vestimenta sua.

Circummitto, a. 3. mandare interno, περιπέμπω. Liv. l. 4. c. 18. Qui inter dimicationem castra Romana aggrederentur, post montes circummisit.

Circummœnitus, a, um, adject. compositum a mœnio, idem est quod circummunitus. Plaut. 2. 2. 4. Ita vinclis custodiisque circummœniti sumus.

Circummulceo, n. 2. περιψαύω, molli attactu circumcirca blandior. Plin. l. 28. c. 3. Circummulcentibus linguis miraculum præbuit.

Circummunio, a. 4. fortificare interno, περιφράττω, circumsepio, circumroboro. Col. l. 5. c. 10. Pomarium circummunito maceriæ, aut fossa. Adde Cæs. de B. C. l. 2. c. 18.

Circummunitio, f. 3. fortificazione in giro. Cæs. l. 1. B. C. c. 19. Obsidione, oppidique circummunitione siebat.

Circummunitus, a, um, fortificato all' interno, munitione septus. Colum. 5. 4. Vites arundinibus circummunitæ. Cæs. B. Gall. 2. 30. Vallo, crebrisque castellis circummuniti, oppido se continebant. circondati.

Circummuranus, a, um, qui circum muros est. Ammian. l. 14. c. 14. Populus R. annis ferme trecentis circummurana pertulit bella. Adde l. 21. c. 25.

Circumnascens, entis, περιφυόμενος. Plin. l. 2. c. 103. Lacus circumnascente absynthio inficitur.

Circumnavigo, as, are, navigar' interno. Vellej. Paterc. l. 2. c. 106. Classis quæ Oceani circumnavigaverat sinus.

Circumnecto, is, ere, legare, e connettere interno, περιπλέκω, Senec. l. 1. Quæst. Natur. c. 1. Fulgor, qui sidera circumnectit.

Circumnotatus, a, um. Apulej. l. 11. Metam. Chlamys colore vario circumnotatis insignita animalibus. h. e. circum textis, vel pictis.

Circumobruo, is, a. 3. sotterrare interno, περιχωννύω. Plin. l. 19. c. 5. Folia circumobruere.

Circumpadanus, a, um, o. 1. 2. quod est circum Padum. Liv. l. 21. c. 35. Circumpadani campi, Plin. l. 8. c. 48. Circumpadanæ lanæ.

Circumpango, a. 3. ficcare, e piantare interno, περιφυτεύω. Plin. l. 17. c. 13. Trajectis per vasa fictilia, vel qualos ramis, terraque circumpactis. Ita vulg. legitur. At Harduin. ex MSS. monet legendum Circumfartis.

Circumpavitus, a, um, calcato all' interno. Plin. l. 12. c. 14. Circumpavita area.

Circumpedes, um, m. 3. staffieri, servi a pedibus. Cic. 3. Ver. Circumpedes homines formosos, & litteratos suos esse dicebat. Gruterus divise scripsit Circum pedes, h. e. qui circa pedes dominorum erant. Quare dubia est compositio, nec satis ex uno hoc Ciceronis loco confirmatur.

Circumpendens, entis, pendente all' interno. Curt. 8. 9. Aurea lectica, circumpendentibus margaritis, recubare.

Circumplaudo, is, ausi, ausum, a. 3. plaudere all' interno. Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 49. Quaque ibis, manibus circumplaudere tuorum.

Circumplecto, is, a. 3. idem quod circumplector. Plaut. Asin. 3. 3. 106. Meum collum circumplecte.

Circumplector, eris, d. 3. circumplico, abbracciare interno, περιπλέκω. Cic. De Univ. c. 7. Eo motu undique est eos circumplexus. Cæs. 7. B. G. c. 83. Collem opere circumplecti, h. e. munitionibus cingere. ¶ Passive Gell. l. 15. c. 1. Turris lignea cum ex omni latere circumplexa igni foret.

Circumplexus, us, m. 4. περιπλοκή, abbracciamento, amplexus. Plin. l. 10. c. 63. Lacertæ circumplexu Venerem novere.

Circumplicatus, a, um, circumnexus, circumdatus. Cic. 1. de Divin. c. 24. Bellua circumplicata serpentibus.

Circumplico, as, a. 1. περιπλέκω, circumnecto, circumplector. Cic. 1. de Div. Puerum dormientem circumplicatum serpentis amplexu. Prudent. Peristeph. 10. v. 272. Barbam rigentem dum Jovis circumplicat.

Circumplumbo, as, impiombare all' interno. Cato R. R. c. 20. Circumplumbare modiolos.

Circumpono, is, a. 3. mettere interno, περιτίθημι. Hor. 2. Sat. Sat. 4. v. 74. Piper album cum sale nigro Incretum puris circumposuisse catillis.

Circumpositio, onis, f. actus circumponendi. August. epist. 199. ex 1. Timoth. 2. 9. Auri circumpositio.

Circumpositus, a, um, posto all' interno. Cels. 8. 10. 1. Ferulæ circumpositæ ossa in sua sede continent.

Circumpotatio, onis, f. 3. verbal. a circumpoto. il bere in giro, ἀγωνοποσία, περίποσις. Cic. de Leg. l. 2. c. 24. Omnis circumpotatio tollitur.

Circumpulso, as, a. 1. battere all' interno, Stat. 6. Theb. 228. Et lituis aures circumpulsantur acutis. al. legunt divisim.

Circumpurgo, as, are, purgare interno, περικαθαίρω. Cels. l. 7. c. 12. Dens circumpurgandus, & evellendus est.

Circumquaque, interno, idem quod circa, vel circum undique. Aurel. Vict. (seu quicumque alius auctor est) de Orig. Gentis Rom. c. 17. extr. Coloniæ deductæ sunt Præneste, Tibur, Gabii, ceteraque oppida circumquaque.

Circumrado, is, si, a. 3. radere interno, περιξέω, Cels. l. 7. c. 22. Dens circumradi debet.

Circumrasio, onis, f. il radere interno. Plin. 17. c. 26. Circumrasio corticis.

Circumrasus, a, um, adject. raso da ogni parte. Colum. l. 4. c. 29. Sarmentum leviter circumrasum, ut cortex tantum detrahatur.

Circumraptus, a, um, strascinato all' interno. Plin. 29. 4. Vespertilio ossibus circumraptus toties, &c.

Circumretio, is, a. 4. impedire, intrigare, περιπλέκω, impedio, implico involvo. Lucret. l. 5. v. 1151. Circumretit enim vis, atque injuria quemque.

Circumretitus, a, um, περιδεδικτυωμένος, implicatus, involutus, Cic. Verr. 5. cap. 58. Circumretitus frequentia pop. R.

Circumriguus, a, um, qui circum irrigatur. Propert. 1. 20. 37. Et circumriguo surgebant lilia prato. ¶ Posses etiam divisim scribere circum riguo.

Circumrodo, is, si, a. 1. rodere interno, περιβιβρώσκω. Plin. l. 33. c. 2. Quam escam circumroserit. ¶ Translate Cic. Att. lib. 4. ep. 5. Dudum circumrodo, quod devorandum est. ¶ Item obtrectare, detrahere. Hor. 1. Epod. 18. v. 82. Dente Theonino cum circumroditur.

Circumrorans, antis, leviter circum aspergens. Apulej. l. 11. Metam. Sueto lavacro purissime circumrorans abluit.

Circumroto, as a. 1. girare, in gyrum moveo. Apulej. l. 9. Metam. Circumrotare machinas, h. e. versare molas.

Circumsaltans, antis, qui circum saltat. Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 145. Hoc circumsaltante choro.

Circumsarrio, is, a. 4. Cato R. R. c. 114. Earum radices circumsarrito, & purgato. Al. leg. circumsecato.

Circumscalpo, is, a. 3. grattare, o raspare interno, περικνίζω. Plin. l. 20. c. 5. Dentes radice circumscalpi.

Circumscarifico, as, a. 1. radere interno, περιχαράττω. Plin. l. 22. c. 23. Pedum clavos circumscarificatos ferro, mixtum ceræ extrahit.

Circumscindo, is, a. 3. fendere interno, περισχίζω. Liv. l. 2. c. 55. Quo atrocius clamabat, eo infestius circumscindere, & spoliare lictor.

Circumscribo, is, ipsi, ptum, ere, περιγράφω, in circuitu scribere, scriver' all' interno. Cic. Philip. 8. c. 8. Virgula stantem circumscripsit, dixitque se non ante renunciaturum senatui, nisi prius sibi respondisset, quid facturus esset, quam ex illa circumscriptione excederet. ¶ Frequenter sumitur pro definire, terminos assignare, diffinire, circoscrivere. Cic. pro Rabir. sub fin. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circumscripsit. ¶ Est etiam contrahere, & arctioribus terminis coercere, ristrignere. Senec. epist. 108. Libebat gulam & ventrem circumscribere. Id. de Consol. ad Helv. sub fin. Hæc non refero, ut ejus laudes exequar, quas circumscribere est, tam parce transcurrere. ¶ Item scribendo, vel alio modo fallere, ingannare, & fere de tutoribus dicitur, qui pupillos defraudant. Juven. sat. 10. v. 222. Quos circumscripserit Hirrus pupillos. Sic testamentum circumscribere, h. e. fraudem committere circa testamentum. Plin. l. 8. epist. 18. Constitui vincere dolorem tuum, non circumscribere. Senec. l. c. 3. hoc est non artificio, & exquisitis verbis fallere, sed aperte debellare. ¶ Item removere, allontanare, Cic. Philip. 13. c. 9. Parata de circumscribendo adolescente sententia, h. e. de Octavio ab imperio removendo. Cæs. l. 1. B. C. c. 32. Crudelitatem in circumscribendis Tribunis pl. ¶ Item cingere, complecti. Gell. 12. 14. Oceanus undique circumscribit omnes terras, atque ambit.

Circumscripte, adverb. circumscribendo, διωρισμένως. Cic. 2. de nat. Deor. c. 59. Singulas res definire, circumscripteque complecti. h. e. suis quasque finibus concludendo, & unam ab altera distinguendo. Id. in Orat. c. 66. Circumscripte, numeroseque dicere, periodicamente, per periodos, quæ sunt certæ, ac distinctæ comprehensiones verborum, suis quæque clausulis terminatæ. Nam periodus appellatur etiam circumscriptio ab

eodem

vodem *Cic. ibid. c. 61.* ¶ Item contracte, *in ristretto, brevemente. Lecton.* 5. 14. Volo prius circumscripte, & breviter, quid sit, ostendere.

Circumscriptĭo, onis, f. *περιγραφή, lo scriver' intorno.* Exemplum attulimus in Circumscribo ex *Cic. Philip.* 8. ¶ Est etiam defraudatio, deceptio, maxime quæ scriptis falsis vel callide mutatis fit, *inganno. Cic. pro Flacc. c.* 30. Emptiones falsas aperta circumscriptione fecisti. Et 3. *Offic.* Circumscriptio adolescentium vindicata leg. XII. Tab. ¶ Item definitio, constitutio terminorum, *circoscrizione, ristrignimento. Cic.* 1. *Tusc. c.* 20. Totam terram contueri licebit, ejusque tum formam, situm, circumscriptionem &c. ¶ Item figura Rhetorica, vel figuræ similis, de qua *Quint. l. 9. c. 3. vers. fin.* Quædam omnino non sunt figuræ, sicut ordo, dinumeratio, circumscriptio; sive hoc nomine significatur comprehensa breviter sententia, sive finitio. ¶ *Cic. in Orat. c.* 66. circumscriptionem vocat ipsam periodum.

Circumscriptor, oris, qui circum scribit, *περιγραφεύς*, ut expon. Vet. Gloss. *chi scrive all' intorno.* ¶ Item deceptor, fraudator. *Cic. Catil.* 2. *c.* 4. Quis testamentorum subjector? quis circumscriptor? *Juvenal. sat.* 15. *v.* 135. pupillum ad jura vocantem circumscriptorem.

Circumscriptus, a, um, nom. ex particip. definitus, terminatus, constitutus, brevis, *circoscritto. Cic. in Orat. c.* 12. Arguti certique, & circumscripti verborum ambitus, *Id. l. 1. de Orat. c.* 12. Forensibus cancellis circumscripta scientia. ¶ Item deceptus, fraudatus, *Id. 4. Academ. c.* 15. Fallacibus, & captiosis interrogationibus circumscripti, atque decepti. ¶ Item remotus, *allontanato. Id. Attic. l. 7. epist.* 9. Senatusconsulto circumscriptus, aut sublatus, aut expulsus. ¶ Comparat. apud *Plin. l. 1. ep.* 16. Vis orationis circumscriptior, pressior, & adductior.

Circumsĕco, as, a. 1. *tagliare intorno, περιτέμνω*, circumcido. *Colum. l.* 7. *c.* 5. Ferro quam cautissime circumsecare. ¶ *Suet. in Domit. c.* 12. de Judæis loquens, *circumsecare*, pro circumcidere posuit.

Circumsectus, a, um, *tagliato all' intorno*, circumcisus. *Scribon. Larg. compos.* 229. Circumsecta aluta. *Sueton. in Domit. c.* 12. Cum a procuratore inspiceretur nonagenarius senex, an circumsectus esset, *circonciso.*

Circumsĕcus, adverb. *da ogni parte. Apul. l. 5. p.* 166. Qui circumsecus venantur.

Circumsedĕo, & circumsideo, des, sedi, sessum, n. & a. 2. obsideo, circumvenio, *assediare, circondare, περικάθημαι*, est sedere circum, assidere utrinque alicui. *Liv. l. 9. c.* 2. Circumsidere oppidum. *Cic. ad Attic. l.* 15. *ep.* 9. Florentes amicorum turba circumsedet. *Tacit. 4. hist. c.* 54. A Dacis Pannonica hiberna circumsideri.

Circumsepĭo, is, a. 4. *circondare, περιφράττω. Liv. l. 1. c.* 49. Armatis corpus circumsepsit.

Circumseptus, a, um, circundatus, *assediato, attorniato. Cic. sive auctor epist. ad Octavian.* Cohortibus armatis circumseptus senatus.

Circumsĕquens, entis, qui circumsequitur. *Apul. sub init. l. 3. Metam.* Inter tot millia populi circumsequentis. *Al. aliter leg.*

Circumsĕro, is, n. 3. *piantare, o seminare intorno, περιφυτεύω. Plin. l.* 21. *c.* 12. Genistas circumseri alveariis gratissimum.

Circumsessĭo, onis, *assediamento, περικάθησις*, obsessio. *Cic. 3. Verr. c.* 33. Quid si planum facio, te hujus circumsessionis tuæ causam in alios transtulisse?

Circumsessus, a, um, nom. ex particip. *attorniato, assediato. Cic. Philip.* 12. *c.* 10. Circumsessus valentissimorum hominum viribus. *Id. Catil. 4. c.* 2. Lacrymæ, a quibus me circumsessum videtis.

Circumsidĕo. V. Circumsedeo.

Circumsido, is, a. 3. *περικαθίζω*, est circumsedere, vel circumsidere, *assediare. Liv. l. 9. c.* 21. Plistiam circumsidunt.

Circumsigno, as, a. 1. *segnar intorno. Col. l. de arb. c.* 26. Gemmam duobus digitis quadratis circumsignato.

Circumsilĭo, is, ire, *saltare intorno. Catull. carm.* 3. Circumsiliens modo huc, modo illuc. ¶ Translate *Juven. sat. 10. v.* 218. Circumsilit agmine facto Morborum omne genus.

Circumsisto, is, a. 3. *stare intorno, circondare, περιΐσταμαι*, circumsto, circundo. *Liv. l. 2. c.* 28. Centuriones Metium circumsistunt. ¶ Plus est quam circumsto, ait *Valla l. 4. c.* 49. Nam circumstare est simpliciter stare in circuitu, *star all' intorno:* At circumsistere est aggredi, invadere. *Cæs. 3. Bell. Gall. c.* 15. Cum singulas binæ, aut ternæ naves circumsisterent. ¶ Passive *Id. 7. B. Gall. c.* 43. Ne ab omnibus civitatibus circumsisteretur. *h. e.* obsideretur.

Circumsĭtus, a, um, adject. circumjacens. *Ammian. l. 23. c.* 26. Antequam circumsitos populos ad ditionem traherent.

Circumsŏnans, antis, *risonante all' intorno, περιηχῶν. Liv.* 27. 18. Circumsonans undique clamor. *Vitruv.* 5. 8. Circumsonantes loci, *arrbeggianti.*

Circumsŏno, as, a. 1. *sonare d' ogn' intorno, περιηχέω*, undique sono. *Cic. in Offic. l. 3. c.* 2. Conducere arbitror, talibus aures tuas vocibus circumsonare. ¶ Passive *Ovid. 5. Trist. eleg. 3. v.* 11. Circumsonor armis. ¶ Cum accusativo, vi præpositionis. *Virg. 8. Æn. v.* 474. Hinc Rutulus, premit, & murum circumsonat armis. *Liv.* 3. 28. Clamor hostes circumsonat.

Circumsŏnus, a, um, adject. qui circa sonat. *Avien. Phænom. Arat. v.* 108. Creta ubi fluctu Tunditur insanis late circumsona Cauris. *Ovid. Metam.* 4. 722. quem turba canum circumsona terret.

Circumspectātrix, icis, *chi guarda intorno*, fœmin. a circumspector. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 2. Circumspectatrix cum oculis emissitiis.

Circumspecte, *con riguardo, περιεσκεμμένως. Quintil. l. 9. c.* 2. Hoc parcius, & circumspectius faciendum est. ¶ *Gell. l. 1. 2. c.* 5. Circumspecte, compositeque indutus. *h. e.* diligenter.

Circumspectĭo, f. 3. *considerazione, περίσκεψις. Cic. 4. Acad. c.* 11. Sin ex circumspectione aliqua, & accurata consideratione, &c.

Circumspecto, as, a. 1. *guardare spesso intorno, καταπαπταίνω*, freq. a circumspicio. *Ter. Eun.* 3. 5. 54. Simul alia circumspecto. *Liv. l. 25. c.* 36. Circumspectare atque agitare dux cœpit. *Cic. in Pison. in fi.* Circumspectans omnia quicquid increpuerit pertimescens.

Circumspectus, us, m. 4. *περίσκεψις*, actus circumspiciendi, provida consideratio, *il guardar' intorno, riguardo, circospezione. Plin. lib. 11. c.* 37. Cervix flexilis ad circumspectum. *Cic. Philipp.* 12. *c.* 11. Hæc ego in urbe provideo: facilis est circumspectus, unde exeam, quo progrediar *Ovid. 4. Trist. el.* 6. Corpore sed mens est ægro magis ægra, malisque in circumspectu stat sine fine sui.

Circumspectus, a, um, o. 1. 2. animadversus, *considerato, περιεσκεμμένος*, partic. pass. a circumspicior, quod circumspicitur, perpenditur consideratur. *Cic. Fam. l. 1. ep.* 9. Circumspectis rebus omnibus, rationibusque subductis, summam feci, &c. ¶ Est etiam idem quod spectabilis. *Ammian. l.* 14. Romani populi nomen circumspectum, & verendum. *Id. lib.* 8. Genere, fama, potentiaque circumspectus. ¶ Sumitur etiam active pro eo, qui in omnem partem circumspectat, hoc est, qui prudens est, & sagax, *περιεσκεμμένος, circospetto, prudente. Colum. lib.*

1. *c.* 8. Illa solemnia sunt omnibus circumspectis, ut ergastuli mancipia cognoscant. *Sueton. Tiber. cap.* 21. Circumspectissimus, & prudentissimus Princeps. ¶ Verba non circumspecta, *Ovid. 5. Fast. v.* 539. h. e. inconsiderata.

Circumspergo, & circumspargo, is, a. 3. *sparger d' ogn' intorno, περιρραίνω. Col. l. 11. c.* 2. Convenit magis arboribus quaternos modios stercoris caprini circumspergere. *Plin. l. 8. c.* 1. Aqua circumspergi. *Apic. l. 8. c.* 8. Impensam talem circumsparges, piperis semunciam &c.

Circumspicientia, f. 1. *considerazione, περίσκεψις*, actus circumspiciendi. *Gel. l. 14. c.* 2. Multa, & anxia cura, & circumspicientia indigens.

Circumspicio, is, exi, ectum, a. 3. *guardare intorno*, adverto, perpendo, agnosco, oculis collustro, accurate considero, *περισκοπέω*, ex *circum*, & *specio*, verbo antiquo, quod significat aspicere. *Cic. de nat. Deor.* Oculi altissimum locum obtinentes plurima circumspiciunt. ¶ Translate significat animadvertere, & diligenter videre, sive considerare. *Cic. 4. Acad.* Cum omnia fecerit, diligentissimeque circumspexerit. ¶ *Circumspicere diem bello*, h. e. exspectare idoneum tempus belli gerendi, *Sallust. in orat. Philippi contra Lepid.* ¶ Circumspicere se, est gloriari, *pavoneggiarsi, compiacersi. Cic. pro Q. Rosc.* Usque eo ne te diligis, & magnifice circumspicis? &c.

Circumspiraculum, i, n. *Lucret. l. 6. v.* 492. Et quasi per magni circumspiracula mundi. h. e. aditus, fauces. Nisi forte legendum est divisim *circum spiracula.*

Circumstagno, as, are, *stagnare intorno. Tertull. de Pudic. c.* 22. Lacrymæ circumstagnant.

Circumstantĭa, æ, f. *lo stare intorno, περίστασις*, actus circumstandi. *Senec. 3. quæst. nat.* 7. Aquæ sic corpora accipiunt, ut semper in contrarium acceptis refluant: hanc nostri circumstantiam, Græci autem *περίστασιν* appellant. *Gell.* 3. 7. Circumstantia hostium. ¶ Item rei qualitas, adjunctum. *circonstanza. Quintil. l. 5. c.* 10. Hoc genus argumentorum sane dicamus ex circumstantia, quia *περίστασιν*, dicere aliter non possumus: vel ex iis, quæ cujusque causæ propria sunt.

Circumstatio, onis, f. 3. actus circumstandi, *περίστασις, lo stare intorno. Gell. l. 7. c.* 4. Circumstatio militum corona appellata.

Circumstipātus, a, um, *attorniato. Claudian. de IV. Consul. Honor. v.* 595. & ducibus circumstipata togatis.

Circumstĭpo, as, are, *attorniare. Sil. l. 10. v.* 453. Magna circumstipante caterva. *Claudian. in 2. Consul. Stilich.* Pennatique nurum circumstipantur Amores.

Circumsto, stas, steti, statum, a. 1. *stare intorno, circondare, περιΐσταμαι*, circundo, circumsisto. *Cic. Philip. 10. c.* 10. Noctes, & dies omnia nos undique fata circumstant. V. *Circumsisto.* ¶ Circumstare etiam dicuntur, qui officii causa circa sunt. *Suet. in Cæs. c.* 82. Assidentem conspicati specie officii circumsteterunt.

Circumstrĕpo, is, n. 3. *fare strepito intorno, περιψοφέω*, in circuitu strepitum facio. *Tacit. l. 11. Annal. c.* 31. Certatim cæteri circumstrepunt. Et passive *Id. l. 1. histor. c.* 44. Legatus clamore seditiosorum, ac fugacium circumstrepitur, *Senec. de vita beata, c.* 11. Tot humanam vitam circumstrepentibus minis.

Circumstrepĭtus, a, um, adject. strepitu impulsus. *Apul. Apol.* Fenestræ canticis circumstrepitæ. *Sidon. lib. 7. epist. 9. in conc.* Aures incondito tumultu circumstrepitæ.

Circumstrictus, a, um, nom. ex particip. a circumstringo, *stretto all' intorno. Tertull. de Pall. c.* 1. Habitus cervicibus circumstrictus.

Circumstridens, entis, qui circumstridet. *Ammian.* 14. 11. Circumstridentium terror larvarum.

Circumstringo, is, *stringer' all' intorno. Tertull. de cor. Mil. c.* 8. Linteo circumstringi.

Circumstrŭo, is, uxi, ctum, a. 3. *edificare intorno, περιοικοδομέω. Plin. l. 11. c.* 6. His deinde fores quoque latiores circumstruunt.

Circumstupĕo, es, n. 2. *Sever. in Ætna, v.* 333. ubi alii aliter leg.

Circumsūdo, n. 1. *sudare intorno. Plin.* 14. 1. Vinaceis circumsudantibus.

Circumsurgo, is, exi, ctum, n. 3. *sorgere all' intorno. Tacit. Ann. 1. c.* 64. Circumsurgentibus jugis. *Cels. l. 7. c.* 15. In media parte circumsurgente quodam modo.

Circumsūtus, a, um, nom. ex particip. a circumsuo, *cucito all' intorno, περιρραφείς. Cels. l. 8. c.* 5. Molli pellicula cincta, & circumsuta intus injicienda sunt. Adde *Plin. l. 4. c.* 16.

Circumtĕgo, a. 3. *coprire intorno, περικαλύπτω*, circumcirca operio. *Lucret. l. 1. v.* 1094. Supra circumtegere omnia cælum.

Circumtectus, a, um, adject. *coperto da ogni parte. Plau. Mil. 2. 2.* 83. Herus meus elephanti corio circumtectus. Alii legunt *circumtentus.*

Circumtergĕo, es, a. 2. *nettare all' intorno. Cato R. R. c.* 76. Panno oleo uncto tangito, & circumtergeto.

Circumtextum, i, n. amictus genus, quod purpuram circum habeat. *Varro de L. L. l. 4. pag.* 32.

Circumtextūra, æ, f. opus textum circa aliquid. *Lucret. lib. 4. v.* 648. Extima membrorum circumtextura.

Circumtextus, a, um, nom. ex particip. a circumtexo, *tessuto da ogni parte. Virg. 1. Æn. v.* 649. Et circumtextum croceo velamen acantho.

Circumtinnĭo, is, ivi, itum, ire, circumsono, de cavis metallis dictum. *Varr. l. 3. R. R. c.* 16. Apes perterritas, quo voluerit, perducet, circumtinniendo ære.

Circumtollo, is, a. 3. *levare all' intorno. Cel. Aurelian. Acut.* 3. 4. Cepulis circumtollere exteriorem corticem.

Circumtŏno, as, n. 1. *tuonare intorno, περιβροντάω. Horat. 2. Ser. Sat. 3. v.* 223. Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis. *h. e.* tonitru veluti perculit, attonitum, ac dementem reddidit. ¶ Proprie *Sil.* 6. 216. feralem strepitu circumtonat aulam Cornea gramineum persultans ungula campum.

Circumtonsus, a, um, nom. ex particip. a Circumtondeo, *tosato all' intorno. Sueton. Aug. c.* 45. Circumtonsa matrona. *Senec. epist.* 115. Circumtonsa oratio.

Circumtorquĕo, es, orsi, ortum, ere, *girare intorno. Apul. l. 6. A. A. sub fin.* Prenso loro retrorsum me circumtorquet.

Circumtrăho, a. 3. *strascinare intorno. Dictys Cretens. de B. Trojano, l. 3. n.* 15.

Circumtrĕmo, is, n. 3. *tremare intorno, περιτρέμω. Lucret. lib. 1. v.* 1087. Totum circumtremere æthera signis.

Circumtuĕor, eris, itus sum, circumspicio, *guardar' intorno, περιβλέπω. Apul. cir. princip. l. 1. Florid.* Aquila eodem loco pendula circumtuetur.

Circumtumulātus, a, um, *sepolto all' intorno. Petron. in Satyr.* nigro squalentia pumice saxa Gaudent ferali circumtumulata cupressu.

Circumvādo, is, a. 3. *assalire d' ogn' intorno, περιλαμβάνω. Liv. l. 34. c.* 38. Repente anceps terror barbaros circumvasit.

Circumvăgus, a, um, o. 1. 2. *chi gira intorno, περιπλανώμενος. Hor. Epod. 16. v.* 41. Nos manet Oceanus circumvagus. *Lucan. ad Pison. de Sole, v.* 19. Ætheræ moles circumvaga flammæ.

Circumvallātus, a, um, adject. obsessus, *assediato. Liv. l. 3. c.* 25. Luco

prima jam circumvallati ab dictatore erant.

Circumvallo, as, a. 1. *cingere di circonvallazione*, περιτειχίζω, est vallo cingere. *Cæs. 7. B. G. c. 11.* Oppidum biduo circumvallavit. ¶ Sumitur etiam generatim pro obsidere. *Cic. Att. l. 9. epist. 12.* Circumvallatum esse Pompejum. ¶ Translate *Terent. Adelph. 3. 2.* Tot res repente circumvallant.

Circumvectio, onis, f. 3. *il portare intorno*, περιφορά. *Cic. Attic. l. 2. epist. 16.* De portorio circumvectionis, *h. e.* pretium, quod solvitur publicanis pro mercibus, quæ circumferuntur. ¶ Item circuitus, *circuito, giro*. *Cic. de Univers. c. 9.* Ut terram Lunæ cursus proxime ambiret, eique supra terram proxima Solis circumvectio esset.

Circumvecto, as, a. 1. frequentativum a *circumveho*, & fere passive usurpatur, diciturque de iis, qui navi, aut equo circumeunt. *Plaut. Rud. 4. 2. 27.* Mihi navem faciam, oppida circumvectabor. ¶ Translate *Virg. 3. Georg. v. 284.* fugit irreparabile tempus. Singula dum capti circumvectamur amore. *h. e.* circa singula describendo vagamur.

Circumvectus, a, um, qui navi, aut equo locum aliquem circumiit. *Cæs. 3. B. Civ. c. 63.* Navibus circumvecti milites in vallum tela jaciebant. *fatto un giro colle navi*. *Liv. 3. 28.* Dictator circumvectus equo. *Plaut. Mil. 4. 3. 5.* In oras ultimas circumvectus.

Circumveho, is, a. 3. *portare intorno*. Fere adhibetur passive, ea ratione, qua in *Circumvectus* dictum est. *Cæs. B. Gall. 7. 45.* Muliones collibus circumvehi jubet. *girare per i colli*. *Hirt. de B. Alex. c. 14.* Cæsar Pharon classe circumvehitur. ¶ Translate *Virg. in Ciri v. 271.* frustra circumvehor omnia verbis. *h. e.* circa omnia dicendo vagor.

Circumvenio, is, a. 4. *circondare*, κυκλόω, circumdo, tum in malam partem, tum in bonam. *Liv. l. 1.* Ut & hostibus circumveniri se a tergo ratis terror, ac fuga injiceretur. *Sallust.* Hominem nobilem, familiarem, & omnibus necessitudinibus circumventum. ¶ Aliquando significat decipere, seu insidiis involvere, *ingannare*, tractum a venatoribus, qui feras laqueis, retibus, & canibus circumvenire solent. *Cic. l. 2. Offic.* Neque tenuiores propter humilitatem circumveniantur. *Sallust. in Catil.* Se falsis criminibus circumventum. ¶ Circumvenire leges, *Leg. 123. ff. de Legat.* est aliquid in fraudem legum facere.

Circumventio, onis, f. 3. deceptio, *inganno*. *Leg. 17. ff. de Minor.* Allegatio circumventionis adversarii.

Circumventor, oris, m. 3. qui circumvenit, & decipit, *ingannatore*. *Lamprid. Alexand. c. 66.* Amicos sanctos, & venerabiles habuit, non circumventores sui, non irrisores, &c.

Circumventorius, a, um, *ingannevole*, ad circumveniendum aptus. *Augustin. 3. Confession. c. 3.* Insidia, & circumventoria obsequia dæmoniorum.

Circumventus, a, um, nom. ex particip. oppressus, deceptus, *ingannato, defraudato, oppresso*. *Cic. 1. Tusc. c. 41.* Judicio iniquorum circumventus. *Stat. Theb. 5. v. 165.* Qualis cerva circumventa lupis.

Circumversio, onis, *il voltare intorno*. *Quintil. l. 11. c. 3.* Circumversio manus.

Circumverso, as, a. 1. freq. a circumverto. *Lucret. l. 5. v. 521.* Quærentesque viam circumversantur.

Circumversus, a, um, adject. a circumverto. *Cato R. R. c. 143.* Focum purum circumversum quotidie habeat. *h. e.* scopis mundatum.

Circumverto, is, a. 3. *girar attorno*, περιστρέφω. *Plaut. Pers. 3. 3. 37.* In cursu rotula circumvertitur. ¶ Circumvertere aliquem argento, est dolis ab aliquo argentum auferre. *Id. Pseud. 2. 5. 127.* Qui me argento circumvertant.

Circumvestio, is, a. 4. *vestire d'intorno*, περιστολίζω. *Cic. 3. de Orat. c. 39. ex Poeta*, Circumvestit dictis. Adde *Plin. l. 17. c. 23.*

Circumvincio, is, ivi, nctum, ire, *legare all'intorno*, περιδέω. *Plaut. Rud. 3. 4. v. 27.* Item ego vos virgis circumvinciam.

Circumvinctus, a, um, adject. *legato all'intorno*. *Avien. Perieg. v. 331.* Circumvincti nervis.

Circumviso, sis, a. 3. circumspicio. *Plaut. Amph. 5. 1. 58.* Angues oculis circumvisere.

Circumundique, *da ogni parte*. *Gel. l. 13. c. 23.* Simulacra sunt sita circumundique inaurata. *Et l. 14. c. 2.* Semper se circumundique distrahentibus causis festinantes.

Circumvolatus, a, um, particip. passiv. a circumvolo. *Plin. l. 10. c. 10. c. 32.* Halcyonem, nave *aliquando circumvolata*, statim in latebras abeuntem.

Circumvolitabilis, le, adject. circumvolans. *Martian. Capell. l. 6.* Circumvolitabilis aer.

Circumvolito, as, a. 1. περιπέτομαι, freq. a circumvolo. *Virg. 1. Georg. v. 377.* Aut arguta lacus circumvolitavit hirundo. ¶ Translate est crebro visere, celeriter circumdare. *Colum. in præfat. l. 1.* Mendacissimum aucupium circumvolitantis limina potentiorum.

Circumvolo, a. 1. *volar' intorno*, περιπέτομαι. *Horat. 2. Serm. Sat. 1. v. 58.* Mors atris circumvolat alis. *Horat. l. 1. od. 2. v. 33.* Circumvolare aliquem.

Circumvolvo, a. 3. *volgere intorno*, περιελίσσω. *Virg. Æn. 3. v. 284.* Interea magnum Sol circumvolvitur annum.

Circumvolutor, aris, d. 1. περικυλίνδομαι. *Plin. l. 8. c. 17.* Feram circumvolutari blandientem, *voltarsi intorno*.

Circumvolutus, a, um, adject. *avvolto*. *Plin. l. 10. c. 62.* Complexu adeo circumvolutæ sibi, ut una existimari biceps possit.

Circus, m. 2. *cerchio, circolo*, עגול, Ger. *creckel*, Gal. *cercle*, Hisp. *circulo*, κύκλος, κρίκος, omnis in gyrum ambitus, a *circumeo*, vel a κίρκος, seu κύκλος, orbis. *Cic. in Arateis v. 240. de circulo lacteo*, Videlis magnum candentem serpere circum. V. *Circulus*. ¶ Circus item locus erat muris septus, in quo equi, pugilesque exercebantur, sic dictus, quia orbicularis erat, longior tamen, quam latior, idest, figura ellyptica. Factus a Tarquinio Prisco inter Palatinum, & Aventinum. *Liv. l. 1. c. 35. Varro l. 4. de L. L. c. 32.* Item Circus maximus dictus, quod circum spectaculis ædificatus, ubi ludi fiunt, & quod ibi circum metas fertur pompa, & equi currunt. Hactenus *Varro*. ¶ Plures erant Romæ Circi, quorum qui Maximus dicebatur, Apollinaris etiam dictus est, quod esset Soli sacer; alter Circus Flaminius appellatus, illo minor; alius Circus Domitius, Vaticanus, &c. Novem postremus temporibus enumerat *P. Victor*. V. *Rosin. Antiq. Rom. l. 5. c. 4. Panvin. de ludis Circensib.* ¶ Cum Circus absolute dicitur, Maximum intellige, qui magna semper populi frequentia celebrabatur, cum eo convenire solerent, extra ludorum tempora, ludicrarum artium professores, Circitores, Physiognomi, somniorum conjectores, &c. Quo spectat illud *Horat. l. 1. Sat. 6. v. 113.* Fallacem Circum, vespertinumque pererro Sæpe forum. *Sueton. Aug. c. 74.* Acroamata, & histriones, aut etiam triviales ex Circo ludos interponebat. ¶ Ad Circum etiam prostibula fuisse, testatur *Juven. Sat. 3. v. 65.* ¶ Circus etiam dicitur palus humi defixus, circa quem milites ludentes circumeunt. *Varr. l. 4. de L. L.* Itaque dicunt in Cornicularia milites ad vectim, quem circumeunt ludendo: Quid cessamus ludos facere? circus noster ecce adest. Est autem Cornicularia nomen Plautinæ comœdiæ. Quamquam *Lambinus*, *Gruter. Casaub.* eo loco Varronis ad Circenses ludos allusum putant. ¶ Denique Circus nomen est avis, ex accipitrum genere, ita dictus, quod volando in gyrum se vertat, maxime cum aliis avibus insidiatur. *Plin. l. 10. c. 8.*

Ciris, f. 3. avis, alio nomine alauda, & galerita. Sed *Vossius* dicit, non alaudam esse, sed quam *aigrette*, sive *egrette* Galli vocant. V. Etes. *Ovid. Met. 8. v. 150.* in avem mutata vocatur Ciris, & a tonso nomen est adepta capillo, *h. e.* a κείρω, tondeo. Scribitur & *Cirrhis*.

Cirnea, f. 1. vas vinarium, a κιρνάω, misceo, quia vinum veteres aquæ miscere solebant. *Plaut. Amph. 1. 1. 273.* Cadus erat vini, inde implevi cirneam. Ita legit *Non.* Al. *Hirneam*, vel *Irneam*.

Cirratus, a, um, adject. a cirrus, *crespo, ricciuto*. Cirrati præcipue dicuntur pueri post annum septimum. *Pers. Sat. 1. v. 29. de iis, qui scholam frequentant.* Ten' cirratorum centum dictata fuisse, Pro nihilo pendes? ¶ Cirratæ vestes dicuntur, quæ villosæ sunt, & hirtæ. *Capitolin. in Pertin. c. 8.* Cirratas militares, purpureasque chlamydes Græcanicas, &c. V. ibi *Salmas.*

Cirrha, æ. f. 1. Cyrrha, *Aspropiti*, Κίῤῥα, urbs Græciæ in Phocide, ad Parnassi montis radices, maritima, ad sinum Crissæum, al. in ora sinus Corinthiaci, qui etiam ab ea dictus est sinus Cirrhæus, nunc *Golfo di Lepanto*, Delphorum navale.

Cirrhæus, a, um, adject. a Cirrha, ut Cirrhæa antra, h. e. locus Oraculi Delphici, *Sil. l. 3. 2. 9.* Cirrhæa templa, *Sener. Hercul. Oet. v. 92.* Nam prope Cirram fuit Oraculum Delphicum, templum Apollinis, & Musarum regio.

Cirrus, i, m. *riccio, chioma crespa*, תלתלים קוצות, Germ. *haar locken*, Gal. *cheveux frisez, touffe de cheveux*, Hisp. *guedeja de cabellos*, βόστρυχος, capillus crispus, seu contortus, usurpatur fere in plurali num. Itaque cirri dicebantur puerorum capilli post primam tonsuram, a κείρω, tondeo: nam antea proprie coma dicta. *Isid. l. 11. Orig. c. 1.* Pueris enim usque ad annum septimum coma non tondebatur; quo tempore semel tonsi, capillisque Apollini sacratis, comam nutriebant usque ad pubertatem. Rursus detonso capite, si proliziorem comam nutrirent, Cæsaries dicebatur. *Varro apud Non. c. 2. n. 196.* Itaque Ambraciæ primum capillum puerilem demptum, item cirros ad Apollinem ponere solent. *Primum capillum* vocat, qui ab infantia ad annum septimum est: *cirros*, qui post ad ephebiam usque, cum denuo secatur. ¶ Differt cirrus a cincinno, quod cincinni arte, & calamistro crispantur. V. *Salmas. de Coma*, & *Casaub. p. 330.* ¶ Cirri etiam dicuntur cristatæ pennæ in capite pici, & alaudæ. *Plin. l. 11. c. 37.* Fulicarum generi dedit cirros: pico quoque, &c. ¶ Item Ostreorum capillamenta. *Martial. l. 7. epigr. 19.* Et ostreorum rapere lividos cirros. ¶ Item in vestibus, ut fimbriæ, villi. *Phædrus l. 2. fab. 5.* Cui tunica ab humeris erat destricta, cirris dependentibus. Vide etiam *Ferrar. de re vestiar. p. 2. l. 1. c. 19.*

Cis, & citra, *di qua*, פה, Ger. *hie disseit*, Gal. *deça*, Hisp. *aquende*, ἐντὸς, ἐπὶ τάδε, ab hac parte, præp. quæ accus. regunt, quibus opponuntur *ultra*, & *trans*, ab alia parte. *Cic. in Epist.* Diœceses, quæ cis Taurum sunt. ¶ Cis fere præponitur nominibus propriis fluminum, & montium, ut *cis Padum*: citra reliquis, ut *citra forum*. *Plaut.* tamen *Mostell. 1. 1. 16.* Cis paucas tempestates, dixit: & *Truc. 2. 3. 27.* Cis paucos dies: *h. e.* intra parvum tempus, propediem, *in breve*.

Cisalpinus, a, um, qui cis Alpes est, *chi è di qua dall' Alpi*, ut Galli Cisalpini, & Gallia Cisalpina. *Cic. pro leg. Manil. c. 12.*

Cisapenninus, a, um, qui cis Apenninum est, ut Cisapennina Italia, apud *Caton. & Sempron. in Antiquitatib.* teste *Budæo*.

Cisiarius, ii, m. *carrettiere, cocchiere*, qui cisium regit, carrucarius. *Ulpian. l. 13. ff. loc. & conduct.* Quæritur, si cisiarius, dum cæteros transire contendit, cisium evertit, & servum quassavit, vel occidit.

Cisibilites, muli genus in Galatia nascens, *Plin. l. 9. c. 24.*

Cisium, n. 2. *sedia a due ruote*, δίτροχον, genus vehiculi duas habens rotas, quo Romani utebantur, cum iter celeriter conficere vellent, quasi cæsium a cædo, quia duæ rotæ recisæ essent. *Cic. pro Sex. Rosc. c. 7.* Hic decem horis nocturnis sex, & quinquaginta millia passuum cisiis pervolavit.

Cismontanus, a, um, adject. qui cis montes habitat. Hinc Aufinates cismontani dicuntur a *Plin. l. 3. c. 12.* ubi nunc *Ofena*, quoniam ultra eos editissima Vestinorum juga attolluntur.

Cisorium, ii, n. acies, mucro, quo cædimus. *Veget. 2. de re Veterin. c. 22.*

Cispello, a. 3. verb. antiq. est in citeriorem partem pellere, abigere. *Plaut. Amph. 2. 4. 17.* Inde optime cispellam virum.

Cispius, m. 2. mons in urbe Roma, Exquilina in regione, de nomine Cispii hominis. *Varro l. 1. de L. L. Fest.*

Cisrhenanus, a, um, *chi è di qua del Reno*. *Cæs. l. 6. B. G. c. 2.*

Cissanthemus, m. 2. herba, al. Divæ Mariæ sigillum. *Plin. l. 25. c. 9.*

Cisseis, idis, f. Hecuba filia Cissei, uxor Priami. *Virg. 7. Æn. 320.* ¶ Fuit autem Cisseus, Κισσεύς, rex Thraciæ. *Serv. ad Virg. loc. cit.*

Cissibium, vel Cissymbium, poculum ex hedera, vel hedera circumdatum, a κισσός, hedera. V. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 21.*

Cissitis, is, f. κισσῖτις, gemma ad similitudinem tosti hederæ candicans. *Plin. l. 37. c. 10. & 11.*

Cissus, m. 2. κισσός, hedera, a κίω, eo, vel a κίω, scindo. ¶ Orthocissus, genus hederæ, quod solum sine adminiculo subsistit. *Plin. l. 16. c. 34.*

Cissymbium, V. Cissibium.

Cista, æ, f. *cassa, cassetta, cesta*, סל, Ger. *korb*, Gal. *corbeille*, Hisp. *cesta*, κίστη, κιβώτιον, genus vasis viminei. *Colum. l. 12. c. 54.* In quadratam cistam vimineam, quæ neque spisse, solide tamen, & crassis viminibus contexta sit, componito. ¶ Item arca lignea, in qua pecuniæ, libri, & alia usui necessaria reponuntur. *Horat. l. 1. epist. 17. v. 54.* Aut cistam effractam, aut subducta viatica plorat. *Juven. Sat. 3. v. 206.* Namque vetus Græcos servabat cista libellos. ¶ Erat etiam cista sacris arcanis terendis accommodata. *Tibul. l. 1. eleg. 8.* Et levis occultis conscia cista sacris.

Cistella, f. 1. *cassetta, cassella*, dim. a cistula, quod est dimin. cistæ. *Ter. Eun. 4. 6. 15.* Cistellam domo effer. ¶ Fuit speciatim genus vasis, quo tabellæ distribuebantur, & colligebantur in suffragiis de Legibus, de Judiciis, de Magistratibus. *Auctor ad Heren. l. 1. c. 12.* Ille nihilominus cistellam detulit.

Cistellaria, nomen Comœdiæ Plautinæ, Cistellaria fabula. Quare uti possis adjectivo Cistellarius, a, um. In ea fabula solutio oritur ex cistella cum crepundiis reperta, & agnita: unde nomen.

Cistellatrix, cis, f. 3. ancilla, quæ canistrum fert heræ. *Plaut. Trin. 2. 1. 23.* Ducitur familia tota, cantrices, cistellatrices.

Cistellula, f. 1. dimin. a cistella. *Plaut. Rud. 2. 3. 60.* Ubinam ea fuit cistellula?

Cisteria, V. Casteria.

Cisterna, f. 1. *cisterna*, בור, Ger. *ein cistern*, Gal. *cisterne*, Hisp. *cisterna*, τὸ ὕδατος δοχεῖον, locus, in quo colligitur pluvia per euripos, & canaliculos sub stillicidio positos ad imbres suscipiendos, a *cista*, vel quasi *cis terram*, quia est aquæ intra terram receptaculum. *Ulpian. l. 1. ff. de fonte*,

fonte, Cisterna aquam vivam non habet. ¶ De cisternarum conficiendarum ratione vide *Plin. lib. 36. cap. 23.* & *Pallad. de R. R. lib. 1. tit. 17.*

Cisternīnus, a. um. quod ad cisternam spectat. *Colum. l. 12. c. 43.* In aqua fontana, vel cisternina.

Cistibĕris, is, m. 3. qui cis Tiberim est, *chi è di qua dal Tevere. Pompon. lib. 2. §. 3. Digestor.* Magistratus, quos Cistiberes diximus. Al. aliter leg.

Cistifer, a. um. qui fert cistam. *Martial. l. 5. epigr. 17.* Nupsisti, Gellia, cistifero. Ubi intelligitur sacrificulus quidam, qui sacra arcana Cereris, vel Bacchi in cista gerebat.

Cisthus, al. cistus, f. 2. *rosagine, rosa canina*, κίσθος, κισθός, frutex, quem & cittaron vocant, seu cissaron, major thymo, foliis ocymi. Ejus duo sunt genera floris colore distincta: masculus florem habet rosaceum, fœmina album. *Plin. l. 24. c. 10.*

Cistophŏrus, i, m. 2. genus nummi Asiani, qui ita dictus, quod in eo Cistifer sculptus esset. *Cic. pro dom. c. 20.* In Asia cistophorum flagitare. V. *Turneb. l. 3. adv. c. 5. & 21. Alex. ab Alex. l. 4. c. 15.*

Cistŭla, æ, f. 1. *cestella*, dimin. a cista, κιστίς. *Plaut. Amph. 1. 1. 264.* Patera in cistula obsignata est signo Amphitruonis.

Citātim, adverb. *velocemente*, ταχέως, celeriter. *Hirt. de bel. Afric. c. 30.* Ipse cum expedita copia in eum locum citatim contendit. *Quintil. l. 1. c. 1.* Nomina quædam, & versus affectatæ difficultatis quam citatissime volvant. *Id. l. 11. c. 3.* Ancillæ citatius moventur. *Hirt. de B. Afric. c. 82.* In eum locum citatim contendit.

Citatorium, ii, n. omnis vocatio in judicium quacumque de causa. *In Cod. l. 12. tit. 22. leg. 2.*

Citātus, a, um, *mosso, commosso*, vehementer motus, permotus, κινηθείς. *Stat. 6. Theb. v. 771.* interdum nutu, capitisque citati Integer obsequio. *Claudian. in II. consul. Stilich. v. 335. de leonib.* ventoque citatis Terrificant Atlanta jubis. *Plin. l. 7. c. 15.* Alvus citatior. *h. e.* fluxior, solutior. *Senec. in Med. v. 852.* Vultus ira citatus. *h. e.* permotus, turbatus. ¶ Item in jus, vel ad judicium vocatus, *citato*, κληθείς. *Cic. pro Dom. c. 18.* Qui neque adesse sit jussus, neque citatus, neque accusatus. *Id. 3. Verr. c. 7.* Quo die primum judices citati in hunc reum consedistis. ¶ Item ad cursum incitatus, citus, celer, *incitato, veloce, presto*, ἐξορμηθείς, ταχύς. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 10.* Rhenus per fines Trevirorum citatus fertur. *Id. l. 3. B. Civ. c. 96.* Equo citato Larissam contendit. *Liv. l. 28. c. 14. ad fin.* Citato gradu in hostem ducebant. *Sil. l. 4. v. 6.* volucrique citatior euro. *Juvenal. sat. 1. v. 60.* dum pervolat axe citato Flaminiam. *Liv. l. 27. c. 50.* Citatiore, quam venerat, agmine ad stativa sua pervenit. *Id. l. 22. c. 6. ad fin.* Quam citatissimo poterant agmine se se abripuerunt.

Citer, *posto di qua*, citerior. *Cato* apud *Priscian. l. 3.* Citer ager alligatus ad sacra erit.

Citeria, f. 1. effigies quædam arguta, & loquax, ridiculi gratia, quæ in pompa vehi Romæ solebat, quasi pica loquax, ex κίττα, pica, & ἐρεῖν, dicere. *Cat. in M. Cæcil.* Quid ego cum illo dissertem amplius, quem ego denique credo in pompa vectitatum iri in ludis pro citeria? *Festus.*

Citerior, & us, o. 3. *citeriore, di qua*, ἐνδότερος, comp. a *citra*, vel a *citer*, vocabulo obsoleto. *Cic. Att. l. 11.* Sextum Pompejum fugisse in Hispaniam citeriorem, *h. e.* in provinciam Tarraconensem. *Val. l. 8. c. 7.* Citerioris ætatis metas Chrysippi vivacitas flexit, hoc est, ad ulteriorem ætatem pervenit. ¶ Humana, & citeriora considerare, apud *Cic. Tusc. 5.* est, considerare terrestria, & nobis viciniora.

Cithæron, onis, m. 3. *Citerone, Monte di Stives*, Mons Græciæ, in Bœotia, Parnasso finitimus, al. pars Parnassi, Baccho, & Musis sacer inter Pindum ad Occ. & Hymettum ad Eur. ex quo Asopus fl. profluit. ¶ Nomen habet a cithara Orphei, qui canere sæpe in isto monte solebat. *Lactant. l. 1. c. penult.* ¶ Monti huic peculiariter divinum quid, vel fatidicum tribuebatur. Vide *Barth. ad Stat. l. 2.* ¶ *Serv. ad Virg. Æn. 7. v. 641.* Cithæron putat alterum jugum Parnassi bicipitis: sed fallitur, cum Parnassus in Phocide sit. ¶ Scribitur & sine diphthongo, penult. correpta. *Auson. in Grypho. v. 32.* Sed Citheron toties ternas ex ære sacravit.

Cithăra, f. 1. *cetera*, כנור, Ger. *eine harffe*, Gal. *harpe*, Hisp. *harpa*, κιθάρα, instrumentum musicum. Nomen est generale, cujus species facit *Isid. l. 3. Orig. c. 21.* psalteria, lyras, barbita, & alia quadrata forma, necnon trigonali. Alii volunt, idem esse ac lyram. Cæterum Poetæ solent hæc vocabula confundere. *Horat. l. 1. od. 24.* Melpomene, cui liquidam pater vocem cum cithara dedit.

Citharista, æ, m. 1. *chi suona la cetra*, Ger. *ein harffe schleger*, Gal. *joueur de harpe*, Hisp. *tanedor de harpa*, κιθαριστής, qui citharam pulsat sine voce. *Cic. 3. Verr.* Aspendium citharistam sustulit. Adde *Phil. 5. cap. 6.*

Citharistria, æ, f. 1. quæ citharam pulsat, fidicina, *sonatrice di cetra*. *Ter. Phorm. 1. 2. 32.* Nactus est puellulam citharistriam.

Citharizo, as, n. 1. *suonare di cetra*, κιθαρίζω, citharam pulso. *Nepos in Epaminonda, c. 2.* Nam & citharizare, & cantare ad chordarum sonum doctus est a Dionysio.

Citharœda, æ, f. 1. citharistria. *Vet. Inscript.* apud *Grut. p. 654. n. 2.* Claudiæ Citharœdæ conjugi optimæ, &c.

Citharœdĭcus, a, um, o. 1. 2. κιθαρῳδικός, quod ad citharœdum spectat, ut ars citharœdica, apud *Suet. in Ner. c. 40.* Quo majore venia meditaretur citharœdicam artem.

Citharœdus, m. 2. *chi suona di cetra*, κιθαρῳδός, qui citharam pulsat. *Cic. pro Mur. c. 13.* Aulœdus fit, qui citharœdus esse non possit.

Citime, adverb. proxime nobis, *vicinissimo a noi*. *Priscian. l. 15. pag. 1016. Putsch.* Citra, citerius, citime: citerior, citimus.

Citimus, olim citumus, a. 1. 2. ἐγγύτατος, superlat. a cis, vel citra, vel potius ab antiquo nomine *citer*, significat eum, qui ultimus est, & nobis vicinus, *ultimo, e più vicino*. *Cic. Somn. Scip. c. 3. de Luna*, Ex quibus ea erat minima, quæ ultima cælo, citima terris, luce lucebat aliena.

Citipes, edis, idem quod celeripes, *chi è veloce di piede*, ὠκύπους. Adjective est apud *Diomed. Grammat. l. 3.* Citipes cursus.

Cito, adverb. celeriter, statim, *subito, tosto, presto*, מהר, Ger. *alsbalde*, Gal. *vistement*, Hisp. *presto*, ταχέως. *Cic. 9. Fam.* Quid potissimum scribam? Cito me ad te esse venturum. *Virg. Æn. 1.* Citius dicto æquora placat. *in meno, ch'io non lo dico*. *Cæs. B. Gall. 5. 33.* Citissime se recipere. ¶ *Cic. de clar. Orat.* Non tam cito Rhetorem dixisses, quam *potius*, h. e. non potius. *Id. ibid.* Neque verbis aptiorem cito alium dixerim, neque &c. ¶ *Sat cito, si sat bene*, scitum *Catonis* proverbium apud *Hieronym. ep. 26. c. 4.*

Cito, as, avi, atum, are, *citare, chiamare*, קרא, Ger. *laden, beruffen*. Gal. *citer, adjourner*, Hisp. *citar, emplazar*, ἐγκαλέω, freq. a cieo, & modo est judiciale verbum, pro in jus vocare, jubere adesse, & diem alicui dicere, modo extra forum, pro fidem, auctoritatemque alicujus

obtestari, allegare, laud... *Id. de Nat. Deor. l. 1.* Cu... *Cic. Verr. 4.* Citat reum, non respondet. ¶ Item simpliciter vocare. ...quam Senatum Philosophorum citarem, ego me semel noto quater ore ci... *Ovid. Didus ad Æneam, v. 101.* Hinc ecitari. *h. e.* proclamari, nominari. *Nepos in præfat.* Victorem Olympiæ citare libros Magistratuum. *Liv. l. 4.* Item adducere, proferre, aut tem incitare, ut citare equum. *Cæs.* ...auctores, *Id. ibid.* ¶ Itato Larissam contendit. ¶ Item crebro ...c. 96. Pompejus equo ci- *l. 6.* Ne immaturis herbis citetur alvus. Sic ...commovere. *Colum. l. 2. c. 19.* Et *l. 4. c. 6.* citare humorem illuc. ...urinam, apud *Cels.* mere. *Horat. l. 1. Sat. 3. v. 6.* Si collibuisset, ab ovo ...dum significat cantaret. Sic citare pæanem, *Cic. de Orat.* ¶ Regit ...que ad mala citare testem in re aliqua. *Cic. pro Quint.* in rem aliquam ...casus, ut ci- 39. alicujus rei, *Livius.* ...*in Verr. 4.*

Citra, *di qua*, ἐντός, ab hac parte, præp. quæ accus. regit, ... *Cic. 1. Phil.* Ut exercitum citra flumen Rubiconem educeret. ¶ Qua... pro sine ponitur, ἄνευ, ut Citra fastidium, citra scientiam. *Suet.* ... *Cæs.* Alii citra Senatus, Populique authoritatem. *Cels. l. 1. c. 2.* Lassitudo citra fatigationem sit. ¶ Pro ante, vel extra, *Colum. 2. 8.* Citra calendas Octob. *Sueton. Aug. c. 43.* Solebat etiam citra spectaculorum dies, si quando quid inusitatum advectum esset, id extra ordinem publicare. ¶ Sumitur & adverbialiter. *Liv. l. 10. c. 25.* Paucis citra millibus lignatores occurrunt. ¶ *Citra quam*, propius quam. *Plin. 2. 13.* Citra quam proxime fuerit. Item minus, quam. *Ovid. 1. de Pont. 7. 55.* Culta quidem, fateor, citra quam debuit, illa.

Citrāgo, vel Citreāgo, inis, f. 3. herba apibus grata, citreum malum redolens, *Pallad. April. tit. 8.*

Citrētum, i, n. 2. locus citris consitus. *Pallad. l. 3. c. 24.* Citreta tegumentis defenduntur a frigore.

Citrĕus, a, um, adject. ex citro, ut citrea mala, *Plin. l. 15. c. 28.* Mensa citrea, *Cic. 6. Verr. c. 17.*

Citrīnus, a, um, idem quod citreus, ut citrinus color, *Plin. lib. 29. cap. 15.*

Citro, averb. idem quod citra, *di qua*: & semper cum *ultro* jungitur; hinc ultro citroque, *di qua, e di là*. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 22.* Homines cursare ultro, & citro non destiterunt. Et *in Somn. Scip. cap. 1.* Multis verbis ultro, citroque habitis, *scambievolmente, da ambedue le parti*.

Citrōsus, a, um, adject. *Fest.* Citrosa vestis appellata a similitudine citri. Ubi *Scaliger*: Festus vult ita dictam, quod sit undatim crispa: At *Macrobius 2. Saturn. c. 15.* quod poma citri vestibus interererentur ad odorem concipiendum.

Citrum, i, n. 2. citri arboris lignum. *Martial. l. 10. epigr. 98.* Et citrum vetus, Indicosque dentes. Adde *Plin. l. 16. c. 43.*

Citrus, f. 2. vel citrea malus, *cedro*, Germ. *citronbaum*, Gall. *citronier*, Hisp. *cidro*, κίτριον, species arboris diversa a cedro. ¶ Duplex est, una infrugifera, sylvestri cypresso similis caudice, foliis, odore, quæ a quibusdam etiam *thya* appellatur. Nascitur in Mauritania apud Atlantem M. Non multum crescit. Olim in Italiam advehebatur, ex qua mensæ fierent, quæ citreæ dictæ sunt, & in maximo pretio fuere. ¶ Altera citrus arbor est toto anno pomifera, folia habens lauri, fructum aureo colore, odore gratissimo, quæ etiam malus Assyria, Medica, Persica appellatur, cujus fructus citreum malum dicitur. Nascitur in Media, Assyria, Perside, Italia, &c. Triplex est, alia profert poma aurantia, alia citrea, alia limones. ¶ Pomo citreo veteres non vescebantur, sed usi ad odorem conciliandum. Præterea in vestibus condiebatur, quia & gratissimum odorem iis conciliat, & eas tineis servat. Vim etiam habet adversus venena. *Plin. lib. 13. cap. 16.*

Cittiensis, se, &

Cittieus, i, Κιτιεύς, ad Citium pertinens. *Cic. 5. Tuscul. 11.* Zeno Citticus. *Gell. 17. 1.* Zeno Cittiensis.

Cittium, n. 2. Citium, Cytium, Cythium, Cetium, *Chite*, olim urbs E. nunc pagus Cypri, in ora Australi, inter Amathuntem ad Occ. & Tronos ad Or.

Citŭle, adverb. diminut. a cito. *Apul. l. 10. A. A.* Gradus citule referens, e conspectu facessit. Al. leg. *scitule*.

Citus, a, um, o. 1. 2. *veloce*, מהיר, Ger. *schnell*, Gal. *vite*, Hisp. *presto, y ligero*, ταχύς, velox. *Cic. de Orat. 3. 57.* Vox cita, tarda, acuta, gravis. ¶ Comparat. est *citior*, superlat. *citissimus*. *Plaut.* apud *Festum*. Nullam ego rem citiorem apud homines esse, quam famam reor. *Quintil. l. 6. c. 4.* Ex insidiis citissimo facto simillimum. ¶ Item citatus, motus, permotus. *Cels. 2. 3.* Cita alvus. *ventre rilassato*. Naves citæ remis, & velis habiles, *Tacit. Ann. 2. c. 6.*

Civĭcus, a, um, o. 1. 2. *cittadinesco*, civilis, ut Civica corona, quam civis civi, a quo servatus fuisset in prælio, testem vitæ dare solebat, ex fronde querna, quoniam cibus olim e quercu capi consueverat. *Cic. pro Planc.* Id etiam gregarii milites faciunt inviti, ut coronam dent civicam, & se ab aliquo servatos esse fateantur. Sic civica jura, *Horat. l. 1. ep. 3. v. 23.* Civica bella, h. e. civilia, intestina, *Ovid. l. 1. de Ponto, el. 2. v. 126.*

Civīlis, o. 3. *civile*, πολιτικός, Germ. *burgerlich*, Gal. *civil*, Hisp. *civil*, quod est civium, vel quod ad cives pertinet. *Cic. pro Pont.* Inimicior Fimbriæ Scaurus ex civilibus studiis, atque obtrectatione domestica. Sic civilia arma, civile bellum, apud *Cic. l. 7. ad Att.* & *Claudian.* Civilis sermo, h. e. vernaculus, *Sueton.* Civile jus, *Cic. de Orat. Horat. l. 1. Sat. 9.* ¶ Significat etiam humanum. *Sueton. in Tiber. c. 26.* Civilem se admodum inter initia, ac paulo minus quam privatum egit. *Ovid. 4. Trist. eleg. 4. v. 13.* Ipse pater patriæ; quid enim civilius illo; *più popolare*. ¶ Item pro politico, ut vir civilis, *uomo di stato*, *Quintil. proœm. l. 1.* Sic curæ civiles, *negozj di stato*, *Horat. l. 3. od. 8.* ¶ Item pro civico, ut quercus civilis, apud *Virg. 6. Æn.* h. e. corona civica, de qua V. suo loco. ¶ Opponitur naturali. *Plin. l. 2. c. 77.* Civilis dies: h. e. qui legibus constitutus est. ¶ Superlat. *civilissimus* legitur apud *Eutrop. l. 8. c. 1.*

Civīlĭtas, atis, f. *arte di governare la repubblica*, πολιτική, ars, seu prudentia tuendæ, ac conservandæ civilis societatis. Ita hac voce usus, *Quintil. l. 2. c. 15.* Quam enim πολιτικήν appellat *Plato in Gorgia*, ipse *civilitatem* vertit. ¶ Dicitur etiam civilitas ea virtus, quæ ad actus, & vitam publicam pertinet, & in gravitate quadam, & modestia constituta est, superbiæ, & crudelitati contraria. Hanc *Suetonius* Augusto tribuit, *in ejus vita c. 51.* & cum clementia conjungit. *Id. in Claud. c. 35.* Primis imperii diebus quamquam jactator civilitatis, neque convivia inire ausus est, &c.

Civīlĭter, *civilmente, da cittadino*, πολιτικῶς, ex jure civili. *Cic. 1. Offic.* Cum civiliter contendimus, aliter, si est inimicus, aliter, si competitor. ¶ Tam late patet, quam civilis, & civilitas. *Liv. l. 38. c. 56.* Magis pie, quam civiliter. h. e. quam decet civem. *Senec. l. 4. Excerp. in præf.* Non civiliter tantum, sed etiam familiariter. *Plin. Paneg. cap. 29.*

cap. 5. *civilissime.*
cap. 29. habet *civilidt*, & *Eutrop.* *cittadino*, Ger. *burger*,
Civis, hujus civis, com. 3. popul... urbis incola. *Cic. in Catil.* Ut Gal. *citoyen*, Hisp. *ciudadano* ... *pro Balbo*, *cap.* 24. Civis Romana. te metuunt omnes cives tui. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 182. Et cum cive pu... ¶ In ablat. habet *cive*, ... *Perf.* 4. 3. 6. Atticam civitatem auxi civi der conseruisse manus.
femina. ... civium multitudo unum in locum
Civitas, f. 3. *cittadi*dem jure vivit. *Cic. de Somn. Scip.* Nihil est illi congregata, qriptius, quam concilia, cœtusque hominum jure so- principi Deo, tates appellantur. ¶ Civitas, & urbs in hoc diffe- ciati, quæ urbs proprie mœnia, & ædificia significat, civitas popu- runt, habitat intra mœnia, & suburbiis. *Cic.* 4. *Acad.* 45. Ego tibi lum, esse non videor, quia sapiens non sum, nec hæc urbs, nec in civitas. Sed hæc nomina aliquando confunduntur. Nam *Valer. Flac.* apud *Gel. lib.* 18. *cap.* 7. scribit, Civitatem etiam pro loco, & pro oppido dici: & *Aurel. Victor. de Vir. illustr. cap.* 1. Ipsi (Romulus, & Remus) pastoribus adunatis civitatem condiderunt, quam Romulus Romam vocavit. Et *Tertul. l.* 2. *advers. Marc. c.* 20. Pro civitatibus ædificatis. Contra vero *Virg. Æn.* 2. Urbem somno, vinoque sepultam, dixit, & *Juven. Sat.* 11. v. 197. Mœstam, attonitamque videres Hanc urbem. ¶ *Isidorus* scribit *l.* 15. *Orig. c.* 2. solas urbes ab indigenis conditas civitates appellari posse. ¶ Neque vero solum incolarum societas uno oppido, aut urbe collecta civitas dicitur, verum & genus, seu natio integra, quæ iisdem legibus vivunt, & unum Reip. corpus efficiunt. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 12. Omnis civitas Helvetiæ in quatuor pagos divisa est. *Idem*, Urbes incenduntur in reliquis civitatibus. ¶ Ponitur interdum civitas pro jure civium. Hinc civitate donare, in civitatem recipere, civitatem consequi. *Cic. & al.*
Civitatula, læ, f. 1. *picciola città*. *Senec. in Apocolocynt.* Hic quæstu se sustinebat, vendere civitatulas solebat. *Apul. l.* 10. *Met. sub fin.* Ad quandam civitatulam pervenimus.

C ANTE L.

Clabŭla, æ, f. 1. auctore *Nonio c.* 4. *n.* 473. eadem est, quæ *talea*, h. e. ramus ex utraque parte æqualiter præcisus. Sed Varro *Clavolam*, sive *Clavulam* vocat, *l.* 1. *R. R. c.* 40.
Clabulāris, e, o. 3. ut clabularis cursus, qui militibus concedebatur, quoties ex aliis in alia loca celeriter eos transferri oportebat, ut est in *l.* 22. *Cod. de cursu publ.* Erat autem permissio utendi publicis vehiculis, quæ magni ponderis capacia ad hoc destinabantur. ¶ *Clavularis cursus facultatem permissam* vocat *Ammian. lib.* 20. *cap.* 4. V. ibi *Vales.* ¶ Sunt qui malint *caballarem*, apud *Luitprand. in hist. sui temp.*
Clacendix, genus conchæ. V. Claxendix.
Clades, dis, *calamità*, *uccisione*, שבר, Germ. *eine schlacht*, Gal. *ruine*, *massacre*, Hisp. *estrago*, ἧττα, proprie est, cum rami arborum franguntur sive tempestate, sive nimio fructuum pondere, sive etiam cum cæli, sive soli vitio inutiles facti amputari debent, a κλάδος, ramus, vel a κλαδεύω, ramos amputo, vel a κλάω, frango. ¶ Translate sumitur pro quavis calamitate, & jactura, *perdita*, *calamità*, præcipue vero pro damno, quod ex bello capimus. Hinc inferre, accipere, contrahere cladem, &c. *Liv. Cic. Curt. Liv. l.* 2. *c.* 13. Mutium dimissum, cui postea Scævolæ a clade dextræ manus cognomentum inditum. *Virg. Æn.* 6. v. 842. Scipiadas cladem Libyæ. *Lucret.* 6. 1089. Mortifera clades. ¶ In genit. plur. habet *cladum*, & *cladium*, *Sil.* 16. 672. Ad veterum delenda opprobria cladum.
Clam, *di nascosto*, בסתר, Ger. *heimlich*, Gal. *en cachette*, Hisp. *a escondidas*, λάθρα, latenter, occulte, præposit. & adverb. sed magis tamen adverb. quam præpositio, si *Prisciano* credimus *l.* 14. Ablativo, & accusat. jungitur. *Plaut. Cas.* 2. 8. 33. Bona multa faciam clam meam uxorem. *Cic.* 15. *Att.* Paulo clam iis eam vidi. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 82. Deduco pedes de lecto clam, ne miles sentiat. ¶ *Festus clam* a clavibus dictum putat, quod quæ celare volumus, claudimus.
Clamatio, V. Clamitatio.
Clamātor, m. 3. *gridatore*, qui clamat. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 21. Clamatores odiosi, ac molesti. ¶ Est idem fere, qui rabula. *Id. in Brut. c.* 49. Ut intelligi possit, quem existimem clamatorem, quem oratorem fuisse. ¶ Pro nomenclatore videtur usurpari a *Mart.* 12. *epig.* 26.
Clamatorĭus, a, um, adject. qui clamat, ut clamatoria avis, apud *Plin. l.* 10. *c.* 14. quæ scilicet inconditum, & mali augurii clamorem edit.
Clamatus, a, um, cum clamore dictus. *Ovid.* 5. *Fast.* 189. Clamataque palma theatris. ¶ Item clamando vocatus, *chiamato*. *Id.* 2. *Metam.* v. 443. Aspicit hanc, visamque clamat: clamata refugit. ¶ Item clamoribus impletus. *Stat. l.* 4. *Silv.* 8. v. 15. Tot dominis clamata domus.
Clamitatio, onis, f. 3. clamor, strepitus, ejulatus. *Plaut. Mostel.* 1. 1. 6. Quid tibi, malum, hic ante ædes clamitatio est. Alii leg. *Clamatio*.
Clamito, as, are, frequentat. a clamo, multum clamo, *gridare assai*, βοᾶν, καὶ πολλάκις κράζω. *Terent. Andr.* 1. 1. 17. Venit postridie ad me clamitans. ¶ Transitive usus est *Plaut. Pseud.* 5. 1. 29. Clamitant me, ut revertar: h. e. vocant. Et *Cic.* 2. *Div. c.* 40. Quidam in portu caricas Cauno advectas vendens, Cauneas clamitabat. *h. e.* alta voce dicebat.
Clamo, as, n. 1. clamorem edo, *chiamare*, *gridare*, צעק, קרא, Ger. *schreyen*, Gal. *crier*, Hisp. *llamar*, *gritar*, βοάω, est vociferari. *Cic. Att. l.* 5. Id clamare omnes, qui aderant. ¶ Transfertur & ad inanima. *Silius l.* 9. v. 57. Clamante procella. Adde *l.* 4. v. 526. ¶ Active sumitur cum accusandi casu pro vocare cum clamore, *chiamare*. *Plaut. Asin.* 2. 3. 10. Extemplo janitorem clamat. Adde *Virg. Æn.* 4. v. 674. ¶ Et pro proclamare, edicere, *intimare*. *Apul.* 3. *Met.* Præcone publico silentium clamante. ¶ Item pro conqueri. *Cic. pro Cluent.* De suo, & de uxoris interitu clamaret. ¶ Item pro poscere. *Propert. l.* 4. *eleg.* 9. Clamare aquas.
Clamor, oris, m. 3. vociferatio, acclamatio, *grido*, צעקה, Ger. *geschrey*, Gal. *clameur*, *cry*, Hisp. *clamor*, κραυγή, vox intensa, & majore cum impetu prolata. *Cic.* 6. *Verr.* Ex clamore fama tota urbe percrebuit. *Virg.* 5. *Æn.* Resonat clamoribus æther. ¶ Clamore aliquem excipere, apud *Cic. Verr.* 7. *c.* 36. h. e. acclamationibus. ¶ Transtulit ad inanima *Horat.* ubi ait *l.* 3. *Od.* 29. v. 58. Non sine montium clamore, vicinæque silvæ, &c.
Clamōse, adverb. *gridando*, cum clamore, κραυγαστικῶς. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Ne dicamus omnia clamose, quod insanum est.
Clamōsus, a, um, o. 1. 2. κραυγαστικός, quod clamore obstrepit. *Martial.* 10. 53. Clamoso insistere circo. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Altercator clamosus.
Clancularius, *occulto*, idem ac clandestinus, a clanculum. *Mart. l.* 10. *epigr.* 3. Poeta quidam clancularius spargit.
Clancŭlo, adverb. idem quod clanculum, λάθρα. *Apul. l.* 3. *A. A.* Puer clanculo profugit.
Clancŭlum, *di nascosto*, λαθραίως, dim. a clam. *Ter. Adel.* 1. 1. 27. Alii clanculum patres quæ faciunt. *Id. in Eun.* 3. 5. 41. Venisse clanculum per impluvium.
Clandestīno, adverb. idem quod clam. *Plaut. Mil.* 4. 1. 10. Clandestino ut agerem.
Clandestīnus, a, um, *occulto*, *secreto*, secretus, a clam. *Cic. in Orat. c.* 66. Cur clandestinis consiliis nos oppugnant?
Clango, is, *trombettare*, תקע, הריע, Ger. *trommeten*, Gal. *sonner la trompette*, *trompetter*, Hisp. *trompetear*, κλάζω, & κλάγγω, tuba cano, vel increpo, a κλάγγη, quod a sono factum est. *Valer. Flac. l.* 3. v. 349. Luctificum clangente tuba. ¶ *Auctor carminis de Philom.* clangere tribuit aquilis, illo versu: Clangunt porro aquilæ; vultur pulsare probatur. V. Clangor. ¶ *Accius* apud *Non. c.* 6. *n.* 86. *cachinnare*, clangere undas, dixit.
Clangor, oris, m. 3. *il suono delle trombe*, תרועה, Ger. *der trommeten schall*, Gal. *son de trompette*, Hisp. *son de trompeta*, κλαγγή, sonus tubarum. *Virg.* 2. *Æn.* v. 313. Exoritur clamorque virum, clangorque tubarum. Vet. Gloss. Clangor, ἦχος σάλπιγγος. ¶ Aquilis tribuit *Cic.* 2. *Tusc. c.* 10. & *Liv. lib.* 1. *cap.* 39. Fulicæ *Plin. lib.* 18. *sub fin.* Anseribus *Colum. lib.* 8. *cap.* 13. Gruibus *Stat. Theb.* 12. v. 517. Igitur quivis acutior sonus, & gravior, clangor dici poterit: nam & pennarum clangores dixit *Sueton. Domit. c.* 6.
Clanius, ii, m. 2. *l'Agno*, fl. Campaniæ, qui oritur ex Tiphata M. & juxta Acerras, Atellam, sive Aversam, & Linternum urb. fluit, & pal. Linternam efficit in ora litorali. *Virg.* 2. *Georg.* v. 225.
Clare, adverb. dilucide, plane, aperte, manifeste, explicate, luculenter, *chiaramente*, λαμπρῶς. *Cic. Att. l.* 2. *epist.* 20. Aperte loquantur, & jam clare gemant. *Fam. l.* 8. *ep.* 14. Eo clarius id periculum apparet. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Clarissime lucens. *Plin. l.* 10. *c.* 70. Clarissime audire.
Clareo, es, ui, n. 2. eniteo, *essere chiaro*, *illustre*, *noto*, הזהיר, Germ. *heiter seyn*, Gal. *être clair*, *renommé*, Hisp. *ser claro*, *famoso*, λάμπω, clarus sum, idest, manifestus sum, notus, celebris. *Enn.* apud *Cic.* 3. *Offic.* Ergo postque, magisque viri nunc gloria claret. *Cic. de Sen.* Cujus adventu insula hodie claret Cypros. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter, pro clarum est, seu manifestum est. *Lucr. l.* 6. Quod in primo quoque carmine claret. ¶ Sæpe sumitur pro lucescere. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 127. Hoc lumen candidum claret mihi. ¶ Clarere item est apparere. *Cic. in Arato.* Ad æstatis primordia clarent. *Claudian. de IV. Con. Honor.* v. 191. Ventura potestas claruit Ascanio.
Claresco, scis, n. 3. *farsi chiaro*, הזהיר, Ger. *heiter werden*, Gall. *devenir clair*, Hisp. *ser claro*, *y manifiesto*, ἐκφαίνομαι, clarus fio. *Virg.* 2. *Æn.* Clarescunt sonitus, armorumque ingruit horror. *Senec. Herc. Fur.* Dies clarescit. ¶ Translate *Claud. de Consul. Mall. Theod.* v. 3. Plausu clarescere vulgi.
Clarĭcito, a. 1. voco. *Lucr. l.* 5. v. 945. Claricitat ad se sitientia secla ferarum. Ita legit *Lambin.* At alii. Clare citat. V. Daniel. Pareum.
Clarĭfico, as, a. 1. *far chiaro*, λαμπρύνω, illustro, clarum facio. *Plin. l.* 20. *c.* 13. Capitis vitia purgat, visum clarificat. Ita quidam Lexicographi, secuti, opinor, lectionem *Manut.* At *Harduin.* in MSS. omnibus legit *compurgat*, pro *clarificat*. ¶ Cæterum pro illustrare habet *Lactantius lib.* 3. *cap.* 18. Nomenque suum grandi aliquo facinore clarificaret.
Clarĭfĭcus, a, um, clarum faciens, vel simpliciter clarus. *Catul. carm.* 65. v. 125. Clarificas imo fudisse e pectore voces. Al. leg. *clarisonas*.
Clarigatio, onis, f. 3. belli denunciatio, vel principium, *intimazione di guerra*. *Serv. ad Virg. Æn.* 9. v. 53. Cum volebant Romani bellum indicere, princeps Fecialium proficiscebatur ad hostium fines, & præfatus quædam solemnia, clara voce dicebat, se bellum indicere &c. Et hæc clarigatio dicebatur, a claritate vocis. Hæc Serv. quem consule etiam *ad Æn.* 10. v. 14. itemque *Liv. l.* 1. *c.* 32. ¶ Clarigatio etiam dicebatur, quam nos *rappresaglia*, *arresto* vocamus, h. e. jus hominis, aut rei alicujus prehendendæ, atque abducendæ. Hanc ad Justiniani Novel. 52. Vet. Interp. Pignorationem appellavit. *Liv. l.* 8. *c.* 14. Veliterni jussi trans Tiberim habitare; ut ejus qui cis Tiberim deprehensus, usque ad mille pondo clarigatio esset, nec prius quam ære persoluto, is, qui cepisset, extra vincula captum haberet.
Clarīgo, as, n. 1. est res repetere, & bellum indicere, quod Fecialium proprium fuit, a clare, & ago, quia id clara voce agerent, ut litigo est litem agere, lævigo læve agere. V. Clarigatio. *Plin. l.* 22. *c.* 2. Legati cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest, res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur.
Clarisco, is, iscere, idem quod claresco. *Apul. de Mundo*: Ignes pernicitate clariscentes.
Clarisŏnus, a, um, o. 1. 2. λαμπρόφωνος, quod clare sonat. *Cic. in Arato*, v. 282. A clarisonis auris Aquilonis ad Austrum. *Catul. carm.* 63. v. 320. Vox clarisona.
Clarissimātus, us, ui, m. 4. status, seu dignitas eorum, qui *Clarissimi* appellabantur, apud JCtos: *Ammian. Marcell. lib.* 21. *c.* 31. Nec sub eo dux quisquam cum clarissimatu provectus est. V. Clarus.
Claritas, atis, f. 3. splendor, luciditas, *chiarezza*, *splendore*, זהר, Ger. *klarheit*, Gal. *clarté*, Hisp. *claridad*, λαμπρότης. *Plin. l.* 2. *c.* 8. Claritatis tantæ est vesper. *Plin. l.* 28. *c.* 11. claritas oculorum, *buona vista*. *Cic.* 1. *Acad.* claritas vocis. ¶ Translate est fama, excellentia, δόξα. *Plin. l.* 14. *c.* 14. Esse in claritate, *esser celebre*. *Quintil. l.* 5. *c.* 11. excellere claritate nascendi.
Claritūdo, dinis, f. 3. idem, quod claritas. *Sall. Jug. cap.* 2. Cum tam multæ, variæque sint artes animi, quibus summa claritudo paratur. ¶ Dicitur & de voce, λαμπρότης, *chiarezza*. *Gell. l.* 7. *c.* 5. Gestu, & vocis claritudine, & venustate cæteris antestabat.
Clarĭtus, clare. *Charis. l.* 1. *ex Celso*. Vox obsoleta.
Clarivirĭdus, a, um, adject. ut Clarivirdi sensus, apud *Marcell. Empir.* 18.
Clarĭus, ii, Apollo sic dictus a Claro oppido Joniæ juxta Colophonem sito. *Serv. ad Virg. Æn.* 1. v. 360. Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentis. V. Claros.
Claro, as, a. 1. illustro, patefacio, ostendo, *far chiaro*, הזהיר, Ger. *heiter machen*, Gal. *rendre clair*, Hisp. *esclarecer*, λαμπρύνω, clarum facio, explico, declaro. *Lucret. l.* 3. v. 35. animi natura videtur, Atque animæ claranda meis jam versibus esse. *Stat.* 5. *Theb.* v. 286. Inter longæ claravit limite flammæ. ¶ Item clarum, ac nobilem reddo, *nobilitare*. *Horat. l.* 4. *od.* 3. Illum non labor Isthmius clarabit pugilem.
Claror, oris, m. 3. claritudo, *chiarezza*, *splendore*. *Plaut. Most.* 3. 1. 112. Ædes speculo claras clarorem merum.
Claros, & Clarus, i, f. 2. *Calamo*, ins. maris Myrtoi, circuitu 40. M. P. inter Coon, & Leron. ¶ Claros etiam, oppid. Joniæ cum fonte, luco, & templo Apollini sacro, qui propterea Clarius cognominatus est, apud Colophonem urb. conditum a Manto Tiresiæ filia. Nearchus dicit, id nomen loco datum a κλῆρος, sors, quod Apollini per sortem obtigerit. Epota aqua fontis mira oracula reddebantur, breviore tamen vita bibentium. *Plin. l.* 2. *c.* 103.
Clarus, a, um, o. 1. 2. *illustre*, *noto*, *celebre*, *chiaro*, ἐνδοξος,

Cur-

εὔσημος, planus, apertus, perspicuus, illustris, nobilis, insignis. Clarum sidus. *Horat. l. 4. od. 8. v. 31.* Sol clarissimus. *Quintil. l. 5. c. 12.* Clariora sole, *Cic. de Fin. l. 1. c. ult.* Clara voce dicere, *Id. pro Cluent. c. 48.* Vir amplissimus & clarissimus. *Id. 1. de Orat. c. 45.* ¶ Clarissimi olim dicebantur Senatores (unde & claros Patres, dixit *Horat. l. 4. od. 6.*) Et quidem tertii ordinis, ut ait *Vid. l. 9. c. de Cicob.* Ita enim distinguit, ut primi ordinis Senatores Illustres dicerentur, secundi Spectabiles, tertii Clarissimi. Quamquam cum ipsi quoque Consules aliquando Clarissimi dicti sint, ut videre est apud *Plin. l. 7. epist. 33.* universum Senatores omnes hoc titulo appellatos antiquitus, aliqui existimant. Ex quo *Casaub. ad Lamprid.* notat, Clarissimos absolute pro Senatoribus, & Clarissimas pro eorum Uxoribus poni coepisse. ¶ Cum vero etiam illustrium Equitum saepe mentio fiat apud *Tacit.* putat *J. Lipsius* Equites illustres eos fuisse, qui non quidem Senatores essent, censum tamen haberent, & spem Senatoriae dignitatis, quin & latum clavum ejus insigne. Plura V. Apud *eund. Lips. comment. in Tacit. l. 11. Ann. c. 4.*

Classiarius, m. 2. *ἐπιβάτης*, miles e classe, quae tutelae, sive praesidii causa disposita est in mari, fluvio, aut lacu. *Caes. 3. B. C. Suet. in Vesp. c. 8. Tac. l. 12. Annal. Plin. l. 6. ep. ad Tacitum.* ¶ *Ferrar.* ex loco cit. Suetonii putat, Classiarios posse etiam dici nuncios pedaneos ex classe. V. *Sueton.*

Classicen, inis, m. 3. V. Classicus.

Classicula, *picciola armata navale*, parva classis. *Cic. Att. l. 16. ep. 2.* Cassius cum classicula sua venerat.

Classicum, n. 2. cornu convocandi causa factum, & ipse sonus, vel signum, a calando, quasi *calassicum*, ut sentit *Isido. l. 18. c. 4. Virg. 7. Æn.* Classica namque sonant. ¶ Classicum item ineundae pugnae signum appellatur, quod tuba dari solet. *Lucan. l. 2.* Verba ducis nullo partes clamore sequuntur, Nec matura petunt promissae classica pugnae. ¶ Denique accipitur latius pro quovis tubae sono, qui praesente Imperatore, aut ejus jussu in castris fieri solet. *Caes. 3. B. C.* Pompeius cum Scipione honorem partitur, classicumque apud eum cani, & alterum illi jubet Praetorium tendi. Ex quibus verbis intelligimus, classicum fuisse inter Imperatorum insignia, & non nisi apud eos cani solitum. V. *Veget. de re milit. l. 2. c. 22.* ¶ Dicimus etiam inflare classica. *Virg. 2. Georg.* ¶ In Civium suppliciis classicum cani celeberrimis urbis locis, moris fuisse, observat *Lips. ad Annal. Tacit. l. 2.*

Classicus, a, um, ad classem pertinens, qua ordinem, seu partem populi significat. *Gell. l. 7. c. 13.* docet, *classicos* appellatos esse a *Catone* non omnes, qui in classibus erant, sed primae tantum classis homines, qui centum & viginti quinque millia aeris, ampliusve censi erant: *infra classem* vero, qui in secunda classe, & in aliis inferioribus describebantur: quod confirmat *Fest.* in voce *Infra*. ¶ Hinc translate *classici scriptores* sunt, qui vulgo probantur, & auctoritatem legitimam ex communi consensu obtinent: quasi primae sint classis, & majoris fidei prae reliquis. *Gell. lib. 19. c. 8. ad fin.* Classicus, assiduusque aliquis scriptor, non proletarius. ¶ Similiter classici testes, qui censu majore sunt, & fide digni: cujusmodi signandis testamentis adhibebantur. *Festus.* ¶ Praeterea *classici* dicti sunt cornicines, qui populum per classes ad comitia vocabant. *Varr. sub fin. lib. 5. de L. L. & lib. 4. cap. 16. extr.* ¶ Refertur etiam ad *classem*, qua naves bello instructas significat, *navale*. *Propert. lib. 2. eleg. 1. v. 28.* Aut canerem Siculae classica bella fugae. *Velle. lib. 2. cap. 85.* Classicum certamen. *Et cap. 81.* Coronae classicae insigne. ¶ *Classici*, *orum* sunt classiarii, h. e. in classe remigantes. *Curt. lib. 4. cap. 3.* Tandem remis, pertinacius everberatum mare, velut eripientibus navigia classicis cessit. *Tacit. lib. 1. hist. cap. 31.* Legio classica, h. e. conflata e classiariis ad justam militiam evectis: de quibus in *Classiarius* ex *Sueton.* diximus. *Id. 2. hist. c. 17.* Intercepti centum equites, ac mille classici.

Classis, is, f. 3. *flotta*, *armata navale*, navium multitudo ad militarem usum comparata, a calando, h. e. vocando, ut *Quintil.* ait *l. 1. c. 5. Cic. 2. Fin.* Cum tantis classibus, tantisque equestribus & pedestribus copiis. Hinc classem aedificare, apud *Nepot. in Themist. c. 2. & Cic. pro leg. Manil.* Classem ornare, instruere. *Id. Verr. 7. c. 51. & Liv. l. 23.* Classi praeesse. *ibid. c. 50.* Classem comparare. *Id. pro Flacc.* Classe navigare, *Id. ibid.* &c. ¶ Interdum de una tantum navi dicitur. *Virg. 6. Æn.* Lyciae ductorem classis Orontem. V. ibi *Serv.* ¶ Item de pedestribus copiis, sed rarius. *Festus:* Classis procincta, exercitus instructus. *Virg. 7. Æn. v. 715.* quos frigida misit Nursia, & Hortinae classes, &c. ubi Hortinas classes *Servius* equites interpretatur. ¶ Est praeterea classis ordo, seu pars populi Romani, in qua pro ratione census quisque descriptus erat, *classe*, *ordine*, *rango*. Hujusmodi classes quinque fecit Servius Tullus, de quibus vide *Livium l. 1. c. 43.* Qui primae classis erant, Classici dicebantur, caeteri qui minore censu censebantur, infra classem, ut docet *Gell. l. 7. c. 13.* ¶ Quintae classis homines dicebantur infimi, & pauperiores, & nullius auctoritatis. *Cic. 4. Acad. c. 23.* Qui mihi, cum illo collati, quintae classis videntur. ¶ Denique classis dicitur de ordinibus puerorum in scholis. *Quint. l. 1. c. 2.* Cum pueros in classes distribuerant. ¶ Apud *eund. ibid.* ducere classem, est in classe principem esse, quemadmodum dicimus, ducere familiam &c.

Clathratus, a, um, adject. clathris vallatus, *chiuso con inferriata*. *κλειθρωμένος*. *Plaut. Mil. 2. 4. 25.* Neque solarium apud nos est, neque fenestra, nisi clathrata.

Clathro, as, a. 1. *mettere la inferriata*, *ßangare*, Ger. *mit ehoregel verschliessen*, Gal. *barrer*, Hisp. *barrear*, *o barrar*, *κλειθροῦν*, est clathris claudere. *Col. l. 9. c. 1.* Satis est seris transversis ita clathrare, ne spatiorum laxitas praebeat fugam.

Clathri, orum, m. 2. *ferrata*, *inferriata*, Germ. *querfenster*, Gal. *barre*, Hisp. *barra*, *κλεῖθρα*, virgae ligneae, aut ferreae, quibus fenestrae, aut januae muniuntur. *Horat. in art. v. 473.* Objectos caveae valuit si frangere clathros. ¶ *Columella* hoc nomine appellat instrumentum hortense, eradicandae terrae aptum. sic enim habet *l. 10. v. 72.* Tu penitus clathris eradere viscera matris Ne dubita. Alii tamen leg. *rastris*.

Clava, f. 1. *mazza*, *bastone nodoso*, *o pannocchiuto*, Ger. *kolb*, Gal. *massue*, Hisp. *clava*, *porra*, *κορύνη*, ramus ex arbore recisus cum nodis. *Cic. 6. Verr. 43.* Male mulctati clavis, ac fustibus repelluntur. ¶ Clavam Herculi extorquere, proverb. de re impossibili, apud *Macrob. Saturn. l. 5. c. 3.* ¶ Erat etiam clava exercitatio, & ludus adolescentum, & militum tyronum. *Cic. de Senect. c. 16.* ¶ Item Philosophorum insigne, quemadmodum pallium. *Sidon. l. 4. ep. 11. & l. 9. ep. 9.* ¶ Dicitur etiam *clava* ramus ex arbore recisus serendi causa. *Pallad. in Mart. tit. 10. de citreo*.

Clavarium, ii, n. 2. dicebatur munus, seu donativum, quod parandis clavis caligaribus dabatur militibus. *Tacit. Histor. lib. 3. c. 50.* Seditiosae militum voces terrebant, Clavarium flagitantium.

Clavator, oris, m. 3. qui clavam gestat, armiger, *κορυνήτης*. *Plaut. Rud. 3. 5. 25.* Eccum, clavator advenit. ¶ Exemplum autem, quod a Lexicographis affertur ex eod. *Plaut. in Merc. 5. 2. 11.* *calator* habet in meliorib. libris.

Clavatus, a, um. *Festus:* Clavata dicuntur aut vestimenta clavis intertexta, aut calceamenta clavis confixa. ¶ Hinc tunica clavata, apud *Vopisc. in Bonoso, c. 15. & Lamprid. in Alex. Sev. c. 37.* ¶ *Clavata concha* apud *Plin. 9. 36.* h. e. aculeis instar clavorum munita.

Claudeo, n. 2. idem, quod claudico. *Caecil. apud Priscian. lib. 12.* An ubi vos sitis, ibi consilium claudeat? *Gell. l. 1. c. 7.* Debili numero verborum sonus clauderet. Ubi tamen al. leg. *clauderetur*.

Claudia Tribus, una ex rusticis, a Servio Tullio constituta, a Claudia Gente nomen habuit.

Claudia familia, ab Atta Clauso Sabino originem habuit, cui postea Appio Claudio fuit Romae nomen. Ex hac famil. fuit Appius Claudius Caecus, qui viam Appiam stravit, & aquam Appiam in urbem duxit, Pyrrhumque intra urbem non esse recipiendum sua sententia obtinuit. ¶ Gens Claudia duplex fuit, Patritia, & Plebeja: Patritia Pulcrorum, plebeia Marcellorum.

Claudianus, m. 2. Poeta Ægyptius, sub Theodosio, & Honorio. Scripsit multa carmina, quae adhuc extant.

Claudianus, a, um, adject. ad Claudium, vel Claudiam gentem pertinens, ut *cometa Claudianus*, qui sc. temporibus Claudii Imperat. visus est. *Senec. Quaest. Nat. l. 7. c. 29.* ¶ Claudiana tonitrua, quae Claudius Pulcher instituit, ut in ludis post scenam conjectus lapidum ita fieret, ut tonitru sonitum imitaretur. *Festus*.

Claudicatio, f. 3. *zoppicamento*, *χώλευσις*. *Cic. 1. de Nat. Deor. cap. 30.* In quo stante, atque vestito leviter apparet claudicatio non deformis.

Claudico, as, n. 1. *zoppicare*, *andar zoppo*, פסח, Ger. *hincken*, Gal. *boiter*, Hisp. *coxear*, *χωλεύειν*, est altero tantum pede incedere, vel alterum pedem infirmum & instabilem, aut curtum habere, ab antiq. *claudeo*, vel *claudo*. *Cic. l. 2. de Orat. c. 61.* Graviter claudicanti ex vulnere ob Remp. accepto. ¶ Translate *Cic. 2. de Fin.* Tota amicitia quasi claudicare videatur. *Liv. l. 22. c. 39.* Respublica claudicat.

Claudigo, inis, f. 3. idem quod claudítas. *Veget. l. 1. rei Veterin. cap. 26.* Claudiginem facere.

Claudítas, atis, f. *l'esser zoppo*, *χωλεία*, claudicandi vitium, claudicatio. *Plin. l. 8. c. 45.* Ictus pedum repulsu durioris materiae clauditatem affert. ¶ Claudítates in plurali apud *Plin. l. 28. c. 4.*

Claudius, m. 2. Κλαύδιος, nomen Rom. Imperatoris Caligulae patrui. ¶ Claudius, ii, & Claudia, ae, nomen familiae R. de qua vide *Claudia Familia* &c.

Claudius, a, um, ad Claudiorum aliquem pertinens, ut Claudia gens, Claudia via; & Claudiae manus apud *Horat.* &c.

Claudo, is, si, sum, a. 3. *chiudere*, *serrare*, סגר, Ger. *beschliessen*, Gal. *clorre*, *fermer*, Hisp. *cerrar*, כלא, obsero, includo. *Cic. pro Flac.* Cum L. Flacco portas tota Asia claudebat. ¶ Interdum ponitur pro circuire, circundare. *Virg. Ecl. 6. v. 55.* Dictaeae Nymphae nemorum jam claudite saltus. *Nepos in Datam. c. 8.* Cum adversarios locorum angustiis clausisset. ¶ Est etiam finire. *Cic. in Orat. c. 58.* Comprehensio, & species orationis clausa, & terminata est. Sic claudere epistolam, apud *Ovid. epist. 13.* & claudere bella, apud *Stat. 11. Thebaid.* ¶ *Ter. Eun. 1. 2. 83.* Ubi meam benignitatem sensisti in te claudier? Ubi pro claudicare exponit *Scalig. l. 2. Auson. lect. c. 21.* sed non est necesse. Donatus etiam passive *claudier* pro *claudi*, & deponentis more pro *claudicare*, explicari posse animadvertit. In hoc sensu habet & *Auson. in prol. Ludo sept. Sapient.* ubi ait: Sed si memoria vetustis in rebus cludit. *Cludere* autem pro *claudere* Veteribus dictum. ¶ Claudere verba pedibus, *Hor. l. 2. sat. 1.* h. e. includere, *far versi*. ¶ Claudere sanguinem, *Plin. l. 26. c. 13.* hoc est cohibere, ne effluat. ¶ Claudere animam laqueo, *Ovid. 7. Met.* h. e. laqueo vitam finire. ¶ *Claudere agmen* dicuntur, qui postremo agminis loco sunt, *esser alla coda*. *Curt. 3. 3.*

Claudus, m. 2. altero pede laesus, *zoppo*, פסח, Ger. *hinckend*, Gal. *boiteux*, Hisp. *coxo*, *χωλός*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 30.* Claudum igitur habebimus Deum, quoniam de Vulcano sic accepimus. ¶ *Claudae naves* dicuntur a *Liv. 37. 24.* quae remos fractos habent. ¶ *Ovid. 3. Trist. 1. 11.* Carmina clauda alterno versu, h. e. alterno breviore, ut fit in Elegiis. ¶ Claudi more tenere pilam, proverb. *in Pisonem* dixit *Cic. c. 28.* pro nullo delectu, nulloque judicio tenere, ac sequi, quicquid doctum, indoctumque sit, quia claudi, cum pedibus diffidant, quoquo modo possunt, pilam arripiunt, arcteque tenent. ¶ Translate *fides clauda*, h. e. vacillans, apud *Sil. l. 13. v. 33.* ¶ Antiqui pro *Claudus* dixere *Cludus*, ut & pro *claudo*, *cludo*.

Clavellus, i, m. 2. diminut. a clavus, *picciol chiodo*. *Marcel. Empir. c. 33.* Clavellis apponere.

Clavicarius, ii, *chiavaio*, *magnano*, qui claves facit. *Impp. Theodos. & Valentinian. l. 10. Cod. Justin. tit. 64. leg. 1.*

Clavicula, f. 1. *chiavetta*, *κλειδίον*, dim. parva clavis. *Germanicus Caesar in Arati Cassiop.* Qualis ferratos obicit clavicula dentes. ¶ Item capreolus in vite, *viticcio*. *Cic. de senect. c. 15.* Vitis se erigit claviculis suis. *Plin. l. 23. proœm.* Claviculae ipsae, quibus repunt vites, tritae sistunt vomitionum consuetudines.

Clavicularius, ii, m. 2. *chiavaro*, *κλειδοῦχος*, qui claves gerit. *Firmic. l. 3. c. 6.* Erunt clavicularii, vel carceris custodes.

Claviculatim, adv. in modum claviculae, vitis intortae, & crispatae. Affertur a quibusdam *Plin. l. 9. c. 33.* sed ibi leg. *canaliculatim*, vel *cuniculatim*.

Claviger, ra, um, o. 1. 2. *κλειδοῦχος*, qui claves fert, epitheton Jani. *Ovid. 1. Fast.* Placidis ita rursus, ut ante, clavigerum verbis alloquor ipse Deum. ¶ Item qui gerit clavam, *κορυνηφόρος*. *Ovid. 15. Met. v. 284.* Vulnera, clavigeri quae fecerat Herculis arcus.

Clavis, f. 3. *chiave*, מפתח, Germ. *ein schlüssel*, Gall. *clef*, Hisp. *llave*, *κλείς*, instrumentum ferreum, quo ostia arcae, & id genus multa clauduntur, & aperiuntur, a *claudo*. *Cic. pro Domo, c. 10.* Tu helluoni spurcissimo omnes horreorum claves lege tua tradidisti. ¶ Habet & clavim in accus. *Plaut. in Most. 2. 1. 78.* Clavim mihi harumce aedium jube afferri. ¶ Laconica clavis erat, quae intus aperiebat, forinsecus claudebat. *Plaut. Most. 2. 1. 57.* Vide omnino ibi *Taubman.* ¶ Clavem pro vecti apud eund. *Plaut. Cas. 5. 2. 7.* accipit Pareus in Lex. Crit. Verba Plauti sunt: Ubi intus hanc novam nuptam deduxi, clavem obduxi. Al. leg. *abduxi*. ¶ Clavem, inquit *Festus*, consuetudo erat mulieribus donare ad significandam partus facilitatem. ¶ Dabatur etiam clavis domus novae nuptae primum ingredienti; quo significabatur, eam matremfamilias institui: Eadem adimebatur, cum divortii causa uxor domo exigebatur. *Cic. Philip. 2.* Mimam illam suas res sibi habere jussit, claves ademit, exegit. ¶ De clavibus, earumque generibus, &c. necnon de ratione claudendi apud veteres V. *Casaub. ad Æneam Tactic. c. 18. & Salmasium in Exercitat. Plin.*

Clavola, seu clavula. V. Clabula.

Clauso, adverb. V. Clausum.

Claustrarius artifex, m. 2. *κλειθροποιός*, qui septa, & caetera ad claudendum opera facit. *Lamprid. in Heliogab. c. 12.*

Claustrinus, i, m. 2. janitor, qui claustris januae praeest. *Gell. l. 12. c. 13.*

Claustrum, olim clostrum, n. 2. *chiostro*, *claustro*, כלא, Ger. *kloster*, Gal. *cloitre*, *closture*, Hisp. *claustro*, *κλεῖθρον*, quidquid reductum est, & claudi aptum.

aptum. Sic cavitatem equi lignei, in qua latebant Græci, claustra pinea vocat *Virg. Æn. 2. v. 250.* ¶ Proprie claustra dicuntur ipsa repagula, & seræ, quibus ostium clauditur, *catenacci, stanghe, sbarre. Virg. Æn. 7. v. 184.* Captivi pendent currus, curvæque secures, & cristæ capitum, & portarum ingentia claustra. Sic & *Æn. 9. v. 758.* ¶ Claustra etiam dicuntur angusti recessus regionum, seu adituum. Sic Etruriæ claustra, apud *Liv. l. 9. c. 32.* Claustris imperii contineri, *Cic. pro Flacc. c. 13.* ¶ *Lucretius* dixit *l. 1. v. 71.* naturæ claustra confringere: h. e. naturæ arcana rimari. *Cic. pro Mur.* claustra refringere. ¶ In numero singulari *Cæs. German. in Arat. v. 196.* foribus producit vincula claustri, *Curt. 4. 5.* Objicere claustrum. *metter la sbarra.*

Clausula, æ, f. 1. τέλος, τὸ ἔσχατον, *fine, clausola*, extrema cujusque rei pars, ut clausula vitæ, *Senec. epist. 56.* Clausula epistolæ, fabulæ, *Cic. Philip. 13. c. 21. & pro Cæl. c. 28.* Sic clausula dicitur extremum periodi, ut clausula numerosa, & jucunde cadens. *Id. in Orat. cap. 64.* Clausulam pro *capulo Apulejum* dixisse *in Florid.* observat *Salmas. ad Spartiani Adrian. c. 10.* ¶ Clausula a brevi conclusione est appellata, inquit Festus, quam Græci κλαυσῶνα vocant.

Clausum, i, subst. n. 2. *luogo serrato*, [Hebrew], Ger. *beschlossen*, Gal. *enclos*, Hisp. *lugar cerrado*, κλεῖθρον, tectum, sive locus conclusus. *Virg. 4. Georg. v. 303.* Sic positum in clauso linquunt. *Col. l. 12. c. 1.* seu *proœm.* Ovium, cæterarumque pecudum fœtus, atque fructus clauso custodienda erant. Ubi quidam minus apte *clauso* adverb. faciunt. *Lucret. 4. 613.* Clausa viarum. *& v. 354.* Clausa domorum.

Clausura, vel Clusura, æ, f. 1. castrum, burgus, præsertim apud medii ævi Scriptores, *luogo che chiude, chiusa. Leg. 2. §. 4. Cod. de Offic. pr. pr. per Afric.* Ubi antea fines, & clausuræ provinciarum erant. *Cassiodor. l. 2. epist. 5.* In Augustanis clausuris.

Clausus, a, um, adject. *chiuso, serrato. Horat. l. 1. sat. 3.* Taberna clausa. *Virg. 6. Æn. v. 734.* Clausæ tenebris, & carcere cæco. *Catull. carm. 55.* Si linguam clauso tenes in ore. *Cic. in Orat. 58.* Universa comprehensio, & species rationis clausa, & terminata.

Clavularis. V. Clabularis.

Clavulus, i, m. 2. diminut. a clavus, *agutello, picciol chiodo. Cato R. R. c. 21.* Imbrices medias clavulis figito. *Varro R. R. l. 2. c. 9.* Clavuli capitati.

Clavus, m. 2. *chiodo*, [Hebrew], Germ. *ein nagel*, Gal. *clou*, Hisp. *clavo*, ἧλος, id quo res figuntur, a claudendo dictus. *Horat. l. 3. od. 24.* Clavum figere. *Liv. l. 7. c. 3.* Clavum pangere. ¶ Solebat quotannis Prætor maximus, idib. Septemb. clavum in templi pariete figere, ut ex eo annorum numerus colligeretur: atque hic *annalis clavus* dicebatur. *Festus.* Nam quia raræ primis temporibus litteræ erant, numeri annorum clavi fuere. ¶ Clavus capitatus, apud *Varr. l. 2. R. R. c. 9. chiodo da testa.* Clavus trabalis, *chiodo da travi*, apud *Horat. 1. od. 35.* Sic translate *Cic. Verr. 7. c. 21.* Beneficium trabali clavo figere. ¶ Clavi etiam calceis subpingi solebant, a rusticis quidem ferrei, a divitibus vero etiam aurei. Hos clavos caligares *Plin.* nominat *l. 9. c. 18.* ¶ Clavi etiam inter arborum, & corporum morbos numerantur, suntque tubercula, seu verrucæ supernascentes, *porro, callo. Cels. l. 7. c. 7. n. 12.* Clavi vocantur callosa in albo oculi tubercula, quibus nomen a figuræ similitudine est. *Plin. l. 17. c. 24.* Olea clavum patitur, sive fungum placet dici, &c. *Id. l. 22. c. 23.* Clavi pedum qui vulgo morticini appellantur. ¶ In tunicis Romanorum clavi dicebantur particulæ, sive plagulæ ex purpura fere, de pectore demissæ, quibus latioribus Senatorii viri, ob id & Laticlavi dicti; angustioribus Equestres utebantur, unde & Angusticlavi appellati. *Ovid. 4. Trist. el. 10. v. 35.* Curia restabat, clavi mensura coacta est. ¶ Hinc dare alicui, vel adimere latum clavum, pro dare, vel adimere Senatoriam dignitatem, apud *Sueton. in Claud. c. 24. & Plin. jun. l. 2. ep. 9.* V. *Casaub. ad Suet. Aug. c. 38. Manut. de quæsit. per epist. l. 2. qu. 2.* ¶ Clavus etiam navis gubernaculum dicitur, *il timone*, τὸ πηδάλιον, quia instar clavi pangitur in navi. *Virg. Æn. 5. v. 176.* Clavumque ad litora torquet. Hinc translate clavum imperii tenere, hoc est gubernare. *Cic. pro Sext. c. 9.* Abjicere clavum, h. e. officium deserere. *Arnob. l. 3. p. 106.*

Claxendix, icis, f. 3. conchæ genus, qua solebant Veteres signum tegere, quo res clauduntur, atque obsignantur. *Priscian. l. 5. ex Plauti Vidularia:* Apposita est claxendix; at ego dicam signi quid sit. ¶ Apud Fest. legitur *clacendix.*

Clazomenæ, f. 1. prius Gryna, Grynia, Grynium, *Grine*, al. *Urla*, Κλαζομεναί, urbs Asiæ minoris, in Jonia, in ora maris Ægei, & sinus Smyrnæi, condita a Paralo. Ibi Apollo colebatur, qui Grynæus cognominatus est. ¶ In illo *Ausonii epigr. 131. Et teris incusas pumice Clazomenas*, alluditur ad Græcum κλαζόμενος, perruptus, tractus, latetque obscœnus sensus.

Clazomenius, a, um, ad Clazomenas pertinens, ut Anaxagoras Clazomenius. *Cic. 3. de Orat. c. 34.*

Cleanthes, m. 3. nomen Philosophi Stoici, qui Cittiensis scholam successor excepit. ¶ Fuit & Cleanthes pictor Corinthius, qui primus linearum picturam invenisse fertur. *Plin. l. 35. c. 3.*

Cleantheus, a, um, adject. ad Cleantem pertinens. *Pers. sat. 5. v. 63.* Purgatas inseris aures Fruge Cleanthea.

Clema, atis, n. 3. κλῆμα, herba ex genere tithymali, cyparissæ non absimilis, quæ officinis esula dicitur, Dioscoridi pityusa. *Plin. l. 27. c. 12.*

Clematis, idis, f. 3. herba smilaci similis, repens per arbores. *Plin. l. 24. c. 10. & 15.*

Clemens, tis, o. 3. *clemente, pio*, [Hebrew], Germ. *gansftmüthig*, Gal. *clement*, Hisp. *templado*, πρᾶος, lenis, mitis, mansuetus, humanus, qui remittit de eo, quod posset prosequi. *Cic. 2. Fin. 4.* Etsi satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci. ¶ *Donato* clemens dicitur, quasi colens mentem, & a placido differre videtur, quod clemens sit circa recte agentes, placidus circa delinquentes, & clementis sit nullos lædere, placidi arridere omnibus, clemens sit animo, placidus vultu. *Ter. Adelph. 5. 4. 9.* Clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus. ¶ *Cic. pro Rosc. Am.* Vir ab innocentia clementissimus: h. e. erga innocentiam. ¶ Transfertur quandoque eleganter etiam ad alia præter hominem. *Ovid. 9. Met. v. 116.* Qua clementissimus amnis: h. e. minime impetuosus. *Curt. l. 5. c. 4.* Quos clementiore alveo præterit. Sic clemens mare, h. e. placidum, *Gell. l. 2. c. 21.* Clemens servitus, h. e. æqua, & moderata, *Ter. And. 1. 1. 9.* Clementem rumorem, pro levi & modico, dixit *Sallust. Jug. c. 22.* ¶ Clemens clivulus, *di dolce salita, Apul. l. 4. Metam.*

Clementer, *benignamente*, Ger. *gütigklich*, Gal. *doucement*, Hisp. *templadamente*, πρᾴως, leniter, mansuete, modeste, & moderate. *Cic. 6. Verr. 40.* Leniter hominem, clementerque accepit. *Gell. l. 1. c. 18.* De Ælio clementissime scripsit. ¶ Metaphorice *Tac. Ann. 13. c. 39.* Pars altera colles erant clementer assurgentes. *Id. Hist. l. 3. c. 52.* Si qua juga Apennini clementius adirentur. *Plaut. Mil. 4. 3. 5.* Dixi equidem tibi, quo pacto id fieri posset clementissime. h. e. commodissime, & absque difficultate. *Id. Merc. 5. 2. 111.* Sequere sis. Ch. Sequor. Eu. Clementer, quæso: calcea deteris. *piano di grazia: tu mi scalcagni.*

Clementia, f. 1. lenitas, misericordia, animi moderatio, *clemenza*, [Hebrew], Ger. *sanfftmütigkeit*, Gal. *clemence*, Hisp. *clemencia. Cic. 7. Verr.* Illam clementiam, mansuetudinemque nostri imperii in tantam crudelitatem, inhumanitatemque esse conversam. *Id. pro Deiot. c. 13.* Refero hoc acceptum clementiæ tuæ. ¶ Hæc virtus propria imperantium est. Non enim quicquam est, ut ait *Lamprid. in Commod. sub fin.* quod Imperatorem melius commendet gentibus. Hinc inter cæteros Imperatorum titulos hic quoque fuit, ut clementissimi seu indulgentissimi dicerentur. In appellando etiam id vetus atque solemne erat: Clementia tua, seu Indulgentia tua. *Lamprid. in Severo c. 65.* Sed quia verum suggerendum est clementiæ tuæ, ac pietati, lecta referabo. ¶ Transfertur & ad inanima, ut cœli clementia, *clima temperato, e dolce. Lucan. l. 8. v. 366.* Emollit gentes clementia cœli.

Cleonæ, arum, f. Κλεωναί, oppidum Peloponnesi, in Achaia, & Argiæ finibus prope Phliuntem, & Nemeæam silvam. *Ovid. 6. Metam. v. 417.* humilesque Cleonæ. Adde *Plin. l. 4. c. 5.*

Cleonæus, a, um, adject. a Cleonis oppido in Peloponneso. *Sil. l. 3. v. 34.* Elisa leonis Ora Cleonæi patulo cetantur hiatu. *Stat. 4. Silv. 4. v. 28.* Sidus Cleonæum. i. e. leonis sidus. *Id. 6. Theb. v. 836.* Cleonæa stirps. *h. e.* Herculea.

Cleopatra, f. 1. Κλεοπάτρα, Ægypti Regina, filia Ptolemæi Auletæ, soror & uxor Ptolemæi ultimi. Mulier impudicissima fuit. A Cæsare primum adamata est, cui filium Cæsarionem peperit, deinde ab Antonio justæ uxoris loco habita. Ad extremum, victo apud Actium Antonio, admotis corpori aspidibus sese interemit.

Cleopatranus, a, um, ad Cleopatram pertinens, ut Cleopatrana stirps, *Trebell. Poll. in Claud. c. 1.*

Cleopatricus, a, um, ad Cleopatram pertinens. *Sidon. l. 8. ep. 12. in fi.* Cleopatricæ dapes.

Clepo, is, psi, ptum, a. 3. *rubare, furare*, [Hebrew], Germ. *stelen*, Gal. *voler*, Hisp. *hurtar*, κλέπτω, furto surripio. *Acc. apud Non. 1. 72.* Ut Spartæ rapere, ubi & pueri clepere discunt. *Cic. 2. de Leg. c. 9. ex veteri quadam lege:* Sacrum qui clepserit, homicida esto. ¶ Est etiam occultare, tegere, *nascondere, coprire. Senec. Med. v. 155.* Qui capere consilium potest, & clepere se.

Clepio, is, idem quod clepo. *Varr. l. 6. L. L. ex Lucret.*

Clepsydra, f. 1. *orologio da acqua*, κλεψύδρα, horologium aquarium, horas aqua dimetiens, idest, vas vitreum, quod æqualibus dimensionibus signatas horas ostendebat, ad cujus etiam fundum erat foramen, quod aquam guttatim emitteret, & ita horæ, per aquæ diminutionem, quot essent, videri possent, a κλέπτω, furor, & ὕδωρ, aqua, quia sensim, & quasi furtim aqua destillabat. ¶ Fuit inventum Græcorum. Romæ horologium hujusmodi publice positum fuit a Scipione Nasica. *Plin. l. 7. Hist. Nat. c. 60.* ¶ Apud Græcos moris fuit antiquissimi, ut, quia in ludis publicis multa essent dramata exhibenda, tragœdiæ agerentur ad clepsydram. Oratoribus item acturis causas forenses præscribebatur tempus dicendi, datis clepsydris, quibus exhaustis, amplius dicere vetabantur. Consuetudo hæc Romæ instituta est lege Pompeja ternis horis ad dicendum datis. *Cic. 3. de Orat. c. 34.* At hunc non declamator aliquis ad clepsydram latrare docuerat. Adde *Mart. l. 6. epigr. 35.* ¶ Non omnes ejusdem capacitatis fuisse, ex *Plin.* constat *l. 2. epist. 11.* Dixi, inquit, horis pene quinque. Nam decem clepsydris, quas spatiosissimas acceperam, sunt additæ quatuor. ¶ Cum inter dicendum testimonia audienda essent, sustinebatur interim aqua. *Apul. in Apolog.* ¶ Qua parte aqua recipiebatur, latius erat orificium, vel plura foramina, per quæ facile aqua ingrederetur. Quare Petavius clepsydras etiam vocari posse putat vasa illa, quibus ad irrigandas hortorum areolas utimur, in quorum orificio unum foramen est, in fundo aqua pluribus diffluit. V. *P. Victor. Var. lect. l. 32. c. 1.* ¶ Hodie Clepsydra idem est, ac horologium arenarium, retento nomine per Catachresim. ¶ Clepsydra etiam dicitur Astronomicum organum, quo sidera dimetiuntur Astronomi. *Martian. Capell.*

Clepta, æ, m. 1. *ladro*, κλέπτης, fur. *Plaut. Trucul. 1. 2. 9.* Dum illi agunt quod agunt cæteri cleptæ.

Clericalis, le, adject. o. 3. ad clericum spectans, *chericale. Sidon. l. 6. epist. 7.* Clericale tyrocinium.

Clericatus, us, m. *chiericato*, dignitas, & officium Clerici. *Hieronym. epist. 3. 4. & 101.*

Clericus, i, m. *cherico*, qui cultui divino in Catholica Ecclesia per sacros Ordines addictus est: a κλῆρος, sors. *Hieronym. epist. 3. ad Heliod.*

Clerus, i, κλῆρος, morbus est apum, cum favos non explent. *Plin. l. 11. c. 19.* ¶ Apud Ecclesiasticos Scriptores Clerus est Sacerdotum collegium, seu ministrorum Ecclesiæ. *Tertul. de Monogam. c. 12.* De quo allectio fiat in clerum. ¶ Est a κλῆρος, sors.

Clibanarius, m. 2. cataphractus, a clibanus, *fornax*, quia more testudinis arcuatis armis munitus est, vel a clibanum, loricæ genus, non squamis, sed ex solido ferro contextum. *Nazar. in Paneg.* Operimento ferri equi, atque homines pariter obsepti, clibanariis in exercitu nomen est. Adde *Rufum Fest. c. 15. & 24. & Capitolin. in Severo.* V. etiam *Salmas. in Capitolinum.*

Clibanus, m. 2. κλίβανος, Dorice pro κρίβανος, proprie est fornax, in qua hordeum coquitur, & translate furnus cujuscunque generis, a κριθή, hordeum, & βαῦνος, fornax. *Voss.* Aliqui distinguunt clibanum a furno, quod clibanus minor sit, & in eo placentæ potius, & alii id genus cibi, quam panes coquantur. *Plin. l. 19. c. 1.* Cortices decussi clibanis, & furnis præbent usum. ¶ Aliqui etiam clibanum interpretantur, non furnum, sed vas, in quo cibi coquuntur sub testa, ex creta, vel ex ære, vel ex ferro. Ejus figura ejusmodi est, ut in inferiore parte latior sit, in summa angustior: quod colligitur ex *Colum. de arborib. c. 19.* ubi docet, scrobes clibano similes esse faciendas, imo, quam summo patentiores, ut radices arborum latius evagentur. ¶ Est etiam Clibanus, vel Clibanum armaturæ ferreæ genus totum hominem tegens, qualis erat eorum, qui Cataphracti dicebantur, qui proinde & clibanarii appellati. Videtur esse vox barbara, qua tamen Latinos usos testatur *Casaubonus ad Alexand. Sever. in Orat. ad Senat.* quam refert *Capitolin. in ejus vita.* Vet. Gloss. Κλίβανα οἱ ῥωμαῖοι τὰ σιδηρᾶ ὑπομνήματα [illegible] &c.

Clidion, vel cleidion, n. 2. *gozzo, strozza del tonno*, κλειδίον, a κλείω, claudo. ¶ Item thynni jugulus. *Plin. l. 9. c. 15.*

Cliduchus, i, m. 2. claviger, a κλεὶς, clavis, & ἔχω, habeo. *Plin. l. 34. c. 8. a med.* Fecit & quadrigas, bigasque, & cliduchon eximia forma.

Cliens, tis, m. & f. 3. ut *Charis.* docet *l. 2. cliente, vassallo*, [Hebrew], Ger. *ein unterfaß*, Gal. *client*, Hisp. *cliente*, πελάτης, qui sub tutela est, cujus correlativum est patronus, a *colo*, quasi coliens, sive colens. *Cic. 1. Verr. c. 21.* Ab hospitibus, clientibusve suis injurias propulsare, eorumque fortunas defendere. *Ovid. 1. de Arte, v. 88.* Qui modo patronus, jam cupit esse cliens. ¶ In genitivo plurali habet *entium*, & *entum*. *Horat. l. 3. od. 1.* Illi turba clientium. *Id. l. 3. od. 5.* Quam si clientum longa negotia.

Clien-

Clienta, æ, f. 1. mulier, quæ sub alterius patrocinio est. *Plaut. Mil.* 3. 1. 193. Habeo Eccillam clientam meam. Adde *Rud* 4. 1. 2.

Clientēla, f. 1. *patrocinio, protezione, clientela*, πελατεία, clientis officium erga patronum, observantia, obsequium. *Ter. Eun.* 5. 8. 9. Thais patri se commendavit in clientelam, & fidem. *Cic. Attic. l.* 14. *epist.* 12. Scis, quam diligam Siculos, & quam illam clientelam honestam judicem. ¶ Obsequium etiam, quod clientes præstant, clientela dicitur, & vulgo homagium vocant: item ipsa clientum multitudo. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 18. Magna esse Pompeii beneficia, & magnas clientelas in citeriore provincia, sciebat. *Justin. l.* 8. *c.* 4. *n.* 8. Orbis terrarum vindices eo discordia sua, civilibusque bellis redactos, ut adulentur ultro sordidam paulo ante clientelæ suæ partem. *Sallust. Jug. c.* 85. *sub init. orat. C. Marii:* Aliis, si deliquere, cognatorum, & affinium opes, multæ clientelæ, omnia hæc præsidio adsunt.

Clientŭla, læ, f. 1. diminut. a clienta. *Ascon. in* 3. *Verr. c.* 46. Plebeja quædam clientula.

Clientŭlus, m. 2. dim. a cliens. *Auct. Dial. de Orat. c.* 34. Ne clientulorum loco numerarentur.

Clima, atis, n. 3. *clima*, אקלים, Germ. *climat*, Gal. *climat*, Hisp. *clima*, κλίμα, inclinatio Cœli, vel spatium, quod est inter duos parallelos, quo diei longitudo ad dimidiatam horam variatur, a κλίνω, inclino. *Serv. ad* 1. *Georg. v.* 246. Secundum clima nostri cœli. Adde *Tertull. de anim. c.* 49. ¶ Item genus mensuræ agrorum. *Colum. l.* 5. *c.* 1. Clima quoquoversus pedum est LX. V. Geographos.

Climăcis, idis, f. 3. κλιμακίς, parva scala. *Vitruv. l.* 10. *c.* 17. de balistæ partibus loquens: Climacidos scapi longitudo foraminum XIII. Climacidos dixit pro Climacidis, græca inflexione.

Climacter, eris, m. 3. κλιμακτήρ, a κλίμαξ, scala, est annus scansilis, vel scalaris, qui & gradarius, & decretorius a Medicis dicitur, senibus fatalis plerumque, aut periculosus, ad quem per septenarium, vel novenarium numerum pervenitur; & sic præcipue vocatur annus LXIII, quia ex pluribus multiplicatis climactéribus conficitur, quales sunt 14. 21. 28. 35. &c. Nam per omnem vitam septimus quisque annus periculosus est, ut putarent Veteres, & ex historiis observatum est. *Plin.* 7. 49. *Gell. l.* 15. *c.* 7. *Jul. Firmic. l.* 4. *Mathes. c.* 14. *Censorin. de die Natali*, *c.* 14. ¶ Hujus autem rei tota ratio a Chaldæis superstitiosissima gente orta est: quibus quid tribuendum sit, ostendit *Salmas.* peculiari commentar. de annis climactericis. Hinc

Climactericus, a, um, adjectiv. κλιμακτηρικός, quasi dicas, scalaris, ut annus Climactericus, *Censorin. de die nat. c.* 14. V. Climacter. Sic *Plin. l.* 2. *ep.* 20. Habes climactericum tempus, sed evades.

Climacŭlæ, arum, f. 1. telorum genus. *Gell. l.* 10. *c.* 25. ubi al. aliter leg.

Climatiæ, arum, m. κλιματίαι, a κλίνω, inclino, sterno: sunt terræ motus, qui limes ruentes & obliqui urbes, ædificia, montesque complanant. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. (*al.* 16.)

Climax, acis, apud Græcos scalam significat. Apud Grammaticos & Rhetores est Figura Rhetorica, Latine Gradatio, qua ab una re ad aliam gradatim ascendimus, ut *Ovid.* 5. *Fast. v.* 21. Viderat hanc, visamque cupit, potiturque cupita.

Clinamen, inis, n. 3. *inclinazione*, κλίσις, inclinatio, declinatio. *Lucr. l.* 2. *v.* 292. Id facit exiguum clinamen principiorum.

Clinātus, a, um, *inclinato, chino*. *Cic. in Arat. v.* 53. *de Pegaso*. Clinata est ungula. Et *v.* 86. *de Aquila:* Clinata est Aquilonis ad auras.

Clingo, is, a. 3. idem quod cingo, ut *Fest.* interpretatur. Sed Vossius interpretatur, clingere esse crebro corporis motu imitari motacillam, quæ κίγκλος dicitur, quia in manuscripto Festi pro κλείειν est κιγκλίζειν, in aliis κιγκλίζειν, quod est agitare. ¶ Pro priore significatione stat *Scalig. & Glossa Isid.* quæ habet: Clingit, cludit.

Clinice, f. 1. κλινική, medicina, quæ ægris lecto affixis adhibetur, a κλίνη, lectus. Dividitur in duas partes, in diæteticen, quæ victu medetur, & pharmaceuticen quæ medicamentis curat. *Plin. l.* 29. *c.* 1. & *l.* 30. *c.* 11.

Clinĭcus, m. 2. *medico*, κλινικός, Medicus, qui ægros lecto affixos invisit, & curat, a κλίνη, lectus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 31. Chirurgus fuerat nunc est vespillo Diaulus: Cœpit quo poterat clinicus esse modo. ¶ Hinc Æsculapius, clinicus Deus dicitur a *Prudent. in Apotheos. v.* 205. ¶ Sed & Clinici appellantur, qui ex morbo lectis affixi sunt. *Hieron. ep.* 26. *n.* 2. Quis clinicorum non ejus facultatibus sustentatus est?

Clino, as, a. 1. *chinare*, הטה, Ger. *neigen*, Gal. *incliner*, Hisp. *inclinar*, κλίνω, inclino, reclino, a Græco verbo, quod allatum est. *Lucr. l.* 2. *v.* 243. Quare etiam, atque etiam paulum clinare necesse est corpora.

Clinopăle, f. 1. κλινοπάλη, lecti palæstra, lucta. *Sueton. in Domit. c.* 22. Assiduitatem concubitus, velut exercitationis genus, clinopalem vocabat.

Clinopodĭon, ii, κλινοπόδιον, herbæ genus, al. nomine pulegium montanum, vel origanum longum. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

Clio, Clius, Clio, Clion, f. 4. Κλειώ, una Musarum ex novem, quæ Historiæ præesse dicitur: a κλέος, gloria. *Ovid.* 1. *de Arte*, *v.* 27. Non mihi sunt visæ Clio, Cliusque sorores. ¶ Mater fuit Hymenæi.

Clitellæ, arum, f. *basto, bastoine*, ער, Ger. *saumsattel*, Gal. *lesbas*, Hisp. *las albardas*, ἐπισάγματα, sellæ dossuariæ jumentis imponi solitæ ad onera commodius gestanda, a κλίτος, devexitas, locus declivis, quia earum latera item declivia sunt, uti jumentorum dorsa. *Hor. in Sat.* 5. *l.* 1. *v.* 47. Hinc muli clitellas tempore ponunt. ¶ Clitellæ bovi sunt impositæ, prov. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 15. hoc est, homini inepto, & nequaquam idoneo delegata est provincia. ¶ Est item tormenti genus, auctore *Festo*. ¶ Item loca quædam declivia Romæ, & in via Flaminia, propter similitudinem clitellarum. *Id.*

Clitellarius, m. 2. νωτοφόρος, qui clitellis fert onera, ut asinus, mulus clitellarius apud *Caton. n.* 10. & *Cic. in Top. c.* 8. ¶ Figurate *Plaut. Mostell.* 3. 2. 94. Ego homines habeo clitellarios: magni sunt oneris, quidquid imponas, vehunt. ¶ Clitellaria, & Græco nomine *Astraba* titulus est unius ex *Plauti* comœdiis amissis.

Cliterninus, a, um, adject. *Cliternini*, *orum*, sunt populi in quarta regione Italiæ, quorum oppidum fuit Cliternum prope Fucinum lacum. *Plin. l.* 3. *c.* 12. ¶ In illo *Cic. Fam.* 9. 22. At honesti colei Lanuvini, Cliternini non honesti κακέμφατον latet, quia Coleorum Lanuvii familia erat, Cliterni non erat, inquit *Manut.* Alii aliter explicant.

Clitŏris, is, vel Clitorium, ii, Arcadiæ urbs, juxta quam lacus seu fons Clitorius aquam fundit, quæ pota abstemios facit. *Ovid.* 15. *Met. v.* 322. *Plin. l.* 32. *c.* 2.

Clitorius. V. Clitoris.

Clitumnus, i, fl. in Umbria, cujus aqua a pecudibus pota albos fœtus creat. *Virg.* 2. *Georg. v.* 146. Hinc albi, Clitumne, greges &c. ¶ Clitumni nomine Jovem ipsum consecratum in eadem regione, auctor est *Turneb. l.* 29. *c.* 26. ¶ Est & Clitumnus adject. *Stat. l.* 1. *Sil.* 4. *v.* 129. Aut præstent niveos Clitumna novalia tauros.

Clivĭna, æ, avis, quæ in auguriis visa, aliquid fieri prohibebat: quæ & clamatoria dicta, & prohibitoria. *Plin. l.* 10. *c.* 14.

Clivius, a, um, o. 1. 2. arduus, difficilis, a clivus, collis, quia ascensus per clivum difficilis est. Hinc clivia auspicia dicta sunt, quæ aliquid fieri prohibebant. *Festus*.

Clivōsus, a, um, o. 1. 2. *erto*, *βουνώδης*, frequentes habens clivos. *Colum. de arb. c.* 4. Locis aridis, & clivosis altius vites deponantur.

Clivŭlus, m. 2. *poggetto*, dim. a clivus. *Col. l.* 6. *c.* 36. Duos parietes adverso clivulo inædificatos habet.

Clivus, vi, m. 2. *collina, poggio, erta*, גבעה, Ger. *ein bühel*, Gal. *coteau*, Hisp. *la cuesta arriba*, γεώλοφον, devexitas montis, locus molliter arduus, a κλιτύς, Æolice κλιτύς, quod a κλίνω, clino, proclino. *Cic. Attic. epist.* 1. *l.* 2. Quem ego in clivo Capitolino, te signifero, ac principe, collocaram. De eodem clivo Capitolino *Ovid. Fast.* 1. *v.* 264. Arduus in valles, & fora clivus erat. ¶ Neutro gen. usurpavit *Cato apud Non. c.* 3. *n.* 28. loca ardua, & cliva depressa. ¶ Translate apud *Ovid. epist.* 19. Sudare in uno clivo, est in uno & eodem negotio laborare.

Cloāca, æ, f. *chiavica*, *fogna privata*, ביבים, Ger. *ein graben*, Gal. *un égout*, Hisp. *el albañar*, ὑπόνομος, locus cavus, sive is publicus, sive privatus sit, quo sordes confluunt. ¶ Item fistula, fossa, via subterranea parietibus in modum aquæductus munita, per quam aqua pluvia extra urbem, vel in fluvium dilabens urbis sordes secum rapit ab antiquo *cluo*, purgo, quod immunditiis domum, vel urbem purgat. *Cic. pro Cæc.* Qui de fossis, de cloacis interdicit. ¶ Arcem facere ex cloaca, prov. *Cic. pro Planc. c.* 40. est rem humilem, & nullius fere momenti supra modum extollere. ¶ Translate dicitur de stomacho, & alvo hominis immundi. *Plaut. Curc.* 1. 2. 29. Prolue cloacam. ¶ De cloacis publicis Romæ a Tarquinio Prisco extructis, admirabili sane opere, V. *Plin. l.* 36. *c.* 15. & *Cass. l.* 3. *ep.* 30. & *l.* 8. *ep.* 29.

Cloacālis, le, adject. ut cloacale flumen, h. e. colluvies cloacarum, quod ex Catone citat *Fest. Sidon. de flagitiosa lib.* 3. *ep.* 13. Fæculentiæ par cloacali.

Cloacarium, n. 2. pecunia purgandis cloacis attributa. *Ulp. l.* 27. *ff. de usufr.*

Cloacina, vel Cluacina Venus, Dea, quæ purgationibus præest, quia Romani, & Sabini myrtea verbena, depositis armis, purgati sunt in eo loco, qui postea signa Veneris Cluacinæ habuit: Cluere enim antiqui purgare dicebant. *Plin. l.* 15. *c.* 29

Cloaco, as, are, fœdo, inquino. *Festus*.

Cloacŭla, æ, f. 1. diminut. a cloaca, *fognetta*. *Lamprid. in Heliogab. c.* 17.

Clodianus, a, um, adject. a Clodio, sæpe apud *Cic.*

Clodico, as, pro *claudico* dixere veteres, ut est apud *Cicer. l.* 2. *de Orat. cap.* 61.

Clodius, m. 2. prænomine Publius, adolescens fuit nobilis ex antiquissima Claudiorum familia, sed civis factiosus, & notissimæ libidinis, ut qui tres sorores per incestum polluerit, & in sacris Bonæ Deæ muliebri veste deprehensus sit. Hic gravissimas cum Cicerone inimicitias exercuit, cui ut majus negotium facere posset, Tribunatum plebis petiit: quem cum per leges obtinere non posset, quod patritius esset, Fontejo cuidam ex plebe se adoptandum dedit, atque ita Tribunatum nactus non quievit, donec Ciceronem per vim urbe expelleret. *Cic. pro Domo, de Arusp. resp.* &c. ¶ Est & Clodius, a, um, ut Clodia gens *Ciceron.*

Clodius, adject. V. in fine vocis præced.

Clodo, is, pro claudo. *Plin. l.* 18. *c.* 33. Clodunt ita (oculos) lippiuntque ab afflatu, & alvo cita pereunt.

Clostellum, i, n. 2. parvum clostrum, seu claustrum. *Petron. in Satyr. c.* 140. Aliquid rimari per clostellum, *per la serratura*.

Clostrum, i, n. 2. idem quod Claustrum. *Cato de R. R. c.* 135. Trullas ligneas duas, claves cum clostris. ¶ Item trabium contignatio. *Senec. l.* 7. *de Benef. c.* 21. Per clostrum, qua se taberna laxaverat, quatuor denarios inseruit. Potius etiam hunc locum exponere de repagulis, & seris, quibus ostium clauditur, ut de claustro dictum est. ¶ Clostrum etiam dicuntur trabes colligatæ ad impetum fluvii frangendum. *Plin. l.* 10. *c.* 33.

Clotho, f. 4. contract. Κλωθώ, una Parcarum, a κλώθω, neo, glomero, torqueo, quia contorta, & convoluta omnia tenet. *Stat. Theb.* 3. *v.* 556. Ferrea Clotho.

Clucidatus, vel cluditatus, vel glucidatus, a, um, adject. dulcis, suavis, a γλυκύς. *Festus*.

Cludea, inis, culter cæcus, & manubrio inclusus, ita ut levi motione in longitudinem exeat, proprium est histrionis. *Apul. Apol.* Sine cludine saltas. Alii aliter leg. V. *Lips. Elect. l.* 1. *c.* 28.

Cludo, dis, si, sum, a. 3. *chiudere, serrare*, Gall. *clorre*, *en vironner*, Hisp. *cerrar*, κλείω, claudo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Ipsum mare terram appetens litoribus cludit. *Varr.* 3. *R. R. c.* 3. Quæ maceriis ad villam venationis causa cluduntur.

Cludus, a, um, idem quod claudus. *Plaut. Pseudol.* 2. 2. 64. Apud anum illam diobolarem, cludam, crassam.

Cluĕo, es, n. 2. & Cluo, is, n. 3. *essere stimato*, *nominato*, audio, & metaleptice sum, dicor, nominor, celebror, splendeo, κλύω, audio. *Plaut. Trinum.* 2. 4. 95. Ita sis, ut nomen cluet. ¶ Est etiam purgo. *Plin. l.* 15. *c.* 29. Cluere antiqui purgare dicebant. Eoque retert signa Veneris Cluacinæ. V. Cloacina. In hac significatione *cluo* dictum esse per syncop. a *colluo*, putat *Turneb. l.* 25. *c.* 12. nec dissentit *Voss. in Etymol.* ¶ Aliqui cluere pro pugnare exponunt, sed nullum afferunt exemplum, quod satis evincat.

Cluis, e, adject. nobilis, illustris. *Martian. Capell. l.* 4. ubi alii aliter leg.

Clumæ, folliculi hordei. *Festus*.

Cluna. V. Clura.

Clunacŭla, læ, f. idem quod clunaculum. *Gell. l.* 10. *c.* 25.

Clunacŭlum, seu clunaclum, n. 2. culter sanguinarius, dictus, vel quia clunes hostiarum dividit, vel quia ad clunes dependet. *Fest.* ¶ *Scaliger* legit, *victimarium*, vel *saginarias*, quod eo interficerent pecora saginata. Ita erit proprie culter poparum.

Clunālis, le, ad clunes pertinens. *Clunales pedes* apud *Avien. in Arat. v.* 361. sunt pedes posteriores Ursæ cœlestis.

Clunarius, a, um, ad clunes pertinens, ut clunaria lanx, *in fragment. Petronii*, *p.* 51.

Clunicŭlus, i, vel clunicula, æ, diminut. a clunis. *Favorinus* apud *Gell. l.* 15. *c.* 8. Cluniculis avium saturum fieri.

Clunicus, V Cluminus.

Clunis, is, sed sæpius in plur. clunes, nium, tam masc. quam fœm. gen. *natiche*, שת, Germ. *gesesse*, Gal. *la fesse*, Hisp. *nalga*, πυγή, nates, a κλύζω, abluo, purgo, unde clyster. *Juven. sat.* 11. *v.* 16. Tremulo descendunt clune puellæ. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 9. *de equo*. Quod pulchræ clunes, breve quod caput.

Clunistaridysarchides, m. vox joculariter ficta a *Plauto Mil.* 1. 1. 14. ad significandum terribilem quemdam imperatorem hostium, quem Pyrgopolinices, jactator & arrogans miles, vicisse se gloriatur in campis Gurgustidoniis. Conflata est ex duabus Latinis vocibus *clunis*, & *instar*, & totidem Græcis ἡδύς, dulcis, vel δυς, ægre, & ἄρχειν, impero: qua in compositione, præter ridiculum, obsceni quippiam subest.

Clu-

Clunus, a, um, quasi clunatus, unde clunas simias a clunibus tritis dictas existimant. *Fest.*

Cluo, V. Clueo.

Clupēa, f. 1. *chiepa*, θρίσσα, piscis, qui venam quandam in faucibus thynni erodens, ipsum exanimat. *Plin. l. 9. c. 15.* Vocatur & Thryssa, nec dissimilis est harengis. ¶ Est etiam nomen oppidi in Africa. *Liv. l. 27. c. 29.* A *Polybio*, & aliis græce dicitur ἀσπίς, & *clypea* a nonnullis scribitur.

Clura, vel Cluria, æ, simia. Vet. Gloss. Clura, πίθηκος. Et Cluria κερκοπίθηκος. Alii legunt *Cluna*. *Fest.* ¶ Hinc

Clurīnus, a, um, adject. ad simiam pertinens. *Plaut. Trucul. 2. 2. 14.* Tu vero clurinum pecus, de puella deformi loquitur. *Arnob. l. 3.* Clurino cum pecore. Alii legunt *Cluninus*.

Clusāris, re, adject. qui claudit, clusarius. *Hygin. apud Goes. p. 181.* Anguli clusares. Et *p. 156.* Portio quadrata clusaris. ¶ Est a cludo pro claudo, ut &

Clusarius, a, um, ad claudendum aptus, ut angulus clusarius, *Hygin. apud Goes. p. 156.* Latus clusarium. *Ibid. p. 183.*

Clusilis, le, adject. qui facile clauditur. *Plin. l. 9. c. 37.* Conchæ clusiles, & mordaces.

Clusīnus, a, um, adject. a Clusio oppido, ut Clusinum far, quod est genus adoris, sive farris candidius. *Colum. l. 2. c. 6.* Clusini fontes. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 9.* qui locus nunc dicitur *Bagni di S. Cassiano*.

Clusiolum, n. 2. opp. Hetruriæ, supra Interamnam. *Plin. l. 3. c. 14.*

Clusium, *Chiusi*, urbs Etruriæ, olim sedes Porsenæ Regis, in regione *Val de Chiana*, in colle, prope Clanim paludem. *Virg. 10. Æn. 167.*

Clusius, i, dictus est Janus teste *Ovid. 1. Fast. v. 130.* Sed *Macrob. Sat. l. 1. c. 9.* habet Clusius. Dictus est autem *Clusius*, quod pacis tempore ejus templi portæ clauderentur.

Clusor, oris, m. 3. venator, qui silvas, & saltus retibus cingit, & claudit. *Sidon. l. 8. epist. 6.* Clusor statarius nemora circumveniens.

Clusūra, V. Clausura.

Clusus, a, um, adject. idem quod clausus, *chiuso*. *Valer. Flacc. l. 1. v. 239.* Sibi clusos invenit Argos.

Clutus, a, um, o. 1. 2. κλυτός, celebris, unde comp. *inclutus*, nunc inclytus. *Festus*.

Clymĕne, f. 1. κλυμένη, filia Oceani, & Tethyos, vel Minii, & Eurynassæ, uxor Japeti, vel Meropis Regis extremorum Æthiopum Ægypti. Cum forma excelleret, fertur Soli placuisse, & ex eo filium Phaetontem, vel Eridanum, & tres filias, Phaetusam, Lampetien, Lampetusam peperisse, ut a *Theodontio* scriptum est. Sed *Paulus*, & *Leontius* narrant, Clymenem genuisse Phaetontem, & sorores ex Merope, *Leontius* duos filios addit, Iphiclum, & Philacem. *Ovid. 1. & 2. Met.*

Clymeneides, um, sorores Phaetontis. *Ovid. ad Liviam, v. 111.* Sic flevit Clymene, sic & Clymeneides altæ.

Clymenesus, vel Clymenēus, a, um, patronym. a Clymene, ut proles Clymeneja, h. e. Phaeton. *Ovid. 2. Met. v. 19.* *Stat. l. 1. Silv. 2.* Augustum spoliare nemus, Clymenejaque deesse Germina.

Clypea. V. Clupea.

Clypeātus, a, um, clypeo munitus. *Virg. 7. Æn. v. 793.* clypeataque totis agmina densantur campis. *Curt. l. 7. c. 9. n. 2.* In proris clypeatos locaverat.

Clypĕo, as, are, clypeo munire. Verbum est *Pacuvii*. Sic enim ille apud *Non. 2. n. 145.* Clamyde contorta astu clypeat brachium.

Clypeolum, i, n. parvus clypeus. *Hygin. fab. 139.* Eisque clypeola ænea, & hastas dedit.

Clypēus, seu clupeus, seu clipeus, m. 2. & clypeum, n. 2. *scudo*, τζς, Ger. *ein schild*, Gal. *bouclier*, Hisp. *escudo*, ἀσπίς, scutum majus. Dictus est vel a κλέπτω, abscondo, quod hominem tegat, vel a γλύφω, sculpo, quod in eo imagines insculpi solitæ. *Plin. l. 35. c. 3.* Scotis, quibus apud Trojam pugnatum est, continebantur imagines; unde & nomen habuere clypeorum, non, ut perversa Grammaticorum subtilitas voluit, a *cluendo*. ¶ Objicere clypeos ad tela. *Virg. Æn. 2. v. 444.* Ictus clypeo excipere. *Ovid. 12. Met. v. 375.* ¶ Imagines quoque in clypei formam factæ, clypei dicebantur. Quamquam in hac significatione quidam Grammatici *clupeum*, vel *clypeum*, neut. gen. tantummodo dici volunt, quos arguit ipse *Charisius*, qui contraria exempla adducit, & *Plin. l. 35. c. 3.* De his V. *Lipsium in Ann. Tacit. l. 2.* & *Casaubonum ad Suetonii Neronem. c. 16.* ¶ Transfertur eleganter vox clypei ad quodvis præsidium, & tutelam. *Claudian. de 4. Consul. Honor. v. 432.* Subnixus Stilicone tuo, quem fratribus ipse Discedens clypeum defensoremque dedisti. ¶ *Scutum* oblongum est, quadratum, & totum munit corpus; *clypeus* rotundior, cavus, & totum protegit pectus; *Umbo* est in medio clypei pars elevatior. ¶ Clypeis antea Romani usi sunt, deinde postquam facti sunt stipendiarii, scuta pro clypeis fecere. *Liv. l. 8. c. 8.* ¶ *Serv. in Æn. 9.* ait, Clypeum esse peditum, scutum equitum. Sed hac de re V. *Popmam de different. verbor.* ¶ Clypeum etiam antiqui ob rotunditatem corium bovis appellarunt, in quo fœdus Gabiorum cum Romanis fuerat descriptum. *Festus*.

Clysmus, i, purgatio, lotio, clyster. *Scribon. Larg. compos. 155.* His alvus acri clysmo mane trahenda est.

Clyster, eris, m. 3. & clysterium, n. 2. *cristeo*, *serviziale*, *argomento*, Ger. *einklistier*, Gal. *clystere*, Hisp. *clister*, κλυστήρ, medicamentum liquidum, quod intestino injicitur ad abluendam alvum: item instrumentum, quo medicamentum hoc injicitur, a κλύζω, abluo. *Plin. l. 20. c. 3.* Cucurbita infusa clysteribus intestinorum omnium vitiis medetur. *Scribon. Larg. compos. 118.* Per clysteria caldam immittere. ¶ *Macer* penult. corripit: Appositis digitis, aut intus clystere fusis Cave, imiteris.

Clysterĭo, as, are, clystere purgare, vel clysterem immittere. *Veget. l. 1. vel Veterin. c. 42.* Clysteriabis ex aqua calida, & oleo. Al. leg. *clysterizabis*.

Clytemnestra, f. 1. κλυταιμνήστρα, filia Jovis, & Ledæ, soror Helenæ, Castoris, & Pollucis, uxor Agamemnonis, cui Orestem, & Electram peperit. Regressum ex bello Trojano virum in convivio ope Ægysthi adulteri filii Thyestis interfecit, deinde Cassandram interfici jussit Priami filiam, quæ Agamemnoni in rerum divisione sorte obtigerat. Postremo & ipsa occisa est ab Oreste filio in patris ultionem. *Hygin. fab. 117. & 240.*

Clytie, es, f. 1. Oceani Nympha, aliquando ab Apolline adamata, donec illa Apollinis cum Leucothoe concubitum Orchamo patri ejus indicavit. Iratus enim Apollo Clytien gravissimo odio prosecutus est. Illa amoris impatientia cibo, & potu abstinens mane orientem, & vespere occidentem spectabat Apollinem, & quacunque Apollo iter faciebat, oculis sequebatur. Tandem fame, & dolore consumpta mutata est in heliotropium. *Ovid. 4. Met. v. 192. & sequentib.*

C ANTE N, & O

Cnæus, & Cneus, i, m. prænomen Romanum a *nævo* ductum. Scribitur fere duabus tantum prioribus litteris, ut *Cn. Pompejus Magnus*: ipsum autem C pronuntiatur ut G, ut in *Cajus*. Sed & per G scriptum reperitur in *Inscript.* apud *Noris in Cenotaph. Pisan.* ¶ Femininum est *Cnæa*. *Inscript.* apud *Gruter. 274. 2.*

Cnaion, nis, m. 3. acus, qua mulieres caput scalpunt, al. discerniculum. *Fest.*

Cnedinus, a, um, *di ortica*, ut cnedinum oleum. *Plin. 15. 7.*

Cneōrum, n. 2. κνέωρον, κνέωρον, herba quædam, a κνάω, rado, quia linguam mordet, *Plin. l. 13. c. 21.* *Hyginus* casiam interpretatur.

Cnephosus, a, um, o. 1. 2. tenebricosus, a κνέφας, crepusculum, tenebræ, vel a κνέφας, caligo. *Fest.*

Cneus. V. Cnæus.

Cnidus, V. Gnidus.

Cnisa, f. 1. *odore*, nidor, pinguedinis incensæ fumus. *Arnob. l. 7.* Nisi forte bestiarum Deus animas devorat, aut ex aris ardentibus nidorem consectatur, & fumos, pasciturque de cnisis, quas evomunt ardentia viscera.

Cnodax, acis, κνώδαξ, fibula est ferrea. Ferrei cnodaces apud *Vitruv. l. 10. c. 6.* sunt subscudiculæ ferreæ, in exteriori parte rotundæ, in extremis scaporum, vel axium capitibus implumbatæ, vel adactæ, per quas axes, seu torni versantur, *perni*. In aliquibus libris legitur Chodax. Sed χώδαξ græce non invenitur.

Coa vestis, *Coa vestis lagnae*, sive substantive Coa in plur. num. subtilissimum erat vestis genus ex bombyce, adeo tenue, ut corpus pelluceret, dictum a Coo insula, in qua Pamphila Platis filia vestem hujusmodi prima contexuit. Eædem Ceæ vestes dicuntur, a Cea insula. Nam antiqui non convenere in hujus inventi gloria, quam alii Ceæ, alii Coæ mulieri tribuerunt. *Hor. l. 1. Sat. 2. v. 101.* Altera nil obstat, Cois tibi pene videre est Ut nudam. *Ovid. 2. de Arte, v. 298.* Sive erit in Cois, Coa decere puta. ¶ Est etiam Coa mensuræ genus; quo referunt aliqui illud *Cæcilii* de Clytemnestra Quadrantaria, apud *Quintil. l. 8. c. 6.* In triclinio coa, in cubiculo nola. V. *Chea*, & *Nola*.

Coaccēdo, idem ac accedo, vel simul accedo. *Plaut. Cur. 2. 3. 65.* Decem pro his coaccedunt minæ.

Coacervatim, adverb. *a mucchj*, acervatim. *Apul. l. 2. Florid.* Non sigillatim, ac discretim, sed cunctim, & coacervatim offerre.

Coacervatĭo, onis, f. *ammucchiamento*, aggregatio, acervus, cumulus, copia. *Cic. in Part. c. 35.* Frequentatione argumentorum, & coacervatione universa.

Coacervātus, a, um, nom. ex particip. σωρευθείς, collectus, aggregatus. *Cic. in Partit.* Verisimilia cum sunt coacervata proficiunt.

Coacervo, as, idem ac acervo. *Cic. 2. Agr. c. 27.* Ante pecuniæ coguntur, & coacervantur.

Coacesco, is, cui, idem ac acesco, vel simul, vel totus acesco. *Cic. de Senect. c. 18.* Ut non omne vinum, sic non omnis ætas natura vetustate coacescit.

Coacte, adverb. *in ristretto*, *in breve*. *Tertull. de Bapt. c. 12.* Alii plane satis coacte injiciunt. *Gell. l. 10. c. 11.* cum significandum coactius quid & festinatius factum.

Coactilia, lium, n. 3. *feltri*, panni ex lana non texta, vestes ex lana, vel pilis paulo densius compactis, sive coactis. Vet. Gloss. πιλωτόν, Coactile. Hujusmodi vestium mentio fit in *Leg. 25. ff. de aur. & arg.* ¶ *Cæsar de B. C. l. 3. c. 44.* subcoacta appellat. Ubi tamen *Cujac. l. 5. Observat. c. 11.* mavult legere *coacta*, quod *Scaliger* etiam in ipsum textum recepit. ¶ De coactilibus V. *Lips. l. 4. de militia*, *Dial. 6.*

Coactiliaria taberna, in qua coactilia fiunt. *Capitolin. in Pertin. c. 3.*

Coactiliarius, ii, qui coactilia conficit. Vet. Gloss. πιλοποιός. *Lapis Vet.* Lariscus lanarius coactiliarius.

Coactim, breviter, coacte. *Sidon. l. 9. ep. 15.* Schedium raptim, coactimque translator festinus exscripsi.

Coactĭo, onis, f. *radunamento*, συναγωγή, congregatio, conspiratio. *Cic. de Arusp. resp.* Nocturnis vigiliis, & coactione hominum. ¶ Coactio argentaria est munus cogendi pecunias. *Sueton. in Vesp. c. 1.* Coactiones argentarias factitavit.

Coacto, as, are, frequentat. a cogo, sæpe, vel vehementer cogo. *Lucr. l. 6. vers. 1120.* Qua graditur, conturbat, & immutare coactat.

Coactor, oris, m. *raccoglitore*, qui pecuniam cogit, & recipit, officii nomine, ut mercenarii eorum, qui habebant argentariam. *Cic. pro Rabir.* Ut nostri coactores facere solent. ¶ Coactores etiam, & collectarii dicebantur ipsi argentarii in auctionibus, quia pecunias cogerent. *Id. pro Cluent.* Ne multa, perquiritur a coactoribus, idest ab iis, qui auctioni præsunt. ¶ Apud *Catonem de R. R. c. 150.* Coactor est, qui pecus cogit, & servat. ¶ Coactor, qui cogit, & ad faciendum impellit. *Senec. Epist. 53.* Quibus non duce tantum opus est, sed adjutore, atque ut ita dicam coactore.

Coactum, i, n. 2. V. Coactilia.

Coactūra, æ, f. *adunamento*, quod ex aliqua re colligitur, & cogitur, συναγωγή. *Colum. l. 12. c. 50. de oleo exprimendo*: Seorsum reponatur uniuscujusque diei coactura.

Coactus, a, um, nom. ex particip. a cogo, tot fere habet significationes, quot ipsum cogo. *Cic. pro Dom. c. 35.* Cum de me coactus dicerem. *sforzato*. *Nepos in Alcib. c. 4.* Coacti, ut se devoverent. *Sallust. in fragm.* Coactus regredi. *Cic. pro Cæcin.* Coacti, & armati homines, *radunati*. *Ovid. 8. Metam. v. 666.* Lac coactum, *rappreso*. *Plin. 2. 39.* Liquor coactus in nivem. ¶ Coacta alvi, h. e. excrementa crassiora, & duriora. *Celsus l. 2. c. 8.* ¶ Coactæ lacrymæ, h. e. vi expressæ. *Virg. 2. Æn.*

Coactus, us, m. 4. impulsus. *Cæs. B. G. l. 5. c. 27.* Neque voluntate sua, sed coactu civitatis. *Cic. Verr. 4.* Coactu istius quod non senserit judicasse.

Coaddo, idem ac addo. *Cato c. 40. de R. R.* Argillam, vel cretam coaddito.

Coadjicio, is, ieci, ectum, a. 3. simul adjicio, *aggiunger' insieme Colum. l. 12. c. 21.* Coadjicitur in binas urnas ligula cumulata.

Coadjūtor, oris, m. 3. qui simul adjuvat. Habetur de hac voce exemplum in Inscript. apud *Grut.* sed spuria, & nullius adeo auctoritatis.

Coadolesco, is, evi, ultum, n. 3. *crescer' insieme*, simul adolesco. *Tertull. de Anima, c. 16.* Exinde inolevit, & coadolevit in anima ad instar jam naturalitatis.

Coadōro, as, simul adoro. *Ambros. 3. de Spiritu S. c. 12.* & *Justin. in Cod. 1. 1. 4.*

Coadunatĭo, onis, *adunamento*, actus adunandi. *Justinian. in Cod. l. 5. tit. 12. leg. ult.*

Coadunatus, a, um, adunatus. *Aurel. Vict. Vir. illustr. c. 1.* Coadunatis Pastoribus civitatem condiderunt. Alii leg. *Adunatis*. *Paul. Leg. 9. ff. de Pact.* In unam summam coadunatæ.

Coadūno, as, are, idem quod aduno, *adunare*, συνάγω. *Dictys Cret. Belli Troj. l. 4. c. 13.* Haud prius abire destitit, quam reliquiæ coadunarentur. *Ulpian. Leg. 7. ff. ad exhibendum*, §. 2. Si brachium statuæ coadunaverit.

Coædificātus, a, um, inædificatus. *Cic. in Partit. c. 10.* Loci culti, an inculti; celebres, an deserti; coædificati, an vasti, *luoghi con fabbriche*.

Coædifico, as, *fabbricare in qualche luogo*, inædifico. *Cic. Attic. l. 13. epist.*

epist. 31. Campum Martium coædificari. Manut. quod in suo libro legerat cum, vel tum ædificari, putabat emendandum totum ædificari.

Coæqualis, idem ac æqualis. Colum. l. 8. c. 14. In gregem coæqualium compellitur. Petron. in Satyr. c. 136. Sincipus coæquale natalium suorum. h. e. ejusdem ætatis.

Coæqualitas, atis, æqualitas. Modest. Dig. 27. t. 8. Coæqualitas honorum militiæ.

Coæquatus, a, um, æquatus. Sallust. ad Cæs. de republ. ordin. 2. Coæquati dignitate, pecunia, virtute.

Coæquo, as, idem ac æquo. Sallust. Catil. c. 20. Coæquare montes. Id. ad Cæs. de rep. ordin. coæquare gratiam omnium difficile est, esser in grazia de tutti.

Coæquus, a, um, o. t. 2. æqualis. Plin. l. 6. c. 28. Ex innumeris populis pars coæqua in commerciis, aut latrociniis degit.

Coætaneo, as, apud Tertull. de resur. carn. c. 45. significat coætaneum esse.

Coætaneus, o. t. 2. d'una medesima età, Germ. der eines alters ist, ὁμήλιξ, ejusdem ætatis, vel qui ætate eadem vixit. Porcius Latro in Declam. in Catil. Scipionis coætaneo suo. Adde Apul. l. 8. Milef. p. 204. edit. Elmenh. & Tertul. advers. Hermog. c. 6.

Coæstimo, simul æstimo. Affertur a Lexicographis exemplum ex Celso JCto ff. l. 47. tit. 2. l. 67. vel 69. Sed al. leg. æstimabitur, non coæstimabitur.

Coæternus, a, um, simul æternus. Legitur apud Tertull. advers. Hermog. c. 11. Hieronym. ep. 57. & Augustin. serm. 38. de verb. Dom. c. 7.

Coævus, o. t. 2. æqualis, cum aliquo ætate conjunctus, d'una istessa età, Gal. d'un meme age, Hisp. de la misma edad, ἰσῆλιξ, ejusdem ævi. Prudent. hym. Epiph. v. 137. Inter coævi sanguinis Fluenta solus integer.

Coagitatio, idem ac agitatio. Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. Animo primum calescit ab ipso spiritu, deinde coagitatione pulmonum. Victorius, & Gruterus fidem MSS secuti legunt contagione.

Coagitatus, a, um, simul agitatus. Marcell. Empir. c. 8. Fel melle mixtum, & diu coagitatum.

Coagito, as, agitare, mescolare. Apic. 2. 1. & 4. 3.

Coagmentatio, f. connessione, concatenazione, nexus, compositio, constructio, conjunctio. Cic. 1. de nat. Deor. c. 7. Quæ est coagmentatio non dissolubilis?

Coagmentatus, a, um, adject. συνεζευγμένος, connexus, compactus, connesso. Cic. Tusc. 1. c. 29. Nihil admixtum, nihil concretum, nihil coagmentatum, nihil duplex. Curt. l. 4. c. 7. n. 23. Habitus gemmis coagmentatus.

Coagmento, as, a. 1. connettere, congiungere, חבר, Germ. zusammen fügen, Gal. assembler, coler ensemble, Hisp. travar uno con otro, συναρμόζω, conjungo, compono. Cic. de Sen. c. 20. Opus ipsa suum eadem, quæ coagmentavit, natura dissolvit. ¶ Translate Cic. de Orat. c. 23. Verba verbis quasi coagmentare negligas. Id. Philip. 7. cap. 8. Coagmentare pacem.

Coagmentum, i, connessione, congiunzione, חבר, Gall. assemblement, enrassé, compositio, compago. Ammian. l. 20. c. 14. Coagmenta fodiens lapidum recens structorum. Plaut. Mostel. 3. 2. 141. Coagmenta in lectulus. ¶ Eleganter ad literarum compositionem transfert. Gell. l. 17. c. 9. Literæ, inquit, singularæ sine coagmentis syllabarum.

Coagulatio, f. 3. quagliamento, πῆξις, actus coagulandi. Plin. l. 18. c. 10. Venenum est in prima lactis coagulatione.

Coagulatus, a, um, adject. quagliato, rappigliato, ut coagulata pix, Plin. l. 16. c. 11. Lac coagulatum, Id. 20. 14.

Coagulo, as, a. 1. coagulare, rappigliare, קפא, Germ. zusammen trinen, Gall. cailler, Hisp. cuajar, πήγνυμι, cogo, constringo. Plin. l. 12. c. 25. Summi probatio balsami est, ut lac coagulet.

Coagulum, n. 2. presame, caglio, coaguio, קיבה, Germ. kefelab, Gall. pressure, Hisp. cuajo, πυτία, id, quod ad densandum lac adhibetur, ut ventriculus vituli, a coago, vel cogo, denso, stringo. Ovid. 13. Metam. v. 830. Partem liquefacta coagula durant. Plin. l. 11. c. 41. Coagulum hinnuli, leporis, hædi laudatum. ¶ Translate coagulum dicitur quidquid connectit, ac jungit. P. Syrus in Mimis: Amicitiæ coagulum unicum est fides. Gell. l. 12. c. 1. Coagulum animi, atque amoris.

Coaleo, les, n. 2. συνέχομαι, cohæreo, concresco, a con & obsoleto aleo pro alo. Plin. l. 14. c. 2. Ut nisi pinguissimo solo coaliere non possit. Alii leg. colere non possit.

Coalesco, is, coalui, n. 3. unirsi, attaccarsi, e crescere, סבך, דבק, συμφύομαι, concresco, a coaleo. Arborum proprium. Colum. de arborib. c. 27. Interposito triennio coalescet ficus olivæ. ¶ Plin. l. 9. cap. 51. A partu coalescit vulnus, h. e. constringitur, clauditur. ¶ Gell. l. 7. c. 7. Pars in unam vocem coaluisset, h. e. convenisset, conjuncta esset. ¶ Ad animum transtulit Liv. l. 23. c. 35. Tanta concordia coaluerant omnium animi.

Coalitus, a, um, unito, cresciuto, o rassodato, concretus, confirmatus. Gell. l. 12. c. 1. Interest, cujus ex sanguine concretus homo, & coalitus sit. Tacit. l. 14. in princ. Vetustate Imperii coalita audacia.

Coalluo, is, ere, est per alluvionem aliquid augere. Pompon. de acquir. rer. dom. l. Ergo. ubi alii leg. colluere.

Coamicus, m. 2. simul amicus. Cic. de Amic. c. 26. Hodie me ante omnes coamicos stultos senes versaris. Emendati Codices habent, Comicos.

Coangustatus, a, um, in angustum redactus. Hirt. de B. Hispan. c. 5. Milites ripis appropinquantes coangustati præcipitabantur.

Coangusto, as, ridurre in istretto, idem ac angusto. Cicer. 3. de Leg. c. 14. Hæc lex dilatata in cunctum ordinem coangustari etiam potest.

Coaptatio, onis, f. apta conjunctio. Augustin. l. 4. de Trinit. c. 2. In omni compaginatione, vel, si melius dicitur, coaptatione creaturæ. Hanc enim coaptationem (sic mihi nunc occurrit) dicere volui, quam Græci ἁρμονίαν vocant.

Coaptatus, a, um, apte conjunctus. August. l. 22. de Civ. Dei, c. 24. a med. Mensuræ quibus inter se cuncta connexa sunt, & coaptata.

Coarctatio, idem ac arctatio. Liv. l. 27. c. 46. Coarctatio plurimum in angusto tendentium facilior futura erat. Hirt. Bel. Alex. c. 74. Cæsar videbat inanem ostentationem, & eo loco militum coarctationem. Vitruv. l. 9. c. 9. laxationi opponit.

Coarctatus, a, um, ristretto, coangustatus. Cic. Attic. l. 7. ep. 10. Cn. noster adhuc in oppidis coarctatus. Colum. l. 8. c. 7. Gallinæ in caveis ita coarctatæ, ne versari possint. ¶ Translata, Tacit. 2. hist. c. 71. Coarctati consulatus. h. e. ad brevius tempus redacti.

Coarcto, & coarto, as, a. 1. restringere, idem ac arcto. Cic. 3. de Orat. c. 35. Quæ coarctavit, & peranguste refersit in oratione sua, dilatet nobis, atque explicet. ¶ Est etiam cogere. Paul. l. 57. de contrah. empt. Coartandus est emptor conditionem adimplere.

Coareo, es, vel coaresco, is, arui, n. 2. vel 3. simul, vel valde areo. Vitruv. l. 7. c. 11. Ab ignis vehementia confervescendo cum coaruerint.

Coarguo, is, mostrare, far vedere, provare, idem ac arguo. Cic. l. 1. Acad. c. 4. Errorem alicujus coarguere. Et Ver. 6. c. 47. Coarguere reum testibus. ¶ Cum infinito, Hirt. de Bel. Alex. c. 68. Cum defectionem ejus nullam posse excusationem recipere, coarguisset.

Coarticulo, as, distinguere. Arnob. 1. adv. gent. a med. Ora coarticulare mutorum. i. e. facere, ut muti articulate loquantur.

Coaspernor, aris, idem quod aspernor, vel simul aspernor. Tacit. hist. l. 1. c. 9. Severitas ejus augebat coaspernantes veterem disciplinam.

Coassatio, vel coaxatio, onis, tavolato, assito, παλίωσις, coassandi actus, contabulatio. Plin. l. 36. c. 25. Necessarium binas per diversum coassationes substerni. Adde Vitruv. l. 5. c. 1. & l. 7. c. 1.

Coasso, vel coaxo, as, a. 1. intavolare, Germ. zusammen taselen, Gall. entabler, Hisp. entablar, σανιδόω, contabulo, ab aliis. Vitruv. lib. 7. c. 1. Cum coassatum fuerit, supra altera coaxatio tranversa sternatur. ¶ Coaxare est etiam ranarum proprium, gracidare. Auctor carm. de Philomela. Garrula limosis rana coaxat aquis. Suet. Aug. c. 94. Atque ex eo negantur ibi ranæ coaxare.

Coassolet, assolet. Plaut. Epid. 2. 1. 5. ubi alii leg. assolet.

Coatræ, seu Coactræ, populi inter Assyriam, & Mediam, qui Coactram M. incolunt, apud quos arbores sunt maxima proceritate.

Coauctio, onis, f. 3. augmentum, accrescimento. Cicer. Verr. 4. cap. 81. Ex coauctione annonæ, atque æstimationis.

Coaugmentatus, a, um, auctus. Martian. Capell. lib. 5. ubi al. leg. coagmentatus.

Coax, vox ranarum, teste Serv. ad Æn. 7. 1. 16.

Coaxo, V. Coasso.

Cobio, m. 3. piscis ex genere chromborum. Plin. l. 32. c. 5. Vide Gobio.

Cobion, tithymali species. Plin. l. 24. c. 8.

Cocalides, um, f. filiæ Cocali. Fuit autem Cocalus Rex Siciliæ, qui Dædalum ab Creta Minois iram fugientem recepit, ipsumque Minoem, qui fugitivum Siciliam usque persequutus fuerat, hospitio exceptum, per insidias filiarum ope interfecit. Sil. 14. v. 42.

Cocalides, um, f. filiæ Cocali Siciliæ Regis, quæ Minoa fraude interfecerunt. Sil. l. 14. v. 44.

Coccetum, vel Cocetum, i, n. 2. genus edulii ex melle, & papavere factum. Fest.

Coccĕus, o. t. 2. di grana, granatino, צבע תולעה, Germ. scharlach rote, Gal. d'escarlate, Hisp. de grana, κόκκινος, quod cocci colorem habet. Lamprid. in Alexand. c. 42. Coccea lacerna. Al. leg. coccinea.

Coccinatus, o. t. 2. κοκκοβαφής, qui coccineis vestibus indutus est. Martial. l. 1. epigr. 97. Qui coccinatos non putat viros esse. Suet. Domit. c. 4. Puerulus coccinatus.

Coccinĕus, o. t. 2. idem ac cocceus. Plin. l. 21. c. 31. Alterum, cui acini coccinei, granosi folliculi. Martial. l. 14. epigr. 131. Coccineæ lacernæ. ¶ Colorem coccineum (qui latine & spadicus, & roseus, & Phœniceus vocatur) aliqui censent eum esse, quem vulgo scharlatum & chermesinum dicimus. De scharlato non repugnem. At chermesinus alius est. Nam etsi coccum Serapioni, aliisque Arabibus chermes dicitur, tamen nihil hoc ad nostrum chermesinum, quia fit e granulis, quæ vulgaris pimpinellæ radicibus adhærent. Voissius ex Matthiolo.

Coccinum, substant. n. 2. κόκκινον, vestis coccinea. Mart. l. 4. epigr. 28. Coccina famosæ donas, & janthina mœchæ.

Coccinus, a, um, o. t. 2. cocco tinctus, sive cocci colorem referens, ut Coccina vestis, cocco infecta. Martial. l. 14. epigr. 131. Petron. in Satyr. c. 28.

Coccum, ci, n. 2. grana, cocco, תולע, Ger. graine, Gall. graine, Hisp. grana, κόκκος, frutex surculosus, parvus, in Turdetania, Galatia, Attica, Peloponneso, &c. cui grana adhærent lentis faciem referentia, quibus granis sericea, laneaque stamina tinctores inficiunt. Ejus granum dicitur coccum neut. gen. Differt a purpura. Nam coccus frutex est, purpura genus conchæ in mediis faucibus liquorem illum habens tingendis vestibus expetitum. Coccinæ item vestes a purpureis colore differunt. Hinc Ulpian. l. si cui lana ff. de leg. t. 3. negat, coccum contineri purpuræ appellatione. Nam coccineus color exuberantiam quandam, ac splendorem ruboris præ se fert. Plin. l. 21. c. 8. Colores animadverto tres esse principales, unum in cocco, qui in rosis micat, gratius nihil traditur aspectu. Sed tamen purpura interdum latius accipitur. Horat l. 2. Sat. 6. vers. 102. Rubro cocco tincta vestis.

Coccyx, ygis, masc. 3. Cuculus avis. Hunc describit Plin. l. 10. c. 9.

Cocetum, V. Coccetum.

Cochlacæ, vel cochleacæ, vel cochleæ, f. 1. sunt lapides ex flumine rotundi ad cochlearum similitudinem. Fest.

Cochlea, f. 1. chiocciola, lumaca, שבלול, κοχλίας, proprie testa limacis, & metonymice limax, qui testam habet, a κυκλῶ, gyro, quia cochleæ testa est tortilis, ac turbinata. Cicer. de Div. 2. 64. Si quis Medicus ægroto imperet, ut sumat terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam potius, quam hominum more cochleam diceret. ¶ Translate apud Vitruv. l. 6. c. 9. est lignum in torculari erectum, striatum, quod dum vertitur, prælum attollit, vel demittit. ¶ Item instrumentum haustorium, quod vulgus pompam vocat, cujus in medio rota est, quæ dum a calcantibus versatur, machina introrsus claviculatim detornata aquas exorbet ex aquario septo, & retrorsus emittit. Vitruv. l. 10. c. 11. Bud. annot. prior. in Pand. ¶ Item genus ostii tortuosi, & oblique flexi. Var. de R. R. l. 3. c. 5. Ostium habere humile, & angustum, & potissimum ejus generis, quod cochleam appellant.

Cochleare, & per apocopem cochlear, n. 3. cucchiaro, κοχλιάριον. Col. l. 12. c. 21. cochlear cumulatum. Mart. in Apoph. epig. 121. Sum cochleis habilis, sed nec minus utilis ovis, numquid scis, potius cur cochleare vocer? Est enim lingula quædam ex altera parte teres, & acuta. Itaque pars ejus una aptissima est ad extrahenda ova, & ligula dicitur, altera ad extrahendas cochleas, & cochleare appellatur. Ejus figura habetur in antiquarum rerum Museis. Non est igitur patina ad capiendas cochleas, & ova, ut putat Salmas. in not. ad Pollion. p. 340. & Græv. in addit. ad Thes. Fabri, quod antiqua cochlearia nunquam viderint. Multo minus verum est, quod eruditi quidam scripserint, cochlear dici a forma, & cochlearum testis primum in hunc usum adhibitis. ¶ Est etiam mensura liquidorum, quarta pars cyathi, Col. l. 12. c. 21. & Plin. l. 27. c. 4.

Cochlearis, re, adject. ut cochlearis mensura, Plin. l. 21. c. 27. ubi alii aliter legunt.

Cochlearium, rii, n. 2. vivarium, in quo cochleæ asservantur. Varr. 3. de R. R. c. 14. Idoneus sub dio sumendus locus cochleariis. ¶ Item mensura minima rerum liquidarum, quæ duodecies sumpta explet cyathum. Plin. l. 20. c. 22. Si cochlearii mensura in die sorbeatur. Scribon. Larg. compos. 122. Sumuntur cochlearia tria cumulata.

Cochleatim, adverb. ad modum cochleæ. Sidon. l. 4. ep. 15. Agger cochleatim fractus.

Cocio, onis, m. 3. qui in emendis, vendendisque mercibus tarde pervenit ad justi pretii finem, a cunctatione, quasi cunctio. Ita Fest. Plaut. Asin. 1. 3. 31. Vetus est, Nihili cocio est. V. omnino Taubman. Adde Mil. 3. 2. 29. Vide & Gell. l. 16. c. 7. Gloss. Vet. Cocio, μεταβολεύς.

Cocionor, aris, ari, cunctari in emendo. Quintil. Declamat. 12. c. 21. Diu cocionatus est. V. Salmas. de usuris, p. 345.

Cocinatorius, } V. Coquinatorius.
Cocitatorius, }

Cocles,

Cocles, itis, m. 3. *losco, chi ha un'occhio solo*, Gall. *borgne, qui ne voit que d'un oeil*, Hisp. *menguado de un ojo*, [illegible] hoc est, luscus, qui unum tantum habet oculum. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Qui altero lumine orbi nascerentur, coclites vocabantur. ¶ Horatius Cocles, vir Romanus, qui, Porsenæ Regis exercitu per Sublicium pontem transire conante, solus hostium impetum sustinuit, donec a tergo pons a sociis frangeretur, quo fracto armatus in Tyberim desiluit, multisque super incidentibus telis incolumis ad suos tranavit. *Liv. l.* 2. *c.* 10.

Cocta, æ, f. aqua decocta. *Martial. l.* 2. *epigr.* 85. Vimine clausa levi niveæ custodia coctæ. Sic enim legendum putat *Scriverius*.

Coctānum, V. Cotonum.

Coctibilis, le, o. 3. *da cuocere*, Ger. *dass sich leichtlich und gern Kochen lesst*, Gal. *aisé a cuire, facile a digerer*, Hisp. *cosa que presto se cueze*, [illegible], quod facile coquitur. *Plin. l.* 16. *c.* 6. Glans fagea succo hilarem facit, carnem coctibilem. Scribitur & *coquibilis*.

Coctilia, orum, ligna cocta, arida, seu acapna, quæ sc. fumum non faciunt. *Trebell. Poll. in Claud. c.* 14. ¶ Non multum differebant a carbonibus: nec enim manu, sed batillis tractabantur, quod indicat locus *Trebellii cit.* Hæc ligna cocta dicuntur *Leg.* 167. *ff. de verb. signific.*

Coctilicius, a, um, ut coctilicia taberna, in qua scil. coctilia venduntur. *Capitol. in Pertinace*, *c.* 3. Alii leg. Coctiliaria.

Coctilis, & le, o. 3. *cosa cotta*, Germ. *gekocht*, Gall. *cuit, fait par cuisson*, Hisp. *cosa cozida*, [illegible], res, quæ cocta est. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Observatione siderum coctilibus laterculis inscripta. *Ovid. Met.* 4. *v.* 58. Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem, &c.

Coctio, onis, f. 3. [illegible], ipse coquendi actus. Unde *coctionem facere*, pro concoquere, & cibum in ventriculo conficere, *digerire, fare la digestione*. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Coquitur & in melle cibi gratia, maxime ut coctionem facias.

Coctivus, a, um, o. 1. 2. *cotto, che facilmente si cuoce*, [illegible], quod facile coquitur, vel maturatur, vel concoquitur, ut *coctivum legumen, coctiva castanea*. *Plin. l.* 15. *c.* 23. Popularibus magis, quæ coctivæ vocantur.

Coctōnum. V. Cotonum.

Coctor, oris, m. 3. qui coquit, coquus, *cuoco*. *Petron. in Satyr. cap.* 95. Coctores, insularii que. Al. leg. *lictores*. ¶ Apud *Plaut. Pœn.* 3. 2. *v.* 9. *Pareus* legit: Juris coctores, qui lites creant. Sed *Turneb. l.* 15. *c.* 7. legit: *coctiores*. ¶ Item Prodigus, *Senec. l.* 4. *de Benef. c.* 26. Quis coctori credet pecuniam? Ubi *Gruter.* & *Gronov.* leg. *decoctori*.

Coctūra, f. 1. [illegible], coctio, aut id, quod coquitur. *Colum. l.* 12. *c.* 18. Si quinta pars picis Brutiæ in universam coctūram adjiciatur. *Apic. l.* 6. *c.* 2. Dimidia coctura decoques dum obduretur. ¶ Item calor, & cœli temperies, qua fructus maturescunt. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Ea cœli temperies fulsit, quam coctūram vocant.

Coctus, a, um, o. 1. 2. *cotto*, [illegible], Germ. *gekocht*, Gal. *cuit*, Hisp. *cozido*, [illegible], a coquendo, quod crudum non est, sed assum, elixum, aut frixum. *Hor. l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 28. Coctus pavo. *Suet. in Claud. c.* 38. Cocta vendere. ¶ Ponitur & pro lucubrato, vel maturo. *Cic. l.* 13. *Att. ep. ult.* Bene coctus, & conditus sermo. *Plin. l.* 12. *c.* 5. Coctus solibus fructus. ¶ *Plaut. Pœn.* 3. 2. 9. Hodie juris coctiores non sunt, qui lites creant. *hoc est in jure periti*. Sed alii leg. *coctores*. V. *Taubman.* ¶ *Ligna cocta* quid sint vide in voce *coctilia*. ¶ *Propert.* 3. 9. 22. Agger coctus. *h. e.* e coctis lateribus factus. *Id.* 4. 5. 60. Rosaria cocta. *rose appassite*. ¶ Ponitur etiam pro maturo. *Cic. de Senect. c.* 19. Poma matura, & cocta. *Plin.* 12. 5. Coctus solibus fructus.

Cocūlum, [illegible], vas æneum, coctionibus aptum, *Fest.* ¶ Cocula item, ligna minuta, quibus facile decoquuntur obsonia. *Plaut. Capt. act.* 4. *sc.* 2. *v.* 67. Epulas foveri coculis ardentibus. Alii leg. *foculis ferventibus*. Hac significatione est etiam apud *Fest.*

Cocus. V. Coquus.

Cocytia, orum, sacra inferna in honorem Proserpinæ, quæ solebant facere mulieres maleficæ ad amorem conciliandum. *Horat. Epod.* 17. *v.* 56. Inultus ut tu riseris Cocytia. Alii leg. *Cotytia* a Corytione Dea impudicitiæ.

Cocytius, a, um, ad Cocytum pertinens, ut *Cocytia æquora*, apud *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 471.

Cocytus, m. 2. [illegible], flu. Epiri. ¶ Item flu. Campaniæ, qui in Lucrinum lacum influit. ¶ Nomen hoc latine fletum significat, a [illegible], fleo. Hinc Poetæ fabulati sunt, Cocytum fluvium esse Inferorum, qui e Styge profluit. *Virg. Æn.* 6. *v.* 132. Cocytusque sinu labens circumfluit atro.

Coda, f. 1. *coda*, a veteribus dicebatur pro cauda, Ut canis sine coda. *Varro apud Non.* 2. 135. & *l.* 2. *R. R. c.* 7.

Codēta, V. Caudeta.

Codex, icis, m. *tronco*, Ger. *der Stamm*, Gall. *le tronc*, Hisp. *el tronco*, [illegible], truncus, vel stipes arboris, cui cortex detrahitur, a caudex. *Colum. l.* 4. *c.* 8. Nec tam celeriter radiculæ inveterato jam codice enascuntur. Præter ea, quæ in verbo *Caudex* dicta sunt, *codex robustus* dicitur a *Plaut. in Pœn.* 5. 3. 34. ligneus stipes, quem alligati servi, qui deliquissent, trahebant, eique insidebant. Ita *Turneb. l.* 23. *c.* 21. Alii intelligi volunt locum in carcere, ex quo sontes præcipitabantur. Ex *Festo*. ¶ Verum frequenti notione *Codex* accipitur pro libro, *libro, codice*: nam in codicibus arborum solebant Veteres scribere, sive in tabulis e caudice sectis, quæ cera inducebantur, stylo osseo, vel æneo. *Cic.* 3. *Verr. c.* 46. Multos codices implevit earum rerum. ¶ Hinc Codicem scribere, instituere, recitare, & referre in codicem, &c. *Cic.* ¶ Codex in negotiatorum rationibus dicitur præcipuus liber, qui accepta, & expensa continet. *Id. pro Rosc. Com. c.* 2. Non habere se hoc nomen in codice accepti, & expensi. ¶ Codex [illegible] dicitur a Jurisconsultis volumen in duodecim libros divisum, in quibus leges Romanorum Imperatorum continentur.

Codicarius, V. Caudicarius.

Codicillāris, re, o. 3. quod spectat ad codicillos, ut *Potestas codicillaris*, quæ a Principe confertur ad conficiendos codicillos, vel quæ beneficio Principis, & diplomate Regio obtinetur, quo mandatur munus publicum. *Leg. Judices, C. de dignit. l.* 12. ¶ *Pontificatus codicillares* dicuntur a *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 49. qui missis codicillis a Principe cuipiam pro arbitrio deferuntur.

Codicillus, m. 2. *codicillo, lettera*, [illegible], Germ. *letzter, willmeinl*, Gall. *codicilles*, Hisp. *el codecillo de testamiento*, [illegible], parvus codex, seu liber, in quo minoris formæ tabulæ compactæ, & pluralis fere est numeri. *Cic. l.* 9. *Fam. epist. ult.* Accubueram hora nona, cum ad te harum exemplum in codicillis exaravi. *Id. Philipp.* 8. *c.* 10. Sententias nostras in codicillis, & omnia verba referebat. ¶ Et quia sæpe in hujusmodi codicibus etiam epistolæ perscribebantur, ideo codicilli pro epistolis sæpe usurpantur. *Cic. l.* 6. *Fam. epist.* 18. Quæsivi a Balbo per codicillos quid esset in lege. Et *l.* 4. *epist.* 12. Puer mihi obviam venit cum codicillis. ¶ Præcipue autem codicilli dicuntur literæ, quæ ad præsentes mittuntur, *viglietto*. *Senec. epist.* 55. Video te, mi Lucili, cum maxime audio; adeo tecum sum, ut dubitem, an incipiam, non epistolas, sed codicillos tibi scribere. *Lips. Institut. epist. c.* 2. ¶ Codicilli etiam dicuntur diplomata, & constitutiones Principum, *patenti*. Ita *Suet. in Claud. c.* 29. codicillos officiorum dixit, quibus officia deferebantur. ¶ Item codicillus est parvus truncus, *picciol tronco, o pedale*. *Cato R. R. c.* 55. & 130. Codicilli oleaginei. Denique codicillus dicitur scriptura, qua quis ultimam suam voluntatem significat, minus tamen solemnis, quam testamentum, *codicillo*. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 64. Sine ullo funeris solemni crematur. Ita enim codicillis præscripserat.

Codicula, æ, f. 1. diminut. a cauda, vel coda. *Apic. l.* 7. *c.* 1. Callum, lumbelli, codiculæ, Alii leg. *Corcula*.

Codo, V. Cudo, onis.

Codrus, ultimus Rex Atheniensium, Melanthi filius, qui, cum cives sui gravi bello a Lacedæmoniis premerentur, responditque Oraculum, *Quorum dux ab hoste esset occisus, eos fore superiores*, deposita veste regia, in castra hostium perrupit, ibique interemptus est. *Horat. l.* 3. *od.* 9. Hinc proverb. *Codro generosior*. ¶ Fuit etiam Romæ tempore Domitiani Codrus poeta malus, & pauperrimus, de quo *Juvenal. sat.* 3. *v.* 203. & 208.

Cœlesyria, sive Syria Cœle, [illegible], *Beca, Bachalbec*, pars Syriæ, inter Syriam propriam, Phœniciam, & Palæstinam, a [illegible], cavus, depressus. *Plin.* 5. 12. & 20.

Cœliăcus morbus, alias alvinus, *dolor celiaco*, [illegible], qui inferius stomachi orificium infestat, a [illegible], alvus. *Cato R. R. c.* 25. Cœliacus dolor. ¶ Qui hoc morbo laborant, cœliaci appellantur. *Plin. l.* 20. *c.* 14. & *alibi*. ¶ Medicamenta etiam, quibus huic malo occurritur, *cœliaca* dicuntur. *Plin. l.* 20. *c.* 18.

Cœlius mons, V. Cælius.

Cœlum, V. Cælum.

Coemendātus, a, um, adject. emendatus. *Arnob. l.* 2. Coemendata ad exitum perducere.

Cœmeterium, ii, n. [illegible], Græce significat locum ad dormiendum destinatum, a [illegible], dormio: item locum, in quo sepulta jacent mortuorum corpora, *cimitero*. In hac posteriori significatione adhibetur a *Tertull. de Anim. c.* 51. & *Hieron. de Script. Eccl. de S. Ignatio*.

Coĕmo, is, emi, ptum, a. 3. *comperare*, idem quod emo, vel simul emo. *Cic.* 6. *Verr. c.* 59. Quæ tum non modo non vendebant, verum etiam coemebant. ¶ Mercede conducere. *Sueton. in Vespas. c.* 18. Præstantes poetas, necnon & artifices coemit. V. ibi *Casaub.* & *Torrent.* Alii aliter leg.

Coempitalis, ale, V. Coemptionalis.

Coemptio, onis, f. 3. apud Veteres JCtos est contractus quidam nuptialis, quo se uxor, & maritus invicem coemebant per formulas illas: *Vis me tibi esse matrem familias? Vis me tibi esse patrem familias?* Differt ab usu, & confarreatione, quæ duo præterea matrimonii genera fuere. *Cic. pro Flac. c.* 34. In manum convenerat. Nunc audio; sed quæro, utrum usu, an coemptione. Usu non potuit; nihil enim, &c. Coemptione? Omnibus ergo auctoribus. ¶ Hinc coemptionem facere; quod etiam ad alia transfertur, ut est in voce sequenti. ¶ Coemptionis faciendæ ratio hæc erat *Varrone* auctore apud *Non. c.* 12. *n.* 50. Mulier nubens tres ad virum asses ferre solebat, atque unum quidem, quem manu tenebat, tanquam emendi causa marito dabat; alium, quem in pede habebat, ponebat in foco Larium familiarium; tertium in sacciperio cum condidisset, compito vicinali solebat resignare; atque hoc pacto dicebatur in potestatem mariti venire.

Coemptionālis, le, adject. est, simul venalis. Hinc coemptionalis senex, apud *Plaut. Bacch.* 4. 9. 52. & *Curium ad Cic. Fam.* 7. *epist.* 29. dicitur senex nullius pretii, qui solus vendi nequit, sed cum aliis gregatim. ¶ Aliter accipitur *Coemptionalis senex* apud JCtos. Est enim ille, qui ex veteri more condendi testamenti per æs, & libram, emens hæreditatem accedebat, & familiæ sacra in se transferebat, ut secum commoverentur, & sic hæres ab hoc onere liber esset. Sacra enim privata ex lege XII. Tabul. perpetua esse debebant, & ad hæredes transire. Itaque fictitia quadam venditione in pauperrimos senes transferebantur, quibus nulli essent hæredes. Hi porro *coemptionem facere* dicebantur. h. e. simul emere hæreditatis jura. Nisi malis dicere, non a testatore, sed ab hærede ipso post aditam hæreditatem comparatum esse senem, cui fictitia mancipatione hæreditatem traderet, & a quo rursus nova stipulatione illam redimeret. Quo fiebat, ut a sacrorum onere liber esset, quippe qui non hæreditatis, sed emptionis titulo possidebat. *Cic. pro Mur. c.* 12. Sacra interire illi noluerunt: horum ingenio senes ad coemptiones faciendas, interimendorum sacrorum causa, reperti sunt. V. *Gronov. de pecun. Vet. l.* 4. *c.* 7. & *Pareum in Lex. Crit.* ¶ In loco sup. cit. *Plauti* al. leg. *Coempitalis*, eodem tamen sensu.

Coemptor, & Coemtor, oris, m. 3. *comperatore*. *Apul. in Apolog. p.* 321. Testium coemptor. *Juven. Sat.* 14. *v.* 293. Frumenti dominus, piperisque coemptor. Al. leg. *coempti*. ¶ Item qui coemptionem facit. *Ulpian. in l. regular. tit.* 11. *de tutelis*, ubi al. leg. *coemptionator*.

Coemptus, & Coemtus, a, um, emptus, *comperato*. *Horat. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 245. Luscinias prandere coemptas.

Cœna, æ, f. 1. vespertina mensa, *cena*, Gal. *un soupér*, Hisp. *la cena*, [illegible], apud antiquos dicebatur, auctore *Festo*, quod nunc est prandium, *vesperna* autem dicebatur, quam nunc cœnam dicimus, a [illegible], epulum, convivium, cibus, vel quasi [illegible], communis, ob communionem vescentium, quod veteres Romani soliti essent simul cibum capere. Hinc, quia cœna proprie est communis convivarum victus, festivus quidam vir, ut *Plutar.* narrat *præfat. in l.* 7. *Sympos.* negabat, se cœnasse, si solus cœnasset. *Cic.* 5. *Tusc.* 34. Negavit, se jure illo nigro, quod cœnæ caput erat, delectatum. ¶ Dicimus autem ad cœnam invitare, vocare, stare; cœnam parare, dare, apponere, &c. de quibus passim probati Scriptores. ¶ Cœna adventitia, quæ redeuntibus peregre amicis dabatur, quæ & viatica, & adventoria dicta est. *Sueton. in Vitell. c.* 13. Famosissima super cæteros fuit cœna ei data adventitia a fratre. ¶ Translate *Martial. in præfat. l.* 12. Ne quid tamen advenienti tibi, & exigenti negarem, studui paucissimis diebus, ut familiarissimas aures tuas exciperem adventoria sua. ¶ Cœna recta, h. e. legitima, quæ opponebatur sportulæ. *Martial. l.* 8. *epigr.* 50. Promissa est nobis sportula, recta data est. V. *Rectus*. ¶ Cena sine diphthongo scribi vult *Manut. in orthograph.* ex vetusto Bembi Terentio, & ex antiquis lapidibus, quos affert. Quod si cum diphthongo scribendum sit, non per æ, sed per œ, ut patet ex allatis græcis etymologiis, in quibus græce est οι.

Cœnacularia, æ, f. 1. est ars, qua quis integras ædes conducit, postea cœnacula singula pauperibus lucri gratia locat, *far' il locandiere*. *Ulpian. l. si vero*, §. *sed & si quis*, *ff. de his, qui deject. vel eff.* Si quis cœnaculariam exercens, &c.

Cœnacularius, m. 2. homo, qui cœnaculum conducit. *Ulpian. l. solutum*, §. *plane*, *ff. de pignorat. act.* Non pactio cœnacularii proficiat domino.

Cœnacŭlum, n. 2. triclinium, conclave, *cenacolo*, [illegible], Germ. *ein ort in welchem man zu nacht isset*, Gall. *le lieu, ou l'on soupe, chambre haute*, Hisp. *la sala para cenar*, [illegible], locus idoneus ad cœnandum.

Varro de L. L. l. 4. Ubi cenabant, cenaculum vocitabant. ¶ Sed postquam in superiori parte cenitare ceperunt, superior domus universa, ut scribit *Festus*, cenaculum dicta est. *Cic. de Lege Agrar.* 2. 35. Romam in montibus positam, & cenaculis sublatam, atque suspensam. ¶ Domus autem superior in plura cenacula particularia dividebatur. Speciatim igitur cenacula erant loca altiora domus, *idest* cubicula cum cellulis, & aliis appendicibus, ad quæ scalis ascendebatur, quæ pauperes, & inquilini conducebant. *Juven. Sat.* 10. *v.* 17. Rarus venit in cenacula miles. *idest* ad inquilinos, & pauperes, qui in conducto habitant.

Cœnatĭcus, a, um, o. 1. 2. quod ad cenam pertinet. *Plaut. Cap.* 3. 1. 136. Est illic mihi una spes cenatica. *idest* cenandi. ¶ *Cœnatica*, *orum*, in *Cod. Justin.* 2. 38. 3. erant genus exactionis, quod solebant milites a provincialibus exigere, quasi pro cœna.

Cœnatĭo, *refettorio*, *tinello*, *δειπνητήριον*, locus ad cœnandum aptus. *Sueton. Ner. c.* 31. Cœnationes laqueatæ tabulis eburneis versatilibus. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Modica cœnatio, quæ plurimo sole, plurimo mari lucet.

Cœnatiuncŭla, f. 1. diminut. a cenatio. *Plin. lib.* 4. *epist. ult.* Fons oritur in monte, per saxa decurrit, excipitur cœnatiuncula manufacta.

Cœnatorĭum, ii, n. 2. toga triclinaris, quæ adhibebatur ad cœnam. *Martial. l.* 10. *epigr.* 87. Ebriæ noctis cœnatoria.

Cœnatorĭus, a, um, o. 1. 2. *δειπνητήριος*, quod ad usum cœnæ pertinet. *Sidon. l.* 2. *epist.* 9. Fames cœnatoria. *Capitolin. in Maxim. cap.* 3. Vestis cœnatoria.

Cœnaturĭo, is, n. 4. *desiderar di cenare*, Germ. *begird haben zu dem nacht essen*, Gal. *avoir envie de souper*, *appeter le souper*, Hisp. *aver gana de cenar*, *δειπνητιάω*, cupio cœnare. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 78. Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

Cœnātus, a, um, partic. vocis passivæ, significationis activæ, *chi ha cenato*, Germ. *der zu nacht gessen hat*, qui cœnavit. *Cic. pro Dejot. c.* 7. Cur te lotum voluerit occidere, cœnatum noluerit. ¶ Cœnatæ noctes apud *Plaut. Trucul.* 2. 2. 24. sunt, quæ laute cœnando traducuntur.

Cœnĭto, as, n. 1. frequent. a ceno. *Fam.* 7. *epist.* 16. Foris cenitare. *Id. Fam.* 9. *ep.* 7. Cœnitare apud aliquem.

Cœno, as, avi, & cœnatus sum, n. 1. *cenare*, Ger. *zu nacht essen*, *δειπνέω*, cœnam sumo. *Cic. Attic. lib.* 1. *epist.* 3. Eo die casu apud Pompeium cenabam. ¶ Impersonaliter *Liv. l.* 2. *c.* 4. Cœnatum est apud Vitellios. ¶ An *cœnatus sum*, pro *cœnavi* latine dicatur, lis est apud aliquos eruditos. Certe, *cœnavi apud te*, magis est in usu, quam *cœnatus sum apud te*. *Lucil.* apud *Cic.* 2. *de Fin. c.* 8. Cœnasti in vita nunquam bene. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 2. Apud Pompejum cœnavi. ¶ *Cœnare aliquid* est aliquid in cœna comedere. *Horat. lib.* 1. *ep.* 18. *v.* 48. Cœnare aprum. *Id. ibid. ep.* 5. *v.* 2. Cœnare olus. *Plaut. Rud.* 2. 6. 24. Scelestiorem cœnavi cœnam tuam, quam quæ Thyestæ olim posita est.

Cœnobīta, æ, m. *frate*, qui in cœnobio una cum aliis sub iisdem legibus vivit. *Hieronym. epist.* 22. *ad Eustoch. c.* 15.

Cœnobĭum, ii, n. *convento*, *κοινόβιον*, locus, in quo simul vivunt, qui *Cœnobitæ* dicuntur. *Hieron. lib.* 2. *in cap.* 3. *Lamentation. Hierem.*

Cœnosĭtas, atis, f. 3. locus cœnosus, *luogo fangoso*. *Fulgent. in Contin. Virgil. p.* 159. *edit. Munk.* In temporales gurgitis cœnositates, morumque fæculentias transit.

Cœnōsus, a, um, *fangoso*, *βορβορώδης*, plenus cœno. *Col. l.* 7. *c.* 10. Nulla re magis gaudet, quam rivis, atque cœnoso lacu volutari.

Cœnŭla, f. 1. *picciola cena*, *δειπνάριον*, dim. a cœna. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 32. Hesterna cœnula non intellexistis, ne pecunia non egere? Adde *l.* 9. *Fam. epist.* 24.

Cœnulentus, a, um, cœno conspersus, *infangato*. *Tertull. de Pall. c.* 4. Cœnulenti pedes.

Cœnum, n. 2. *fango*, בצץ, טיט, Germ. *kroth*, *dreck*, *βόρβορος*, lutum, a *κοινὸν*, non qua commune, sed qua metaleptice notat sordidum. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 24. Male olere omne cœnum. ¶ Per metaphoram ponitur pro crimine, & metonymice pro homine scelesto, aut vili. *Cic. pro Domo*, *c.* 18. O cœnum, o portentum! *Id. pro Sextio*, *c.* 8. Habeo, quem opponam labi illi, atque cœno.

Coĕo, is, ivi, itum, n. & a. 4. convenio, adjungor, congredior, *congiungersi*, *andare insieme*, בא, ידע, ההכבר, שגע, שבב, Ger. *zusammen gehen*, *ubereyn kommen*, Gall. *convenir*, *s'assembler*, *aller ensemble*, Hisp. *ayuntarse*, *σύνειμι*, est simul ire, congregari, a con, & eo. *Ter. Eun.* 3. 4. Heri aliquot adolescentuli coivimus in Pyræum. ¶ Significat etiam convenire in aliquam rem, ut Coire in fœdera. *Virg. Æn.* 11. *v.* 292. ¶ Sæpe autem usurpatur de conventiculis illegitimis, *unirsi in fazione*. *Nepos in Pelopida*, *cap.* 2. *n.* 3. Duodecim adolescentuli coierunt ex iis, qui exilio erant multati. *Sueton. Aug. c.* 32. Plurimæ factiones titulo collegii novi ad nullius non facinoris societatem coierant. ¶ Usurpatur etiam active cum 4. casu. *Cic. Philip.* 2. *c.* 10. Utinam, Cn. Pompei, cum C. Cæsare societatem aut nunquam coisses, aut nunquam diremisses. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 31. Coire societatem de re aliqua. Et *ibid.* societas coitur. *Plin. l.* 5. *ep.* 14. Questus est, venire advocationes, coiri in lites, & gloriæ loco poni magnos reditus ex spoliis civium. ¶ Est etiam coire, cum fœmina concumbere, *συνουσιάζω*. *Plin. lib.* 10. *cap.* 53. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 193. *Colum. lib.* 6. *c.* 27. ¶ Honesto sensu pro in lecto discubitorio concumbere, habet *Plaut.* 1. 4. 19. *Mostellar.* ¶ Pro congredi pugnandi causa, *azzuffarsi*, *Virg.* 12. *Æn.* 709. inter se coisse viros, & cernere ferro.

Cœpi, isti, incipio, instituo, suscipio, *cominciare*, הוחל, החל, Germ. *anfahen*, *anheben*, *ἄρχομαι*, verb. def. ab antiquo *cœpio*, pro incipio. Usurpatur solum in præteritis perfectis, & plusquam perfectis, in futuris conjunctivi, & infinitivi, & in participiis in *rus*, & in *tus*, sed tamen etiam in significatione temporis præsentis, & imperfecti, scribitur autem per dipth. œ, de quo sic *Agrætius de Orthogr.* Cepit de capiendo: Cœpit de incipiendo dicimus. *Nep. in Pausan. c.* 4. Tanto magis Pausanias orare cœpit. ¶ Olim integrum erat. unde *Terent. Adelph.* 3. 3. 43. Prius olfecissem, quam ille quidquam cœperet. *Plaut. Truc.* 2. 2. 23. Quæstum cœpiat. Et *in Pers.* 1. 3. 41. Cœpere convivium. *Menæch.* 5. 5. 57. Neque pugnas, neque lites cœpio. ¶ Cœptus sum, pro cœpi, vel inceptus sum, *Liv. l.* 21. *c.* 8. Vineæ cœptæ agi. Et *c.* 23. Traduci exercitus est cœptus.

Cœpiscŏpus, i, qui simul cum alio ejusdem loci, aut provinciæ Episcopus est. *Sidon. lib.* 4. *ep. ult.* & *Hieronym. advers. Luciferian. c. ult.*

Cœptātus, a, um, *principiato*, cœptus. *Tacit.* 4. *histor. c.* 44. Cœptatam libertatem omittere.

Cœpto, as, a. 1. *cominciare*, הוחיל, החל, Germ. *anfahen*, *anfaheben*, incipio. *Cic.* 5. *Fin. c.* 9. Animal cœptat ea, quæ naturæ apta sentit, appetere. *Tacit. Annal.* 1. *c.* 38. Cœptavere seditionem. ¶ Sine casu, *Solin. c.* 2. Olympiade VII. cœptante. ¶ Et cum infinito, *Cic.* 5. *de Fin. c.* 9. Cœptat appetere.

Cœptum, ti, n. 2. *principio*, *impresa*, התחלה, Germ. *ein anhebung*, *anfang*, Gall. *commencement*, *entreprise*, Hisp. *comienco*, *ἀρχή* principium. *Ovid.* 1. *Met.* Dii cœptis (nam vos mutastis & illa) aspirate meis. *Id.* 8. *Metam.* 67. Cœpta placent. ¶ In singulari num. *Id. Trist.* 2. 555. manus ultima cœpto defuit. *Senec. in Theb.* 103. Desistere cœpto.

Cœptus, a, um, adject. ex particip. passiv. *principiato*. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 16. Opus cœptum perficere. *Virg. Æn.* 2. *v.* 162. Cœptum bellum. ¶ Jungitur cum infinitis passivis. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 2. Quoniam de republica consuli cœpti sumus. *Id.* 1. *de Orat. c.* 38. Ante petita est pecunia, quam esset cœpta deberi. ¶ *Tacit. Ann.* 12. *c.* 31. Cœpta hieme, *essendo principiato l'inverno*.

Cœptus, us, ui, m. 4. idem quod cœptum, *principio*. *Cic.* 4. *Fin. c.* 15. Primos suos quasi cœptus appetendi fuisse. Sed *cœptum* usitatius est. *Stat.* 12. *Theb. v.* 663. dignas insumite mentes Cœptibus.

Coepulōnus, i, m. qui simul epulatur. *Plaut. Pers.* 1. 3. 20. Te coepulonus compellat tuus.

Coequĭto, as, n. 1. *cavalcare insieme*, Ger. *mit reiten*, *συνιππάζω*, simul equito. *Liv. l.* 37. *c.* 18. Coequitaverant autem sex millia equitum. Ita leg. *Manut.* & *Schœfferus Moguntin.* At *Froben. Gruter.* & *Gronov.* Cum equitatu: erant autem sex millia equitum.

Coercĕo, es, cui, citum, a. 2. *cingere*, *contenere*, עצר, כבש, כלא, יסר, Ger. *einem hinder halten vuehsten*, Gal. *retraindre*, *reprimer*, *serrer*, Hisp. *restrenir*, *refrenar*, *περιείργω*, ex con, & *arceo*, est continere, comprehendere, & proprie de iis dicitur, quæ diffluunt, aut præter modum erumpunt. *Cic. de Senect. c.* 15. Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico ferro amputans coercet ars agricolarum. *Id.* 2. *de Nat. c.* 22. Mundus omnia complexu suo coercet, & continet. ¶ Est etiam cohibere, retrænare, *raffrenare*. *Cic. l.* 1. *Attic. ep.* 18. Nactus locum resecandæ libidinis, & coercendæ juventutis. Sic coercere iram, cupiditatem, &c. apud eund. ¶ Item punire. *Id. l.* 3. *Offic. c.* 5. Coercere damno, exilio, vinculis, morte. ¶ Item compellere, cogere, *sforzare*. *Ovid.* 14. *Metam.* Æneia virtus Junonem veteres finire coercuit iras. Al. leg. *coegerat* rectius. ¶ Coercere se modico, *contentarsi di poco*, *Sen. Hippol.* Coercere bella numeris. h. e. carmine describere, *Ovid.* 4. *de Ponto*, *el.* 8.

Coercitĭo, & coertio, onis, f. 3. *raffrenamento*, העצרה, כליאה, Ger. *hinder haltung*, *straff*, Gal. *reserrement*, *empechement*, *arrest*, *retrainte*, Hisp. *refrenamiento*, *o repression*, *κόλασις*, cohibitio, castigatio, a supino *coercitum* verbi *coerceo*. *Cels.* 3. 18. Onerare aliquem asperioribus coercitionibus. *Quintil.* 9. 2. Interpellantis coercitio. ¶ Item facultas coercendi, quæ datur magistratui in subjectos. *Sueton. in Aug. c.* 45. Coercitionem in histriones magistratibus ademit. *Id. in Claud.* 38. Coercitio popinarum. *Paul. Dig. l.* 1. *tit.* 20. *leg. ult.* Jurisdictio sine modica coercitione nulla est. ¶ Item punitio, castigatio, *pena*, *castigo*. *Liv.* 4. 53. Ferre damnum aliamque coercitionem in aliquem. *Paul. Dig.* 48. 1. 2. Coercitio pecuniaria. ¶ In plerisque horum, quos adduximus, locorum alii leg. *coertio*, vel *coertio*; quod idem significat.

Coercĭtor, oris, m. qui coercet, continet, ac servat. *Eutrop. l.* 9. *c.* 13. Diligens coercitor disciplinæ militaris.

Coercĭtus, a, um, *rinserrato*, *ristretto*, *represso*. *Plin.* 12. 1. Galliæ Alpibus coercitæ. *Ovid. Heroid. ep.* 14. *v.* 3. Clausa domi teneor, gravibusque coercita vinclis. ¶ Item punitus. *Suet. in Aug. c.* 40. Ambitus multiplici pœna coercitus.

Coero, as, pro curo, as, antiqua scribendi ratione, est in edicto Ædilium apud *Gell.* 4. 2. ¶ Sic *coerator* pro *curator* in Leg. XII. Tab. apud *Cic.* 3. *de Legib.* 4.

Coerro, as, are, obambulo, oberro simul cum aliis. *Paul. l.* 3. *Dig. de Offic. præf. Vig.* Sciendum, præfectum vigilum per totam noctem vigilare debere, & coerrare calceatum.

Cœtus, us, m. 4. concilium, *convento*, *congregazione*, עדה, קהל, Ger. *eine versamlung*, *ein mange volcke*, Gal. *assemblee de gens*, *amas*, Hisp. *compañia*, *convento*, *συνουσία*, a coeundo dictum est, quippe contractum a *coitus*, & significat quamvis connexionem, seu conjunctionem. *Lucret. l.* 3. *v.* 863. Qui cœtu concilioque Corporis atque animæ consistimus. Sic, conjunctiones stellarum cœtus appellat *Gell. l.* 14. *c.* 1. & cœtus omnium dixit *Curt.* 9. 4. ¶ Pro congressu pugnantium posuit *Plaut. Amph.* 2. 2. 25. Primo cœtu dicimus. ¶ Sed & alia conventicula, & congregationes significat. *Cic. de Senect. c. ult.* Cum ad illud divinum animorum concilium cœtumque proficiscar. ¶ In hoc sensu accipitur quandoque in malam partem pro turba factiosorum. *Cic. Catil.* 1. 3. Cœtus nefarii. *conventicole*. *Tac. Agric. c.* 27. Cœtibus, & sacrificiis conspirationem civitatum sancirent. Adde *Sueton. in Cæs. c.* 16. & ibi *Torrent.*

Cœus, i, *Κοῖος*, nomen Gigantis terræ filii. *Virg.* 1. *Georg. v.* 278. Tum partu terra nefando, Cœumque, Japetumque creat.

Coexercitātus, a, um, o. 1. 2. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. Ars constat ex præceptionibus coexercitatis ad finem utilem vitæ, *messe in pratica*.

Cogitabĭlis, e. 3. quod sub cogitationem cadit. *Sen. ep.* 58. Cogitabile est, quod est generale.

Cogitabundus, a, um, qui cogitat, *pensieroso*, *pensoso*. *Gell. l.* 2. *c.* 1. Stare solitus Socrates dicitur ore atque oculis eundem in locum directis cogitabundus.

Cogitāmen, inis, n. idem quod cogitatio. *Novatian. de Trinit. c.* 6. Inefficax hominis consilium fuisset, nisi cogitamen corpus implesset.

Cogitāte, cogitato, & cogitatim, adv. *consideratamente*, *ἐκ προνοίας*, consulto, accurate. *Cic. pro Arch. c.* 8. Quæ vero accurate, cogitateque scripsisset. *Id. de Off. l.* 1. *c.* 8. Utrum perturbatione aliqua animi, an consulto, & cogitato fiat injuria. Al. leg. *Cogitata injuria*. V. Grav. ¶ *Cogitatim* pro cogitate, refert *Festus*.

Cogitatĭo, onis, f. 3. *pensiero*, *ἔννοια*, longa in mora consilii explicandi rerum agitatio, vel, ut *Plato* definit *in Theæteto*, & *in Sophista*, interior collocutio, qua se se animus noster alloquitur. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 11. Cogitatione complecti. Et *l.* 2. *Offic. c.* 1. Omnem curam cogitationemque in rem aliquam conferre. ¶ Pro solerter inventis, seu excogitatis, usus est *Vitruv.* non semel, ut *in præfat. l.* 2. Ad te cogitationes & formas affero dignas. Nempe *cogitationes* sunt, quas in fine ejusdem proœmii *inventiones* appellat. ¶ Homo ingenio, & cogitatione nulla, *Cic. Verr.* 4. *uomo stolido*.

Cogitāto. V. Cogitate.

Cogitatorĭum, ii, n. 2. receptaculum cogitationum, apud *Tertul. de Resur. c.* 15. Caro erit omne Animæ cogitatorium.

Cogitātum, i, n. 2. subst. *pensiero*, *considerazione*, cogitatio, seu res cogitata. *Cic.* 1. *de Leg. Agrar.* Utrum cogitata sapientum, an optata furiosorum videntur?

Cogitātus, us, ui, m. 4. *pensiero*, idem quod cogitatio, vel cogitatum. *Senec. epist.* 21. Cogitatu opus est ingenii, dicente Vitruvio, O felicem illum, qui non aspectus tantum, sed etiam cogitatus emendat.

Cogitātus, a, um, *pensato*, animadversus, meditatus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 34. Meditatum, & cogitatum scelus. *Justin. l.* 21. *c.* 4. *n.* 4. Plus negotii facessit res cognita, quam cogitata.

Cogĭto, as, a. 1. *pensare*, חשב, הגה, Germ. *gedencken*, *betrachten*, Gal. *penser*, Hisp. *pensar*, *ἐννοέω*, est plura mente cogere, seu colligere ad aliquid inveniendum, eaque agitare cum aliqua mora consilii explicandi, a *coagito* per syncopen, vel a *cogo*, quia mens plura in unum cogit, unde quæ sibi videantur optima, vel utilissima, eligere possit.

Varr.

Varr. l. 5. de L. L. Cic. de Leg. 2. 1. Nihil io his locis, nisi montes, & saxa cogitabam. ¶ Sæpe usurpatur neutraliter cum abl. & præp. de. Cic. in Epist. 7. l. 1. Fam. Is visus est mihi toto animo de te, ac de tuis ornamentis, & commodis cogitare. ¶ Et sine casu. Cic. de Senect. male cogitare. Id. 1. Offic. libidinose cogitare. ¶ Cic. 16. Att. ep. 2. In Pompejanum cogitabam. id. ibid. Brundusium cogito. Intellige ire. ¶ Pro parare. P. Syrus. Unus dies pœnam affert, multi cogitant. ¶ Plaut. Mil. 2. 2. 46. Severa fronte curas cogitans. quasi coagitans. Et Virg. 1. Georg. quid cogitet humidus Auster. ¶ Cogitare in animo, Ter. Adelph. 1. 1. Cogitare animo, Id. ibid. 3. 4. Cogitare cum animo. Cic. Agr. 2. c. 24.

Cognati, o. 1. 2. parenti, Gal. prochains, & alliez, parens, Hisp. parientes, συγγενεῖς, consanguinei, quasi una, communiterve nati, vel ab eodem orti progenitore. Cic. ad Quir. post red. Pro reditu P. Popilii multi cognati, atque affines deprecati sunt. ¶ Differunt autem Agnati, & Cognati in eo quod Cognati sunt, qui per fœminas conjunguntur, Agnati vero, qui per virilis sexus personas cognatione junguntur, & ejusdem nominis sunt. Latius etiam patet agnati, quam cognati vocabulum: in agnatis enim continentur cognati, non viceversa. Verbi gratia, Patris Frater, i. e. Patruus & agnatus, & cognatus est; at Matris frater, i. e. Avunculus, agnatus tantum est, non cognatus. V. Pepm. de different. verbor.

Cognatio, onis, f. 3. conjunctio, parentado, parentela, משפחה, Ger. verwand schafft, Gal. parenté, alliance, Hisp. parentesco, συγγένεια, conjunctio naturæ, & sanguinis. Cic. 4. Verr. c. 10. Ut quisque te maxime cognatione, affinitate, necessitudine aliqua attingebat. Id. ibid. c. 43. Amplissima cognatione, & plurimis amicitiis vir. ¶ Translate usurpatur pro quacunque conjunctione, & similitudine. Cic. pro Arch. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, cognatione quadam inter se continentur. Plin. 2. 105. Bitumini magna cognatio ignium. ¶ Dicitur etiam de brutis, & plantis. Plin. 8. 42. Cognatio equorum. Id. 19. 6. Cognatio cæparum. ¶ Pro ipsis cognatis. Cic. in fragm. apud Quintil. 8. 3. Cum tibi tota cognatio in sarraco vehatur.

Cognatus, a, um, adject. quasi simul natus. Ovid. 1. Met. v. 81. sive recens tellus, seductaque nuper ab alto Æthere cognati retinebat semina cœli. Juv. sat. 5. v. 103. Vos anguilla manet longæ cognata colubræ. ¶ Translate sumitur pro conjuncto, vel simili, vel convenienti, simile, conveniente. Cic. 3. de Or. c. 51. Nihil est tam cognatum mentibus nostris, quam numeri, atque voces. Horat. l. 2. sat. 3. v. 280. Cognata rebus vocabula. ¶ Dicitur sæpissime de hominibus. V. Cognati.

Cognatus, i, m. affinis, sanguine conjunctus, parente. V. Cognati.

Cognitio, f. 3. agnitio, intelligentia, notio, scientia, cognizione, conoscimento, דעת, Ger. erkandnuss, Gal. connoissance, Hisp. conocimiento, γνῶσις, actus cognoscendi. Cic. 1. Acad. Cœlestia vel procul esse a naturæ cognitione censeret. Id. in Orat. c.35. In rerum cognitione versari. Quid differat ab Agnitione, vide in ea voce. ¶ Est etiam forensis vox, qua significatur judicium, seu inquisitio causæ, ita tamen ut juri ordinario opponatur. Unde Jurisdictio, & Cognitio a Sueton. in Ner. c. 15. separantur. Nam jurisdictio ordinaria, & magistratuum est; cognitio extraordinaria, puta principis, vel eorum, quibus princeps id negotii dedit. Id. in Claud. c. 15. Negantemque, cognitionis rem, sed ordinarii juris esse, agere causam confestim apud se coegit. Id. de eod. c. 12. Cognitionibus magistratuum ut unus e consiliariis frequenter interfuit. ¶ Quinam illi essent magistratus, Dio significat, & nominat consules, prætores, præfectos. Hi cum apud se reum causam agere juberent, nec eum remitterent ad jus ordinarium, extra ordinem cognoscere dicebantur; & hæc proprie cognitio dicta. ¶ Denique cognitio in artibus est, quæ vulgo dicitur Regula, præceptum, ut cognitio grammaticæ, Physicæ, &c. Cic. 2. de Leg. c. 19. Jurisconsulti erroris objiciendi causa, quo plura, & difficiliora scire videantur, sæpe quod positum est in una cognitione, id in infinita dispertiuntur. V. Par. in Lex. crit.

Cognitionalis, e, ad cognitionem judicialem pertinens. In Cod. Justin. 7. 42. Cognitionales sententiæ. ¶ Apud Symmach. 10. 62. (al. 53.) Cognitionalis est nomen officii cujusdam, puta ejus, qui cognitiones judiciarias in acta refert, aut quid simile.

Cognitionaliter, adverb. per cognitionem judiciariam. In Cod. l. 7. tit. 63. leg. ult.

Cognitor, oris, qui cognoscit. Speciatim ita appellatur qui de conditione ac statu alicujus, quem probe novit, testimonium dicere potest apud eos, qui minime norunt. Cic. 7. Verr. 65. Homines tenues, obscuro loco nati, navigant, adeunt ad ea loca, quæ nunquam antea viderunt, ubi neque noti esse iis, quo venerunt, neque semper cum cognitoribus esse possunt. ¶ Item qui alterum in jure defendit, avvocato, sollecitatore. Causam enim ejus, & rationes defensionis diligenter perdiscit, & apud judices vel per se, vel per alium prius a se edoctum exponit. Differt a procuratore, quia cognitor præsentis causam tuetur, procurator absentis. Cic. Divin. Verr. c. 4. Ascon. ibid. & Fest. ¶ Item qui causam, vel crimen alterius cognoscit, quæsitor, judex, giudice. l. 9. Cod. Theodos. 27. 5. V. Cognitio. ¶ Demum cognitor est sectori valde similis, nempe is, qui ærarii, vel fisci debitores vel veteres, vel latentes detegit, & accusat; atque ejus operæ pretium, partem bonorum, quæ proscribuntur, consequitur. Hoc genus officii cognitura appellatur. Dicitur autem cognitor honesto vocabulo (cum delator potius, aut sector appellari posset) quia causam fisci, aut ærarii ultro tuendam suscipit, & tamquam legum custodem se præbet, revera autem bonorum alterius proscriptionem, ac proprium lucrum spectat. Hoc sensu adhiberi creditur a Manil. 5. 316. sed varia est ejus loci interpretatio. De cognitura Sueton. in Vitell. c. 2. Cujus filius sectionibus, & cognituris uberius compendium nactus, &c.

Cognitura. V. in fine vocis præcedentis.

Cognitus, a, um, nom. adject. ex particip. idem ac notus, noto, conosciuto, γνωστός. Plin. l. 12. c. 21. Cognitus nomine tantum. Ovid. 4. Trist. el. 6. Sed magis hæc, quo sunt cognitiora, gravant. Catull. epigr. 4. Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima. ¶ Cognitum habere est cognoscere. Plin. l. 2. c. penult. ¶ Dicimus absolute cognito, pro re cognita. Liv. l. 37. c. 13. Ibi ex agrestibus cognito, hostium naves ad Æthaliam stare, &c. ¶ De re venerea, Tacit. 4. histor. c. 44. Pontiam Posthumiam stupro cognitam.

Cognobilis, e. 3. che si può conoscere, נודע, Ger. erkantlich, der manerkennt, γνωστός, qui cognoscitur. Gell. l. 20. c. 5. His solis, qui nos audiunt, cognobiles erunt. Cato etiam, ut ipse Gell. ibid. fatetur, l. 6. Orig. habet: Cognobilior cognitio.

Cognomen, inis, n. 3. cognome, כנוי, Ger. ein zunam, nachnam, Gal. surnom, soubriquet, Hisp. el sobrenombre, ἐπίκλησις, nomen, quod ab eventu imponitur. Cic. 7. Ver. Cui Gemino cognomen est. Liv. l. 1. Mansit Sylvius postea omnibus cognomen, qui Albæ regnarunt. ¶ Inter cognomen & agnomen Grammatici distinguere solent, qua de re vide Nomen. Sed Cicero usurpare solet cognomen pro agnomine. Sic pro Mur. Quam laudem ille, Africa oppressa, cognomine ipso præseferebat, eandem hic sibi ex Asiæ nomine assumpsit.

Cognomentum, i, n. idem quod cognomen. Cic. pro Mil. c. 17. C. Cassinius, cognomento Schola.

Cognominatio, onis, f. cognome, cognomentum. Afran. apud Non. c. 2. n. 144.

Cognominatus, a, um, cognomine dictus, soprannomato, cognominato. Plin. l. 33. c. 10. Postea divites cognominati. ¶ Verba cognominata sunt, quæ eandem habent, vel pœne eandem significationem, & amplificationis causa in oratione conglobantur. Cic. in Partit. c. 15. Verba ponenda sunt juncta, facta, cognominata, &c.

Cognominis, & ne, o. 3. che ha l'istesso nome, ὁμώνυμος, quod est ejusdem nominis. Virg. 6. Æn. v. 383. Gaudet cognomine terra. Al. leg. terræ. Suet. Vitel. c. 2. Quatuor filios cognomines, ac tantum prænominibus distinctos reliquit. Plin. 13. 19. Africa circa Carthaginem Punicum malum cognomine sibi vindicat.

Cognomino, as, a. 1. imporre il cognome, ἐπονομάζω, cognomen impono. Plin. l. 21. c. 3. Serapio cognominabatur, propter similitudinem suarii cujusdam negotiatoris. Adde 21. 11.

Cognoscenter, adverb. con cognizione. Tertull. l. 4. cont. Mar. c. 22. Manifesta te mihi, ut cognoscenter te videam.

Cognosco, scis, ovi, gnitum, conoscere, est noscere eos, qui prius incogniti erant, in quo differt ab agnosco, quod proprie de olim notis dicitur. Virg. 4. Ecl. Incipe parve puer risu cognoscere matrem. Var. Vereor, ne me quoque, dum revertero, præter canem, agnoscat nemo. Sed sæpe confunduntur. ¶ Est item intelligere, certiorem fieri. Cic. in Epist. Ea te ex literis multorum, & nuntiis cognoscere arbitror. ¶ Item diligenter, attenteque considerare, inquirere, judicare, cognoscere in foro, Sueton. in Claud. c. 33. Cic. 2. Offic. Cum quibus causas cognovit. ¶ Cognoscere de re Venerea, Ovid. in Epist. Hypsiphyl. Turpiter illa virum cognovit adultera virgo. ¶ Sæpe est forense verbum, & significat inquirere in causam, aut crimen alicujus, judicii ferendi causa, inquisire, far' il processo, giudicare. Cic. Verr. 4. c. 10. Verres cognoscebat, Verres judicabat. Id. ad Capiton. post epist. 16. ad Attic. Consules cognoscunt de actis Cæsaris. Ulpian. Dig. 27. 2. 2. Judex, qui tutelæ cognoscit. h. e. ex actione tutelæ. Id. ibid. 23. 2. 13. Judex cognoscens super re aliqua.

Cogo, is, coegi, coactum, a. 3. colligo, congrego. item adigo, impello, compello, vim facio, vim adhibeo, radunare, e sforzare, costringere, כפה, אגר, כנס, Ger. samlen, zusammen treiben, Gal. faire venir ensemble, assembler, sommer, & amasser, Hisp. ayuntar, συνάγω, proprie est in unum colligere, ex con, & ago. Cic. 2. Tusc. Cœlum hoc, in quo nubes, imbres, ventique coguntur. Virg. Ecl. 6. Cogere oves stabulis. ¶ Hinc sumitur pro coagulare, densare, rappigliare, congelare. Virg. 4. Georg. v. 35. Nam frigore mella cogit hyems, eademque calor liquefacta remittit. ¶ Item pro in ordinem ponere, ut Omnes arbores in sulcum cogendæ, apud Virg. 2. Georg. v. 61. ¶ Cogere in ordinem, est eo redigere aliquem, ut jure, & potestate sua uti nequeat, & dicitur fere de Magistratibus, cum ab inferioribus opprimuntur, fare stare. Liv. l. 43. c. 16. Avocatam a se concionem tribunus questus est, & in ordinem se coactum. Plin. l. 1. epist. 23. Plurimum refert quid esse tribunatum putes, & quam in ordinem cogi, ut a nullo, ita ne a se quidem deceat. ¶ Cogere agmen, militaris formula est, qua significatur, posteriori parti exercitus præesse, extremam aciem claudere, star' alla coda. Liv. l. 34. c. 28. Primæ legionariæ cohortes ibant, levis armaturæ equites agmen cogebant. Et metaphor. Cic. Att. l. 15. ep. 13. Assentior tibi, ut nec duces simus, nec agmen cogamus, faveamus tamen. ¶ Præterea cogere est, sforzare, ἀναγκάζω, βιάζω. Cic. 3. Offic. c. 13. Num te emere coegit, qui ne hortatus quidem est? Terent. Heaut. 2. 2. 26. Vi cœpi cogere, ut rediret. ¶ Est etiam differentium verbum, & aliquid ex propositis rationibus concludentium. conchiudere, inferire. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 13. Innumerabilia sunt, ex quibus effici cogique possit, nihil esse quod sensum habeat, quin id intereat.

Cohabitatio, onis, f. actus cohabitandi, συνοίκησις. Augustin. epist. 137. sub fin.

Cohabitator, oris, m. συνοικέτης, qui simul habitat. Augustin. serm. 2. in Fer. 2. Pentec.

Cohabito, as, n. 1. coabitare, συνοικέω, simul habito. Hieronym. ep. 90. & Augustin. ep. 12.

Cohærarius, rii, m. 2. qui alicui ad aliquod munus adjunctus est. Cic. de Leg. l. 3. c. 4. At si quid erit, quod extra magistratus cohærario usus sit, qui cohæret, populus creato, eique jus cohærendi dato. Ita libri Victorii: Turnebus, & qui eum sequuntur, coeratore, vel coerario, legi censent.

Cohærens, tis, nom. ex particip. coerente, qui cohæret. Cic. Phil. 2. c. 8. Cohærentia inter se dicere, non dire contraddizioni.

Cohærenter, adverb. unitamente, o convenientemente. Florus l. 2. c. 17. Dimicatum est non continue, & cohærenter, sed prout causæ lacesserant. Gell. l. 1. c. 18. Cohærentius, & aptius.

Cohærentia, f. 1. accostamento, convenienza, συνάφεια. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 62. Ad mundi cohærentiam pertinent. Gell. 6. 13. Cohærentia mortis, & vitæ.

Cohæreo, es, hæsi, hæsum, esser unito, idem, ac hæreo. Cic. 1. Acad. Neque materiam ipsam cohærere potuisse, si nulla vi contineretur. ¶ Cohærere dicitur res aliqua, quando negocio convenit, & concordat. Ter. in And. 2. 2. 23. Paululum obsoni, ipsus tristis, de improviso nuptiæ, non cohærent. ¶ Interdum idem est, ac constare, subsistere, sussistere. Cic. 5. Tusc. Nec enim virtutes sine beata vita cohærere possunt, nec illa sine virtutibus. ¶ Non cohæret oratio, Cic. pro Cœl. c. 7. non s'accorda, non è bene legata.

Cohæres, edis, m. 3. erede insieme, Ger. ein miterb, Gal. coheritier, heritier en partie, Hisp. el, que es heredero con otro, συγκληρονόμος, qui simul hæres institutus est. Cic. 3. Verr. c. 48. Omnibus, quibus hæreditas venerit, cohæredem Prætorem esse oportere.

Cohæresco, is, n. 3. idem fere, quod cohæreo. Cic. 1. de nat. Deor. c. 20. Interjecto inani cohærescunt inter se.

Cohæsus, a, um, adject. idem quod cohærens, attaccato, unito. Gell. l. 15. c. 16. de semifissa quercu: In naturam rediit, stricta denuo, & cohæsa.

Cohibeo, es, ui, itum, a. 2. retineo, contineo, trattenere, reprimere, כלא, הכה, עצר, Ger. zusammen halten, Gal. contenir, arrêter, empescher, reprimer, Hisp. refrenar, o reprimir, εἴργω, constringo, freno, ex con, & habeo. Cic. 1. Acad. Prudenter Academicos a rebus incertis assensionem cohibuisse. Sic cohibere alicujus iracundiam, Id. pro Marcel. c. 3. Cohibere animum, manus, oculos ab alieno, Id. pro Leg. Manil. c. 23. Cohibere se moderarsi. Terent. Geaut. 5. 1. Cohibete intra limen vos. Plaut. Mil. 3. 3. ¶ Cohibessim pro cohibuerim, est apud Lucret. l. 3. v. 445. Am cohibessit. h. e. eam cohibuerit. Al. aliter leg. ¶ Pro continere, complecti. Cic. de Sen. Cum sparsum semen gremio excepit, primo id occatum cohibet. ¶ Cohibere brachium toga, Id. pro Cœl. c. 5. V. Toga.

Cohibesso, is, pro cohibuero, is, Lucret. lib. 3. v. 445. Corpore qui nostro

stro tarus magis am cohibessit? Al. aliter leg. V. *Incohibesco*.

Cohibilis, le, o. 3. quod facile cohibetur, quod non repugnat. *Gell. l.* 13. *c.* 19. Herodotus celeri, & cohibili ratione sabulam scripsit. Ubi *cohibili* est *coherente* & brevi: nisi forte legendum est *cobile*. ¶ Gloss. lat. gr. Cohibilis, facilis, εὔχρηστος.

Cohibiliter, adv. breviter. *Apul. in Apol.* Ordinatius, & cohibilius eadem Græce, & Latine adnitar describere. *Id. Florid. extrem.* Fabulam in pauca cogamus, quantum potest fieri cohibiliter.

Cohibitio, f. 3. *raffrenamento*, κώλυσις, cohibendi actus. *Cic.* 5. *Verr. c.* 14. Cohibitio tollendi, nisi pactus esset, vim adhibebat pactioni, non voluntatem. Gruterus tamen legit, *Prohibitio*. *Lactant. de Ira Dei*, *c.* 18. Cohibitio sui gloriosa est.

Cohibitus, a, um, nom. ex particip. *raffrenato*, *ristretto*. *Gell. l.* 7. *c.* 14. Subtile dicendi genus, & cohibitum. *Auson. in Gratiar. actione*: Cujus egressus auspicatior, incessus modestior, habitudo cohibitior.

Cohircinatio, hircina lascivia, apud *Apul. in Apolog.* ubi al. leg. *collurcinatio*.

Cohonesto, as, idem, ac honesto, honore afficio. *Cic. pro Quint. c.* 15. Amici conveniunt ad exequias cohonestandas. Adde *Liv.* 38. 47.

Cohorresco, is, ui, n. 3. *sentir ribrezzo*, *tremar da paura*, *o da freddo*, idem quod horreo, vel ingenti horrore afficior. *Cic. Somn. Scip. cap.* 1. Quem ut agnovi, equidem cohorrui. *Sueton. Tiber. c.* 21. Dii me perdant, nisi cohorrescit corpus meum.

Cohors, ortis, f. 3. & per syncopen chors, sive cors, vel *curs*, apud *Varr. l.* 4. *de L. L. corte*, *cortile*, χόρτος, proprie est locus cinctus parietibus, quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere solemus, a χόρτος, quo nomine a Græcis dicebatur, quicquid in anteriore domo, vel villa clausum, septumque esset. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 704. Abstulerat multas illa cohortis aves. ¶ Cohortes etiam de bobus dixit *Vitruv. l.* 6. *c.* 9. ¶ Translate accipitur pro militum manu, *compagnia di fanti a piedi*, σπεῖρα, ob similitudinem, a cohorte villica, quia ut villica, ita militaris rotunda esse solet, unde & *globus militum* dicitur. *Liv.* 15. *c.* 9. *Cæs.* 3. *B. G.* Eductis quatuor cohortibus, quæ integræ a labore erant. ¶ In legione R. cohortes decem erant. *Gell. l.* 16. *c.* 4. ¶ Cohors, & turma differunt, quod cohors proprie est peditum, turma equitum. *Cic. pro Marcello*, Nihil tibi cohors, nihil turma decerpit. ¶ Cohors etiam pro congregatione quorumcunque hominum ponitur. *Suet. in Ner. c.* 5. Receptus in cohortem amicorum. ¶ Item pro comitatu, & satellitio, & familia Magistratus, qui ibat in Provinciam. Unde *cohors Prætoria*, quæ Consuli, aut Prætori in Provincia præsto semper erat, qualique latus ejus cingebat. *Cic. in Verr.* Quæ cohors, & qui comitatus fuerit, meministis. ¶ Prætoriæ cohortes duæ erant, una evocatorum militum, altera voluntariorum, idest, nobilium adolescentium, qui sua sponte cum Proconsulibus exibant, duntaxat ob hanc causam, ut usu rerum peritiores domum redirent. ¶ Translate *Hor. l.* 1. *od.* 3. Febrium cohors. ¶ Item ad cohortem militarem, & præsertim Prætoriam pertinens. Hinc in *Cod. Justin.* titulus 58. libri 12. est *de cohortalibus*, & principibus cornicularis, ac primipilaris.

Cohortalinus, a, um, ad cohortalem, seu Prætoriam militiam pertinens. *In Cod. Theodos.* 16. 5. 48.

Cohortalis, vel cortalis, o. 3. quod ad cohortem spectat, ut Cohortales gallinæ, quæ in cohorte domi aluntur, a *cohors*. *Col. in præf. l.* 1. Quorum in parte avium cortalium, & apium cura posita est.

Cohortatio, f. 3. *esortazione*, παραίνεσις, hortatio. *Cic. Attic. l.* 16. *ep.* 13. Incredibiliter me commovet tua cohortatio.

Cohortatiuncula, æ, f. brevis cohortatio. *Ambros. l.* 4. *ep.* 33.

Cohortatus, a, um, *chi ha esortato*, particip. depon. *Cæs. lib.* 1. *B. Gal. c.* 25. Cohortatus suos prælium commisit. ¶ Passive *esortato*. *Cato* apud *Gell. lib.* 15. *cap.* 13. Exercitum pransum, paratum, cohortatum eduxit.

Cohorticula, æ, diminut. a Cohors, *picciola compagnia di soldati*. *Cælius ad Cic. Fam. l.* 8. *ep.* 6. Bibulus in Amano nescio quid cohorticularum amisit.

Cohorto, as, *esortare*, idem quod cohortor. *Claudius Quadrigar.* apud *Non. c.* 7. *n.* 35. Hos cohortarent, uti maturarent.

Cohortor, aris, d. 1. *esortare*, παρορμάω, simul, aut vehementer hortor. *Cic. de Orat.* 2. 9. Quis cohortari ad virtutem ardentius? *Cæs. l.* 3. *B. C.* 82. Milites cohortatur, ut prædæ participes esse velint. *Id.* 7. *B. G.* 86. Cohortatur, ne labori succumbant. ¶ Cum infinito *Hirt. de B. Alex. c.* 21. Cohortando suos ad pontem, & munitiones contendere. ¶ Particip. *cohortandus*, passiva significatione. *Cæs.* 2. *B. G.* 20. Acies instruenda, milites cohortandi.

Cohum, n. 2. lorum, quo temo buris cum jugo colligatur, a *cohibeo*, quasi cohibum, per crasin. *Fest.* Sed *Varro* a cavo dictum esse scripsit. ¶ Cohum, vel covum etiam Cœlum Poetæ dixerunt, a chaos, ex quo putabant Cœlum esse formatum, vel a κόος, cavitas, vel a חוה, inanitas, res inanis. *Festus*.

Cohumido, as, n. 1. *bagnare*. *Apul. l.* 8. *Met.* Cohumidare genas lacrymis.

Coibilis, le, adject. qui facile coit, & cohæret. V. exemplum, quod supra attulimus in Cohibilis, ex *Gell.*

Coici, vel Coijci, pro Conjici dixisse Veteres, ex vet. exemplar. probat *Pareus in Lex. Crit.*

Coiens, euntis, particip. a *coeo*, quod in recto casu non est, quod sciam, in usu. *Ovid.* 4. *Trist.* 4. 41. Vulnera nondum coeuntia.

Coimbibo, is, a. 3. simul imbibo, *imbevere*. *Arnob. l.* 5. Si aperte hoc facere contestis maledictionibus coimbibistis.

Coinquinatus, a, um, inquinatus. *Prudent. hymn. ante somn. v.* 53. Qui coinquinatum vitiis cor impiavit. *Arnob. l.* 7. *p.* 222. Quid his esse potest coinquinatius?

Coinquino, as, a. 1. idem, ac inquino, *imbrattare*, *lordare*. *Colum.* 8. 7. Coinquinari stercore. ¶ Translate Vetus poeta apud *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 27. Matres coinquinari, Regiam contaminari stirpem.

Coinquire, deputare, desecare. *Festus*. *Scalig.* suspicatur legendum, Conquinire, decubare: unde Conquinisco.

Coitio, onis, f. 3. societas, sodalitas, σύνοδος, συνθήκη, unio, conjunctio, a coeo. *Cic. pro Planc. c.* 22. Dubitatis, an coitio facta sit? *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. In candidatorum coitione interfuisse. *Ter. Phor.* 2. 2. 32. Prima coitio est acerrima. h. e. congressio, pugna. ¶ Accipitur in malam partem pro conjuratione. *Liv. l.* 3. *c.* 65. Cum per coitiones potentium injuria fieret. Adde *Apul. Apol.* ¶ Et pro coitu venereo. *Solin. c.* 49. (al. 62.) *de camelis fœminis*. Inventumque est, ut desiderium eis coitionis quadam castratione exsecaretur.

Coitus, us, m. 4. *congiunzione*, συνουσία, conjunctio, ut coitus Lunæ, *Plin. l.* 2. *c.* 9. cum scil. ita Soli conjungitur, ut non amplius videatur. ¶ Speciatim accipitur pro venereo concubitu. *Gell. l.* 19. *c.* 2. *Col. l.* 6. *c.* 22. ¶ Coitus humorum, apud *Cels.* 5. 18. 31. est concursus; Et coitus vulneris, conjunctio, coitio, *il rammarginarsi*. *Id. l.* 2. *c.* 10.

Coitus, a, um, *congiunto*, initus. *Ulpian. Dig.* 17. 2. 52. societates coitæ. Adde *Ammian.* 26. 6.

Coix, icis, f. palmæ quoddam genus in Æthiopia. *Plin.* 13. 4.

Colaphizo, as, colaphis percutio. *Tertull. lib.* 5. *advers. Marcion. cap.* 12.

Colaphus, i, m. *pugno*, κόλαφος, ictus manu in pugnum contracta inflictus, a κολάπτω, tundo. *Ter. in Adelph.* 2. 2. 37. Colaphis tuber est totum caput. ¶ Colaphum ducere alicui, *dar' uno schiaffo*. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Colaphum infringere. *Teren. Adelph.* 2. 1. 46. Sic *Plin. l.* 8. *c.* 36. Colapho infracto exanimantur. Et *Juv. sat.* 9. *v.* 5. Colaphum servo incutere.

Colatorius, a, um, adiect. tolutario, & assuetomino gradu incedens, ut colatorius equus, *cavallo che va di portante*, *o ambiante*, *o di chinea*, apud *Veget. de re Veterin. l.* 4. *c.* 5. Hujusmodi equos Græci vocant *euraiwde*, vel *emeteraŭ*, quorum gradus in ambulando perinde minutus, ac creber, quasi sacco colatus esset. V. *Salmas. ad Capitolin. in Maxim. cap.* 3.

Colatura, æ, f. *colatura*, quod colando remanet. *Cæl. Aurelian. Tard.* 5. 3.

Colatus, a, um, adject. percolatus, purgatus, *purgato*, *colato*. *Plin. l.* 13. *c.* 2. Colato melle. *Tertull. de Anim. c.* 9. Berylli fluctuant colato nitore. ¶ Apud *eund. l. eod. c.* 48. Colatum somnium dicitur, h. e. liquidum, non turbulentum.

Colax, acis, m. 3. κόλαξ, assentator, a κολακεύω, adulor. Est Parasiti nomen in prologo Eunuchi *Terent. v.* 30.

Colchi, orum, Populi Asiæ inter orientia e litus Euxini Ponti, & Iberiam, veneficio infames, & Medeæ ac Jasonis memoria fabularumque involucris apud Poetas nobilitati. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 63. *Plin.* 6. 4.

Colchiacus, a, um, adiect. idem quod Colchicus, vel Colchus. *Propert. l.* 2. *el.* 1. Colchis Colchiacis urat arena focis. Al. rectius leg. *Colchiacis*.

Colchicus, a, um, qui est ex Colchide. *Horat. l.* 2. *od.* 13. *v.* 8. Ille venena Colchica tractavit.

Colchis, idis, f. 3. *Mengrelia*, κολχίς, regio Asiæ, pars Georgiæ, inter Pontum Euxinum ad Occ. & Iberiam ad Or. Caucaso M. separante, Armeniam ad Austr. Sarmatiam ad Bor. *Val. Flacc. l.* 5. *v.* 505. Vix tandem longis quæsitam Colchida votis Contigimus. ¶ Est etiam Colchis, idis, κολχίς, gentile fœmin. & speciatim Medeæ nomen apud Poetas. *Horat. epod.* 16. *v.* 58. Neque impudica Colchis intulit pedem. ¶ Et *Gens Colchis*, pro gente Colchorum, *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 418.

Colchus, a, um, Colchicus, qui est ex Colcho. *Horat. in Arte*, *v.* 118. Colchus, an Assyrius, Thebis nutritus, an Argis. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 875. Domus Colcha.

Coleatus, a, um, coleos habens, ut coleatus equuleus, *cavallino intiero*, apud *Pompon. apud Non.* 2. 872. Al. aliter leg. *Id.* apud *Non. c.* 7. *n.* 22. Coleata culpis, τὸ αἰδοῖον.

Coles, vel Colis, is, f. 3. hasta, seu virga membri virilis. *Cels. l.* 6. *c.* 18. ¶ Est & pampinus, item caulis brassicæ, fabæ, & similium. *gambo*, *fusto*. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 31.

Coleus, m. 2. ὄρχις, testis, sive testiculus. *Cic. Famil.* 9. *epist.* 22. Honesti colei Lanuvini, Cliternini non honesti. V. Lanuvinus. ¶ *Petron. in Fragm. Tragur.* Si coleos haberemus. *h. e.* si viri essemus.

Colias, æ, m. genus piscis, e genere lacertorum. *Plin. l.* 32. *c. ult.*

Colice, es, f. medicamentum, quod datur ad coli dolores. *Cels.* 5. 25. 12. & *Scribon. Larg. Compos.* 120. & 121.

Coliculus, i, m. cauliculus. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Si jam coliculus fabæ in quatuor altitudines creverit.

Colicus, a, um, ad colon intestinum pertinens, ut colicus homo, qui dolore colico laborat. *Plin. l.* 20. *c.* 4. Al. leg. *Cœliacus*. ¶ Colicum medicamentum, quo dolor colicus sedatur. *Cels. l.* 4. *c.* 17.

Colina, inis, f. domus, quæ incolitur. *Arnob. l.* 2. *Salmas. ad Tertul. de Pall. p.* 432.

Colyphium, vel colliphium, n. 2. *focaccia*, *schiacciata sotto la cenere cotta*, κωλύφιον, panis genus, quo athletæ utebantur, a κῶλον, membrum, & ἶφι, fortiter, idest, a robore membrorum, quia eo uterentur ad vires firmandas, vel a κόλλιξ, quod erat genus panis subcineracei, ac rotundi. Alii dicunt, fuisse panem cum recenti caseo commixtum, alii panem azymum, & carnes assas *Plaut. Pers. act.* 1. *scen.* 3. *v.* 12. Colyphia ne mi hæc incocta detis. Adde *Juven. sat.* 2. *v.* 53.

Colis, V. Coles.

Collabasco, is, n. 3. *principiar' a cadere*, ruinam minitor. *Plaut. Stich.* 4. 1. 17. Si labant res lassæ, itidem amici collabascunt.

Collabefactatus, a, um, adject. collabefactus. *Lucret. l.* 1. *v.* 492. Collabefactatus rigor auri solvitur æstu, *disfatto*, *sciolto*.

Collabefacto, as, a. 1. *disfare*, *guastare*, labefacto. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 566. Vastum motu collabefactat opus.

Collabefactus, a, um, *disfatto*, *guasto*, labefactus, corruptus, ἀφανισθείς. Translate *Nepos in Aristide*, *c.* 1. A Temistocle collabefactus testula illa, exilio decem annorum multatus est. *h. e.* oppressus, dejectus.

Collabefio, fis, n. pass. *distruggersi*, *disfarsi*. *Cæs. B. C. l.* 2. *c.* 6. Altera navis perfracto rostro tota collabefieret.

Collabello, as, a. 1. *giungere labbra a labbra*, labra labris adjungo. *Laberius apud Non. c.* 2. *n.* 168. Collabella osculum. *idest*, junctis labris osculare.

Collabor, eris, apsus sum, d. 3. *cadere*, *rovinare*, labor, vel simul cum alio labor *Sueton. in Cal. c.* 81. Domus fastigium collabitur. *Curt. l.* 7. *c.* 6. Cervix ejus ita icta est, ut collaberetur.

Collaboro, as, simul laboro, simul curam ago *Tertull. de pœnit. c.* 10.

Collaceratus, a, um, adject. idem quod laceratus. *Tacit. histor. l.* 3. *c.* 73. Contusum, collaceratumque corpus.

Collacrymatio, onis, f. idem quod lacrymatio. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 45. Signa doloris voce, vultu, collacrymatione denique ostendere.

Collacrymo, as, a. 1. idem ac lacrymor. *Cic. in Somn. Scip.* Ad quem ut veni, complexus me senex collacrymavit. *Id. pro Sext. c.* 58. Histrio casum meum collacrymavit.

Collactaneus, m. 2. *fratello di latte*, ὁμογάλακτος, qui iisdem mammis nutritus est, vel simul educatus. *Ulpian. Dig.* 40. 2. 13. & *Scævola Dig.* 34. 4. 30.

Collacteus, o. 1. 2. συγγάλακτος, qui uno, & eodem lacte nutritus est. *Juven. Sat.* 6. *v.* 307. Nota collactea Mauræ. Alii leg. *Collacta*. *Marcian. Capell. l.* 1. Sororis ejus indiscreto scelere collactea.

Collactius, ii, idem quod collactaneus. V. *Gruter. Inscript. p.* 661. *n.* 2. 3. 5. & *Spon. Misc. p.* 228.

Collævo, vel Conlævo, as, a. 1. idem quod lævo, aut lævigo. *Senec. epist.* 64. Hoc asperitas oculorum collævatur: hoc palpebrarum crassitudo tenuatur.

Collapsio, onis, f. *caduta*, casus, ruina. *Jul. Firmic. de err. proph. relig. c.* 21. Cadentium fulminum funesta collapsio.

Collapsus, a, um, nom. ex particip. *caduto*, *rovinato*. *Curt. l.* 8. *c.* 2. Inter manus collapsus extinguitur. *Sueton. Aug. c.* 30. Ædes vetustate collapsæ. *Cels. l.* 7. *c.* 26. Iter urinæ collapsum.

Collare, ris, n. 3. *collare*, Ger. *ein halsband*, Gal. *collier*, Hisp. *collar*, περιτραχήλιον, vinculi genus, quo canum colla astringuntur, quod *millium* vocavit antiquitas, ex corio firmo cum clavis capitatis. *Varr.* 2. *de R. R. c.* 9. Ne

p. Ne vulnerentur a bestiis, imponuntur his collaria. ¶ Servi quoque hujusmodi vinculo constringebantur. *Lucil.* apud *Non.* 1. 162. Cum manicis, catule, collarique ut fugitivum deportem.

Collaria, æ, f. 1. ferrum rotundum, quo constringuntur colla malefactorum. *Plaut. Capt.* 2. 2. Colius collaria caret.

Collāris, re, *da collo*, ad collum pertinens, ut *collaris infula* apud *Petron. in fragm. Tragur.* h. e. focale. Alii tamen aliter legunt.

Collatatus, a, um, *dilatato*, dilatatus, ampliatus, a cum, & latus. *Cic. in Orat. c.* 56. Quod si angusta quædam, atque concisa, & alia est collatata, & diffusa oratio.

Collatĕro, as, a. 1. latus claudo, ad latus sto. *Capell. lib.* 3. C vocales utrimque collaterat.

Collatia, æ, f. 1. oppidum excisum Latii, ad Anienem flu. in via Tiburtina, in conf. Sabinorum, condita ab Albanis, dicta, quod ad eam instaurandum pecuniæ a vicinis civitatibus jussu Tarquinii Superbi collatæ fuerint. *Fest.*

Collatīnus, a, um, adject. a Collatia oppido. *Virg. 6. Æn.* Collatinas imponent montibus arces. ¶ Hinc Collatina porta Romæ, quæ Collatiam ferebat, *Panciano*. ¶ Collatina dea Romæ ut collium præses culta est, teste *Aug. de Civ. Dei*, 4. 8.

Collatĭo, onis, f. 3. *tributo, contribuzione*, מכס, מדה, Germ. *ein zusammen tragung, als steuve, oder tribut*, Gall. *taille sur le peuple*, Hispan. *contribucion, o pecho*, συμβολή, εἰσφορά, quod in unum confertur, & speciatim indictio, tributum. *Liv. l. 4. cap. ult.* Æs grave plaustris quidam ad ærarium convehentes speciosam etiam collationem faciebant. ¶ Est item comparatio, *confronto*. *Cic. de Divin.* 2. 17. Infirmas fortes collatione hostiarum. ¶ Est item Figura Rhetorica. *Id. de Invent.* 1. 30. Collatio est oratio rem cum re ex similitudine conferens.

Collatitĭus, a, um, o. 1. 2. συγκομιστός, quod ex collatione conficitur, aut colligitur. *Quintil. Declam.* 6. Collatitia sepultura. *h. e.* multorum collationibus facta. *Apul. l.* 8. *Met.* Collatitia stipe.

Collatīvus, a, um, adject. *Festus*: Collativum sacrificium dicitur, quod ex collatione offertur. *h. e.* collata a pluribus impensa. ¶ *Idem*: collativum ventrem, magnum, turgidum dixit Plautus, quia in eum omnia edulia congeruntur. *Plauti* locus est *in Curcul.* 2. 1. 15. Qui hic est homo cum collativo ventre, atque oculis herbeis? ¶ Universum collativus dicitur, qui a pluribus confertur. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 6. *circa med.* Nec solum explicandis corporibus hi duo numeri collativum præstant favorem, &c. *Nazar. in paneg. ad Constantin. c.* 18. *in fi.* Innumeræ simul gentes ad bellum coactæ, dum collativam vim conferunt, compendiosam victoriam præstiterunt. ¶ *Collativum* absolute (ut *donativum*) est idem quod collatio, tributum. *Impp. Gratian. Valentinian. & Theodos. lib.* 6. *Cod. Theodos. tit.* 26. *leg.* 3.

Collātor, oris, m. 3. qui confert. *Plaut. Curc.* 4. 1. 13. Symbolorum collatores.

Collatro, as, *abbajare*, idem quod latro. Translate *Senec. de vita beata*, *c.* 17. Philosophiam collatrare. *h. e.* conviciis insectari.

Collātus, a, um, particip. a confero, *unito*, *congiunto*. *Plin. l.* 8. *epist.* 14. Collatis viribus pugnare. *Liv. l.* 26. Collato pede præliari. *h. e.* junctis aciebus altera contra alteram, & cominus pugnantibus. Sic collata dextra, *Ovid.* 1. *Fast.* &, collato Marte, *Id.* 12. *Metam.* ¶ *Collatis signis pugnare* apud *Liv.* & *Cic.* est congredientibus æquo campo integris aciebus sub signis, & justo prælio decertantibus, *a bandiere spiegate*. Sic *Cæs.* 3. *B. C.* 70. Habere castra collata castris hostium, *avere il campo a fronte dell' inimico*. Sic *Curt. l.* 3. *c.* 11. Collato pede in eodem vestigio stabant. *Id. l.* 7. *c.* 11. E fontibus collatæ aquæ flumen emittunt. ¶ Interdum est idem ac comparatus, *paragonato*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 25. Qui mihi cum illo collati, quintæ classis videntur. ¶ Item *contribuito*. *Cic. pro Flacc. c.* 25. Pecunia collata. *Sueton. in Aug.* 59. Ære collato statuam statuere. ¶ Item simul tractatus, *conferito*. *Ovid.* 2. *de Pont.* 4. 13. Seria multa mihi tecum collata recordor.

Collātus, us, ui, m. *paragone*, comparatio. *Hirt. de B. Hisp. c.* 31. In collatu pari erant conditione, *nell' aggiustamento*.

Collaudābĭlis, le, laudabilis, *lodevole*. *Prudent. Hamartig. v.* 692. Nec bonus est, nec collaudabilis ille.

Collaudatĭo, onis, f. 3. *lode*. *Ad Heren. l.* 2. *c.* 9. & *Cic. de Invent. c.* 43.

Collaudātor, oris, *lodatore*, qui collaudat. *Augustin.* 4. *Confession.* 14. Nullo collaudatore mirabor.

Collaudātus, a, um, idem quod laudatus, *lodato*. *Cæs.* 5. *B. G. c.* 2. Collaudatis militibus.

Collaudo, as, idem ac laudo. *lodare*. *Cic.* 1. *Phil.* Eodem die D. Bruti factum collaudavistis.

Collaxo, as, *allargare*, idem quod laxo. *Lucret.* 6. 231. omnia circum Collaxat, rareque facit lateramina vasi.

Collecta, æ, f. 1. *la porzione, che ciascun porta, o paga in un pranzo*. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 57. Collectam a conviva exigis.

Collectanĕus, a, um, o. 1. 2. *Juvenum*, quod ex diversis rebus mixtum, & coacervatum est. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Tertia portio æris collectanei. ¶ Collectanea, orum, n. 2. num. plur. scripta, quæ ex pluribus excerpta locis in unum collecta sunt. *Gell. l.* 4. *c.* 14.

Collectarius, ii, m. ἀργυραμοιβός, argentarius campsor, qui pecuniam pecunia mutat, *cambiatore di monete*. *Leg.* 16. *Cod. si certum pet.* Si quis collectarius honoris pretium dederit ambienti. ¶ *Acron Horatii Scholiastes in l.* 1. *Sat.* 6. *v.* 86. Coactores, inquit, dicuntur argentarii in auctionibus, quia pecunias cogant, qui & collectarii nominantur. ¶ Horum integrum collegium Romæ erat.

Collectĭo, onis, f. 3. *raccoglimento*, συλλογή, Congregatio. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 9. Ut eorum collectio dispersa celeritatem persequendi retardaret. ¶ Collectiones etiam dicuntur tumores præter naturam ex humoribus in partem aliquam corporis defluentibus, *concorso d' umori*. *Plin. lib.* 27. *cap.* 8. Collectiones omnes, inflammationesque cohibendi. ¶ Item argumentatio, qua quibusdam positis aliud quidpiam colligitur, & concluditur. *Senec. ep.* 45. Persuadere aliquid alicui subtilissima collectione.

Collectitĭus, a, um, o. 1. 2. *collettizio*, συνηθροισμένος, quod colligitur, vel factum est ex collectione. *Cic.* 7. *Fam. ep.* 3. Signa & tyrone, & collectitio exercitu cum legionibus robustissimis contulit.

Collectīvus, a, um, o. 1. 2. idem quod collectitius. *Sen. l.* 3. *Quæst. Nat. c.* 7. Collectivus humor. ¶ Item qui colligit. *Quint. l.* 7. *c.* 2. Ratiocinativa, atque collectiva quæstio.

Collector, oris, m. qui simul legit, vel simul eosdem versat scriptores. *Augustin.* 1. *Confess.* 17. Mihi recitanti acclamabatur præ multis coætaneis, & collectoribus meis.

Collectrix, icis, f. quæ colligit. *Plaut. Mil.* 3. 1. 99. Præcantatrici, collectrici, ariolæ, atque haruspici. Ita legit *Turneb. in Comment. ad jocos Cicer.* & collectricem exponit, quæ religionis causa stipem colligit. Alii tamen legunt, *Conjectrici*.

Collectus, us, m. *raccolta*, collectio. *Lucret.* 4. 416. Collectus aquæ digitum non altior unum.

Collectus, a, um, nom. ex particip. a colligo, *raccolto*. *Horat. lib.* 1. *epist.* 10. *v.* 47. Imperat, aut servit collecta pecunia. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Rostra rapto viventibus adunca, collecto recta. ¶ Item non diffusus, contractus, brevis. *Apul. Apol.* Tanto beatior, quanto collectior.

Collēga, æ, m. *compagno in officio*, מישר, Germ. *mitgesellen in einem ampt, amptsgenossen*, Gal. *compagnons au magistrat*, Hisp. *companeros en officio*, συνάρχων, in dignitate, & honore socius. Dicuntur autem collegæ, ut *Varro* censuit *l.* 5. *de L. L.* a legendo, quia una lecti sint, Hinc Consules inter se, & Prætores inter se Collegæ erant, quia iisdem Comitiis creabantur. *Gell. l.* 13. *c.* 14. *Cic.* 1. *Off. c.* 40. Pericles, cum haberet collegam in Prætura Sophoclem. ¶ *Collegæ* etiam dicuntur contutores. *Paul. Dig.* 26. 7. 13. ¶ Item cohæredes. *Id. Dig.* 46. 3. 101. ¶ Item conservi. *Plaut. Asin.* 3. 2. 10. & 30. ¶ Item qui sunt ejusdem collegii. *Hermogenian.* 27. 1. 41. ¶ Item artifices ejusdem artis, ut histriones apud *Juvenal. sat.* 8. *v.* 197.

Collegatarĭus, ii, cui conjunctim cum alio legatum est. *Leg.* 9. *ff. de usufr.*

Collegiarĭus, a, um, ad Collegium pertinens, *collegiale*, ut Collegiarii ministri, *Tertull. de Spectac. c.* 11.

Collegiatus, a, um, adject. in collegium receptus, vel unus ex collegio. *Inscript. apud Grut. pag.* 449. *n.* 6. Inter primos collegiatio in collegio naviculariorum.

Collegĭum, n. 2. conventus, cœtus, sodalitas, *collegio*, σύλλογος, societas aliquorum, qui in eadem dignitate, & honore socii sunt, a collega, ut Collegium Augurum, Pontificum, Decemvirorum, &c. *Cic. Off.* Cum Prætorum collegium Tribuni plebis adhibuissent. ¶ Collegium item sumitur pro congregatione, & societate quorumcunque hominum, ut Collegium aurificum, fabrorum, sutorum, &c. *congregazione, compagnia*, σύλλογος. *Plin. in epist.* 42. *l.* 10. An instituendum putes collegium fabrorum. *Horat. lib.* 1. *Sat.* 2. Ambubajarum collegia. ¶ Dicitur interdum de duobus tantum, ut de Consulibus, *Liv.* 10. 22. *Tacit. Ann.* 3. 31. *Plin.* 7. 12.

Collēma, atis, n. 3. κόλλημα, conglutinamentum. *Capell. lib.* 3. *de Gram.* Niloticæ fruticis collemate.

Colleprōsus, a, um, adject. qui simul leprosus est. *Sidon. l.* 6. *epist.* 1. Colleprosi mei conditio.

Collēvo, V. Collævo.

Collibertus, m. 2. συναπελεύθερος, qui simul cum altero ejusdem patroni libertus est. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 88. Collibertus meus erit. ¶ *Colliberta*, *æ*, in femin. est in Vet. Inscript. apud *Reines. p.* 869. Patronæ benemerenti fecerunt, & collibertis, collibertabus, posterisque. ¶ Scribitur & *Conlibertus*, ut apud *Gruter.* sæpenumero legere est.

Collĭbet, vel Collubet, Collibuit, & collibitum est, ere, imperf. 2. *piacere, l' animo dà*, idem quod libet, vel lubet. *Terent. Eun.* 5. 8. 26. Si quid collibuit, novi te. *Cic. de nat. Deor. l.* 1. *c.* 38. Collibitum est mihi. *Horat. lib.* 1. *Sat.* 3. *v.* 6. Si collibuisset.

Collibro, as, are, idem quod libro. *Cato cap.* 19. Inter arbores medium quod erit, id ad medium collibrato.

Colliciæ, f. 1. & colliquiæ, tegulæ, per quas aqua in vas defluere potest, a liquo, as. *Fest.* ¶ Item majores sulci in agris, al. *elices*, per quos aqua ex agris in fossas elicitur. *Col. l.* 2. *c.* 8. Omnem humorem in colliquias, atque inde extra segetes derivemus. *Plin. l.* 18. *c.* 19. In usu est & colliciás interponere.

Colliciāris, re, ad collicias pertinens, ut *colliciares tegulæ*, apud *Caton. R. R. c.* 14. h. e. ipsæ colliciæ.

Collicŭlus, i, m. diminut. a collis, *collina, collinetta*. *Martial. l.* 12. *epigr.* 25. Credis colliculis, arboribusque meis.

Collīdo, is, si, sum, a. 3. frango, contero, *percuotere, o ammaccare, o dibattere insieme*, טרף, רצץ, Ger. *zusammen schlagen*, Gall. *frapper*, Hisp. *herir*, συμβάλλω. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Humor ita mollis est, ut facile premi, collidique possit. *Curt. l.* 4. *c.* 3. Navigia inter se collidunt. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. Confligunt, & colliduntur leges. *combattono fra se stesse*.

Colligāte, adverb. conjuncte, constricte, *Augustin.* 1. *de doctr. Christ. c.* 28. Colligatius adhærere.

Colligatĭo, f. 3. *legamento*, σύνδεσμος, connexio, vinculum. *Cic.* 1. *Offic. c.* 17. Arctior colligatio est societatis propinquorum.

Colligātus, a, um, o. 1. 2. partic. a colligo, *legato insieme*. *Cic. de Un. c.* 11. Vinculis colligati. ¶ Et substantive, *Id. ibid.* Omne colligatum solvi potest.

Collĭgo, as, a. 1. constringo, ligo, vincio, *legar insieme*, συνδέω, simul ligo. *Cic. pro Rab. c.* 4. I lictor, colliga manus. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Colligare in fasciculos.

Collĭgo, is, egi, ectum, a. 3. cogo, congrego, constringo, quæ dispersa sunt, conjungo, *raccogliere, ridurre ad uno*, אסף, קבץ, Germ. *zusammen lesen*, Gall. *cueillir*, Hisp. *coger*, συγκομίζω, in unum redigo. *Cic.* 1. *de Or.* Ea quosdam observasse, atque collegisse. *Id.* 2. *Catil.* Exercitum colligere ex senibus desperatis. ¶ Translate est intelligere, noscere. *Id. Attic.* Ex eo colligere potest, quanta occupatione distinear. ¶ Item comparare, acquirere. *Id. de Am.* Benevolentiam civium blanditiis, & assentationibus colligere turpe est. ¶ Colligere se, est se recipere. *Id.* 4. *Tusc. c.* 36. Quid est se ipsum colligere, nisi dissipatas animi partes rursus in suum locum cogere? *Id. in Epist.* Ut me collegi, cætera facillima videbantur. ¶ Vel reficere se, & quasi dilapsum spiritum recipere, *venir' in se stesso*. *Id. de Divin.* Is primo perterritus somno surrexit, deinde cum se collegisset. ¶ Colligere se in arma, est parare se, & munire, *porsi sulla difesa*. *Virgil.* Substitit Æneas, & se collegit in arma. ¶ Colligere togam, *Martial. l.* 7. ¶ Colligere iram, *Hor. in Arte Poet.* h. e. irasci. ¶ Colligere vasa, *Cic. in Verr. far fardello*. ¶ Est item in argumentationibus, & supputationibus concludendo deducere. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 57. Acute colligit. *Tac. de Germ. c.* 37. Ex quo si ad alterum Imp. Trajani consulatum computemus, centum ferme, & ducenti anni colliguntur. ¶ Item pueros expositos tollere. *Leg.* 1. *tit.* 6. *Cod. Theodos.* puerum, & puellam susceptam colligere.

Collimitanĕus, a, um, adject. *confinante*, qui limite jungitur, conterminus. *Solin. c.* 40. Collimitanea Galatiæ Phrygia. Alii leg. *Collimitata*, a Collimito.

Collimitĭum, n. 2. *confine*, συνοριασμός, coitio, vel conjunctio limitum. *Solin. c.* 49. (al. 62.) de amne Jaxarte: Hoc est collimitium, in quo limes Persicus Scythis jungitur. *Ammian. l.* 15. *c.* 6. Alemannicis pagis collimitia Romana latius irrumpentibus.

Collimĭto, as, a. 1. *unire col confine, confinare*, συνορίζω, limitibus conjungo. *Ammian. l.* 31. *c.* 5. Gelonis Agathyrsi collimitant. ¶ Deponentis more, vel passive. *Solin. c.* 15. (al. 25.) eadem verba habet. Gelonis Agathyrsi collimitantur.

Collīmo, as, V. Collineo.

Collina, æ, porta Romæ, eadem quæ Quirinalis, vel Agonensis, hodie *Porta Salaria*, quod per eam Sabini salem deferebant. ¶ Est etiam nomen Tribus urbanæ apud Romanos, quæ posita erat in Collibus Quirinali, & Viminali, unde & nomen traxit. Hæc quartum locum inter urbanas habuit.

Collina Dea, quæ collibus præsidebat, sicut Vallonia, quæ vallibus.

Au-

Auguſt. Confeſſion. 4. 8. ubi al. leg. *Collatina.*

Collineatus, a, um, adject. *tolto di mira, o diretto allo ſcopo.* *Apul. Florid. c.* 23. Collineato pro fronte ſitu, & conniventibus ad regulam lineis. *Id. Met.* 9. Collineatis oculis ad umbram.

Collīneo, as, a. 1. *dar nel ſegno, colpire dove ſi è preſo la mira*, recta veluti linea dirigendo ſcopum attingere, [illegible]. *Cic.* 2. *de Div. c.* 59. Quis eſt enim, qui totum diem jaculans non aliquando collineet? *Id.* 3. *de Fin. c.* 6. Si cui propoſitum ſit collineare haſtam aliquo, aut ſagittam. h. e. haſta, aut ſagitta aliquem ſcopum ferire. ¶ Significat etiam recta linea ad ſcopum dirigere, *dirizzare, tor di mira.* *Gell.* 9. 1. Si in editiora mittas, & ad percutiendum ſuperne aliquid manum & oculos collinees. ¶ Scribitur & *conlineo.* ¶ In multis editionibus *Cicer. Gellii*, & *Apuleii* pro *collineo* habetur *collimo, as*: quod qui Latinum putarunt, deducebant a *limus*, quia qui aliquo ictum dirigit, limis ac ſemiapertis oculis id facere ſolet. Sed conſenſus Eruditorum illud *collimo* e Latinorum albo expungit. ¶ Sunt etiam qui pro *collineo* dicendum putant *collinio.*

Collīniātus, a, um, adject. pro *collineatus* legitur apud *Martian. Capell. cir. princ. l.* 7.

Collīnio. V. Collineo.

Collinītus, a, um, *unto*, pro *collitus*, facit *Colum.* a Collinio, *l.* 6. *c.* 17. Semina melle collinita.

Collīno, is, levi, itum, *ungere*, idem fere quod lino, [illegible]. *Plaut. Poen.* 1. 2. 93. Pulchrum ornatum turpes mores pejus cœno collinunt. *Horat. l.* 1. *od.* 15. *v.* 20. Crines pulvere collines. h. e. conſpurcabis.

Collīnus, a, um, *di colle*, quod ad collem ſpectat. *Col. l.* 12. *c.* 21. Si muſtum ex vineis collinis eſt. *ideſt* quæ in colle plantatæ ſunt.

Colliphīum, V. Coliphium.

Colliquefactus, a, um, liquefactus, *liquefatto*, a colliquefacio, vel colliqueſio. *Cic. pro Cluent. c.* 62. Venenum colliquefactum in potione.

Colliqueſco, idem ac liqueſco, *liqueſarſi.* *Col. l.* 12. *c.* 22. Ea, quæ addideris in pice colliqueſcant.

Colliquiæ, V. Colliciæ.

Collis, is, m. 3. *colle*, [Hebrew], Ger. *ein bühl*, Gal. *coteau, colline*, Hiſp. *cerro*, [Greek], minor mons. *Cic. pro Cluent.* Cum quædam in collibus controverſia paſtorum orta eſſet. ¶ *Colles montani* apud *Plin.* 6. 20. ſunt juga ex ipſis montibus aſſurgentia. ¶ Colles ſeptem Romæ fuerunt, Palatinus, Quirinalis, Aventinus, Cœlius, Viminalis, Tarpejus, ſeu Capitolinus, & Exquilinus. ¶ Reperitur etiam pro monte. *Sil. l.* 3. *v.* 420. *de Pyrenæis.* Nomen Bebrycia duxere a Virgine colles. ¶ In ablativo *colli* pro *colle* rarum eſt, & Poeticum. *Lucret.* 2. 317. Nam ſæpe in colli tondentes pabula læta.

Collīſio, f. 3. duorum, aut plurium corporum mutua percuſſio, *ammaccamento*, [Greek]. *Juſtin. l.* 12. *c.* 12. Nuntiatur, uxorem ex colliſione abjecti partus deceſſiſſe.

Collīſus, us, m. 4. idem ac colliſio. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Sono quodam, & colliſu ipſo margaritarum.

Collīſus, a, um, adject. *ammaccato, percoſſo inſieme, dibattuto.* *Horat. l.* 1. *epiſt.* 2. *v.* 7. Græcia barbariæ lento colliſa duello.

Collītus, a, um, oblitus, *unto.* *Prudent. Cathem.* 3. *v.* 15. Fila ſavis ſcirpea floreis preſſo melle prius collita fingimus. ¶ Scribi poteſt & *Conlitus.*

Collobatarii, m. 2. grallatores. *Non.* 2. 361. Sed fortaſſe legendum *colobatarii*, a [Greek], quod a [Greek], lignum, & [Greek], ſeu [Greek], incedo. Vel potius legi debet *colobathrarii*, a [Greek], grallæ, quod a [Greek], membrum, & [Greek], gradus.

Collobīum, V. Colobium.

Collocātio, f. 3. diſpoſitio, *diſpoſizjone, collocazjone*, [Greek]. *Cic.* 3. *de Orat.* Continuatio verborum duas res, collocationem primum, deinde formam deſiderat. *Id. pro Cluent. c.* 66. Collocatio filiæ. h. e. in matrimonium.

Collocātus, a, um, adject. nom. ex particip. *collocato, diſpoſto.* *Cic.* 1. *de Or. c.* 43. Poſita ante oculos, collocata in uſu quotidiano. *Plin. l.* 2. *epiſt.* 1. Cecidit, coxamque fregit, quæ parum apte collocata male coiit.

Collŏco, as, a. 1. loco, pono, diſpono, ſtatuo, accommodo, *collocare, riponere*, [Hebrew], Ger. *ſetzen*, Gal. *colloquer, placer*, Hiſp. *aſſentar*, [Greek]. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 35. Suo quidque loco collocare. *Terent. Eun.* 3. 5. 45. In lecto illam collocat. *Caſ. l.* 3. *B. C.* Collocare in medium aciem auxilia. ¶ *Id. l.* 1. *B. G.* Præſidium collocare, *metter guarnigione.* ¶ *Cic. Fam.* 2. *epiſt.* 13. Collocare rem militarem. *hoc eſt*, ordinare. ¶ Collocare pecuniam, *dar danaro a intereſſe.* *Sueton. Aug. c.* 39. ¶ Collocare in matrimonium, *maritare.* *Cic.* 1. *Div. c.* 46. Sic collocare nuptum, vel nuptus. *Caſ. l.* 1. *B. G. c.* 18. Et in eodem ſenſu, *collocare*, abſolute, eſt apud *Nepot. in Ariſt. c. ult.* ¶ Collocare tabulas bene pictas in bono lumine, *Cic. de clar. Orat.* ¶ Collocare ſextantes in capita, *metter una taglia per teſta.* *Liv. l.* 2. ¶ Collocare male horas, *perdere il tempo.* *Martial. l.* 1. ¶ Beneficium bene collocare apud aliquem. *Cic.* 2. *Off.* ¶ *Tacit.* 6. *Annal. c.* 27. De cujus moderatione, & ſapientia in prioribus libris ſatis collocavi. h. e. expoſui. ¶ Aliquando collocare idem eſt ac ſternere, *coricare, atterrare.* *Plaut. Amphit.* 1. 1. 148. Agite pugni, heri homines quatuor in ſoporem collocaſtis. *Martial. lib.* 5. *epigr.* 66. Quot tua Mænalios collocat haſta ſues.

Collocuplēto, as, idem quod locupleto, *arricchire.* *Auct. ad Her.* 2. *c.* 18. Rei honeſtandæ, & collocupletandæ cauſa. Adde *Terent. Heaut.* 2. 3. 16.

Collocutio, f. 3. [Greek], colloquium, ſermo, *colloquio.* *Cic. Philip.* 12. *c.* 2. Familiariſſimæ cum aliquo collocutiones.

Collocūtor, oris, m. qui ſimul cum aliquo loquitur. *Tertul. adv. Praxeam, c.* 5. Dum loqueris, collocutorem pateris ſermonem. Adde *Auguſtin. l.* 9. *confeſſ. c.* 6.

Colloquium, ii, n. 2. collocutio, congreſſus, dialogus, ſermonis communicatio, *abboccamento, ragionamento*, דבר, [Greek], ſermo. *Cic. Att. l.* 12. *epiſt.* 15. In hac ſolitudine careo omnium colloquio. *Id. Phil.* 12. *c.* 11. Venire in colloquium alicujus.

Collŏquor, eris, d. 3. *ragionare, abboccarſi*, [Hebrew], Ger. *mit einander reden*, Gal. *parler enſemble, parlementer*, Hiſp. *hablar uno con otro*, [Greek], ſimul loquor. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 8. Hoc uno præſtamus feris, quod colloquimur inter nos. *Id. Fam.* 1. *ep.* 7. Colloqui cum aliquo per literas. ¶ Cum accuſativo *Plaut. Capt.* 4. 2. 55. Perlubet hunc hominem colloqui.

Collūceo, es, xi, idem ac luceo, vel ſimul luceo. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* 15. Immenſo mundo tam longe, lateque collucens. ¶ Fuiſſe hoc verbum etiam tertiæ conjugat. *Nic. Heinſ. ad Prudentii Vincent. v.* 10. ex antiqua ſcriptura probat, ubi ait: *Collucit inſigni ſtola.*

Collucernātio, onis, f. quaſi dicas lucernarum multitudo ad ſplendorem augendum, *illuminazjone.* *Claud. Mamert. de ſtatu anim. l.* 2. *c.* 9. Stipem ſuam variis collucernationibus dilapidare. h. e. comeſſationibus, & ſpectaculis. Alii aliter leg.

Collūco, as, a. 1. vel conluco, *ſchiarire un boſco, o un' albero*, [Hebrew], Gal. *ebrancher*; Hiſp. *cortar los arboles*, [Greek], erat ſylvæ ramos officientes lumini cædere, a *luce.* Nam collucando ſylva fit lucida. *Col. l.* 2. *c.* 22. Neque arborem feriis collucare permittitur. *Cato R. R. c.* 39. Collucare lucum.

Colluctātio, f. 3. lucta, *lotta.* *Col. l.* 6. *c.* 2. Ne in colluctatione alter alteri noceat.

Colluctātor, oris, m. luctator, qui cum aliquo luctatur, *lottatore.* *Lactant. de opific. Dei*, *c.* 1. Ille colluctator, & adverſarius noſter, ſcis quam ſit aſtutus.

Collŭctor, aris, d. 1. *lottare, contraſtare*, [Hebrew], Ger. *mitringen*, Gal. *luter enſemble*, Hiſp. *luchar uno con otro*, [Greek], ſimul luctor. *Plin. l.* 27. *c.* 2. Cum eo ſolo colluctatur.

Collūdium, ii, n. ludus cum aliquo. *Solin. c.* 12. (al. 22.) *de delphinis*: Poſt aſſueta colludia. ¶ Translate *Ammian. l.* 18. *c.* 9. Per colludia. h. e. per deceptionem, *per colluſione.*

Collūdo, is, ſi, ſum, n. 3. *ſcherzare, burlare*, Ger. *mit ſcherzen*, Gal. *jouer enſemble*, Hiſp. *jugar con otro*, [Greek], ſimul ludo. *Horat. de ar. Poet. v.* 159. Puer gaudet paribus colludere. ¶ *Colludere* apud Jureconſultos dicuntur inter ſe litigantes, cum actor, & reus litigare ſe ſimulant, alterque ſe patitur ſuperari, ut tertio cuipiam præjudicium afferatur, vel cum alter ex procuratoribus cauſam domini prodit, & cum vincere poſſet, patitur tamen ſe condemnari. *Ulpian. l. eleganter*, §. *ſi dolo*, *ff. de dolo malo.* Hinc *Cic.* 4. *Verr. c.* 24. Inimicus, hoſtis eſſet, tanta contumelia accepta, niſi tecum colluſiſſet.

Collūgeo, es, idem quod lugeo, vel ſimul lugeo. *Cal. Aurel. Tard.* 2. 5.

Collum, n. 2. cervici ſubjecta pars. *collo*, [Hebrew], Germ. *der halß*, Gal. *le cou*, Hiſp. *el cuello*, [Greek], pars corporis, quæ caput ſuſtentat. *Cic.* 5. *Verr.* Hæc civitas mulieri redimiculum præbeat, hæc in collum, hæc in crines. ¶ Legitur & collus. *Plaut. in Cap.* 2. 2. 107. Collus collaria caret. ¶ Collum obſtrictum, ſeu collum obtortum, verbum eſt juris. Nam rei in jus collo conſtricto trahebantur. *Id. in Curc.* 5. 13. 15. Collum conſtringe, abduce illum in malam crucem. *Heeron.* Obtorto collo me in jus trahit. ¶ Collum montis eſt jugum ſeu pars vertici ſubjecta. *Stat. Theb.* 9. *v.* 643. Frondea colla Parnaſſi.

Collumĭno, as, avi, are, illumino, vel ſimul illumino, *illuminare.* *Apul. de Deo Socrat.* Serv. Tullus flamma colluminetur a capite. *Prudent. l.* 2. *adverſ. Symmach. v.* 830. Solis radius colluminat omnes.

Collŭo, is, a. 3. idem ac lavo, *lavare.* *Cat. de R. R. c.* 88. Amphoram defricato, colluitoque. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Dentes colluere.

Collurcinātio, f. 3. aviditas, voracitas, a *lurcinor*, quod a *lurcor.* *Apulej. in Apol.* Quæ omnia in paucis annis hic degulator ſtudioſe in ventrem condidit, & omnimodis collurcinationibus dilapidavit.

Collūſio, onis, f. 3. [Greek], actus colludendi, & translate dolus, fraus ex compoſito inita in cauſis, ut in *Colludo* explicatum eſt. *Senec. Controv.* 31. *ſub fin.* Per colluſionem. *Cic.* 5. *Ver. c.* 13. Colluſio cum aliquo.

Collūſium, ii, n. idem quod colluſio. *Ulpian. Dig.* 27. 1. 8. (*ſi ſana eſt lectio*) Si per colluſium accuſatoris abſolutus ſit adverſarius.

Collūſor, oris, m. 3. [Greek], qui cum altero ludit. *Cic.* 2. *Phil. c.* 39. Hinc tu compranſoribus tuis, & colluſoribus dividebas. *Plin. l.* 9. *c.* 33. Delphinus colluſor puerorum. ¶ Item qui in judicio colludit. In *Cod. Theodoſ.* 7. 10. 2.

Colluſorie, adver. *con colluſione.* *Ulp. l. ſi ſervus plurium*, *ff. de legat.* 1. Non agentem cauſam, vel colluſorie agentem.

Colluſtrātus, a, um, nom. ex particip. illuſtratus, *illuſtrato.* *Cic. in Orat. c.* 11. In picturis alios opaca, alios colluſtrata delectat.

Collūſtro, as, a. 1. *illuminare*, illuſtro, collumino, *Cic.* 2. *Divin. c.* 43. Luna lumine ſolis colluſtrari putatur. ¶ *Colluſtrare oculis* eſt circumſpicere. *Cic.* 5. *Tuſc.* 23. Cum omnia colluſtrarem oculis.

Collutŭlo, a. 1. *ſporcare*, [Greek], fœdo, dedecoro. *Plaut. Trin.* 3. 2. 66. Hæc famigeratio te honeſtet, & me collutulet.

Collūtus, a, um, nom. ex particip. lotus, *lavato.* *Plin. l.* 20. *c.* 13. Sic & collutis dentibus prodeſt.

Colluviāris, porcus dicitur, qui colluvie, & cibo mixto nutritur. *Feſt.*

Colluviārium, n. 2. [Greek], canalis, per quem colluvies, & immunditiæ ejectantur. *Vitr. l.* 8. Etiam in ventre colluviaria ſunt facienda, per quæ vis ſpiritus relaxetur. Al. leg. *columnaria.*

Colluvies, ei, f. 5. *radunamento d' immondezze*, [Hebrew], Ger. *unflat*, Gal. *ordures*, Hiſp. *ſuziedad*, [Greek], ſordes ſimul ablutæ, ſordes, & immunditiæ, quæ concurſu alicujus rei contrahuntur. *Colum.* 2. 15. Colluvies cortis, & ædificii. ¶ Sic etiam appellatur cibus ſuum, *la lavatura.* *Plin. l.* 24. *c.* 19. Medetur & ſuibus hæc effoſſa ſine ferro, & addita in colluviem, &c. ¶ Translate ſumitur pro rerum perturbatione. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 10. Quam cum hoc in ea, quæ perſpicitur futura, colluvie regnare.

Colluvio, onis, f. 3. idem ac colluvies. *Cic. de Senect. c. ult.* Cumque ex hac turba, & colluvione diſcedam.

Collybiſcus, i, diminut. a Collybiſtes, quod *Plautus in Poen.* 1. 1. 42. &c. proprium villici nomen fecit.

Collybiſtes, æ, ſeu collybiſta, æ, m. 1. *banchiere*, Ger. *wechsler*, Gal. *changeur*, Hiſp. *cambiador*, [Greek], menſarius, vel nummularius, qui ex pecuniæ permutatione quæſtum facit. *Hieronym. in Matth. c.* 21.

Collybus, bi, m. 2. *cambio di monete*, Ger. *verluſt in verwechſlung des gelts*, Gal. *change, tare, & dechet de l'or, ou argent ſoit pour le change, ou autrement*, Hiſp. *lo que gana el cambiador con el cambio*, [Greek], ſumitur pro pecuniæ permutatione, ſeu pro intertrimento nummorum ex permutatione pecuniæ, quæ fieri ſolet apud nummularios, quia pecunia, quam quis habet, aut non recepta, aut abrogata ſit in ea provincia, in qua debeat expendi, vel quia argentea moneta aurea mutetur. In ratiociniis *emptionem auri* appellant, vulgus *cambium* dicit. *Cic.* 3. *Ver. c.* 78. Nam collybus eſſe qui poteſt, cum utantur omnes uno genere nummorum? *Sueton. in Aug. c.* 4. Menſarius manibus collybo decoloratis.

Collyra, æ, f. 1. vel collyris, idis, f. 3. [Greek], [Greek], panis genus, quod vel ex jure frigebatur, vel in cineribus coquebatur, *focaccia, o frittella.* *Plaut. in Perſ.* 1. 3. 12. Collyræ, facite, ut madeant. *Tertul. de cul. fem. c.* 7. Collyridas, & ſcutorum umbilicos.

Collyrĭcus, a, um, adject. ad collyram pertinens, ut collyricum jus, h. e. ex collyris coctis, apud *Plaut. Perſ.* 1. 3. 15. & 17. V. *Turneb. l.* 4. *c.* 1.

Collyridium, ii, m. 2. diminut. a collyrium, medicamentum quoddam illi ſimile, quod Ital. dicunt, *cura, ſuppoſta.* *Macer* (exiguæ admodum auctoritatis auctor) 4. 12. Collyriolum ſi ſupponatur in anum. V. Collyrium.

Collyris. V. Collyra.

Collyrium, n. 2. *collirio*, [Greek], vel [Greek], medicamentum oculorum, & proprie, quod fit e cinere, & colorem cinereum habet, a collyra. *Hor.* 1. *Ser. ſat.* 5. Hic oculis ego nigra meis collyria lippus illinere. ¶ Colyrium, vel colurium unico l, eſt medicamentum teres, ſuperiore parte craſſius inferiore tenuius ad modum caudæ muris truncatæ, quod fiſtuloſis corporis partibus immitti ſolet, veluti meatui

naris affectæ, vel aurium, item ano, vel utero, a κόλος, mutilus, truncus, curtus, & οὐρὰ, cauda, vel a κωλύειν, vel κωλύειν τὸν ῥοῦν, quia fluxiones sistit. Cels. l. 5. c. 28. ¶ Metaphorice Sidon. l. 2. ep. 2. Porticus magis rotundatis fulta coluriis (al. leg. collyriis) quam columnis &c. Ubi vel semicolumnia intelligit, vel potius pilas ex pluribus saxis in orbem accisis exstructas, quas ideo columnis opponit, quia columnæ ex unico fiunt lapide.

Colo, as, a. 1. colare, ppz, Ger. seigen, Gal. couler, Hisp. colar, ἠθέω, est pauxillatim liquorem aliquem, stillatimque emittere, vel rem aliquam per colum purgare, a colum, vas, per quod liquor emittitur. Col. l. 12. c. 11. Mel expressa aqua coletur.

Colo, is, colui, cultum, a. 3. amo, diligo, observo, veneror, adorare, amare con onore, rispettare, הדר, Ger. verehren, Gal. honorer, Hisp. adorar, o hazer reverencia, σέβομαι. Cic. 1. de nat. Deor. Quid est, cur Deos ab hominibus colendos dicas? Id. l. 14. Att. epist. 16. Mirifice colere aliquem, & amare. ¶ Aliquando significat turpi obsequio alicui deditum esse. Sueton. in Othon. c. 2. Libertinam aulicam gratiosam, quo efficacius coleret; etiam diligere simulavit, quamvis anum, & pene decrepitam. ¶ Deinde colere idem est, ac exercere, excolere, coltivare, ut colere agrum: atque hæc videtur esse propria hujus verbi significatio. Virg. 3. Georg. v. 412. Laudato ingentia rura, exiguum colito. ¶ In hoc sensu transfertur etiam ad animum. Ovid. l. 2. de Arte, v. 121. Nec levis, ingenuas pectus coluisse per artes, Cura sit. ¶ Dicimus etiam colere vitam, ἄγειν, agere. Ter. Heaut. 1. 1. 82. Colere servitutem apud aliquem, Plaut. Pæn. 3. 5. 7. Et colere amicitiam. Cic. de Amic. c. 25. Sic colere fidem, pietatem, studia, literas. Id. 1. Offic. c. 2. Et de Fin. l. 5. c. 19. ¶ Præterea colere significat habitare, incolere. Virg. Ecl. 2. v. 61. Pallas quas condidit arces, Ipsa colat. ¶ Et absolute. Apul. l. 1. Milef. Primus Milo, qui extra urbem totam & pomærium colit. Adde Plaut. Pseud. 1. 2. 68. ¶ Pertinet etiam ad vestitum, ornare, vestire pomposamente. Tibul. l. 1. el. 9. v. 46. Ah pereant artes, & mollia jura colendi.

Colobathrarii. V. Collobatarii.

Colobium, n. 2. camiciuola senza maniche, κολόβιον, tunica sine manicis, qua antiqui Romani utebantur, a κολοβὸς, mutilus. Serv. ad Æn. 9. v. 616. Tunicæ vestium habent manicas, quod etiam Cicero vituperat dicens: manicatis & talaribus tunicis, nam Colobiis utebantur antiqui. ¶ Dicitur & Colobius, ii, & Colobion, onis, ut notat Salmas. ad Histor. August.

Colocasia, æ, f. & Colocasium, ii, n. κολοκασία, faba Ægyptia, alio nomine cyamus, Plin. l. 21. c. 15. In Ægypto nobilissima est colocasia. Virg. Ecl. 4. v. 20. Mixtaque ridenti colocasia fundet acantho. Ubi colocasiæ flores intelligit. Mart. l. 8. epigr. 33. Lenta minus gracili crescunt colocasia filo. h. e. colocasia cocta instar filorum tenduntur, ut scribit idem Plin. loc. cit. ¶ Ejus foliis varie implexis Ægyptii pocula conficiunt, in iisque potare gratissimum habent. Plin. loc. cit.

Colocynthis, idis, f. 3. coloquinta, κολοκυνθίς, κολοκύνθη, cucurbitæ sylvestris genus, sativa minus. Plin. l. 20. c. 3.

Colon, i, n. colon, κῶλον, crassum intestinum, quintum in ordine intestinorum, medium inter cæcum, & rectum, quod a sinistro rene ad dextrum super ventriculi fundum fertur, per quod cibus labitur e ventriculo in alvum, & ex quo excrementa eum accipiunt colorem, quo egeruntur. Dictum est a κοῖλος, cavus, quia plurimas cavernas, seu cellulas habet. Plin. l. 11. c. 37. A Græcis, inquit, appellatur colon, ubi dolorum magna causa. Id. l. 30. c. 37. Coli vitium sanatur ave galerita assa. ¶ Colon, κῶλον, membrum significat. Hinc per translationem etiam membra orationis cola nuncupantur, quod ex iis, veluti membris, periodus constet. Ascon. in Divin. Verr. c. 13. Vitiose ambo cola.

Colōna, f. 1. contadina, rustica mulier, quæ agros colit. Ovid. 4. Fast. v. 692. Cum duro parca colona viro.

Colonæ, arum, locus est in agro Troade, teste Nepot. in Pausan. c. 3.

Colonarium, ii, n. vectigal pro re rustica. Cic. l. 13. Att. ep. 6. De aquæductu probe fecisti: Colonarium, vide, ne nullum debeamus. Al. tamen leg. Columnarium.

Colonarius, a, um, qui est colonicæ conditionis. Sidon. l. 5. epist. 19. Plebejam potius incipiat habere personam, quam colonariam.

Colonatus, us, m. conditio colonorum. In Cod. Theodos. 12. 1. 33.

Coloneus, a, um, adject. Oedipus Coloneus, Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ, nomen est Tragœdiæ Sophoclis, ductum a Colono, seu Colona, qui locus fuit in Attica, non longe ab Athenis, ubi Sophocles natus est, & hanc Tragœdiam senex admodum conscripsit. Ipse quoque Oedipus Thebis exsulans, eo commigrasse dicitur. Cic. de Senect. c. 7. Oedipum Coloneum recitavit judicibus. Id. 5. de Fin. c. 1. Coloneus ille locus, cujus incola Sophocles, &c.

Colonia, f. 1. Colonia, מושב, Ger. das ort, dahin man volck zu wohnen schickt, Gal. Colonie, Hisp. Colonia, ἀποικία, est pars civitatis, aut sociorum deducta in aliquem locum ædificiis munitum. Dicta est a colendo, idest, habitando. Cic. in Rul. Tu non definias, quot colonias, in quæ loca, quo numero colonorum deduci velis? ¶ Dicitur etiam de loco. Igitur Colonia est oppidum, quo olim Rex, vel Senatus, vel Populus partem civium, vel sociorum misit ad habitandum. Cic. 2. Agr. c. 27. Colonias sic idoneis in locis contra suspicionem periculi collocarunt, ut esse non oppida Italiæ, sed propugnacula Imperii viderentur. ¶ Differt colonia a municipio; municipes enim sunt cives alicujus municipii legibus suis, & suo jure utentes: coloni sunt cives unius civitatis in aliam deducti, & ejus jure utentes, a qua sunt propagati. V. Gell. l. 16. c. 13. ¶ Coloniæ aliæ erant civiles, aliæ militares: civiles constabant ex civibus pauperibus, qui in aliquem locum agri colendi causa ducebantur, militares constabant ex militibus veteranis, qui in aliquem locum tanquam in laboris requiem deducebantur, simul ut adversus hostium excursiones præsidio essent. Præterea aliæ erant Romanæ, aliæ Latinæ. Romanæ civium Rom. jure utebantur, Latinæ jure Latii. V. Panvin. l. 3. de Rep. R. & Sigon. de jure Provinc. c. 10. & l. 2. de antiquo jure Italiæ c. 2. ¶ Constructio hujus vocis varia est. Liv. l. 8. c. 23. Quod coloniam in Samnitium agro imposuerit. Vellej. l. 1. c. 14. Post septem annos, quam Galli urbem ceperunt, Sutrium deducta colonia est; & post annum Setina; novemque interjectis annis, Nepe. Et c. 15. Colonias condere. Sed utrumque hoc Vellej. caput lege. Cic. 1. de Divin. In lustranda colonia ab eo, qui eam deduceret. Et ibid. Mittere coloniam in aliquam regionem. Id. pro Cæcin. c. 33. In colonias proficisci. ¶ Interdum colonia est quivis agricolationis locus. Col. l. 11. c. 1. Villicus coloniæ suæ terminos egredi non debet. Adde Paul. l. Quæro. Dig. locat. ¶ Item quodlibet domicilium. Plaut. Aulul. 3. 6. 39. Eam afficiat viam, ut commutet coloniam. Id. Pseud. 4. 6. 38. Quid ego cesso facere, ut det nomen ad molarum coloniam? h. e. ut ad molam damnetur.

Colonia Agrippina, Ger. Coeln, & Coln, urbs Germaniæ inf. Imperialis, libera. Plin. l. 4. c. 17. ¶ Dicta est ab Agrippina Neronis matre, quæ, ut sociis quoque nationibus potentiam suam ostentaret, in hoc oppidum, ubi genita erat, Coloniam ex veteranis deduci imperavit. Est maxima omnium urbium Germanicarum.

Colonica, æ, f. 1. casa da contadino, casa rustica, coloni habitatio. Auson. epist. 4. v. 7. Quem tingit piceo lacrymosa colonica fumo.

Colonicus, a, um, o. 1. 2. γεωργικὸς, quod est coloni, seu quod ad colonum pertinet. Cæs. l. 2. B. C. c. 19. Cohortes duas, quæ colonicæ appellabantur. ¶ Colonicum pecus. Plin. l. 8. c. 47. ad fin. Ovium duo genera, tectum, & colonicum: illud mollius, hoc in pascuo delicatius. V. Tectus.

Colonōmon, melos, κολόνομον μέλος, cantus dissonans, imperfectus, mutilus, a Musicis legibus deficiens: a κολὸς, mutilus, & νόμος, lex. Auson. epist. 11. ad Paulin.

Colōnus, m. 2. contadino, lavoratore de campi, עובד האדמה, אכר, Ger. bauwersmann, inwohner, Gall. habitant d'une colonie, laboureur, Hisp. morador, labrador, γεωργὸς, qui agros colit. Cic. pro Cæc. Qui colonus habuit conductum de Cesennia fundum. ¶ Speciatim vero Coloni ἄποικοι, sunt, qui ab aliquo principe populo in alium locum habitandi causa mittuntur, qui non propriis, sed sui populi, a quo profecti sunt, legibus vivunt. Cic. 3. de nat. Deor. c. 19. Circen quoque Coloni nostri Circeienses religiose colunt. ¶ Erant autem coloni liberæ conditionis homines, & pro dominis terræ habebantur, quippe qui non pro capite, ut Capite censi, sed pro solo dominio terræ reditus certos, ac pensiones solvebant. Colum. l. 1. c. 7.

Colōnus, i, m. 2. ager non procul ab Athenis, Neptuno sacer, in quem Oedipus Thebis exulans dicitur commigrasse. Cic. de Sen.

Colōnus, a, um, o. 1. 2. γεωργικὸς, ad coloniam spectans, culturæ idoneus. Cic. 5. Phil. Utique C. Pansa, A. Hirtius Consules, alter, ambove cognoscerent, qui ager colonus esset, quo milites veterani deducti essent. Alii aliter leg.

Colŏphon, onis, f. 3. Altobosco, al. Belvedere, Κολοφὼν, urbs Joniæ marit. inter Smyrnam, & Ephesum, est inter illas septem, quæ de Homeri patria certarunt. Cic. pro Arch. c. 8. ¶ Pop. Colophonii, qui in equestribus certaminibus tantum excelluere, ut ii, quibus Colophonius accessisset equitatus, victoriam sibi certam pollicerentur. Hinc Græcum prov. Colophonem addere, cum summa operi manus imponitur. Fest.

Colophoniăcus, a, um, o. 1. 2. qui est ex Colophone. Virg. in Cyri, v. 65. Quæ Colophoniaco Scyllæ dicuntur Homero.

Colophonius, a, um, ad Colophonem pertinens, ut Colophonia resina, apud Plin. l. 14. c. 10. ¶ Colophonii, orum, m. 2. Colophonis incolæ. Cic. pro Arch. c. 8. Homerum Colophonii civem esse dicunt suum.

Color, ris, m. 3. colore, צבע, Ger. farb, Gal. couleur, Hisp. color, χρῶμα, qualitas, quæ ad visum spectat. Cic. l. 2. de Leg. c. 18. Color albus præcipue decorus Deo est, tum in cæteris, tum maxime in textili. Plaut. Pseud. 4. 7. 99. Quem ego hominem nullius coloris novi. h. e. plane nescio, albus ne sit, an ater. Ducere colorem, colorarsi. Virg. Ecl. 9. v. 49. ¶ Translate Senec. epist. 108. Novimus quosdam qui multis apud philosophum annis persederint, & ne colorem quidem duxerint. h. e. nihil profecerint. ¶ Colorem inducere, illinere, dar colore. Plin. l. 35. c. 10. ¶ Nullius coloris homo. h. e. plane ignotus. Plaut. Pseud. 4. 7. 99. ¶ Colores apud Rhetores dicuntur orationis figuræ, & lumina. Cic. 3. de Or. Ornatur oratio genere primum, & quasi colore quodam & succo suo. ¶ Item rationes speciosæ potius, quam veræ: atque ita turpibus rebus colorem dandum monet Quintil. l. 3. c. 8. Hinc color pro fuco, & culpæ excusatione ponitur. Juven. sat. 6. v. 279. Dic aliquem, sodes, dic, Quintiliane, colorem. ¶ Color vitæ, h. e. ratio status, conditio vivendi. Hor. l. 2. sat. 1. v. 60. Quisquis erit, scribam, vitæ color. ¶ Denique Color dicitur pars controversiæ, seu potius controversiarum, ac declamationum quoddam genus, in quo tota ratio accusationis, aut defensionis in eo sita est, ut factum minus probabile exquisitis conjecturis, suspicionibus, & causis subtiliter inventis tegatur, & coloretur. V. Senecæ controversias.

Colorabilis, le, adject. qui colorari potest. Martian. Capel. l. 9.

Colorate, adverb. cum colore, con apparenti, e speziose ragioni. Quintil. Declam. 285. Colorate affert iste tale patrocinium.

Colorātor, oris, m. 3. qui colorem inducit. Gloss. lat. gr. Colorator, χρωματιστὴς, & ἐπιχρωματιστής. Salmas. Histor. Aug. p. 451. Coloratores, ait, dici eos, qui parietes colorant, & colores tectoriis illinunt. ¶ Colorator inscripta fuit una ex Laberii Comœdiis, cujus fragmentum refert Gell. 7. 9. Ex quo patet, ipsam vocem antiquam esse, & plane Latinam.

Colorātus, a, um, nom. ex particip. colorato, colorito, ἐπικεχρωματισμένος, qui colorem habet, ut coloratæ uvæ, Col. l. 11. c. 2. Virg. 4. Georg. v. 293. Coloratis devexus ab Indis, h. e. fuscis ex Solis calore. Cels. l. 2. c. 2. Si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus. ¶ Ponitur & pro fucato. Senec. epist. 16. Quæ scribis, unde veniant, scio; non sunt ficta, nec colorata. Sic colorata oratio, h. e. coloribus, & figuris ornata, Cic. de cl. Orat. c. 44.

Colorĕus, & Colorius, a, um, adject. a color, qui varios habet colores, ut colorea vestis, veste di varj colori. Flav. Vopisc. in Aurelian. c. 46. Paul. Leg. 32. §. 7. Dig. de aur. arg. &c. Putavit sibi legata ornamenta, & vestem tam coloriam, quam versicoloriam. Ubi observanda est differentia inter coloriam, & versicoloriam, vel versicolorem, nam versicolorius, vel versicolor, proprie loquendo, est qui colorem subinde mutat, color cangiante. JCti tamen versicoloria vocant omnia quæ tincta sunt, & nativum colorem amiserunt. V. Versicolor. Colorius autem est, qui multos & varios colores intextos, seu mixtos habet. V. Salmas. ad Vopisci loc. cit.

Colorificus, a, um, colorem inducens, colorans. Virg. in Ciri. Cumque colorifico nimbos fulgore replevit.

Colōro, as, a. 1. colorire, dar colore, צבע, Germ. ferben, Gall. colorer, Hisp. colorir, o colorear, ἐπιχρώζω, colorem induco. Propert. l. 3. el. 12. Felix Eois lex funeris una maritis, Quos aurora suis rubra colorat equis. h. e. fuscos facit. ¶ Est etiam ornare, per metaph. Cic. l. 2. de Orat. c. 14. Ut cum in Sole ambulemus, fit, ut coloremur; sic cum doctorum libros legimus, sentimus orationem nostram quasi colorari. ¶ Item prætextum inducere, coprire, scusare. Valer. Max. l. 8. c. 2. Libidinosam liberalitatem debiti nomine colorando. ¶ Colorare plus est, quam inficere. Senec. epist. 71. ad fin. Alias disciplinas ingenia cum accepere, protinus præstant; hæc (virtus) nisi alte descendit, & diu sedit, animum non coloravit, sed infecit; nihil ex his quæ promiserat, præstat.

Colos pro color adhibetur a Poetis, Lucret. 6. 207. & Plaut. Mil. 4. 4. 43.

Colossæ, f. 1. Chone, urbs Phrygiæ, in confinio Cariæ, ad Lycum fl. ubi in Mæandrum influit, media inter Sardes, & Cabyram. Plin. l. 5. c. ult.

Colosseros, ob egregiam corporis amplitudinem, & speciem appellatus fuit Esius Proculus apud Sueton. in Calig. c. 35. Casaub.

Colossēus, a, um, gigantesco, quod altum est, & ad colossi formam factum. Plin. l. 35. c. 7. Nero Princeps jusserat se colosseum pingi 120. pedum in linteo. Adde Sueton. in Vespas. c. 23.

Colossicus, a, um, ad formam colossi. Plin. l. 34. c. 8. Colossicon signum. Vitruv. l. 10. c. 6. Colossici Apollinis basis. Id. l. 10. c. 4. comparative colossicotera, dixit.

Colossus, a, um, adject. idem quod Colosseus, ut Colossæ statuæ, quod

his

bis legitur apud *Lamprid. in Alexandr. Sever.* nempe c. 15. & 28.

Colossus, i, m. 2. *statua grande*, Ger. *ein vulsod*, Gall. *colosse*, Hisp. *colosso*, [illegible], statua immodicæ proceritatis, qualis Rhodi fuit statua Solis facta a Charete, vel Lachete Lyndio Lysippi discipulo ex ære altitudine 70. cubitorum, quæ inter septem orbis miracula numeratur. *Festus* dictum putat a Caieto, vel Coleto artifice. *Plin. l. 34. c. 7.* Moles excogitatas videmus statuarum, quas Colossos vocant, turribus pares.

Colostratio, onis, f. 3. *Plin. l. 11. c. 41.* est malum, quod ex colostri potatione evenire solet pullis, & infantibus.

Colostratus, a, um, adject. laborans colostratione. *Plin. l. 28. c. 9.* Infantes colostrati.

Colostrum, n. 2. & colostra, f. 1. *colostro*, *primo latte*, Ger. *die erste muttermilch*, Gal. *colostre*, *lait caillé*, Hisp. *colostro*, [illegible], lac novum in mammis, hoc est, spongiosum illud lac, densumque, quod post partum esse solet, a coalescendo, quasi coalustrum, vel a κολλάομαι, agglutinor, quia densum est. Plane noxium est, quia tempore partus magna est in corpore humorum perturbatio. *Plin. l. 2. c. 41.* ¶ Fuit tamen in deliciis apud Romanos. *Martial. l. 13. dist. 38.* Surripuit pastor quæ nondum stantibus hædis, de primo matrum lacte colostra damus. *Colum. l. 7. c. 3.* Agnus cum est editus, debet uberibus admoveri; sed priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est, quod pastores colostram vocant.

Coluber, bri, m. 2. *serpe*, *serpente*, *biscia*, [illegible], Ger. *eine schlange*, Gall. *couleuvre*, Hisp. *culebra*, ὄφις. Coluber dicitur in sylvis, anguis, & hydrus in aqua, serpens in terra, draco in templis. Sed sæpe confunduntur. *Ovid. 15. Met.* Niveisque frequens Sinuessa colubris. ¶ Colubra etiam usurpatur gen. f. *Ovid. 6. Met. v. 559.* Mutilatæ cauda colubræ. ¶ *Cæcæ colubræ* apud *Colum. 10. 231.* sunt lumbrici, qui in hominum intestinis gignuntur.

Colubrifer, a, um, qui colubros fert, seu parit. *Ovid. 5. Met. v. 241.* Colubriferi lumina monstri.

Colubrimŏdus, a, um, in modum colubrorum. *Corip. in Præfat.* Illa colubrimodis Avarum gens dura capillis.

Colubrinus, a, um, adiect. ad colubrum pertinens. *Plaut. Truc. 4. 3. 6.* Colubrino ingenio esse.

Colubrōsus, a, um, aliud adiect. a coluber. *Tert. advers. Valentin. c. 4.* Acta colubroso viam delineavit, h. e. detorto, flexo.

Colum, i, n. *colatoio*, Ger. *ein seihefaß*, Gal. *couloir*, Hisp. *coladera*, ἠθμός, vas vimineum, aut setaceum, per quod vinum, lac, & alii liquores in aliud vas transmittuntur. *Virg. 2. Georg. v. 242.* Colaque prælorum fumosis deripe tectis. ¶ Colum nivarium erat id vas, cui nives injiciebant, inde vinum infundebant, ut vinum perfluens nivis frigus indueret, ejusque nimia austeritas frangeretur. *Martial. in Apoph. dist. 103. & 104.* ¶ *Colum* etiam intestinum est. V. *Colon*.

Columba. V. Columbus.

Columbar, n. 3. genus vinculi, cui collum inseritur, quia simile est foraminibus in peristerotrophiis, ubi columbæ nidificant. *Plaut. Rud. a. 3. sc. 6. v. 52.* Nam in columbari collum haud multo post erit. *Id. in fragment. apud Fest. in Naval. scriba.* Non ego te novi, navalis scriba, columbar impudens? ubi *columbar* vocat scelestum hominem columbari dignum, quemadmodum *Lucilius* carcerem vocat eum, qui meruit in vincula conjici.

Columbaris, re, o. 3. *di colombo*, περιστερικός, quod est columbi. *Col. l. 2. c. 8.* Partes hæ columbari carent stercore. Al. leg. *columbaris*.

Columbarium, rii, n. 2. *colombaia*, Germ. *taubenhauss*, Gal. *colombier*, Hisp. *palomar*, περιστερεών, περιστεροτροφεῖον, locus, ubi habitant columbæ. *Varr. R. R. 3. 7.* Columbarium evertere. *Pallad. l. 1. tit. 24.* Columbarium potest accipere sublimis una turricula in Prætorio constituta. ¶ Speciatim etiam dicitur columbarium loculamentum in peristerotrophio, [illegible] columbarum partibus præparatum. *Var. l. c.* Singulis paribus columbaria fiant, rotunda, in ordine crebra. ¶ Sed & loculos ad ollas cinerarias adservandas, Columbaria dici, ex Inscriptionibus probat *Fabrettus Inscript. p. 9. & seq.* ¶ Columbaria etiam dicuntur cubilia tignorum, & asserum. *Vitruv. l. 4. c. 2.* ¶ Item foramina in lateribus navium, per quæ remi emittuntur. *Festus*.

Columbarius, m. 2. *chi ha cura di colombi*, περιστεροτρόφος, qui columbas curat. *Var. lib. 3. de R. R. cap. 7.* Quos columbarii solent interficere. ¶ Adjective *Id. ibid.* Columbarius pastor.

Columbatim, περιστεροειδῶς, more columbarum. *Cn. Martius apud Gel. lib. 20. cap. 9.* Columbatim labra conferens labris. Al. leg. *Columbulatim*. Auctor Lyrici, quod *Cornel. Galli* nomine circumfertur: Da columbatim mitia basia. V. Columbor.

Columbinacĕus, a, um, columbinus. *Cæl. Aurel. Acut. 2. 18.* Pullus columbinaceus.

Columbinus, a, um, o. 1. 2. *di colombo*, περιστέρειος, quod est ex columbis. *Cic. Fam. 9. epist. 18.* Pulli columbini. *Horat. lib. 2. sat. 4. v. 56.* Columbinum ovum. ¶ Item qui columbarum colorem habet. *Plin. 17. 7.* Columbina terra. *Pallad. 1. 10.* Columbinum saxum.

Columbor, aris, ari, pro columbarum more oscula figere, usus *Mecænas apud Senec. epist. 114.*

Columbŭlus, i, m. 2. diminut. parvus columbus, *colombino*. *Plin. l. 9. epist. 25.*

Columbus, m. 2. & columba, f. 1. *colombo*, *colomba*, [illegible], Ger. *taub*, Gal. *colombe*, Hisp. *paloma*, περιστερά, avis nota, a κολυμβᾶν, urinari, quia talis est columbarum gestus. Sed *Varr. l. 4. de L. L.* deducit a voce columbarum. ¶ In plurali frequentius gen. f. Authores utuntur. *Virg. 2. Æn.* Atra ceu tempestate columbæ. ¶ Columbæ differunt a palumbis, quia illæ de domesticis, & agrestibus dicuntur, hæ de sylvestribus, quæ feræ sunt, & majores, & in arboribus, aut sepibus nidificant. *Plin. l. 10. c. 34. & 35.* ¶ Columbas in Veneris tutela esse fictum est, quia fœtui semper indulgent. *Horat. lib. 1. epist. 10. v. 5.* Annuimus pariter vetuli, notique columbi. Ubi forte per *columbos* intelligit senes salaces.

Columella, f. 1. *colonnetta*, Ger. *kleine saulen*, Gal. *petite colomne*, Hisp. *pequeña coluna*, στυλίδιον, parva columna, dim. a *columa*, ut veteres dicebant, exempto n, pro columna. *Cic. 2. de Leg. c. penult.* Super terræ tumulum noluit quid statui, nisi columellam tribus digitis altam. ¶ Translate *columellæ* dicti sunt majores servi in familia, quos heri negotiis suis præficiebant, quod his niteretur domus tanquam columellis. *Donat. Phorm. act. 2. sc. 1. v. 57. ex Lucil. 22.* Servu' neque infidus domino, neque inutili' quoquam Lucilli columella hic situ' Metrophanes. Sed *Salmasius* legere malebat, *columella hac*, ut sententia sit: Metrophanem Lucilli servum situm esse sub hac columella.

Columella, m. 1. cognomen L. Junii Moderati, qui de agricultura & oratione soluta, & versu elegantissime scripsit. Floruit autem sub Claudio.

Columellares dentes, in equis ita dicuntur caninis proximi, quos quarto ætatis anno, ejectis utrinque binis veteribus, emittere solent. *Var. l. 2. de R. R. c. 7.* Quarto anno incipiunt nasci, quos vocant columellares. Adde *Plin. l. 11. c. 37.*

Colŭmen, minis, n. 3. olim colomen, *colmo*, *cima*, [illegible], Germ. *eine first*, Gal. *comble*, Hisp. *cumbre*, στῦλος, culmen, a *calamus*, unde culmus, quia veteres calamis, seu culmis frumenti ædificia tegebant. *Varr. de R. R. c. 7.* In turribus, ac columinibus villæ. ¶ Vel est trabs columnis suffulta, quæ culmen domus sustentat. *Vitruv. l. 4. c. 2.* ¶ Sumitur etiam pro columna. *Sen. in Herc. Fur. act. 4. sc. 1.* Columen impulsum labat. ¶ Et translate pro sustentaculo, *sostegno*. *Ter. in Phor. 2. 1. 57.* Bone custos salve, columen vero nostræ familiæ. *Cic. pro Sext. c. 8.* Columen reipublicæ. ¶ Item pro eo, qui summum locum tenet in re aliqua. *Plaut. Amph. 1. 1. 311.* Advenisti, audaciæ columen. *Colum. 3. 4.* Caput, & columen imperatorum.

Colŭmis, me, o. 3. *sano*, *salvo*, Ger. *frisch*, Gal. *sain*, Hisp. *salvo*, *sezo*, σῶος, sanus, integer, a Chaldæo [illegible], fortis, sanus. *Voss. Plaut. Trin. 3. 3. 15.* ubi al. aliter leg. Cæterum compositum Incolumis eodem sensu multo usitatius est.

Columna, f. 1. *colonna*, [illegible], Ger. *eine seule*, Gal. *colomne*, Hisp. *columna*, *o coluna*, κίων, στῦλος, sustentaculum figuræ cylindricæ, a columen, quasi *columina*, quia culmen sustinet. *Fest. Ovid. 3. de Ponto, el. 2.* Vastis innixa columnis Templa. ¶ Veteres *columna* scribebant, sed *columa* exempto n pronuntiabant. Hinc columella. Ita docet *Quintil. l. 1. c. 7.* ¶ Inter columnas, & pilas hanc differentiam esse volunt, quod columnæ uno scapo constant, idest, lapide oblongo perpetuo, pilæ autem structura constant aut lapidea, aut cæmentitia, aut latericia. Non raro tamen etiam structiles columnas apud veteres legimus. ¶ Columnæ corpus *scapus* vocatur. quod columnæ superponitur, capitulum: quod supponitur, *basis*, sive *spira*. *Bud.* ¶ Translate columnæ dicuntur ii, in quibus præsidium aliquod habemus. *Horat. l. 1. od. 35. de Augusto.* Injurioso ne pede proruas stantem columnam, h. e. Cæsarem Augustum, vel statum imperii, quo consistente beati sumus.

Columnæ Herculis, duo montes, Calpe in Hispania Bætica, & Abyla in Mauritania Tingit. inter quos est fretum Gaditanum, seu Herculeum, qui procul spectantibus geminæ columnæ videntur. Has Herculem, tanquam metas itinerum, & orbis terminos, instar columnarum posuisse fabulantur. Aliqui dicunt, columnas Herculis turres duas fuisse in Gaditana insula, alii duas columnas ex ære octo cubitorum, ad quas proficisci solerent, tanquam Herculi sacra facientes, qui navigationem absolvissent. *Plin. in sp. proœm. l. 3.*

Columnāris, re, ad columnam pertinens. *Prudent. in Hamartig. v. 476.* mediaque tenebras Luce columnari scindens exercitus omn. h. e. splendore igneæ columnæ, quæ noctu Hebræis in Deserti itinere præluceat.

Columnarium, ii, n. 2. tributi genus, quod pro singulis columnis pendebatur. Atque ita legendum censent aliqui in *Cic. l. 13. Attic. ep. 6.* V. Colonarium. *Cæs. l. 3. B. C. c. 32.* In capita singula tributum imponebatur, Columnaria, ostiaria, frumentum. ¶ Pro æduario, seu spiramento, *Vitruv. l. 8. c. ult.* Etiam in ventre columnaria sunt facienda, per quæ vis spiritus relaxetur. Al. leg. *colluviaria*.

Columnarius, ii, m. 2. Columnarii *Manutio* sunt viles & improbi homines, ad columnam Mæniam in judicium sæpe vocati. *Cœl. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 9.*

Columnatio, f. 3. στύλωσις, columnarum extructio, seu ædificatio per columnas. *Apul. l. 4. Flor.* Nec proscenii contabulatio, nec scenæ columnatio.

Columnātus, a, um, o. 1. 2. columna sustentatus. *Varr. 3. de R. R. c. 7.* Tholus rotundus columnatus.

Columnella, æ, diminut. a columna, legitur apud *Cæs. l. 2. B. C. c. 10.* Tametsi varia est lectio.

Columnifer, a, um. *Prudent. in hymn. Eulaliæ, v. 52.* Sic habuit genus ossa Patrum Turba columniferum radium: h. e. columnam ignis.

Colūri, m. 2. duo circuli in sphæra se se mutuo ad angulos rectos secantes circa polos mundi, quorum unus dicitur Colurus æquinoctiorum, alter solstitiorum. Dicti sunt quasi κόλουροι, mutilæ cauda, quia eorum pars, quæ in Antarcticum vergit, nobis inconspicua est, & qua parte non videntur, mutili censentur. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 15.*

Coluria, orum, n. *pilastri*, [illegible], semicolumnia, [illegible] culmen denuntia. *Sidon. l. 2. epist. 2.* Porticus columnatis fulta columnis.

Colurium. V. Collyrium.

Colurnus, a, um, *di nocciuolo*, quod est ex materia coryli, a *corulus*, sive *corylus*, pro *corulnus*, literarum trajectione. *Virg. 2. Georg. v. 396.* Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis. Ita expon. *Serv.* ¶ At *Festus*: Colurna hastilia, ex corno arbore facta.

Colūrum metrum dicitur a *Plotio Grammatico de metris*, quod pede brevius est: a κόλος, mutilus, & οὐρά, cauda.

Colus, li, f. 2. vel colus, us, f. 4. *rocca da filare*, *conocchia*, Ger. *ein rocken*, Gall. *quenouille*, Hisp. *rueca*, ἠλακάτη, instrumentum, quod pensa continet, a quo fusio fila ducuntur. *Plin. l. 9. c. 43.* Colus compta, & fusus cum stamine. *Cic. de Orat. l. 2. c. 68.* Quando ad me venis cum tua colu, & lana? ¶ Invenitur & colus, i, m. [illegible] apud *Catul. de nupt. Pel. & Thet. v. 311.* & *Propert. l. 4. el. 10. v. 48.* [illegible] que variant lectiones. ¶ In recto plurali *hæ colus* non audim dicere, inquit *Voss. 4. de Gramm. c. 23.*

Coluthĕa, orum, n. 2. apud *Plaut. Pers. 1. 3. 7.* Coluthea apparo. h. e. bellaria, τραγήματα, quæ secundis mensis apponuntur.

Colymbades, f. 3. κολυμβάδες, olivæ conditiviæ, κολυμβάω, innato, quod ob suam levitatem salsilagini innatant. *Plin. l. 23. c. 3.* Colymbades sordida ulcera purgant.

Colymbus, i, m. 2. κόλυμβος, piscina, natatio, *peschiera*, *lago*, *bagno*. *Lamprid. in Heliogab. c. 23.* Marinæ aquæ colymbos exhibuit, & singulis amicis natantibus dimisit, & iterum piscibus implevit.

Coma, æ, f. 1. *chioma*, χαίτη, [illegible], Germ. *das haar*, Gall. *chevelure*, Hisp. *cabelladura*, κόμη, capillus aliqua cum cura compositus. *Cic. 3. Tusc.* Scindens dolore identidem intonsam comam. ¶ Hinc Comam nutrire, alere, fingere, &c. *Senec. Valer. Flacc. Plin. &c.* ¶ Coma pinguis, h. e. densa, *Sueton. in Ner. c. 20.* ¶ Proprie coma est capillus intonsus, nondum cæsus, qualis mulierum, & puerorum olim fuit. V. *Cervus*. ¶ Translate & de arboribus dicitur, *le frondi degli alberi*. *Horat. l. 4. od. 7. v. 2.* Redeunt jam gramina campis, Arboribusque comæ.

Comagēne, f. 1. Euphratesia, Κομμαγηνή, Syriæ regio, juxta Euphratem flu. inter Ciliciam ad Occ. & Mesopotamiam ad Or. Armeniæ min. ad Bor. finitima. *Plin. l. 15. c. 12. & 24.* ¶ Est etiam hoc nomine herba quædam apud *Plin. l. 29. c. 3.* Hinc

Comagēnus, a, um. Hinc Comagenum medicamentum, utilissimum ad multos morbos, quod fit ex adipe anserum, cinnamo, casia, pipere albo, herba Comagene. *Plin. l. 10. c. 22. & l. 29. c. 3.*

Comāna, orum, Cappadociæ urbs, in Antitauri valle sita, Ciliciam versus, opulento fano, atque sacerdotio Bellonæ deæ nobilis, *Arminacha*. *Plin. 6. 3.*

Comāni, orum, sacri servi sunt Bellonæ, dicti ab ejus Deæ fano, vel ab ejusdem nominis urbe, in qua fanum illud fuit. Sanguinem cultris se ferientes ultro in honorem Deæ fundebant. *Valer. Flacc. Argon. l. 7. v. 636.* Exsectos lacerat Bellona Comanos. Al. leg. *Comatos*.

Comans, tis, cappelluto, particip. sine verbo, ut putant Grammatici, cum tamen Comare legatur apud Tertull. de Pal. c. 4. Quin & Tacit. de German. c. 18. n. 3. Quibus (muneribus) nova nupta comitur. ¶ Apud Poetas frequenter legitur pro capilloso, aut crinito, Virg. Æn. 2. v. 391. Galea comans. Et Æn. 12. v. 6. de leone. Gaudetque comantes excutiens cervice toros. Id. 4. Georg. v. 122. Narcissus sera comans. h. e. folia sero emittens.

Comarchus, i, borgomastro, vici magister, a κώμη, vicus, & ἀρχὴ, princeps. Plaut. Curc. 2. 3. 7.

Comaron, i, n. κόμαρον. Ita appellatur Græce unedo, qui est fructus arbuti. Plin. 15. 24.

Comatorius, a, um, adject. ut comatoria acus, quæ ad comam fingendam inservit. Petron. sect. 21. Acu comatoria malas alicui pungere.

Comatus, a, um, adject. qui comam habet longiorem, chi ha gran chioma. Martial. l. 10. epigr. 83. Calvo turpius est nihil comato. Catul. Carm. 4. Comata silva. h. e. frondosa. ¶ Comatus, i, m. hoc est puer comatus. Martial. 12. 71. ¶ Comata Gallia. V. Gallia.

Combe, es, f. 1. κόμβη, Asopi filia, quæ prima æneam armaturam traditur invenisse, unde & Chalcis est cognominata, a qua etiam Chalcidi urbi nomen factum putatur. Ovid. 7. Met.

Combennones, m. 3. qui in eadem benna, idest, vehiculo sedent. Festus.

Combibo, bis, ibi, a. 3. bere in compagnia, Germ. mit einander trincken, Gall. boire ensemble, Hisp. bever juntamente, συμπίνω, simul bibo. Ovid. epist. 11. Et cogor lacrymas combibere ipsa meas. ¶ Item pro imbibere. Ovid. Met. 13. Ara cruorem combiberat. ¶ Hinc translate. Cic. 3. de Fin. c. 2. Infici debet iis artibus, quas si, dum tenera est, combiberit, &c.

Combibo, onis, m. 3. compotor, chi beve in compagnia, compagnone. Cic. Fam. l. 9. epist. 25. In his controversiis, quas habeo cum tuis combibonibus Epicureis.

Combinatio, onis, schema est Rhetoricum, conduplicatio, ἀνάδιπλωσις, cum in oratione eadem dictio sine medio duplicatur, ut illud Virg. Me me, ad um qui feci. V. Gramm.

Combinati, æ, a, bini conjuncti. Augustin. 8. Confess. c. 6. Combinati spatiabantur. passeggiavano a due a due.

Combino, as, a. 1. συνδυάζω, conjungo, bina jungo. Sidon. l. 9. ep. 8. Obsequia combinans numeris æquata, non meritis.

Combitere, simul ire, affertur a Voss. l. 4. Institution. Oratoriar. c. 1. n. 9. ex Varr. l. 4. L. L.

Combretum, n. 2. herba baccari similis, sed procerior. Plin. lib. 21. cap. 6. & 19.

Combullio, is, ivi, itum, n. 4. simul, vel valde bullio. Apic. l. 8. c. 8. Dia combulliat, donec spisset.

Comburo, is, ussi, ustum, a. 3. idem ac uro, vel simul uro, a con, & uro, b interposito, vel ab antiquo buro: quia veteres & uro, & buro dixere, a πυρ, abbruciare, συγκαίω. Cic. ad Q. Fr. l. 1. epist. 2. Furro comburere. Et de Divin. l. 1. c. 17. Comburere annales. ¶ Translate Q. Frater apud Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. c. 2. Comburere aliquem judicio. h. e. lædere, notare. ¶ Comburere diem. hoc est cum hilaritate transigere. Plaut. Men. 1. 2. 43. Vide ibi Taubman.

Combustio, onis, f. ustio, abbruciamento, incendio. Jul. Firmic. l. 4. Mathes. c. 12. Vitia vero facit ex igne, idest præcisiones, & combustiones.

Combustura, æ, f. scottatura, idem quod combustio. Macer l. 1. c. 26. Et combusturis præclare subvenit.

Combustus, a, um, nom. ex particip. idem quod ustus, vel simul ustus, abbruciato. Cic. Attic. lib. 14. ep. 10. Cæsar etiam in foro combustus. ¶ Combusta, orum, le scottature. Plin. l. 22. c. 3. Succus impositus mire combusta sanat.

Come, f. 1. τραγοπώγων, herba, quam barbam hircinam vocant, a comæ similitudine, quod folia in circuitu spargat. Plin. l. 21. c. 15. & l. 27. c. 13. ¶ Item pagus, vicus, κώμη. Liv. 38. 12. Ad Hieran comen pervenerunt.

Comedo, is, edi, esum, a. 3. mangiare, ἐσθίω, idem quod edo. Cic. de clar. orat. c. 60. Hodie te istic muscæ comedissent. Terent. Heaut. 2. 3. 14. Quid comedent? quid ebibent? ¶ Sæpe est dilapidare, absumere. Cic. Fam. 11. ep. 21. Rem familiarem comedere. Id. pro Sext. c. 52. patrimonium. Et cap. 51. bona sua. Et Attic. l. 6. ep. 1. ad fin. nummos. Id. 9. Fam. ep. 18. extr. Potes mulo isto, quem tibi reliquum dicis esse, cum cantherium comederis, Romam pervehi. Id. 11. Phil. 11. c. 14. Comedere beneficia alicujus. h. e. rem beneficio alicujus acquisitam absumere. ¶ Comedere aliquem est ejus rem consumere. Plaut. Pseud. 4. 7. 25. Jamne illum comestum es? ¶ Comedere aliquid oculis est avide & cupide aspicere. Martial. l. 9. epigr. 60. Inspexit molles pueros, oculisque comedit. ¶ Comedim, is, it, pro comedam, as, at legitur apud Plaut. Curcul. 4. 4. 4. Trinum. 1. 2. 65. & Trucul. 2. 6. 53. Tribuitur etiam Ciceroni l. 9. Fam. ep. 20. extr. a Non. c. 2. n. 114. sed al. leg. comedam. ¶ Habet præterea varia tempora, & personas alia ratione declinatas. Dicimus enim comes, est, pro comedis, et: & comestis pro comeditis: item comesto pro comedito; & comessem, es, &, pro comederem, & comedissem; & comesse pro comedere, & comedisse. Plaut. Mostell. 1. 1. 11. Sine, venire salvum, quem absentem comes. Cic. in Hortens. apud Non. c. 2. n. 98. Qui se ipse comest. Plaut. Trucul. 1. 2. 54. Vos ebibitis, & comestis. Cato R. R. c. 156. Comesto aliqua folia. Cic. pro Sext. c. 51. Ut bona solus comesset. Martial. l. 5. epigr. 40. Si conchen toties meam comesses. ¶ Comesse se, curis macerari, tristem esse. Plaut. Trucul. 2. 7. 36. Quisnam illic homo est, qui ipsus se comest, oculis malis, tristis?

Comedo, onis, m. 3. & comedus, di, m. 2. qui bona sua consumit. Var. apud Non. c. 2. n. 189. Quod comedonibus venit in usu. ¶ Altera forma Festus: Comedum, bona sua consumentem antiqui dixerunt.

Comensis, e, adject. ad Comum Galliæ Cisalpinæ urbem pertinens. Plin. l. 2. c. 103. In Comensi agro juxta Larium lacum.

Comes, itis, com. g. 3. compagno, compagna, חבר, Germ. ein gefehrt, Gal. compagnon, Hisp. companero, ἀκόλουθος, qui, vel quæ cum aliquo iter facit. Publ. Syrus: Comes facundus in via pro vehiculo est. Cic. Famil. 1. epist. 9. Comitem se alicui præbere. ¶ Additur & aliis rebus. Cic. de clar. Orat. c. 12. Eloquentia pacis est comes, otiique socia. ¶ Differt a socio, quia comes minor, socius par est, deinde comes euntem sequitur, socius agentem adjuvat: sed fere eodem sensu usurpantur. Cic. pro Sylla: Hoc importunissimo tum honoris, tum etiam calamitatis socio, atque comite. ¶ Differt etiam a Sodali, quia, ut inquit Fronto, sodalis est nomen adolescentiæ, & de societatibus voluptuosis dicitur. V. Sodalis. ¶ Comes est etiam nomen dignitatis, & originem duxit ab iis, qui Magistratus in bellum, & in provincias comitabantur. Cic. 3. Ver. Comites illi tui dilecti manus erant tuæ, Præfecti, Scribæ, Medici, Accensi, Aruspices, Præcones manus erant tuæ. ¶ Sæpe etiam servi (honestiores tamen) hoc nomine continebantur, ut indicat Suetonii locus in Cæsare, c. 4. Horat. l. 1. epist. 8. Albinovano comiti, scribæque Neronis. ¶ Quin & Pædagogi olim honestiore vocabulo Comites appellati. Ita Sueton. in Aug. c. 98. Thrasyllum Tiberii comitem vocat. Et in Tiber. c. 12. M. Lollium comitem & rectorem C. Cæsaris. ¶ Posterioribus temporibus, qui circa Imperatores dignitate aliqua fulgebant, (οἱ περὶ τὸν βασιλέα, ut scribit Zosimus l. 5. c. 25.) Comites appellati, Conti; de quibus passim mentio fit in utroque Codice, & apud Symmach. ¶ Hujus tituli auctor fuit Constantinus M. teste Euseb. in ejus vita, l. 4. Vide Salmas. ad Histor. Aug. p. 47. & Sigismund. Gelenium in notitia Imperii. ¶ Comes exterior, & interior quis sit, V. Interior.

Comesor, oris, m. 3. qui comedit. Tert. l. 1. adv. Marc. c. 1. Mus comesor arrosit.

Comessatio }
Comessator } V. Comissatio, &c.

Comestura, æ, f. actio comedendi, il mangiare. Cato de R. R. c. 157. ubi alii aliter leg.

Comesus, vel Comestus, a, um, nom. ex particip. consumptus, mangiato. Cic. pro Cluent. c. 62. Venenum celerius potuit comestum, quam epotum in venas permanare. Al. leg. comesum. Et in Sallust. c. 7. Patrimonio non comeso, sed devorato. ¶ An Comessus dicendum sit, Vide Pigh. in Valer. Max. p. 605.

Cometes, æ, m. 1. cometa, Ger. comet, Gal. comete, Hisp. cometa, κομήτης, stella crinita. Cic. 2. de nat. Deor. cap. 5. Stellis his, quas Græci cometas, nostri cincinnatas vocant. Virg. Georg. 1. sub fin. Non diri toties arsere cometæ. Tacit. 14. Ann. 22. Sidus cometes effulsit. ¶ Dictus est Cometes a κόμη, hoc est coma, quia late splendorem velut comam fundit.

Comice, adverb. Comicorum more. Cic. l. 3. de Orat. c. 8. Res tragicas comice, tristes remisse tractare.

Comicus, ci, m. 2. κωμῳδοποιός, comœdiarum scriptor. Plaut. Pœn. 3. 2. 4. Conductior sum, quam Tragœdi, aut Comici.

Comicus, a, um, adject. ad Comœdiam pertinens, comico. Cic. in Orat. c. 20. Locutio comicorum Poetarum, nisi quod versiculi sunt, nihil est aliud quotidiani dissimile sermonis. ¶ Item fictus, ut Comici Dii. Varr. apud Non. ¶ Hinc comicum aurum sunt lupini, quia in Comœdiis pro nummis lupinos numerare solebant. Plaut. Pœn. 3. 2. 20. ¶ Comici senes, h. e. quales in fabulis induci solent. Cic. de Senect. & de Amic. Sic Comici servi. Plaut. Capt. 4. 1. 12. hoc est prompti, quia in Comœdiis ita inducuntur, ut cum res postulat, statim præsto sint. Hoc sensu Cic. Fam. l. 2. epist. 21. dixit κωμικὸς μάρτυς.

Cominia, f. 1. genus olivæ apud Plin. l. 15. c. 3.

Cominus, adverb. dappresso, מקרוב, Ger. von nahem, Gal. de pres, Hisp. cerca, ἐγγύθεν, a prope, seu e propinquo loco. Cic. ad Attic. l. 2. ep. 2. Cominus ad aliquem accedere. Ovid. 3. Met. 119. Cominus ense ferit, jaculo cadit eminus ipse. Ubi nota differentiam inter hæc duo adverbia, qua de re V. etiam Eminus. ¶ A manus derivat Voss. & præposit. com; unde aliqui & Comminus scribunt. ¶ Apud Virg. 1. Georg. v. 104. Cominus accipitur pro statim: Quid dicam, jacto qui semine cominus arva insequitur? Serv. ¶ Apud Propert. casum regit more præposit. l. 2. eleg. 14. Agrestes cominus ire sues. Et l. 3. eleg. 1. Flumina que Æmonio cominus isse viro. ¶ Cominus comparativum est Tertull. de carne Christi, c. 21.

Comis, e, benigno, piacevole, umano, ענו, Germ. lieblich, Gal. doux, Hisp. cortes, φιλοφρονητικός, a κομέω, orno, expuncto s, significat eum, qui in omni sermone, & cultu vitæ facilis est, amœnus, & jucundus. Cic. pro Balbo, c. 16. Comes, benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur, qui erranti comiter monstrant viam, benigne, non gravate. Ovid. 3. de Arte: Comibus est oculis alliciendus amor. h. e. blandis. ¶ Plin. l. 35. c. 4. Tiberium parum comem Imperatorem vocat, quasi subrusticum, & elegantiæ parum studiosum. ¶ Extenditur & ad eum, qui facile dat. unde Plaut. Trinum. 1. 1. 24. Prodigum hominem, comem dixit. ¶ Comparat. comior. Cic. pro Mur. c. 31. Quis C. Lælio comior, quis jucundior? Superlat. comissimus. Suet. Vespas. cap. 22. Et super cœnam, & super aleas comissimus. Alii leg. Super cœnam, & super aleas communissimus. Apul. lib. 10. Metam. Comissimis affatur sermonibus.

Comissabundus, a, um, comissator, qui comissationibus indulget, goditore, banchettante, dissoluto ne' stravizzi, κωμαστής. Liv. l. 9. c. 17. de Alex. M. Per Indiam temulento agmine comissabundus incessit. Plin. l. 21. c. 3. Comissabundi juvenes.

Comissaliter, adverb. hilare, per comissationem. Sidon. l. 1. ep. 5. Cantatas sæpe comissaliter nobis Phaetontiadas tuli.

Comissatio, onis, f. gozzoviglia, stravizzo, convivium, quod fit post cœnam in multam noctem; & quodvis intempestivum epulum. κῶμος. Sueton. in Vitell. c. 13. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, prandia, cœnas, comissationes. Id. in Tito, c. 7. Ad mediam noctem comissationes cum aliis extendere. Cic. 2. Catil. c. 5. Comissationes quærere.

Comissator, oris, m. goditore, banchettatore, κωμαστής, epulo, qui comissationibus indulget. Liv. l. 40. c. 7. Comissatores aditu januæ arcet. Cic. Att. l. 1. epist. 16. vocat comissatores conjurationis, de quibus & Catil. 2. c. 5. h. e. consortes, & socii conjurationis.

Comissor (non comessor, vel commessor) aris, atus, sum, gozzovigliare, proprie significat a cœna bibere, epulari. Ducitur vel a κώμη, vicis, ut placet Festo; vel a κῶμος, Deo conviviorum nocturnorum præside, ut Varroni. Plaut. Mostel. 1. 4. Nunc comissatum ibo ad Philolachem. ¶ Proprie significat post cœnam rursus comedere. Sueton. in Domit. c. 21. Convivabatur frequenter, ac large, sed pene raptim: certe non ultra solis occasum, nec ut postea comissaretur.

Comitabilis, le, adject. quem comitari, seu sequi possumus. Paulin. Nolan. Ausonio Carm. 10. v. 291. Ipse obit, atque illi suus est comitabilis error.

Comitas, atis, f. cortesia, benignità, piacevolezza, ענוה, Ger. freundlickeit, Gal. courtoisie, Hisp. humanidad, φιλοφροσύνη, virtus qua comes dicimur, quæ humanitatis species est, & eadem ferme ac benignitas; opponitur duritiei, severitati, & tetricis moribus. V. Comis. Tacit. in Agric. c. 16. Trebellius segnior, & nullis castrorum experimentis, comitate curandi provinciam tenuit. h. e. facilitate, lenitate. Sic Cic. l. 1. Q. Fr. epist. 1. quam lenitatem in Prætore commendaverat, mox comitatem dicit. Sueton. in Oth. c. 3. Cœnam exquisitissimæ comitatis. h. e. jucunditatis, & hilaritatis. ¶ Hujus excessum petulantiam nominat Plin. l. 8. epist. 21. ¶ In malam partem accipitur a Plaut. Trinum. 2. 2. 52.

Comitatensis, e, adject. qui est in comitatu, h. e. in munere Comitis. Sic munus comitatense; Leg. 38. Cod. Theodos. de Decur. Comitatensis machina, Ammian. l. 18. c. 8. (al. 4.) h. e. machinatio, & delatio a comitatensibus instituta. Comitatense exercitium, Ennod. l. 4. epist. 33. Ad quem locum Sirmondus: Comitatenses generaliter vocantur omnes qui in sacro Palatio militant in Principis comitatu: interdum palatini peculiariter appellati, qui in officio erant utriusque Comitis Largitionum.

Comitatus, a, um, nom. ex partic. signif. pass. accompagnato, συνοδευόμενος.

παρέδωκε. *Cic. 2. Catil. c. 2.* Illud moleste fero, quod ex urbe parum comitatus exierit. *Id. Tusc. 5. c. 39.* Asclepiadem ferunt, cum quidam quæreret, quid ei cæcitas attulisset, respondisse, ut uno puero esset comitatior. *Tibull. 3. 2. 13.* Comitatus dolore.

Comitatus, us, ui, m. 4. *compagnia*, חברה, Ger. *beleitung*, Gall. *compagnie*, Hisp. *compagnia*, ἀκολουθία, comitum turba aliquem officii, vel honoris gratia subsequentium. *Cic. Fam. 6. ep. 19.* Si modo tecti satis est ad comitatum nostrum recipiendum. *Virg. 4. Æn. v. 215.* cum semiviro comitatu. ¶ Comitatus etiam dicitur cœtus hominum, qui ut tutius iter habeant, simul eunt, mutuo sibi præsidio futuri, mercibus, vel commeatibus supportandis, *compagnia d' uomini, che viaggiano, caravane. Cæs. l. 1. B. C. c. 48.* Neque ii, qui pabulatum progressi erant, interclusi fluminibus reverti, neque maximi comitatus, qui ex Italia veniebant, in castra pervenire poterant. Adde *c. 51. & 54. ad fin.* ¶ Comitatus etiam dicitur ipsa Principis aula, in qua Comites degere solebant: at apud recentioris notæ Scriptores. *Auson. epist. 17.* Expertus es fidem meam, dum in comitatu degimus ambo, ævi dispares. *Symmachus l. 9. ep. 8. & l. 10. ep. 39.* sacrum comitatum dixit. ¶ Translate *Cic. Parad. 2. c. 1.* Virtutum comitatus.

Comiter, *cortesemente, piacevolmente*, Germ. *freundlich*, Gall. *gracieusement, humainement*, Hisp. *cortes, y humanemente*, φιλοφρόνως, suaviter, mansuete. *Cic. 7. Ver.* Salutabat benigne, comiter appellabat unumquemque. *Liv. l. 1. c. 22.* Convivium comiter celebrare. ¶ Comiter habitare, id est, eleganter, splendide, *Plin. l. 17. c. 1.* ¶ Comiter alicujus majestatem conservare. *h. e.* benigne, non gravate. *Cic. pro Corn. Balbo c. 16.* ¶ Superlat. comissime. *Plaut. Mil. 3. 3. 66.* Dat ne abs se mulier operam? Pa. Lepidissime, & comissime.

Comitia, orum, pl. n. 2. *congregazione, consiglio, ragunanza, comizj*, Ger. *wahltage*, Gal. *assemblée du peuple, ou des magistrats*, ἀρχαιρεσίαι, populi universi conventus ferendorum suffragiorum causa, ab antiquo *comeo*, pro coeo. *Cic. 2. Verr.* Interea Comitia nostra haberi cœpta sunt. ¶ Comitiorum tria erant genera, Curiata, Centuriata, Tributa. Curiata erant, cum populus curiatim, hoc est, per Curias rogatus, sententiam dicebat. In Centuriatis populus suffragium inibat per Classium Centurias, juxta divitiarum magnitudinem. In Tributis suffragia a Populo in Tribus descripto ferebantur. Calata Comitia non efficiunt distinctum Comitiorum genus. Initio enim omnia Comitia Calata dicebantur, a καλέω, voco. Sed postea hæc vox prope exolevit. ¶ Ex comitiis rursus alia erant Consularia, alia erant Prætoria, alia Ædilitia, alia Quæstoria, alia Tribunitia, &c. quibus scilicet Consules, Prætores, Ædiles, Quæstores, Tribuni creabantur. ¶ Apud *Liv. l. 1. c. 35. Comitia creando Regi*, etiam legas. ¶ Locus Comitiorum Curiatorum non erat nisi intra pomœrium, sc. in comitio. Centuriata comitia habebantur in loco quidem inaugurato, sed extra pomœrium, scil. in Campo Martio. Tributis Comitiis non erat unus destinatus locus, sed modo intra, modo extra Urbem convocabantur, interdum in Campo Martio, nonnunquam in Capitolio, aliquando in Circo Flaminio. ¶ De ratione Comitiorum habendorum peculiari opere accurate disserit *Nicolaus Gruchius Rotomagensis*. Ad *Rosini Antiq. Rom. l. 6. Manut. de Legib.* &c.

Comitiālis, le, ἀρχαιρεσιακός, quod ad comitium pertinet, ut Dies comitialis, comitiis gerendis aptus, sive dicatus, quo cum populo agi licebat, & quo Pop. Rom. convenire solebat ad suffragium ferendum. *Festus. Cic. ad Q. Fr.* Consecuti sunt dies comitiales, per quos Senatus haberi non poterat. ¶ Comitialis morbus, *mal caduco, epilepsia*, Ger. *die hinfallende sucht*, Gall. *epilepsie, haut mal*, Hisp. *gota coral, mal de coracon*, ἐπιληψία, morbus, qui cum totius corporis convulsione principes cerebri operationes tollit, toto cerebro, vel duobus ejus ventriculis affectis, dictus ex eo, quia si quis eo correptus repente in Comitiis concidisset, Comitia eo die dissolverentur. Hoc morbo homo subito concidit, & spumas ore vomit; unde & morbus caducus dicitur; item divinus, quod partem hominis divinam, scil. animum hebetaret. *Fest.* in voce, *Prohibere*, morbum majorem vocat, Alii Herculeum, sacrum, &c. ¶ Comitialis homo, qui morbo comitiali laborat. *Plin. l. 20. c. 5.* ¶ Item litigiosus, & ad perjuria pronus, quia lites in Comitio agebantur. *Plaut. Pœn. 3. 1. 7.* V. *Taxbusa.*

Comitiāliter, adverb. ἐπιληπτικῶς, ex morbo comitiali. *Plin. 22. 21.* Folia heliotropii contractionibus medentur, etiamsi id comitialiter accidat.

Comitiārius, a, um, quod est in modum Comitiorum. *Liv. l. 23. c. 16.* In hac Comitiaria duorum exercituum statione. Sed meliores libri hab. *Cotidiana.*

Comitiātus, us, m. 4. populi in comitio congregatio. *Cic. 3. de Leg. c. 19.* Altera de capite civis rogari, nisi maximo comitiatu, vetat.

Comitiātus, i, m. 2. suffragiis populi in Comitio electus. *Ascon. Ped. in Verr. 2. c. 10.* Tribunorum militarium duo sunt genera: primum eorum, qui Rutuli dicuntur: alii sunt Comitiati, qui Romæ Comitiis designantur.

Comitio, as, n. 1. comitia indico, vel celebro. *Varro l. 5. L. L.* Quando rex comitiavit.

Comitĭum, ii, n. 2. videtur proprie quemlibet cœtum hominum significare, a coeundo, quasi Coitium. Vet. Gloss. ἐκκλησία, comitium. Sic comitia amicorum, *Nep. in Att. c. 4.* V. *Comitia.* ¶ Comitium locus erat Romæ juxta Curiam in foro, ubi antiquitus disceptabantur causæ, & comitia curiata habebantur. *Varr. l. 4. de L. L.* ¶ Ibi etiam sumebantur supplicia de sontibus; unde Comitium, & virgas pati, apud *Plin. l. 4. epist. 11.* ¶ Multis annis tecto caruit, unde ob tempestatem sæpe comitia dissoluta; deinde circa Hannibalis in Italiam adventum, tectum impositum est, a Cæsare postea restauratum. *Liv. l. 27. c. 36. Cic. pro Sext. c. 35.* Forum, comitium, curiam armatis hominibus occupare.

Comitīvus, a, um adject. ad Comites pertinens, ut Comitiva dignitas, apud *Veget. l. 2. c. 9. de re milit.* & *comitiva* absolute, eodem sensu. *l. 1. Cod. titul. 33. leg. 3.*

Comito, as, V. in voce sequenti.

Comitor, aris, d. 1. *accompagnare*, הלך עם, Ger. *gesellen*, Gall. *accompagner*, Hisp. *accompanar*, παρακολουθέω, sector, vel assector, a comes, cum accus. & proprie est minorum erga majores, sed sæpe indifferenter usurpatur. *Cic. 2. de Invent.* In itinere quidam proficiscentem ad mercatum quendam est comitatus. ¶ *Id.* cum dat. usurpavit, *5. Tusc. c. 35.* Cæteraque quæ comitantur huic vitæ. ¶ Invenitur & *comito, as*, active. *Ovid. 14. Metam. v. 259.* Nostraque adulantes comitant vestigia. *Id. 1. de Pont. epist. 9. ad fin.* Funera nec potui comitare, nec ungere corpus. ¶ Hinc passive *Plin. l. 9. c. 36.* Conchæ in alto comitantur marinis canibus.

Comma, atis, n. κόμμα, vox græca, a κόπτω, cædo, quam *Cicero in Orat. c. 62. incisum* vertit, est pars membri in periodo. V. *Quint. l. 9. c. 4.* ¶ Est etiam comma ager incisus in Nili ripis, ex quo aquæ emittuntur, ut pro accolarum arbitratu arva irrigent. *Ulpian. l. penul. ff. de extraor. crim.* In Ægypto qui commata rumpit, vel dissolvit (hi sunt aggeres, qui solent aquam Niloticam continere) æque plectitur extra ordinem. In aliquibus editionibus legitur *chomata*. χῶμα autem græce aggerem significat.

Commacĕro, as, avi, atum, are, idem ac macero, *macerare, pestare. Marcel. Empir. c. 36.* Commacerare aliquid. *Strabo Gall. de Lilio.* Pistillo lilia præstat Commacerare gravi.

Commacesco, is, acui, n. macie conficior. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 525.* Noster Atticus, rivalis homo, iturus in curiam commacescebat. Alii aliter leg.

Commacŭlo, as, idem quod maculo. *Cic. pro Cæl. c. 7.* Si se iste infinito ambitu commaculasset. *Virg. Ecl. 8. v. 48.* Commaculare manus sanguine alicujus.

Commadĕo, es, ui, idem quod madeo, vel prorsus madeo. *Cat. c. 156.* Coquito, usque dum ea commadebit bene.

Commalăxo, as, are, subigere, macerare, exercere, maturare. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 103.* Philosophia commalaxat eam partem.

Commalleŏlo, as, est incidere, præcidere. *Hygin. de Limitib. pag. 195. Goes.* Quicumque modus limitem excedet, commalleolari debet.

Commagēnus. V. Comagenus.

Commanducatio, onis, f. actus commanducandi. *Scribon. Larg. compos. 53. & 104.*

Commanducatus, a, um, manducatus, *mangiato. Plin. l. 24. c. 4.* Nucleus commanducatus dentium dolorem sedat.

Commanducātus, us, m. 4. actus commanducandi. *Plin. l. 24. c. 4.* Ulcera commanducatu, impositque efficacissime sanari. Sed meliores libri habent: Commanducato, impositoque.

Commandūco, as, a. 1. idem quod manduco, vel simul manduco, *mangiare insieme. Plin. l. 19. c. 8.* Cum ob religionem minime commanducarent. ¶ Commanducor, aris, depon. *Lucilii* est apud *Non. c. 17. n. 89.*

Commanĕo, es, nsi, idem quod maneo. *Macrob. Saturn. 6. c. 8.* Qui in domo commanent.

Commanipularis, is, m. 3. commilito, qui est ex eodem manipulo. *Tacit. 4. histor. c. 46.* Prensare commanipularium pectora.

Commanipularius, ii, commanipularis. *Inscript.* apud *Reines. 8. 74.*

Commanipulatio, onis, f. 3. societas commanipularium. *Spartian. in Nigro cap. 10.* Ut tota in expeditione in commanipulatione nemo focum faceret.

Commanipŭlo, onis, &

Commanipŭlus, i, socius manipularis, miles in eodem manipulo. Vet. inscript. apud *Grut. p. 46. n. 10.* Regressi cum commanipulis libentes votum solverunt. Et contracte Commaniplus, *p. 551. n. 4.* apud eundem *Gruter.* ¶ *Spartian. in Nigro, c. 10.* Decem commanipulones securi percuti jussit.

Commarcĕo, es, ui, n. 2. marceo, vel langueo, segnis fio. *Ammian. l. 19. c. 19.* Bellicosus ante hac, & industrius, repente commarcuit.

Commargĭno, as, are, idem quod Margino, margine munio. *Ammian. Marcell. l. 31. c. 2.* Commarginare pontes.

Commaritus, i, qui simul maritus est. *Plaut. Casin. 4. 2. 18.* Compar, commaritus, villicus.

Commartyr, yris, m. qui simul cum alio martyr est. *Tertull. de anim. c. 56.* Commartyres suos videre.

Commascŭlo, as, are, quasi dicas masculum, ac virilem facere, corroborare. *Apul. l. 2. Miles.* His cognitis, animum meum commasculavi. Et *Macrob. l. 7. c. 11.* Commasculare frontem.

Commasticātus, a, um, idem quod masticatus, ut commasticatæ frondes, *Macer. carm. 4. v. 8.*

Commastico, as, are, idem quod mastico. *Macer. carm. 2. v. 15.* Ægilopas curat, si quis commasticet illam.

Commaticus, a, um, brevis, succisus, ut hymnus commaticus. *Sidon. 4. 3.* Adde *Hieronym. in prol. in 16. Proph.*

Commatrōna, æ, f. 1. *Tertull. ad Uxor. l. 2. c. 8.* Dives commatrona nomine inflata.

Commeabilis, le, adject. 3. qui ultro citroque commeat, vel qui facile pertransiri potest. *Arnob. l. 2.* Venæ fistulatæ, & commeabiles. *Id. l. 7.* Quidquid reciprocos halitus auris commeabilibus ducit.

Commeatālis, le, adject. 3. ut miles commeatalis, qui in stipendii partem accipit alimenta ex commeatu, h. e. alimento publico, *Leg. 2. §. 9. Cod. de Offic. præf. prœt. Afr.*

Commeātor, oris, m. 3. qui hac illac commeat. *Apul. l. 11. A. A. de Mercurio:* Ille superum commeator, & inferum.

Commeatus, us, m. 4. *licenza, salvocondotto*, Ger. *ein geleit*, Gall. *congé, saufconduit*, Hisp. *salvoconduto*, ἄδεια, facultas, quam Imperator dat militi, præpositus inferiori, discedendi ad tempus, & eundi, quo velit, sub conditione ad præscriptum diem revertendi. *Liv. l. 23.* Magna pars sine commeatibus dilabebatur. ¶ Sæpe sumitur pro annona, seu cibariis ad alimoniam Reipub. vel exercitus, aut alicujus multitudinis, item privatorum hominum. *Cic. pro Leg. Manil. c. 17.* Cum ex omnibus provinciis commeatu & privato, & publico prohibebamur. ¶ Sic intercludere hostes commeatibus, apud *Cæs.* V. *Intercludo.* ¶ Commeatus etiam dicitur navium copia ad importandum, & exportandum, *flotta da trasporto. Cæs. l. 5. B. G. c. 23.* Duobus commeatibus exercitum reportare constituit. ¶ Sumitur & pro transitu. *Plaut. Mil. 2. 5. 58.* Commeatus transtinet trans parietem.

Commeditor, idem ac meditor. *Auct. ad Heren. l. 3. c. 18.* Locus egregie commeditari oportebit. ¶ Est item exercere, facere, reddere. *Lucret. l. 6. v. 111.* Fragiles sonitus chartarum commeditatur, h. e. reddit, vel assequi tentat.

Commelĕto, as, are, vel commeletor, aris, depon. meditor, a μελετάω. *Hyginus fab. 165.* Tibiis assidue commeletando sonum in dies suaviorem fecit (Marsyas.)

Commembratus, a, um compactus, coniunctus. *Paulin. Nolan. epist. 44.* (al. 31.) *c. 4.* Commembrata in corpore compago.

Commemĭni, n. anom. *ricordarsi*, ἀναμιμνήσκομαι, simul memini, vel idem quod simplex memini. *Cic. 1. de Orat. c. 53.* Quem hominem probe nosse, & commeminisse se, ajebat. *Plaut. 5. 2. 55.* Ecquid commeministi punice?

Commemorabĭlis, e, adject. 3. dignus commemoratione, memorabilis. *Cic. pro Marcel. c. 4.* Vir optimus, & commemorabili pietate, ac virtute præditus.

Commemoramentum, i, n. 2. *rimembranza*, *Cæcilius* apud *Non. c. 2. n. 115.* Pudebat, credo, commemoramentum stupri.

Commemorandus, a, um, idem quod commemorabilis, memoria dignus. *Cic. Ver. 1. c. 14.* O commemoranda judicia, &c.

Commemoratĭo, f. 3. *ricordanza*, זכרון, Ger. *erzehlung*, Gall. *mention*, Hisp. *recordacion*. ὑπόμνησις. *Cic. pro Arch.* Non cum vitæ tempore esse dimittendam commemorationem nominis nostri. *Ter. Andr. 1. 1. 16.* Istæc commemoratio quasi exprobratio beneficii est.

Commemorātor oris, m. 3. qui commemorat. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 26.* Commemorator, non obliterator vetustatum.

Commemorātus, a, um, nom. ex particip. *commemorato, di cui si fa menzione.*

zione. *Cic. pro Planc. c.* 40. Nihil ex meis est temporibus, quod minus mea celebratione commemoratum sit.

Commemoratus, us, ui, m. 4. commemoratio. *Apul. l.* 2. *Florid.* Commemoratu meo.

Commemoro, as, idem ac memoro, *rammemorare*. *Cic.* 3. *Verr.* In plebem vero Romanam utrum superbiam prius commemorem, an crudelitatem? *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *c.* 13. Omnes de tua virtute commemorant.

Commendabilis, le, o. 3. *lodevole*, ἐπαινετός, dignus, qui laudetur. *Col. l.* 3. *c.* 6. Ut densum arbustum commendabile fructu, & decore est. *Liv. l.* 42. *c.* 5. Nullo commendabilis merito. *Trebell. Poll. de Herode c.* 16. Commendabiliorem eum patri fecerat.

Commendatio, onis, f. 3. *raccomandazione*, *lode*, פקדון, Ger. *befehlung*, Gal. *recommandation*, *louange*, Hisp. *encomienda*, σύστασις, actus commendandi. *Cic. Famil.* Ut intelligat, nostram commendationem non vulgarem fuisse. ¶ Item laudem significat. *Cic.* 1. *Fam.* Magna est hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis, magna memoria consulatus tui.

Commendatitius, a, um, o. 1. 2. συστατικός, id, quo quis, vel quid commendatur, ut commendatitiæ litteræ, *lettere di raccomandazione*, συστατικαὶ ἐπιστολαί. *Cic.* 5. *Fam. epist.* 5. Statueram nullas ad te litteras mittere, nisi commendatitias.

Commendativus, casus dictus est a quibusdam casus dandi, quia verbis commendatoriis aptus est. *Priscian. l.* 5. *pag.* 670. *Putsch.*

Commendator, oris, m. 3. qui commendat. *Vopisc. in Probo*, *c.* 2. Omnes tenebræ possiderent, ac tegerent, nisi commendatores eorum historici extitissent.

Commendatorius, a, um, adject. idem quod commendatitius. *Sidon. l.* 9. *epist.* 10. Quem litteris non commendatoriis minus, quam refusoriis jam placatus insinuo.

Commendatrix, icis, f. 3. quæ commendat. *Cic.* 1. *Leg. c.* 22. Lex commendatrix virtutum.

Commendatus, a, um, nom. ex particip. *raccomandato*, *o lodato*. *Plin. l.* 35. *c.* 18. Commendatus litterarum honore. *Cassius ad Cic.* 12. *Famil. epist.* 12. Dignitatem meam commendatam tibi habeas. ¶ Comparat. commendatior, est apud *Cic. Fam.* 13. 49. Superlat. apud eund. *l.* 12. *Fam. epist.* 13.

Commendo, as, avi, atum, a. 1. fidei alicujus committo, in alicujus fide, ac religione depono, *raccomandare*, הפקיד, הנח, Germ. *befehelen*, Gall. *recommender*, *louer*, Hisp. *encommendar*, *alabar*, συνίστημι. *Terent. Eun. sc. ult.* Thais patri se commendavit in clientelam, & fidem. *Cic. ad Q. Fratr.* Quam multos mecum egisse putas, ut eos tibi commendarem? ¶ Proprie nihil aliud est, quam deponere, *depositare*, ut docet *Ulp. Leg.* 186. *ff. de verb. signif.* & *Papinian. L. Lucius*, *ff. Depositi*, &c. ¶ Item tradere. *Cic. l.* 10. *Fam. epist.* 12. Nomen tuum immortalitati commenda. Sic commendare aliquid litteris. *Brut. ad Cic. Fam.* 11. *epist.* 20. ¶ Dicitur & de morituris sua, suosque aliis tutandos concredentibus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 10. Et is, qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulavisset. ¶ Significat etiam laudare. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 76. Qualem commendes, etiam, atque etiam aspice.

Commensus, us, m. 4. mensura, symmetria. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. Ut etiam in operum perfectionibus singulorum membrorum ad universam figuræ speciem habeat commensus exactionem.

Commentaculum, commetaculum, commotaculum, n. 2. virga, quam Flamines portabant pergentes ad sacrificium, ut a se homines amoverent, a commotando, seu commovendo. *Fest.*

Commentariensis, is, m. ὑπομνηματογράφος, qui commentariis præest, hoc est libris, in quibus publice aliquid scribitur. Speciatim ita dicti sunt, qui acta perscribebant, quoties apud Fiscum agebatur, *notai*, *cancellieri*, ut apparet ex *Paulo Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 45. ¶ Item qui præerant carceri, & vinctorum nomina in commentarium referebant, *carcerieri*, *guardiani*, ut patet ex *leg.* 4. *tit.* 4. qui est de custodia reorum, *lib.* 9. *Cod. Justin.* ¶ Præterea enumerantur inter Officiales Præfecti Prætorio Africæ a *Justiniano lib.* 1. *Cod. tit.* 27. in notitias, quæ subjicitur legi primæ ejus tituli: & multiplex ibi eorum gradus innuitur. ¶ Fuere etiam in militia. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 48. Accensus est nomen ordinis, & promotionis in militia, ut nunc dicitur princeps, vel commentariensis, aut cornicularius. hæc enim nomina de legionaria militia sumpta sunt.

Commentariolum, n. 2. ὑπομνημάτιον, parvus commentarius. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 4. Neque a commentariolis suis discedere.

Commentarium, n. 2. commentarius, m. 2. *commento*, *esposizione*, כנלה, Gall. *registres*, *memoires*, Hisp. *libro de memoria*, ὑπόμνημα, liber, in quo res continuate, & diligenter, sed simpliciter, & sine ornamentis, ac breviter, & quasi per capita describuntur, memoriæ gratia, a *commentor*, *aris*, ut commentarii C. J. Cæsaris, quos *Plutarchus* Ephemerides vocat. *Cic. in Brut.* Non est oratio, sed quasi capita, rerum, & orationis commentarium paulo plenius. *Id. Att. epist.* 16. & 17. *l.* 1. historiam compendiosam, & rudem *commentarium* appellat. ¶ Item quod Itali dicunt *istruzione*, *memoria*. *Cic. ad August.* Ex commentario dictaturam gerebat. Sic *Liv.* Ecquem de his rebus commentarium a patre accepisset. ¶ Item in judiciis libellus est, quem *Summarium* dicunt. *Senec. in excerpt. proœm. controv.* 3. Sine commentario nunquam dixit: nec hoc commentario contentus erat, in quo nudæ res ponuntur. ¶ Item lucubratio qualibet. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 3. Commentarios Aristotelicos veni ut auferrem. *I Libri d' Aristotile.* ¶ Est etiam expositio, & interpretatio auctorum, *sposizione*, *commento*. Sic conscribere, componere in auctorem aliquem commentarios, vel commentaria, dixit *Gell. l.* 2. *c.* 6. & *l.* 14. *c.* 3. Vide *Vallam l.* 4. *Elegant. c.* 21.

Commentatio, f. 3. *contemplazione*, הגיון, Ger. *betrachtung*, μελέτη, cogitatio, meditatio, contemplatio. *Cic.* 1. *Tusc.* Tota Philosophorum vita commentatio mortis est.

Commentator, oris, m. 3. mendax, *bugiardo*. *Apul. Apolog.* Omnium falsorum commentator, omnium simulationum architectus.

Commentatus, a, um, nom. ex particip. signif. passivæ, explicatus, *spiegato*, *commentato*, ut diu, & multis lucubrationibus commentata oratio, *Cic. Fam.* 16. *epist. penult.*

Commentior, iris, itus sum, idem ac mentior, *mentire*, *dir bugia*. *Apul. Apol.* Lignum a me toto oppido quæsitum non piguit vos commentiri. Ita *Priscian. p.* 71.

Commentitius, a, um o. 1. 2. *finto*, בדוי, Germ. *erdichtet*, πλαστός, quod ad tempus comminiscimur, fictum, excogitatum. *Cic.* 1. *de Orat.* Ut si in illa commentitia Platonis civitate res ageretur. ¶ Commentitia spectacula apud *Suet. in Claud. c.* 21. sunt recenter inventa, quæque usitatis opponuntur.

Commentor, aris, d. 1. meditor, cogito, considero, *trattare*, *disputare*, הגה, דרש, Ger. *betrachten*, Gall. *commenter*, Hisp. *commentar*, *fingir*, ὑπομνηματίζομαι, freq. a comminiscor. *Cic. Att. l.* 4. Id ipsum mecum ex his locis commentor, ut illa improbem. *Id. in Lal.* Cum in hortos D. Bruti commentandi causa venissemus, idest disputandi. ¶ Interdum significat confingere fallaciam. *Plaut. in Casin.* Ut cito commentatus est. ¶ Interdum commentarium scribere, scribendo aliquid componere. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Id eo ipso anno, cum commentaremur hæc, notatum est.

Commentor, oris, m. 3. *inventore*, יוצר, Ger. *erdichter*, Gal. *controuveur*, Hisp. *fingidor*, εὑρετής, qui aliquid excogitat, inventor. *Ovid.* 3. *Fast.* *v.* 785. Luce sua ludos uvæ commentor habebat.

Commentum, n. 2. inventio, res ficta, excogitata, *commento*, *finzione*, יצר, Ger. *erdichtung*, Gal. *invention*, Hisp. *fiction*, πλάσμα, fictio, vel aliquid ingeniose excogitatum, a supino verbi comminiscor. *Cic. de clar. Orat.* Ut sua commenta, & scripta meminisset.

Commentus, a, um, o. 1. 2. particip. verbi comminiscor. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Monogrammos Deos, & nihil agentes commentus est Epicurus. ¶ Reperitur etiam passive. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 565. Dat gemitus fictos, commentaque funera narrat, h. e. ficta, excogitata.

Commeo, as, avi, atum, n. 1. *andare*, Germ. *etwan hin gehen*, Gall. *s'en aller*, Hisp. *ir se*, φοιτάω, est animo redeundi abire, aliquo se conferre, ultro, citroque ire. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 18. Cum insula Delos, quo omnes undique cum mercibus, atque oneribus commeabant. *Id. l.* 8. *ad Attic. epist.* 9. Crebro illius litteræ ad nos commeant. *Dig.* 48. 10. 27. Qui sine diplomate vias commeavit. *h. e.* iter fecit.

Commercatus, a, um, *comperato*, partic. passivæ significationis. *Afran.* apud *Non.* 1. 117. Commercatis conquisite edulibus.

Commercium, *commercio*, συνάλλαγμα, mercium commutatio, quæ victus causa inventa fuit, vicissitudo dandi, & accipiendi, a *con*, & *merx*, *cis*: item libera commeandi, contrahendique facultas, ab iis, qui merces ultro, citroque convehunt. *Plin. in Paneg. c.* 29. Diversas gentes commercio miscuit. *Cic. Verr.* 5. *c.* 40. Commercium in eo agro nemini est. ¶ Translate sumitur pro usu, & consuetudine, *familiarità*, *amicizia*. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 23. Cum Musis, idest cum humanitate, & doctrina habere aliquod commercium. ¶ De turpi consuetudine. *Plaut. Truc.* 1. 1. 76. Cum ea quoque etiam mihi fuit commercium. ¶ *Commercia belli*, negotiationes de pace inter arma susceptas, *Tacitus* dixit *l.* 3. *histor. c.* 81.

Commercor, aris, ari, depon. 1. idem ac mercor. *Plaut. Captiv. prol. v.* 27. & *ibid.* 1. 1. 32. Captivos commercari.

Commereo, vel commereor, idem ac mereor, *meritare*. *Plaut. Most.* Quid gravaris, quasi gratiam non commeream? ¶ Fere sumitur pro male agere, delinquere, peccare. *Terent. in Andr.* 1. 1. 111. Quid commerui aut peccavi pater? *Id. in Phorm.* Si te senserit timidum pater esse, arbitrabitur commeruisse culpam, idest, inquit *Donatus*, commisisse. *Idem in Hec.* 3. 5. 36. Quæ nunquam quidquam erga me commerita est, quod nollem, & sæpe quod vellem, meritam scio.

Commetior, idem quod metior, vel simul metior. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 26. Oportet commetiri cum tempore negotium.

Commeto, as, n. 1. *andare*, vetustissimi dixerunt pro *commeo*, hoc est, aliquo me confero. *Nævius* apud *Non. c.* 2. *n.* 163. Cum ad lupam nostram tam multi crebro commetant lupi.

Commictilis, le, adject. a cum, & mingo, vilis, contemptibilis, quasi qui comminggi possit. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 109. Servus comicus commictilis.

Commictus, a, um, mictu aspersus, ut cœnum commictum, apud *Plaut. Pers.* 3. 3. 3.

Commigratio, onis, f. 3. *l'andar altrove*. *Sen. Consol. ad Helv. c.* 6. Aliunde alio commigratio est.

Commigro, idem quod migro, *partirsi*, *andar' altrove*. *Cic.* 2. *ad Q. Frat.* Paucis mensibus in tuam domum commigrabis. *Liv. lib.* 1. *c.* 34. Romam commigravit.

Commiles, litis, m. 3. socius, vel auxiliarius in militia, commilito. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Commilitibus singulis HS quinquagena data.

Commilitium, n. 2. συστρατεία, ipsa belli societas, *società di guerra*. *Tac. l.* 1. Chauci, cum auxilia pollicerentur, in commilitium adsciti sunt. *Ovid.* 2. *de Pont. eleg.* 5. *v.* 72. Et commilitii jura tuenda paras. *Apul. l.* 3. *Florid.* Jura amicitiæ a commilitio studiorum inchoata: h. e. a condiscipulatu, ut dixit *Nepos in Attico*.

Commilito, as, n. 1. simul milito. *Flor. l.* 3. *c.* 5. Luna quasi commilitans cum a tergo se hostibus præbuisset, umbras quasi hostium corpora petebant.

Commilito, onis, m. 3. in bello socius, *compagno di guerra*, German. *spießgesell*, Gall. *compagnon de guerre*, Hispan. *compañero en la guerra*, συστρατιώτης, qui simul est in militia. *Cic. pro Dejot. c.* 10. Qui meus in Cilicia miles, in Græcia commilito fuit.

Comminabundus, a, um, adject. comminativus, *minacciante*. *Tertul. l.* 4. *ad. Marc. c.* 15. In filias Sionis invehitur comminabundus.

Comminatio, onis, f. 3. *minaccia*, ἀπειλή. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 54. Orationis est vel ad usum comminatio, & quasi petitio, &c. *Sueton. in Tiber. c.* 37. Reges comminationibus magis, quam vi repressit.

Comminativus, a, um, idem quod Comminabundus. *Tertull. l.* 2. *advers. Marcion. c.* 25. Non dubitativum, sed comminativum exprimens sensum.

Comminator, oris, m. 3. *chi minaccia*. *Tertull. adv. Gnost. c.* 9. Ignium comminator.

Comminatus, a, um, nom. ex particip. signif. passivæ, *minacciato*. *Apulei. l.* 6. *Miles.* Scrupulus comminatæ mihi mortis.

Comminctus, a, um, mictu aspersus, *Catull. car.* 100. *v.* 10. Tanquam comminctæ spurca saliva lupæ. Al. leg. *commicta*.

Commingo, is, inxi, ictum, a. 1. mictu aspergo. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 90. Comminxit lectum potus.

Comminiscor, sceris commentus sum, d. 3. *fingere*, *immaginarsi*, בדא, יצר, Germ. *erdichten*, Gall. *controuver*, *excogiter*, Hisp. *pensar*, *o fingir*, [illegible], fingo, vel excogito, ab antiquo *meniscor*, quod a *mens*, unde memini. *Cic.* 4. *de Fin.* Occurrentia nescio quæ comminiscebatur.

Comministro, idem, quod ministro. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Extremam fistulam intestini contra ducum, ac potestatum iniquitates comministrant. Sed lectio varia est. Harduinus enim legit, *Commonstrant*.

Commino, a. 1. a mino, *menare*, *condurre*. *Apul. l.* 7. *Miles.* Gregatim pecus comminantes.

Comminor, aris, atus sum, ari, depon. 1. idem ac minor, vel valde minor, *minacciare*, ἀπειλέω. *Liv. l.* 10. *c.* 39. Comminando magis, quam inferendo pugnam, dies absumebatur. *Sueton. Cæs. c.* 62. Ut aquilifero moranti cuspide sit comminatus.

Comminuo, is, uere, a. 3. idem ac minuo, vel frango, *diminuire*, *o spezzare*, συντρίβω, *maio*. *Cic. Offic.* 2. *c.* 11. Frangere, & comminuere *Id. pro Quint. c.* 6. Nullum est officium tam sanctum, quod non avaritia comminuere, atque violare soleat.

Comminutim, adverb. minutatim, *in pezzi minuti*. *Apic. l.* 4. *c.* 4. Comminutim concisa.

Comminutus, a, um, adject. nom. ex particip. *sminuito*, ut annulus comminutus, *Cic. Verr.* 4. *c.* 25. *Id. Verr.* 3. *c.* 37. Opes civitatis comminutæ, depressæque.

Com-

Commis, is, f. 3. idem ac gummi. *Plin. l.* 20. *c.* 11. Fit & ex sarcocolla commis utilissima pictoribus, &c. Sic enim ibi legendum esse, docet *Harduin.* ex MSS.

Commiscĕo, es, ui, ixtum, idem ac misceo, *frammischiare*, *συμμίγνυμι*. *Cic. pro Marcel. c.* 2. Nonquam temeritas cum sapientia commiscetur. *Sen. epist.* 7. Populo commisceri. *Plaut. Rud.* 1. 6. 3. Commiscēre rem cum aliquo: h. e. negotium habere, contrahere.

Commiscibilis, le, adject. qui misceri potest. *Tert. de Anim. c.* 12. Commiscibilis animus.

Commiserandus, a, um, particip. a commiseror. *Auct. ad Herenn. l.* 4. Hæc exotnatio plurimum prodest in amplificanda, & commiseranda re. *in vendevla compassionevole.*

Commiserans, antis, qui commiseratur. *Gell.* 5. 14. Murmura dolorem, cruciatumque commiserantis.

Commiseratio, onis, f. 3. *συμπάθεια*, *commiserazione*, *compassione*. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *ad fin.* Commiserationem brevem esse oportet: nihil enim lacryma citius arescit. Adde *Cic.* 2. *de Orat.*

Commiserĕor, eris, idem quod commiseror, cum accusativo. *Gell.* 7. 5. Commisereatur interitum ejus, qui &c. ¶ Impersonaliter cum genitivo, *Id.* 16. 19. Navitas precum ejus commiseritum est.

Commisĕro, onis, m. 3. qui commiseratur, vel qui commiseratione dignus est. *Tertull. adv. Marc. l.* 4. *c.* 9. Apud illum suum nescio quem *συνταλαίπωρον*, idest commiseronem. Et *c.* 36. Commiserones, & coodibiles Hæretici.

Commiseresco, is, escere, commiseror, *compassionare*. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 54. Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam Bacchidem, si adesset, credo, ibi ejus commisereſceret. *Ennius apud Non. c.* 7. *n.* 37. Servos, & nostrum imperium, & fidem commiserescite.

Commisĕror, aris, idem ac miseror, *compassionare*. *Cic.* 1. *Verr. c.* 14. Quid, cum commiserari, conqueri, & ex illius invidia deonerare aliquid, & in te trajicere cœperit? *Nepos Agesil. c.* 5. *n.* 2. Commiserari fortunam alicujus.

Commissarius, ii, m. 2. JCtorum est verbum, ut *fideicommissarius*, qui aliquid publicæ fidei commissum possidet. *Leg.* 29. *Dig. Quib. modis usufr.* ¶ Pro eo, cui aliquid committitur, valde frequens est, sed improbat. *Voss. de vit. serm. l.* 3. *c.* 6.

Commissio, onis, f. 3. verbal. a committo, *l'attaccare insieme in contrasto due*, *opid*, *συμβολή*, *σύστασις*, ut commissio pugnæ, commissio ludorum, *Cic. Attic. l.* 5. *epist.* 26. idest initium pugnæ vel ludi. Sic commissio poetarum, quam *Sueton. in Calig. cap.* 20. vocat certamen. ¶ Hanc vocem pro scriptis ipsis, quæ in commissionibus edebantur, græce *ἀγωνίσματα*, Caligula posuit, cum, Senecam commissiones meras componere, argueret. Notabat enim in eo dicendi genus, quod magis ad pompam, & ostentationem (quod faciunt ii, qui committunt sua opera) quam ad gravitatem comparatum esset. *Suet. in Calig. c.* 53. Adde *eund. in Aug. c.* 89.

Commissorius, a, um, o. 1. 2. ut Lex commissoria, idest, exceptio adjecta actioni, contra quam siquid commissum fuerit, conventio rescinditur. *Ulp. l. si fundus*, *ff. de lege comm.*

Commissum, n. 2. *peccato*, *fallo*, חטא, Germ. *misshandlung*, Gal. *faute*, *peché*, Hisp. *yerro*, *peccado*, *ἁμάρτημα*, delictum, peccatum. *Cic. pro Syll. c.* 26. Ecquod hujus factum, aut commissum, non dicam audacius, &c. ¶ *Afran. in Verr. de Jurisdict. & Præt. Sicil.* restringit hujus verbi notionem, & *Commissa*, facta contra testatoris voluntatem interpretatur. V. *Commissus*.

Commissūra, f. 1. *commissura*, *giuntura*, דבק, Ger. *fügung*, *ἁρμονία*, junctura, qualis est tabularum, & aliarum rerum. *Cic. de Univ. c. ult.* Ut & ipsis secum, & inter se ex commissura, quæ e regione esset, jungerentur. Sic commissuræ lapidum, *Senec. l.* 2. *Quæst. Nat. c.* 6. Commissuræ colorum, apud *Plin. l.* 35. *c.* 5. V. Harmoge.

Commissurālis, le, adject. ad commissuram pertinens. *Veget. l.* 2. *de re Veter. c.* 13. Loci obtusi, & commissurales.

Commissus, a, um, nom. ex particip. in contentionem deductus, ut solvere commissas acies, *Propert. l.* 4. *eleg.* 12. ¶ Item conjunctus. *Virg.* 3. *Æn.* Delphinum caudas utero commissa luporum. ¶ Item perpetratus, *commesso*, ut commissa piacula, *Virg. Æn.* 6. *v.* 569. ¶ Item concreditus, *Horat. lib.* 1. *sat.* 4. *v.* 84. Commissa tacere qui nequit. ¶ Commissa hæreditas Veneri Erycinæ apud *Cic. Ver.* 3. est illa, quæ ad Venerem devenit propter testamenti conditionem violatam ab hærede, *eredità devoluta*. ¶ *In commissum*, vel *in commissi causam cadere*, est fisco puniri. *l. interdum. D. de public. & vectig.* Sic commisso rem vindicare, *confiscare*. *l. cotem. D. eod.* ¶ Hypothecæ commissæ dicuntur, apud *Cic. Fam.* 13. *ep.* 56. cum res ei cedunt, cui oppigneratæ erant, quod debitor ad diem non solverit. ¶ Devotio convicta & commissa, apud *Cic. pro Domo*, *c.* 57. est votum obligatum. V. *Convictus*. ¶ Pœna & multa commissa, V. infra *Committo*. ¶ Fiducia commissa, V. *Fiducia*.

Commitigo, idem ac mitigo, *mitigare*. *Ter. Eun.* 5. 7. Tibi uti commitigari videam sandalio caput. Ubi *Donat.* Commitigari est tundendo deprimi, atque deponi.

Committo, is, isi, issum, a. 3. *congiungere*, *συνάπτω*, proprie ratione præpositionis *con* significat simul mittere, sive simul jungere, sociare. *Curt. l.* 3. Maria, quæ nunc dividit, committeret. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 13. Committ noctes in sua vota duas. ¶ Sæpe sumitur pro mandare, credere, alicujus fidei tradere, & quasi commendare, *consegnare*, *commettere*, *raccommandare*, הפקיד, Ger. *übergeben*, Gal. *commettre*, Hisp. *encomendar*, *ἐγχειρίζω*. *Cic. Attic.* Huic terræ filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audeo. *Id. pro Dom.* Pompejo plurima bella extra ordinem sunt commissa. ¶ Est item facere, patrare. *Cic. pro S. Rosc.* Longe intervallo judicium hoc inter sicarios primum committitur. *Sallust.* Sempronia, quæ multa sæpe virilis audaciæ commiserat. *Cic. pro Cluent.* Committere contra legem. ¶ Frequenter est permittere, pati, *permettere*, *far*, *che*. *Cic.* 2. *Offic.* Tum etiam sordidum ad famam, committere ut accusator nominere. *Id. Attic.* Non puto, Cn. nostrum commissurum, ut Domitium relinquat. ¶ Committere gnatam suam uxorem alicui, apud *Ter. Andr.* 1. 5. est nuptui dare. ¶ Committere se in conclave, apud *Cic. pro Rosc. Am. cacciarsi dentro.* Sic committere se in conspectum, apud *eund. Ver.* 7. ¶ Committere se in fidem alicujus, apud *Ter. Hecyr. Prol.* Et fidei alicujus, apud *eund. Eun.* 5. 2. ¶ Est item committere, duos pluresve in certamen conjicere, ut cum exercitus congrediuntur ad signum pugnæ, vel cum in Circensibus agitatores, mappa missa, contendunt ad metam. Hinc prælium, certamen, ludos, spectacula committere. *Nepos* 1. 6. *Cic. Liv. & al.* Hinc *Eutrop. l.* 4. *c.* 5. & alibi, committere, absolute dixit, pro pugnam committere. ¶ Poetæ etiam & oratores committi dicebantur, cum ad ingenii certamen descendebant. *Juven. sat.* 6. *v.* 435. Committit vates, & comparat. ¶ Quin & ipsi Oratores opera sua committere dicuntur, cum ea recitant, ut comparentur. *Sueton. in Claud. c.* 41. Historiam in adolescentia scribere est aggressus; & cum primum frequenti auditorio commisisset, ægre perlegit. ¶ Est etiam nauticum verbum, quod vela dare significat, *far vela*. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 25. Sæpe flaverant venti, quibus necessario committendum existimabat. ¶ Denique committere dicitur is, qui id facit, propter quod in pœnam incidit a lege tale factum prohibente statutam. Sic committere pœnam, *cader in pena*. *Cic. in Verr. & l.* 3. *Dig. de Verb. oblig.* Committere lege, h. e. in legem. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. Greges ovium ad publicanum profitentur, ne si inscriptum pecus paverint, lege Censoria committant multam. Al. omittunt τὸ *multam*. *Quint. l.* 7. *c.* 2. Lege de Sicariis commisit L. Varenus. Sic sæpe JCti. Quin & apud *Cic. pro Cluent. c.* 37. multam committere: h. e. culpam multa dignam.

Commixtim, vel Commistim, *mescolatamente*. *Modestin. Dig.* 2. 1. 2. Qui habet commixtim tres curatorias, & tres tutelas.

Commixtio, vel Commistio, onis, f. 3. *mescolamento*, idem ac mixtio. *Firmicus*: Commixtionis moderatio.

Commixtūra, æ f. *mistura*. *Cato R. R. c.* 157. si modo lectio sana est.

Commixtus, & Commistus, a, um, adjectiv. idem ac mixtus, *mescolato*, *συμμιχθείς*. *Lucret. l.* 6. *v.* 1154. Commista gemitu querela. *Virg. Æn.* 6. *v.* 762. Italo commixtus sanguine.

Commobilis, le, adject. *Cal. Aurelian. Acut.* 2. 9. Lux commobilis corporis. *h. e.* facile commovens corpus.

Commodatarius, rii, m. 2. is cui aliquid commodatur. *§. Institut. quib. mod. contr. oblig.*

Commodātor, oris, m. 3. qui commodat. *Digest. l.* 13. *tit.* 6. *l.* 9.

Commodātus, a, um, nom. ex particip. *imprestato*. *Cic. pro Marcello*, *c.* 6. *donata*, & *commodata* opposuit. *Senec. ep.* 120. Nihil suum judicat, sed ut commodatis utitur. ¶ Pro accommodatus, *Plin. l.* 22. *c.* 22. Per quam commodatus stomacho succus. ¶ Commodatum subst. est contractus, quo aliquid alicui commodatur. *l.* 1. *de oblig. & act.* Sic commodati actione agere, commodati teneri, commodati damnari, apud JCtos.

Commŏde, adv. bene, recte, scite, *comodamente*, *bene*, *ἐμμελῶς*. *Cic. de Amic.* Multa ab eo breviter, & commode dicta. *Id.* 2. *Offic. c. ult.* Commodius disputare. *Varro de R. R. l.* 2. *c.* 5. Pascuntur armenta commodissime in nemoribus. ¶ *Terent. Heaut.* 3. 2. 49. Nunquam commodius herum audivi loqui. h. e. æquius, benignius.

Commoditas, f. 3. *comodità*, כשרון, Germ. *komligkeit*, Gall. *commodité*, Hisp. *comodidad*, *provecho*, *εὐκαιρία*, opportunitas, convenientia, utilitas. *Cic.* 2. *Offic.* Qui denique ex bestiis fructus, aut quæ commoditas percipi posset? ¶ Pro indulgentia, & facilitate. *Ter. Adelph.* 4. 5. 76. Magnam mihi injecit sua commoditate curam. ¶ Commoditas membrorum, apud *Suet. Aug. c.* 79. est concinnitas, aptitudo, *proporzione della corporatura*. ¶ Usurpatur & in plur. *Ter. Phorm.* 5. 6. 1. Quantis commoditatibus hunc onerastis diem?

Commodito, as, frequent. a commodo, legebatur a nonnullis in *Catulli carm.* 10. *v.* 26. Sed emendata lectio exhibet, *commode nam* pro *commodita*.

Commŏdo, adverb. pro commode, opportune. *Plaut. Mil.* 4. 4. 61. Ecce autem commodo aperitur foris.

Commŏdo, as, a. 1. benigne facio, benefacio, inservio, obsequor, *accomodare*, *prestare*, הלוה, Ger. *leyhen*, Gal. *prêter*, Hisp. *prestar*, *χαρίζομαι*, est commoditati alicujus inservire. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 35. Omnibus rebus, quod sine molestia tua facere possis, his commodes. *Id. l. eod. ep.* 53. Omnibus in rebus ei te commodes. Sic commodare operam suam alicui, apud *Plaut. Rud.* 2. 4. 22. Commodare manum ad aliquid. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. ¶ Commodare severitatem delictis magnis, & veniam parvis, *Tacit. Agric. c.* 19. h. e. adhibere. Sic commodare alicui aurem, *Horat. l.* 1. *ep.* 1. ¶ Est item aliquid alicui utendum dare, hoc est, alicujus rei usum ad tempus concedere, & dicitur de iis, quæ eadem ipsa redduntur, ut equus, vestis, domus, &c. 4. *ad Heren.* Ait se cuidam ædes maximas ad nuptias commodasse. ¶ Non raro tamen usurpatum de iis invenitur, quæ non ipsa restituuntur, sed alia ejusdem generis, ut sunt pecunia, triticum, &c. *Cic.* 6. *Verr. c.* 9. Publice commodasti tritici modios sexaginta millia.

Commodulatio, onis, f. 3. *proporzione*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. Proportio est ratæ partis membrorum in omni opere totius commodulatio.

Commodŭle, adverb. diminut. a Commode, &

Commodŭlum, diminut. a Commodum, *alquanto comodamente*. *Plaut. Stich.* 5. 4. 8. Pro opibus nostris satis commodule. Et *Mil.* 3. 1. 153. Commodulum obsonare.

Commŏdum, adv. *ἐγκαίρως*, *a tempo*, *opportunamente*, *a proposito*, ipso eodemque tempore, opportune. *Plaut. Merc.* 1. 2. 106. Si istac ibis, commodum obviam venies patri. *Terent. Eun.* 2. 3. 51. Cum huc respicio ad virginem, illa se se interea commodum huc adverterat. ¶ Significat etiam vix, vel tantum quod. *Cic. ad Attic. l.* 13. *epist.* 9. Commodum discesseras heri, cum Trebatius venit, *appena tu eri partito*, *quando*, &c. *Id. ib. ep.* 19. Commodum ad te dederam litteras, cum ad me bene mane Dionysius venisset. ¶ *Terent. Phorm.* 4. 3. 8. Facinus indignum, Chreme, sic circumiri. De. Id cum hoc agebam commodum, *appunto di ciò io trattava*.

Commŏdum, di, n. 2. utilitas, bonum, *comodo*, *comodità*, כשרון, Ger. *nutz*, Gal. *profit*, Hisp. *provecho*, *ὠφέλεια*, emolumentum. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 8. Est ejus, qui aliis præsit, eorum, quibus præsit, commodis, utilitatique servire. ¶ Commodum est, pro opportunum est. *Cic. de cl. Orat.* Si tibi est commodum, ede illa, quæ cœperas. *Id. Attic.* Velim, aliquando, cum erit tuum commodum Lentulum puerum visas. ¶ Per commodum, adverb. *con comodo*. *Liv. l.* 30. *c.* 29. Percunctatus, satin' per commodum omnia explorassent, ad Annibalem dimisit. ¶ Commoda etiam dicebantur præmia, quæ præter stipendia milites cum missione consequebantur: unde missionum commoda, item militum commoda, apud *Sueton. Aug. c.* 24. & *Calig.* 44. Tribunatus commoda, *Cic. Fam.* 7. *ep.* 8.

Commŏdus, a, um, o. 1. 2. opportunus, utilis, facilis, *comodo*, *utile*, הגון, Germ. *nutzlich*, Gall. *commode*, *profitable*, Hisp. *idoneo*, *y provechoso*, *πρόσφορος*. *Plaut. Asin.* 2. 3. 21. Commoda statuta, i. e. justa. Et 3. 3. 135. Commodum talentum, h. e. justi ponderis. Commodi cyathi, apud *Horat. l.* 3. *od.* 19. *discreti*. Hinc qui sibi moderantur, ut ne aliis molesti sint, quique facile se aliis accommodant, *commodi* dicuntur, quo modo Commodos convivas dixit *Plaut. Pœn.* 3. 3. 2. Plura exempla etiam ex *Cic.* affert *Lambin. ad Horat. l.* 4. *od.* 8. ¶ Significat etiam opportunum, utile. *Cic. Att. l.* 9. *epist.* 3. Si commodius anni tempus esset. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 85. Hanc sibi commodissimam belli rationem judicavit. ¶ Commodiores dicuntur etiam qui a morbo convalescunt, apud *Plin. l.* 3. *ep.* 16.

Commœnitus, a, um, *fortificato*, antique pro communitus. *Gell.* 17. 11. Ore ipso arteriæ commœnito.

Commœrĕo, n. 2. mœreo, tristor. *Plaut. Epid.* 2. 2. 39. Ita voltum videor videre commœruisse. Ita Lexicographi plerique. Sed emendata lectio habet: Ita voltum tuum video: videre commeruisse hic, me absente, in te aliquid mali.

Commo-

zione. *Cic. pro Planc. c.* 40. Nihil ex meis est temporibus, quod minus mea celebratione commemoratum sit.

Commemorātus, us, ui, m. 4. commemoratio. *Apul. l.* 1. *Florid.* Commemoratu meo.

Commemŏro, as, idem ac memoro, *rammemorare*. *Cic.* 3. *Verr.* In plebem vero Romanam utrum superbiam prius commemorem, an crudelitatem? *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. *c.* 13. Omnes de tua virtute commemorant.

Commendabĭlis, le, o. 3. *lodevole*, [illegible], dignus, qui laudetur. *Col. l.* 5. *c.* 6. Ut denium arbustum commendabile fructu, & decore est. *Liv. l.* 42. *c.* 5. Nullo commendabilis merito. *Trebell. Poll. de Herode c.* 16. Commendabiliorem eum patri fecerat.

Commendatio, onis, f. 3. *raccomandazione*, *lode*, [illegible], Ger. *befehlung*, Gal. *recommandation*, *louange*, Hisp. *encomienda*, [illegible], actus commendandi. *Cic. Famil.* Ut intelligat, nostram commendationem non vulgarem fuisse. ¶ Item laudem significat. *Cic.* 1. *Fam.* Magna est hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis, magna memoria consulatus tui.

Commendatītius, a, um, o. 1. 2. [illegible], id, quo quis, vel quid commendatur, ut commendatitiæ litteræ, *lettere di raccomandazione*, [illegible]. *Cic.* 5. *Fam. epist.* 5. Statueram nullas ad te litteras mittere, nisi commendatitias.

Commendatīvus, casus dictus est a quibusdam casus dandi, quia verbis commendatoriis aptus est. *Priscian. l.* 5. *pag.* 670. *Putsch.*

Commendātor, oris, m. 3. qui commendat. *Vopisc. in Probo*, *c.* 2. Omnes tenebræ possiderent, ac tegerent, nisi commendatores eorum historici extitissent.

Commendatorĭus, a, um, adject. idem quod commendatitius. *Sidon. l.* 9. *epist.* 10. Quem litteris non commendatoriis minus, quam resusoriis jam placatus insinuo.

Commendātrix, icis, f. 3. quæ commendat. *Cic.* 1. *Leg. c.* 22. Lex commendatrix virtutum.

Commendātus, a, um, nom. ex particip. *raccomandato*, *o lodato*. *Plin. l.* 35. *c.* 18. Commendatus litterarum honore. *Cassius ad Cic.* 12. *Famil. epist.* 12. Dignitatem meam commendatam tibi habeas. ¶ Comparat. commendatior, est apud *Cic. Fam.* 13. 49. Superlat. apud *eund. l.* 12. *Fam. epist.* 13.

Commendo, as, avi, atum, a. 1. fidei alicujus committo, in alicujus fide, ac religione depono, *raccomandare*, [illegible], Germ. *befehlen*, Gall. *recommender*, *louer*, Hisp. *encommendar*, *alabar*, [illegible]. *Terent. Eun. sc. ult.* Thais patri se commendavit in clientelam, & fidem. *Cic ad Q. Frat.* Quam multos mecum egisse putas, ut eos tibi commendarem? ¶ Proprie nihil aliud est, quam deponere, *depositare*, ut docet *Ulp. Leg.* 186. *ff. de verb. signif.* & *Papinian. L. Lucius*, *ff. Depositi*, &c. ¶ Item tradere. *Cic. l.* 10. *Fam. epist.* 12. Nomen tuum immortalitati commenda. Sic commendare aliquid litteris. *Brut. ad Cic. Fam.* 11. *epist.* 10. ¶ Dicitur & de morituris sua, suosque aliis tuendos concredentibus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 10. Et is, qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulavisset. ¶ Significat etiam laudare. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 76. Qualem commendes, etiam, atque etiam aspice.

Commensus, us, m. 4. mensura, symmetria. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. Ut etiam in operum perfectionibus singulorum membrorum ad universam figuræ speciem habeat commensus exactionem.

Commentacŭlum, commetaculum, commotaculum, n. 2. virga, quam Flamines portabant pergentes ad sacrificium, ut a se homines amoverent, a commotando, seu commovendo. *Fest.*

Commentariensis, is, m. [illegible], qui commentariis præest, hoc est libris, in quibus publice aliquid scribitur. Speciatim ita dicti sunt, qui acta perscribebant, quoties apud Fiscum agebatur, *notaj*, *cancellieri*, ut apparet ex *Paulo Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 45. ¶ Item qui præerant carceri, & vinctorum nomina in commentarium referebant, *carcerieri*, *guardiani*, ut patet ex *leg.* 4. *tit.* 4. qui est de custodia reorum, *lib.* 9. *Cod. Justin.* ¶ Præterea enumerantur inter Officiales Præfecti Prætorio Africæ a *Justiniano lib.* 1. *Cod. tit.* 27. in notitias, quæ subjicitur legi primæ ejus tituli: & multiplex ibi eorum gradus innuitur. ¶ Fuere etiam in militia. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 48. Accensus est nomen ordinis, & promotionis in militia, ut nunc dicitur princeps, vel commentariensis, aut cornicularius. hæc enim nomina de legionaria militia sumpta sunt.

Commentariŏlum, n. 2. [illegible], parvus commentarius. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 4. Neque a commentariolis suis discedere.

Commentarĭum, n. 2. commentarius, m. 2. *commento*, *esposizione*, [illegible], Gall. *registres*, *memoires*, Hisp. *libro de memoria*, [illegible], liber, in quo res continuatæ, & diligenter, sed simpliciter, & sine ornamentis, ac breviter, & quasi per capita describuntur, memoriæ gratia, a *commentor*, *oris*, ut commentarii C. J. Cæsaris, quos *Plutarchus* Ephemerides vocat. *Cic. in Brut.* Non est oratio, sed quasi capita, rerum, & orationis commentarium paulo plenius. *Id. Att. epist.* 16. & 17. *l.* 1. historiam compendiosam, & eudem *commentarium* appellat. ¶ Item quod Itali dicunt *istruzione*, *memoria*. *Cic. ad August.* Ex commentario dictaturam gerebat. Sic *Liv.* Ecquem de his rebus commentarium a patre accepisset. ¶ Item in judiciis libellus est, quem *Summarium* dicunt. *Senec. in excerpt. proœm. controv.* 3. Sine commentario nunquam dixit: nec hoc commentario contentus erat, in quo nudæ res ponuntur. ¶ Item lucubratio quælibet. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 3. Commentarios Aristotelicos veni ut auferrem. *I Libri d' Aristotile.* ¶ Est etiam expositio, & interpretatio auctorum, *sposizione*, *commento*. Sic conscribere, componere in auctorem aliquem commentarios, vel commentaria, dixit *Gell. l.* 2. *c.* 6. & *l.* 14. *c.* 3. Vide *Vallam l.* 4. *Elegant. c.* 21.

Commentatio, f. 3. *contemplazione*, [illegible], Ger. *betrachtung*, [illegible], cogitatio, meditatio, contemplatio. *Cic.* 1. *Tusc.* Tota Philosophorum vita commentatio mortis est.

Commentātor, oris, m. 3. mendax, *bugiardo*. *Apul. Apolog.* Omnium falsorum commentator, omnium simulationum architectus.

Commentātus, a, um, nom. ex particip. signif. passivæ, explicatus, *spiegato*, *commentato*, ut diu, & multis lucubrationibus commentata oratio, *Cic. Fam.* 16. *epist. penult.*

Commentĭor, iris, itus sum, idem ac mentior, *mentire*, *dir bugia*. *Apul. Apol.* Lignum a me toto oppido quæsitum non piguit vos commentiri. Ita *Priceus p.* 71.

Commentitĭus, a, um o. 1. 2. *finto*, [illegible], Germ. *erdichtet*, [illegible], quod ad tempus comminiscimur, fictum, excogitatum. *Cic.* 1. *de Orat.* Ut si in illa commentitia Platonis civitate res ageretur. ¶ Commentitia spectacula apud *Suet. in Claud. c.* 21. sunt recenter inventa, quæque usitatis opponuntur.

Commentor, aris, d. 1. meditor, cogito, considero, *trattare*, *disputare*, [illegible], Ger. *betrachten*, Gall. *commenter*, Hisp. *comentar*, *fingir*, [illegible], freq. a comminiscor. *Cic. Att. l.* 4. Id ipsum mecum ex his locis commentor, ut ista improbem. *Id. in Lal.* Cum in hortos D. Bruti commentandi causa venissemus, idest disputandi. ¶ Interdum significat confingere fallaciam. *Plaut. in Casin.* Ut cito commentatus est. ¶ Interdum commentarium scribere, scribendo aliquid componere. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Id eo ipso anno, cum commentaremur hæc, notatum est.

Commentor, oris, m. 3. *inventore*, [illegible], Ger. *erdichter*, Gal. *controuveur*, Hisp. *fingidor*, [illegible], qui aliquid excogitat, inventor. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 785. Luce sua ludos uvæ commentor habebat.

Commentum, n. 2. inventio, res ficta, excogitata, *commento*, *finzione*, [illegible], Ger. *erdichtung*, Gal. *invention*, Hisp. *fiction*, [illegible], fictio, vel aliquid ingeniose excogitatum, a supino verbi comminiscor. *Cic. de clar. Orat.* Ut sua commenta, & scripta meminisset.

Commentus, a, um, o. 1. 2. particip. verbi comminiscor. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Monogrammos Deos, & nihil agentes commentus est Epicurus. ¶ Reperitur etiam passive. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 565. Dat gemitus fictos, commentaque funera narrat, h. e. ficta, excogitata.

Commeo, as, avi, atum, n. 1. *andare*, Germ. *etwan hin gehen*, Gall. *s'en aller*, Hisp. *irse*, [illegible], est animo redeundi abire, aliquo se conferre, ultro, citroque ire. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 18. Cum insula Delos, quo omnes undique cum mercibus, atque oneribus commeabant. *Id. l.* 8. *ad Attic. epist.* 9. Crebro illius litteræ ad nos commeant. *Dig.* 48. 10. 27. Qui sine diplomate vias commeavit. *h. e.* iter fecit.

Commercātus, a, um, *comperato*, partic. passivæ significationis. *Afran.* apud *Non.* 1. 117. Commercatis conquisite edulibus.

Commercĭum, *commercio*, [illegible], mercium commutatio, quæ victus causa inventa fuit, vicissitudo dandi, & accipiendi, a *con*, & *merx*, *cis*: item libera commeandi, contrahendique facultas, ab iis, qui merces ultro, citroque convehunt. *Plin. in Paneg. c.* 29. Diversas gentes commercio miscuit. *Cic. Verr.* 5. *c.* 40. Commercium in eo agro nemini est. ¶ Translate sumitur pro usu, & consuetudine, *familiarità*, *amicizia*. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 23. Cum Musis, idest cum humanitate, & doctrina habere aliquod commercium. ¶ De turpi consuetudine. *Plaut. Truc.* 1. 1. 76. Cum ea quoque etiam mihi fuit commercium. ¶ *Commercia belli*, negotiationes de pace inter arma susceptas, *Tacitus* dixit *l.* 3. *histor. c.* 81.

Commercor, aris, ari, depon. 1. idem ac mercor. *Plaut. Captiv. prol. v.* 27. & *ibid.* 1. 1. 32. Captivos commercari.

Commerĕo, vel commereor, idem ac mereor, *meritare*. *Plaut. Most.* Quid gravaris, quasi gratiam non commeream? ¶ Fere sumitur pro male agere, delinquere, peccare. *Terent. in Andr.* 1. 2. 111. Quid commerui aut peccavi pater? *Id. in Phorm.* Si te senserit timidum pater esse, arbitrabitur commeruisse culpam, idest, inquit *Donatus*, commisisse. *Idem in Hec.* 3. 5. 36. Quæ nunquam quidquam erga me commerita est, quod nollem, & sæpe quod vellem, meritam scio.

Commetĭor, idem quod metior, vel simul metior. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 26. Oportet commetiri cum tempore negotium.

Commēto, as, n. 1. *andare*, vetustissimi dixerunt pro *commeo*, hoc est, aliquo me confero. *Nævius* apud *Non. c.* 2. *n.* 163. Cum ad lupam nostram tam multi crebro commetant lupi.

Commictĭlis, le, adject. a cum, & mingo, vilis, contemptibilis, quasi qui commingi possit. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. *n.* 109. Servus comicus commictilis.

Commictus, a, um, mictu aspersus, ut cœnum commictum, apud *Plaut. Pers.* 3. 3. 7.

Commigratio, onis, f. 3. *l'andar altrove*. *Sen. Consol. ad Helv. c.* 6. Aliunde alio commigratio est.

Commigro, idem quod migro, *partirsi*, *andar altrove*. *Cic.* 2. *ad Q. Frat.* Paucis mensibus in tuam domum commigrabis. *Liv. lib.* 1. *c.* 34. Romam commigravit.

Commīles, litis, m. 3. socius, vel auxiliarius in militia, commilito. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Commilitibus singulis HS quinquaginta data.

Commilitĭum, n. 2. [illegible], ipsa belli societas, *società di guerra*. *Tac. l.* 1. Chauci, cum auxilia pollicerentur, in commilitium adsciti sunt. *Ovid.* 2. *de Pont. eleg.* 5. *v.* 71. Et commilitii jura tuenda putas. *Apul. l.* 3. *Florid.* Jura amicitiæ a commilitio studiorum inchoata: h. e. a condiscipulatu, ut dixit *Nepos in Attico*.

Commilĭto, as, n. 1. simul milito. *Flor. l.* 3. *c.* 5. Luna quasi commilitans cum a tergo se hostibus præbuisset, umbras quasi hostium corpora petebant.

Commilĭto, onis, m. 3. in bello socius, *compagno di guerra*, German. *spiessgesell*, Gall. *compagnon de guerre*, Hispan. *compañero en la guerra*, [illegible], qui simul est in militia. *Cic. pro Dejot. c.* 10. Qui meus in Cilicia miles, in Græcia commilito fuit.

Comminabundus, a, um, adject. comminativus, *minacciante*. *Tertul. l.* 4. *ad. Marc. c.* 15. In filias Sionis invehitur comminabundus.

Comminatĭo, onis, f. 3. *minaccia*, [illegible]. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 54. Orationis est vel ad usum comminatio, & quasi petitio, &c. *Sueton. in Tiber. c.* 37. Reges comminationibus magis, quam vi repressit.

Comminatīvus, a, um, idem quod Comminabundus. *Tertull. l.* 2. *adversf. Marcion. c.* 25. Non dubitativum, sed comminativum exprimens sensum.

Comminātor, oris, m. 3. *chi minaccia*. *Tertull. adv. Gnost. c.* 9. Ignium comminator.

Comminātus, a, um, nom. ex particip. signif. passivæ, *minacciato*. *Apulei. l.* 6. *Milef.* Scrupulus comminatæ mihi mortis.

Comminctus, a, um, mictu aspersus, *Catull. car.* 100. *v.* 10. Tanquam comminctæ spurca saliva lupæ. Al. leg. *commicta*.

Commingo, is, inxi, ictum, a. 3. mictu aspergo. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 90. Comminxit lectum potus.

Comminiscor, sceris commentus sum, d. 3. *fingere*, *immaginarsi*, [illegible], Germ. *erdichten*, Gall. *controuver*, *excogiter*, Hisp. *pensar*, *o fingir*, [illegible], fingo, vel excogito, ab antiquo *meniscor*, quod a *meno*, unde memini. *Cic.* 4. *de Fin.* Occurrentia nescio quæ comminiscebatur.

Commĭnistro, idem, quod ministro. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Extremam fistulam intestini contra ducum, ac potestatum iniquitates comministrant. Sed lectio varia est. Harduinus enim legit, *Commonstrant*.

Commĭno, a. 1. a mino, *menare*, *condurre*. *Apul. l.* 7. *Milef.* Gregatim pecus comminantes.

Commĭnor, aris, atus sum, ari, depon. 1. idem ac minor, vel valde minor, *minacciare*, [illegible]. *Liv. l.* 10. *c.* 39. Comminando magis, quam inferendo pugnam, dies absumebatur. *Sueton. Cæs. c.* 62. Ut aquilifero moranti cuspide sit comminatus.

Comminŭo, is, uere, a. 3. idem ac minuo, vel frango, *diminuire*, *o spezzare*, [illegible]. *Cic. Offic.* 2. *c.* 11. Frangere, & comminuere *Id. pro Quint. c.* 6. Nullum est officium tam sanctum, quod non avaritia comminuere, atque violare soleat.

Comminūtim, adverb. minutatim, *in parti minute*. *Apic. l.* 4. *c.* 4. Comminutim concisa.

Comminūtus, a, um, adject. nom. ex particip. *sminuito*, ut annulus comminutus, *Cic. Verr.* 4. *c.* 25. *Id. Verr.* 5. *c.* 37. Opes civitatis comminutæ, depressæque.

Com-

Commis, is, f. 3. idem ac gummi. *Plin. l. 14. c. 11.* Fit & ex sarcocolla commis utilissima pictoribus, &c. Sic enim ibi legendum esse, docet *Harduin.* ex MSS.

Commiscĕo, es, ui, ixtum, idem ac misceo, *frammischiare*, συμμίγνυμι. *Cic. pro Marcel. c. 2.* Nunquam temeritas cum sapientia commiscetur. *Sen. epist. 7.* Populo commisceri. *Plaut. Rud. 1. 6. 3.* Commiscere rem cum aliquo: h. e. negotium habere, contrahere.

Commiscibĭlis, le, adject. qui misceri potest. *Tert. de Anim. c. 12.* Commiscibilis animus.

Commiserandus, a, um, particip. a commiseror. *Auct. ad Herenn. l. 4.* Hæc exornatio plurimum prodest in amplificanda, & commiseranda re. *in renderla compassionevole.*

Commisĕrans, antis, qui commiseratur. *Gell. 5. 14.* Murmura dolorem, cruciatumque commiserantia.

Commiseratĭo, onis, f. 3. συμπάθεια, *commiserazione*, *compassione*. *Auct. ad Herenn. l. 2. ad fin.* Commiserationem brevem esse oportet: nihil enim lacryma citius arescit. Adde *Cic. 2. de Orat.*

Commiserĕor, eris, idem quod commiseror, cum accusativo. *Gell. 7. 3.* Commisereatur interitum ejus, qui &c. ¶ Impersonaliter cum genitivo, *Id. 16. 19.* Navitas precum ejus commiseritum est.

Commisĕro, onis, m. 3. qui commiseratur, vel qui commiseratione dignus est. *Tertull. adv. Marc. l. 4. c. 9.* Apud illum suum nescio quem συνταλαίπωρον, idest commiseronem. Et *c. 36.* Commiserones, & condibiles Hæretici.

Commiserēsco, is, escere, commiseror, *compassionare*. *Ter. Hecyr. 1. 2. 34.* Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam Bacchidem, si adesset, credo, ibi ejus commiseresceret. *Ennius apud Non. c. 7. n. 37.* Servos, & nostrum imperium, & fidem commiserescite.

Commisĕror, aris, idem ac miseror, *compassionare*. *Cic. 1. Verr. c. 14.* Quid, cum commiserari, conqueri, & ex illius invidia deonerare aliquid, & in te trajicere cœperit? *Nepos Agesil. c. 5. n. 2.* Commiserari fortunam alicujus.

Commissarius, ii, m. 2. JCtorum est verbum, ut *fideicommissarius*, qui aliquid publicæ fidei commissum possidet. *Leg. 29. Dig. Quib. modis ususfr.* ¶ Pro eo, cui aliquid committitur, valde frequens est, sed improbat. *Voss. de vit. serm. l. 3. c. 6.*

Commissio, onis, f. 3. verbal. a committo, *l'attaccare insieme in contrasto due*, *o più*, συμβολή, σύνταξις, ut commissio pugnæ, commissio ludorum, *Cic. Attic. l. 5. epist. 26.* idest initium pugnæ vel ludi. Sic commissio poetarum, quam *Sueton. in Calig. cap. 20.* vocat certamen. ¶ Hanc vocem pro scriptis ipsis, quæ in commissionibus edebantur, græce ἀγωνίσματα, Caligula posuit, cum, Senecam commissiones meras componere, argueret. Notabat enim in eo dicendi genus, quod magis ad pompam, & ostentationem (quod faciunt ii, qui committunt sua opera) quam ad gravitatem comparatum esset. *Suet. in Calig. c. 53.* Adde *eund. in Aug. c. 89.*

Commissorius, a, um, o. 1. 2. ut Lex commissoria, idest, exceptio adjecta actioni, contra quam siquid commissum fuerit, conventio rescinditur. *Ulp. l. si fundus, ff. de lege comm.*

Commissum, n. 2. *peccato*, *fallo*, חטא, Germ. *missehandlung*, Gal. *faute*, *peché*, Hisp. *yerro*, *peccado*, ἁμάρτημα, delictum, peccatum. *Cic. pro Syll. c. 26.* Ecquod hujus factum, aut commissum, non dicam audacius, &c. ¶ *Ascon. in Verr. de Jurisdict. & Prat. Sicil.* restringit hujus verbi notionem, & *Commissa*, facta contra testatoris voluntatem interpretatur. V. *Commissus*.

Commissūra, f. 1. *commissura*, *giuntura*, דבק, Ger. *fugung*, ἁρμογή, junctura, qualis est tabularum, & aliarum rerum. *Cic. de Univ. c. ult.* Ut & ipsæ secum, & inter se ex commissura, quæ e regione esset, jungerentur. Sic commissuræ lapidum, *Senec. l. 2. Quæst. Nat. c. 6.* Commissuræ colorum, apud *Plin. l. 35. c. 5.* V. Harmoge.

Commissurālis, le, adject. ad commissuram pertinens. *Veges. l. 2. de re Veter. c. 13.* Loci ossuosi, & commissurales.

Commissus, a, um, nom. ex particip. in contentionem deductus, ut solvere commissas acies, *Propert. l. 4. eleg. 12.* ¶ Item conjunctus. *Virg. 3. Æn.* Delphinum caudas utero commissa luporum. ¶ Item perpetratus, *commesso*, ut commissa piacula, *Virg. Æn. 6. v. 569.* ¶ Item concreditus, *Horat. lib. 1. sat. 4. v. 84.* Commissa tacere qui nequit. ¶ Commissa hæreditas Veneri Erycinæ apud *Cic. Ver. 3.* est illa, quæ ad Venerem devenit propter testamenti conditionem violatam ab hærede, *eredità devoluta*. ¶ *In commissum*, vel *in commissi causam cadere*, est fisco puniri. *l. interdum. D. de public. & vectig.* Sic commisso rem vindicare, *confiscare*. *l. cotem. D. eod.* ¶ Hypothecæ commissæ dicuntur, apud *Cic. Fam. 13. ep. 56.* cum res ei cedunt, cui oppigneratæ erant, quod debitor ad diem non solverit. ¶ Devotio convicta & commissa, apud *Cic. pro Domo*, *c. 57.* est votum obligatum. V. *Convictus*. ¶ Pœna & multa commissa, V. infra *Committo*. ¶ Fiducia commissa, V. *Fiducia*.

Commitĭgo, idem ac mitigo, *mitigare*. *Ter. Eun. 5. 7.* Tibi uti commitigari videam sandalio caput. Ubi *Donat.* Commitigari est tundendo deprimi, atque deponi.

Committo, is, isi, issum, a. 3. *congiugnere*, συνάπτω, proprie ratione præpositionis con significat simul mittere, sive simul jungere, sociare. *Curt. l. 3.* Maria, quæ nunc dividit, committeret. *Ovid. 1. Amor. eleg. 13.* Commint noctes in sua vota duas. ¶ Sæpe sumitur pro mandare, credere, alicujus fidei tradere, & quasi commendare, *consegnare*, *commettere*, *raccommandare*, הפקיד, Ger. *ubergeben*, Gal. *commettre*, Hisp. *encomendar*, ἐγχειρίζειν. *Cic. Attic.* Huic terræ filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audeo. *Id. pro Dom.* Pompeio plurima bella extra ordinem sunt commissa. ¶ Est item facere, patrare. *Cic. pro S. Rosc.* Longo intervallo judicium hoc inter sicarios primum committitur. *Sallust.* Sempronia, quæ multa sæpe virilis audaciæ commiserat. *Cic. pro Cluent.* Committere contra legem. ¶ Frequenter est permittere, pati, *permettere*, *far*, *che*. *Cic. 2. Offic.* Tum etiam sordidum ad famam, committere ut accusator nominere. *Id. Attic.* Non puto, Cn. nostrum commissurum, ut Domitium relinquat. ¶ Committere gnatam suam uxorem alicui, apud *Ter. Andr. 1. 5.* est nuptui dare. ¶ Committere se in conclave, apud *Cic. pro Rosc. Am. cacciarsi dentro*. Sic committere se in conspectum, apud *eund. Ver. 7.* ¶ Committere se in fidem alicujus, apud *Ter. Hecyr. Prol.* Et fidei alicujus, apud *eund. Eun. 5. 2.* ¶ Est item committere, duos pluresve in certamen conjicere, ut cum exercitus congrediuntur ad signum pugnæ, vel cum in Circensibus agitatores, mappa missa, contendunt ad metam. Hinc prælium, certamen, ludos, spectacula committere. *Nepos* 1. 6. *Cic. Liv. & al.* Hinc *Eutrop. l. 4. c. 5.* & alibi, committere, absolute dixit, pro pugnam committere. ¶ Poetæ etiam & oratores committi dicebantur, cum ad ingenii certamen descendebant. *Juven. sat. 6. v. 435.* Committit vates, & comparat. ¶ Quin & ipsi Oratores opera sua committere dicuntur, cum ea recitant, ut comparentur. *Sueton. in Claud. c. 41.* Historiam in adolescentia scribere est aggressus: & cum primum frequenti auditorio commisisset, ægre perlegit. ¶ Est etiam nauticum verbum, quod vela dare significat, *far vela*. *Cæs. l. 3. B. C. c. 25.* Sæpe flaverant venti, quibus necessario committendum existimabat. ¶ Denique committere dicitur is, qui id facit, propter quod in pœnam incidit a lege tale factum prohibente statutam. Sic committere pœnam, *cader' in pena*. *Cic. in Verr.* & *l. 3. Dig. de Verb. oblig.* Committere lege, h. e. in legem. *Varr. l. 2. R. R. c. 1.* Greges ovium ad publicanum profitentur, ne si inscriptum pecus paverint, lege Censoria committant multam. Al. omittunt τὸ *multam*. *Quint. l. 7. c. 2.* Lege de Sicariis commisit L. Varenus. Sic sæpe JCti. Quin & apud *Cic. pro Cluent. c. 37.* multam committere: h. e. culpam multa dignam.

Commixtim, vel Commistim, *mescolatamente*. *Modestin. Dig. 2. 1. 2.* Qui habet commixtim tres curationes, & tres tutelas.

Commixtĭo, vel Commistio, onis, f. 3. *mescolamento*, idem ac mixtio. *Firmicus:* Commistionis moderatio.

Commixtūra, æ f. *mistura*. *Cato R. R. c. 157.* si modo lectio sana est.

Commixtus, & Commistus, a, um, adjectiv. idem ac mixtus, *mescolato*, συμμιχθείς. *Lucret. l. 6. v. 1154.* Commista gemitu querela. *Virg. Æn. 6. v. 762.* Italo commixtus sanguine.

Commobĭlis, le, adject. *Cæl. Aurelian. Acut. 2. 9.* Lux commobilis corporis. *h. e.* facile commovens corpus.

Commodatarius, rii, m. 2. is cui aliquid commodatur. *§. Institut. quib. mod. contr. oblig.*

Commodātor, oris, m. 3. qui commodat. *Digest. l. 13. tit. 6. l. 9.*

Commodātus, a, um, nom. ex particip. *imprestato*. *Cic. pro Marcello*, *c. 6.* donata, & commodata opposuit. *Senec. ep. 120.* Nihil suum judicat, sed ut commodatis utitur. ¶ Pro accommodatus, *Plin. l. 22. c. 22.* Per quam commodatus stomacho succus. ¶ Commodatum subst. est contractus, quo aliquid alicui commodatur. *l. 1. de oblig. & act.* Sic commodati actione agere, commodati teneri, commodati damnari, apud JCtos.

Commŏde, adv. bene, recte, scite, *comodamente*, *bene*, *Grulpus*. *Cic. de Amic.* Multa ab eo breviter, & commode dicta. *Id. 2. Offic. c. ult.* Commodius disputare. *Varro de R. R. l. 2. c. 5.* Pascuntur armenta commodissime in nemoribus. ¶ *Terent. Heaut. 3. 2. 49.* Nunquam commodius herum audivi loqui. h. e. æquius, benignius.

Commodĭtas, f. 3. *comodità*, הכשר, Germ. *komligheit*, Gall. *commodité*, Hisp. *comodidad*, *provecho*, εὐκαιρία, opportunitas, convenientia, utilitas. *Cic. 2. Offic.* Qui denique ex bellis fructus, aut quæ commoditas percipi posset? ¶ Pro indulgentia, & facilitate. *Ter. Adelph. 4. 5. 76.* Magnam mihi injecit sua commoditate curam. ¶ Commoditas membrorum, apud *Suet. Aug. c. 79.* est concinnitas, aptitudo, *proporzionata corporatura*. ¶ Usurpatur & in plur. *Ter. Phorm. 5. 6. 1.* Quantis commoditatibus hunc onerastis diem?

Commodĭto, as, frequent. a commodo, legebatur a nonnullis in *Catulli carm. 10. v. 26.* Sed emendata lectio exhibet, *commoda nam* pro *commodita*.

Commŏdo, adverb. pro commode, opportune. *Plaut. Mil. 4. 4. 61.* Ecce autem commodo aperitur foris.

Commŏdo, as, a. 1. benigne facio, benefacio, inservio, obsequor, *accomodare*, *prestare*, חנן, Ger. *leyhen*, Gal. *prêter*, Hisp. *prestar*, εὐεργετεῖν, est commoditati alicujus inservire. *Cic. Fam. 13. ep. 35.* Omnibus rebus, quod sine molestia tua facere possis, his commodes. *Id. l. eod. ep. 53.* Omnibus in rebus ei te commodes. Sic commodare operam suam alicui, apud *Plaut. Rud. 2. 4. 22.* Commodare manum ad aliquid. *Quintil. l. 11. c. 3.* ¶ Commodare severitatem delictis magnis, & veniam parvis, *Tacit. Agric. c. 19.* h. e. adhibere. Sic commodare alicui aurem, *Horat. l. 1. ep. 2.* ¶ Est item aliquid alicui utendum dare, hoc est, alicujus rei usum ad tempus concedere, & dicitur de iis, quæ eadem ipsa redduntur, ut equus, vestis, domus, &c. *4. ad Herenn.* Ait se cuidam ædes maritimas ad nuptias commodasse. ¶ Non raro tamen usurpatum de iis invenitur, quæ non ipsa restituuntur, sed alia ejusdem generis, ut sunt pecunia, triticum, &c. *Cic. 6. Verr. c. 9.* Publice commodasti tritici modios sexaginta millia.

Commodulatĭo, onis, f. 3. *proporzione*. *Vitruv. l. 3. c. 1.* Proportio est ratæ partis membrorum in omni opere totius commodulatio.

Commodŭle, adverb. diminut. a Commode, &

Commodŭlum, diminut. a Commodum, *alquanto comodamente*. *Plaut. Stich. 5. 4. 8.* Pro opibus nostris satis commodule. Et *Mil. 3. 1. 155.* Commodulum obsonare.

Commŏdum, adv. εὐκαίρως, *a tempo*, *opportunamente*, *a proposito*, ipso eodemque tempore, opportune. *Plaut. Merc. 1. 2. 106.* Si istac ibis, commodum obviam venies patri. *Terent. Eun. 2. 3. 51.* Cum huc respicio ad virginem, illa se se interea commodum huc adverterat. ¶ Significat etiam vix, vel tantum quod. *Cic. ad Attic. l. 13. epist. 9.* Commodum discesserat heri, cum Trebatius venit, *appena tu eri partito*, *quando*, &c. *Id. ib. ep. 19.* Commodum ad te dederam literas, cum ad me bene mane Dionysius venisset. ¶ *Terent. Phorm. 4. 3. 8.* Facinus indignum, Chreme, sic circumiri. De. Id cum hoc agebam commodum, *appunto di ciò io trattava*.

Commŏdum, di, n. 2. utilitas, bonum, *comodo*, *comodità*, תועלת, Ger. *nutz*, Gal. *profit*, Hisp. *provecho*, ὠφέλεια, emolumentum. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8.* Est ejus, qui aliis præsit, eorum, quibus præsit, commodis, utilitatique servire. ¶ Commodum est, pro opportunum est. *Cic. de cl. Orat.* Si tibi est commodum, ede illa, quæ cœperas. *Id. Attic.* Velim, aliquando, cum erit tuum commodum Lentulum puerum visas. ¶ Per commodum, adverb. *con comodo*. *Liv. l. 30. c. 29.* Percunctatus, satin' per commodum omnia explorasset, ad Annibalem dimisit. ¶ Commoda etiam dicebantur præmia, quæ præter stipendia milites cum missione consequebantur: unde missionum commoda, item militiæ commoda, apud *Sueton. Aug. c. 24.* & *Calig. 44.* Tribunatus commoda, *Cic. Fam. 7. ep. 8.*

Commŏdus, a, um, o. 1. 2. opportunus, utilis, facilis, *comodo*, *utile*, נאות, Germ. *nutzlich*, Gall. *commode*, *profitable*, Hisp. *idoneo*, *y provechoso*, ἐπιτήδειος. *Plaut. Asin. 2. 3. 21.* Commoda statura, i. e. justa. *Et 3. 3. 135.* Commodum talentum, h. e. justi ponderis. Commodi cyathi, apud *Horat. l. 3. od. 19. discreti*. Hinc qui sibi moderantur, ut ne aliis molesti sint, quique facile se aliis accommodant, *commodi* dicuntur. quo modo Commodos convivas dixit *Plaut. Pœn. 3. 3. 2.* Plura exempla etiam ex *Cic.* affert *Lambin. ad Horat. l. 4. od. 8.* ¶ Significat etiam opportunum, utile. *Cic. Att. l. 9. epist. 3.* Si commodius anni tempus esset. *Cæs. l. 3. B. C. c. 85.* Hanc sibi commodissimam belli rationem judicavit. ¶ Commodiores dicuntur etiam qui a morbo convalescunt, apud *Plin. l. 3. ep. 16.*

Commœnītus, a, um, *fortificato*, antique pro communitus. *Gell. 17. 11.* Ore ipso arteriæ commœnito.

Commœrĕo, n. 2. mœreo, tristor. *Plaut. Epid. 1. 1. 39.* Ita voltum videor videre commœruisse. Ita Lexicographi plerique. Sed emendata lectio habet: Ita voltum tuum videor: videre commeruisse hic, me absente, in te aliquid mali.

Comme-

Commolior, d. 4. molior, macchinare. Cic. 3. de nat. Deor. c. 29. Nec quem dolum ad eum, aut machinam commoliar.

Commolitus, a, um, adject. macinato, a molo, is. Colum. l. 12. c. 50. Bacca commolita, & expressa.

Commolo, is, ui, itum, idem ac molo, macinare, συναλήθω. Colum. l. 12. c. 50. Olivam primo quoque tempore commolere, præloque subjicere.

Commonefacio, acis, eci, actum, idem ac moneo, ammonire, avvisare, cum accus. & gen. vel abl. & præp. de. Cic. l. 5. Fam. ep. 3. De rationibus provinciæ, quid vellem fieri, ut is vos doceret, & commonefaceret. Auct. ad Heren. l. 4. Amicitiæ veteris aliquem commonefacere.

Commonefio, is, actus sum, pass. a Commonefacio. Cic. Verr. 7. c. 43. Nemo est, quin tui sceleris, & crudelitatis ex illa oratione commonefiat.

Commoneo, es, ui, itum, idem ac moneo, cum acc. & gen. vel abl. & præp. de, avvisare, ammonire. Plaut. Pseud. 1. 2. 17. Commoneri officium suum. Id. Rud. 3. 4. 33. Mearum me miseriarum commonet. Ter. Andr. 4. 1. 5. Neque commoneat, ut servet fidem. Cic. Verr. 3. Quin is de avaritia tua commoneretur.

Commonitio, f. 3. monitio. Quinctil. l. 4. c. 2. Non inutilis erat in extrema parte commonitio: h. e. repetitio epilogi more.

Commonitor, oris, qui commonet, monitor. Symmach. lib. 7. ep. 105. Adjeci commonitorem. Al. tamen leg. commonitionem.

Commonitorium, ii, n. 2. ὑπομνηστικόν, scriptum vel epistolam denotat, qua quis officii admonetur, ut sunt mandata, quæ scriptis dantur Legatis proficiscentibus, Ital. istruzione. Ammian. l. 28. cap. 5. Commonitorium repertum est, manu scriptum Hymetii. ¶ Figurate Sidon. l. 8. ep. 11. in carm. Phœbus commonitorium Thaliæ. ¶ Item tacita conventio, absque scriptura facta. Cod. Theodos. Cod. Justinian. l. 1. Cod. de Suffrag.

Commonitus, a, um, adject. avvisato, ammonito. Liv. l. 34. Commonitosque, in quo statu rerum accepisset eos, dimisit.

Commonstro, a. 1. monstro, mostrare. Cic. 2. de Orat. c. 41. Si aurum cui, quod esset multifariam defossum, commonstrare vellem.

Commoratio, f. 3. mora. Cic. Q. Fr. l. 3. Multos dies hanc epistolam in manibus habui propter commorationem tabellariorum. ¶ Item habitatio. Cic. 6. Fam. epist. 19. Amœnitas illa commorationis est, non diversorii. ¶ Item Fig. Rhet. 4. ad Her. Commoratio est, cum in loco firmissimo, quo tota causa continetur, manetur diutius, & eodem sæpius reditur.

Commordeo, es, ordi, orsum, idem quod mordeo, mordere. Senec. de Vita beata, c. 21. Infelicem linguam bonorum exercete convicio, insultate, commordete.

Commorior, reris, d. 3. συναποθνήσκω, simul morior, morir' insieme. Plin. l. 27. cap. 2. Exitialia per se ambo cum fuerint duo venena, in homine commoriuntur.

Commoror, d. 1. idem ac moror, vel simul moror, fermarsi, trattenersi. Cic. l. 3. Fam. ep. 5. Triduum illud, quod ego Ephesi commoratus sum. ¶ Usurpatur etiam pro detinere, seu in mora tenere, cum accus. trattenere. Plaut. Pseud. 4. 7. 31. Me nunc commoror, cum has fores non ferio. ¶ Activa forma Plin. l. 19. c. 6. ad fin. Stupentes manu capiuntur, etsi paulum commoravere.

Commorsico, as, are, frequent. a commordeo, morsicare. Apul. l. 7. A. A. Dentium candentium renudatis hastis totum me commorsicat.

Commorsus, a, um adject. morsicato. Plin. lib. 24. c. 11. Commorsi a cane rabiem non sentiunt.

Commortalis, o. 3. mortalis. Col. l. 3. c. 20. Quæ propter infirmitatem commortalis naturæ consequi nequeamus.

Commosis, vel Comosis, is, primum mellificii fundamentum, ex tenaci, & viscosa constans materia, a κόμμι, quod nos gummi dicimus. Plin. lib. 11. c. 7.

Commotacŭlum. V. Commentaculum.

Commotio, f. 3. motus, affectus, perturbatio, turbazione, רגז, Germ. bewegung, Gal. emotion, Hisp. comocion, συγκίνησις, πάθος, Cic. 3. Tusc. Temperantia est moderatrix omnium commotionum.

Commotiuncŭla, f. 1. dim. a commotio. Cic. Attic. l. 12. ep. 11. Atticæ hilaritatem libenter audio, commotiunculis συμπάσχω, idest, condoleo, afficior.

Commotus, a, um, nom. ex particip. perturbatus, commosso, turbato, & fere dicitur de animi motibus, ut graviter commotus, h. e. iratus. Virg. Æn. 1. v. 126. Commotus ingenio, Tacit. Ann. 6. c. 45. ¶ Comparat. commotior. Cic. l. 1. Divin. c. 37. Nisi animus esset commotior.

Commoveo, es, ovi, otum, a. 2. moveo, excito, concito, perturbo, perturbare, commovere, הרגיז, Germ. bewegen, Gal. emouvoir, Hispan. conmover, διασείστω, Cic. 1. de nat. Deor. c. 4. Quam multorum non modo discendi, sed etiam scribendi studia commoverim. Id. pro Rab. Nihil me clamor iste commovet, nihil perturbat. Ter. Eun. 3. 5. 19. Quid ego ejus tibi faciem prædicem? In hac commotus sum. ¶ Sic Invidiam, misericordiam, miserationem, iram, suspicionem, tumultum &c. commovere, Cic. passim. ¶ Commoveri sacra dicebantur, cum fiebat renovatio sacrorum; tunc enim Deorum simulacra commovebantur, & arcana cætera in cistis condita. Qui autem hæc faciebant, solebant interim miros edere ululatus, & planctus. Serv. in 4. Æn. Hinc translate Plaut. Pseud. 1. 1. 107. Scis tu quidem, mea si commovi sacra, quo pacto, & quantas soleam turbellas dare. ¶ Commovere se ex aliquo loco, partire. Cic. Att. l. 2. & 3. ¶ Commovere se contra Remp. Cic. in Catil. ¶ Commorunt pro commoverunt, Lucr. l. 2. Commossem pro commovissem, Cic. pro Planc. Commorat pro commoverat, Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1.

Commulceo, idem ac mulceo, raddolcire, mitigare, Gell. l. 7. c. 7. Sensus judicum debent honorificis, verecundisque sententiis commulcere.

Commulco, as, are, idem quod mulco, percutio. Apul. A. A. l. 8. Multimodis communicare ictibus.

Commundatus, a, um, adject. emundatus, nettato. Ulp. l. 25. Dig. de aur. & arg. &c. Ornata, non tamen commundata.

Commundo, as, are, idem quod mundo, nettare. Colum. l. 12. c. 18. Vasa dulci aqua eluenda sunt, & commundanda.

Communzento, convocanto, Fest.

Commūne, is, subst. comune, צבור, Ger. ein gemein, κοινὸν, Respublica, Civitas, Universitas, Collegium. Cic. 3. Verr. Quomodo iste commune Myliadum vexarit. ¶ Accipitur etiam pro re pluribus communi. Hinc communi dividundo agere, apud JCtos l. 2. & 3. Dig. Comm. divid.

Communicarius, a, um, adject. ut communicarius dies, qui & Pandicularius dicebatur, in quo omnibus Diis communiter sacrificabatur. Festus.

Communicatio, f. 3. partecipazione, κοινωνία. Cic. de Fin. Conjunctio inter homines hominum, & quasi quædam societas, & communicatio utilitatum. ¶ Communicatio item Fig. Rhetorica est, cum ipsos adversarios consulimus, aut cum judicibus deliberamus. Cic. Tu denique Labiene quid faceres tali in re, ac tempore?

Communicator, oris, m. 3. qui communicat, & participem facit. Arnob. l. 4. sub fin. Familiaris communicatores rei. ¶ Tertull. de Pudic. c. 22. est particeps ecclesiasticæ communionis, excommunicato oppositus. Alii, inquit, ad metalla confugiunt, & inde communicatores revertuntur.

Communicatus, us, ui, m. 4. idem quod communicatio. Apul. de Deo Socrat. p. 44. Nullo inter se propinquo communicatu naturæ.

Communicatus, a, um, nom. ex particip. communicato, partecipato, κοινωθείς. Liv. l. 8. c. 25. Communicato inter se consilio. & l. 22. c. 27. Communicatum imperium.

Communiceps, ipis, m. qui ejusdem est municipii, concivis. Reperitur in vet. Inscript. apud Constantin. Laud. in Numism. p. 18.

Communico, as, avi, atum, a. 1. comunicare, conferire, partecipare, חבר, Ger. mittheilen, Gall. communiquer, Hisp. comunicar, κοινόω, est commune facere, participare, impartiri, a nomine communis. Construitur cum accusativo. Cic. de Amic. Secundas res splendidiores facit amicitia, & adversas partiens, communicansque leviores. ¶ Cum accus. & ablat. & præp. cum. Cic. pro Balbo, Qui velint cum periculis nostris sua communicare. Id. Fam. 16. Cum mecum inimicitias communicasti: idest, quando ostendisti, te esse inimicum inimicorum meorum. ¶ Sæpe est conferre, loqui, ragionare, cum accus. rei, vel ablat. & præpos. de, & ablat. personæ, & præpos. cum, vel accus. & præpos. inter. Cic. Attic. l. 1. ep. 18. Nihil mihi scito nunc tam deesse, quam hominem eum, quicum omnia, quæ me cura aliqua afficiunt, una communicem. Id. Fam. 15. Ut quibus de rebus vellemus, inter nos communicaremus. Idem Lentulo, Fam. l. 1. epist. 7. Qui mecum sæpissime de te communicare solet. ¶ Communicare aliquem mensa, apud Plaut. Mil. 1. 1. 51. h. e. mensæ participem facere. ¶ Communicor, aris, depon. 1. pro communico, as. Liv. l. 4. c. 24. Nec adversarum rerum quærere socios, cum quibus spem integram communicati non sunt.

Communio, is, ivi, itum, idem ac munio, vel circummunio, fortificare. Cæs. l. 1. B. G. c. 8. Præsidia disponit, ea castella communit.

Communio, onis, f. 3. società, κοινωνία, communitas, consociatio. Cic. 1. de Leg. c. 7. Inter quos est communio legis, inter eos communio juris est.

Commūnis, ne, o. 3. conjunctus, vulgaris, contritus, de medio sumptus, late patens, comune, Germ. gemein, Gall. commun, Hisp. comun, comunal, κοινὸς, quod multorum est. Interdum absolute usurpatur. Cic. Offic. 1. Magnum est eisdem uti sacris, sepulchra habere communia. ¶ Interdum cum ablat. & præpos. cum. Cic. de Sen. Cum illud videatur cum adolescentia esse commune. ¶ Interdum cum genitivo. Cic. de Fin. Hæc ita justitiæ propria sunt, ut sint virtutum reliquarum communia. ¶ Interdum cum dativo. Cic. pro Rosc. Amer. Quid est tam commune, quam spiritus vivis, terra mortuis, mare fluctuantibus, litus ejectis? Interdum cum dat. & ablat. & præposit. cum. Cic. pro Rab. Studium conservandi hominis commune mihi vobiscum esse debet. ¶ Interdum cum acc. & præp. inter. Cic. de Leg. Inter quos ratio, inter eosdem recta ratio communis est. ¶ Interdum cum gen. vel dat. & acc. cum inter. Cic. de Leg. Quibus hæc sunt inter eos communia, & ejusdem civitatis sunt. ¶ In commune, h. e. communiter, comunemente. Tacit. 1. hist. c. 25. In commune omnes metu militiæ mutandæ exterrebantur. Cic. pro Quint. In commune conferre. h. e. in commune bonum. Sic Tacit. 12. ann. In commune consulere. ¶ Sensus communis, apud Horat. l. 1. sat. 3. Communi sensu plane caret: è uno stolido. ¶ Communis pro remisso & facili. Ter. Heaut. 5. 1. 34. Quenquam animo tam communi esse & leni. ¶ Communis etiam dicitur, qui comis, benignus, & affabilis est, & æqualem se infimis præbet. Cic. Fam. 4. ep. 9. Eum magis communem censemus in victoria futurum fuisse. Sueton. Claud. c. 21. Nec ullo spectaculo communior, aut remissior erat. Sic communi, & leni esse animo, Ter. Heaut. 5. 1. 39. ¶ Superlat. Communissimus legitur apud Sueton. in Vespas. c. 22. Sed V. Comis.

Communitas, f. 3. società, comunione, Germ. gemeinschafft, Gal. communauté, Hisp. communidad, κοινότης, communio, societas. Cicer. 1. Off. Eloquentia complectitur eos, quibuscum communitate juncti sumus. 9. Phil. Quæ nobis potest cum hoc gladiatore conditionis, æquitatis, legationis esse communitas?

Communĭter, promiscue, de communi sententia, comunemente, Ger. gemeinlich, κοινῶς. Cic. Att. Literæ, quas communiter cum aliis scripsisti, & quas nomine tuo. Adde Liv. l. 1. c. 10. & 45.

Communitio, onis, f. 3. idem ac munitio, fortificazione. Cic. l. 2. de Orat. Aditus ad causam, & communitio. Vitruv. l. 10. c. 19. Totam communitionem dissipare.

Communitus, adverb. pro communiter, comunemente. Varr. apud Non. c. 11. n. 6. Ut Deos colere debet communitus civitas, sic singulæ familiæ debemus.

Communitus, a, um, nom. ex particip. idem ac munitus, munito, difeso. Cic. l. 15. Fam. ep. 4. Omni auctoritate communita. Et pro Roscio Com. c. 15. Causa Roscii testimoniis communita.

Commurmuratio, onis, f. 3. mormorazione. Gell. l. 11. c. 7. Commurmuratio fieri cœpta est a plerisque.

Commurmŭro, as, n. 1. vel commurmuror, aris, mormorare, d. 1. idem, quod murmuro. Plin. l. 10. c. 23. Ubi congregatæ inter se commurmurant. Cic. in Pis. c. 25. Ut scriba secum ipse caput sinistra manu perfricans commurmuratus sit.

Commutabĭlis, idem ac mutabilis, mutabile. Cic. pro Mil. c. 26. Quam sit varia vitæ, commutabilisque ratio. Id. l. 1. de Invent. Exordium commutabile est, quod ab adversario potest leviter mutatum ex contraria parte dici.

Commutāte, adverb. in altra maniera, mutando. Auct. ad Heren. l. 4. c. 42. Eandem rem dicere non eodem modo, sed commutate.

Commutatio, idem, ac mutatio, mutazione. Cic. 1. de Inven. Annuæ commutationes semper eodem modo fiunt. ¶ Commutatio item est Figura Rhetorica, cum duæ sententiæ inter se discrepantes ita efferuntur, ut a priore posterior contraria priori proficiscatur, ut, Esse oportet, ut vivas, non vivere, ut edas. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 33.

Commutātus, us, m. 4. idem ac mutatio. Lucret. lib. 1. v. 794. Quoniam quæ diximus ante, in commutatum veniunt.

Commutātus, a, um, nom. adject. ex particip. mutato, cangiato. Nepos 10. 4. n. 5. Vitæ statum commutatum ferre non potuit.

Commūto, as, avi, atum, a. 1. idem ac muto, vel simul muto, mutare. Cic. 5. Ver. Neve vendundi aut tempus, aut locum commutarent. ¶ Commutare verba, est aliis verbis uti, in sermone discrepare. Ter. in And. 2. 4. 7. Nunquam hodie tecum commutaturum patrem unum esse verbum. Adde Phorm. 4. 3. 57. ¶ Vitam cum morte commutare, pro mori, Sulpic. ad Cic. l. 4. Fam. epist. 5. Commutare alicujus contumeliam vita sua, Sallust. ep. 2. de Rep. ord. hoc est aspergere contumeliam alicui dispendio vitæ suæ. ¶ Commutari in horas, Cic. Att. l. 14. hoc est facile & identidem mutari.

Como, as, avi, atum, are, V. in Comans.

Como, is, psi, ptum, a. 3. ornare la chioma, κοσμέω, comam orno, a κοσμέω, orno, vel a coma. Maxime ad cultum capitis pertinet, & capillorum. Tibul. l. 1. el. 8. Compserit arte caput. Silius l. 7. v. 447. Nivea comebat fronte capillos. ¶ Transfertur tamen ad quemvis alium

ornatum

ornatum: unde comptum opus dixit *Tibul. l. 3. eleg. 1. v. 14.* de libro eleganter concepto.

Comœdia, *f. 1. commedia*, Ger. *ein comedi, ein schauwspil*, Gal. *comedie*, Hisp. *comedia*, κωμῳδία, fabulæ genus, in quo humiles personæ inducuntur, & amores, virginumque raptus describuntur, a κώμη, vicus, & ᾠδή, cantus, quia lusus hi in vicis fieri solerent. *Cic. 1. Offic.* Quo genere Plautus noster, & Atticorum antiqua comœdia referta est. ¶ Differt a tragœdia, quia in comœdia non nisi humiles, aut saltem privatæ personæ, in tragœdia Principes, Heroes, atque adeo Dii ipsi introducuntur. ¶ Veteres Comici suis carminibus, quos videbatur nominatum perstringebant. Verum cum eo genere licentiæ nimis petulanter abuterentur, atque optimi cujusque nomen invaderent, lege cautum est, ne hoc poematis genere cuiquam in poderum uti liceret. *Horat. in ar. poet.* Successit vetus his comœdia non sine multa Laude, sed in vitium libertas excidit, & vim Dignam lege regi. ¶ De variis Comœdiarum generibus V. *Fabula*.

Comœdice, adverb. Comœdorum more, festive, concinne. *Plaut. Mil. 2. 2. 58.* Astute & dulice, & Comœdice.

Comœdicus, a, um, idem quod comœdus, *di commedia*. *Apul. 3. Florid.* His laudibus diu in arte comœdica nobilis.

Comœdiographus, i, *compositor di commedie*. Adhibuit hanc vocem ipse *Cicero*, si *Victorino*, & *Probo* Grammaticis credimus.

Comœdus, a, um, adject. *da commedia*. *Juven. sat. 3. v. 100.* Natio comœda est.

Comœdus, di, m. 2. *chi recita le commedie*, Ger. *der ein schauwspilhalter, oder regierer*, Gall. *joueur de comedies, ou l'auteur, qui les a faites*, Hisp. *el representador de comedias*, κωμῳδός, comœdiarum actor, seu qui comœdias repræsentat. *Cic. in Orat. c. 31.* Sed & comœdum in tragœdiis, & tragœdum in comœdiis admodum placuisse videmus.

Comosis. V. Commosis.

Comōsus, a. 1. 2. *capelluto*, coma magna præditus, idem quod comatus, *chi ha chioma*. *Plin. l. 16. c. 14.* Arbor in orbem comosa. *Id. l. 26. c. 8. post med.* Dendroides comosissimum ex omnibus.

Comotriæ, κομμώτριαι, Romæ Ministræ Vestæ appellatæ sunt, auctore *Festo*.

Compacifcor. V. Compecifcor.

Compactilis, le, o. 3. quod compingi potest, vel quod compactum est. *Plin. l. 11. c. 18.* Optimæ apes breves, variæque, & in rotunditatem compactiles. *Vitruv. l. 4. c. 7.* Compactiles trabes. *Plin. l. 8. c. 16.* Leonum duo genera, compactile, & breve, *di corporatura corta e raccolta*.

Compactio, f. 3. *congiunzione*, חבורה, Ger. *zusammen fatzung, oder bindung, zusammen fügung*, Gall. *assemblement, & liaison ensemble*, Hisp. *ayuntamiento*, σύμπηξις, conjunctio. *Cic. 5. Fin. c. 11.* Sensuum distributione, & quadam compactione membrorum. *Vitruv. l. 2. c. 7.* Spissis compactionibus solidatus.

Compactitius, a, um, adject. a cum, & pactus, *chi è d'accordo*. *Tertull. advers. Valent. c. 31.* Statim excipit compactitius ille Soter.

Compactum, n. 2. *patto*, συνθήκη, compromissum, conventum, idest, quod inter aliquos convenit, a *paciscor*. Hinc *compacto*, vel *ex compacto*, vel *de compacto*, idem, quod ex composito, *d'accordo*. *Liv. l. 5.* Compacto eam rem, & communi fraude Patriciorum actam. *Sueton. in Cæs. c. 20.* Ut productus pro rostris auctores ex compacto nominaret. *Plaut. Capt. 3. 1. 23.* Scivi extemplo, de compacto rem geri.

Compactūra, æ, f. 1. idem quod compactio, a compingo. *Vitruv. l. 4. c. 7.* Compactura habet laxationem.

Compactus, a, um, o. 1. 2. συμπεπηγώς, partic. a *compingo*, compositus, conjunctus, *attaccato, stretto insieme*. *Cic. 3. de Fin.* Quid aut in natura, aut in operibus manufactis tam compositum tamque compactum, & coagmentatum inveniri potest? *Virg. Ecl. 2. v. 36.* Disparibus septem compacta cicutis fistula. *Colum. 6. 1.* Compacti boves, *ben complessi*.

Compages, is, f. 3. *congiunzione*, σύμπηξις, idem ac compago, a pango. *Cic. de Sen. c. 21.* Dum sumus in his inclusi compagibus corporis.

Compaginātus, a, um, adject. *unito, attaccato*. *Ammian. l. 21. c. 2. de scuto:* Axiculis orbis erat compaginatus.

Compagino, as, are, a. 1. conjungo, *unire, congiungere*, συμπήγνυμι. *Prudent. in Romano, v. 892.* Aut fracta nodis farciens compaginat.

Compago, ginis, f. 3. *congiunzione*, דבק, Ger. *fügung*, Gal. *jointure*, Hisp. *ayuntamiento*, σύμπηξις, conjunctio, & compositio, a pango. *Ov. 1. Met. v. 711.* Disparibus calamis compagine ceræ.

Compagus, i, m. 2. qui communi jure cum alio pago utitur, illique socius est. In vet. epigraphe legis paganæ apud Mazochium de titulo camp. Amphith. c. 8.

Compar, aris, o. 3. *pari, eguale*, שוה, Ger. *gleich*, Gal. *pareil*, Hisp. *ygual*, ἰσος, conveniens, æqualis, e par. *Liv. l. 1. c. 9.* Id demum compar connubium fore. ¶ Compar, subst. conjux. *Plin. l. 8. c. 23.* Conjuga ferme vagantur, nec nisi cum compare vita est. Adde plures inscriptiones tam de mare, quam de fœmina, apud *Reines. class. 20.* ¶ De socio cujusvis rei. *Plaut. Pseud. 4. 3. 9.* Primum omnium jam hunc comparem metuo meum. ¶ Est & *Compar* rhetoricum schema. V. Isocolon.

Comparabilis, le, o. 3. *comparabile*, παραβλητός, quod comparari potest. *Cic. 1. de Inv.* Comparabile est, quod in rebus diversis similem aliquam rationem continet.

Comparate, adverb. *in paragone*, συγκριτικῶς, alterius comparatione. *Cic. in Top. c. 22.* Cum quæritur, quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut comparate, simpliciter, expetenda ne sit gloria, comparate, præponenda ne sit divitiis gloria.

Comparatio, f. 3. *comparazione*, משל, Ger. *vergleichung*, Gal. *comparaison*, Hisp. *comparamiento*, σύγκρισις, collatio cum uno, vel cum pluribus sui generis, vel alieni, *a par*. *Cic. in Brut.* Cum ipsum audires sine comparatione, non modo contentus esses, sed melius non quæreres. ¶ Item apparatus, a paro, *apparecchio*, παρασκευή. *Cic. pro L. Man.* Omne reliquum tempus non ad oblivionem veteris belli, sed ad comparationem novi contulit. ¶ Item acquisitio, *acquisto*. *Cic. 2. de Fin.* Sit tam facilis, quam vultis, voluptatis comparatio.

Comparatitius, a, um, adject. idem quod comparabilis. *Tertull. adv. Valent. c. 13.* Angelorum comparatitius antistatus. *In Cod. 12. 40. 2.* Aurum comparatitium.

Comparative, adverb. comparate, *a paragone*. *Gell. l. 5. c. 21.* Compluries cum dicimus, non comparative dicimus.

Comparativus, a, um, o. 1. 2. συγκριτικός, comparabilis, quod æquat, vel quod per comparationem adhibetur: *Cic. de Inv. l. 2. c. 24.* Oportebit ipsam illam comparativam judicationem exponere. ¶ Hinc comparativus gradus apud Grammaticos.

Comparator, oris, m. 3. qui comparat, seu coemit. Vet. Gloss. συνωνητής. *Leg. 1. Cod. de Præd. Decur.* Oppressus potentia comparatoris. Adde *Jul. Paul. recept. sent. iii. 17.*

Comparatus, a, um, adject. a par, *paragonato*. *Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 4.* Cum Æserinino Samnite Pacidianus comparatus. ¶ Item paratus, *apparecchiato, preparato*, a paro. *Curt. l. 5. c. 6. n. 3.* Supellex non ad usum modo, sed ad ostentationem luxus comparata. V. *Comparo*.

Comparātus, us, *apparato, provvisione*. *Vitruv. in præfat. l. 7.* Amplo modulorum comparatu architectari.

Comparco, is, arsi, ere, idem quod parco, parcendo conservo, *sparagnare*. *Ter. Phorm. 1. 1. 10.* Quod ille unciatim vix de demenso suo comparsit miser. ¶ Huc pertinet illud Festi: *Comparsit* Terentius pro *compescuit* posuit: Ubi *Salmas.* legendum putat *pro comperсit*.

Comparĕo, es, ui, n. 2. *comparire*, נראה, Ger. *erscheinen*, Gal. *comparoistre*, Hisp. *comparecer*, φαίνομαι, appareo, in conspectu sum, adsum. *Cic. pro Cluent. c. 64.* In eos servos, qui non comparebant. ¶ Metonymice significat extare. *Liv.* Excellentia ejus generis ornamenta a Marcello consecrata, quorum exigua pars comparet. *Plaut. Amphitr. 2. 1. 83.* Et memor sum, & diligens, ut quæ imperes, compareant, h. e. fiant.

Comparilis, le, adject. idem quod compar, *eguale, simile*. *Auson. Eclog. 2. v. 38.* Nescit comparibus laterum formare figuras.

Compāro, as, avi, atum, a. 1. *paragonare, assomigliare*, דמה, Ger. *vergleichen*, Gal. *comparer*, Hisp. *comparar*, συμβάλλω, est adæquare, conferre, a compar. *Cic. pro Dom. c. 15.* Quæso, Pontifices, & hominem cum homine, & tempus cum tempore, & rem cum re comparate. ¶ Dicimus autem & comparare aliquid ad aliquid, & comparare inter se, & comparare alicui. *Cic. Terent. Liv.* Sic comparare similitudines, & comparare pugnantia, dixit idem *Cic. in Orat. c. 12. & l. 1. Offic. c. 4.* ¶ Est etiam arenæ verbum: nam cum inducti eo gladiatores in paria ordinarentur, qui inter se pugnarent, non tantum *componi*, sed & *comparari* dicebantur, ut ex *Quintil. Declamat.* notat *Lips. l. 2. Saturn. c. 19.* Hinc certatio iniquius comparata, apud *Terent. Adelph. 2. 1. 3.* hoc est inter impares instituta. Itaque apud *Cic.* conjungere, & comparare synonyma sunt, *in Timæo Platon.* ubi ait: Ita contigit, ut inter ignem, & terram aquam Deus animamque componeret, eaque inter se compararet, atque conjungeret. *Plaut.* etiam comparare labella cum labellis, h. e. conjungere, dixit *Asin. 3. 3. 78.* ¶ Est etiam comparo, idem quod paro, præparo, *preparare, apparecchiare*, ut comparare convivium, copias, exercitum, argentum, &c. *Plaut. Cic. & al. sæpe.* ¶ Adhibetur etiam absolute, subaudito casu accus. *Nep. 8. 2. 2.* Tempore ad comparandum dato. ¶ Comparare se, *apparecchiarsi*. *Cic. pro Mil.* Dum uxor, ut fit, se comparat. ¶ Cum infinito, apud *Ovid. 2. Trist.* Igne quid utilius? si quis tamen urere tecta Comparat, &c. ¶ Item componere. *Plaut. Amphitr. 3. 3. 5.* Vultum e vultu alterius comparare. ¶ Item acquirere, ut comparare sibi laudem ex artibus, *Cic. 2. Fam. epist. 4.* Comparare auctoritatem ex re bene gesta. *Cæs. l. 5. B. G. c. 53.* Sic comparare sibi amicitias, commoda, voluptates, &c. *Cic. Plaut. &c.* ¶ Item emere, *comperare*, ut comparare frumentum, *Liv. l. 2. c. 9.* Comparare carius, *Sueton. Calig. c. 27.* ¶ *Comparatum est ut*, frequens dicendi formula, h. e. constitutum, receptum, in more positum est: pro quo etiam dicimus, *Ita natura comparatum est*, *Comparati ita sumus a natura, ut*, &c. Ital. *Tale è la condizione della nostra natura, così va, così suol'essere*, *Cic. Ter. &c.* ¶ Comparare pro constituere, *regolare, stabilire*. *Cic. pro Rosc. Amer.* More majorum comparatum est, ut &c. *Id. ad Brutum:* Sed hoc præclare legibus comparatum est, ut, &c. ¶ Comparare inter se, *accordarsi, stabilire, deliberare*. *Liv. lib. 24.* Ut Consules sortirentur, compararentque inter se uter Centurialibus creandis comitia haberet. Sic *comparare provincias inter se*, apud *eund.* sæpe, idem est ac partiri; quod habet *Cic. epist. 9. ad Lentulum*.

Compasco, is, a. 3. *pascere con gli altri*, Ger. *mitweyden*, Gal. *paistre ensemble*, Hisp. *apacentar juntamente*, συννέμομαι, simul pasco. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Colonus in agro surculario ne capras compascat. ¶ Compascor, passivum. *Varr. 1. de R. R. c. 52.* Messe facta, spicilegium venire oportet, aut si sunt spicæ raræ, & operæ caræ, compasci.

Compascŭus, a, um, o. 1. 2. quod ad compascendum attinet, ut Jus compascuum, jus compascendi. *Scævola l. Testatrix, ff. si serv. vind.* ¶ Compascuus ager, σύννομος ἀγρός, qui vicinis ad communiter pascendum relictus est. *Cic. in Top. c. 3. Fest.*

Compassibilis, le, adject. qui compatitur. *Tertull. advers. Prax. c. 29.* Pater si compassibilis, utique passibilis.

Compassio, onis, f. 3. συμπάθεια, communis dolor. *Tertull. de Resurr. Carn. c. 40.* Quod pro compassione promittitur.

Compasticus, a, um, adject. ut compasticæ deliciæ, h. e. jactantiæ, & inanis gloriæ plenæ, apud *Plaut. Trucul. 5. 1. 44.* ut legit, & exponit *Lambinus*; cui tamen adversantur Recentiores Critici.

Compastor, oris, m. 3. qui simul pascit, συννομεύς. *Hyginus fab. 187.* Alter compastor.

Compastus, a, um, partic. *pasciuto, o chi s'è pasciuto*. *Plin. 32. 6.* Ostrea Brundusina in Averno compasta suum retinent succum.

Compatior, eris, sus sum, una patior, συμπάσχω. *Tertull. advers. Prax. c. 29.* Nec compassus est pater filio. *Et mox:* Quid est compati, quam cum alio pati?

Compatrōnus, i, m. 2. simul patronus. *Ulpian. l. 1. ff. si quid in fraud. patr.* Adversus compatronum Faviana non competit.

Compavesco, is, ere, idem quod expavesco, *aver paura, venir pallido*, συμφοβέω, *Macrob. l. 1. Saturn. c. 6.* Hoc ubi illa audivit, animo compavescit.

Compavitus, a, um, adject. pavitus, tusus, *battuto, percosso*. *Apul. l. 7. A. A.* Misera illa compavita, atque dirupta.

Compecco, as, simul pecco. *Cœl. Aurelian. Tard. 3. 1. ad fin.*

Compeciscor, sive Compaciscor, eris, ectus sum, pactum simul facio, *far patto insieme*. *Plaut. Pseud. 1. 5. 129.* Si sumus compecti, seu consilium unquam inivimus. V. *Taubm. & Pareum in Lex. Crit.*

Compedio, is, ivi, itum, ire, est compedibus vincire, vel impedire. *Var. apud Non. in Compedes, c. 2. n. 113.* Domo exeo, intro, & pedes cortigiis compedio.

Compeditus, a, um, compedibus victus, *legato con ceppi*. *Plaut. Captiv. 5. 1. 24.* In lapicidinas compeditum condidi. *Cato de R. R. c. 56.* Servi compediti.

Compellatio, onis, f. 3. reprehensio, accusatio, *riprensione, accusa*, ἔλεγξις. *Cic. Fam. 12. epist. 25.* Crebras compellationes meas non tulit. *Gell. l. 1. c. 5.* Maledictis, compellationibusque probrosis jactatus est.

Compello, is, compuli, sum, a. 3. *unire*, אסף, Ger. *auffstossen*, Gal. *pousser*, Hisp. *empuxar*, συνελαύνω, proprie significat, inquit *Servius*, diversa, vel diversorum generum animalia eodem cogere. *Virg. Ecl. 7.* Compulerantque greges Corydon, & Thyrsis in unum. ¶ Sed tamen dicitur etiam de hominibus. *Cic. 1. de Inv.* Dispersos homines in agris, & in tectis sylvestribus abditos ratione quadam compulit in unum locum, & congregavit. ¶ Est etiam impellere, adigere, *spingere*. *Plin. l. 36. c. 5.* Creditur aliquibus ad laqueum eos compulisse. ¶ Et translate redigere, *ridurre*. *Cic. 4. Acad.* Cum sit campus, in quo possit exultare oratio, cur eam in tantas angustias, & in Stoicorum dumeta compellimus? ¶ *Cels. l. 8. c. 1.* Compellere ossa in suam sedem, *rimetter' a suo luogo*.

Compello, as, avi, atum, a. 1. *favellare*, קרא, Germ. *ansprechen*, Gall. *appeller*, Hisp. *llamar*, προσαγορεύω, alloquor, ab antiquo *pello*, *as*, lo-

loquor. *Plaut. Pen.* 3.3.72. Blande aliquem compellare. *Auct. ad Heren. l.* 1. *c.* 14. Compellare nominatim. ¶ Aliquando idem est atque accusare, objurgare. *Nepos in Timol. c.* 1. *n.* 5. Quin eum fratricidam, impiumque detestans compellaret. *Sueton. in Caes. c.* 17. Quod compellari apud se majorem potestatem passus esset, h. e. vocari in judicium. Sic *Cel. ad Cic. l.* 8. *epist.* 12. Compellare lege.

Compellucidus, a, um, adject. pellucidus, *trasparente*. *Plaut. Per.* 1.3.16. Nihil est e nigro compellucidum. Ita referunt Lexicographi plerique. At *Taubmanni* lectio sic habet: *Nihil est macrum illud epicrocum pellucidum.*

Compendiarius, a, um, o. 1. 2. *breve*, *succinto*, קצר, Ger. *das kurtz ist*, Gal. *abbregé*, Hisp. *compendioso*, σύντομος, brevis, & veluti ad certam metam per compendium ducens. *Cic.* 2. *Off.* Hanc viam ad gloriam proximam, & quasi compendiariam dicebat esse. ¶ Absolute *compendiariam*, pro compendiaria via, seu ratione, *Senec. epist.* 27. Hanc compendiariam excogitavit. Et *epist.* 119. Ad maximas te divitias compendiaria ducam. *Id. Senec. epist.* 73. Te in caelum compendiario voco, scil. itinere.

Compendiatus, a, um, adject. in compendium redactus, *ristretto*, *ridotto in compendio*. *Tertull. adv. Marc. c.* 9. Facturus sermonem compendiatum.

Compendifacio, is, ere, *guadagnare restringendo*, *sparmiare*, κερδαίνω, ad compendium duco, lucror parsimonia. *Plaut. Pers.* 4. 3. 2. Ego hodie compendifeci duos panes. *Id. Mostel.* 1. 1. 57. Orationis operam compendifacito. ¶ Et divisum in duas voces eodem fere sensu. *Id. Bacch.* 2. 2. 6. Compendi multa verba faciam tibi. Et passiv. apud eund. *Asin.* 2. 2. 41. Verbis velitationem fieri compendi volo. Ubi alii leg. *Verbivelitationem*.

Compendiosus, a, um, o. 1. 2. *breve*. *Prudent. in Laurent.* v. 335. Mortis citae compendiosus exitus. ¶ Item utilis. *Colum. l.* 1. *c.* 4. Quod per partes nonnunquam damnosum est, in summa fit compendiosum.

Compendium, n. 2. *parsimonia*, *guadagno*, κέρδος, est id, quod parsimonia quadam servamus, sicut e contrario dispendium, quod vel incuria, vel immoderatione profundimus. *Cic.* 5. *Ver. c.* 46. In quaestu suo, compendioque versati. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Magno ligni compendio percoquunt. ¶ Hinc facere compendi, eo modo, quo facere lucri, *guadagnare colla parsimonia*. V. Compendifacio. ¶ Significat etiam brevitatem, epitomen, *compendio*, *ristretto*, ἐπιτομή. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. Brevia docendi monstrare compendia. Sic compendium viae, *la strada più corta*. *Plin. l.* 5. *c.* 5. Compendium viae quatridui deprehensum est. Et absolute compendium pro eodem. *Florus l.* 3. *c.* 3. Marius, mira statim velocitate occupatis compendiis, praevenit hostem. ¶ Dicimus autem facere compendium alicui rei. *Plaut. Capt.* 5. 2. 12. Et facere compendium alicujus rei, *Id. Rud.* 1. 2. 90.

Compensatio, f. 3. *ricompensa*, שלום, Germ. *vergeltung*, Gal. *recompense*, Hisp. *compensacion*, ἀμοιβή, est actus ille, quo addendo aliquid aequales redduntur lances: & translate definitur a *Modest. l.* 1. *ff. de compens. Debiti, & crediti inter se contributio*. *Cic.* 5. *Tusc.* Hac usurum compensatione sapientem, ut voluptatem fugiat.

Compensatus, a, um, *ricompensato*, repensus, ἀντηλλαγμένος. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 4. Labores magna compensati gloria mitigantur. *Id. Ver.* 5. *c.* 13. Damna compensata.

Compenso, as, avi, atum, a. 1. *ricompensare*, *rimunerare*, שלם, Ger. *vergelten*, Gal. *compenser*, Hisp. *compensar*, ἀντισηκόω, est simul pondero, a *cum* & *pendo*, & translate sumitur pro rependere, remunerari. *Cic. Verr.* 7. *c.* 13. Dissolvere, & compensare damna. Et *de Senect. c.* 11. Vitia senectutis diligentia compensanda sunt. ¶ Et cum praepolit. *Id.* 2. *Fin. c.* 32. Compensabatur cum summis doloribus laetitia.

Comperendinatio, f. 3. *proroga di tre, e più giorni nelle cause forensi*, ἀναβολή, est judicii dilatio in alium diem, quam judices reo, vel accusatori petenti concedunt. *Gell. l.* 14. *c.* 2. definit: Comperendinatio erat, quando reus in tertium diem rejiciebatur. Sed re vera accipitur pro quantumvis longa judiciali dilatione. ¶ In causis civilibus ab *Asconio Paediano* describitur, 3. *Ver.* mutua denuntiatio in perendinum, sive tertium diem, ne alter litigatorum imparatus tergiversari possit. *Plin. l.* 6. *epist.* 2. Leges tot horas, tot dies, tot comperendinationes largiuntur. V. *Ampliatio*.

Comperendinatus, us, m. 4. idem quod comperendinatio. *Cic.* 1. *Ver. c.* 9. Animo comperendinatum, quod habet lex molestissimum, bis ut causa dicatur.

Comperendinatus, a, um, adject. dilatus in tertium diem, vel amplius. *prorogato*. *Cic. Ver.* 1. *c.* 7. Nemo istum comperendinatum, sed condemnatum judicaret.

Comperendino, as, a. 1. *differire*, אחר, Ger. *verzeylen von tag zu tag*, Gal. *differer de jour, en jour*, Hisp. *deferir de dia en dia*, ἀναβάλλομαι, est in perendinum diem, sive diem alium differre. *Cic.* 1. *Ver.* Tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias, mea, ut ante primos ludos comperendinem. ¶ Comperendinari reus dicebatur, cum judices reo, vel accusatore petente concedebant, ut judicium in alium diem differretur. *Cic. Ver.* 3. & 6.

Comperendinus, a, um, adject. ut comperendini dies, apud *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 16. quibus scil. vadimonium licet dicere, & in jus vocare.

Compereo, simul pereo, *Diomed. Gram. l.* 1.

Comperio, is, comperi, ertum, a. 4. *trovare*, ידע, Ger. *für gewiss halten*, Gal. *savoir avec certitude*, Hisp. *saber de cierto*, εὑρίσκω, invenio, deprehendo, a *perio*, quia quod comperitur, quasi in lucem editur. *Cic. Attic.* Scripsit, se id certis auctoribus comperisse. ¶ Comperior depon. *Sal. in Jug. c.* 45. Sed ego comperio, Bocchum, magis Punica fide, quam ob ea, quae praedicabat, Numidiam spe pacis detinuisse. Adde *c.* 108.

Compernes, m. 3. homines pernis, & genibus plus justo conjunctis, iidem ac valgi, seu vatii, quibus crura introrsum incurvantur. *Lucil. apud Non. c.* 1. *n.* 103. Compernem, aut varam fuisse Amphitryonis conjugem Alcmenam. *Plaut. Mil.* 3. 1. 128. Aut valgum, aut compernem. ¶ *Nonius loc. cit.* compernes dici ait homines longis pedibus.

Comperte, adverb. certe, explorate, *certamente*. *Gell. l.* 1. *c.* 22. Exquisite, & comperte Julius Paulus dicebat. *Id. l.* 1. 11. Qui hoc compertius memoriae tradiderunt.

Compertus, a, um, o. 1. 2. *trovato*, κατειλημμένος, deprehensus. *Suet. in Tiber.* Uxorem in stupro generi compertam dimitteret. *Liv. l.* 22. Duae vestales eo anno stupri compertae sunt, *trovate ree*. Sic compertus flagitii, apud *Tacit. Annal. l.* 1. *c.* 3. ¶ Comperta oculis perferre, *Liv. l.* 29. *cose vedute cogli occhi propri*. ¶ Compertum habere de aliqua re, *esser certo, sicuro di qualche cosa*. *Cic. pro Cluent. c.* 45. ¶ Comperto, ablat. absolute positum. *Tacit. Annal. l.* 1. *c.* 66. Caecinna, comperto, esse formidinem, h. e. cum comperisset. *Liv. l.* 33. *c.* 5. Nondum comperto, quam in regionem venisset.

Compes, edis, f. 3. *ceppo*, כבל, Ger. *fussband*, Gal. *fers aux pieds*, Hisp. *grillos*, πέδη, vinculi genus, quo captorum pedes constringuntur, a cum, & pes, quia pedes ligat. *Juven. Sat.* 11. v. 80. Squalidus in magna fastidit compede fossor. *Cic. Attic. l.* 8. Age jam has compedes, fasces, inquam, hos laureatos referre ex Italia quam molestum est! ¶ Erant etiam compedes inter mulierum ornamenta. *Plin. l.* 33. *c.* 12. Argentum succedit aliquando & auro, luxu feminarum plebis compedes sibi ex eo facientium, quas induere aureas mos tritior vetat. ¶ In singulari numero praeter sextum casum exempla hujus nominis vix reperies. ¶ Compedes parati, mascul. gen. dixit *Lactant. de mort. persecut. c.* 21. *n.* 3.

Compesco, is, scui, sine sup. a. 3. *raffrenare*, *contenere*, Ger. *hinderhalten*, Gal. *retenir*, Hisp. *refrenar*, συστέλλω, proprie est iisdem pascuis continere, cujus contrarium est dispesco, h. e. gregem in diversa pascua diduco. *Festus*. *Horat. l.* 1. *epist.* 2. v. 62. Hunc fraenis, hunc tu compesce catena. *Juven. Sat.* 1. v. 160. Digito compesce labellum. ¶ Apud *Plaut. Bacchid.* 3. 3. 39. Compescere pro parcere ponitur: Cave, inquit, malum, & compesce in illum dicere injuste. Sic *Apul. l.* 9. *Metaf.* Nec fugientibus saltem compescunt, sed eo magis irritatiores sequuntur. V. *Voss. Etymol.* verbo *Pasco*.

Competens, entis, adject. conveniens, *conveniente*, *competente*, ut Judex competens, cui scil. competit judicare de aliqua re, seu qui habet legitimam auctoritatem judicandi. *Ulp. Leg. cum quadam puella D. de jurisdict. omn. judic.* Sic Tribunal competens, *Id. l. sed & hae, ff. de procurat.* ¶ Comparat. *competentior*. *Auct. Paneg. ad Maxim. & Constant. c.* 7. Quid competentius, quid providentia tua dignius facere potuisti?

Competenter, *mediocremente*, *competentemente*, כראוי, Ger. *füglich*, Gal. *mediocrement*, Hisp. *convenientemente*, πρεπόντως, mediocriter, vel convenienter. *Prudent. Rom.* v. 118. Persona quaeque competenter plectitur. *Hieron. adv. Helvid. c.* 2. Alio in loco competentius diceremus. *Apul. Apol. p.* 316. Competentissime videor usus Platone.

Competentia, f. 1. *convenienza*, *simmetria*, ἀναλογία, convenientia. *Gel. l.* 1. *c.* 1. Secundum debitam membrorum omnium competentiam modificatus est.

Competitio, onis, f. 3. *competenza*, *concorso*, actio aliquid simul petendi. *Sidon. l.* 2. *epist.* 9. Inter aleatoriarum vocum competitiones.

Competitor, m. 3. *concorrente*, *competitore*, ἀνταγωνιστής, qui in Magistratibus, & aliis honoribus petendis cum alio concurrit. *Cic. Att. lib.* 1. Hoc tempore Catilinam competitorem nostrum defendere cogitamus. Adde 1. *Offic. c.* 12.

Competitrix, icis, f. 3. quae simul petit. *Cic. pro Mur. c.* 19. Nos quoque habuimus scenam competitricem.

Competo, is, ivi, tu, itum, a. 3. *dimandar insieme*, *concorrere*, Ger. *begeren*, Gal. *etre competant*, Hisp. *competer*, συναιτέω, simul peto. *Plin. de Viris illustr. c.* 59. Unam duobus speciosam competentibus pater puellae conditionem tulit. ¶ Interdum neutrum est, & significat, ut ait *Nonius*, constanter valere, compotem esse, *Fragment. Sallust. ex l.* 1. *histor.* Quasi formidine attonitus, neque animo, neque auribus, aut lingua competere. Sic *Tac.* 3. *hist. c.* 73. Dux segnis, & veluti captus animi, non lingua, non auribus competebat. ¶ Significat etiam quadrare, convenire. *Quintil. l.* 3. *c.* 4. In eum competit actio. *Colum. l.* 4. *c.* 10. Si cuncta competunt voto. Competere cum aliquo, habet *Tac.* 2. *hist. c.* 30. eodem sensu. ¶ *Colum. l.* 2. *c.* 2. Folia aliqua fiunt patentia, quaedam etiam obcaecantur, ita ut in patentes ora hiantia caecarum competant, *vadano a finire*. ¶ Pro accidere, contingere, posuit *Senec. ep.* 75. Non quaerit aeger medicum eloquentem, sed sanantem: sed si ita competit, ut idem ille, qui sanare potest, compte de his, quae facienda sunt, disserat, bene consulet.

Compilatio, f. 3. *furto*, *rubamento*, Ger. *beraubung*, Gal. *pillement*, *pillage*, Hisp. *robo*, κλεψιμαῖον, furtum. *Cic. Cal. l.* 2. *Fam. ep.* 8. Ut vadimonia dilata, & Chresti compilationem mitteres.

Compilatus, a, um, furto ablatus, *rubato*. *Leg.* 33. *ff. de negot. gest.* Haeres viri defuncti uxorem compilatae haereditatis postulare non debet.

Compilo, as, avi, atum, a. 1. *pigliar da ogni parte*, *rubare*, גנב, Ger. *stellen*, Gal. *piller*, Hisp. *robar*, συναρπάζω, significat cogere, in unum condere, undique surripere, ut exponit *Fest. Horat. L.* 1. *Sat.* 1. v. 120. Ne me Crispini scrinia lippi Compilasse putes. *Apul. Apol.* Compilare domum alicujus.

Compingo, gis, pegi, pactum, a. 3. *cacciare*, *spingere*, דחה, Ger. *zusamen trucken*, Gal. *pousser*, Hisp. *empuxar*, συμπήγνυμι, detrudo, compello, a con, & pango. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 11. Tanquam in aliquod pistrinum detrudi, & compingi videbam. ¶ Item compono, conjungo, *unire*, συμπήγνυμι. *Colum. l.* 6. *c.* 19. Roboreis axibus compingitur solum. *Lactant. l.* 7. *c.* 7. Ut summam illam, quae continet universa, compingerent, & implerent.

Compitalia, orum, n. 2. vel ium, n. 3. ἀμφόδια, festa, quae in compitis peragebantur die 2. Januar. in honorem Deorum Larium, seu Larium Compitalium, vel ut *Charisius* ait, eorum, qui peregre mortui essent. *Cato de R. R. c.* 5. Rem divinam, nisi Compitalibus, in compito, aut foco ne facias.

Compitalis, & le, o. 3. quod ad Compita spectat, ut Compitales Lares, qui Compitis praesunt. *Sueton. in Aug. c.* 31. Compitales Lares ornare bis anno instituit, vernis floribus, & aestivis.

Compitalitia, orum, n. 2. feriae Compitalitiae. *Cic. in Pison. c.* 4. Cum in Calendas Jan. Compitalitiorum dies incidissent.

Compitalitius, a, um, o. 1. 2. quod est Compitalium. *Cic. Att. l.* 2. Hoc ambulationibus Compitalitiis reservemus. ¶ Dies Compitalitius, quo Compitalia celebrabantur. *Cic. Att. l.* 7. *c.* 7. Quoniam IV. Non. Jan. Compitalitius dies est.

Compitum, n. 2. ἄμφοδον, quadrivium, locus, ubi duae, vel tres, vel quatuor, vel plures viae concurrunt, tum in urbibus, tum in pagis, a competo, concurro, vel a compoto, quod ibi sacrificia ferent. *Cic. de Leg. Agr.* Quam in triviis, aut in compitis auctionentur. ¶ Antequis in usu erat & compitus, ti, g. m. *Var. apud Non. c.* 3. *n.* 38. Ubi Compitus erat aliquis.

Complaceo, es, cui, & complacitus sum, n. 2. *piacere sommamente*, רצה, Ger. *gar wol gefallen*, Gal. *complaire*, Hisp. *complazer*, συναρέσκω, valde placeo. *Plaut. in Rud.* 1. 3. 3. Hoc Deo complacitum est. *Id. ibid.* 3. 4. 22. Illae autem Veneri complacuerunt. *Ter. And.* 4. 1. 21. Postquam me amare dixi, complacita est tibi. *Gell. l.* 17. *c.* 9. Quaenam vero, pro qua scriberetur, ante iis complacebat.

Complaco, idem ac placo, *placare*. *Tiro* apud *Gell. l.* 7. *c.* 3. Conciliare sibi, & complacare judices debent.

Complanator, oris, m. 3. *appianatore*, qui complanat. *Apul. Apol. p.* 277. Pulviculus complanator tumidulae gingivulae.

Complano, as, a. 1. *spianare*, שוה, Ger. *ebnen*, Gal. *applanir*, Hisp. *allanar*, ὁμαλίζω, planum reddo. *Cic. pro Domo*, *c.* 38. Sp. Maelii Regnum appetentis domus est complanata, idest solo aequata.

Complatonicus, i, m. qui simul cum aliis Platonem sequitur. *Sidon. in epist. praepos. carmini* 14.

Complaudo, dis, n. 3. est plausu certatim comprobare, *applaudere*. *Cic. de Amic.* Stantes complaudebant in re ficta. Alii leg. plaudebant.

Complector, eris, complexus sum, com. 3. capio, contineo, circumscribo,

scribo, complexu teneo, comprehendo, *abbracciare*, *comprendere*, חבק, Ger. *umbfachen*, Gal. *embrasser*, Hisp. *abraçar*, περιλαμβάνω, *Cic. de Univ.* Quod omnes animantes eos, qui ratione intelliguntur, complectitur. ¶ Speciatim est brachiis includere, & sibi nectere. *Ter. And.* 1. 1. 106. Mediam mulierem complectitur. ¶ Translate est amare, favere, defendere. *Cic. ad Q. Fr.* Quare, ut instituisti, complectere adolescentem. *Id. ad Brut.* Quos æque, atque te, summa benevolentia sum complexus. ¶ Complecti animo, mente, cogitatione, &c. est cogitare, considerare, *pensare*. *Cic. de Sen.* Cum complector animo, quatuor causas reperio, &c. ¶ Est etiam tractare, describere. *Cic. 1. Tuscul.* At contra Oratorem celeriter complexi sumus. ¶ Complecti in auro effigiem alicujus, *far' il ritratto di qualcuno in oro*. *Ovid. 1. Trist. eleg. 6. v. 7.* ¶ Amplissimos viros ad suum scelus complecti, *impegnare nelle sue scelleragini*. *Cic. in Pison.* ¶ Legitur etiam passiva signif. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 13.* Uno maleficio scelera omnia complexa esse videntur. ¶ Item active Complecto, is, *Pompon. apud Non. c. 7. n. 39.* Quin ergo, quando convenit, complectite.

Complementum, n. 2. *compimento*, השלמה, Ger. *erfüllung*, Gal. *accomplissement*, Hisp. *henchimiento*, συμπλήρωμα, completio, supplementum. *Cic. in Brut. c. 69.* Inania quædam verba, quasi complementa numerorum.

Complĕo, es, evi, etum, a. 2. *empire pienamente*, *compire*, *finire*, מלא, Ger. *erfüllen*, Gal. *remplir*, Hisp. *henchir*, συμπληρόω, ad summum, sive undique impleo, ex *con*, & antiquo *pleo*. ¶ Here est quinti ordinis. *Cic. pro Cluent.* Gradus theatri hominibus seditiosis accusator compleret. ¶ Usurpatur etiam in secundo. *Plaut. Men.* 5. 5. 3. Parasitus me complevit flagitii, & formidinis. ¶ Translate est perficere, absolvere, finire. *Cic. de fin.* Illi corporis commodis compleri beatam vitam putant. *Id. de Sen. c. 5.* Leontinus Gorgias centum & septem complevit annos. ¶ Item adimplere, *adempire*, ut complere promissum, *Cic. 5. Verr.*

Complētor, oris, m. 3. qui adimplet. *Juvenc. in Matt. c. 12.* Legum completor JESUS.

Complētus, a, um, o. 1. 2. *fornito*, *compito*, τέλειος, absolutus, plenus. *Cic. in Orat.* Aures perfecto, completoque ambitu gaudent. *Id. de Divin. l. 2. c. 58.* Animorum consentientium multitudine completur mundus.

Complex, icis, o. 3. συναίτιος, particeps sceleris, *complice*. *Sidon. l. 8. epist. 11. ad Lupum.* Cæterisque complicibus oppressis. Adde *Prudent. in Hamartig. v. 616.*

Complexim, adverb. *abbracciando*, complectendo. *Plaut. Pan.* 5. 3. 84. Complexim contrectare mulierem.

Complexio, f. 3. *abbracciamento*, συμπλοκή, comprehensio. *Cic. in Orat.* Nec acervatim multa frequentans una complexione devinciet. ¶ Item dilemma. *Cic. 1. de Invent.* Complexio est, in qua utrum concesseris, reprehenditur, ad hunc modum: Si improbus est, cur uteris? sin probus, cur accusas? ¶ Item conclusio syllogismi. *Cic. de Invent. 1.* Complexio est, per quam id, quod conficitur ex omni argumentatione, breviter exponitur. ¶ Complexio verborum periodus est. *Cic. in Orat.* Longissima est complexio verborum, quæ volvi uno spiritu potest. ¶ Item Figura Rhetorica, qua idem verbum in principio, & in fine repetitur: ita dicta, quia Repetitionem, & Conversionem complectitur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 14.*

Complexivus, a, um, adject. copulativus, ut complexiva conjunctio, apud *Diomed. Grammat. l. 2.*

Complexo, as, are, idem quod complector. *Corippus l. 1. vers. 114.* Portum, quem geminæ complexant brachia ripæ. ¶ Hinc complexatus, a, um, *abbracciato*, passiv. particip. apud *Apul. 10. Metam.*

Complexus, a, um, o. 1. 2. περιλαβών, partic. a complector. *Cicer. in Som.* Complexus me senex collacrymavit. *Virg. Æneid. 6. vers. 786.* Centum complexa nepotes. ¶ Et passiva signif. *abbracciato*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 14.* quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur.

Complexus, us, ui, m. 4. complexio, *abbracciamento*, συμπλοκή. *Cic. pro Font. c. 17.* Avelli, & abstrahi de matris complexu. *Id. Philip. 2. c. 25.* In complexum alicujus venire.

Complicātus, & Complicitus, a, um, adject. connexus, adnexus, *inviluppato*, *unito*. Metaphorice *Cic. 3. Offic. c. 19.* Animi sui complicatam notionem evolvere. *Apul. l. 9. Metam. ad fin.* Complicitis pedibus.

Complīco, as, cui, a. 1. *piegare insieme*, כפל, Ger. *zusammen wicklen*, Gal. *plier ensemble*, Hisp. *plegar juntamente*, συμπλέκω, simul plico. *Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 5.* Cum complicarem hanc epistolam. *Senec. epist. 9.* Diogenes complicuit se in dolio, & in eo cubitavit.

Complōdo, is, si, sum, n. 3. συγκροτέω, est concutere, invicem collidere. *Quinctil. l. 11. c. 3.* Complodere manus scenicum est.

Comploratio, f. 3. *lamento*, θρῆνος, lamentatio. *Liv. l. 26.* Comploratio eorum, flebilesque voces.

Comploratus, tus, m. 4. *pianto*, *lamento*. *Liv. lib. 25.* Comploratu justo prosequi mortuos.

Complorātus, a, um, adject. nom. ex particip. *pianto*, *compianto*. *Liv. l. 5. c. 39.* Comploratis omnibus vivis mortuisque.

Complōro, as, a. 1. *piangere insieme*, בכה, Ger. *beweinen*, Gal. *pleurer ensemble*, Hisp. *llorar juntamente*, συνθρηνέω, simul ploro. *Cic. pro Domo c. 17.* Prætextatos inimicos, nondum morte complorata, arbitria petentes funeris.

Complōsus, a, um, *battuto insieme*. *Senec. l. 1. de Ira, c. 1.* Complosæ sæpius manus, & pulsata humus pedibus.

Complŭo, is, idem quod pluo. *Varr. l. 4. de L. L. c. 33.* Deorsum, quo impluebat, impluvium dictum: & sursum, qua compluebat, compluvium. ¶ Complui est aqua pluvia conspergi. *Augustin. l. 1. de Genesi, cont. Manich. c. 25.* Firmamentum erat inter aquas inferiores, in quibus Noe natabat, & superiores, quibus compluebatur.

Complūres, complura, & compluria, o. 3. *molti*, רבים, Ger. *viel mit einander*, Gal. *plusieurs*, Hisp. *muchos*, συχνοί, πλείονες, *συχνοί*, *συχνά*, sine num. sing. idem quod multi, ab antiquo compluris, & re, gradus positivi, ut docet *Gell. l. 5. c. 21.* non comparativi. *Cic. de Orat. l. 2. c. 26.* Ambiguorum complura genera sunt. *Id. Fam. l. 2. epist. 8.* Dies complures. *Ter. Phorm. 4. 3. 6.* Nova hic compluria.

Compluries, & compluriens, adverb. *più*, *e più volte*, פעמים, Ger. *offter mahl*, Gal. *plusieurs fois*, Hisp. *muchas vezes*, πλεονάκις, sæpe, a complures. *Plaut. Pers. 4. 3. 65.* Metuo hercle vere, sensi ego jam compluries.

Complurĭmus, a, um, adject. idem quod plurimus. *Gell. l. 11. c. 1. ex Var.* Bucera complurima.

Complusculē, adverb. *alquanto volte*, *o il più delle volte*. *Gell. l. 17. c. 2.* Veteres compluscule ita dixerunt.

Compluscŭli, m. 2. dimin. a complures. *Ter. Hec. 1. 2. 102.* Dies complusculos bene conveniebat sane inter eas.

Complutensis, e, adject. ad Complutum pertinens. Et Complutenses populi Compluti incolæ. *Plin. l. 3. c. 3.*

Complūtum, i, n. 2. oppid. & Acad. in Hisp. Tarra. *Alcalà de Henares*.

Complūtus, a, um. *bagnato dalla pioggia*. *Solin. c. 20. de Thracia*: Nautæ compluti sæpe ex illo casu ambre taxatili.

Compluviatus, o. 1. 2. ad compluvii modum factus. *Plin. l. 17. c. 21.* Vinea compluviata copiosior vino est, dicta a cavis ædium compluviis.

Compluvĭum, ii, n. 2. *grondaja*, Gal. *goutiere*, locus est in suprema ædium parte, a quo pluvia aqua e multis tectis collecta defluit. Quomodo differat ab Impluvio explicat *Var. l. 4. de L. L. pag. 39.* his verbis: In Cavædio si locus nullus relictus erat, sub divo qui esset, dicebatur testudo: si relictum erat in medio, ut lucem caperet, deorsum, quo impluebat, Impluvium dictum, & sursum, qua compluebat, Compluvium; utrumque a pluvia. ¶ Putant aliqui, sed non satis confirmant, Compluvium pro Impluvio dici, ex loco illo *Sueton. in Aug. c. 92.* Enatam inter juncturas lapidum ante domum suam palmam, in compluvium Deorum Penatium transtulit. ¶ De compluviis vinearum meminit *Colum. l. 4. c. 24.*

Compluvĭus, a, um, o. 1. 2. quod ex pluvia aqua colligitur. *Var. 1. de re rust. c. 13.* Una, ut interius compluvium habeat lacum.

Compondĕro, as, are, idem quod pondero, vel simul pondero. *Apul. in Trismegist. p. 89.* Pari lance componderans.

Compōno, is, a. 3. *componere*, *mettere insieme*, חבר, Ger. *zusammen setzen*, Gal. *composer*, Hisp. *componer*, συντίθημι, simul pono, conjungo, apte pono. *Virg. 1. Æn.* Aulæis jam se regina superbis Aurea composuit sponda. *Gell. l. 5. c. 3.* Componere ligna: h. e. in fasciculos colligere. Sic componere capillos, crines, *Virg. Cic.* & al. ¶ Cæterum translate multas habet significationes. Nam primo significat constituere, moderari, *regolare*. *Senec. epist. 89.* Philosophia componit animum. *Cic. 3. de Leg.* Componere, & constituere Rempublicam. ¶ Deinde componere controversias, lites, bella, est sedare, *aggiustare*, *accordare*. *Cæs. l. 3. B. C. c. 109.* *Virg. Ecl. 3. v. 108.* Sic cum bona gratia aliquid inter aliquos componere, apud *Ter. Phorm. 4. 3. 16.* Et Componere curas, apud *Virg. 4. Æneid.* ¶ Præterea idem est ac facere, seu scribere. *Ovid. 5. Trist. el. 13.* Nec nostra teneri a componendo carmine musa potest. Sic componere historias, poema, commentarium, librum, &c. *Cic. Att. l. 2. ep. 14.* & al. Componere fallacias, insidias, h. e. meditari. *Plaut. Amph. 4. Tibul. l. 1. el. 6.* ¶ Item disponere, *disporre*, *ordinare*. *Cic. ad Att. l. 15.* Ego itinera sic composueram, ut Non. Quinctil. Puteolis essem. Componere acies per cuneos, *Tacit. de German.* ¶ Item comparare, *paragonare*. *Virg. Ecl. 1. v. 23.* Sic parvis componere magna solebam. *Sallust. Jug. c. 48.* Dicta cum factis componere. Sic componere indicem, sive delatorem, & reum, *confrontare*. *Tacit. 15. Annal. c. 51.* ¶ Item ædificare, parare. *Virg. 3. Æn. v. 383.* Quam tuta possis urbem componere terra. ¶ *Id. Æn. 8. v. 317.* Componere opes. ¶ Componere pro redimere, affert *Non. c. 4. n. 62.* & *Sallust. l. 1. histor.* Lenones & vinarii pretio compositi. ¶ Componi etiam gladiatores dicuntur, cum ordinantur in paria, quæ inter se pugnent. *Auson. in Technopægn.* Quis Myrmilloni componitur? æquimanus Thrax. Al. leg. *contenditur*. Eodem fere sensu *Lucan. l. 9. v. 195.* Cum ventis, pelagisque furentibus undis Composuit mortale genus: h. e. commisit. V. *Commisso*. ¶ Denique componere idem est ac sepelire, seu cineres colligere, & ossa urnis condere. *Tacit. l. 1. histor. c. 47.* Pisonem Verania uxor, & frater Scribonianus, T. Vinium Crispina filia composuere. ¶ Hinc componere diem, dixit *Virg. 1. Æn.* quod *Horat. l. 4. od. 5.* Condere diem: h. e. sepelire.

Comportatio, onis, fœm. 3. *condotta*. *Vitruv. l. 1. c. 5.* Cum per portus marinæ subvectiones habuerint ad mœnia comportationes expeditas.

Comportatus, a, um, nom. ex particip. advectus, *portato*, *condotto*. *Cic. 3. de Orat. c. 24.* Rebus exquisitis undique, & collectis, arcessitis, comportatis.

Comportionālis, le, adject. *Aggen. Urb. p. 51. edit. Goes.* Terminos, qui intra possessionum fines inveniuntur, comportionales appellavit antiquitas. *Anonym. pag. ibid. 254.* Comportionalium signa.

Comporto, as, a. 1. συμφέρω, idem, ac porto, vel simul porto, vel porto in unum locum, *portare*, *condurre*. *Cic. in Pison.* Arma in templum Castoris luce, & palam comportarentur. *Id. Att. l. 5. epist. 18.* Frumentum ex agris in loca tuta comportatur.

Compos, otis, o. 3. *colui che ha ottenuto qualche cosa*, בעל, Ger. *mächtig*, Gal. *jouissant*, *participant*, Hisp. *el que alcança*, ἐγκρατής, qui potens est in aliqua re, qui rei alicujus particeps est, qui habet, vel assecutus est aliquid, a *potis*, cum gen. vel abl. *Cicer. pro Sext.* Qui me hujus urbis compotem fecerunt. *Liv. l. 3.* Præda ingenti compotem exercitum reducit. *Plaut. Amph. 2. 2. 13.* Compos laudis. ¶ Compos animi, vel mentis est, qui animum suum habet in potestate, idest, qui furore, vel amentia non agitatur. *Cic. 2. Phil.* Tu mentis es compos? tu non constringendus? V. *impos*. ¶ Voti compos est, qui desiderium suum assecutus est. *Cic.* Nam ut victores dicimus voti compotes, qui, quicquid volunt, faciunt. ¶ Compos etiam de rebus malis dicitur. *Plaut. Epid. 4. 1. 32.* Cedo manum mihi, accipe ærumnarum, & miseriarum compotem.

Composite, *acconciatamente*, εὐθέτως, apte. *Cic. 1. de Orat.* Sin Oratoris nihil vis esse, nisi composite, ornate, copiose eloqui. *Gell. l. 1. c. 5.* Composite indutus. *Tacit. Ann. 15. c. 3. n. 1.* Compositius cuncta, quam festinantius agere.

Compositio, onis, f. 3. *composizione*, חבורה, Germ. *zusammen setzung*, Gal. *composition*, Hisp. *composicion*, σύνθεσις, confectio, structura, compages, coagmentatio. *Cic. 1. de nat. Deor.* Quæ compositio membrorum, quæ conformatio lineamentorum, quæ figura, quæ species humana potest esse pulchrior? ¶ Item dispositio. *Cic. 1. Off.* Ordo est compositio rerum aptis, atque accommodatis locis. ¶ Item pactum, conventio, *convenzione*, *accordo*. *Cic. Philipp. 2. c. 10.* Pacis, concordiæ, compositionis auctor esse non destiti. Sic, de compositione agere, *trattar d' accordo*. *Cæs. B. C. l. 1. c. 26.* ¶ In usu medicinali idem est ac præparatio, vel mixtura. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 58.* Compositiones unguentorum. Hinc *Scribon. Larg.* librum suum de medicina *Compositiones medicas* inscripsit.

Compositĭtius, a, um, adject. idem quod compositus, aut quod potest componi. *Tertu. de Anim. c. 9.* Dissolubile omne compositĭtium, & structile.

Composito. Vide Compositus.

Composĭtor, oris, m. 3. *compositore*, מחבר, Germ. *zusammensetzer*, Gall. *compositeur*, Hisp. *componedor*, συνθέτης, qui simul ponit, & disponit. *Cic. in Orat. c. 19.* Non enim inventor, aut compositor, aut actor hæc complexus est omnia.

Compositūra, vel compostura, æ, f. 1. *composizione*. *Gell. l. 5. c. 20.* Solœcismus est impar, & inconveniens compositura partium orationis.

Composĭtus, a, um, o. 1. 2. *composto*, συντεθειμένος, conglutinatus, dispositus, elegans, aptus, ut compositissimæ literæ, *Cic. Att. l. 6. ep. 9.* Et composita oratio, *Id. 1. de Orat.* ¶ Translate composita mens dicitur bene ordinata, sedata cohibitis affectibus. *Senec. ep. 2.* Composita ætas, idest matura, & quieta, *Tac. Ann. 1. c. 7.* ¶ Item ordinatus, dispositus, *Liv. l. 28. c. 22.* Acrior impetu atque animis, quam compositior ordine ullo, pugna fuit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 46.* Ipse composito, & delibuto capillo per forum volitat, *attillato*. ¶ Item commissus, collatus, *posto a fronte*. *Horat. l. 1. Satyr. 7. v. 19.* Par pugnat uti non compositus melius cum Bitho Bacchius. *Senec. de Provid. c. 2.* Vir fortis cum

mala fortuna compositus. ¶ Item factus, conscriptus, *composto, scritto*. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 77.* Poema crasse compositum, illepideve. Compositas leges, hoc est in unum volumen redactas dixit *Justinian. in proœm. Institut.* ¶ Item ad concordiam deductus, pacatus, ut Pax composita, *Vellej. 2. 76. 3.* Composita arma, *Horat. l. 4. od. 14. v. 52.* ¶ Item fictus, falsus, *simulato*. *Tacit. l. 1. Annal. c. 7.* Falsi ac festinantes, vultuque composito. *Id. Ann. 13. c. 20.* Compositus ad mœstitiam: h. e. præferens mœstitiam. ¶ Denique compositus accipitur pro constituto, & condicto, *determinato, stabilito*, ut composita hora, *Horat. l. 1. od. 9. v. 20.* ¶ Hinc ex composito, de composito, h. e. de industria, ex condicto, *appostatamente*. *Liv. Tac. Apul.* Et Composito, absolute eod. sensu. *Virg. Ter. Nepos Datam. c. 6. n. 6.* In opinionem adducuntur, perfugas mala fide, compositoque fecisse. ¶ *Compostus*, pro compositus, per syncop. idest sepultus. *Virg. Æn. 1. v. 253.* Nunc placida compostus pace quiescit.

Compositella. V. Janalum.

Compotatio, f. 3. *convito*, συμπόσιον, convivium. *Cic. de Sen. c. 13.* Bene enim majores nostri accubationem epularem amicorum, quia vitæ conjunctionem haberet, convivium nominarunt melius, quam Græci, qui hoc idem tum compotationem, tum concœnationem vocant.

Compotio, is, ivi, ire, compotem facio. *Apul. 11. Met.* Compotire aliquem voti. *Plaut. Rud. 4. 2. 6.* Piscatu novo me uberi compotivit. ¶ Passive Compotior, *Id. Rud. 1. 3. 22.* Ita hic solis locis compotita sum. Nisi forte est a *potior, potiris*.

Compotor, oris, m. 3. συμπότης, combibo. *Cic. 2. Phil. c. 17.* Tum adhibes joci causa magistrum suffragio tuo, & compotorum tuorum rhetorem.

Compotrix, icis, f. 3. συμπότις, quæ simul potat. *Ter. And. 1. 4. 5.* Importunitatem spectate aniculæ, quia compotrix ejus est. ¶ Adjective usus est *Sidon. l. 2. epist. 9.* Famularum turba compotrix.

Comprædes, m. 3. συνέγγυοι, ejusdem rei sponsores, a præs. *Fest.*

Compransor, oris, masc. 3. συναριστῶν, qui simul prandet. *Cic. 2. Phil. c. 39.* Hunc tu agrum compransoribus, & collusoribus dividebas.

Comprecatio, f. 3. κατευχή, supplicatio, genus precationis, quæ solemni quodam ritu fiebat apud Romanos ab universo populo. *Liv. l. 39. c. 15.* Nulli unquam concioni tam non solum apta, sed etiam necessaria hæc solemnis Deorum comprecatio fuit.

Comprecor, idem ac precor. *Ter. in Adel. 4. 5. 65.* Deos comprecare, ut uxorem accersas. ¶ Comprecari cœlestium fidem, est Deorum auxilium implorare. *Catul. carm. 65. v. 191.* Cœlestumque fidem suprema comprecor hora.

Comprehendibilis. V. Comprehensibilis.

Comprehendo, is, di, nsum, a. 3. idem quod prehendo, & proprie est manu capere, ut Comprehendere arma, comprehendere hominem, &c. *Cic. 1. de nat. Deor.* Quid opus est manibus, si nihil comprehendatur? ¶ Dicitur etiam de fœmina, quæ suscepto semine concipit, *concepire*, συλλαμβάνειν. *Cels. 5. 21.* Si fœmina non comprehendit. ¶ Item de arboribus, quæ vel satæ, vel insitæ proveniunt. *Pallad. in Mart. tit. 10.* Melius comprehendunt, si circa terram incisa inserantur arbusta. *legano meglio*. Adde *Colum. de arborib. c. 3.* ¶ Translate est concludere, complecti, continere, *contenere, abbracciare*. *Cic. Att. l. 12.* Cato verbis luculentioribus, & pluribus rem eandem comprehenderat. ¶ Item percipere, intelligere, *intendere, imparare*, vel absolute, vel cum abl. animo, mente, cogitatione, sensibus, scientia, intelligentia, ratione, memoria. *Cic. 6. Fam.* Quæ didicisti, quæque ab adolescentia pulcherrime a sapientissimis viris tradita memoria, & scientia comprehendisti. *Id. 4. Academ.* Nos enim defendimus, etiam insipientem multa comprehendere. ¶ Item amplecti, favere. *Cic. pro Cal. c. 6.* Comprehendere multos amicitia. Et *Fam. 13.* Comprehendere adolescentem humanitate. ¶ Poetæ sæpe contrahunt, ut *Ovid. Met. 13. v. 160.* Plura comprendere dictu. *Virg. 6. Æn. v. 626.* Omnes scelerum comprendere formas.

Comprehensibilis, le, adject. qui comprehendi, seu intelligi potest, *comprensibile*. *Cic. l. 2. Acad. cap. 11.* hac voce usus est pene invitus, cum quo pacto græcam vocem καταληπτὸν verteret, vix haberet. Inquit enim: Id autem visum cum ipsum per se cerneretur, comprehensibile. feretis hæc? nos vero, inquam, quonam enim modo καταληπτὸν diceres? ¶ *Pareus in Lex. Crit.* contendit *Comprehendibile* legendum esse. Sed & *Arnob. l. 1. p. 37.* Involutæ, & vix ullis comprehensibiles causæ. Et *Senec. l. 6. quæst. natur. c. 24.* Tenuia foramina, nec oculis comprehensibilia.

Comprehensio, f. 3. κατάληψις, actus comprehendendi, *il prendere*. *Cic. 2. Phil. c. 8.* Nam cum comprehensio sontium mea, animadversio Senatus fuerit. ¶ Item perfecta scientia, *cognizione*. *Cic. Phil. 2. c. 8.* Cognitiones, comprehensionesque rerum, e quibus efficiuntur artes. ¶ *Id. l. 3. Fin. c. 15.* periodum vocat, Comprehensionem, & ambitum verborum.

Comprehenso, as, a. 1. *prender per la mano*, prehenso. *Claud. Quadrigar.* apud *Prisc. l. 8.* Comprehensare suos quisque, servare, amplexare.

Comprehensus, a, um, adject. *compreso, inteso, preso*. *Cic. Catil. 3. c. 7.* Captum, & comprehensum aliquem tenere. *Id. de nat. Deor. l. 2. c. 2.* Aliquid cognitum, comprehensumque animo habere. ¶ Contracte Comprensus, *Ovid. 6. Met. v. 556.* Comprensam forcipe linguam abstulit. Adde *Virg. 6. Æn. v. 701.*

Compresbyter, eri, m. qui socius est in presbyterio. *Augustin. ad Hieronym. inter hujus epist. n. 95.*

Compressatus, a, um, velut a compresso, as, idem quod oppressus, vox est *Tertull. advers. Gnost. c. 3.*

Compresse, idem ac presse, breviter. *Cic. 2. de Fin. c. 6.* Quod latius loquerentur Rhetores, Dialectici autem compressius. *Macrob. lib. 1. Saturn. c. 6.* Quærit compressius, violentiusque.

Compressio, f. 3. restrictio. *Cic. in Brut. c. 7.* Grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves. Sed hoc metaphorice. Proprie *Vitruv. l. 7. c. 8.* Cum in pannum infunditur, & manibus premitur, aurum compressione coactum intra purum invenitur. ¶ De stupro villato, *Tert. adv. Marc. c. 34.* Qui ex compressione matrimonium fecerat.

Compressor, oris, m. 3. pro stupratore legitur in 2. *Argum. Aulul. Plauti*.

Compressus, us, m. 4. *coito*. ὀχεία. *Ter. Adel. 3. 4. 29.* Virgo ex eo compressu gravida facta est.

Compressus, a, um, nom. ex particip. *ristretto, compresso*. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 138.* Hæc mecum agito compressis labris. *Liv. l. 7. c. 13.* Manibus compressis sedere: h. e. otiosum esse. *Plaut. Cas. 2. 6. 55.* Compressa palma, an porrecta ferio, *Debbo dare un pugno, o uno schiaffo*. ¶ Annona compressa, *incettata*. *Liv. l. 48.* Frumentarios ob annonam compressam damnarunt. ¶ Item stupratus. *Plaut. Truc. Argument.* Compressa virgo. ¶ Comparat. compressior, ut vas oris compressioris. *Cels. l. 2. c. 11. Plin. l. 17. c. 11.*

Comprimo, is, essi, essum, a. 3. idem ac premo, *stringere*. *Cic. 2. Acad.* Cum plane digitos compresserat, pugnumque fecerat. ¶ Item cohibeo, compesco, *frenare*. *Cic. in Vatin.* Ut ferocitatem istam tuam comprimerem. ¶ Item sisto, *fermare*. *Cels. l. 6. c. 18.* Neque asperis, neque alvum comprimentibus. ¶ Item supprimo, *ritenere, nascondere*. *Liv. l. 38. c. 35.* Comprimere annonam. *Cic. Att. l. 5. ep. 21.* Et Græci, & Cives Rom. qui frumentum compresserant. *Id. ib. l. 5.* Ita compressoram epistolam, ut nunquam emanaturam putarem. ¶ Item vitio, corrumpo. *Liv. l. 1. c. 4.* Vi compressa Vestalis, cum geminum partum edidisset. ¶ *Plaut. Mostell. 1. 3. 46.* Vix comprimor, quin &c. *appena posso trattenermi*.

Comprobatio, f. 3. ἐπιμαρτυρία, approbatio, *approvazione*. *Cic. 5. Fin. c. 22.* Et offensione turpitudinis, & comprobatione honestatis.

Comprobator, m. 3. ἐπαινετής, approbator, *che approva*. *Cic. 1. de Inv. c. 28.* Authoritatis ejus, & inventionis comprobatores, atque æmuli.

Comprobatus, a, um, nom. ex particip. *approvato*. *Cic. pro Cæl. c. 24.* Alicujus perceleri interitu comprobatum venenum.

Comprobo, as, avi, atum, a. 1. idem ac probo, vel approbo, *approvare*. *Cic. 10. Fam.* Idque a nostro Collegio comprobatum est. *Id. 4. Ver.* Eorum ego dignitate accusationem meam comprobare non potero.

Compromissarius, a, um, adject. ut compromissarius judex, qui ab utraque litigantium parte eligitur ad litem componendam, *arbitro*. *Callistrat. leg. 46. Dig. de recept. Arbitr.* Nemini licere minorem 20. annis compromissarium judicem eligere.

Compromissum, n. 2. promissum invicem factum, & speciatim potestas decidendi controversiam data arbitro a litigatoribus promittentibus, se ejus judicio obtemperaturos esse, aut mulctam persoluturos, quæ inter eos convenerit. *Cic. 12. Fam. ep. 30.* Se se, quominus id facerent, & compromisso, & jurejurando impediri. Et *pro Rosc. Com. c. 4.* Compromissum facere.

Compromitto, is, isi, issum, a. 3. *compromettere, far compromesso*, ערב, Germ. *übergeben*, Gal. *compromettre*, Hisp. *comprometer*, ἐπιτρέπω, est mutuo promisso fidem suam obligare. *Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 14.* Tribunitii Candidati compromiserunt petere ejus arbitratu.

Compsa, f. 1. *Conza*, urbs A. alias Hirpinorum, nunc R. Neap. in prov. Princ. ult. ad radices Apennini M. prope fontes Aufidi fl. Pop. Compsani.

Compsani, orum, Compsæ incolæ. *Plin. l. 3. c. 11. Vellej. 2. 68. 3.*

Compte, vel Comte, adverb. ornate, *ornatamente, aggiustatamente*. *Gell. l. 7. c. 3.* Nimis compte, & modulate res acta est. *Et paoers interictus*. Ea omnia distinctius, numerosiusque, ac comptius fortasse dici potuerunt. *Senec. epist. 75.* Compte disserere de re aliqua.

Comptus, vel Comtus, a, um, nom. ex particip. a como, ornatus, *ornato, attillato*. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 70.* Præcincti pueri, comptique. *Tacit. l. 1. hist. c. 19.* Comptior sermo. *August. de quantitat. anim. c. 33.* Animam mundissimam reddere, & comptissimam.

Comptus, us, tui, m. 4. ornatus, *ornamento*. *Lucret. l. 1. v. 87.* Infula virgineos circumdata comptus.

Compugno, a. 1. idem ac pugno, vel simul pugno. *Gell. l. 14. c. 5.* Clamantes, compugnantesque illos reliqui.

Compulsamentum, i, n. 2. pulsatio, compulsatio. *Fulgent. Mythol. 3.* Sororum compulsamento percita.

Compulsatio, onis, f. 3. idem ac contentio, apud *Tertull. Apolog. c. 21.* Nec alia magis inter nos & illos compulsatio est.

Compulsio, onis, f. 3. impulsio, *impulso, spinta*. *Cassiod. l. 12. epist. 10.* Quid egit totius anni suscepta compulsio?

Compulso, as, a. 1. *battere, urtare*, συμπαίειν, sæpe collido. *Col. l. 2.* Compulsatur, ac fluctu conspergitur. *Apul. l. 7. A. A.* Ore improbo compulsat, & morficat.

Compulsor, oris, m. 3. qui compellit, ut compulsor bovis, *Pallad. l. 7. c. 2. Ammian. l. 12. c. 8.* (al. 6.) Si compulsori quidquam dederit, ut levari debito possit. Ubi Valesius, compulsorem eum esse dicit, qui fiscalia debita exigit, & lentos debitores ad solvendum compellit. Horum mentio fit etiam *Leg. 13. Cod. Theodos. de exactionib.*

Compulsus, a, um, nom. ex particip. *spinto*, impulsus. *Virg. 1. Æn. v. 579.* Rex pote compulsus. *Curt. l. 8. c. 8.* Rabie compulsus.

Compunctio, f. 3. *puntura*, νυγμός. *Plin. l. 21. c. 19.* Laterum compunctiones tollit.

Compunctus, a, um, o. 1. 2. *segnato*, signatus, inustus, partic. a compungor. *Cic. 2. Off. c. 7.* Barbarum, & eum quidem, ut scriptum est, compunctum notis Threiciis, districto gladio jubebat anteire.

Compungo, a. 3. idem ac pungo. *Col. l. 8. c. 14.* Cavendumque, ne aut aculeis urticæ compungatur. ¶ Sensum compungere dicuntur, quæ sensus offendunt, ut niveus splendor oculos, gustum amaritudo. *Lucr. l. 2.* Et qui compungunt oculos, lacrymareque cogunt. ¶ Compungere se suis acuminibus, *Cic. 2. de Orat.* *Ferirsi con le proprie sottigliezze*.

Compurgo, as, are, idem ac purgo, *purgare*. *Plin. l. 20. c. 13.* Nasturtium visum compurgat. Al. aliter leg.

Compusa, f. 1. opp. Bithyniæ, ad Bosphori Thracii angustias, non procul a Chalcedone. *Plin. l. 5. c. ult.*

Computabilis, le, adject. *computabile*, qui computari potest, vel debet. *Plin. l. 19. c. 8.* Bis computabili impendio.

Computatio, onis, f. 3. *computo*, λογισμός, actus computandi. *Plin. l. 17. c. 22.* Operarum ista computatio est.

Computator, oris, m. 3. *computista*, qui computat, & rationes confert. *Senec. epist. 87.* Diligentissimi computatores.

Computo, as, avi, atum, are, *computare, far conto*. *Plin. l. 9. c. 35.* Computet nunc aliquis, ex altera parte, quantum tulerint. *Id. l. 34. c. 8.* Annos digitis computare: idest numerare. *Juven. sat. 6.* Facies tua computat annos: *La tua faccia mostra i tuoi anni*. ¶ Hinc pro lucrari ponitur. *Senec. epist. 14.* Nemo ad humanum sanguinem propter ipsum venit, aut admodum pauci; plures computant, quam oderunt. h. e. lucrum aliquod meditantur.

Computresco, is, ui, ere, n. 3. idem ac putresco, vel mutuo contactu putresco, *putrefarsi*. *Plin. l. 13. c. 13.* Propterea arbitrarier eos non computruisse.

Computus, i, m. 2. *computo, conto*. *Jul. Firmic. l. 3. c. 12.* Computos exercere.

Comula, læ, f. 1. diminut. parva coma, *picciola chioma*, apud *Petron. in Fragm. Tragur. p. 43.*

Comum, n. 2. *Como*, col. & urbs Insubriæ, ad lac. Larium, a Gallis condita. Eo colonia a L. Scipione deducta est, deinde urbs aucta fuit a Pompejo, postremo a C. Julio Cæsare. Hinc Novocomum dici cœpit Pop. *Comenses, & Novocomenses*.

Comus, m. 2. κῶμος, Deus apud veteres comessationum, nocturnarumque saltationum. *Philostr. imag. 3.*

Con. V. Cum.

Conamen, nis, n. 3. *sforzo*, πεῖρα, conatus, nisus: vox est fere poetica. *Ovid. 4. Fast.* Exiguo funem conamine traxit.

Conamentum, ti, n. 2. fulcimentum, adjumentum. *Plin. l. 19. cap. 2.* Convolutum offeis, ligneisque conamentis.

Conangustatum, simul angustatum. *Festus*.

Conauditum, simul auditum. *Festus*.

Conatio, onis, f. conatus, *sforzo*. *Senec. lib. 2. quæst. natur. c. 12.* Illa (*fulguratio*) comminatio est, & conatio sine ictu. Al. leg. *tonatio*.

Conatum, i, n. 2. idem quod conatus, & fere usitatum in num. plurali. *Nepos Dion. c. 8.* Ne prius consilium aperiretur suum, quam conata peri-

perficeret. *Vell. Paterc. l. 2. c. 29.* Magna ausus, magnificeque conata executus.

Conatus, us, m. 4. *sforzo, incitazione, tentativo*, Germ. *die anderwendung*, Gal. *effort*, Hisp. *esfuerço*, misus animi, vel corporis impetus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ut conatum haberent ad naturales pastus capessendos. *Id. Catil. 1. c. 5.* Compressi tuos nefarios conatus.

Concăco, as, a. 1. *merdéo*, cacando conspurco. *Senec. in Apocolοc.* Quid autem fecerit nescio, omnia certe concacavit.

Concædes, dium, pl. num. f. 3. fragmenta ex rebus excisis simul posita, vel acervus arborum simul cæsarum ad impediendas vias, *riparo, barricata*. *Veget. l. 3. de re milit. c. 22.* Rursus post se præcisis arboribus vias claudunt; quas concædes vocant, ut adversariis facultatem adimant persequendi. *Tacit. l. 1. Ann. c. 50.* Castra in limite locat latera concædibus munitus. Adde *Cæs. l. 3. B. G. c. ult.*

Concalefacio, vel concalfacio, a. 3. idem ac calefacio, *Cic. 2. de Or.* Cum brachium concalefecerit. Apud *Non. c. 2. n. 182.* ¶ Apud *Vitruv. l. 4. c. 7.* legitur *concalefacior*; sed non est imitandus.

Concalefactorius, vel concalfactorius, a, um, o. 1. 2. idem ac calefaciens, vel aptus ad calorem excitandum. *Plin. l. 21. c. 20.* Vis ei concalefactoria.

Concalefactus, a, um, o. 1. 2. idem ac calefactus, partic. a concalefio. *Cic. 1. Tusc. c. 18.* Concalefactam, & spirabilem, idest, animalem, esse voluit.

Concalefio, n. pass. anom. idem ac calefio. *Var. l. 3. de R. R. c. 9.* Vertere ova, ut æquabiliter concalefiant. *Vitruv. l. 4. c. 7.* Concalefaciuntur, pro concalefiunt, dixit; quod minime est imitandum.

Concalĕo, n. 2. idem quod caleo, *aver caldo*. *Var. l. 3. de R. R. cap. 36.* Concaluit stomachus, ut digerat multa facilius.

Concalesco, is, ui, idem quod concaleo. *Cic. 1. Tusc. c. 19.* Ardore animi concalescunt. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Frumenta concalescunt.

Concallĕo, n. 2. idem ac calleo, callum obduco. *Cic. lib. 3. de nat. Deor. c. 10.* Callidos autem, quorum, tanquam manus opere, sic animus usu concalluit.

Concameratĭo, onis, f. 3. καμάρωσις, ædificium arcuato opere, *volta*. *Vitr. l. 6. c. 11.* Si hypogæa, concamerationesque instituentur.

Concamerātus, a, um, arcuatus, *fatto a volta*. *Sueton. in Aug. c. 90.* In abditum, & concameratum locum se recipere.

Concamĕro, as, a. 1. καμαρόω, idem ac camero, idest, ad fornicis formam, & arcuato opere ædifico, *fabbricare a volta*. *Plin. l. 34. cap. 14.* Eodem lapide Dinocrates architectus Alexandriæ Arsinoes templum concamerare inchoaverat.

Concăna, æ, urbs Hispaniæ in Asturia. *Ptol.* Hine

Concănus, i, m. 2. incola Concanæ, cujus potus fuit sanguis et equini cruris venis expressus, & lacte mixtus. *Horat. l. 3. od. 4. v. 34.* Et lætum equino sanguine Concanum.

Concăpes, edis, o. 3. quod caput habet cum capite rei alterius conjunctum. Lex 12. Tab. Tignom junctom ædibus, vineæque concapes nei solvito. V. *Scalig. ad Fest.* in voce *Tignum*.

Concarno, as, are, *incarnare*. *Tertull. de carne Christi, cap. 20.* Cum quid extraneum extraneo agglutinatur, ita concarnatur, & convisceratur.

Concastīgo, as, a. 1. idem quod castigo. *Plaut. Trin.* Nam ego amicum hodie meum concastigabo pro commerita noxia. Adde *Bacch. 3. 3. 94.*

Concatenatĭo, onis, f. 3. *concatenazione*, continuus ordo alicujus rei. *Tertull. Apolog. c. 19.* Concatenationes temporum.

Concatenatus, a, um, cohærens, connexus, *concatenato*. *Minuc. Felix, c. 17. sect. 2.* Elementa concatenata.

Concatēno, as, are, simul astringo, connecto, *connettere, concatenare*. *Lactant. l. 3. c. 17. de atomis Epicur.* Hamata esse oportet, ut possint invicem concatenari.

Concatervātus, a, um, adject. coacervatus, *affollato, ammucchiato*. *Ammian. l. 31. c. 36.* (al. 15.) Concatervatis manipulis, ut nec mucronem exserere, aut manus reducere quisquam posset.

Concavātus, a, um, idem quod cavatus. *Col. l. 8. c. 5.* Facere concavatos nidos.

Concăvo, as, a. 1. idem quod cavo, Concavare brachia in duos arcus, est ita inflectere, & sinuare, ut formam imitentur duorum arcuum. *Ovid. 2. Met. v. 195.* Est locus, in geminos ubi brachia concavat arcus Scorpius.

Concăvus, a, um, o. 1. 2. *concavo*, κοῖλος, sinuosus, vacuus. *Cic. l. 2. de Nat. Deor. c. 39.* Concavæ altitudines speluncarum. *Ovid. lib. 1. de Arte, v. 402.* Concava puppis.

Concēdo, dis, essi, essum, a. 3. *dar licenza*, נתן, Germ. *zugeben*, Gall. *donner, octroyer*, Hisp. *dar, otorgar*, συγχωρέω, do, permitto. *Cic. pro Cæc.* Nec quicquam illius audaciæ, petulantiæque concessit. *Id. 9. Attic.* Mihi Cæsar concedat, ut absim. *Id. pro Flacc.* Levitatem totius Asiæ protulit, de qua nos & libenter, & facile concedimus. *Id. 1. Fam. ep. 2.* Consules neque concedebant, neque valde repugnabant. ¶ Est item cedere, *cedere*. *Cic. 2. de Orat.* Cui non solum nos Latini sermonis, sed etiam Græci solent suæ linguæ subtilitatem, elegantiamque concedere. ¶ Item condonare, *rimettere*. *Cic. pro Cluent.* Multi sæpe in judicando liberum peccata parentum misericordiæ concesserunt. ¶ Item recedere, abire. *Cic. in Catil.* Si te parentes timerent, atque odissent tui, ut opinor, ab eorum oculis aliquo concederes. Sic in exilium concedere, *Plin. de vir. illustr.* Et, concedere hinc domum. *Ter. Eun. 1. 2.* ¶ Item mori, *Tac. l. 4. Ann. c. 39.* Ut quandocumque concessero. *Sall. in Jug.* Pater uti necesse erat, naturæ concessit. Sic concedere vita, apud *Tacit. 14. Ann.* Concedere fato, *Plin. in Paneg.* ¶ Item credere, assentiri. *Ter. Phorm. 5. 3. 22.* Nunquam ne hic hodie concedes mihi, neque intelliges? Sic concedere in sententiam alicujus. *Liv. lib. 32.* ¶ Concedere in deditionem alterius, *Id. l. 8. rendersi volontariamente*. Et concedere in ditionem imperiumque alterius, *Id. lib. 29. soggettarsi*.

Concelĕbro, as, a. 1. idem quod celebro. *Cic. de petit. Consul.* Et iis conviviis, quæ facete abs te, & amicis tuis concelebrantur & passim, & tributim. ¶ Item repleo. *Lucret. lib. 1. v. 3.* de Venere: Quæ mare navigerum, quæ terras frugiferentes Concelebras. h. e. variis animantibus fecunde, & copiose reples. *Daniel* tamen *Pareus* hanc ibi novam significationem non agnoscit.

Concēlo, as, a. 1. idem quod celo. *Gell. l. 11. cap. 9.* Non id postea concelavit, quin gloriæ quoque hoc sibi assignavit.

Concentĭo, onis, f. 3. idem quod concentus. *Cic. pro Sext. c. 55.* Clarissima concentione in ore impuri hominis imminens concionata est.

Concenturio, as, are, a. 1. colligo, congrego quasi per centurias. *Plaut. Trinum. 4. 2. 160.* Epistola illa mihi concenturiat metum. *Idem Pseud. 1. 5. 159.* Dum concenturio in corde sycophantias.

Concentus, us, *concento, consonanza*, שיר, Germ. *melodey*, Gall. *harmonie, accord*, Hisp. *contento, compostura*, harmonia ex diversis resultans vocibus. *Cic. in Somn.* Qui acuta cum gravibus temperans varios æquabiliter concentus efficit. ¶ Translate *Id. l. 3. de Orat. c. 6.* Omnium doctrinarum quasi consensus concentusque.

Conceptacŭlum, n. 2. ἐνδοχή, ἐκδοχεῖον, quod aliquid continet. *Gell. l. 18. c. 10.* Vena est conceptaculum sanguinis.

Conceptēla, æ, f. idem quod conceptaculum, ut *conceptela aquarum*, apud *Frontin. de aquæd. l. 1. & 2.*

Conceptĭo, onis, f. 3. *concezione*, הריון, Ger. *empfahung*, Gal. *conception*, Hisp. *concepcion*, σύλληψις, apprehensio, & specatim actus concipiendi in feminis. *Cic. l. 2. de Divin. c. 22.* Conceptio mulæ contra naturam. ¶ Item excogitatio, compositio. *Plaut. l. actio negotiorum, ff. de neg. gest.* Ubi conceptio formularum non observatur. *Cic. de Invent. l. 2. c. 19.* In jure conceptio privatorum judiciorum constituitur. ¶ Item comprehensio. Sic conceptio summa omnium rerum definitur mundus a *Vitruv.* ¶ Et conceptio aquarum dicitur a *Front. Serbatojo d'acque*.

Conceptīvus, a, um, adject. ut Conceptivæ feriæ, quæ incertis diebus quotannis servantur. *Festus.* Velut *Macrob.* describit *l. 1. Sat. c. 16.* quæ quotannis a Magistratibus, vel a Sacerdotibus concipiuntur in dies certos, vel etiam incertos.

Concepto, as, are, frequent. a concipio. *Arnob. lib. 4. p. 141.* His in lucem prodeunt generationibus dii vestri, quibus asini, porci, canes, quibus immunda hæc omnis conceptatur, & gignitur terrenarum proluvies bestiarum.

Conceptor, oris, m. 3. qui concipit. *Arat. in Act. Apost. c. 16.* Peccati conceptor erat.

Conceptus, a, um, o. 1. 2. *concetto*, συλληφθείς, generatus. *Col. l. 7. c. 5.* Ex virginis furtivo stupro conceptus. ¶ Translate *Cic. ad Quir. post red.* Ut quod odium scelerati homines, & audaces in Remp. & in omnes bonos conceptum jamdiu continerent. ¶ Conceptis verbis jurare, est juramentum præstare certa quadam verborum formula ab eo, qui juramentum defert, præmeditata, & præscripta. *Cic. pro Cluent.* Illum verbis conceptis pejerasse. *Petron. Satyr. c. 73.* Jurat Eumolpus verbis conceptissimis. ¶ Concepti agere, & Concepti actio. *Paul. Jtus l. 2. sentent. 31.* Concepti actione is tenetur, apud quem furtum quæsitum, & inventum est. Et mox: Concepti agere potest, qui rem concepit, & invenit. V. Lanx.

Conceptus, us, ui, m. 4. idem ac conceptio, *concezione*. *Cic. 1. de Div. c. 42.* Quædam etiam ex hominum, pecudumque conceptu, & satu. ¶ Item ipse fœtus. *Plin. l. 20. c. 22.* Non edendum gravidis, nisi mortuo conceptu. ¶ Item conceptaculum. *Sen. quæst. nat. lib. 5. cap. 15.* Conceptus aquarum inertium vastos, pares nostris.

Concerno, is, evi, pro cerno affertur a Lexicogr. ex *Cicerone de petit. Consul. c. 5.* Hæc omnia parata tibi esse debebant, sicut parata esse concerno. Verum meliores, libri hab. *Confido*. ¶ Vet. Gloss. Concerno, συνδιακρίνω.

Concerpo, is, psi, ptum, a. 3. idem ac discerpo, lacero. *Cic. Attic. lib. 10. ep. 12.* Tuas epistolas, quibus asperius de eo scripsi, aliquando concerpito.

Concerptus, a, um, adject. laceratus, discissus. *Plin. l. 28. c. 15.* Concerpta linteola.

Concerræ. V. Congerro.

Concertatĭo, f. 3. certamen, contentio. *Cic. 2. de Orat.* Sine ulla serie disputationum, & sine jejuna concertatione verborum.

Concertatīvus, a, um, o. 1. 2. quod pertinet ad simul certandum. *Quintil. l. 7. c. 2.* Mutua accusatio, quam Græci ἀντικατηγορίαν vocant, nostri quidam concertativam.

Concertātor, oris, m. 3. qui simul certat, vel æmulus. *Tacit. 14. Annal. c. 29.* Paulinus scientia militiæ, & rumore populi, Corbulonis concertator.

Concertatorĭus, a, um, o. 1. 2. ἀγωνιστικός, contentiosus. *Cic. in Brut. c. 83.* Hoc forense, concertatorium, judiciale non tractavit genus.

Concertātus, a, um, adject. simul certatus, *conteso*. *Cic. in Partit. c. 28.* Quæ ante, quam res in judicium venit, aut concertata, aut dijudicata, aut confecta non sint.

Concerto, as, avi, atum, n. 1. idem ac certo, vel simul certo, contendo. *Cic. Att. l. 3. ep. 12.* Nunquam accidit, ut cum eo verbo uno concertarim.

Concessatĭo, f. 3. *intralasciamento*, cessatio, quies. *Col. l. 11. c. 1.* Qui graviter, & sine ullis concessationibus permeat.

Concessĭo, onis, f. 3. *concessione*, συγχώρησις. *Cic. Att. l. 9. ep. 24.* Et nostra concessione omnem vim sui juris amiserint. ¶ Est item Figura Rhetorica, cum aliquid etiam iniquum videtur Orator pati, atque concedere, ut, quæ deinde dicturus est, graviora videantur. *Quintil. l. 9. c. 2.*

Concessīvus, a, um, adject. qui concedit. Vox est *Servii* ad illud *Virg. Æn. 10.* Neque illos Juveris auxilio. Concessivus est, inquit, modus iste secundum Probum &c.

Concesso, as, n. 1. cesso. *Plaut. Pœn. 1. 2. 9.* Nunquam concessavimus lavari, aut fricari, aut ornari.

Concessum, si, n. 2. *volontà*, συγχωρηθέν, permissio, constitutio. *Cic. pro Cal.* Sed abhorret non modo ab hujus sæculi licentia, verum etiam a majorum consuetudine, atque concessis.

Concessus, us, m. 4. *volontà*, רשות, Germ. *zulassung*, Gall. *permission*, Hisp. *concession*, συγχώρησις, permissio. *Cic. pro Cal. c. 12.* Datur enim concessu omnium huic aliquis ludus ætati.

Concessus, a, um, adject. *concesso*. *Lucan. l. 2. v. 446.* Concessa pudet ire via. *Horat. l. 1. sat. v. 113.* Concessa venere uti.

Concha, æ, f. 1. κόγχη, testa durior piscium, & omne genus piscis, quod firmiorem habet testam, a voce Græca, quæ allata est. *Ovid. 6. Fast. v. 174.* Ostrea, quæ in conchis tuta fuere suis. ¶ Conchæ Cytheriacæ, Veneri gratæ, quæ margaritas gignunt ad fœminarum ornatum. *Mart. l. 2. epigr. 47.* Lævior e conchis Galle Cytheriacis. ¶ Est item concha, *conca, mestola*, genus vasis concavum, ac superius patulum. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 14.* sit mihi mensa tripes, & Concha salis puri. *Plin. l. 33. c. 8.* Hydrargyrum ferrea concha impositum. ¶ Item vas vinarium, in quod e dolio hauritur vinum. *Juv. sat. 6. v. 303.* Cum bibitur concha. ¶ Item genus tubarum, *tromba*, quo Tritones tubicines Neptuni utebantur. *Virg. 7. Æn.* Cava dum personat æquora concha. ¶ Vasculum etiam illud, in quo unguenta servantur, concham appellat *Horat. l. 2. od. 7. v. 22.* Funde capacibus unguenta de conchis. ¶ Concha, inter obscœna verba ab antiquis usurpata. V. *Plaut. Rud. 3. 5. 42.*

Conchātus, a, um adject. in modum conchæ curvatus *Plin. l. 20. c. 20.* Conchata cauda.

Conchĭcla, vel Conchĭcla faba, apud *Apic. l. 5. c. 4.* eadem est ac *Conchis*, sc. faba integra, & solida, cum cortice suo decocta. Hinc Conchiclatus apud *eund. ibid.*

Conchis, chis, f. 3 faba integra, & cum cortice suo, a conchæ similitudine, quod fracto cortice velut implicita conchis suis caruncula videntur. *Juven. sat. 3. v. 293.* Cujus aceto, cujus conche tumes?

Conchita. V. Conchyta.

Conchŭla, æ, f. 1. diminut. parva concha. *Valer. Max. l. 8. c. 8. n. 1.* Constat, vagas litoribus conchulas, & umbilicos lectitasse.

Conchyliatus, a, um; o. 1. 2. κογχυλιωτὸς, quod conchylii sanguine tinctum est. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Conchyliatis Cn. Pompeii peristromatis servorum in cellis lectos stratos videres.

Conchylilegulus, i, m. 2. Conchyta. *leg. 13. Cod. tit. de Murileg.*

Conchylis, idos, f. patronym. quasi conchiliata. *Catull. in Argon. v. 49.* Tincta tegit roseo conchylis purpura fuco. Ita vulgo legitur, & ita habent Lexicographi; sed veteres Codices exhibent *conchyli*; estque constructio: *fuco, roseo conchyli*, pro *conchylii*. Sic *Lucret. l. 6. v. 1072.* Purpureusque color conchyli mergitur una Corpore cum lanæ. Et *Serenus carm. 44.* Purpura torretur conchyli perlita fuco. Non videtur igitur inducenda hæc vox *Conchylis* temere in Latium.

Conchylium, lii, n. 2. *conchiglia*, Germ. *ein gatung meerschnecken*, Gall. *coquille*, Hisp. *concha*, κογχύλιον, genus conchæ, idem cum murice, diversum a purpura, cujus sanie, quæ *ostrum* dicitur, lanæ pretiosissimæ tinguntur, quæ austerum in glauco colorem, & irascenti mari similem referunt. *Cic. in Pison.* Extructa mensa, non conchyliis aut piscibus, sed multa carne subrancida. ¶ Nonnunquam generale nomen est ad omnes conchas. *Plin. l. 9. c. 37.* Lingua purpuræ longitudine digitali, qua pascitur perforando reliqua conchylia. ¶ Ponitur etiam pro ipso colore. *Plin. l. 9. c. 36.* Concharum ad purpuras, & conchylia eadem quidem est materia, sed distat temperamento. ¶ Item pro vestibus conchylii sanguine infectis. *Juven. sat. 3.* Horum ego non fugiam conchylia?

Conchyta, æ, m. 1. κογχυλευτὴς, qui conchylia quærit in mari. *Plaut. Rud. 2. 2. 5.* Salvete fures maritimi, conchytæ, atque hamiotæ. Legitur & Conchita.

Concides, V. Conœdes.

Concido, is, idi, isum, idem ac cædo, vel simul, vel minutatim cædo, *tagliare*. *Col. l. 12. c. 22.* Hoc minute concidito, & admisceto pici. ¶ Est etiam idem ac occido, *tagliar' a pezzi*, *ammazzare*. *Nepos in Datam. c. 8.* Conflixit, adversariorumque multa millia concidit. ¶ Item convellere, labefactare. *Cic. l. 3. de Orat. c. 1.* Cum omnem auctoritatem Senatus in conspectu populi Romani concideres. ¶ Item verberare. *Cic. Ver. 3.* Virgis plebem Rom. concidere. Sic concidere pugnis. *Plaut. Amphitr. 1. 1.* ¶ Et translate concidere aliquem totis voluminibus. *abbattere*. *Cic. 1. de nat. Deor.*

Concido, is, idi, idem ac cado, *precipitare*. *Cic. 2. de Orat.* Hoc interim spatio conclave illud, ubi epulabatur Scopas, concidit. ¶ Translate est perire. *Cic. pro Sext.* Qui non modo præcipitanti patriæ subvenirent, sed eam nimis tarde concidere mœrerent. ¶ Item intermori, *estinguersi, perdersi*. *Cic. pro L. Man.* Romæ solutione impedita, fidem concidisse. ¶ Item de statu dejici. *Cic. 1. Attic.* Cum Senatus auctoritas concidisset. ¶ Item deficere. *Cic. 3. Tusc.* Quod si cui simul animus cum re concidit. ¶ Item superari, *esser vinto*. *Cic. Att. l. 7.* Pompejus malas causas semper obtinuit, in optima concidit. ¶ Item quiescere, *cessare*. *Hor. 1. carm. od. 12.* Concidunt venti, fugiuntque nubes.

Concieo, es, ivi, itum, & Concio, is, συγκαλέω, συγκινέω, convoco, *convocare*. *Liv. lib. 1. c. 59.* Concientque miraculo rei novæ homines. ¶ Item commovere. *Id. l. 48. c. 8.* Concire seditionem. *Ter. Hecyr. 3. 1. 33.* Concire iram. *Plaut. Asin. 4. 2. 15.* Concire lites.

Conciliabulum, n. 2. *luogo di raunanza*, *fiera*, חברה, Ger. *umreth messige versamlung*, Gal. *conciliabule*, Hisp. *conciliabulo*, σύλλογος, locus, quo in concilium convenitur. *Fest. Liv. l. 7. c. 15.* Nundinas, & conciliabula obire. *Tacit. Ann. 3. c. 40.* Per conciliabula, & cœtus seditiosa differebant. ¶ Erant autem conciliabula loca nundinationis, quæ Prætores in provinciis indicere solebant, teste *Servio* apud *Rosin. Antiq. R. l. 10. c. 22.* Hæc etiam *Fora* dicta sunt, de quibus intelligendus videtur locus *Livii l. 34. c. 1.* Etiam ex oppidis conciliabulisque convenerant.

Conciliatio, f. 3. συναλλαγὴ, conciliandi actus, *riconciliazione*. *Cic. 4. Acad.* Honestum autem, quod ducatur a conciliatione naturæ. *Id. pro Cluent. c. 31.* Conciliatio gratiæ.

Conciliator, oris, m. 3. *conciliatore*, διαλλακτὴς, qui conciliat. *Ascon. in 4. Verr.* ubi *Cic. excursor, emissarius*, Hi vocantur conciliatores furtorum, quæ a Magistratibus committuntur, atque internuntii. *Liv. l. 27. c. 15.* Conciliator proditionis. *Sueton. Aug. cap. 48.* Conciliator amicitiæ. Et conciliator Nuptiarum, apud *Nepot. in Attico, c. 12.*

Conciliatricula, æ, f. 1. parva conciliatrix. *Cic. pro Sext. c. 9.* Nobilitate ipsa, blanda conciliatricula commendatus.

Conciliatrix, icis, f. *conciliatrice*, προξενήτρια, quæ conciliat. *Cic. 1. de Leg. c. 9.* Oratio conciliatrix est humanæ maxime societatis. ¶ Sumitur & pro Lena. *Plaut. Mil. act. 5. v. 16.* Ancilla, conciliatrix quæ erat, dicebat mihi.

Conciliatura, æ, f. 1. pro lenocinio. *Senec. epist. 97.* Conciliaturas exercere. V. *Lips. ad Tacit. l. 1. Annal.*

Conciliatus, us, m. 4. idem ac conciliatio, condensatio, conjunctio. *Lucr. l. 1. v. 575.* Ovorum condenso magis omnia conciliatu Artari possunt. Adde *l. 2.*

Conciliatus, a, um, adject. *riconciliato*, ut mulier conciliata viro, *Catul. carm. 69. v. 130.* ¶ Comparat. Conciliatior judex, *Quintil. l. 4. c. 2.* ¶ Male conciliatus, h. e. cum dispendio emptus, *Ter. Eun. 4. 4. 2. Plaut. Pseud. 1. 2. 1.* ¶ Conciliatus, vel Consiliatus, idest coactus, bene subactus, verbum fullonum, de quo V. in *Concilio*. Afferuntur a *Pareo in Lex. Crit.* varia variorum exempla; sed in omnibus lectio valde dubia est. Alii enim leg. *conjutus*, al. *conchyliatus*, al. aliter.

Concilio, as, a. 1. *affollare*, *restringere*, verbum est fullonicum, & significat cogere, a *ciliis*, pilis. *Varr. l. 5. de L. L.* Apud fullonem vestimentum cum cogitur, conciliari dicitur. ¶ Translate est benevolum facere, *conciliare*, *fare amico*, חבר, Ger. *versonen*, Gal. *concilier*, Hisp. *conciliar*, προξενέω. *Cic. 12. Fam.* Profectus obviam legionibus Macedonicis quatuor, quas sibi conciliare pecunia cogitabat. ¶ Item comparare, acquirere, tum in bonam partem, tum in malam, *acquistare*. *Cæs. 2. B. C.* Quasi non & felicitas rerum gestarum exercitus benevolentiam Imperatoribus, & res adversæ odia concilient. *Cic. 4. Verr. c. 55.* Non ambitionis, neque beneficiorum collocandorum, sed pecuniæ conciliandæ causa. ¶ Item emere, *comprare*. *Plaut. Epid. act. 3. sc. 4.* Conciliavisti probe. *idest*, vili emisti. Sic male conciliare, h. e. caro pretio emere, *Id. Pseud. 1. 2.* ¶ Ad lenocinia etiam transfertur. *Suet. Cæs. c. 50.* Existimabatur enim Servilia etiam filiam suam tertiam Cæsari conciliare. ¶ Et ad rem matrimonii. *Justin. l. 7. circ. fin.* Philippus Olympiada uxorem ducit, conciliante nuptias Arriba. ¶ Conciliare pacem inter aliquos. h. e. componere. *Cic. Fam. 10.* ¶ Conciliare aliquem in aliquem locum. h. e. adducere. *Plaut. Capt. 1. 2. 28.*

Concilium, lii, n. 2. vox est artis fullonicæ, & significat coactionem, a *ciliis*, pilis. *Jos. Scalig.* V. Consilium. ¶ Translate dicitur de omni coagmentatione, seu copulatione. *Lucr. l. 2.* Partim primordia rerum, partim concilio quæ constant principiorum. ¶ Concilium vero in arte Civili est conventus, vel cœtus Senatus, Plebis, Judicum, militum, &c. denique multitudo hominum, vel populorum in unum locum deliberandi gratia congregata, *concilio*, עדה, Ger. *versamlung*, Gal. *concile*, Hisp. *concilio*, συνέδριον. Dictum est concilium, quasi *concalium*, a *concalando*, hoc est, convocando, quod omnes in unum locum convocentur. *Fest. Cic. de Fin.* Quæ opiniones in Senatu, & apud populum, & in omni cœtu, concilioque proferri possunt. ¶ Differt a comitiis, quia comitia sunt, cum universus populus convenit, concilium, cum populi pars. *Gell. l. 15. c. 27.* ¶ Item flos jasiones herbæ. *Plin. l. 22. c. 22.*

Concinentia, æ, f. 1. idem fere, quod concentus. *Martian. Capel. l. 3.* Sub oris concinentia. Et *l. 9.* Omnium modorum concinentiam personabat. ¶ Pro symmetria, qua partes omnes inter se concinunt, & quadam modulatione respondent, legitur apud *Macrob. in Somn. Scip. c. 2. ad fin. & c. 3. in princ.*

Concinnatio, onis, f. 3. apparatio, ornatus. *Cato c. 106.* Aquæ marinæ concinnatio, Vet. Gloss. concinnatio, σκευασία.

Concinnatitius, a, um, o. 1. 2. διάσμηκτος, quod breviter collectum, & apte situm est. *Apul. l. 2.* Nam Milonis boni concinnatitiam mensulam rogatus accubueram.

Concinnator, oris, m. 3. adornator. *Col. in præfat.* Capillorum concinnator. *Arnob. l. 4.* Deformitatum concinnatores, atque inventores poetæ. *Sidon. l. 3. epist. 13.* Concinnatores criminum.

Concinnatorius, a, um, adjectiv. concinnatitius, adornatus, ad concinnandum pertinens, ut concinnatoria vasa, *leg. 6. Dig. de pen. leg.*

Concinne, *ornatamente*, Ger. *zierlich*, Gal. *joliment*, Hisp. *lindamente*, κομψῶς, composite, convenienter, eleganter. *Cic. de Orat. l. 2. c. 19.* Hæc quidem sunt concinne distributa, sed non perite. Sic concinne vestitus, *Plaut. Epid. 2. 2. 38.* *Auson. ad Gratian. c. 8.* Neque ille concinnius eloquetur. ¶ Item festive, facete, quemadmodum & *concinnus* pro faceto ponitur. *Ciceronis* exemplum habes *l. 2. de nat. Deor. c. 27.*

Concinnentia, æ, f. idem quod concinnitas. *Sidon. l. 8. ep. 4.* ubi al. leg. *concinentia*.

Concinnis, e, adject. concinnus. *Apul. l. 5. Met.* Lucerna concinnis.

Concinnitas, tis, f. 3. *ornamento*, *eleganza*, Ger. *zierligkeit*, Gal. *agencement*, *elegance*, Hisp. *lindeza*, *gala*, κομψότης, ornatus, elegantia. *Cic. de Orat.* Aut ut forma ipsa, concinnitasque verborum conficiat orbem suum. ¶ In plural. Concinnitates, ex Phavorini verbis refert. *Gell. l. 2. c. 26.*

Concinniter, adverb. concinne. *Gell. l. 18. c. 2.*

Concinnitudo, dinis, f. 3. idem ac concinnitas. *Cic. 1. de Inv. c. 18.* Splendoris, & festivitatis, & concinnitudinis minimum.

Concinno, as, avi, atum, a. 1. apte compono, apto, adorno, & quasi convenire facio, *adornare*, *acconciare*, תכן, Ger. *füglich machen*, Gal. *agencer parer*, Hisp. *atavïar*, συναρμόζω. *Trebon. Cic. 12. Fam. ep. 16.* Concinnavi tibi munusculum. ¶ Interdum etiam accipitur pro facere. *Plaut. Capt. act. 3. sc. 4.* Me insanum verbis concinnat suis.

Concinnus, a, um, o. 1. 2. *concinato*, *adorno*, נכון, Germ. *füglich*, κομψός, compositus, ornatus, elegans, politus. *Cic. ad Q. Fr.* Mihi erit curæ, tectorium ut concinnum sit. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 74.* Versus paulo concinnior. ¶ Item facetus, festivus. *Cic. in Orat. c. 6.* Alii in eadem jejunitate concinniores. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 50.* Concinnus amicis: *conversevole*.

Concino, nis, nui, centum, a. 3. *cantare in compagnia*, συμψάλλω, simul cano. *Cic. 4. Tusc. c. 44.* Hæc cum pressis, & flebilibus modis concinuntur. ¶ Translate est convenire, *accordarsi*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 7.* Antiocho Stoici cum Peripateticis re concinere videntur, verbis discrepare.

Concio, is. V. Concieo.

Concio, onis, *radunanza di popolo*, קהל, Ger. *versamlung*, Gal. *assemblee*, Hisp. *ayuntamiento*, ἐκκλησία, proprie est cœtus, seu multitudo populi invocata ad audiendum Oratorem, a *concieo*, *es*, vel a *concio*, *is*. *Cic. 2. de Orat.* Quid aliud fuit, in quo concio rideret? ¶ Improprie dicitur de suggesto, seu loco, unde verba fiunt, βῆμα. *Cic. Attic. l. 4.* Subito ille in concionem ascendit. ¶ Item de oratione, quæ ad populum habetur, δημηγορία. *Cic. 9. Fam. epist. 14.* Legi concionem tuam, nihil illa sapientius. ¶ Dicimus autem in concionem vocare, *Cic. 4. Acad.* Et, ad concionem, *Id. 3. Agrar.* Et, vocare concionem, *Tacit. 3. hist.* ¶ Pro concione aliquid facere, aut dicere, *Sueton. in Calig. in piena radunanza*. ¶ Concionem antiqui masculino genere posuere. *Festus*.

Concionabundus, o. 1. 2. concionatorem agens. *Liv. l. 5.* Hæc propalam concionabundus in dies magis augebat iras hominum.

Concionalis, & le, o. 3. quod est concionis. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 9.* Eodem die vehementer actum de agro Campano clamore Senatus prope concionali. ¶ Concionalis homo, qui idoneus est ad concionandum, aut qui concionari consuevit. *Curius Cic.* Si inter vos senes concionales venale proscripserit.

Concionarius, a, um, o. 1. 2. qui solet congregari ad concionem. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 3.* Concionario illo populo a se prope alienato.

Concionator, oris, m. 3. ἐκκλησιαστὴς, qui concionem habet. *Cic. in Catil. 4. c. 5.* Quid intersit inter levitatem concionatorum, & animum vere popularem. Ubi videtur Cic. intelligere eos, qui multitudinem concitant, & seditionem movent.

Concionatorius, a, um, o. 1. 2. δημηγορικός, quod ad concionem pertinet. *Gell. l. 1. c. 11.* Tibia quoque illa concionatoria in mentem venit.

Concionor, d. 1. *far un orazione*, דרש, Ger. *predigen*, Gal. *prescher*, *haranguer*, Hisp. *razonar*, *predicar*, δημηγορέω; concionem habeo. *Cic. 5. Tusc. c. 20.* Idem cum in communibus suggestis consistere non auderet, concionari ex turri alta solebat. *Id. Fam. 12.* At etiam de te concionatur. *Cæs. l. 1. B. C.* Cæsar ad populum concionatur. ¶ Pro vaticinari, *Lactant. l. 4. c. 18. n. 19.* Hoc futurum Sibylla concionata est.

Concipilo, as, a. 1. corripio, involo, a compilo, inserto ci per epenthesin. *Plaut. Truc. 2. 7. 61.* Quem ego affatim jam concipilabo.

Concipio, is, epi, eptum, a. 3. *pigliare*, *apprendere*, *concepire*, Ger. *zusammen fassen*, Gal. *comprendre*, *concevoir*, Hisp. *concebir*, συλλαμβάνω, est capere, apprehendere. *Lucret. l. 6.* Stupa ignem concipit. ¶ Speciatim dicitur de mulieribus, cum semen muliebre apprehendit virile, & cum eo conjungitur ad fœtum faciendum. *Lact. l. 3.* Quid, quod uxor potest esse communis, filius non potest, quoniam concipi non nisi ex uno necesse est? *Plin. l. 10. c. 33.* Perdices concipiunt supervolantium afflatu. *Id. l. 9. c. 51.* Pisces ova concipiunt. ¶ Concipere verba, est certam quandam verborum formulam alicui dictare, quam ille totidem verbis referat. Ex. gr. *Concipere verba juramenti*, est dictare, & definire juraturo, quibus verbis velimus juramentum fieri. *Concipere vadimonium*, est dictare formulam vadimonii. *Liv. l. 7.* Nisi in quæ ipse concepisset, verba juraret. *Cic. ad Q. Frat.* Quenquam fuisse, qui vadimonium concipere posset. *V. Conceptus*. ¶ Transfertur ad animum, & significat excogitare, *macchinare*. *Cic. pro Rabir.* Quodnam concepi tantum scelus? *Id. 3. Ver.* Majus in se scelus concepisse. Sic concipere odium in aliquem. *Id. ad Quirit. post red.* Concipere iram corde, *Id. 4. Tusc.* Concipere inimi-

inimicitias cum aliquo, *Cæs. l. 3. B. C.* Concipere amentiam, furorem. *Cic. Silius, Ovid.* Concipere vota, *Ovid. 7. Met. far voti.* ¶ Concipere bella cum aliquibus, h. e. agere, *Silius l. 13.* ¶ Concipere spe aliquid. *Liv. l. 43.* Et, Concipere spem. *Ovid. 1. Fast. v. 485.* ¶ Concipere mente, & animo *Ovid. 2. Met. Cic. 1. Leg. c. 22.* ¶ Significat interdum exprimere, definire. *Liv. l. 3.* Difficile est, quot ceciderint, exacto affirmare numero: Audet tamen Antias Valerius concipere summas. ¶ Est etiam continere. *Cic. de nat. Deor. l. 2.* Pars animæ concipitur cordis parte quadam. ¶ Concipere morbum, h. e. in morbum incidere. *Colum. l. 7. c. 5.* ¶ Concipere furtum lance, & licio, est reperire. V. *Lanx.*

Concīse, adverb. *συντόμως*, minute, stricte. *Quintil.* Quanquam ea non est tam minute, ac concise in orationibus utendum, quam in disputationibus.

Concīsio, onis, f. 3. quasi minuta cæsio, ut concisio verborum. *Cic. in Partit. c. 6.*

Concīsor, oris, m. 3. qui concidit, ut concisor nemorum, apud *Corippum l. 4. v. 20.*

Concisorium, ii, n. 2. instrumentum ad concidendum, sicula. *Veget. 2. 56.*

Concisūra, æ, f. 1. actus concidendi. *Sen. epist. 101.* Desit sane varietas marmorum, & concisura aquarum e cuniculis interfluentium.

Concīsus, a, um, o. 1. 2. *συγκεκομμένος*, particip. a concido, ut, Concisa oratio, quæ non continua, sed veluti membratim cæsa est. *Cic. in Brut. c. 17.* Concisæ sententiæ, interdum etiam non satis apertæ. ¶ Proprie *Ovid. 2. Fast. v. 647.* Concisa ligna. Et *Cic. l. 1. Divin. c. 35.* Concisus exercitus, *Id. Philip. 11.* Judiciis, ignominiisque multis concisus.

Concitamentum, ti, n. 2. incitamentum. *Sen. l. 3. de Ira, c. 9.* Quis autem ignorat, lituos, & tubas concitamenta esse, quibus mens resolvatur?

Concitāte, adverb. citate, *presto*, *con impeto*. *Colum. l. 6. c. 6.* Concitate agitur pecus. *Quintil. l. 12. c. 10.* Quis dubitat, alia lenius, alia concitatius esse dicenda? *Lactant. l. 6. c. 1. sect. 9.* Ad mortem concitatissime properant.

Concitatio, f. 3. *incitazione*, *ἐξόρμησις*, commotio. *Cic. 2. de Orat.* Quarum altera concitationem habet, altera commendationem. *Cæs. l. 3. B. C. c. 106.* Crebræ continuis diebus ex concursu multitudinis concitationes fiebant.

Concitātor, oris, m. 3. *Cic. pro Domo, c. 5.* Signifer seditionis, concitator tabernariorum. *Liv. l. 29. c. 3.* cæterosque belli concitatores.

Concitātrix, icis, f. 3. quæ incitat, ut Concitatrix vis. *Plin. l. 26. c. 10.*

Concitātus, a, um, o. 1. 2. *παροξυνθείς*, commotus. *Cic. in Brut.* Admirabili quodam ad Philosophiam studio concitatus. *Liv. l. 4. B. Maced.* Concitatior cursus, idest, celerior. *Id. l. 5. B. Maced.* Concitatissimi equi.

Concīto, as, a. 1. *concitare*, *commovere*, *stimolare*, עוּר, Ger. *bewegen*, Gal. *inciter*, Hisp. *concitar*, *παροξύνω*, commoveo, extimulo, a cito. *Cic. 1. de Div.* Cum a corpore animus abstractus divino instinctu concitatur. *Id. pro Mur.* Ut major facultas Trib. pleb. detur, depulso adversario, seditionis, ac discordiæ concitandæ.

Concītor, oris, m. 3. commotor, ut Belli concitores. *Tac. l. 5. Ann. c. 18.*

Concītus, a, um, o. 1. 2. partic. a concieo, commotus, concitatus, *commosso*, *incitato*. *Virg. 9. Æn. v. 69.* Immani concitus ira. *Cic. pro Cæc. c. 5.* Litigiosus, concitus ad rixam. ¶ Concītus, a *cio*, eodem fere sensu. *Valer. Flac. l. 5. v. 376.* Ipse autem tantis concita furoribus arma Expedit.

Concitus, us, m. *impeto*, *corso*, motus concitatus. *Mamertin. in genethliaco Maxim. c. 8.* Quis simili concitu eques, aut velivola navis?

Concīvis, is, com. 3. qui ejusdem civitatis jure gaudet, *concittadino*, *συμπολίτης*. *Promtin. de Limitib.* Exactum concivium locum. Adde *Hieron. l. 2. epist. 25. Tertul.* & alios juniores. Nam Veteres *cives* usurpant.

Conciuncŭla, læ, f. 1. dimin. a concio. *Cic. ad Attic. l. 12. epist. 16.* Quæ mihi videtur una conciuncula clamore pedissequorum nostrorum esse peritura.

Conclamatio, onis, f. 3. multorum clamor, *acclamazione*. Sæpe accipitur pro acclamatione, applausu. *Cæs. l. 2. c. 26. B. C.* Curio universi exercitus conclamatione Imperator appellatur.

Conclamātus, a, um, o. 1. 2. *chiamato*, *gridato*, particip. a conclamo, ut conclamata corpora, quibus extremum conclamationis præstitum est officium, seu quæ nihil reliqui jam habent ad vitam. *Lucan. l. 2. v. 22.* Corpora nondum conclamata jacent. ¶ Conclamatum frigus, summum, quod conclamata corpora facit, necando frigiditate sua. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5.* Aliasque herbas conclamati frigoris pipere temperatas. ¶ Interdum sumitur pro noto, & celebri, *famoso*. *Sidon. l. 2. epist. 2.* Conclamatissimum fontium. Et *l. 6. epist. 1.* Conclamatissimum primipilarem.

Conclamĭto, as, n. 1. freq. a conclamo. *Plaut. Merc. 1. 1. 51.* Conclamitare tota urbe.

Conclāmo, as, n. 1. *gridare insieme*, *συμβοάω*, simul clamo. *Cic. 6. Phil.* Cum vos universi una mente, atque voce iterum a me conservatam esse Rempublicam conclamastis. ¶ Ponitur etiam pro simplici clamo, *gridare*. *Cæs. 1. B. G.* Conclamavit, quid ad se venirent. ¶ Conclamare vasa, militaris est locutio, pro denuntiare inter milites, ut vasa colligant, quod fiebat, cum exercitus moturus erat castra. *Cæs. 1. B. C. c. 56.* Signum dari jubet, & vasa militari more conclamari. ¶ Conclamare absolute eodem sensu, *Id. ibid. c. 57. & l. 3. c. 75.* ¶ Usurpatur etiam active. *Liv. l. 4. c. 40.* Ex mæstis paulo ante domibus, quæ conclamaverant suos, procurreretur in vias. ¶ Conclamatum est, *è finito*, *πέπρακται*, proprium eorum, qui morientibus assistunt, & translate pro finitum est, desperatum est. Solebant enim cadaverum faciem pluries frigida abluere, nomenque eorum clara voce inclamare, ne forte syncope correptos pro mortuis funerarent. *Donatus ad illud Terent. Eun. 2. 3. 56.* Define, jam conclamatum est.

Conclavātæ res dicuntur, quæ sub eadem sunt clavi. *Fest.*

Conclāve, vis, n. 3. *luogo segreto*, חדר, Gall. *cabinet*, *μυχὸς*, locus separatior in interioribus tectis, quod unam habeat clavem domesticis communem. *Cic. 3. de Or.* Hoc interim spatio conclave illud, ubi epulabatur Scopas, concidit. *Quinctil.* eandem referens historiam, triclinium appellat, his verbis: *Vix illo limen egresso, triclinium illud supra convivas corruit.* ¶ *Donat. ad Ter. Eun. 3. 5. 35.* Conclave est separatior locus in interioribus tectis. ¶ Dicitur & Conclavium, ii. *Vitruv. l. 6. c. 5.* Conclaviorum altitudines. Adde *Plaut. Most. 3. 2. 155.*

Conclausus, a, um, adject. velut a conclaudo, conclusus, *rinserrato*. *Col. l. 3. R. R. c. 12.* Eadem veluti conclausa, & coarctata semina comprimere. ¶ Pro Conclausus, Conclusus magis est in usu.

Concinnisco, V. Conquinisco.

Conclūdo, is, ūsi, ūsum, a. 3. *chiudere*, סגר, כלא, Germ. *beschliessen*, Gall. *enfermer*, *conclurre*, Hisp. *concluyr*, *συγκλείω*, claudo. *Cic. de Univ.* Intelligentiam in animo, animum in corpore conclusit. *Terent. Adel. 4. 2. 13.* Nam me in cellam aliquam cum illa concludam. *Horat. l. 1. Sat. 4.* Concludere auras follibus. *Ter. Eun. 4. 3. 25.* Illum aliquo conclusissem. ¶ Est item simul claudere. *Id. Eun. 5. 8. 16.* Fortuna tot res, & tantas in unum conclusit diem. ¶ Item perorare, idest, orationem terminare, *finire*. *Cic. 6. Verr.* Ut aliquando totam hujus generis orationem concludam, aut definiam. ¶ Item colligendo judicare, *conchiudere*. *Cic. 2. Fin. c. 19.* Deinde concludebas, summum malum esse dolorem, &c.

Conclūse, adver. *συμπερασματικῶς*, quasi dicas concludendo. *Cic. in Orat. c. 53.* Cum, ut fit, fortuito sæpe aliquid concluse, apteque dicerent.

Conclusio, f. 3. *conclusione*, סוף, Ger. *beschliessung*, Gal. *conclusion*, Hisp. *conclusion*, *ἐπίλογος*, ultima pars orationis, quæ aliter peroratio dicitur. *Cic. 1. de Inv. c. 52.* Hæ partes sex esse omnino nobis videntur, exordium, narratio, partitio, confirmatio, reprehensio, conclusio. ¶ Verborum conclusio est periodus. *Cic. 3. de Orat.* Vocis dico moderationem, & verborum conclusionem. ¶ Item argumentatio, syllogismus. *Cic. 2. Acad.* Quid enim faceret huic conclusioni? Si lucet, lucet, lucet autem, lucet igitur. ¶ Proprie est mora in aliquo loco clauso, quo sensu usurpat *Cæs. B. C. l. 2. c. 22.* Pestilentia conflictari ex diutina conclusione, *lo star rinserrato*. Adde *Nepot. Eumen. c. 5.*

Conclusiuncŭla, æ, f. 1. dimin. a conclusio. *Cic. 4. Acad. c. 44.* Aculeata sophismata: sic appellantur fallaces conclusiunculæ.

Conclusūra, æ, f. 1. *Vitruv. lib. 6. c. 11.* ad centrum respondentes earum conclusuræ. h. e. cunei fornicis.

Conclūsus, us, ui, m. 4. *rinserramento*. *Cæl. Aurel. Tard. 1. 4.* Conclusu corporis corrigere.

Conclūsus, a, um, o. 1. 2. *rinchiuso*, *συμπεπερασμένος*. *Cic. 1. de Or.* Omnia fere, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa, & dissipata quondam fuerunt. *Id. lib. 2. de nat. Deor. c. 7.* Conclusa aqua facile corrumpitur. ¶ Comparat. Conclusior locus. h. e. angustior, *Hygin. l. 4. Poet. Astron. c. 14.*

Concoctio, onis, f. 3. *digestione*, cibi in ventriculo digestio. *Plin. l. 11. c. 37.* Concoctione maturata. *Id. l. 20. c. 5.* Concoctionibus confert.

Concoctus, a, um, adject. digestus, *digerito*, *concotto*, vel una coctus. *Lucret. l. 2. v. 852.* Concocti odores.

Concœnatio, f. 3. Cœna, convivium, *convito*. *Cic. de Sen. cap. 13.* Tum compotationem, tum concœnationem vocant.

Concolōnus, i, m. qui simul cum alio colonus est. *Augustin. epist. ad Eusebium 169.*

Concŏlor, oris, o. 3. *d'un medesimo colore*, Ger. *einer farb*, Gal. *de meme couleur*, Hisp. *de mismo color*, *ὁμόχροος*, ejusdem coloris. *Ovid. 1. Fast. v. 80.* Et populus festo est concolor ipse suo.

Concolōrus, a, um, adiect. concolor. *Capell. l. de nupt. Philol. 6.* Carystos marmoreis fluctibus concolora.

Concomitātus, a, um, adject. signif. passivæ, *accompagnato*. *Plaut. Mil. 4. 3. 10.* Quibus concomitata recte deveniat domum.

Concopŭlo, as, avi, atum, are, idem quod copulo, *congiungere*. *Lucret. l. 6. v. 1075.* Denique res auro argentum concopulat una.

Concŏquo, is, xi, coctum, idem ac coquo. *Var. de R. R. l. 2. c. 10.* Ad focum ligna afferre, & cibum concoquere. ¶ Frequentissime accipitur pro cibum digerere, *digerire*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ut id mutari facile, & concoqui possit. ¶ Translate est cogitare, *considerare*. *Cic. pro Rosc. Com.* Tibi diu deliberandum, & concoquendum est. ¶ Item æquo animo ferre, & pati, *sopportare*. *Cic. 3. ad Q. Fr. epist. ult.* Ut ejus ista odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam. *Liv. l. 4. c. 15.* Concoquere aliquem senatorem.

Concordabĭlis, le, adject. quod concordari facile potest. *Censorin. de die natali, c. 10.* Non promiscue voces omnes cum aliis junctæ concordabiles in cantu reddunt effectus.

Concordātus, a, um, adject. *chi è d'accordo*. *Papinian. JCtus leg. 11. ff. tit. 7. lib. 48.* Matrimonium bene concordatum dirimere.

Concordĭa, f. 1. *concordia*, *accordo*, אחוה שלום, Ger. *einigkeit*, Gal. *concorde*, Hisp. *concordia*, *ὁμόνοια*, unanimitas, & consensus, a *corde*, quasi congruentia cordium. *Cic. Att. l. 8.* Fore, ut in Italia possemus concordiam constituere. ¶ Discors concordia dicitur rerum, quæ, cum inter se diversæ sint, tamen commixtæ unum quoddam corpus conficiunt, dum una alterius vires temperat, & coercet. *Ovid. 1. Met.* Et discors concordia fœtibus apta est. ¶ Et translate discors concordia simulata amicitia est. *Lucan. l. 1.* Temporis exigui mansit concordia discors, paxque fuit.

Concordĭa, Dea apud Romanos, cui ædes a C. Flavio Cn. F. dedicata est in area Vulcani. *Cic. 2. de nat. Deor. Liv. l. 9. Ovid. 1. Fast. v. 639. & l. 6. v. 637.*

Concordĭa, f. 1. *Concordia*, urbs Carnorum exc. ad Romatinum fl. apud oram Venetiæ, media inter Altinum, & Aquilejam, cujus Episcopus in proximo oppido residet, cui Romatinus portus nomen est, vulgo *Porto Gruaro*.

Concordĭtas, atis, f. 3. idem ac concordia. *Pacuv.* Concorditatem hospitio adjunctam, & perpetuam probitatem conservetis, *apud Non. cap. 2. n. 151.*

Concordĭter, adverb. *concordemente*, *ὁμοφρόνως*, unanimiter, pari consensu. *Plaut. Curc. 2. 2. 14.* Concorditer inter se congruunt. *Cic. pro Rab. c. 5.* Ejus fratris, quicum concordissime vixerat.

Concordĭum, ii, n. 2. idem quod concordia. *Leg. 27. ff. de pact. dotal. tit. 4.*

Concordo, as, avi, are, n. 1. *concordare*, *essere d'accordo*, יחד, Germ. *mitstellen*, Gall. *tomber d'accord*, Hisp. *concordar*, *ὁμονοέω*, concordem esse, convenire. *Cic. 4. Tusc. c. 13.* Sic animi sanitas dicitur, cum ejus judicia, opinionesque concordant. *Ovid. 10. Met. v. 146.* Et sensit varios, quamvis diversa sonarent, Concordare modos.

Concorporāles, lium, m. 3. contubernales, commanipulones, idest, qui in contubernio fuberant eidem decano. *Ammian. l. 28. c. 18.* Ne uno quidem cædibus concorporalium superesse permisso. Adde *l. 21. c. 22.*

Concorporatio, onis, f. 3. *incorporazione*. *Tertull. l. 4. advers. Marc. c. 4.* Concorporatio Legis, & Prophetarum.

Concorporātus, a, um, adject. *incorporato*. *Ammian. l. 22. c. 8.* Hi scopuli stetere concorporati.

Concorporificātus, a, um, aliud adject. in unum corpus redactus. *Tertul. advers. Valent. c. 23.* In mundo coelementato, & concorporificato.

Concorpŏro, as, avi, atum, a. 1. *incorporare*, *συσσωματόω*, in unum corpus redigo. *Plin. l. 22. c. 23.* Facillimeque cum melle concorporatur. *Id. l. 27. c. 12.* Polyanthemum vitiligines concorporat. h. e. delet vitiliginem, & reliquo corpori cutem reddit parem.

Concors, ordis, o. 3. *concorde*, *d'accordo*, *ὁμόφρων*, qui est unius cordis, idest, unius animi, a cum & cor. *Cic. 1. Tusc.* Aliis cor ipsum animus videtur, ex quo excordes, vecordes, concordesque dicuntur. *Plaut. Aulul. 3. 5. 7.* Multo fiat civitas concordior. *Cic. pro Lig. c. 2.* Concordissimi fratres. ¶ Veteres dixere, *Concordis*, *de*. *Cæcil. apud Priscian. l. 6.* Modo sit obsequens, hilaris, comis, concordis.

Concratitius, a, um, o. 1. 2. *di graticcio*, quod ex confertis cratibus fit. *Pap. in l. si fratres, ff. pro socio.* Ut ibi concraticium parietem inter se ædificarent. Verum in emendatissimis libris legitur Cratitius.

Concrebresco, is, bui, n. idem quod crebresco, *crescere*. *Virg. in Ciri, v. 25.* Cum levis alterno Zephyrus concrebuit Euro.

Concreditus, a, um, consegnato, affidato, alicujus fidei creditus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 39. Fortunæ concreditæ. Adde Plaut. Pœn. 4. 2. 104.

Concredo, is, didi, itum, a. 3. credere, commettere alla fede, ἐμπιστεύω, idem est, quod credere, idest, servandum dare, fidei alicujus tradere. Cic. pro Quint. c. 20. Cui tu & rem, & famam tuam concredere solebas.

Concreduo, is, ui, pro concredo, dixere Veteres. Plaut. Aul. 3. 6. 48. Ne tu in me mutassis nomen, si hoc concreduo. Id. Cas. 2. 8. 45. Ei ego amorem meum omnem Concredui.

Concrematus, a, um, una crematus, abbruciato, ut Concrematæ urbes, Sen. epist. 9.

Concrementum, i, n. 2. idem quod concretio, incrementum. Apul. Apol. Concrementa varii fellis.

Concremo, as, a. 1. idem quod cremo, abbruciare. Plin. l. 12. c. 18. Quantum Nero Princeps novissimo pompæ suæ die concremavit.

Concreo, as, a. 1. idem quod creo, vel simul creo. Legitur in titulo c. 5. l. 19. Gellii. Ex nive crystallus concreatur.

Concrepatio, onis, f. 3. strepito, suono. Arnob. l. 2. p. 73. Concrepatione scabillorum.

Concrepito, as, are, frequentat. a concrepo, far grande suono, o strepito. Prudent. Peristeph. 11. v. 56. Virgarum concrepitat fragor.

Concrepo, as, ui, itum, n. 1. far strepito, risonare, רעש, Ger. erkrachen, Gal. criqueter, Hisp. estallar, διαψοφέω, persono. Plus est, quam sono. Nam con hic auctivum est. Plaut. Bacch. Sed huc concedam, nam concrepuerunt fores. Cic. 3. Offi. c. 19. Si vir bonus habeat hanc vim, ut, si digitis concrepuerit, &c. Terent. Andr. 4. 1. 58. Concrepuit a Glycerio ostium. Liv. l. 28. Exercitus gladiis ad scuta concrepuit, h. e. gladiis scuta percutiendo strepitum edidit. ¶ Reperitur etiam active usurpatum. Ovid. Fast. 5. v. 441. Rursus aquam tangit, Temesæaque concrepat æra.

Concrescentia, æ, f. 1. concretio. Vitruv. l. 8. c. 3. Ex aquarum subsidentia in corporibus, & concrescentia.

Concresco, is, evi, etum, n. 3. accresco, simul cresco. Virg. Ecl. 6. ut his exordia primis Omnia, & ipse tener mundi concreverit orbis. ¶ Frequentius accipitur pro condensari, conglutinari, gelu constringi, condensarsi, agghiacciarsi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Quæ neque conglaciaret frigoribus, neque nive, pruinaque concresceret. Virg. 12. Æn. gelidus concrevit frigore sanguis. Plin. l. 18. c. ult. Cinis in foco concrescit. ¶ Concresse, pro concrevisse, apud Ovid. 6. Metam.

Concretio, onis, f. 3. condensatio, conjunctio, compositio. Cic. 1. Tusc. c. 27. Nisi mens soluta quædam, & libera, segregata ab omni concretione mortali.

Concretus, a, um, o. t. 2. condensato, συμπαγής, conglutinatus, a concresco. Cic. 2. de nat. Deor. Isque tum fusus, & extenuatus in sublime fertur, tum autem concretus in nubes cogitur. Liv. l. 21. c. 26. Hærerent in durata, & alte concreta glacie. Virg. 3. Georg. Lac concretum. Cic. 1. Divin. ex quodam Poeta: Cum claram speciem concreto lumine Luna Abdidit. h. e. contracto. Virg. 6. Æn. Concreta labes. h. e. affixa, inhærens. Lucret. 4. 1237. Crassius hoc porro, quoniam concretior æquo, &c.

Concretus, us, m. 4. concretio. Plin. l. 12. c. 16. In concretu albicantis succi, & tabescentis.

Concriminor, aris, d. 1. idem ac criminor. Plaut. Mil. 2. 2. 87. Ut si illic concriminatus fiet adversus militem meus conservus.

Concrispatus, a, um, adject. crispatus, crispus, crespo, increspato. Vitruv. l. 4. c. 1. Capillamento concrispati cincinni.

Concrispo, as, avi, atum, are, idem quod crispo, increspare. Ammian. l. 16. c. 29. Tela concrispans. h. e. vibrans. Vitruv. l. 8. c. 1. Humores se concrispantes.

Concrucior, aris, pass. 1. idem ac crucior. Lucr. l. 3. v. 149. Non omni concruciamur corpore.

Concrustatus, a, um, adject. crusta obductus, incrostato. Ammian. l. 17. c. 7. Soliditates concrustatæ. Et l. 30. c. 6. Meatus gelidis frigoribus concrustati.

Concubatus, us, ui, m. 4. pro concubinatu, legitur leg. 3. ff. de Concubin.

Concubina, æ, f. 1. concubina, ὁμόκοιτος, scortum, præsertim privatum. Cic. de Orat. c. 40. In concubinæ locum duceretur.

Concubinalis, le, adject. ad concubinam pertinens, ut concubinales illecebræ. Sidon. l. 9. epist. 6.

Concubinatus, us, m. 4. concubinato, consuetudo concubinorum. Suet. in Ner. c. 28. Super nuptarum concubinatus Vestali virgini Rubriæ vim intulit. Adde Plaut. Pœn. prol. v. 102.

Concubinus, m. 2. concubino, qui simul cubat. Curt. l. 10. c. 2. Pellicum concubini. Catull. Epithalam. Mall. v. 135. Concubinum inertem.

Concubitalis, e, adject. ad concubitum pertinens. Tertull. ad Nation. l. 1. c. 11.

Concubitio, onis, f. 3. idem quod concubitus. Hygin. Astron. 2. c. 12. Perseus inusitato genere concubitionis natus.

Concubitor, oris, qui concumbit. Auct. declam. quæ inscribitur Tribunus Marianus: quam quidem olim Quintiliano tribuebant.

Concubitus, us, m. 4. coito, συνουσία, coitus. Cels. l. 1. Concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus. Adde Horat. de Art. poet. v. 398.

Concubius, a, um, adject. Concubia nox (nam extra hanc formulam non occurrit) a concubitu dormiendi causa dicta, ut est apud Varron. l. 5. de L. L. c. 2. est primi somni tempus, ut Nonius definit c. 2. n. 175. Partes enim noctis, ut docet Censorin. de die nat. c. 24. apud Latinos hæ sunt: prima crepusculum: secunda id tempus, quod dicebant luminibus accensis, antiqui prima face: tertia concubium, cum itum est cubitum: quarta nox intempesta, qua nihil agi tempestivum est: quinta ad mediam noctem: sexta media nox: septima de media nocte: octava gallicinium: nona conticinium: decima ante lucem: undecima diluculum. Confirmat Servius hæc eadem proponens, & quidem ex Varrone, ad illud Virg. 2. Æn. v. 268. Tempus erat, quo prima quies, &c. & ad 3. Æn. v. 587. & Macrob. l. 1. Sat. c. 3. extr. ¶ Quod vero apud Varron. loc. cit. confundi videtur concubia nox cum intempesta, & cum silentio noctis, & conticinio; primo id Varro refert non ex sua, sed ex aliorum sententia: deinde minutam illam Censorini divisionem non semper servavere Scriptores: ex quibus Apulej. l. 2. Metam. post med. videtur concubiam noctem pro nocte jam provecta posuisse.

Conculcatio, onis, f. 3. actus conculcandi, il calcare co' piedi. Plin. l. 8. c. 18. Bibunt cameli, obturbata conculcatione prius aqua, aliter potu non gaudent.

Conculcatus, us, ui, m. 4. idem quod Conculcatio. Tertull. de Resur. c. 22. Tunc erit Hierusalem conculcatui Nationibus.

Conculco, as, idem ac calco. Cic. in Pis. Ad portam Exquilinam Macedonicam lauream conculcavit. ¶ Translate sumitur pro opprimere, violare, mettere sotto i piedi. Cic. Att. lib. 8. Conculcari miseram Italiam videbis proxima æstate ab utriusque mancipiis undique collectis.

Concumbo, is, ui, itum, ere, n. 3. dormire in compagnia, συγκαθεύδω, Ger. beyschlaffen, Gal. coucher ensemble, Hisp. acostarse. Cic. de Fato, c. 13. Concumbere cum uxore. Ovid. 10. Met. v. 338. Concumbere viro.

Concumulatus, a, um, adject. accumulatus. Tertull. de velan. Virgin. c. 7. Coma concumulata in verticem.

Concupio, is, a. 4. idem quod cupio, desiderare. Horat. Epod. 3. v. 19. Si quid unquam tale concupiveris. Sallust. Catil. c. 51. Ut quisquam domum, aut villam concupiverat.

Concupiscentia, æ, f. 1. concupiscenza, ἐπιθυμία, appetitus. Tertul. de Anima, Concupiscentia oculis arbitris utitur. Curt. l. 8. c. 6. Adeo pertinax spes est, quam humanæ mentes, quam ingentes concupiscentiæ devoverunt. Hæc tamen lectio suspecta est Eruditis.

Concupiscentivus, a, um, adject. Tertull. de Anim. c. 16. Concupiscentivum, quod vocant ἐπιθυμητικόν.

Concupisco, is, a. 3. idem quod cupio, vel valde cupio. Cic. l. 1. de Div. c. 24. Concupiscere mortem.

Concupitor, oris, m. 3. qui concupiscit. Jul. Firmic. l. 8. Astron. c. 22. Rerum alienarum concupitores.

Concupitus, a, um, adject. nom. ex particip. desiderato. Cic. 4. Tusc. c. 6. Concupitum adipisci. Et c. 11. Pecunia concupita.

Concurator, oris, m. 3. qui una cum aliis aliquid curat. Ulpian. l. 19. ff. de administ. & peric. tut. Actus sui rationem concuratori reddere non esse compellendum.

Concuro, as, are, a. 1. aver cura, idem quod curo, vel simul curo. Plaut. Bacch. 1. 2. 23. Hæc concuret coquus.

Concurro, is, curri, & concucurri, cursum, n. 3. concorrere, נרץ, Ger. zusammen lauffen, Gall. courir ensemble, Hisp. correr juntamente, ὁμοδρομέω, simul curro. Cicer. 4. Ver. Tantus in curia clamor factus, ut omnes concurrerent. ¶ Est item irruere in hostem, præliari, combattere. Liv. de bel. Pun. Castraque eo spatio concurrerunt. Sall. in Jug. Sed catervatim in nostros concurrunt. ¶ Absolute Horat. l. 1. Sat. 1. v. 7. Concurritur. ¶ Item confugere, ricorrere. Cic. ad Att. Nulla est sedes, quo concurrant, qui Rempublicam defensam volunt. ¶ Item convenire, conjungi, unirsi. Ter. Heaut. 2. 2. 3. Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant. Cic. 3. de Or. Verba ne aspere concurrant, neve vastius diducantur. ¶ Item contingere, accadere. Cic. pro Planc. Sæpe concurrit, ut eodem tempore multa mihi agenda sint. ¶ Item convenire, consentire, accordarsi. Cic. 1. Tusc. Licet concurrant omnes plebeji philosophi, &c. ¶ Item ad partem venire. Sen. l. 2. de benef. c. 1. Ad rogandum os concurrit, & suffunditur rubor. ¶ Nomina concurrunt, apud Cic. Att. 16. epist. 3. h. e. debitorum, & creditorum nomina paria sunt. ¶ Concurrere alicui, Stat. 11. Theb. v. 185. ¶ Concucurri legitur apud Flor. l. 4. c. 2. & Hirt. de B. Afric. c. 59.

Concursatio, onis, f. 3. il correr qua, e là, περιδρομή. Cic. pro Domo, Quid puerorum illa concursatio nocturna? Adde l. 1. Fam. ep. 1.

Concursator, oris, m. 3. chi corre qua, e là, περιδρομος. Liv. l. 31. c. 35. Nec pedes concursator, & vagus.

Concursatorius, a, um, adject. ut concursatoria pugna, quæ scil. concursando fit. Ammian. l. 16. c. 14.

Concursio, f. 3. idem ac concursus. Cic. 1. Top. c. 19. Concursio rerum fortuitarum. Auctor ad Her. l. 4. c. 12. Crebræ vocalium concursiones.

Concurso, as, are, n. 1. correre qua, e là discurro, freq. verbi concurro. Cic. 2. de nat. Deor. Ex corporibus huc, & illuc casu, & temere concursantibus. ¶ Usurpatur & cum accusat. Cic. pro Mur. c. 21. Præsertim cum jam hoc novo more omnes fere domos omnium concursent.

Concursus, us, m. 4. concorso, מרוצה, Ger. zulauff, Gall. concours, Hisp. concorso, συνδρομή. Cic. 7. Phil. Ad quem omni motu concursus fiat civium perditorum. Sic occupationum concursus, h. e. turba. Idem Fam. 7. epist. ult. ¶ Item pugnantium congressio, prælium, attacco degli eserciti. Nepos in Tim. c. 2. Copias eduxit, barbarorumque uno concursu maximam vim prostravit. ¶ Apud Lucretium invenitur secundæ declinationis, l. 1. v. 384. Postremo duo de concurso corpora lata.

Concurvo, as, are, a. 1. idem quod curvo, piegare, curvare. Laber. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 7. Non flexibilem me concurvasti, ut carperes.

Concussibilis, le, adject. qui concuti potest, apud Tertull. l. 1. advers. Marc. c. 25.

Concussio, onis, f. 3. frotimento. Gloss. Vet. Concussio, σεισμός, διάσεισις, διασεισμός. Senec. 6. quæst. natur. c. 25. Illa vasta concussio, quæ duas suppressit urbes. ¶ Apud JCtos crimen est, si aliquid terrore potestatis illicite extorquetur, & aufertur, prepotenza. Leg. 1. & 2. ff. de concuss. & l. 4. Cod. de concuss. ob turp. caus.

Concusso, as, pro concutio legitur a quibusdam apud Lucret. 2. 214. Abrupti nubibus ignes concussant. Sed al. leg. concursant.

Concussor, oris, m. 3. qui terrore potestatis illicite opprimit, afflictor, prepotente. Tertull. de fug. in persecut. Quid dicit ille concussor? Da mihi pecuniam.

Concussura, æ, f. 1. concussio. Tertull. l. de fug. in persecut. c. 13. Petenti dabo in causa eleemosynæ, non in concussuræ.

Concussus, a, um, o. t. 2. partic. a concutior, scosso, sbattuto. Virg. 5. Æn. v. 700. Casu concussus acerbo. Liv. l. 3. c. 10. Terra motu concussa. Lucan. l. 1. v. 182. Fides concussa. h. e. labefactata. Capel. l. 4. de nupt. Philol. Pallas aliquanto concussior. h. e. turbatior.

Concussus, us, m. 4. commotio. Plin. l. 35. c. 16. Coquitur in calcibus crebro concussu. Lucret. l. 6. v. 546. Quippe cadunt toti montes, magnoque repente Concussu late disserpunt inde tremores.

Concutio, tis, cussi, cussum, a. 3. commovere, scuotere, Germ. erschütteln, Gal. ébranler, Hisp. sacudir, σείω, commoveo. Ter. Eun. 3. 5. 42. Qui templa cœli summa sonitu concutit. Cic. 2. Philip. cap. 42. Concutere Remp. h. e. turbare, evertere. Juven. Sat. 10. v. 327. Nec Stenobœa minus quam Cressa excanduit, & se Concussere ambo, h. e. erexere in ultionem. Tractum a pugilibus, qui congressuri manus concutiunt.

Condalium, n. 2. anuli genus, quod servi digitis ferebant, a κόνδυλος, digiti articulus, & junctura. Fest. & Plaut. Trinum. 4. 3. v. 7. & 15.

Condecens, entis, adject. 3. decens, condecente, conveniente. Auson. in grat. act. ad Gratian. Imp. Cujus egressus auspicatior fuit, habitudo cohibitior, familiaris habitus condecentior.

Condecenter, adverb. con decenza. Gell. l. 16. c. 12. ut Mosell. & Aldus edidere. Alii leg. Conducenter.

Condecentia, æ, f. 1. idem ac decentia, decenza. Cic. 3. de Orat. c. 52. Sic verbis quidem ad aptam compositionem, & condecentiam, sententiis vero ad gravitatem orationis utatur.

Condecet, idem ac decet, conviene. Plaut. Amph. 2. 2. 90. Capies quod te condecet.

Condecore, adverb. idem ac decore, con decoro. Gell. l. 14. c. 4. Condigne mehercule, & condecore Chrysippus depinxit.

Condecoro, as, a. 1. idem ac decoro, decorare, ornare. Terent. in prol. Hec. Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos.

Condeliquesco, is n. 3. liquefarsi. Cato R. R. c. 23. Uti resina condeliquescat.

Con-

Condemnabilis, le, adject. *condannevole*. *Pallad. de Insit. c.* 21. Est nostræ studium non condemnabile Musæ.

Condemnatio, onis, f. 3. *condanna*. *Ascon. in Divin. Ver.* A absolutionis, C condemnationis litera. *Ulpian. l. 5. ff. si ex noxali caus.* Condemnatio pecuniaria.

Condemnator, oris, m. 3. *accusatore*, qui reum peragit. *Tacit. 4. annal.* 66. Claudiæ condemnator. ¶ Item judex qui condemnat. *Tertul. adv. Marc. c.* 9. Delicti interdictor, & condemnator.

Condemnatus, a, um, nom. ex partic. *condannato*. *Cic. 6. Fam. ep.* 6. Nefariorum scelerum condemnati. *Titinnius Velit. apud Non. c. 4. n.* 211. Nunc ejus voti condemnatus, immolavit hostiam, h. e. obnoxius ad præstandum, quod voto promiserat.

Condemno, as, a. 1. idem ac damno, *condannare*, κατακρίνω. *Cic. 1. de Orat.* Ut capitis hominem innocentissimum condemnarent. *Idem Philip. 2. c.* 23. Licinium de alea condemnatum. h. e. lege de alea. *Sueton. Calig. cap.* 38. Quadraginta reos ex diversis criminibus condemnavit. ¶ Extenditur etiam ad accusatorem, ut idem sit, quod reum peragere, vel efficere, ut quis damnetur. *Cic. 2. Ver.* Ego hoc uno crimine illum condemnem necesse est. ¶ Adhibetur item extra forum. *Cic. 2. de Orat.* Ceteros non dubitabo primum inertiæ condemnare, post etiam impudentiæ.

Condenseo, es, a. 2. denseo, *condensare*. *Lucret. lib. 1. v.* 392. Quod se condenseat aer. Al. leg. *condenserat*. quod sit pro *condensuerat*.

Condenso, as, idem ac denso, *condensare*. *Colum. l. 7. cap.* 8. Rursusque ponderibus condensatur.

Condensus, a, um, a. 2. densus, *denso*. *Liv. l. 26. c.* 5. Condensa acies. *Hirt. de bel. Afr. c.* 50. Olivetum crebris arboribus condensum.

Condepso, is, ui, ere, commisceo, manibus subigo, mollio. *Cato de R. R. c.* 41. Hæc bene una condepsito.

Condico, is, xi, ctum, a. 3. *determinare*, יָעַד, Germ. *bestimmen*, Gall. *assiner, determiner*, Hisp. *determinar*, διομολογοῦμαι, est simul dicere, simul determinare, constituere. *Justin. l.* 3. Locum, tempusque coeundi condicunt. *Tacit. de Germ. cap.* 11. Sic constituunt, sic condicunt. ¶ Item denuntiare, *intimare*. *Cic. 1. Fam. ep.* 9. Nam cum mihi condixisset, cœnavit apud me in mei generi Crassipedis hortis. *Sueton. in Tib.* Sexto Claudio libidinoso, ac prodigo seni cœnam ea lege condixit, ne quid ex consuetudine immutaret. Sic *Plaut. Men.* 1. 2. 15. Ad cœnam aliquo condicas foras. ¶ Et cum genit. *Liv. lib.* 1. ex veteri formula: Quarum rerum, litium, causarum condixit Pater Patratus Pop. Rom. Quiritium Patri Patrato Priscorum Latinorum. *Jul. l. Si alienum, ff. de mortis causa donat.* Si alienam rem mortis causa donavero, eaque usucapta sit, verus dominus condicere eam non potest. h. e. repetere, denuntiare restitutionem.

Condictio, f. 3. *intimazione*, προαγγελία, denuntiatio in diem certum ejus rei, de qua agitur. *Fest.* Condicere enim prisca lingua, est dicendo denuntiare. ¶ Speciatim est actio in personam. *Ulpian. in l. actionum genere, ff. de act. & obl.* Actionum genera duo sunt, in rem, quæ dicitur vendicatio, & in personam, quæ condictio appellatur.

Condictitius, a, um, o. 1. 2. quod ad condictionem spectat, ut actio condictitia, qua aliquid condicimus, & repetimus, quæ eadem est, ac condictio. *Ulp. l. Si duo, §. idem Julianus, ff. de jurejur.* Atque ideo neque furti, neque condictitia tenetur.

Condictus, a, um, o. 1. 2. *intimato*, *o stabilito*, διωμολογημένος, quod in commune est dictum, idest quod constitutum, pactum, promissum, denuntiatum est. Sic condicta dies, *Plaut. Curcul.* 1. 1. 5. ¶ Substantive Condictum est, quod in communi est dictum. *Fest.* h. e. promissio, seu pactum mutuum.

Condigne, adverb. digne, *degnamente*, ἀξίως. *Plaut. Aulul.* 3. 4. 6. Condigne me meus gallus gallinaceus perdidit. *Gell. l. 1. c.* 6. Recte, atque condigne locutum esse. Et *l. 14. c.* 4. Condigne mehercule, & condecore.

Condignus, a, um, adject. idem fere ac dignus, *degno*, *condegno*, *conveniente*. *Gell. l. 3. c.* 7. Pulcrum facinus, Græcarumque facundiarum magniloquentia condignum. *Plaut. Mil.* 2. 6. 25. Ibi dum condignam te sectatus simiam.

Condimentarius, ii, m. 2. ἀρτυματοπώλης, qui condimenta conficit, aut vendit, *pasticciere*. Metaphorice *Tertull. de Anima*, c. 3. Doleo, Platonem omnium hæreticorum condimentarium factum.

Condimentarius, a, um, adject. ad condimenta pertinens. *Plin. l. 19. c.* 6. Satureia in condimentariorum genere est.

Condimentum, n. 2. *condimento*, ἄρτυμα, quod ad aliquid condiendum aptum est, vel quo aliquid conditur. *Cic. 2. Fin. c.* 28. Socratem audio dicentem, cibi condimentum esse famem, potionis sitim. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. de Amic. c.* 18. Accedat huc suavitas, oportet, sermonum, atque morum, haudquaquam mediocre condimentum amicitiæ.

Condio, is, ivi, vel dii, ditum, a. 4. *far saporito*, *condire*, רָקַח, Ger. *wurtzen*, Gall. *assaisonner*, Hisp. *adobar*, *guisar*, ἀρτύω, est ea, quæ acerba sunt, suavia, quæ insipida, sapida facere, vel res per se suaves sale, pinguedine, aromatibus, succis suaviores reddere. *Cic. 7. Fam.* Illi herbas omnes ita condiunt, ut nihil possit esse jucundius. ¶ Translate est jucundum, gratumque reddere. *Cic. in Orat.* Omnino duo sunt, quæ condiant orationem, verborum, numerorumque jucunditas. *Id. Att. l. 12. epist.* 40. Hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebamus, in perpetuum amisi.

Condiscipula, æ, f. 1. *condiscepola*, συμμαθήτρια. *Martial. l. 10. epigr.* 35. Hac condiscipula, vel hac magistra, Esses doctior, & pudica Sappho.

Condiscipulatus, us, ui, m. 4. *società di scuola*, societas discipulorum sub uno magistro, συμμαθητεία. *Nepos in Attico*, c. 5. Cum quo a condiscipulatu vivebat conjunctissime.

Condiscipulus, li, m. 2. *compagno ad imparare*, *condiscepolo*, Germ. *schulgesell*, Gall. *condisciple*, *compagnon d' école*, Hisp. *compañero de escuela*, συμμαθητής, qui simul cum aliquo discipulus est. *Cic. 1. Tusc. c.* 18. Dicæarchum vero cum Aristoxeno æquali, & condiscipulo suo, doctos sane homines, omittamus.

Condisco, is, idici, iscere, a. 3. idem quod disco, *imparare*, *assuefarsi*. *Horat. l. 3. od. 2. v.* 3. Pauperiem pati puer condiscat. *Ovid. Heroid. epist. 4. v.* 25. Ars fit ubi a teneris crimen condiscitur annis.

Conditaneus, a, um, adject. *cosa, che si condisce*, ἀρτυτικός, qui conditur, ut pisces conditanei, *Apic. l. 9. in princ. Var. R. R. l. 1. c.* 24. Olivam conditaneam serere. Est autem oliva conditanea vel quæ condiri potest, vel condi, & servari.

Conditio, onis, f. 3. *condimento*, רֶקַח, Germa. *wurtzung*, *salsen*, Gall. *sausse*, *assaison*, Hisp. *adobo*, *guisa*, ἄρτυσις, actus condiendi. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c.* 58. Quo compositiones unguentorum, quo ciborum conditiones, quo corporum lenocinia processerint.

Conditio, onis, f. 3. *condizione*, Germ. *stand*, *weiss*, Gal. *état*, *condition*, Hisp. *estado*, *y condicion*, κατάστασις, actus condendi, sed fere sumitur pro qualitate, modo, ratione, qua aliquid condi, idest fieri aptum est. *Cic. Att. lib. 13. epist.* 1. Ea conditione nati sumus, ut nihil recusare debeamus. *Id. Fam. l. 5. ep.* 18. Legum, judiciorum, temporum conditio impendet. ¶ Est etiam conditio potestas oblata eligendi, seu ut *Donat.* definit in *Ter. And.* 1. 3. 52. pactio certam legem in se continens. *Cic. pro Arch.* Præmium ei tribui sub ea conditione, ne quid postea scriberet. *Ter. Heaut.* 2. 3. 85. Harum duarum conditionum utram malis vide. Hinc Conditionem offerre, proponere, statuere, recusare. Stare conditionibus, fugere a conditionibus, &c. *Cic. l. 16. Fam. ep. 12. & al.* ¶ Itaque conditiones dicuntur leges pacis. *Liv. l. 7. B. Pun.* Est ejus qui dat, non qui petit, conditiones dicere pacis. ¶ Sumitur & pro conjunctione sponsaliorum, & nuptiarum. *Suet. Galb. c.* 5. Remansit in cœlibatu neque sollicitari ulla conditione amplius potuit, *da nuovo partito*. *Cic. pro Cal. c.* 15. Habes hortos ad Tiberim: ac diligenter eo loco præparasti, quo omnis juventus natandi causa venit: hinc licet conditiones quotidie legas, *partiti*. V. & *Suet. Aug. c.* 69. ¶ Item pro invitatione ad cœnam. *Martial. l. 11. epigr.* 52. Cœnabis belle, Juli Cerealis, apud me. Conditio est melior si tibi nulla, veni. ¶ Item obsceno sensu pro inguinibus. *Lamprid. in Heliogab. c.* 5. Habebat, qui ei bene vasatos perquirerent, ut eorum conditionibus frui posset. ¶ Denique conditio est creatio apud *Tertul. de hab. mulier. c.* 8. Dei conditio est thus & merum.

Conditionalis, & le, o. 3. *condizionale*, ὑποθετικός, quod conditionem habet adjunctam, ut conditionalis venditio, *l. g. 4. Dig. de in diem addict.* Datio conditionalis, *Ulp. l. 9. Dig. de adimend. legat.* Conditionalis comminatio, *Tertull. adv. Jud. c.* 13. ¶ Conditionales in leg. *Scripturas*, *Cod. qui potior. in pign.* genus sunt tabulariorum, *Notar.*

Conditionaliter, adv. *con condizione*, ὑποθετικῶς, sub conditione. *Just. de leg. §. longe magis.* Sed si conditionaliter enuntiata fuerit causa.

Conditicius, a, um, o. 1. 2. *cosa riposta*, *e serbata*, גָּנוּז, Germ. *das behalten gelegt ist*, Gal. *gardé*, Hisp. *guardado*, quod conditum est, & servatur in aliquo loco. *Col. l. 8. c.* 8. Duobus, aut tribus modo mensibus accipiant conditicia cibaria. Si ducas a condio, conditicius est qui condiri potest, vel condimento præparatus.

Conditivum, i, n. 2. cibus repositus, seu conditus, vel locus in quo cibi conduntur. *Cato*, *Varro*, & *Col.* Item *Macrob. lib. 2. Saturn. c.* 15. & 16. ¶ Pro sepulcro *Senec. epist.* 60. Qui vero latitant, & torpent, sic in domo sunt, quomodo in conditivo.

Conditivus, a, um, o. 1. 2. *ciò, che è atto a conservarsi*, Germa. *das zu behalten ist*, Gal. *chose bonne a garder*, Hisp. *cosa buena a ser guardada*, ἀποθέσιμος, quod apte condi, & servari potest. *Col. l. 7. c.* 9. Conditivis cibis sustinendæ sunt.

Conditor, m. 3. *facitore*, יוֹצֵר, Ger. *macher*, Gal. *faiseur*, Hisp. *hazedor*, δημιουργός, a condo, qui aliquid facit, componit, alicujus rei auctor est. *Cic. pro Cluent.* Atque etiam ipse conditor totius negotii Guttam aspergit huic Bulbo. *Ovid. 2. Trist. v.* 414. Conditor historiæ. *Plin. l. 7. c.* 30. Thucydides conditor rerum. *h. e.* historiæ scriptor. *Florus l. 1. c.* 1. Et urbis & imperii conditor Romulus. ¶ Conditor, oris, a condio, qui condit, ὀψαρτυτής. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. Conditores, instructoresque convivii.

Conditorium, ii, n. *ripostiglio*, Germ. *behalter*, ἀποθήκη, locus, in quo aliquid reponitur, ut Conditorium muralium tormentorum, idest, repositorium machinarum, *Marcellin. l. 18. c.* 22. ¶ Speciatim sumitur pro sepulcro, vel pro capsa, in qua mortui conduntur. *Petron. Satyr.* In conditorium etiam prosecuta est defunctum. Adde *Suet. Aug. c.* 18. & *Calig. c.* 52.

Conditrix, icis, f. 3. quæ condit, & facit. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c.* 11. Luna mortalium corporum & auctor, & conditrix. *Apul. Apol. p.* 285. Paupertas prisca apud secula omnium civitatum conditrix.

Conditum V. in Conditus.

Conditura, æ, f. 1. a condo, structura, *fattura*, ut vitrorum conditura. *Petron. Satyr. p.* 85. ¶ Conditura, æ, a *condio*, idem quod condimentum, *condimento*. *Senec. l. 3. de Ira*, c. 15. Liberos illi epulandos apposuit, subinde interrogans, an placeret conditura. Adde *ep.* 69.

Conditus, us, ui, m. 4. idem quod conditura, a condio. *Colum. l. 2. c. ult.* Uvas, itemque olivas conditui legere licet.

Conditus, us, m. 4. condendi, idest fabricandi actus, *fattura*. *Apul. Apol. p.* 289. Veteranorum militum novo conditu splendidissima colonia sumus. *Censorin. de die Nat. c.* 4. Qui in conditu Thebarum Cadmo fuerint adjumento.

Conditus, a. 1. 2. *condito*, מְרֻקָּח, Ger. *wolschmeckend*, Gal. *confy*, *assaisonné*, Hisp. *adobado*, ἠρτυμένος, partic. pass. a condior, iris. *Cic. 3. de Or.* Unguentis minus diu nos delectari summa, & acerrima suavitate conditis, quam his moderatis. ¶ Et translate. *Cic. Attic. lib.* 13. Nec id solum, sed bene cocto, & condito sermone bono. *Cic. 2. de Or. cap.* 56. Nec apud populum gravior oratio, neque lepore, & festivitate conditior.

Conditus, a, um, *riposto*, *nascosto*, κρυφαῖος, reconditus, repositus, partic. a condor. *Cic. pro Mur.* Ut ei jam exploratus, & domi conditus Consulatus videretur. ¶ Item ædificatus, constitutus. *Cic. 1. Tusc.* Homerus fuit, & Hesiodus ante Romam conditam. Item comparatus, inventus, compositus. *Hor. l. 1. sat. 5. v.* 92. Locus a Diomede conditus. *Virg. Ecl.* 10. *v.* 50. Chalcidico condita versu carmina. ¶ Item sepultus. *Val. Flacc. l. 5. v.* 198. Conditus tumulo. ¶ Conditum, i, n. 2. Condita dicebantur annonariæ species, quæ in civitatibus conditæ servabantur sustinendo militi, aut comitatui Principis, *magazzini*. Militaria condita *Spartian.* vocat in *Adrian. cap.* 11. V. ibi *Casaub.*

Condo, dis, didi, ditum, a. 3. *ascondere*, *riporre*, אָצַר, Ger. *verbergen*, Gall. *cacher*, Hisp. *encerrar*, *esconder*, ἀποτίθημι, est reponere, a cum, & do. *Cic. de nat. Deor.* Neque homines murium, ac formicarum causa frumentum condunt. *Id. in Verr.* Literas in ærario sanctiore condi imperavit. ¶ Item claudere, tegere. *Cic. 7. Ver.* Atque in carcerem condi imperavit. *Virg. 2. Æn.* Nota conduntur in alvo. ¶ Item ædificare. *Cic. de Div.* Qui Resp. constituerunt, qui urbes condiderunt. ¶ Item instituere, vel stabilire. *Cic. pro Domo*, Rempublicam condere meo dicestu, quam omnium interitu occidere malui. ¶ Item componere, vel scribere. *Cic. 1. ad Att.* Quoniam Græcum poema condidit. *Id. 2. de Leg.* Ad salutem civium conditas esse leges. ¶ Item sepelire. *Cic. de Leg. l. 2. c.* 22. Condere in sepulcro. ¶ Hinc eleganti translatione ponitur pro finire, ut condere secla, *Lucan. lib. 3. in fin.* Condere diem, *Horat. l. 4. od.* 5. Condere soles, *Virgil. Ecl. 6. v.* 52. Condere lustra, *Cic. l. 2. de Orat. c.* 66. ¶ Huc male quidam trahunt illud *Virgil. Ecl. 6. v.* 6. Namque super tibi erunt, qui dicere laudes, Vare, tuas cupiant, & tristia condere bella. Nam ibi condere est pro scribere, seu componere, ut recte *Serv.* interpretatur. ¶ Condere verbum, est effingere, componere, apud *Varr. l. 6. de L. L. circ. princ.*

Condocefacio, a. 3. *instruere*, *ammaestrare*, *assuefare*, συνεθίζω, instruo, assuefacio. *Cic. 5. Tusc. c.* 31. Eumque condocefaciat, ut ea, quæ bona, malave videantur, possit contemnere.

Condocefactus, a, um, adject. nom. ex particip. *insegnato*, *ammaestrato*.

Cic.

Cic. l. 2. *de Nat. Deor. c.* 64. Belluæ domitæ, & condocefactæ.

Condocĕo, ces, a. 2. doceo, *insegnare*, *ammaestrare*. *Hirt. de Bel. Afric.* c. 19. Frænato equo uti condocuerat.

Condoctor, oris, m. qui simul cum alio docet. *August. l.* 1. *Confession. c.* 9. *extr.* Si in aliqua quæstiuncula a condoctore suo victus esset.

Condoctus, a, um, nom. ex particip. *ammaestrato*. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 3. Condocta dicta ad falaciam. *Et paulo inferius:* Ædepol condoctior sum, quam &c.

Condolĕo, es, & Condolesco, is, ui, itum, ere, idem omnino quod doleo, *dolere*, *dolersi*. Ac si pro simul doleo, συμπάσχειν, usurpetur, barbarum est. *Cic. Tusc.* 2. *c.* 22. Si pes condoluit, si dens, ferre non possumus. *Id. l.* 1. *Acad. c.* 10. Cum perturbationem ex homine non tollerent, naturaque & condolescere, & concupiscere dicerent.

Condolĭum. V. Condalium.

Condŏmo, as, ui, itum, are, idem quod domo, *domare*. *Prudent. hym. Jejunant. v.* 98. Veteresque nugas condomare, ac frangere.

Condonatĭo, f. 3. donatio, *donazione*. *Cic.* 2. *Ver. c.* 4. Bonorum, possessionumque contra omnium instituta adjectio, & condonatio.

Condonātus, a, um, adject. idem quod donatus, *donato*. *Cicer. pro Planc. c.* 31. Datus est tibi ille, condonatus ille. *Aurel. Vict. Vir. illustr. c.* 4. Patriis lacrymis condonatus. h. e. dimissus.

Condŏno, as, a. 1. idem quod dono. *Cic. in Off. l.* 2. *c.* 22. Cum aliis adimuntur, aliis condonantur pecuniæ. ¶ Est etiam remittere, ignoscere, *perdonare*, ut condonare crimen, *Id. pro Mil. c.* 2. Sic condonare aliquem alicui, est, in alicujus gratiam alicui ignoscere. *Cæs. B. G. l.* 1. *c.* 20. ¶ *Ter. Phorm.* 5. 7. 54. accusativo rei jungit: Argentum quod habes, condonamus te. V. etiam *Eun. prol. v.* 17.

Condormĭo, is, n. 4. *dormire insieme*, συγκαθεύδω, simul dormio. *Plaut. Most. act.* 2. *sc.* 2. Abimus omnes cubitum, condormivimus.

Condormisco, is, n. 3. dormio. *Plaut. Rud.* 2. 7. 13. Da mihi aliquid loci, ubi condormiscam parum.

Condrillon, n. 2. vel condrilla, f. 1. χονδρίλλη, herba caule, & flore agresti intubo similis. *Plin. l.* 22. *c.* 22.

Condris, f. 3. sive potius chondris, herba, nonnullis pseudodictamum, dictamo folio similis, ramulis minoribus. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Conducenter V. Condecenter.

Conducibĭlis, & le, o. 3. utilis, *utile*, *giovevole*. *Plaut. epid.* 2. 2. Sententia conducibilis. *Auct. ad Herenn. l.* 2. *c.* 14. Utrum fuerit conducibilius.

Condūco, is, uxi, uctum, a. 3. *congregare*, *condurre*, הוליך, Germ. *begleiten*, Gal. *amener*, *conduire*, Hisp. *lievar*, ἐπάγω, duco. *Plaut. Epid.* Me jussit senex conducere aliquam fidicinam sibi huc domum. *Cic.* 2. *de Inv.* Tunc Crotoniatæ publico de consilio virgines unum in locum conduxerunt. ¶ Item ad tempus emere, rem aliquam utendam pretio accipere, operam alicujus hominis mercede comparare, *pigliar ad affitto*, *pigliar a lavorare*. *Cic. pro Cal.* Domum conduxit in Palatio. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 14. Vectigalia de Censoribus conduxerunt. ¶ Item redimere, seu aliquam rem faciendam suscipere propter pretium, seu mercedem. *Cic.* 2. *de Div.* Qui columnam illam de Cotta, & de Torquato conduxerant faciendam. ¶ Conducere lac, pro coagulare. *Colum. l.* 7. *c.* 8. Lac plerumque cogi debet agni, aut hædi coagulo, quamvis possit & agrestis cardui flore conduci. ¶ Aliquando sumitur pro conjungere. *Valer. Flacc. lib.* 1. *v.* 479. fissaque fluctu vel pice, vel molli conducere vulnera cera. *calafatare*.

Condūcit, ebat, imp. 3. *esser utile*, συμφέρει, utile est, cum dat. personæ, vel rei. *Cic.* 1. *Fam.* Quæ maxime cum mihi, tum etiam Reipub. rationibus putem conducere. ¶ Vel cum accus. rei cum *ad*. *Cic.* 1. *Offic.* Conducat id, necne, ad vitæ commoditatem. ¶ Vel absolute. *Id.* 5. *Fam. ep.* 19. Ea maxime conducunt, quæ sunt rectissima. ¶ Vel cum accus. addita præposit. *in*. *Plaut. Capt.* 2. 3. 26. Quod in rem conducit tuam. ¶ Vel cum infinito. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 1. Rationibus nostris conducit, id fieri.

Conductĭo, f. 3. *il prendere sopra di se*, μίσθωσις, redemptio. *Cic. pro Cæc. c.* 32. Cum idem ex eadem conductione fuerit in fundo. ¶ Item collectio. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 40. Quare in longis argumentationibus ex conductionibus, aut ex contrario complecti oportet.

Conductitius, a, um, o. 1. 2. *che è solito condursi*, שכור, Germ. *das man bestellt*, Gall. *qu'on prend à louage*, Hisp. *alquiladero*, μισθωτός, quod conduci solet, vel quod jam conductum est. *Plaut. Epid.* 2. 3. 8. Apœcidi quomodo ostendam fidicinam aliquam conducticiam. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 17. Aut mercenariis, & conducticiis operis liberorum.

Conductor, oris, m. 3. μισθωτής, qui rem aliquam, aut operam alicujus pecunia conducit, item qui pretio opus aliquod faciendum suscipit. *Cic.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. Sepsum ejus operis H. S. XVI. conductorem fuisse. Sic *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. Conductorem locatori opponit.

Conductrix, icis, f. quæ aliquid ab alio locatum conducit. *In Cod.* 5. 12. 18. Mortua conductrice.

Conductum, i, n. res, vel locus pretio conductus. *Senec. de benef.* 7. 5. Nec conductum meum, quamquam sis dominus, intrabis.

Conductus, a, um, o. 1. 2. *tolto a prezzo*, μεμισθωμένος, particip. a conducor. *Cic. pro Sext. c.* 17. Erat autem contentio, non cum victore exercitu, sed cum operis conductis. *Id. pro Mur.* Mercede conducti obviam Candidatis issent. ¶ *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 18. Mercede diurna conductum pavit: *preso a giornata*. *Id. l.* 1. *sat.* 2. Nummi conducti. *danari presi a interesse*. ¶ Pro congregato, seu in unum locum ducto. *Tacit. Annal.* 15. *c.* 26. Auxilia regum in unum conducta. *Lucret. l.* 1. *v.* 650. Acrior ardor enim conductis partibus esset, Languidior porro disjectis.

Condūlus, vel Condylus, i, m. 2. κόνδυλος, idem ac condalium, idest, anulus, a voce Græca, quæ allata est. Sed fortasse est instrumentum illud, quo sutores utuntur, ne digitos offendant, quod prisci etiam symbolum, & ungulum dixerunt. *Plin. l.* 33. *c.* 1. *Martial. lib.* 5. *epigr.* 79. *ad fin.* Parvi tibia condyli sonabit. h. e. quæ parvum habet foramen instar condyli. Alii putant, intelligi Tibicinem nomine Condylum.

Conduplicatĭo, onis, f. 3. *raddoppiamento*, ἀναδιπλασιασμός, duplicatio. *Plaut. Pœn.* 5. 5. 18. Quid hoc est conduplicationis? quæ hæc congeminatio? ¶ Item Figura verborum, qua idem vocabulum bis repetitur: ut *Vivis, & vivis non ad deponendam, sed ad confirmandam audaciam*. *Auct. ad Herenn.* 4. 28. Conduplicatio est ejusdem unius, aut plurium verborum iteratio.

Conduplĭco, a. 1. idem quod duplico, *raddoppiare*. *Ter. Phorm.* 3. 2. 31. Hoc tibi, quod bene promeritus fueris, conduplicaverit.

Condurdum, n. 2. herba solstitialis, flore rubro, quæ e collo suspensa strumas comprimit. *Plin. l.* 26. *c.* 5.

Condūro, as, are, durum facio, *indurare*. *Lucret. l.* 6. *v.* 968. Humor aquæ porro ferrum condurat ab igni.

Condus, m. 2. *dispensiero*, ταμίας, qui condendis cibis præpositus est, quemadmodum promus, qui cibum promit. Cæterum quia ejusdem fere officium esse solet cibos promere, & recondere, factum est, ut qui ei muneri præesset, composito nomine *condispromus*, vel *promuscondus* diceretur. *Plaut. Pseud. act.* 2. *sc.* 2. *v.* 14. Condispromus procurator peni.

Condylōma, atis, n. 3. κονδύλωμα, morbus S. Fiacrii, tuberculum insanabile, quod nascitur circa coronam podicis, sanguinem jugiter profundens, a similitudine condylorum, hoc est, nodorum, qui in digitis, stricta in pugnum palma, eminent. *Cels. l.* 6. *c.* 18.

Condylus, m. 2. *giuntura*, *nodo delle dita*, κόνδυλος, junctura, & nodus articulorum in digitis eminens. *Martian. l.* 1. Complicatisque in condylos digitis vulnerabat. h. e. pugnis.

Cone, es, f. 1. ins. Mysiæ, ad ostia Istri. *Lucan. l.* 3.

Confabrĭcor, d. 1. fabricor, *fabbricare*. *Gell. l.* 3. *c. ult.* Confabricatus, commolitusque magis est originem vocabuli C. iste Bassus, quam enarravit.

Confabulatĭo, f. 3. ὁμιλία, sermo, colloquium, *colloquio*. *Symmach. l.* 9. *ep.* 89. Epistolæ confabulationem præsentis imitentur.

Confabulātus, us, ui, m. 4. idem quod confabulatio. *Sidon. l.* 9. *ep.* 11. *ad fin.* Hos eloquii tui claritas artifice confabulatu dum compellit, &c.

Confabŭlo, as, a. 1. & confabulor, aris, d. 1. *favellare*, שיח, Germ. *gespraech*, *halten*, Gall. *discourir ensemble*, Hisp. *hablar con otro*, συμλαλέω, colloquor. *Plaut. Most.* 2. 2. 78. Illisce hodie hanc confabulabunt tabulam. Ita quidam Lexicographi. Sed legendum *Conturbabunt*. *Id. Cistell.* 4. 2. 77. Sed ego rem magnam tecum confabulari volo.

Confacio, is, a. 3. simul facio. *Festus*. ¶ Afferri solet etiam locus *Lucretii l.* 2. *v.* 903. sed varia ibi est lectio.

Confamŭlor, d. 1. *servire insieme*, συνδουλεύω, simul famulor. *Macrob. Satur. l.* 1. *c.* 17. *sub fin.* Hylen, naturamque significant confamulantes.

Confarreatĭo, f. 3. idem ac farreatio, idest, sacrificium, cui farreum libum adhibebatur, quo matrimonium contrahebatur, sicut *diffarreatio*, quo dissolvebatur. *Plin. l.* 18. *c.* 3. Quin & in sacris nihil religiosius confarreationis vinculo erat. ¶ Sed hujusmodi matrimonii, aut divortii genus solis Sacerdotibus erat in usu. *Boet. in Top. Cic. Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 1. *c.* 9.

Confarreātus, o. 1. 2. consociatus, sacris nuptiis junctus, per confarreationem. *Apul. l.* 5. *A. A.* Sororem tuam, & nomen, quo censeris, confarreatis nuptiis conjugabo. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 16. Patricios confarreatis parentibus genitos &c.

Confarrĕo, as, are, verbum habens usum in ritu confarreationis, & significat, litato farre matrimonio jungi. *Tacit. Annal.* 4. *c.* 16. Assuetudinem confarreandi. *Apul. l.* 10. *Metam.* Mulieris Matrimonium confarreaturus.

Confatālis, o. 3. συνειμαρμένος, quod eadem fati necessitate tenetur. *Cic. de Fato*, *c.* 13. Copulata enim res est, & confatalis.

Confectĭo, onis, f. 3. effectio, *fattura*. *Cic.* 2. *de Or.* Erat enim historia nihil aliud, nisi annalium confectio. ¶ Item absolutio, *terminazione*. *Cic.* 14. *Phil.* Confectio hujus belli est D. Bruti salus. ¶ Item comminutio, *macinazione*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quæ confectio etiam a lingua adjuvari videtur. ¶ Item collectio. *Cic. pro Flacc. c.* 9. Confectio tributi.

Confector, oris, m. 3. qui conficit, & ad finem perducit. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 20. Totius belli confector. *Id. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 15. Ignis confector, & consumptor omnium. ¶ Item qui bestias elidit, bestiarius. Vet. Gloss. Confector, ἀναιρέτης, κυναγός. *Sueton. August. c.* 43. Confectores bestiarum. ¶ Hos eosdem Confectuarios vocari in veteri Inscript. observat *Scalig. ad l.* 4. *Manilii*, *p.* 286.

Confectrix, icis, f. 3. quæ conficit. *Lactant. l.* 7. *c.* 11. *ex incerto Ciceronis loco*: Confectrix omnium rerum vetustas. h. e. quæ conficit, & consumit.

Confectūra, æ, f. 1. confectio. *Plin. lib.* 33. *c.* 13. Reliqua confectura eadem, quæ & chrysocollæ. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Confectura mellis.

Confectus, a, um, nom. ex particip. *perfezionato*, *ridotto a fine*. *Cic. Attic. l.* 8. *ep.* 4. Confecta res est. *Attic. l.* 4. *c.* 14. Itinere ex sententia confecto. ¶ Item debilitatus. *Cic. in Pis. c.* 34. Summa senectute confectus. *Ter. And.* 2. 1. 5. Confectus cura. *Cic. in Pison.* Confectus plagis. Sic Gladiator confectus, & saucius, *Id. l.* 2. *de Orat. c.* 11.

Confercĭo, is, ersi, ertum, a. 4. compleo, *empire*, מלא, Germ. *voll schoppen*, Gall. *farcir*, *entasser*, Hisp. *embutir*, ἐμπίπλημι, compleo, ex con, & farcio. *Plin. l.* 12. *c.* 15. Myrrham passim a vulgo coemptam in folles conferciunt.

Confĕro, confers, contuli, collatum, a. anom. *portare in un luogo*, συμφέρειν, proprie est in unum ferre, congerere. *Col. l.* 1. Sit utrique proximum horreum, quo conferatur rusticum instrumentum. ¶ Hinc translate usurpatur pro ponere, adhibere, ut conferre ingenium, curam, studium, operam, diligentiam, laborem in aliquam rem. *Cic.* 2. *Offic.* Omnes meas curas, cogitationesque in eam conferebam, & alibi. ¶ Item tribuere. *Cic. pro Planc.* In quam ego multa, & magna officia contuli. ¶ Et pro imponere, *addossare*. *Plaut. Amph.* Ne posterius in me culpam conferas. *Liv. l.* 5. *c.* 11. Conferre causam in alterum, *dar la colpa*. ¶ Item proferre, *allungare*. *Plaut. Men.* Propera Menæchme, fer pedem, confer gradum. ¶ Item conjungere. *Virg.* 6. *Æn.* Juvat usque morari, & conferre gradum. idest, gradum conjungere, & æquis passibus incedere. ¶ Hinc translate dicimus, Pedem conferre, manum, arma, signa, castra, pro congredi, pugnare, *combattere*. *Cic. pro Planc.* Non possum magis pedem conferre, ut ajunt, aut propius accedere. *Id. pro Font.* Partim qui cum ipso M. Fontejo ferrum, ac manus contulerunt. *Id. in Pison.* Signa contulit cum Alexandrinis. ¶ Apud *eund.* 2. *Divin.* Castra castris conferre, est, e regione castrametari: *accamparsi in faccia al nemico*. ¶ Item comparare, *paragonare*. *Cic.* 1. *Offic.* Tamen ne minima quidem ex parte Lycurgi legibus, & disciplinæ conferendi sunt. *Id.* 2. *Acad.* Quem cum eo conferre possumus non modo ingenii magnitudine, sed etiam animi? ¶ Item communicare, *conferire*. *Cælius Cic.* 8. *Fam.* Te videre, & omnia intima tecum conferre discupio. *Cic.* 1. *Fin.* Quotidieque inter nos ea, quæ audiebamus, conferebamus. ¶ Item confugere, *ricorrere*. *Cic. ad Q. Fr.* Te ad Crassum, & ad Calidium conferas, censeo. ¶ Conferre capita est deliberandi causa convenire. *Cic.* 5. *Verr.* 2. 22. Conferrent viri boni capita, de commissatione loquerentur, inter se se. ¶ Præterea significat aliquo ire, proficisci. *Cic. pro Flac. c.* 21. Romam se contulit. ¶ Translate *Cic. in Bruto*, *c.* 81. Ad amicitiam meam se contulit. Et *pro Arch. c.* 7. Conferre se ad studia litterarum, *applicarsi*. ¶ Item differre. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 1. (al. 2.) omnia in mensem Martium collata sunt. ¶ Conferre verba ad rem, apud *Ter. Eun.* 4. 6. 4. *venir dalle parole ai fatti*. ¶ Frequenter de pecuniis dicitur, quæ ad usum aliquem contribuuntur. *Nepos in Attico c.* 8. Id facile effici posse arbitrati sunt, si & principes illius ordinis pecunias contulissent. ¶ Interdum est transmutare, vertere, *trasformare*. *Ovi. Met.* 4. *v.* 277. Quem nymphæ pellicis ira contulit in lapidem.

Conferrumĭno, idem, ac ferrumino, conglutino, *attaccare*, *incollare*. *Plin. l.* 27. *c.* 8. *ad fin.* Conferva appellata a conferruminando.

Confert, ebat, imp. anom. *esser utile*, *giovare*, utile est, valet, prodest, cum accus. & præp. Ad. *Col. l.* 1. Cæterum ad æstivos temperandos calores plurimum conferunt salientes rivi.

Conferte, adverb. idem quod confertim. *Ammian. l.* 31. *c.* 15. Conferte in cuneum desciverunt ad Barbaros.

Confertim, adverb. *in un mucchio*, *insieme*, ἀθρόως, dense. *Liv. l.* 31. *c.* 43.

cap. 45. Confertim pugnant, & caedunt. Ammian. lib. 4. c. 25. Aliquoties confertius resistentes.

Confertus, a, um, o. 1. 2. pieno, denso, ἀθρόος, plenus, a confercior. Cic. Fin. c. 20. Vita denique conferta voluptatum omnium varietate. ¶ Item densus, condensatus. Caes. Neque a tanta multitudine conjecta tela conferti vitare poterant. Hinc compar. confertior, & sup. confertissimus. Liv. l. 9. c. 27. Praeterquam quod confertiores steterant. Id. l. 2. c. 12. & 35. In confertissima turba prope Regium tribunal constitit.

Conferva, ae, f. 1. muscus, vel potius spongia aquarum dulcium, aut herba villosae densitatis, ac fistulosae, a conferruminando, quia ossa confracta sanat. Peculiaris est Alpinis fluminibus. Plin. l. 27. c. 8.

Confervefacio, is, ere, fervere facio. Lucret. l. 6. v. 352. Aurumque repente Confervefacit.

Conferveo, es, n. 2. bollire insieme, simul ferveo. Cels. 8. 10. Confervent ossa mota, aut soluta. Adde Pallad. l. 1. tit. 35.

Confervesco, is, bui, n. 3. bollire, bollire insieme, ζέω, simul ferveo. Colum. l. 12. c. 25. Nec postea tangitur, dum confervescat. Cels. l. 8. c. 10. Siquando ossa non conferbuerint. ¶ Translate pro incalesco. Hor. l. 1. sat. 2. Mea cum conferbuit ira.

Confessio, f. 3. confessione, הודיה, Ger. bekantnus, ἐξομολόγησις. Cic. 6. Verr. Convincitur a testibus, urgetur confessione sua. Confessionem facinoris tormentis exprimere, & Cruciatu confessionem exprimere, Suet. Tiber. c. 19. & Galb. c. 10.

Confessorius, a, um, o. 1. 2. ut Confessoria actio, quae verbis affirmantibus est concepta, vel quae lege Aquilia in confitentem reum datur. l. 8. Dig. t. 5. l. 2.

Confessus, a, um, o. 1. 2. chi ha confessato, ὁμολογήσας, particip. a confiteor, active sumptum. Ovid. 2. de Pont. eleg. 2. Non est confessi causa tuenda rei. ¶ Reperitur etiam passive, pro re clara, manifesta, & de qua nulla est controversia. Cic. 5. Ver. c. 56. Confessa res est, & manifesta. ¶ Dicitur etiam ex confesso, h. e. sine controversia, per comun parere, o confessione. Quintil. l. 3. c. 5. Vituperare, quae ex confesso sunt turpia. ¶ In confessum venire, h. e. omnium confessione comprobari. Plin. l. 10. ep. 85. ¶ In confesso esse, pro manifestum esse, ac indubitatum. Seneca l. 3. de Benef. c. 11. parentum in confesso sunt merita. ¶ Sic pro confesso habere, Lactant. l. 2. c. 8.

Confestim, adv. idem ac statim, quasi confertim, idest, confertis, seu condensatis gressibus, παραχρῆμα, παραυτίκα, εὐθέως, subito, senza dimora. Cic. Philip. 5. c. 12. Sine ulla mora, & confestim rem gerere.

Confibula, ae, f. 2. instrumentum in torculari, quo dehiscentes arbores comprimuntur. Cato c. 12. de re rust. Confibulas ligneas, queis arbores comprimat, si dehiscent, & cuneos sex.

Conficiens, entis, nom. particip. efficiens, chi fa, ut causa conficiens, quae & efficiens dicitur. Cic. in Partit. c. 26. Id. pro Flac. c. 19. Civitas conficientissima literarum. h. e. quae omnia scribit quae agit. Al. tamen leg. Conficiendarum literarum diligentissima. Id. 5. Fin. Haec cum corporis bona sint, eorum conficientia certe in bonis numerabimus. Verum hoc loco non nominis, sed participii more construitur.

Conficio, is, eci, ectum, a. 3. idem ac facio, fare. Cic. 3. de Orat. Sed anulum, quem haberet, pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse. Id. Att. l. 5. Iter conficiebam aestuosa, & pulverulenta via. ¶ Sic conficere mandata, eseguire. Cic. 9. Phil. Mandata nostra conficere cupiens. ¶ Item perficere, transigere, expedire, sbrigare, finire. Cic. 3. Fam. Nisi jam nunc omnia negocia cum summa tua dignitate diligentissime confecissem. Id. ad Q. Fr. De nostra Tullia spero cum Crassipede nos confecisse. Id. 2. de nat. Deor. Saturni stella triginta fere annis cursum suum conficit. Sic, conficere prope centum annos, Id. in Orat. c. 52. ¶ Item conterere, tritare, ridurre in polvere. Cic. 2. de nat. Deor. Eorum adversi acuti morsu dividunt escas, intimi autem conficiunt. ¶ Apud Colum. 5. 6. conficere cibaria est digerire. ¶ Item consumere. Cic. pro Marcello, Nihil est enim opere, aut manu factum, quod non aliquando consumat, aut conficiat vetustas. Idem pro Flac. Patrimonium satis lautum, quod hic nobiscum conficere potuit, Graecorum conviviis maluit dissipare. ¶ Item excruciare, tormentare. Cic. in Fam. Quae me ita conficiunt, ut ii voluerunt, &c. Id. Conficior, venisse tempus, &c. Id. Nihilominus eis conficior curis, ut, &c. Id. 3. Offic. Ne ipse frigore conficiatur. ¶ Interdum est comparare. Cic. pro Flac. c. 9. Duae rationes conficiendae pecuniae, aut versura, aut tributo. Id. Attic. l. 8. ep. 11. Conficere exercitum. ¶ Conficere feras, pro occidere. Lamprid. in Commodo c. 13. Virium ad conficiendas feras tantarum fuit, ut elephantum conto transfigeret. ¶ Ad obscoenum sensum transtulit Sueton. in Ner. c. 29. ¶ Conficere aliquem verbis, pro refutare, seu vincere. Plaut. Pseud. 1. 5. 49. Sic conficere Virginem. h. e. in sententiam trahere, Ter. Eun. 5. 4. 6. ¶ Conficere reditum alicui, apud Cic. Fam. 9. ep. 13. h. e. curare ut aliquis redeat. ¶ Pro concludere. Cic. 2. de Invent. Ex quo conficitur, ut &c. ne siegue.

Confictio, onis, f. 3. simulatio, figmentum, finta. Cic. pro Rosc. Am. c. 13. Criminis confictionem accusator Erucius suscepit.

Confictito, as, are, frequentat. a Confingo. Naevius apud Varr. l. 6. L. L. n. 6.

Confictor, oris, qui fingit. Paulin. Nolan. ep. 21. (al. 24.) n. 4. ad Amandum Manichaeus veri Creatoris negator, falsique confictor.

Confictus, o. 1. 2. fictus, simulatus, ut Confictae lacrymae. Ter. Andr. 3. 3. 26.

Confidejussor, m. 3. Ulp. D. l. 46. tit. l. 10. Et omnes confidejussores praesto sint.

Confidens, tis, o. 3. sicuro di se stesso, θαρραλέος, qui sibi confidit. Plaut. Capt. 3. 5. 8. Decet innocentem servum, atque innoxium confidentem esse. ¶ Sed fere in malam partem accipitur pro temerario, impudenti, improbo, audace, sfacciato. Cic. 3. Tusc. c. 7. Qui fortis est, idem est fidens, quoniam confidens mala consuetudine loquendi in vitio ponitur, ductum verbum a confidendo, quod laudis est. Ter. Phorm. 1. 2. 73. Homo confidens, qui (illum Dii omnes perdant) hoc consilium, quod dicam, dedit. ¶ Hinc comp. confidentior, & sup. confidentissimus. Virg. 4. Georg. v. 445. Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras jussit adire domos? Gell. lib. 10. cap. 26. Quod est nimium confidentius. ¶ Confidens animi, Sueton. in Domit. c. 12. ad fin.

Confidenter, costantemente, בטחה, Germ. vertrauvolich, Gall. asseurement, Hisp. atrevidamente, θαρραλέως, constanter. Plaut. Quae non deliquit, decet audacem esse confidenter. Cic. pro Cael. c. 19. Dicam jam confidentius. Auctor ad Heren. l. 2. c. 5. Confidentissime alicui resistere. ¶ Saepe est audacter, sfacciatamente. Id. l. 1. c. 5. Confidenter, malitiose, flagitiose factum.

Confidentia, ae, f. 1. constantia, costanza. θάρσος. Cic. de Rep. Duas sibi res, quominus in vulgo, & in foro diceret, confidentiam, & constantiam defuisse. ¶ Saepe est audacia cum improbitate conjuncta, temerità. Cic. pro Caec. Quasi vero aut in judicio possit idem improbitas, quod in vi confidentia. ¶ Ponitur & pro duritia, patientia. Plaut. Asin. 3. 23. Scapularum confidentia freti.

Confidentiloquus, o. 1. 2. θαρσύγλωττος, confidenter loquens. Hinc comp. confidentiloquior. Plaut. Trin. 1. 2. 164. Neque argutum magis, neque confidentiloquius.

Confido, is, fisus sum, & aliquando confidi, confidarsi, sperare, בטח, Ger. vertrauwen, Gal. se fier, Hisp. fiarse, θαρρέω credo, certus sum, nihil dubito, fidem in aliquo repositam habeo, jungiturque verbis tam praesentis, quam praeteriti, & futuri temporis. Cic. 6. Verr. Quoniam probatam rationem officii mei vobis esse confido. Id. in Offic. A Cratippo haec te assidue audire confido. Id. 3. Tusc. Quem te & opto esse, & confido futurum. ¶ Construitur etiam cum dativo. Cic. 3. de Leg. Vir excellens, & fortis confidere sibi debet, & suae vitae & actae, & consequenti. idest, se ipso niti. ¶ Et cum ablat. Cic. Tusc. 5. c. 14. Corporis firmitate, & fortunae stabilitate confidere. ¶ Et addita praepositione. Caes. l. 2. B. C. c. 5. Confidere de salute. Hirt. de B. Afric. c. 19. Qui in illorum sibi confideret multitudine. ¶ Confiderunt, pro confisi sunt est apud Liv. l. 44. c. 13.

Configo, is, ixi, ixum, a. 3. conficcare, collocare, συμπήγνυμι. Cato de R. R. c. 21. Configere tabulas inter se inchiodare. ¶ Pro collocare. Cic. Phil. 7. c. 2. Ut omnes vigilias, curas, cogitationes in Reip. salute configeret. ¶ Interdum est ferire, transverberare, trafiggere. Cic. Acad. Hercules filios suos configebat sagittis. Id. 12. Phil. Confixus est ducentis Senatusconsultis. ¶ Configere cornicum oculos, est callidos homines, & versutos astutia, & calliditate superare, vel perspicacissimis, & oculatissimis visum adimere, & tenebras offundere. Cic. pro Mur. c. 11. Inventus est scriba quidam Cn. Flavius, qui cornicum oculos confixerit.

Configuratus, a, um, nom. ex particip. conformatus, ad similitudinem alterius effictus. Lactant. l. 7. c. 4. Homo ex rebus diversis ac repugnantibus configuratus est. Et l. 1. c. 17. Simulacra configurata.

Configuro, as, a. 1. figuro, conformo. Col. l. 4. c. 20. Nec pravitas staminum ad similitudinem sui vitem configuret.

Confindo, a. 3. findo. Tibul. l. 4. el. 3. v. 173. Et ferro tellus, pontus confinditur aere.

Confine, is. V. Confinis.

Confingo, idem, quod fingo. Plin. l. 10. c. 13. Hirundines eadem materia nidos confingunt. ¶ Est item comminisci, excogitare, inventare. Cic. 5. Verr. Concedes, non hoc crimen nos in te confingere.

Confinis, o. 3. גבול, Germ. anstosser, Gal. qui confine, Hisp. confinante, συνόμορος, conterminus, eosdem habens fines, ut Confines agri, quorum fines conjuncti sunt. Liv. l. 4. Excursiones inde in confinem agrum Lavicanum factae. ¶ Dicitur etiam de hominibus. Martial. l. 2. Vexat saepe meum Patrobas confinis agellum. ¶ Translate usurpatur pro simili. Quintil. l. 6. c. 4. Et confine est, quod dicitur per suspicionem. ¶ Substantive Confine, is, n. 3. confine. Senec. l. 1. de Ira. c. 8. In confinibus hostis arcendus est. Valer. Flacc. l. 6. v. 374. Ferit ad confine papillae.

Confinitimus, a, um, adject. idem quod confinis, vel similis. Gell. l. 2. c. 2. Officia virtutum confinitima.

Confinium, nii, n. 2. confine, גבול, Ger. anstoss, Gal. confin, Hisp. confin, μεθόριον, finis agri, ubi cum altero conjungitur. Cic. 2. Offic. Vicinitatibus, & confiniis aequum, & facilem. ¶ Translate ponitur pro quavis vicinitate, vicinanza. Col. l. 3. c. 5. Quoniam in confinio boni, malique posita est. ¶ Confinium lucis & noctis. h. e. crepusculum. Apul. Met. l. 2. p. 122.

Confio, idem quod fio. Caes. 7. B. G. c. 58. Postquam id difficilius confieri animadvertit. Ter. Adelph. 5. 8. 23. Hoc confit, quod volo. Balb. ad Cic. post. ep. 8. l. 9. ad Attic. Facilius per te res tota confieret. ¶ Ceteras hujus verbi voces non facile invenies.

Confirmate, adverb. fermamente, stabilmente. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 11. Hoc genus orationis sine nervis, & articulis fluctuat huc & illuc, nec potest confirmate, neque viriliter se se expedire.

Confirmatio, onis, f. 3. confermazione, חזוק, Ger. bestetigung, Gal. confirmation, Hisp. confirmacion, βεβαίωσις. Cic. 2. Fin. Inventa vitae via est, confirmatioque omnium officiorum. ¶ Item consolatio. Cic. 6. Fam. ep. 3. Neque enim confirmatione egebat virtus tua. ¶ Item pars orationis. Cic. 1. de Inv. c. 24. Confirmatio est per quam argumentando nostrae causae fidem, & auctoritatem, & firmamentum adjungit oratio. ¶ Item affirmatio. Caes. l. 3. B. G. c. 18. Gallos ad hoc consilium hortabatur perfugae confirmatio.

Confirmative, adverb. confirmando, affirmando. Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 41. sub fin. Confirmative pronuntiare.

Confirmativus, a, um, ad confirmandum, seu affirmandum pertinens, ut Confirmativa adverbia, Priscian. lib. 15. pag. 1020. Putsch. & lib. 17. pag. 1056.

Confirmator, oris, m. 3. βεβαιωτής. Cic. pro Cluent. c. 26. Sequester, & confirmator pecuniae desiderabatur: assicuratore. ¶ Item affirmator & defensor. Lactant. l. 1. c. 2. Instit. sub init. Cujus sententiae auctor est Democritus, confirmator Epicurus.

Confirmatus, a, um, nom. ex particip. confermato, rassodato, ut confirmata valetudo, Cic. l. 10. ad Att. ep. 17. Aetas confirmata. Id. 5. Fin. c. 12. Exercitum confirmatiorem efficere, Caes. l. 3. B. C. c. 84.

Confirmitas, tis, f. 3. fermezza. Plaut. Mil. 2. 2. 34. Confidentiam, confirmitatem, fraudulentiam.

Confirmo, as, a. 1. idem quod firmo, idest, firmum facio, confermare. Cic. 1. Phil. Pax denique per eum, & per liberos ejus cum praestantissimis civibus confirmata est. ¶ Saepe dicitur de corpore, pro corroborare. Cic. 16. Fam. Adhuc, dum mihi nullo loco deesse vis, nunquam te confirmare potuisti. Id. Att. l. 10. Confirmare valetudinem a morbo. ¶ Et de animo, pro fortem, & constantem reddere. Cic. ad Q. Fr. Erige te, & confirma, si qua subeunda dimicatio erit. Id. 14. Fam. Ego, qui te confirmo, ipse me non possum. ¶ Est etiam affirmare, allevetare. Cic. de Amic. c. 2. Nemo unquam erit, & (ut confirmare possum) nemo certe fuit. Et pro Arch. Difficile est hoc de omnibus confirmare.

Confiscatio, onis, f. 3. confiscazione, actus confiscandi. Flor. l. 3. c. 9. Divitiarum tanta erat fama, ut victor gentium populus, P. Clodio Tribuno duce, socii, vivique regis confiscationem mandaverit.

Confiscatus, a, um, adject. confiscato, riposto. Sueton. August. cap. 101. Quam summam repraesentari jussit: nam & confiscatam semper, depositamque habuerat. Plura V. in Confisco.

Confisco, as, avi, are, riporre, confiscare, est in fiscum, seu saccum reponere, praesertim vero in saccum Principis. Sueton. in Domit. c. 12. Confiscabantur alienissimae haereditates. Id. Calig. c. 16. Antiocho Comageno H. S. millies confiscatum. ¶ Dicuntur & personae confiscari, quarum bona in fiscum rediguntur. Id. in Tiber. c. 49. Constat praeterea Galliarum, & Hispaniarum principes confiscatos. ¶ Translate Tertull. de Fug. c. 12. Felices pauperes, qui totam animam in confiscato habent. h. e. in promptu, seu in numerato.

Confisio, f. 3. confidentia, confidenza. Cic. 4. Tusc. c. 37. Fidentia, id est, firma animi confisio, scientia quaedam est.

Confisus, a, um, o. 1. 2. che si fida, θαρρήσας, particip. a confido. Cic. l. 12. Fam. ep. 14. Nulla alia confisus urbe, Laodiceam se contulit. Curt. l. 4. c. 10. Satis confisus Graecorum erga se benevolentiae, ac fidei.

Confit, V. Confio.

Confiteor, eris, fessus sum, d. 2. idem quod fateor, *confessare*. *Cic. 1. de Orat.* Quas omnes proprias esse Oratorum confitentur. ¶ *Nonius* assignat hanc differentiam inter *confiteri*, & *profiteri*, quod illud necessitatis, hoc voluntatis sit. Sed verum discrimen est, *confiteor* multo minus esse, quam *profiteor*. *Confiteor* enim simpliciter fateri est, *profiteor* vero non solum fateri, sed etiam præ se ferre, & jactare aliquid. *Cic. pro Leg. Manil.* Hoc ego non solum confiteor, verum etiam profiteor. *Id. pro Cæc. c. 9.* Ita libenter confitetur, ut non solum fateri, sed etiam profiteri videatur.

Confixilis, le, adject. contignatus, coagmentatus, ut confixilis machina, *Apul. l. 4. A. A.*

Confixus, a, um, partic. a configo, *trafitto*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 50.* Capræ confixæ sagittis. *Nepos 14. c. 9.* Confixi ceciderunt. ¶ Translate *Cic. de Arusp. Resp.* Confixus Senatusconsultis.

Confixus, us, m. *Lucil.* apud *Cic. 2. de Or. c. 62.* Nuculam, an confixum vis facere. V. *Jan. Parrhas. de quæsit. per epist. n. 50.*

Conflabello, as, a. 1. flabellis concito. *Tertul. de Spectac. c. 25.* Mulierum, & virorum accuratior cultus, & consensio scintillas libidinum conflabellant.

Conflaccesco, is, escere, idem ac flaccesco, marcesco, languidus fio, *illanguidire*. *Gell. l. 2. c. ult.* Fluctus, simul ac ventus posuit, sternuntur, ac conflaccescunt.

Conflages, f. 3. loca, in quæ diversi conflant venti. *Fest.* ¶ Eadem loca, *confrages* dicuntur, quia eo undique venti currunt, & ibi se se frangunt. *Isidor. l. 14. c. 8.*

Conflagito, 1. 1. simul flagito. *Plin. l. 34. c. 8.* Ut magnis theatri clamoribus reponi apoxiomenon conflagitaverit. Alii legunt *flagitaverit*.

Conflagratio, onis, f. 3. incendium, *incendio*, *abbruciamento*. *Sen. lib. 3. Quæst. nat. c. 29.* Id affirmat, ut conflagrationi, atque diluvio tempus assignet.

Conflagratus, a, um, nom. ex particip. combustus, *abbruciato*. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 8.* Urbs incendio conflagrata. *Apul. de Mundo, p. 73.* Regiones Phaetontis ruina conflagratæ perierunt.

Conflagro, n. 1. idem ac flagro, ardeo, incendio pereo, *ardere*, ut conflagrare flammis. *Liv. l. 30. c. 7.* Metaphorice, Conflagrare invidiæ incendio, *Cic. 1. Catil. c. 11.* Et *Ver. 7. c. 35.* Conflagrare amoris flamma.

Conflatilis, le, o. 3. χωνευτὸς, quod conflando factum est, *di getto*. *Prudent. Rom. v. 293.* Non esset ullus Jupiter conflatilis.

Conflatio, onis, f. 3. χώνευσις, actus conflandi, *getto*. *Sen. l. 3. Nat. Quæst. c. 29.* Ex illa, quæ in conflatione nostra placent, huc transferenda puto. Ita Lexicographi. Verum ibi legendum, *Conflagratione*. *Tertul. de fug. in persecut. c. 3.* Fidei ustio, & conflatio administratur ex Dei voluntate.

Conflatūra, æ, χώνευσις, conflandi ratio, *getto*. *Plin. l. 7. c. 56.* Invenit auri metalla, & conflaturam Cadmus Phœnix ad Pangæum montem.

Conflātus, a, um, adject. nom. ex particip. paratus, comparatus. *Cic. pro Syll. c. 5.* Conflato gladiatorum tumultu. Et *Catil. 1. c. 10.* Ex perditis conflata improborum manus. ¶ Conflati testes, h. e. subornati. *Quintil. l. 5. c. 7.* ¶ *Lucret. l. 1. v. 473.* Tyndaridis formæ conflatus amore. h. e. incensus. ¶ Conflata statua, h. e. fusa, *Plin. l. 34. c. 6.*

Conflexus, a, um adject. devexus, deflexus. *Plin. l. 2. c. 44.* Conflexa cubito juga.

Conflictatio, f. 3. *battimento d'una cosa con l'altra*, *combattimento*, συγκρουσις, est collisio, & translate sumitur pro pugna. *Gell. l. 6. c. 3.* Totius exercitus conflictatione oppugnatus serpens inusitatæ immanitatis. Adde *l. 15. c. 18.*

Conflictātrix, cis, f. 3. quæ conflictat. *Tert. l. 2. adv. Marc. c. 14.* Ægyptus hospitis populi conflictatrix.

Conflictātus, a, um, o. 1. 2. *tormentato*, *agitato*, particip. a conflicto, agitatus, vexatus. *Plin. l. 23. c. 1.* M. Agrippa supremis suis annis conflictatus gravi morbo pedum. ¶ *Nepos 16. 5. 2.* Conflictatus est cum adversa fortuna.

Conflictio, f. 3. *percossa*, σύμπληξις, collisio. *Quintil. l. 3. c. 6.* Sonus est duorum inter se corporum conflictio. ¶ Translate est contentio, pugna, *contesa*, *combattimento*. *Cic. in Partit.* Ex rationis, & firmamenti conflictione, & quasi concursu quæstio exoritur.

Conflicto, as, a. 1. *affliggere*, freq. a confligo, concutio, jacto, vexo. *Cic. de Leg.* Non eadem superstitione, qua ceteræ gentes, conflictantur. *Tacit. Annal. 6. c. 48.* Remp. conflictare. ¶ Item pugno contendo. *Ter. Phorm. 3. 2. 20.* Nec cum hujusmodi unquam usus venit ut conflictares malo. ¶ Sic molestiis, fortuna, morbo, doloribus conflictari, idest exerceri, *esser travagliato*. *Cic. Plin. Nepos*, &c.

Conflictor, aris, depon. 1. pugno, decerto, contendo, *combattere*, *contendere*. *Terent. And. 1. 1. 66.* Qui cum ingeniis conflictantur ejusmodi.

Conflictus, us, m. 4. *conflitto*, *percossa*, σύγκρουσις, collisio. *Cic. 2. de Divin.* Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit, ita esse fulmen putant. *Id. pro Cæc.* Non solum impulsu scutorum, neque conflictu corporum, &c.

Confligium, n. 2. idem ac conflictus, collisio. *Solin. c. 14.* (al. 9.) In latebrosis rupium cavaminibus, quæ fluctuum confligiis adesa sunt. *Salmas.* legit *Conflugium*, h. e. Confluentiam, tanquam a *Confluo*.

Confligo, gis, xi, ctum, n. 3. *far fatto d'arme*, נלחם, Germ. *streitten*, Gal. *combatre*, Hisp. *pelear*, συμβάλλω, proprie est collidere, *percuotere*, sed sumitur, pro decertare. *Virg. Æn. 2.* Adversi venti confligunt. *Cic. pro Domo.* Speravit, iisdem se copiis cum illo posse confligere, quibuscum ego voluissem dimicare. ¶ Item pro contendere in rebus forensibus. *Cic. pro Cæc.* Potuisti ne leviore actione confligere?

Conflo, as, avi, atum, n. 1. *soffiare*, Ger. *zusammen blasen*, Gal. *souffler fort, ou ensemble*, Hisp. *soplar*, συμπνέω, est simul flare, vel flare in aliquam rem. *Plin. l. 35. c. 11.* Philiscus officinam pinxit pictoris, ignem conflante puero. *Stat. 9. Theb. v. 524.* Tempestas conflata ventis. ¶ Item liquefacere. *fondere*, *liquefare*. *Sueton. in Aug. c. 52.* Argenteas statuas conflavit omnes. Sic, conflare pecuniam, apud *Cic. pro Sext.* h. e. conflato auro, aut argento, pecuniam signare. ¶ Translate est componere, efficere, creare, *Cic. 1. Off.* Quibus ex rebus conflatur, & efficitur id, quod quærimus, honestum. *Idem pro Cluent.* Hoc totum a matre conflatum est, & perfectum. ¶ Item contrahere, *contrarre*, *Sallust. in Catil. c. 14.* Quique æs alienum grande conflaverat. ¶ Item concitare, *eccitare*. *Cic. in Catil. 2. c. 9.* Si mihi inimico, ut prædicas, tuo conflare vis invidiam. ¶ Item congregare. *Vellei. 2. 74. 2.* Magnum exercitum conflare.

Conflucttio, as, avi, atum, n. 1. vel Confluctuor, aris, dep. 1. idem quod fluctuo, vel fluctuor. Quidam Lexicographi afferunt illud *Seneca in Medea v. 941.* Haud aliter meum cor confluctuatur. Verum meliores Cod. habent *fluctuatur*. *Apul. l. 11. Metam.* Palla ad ultimas oras nodulis fimbriarum decoriter confluctuabat.

Confluens, entis, m. 3. *congiungimento di due fiumi*. Gal. *confluent*, ὁμόῤῥουν, alveus, in quem duo flumina conveniunt. *Plin. l. 3. c. 27.* Est etiam oppidum Mesopotamiæ in ripa Tigris circa confluentes, quod vocant Digham. *Id. l. eod. c. ult.* Mæsia incipit a Confluente supra dicto, h. e. Savo, & Danubio. ¶ Hinc

Confluentia, vel Confluentes, urbs ad Rhenum, inde dicta, quod in eam Rhenus, & Mosella confluant: hodie *Coblentz* sub Archiep. Trevirensi.

Confluens, tis, nom. ex partic. qui confluit. *Vellei. 2. 55. 2.* Auxiliis confluentibus. Et *2. 80. 4.* Turbæ confluentium.

Confluentia, æ, f. 1. actus confluendi, *concorso*. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 4.* Hæc est triplex causa vel podagræ, vel cujuslibet ex confluentia morbi multitudo humoris. Ita hunc locum restituit *Pontanus*.

Conflūges, V. Conflages.

Conflugium, V. Confligium.

Conflŭo, n. 3. *concorrere insieme*, נהר, Ger. *zusammen fliessen*, Gall. *couler, confluer*, Hisp. *correr juntamente*, συῤῥέω, est simul fluere, vel in eundem locum illabi. *Cic. 2. de Leg.* Rapideque dilapsus cito in unum confluit. ¶ Translate est concurrere, convenire, *concorrere*, *radunarsi*. *Cic. 1. Tusc.* Si ad hæc studia plures confluxerint.

Confluvium, n. 2. σύῤῥοια, locus, quo multi rivi simul fluunt. *Corn. Sev. in Ætna, v. 325.* Donec confluvio resolutis æstibus amnis exilit.

Conflŭus, a, um, o. 1. 2. quod simul fluit. *Prudent. Cathemer. 5. v. 76.* Unda revolvitur In semet revolans gurgite confluo.

Confodio, is, di, ossum, ere, a. 3. idem ac fodio, *scavare*. *Plin. l. 17. c. 20.* Salices confodi jubent mense Aprili. ¶ Item transfigere, vulnerare, *trapassare*, *ferire*. *Liv. l. 24. c. 7.* Confodere aliquem vulneribus. *Suet. Cæs. c. 82.* Tribus & viginti plagis confossus est.

Confœderātus, a, um, adject. fœdere sociatus, fœderatus, *confederato*. *Oros. l. 2. c. 4.* Sabinæ impiis nuptiis confœderatæ.

Confœdĕro, as, are, fœdere jungo, *confederare*. *Prudent. in Laurent. v. 437.* Confœderantur omnia. *Tertul. Apol. c. 2.* Ad confœderandam disciplinam. Alii leg. *ad conferendam*.

Confœdo, as, avi, atum, conspurco. *lordare*. *Apul. Milef.* Fimo faciem alicujus confœdare.

Confœdusti, vel confidusti, m. 2. fœdere conjuncti. *Fest.*

Conforte sus, quæ cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium. *Fest.*

Confomo, as, ab antiquo *Fomo*, dedolo, fomite arbores spolio. Catullo restitutum cupit *Salmas. in Solin. p. 127.*

Confōre, idem ac fore. *Ter. Andr. 1. 2. 140.* Qui mihi exorandus est, & spero confore.

Conforio, is, a. 4. polluo, inquino, a *forio*, misceo, fœdo. *Pompon.* apud *Non. c. 2. n. 152.* Conforisti me, Diomedes. ¶ *Salmas. in Exercit. Plin.* censet legendum Conforiasti.

Conformatio, f. 3. *conformità di membri*, forma, figura, habitus, compositio. *Cic. 1. Tusc.* Animus qualis sit in ipso corpore, quæ conformatio, quæ magnitudo, qui locus. *Vitruv. l. 5. c. 6.* Ipsius autem theatri conformatio sic est facienda. ¶ Item figura, vel ornamentum orationis. *Cic. 3. de Orat.* Inter conformationem verborum, & sententiarum hoc interest.

Conformātor, oris, m. 3. qui conformat, & apte componit. *Apul. in Trismegisto, p. 82.* Dominus, & omnium conformator, quem recte Deum dicimus.

Conformātus, a, um, nom. ex partic. formatus, apte compositus, *formato*. *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 10.* Mundum a natura conformatum puto. Et *pro Arch. cap. 1.* Hæc vox hujus hortatu, præceptisque conformata nonnullis aliquando saluti fuit.

Conformo, idem, ac formo, idest, in formam redigo, configuro, *formare*. *Cic. 1. de Fin.* Ad majora quædam nos natura genuit, & conformavit. ¶ Dicitur etiam de animo. *Cic. pro Archia, c. 6.* Animum, & mentem meam ipsa cogitatione hominum excellentium conformabam. ¶ Ponitur item pro adaptare, assimilare, *addattare*, *conformare*. *Cic. l. 1. Fam. ep. 8.* Ipse me conformo ad ejus voluntatem. ¶ Item pro inflectere, & alique modo corrigere. *Cic. pro Mur. c. 29.* Nonnulla in re forsitan conformare, & leviter emendare possim.

Confornĭco, as, are, idem quod fornico, *fare a volta*. *Vitruv. l. 5. c. 5.* Cellæ confornicentur.

Conforto, as, are, fortem facio, consolor, *confortare*. *Lactant. l. 4. c. 25. sect. 13.* *Esaia vertente*: Confortamini manus resolutæ. *Macer Carm. 71. de Zedoaria*: Confortat stomachum.

Confossus, a, um, nom. ex particip. *trapassato*, *ferito*. *Virg. Æn. 9. v. 444.* Super amicum se projecit confossus. *Curt. l. 5. c. 13.* Multis vulneribus confossus. *Plaut. Bacch. 4. 8. 48.* Comparat. usus est. Te faciam confossiorem soricina nænia. h. e. magis confossum, quam cum sorex in muscipula deprehensus confoditur.

Confōtus, a, um, adject. idem quod fotus, a confoveo. *Prosp. Aquitanicus de providen. Dei, v. 679.* Amplexu paterno confotus, *accarezzare*.

Confovĕo, a. 2. simul foveo, *riscaldare*. *Cato c. 5.* Stercore addito confoveto. *Apul. l. 8.* Pene collapsa membra lavacro, cibo confovere.

Contracesco, is, cui, n. 3. idem quod fracesco, *corrompersi*, *guastarsi*. *Var. l. 1. R. R. c. 13.* Quam recens, quod confracuit, melius. legit *Scalig.* alii *conflacuit*.

Confractus, us, m. Quidam legunt hanc vocem apud *Cels. in præfat. l. 1.* sed alii *contactum* reponunt.

Confractus, o. 1. 2. partic. a confringor, *rotto*, *spezzato*. *Plaut. Rud. 1. 2. 64.* Confracta navis est illis. *Cic. l. 2. de Leg. c. 22.* Confracta jura. Sed *Gruterus* mavult *Contracta*.

Confrāges, V. Conflages.

Confragōsus, o. 1. 2. *rotto*, *ruinoso*, *pietroso*, *aspro*, *duro*, עקש, Germ. *rauch*, Gal. *raboteux*, *âpre*, Hisp. *aspero*, *y duro*, ἀνώμαλος, præruptus, asper, a *frago*, pro frango. *Liv. l. 28. c. 2.* Confragosa loca, & obsitos virgultis tenebant colles. ¶ Translate *Quintil. l. 5. c. 8.* Argumenta horrida, & confragosa. Et *l. 2. c. 1.* Confragosi versus.

Confrāgus, a, um, o. 1. 2. asper, inaccessus, a *frago*, pro frango. *Luc. l. 6. v. 126.* Et confraga densis arboribus dumeta tegunt.

Confrĕmo, idem quod fremo, vel simul fremo. *Stat. l. 2. Silv. 6. v. 73.* *Ovid. l. 1. Met. v. 199.*

Confrequento, as, idem quod frequento, concelebro. *Inscript.* apud *Fabret. c. 3. n. 587.* Ut natale filiæ meæ epulantes confrequentetis.

Confricamentum, i, n. 2. idem quod confricatio. *Cæl. Aurel. Tard. 2. c. 4.* Confricamentis uti.

Confricātus, a, um, adject. *fregato insieme*. *Plin. l. 29. c. 2.* Confricatis dentibus, & gingivis. *Var. l. 1. R. R. c. 60.* Orchites sale confricatæ.

Confrico, as, ui, ictum, & atum, simul frico, *fregare insieme*, συντρίβω, ut confricare genua. *Plaut. Asin. 5. 3. 80.* *Sueton. Claud. l. 1. c. 8.* Sibi faciem confricare. ¶ Translate *Gell. l. 7. c. 3.* Sensus alicujus injuriis confricare. h. e. exasperare, perstringere.

Confringo, is, egi, actum ingere, idem quod frango, *spezzare*, *rompere*, διαῤῥήγνυμι. *Cic. pro Flac. c. 30.* Manus, quas consulit, digitos, quos confregit. *Plaut. Mostel. 2. 1. 25.* fores confringere. ¶ *Id. Trinum. 1. 2. 71.* Confringere rem, dixit pro dilapidare. ¶ Translate est violare, infirmare. *Cic. Ver. 3.* Confringat sane iste vi sua consilia senatoria.

Con-

Confŭga, m. 3. qui confugit ad asylum. Leg. Præsenti, Cod. de his, qui ad asyl. conf. & l. si quis, Cod. de Episc. & Cler.

Confugēla, f. 1. idem ac confugium, apud Veteres. Fest.

Confugĭo, is, gi, ere, n. 3. ricorrere, καταφεύγω. Cic. Divin. in Ver. c. 4. Ad fidem alicujus confugere. Id. pro Font. c. 11. Ad opem judicum supplices inferioresque confugiunt.

Confugĭum, n. 2. rifugio, καταφυγὴ, perfugium, locus quo fugimus salutis causa. Stat. 12. Theb. v. 504. Commune confugium ægris animantibus. Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 2. Qui mihi confugium, qui mihi portus eras.

Confulcĭo, idem ac fulcio. Lucret. l. 2. v. 97. Corpora confulta exiguis intervallis. Est tamen dubia lectio, cum alii legant conflicta, alii consulta, alii confusa.

Confulgĕo, n. 2. fulgeo. Plaut. Amph. 5. 1. 15. Totæ ædes confulgebant tum.

Confundo, dis, udi, usum, a. 3. confondere, בלל, Ger. zusammen, schütten, Gall. confondre, Hisp. confundir, συγχέω. Plaut. Most. 1. 3. Quasi cum una multa jura confundit coquus. Cic. 4. Acad. c. 19. Confundere vera falsis. Id. 2. de Orat. cap. 79. Confundere aliquid in orationem. ¶ Confundere aliquem, est affectu turbare, & metum, pudorem, &c. incutere. Plin. l. 3. epist. 20. Veritus sum, ne vos festis diebus confunderem, si in memoriam gravissimi luctus reduxissem. Liv. l. 35. c. 15. Mœrore confundi.

Confusanĕus, a. 1. 2. varius, multiplex, confusus, ut confusanea doctrina. Gel. in præfat. vel in fine operis.

Confūse, confusamente, Germ. vermischt, Gal. confusement, Hisp. confusamente, συγκεχυμένως, permixte, perturbato ordine. Cic. 1. de Inv. Partes argumentandi confuse, & permixte dispersimus, post descripte, & electe. Id. Philip. 8. in princ. Confusius hesterno die est acta res.

Confūsim, idem ac confuse. Plin. l. 18. c. 16. Unum de ea, & Cytiso volumen Amphilochus fecit confusim. Alii tamen legunt confusum.

Confusĭo, onis, f. 3. confusione, מבוכה, Ger. verwirrung, Gal. confusion, Hisp. confusion, σύγχυσις, perturbatio. Cic. 1. de nat. Deor. c. 2. Perturbatio vitæ, & magna confusio. ¶ Item trepidatio, tristitia, pudor. Tac. 4. hist. c. 40. Crebra oris confusio pro modestia accipiebatur. Vellej. l. 2. c. 124. Quid tunc homines timuerint, quæ Senatus trepidatio, quæ populi confusio, &c. Phil. l. 1. ep. 22. Erit confusioni meæ non mediocre solatium, si tu nihil quereris.

Confūsus, a. 1. 2. confuso, συγκεχυμένος, permixtus, perturbatus. Horat. l. 2. Sat. 4. v. 67. Merum confusum sectis herbis. ¶ Item affectu aliquo perturbatus, ut Confusus pudore: Cogitatione rei confusus: & Confusus absolute, apud Ovid. 3. Trist. 1. v. 81. Heroid. ep. 21. v. 111. Liv. l. 30. c. 15. & l. 35. c. 35. ¶ Tac. 4. Annal. c. 63. Confusior facies. Sueton. Aug. c. 44. Spectandi confusissimum morem correxit. ¶ Confusa oratio, h. e. a pluribus simul fusa, Cic. de clar. Orat. c. 26.

Confutatĭo, f. 3. ἀνασκευὴ, una ex partibus Orationis, qua adversariorum argumenta refelluntur, confutazione. Auctor ad Heren. l. 1. c. 3. Confutatio est contrariorum locorum dissolutio.

Confutātor, oris, m. confutatore. Hieronym. de Scriptor. Eccles. in Bardes. Valentini sectator, postea confutator.

Confutātus, a, um, confutato, repulsus. Cic. 2. de nat. deor. c. 17. Cujus opinionis levitas confutata a Cotta, non desiderat orationem meam. ¶ Item convictus, convinto. Ammian. l. 26. c. 3. (al. c. 7.) Venefici, post agitatas quæstiones, nocuisse quibusdam, apertissime confutati.

Confūto, as, a. 1. confutare, riprovare, הוכיח, Ger. widerlegen, Gal. confuter, Hisp. confutar, ἀνασκευάζω, refello, redarguo, diluo, argumenta adversarii everto, ab antiquo futo, quod Festus exponit arguere, sicut ollæ ferventes cum paulo plus exuberant, solent eo vase aqua compesci, ita oratione compescuntur adversarii. Titin. apud Non. c. 4. n. 47. Coquus, inquit, abenum, quando fervit, paula confutat trua. ¶ Translate Cic. de Divin. l. 2. Cotta sic disputat, ut Stoicorum magis argumenta confutet. ¶ Dictis aliquem confutare. h. e. castigare, & quasi compescere, Ter. Heau. 5. 1. 76. Cic. in Partit. c. 38. Audaciam alicujus confutare. Apul. l. 11. Milesf. de Luna: Albo candore lucida meum confutabat obtutum. h. e. retundebat. Cato apud Gel. l. 7. c. 3. Ne quid in consulendo adversi eveniat, quod nostras secundas res confutet. h. e. sistat, inhibeat. Alii leg. Confricet.

Confutŭo, is, idem quod futuo. Catul. carm. 38. v. 5.

Confutūrus, a, um, a cum, & futurus. Plaut. Mil. 3. 3. 66. Confido confuturum.

Congaudĕo, es, visus sum, simul gaudeo, vel idem quod gaudeo, rallegrarsi. Gloss. Vet. συγχαίρω. Paulin. Petracor. l. 2. v. 665. Pressit in absentem congaudens oscula dextram.

Congelasco, idem ac gelasco, agghiacciarsi. Gel. l. 17. c. 8. Congelascit oleum.

Congelatĭo, idem ac gelatio, l'agghiacciarsi. Plin. l. 31. c. 3. Minui certe liquorem omnem congelatione deprehenditur. Colum. l. 4. c. 8. Brumæ congelationes.

Congelatus, a, um, nom. ex particip. congelato, agghiacciato. Martial. l. 11. epigr. 99. Congelati gutta nasi.

Congelĭdus, a. 1. 2. gelidus. Congelida aqua, vel egelida, apud Cels. tepida est, l. 4. c. 24.

Congĕlo, as, avi, atum, are, a. 1. gelu durare, agghiacciare, congelare. Plin. l. 18. c. 28. sub fin. Luna cadentes pruinas congelat. Martial. l. 14. epigr. 147. Congelat te uxor anus. Ovid. 11. Met. Congelare in lapidem rictus serpentis. ¶ Item concrescere, significatione neut. Ovid. 11. Metam. Ipsa quoque interius cum duro lingua palato Congelat, & venæ desistunt posse moveri. Id. l. 3. Trist. el. 10. v. 531. ¶ Translate Cic. Fam. 2. epist. 13. Gaudebam sane, & congelasse nostrum amicum lætabar otio.

Congeminatĭo, idem ac geminatio, duplicatio. Plaut. Pæn. 5. 5. 18. Quid hoc est conduplicationis? quæ hæc congeminatio?

Congemĭno, idem ac gemino, raddoppiare. Plaut. Amph. 2. 2. 154. Nunc si pateram patera peperit, omnes congeminavimus. Virg. 11. Æn. v. 698. Et crebros ensibus ictus congeminant. Id. l. eod. Securim oranti congeminat. h. e. securis ictus.

Congĕmo, is, ui, idem ac gemo, vel simul gemo. Lucr. l. 3. v. 948. Quid mortem congemis, & fles? Cic. pro Mur. c. 25. Congemuit Senatus frequens. ¶ Translate usurpatur pro fragorem edere. Virg. 2. Æn. de arbore Orno. Vulneribus donec paulatim evicta supremum congemuit.

Congĕner, ris, adject. a. 3. ejusdem, vel similis generis, chi è del medesimo genere. Plin. l. 15. c. 24. Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni.

Congĕner, i, σύγγαμβρος, generi in affinitate socius. Congeneri dicuntur duo, pluresve generi respectu unius soceri. Symmach. l. 8. ep. 40. Supremis Congeneri interesse.

Congenerātus, a, um, simul generatus. Varr. 2. R. R. c. 4. Nutricare octonos porcos primo possunt: incremento facto, a peritis dimidia pars removeri solet, quod mater neque potest sufferre lac, neque congenerati alescendo roborari.

Congenĕro, a. 1. idem ac genero. ¶ Usurpatur etiam pro adjungere, associare. Accius apud Non. c. 1. n. 121. Quem mihi congenerat affinitas.

Congenicŭlo, as, vel Congenulo, as, in genua me prosterno, cader' in ginocchi, apud Cæcil. & Sisennam. Non. c. 1. n. 283. & c. 2. n. 156.

Congenĭtus, a. 1. 2. nato insieme, ὁμογενής. Plin. l. 11. c. 39. Pili congeniti non desinunt.

Congenŭlo, V. Congeniculo.

Congenŭo, as, a. 1. genua conjungo. Non. Mammas teneas, pedes extollas, congenues, suavies. Voss. Etym. V. Genu.

Conger, V. Congrus.

Congerĭes, ei, f. 5. cumulus, res multæ in unum congestæ, cumulo, mucchio, συμφόρημα, ut congeries pulveris. Lucan. l. 8. v. 868. Fulvi metalli vasta congeries, Claudian. l. 1. in Rufin. v. 134. ¶ Est etiam schema Rhetoricum, συναθροισμός, quo res, seu accusationes in tota causa dispersæ, in unum congeruntur, ut illud Terent. Heaut. 2. 1. 15. Mea est potens, magnifica, sumptuosa, nobilis.

Congermanesco, is, escere, coalesco, conjungor. Apul. l. 2. Metam. p. 119. In parilitatem amoris congermanescebat mecum.

Congermānus, a, um, adject. ex Var. l. 3. Rer. Human. producit Nonius: Cum his una Remp. conjuncti, & congermani tenuere. Alii tamen legunt, Congerminati.

Congerminasco, a. 3. idem ac congermino. Quadrig. apud Non. c. 2. n. 167. Ut cum illis congerminascere sciatus. Alii leg. congermanescere, & congermanascere.

Congermĭno, idem ac germino, vel coalesco. Gel. l. 20. c. 8. Cepe revirescit, & congerminat decedente luna.

Congĕro, is, essi, estum, erere, accumulo, concerto, accumulare, συμφορέω. Martial. l. 8. epigr. 44. Rape, congere, aufer, posside, relinquendum est. Cic. pro Mil. c. 24. Congerere crimen in aliquem. Et Philip. 3. c. 6. Congerere maledicta. Sen. 1. de clem. Ambitiosæ majestati quidquid potuimus titulorum congessimus. Phæd. l. 3. fab. ult. Congerere plagas alicui. ¶ Absolute congerere pro ædificare, quia aves ad nidos fabricandos multa congerunt, & conglutinant. Virg. Ecl. 3. v. 69. Aeriæ quo congessere palumbes.

Congĕro, onis, m. 3. bajulus, gerulus, a congerendo. Plaut. Truc. 1. 2. 6. Simitu adveniunt ad scorta congerones.

Congerro, onis, vel congerra, vel concerra, vel gerra, συμφόρητος, is, cum quo familiariter versamur, & facete confabulamur, a gerris, nugis. Plaut. Most. 3. 3. 27. Nunc ego me illac per posticum ad congerronem conferam. ¶ Iidem congerrones Lucilio dicuntur Congerræ, vel Concerræ, ut legit Voss. Verba Lucilii sunt: Tapuliani rident legem congerræ opimi.

Congeste, adv. confuse, & sine ordine. Jul. Capit. in M. Ant. cap. 19. Et quidem hæc breviter, & congeste.

Congestim, coacervate, congeste. Apul. in Apol. Pleraque litoribus omnibus congestim, & acervatim jacent.

Congestĭo, onis, f. 3. comportatio, συμφόρησις. Vitruv. l. 10. c. 20. Testudo, quæ ad congestionem fossarum paratur. Pallad. l. 4. c. 1. Beneficio congestionis accumulant.

Congestitius, a, um, a. 1. 2. συγκεχωσμένος, quod congestum est. Colum. l. 4. c. 1. Humus congestitia. Vitruv. l. 3. c. 3. Locus congestitius, qui scil. opponitur solido.

Congestus, us, ui, m. 4. idem quod congestio. Cic. de Divin. c. 32. Avium congestus. Gel. l. 9. Congestu culmorum, & frondium supertegimus.

Congestus, a, um, a. 1. 2. cumulatus, coacervatus. Cic. 2. de Div. Grana tritici in os pueri Midæ congesta. Horat. l. 1. Sat. 1. v. 70. Congestis undique saccis indormire. Auson. Mosel. v. 133. Gobio ovipara congestior alvo.

Congialis, & le, a. 3. quod congium capit. Plaut. Aul. 4. 2. 15. Mulsi congialem plenam faciam tibi fideliam.

Congiarĭum, ii, n. 2. vas, quod congium capit. Unde Paulus JCtus in cauponariæ tabernæ instrumento congiaria memorat, leg. Taberna, ff. de Instr. Leg. ¶ Et quoniam Principes non in pecunia tantum, sed aliis etiam rebus, & vino quoque liberalitatem in populum exercere solebant, ideo omnia eorum munera populo collata, congiaria dicta. ¶ Quinctil. l. 6. c. 3. Congiarium commune nomen est liberalitatis, atque mensuræ. ¶ Congiarium autem proprie ad populum pertinebat; donativum ad milites. Suet. Ner. c. 7. Deductus in forum populo congiarium, militi donativum proposuit. ¶ Aliquando hæc differentia non servatur. Curt. l. 6. c. 2. Millia talentum proxima præda redacta erant, e quibus XII. millia in congiarium militum absumpta. ¶ Congiaria etiam dicebantur, quæ privatim amicis a proceribus conferebantur. V. Quintil. l. c. Cic. 8. Fam. epist. 3. Plancus magno congiario donatus a Cæsare.

Congiarĭus, a. 1. 2. quod congium continet. Plin. l. 14. c. 14. Millia cadum congiariorum divisit amplius centum.

Congĭus, m. 2. χοῦς, χοεύς, mensura liquidorum capiens sex sextarios, a congerendo, quasi congerus. Plin. l. 14. c. 26. Libram, & quadrantem in congios duos musti macerant.

Conglaciātus, a, um, adject. glacie concretus, agghiacciato, ut imber conglaciatus, Plin. l. 2. c. 60.

Conglacĭo, as, agghiacciarsi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Qua neque conglaciaret frigoribus. Id. Fam. l. 8. epist. 6. Curioni Tribunatus conglaciat. h. e. frigide Tribunatum administrat.

Conglisco, is, escere, n. 3. idem quod glisco, cresco, concresco. Plaut. Trinum. 3. 2. 32. Genus qui congliscat tuum.

Conglobatim, σφαιρηδὸν, per globos, turmatim. Liv. l. 25.

Conglobatĭo, f. 3. adunatio. Sen. 1. nat. quæst. c. 15. Multa conglobatione ignium indigent. Tac. de Germ. c. 7. Non casus, aut fortuita conglobatio turmam, aut cuneum facit, sed familiæ, & propinquitates.

Conglobātus, a, um, nom. ex particip. in globi modum efformatus, ammassato, ammucchiato in forma di globo. Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. Terra undique in se se partibus suis conglobata. Sallust. orat. 1. de rep. ordin. Cunctæ gentes conglobatæ.

Conglŏbo, as, a. 1. conglobare, ammucchiare. Cic. 2. de nat. Deor. c. 45. Mare, cum supra terram sit, conglobatur undique æqualiter. Liv. l. 8. c. 11. Milites dissipati, cum se in unum conglobassent.

Conglomeratĭo, onis, f. conglobatio, globus. In Cod. 12. 19. 13. Donec exeuntibus singulis, ac recedentibus, recedere possit vetita conglomeratio.

Conglomĕro, as, avi, atum, are, ammucchiare. Lucr. lib. 3. vers. 211. Quamque loco se Contineat parvo, si possit conglomerari. Ennius apud Non. c. 2. n. 166. Heu mea fortuna, ut omnia in me conglomeras mala! h. e. effundis.

Conglorifĭco, as, simul gloriosum facio. Justin. in Cod. l. 1. tit. 1. & Tertull. de resur. carn. c. 40.

Conglutinatĭo, idem ac glutinatio, congiunzione. Cic. de Sen. c. 20. Omnis conglutinatio recens ægre, inveterata facile divellitur. Id. in Orat. c. 23. Conglutinatio verborum.

Conglutinātus, a, um, adject. unito, incollato, conjunctus, copulatus. Cic. Attic. l. 1. epist. 17. Concordia conglutinata. Id. Philip. 3. c. 11. Homo ex libidine, crudelitate, petulantia conglutinatus.

Con-

Conglutino, as, a. 1. idem ac glutino, compono, conjungo. *Cic. de Senect.* Hominem eadem optime, quæ conglutinavit, natura dissolvit. *Plaut. Bacc.* 4. 4. 41. Conglutinare dolos. *Ter. And.* 5. 4. 10. Meretricios amores nuptiis conglutinas.

Conglutinosus, a, um, adject. *attaccaticcio*, qui facile conglutinatur, vel conglutinat. *Veget. l.* 1. *c.* 40. Humoris pars conglutinosa.

Congradus, a, um, adject. qui ejusdem gradus est, seu qui pari passu procedit. *Avien. Phænom. Arat. v.* 1341. Lubenti congrada Soli.

Congræco, as, are, Græcos imitor, luxui me dedo. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 91. Quod in lustris comedim, & congræcem.

Congratulatio, f. 3. idem ac gratulatio, *congratulazione*. *Cic. ad Brut. epist.* 3. Sed tamen omnium ordinum consensus, gratiarum actio, congratulatioque me commovit.

Congratulor, idem ac gratulor, *congratularsi*. *Cic. pro Sext.* Mihi denique homines præcipue congratulabuntur.

Congredio, is, a. 3. idem quod congredior. *Plaut.* apud *Non.* 7. 42. Quid si adeam? Haud scio, an congredias, si hæc est.

Congredior, eris, essus sum, d. 3. *ridursi in compagnia, andare insieme*, [illegible], Ger. *zusammen gehen*, Gal. *convenir*, Hisp. *ajuntarse*, [illegible], simul gradior, coeo. *Varro*, Omnes in unam domum congressi simul discubuere. ¶ Est item conjungere se cum aliquo, *unirsi*, *accordarsi*. *Cæsar lib.* 6. 3. *Gall. cap.* 5. Ne aut se in Menapios abderet, aut cum Transrhenanis congredi cogeretur. ¶ Item convenire, colloqui, *abboccarsi*. *Cic. Att. l.* 1. Cum erimus congressi, tum, si quid res feret, coram inter nos conferemus. *Id. pro Planc.* Qui si tecum congrediatur. *Plaut. Epid.* 4. 1. 19. Hunc congrediar astu. ¶ Item disputare. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Qui cum Academico, & eodem Rhetore congredi conatus sum. ¶ Item jungere se cum hoste pugnandi causa. *Cic. pro Sylla*, Ut ego tecum luctari, & congredi debeam. ¶ Congredi alicui, *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39.

Congregabilis, & le, o. 3. quod facile congregari potest. *Cic. Off. l.* 1. *c.* 44. Sed cum congregabilia natura sint.

Congregatim, adverb. idem quod gregatim, conjunctim, simul. *Prudent. hymn. Jejunant. v.* 143. Currunt per ampla congregatim mœnia.

Congregatio, f. 3. *congregazione*, [illegible], Germ. *versamlung*, Gall. *congregation*, Hisp. *congregacion*, συναγωγή, adunatio. *Cic. Fin. l.* 3. *c.* 20. Natosque esse ad congregationem hominum.

Congregativus, a, um, ad congregandum pertinens. *Priscian. l.* 16. & 17.

Congregator, oris, m. 3. qui congregat. *Arnob. l.* 6. *p.* 199. Seque horum omnium congregatorem, atque vinctorem.

Congregatus, o. 1. 2. συναθροισθείς, adunatus. *Cic. pro Domo*, Multitudo hominum ex servis conductis congregata.

Congregis, vel Congrex, cis, adject. 3. qui ejusdem gregis est, gregi conjunctus. *Apul. A. A. l.* 7. Equinis armentis me congregem permiscunt. *Prudent. l.* 2. *adv. Symmach. v.* 634. Quem congrege nexu Pax, & Roma tenet. *Solin. c.* 2. Congreces volitant.

Congrego, as, avi, atum, *congregare*, idem ac aduno, a grex. *Cic.* 14. *Phil.* Cives unum se in locum ad curiam congregabant. *Idem* 5. *Fin. c.* 15. Libenter se cum æqualibus congregant homines.

Congressio, f. 3. idem ac congressus, *congresso*. *Cic.* 2. *Phil.* Eumque a tua non modo familiaritate, sed etiam congressione patrio jure, & potestate prohiberet. ¶ Pro pugna, seu prælio, *Justin.* 15. 2. 6. Prima belli congressione. Et 2. 12. 8. Congressio navalis prælii.

Congressus, us, ui, m. 4. colloquium, congressio, *congresso*, *colloquio*. *Cic. de Am.* Ut congressus, & societatem hominum fugiat, atque oderit. ¶ Item prælium, conflictus, *battaglia*. *Cic. de Orat.* Ante congressum multa sunt, quæ non ad vulnus, sed ad speciem valere videantur. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 46. In primo congressu circiter LXX. ceciderunt.

Congrex. V. Congregis.

Congrue, congruenter. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 195. Si congrue videtur allectum.

Congruens, tis, adject. 3. conformis, aptus, *conveniente*, *atto*. *Cic. Fam. l.* 7. *ep.* 23. Erat aptum bibliothecæ, studiisque nostris congruens. *Lactant. l.* 4. *c.* 26. *n.* 13. Quid congruentius Deo? *Tertul. de Anima*, *in fine*. Congruentissimum est, animam puniri &c.

Congruenter, idem ac convenienter, *convenientemente*. *Cic.* 3. *de Or.* Ut ad id, quodcumque agetur, apte, congruenterque dicamus. *Minuc. Felix*, *c.* 40. De quibus congruentibus promptiusque disseremus. *Tertul. de Pudic. c.* 8. Histriones congruentissime exprimentes.

Congruentia, f. 1. convenientia, vel similitudo, *convenienza*, *o similitudine*. *Suet. in Othone*, *c.* 2. Facile primum inter antiquos locum tenuit congruentia morum. *Apul. Apol. p.* 283. *edit. Elmenh.* Congruentia pronunciandi.

Congruitas, atis, f. 3. idem quod congruentia. *Symmach. l.* 9. *epist.* 42. Personarum æquatio, & honestate, & possibilitate congruitas.

Congruo, is, grui, sine sup. idem ac convenio, *venir' insieme*. *Ter. Eun.* 5. 9. Nam in me plane Dii potestatem suam omnem ostendere, cui tam subito tot congruerint commoda. h. e. contigerint. *Tacit.* 1. *histor. c.* 7. Forte congruerat, ut Clodii Macri, & Fonteji Capitonis cædes nuntiarentur. Huc pertinet, quod super hoc verbo scribit *Sarisberiens. l.* 2. *de Nugis Curial. c.* 13. Grus, inquit, semper affert quod expetit. unde & *gruere* verbum ambiguum est: a quo *congruere*, quod proficit, ingruere quod officit. ¶ Sumitur sæpe pro consentire, convenire. *Cic. pro Marc.* Nostri sensus congruebant, *andavano daccordo*. *Liv. l.* 1. *c.* 5. Congruere ad aliquid, *Terent. Phorm.* 4. 5. 14. Mulier mulieri magis congruit. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 8. Ejus sermo cum literis tuis congruit. *Senec. epist.* 9. Initia inter se, & exitus congruant.

Congrus, sive conger, gri, m. *grongo*, γόγγρος, piscis est oblongus, & lubricus, magnæ anguillæ non dissimilis. *Ter.* Et congrum istum maximum in aqua sinito ludere paulisper. *Plin. l.* 9. *c.* 20. Alii longi, ut muræna, conger.

Congruus, a, um, adject. idem quod congruens. *Apul. l.* 6. *Milef.* Jam faxo nuptias juri civili congruas. *Pallad. l.* 1. *c.* 12. Congruus cœli regionibus. *Plaut. Mil.* 4. 3. 22. Te cum illa verba facere de ista re volo: nam cum illa sane congruus sermo tibi.

Congylis, is, f. 3. *rapa*, rapum, a γογγύλος, rotundus. *Colum. l.* 10. *v.* 421. Congylis, illustri mittit quam Nursia campo.

Conia, æ, f. 1. Ciconia, vocabulum Prænestinorum. *Plaut. Truc.* 3. 2. 26.

Coniades, is, m. 3. Scriptor Græcus. *Plin. l.* 14. *c.* 19.

Conjectanea, orum, n. 2. dicuntur miscellanea, & adversaria, libri, in quos conjectationes nostras referimus *Gell. l.* 6. *c.* 2. Altenus in Conjectaneorum libro secundo.

Conjectarius, a, um, o. 1. 2. στοχαστικός, quod scitur per conjecturam. *Cic.* Illud vero minime conjectarium. Apud *Non. c.* 2. *n.* 175.

Conjectatio, onis, f. 3. conjectura, *congettura*. *Plin. l.* 10. *c.* 75. Somni quæstio non obscuram conjectationem habet.

Conjectatorius, a, um, adject. ad conjectationem pertinens, ut conjectatoria argumenta, apud *Gell. l.* 14. *c.* 3.

Conjectio, f. 3. jactus. *Cic. pro Cæc. c.* 15. Neque ictu comminus, neque conjectione telorum. ¶ Item *conjectura*, ut conjectio somniorum: *Id. l.* 2. *de Div. c.* 63.

Conjecto, as, avi, atum, are, frequentat. a Conjicio, *gettare*, *cacciare*, *Gell. l.* 7. *c.* 19. Aliquem in carcerem conjectare. ¶ Item conjecturam facio, opinor. *Ter. Eun.* 5. 4. 7. Neque scio quid dicam, aut quid conjectem. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 51. Valetudo ex eo conjectabatur.

Conjector, m. 3. *spianatore de' sogni*, [illegible], Ger. *errhater*, Gall. *qui predit par conjectures*, Hisp. *devinador*, [illegible], ὀνειροκρίτης, interpres, a conjectura. *Cic.* 2. *de Div. c.* 65. Defert ad conjectorem quidam, somniasse se.

Conjectrix, icis, f. 3. a conjector. *Plaut. Mil.* 3. 1. 99. Conjectrici, hariolæ, haruspicæ. Al. leg. *Collectrici*.

Conjectura, f. 1. *congettura*, *immaginazione*, [illegible], Ger. *anzeigung*, Gal. *conjecture*, Hisp. *conjetura*, στοχασμός, rei latentis judicium. *Cic. pro Rosc. Am.* Etiam ne in perspicuis rebus argumentatio quærenda, aut conjectura capienda sit? ¶ Hinc Conjecturam facere, capere, Conjectura assequi, augurari, prospicere, &c. *Cicer.* sæpe, & *Terent.* Sic conjecturam capere ex aliqua re. *Varr. R. R. l.* 3. *c.* 16. *ad fin.* ¶ Speciatim conjectura dicitur somniorum interpretatio. *Plaut. Curcul.* 2. 2. *fin.* Potin' conjecturam facere, si narrem tibi, Hac nocte quod ego somniavi dormiens?

Conjecturalis, le, o. 3. *cosa, che si giudica per congettura*, στοχαστικός, quod ad conjecturam spectat. *Cic.* 1. *de Inv.* Cum facti controversia est, quoniam conjecturis causa firmatur, constitutio conjecturalis appellatur. *Celsus in præfat. l.* 1. Conjecturales artes. h. e. quæ incertæ sunt, & sine fundamento.

Conjecturaliter, adverb. per conjecturas. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. Conjecturaliter gestum.

Conjecturo, a. 1. idem ac conjicio, *congetturare*. *Senec.* 7. *nat. quæst. c.* 29. Nobis conjecturare tantum illa in occulto licet. Obsopœus tamen observat, e MSS. legendum, *& conjectura ire in occulta tantum licet*.

Conjectus, us, m. 4. idem ac jactus. *Cic. pro Planc.* Sed dignitatem, sed oculorum conjectum, sed solidam, & robustam, & assiduam frequentiam præbuerunt. *Liv. l.* 28. *c.* 14. Cum nondum ad teli conjectum venisset.

Conjectus, a, um, adject. jactus, injectus, *gettato*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 698. Conjecto spiculo aliquem sternere. *Ter. Andr.* 4. 1. 44. Conjectus in nuptias. Sic Conjectus in carcerem, *Senec. epist.* 9. ¶ Item per conjecturam perceptus, *congetturato*. *Cic.* 2. *Div. c.* 31. Non tam mirabilia sunt, quam conjecta belle. *Id. l.* 1. *Div. cap.* 52. Male conjecta, maleque interpretata.

Conifer, & coniger, a, um, adject. qui conos fert, h. e. nuces pineis similes. *Virg.* 3. *Æn. v.* 680. Aeriæ quercus, aut coniferæ cyparissi. *Catull. de nupt. Pel. & Thet. v.* 106. Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum.

Conjicio, is, jeci, ectum, a. 3. proprie est res plures in unum jacere locum, vel simul jacere. *Cæs. l.* 1. *Com.* E loco superiore in nostros venientes tela conjiciebant. ¶ Hinc translate usurpatur. *Cicero pro Planc.* Atque hæc, nec ulla alia sunt conjecta maledicta in ejus vitam. *Tib. l.* 1. *el.* 9. Absenti sæpe querelas conjicit. ¶ Sæpe sumitur pro simplici jacio, *gettare*. *Plaut. Epid.* Et palliolum tuum in collum conjice. ¶ Hinc ad multa transfertur. *Terent. Heaut.* 2. 3. 50. Ne me in lætitiam frustra conjicias. *Id. Phorm.* 1. 4. 13. Hinc me conjicerem protinus in pedes. *idest*, fugerem. *Cic. pro Cæl. c.* 27. Atque illo repentino hominum impetu se in fugam conjecisse. *Id.* 2. *Phil.* Nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ conjecisset. *Plaut. Pœn.* Conjici in morbum. ¶ Est etiam divinare, *congetturare*. Nam multa in mentem jaciuntur, ibique conjunguntur, tum pluribus consideratis unum colligitur. *Cic.* 2. *de Div.* Non igitur, aut quæ tempestas impendeat, vates melius conjiciet, quam gubernator? aut morbi naturam acutius, quam medicus? *Id.* 3. *de Orat.* De me conjicio. Sic, conjicere alicui somnium. h. e. conjiciendo interpretari. *Plaut. Curc.* 2. 2. *princ.* ¶ Conjicere culpam in aliquem, *dar la colpa*. *Hirt. de bell. Alexandr. c.* 49. In gregem locupletum simultatum causæ conjiciebantur. ¶ In versum se conjicere, V. *Versus*. ¶ In antiquis quibusdam *Varronis*, *Justini*, *Lipsianis*, & aliorum Codicibus testatur *Pareus in Lex. Critic.* se legisse *conicio*: quod a *Laberio* usurpatum, *conicior in fullonicam*, reprehendit *Gell. l.* 16 *c.* 7. tanquam obsoletum, aut ex sordidiore usu vulgi depromptum.

Conimbrica, æ, f. 1. Conibrica, *Condexa la veja*, opp. olim., nunc pagus Portugalliæ, in prov. inter Durium, & Tagum. ¶ Conimbrica nova, *Coimbra*, urbs ampla, & Academia insignis, ad Mundam fl. ab Ulyssipone 32. l. in Bor.

Coniptum, n. 2. genus libaminis, quod farina conspersa faciebant, a κονίπτω, pulvere aspergo. *Fest.*

Conisco, vel coniso, n. 1. κονίζω, est pulvere aerem replere, pulverem excitare, pulvere respergere, quod pecudes ludentes, & concertantes faciunt. *Lucr. l.* 2. *v.* 320. Et satiati agni ludunt, blandeque conisant. *Quint. l.* 8. *c.* 3. ex Cic. Caput opponis cum eo coniscans. Al. leg. *coruscans*, a κορύσσω, arieto.

Conisterium, n. 2. vel conistra, f. 1. locus, ubi asservabatur pulvis, quo post unctionem aspergebantur luctatores, ut prehensiones firmiores, non lubricæ forent, a κόνις, pulvis. *Vitruv. l.* 5. *c.* 11.

Conistra. V. Conisterium.

Conitum. V. Coniptum.

Conjuga, æ, f. 1. conjux. *Apul. l.* 6. *A. A.* Magna Jovis germana, & conjuga.

Conjugalis, le, o. 3. *matrimoniale*, Germ. *ehelich*, Gall. *conjugal*, Hisp. *conjugal*, γαμήλιος, quod ad conjugium pertinet, ut Conjugalis torus, in quo conjugium fit. Dii conjugales, qui conjugiis præesse credebantur, ut Juno, Venus, Hymen. *Sen. in Med. init.* Dii conjugales, tuque genialis tori Lucina custos.

Conjugaliter, adverb. conjugum more. *August. ep.* 89.

Conjugata, n. 2. σύζυγα, apud Rhetores sunt, quæ orta ab uno varie commutantur, quia ab uno genere, veluti jugo flectuntur, ut Civis, & civitas, exul, & exulare, &c. *Cic.* 5. *Parad.* Potes autem esse tu civis, propter quem aliquando civitas non fuit? & me exulem tuo nomine appellas, cum omnes meo discessu exulasse Remp. putent? *Quint. l.* 5. *c.* 10. & *Cic. in Top. c.* 3.

Conjugatio, f. 3. idem ac conjunctio, *congiunzione*. *Cic. de Sen.* Adminiculorum ordines, capitum conjugatio, & religatio, & propagatio vitium. ¶ Est item accidens, sed attributum partium orationis, proprium verborum, quia multa verba ad unum thema, velut jugum quoddam, astringit. *Cic. in Top. c.* 3. *Diomed. Priscian.* &c.

Conjugator, m. 3. qui conjungit. *Catull. in Epith. Mall. carm.* 62. *v.* 44. Boni amoris conjugator.

Conjugatus, a, um, adjectiv. ut locus a conjugatis. V. Conjugata. ¶ Apud *Aug. l.* 6. *Conf. c.* 13. conjugatus est uxori conjunctus, *maritato*.

Conjugialis, & le, o. 3. idem ac conjugalis. *Ovid.* 6. *Met. v.* 536. Conjugialia jura.

Conjugium, n. 2. omnis conjunctio, a conjugo. *Lucret. lib.* 3. *vers.* 858. Coitu, conjugioque corporis, atque animæ. ¶ Speciatim sumitur pro matri-

matrimonio, *matrimodio*, חתנה, Germ. *eheftand*, Gall. *mariag*, Hisp. *cafamiento de marido, o muger*, συζυγία. *Cic. 1. Off. c. 17.* Prima societas in ipso conjugio est, proxima in liberis. ¶ Item pro coitu Venereo. *Virg. 3. Georg.* Sæpe sine ullis conjugiis vento gravidæ.

Conjŭgo, as, a. 1. idem ac conjungo, a jugum, quasi in unum jugum jungo, vel ad unum jugum alligo. *Cic. 1. Off. c. 17.* Estque ea jucundissima amicitia, quam similitudo morum conjugavit.

Conjugŭlus, a, um, o. 1. 2. quod facile conjugatur. *Plin. l. 15. c. 29.* Cato tria genera myrti prodidit, candidam, nigram, conjugulam.

Conjŭgus, o. 1. 2. *congiunto*, σύζυγος, quod conjugatum est. *Plin. l. 8. c. 23.* Conjuga ferme vagantur, nec nisi cum compare vita est.

Conjunctè, adv. *congiuntamente*, συμμιγῶς. *Cic. de Orat.* Si quando risus conjuncte re, verboque moveatur. *Id. de Amic. c. 18.* Quicum conjunctissime, & amantissime vixerat. *Id. Fam. 6. ep. 10.* Sic semper dilexi, ut non ullo cum homine conjunctius viverem.

Conjunctim, idem ac conjuncte. *Cæs. 6. B. G. c. 18.* Hujus omnis pecuniæ conjunctim ratio habetur, fructusque servantur.

Conjunctĭo, nis, f. 3. *congiunzione*, σύναψις, copulatio. *Cic. pro Planc.* Jam municipia conjunctione etiam vicinitatis vehementer moventur. ¶ Item una ex partibus orationis. *Cic. in Orat. c. 39.* Cum demptis conjunctionibus dissolute plura dicuntur. ¶ Item cognatio, affinitas, amicitia, *parentela, amicizia*. *Cic. 3. Fam.* Ego autem citius cum eo, qui tuas inimicitias suscepisset, veterem conjunctionem diremissem, quam novam conciliassem.

Conjuncto, as, are, a. 1. frequentat. a conjungo. *Prudent. Psychom. v. 761.* Quod sapimus, conjunctet amor.

Conjunctus, a, um, o. 1. 2. *congiunto*, συνεζευγμένος. *Cic. in Anton.* Ea summa miseria est summo dedecori conjuncta. ¶ Cum ablat. sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Cic. 5. Phil. c. 7. ad fin.* Mendicitas affinitate conjuncta. ¶ Item affinitate, vel amicitia junctus. *Cic. Verr. 6. c. 33.* Non solum societate atque amicitia, sed etiam cognatione cum aliquo conjunctum esse. *Id. Philip. 1. c. 3.* Syracusæ urbs mihi conjunctissima. *Ovid. Met. 15. v. 599.* Quamvis conjunctior ille nemo mihi est. ¶ Item conformis. *Cic. 2. Off.* Præcepta naturæ conjuncta. ¶ Conjuncta, orum, apud Rhetores est locus topicus. *Cic. de Orat. c. 39. & 40.*

Conjunctus, us, m. conjunctio. *Varr. l. 9. L. L.* Sic bigæ, quadrigæ a conjunctu dictæ.

Conjungo, is, xi, ctum, a. 3. copulo, consocio, concilio, connecto, *congiungere*, חבר, Ger. *zusammen fugen*, Gal. *conjoindre*, Hisp. *ayuntar*, συνάπτω, simul jungo. *Virg. Ecl. 2. v. 32.* Calamos cera conjungere. *Cic. pro Leg. Man. c. 9.* Quantum bellum futurum putatis, quod conjungunt reges potentissimi? h. e. simul conflant. *Ovid. Heroid. epist. 21. ad fin.* Cum aliquo se conjungere. *Liv. lib. 39.* Conjungere sibi fœminam matrimonio. *Cic. 1. de Orat.* Connubia conjungere. ¶ Conjungere boves, h. e. ad jugum jungere, *Cato R. R. c. 138.*

Conivŏla, occulta. *Festus.*

Conjurātim, adverb. *in congiura*. *Plaut. Asin. 2. 2. 92.* Siquidem omnia conjuratim cruciamenta conferam. Al. leg. *Conjurati.*

Conjuratĭo, f. 3. *congiura*, קשר, Germ. *zusammen schwerung*, συνωμοσία, conspiratio. *Cæs. 1. B. G.* Conjurationem nobilitatis fecit, & civitati persuasit, ut de finibus cum omnibus copiis exirent. ¶ Sæpius accipitur in malam partem. *Cic. in Catil.* Tanta hæc in Remp. conjuratio manifeste inventa, atque deprehensa est. V. *Conjuro.* ¶ Sumitur etiam pro ipso cœtu conjuratorum. *Cic. Catil. 1. c. 6.*

Conjurātus, a, um, adject. ex particip. *congiurato*, qui conspiravit, ut conjurata Græcia, *Horat. l. 1. od. 15.* Conjurati fratres. *Virgil. 1. Georg. v. 280.* ¶ Substantive etiam usurpatur *Conjuratus, i.* *Cic. Catil. 4. c. 10.* Manus conjuratorum permagna. & alibi passim.

Conjūro, as, a. 1. *congiurare*, קשר, Ger. *zusammen schweren*, Gal. *conjurer*, Hisp. *conjurar*, συνόμνυμι, simul juro, conspiro. Sæpius in malam partem capitur pro conspirare in alicujus perniciem. *Cicer. pro Mil. c. 24.* Sibi confessos esse de interficiendo Pompejo conjurasse. *Quintil. 4. 2.* Conjurare in mortem alicujus. ¶ Est item simpliciter jurare. *Gell.* Tu verbis conceptis conjurasti sciens scienti amico tuo. ¶ Item consentire, sive sibi mutuo opem ferre. *Hor. in Arte, ad fin.* Alterius sic altera poscit opem res, & conjurat amice. ¶ Servius ad illud Æn. 8. *Simul omne tumultu Conjurat trepido Latium:* Observa, inquit, de re bona conjurationem dici posse. *Liv.* etiam *l. 22. c. 38.* Conjurabant milites, se fortitudinis ergo non abituros.

Conjux, jugis, com. 3. *moglie, o marito*, זוג, Ger. *ein ehegemahl*, Gal. *le mary, ou la femme*, Hisp. *el marido, o la muger*, ὁμόζυγος, uxor, seu maritus, a conjugo. Sed Prisciano placet *conjunx* scribi cum *n*, ut sit a conjungendo. Manut. in Orthogr. vetera multa monumenta affert, in quibus *Conjux, Conjunx, Cojux, & Cojunx* legitur. Sed primum probabilissimum est. *Cic. ad Att.* Vagamur egentes cum conjugibus, & liberis nostris. *Horat. l. 2. epist. 1. v. 142.* Fida conjux. *Ovid. 11. Met. v. 727.* O carissime conjux.

Conlætor, aris, atus sum, congaudeo, simul lætor. *Tertull. de Idololatr. c. 14.* Conlætemur ex communione naturæ.

Conlævo, V. Collævo.

Conlātro, as, a. 1. *abbajare*, προσυλακτέω, latratu infesto, obloquor. *Sen. de vita beata, c. 17.* Siquis ex his, qui Philosophiam conlatrant.

Conlaxo, as, are, idem ac laxo. *Lucret. l. 6. v. 233.* Facile omnia circum conlaxat.

Conlector. V. Collector.

Conlūco. V. Colluco.

Conlŭo. V. Colluo.

Connāto, & Connatatio, a *con* & *nato* afferunt ex Plauto Stephanus, Passeratius, Danetius, & alii: Sed nos invenire non potuimus.

Connatus, a, um, simul natus. *Tertull. advers. Valentinian. c. 9.* Vitia in corpore connata.

Connecto, ctis, a. 3. *attaccare insieme*, συμπλέκω, est simul nectere, conjungere. *Cic. Att.* Illa vero, quæ tu connecti vis, aliud quoddam separatum volumen expectant.

Connexe, adverb. conjunctim. *Martian. Capel. l. 4. par. 1.* Hæc non nisi connexe dicuntur.

Connexĭo, onis, f. συναφή, *connessione, conclusione del sillogismo*. Proprie est connectendi actus, & a *Quintil.* pro complexione adhibetur, *l. 5. c. 14.* Connexio aut vera negatur, aut nihil ad quæstionem dicitur pertinere.

Connexīvus, o. 1. 2. copulativus. *Gell. l. 10. c. 29.* Connexiva conjunctio.

Connexus, a, um, nom. ex particip. conjunctus, colligatus, *connesso, unito*. *Cic. 2. de Nat. c. 38.* Qui omnia inter se connexa, & apta viderit. *Virg. 4. Georg. v. 257.* Apes pedibus connexæ. ¶ Absolute *Cic. 4. Acad. c. 30.* Ipsa ratio connexi, cum concesseris superius, cogit inferius concedere. ¶ Comparat. *Connexius*, vel ἀρχαϊκῶς, *Connectius*, apud *Lucretium l. 3. v. 557.* legitur.

Connexus, us, ui, m. 4. idem ac connexio. *Lucret. l. 3. v. 626.* Habere varios connexus.

Connitor, eris, isus, vel ixus sum, d. 3. *sforzarsi, far suo potere*, עזר, Ger. etwas mit einander underftehen zu thun, Gal. *s'efforcer*, Hisp. *esforzar*, συντείνομαι, simul, vel vehementer nitor. *Cic. de Fin.* Cum paulum firmitatis accesserit, connituntur, ut se erigant. *Cæs. l. 1. B. Civ.* In summum jugum virtute connititur. ¶ Item pario, *partorire*. *Virg. 1. Ecl. v. 15.* Hic inter densas corylos modo namque gemellos, spem gregis, ah, silice in nuda connixa reliquit.

Connīventĭa, æ, f. 1. ἐπίνευσις, dissimulatio. *L. 1. C. de fund. & salt. vel dom. l. 2.* Quod si venalis procuratorum conniventia admiserit. *Ascon. in proœm. Verr.* Conniventia Ciceronis ipsius, parum compertum est.

Connīveo, es, ivi, vel xi, n. 2. & olim connivo, *serrar gli occhi*, קרץ, Germ. *blinzen, mit den augen winken*, Gal. *sourciller*, Hisp. *abaxar los parpados de los ojos*, σκαρδαμύττω, est oculorum palpebras movere, modo claudere, modo aperire, a *niveo*, obsol. verb. *Sueton. Calig. cap. 51.* Ad minima tonitrua & fulgura connivens, caput obvolvere solebat. ¶ Sic proprie connivere dicuntur, qui dormitant. *Cic. de Nat. 2. c. 57.* Quid melius quam in mediis vitæ laboribus obdormiscere, & ita conniventem somno sopiri sempiterno? ¶ Hinc translate sumitur pro dissimulare visum, *far mostra di non vedere, dissimulare*. *Cic. pro Cal. c. 24.* Dii immortales, cur interdum in hominum sceleribus maximis connivetis? ¶ Apud *Plaut. Mostel. 3. 2. v. 145.* Connivere dicuntur coagmenta, & juncturæ, quæ minime laxæ sunt. ¶ Calvus apud *Priscian. l. 9.* fecit 3. declinat. Cum gravis ingenti connivere pupula somno. Hinc præterita. *Nævius Cassius apud eun. ibid.* Nam non concivi oculos ego deinde sopore. Et *Turpilius ibid.* Dum ego connixi somno.

Connixus, vel Connisus. V. Connitor.

Connubiālis, & le, o. 3. ὑμεναιϊκός, quod ad connubium spectat. *Ovid. Heroid. epist. 6. v. 41.* Heu ubi pacta fides? ubi connubialia jura?

Connubĭum, n. 2. *legge del matrimonio*, חתנה, Germ. *die ehe, oder ehestand*, Gal. *lien de mariage*, Hisp. *la ley, o derecho del cafamiento de marido, y muger*, συγγαμία, jus legitimi matrimonii, a nubo. *Cic. 1. Off.* Sequuntur connubia, & affinitates. *Liv. l. 1. c. 9.* Concelebrare connubia. *Cic. l. 1. de Orat. c. 9.* Romulus Sabinorum connubia conjunxit consilio, & sapientia singulari. ¶ Secunda syllaba in hac voce anceps est. V. *Virg. Æn. 1. v. 73. & l. 4. v. 126. & 535. & l. 9. v. 600.*

Connubĭus, a, um, adject. ad connubium pertinens, *matrimoniale*. *Apul. Metam. l. 9.* Connubia lege sociatus.

Connūbo, is, n. 3. nubo. *Apul.* Puellari ætate connupseramus.

Connudātus, a, um, adject. idem ac nudatus. *Plin. l. 28. c. 9.* Contra fulgura ipsa in mensa connudata.

Connumĕro, as, avi, atum, are, a. 1. idem ac numero, vel annumero, *connumerare*, συναριθμῶ. *Paul. JCtus l. 104. Dig. de statu hom.* Inter liberos connumerabitur. *Ammian. l. 25. c. 11.* Vir profecto heroicis connumerandus ingeniis. ¶ *Ovidio* etiam tribuitur hoc verbum *l. 5. Trist. el. 4. v. 20.* Se quoque in exemplis connumerare solet. Sed al. leg. *annumerare*. V. *Heins.*

Conoides, f. 3. κωνοειδής, cypressus fœmina, quæ in fastigium convolvitur. *Serv. ad Æn. 3. v. 680.* Conus dicitur fructus cupressi, & ipsa κωνοειδής est, nam a rotunditate in acumen levatur.

Conon, m. 3. Κόνων, Atheniensium dux fuit, qui prælio victus a Lysandro Lacedæmoniorum duce, sponte abiit in exilium ad Artaxerxem Persarum Regem, cujus auxilio patriam, cui servitutem attulerat, in libertatem restituit. *Justin. l. 5. & 6.* Fuit præstantissimus Imperator, & filium Timotheum, & ipsum summum Imperatorem, hominemque doctissimum reliquit. *Cic. 3. de Or.* ¶ Fuit & alius Conon Samius Astrologus, de quo *Prop. l. 4. el. 1.* Hic septem libros de Astrologia edidit.

Conopēum, n. 2. *padiglione da letto*, יריעה, velum circa lectum ad arcendos culices, quos Græci κώνωπας vocant. Apud Ægyptios in usu maxime erat, cum propter paludes Nili magna culicum copia infestarentur. ¶ Græce scribitur κωνωπεῖον, & in quodam epigr. etiam κωνώπιον: qua ratione *Horat. Epod. 9. v. 16.* Sol aspicit Conopeum. Et *Propert. l. 3. el. 9. 45.* Fœdaque Tarpejo conopea tendere saxo. At *Juven. Sat. 6. v. 80.* Ut testudineo tibi, Lentule, conopeo.

Conor, aris, atus sum, d. 1. *sforzarsi*, עזר, ἐπιχειρέω, tento, molior, nitor, & do operam, ut aliquid fiat. *Cic. in Orat.* Magnum opus omnino, & arduum conamur. *Ter. Andr. 4. 1. 52.* Conari manibus pedibusque. ¶ Fere infinito jungitur. *Cic. pro Quintio*, Qui præsente eo gestum agere conarentur. ¶ Absolute usurpavit *Nepos in Datam. c. 7.* Qui prius cogitare, quam conari consuesset. Et *Terent. Phorm. 1. 2.* Ego conabar obviam tibi. h. e. ire. ¶ *Conarem*, pro *Conarer*, legi apud *Priscian.* ex *Ennio*, refert Passerat.

Conquadrātus, a, um, adject. in quadri formam redactus, *quadrato*. *Columel. l. 8. c. 3.* Perticæ conquadratæ.

Conquadro, as, a. 1. in quadratam figuram redigo. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 48.* Aureus later, quod conquadravit religio. ¶ Translate *Sidon. l. 3. ep. 7.* Sic dicta vero conquadrant. *h. e.* conveniunt.

Conquæstor, oris, m. 3. idem ac conquisitor, vel simul quæstor. *Var. l. 5. de L. L.*

Conquassatĭo, f. 3. *conquassamento, crollamento*, συντάραξις, concussio, commotio. *Cic. 4. Tusc. c. 13.* Ex totius valetudinis corporis conquassatione, & perturbatione gignuntur.

Conquassātus, a, um, adject. concussus, *conquassato, crollato, sbattuto*. *Lucret. l. 3. v. 442.* Conquassatum corpus. *Cic. pro Sext. c. 26.* Exteras nationes illius anni furore conquassatas videbamus.

Conquasso, a. 1. *conquassare, scuotere*, הרעיש, רוצץ, Ger. *erschutten, ergellen*, Gall. *ebranler, casser*, Hisp. *quebrar, y gastar*, συνσείω, concutio. *Cic. 1. de Div. c. 43.* Apulia maximis terræ motibus conquassata est. ¶ Item contero, constringo. *Cato c. 52.* Si calix erit, conquassato.

Conquĕror, d. 3. idem ac queror, *lamentarsi*. *Cic. in Tusc. l. 1. c. 21.* Conqueri fortunam adversam, non lamentari decet. ¶ Cum abl. & præp. de. *Cic. 5. Fam. ep. 2.* Nihil me etiam tecum de tui fratris injuria conqueri.

Conquestĭo, f. 3. idem ac querela. *Cic. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 7.* Ubi nullum auxilium, nulla conquestio.

Conquestus, us, m. 4. idem ac questus, *lamento*. *Liv. l. 8. c. 7.* Tum libero conquestu coortæ voces sunt.

Conquiesco, idem ac quiesco, *quietarsi*. *Cic. 5. Fin.* Ut conquiescere ne infantes quidem possint. *Id. Curioni*, Ætas nostra jam ingravescens in amore, atque in adolescentia conquiescat tua. *Id. l. 1. Fam. ep. 1.* Tu, nisi perfecta re, de me non conquiesti. *Id. pro Balbo, n. 1.* Conquiescere a bellis continuis.

Conquinisco, is, (conquexi, apud *Priscian.*) sine sup. n. 3. *chinarsi*, השתחוה, Germ. *sich neigen, oder bucken*, Gall. *s'encliner*, Hisp. *inclinarse*, ὑποκύπτω, est inclinare se, a *cunio*. Aliqui putant, *conquinisco* corrupte dici pro *conclinisco*, ut ejusdem originis sit, ac inclino. Alii volunt esse a genu, pro *congenisco*. *Plaut. Cist. act. 4. sc. 1. v. 5.* Faciundum est puerile officium, conquiniscam ad cistulam. *Id. Pseud. 3. 2. 75.* Si conquiniscet istic, conquiniscito simul.

Conquīro, is, sivi, itum, a. 3. *cercare con diligenza*, בקש, Germ. *fleissig suchen oder erforschen*, Gal. *cercher diligemment*, Hisp. *buscar diligente-*

cercare, ζητέω, est diligenter quærere, seu investigare. *Cic. 6. Verr.* Conquiri Diodorum jubet. ¶ Item quærendo in unum contrahere, idest, colligere, *raccogliere*, *radunare*. *Cic. 5. Ver.* Cum undique homines nequissimos conquisisset. ¶ Item exquirere, deligere, *eleggere*. *Cic. in Agrar.* Nedum isti ab Rullo conquisiti, & electi coloni. ¶ Conquirere, coercere, costringere, *Fest.* Sed Scaliger legit *Coinquire*.

Conquisite, adv. συζητικῶς, exquisite, diligenter, docte. *Gell. l. 3. c. 10.* Hæc Varro de numero septenario scripsit admodum conquisite. Adde *Auct. ad Heren. l. 2. ad fin.*

Conquisitio, f. 3. *cercamento*, *inquisizione*, συζήτησις, investigatio. *Cic. de Univ.* Difficillimum est in omni conquisitione rationis exordium. ¶ Conquisitio militum, est militum delectus, cum Imperator pro sua auctoritate, quos ei visum fuerit, etiam invitos ad militiam conscribit. Id in majoribus tantum Reip. periculis fieri consuevit. Alioqui enim ultro nomina dabant. *Cic. de Prov. Cons. c. 2.* Exercitus ille noster, superbissimo delectu, & durissima conquisitione coactus, omnis interiit. *Liv. l. 23. c. 32.* Ut in Piceno agro conquisitionem militum haberet.

Conquisitor, m. 3. qui investigat. Speciatim conquisitores dicebantur homines illi, per quos milites in delectu conquirebantur. *Cic. Att.* Nullus usquam delectus, nam conquisitores φαινοπροσωπεῖν non audent, nec nomina dant. Adde *Liv. l. 21. c. 11.* ¶ Conquisitores etiam dicuntur exploratores, *inquisitori*, *spie*, ἀνιχνευταί. *Plaut. Amph. prol. 65.* Ut conquisitores singuli in subsellia eant per totam caveam.

Conquisitus, a, um, o. 1. 2. συζητηθείς, investigatus, electus, *cercato*, *scelto*. *Cic. de Arusp. Resp.* Siquis aliquem fictis, conquisitisque vitiis deformatum vellet inducere. *Id. 5. Tusc. c. 21.* Mensæ conquisitissimis cibis extruebantur.

Conrado, V. Contrado.

Conrecumbo, is, simul recumbo. *Tertull. de testim. anim. c. 4.* Quasi præsentibus, & conrecumbentibus.

Conrei, m. 2. qui simul ob eandem causam rei facti sunt. *Ulp. l. 5. §. 5. Dig. de liber. leg.*

Conregio, f. 3. in Auguralibus, regio infra fines comprehensa. *Varro l. 6. de L. L.* ¶ *Conregione* veteres dixerunt pro, *regione*. *Fest.*

Conrideo, V. Corrideo.

Conruspor, d. 1. conquiro. *Plaut.* Conruspare tua consilia in pectore. *Fest.*

Consalutatio, f. 3. *salutazione vicendevole*, ἀσπασμός. *Cic. Attic. l. 2. ep. 18.* Plausus maximi, consalutatio forensis perhonorifica.

Consaluto, as, a. 1. *salutare insieme*, est ultro, citroque salutationem dare. *Cic. 2. de Orat. c. 3.* Cum inter se amicissime consalutassent.

Consanesco, is, n. 3. sanus fio, *risanarsi*. *Cic. Sulp. l. 4. ep. 6.* Nunc autem hoc tam gravi vulnere etiam illa, quæ consanuisse videbantur, recrudescunt. Al. leg. *Consanavisse*. nam *Consenuisse*, quod in vulg. reperitur, rejicit Pareus in Lex. Crit. *Colum. l. 8. c. 2.* Vulnera dum consanescant.

Consanguinei, orum, m. 2. *parenti*, קרוב, Ger. *blutsfreund*, Gall. *parens*, Hisp. *parientes*, fratres, qui eodem patre nati sunt, licet diversis matribus, & ita in Jure accipi, observat *Cujac. l. 11. c. 36.* At generatim, qui sanguine inter se connexi sunt. *Cic. Attic. l. 2.* Sed Βοώπιδος, nostra consanguineus non mediocres terrores facit. ¶ Translate consanguineus pro simili capitur. *Virg. 6. Æn. v. 278.* Sopor consanguineus lethi. Sic *Colum. proœm. l. 1.* Res rustica consanguinea sapientiæ est.

Consanguinitas, f. 3. *parentado*, קרובה, Ger. *blutfreundtschafft*, Gal. *consanguinité*, Hisp. *parientesco de sangre*, συγγένεια, sanguinis conjunctio. *Liv. l. 7. c. 19.* Cæritem populum misericordia consanguinitatis Tarquiniensibus adjunctam fama ferebat.

Consano, as, idem quod sano, *sanare*. *Colum. l. 4. c. 24.* Plagæ consanentur. ¶ Item neutra signif. pro consanescere, *risanarsi*. *l. 10. Dig. de Ædil. edict.*

Consarcinatus, a, um, adject. involutus, temere sartus. *Ammian. l. 15. c. 10.* Consarcinata falsitas.

Consarcino, a. 1. *cucire insieme*, συῤῥάπτω, est simul sarcire, & nullo delectu conjungere. *Gell. l. 13. c. 23.* Extrinsecus additum, & consarcinatum.

Consarrio, n. 4. συσκαλίζω, idem quod sarrio, *zappare*. *Col. l. 11. c. 3.* Deinde sulci omnes consarriendi.

Consauciatus, a, um, adject. vulneratus, *piagato*, *ferito*. *Suet. Aug. c. 26.* Utrumque brachium ruina pontis consauciatus.

Consaucio, as, idem ac saucio, *piagare*. *4. ad Heren.* In hoc autem crebro, & celeri vulnere corpus consauciari videtur. *Suet. Ner. c. 26.* Prætoris caput consauciavit.

Consceleratus, o. 1. 2. sceleratus, *scellerato*. *Cic. pro Cluent. c. 10.* Ex eodem furore etiam illa consceleratа exectio linguæ. *Id. pro Rosc. Am. c. 24.* A filiis consceleratissimis furiæ domesticæ pœnas parentum repetunt.

Conscelero, idem ac scelero, *macchiare di scelleraggine*. *Liv. l. 40. B. Mac.* Agite, conscelerate aures paternas. ¶ Conscelerare oculos, est nefandum aliquod facinus aspicere. *Ovid. 7. Met. v. 34.* Cur non & specto pereuntem, oculosque videndo conscelero?

Conscendo, is, di, sum, n. 3. idem ac ascendo. *Virg. 1. Æn.* Æneas scopulum interea conscendit. ¶ Fere de navigantibus dicitur, & est navim ingredi navigandi causa, *imbarcarsi*, & usurpatur vel absolute, vel cum acc. vel cum acc. & præp. in. *Cic. Att. l. 9.* Epheso conscendentes hanc epistolam dedimus. *Cæs. 3. B. C.* Navemque frumentariam conscendit. *Id. Fam. 15.* Navem spero nos bonam habere; in eam simul ac conscendi, hæc scripsi.

Conscensio, f. 3. ascensio, *salita*. *Cic. 1. de Div. c. 32.* Et conscensionem in naves cum fuga: *imbarco*. Hinc *Liv.* Conscensionem facere, *imbarcarsi*.

Conscensus, a, um, *salito*, particip. passivum. *Justin. l. 12. c. 10.* Conscensis navibus. *Id. l. 31. c. 4.* Conscensa nave.

Conscientia, f. 1. *conscienza*, לב, Germ. *gewissen*, *oder gewissne*, Gall. *conscience*, Hisp. *conciencia*, συνείδησις, interius judicium animi, ac censura eorum, quæ fecimus, quæ aut redarguit, si prave, aut absolvit, & solatur, si recte egerimus. *Cic. pro Mil. c. 23.* Magna vis est conscientiæ in utramque partem. *Id. Fam. 3. ep. 7.* Fretus conscientia officii mei. *Id. pro Rosc. Am.* Suæ quemque malæ cogitationes, conscientiæque animi terrent. ¶ Sumitur etiam simpliciter pro scientia, seu notitia, quæ communis nobis est cum aliis, *notizia*, *cognizione*. *Cic. Catil. 1.* Constrictam omnium horum conscientia conjurationem non vides? *Tacit. l. 1. hist. c. 25.* In conscientiam facinoris pauci admissi.

Conscindo, a. 3. idem ac scindo, vel in multas partes scindo, *lacerare*. *Cic. Fam. 7. ep. 26.* Conscindere epistolam. ¶ Translate est cruciare. *Lucr. l. 5. v. 46.* Curæ conscindunt hominem solicitum. ¶ Item criminari, conviciari, *accusare*, *dir male*. *Cic. Att. l. 8.* Me ab optimatibus ait conscindi.

Conscio, is, a. 4. conscius sum, *esser conscio*. *Hor. lib. 1. ep. 1. v. 60.* Hic murus aheneus esto nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Consciolus, ii, diminut. a conscius. *Catull. carm. 68. ad Januam.* Sæpe illam audivi furtiva voce loquentem Solam consciolis hæc sua flagitia.

Conscisco, is, ivi, itum, a. 3. decerno, communi consilio statuo, *deliberare*. *Liv. l. 1. c. 32.* Censuit, consensit, conscivit, ut bellum cum priscis Latinis fieret. ¶ Consciscere mortem, fugam, facinus, &c. est propriæ decernere, sed per metalepsim sumitur pro exequi, quod decretum est. *Cic. in Bruto, c. 11.* Veneno sibi conscivisse mortem. *Brutus ad Cic. ep. 16.* Postquam illud conscivi facinus. *Liv. l. 5.* Desereremus penates nostros, exiliumque ac fugam nobis ex eo loco consciscеremus. ¶ Translate conscisco ponitur pro contrahere. *Colum. l. 8.* Diligens pastor stabulum quotidie converrit, nec patitur, stercus humorem consciscere. Sed meliores libb. habent *consistere*.

Consciss̄ura, æ, idem ac scissura. *Plin. l. 34. c. 8.* Etiam cicatricibus operis, atque conscissuris remanentibus. Harduinus legit, *Concisuris*.

Conscissus, a, um, adject. scissus, dilaceratus, *squarciato*, *lacerato*. *Plaut. Trucul. 1. 1. 32.* Pallula conscissa.

Consčitus, o. 1. 2. Particip. a consciscor, illatus. *Liv. l. 9. c. 26.* Mors haud dubie ab ipsis conscita judicio subtraxit. *Plin. l. 36. c. 15.* Passim conscita nece Quiritibus tædium fugientibus.

Conscius, o. 1. 2. *consapevole*, ידע, Ger. *etwas ihm selbs bewusst sein*, Gal. *coupable de quelque cas*, Hisp. *sabidor con otro de alguna cosa*, συνειδώς, qui rem scit, a *con*, & *scius*. Nonius, *scius*, & *conscius* differre dicit, quod *scius* secum, *conscius* cum alio scius est. Sed hanc differentiam fatetur non observari. Nam postquam *scius* in usu esse desiit, *conscius* utriusque locum occupavit. ¶ Usurpatur vel absolute. *Cic. pro Cluent.* Uno ex servis puero non grandi conscio. ¶ Vel cum dat. personæ, & infinitivo. *Cic. 6. Fam.* Mihi sum conscius, me, quoad licuerit, dignitati Reip. consuluisse. ¶ Vel cum gen. rei. *Cic. 4. Phil.* Ita populos habent universos non solum conscios libidinis suæ, verum etiam administros. ¶ Vel cum dat. rei. *Cic. 6. Ver.* Ut tot viros primarios velim esse temeritati, & mendacio meo conscios. ¶ Vel cum dat. personæ, & gen. rei. *Cic. 3. Off.* Sibi autem nullius essent conscii culpæ. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Stat. Theb. l. 8. v. 206.* Conscia templa. *Virg. Æn. 4.* Sidera conscia testor. ¶ Interdum absolute ponitur pro male conscio, seu reo. *Plaut. Most. 3. 1. 13.* Nihil est miserius, quam animus hominis conscius.

Conscreor, aris, salivam expuendo purgor. *Plaut. Pers. 2. 5. 7.* Magnifice conscreabor. Al. aliter legunt.

Conscribillo, as, a. 1. dim. a conscribo, & pro eodem usurpatum a Veteribus. *Varro apud Non. cap. 2. n. 108.* Eas in ceram conscribillavit. ¶ Translate *Catul. carm. 25. v. 11.* Inusta turpiter tibi flagella conscribillent. h. e. quasi graphio lacerent.

Conscribo, a. 3. συγγράφω, idem quod scribo, vel simul scribo, *scrivere*. *Cic. 7. Fam.* Institui Topica Aristotelica conscribere. *Id. 12. ad Att.* De Antonio quoque Balbus ad me cum Oppio conscripsit. ¶ Conscribere milites, est cogere, & in certum numerum, ac scriptum redigere, *arrolare*. *Cic. l. 12. Fam. ep. 16.*

Conscripti Patres, vel Patres minorum gentium erant, qui a Romulo secunda electione, ex Sabinis, confecto bello, in Senatum electi sunt, ita dicti, quod cum Patribus primæ electionis, qui ex Albanis electi fuerant, scripti in Senatum fuissent. *Dionys. lib. 2. Panvin. C. R. c. 1.* Sed aliqui Patres Conscriptos eos appellant, qui a Prisco adjuncti fuere. *Livius* eos, qui a Bruto, *Festus* eos, qui a P. Valerio Cos. ex Equestri Ordine, & ex Plebe. Hinc traditum fertur, ut in Senatum vocarentur, qui Patres, quique Conscripti essent. *Liv. l. 2.* Sed postremo usus obtinuit, ut omnes Senatores uno Patrum Conscriptorum nomine vocarentur. Ex *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. c. 2.*

Conscriptio, f. 3. συγγραφή, scriptio, compositio. *Cic. pro Cluent. c. 67.* Falsæ conscriptiones quæstionum. *Vitruv. proœm. l. 7.* Conscriptionibus memoriæ tradere.

Conscriptor, oris, m. 3. scriptor, *scrittore*. *Arnob. l. 1. p. 33.* Conscriptores nostri mendaciter ista prompserunt.

Conscriptum, i, n. 2. *scrittura*, *scritto*. *Ovid. 5. Trist. el. 3. v. 55.* Si veterum digne veneror conscripta virorum.

Conscriptus, a, um, adject. scriptus, *scritto*. *Catul. carm. 69. v. 2.* Conscriptum lacrymis epistolium. *Stat. 5. Silv. 1. v. 116.* Conscripta imagine tela. h. e. picta. *Cæs. B. C. l. 1. c. 6.* Conscripti milites. h. e. collecti. ¶ Conscripti etiam dicti Senatores Romæ, post primos Patres in Senatum allecti. V. sup. *Conscripti Patres*. Hinc *Horat. in Arte poet. v. 314.* Conscripti officium. h. e. Senatoris.

Consěco, a. 1. idem ac seco, *tagliare*. *Plin. l. 36. c. 26.* Ut citra ullum sensum ad ossa consecet, quidquid afflaverit corporis.

Consecraneus, a, um, adject. qui eorundem sacrorum particeps est, ὁμοθρήσκος: item commilito, eodem sc. sacramento obstrictus. *Capitolin. in Gord. c. 14.* Sacrati commilitones, imo etiam mei consecranei. *Tertul. Apol. cap. 16.* Sed & qui crucis nos religiosos putat, consecraneus erit noster.

Consecratio, f. 3. idem ac sacratio, ἀφιέρωσις, *consacrazione*. *Cic. pro Domo, cap. 48.* An consecratio nullum habet jus, dedicatio est religiosa? ¶ Consecratio etiam dicebatur Imperatorum defunctorum in Deos relatio, ἀποθέωσις, quod primum in Augusto factum est. Fiebat autem extructo rogo aromatibus farto, immissoque igne; quo accenso aquila emittebatur, quam dicebant animam demortui ad Deos evolantis. In Augustarum consecrationibus adhibebatur Pavo, qui Junoni est sacer. Omnem hunc ritum V. apud *Herodian. l. 4. c. 2.* V. etiam *Alex. ab Alex. l. 6. Gen. dier. c. 4.* ¶ Mira hujus vocis significatio est pro magica precatione seu sacrificio. *Lamprid. in Heliogab. c. 9.* Dictum est a quibusdam, per Chaldæos & Magos Antoninum id egisse, ut Marcomanni populo R. semper devoti essent, atque amici, idque factis carminibus, & consecratione. Cum quæreret, quæ illa essent, vel ubi essent, suppressum est: constabat enim, illum ob hoc consecrationem quærere, ut eam dissiparet.

Consecrator, oris, m. 3. qui consecrat. *Tertull. de Pudic. c. 21.* Auctor, & consecrator Ecclesiæ. *Jul. Fir. l. 4. c. 7.* Simulacrorum consecratores.

Consecratrix, icis, f. quæ consecrat. *Tertull. advers. Gnost. c. 3.* Ægyptus, inter cetera animalia, bovis etiam consecratrix.

Consecratus, a, um, adject. Deo dicatus, & sacer, *consacrato*. *Cic. Act. 1. in Verr. c. 5.* Delubra sanctissimis religionibus consecrata. ¶ Sic locus consecratus opponitur profano. *Id. in Pison. c. 10.*

Consěcro, as, a. 1. idem ac sacro, idest, Deo dico, sacrum, seu religiosum facio, *consacrare*. *Cic. pro Domo, c. 53.* Deinde aram aliquam in litore deserto, somniis stimulatus, aut religione aliqua, consecraret. ¶ Interdum est Deum facere. *Cic. de nat. Deor.* Ægyptii nullam belluam, nisi ob aliquam utilitatem, quam ex ea caperent, consecraverunt. V. *Consecratio*. ¶ Interdum venerabile, illustre, immortale reddere. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 15.* Cum amplissimis monumentis consecrare voluisses memoriam nominis tui. ¶ Sumitur & pro devovere. *Liv. l. 3. c. 48.* Te, Appi, tuumque caput sanguine hoc consecro.

Consectaneus, o. 1. 2. ἀκόλουθος, qui alios assectatur, & speciatim ὁμογνώμων, qui aliorum sententiam, vel opinionem sequitur, qui in eadem hæresi est, seu secta. *Sidon. l. 5. ep. 6.* Consectaneus videtur Plotinus. ¶ Item consequens. *Arnob. l. 5.* Consectaneum est credere, nunquam Deos irasci.

Con-

Consectarium, ii, n. 2. ἀκόλουθον, argumentatio breviter astricta, in qua antecedens necessario conclusio sequitur. *Cic. 4. de Fin. c. 18.* Nunc venio ad illa tua brevia, quæ consectaria esse dicebas. Et primum illud, quo nihil potest esse brevius, Bonum omne laudabile, laudabile autem omne honestum, igitur omne bonum honestum.

Consectarius, a, um, o. 1. 2. ἀκολουθητικός, consequens. *Cic. 4. de Fin.* Illud vero minime consectarium, sed in primis hebes, &c.

Consectatio, f. 3. συνθήρευσις, sectatio. *Cic. in Orat. c. 49.* In hujus concinnitatis consectatione Gorgiam fuisse principem accepimus.

Consectatrix, icis, f. 3. συνθηράτρια, quæ sectatur. *Cic. 3. Off. c. 33.* Est enim temperantia libidinum inimica, libidines autem consectatrices voluptatis.

Consectio, f. 3. sectio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Arborum autem consectione, omnique materia & culta, & sylvestri.

Consector, aris, d. 1. idem ac sector, vel sæpe sequor, vel in totum sequor, *seguitare*. *Lact. l. 3.* Cum fœminas tam rabide consectantur. Adde *Ter. Eun. 2. 2. 18.* ¶ Item persequor, *perseguitare*. *Cic. Att. l. 2.* Fusum clamoribus & conviciis, & sibilis consectantur. ¶ Translate est affectare, aucupari, *cercare*. *Cic. in Pis.* Levitatis est inanem acupari rumorem, & omnes umbras etiam falsæ gloriæ consectari. ¶ Item enarrare, *spiegare*. *Cic. 1. de Orat.* Ac ne plura, quæ sunt pene innumerabilia, consecter. ¶ Reperitur etiam passive. *Laber.* apud *Priscian. l. 8.* Uxorem tuam, & meam novercam a populo lapidibus consectari video.

Consecutio, f. 3. *conseguenza*, συνακολούθησις, verb. a consequor. *Cic. 1. Fin. c. 11.* Ipsa detractio molestiæ consecutionem affert voluptatis. ¶ Item bene ordinatus, contextus, & collocatio. *Cic. in Partit. c. 6.* Numeri sunt quidam in conjunctione servandi, consecutioque verborum.

Consecūtus, a, um, adject. *che vien dopo*. *Cic. Philip. 1. c. 13.* Reliquis consecutis diebus. ¶ Passiva significatione, *conseguito*, *Varr.* apud *Priscian. l. 8.* Consecuta negliguntur.

Consēdo, as, a. 1. *sedare*, idem quod sedo. *Cato* apud *Charis. l. 2.* Maximos tumultus maturissime disjeci, atque consedavi.

Consēdo, onis, m. 3. assessor. *Cassius Hemina* apud *Non. 1. n. 312.* Nemo vicinus consedo.

Consella, æ, f. sella duplex, h. e. ex duabus veluti sellis junctis facta. *Lucil.* apud *Non. 4. 3.* Consellas quoque prævalidis in funibus aptas.

Conseminālis, & le, o. 3. idem ac consemineus. *Col. l. 12. c. 45.* Propter quod etiam conseminalium vinearum non est tam firmum vinum.

Consemineus, a, um, o. 1. 2. πολύσπορος, id, in quo varia semina commixta sunt, ut Sylva conseminea, quæ ex variis arborum generibus consita est, vinea conseminea, in qua diversa vitium semina acervatim confusa sunt. *Col. l. 12. c. 46.* Sylvam siquis barbaricam, hoc est consemineam, velit facere. *Id. l. 3. c. 21.* Idque in vineis consemineis servari difficile est.

Consenesco, is, n. 3. idem ac senesco, sed sonantius, *venir vecchio*, γηράσκω. *Horat. l. 3. od. 5.* Consenescere in armis. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c. 5.* Consenescere mærore & lacrymis. *Flor. l. 3. c. 3.* Donec rabies & impetus consenesceret. h. e. deficeret, vires amitteret. ¶ Apud *Plaut. Rud. 5. 2. 15.* Veru consenescere dicitur, quod rubigine deteritur.

Consensio, f. 3. *consentimento*, ὁμόνοια. *Cic. 12. Fam.* Populi vero Romani, totiusque Italiæ mira consensio est. *Id. de Amic. c. 4.* Voluntatum, studiorum, sententiarum summa consensio.

Consensus, a, um, o. 1. 2. *accordato*, ὁμολογούμενος, partic. pass. a consentio. *Gell. l. 15. c. 26.* Syllogismus est oratio, in qua consensis quibusdam, & concessis, aliud quid, quam quæ concessa sunt, per ea, quæ concessa sunt, necessario conficitur.

Consensus, us, m. 4. idem ac consensio. *Cic. 4. Phil.* Nunquam inter Senatum, & vos consensus major in ulla causa fuit.

Consentaneē, adverb. convenienter. *Lactan. l. 3. c. 8.* Cum natura consentanee vivere.

Consentaneus, a, um, o. 1. 2. *consentaneo*, הגון, Germ. *das mit stimmt*, Gal. *convenable*, Hisp. *cosa concorde en sentencia*, σύμφωνος, conveniens, cum dat. *Cic. 1. ad Att.* Vel quod ita rectum est, vel quod rebus meis consentaneum. ¶ Vel cum abl. & præp. *cum*. *Cic. 3. Fam.* Quod quidem erat consentaneum cum his literis, quas ego Romæ acceperam. ¶ Consentaneum est, congruum, vel conveniens est. *Cic. 2. de nat. Deor.* Consentaneum est, in his sensum inesse, & intelligentiam.

Consentes Dii, consiliarii Jovis, quasi consentientes in eo, quod gerendum est, vel quasi consulentes, a *consulo*, vel ab antiquo *conso*, *is*, quod est simul consultare, consilium dare. *S. August. l. 4. de Civ. c. 23.* Erant autem numero duodecim, quos in consilium accire dicebatur Jupiter; sex mares, totidemque fœminæ, hoc disticho comprehensi: Juno, Vesta, Ceres, Diana, Minerva, Venus, Mars, Mercurius, Jovi, Neptunus, Vulcanus, Apollo. *Enn.* apud *Apul. de Deo Socrat.* & *Martian. Capell. de Nupt. Philol.*

Consentia, sacra erant Gentilium inter se, e. g. Corneliorum, Valeriorum, &c. ita dicta, quod ex universarum Familiarum ejusdem Gentis consensu statuta fuissent. *Festus*.

Consentia, Cosentia, *Cosenza*, urbs A. Brutiorum alias caput, nunc Calabriæ cit. in R. Neap. Pop. *Consentini*.

Consentiens, entis, nom. ex particip. qui consentit, *chi è dello stesso parere*. *Cicer. ad Brut. ep. 15.* Civitas in retinenda libertate consentiens. *Id. de senect. c. 17.* Cujus de laudibus omnium est fama consentiens.

Consentio, is, nsi, nsum, *consentire*, *accordarsi*, הסכים, Ger. *einner sinns sein*, Gal. *consentir*, Hisp. *consentir*, ὁμονοέω, idem sentio. Usurpatur vel absolute. *Cic. 1. de Fin.* Ratio enim nostra consentit, oratio pugnat. ¶ Vel cum dat. *Cic. 1. Phil.* Atque iis principiis reliqua consentiebant. *Id. 1. Off.* Sibi ipsi consentire. h. e. a seipso non desciscere. ¶ Vel cum accus. & præpos. *inter*. *Cic. 1. Off.* Quod inter se omnes partes cum quodam lepore consentiunt. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *cum*. *Cic. 10. Fam.* Nequaquam consentire cum oratione Furnii visæ sunt. *Id. de Univers.* Oratio sibi constet, & ex omni parte secum ipsa consentiat. ¶ Vel cum accus. & præpos. *ad*. *Cic. 4. Phil.* Jam enim non solum homines, sed etiam Deos immortales ad Remp. conservandam arbitror consensisse. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *de*. *Cic. de Amic.* De cujus utilitate omnes uno ore consentiunt. ¶ Consentire aliquid, *Cic. de Senect.* In quem illud elogium unicum plurimæ consentiunt gentes. ¶ Usurpatur interdum pro conspirare, in malam partem, *congiurare*. *Cic. 6. Fam. epist. 18.* Quod cum quibusdam Hispanis consensisset, scil. de prodendo Pompejo. ¶ Item impersonaliter. *Tacit. Annal. 1. c. 13.* De prioribus consentitur. *Quintil. l. 9. c. 1.* Inter plurimos consensum est, duas esse ejus partes.

Consepto, as, avi, atum, are, frequentat. *serrare intorno*. *Solin. c. 32. de Ægypto:* Eligitur sacer lucus, in quo conseptant animalia diversissimi generis.

Conseptum, ti, n. 2. olim consiptum, *serraglio*, περίφραγμα, quod undique clausum, & munitum est, a sepire. *Colum. l. 1. c. 4.* Difficiliora enim consepta non solum pluris ædificamus, sed etiam impensis majoribus tuebimur. *Arnob. l. 11.* Intra conseptum templi. ¶ Conseptum fori dictum est a *Quintil.* pro ipsis cancellis, *l. 8.*

Conseptus, us, ui, m. 4. idem ac conseptum, *serraglio*. *Strab. Gall. in fine:* Ut cum conseptu viridis consederis horti.

Conseptus, a, um, adject. *serrato all' intorno*. *Cic. de Senect. c. 16.* Ager conseptus, & consitus.

Consĕquens, tis, o. 3. *chi segue*, *e vien dopo*, sequens, παρακολουθῶν. *Cic. de Fin. c. 20. l. 1.* Spe eriguntur consequentis, & posteri temporis. ¶ Item quod cohæret, seu quod ex præcedentibus colligitur. *Idem in Partit. c. 6.* In verbis conjunctis, quod non est consequens, vituperandum est. *Id. de Leg. l. 1. c. 5.* Quoniam scriptum a te est de optimo Reip. statu, consequens esse videtur, ut scribas de legibus. *August. l. 15. de Trin. c. 19.* Quid consequentius, quam ut ipse sit charitas, &c. ¶ Interdum idem est, ac consentaneus, conveniens. *Cic. 3. Fin. c. 15.* His autem ea consentanea, & consequentia. V. *Brison. de verb. signif.* ¶ Consequentia, ium, est unus ex locis, unde argumenta desumuntur. *Cic. ad Trebat.*

Consequenter, *conseguentemente*, Germ. *nachfolgend*, Gal. *consequemment*, Hisp. *consiguientemente*, ἀκολούθως. *Ulp. l. Sed & si quid, §. ult. ff. de usufr. quemadm. quis utat. & fruat.* Quibus consequenter fructuarius quidem acquirere fundo servitutem non potest.

Consequentia, æ, f. 1. *conseguenza*, סוף, Ger. *ein nachfolgung*, Gal. *consequence*, Hisp. *la consecution a otra cosa*, ἀκολουθία, consecutio. *Cic. 1. de Div. c. 56.* Qui cursum rerum, eventorumque consequentiam diuturnitate pertractata notaverunt.

Consequium, ii, n. 2. vel Consequia, æ, f. 1. sequela, appendix, comitatus, *seguito*, *compagnia*, *aggiunta*. *Apul. l. 5. Metam.* Psyche sublimis evectionis appendix miseranda, & penduli comitatus extrema consequia. *Id. l. 10.* Novissimis trahebantur consequiis.

Consĕquor, d. 3. *seguitare di fatto*, הלך אחר, Ger. *nachfolgen*, Gal. *suivre, & aller apres*, Hisp. *consecuirse a otra cosa*, ἀκολουθεῖν, immediate sequor, subsequor, vel absolute. *Cic. pro Mur.* Si hæc elapsa de manibus nostris in eum annum, qui consequitur, redundarint. ¶ Vel cum accus. *Cic. in Anton.* Libertatem pax consecuta est. ¶ Est item eum, qui nos in itinere præcedit, sequendo assequi, *arrivare*. *Cic. in Famil.* Si statim navigas, nos Leucade consequere. ¶ Translate est obtinere, adipisci. *Cic. l. 10. Famil.* Omnia summa consecutus es, virtute duce, comite fortuna. ¶ Vel cum accusat. & ablat. *Cic. in Famil.* Magnam laudem a summo viro, & ab exercitu consequebatur. ¶ Vel cum conjunctivo. *Cic. de Orat.* Ut vero etiam ipsi loci proposita quæstione occurrant, exercitatione consequere. ¶ *Lucret. l. 1. v. 45.* Rebus ab ipsis consequitur sensus, transactum quid sit in ævo. h. e. percipit. ¶ Consequi memoria, *ricordarsi*. *Cic. 6. Ver.* Consequi intellectu, vel animo, vel conjectura, *capire*. *Id. variis locis.* ¶ Consequi verbis, vel dicendo, h. e. explicare, *esprimere con parole*, *Id. pro Leg. Manil.* ¶ *Plaut. Asin. 2. 1. 13.* Certum hercle est, vestram consequi sententiam. h. e. sequi. ¶ *Consequor* passiva significatione, *Orbilius* apud *Priscian. l. 8.* Quæ vix ab hominibus consequi possunt.

Consĕquus, a, um, adject. idem quod consequens. *Lucr. l. 5. v. 679.* Consequa natura est jam rerum, & ordine certo.

Consereno, as, V. Disserenat.

Consermocĭnor, aris, dep. 1. cum aliquo sermonem habeo. *Nigid.* apud *Gell. 14. 4.* Spiritum atque animam ad eos, quibus consermocinamur, intendimus.

Consermōnor, aris, colloquor, *abboccarsi*. *Q. Claud.* apud *Gel. l. 17. c. 2.* Cum his consermonabatur.

Consĕro, is, conserui, consertum, a. 3. *congiungere*, *mescolare*, חבר, שזר, Ger. *zusammen fetzen*, *an einander kommen*, *vermischen*, Gal. *entremesler*, *entrelacer*, Hisp. *travar uno con otro*, συμπλέκω, conjungo, connecto, simul misceo. *Quintil. l. 5. c. 10.* Ordo rerum tribus momentis consertus est. *Ovid. 3. Am. eleg. 5.* Diem nocti conserere. ¶ In rebus bellicis conserere manus, vel conserere prælium, est pugnare, *combattere*, quia tunc quasi manus manibus admoventur. *Cic. Att. l. 7.* Non ut manum conserat, sed ut fugam intercludat. *Liv. l. 5.* Ad arma discurritur, & pugna conseritur. *Id. l. 6. c. 12. ad fin.* Conserturi manus. ¶ Conserere manus in judiciis, est cum aliquo lege agere, jus suum persequi. Vide *Consertus*.

Consēro, is, sevi, situm, a. 3. *piantare*, *seminare*, *innestare*, זרע, נטע, Ger. *pflantzen*, *besäen*, Gal. *planter*, *complanter*, *ou semer*, Hisp. *plantar*, *sembrar*, *o enxerir una cosa con otra*, φυτεύω, locum aliquem seminibus, seu plantis opplere. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 52.* Indus non aqua solum agros lætificat, & mitigat, sed eos etiam conserit. *Virg. Ecl. 1. v. 73.* En queis consevimus agros. ¶ Metaphor. *Lucret. l. 2.* Sol lumine conserit arva. *Cic. Tusc. 1.* Conserere leges.

Conserrātus, a. 1. 2. in modum serræ factus. *Plin. l. 11. c. 37.* Sed spectatissimum insigne gallinaceis corpore conserratum. Sed melius alii *corporum serratum*.

Conserte, adverb. conjuncte. *Cic. de Fato*, *c. 14.* Omnia naturali colligatione conserte, contexteque fiunt.

Consertio, onis, f. 3. conjunctio, connexio, implicatio. *Arnob. l. 3. p. 107.* Ad cervicum necessarias flexiones consertionibus verticum, atque ossea substructione fulciri.

Consertor, oris, m. 3. qui conserit, seu pugnat. *Plin. l. 33. c. 1.* Etiam consertoris usu argumentum est, &c. Sed alii aliter legunt.

Consertus, a, um, o. 1. 2. συμπεπλεγμένος, connexus, contextus. *Vir. 3. Æn.* Loricam consertam hamis, auroque trilicem. *Id. Æn. 3. v. 594.* Consertum tegmen spinis. Ubi *Servius* illigatum interpretatur. ¶ Ex jure manum consertum vocare, formula judicialis Veterum. *Cic. l. 1. de Orat.* Multis præessem, qui te ex jure manum consertum vocarent. Est autem, *ex jure manum consertum vocare*, ducere aliquem ex jure ad conserendam manum in rem, de qua lis sit. Quo in loco cum erant litigatores, ex eo glebam prehendebant, deferebantque ad Prætorem, ut in ea, tanquam in toto agro, jus suum persequerentur. V. *Gel. l. 20. c. 10.* Aliquæ editiones, & quidem optimæ, habent: *Ex jure manu consertum*, h. e. manu apprehensum: quam explicationem confirmare videntur verba ipsa hujus formulæ, quæ a Cicerone referuntur, pro Mur. *Fundus Sabinus meus est. Eum ego ex jure Quiritium meum esse aio. Inde ego te ex jure manu consertum voco.* h. e. traho te inde manu prehensum.

Conserva, æ, f. 1. *conserva*, σύνδουλη. *Ter. Eun. 2. 3. 74.* Summa forma semper conservam domi videbis.

Conservabilis, le, adject. qui conservari potest. *Tertul. l. 2. adv. Marc. c. 13.* Bonum conservabile.

Conservatio, f. 3. *conservazione*, שמירה, Ger. *bealtung*, συντήρησις. *Cic. 1. Off.* Si attentos animos ad decori conservationem tenebimus. *Id. l. 2. c. 3.* Frugum, fructuumque conservatio.

Conservātor, idem ac servator. *Cic. Att. l. 9. epist. 11.* Me conservatorem, & parentem hujus urbis nonnulli dixerunt.

Conservātrix, idem ac servatrix. *Cic. de Fin. l. 5. c. 9.* Omnis natura vult esse conservatrix sui. ¶ Est etiam titulus matrum familiæ. Vet. inscript. apud *Reines. p. 727. n. 18.* Uxori conservatrici. Adde *Grut. Inscript. p. 1142. n. 2.*

Conservatus, a. i. 2. *conservato*, τηρηθείς. *Cic. Lent. l.* 1. Meos cives, & a me conservatos, & me servare cupientes. *Id. pro Dejot. c.* 13. Nomen retentum, atque conservatum.

Conservitium, tii, n. 2. *servigio*, ὁμοδουλεία. *Plaut. Capt.* 2. 2. 49. Perque conservitium commune, quod hostica evenit manu.

Conservo, as, avi, atum, are, servo, tueor, *conservare*, διασώζω, ut Conservare libertatem populi, *Cic. Fam. l.* 11. *epist.* 7. Et *l.* 2. *Off. c.* 24. Res familiaris conservari debet diligentia, & parsimonia.

Conservula, æ, f. 1. dimin. a Conserva. *Sen. Controv.* 21. Conservula de cellula exacta est.

Conservus, m. 2. *conservo*, σύνδουλος, qui cum alio eidem domino servit. *Cic. ad Cass. l.* 12. *Fam. ep.* 3. Dominum ferre non potuimus, conservo servimus.

Consessio, onis, f. 3. idem ac consessus. *Martian. Capel.*

Consessor, oris, m. 3. qui una cum alio sedet. *Cic.* 2. *Att. epist.* 15. Præclarum spectaculum mihi propono, modo te consessore spectare liceat. *Liv. l.* 34. *c.* 54. Dives pauperem consessorem fastidit.

Consessus, us, m. 4. συνέδριον, homines in uno loco sedentes: vel locus ubi plures sedent, *consesso*. *Cic. Ver.* 3. *c.* 7. Consessu, conspectuque Judicum commoveri. *Virg. Æn.* 5. *v.* 577. Implere consessum clamoribus.

Consideo, V. Consido.

Consideranter, adverb. considerate, *consideratamente*. *Val. Max. l.* 8. *c.* 1. *ad fin.* Consideranter, & mansuete Populi Romani Magistratus agebat. *Pallad. l.* 3. *c.* 17. Cuneum inter corticem, & lignum consideranter deponimus. Particip. *considerantius* habet *Cornel. Fronto.*

Considerantia, æ, f. 1. consideratio, *considerazione*, *avvertenza*. *Cic. Q. Frat. l.* 3. *epist.* 9. Cujus in hoc uno considerantiam & ego sustinebo ut potero. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. Tarditate animi sine considerantia irruentes.

Considerate, adverb. *consideratamente*, περιεσκεμμένως, cogitate, consulto, prudenter. *Cic.* 1. *Off.* Sed tamen ira procul absit, cum qua nihil recte fieri, nihil considerate potest. ¶ Hinc comp. consideratius, & superl. consideratissime. *Cic. Att. l.* 9. *epist.* 9. Quid feci non consideratissime? *Id. ibid. ep.* 10. Consideratius utilitati suæ consulere.

Consideratio, onis, f. 3. *considerazione*, Germ. *betrachtung*, Gal. *consideration*, Hisp. *consideracion*, σκέψις, cogitatio, animadversio. *Cic. Acad. l.* 2. *c.* 41. Est enim animorum, ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum consideratio, contemplatioque naturæ.

Considerator, oris, m. 3. qui considerat. *Gell. l.* 11. *c.* 5. Quæsitores, & consideratores.

Consideratus, a, um, o. i. 2. circumspectus, qui mature examinat, *chi considera, ed esamina le cose*. *Plin. Paneg. Trajani*, *c.* 44. Nec tam consideratus, ac sapiens, qui ætatem in tenebris agit. *Hirt. de bello Afr. c.* 73. Cæsar tardior, & consideratior erat factus. ¶ Sumitur & passive, *considerato*, *pensato*. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 54. Bene considerata ratio. *Id. pro Font. c.* 9. Consideratissimum verbum.

Considero, as, a. 1. *considerare*, בחן, השקיף, Ger. *betrachten*, Gall. *considerer*, Hisp. *considerar*, ἐνθυμέομαι, cogito, intueor, circumspicio, attendo, expendo. *Cic. Ter.* Reliquum est, quod ipsæ optime considerabitis, veniri similes feminæ sint ne Romæ. *Id. Ver.* 5. Considerate vim animis vestris vosmetipsi. *Id. Fam.* 14. *ep.* 14. De aliquibus rebus considerare cum aliquo. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Considerandum est, ut solum pinque sit. *Terent. Heaut.* 2. 4. Considerare secum in animo aliquid.

Consido, dis, consedi, consessum, n. 3. *mettersi a sedere*, ישב, Ger. *sich setzen*, Gal. *s'assoir*, Hisp. *asentarse*, συγκαθίζομαι. *Colum. l.* 8. Neque aut recumbat, aut considat. ¶ Item commorari, consistere, *fermarsi*. *Cic. Att. l.* 5. Quin etiam dubito, an hic considam, & hoc tempus omne consumam. ¶ Item sedes in aliquo loco figere, *piantar la sede*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 572. Vultis & his mecum pariter considere Regnis? ¶ Item desidere, idest descendere, dehiscere, *abbassarsi*, *aprirsi*. *Liv. l.* 33. In Veliterno agro terra ingentibus cavernis consedit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 625. Omne mihi visum est considere in ignes Ilium, idest, conflagrare, & cadere. Sic quæcunque ima petunt, considere dicuntur. *Col. l.* 12. *c.* 24. Deinde patiemur picem considere, & cum siderit, aquam eliquabimus. ¶ Metaphorice usurpat *Cic. pro Mur.* Consedit utriusque nomen in Quæstura, hoc est jacuit in quæstura veluti sepultum. ¶ Ardorem animi, iram, curas considere, est sedari. *Cic. de clar. Orat. c.* 24. *Liv. l.* 38. *c.* 17. ¶ Considere dicuntur exercitus, cum in aliquo loco castra ponunt. *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 9. Ubi ex captivis cognovit, quo in loco hostium copiæ consedissent. ¶ Interdum sumitur pro judicare, quia judicando judices sedere solent. *Sueton. Calig. c.* 38. Cognoscebat autem de talibus causis, taxato prius modo summæ, ad quem conficiendum consederat. Adde *Ovid. Met.* 13. *ad fin.* ¶ Præteritum *consedi* mutuatur a verbo *consideo*, quod dicerem inusitatum, nisi asseretur ab omnibus Lexicographis, & Grammaticis, qui discrimen etiam inter hæc duo verba commenti sunt. Sed ego nondum vidi nisi præt. *consedi*.

Consignanter, adverb. unde comparat. consignantius. *Gell. l.* 1. *c.* 25. Græci significantius, consignatiusque dixerunt. h. e. expressius, ἐμφατικώτερον.

Consignate, adverb. cujus superlativum est apud *Gell. l.* 1. *c.* 15. Eupolidis quoque versus de id genus hominibus consignatissime factus est, *segnatamente*.

Consignatio, f. 3. Consignationes dicuntur, quas vocamus documenta, vel chirographa, h. e. tabulæ consignatæ. *Quintil. l.* 12. *c.* 8. Promittit litigator omnia, testem, populum, paratissimas consignationes.

Consignatus, a, um, o. i. 2. notatus, impressus. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 24. Ut a pueris tot rerum, atque tantarum insitas, & quasi consignatas in animis notiones haberemus. *Id.* 1. *de Div.* Testata, & consignata monumentis antiquitas. *Id.* 2. *de Or.* Fundi publicis commentariis consignati.

Consigno, as, a. 1. idem ac signo, noto, *sigillare*. *Cic. pro Quint. c.* 6. Tabulæ maximæ signis hominum nobilium consignantur. *Leg.* 13. *ff. de Action. empt. & vend.* Consignare legem. ¶ Consignare literis, est scribere. *Cic.* 4. *Acad. c.* 1. Literis consignamus, quæ monumentis mandare volumus.

Consilio, n. 2. idem ac sileo, *tacere*. *Gell. l.* 5. *c.* 1. Consiluisse universos quasi attonitos. *Fest.* Consiluere *Ennius* pro *conticuere* posuit.

Consilesco, is, n. 3. idem ac sileo. *Plaut. Mil.* 2. 6. 100. Aliquo aufugiam, dum hæ consilescunt turbæ.

Consilians, antis, V. Consilior.

Consiliarius, m. 2. *consigliere*, יועץ, Germ. *ratgeber*, Gall. *conseiler*, Hisp. *consejero*, βουλευτής, qui consilium dat, seu qui ab aliquo in consilium adhibetur. *Cic.* 1. *Fam.* Non invito Rege ipso, consiliariisque ejus. *Vellej.* 2. 56. 3. Consiliarii cædis.

Consiliarius, a, um, adject. ad consulendum aptus, *atto a consigliare*. *Plaut. Truc.* 2. 1. 6. Magis ei consiliarius hic amicus est, quam auxiliarius. Et *Epid.* 1. 2. 56. Jam Senatum convocabo in corde consiliarium. *Apul. Phil. Mor.* Consiliaria anima.

Consiliator, m. 3. *consigliere*, qui alicui dat consilium. *Plin. l.* 4. *ep.* 17. Ille in gerendis meis honoribus consiliator, & rector.

Consiliatrix, icis, f. 3. quæ consilium dat. *Apul.* 5 *A. A.* Illæ quidem consiliatrices egregiæ tuæ. Alii leg. *conciliatrices*.

Consiliatus, a, um, V. Conciliatus.

Consiligo, inis, f. 3. ἀνάγυρον, herba, Herbariis pataleonis, quæ inter siliginem frequentissime invenitur. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Consilinum, n. 2. *Stilo*, opp. marit. Magnæ Græciæ, inter Locros, & Scyllacium.

Consilio, is, n. 4. *saltar insieme*, *saltar addosso*, simul salio, insilio, insulto. *Tacit. l.* 3. *Annal. c.* 46. Imbelles Æduos evincite, & fugientibus consilite.

Consilior, aris, atus sum, depon. 1. vel Consilio, as, a. 1. *consigliare*, *dar, o far consiglio*. *Horat. de Arte poet. v.* 196. Ille bonis faveatque, & consilietur amicis. Et *l.* 3. *od.* 3. *v.* 17. Gratum elocuta consiliantibus Junone Divis. *Tac.* 2. *histor. c.* 53. Redire Bononiam rursus consiliaturi.

Consiliosus, a, um, adject. consilio valens. Vox est *M. Catonis* apud *Gell. l.* 4. *c.* 9. *Sidon. l.* 2. *epist.* 1. Sicuti es in iis, quæ deliberabuntur, consiliosissimus.

Consilium, lii, n. 2. deliberatio, cogitatio, animadversio, concilium, collegium, *consiglio*, עצה, Ger. *rath*, Gal. *conseil*, His. *consejo*, βουλή, proprie est vocabulum artis fullonicæ, & significat actionem illam, quæ vestes purgantur, a *con* & *salio*. Hujus enim artis duæ partes fuere, una vestes pedum insultu eluere, ac cogere, altera creta candefacere, illud dicebatur *consiliari*, hoc expolire. Sed *Jos. Scalig. in Conjectaneis* placet, *concilium*, & *conciliare*, per c scribi, a *ciliis*, pilis, & *concilium* esse coactionem, *conciliare*, cogere. Huc respexit fortasse *Plautus*, cum inquit in *Pœn.* 1. 1. 60. Placet consilium. Mi. Imo etiam ubi expolivero magis, hoc tum demum dices; nunc etiam rude est. ¶ Translate consilium dicitur ratio excogitata faciendi aliquid, aut non faciendi. *Ter. Andr.* 2. 1. 9. Facile omnes, cum valemus, recta consilia ægrotis damus. *Liv. l.* 35. *c.* 32. Consilia calida, & audacia, prima specie læta, tractatu dura, eventu tristia sunt. ¶ Regit cum infinit. tum conjunct. *Cic. ad Att. l.* 5. Expectare consilium est. *Id.* 1. *Pis.* Eo consilio, tuum judicium ut cognoscerem. ¶ Dicimus consilium conferre, capere, captare, rejicere, &c. *Cic. Terent. & al.* Consilia agitare, *Sen. epist.* 30. Facere aliquid de consilio alicujus, *Ter. Phor.* 3. 1. 17. & *Cic. Attic.* 6. 3. ¶ Sibi consilium capere, est a reliquorum sententia, & rationibus discedere, factionis, & dissensionis causa. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 76. Postulat, ut jurent omnes, se exercitum, ducesque non deserturos, neque sibi separatim a reliquis consilium capturos. ¶ Res est consilii, *è cosa da consultare*. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 38. ¶ Consilium aliquando est idem ac στρατήγημα, callidum, & subdolum inventum. *Nepos Annibal. c.* 11. *n.* 7. Sic Annibal consilio arma Pergamenorum superavit. *Id. in Datam. c.* 6. *n.* 8. Tali consilio uno tempore & proditores perculit, & hostes profligavit. ¶ Item prudentiæ vis, & facultas, ut Consilii maximi vir, *Nepos Datam. c.* 1. *n.* 1. *Id. Pausan. c.* 1. *n.* 2. Consilii plenus. ¶ Item ratio. *Horat. l.* 3. *od.* 4. Vis consilii expers mole ruit sua. ¶ Denique consilium aliquando accipitur pro cœtu consulentium, seu judicantium. *Cic. Ver.* 7. *c.* 21. Cum consilio causam Mamertinorum cognoscit, & de consilii sententia, Mamertinis frumentum se non imperare, pronuntiat. ¶ Atque in hoc sensu præcipue & *consilium*, & *concilium* confunduntur.

Consimilis, & le, o. 3. *simile*, idem ac similis. *Cic.* 2. *Phil.* Cum rem gessisset consimilem rebus iis, quas ipse gesseram. *Ter. Heaut.* 2. 4. 13. Cujus mos maxime est consimilis vestrum.

Consimiliter, adver. similiter, *similmente*. *Arnob. l.* 2. Nos spiritum consimiliter ducimus. Adde *l.* 6. §. 8. *ff. de excusat. ex comm. consiss.*

Consipio, is, pui, n. 3. *sapere*, simul sapio. *Gel. l.* 7. *c.* 3. Vereri se se, ne patres non satis consiperent. *Liv. l.* 5. *c.* 42. Non mentibus solum consipere, &c.

Consiptum, n. 2. antiquis dicebatur, pro conseptum. *Fest.* ¶ Consiptum, clavis præfixum. *Id.*

Consistio, onis, f. 3. statio, consistendi actio. V. Constitio.

Consisto, is, constiti, n. 3. *fermarsi*, עמד, Ger. *gestehen*, Gal. *s'arrester*, Hisp. *quedarse*, ἵσταμαι, proprie est iter inceptum mora interrumpere, subsistere, commorari. *Cic. Att. l.* 7. Utrum consistere uspiam velit, an mare transire, nescitur. *Cæs. l.* 3. *B. C.* Ipse ad ancoram una nocte constitit. *Id.* 2. *B. C. c.* 12. Omnis administratio belli consistit, *si sospende, si ferma*. ¶ Translate est firmum, stabilem, constantem esse, *essere stabile*. *Cic. ad Q. Frat.* Ut neque mente, neque lingua, neque oratione consisteret. *Id. in Orat. c.* 28. Si semel constiterit, nunquam cadet. ¶ Item erigi, *alzarsi*. *Virg. Æn.* 5. Constitit in digitos. ¶ Item contineri, niti, *consistere*, *esser posto*. *Cic.* 5. *Phil.* Cum in eo salus, & vita optimi cujusque, & libertas Pop. Rom. dignitasque consisteret. ¶ Consistere cum aliquo, est in judicio adversus eum stare. *Martian. l. Nullo modo*, *ff. ad leg. Corn. de fals.* Nullo modo servi cum dominis consistere possunt. ¶ Legatum consistere, est validum, & firmum esse. *Ulpian. l. servum filii*, *ff. de legat.* 1. Sic consistere fides, apud *Liv. l.* 2. dicitur, quæ non violatur. ¶ Milites etiam consistere dicuntur, cum loco non cedunt, *mantener' il posto*. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 93. Tanta vi in Pompeji equites impetum fecerunt, ut eorum nemo consisteret. ¶ Verbis cum aliquo consistere, & re dissidere, *Cic.* 4. *Fin.* h. e. consentire. ¶ Consistere alvus dicitur, cum fluere desinit. *Cic. Fam. l.* 7. *ep.* 26. Tanta me διάῤῥοια arripuit, ut hodie demum videatur posse consistere. Alii leg. *videor*, & tunc significat, recuperatis viribus firmiorem esse, stare posse. ¶ In illo *Ciceronis Tusc.* 1. *c.* 23. Vel concidat omne cælum, omnisque natura consistat, oportet: *consistat* pro ruat, desinat, positum est. Consistere enim dicitur, quod non procedit amplius, neque in motu est: quod ubi naturæ accidat, desinere eam oportet. ¶ Est etiam activum pro constituere, statuere. *Gell. l.* 5. *c.* 10. Consistere causam, *contestar la lite*. *Lucret. l.* 6. *v.* 10. Et per quæ possent vitam consistere tutam.

Consistorianus, V. Consistorium.

Consistorium, ii, n. 2. recentioris latinitatis vocabulum, quo significatur Consilium Principis, quia consiliarii ibi ad consulendum consistant, & Imperatori velut adsint. Unde & ipsi Consistoriani comites appellati. V. JCtos. *Ammian. l.* 14. *c.* 22. Admissus in consistorium. *Martian. Capel. l.* 1. Intra consistorium regis. ¶ Apud *Sidon. lib.* 2. *ep.* 2. Consistorium dicitur locus, in quo cubicularii servi consistebant. Et *Tertul. de Resur. c.* 20. consistorium appellat terram, in qua consistimus. Et *l.* 2. *ad Uxor. c.* 6. *Consistorium libidinum publicarum*, lupanar vocat.

Consitio, f. 3. idem ac satio. *Cic. de Sen. c.* 15. Nec consitiones modo delectant, sed etiam insitiones.

Consitor, m. 3. idem ac sator. *Ovid.* 4. *Met. v.* 14. Et cum Lenæo genialis consitor uvæ.

Consitura, f. 1. φυτουργία, plantatio. *Cic.* 1. *de Rep.* Quæ videlicet ille non ex agri consitura, quam cernebat, sed ex doctrinæ judiciis interpretabatur. Affert *Non. ex fragm. ejusd. c.* 3. *n.* 30.

Consitus, a, um, o. i. 2. idem ac satus. *Cic. de Sen.* Ei quendam consæptum agrum diligenter consitum ostendisse. Sic consita pomus, *Tibul. l.* 2. *el.* 1. *v.* 43. ¶ Translate *Plaut. Men.* 5. 2. 41. Consitum senectute, h. e. plenum annis, dixit *Catul.* similiter *carm.* 65. *v.* 207. Cæca mentis caligine Theseus consitus. h. e. oppletus.

Consobrina, æ, f. *cugina*, *germana*, ἀνεψιά, materteræ meæ filia. *Cic. pro Quinct. c.* 4. Quinctii consobrinam habet in matrimonio.

Consobrini, m. 2. *cugini*, דודים, Germ. *vetter*, Gall. *cousins*, Hisp. *primos*, ἀνεψιοί, qui ex duabus sororibus sunt editi, quasi consororini, ut

ut *patrueles*, qui ex duobus fratribus, *amitini*, qui ex fratre, & sorore. Sed hæc proprietas vocis non semper observatur. Nam & patrueles, & amitini sæpe consobrini appellantur, ut *Cajus Dig.* 38. 10. 1. & 10. docet. *Cic. Off. l.* 1. *c.* 17. Sequuntur fratrum conjunctiones, post consobrinorum, sobrinorumque.

Consocer, ri, m. 2. *ὁμοπένθερος*. Consoceri dicuntur, quorum alter filium suum alterius filiæ maritum dedit. *Suet. in Claud. c.* 29. App. Syllanum consocerum suum, crimine incerto, nec data defensione, occidit.

Consociatim, adverb. simul, una. *Ammian. l.* 25. *c.* 27. Consociatim meant.

Consociatio, f. 3. *società*, *κοινωνία*, societas, communio, conjunctio. *Cic.* 1. *Off.* Ita fit, ut vincat cognitionis studium consociatio hominum, atque communitas. *Liv. lib.* 4. *c.* 5. Consociatio gentis animum regis everterat.

Consociatus, a. 1. 2. *unito in società*, sociatus. *Cic. in Parad.* Qui videt domi tuæ pariter accusatorum, atque judicum consociatos greges. *Id. Fam.* 3. *epist.* 3. Consociatissima voluntas. Ita leg. in MSS. quæ *P. Victor.* & *Græv.* sequuntur. Al. leg. *Constantissima*.

Consocio, as, avi, atum, are, a. 1. jungo, conjungo, *unire in società*, *συναγελάζω*. *Cic. post red. in Sen. c.* 7. Consociare consilia cum aliquo. *Id.* 3. *Fin. c.* 20. Natura ad civilem communitatem conjuncti, & consociati sumus.

Consocius, ii, idem ac socius. *Cod. lib.* 10. *tit.* 2. *leg.* 3. Consortes, atque consocii.

Consocrus, us, f. quæ una cum alia socrus est. V. Consocer. Legitur autem in lemmate carminis ultimi Parentalium *Ausonii*. Pomponia Urbica consocrus, uxor Juliani Censoris.

Consolabilis, le, o. 3. *εὐπαραμύθητος*, quod consolationem admittit. *Cic. Sulp. l.* 4. *Fam. ep.* 3. Est omnino vix consolabilis dolor. ¶ Active *Gell. l.* 16. *c. ult.* Carmen consolabile casus sui canere. h. e. consolatorium.

Consolatio, onis, f. 3. *consolazione*, נחמה, Ger. *trost*, Gal. *consolation*, Hisp. *consolacion*, *παραμυθία*, levatio doloris. *Cicer. pro Mil.* Nunc una me consolatio sustentat. ¶ Sic consolationem adhibere, invenire, Consolatione levare, lenire, sustentari. *Cic. sæpe*.

Consolator, oris, m. 3. *consolatore*, מנחם, Ger. *troster*, Gal. *consolateur*, Hisp. *consolador*, *παραμυθητής*. *Cic.* 3. *Tusc.* Consolatores ipsos confiteri se miseros.

Consolatorie, adverb. consolatoris more, consolando. *Sidon. l.* 6. *epist.* 9. Quem non increpative, sed consolatorie compellare curavimus.

Consolatorius, a. 1. 2. *consolatorio*. *Cic. Att. l.* 13. *epist.* 20. A Cæsare literas accepi consolatorias.

Consolatus, a, um, adject. significat. passivæ, *consolato*, apud *Justin. l.* 22. *c.* 6. *n.* 4. Sic consolatis militibus, universas naves incendi jubet.

Consolidatio, f. 3. solidatio. ¶ Apud Jurisconf. est, cum usufructuarius proprietatem rei acquisivit. *Instit. l.* 2. *tit. de usufr.* §. *Item finitur*.

Consolidator, oris, m. 3. qui firmat, & solidum reddit. *Venant. Fortun. l.* 1. *carm.* 20. Nam quod pulcra domus, quod grata lavacra nitescunt, Consolidatorem te cecinere suum.

Consolidatus, a. 1. 2. *rassodato*, solidatus. *Cic. Rufo*, *l.* 5. *epist.* 20. Ut apud duas civitates rationes confectas, & consolidatas deponeremus. h. e. liquidas, cum expensis respondent accepta. ¶ Usus fructus consolidatus, est confirmatus: idest, conjunctus cum proprietate. *Ulpian.*

Consolido, as, avi, atum, are, a. 1. redintegrare, & quod ruptum fuerat, denuo firmare. *Gloss. Cyril.* Consolido, *στερεόω*. *Ulpian. l. Idem Neratius*, *ff. de usufr. accresc.* Etsi duobus ususfructus legetur, & apud alterum sit consolidatus. V. *Consolidatus*.

Consolidus, a, um, adject. solidus, stabilis, firmus. *Arnob. l.* 4. *sub fin.* Cum omnibus consolidæ germanitatis necessitudine copulatus.

Consolor, d. 1. *consolare*, idem ac solor. *Cic.* 4. *Fam.* Virtuti tuæ magis gratulari debeo, quam consolari dolorem. ¶ Cum ablat. & præpos. de: *Cic.* 3. *Tusc.* Qui Telamonem antea de Ajacis morte consolatus esset. ¶ Habet etiam aliquando accusativum inanimatum; quo modo *Pareus in Lex. Crit.* putat usurpari pro *compensare*. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 9. Sed hoc incommodum consolantur quotidianæ damnationes inimicorum. ¶ Reperitur & consolo, activ. *Var. apud Non. c.* 7. *n.* 50. Oedipus Athenas venire dicebatur, qui consolaret. ¶ Hinc consolor, passive. *Q. Metell.* apud *Gell.* 15. 13. Cum animum vestrum erga me video, vehementer consolor.

Consomnio, as, n. 1. *sognare*, somnio. *Plaut. Most.* 3. 2. 51. Quid is consomniavit?

Consonans, tis, o. 3. *σύμφωνος*. *Cic. in Part. c.* 5. Atque etiam est hæc distinctio in verbis, altera natura, tractatione altera: natura, ut sint alia consonantiora, graviora, &c. ¶ Consonantes literæ, *σύμφωνα*, a Grammaticis dicuntur, quod non per se, sed cum vocalibus sonant. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. ¶ *Sen. ep.* 31. Perfecta virtus æqualitas est per omnia sibi consonans: h. e. constans, conveniens.

Consonanter, adverb. convenienter, concorditer. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. Consonantissime ad harmoniam composita.

Consonantia, æ, f. 1. *consonanza*, *συμφωνία*, vocum concordantia: item convenientia, consensus. *Vitruv. l.* 5. *c.* 5. Citharœdi convertunt se ad scenæ valvas, & ita recipiunt ab earum auxilio consonantiam vocis.

Consone, adverb. ut consone clamitare. *Apul. l.* 2. *A. A. p.* 106.

Consono, n. 1. *risonare*, המה, Ger. *mitthonen*, Gal. *s'accorder de son*, Hisp. *consonar*, *συμφωνέω*, simul sono. *Virg.* 5. *Æn.* Tum plausu, fremituque virum, studiisque faventum consonat omne nemus. ¶ Est item consentire, convenire, *corrispondere*. *Auct. orat. in Sallust.* Consonat moribus ratio.

Consonus, a, um, o. 1. 2. יושר, Ger. *mitstimmen*, Gal. *accordant de son*, Hisp. *consonante*, *σύμφωνος*, conveniens, cum dat. *Sil. l.* 7. *v.* 448. Vox consona linguæ. *Cic. l.* 4. *Att. epist.* 16. Credo, Platonem vix putasse satis consonum fore, si hominem id ætatis in tam longo sermone diutius retinuisset.

Consopio, a. 4. idem ac sopio, *addormentare*. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 49. Quid melius, quam in mediis vitæ laboribus obdormiscere, & ita conniventem somno consopiri sempiterno?

Consors, tis, o. 3. *di una stessa sorte, e condizione*, חבר, Ger. *mitgenoss*, Gal. *d'un meme sort*, Hisp. *d'ygual suerte*, *σύγκληρος*, ejusdem sortis, idest conditionis, in omni re, & negotio. *Cic.* 3. *Verr.* Cum ex agris tres fratres consortes profugissent. ¶ Item particeps, vel socius. *Cic. pro Mil.* Quid respondebo tibi, Q. Frater, consorti mecum temporum illorum? *Id.* 5. *Ver. c.* 66. Consorti quidem in lucris, atque furtis. *Ovid. l.* 10. *Met. v.* 246. Consors thalami. *Id. Heroid.* 3. *v.* 47. Consortes generis.

Consortalis, le, adject. ad consortium pertinens. *Frontin. de Coloniis in Steil. p.* 111. Consortales lineæ.

Consortio, onis, f. 3. idem ac consortium. *Cic.* 3. *Off. c.* 6. Dissolvatur, necesse est, omnis humana consortio.

Consortium, tii, n. 2. *compagnia*, חברה, Ger. *gemeinschafft*, Gall. *compagnie*, *communauté*, Hisp. *compania*, *κοινωνία*, societas, communio. *Papin. l. inter fratres*, §. *si idem Papin. ff. pro socio.* Si inter fratres voluntarium consortium initum fuerit. *Cels. l.* 7. *c.* 27. Stomacho cum vesica quoddam consortium est.

Consparsio, onis, f. 3. pro conspersio. *Tert. l.* 4. *adv. Marc. c.* 24. Ordinatam oneribus consparsionum. Alii leg. *Conspersionum*.

Conspatior, aris, atus sum, dep. 1. idem quod spatior, deambulo. *Petron. Satyr.* Video meretrices furtim conspatiantes.

Conspector, oris, m. 3. qui conspicit, inspector, *ἐπόπτης*. *Tert. de cul. fœm. l.* 2. *c.* 13. Deus conspector est cordis.

Conspectus, us, m. 4. *aspetto*, מראה, Germ. *anschauung*, Gal. *veüe*, Hisp. *vista*, *ὄψις*, aspectus, præsentia. *Cic. de Fin.* Eum in conspectum suum venire vetuit. Sic se in conspectum alicui dare. *Cic.* 7. *Ver.* ¶ Conspectum alicujus vereri, vitare, fugere, *Ciceronis* sunt, *Terent.* & *al.* ¶ Conspectus etiam dicitur breviarium, seu compendium, quo late diffusa res ad quædam capita revocatur, & brevior conficitur, *σύνοψις*. *Gel. l.* 17. *c.* 21. Ut conspectum quendam ætatum antiquissimarum, item virorum illustrium, qui in his ætatibus nati fuissent, haberemus, &c. excerpebamus ex libris, &c. *Id. l.* 19. *cap.* 10. Ostendebant depictas varias species balnearum, ex quibus cum elegisset unam, interrogavit, quantus esset pecuniæ conspectus, ad id opus absolvendum. h. e. summa, seu taxationis, & æstimationis libellus.

Conspectus, a, um, nom. ex particip. visus, *veduto*, *mirato*, *περίβλεπτος*. *Virg. Æn.* 8. *v.* 588. Pictis conspectus in armis. *Juven. Sat.* 8. *v.* 140. Omne animi vitium tanto conspectius in se Crimen habet, quanto major, qui peccat, habetur.

Conspergo, is, ersi, ersum, ere, idem ac spargo, aspergo. *Cic.* 1. *Acad. c.* 2. Hilaritate conspergere scripta sua. Et *pro Planc. c.* 41. Lacrymis aliquem conspergere. ¶ Absolute apud *Plaut. Stich.* 2. 2. 30. Consperge ante ædes.

Conspersus, a. 1. 2. sparsus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ejus caput stellis conspersum est frequentibus.

Conspicabilis, le, adject. conspiciendus, conspici dignus, *notabile*. *Sidon. l.* 8. *epist.* 4. Conspicabiles thermæ. *Prudent. Rom.* 633. Coram refulsit ore conspicabili.

Conspiciendus, a, um, o. 1. 2. *riguardevole*, *περίβλεπτος*, dignus, qui conspiciatur, illustris, insignis particip. vel gerund. a conspicior. *Auct. ad Heren. l.* 1. In gestu nec venustas conspicienda, nec turpitudo sit.

Conspicillum, i, n. *veletta*, *balestriera*, locus, unde aliquid clanculum conspici potest, qui fieri fortasse consuevit vitro obducto. *Plaut. Cist.* 1. 1. 91. Dum redeo domum, conspicillo consecutus est me. *Id. apud Non. c.* 2. *n.* 116. In conspicillo adservabam, pallium observabam. Al. leg. *Conspicilio*.

Conspicio, is, exi, ctum, a. 3. *guardare*, *vedere*, ראה, Germ. *anschauwen*, Gal. *regarder*, Hisp. *mirar*, *ἐφοράω*, est aspicere, vel videre. *Cic. in Catil. l.* 1. *cap.* 7. Carere me aspectu civium, quam infestis oculis omnium conspici mallem. ¶ Dicitur & de mente, *immaginarsi*, *intendere*. *Cic. pro Balbo*, Ut conspiciatis eum mentibus vestris, quem oculis non potestis. ¶ Est item considerare. *Cic. pro Mur.* Sed conspicere, quibus præterea vitiis affectum esse necesse sit eum, &c. *Plaut. Trin.* 3. 2. 10. Satis in rem quæ sint eam, ego conspicio mihi.

Conspicio, onis, f. actus conspiciendi. *Varr. l.* 6. *L. L.* Templum faciunt augures conspicione, qua oculorum conspectum finiant.

Conspico, as, idem quod conspicio. *Varr. l.* 6. *L. L.* Contemplare, & conspicare idem esse apparet.

Conspicor, aris, d. 1. idem quod conspicio. *Cæs.* 2. *B. C.* Hunc conspicatæ naves sublatis anchoris sequi cœperunt. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 16. Quin ego te in fundo conspicer. ¶ Passiva significatione, *esser guardato*. *Varr.* apud *Priscian. l.* 8. Paupertas hæc non ita nutricata, ut nunc conspicatur.

Conspicuus, a, um, adject. *cospicuo*, *noto*, *riguardevole*, *περιφανής*, ut conspicua venustas. *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 15. Conspicuus forma, *Plin. l.* 7. *epist.* 24. Vertex conspicuus, *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 19.

Conspirate, adverb. concorditer. *Justin. l.* 3. *c.* 5. Lacedæmonii quoque eo conspiratius ad arma concurrunt.

Conspiratio, f. 3. *concordia*, קשר, Ger. *vereinbarung*, Gal. *conspiration*, Hisp. *conspiracion*, *ὁμόνοια*, concordia, consensus. *Cic. pro Domo.* Hanc nostram conspirationem in Repub. bene gerenda certi homines fictis sermonibus diremerunt. ¶ Accipitur etiam in malam partem pro conjuratione, *congiura*. *Cic. pro Deiot.* Nihil de conspiratione audiebat certorum hominum contra dignitatem tuam.

Conspiratus, us, ui, m. 4. idem ac conspiratio, consensus. *Gel. lib.* 1. *c.* 11. Conspiratu tacito mentium.

Conspiratus, a, um, adject. ex partic. passivæ signif. & activæ, ut apud *Senec. epist.* 84. Conspirata in unum exempla. *Phædr. l.* 1. *fab.* 3. Conspiratis factionum partibus. h. e. conspirantibus, ut *Schefferus* interpretatur. ¶ Hinc conspirati, h. e. qui conspirarunt, *congiurati*. *Sueton. Cæs. c.* 82. Assidentem conspirati specie officii circumsteterunt. Al. leg. *conspicati*. *Id. in Domit. c.* 16. Cunctantibus conspiratis, quando, & quomodo aggrederentur.

Conspiro, as, avi, atum, n. 1. *spirare insieme*, *congiurare*, קשר, Ger. *zusammen schwweren*, Gall. *conspirer*, Hisp. *conspirar*, *συμπνέω*, simul spiro, consto. *Col. l.* 4. Cœlestes admittat imbres, eosque nitedis seminibus dispenset, ac suis omnibus partibus ad educandam prolem novam conspiret. ¶ Per translationem sumitur pro consentire, & communi animo aliquid aggredi, *accordarsi*, *esser d'accordo*. *Cic. in Rull.* 1. *in fin.* Conspirate nobiscum, consentite cum bonis. ¶ Sumitur item in malam partem, pro conjurare, *congiurare*. *Cæs.* 3. *B. G.* Priusquam plures civitates conspirarent. ¶ Est item conspiro verb. activ., a *spira*, significat convolvere se in circum, *avvolgersi in più cerchi*, quod serpentium proprium est. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 22. Anguis se in Ogulnii tabernaculo conspiravit.

Conspissatio, onis, f. 3. condensatio, ut conspissatio sordium, *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 8.

Conspissatus, a, um, adject. condensatus. *Colum. l.* 2. *c.* 18. Conspissatum, & herbis colligatum solum. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Creta decocta, conspissataque.

Conspolium, ii, n. 2. genus libi, apud *Arnob. l.* 7. *pag.* 289. *edit. Herald.* Catemeum, conspolium, cubula.

Consponsi, m. 2. fide mutua obligati. *Var. l.* 5. *de L. L.* & *Fest.*

Consponsor, m. 3. qui de eadem re cum altero spondet. *Cic. Lepte*, *l.* 6. *epist.* 9. De negotio tuo, quod sponsor es pro Pompejo, si Galba consponsor tuus redierit. ¶ Apud *Fest.* est idem ac conjurator.

Conspuo, is, ui, utum, ere, sputo aliquem fœdare, *sputar' addosso*. *Furius Bibaculus apud Scholiast. Horat.* Jupiter hibernas cana nive conspuit Alpes. h. e. conspergit. Quem versum improbat *Horat. l.* 2. *Sat.* 5. *v.* 41. & *Quintil. l.* 8. *c.* 6. propter duram translationem, & indecoram. *Plaut. Curc.* 4. 2. 17. Qui constitit, culpant eum, conspuitur, vituperatur.

Conspurco, a. 1. idem quod spurco. *Col. l.* 8. *c.* 5. Nam supersiliens avis proluvie ventris cibos, & aquam conspurcat.

Consputatus, a, um, sputo fœdatus. *Tert. adv. Judæos*, *c. ult.* Consputatus, & omnibus contumeliis afflictus.

Consputo, as, a. 1. frequ. a conspuo. *Cic. ad Q. Frat. l.* 2. *epist.* 3. Clodiani nostros consputare cœperunt.

Constabilio, a. 4. idem ac stabilio. *Plaut. Capt.* 2. 3. 93. Ædepol rem meam constabilivi.

Constabilitus, a, um, adiect. firmatus, *stabilito*, ut subsidiis alicujus constabilitus, *Lucr. l.* 2. *v.* 45.

Constans, tis, o. 3. *costante*, ἀτραθὴς, firmus, stabilis, gravis, tenax propositi, præsens animo. *Cic. l.* 1. *Fam. ad Lent.* Ut magis iratorum hominum studium, quam constantis Senatus consilium esse videatur. *Id. de Amic. c.* 17. Stabiles & constantes amici eligendi. *Id. l.* 2. *de Divin. c.* 6. Constantissimus motus lunæ. *Martial. l.* 3. *ep.* 54. Thraſea constantior ipso.

Constanter, *costantemente*, Germ. *bestendiglich*, Gal. *constamment*, Hisp. *constantemente*, ἀτραθῶς, fortiter, æquabiliter, perpetuo. *Cic. de Amic.* Multaque ejus & in Senatu, & in Foro vel provisa prudenter, vel acta constanter, vel responsa acute ferebantur. *Id. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 34. Cœlum constantissime conficit vicissitudines anniversarias. *Sueton. Aug. c.* 10. Et quo constantius cætera exsequeretur.

Constantia, f. 1. *costanza*, [Hebrew], Ger. *bestendigkeit*, Gall. *constance*, Hisp. *constancia*, ἀτραθεία, habitus ille, firmitasque, qua præditus animus neque metu, neque spe dejici de statu, & a proposito aliquid agendi deterreri potest. *Cic. pro Sext. c.* 41. Summa gravitate, summaque constantia homo. *Tacit.* 3. *hist. c.* 73. Vitellianus miles neque astu, neque constantia indigebat. ¶ Cum rebus inanimis tribuitur, significat tenorem immutabilem, ac perpetuum, quem eæ servant. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 9. Admirabili incredibilique constantia sunt cursus stellarum. Sic, promissi constantia, & fides mira. *Id. Attic. l.* 4. *ep.* 17. ¶ Sumitur & pro fiducia, *ardire*, ut admonendi constantia, apud *Tertull. de Patient. c.* 1. ¶ Constantia pro substantia, ἀτραθεία. *Ulp. l.* 11. §. 7. *Dig. de Legat. & fideicom.* 3. Hic enim extinguitur constantia debiti, ibi res durat. Al. leg. *substantia*.

Constantiacus, a, um, adiect. patronym. a Constantius nom. propr. *Ammian. l.* 21. *c.* 11. Duas legiones Constantiacas nunc.

Constantianus, a, um, Constantiacus, ut Constantianum lavacrum. *Ammian. l.* 27. *c.* 5.

Constantiensis, e, idem ac Constantianus. *Rufus Sext. c.* 27. Pugna Constantiensis.

Constantinopolis. V. Byzantium.

Constantinopolitanus, a, um, a Constantinopoli, ut Fretum Constantinopolitanum, *Ammian. l.* 31. *ad fin.*

Constantinus Magnus, hujus nom. primus Rom. Imperator post devictum Maxentium, Christianæ Religioni nomen dedit, Summos Pontifices mire excoluit, Christianis favit pietate singulari, pacemque Ecclesiæ, quam prius vexaverat, firmavit, ob id maxime Liberator Urbis, & auctor quietis appellatus. Ejus tempore Nicenum Concilium celebratum est. ¶ Romani imperii sedem Byzantium transtulit, atque anno Chr. 337. fato concessit. V. *Euseb. in ejus Vita*.

Constat, abat, itit, imp. 1. *esser manifesto*, φανερόν ἐστι, manifestum est. *Cic.* 11. *Fam.* Cum te constet excellere hoc genere virtutis. *Quintil. l.* 7. Constat de ejus innocentia. ¶ Rationem constare. *Ulp.* Plane si defendendi gratia aliquid fecerit, rationem ei constare oportet, idest rationem eum suam aut ostendere, aut facile posse ostendere. ¶ Constat item sumitur pro convenit, *esser d'accordo*. 1. *ad Her.* Adhuc quæ dicta sunt, arbitror mihi constare cum cæteris scriptoribus. ¶ *Cic. Attic. l.* 11. Mea in te officia constant, h. e. apparent. *Id.* 7. *Fam. ep.* 1. Modo ut tibi constiterit fructus otii tui. h. e. perceptus sit. In supputationibus constare ratio dicitur, cum accepta atque expensa conveniunt, & approbantur. Hinc translate *Tacit. Annal. l.* 1. *c.* 6. Eam conditionem esse imperandi, ut non aliter ratio constet, quam si uni reddatur. *Ju ltra. in præfat.* Ut otii mei apud te ratio constaret. V. *Consto*.

Constellatio, f. 3. unio stellarum, *costellazione*. *Firmic. l.* 1. *c.* 1. Hæc vitia mala Mercurii cum Marte perficit constellatio. *Capitolin. in Gordian. c.* 27. Cum senior Gordianus videret, ostendisse constellationem mathematicam ferunt.

Constellatus, a, um, adiect. stellis ornatus. *Trebell. Poll. in Salonin. Gallien. c.* 2. *metaphorice:* Aurati constellatique balnei.

Consternatio, onis, f. *costernazione*, *tumulto*, [Greek], perturbatio ex timore nascens. *Liv. l.* 37. *c.* 42. Auxilia subsidiaria pavore, & consternatione quadrigarum territa. *Curt. l.* 8. *c.* 1. Debilitatus vulnere, quod in ea consternatione acceperat. ¶ Accipitur & pro seditione. *Valer. Max. l.* 9. *c.* 9. Creditorum consternatio adversus Prætoris urbani caput exarsit.

Consternatus, a, um, adiect. *costernato*, *confuso*. *Liv. l.* 3. *c.* 15. Pavida, & consternata multitudo. Sic, consternati equi, apud *Plin. l.* 1. *c.* 7. & *l.* 4. *c.* 2.

Consterno, as, a. 1. *spaventare*, [Hebrew], Germ. *bertriben*, Gal. *épouvanter*, Hisp. *espantar*, ἐκπλήττω. Est animum alicujus perturbare, quia illi, qui ictu aliquo humi sternuntur, maxime perturbantur. *Liv. l.* 6. *c.* 2. Incendium consternavit hostes. *Id. l.* 8. *c.* 27. Tumultu etiam sanos animos consternante. *Id. l.* 10. In fugam consternantur. *Sallust. in fragm. apud Priscian. l.* 9. Equi sine rectoribus exterriti consternantur. ¶ Consternere, inquit *Valla l.* 5. *c.* 31. est corporis, consternari autem animi, cum mens turbata est, & de statu mota, & quasi humi strata.

Consterno, is, avi, atum, a. 3. idem ac sterno, *stendere a terra*. *Cic.* 1. *de Div. c.* 32. Ex horreis direptum, effusumque frumentum vias omnes constraverat. ¶ Et cum abl. *Cic. pro Sext.* Cum forum corporibus Civium R. esset constratum. *Cæs. l.* 2. *B. C.* Consternere contabulationem lapidibus, lutoque.

Constipatio, onis, f. 3. actus constipandi. *Vopisc. in Aurel. c.* 21. Cum vellet omnibus simul facta exercitus sui constipatione concurrere.

Constipatus, a, um, adiect. stipatus, vel condensatus. *Prudent. Peristeph.* 11. *v.* 49. Inter constipata officia.

Constipo, as, avi, atum, are, idem ac stipo, condenso, *costipare*, *condensare*, στίβω, *Cæs. B. G. l.* 5. *c.* 43. Hostes se sub ipso vallo constipaverant. *Cic. de leg. Agrar.* 2. *c.* 29. Ne constipari quidem tantum numerum hominum posse in agrum Campanum intelligetis.

Constitio, onis, f. 3. locus, ubi consistitur; consistendi actio, statio. *Gell. l.* 16. *c.* 5. Ab illa grandis loci constitione & quasi quadam stabulatione vestibula appellata sunt. Ita legendum ex vet. codd. Al. leg. *Consistione*. ¶ Eadem verba Gellii refert & *Macrob. Saturn. l.* 6. *c.* 8.

Constituo, is, ui, utum, a. 3. *porre*, statuo, pono, colloco. *Cic.* 5. *Fin.* Hoc enim constituto in Philosophia, constituta sunt omnia. *Id. pro Cal. cap.* 32. Constituite vobis ante oculos hujus etiam miseri senectutem. ¶ Est item decernere, *deliberare*, [Hebrew], Ger. *vabeschlagen*, Gal. *arrester*, *arrêter*, Hisp. *establecer*, συνδίσημι. *Cic. Att. l.* 11. Cum eum videro, communiter constituemus de reditu ejus. *Id. Att. l.* 8. Quod jam a multis audio, constitutum esse Pompejo, & ejus consulibus in Siciliam me mittere. ¶ Item locum, seu tempus præfinire, *determinare*, *prescrivere*. *Ter. Eun.* Dati anuli, locus, tempus constitutum est. Hinc Ad constitutum venire, subaudi, diem, vel tempus. *Cic. pro Cæc. c.* 12. Homines inermes, qui ad constitutum experiundi juris gratia venissent. Hinc constituere, absolute, vel *constituere pecuniam*, est creditori promittere, se pecuniam debitam certo die soluturum. Unde constituta pecunia, & actio constitutoria. *D. & C. de Constit. pecun.* ¶ Item gubernare, stabilire. *Cic. de Sen.* Ineuntis ætatis inscitia senum constituenda, & regenda est prudentia. *Id. Philipp.* 11. Constituere rem familiarem. *Id. Offic.* 3. Item nummariam constituere, *regolar le monete*. *Id. pro Marcell.* Constituere Rempublicam. ¶ Item instituere. *Cic. pro Cluent.* Constituitur quæstio de furto. *Id. pro Mil.* Ut nova quæstio constitueretur. ¶ Item paciscor, convenire. *Ter. Heaut.* 1. 2. 110. Constitui cum quodam hospite, me esse illum conventurum. *Juven. sat.* 3. *v.* 12. Hic ubi nocturnæ Numa constituebat amicæ, hoc est locum & tempus conveniendi indicebat. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 4. Si quid constitutum cum podagra habes, fac in alium diem differas. ¶ Est etiam architectonicum verbum, & significat delineare, *formare il disegno*. *Vitruv. proœm. l.* 2. Jussit cum suo nomine civitatem Alexandriam constituere *Nepos Attic. c.* 13. Ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis habebat, quam sumptus. ¶ Item militare; nam constituere se milites dicuntur, cum in modum præliantium se componunt, *postarsi*. *Gell. l.* 9. *c.* 13. *ex Quadrigario:* Dum se Gallus iterum eodem pacto constituere studet, Manlius iterum scutum scuto percussit.

Constitutio, onis, f. *posizione*, σύστασις, positio, collocatio. *Cic.* 4. *de Fin.* Itaque ab his constitutio illa prima naturæ his prope verbis exponitur. ¶ Item institutio. *Cic.* 2. *de Leg.* Non multum discrepat illa constitutio religionum a legibus Numæ, nostrisque moribus. ¶ Item dispositio. *Cic. ad Brut. l.* 3. Quid sentirem tota de constitutione hujus belli. ¶ Item habitudo corporis. *complessione*. *Cic.* 3. *Off.* Si non modo utilitas, sed vita omnis beata, corporis firma constitutione, ejusque constitutionis spe explorata continetur. ¶ Item statutum, decretum, *costituzione*, *statuto*, ut Constitutiones Senatus, Constitutiones Principum, Pontificum, &c. *Justin. in proœm. Inst.* Et cum sacratissimas constitutiones antea confusas in luculentam ereximus consonantiam. ¶ Item quæstio, quæ ex prima causarum conflictione nascitur, quæ aliter *status* dicitur, ut Conjuraverit ne Sylla cum Catilina. V. *Cic.* 1. *de Invent.* & *Auth. ad Heren. l.* 1.

Constitutor, oris, m. 3. qui constituit, disponit, decernit, ut constitutor legum, *Quintil. l.* 3. *c.* 6. Constitutor moderatorque omnium, *Arnob. l.* 3. *sub init.*

Constitutorius, a, um, adiect. ut actio constitutoria. i. e. pecuniæ constitutæ. *L.* 20. *Dig. de Constit. pecun.* V. *Constituo*.

Constitutum, i, n. 2. quod convenit, *costituto*, *lo stabilito*, ut ad constitutum venire. h. e. ad id, quod ante conventum est. *Sueton. Oth. c.* 6. Prorupit se postica parte palatii ad constitutum. *Senec. lib.* 3. *Natur. Quæst. c.* 16. Cum videas ordinem rerum, & naturam per constituta procedere. h. e. per leges certas, quas sibi ipsa præscripsit. V. *Constituo*.

Constitutus, a, um, o. t. 2. *ordinato*, *determinato*, [Hebrew], Germ. *gesetzet*, Gal. *établi*, Hisp. *establecido*, κατασταθεὶς, positus, dispositus, institutus, decretus. *Cic. de l. Agr.* Constituta in mensem Januarium auctio. ¶ Corpus bene constitutum est bono præditum habitu, *ben complessionato*. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 6. Metrodorus eum perfecte putat beatum, cui corpus bene constitutum sit. *Id. de clar. Orat. c.* 2. Bene morata, & constituta civitas. h. e. bene disposita, & ordinata. ¶ *Id. pro Sext.* Bene constitutus de rebus domesticis, *comodo*, *agiato*.

Constitutus, us, m. 4. σύστασις, multitudo hominum simul consistentium. *Fest.*

Consto, as, constiti, stitum, & statum, n. 1. *star insieme*, *dimorare*, συνίσταμαι, simul sto. *Sisen. l.* 4. *Hist.* Multitudinem procul hostium constare viderunt. ¶ Item constanter permaneo, persevero, ratum habeo, *perseverare*, διαμένω, *Cic. ep.* 13. Qui in sententia si constare voluissent. Hinc *constare sibi*, similem esse sibi, & in eadem opinione constanter permanere. *Cic.* 1. *Tusc.* Si tibi quidem constare vis. *Liv. l.* 39. *c.* 34. Non constat ei color, neque vultus. h. e. subinde mutatur. ¶ Item compositus sum. *Cic.* 5. *Fin.* Perspicuum est, hominem e corpore, animoque constare. ¶ Item valeo, pretium habeo, *costare*, *valere*. *Varr.* 2. *R. R. c.* 1. Ut unæ quadrigæ Romæ constiterint quadringentis millibus. ¶ Item valeo, æstimor. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 29. Id prope dimidio minoris constabit. *Plin. l.* 18. *c.* 5. Ut is fructus maxime probaretur, qui quam minimo impendio constaturus esset. ¶ Constare, pro esse, existere. *Lucret. l.* 1. *v.* 508. Quæ porro cumque tenet se Corpus, ea vacuum nequaquam constat inane. *Id.* 3. *de Orat.* Per seipsum constare. ¶ Pro suppetit, habeo, dives sum. *Juven. sat.* 6. *v.* 165. Quis ferret uxorem, cui constant omnia? V. plura in *Constat*.

Constrator, oris, m. 3. qui consternit. *Auson. Idyll.* 12. *de Deis:* Velivolique maris constrator Leuconotos Libs.

Constratum, i, n. 2. *pavimento*. *Petron. Satyr.* Constratum navis.

Constratus, a, um, o. t. 2. στρωτὸς, *coperto*, tectus, partic. a consternor. *Col. l.* 1. Eaque optima est, fixe constrata. ¶ Constratæ naves dicuntur, quæ ab aliquibus vocantur tectæ, quæ scilicet sua habent catastromata, in quibus propugnatores consistunt. *Cic. Verr.* 5. *c.* 40. Erat enim sola illa navis constrata, & ita magna, ut propugnaculo cæteris posset esse. Quæ autem carent catastromatibus, naves apertæ dicuntur. *Hirt. de bello Alex.* Magnoque impetu quatuor ad eas constratas naves, & complures apertas contenderunt.

Constrepo, is, n. 3. *strepo*, strepo, *risonare*, *fare strepito*. *Gell. l.* 4. *c.* Omnium bonorum & testimoniis, & exemplis constrepebat.

Constricte, adverb. *strettamente*, conjuncte, colligate. *Augustin. l.* 1. *de doctr. Christ. c.* 28. Constrictius jungi alicui.

Constrictio, onis, f. 3. stringendi actio, *lo strengere*. *Macrob. l.* 7. *Sat. c.* 6. Stomacho in lassitudinem degeneranti ad instaurandas constrictione vires vinum offerunt. *Pallad. Martio*, *c.* 1. Nodo duræ constrictionis angi.

Constrictivus, a, um, adiect. *restrettivo*, constringendi vim habens, ut Constrictivæ virtutis esse, *Cæl. Aurel. Acutor.* 2. 18.

Constricto, as, a. 1. frequent. a constringo. *Tertull. l.* 2. *adv. Marc. c.* 16. Quod amputent, & constrictent.

Constrictus, a, um, o. t. 2. στραγγαλιστός, partic. a constringo. *Quintil. l.* 7. *c.* 4. Habere constrictum aliquem in suis vinculis. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 23. Trahere constrictos. *Plin. l.* 21. *c.* 10. Constrictius folium. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat.* Apertis verbis constricta oratio. *Cæl. Aurel.* 2. 18. Pulticula constrictior. h. e. spissior.

Constringo, is, inxi, ictum, a. 3. συσφίγγω, stringo, arcto, ligo, *stringere*, *restringere*. *Cic.* 1. *de Orat.* Quæ rem dissolutam, divulsamque conglutinaret, & ratione quadam constringeret. *Id.* 2. *Tusc. c.* 2. Constringi necessitate. *Id.* 1. *Fin.* Constringendum se tradere libidinibus.

Constructio, f. 3. *composizione*, σύνταξις, compositio, structura. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 5. Et ipsa oratio conformanda non solum electione, sed etiam constructione verborum, *Id.* 4. *Acad. c.* 27. Constructio hominis. ¶ Constructio nominum, aut verborum apud Grammaticos est ratio componendi nomina, aut verba juxta Grammaticæ leges. *Priscian. lib.* 17. & 18.

Constructus, a, um, o. t. 2. συντεταγμένος, compositus, ædificatus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Dentibus in ore constructis manditur, &c. *Id. Leg. Agrar.* 1. *c.* 3. Pecunia constructa, & conservata. Et *l.* 2. *de Invent.* Constructor, & apparator domus.

Construo, is, a. 3. *costruire*, *fabbricare*, [Hebrew], Germ. *bauwen*, Gal. *bâtir*,

ere, Hisp. edificar, συναικοδομέω, simul struo, compono, aedifico, &c. Cic. 2. Phil. c. 38. Tanti acervi nummorum apud illum construuntur. Id. de Sen. Ut aedificium idem destruit facillime, qui construxit.

Constupeo, es, ui, n. 2. idem ac stupeo, stupire. Juvencus: Mirantes laudant, latantes constupuerunt.

Constuprator, oris, m. 3. μοιχευτής, qui stuprat. Liv. l. 39. c. 15. Simillimi feminis mares stuprati, & constupratores.

Constupratus, a, um, adjectiv. stupratus. Cic. Att. l. 1. ep. 18. translate, emptum, constupratumque judicium, dixit, h. e. corruptum.

Constupro, as, a. 1. stuprare, καταισχύνω, stupro. Cic. de prov. Cons. Ut prope in parentum gremiis praetextatos liberos constupraret. Adde Liv. l. 39. c. 17.

Consuadeo, n. 2. πείθω, suadeo, persuadere. Plaut. Merc. 1. 2. 32. Sin ego salutis quod tibi esse censeo, id consuadeo.

Consualia, lium, n. 3. Livii sententia, erant ludi ex iis, qui in Circo celebrabantur in honorem Consi, vel Neptuni Equestris. Ita & Festus.

Consuanetes, Consuantae, pop. Vindeliciae, in Bavaria ad Isaram fl. quorum locus Schwandau, vel Landshut, a Frisanga 6. l. in Or. Patavium versus.

Consuasor, m. 3. καταπειθών, suasor, auctor. Cic. pro Quinct. c. 5. Haec omnia Quinctius agebat auctore, & consuasore Naevio.

Consuavior, vel Consavior, aris, atus sum, depon. 1. idem quod suavior, baciare. Apul. l. 2. Met. Ubi primum consuaviatus eum. ¶ Dicitur & Consuavio, as. Id. l. 6. Met. Tum Jupiter prensa Cupidinis bucula, manuque ad os suum relata, consuaviat. ¶ Legitur & Consavior.

Consubsido, is, n. 3. idem quod subsido. Minuc. Felix c. 42. Tamen aliqua consubsidunt non obstrepentia veritati.

Consudasco, n. 3. ἱδρόω, sudo. Col. l. 12. c. 48. Sicque triginta dies pati consudascere.

Consūdo, n. 1. ἱδρόω, sudo, sudare. Plaut. Pseud. 2. 2. 71. Beatus, si consudaveris.

Consuefacio, a. 3. συνεθίζω, assuefacio, usu doceo, assuefare. Ter. Adelph. 1. 1. 29. Ea ne me celet, consuefeci filium. Varr. l. 2. R. R. c. 9. Consuefaciunt, ut alligari possint.

Consuesco, is, evi, etum, escere, n. 3. idem quod suesco, esser solito, assuefarsi, ἐθίζομαι. Virg. 2. Georg. v. 272. Adeo a teneris consuescere multum est. Cic. l. 1. de Orat. c. 61. Demosthenes multos versus uno spiritu pronunciare consuescebat. ¶ Jungitur & dativo, ut consuescere dolori. Plin. l. 8. epist. 3. ad fin. Item ablativo. Col. l. 8. c. 15. Aves, quae consuevere libero victu. Active pro assuefacio, assuefare. Lucret. l. 6. v. 396. An tum brachia consuescunt, firmantque lacertos? ¶ Consuescere cum aliquo dicitur mulier, quae stupri commercium habet. Plaut. Cistel. 1. 1. 88. Tun' nunquam cum quiquam viro consuevisti? S. Nisi quidem cum Alcesimarcho, nemine: neque pudicitiam meam mihi alius quisquam imminuit. ¶ Consuesti pro consuevisti, Cic. Fam. 5. ep. 12. ¶ Consuemus pro consuevimus, Propert. l. 1. eleg. 7.

Consuēte, adver. al solito. Ammian. l. 23. c. 4. Ad suscipiendum consuete pabulum.

Consuetio, onis, f. 3. idem quod consuetudo. Plaut. Amph. 1. 2. 28. Et clandestina ut celetur consuetio. Ita ibi legendum, non consuetudo, cum sit Senarius. Confirmat Festus, vel potius Verrius Flaccus, consuetionem Plautus pro consuetudine dixit.

Consuetudinarius, a, um, adject. qui est secundum consuetudinem, solito. Sidon. l. 7. ep. 11. Invideo felicitati consuetudinarii portitoris.

Consuetūdo, dinis, f. 3. consuetudine, uso, usanza, conversazione, pratica, [illegible], Ger. gewonheit, Gal. coutume, Hisp. costumbre, συνήθεια, mos, institutum, usus, exercitatio. Cic. 2. de Orat. Ne mala consuetudine ad aliquam deformitatem veniamus. ¶ Item familiaritas. Cic. ad Curion. l. 2. Fam. ep. 1. Quod carui fructu jucundissimae consuetudinis. ¶ Usurpatur & in turpibus. Sallust. Catil. c. 25. Stupri consuetudo. Liv. l. 39. c. 9. Huic (scorto) consuetudo cum Ebutio fuit. ¶ Dicimus autem, congredi alicui quotidiana consuetudine, Caesar. ¶ Consuetudinem facere alicui cum altero. h. e. aliquem alteri conciliare. ¶ Dare se in consuetudinem, immergere, se insinuare. Cicer. Caes. & alii.

Consuētus, a, um, o. 1. 2. solito, αἰθεσμένος. Ter. Andr. 1. 1. 108. Ut consuetum facile amorem cerneres. Ovid. Met. 11. v. 637. Consuetissima cuique verba.

Consul, is, m. 3. Console, [illegible], Ger. Burgermeister, Gal. Consul, Hisp. Consul, ὕπατος, summum erat apud Romanos dignitatis fastigium, post exactos Reges a Junio Bruto primum introductum, anno U. C. 245. ¶ Duo erant. ¶ Dicti sunt a consulo, ut meminissent, se debere Reipublicae consulere, vel quod Senatum consulerent. ¶ Creabantur e Patriciis, quia apud alios auspicia non erant. Sed profligato Gallico bello alterum ex Plebe creandum concessere. ¶ Consulatum petebant anno aetatis 42. gerebant anno 43. ¶ Creabantur Comitiis Centuriatis, per Consules veteres, sive alterum duorum, sive per Interregem, sive per Dictatorem. ¶ Consul designatus dicebatur ille, in quem populi suffragia habitis Comitiis Consularibus, & suffragiis rite peractis concurrebant. ¶ Insignia Consulum omnia fuere, quae Regum fuerant, trabea, sella curulis, duodecim lictores cuique Consulum, qui ei cum fascibus virgarum securim praeferebant. ¶ Imperium Consulare annuum erat. ¶ A Consulum Magistratu numerus annorum signabatur. ¶ Hinc Consulem pro anno usurpamus. Senec. epist. 114. Unum putas videri ventrem, cui tot consulum, regionumque vina conduntur. Hinc nata formula apud JCtos: Sine die, sine Consule. ¶ Consulis nomen diu apud summum hunc Magistratum tantum fuit; tandem & Proconsules, & Municipiorum magistratus eo appellati, ut notat Casaub. in notis ad Apul. Apolog. & plures Inscript. apud Gruterum confirmant.

Consularis, & re, o. 3. ὑπατικός, quod ad Consulem spectat, ut Consularis aetas, in qua Consulem esse licebat. Cic. 5. Phil. Quae est aetas nostris legibus decem annis minor, quam Consularis. ¶ Vir Consularis, qui Consulatum gessit. Cic. Lentulo. Qui suum Consularem amisit. Sueton. in Aug. Consularis foemina. h. e. Viri Consularis uxor. ¶ Et consularis absolute. Cic. Fam. 12. ep. 4. Egregios consules habemus, sed turpissimos consulares. ¶ Consularis Provincia est, quae a consulari viro administratur. Cic. pro Dom. Tu Provincias consulares lege Sempronia per Senatum decretas rescidisti. ¶ Consulares absolute, qui essent temporibus Imperatorum, V. Legatus. ¶ Consularia absolute (subaudi ornamenta) erant insignia consularis dignitatis propria, quae Principes interdum nonnullis conferebant, licet consules non essent. Tacit. Vellejus, Sueton.

Consularitas, atis, f. 3. dignitas consularis. Theodos. l. 6. Cod. tit. 19. Consularitatis honore functus. Adde Fabrett. Inscrip. p. 99.

Consulariter, adv. more Consulum. Liv. l. 4. c. 10. Vitaque omnis consulariter acta.

Consulātus, us, m. 4. ὑπατεία, consolato, dignitas, sive tempus, quo Consul in officio est. Cic. pro Mur. Ut ei jam exploratus, & domi conditus Consulatus videretur. ¶ Capere, consequi, inire, suscipere, obtinere, gerere consulatum: Consulatu se abdicare, abire, saepissime apud Cic. & al.

Consŭlo, is, sului, sultum, a. 3. dimandar consiglio, [illegible], Ger. rathfragen, Gal. se conseiller, Hisp. tomar consejo, συμβουλεύω, verbum est variae significationis pro varia constructione: nam cum sine casu usurpatur, idem est ac consultare, deliberare, deliberare, consultare. Caes. l. 7. B. G. c. 83. Repulsi Galli, quid agant, consulunt. ¶ Cum genit. Boni, vel aequi consulere, est, in meliorem, aequioremque partem accipere, ita interpretari, prender in buona parte. Quintil. l. 1. c. 6. Sit ne Consul a consulendo, an a judicando? nam & hoc consulere Veteres appellaverunt, unde adhuc remanet illud: rogat, boni consulas. id est, bonum judices. Hactenus Quintil. Ovid. 3. Pont. el. 8. ad fin. Tu tamen haec, quaeso, consule missa boni. ¶ Dativo junctum, significat prospicere, provvedere, ut bene, male alicui consulere. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 9 & l. 11. Fam. ep. ult. Commodis, dignitati, gloriae alicujus consulere. Tacit. Ann. 14. c. 38. Clementer subditis consulere. ¶ Aliquando accusativum recipit cum praepos. in, per modum adverbii. Ter. Heaut. 5. 2. 15. Consulere in longitudinem. h. e. ita rebus consulere, ut diu sufficiant. Tacit. 2. hist. c. 5. Consulere in medium. h. e. in communem usum. Justin. l. 2. c. ult. Sapienter in rem consulere. ¶ Huc illud Livii referendum est l. 22. c. 29. Eum primum esse virum, qui ipse consulat, quid in rem sit. h. e. ipse per se videat, & provideat. ¶ Liv. l. 45. c. 8. In secundis rebus nihil in quemquam superbe ac violenter consulere decet. h. e. nihil suscipere violentum in quemquam. Eadem ratione clementer, dure, arroganter consulere, &c. est idem ac agere, trattar bene, o male. Sic Consulere pessime de aliquo. Liv. l. 28. ¶ Cum accus. est consilium petere, dimandar consiglio. Nepos Miltiad. c. 1. Apollinem consulere. Consulere JCtos. h. e. eos de jure interrogare. Consulere jus, eodem sensu, Liv. l. 39. c. 40. Sic consulere Chaldaeos, & Mathematicos, cum de futuris ab iis quaerimus. Sueton. Aug. c. 94. & Calig. c. 57. ¶ Reperitur & cum duobus accusativis. Plaut. Men. 4. 3. 26. Ibo, & consulam hanc rem amicos, quid faciendum censeant. ¶ Quin & generaliter pro interrogare usurpatur. Sueton. Aug. c. 98. Versum compositum ex tempore pronuntiavit, conversusque ad Thrasyllum, interrogavit, cujusnam poetae putaret esse: quo haesitante, subjecit alium; de hoc quoque consuluit. ¶ Festus hoc verbo usos Veteres testatur pro judicare, statuere. Adde verba Quintil. quae modo retulimus. ¶ Apud Liv. l. 2. c. 28. consulere aliquid, est, agitare, cognoscere, in consultationem adducere, discutere, ventilare, esaminare. Eam rem, inquit, Consules ad Patres detulerunt, sed delatam consulere ordine non licuit. Adde Virg. 11. Aen. v. 344. ¶ Passive etiam usurpatur. Cic. 3. Ver. Qui de civili jure consuli solent. Id. l. 3. Q. Fr. ep. 27. Senatus nihil consulitur. Liv. l. 2. c. 29. Cum irae resedissent, consuli coepit. h. e. consultari. ¶ Qui consuluntur, periphrasis est, qua significantur Jurisperiti. hi enim in dubiis consuli plerumque solent. Multa ad hanc rem confirmandam exempla Ciceronis congerit Pareus in Lex. Crit. V. Cic. pro Quint. c. 16.

Consultatio, f. 3. consulta, deliberazione, συμβούλευσις, deliberatio, Cic. 3. Off. De cujus deliberatione, & consultatione quaerimus.

Consultator, oris, m. 3. qui consulit, & deliberat. Leg. 2. Dig. de orig. Jur. §. 15. Consultatoribus potius, quam discere volentibus se praestabant.

Consultatorius, a, um, adject. ut sacrificium, vel hostia consultatoria, apud Macrob. l. 3. Sat. c. 5. qua sc. Deorum voluntas disquirebatur. Al. leg. consultaria.

Consulte, adv. [illegible], prudenter, prudentemente. Plaut. Rud. 4. 7. 14. Qui consulte, docte, atque astute cavet. Tacit. 6. Hist. l. 2. c. 24. Avidius, quam consultius. Capitolin. in Pertin. c. 7. Annonae consultissime providit.

Consulto, as, n. 1. consultare, deliberare, [illegible], Ger. rathschlagen, Gal. consulter, Hisp. consultar, [illegible], consilium frequenter capio, & simpliciter delibero. Cic. 3. Off. c. 1. In quibus deliberare homines, & consultare de officio solerent. ¶ Consultare aliquem, est petere consilium ab aliquo. Plaut. Mil. 4. 3. 3. Quid me consultas, quid agas?

Consulto, adv. consideratamente, Ger. mit fleiss, und vorbedachtem muth. Gal. a dessein de dessein formé, Hisp. a drede, a sabiendas, ἐκ προνοίας, cogitato, dedita opera, de industria. Plaut. Poen. 3. 5. 43. Consulto hoc factum est, mihi ut insidiae fierent. Adde Horat. l. 1. Sat. 10. v. 14. Caes. l. 5. B. G. c. 50. Caesar consulto equites cedere jubet.

Consultor, oris, m. 3. consultore, consigliere, [illegible], Ger. rathfrager, Gal. consulteur, Hisp. consultor, συμβουλευόμενος, qui consilium ab alio petit. Cic. pro Mur. Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas. Horat. l. 1. Sat. 1. v. 10. Agricolam laudat legum jurisque peritus, sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat. ¶ Item qui consilium dat. Sallust. Jug. c. 64. Cupido atque ira pessimi consultores.

Consultorius. V. Consultatorius.

Consultrix, icis, f. 3. quae consulit. Cic. 2. de nat. Deor. c. 22. Consultrix, & provida utilitatum, opportunitatumque omnium natura.

Consultum, ti, n. 2. συμβούλευμα, decretum, statutum. Cic. Phil. 14. Atque utinam his omnibus abstergere fletum sententiis nostris, consultisque possemus. ¶ Dicimus etiam, Opus est consulto. idest, opus est consulere. Sall. Priusquam incipias, consulto, & postquam consulueris, mature facto opus est. ¶ Senatus consultum, Senatus decretum, & Senatus auctoritas, quid differant inter se. V. Senatus.

Consultus, a, um, o. 1. 2. βεβουλευμένος, partic. is, a quo consilium petitum est. Cic. pro Mil. Nihil de ejus morte populus consultus. ¶ Item nomen est, & significat prudentem, peritum, intelligentem, vel absolute, vel cum gen. Ovid. 1. Amor. Si tibi credibilis sermo, consultaque verba. idest, prudentiae plena. Al. leg. consueta. Cic. 9. Phil. Neque enim ille magis juris consultus, quam justitiae fuit. Id. in Bruto, c. 42. Consultorum alterum disertissimum, disertorum alterum consultissimum fuisse.

Consultus, us, ui, m. 4. consultum, consultatio, consulta, decreto. Liv. l. 3. c. 62. Consultu collegae, virtute militum victoria parta est. Plin. l. 3. cap. 20. Interdictum id vetere consultu Patrum. Ita ex quibusdam MSS. utrobique legit Gronov. in notis ad loc. cit. Livii. Verum priore loco aliae editiones consilio, posteriore consulto habent.

Consummabilis, le, adject. qui consummari potest, consumabile. Seneca ep. 92. Ratio in Diis consummata est, in nobis consummabilis. Prudent. Psychom. v. 845. Seu consummabilis aevi Perficiat lux plena viros.

Consummatio, onis, f. 3. in unam summam collectio, somma. Col. l. 2. R. R. c. 13. Hac consummatione operum colligitur, posse agrum ducentorum jugerum subigi duobus jugis boum, totidemque bubulcis, & sex mediastinis. Adde l. si plures, Dig. de aedil. edict. ¶ Item perfectio, absolutio, compimento, [illegible], Senec. de brevit. vitae, c. 1. Vita in maximarum rerum consummationem large data. Adde Plin. l. 4. c. ult.

Consummātus, a, um, adject. in unam summam redactus. Col. l. 5. c. 2. Hoc sexies ducendum est, quoniam sex latera sunt, quae consummata efficiunt duo millia trecentena, & quadraginta. ¶ Item perfectus, absolutus, compito, perfezionato, [illegible], ut bella gesta, & con-

consummata, *Cic. Phil.* 11. c. 7. Ubi al. leg. *Confecta*. *Plin. l.* 2. *epist.* 7. Juvenis consummatissimus.

Consummo, as, a. 1. *sommare insieme*, summam simul capio. *Col. l.* 3. *R. R. c.* 5. Is numerus consummat per totum jugerum seminum millia quatuor, & viginti. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. Per arithmeticem sumptus ædificiorum consummantur. *si calcolano.* ¶ Item absolvere, perficere, *compire, vider' a fine*, [illegible]. Sic consummare opera, *Plin. l.* 10. *epist.* 48. Consummare facinus, *Senec. Herc. fur. v.* 1039. ¶ Consummare milites dicuntur, apud *Suet. Calig. c.* 44. cum stipendiorum tempus impleverunt.

Consūmo, mis, mpsi, ptum, a. 3. absumo, insumo, tero, contero, exhaurio, *consumare, distruggere*, כלה, Germ. *verthung*, Gal. *perdre tout*, Hisp. *gastar*, [illegible]. *Cic. pro Flacco.* Ut pecuniam, quam contecerat, non consumpsisse, sed Flacco dedisse videretur. *Id.* 1. *de Leg.* Cum ea tempestas, vetustasque consumpserit. ¶ Consumor, pass. jungitur sæpe cum abl. modi, vel causæ, ut Consumor siti, incendio, mœrore, &c. *Cas. Liv. Virg.* & al. Sic *Cic.* 3. *de Orat. c.* 2. Crassus lateris dolore consumptus: *mori d' infiammazione.* ¶ Significat etiam insumere, collocare, *impiegare*. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 14. Me scito omnem meum laborem, omnem operam, curam, studium in tua salute consumere. *Id. Offic. l.* 1. *c.* 1. Consumere ætatem in studio. ¶ Ignominiam consumere, apud *Tacit. l.* 3. *hist. c.* 24. est ignominiæ metum abjicere, de ignominia non laborare. Similiter *Curt. l.* 6. *c.* 9. *n.* 6. Consumere misericordiam, dixit. h. e. abjicere. ¶ Rursus *Tacit. l.* 1. *hist. c.* 42. Ambigitur, consumpserit ne vocem ejus instans metus, an &c. h. e. ademerit, interceperit. ¶ Apud *Terent. Andr.* 1. 1. 133. Consilium consumere, est artes adhibere, exequi.

Consumptĭo, nis, f. 3. *distruzione*, כלה, Germ. *verzerung*, [illegible]. *Cic. de Univ. c.* 6. Se ipse consumptione, & senio alebat sui.

Consumptor, oris, m. 3. *distruggitore*, מכלה, Ger. *verzehrer*, Gal. *consomant*, Hisp. *consumador*, [illegible]. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 15. Hic noster ignis confector est, & consumptor omnium.

Consumptrix, icis, f. 3. quæ consumit. *Strab. Gall. hort. præfat.* Bruma est amplitui consumptrix læva laboris.

Consumptus, a, um, o. 1. 2. *consumato*, [illegible], absumptus, confectus. *Cas.* 1. *B. C.* Consumptis omnibus telis.

Consŭo, is, a. 3. *cucire insieme, congiugnere*, [illegible], simul suo, compono, conjungo. Unde supin. *Consutum*. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Consutum suspenditur ligno. *Plaut. Amph.* 1. 1. 211. Advenisti consutis dolis.

Consupplicātrix, icis, f. 3. Legitur hæc vox in veteri quadam Inscriptione apud *Fabrett. p.* 342. Sed non est adhibenda.

Consurgo, is, surrexi, n. 3. *levarsi insieme*, Ger. *mit einander aufstehen*, Gal. *se lever ensemble*, Hisp. *levantarse juntamente*, [illegible], simul surgo. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. Consurrexit Senatus cum clamore ad unum. ¶ Consurgitur impers. *Cic.* 6. *Ver.* Honorifice sane consurgitur. Et *Phædr. l.* 5. *Fab.* 8. *v.* 28. In plausus consurrectum est. ¶ *Virg. Æn.* 9. Consurgunt geminæ quercus, intonsaque cœlo Attollunt capita. ¶ Consurgere ad bellum, *Liv. l.* 33. Consurgere in arma, *Virg.* 10. *Æn.*

Consurrectĭo, f. 3. *il levarsi insieme di più persone*, [illegible]. *Cic. de Amic. resp. c.* 1. Cepi equidem fructum maximum & ex consurrectione omnium vestrum, &c.

Consus, Deus consiliorum, ab antiquo *conso, is*, quod est consulere, simul consultare, consilium dare. Huic Deo ara sub terra in Circo maximo dedicata est, quæ non aperiebatur, nisi ludis Circensibus, ut ostenderetur, consilia tecta esse debere.

Consusurro, as, avi, atum, are, simul susurro, *far susurro*. *Ter. Heaut.* 3. 1. 64. Syrus cum illo vestro consusurrat.

Consutūra. V. Cognitura.

Consūtus. V. in Consuo.

Consyděro. V. Considero.

Contabefacĭo, is, eci, ctum, labefacio, corrumpo. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 19. Me miseria, & cura contabefacit.

Contabesco, is, n. 3. *marcirsi*, [illegible], idem quod simplex tabesco. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 31. Vixit in luctu, eodemque etiam confecta contabuit.

Contabulatĭo, f. 3. *tavolato, palco di tavole*, [illegible]. *Cas.* 2. *B. C. c.* 19. Ubi turris altitudo perducta est ad contabulationem.

Contabulātus, a, um, tabulis compactus, ut turres contabulatæ, *Liv. l.* 24. *c.* 34. Et *Ammian. l.* 27. *c.* 10. Ponte contabulato super navium foros.

Contabulo, a. 1. *intavolare*, רפד, Germ. *vertæfelen*, Gall. *plancher*, Hisp. *entablar*, [illegible], est asseribus, seu tabulis aliquid tegere. *Suet. in Calig. c.* 19. Aliquanto angustiorem Hellespontum contabulaverat. ¶ Et cum abl. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Quernis axibus contabulare. ¶ Contabulor, pass. *Cas. B. G. l.* 7. *c.* 22. Turres contabulantur, pinnæ, loricæque ex cratibus attexuntur.

Contabundus, a, um, adject. qui percontatur, seu scrutatur. *Apul. l.* 8. *Met.* Quem prius insiliat, contabunda (bestia) rimatur. ¶ Est a *contor, aris*.

Contactus, a, um, o. 1. 2. *toccato*, [illegible]. *Cels. l.* 2. *c.* 24. Acida quæque contacta sale modico. *Plin. l.* 11. *c.* 53. Res contacta halitu animalis. *Liv. l.* 29. *c.* 18. Milites contactos religione furor agitat.

Contactus, us, m. 4. *tatto*, ἁφή, *Col. l.* 13. Contactu ejus languescunt incrementa virentium. *Plin. l.* 10. *c.* 59. Pullis anserum urtica contactu mortifera. ¶ Sumitur & pro contagione, *contagio*. *Tacit.* 6. *Annal. c.* 7. Plures infecti quasi valetudine, & contactu.

Contāges, is, f. 3. idem ac contagium. *Lucr. l.* 4. *v.* 336. Quæ contage sua palloribus omnia pingunt.

Contagĭo, onis, f. 3. *contagio, infezione*, morbus, qui ex contactu contrahitur. *Plaut. Amph. prol. v.* 31. Contagione meæ matris metuo malum. ¶ *Liv. l.* 1. *c.* 15. Contagionem belli dixit, cum sc. ex uno confecto bello oritur novi belli occasio. ¶ Metaph. *Cic.* 7. *Ver. c.* 71. Ad quos conscientiæ contagio pertinebat. h. e. qui ejus rei erunt conscii. ¶ Sumitur & pro conjunctione, seu consensu, in bonam partem. *Lucret. l.* 3. *v.* 345. Corporis atque animæ Mutua vitalis discunt contagia motus. h. e. convenientiam, & conjunctionem. *Cic. l.* 2. *de Nat. Deor.* Quid vero tanta rerum consentiens, continuata contagio? *Ibid. l.* 3. Illa mihi placebat oratio de convenientia consensuque naturæ, quam quasi contagionem continuatam dicebas. Vide *Gell. l.* 19. *c.* 9.

Contagiōsus, a, um, o. 1. 2. *contagioso*, quod contactu inficit, ut Febris contagiosa, morbus contagiosus, pestis contagiosa apud *Celsum*.

Contagium, ii, n. 2. *male attaccaticcio*, מגפה, Germ. *erbkranckeit*, Gall. *contagion*, Hisp. *contagion*, [illegible], morbus, qui ex contactu contrahitur, a *contingo*. *Virg.* 3. *Georg.* Dira per incautum serpunt contagia vulgus. ¶ Translate, contagia scelerum, apud *Lucan. l.* 3. *v.* 312. ¶ Vox hæc est Poetis familiarior, ut *Contagio* Historicis & Oratoribus.

Contāmen, inis, n. 3. idem quod contaminatio. *Tertull. carm.* 1. *adv. Marc. c.* 1. Femineos usus vulgi contamine mixtos.

Contaminabilis, le, adjectiv. qui contaminari potest. *Tertull. adv. Marc. lib.* 4. *cap.* 20. Prophetam, quem pro substantia humana contaminabilem ferret.

Contaminatĭo, onis, f. 3. pollutio, commaculatio. *Ulpian. l.* 2. §. 3. *Dig. ad leg. Jul. de adult. coerc.* Qui patitur uxorem suam delinquere, quique contaminationi non indignatur. &c.

Contaminātor, oris, qui contaminat. *Lamprid. Alex. c.* 6. Contaminator honorum. *Tertul. de Pudic. c.* 13. Paterni tori contaminator.

Contaminātus, a, um, o. 1. 2. fœdatus, *contaminato*, [illegible]. *Liv. l.* 4. Partem civitatis, velut contaminatam, indignam connubio haberi. *Cic. de Prov. cons. c.* 6. Homini sceleribus, & flagitiis contaminatissimo.

Contamĭno, as, a. 1. *contaminare, macchiare*, טנף, Ger. *beflecken*, Gal. *contaminer*, Hisp. *contaminar*, μιαίνω, fœdo, maculo, ab antiquo *tamino*. *Liv. l.* 4. Contaminari sanguinem suum Patres rebantur. ¶ Translate *Cic.* 3. *Offic. c.* 8. Vitiis, sceleribus se contaminare. Adde *pro Rosc. Amer. c.* 40.

Contarĭi, orum, m. In duabus Inscriptionib. apud *Gruter. pag.* 40. *n.* 2. & 3. videntur esse milites conto armati, quos κοντοφόρους Græci vocant, *Veget. vero l.* 3. *de re milit. c.* 6. contatos: qui specialem militum ordinem constituebant, ut hastati, sagittarii, &c. *Turneb. l.* 15. *adversar. c.* 21. legit hanc vocem etiam apud *Capitolin. in Maximin. c.* 10. ubi alii *contrarii*.

Contatĭo. V. Cunctatio.

Contātus, a, um, adject. conto armatus, ut Contati milites, apud *Veget. l.* 3. *c.* 6.

Contechnor, aris, d. 1. μηχανάομαι, machinor, & fallaciam aliquam compono. *Plaut. Pseud.* 4. 6. 34. Ne illic sit contechnatus quidpiam.

Contectus, a, um, o. 1. 2. tectus. *Ovid.* 5. *Met. v.* 541. Contectam stramine vidit forte casam.

Contĕgo, is, a. 3. *coprire*, περικαλύπτω. idem ac tego. *Cic. pro Sextio*, Messoria se corbe contexit.

Contegulatĭo, onis, f. 3. tegularum compositio. Et

Contegulātor, oris, m. 3. qui tegulis contegit, leguntur in Dig. apud JCtos.

Contemĕro, as, a. 1. *macchiare, sporcare*, [illegible], idem ac temero, polluo, violo. *Martial. de Spectac. ep.* 10. Ausum tam notas contemerare manus. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 7. Dominæ contemerasse torum.

Contemnificus, a, um, qui contemnit, fastuosus. *Lucil. apud Non. c.* 2. *n.* 134. Contemnificum fieri, & fastidire.

Contemno, is, mpsi, ptum, a. 3. *disprezzare*, ὀλιγωρέω, idem ac temno. *Cic. in Orat.* Omnes istos deridete, atque contemnite. ¶ Videtur minus esse, quam despicio. *Cic. de Sen.* Contemni se putant, despici, illudi. ¶ Contemnere aliquem præ se, *Terent. Eun.* 2. 2.

Contemperātus, a, um, adject. *temperato*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Sol, quæ propiora sunt, contemperata habet.

Contempĕro, as, avi, atum, *temperare, mescolare*. *Apic. l.* 4. *c.* 2. In patina quæ invicem contemperentur. Adde *Marcell. Empir. c.* 16.

Contemplabĭlis, le, adject. quem contemplari decet. *Ammian. l.* 30. *c.* 21. (al. *c.* 5.) Contemplabili dextera.

Contemplabilĭter, adv. cum contemplatione, *Ammian. l.* 20. *c.* 16.

Contemplabundus, a, um, adject. qui contemplatur. *Tertul. l.* 4. *adv. Marc. c.* 40. Spiritus propheticus contemplabundus.

Contemplans, antis, *chi contempla, o vede*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 20. Deus terras, & maria contemplans. *Id.* 1. *de Orat. c.* 33. Omni acie ingenii contemplantes.

Contemplātim, adverb. cum contemplatione. Legitur *in notis Tironis*, *pag.* 133.

Contemplatĭo, *contemplazione*, [illegible], Ger. *anschauung*, Gall. *contemplation*, Hisp. *contemplacion*, θεωρία, consideratio rerum occultiorum. *Cic.* 1. *de Div.* Cum ex terra nihil emineret, quod contemplationi Cœli officere posset. ¶ *Julian. l. si pupilli*, *Dig. de Negot. gest.* Gerere negotia alicujus non contemplatione ejus, sed sui lucri causa: *a contemplazione.*

Contemplatīvus, a, um, o. 1. 2. θεωρητικός, quod contemplationi deditum est. *Sen. ep.* 95. Philosophia contemplativa simul est, & activa.

Contemplātor, oris, m. 3. *contemplatore*, [illegible], Germ. *anschauer*, Gal. *contemplateur*, Hisp. *contemplador*, θεωτής. *Cic.* 1. *Tusc.* Hominemque ipsum, quasi contemplatorem Cœli, ac Deorum, ipsorumque cultorem.

Contemplatrix, icis, f. *contemplatrice*, a contemplator. *Cels. proœm. l.* 1. *sub fin.* Ars contemplatrix alicujus rei.

Contemplātus, us, m. 4. *contemplazione, speculazione*. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 7. A contemplatu summoveoque mali.

Contemplo, as, avi, atum, are, *contemplare*, idem ac contemplor. Usi sunt eo Veteres, ut *Ennius apud Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 2. Contempla, & templum Cereris ad lævam aspice. Adde *Plaut. Amph.* 1. 1. 285. *Epid.* 3. 3. 2. &c.

Contemplor, aris, d. 1. *considerare cose occulte*, [illegible], [illegible], Ger. *anschauen*, Gal. *contempler*, Hisp. *contemplar*, θεωρέω, diligenter intueor, & res abditas considero, a loco, qui ex omni parte aspici potest, vel ex quo omnis pars potest videri, quem Augures *templum* nominabant. *Cic. pro Dom. c.* 14. Id animo contemplare, quod oculis non potes.

Contemporālis, le, coætaneus, æqualis. *coetaneo*. *Tertull. cont. Hermog. c.* 6. Inter contemporales ordo non est.

Contemporanĕus, o. 1. 2. σύγχρονος, ejusdem temporis qui est, *coetaneo*. *Gell. l.* 19. *c.* 14. Contemporaneos fuisse Cæsari, & Ciceroni M. Varronem, & P. Nigidium.

Contempŏro, as, avi, atum, are, ejusdem temporis esse facio. *Tertull. de resurr. Carn. c.* 45. Contemporant fœtu, coætaneant natu.

Contemptibĭlis, o. 3. *sprezzabile*, εὐκαταφρόνητος. *Ulp. de off. Proconf. ff. l.* 1. *tit.* 16. *l.* 9. §. 2. Sed cum ingenio, ne contemptibilis videatur. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 44. Contemptibilior potestas imperii.

Contemptibilĭtas, atis, f. 3. contemptus, *disprezzo*. *Cal. Aurel. Tard.* 1. *c.* 5. Continuatio contemptibilitatem parit.

Contemptim, adv. *per disprezzo, per ischerno*, καταφρονητικῶς. *Liv. l.* 2. *c.* 35. Contemptim adire minas. *Id. l.* 9. *c.* 41. Magnifice de se, & contemptim de aliis loqui. *Senec. de brev. vita*, *c.* 11. Contemptius elidi.

Contemptĭo, f. 3. *disprezzo*, בזיון, Germ. *verachtung*, Gall. *mépris*, Hisp. *menosprecio*, καταφρόνησις, despicientia. *Cic.* 1. *Off.* Ex quo animi magnitudo existit, humanarumque rerum contemptio. *Id.* 1. *Invent. c.* 16. Adducere adversarios in contemptionem. ¶ Scribitur & *contemtio*, ut & *contemtor*, & *contemtus*, & similia.

Contemptor, oris, m. 3. *disprezzatore*, בוז, Ger. *verachter*, Gall. *mépriseur*, Hispan. *menospreciador*, ὀλίγωρος. *Virg.* 8. *Æn. v.* 648. Contemptorque Deum Mezentius.

Contemptrix, icis, *sprezzatrice*. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Eruca præcipue frigorum contemptrix. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 2. Nunc ego illam me velim convenire contemptricem meam.

Contemptus, a, um, o. 1. 2. *sprezzato*, ὀλιγωρηθείς, spretus, abjectus, humilis. *Cic. Phil.* 2. Quid putem? contemptum ne me? *Id. de Div.* Quo jam nihil potest esse contemptius. *Id. pro Sext.* Despicatissimi hominis furor, contemptissimi Consulis levitas.

Contemptus, us, m. 4. idem ac contemptio, *disprezzo*. *Liv. l.* 6. *cap.* 2. Contemptu etiam inter socios nomen Romanum laborat. *Senec. de Tranquil.*

quil. c. 11. & Quintil. l. 8. cap. 3. ex orat. in Pison. ¶ Ciceroni etiam hanc vocem tribuunt. V. Cellar. cur. poster. & Borrich. Vindic.

Contendo, is, endi, entum, n. 3. tirare, דרך, Ger. spannen, Gall. tendre, etendre, Hisp. entesar, ἐντείνω, proprie est intendere. Virg. 4. Georg. Tanto nate magis contende tenacia vincla. ¶ Item jaculari, gettare, lanciare. Virg. 5. Æn. Qui tamen aerias telum contendit in auras. ¶ Translate est conari, niti, laborare, sforzarsi. Cic. in Verr. In quo omnes nervos ætatis, industriæque meæ contenderem. Id. pro Leg. Quantum potero, voce contendam, ut hoc P. R. exaudiat. ¶ Item proficisci, iter instituere. Cæs. l. 1. Eodem itinere, quo hostes ierant, ad eos contendit. ¶ Item contendere, contrastare, combattere. Cic. pro Rosc. Am. Humilitatem cum dignitate de amplitudine contendere. Virg. 9. Æn. Aut tecum malit contendere bello. Propert. l. 1. el. 15. Non tamen ista meo valeant contendere amori. ¶ Item instando petere, flagitare, dimandar con istanza. Cic. 3. Off. Incensus cupiditate contendit a Pythio, ut venderet. ¶ Item comparare, conferre, paragonare. Cic. 2. de Inv. Primum leges oportet contendere, considerando, utrum lex ad majores pertineat. Id. Catil. 2. cap. 11. Si ipsas causas contendere velimus. Tacit. Ann. 13. c. 3. Seniores, quibus otiosum est vetera, & præsentia contendere, adnotabant, &c. ¶ Item asserere, pretendere. Cels. in præfat. Si manantia corpuscula iter claudunt, ut Asclepiades contendit. ¶ Contendere omnia, contrastar su tutto. Cic. 4. Verr. Remittendum aliquid videtur, ne omnia contendamus.

Contenĕbrat, abat, & ebat, advesperascit. Var. 2. R. R. c. 2. Rursus pascunt, quoad contenebravit.

Contenebratus, a, um, tenebroso, ottenebrato. Tert. de jejun. c. 10. Contenebratus orbis defuncto Domino.

Contente, adverb. veementemente, con isforzo, συντεταμένως, cum impetu, acriter, vehementer. Cic. 2. Tusc. Genu M. Antonium vidi, cum contente ipse pro se diceret, terram tangere. ¶ Comp. contentius, sup. contentissime. Cic. 5. Tusc. cap. 34. Cum usque ad vesperum contentius ambularet. Apul. l. 1. Florid. sub fin. Contentissime clamitare. ¶ Significat etiam parce. Nazar. in Paneg. Constantini, c. 15. Qui refrænandis cupiditatibus restricte, contenteque vixerunt.

Contentĭo, f. 3. contesa, travaglio, ריב, Germ. zanck, Gall. contention, debat, Hisp. contencion, ἐγχείρημα, impetus, vehemens conatus ad aliquid agendum. Cic. 3. de Orat. Permulta tam vehementissima contentione animi, ingenii, virium ab eo dicta esse conflabat. ¶ Item certamen, controversia. Cic. de Orat. Omnem esse contentionem inter homines doctos in verbi controversia positam. ¶ Item collatio, comparatio. Cic. pro L. Man. Sed ea magis ex aliorum contentione, quam ipsa per se intelligi possunt. ¶ Item stylus gravis, & vehemens in oratione. Cic. in Bruto, Cum contentione orationis flectere animos judicum vix posset, nec omnino eo genere diceret. ¶ Item Figura Rhetorica, al. antitheton, per quam contraria referuntur, ut Inimicis te placabilem, amicis inexorabilem præbes. Auth. ad Heren. l. 5. c. 15. & 45.

Contentiōse, adverb. cum contentione. Quintilian. declam. 18. Necesse est, contentiosius loquaris, quod probare non possis.

Contentiōsus, a, um, o. 1. 2. litigioso, ריב, Germ. zanckisch, Gall. contentieux, Hisp. contencioso, ἐριστικός. Plin. l. 2. epist. 19. Oratio, de qua loquor, pugnax, & contentiosa est.

Contentus, a, um, nom. ex particip. a teneo, contento, soddisfatto, αὐτάρκης, qui animo satiatus est, nec quidquam præterea quærit. Plaut. Merc. 4. 6. 8. Uxor contenta est, quæ bona est, uno viro. Sic parvo contentus, Cic. Lal. c. 23. Contentus sorte sua, Horat. l. 1. Sat. 1. v. 3. ¶ Jungitur & infinito. Vellej. 2. 49. 5. Contentus retinere titulum. Et 2. 111. 6. Contenti sustinuisse hostes. ¶ Cum genit. etiam usurpatur, ut adductis exemplis ex Curt. l. 6. c. 2. & l. Cum quis 35. de Legat. 3. §. 4. in fine, confirmat Pareus Lex. Crit. Sed utrumque exemplum dubium est. ¶ Comparative, Plaut. Pœn. 2. 2. v. 15. Contentiores mage erunt, atque avidi minus.

Contentus, a um, nom. ex particip. a tendo, teso, tirato, adductus, intentus, συντεταμένος, cui opponitur remissus, laxatus, ut contenta fides, Cic. 4. Fin. c. 27. Jam contentus, jam laxus funis, Horat. 2. Sat. 7. v. 20. Contentus arcus, Ovid. Met. 6. v. 286. Contentissima voce clamitare, Apul. l. 4. Milef. Et Ammian. l. 23. c. 11. Aut rapax, aut feritate contentior.

Conterebromĭa, æ, f. 1. significat omnem illam terram, quam Bromius, seu Bacchus exercitu lustravit; vox a Plauto novata Curcul. a. 3. v. 76.

Contermĭno, as, avi, atum, are, n. confinio jungo, conterminus sum, esser confinante. Ammian. lib. 14. c. 6. Per municipia, quæ iisdem conterminant. Et lib. 23. cap. 24. Quibus Arabes beati conterminant.

Contermĭnus, a. 1. 2. vicino, confinante, שכן, Germ. anstoss, Gal. voisin, Hisp. vezino, ὅμορος, finitimus, vicinus, quasi eundem terminum inhabitans. Plin. lib. 12. cap. 8. Contermina Indis gens Ariana. ¶ Cum genit. Apulej. Metam. 6. Prædicti jugi conterminos loco appulit.

Conternatio, onis, f. 3. ternorum comparatio, ut Conternationes factæ, Conternationum sortitio, apud Hygin. loco mox citando.

Conterno, as, avi, atum, ternum numerum comparo, ut combino binum. Hygin. de limit. p. 191. edit. Goes. Si permissum fuerit, ut inter convenientes conternentur, conternati sortiri debebunt.

Contĕro, is, trivi, itum, a. 3. ridurre in polvere, συντρίβω, tero, in pulverem redigo. Var. l. 1. R. R. c. 7. Scyllæ modicum conterunt in aqua. Plin. l. 26. c. 11. Conterere radicem in pulverem. ¶ Item consumo, consumare. Cic. de Amic. c. ult. Otium, & tempus in studiis conterere. Teren. Hecyr. 5. 3. 17. Cursando, atque ambulando totum hunc contrivi diem. Sic conterere operam. Id. Phorm. 1. 4. 32. perder la fatica. Conterere se in causis, & in foro, Cic. 1. de Orat. consumarsi nel trattar cause. ¶ Conterere aliquem oratione. h. e. enecare. Plaut. Cist. 2. 3. 65. Conteris me tua oratione, mulier. ¶ Conterere injurias oblivione, h. e. earum memoriam delere. Cic. lib. 1. Fam. epist. 9. ¶ Tmesi dividit Propert. l. 3. eleg. 11. Coque terunt fastus, Icarioti, tuos. Alii leg. Quaque terunt.

Conterranĕus, a, um, o. 1. 2. Germ. landsmann, Gall. du meme pais, Hisp. de la misma tierra, ὁμόχωρος. Vocabulum est castrense, quo significatur is, qui eidem matrici urbi attribuitur, chi è del medesimo territorio. Sic Plin. Jun. in præfat. Operis, Catullum conterraneum suum vocat. V. Scalig. Animadv. Euseb.

Conterrĕo, es, ui, ritum, a. 2. terreo, spaventare. Cic. 1. de Orat. Hanc loquacitatem nostram vultu ipso, aspectuque conterrent. Liv. lib. 3. c. 11. Atrox ingenium accenderat eo facto magis, quam conterruerat.

Conterrĭtus, a, um, adject. idem ac territus, spaventato. Virg. 3. Æn. v. 597. Aspectu conterritus hæsit.

Contesserātĭo, onis, f. 3. quasi dicas, communicatio tesserarum hospitalitatis; communicatio, amicitia. Tertul. adv. Hermog. c. 20. ¶ Ejusdem etiam est lib. eod. c. 36.

Contessĕro, as, avi, atum, are, h. e. hospitium mutuum colo: nempe a tesseris hospitalibus, quibus prolatis hospites agnoscebantur, & excipiebantur. V. Tessera.

Contestatĭo, onis, f. 3. actus contestandi. Contestatio litis est testium invocatio de lite agenda. Ordinato enim judicio, utraque pars dicebat, Testes estote. Fest. Sigon. de Judic. l. 1. c. 27. Ulpian. l. Pomponius scribit, ff. de Procurator. Ratihabitionis autem satisdatio ante litis contestationem a procuratore exigitur.

Contestato, adverb. adhibitis testibus, ut contestato dicere, l. 1. §. 11. ff. liber. agnoscen.

Contestātus, a, um, o. 1. 2. διαμεμαρτυρημένος, ut contestatam litem cum aliquo habere, Cic. pro Comœd. c. 12. de quo Vide Contestatio, & Contestor. ¶ Sic reus est apud Fest. qui litem cum aliquo contestatam habet. ¶ Contestata majorum virtus, pro testimoniis comprobata, Cic. pro Flac. c. 11.

Contestificans, antis, qui simul testimonium præbet. Tertull. de testim. anim. c. 1.

Contestor, aris, d. 1. testificare, implorare, chiamare in testimonio, e in ajuto, διαμαρτύρομαι, testor, imploro, precor. Cic. 6. Ver. Deos, hominesque contestans clamare cœpit. ¶ Contestari litem, est testes appellare de lite agenda, seu rem in judicium adducere. Fest.

Contestari litem dicuntur duo, aut plures adversarii, quod ordinato judicio utraque pars dicere solet, Testes estote. Cic. pro Rosc. Com. Qui per se litem contestatur, sibi soli petit.

Contĕxo, is, ui, extum, a. 3. tessere insieme, congiungere, συμπλέκω, idem ac texo, vel simul texo. Cic. de nat. Deor. Quid oves aliud afferunt, nisi ut earum villis confectis, atque contextis homines vestiantur? ¶ Translate est conjungere. Catul. Contexere amores. Cic. 1. de Leg. Contexere interrupta. ¶ Item componere. Cic. pro Cal. Carmen contexere. ¶ Item fingere. Cicer. pro Dejot. c. 6. Contexere crimen.

Contexte, adverb. conjuncte. Cic. de Fato, c. 14. Omnia naturali colligatione conserte, contexteque fiunt.

Contextim, adverb. idem ac contexte. Plin. l. 10. c. 53. Pene contextim in secessu generant.

Contextĭo, f. 3. compositio. Macrob. Saturn. lib. 7. cap. 6. Et ita contextionis accessione variatum est. Adde l. 1. in Som. Scip. c. 5.

Contextus, us, ui, m. 4. tessitura, congiunzione, unione. Cic. l. 5. Fam. c. 11. Pinnarum contextu tegumenta corpori facere. Quintil. l. 8. c. 2. Contextus, & continuatio sermonis.

Contextus, a, um, adject. tessuto insieme, unito, una textus. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 63. Ovium villis confectis, atque contextis homines vestiuntur. Virg. 2. Æn. vers. 112. Trabibus contextus acernis equus.

Conticesco, is, cui, idem ac taceo. Plin. l. 11. c. 10. Tum repente omnes conticescunt. Cic. pro Marcel. c. 3. Ætas nulla de tuis laudibus conticescet. ¶ Apud Plaut. aliquando legitur Conticisco. ¶ In præt. habet conticui, ab inusitato conticeo. Cic. in Brut. c. 94. Studium nostrum conticuit, subitoque obmutuit.

Conticinĭum, n. 2. πρώτη νύξ, Polluci est noctis primum tempus, quo omnia quiescendi gratia conticescunt. Plaut. Asin. 3. 3. 95. Redito huc conticinio. ¶ Macrobius tamen, & Censorinus conticinium vocant eam partem noctis, quæ media est inter gallicinium, & diluculum, & inde dictum volunt, quod galli tum conticescant.

Contifĭcium, ii, (vel Contiligium, ut Casaubonus putat) ex Vopisco in Probo, c. 19. affertur, ut contum, & venabulum significet, vel actum transfixionis ferarum. Verba Vopisci sunt. Addidit centum jubatos leones, qui omnes contificiis interempti sunt. Salmas. tamen ex MS. Palatino legit postici. V. Postica.

Contignatĭo, onis, f. 3. ξύλωσις, tignorum, vel trabium textura. Cæs. l. 2. B. C. c. 9. Quibus suspenderent eam contignationem, quæ turri tegumento esset futura. ¶ Speciatim significat solarium domus sive stratum cæmento, sive non, ut apud Liv. l. 21. c. 62. miraculo refertur, bovem in tertiam contignationem conscendisse.

Contignātus, a, um, adject. trabibus, seu tignis conjunctus. Vitruv. l. 1. c. 5. Itinera sint interioribus partibus turrium contignata.

Contigno, a. 1. στεγάζω, tignis tectum jungo. Plin. l. 9. c. 3. In domibus fores maxillis balænarum facere, ossibus tecta contignare.

Contigŭe, adverb. continuatamente, appresso, statim, & quasi contingendo. Martian. Capel. lib. 9. post 3. carm. Eam contigue sequebatur.

Contigŭus, o. 1. 2. unito, che si tocca, συναφής, quod alterum tangit, a contingo. Plin. l. 2. c. 9. Alias admota cœlo, alias contigua montibus.

Continctus, a, um, idem ac tinctus, tinto. Lucret. l. 2. v. 742. Ex ineunte ævo nullo contincta colore. Alii legunt. Conjuncta.

Contĭnens, tis, nom. ex particip. congiunto, contiguo, continuatus, adjunctus, συνεχής. Hinc Ulpianus scribit, continentes provincias accipi debere eas, quæ Italiæ conjunctæ sunt, ut Galliam. Cicer. 15. Fam. epist. 2. Per Cappadociæ partem eam, quæ cum Cilicia continens est. Id. de nat. Deor. Mari aer continens est. Curt. Omnia velut continenti incendio ardere visa. ¶ Item quod continuatum tempore est, idest perpetuum. Cic. 1. Tusc. Sed nihil te interpellabo, continentem orationem audire malo. Suet. in Calig. Per hunc pontem ultro citro commeavit biduo continenti. ¶ Continens etiam ille dicitur, qui se ab omni turpitudine continet, idest, temperans, castus, sobrius, continente. Cic. 9. Fam. Hoc videris dicere, cum Reges tam sint continentes, multo magis consulares esse oportere. ¶ Continens, f. gen. sumitur pro terra, quæ non est insula, nec mari intercisa, terra ferma, qualis est Italia: Curt. l. 3. Quæ, quia continenti adhæret, sed magna ex parte cingitur fluctibus, speciem insulæ præbet. ¶ Continens, gen. neut. a Rhetoribus accipitur pro firmamento causæ, quod punctum litis decisorium vocant. Cic. in Top. Quibus autem hoc, qua de re agitur, continetur, hæc continentia vocentur, quasi firmamenta defensionis. ¶ Ex continenti, & in continenti pro confestim, nulla mora interjecta, incontinente, crebro apud JCtos legitur, & apud Tertul. de præscript. c. 2. & Apologet. c. 23. ¶ Comparativ. & superlat. gradum habet. Cæs. lib. 1. B. C. c. 23. Ne continentior in vita hominum, quam in pecunia fuisse videatur. Cic. in Parad. 1. c. 2. Homo continentissimus.

Continenter, adv. συνεχῶς, continuate, jugiter. Cic. 1. Acad. Quia continenter laberentur, & fluerent omnia. ¶ Item temperate, moderate. Cic. pro Mur. Non Asiam nunquam vidisse, sed in Asia continenter vixisse, laudandum est.

Continentĭa, æ, f. 1. complexus, συνοχή, ut Vet. Gloss. interpretatur. Macrob. l. 5. Saturn. c. 15. Continentia regionum, tratto di paesi uniti. Id. in Som. Scip. l. 2. c. 12. Omnem operis continentiam revolvam, il contenuto. Sic Fulgentius Virgilianam continentiam dixit complexum rerum physicarum, quæ in ejus operibus continentur; deque ea re peculiarem libellum edidit. ¶ Sumitur sæpissime pro temperantia, seu moderatione, continenza, ἐγκράτεια, quam Cic. l. 2. Invent. cap. 54. describit; & pro Leg. Manil. c. 13. cupiditatibus, & libidinibus, quas in Romanis Ducibus jam ante perstrinxerat, opponit.

Contineo, es, nui, entum, a. 2. tenere, contenere, fermare, אחז, Germ. enthalten, Gall. contenir, Hisp. contener, περιλαμβάνω, idem fere quod teneo. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 22. Coercet, & continet mundus omnia suo complexu. Id. 2. Off. c. 24. Nec res ulla vehementius rempub. continet,

tinet, quam fides. ¶ Significat etiam cohibere, frenare, trattener in freno, ἐγκρατεῖν. Cic. Phil. 13. c. 3. Belluas immanes septis continebimus. Terent. Eun. 5. 2. Vix me contineo, quin involem, &c. Cic. 1. Catil. Quorum ego vix abs te manus, ac tela contineo. Sic continere civitatem in officio, continere linguam, manum, continere se ab aliqua re, h. e. abstinere, &c. Cic. Cæsar, Terent. ¶ Item continere spiritum, Cic. in Brut. Continere alvum, h. e. astringere, Plin. l. 14. c. 6. ¶ Continere aliquid, h. e. servare, nec aliis communicare. Cic. l. 1. de Orat. Si petimus ab Antonio, ut ea quæ continet, neque adhuc protulit, enunciet, &c. ¶ Est etiam Magistrorum proprium, qui adolescentes exercent. Cic. 7. Fam. epist. 19. Ut vero ipsi tibi loci proposita quæstione occurrant, exercitatione consequere, in qua quidem nos te continuimus. ¶ Denique significat continuare, connectere. Cic. pro Arch. Et quasi cognatione quadam inter se continentur. Id. 6. Ver. Insula mari disjuncta angusto ponte rursum adjungitur, & continetur.

Contingit, ebat, imp. 3. accadere, succedere, συμβαίνειν, accidit, evenit. Cic. 5. Tusc. Quod non modo singulis hominibus, sed potentibus populis contigit. Id. in Phil. Utinam Cæsari contigisset adolescenti, ut esset Senatui charissimus.

Contingo, is, igi, actum, toccare, idem ac tango. Cic. de nat. Deor. Atque etiam aliorum ea est humilitas, ut cibum terrestrem rostris facile contingant. Id. pro L. Manil. Nam cum antea per ætatem nondum hujus auctoritatem loci contingere auderem. ¶ Et pro affinem esse. Suet. Galb. cap. 2. Nullo gradu contingens Cæsarum domum. ¶ Item pro consuetudine proximum esse. Horat. lib. 2. Sat. 6. Deos quoniam propius contingis. ¶ Pro aspergere. Colum. 7. 8. Contingere aliquid sale. Lucret. 4. 12. Pocula circum mellis liquore contingere. ¶ Si quid mihi contigerit, formula erat, qua εὐφημίας causa utebantur significantes, si mortuus fuero. Brisson. de Formul. ¶ Contingo, is, a tingo probant quidam exemplis Virgilii, & Lucretii, quæ ad contingo a tango commode referri possunt.

Continuatio, f. 3. continuazione, συνέχεια, connexio, perpetuitas. Cic. 2. de nat. Deor. Est enim admirabilis quædam continuatio, seriesque rerum. ¶ Item periodus. Cic. in Orat. Quem Græci περίοδον, nos tum ambitum, tum circuitum, tum comprehensionem, aut continuationem, aut circumscriptionem dicimus. ¶ Item Figura Rhetorica. Auct. ad Her. l. 4. Continuatio est densa, & continens frequentatio verborum cum absolutione sententiarum.

Continuatus, a, um, adject. continuato, non intermissus, vel non intercisus, ut continuata tria sidera, quæ se se quasi contingunt, nullo alio interposito. Ov. Fast. 2. v. 243. Et continuatissimæ curæ, Sidon. l. 8. ep. 3.

Continue, adverb. assidue, continuamente. Varr. l. 4. L. L. Inter stillicidia, & flumina hoc interest, quod stillicidium, eo quod stillatim cadat, flumen, quod fluit continue.

Continuitas, atis, f. 3. continuatio. Plin. l. 8. c. 30. Collum, & juba continuitate spinæ porrigitur. h. e. spina non desinente.

Continuo, as, avi, atum, a. 1. continuare, הַתְמִיד, Ger. vuerre, dauvuren, Gall. continuer, Hisp. continuar, συνέχω, est continuum reddere, conjungere, proferre, extendere. Cic. in Rul. Coemant præterea, illa dena jugera continuabunt. Id. 1. de nat. Deor. 20. Cohærescerent inter se, & aliæ alias apprehendentes continuantur. Id. pro Flacco, Quæ libertas usque ad hoc tempus Imperio, rerum gestarum gloria continuata permansit. Cæs. 1. B.C. Diem, & noctem opus continuabant. ¶ Passive pro finitimum esse, Tac. Germ. c. 45. Suionibus Sitonum gentes continuantur.

Continuo, idem ac statim, subito, a continuus. Cic. ad Att. Quicquid egero, continuo scies. ¶ Ponitur etiam pro ideo. Cic. pro Rosc. Amer. c. 33. Non continuo, si me in gregem sicariorum contuli, sum sicarius.

Continuus, a, um, o. 1. 2. continuo, senza intervallo, תָּמִיד, German. stetig, Gall. continuel, Hisp. continuo, συνεχής, quod est sine intervallo, continens, perenne, assiduum. Differt a contiguo, quia continuum est, quod communi termino continetur, contiguum, quod terminum habet proprium, sed inter quem, & alterum nihil intermedium sit. Cic. in Fam. Continuis itineribus ad Forum Vocuntium veni. Id. in Ver. 5. c. 36. Tot dies continuos quid egisti?

Contiro, onis, m. 3. simul tiro, ut commilito simul miles. Inscript. apud Reines. class. 8. n. 19.

Contogatus, a, um, socius in toga. Ammian. 29. 2. A Maximino dilectus, ut sodalis, contogatus.

Contollo, is, semel legitur apud Plaut. Aulul. 5. 1. 6. Contollam gradum. h. e. conferam.

Contonat, abat, vit, n. imperf. 1. idem quod tonat, aut valde tonat. Plaut. Amph. 5. 1. 42. Ibi continuo contonat sonitu maximo.

Contor, aris, d. 1. scandagliare, investigare, πυνθάνεσθαι, est conto explorare, & translate inquirere in genere. Cic. Att. lib. 11. ep. 10. Cumque ex eo de me contaretur. Alii leg. percontaretur. Grævius priorem lectionem retinet.

Contorqueo, es, si, tum, a. 2. torcere, idem ac torqueo. Cic. 3. de nat. Deor. Quas sententias colligit? quæ verba contorquet? ¶ Hinc est celeri gyro rotare, seu movere. Cic. 2. de nat. Deor. Non est ætheris ea natura, ut vi sua stellas complexa contorqueat. ¶ Contorquere amnes in alium cursum, Cicer. 1. de Divin. Contorquere aliquem tum ad tristitiam, tum ad lætitiam. Id. 1. de Orat.

Contorreo, es, ui, ortum, ere, idem quod torreo, abbruciare, συμφρύγω, Ammian. l. 18. c. 7. Ignis pubentes herbas contorruit.

Contorsio, V. Contortio.

Contorte, tortamente, Germ. gekrümbt, Gall. tortuement, Hisp. tuertamente, συνεστραμμένως, oblique, obscure. Auct. ad Heren. l. 1. c. 9. Ne quid perturbate, ne quid contorte dicatur. Cic. 3. Tusc. c. 10. Hæc dicuntur a Stoicis, concludunturque contortius: sed latius aliquando dicenda sunt, & diffusius.

Contortio, onis, f. 3. tortimento, inviluppamento, συστροφή, flexio, obscuritas. Auct. ad Heren. l. 4. c. 19. Contortione dexteræ gladius ad corpus afferri videtur. Cic. de Fato, c. 8. Majus enim est has contortiones orationis, quam signorum ortus obitusque perdiscere. Alii leg. contorsiones.

Contortiplicatus, a, um, adject. contorteplicatus, involutus, intricato, inviluppato. Plaut. Pers. 4. 6. 26. Ita sunt Persarum mores, longa nomina Contortiplicata habemus. h. e. ex multis vocibus composita, adeoque involuta ut efferri vix possint, qualia sunt, quæ ibidem Plaut. refert. Alii leg. contortuplicatus.

Contortor, oris, m. 3. qui contorquet, & implicat, ut contortor legum, apud Ter. Phorm. 2. 3. 27. qui scilicet leges iniqua interpretatione traducit, metaphorice.

Contortulus, a, um, diminut. a Contortus, ut Contortula, ac minutula conclusiuncula, Cic. Tusc. 2. c. 18.

Contortus, a, um, o, 1. 2. torto, συνεστραμμένος, idem ac tortus, vel tortuosus. Sen. c. 16. de cons. ad Marc. Si contortus turbo perfregit arbores. ¶ Translate dicitur de rebus perplexis, & perturbatis, & sibi ipsis minime cohærentibus, inviluppate. Cic. 1. de Orat. Contortas res, & sæpe difficiles necessario perdiscimus.

Contra, contra, נֶגֶד, נֹכַח, Germ. gegen, wider, Gall. contre, Hisp. contra, ἀντί, κατά, adversum, adversus; præpos. quæ accusativo inservit. Cic. in Fam. Scio, me a te contra iniquos meos solere defendi. ¶ Significat etiam e regione, ex adverso, ex opposito, in faccia, dirimpetto, & hoc tam cum casu, quam sine casu. Virg. 1. Æn. Italiam contra, Tyberinaque longe ostia. Juven. Sat. 2. Stat contra, starique jubet. Adhibetur etiam ad significandam ascensionem. Plin. 7. 20. Centenaria pondera ferre contra scalas. su per le scale. ¶ Aliquando suo casui postponitur. Cic. in Orat. c. 10. Ut eos ipsos, quos contra statuas, placabiles dimittas. ¶ Sæpe adverbium est, sine casu, & ponitur pro e contrario, per lo contrario. Cic. Fam. l. 4. ep. 4. Tibi beati videmur, at contra tu nobis beatus. Velley. 2. 56. 3. Cæsar Brutum non obligaverat, contra offenderat Cassium. ¶ Quidam hoc in sensu adhibere solent econtra, quæ vox minus latina est. Exempla enim Taciti, & aliorum, quibus confirmari solet, dubia sunt, & a viris doctissimis rejecta. ¶ Dicimus etiam contra ea, pro contra. Nepos in præfat. Contra ea pleraque nostris moribus sunt decora, quæ apud illos turpia putantur. Sic Liv. l. 2. c. 60. Cæs. l. 4. B. C. c. 74. ¶ Ponitur & pro vicissim, vicendevolmente. Plaut. Amph. 2. 2. 23. Quæ me amat, quam contra amo. ¶ Eleganter jungitur particulis ac, atque, quam, pro aliter ac. Cic. in Pis. cap. 8. Contra quam ipse censuisset. Id. 2. Divin. c. 24. Vides, omnia certe contra ac dicta sunt, evenisse. ¶ Absolute Senec. epist. 7. Contra est. h. e. contrarium evenit. Sic Cic. 1. Off. c. 15. Contra fit a plerisque. ¶ Apud Plaut. Epid. 3. 3. 30. Non carus est auro contra. Ad quem locum Turneb. l. 30. Adv. c. 29. Illud contra valere mihi videtur, si contra appendatur, vel, pari pondere auri carus non esset. Var. l. 1. R. R. c. 2. Ubi poma veneunt contra aurum. h. e. magno pretio. Ital. dicerem, a peso d'oro, ducta metaphora a lance, in qua appenditur æs: nam quod præponderat, id contra esse, ἀντιρρέπειν, dicebant Veteres. Inde æs contrarium vocabunt, æs grave, auctore Festo. ¶ Sed locus Varronis dubius est. V. Scalig. ibi.

Contracte, adverb. stricte, breviter, in ristretto. Sen. de Tranquil. cap. 9. Adsuescamus habitare contractius. Adde Lactant. 2. 8. 59. 7. 21. 2.

Contractio, f. 3. restrictio, brevitas, contrazione. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. Digitorum enim contractio facilis, facilisque porrectio propter molles commissuras, & artus nullo in motu laborat. Sic contractio frontis, l'increspare la fronte. Id. pro Sext. c. 8.

Contractiuncula, f. 1. dimin. a contractio. Cic. 3. Tusc. c. ult. Morsus tamen, & contractiunculæ quædam animi relinquentur.

Contractio, V. contrectio.

Contractura, æ, f. 1. idem ac contractio, ristringimento. Vitruv. l. 5. c. 1. Nulla non arbor crassior est ab radicibus, deinde naturali contractura peræquata nascens ad cacumen. Adde l. 3. c. 2.

Contractus, us, m. 4. contratto, συνάλλαγμα, apud JCtos est, cum negotium inter duos, pluresque data opera geritur, ut vel uterque invicem, vel alteruter alteri obligetur, ut venditio, emptio, locatio, &c. Serv. Sulpit. apud Gel. l. 4. c. 4. Is contractus dicebatur sponsalia. ¶ Sumitur etiam pro contractione seu restrictione, ut contractus acinorum, apud Varr. R. R. l. 1. c. penult. h. e. cum siccati acini uvæ contrahuntur, & rugosi fiunt.

Contractus, a, um, o. 1. 2. restrictus, brevis, ristretto. Cic. in Bruto, In Dialectica exercebar, quæ quasi contracta, & astricta Eloquentia putanda est. Id. Præfat. ad Parad. Accipies igitur hoc parvum opusculum lucubratum his jam contractioribus noctibus. ¶ Apud Horat. l. 1. epist. 7. v. 12. Contractus ponitur pro parco, frugali, sobrio.

Contradicibilis, e, adje. cui contradici potest. Tertull. de carne Christi, c. 23. Signum contradicibile.

Contradico, n. 3. contraddire, מָאַן, Ger. wider sprechen, Gall. contredire, Hisp. contradezir, ἀντιλέγω, refragor. Cic. 2. Acad. Ne majorem largiar ei, qui contradicturus est, libertatem, & licentiam. Id. l. 1. Att. epist. 17. Contradixerat Metellus.

Contradictio, onis, f. 3. contraddizione, ἀντιλογία, sermo contrarius. Quintil. l. 5. c. 13. Respondere, occurrere contradictionibus. Tac. An. 14. c. 43. Aliquid crebris contradictionibus destruere.

Contradictor, oris, m. 3. qui contradicit, contraddittore. Ammian. l. 31. c. 40. Contradictoris copia servata.

Contradictus, a, um, adject. contraddetto, ut contradictum judicium, Ulp. JCtus. ¶ Substant. contradictum, i, n. 2. contradictio, ut contradicta dissolvere, Quintil. l. 4.

Contrado, is, didi, itum, ut contradere fidem dictis. h. e. efficere, præstare. Lucret. l. 1. v. 407. Multaque præterea tibi possum commemorando Argumenta, fidem dictis contradere nostris. Alii leg. Conradere, h. e. undique colligere, συλλέγειν. Ita Lambin.

Contraeo, is, ivi, itum, n. 4. contraddire. Tacit. Ann. 14. c. 45. Sententiæ Cassii nemo unus contraire ausus est. Adde Arnob. l. 1.

Contraho, is, axi, actum, a. 3. restringere, קָצַר, Germ. betzwingen, Gal. retraindre, Hisp. restrenir, o restrinir, συστέλλω, συνάγω, proprie est in angustum adducere, a cum & traho. Cic. 2. de nat. Deor. Partes eæ, quæ sunt infra id quod devoratur, dilatantur, quæ autem supra, contrahuntur. Cels. 4. 19. Alvus contrahitur, h. e. adstringitur. ¶ Translate est colligere, & in unum congregare, acquirere, radunare, congregare, acquistare. Cic. Att. l. 8. Vos hortor, ut, quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis. Liv. de bel. Pun. Contrahere auxilia. Plin. epist. 311. Contrahere pecuniam. ¶ Item conciliare. Cic. de Amic. Cum autem contrahit virtus amicitiam. Auct. ad Her. l. 1. A nostra persona benevolentiam contrahemus. ¶ Item accipere, contrarre. Cic. 4. Fin. Si in maximis lucris parum aliquid damni contraxeris. Id. 2. Fam. Ab iis molestiis, quas liberalitate sua contraxerat. Sic Contrahere malum, offensionem, odium, invidiam, æs alienum. Cic. ad Q. Frat. lib. 1. Nullum æs alienum novum contrahi civitatibus. ¶ Item crispare. Plaut. Amph. Quid? contraxistis frontem? ¶ Item patrare, commettere. Cic. ad Q. Frat. Ea molestissime homines ferre debent, quæ ipsorum culpa contracta sunt. ¶ Item pacisci, transigere, contrattare, far contratti. Cic. 3. Off. Tollendum est igitur ex rebus contrahendis omne mendacium. ¶ Contrahere vela, ammainar le vele. Horat. l. 2. od. 10. Sapienter idem contrahes vento nimium secundo turgida vela. ¶ Contrahere, & sedare appetitus, Cic. init. Off. raffrenarli. ¶ Pro mereri, tirarsi addosso. Velles. 2. 45. 2. Hoc sibi contraxisse Cicero videtur, quod noluit, &c. ¶ Contrahere animum. h. e. tristitia affici. Cicer. ad Q. Frat. l. 1. ep. 1. ¶ Contrahi amicorum incommodis, eodem sensu, Id. de Amic.

Contraliceor, eris, d. 2. mettere all' incanto contra alcuno, ex adverso liceor. Cæs. 1. B. G. c. 18. Propterea, quod illo licente contraliceri audeat nemo. Legitur tamen in optimis Codic. contra liceri, divisum.

Contrapono, is, a. 3. contraporre. Quintil. 9. 3. Non semper quod adversum est contraponitur. Tertull. ad Martyr. c. 4. Contraponere sibi aliquid.

Contrapositum, i, n. contrapposto, figura rhetorum, qua unum membrum,

brum, vel una vox alteri opponitur, ἀντίθετον. *Quintil.* 9. 4. In concisionibus etiam cadentia quædam, & contraposita deprehendas.

Contrarie, adverb. *al contrario*, ἐναντίως. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 31. In quo aut ambigue quid sit scriptum, aut contrarie.

Contrarietas, atis, f. 3. *contrarietà*, oppositio. *Macrob.* l. 1. *Som. Scip.* c. 15. Nunquam ex duplicatis similibus contrarietas emergit.

Contrario, adverb. idem quod contrarie. *Nepos Eumen.* c. 1. n. 5. At apud illos contrario nemo ad id officium admittitur. *Vitruv.* l. 8. c. 1. Campestribus locis contrario non possunt haberi copiæ.

Contrarius, a. um, a. 2. *contrario*, Ger. *wuiderig*, Gall. *contraire*, Hisp. *contrario*, ἐναντίος, adversus, repugnans, cum dat. *Cic.* 1. *Off.* Ut nihil magis officio possit esse contrarium. ¶ Vel cum genit. *Cic.* 4. *Fin.* Ne vitia quidem igitur crescere poterunt, quæ sunt virtutum contraria. ¶ Vel cum accus. & *inter*. *Cic.* 2. *de Repub.* Cum contraria inter se de Repub. capita contulisset. ¶ Vel cum particulis *ac*, *atque*. *Cic. in Som.* Qui versantur retro contrario motu, atque Cœlum. *Id. Ver.* 5. c. 46. Decernit contrarium, ac paulo ante decreverat. ¶ Disceptare in contrarias partes de re aliqua, *Cic.* 1. *de Orat.* ¶ E contraria parte, pro contra, *Auct. ad Heren.* l. 1. c. 3.

Contrascriptor, oris, qui contra scribit. *Inscript.* apud *Grut.* 389. 10.

Contrascriptum, n. 2. *scrittura in contrario*. *Cic.* l. 16. *ad Att. ep.* 7. Antonii edictum legi a Bruto, & horum contrascriptum.

Contravenio, n. 4. adversor, obsisto, ex adverso occurro. *Cæs.* 6. *B. G.* c. 29. Ut si qua ex parte contraveniretur. ¶ Si disjungatur, significat e contrario venire. *Cic.* 2. *Tusc.* c. 23. Ne in mentem mihi aliquid contra veniret.

Contraversum, adverb. idem quod contra, vel contra vero, *al contrario*. *Solin.* c. 15. *de Thracibus*: Recentem natum fletu parens excipit. contraversum læta sunt funera.

Contraversus, a, um, adiect. *volto all' incontro*, *posto a dirimpetto*, contraversus. *Solin.* c. 27. Africa promontorio Apollinis Sardiniæ controversa. Et c. 32. *de Nilo*: Quanto impensius contraversi spiritus repugnaverint, tanto excelsius sublimari, &c. Ita legit *Salm.* Vulgo leg. *controvers.*

Contrebia, urbs Hispan. victoria Metelli memorabilis. *Flor.* l. 2. c. 17. *Vellei.* 2. 5. 2.

Contrectabilis, le, adiect. qui contrectari, & tangi potest. *Lactant.* 2. 8. Solidum, & contrectabile corpus. *Prudent. Apotheos.* v. 963. Nil contrectabile habere. Adde *Tertull. de Anima*, c. 57.

Contrectabiliter, adverb. *sensibilmente*. *Lucr.* l. 4. v. 664. Lævissima corpora debent contrectabiliter caulas intrare palati.

Contrectatio, f. 3. *maneggiamento*, ψηλάφησις. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* c. 27. Cur non gestiret taurus equæ contrectatione, equus vaccæ?

Contrectatus, a, um, adiect. *maneggiato*. *Horat.* l. 1. *epist.* 20. v. 11. Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi Cœperis.

Contrecto, a. 1. idem ac tracto, idest, manu verso, frequenter tango, *maneggiare*. *Colum.* l. 12. c. 4. Ne contrectentur pocula. *Cic.* 3. *Tusc.* c. 15. Contrectare mente. ¶ Contrectare alienas uxores, apud *Sueton. Domit.* c. 1. pro corrumpere, stuprare. ¶ Apud *Senec. de Constant. Sapient.* c. 13. legitur & *contractare*, in aliquibus Cod.

Contremisco, is, mui, idem ac contremo, paveo. *Cic.* 3. *de Orat.* Et tota mente, atque omnibus artubus contremiscam. ¶ Reperitur etiam cum accus. *Sen. epist.* 66. Non contremiscamus injurias. ¶ Translate *Cic. pro Sext.* Cujus in mea caussa nunquam fides contremuit.

Contremo, is, mui, idem ac tremo, *tremare*. *Cic.* 3. *de Orat.* Cœlum tonitru contremuit.

Contremulus, a, um, idem quod tremulus. *Varr.* apud *Non.* 4. 318. Luna contremula.

Contribulatio, onis, f. 3. *tribulazione*, *molestia*. *Tertull. adv. Jud.* c. 13. Vos contribulatione spiritus ululabitis.

Contribulatus, a, um, molestiis affectus, *afflitto*. *Tertul. adv. Jud.* c. 5. Cor contribulatum hostia est Dei.

Contribulis, is, qui ejusdem est tribus. *Sidon.* l. 8. *epist.* 13. Commendo Promotum gerulum literarum, nostrum nuper affectum vestris orationibus contribulem.

Contribuo, is, ui, utum, a. 3. *dar insieme*, *contribuire*, Germ. *zugeben*, Gall. *contribuer*, Hisp. *contribuir*, συμβάλλω, simul tribuo, & confero. *Cic.* 14. *Phil.* Urbem ad eam rem pecuniam dare, contribuere, solvere jubeant. ¶ Contribuere se alicui. hoc est in ejus fidem, & societatem se dare. *Liv.* l. 38. 3. ¶ Contribui pro accenseri. V. *Contributus*.

Contributio, f. 3. *contribuzione*, συνεισφορά. *Paulus JCtus* l. 1. ff. *ad L. Rhodiam, de jactu*, Omnium contributione sarciatur, quod pro omnibus datum est.

Contributus, a, um, adject. ex particip. a contribuo, attributus, distributus, *attribuito*, *distribuito*. *Plin.* l. 32. c. 4. *ad fin.* Contributa habere vitæ remedia. ¶ Contributi item dicuntur, qui in diversis oppidis, vel urbibus degentes unam civitatem constituunt, quasi idem tributum conferentes. Sic *Cæs. lib.* 1. *B. C.* c. 60. Calaguritanos, & Oscenses Contributos appellat. *Plinius* etiam l. 3. c. 3. In eam coloniam contribuuntur Icositani. h. e. includuntur, seu accensentur.

Contristatio, onis, f. 3. molestia, mœror. *Tertull.* l. 2. *adv. Marc.* c. 14. Sine ulla contristatione.

Contristatus, a, um, *malinconico*, tristis. *Plin.* 35. 17. Exhilarare contristatos. *Colum.* 9. 14. Apes injuria contristatæ velut desperatione rerum profugiunt.

Contristo, as, avi, atum, a. 1. *contristare*, κατηφεῖν, tristem efficio. *Cal. Cic.* l. 8. *Fam. epist.* 9. Contristavit hæc sententia Balbum. *Horat.* l. 1. *Sat.* 1. v. 36. Inversum contristat aquarius annum. *Senec. epist.* 85. Prudens non perturbatur, nec contristatur, nec timet.

Contritio, f. 3. comminutio, fractio, a contero. *Lactant.* l. 7. *cap.* 17. Erit pressura, & contritio. ¶ Item dolor. *Quintil. declam.* 15. c. 10. Spem gaudia parant, adversa contritionem.

Contritor, m. 3. qui conterit. *Plaut. Pers.* 3. 3. 14. Contritor compedum.

Contritus, a. 1. 2. *spezzato*, *fatto in polvere*, συντριβείς, partic. a conteror. *Plin.* l. 20. c. 13. Datur & dysentericis cum caseo in vino contrita. ¶ Translate sumitur pro usitato. *Cic.* 2. *Fin.* Verum est hoc vetustate contritum proverbium.

Controversia, f. 1. *litigio*, *contesa*, ריב, Germ. *zank*, Gal. *controverse*, *differend*, Hisp. *controversia*, *pendencia*, ἀμφισβήτησις, certarum personarum de re propria contentio, lis, disceptatio. *Cic. Cælio*, Nullam omnino arbitramur de ea hereditate controversiam eum hodie habiturum. ¶ Sine controversia *senza dubbio*, ἀναμφισβητήτως. *Cic.* 3. *Off.* Qui sine controversia de Officiis accuratissime disputavit. ¶ Est etiam declamationis genus duplex, Suasoriam, & Judiciale, cujusmodi sunt Senecæ Controversiæ.

Controversialis, le, adject. ad controversiam pertinens, ut controversialis materia, apud *Sidon.* l. 8. *epist.* 11. Adde l. 7. *epist.* 9.

Controversim, adverb. per controversiam, cum controversia. *Apul. Apol.* 1.

Controversiola, læ, f. levis controversia. Enumeratur a *Diomed.* l. 1. *pag.* 313. *Putsch.* inter Latina diminutiva. *Hieron.* l. 1. *in Ruf.* c. *ult.* Controversiolam declamare.

Controversiosus, a. 1. 2. litigiosus. *Liv.* l. 3. c. *ult.* Ut controversiosam adjudicaret rem. Vetus *Sigonii* liber habet, *controversam*.

Controversor, aris, d. 1. *contendere*, *litigare*, ריב, Germ. *zancken*, Gall. *controverser*, Hisp. *questionar*, ἀμφισβητεῖν, contendo, discepto, litigo, ex *contra*, & *versor*. *Cic. in Protag. apud Prisc.* l. 8. A vobis postulo, ut inter vos de hujusmodi non controversemini. *Sidon.* l. 4. *princ.* Qui nascuntur ex fratribus, nihil invicem controversantur.

Controversus, a, um, a. 1. 2. *litigioso*, *dubbioso*, Germ. *haderhafftich*, Gall. *controversé*, Hisp. *questionado*, *contencioso*, ἀμφισβητούμενος, quod est in controversia, litigiosum, ambiguum. *Cic. de Divin.* l. 2. *cap.* 52. Sed isti sumunt pro certo, quod dubium, controversumque est. *Id. de Leg.* l. 1. c. 20. Res controversa, & plena dissensionis inter doctos. ¶ Controversus etiam dicitur, qui contra, seu ex adverso positus est. *Ammian.* l. 14. c. 5. Littoribus Cypriis contigui navigabant, quæ sunt Isauriæ scopulis controversa. Videtur tamen legendum *contraversa*. Sic enim duos similes *Solini* locos corrigit *Salmas.* V. *Contraversus*.

Contrucidatus, a, um, adiect. confossus, *trucidato*. *Cic. pro Sext.* c. 20. A quibus hic multis vulneribus acceptis, ac debilitato corpore, & contrucidato, se abjecit exanimatus. *Sen.* l. 2. *de Ira*, *cap.* 2. Plebem immisso milite contrucidatam.

Contrucido, as, avi, atum, idem ac trucido, *trucidare*, crudeliter neco, vulneribus confodio, κατακόπτω. *Suet. Calig.* c. 28. Missis, qui universos contrucidarent.

Contrudo, is, usi, usum, *cacciar dentro*, idem ac trudo, vel simul trudo. *Cic.* 5. *Ver.* c. 27. Quod eodem cæteros piratas contrudi imperarat.

Contrunco, as, avi, atum, idem quod trunco, *troncare*, *tagliare*. *Lamprid. in Alex.* c. 61. Inermes, & abstinentes contruncaverunt. h. e. occiderunt. *Plaut. Stich.* 4. 1. 48. Quod edant addas, meum ne contruncent cibum. h. e. detrahant, imminuant.

Contrusus, a, um, adiect. simul trusus, seu coactus. *Lucret.* l. 7. v. 734. Contrusæ nubes. Et v. 1251. Contrusa corpora.

Contubernalis, comm. 3. σύσκηνος, qui eodem contubernio utitur, sodalis. *Festus*: Contubernales dicuntur a tabernis, quæ fiebant ex tabulis, &c. Sic *Cic. pro Lig.* c. 7. Domi una eruditi, militiæ contubernales. *Curt.* l. 6. c. 2. Totis castris tumultus contubernales suos requirentium. ¶ Hinc contubernalis sumitur sæpe pro domestico, & familiari, qui simul cohabitat. *Cic.* l. 9. *Famil. epist.* 20. Doleo venire me non potuisse: habuisses enim non hospitem, sed contubernalem. *Id. in Brut.* c. 27. Se illi contubernalem in Consulatu fuisse. *Plin.* l. 36. c. 12. Æsopi conserva quondam, & contubernalis hæc fuit. ¶ Ex more, & disciplina Roman. inter comites Prætorum, aut Imperatorum erant Senatorum filii, qui apud eos tyrocinium militiæ agentes, contubernales dicebantur. *Cic. pro Cal.* c. 30. *Lips. de milit. Rom. dial.* 5. c. 2.

Contubernium, n. 2. *alloggiamento*, חברה, Ger. *gesellschafft*, Gal. *tente*, *pavillon*, Hisp. *tendejon*, *pavillon*, συσκηνία, συσκήνωσις, tabernaculum, & metonymice sodalitas decem militum, sub uno degentium papilione, quibus qui præerat, decanus papilio, & caput contubernii dicebatur, a *tabernis*, quæ fiebant e tabulis, unde & tabernacula vocabantur. *Veget.* l. 2. c. 13. *Cæs.* 3. *B. C.* Depositis in contubernio armis, vallum relinquebant. ¶ Translate sumitur pro quavis sodalitate, & convictu. *Cic.* 7. *Ver.* Ubi illud contubernium muliebris militiæ, in illo delicatissimo litore. ¶ Denique & servorum conjugium *contubernium* dicitur, cum jure Rom. inter eos legitimæ nuptiæ contrahi non possent, ac tale connubium cohabitatio potius, quam matrimonium esset. *Curt.* l. 5. c. 5. Si quos contubernii, liberorumque, quos servitus coegisset agnoscere, amor detineret. V. *lib.* 3. *Cod. de incest.* l. 23. *Cod. ad leg. Jul. de adult.* & l. 14. *Dig. de rit. nupt.* ¶ Contubernium etiam dicitur cohabitatio concubinorum *Sueton. Vespas.* c. 3. Post uxoris excessum, Cænidem Antoniæ libertam revocavit in contubernium.

Contuens, entis, adject. 3. aspiciens. *Plin.* l. 29. c. 6. Contuentium visum exacuit.

Contueor, eris, itus sum, *mirare*, idem ac tueor, sive aspicio. *Cic.* 1. *Tusc.* c. 20. Cum totam terram contueri licebit. ¶ *Lucret.* l. 4. v. 38. Insomnis cum sæpe figuras Contuimur miras, ἀρχαϊκῶς, pro *contuemur*; vel potius a *contuor*; quod vide.

Contuitus, us, m. 4. aspectus, *occhiata*. *Cic. pro Sext.* c. 54. Vester iste in me animorum, oculorumque contuitus.

Contumacia, f. 1. *contumacia*, מרי, Germ. *trotzigkeit*, Gall. *contumace*, Hisp. *contumacia*, αὐθάδεια, ἀπείθεια, est superbia, insolens animi elatio, qua cedere aliis, honoremque habere detrectamus, contemptu quodam & ferocia animi: unde & ferocitatem & contumaciam conjunxit *Suet. Vitell.* c. 12. & *Tacit.* 4. *Ann.* c. 20. obsequio opposuit: Estque tam in dictis quam in factis. *Liv.* l. 2. Idem habitus oris, eadem contumacia in vultu, idem in oratione spiritus erat. *Cic. in Pison.* Torquatus ferebat contumacia responsi tui. ¶ *Id. Cicer.* contumaciam vocat, quod Socrates neque patronum quæsierit ad capitale judicium, neque judicibus supplicarit: sc. in bonam partem. l. 1. *Tusc.* c. 29.

Contumaciter, adv. αὐθαδῶς, superbe. *Cic. Att.* l. 6. *ep.* 1. Ad me, etiam cum rogat aliquid, contumaciter, & arroganter solet scribere. *Nepos in Cimone*, c. 2. n. 5. Contumacius se gerere. ¶ De lentore, seu tenacitate cujusdam ligni, *Plin.* l. 16. c. 40. Claudit suum vulnus, & ob id contumacius transmittit ferrum.

Contumax, a. 4. *contumace*, *disubbidiente*, *ostinato*, סורר, Ger. *trotzig*, Gal. *contumace*, *ostiné*, Hisp. *contumaz*, αὐθάδης, superbus, pertinax, propositi tenax, a *contemno*, vel a *contumeo*. *Cic. Att.* l. 15. *ep.* 25. Sorani nefarium cognovi hominem, præterea in me contumacem. *Colum.* l. 6. c. 2. Boves contumaces. *Sen. Thyest.* Populus contumax regibus suis. *Plin.* l. 16. c. 10. Contumax emori. ¶ A Jurisconsultis contumax dicitur, qui tribus propositis edictis, vel uno pro tribus, quod vulgo peremptorium appellatur, Judicisque litteris evocatus, præsentiam sui facere contemnit. l. 53. *Dig. de re jud.* ¶ Sumitur etiam in bonam partem pro constanti. *Tac.* c. 1. *hist.* c. 3. Contumax etiam adversus tormenta servorum fides. *Martial.* l. 9. *epigr.* 12. syllabam contumacem eam vocat, quæ versu claudi non potest. ¶ Habet etiam suos gradus. *Cic. Ver.* 2. c. *ult.* Quis contumacior, quis inhumanior? *Senec. epist.* 83. Ebrietas contumacissimos in alienum cogit arbitrium.

Contumelia, f. 1. *ingiuria*, *villania di parole*, חרפה, Germ. *hohn*, *schmach*, Gal. *contumelie*, Hisp. *contumelia*, ὕβρις, convicium, vel injuria verborum, a *contemnendo*, quasi contemnelia. *Cic. Ver.* 5. Non modo per injuriam, sed etiam per contumeliam tantum accipere frumenti &c. *Pacuv. apud Non.* Patior facile injuriam, si vacua est contumelia. ¶ Dicitur tamen contumelia etiam de factis, si ad contemptum, atque irrisionem pertinent. *Ter. Heaut.* 3. 3. 5. Illæc quidem contumelia est, hominem amicum recipere ad te, atque ejus amicam subagitare. Hinc non solum *dicere*, sed & *facere contumeliam*, dicimus. *Id. Eun.* 5. 3. 26. Si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus qui faceres tamen. Adde *Plaut. Asin.* 2. 4. 82. ¶ *Cæs.* l. 3. *B. Gall.* c. 13. Naves totæ fa-

tæ factæ ex robore, ad quamvis vim, & contumeliam perferendam. *h. e.* ictum. ¶ Facere contumeliam, pro pati, quo modo dicimus, facere jacturam, dixit Antonius triumvir: quam phrasim perstringit *Cic. Philip.* 3. *c.* 9. *Quintil. l.* 9. *c.* 3. *Muret. l.* 6. *var. lect. c.* 18. Nec audiendi qui putant, haberi in hoc sensu latinorum scriptorum exempla.

Contumeliōse, *villanamente*. *Cic.* 2. *de Or.* Dimitto autem eos non tam contumeliose, quam Philosophum illum Annibal. *Liv. l.* 32. *c.* 37. Philippum non contumeliosius quam verius compedes Græciæ appellare. *Cic. in Vatin. c.* 12. Cum ei tu contumeliosissime toties maledicas.

Contumeliōsus, a. 1. a. *ingiurioso*, חרפן, Ger. *schmachlich*, Gal. *contumelieux*, Hisp. *contumelioso*, ὑβριστὴς, qui contumeliam inferre solet. *Cic. Phil.* 3. At quam contumeliosus in edictis, quam barbarus! *Quintil. l.* 2. *c.* 12. *sub fin.* Verbum contumeliosissimum.

Contumia, æ, f. derisio, contumelia. *Martian. Capell. l.* 4. *ad fin.* Bromius conciperet contumias nosse dolore.

Contumŭlo, as, avi, atum, a. 1. idem ac tumulo, *seppellire*, Θάπτω. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 3. *v.* 33. Ut saltem patria contumularer humo. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Perdices ovis stragulum molle pulvere contumulant. h. e. coacervant.

Contundo, is, udi, usum, a. 3. idem quod tundo, *pestare*, συγκόπτω, ut contundere ferreis pilis, *Colum. l.* 7. *c.* 7. Et contundi cæstibus, idest comminui, *Cic. Tusc.* 2. *c.* 17. Et grando contuderit vites, *Horat. l.* 1. *ep.* 8. *v.* 4. ¶ Sumitur etiam pro affligere, opprimere, conficere. *Id. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 10. *de Hercule*: Diram qui contudit Hydram. *Ennius apud Priscian.* Bello aliquem contundere. Sic animum, & audaciam alicujus contundere. *Cic. Att.* 12. *ep.* 44. & *Philipp.* 13. *c.* 13. Contundere facta alicujus, *Plaut.* 2. 2. 33. h. e. elevare, extenuare.

Contuōli, m. 2. dim. a contui, oculi sunt in angustum coacti, conniventibus palpebris, a *contuendo*, idest, simul aspiciendo. *Fest.* Sed Scaliger convioli legit, a connivendo.

Contuor, idem ac contueor. *Plaut. Asin.* 2. 3. 23. At hercle ipsum adeo contuor. *Id. Mostel.* 3. 2. 153. Si vulturios forte possis contui. V. *Contueor*.

Conturbatio, idem ac turbatio, *turbazione*. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 8. Conturbationem, metum excutientem cogitata.

Conturbātor, oris, m. 3. qui conturbat, seu dissipat, & decoquit rem. *Martial. l.* 7. *epigr.* 26. Noster te non capit ignis, Conturbator aper: vilius esurio. Sic *l.* 10. *ep.* 96. Conturbator macellus. *h. e.* quo fit, ut gulosi homines decoquant.

Conturbātus, a, um, adiect. turbatus, *conturbato*. *Cic. Ver.* 6. *c.* 14. Tristis & conturbatus. Et *l.* 1. *Attic. ep.* 12. Mehercule etiam conturbatior.

Conturbo, as, avi, atum; idem ac turbo, quod est confundere res aliquas, & inter se commiscere. Unde *Catullus carm.* 5. eleganter dixit conturbare basia, pro basiorum numerum confundere. ¶ Transfertur etiam ad animum, & significat turbationem afferre, *attristare*. *Cic. pro Clu.* Unum me maxime conturbat. ¶ Conturbare absolute, vel conturbare rationes, frequens est apud veteres pro decoquere, seu bona profundere, atque dissipare. *Cic. pro Planc.* Utrum igitur me conturbare oportet, an ceteris hoc nomen debitoris dissolvere? Adde *ad Q. Fr.* 2. 12. *ad fin.* & *Juven. sat.* 7. *v.* 129.

Conturmālis, le, adiect. qui ejusdem est turmæ. *Ammian. l.* 16. *c.* 30. Opitulatum conturmalibus suis venire. Adde *l.* 17. *c.* 1. & *l.* 24. *c.* 13.

Conturmo, as, avi, atum, in turmas dispono, ordino. *Ammian. l.* 16. *c.* 29. Cum eques in ipso prælii articulo se fortiter conturmaret. h. e. in turmas arcte colligeret.

Contus, ti, m. 2. *asta lunga*, *picca*, *lancia*, Germ. *stangh*, Gall. *perche*, Hisp. *asta*, *cuento*, κοντός, sudes, sive hasta longior, duriorque ad percutiendum apta, a Græca voce allata. *Lamprid. in Commodo*. Ut elephantum conto transfigeret. Hinc *contatos milites* Vegetius appellat. ¶ Accipitur & pro pertica ferrum in capite habente, qua nautæ utuntur ad naves impellendas. *Virg.* 6. *Æn.* Ipse ratem conto subigit. ¶ Contos inter tela, quibus hostes muros ascendentes arcentur, enumerat *Vir. Æn.* 9. *v.* 510. ¶ In Codice dicitur ludi genus, quod Imperator vibrationem Quintianam interpretatur. V. *Salmas. Exercit. Plinian.*

Contusio, onis, σύγκοψις, fractio, comminutio, percussio. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Est & quædam contusio falcis hebetioris. *Colum. R. R. l.* 17. *c.* 47. Contusio olivarum.

Contūsus, a, um, adiect. *pesto*, *pestato*, συγκεκομμένος, ut corpora contusa labore. *Lucret. l.* 4. *v.* 955. Contusi animi, & res fractæ, *Virg. Georg.* 4. *v.* 240. V. Contundo.

Contūtor, oris, m. 3. simul tutor, tutoris socius. *Ulpian. Dig.* 27. 3. 9.

Convădor, aris, d. 1. idem quod vador, ideft, vadimonio obstringo. *Plaut. Curc.* 1. 3. 5. Qui me convadatus es Veneris vadimoniis.

Convalescentia, æ, f. 1. *convalescenza*. *Symmach. l.* 3. *ep.* 12. Jam mihi convalescentiæ portus aperitur.

Convalesco, is, ui, n. 3. *risanarsi*, חיה, Ger. *wider gesund werden*, Gal. *guerir*, *recouvrer la santé*, Hisp. *convalescer*, ἀναρρώννυμαι, est valetudinem, & robur recipere. *Cic. ad Cornif. l.* 12. Hircius noster tardius convalescit. ¶ Translate sumitur pro vires, & robur assumere. *Cic. ante Exil.* Ne rei crudelitas experrecta in me in vos convalescat. ¶ Præteritum sumit ab inusitato *convaleo*. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Convaluit flamma.

Convallatio, onis, f. 3. munitio vallis facta. *Tertul. adv. Jud. c.* 8. Ædificabitur in lætitiam, & convallationem.

Convallātus, a, um, adiect. vallo munitus. *Gell. l.* 12. *c.* 13. Oceani undarum ambitu terræ omnes convallatæ.

Convallis, f. 3. *valle*, *piano circondato di monti*, עמק, Ger. *rundthal*, Gal. *vallée*, *plaine*, Hisp. *valle*, συνάγκεια, planities ex omni parte comprehensa montibus, collibusque, a *con* & *vallis*. *Varroni* placet *l.* 4. *de L. L.* dictam esse, quasi cavatam vallem. *Liv. l.* 1. *c.* 12. Romani, Sabinique in media convalle duorum montium redintegrant prælium. ¶ Convallis item est scissio terræ manufacta ad deducendam aquam. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Convallis & intervalla substructis canalibus junguntur.

Convario, as, avi, atum, idem ac vario, *variare*, *mutare*. *Apul. Apol.* Omnimodis maculationibus convariat.

Convāso, as, a. 1. *far fardello*, *rubare*, אסף, Germ. *zusammen raspelen*, Gal. *trousser bagage*, Hisp. *coger bagaje*, *enfardelar*, συσκευάζομαι, furtim colligo. *Ter. Phorm.* 1. 4. 13. Aliquid convasassem. ¶ Translate *Sidon. l.* 1. *ep.* 9. Undique omnium laudum convasatis acclamationibus.

Convectio, onis, f. 3. convehendi actio, *il portare*. *Ammian. l.* 14. *c.* 31. Annonæ convectio est impedita.

Convecto, as, a. 1. freq. a conveho. *Virg.* 9. *Æn. v.* 613. Convectare juvat prædas, & vivere rapto.

Convector, oris, m. 3. σύμπλους, qui in eadem navigat navi. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 17. Qua etiam navi ejus me, & ipso convectore usurum puto. ¶ Præterea inter nomina deorum, quos Flamen invocabat, sacrum faciens Telluri, & Cereri, *Fabius Pictor* apud *Serv. ad l.* 1. *Georg. v.* 21. recenset *Convectorem*, *Conditorem*, *Promitorem*, nempe præsides convehendis, condendis, promendisque frugibus.

Convectus, a, um, adiect. *portato*, vectus. *Liv. l.* 24. *c.* 36. Commeatus convecti.

Convĕho, is, exi, ectum, συγκομίζομαι, a. 3. idem ac veho, vel comporto, *portare*, *condurre*. *Liv. l.* 4. *c.* 60. Plaustris æs, & ærarium convehere. *Cic. pro Mil.* Lintribus in eam insulam cæmenta, atque arma convexit.

Convello, is, velli, & vulsi, vulsum, idem ac vello, vel avello, *svellere*. *Plaut. Amph.* Qui tam vasto impetu has fores toto convulsit cardine. *Cic. l.* 8. *ep.* 15. Me convellerunt de pristino statu. ¶ Est & abrogare, destruere. *Cic. pro Corn. Balbo*, Cur ea, quæ mutare non possumus, convellere malumus, quam tueri? ¶ Item confutare, refellere. *Cic.* 1. *de Div.* Hæc si tenemus, quæ mihi quidem non videntur posse convelli.

Convelātus, a, um, adiect. nom. ex particip. velatus, *velato*. *Gell. l.* 19. *c.* 9. Canere capite convelato. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Plagæ convelatæ.

Convēlo, as, a. 1. *coprire*, contego. *Gell.* 7. 3. Cato non nudam hanc epagogen facit, sed multis argumentis convelat.

Convĕnæ, arum, c. 1. *forestieri*, *che insieme si ragunano in un luogo*, συνήλυδες, qui ex diversis populis, & gentibus in una mœnia convenerunt, simulque coalescunt, a *conveniendo*. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 9. Romulus pastores, & convenas congregavit. ¶ Adjective *Solin. c.* 50. Aquæ convenæ. h. e. confluentes. Et *c.* 60. Serpentes convenæ. *Ammian. l.* 15. *c.* 13. Convena undique multitudine. ¶ Convenas pro concubinis, seu convenientibus ἐπὶ τὴν συνουσίαν, posuit. *Plaut. Bacch.* 2. 2. 61. Qui amantes una inter se facerem convenas.

Conveniens, entis, o. 3. consentaneus, congruens, concors, aptus, *conveniente*, יאה, Ger. *bequem*, Gal. *convenable*, Hisp. *conveniente*, πρέπων, quod convenit. *Cic.* 2. *Fin.* Nihil scriptum ab eo conveniens, congruensque decretis ejus reperies. *Horat. de Arte*, *v.* 316. Reddere personæ convenientia. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 3. *n.* 1. Quid facto Mutii convenientius. *Plin. l.* 3. *ep.* 18. Convenientissimum bono civi. ¶ Bene convenientes propinqui, h. e. concordes, apud *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 17. *di buona corrispondenza*.

Convenienter, *convenevolmente*, προσηκόντως, apte, congruenter. *Cic.* 3. *Off.* Quod summum bonum a Stoicis dicitur, convenienter naturæ vivere. Superlat. convenientissime, habet *Augustin. epist.* 3. & *de C. D. l.* 18. *c.* 44.

Convenientia, f. 1. *convenienza*, *convenevolezza*, כשרון, Ger. *vergleichung*, Gal. *convenance*, Hisp. *conveniencia*, ὁμολογία, congruentia, consensus. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Hanc tantam tam variis cursibus in omni æternitate convenientiam temporum. Sic convenientia partium, *Id. l.* 1. *Offic. c.* 4. Et convenientia naturæ. *Ibid. c.* 27.

Convenio, is, eni, entum, n. 4. *venire insieme*, *radunarsi*, נועד, Germ. *zusammen kommen*, Gal. *convenir*, Hisp. *convenir*, συνέρχομαι, simul venio, congregor, coeo. *Cic. de Divin.* Totaque brevi tempore in eum locum Hetruria convenit, *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 4. Multa convenerunt, quæ mentem turbarent meam. ¶ Item simul venire, *concorrere*, ut convenire ad exequias, *Cic. pro Quint. c.* 15. ¶ Item pacisci, condicere, communi consensu statuere, *accordarsi*. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Non modo inter Patres, sed ne inter Consules quidem ipsos conveniebat. Sic convenire de pretio, *Quint. l.* 4. *c.* 2. Hoc sensu usurpatur & cum præposit. *cum*. *Ter. Adelph.* 1. 1. 34. Hæc fratri mecum non conveniunt. Et cum dativo. *Cic.* 3. *Fin. c.* 22. Posterius priori non convenit. Et absolute, *Nepos Annib. c.* 6. In colloquium convenit, conditiones non convenerunt. ¶ Cum accus. personæ significat visere, *andar' a trovare*. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 2. Posthuma tua me convenit. *Cæs. l.* 2. *B. C.* Ad Actium Varum frequentes conveniunt: Adde *l.* 3. *c.* 88. ¶ Hinc & de meretricibus dicitur, quæ sui corporis copiam faciunt. *Ter. Hecyr.* 1. 2. *ad fin.* Constitui cum quodam hospite, me esse illum conventuram. ¶ Præterea convenire aliquem in jus, *citare in giudizio*: Et convenire actione: Et convenire, absolute eod. sensu. *Leg. Capitis, Dig. de Fidejussor. Ulp. l.* 3. *Dig. de procur.* ¶ Significat etiam decere, pertinere, *appartenere*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 23. Nemo erat, in quem ea suspicio conveniret. Et *pro Syll. c.* 7. Convenit ad eum hæc contumelia. ¶ Et pro aptari, quadrare. *Cato c.* 21. Fistulam ferream indito, quæ in columellam conveniat, & in cupam. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 85. Machæra convenit in vaginam. ¶ Item societatem inire. Sic mulier convenire in manum dicebatur, quæ per coemptionem in familiam, & bonorum consortium veniebat. *Cic. in Top.* Si ea in manum viri non convenerat, nihil debetur. ¶ Sic convenire in matrimonium, *Gell. l.* 18. *c.* 6. Matronam esse, quæ in matrimonium cum viro convenisset; matremfamilias, quæ non in matrimonium tantum, sed etiam in manum mancipiumque mariti venisset. ¶ Usurpatur etiam passive, ut Conveniri pro re aliqua. *Paul. JCtus l.* 5. *mandat. Dig. Mandati.* ¶ Quartæ conjugat. futurum est apud *Plaut. Cas.* 3. 2. 18. Ubi nuptiæ fuerint, tum istam convenibo.

Convĕnit, iebat, enit, impers. decens, conveniens est, *conviene*, πρέπει, καθήκει. *Ter. Eun.* 3. 2. 41. Haud convenit, ire amicam cum imperatore in via. *Brutus Antonio l.* 11. *Fam. epist.* 3. Neque enim licet, aut convenit. *Ter. Andr.* 2. 2. Non conveniunt hæc nuptiis *Cic. pro Syll. c.* 7. Nullam contumeliam jacere potueris, quod non ad maximam partem civium conveniat.

Conventa, f. 1. conditio dicebatur, cum primus sermo de nuptiis, & earum conditione habebatur. *Fest.*

Conventicŭlum, n. 2. *adunanza*, *massa*, Ger. *versamlung*, Gal. *conventicule*, Hisp. *conventiculos*, συνοδία, cætus. *Cic. pro Sext.* Conventicula hominum, quæ civitates nominantur.

Conventio, onis, f. 3. *patto*, *accordo*, ברית, Ger. *ein pact*, Gal. *convention*, Hisp. *convencion*, συνθήκη, nomen est generale, pertinens ad omnia, de quibus homines inter se agunt, & conveniunt. *Senec. de Provid. c.* 2. Fortis & egregia fati conventio. Adde *l.* 1. & *l.* 5. *Dig. de Pact.* & *Apul. Apol. p.* 542. ¶ Item concio, cœtus hominum convenientium, *radunanza*: ut conventionem habere, ad conventionem vocare, *Varr. l.* 5. *de L. L. c.* 9. Voca ad conventionem omnes Quirites huc ad me.

Conventionālis, le, adiect. ad conventionem pertinens, ut conventionales stipulationes, *Leg.* 5. *Dig. de Verb. oblig.*

Conventitius, a, um, adiect. qui convenit, convena. *Plaut. Cist.* 1. 1. 42. Ego & tua mater ambo meretrices fuimus; illa te, & ego hanc educavi ex patribus conventitiis. h. e. ex viris idem scortum sæpe convenientibus.

Convento, as, avi, atum, are, a. 1. frequenter convenio, visito, *visitare spesso*. *Solin. c.* 40. (*Salmas.* 27.) Externos ibi plurimos conventasse.

Conventum, n. 2. idem ac conventio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 24. Tabulæ, testimonia, pacta, conventa, stipulationes, &c.

Conventus, us, m. 4. *radunanza*, קהל, Ger. *versamlung*, Gal. *assemblée*, Hisp. *convento*, *ayuntamiento*, συνοδία, congregatio, multitudo hominum, qui simul in unum locum venerint. *Cic.* 3. *Verr.* Cur prudentissimas, lectissimasque fœminas in tantum virorum conventum insolitas, invitasque prodire cogis? Hinc conventum agere. *Cic. Verr.* 7. Indicere, *Liv. l.* 38. ¶ Item pactum, conventio, *patto*, *convenzione*. *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 3. Ex pacto, ac conventu ab aliquo discedere. ¶ Præterea conventus dicebantur loca quædam constituta in Provinciis juri dicundo. Romani enim provincias dividebant in quasdam partes, seu diœceses, & in singulis oppidum constituebant, in quo Magistratus, accitis ejus partis civitatibus reliquis, jus dicerent. Itaque illud oppidum Conven-

tus

tur dicebatur, item *Forum*, & *Jurisdictio*, ut patet ex *Plin. l.* 3. *c.* 1. & *l.* 5. *c.* 28. & 29. *Cæsar* sæpe hac voce utitur, ut *l.* 1. *B. G. c. ult.* Ipse in citeriorem Galliam ad conventus agendos profectus est. *Plin. l.* 3. *c.* 1. Juridici conventus ei quatuor, Gaditanus, Cordubensis, Astigitanus, Hispalensis. ¶ Conventus dentium, apud *Solin. c.* 23. est concursus, commissio.

Conventus, a, um, adject. a convenio, *convenuto*, *accordato*. *Sallust. Jugurth. c.* 112. Sæpe antea cum Imperatoribus Rom. pacem conventam frustra fuisse. ¶ Item *visitato*. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 5. Convento Antonio Tiburi. *Plaut. Pœn.* 5. 2. *v. ult.* Est qui illam conventam esse vult. *Terent. Hecyr.* 5. 1. 1. Laches nunc me conventam esse expetit.

Convenusto, as, are, venustum reddo; verbum perrari usus. *Mart. Capel. l.* 2. *in metro:* Aurora primo convenustans habitu.

Converberātus, a, um, adject. verberatus, *battuto*. *Plin. l.* 13. *c.* 22. Converberatam faciem illinens.

Converbĕro, as, avi, atum, are, idem ac verbero, *battere*, *τύπτω*. *Senec. l.* 3. *de Ira c.* 20. Ira urbes, flumina, & tota ab omni sensu doloris converberat. *Apul. l.* 9. *A. A.* Latera converberare.

Converrĭtor, oris, m. 3. qui verrit. *Apul. in Apol. pro Magia:* Converritorem prandiam reliquiæ.

Converro, is, erri, rsum, a. 3. verro, vel simul verro. *scopare*, *Col. l.* 7. *c.* 6. Diligens pastor quotidie stabulum converrit. ¶ Translate *Plaut. Rud.* 3. 6. 7. Converret hic me totum cum pulvisculo. h. e. excutiet mihi pulverem.

Conversātĭo, f. 3. *conversazione*, *συναναστροφή*, consuetudo, a conversor. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Neve cui frequentior conversatio suspecta sit. *Senec. ep.* 7. Ægris inimica est multorum conversatio. ¶ Addunt Lexicographi conversationem etiam accipi pro *conversione*, seu *versione*, adducuntque exemplum ex *Sen. ep.* 74. (al. 75.) sed ibi legitur *Conservatio*.

Converse, nitide, a verro. *Cato c.* 143. Villam converse, mundeque habeat. Al. tamen leg. *conversam*, *& mundam*. V. Conversus.

Conversĭo, nis, f. 3. versio, *il voltare*. *Cic.* 3. *de Or. c.* 49. Neque semper utendum est perpetuitate, & quasi conversione verborum. *Id. de Univers. c.* 14. Mensium, annorumque conversiones. ¶ Pro vitæ mutatione, & correctione frequens est apud Theologos; atque eo pacto usurpavit *Alcim. Avit. l.* 6. *v.* 149. *ad Sororem:* Conversio fratrum Exemplo debenda tuo.

Converso, as, avi, atum, a. 1. *volgere spesso*, freq. a converto. *Cic. de Univers. c.* 8. Se ipse conversans cum materiam mutabilem arripuisset.

Conversor, d. 1. *conversare*, *ἐμπλέκω*; consuetudine alicujus utor, a sup. versum verbi verto. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 7. Animus conversatur quidem nobiscum, sed hæret origini suæ. Et cum dat. *Id. epist.* 99. Nemo libenter tristi conversatur, nedum tristitiæ.

Conversus, us, m. 3. idem ac conversio, *ἀναστροφή*. *Macrob. l.* 7. *Sat. c.* 9. Qui gyros efficit, crebro conversu turbat.

Conversus, a, um, adject. ex particip. a verto, *voltato*, *volto*, *Horat. epod.* 15. *v.* 27. Conversa domum dare lintea. *Cic. de Arusp. resp. c.* 11. Ludi ad cædem, & ad funus civitatis conversi. ¶ Item emendatus. *convertito*. *Sueton. Claud. c.* 13. Conversus in pœnitentiam. ¶ Est etiam Conversus nom. ex particip. a verro, politus, purgatus. *Cato R. R. c.* 143. Villam conversam, nitidamque habeat.

Convertibĭlis, le, adject. 3. qui converti potest. *convertibile*. *Prudent. Apotheos. v.* 276. Non convertibilis, nec demutabilis unquam Est Deus. Adde *Apul. de Syllog. Categ.*

Converto, tis, ti, rsum, a. 3. *voltare*, *mutare*, verto, muto, *ἐπιστρέφω*, *Cic.* 2. *Acad.* Terra circum axem se summa celeritate convertit. *Id. Catil.* 4. *c.* 1. Convertere ora, & oculos in aliquem. *Id. in Somn. Scip.* In te unum se tota convertet civitas. h. e. te unum admirabitur. *Id. de Amic.* Qui ad alterius non modo sensum, & voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertitur. ¶ Item transformare. *Ter. Eun.* 3. 5. 40. Deum sese in hominem convertisse. ¶ Item ex una in aliam linguam vertere, *tradurre*. *Cic.* 2. *Offic.* Quem nos e græco in latinum convertimus. ¶ *Id. in Somn. Scip.* Ætas tua septenos octies Solis anfractus reditusque convertit. h. e. explevit. ¶ *Cæs. l.* 1. *B. C.* Convertit mentes militum terror, & crudelitas suppliciorum. h. e. mutavit. ¶ *Convertere* pro convertere se, neutrorum more. *Gel. l.* 1. *c.* 26. Convertit ad me, qui interrogaveram. *si voleà*.

Convertor, d. 3. idem ac converto. *Plaut. Amph.* apud *Non. c.* 7. *n.* 102. Sed tamen in fugam se nemo convertitur. ex *Nonio*.

Convestĭo, idem ac vestio, *vestire*. *Cic.* 3. *ad Q. Fr.* 1. 2. Topiarium laudavi, ita omnia convestivit hedera, &c.

Convestītus, a, um, adject. vestitus, *vestito*. *Cic. pro Dom. c.* 38. Domus convestita lucis.

Conveterānus, i, m. 2. socius miles veteranus. V. *l.* 2. *Cod. de accusat. veteran.* & *Gruter. pag.* 524. *n.* 7.

Convexĭo, onis, f. 3. inclinatio, convexitas, *piegatura*. *Gell. l.* 14. *c.* 1. Nam quanta partium, circulorumque, cœli ex devergentia, & convexionibus mundi varietas fit. *Arnob. l.* 1. Cœli convexiones.

Convexĭtas, f. 3. *piegatura*, *συγκλίσις*, inclinatio. *Plin. l.* 18. *c.* 25. Super omnia est mundi convexitatis, terrarumque globi differentia.

Convēxo, idem ac vexo, *travagliare*. *Gell. l.* 10. *c.* 6. Quæ me male miseram nunc convexavit.

Convexus, a. i. 2. *piegato in arco*, *in volto*, כפוף, Ger. *gebogen*, Gal. *convexe*, Hisp. *tendo pro de fuera*, *ἐπικαμπής*, quod ex omni parte declinatum est, a veho, quia est id, quod supra concavum convehitur. Nam interior facies concava, exterior convexa vocatur. *Virg.* 4. *Ecl. v.* 50. Aspice convexo nutantem pondere mundum. ¶ Sed interdum pro concavo usurpatur. *Virg.* 4. *Æn. v.* 451. Tædet cœli convexa tueri. Ubi quasi substantive accipitur. ¶ Est etiam convexus idem ac convectus, *portato*. *Virg. Æn.* 7. *v.* 543. Cœli convexa per auras.

Convĭbro, as, avi, atum, idem ac vibro, *vibrare*. *Apul. l.* 2. *Florid. de psittaco:* Dum tenera lingua uti convibretur. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. *de ventis:* Eas partes soli convibrant, quas subrepserint.

Convĭciātor, m. 3. *chi dice parole oltraggiose*, מחרף, Ger. *lästerer*, Gall. *medisant*, *injurieux*, Hisp. *injuriador*, *λοίδορος*, qui convicium dicit, vel facit. *Cic. pro Mur. c.* 6. Sin falso, maledici conviciatoris.

Convĭciŏlum, i, n. 2. diminut. a convicium. *Lamprid. Alexand. c.* 28. Antiochenses lacessiverant eum conviciolis.

Convĭcĭor, ris, d. 1. *dir villanie*, חרף גדף, Ger. *lästern*, Gal. *outrager*, Hisp. *denostar*, *λοιδορέω*, contumeliam dico. *Quint. l.* 5. *c.* 8. Contra sentientibus inhumane conviciabantur. Et *l.* 5. *c.* 13. Accusatoribus conviciari aliquando patrocinii fides cogit.

Convīcĭum, n. 2. *ingiuria di parole*, חרף, Ger. *lästerung*, Gall. *outrage*, Hisp. *denuesto*, a voce, quasi *convocium*. proprie est inordinatus clamor, voces multorum inter se collisæ, *καταβοήσεις*. V. *Ulp. l.* 15. §. 4. *Dig. de injur. Phædr. l.* 1. *Fab.* 7. *v.* 4. Clamorem ranæ sustulere ad sidera, convicio permotus quærit Jupiter, &c. *Cic.* 3. *Verr. c.* 11. Erant autem convivia non illo silentio &c. sed cum maximo clamore atque convicio. *Quintil. in præfat. Instit.* Efflagitasti quotidiano convicio. h. e. clamosa petitione. Adde *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 10. ¶ Et quia probra, & contumeliæ clamore sæpe, & contentione adhibita ingeri solent, hinc frequentissime convicium pro contumelia accipitur, sive a pluribus, sive ab uno fiat, *λοιδορία*. *Cic. pro Cœl.* Maledictum nihil habet propositi præter contumeliam, quæ si petulantius jactatur, convicium, &c. Hinc Convicium facere, Conviciis aliquem incessere, proscindere, &c. *Plin. Sueton. Ter. Senec.* ¶ Neque idem sunt *Convitium*, & *Convicium*. Nam, (ait Scaliger) quomodo veteres partem corruptam in ædificio vitium facere dicebant: ita etiam cum partes plures in ruinam proclives essent, convitium vocabant. Sic legitur in monumento quodam Veronæ: Convitium refecerunt: Valvas, limen de sua pecunia Laribus dant. Hæc *Scalig. in Catalect. p.* 120.

Convictĭo, onis, f. idem ac convictus. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 21. Ejus cum frugi, severaque vita est, tum etiam jucundissima convictio. *piacevolissima conversazione*.

Convīctor, m. 3. *che vive insieme*, חבר, Ger. *tischgenger*, Gal. *qui vit ensemble*, *pensionaire*, Hisp. *el que juntamente con otro*, *συμβιωτής*, quotidianus conviva, & qui nobiscum vivit familiariter. *Cic. Terent. l.* 16. *Fam. ep.* 21. Utor familiaribus, & quotidianis convictoribus, &c.

Convictus, us, m. *convitto*, *conversazione*, *commercio*, חבור, Ger. *kundschafft*, Gall. *conversation*, Hisp. *conversacion*, *συμβίωσις*, conversatio, commercium. *Cic.* 3. *Offic.* 5. Is tollit convictum humanum & societatem. ¶ In plurali num. *Sen. de consol. ad Helv. c.* 15. Loca gratulationum, & convictuum.

Convictus, a. i. 2. *convinto*, partic. a convincor. *Cic.* 2. *Catil. c.* 6. Cum ille homo audacissimus conscientia convictus reticuisset. *Ovid. Heroid. epist.* 16. Convictas manus dare. *Sueton. Ner. c.* 31. Scelere convictos. *Id. in Tito*, *c.* 9. Convictos in affectatione Imperii. ¶ Convicta devotio apud *Cic. pro Dom. c.* 57. est votum obligatum, cum quis id obtinuit, cujus causa devoverat. V. Convinco.

Convinco, is, ici, ctum, ere, idem quod vinco, *vincere*, *convincere*, *ἐπιδείκνυμι*, *ἐξελέγχω*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 72. Convincere adversarium auctoritate, & testibus. *Id. in Partit. c.* 73. Convincere peccata argumentis. ¶ Usurpatur fere cum genitivo. *Id. Philipp.* 2. *c.* 4. Convincere aliquem inhumanitatis & amentiæ. ¶ Aliquando is genitivus in ablat. transit cum præposit. *in*. V. Convictus. ¶ Convictus esse devotionis dicitur ille, qui ejus rei compos factus est, propter quam devoverat. *Cic. post redit. ad Quir. c.* 1.

Convinctĭo, onis, f. 3. colligatio, conjunctio, *σύνδεσμος*, *Quintil. l.* 1. *c.* 4. In convinctionibus complexum eorum esse indicaveram, quas Conjunctiones a plerisque dici scio.

Conviŏlo, as, avi, atum, a. 1. idem ac violo. *Prudent. Psychomach. v.* 398. Pœnituit Joathan jejunia sobria dulci conviolasse favo. Adde *Tertull. Apolog. c.* 39.

Convīscĕro, as, a. 1. quasi viscera commisceo, in societatem adduco. *Tertull. de Carne Christi*, *c.* 20. Conviscerari, & incarnari.

Convīso, idem ac viso, *visitare*. *Cic. in Arato*, Et loca convisit cauda tenus infera piscis. *Lucr. l.* 1. *v.* 146. Res quibus occultas penitus convisere possit.

Convitium. V. Convicium.

Convīva, æ, m. 1. *convitato*, *σύνδειπνος*, invitatus ad convivium. *Ter. Eun.* 3. 1. 15. Tum me convivam solum sibi adducebat. *Cic. Attic.* 16. *ep.* 16. Hilares, & bene accepti convivæ. ¶ In fœmin. genere *Pompon.* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 27. *Putsch.* Postquam conveni omnes convivas meas.

Convivālis, & le, o. 3. *cosa*, *che appartiene a convito*, *συμποσιακός*, quod ad convivium pertinet. *Liv. l.* 39. *c.* 6. Et convivalia ludionum oblectamenta addita epulis. *Tacit. Annal.* 6. *c.* 5. Fabulæ convivales.

Convivātor, m. 3. *ἑστιάτωρ*, qui parat convivium. *Liv. l.* 35. *c.* 49. Hominis & boni, & sciti convivatoris.

Convivialis, le, adject. idem quod convivalis, ut convivialis lætitia, *Macrob. Satur. l.* 2. *c.* 1.

Convivium, n. 2. *convito*, משתה, Ger. *gastung*, Gal. *festin*, Hisp. *banquete*, *combite*, *συμπόσιον*, a vivo. *Cic. de Sen. c.* 13. Bene majores nostri accubationem epularem amicorum, quia vitæ conjunctionem haberet, convivium nominarunt. Hinc convivium parare, celebrare, agere, &c. *Cic. sæpe.* ¶ Speciatim de epulo Imperatoris sumit *Sueton. Calig. c.* 39. & *Claud. c.* 39. ¶ Dicitur etiam de ipsis convivis. *Plin. l.* 22. *c.* 23. Fungi familias interemere, & tota convivia.

Convīvo, is, n. 3. *vivere in compagnia*, *συμβιόω*, est simul vivo, & comissor. *Quintil. l.* 5. *c.* 9. Convivere cum adolescentibus. ¶ *Id. l.* 1. *c.* 6. Lavamur, & tondemus, & convivimus ex consuetudine, h. e. convivamur. Eod. sensu apud *Plaut. in suppositis ad Amphyt. in ea scena quæ incipit. Di vostram fidem*, *v.* 45. Misisti ad navim Sosiam, ut hodie tecum conviverem. h. e. convivia agitarem.

Convīvo, as, pro convivor, aris, habet *Pompon. & Ennius* apud *Nonium c.* 7. *n.* 55.

Convīvor, aris, atus sum, d. 1. *mangiare insieme*, *εὐωχέομαι*, convivium facio, vel cibum simul sumo. *Cic. Verr.* 3. *c.* 44. Quotidie solitum esse non modo in publico, sed etiam de publico convivari. *Ter. Heaut.* 1. 2. 32. Nolunt crebro convivarier.

Convocātĭo, onis, f. 3. congregatio, *convocazione*. *Cic. post red. in Sen.* Nulla ad Remp. defendendam populi R. convocatio.

Convocātus, a, um, nom. ex particip. congregatus, *convocato*, *chiamato*. *Cic. in Brut. c.* 51. Convocati auditores. *Cæs. l.* 3. *B. G. c.* 3. Concilio celerrime convocato, sententias exquirere cœpit.

Convŏco, as, avi, atum, a. 1. *radunare*, *συγκαλέω*, simul voco, congrego. *Cic.* 3. *Offic.* Piscatores ad se convocavit. *Cic.* 3. *de leg.* Convocare populum in tribus. *Cic.* 3. *Agr.* Convocare in concionem, & ad concionem. Adde *Liv. l.* 7. *c.* 36.

Convŏlo, as, avi, atum, idem ac volo, vel simul volo, *volare*, *concorrere*. *Terent. Hecyr. prol. v.* 40. Populus convolat, tumultuantur. *Cic. pro Dom. c.* 22. Convolarunt ex Italia ad me revocandum.

Convolvo, is, olvi, lutum, a. 3. *volgere insieme*, *συνειλέω*, simul volvo. *Cic.* 1. *de Div. c.* 23. Cum se convolvens Sol elaberetur. *Plin. l.* 10. *c.* 72. Convolvuntur in semet dracones. ¶ Convolvere verba magno cursu, *Sen. ep.* 40. h. e. profundere, & conglomerare.

Convolūto, as, avi, atum, idem ac voluto, *avvogliere*, *avviluppare*. *Senec. l.* 7. *Quæst. Nat. c.* 9. Cum vagus, & incertus spiritus convolutatus est.

Convolvŭlus, vel Convolvolus, i, m. 2. *ἡ ἶπος*, *ἴλλος*, vermiculus minor eruca, al. involvulus, involvolo, volvox, qui erodit pubescentes uvas, a convolvendo, quia se pampini folio implicat, & involvit. *Plin. l.* 17. *c.* 28. Ne convolvulus fiat in vinea. ¶ Item herba per fruteta nascens, florem ferens lilii candore, sed nullo odore, dicta, quod se se rei, cui adhæret, involvat. *Plin. l.* 21. *c.* 5. Vulgus *campanellam* vocat, aut *volubilem majorem*.

Convŏmo, is, ui, idem ac vomo, vomitu fœdo, *vomitare*. *Cic. l.* 1. *Attic. ep.* 32. An tu Narbone mensas convomeres? *Juven. sat.* 6. *v.* 101. Illa maritum convomit. h. e. vomendo conspurcat.

Convŏro, as, avi, atum, *devorare*, idem quod voro. *Tertull. adv. Marc. l.* 1. *c.* 1. Parentum cadavera convorant.

Convŏti, m. 2. iisdem votis obligati. *Fest.*

Conus, m. 2. *cono*, κῶνος, figura, in qua plures lineæ ex peripheria in unum punctum assurgunt, qualis cernitur in nucibus pineis, in summis baitis, in apice galeæ, &c. a voce Græca allata. *Var. l. 4. de L. L.* derivat a cogo, restringo, quia restringitur in cacumen. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 10.* Mihi vel cylindri, vel quadrati, vel coni forma videtur esse formosior. ¶ Hinc dicitur de rebus, quæ hujusmodi figuram habent. *Col. l. 7.* Remedio sunt cypressini quindecim coni. ¶ Item de apice, qui in summitate galeæ prominet, super quem cristæ ponuntur. *Virg. 3. Æn. v. 468.* Et conum insignis galeæ, cristasque comantes.

Convulneratus, a, um, nom. ex particip. *piagato*. *Plin. l. 8. c. 36.* Convulneratum ab apibus os. *Frontin. de aquaduct.* Convulneratis omnibus in transitu negotiatoribus.

Convulnĕro, ĕras, avi, atum, idem ac vulnero, *ferire*, *piagare*, τραυματίζω. *Senec. l. 2. de Tranquill. c. 11.* Eo magis convulneraberis & confodieris, quia nescis præbere jugulum. Adde *Celf. l. 7. c. 26.*

Convulsio, onis, f. 3. retractio, quæ fit in nervis, aut musculis, *convulsione*, *spasimo*, σπασμός. *Plin. l. 20. c. 15.* Utile est convulsionibus, & inflammationibus.

Convulsus, a, um, nom. ex particip. a *convello*, avulsus, *sconvolto*, *staccato a forza*. *Virg. Æn. 3. v. 414.* Hæc loca vi quondam & vasta convulsa ruina &c. *Cic. in Bruto c. 30.* Convulsa Respublica. ¶ Item retractus, vi attractus, *ritirato*, *assiderato*, cum de artubus sermo est. *Lucr. l. 3. v. 344.* Artus convulsi pereunt penitus, conqueputrescunt. *Plin. lib. 20. c. 7.* Convulsa, & luxata leniunt.

Conyza, f. 1. herba, al. cunilago, item pulicaria, & cimicaria, a pulicibus, & cimicibus necandis. *Plin. l. 21. c. 9.* *Ruell. l. 3. c. 63.*

Condibĭlis, le, adiect. simul odio dignus, συμμισούμενος, *Tertull. l. 4. adv. Marc. c. 9. & 36.*

Coolesco, is, ui, itum, concresco, conglutinor, simul cresco. *Lucret. l. 6. v. 1066.* Saxa vides primum sola coolescere calce. Ita legit Lambinus. Alii *coalescere*, quæ communior est lectio.

Coonĕro, as, avi, atum, a. 1. idem quod onero, vel simul onero, *caricare*. *Tacit. de Germ. c. 30.* Super arma, ferramentis quoque, & copiis coonerant.

Cooperatio, onis, f. opus, operatio alteri adjuncta. *Senec. declam. 16. sub fin.* Habet omnia ministeria sua debilitas, suas cooperationes.

Cooperātor, oris, m. 3. qui simul operatur, & adjuvat. *Apul. l. 2. Florid.* Cooperatoris laborem esse.

Coopercŭlum, i, n. 2. idem quod operculum, *coperchio*. *Apul. l. 6. A. A.* Somnus cooperculo relevatus invasit eum.

Cooperimentum, i, n. 2. *il coprire*. *Gell. l. 5. c. 7. ex Gabio Basso*: Os cooperimento personæ tectum.

Cooperio, is, ui, ertum, a. 4. συγκαλύπτω, idem ac operio, tego, *coprire*. *Liv. l. 4. c. 50.* Ut tribunus militum ab exercitu suo lapidibus cooperiretur.

Coopertorĭum, ii, n. 2. cooperimentum, *coperchio*, *coperta*. *Veget. l. 3. de re Veterin. c. 27.* Calidis coopertoriis involutus.

Coopertus, a, um, adiect. tectus, opertus, *coperto*. *Sallust. Jug. c. 14.* Coopertus miseria. *Cic. Ver. 1. c. 4.* Nefarius sceleribus coopertus. *Horat. l. 2. sat. 1.* Famosis versibus coopertus. h. e. obrutus.

Cooptatio, onis, f. 3. electio, προσαίρεσις, *aggregazione*, *elezione*. *Liv. l. 4. c. 4.* Cooptatio in patres. *Id. l. 5. c. 12.* Cooptatio tribunorum.

Cooptātus, a, um, electus, *eletto*. *Cic. in Brut. c. 1.* Cooptatus ab eo in collegium.

Coopto, as, avi, atum, a. 1. *eleggere*, est eligere inter pares, aut fere pares, ab opto, eligo. *Cic. de Leg. Agr.* Ab ea parte qui esset factus, is a collegio cooptaretur. *Sueton. Ner. c. 2.* Pontificibus offensior, quod alium, quam se, in patris locum cooptassent.

Coorior, iris, vel eris, ortus sum, orior, simul nascor, ἐξόρνυμι, *nascere insieme*, *spuntare*. *Cic. Verr. 3. c. 18.* Cooriuntur subito maximæ tempestates. *Virg. 1. Æn. v. 152.* In populo siquando coorta est seditio.

Coortus, a, um, adiect. ortus, vel simul ortus. *Lucret. l. 6. v. 956.* Coortæ tempestates. *Nepos 15. 8. 5.* Risus cum hilaritate coortus.

Coortus, us, m. idem quod ortus. *Lucret. 6. v. 671.* Ut tempestates pluviæ graviore coortu sunt, &c.

Coos, *& Latina terminatione* Cous, i, *item* Cos, Co, f. *Stingo*, *Longo*, Κῶς, ω, & Κόως, vel Κῶος, & Κῶς, ῶ, insula maris Ægæi cum urbe cognomine, e regione Cariæ, ab Halicarnasso 15. M. P. distans, dicta etiam Merope, & Cea, & Nymphæa. Nomen habuit a filia cujusdam Meropæ, qui in ea regnavit, ut est apud *Hygin. lib. 2. Poet. astron. num. 16.* ¶ Fuit patria Hippocratis celebris medici, Apellis pictoris præstantissimi, & Philetæ Græci poetæ. *Plin. l. 5. c. 31. l. 11. c. 28. & lib. 29. c. 1.* *Liv. l. 37. c. 16.* & *Tacit. 2. Ann. c. 75.*

Copa, æ, f. 1. κάπηλις, mulier, quæ vinum, & alia vendit. V. *caupo*. *Virg. in Catalect.* Copa Syrisca caput Graja redimita mitella. Adde *Suet. Ner. c. 27.*

Copadia, orum, n. 2. cibi lautiores, cupediæ. *Apic. l. 5. c. 1. & l. 8. c. 6.*

Cophinus, m. 2. *cofano*, *corba*, כלב, Ger. *korb*, Gal. *coffre*, Hisp. *cofin*, *corbe*, κόφινος, vas vimineum, a voce Græca, quæ allata est. *Juven. sat. 6. v. 541.* Cophino, fœnoque relicto.

Copia, f. 1. idem ac abundantia, divitiæ, facultates, *copia*, *abbondanza*. *Cic. in Parad.* Etenim divitiarum est fructus in copia, copiam autem declarat satietas rerum, atque abundantia. Et num. pl. *Cic. de Am.* Ut plurimum copiis, facultatibus, opibus possis. *Id. pro Quintio*, Cui tenues opes, nullæ facultates, exiguæ amicorum copiæ sunt. ¶ Item commeatus, sive annona. *Tac. l. 13.* Parthos inopes copiarum, & pabulo attrito relicturos oppugnationem. ¶ Item facultas, & potestas aliquid faciendi, & conjungitur cum facio, vel do, *licenza*. *Cic. 3. de Or.* Facere civibus omnibus consilii sui copiam. *Virg. 1. Æn.* Coram data copia fandi. ¶ In plurali peculiariter significat exercitus multitudinem. *Cic. 1. Tusc.* Copias maximas duxit ad Trojam. ¶ Sed aliquando etiam in singulari pro multitudine reperitur. *Virg. Æn. 2. v. 564.* Respicio, & quæ sit me circum copia lustro. *Cic. l. 18. Attic. ep. ult.* Omnis armatorum copia. ¶ Copia demum fuit Dea Antiquis, ubertatis, & abundantiæ præses, de qua *Lactant. ex Vet. Scholiast. ad Stat. 4. Theb. v. 106.* ¶ Hæc cornu quoddam ferre dicebatur plenum frugibus. *Horat. l. 1. od. 17. v. 14.* Hinc tibi Copia manabit ad plenum benigno Ruris honorum opulenta cornu. ¶ Bonam copiam ejurare, V. Ejuro.

Copiarius, ii, m. 2. idem qui parochus. *Hor. l. 1. sat. 5. v. 46.* ubi Acron: Parochi latine vocabulo Copiarii dicti sunt, quod omnium rerum necessariarum copiam Regum populorumque Legatis suppeditabant.

Copiata, æ, m. 1. vespillo, *beccamorti*, κοπιατής. In *Cod. Theodos. l. 1. de lustrali Collat. & l. 15. de Episc.* Copiatæ, quorum munus erat, cadavera mortuorum obvolvere, efferre, sepelire, clericis accensentur.

Copiola, f. 1. parva copia. *Brutus ad Cic. l. 11. Fam. ep. 13.* Recurri ad copiolas meas.

Copior, d. 1. est copiam congregare, castrense verbum. *Gell. l. 17. c. 2.* Romani magno commeatu, prædaque ingenti copiantur. Possis tamen passive accipere, h. e. locupletantur ex præda.

Copiōse, *copiosamente*, Ger. *überflüssigklich*, ἀφθόνως, abundanter. *Cic. de Sen.* Quam copiose ab eo agricultura laudatur. *Id. ibid.* Copiose in provinciam proficisci, h. e. cum magna rerum copia. *Id. l. 3. de Orat. c. 31.* Copiosissime dicere. Et *in Orat. c. 4.* Dicere copiosius.

Copiōsus, a, um, o. 1. 2. *copioso*, רב, Ger. *überflüssig*, Gal. *copieux*, Hisp. *copioso*, εὔπορος, abundans, dives. *Cic. 3. Verr.* Ut erat in primis inter suos copiosus. *Id. l. 2. Offic. c. 22.* Nunquid copiosior L. Mummius, cum copiosissimam urbem funditus sustulisset?

Copis, is, f. 3. gladius leviter curvatus, falci similis, κοπίς, dictus a κόπτω, cædo. *Apul. l. 11. A. A.* Illum succinctum chlamyde copides, & venabula venatorem fecerant. Adde *Curt. l. 8.*

Copis, e, adiect. 3. antiquum nomen contractum ex *Coopis*, quasi cum ope, idem est ac copiosus, dives, abundans. *Plaut. Bacch. 2. 3. v. 117.* Ut amantem herilem copem facerem filium. *Id. Pseud. 2. 3. 8.* Nunc me ut gloriosum faciebam, & copi pectore.

Copo, m. 3. idem ac caupo, apud veteres. *Fest.*

Copōna, æ, taberna, inquit *Festus*, a copiis dicta, caupona.

Coprĭa, æ, vel coprea, m. 1. κοπρίας, scurra, a Græca voce allata, quæ a κόπρος, stercus. *Suet. in Claud. c. 8.* Interdum ferula, flagrove, velut per ludum excitabatur a copreis.

Copta, f. 1. genus placentæ, a κόπτω, incido, tundo, quod miscerentur ei quædam, quæ tundi necesse esset, ut nuclei pinei, amygdalæ, atque alia. Hinc *Martial. l. 14. epigr. 68.* Peccantis famuli pugno ne percute dentes. Clara Rhodos coptam quam tibi misit, edat.

Coptĭcus, a, um, adiect. qui est a Copto urbe Ægypti. *Apul. lib. 2.* Per nocturna silentia, & adyta coptica. Beroald. in hunc loc. scribit, per *adyta Coptica* intelligi aggerem hirundinum, quem illæ juxta opp. Copton in Ægypto muniunt opere adeo firmo, ut Nilo crescenti sit inexpugnabilis; quam rem indigenæ religiosam habent. Al. leg. *per adepta Coptica*. Sed V. *Beroald. loc. cit.*

Copites, æ, una ex præfecturis Ægypti. *Plin. l. 5. c. 9.*

Coptoplacenta, æ, f. 1. idem quod Copta. *Petron. Fragm. Tragur.* Porcelli ex coptoplacentis facti.

Copŭla, æ, f. 1. *legame*, *laccinolo*, *congiunzione*, חבל, Germ. *band*, Gal. *lien*, *cuple*, Hisp. *copula*, *ayuntamiento*, σύναμμα, vinculum, quo aliquid ligatur, vel conjungitur. Hinc a Grammaticis conjunctiones *&*, *ac*, *atque*, *que*, & similes copulæ vocantur, quod earum nexu verba verbis, sententiæ sententiis conjunguntur. *Plaut. Epid. 5. 1. 1.* Quæritant me; in manibus gestant copulas secum. ¶ Dicitur de canum venaticorum vinculo, *Nepos Datam. c. 3.* Gerens sinistra copulam, qua vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. ¶ Copula matrimonii, vinculum maritale. *Horat. l. 1. od. 13.* Felices ter & amplius, Quos irrupta tenet copula &c. ¶ Copula æmulorum dicitur, qui intercedit velut medius, ne æmulatio in obtrectationem erumpat. *Nepos Attic. c. 5.* Copula fuit Atticus Ciceronis, & Hortensii.

Copulate, adv. conjuncte. *Gell. l. 10. c. 24.* Diequinti, pro adverbio, copulate dictum est.

Copulatio, f. 3. idem ac conjunctio. *Cic. 1. Fin.* Ita effici complexiones, & copulationes, & adhæsiones atomorum inter se.

Copulātrix, icis, quæ conjungit, f. 3. *Pervigil. Veneris*, v. 5. Cras amorum copulatrix inter umbras arborum implicat.

Copulatus, atus, ui, m. 4. Idem quod copulatio. *Arnob. l. 1. sub init.* Rationum consequentium copulatu.

Copulātus, a, um, nom. ex particip. conjunctus, *congiunto*. *Cic. 1. Tusc. c. 29.* Quin nihil sit animis admixtum, nihil concretum, nihil copulatum. *Id. 1. Offic. c. 17.* Nihil amabilius, nec copulatius, quam morum similitudo bonorum. ¶ *Lucret. l. 6. v. 1086.* Coplata dixit pro Copulata.

Copŭlo, as, a. 1. *congiungere*, חבר, Ger. *kuppen*, Gal. *accoupler*, Hisp. *ayuntar*, συνδέω, est colligare, vincire, conjungere. *Cic. in Part.* Constructioque verborum tum conjunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur. *Id. 4. Acad.* Honestatem cum voluptate copulare. ¶ Est etiam deponens. *Plaut. Aul. 1. 2. 38.* Copulantur dexteras.

Coqua, æ, f. 1. *cuoca*, quæ coquit. *Pers. 1. 2. 38.* Coqua hæc est quidem, ut ego opinor.

Coquibĭlis, le, *facile da cuocere*, *o da digerire*, qui facile coqui, vel concoqui potest. *Plin. l. 16. c. 6.* Glans fagea suem hilarem facit, carnem coquibilem, ac levem, & utilem stomacho. Al. leg. *cocibilem*.

Coquīna, f. 1. *cucina*, Ger. *Kiche*, Gal. *cuisine*, Hisp. *cozina*, μαγειρεῖον, locus, in quo dapes coquuntur. *Nonius c. 1. n. 273.* Culinam veteres coquinam dixerunt.

Coquināris, e, adiect. ad coquinam pertinens. *Varro apud Non. c. 3. n. 32.* Noctu cultro coquinari se trajecit.

Coquinarius, a, um, o. 1. 2. *ciò*, *che a cucina s' appartiene*, μαγειρικός, quod ad coquinam pertinet, ut Vasa coquinaria, apud *Plin. l. 33. c. 11.* ¶ Hinc coquinaria, sc. ars coquendi. *Apul. de Phil.*

Coquinatorius, a, um, adiect. Coquinarius; pro quo apud JCtos legitur *Cocinatorius*, *l. 10. Dig. de aur. argent.* &c. Cocinatorium instrumentum. Et *l. 6. Dig. de penu. legat.* Cocitatoria vasa, quasi a Cocitare, pro coquitare.

Coquino, as, avi, atum, a. 1. *esercitare l' arte del cuoco*, *cucinare*, μαγειρεύω, est coquinariam artem exercere, a coquina. *Plaut. Aul. 3. 1. 3.* Venit in bacchanal coquinatum.

Coquinus, a, um, adiect. ad coquendum pertinens, ut coquinum forum ubi sc. cibaria coquuntur. *Plaut. Pseud. 3. 2. princ.*

Coquĭto, as, a. 1. *cucinare spesso*, freq. a coquo. *Festus* ait, Plautum dixisse *Coquitare*, pro *Coquinare*.

Coquo, is, xi, ctum, a. 3. *cuocere*, *cucinare*, בשל, Germ. *kochen*, Gal. *cuire*, Hisp. *cozer*, ὀπτάω, est cibum esui aptum reddere. id est, elixare, assare, &c. a *con*, & *oqua*, quasi coaquo. *Cato R. R. c. 39.* Coquere lateres in fornacem. *Plin. l. 3. c. 2.* Hujus proprietas, ut ventiletur in coquendo, donec desinat olere. *Juvenal. sat. 15. v. 166.* rastra, & sarcula coquere. *h. e.* candefacere, & formare. ¶ Per metaphoram fructus coqui dicuntur, cum Solis calore ad maturitatem perducuntur. *Virg. 2. Georg.* Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. ¶ Translate item est parare, moliri clanculum. *Liv. l. 8. c. 3.* Omnibus consultationibus inter se principes occulte Romanum coquebant bellum. ¶ Item vexare. *Cic. de Sen. Varr.* Curamve levasso, quæ nunc te coquit, & versat sub pectore fixa.

Coquŭla, vel Cocula, æ, f. parva coqua. *Varr.* apud *Non. c. 12. n. 32.* Coquula, quæ coquebat panem.

Coquŭlum. V. Coculum.

Coquus, vel cocus, m. 2. *cuoco*, *cuciniere*, טבח, Germ. *Koch*, Gal. *cuisinier*, Hisp. *cozinero*, μάγειρος, qui cibos coquit. *Martial. l. 14. epig. 218.* Nanque coquus domini debet habere gulam. *Cic. in Pison.* In ea cœna cocus meus præter jus fervens nihil potuit imitari. ¶ Coquum, & pistorem eundem fuisse apud Veteres, monet *Festus*. V. *Taub. ad Plaut. Captiv. 1. 2. 57.*

Cor, dis, n. 3. *cuore*, לב, Ger. *hertz*, Gal. *coeur*, Hisp. *coraçon*, καρδία,

præ-

præcipuum inter viscera, & sedes vitæ, fons venarum, & arteriarum, a κῆρ, quod contractum est ex κέαρ. Cic. 1. de Divin. Num igitur censes, ullum animal, quod sanguinem habeat, sine corde esse posse? ¶ Aliquando accipitur metonymice pro mente, vel animo, quia nonnulli veterum mentem in corde collocarunt. Cic. 1. Tusc. c. 9. Aliis cor ipsum animus videtur, ex quo excordes, vecordes, concordesque dicuntur. ¶ Hinc dicimus, Cordi est, pro placet, delectat. Cic. de Am. Eo mihi magis est cordi. Gell. l. 20. c. 11. Cordi habere aliquid. Plaut. Capt. 2. 3. 60. Corde amare, amar di cuore. ¶ Sæpius Cor pro prudentia, sagacitate, & acumine ponitur, accortezza, prudenza: unde sæpe Plautus: Cor habet: Martial. l. 3. epigr. 28. Et solus cor habes, solus & ingenium. ¶ Et pro fortitudine, animosità, cuore. Virg. Æn. 5. v. 729. Lectos juvenes, fortissima corda. ¶ Aliquando pro ipso homine dicitur. Pers. sat. 6. v. 10. Cor jubet hoc Enni. Et ipse Ennius apud Gel. l. 7. c. 2. Quem credidit esse meum cor Suasorem summum. hoc est, quem ego credidi &c.

Cora, æ, f. 1. pupilla oculi, a græco κόρη. Auson. epist. 16. v. 59. Cuique vigiles luminum Vacare dignabunt coræ.

Cora, f. 1. Cori, opp. Latii, in finibus Volscorum, nunc in Campania Romana, a Dardanis conditum ante urbem Romam, & a Cora Catyli, & Tyburtis fratre appellatum, ad pedes collis, inter Velitras, & Setiam. Pop. Corani.

Coracesium, n. 2. Coracensium, Scandiloro, κορακήσιον, urbs Pamphyliæ lit. al. Ciliciæ asperæ, inter Olbiam & Anemurium.

Coracinus, a. 1. 2. κοράκινος, corvinus, niger. Vitruv. l. 8. c. 3. ¶ Est item coracinus piscis Nilo familiaris. Plin. l. 32. c. 5. Martial. l. 13. epigr. 85. ¶ Coracina sacra, in quibus sc. Corvi colebantur apud Ægyptios. Horum meminit Ambros. in c. 1. epist. ad Rom.

Coragium. V. Choragium.

Coralinus, a, um, adject. a Coralio, ut labra coralina, Gallus in Lyrico.

Coralitícus lapis, genus candidi marmoris, a Coralio, seu Sangario fl. Phrygiæ, juxta quem invenitur. Plin. l. 36. c. 8.

Corallium, n. 2. coralio, אלמגים, Ger. coral, Gal. coral, Hisp. coral, κοράλλιον, frutex sub aqua nascens, colore viridi, baccas ferens candidas (teste Theophrasto in tractatu de gemmis) qui ex aqua exemptus confestim lapidescit, ruboremque contrahit. Nascitur in mari Rubro, in Persico, in Oceano Septentrionali circa Orcades inf. in mari Siculo circa Drepanum. Habet primam interdum productam, sed tunc curalium scribendum videtur, interdum correptam, & tunc coralium, vel corallum scribendum est. Secunda syllaba in aliquibus libris cum unico l, & brevis reperitur, in nonnullis longa cum duplici ll. Virg. in Ciri, Coralio fragili, ac electro lacrymoso. Ovid. 15. Met. v. 416. Sic & coralium, quo primum contigit auras tempore, durescit, mollis fuit herba sub undis. Claudian. de nupt. Honor. v. 169. Mergit se subito, vellitque coralia Doto. Sidon. Carm. 11. v. 110. Lactea puniceo sinuantur colla coralio.

Coralli, m. 2. pop. Mysiæ inf. in ora maris Euxini, circa Istri ostia, pellibus tecti, insignes immanitate. Sed ex Ovidio 4. de Ponto, el. 8. longius ab Istro aberant in Arctos.

Coraloachâtes, m. 1. lapis guttis aureis coralii modo distinctus. Plin. l. 37. c. 10.

Coram, in presenza, dinanzi, לפני, Ger. vor, Gal. devant, Hisp. en presencia, πρὸς, præp. ante, in conspectu, ante oculos. Differt a palam, quod coram magis ad personas certas, palam ad omnes refertur. Inservit ablativo. Cic. in Pison. Mihi vero ipsi coram genero meo, propinquo tuo quæ dicere ausus es? ¶ Usurpatur etiam adverbialiter. Cic. Attic. l. 6. Sed hæc posterius, & coram fortasse commodius. Id. 2. Fam. Et quasi tecum coram loquerer. ¶ In coram, pro coram adverb. usurpat Apul. sæpe, ut l. 7. semel, & bis l. 9.

Corambla, f. 1. κοράμβλη, brassica, a κόρη, pupilla, & ἀμβλύνω, obtundo, quia visum hebetat. Colum. l. 10. v. 178.

Corax, acis, m. 3. κόραξ, corvus. Cic. 3. de Or. c. 21. translate de Corace Rhetore. Quare Coracem istum vestrum patiamur nos quidem pullos suos excludere in nido. ¶ Corax Vitruvio machina quædam est militaris. l. 10. c. 19.

Corax, acis, m. Rhetor antiquissimus, qui primus in Sicilia post Hieronis mortem Artem dicendi conscripsit. Cic. 1. 3. de Or. 1. de Inv. in Bruto.

Corbicûla, æ, f. parva corbis. Pallad. l. 3. c. 10. Fit ex vimine parva corbicula.

Corbis, is, m. vel f. corbe, corba, סל, Germ. korb, Gall. corbeille, Hisp. cesta, corbe, κόφινος, vas ex viminibus. Cic. pro Sext. c. 38. Messoria se corbe contexit. ¶ Corbis etiam est vas, quod in summitate mali quarundam navium suspenditur, quæ corbitæ dicuntur, gaggia. Fest. in voce Corbita.

Corbita, f. 1. navis oneraria, a corbis, quia in malo ejus summo pro signo corbis solet suspendi. Cic. Att. l. 6. ep. 6. Corbita ne Patras, an actuariolis ad Leucopetram Tarentinorum.

Corbito, as, a. 1. est in corbitam immittere, & translate sumitur pro ventrem implere, quasi navigium onerare. Plaut. Casin. 4. 1. Ego novi illas ambas estrices, corbitant, ubi comesse possunt. Sed Voss. leg. corvito, a corvus.

Corbitor, oris, ludeo, giocoliere, de quo Festus in voce Simpludiarea. Scaliger putat Corbitores esse pro Corvitores, atque ita dici saltatores, sive cernuatores, quia corvorum instar nunc sursum spectant, nunc deorsum, nunc ascendunt, nunc descendunt.

Corbôna, æ, κορβωνᾶ, vox Syra, vel Hebraica gazophylacium significans metonymice. Hieron. ep. 27. c. 14. In corbonam Dei æra congesta.

Corbûla, f. 1. σπυρίδιον, dimin. a corbis. Varro 1. de R. R. Cogit aliquot corbulas uvarum. Adde Plaut. Aulul. 2. 7. 4.

Corchôrus, κόρχορος, herba humilis, altitudine palmum non excedens, alio nomine anagallis. Numeratur inter vilissima olera. Unde proverbium, Corchorus inter olera, in eos, qui vilissimi cum sint, magnis honoribus inhiant. Plin. l. 21. c. 22.

Corcolips. V. Cercolips.

Corcûlum, n. 2. cuore picciolo, Ger. hertzlin, Gal. petit coeur, Hisp. coraconcilo, θυμίδιον, dim. a cor. Plaut. Cas. 4. 4. 14. Meum corculum, meus mollissimus caseus. ¶ Fuit etiam hoc P. Nasicæ cognomen a prudentia impositum. Cic. 1. Tusc. c. 9. Aliis cor ipsum animus videtur, ex quo excordes, vecordes, concordesque dicuntur, & Nasica ille prudens bis Consul, Corculum.

Corcûlus, a. 1. 2. idem ac cordatus, idest sapiens, prudens, solers, acutus. Fest. Plin. l. 7. c. 31.

Corcŷra, f. 1. Corfù, κέρκυρα, inf. maris Jonii, ad ost. maris Adriatici, Epiro adjacens, inter Ceraunios, sive Acroceraunios montes ad Arctos, & Leucadem ad Mer. Olim Phæacia dicta est. Aliqui narrant, nympham Asopi filiam raptam a Neptuno, & ad insulam delatam Phæacum peperisse, hinc insulam esse appellatam, a Phæaco ortum esse Alcinoum, cujus horti celebrantur. Clara est Ulyssis naufragio, & hortis Alcinoi. Nam pomorum ibi mira ubertas, quippe præmaturis nova statim succedunt. Urbem habet cognom. permunitam cum duplici arce, in

colle, armamentario, & portu capacissimo. Condita est a Corinthiis Colonis anno 50. U. C. al. ante partum Virginis 722. quo Capitolium Rom. ¶ Apud Avien. in Geograph. penultima hujus vocis brevis est. Corcyra cultu solum, locupleti Corcyra fulto. Frequentius tamen ab aliis producitur.

Corcyræus, a, um, adject. possessiv. qui est a Corcyra. Cic. l. 6. Att. ep. 2. Cognovi ex epistola tua Corcyræa.

Cordâte, adv. saviamente, Ger. weisslich, Gall. sagement, Hisp. con acuerdo, σοφῶς, sapienter, prudenter. Plaut. Pœn. 1. 1. 3. Quas tu sapienter, docte, & cordate, & cate, &c.

Cordâtus, a, um, prudente, coraggioso, נלבב, Germ. hertzrhaff, Gall. homme de grand coeur, Hisp. cuerdo, ἔμφρων, insignis corde, prudens, sapiens, qui solertia multa pollet, & ingenio: Cic. 1. Tusc. Egregie cordatus, homo catus Æliu' Sextus. Lactant. l. 3. c. 20. Non inficior fuisse illum cordatiorem, quam cæteros.

Cordax, acis, saltatio comica, eaque lascivior, de qua Hesychius. Petron. Fragment. Tragur. Credite mihi, cordacem nemo melius duxit. Hinc trochæus, cordax ab Aristotele dictus est, quia in cordace usurpabatur, vel quasi χόρδαξ, quia ejus usus erat in comico choro. Cic. in Orat. Trochæum autem, qui est eodem spatio, quo choreus, cordacem appellat.

Cordicitus, adverb. ex corde, Sidon. l. 4. epist. 6. Prudentibus cordicitus inditum est, vitare fortuita.

Cordilio, onis, m. 3. Philosophus Stoicus Pergamenus, qui omnium Principum, ac Regum amicitias spernebat. Hunc Cato Uticensis in Macedoniam cum exercitu missus, precibus exoratum, in castra secum duxit, magnam se putans adeptum palmam, qui hominem severissimum e sententia dimovisset. Volater. l. 14.

Cordolium, n. 2. cordoglio, עצבון, Germ. hertzleid, Gal. mal de coeur, Hisp. mal de coracon, καρδιαλγία, dolor, a cordis dolore. Sed Scaliger vult, cordolium dici pro condolium. Plaut. Pœn. 1. 2. 86. Tibi erit cordolium, si conspexeris. Adde Castel. 1. 1. 67.

Cordûba, æ, f. Colonia Patricia, Cordova, urbs Hisp. Bæt. ad Bætim fl. in Vandalia, media inter Hispalim, & Granatam, patria Senecæ & Lucani. Pop. Cordubentes.

Cordubensis, e, adject. ut Cordubensis conventus. Plin. l. 3. c. 1.

Cordus. V. Chordus.

Cordŷla, vel Cordylla, f. 1. primus fœtus thynnorum ab ipsis statim ovis, qui deinde, elapso anno, thynni vocantur. Martial. lib. 3. epigr. 2. Nigram cito raptus in culinam Cordyllas madidas tegas papyro.

Corfinienses, Corfinii incolæ. Plin. l. 3. c. 12.

Corfinium, n. 2. S. Pelino, al. Pentina, urbs olim Pelignorum, nunc vicus Aprutii citer. prope Apenninum M. inter Sulmonem, & Populium. Pop. Corfinienses.

Corgo, adverb. certe, profecto, apud antiquos, a cor, & ago, quasi a corde ago. Fest.

Coriacesia, f. 1. herba, qua Magi tradidere aquam conglaciari. Plin. lib. 24. cap. 17.

Coriaginôsus, a, um, adject. Coriaginis morbo laborans. Veget. lib. 1. c. 38. Quæ ex re fiunt coriaginosi, hepatici, &c.

Coriago, f. 3. corii, seu cutis morbus, a corium. Colum. lib. 6. c. 12. Est & infesta pestis bubulo pecori (coriaginem rustici appellant) cum pellis ita tergori adhæret, ut apprehensa manibus deduci a costis non possit.

Coriandratum, i, n. 2. liquamen coriandro confectum. Apic. l. 9. c. 1. Aperiuntur locustæ cum testa sua, & emunditur iis piperatum, coriandratum, &c.

Coriandrum, n. 2. pupilla, κόρη, κόριον, κορίαννον, κορὶς, κορίς, κορίανον, herba, a κόρη, pupilla, quam rotunditate refert, vel a κόρις, cimex, quia caulis, foliaque cimices olent. Dicitur etiam κορίαμβλον, a κόρη, pupilla, & ἀμβλύνω, obtundo, quia visum hebetat. Plin. l. 20. c. 20.

Coriaria, æ, f. 1. Coriarii officina. Petron. In coriaria habitare. Rectius legitur in culina.

Coriarius, ii, m. cuoiaio, βυρσοδέψης, qui coria concinnat, præsertim cruviora. Plin. lib. 17. cap. 9. In coriariorum officinis pilo made acto. ¶ Coriarius præterea est frutex, sive herba sylvestris, foliis myrti, cauliculis brevibus, venena, & tineas pellens. Plin. l. 24. c. 11.

Corias, æ, m. 1. genus piscis. Plin. l. 32. c. ult.

Coribas, V. Corybas.

Coricæ, f. 2. insulæ duæ inter Peloponnesum, & Cretam. Plin. l. 4. c. 12.

Coricêum, i, n. 2. locus in palæstra, ubi puellæ exercebantur, a κόρη, puella; vel tonstrina, a κείρω, tondeo. Vitruv. l. 4. c. 11. ¶ Malunt aliqui legere corycium, κωρύκειον, quod pilam, vel lusorium follem denotat. Alii apodyterium intelligunt. V. Bald. Lex. Vitruv.

Coricus, V. Corytus.

Corigia, V. Corrigia.

Corilëo, onis, f. 3. Coriglione, Corigline, opp. Siciliæ, Col. Longobardorum, a Panormo supra 3. M. P.

Corilianum, n. 2. Coriolanum, opp. Salentinorum, inter Hydruntum & Calliopolim.

Corinium, n. 2. Carino, al. Giaba, opp. Illyrici, in Liburnia, proxim. Enonæ, & Vegiæ. Aliis est Cori, Sclavis Karin, opp. Dalmatiæ, in monte, inter Nadinum, & Obrovecium.

Corinna, nomen trium fœminarum, quæ arte Poetica præstiterunt. Prima fuit Thebana, seu Tanagræa, Alcheladori, & Porratiæ filia, Myrthidis discipula, quæ Lyricorum principem Pindarum quinquies vicisse, & epigrammatum quinque libros edidisse fertur. Secunda Thesbia, veterum monumentis plurimum celebrata. Tertia floruit Ovidii temporibus, ipsi Poetæ carissima. Martial. l. 8. epigr. 72.

Corinthas, herba, al. Menais. Plin. l. 24. c. 17.

Corinthia vasa, & absolute Corinthia, orum, n. 2. κορίνθια σκεύη, ex ære Corinthio fabrefacta. Hæc vasa apud veteres tanto in pretio sunt habita, ut argenti quoque, atque auri pretium transcenderent. Cic. 2. Tusc. Scis igitur, si quid de Corinthiis tuis amiseris, posse habere te reliquam supellectilem salvam. ¶ Tria autem sunt genera Corinthii æris, candidum, quod nitore accedit quam proxime argento, alterum, in quo auri fulvus color inspicitur, tertium, in quo æqualis temperies omnium metallorum fuit. Plin. l. 34. c. 2. V. Æs.

Corinthiâcus, a. 1. 2. quod ex Corintho est. Ovid. 3. Trist. Illa Corinthiacis primum mihi cognita terris.

Corinthiarius, a. 1. 2. amator Corinthiorum vasorum. Sueton. Aug. c. 70.

Corinthiensis, e, adject. Corinthiacus, Plaut. Aulul. 3. 6. 23. Corinthiensis fons. Tac. Ann. 5. c. 10. Corinthiense litus.

Corinthius, a, um, adject. possessiv. ex Corintho qui est, ut Corinthia vasa, Cic. pro Sext. Rosc. c. 46. de quibus Vide sup. Corinthia. ¶ Corinthii, incolæ Corinthi. Nepos in Timol. c. 1.

Corinthus, f. 2. Corinto, Turc. Gereme, κόρινθος, urbs Peloponnesi, in Achaja, in ea parte, quæ ab ea Corinthia dicta fuit, nunc Ducato di Chiarenza, in medio Isthmi Peloponnesiaci, qui inde Corinthiacus est appellatus, inter duo maria, Jonium ad Occ. qui Sinus Corinthiacus, al. Crissæus dicitur, & Ægeum ad Or. qui Sinus Saronicus. Habebat arcem nomine Acrocorinthum in scopulo, ubi Pirene, fons Musis sacer, &

duo navalia 40. stadiis inter se distantia, Lechæum in sinu Corinthiaco, & Cenchreas in sinu Saronico, & duos portus, quorum Lechæus Jonio, Schœnus Ægæo imminet mari. Incensa, & solo æquata fuit a L. Mummio, quod Corinthii Populi Romani Legatos injuriose appellassent, & sordibus perfudissent. ¶ *Apollodorus* auctor est alias, hoc nomine urbes dictas, quarum una fuit in Thessalia, altera in Epiro, tertia in Elide.

Coriolānus, a, um, ad Coriolanum pertinens. Est autem *Coriolanum* oppidum Magnæ Græciæ, in Calabria apud oram sinus Tarentini. *Plin.* 15. 15. Coriolana pyra.

Coriolanus, i, vir fuit illustris Romanus, alter Themistocles Ciceroni, de quo meminit in Bruto, & Lælio. V. *Plut.* & *Liv. l.* 2.

Corioli, Coriola, Coriolla, κοριόλλα, opp. exc. Latii, in finibus Volscorum, apud Terracinam. Pop. Coriolani.

Corion, n. 2. herba, al. Chamepitys, hypericon, Perforata, D. Joannis herba, oleaceo frutice. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Corippus, i, Fl. Creiconius Afer, Grammaticus, & Poeta, tempore Justini II. Imper. de cujus laudibus scripsit lib. 4. carmine heroico.

Coris, f. 3. κόρις, frutex folio erucæ, sed minore, & pinguiore. Quidam hypericum appellant. *Plin. l.* 26. *c.* 8. ¶ Est & aliud hypericon, & quod alii corin appellant, folio tamaricis, sed pinguioribus foliis, & rubentibus.

Coriscus, V. Corycus.

Coritus, m. 2. *Monte Corvo*, mons Umbriæ, in Sabinorum conf. apud Cassiam opp. ¶ Item mons Etruriæ, pars Cimini M.

Corium, n. 2. *cuojo*, *pelle*, עור, Ger. *leder*, Gal. *cuir*, Hisp. *cuero*, βύρσα, δέρμα, animalium est, præsertim eorum, quæ crassiorem pellem habent, ac duriorem, quamvis quandoque de quacunque pelle dicatur, etiam rerum inanimatarum, quasi *carium*, quod caro eo tegatur. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Aliæ coriis tectæ, aliæ villis vestitæ. ¶ Dicitur & corius, m. g. *Plaut. Pœn.* 1. 1. 11. In tergo meo tres corios contrivisti bubulos. *Plin.* 13. 9. Coria perficere. *conciare le pelli*. ¶ Transfertur & ad alia, ut de castaneis. *Plin. l.* 15. *c.* 28. Putamine clauduntur nuces, corio castaneæ. ¶ Similiter tectorium quodlibet corium dicitur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Laterum corium, hoc est, superficies. ¶ Alieno corio ludere, h. e. secure agere alieno periculo, *Martial. l.* 3. *epigr.* 16. Ut velles corio ludere, cerdo, tuo. ¶ *Plaut. Mil.* 2. 2. 80. Herus meus elephanti corio circumtectus est. h. e. plane hebes, & nullius sensus.

Corius, ii, m. V. in Corium.

Cornelia gens Patritia Romæ fuit, & semper in Republica princeps. Ex hac fuere P. Scipio Africanus superior, Cornelia mater Gracchorum, L. Sylla ille victor C. Marii, Cinna, P. Lentulus, &c. In hanc etiam gentem P. Scipio Africanus minor a filio superioris Africani ex gente Æmilia, & Paulo patre adoptatus est. *Cic.* 2. *de Leg. in Bruto*, 3. *Catil.*

Cornelia Tribus, a gente Cornelia appellata, una fuit ex rusticis, a Servio Tullo constituta.

Cornelia, filia Africani superioris, uxor Tib. Sempronii Gracchi, mater Tib. & Caji Gracchorum. Excelluit puritate Linguæ Latinæ. Ejus diligentia Tib. & C. filii accuratissime & Latinis, & Græcis literis eruditi fuere. *Cic. in Bruto*, *c.* 58.

Corneŏlus, a, um, o. 1. 2. quod cornu, vel corni similitudinem habet: est diminut. a corneus. *Cic. de nat. Deor.* 2. *cap.* 57. de auribus loquens: Duros, & quasi corneolos habet introitus.

Cornesco, n. 3. *divenir duro, come un corno*, κερατόομαι. *Plin. l.* 11. *c.* 49.

Cornĕus, a, um, o. 1. 2. quod est ex cornu, *di corno*, κεράτινος. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Tu aves corneo, proceroque rostro. ¶ Cornei dicebantur illi, quibus ossa est ut concreta, idest, sine medulla. *Plin. l.* 7. *c.* 19. ¶ Cornea etiam corpora dixere, quæ essent pene cornu instar dura, & ab externis nihil paterentur. *Plin. l.* 31. *c.* 9. ¶ Cornea fibra, apud *Pers. Sat.* 1. *v.* 47. de hebeti, ac stupido.

Cornĕus, a, um, adiect. *di corgnale*, qui est ex corno arbore. *Ovid. Heroid. epist.* 4. *v.* 83. Sive ferox jaculo venabula cornea ferro.

Cornicen, icinis, m. 3. κερατίης, qui cornu canit, a cornu, & cano. *Liv. l.* 2. *c.* 64. Cornicines, tubicinesque in equos impositos canere ante vallum jubet.

Cornicor, aris, d. 1. *gracchiare*, *cornacchiare*, κρώζω, more cornicum garrio. *Pers. Sat.* 5. Nescio quid tecum grave cornicaris inepte.

Cornicŭla, f. 1. dimin. a cornix. *Horat. in Epist.* 3. *l.* 1. *v.* 19. Ne, si repetitum venerit olim grex avium pennas, moveat cornicula risum furtivis nudata coloribus.

Corniculans, antis, adiect. 3. qui cornu figuram habet. *Solin. c.* 45. (al. 32.) Corniculantis Lunæ speciem refert. *Ammian. l.* 20. *c.* 3. In Lunæ corniculantis effigiem.

Cornicularia, f. 1. Plauti comœdia de milite, quæ amissa est.

Cornicularius, ii, m. est nomen gradus, & officii in militia tum provinciali, tum urbana, ex ordine apparitorum, & commentariensium. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 28. Accensus nomen est ordinis, & promotionis in militia ut nunc dicitur princeps, vel commentariensis, vel cornicularius. Hæc enim nomina de legionaria militia sumpta sunt. Hæc *Ascon.* Itaque in antiquis Inscriptionib. apud *Gruter.* Cornicularius legionis, consulis, proconsulis, tribuni, præfecti prætorio, subpræfecti Vigilum, &c. *Val. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 11. M. Lætorio tribuno militari diem dixit, quod cornicularium suum stupri causa appellasset. ¶ Munus ipsum *corniculum* vocabatur. Hinc apud *Sueton. de Grammat. c.* 9. Corniculo meruit. Itemque apud *Aur. Victor. de Vir. illustr. c.* 72. Si lectio proba est. *Impp. Valent. & Valens lib.* 12. *Cod. tit.* 53. de apparitoribus Præfectorum prætorio, leg. 1. Præfecturæ cornicularios, qui annis singulis exeunt, post transactos corniculos nostram adorare purpuram volumus. ¶ Ad officium Cornicularii facit, *lex* 22. *tit.* 4. *lib.* 7. *Cod. Theodos.* Per cornicularium cujusque provincialis officii hanc sollicitudinem impleri conveniet. *h. e.* statuendi pretii rerum, quæ in militari annona erogantur. *Jul.* quoque *Firmic. l.* 3. *c.* 6. Corniculariorum meminit, & cum Commentariensibus confundit. ¶ Cornicularii nomen sumptum est a cornibus Secretarii Prætoriani, quibus præerat, inquit *Cassiod. l.* 11. *ep.* 36. *a med.*

Corniculātus, a, um, adiect. in cornu speciem factus. *Apul. de Deo Socr. in princ.* Corniculata luna. *Fulgen. l.* 1. *Mythol.* Corniculata lunæ sinuatio.

Cornicŭlum, n. 2. κεράτιον, dimin. a cornu. *Plin. l.* 9. *c.* 32. *de cochleis*, Oculis carent, itaque corniculis prætentant iter. ¶ Item ornamenti genus, quo donabantur milites ab Imperatoribus pro re bene gesta. *Liv. l.* 10. *c.* 44. ¶ Hoc autem ornamentum præfigebatur galeæ in formam cornu. *Salmas. Exercit. Plin.* V. Cornicularius.

Corniculum, n. 2. opp. Latii, ad Corniculos M. apud Tybur urb. juxta Tarquinios. Pop. Corniculani.

Corniculus, V. Cornicularius.

Cornificius, Poeta ingenio eleganti, & lepido, epigrammata scripsit. ¶ Sororem habuit Cornificiam, cujus carmina laudantur. ¶ Alter Cornificius, amicus, & collega Ciceronis, cujus ad eum multæ extant epistolæ. Hunc quidam putant auctorem fuisse librorum ad Herennium; alii ejus filio, qui de Rhetorica arte scripsit, teste *Quintil.* tribuunt.

Cornifrons, ontis, adiect. qui cornua in fronte habet. *Ennius apud Non. cap.* 3. *n.* 3. Tu pascere cornifrontes armentas soles.

Corniger, ra, rum, o. 1. 2. *cornuto*, בעל קרן, Ger. *der horner tregt*, Gal. *portant corne*, Hisp. *cornudo*, κερασφόρος, gerens cornua. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Taurus corniger. ¶ Bacchus etiam *corniger* dictus est, & ejus simulacro cornua adjiciebantur, quod vini inventor fuerit. Homines enim nimio vini potu truces redduntur. Huc fortasse referendum est illud *Horat. l.* 3. *od.* 21. Tu spem reducis, & addis cornua pauperi.

Cornĭpes, edis, com. 3. κερατόπους, animal corneos habens calceos, ut equus, & capra. *Ovid. l.* 2. *Fast.* Cornipedi Fauno cæsa de more capella. ¶ Cornipedes, absolute pro equis, apud *Silium l.* 7. *v.* 684. & *Virg.* 7. *Æn.*

Corniscæ, arum, locus trans Tyberim cornicibus dicatus, quod in Junonis tutela cornices esse putabantur. *Festus.*

Cornix, icis, f. 3. *cornice*, *cornacchia*, עורב, Germ. *Kroe*, Gall. *corneille*, Hisp. *corneja*, κορώνη, avis vivacissima, minor corvo. *Virg.* 9. *Ecl.* Ante sinistra cava monuisset ab ilice cornix. ¶ Cornice vivacior, &, cornicibus superstes, apud *Martial. l.* 10. *epigr.* 67. pro diu vivente: quia cornix longam novem sæculorum vitam vivere creditur. V. *Cic. in Tusc.* & *Juven. Sat.* 10. *v.* 245. ¶ Cornicum oculos configere, proverb. de quo V. in *Configo.*

Cornu, u, n. 4. vel cornus, us, m. 4. ex *Priscian. lib.* 6. *corno*, קרן, Ger. *horn*, Gal. *corne*, Hisp. *cuerno*, κέρας. *Ovid.* 7. *Metam.* Flexum circum cava tempora cornu. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Dentes mobiles confirmat cervini cornus cinis. *Varr. R. R.* 3. 9. Cornum cervinum incendere. ¶ Dicitur item de tubis obtortis, quas tubicines inflant, quod eæ, quæ nunc sunt ex ære, olim fiebant ex bubulo cornu. *Virg. Æn.* 8. *v.* 2. ¶ Per translationem cornua fluminum dicuntur flexiones, & curvitates alveorum, quod multis in locis ad cornuum similitudinem flectantur. *Cic.* 9. *Att.* Ab utroque portus cornu moles jacimus. ¶ Item cornua antennarum significant utranque partem antennæ. *Virg.* 3. *Æn.* Cornua velatarum obvertimus antennarum. Adde *Ovid. l.* 11. *Met. v.* 482. ¶ Similiter in prælio cornua dicuntur aciei partes ab utroque latere prominentes. In exercitu enim est dextrum, & sinistrum cornu, & quod inter utrunque est, dicitur media acies. *Ter. in Eun.* 3. 7. 4. Tu Simalio in sinistrum cornu, tu Syrisce in dextrum. ¶ Item extremitates voluminis, seu bacilli, circa quod volumen volvebatur. *Ovid.* 1. *Trist.* Candida nec nigra cornua fronte geras. ¶ Universim pro extremitate cujuscunque rei, ut cornu tribunalis, *Tac. l.* 1. *Ann.* & *Val. Max. l.* 5. *c.* 7. Adde *Liv. l.* 25. *c.* 3. ¶ Cornu aliquando accipitur pro fortitudine, viribus, potentia. *Horat. Epod.* 6. *v.* 11. In malos asperrimus parata tollo cornua. ¶ Hinc proverb. Fœnum in cornu gerere, apud *eund. l.* 1. *Sat.* 2. V. Fœnum. ¶ Vulcanum in cornu conclusum gerere. h. e. candelam ardentem in laterna cornea. *Plaut. Amph.* 1. 1. 185. ¶ Cornua maritis addere dicuntur uxores adulteræ: quæ phrasis Veteribus Græcis usitata fuit, qui κερασφόρους appellabant illos, quorum uxores mœchabantur. Sed latina exempla hujus significationis nondum reperi. ¶ Cornu pro arcu. *Virg. Æn.* 11. *v.* 773. Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu. ¶ Cornu disputationis, apud *Cic. l.* 2. *Divin. c.* 10. sunt argumenta firmissima, & quasi armatura disputationis. ¶ Cornua etiam dicuntur dentes elephanti. *Martial. l.* 1. *epigr.* 73.

Cornu Copiæ, κέρας Ἀμαλθείας, fuisse existimatur, quod Hercules cum Acheloo in speciem tauri mutato congressus ei detraxit. Hoc Najades acceptum, & omnium fructuum primitiis refertum Copiæ consecrarunt. *Ovid.* 9. *Met.* ¶ Hinc pro abundantia, & ubertate ponitur; & tum divisim *Cornu Copiæ*, tum conjunctum *Cornucopia*, *æ*, usurpatur. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 5. Hæcce cornucopia est, ubi inest quidquid volo. *Hor. carm. secul. v.* 59. Beata pleno copia cornu.

Cornuarius, ii, m. artifex, qui in cornibus laborat, & ex iis aliquid efficit. *l.* 6. *Dig. de jur. immunit.* Tubarii, cornuarii, arcuarii.

Cornuatus, a, um, adject. curvatus instar cornu, ut cornuata umbra. *Var. l.* 6. *de L. L. c.* 3.

Cornuetum, n. 2. *Corneto*, urbs E. Hetruriæ, in Prov. Patrimonii D. Petri, in colle, ad Martam fl. prope limites Ducatus Castrensis.

Cornum, i, n. 2. κράνεον, fructus corni arboris. *Virg.* 3. *Æn. v.* 649. Bacchæ, lapidosaque corna.

Cornŭo, as, avi, atum, instar cornu curvare. Ita legit *Scalig. ad Varr. loc. cit.* in *Cornuatus.*

Cornus, f. gen. tam 4. quam 2. declin. *corniolo*, Germ. *cornelbaum*, Gal. *cornellier*, Hisp. *cerezo silvestre*, κράνεια, arbor ramos habens duritie, & rigiditate cornibus similes, fructum circa solstitium ferens primo candidum, postea sanguineum. Ex corno mare (nam fœmina cornus non ossea, ac solida, sed fungosa est, atque inutilis) hastas, ac tela faciebant. *Virg.* 9. *Æn. v.* 698. Volat Itala cornus aera per tenuem. idest, telum ex corno factum.

Cornūtus, a, um, *cornuto*, בעל קרן, Germ. *gehirnet*, Gal. *cornu*, Hisp. *cornudo*, κερασφόρος, quod habet cornua. *Var.* 2. *de R. R. c.* 7. Ætas cognoscitur fere omnium, qui ungulas indivisas habent, & etiam cornutorum. ¶ Item quod procedit ex cornu. *Mart. de Spect. epigr.* 19. Occubuit tandem cornuto ardore potitus. ¶ *Cornutus syllogismus* est, qui utrinque convincit. *Hieronym. epist.* 83. *ad Ocean.* Cornutus syllogismus, ut quocumque me verterem, arctius tenerer.

Corocotta, sive crocotta, f. 1. κροκόττας, hyæna Indica, ut *Porphyrius* dicit, vel ut *Plin. lib.* 8. *c.* 30. & *Solino* placet, animal in Æthiopia, e leæna, & hyæna genitum, vel, ut alibi *Plin.* ait, *l.* 8. *c.* 21. ex cane, & lupo. Nam hyæna lupo similis est, ac leo cani.

Corœbus, m. 2. Rex Mygdoniæ regionis Phrygiæ, qui incensus amore Cassandræ, quam ei Priamus desponderat, ad Trojam venit, socero, & Trojanis laturus auxilium. Illi a sponsa exitium, nisi abiret, prædictum est. Ea nocte, qua Ilium cecidit, a Peneleo in templo Palladis occisus est. *Virg.* 2. *Æn.* Hinc proverb. *Stultior Corœbo.*

Corolla, f. 1. *coroncina*, Ger. *Krenlein*, Gal. *petite couronne*, Hisp. *corona pequeña*, στεφάνιον, dimin. parva corona. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 23. *v.* 59. Me juvat externis positum languere corollis.

Corollarium, ii, n. 2. est id, quod alicui datur, præterquam quod debitum est, ut inquit *Var. l.* 4. *de L. L.* vocabulum fictum a corollis, quod hæ, cum placuerant actores, in scena dari solitæ. *Sueton. in Aug. c.* 45. Corollaria, & præmia alienis quoque muneribus, & ludis de suo offerebat. *Cic. Ver.* 5. Nummulis corrogatis de nepotum donis, ac de scenicorum corollariis. ¶ Hinc translate sumitur pro cujusvis rei additamento. *Cic. Ver.* 6. Ne sine corollario a convivio discederet. *Apul. l.* 2. *A. A.* Modo corollarium idoneum compara. h. e. munus aliquod ultra pactam mercedem.

Corōna, æ, f. 1. insigne Regni, diadema, sertum, *corona*, *diadema*, עטרה, Ger. *kron*, Gal. *couronne*, Hisp. *corona*, στέφανος, ornamentum circulare capitis, ab antiquo κορώνη, corona. A nostris olim *strophium* dicta est, & postea *strophiolum* per diminutionem a στρέφω, verto. Dicta item est *serta* num. plur. a *sero*, necto. *Cicer.* 6. *Ver.* Unxisse unguentis, complesse coronis, & floribus. ¶ Fuerunt autem apud Rom. diversorum generum coronæ in magno pretio habitæ, scilicet *triumphales*, *obsidionalis*, *civica*, *muralis*, *vallaris*, vel *castrensis*, *navalis*, *ovalis*, &c.

Trium-

Triumphalis erat, quæ Imperatoribus post victoriam ad Urbem redeuntibus ad triumphum mittebatur. Hæc antiquitus ex lauro fiebat, postea etiam ex purissimo auro fieri cœpta: quod etiam inde aurum coronarium vocatur. *Cic. de Leg. Agrar. Obsidionalis* erat, quam liberati ab obsidione dabant ei, qui ipsos liberaverat, ex gramine decerpto inde, ubi obsessos ille servasset. Nam (ut ait *Plin.*) summum apud antiquos signum victoriæ erat, victos porrigere herbam e terra. *Civica* erat, quam civis civi, a quo servatus esset in prælio, testem vitæ, salutisque perceptæ dabat, & hæc erat primo ilignea, postea magis placuit ex quercu, quod ante inventas fruges arboris ejus glandibus homines victitarint. *Muralis* erat, qua donabatur ab Imperatore, qui primus murum subiisset, inque oppidum hostium per vim ascendisset. Hæc corona, ad incitandos ad oppugnationem militum animos, ex auro fiebat. *Vallaris*, quæ & *Castrensis* dicitur, similiter aurea, habebat insigne valli. Hac donabatur, qui primus hostium castra pugnando introisset. *Navalis* quoque aurea quibusdam quasi rostris navium insignita erat, qua donari consueverat, qui primus maritimo prælio in navem hostium vi transiluisset. *Ovalis* myrtea erat, qua utebantur Imperatores, qui ovantes introibant civitatem. V. *Paschalium de Coron.* ¶ Coronis quoque induta mancipia bello capta venum producebantur: unde sub corona venire, *Gel. l. 7. c. 4. Justin. l. 8. c. 3.* Conjuges, liberosque omnium sub corona vendidit. V. *Gel. l. c.* ¶ Corona aliquando accipitur pro cœtu hominum, ut in corona dicere. *Cic. pro Flac. c. 28. & in Bruto.* ¶ Item pro quodam militaris obsidionis genere, ut corona cingere, aggredi, coronam circumdare, &c. *Cic. Livius, Cæsar, Curtius, Hirt.* Est autem *corona* cum milites ita cingunt urbem, ut nullus supersit locus, qui non a continenti militum ordine occupetur. *Liv. 37. 5.* Non corona, sed operibus oppugnare urbem. *Id. 26. 45.* Scalis, & corona urbem capere. ¶ Est etiam hoc nomine sidus, quod corona Ariadnæ dicitur, in Septentrionali regione, cum novem stellis. *Virg. 1. Georg.* V. *Hygin. l. 2. Astronom. c. 5.* V. etiam supra in voce Ariadna. ¶ A Veteribus Coronæ adhibitæ religionis causa & in funeribus, & in sacris, & in conviviis celebrandis. V. *Pet. Victor. l. 2. var. lect. c. 7.* ¶ Notat *Muret. l. 8. var. lect. cap. 1.* a Poetis coronas vocari interdum poemata sua in illustrium virorum laudem composita. ¶ Denique coronæ vocantur projecturæ in summitate murorum domus, *cornici*, *cornicioni*. *Vitruv. l. 1. c. 8. ad fin.*

Coronālis, le, adject. 3. a corona. *Apul. l. 1. Miles.* Totam ejus domum, filiamque flammis coronalibus deusserat.

Coronāmen, is, n. 3. corona, coronæ ornamentum. *Apul. l. 11.* Mulieres verno florentes coronamine.

Coronamentum, ti, n. 2. *coronamento*, *στεφάνωμα*, coronarum multitudo. *Plin.* Atria coronamentis referta. ¶ Item flores, frondes, & alia, ex quibus coronæ fiunt. *Id. lib. 21. c. 5.* In hortis seri & coronamenta jussit Cato.

Coronarium, ii, n. idem quod corona. *Gel. 4. 14.* Ædilem ex eo loco jure dejectum, quo eum venire cum coronario non decuisset

Coronarius, rii, m. 2. & Coronaria, f. 1. *στεφανοπλόκος*, qui, vel quæ coronas conficit. *Plin. l. 21. c. 2.* Factum id ex ingenio Glyceræ coronariæ. *Id. l. 34. c. 11.* Coronariorum recisamentis in acetum additis.

Coronarius, a, um, adject. *στεφανωματικὸς*, ad coronas pertinens, ut coronarium opus, h. e. in modum coronæ factum. *Plin. l. 15. c. 30.* Ramos spargit topiarii, atque coronarii operis. Est autem coronarium opus quoddam cameræ ornamentum in cubiculis, de quo *Vitruv. lib. 7. c. 3. & 6.* ¶ Aurum coronarium proprie erat illud, quod coronarum aurearum loco Imperatoribus dari solebat: seu ea pecunia, quam provinciales dabant Romanis magistratibus prætextu coronæ inde faciendæ. *Cic. de Leg. Agr. 2. c. 22.* Quod ad quemque pervenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario.

Coronātus, a. 1. 2. partic. a coronor, *coronato*. *Cic. 2. de Leg.* Sequebantur epulæ, quas inirent propinqui coronati.

Corōne, f. 1. olim Pedasum, & Æpea, *Coron*, *Κορώνη*, urbs Peloponnesi, in ora sinus Messeniaci, qui inde *Coroneus* dicitur, olim Colonia Thebanorum, cum portu capaci, in Prov. *Belvedere*, sub Thermatio M. inter Methonen ad Bor. & Messenen ad Aust.

Coronēa, f. 1. Coronia, *Coronea*, *Κορώνεια*, urbs Græciæ in Bœotia, apud Heliconem Montem, & Copaidem lacum, ubi Cepissum flu. recipit. Dicta est a Corono Thersandri filio. Hic talpæ non vivunt. ¶ Aliæ etiam hoc nomine urbes commemorantur, in Messenia, in Phthiotide, in Cypro, &c.

Coroneŏla, f. 1. genus rosæ, quæ autumno floret. *Plin. l. 21. c. 4.*

Coronīdes, æ, m. patronym. Æsculapius filius Coronidis nymphæ. *Ov. 6. Fast. v. 748.* Nulla Coronides causa doloris, ait.

Corōnis, idis, f. 3. *sommità*, *cima*, *altezza*, קצה, Germ. *obert spitz*, *gipfel*, Gal. *sommet*, Hisp. *cumbre*, *κορωνίς*, proprie est nota, unci figura, idest, linea brevis, sed ab inferiore parte flexa, quæ nota in calce, seu fine libri apponebatur. Metonymice usurpatur pro ipso libri fine. *Mart. l. 10. epigr. 1.* Si nimius videar, seraque coronide longus esse liber, legito pauca, libellus ero.

Corōnis, idos, alio nomine Arsinoe, Nympha, filia Larissæ, vel Leucippi, & Phlegiæ. Cum forma præstanti esset, Apollini placuit. Sed a corvo apud Apollinem accusata adulterii cum adolescente Hæmonio Elati filio, cui nomen Ischis erat, ab Apolline sagitta confossa est. Apollo extractum e ventre puerum Æsculapium appellavit, & Chironi educandum tribuit. *Ovid. 2. Fast. & 2. Met.*

Corōno, as, a. 1. *incoronare*, עטר, Germ. *kroenen*, Gal. *couronner*, Hisp. *coronar*, *στεφανόω*, coronam capiti impono. *Plin. l. 15. c. 4.* Athenis victores olea coronant. ¶ Significat etiam cingere, *circondare*. *Virg. l. 9. v. 381.* Omnemque aditum custode coronant. *Lucret. 2. 801.* Pluma columbarum, quæ collum coronat. ¶ *Sueton. Claud. c. 11.* Comœdiam Græcam docuit, ac de sententia judicum coronavit. h. e. coronatus est. V. *Voss. Grammat. l. 5. c. 3.* ¶ Coronare cratera, est ita implere, ut instar coronæ labra poculi contingat. *Virg. Georg. 2. v. 528.*

Coronŏpus, odis, *κορωνόπους*, al. gramen aculeatum, & vulgo dens canis, herba oblonga, fissis foliis, per terram repens, cujus radix in cinerem tosta cœliacis præclare facit. *Plin. l. 21. c. 16. & l. 22. c. 19.*

Corophĭum, n. 2. piscis de genere cancrorum. *Plin. l. 32. c. 11.*

Corporālis, e. 2. *corporale*, *corporeo*, Germ. *leiblich*, Gal. *corporel*, Hisp. *corporal*, *σωματικὸς*, quod est, vel quod habet corpus. *Sen. epist. 59.* Dicimus quædam corporalia esse, quædam incorporalia. *Papin. l. debitor, §. ult. ff. de pign. act.* Soluta pecunia creditor possessionem pignoris, quæ corporalis apud eum fuerat, restituere debet. idest, de pignore corporeo. ¶ Item quod est corporis. *Sen. ep. 54.* Vitiorum nostrorum oblivio, etiam corporalium.

Corporalĭtas, atis, f. 3. *Tert. de An. c. 7. & 9.*

Corporalĭter, adverb. *corporalmente*. *Paul. JCtus l. 1. ff. de acquir. possess.* Servus corporaliter pignori datus.

Corporasco, is, escere, quasi dicas, corpus fieri. *Claud. Mamert. l. 1. c. 14.*

Corporatĭo, f. 3. idem ac corporatura. *Col. l. 6. c. 2.* Custodiendum est, ne in corporatione vel statura, vel viribus impar cum violentiore jungatur. Meliores tamen libri habent (*ne incorporatione*) eodem sensu.

Corporativus, a, um, adject. corporalis. *Cæl. Aurel. Tard. l. 2. c. 6.* Corporativa adjutoria.

Corporatūra, f. 1. *corporatura*, *quantità*, Ger. *leibs gestalt*, Gall. *taille*, *corpulence*, Hisp. *cuerpo*, *corpulencia*, *σωματότης*, *τὸ σώματος μέγεθος*, corporis magnitudo, habitus, & status corporis. *Vitr. l. 6.* Ex cœlo roscidus aer in corpora fundens humorem efficit ampliores corporaturas. Adde *Col. l. 6. c. 12.* ¶ *Veget. l. 1.* scribit, Corporaturam boni tyronis implere sex pedum longitudinem.

Corporātus, a. 1. 2. idem ac corporeus. *Cic. de Univ. cap. 2.* Mundus cernitur, & tangitur, & est undique corporatus.

Corporecustos, odis, m. 3. custos corporis. Vet. Inscript. apud *Grut. p. 600. n. 12.* Bassus Neronis Cæsaris corpore custos. Et *n. 13.* Hilarius Neronis Cæsaris corporecustos.

Corporĕus, a, um, a. 1. 2. *corporeo*, Germ. *leibhaftig*, *σωματικὸς*, quod est ex substantia corporis, vel quod corpus habet. *Cic. 2. de nat. Deor.* Contra ille corporeus vitalis, & salutaris omnia conservat, alit, auget, sustinet, sensuque afficit. Adde *de Univ. c. 4.*

Corpŏro, as, a. 1. *incorporare*, *unire in un corpo*, Ger. *zueinem leib machen*, Gall. *incorporer*, Hisp. *encorporar*, *συσσωματόω*, cogo, coagmento, & in unum corpus redigo. *Plin. l. 7. c. 15.* Tempore ipso animatur, corporaturque. ¶ Apud antiquos corporare est interficere, *ammazzare*. *Enn. apud Non.* Corpus contemplatur, unde corporet vulnere. *Accius*, Corporare abs tergo est ausus.

Corpulentĭa, f. 1. *πολυσαρκία* carnositas, *Plin. lib. 11. c. 53.* Somno concoquere corpulentiæ, quam firmitati utilius.

Corpulentus, a. 1. 2. *grosso*, Ger. *leiblich*, Gall. *corpulent*, Hisp. *corpulento*, *μεγαλόσαρκος*, homo obesi corporis, a corpus, ut vinolentus a vinum. *Col. l. 6. c. 3.* Corpulentum pecus. *Plaut. Epid. 1. 1. 8.* Corpulentior videre, quam agilior.

Corpus, oris, n. 3. *corpo*, גוף, Ger. *leib*, Gal. *corps*, Hisp. *cuerpo*, *σῶμα*, substantia omnis visu, vel tactu perceptibilis, ut corpus aquæ, corpus ferri, apud *Lucr. l. 2.* & speciatim massa compacta ex ossibus, carne, & sanguine, quæ est pars animalis. *Cic. 2. de nat. Deor.* Etenim corpus intelligi sine loco non potest. *Id. pro Marc.* Vita corpore, & spiritu continetur. ¶ Aliquando corpus sumitur pro sola carne. *Cic. Fam. 7. ep. 26.* Hic cogito commorari; quoad me reficiam, nam & vires, & corpus amisi. *Mart.* utramque significationem uno versu complexus est. Inque omni nusquam corpore corpus erat. ¶ Per catachresim pro sola anima posuit. *Virg. 6. Æn. v. 303. de Charonte.* Et ferruginea subvectat corpora cymba. ¶ Sumitur item pro aliquo opere scripto, & volumine. *Cic. l. 5. Fam. ep. 12.* A principio enim conjurationis usque ad reditum nostrum videtur mihi modicum quoddam corpus confici posse. *Id. 2. ad Q. Fr.* Sed utros ejus habueris libros (sunt enim duo corpora) an utrosque, nescio. ¶ Item pro forma. *Liv. l. 6. B. Pun.* Corpus nullum civitatis, nec Senatum, nec plebis consilium, nec Magistratus esse. ¶ Item pro parte, & tribu, ac multitudine populi. *Liv. l. 1.* Sui corporis creari Regem volebant. ¶ Corpus sine pectore, prov. apud *Horat. l. 1. ep. 4. v. 6.* & *Ovid. in Heroid.* idest, sine mente. ¶ *Corpore excedere*, & *exire*, phrasis est gladiatorum ictum adversarii corporis declinatione vitantium. *Virg. Æn. 5. v. 437.* Stat gravis Entellus, nisuque immotus eodem, Corpore tela modo, atque oculis vigilantibus exit. *Cic. Catil. 1. c. 6.* Tuas petitiones parva quadam declinatione, &, ut ajunt, corpore effugi. ¶ Interdum corpus accipitur pro persona ipsa, seu homine. *Nepos Datam. c. 9.* Elegit corpus natura simillimum sui, eique vestitum suum dedit. *Curt. l. 5. c. 13.* In illo corpore posita est victoria. ¶ De varia corporum divisione. Vide *JCtos* & *Sen. Quæst. Natur. l. 2. c. 2.* ¶ Corporis quæstum facere, de meretricibus dictum. *Plaut. Liv. & al.*

Corpuscŭlum, n. 2. *corpetto*, *σωμάτιον*, dimin. a corpus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 24.* Esse corpuscula quædam lævia, alia aspera, rotunda alia, partim angulata, curvata quædam, & quasi adunca.

Corrādo, is, asi, asum, a. 3. demo, auferendo colligo. *Ter. Phorm. 1. 1. 6.* Ei, credo, munus hoc corraditur. *Id. Heaut.* Nihil relinquo in ædibus, corrasi omnia. *Id. Adelph. 2. 2. 34.* Minas decem corradere alicunde. *Lucr. l. 1. v. 401.* fidem dictis corradere (vel *conradere*) nostris. h. e. conciliare. Alii leg. *contradere*.

Corrāsus, a, um, *raccolto*, radendo ablatus: & translate comparatus, collectus. *Callistr. Dig. l. 49. tit. 20. leg. 6. extr.* Plerumque etiam inde corrasas pecunias Præsides ad fiscum transmiserunt.

Correctĭo, nis, f. 3. *correzione*, תקון, Germ. *besserung*, Gall. *correction*, Hisp. *correcion*, *διόρθωσις*, emendatio. *Cic. 4. Fin.* Hæc videlicet est correctio Philosophiæ veteris, & emendatio. ¶ Correctio etiam figura est apud Rhetores, quæ tollit id, quod dictum est, & quod magis idoneum videtur, reponit. *Auct. ad Heren. lib. 4. c. 26.* Postquam isti vicerunt, atque adeo victi sunt. Eam enim quomodo victoriam appellem, quæ victoribus plus calamitatis, quam boni dederit?

Corrector, m. 3. *correttore*, מתקן, Germ. *besserer*, Gall. *correcteur*, Hisp. *corrector*, *ἐπανορθωτής*, emendator. *Cic. pro Balbo, c. 8.* Corrector, atque emendator civitatis. ¶ Item qui simul cum aliquo provinciam regit, ut Corrector Flaminiæ, & Piceni, apud *Grut. Inscrip. p. 407. n. 8.* Corrector Lucaniæ, & Bruttiorum. *Reines. Inscr. p. 399.* Adde *Ammian. l. 27. c. 4.*

Correctūra, æ, f. 1. munus correctoris. *Auson. Parent. 24.* Nam correcturæ tibi Tarraco Hibera tribunal Præbuit.

Correctus, a, um, adject. emendatus, *corretto*. *Cic. 13. Att. epist. 48.* Laudationem Porciæ tibi misi correctam. *Gell. 6. 14.* Ut is, qui deliquit, attentior fiat, & correctior.

Corrēpo, is, idem ac repo, *rampicare*, *andar' occultamente*, *ἕρπω*. *Cic. 1. de nat. Deor.* Quod dum efficere vultis, in dumeta correpitis. *Col. in præfat.* Intra muros correpsimus.

Correpte, adv. cui opponitur *producte*. *Ovid. 4. Pont. el. 12. v. 13.* Syllabæ, quæ nunc correptius exit. *Charis. l. 1.* Correpte, ut lego; producte, ut audio. *Gell. 9. 6.* Dictito ab eo verbo, quod est dico, correpte dicitur.

Correptĭo, onis, f. 3. ut correptione retundi. h. e. reprehendi. *Tert. de Pudic. c. 14.* ¶ Item abbreviatio. *Vitruv. l. 9. c. 9.* Correptiones dierum, aut crescentiæ. ¶ Apud Grammaticos correptio syllabæ est, cum syllaba brevi tempore pronuntiatur. *Quintil. l. 9. c. 3.* Voces aut productione tantum, vel correptione mutatæ.

Correptor, is, m. 3. *riprensore*, מוכיח, Germ. *straffer*, Gall. *reprenseur*, Hisp. *reprehensor*, *ἐπιτιμητής*, reprehensor. *Sen. 2. de ira, c. 10.* Non hostis, sed correptor peccantium.

Correptus, a. 1. 2. particip. a corripior, raptus, comprehensus. *Auct. ante Exil.* Ego repente vi Tribunitia correptus, &c. *Virg. Georg. 4. v. 305* Correptum manibus tenere. ¶ Item furto ablatus, surreptus, ut correpta pecunia, *Cic. pro Balbo*, & *l. 12. Fam. epist. 15.* Correptis vectigalibus. ¶ Apud *Liv. l. 2. c. 28.* Correpti Patres, *sorpresi*. ¶ Apud Grammaticos correpta dicitur syllaba, quæ breve tempus habet. *Quintil. l. 1. c. 6.* (*al. 10.*) Syllaba correpta.

Corrēus. V. Conrei.

Corridĕo, es, a. 2. *ridere*, Ger. *same einander lachen*, Gal. *rire ensemble*,

Hisp. *veir a una*, *συγγελῶ*, simul rideo. *Lucan. l. 4. v. 81.* Omnia corrident concepta luce diei.

Corrigia, æ, f. 1. *correggia*, שׂוֹר, Ger. *schuhriemen*, Gal. *courroye*, Hisp. *correa*, *ἱμὰς τῶν ὑποδημάτων*, lorum, vel funiculus ex loris bubulis, &c. a *corium*. Aliqui derivant a corrigo, voluntque lorum fuisse, quo verberarentur servi, ut corrigerentur. *Cic. 2. de Divin. c. 4.* Pedis offensio nobis, & abruptio corrigiæ, & sternutamenta erunt observanda. ¶ Secundam syllabam corripit *Venant. Fortun. l. 8. carm. 5. v. 61.* producit *Arator l. 2. hist. Apost. v. 81.*

Corrigo, is, exi, ectum, a. 3. *correggere*, הוֹכִיחַ, Ger. *bessern*, Gal. *corriger*, Hisp. *corregir*, *ἐπανορθόω*, emendo, a *con*, & *rego*. *Cic. ad Q. Frat.* Cursu corrigam tarditatem. *Id. 3. Leg. c. 14.* Corrigere mores civitatis. ¶ Proprie significat, quod tortuosum, & obliquum est, dirigere, *dirizzare*. *Plin. l. 7. c. 20.* Miloni athletæ malum tenenti nemo digitum corrigebat.

Corripio, is, ipui, eptum, *prender in fretta*, *torre per forza*, idem ac rapio, vel celeriter rapio, comprehendo. *Virg. 1. Æn.* Arcumque manu, celeresque sagittas corripuit. *Cic. 7. Ver.* Hominem corripi, ac suspendi jussit in oleastro quadam. ¶ Translate est reprehendere, arguere, objurgare, quod fit magis verbis, quam verberibus, *riprendere*, *ammonire*, *ἐπιπλήσσω*, *ἐπιλαμβάνεσθαι*. *Cal. Cic. 8. Fam.* Clamoribus scilicet maximis judices corripuerunt. *Sueton. in Aug. c. 53.* Indecoras adulationes corripuit edicto. h. e. castigavit. ¶ Item occupare, *sorprendere*, ut Corripi somno, Corripi febribus, &c. *Plin. l. 1. ep. 12.* Pedum dolore correptus est. *Plaut. Asin. 5. 2. 34.* Me ex amore hujus correptum esse. Alii leg. *corruptum*. ¶ Corripere se, est celeriter se recipere, *levarsi in fretta*. *Ter. Hec. 4. 1. 3.* Corripuit tacitus se se ad filiam. ¶ Significat etiam ad se trahere. *Nepos 18. 2. 3.* Omnium partes corripere, atque complecti. *Tacit. Annal. 11. 8. 4.* Neque cunctabatur, quin proximas Præfecturas corripiat. ¶ Apud Grammaticos corripere syllabam, est, brevem facere. *Palæmon Grammat.*

Corrivales, m. 3. *rivali*, Ger. *mitbuler*, Gal. *corrivaux*, Hisp. *combleços*, *ἀντεραστής*, qui eandem amicam habent. *Quinctil. 14. Declam.* Illa corrivalium maledicta.

Corrivatio, onis, f. 3. aquæ eundem in locum deductio, sive confluxus. *Plin. l. 3. c. 3.* Corrivatione aquæ pluviæ in locum humiliorem a superioribus defluentis. Adde *l. 33. c. 4.*

Corrivatus, a, um, adject. deductus, derivatus. *Plin. l. 36. c. 15.* Per meatus corrivati septem amnes. h. e. in eundem alveum deducti. Et *l. 3. c. 5.* Tiberis tenuis primo, & nisi piscinis corrivatus, emissusque, navigabilis.

Corrivo, as, a. 1. est rivum ducere, seu facere, seu aquas per rivos eundem in locum ducere. *Ulp. l. 1. §. 4. ff. de aqu. & aqu. plu. arcen.* Fossas agrorum siccandorum causa factas, Mutius ait, colendi agri causa fieri, non tamen corrivandæ aquæ causa fieri. *Plin. l. 31. c. 4.* Plerumque damnosi torrentes corrivantur. h. e. in eundem rivum confluunt.

Corroboramentum, i, n. 2. *conforto*, *rinforzo*. *Lactant. l. 3. c. 12. ad fin.* Labores, & miseriæ sunt exercitia, & corroboramenta virtutis.

Corroboratus, a. 1. 2. roboratus, *fortificato*. *Cic. pro Flac.* Quorum virtus non solum natura corroborata, verum etiam disciplina putatur.

Corroboro, idem ac roboro, idest, robustum, & fortem reddo, *rinforzare*. *Cic. pro Sext.* Cum jam pueritiis tua vox se corroboraverit. ¶ Et translate. *Cic. Cat. l. 12.* Manabat illud malum urbanum, & ita corroborabatur quotidie.

Corrodo, idem ac rodo, vel simul rodo, *rodere*. *Cic. 2. de Div.* Nos autem ita leves, atque inconsiderati sumus, ut, si mures corroserint aliquid, quorum est opus hoc unum, monstrum putemus.

Corrogatus, a, um, adject. multis precibus rogatus: ut corrogati auditores. h. e. ambitione collecti. *Cic. Philip. 3. c. 8.* & *Quintil. l. 10. c. 9.* ¶ Corrogata pecunia ad usus necessarios. h. e. collecta. *Cæs. l. 3. B. C. c. 102.* Sic *Cic. 5. Ver.* Nummulis corrogatis de nepotum donis.

Corrogo, as, a. 1. *συναγείρω*, est rogando congregare, sive multis precibus contrahere. *Cic. pro Quinct. c. 6.* Ipse suos necessarios ab atriis Liciniis, & a faucibus macelli corrogat, ut ad tabulam Sextiam sibi adsint. *Auct. ad Her. l. 1. c. 6.* Carbunculos corrogare. h. e. colligere. V. Corrogatus.

Corrosus, a. 1. 2. partic. a corrodor, *corroso*. *Var. 3. R. R. c. 17.* Cum eodem tempore insulas Ludinorum ibi corrosas vidisses. *Juven. Sat. 15. v. 8.* Corrosis ossibus.

Corrotundatus, a, um, *rotondo*. *Petron. Fragmen. Tragur. p. 11.* Terra mater est, in medio quasi ovum corrotundata.

Corrotundo, as, avi, atum, a. 1. rotundo. *Sen. l. 4. Nat. Quæst. c. 3. & epist. 113.* Si has quoque corrotundaverint. *Petron. Fragmen. Tragur. p. 49.* Uno cursu centies sestertium corrotundavi. V. ibi *Scheffer*.

Corruda, f. 1. *ἀσπάραγος ἄγριος*, sylvestris asparagus. *Plin. l. 20. c. 10.* Sylvestrem asparagum aliqui corrudam, aliqui Lybicum vocant, Attici horminium. *Cato*, In arundineto corrudam serito.

Corrugatus, a. 1. 2. *increspato*. *Col. l. 12. c. 39.* Ubi satis corrugata erunt acina.

Corrugis, e, adject. qui in rugas colligitur. *Nemesian. Cyneget. v. 93.* Corrugesque sinus gemmatus baltheus arctet.

Corrugo, as, a. 1. *increspare*, כָּוָה, Ger. *gerunzeln machen*, Gal. *rider*, Hisp. *arrugar*, *ῥυτιδόω*, est in rugas contrahere. *Hor. l. 1. ep. 5. v. 22.* Ne turpe toral, ne sordida mappa corruget nares.

Corrugus, m. 2. idem ac corrivus, vel speciatim, ut aliqui definiunt, aqua ex montium jugis ducta ad lavandum aurum. *Plin. l. 33. c. 4.* Flumina jugis montium duxere: corrugos vocant, a corrivatione, credo.

Corrumpo, is, a. 3. *corrompere*, *guastare*, [illegible], Ger. *verderben*, Gal. *corrompre*, Hisp. *corromper*, *διαφθείρω*, contamino, vitio, destruo. *Ter. Adelph. 3. 3. 66.* Pisces ex sententia nactus sum, hi mihi ne corrumpantur, cautio est. *Plin. l. 5. c. 23.* Quæ nec aqua, nec igni posset corrumpi. ¶ Transfertur ad animum. *Cic. 3. Leg. c. 14.* Corrumpere animum, & mores alicujus. ¶ Aliquando est subornare, illicere muneribus. *Cic. pro Planc.* Quam quisque Tribum turpi largitione corrumperet. Sic corrumpere aliquem pecunia, muneribus, blanditiis, &c. *Cic. passim.* ¶ Corrumpere oculos fletu, *Plaut. Amph. 1. 3. 32.* ¶ Corrumpere diem, pro conterere, *perder il tempo*. *Id. Men. 4. 2. 31.* ¶ Corrumpere litteras, *falsificare*. *Cic. Ver. 4.* ¶ Corrumpere rem familiarem, *dissipare*. *Sall. in Jug.* ¶ Corrumpere opportunitates, *perdere le buone occasioni*. *Id. in Catil.*

Corruo, is, n. 3. *cadere*, *rovinare*, נָפַל, Ger. *fallen*, Gal. *tomber*, Hisp. *caer*, *συμπίπτω*, simul ruo, concido. *Cic. 2. ad Q. Frat.* Et ille pene timore, ego risu corrui. *Id. l. 1. Divin. c. 50.* Urbs tota Lacedæmoniorum corruit. ¶ Est etiam activum, & significat coacervare, conjicere. *Plaut. Rud. 2. 6. 58.* Ibi corruere me posse ajebat divitias. *Var.* Quod eo spicas, aliudve corruebant. ¶ *Lucret. l. 5. v. 825.* Quæ possint corruere hanc rerum violento turbine summam. h. e. evertere, labefactare. Adde. *l. 3. v. 369.*

Corrupte, *corrottamente*, Ger. *verderbung*, Gal. *par corruption*, Hisp. *por corrucion*, *διεφθαρμένως*. *Cic. 1. Fin.* De quibus neque depravate judicant, neque corrupte. *Sen. Controv. 9.* Minus facunde, & corruptius, quam Fabianus. *Ascon. proœm. Ver.* Corruptissime judicare.

Corruptela, f. 1. *corruzione*, *διαφθορά*, corruptio, quod corrumpit, & contaminat. *Cic. 2. Off. c. 15.* Melius etiam, quod largitionem corruptelam dixit esse. *Id. in Paras.* Corruptelam judicii moliri. *Ter. Adelph. 5. 3. 7.* Communis corruptela nostrum liberum. ¶ Pro stupro usurpat *Suet. Claud. c. 16.*

Corruptibilis, le, adject. 3. qui corrumpi potest, *corruttibile*. *Arnob. l. 2.* Plato Deos dicit, & mundum corruptibilem esse natura.

Corruptibilitas, atis, f. 3. facilitas se corrumpendi, *corruttibilità*. *Tert. adv. Marc. c. 16.* Corruptibilitas substantiæ humanæ.

Corruptio, nis, f. 3. *corruzione*, *διαφθορά*. *Cic. Tusc. l. 4. c. 13.* Morbum appellant totius corporis corruptionem.

Corruptivus, a, um, adject. idem quod corruptibilis. *Tertul. l. de Resur. Car. c. 51.* Oportet corruptivum istud induere incorruptionem.

Corruptor, m. 3. *corruttore*, מַשְׁחִית, Ger. *verderber*, Gal. *corrupteur*, Hisp. *corrompedor*, *διαφθορεύς*, qui corrumpit. *Cic. in Catil. 2. c. 4.* Corruptor juventutis.

Corruptorius, a, um, adject. qui corrumpit, corruptivus. *Tertul. adv. Marc.* Corruptorii sensus. Et, conditio corruptoria.

Corruptrix, icis, f. 3. quæ corrumpit. *Cic. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 6.* Tam depravatis moribus, tam corruptrice provincia.

Corruptus, a. 1. 2. *corrotto*, *διεφθαρμένος*. *Cic. Att.* Animus largitione corruptus. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 95.* Iter factum corruptius imbri. *Senec. Suasor. 1.* Res omnium corruptissima. ¶ Corruptus etiam dicitur, qui animo deficit. *Plaut. Amph. 5. 1. 6.* Animo male est, aquam velim, corrupta sum, atque absumpta. ¶ Corrupti boves, idest macie confecti. *Phædr. l. 2. Fab. 9. v. 21.* Sic *Cæs. l. 3. B. C. c. 58.* Corrupti equi macie.

Cors, ortis, V. Cohors.

Corsa, æ, f. 1. a *Vitruv. l. 4. c. 6.* dicitur prima fascia antepagmenti in ostiis; ducta metaphora a voce Græca *κόρση*, quæ tempus, partem capitis significat, *tempia*.

Corsiæ, sive Corsiæ, insulæ parvæ Joniæ adjacentes, contra Samum insulam.

Corsi, orum, Corsicæ incolæ. *Plin. l. 15. c. 29.* Papirius Maso in monte Albano triumphavit de Corsis.

Corsica, Corsis, Cyrnus, *Corsica*, ins. Italiæ, in mari Tyrrheno, sub dominio Reip. Genuensis. Antea dicta est Cyrnus, a Cyrno Herculis filio, postea Corsica a Corse ancilla cujusdam bubulci, cujus taurus ex continente in insulam tranavit. Tota maligne colitur, quod aspera sit, & multis in locis inaccessibilis. Dividitur a Sardinia freto Taphros dicto. Melle abundat, sed venenato. *Ovid. l. 1. Amor. eleg. 12.* Melle sub infami Corsica misit apis.

Corsicanus, a, um, ad Corsicam pertinens, ut mella Corsicana, apud *Serv. in 4. Georg. v. 101.*

Corsicus, a, um, adject. possess. Corsicanus, ut Corsica apis, *Ovid. l. 1. Am. el. 12.*

Corsoides, m. 1. *κορσοειδής*, lapis canitiei hominis similis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Cortex, icis, 3. tam masc. quam fœm. gen. *scorza*, *corteccia*, קְלִפָּה, Ger. *rinde*, Gal. *écorce*, Hisp. *corteza*, *φλοιός*, est veluti corium cujusque rei, ut in arboribus liber, & in cæteris rebus crusta quædam tectoria. *Virg. 7. Æn.* Raptus de subere cortex. *Id. ecl. 6. v. 62.* Musco circundat amaræ corticis. ¶ Duplex est autem cortex in arboribus, alius interior, qui & *liber* dicitur, tenuis, & levis; alius exterior, crassus, & asper. ¶ Leviorem cortice dixit *Horat. lib. 3. od. 9.* hominem inconstantem. ¶ Sine cortice nare, proverb. de eo, qui suis moribus regendis præceptore non eget. *Id. l. 1. sat. 4. v. 120.*

Corticatus, a. 1. 2. quod corticem habet. *Col. l. 12. c. 23.* Pix corticata appellatur, qua utuntur ad condituras Allobroges.

Corticeus, a, um, adject. *di scorza*, ut Corticeum gluten. *Pruden. Cathem. 3. v. 43.*

Corticosus, a. 1. 2. *pieno di scorze*, *φλοιώδης*, quod corticibus plenum est. *Plin. l. 12. c. 41.* Quod in arbore hæsit, ferro depectitur, ideo corticosum.

Corticula, f. *φλοιίσκος*, dimin. a cortex. *Col. l. 12. c. 47.* Tum resolutis corticulis eximimus eum.

Cortina, f. 1. *cortina*, proprie est vas æreum, in quo colores coquuntur, & lanæ tinguntur. *Plin. l. 25. c. 6.* Fit etiam apud infectores ex flore nigro, qui adhærescit æreis cortinis. ¶ Item vas, in quo defrutum decoquitur, a *corte*, quia defrutum decoquebatur in cortibus villicis. *Col. l. 1. c. 6.* ¶ Item vas, quo oleum fluit, cum oleum in torculari factores premunt. *Cato R. R. c. 66.* Cortinam plumbeam in lacu ponito, quo oleum fluat. *Plaut. Pan. 5. 5. 12.* Qui cortinam ludis per Circum ferunt. hoc est, Vas aqua plenum, ut equos cursu defessos in certaminibus aspergant. ¶ *Virg. l. 3. Æn. v. 92. & l. 6. v. 347.* tripodem illum, in quo Phœbades sedentes oracula reddebant, cortinam appellat; nam & tripus vas rotundum erat ad similitudinem cortinæ. *Prudentius* tamen cortinam a tripode distinguit, *Apotheos. v. 506.* Delphica damnatis tacuerunt sortibus antra: Non tripodas cortina tegit. Itaque cortinas tripodum dixit etiam *Plin. l. 34. c. 3.* quas *Pollux l. 10. c. 23.* vocat opercula tripodum, *ὅλμον*, & circulari figura fuisse testatur. ¶ *Severus in Ætna, v. 294.* cortinam theatri vocat convexam, & cavam theatri capacitatem. Et *Ennius apud Var.* Cœli cortinam antra dixerat, quod scil. instar cortinæ vasis concavum sit. ¶ Recentioribus Auctoribus cortinæ aulæa, seu vela appellantur. V. *Isid. Orig. l. 19. c. 26.*

Cortinale, is, n. 3. locus, in quo cortinæ sunt ad decoquendum aliquid. *Col. l. 1. c. 6.* Cortinale, quo defrutum fiat, nec angustum, nec obscurum sit.

Cortinipotens, entis, epith. Apollinis, quod cortinæ præesset. *Lucil.*

Cortinula, æ, f. dimin. a cortina. *Ammian. l. 29. c. 7. (al. c. 1.)* Cortinulis pensilem annulum librans.

Cortona, V. Corytus.

Cortonensis, e, adject. ad Cortonam pertinens, ut montes Cortonenses, *Liv. l. 22. c. 4.* Cortonenses incolæ, *Plin. l. 3. c. 5.*

Cortumio, vel contumio, onis, *ἀποσκοπή*, attenta oculorum defixio in aliquam rem: verbum augurale, apud *Var. l. 6. de L. L.*

Cortyna. V. Gortyna.

Corvinus, a, um, adject. quod est corvi, *di corvo*, ut Corvinum ovum, *Plin. l. 10. c. 12.* Corvina nigredo, *Apul. l. 2. Met.* ¶ Corvinus Romanæ familiæ cognomen, de cujus origine *Liv. l. 7. c. 36.*

Corvito, n. 1. devoro, *Plaut. Cas. 4. 1. ad fin.* Novi ego illas ambas estrices, corvitant, ubi comesse possunt. Sed *Lambin.* & *Turneb.* legunt, *corbitam cibi comesse possunt*. V. *corbito*.

Corvitor. V. Corbitor.

Coruncanus, m. 2. primus Romæ Pontifex Max. de plebe, quem Cicero pro domo sua Pontificii juris peritissimum fuisse testatur. Is, cum Legatus ad Teucam Illyricorum Reginam missus esset, in reditu contra jus gentium interfectus est.

Corus, Caurus, m. 2. *Ponente Maestro*, *ἀργέστης*, ventus inter Favonium, & Septentrionem, qui ab Occasu æstivo, & solstitiali spirat adversus Aquilonem, *Plin. 2. 47.* Sed *Vegetio* idem est ac Libonotus ad sinistrum meri-

meridiani cardinis. ¶ Corus, p. c. κόρος, genus mensuræ, quæ triginta modios capiebat, al. quadragintaquinque. *Isid. l.* 16. *c.* 25.

Coruscamen, inis, n. coruscatio, splendor. *Apul. de Deo Socrat.* Rapidissimo coruscamine lumen candidum intermicare. *Fulgent. lib.* 1. *Mythol.* Coruscamen vultus.

Coruscatio, onis, f. splendor micans, & tremulus, ut fulguris, & hujusmodi. *Solin. c.* 53. *ubi de margaritis*: Si repente micaverit coruscatio. *Vopisc. in Caro*, *c.* 8. Ingenti exorta tempestate, immani coruscatione, immaniori tonitru, exanimatus est.

Corusciter, a, um, adject. coruscus, vel coruscans. *Martian. Capel.* Corusciteri laquearia cæli.

Corusco, as, avi, atum, n. 1. *risplendere a guisa di baleno*, ברק, Germ. *scheinen*, Gall. *esclater*, Hisp. *resplandecer*, ἀστράπτω, splendeo, a κόρη, pupilla, quod proprie fit splendore suo oculos perstringere. *Cic.* 9. *de nat. Deor.* Flamma inter nubes coruscat. ¶ Translate est vibrare. *Virg.* 12. *Æn.* Oditque moras, hastamque coruscat. ¶ Item crispari, tremere. *Juven. sat.* 3. *v.* 255. Longa coruscat Sarraco veniente abies.

Coruscus, a, um, o. r. 2. *risplendente*, מבריק, Germ. *scheinend*, Gall. *éclatant*, Hisp. *resplandeciente*, φαεινός, splendens. *Virg.* 2. *Æn.* Stat ferri acies mucrone corusco. ¶ Item crispus, tremens. *Virg.* 11. *Æn.* Sylvis scena coruscis desuper. *Serv. in* 2. *Æneid.* Coruscum alias fulgens, alias tremulum est.

Coruscio. V. Conisco.

Corvus, m. 2. *corvo*, עורב, Germ. *rab*, Gall. *corbeau*, Hispan. *cuervo*, κόραξ, avis species, a Græca voce allata, vel a sono, quem edit. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Milvo est quoddam naturale bellum cum corvis. *Cic.* 3. *de Orat.* ambigue de Corace Rhetore, quasi de corvo, qui Græce dicitur κόραξ. Quare Coracem istum vestrum patiamur nos quidem pullos suos excludere in nido. ¶ Fuit hæc avis Apollini sacra, inauspicata Plinio, & Horatio, sc. si a sinistra appareat; nam dextra boni est ominis. *Cic.* 1. *de Divin.* Corvus a dextra, a sinistra cornix ratum facit. V. etiam *Plaut. Aulul.* 4. 3. ¶ Corvos in cruce pascere. h. e. suspendio puniri, *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 48. ¶ Est etiam hoc nomine machina quædam militaris, qua in navalibus præliis utebantur, et persimilis, quæ manus ferrea dicebatur. *Curt. l.* 4. *c.* 2. ¶ Sunt qui putant fuisse genus mallei ferrei, quo in latera navium impetu multo cadente, tabulata confringerentur. *Vitruvius* enim demolitorem vocat *l.* 10. *c.* 19.

Corybantes, m. 3. κορύβαντες, Sacerdotes Matris Ideæ, idest, Cybeles a κορύπτω, caput jacto, & βαίνω, incedo, quod sacro correpti furore cymbala pulsarent, & inter saltandum capita jactarent; vel a κόρη, oculi pupilla, quia, cum Jovis pueri essent custodes, oculis dormirent apertis, unde κορυβαντιᾶν dicuntur, qui similiter dormiunt; vel, ut Diodorus scripsit, a Corybante Jasonis, & Cybeles filio, qui simul cum Cardano sacra Matris Deum in Phrygiam detulit. Iidem Curetes dicti sunt, a κουρά, tonsura, uti vicini illis vocati Acarnanes, ab α priv. & κείρω, tondeo. Iidem Dactyli vocati fuere, quia digitorum numerum æquarent, vel quod uti homo per digitos, ita Rhea per illos ministeria sua exequeretur. Iidem etiam qui Telchines creduntur. Hi primum Idam Phrygiæ montem tenuisse dicuntur, postea in Cretam navigasse, montemque quendam incoluisse, quem nomine relictæ sedis etiam Idam appellarunt, ubi Jovem infantem aluerunt, & ne vagitu se parvulus proderet; (Saturnus enim cum Titano fratre convenerat, ut sobolem omnem masculam interficeret) clypeolis æneis inter se concurrentes, tinnitu æris illisi celavere vocem infantis. *Horat. l.* 1. *od.* 16. Sic geminant Corybantes æra. ¶ Singulari numero usus *Claud. de* 4. *Conf. Honor. vers.* 150. Non te progenitum Cybelejus ære canoro Lustravit Corybas.

Corybantius, a, um, ad Corybantas pertinens, Κορυβάντιος. *Virg.* 3. *Æn. v.* 9. Hic mater cultrix Cybele, Corybantiaque æra.

Corycæus, m. 2. κωρυκαῖος, explorator, qui clanculum sermones aucupatur, ut postea deferat, a Coryco Pamphyliæ monte. Nam sub eo in mare prominente convenæ quidam habitabant, vicini Myonneso, qui ad mercatores in portu stationes habentes accedebant, quasi merces empturi, vel navigationibus comites futuri, deinde cum cognovissent, & quid illi veherent, & quo navigarent, Myonnesiis renuntiabant. Myonnesii mercatores invadebant. Et ipsi Corycæi partem quandam pretii accipiebant, quo capti mercatores se redimebant. *Suid. et l.* 5. *Ebpori.* ¶ Hinc factum est, ut omnes curiosi secreta auscultantes *Corycæi* dicerentur. Hinc etiam prov. *Hunc Corycæus auscultavit*, quod de eo dici solet, cujus consilia secreta patefacta sunt. *Cic. Attic. l.* 10. *ep. ult.* Corycæi subauscultare videntur, quod loquor.

Corycides dictæ Musæ, vel a Corycio antro in Parnasso, vel a Nympha Corycia. *Ovid. Met.* 1. *v.* 320.

Corycium, V. Coriceum.

Corycius, a, um, adject. a Coryco urbe, ut Corycium nemus, *Curt. l.* 3. *c.* 4. Corycium crocum, *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 68.

Corycus, f. 2. Corycium, *Cortos*, *Curch*, *Curcho*, Turc. *Carachisar*, urbs Ciliciæ, al. Pamphyliæ, in ora, cum portu capaci, in Caramania reg. inter Zephyrium prom. & Sebasten urb. Ibi mons est ejusdem nominis, qui plurimum, & optimum crocum gignit, in quo specus Corycius est, unde Nymphæ Corycides. ¶ Item est portus dictus *delle Carabuse*, prope Casamopolim, ubi & Corycæ insulæ, cum arce munita.

Corydălus, m. 2. *lodola*, Germ. *lerch*, Gall. *alouette*, Hisp. *cogujada*, κορυδαλλός, avis al. galerita, & Gallico vocabulo alauda, a κόρυς, galea, quia habet in vertice capitis pennas aliquot erectas, quæ coni galeæ speciem præbent. *Serv. in Eclog.* 2. *Virg.*

Coryletum, n. 2. locus frequentibus corylis consitus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 587. Illa modo in sylvis inter coryleta jacebat.

Corylus, f. 2. *avellana*, *nocciolo*, κάρυον, species arboris, quæ nuces avellanas gignit. *Virg.* 2. *Georg.* Plantis eduræ coryli nascuntur.

Corymbia, f. 1. ferulæ caulis decoctus, qui muria, & melle conditus fit. *Plin. l.* 19. *c.* 9.

Corymbiatus, a, um, adject. instar corymbi factus. *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Discus corymbiatus argenteus. V. ibi *Salmas.*

Corymbifer, ra, rum, o. r. 2. qui fert corymbos. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 393. Festa corymbiferi celebrabat Græcia Bacchi.

Corymbites, κορυμβίτης, tithymali species, πλατύφυλλος, vocata a foliorum latitudine. Pisces necat, alvum solvit radice, vel foliis, vel succo. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Corymbium, ii, n. redimiculum est muliebrium comarum. *Petron. Satyr.* Corymbioque dominæ pueri adornat caput.

Corymbus, m. 2. κόρυμβος, hederæ racemus in orbem circumactus, ut scribit *Plin. l.* 16. *c.* 34. Hinc *Virg. Ecl.* 3. *v.* 39. Diffusos hedera vestit pallente corymbos. ¶ Hujusmodi corymbis Deorum frontes, item Poetarum coronabantur, ut de Osiri videre est apud *Tibull. l.* 1. *eleg.* 8. *v.* 45. & de Poetis *Propert. l.* 2. *eleg.* 21. *v.* 35. ¶ Præterea corymbus dicitur quidquid assurgit in modum strobili, seu racemi hederacei. Hinc *Plin.* hanc vocem usurpat de fructu chrysocomæ herbæ, *l.* 28. *c.* 8. Et de Cinara cardno *Colum. l.* 10. Similiter *Corn. Sever. in Ætna*, *v.* 106. corymbos vocat tumulos terræ temere, & inæqualiter congestæ.

Coryphæus, m. 2. κορυφαῖος, supremus, præcipuus, caput cujusque ordinis, a κορυφή, vertex capitis. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 21. Zenonem Philo noster coryphæum appellare Epicureorum solebat.

Coryphasia, æ, f. Equestris Minerva dicta, vel a Coriphe matris signo (nam Coriphe Oceani filia, mater Minervæ fuisse dicitur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 23.) vel ἀπὸ τῆς κορυφῆς, quod e vertice summo Jovis nata est parmam ferens, atque arma. *Arnob. l.* 4.

Coryphasium, n. 2. *Capo Zunchi*, prom. Peloponnesi, in ora sinus Cyparissii, prope Pylum Messeniacum, e regione Sphateriæ ins. medium inter Electram fl. & Methonem. ¶ Item urbs Argiæ reg. al. Inachia. ¶ Item regio Laconiæ.

Corythus, Corytus, Coritus, Cortona, Croto, Cyrtonium, *Cortona*, urbs antiquissima Etruriæ, in monte, a Corytho Rege condita, inter Aretium, & Perusiam. Pop. *Cortonenses*.

Corytus, m. 2. al. corythus, choricus, coricus, coriscus, *carcasso*, *turcasso*, *faretra*, תליה, Germ. *kocher*, Gal. *carquois*, Hisp. *carcax*, γωρυτός, vel χωρυτός, theca arcuum, sive sagittarum. *Virg. l.* 10. *v.* 169. Corytique leves humeris, & lethifer arcus. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 8. In quibus est nemo, qui non coryton, & arcum, telaque vipereo lurida felle gerat. Plura de hac voce habes apud Erythræum in Indice Virgiliano.

Coryza, æ, f. *catarro*, Germ. *catarr*; Gall. *rheume*, *catharre*, Hisp. *romadizo*, κόρυζα, mucus, humor ex capite fluens, quem Latini gravedinem vocant. *Cels. l.* 4. *c.* 5.

Cos, cotis, f. 3. *cote*, Germ. *wetzstein*, Gall. *queux*, *pierre à aiguiser*, Hisp. *aguzadera*, *piedra*, ἀκόνη, proprie est saxum asperum atque abruptum, speciatim lapis, quo cultri acuuntur, a *cotes*, quod ex cautes, quia e caute fit. *Cic. in Tusc.* Tanquam e scopulosis cotibus enavigavit oratio. *Liv. l.* 1. Te novacula cotem discissurum. *Plin. l.* 18. *c.* 33. Italia aquarias cotes dedit, *sc.* quæ aqua inter acuendum perfunduntur. Contra *cos olearis*, quæ oleo contingitur. *Id. l.* 34. *c.* 14. ¶ Translate cos sumitur pro incitamento. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 19. Iracundiam cotem fortitudinis esse dicunt.

Cos, co, f. Κῶς, insula Asiæ e regione Cariæ, prope Halicarnassum patria Hippocratis. Dicta est etiam Cea, Meropis, & Nymphæa. *Plin.* 5. 31.

Cosa, Cosanum, Cassanum, *Cosena*, *Cassano*, Col. & urbs Magnæ Græciæ, in Calabria cit. in cont. Lucaniæ, sub ditione Principis Bisiniani inter Castrovillarium, & oram sinus Tarentini. ¶ Cosa item, Cosæ, Cossa, Cossæ, Col. & urbs excisa Etruriæ, in cont. ditionis Pontificiæ, in colle, prope oram lit. & ostia Pesciæ fl. A muribus deleta dicitur. Ex ejus ruinis crevit Ansedonia, *Ansedonia*.

Cosas, m. 1. *Cosa*, *Pessia*, fl. Hernicorum, in Latio, qui apud Frusinonem decurrit, & in Lirim labitur.

Cosmēta, æ, com. 1. *cameriere*, Germ. *kammer diener*, Gall. *valet de chambre*, Hisp. *camarero*, κοσμητής, servus, vel ancilla in familia, cui domini, dominæve exornandæ cura incumbit. *Juv. sat.* 6. *v.* 476. Ponunt cosmetæ tunicas, tarde venisse Liburnus dicitur. ¶ Est a κοσμέω, orno.

Cosmetria, æ, f. ancilla, quæ dominam vestit, & exornat. *Inscript.* apud *Reines. c.* 89.

Cosmiānum, i, n. 2. unguentum a Cosmo quodam inventum. *Martial. l.* 12. *epigr.* 55. Aut libram petet illa cosmiani.

Cosmicus, a. r. 2. *mondano*, κοσμικός, mundanus. *Mart. l.* 7. *epigr.* 41. Cosmicus esse tibi Semproni Tucca videris, cosmica Semproni tam mala, quam bona sunt. ¶ Cosmicus ortus Astrologis est, cum stella oriens una cum Sole emergit. Cosmicus occasus contra dicitur, cum stella ex adversa cœli parte intra Horizontem descendit, Sole oriente. Sic Chronicus ortus seu achronicus fit, cum stella exoritur, Sole cadente: occasus Chronicus erit, cum Sol, & stella eodem tempore occident. Cum vero astrum aliquod, quod Solis radiis obtegebatur, eo abscedente, conspicitur, ortum Heliacum (idest Solarem) vocant, similiter occasum Heliacum, cum Sole accedente, astrum quod apparebat, oculis nostris subtrahitur.

Cosmitto, idem ac committo, apud veteres. *Festus.*

Cosmus, i, m. nomen unguentarii. *Juven. sat.* 8. *v.* 86. Cosmi toto mergatur aheno. Ubi Vet. Scholiastes: Cosmus luxuriosus fuit, qui solium, in quod descendebat, multis diversorum unguentorum odoribus miscebat. ¶ Fuit & servus Augusti hoc nomine, de quo *Sueton. in ejus vita*, *c.* 67.

Cossa. V. Cosa.

Cossigerāre, in coxam aggerare, & attollere, *Accius* apud *Non. c.* 1. *n.* 305. V. *Turneb. l.* 29. *c.* 19.

Cossim, adverb. in coxas, pro coxim. *Pompon. apud Nonium*, Qui cossim cacant. *Festus. Apul. l.* 3. *Milef. init.* Sic grabatum cossim insidens, ubertim flebam.

Cossus, m. 2. vel cossis, m. 3. ἴψ, ἰκὸς, vermis in ligno editus, qui apud Phryges, & in Ponto pro delicatissimo cibo sumebatur, a Græca voce quæ allata est. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Luxuria cosos roborum delicatiores adhibuere in cibo. *Id. l.* 30. *c.* 13. Cosses, qui in ligno nascuntur, sanant ulcera omnia. ¶ A similitudine horum vermium homines natura rugosi corporis cossi dicebantur. *Fest.* Hinc *cossutii*, *cossuvii*, *cossuviani*, familiæ Romanorum.

Costæ, arum, f. *coste*, צלע, Germ. *rippe*, Gall. *costes*, Hisp. *costillas*, πλευραί, sunt ossa illa spinæ cohærentia, intestinaque suo complexu coercentia. *Virg.* 3. *Georg.* Fricat arbore costas. ¶ *Plin. l.* 13. *c.* 9. Costæ sunt navium latera. Sic *Virg. Æn.* 2. *v.* 16. Sectaque intexunt abiete costas.

Costātus, a, um, adject. costas habens. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. Pecudes corpore amplo, bene costato, latis humeris.

Costum, i, n. *costo*, herbæ odoriferæ genus. *Horat. l.* 3. *od.* 1. Achæmenium costum. *Proper. l.* 4. *eleg.* 6. Costum molle date, & blandi mihi thuris honores. ¶ Hujus herbæ meminit & *Plin. l.* 14. *c.* 16. *l.* 13. *c.* 1.

Cosyra, æ, Κόσυρα, insula maris mediterranei, inter Siciliam, & Africam, *Pantalarea*. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 567. Fertilis est Melite sterili vicina Cosyræ. ¶ Invenitur & Cossyra duplici ss. *Sil. l.* 14. *v.* 273. Et bellare Tabas docilis, Cossyraque parva.

Cotaria, æ, f. *luogo dove si cavano le coti*, Germ. *wetzstein bruch*, Gal. *carriere de queux*, Hisp. *lugar donde se sacan las piedras aguzaderas*, locus, unde eruuntur cotes. *Alphen. l. Cæsar*, *ff. de pub.* Cæsar cum insulæ Cretæ cotarias locaret. Al. leg. *cotorias*.

Cothon, onis, m. κώθων, portus artificialis, aggestis molibus factus. *Serv. ad Æn.* 1. *v.* 427. ita appellat portum fossitium Carthaginiensium.

Cothon, f. 3. ins. quæ Byrsæ Carthaginis arci subjacebat. ¶ Item ins. parva sin. Laconici, apud Cytheram ins.

Cothurnarius stylus, h. e. tragicus, legitur in *l.* 28. *Ammiani sub init.* sed dubia est lectio. V. *Cothurnate*.

Cothurnatio, onis, f. tragica repræsentatio. *Tertul. advers. Valent. c.* 13. Alia trans spatium cothurnatio est.

Cothurnāte adverb. cum cothurno, vel tragice. *Ammian. Marcel. l.* 18.

sub

sub init. Cum cothurnatius stylus procederet lacrymosus. Al. leg. cothurnatius.

Cothurnatus, a, um, o. a. 2. qui cothurno indutus est: unde excalceato opponit. *Senec. epist.* 8. ¶ Et quia cothurnus in Tragicis adhibebatur, ubi personæ tantum insignes, & illustres inducuntur, hinc cothurnatus ponitur pro gravi, sublimi, illustri. *Martial. l.* 5. *epigr.* 5. Pone cothurnati grande Maronis opus. Sic sermo cothurnatus, apud *Macrob. Satur. l.* 7. *c.* 5.

Cothurnus, m. 2. *borzacchino, stivaletto*, German. *wanderschuch*, Gall. *brodequin tragique*, Hisp. *coturno*, κόθορνος, calceamenti genus, utrique aptum pedi ex corio usque ad dimidiam cruris partem, quo & venatores, & tragœdiarum actores utebantur. Sed venaticus, & tragicus forma differunt, quia tragicus subere altius sublevato fiebat, ut qui tragœdias agerent, proceriores viderentur, sed venaticus talis non erat, quia ea res pernicitatem in venando impedivisset. *Virg.* 1. *Æn.* Purpureoque alte suras vincire cothurno. *Juven. sat.* 6. Breviorque videtur Virgine pygmæa, nullis adjuta cothurnis. ¶ Cothurni usum primus Sophocles in scenam intulit. *Virg.* 8. *Ecl.* Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno. idest, gravia. ¶ *Plin. l.* 35. *c.* 10. *de Nicophane pictore*: Cothurnus, & gravitas artis. hoc est, excellentia, sublimitas. Sic cothurnus facundiæ, apud *Sidon. lib.* 2. *epist.* 9.

Coticula, æ, f. *pietra del tocco per saggiar l' oro*, Germ. *goltstein*, Gall. *pierre de touche*, Hisp. *piedra del toque*, βάσανος, dim. a *cote*, specatim lapis, quo fit auri, vel argenti experimentum, qui alio modo index, vel lapis Lydius vocatur. *Plin. l.* 33. *c.* 8. ¶ Item vasis genus ex cote. *Plin.* 31. 9. Contraque suffusiones oculorum cum lacte in coticulis teritur.

Cotifico, as, avi, atum, are, n. 1. in cotaria laboro, cotes seco. *Apul. de Deo Socrat.* Non pro majestate Deorum fuerit, ut eorum quisquam Accio Navio cotificet.

Cotinus, m. 2. frutex in Apennino ad linamenta modo conchylii colore insignis. *Plin. l.* 16. *c.* 18.

Cotionor, V. Cocionor, & *Gronovium ad Plauti Asinar.* 1. 3. 51.

Cotonea, f. 1. σύμφυτον πετραῖον, a Venetis dicta herba, quam Gall. *balam* appellant, similis cunilæ bubulæ, tota odorata. *Plin. l.* 26. *c.* 7.

Cotoneum, n. 2. *pomo cotogno*, Germ. *quitten*, Gall. *coin*, *pome-coin*, Hisp. *membrillo*, κυδώνιον, pomi genus, fortasse a Cothone ins. vel corrupte a voce Græca allata, quæ a Cydone Cretæ urbe, unde advectum est. *Plin. l.* 15. *c.* 11.

Coteneum, n. 2. *Codogno*, opp. Insubriæ Comitatus Trivultiorum, in Duc. Mediolanensi, in limite agri Placentini, in agro Laudensi.

Cotonum, vel coctonum, cottanum, vel cotanum & coctanum (sic enim varie legitur) i, n. ficus parvæ genus, sed suavissimæ. *Plin. l.* 13. *c.* 5. *Juven. sat.* 3. *v.* 83. Advectus Romam quo pruna, & cotona vento.

Cotoriæ, arum, f. fodinæ, ex quibus cotes effodiuntur. *Alphen. l.* 15. *Dig. de public. & vectig.* Cæsar cum insulæ Cretæ cotorias locaret, legem ita dixerat, non videri contra legem fecisse, propterea quod jam in initio evectæ cotes viderentur. Al. leg. *cotarias*.

Cottabus, i, m. sonus, vel crepitus plagarum loris incussarum. *Plaut. Trinum.* 4. 3. 4. Cave, ne cottabi bubuli in te crepent. Ductum est a græco κότταβος, quod significat sonum vini in terram elisi. Solebant enim Græci in conviviis reliquias vini ad terram spargere, lætitiæ causa, quod κοτταβίζειν, dicebant.

Cottiæ Alpes, seu Alpes Cottiæ, montes excelsi, qui Galliam ab Italia, Delphinatum a Pedemontio separant, a monte Vesulo usque ad montem Cenisium, & a vadis Sabatiis, vel ab urbe Segusione usque ad Duriam fl. longe a Dertona, & Bodio in Occ. inter Alpes maritimas ad Aust. & Alpes Graias ad Bor. Nomen acceperunt a Cottio Rege.

Cottius, Reguli nomen, qui cæteris perdomitis Gallis solus in amicitiam Augusti receptus est, & tractum Alpium alias prope invium, structis molibus, transitu commodiorem reddidit. Hujus sepulchrum manesque Segusione gemino religionis titulo colebantur, quod justo imperio suos rexisset, & societate cum Romanis inita, quietem genti peravisset sempiternam. Filium reliquit M. Jul. Cottium, qui Regio honore decoratus est a Claudio Imp. & mortuus est imperante Nerone, qui Cottias Alpes in provinciam redegit. *Sueton. Tiber. c.* 37. & *Ner. c.* 18.

Cotula. V. Cotyla.

Coturnix, icis, f. *quaglia*, *starna*, *coturnice*, שׂלו, Ger. *wachtel*, Gall. *caille*, Hisp. *codorniz*, ὄρτυξ, γλοῦς, avis advena, terrestris magis, quam sublimis, a sono vocis. Hæ aves Regem habent, qui coturnicum rex, ὀρτυγομήτρα, dicitur. *Plin. l.* 10. *c.* 23.

Coturnium vas, quo in sacrificiis vinum fundebatur. *Festus.*

Cotyla, æ, κοτύλη, f. genus mensuræ, alio nomine hemina, continens dimidium sextarii. *Mart. l.* 8. *epigr.* 71. Post hunc in cotyla rasa selibra data est. Scribitur & cotula, *y* in *u* mutato.

Cotyledon, onis, f. herbæ genus, alio nomine umbilicus Veneris. *Plin. l.* 25. *c.* 13.

Cotys, yos, & latina terminatione, Cotus, i, nomen Thraciæ Regum, *Nepos Iphicr. c.* 3. *Tacit.* 2. *Annal. c.* 64. &c.

Cotytia, orum, n. festa nocturna in honorem Cotyttus, quæ Athenis fiebant, omni lasciviæ genere fœdissima. *Horat. epod.* 17. *v.* 56. In illis placentulæ quædam ramis arborum alligabantur, & diripiendæ proponebantur.

Cotytto, us, f. contract. Κοτυττώ, Dea impudentiæ habita est, cui Athenis a Baptis nocturna sacra fiebant, quæ vocabantur Cotytia. Hanc Probus saltatricem fuisse existimat: unde etiam Sacerdotes lascivis saltationibus mores ejus referebant. *Juven. sat.* 2. *v.* 92. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. V. *Politian. Miscel. c.* 10.

Covinarius, o. 1. 2. qui covinum regit, vel ex covino pugnat. *Tac. in vit. Agric. c.* 36. Covinarii peditum se prælio miscuere.

Covinus, sive covinnus, m. 2. *carretta*, Ger. *karn*, Gall. *chariot*, Hisp. *carreta*, vehiculi falcati genus fuit, quo Britanni, & Galli in præliis utebantur. *Mela l.* 3. *c.* 6. *Lucan. l.* 1. *v.* 426. Et docilis rector rostrati Belga covini.

Cous, o. 1. 2. κῷος, denom. a *Co* ins. ut Coi populi, *Cic.* 6. *Ver.* Coum vinum. *Horat.* 2. *sat.* 4. Artifex Cous. idest Apelles, per excellentiam. *Ovid.* 4. *de Pont. eleg.* 1. Coa navis, *Liv.* 37. 16.

Covum, i. n. pars cava sub aratri jugo. *Varr. l.* 4. *L. L.* Sub jugo medio covum, quod bura extrema addita oppilatur, vocatur covum a cavo.

Coxa, f. 1. *coscia*, ירך, Germ. *huff*, Gall. *cuisse*, Hisp. *anca*, ἰσχίον, os sacro ossi astrictum, cavum habens acetabulum, cui ossis femoris capitulum inseritur. *Celsus l.* 2. *c.* 8. In coxæ doloribus frigescit crus, & coxa. ¶ Quemadmodum in corpore humano coxa ossi sacro adjuncta angulum internum facit, ita in agris angulum internum notat *Sicul. Flacc.* Possessorum termini omnibus angulis coxisque positi esse debent. Hinc Vet. Inscript. apud *Fabret. p.* 180. T. Capelli T. F. In F. P. XXXVII. A. T. Cox. S. P. XLVII. Infr. Cox. P. XXXVII. V. *Ursatum Marm. Erudit. Ep.* 11.

Coxatio, onis, f. idem quod coaxatio, h. e. contignatio, colligatio tabularum. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Ab summa coxatione ad imum libramentum.

Coxendix, icis, idem ac coxa. *Suet. de Augusto, c.* 80. Coxendice, & femore, & crure sinistro non perinde valebat, ut sæpe etiam inde claudicaret.

Coxim. V. Cossim.

C A N T E R.

Crabatus. V. Grabatus.

Crabra, masc. 1. Aqua Crabra. *la Marrana, la Marranella*, fl. Latii, qui oritur ex agro Tusculano paulo supra Cryptam Ferratam, & postea in duo brachia dividitur, quorum pars major in Anienem se exonerat, pars minor per urbem Romam labitur, & ibi in Tyberim defluit.

Crabro, m. 3. *calabrone*, צרעה, Germ. *hornuss*, Gall. *frelon*, Hisp. *moscardon*, ἀνθρήνη, animal vespæ simile. *Plin. l.* 11. *c.* 22. *l.* 20. *c.* 13. *l.* ¶ Irritare crabrones, τὰς σφῆκας ἐρεθίζειν, dictum est a *Plauto in Amphytrione.* 2. 2. 75. in mulierum ingenium, quibus si iratus repugnes, magis provoces; neque sine tuo malo discedas.

Cracentes, antique pro graciles, ab antiquo *craceo*, vel *graceo*, gracilis fio, vel sum. *Ennius apud Festum*: Succincti gladiis media regione cracentes.

Cracovia. V. Carrodunum.

Cragus, m. 2. *Monte di Gerante*, mons Lyciæ, in ora, pars Chimeræ, unde & Taurus initium sumit, cui mons oppositus Anticragus nominatur, apud Limyrum fl. & Andriacam urb. Dictus est a Crago Treneleti, & Paraxidices Nymphæ filio. *Ovid.* 9. *Met. v.* 647.

Crambe, es, f. *specie di cavolo*, κράμβη, brassicæ species amari saporis, tenuioribus foliis, & simplicibus, quasi καρήμυδη, quia τὰς κόρας ἀμβλύνει, pupillas, seu visum hebetat. Est inimica vitibus: quare in conviviis primum datur, *Plin. l.* 20. *c.* 9. Recocta fastidium parit, & nauseam. Hinc *Juven. Sat.* 7. *v.* 155. Occidit miseros crambe repetita magistros.

Crambusa, f. 1. *Crambusa*, ins. Ciliciæ, apud Corycum prom. & Calycadni fl. ostia.

Cranaus, m. 2. κραναός, Athenarum Rex, Cecropis successor, a quo regionis incolæ Cranai dicti sunt.

Cranea, f. 1. exigua regio Ambraciotarum, in Epiro.

Craneum, n. 2. κράνειον, gymnasium apud Corinthum. *Cic. ad Att.*

Cranaus, m. 3. primus Rex Macedonum. *Volat. l.* 13.

Cranon, Crannon, fœm. 3. *Cerer*, urbs Thessaliæ, in Macedoniæ conf.

Crantor, m. 3. κράντωρ, Solensis, Academicus Philosophus fuit, Platonis auditor, & condiscipulus Xenocratis, & Palæmonis, qui novis opinionibus Academiam Platonicam repleverunt. *Cic.* 1. *Acad.* 3. *Tusc.* & 3. *de Orat.* Hic scripsit librum de consolatione, quem Cic. æmulatus est. *Cic.* 2. *Acad.* Periit aquæ intercutis morbo.

Crapula, f. 1. *crapula*, Ger. *taumelheit*, Gal. *debauche*, *gourmandise*, Hisp. *embriaguez*, κραιπάλη, lucta capitis, & omnis noxa a vinositate proficiscens, a Græca voce allata. *Cic. Philip.* 2. *c.* 12. Edormi crapulam, & exhala. ¶ Est etiam *crapula* flos resinæ percoctus, quemadmodum describitur a *Plin.* 16. 11. Adhiberi autem solet ad vinum condiendum, ut Idem docet. 14. 20.

Crapularius, a, um, ad crapulam pertinens, ut *unctiones crapulariæ* apud *Plaut. Stich.* 2. 1. 75. h. e. quæ in balneis adhibentur illis, qui hesterna crapula graves adhuc sunt. Al. tamen leg. *ampullaria*.

Crapulentus, a, um, adject. crapula gravatus, ebrius. *Ammian. l.* 29. *c.* 34. Vinoque consueto distentus, & crapulentus.

Crapulosus, a, um, adject. crapulæ deditus, *crapulone*. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 20. Gulæ crapulosis libidinibus servientes.

Cras, *domani*, מחר, Ger. *morgen*, Gall. *demain*, Hisp. *manana*, αὔριον, die proxime futuro. *Cic. Att. l.* 12. Scies cras, ad summum perendie. ¶ Nonnunquam ponitur indefinite pro quovis tempore futuro. *Plaut. Aul.* Quæ cras veniet, perendie foras feratur soror. ¶ Videtur *cras* posse jungi etiam cum verbis præsentis temporis. Fuit enim inter opera Varronis liber inscriptus *Cras credo, hodie nihil*, cujus fragmenta aliquot recitat *Non. c.* 2. *n.* 356. & *n.* 544. & alibi.

Crassamen, inis, n. idem ac crassamentum, vel sedimentum. *Col. l.* 12. *c.* 25. Semper requieta aqua crassamen aliquod in imo reperitur.

Crassamentum, i, n. idem quod crassamen. *Colum. l.* 12. *c.* 12. Aliquod crassamentum in imo, simile fæci, reperitur.

Crassatus, a, um, adject. *ingrossato*, crassus, densatus. *Ammian. l.* 19. *c.* 4. Terrarum halitu densiore crassatus aer.

Crasse, adv. *grossamente*, Ger. *dick*, *groblich*, Gal. *lourdement*, *grossierement*, Hisp. *grosseramente*, παχυλῶς. *Cic. l.* 12. *c.* 43. Eaque intrinsecus, & extrinsecus crasse picari. *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 76. Crasse compositum, illepideve. *Plin.* 37. 7. Fœminæ pinguiores sunt, & crassius nitent.

Crassedo, inis, f. 3. *grossezza*, crassitudo. *Fulgent. de cont. Virg.* Adipata crassedo ingenii.

Crassesco, n. 3. *diventar grosso*, *ingrossarsi*, Germ. *dick werden*, Gal. *se grossir*, *s'engraisser*, Hisp. *engrossar*, *engordar*, παχύνομαι, est crassum fieri. *Plin. l.* 2. Qui neque in nebulam densetur, nec crassescat in nubes. ¶ Item pinguescere. *Id. l.* 13. *c.* 18. Purgamentis suci crassescunt.

Crassianus, a, um, adject. a Crasso R. Cive, ut Crassiana clades. *Plin. l.* 6. *c.* 16.

Crassificatio, onis, f. crassities. *Cal. Aurelian.* 5. *c.* 3. Viscosa crassificatio.

Crassifico, as, avi, atum, pinguem reddo, *ingrassare*, *ingrossare*. *Cal. Aurel. l.* 5. *c.* 2. Crassificare corpus.

Crassitas, atis, fœm. crassities, crassitudo. *Apul.* Noxia crassitate densus.

Crassities, ei, f. idem ac crassitudo. *Apul. l.* 7. *post princip.* Pectus & venter crassata crassitie reluctabant.

Crassitudo, nis, f. *grossezza*, עבי, Ger. *grobheit*, Gall. *grosseur*, *grossesse*, Hisp. *grossura*, παχύτης. *Cæs.* 2. *B. C. c.* 8. Crassitudo parietum quinque pedum. *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 42. Crassitudo aeris. ¶ Pluraliter crassitudines, dixit *Vitruv. l.* 3. *c.* 2. & *l.* 4. *c.* 4.

Crassivenium, n. 2. aceris arboris genus, a venarum crassitudine. *Plin. l.* 15. *c.* 16.

Crasso, as, avi, atum, a. 1. *ingrossare*, crassum facio. *Apul. l.* 3. *A. A.* Pili crassantur in setas.

Crassus, o. 1. 2. *grosso*, *grasso*, כבד, עב, Ger. *dick*, *groß*, Gall. *gros*, *gras*, Hisp. *gruesso*, *gordo*, παχύλος, spissus, densus, pinguis. *Cicer.* 1. *Tusc.* Crassus, & concretus aer. *Ter. Hec.* Rubicundus, crispus, crassus, cæsius. *Plin. l.* 11. *c.* 38. Sanguis crassus. h. e. concretus. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 6. Crassissimus aer. *Plin. l.* 17. *c.* 11. Arbor crassior quinque digitis. ¶ Crassus ager, *campo che ha del fondo*. *Cic. pro Flacco*, *Cato R. R. Var. R. R. l.* 1. *c.* 24. In agro crasso & calido.

P. Crassus, cognomento Dives, fil. P. Mutii, frater P. Scævolæ, Consul cum Africano superiore, juris peritissimus, & excellens in eloquentia. Habuit Lucium filium, qui præstantissimus Orator fuit, & maximus omnium, qui usque ad illam ætatem floruerant, qui a Cicerone in libris de Oratore, & in Bruto in Cœlum laudibus effertur. Hic ante bellum civile mortuus est.

Crassino, adv. idem quod cras. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Crastino seges non metetur.

Crassi-

Crastinus, a, um, o. 1. 2. *di domani*, Ger. *der morgende*, Gal. *de demain*, Hisp. *de manana*, [illegible], a cras. *Cic. Attic.* 15. *ep.* 8. Sed aliquid crastinus dies ad cogitandum nobis daret. ¶ Usurpatur etiam sine substantivo. *Cic.* 2. *de Or.* Nisi forte me in crastinum differre vultis. Adde *Nepot. in Pelop. c.* 3. ¶ *Die crastini*, pro *Crastino die* dicebant Veteres. *Gell. l.* 10. *c.* 24. *Plaut. Most.* 4. 1. 25. ¶ Crastinus generaliter pro futuro, apud *Stat.* 3. *Theb.* Quid crastina volveret ætas, scire nefas.

Cratægonum, vel cratæogonum, n. 2. [illegible], genus satyrii herbæ, semine lini majore, dura radice, cortice rubro, sapore subdulci. *Plin. l.* 27. *c.* 8.

Cratægum, i, n. semen, & granum buxi. *Plin.* 16. 30. ubi al. leg. *carthegon*.

Crateis, m. 3. Crateis, *Fiumara di Moro*, fl. Brutiorum, in Calabria ult. in Scyllam apud Scyllæum opp. exiens.

Crater, eris, m. vel cratera, æ, f. *coppa*, [illegible], Germ. *becher*, Gal. *coupe*, Hisp. *pila*, *copa*, [illegible], vasis genus capacius, quo in libationibus, & solemnioribus epulis uti solebant, a Græca voce allata, quæ a [illegible], teneo, quod vinum contineat, & capiat. Quidam ajunt, cratere tres urnas contineri, urnam vero quartarium dici, quod quatuor sextarios contineat. *Virg.* 6. *Æn.* Crateras magnos statuunt. ¶ Item in fontibus receptaculum, quod & labrum dicitur, in quod fistulis aqua decurrit. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. ¶ Crater item signum est cœleste septem constans sideribus, inter Corvum, & Hydram. Cum Apollo solemne festum Jovi pararet, jussit, corvum sibi aquam e vivo fonte afferre. Corvus craterem sustulit, sed sub ficu sedit, dum fructus maturescerent. Jam satur hydrum cepit, & ad dominum rediens dixit, hydrum illum fontis obsessorem sibi causam moræ fuisse. Apollo voluit, tria hæc, corvum, anguem, hydrum, in rei memoriam in Cœlo remanere. Oritur die 14. Feb. vespere. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 243. ¶ In monte Ætna crater appellatur foramen illud, per quod cinis, & ignis ebullit, & evomitur. *Plin. l.* 3. *c.* 8. Ætna nocturnis mirus incendiis: crater ejus patet ambitu stadiorum viginti. ¶ Differt Crater, seu cratera, a patera. Crater enim est ingens vas, ut dictum est, unde minoribus poculis hauritur. Patera autem poculi genus est a patente figura dicta, Ital. *tazza*. *Curt. l.* 4. *c.* 8. Herculi Tyrio ex auro Crateram cum triginta pateris dicavit.

Crater, *Golfo di Napoli*, sinus Campaniæ, inter Misenum, & prom. Minervæ, qui & sinus Puteolanus nominatur, in cujus intimo recessu Neapolis est.

Cratēra, f. 1. idem ac crater, vel hydria, urna, situla, ab obliquo [illegible]. Dicitur etiam cretera, seu creterra, a Jonico [illegible]. *Pers. sat.* 2. *v.* 52. Crateras argenti dona feram. V. Crater.

Craterītes, m. 1. gemma prædurae naturæ, inter chrysolithi, & electri colorem. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Craterra, æ, f. vasis genus, nunc situla. Vide *Barth. ad l.* 2. *Thebaid. Statii*. *Nevius apud Non. c.* 15. *n.* 36. Craterris sumere aquam ex fonte. Idem *Nevius* refert *Ciceronis l.* 2. *de nat. Deor. c.* 44. In medioque sinu fulgens craterra relucet. Sed videtur scribendum *Cratera*, & ad sidus referendum, de quo vide in *Crater*.

Cratērus, m. 2. Macedo, ex Alexandri comitibus, qui res ab illo gestas conscripsit. *Plutarch. in Aristide*, *Pers. sat.* 3.

Crates, is, f. *graticcio*, Ger. *hurd*, Gal. *claye*, Hisp. *zarzo*, [illegible], rara quædam lignorum, vel viminum, vel ferramentorum connexio, a [illegible], teneo, quia lignum unum alterum tenet. *Cæs.* 7. *B. G.* Proximam fossam cratibus contegunt. *Liv. l.* 1. *c.* 51. Crate superne injecta. *Cato c.* 10. *R. R.* Crates stercorariæ. *Virg.* 12. *Æn. v.* 508. Crates pectoris, *h. e.* pectoris costæ, & ossa. ¶ Accipitur & pro instrumento rustico ad occandum apto. *Virg.* 1. *Georg. v.* 95. ¶ Item pro tormenti genere Carthaginiensibus usitato, quo sontes crati suppositos lapidibus super injectis necabant. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 65. *Liv. l.* 4. *Tacit. de morib. Germ.* ¶ Est & cratis, is. *Plaut. loc. cit.* Sub cratim uti jubeas se supponi, atque eo lapides imponi multos.

Crates, etis, m. 3. [illegible], nomen Philosophi Thebani, qui, ut Philosophiæ vacare posset, projecto in mare non parvo auri pondere, *Abite*, inquit, *pessum malæ cupiditates: ego vos mergam, ne ipse mergar a vobis*. *Suidas* autem tradit, Cratetem omnem pecuniam in substantiam redegisse, & apud trapezitam deposuisse, ea lege, ut, si filii Philosophi essent, eam egenæ plebi divideret, sin idiotæ, eis, quod acceperat, bona fide restitueret. Fuit & Crates Grammaticus Aristophanis æqualis, qui sub Ptolemæo Philometore claruit, & Criticus, sive Homericus cognominatus est. Scripsit in Iliada, & in Odyss. lib. 9. Comment. Studium Grammaticæ primus Romam intulit. Missus enim ad Senatum ab Attalo Rege, sub ipsam Ennii mortem, plurimas acroases fecit, assidueque per omne tempus legationis disseruit. *Sueton. de Grammat. c.* 11.

Crathis, is, m. Cratis, *Crate*, *Cratti*, fl. Calabriæ cit. in R. Neap. qui Consentiam rigat, & in sin. Tarentinum se exonerat. ¶ Item fl. Peloponnesi, qui per Achajam fluit, ac in sin. Corinthiacum juxta Ægas opp. influit. ¶ Item mons Arcadiæ, ex quo hic amnis profluit.

Craticŭla, f. 1. *gratella*, *graticola*, Germ. *rost*, Gal. *gril*, Hisp. *parrillas*, [illegible], dim. a cratis. *Mart. l.* 14. *epigr.* 21. Parva tibi curva craticula sudet ofella.

Craticŭlus, a, um, adject. cancellatus, in modum craticulæ factus. *Cato R. R. c.* 13. inter instrumenta in torculari necessaria requirit *lucernas craticulas duas*. Ita leg. edit. Florentin. Basileens. Lugdun. Coloniens. At Popma sic: *lucernas*, *craticulas duas*.

Craticŭlum, n. 2. idem ac craticula. *Festus*.

Cratīnus, m. 2. Poeta Comicus, qui primus in Dionysiis Athenis satyricam fabulam induxit. Supra modum gulæ, ac omni voluptatum generi deditus fuit, præcipue ebrietati. *Hor. in Epist.* 19. *l.* 1. Prisco si credis Mecœnas docte Cratino, nulla placere diu, nec vivere carmina possunt, quæ scribuntur aquæ potoribus.

Cratio, is, n. 4. idem quod occo, crate terram scindo. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Utilissimum simul herbas arare, deinde cratire.

Cratitius, a, um, o. 1. 2. *cosa fatta di graticcio*, [illegible], quod ex cratibus factum est, ut Cratitii parietes, qui cratibus insertis fiunt, se. asseribus arrectis, & transversis. *Vitr. l.* 2. *c.* 8. Cratitii parietes, velim, ne inventi quidem essent.

Creabĭlis, le, adject. qui creari potest. *Apul. Trism.* Materia creabilis est.

Creāmen, inis, n. Creatio, seu res creata. *Prudent. Hamart. v.* 505. Ex Elementis cuncta solubilibus, fluxoque creamine constant.

Creatĭo, onis, f. *creazione*, [illegible], Ger. *erschaffung*, Gal. *creation*, Hisp. *criacion*, [illegible], creandi actus. *Cic.* 3. *de Leg. c.* 3. Creatio Magistratuum.

Creātor, m. 3. *Creatore*, [illegible], Ger. *schepffer*, Gal. *createur*, Hisp. *criador*, [illegible], effector, conditor. *Cic. pro Corn. Balbo*, *c.* 13. Quod princeps ille creator hujus urbis Romulus fœdere Sabino docuit. ¶ Item qui eligit ad aliquod munus. *Ulpian. l.* 2. §. 7. *ff. de administ. rer. ad civit.* &c.

Creātrix, icis, fœm. 3. *creatrice*, *madre*, [illegible], Germ. *schepfferin*, Gall. *creatrice*, Hisp. *criadora*. *Lucr. l.* 1. *vers.* 622. Rerum natura creatrix.

Creatūra, f. 1. *creatura*, [illegible], Ger. *creatur*, Gal. *creature*, Hisp. *criatura*, [illegible], res quæ creata est. *Tertul. Apol. c.* 30. Cujus est & cœlum, & omnis creatura. *Alcim. Avit. l.* 2. *v.* 47. Quique creaturæ præsulsit in ordine primus.

Creātus, a, um, adject. ex particip. conditus, genitus, *creato*, *generato*. *Flor. l.* 1. *c.* 6. Matre serva creatus. ¶ Item electus ad publicum munus. *Nepos* 1. 4. 3. Domi creati decem Prætores, qui exercitui præessent.

Creber, ra, um, o. 1. 2. *spesso*, [illegible], Germ. *emsig*, Gall. *frequent*, Hisp. *frequente*, [illegible], multus, frequens, densus, a *cresco*. *Plaut. Amph.* 1. 1. 81. Crebri hostes cadunt. *Id. Aulul.* 4. 6. 9. Lucus crebro salicto oppletus. ¶ Sæpius accipitur pro frequenti, ut crebræ compellationes, *Cic.* 12. *Fam. epist.* 25. Et litteræ crebriores, *Id. Att. l.* 11. *ep.* 10. Sic *Virg.* 1. *Æn. v.* 85. Creberque procellis Africus, h. e. qui crebro procellas movet. Rursus *Cic. Att. l.* 1. In scripto multo etiam crebrior, quam tu, h. e. sæpius scriberem. ¶ Superlativus gradus est *creberrimus*. *Cic. Philip.* 14. *c.* 5. Creberrimum fuisse sermonem. At *Gel. l.* 2. *c. ult.* Fluctus creberrimi. ¶ *Crebra* adverbii vice pro *crebro*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 500. & pede terram Crebra ferit.

Crebre, adverb. sæpe, vel dense. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Palationibus crebre fixa.

Crebresco, is, bui, n. 3. *inspessirsi*, *accrescersi*, [illegible], Ger. [illegible], Gal. *devenir epas*, Hisp. *espessarse*, [illegible], cresco, vel frequens fio, augesco. In præterito facit *crebrui*, sed vulgo dicimus *crebui* ad fugiendam literæ r asperitatem. *Tac.* 4. *hist. c.* 12. Fama crebruit. *Virg. Æn.* 3. *v.* 530. Crebrescunt optatæ auræ. *Augustin.* 3. *de Civ. Dei*, *c.* 17. Tam multa bella ubique crebruerunt. ¶ Scribitur & *Crebesco*, quod probat *Manut. ad Fam.* 7. *epist.* 20.

Crebratūrum, n. 2. vallum crebris palis munitum, a *creber*, & *furus*, palum, ramus major. *Fest.*

Crebrĭtas, tis, fœm. 3. *frequenza*, [illegible], frequentia, spissitudo. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 1. Et crebritate, & magnitudine officiorum meorum sarciam.

Crebrĭter, adverb. pro Crebro, est apud *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. & *l.* 10. *c.* 19.

Crebritūdo, inis, f. idem quod crebritas. *Sisenn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 178.

Crebro, *spesse volte*, [illegible], Germ. *oft*, Gall. *souvent*, Hisp. *a menudo*, [illegible], frequenter, *Cic. Att. l.* 6. *epist.* 5. Literas omnibus de rebus crebro mittas. *Id. l.* 5. *Fam. epist.* 6. Velim, litteras crebrius mittas. Et *l. de Divin. c.* 27. Creberrime commemorantur a Stoicis.

Crebro, as, avi, atum, n. 1. est crebro facere, iterare. *Plaut. Truc.* 1. 1. 29. de amatore, qui frequens est apud amicam: Si crebravit, ipsus gaudet, res perit. Alii leg. *increbravit*. Al. *increpavit*.

Credibĭlis, o. 3. *credibile*, [illegible], Ger. *glaublich*, Gal. *croyable*, Hisp. *creedero*, *creible*, [illegible], quod verisimile est, & facile credi potest. *Cic.* 4. *Ver.* Quod aut minus turpia, aut parum credibilia sunt. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 618. Credibili fortior illa fuit. *Quintil.* 4. 2. Nihil his credibilius fingi potest.

Credibĭlĭter, *credibilmente*. *Cic. pro Dejot. c.* 6. At quam non modo non credibiliter, sed ne suspiciose quidem.

Credĭto, as, a. 1. frequentativum a *credo*: Est *Fulgentii sub init. l.* 1. *Mythol.*

Credĭtor, ris, m. 3. *creditore*, [illegible], Ger. *ein ausleiher*, *borger*, Gal. *crediteur*, *creancier*, Hisp. *creedor*, [illegible], cui debetur. *Cajus de verb. signif.* Creditorum appellatione non hi tantum accipiuntur, qui pecuniam crediderunt, sed omnes, quibus ex qualibet causa debetur, sicuti ex empto, ex alio contractu. *Cic.* 6. *Phil. c.* 4. Quotidie sponsores, & creditores L. Trebellii convenire.

Credĭtrix, icis, fœm. illa, cui debetur, *creditrice*, [illegible]. *Paul. JCtus l.* 16. *ff. qui potior. in pign.* Prima creditrix superata est a tertio creditore.

Credĭtum, n. 2. [illegible], *credito*, Ger. *entlehnt*, Gal. *une creance*, Hisp. *credito*, [illegible], quod nobis debetur. *Sen. de Benef. l.* 2. Accipiam tanquam creditum, non beneficium.

Credĭtus, a, um, nom. ex particip. *creduto*, is, cui fides est habita. *Virg.* 2. *Æn. vers.* 247. Cassandra non unquam credita Teucris. *Tac. Ann.* 13. *c.* 30. Haud creditus sufficere. ¶ Item commissus, traditus, *consegnato*, *dato*. *Cic.* 2. *Off. c.* 24. Solutio rerum creditarum. *Id. de Prov. Cons. c.* 4. de pecuniis creditis jus dicere.

Credo, is, didi, ditum, a. 3. fidem habeo, fidem tribuo, mihi persuadeo, *credere*, *aver fede*, [illegible], Ger. *glauben*, Gal. *croire*, Hisp. *creer*, [illegible]. Usurpatur vel absolute. *Cic. in Brut.* Audivi equidem ista de majoribus natu; sed nunquam sum adductus, ut crederem. ¶ Vel cum accusativo. *Cic.* 7. *Att.* Omnia facilius credere possum, quam quod scribitis. ¶ Vel cum accus. & dativo. *Cic. Fam.* 13. Hoc mihi ut testi velim credas. ¶ Vel cum dativo solo. *Cic. Fam.* 5. Non satis credidi homini prudenti. ¶ Vel cum præposit. de. *Cic. Fam.* 3. Bis ad te scripsi, te leviter accusans, quod de me cito credidisses. ¶ Vel cum infinito. *Ter. And.* 5. 4. Omnes nos gaudere te credo credere. ¶ Est item putare, *pensare*. *Cic.* 9. *Fam.* Omnia, credo, vidistis, nihil omnino te fefellit. *Id.* 13. *Fam.* Credo, quia [illegible] scripseram. ¶ Item mutuum dare, *imprestare*. *Martial. l.* 1. *epigr.* [illegible]. Dimidium donare Lino, quam credere totum qui mavult, mavult perdere dimidium. ¶ Item fidei committere, seu servandum tradere, [illegible]. *Plaut. Aul.* Ubi is obiit mortem qui mihi id aurum credidit. Sic *Colum. l.* 2. Qui e operis in aream perducantur ea, quæ terræ credidimus. Sic credere alicui suum animum. h. e. sua arcana communicare. *Terent. Andr.* 1. 5. ¶ Item immittere, inducere, *gettare*. *Virg.* 2. *Georg.* Inque novos Soles audent se gramina tuto credere. ¶ Item fidere, *fidarsi*. *Virg. Ecl.* 2. Nimium ne crede colori. ¶ Credere se pedibus, *darsi alla fuga*. *Silius l.* 4. ¶ Credere aliquid ceræ. h. e. scribere. *Plaut. Pers.* 4. 3. 59. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. pro Dom.* [illegible] Temere creditur. ¶ Invenitur & cum genitivo. *Plaut. Asin.* 2. 4. 53. Cui omnium rerum ipsus semper credit. Et *Truc.* 2. 2. 53. [illegible] rerum creduit. Sed in hujusmodi exemplis est, & subintelligitur accusativus *summam*, aut quid simile.

Credŭam, as, at, pro Credam, as, at, dicebant Veteres, ut non semel in *Plauto* legitur, v. gr. *Pan.* 3. 5. 2. *Bacch.* 3. 3. 72. *Trinum.* 3. 1. 5. &c. Sic creduim, is, it, pro crediderim, is, it. *Id. Capt.* 3. 4. 74. &c.

Credŭlĭtas, tis, fœm. 3. *credulità*, Ger. [illegible], Gal. *legereté de croire*, Hisp. *credulidad*, [illegible], credendi facilitas. *Plaut. Cic.* 10. *Fam. epist.* 23. Credulitas enim error est magis, quam culpa.

Credŭlus, a, um, o. 1. 2. *facile al credere*, Ger. *leichtglaubig*, Gal. *credule*, Hisp. *credulo*, [illegible], qui omnia facile, vel temere credit. *Cic. de Amic.* In fabulis stultissima persona est improvidorum, & credulorum senum.

Crema, f. 1. *Crema*, urbs Cenomanorum, in Gallia Transpadana; in conf. Insubrum ad Serium fl.

Cremastēres, m. 3. [illegible], nervi testium, a [illegible] suspendo, sed græca vox est. *Colum. l.* 6. *c.* 26. Testium nervos, quos Græci [illegible] ab eo appellant, quod ex illis genitales partes dependeant.

Cremātio, onis, f. 3. ustio. *Plin. l.* 23. *c.* 2. Crematio ei multum virium adjicit.

Cremātor, oris, m. 3. qui cremat. *Tertull. l.* 5. *cont. Marc. c.* 16. Cremator Deus.

Cremātus, a, um. adject. ustus, *abbruciato*. *Horat. l.* 4. *od.* 4. *v.* 53. Cremato fortis ab Ilio. *Id. Epod.* 17. *v.* 79. Crematos excitare mortuos.

Crementum, i, n. 2. idem quod augmentum, vel incrementum, *accrescimento*.

mento. Gloss. Vet. Crementa, αὐξήσεις. *Var. apud Non. c. 3. n. 967.* Cremento corpora fierent majora. Adde *Tertul. de Res. Carn. c. 58.*

Creměra, m. 1. *la Varca*, seu *la Valca*, al. *Baccano*, rivus parvus Thusciæ, qui oritur ex lacu apud Baccanas, & in Tyberim fl. labitur 5. M. P. super Romam, ex adverso Castri Jubilæi. Memorabilis est cæde 306. Fabiorum facta a Vejentibus. *Ovid. 2. Fast. v. 205.*

Cremiālis, le, adject. qui cremari facile potest, ut cremiales arbores. *Leg. 7. ff. de solut. matrim. §. 12.* Ita legit, & probat *Salmas. in Exercitat. Plin.* & *Hoteman.* Vulgo, *gremiales.*

Cremium, ii, *legna minute, e secche*, est lignum tenue, & aridum, a cremo, quia facile crematur. Græce dicitur φρύγανον, a φρύγω, torreo. *Col. l. 12. c. 19.* Levique primum igne, & tenuibus admodum lignis, quæ cremia rustici appellant, fornacem incendemus. *Plin. l. 12. c. 19.* Cremia discerni, & sponte conflagrare. Al. leg. *gremium.*

Cremo, as, a. 1. *abbruciare*, שרף, Ger. *brennen*, Gal. *bruler*, Hisp. *quemar*, καίω, comburo. *Plin. l. 17. c. 1.* Neronis incendia, quibus crematit urbem. *Cic. Philip. 14. c. 13.* Humili sepultura cremari.

Cremōna, f. 1. *Cremona*, Col. & urbs Cenomanorum in Ducatu Mediolanensi, apud Padum fl. media inter Ticinum ad Occ. & Mantuam ad Or. Condita est an. Mundi 3995. urbis Romæ 545. facta est Colonia Roman. T. Sempron. & Cornel. Coss. Hi cum contra Augustum una cum Antonio sensissent, Cæsar victor veteranis suis eorum agros dedit, qui cum non sufficissent, acceperunt etiam vicinorum agros, ut Mantuanorum, &c. hinc *Virg. 9. Ecl. v. 28.* Mantua væ miseræ nimium vicina Cremonæ.

Cremor, oris, m. 3. *amido*, Ger. *der safft*, Gal. *creme*, Hisp. *almidon*, τὸ παχὺ τῶν χυλῶν, proprie est pingue illud, quod a lacte secernitur, translate dicitur de lacte expresso ex grano aqua macerato, a cerno. *Cels. l. 3. c. 7. n. 2.* Cremor ptisanæ sumendus est. *Ovid. de medicamin. faciei, v. 95.* Ordea quem faciunt, illis infunde cremorem.

Crena, æ, f. 1. vox est *Plinii l. 11. c. 37. sect. 68.* ubi de stomacho marinæ testudinis loquitur, sed lectio dubia est, & significatio plane obscura.

Creo, as, avi, atum, are, a. 1. *creare*, Ger. *erschaffen*, Gal. *creer*, Hisp. *criar*, κτίζω, produco, gigno. *Cicer. 5. Fin.* Omnium rerum, quas natura creat, & tuetur. ¶ Sumitur item generatim pro efficere, *fare*. *Cic. Ver. 1.* Prætori tuo periculum creas. *Id. 2. Divin.* Errorem creat similitudo. *Plin. l. 22. c. 24.* Mel fastidium creat. *Plaut. Cas.* creare voluptatem inimicis. ¶ Item per suffragia deligere ad publicum munus, ut creare Magistratum, Consules, Ducem bello gerendo. *Cic. 9. Att. epist. 9. Liv. l. 1. c. 23. Cæs. l. 7. B. G. c. 32.* Hinc qui legitime & auspicato electi non essent, vitio creati dicebantur. *Liv. l. 8. c. 17.* &c. ¶ Aliquando sumitur pro gignere. *Liv. l. 1. c. 3.* Is Æneam Silvium creat. *Hor. l. 4. od. 4. v. 29.* Fortes creantur fortibus.

Creon, ontis, m. 3. Κρέων, nomen Corinthiorum Regis, qui Creusam filiam Jasoni desponsavit. *Sen. in Medea.* ¶ Alter fuit Thebanus, Oedipi Regis Thebanorum socer, & pater Jocastæ.

Crepa, f. 1. capra, quod cruribus crepat. *Fest.* in voce Capræ.

Crepans, antis, sonans, strepens. *Horat. l. Epod. 16. v. 48.* Crepante lympha desilit pede. *mormoreggiante.*

Crepax, o. 3. quod crepat, a *crepo*. *Sen. ep. 114. ex verb. Mecænat.* Crepacem molam, focum investiunt.

Crepĕrus, a, um, o. 1. 2. *dubbioso*, ספק, Ger. *ungewiss*, Gal. *douteux*, Hisp. *dudoso*, ἀμφίβολος, anceps, dubius. *Luc. l. 5. v. 1305.* Creperi certamina belli. *Symmach. l. 1. epist. 2.* Res crepera, & anceps. Et *epist. 13.* Priusquam manifesta dies creperum noctis absolveret.

Crepi, al. Creppi, m. 2. Luperci, a crepitu, quem pelliculas quasdam verberantes faciebant. *Fest.*

Crepicŭlum, crepidulum, crepitulum, n. 2. ornamentum capitis, quia in capitis motu crepitum facit. *Fest.*

Crepīda, æ, f. 1. *pianella*, נעל, Ger. *pantoffel*, Gal. *pantoufle*, Hisp. *chinela*, κρηπίς, Thuscum calceamentum, teste *Servio*, quod corrigiis ligabatur, quo utebantur, cum ociarentur, a voce Græca, quæ allata est. *Cic. pro Rab.* L. Scipionis non solum cum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam videtis. ¶ Apud Latinos Poetas corripit primam, quamvis apud Græcos scribatur per vocalem longam η. *Pers. Sat. 1. sub fin.* Non hic, qui in crepidis Grajorum ludere gestit. ¶ Erat autem crepida solea quædam, qua planta tantum pedis tegebatur, longis habenis circumligata, ita, ut pars superior pedis nuda prope esset. V. *Gel. l. 13. c. 2.* ¶ Differebant crepidæ a soleis in eo, quod soleæ simpliciores essent, crepidæ vero crassiores, in quibus duæ nimirum soleæ erant compactæ. Iis utebantur præcipue mulieres: aliquando tamen & viri. Item Philosophi pallio induti: nam pallium, & crepidæ apud Græcos conjungebantur. *Sueton. Tiber. c. 13.* Deposito patrio habitu, redegit se ad pallium, & crepidas. V. plura apud *Balduinum de Calceo, c. 14.*

Crepidarius, m. 2. *chi fa le pianelle*, Ger. *pantoffel macher*, Gal. *faiseur, ou vendeur de patins*, Hisp. *çapatero de alcorques*, κρηπιδοποιός, qui crepidas conficit. *Gel. l. 13. c. 21.* Ejus calceamenti sutores crepidarios dixerunt. ¶ Adjective, crepidarius culter, apud *eundem loc. c.*

Crepidatus, a, um, o. 1. 2. *chi ha le pianelle*, Ger. *der pantoffel antregt*, Gal. *chaussé de patins*, Hisp. *que tiene alcorques*, κρηπιδοφόρος, crepidis indutus. *Cic. in Pis. c. 38.* Inde nocte intempesta crepidatus, veste servili, navim conscendit.

Crepīdo, dinis, f. 3. *l'estremità della terra bagnata dall'acque*, κρηπίς, ora terræ, quam aqua alluit, a κρηπίς, *fondamentum*, *basis*, quia est ora terræ, quæ est aquæ basis, vel a crepitu, quia ibi aqua allidens concrepitat. *Col. l. 9.* Sic enim maris atrocitas objectu crepidinis frangitur. ¶ Dicitur etiam de extremitate editioris cujusque loci. *Sen.* Quis crederet jacentem super crepidinem Marium aut fuisse aut futurum Consulem? ¶ Item de abrupti saxi altitudine. *Virg. 10. Æn. v. 653.* Forte ratis celsi conjuncta crepidine saxi expositis stabat scalis. ¶ Denique extremitas valli ad oppida, & arces, vel editior locus prope pontes, in viis publicis, quem mendici occupant, crepido dicitur. *Juven. Sat. 5. v. 8.* Nulla crepido vacat, nusquam pons, aut tegetis pars dimidia brevior? ¶ Apud *Vitruv. l. 4. c. 6.* Crepidines dicuntur partes coronæ, seu capituli eminentes, & projectæ. Figuram exhibet *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Denique ponitur pro altitudine aliquid sustinente. *Stat. l. 1. silv. 1. v. 58.* teneat æterna crepido, Quæ superingesti portaret culmina montis. ¶ Hinc translate *Cic. in Orat. c. 67.* Omnia tanquam crepidine quadam sustinentur.

Crepidŭla, f. 1. κρηπίδιον, dimin. a crepida. *Gell. l. 13. c. 21.* Soleas dicere, nonnunquam voce Græca crepidulas.

Crepitacillum, n. 2. dimin. a crepitaculum. *Lucr. l. 5. v. 232.* Nec crepitacillis opus est. At *Gifanius*, *Pareus*, *Salmas.* & *al. leg.* Nec crepitacula eis opus sunt. *Tert. adv. Jud. c. 9.* Signum belli non tuba, sed crepitacillis daturus.

Crepitaculum, n. 2. *cembalo*, צלצל, Ger. *schellen*, Gal. *sonnette*, *clochette*, Hisp. *sonajo*, *campanilla*, κρόταλον, sistrum, æneum instrumentum, quod manibus percussum reddit sonum, in sacris solemne. *Col. l. 9. c. 12.* Crepitaculis æreis terreatur fugiens juventus apium. ¶ *Vossio* est idem ac crepundium. *Quintil. l. 9. c. 4.* Et sonum edant puerilium crepitaculorum.

Crepĭto, as, n. 1. *fare strepito*, ψοφέω, crepitum edo, frequent. a crepo. *Plin. l. 12. c. 17.* Myrtata crepitant in igne. *Virg. 5. Æn. v. 458.* Multa grandine nimbi Culminibus crepitant.

Crepitŭlum, V. Crepiculum.

Crepĭtus, tus, m. *strepito*, Ger. *krach*, Gal. *bruit*, Hisp. *ruido*, ψόφος, sonitus, qui ex concussione, & impulsu resultat. *Cic. in Top.* Crepitus pedum. *Id. 4. Tusc.* Crepitus dentium. *Id. 7. Ver.* Crepitus plagarum. ¶ Hinc pedentis sonus crepitus ventris dicitur, quem Stoici æque liberum esse debere, atque ructum affirmabant. *Plaut. in Cur.* Ex unoquoque eorum ejiciam crepitum polentarium. *Sueton. in Claud. c. 32.* Edictum meditatus dicitur, quo veniam daret flatus, crepitusque ventris etiam inter epulas emittendi.

Crepo, as, pui, pitum, n. 1. *fare strepito*, *suonare*, חרק, Ger. *thenen*, Gal. *craquer*, Hisp. *hazer ruido quebrandose*, ψοφέω, est sonare. *Teren. Adelph.* Sed quis? nam crepuit foris. ¶ Per translationem est subinde aliquid in ore habere, & moleste repetere, quod non ii tantum faciunt, qui queruntur, sed jactatores etiam, & gloriosi. *Horat. l. 1. od. 18. v. 5.* Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat? h. e. incusat, queritur. *Id. l. 2. Sat. 3. v. 32.* Si quid Stertinius veri crepat. h. e. docet. *Lucr. l. 2. v. 1166.* Laudat fortunas sæpe parentis, Et crepat antiquum genus. h. e. jactat. ¶ Interdum significat discindi, rumpi, *crepare*. *Virg. Æn. 5.* Remi obnixi crepuere, illisaque prora pependit.

Crepulus, a, um, adject. idem quod crepax, strepitum edens. *Sidon. l. 9. epist. 13.* Crepulis reflanda buccis gemit aura tibialis. *Auson. in Arat.* Crepula ut late vomeret convicia voce.

Crepundia, orum, n. 2. *ornamenti de' bambini*, Germ. *kinderspiel*, *socken*, Gal. *jouets, d'enfants*, Hisp. *diges*, *o dixes*, *juguetes*, κρεπουνδία, prima munuscula, quæ dantur pueris, ut sunt fasciolæ, linteoli, vestes, bullæ, coralia, ensiculi, & alia hujusmodi, a *crepando*, quia pueri crepitaculis maxime gaudent. *Vossio* videntur fuisse ornamenta, quæ pueris in collo appendi solerent, ex quibus parentes liberos amissos cognoscerent. *Cic. in Brut.* Nunc quoniam totum me, non nævo aliquo, aut crepundiis, sed corpore omni videris velle cognoscere. *Plaut. 4. 4. 110.* Sunt crepundia ensiculus aureolus, securicula aurea, sicula argenteola, & duæ connexæ maniculæ, & sucula, & porculi, & bulla aurea.

Crepusci, olim dicebantur, qui tempore crepusculi nati erant. *Varl. 5. L. L.*

Crepusculasco, is, advesperasco, & ad noctem accedo, *farsi notte*. *Sidon. l. 8. epist. 3.*

Crepuscŭlum, n. 2. *luce dubbia, quando si fa sera, ovvero giorno*, נשף, Ger. *die femmerung*, Gal. *crepuscule*, *entre chien, & loup*, Hisp. *entre dos luzes lubrican*, δείλη, lux dubia, tempus medium inter diem, & noctem, quod proprie ex consuetudine est post Solis occasum usque ad tenebras, a *crepus*, vel *creperus*, dubius. Nam lux incerta inter Auroram, & Solis ortum *diluculum* vocatur, quia Sole nondum orto jam lucet. Sed *Serv. in 2. Æn.* contra existimat. Nam *crepus*, ut *Jos. Scalig.* placet, est a κνέφας, diluculum. Pro utraque parte exempla inveniuntur, ut *Ovid. l. 1. Am. el. 5. v. 5.* Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo. Sic *Plin. l. 18. c. 25.* Mane, vel crepusculo. His adde *Var. l. 5. de L. L. c. 2.* Contra vero Servii opinionem probant plures Glossæ, quæ crepusculum interpretantur de matutino tempore, ὄρθρου βαθέος.

Cres, etis, m. Cretensis, ut Epimenides Cres. *Cic. l. 1. Div. c. 18.*

Crescentĭa, æ, f. incrementum, accretio, *aumento*, αὔξησις. *Vitruv. l. 9. c. 9.* Horarum brevitates, aut crescentias.

Crescentinum, *Crescentino*, opp. Italiæ, in Pedemontio, prope Padum fl. e regione Verrucæ.

Cresco, is, crevi, cretum, *crescere*, גדל, Germ. *wachsen*, Gall. *croistre*, Hisp. *crecer*, αὐξάνω, augeor. *Cic. 2. de Div.* Ut cum Luna pariter crescant, pariterque decrescant. ¶ Et translate. *Cic. pro Leg. Manil.* Cum socii pertimuissent, hostium opes, animique crevissent. ¶ Eleganter etiam crescere illi dicuntur, qui gratia, opibus, vel dignitate augentur, aut eruditione. *Virg. Ecl. 7. v. 25.* Crescentem ornate poetam. *Nepos in Attic. c. 21.* Cum ad extremam senectutem non minus dignitate, quam gratia, fortunaque crevisset. ¶ Crescere ex mærore alicujus is dicitur, qui gaudium, & fructum ex alieno infortunio capit. *Ovid. Heroid. 15. v. 117.* E nostro crescit mærore Charaxus. Sic Crescere ex aliquo. h. e. alicujus detrimento ditiorem, potentioremque, & celebriorem reddi. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 30.* Accusarem alios potius, ex quibus possem crescere. ¶ *Cresse* pro *crevisse* dixit *Lucret. l. 2. v. 684.* ¶ De præterito Crevi hæc *Festus*: Crevi modo significat hæreditatem adii: modo, major ætate, vel censu sum: modo judicavi: modo divisi: quæ omnia a duobus verbis, *cresco*, & *cerno* veniunt, cujus unius origo ex græco trahitur, quod illi κραίνειν, dicunt, perficere.

Cressa, æ, f. quæ Cretensis est, ut Cressa puella. *Ovid. Epist. 2. v. 76.* ¶ Nota Cressa, h. e. felix, candida. *Horat. l. 1. od. 36.* V. Creta.

Cressius, a, um, adject. idem ac Cretensis. *Virg. 4. Æn. v. 70.* Nemora inter Cressia fixit.

Creta, æ, vel Crete, es, Aeria, Curetis, Hecatompolis, Marcaros, Macaronesos, *Candia*, Κρήτη, insula Maris Mediter. Primum dicta est *Curetis*, vel *Cureta*, a populis Curetibus, unde per syncopen *Creta* remansit. Sed alius Cres quidam huic insulæ nomen dedisse existimatur, qui Jovem abscondit in monte Licæo. Alii dicunt, esse vocatam a Crete quodam Jovis filio Curetum Rege. Alii a Crete nympha Hesperidis filia. ¶ A Septent. Ægæo alluitur simul, & Cretico pelago, ab Aust. Afro, ad Occ. Ægilam, & Cytheram spectat, ad Or. Carpathon. ¶ Optimi vini fertilissima est. Nullum animal noxium gignit, præter phalangium. Caret cervis, apris, herinaceis. ¶ Olim centum urbes habuit. Hinc Hecatompolis dicta est.

Creta, f. 1. *creta*, גיר, Ger. *kreiden*, Gal. *craie*, Hisp. *Greda*, κιμωλία γῆ, terra tenax, ab insula *Creta*, ubi melior est, vel ab adjectivo *cretus*, quia, si maceretur, crescit. ¶ Proprie de creta alba dicitur: est tamen & nigra, & viridis, cujus meminit *Vitruv. l. 7. c. 7.* & *Plin. l. 35. c. 6.* ¶ Creta notare, est approbare, contra carbone notare, idem est ac damnare. *Pers. Sat. 5. v. 107.* Quæque sequenda forent, & quæ vitanda vicissim, Illa prius creta, mox hæc carbone notasti. Album enim ad boni naturam pertinere, censuit *Pythagoras*, atrum ad mali. ¶ Hinc *Cressa nota* pro felici, & candida. *Horat. l. 1. od. 36.* Cressa ne careat pulcra dies nota. ¶ Creta, pro cretatis, albisque vestibus. *Plaut. Aul. 4. 9. 6.* Qui vestitu, & creta occultant sese.

Cretacĕus, a, um, o. 1. 2. ex creta, *di creta*. *Plin. 18. c. 9.* Rufior illa, at Pisana candidior, ponderosior vero Cretacea.

Cretæus, o. 1. 2. quod ex Creta insula est. *Ovid.* Strataque Cretæam belua stravit humum. *Prop. l. 3. el. 19.* (al. 17.) Pendet Cretæa tracta puella rate.

Cretānus, a, um, adject. Cretensis. *Plaut. Curc. a. 3. v. 74.* Arabas, Caras, Cretanos, Syros.

Cretarius, a, um, adject. ad cretam pertinens, ut cretaria taberna, *Var. l. 7. de L. L.*

Cre-

Cretātus, o. 1. 2. *cretato*, *incretato*, Ger. *mit creiden gewisst*, Gal. *marqué de craie*, Hisp. *untado con greda*, creta inspersus, ut Cretati pedes, qui creta erant dealbati, quales solebant esse servorum pedes, qui trans mare venales advehebantur. Et Cretatæ fasciæ. *Cic. Att. lib.* 2. *ep.* 6. ¶ Cretata ambitio, dicitur a *Pers. Sat.* 5. *v.* 177. quia qui ad honores aspirabant, albas, candidasque vestes induebant, unde Candidati dicti.

Cretensis, o. 3. ex Creta insula. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Tertius Jupiter Cretensis, Saturni filius. ¶ Cretenses prœlium inituri citharam pulsare solebant, teste *Gel. l.* 1. *c.* 11.

Creterra, V. Cratera.

Cretēus, a, um, adject. cretaceus. *Lucr. l.* 4. *v.* 297. Ut si quis prius, arida quam sit Cretea persona, allidat pilæve, trabive.

Cretheus, Æoli fil. qui ex Tyro Salmonei fratris filia Æsonem genuit, Alcimedontem, & Amythaonem. Hinc denom. *Cretheius*, *a*, *um*, ut Virga Cretheia, Helle Crethei neptis. *Flac. l.* 1.

Crethides, æ, m. Κρηθείδης, Jason nepos Crethei. *Val. Flacc. l.* 6. *v.* 609. Nec sua Crethiden latuit dea.

Cretĭcus, a, um, o. 1. 2. quod ex Creta insula est, ut Creticum mare, *Horat. l.* 1. *od.* 26. ¶ Cognomen fuit Q. Metelli, qui insulam Cretam armis domuit.

Creticus, m. 2. genus pedis, al. amphimacrus, ex prima, & tertia longis, media brevi, ut *Sanitas*, a Cretibus, quia Cretes saltando hoc rhythmo, vel dactylo utebantur. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 47.

Cretifodina, æ, locus, ubi creta effoditur. *Ulpian. Dig.* 7. 1. 13. *&* 24. 3. 7.

Cretio, f. 3. hæreditatis aditio, vel certus dierum numerus, in quo institutus hæres aut adit hæreditatem, aut finito tempore excluditur, a cerno. *Cic. l.* 11. *Att. ep.* 12. *ad fin.* Gallionis hæreditatem crevi: puto enim cretionem fuisse simplicem. h. e. cum nullo conjunctam, sine cohæredibus. *Id. ib. l.* 13. *ep.* 46. Ex eo cognovi cretionem Cluvii liberam, testibus præsentibus sexaginta duobus.

Cretis, idis, f. quæ est ex Creta insula. *Ovid. Fast.* 3. *v.* 443. Nymphæ Cretides.

Cretōsus, o. 1. 2. *pieno di creta*, Ger. *creidechtig*, Gal. *abondant en craie*, Hisp. *gredoso*, ἀργιλώδης, quod creta plenum est, ut Ager cretosus, cretosa rura, &c. *Ovid.* 7. *Metam. Plin. l.* 15. *c.* 18. locus cretosus.

Cretŭla, f. 1. dimin. a creta. *Cic.* 6. *Ver. c.* 26. Casu signum iste animadvertit in cretula. ¶ Est & coloris genus. *Plin. l.* 35. *c.* 7. Ex omnibus coloribus cretulam amant.

Cretūra, æ, f. *crivellatura*, *stracciatura*, *cruschello*, tritici, aut alterius frumenti vilior pars, quæ cribro secernitur, & altilibus pro pabulo dari solet: a supino *cretum* verbi *cerno*, quod & cribro purgare significat. *Pallad. l.* 1. *tit.* 24. Triginta columbis volantibus diurni tres sextarii tritici sufficient, aut creturæ.

Cretus, a, um, o. 1. 2. procreatus, partic. a cresco, *generato*. *Virg. Æn.* 4. *v.* 191. Trojano a sanguine cretus. *Lucan. l.* 5. *v.* 4. Mortali corpore cretus. ¶ Item particip. verbi *cerno*, & significat purgatum, *crivellato*. *Pallad. l.* 12. *tit.* 22. Cineris bene creti quantum manus utraque gestabit.

Creūsa, f. 1. Κρέουσα, Creontis Corinthiorum Regis filia fuit, quam Jason, repudiata Medea, uxorem accepit, quamobrem Medea indignata carminibus suis ignem inextinguibilem scriniolo inclusum per filios suos Creusæ muneris loco misit: filios vero præmonuit, ut statim oblato munere discederent. Creusa igitur videndi cupida, nihilque mali suspicans, scriniolum aperuit, & continuo evolavit ignis, Creusamque, & totam Creontis regiam exussit. ¶ Alia fuit Priami, & Hecubæ filia, Æneæ conjux, cui Ascanium filium peperit. Hanc in excidio Ilii ab Ænea, qui fugiens patrem humeris gestabat, filium manu ducebat, perditam in itinere, dum vias notas excessisset, habetur apud *Virg.* 2. *Æn.* Nonnulli eam ab ipso Ænea ex pactione cum Græcis facta occisam volunt, ne quis ex semine Priami superesset. Verum his refragatur historia de Heleno, & Cassandra liberis Priami, quos Græci captivos abduxerunt.

Cribellātus, a, um, adject. cribello secretus, *crivellato*. *Pallad. l.* 1. *c.* 41. Sevum liquefactum cribellato cineri admixtum.

Cribellum, i, n. diminut. parvum cribrum, *crivelletto*. *Pallad. Februar. c.* 24. Nitrum tritum cribello desuper spargas. Et *Jun. c.* 11. Cribello spisso cernere, ut grana non transeant.

Cribrarius, o. 1. 2. quod ad cribrum pertinet. *Plin. l.* 7. *c.* 11. Item cribraria, quæ simili modo in tertio remansit cribro. De farina loquitur.

Cribratus, a, um, *crivellato*, κοσκινευόμενος, cribro purgatus. *Colum. l.* 12. *c.* 51. Aromata non cribrata, verum leviter confracta. *Plin. l.* 17. *c.* 11. Terra cribrata minutatim.

Cribro, as, a. 1. *crivellare*, נָפָה, Ger. *sauberen*, Gal. *cribler*, Hisp. *acrivar*, κοσκινίζω, est purgare, a pulvere, & rebus immundis secernere. *Col. l.* 12. *c.* 23. Nam omni lentore misso facilius in pulverem resolvitur, atque cribratur. *Plin. l.* 29. *c.* 5. *a med.* Incisum forficulis cribrant.

Cribrum, n. 2. *crivello*, *vaglio*, כְּבָרָה, Ger. *sieb*, Gal. *crible*, Hisp. *criva*, *o crivo*, κόσκινον, instrumentum ex pellibus suillis ut plurimum, crebris pertusum foraminibus, ad frumenta purganda, item instrumentum ex setis equorum factum farinæ a furfuribus separandæ gratia, quod etiam cribrum setaceum, & farinarium dicitur. *Plin. l.* 19. *c.* 11. *Cic.* 2. *de Div. c.* 27. Quasi vero quidquam intersit, mures diem, ac noctem aliquid rodentes scuta, an cribra corroserint. ¶ Cribro aquam haurire, vel gerere, *faticarsi in vano*, proverb. in eos, qui operam perdunt. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 100. Non pluris refert, quam si imbrem in cribrum geras.

Crimen, inis, n. 3. *delitto*, *mancamento*, *colpa*, פֶּשַׁע, Ger. *missethat*, Gal. *crime*, Hisp. *crimen*, αἰτία, delictum. *Cic. ad Marium*, Sunt, qui criminis loco putant esse, quod vivam. ¶ Proprie dicitur de vitio, seu culpa, quæ per contentionem alicui objicitur. Hinc dare crimini, *ascriver' a colpa*. *Cic. Ver.* 7. *c.* 50. Et criminibus convinci, *Id. Ver.* 3. *c.* 9. Acerba crimina objicere. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. ¶ Accipitur sæpe pro accusatione, *accusa*. *Cic. in Philip.* Hæreditatem mihi negasti obvenisse. Utinam hoc tuum crimen verum esset. *Sueton. in Claud. c.* 16. Crimen alicui movere. ¶ Venire in crimen. h. e. in suspicionem, *venir' in sospetto*. *Ter. Hec.* 3. 1. 55. ¶ Eleganter infelices, crimina Deorum & fortunæ, appellantur a *Lucano l.* 5. *v.* 59. Fortunæ Ptolemæe pudor, crimenque Deorum, quasi Dii peccaverint hunc servantes. De variis Criminum publicorum, privatorumque divisionibus, ut Majestatis, repetundarum, vis, incestus, &c. consule *Manut. de Leg. Rom.* ¶ Differt crimen a delicto, nam illud fere publicum est, quo Resp. læditur, ut cædes, falsitas, adulterium: Delictum vero est privata noxa, ut furtum, injuria, &c. ¶ Sumitur aliquando crimen simpliciter pro causa. *Virg.* 7. *Æn. v.* 339. Sere crimina belli.

Criminālis, o. 3. *criminale*, ἐγκληματικός, quod est criminis, ut Criminalis causa, quæ pecuniariæ opponitur, *leg.* 15. *Cod. de quæstionib.* Criminalis accusatio, *leg.* 3. *Cod. de leg. Aquil.*

Criminaliter, adverb. *criminalmente*, per criminalem quæstionem, cui opponitur *civiliter*. *Ulp. l. ult. ff. de furt.* Nunc furti plerumque criminaliter agi. Sic *leg.* 18. *Cod. de re milit.* Agentibus causas tam criminaliter, quam civiliter.

Criminatio, f. 3. διαβολή, contentiosa contumelia, *accusa*. *Cic. pro Leg. Agr.* Illa criminatione, qua in me absentem usus est.

Criminātor, oris, m. qui accusat, seu crimen obtrectando intentat, *accusatore*, *calunniatore*. *Tac. Ann.* 4. *c.* 1. Sui obtegens, in alios criminator.

Criminātus, a, um, particip. est significationis activæ, sed *Hygin. Astronom. l.* 2. *c.* 18. passive usurpavit, ubi ait: Non criminatum ab Antia, sed &c.

Crimĭno, as, avi, atum, idem quod criminor. *Ennius apud Non. c.* 7. *n.* 16. Non bene vult tibi, qui falso criminat apud te.

Crimĭnor, d. 1. *incolpare*, טָעַן, Germ. *lesteren*, Gal. *accuser*, Hisp. *acusar*, διαβάλλω, est culpare, accusare, contumeliose reprehendere. *Cic.* 6. *Ver.* Jam enim non libet omnia criminari. ¶ Admittit etiam dat. vel acc. cum apud, personæ, apud quam criminatio fit. *Ter. Eun.* 5. 2. 16. Hanc metui, ne me criminaretur tibi. *Cic.* 3. *Offic.* C. Marius Q. Metellum apud Pop. Rom. criminatus est, bellum illum ducere. *Hygin. l.* 2. *Astro. c.* 18. Verita, ne se ad regem criminaretur.

Criminōse, adv. accusatorie vel obtrectatorie, *maldicamente*, ἐγκληματικῶς. *Cic. pro S. Rosc. c.* 20. Criminose dicere. *Id. in Bruto*, *c.* 34. Qui criminosius, aut suspiciosius diceret. *Sueton. Tiber. c.* 53. Criminosissime insectatus est.

Criminōsus, a, um, adject. *accusatore*, *maledico*, ἐγκληματικός, maledicus, accusator, obtrectator. *Sueton. in Cæs. c.* 75. A Cæcinæ criminosissimo libro laceratam existimationem suam. *Liv. l.* 8. *c.* 12. Orationibus in Patres criminosis. Et criminosi Jambi, apud *Horat. l.* 1. *od.* 16. Comparat. criminosior, est apud *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 40. ¶ Item qui in se crimen habet, *peccaminoso*. *Cic. pro Ligar. c.* 2. Quod si est criminosum, necessitatis crimen est, non voluntatis.

Crimisa, Crimissa, *lo Ciro*, vel *lo Ziro*, opp. Oenotriorum, in magna Græcia, in ora Calabriæ cit. ¶ Item prom. *Capo dell' Allice*, in sin. Tarentinum excurrens. ¶ Item Crimisa, vel Crimisus, fl. in eodem tractus, qui in sin. Tarentinum se exonerat.

Crimisus, V. Crinisus.

Crimnum, i. n. κρίμνον, crassior tritici, & zeæ farina, ex qua puls fit. *Plin. l.* 18. *c.* 8.

Crinale, is, n. substant. crinium ornatus in capite. *Ovid.* 5. *Met. v.* 53. Ornabant aurata monilia collum, & madidos myrrha curvum crinale capillos.

Crinalis, & le, o. 3. quod pertinet ad crines. *Ovid.* 9. *Met. v.* 570. Crinalem capiti vittam nataque, sibique detrahit. ¶ Item, qui crines habet. *Id. in Fragment. Halieut. v.* 30. Crinale corpus h. e. crinibus obductum.

Crinĭger, ra, rum, o. 1. 2. qui multos habet crines. *Luc. l.* 1. *v.* 46. Crinigeros bellis arcere Caycos.

Crininus, a, um, *di gigli*, κρίνινος, qui est ex crino, hoc est liliis. Nam κρίνον, Græce lilium significat. *Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 21. Crininum unguentum.

Crinio, is, a. 4. vel crinior, deponens, *metter i capelli*, τριχοφυέω, est crines emittere. Translate *Stat.* 4. *Theb. v.* 217. Frondenti crinitur cassis oliva. Adde *l.* 4. *silv.* 5. 9.

Crinis, is, m. *crine*, *capello*, שֵׂעָר, Ger. *har*, Gal. *crin*, Hisp. *clin*, θρίξ, τρίχες, capillus. *Cic.* 5. *Verr.* Hæc civitas mulieri redimiculum præbeat, hæc in collum, hæc in crines. ¶ Dicitur etiam de piscibus. *Plin. l.* 9. *c.* 30. *de polypo pisce*. Afflatu terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos. ¶ Crinis etiam videtur esse genus vinculi ex crine equinæ caudæ confecti. *Plin. l.* 17. *c.* 21. Jugum fit pertica, aut arundine, aut crine funiculove. ¶ Crines capere, idem est quod nubere, & matronam fieri, inquit Lips. nam inter alia ornamenta matronarum propria, crines gerebant peculiari quadam ratione formatos. h. e. vittis implexos, quos Ital. dicunt *trecce*, quarum sex aut septem e capite pendentes habebant. *Vid. Martial. l.* 12. *ep.* 32. & *Plaut. Mostell.* 1. 3. 69. ubi V. Taubman.

Crinisātus, a, um, adiect. ex crinibus factus, vel natus. *Sidon. Carm.* 22. *v.* 81. Hic & crinisatus jungebat pegasus alas. V. Hippocentaurus.

Crinisus, Crinissus, Crimisus, *Bencadisfeu*, al. *Freddo*. *Fiume di S. Bartolomeo*, fl. Siciliæ, in parte Occidentali, & in valle Mazaræ qui oritur circiter 25. M. P. a Panormo in Mer. fluit apud Segestam, & Segestanum emporium, & aliquot auctus fluviis in mare Africum se exonerat, in ora lit. inter Mazaram, & Saccam. De hoc Servius *in* 5. *Æn.* refert hujusmodi fabulam. Hegesta Hippotæ nobilis Trojani filiam cum in Siciliam casu delata esset, compressa est a Crinisο Oceani & Terræ filio, qui doli causa in canem, seu ursum se mutaverat, atque ex eo concubitu Acestem peperit, qui postea in Sicilia regnavit.

Crinītus, a, um, o. 1. 2. *crinito*, *che ha i capelli*, שָׂעִיר, Germ. *haarechtig*, Gall. *chevelu*, Hisp. *cabelludo*, κομήτης, quod crines habet. *Cic.* 6. *Ver. c.* 56. Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguibus revellit, atque abstulit. Sic crinita galea. *Virg. Æn.* 7. *v.* 785.

Crinomĕnon, κρινόμενον, Latine quæstio, a Rhetoribus vocatur contentio, quæ ex statu efficitur, & circa quam versatur certamen totius controversiæ. *Cic. in Topic. c.* 25.

Crinon, n. 2. κρίνον, lilium, & speciatim lilium rubens, al. cynorrhodon. *Plin. l.* 21. *c.* 5.

Criobolium, ii, n. κριοβόλιον, genus sacrificiorum, in quo arietes cædebantur; unde & nomen traxit. Inscript. apud *Gruter. p.* 27. *n.* 3. Taurobolium, sive Criobolium fecit. Et *n.* 4. Percepto Taurobolio, Crioboliοque.

Criodŏche, κριοδόχη, machina illa, quæ arietem continet, & sustinet. *Vitruv. l.* 10. *c.* 18.

Cripa, æ, f. herba quædam. *Colum.* 12. 20. Cripæ pampinaceæ libra.

Crisis, is, f. judicium, sententia, a κρίνω, judico. Apud Medicos crisis dicitur subita morbi mutatio, ex qua judicari potest, quid ægroto futurum sit. *Senec. epist.* 83. Hic quidem ait, nos eandem crisim habere, quia utrique dentes cadunt.

Crispātus, o. 1. 2. *increspato*, partic. a crispo. *Claud.* 2. *de raptu Proserp. v.* 110. Crispata cacumine buxus.

Crispĭco, as, avi, atum, a. 1. idem quod crispo, *increspare*. *Gell. l.* 18. *c.* 10. Ventus mare cæruleum crispicans. *Plin. l.* 16. *c.* 16. Buxus raro crispicans.

Crispisulcans, o. 3. *Cic. in Top. c.* 16. In Ajacis navim crispisulcans igneum fulmen injectum est.

Crispitūdo, inis, f. *crespa*. *Arnob. l.* 2. *de lascive saltantibus*: Lumborum crispitudine fluctuare.

Crispo, as, a. 1. *increspare*, Ger. *krausmachen*, Gal. *plisser*, Hisp. *crespar*, *erizar*, οὐλόω, est crispum reddere. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Fimi cinere crispari capillum. ¶ Item vibrare, vel quassare. *Virg. Æn.* 1. *v.* 313. Bina manu lato crispans hastilia ferro. hastam enim, cum vibratur, vel quassatur, curvari & crispari videmus. Crispum autem dicimus, quod rectum non est. *Scalig.* 4. *Poet. c.* 1. Sic *Pers.* 3. *v.* 87. Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos. h. e. propter effusum risum in rugas contracto.

Crispŭlus, a, um, adject. diminut. a crispus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 62. Crispulus iste quis est? *Senec. epist.* 66. Comatus & crispulus.

Crispus, a, um, o. 1. 2. *crespo*, *torto*, *intorto*, Ger. *krauss*, Gal. *crespé*, Hisp.

Hisp. *crespo*, [illegible], intortus. *Plaut. Truc.* Compositos, crispos cincinnos tuos unguentatos. ¶ Hinc comp. crispior, sup. crispissimus. *Plin. l. 8. c. 16.* Crispiores jubæ. *Col. l. 11. c. 3.* Crispissimum folium.

Crispus Salustius, Civis Romanus, Latinæ Historiæ princeps. *Martial. l. 14.* Crispus Romana primus in Historia. Thucydidi ex Græcis opponitur a Quinctiliano elegantia dicendi, Attica brevitate, sententiarum crebritate. Sed a Pollione taxatur ut nimis antiquarius, & ex Catonis Originibus verba mutuatus: a Trogo autem, quod orationibus nimis longis utatur, sicut & Thucydides.

Crisso, as, n. 1. [illegible], est se se apte in re Venerea movere, proprium mulierum, ut cevere est proprium puerorum, dum pædicantur. *Juv. sat. 6.* Frictum crissantis adorat.

Crista, f. 1. *cresta*, *pennacchio*, Germ. *kamm*, Gall. *crete*, Hisp. *cresta*, λόφος, conus in vertice quarundam avium quasi carista, a κάρα, caput, vel quasi cerista, a κέρας, cornu. *Plin. l. 10. c. 29.* Upupa obscœna alias pastu avis, crista visenda plicatili. ¶ Translate dicitur de cono galeæ. *Virg. 9. Æn.* Tum galeam Messapi habilem, cristisque decoram induit. ¶ Cristas tollere, est animo sibi placere, animo efferri. *Juven. sat. 4. v. 69.* Et tamen illi surgebant cristæ. ¶ Crista herba apud *Plin. l. 27. c. 5.* quod habeat folia cristæ gallinaceæ similia.

Cristatus, a, um, o. 1. 2. quod cristas habet, ut Cristatæ aves, estque periphrasis gallorum gallinaceorum. *Mart. l. 14. in fine.* Cristatæque sonant undique lucis aves.

Cristula, æ, f. 1. dim. a crista. *Col. l. 8. c. 2.* Rectis, rutilisque cristulis.

Critæ, arum, m. οἱ κριταὶ, judices. *Critarum Annales cit. Tertull. pag. 620. editionis Rigaltianæ.*

Crithe, f. *orzolo*, κριθὴ, turberculum parvum est in palpebra super pilorum locum, a κριθὴ, hordeum, unde & hordeolum a recentioribus vocatur, a similitudine hordei. *Cels. l. 7. c. 7.*

Crithologia, æ, κριθολογία, hordei, & frumenti colligendi cura. *Theod. Cod. l. 4. tit. 25.* Crithologiæ, & Zygostatii munus.

Critias, m. 1. κριτίας, unus e triginta Tyrannis Atheniensium. *Cic. 2. & 3. de Orat.*

Critice, es, sive Critica, æ, Philologiæ pars est, quæ in emendatione auctorum, & in judicio consistit. *Varr. apud Diomed. l. 2.*

Criticus, ci, m. 2. κριτικὸς, judicans, sive arguens, judicem agens, a κρίνω, judico. Hinc Poetarum interpretes, & generatim censores alienorum operum Critici dicti sunt, postea Grammatici. *Cic. ad Dolab. l. 9. epist. 10.* Ego tanquam criticus antiquus judicaturus sum. *Horat. l. 2. ep. 1.* Ennius & sapiens & fortis, & alter Homerus. Ut Critici dicunt. V. *Quintil. l. 10. c. 1. & l. 1. c. 4.* ¶ Critici dies dicuntur a Medicis, in quibus de morbi ratione judicari potest, & sunt, tertius, quintus, septimus, &c. V. *Gell. l. 3. c. 10.* ubi tamen vocem hanc græcis literis scribit.

Critobulus, i, medicus insignis, cujus magna fama est, extracta Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis, ut ait *Plin. l. 7. c. 37.* Is idem est, qui Alexandro vulnerato spiculum feliciter evulsit, quem *Curt. l. 9. c. 5.* Critobolum vocat.

Critolaus, m. 2. Philosophus Peripateticus. *Cic. 5. Tusc.* Quo loco quæro, quam vim habeat libra illa Critolai, qui, cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis, & externa, tantum propendere illam bonis lancem putet, ut terram, & maria deprimat. Romam Legatus missus est una cum Carneade Academico, & Diogene Stoico. *Cic. 2. de Or.* ¶ Alter Critolaus, Achæorum dux, qui Corinthum evertit. *Cic. 3. de nat. Deor.* Sororem interfecit, quod sibi victori redeunti non gratularetur. Postremo a Q. Cæcilio Metello victus apud Thermopylas veneno sibi mortem conscivit.

Crocallis, idis, f. gemma cerasum repræsentans. *Plin. l. 37. c. 10.*

Crocatio, f. 3. cantus corvi. *Fest.* Sed legendum *crocitio*, vel *crocitatio*.

Crocatus, a, um, *zafferanato*, croco tinctus. *Plin. l. 16. c. 34.* Alicui & semen nigrum, alii crocatum.

Croceus, o. 1. 2. croci colorem habens, *croceo*, *giallo*. *Virg. 1. Æn.* Et circumtextum croceo velamen acantho. ¶ Item ex croco qui est, crocinus, ut croceus odor. *Id. Georg. 1. v. 56.*

Crocias, m. 1. κροκίας, gemmæ species, a croci similitudine. *Plin. lib. 37. c. 11.*

Crocinum, i, n. [illegible], odor croci, vel unguentum ex croco trito, & vino præcipue dulci, vel, ut alii volunt ex aromatibus, & croco in oleo macerato. Hoc Romani non solum corpora, sed & pulpita spargebant. *Propert. l. 3. el. 10. v. 22.* Et crocino nares myrrheus ungat onyx. V. *Plin. l. 13. c. 13.* ¶ *Celsus l. 5. c. 19.* Crocinum unguentum dixit.

Crocinus, a, um, o. 1. 2. *che è di color di zaffrano*, Germ. *saffrangel*, Gal. *de safran*, Hisp. *de açafran*, κρόκινος, quod est lutei coloris. *Plin. l. 11. c. 19.* Semen his optimum crocinum.

Crocio, n. 4. κρώζω, est canere propr. corvorum, a sono, vel a κράζω, clamo. V. *Crocito*.

Crocis, f. 3. herba, cujus contactu phalangia emoriuntur. *Plin. l. 27. c. 17.*

Crocitatio, f. 3. vociferatio corvi. V. *Crocatio*.

Crocito, a. freq. a crocio. *Plaut. Aulul. 4. 3. 2.* Et corvus voce crocitabat sua. Al. leg. *crocibat*, a crocio, is.

Crocitus, us, m. κρωγμὸς, cantus corvi, apud *Non. c. 1. n. 218.*

Crocodilea, æ, f. κροκοδειλέα, fimus crocodili, odore jucundo, quo mulieres faciem illinebant, teste *Plin. l. 28. c. 8.*

Crocodilinus, a, um, o. 1. 2. quod ad crocodilum pertinet, ut Crocodilinæ ambiguitates, *Quin. l. 1. c. 10.* h. e. argumenta perplexa, & sophistica.

Crocodilium, n. 2. herbæ species, chamæleontis figura, radice longa, gustu nasturtii, semine rotundo, duplicis clypeoli forma, odore aspero. *Plin. l. 27. c. 8.*

Crocodilus, m. 2. *cocodrillo*, Ger. *crocodill*, Gall. *crocodrile*, Hisp. *crocodilo*, κροκόδειλος, animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra, quam in aqua vivens, figura lacertæ non admodum dissimile, incredibili magnitudine, armatum unguibus, cute usque adeo dura, ut in nulla sui parte, nisi in solo ventre, penetrari possit. ¶ Testudines, & crocodilos dicunt, cum in terra partum ediderint, obruere ova, deinde discedere. *Cic. de nat. Deor.* ¶ Quatuor menses hyemales non comedit. ¶ Delphini, qui perpetuum cum crocodilo bellum gerunt, non ignorantes, quæ potissimum parte hostis lædi possit, aquam subeunt, pinnaque, quam in dorso gerunt, illi alvum subsecant. Habet & alterum hostem, ichneumonem, qui in apertas dormientis fauces teli in morem illapsus intestina ejus erodit. ¶ Conspecto homine emittit lacrymas, mox appropinquantem devorat. Unde factus locus proverbio, *Crocodili lacrymæ*, quod de iis dici solet, qui sub specie pietatis alios fallunt. ¶ Duplex est, amphibius, qui hactenus descriptus est, & terrestris, longe minor, qui odoratissimis tantum floribus in terra vivit, & a *Dioscoride lib. 2.* Scincus vocatur. Mirum in modum melle delectatur. Sed apiarii crocum apponunt alvearibus, ne crocodili mel absumant. Igitur conspecto croco crocodili fugiunt. Nam a croco abhorrent, & ejus odorem reformidant.

Crocomagma, atis, n. κροκόμαγμα, fæx unguenti crocini, seu unguentum ex croco, & vino. *Plin. l. 21. c. 20.*

Crocota, f. 1. κροκωτὸς, vestis muliebris crocei coloris. *Cic. de Arusp. resp. c. 21.* P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, est factus repente popularis.

Crocotarius, m. 2. crocotarum vestium infector. *Plaut. Aulul. 3. 5. 47.* Cum incedunt infectores crocotarii.

Crocotilum, valde exile. *Plaut.* Extortis talis cum crocotilis crusculis. Hæc *Festus*. sed vox est dubia, obsoleta, nec ullo modo adhibenda.

Crocotinum, n. 2. genus operis pistorii, a croco. *Fest.*

Crocotta, vel crocuta. V. Corocotta.

Crocotula, f. 1. κροκώτιον, dim. a crocota. *Plaut. Epid. 2. 2. 47.* Intusiatam, patagiatam caltulam, aut crocotulam.

Crocus, m. & f. 2. & crocum, n. 2. *zafferano*, כרכום, Gall. *saffran*, Hisp. *açafran*, κρόκος, vel κρόκον, flos, a כרכם, crocus, a Croco adolescente, qui disco a Mercurio interemptus conversus est in hunc florem, vel ut alii fabulantur, amoris impatientia, cum Smilacem puellam deperiret. *Ovid. 4. Met. Virg. 4. Georg.* Casiamque, crocumque rubentem. *Cels. lib. 5. c. 21.* Videntur autem hanc facultatem habere iris, nardum, crocum, cinnamomum. *Apulejus*. Crocus vino diluta. ¶ Crocus in neutro proprie, in masculino poetice dici, auctor est Lutatius Placidius Statii Scholiastes. ¶ *Plin. lib. 21. cap. 5.* crocum vocat etiam luteos apices in medio lilii. ¶ Maximo in pretio est quod in Cilicia nascitur prope Corycum montem: unde *Cilicum flores* pro croco dixit *Stat. lib. 2. Silv. 1. v. 160.*

Crœsus, Κροῖσος, Rex Lydorum, Alyatti filius, omnium, quos hominum memoria celebrat, ditissimus. Hic, cum se omnium mortalium felicissimum crederet, monitus est a Solone, neminem ante cineres beatum dicendum, quod, quoad vivimus, periculum sit, ne instabilis hujus mundi felicitas dolore aliquo contaminetur. Quam Solonis sententiam verissimam esse, Crœsi calamitas postea declaravit. Victus enim a Cyro, pyræque impositus, tandem salubre Solonis consilium agnovit, ejusque nomen sæpius inclamavit. Unde admiratus Cyrus, quisnam esset Deorum, hominumve, quem ille in extremo periculo solum invocaret, remque totam edoctus, humanæ vicissitudinis memor, Crœsum ab incendio liberavit, summoque semper apud se in honore habuit. *Plut. in vit. Solon. Herod. l. 1.* V. *Justin. l. 1.*

Crolla, f. 1. corolla, per syncopen. *Plaut. Bacch. 1. 1. 37.* Emendati libri multi habent, *corolla*, vel *corona*.

Crommyonia, sus ea, quam Theseus interfecit, a Crommyon vico agri Corinthiaci.

Crommyum, n. 2. *Cornachietto*, seu *Capo Cornachietto*, prom. Cypri in ora Boreali, inter Lapithum, & Soloe. ¶ Crommyon item, Cromyon, Crommyon, Cremyon, vicus Peloponnesi in agro Corinthiaco.

Cronia, latine Saturnalia dicuntur, scilic. Saturni festa, *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7.* V. Saturnalia.

Cronium, seu Chronium mare, Saturnium, Sarmaticum, Scythicum, Petzoricum, Tranquillum, *Drobabaf*, *mer de Petzoreke*. *Nisren more*, pars Oceani Septentrionalis, inter Rubeam prom. & Scythiam veram, & fl. Paropamisum, estque etiam pars maris Concreti, seu Glacialis ultra Thulen ins. supra Asiam, quod Asiam ad Septentriones alluit.

Crotalia, n. 3. κροτάλια, margaritæ ita in ornamentis collocatæ, ut ex collisione sonum generent. *Plin. l. 9. c. 35.*

Crotalistria, f. 1. quæ crotalo canit. *Propert. l. 4. el. 8. v. 39.* Nilotes tibicen erat, crotalistria Philis. Ita legit Scalig. Dicitur autem *crotalistria Philis* eo modo, quo Plautus dixit Hospes Zacyntho. pro, a Zacyntho. Philæ autem insula est ad Sienem Ægypti. V. *Bart. ad Stat. Silv. p. 157.* ¶ Laberius apud Petron. ciconiam avem vocat, Pietaticulatricem, gracilipedem, crotalistriam, quia voce crotalum sonantem imitatur. Sed apud *Cal. Rhodig. lib. 13. c. 66.* legitur. *Choralistria*, h. e. mulier canendi, & saltandi in choris perita.

Crotalum, n. 2. *campanella*, *nacchera*, Germ. *kepflin*, Gall. *une cymbale*, Hisp. *pandero*, crepitaculum, instrumentum Musicum, quo Ægyptii in Deorum cæremoniis utebantur, in quo duo ossicula, vel æneæ laminæ colliduntur ad sonum ciendum, a κροτέω, *pulso*, *verbero*. Quidam putant, anulum æreum fuisse, qui ferreo baculo percuteretur ad sonum fistulæ reddendum. Aliorum opinio est, circulum fuisse æneum multas habentem annexas laminulas, sive orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant. *Virg. in Copa.* Crispum sub crotalo docta movere latus. Ad quem locum V. Scalig.

Crotalus, m. 2. Corax, *Corace*, fl. Magnæ Græciæ, in Calabria ult. qui oritur ex Apennino M. in conf. Calabriæ cit. & in fin. Scyllaceum se exonerat.

Croto, f. 3. Croton, Crotona, *Crotone*, urbs Brutiorum, in Magna Græcia, in ora Calabriæ ult. & maris Jonii. Condita est a Diomede, vel a Miscello anno Urbis conditæ 80. Olim fuit perampla, & potentissima. Flumine media alluebatur, cum arce munita. Nunc etiam urbs est ampla, arcemque validam habet. Crotone tanta olim aeris salubritas fuit, ut in proverbium cesserit, *Crotone salubrior*, cum quid saluberrimum dicere volumus. ¶ Est etiam generis masculini. *Liv. l. 24. c. 2.* Ad Crotonem oppugnandum pergunt ire. Populi *Crotoniatæ*, qui corporum pulchritudine, & viribus excelluisse, & præstantissimi athletæ fuisse dicuntur. *Cic. 2. de Invent.*

Croton, onis, f. fruticis species ad magnitudinem parvæ ficus assurgens. *Plin. l. 16. c. 23.* V. Ricinus.

Crotoniata, æ, vel Crotoniates, Crotonis incola. Crotoniates maximam in exercendis corporibus curam ponebant. Ex his unus fuit Milo Crotoniates, de quo *Cic. de senect.*

Crotoniensis, is, adject. idem quod Crotoniates. *Justin. l. 20. c. 4.*

Crotopus, m. 2. Rex Argivorum, pater Psammathes, quæ Linum ex Apolline peperit. Hinc Linus Crotopiades ab avo materno vocatur.

Crotus. V. Sagittarius.

Cruciabilis, le, o. 3. *doloroso*, βασανιστικός. *Apul. de Asino, l. 10.* Sed illo cruciabili silentio durissime fatigata. *Gell. l. 3. c. 9.* Cruciabili exitu.

Cruciabilitas, f. 3. *tormento*, βασανισμός. *Plaut. Cist. 2. 1. 3.* Qui omnes homines supero, atque antideo cruciabilitatibus.

Cruciabiliter, *tormentosamente*, βασανιστικῶς. *Hirt. 5. bell. Afric. c. 49.* Sic extra vallum deducti sunt, & cruciabiliter interfecti. *Plaut. Pseud. 4. 1. 40.* Cruciabiliter me accipito.

Crucíamen, inis, n. cruciatus. *Prudent. hymn. Exequiar. v. 90.* Per cruciamina leti Via panditur ardua justis.

Cruciamentum, n. 2. *dolore*, λύπη. *Cic. in Phil. 11. c. 4.* Nec graviora sunt tormenta carnificum, quam cruciamenta morborum.

Cruciarius, ii, m. cruce dignus. *Apul. de Asino l. 10. post princip.* Nec tantillum cruciarius ille deterritus. ¶ *Petron. Satyr. c. 62.* Cruciarii unius parentes detraxere pendentem. *h. e.* cruci affixi.

Cruciarius, a, um, adject. qui cruciat, *tormentoso*. *Tertul. adv. Hæret. c. 2.* Febris per cruciarios, & mortiferos exitus erogat hominem.

Crucias, pro Cruciatus, ut satias pro satietas. *Plaut. Cas. 2. 6. 64.*

Mala

Mala crucias quidem. Al. leg. Mala crux ea quidem.

Cruciātor, oris, m. qui affligit, & cruciat. tormentatore. Arnob. lib. 1. Pœnas cruciatoris perpetitur sævitate.

Cruciātus, us, m. cruciamentum, tormentum, supplicium, afflictio, pœna, tormento, afflizione, ענוי, Ger. pein, marter, Gall. tourment, Hisp. tormento, λύπη. Cic. Att. Confectus cruciatu summo dolorum. Sic Cruciatus perferre, Cruciatu perire, angi, Id. 2. Offic. c. 7. & l. 11. Attic. ep. 11.

Crucifer, i, m. idem ac cruciarius. Prudent. Cathemer. 3. in princ. Christum Dominum cruciferum appellat. h. e. crucem sibi ipsum bajulantem.

Crucifīgo, is, a. 3. crocifiggere, תלה, Germ. Kreutzigen, Gal. crucifier, Hisp. crucifigar, in crucem tollo. Suet. in Dom. c. 10. Auctorem summarum pridie, quam crucifigeret, in cubiculum vocavit.

Crucifixus, a, um, adject. crocifisso, cruci affixus. Plin. l. 8. c. 16. Polybium leones in Africa crucifixos vidisse. Quintil. l. 7. c. 1. Invenerunt ducem crucifixum.

Crucĭo, as, a. 1. affliggere, הדאיב, Germ. peinigen, Gall. gêner, tourmenter, Hisp. atormentar, ἀνιάω, torqueo, affligo. Ter. Eun. Quæ nos semper omnibus cruciant modis. Cic. l. 2. Fin. c. 4. Cruciari dolore, & c. 20. Cruciari vigiliis, fame.

Crucisălus, i, m. qui salit in crucem, nomen fictum a Plaut. Bacchid. 2. 3. 128.

Crucius, a, um, o. 1. 2. ut Vinum crucium, insuave, quod bibendo cruciat. Fest.

Crudaria, f. 1. argenti vena, quæ in summa fodina reperitur. Plin. l. 33. c. 6.

Crudēlis, o. 3. crudele, aspro, אכזר, Germ. grausam, Gal. cruel, Hisp. cruel, ὠμός, immitis, & asper, qui est crudis moribus. Cic. pro Dejot. Crudelis Castor, qui nepos avum in discrimen capitis induxerit. Propert. l. 1. el. 16. Crudelior janua: quæ sc. supplices non admittit. Sallust. Catil. c. 52. Crudelissimi parricidæ. ¶ Crudele adverbialiter positum pro crudeliter. Claudian. 3. de rapt. Pros. v. 340. adhuc crudele minatur Africæ truncis facies.

Crudelĭtas, tis, f. 3. crudeltà, אכזריות, Ger. grausamkeit, Gal. cruauté, Hisp. crueldad, ὠμότης. Cic. pro Rosc. Amer. Populum Rom. qui quondam in hostem lenissimus existimabatur, hoc tempore domestica crudelitate laborare.

Crudelĭter, crudelmente, Ger. grimmigklich, Gal. cruellement, Hisp. cruelmente, adv. ὠμῶς, atrociter. Cic. 1. Offic. Ne quid temere, ne quid crudeliter fiat. Id. pro Mil. c. 33. Crudelissime necatus. Curt. l. 10. c. 5. Ut crudelius posset extingui.

Crudesco, is, ui, n. 3. incrudire, incrudelirsi, Ger. rauwerden, Gal. devenir cruel, & apre, Hisp. encrudecerse, ὠμαίνομαι, crudus fio. Virg. 3. Georg. v. 504. Cœpit crudescere morbus. ¶ Transfertur & ad alia, ut crudescit seditio, Tacit. 3. histor. c. 10. Et, crudescente ira, Justin. lib. 8. cap. 4.

Crudĭtas, atis, f. crudità, Germ. rauche, Gall. crudité, Hisp. crudeza, ἀπεψία, affectus stomachi, qui nascitur ex ægra concoctione. Cic. de senect. Caret ergo etiam vinolentia, & cruditate, & insomniis.

Cruditatĭo, onis, f. cruditas, stomachi non concoquentis vitium. Cal. Aurel. 5. Tard. c. 2.

Crudĭto, as, avi, atum, male concoquo, cruditate laboro, aver crudità di stomaco. Tertul. de Jejun. c. 16. Populus carnis avidissimus usque ad choleram ortygometras cruditando.

Crudus, o. 1. 2. crudo, non cotto, נא, Ger. rauw, Gal. cru, Hisp. crudo, ὠμός, quod est adhuc in cruore, ut Crudum vulnus, recens, & quasi adhuc cruentum. Plin. epist. 3. Crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat. ¶ Translate dicitur de eo, quod non est coctum igni. Plaut. Aulul. 3. 2. 15. Quid tu curas, utrum crudum, an coctum edim? ¶ Item de cibis, qui indigesti, & nondum concocti sunt in stomacho. Juven. sat. 1. v. 143. Crudum pavonem in balnea portas. ¶ Item de fructibus acerbis, & immaturis. Cic. de senect. Poma ex arboribus, si cruda sunt, vi avelluntur. ¶ Crudus homo dicitur, cujus stomachus non facile concoquit. Cic. 2. Fin. Crudique postridie se rursus ingurgitent. Adde Horat. l. 1. sat. 5. v. 49. ¶ Crudum etiam dicitur, quod adhuc viride est, nec cœpit flavescere, ut crudus palmes, Lucan. lib. 4. v. 417. Sic metaphorice Virg. 6. Æn. v. 304. Cruda Deo, viridisque senectus. h. e. valida, fortis. ¶ Ponitur & crudus pro immaturo, hoc est tempus suum non expectante, ut crudum funus, Stat. 9. Theb. v. 387. Cruda puella, h. e. nondum viro apta, Martial. l. 8. epigr. 63. ¶ Apud Plaut. Pœn. 5. 2. 147. crudus videtur poni pro astuto, fallaci, subdolo. Sic enim habet: Heu hercle mortalem catum, malum, crudumque, & callidum atque subdolum.

Cruentātus, o. 1. 2. sanguine infectus. Plin. l. 28. c. 7. Mulieris quoque salivam jejunæ potentem dijudicant oculis cruentatis. Cic. lib. 2. Invent. c. 4. Gladium cruentatum in vaginam recondidit.

Cruente, adverb. crudeliter, sæve. Justin. l. 39. c. 3. Soror, quæ tam cruente sæviat. Senec. l. 5. Benef. c. 16. Cæteri arma cruentius exercuerunt. Superlativum legitur apud Oros. l. 1. c. 17. Bello cruentissime gesto.

Cruenter, adverb. idem quod cruente. Apul. lib. 3. A. A. post princip. Civium laniena cruenter exercuit.

Cruentĭfer, a, um, cruentus, ut cruentifera signa, apud Tertull. in Carm. de Jud. Dom. c. 10. Atque cruentiferis signis sacraverit aras.

Cruento, a. 1. insanguinare, Germ. blutigmachen, Gall. ensanglanter, Hisp. ensangrentar, αἱμάσσω, cruore inficio. Cic. de Arusp. resp. c. 16. Secures suas cruentari scelere noluit. Id. post red. in Sen. Ne propter me civium vulneribus Resp. cruentaretur. Id. Philip. 2. Hæc te lacerat, hæc cruentat oratio. ¶ Proprie Prop. l. 4. el. 9. v. 39. Imponitque notam collo, morsuque cruentat.

Cruentus, a, um, o. 1. 2. sanguinoso, sanguigno, Germ. blutig, Gall. sanglant, Hisp. sangriento, αἱματόεις, quod est cum sanguine, quasi cruore tinctum. Plin. l. 20. c. 13. Cruenta urina. Sallust. in Catil. Cruentam, atque luctuosam victoriam hostibus relinquatis. ¶ Translate sumitur pro crudeli, ut Cruenta vox, cruenta oratio. Cic. Phil. 2. Sic Ov. 12. Met. v. 592. Bello cruentior ipso. Vellej. l. 2. c. 71. Non aliud bellum cruentius cæde clarissimorum virorum fuit. Ex c. 52. Cruentissimus Romano nomini dies.

Crumāta, V. Crusma.

Crumēna, f. 1. vel crumina, borsa, כיס, Germ. seckel, beutel, Gall. bourse, Hisp. bolsa, βαλάντιον, idem ac bulga, idest, sacculus, qui ad brachium pendet, vel de collo in tergum, a κρεμάω, suspendo, quia suspensa gestatur. Plaut. Epid. Ipse meo in collo ejus pater crumenam collocavit. Juv. Sat. 11. v. 38. Quis te, deficiente crumena, & crescente gula, manet exitus? ¶ Apud Plaut. quandoque legitur Crumina, ut & in Pareï Lex. Crit.

Crumenisĕca, æ, m. tagliaborse, qui crumenas clam secat, & pecuniam surripit. Justinian. novell. constit. 13. Conscii latronum, veneficiarii, crumenisecæ.

Cruor, ris, m. 3. sangue, che esce da una piaga, דם, Germ. blut, Gall. sang, Hisp. sangre, αἷμα, ἰχώρ, sanguis, qui ex aliquo vulnere spargitur. Cruor enim, & sanguis differunt, quod sanguis etiam sit, cum venis inest, cruor dicatur, postquam effusus venis, ac jam frigefactus est. Cic. pro Sex. Rosc. Cruorem inimici quam recentissimum. Virgil. 4. Æn. Atque atros siccabat veste cruores. Horat. l. 2. Carm. od. 1. Arma nondum expiatis uncta cruoribus.

Crupellarii, m. 2. servi continuo ferro armati, telis quidem impenetrabiles, sed inferendis ictibus inhabiles propter pondus armorum. Tacit. l. 3. Ann. c. 42.

Crurālis, V. Cruralis.

Crurĭcrepĭda, æ, m. nomen servi est apud Plaut. Trinum. 4. 3. 14. q. d. cui crura compedibus crepuerunt: vel qui adeo malus est, ut crurifragium mereatur. Sic oculicrepida apud eund. dicuntur ii, quibus oculi pugnis contundi solent. Ibid.

Crurifragium, n. 2. fractio crurum, σκελοκοπία, erat genus supplicii, quo afficiebantur servi, de quo V. Lips. de Cruce, c. 14. ¶ Apul. lib. 9. A. A. ¶ Crurum ei fragium abominata. ¶ Legitur & Crurifrangium. V. Crurifragus.

Crurifrăgus, o. 1. 2. is, cui crura fracta sunt. Plaut. Pœn. 4. 2. 64. Continuo is me ex Syncerasto crurifragum fecerit. Alii leg. Crurifragium.

Crurūlis, le, adject. ad crus pertinens, ut fasciæ crurales, Petron. Frag. Trag. p. 18. Adde Ulp. l. 25. ff. de aur. arg. mund. ¶ Alii leg. Cruralis.

Crus, cruris, n. gamba, שוק, Ger. schenkel, Gal. jambe, Hisp. pierna, σκέλος, pars corporis a genu usque ad imum pedem. Cels. Crus ex duobus ossibus constat, ex tibia, & sura. Virg. 3. Georg. v. 53. Crurum tenus. ¶ Arboribus etiam sua crura tribuit Colum. lib. 5. cap. 11.

Crusculum, n. 2. dimin. a crus, σκελίδιον. Martial. 3. epigr. 93. Pectus cicadæ, crusculumque formicæ.

Crusma, atis, n. 3. cembalo, κρούσμα, sistrum, & veluti cymbalum quoddam tintinnabulis refertum, quo gestientes mulieres oblectabantur, a κρούω, pulso, quod sonum emitteret, dum pulsaretur. Mart. l. 6. epig. 71. Edere lascivos ad Bœtica crusmata gestus. ¶ Sed Vossius crumata legit, & explicat testulas, & ossicula usum crotali præstantia.

Crusmatĭcus, a, um, adject. quasi dicas, pulsatorius. Crusmatica appellatur pars Musicæ. Auctor fragmenti, quod cum Censorino edi solet: Musica est peritia faciendorum, & canendorum modorum: ejus partes harmonica, organica, crusmatica. Crusmata pulsus decori, sive carmina vocantur.

Crusta, æ, f. 1. crosta, Germ. rinde, Gal. croute, Hisp. corteza, πλάξ, ὄστρακον, proprie est glacies, quæ ob concretionem super aquæ superficie nascitur. Virg. 3. Georg. v. 360. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. ¶ Translate crusta dicitur cortex ille, quo vulnus, vel ulcus obducitur, cum solidatur. Cels. l. 5. c. 9. & 10. ¶ Item omne id, quo quid integitur. Plin. l. 19. c. 30. Locustæ crusta fragili muniuntur in eo genere, quod caret sanguine. Hinc in parietibus, & pavimentis crustæ dicuntur tenuia marmoris, vitri, alteriusve materiæ segmenta, quibus illa integuntur. Plin. l. 36. c. 6. Secandi marmora in crustas, nescio, an Cariæ fuerit inventum. Id. ibid. Primum Romæ parietes crusta marmoris operuisse totius domus suæ in Cœlio monte Cornelius Nepos tradidit Mamurram. ¶ Item opera ex argento, vel auro cælata, quæ inserebantur vasculis, atque eadem, cum vellent, detrahebantur, uti & emblemata. Cic. in Ver. Crustæ, aut emblemata detrahantur. ¶ Item gleba soli. Alphen. ff. lib. 39. tit. 2. l. 9. Si ex fundo tuo crusta lapsa sit in meum fundum. ¶ Item vestimenti genus, in quo purpureus color admixtus est. Leg. nulla 11. Cod. Theod. de Sericis. ¶ Translate Sen. de Provid. Non est illa solida, & sincera felicitas; crusta est, & quidem tenuis, felicità apparente.

Crustarius, m. 2. κρουστής, qui crustas ex argento, vel auro efficit: item qui parietes crusta tegit. Plin. l. 33. c. 12. Habuit & Teucer crustarius famam. ¶ Crustarius, a, um, o. 1. 2. quod ad crustas pertinet, ut Crustariæ tabernæ, in quibus crustata opera venduntur, ut vasa potoria cum crustis ex argento. Fest.

Crustātus, o. 1. 2. ὀστρακόδερμος, crusta tectus, ut Crustata animalia. Plin. l. 11. c. 37. In marinis crustata, & cartilaginea priores dentes habent. ¶ Crustati parietes, crusta marmoris intecti. Secantur enim marmora in laminas, & parietibus apponuntur. Lucan. lib. 10. v. 114.

Crusto, a. 1. incrostare, טח, Ger. uberziehen, Gall. bailler croute, Hisp. incostrar, πλακόω, est crustam inducere, & materia aliqua dura integere. Plin. lib. 15. cap. 17. Mala generosissima crustant gypso, vel cera.

Crustōsus, o. 1. 2. πλακώδης, quod crustam habet. Plin. l. 12. c. 9. Facilius hoc, & crustosius.

Crustŭla, æ, f. 1. πλακίδιον, dimin. a crusta, Apul. Parvas marmoreas crustulas parieti adjungens. Plin. l. 22. c. ult. Lens crustulas ulcerum rumpit.

Crustularius, ii, m. qui crustula facit, & vendit, pasticciere. Sen. epist. 56. Et botularius, & crustularius, & omnes popinarum institores.

Crustulāta, æ, f. 1. idem ac crustulum. Spartian. in Vero c. 5. Sumen, phasianus, pavo, crustulata, & aprugna. V. ibi Salmas.

Crustŭlum, n. 2. ψωμίον, dimin. a crustum, genus dulciarii. Hor. l. 1. Sat. 1. v. 25. Pueris dant crustula blandi doctores, elementa velint ut discere prima.

Crustum, n. 2. ψωμός, est frustum eorum, quæ comeduntur, ut panis, placentæ, &c. a crusta. Virg. 7. Æn. v. 115. Patulis nec parcere quadris fatalis crusti. Serv. in Virg. Georg. 3. v. 360. Notandum, quia cum, hæc crusta, dicimus, feminino genere, lapidis, aut ligni, aut gelu partem significamus. Cum vero crustum dicimus, edulium aliquod significamus, partem panis, vel placentæ, &c.

Crustumeria, f. 1. Crustumerium, Palombara, al. Marcigliano vecchio, opp. & Colonia Sabinorum, prope Tiberim flu. ubi recipit Alliam, contra Vejos. Pop. Crustumeri, vel Crustumerini.

Crustumerīnus, a, um, adject. a Crustumeria. Var. l. 4. L. L. Tribuni plebeji facti, qui plebem defenderent in secessione Crustumerina.

Crustumīnum, n. 2. opp. Thusciæ. Pop. Crustumini. Hinc una Tribus Civium Rom. Crustumina dicta est. Fest.

Crustumīnus, a, um, adject. a Crustumino, ut Crustumina pyra, de quibus Plin. l. 15. c. 15. & Col. l. 5. c. 10. V. Crustuminus. ¶ Crustumina Tribus, in Sabinis, A. U. 258. constituta, fuit inter rusticas.

Crustumium, Crustumnus, Crustumenius, Conca, flu. Italiæ, qui fontes habet in Ducatu Urbini prope Fanum S. Leonis, & aliquot auctus rivis per Romandiolam labitur, ubi in mare Adriaticum se exonerat.

Crustumium, n. 2. la Cattolica, opp. excisum Umbriæ, cum fl. cogn. in ora maris Adriatici, in via Flaminia, inter Ariminum, & Pisaurum.

Crustumius, a, um, adject. possess. a Crustumio opp. A quo sunt Crustumia pyra, peri ghiacciali, ex parte rubentia, ut ait Serv. ad illud Virg. Georg. 2. v. 88. Crustumiis Syriisque pyris, gravibusque volemis.

Crux, ucis, f. croce, צלב, Ger. kreutz, Gall. croix, Hisp. cruz, σταυρός, instrumentum constans ex ligno recto, & transverso, in quo damnati clavis figuntur. Cic. 7. Ver. Jussit Prætoris in crucem esse sublatum. Sic cruci affigere, Curt. l. 9. Agi in crucem, Cic. 5. Fin. Suffigere cruci, Suet. in Cæs. Suffigere in cruce, Horat. l. 1. Sat. 3. &c. ¶ Differt a patibulo,

Hisp. *crespo*, ἴλλος, intortus. *Plaut. Truc.* Compositos, crispos cincinnos tuos unguentatos. ¶ Hinc comp. crispior, sup. crispissimus. *Plin. l. 8. c. 16.* Crispiores jubæ. *Col. l. 11. c. 3.* Crispissimum folium.

Crispus Salustius, Civis Romanus, Latinæ Historiæ princeps. *Martial. l. 14.* Crispus Romana primus in Historia. Thucydidi ex Græcis opponitur a Quinctiliano elegantia dicendi, Attica brevitate, sententiarum crebritate. Sed a Pollione taxatur ut nimis antiquarius, & ex Catonis Originibus verba mutatus: a Trogo autem, quod orationibus nimis longis utatur, sicut & Thucydides.

Crisso, as, n. 1. στριφνίζω, est se se apte in re Venerea movere, proprium mulierum, ut cevere est proprium puerorum, dum pædicantur. *Juv. sat. 6.* Frictum crissantis adorat.

Crista, f. 1. *cresta*, *pennacchio*, Germ. *kamm*, Gall. *creste*, Hisp. *cresta*, λόφος, conus in vertice quarundam avium quasi carista, a κάρα, caput, vel quasi cerista, a κέρας, cornu. *Plin. l. 10. c. 29.* Upupa obscœna alias pastu avis, crista visenda plicatili. ¶ Translate dicitur de cono galeæ. *Virg. 9. Æn.* Tum galeam Messapi habilem, cristisque decoram induit. ¶ Cristas tollere, est animo sibi placere, animo efferri. *Juven. sat. 4. v. 69.* Et tamen illi surgebant cristæ. ¶ Crista herba apud *Plin. l. 27. c. 5.* quod habeat folia cristæ gallinaceæ similia.

Cristatus, a, um, o. 1. 2. quod cristas habet, ut Cristatæ aves, estque periphrasis gallorum gallinaceorum. *Mart. l. 14. in fine.* Cristatæque sonant undique lucis aves.

Cristŭla, æ, f. 1. dim. a crista. *Col. l. 8. c. 2.* Rectis, rutilisque cristulis.

Critæ, arum, m. οἱ κριταί, judices. *Critarum Annales cit. Tertull. pag. 620. editionis Rigaltianæ.*

Criche, f. *orzolo*, κριθή, turberculum parvum est in palpebra super pilorum locum, a κριθή, hordeum, unde & hordeolum a recentioribus vocatur, a similitudine hordei. *Cels. l. 7. c. 7.*

Crithologia, æ, κριθολογία, hordei, & frumenti colligendi cura. *Theod. Cod. l. 4. tit. 25.* Crithologiæ, & Zygostatii munus.

Critias, m. 1. Κριτίας, unus e triginta Tyrannis Atheniensium. *Cic. 2. & 3. de Orat.*

Critĭce, es, sive Critica, æ, Philologiæ pars est, quæ in emendatione auctorum, & in judicio consistit. *Varr. apud Diomed. l. 2.*

Criticus, ci, m. 2. κριτικός, judicans, sive arguens, judicem agens, a κρίνω, judico. Hinc Poetarum interpretes, & generatim censores alienorum operum Critici dicti sunt, postea Grammatici. *Cic. ad Dolab. l. 9. epist. 10.* Ego tanquam criticus antiquus judicaturus sum. *Horat. l. 2. ep. 1.* Ennius & sapiens & fortis, & alter Homerus. Ut Critici dicunt. V. *Quintil. l. 10. c. 1. & l. 1. c. 4.* ¶ Critici dies dicuntur a Medicis, in quibus de morbi ratione judicari potest, & sunt, tertius, quintus, septimus, &c. V. *Gell. l. 3. c. 10.* ubi tamen vocem hanc græcis literis scribit.

Critobūlus, i, medicus insignis, cujus magna fama est, extracta Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis, ut ait *Plin. l. 7. c. 37.* Is idem est, qui Alexandro vulnerato spiculum feliciter evulsit, quem *Curt. l. 9. c. 5.* Critobolum vocat.

Critolaus, m. 2. Philosophus Peripateticus. *Cic. 5. Tusc.* Quo loco quæro, quam vim habeat libra illa Critolai, qui, cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis, & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram, & maria deprimat. Romam Legatus missus est una cum Carneade Academico, & Diogene Stoico. *Cic. 2. de Or.* ¶ Alter Critolaus, Achæorum dux, qui Corinthum evertit. *Cic. 3. de nat. Deor.* Sororem interfecit, quod sibi victori redeunti non gratularetur. Postremo a Q. Cæcilio Metello victus apud Thermopylas veneno sibi mortem conscivit.

Crocallis, idis, f. gemma cerasum repræsentans. *Plin. l. 37. c. 10.*

Crocatio, f. 3. cantus corvi. *Fest.* Sed legendum *crocitio*, vel *crocitatio*.

Crocatus, a, um, *zafferanato*, croco tinctus. *Plin. l. 16. c. 34.* Alicui & semen nigrum, alii crocatum.

Crocĕus, o. 1. 2. croci colorem habens, *croceo*, *giallo*. *Virg. 1. Æn.* Et circumtextum croceo velamen acantho. ¶ Item ex croco qui est, crocinus, ut croceus odor. *Id. Georg. 1. v. 56.*

Crocias, m. 1. κροκίας, gemmæ species, a croci similitudine. *Plin. lib. 37. c. 11.*

Crocinum, i, n. κροκόμαγμα, odor croci, vel unguentum ex croco trito, & vino præcipue dulci, vel, ut alii volunt ex aromatibus, & croco in oleo macerato. Hoc Romani non solum corpora, sed & pulpita spargebant. *Propert. l. 3. el. 10. v. 22.* Et crocino nares myrrheus ungat onyx. V. *Plin. l. 13. c. 13.* ¶ *Celsus l. 3. c. 19.* Crocinum unguentum dixit.

Crocinus, a, um, o. 1. 2. *che è di color di zaffrano*, Germ. *suffrangel*, Gal. *de safran*, Hisp. *de açafran*, κρόκινος, quod est lutei coloris. *Plin. l. 11. c. 19.* Semen his optimum crocinum.

Crocio, n. 4. κρώζω, est canere propr. corvorum, a sono, vel a κρίζω, clamo. V. *Crocito*.

Crocis, f. 3. herba, cujus contactu phalangia emoriuntur. *Plin. l. 27. c. 17.*

Crocitatio, f. 3. vociferatio corvi. V. *Crocatio*.

Crocito, n. freq. a crocio. *Plaut. Aulul. 4. 3. 2.* Et corvus voce crocitabat sua. Al. leg. *crocibat*, a crocio, is.

Crocitus, us, m. κρωγμός, cantus corvi, apud *Non. c. 1. n. 218.*

Crocodilĕa, æ, f. κροκοδείλεια, fimus crocodili, odore jucundo, quo mulieres faciem illinebant, teste *Plin. l. 28. c. 8.*

Crocodilinus, a, um, o. 1. 2. quod ad crocodilum pertinet, ut Crocodilinæ ambiguitates, *Quin. l. 1. c. 10.* h. e. argumenta perplexa, & sophistica.

Crocodilium, n. 2. herbæ species, chamæleontis figura, radice longa, gustu nasturtii, semine rotundo, duplicis clypeoli forma, odore aspero. *Plin. l. 27. c. 8.*

Crocodilus, m. 2. *cocodrillo*, Ger. *crocodill*, Gall. *crocodrile*, Hisp. *crocodilo*, κροκόδειλος, animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra, quam in aqua vivens, figura lacertæ non admodum dissimile, incredibili magnitudine, armatum unguibus, cute usque adeo dura, ut in nulla sui parte, nisi in solo ventre, penetrari possit. ¶ Testudines, & crocodilos dicunt, cum in terra partum ediderint, obruere ova, deinde discedere. *Cic. de nat. Deor.* ¶ Quatuor menses hyemales non comedit. ¶ Delphini, qui perpetuum cum crocodilo bellum gerunt, non ignorantes, qua potissimum parte hostis lædi possit, aquam subeunt, pinnaque, quam in dorso gerunt, illi alvum subsecant. Habet & alterum hostem, ichneumonem, qui in apertas dormientis fauces teli in morem illapsus intestina ejus erodit. ¶ Conspecto homine emittit lacrymas, mox appropinquantem devorat. Unde factus locus proverbio, *Crocodili lacrymæ*, quod de iis dici solet, qui sub specie pietatis alios fallunt. ¶ Duplex est, amphibius, qui hactenus descriptus est, & terrestris, longe minor, qui odoratissimis tantum floribus in terra vivit, & a *Dioscoride lib. 2.* Scincus vocatur. Mirum in modum melle delectatur. Sed apiarii crocum apponunt alvearibus, ne crocodili mel absumant. Igitur conspecto croco crocodili fugiunt. Nam a croco abhorrent, & ejus odorem reformidant.

Crocomagma, atis, n. κροκόμαγμα, fæx unguenti crocini, seu unguentum ex croco, & vino. *Plin. l. 21. c. 20.*

Crocōta, f. 1. κροκωτός, vestis muliebris crocei coloris. *Cic. de Arusp. resp. c. 21.* P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, est factus repente popularis.

Crocotarius, m. 2. crocotarum vestium infector. *Plaut. Aulul. 3. 5. 47.* Cum incedunt infectores crocotarii.

Crocotilum, valde exile. *Plaut.* Extortis talis cum crocotilis crusculis. Hæc *Festus*. sed vox est dubia, obsoleta, nec ullo modo adhibenda.

Crocotinum, n. 2. genus operis pistorii, a croco. *Fest.*

Crocotta, vel crocuta. V. Corocotta.

Crocotŭla, f. 1. κροκώτιον, dim. a crocota. *Plaut. Epid. 2. 2. 47.* Intusiatam, patagiatam caltulam, aut crocotulam.

Crocus, m. & f. 2. & crocum, n. 2. *zaffarano*, כרכום, Gall. *saffran*, Hisp. *açafran*, κρόκος, vel κρόκον, flos, a כרכם, crocus, a Croco adolescente, qui disco a Mercurio interemptus conversus est in hunc florem, vel ut alii fabulantur, amoris impatientia, cum Smilacem puellam deperiret. *Ovid. 4. Met. Virg. 4. Georg.* Casiamque, crocumque rubentem. *Cels. lib. 5. c. 21.* Videmur autem hanc facultatem habere iris, nardum, crocum, cinnamomum. *Apulejus*. Crocus vino diluta. ¶ Crocus in neutro proprie, in masculino poetice dici, auctor est Lutatius Placidius Statii Scholiastes. ¶ *Plin. lib. 21. cap. 5.* crocum vocat etiam luteos apices in medio lilii. ¶ Maximo in pretio est quod in Cilicia nascitur prope Corycum montem: unde *Cilicum flores* pro croco dixit *Stat. lib. 2. Silv. 1. v. 160.*

Crœsus, Κροῖσος, Rex Lydorum, Alyatti filius, omnium, quos hominum memoria celebrat, ditissimus. Hic, cum se omnium mortalium felicissimum crederet, monitus est a Solone, neminem ante cineres beatum dicendum, quod, quoad vivimus, periculum sit, ne instabilis hujus mundi felicitas dolore aliquo contaminetur. Quam Solonis sententiam verissimam esse, Crœsi calamitas postea declaravit. Victus enim a Cyro, pyræque impositus, tandem salubre Solonis consilium agnovit, ejusque nomen sæpius inclamavit. Unde admiratus Cyrus, quinam esset Deorum, hominumve, quem ille in extremo periculo solum invocaret, remque totam edoctus, humanæ vicissitudinis memor, Crœsum ab incendio liberavit, summoque semper apud se in honore habuit. *Plut. in. vit. Solon. Herod. l. 1. V. Justin. l. 1.*

Crolla, f. 1. corolla, per syncopen. *Plaut. Bacch. 1. 2. 37.* Emendati libri multi habent, *corolla*, vel *corona*.

Crommyonia, sus ea, quam Theseus interfecit, a Crommyon vico agri Corinthiaci.

Crommyum, n. 2. *Cornacchietto*, seu *Capo Cornacchietto*, prom. Cypri in ora Boreali, inter Lapithum, & Solos. ¶ Crommyon item, Cromyon, Cromnyon, Cremyon, vicus Peloponnesi in agro Corinthiaco.

Cronia, latine Saturnalia dicuntur, scilic. Saturni festa, *Macrob. l. 1. Saturn. c. 7.* V. Saturnalia.

Cronium, seu Chronium mare, Saturnium, Sarmaticum, Scythicum, Petzoricum, Tranquillum, *Drebahaf*, *mer de Petzorpeche*. *Niaven more*, pars Oceani Septentrionalis, inter Rubeam prom. & Scythiam veram, & fl. Paropamisum, estque etiam pars maris Concreti, seu Glacialis ultra Thulen inf. supra Asiam, quod Asiam ad Septentriones alluit.

Crotalia, n. 3. κροτάλια, margaritæ ita in ornamentis collocatæ, ut ex collisione sonum generent. *Plin. l. 9. c. 35.*

Crotalistria, f. 1. quæ crotalo canit. *Propert. l. 4. el. 8. v. 39.* Nilotes tibicen erat, crotalistria Philis. Ita legit Scalig. Dicitur autem *crotalistria Philis* eo modo, quo Plautus dixit Hospes Zacyntho. pro, a Zacyntho. Philæ autem insula est ad Sienem Ægypti. V. *Bart. ad Stat. Silv. p. 157.* ¶ Laberius apud Petron. ciconiam avem vocat, Pietaticulatricem, gracilipedem, crotalistriam, quia voce crotalum sonantem imitatur. Sed apud *Cel. Rhodig. lib. 13. c. 66.* legitur, *Choraulistria*, h. e. mulier canendi, & saltandi in choris perita.

Crotălum, n. 2. *campanella*, *nacchera*, Germ. *kryflin*, Gall. *une cymbale*, Hisp. *pandero*, crepitaculum, instrumentum Musicum, quo Ægyptii in Deorum cæremoniis utebantur, in quo duo officula, vel æneæ laminæ colliduntur ad sonum ciendum, a κροτέω, pulso, verbero. Quidam putant, anulum æreum fuisse, qui ferreo baculo percuteretur ad sonum fistulæ reddendum. Aliorum opinio est, circulum fuisse æneum multas habentem annexas laminulas, sive orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant. *Virg. in Copa.* Crispum sub crotalo docta movere latus. Ad quem locum V. Scalig.

Crotalus, m. 2. Corax, *Corace*, fl. Magnæ Græciæ, in Calabria ult. qui oritur ex Apennino M. in conf. Calabriæ cit. & in sin. Scyllaceum se exonerat.

Croto, f. 3. Croton, Crotona, *Crotone*, urbs Brutiorum, in Magna Græcia, in ora Calabriæ ult. & maris Jonii. Condita est a Diomede, vel a Miscello anno Urbis conditæ 85. Olim fuit perampla, & potentissima. Flumine media alluebatur, cum arce munita. Nunc etiam urbs est ampla, arcemque validam habet. Crotone tanta olim aeris salubritas fuit, ut in proverbium cesserit, *Crotone salubrius*, cum quid saluberrimum dicere volumus. ¶ Est etiam generis masculini. *Liv. l. 24. c. 2.* Ad Crotoneum oppugnandum pergunt ire. Populi *Crotoniatæ*, qui corporum pulchritudine, & viribus excelluisse, & præstantissimi athletæ fuisse dicuntur. *Cic. 2. de Invent.*

Croton, onis, f. fruticis species ad magnitudinem parvæ ficus assurgens. *Plin. l. 16. c. 23.* V. Ricinus.

Crotoniāta, æ, vel Crotoniates, Crotonis incola. Crotoniates maximam in exercendis corporibus curam ponebant. Ex his unus fuit Milo Crotoniates, de quo *Cic. de senect.*

Crotoniensis, is, adject. idem quod Crotoniates. *Justin. l. 20. c. 4.*

Crotōpus, m. 2. Rex Argivorum, pater Psammathes, quæ Linum ex Apolline peperit. Hinc Linus Crotopiades ab avo materno vocatur.

Crotus. V. Sagittarius.

Cruciabĭlis, le, o. 3. *doloroso*, βασανιστικός. *Apul. de Asino, l. 10.* Sed illo cruciabili silentio durissime fatigata. *Gell. l. 3. c. 9.* Cruciabili exitu.

Cruciabilĭtas, f. 3. *tormento*, βασανιστήριον. *Plaut. Cist. 2. 1. 3.* Qui omnes homines supero, atque antideo cruciabilitatibus.

Cruciabilĭter, *tormentosamente*, βασανιστικῶς. *Hirt. 5. bell. Afric. c. 49.* Sic extra vallum deducti sunt, & cruciabiliter interfecti. *Plaut. Pseud. 4. 1. 40.* Cruciabiliter me accipito.

Crucĭāmen, inis, n. cruciatus. *Prudent. hymn. Exequiar. v. 90.* Per cruciamina leti Via panditur ardua justis.

Cruciamentum, n. 2. *dolore*, λύπη. *Cic. in Phil. 11. c. 4.* Nec graviora sunt tormenta carnificum, quam cruciamenta morborum.

Cruciarĭus, ii, m. cruce dignus. *Apul. de Asino l. 10. post princip.* Nec tantillum cruciarius ille deterritus. ¶ *Petron. Satyr. c. 62.* Cruciarii unius parentes detraxere pendentem. *h. e.* cruci affixi.

Cruciarĭus, a, um, adject. qui cruciat, *tormentoso*. *Tertul. adv. Hæret. c. 2.* Febris per cruciarios, & mortiferos exitus erogat hominem.

Crucias, pro Cruciatus, ut satias pro satietas. *Plaut. Cas. 2. 6. 64.*

Mala crucias quidem. Al. leg. Mala crux ea quidem.

Cruciator, oris, m. qui affligit, & cruciat. *tormentatore*. *Arnob. lib.* 1. Pœnas cruciatoris perpetitur sævitate.

Cruciatus, us, m. cruciamentum, tormentum, supplicium, afflictio, pœna, *tormento*, *afflizzone*, מכאוב, Ger. *pein*, *marter*, Gall. *tourment*, Hisp. *tormento*, βάσανος. *Cic. Att.* Confectus cruciatu summo dolorum. Sic Cruciatus perferre, Cruciatu perire, angi, *Id.* 2. *Offic. c.* 7. & *l.* 11. *Attic. ep.* 11.

Crucifer, i, m. idem ac cruciarius. *Prudent. Cathemer.* 3. *in princ.* Christum Dominum cruciferum appellat. h. e. crucem sibi ipsum bajulantem.

Crucifigo, is, a. 3. *crocefiggere*, תלה, Germ. *Kreutzigen*, Gal. *crucifier*, Hisp. *crucificar*, in crucem tollo. *Suet. in Dom. c.* 10. Auctorem summarum pridie, quam crucifigeret, in cubiculum vocavit.

Crucifixus, a, um, adiect. *crocifisso*, cruci affixus. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Polybium leones in Africa crucifixos vidisse. *Quintil. l.* 7. *c.* 1. Invenerunt ducem crucifixum.

Crucio, as, a. 1. *affliggere*, ייסר, Germ. *peinigen*, Gall. *gêner*, *tourmenter*, Hisp. *atormentar*, στρεβλόω, torqueo, affligo. *Ter. Eun.* Quæ nos semper omnibus cruciant modis. *Cic. l.* 2. *Fin. c.* 4. Cruciari dolore, & *c.* 20. Cruciari vigiliis, fame.

Crucisălus, i, m. qui salit in crucem, nomen fictum a *Plaut. Bacchid.* 2. 3. 128.

Crucius, a, um, o. 1. 2. ut Vinum crucium, insuave, quod bibendo cruciat. *Fest.*

Crudaria, f. 1. argenti vena, quæ in summa fodina reperitur. *Plin. l.* 33. *c.* 6.

Crudēlis, o. 3. *crudele*, *aspro*, אכזר, Germ. *grawsam*, Gal. *cruel*, Hisp. *cruel*, ὠμός, immitis, & asper, qui est crudis moribus. *Cic. pro Dejot.* Crudelis Castor, qui nepos avum in discrimen capitis induxerit. *Propert. l.* 1. *el.* 16. Crudelior janua; quæ sc. supplices non admittit. *Sallust. Catil. c.* 52. Crudelissimi parricidæ. ¶ *Crudele* adverbialiter positum pro crudeliter. *Claudian.* 3. *de rapt. Pros. v.* 340. adhuc crudele minatur Affixæ truncis facies.

Crudelĭtas, tis, f. 3. *crudeltà*, אכזריות, Ger. *grawsamkeit*, Gal. *cruauté*, Hisp. *crueldad*, ὠμότης. *Cic. pro Rosc. Amer.* Populum Rom. qui quondam in hostem lenissimus existimabatur, hoc tempore domestica crudelitate laborare.

Crudeliter, *crudelmente*, Ger. *grimmigklich*, Gal. *cruellement*, Hisp. *cruelmente*, adv. ὠμῶς, atrociter. *Cic.* 1. *Offic.* Ne quid temere, ne quid crudeliter fiat. *Id. pro Mil. c.* 33. Crudelissime necatus. *Curt. l.* 10. *c.* 5. Ut crudelius posset extingui.

Crudesco, is, ui, n. 3. *incrudire*, *incrudelirsi*, Ger. *rawwerden*, Gal. *devenir cruel*, & *apre*, Hisp. *encrudecerse*, ὠμόομαι, crudus fio. *Virg.* 3. *Georg. v.* 504. Cœpit crudescere morbus. ¶ Transfertur & ad alia, ut crudescit seditio, *Tacit.* 3. *histor. c.* 10. Et, crudescente ira, *Justin. lib.* 8. *cap.* 4.

Cruditas, atis, f. *crudità*, Germ. *rauhe*, Gall. *crudité*, Hisp. *crudeza*, ἀπεψία, affectus stomachi, qui nascitur ex ægra concoctione. *Cic. de senect.* Caret ergo etiam vinolentia, & cruditate, & insomniis.

Cruditatio, onis, f. cruditas, stomachi non concoquentis vitium. *Cal. Aurel.* 5. *Tard. c.* 2.

Crudĭto, as, avi, atum, male concoquo, cruditate laboro, *aver crudità di stomaco*. *Tertul. de Jejun. c.* 16. Populus carnis avidissimus usque ad choleram ortygometras cruditando.

Crudus, o. 1. 2. *crudo*, *non cotto*, נא, Ger. *raw*, Gal. *cru*, Hisp. *crudo*, ὠμός, quod est adhuc in cruore, ut Crudum vulnus, recens, & quasi adhuc cruentum. *Plin. epist.* 5. Crudum adhuc vulnus medentium manus reformidat. ¶ Translate dicitur de eo, quod non est coctum igni. *Plaut. Aulul.* 3. 2. 15. Quid tu curas, utrum crudum, an coctum edim? ¶ Item de cibis, qui indigesti, & nondum concocti sunt in stomacho. *Juven. sat.* 1. *v.* 143. Crudum pavonem in balnea portas. ¶ Item de fructibus acerbis, & immaturis. *Cic. de senect.* Poma ex arboribus, si cruda sunt, vi avelluntur. ¶ Crudus homo dicitur, cujus stomachus non facile concoquit. *Cic.* 2. *Fin.* Crudique postridie se rursus ingurgitent. Adde *Horat. l.* 1. *sat.* 5. *v.* 49. ¶ Crudum etiam dicitur, quod adhuc viride est, nec cœpit flavescere, ut crudus palmes, *Lucan. lib.* 4. *v.* 417. Sic metaphorice *Virg.* 6. *Æn. v.* 304. Cruda Deo, viridisque senectus. h. e. valida, fortis. ¶ Ponitur & crudus pro immaturo, hoc est tempus suum non expectante, ut crudum funus, *Stat.* 9. *Theb. v.* 385. Cruda puella, h. e. nondum viro apta, *Martial. l.* 8. *epigr.* 63. ¶ Apud *Plaut. Pœn.* 5. 2. 147. crudus videtur poni pro astuto, fallaci, subdolo. Sic enim habet: Heu hercle mortalem catum, malum, crudumque, & callidum atque subdolum.

Cruentātus, o. 1. 2. sanguine infectus. *Plin. l.* 28. *c.* 7. Mulieris quoque salivam jejunæ potentem dijudicant oculis cruentatis. *Cic. lib.* 2. *Invent. c.* 4. Gladium cruentatum in vaginam recondidit.

Cruente, adverb. crudeliter, sæve. *Justin. l.* 39. *c.* 3. Soror, quæ tam cruente saviat. *Senec. l.* 5. *Benef. c.* 16. Cæteri arma cruentius exercuerunt. Superlativum legitur apud *Oros. l.* 2. *c.* 17. Bello cruentissime gesto.

Cruenter, adverb. idem quod cruente. *Apul. lib.* 3. *A. A. post princip.* Civium lanienam cruenter exercuit.

Cruentifer, a, um, cruentus, ut cruentifera signa, apud *Tertull. in Carm. de Jud. Dom. c.* 10. Atque cruentiferis signis sacraverit aras.

Cruento, a. 1. *insanguinare*, Germ. *blutigmachen*, Gall. *ensanglanter*, Hisp. *ensangrentar*, αἱμάσσω, cruore inficio. *Cic. de Arusp. resp. c.* 16. Secures suas cruentari scelere noluit. *Id. post red. in Sen.* Ne propter me civium vulneribus Resp. cruentaretur. *Id. Philip.* 2. Hæc te lacerat, hæc cruentat oratio. ¶ Proprie *Prop. l.* 4. *el.* 9. *v.* 39. Imponitque notam collo, morsuque cruentat.

Cruentus, a, um, o. 1. 2. *sanguinoso*, *sanguigno*, Germ. *blutig*, Gall. *sanglant*, Hisp. *sangriento*, αἱματόεις, quod est cum sanguine, quasi cruore tinctum. *Plin. l.* 20. *c.* 13. Cruenta urina. *Sallust. in Catil.* Cruentam, atque luctuosam victoriam hostibus relinquatis. ¶ Translate sumitur pro crudeli, ut Cruenta vox, cruenta oratio. *Cic. Phil.* 2. Sic *Ov.* 12. *Met. v.* 592. Bello cruentior ipso. *Velles. l.* 2. *c.* 71. Non aliud bellum cruentius cæde clarissimorum virorum fuit. Et *c.* 52. Cruentissimus Romano nomini dies.

Crumĭlla, V. Crumena.

Crumēna, f. 1. vel crumina, *borsa*, כיס, Germ. *seckel*, *beutel*, Gall. *bourse*, Hisp. *bolsa*, βαλάντιον, idem ac bulga, idest, sacculus, qui ad brachium pendet, vel de collo in tergum, a κρεμάω, suspendo, quia suspensa gestatur. *Plaut. Epid.* Ipse meo in collo ejus pater crumenam collocavit. *Juv. Sat.* 11. *v.* 38. Quis te, deficiente crumena, & crescente gula, manet exitus? ¶ Apud *Plaut.* quandoque legitur *Crumina*, ut & in *Porai Lex. Crit.*

Crumenisĕca, æ, m. *tagliaborse*, qui crumenas clam secat, & pecuniam surripit. *Justinian. novell. constit.* 13. Concilii latronum, veneficiarii, crumenisecæ.

Cruor, ris, m. 3. *sangue*, *che esce da una piaga*, דם, Germ. *blut*, Gall. *sang*, Hisp. *sangre*, αἷμα, ἰχώρ, sanguis, qui ex aliquo vulnere spargitur. *Cruor* enim, & *sanguis* differunt, quod *sanguis* etiam sit, cum venis inest, *cruor* dicatur, postquam effusus venis, ac jam frigefactus est. *Cic. pro Sex. Rosc.* Cruorem inimici quam recentissimum. *Virgil.* 4. *Æn.* Atque atros siccabat veste cruores. *Horat. l.* 2. *Carm. od.* 1. Arma nondum expiatis uncta cruoribus.

Crupellarĭi, m. 2. servi continuo ferro armati, telis quidem impenetrabiles, sed inferendis ictibus inhabiles propter pondus armorum. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 42.

Crurālis, V. Cruralis.

Crurĭcrepida, æ, m. nomen servi est apud *Plaut. Trinum.* 4. 3. 14. q. d. cui crura compedibus crepuerunt: vel qui adeo malus est, ut crurifragium mereatur. Sic *oculicrepida* apud *eund.* dicuntur ii, quibus oculi pugnis contundi solent. *Ibid.*

Crurifragium, n. 2. fractio crurum, σκελοκοπία, erat genus supplicii, quo afficiebantur servi, de quo V. *Lips. de Cruce, c.* 14. ¶ *Apul. lib.* 9. *A. A.* ¶ Crurum ei fragium obominata. ¶ Legitur & Crurifrangium. V. Crurifragus.

Crurifrăgus, o. 1. 2. is, cui crura fracta sunt. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 64. Continuo is me ex Syncerasto crurifragum fecerit. Alii leg. Crurifragium.

Crurūlis, le, adject. ad crus pertinens, ut fasciæ crurules, *Petron. Frag. Trag. p.* 18. Adde *Ulp. l.* 25. *ff. de aur. arg. mund.* ¶ Alii leg. Cruralis.

Crus, cruris, n. *gamba*, שוק, Ger. *schenkel*, Gal. *jambe*, Hisp. *pierna*, σκέλος, pars corporis a genu usque ad imum pedem. *Cels.* Crus ex duobus ossibus constat, ex tibia, & sura. *Virg.* 3. *Georg. v.* 53. Crurum tenus. ¶ Arboribus etiam sua crura tribuit *Colum. lib.* 5. *cap.* 11.

Crusculum, n. 2. dimin. a crus, *gambetta*. *Martial.* 3. *epigr.* 93. Pectus cicadæ, crusculumque formicæ.

Crusma, atis, n. 3. *cembalo*, κρούσμα, sistrum, & veluti cymbalum quoddam tintinnabulis refertum, quo gestientes mulieres oblectabantur, a κρούω, pulso, quod sonum emitteret, dum pulsaretur. *Mart. l.* 6. *epig.* 71. Edere lascivos ad Bætica crusmata gestus. ¶ Sed Vossius *crumata* legit, & explicat testulas, & ossicula usum crotali præstantia.

Crusmaticus, a, um, adject. quasi dicas, pulsatorius. Crusmatica appellatur pars Musicæ. *Auctor fragmenti*, quod cum *Censorino* edi solet: Musica est peritia faciendorum, & canendorum modorum: ejus partes harmonica, organica, crusmatica. Crusmata pulsus decori, sive carmina vocantur.

Crusta, æ, f. 1. *crosta*, Germ. *rinde*, Gal. *croute*, Hisp. *corteza*, κρύσταλλος, propriè est glacies, quæ ob concretionem super aquæ superficie nascitur. *Virg.* 3. *Georg. v.* 360. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. ¶ Translate crusta dicitur cortex ille, quo vulnus, vel ulcus obducitur, cum solidatur. *Cels. l.* 5. *c.* 9. & 20. ¶ Item omne id, quo quid integitur. *Plin. l.* 19. *c.* 30. Locustæ crusta fragili muniuntur in eo genere, quod caret sanguine. Hinc in parietibus, & pavimentis crustæ dicuntur tenuia marmoris, vitri, alteriusve materiæ segmenta, quibus illa integuntur. *Plin. l.* 36. *c.* 6. Secandi marmora in crustas, nescio, an Cariæ fuerit inventum. *Id. ibid.* Primum Romæ parietes crusta marmoris operuisse totius domus suæ in Cœlio monte Cornelius Nepos tradidit Mamurram. ¶ Item opera ex argento, vel auro cælata, quæ inserebantur vasculis, atque eadem, cum vellent, detrahebantur, uti & emblemata. *Cic. in Ver.* Crustæ, aut emblemata detrahantur. ¶ Item gleba soli. *Alphen. ff. lib.* 39. *tit.* 2. *l.* 9. Si ex fundo tuo crusta lapsa sit in meum fundum. ¶ Item vestimenti genus, in quo purpureus color admixtus est. *Leg. nulla* 11. *Cod. Theod. de Scenicis.* ¶ Translate *Sen. de Provid.* Non est ista solida, & sincera felicitas; crusta est, & quidem tenuis, *felicità apparente*.

Crustarius, m. 2. κοσμητής, qui crustas ex argento, vel auro efficit: item qui parietes crusta tegit. *Plin. l.* 33. *c.* 12. Habuit & Teucer crustarius famam. ¶ Crustarius, a, um, o. 1. 2. quod ad crustas pertinet, ut Crustariæ tabernæ, in quibus crustata opera venduntur, ut vasa potoria cum crustis ex argento. *Fest.*

Crustātus, o. 1. 2. ὀστρακόδερμος, crusta tectus, ut Crustata animalia. *Plin. l.* 11. *c.* 37. In marinis crustata, & cartilaginea priores dentes habent. ¶ Crustati parietes, crusta marmoris intecti. Secantur enim marmora in laminas, & parietibus apponuntur. *Lucan. lib.* 10. *v.* 114.

Crusto, a. 1. *incrostare*, טוח, Ger. *uberziehen*, Gall. *bailler croute*, Hisp. *incostrar*, κρουστόω, est crustam inducere, & materia aliqua dura integere. *Plin. lib.* 15. *cap.* 17. Mala generosissima crustant gypso, vel cera.

Crustōsus, o. 1. 2. κρουστώδης, quod crustam habet. *Plin. l.* 12. *c.* 9. Facilius hoc, & crustosius.

Crustula, æ, f. 1. κρουστίδιον, dimin. a crusta, *Apul.* Parvas marmoreas crustulas parieti adjungens. *Plin. l.* 22. *c. ult.* Lens crustulas ulcerum rumpit.

Crustularius, ii, m. qui crustula facit, & vendit, *pasticciere*. *Sen. epist.* 56. Et botularius, & crustularius, & omnes popinarum institores.

Crustulāta, æ, f. 1. idem ac crustulum. *Spartian. in Vero c.* 5. Sumen, phasianus, pavo, crustulata, & aprugna. V. ibi *Salmas.*

Crustŭlum, n. 2. ψωμίον, dimin. a crustum, genus dulciarii. *Hor. l.* 1. *Sat.* 1. *v.* 25. Pueris dant crustula blandi doctores, elementa velint ut discere prima.

Crustum, n. 2. ψωμός, est frustum eorum, quæ comeduntur, ut panis, placentæ, &c. a crusta. *Virg.* 7. *Æn. v.* 115. Patulis nec parcere quadris fatalis crusti. *Serv. in Virg. Georg.* 3. *v.* 360. Notandum, quia cum, *hæc crusta*, dicimus, feminino genere, lapidis, aut ligni, aut gelu partem significamus. Cum vero *crustum* dicimus, edulium aliquod significamus, partem panis, vel placentæ, &c.

Crustumeria, f. 1. Crustumerium, *Palombara*, al. *Marcigliano vecchio*, opp. & Colonia Sabinorum, prope Tiberim flu. ubi recipit Alliam, contra Vejos. Pop. Crustumeri, vel Crustumerini.

Crustumerīnus, a, um, adject. a Crustumeria. *Var. l.* 4. *L. L.* Tribuni plebeji facti, qui plebem defenderent in secessione Crustumerina.

Crustumīnum, n. 2. opp. Thusciæ. Pop. Crustumini. Hinc una Tribus Civium Rom. Crustumina dicta est. *Fest.*

Crustumīnus, a, um, adject. a Crustumino, ut Crustumina pyra, de quibus *Plin. l.* 15. *c.* 15. & *Col. l.* 5. *c.* 10. V. Crustuminus. ¶ Crustumina Tribus, in Sabinis, A. U. 258. constituta, fuit inter rusticas.

Crustumium, Crustumnus, Crustumenius, *Conca*, flu. Italiæ, qui fontes habet in Ducatu Urbini prope Fanum S. Leonis, & aliquot auctus rivis per Romandiolam labitur, ubi in mare Adriaticum se exonerat.

Crustumium, n. 2. *la Cattolica*, opp. excisum Umbriæ, cum fl. cogn. in ora maris Adriatici, in via Flaminia, inter Ariminum, & Pisaurum.

Crustumius, a, um, adject. possess. a Crustumio opp. A quo sunt Crustumia pyra, *peri ghiacciuoli*, ex parte rubentia, ut ait *Serv. ad illud Virg. Georg.* 2. *v.* 88. Crustumiis Syriisque pyris, gravibusque volemis.

Crux, ucis, f. *croce*, צלב, Ger. *kreutz*, Gall. *croix*, Hisp. *cruz*, σταυρός, instrumentum constans ex ligno recto, & transverso, in quo damnati clavis figuntur. *Cic.* 7. *Ver.* Jussu Prætoris in crucem esse sublatum. Sic cruci affigere, *Curt. l.* 9. Agi in crucem, *Cic.* 5. *Fin.* Suffigere cruci, *Suet. in Cal.* Suffigere in cruce, *Horat. l.* 1. *Sat.* 3. &c. ¶ Differt a patibulo, seu

seu furca. Nam patibulum est simile literæ Y, crux figuram habet literæ T. ¶ Translate crux dicitur, quicquid nos cruciat. *Ter. Eun.* 2. 3. 91. Illis crucibus, quæ nos, nostramque adolescentiam habent despicatam. *Col. l.* 1. *c.* 7. Jus summum, antiqui summam dicebant esse crucem. ¶ Abi in malam crucem, imprecatio est irati hominis, & male precantis alicui. Crux autem in hac phrasi videtur non patibulum, sed cruciatum significare. V. *Abeo*. ¶ Genitivus plural. hujus nominis legitur apud *Tertul. Apol. c.* 16. & *lib.* 1. *ad Nation. c.* 12. Sed utroque loco alii *crucium* legunt, alii *crucum*. Scioppius *crucum* retinet, *in notis ad Tertul.* ¶ *Malo cruce* masculino genere dixere *Gracchus* apud *Fest.* & *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 31.

Crypta, æ, f. 1. *caverna*, *grotta*, κρύπτη, caverna, vel testudo subterranea, vel in monte excavata, a κρύπτω, tego, abscondo. *Juven. Sat.* 5. Et solitus mediæ cryptam penetrare Suburræ. ¶ Accipitur item pro sepulcro, quia sepulcra erant specus subterranei. *Prudent. in pass. Hippolyti*, v. 154. ¶ Crypta etiam pro cryptoporticu sumitur apud *Sueton. Calig. c.* 59.

Crypticus, a. 1. 2. κρυπτικός, occultus, subterraneus. *Sidon. l.* 1. *ep.* 5. Crypticis arcubus fornicavit. ¶ Homo crypticus, qui secreta fideli taciturnitate custodit. *Jul. Firmic. l.* 3. *Mathes.*

Cryptoporticus, f. 4. porticus subterranea cum amplis fenestris, qua refrigerandi causa per æstatem utimur: item porticus, quæ undique septa, & quasi sepimento parietum abscondita est, a crypta, & porticus. *Plin. l.* 2. *epist.* 17. & *l.* 5. *epist.* 6.

Crystallinus, a. 1. 2. κρυστάλλινος, quod est ex crystallo. *Juven. Sat.* 6. Grandia tolluntur crystallina, h. e. vasa ex crystallo. *Capitol. in Vero*, c. 5. Calices crystallini.

Crystallus, f. 2. & Crystallum, n. 2. *cristallo*, זכוכית, Ger. *crystall*, Gal. *cristal*, Hisp. *cristal*, κρύσταλλος, lapis, seu succus perspicuus lapidescens, quem sub terris, aut inter gelidas rupium venas frigus glaciat, & durat, quasi κρύσταλλος, a κρύος frigus, & στέλλομαι pro συστέλλομαι, contraho, quia ab aliquibus glacies censetur, idest aqua frigore concreta, vel melius a similitudine glaciei. *Mart. l.* 8. *epigr.* 77. Candida nigrescant vetulo crystalla falerno. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Crystallus nascitur laudata in Alpium jugis. *Isidor. l.* 16. *c.* 13. masculino genere effert.

C ANTE T.

Cteatus, m. 2. Κτέατος, pater Amphimachi, unus ex quatuor Ducibus Epeorum, qui 40. navibus ad Trojanam expeditionem profecti sunt.

Ctesibicus, a, um, ad Ctesibium pertinens, ut Ctesibica machina, a Ctesibio inventa, apud *Vitruv. l.* 10. *c.* 12. ¶ Fuit autem Ctesibius vir Alexandrinus, qui pneumaticam rationem, & hydraulica organa repererit, ut docet *Plin. l.* 7. *c.* 37. & *Vitruv. l.* 9. *c.* 9.

Ctesiphon, ontis, m. Κτησιφῶν, architectus, qui Dianæ Ephesiæ Templum dicitur construxisse. ¶ Item Civis Atheniensis, pro quo extat omnium pulcherrima Demosthenis oratio. *Cic. de optim. gener. Orat.*

C ANTE U.

Cuba, æ, f. 1. *letto*, lectus, voc. Sabinorum, a κύπτω, declino. *Voss. ex Festo*. Sed alii lecticam intelligunt. ¶ Cuba item, Dea cubandi, quæ scilicet pueris cubantibus præerat.

Cubatio, onis, f. cubandi actio, *il giacere*, *o dormire*. *Var. l.* 7. *L. L.* A cubatione cubiculum.

Cubatus, m. 4. κοίμησις, cubandi, sive dormiendi actio. *Plin. l.* 10. *c.* 57. Medicina in fame, & cubatus in fumo.

Cubicularis, & re, o. εὐναῖος, quod ad cubiculum pertinet. *Cic.* 5. *Tusc.* Cum stragulam latam cubiculari lecto circumdedisset. ¶ Ponitur etiam pro cubiculario. *Suet. in Ner. c.* 38. Plerique Consulares, cubicularesque ejus. Meliores libri habent *Cubicularios*.

Cubicularius, a, um, adject. idem quod cubicularis, ut lucerna cubicularia, quæ scil. in cubiculo adhibetur. *Martial. l.* 14. *in lemmate epigr.* 39. Adde *ejusd. lib. epigr.* 150.

Cubicularius, m. 2. *cameriere*, סריס, Germ. *kamerlin*, *kammer diener*, Gall. *valet de chambre*, *chambellan*, Hisp. *camarero*, κατακοιμιστής, qui in cubiculo ministrat. *Cic.* 5. *Ver.* Hunc vestri janitores, hunc cubicularii diligunt. *Sueton. in Domit. c.* 11. Decurio cubiculariorum, *il Maestro di camera*.

Cubiculatus, a, um, adject. in cubiculi modum factus, vel cubicula habens, ut cubiculatæ naves, apud *Senec. l.* 7. *de Benef. c.* 20.

Cubiculum, n. 2. *camera*, חדר, Ger. *kammer*, Gall. *chambre*, Hisp. *camera*, οἴκημα, locus, in quo per diem manemus, præterquam cum prandendum, cœnandumve est. *Sueton. Domit. c.* 16. In cubiculum se recepit, atque ibi occisus est. ¶ Frequenter accipitur pro loco, in quo dormitur, solentque auctores plerumque epithet. ejus significationis addere, ut cubiculum dormitorium. *Plin. l.* 5. *epist.* 6. &, Cubiculum noctis, & somni, *Id. l.* 2. *epist.* 17. ¶ A *Suet. in Ner. c.* 12. Cubiculum vocatur suggestum illud velis circumtectum, e quo Imperatores spectare solebant.

Cubicus, a, um, adject. ad cubum pertinens, vel ad cubi formam factum. *Vitruv. l.* 5. *Præfat.* Partes cubica ratione facientes. ¶ Legitur & cybicus, a, um, ut cybica soliditas, apud *Martian. Capel. l.* 2. *circ. init.* Cum enim sit a græco κύβος, υ modo in u latinum transit, modo remanet.

Cubile, n. 3. *letto*, משכב, Germ. *bett*, Gall. *lit*, Hisp. *lecho*, κοίτη, lectus, a cubo, quod in eo cubetur. *Cic.* 5. *Tusc.* Terra cubile erat Anacharsi. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 22. Inire cubile alterius. *Virg.* 12. *Æn.* Ascendere cubile. ¶ Cubilia item dicuntur loca, in quibus feræ cubant, *nido*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 49. Delitescunt in cubilibus bestiæ. ¶ Ab architectis cubile dicitur ea structuræ pars, in qua aliquid sedet, & conquiescit, ut cubilia lapidum, apud *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. & cubilia tignorum, apud *eund. l.* 4. *c.* 2. ubi scil. lapides, & tigna nituntur, & consistunt. *Plin. l.* 36. *c.* 14. Ut sensim opus in cubili sederet. Ita *Harduin. Al. legebant*: ut sensim totum insideret. *Id. ib.* Sedit in cubili. ¶ Cubile salutatorium, Lararium etiam dictum, in quo simulacra Deorum imponi solebant. *Plin. l.* 15. *c.* 11. Virorum salutatoriis cubilibus inclusa. ¶ Translate *Cic.* 4. *Ver.* Ut omnes illius avaritiæ non jam vestigia, sed cubilia ipsa videre possent.

Cubital, lis, n. ὑπαγκώνιον, cubiti fulcimentum, pulvinus, cui cubito innitimur. *Horat. lib.* 2. *Sat.* 3. *v.* 255. Ponas insignia morbi, fasciolas, cubital, focalia, &c.

Cubitalis, le, o. 3. πηχυαῖος, altus uno cubito, *di un cubito*. *Liv. l.* 24. *c.* 34. Archimedes murum ab imo ad summum crebris cubitalibus fere cavis aperuit. Sic cubitalis caulis, *Plin. l.* 12. *c.* 12.

Cubitissim, adverb. cubando, vel in cubitum. *Plaut. Cas.* 5. 2. 43. Tollo, ut obvertam cubitissim.

Cubito, idem ac cubo. *Cic. pro Cal. c.* 15. Pusio cum majore sorore cubitavit.

Cubitor, m. 3. qui cubat. *Col. l.* 6. *c.* 2. Cubitorem bovem appellat, qui sæpe decumbit ex pertinaci contumacia.

Cubitorius, a, um, adject. ad cubandum pertinens, ut cubitoria vestimenta, apud *Petron. Sat. c.* 30. *Lipsius* tamen, quem plures sequuntur, *l.* 1. *Satur. c.* 2. legit, accubitoria.

Cubitura, æ, f. 1. idem ac cubatio. *Plaut. in fragm. Trubm.* Ad cubituram mage sum exercita. Adde *Muret. l.* 18. *var. Lect. c.* 10.

Cubitus, ti, m. & cubitum, ti, n. *gomito*, *braccio da misurare*, אמה, Ger. *elenbogen*, Gal. *coude o coudée*, Hisp. *codo*, πῆχυς, ἀγκών, pars illa brachii, cui innitimur, quæ ab ima manu ad brachii curvaturam extenditur, a *cubo*, quia ipso cubamus, vel a κύβιτον. *Cels. l.* 8. *c.* 1. *Plaut. Stich.* Cubitis depulsa de via. ¶ Accipitur & pro mensura cubiti, quæ constat ex sex palmis, hoc est, digitis 24. vel ex uno pede, & dimidio, & est quarta pars altitudinis in corpore nostro. Sed est etiam *cubitus Regius*, qui communi cubito tribus digitis major est. Præterea est cubitus Geometricus, qui tantum valet, quantum sex nostri cubiti, ut *Origenes*, & *Augustinus* tradiderunt. *Cic. Att. l.* 13. Cum ille Callipedes assiduo cursu cubitum nullum processerit. *Plin. l.* 27. *c.* 9. Bina cubita excedentes.

Cubitus, us, m. idem ac cubatio. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Supini cubitus oculis conducunt. *Id. l.* 24. *c.* 9. Cubitus ubi sternere foliis. *Cato c.* 5. *R. R.* Primus cubitu surgat.

Cubo, as, bui, bitum, n. 1. *giacere*, שכב, Germ. *ligen*, Gal. *coucher*, Hisp. *echarse*, κατακεῖμαι, jaceo, a κύπτω, quod est caput, atque oculos declinare, sive demittere, ut dormientes solent. *Ovid. de remed. amor. v.* 727. Hic fuit, hic cubuit, thalamo dormivimus illo. *Cic.* 5. *Ver.* Cum iste etiam cubaret, in cubiculum introductus. *Plaut. Cas. & Mil.* Cubare in lecto. *Cato R. R. c.* 5. Ire cubitum, surgere cubitu. ¶ Cubare in faciem. *Juven. Sat.* 3. *v.* 280. Cubat in faciem, mox deinde supinus. ¶ Est item ægrotum esse. *Cic.* 2. *Tusc.* Narrabat, eum graviter, & copiose nihil esse bonum, nisi quod honestum esset, cubantem disputasse. ¶ Simile est Cumbo, is, n. 3. *Priscian. lib.* 10. censet, *cubo*, prius esse, quam *cumbo*, *Scalig. l.* 4. *c.* 16. e contrario. ¶ Cubare cum aliquo. h. e. concumbere. *Plaut. Mil.* 1. 1. 65. ¶ Est etiam triclinare verbum, & significat in cubitum se componere. *Plaut. Asin.* 5. 2. 73. At etiam cubat cuculus; surge amator, i domum. V. ibi Interpretes. *Sueton. in Calig. c.* 24. Pleno convivio singulas infra se collocabat, uxore supra cubante.

Cubula, æ, f. libi sacri genus, *Arnob. l.* 7.

Cubus, m. 2. κύβος, est figura ex omni latere quadrata, quales sunt tesseræ, quibus in alveolo luditur, a κύβος. *Vitr. l.* 5. *in præf.*

Cucubo, as, n. 1. ὤζω, proprium est vocis noctuæ. *Auct. carm. de Philom. v.* 41. Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

Cucullatus, a. 1. 2. qui cucullum habet, ut saga cucullata. *Col. l.* 11. *c.* 1.

Cucullio, sive Cuculio, onis, m. dimin. a cucullus, vel idem ac cucullus. *Lamprid. in Heliogab.* Tectus cucullione mulionico, ne agnosceretur. *Capitol. in Vero*, *c.* 4. Obtecto capite cucullione vulgari viatorio. *Cato c.* 2. *R. R.* Cum tempestates pluviæ fuerint, centones, cuculliones, familiam oportuisse sibi sarcire.

Cucullus, m. 2. *scartozzo*, proprie est involucrum chartaceum, quo a pharmacopolis, aliisque institoribus pulveres, ac similia clauduntur. *Mart. l.* 3. *epigr.* 2. Vel thuris, piperisque sis cucullus. ¶ Translate est pars vestis a tergo pendentis, qua caput tegitur pluviæ, vel tempestatis causa, *veste*, *che ha il capuccio*, Ger. *kappen*, Gal. *cape*, Hisp. *capilla*, *o cogulla*, a forma, quia cucullus capitis refert conum inversum, planeque chartaceo cucullo similis est, ut ex palliis Hispanicis, & bardocucullis apparet. *Juv. Sat.* 6. *v.* 118. Sumere nocturnos meretrix augusta cucullos. *Mart. l.* 11. *epigr.* 99. Nec te cucullis asseret caput tectum. *Col. l.* 1. *cap.* 8. *sagis cucullis* dixit eodem sensu. ¶ *Salmas. in Capitol. Pertin. c.* 8. observat *ex not. Tyron.* & *Seneca*, fuisse etiam pedum cucullos, qui *cucullopedones*, & *pedecuculli* dicebantur.

Cuculo, as, n. 1. verbum est cuculi vocem exprimens. *Auctor carm. de Philom. v.* 36. Et cuculi cuculant, fritinnit rauca cicada.

Cuculum, n. 2. *Scutula*, opp. Marsorum, in Latio, nunc Apratio, apud Albam Marsorum, Taliequitium versus.

Cuculus, m. 2. *cuculo*, Ger. *guckuck*, Gal. *cocu*, Hisp. *cuclillo*, κόκκυξ, avis ex genere accipitrum, licet ungues aduncos non habeat. In aliarum avium nidis ova parit, trium scilicet, palumbæ, alaudæ, chloridos, quod sciat se omnium avium generi esse odiosam, nempe confidat, pullos in suo nido tutos fore. Hinc dicitur de adultero, quia ex alienis uxoribus liberos gignit, quemadmodum ille, qui uxorem habens adulteram alienos liberos enutrit pro suis, *curruca* vocatur. *Plaut. Asin.* 5. 2. 73. At etiam cubat cuculus; surge amator, i domum. ¶ Nominis hujus penult. a veteribus producitur. *Horat.* 1. *Serm.* 7. *v.* 31. Magna compellans voce cuculum. Nunc vulgo corripitur. *Auct. Philom.* Et cuculi cuculant, fritinnit rauca cicada.

Cucuma, æ, f. 1. *bronzino*, *cogoma*, Ger. *ehern copff*, Gall. *cuveau*; *cuvette*, Hisp. *vaso de cobre*, *como caldera*, *o farten*, vas coquinarium ad calefaciendam aquam ex ære, vel ex terra, a cucumeris oblonga forma, & amplo ventre. *Petron. Saty.* Cucumam ingentem foco apposuit. *Mart. lib.* 10. *epigr.* 79. Cucumam pro balneo posuit. Ita enim habet: Torquatus nitidas vario de marmore thermas Extruxit, cucumam fecit Otacilius. Sunt qui hic cucumam parvum tuguriolum interpretantur. ¶ *Budæus* scribit, cucumam esse genus baculi ferrati. *Martian. l.* 1. *ff. ad leg. Corn. de sicar.* Si clava percusserit, aut cucuma in rixa, &c.

Cucumella, f. 1. dimin. a cucuma. *Alphen. l. si quando*, 18. *ff. si servitus vindic.* In qua labra, crateras, cucumellas positas haberet. Est tamen varia lectio.

Cucumis, umis, & eris, m. *cocomero*, קשואים, Germ. *cucumeren*, Gall. *concombre*, Hisp. *cohombro*, σίκυς, herba est sarmentis prælongis humi repentibus, & in ramos vitis modo se diffundentibus, folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo. *Virg.* 4. *Georg. v.* 122. Tortusque per herbam cresceret in ventrem cucumis. ¶ Cucumis anguinus, sive sylvestris, vel agrestis, herba solo fructu a sativo cucumere distans; quem multo minorem habet, glandibusque longiusculis similem. Officinæ cucumerem asininum vocant. *Plin. l.* 20. *c.* 1. Cucumin silvestrem esse diximus infra magnitudinem sativi. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 2. Cucumerem anguinum condito in aquam, eamque infundito quo voles, nulli (cimices) accedent. ¶ Est & piscis hoc nomine, *Plin. lib.* 9. *c.* 2. & *l.* 32. *c.* 11. ubi tamen *Harduinus* non piscem, sed fruticem marinum intelligit.

Cucumula, æ, f. diminut. parva cucuma. *Petron. Saty.* Frangitur cervix cucumulæ.

Cucurbita, f. 1. *zucca*, Ger. *Kirbis*, Gal. *citrouille*, *courge*, Hisp. *calabaza*, κολοκύνθη, herba hortensis, a curvitate, geminata prima syllaba. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Cucurbita crescit, qua cogitur, forma, plerunque & draconis intorta figura. ¶ Item instrumentum Medicorum, *ventosa*, σικύα, quod cuti imponitur ad sanguinem eliciendum, a forma ventricosa, qua refert cucurbitam. *Juven. Sat.* 14. *v.* 57. Vacuumque cere-

cerebro jam pridem caput hoc ventosa cucurbita quærit. V. Cucurbitula. ¶ Cucurbitæ caput habere, pro stolidum, & vecordem esse. *Apul. l. 1. Miles.* Nos cucurbitæ caput non habemus, ut pro te moriamur.

Cucurbitatio, onis, f. Cucurbitarum impositio ad sanguinem eliciendum. *Cæl. Aurel. 2. Tard. c. 1.*

Cucurbitinus, a. 1. 2. κολοκύνθινος, quod similitudinem habet cucurbitæ, ut Pyra cucurbitina, ficus cucurbitinæ. *Cato R. R. c. 7.*

Cucurbitŭla, æ, f. ventosa, diminut. a cucurbita. Quo nomine & ventosam dicunt. Duplici autem cucurbitularum genere usi veteres, æreis, & corneis. *Cel. lib. 2. c. 11.* ubi de sanguinis detractione per cucurbitulas disserit. ¶ Apud *Plin. Valerian. 2. c. 28.* legitur & Cucurbitella.

Cucurio, n. 4. proprium est gallorum, a sono. *Auct. Philom.* Cucurrire solet gallus, gallina gracillat.

Cucus, i, m. idem quod Cuculus. *Isid. lib. 12. c. 7. Plaut. Perf. 2. 1. 6.* Cucus si in ludum iret, &c. Alii tamen legunt, Cuculus.

Cucutium, ii, n. vestimenti genus, vel, ut placet *Casaubono*, cuculli species. *Trebel. Pol. in Claud. c. 17.* Cucutia villosa duo. *Meurs. legit* Cuculia.

Cudo, is, cudi, cusum, a. 3. *battere*, חבט, Ger. *schlagen*, Gal. *battre*, Hisp. *cunar*, κόπτω, ferio, percutio, a כתת, tundo, quatio, cædo. *Col. lib. 2. c. 10. de faba excutienda*, Durissimæ acus resectæ erunt a cudentibus. ¶ Cudere argentum est in pecuniam formare, signo impresso, *batter monete*. Hinc *Terent. Heaut. 4. 4. 18.* Quam rem agis scelus? S. Egone? Argentum cudo, quod tibi dem. hoc est comparo. ¶ In me hæc cudetur faba: proverb. est apud *eund. 2. 3. 89.* h. e. in me hoc malum recidet: ductum ab area. Ibi enim quamvis faba præcipue cudatur, tamen omnes ictus in aream recidunt. *Plaut. Epid. 3. 4. 40.* Quas tu mihi tenebras cudis? h. e. insidias paras. *Lambinus* edidit *trudis*.

Cudo, vel cudon, onis, m. capitis tegumentum ex corio, seu galea pellicea, a κώδων, seu κώδεια, κωδία, κωδ'ς, caput, quia galea, & caput munit, & capitis figuram refert. *Sil. l. 8. v. 494.* Capiti bis cudone ferino stat cautum. Legitur & *codo*.

Cujas, jatis, o. 3. *di qual patria*, *di qual nazione*, *di qual setta*, ποδαπός, significat unde, & non tantum patriam, gentem, nationemque innuit, sed etiam partes, & sectam. *Cic. 5. Tusc. c. 37.* Socrates quidem, cum rogaretur, cujatem se esse diceret, Mundanum, inquit. ¶ Dicitur & cujatis, comm. gen. *Accius, Telepho, ut citat Nonius.* Neque cujatis esset, unquam potuimus multa rogantes scire. *Apul. l. 1. Miles. post princ.* Ut prius noveritis, qui sim, aut cujatis. Sed in his exemplis potest esse elliptica constructio, ut intelligatur, *cujatis patriæ*, aut aliquid simile.

Cuicuimodi, indeclinab. qualiscumque, vel qualitercumque, *di qualsivoglia sorta*. *Cic. Att. lib. 3. epist. 22.* Tu ad me velim omnia, cuicuimodi sunt scribas.

Cuimodi, pro cuicuimodi. *Gell. l. 14. c. 1.* Atque illud etiam, cuimodi esset, considerandum putabat, quod &c. ¶ Item pro cujusmodi. *Id. l. 20. c. 1.* Consideres gravius, cuimodi sint ea, quæ reprehendisti.

Cujus, cuja, cujum, o. 1. 2. *di chi*, Ger. *wuelches*, Gall. *a qui*, Hisp. *de quien*, τινὸς ὤν, adject. est per tria genera declinabile, ut Meus, a, um, loco genitivi *cujus*, & refertur ad personam possessoris. *Cic. 3. Ver.* Ut optima conditione sit is, cuja res sit, cujum periculum. *Vaigius* apud *Donat. in vita* Terentii. Cujæ sunt fabulæ? ¶ *Cuja* ablat. pro gen. *cujus* usurpatur cum verbis *interest*, & *refert*, ut Mea pro mei, &c. *Cic. pro Mur.* Ei, cuja interfuit, non ei, cuja nihil interfuit.

Cujuscemodi, duo genitivi omnis generis, idem quod Cujusmodi. *Hirt. B. Afric. cap. 36.* Cujuscemodi generis hominum delectus haberet.

Cujuscumquemodi, & Cujusquemodi, *di qualsivoglia genere*. *Sallu. Catil. c. 39.* Nec solum cives, sed etiam cujuscumquemodi genus hominum. *Cic. l. 2. Fin. c. 1.* Quamvis multa cujusquemodi rapiat, &c. ¶ Leguntur tamen etiam in duas voces divisa.

Cujusdammodi, indecl. h. e. cujusdam generis, *di qualche sorta*. *Cic. l. 5. Fin. c. 12.* Animus non esse solum, sed etiam cujusdammodi esse debet.

Cujusmodi, *di qual maniera*, Ger. *wuelcherley*, Gal. *de quelle sorte*, Hisp. *de qual manera*, ὁποῖος, & interrog. ποῖος τις, qualis, duo genitivi, *cujus*, & *modi*, qui vulgo tanquam una vox pronuntiantur. *Cic. 2. de Invent.* Legem, cujusmodi sit, in præsentia conservari a judicibus.

Cujusmodicumque, qualiscumque, duo genitivi pro cujuscumque modi. *Cic. pro Cluent. c. 6.* Cujusmodicumque mater sit.

Cujusvis, Cujavis, Cujumvis, qualiscumque, *qualunque*. *Apul. Apolog.* Cujavis oratio.

Cul, qualis. *Plaut. Amph. 1. 3.* Ædepol condignum donum, cul est, qui donum dedit. *Non. ibid.* Cul est, pro quale est, neutr. positum, pro masculino. Sed verisimile est, & *Plaut.* & *Non.* scripsisse *qual' est*, vel *cual' est*, eliso *s*, & absorpta vocali. V. *Taubman.*

Culcitella, & Culcitŭla, æ, f. diminut. parva culcita. *Plaut. Most. 4. 2. 14.* Suam culcitellam oportet. Alii legunt *Culcitulam*. Vide Culcicula.

Culcitra, vel melius Culcita, f. 1. *materazzo*, Germ. *polster*, Gal. *coite*, Hisp. *colcedra*, *almadraque*, στρωμνή, id, super quod dormientes quiescimus, non id, quo integimur: a calcando, quod in ea lana, tomentum, plumæ, & alia materia inculcatur. *Cic. Tusc. 3. c. 19.* Collocemus in culcita plumea, psaltriam adducamus. Alii leg. *Culcitra*, invitis Criticis. *Sen. epist. 87.* Culcita in terra jacet, ego in culcita. *Id. epist. 108.* Laudare solebat Attalus culcitam, quæ resisteret corpori. Tali utor etiam senex, in qua vestigium apparere non possit. ¶ Apud *Var. l. 3. R. R. c. 5.* Culcitæ vocantur stylobatæ projecturæ extra solidum procidentes, ut videre est in peristyliis monachorum, in quibus pulvinatæ coronæ stylobatarum extra perpendiculum præbent opportunas fessis deambulando sedes. Ita explicat *Scalig.* Verba autem *Varronis* sunt. Ut in culcitas, & columellas convivæ pedibus circumire possint. ¶ Culcitam gladium facere, est gladio incumbere, & se transfodere, apud *Plaut. Cas. 2. 4. 28.*

Culcitŭla, æ, f. *picciolo materazzo*, parva culcita. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 152.* Culcitulæ accedunt privæ centoribu' binis.

Culeāris, e, adject. ut dolium culeare, quod culei mensuram capit. *Cat. R. R. c. 112. Vitr. l. 6. c. 9.*

Culeŏlum, V. Culiolum.

Culest pro *quale est* dixit *Plautus*, teste *Non. c. 3. n. 56.*

Culĕus, vel culleus, vel collus, m. 2. *sacco*, שק, Ger. *seck*, Gal. *sac*, Hisp. *saco*, κολεός, saccus ex corio, vel etiam ex cannabe, ab occulendo, vel melius a κολεός, Jon. pro κουλεός, vagina, unde & *coleos* Latini dixere. *Plin. l. 7.* Vehicula cum culeis, donec exinanirentur, sustinere solitus. ¶ Factus fuit Lege Pompeja pœna parricidarum. Nam sanguineis virgis verberati, in culeo scorteo cum cane, simia, gallo, & vipera insuti in mare projiciebantur, ut est apud *Modestin. Dig. l. 48. tit. 9. leg. penult.* quamquam *Cic. pro Rosc. Amer. c. 25. & 26.* de cane, gallo, & vipera nihil dicit. ¶ Est & culeus maxima liquidorum mensura, sexaginta capiens urnas, juxta *Fannium*, vel quadraginta, juxta *Plinium*. Hinc *dolium sesquiculeare*, quod culeum, & dimidium continet. *Col. l. 12. c. 18. Varro* neutro gen. adhibuit, *l. 1. R. R. c. 2.* In singula jugera dena culea vini fiunt. At *Plin. l. 14. c. 4.* Singula jugera septenos culeos, &c. ¶ Culeus etiam annumeratur inter vasa militaria. *Nep. Eum. c. 8. num. 7.*

Culex, icis, m. & f. 3. *zenzala*, Germ. *mücke*, Gall. *mousqueron*, Hisp. *mosquito*, κώνωψ, vermiculus parvus alatus. Varia sunt culicum genera; nam alii dicuntur vinarii, qui circa vinum nascuntur; alii ficarii, quos gignit caprificus; alii muliones, &c. *Plin. l. 11. c. 2.* Tot sensus (natura) collocavit in culice. *Horat. l. 1. Sat. 5. v. 14.* Mali culices, ranæque palustres Avertunt somnos. ¶ Culicem canam appellat *Plaut. Cas. 2. 3. 22.* amatorem senem.

Culicāris, e, adject. ut culicare conopeum, quod scil. ad culices arcendos super lectum extenditur. *Vet. Scholiast. ad Juven. Sat. 6. v. 80.*

Culigna, f. 1. κυλίχνη, vas potorium, atque id vinarium, a κύλιξ, calix. *Cato c. 132.* Jovi dapali culignam vini, quantum vis, polluceto. *Fest.*

Culīna, f. 1. *cucina*, μαγειρεῖον, locus, ubi cibi coquuntur, olim *colina*, quod ibi colebant ignem domus locupletiorem. *Plaut. Cas.* Senex in culina clamat, hortatur coquos. ¶ Metonymice ponitur pro cibis. *Juven. Sat. 3. v. 250.* Sequitur sua quemque culina. ¶ Erat etiam locus, in quo epulæ in funere comburebantur. *Aggen. de limit.* Sunt in suburbanis loca publica inopum destinata funeribus, quæ loca culinas appellant.

Culinarius, ii, m. coquus, *cuoco*. *Scribon. Larg. Composit. 230.* Lixivia, qua culinarii utuntur.

Culiolum, vel culliolum, vel gulliolum, n. 2. cortex nucum viridium, a similitudine culei, quo vinum, sive oleum continetur. *Fest.*

Cullĕus, V. Culeus.

Culmen, inis, n. 3. *colmo*, *tetto*, *sommità d'alcuna cosa*, Ger. *strodtach*, Gal. *comble*, Hisp. *combre*, στέγη, proprie est stramineum tectum, a culmus, hoc est, frumenti calamis, quia veteres culmis ædificia tegebant. *Virg. 1. Ecl.* Pauperis & tuguri congestum cespite culmen. ¶ Translate dicitur de fastigio, seu summitate cujuscumque rei. *Plaut. Trin.* E Capitolio, quo in culmine astat summo. Sic culmen honoris, culmen regale. h. e. dignitas, excellentia. *Apul. 3. Florid. Claud. 6. Conf. Honor. v. 64.* & al. ¶ Culmen hominis, *la sommità del capo*, *Liv. l. 1.* ¶ Culmen pro culmo etiam invenitur. *Ovid. 4. Fast. v. 734.* Tertia res duræ culmen inane fabæ.

Culminia olea, inter varias olearum species refertur a *Colum. l. 5. c. 8. R. R.*

Culmus, m. 2. *gambo del formento*, קשׁ, Ger. *halm-ankorn*, Gal. *chalumeau*, Hisp. *peron*, καλάμη, frumenti calamus a radice usque ad spicam, dictus a *calamus*, quod a κάλαμος, arundo. *Virg. 1. Georg.* Culmumque levem, stipulasque volantes. *Cic. de senect. c. 15.* Geniculato culmo erecta herba.

Culpa, f. 1. *colpa*, אשׁם, Ger. *schuld*, Gal. *faute*, Hisp. *culpa*, αἰτία, peccatum. *Cic. 1. Off.* Ne major pœna, quam culpa sit. *Id. Ver. 7.* Extra culpam esse. *Id. ibid.* In hoc uno genere omnes culpas inesse. *Id. de Amic.* In culpa esse. *Id. Att. l. 15.* Transferre culpam omnem in alium, *dar la colpa*. *Id. pro Marcel.* Teneri culpa. Dicimus etiam culpam in alium derivare, conjicere, conferre, attribuere alicui, &c. sæpe apud eund. ¶ Sustinere culpam alicujus rei, h. e. de aliqua re accusari. *Cic. Att. l. 7.* ¶ Apud JCtos interdum culpa sumitur pro negligentia in agendis iis rebus, quæ a prudenti viro præstari solent. *Leg. 31. ff. ad l. Aquil.* ¶ Culpa etiam dicebatur nota censoria, quam appingebant Critici libris, quos damnabant. V. *Scalig. in not. ad Var. l. 1. R. R. c. 59.* Hinc ortum est verbum *Deculpare*. V.

Culpabilis, le, adject. accusatione dignus, *colpevole*. *Apul. Apol.* Culpabile judicandum est. *Arnob. l. 7.* Opinio culpabilis. *Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 1.* Tanto culpabilius est, non observare quod possis.

Culpabilĭter, adver. cum culpa, cum criminatione, *colpevolmente*. *Symmach. l. 9. epist. 43.*

Culpatio, f. 3. ἔγκλημα, reprehensio. *Gell. l. 10. c. 22.* Ne ipsi quoque culpationes hujusmodi mereantur.

Culpatus, a, um, nom. ex particip. reprehensus, *incolpato*, *ripreso*. *Gell. l. 11. c. 7.* Molestius culpatiusque esse arbitror.

Culpito, as, a. 1. freq. a culpo. *Plaut. Cist. 2. 2. 19.* Ne jusjurandum nostrum quisquam culpitet.

Culpo, as, a. 1. *incolpare*, אשׁם, Germ. *beschuldigen*, Gal. *accuser*, Hisp. *culpar*, αἰτιάομαι, vitupero. *Plaut. Bacch.* Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali. *Colum. in princ. Operis:* Audio culpantes agrorum infœcunditatem.

Culta, orum, n. sunt segetes, vel agri culti, *terre lavorate*, ut pinguia culta, *Virg. Georg. 4. v. 372.*

Culte, adverb. cum cultura, ut *culte dicere*, h. e. cum verborum delectu, & artificio. *Quintil. l. 8. c. 3.* Culte dicentes. *Senec. suasor. 4. in fi.* Quasi nemo videretur dixisse cultius.

Cultellātus, a, um, adject. in modum cultelli factus, *fatto a coltello*, μαχαιροειδής. *Plin. l. 32. c. 2.* Murænam infixam hamo invertere se, quoniam sit dorso cultellato, spinaque lineam præsecare. ¶ Apud Hygin. lapis cultellatus est, qui pentagoni habet rationem.

Cultello, as, a. 1. est agri inæqualitatem, funiculo ad perpendiculum extento, eminentiora vomere resecando, ad planitiem redigere. Cultri enim nomine intelligitur vomer, qui rectus terram in arando secat, ac scindit. *Frontin. in lib. de limitibus*, Cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planitiem redigimus.

Cultellus, m. 2. μαχαίριον, dim. a culter. *Juven. Sat. 5. v. 121.* Saltantem spectans, & chironomanta volanti cultello. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 51.* Cultello secare ungues.

Culter, tri, m. & Cultrum, i. n. *coltello*, מאכלת, Germ. *messer*, Gall. *cousteau*, Hisp. *cuchillo*, μάχαιρα, omne instrumentum, quo aliquid scinditur. *Plaut. Epid. 2. 2. 2.* Acutum cultrum habeo. *Varr. l. 2. R. R. c. 5.* Emere boves ad cultrum. h. e. occidendos macelli causa. ¶ Culter etiam dicitur ferrum cultro simile quod vomeri præfigitur. *Plin. l. 18. c. 18.* ¶ Hinc Culter vocatur, prædensam, priusquam proscindatur, terram secans, futurisque sulcis vestigia præscribens incisuris, quas resupinus in arando mordeat vomer. ¶ Apud *Vitruv. l. 10. c. 10. & 14.* In cultrum, vel in cultro collocare de iis dicitur, quæ recto situ ad perpendiculum posita sunt, *in taglio*. ¶ Cultrum neut. gen. est in Vet. Gloss. Quod autem affertur ex *Propert. l. 4. el. 5. v. 72.* Cum fallenda meo pollice cultra forent: in optim. codicibus legitur *claustra*, vel *clathra*, quod magis facit ad rem.

Culticŭla, f. 1. fusticulus quidam ligneus in sacris, fortasse a *culter*, quasi cultricula. *Fest.* Sed in aliquibus manuscriptis est *culcitula*.

Cultio, onis f. *coltivazione*. *Cic. 5. Verr. c. 97.* Quid est enim Sicilia, si ei agri cultionem sustuleris?

Cultor, oris, m. *coltivatore*, *amico*, λατρευτής, qui colit. *Cic. 2. de nat. Deor.* Qui quasi cultores terræ constituti. *Id. 1. Off. c. 30.* Veritatis cultores, fraudis inimici. *Horat. l. 1. od. 34.* Parcus Deorum cultor.

Cultrarius, m. 2. victimarius, idest minister, qui victimam cultro immolat. *Suet. in Calig. c. 32.* Elato alte malleo cultrarium mactavit. ¶ Item qui cultros facit. *Vet. Inscrip. apud Grut. pag. 640. n. 11.* Q. Tiburtii Cultrarii ossa hic sita sunt.

Cultrātus, a, um, o. 1. 2. μαχαιρωτὸς, ut Cultratus mucro, qui scindit, ut culter. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Folia cultrato mucrone.

Cultrix, icis, f. quæ colit, seu habitat, *abitatrice*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 557. Nemorum cultrix Latonia virgo. *Phædr. l.* 2. *fab.* 4. Sus cultrix nemoris. ¶ Item quæ colit, seu veneratur ut Cultrix Deorum, *Lactant. de mort. persecut. c.* 11. ¶ Demum quæ colit. h. e. ornat, & perpolit. *Cic.* 5. *Fin. c.* 14. Non est alienum, rerum quas terra gignit, & augendarum, & alendarum quandam cultricem esse, quæ sit scientia.

Cultum, i, n. V. Culta.

Cultūra, æ, f. *coltura*, ἐργασία, θεραπεία, idem quod cultus. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 5. Ager quamvis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest. ¶ Hinc pro animi disciplina translate ponitur. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 40. Culturæ patientem aurem commodare. ¶ Significat etiam venerationem, obsequium. *Id. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 86. Dulcis inexpertis cultura potentis amici.

Cultus, us, ui, m. substant. a supino *cultum* verbi *colo*, significat obsequium, venerationem, *culto*, *venerazione*, θεραπεία, ἐπιμέλεια, *Tacit.* 2. *Annal. c.* 58. De adventu Regis, & cultu sui cum decore, & modestia respondit. h. e. de honore sibi habito. Sic cultus Deorum vocantur ritus & ceremoniæ, quibus Dii coluntur. *Cic.* 1. *Tusc.* ¶ Præterea cultus dicitur habitus seu vestitus ratio, *vestito*, χλιδὴ, εἶδος σχήματος. *Suet. Ner. c.* 20. Insignes pinguissima coma, & excellentissimo cultu pueri. *Florus l.* 4. *c.* 11. Cleopatra maximos cultus induta. ¶ Accipitur & pro universa vivendi ratione & consuetudine, *il vivere*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 730. Gens dura, atque aspera cultu. *Valer. Flaccus l.* 4. *v.* 611. Gens Chalibum duris patiens cui cultus in arvis. ¶ Item pro cultura, *coltivazione*. *Cic. Tusc.* 2. Nullius agricolæ cultu stirpes tam diuturnæ seminantur. Sic agrorum cultus. *Plin. l.* 15. *c.* 1. ¶ Et translate pro educatione, & disciplina. *Cic.* 5. *Fin.* Sed animi cultus erat ei quasi quidam humanitatis cibus. *Liv. l.* 1. Cultu humili aliquem educare. ¶ Item pro ornatu. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Affectare cultum effusiorem in verbis, *pulitezza del dire*.

Cultus, a, um, nom. ex particip. tam late patet, quam verbum colo unde proficiscitur, ut res rustica bene culta, & fructuosa. *Cic. pro Quint. c.* 3. *coltivata*. *Curt. l.* 6. *c.* 4. Ad cultiora perventum est. h. e. incolis frequentiora, minusque deserta. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 12. ager cultissimus. ¶ Translate *Cic. Tusc.* 2. *c.* 5. Animi non omnes culti fructum ferunt. *Gell. l.* 19. *c.* 8. Cultiores doctioresque. ¶ Significat etiam ornatum, bene vestitum. *Martial. l.* 10. *epigr.* 98. Quo nec filia cultior, nec uxor. ¶ Item *venerato*, *adorato*, ut Dea culta Virginibus ministris. *Ovid.* 6. *Fast.*

Cululus, m. 2. calix fictilis, quo in sacris utebantur Pontifices, & Vestales Virgines, ut ait *Acron l.* 1. *Carm. ode* 31. ¶ Accipitur generatim pro urceolo. *Horat. de Ar. poet. v.* 434. Reges dicuntur multis urgere culullis.

Culus, i, m. *culo*, תחת, Ger. *der arsch*, Gall. *cul*, Hisp. *salvonor*, χῦλον, πυγὴ, *culo*, podex, anus, pars corporis posterior carnosa, qua sedemus, a voce græca, quæ allata est. *Catull. Carm.* 23. *v.* 19. Quod culus tibi purior salillo est, Nec toto decies cacas in anno.

Cum, vel quum, & antiq. quom, *quando*, Germ. *wan*, Gal. *vû que*, Hisp. *pue lo que*, ὅτε, ἐπεὶ, quando. Jungitur interdum indicativo, & significat *quia*, aut *quandoquidem*, tanquam conjunctio causalis. *Cic.* 12. *Fam. ep.* 25. Tibi maximas gratias ago, cum tantum meæ literæ potuerunt. h. e. quandoquidem. ¶ Etiam cum significat *quando*, interdum indicativo jungitur. *Cic. pro Cluent. c.* 9. Dies nondum decem intercesserant, cum ille alter filius necatur. ¶ Frequenter etiam jungitur Subjunctivo, præsertim cum gerundium Italicum latine exprimendum est, *essendo che*. *Cic. in princip. Somn. Scip.* Cum in Africam venissem, *essendo io venuto*. ¶ Dicimus &, cum quidem, eodem sensu. *Nepos in Catone, c.* 2. Neque (Scipio) hoc per Senatum efficere potuit, cum quidem in civitate principatum obtineret. ¶ Interdum pro *ex quo*, *dacchè*. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 14. Multi anni sunt, cum ille in ære meo est. ¶ Cum eo ut, h. e. ea conditione, *con questo che*. *Liv. l.* 8. *c.* 14. Lanuvinis civitas data, cum eo ut ædes Junonis communis esset. ¶ Sæpe cum, & tum se in eadem periodo subsequuntur, *siccome*, *così*, *e e*, quæ licet idem fere significent, diverso tamen modo ordinantur. Nam in *cum* est quiddam minus, in *tum* quiddam majus. Junguntur autem vel cum nominibus sub uno verbo. *Cic. pro Marcello*; Ille omnis ante actæ vitæ fructum hodierno die maximum cepit cum summo consensu Senatus, tum præterea judicio tuo gravissimo. Vel cum duobus verbis, quæ ambo sint indicativi modi, vel unum conjunctivi, alterum indicativi. *Cic. in Fam.* Et cum gratulor, tum vero, quibus verbis tibi gratias agam, non reperio. *Id. ibid.* Cum te semper tantum dilexerim, quantum neminem, tum his tuis factis sic incensus sum, &c. ¶ Sed interdum pro *cum* ponitur *tum* geminatum, vel triplicatum in rebus paribus. V. *Tum*. ¶ Cum etiam præpositio est, quæ ablat. inservit, *con*, σὺν, ἅμα, & societatem, vel conjunctionem significat. *Cic. in Rull.* Atque illud circumspicite cum vestris mentibus. ¶ Cum pronom. *me*, *te*, *se*, *nobis*, *vobis*, semper postponitur, interdum cum relativo *Qui*, *quæ*, *quod*, ut *Mecum*, *quicum*, *quibuscum*, &c. *Cic.* 3. *Off.* Dignum esse dicunt, quicum in tenebris mices. *Liv.* tamen *l.* 31. *c.* 29. Primi Macedones, cum quibus recentissimum fœdus erat. ¶ Aliquando significat contra. *Cic.* 1. *Off.* Cum Latinis, Sabinis, Samnitibus, Pœnis, Pyrrho de Imperio dimicabatur. ¶ Alicubi cum redundare videtur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 111. Egone abs te abii hodie cum diluculo? ¶ Sunt qui putant, hanc particulam, si adverbium sit temporis, *quum* scribendum esse, si sit conjunctio, *cum*. *Quintil.* etiam *l.* 1. *c.* 7. scribit, hanc a multis differentiam fuisse observatam, ut pro adverbio temporis *quom* scriberent, pro conjunctione causali *quum*, pro præpositione vero *cum*. Sed nec ipse probat, & promiscue pro varia temporum ratione scriptum invenitur. ¶ *Id. Quintil. l.* 8. *c.* 3. vetat particulam hanc adhiberi ante vocem incipientem a litera *n* propter κακέμφατον, sed tamen adhibuit *Cic. pro Dom. ad Pontif. c.* 9. Cum nominibus tantum uteretur. Adde *eund. Verr. ult.* Cum nihil. & alibi sæpe. ¶ Composita fere significat *simul*, ut *coemgo*: interdum *valde*, ut *concrepo*, *complaceo*: interdum *contra*, ut *concutio*. Sæpe etiam significationem non mutat, ut *consolor*, *condignus*, *condoleo*, & alia quamplurima.

Cuma, idem quod Cyma.

Cuma, Cume, Cumæ, Cyma, Cyme, *Castri*, al. *Foia nuova*, urbs Asiæ min. in Æolide, & in ora sin. Smyrnæi, cum portu capaci, & arce, condita a Pelope una cum Magnesia anno mundi 3150. inter Myrinam, & Phocæam. Pop. *Cumani*, qui stupidi habiti sunt. Cum enim pecuniam mutuati, porticum construxissent, nec illam ad præscriptam diem reddidissent, a deambulatione sub porticu prohibiti sunt: cum autem plueret, præcone a creditoribus misso, ut porticum subirent, non nisi post pluviam subierunt. Hinc adag. *Cumani sero sapiunt*, simile illi, *Sero sapiunt Phryges*.

Cumæ, arum, f. *Cuma*, Col. & urbs Campaniæ exc. in ora lit. inter Linternum ad Occ. & Misenum ad Or. non longe ab antro Sibyllæ Cumanæ, & a Cumano villa, condita a pop. Chalcidis urb. Eubœæ ins. dicta est a Cuma urbe Æolidis, vel a κῦμα, unde, vel a κύειν, fœtus, quod coloni illi apud Bajas mulierem gravidam viderint, & fœcunditatis augurium interpretantes in ea regione urbem condiderint. Pop. *Cumani*, Gentile *Cumanus*, *Cumæus*, *a*, *um*.

Cumæus, a, um, adject. possessiv. a Cumis urbe Campaniæ, *Cumana*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 441. Cumæam accesseris urbem. Et *ecl.* 4. Cumæum carmen.

Cumalter, antiqui pro *cum altero* usurpabant, brevitatis gratia. *Fest.*

Cumānum, i, n. Villa Ciceronis, prope Cumas. *Id. in Fam. epist.* Heri veni in Cumanum, cras ad te fortasse.

Cumānus, a, um, adject. idem quod Cumæus, ut Cumana Vates, *Lucan. l.* 5. *v.* 183.

Cumatilis, V. Cymatilis.

Cumbo. V. Cubo.

Cumĕra, f. 1. *bugnolo*, Ger. *Kornkast*, Gal. *picotin*, Hisp. *nassa*, *escriño*, ἐρνηδάκη, vas ingens ex sparto, palmarum foliis, viminibus, & hujusmodi, vel etiam fictile, ex terra, quo frumenta condunt, a figura camura, qualis in camera, seu fornice. *Hor. l.* 1. *ser.* 1. *v.* 53. Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris? *Id. l.* 1. *epist.* 7. Forte per angustam tenuis vulpecula rimam Repserat in cumeram frumenti.

Cumĕrum, n. 2. antiquis vasis genus erat, al. camillum, vel casmillum, quod opertum in nuptiis ferebatur, in quo erat nubentis supellex, a similitudine cumeræ. *Fest.*

Cumĕrum, seu Cymerium, *M. S. Ciriaco*, al. *Monte Santo*, & *M. Guasco*, prom. & mons supra Anconam in mare Adriaticum excurrens, cum arce satis munita condita a D. Pio V.

Cumillomagum, sive Camillomagum, *Cigognola*, castrum, sive pagus agri Ticinensis, apud Blandinonam, & Sellam opp.

Cumināttum, i, n. 2. liquamen ex cumino, *Apic. l.* 1. *c.* 29. & *l.* 3. *c.* 4.

Cuminātus, & Cyminatus, a, um, cumino mixtus, vel conditus. *Pallad. l.* 12. *tit.* 22. Cuminati salis aspersione cumulabis.

Cumīnum, vel Cyminum, i, n. *cimino*, *comino*, herbæ genus cum semine ejusdem nominis, κύμινον. *Pers. sat.* 5. *v.* 55. Rugosum piper, & pallentis grana cumini. ¶ Dicitur hujus herbæ semen in vino potum pallorem inducere, teste *Plin.* 20. 14. Hinc *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *v.* 18. Quod si pallerem casu, biberent exangue cuminum.

Cuminum, *Comino*, insula parva maris Siculi, inter Melitam, & Gaulum ins. sub dominio Equitum Melitensium.

Cummaxĭme, adverb. *sommamente*, *piucchè mai*. *Terent. Heaut.* 4. 4. 40. Cummaxime volo te dare operam. *Cic. pro Cluent.* Quæ multos jam annos, & nunc cummaxime, filium interfectum cupit. ¶ Eleganter adjungitur *ut*. *Terent. Hecyr.* 1. 2. 36. Hanc Bacchidem amabat ut cummaxime tunc Pamphilus. ¶ Legitur & in duas voces divisum. ¶ Significat etiam tempore præsenti, in præsenti, *al presente*. *Cicer. de Arusp. Resp.* Antiqua negligimus, etiamne ea negligemus, quæ fiunt cummaxime?

Cummis. V. Gummi.

Cumprīme, adv. apud veteres pro cumprimis. *Quadrigar.* apud *Gell. l.* 17. *c.* 2. Cujus operam apud Galios cumprime fortem Resp. sensit.

Cumprimis, *più che altri*, *sommamente*, ἐν τοῖς πρώτοις, in primis. *Cic.* 2. *Verr.* Homo domi suæ cumprimus locuples. Legitur & *Cum primis*, divisum.

Cumque. V. Cunque.

Cumulāte, *abbondevolmente*, *copiosamente*, Germ. *mit hauffen*, Gal. *abondamment*, Hisp. *abundantemente*, ἀφθόνως, abundanter. *Cic.* 2. *de Div.* Quæ ut plene esset, cumulateque perfecta. *Id. in Orat. c.* 17. Cumulatius quid augere. Et *l.* 10. *Fam. ep.* 29. Cumulatissime satisfacere.

Cumulatim, adv. idem ac cumulate. *Varr. de R. R. l.* 3. *c.* 15. Quibus in tenebris cum cumulatim positum est.

Cumulātus, a, um, o. 1. 2. *copioso*, *pieno*, מלא, Germ. *hauffig*, Gall. *comblé*, Hisp. *colmado*, ἐπισωρευθεὶς, quod plenum, expletum, perfectum est. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 8. Omni rerum genere cumulata oratio. Et *cap.* 4. Vitio cumulatus. *Liv. l.* 2. *c.* 47. Spreta in tempore gloria interdum cumulatior redit. *Plaut. Aulul. a.* 3. *v.* 16. Cumulatissimus scelerum.

Cumŭlo, as, avi, atum, *accumulare*, *ammassare*, *accrescere*, צבר, Germ. *hauffen*, Gal. *amonceler*, Hisp. *amontonar*, *anchar*, σωρεύω, est implere, coacervare, augere, & quasi ad cumulum addere. *Cic. pro Rosc. Am.* Tamen hæc aliis nefariis cumulant, atque adaugent. *Id.* 5. *Fin.* Quod cumulatur ex integritate corporis, & ex mentis ratione perfecta. *Id. Att. l.* 4. Cumulare gaudium. Et *lib.* 14. Cumulari gaudio. *Id. pro Cal.* Nunc meum cor cumulatur ira. *Liv. l.* 2. Cumulare æs alienum usuris. *Id. lib.* 3. Cumulare sibi invidiam. *Plin. l.* 3. *epist.* 11. Cumulare aliquem laudibus.

Cumŭlus, m. 2. accessio, summa, acervus, *cumulo*, *mucchio*, *massa*, ערימה, גל, Ger. *hauff*, Gal. *monceau*, *amas*, Hisp. *monton*, *ancho*, σωρὸς, rerum veluti acervus quidam, accessio, a præp. *cum*, quæ congeriem notat. *Cic. pro Sext. Rosc.* Ut ad illam opimam prædam damnatio Roscii, velut cumulus, accedat. ¶ Sumitur etiam pro acervo. *Liv. l.* 10. Corpus obrutum superstratis Gallorum cumulis erat. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 21. Jucundissimæ tuæ literæ cumulum mihi gaudii attulerunt. Sic cumulus laudis. *Stat. l.* 4. *Silv.* 3. ¶ *Quintil. l.* 6. *c.* 1. cumulum vocat, Orationis conclusionem seu epilogum.

Cunabula, orum, n. 2. idem ac cunæ, quasi cynabula, a κύω, pario. Sed aliqui cunabula, & incunabula a cunis distinguunt, & ea proprie dici existimant, quæ ad cunas muniendas, & ornandas pertinent, in quibus infans conditur, & jacet. *Plaut. Amphitr.* Nec eum quisquam colligare quivit in cunabulis. *Plin. lib.* 10. *cap.* 33. Cunabula avium. ¶ Translate hæc vox sumitur pro infantia, & generatim pro primis initiis, vel prima origine. *Plaut. Pseud.* Quid sapit usque a cunabulis? *Columel.* A primis cunabulis. ¶ Item pro loco in quo nascimur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 105. Mons Idæus ibi, & gentis cunabula nostræ.

Cunæ, arum, f. *cuna*, *culla*, Germ. *weiege*, Gall. *berceau*, Hisp. *cuna*, κοιτὶς, vasculum, sive alveus ille, in quo infantes fasciis involuti cubant, forma scaphæ, quasi cynæ, a κύω, pario. *Cic.* 1. *Tusc.* Iidem, si puer parvus occidit, æquo animo ferendum putant, si vero in cunis, ne querendum quidem. *Id. de senect. sub fin.* Repuerascere, & in cunis vagire. ¶ Fere usurpatur in plurali numero. *Prudentius* tamen *Diptic. num.* 28. præsepe jacenti Cuna erat.

Cunaxa, locus Assyriæ, a Babylone 500. stadia, ubi inter Artaxerxem Regem, & Cyrum ejus fratrem dimicatum est.

Cunctabundus, o. 1. 2. qui cunctatur. *Liv. l.* 6. *c.* 7. Cunctabundosque, & resistentes egressos castris esse.

Cunctālis, le, adject. Lar cunctalis dictus est Janus, quod ab eo regi cuncta Antiqui crediderunt. *Martian. Capell.*

Cunctāmen, inis, n. idem quod cunctatio, *tardanza*, *dimora*. *Paulin. Carm.* 23. *v.* 416. Pavidæ cunctamine mentis.

Cunctans, o. 3. qui cunctatur, *tardo*. Hinc comp. cunctantior. *Liv.* 10. *B. Pun.* Utrum ingenio cunctantior fuerit. *Lucret. l.* 3. *v.* 193. Et pigri latices magis, & cunctantior actus.

Cun-

Cunctanter, adv. tardamente, Germ. verzogenlich, Gal. doucement, tardement, Hisp. de espacio, tardamente, σχολαίως, cum mora. Liv. l. 1. Tum illum haud cunctanter discidisse cotem ferunt. ¶ Comparat. Cunctantius. Tacit. Annal. 1. c. 71. Data utrique venia, facile Segimero, cunctantius filio.

Cunctatio, onis, f. 3. dimora, אחר, Ger. verzug, Gal. demeure, Hisp. tardança, μέλλησις, tardatio, mora. Cic. 1. Off. Abjecta omni cunctatione adipiscendi Magistratus. Id. pro Sext. c. 47. Cunctatione, & tarditate. ¶ Legitur & contatio.

Cunctator, m. 3. μελλητής, dilator, procrastinator, chi porta innanzi, tardo. Cælius Cic. Fam. 8. ep. 10. Nosti Marcellum, quam tardus, itemque Servium, quam cunctator. Liv. l. 6. c. 23. Cunctatorem ex acerrimo bellatore factum. Stat. 3. Theb. Non cunctator iniqui. h. e. promptus ad inique agendum. ¶ Fuit & cognomen Fabii Maximi, qui prudenti cunctatione Annibalis vires fregit.

Cunctatus, a, um, particip. a cunctor, chi ha tardato. Curt. l. 5. c. 6. n. 2. Rex phalangem nihil cunctatus inducit. ¶ Transit etiam in nomen, & habet gradus. Plin. l. 2. ep. 16. Cunctatior fortasse, & cautior esse deberem. ¶ Legitur & contatus præsertim apud Apulej.

Cuncti, æ, a, o. 1. 2. tutti, כל, Ger. alles, Gal. tout ensemble, Hisp. todos juntos, σύμπαντες, omnes simul, a con, & juncti. Cic. ante Exil. Quoniam laborem pro cunctis ferre consuevit. Horat. l. 2. od. 1. Cuncta terrarum subacta. ¶ Usurpatur etiam in num. sing. Cic. 1. Catil. Si cuncta Italia, si omnis Respublica sic loquatur. Virg. 1. Æn. Sic cunctus pelagi cecidit fragor.

Cunctim, adverb. universim quasi tutto in una volta, ἅμα. Apul. l. 2. Florid. non sigillatim, ac discretim, sed cunctim, & coacervatim offerre.

Cunctiparens, parens omnium, &

Cunctipotens, omnipotens, leguntur apud Prudent. in Pass. Agnetis sub fin. & Pass. Quirini, v. 56.

Cunctor, aris, d. 1. indugiare, differire di dì in dì, אחר, Ger. verziehen, Gal. tarder, differer, Hisp. tardar, μέλλω, proprie est cuncta aggredi, sive per cuncta ire, a cunctus; sed quia cuncta non sine mora perficere est, inde factum, ut sumatur pro morari, procrastinare Cæs. 1. B. C. Si cunctetur, atque agat levius. Cic. Fam. 10. ep. 15. Cunctatus non sum in cursu bonorum consiliorum. ¶ Accipitur & pro dubitare, hæsitare. Sueton. Aug. c. 56. Cunctari enim se, ne si superesset, eriperet legibus reum; sin deesset, destituere amicum videretur. ¶ Cum accusativo, Valer. Flacc. Argon. l. 2. de Vulcano: Alternos ægro cunctantem poplite gressus. ¶ Cuncto, as, activa forma, eodem sensu, Plaut. Cas. 4. 2. 13. Abi hinc; cunctas? ¶ Scribitur & Contor, quod tamen Manutio non placet in Orthogr. V. Contor.

Cunctus. V. Cuncti.

Cuneatim, adv. σφηνηδόν, per cuneos. Cæs. 7. B. G. c. 28. Hostes in foro, ac locis patentioribus cuneatim constiterunt.

Cuneatio, onis, f. dispositio partium in cunei formam. Scribon. Larg. Composit. 47. Narium cuneatione quadam.

Cuneatus, a, um, o. 1. 2. più stretto da un capo, che dall' altro, Ger. gekeilet, Gall. coigné, Hisp. acuñado, σφηνωθείς, quod in formam cunei factum est, ut Cuneatus ager, ex. gr. qui est longus centum pedes, latus ex una parte pedes viginti, & altera pedes decem. Colum. l. 5. c. 2. ¶ Cuneatum theatrum, in quo sc. ordines subselliorum ex angusto in latum cunei more assurgunt. Auson. prolog. Ludi de VII. Sapient. v. 21. Cuneati crevit hæc theatri immanitas. Liv. l. 9. c. 40. Forma scuti ad imum cuneatior.

Cuneo, as, avi, atum, are, a. 1. puntellare, Ger. keil ein schlagen, Gal. coigner, Hisp. acuñar, σφηνόω, est cuneis adactis firmare. Plin. l. 16. c. 11. Si quid cuneandum sit in ligno, clavisque figendum. Senec. epist. 118. sub fin. Unus lapis fecit fornicem, ille qui latera inclinata cuneavit, & interventu suo vinxit. ¶ Metaphorice Quintil. l. 4. c. 3. Atque eo (digrediendi genere) illustrari ornarique orationem, si cohæret, & sequitur, non si per vim cuneatur, & quæ natura conjuncta erant, distrahit. ¶ Significat etiam, formam cunei dare. Plin. l. 3. c. 3. de Hispania: Cuneatur angustiis inter duo maria. Mela l. 3. c. 6. Se in diversos angulos cuneat.

Cuneolus, i, m. diminut. parvus cuneus. Cic. de Univers. c. 13. Crebris quasi cuneolis injectis. Adde Colum. l. 4. c. 29.

Cuneus, m. 2. conio, Ger. keyl, Gal. coin, Hisp. cuño, σφήν, instrumentum ferreum, aut ligneum, quo finduntur ligna, cujus pars interior acuta est, superior lata, & ampla. Virg. 1. Georg. v. 144. Cuneis scindebant fissile lignum. ¶ Per translationem sumitur pro peditum multitudine in cunei formam redacta, idest, quæ fronte angusta est, deinde paulatim latius se extendit, puntone. Veg. l. 3. c. 19. ¶ Item pro sedilium ordine, & scalarum directione in theatris, quia eo strictior erat, quo propius accedebat ad caveam; in altum vero magis, magisque diffundebatur. Vitruv. l. 5. c. 6. V. Lips. de Amphitheatr. c. 13. Sueton. Aug. c. 44. Maritis e plebe proprios ordines assignavit, prætextatis cuneum suum. Sic Cuneus Senatorius, & Equestris ordinis. Id. Domit. cap. 4. ¶ Denique cuneus est triangularis figura, quæ inter quadratas, & quavis specie lateratas in pavimentis, aut picturis parietum interponi solet ad ornatum. Vitruv. l. 7. c. 4. & 5.

Cuniculariæ, f. 1. duæ insulæ Sardiniæ, quarum altera Bizzi, altera Sperugia hodie dicitur. Pineto est Sanguenares, Cluverio, & Brietio Isola del Pollo.

Cunicularius, ii, m. qui cuniculos fodit. ¶ Cunicularii, vel Cuniculares sunt milites, qui cuniculis suffossis improvisi emergunt, & hostilia munimenta invadunt. Veget. l. 2. c. 11. Ammian. l. 24. c. 15. (al. 4.) Ut cunicularionum subito manus emergat.

Cuniculatim, adverb. in modum cuniculi. Plin. l. 9. c. 33. Cuniculatim, pectinatim, &c. & c. 36. Cuniculatim procurrente rostro. Hanc lectionem ex MSS. retinet Harduinus. Alii Codices variant.

Cuniculator, oris, m. Lutatius in secundum lib. Statii Thebaid. Fossores, inquit, dicuntur in exercitu cuniculatores, qui cuniculos faciunt, per quos ingressi milites murorum fundamenta convellunt.

Cuniculosus, a, um, adject. cuniculis, seu subterraneis cavernis plenus. Catull. Carm. 40. Celtiberiam cuniculosam, dixit.

Cuniculus, m. 2. coniglio, שפן, Ger. kuniglin, Gal. connil, Hisp. conejo, δασύπους, animal lepori simile quod sub terra effossa latere solitum est. Var. l. 3. de R. R. c. 12. scripsit, ab ea dictum esse, quod sub terra cuniculos facit, ubi lateat. Sed subterranei meatus ab hoc animali potius nomen acceperunt. Mart. l. 13. epig. 60. Gaudet in effossis habitare cuniculus antris. Monstravit tacitas hostibus ille vias. ¶ Hinc est & meatus subterraneus, qui præsertim fit urbium oppugnandarum causa, mina, ὑπόνομος. Veget. l. 4. c. 24. Fest. Cic. 3. Off. Si pater fana expilet, cuniculos agat ad ærarium. ¶ Hinc Cuniculis oppugnare, per translationem, est dolo, & fraude aliquid moliri, & negotium alicui facessere. Cic. 1. Agrar. in princip. ¶ Liv. l. 5. Transversis cuniculis hostium cuniculos excipere, contrammminare, sventare le mine ostili. Accipitur & pro canali. Plin. l. 9. c. 38. Torreri longinquæ fornacis cuniculo.

Cunila, f. 1. κονίλη, herba, a Dorico, κονίλα. Vulgus a necandis pulicibus pulicariam appellat. Ejus plura genera refert Plin. l. 20. c. 15. & 16.

Tom. I.

Cunilago, nis, f. cunila agrestis, quia similis est cunilæ. Plin. l. 20. c. 16.

Cunina, f. 1. Dea, quæ cunis infantium præsidere putabatur. Lactant. l. 1. c. 20. Varr. apud Non. c. 2. n. 756.

Cunio, n. 4. cacare, proprie dicitur de infantibus fascias in cunis stercore fœdantibus, Festus.

Cunnilingus, m. 2. qui cunnum lingit. Legitur apud Martialem.

Cunnus, olim cunnus, m. 2. natura, κυσός, vel κυσθός, pars mulieris pudenda, a κύω, seu κύειν, fœtus, quia hac fœtus egeritur. In Priapeis, & apud Martial. sæpe.

Cunque, vel Cumque, particula est, quæ cum aliis fere componitur, ut qualiscumque, quicumque &c. quæ vide suis locis. ¶ Aliquando sola invenitur. Horat. l. 1. od. 32. in fine: Mihi cunque salve rite vocanti. h. e. quandocumque. Cic. l. 3. de leg. c. 3. Equitem cumque qui regat, habeto pari jure cum eo, quicumque erit juris disceptator. h. e. Equitem qualemcumque.

Cunula, læ, f. diminut. a cuna, cunetta. Prudent. Cathemer. 7. v. 164. Parvulorum cunulæ.

Cunyzamis, midis, f. herba, alio nomine cunilago. Pl. l. 19. c. 8.

Cupa, f. 1. botte, Ger. kufen, Gal. cuve, coupe, Hisp. cuba, κυπέλλιον, vas vinarium amplum, in quo mustum e torculari excipitur, olim caupa, a cavo, vel a capio. Sic Varr. apud Non. c. 2. n. 113. Cupas vinarias dixit. Et ibid. E cupa acris aceti. Lucan. l. 4. v. 420. Namque ratem vacuæ sustentant undique cupæ. ubi intellige scaphas, vel etiam cupas ad hunc usum destinatas. Sic Cæs. l. 2. B. C. c. 11. Cupas tæda, & pice refertas inter incendiaria instrumenta refert. ¶ Est etiam cupa mulier, quæ vinum vendit. Cic. c. 27. in Pison. Pistor domi nullus, nulla cella; panis & vinum a propola, atque de cupa. Ita explicat Scalig. in Conject. & Casaub. ad Sueton. Claud. c. 40. Vinum autem e taberna petere, sordidum apud Veteres habebatur. ¶ Usurpatur & pro cyatho, ut patet ex illo Nævii: Duas cuppas mero plenas exhausit. Hoc sensu gemino pp scribi solet.

Cupedia, æ, f. vitiosus cupediarum appetitus. Cic. 4. Tusc. c. 11. Avaritia, ambitio, mulierositas, pervicacia, liguritio, temulentia, cupedia, Alii ex antiq. exemplar. ediderunt cuppedia. Cuppedo autem, & cuppedia Veteribus pro cupiditas usurpata. Salmas. ad Ter. Eun. 2. 2.

Cupediæ, arum, f. vel cupedia, orum, n. cibi delicati, מטעמים, Germ. lecker bißlein, Gal. friandises, Hisp. golosinas, a Romanis appellabantur lautiores cibi, sive a Cupite Romano equite, cujus ædes solo æquatæ aream foro cupedinario extruendo præbuerunt, vel quasi caupediæ, quod in cauponis vendi soleant, vel a cupiendo, quod cupiantur. Ammian. l. 26. c. 18. Cupediarum vilium mercatores. Plaut. Sticho, 5. 4. 30. Nihil moror cupedia.

Cupedinarii, vel Cupediarii, m. 2. vivandieri, ὀψοπῶλαι, qui cupedias vendunt, ut phasianos, perdices, lepores, & alias delicias hujus generis, & generatim qui esculenta cocta vendunt. Ter. Eun. 2. 2. 25. Concurrunt læti mi obviam cupedinarii omnes. Ubi Donatus: Venditores esculentorum & poculentorum Cupedinarii appellantur. Lamprid. Heliogab. c. 30. Pinxit se ut Cupedinarium, seplasiarium, &c. ¶ Salmas. ad hunc loc. scribit Cuppedinarii. V. Cuppedo.

Cupedinarium forum, & cupedinis forum, in quo delicatiores epulæ coctæ vendebantur, a cupeditate, vel quod ibi fuerit domus Numerii Equitis Cupitis. Var. l. 1. ver. hum.

Cupedo, inis, f. idem quod cupiditas. V. Cuppedo.

Cupedula, f. 1. dim. a cupediæ. Gell. l. 6. c. 13. Conjectabamus ad cœnulam non cupedulas ciborum, sed argutias quæstionum.

Cupella, æ, f. vel cupellum, i, n. diminut. a cupa, poculi, vel vasis genus, a κύπελλον. Pallad. Februar. c. 25. Vel in cupellis, vel in vasculis fictilibus condiuntur. Apic. l. 1. c. 1. In cupellam mittito.

Cupentus, m. 2. lingua Sabinorum Sacerdos appellatur. Serv. in 12. Æn.

Cupersanum, n. 2. Conversanum, Conversano, urbs R. Neap. in agro Barrano, dorso montis edito.

Cupes, edis, idem quod cupediæ, Festo auctore. ¶ Item qui cupedias sectatur: ghiottone. Plaut. Trin. 2. 1. 13. Harpago, mendax, cupes, avarus. ¶ Scribitur & cuppes: & in glossa Isid. legitur: Cuppes fastidiosus. h. e. qui exquisitos tantum cibos quærit, nec communem habet gulam, λίχνος. V. Scalig. ad Fest.

Cupide, appassionatamente, vogliosamente, Ger. begirlich, Gal. passionement, Hisp. codiciosamente, ἐπιθυμητικῶς. Cic. pro Rosc. Com. Ego vero cupide, & libenter mentiar tua caussa. Cæs. B. G. l. 1. c. 15. Cupidius insequi. Id. B. C. l. 1. c. 15. Se se cupidissime facturos pollicentur. ¶ Cupide agere, est nimio partium studio abreptum agere. Cic. Fam. 16. ep. 11. Nos agimus nihil cupide, eoque est nostra pluris auctoritas.

Cupidineus, a, um, o. 1. 2. di Cupido, ἐρωτικός, ad Cupidinem amorum Deum spectans. Ovid. de Rem. Amor. l. 1. v. 157. Cupidineis nec inexpugnabile telis Cor mihi.

Cupiditas, is, f. cupidità, cupidigia, תאוה, Ger. begirlickeit, Gal. convoitise, Hisp. codicia, ἐπιθυμία, aviditas, libido, appetitus. Cic. in Parad. Neque enim unquam expletur, nec satiatur cupiditatis sitis. Id. in Partit. c. 27. Cupiditatem explere. Et l. 1. de Orat. c. 19. Cupiditates frangere. ¶ Interdum cupiditas accipitur pro nimio partium studio, parzialità. Cic. pro Font. c. 7. Quarum virtuti, generi, rebus gestis fidem, & auctoritatem in testimonio cupiditatis, atque inimicitiarum suspicio derogavit.

Cupido, dinis, m. olim Cupedo, Cupidine, Amore, Ger. gott der liebe, buldschafft, Gal. cupidité, cupidon, Hisp. codicia, cupido, ἔρως, amoris Deus, quem Hesiodus natum vult ex Chao, & Terra, Simonides ex Marte, & Venere, Acesilaus ex Nocte, & Æthere, Alcæus ex Lite, & Zephyro, Sappho ex Venere, & Cælo, Seneca ex Venere, & Vulcano, quidam ex sola Venere. Sed a Cic. 3. de nat. Deor. tres Cupidines numerantur. A Platonicis duplex effingitur, cœlestis, & vulgaris, quia totidem sunt Cupidines, quot Veneres, hæ autem duæ sunt, cœlestis, quæ nata est a Cœlo sine matre, & vulgaris, quæ genita ex Jove, & Dione. Alii Cupidinem in honestum, & turpem dividunt, illumque ex Venere, & Jove patre natum volunt, hunc autem Erebi, & Noctis filium esse. Cupido dictus est a cupiendo. Fingitur a Poetis armatus flammis, & telis, item cæcus, nudus, alatus, arcitenens, &c. V. Apul. de Asino. Boccat. l. 2. 3. 9. Gen.

Cupido, dinis, f. cupidigia, desiderio, ἐπιθυμία, animi affectio a libidine, & cupiditate proficiscens, qualis est avaritia, qua opes cupiuntur, ira, qua ultionem appetimus, &c. Differt a cupiditate, quia cupiditas levior est. Ovid. 1. Fast. v. 211. Creverunt & opes, & opum furiosa cupido. Horat. l. 2. sat. 7. Responsare cupidinibus, contemnere honores. Liv. l. 1. Romulum cupido cepit urbis condendæ. ¶ Invenitur & gen. masc. Horat. l. 1. sat. 1. v. 61. Decepta cupidine falso. Et l. 2. od. 16. Nec leves somnos timor, aut sordidus cupido aufert.

Cupidus, o. 1. 2. avido, ingordo, bramoso, תאב, Ger. begirlich, Gal. cupide, desireux, Hisp. codicioso, ἐπιθυμῶν, avidus, qui rei alicujus desiderio tenetur. Cic. de Orat. Tuque valde spectandi cupidus esses. ¶ Invenitur & cum abl. Plaut. Pseud. 1. 1. 50. Vino modo cupidæ estis. ¶ Sumitur

& passive, ut cum apud *Plaut. Merc.* 5. 1. cupida civitas dicitur pro cupita, & expetibili. Al. leg. *cupata*. ¶ Comp. est cupidior, sup. cupidissimus. *Cic. de Orat.* Græci contentionis cupidiores sunt, quam veritatis. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 22. Homo nostri cupidissimus. h. e. amantissimus. ¶ Cupidus quandoque dicitur, qui parti alicui impense, & nimis favet, *parziale*. *Cic. pro Pont. c.* 6. cupidi testes. h. e. p. partibus addicti. *Id. Verr.* 4. *c.* 56. Nemo suspicari debet, me esse tam cupidum, *appassionato*. Universim enim cupidus dicitur, qui cupiditate, affectuque inordinato abreptus agit. hinc cupidum consilium, pro impotenti & furioso. *Cic. pro Quint. c.* 26. Hoc consilium tam cupidum, tam temerarium, tam audax probabitur?

Cupiens, entis, partic. a cupio, vel nomen ex partic. *Plaut. Mil.* Hujus cupiens corporis est. ¶ Comp. est cupientior, sup. cupientissimus. *Sal. Jug. c.* 84. Marius cupientissima plebe Consul factus. *Aurel. Vict. in Alex. Sev.* Dominandi suis, quam subigendi externos cupientiores.

Cupienter, adv. idem ac cupide. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 17. Cum quid cupienter dari petimus nobis.

Cupio, is, ivi, itum, a. 3. desidero, aveo, exopto, expeto, desiderio teneor, *desiderare*, ἐπιθυμέω. *Cic.* 1. *de Orat.* Neque vero nobis cupientibus, atque optantibus fructus otii datus est. ¶ Cupere alicui est bene velle, *voler bene*, *amare*. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *c.* 3. Quid? ego Fundanio non cupio? non amicus sum? ¶ Apud antiquos *cupire* in quarta conjugatione legitur. *Lucret. l.* 2. *v.* 71. Pertringere ut arcta naturæ primus portarum claustra cupiret.

Cupitor, oris, *desideroso*, qui cupit. *Tac. lib.* 12. *Ann. c.* 7. Neque tamen repertus est, nisi unus, talis matrimonii cupitor.

Cupitus, a, um, adject. ex particip. *desiderato*, *bramato*, ἐπιθυμηθείς. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 21. Visamque cupit, potiturque cupita. ¶ Absolute cupitum pro re cupita, *Plaut. Pan.* 5. 4. 101. Eveniunt digna dignis: tandem huic cupitum contigit.

Cuppedo, vel Cupedo, inis, f. idem quod cupiditas, vel cupido, *desiderio*, *brama*, *cupidigia*. *Lucret. l.* 5. *v.* 45. Quantæ conscindunt hominem cuppedinis acres Curæ! Et *l.* 6. *v.* 24. Et *lib.* 1. *v.* 1080. & *lib.* 4. *v.* 1083. ¶ Etiam apud *Cic. Tusc.* 4. *c.* 11. ubi quidam leg. *cuppedia*. Verba Ciceronis attulimus in voce Cupedia. V. *Salmas. ad Ter. Eun.* 2. 2.

Cuppes, V. Cupes.

Cupra, maritima, *la Grotta*, vel *Grotte* pag. Piceni, in ora Or. cis ost. Truenti fl. vel *S. Benedetto*, pag. vicinus, inter Firmum urb. ad Occ. & Truentum ad Or. ¶ Cupra, montana, *Ripa Transona*, urbs Piceni, inter Firmum, & Asculum. ¶ Pop. *Cuprenses*.

Cupressetum, ti, n. *luogo*, *che ha molti cipressi*, Ger. *ein orth da viel cypressbaum wachsen*, Gal. *lieu planté de cypres*, Hisp. *cipressal*, κυπαριττών, locus cupressis consitus. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 5. In cupressetis Gnosiorum.

Cupresseus, a. 1. 2. idem ac cupressinus. *Plin. l.* 27. *c.* 37. Duo signa cupressea portabantur. Adde *Vitru. l.* 2. *c.* 9. Foliatura cupressea.

Cupressifer, a, um, o. 1. 2. ferens cupressos. *Ovid. ep.* 9. *v.* 87. Ut Tegæus aper cupressifero Erymantho incubat.

Cupressinus, a, um, o. 1. 2. *di cipresso*, Ger. *cypressin*, Gal. *de cypres*, Hisp. *de cipres*, κυπαρίσσινος, quod est ex cupresso. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Cupressinum oleum eosdem effectus habet, quos myrteum.

Cupressus, i, f. 2. vel cupressus, us, f. 4. idem ac cyparissus, *cipresso*, arbor procera, caudice oblongo, & recto, foliis pini, sed mollioribus, odore vehementi. *Virg. Ecl.* 1. *v.* 26. Quantum lenta solent inter viburna cupressi. *Colum. l.* 4. *c.* 26. Junipero, & lauru, & cupressu. ¶ Cupressum simulare, proverb. dictum *Horat. de arte poet. v.* 19. de iis, qui id unum quod sciunt, quovis loco, & tempore obtrudunt, quemadmodum pictor, qui scit cupressum pingere, etiam in mari pingit. ¶ Erat cupressus inter funestas arbores apud Veteres, quia scil. tarde crescit, & excisa non reviviscit. Quamquam alii alias tradunt causas. V. *Torrent. ad l.* 2. *Horat. od.* 14. ¶ Hinc in funeribus adhiberi solita, cum ante defunctorum ædes erigeretur, non tamen omnium, sed ditiorum, nobiliorumque, ut innuere videtur. *Lucan. l.* 3. *vers. illo* 442. Et non plebeios luctus testata cupressus. Hinc atra, funesta, funebris, feralis cupressus, apud Poetas. Vide *Cyparissus*. ¶ *Cupressus* m. g. adhibetur ab *Ennio* apud *Gell.* 13. 20.

Cupreus, a, um, o. 1. 2. quod est ex cupro, *di rame*. *Plin. l.* 23. *c.* 3. Cogitur in cupreo vase ad crassitudinem mellis. *Harduinus* tamen legit *cyprio*.

Cuprinus, a, um, idem quod cupreus. *Pallad. in Januar. tit.* 16. Cuprinus clavus. Adde *Veget. de re veter.* 1. 28.

Cuprum, n. 2. *rame*, נחשת, Ger. *kupffer*, Gal. *cuivre*, Hisp. *cobre*, genus quoddam æris quod *Plin. l.* 33. *c.* 5. cyprium æs vocat. *Spartian. in Carac. c.* 9. Ex ære vel cupro cancelli superpositi.

Cupula, læ, f. diminut. a cupa, calix, cyathus. *ff. l.* 33. *tit.* 6. *leg.* 3.

Cur, *perché*, למה, מדוע, Ger. *warumb*, *auss was ursach*, Gal. *pourquoy*, Hisp. *porque*, διὰ τί; adverb. interrogandi. *Ter. in And.* Cur me excrucio? cur me macero? ¶ Usurpatur etiam relative, & infinite. *Cic. pro Rosc. Com.* Non fuit causa, cur tantum laborem caperes. *Horat. l.* 1. *epist.* 8. *v.* 9. Irascar amicis, cur me funesto properent arcere veterno.

Cura, f. 1. *cura*, *pensiero*, *travaglio*, דאגה, Ger. *sorge*, Gal. *soin*, Hisp. *cuidado*, φροντίς, solicitudo, anxietas, a *cor*, & *uro*, quia cor urit. *Cic. de Senect.* Si quid ego adjuro, curamve levasso, quæ nunc te coquit, & versat sub pectore fixa. *Virg.* 4. *Æn. v.* 285. Cura animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc. Hinc curæ spinosæ, vigiles, graves, anxiæ dicuntur passim a Latinis Scriptoribus. ¶ Sæpe pro studio, & diligentia usurpatur. *Cic. Fam.* 10. *epist.* 1. Omni cogitatione, curaque in rem aliquam incumbere. Sic curam adhibere, suscipere, agere alicujus rei, vel de aliqua, vel in aliqua re, *Cic. & alii*. ¶ Item sæpe pro administratione, munere, seu officio cujuslibet rei, *amministrazione*, *carica*, *soprintendenza*. *Cic.* 1. *Off. c.* 9. Difficilis est cura rerum alienarum. *Tac.* 4. *Hist. c.* 68. Aretinum Prætorianis præposuit, patrem ejus egregie functum ea cura dictitans. ¶ Curæ esse aliquid dicitur, de quo curam habemus. *Cic. Att. l.* 10. & *Philip.* 3. *Teren. Adelph.* 5. 6. Is servus est spectatus satis, cui dominus curæ est. *Id. Hec.* Curæ est, quorsum eventurum hoc siet. Sic curæ habere, eodem sensu. *Nepos Att. c.* 30. *n.* 5. Quid ageret, quid curæ sibi haberet, certiorem faceret. ¶ Cum cura, idem est ac diligenter. *Sen. de Tranquil. c.* 14. Magnus vir, cum cura dicendus. *Liv. l.* 35. Bovem cum cura servari.

Curabilis, le, adject. *Juvenal. Sat.* 16. *v.* 20. omnesque manipli Consensu magno efficiunt, curabilis ut sit Vindicta, & gravior, quam injuria, &c. *Al. leg.* consensu magno officiunt. curabitis, ut sit Vindicta gravior, quam injuria?

Curagendarius, ii, m. qui curam publicam habet. *Cod. Theodos. l.* 6. *tit.* 29. Hi, quos curagendarios, sive curiosos provincialium consuetudo appellat.

Curantia, f. 1. idem ac curatio. *Cic. l.* 2. *ad Q. Fr. epist.* 9. Quod me admones de non curantia. Communior tamen lectio habet, *de nostra Urania*.

Curate, adverb. accurate, *diligentemente*. *Tac. l.* 1. *Ann. c.* 27. Ejus negotii initium, ordinem, finem curatius differam. *Sallust. Jugur. c.* 16. Eum Jugurtha curatissime recepit.

Curatio, f. 3. *cura*, *governo*, ἐπιμέλεια, cura, gubernatio, administratio. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ab omni curatione, & administratione rerum vacent. *Id. de Arusp. resp.* Ædes Telluris est curationis meæ. *Plaut. Amph.* 1. 3. 21. Quid tibi hanc curatio est rem. *h. e.* quid hanc rem curas? ¶ Sumitur etiam pro tutela. *L. furiosi*, *ff. de curat. furios.* Matris furiosæ curatio ad filium pertinet. ¶ Item pro medicina, seu actu medendi, θεραπεία. *Cic.* 1. *Off. c.* 24. Periculosas, & ancipites curationes morbis gravioribus medici adhibere coguntur. *Cels. l.* 7. *c.* 27. Recte procedit curatio.

Curator, m. 3. *curatore*, *tutore*, אפוטרופוס, Germ. *versorger*, Gall. *curateur*, Hisp. *curador*, ἐπίτροπος, qui alicui negotio publico præpositus est. *Cic. de opt. gen. Orat.* Quia in Senatu Demosthenes curator muris reficiendis fuit. *Id.* 3. *de Leg.* Suntoque Ædiles curatores urbis annonæ, ludorumque solemnium. ¶ Apud JCtos curatores dicuntur qui puberibus dantur usque ad annum 25. ætatis, & furiosis, ac prodigis per totam vitam, ut eorum curam habeant, & illorum bona administrent. *Instit. l.* 1. *tit.* 23. *de Curator.* Hinc egere curatore dicuntur, qui minus sanæ mentis esse videntur. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *ad fin.* Nec medici credis, nec curatoris egere a Prætore dati. ¶ Curatores denique dicuntur, auctore *Festo*, qui rei frumentariæ, Agrisve dividundis præpositi sunt.

Curatoria, æ, f. munus curatoris pupillorum. *Leg.* 1. & 2. *ff. de excusat.*

Curatrix, icis, f. *curatrice*, fœmin. a curator. *JCt. l.* 21. *ff. de tut. & cur.* Curatrices minoribus mulieres non creabunt.

Curatura, æ, *cura*, *governo*, curatio. *Terent. Eun.* 2. 3. 24. Tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas.

Curatus, a, um, nom. ex partic. cura factus, procuratus, *fatto con diligenza*, *procurato*, ἐπιμεληθείς. *Horat. l.* 1. *epist.* 4. Bene curata cute nitidus. *Cato c.* 103. Boves corpore curatiores. *Tac. Ann.* 1. *c.* 13. Curatissimæ preces. h. e. accuratissimæ.

Curax, acis, o. 3. qui curam habet. *Cajus*, *l. si quid venditor*, *ff. de ædil. edict.* Si constantem, aut laboriosum, aut curacem, aut vigilacem esse.

Curalium. V. Coralium.

Curculio, sive Curgulio, sive Gurgulio, onis, m. *tignuola*, Ger. *kornwurm*, Gal. *calandre*, Hisp. *gorgojo*, σίς, vermis frumentum corrodens, quasi gurgulio, quia pene nihil est, nisi guttur. *Virg. Georg.* 1. *v.* 185. Populatque ingentem farris acervum curculio. ¶ Hinc *Plautus* parasito nomen fecit Curculioni, a quo & fabula nomen accepit. ¶ Gurgulio item est epiglottis, sive sublingulum, idest, caruncula quædam in fine palati, ad fauces descendens, inter tonsillas, al. columella, quæ asperæ arteriæ meatum obruit. Sed aliis est ipsa gula, aliis fistula in gutture, quæ constat ex ossibus flexuosis, & mollibus, quasi ex anulis in catenæ modum compactis, & insertis, per quam spiritus attrahitur, atque emittitur. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 3. Hircus gurgulione longiore.

Curculiunculus, m. 2. dimin. a curculio. *Plaut. Rud.* 5. 2. 38. Curculiunculos minutos fabulare. h. e. res nullius usus narras.

Curcumia, æ, fræni genus. *Imp. Leo Cod. lib.* 2. *l.* 1. *tit.* 12. De curcumiis vero omnium prorsus gemmarum præcipimus submoveri. Ita legi in omnibus MSS. ait. *Cujac.* Legitur & *Curcuma*.

Curenses, Italiæ populi, in Sabinis. *Plin. l.* 3. *c.* 12.

Cures, m. 3. num. pl. *Torre*, vel *Terre*, al. *Curese*, al. *Vescovio*, urbs Sabinorum, condita a Medio Fidio Sabinorum Deo, ad Himellam fl. ¶ Cures etiam ipsi incolæ dicuntur, *Virg.* 8. *Æn. v.* 638. Tatioque seni, Curibusque severis.

Curetes, m. 3. pop. Phrygiæ, iidem qui Corybantes, qui Idam montem incoluere, deinde in Cretam migraverunt, montemque insulæ, ubi sedes fixerunt, a nomine relictæ patriæ Idam nuncuparunt, dicti a κουρίζω, *a teneris annis educo*, quod Jovem infantem aluerint. *Virg.* 3. *Æn. v.* 131. Antiquis Curetum allabimur oris.

Curetĭcus, a, um, adject. a Curetibus. *Calpurn. Ecl.* 4. *v.* 96. Carmina Dicteis audit Curetica silvis.

Curia, f. 1. *curia*, pars minor populi Romani. Nam Romulus Populum universum in tres Tribus, deinde singulas Tribus in decem Curias, tertio singulas Curias in decem Decurias distribuit. Dicta est Curia a cura, quod Romulus voluit Populum secum Reipublicæ curam habere, eumque in Curias distributum deliberare, & judicare, & suffragia ferre. Curiæ triginta fuere. Appellatæ sunt, ut *Livius*, *Festus*, *Padianus* tradiderunt, a nominibus mulierum Sabinarum, quæ raptæ fuerant; ut *Varro*, *Dionysius*, *Plutarchus*, & alii, partim a ducibus, partim ab antiquis oppidis eorum, qui primi Romam migravere. Ex his septem tantum nomina remansere, Forensis, Rapta, Faucia, vel Saucia, Tatiensis, Tifata, Veliensis, Velita. ¶ Sumitur item pro æde sacra. Nam Romulus singulis Curiis sua sacra partitus est, assignatis Diis, quos colerent, locis, ubi colerent, sumptibus, unde colerent. Dicta est a *Curia*, quæ partem populi significat, vel quia in ea res sacræ curabantur. *Var. l.* 3. *L. L.* Hinc Curia Calabra. V. *Calabra*. ¶ Curia item erat sedes, ac templum publici consilii, *Senato*, βουλευτήριον, quod eo quisque Senator suam curam de Republica conferret. Hujus generis fuit Curia Hostilia, quam Tullus Hostilius Rex Romanorum ædificavit. *Ovid. lib.* 3. *Am. eleg.* 8. *v.* 55. Curia pauperibus clausa est, dat census honores. ¶ Curia Calabra dicebatur, ubi tantum ratio sacrorum gerebatur. *Fest.*

Curialis, com. 3. qui est ejusdem curiæ. *Cic.* 2. *Off.* Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciadas hospitalem fuisse. ¶ Curialis Flamen, Curiæ Sacerdos, qui & Curio dictus. *Fest.* ¶ Curialis item dicitur, qui in Aula Principum degit, aulicus, *cortigiano*, *curiale*. Quo sensu usurpasse *Ammianum l.* 21. *c.* 22. & *l.* 22. *c.* 9. necnon & *Symm. l.* 9. *epist.* 10. & *lib.* 10. *epist.* 48. ostendit *Borrich. in Voss. p.* 80. Sic & *Joan. Sarisber.* libros suos *de nugis curialium* inscripsit.

Curiatim, adverb. per singulas curias. *Gel. l.* 15. *c.* 27. Quæ curiatim per lictorem calabantur. Alii leg. *per lictorem curiatum*.

Curiatus, o. 1. 2. quod ad curiam spectat. ¶ Leges Curiatæ eædem erant ac Regiæ, quæ a Romulo, & aliis Regibus Comitiis Curiatis perlatæ fuerant. Hæ a Sex. Papirio collectæ, qui Superbo regnante vixit, Juris Papiriani nomen adeptæ sunt. *Sigon. de antiq. jur. C. R. l.* 1. *c.* 5. Ultimis temporibus leges Curiatæ erant vel de Imperio, vel de adoptione. *Cic. ad Attic.* Qui se affuisse dicerent, cum lex Curiata ferretur. ¶ Curiata Comitia erant, in quibus curiatim suffragium dicebatur, vel ferebatur. ¶ Hæc postremis temporibus religionis tantum causa retinebantur, in legibus *de Imperio*, & *de adoptione*. In legibus *de adoptione* triginta Curiæ, in legibus *de Imperio* lictores singularum Curiarum, quisque suæ Curiæ nomine, suffragia ferebant.

Curio, onis, m. 3. Sacerdos Curiæ, idest, qui pro Curia sacra faciebat. Triginta Romæ Curiones fuere, quemadmodum Curiæ triginta erant. Qui his omnibus præerat, Curio Maximus dicebatur. *Liv. l.* 27. *c.* 8. ¶ Curio quoque præco dictus est, κῆρυξ, *preco*. *Trebel. Pol. in Gallien.* Ille per curionem dici jussit. ¶ Item curio, gracilis, macilentus, qui cura præter modum utitur. Hinc *Plaut. Aulul. a.* 3. *sc.* 6. Agnum curionem vocat, macilentum, qui ossa, atque pellis totus est. Eadem habet & *Festus*. V. *incuriosus*. Sunt, qui in adducto Plauti loco legunt *curiosum*.

Curio, Scriboniorum cognomen fuit; ex qua familia erat Q. Curio, ad quem extant Ciceronis Epistolæ *l.* 2. *Fam.*

Cu-

Curionalis, le, adject. ad Curiam pertinens, ut Curionalis publicus, h. e. servus Curiæ. Inscript. apud Grut. p. 305. n. 5. & 6.

Curionius, a. um. 2. quod ad Curiam, vel Curionem spectat, ut Curionia sacra, quæ a Curionibus in Curiis fiebant. Curionium æs, quod dabatur Curioni ob Sacerdotium Curionatus. Fest.

Curiose, diligentemente, Ger. sorgfaltigklig, fervuite, Gal. curieusement, soigneusement, Hisp. curiosa, y diligentement, ἐπιμελῶς, Cic. in Brut. c. 35. Conquiram ista posthac curiosius. Quintil. l. 8. c. 1. Multos invenias, quos curiose potius loqui dixeris, quam latine. h. e. verbis selectis. Colum. l. 11. c. 2. Viciaria diligenter facienda, malleolisque curiosissime pangenda.

Curiositas, curiosità, diligenza straordinaria, soverchia, חקירה, Germ. sorgfaltigkeit, Gall. curiosité, Hisp. curiosidad, πολυπραγμοσύνη, nimia diligentia. Cic. Att. l. 2. epist. 12. Sum in curiositate ὀξύπεινος, (h. e. avidus cognoscendi) sed tamen facile patior, &c. ¶ Fere in malam partem accipitur, notatque nimiam curam in alienis negotiis ad se nihil pertinentibus. Tamen in bonam partem aliquando usurpatur, scil. pro φιλομάθεια, h. e. eruditionis aviditate. Gel. l. 2. c. 18. Esse arcanas causas, ad quas paucorum potuit pervenire curiositas.

Curiosulus, a, um, dimin. a curiosus. Apul. sub fin. l. 10. Metam. Curiosulus ventus laciniam reflabat.

Curiosus, a. 1. 2. curioso, diligente, desideroso, חכר, Germ. sorgfeltig, Gall. soigneux, Hisp. cuydadoso, πολυπράγμων, qui multa cura est, qui multum, sive diligenter aliquid curat. Sumitur in bonam partem, & in malam: in bonam, cum cura ingenti utimur ad res bene gerendas: in malam, quoties plus diligentiæ, quam oporteat, rebus vel nostris, vel alienis, adhibemus. Cic. 3. Fam. Ita est homo non modo prudens, verum, quod vidi, etiam curiosus. Id. 4. Fam. ep. 13. Quo minus familiaris sum, hoc sum ad investigandum curiosior. Plaut. Stich. 1. 3. 55. Curiosus nemo est, quin sit malevolus. Macrob. l. 1. Som. Scip. c. 2. Numenius inter Philosophos occultorum curiosior. Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 20. Erat enim famæ suæ curiosissimus. Plin. l. 25. c. 2. Medicinæ peculiariter curiosus. ¶ Curiosus aliquando accipitur pro delatore, seu exploratore. spia. Suet. Aug. c. 27. Pinarium Equitem Rom. curiosum, & speculatorem ratus, coram se confodi jussit. ¶ Erat etiam Magistratus quidam eorum, qui ab Imperatoribus mittebantur per Provincias, rem frumentariam, & cætera hujusmodi curaturi, delaturique ad Principem quæcumque per privatas domos discurrentes rimati essent. Hi Curiosi dicebantur; item Agentes in rebus, & frumentarii, de quibus mentio fit apud Tertul. de fuga in persec. c. 13. Item leg. 13. Cod. de curs. publ. & Tit. de Curios. & Stationar. in Cod. V. Agentes in rebus. ¶ Curiosus pro macro, exili. V. Curio.

Curis, f. 3. asta, lingua Sabinorum hasta dicitur. Hinc Romulus Quirinus, qui eam ferebat, est dictus, & Juno Curitis, quæ & ipsa hastam ferre putabatur. Macrob. l. 1. Saturn. c. 9. & Serv. in 1. Æn. Hinc Ovid. 2. Fast. v. 477. de Quirino: Qui tenet hoc nomen, Curius ante fuit. Sive quod hasta Curis priscis est dicta Sabinis, &c.

Curito, as, avi, atum, are, freq. a curo, as. Apul. l. 9. Exin me matrona prolixe curitabat. Ita edidit Joan. Pricæus: At Elmenhorstius, curabat.

Curitis dicta est Juno a Veteribus, quia ferre hastam putabant. Fest. V. Curis.

Curius, a, um, curarum plenus. Plaut. Pseud. 4. 7. 44. Cave sis tibi a curio infortunio, Al. aliter leg.

Curius, Rom. civis, summæ frugalitatis, & fortitudinis. Hic cum rapas in foco torreret, & Samnitum legati magnum auri pondus publice missum attulissent, invitarentque, ut eo uti vellet, respondit, Curium malle imperare locupletibus, quam locupletem fieri, & qui acie vinci non potuit, cum pecunia corrumpi non posse. Omnium primus de Sabinis triumphavit. Idem Pyrrhum Epirotarum Regem acie victum Italia expulit, populoque viritim quatuordecim agri jugera divisit.

Curmi, n. 3. species cerevisiæ, seu potionis ex maceratis, & coctis frugibus. Ulpian. Dig. 33. 6. 9. Et acetum, quod vini numero paterfamilias habuit, & zythum, & curmi. ¶ Dicitur curmen in Gloss. Gr. Lat. Curmen ζῦθος ἀπὸ σίτου.

Curo, as, avi, atum, a. 1. aver cura, por cura, affaticarsi, דרש, Ger. sorgen, Gall. avoir soin, Hisp. tener cuydado, φροντίζω, est operam dare, in re aliqua elaborare, studium, diligentiam, curamque adhibere. Et usurpatur cum accusativo. Cic. 7. Fam. Mandatum tuum curabo diligenter. ¶ Vel absolute. Ter. And. 1. 1. Observes filium, quid agat, quid cum illo consilii captet. Sos. Sat est, curabo. ¶ Vel cum ut, aut ne. Cic. 16. Fam. Cura igitur nihil aliud, nisi ut valeas. Id. 2. Fam. Ut cures, nequid mihi ad hoc negotii, aut oneris accedat, aut temporis. ¶ Vel cum participiali in dus. Cic. Att. l. 8. Tu fasciculum, qui est M. Curioni descriptus, velim cures ad eum perferendum. ¶ Vel cum infinito. Juven. sat. 3. Si curet nocte togatus currere. ¶ Vel cum dativo. Apul. Apol. Rebus meis curat. ¶ Item mederi, curationem adhibere, medicare. Cic. pro Cluen. Mulier exclamat, se ab eo nullo modo curari velle, quo curante omnes suos perdidisset. Cels. in præfat. l. 7. Curare manu, medicare per chirurgia. Cic. 16. Fam. Cura igitur te, & confirma. Hinc illud Neronis, apud Suet. in ejus vit. c. 37. qui cum aliquos mori jussisset, medicos statim admovebat, qui cunctantes continuo curarent. h. e. sectis venis sanguinem ad necem usque elicerent. ¶ Usurpatur hoc verbum & de cultu corporis. Plaut. Cist. 1. 1. 114. Cura te amabo. siccine immunda, obsecro, ibis? ¶ Frequentissime autem de victu, rebusque cæteris ad vitam necessariis dicitur. Plaut. Pseud. 4. 7. 34. Qui se, suamque ætatem bene curant, edunt, bibunt, scortantur: si trattano bene. Sic curare aliquem molliter. Ter. Adelph. 5. 1. princ. Curare cutem, Horat. l. 1. epist. 4. vers. 15. ¶ Hinc curare corpora dicuntur milites, cum cibo, somno, &c. vires parant vel ad iter, vel ad pugnam, refiziarsi. Liv. passim. ¶ Est etiam verbum militare, & præesse, seu imperare significat, comandare, esser in carica. Sallust. Jugur. c. 46. Ipse cum delecta manu apud primos erat; in postremo C. Marius cum equitibus curabat. Et c. 57. Legatis imperat, ubi quisque curaret. Sic curare legiones. Tac. 6. Ann. c. 30. ¶ Eodem sensu ad civilia transfertur, ut curare scrinia. V. Scrinium. Et, curare locum secundum, Suet. in Tib. c. 11. h. e. tenere. ¶ Curare pecuniam alicui, pro comparare, conficere. Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 8. & Fam. 5. ep. 20. ¶ Ad sacra etiam pertinet, ut curare prodigia, idest expiare, Liv. l. 1. c. 20. ¶ Significat præterea, observare, colere, clientium proprium. Plin. l. 1. epist. 5. Est locuples, factiosus, curatur a multis, timetur a pluribus. ¶ Curare vitem falce. h. e. putare. Plin. l. 17. c. 22. ¶ Curare, pro cicurare, P. Nigid. apud Priscian. cap. de communib. ¶ Cura aliud, elegans formula est, cum aliquem securum esse jubemus, non ci pensare. Plaut. sæpe, & Teren. Phorm. 2. 1. 5. ¶ Impersonaliter etiam usurpatur. Plin. l. 18. c. 27. Vineæ pampinantur, curaturque, ut vinea fossa sit. Adde Ter. Andr. 2. 3. in fin.

Curotrophium, n. 2. κουροτροφεῖον, domus alendis pueris destinata, a κοῦρος, juvenculus, & τρέφω, nutrio. Differt autem a brephotrophio, quod in hoc infantes, recentesque partus, aut expositi, aut parentibus egentibus nati alebantur, in illo pueri grandiusculi, qui nondum labore suo victum sibi parare poterant. Justin. in l. 16. Cod. de sacros. Eccles.

Currax, acis, adject. qui currit. Gratius in Cyneget. v. 89. Nam fuit & laqueis aliquis curracibus usus. lacci scorsoj. Barthius etiam notat, Caium JCtum l. 18. ff. de Ædil. edict. Servum curracem dixisse.

Curriculo, correndo prestamente, Germ. lauffingen, Gal. en courant, Hisp. de corrida, δρομαῖος, adverb. cursim, celeriter, statim. Plaut. Pers. 2. 2. 17. Vola curriculo. Et Rud. 3. 5. Curriculo affer huc duas claves.

Curriculum, i, n. diminut. a currus, picciol carro. Plaut. Merc. 5. 2. 91. Quin in curriculum vos conjicitis? ¶ Sæpius usurpatur pro spatio currendi, corso, ut honestum, mediocre, breve vitæ curriculum. Cic. pro Rab. c. 10. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circumscripsit. V. Curriculus.

Curriculus, i, m. diminut. de quo ita Charis. Grammat. l. 1. Curriculus masculine diminutio est currus. neutraliter autem spatium ad currendum aptum, vel ipsum currendi officium, ut Cicero, & Varro loquuntur.

Curro, ris, cucurri, cursum, n. 3. correre, רץ, Germ. lauffen, Gall. courir, Hisp. corer, τρέχω, est celeriter ire. Cic. Att. l. 10. Curio currit Puteolos, ut ibi concionaretur. Virg. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. Propert. l. 3. eleg. 10. Nox inter pocula currat. Quintil. 1. 4. Urbs habitatur, campus curritur, mare navigatur. ¶ Curritur, impers. Teren. prol. Heaut. Si qua laboriosa est, ad me curritur. ¶ Currere pro navigare, Virg. 3. Æn. v. 191. Vastumque cava trabe currimus æquor. ¶ Pro in orbem agi, andar' intorno. Horat. l. de art. poet. v. 22. Currente rota cur urceus exit? Sic Plaut. Asin. 3. 3. 119. Postea ad pistores dabo, ut ibi cruciere currens. ¶ Translate currere oratio dicitur, quæ apte fluit. Cic. 5. Fin.

Curruca, f. 1. ἐπιλαΐς, parva avis, quæ alienos pullos pro suis educat, ita dicta a sono. Hinc curruca dicuntur mariti, qui patiuntur uxorem suam ab aliis contrectari. Juvenal. sat. 6. v. 275. Tu tibi nunc curruca places. Alii leg. eruca, quæ significat animalculum quoddam in faba nascens, ut ait vetus Juvenal. Scholiast. vel genus animalis fœdi, & spinosi, ut ericius. Idem.

Currulis, le, adject. ad currum pertinens, V. Curulis.

Currus, us, m. 4. carro, רכב, Germ. wagen, Gall. char, Hisp. carro, ἅμαξα, vehiculi genus, a curro, quod eo veteres veherentur ad cursum. Virg. 12. Æn. Quadrijugo vehitur curru. Cic. de Div. l. 2. c. 70. Curru vehi. Plaut. Men. 5. 2. 110. In currum inscendere. ¶ Pro triumpho, quia triumphans curru vehebatur, posuit Cic. Fam. l. 15. epist. 6. Quem ego currum, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem? Et Flor. l. 3. c. 12. Digniores lauro, digna curru Senatui visa. ¶ Pro equis. Vir. in fin. Georg. Fertur equis auriga, nec audit currus habenas. ¶ Pro navi, Catul. de nupt. Pel. & Thet. v. 9. Ipse levi fecit volitantem flamine currum.

Cursatio, onis, f. cursitatio. Donat. ad Terent. Hecyr. 3. 1. 35. Trepidatio ad vocem refertur loquentium, cursatio ad sonum pedum.

Cursilitas, atis, f. il correre quà, e là. Fulgent. 3. Myth. Vagabunda cursilitas displicet.

Cursim, δρομαίως, adverb. currendo, correndo. Cic. 11. Phil. Alter in Asiam irrupit cursim. Plaut. Pan. 3. 1. 64. Cito, & cursim aliquid agere. Cic. 2. Orat. c. 89. Cursim arripere.

Cursio, onis, f. il correre, actus currendi. Var. l. 4. de L. L. Corpus est, ut cursor; locus, stadium, qua currit; actio, cursio.

Cursitatio, onis, f. il correre quà, e là. Solin. c. 34. Solemni cursitatione lacum populus circuit.

Cursito, a. 1. περιτρέχω, freq. a curso. Terent. Hec. Cursitando, atque ambulando totum hunc contrivi diem. Adde Eun. 2. 2. 47.

Curso, as, a. 1. correre spesso, διατρέχω, sæpe curro, freq. a curro. Cic. pro Rosc. Am. c. 22. Postea homines cursare ultro, & citro non destiterunt. Terent. Hecyr. 3. 1. 35. Trepidari sentio, cursari sursum prorsum.

Cursor, m. 3. δρομεύς, qui currit. Cic. 2. Tusc. In stadio cursores, exclamant, quam maxime possunt. ¶ Speciatim est tabellarius, corriere, רץ, Germ. lauffer, Gall. coureur, coursier, Hispan. correo, corredor, γραμματοφόρος, a celeritate eundi. Martial. l. 3. in fi. Cursorem sexta tibi Rufe remisimus hora.

Cursorius, a, um, a. 1. 2. δρομικός, quod ad cursum pertinet, ut Navis cursoria. Sidon. l. 1. ep. 5. Typhim cursoriam ascendi.

Cursualis, le, adjectiv. idem quod cursorius, ut cursualis rheda, Cod. Theodos. lib. 12. tit. 11. Cursualium equorum præfectus, mastro di poste. Ulpianus.

Cursura, f. 1. corso, cursus. Var. l. 2. R. R. c. 7. Equi alii sunt idonei ad rem militarem, alii ad vecturam, alii ad admissuram, alii ad cursuram.

Cursus, m. 4. corso, מרוצה, Ger. lauff, Gal. cours, Hisp. curso, δρόμος, actus currendi, & dicitur tam de navigante, quam de pedibus iter faciente, & de equitante. Cic. ad Cass. Omnis hominum cursus est ad vos. Nepos Miltiade, c. 1. Classe profectus cursum direxit, quo tendebat. Sic cursus aquarum, stellarum, rerum, &c. Conficere, instituere cursum, esse in cursu, &c. Cic. Terent. Virg. & al. ¶ Cursus publicus, qui & vehicularis dictus, apud Italos le poste, V. Sueton. August. c. 49. V. etiam Vehicularis.

Curtius, prænomine Marcus, eques R. aperta in foro ingenti voragine, ad expiandum prodigium, equo insidens se in ipsam immisit: quam rem vide fusius apud Liv. l. 7. c. 6. Inde vorago illa Curtius lacus appellata. Varr. l. 4. de L. L. alias hujus appellationis causas affert; quem consule. ¶ Q. Curtius Rufus historicus insignis res gestas conscripsit Alexandri M. cujus historiæ ex decem libris octo adhuc extant, amissis prioribus. Quo tempore floruerit, non satis constat; neque tamen de ejus historiæ elegantia, & nitore dubitari potest.

Curtius, m. 2. fons Italiæ, qui a quadragesimo lapide Romam perductus, & in omnes colles distributus est. Plin. l. 36. c. 15.

Curto, as, a. 1. diminuire, accorciare, קצר, Germ. kürtzen, Gall. accourcir, Hisp. menguar, cortar, diminuo. Hor. 2. Ser. Sat. 3. 2. Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum.

Curtus, a, um, mozzo, rotto, troncato, lacero, κολοβός, qui integer non est, mutilus, semifractus, deminutus, laceratus. Lucr. l. 4. v. 1020. Dolia curta. h. e. quæ semifracta in angiportis poni solent, ad publicum mejendi usum. Juvenal. sat. 3. v. 27. rimosa, & curta fenestris Vasa cadunt. Martial. l. 12. epigr. 32. Matella curto latere. Propert. l. 4. eleg. 5. v. 73. Curto vetus amphora collo. Et eleg. 7. v. 22. Tegula curta, un pezzo d'embrice. Juven. sat. 10. v. 135. Et curtum temone jugum. h. e. temone carens, qui in prælio fractus avulsusque est. ¶ Curta in membris dicuntur, quæ ictu, vulnere, aut morbo lacera, scissa, rupta sunt. Cels. l. 7. c. 8. extr. Si quid ibi curti est, sarcire. Horat. l. 1. sat. 9. v. 70. Curti Judæi. Circoncisi. Et sat. 6. v. 105. Curto mulo ire. Mozzo della coda. De equo curto V. in Cantherius. ¶ Translate est imperfectus, non integer, non plenus, exiguus, parvus. Pers. sat. 4. in extremo. Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex. Id. sat. 5. extremo. Et centum Græcos curto centusse licetur. h. e. exigua pecuniæ summa, quæ ne centum quidem asses conficiat. Cic. 4. de Fin. c.

14. Eo-

24. Eorum omnium multa prætermittentium curta sententia; at vero illa perfecta atque plena eorum, qui, &c. Id. in Orat. c. 40. Meæ aures & perfecto completoque verborum ambitu gaudent, & curta sentiunt, amant redundantia. Juvenal. sat. 14. v. 166. ingratæ patriæ curta fides.

Curvabilis, le, adject. o. 3. qui curvari potest, pieghevole. Pallad. l. 12. c. 15. Ulmus, & fraxinus curvabiles.

Curvāmen, n. 3. piegatura, כף, Ger. kumbung, Gal. corbeure, Hisp. encorbadura, καμπυλότης, curvatio, curvatura. Ovid. 2. Met. v. 130. Sectus in obliquum est lato curvamine limes. Adde Plin. l. 9. ep. 7.

Curvatio, f. 3. piegatura, κάμψις, actus curvandi. Plin. l. 17. c. 23. In curvatione materiæ. Adde Colum. l. 4. c. 12.

Curvatūra, æ, f. idem ac curvamen. Plin. l. 17. c. 19. Ne curvatura fugiat. Sic curvatura montis, rotæ, portus. Vitruv. Ovid. & al.

Curvātus, a, um, nom. ex particip. piegato, curvo, καμφθείς, ut curvata cuspis, Ovid. 2. Met. v. 199. Solis orbis æqualiter curvatus. Vellejus 2. 59. 6.

Curvifrons, tis, adject. qui frontem curvam habet, ut pecora. Pacuv. apud Non. 3. 3. Tu pascere curvifrontes armentas soles.

Curūlis, le, adject. ut curulis sella, qua Romani Magistratus utebantur. Principio Regum propria fuit: deinde majorum tantummodo Magistratuum, sc. Consulum, Prætorum, Censorum, & Ædilium, qui de Patribus creati essent (non qui de plebe) proinde hi Ædiles Curules dicti. Hinc Horat. l. 1. ep. 6. v. 56. Cuilibet hic fasces dabit, eripietque curule, Cui volet, importunus ebur. ¶ Itaque Curule ebur, Curulis sella, de majori Magistratu dicuntur: & sic pro Consulatu posuit Ausonius epist. 20. ¶ Erat autem hujusmodi sella sublata gradibus, eboreque insculpto, & signis ornata, curvis pedibus, ut docet Lips. & Casaubonus. ¶ Curulis dicitur a curru, abjecto altero r: solebant enim Curules Magistratus honoris caussa curru vehi, in quo Curulis Sella, qua de re vide. Gell. l. 3. c. 18. Præterea Festum, Isidorum, & Serv. ad Æn. 11. Hinc Curules triumphi apud Sueton. in Aug. c. 22. quod curru agerentur, non equo, aut pedibus, ut Ovationes. Similiter Curules ludi, apud Minut. Fel. c. 37. sunt Circenses, qui curribus agitandis maxime celebrabantur. Curule enim dicitur etiam aliquid, quod ad currum spectat, quasi currulis, ut curulis equus, Apul. l. 4. Milef. post princip. Et Festus: curules equi quadrigales.

Curvo, as, a. 1. piegare, torcere, כפף, Ger. krumben, biegen, Gal. courber, Hisp. encorvar, κυρτόω, flecto deorsum, vel curvum efficio. Virg. 4. Georg. v. 299. de vitulo: Bima curvant jam cornua fronte. Stat. 1. Achil. v. 487. Manu arcum curvare.

Curvor, oris, m. curvatio. Varr. lib. 4. L. L. Cucumeres dicuntur a curvore. Id. ibid. lib. 6. Cornua a curvore dicta.

Curvus, a. 1. 2. torto, piegato, כפף, Ger. krumb, Gall. courbe, Hisp. corvo, ἐπικαμπής, inflexus, tortus. Virg. 2. Georg. v. 508. Et curvæ rigidum falces conflantur in ensem. Ovid. 2. de Arte, v. 669. Jam veniet tacito curva senecta pede. ¶ Hic erit, qui nobis curva corriget: proverb. in nimis censorios severosque homines, quo usus Senec. Apocoloc. de morte Claudii, & Plin. l. 5. epist. ultima.

Cuspidātim, acutamente, Germ. mit dem spitz, Gall. de pointe, Hisp. de punta, acute, & ad similitudinem cuspidis. Plin. l. 17. c. 14. Donec cuspidatim decisus descendat in rimam calamus.

Cuspidatus, a. 1. 2. quod cuspidem habet. Plin. l. 18. c. 19. Purget vomerem subinde stimulus cuspidatus.

Cuspido, a. 1. far la punta a qualche cosa, Germ. spitzen, Gal. appointer, Hisp. apuntar, ἐπιξιφίζω, cuspidem rei induco. Plin. l. 11. c. 37. Urorum cornibus præfixa pila cuspidant.

Cuspis, dis, f. punta, אבחה, Germ. spietz, angel, Gal. pointe, Hispan. punta, αἰχμή, acuta pars gladii, hastæ, clavi, & hujusmodi. Virg. 5. Æn. v. 208. Ferratosque sudes, & acuta cuspide contos. ¶ Item veru, spiedo. Martial. lib. 14. Spumeus in longa cuspide fumet aper. ¶ Item tubus fictilis. Var. 1. de re rust. c. 8. Demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuso, quos cuspides appellant.

Cussiliris, a. 3. ignavus, ex cossim, & lirare. Nam arantes cossim, seu coxim incedebant, ac inter pedes habebant porcam, sive terram editiorem, pedes autem habebant in liris, sive sulcis: hoc autem dicebatur cossim, seu coxim lirare. Ex quo factum est ut ignavi, & oscitabundi, qui varici, & lentis passibus per urbem vagantur, cossilires sint appellati. Festus.

Custodēla, æ, f. veteribus custodia dicebatur, a custodio, ut candela, a candeo, suadela a suadeo. Fest. ¶ Hac voce usus & Apulej. l. 9. A. A. sub init. Custodela carceris. Et l. 10. Acriorem custodelam adhibebant.

Custodia, æ, f. guardia, משמרת, Germ. wache, Gall. garde, Hispan. guarda, φυλακή, custodiendi actus. Hor. lib. 1. epist. Ut piger annus pupillis, quos dura premit custodia matrum. ¶ Item locus, in quo quis custoditur, carcer, prigione. Cic. in Catil. Tu te ipse in custodiam dedisti. Sic asservari in custodia, Id. Verr. 7. c. 30. Educere, eripere, emitti e custodia. Id. Tusc. 1. c. 29. & 49. Ad Brut. epist. 6. ¶ Item pro custode. Virg. Æn. 6. Cernis, custodia qualis Vestibulo sedeat? In pluralis etiam sæpe pro militari præsidio ponitur, guardie, presidio. Sic Cic. Excubias & custodias conjungit, pro Marcell. c. 10. Et Catil. 1. c. 3. Præsidiis, custodiis, vigiliisque locum munire. ¶ Aliquando custodia dicitur is qui custoditur, prigione. Sueton. Domit. c. 14. Nec nisi secreto atque solus plerasque custodias, receptisque in manu catenis, audiebat. ¶ Custodia libera de iis dicitur, qui non in publico carcere detenti, sed in urbibus, domibusve certis, adhibitis tamen custodibus, asservantur. Sallust. Catil. c. 47. Ut Lentulus, itemque cæteri in liberis custodiis haberentur. Vellej. l. 2. c. 11. Qui quadriennio in libera custodia decessit.

Custodiarium, n. 2. locus, in quo quis aliquid custodit. Tertull. ad Martyr. c. 2. & advers. Jud. c. 3.

Custodiarius, ii, m. Inscript. antiq. apud Grut. p. 48. n. 1. Corpus custodiariorum. Videntur autem Custodiarii fuisse custodes publici, ut v. gr. custodes domus Augustæ, custodes Urbis &c.

Custodio, is, ivi, itum, a. 4. custodire, guardare, שמר, Ger. bewahren, Gal. garder, Hisp. guardar, φυλάττω, servo, observo. Cic. 3. de Leg. Pecuniam publicam domi custodiunto minores Magistratus. Id. l. 1. de Orat. c. 28. Custodire memoria. ¶ Custodire aliquid ab aliquo, Apud Nepot. in Annib. c. 9. ¶ Interdum custodire significat observare & præstare, eseguire. Plin. l. 8. ep. 10. Dum quædam custodienda prægnantibus omittit, facit omittenda. Sic custodire ferias, Plin. lib. 35. c. 2. ¶ Custodibitur, pro, custodietur, antique, Plaut. capt. 3. 5. 71.

Custodīte, adverb. con riguardo, accortamente, custodia, seu cautela adhibita. Plin. lib. 5. ep. 16. Ut parce, custoditeque ludebat. Id. alibi: Pressius, & custoditius.

Custoditio, onis, f. Festus: Custoditio est opera ad custodiendum quid sumpta.

Custoditus, a, um, nom. ex particip. custodito, πεφυλαγμένος, Sueton. Tiber. c. 7. Ut custoditum sit, ne unquam in conspectum ejus posthac veniret. h. e. observatum, & cautum.

Custos, dis, comm. 3. custode, guardiano, שומר, Ger. hüter, Gal. garde, Hisp. guarda, φύλαξ, qui rem aliquam tuetur, & curat, a curo. Cic. pro Sext. cap. 24. Custos, & conservator urbis. Id. 2. Offic. c. 7. Malus custos diuturnitatis metus. Plaut. Curc. 1. 1. 76. Anus hic solet cubitare custos. ¶ Custodes corporis dicuntur milites, qui Principis corpus tegunt, guardie. Curt. l. 5. c. 1. Nepos Datam. c. 9. ¶ Sed & pædagogi custodes dicuntur. Horat. ad Pison. v. 161. imberbis juvenis tandem custode remoto &c. Plaut. Pseud. 3. 2. 76. His discipulis privos custodes dabo. ¶ Item speculatores. Sueton. Tiber. c. 12. Non cessavit efflagitare aliquem custodem factis, atque dictis suis. ¶ Olim tum canes, tum servi janitores ad januam catena alligabantur: quare & ipsi canes custodes appellati. Plaut. Mil. 2. 2. 57. Bini custodes totis horis accubant. h. e. canes. Et ipsi janitores, canes dicti. V. Taubm. ad loc. cit. Plauti. ¶ In judiciis custodes dicuntur, quibus incumbit testes, vel accusatorem observare, ne corrumpantur a reo. Cic. Divin. in Verr. Custodem, inquit, Tullio me apponite. Et mox: Mea diligentia custodem repudiat. ¶ Custodes in vitibus vocantur novelli palmites, duarum vel trium gemmarum, qui alio nomine reseces, & præsidiarii palmites dicuntur. Colum. l. 4. c. 21. Plin. l. 17. c. 22. Et qui vocatur custos, hic est novellus palmes, non longior tribus gemmis, proximo anno materiam daturus, si vitis luxuria se consumpserit.

Cuticŭla, f. 1. δερμάτιον, dim. a cute. Juv. sat. 11. v. 203. Nostra bibat vernum contracta cuticula Solem.

Cutilium, Cotilia, Contigliano, oppid. Sabinorum, a Reate 70. stad. ¶ Cutiliæ, Cutilia, Cotilia, Lago di Contigliano, lacus Sabinorum, in agro Reatino, apud Cutilium opp. In hoc lacu insula sylvosa innatat nunquam in eodem loco permanens. Plin. l. 3. c. 95.

Cutio, onis, m. ἴουλος, τύλος, multipeda, animal, quod tactu se in pilæ rotunditatem contrahit, a callosa cute. Hoc cum rosaceo tritum, costumque medetur aurium doloribus. Marcellus Empiricus, teste Voss. in Etymol. ad vocem Centipeda.

Cutis, is, f. 3. cotenna, pelle, cuojo, עור, Ger. haut, fell, Gall. peau, Hisp. pelleja, χρώς, δέρμα, a σκύτος, pellis. Plaut. Cic. l. 10. Siquid intra cutem subest vulneris. Pers. sat. 3. v. 63. Cutis ægra tumebit. ¶ Curare cutem, est, genio indulgere, trattarsi bene. Horat. l. 4. ep. 1. v. 15. In cute curanda plus æquo operata juventus. ¶ Intus & in cute nosse aliquem, est, ejus mores, animumque perspectum habere, sapere, quanto uno pesa. Pers. sat. 3. v. 30. Ego te intus, & in cute novi. ¶ Dicitur cutis de arboribus etiam, & de uvis. Plin. l. 12. c. 19. & l. 15. c. 28. ¶ De Calcei pelle, seu solea. Martial. l. 1. epigr. 104. Calceus & farta terque quaterque cute. ¶ Cutis terræ, h. e. superficies, Plin. l. 20. c. 19. Sic cutis nubis, apud eund. 2. 48.

C ANTE Y.

Cyamea, f. 1. gemma nigra, quæ fracta, fabæ similitudinem præfert. Plin. l. 37. c. 11.

Cyămus, m. 2. κύαμος, herba Ægypto peculiaris, latissimis foliis, quæ & colocasia dicitur, & faba Alexandrina. Plin. l. 21. c. 15.

Cyane, Cyanes, f. 1. Pisma Sirini, fons Siciliæ, apud Syracusas. In hunc Cyane Nympha conversa est. Ovid. 5. Met. Inter Sicelides Cyane pulcherrima Nymphas. ¶ Item insula in Ponto, una ex iis, quæ Cyaneæ, & Symplegades dicuntur a Plin. l. 4. c. 13. ubi sunt duo scopuli navigantibus periculosi. Secundam syllabam producit Juvenal. in illo Sat. 15. v. 19. Nam citius Scylla, vel concurrentia saxa Cyanes, plenos & tempestatibus utres, &c.

Cyaneæ, κυανέαι, insulæ duæ parvæ contra Thracium Bosphorum. V. Symplegades. Valer. Flacc. l. 4. v. 561. Hinc iter ad Ponti caput, errantesque per altum Cyaneas.

Cyanĕe, f. 1. prima, & ult. p. mediis br. Meandri Phrygii fluminis filia fuisse fertur, quæ a Mileto compressa Caunum, & Byblida genuit. Ovid. 9. Met.

Cyanĕus, a. 1. 2. cæruleus, a cyanos, species cœlestis coloris. Plin. l. 37. c. 9. Sapphiri cyanei coloris. Avien. in Arat. v. 769. de Sirio sidere, Alvus cyanea est, mento gravis effluit ardor.

Cyănus, m. 2. κύανος, species cœlestis coloris. ¶ Item lapis lazuli, al. gemma ex jaspidum genere, colore cæruleo, turchina, Gall. une turquoise, Hisp. torquesa. Plin. l. 37. c. 9. ¶ Item flos cærulei coloris. Plin. l. 21. c. 11.

Cyathisso, n. 1. dar da bere, κυαθίζω, potum subministro. Plaut. Men. 2. 2. 29. Tibi sæpissime cyathisso, apud nos quando potas.

Cyăthus, m. 2. bicchiere, כוס, Germ. becher, Gall. verre, Hisp. taca, κύαθος, calicis genus, a κύω, fundo, quia inde liquor funditur. Successit in simpuli locum in convivius. Juv. sat. 5. Cardiaco nunquam cyathum missurus amico. Horat. l. 1. od. 29. Statuere puerum ad cyathum. ¶ Servus a cyatho est pincerna. Inscript. apud Fabret. 10. 370. & Gruter. 582. 4. ¶ Item mensura liquidorum, quorum duodecim sextarium complent. Plin. l. 22. scribit, cyathum per se pendere drachmas decem. ¶ Ad cyathum stare, vel a cyathis esse dicebatur, qui potus mensuram cyathis metiebatur, ut antiqui solebant. Apulejus pocillatorem dixit, alii pincernam. Propert. l. 4. el. 8 (al. 9.) v. 37. Lygdamus ad cyathos, vitrique æstiva supellex. ¶ Est etiam mensura aridorum. nam cyathis cibaria gallinis dari, meminit Colum. l. 8. c. 4.

Cyaxăres, m. 3. Phraortis Regis Persarum, Medorumque filius, cui in regno successit. Omnem Asiam trans Halym sibi subjecit. Primus Asiæ populos in provincias distinxit. Mortuus est 40. Imperii sui anno. Ejus fil. Astyages in ejus locum suffectus est. Herod. l. 1.

Cybĕa, æ, navis onerariæ genus quoddam, nave da carico. Cic. Verr. 7. c. 17. Navem vero Cybeam maximam, triremis instar &c. ¶ Eam quadratam fuisse, & a κύβος dictam, aliqui suspicantur.

Cybĕle, es, f. κυβέλη, filia Cœli, & Vestæ, soror, & uxor Saturni, mater Jovis, & omnium Deorum, al. Ops, Terra, Tellus, Berecyntia, Rhea, Dindymene, Pales, Mater Idæa vel Phrygia, vel Pessinuntia, Mater Alma, Mater Deorum, Mater Magna, &c. Dicta est Cybele a Cybella, seu Cybala, seu Cybele, opp. Phrygiæ, vel a Cybelo monte, quem incolebat, in quo ejus sacra primo sunt instituta, vel a Cybelo primo illius Sacerdote. ¶ In priscis fabulis curru quatuor rotarum vehi fingitur, quia mundus semper rotatur, & volvitur, terra autem pendet in aere. Currum duo leones, vel leo, & tigris trahunt, propter bestias, quæ in terra gignuntur, & ex terra vivunt, vel quia Phrygia leonibus, & aliis feris animantibus abundat. Turrim in capite gestat, ad significandas urbes, & arces. Veste induta est arboribus, & herbis picta, quia terra hisce rebus tecta est. Sacerdotes currum præcedebant cymbala pulsantes, idest instrumenta ex ære. Appellati Corybantes fuerunt. V. Corybantes. Item dicti sunt Galli, a Gallo fl. Phrygiæ qui templo hujus Deæ vicinus erat, vel a Gallo primo Sacerdote. Hos spadones esse oportebat. Cybele enim Atym puerum Phrygium dilexit, eumque sacris suis præfecit, ea lege, ut perpetuo castitatem

tatem servaret. Sed aliquando cum Sangaride Nympha sub arbore deprehensus est. Cybele Nympham noctu cum arbore transfixit, adolescens metu fere exanimatus in vicinum montem, cui nomen Diodyma est, confugit, doloreque amens, & pudore admissi facinoris, membra, quibus deliquerat, sibi abscidit. Facti Dea memor per hujusmodi homines perpetuo sibi administrari voluit. Eorum præses Archigallus dicebatur. Testes sibi Samia testa amputabant. ¶ Quandoque metri gratia scribitur Cybelle per duplex ll. *Propert. l. 3. el. 17. v. 35.* Vertice turrigero juxta Dea magna Cybelle. Fere corripitur. *Martial. l. 1. epig. 71.* Et Cybeles picto stat Corybante tholus. ¶ Eadem dicta est Cybebe, quod homines in furorem ageret, quod Græci κυβήβειν dicunt. *Festus.*

Cybelēius, a, um, adject. ad Cybelem pertinens, ut Cybeleius Attis. *Ovid. Met. 10. v. 104.*

Cybelus, mons Phrygiæ, in quo Cybele mater Deorum colebatur.

Cybiarius, ii, m. qui cybia vendit. *Arnob. l. 2.* Cybiarios salinatores, bolonas, &c.

Cybicus, V. Cubicus.

Cybīra, V. Cibyra.

Cybium, n. 2. κύβιον, salsamenti frustum quadratum, a figura, quia cubum, sive tesseram refert. Sed *Plin. l. 32. c. 11.* scripsit, cybium pelamidem piscem esse, *Festus* piscis genus esse, quia piscantes id genus piscium velut aleam ludant. Sic & *Varr. l. 4. de L. L. Martial. l. 5. epigr. 79.* Divisis cybium latebit ovis.

Cycēon, onis, κυκεών, genus potionis ex multis liquoribus confectæ. *Arnob. l. 5. circ. med.* Sitienti ardori oggerit potionem cinnum, cyceonem quem nuncupat Græcia.

Cychrāmus, i, avis, quæ coturnices trans mare redeuntes comitatur. *Plin. l. 10. c. 23.*

Cycladatus, a, um, cyclade indutus. *Sueton. Calig. c. 52.* Manuleatus, & armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cycladatus.

Cyclădes, f. 3. insulæ quinquaginta tres maris Ægæi, quæ una cum Sporadibus a nostris dicuntur *l'Isole dell'Arcipelago*. Dictæ sunt a κύκλος, *circulus, orbis*, quia circa Delum in orbem sitæ sunt, vel quod longo ordine eas circuire necesse sit propter promontoria. *Ovid. 3. Met. v. 264. Virg. 8. Æn. v. 692.* ¶ Dicitur etiam Cyclas in singulari, una earum. *Vitruv. l. 7. c. 7.* Ejus vis metalli insulæ Cycladi Melo dicitur esse.

Cyclaminus, f. 2. vel cyclaminum, n. 2. *pan porcino*, κυκλάμινος, herba, quam nostræ ætatis rustici panem porcinum vocant, quod ejus pabulum porcis in primis jucundum esse experiantur. *Plin. l. 21. c. 9.*

Cyclas, dis, f. vestis auro texta, propria mulierum, a κύκλος, *circulus, orbis*, quod circularis esset figuræ. *Proper. l. 4. el. 7.* Et cyclade longa verrit humum. *Vopisc. in Saturn.* Cyclade uxoria amictus.

Cyclĭcus, a, um, adject. κυκλικός, q. d. orbicularis, seu circularis. *Horat. ad Pison. v. 136.* Nec sic incipias, ut scriptor cyclicus olim. Ubi *Acron. vet. Scholiast.* Cyclicus, qui ordinem variare nescit; vel qui carmina sua circumfert, quasi circumforaneus, circulator.

Cyclopēus, vel Cyclopius, a, um, adject. ad Cyclopem pertinens. *Virg. Æn. 1. v. 205.* Cyclopea saxa. *Sil. l. 14. v. 33.* Cyclopia regna.

Cyclops, opis, m. *Ciclope*, κύκλωψ. Cyclopes fuerunt gigantes, seu populi antiquissimi in Sicilia juxta Ætnam, a κύκλος, *circulus*, & ὤψ, *oculus*, quod unum oculum in fronte haberent. Inter hos præcipue celebrantur, Brontes, Steropes, Pyracmon. ¶ Cyclopes omnium primi æris fabricam invenisse traduntur. Hinc factus locus fabulæ, ut Vulcani ministri crederentur, & Jovi fulmina fabricare. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 63.* Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat.

Cycnus, V. Cygnus.

Cydărum, i, n. genus navigii. *Gell. l. 10. c. 25.*

Cydippe, f. 1. Κυδίππη, puella quædam pomo decepta ab Acontio. *Ovid. in epist.*

Cydnus, m. 2. *Carasu*, fl. Ciliciæ, qui Tarsum præterfluit. De eo *Curt. l. 3. c. 5. Vitruv.* etiam scribit, ejus aquam podagricis salubrem esse, *l. 8. c. 3.*

Cydon, Cydonia, Cydonis, Apollonia, *la Canea*, urbs Cretæ, in ora Bor. inter Rhitymnam ad Or. & Cisamum ad Occ. ¶ *Cydonea*, mavult *Salmas. ad Flori l. 3. c. 7.* ¶ *Plutarchus in Pomp.*, *Dio l. 36. & Strabo* Cydonium appellant. *Seren. Sammon. c. 25.* Aut quæ poma Cydon Creteis misit ab oris. ¶ Est etiam Cydon nomen Statuarii, apud *Plin. l. 34. c. 8.*

Cydonēus, a, um, V. Cydonius.

Cydonites, m. 1. *cotognato*, cibus ex cydoniis decoctis, & melle. *Pallad. l. 11. c. 20.*

Cydonius, & Cydoneus, a, um, adject. a Cydone urbe Cretæ. *Stat. l. 7. Theb. v. 339.* Cydoneas ante ibunt gnosa sagittas. ¶ Hinc cydonia mala, quæ & cotonea appellantur. *Plin. l. 15. c. 11.* Mala, quæ vocamus cotonea, & Græci cydonia, ex Creta insula advecta.

Cygneius, a, um, adject. poet. Cygneus, ad Cygnum pertinens. *Ovid. Metam. 7. v. 372.* Inde lacus Hyries videt, & cygneia Tempe.

Cygnēus, a. 1. 2. κύκνειος, quod cygni est, ut Cygnea cantio, de iis, qui supremo vitæ tempore facunde disserunt. *Cic. 3. de Orat. c. 2.* Illa tanquam cygnea fuit divini hominis vox, & oratio.

Cygnus, vel potius cycnus, m. 2. *cigno*, Ger. *schwan*, Gal. *cigne*, Hisp. *cisne*, κύκνος, Latine olor, avis candida, ansere major, argutam vocem habens, præsertim imminente jam morte, a voce Græca allata. *Cic. 1. Tusc.* Cygni non sine causa Apollini dicati sunt. *Martial. l. 13. epigr. 77.* Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator cygnus funeris ipse sui. Quod tamen nullo experimento probatur. ¶ Cygni Apollini sacri erant ob cantus suavitatem, & quod divini aliquid habere crederentur. *Cic. Tusc. 1. c. 30.*

Cygnus, m. 2. Stheneli fil. Ligurum Rex, Phaethontis amicus, quem post illius interitum diutino fletu in cygnum avem mutatum esse fabulantur. *Ovid. 2. Metam.* ¶ Item fil. Neptuni, qui bello Trojano ab Achille interfectus in avem sui nominis conversus est. *Ov. 12. Met.*

Cylibathum, i, n. κυλίβαθον, mensa vinaria, apud Veteres. *Varr. l. 4. de L. L.* Mensam vinariam rotundam nominabant Cylibathum, ut etiam nunc in castris. Scaliger legit *Cylibantum*.

Cylindracĕus, a. 1. 2. quod cylindri figuram habet. *Plin. l. 18. c. 12.* Siliquæ cylindraceæ.

Cylindrītes, m. 1. κυλινδρίτης, lapis figura cylindri, ex genere pyritarum, colorem æris referens.

Cylindrus, m. 2. *pietra lunga, e rotonda*, Ger. *voeltzstein*, Gal. *cylindre*, Hisp. *cilindro*, κύλινδρος, quicquid rotundum, & oblongum est, a κυλίνδω, volvo, propter volubilitatem. *Cic. de Fato*, Sed revertitur ad cylindrum, & turbinem suum. ¶ Hinc cylindrum, veteres columnulam lapideam rotatilem dixere, qua huc, & illuc sæpius volutata area adæquabatur. *Cato de re rust. c. 129. Virg. Georg. 1. v. 178.* ¶ Item lapilli pretiosi cylindri dicuntur, qui a gemmis non materia, sed sola forma differunt. *Plin. l. 37. c. 5. Juven. sat. 2. v. 61.* Donant arcana cylindros.

Cylistarnus, m. 2. *Racanello*, fl. Calabriæ cit. qui prope Cassanum labitur, & in sin. Tarentinum versus Thurios se se exonerat.

Cyllārus, m. 2. unus ex Centauris. ¶ Item equus Pollucis. *Virgil. 3. Georg. v. 89.* Talis Amyclæi domitus pollucis habenis Cyllarus.

Cyllēne, f. 1. mons excelsus Arcadiæ, in quo cypressi abunde proveniunt. In eo Mercurium educatum tradunt. *Virg. 8. Æn. v. 138.* Vobis Mercurius pater est, quem candida Maja Cyllenes gelido conceptum vertice fudit. Hinc

Cyllenēus, a, um, adject., ut Cyllenea fides, h. e. lyra, a Mercurio inventore, qui Cyllenius dicitur. *Horat. epod. 13. v. 9.*

Cyllēnis, idos, patronym. fœmin. epith. plantæ Mercurii, apud *Silium l. 16. v. 500.* Credas cyllenida plantam Ætherio nexis cursu talaribus ire.

Cyllenius, ii, m. Mercurius dictus, in Cyllene Arcadiæ monte editus. Aliam caussam addit Festus, cur sic vocetur, nempe quod omnem rem sermo conficiat sine manibus, (Mercurius autem facundiæ Deus dicitur) quibus partibus corporis qui carent, κυλλοὶ vocantur: ideoque quadratum eum fingunt. Alii sic dici autumant, quod a Cyllene nympha sit educatus. Hæc *Festus. Lucan. l. 1. v. 663.* Motuque celer Cyllenius hæret. Adde *Ovid. 13. Met. v. 146.* Adjective etiam usurpatur. *Virg. 4. Æn. v. 258.* Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

Cyllo, onis, m. idem esse videtur ac mutilus, debilis, nam tales Græci κυλλοὺς dicunt. ¶ Alii cyllones dicunt esse eos, qui crassa habent genitalia. Legitur hæc vox in *Orat.* quæ tribuitur *Cic. in Sallust.* V. Cilones.

Cyma, æ, f. vel cyma, atis, n. *cima*, Ger. *junge sprossleim am kohl*, Gal. *cyme*, Hisp. *cima*, summus, ac tenerior cauliculus herbarum, ac in primis brassicæ, a κύημα, vel κῦμα, fœtus. *Cels. p. 102.* Mali est succi brassica, magisque etiam cyma ejus. Adde *Colum. l. 10. v. 129.* Frigoribus caules, & veri cymata mittit. ¶ Item brassicæ species, suavissima quidem, sed difficilis in coquendo. *Plin. l. 29. c. 9.*

Cymatilis, e. 3. ut Cymatilis color, idem ac Venetus, qui vulgo viridis marinus dicitur, a κῦμα, unda. *Plaut. Epid. 2. 2. 49.* Cymatile, aut plumatile, aut cerinum. *Non. c. 16. n. 1.* Cymatilis, quasi fluctuum similis. ¶ Scribitur & Cumatilis, cum y sæpe in u latinum transeat.

Cymatĭon, n. 2. in architectura est id, cujus pars quædam est turgidior, quædam pressior, idque molliter, & sine angulo, in modum aquæ undantis, a κῦμα, unda. *Vitruv. l. 3. c. 3. & l. 4. c. 6.*

Cymba, *barca*, ספינה, Ger. *cahn*, *schifflein*, Gall. *barque*, *bateau*, Hisp. *barco*, κύμβη, genus navis piscatoriæ, item navis, qua amnes, aut lacus trajiciuntur, a voce Græca allata. *Cic. 3. Off.* Cymbarum ante hortulos multitudo.

Cymbalĭcus, a, um, ad cymbalum pertinens, ut Cymbalicæ voces. *Venant. Fortun. l. 3. carm. 10.*

Cymbalisso, n. 1. cymbalum quatio. *Cassius Hemina l. 4.* Mulier cantabat tibiis Phrygiis, & altera cymbalissabat. *Non. 6. n. 169.*

Cymbalista, m. 1. κυμβαλιστής, qui pulsat cymbala. *Apul. de Deo Socratis.* Strepitu cymbalistarum, & tympanistarum, & choraularum.

Cymbalistria, æ, f. quæ cymbalum pulsat, tympanistria. *Petron. Satyr.* Intrans cymbalistria, & concrepans æra, omnes excitavit.

Cymbălum, n. 2. *cembalo*, צלצל, Germ. *eine cymbel*, Gal. *cymbale*, Hisp. *cimbalo*, κύμβαλον, instrumentum musicum in sacris Matris Deum. *Cic. in Pis. c. 9.* Neque Collegæ tui cymbala, ac crotala fugi. ¶ In machinis seu organis hydraulicis cymbala dicuntur vasa quædam inversa, quibus, dum a spiritu impelluntur, foramina modiolorum obstruuntur. *Vitruv. l. 10. c. 13.*

Cymbĭum, *vaso da bere a foggia di nave*, κυμβίον, poculi genus oblongum, & angustum, a κυμβίον, cymbula, quia figuram habet parvæ navis. *Virg. 3. Æn. v. 66.* Tepido spumantia cymbia lacte. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 21.* Hæc cymbia pocula procera, & navibus similia. ¶ Est etiam genus navigii paulo longioris. *Macrob. loc. cit.*

Cymbŭla, æ, f. *barchetta*, dim. a cymba. *Plin. in epist. 20. l. 8.* Ut cymbulæ onerariis adhærescunt.

Cyme, es, Cuma, græca forma. *Sil. l. 13. v. 494.* Hinc

Cymæus, a, um, Cumanus. *Id. ib. v. 498.*

Cymindis, accipitris genus noctu volans. *Plin. l. 10. c. 8.*

Cymīnum, V. Cuminum.

Cymīnus, Ciminus, m. 2. *Montagna di Viterbo*, mons Hetruriæ usque ad Faliscos in Or. extensus, ad cujus radices Viterbium urbs sita est. Ibi est sylva Cyminia, & lacus Cyminius, *Lago di Vico*, inter Viterbium, & Ronciloonem. De hujus lacus origine refert *Servius 7. Æn.* aliquando Herculem ad hos populos venisse, & quum a singulis provocaretur, ad virium ostentationem, vectem ferreum, quo exercebatur, humi defixisse, quem cum nemo illorum posset evellere, Herculem tandem eum sustulisse, tantamque repente aquæ vim erupisse, ut Cyminum effecerit lacum.

Cymodŏce, f. 1. vel Cymodocea, f. 1. Κυμοδόκη, Nympha marina, Nerei, & Doridis filia, a κῦμα, *unda*, & δέχομαι, *suscipio*, quia undas maris quiescere facit. *Virg. 10. Æn.*

Cymōsus, a, um, adject. a Cyma, æ, ut Stirps cymosa, *Colum. l. 10. v. 137.* Quæ duri præbent cymosa stirpe Sabelli.

Cymothŏe, f. 1. Nympha marina, Nerei, & Doridis filia, a κῦμα, *unda*, & θέω, *curro*, quod per fluctus discurrat. *Virg. 1. Æn. v. 144.*

Cyna, æ, f. arbor est in Arabia, folio palmæ simili, ex quo Arabes vestes sibi conficiunt. *Plin. l. 12. c. 11.*

Cynegetĭcus, venatorius. Cynegetica volumina quæ de venatione tractant; & ita inscripsere opus suum Gratius, & Olympius Nemesianus.

Cynice, es, Cynicorum secta, apud *Auson. epigr. 27.*

Cynĭce, adverb. Cynicorum more, ut cynice accipi, *Plaut. Stich. 5. 4. 22.* V. ibi Taubmann.

Cynĭci, m. 2. κυνικοὶ, Philosophi ab Antisthene profecti, ita dicti a Cynosarge gymnasio, ubi versabatur Antisthenes, vel a κύων, *canis*, quasi canini, a canina mordacitate, qua in hominum vitia nullo discrimine invehebantur, sive quod canum more in propatulo coire non dubitarent. Hi Physicam, & Dialecticam tollebant; solique Morali innitebantur, repudiabant liberales artes, maxime Geometriam, & Musicam. *Juven. sat. 13. v. 122.* Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit A Cynicis tunica distantia. Ubi Scholiast. Cynici, & Stoici idem erant, excepto quod Cynici nudi philosophabantur, unde & Gymnosophistæ vocati: Stoici vero vestiti, &c.

Cynĭcus, a, um, adject. ut Cynica cœna, h. e. vilis, & sordida, qualis erat Cynicorum. *Petron. Satyr.* Cynica Gens, apud *Plaut. Pers. 1. 3. 43.* Cynicus autem proprie caninum significat. Sed V. *Cynici*.

Cyniphĭus, vel Cynyphius, quod ad Cynipem, seu Cinyphum fl. spectat. *Virg. 3. Georg. v. 312.* Nec minus interea barbas, incanaque menta Cynyphii tondent hirci, setasque comantes. ¶ Est autem Cynips, seu Cynyps, fluv. Getuliæ, vel, ut alii dicunt, opp. & flu. Africæ, apud quem hirci villosissimi nascuntur.

Cynocephalēa, f. κυνοκεφαλαία, herba canino capiti similis, al. osirites, ad omnia venena efficax. *Plin. l. 30. c. 2.*

Cynocephăli, m. 2. *Plin. l. 6. c. 30.* scribit, Cynocephalos hominum esse monstra, canino capite, & latratu, apud Indos. ¶ Anubis quoque Ægyptiorum Deus, quod caninum caput haberet, ita dictus. *Minut. Felix c. 21.*

Cyno-

Cynocephallon, n. 2. κυνοκέφαλον, herba, al. pulicaris. *Plin. l.* 30. *c.* 2.

Cynoglossos, m. 2. five cynoglossum, n. 2. five cynoglossa, f. 1. κυνόγλωσσον, lingua canis, herba, quæ folia linguæ caninæ similia habet. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Cynomorion, n. 2. herba, al. orobanche, cauliculo pingui, & rubenti, sine foliis, a similitudine genitalis canis. *Plin. l.* 22. *c.* 25.

Cynopŏlis, f. 3. & Cynospolis, idest urbs canum, urbs exc. Ægypti ad Nilum fl. inter Oxyrinchon, & Hermopolim, ubi Anubis colebatur, & honor, & sacer quidam cibus canibus constitutus erat.

Cynops, opis, κύνωψ, herbę genus spicatum. *Plin. l.* 21. *c.* 17.

Cynŏpus, κυνόπους, piscis marinus, quasi caninos pedes habens. *Plin. l.* 32. *cap. ult.*

Cynorrhŏdon, n. 2. κυνόῤῥοδον, rosa sylvestris, al. lilium rubens, frutex, cujus radix ad morsum canis rabidi præstantissimum remedium est. *Plin. l.* 25. *c.* 2.

Cynosbătos, f. 2. κυνόσβατος, genus rubi, al. cynospastos, sentis canis, a gen. κυνὸς, canis, & βάτος, sentis, spina, rubus. *Plin. l.* 24. *c.* 14.

Cynosorchis, fœm. 3. κυνὸς ὄρχις, herba, al. cynosarconia, orchis, testis caninus, foliis oleæ mollibus ternis, parvisque, semipedis longitudine, in terra stratis, radice bulbosa, oblonga, duplici ordine superiore, quæ durior est, inferiore, quæ mollior. *Plin. l.* 27. *c.* 8.

Cynosēma, n. 3. prom. Chersonesi Thraciæ, apud Sestum, ubi Hecubæ sepulcrum monstrabatur, a gen. κυνὸς, canis, & σῆμα, sepulcrum, quia Hecubam in canem conversam esse fabulantur. *Plin. l.* 4. *c.* 11.

Cynosūra, prom. Achaiæ, al. Dorsicum, *Capo Sidro*, in ora Atticæ, apud Asopi fl. ostium, al. in Peloponneso, apud Tegeam, & Erymanthum.

Cynosūra, æ, f. *Orsa minore*, Sidus septentrionale, septem constans stellis, quod & Ursam minorem vocamus. Phœnice etiam appellatur, teste Hygino, quod a Phœnicibus potissimum observari solita sit: est enim Poli Arctici index. ¶ Dicta est Cynosura, hoc est canis cauda, quia habet duas stellas ex una parte, quæ caninam caudam erectam efficere videntur. Plura vide in Arctos. *Cicer. ex Arato l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 41. Ex his altera apud Grajos Cynosura vocatur.

Cynosūris, idis, f. idem quod Cynosura, κυνοσουρίς. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 3. *v.* 7. Stellis Cynosuridos Ursæ

Cynosūrus, a, um, adject. κυνόσουρος, ut cynosura ova, h. e. inania, aeris tantummodo plena, quando scil. caniculæ tempore caloris nimia vi putrescunt, dicta ἀπὸ τῆς κυνοσούρας, quasi canis urina, ut explicat Harduin. *uova flassive*. *Plin. l.* 10. *c.* 60. Ova urinæ fiunt, incubatione derelicta, quæ alii Cynosura dixere.

Cynozŏlon, n. 2. herba sic dicta, quod fœtore ejus vicini canum auribus decidant, *Plin. l.* 22. *c.* 18.

Cynthīus, a, um, adject. a Cyntho, ut Cynthius Apollo, qui & Cynthius absolute dicitur. *Horat. l.* 1. *od.* 21. *v.* 2. Intonsum pueri dicite Cynthium. Sic Diana Cynthia dicitur, apud *eund. l.* 3. *od.* 28. *v.* 12. Et *Lucret. l.* 1. Tertia jam gravido pluvialis Cynthia cornu — Lunam intelligit. V. Cynthus.

Cynthus, m. 2. κύνθος, Deli mons usque adeo editus, ut totam insulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati altique sunt. Hinc Cynthius ille, hæc Cynthia appellati.

Cynus, κῦνος, Locrorum opp. vel ut aliis placet, navale. *Plin. l.* 4. *c.* 6. *Liv. l.* 8. *Dec.* 3.

Cyparissæ, vel Cyparissiæ, appellantur acies quædam igneæ, quæ noctu apparere solent ad similitudinem cupressi. *Festus*, & *Senec. l.* 1. *quæst. natur. c.* 15.

Cyparissi, Cyparissæ, Cyparissos, Cyparissia, *Arcadia*, urbs Peloponnesi, in ora Messeniæ lit. ad ost. Cyparisseidis fl. inter ost. Electræ, & Nedæ fl.

Cyparissium, n. 2. *Capo Conelio*, al. *Capo S. Elia*, prom. Peloponnesi, non longe ab urbe Cyparissa.

Cyparissus, & per syncopen cypressus, & mutatione *y* in *u* cupressus, f. 2. κυπάρισσος, arbor est procera, caudice oblongo, & recto, folio pini, sed carnosiore, molliore que, neque ita pungente, fronde indecidua, odore vehementi, fructibus, qui coni dicuntur, nuci pineæ similibus, sed longe minoribus, a κύω, pario, & πάρισος, æqualis, quia ramos, & fructus æquales parit. ¶ Diti sacra erat, & funebri signo ad domos ponebatur, ne quis rem divinam facturus imprudens funestam domum introiret. Nam excisa non renascitur. ¶ Duplex est, mas, quæ latius spargit ramos, & mira inter arbores fœcunditate est, quippe quæ trifera est, fructusque habet, & Januario, & Majo, & Septembri maturos, & fœmina, quæ sterilis est, ad metæ formam in fastigio convoluta. *Virg. Æn.* 3. *v.* 680. Aeriæ quercus, aut coniferæ cyparissi. V. *Cupressus*.

Cyparissus, m. 2. nomen pueri Telephi fil. quem Apollo amavit. Cum imprudens cervum sibi charissimum sagitta occidisset, petiit a Cœlitibus, ut omni tempore lugeret. Igitur in arborem sui nominis mutatus est. *Ovid.* 10. *Met.*

Cypēris, f. 3. herba Indica gingiberis effigie. *Plin. l.* 21. *c.* 18.

Cypērus, m. 2. vel cyperum, n. 2. *cipero*, κύπειρον, genus junci, a cyprus, arbor odorata. *Plin. l.* 21. *c.* 18.

Cypirus, m. 2. ξίφιον, herba, al. gladiolus, radice bulbosa, & odore vicino nardo. *Plin. l.* 21. *c.* 18.

Cypriăcus, a, um, adject. idem quod Cyprius, ut Cypriaca expeditio, *Valer. Max. l.* 4. *c.* 3. *n.* 3.

Cypriānus, i, m. Cæcilius Cyprianus ante sui conversionem Rhetoricam docuit; factus deinde Episcopus Carthaginiensis, Ecclesiam scriptis illustravit, martyr demum occubuit sub Valeriano & Gallieno. Ejus vitam scripsit Pontius Diaconus.

Cyprĭcus, a, um, adject. idem quod Cyprius, ut Cyprica laurus, *Cato R. R. c.* 8.

Cyprinum, i, n. oleum, seu unguentum est quoddam, de quo multa *Plin. l.* 13. *c.* 1. & 23. *c.* 4. ¶ Refertur inter ea, quæ calefaciunt, a *Celso l.* 2. *cap. ult.*

Cyprīnus, m. 2. *raina*, κυπρῖνος, piscis ex genere rhomborum, a Cypride, hoc est Venere, quia piscis est fœcundus, quippe qui singulis annis sexies parit. *Plin. l.* 9. *c.* 16. & 51.

Cyprios pes, est qui constat quinque syllabis, quarum prima brevis est, secunda longa, tertia & quarta brevis, ultima longa, ut *amabilitas*. Huic contrarius est *Anticyprios*, in quo prima est longa, secunda brevis, tertia & quarta longa, ultima brevis, ut *pertimescebat*. *Diomed. l.* 3.

Cypris, idis, vel idos, f. *Ciprigna* Venus, quæ in Cypro maxime colebatur. *Auson. epigr.* 56. Vera Venus Cnideam cum vidit Cyprida, dixit, &c. *Maximian. Gall. eleg.* 2. *v.* 92. Diligit & florem Cypris ubique suum.

Cyprium, æs, vel Cyprium, ii, absolute, n. 3. *rame*, Gal. *cuivre*, Hisp. *cobre*, κύπριος χαλκὸς, cuprum. *Plin. l.* 33. *c.* 5. Teritur Cyprio ære in Cyprio mortario. *Id. l.* 36. *c.* 26. Aridis lignis coquitur, addito cyprio, ac nitro. ¶ Ideo autem hoc nomine appellatur, quia in Cypro insula primo repertum traditur.

Cyprius, a, um, o. 1. 2. quod ex Cypro ins. est, ut Cyprium æs. V. sup. ¶ Cypria etiam dicta Venus, vel quod in Cypro nata sit, vel quod primum ei templum ibi sit constitutum. ¶ *Cyprio bovi merendam*; proverbium est, quod ex Ennio citat Festus, & dicitur de sordidis convivis & insipidis, cum convivio itidem sordido & insipido accipiuntur. Cyprii enim boves humano stercore vesci soliti.

Cyprus, fœm. 2. Acamantis, Cerastis, Amathusa, Aspelia, Macaria, Crypros, Colinia, *Cipro*, κύπρος, ins. Asiæ, in mari medit. seu Pamphylio, seu Carpathio, in sinu Illico, inter mare Syriacum, & mare Cilicium ab Or. in Occ. extensa, & inter Clides prom. Or. & Acamentem prom. Occ. a Sept. ¶ Duas habet metropoles. Una est Græcorum, quæ olim Salamis, vel Salamina dicta est, nunc Constantia. Altera est Latinorum, quæ Leucosia nominatur. ¶ Fuit hæc insula Veneri sacra. V. *Cyprius*.

Cyprus, f. 2. arbuscula, al. ligustrum, semine atro, non absimili sambucino acino. Ejus flos in oleo decoquitur, fitque ex eo unguentum, quod cyprinum dicitur. *Plin. l.* 23. *c.* 4.

Cypselīdes, æ, patronym. a Cypselo Corinthi tyranno. *Virg. in Cyri*, *v.* 464. Cypselidæ magni florentia regna Corinthi.

Cypsĕlus, m. 2. Periandri pater, Corinthiorum Tyrannus, a κυψέλη, cistula, in qua delituit occultatus a matre, cum ad perniciem quæreretur. *Cic.* 5. *Tusc. & de Fato*. Ejus posteri *Cypselidæ* dicti sunt. *Herod. l.* 5.

Cypsēlus, m. 2. κύψελος, avis, al. apus, ex hirundinum genere, a κυψέλη, capsæ genus ex vimine, vel luto, quia nidos facit ad capsulæ formam. *Plin. l.* 10. *c.* 39.

Cyrcassi, m. 2. *Circassi*, urbs Lithuaniæ, in ora maris Euxini, ad Borysthenem fl.

Cycerum, navis Asiana prægrandis. V. Cercurum.

Cyrenæus, a, um, adject. idem quod Cyrenaicus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 24. Cyrenæi videntur mihi minime contempti Philosophi.

Cyrenaĭca, f. 1. regio Africæ, mari medit. Africo exposita, in Libya exteriore, inter Africam proprie dictam, seu reg. Tripolitanam ad Occ. & Marmaricam ad Or. in ea parte Barbariæ, quæ dicitur Regnum Barcæ. Incipit a Syrti magna. In ea Pentapolis regio, *Mesrata*, ubi Cyrene totius tractus præcipua. *Plin. l.* 10. *c.* 29.

Cyrenaĭci, Philosophi, quorum princeps fuit Aristippus, qui summum bonum ponebant in voluptate, quæ sensibus percipitur, dicti a Cyrene patria Aristippi. *Cic.* 3. *Off.* 2. *Acad.* 1. *Tusc.* 1. *de nat. Deor.*

Cyrenaĭcus, a, um, adject. ad Cyrenem pertinens, ut Cyrenaica provincia, *Plin. l.* 2. *c.* 45. V. *Cyrenaica*. Cyrenaici Philosophi, V. *Cyrenaici*.

Cyrēne, es, f. vel Cyrenæ, arum, *Corene*, al. *Cairoan*, urbs primaria Cyrenaicæ reg. quæ ab illa nomen accepit, in Regno Barcæ, versus Syrtim magnam, apud oram lit. ad Doerum fl. in colle. Condita est a Batto Laconico anno mundi 3360. urbis Romæ 143. Olympiad. 45. & nuncupata a Cyrene, seu Cyrenia, Penei Regis Arcadiæ filia, quam Apollo raptam e monte Pelio in Libyam Africæ regionem transtulit, ex qua filios suscepit quatuor, Aristæum, Nomium, Authocum, & Argæum. V. *Justin. l.* 13. *Catul. carm.* 7. Quam magnus numerus Libyssæ arenæ Laserpiciferis jacet Cyrenis.

Cyrenensis, e, adject. gentile, a Cyrene. *Plaut. Rud.* 3. 2. proh Cyrenenses populares.

Cyreus, a, um, adject. a Cyro. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 10. Nostram ambulationem, & Laconicum, & ea quæ Cyrea sunt, velim invisas. h. e. quæ a Cyro quodam architecto contructa.

Cyrillus, i, Alexandriæ Episcopus fuit, cujus extant scripta, quibus in hæreticos, Nestorium præcipue, invectus est acerrime. Vixit temporibus Theodosii junioris.

Cyrnea. V. Cirnea.

Cyrnearius, iis, m. legitur in *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 643. *n.* 2. & forsasse significat eum, qui cyrneas seu cirneas facit.

Cyrnēus, a, um, adject. a Cyrno insula, h. e. Corsica. *Virg. Ecl.* 9. *v.* 30. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

Cyrni, Indorum populi, qui centum & quadraginta annos vivere crediti sunt. *Plin. l.* 7. *c.* 2.

Cyrnus, insula eadem ac Corsica. *Plin. l.* 3. *c.* 6. ¶ Item insula maris Ægei, inter Leucadiam & Achajam, *Id. l.* 4. *c.* 12.

Cyropædia, æ, f. liber Xenophontis de vita & disciplina Cyri, quem laudat *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1.

Cyropŏlis, fœm. 3. *Sammachi*, *Summachi*, Persis *Circombete*, Arabibus *Cheyseletb*, urbs ampla, & præclara Mediæ Atropatiæ, inter Artaxata & Portas Ferreas.

Cyrrha. V. Cirrha.

Cyrus, m. 2. κῦρος, fil. Cambysis Persæ ex Mandane filia Astyagis Regis ultimi Medorum, primus Rex Persarum. Subacta Asia, & universo Oriente in potestatem redacto, Scythis bellum intulit, a quibus victus, & interfectus est. Regnavit annos 30. Ei filius Cambyses secundus successit. *Justin. l.* 1.

Cyta, urbs Colchorum, patria Medeæ, quæ inde Cyteis dicta est.

Cytæīnus, a, um, adject. a Cyteide deductum, & ponitur pro magico. *Propert. l.* 1. *el.* 1. *v.* 24. & sidera, & amnes Posse Cytæinis ducere carminibus.

Cytæis, idis, Patronym. fœm. *Propert. l.* 2. *el.* 4. Non hic herba valet, non hic nocturna Cytæis. h. e. Saga aliqua, qualis Medea fuit.

Cytæus, a, um, adject. a Cyta opp. *Propert. l.* 2. *el.* 1. Et amnes Posse Cytæis ducere carminibus. Sic enim legendum docuit Scalig.

Cyterium, n. 2. *Cirisano*, opp. Calabriæ cit. in agro Consentino, ad rad. montis, apud Pandosiam urb. exc.

Cytēus, a, um, adject. itidem a Cyta. *Valer. Flacc. Argon. l.* 5. *v.* 693. Tum juvenem terris Parcæ tenuere Cyteis.

Cythēra, orum, n. 2. Porphyrussa, Porphyris, *Cerigo*, ins. maris Ægæi, in ora Peloponnesi, cum urbe cognomine & portu. Narrant, Venerem primum in hanc insulam concha marina vectam fuisse. Hinc Cytherea dicta est, 2. syll. cor. ¶ Dicitur etiam Cythera, æ, f. gener.

Cytherēa, æ, f. Venus. *Virg.* 1. *Æn. vers.* 257. Parce metu Cytherea. ¶ Notandum autem, secundam hujus nominis syllabam aliquando etiam produci. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 15. Mota Cytherea leviter mea tempora myrto Contigit. Al. leg. *Cytheriaca*, quod idem est.

Cytherēis, idos, f. idem quod Cytherea. *Ovid. Met.* 4. *v.* 288. Mercurio puerum diva Cythereide natum.

Cythereīus, a, um, adject. possessiv. a Cytherea ut Heros Cytherejus, pro Ænea Veneris filio. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 611. ¶ Legitur etiam Cythereus, a, um. *Horat. l.* 1. *od.* 4. Jam Cytherea choros ducit Venus.

Cytheriăcus, a, um, aliud adject. idem quod Cythereius. *Ovid. Heroid.* 7. *v.* 60. Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.

Cyterius, vel Cytherius, a, um, adject. *Cic. Attic.* 15. *ep.* 22. M. Antonium appellat *Cyterium* propter Cyteridem, seu Cytheridem meretricem, quam adamabat: quæ eadem est cum Lycoride *Virgilii Ecl.* 10. teste *Servio ad initium ejusdem Eclogæ*.

Cythēron. V. Citheron.

Cythnus, f. 2. *Citno*, ins. maris Ægei, seu Myrtoi, una Cycladum, apud Atticam, & Eubœam, seu versus oram Atticæ, inter Ciam, & Seriphum. Hæc insula ab Amphitryone maxime afflicta est. Hinc prov. *Cythnica calamitates*, de magnis cladibus.

Cytho-

Cythoriſcus, & **Cythorius**, a, um, adject. a Cythoro monte. *Ovid.* 6. *Met. verſ.* 132. Utque Cythoriaco radium de monte tenebat. *Catull. Carm.* 4. Nam Cythorio in jugo loquente ſæpe ſibilum edidit coma.

Cythōrus, i, m. mons in Paphlagonia, buxo abundans. *Virg.* 2. *Geor. v.* 437. Et juvat undantem buxo ſpectare Cythorum.

Cythĭnus, i, m. flos mali punici ſativi, erumpere incipiens. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Dictus a κύτος, *tumor*.

Cytiſus, f. 2. *citiſo*, κύτισος, genus fruticis, qui naſcitur inter campos, & ſylvas, a Cythno inſ. ubi primum inventus eſt. ¶ Frutex hic pabulo pecudum, maxime vero ovium & caprarum conveniens eſt, apibus etiam gratiſſimus. *Plin. l.* 13. *c.* 24. *Virg. Ecl.* 1. *c.* 79. Florentem cytiſum, & ſalices carpetis amaras.

Cytonium, ii, n. malum Cotoneum, ſeu Cydonium. *Macrob. l.* 7. *Satur. c.* 6. Ut mala, ſeu ſimplicia, ſeu granata, vel Cytonia, quæ cotonea vocat Cato.

Cyzicēnus, a, um, adject. ad Cyzicum pertinens, ut Cyzicenorum urbs, *Cic. de Leg. Manil. c.* 8. ¶ Cyzicenus ſtater viginti octo drachmas valebat. V. Hadrian.

Cyzĭcus, f. 2. vel Cyzicum, n. 2. *Chizico*, *Spiga*, κύζικος, urbs Myſiæ, in Aſia, in inſula cognomine, pene continenti juncta, ad Propontidem, & oſt. Æſapi fl. cum mœnibus, arce, & turribus marmoreis, magnitudine, & pulchritudine cum primis Aſiæ urbibus comparanda, tribus armamentariis inclyta, quorum unum armorum, alterum inſtrumentorum, tertium frumenti erat receptaculum, condita anno mundi 3051. poſt Romam 70. dicta a Cyzico Rege, quem Jaſon per imprudentiam interfecit. *Ovid.* 1. *Triſt. eleg.* 9. ¶ Populi Cyziceni, *Cic. pro Leg. Manil. c.* 8.

DE LITERA D.

D Litera, in ordine Alphabeti quarta, ex numero mutarum, quæ quandoque pro th aſpirato ponitur, ut *Theos*, *Deus*, quandoque convertitur in b, ut *duellum*, *bellum*, *Duellona*, *Bellona*. ¶ In numeris D quingenta ſignificat. Olim enim ſic ſcribebant Iↄ: ex quo factum eſt, ut duæ illæ literæ vel ex ſcriptorum errore, vel conſuetudine ſenſim irrepente conjungerentur.

Daæ, Dahæ, Dai, pop. Aſiæ, in Scythia, Maſſagetis finitimi, apud Caſpium mare. *Virg. Æn.* 8. *v.* 728. Indomitique Dahæ, & pontem indignatus Araxes.

Dabula, palmæ genus apud Arabas Scænitas. *Plin. l.* 13. *c.* 4.

Daca, poma viliſſima, ſed præcocia. *Plin. l.* 15. *c.* 14.

Dacia, f. 1. Δακία, ingens regio Europæ. A Mer. & Or. habet Danubium, a Sept. Carpatem M. ab Occ. Tibiſcum flu. Dividitur in tres regiones, Tranſylvaniam, Moldaviam, & Valacchiam, Aluta fluv. Tranſylvaniam a reliquis ſeparante. Sed aliis Dacia antiqua ultra Iſtrum fuit, quam Trajanus Imperator in provinciam redegit, Aurelianus autem habitatores ejus cis Iſtrum tranſtulit, & hæc Dacia Ciſiſtriana dividitur in Daciam Ripenſem, & Mediterraneam.

Dacĭcus, a. 1. 2. qui eſt ex Dacia. ¶ Dacicus item, qui Daciam vicit, ut Germanicus, qui Germaniam. *Juven. ſat.* 6. *verſ.* 204. Cum lance beata Dacicus, & ſcripto radiat Germanicus auro. Ubi ſermo eſt de nummo, in quo inſculpta ſit imago Domitiani, qui Dacos devicerat.

Daciliani milites Claudio Imperatori dicebantur, quos Nero Auguſtianos vocabat: utpote qui ex legionariis, alariis, & manipularibus electi, proprium aliquod, & ab aliis diverſum nomen pro libito Imperatoris ſortiebantur. *Trebel. Pol. in Claud. c.* 17.

Dacnădes, f. 3. δακνάδες, avium genus, quas Ægyptii inter potandum cum coronis devincire ſoliti ſunt, quæ morſicando, & cantillando, potantes dormire non paterentur, a δάκνω, mordeo. *Feſt.*

Dacrĭma, f. 1. idem ac lacryma. *Liv. Andron. apud Feſt.*

Dactylĭcus, a. 1. 2. quod ad dactylum ſpectat. *Cic. in Orat. c.* 57. Quod ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ ſit accommodatior. Sic dactylicus verſus, qui meris dactylis conſtat, ut ille *Virg. Æn.* 8. *verſ.* 696. Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.

Dactyliothēca, f. 1. δακτυλιοθήκη, anulorum capſula, a δακτύλιος, anulus, & θήκη, capſula, ſive arcula, ubi quid reponitur. *Mart. l.* 11. *ep.* 60. Senos Charinus omnibus digitis gerit, Nec nocte ponit anulos, Nec cum lavatur, Cauſa quæ ſit, quæritis? Dactyliothecam non habet.

Dactylis, idis, f. quæ digiti longitudinem, vel craſſitudinem habet, ut dactylides vites. *Plin. l.* 14. *c.* 3. ita ſcil. dictæ a gracilitate digitali. ¶ Has eaſdem vites *Col. l.* 3. *c.* 2. Dactylos vocat.

Dactylus, m. 2. digitus apud Græcos. ¶ Item fructus palmæ, quia oblonga gracilitate digitum refert. ¶ Item pes, qui tribus ſyllabis conſtat prima longa, reliquis brevibus, ut *Corpora*, inſtar digiti, qui conſtat tribus artubus, uno longiore, duobus brevibus, vel a Dactylis Sacerdotibus Cybeles, qui æris tinnitu, & hujus pedis compoſitione, & cantu effecere, ne Jovis infantis vagitus a Saturno exaudiretur. A *Cicerone* herous pes dicitur, quod eo Heroum facta ſcribantur, *l.* 3. *de Orat. c.* 47. ¶ Item herbæ genus. *Plin. l.* 24. *c.* 19. ¶ Item piſcis e genere concharum. *Plin. l.* 9. *c.* 6. ¶ Item gemma. *Plin. l.* 37. *c.* 10. ¶ Corybantes autem cur Dactyli dicti ſint, V. Corybantes.

Dacus, a. 1. 2. Δακός, quod eſt e Dacia. *Stat. l.* 4. *Sylv.* 2. *in fin.* Cum modo Germanas acies, modo Daca ſonantem Prælia. ¶ Daci, & Dacæ, populi iidem qui Daæ: ſed prima in *Daci* producitur, *Horat. l.* 1. *od.* 35. Te Dacus aſper, te profugi Scythæ, &c. In *Daca* corripitur. *Sol. l.* 13. Curſu ſigna tulit, cui pervia Bactra, Dacæque.

Dædălus, m. 2. Athenienſis faber egregius, Icari pater, qui ſerram, aſciam, perpendiculum, terebram, glutinum, lithocollam, ſimulacra, quæ per ſe moventur, invenit, malum, & antennam navi impoſuit, &c. Accuſatus, quod Perdiccam ſororis filium interemiſſet, judicii metu in Cretam fugit. Ibi Paſiphaen ligneæ vaccæ incluſit, cum illa ſceleſtiſſime Taurum amaret, & labyrinthum effecit, in quo Minotaurus concluderetur. Tandem exilii tædio affectus, ceratis alis ex Creta effugit, una cum filio, ubi a Minoe Rege tanquam in cuſtodia detinebatur, quod ejus opera Regina tantum ſcelus admiſiſſet. Sed Icarus filius nimium alte volans, alis calore Solis diſſolutis, in mare cecidit, & interiit. *Ovid.* 8. *Metam.* ¶ A Dædalo, ob multiplex, variumque ejus ingenium, factum eſt adject. *Dædalus*, *a*, *um*, quo vocatur quicquid eſt artificioſe varium, & affabre factum. Hinc *Ennius* Minervam, *Lucretius* Tellurem, *Virg.* 7. *Æn.* Circen dædalam dixit. Dicitur de omnibus ſimulacris ligneis, & proprie de iis, quæ, cum naturaliter moveri videantur, tamen non natura, ſed arte moventur. Sed *Feſto* non opus ab artifice, ſed artifex ab opere dictus videtur, ſcil. a δάω, diſco, ſcio, vel a δαιδάλλω, orno, vario.

Dæmogorgon, m. 3. δαιμογοργών, Deus terræ, vel Sapientia terræ, primus pater Deorum. V. *Boccat. l.* 1. *Gen.*

Dæmon, onis, m. δαίμων, vox græca eſt, quæ ſignificat Spiritum tum bonum, tum malum. *Plato in Cratylo.* ¶ Apud Eccleſiaſticos Scriptores Dæmon pro malo Spiritu accipitur. *Tertull. Apolog. c.* 22. *& alibi.* ¶ *Cicero* etiam adhibet hanc vocem, ſed græcis literis ſcriptam, *de Univerſ. c.* 11. ubi ait: Reliquorum autem, quos Græci δαίμονας appellant, noſtri, opinor, Lares, ſi modo hoc recte converſum videri poteſt. ¶ Aſtrologis Dæmon eſt undecimus locus ab horoſcopo, græce ἀγαθοδαίμων. *Jul. Firm. l.* 2. *c.* 19.

Dæmoniăcus, a, um, adject. ad Dæmonem pertinens. *Tertul. de An. c.* 46. De Oraculis quid pronunciabimus aliud, quam dæmoniacam eſſe rationem? *Lactant. l.* 4. *c.* 15. Judæi (miracula Chriſti) dæmoniaca fieri potentia arguebant.

Dæmonicŏla, æ, com. 1. qui Dæmonem colit. *Auguſtin. l.* 8. *Confeſſion. c.* 2. *circa med.*

Dæmonĭum, n. 2. dimin. a Dæmon. *Tertul. in Apol. c.* 37. Neſcitis, Genios Dæmones dici, & inde diminutiva voce Dæmonia? ¶ Item pro Dæmone in bonam partem uſurpatur ab Antiquis. *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 54. Eſſe divinum quiddam, quod Dæmonium (Socrates) appellat.

Dagnădes, V. Dacnades.

Dai, Perſarum pop. omnes paſtores. *Herod. l.* 2.

Dalĭvus, m. 2. ſupinus, ſtultus, inſanus, is, propter cujus fatuitatem quis miſereri debeat, per metatheſin a δείλαιος, vel Æolice δάλαιος, timidus, vanus. *Feſt.*

Dalmatia, *Dieſſen*, opp. Rhætiæ, in Vindelicorum, ac Lycatiorum finibus, in Bavaria. Sed aliis arx fuit Lycatiorum, in Vindelicia, ad Lycum fl. ubi poſtea Auguſta Vindelicorum, *Dieſſen* autem opp. Pontes Teſſenii exiſtimantur.

Dalmăta, m. 1. δαλμάτης, qui ex Dalmatia eſt. *Cic. Vatin. l.* 5. *Fam. ep.* 11. Dalmatis Dii male faciant. ¶ Adjective uſurpavit *Stat. l.* 6. *Sil.* 7. *v.* 14. Dalmatæ montes, ubi Dite viſo, &c.

Dalmatenſis, ſe, adject. idem quod Dalmaticus. *Vopiſc. in Claud. c.* 17. Singiliones Dalmatenſes.

Dalmatia, f. 1. *Dalmazia*, *Schiavonia*, regio Europæ, pars major Illyrici ad Or. inter Liburniam alteram Illyrici partem ad Occ. Titio fl. ſeparante, & Macedoniam, Myſiamque ſuperiorem ad Or. Drilone fl. dividente, mare Hadriaticum, ſive Illyricum ad Auſt. & Pannoniam ad Bor. montibus disjungentibus, dicta Dalmatia a Dalmio, vel Delmatia a Delminio urbe Illyrica, quia regnante Gentio Illyricorum Rege Dalmatini ſe in libertatem vindicarunt, &, cum viginti oppida in ditione ſua haberent, ei regioni Dalmatiæ nomen impoſuerunt, deinde aliis ſexaginta ſibi aſcitis, cum ad mare perveniſſent; Traguriniſque, & Epetinis infeſti evaſiſſent, id occaſionem præbuit primi belli Dalmatici, & tunc Dalmatia in provinciam a Romanis redacta eſt. Sed poſtea Dalmatæ Liburnis ab Occ. agrum ademerunt, Romanis vero Illyricum proprium, ita ut a Titio flu. uſque ad Drilonem fines ſuos protenderent. Denique Dalmatia dilatata fuit poſt Imperii declinationem ab Iſtria Dyrrachium uſque. Itaque Liburnia etiam in Dalmatia, & Illyricum incluſa fuere. Sed poſterioribus temporibus a parte Or. reſtricta eſt ad Bolianam fl.

Dalmatĭca, f. 1. veſtis manicata, exterior, candida, cum clavis purpureis, quæ primo delicatiorum fuit, poſtea veſtis Sacerdotalis facta eſt, dicta a *Dalmatia* prov. quod primum in ea texta fuerit. *Iſid. l.* 19. *c.* 22.

Dalmaticātus, a. 1. 2. dalmatica indutus. *Lamprid. in Comm. c.* 8. Dalmaticatus in publicum proceſſit.

Dalmatĭcus, a, um, adject. e Dalmatia qui eſt, ut Dalmaticum frigus, *Vatin. Cic. l.* 5. *Fam. epiſt.* 10. Dalmaticum bellum, *Suet. in Auguſt. c.* 2. Dalmaticum metallum, pro auro. *Stat. l.* 1. *Silv.* 2. *v.* 153. Robora Dalmatico lucent ſatiata metallo. Cujus rei ea forte ratio eſt, quod Dalmatas Auguſtus Cæſar per Vibium debellatos, fodere terras coegit, aurumque venis repurgare, ut narrat *Flor. l.* 4. *c.* 12. ¶ In nummo quodam Hadriani legitur Metall. Delmat pro Dalmaticum.

Dama, m. vel f. 1. δόρκας, genus capræ ſilveſtris, a δέος, metus, quod a δείδω, timeo, quia timida eſt. ¶ Differt a capreis ſolis cornibus, quæ in anteriorem partem habet incurvata. *Horat. l.* 1. *od.* 2. Et ſuperjecto pavidæ natarunt æquore damæ. *Mart. l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 28. Aut impeditam caſſibus refert damam. ¶ Maſculino genere legitur apud *Virg. Georg.* 3. *v.* 539. Timidi damæ, cervique fugaces. Ubi tamen *Servius* notat, Poetam genus mutaſſe, ut ὁμοιοτέλευτον vitaret. Eſt tamen alter *Virgilii* locus, qui priorem confirmat; nam *Eclog.* 8. *v.* 28. habet: Cum canibus timidi venient ad pocula damæ.

Damalio, onis, m. *vitello*, δαμάλιον, juvenca, bucula, vel vitulus, a voce græca, quæ allata eſt, quæ a δαμάω, domo. *Lamprid. in Alex. c.* 22. Juſſit, ne quis ſummatam occideret, ne quis lactantem, ne quis vaccam, ne quis damalionem.

Damaſcēne, æ, vel Damaſcene, es, regio circa Libanum, *Terra di Damaſco*. *Plin. l.* 5. *c.* 12.

Damaſcēnus, a, um, adject. ad Damaſcum pertinens, *di Damaſco*, ut Damaſcena pruna, *Plin. l.* 15. *c.* 13. De illis eſt diſtichon *Martialis l.* 13. 29.

Damaſcus, f. 2. *Damaſco*, Turc. *Scham*, vel *Sciam*, urbs Syriæ, in Cœleſyria, ad Chryſorrhoam flu. interfluentem, inter Hieroſolymam, & Hierapolim, ſive Haleppum. Condita eſt a ſervo Abraham.

Damaſichthon, onis, Niobes filius, cum ſex fratribus ab Apolline occiſus. *Ovid.* 6. *Met. v.* 254.

Damaſonĭum, n. 2. δαμασώνιον, herba eſt plantaginis folia habens, anguſtiora tamen, & in terram reflexa. A *Dioſcor.* ἄλισμα, appellatur. *Plin. l.* 25. *c.* 10.

Damia, æ, cognomen Cybeles, ſive Bonæ Deæ, unde

Damĭum, n. 2. ſacrificium in honorem Damiæ, ſive Bonæ Deæ, a δῆμος, populus, quia pro populo fiebat. Sed *Feſtus* dictum vult per antiphraſin, quaſi minime δημόσιον, publicum, quia in operto fieri ſolebat.

Damnabĭlis, le, adject. dignus qui damnetur, *condannabile*, *da riprendere*. *Trebel. Poll. in XXX. Tyran. c.* 17. Damnabili invidia ductus. *Sidon. l.* 6. *ep.* 1. Ad mea ipſe verba damnabilis, cum imperem quæ non impero.

Damnas, a. 3. *condannato*, *obbligato*, מחויב, Germ. *verdampt*, Gal. *condamné*, Hiſp. *condenado*, κατακεκριμένος, damnatus, per ſyncopen, quo modo a primus *primas*, ab optimus *optimas*. *Quinctil. l.* 7. *c.* 9. Hæres meus uxori meæ damnas eſto argenti, quod elegerit, pondo centum. ¶ In caſibus obliquis non invenimus exemplum.

Damnatĭo, onis, f. 3. *condennagione*, עֹנֶשׁ, Germ. *verdamnuſſ*, κατάκρισις, damnandi actus. *Cic.* 4. *Ver.* Docuiſſemque, hanc damnationem duci non oportere. *Id. in Piſ. c.* 36. Reorum acerbiſſimæ damnationes. ¶ *Plin. lib.* 20. *cap.* 11. In confeſſa damnatione (apiaſtrum) eſt venenatum in Sardinia. h. e. aperte damnatur ab omnibus, ut venenatum.

Damnator, oris, m. qui damnat. *condannatore*. *Tert. ad Nation. l.* 1. *c.* 3. Neque exquiſitio damnatoribus ſemper conſulenda.

Damnatorĭus, a. 1. 2. *condannatorio*. *Cic.* 5. *Ver.* Verres in Zenonem judicium dabat illud ſuum damnatorium de jugerum profeſſione. *Sueton. Aug. c.* 33. Damnatoria tabella.

Damnātus, us, ui, m. idem quod damnatio. *Plin. l.* 7. *c.* 44. Alieno beneficio vixit a damnatu ſuo.

Damnätus, o. 1. 2. *condannato*, *καταδεδικασμένος*, partic. a damnor. *Cic. in Ver.* Q. Hortensio Prætore de pecuniis repetundis damnato. *Lucret. l. 6. v.* 1230. Damnatus morti. ¶ *Damnatus voti*, vel *voto* dicitur is, qui jam ejus, cujus gratia votum fecerat, compos factus est, quia tunc id, quod pollicitus est, præstare tenetur. *Liv. l. 7. c.* 28. Ædem Junoni vovit; cujus damnatus voti cum victor revertisset, &c. V. Damno. ¶ Alio sensu *Hor. lib. 2. od.* 14. *v.* 19. Damnatus longi Sisyphus laboris. h. e. ad longum laborem. ¶ Jungitur & dativo, ut damnatus morti, apud *Lucret. l. 6. v.* 1230. ¶ Comparat. damnatior. *Cic. in Pis. cap.* 40. Quis te damnatior? ¶ *Sil. l. 3. v.* 331. Damnatum vivere paci. h. e. in perpetuo bello vivere.

Damnificus, o. 1. 2. qui damnum facit, vel infert. *Plaut. Cist.* 4. 2. 62. Nequam bestiam, & damnificam.

Damnigerülus, o. 1. 2. idem ac damnificus. *Plaut. Truc.* 2. 7. 1. Ite hac muli æris, damnigeruli foras gerones.

Damno, as, avi, atum, a. 1. *condannare*, חייב, Germ. *verdammen*, Gal. *damner*, Hisp. *condenar*, *κατακρίνω*, condemno, a *damnum*, quia plerisque criminibus pecuniæ pœna imponebatur. Construitur cum accus. & gen. vel abl. *Cic. Att. l. 7.* Damnatæ sceleris hominem amicum Reipub. videbatur. *Id. in Ver.* Poscebat, ut is eo crimine damnaretur. ¶ Et cum præposit. *de*, ut de repetundis, de vi publica damnari, *Id. pro Cluent. c.* 41. *Tac. Ann.* 4. *c.* 13. ¶ Significat etiam improbare, tanquam damnosum rejicere. *Cic. Tusc.* 4. Rerum naturam potius, quam errorem damnare volumus. ¶ Item obnoxium reddere, obligare, quo sensu damnare votis homines Dii dicuntur, cum ea concedendo, quæ ab iis petuntur, obnoxios reddunt ad ea præstanda, quæ voto promiserint. *Virg. Ecl.* 5. *v.* 80. Tibi sic vota quotannis Agricolæ facient: damnabis tu quoque votis. Dicitur etiam damnare voti. ¶ Damnare alicui, & ad aliquid, est damnando destinare, ut damnare ad gladium. h. e. ad mortem gladio subeundam. *Ulp. l.* 47. *ff. tit.* 14. Sic damnare caput Orco, *Virg. Æn.* 4. Damnare in metalla, *Plin. l.* 10. *epist.* 66. Damnare aliquem ad Recuperatores. h. e. apud Recuperatores. *Plaut. Rud.* 5. 1. 2. ¶ Pro compellere, cogere jure, &c. *obbligare per via di giustizia*. *Cajus l.* 8. *ff. tit.* 4. *leg.* 16. Potest etiam in testamento hæredem suum quis damnare, ut altius ædes suas tollat, &c.

Damnonii, vel Dumnonii, populi Albionis in Occ. ubi nunc provinc. Devonia, & Cornubia. Eorum urbes fuere Isca, Voliba, & Uxella.

Damnöse, adver. cum damno. *Hor. 2. Ser. sat.* 8. *v.* 34. Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti.

Damnösus, a, um, o. 1. 2. *dannoso*, Germ. *schedlich*, Gal. *dommageable*, Hisp. *dañoso*, *ζημιώδης*, qui damno est, seu damnum affert, ut alea damnosa, *Mart. l.* 14. *epigr.* 18. Et *Ovid.* 3. *Amor. el.* 6. *v.* 99. *de amne:* Damnosus pecori curris, damnosior agris. *Liv. l. 6. c.* 11. Erat æris alieni magna vis, re damnosissima etiam divitibus, ædificando contracta. ¶ Interdum damnosus dicitur is, qui damnum patitur. *Plaut. Epid.* 2. 3. *v. ult.* Argentum accipiam a damnoso sene. h. e. infelici, multis damnis confecto. Alii leg. *daneso*, vel *donoso*. ¶ Damnosi etiam dicuntur prodigi, & sumptuosi. *Ter. Heaut.* 5. 4. 10. Gerro, iners, fraus, helluo, Ganeo damnosus.

Damnum, i, n. 2. *danno*, נזק, Germ. *schad*, Gal. *dommage*, Hisp. *daño*, *βλάβη*, detrimentum, jactura, incommodum, malum, fraus. *Plaut. Capt.* 2. 2. 77. Damnum facere. h. e. amittere, jacturam facere. Sic *Cic. in Bruto*, *cap.* 33. Damnum Gracchi interitu Latinæ literæ fecerunt. ¶ Damnum pati rarum est, sed tamen habet *Sen. l. 1. de Ira c.* 2. & *Lucan. l. 8. v.* 752. Habet etiam *Liv. l.* 22. *c.* 41. sed alio sensu. ¶ Damnum dare, inferre, *Ter. Andr.* 1. 1. 116. ¶ Damnum infectum a JCtis dicitur illud, quod nondum factum est, futurum tamen veremur, ut definit *Cajus l. 2. ff. de dam. infect. Cic. Top. c.* 4. Si quis in pariete communi damni infecti promiserit. Ubi subaudiendum est, *nomine*, quemadmodum dicitur, *dotis dare*. ¶ Ponitur etiam damnum pro multa, *castigo*, *pena*. *Cic.* 3. *Off. c.* 5. Hoc spectant leges, incolumem esse civium conjunctionem, quam qui dirimunt, eos morte, exilio, vinculis, damno coercent. Adde *Liv. l. 4. c.* 51.

Damüla, f. 1. dimin. a dama. *Apul. l. 8. post princ.* Nec ulla caprea, nec pavens damula. Ita leg. *Priceus*, & *Elmenhorst*.

Dan, Tribus Judææ, in ora litor. maris mediter. Habet ad Or. Tribum Judam, ad Austr. Tribum Simeon. Ejus præcipua urbs est Joppe, in ora litor.

Danäe, f. 1. per tres syllabas, *Δανάη*, Acrisii Argivorum Regis filia, neptis Abantis: Cum Acrisio prædictum esset, fore, ut a nepote interficeretur, Danaem in turrim inclusit, turrimque militum, & canum excubiis ab adulteris munivit. Sed Jupiter in imbrem aureum conversus, in turrim ingressus est. Danae ex Jove Perseum peperit. Rex conclusum Danaen in arca una cum filio in mare projici jussit. Delata illa arca est ad Apuliæ litus, & a piscatore capta, & aperta. Danae una cum filio ad Pilumnum Regem ducta in uxorem accepta est, cui Daunum peperit, cum ex Apulia ad Rutulos migrassent, & Ardeam condidissent. *Ovid. Met. l.* 4.

Danaeïus, a, um, adject. a Danae, ut heros Danaeius. h. e. Perseus Jovis ex Danae fil. *Ovid. Met.* 5.

Danäi, orum, m. Græci a Danao, qui Argis regnavit, ita appellati. *Virg. in Æneide passim*.

Danaidæ, arum, m. *Δαναΐδαι*, Danai, Græci. *Senec. in Troad. v.* 607. Quid agis, Ulysse? Danaidæ credent tibi? tu cui? parenti. *Id. ibid. v.* 757. Virtus Ulyssis Danaidis nota est satis, Nimisque Phrygibus.

Danaïdes, dum, f. *Δαναΐδες*, filiæ Danai de quib. in voce sequenti. *Sen. in Herc. Fur. v.* 757. Urnasque frustra Danaides plenas gerunt.

Danäus, m. 2. al. Armaides, filius Ægisthi, nepos Beli Prisci, frater Ægypti. Anno mundi 3716. apud Ægyptios Regnum exorsus est. Ex compluribus uxoribus quinquaginta filias genuit, quæ Belides ab avo, Danaides a patre dictæ sunt. Has cum peteret Ægyptus frater filiis suis, qui totidem erant numero, in uxores, Danaus Oraculum consuluit, ex quo didicit, se a genero interfectum iri. Ut fratris vim effugeret, in Græciam navigavit, ubi Sthaleno, al. Sthenelo Rege expulso, Argos tenuit. Sed Ægyptus filiis imperavit, ut patruum persequerentur, nec nisi eo interfecto redirent. Belo igitur coactus Danaus promisit, se Ægypti petitioni satisfacturum. In nuptiarum autem nocte filias subornavit, ut clam se cultris armarent, & viros jam vino, lætitiaque sopitos jugularent. Virgines patri obedientes captato tempore necarunt viros, unaquæque suum, excepta sola Hypermnestra, quæ Linum, seu Lynceum virum suum servavit. Quare ob tale nefas fabulantur apud Inferos hisce virginibus supplicii loco præscriptum esse dolium pertusum aqua implere, e quo tantumdem effluat, quantum infundatur. Hinc prov. *Dolium Danaidum*, quod in avaros competit, quorum avaritiæ nihil est satis, aut in prodigos, quorum profusioni nullæ opes sufficiunt, aut in homines futiles, qui arcana fidei suæ credita nequeunt continere. Danaus quinquaginta regnavit annos, ac tandem a Lynceo genero juxta oraculum interfectus est. *Boccat. l. 2. Gen.*

Danäus, a, um, adject. ad Danaos pertinens. *Ovid. Heroid. ep.* 3. *v.* 86. Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?

Dani, Daniæ populi bellicosissimi, *Danesi*.

Dania, f. 1. *Danimarca*, Ger. *Denemark*, Regnum Europæ ad Sept. Habet ad Aust. Germaniam versus Holsatiam, in aliis partibus circumcingitur mari Germanico, & mari Baltico. ¶ Urbs primaria, & Regia est Haphnia, *Copenhagen*, in Selandia, ad Sundicum fretum.

Danista, m. 1. *usuraio*, *creditore*, נושה, Ger. *wuchener*, Gal. *usurier*, Hisp. *usurero*, *δανειστής*, fœnerator, creditor, a *δανείζω*, mutuum do. Alii derivant a dando, quod det fœnori. *Plaut.* Morigerus est mihi danista, qui de me argentum non petit. Adde *Epid.* 1. 1. 53.

Danisticus, o. 1. 2. *δανειστικός*, fœneratorius. *Plaut. Most.* 3. 1. 128. Genus hominum danisticum.

Dano, is, antiq. verb. a. 3. pro do, *dare*. Utitur sæpe *Plaut. v. g. Most.* 1. 2. 48. Adminiculum eis danunt.

Danösus, a, um, adject. liberalis, a dano pro do. V. Damnosus.

Dantiscum. V. Gedanum.

Danubius, m. 2. Ister, *Danubio*, Ger. *Donavv*, & *Tonavv*, fl. Germaniæ. Oritur ex Abnoba M. in Sylva Nigra, & in Comitatu *Bar*, prope Villingam oppid. Sueviæ, & versus Bessarabiam se in Pontum Euxinum exonerat per sex ostia, quorum duo tantum navigabilia sunt, aliis sensim oblimatis, aut arena oppletis. Vocatur & Ister: unde & binominis dicitur ab *Ovid. l. 1. Pont. epist.* 8.

Dapälis, & le, o. 3. *sontuoso*, *λαμπρός*, *δαψιλής*, quod diversis, & amplis dapibus constat. *Plin. lib.* 10. *c.* 20. Pavonem cibi gratia Romæ primus occidit Orator Hortensius dapali cœna Sacerdotii. *Non. c. 2. n.* 200. Dapalis cœna est amplis dapibus plena. ¶ Dapalis Jupiter dicebatur a Vett. quod ei sacra dapali epulo fierent. *Cato de R. R.*

Dapatïce, *splendidamente*, *λαμπρῶς*, adv. laute. *Fest.* leg. Daptice.

Dapatïcus, a, um, o. 1. 2. *ampio*, *magnifico*, *μεγαλοπρεπής*, quod est amplum, magnificum. *Fest.* melius leg. Dapticus.

Daphnæus, a, um, adject. ad Daphnem pertinens, ut Daphnæi Apollinis fanum, apud *Ammian. l.* 22. *c.* 13. (*al.* 31.)

Daphne, *δάφνη*, Penei fluvii filia, quæ ab Apolline amata, cum ejus vim non posset effugere, implorato paterno numine, conversa est in laurum. *Ovid.* 1. *Met.*

Daphne, f. 1. regiuncula Thessaliæ, per quam Peneus fl. labitur, ubi Daphne Nympha ab Apolline amata est.

Daphnenses, Daphnes incolæ. *Eutrop. l. 6. c.* 11. Aliquantum agrorum Daphnensibus dedit.

Daphnïa, f. 1. gemma comitialibus morbis utilis. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Daphnicus, a, um, adject. possess. ad Daphnem pertinens. *Vulcatius Gallic. in Avidio*, *c.* 5. Diffluentes luxuria, & Daphnicis moribus agentes. h. e. dissolutis.

Daphnis, m. 3. Mercurii quarti filius, Latine *Laurus*, in Sicilia natus, juvenis formosissimus, qui primus Bucolicum carmen invenisse dicitur. Postremo oculis captus est, quod ebrius cum aliena fœmina congressus esset, ut prædictum ei fuerat a Nympha. *Suid.* ¶ Item fil. Paridis, ex Enone Nympha Idæ M. qui ei cum Idæo natus est, quo tempore pastoralem vitam agebat.

Daphnïtes, m. 1. *δαφνίτης*, Apollo Ammonius.

Daphnoïdes, m. 1. *δαφνοειδής*, lauri genus, frutex ramosus, crassiore, ac molliore folio. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

Daphnon, onis, m. *luogo*, *dove sono molti lauri*, lauretum, locus multis consitus lauris. *Mart. l.* 10. *epigr.* 79. Disposuit Daphnona suo Torquatus in agro.

Dapïno, a. 1. est dapes parare, non a dapibus, sed a *δαπάνη*, *sumptus*, vel a *δαπανάω*, *consumo*. *Plaut. Cap.* 4. 2. 117. Æternum tibi dapinabo cibum, si vera autumas.

Daps, dapis, f. 3. & antiquitus dapis, is, vel dapes, is, *vivanda*, מטעמים, Germ. *speise*, Gal. *viande*, Hisp. *manjar*, *ἔδεσμα*, omnis magnificus, & opiparus apparatus, a *δάπτω*, *voro*. A *Festo* sic definitur, Daps apud Antiquos dicebatur res divina, quæ fiebat aut hyberna semente, aut verna, quod vocabulum ex Græcis deducitur, apud quos id genus epularum *δαίς* dicitur. *Serv.* 1. *Æn.* scripsit, dapes Regum esse, epulas privatorum, & 3. *Æneid.* dapes esse Deorum, epulas hominum. Sed de omnibus magnificis, & opiparis conviviis dicuntur. *Liv. l.* 1. Tum sacrum factum, adhibitis ad ministerium, dapemque Potitiis, ac Pinariis. *Virg.* 3. *Æn. de Cyclope*, Expletus dapibus, vinoque sepultus. ¶ *Ovid.* 8. *Met. v.* 683. Et veniam dapibus, nullisque paratibus orant, *dimandando perdono dello scarso trattamento*.

Dapsïlis, le, o. 3. antiquitus dapsilus, a, um, o. 1. 2. *abbondante*, *liberale*, Ger. *reichlich*, Gal. *abondant*, *somptueux*, Hisp. *magnifico*, *liberal*, *δαψιλής*, abundans, liberalis, largus. *Plaut. Most.* 4. 2. 66. Dapsiles sumptus facit. *Sueton. in Vespas. c.* 19. Dapsile convivium.

Dapsïliter, idem ac dapsile. *Nav. in Corollar. apud Charis.* Ita dapsiliter suos amicos alit.

Daptïce, adverb. *δαπτικῶς*, magnifice. *Fest.*

Daptïcus, a, um, o. 1. 2. *δαπτικός*, amplus, magnificus, a *δάπτω*, vore. *Fest.*

Dardanarïus, m. 2. *rivendugliolo*, *σιτοκάπηλος*, est, qui omnia præemit, ut carius vendat. Odiosissimo hominum generi odiosissimum nomen fecere, a Dardano insigni Mago, quasi Dardaniis, h. e. magicis artibus annonam in horrea sua converterent, eorum instar, qui in leg. 12. Tab. dicuntur ex alienis agris pellicere fruges. *Ulpian. l.* 47. *tit.* 11. *leg.* 6. Ne dardanarii ullius mercis sint. V. *Turneb. l.* 9. *Adverf. c.* 17.

Dardanïa, f. 1. *Bossina*, pars Mœsiæ sup. ubi postea Dacia mediterr. & nunc Servia versus Aust. & Herzegovina. Pop. *Dardani*, vel *Dardanii*. ¶ Item regiuncula Asiæ in Trojano Regno, inter Hellespontum, & fontes Granici flu. ubi alias Dardania urbs, & Dardanium prom. medium inter Trojam, & Abydum. ¶ Item ins. maris Ægæi Thraciæ adjacens, quæ postea Samothracia dicta est.

Dardanïdes, æ, m. qui est e Dardania. *Virg.* 3. *Æn. v.* 94. Dardanidæ duri. Et 5. *Æn. v.* 45. Dardanidæ magni, genus alto a sanguine Divum.

Dardänis, idis, adject. f. quæ a Dardania est. *Ovid. Met.* 13. *v.* 413. Matres Dardanides.

Dardanïum, sive dardanum, n. 2. aureum brachiorum ornamentum, ita dictum a Dardanis. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Ut habeant in lacertis jampridem & viri, quod e Dardanis venit, itaque & Dardanium vocatur.

Dardanïus, a, um, adject. Dardanus. *Colum. l.* 10. *v.* 357. At si nulla valet medicina repellere pestem, Dardaniæ veniant artes. sc. a Dardano mago. V. Dardanarius.

Dardänum, n. 2. Dardanium, Dardania, urbs olim Troadis lit. inter ostia Simoentis, & Scamandri flu. ad fontes Simoentis, inter Abydum ad Bor. & Sigæum ad Mer.

Dardänus, m. 2. filius Jovis, & Electræ, qui, cum Jasium frat. interemisset in dissensione de Regno, fugit in Samothraciam, deinde in Asiam, locaque tenuit Hellesponto proxima, ubi Dardanum urbem condidit, & regionem Dardaniam appellavit. Vide *Dionys. l. 1. Antiq. Rom.*

Dardänus, a, um, adject. gent. idem quod Trojanus, ut Dardanus su-

auctor, apud Sil. l. 1. v. 14. Dardana pubes, Virg. 5. Æn.

Dares, etis, m. 3. Δάρης, Historicus Phrygius, qui primus bellum Trojanum, cui ipse interfuerat, Græce conscripsit, quod postea ab aliquo deterioris ævi Scriptore latine conversum est.

Darius, m. 2. Rex Persarum, filius Hystaspis, pater Xerxis. V. Justin. l. 1. & 2. ¶ Alius item fuit, Arsanis, & Sysigambis filius, qui ab Alexandro Magno victus est. V. Justin. l. 11. Q. Curt. l. 3. &c.

Darton, i, n. δάρτος, tunica exterior nervorum, a qua testiculi dependent. Cels. l. 7. c. 18.

Dasypus, hujus dasypodis, com. coniglio, שפן, Germ. hase, kinigle, Gal. lapin, conil, Hisp. conejo, δασύπους, lepus, vel melius cuniculus, a δασὺς, hirtus, & ποῦς, pes. Plin. l. 10. c. 63. Dasypodes omni mense pariunt, & superfœtant, sicut lepores.

Datarius, a, um, adject. qui dari potest, vel dandus est. Plaut. Pseud. 4. 1. 12. An non prius salutas? Sy. Nulla est mihi salus dataria.

Datatim, adver. invicem dando, ut Ludere datatim, hoc est, invicem dando, quemadmodum qui pila lusitant, quæ vicissim mittitur, & remittitur. Plaut. Curc. 2. 3. 18. Tum isti, qui pila ludunt datatim servi scurrarum in via.

Dathiatum, i, appellatur thus secundæ vindemiæ, viliorisque pretii, quod vere colligitur, incisis hieme arboris corticibus. Plin. l. 12. c. 14.

Datio, onis, f. 3. actus dandi. Cic. pro leg. Agr. 2. c. 22. Cujus judicium, legumque datio, captorum agrorum ipsius virtute cognitio tollitur. Var. l. 3. R. R. c. 9. Remittendum in datione.

Dativus, a, um, adject. idem quod datarius, ut dativi tutores, qui testamento dati sunt, Ulp. in fragm. tit. 11. §. 14. Sed Justin. Cod. de legit. tut. l. ult. Dativi tutores sunt, qui a judice dantur. ¶ Dativus casus apud Grammat. tertius est a recto, ut tibi, patri. Quintil. l. 1. c. 4.

Dato, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a do, dare spesso. Plaut. Aulul. 4. 4. 10. Te datare, credo, consuetum. Plin. l. 25. c. 5. sect. 23. Binas, non amplius drachmas datavit.

Dator, oris, m. 3. datore, נותן, Germ. geber, Gal. donneur, Hisp. donador, δοτὴρ, qui dat. Virg. 1. Æn. v. 734. Adsit lætitiæ Bacchus dator, & bona Juno. ¶ In pilæ lusu datores dicuntur, qui pilam feriunt, & remittunt; qui vero primo jaciunt, factores. Plaut. Curc. 2. 3. 17. Tum isti, qui ludunt datatim servi scurrarum in via, & datores, & factores omnes subdam sub solum.

Datum, ti, n. 2. cosa data. Cic. de Amic. c. 16. Ut par sit ratio acceptorum, & datorum. Ovid. 6. Metam. v. 461. Sollicitare aliquem datis. ¶ Datum etiam dicitur in calculorum ludis. Cic. apud Non. c. 2. n. 781. Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus, ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet.

Datus, a, um, o. 1. 2. dato, δεδομένος, part. a do. Ovid. de Art. Multa rogant tradenda sibi, data reddere nolunt. Nepos 7. 3. 1. Collegæ dati. Sic data opera, a bella posta. Plin. l. 7. epist. 12.

Datus, us, m. 4. il dare. Plaut. in Trin. 4. 2. 16. Is mille nummum se auri meo datu tibi ferre, & gnato Lesbonico aiebat meo.

Daucus, o. 1. 2. corrupte ex δαδοῦχος, qui facem præfert. Plaut. Curc. 1. 1. 9. Tute tibi puerus daucus luces cereum. Vulgo est, puer es lautus. ¶ Item herba, similitudine fœniculi, candidioribus tamen foliis, & minoribus, hirsutisque, caule pedali recto, radice suavissimi gustus. Plin. l. 25. c. 9.

David, idis, notus Rex, & Propheta apud Hebræos, quod nomen dilectum significat, vel desiderabilem. A quo fit

Davidicus, a, um, adject. Prudent. hymn. Epiphan. v. 49. Jam flos subit Davidicus.

Daulia, Elodasagal, al. Djavolo, urbs Macedoniæ medit. a Scampi parum distans in Aust. ¶ Daulia item, vel Daulis, Dualia, urbs Phocidis, in Achaja, inter Delphos, & Buliam, olim sub ditione Terei Regis Thracum. Hic hirundines non nidificant, nec lusciniæ pariunt. Plin. l. 4. c. 3.

Daulias, æ, patron. a Daulia urbe Phocidis. Albinovan. Eleg. ad Liv. v. 106. de Philomela. Deflet Threicium Daulias ales Itin. Daulia enim sub Terei ditione fuit; de quo in avem verso V. suo loco.

Daunia, Apulia Daunia, Puglia piana, nunc Capitanata, Prov. Regni Neapolitani. Habet ab Or. Apuliam Peucetiam Aufido flu. dividente, ab Occ. Aprutium, a Sept. mare Jonium, vel Hadriaticum, a Meridie Apenninum M. Dicta est a Dauno Pilumni, & Danaes filio. Sed aliqui a Dauno Illyricæ gentis claro viro, Diomedis socero, appellatam esse scripserunt.

Daunicus, a, um, adject. idem quod Daunius. Sil. l. 12. v. 429. Jamque in Dauniacos perfundens agmina campos. Ita legit Nic. Heins. Alii Daunivagos.

Daunius, a, um, adject. qui est ex Daunia, Pugliese. Sil. l. 8. v. 358. Daunia regna. Hor. l. 4. od. 6. v. 27. Camenæ Dauniæ.

Daunus, filius Pilumni ex Danae filia Acrisii. Natus est Ardeæ in Rutulis. Pilumnus enim, cum Danaen uxorem duxisset, ex Apulia, ubi regnabat, Acrisium metuens, quia fere Acrisio subjecta erat, in Rutulos migravit, ibique Ardeam condidit. Sed tamen Daunus in Apuliæ parte regnasse dicitur, & de suo nomine Dauniam appellasse. Filium genuit, cujus nomen incertum est. Fuit avus Dauni secundi, proavus Turni. ¶ Daunus alter, nepos prioris, vel filius, ut alii volunt. Ex Venilia sorore Amatæ uxoris Latini Regis multos filios suscepit, ex quibus Turnum, & filiam, quæ Diomedi in uxorem data est. Sed aliqui dicunt, Turnum Dauni primi filium fuisse, & nepotem Pilumni. ¶ Est item nomen fluvii in Apulia.

Dautia. V. Lautia.

Davus, i, m. 2. antiquis idem, qui postea Dacus. Dacorum autem plurimi in Græcia servi erant. Hinc factum est, ut in Comœdiis servi Davi appellentur, ut Geta, Syrus, &c. A Natione enim sæpe servi nominabantur. ¶ Habet hoc nomen cognationem quandam cum Dalevus, de quo sup. Ter. And. 1. 2. 23. Davus sum, non Oedipus, h. e. simplex, & minime astutus. Horat. ad Pison. v. 114. Plurimum enim intererit, Davusne loquatur, an heros. h. e. servus. Alii legunt Divusne.

D ANTE E.

De, de, di, da, Germ. von, wegd, præp. olim di, vel dis, a διὰ, quæ in compositione idem significat, ut διαφέρω, differo. Significat a, vel ab, vel ex. Cicer. pro Corn. Audivi de parente meo puer. ¶ Item περὶ, circa. Cic. in Fam. Consiliis tuis, quæ scribis de agris assignandis ab utrisque vestrum, vehementer assentior. ¶ Item propter. Ter. Eun. 3. 2. 4. Ecquid nos amas de fidicina isthac? ¶ Item in, vel per, ut, de die, de nocte. h. e. per diem, per noctem. Horat. l. 1. epist. 2. v. 32. Surgunt de nocte latrones. Sueton. Domit. c. 21. Lavabat de die, prandebatque ad satietatem. h. e. statim a matutino. Cic. Q. Fr. l. 2. epist. 1. ad fin. Considerate diligenterque naviges de mense Decembri. Cæs. 2. B. Civ. c. 35. De tertia vigilia exercitum reducit. ¶ Pro post, Plaut. Mostell. 3. 2. 8. Non bonus somnus est de prandio. ¶ Item quod attinet ad. Plaut. Merc. 3. 1. De lanificio neminem metuo. ¶ Significat etiam materiam, ex qua res fit. Ovid. Metam. 2. v. 127. De duro est altera ferro. ¶ Eleganter interponitur, ut hac de re, qua de re. Cicer. de Invent. Multis de causis.

Dea, æ, f. 1. Dea, Germ. Gottin, Gal. Deesse, Hisp. Diosa, θεά. Virg. Ecl. 4. v. ult. Nec Deus hunc mensa, Dea nec dignata cubili. ¶ In Dat. plur. facit Deabus, ubi distinctione opus est. Cic. pro Rab. c. 2. A Diis, Deabusque immortalibus pacem pete. ¶ Facit etiam Diis. Var. l. 3. R. R. c. 16. His Diis Helicona, atque olympum attribuerunt homines. V. Voss. de Anal. l. 2. c. 4.

Deacinatus, o. 1. 2. a quo acini absterfi sunt. Cato de R. R. c. 26. Si bene deacinata erunt dolia.

Deactio, peractio. Festus.

Dealbator, oris, m. qui dealbat, albarius, λευκωτής. Leg. 1. Cod. de excus. art. Sculptores, dealbatores, cusores.

Dealbatus, a, um, nom. ex partic, imbiancato. Cic. Ver. c. 55. Omnes illæ columnæ, quas dealbatas videtis.

Dealbo, a. 1. biancheggiare, הלבין, Ger. weissen, Gal. blanchir, Hisp. emblanquecer, λευκαίνω, album reddo. Curt. Cic. 7. Fam. epist. 29. Nec solere duos parietes de eadem fidelia dealbare. V. Fidelia.

Deamatus, V. in Deamo.

Deambulacrum, i, n. 2. locus, in quo deambulamus, passeggio. Mamertin. Paneg. Jul. c. 9. Fora, deambulacra, gymnasia.

Deambulatio, f. 3. passeggiamento, περίπατος, actus deambulandi. Ter. Heaut. 4. 6. 2. Me hæc deambulatio, quamquam non laboriosa, ad languorem dedit.

Deambulatorium, ii, n. passeggio, locus ad deambulandum. Capitolin. in Gordian. c. 32.

Deambulo, n. 1. passeggiare, התהלך, Germ. spacieren, Gal. se promener, Hisp. passear, περιπατέω, de loco ad locum ambulo, ut fit salutis, vel animi causa. Cic. 1. de Leg. Ubi, cum satis erat deambulatum, requievimus.

Deamo, a. 1. amar di cuore, אהב, Ger. von hertzen lieb haben, Gall. aimer de tout son cœur, Hisp. querer muy bien, ὑπεραγαπάω, valde amo. Ter. Heaut. 4. 6. 21. Deamo te, Syre. Plaut. Truc. 4. 1. Nuntiavit, mea dona deamata, acceptaque habita apud Phronesium.

Deargentassere, obsolet. verbum infiniti modi, pro argento spoliare. Lucil. apud Non. c. 2. Depeculassere aliqua sperans me, ac deargentassere.

Deargentatus, a, um, adject. inargentato, argento tectus, ut deargentata arma. Oros. l. 3. c. 22.

Dearmatus, a, um, adject. ex partic. verbi dearmo, exarmatus, armis spoliatus, disarmato. Liv. lib. 4. c. 10. Prælatis spoliis, quibus dearmatum hostium exercitum sub jugum miserat.

Deartuo, as, a. 1. smembrare, נתח, Germ. zerstucken, Gal. demembrer, Hisp. despedaçar en miembros, ἀρθροκοπέω, est in articulos dissecare, vel per artus incidere, ab artuo. Plaut. Cap. 3. 4. 100. Deartuatus sum miser sceleris hujus technis. Id. ibid. 3. 5. 14. Dilaceravisti, deartuastique opes.

Deasciatus, a, um, nom. ex partic. a deascio, dolatus, polito. Prudent. Roman. v. 381. Deasciato supplicare stipiti.

Deascio, as, a. 1. ascia polio. Translate Plaut. Mil. 3. 3. 11. Tibi dixi, miles quemadmodum potis esset deasciari. h. e. fraudari, decipi, multari.

Deaurator, oris, m. qui inaurat, indoratore, χρυσωτής. Leg. 1. Cod. de excus. art.

Deauratus, a, um, indorato. Senec. ep. 76. Cui deauratus est baltheus.

Deauro, as, a. 1. indorare, χρυσόω, est a summo ad imum aureum facere. Cod. Theodos. l. 1. de Fabricens. Bucculas tegerent argento, & deaurarent.

Debacchor, d. 1. infuriare, השתגע, Germ. unsinnig werden, Gal. être en furie, Hisp. usar furor, ἐκβακχεύομαι, proprie est per ebrietatem furere, translate est insanire generatim. Ter. Adel. 2. 2. 30. Si satis jam debacchatus es, leno, audi, si vis, nunc jam. Sa. Egon' debacchatus sum autem, an tu in me? ¶ De inanimis etiam dicitur. Horat. l. 3. od. 3. v. 55. Qua parte debacchentur ignes. h. e. calores.

Debatuo, is, a. 3. idem quod batuo, verbero. Petron. in fragm. Tragur. c. 69. Burm.

Debellator, m. 3. qui debellat, debellatore. Stat. Theb. 9. v. 545. Debellator cruenti gurgitis.

Debellatrix, icis, f. quæ vincit, & debellat, debellatrice. Tertull. Apol. c. 25. Græcia Phrygiæ debellatrix. Lactant. l. 1. Instit. c. 9. Libido pudoris, & famæ debellatrix. ¶ In exemplo allato Tertulliani Rigaltius mavult debellator; idque exemplis in re consimili tuetur, & vet. librorum auctoritate.

Debellatus, a, um, adject. victus, superatus bello, debellato. Liv. l. 8. c. 10. Vi hostis debellatus. ¶ Eleganter ponitur particip. debellato absolute. Liv. l. 30. c. 8. Velut jam debellato, quod ad Syphacem Carthaginiensesque attineret, come porta la guerra.

Debello, a. 1. vincere in guerra, נצח, Germ. uberwinden, und bezwingen, Gal. vaincre en bataille, Hisp. vencer en guerra, κατακτάομαι, est bello vincere, & proprie dicitur de hominibus, ut expugnare de urbibus, castris, & hujusmodi. Plin. lib. 6. Darium Alexander debellavit. ¶ Debellatum est, bellum finitum est. Liv. l. 8. Debellatum est cum Græcis.

Debeo, es, debui, debitum, n. 2. dovere, essere debitore, tenuto, obbligato, חיב, Ger. sollen, Gal. devoir, Hisp. dever, ὀφείλω, est teneri, debitorem esse, a de, & habeo, quasi de alio habeo. Cic. pro Flacco, Semper ita sentiet talem se animum & generis dignitati, & potestati suæ, & patriæ debuisse. Id. Fam. 12. epist. 12. Perfice, ut ne minus Resp. tibi, quam tu Reip. debeas. ¶ Debere interdum ea dicimur, quæ metuenda nobis impendent. Hor. l. 1. od. 14. v. 15. Tu nisi ventis debes ludibrium, cave, &c. h. e. nisi tu vis ventis ludibrio esse. Ita Græci ὀφλισκάνειν γέλωτα, debere risum. h. e. ludibrio esse; ὀφλισκάνειν δίκην, condemnari. ¶ Debere non posse, Ovid. Heroid. epist. Penelope, v. 103. Non potui debere mihi spem longius istam, Cætera peterem quin mea vota via. Cic. 4. Att. epist. 2. Itaque oratio juventuti nostræ deberi non potest. h. e. edenda est, quia flagitari a juventute video. ¶ Significat etiam esser debitore, & tam de pecuniis dicitur, quam de aliis rebus. Cic. Phil. 2. Appellatus es de pecunia, quam pro domo, pro hortis debebas. Sic debere alicui laudem, officium, beneficium, præmium, &c. idem Cicero sæpe. Virg. 6. Æn. Corpora debentur fato. ¶ Id. 11. Æn. Nos juvenem exanimum, & nil cœlestibus ullis Debentem, vano mœsti comitamur honore. h. e. mortuum. Vivi enim superis obnoxii sunt; mortui transeunt in potestatem inferorum. ¶ Item pro oportere. Cic. 2. de Orat. cap. 77. Partes orationis habere hanc vim debent. ¶ Debendus, a, um, partic. pass. Alcim. Avit. l. 6. ad foror. v. 149. Conversio fratrum Exemplo debenda tuo.

Debibo, is, bi, idem quod bibo, bere. Solin. c. 13. Quorum alterum si ovillum pecus debibat, pullum fieri, &c.

Debilis, le, o. 3. debole, חלש, Ger. schwach, Gal. foible, Hisp. flaco,

ἀσθενής, infirmus, malæ habitudinis, ex de, & habilis, quasi parum habilis. Cic. in Catil. Infirmos sine illo, ac debiles fore putabam. ¶ Debilis etiam dicitur, qui mutilus seu mancus est. Sic Tac. l. 12. Ann. c. 14. debilem vocat, qui trunca manu erat. Id. 4. hist. c. 62. Dux effosso oculo, dirus ore, ingenio debilior.

Debilĭtas, atis, f. 3. debolezza, חולשה, Ger. schwachheit, Gal. foiblesse, Hisp. flaqueza, ἀσθένεια, infirmitas. Cic. 5. de Fin. Ob eamque debilitatem animi multi parentes reliquerunt. ¶ Dicitur etiam de eo, qui mutilus, & mancus est. Plin. l. 7. epist. 28. debilitatem de eo dixit, qui omnibus membris extortus, & fractus est.

Debilitāte, adverb. debiliter. Auctorem habet Non. c. 2. n. 228.

Debilitatĭo, f. 3. idem ac debilitas, vel actus debilitandi. Cic. in Pison. c. 36. Quid debilitatio, atque abjectio animi tui?

Debilitatus, a, um, adject. ex partic. indebolito, reso inabile. Cic. pro Quint. c. 2. Multis incommodis veritas debilitata. Id. 9. Fam. Debilitatus animo. Curt. l. 8. c. 1. Debilitatus vulnere. Rursus Cic. 2. de Orat. Debilitatus a jure cognoscendo.

Debilĭter, adver. debolmente. Patuv. apud Non. cap. 2. n. 228. Lacrymis lingua debiliter stupet.

Debilito, as, a. 1. frango infringo, comminuo, affligo, indebolire, החליש, Ger. schwechen, Gall. affoiblir, Hisp. enflaquecer, ἐξασθενίζω. Cic. de Vatin. Quæ leges sæpenumero Tribunitios furores debilitarunt, & repressērunt. ¶ Significat etiam mutilare, truncare, render' inabile. Leg. 4. §. 12. ff. de re milit. Eum qui filium debilitavit, ut inhabilis militiæ sit, &c. Suet. Aug. c. 43. C. Nonium Asprenatem lapsu debilitatum aureo torque donavit. ¶ Debilitari invidia, h. e. premi, Nepos Annib. c. 1. Debilitari molestia, Cic. Q. Frat. lib. 1. epist. 1.

Debĭlo, onis, m. idem quod debilis, apud Veteres. Enn. apud Fest. Debilo homo.

Debitĭo, f. 3. idem ac debitum, debito. Cic. pro Planc. c. 28. Per quam dissimilis est pecuniæ debitio, & gratiæ.

Debitor, m. 3. debitore, חייב, Ger. schuldner, Gal. detteur, Hisp. deudor, ὀφειλέτης, teste Modestino, proprie dicitur is, a quo invito exigi pecunia potest. Cic. Att. l. 3. Titinnius debitoribus suis renuntiavit, ut eodem fœnore uterentur. Ovid. l. 4. de Pont. Debitor vitæ suæ alicui.

Debitrix, icis, quæ debet, debitrice. Ulpian. l. 8. ad SC. Vellej. §. 2. Si quasi debitrix delegata est, una fit, intercessio. Tertull. de Anim. c. 35. Si omnium facinorum debitrix anima est.

Debitum, subst. n. 2. debito, חובה, Ger. schuld, Gal. dette, Hisp. deuda, ὀφείλημα, æs alienum, quod debetur. Auct. ante Exil. Fidei conducit in loco debitum retribuere. Hinc debitum exigere, solvere, Cic. Q. Frat. l. 1. epist. 2. Debita consectari, farsi pagare. Id. Att. l. 13. ¶ In debitis residere dicitur, quod nondum solutum est. L. ult. Cod. de præd. Senat. ¶ Translate debitum reddere naturæ, pro mori, est Nepotis de regibus, c. 1. Curtius etiam l. 10. c. 5. de Alexandro morituro. Velut omni vitæ debito liberatus.

Debĭtus, a, um, adject. Cic. pro Flac. c. 23. Debitam pecuniam solvere. ¶ Transfertur & ad alia. Id. Phil. 7. cap. 3. Meritos alicui honores & debitos decernere. ¶ Interdum est idem ac destinatus. Sulpic. Sev. l. 2. hist. sac. c. 94. Postremis denique malis debitus, Regis animum offendit. Claudian. in Gigantom. Cælo debita progenies.

Deblatĕro, as, n. 1. parlare stoltamente, Germ. bladern, Gall. babiller, Hisp. hablar boberias, φλυαρέω, est stulte loqui, a blatero. Fest. Sed Non. obloqui, & confingere interpretatur. Plaut. Aul. 2. 3. 2. Deblateratāi jam vicinis omnibus, me meæ filiæ daturum dotem.

Debuccĭno, as, avi, atum, n. 1. idem quod buccino, & translate promulgo, ἀνασαλπίζομαι. Tertul. de velan. Virg. c. 13. Nihil debuccinemus eorum, quæ apud illum mercedem merebuntur.

Decachinno, as, avi, atum a. 1. derideo, beffare. Tertul. Apol. c. 47. Gehennam si comminemur, decachinnamur. Et ad Nation. l. 1. c. 19. Quo resolutius decachinnetis.

Decacuminatĭo, onis, f. cacuminis præcisio, ἀκρωτηρία, il tagliare la cima degli alberi, o d' altro, ut decacuminatio cupressi, piceæ, cedri, apud Plin. l. 27. c. 24.

Decacumĭno, as, a. 1. tagliare la cima, ἀκρωτηριάζω, cacumen præcido, sive cacumine privo. Col. lib. 6. Ut alnus tenera decacuminetur. Et l. 5. c. 6. Arbor decacuminanda est.

Decadĭvus, a, um, adject. qui inclinat, & cadit. Vet. Poeta in Pervigilio Veneris, v. 17. Et micant lacrymæ trementes decadivo pondere. Ita legit Lernutius. Scriverius dividit de cadivo. Alii alia reponunt.

Decalantĭco, as, a. 1. est calanticam detrahere. Lucil. apud Non. Decalanticare, eburno speculo depeculassere. Turneb. l. 29. c. 22.

Decalicatus, calce oblitus. Festus.

Decalvo, as, a. 1. schiomare, calvum reddo. Veget. l. 2. de re Veterin. c. 48. Locum, quem curare volueris, inducto psilothro decalvas. Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. c. 13. Sampson a muliere decalvatus.

Decantatus, a, um, adject. incantatus, incantato, apud Apulejum lib. 3. Malef. At ego nullo decantatus carmine. Et supra eod. lib. Decantatis spirantibus floris. h. e. incantamento consecratis. ¶ Item repetitus, quasi sæpe cantatus. Cic. 2. de Orat. Omnes causas diligentes Oratores percursas animo, & prope decantatas habere debent.

Decanto, as, a. 1. divulgare, celebrare, שבח, Germ. hochloben, Gall. déchanter, Hisp. divulgar, celebrar, ἐπιφημίζω, laudo, celebro, divulgo. Cic. 3. Tusc. c. 22. Sed & jam decantaverant fortasse. Ita Calepinus, & Thesaurus L. L. Sed hoc exemplum Ciceronis non facit ad rem. nam eo loco decantare non celebrare, significat, sed cantare desinere, ut integrum contextum legenti patet. ¶ Significat etiam repetere, crebro dicere. Cic. 2. de Orat. c. 17. Nec mihi opus est Græco aliquo doctore, qui mihi pervulgata præcepta decantet. Adde Horat. l. 1. od. 33. ¶ Item incantare. V. Decantatus.

Decanummus, i, m. est denarius nummus, cujus quarta pars sestertius, decima as, apud Var. Auct. de Limitib. Goësii, pag. 265.

Decanus, m. 3. δεκάρχης, in exercitu dicebatur, qui decem præerat militibus, ita ut ipse esset undecimus, a decem. Igitur, cum in centuria decem fuerint decani, sub uno vexillo centum & decem pedites fuere. Idem caput contubernii nominabatur. Veg. l. 2. c. 8. ¶ A Genethliacis etiam veteribus usurpatur pro præside decem partium signi. Cum igitur signum contineat gradus triginta, tres decanos in quolibet signo constituebant. Singulis vero decanis terna applicabant Numina. Firmic. l. 2.

Decapŏlis f. 3. regio Palæstinæ, sub qua pars Cœlesyriæ continetur, sic dicta a decem urbibus, quibus constabat.

Decapolitanus, a, um, adject. Plin. l. 5. c. 18. Jungitur Judææ Decapolitana regio, a numero oppidorum.

Decaprōti, m. 2. δεκάπρωτοι, decemprimi. Ulpian. Alciat. ad X. lib. Cod. sub tit. de verb. sign. & in l. munus tribus modis, ff. de verb. sign. Non fuere Magistratus. Nam Ulpian. ait, minores fuisse annis 25. ante annum vero 25. nemo capessere poterat Rempublicam.

Decapŭlo, as, a. 1. votare, evacuare, הריק, Germ. ausschütten, Gall. vuider, Hisp. vaziar, depleo, evacuo, a capula, vase vinario. Plin. l. 15. c. 6. Quare sæpius die decapulandum. Alii leg. Capulandum.

Decas, adis, f. 4. δεκάς, aliquid decenarium numerum continens. Hinc Livii historia in Decades distributa est, quæ singulæ decem libros continent.

Decastidium, n. 2. S. Anna, pag. Brutiorum, in Calabria ult. inter Hipporum & Rhegium.

Decastylus, i, m. decem columnas habens, δεκάστυλος, στῦλος enim columnam significat. Vitruv. l. 3. c. 1.

Decaulesco, is, caulesco, caulem emitto, ἀκαυλέω. Plin. l. 19. c. 9. Raphanus utique jucundior, detractis foliis, antequam decaulescat. V. Harduin.

Decĕates, pop. Galliæ Transalpinæ, non Liguriæ, ut scribit Florus l. 2. c. 3. V. Grævium ad hunc loc. & Hofman. Lex.

Decēdo, is, essi, essum, n. partirsi, הלך, Ger. abweichen, Gal. se partir, Hisp. partirse, ἀποχωρέω, generatim sumitur pro adire, discedere. Sic Consules de provincia dicuntur decedere, & præsides de urbibus. Cic. Att. Non putet nos Senatus ante oportere decedere, quam nobis successum sit. Cic. pro Lig. c. 1. Decedens Considius provincia. Id. Att. Cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit. ¶ Item decesse, cum dat. Lactant. l. 1. Id autem solidum existimandum est, cui nihil decedere, id perfectum, cui nihil possit accedere. ¶ Item mori, vel absolute, vel cum abl. vita, aut alio. Cic. Att. l. 1. Pater nobis decessit ad VIII. Cal. Decembris. Id. de Senect. Vetat Pythagoras sine jussu Imperatoris Dei de præsidio, & statione vitæ decedere. ¶ Decedere suo vel de suo jure, est non summo jure agere, sed aliquid sui juris condonare comiter. Cic. 2. Off. c. 18. Est enim liberale paululum nonnunquam de suo jure decedere. ¶ Decedere officio, vel de officio, est contra officium aliquid facere. Cic. Verr. 2. c. 10. ¶ Decedere de suo instituto, aut more, est secus, quam quis solitus sit, agere, mores mutare. Liv. l. 37. c. 54. ¶ Decedere de summa, est aliquid de summa detrahi, vel minui. Ter. Adel. Mea, quæ præter spem evenere, utantur, sine, de summa nihil decedet. ¶ Decedere de via, vel via, est vel per errorem, vel honoris causa digredi, fallar la strada, o dar la strada. Suet. Cæs. Cum luminibus extinctis decessisset via errabundus. Plaut. Trin. 2. 4. 80. Decedam ego illi de via, de semita, de honore populi. ¶ Eodem sensu dicimus absolute, decedere. Cæs. l. 6. B. G. c. 13. Quibus ita interdictum, iis omnes decedunt, aditumque eorum sermonemque defugiunt. ¶ Tacit. l. 14. Ann. Non ideo Thrasea decessit sententia, mutò parere. Cic. pro Balbo: Qui de civitate decedere, quam de sententia maluit. ¶ Decedere fide. h. e. fidem violare. Liv. l. 31. c. 5. ¶ Milites decedentes, disertori. Pollio ad Cic. l. 10. Fam. ep. 32. ¶ Interdum usurpatur pro succedere. Sueton. Cæs. c. 24. Prospere decedentibus rebus. ¶ Die decedente, la sera. Virg. 4. Georg. Te veniente die, te decedente canebam. ¶ Denique aliquando usurpatur pro simplici, cedo. Horat. lib. 2. od. 6. Ubi non Hymetto mella decedunt.

Decem, dieci, עשרה, Ger. zehen, Gall. dix, Hisp. diez, δέκα, nomen numerale indecl. a Græca voce allata. Cic. pro Rosc. Amer. c. 7. Fundos decem & tres reliquit. Ter. Andr. 5. 4. 49. Decem talenta.

December, bris, m. Decembre, טבת, Ger. Christmonat, Gall. Decembre, Hisp. Deciembre, Δεκέμβριος, nomen mensis, quod decimum locum teneret a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. Horat. l. 1. ep. ult. Me quater undenos sciat implevisse Decembres.

Decembris, & bre, o. 3. adject. a December, ut Mensis decembris, Festa decembria, &c. Hor. 2. serm. sat. 7. v. 4. Libertate decembri utere, idest Saturnaliorum. Liv. l. 4. c. 37. Consules Idibus Decembribus magistratum occœpere.

Decemjŭgis, e, adject., qui decem juga habet, ut currus decemjugis, h. e. quem decem equi juncti trahunt. Sueton. Ner. c. 24. Aurigavit quoque pluribus tamen, Olympiis vero etiam decemjugem. subaudi, currum.

Decemmodĭus, vel Decimodius, a, um, adject. qui decem modiorum mensuram capit. Colum. l. 12. c. 50. Corbulæ decemmodiæ.

Decempagi, Dusse, sive Dieuze, opp. Germ. sup. sive Galliæ Belgicæ, in Alsatiæ, & Lotharingiæ cont. al. in Lotharingia, a limite Alsatiæ, 10. l. in Occ. ad fl. Seloam, ubi exit e lacu Duodeciaco.

Decempĕda, f. 1. δεκάπους, mensuræ genus, nempe pertica decem pedes longa, unde & nomen accepit. Cic. pro Mil. c. 27. Cum architectis, & decempedis villas, hortosque peragrabat. Horat. l. 2. od. 15. v. 14. Decempedis metata porticus.

Decempedātor, oris, m. agrimensore, γεωμέτρης, terræ dimensor. Cic. 13. Phil. c. 18. Qui fuerat æquissimus agri privati, & publici decempedator.

Decemplex, icis, adject. qui decem partibus superat. Nepos in Miltiad. c. 5. ad fin. In quo tanto plus virtute valuerunt Athenienses, ut decemplicem numerum hostium superarent.

Decemplicātus, a, um, idem quod decemplex. Varr. l. 5. L. L. c. 5. His decemplicatis conjuncto præverbio, ex uno quinque millia numero efficerent.

Decemprimātus, us, m. decemprimorum dignitas. Hermogen. Dig. l. ult. l. 1. Patrimonii sunt munera &c. decemprimatus.

Decemprīmi, dicuntur a Cicerone, qui δεκάπρωτοι Græce. Hoc nomine vocabantur in municipiis, & provinciarum oppidis; qui præcipui, & primi erant inter decuriones, quique simul cum Duumviris remp. gubernabant, præerantque sumptibus Reip. causa faciendis. Cic. pro Rosc. Amer. c. 9. Itaque decurionum decretum statim fit, ut Decemprimi proficiscantur ad Syllam. ¶ Scribitur & divisim, Decem primi, ut est in Cenotaphio Pisano L. Cæsaris.

Decemrēmis, is, f. navis decem remorum ordinibus instructa. Plin. lib. 7. cap. 56. ad fin. Sex ordinum navem invenit Xenagoras: ab ea ad decemremem Mnesigiton. Est qui leg. deceremem, sed minus recte. ¶ Biremis quidem, ac triremis ratio facile intelligitur, exhibeturque etiam oculis ab Eruditis, ex antiquitatis monumentis desumpta figura: ut de triremi fecerunt, Scheffer. in fi. lib. 1. de milit. nav. & Grev. ad Flor. lib. 4. cap. 11. ex columna Trajana, &c. Verum ubi numerus ordinum crescit, non videtur satis commode intelligi, quo pacto aut tot remorum series ad latera navium, sive recto ordine, sive in quincuncem, apte locari possent; aut tot remigantium ordines & consisterent in ipsa navi, & commode se remigando moverent: quamvis doctissimis commentis rem plures litterati viri expedire conati sint. V. inter ceteros Raph. Fabrett. de columna Trajana, cap. 5. & Dissertat. criticam adnexam To. 7. hist. Rom. P. P. Catrou, & Rouillé. ¶ Harduinus ad loc. Plin. cit. constanter negat, ordines hosce significare remorum series alias aliis superpositas; & si qui in antiquis monumentis ita conformati conspiciantur, non omnes esse mobiles, sed solum superiores: imos vero contendit fixos, & navi adhærentes fuisse. Quem vero ad usum, non satis apparet. Censet autem, cum dicimus duos, tres, sex, septem, &c. remorum ordines, decemremem, &c. intelligi tantummodo sex, septem, decem &c. remos in singulis navium lateribus: quasi ideo dicantur ordines; quia singulis remis plures remiges, uti & nunc fit, destinabantur. Verum hæc quoque sententia & explicandi ratio incerta est.

Decemscalmus, m. 2. actuariolum, quod decem scalmis agebatur. Cic. Att. l. 16. ep. 3. Hæc ego conscendens e Pompejano tribui actuariolis decemscalmis.

Decemvi-

Decemviralis, e, o. 3. quod ad Decemviros spectat. *Cic. 6. Verr.* Tum ex amplissimo collegio decemvirali Sacerdotes P. R. &c. ¶ Leges decemvirales, leges duodecim tabularum, quibus perferendis Decemviri Consulari potestate creati sunt. *Liv. lib. 3.* Leges decemvirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas publice proposuerunt.

Decemviraliter, adverb. more Decemviri. *Sidon. l. 8. epist. 6.*

Decemviratus, us, m. dignitas, & officium decemvirorum. *Cic. 2. Agr.* Ut ii decemviratum habeant, quos plebs designaverit. Et in plur. num. *Liv. l. 4. c. 15.* Consulatibus, Decemviratibus, suis majorumque honoribus.

Decemviri, m. 2. Magistratus decem virorum, qui anno U. C. 300. vel 301. pro Consulibus legum ferendarum causa creati sunt. ¶ Decemviri litibus judicandis erant præsides quæstionum privatarum, qui creabantur, cum Prætor urbanus ad bellum exiret, ut essent pro Prætore in jurisdictione exercenda. *Sigon. de ant. jure C. R. lib. 2. cap. 18.*

Decennalis, o. 3. *di dieci anni*, δεκαέτης, quod est decem annorum, ut Bellum decennale Trojanum, *Ammian. l. 15. c. 29.* (al. 22.) ¶ Hinc Decennalia, absolute, sc. festa, vel ludi, qui singulis decenniis celebrabantur. *Trebell. Pol. in Salone*, Decennalia Romæ ab eodem celebrata (h. e. decimus Imperii annus) & post decennalia Gothi ab eo victi.

Decennis, e, o. 3. *di dieci anni*, Ger. *zehenjerig*, Gal. *de dix ans*, Hisp. *de diez anos*, δεκαέτης, quod decem annorum est. *Quintil. l. 8. c. 4.* Decenni bello exhaustus. *Plin. l. 8. c. 5.* Fœmina decennis.

Decennium, n. 2. δεκετηρία, spatium decem annorum. *Apul. de Deo Socrat.* Calchas decennium prædixit. *Trebell. Poll. in Gallien. cap. 7.* Convocatis Patribus, decennia celebravit, novo genere ludorum. h. e. decennalia.

Decens, entis, o. 3. *decente*, *convenevole*, πρέπων, m. & πρέπον, neut. conveniens, aptus, pulcher, partic. a decet, vel nom. ex partic. *Horat. l. 4. od. 13. v. 17.* Color decens. *Senec. Thyest. v. 150.* Pœna decentior. *Alter Senec. l. 1. de Benef. c. 9.* Decentissimum sponsaliorum genus est adulterium. V. *Indecens.* ¶ Decens etiam dicitur, cui est dignitas formæ, & totius corporis habitus decens, *bello*, *e maestoso*. *Sueton. in Domit.* Præterea pulcher, & decens, maxime in juventa, & quidem toto corpore. *Horat. l. 1. od. 4. v. 6.* Junctæque Nymphis Gratiæ decentes.

Decenter, adv. *convenevolmente*, *acconciatamente*, Germ. *zimlich*, Gal. *proprement*, Hisp. *convenientemente*, πρεπόντως, convenienter, apte, pulchre. *Cic. pro Cæcin. c. 26.* Si quæ decentissime descripta majoribus jura finium, possessionum, aquarum, itinerumque sunt. *Horat. lib. 2. epist. 2. v. 216.* Pulsare decentius. *Ovid. lib. 3. de arte am. v. 291.* Lacrymare decenter.

Decentia, f. 1. *convenienza*, *bellezza*, כשרון, Germ. *zierlichkeit*, Gal. *bienseance*, Hisp. *conveniencia*, εὐπρέπεια, convenientia, pulchritudo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 58.* Colorum & figurarum tum venustatem, atque ordinem, &, ut ita dicam, decentiam oculi judicant.

Deceptio, onis, f. *inganno*, dolus, fraus, fallacia, decipiendi actus. *Vitruv. l. 1. c. 8.* Quoniam impendentis loci deceptio cogit. *Martian. Capell. sub fin. l. 4. in metro:* Queis falsa captos circuit deceptio.

Deceptiosus, a, um, *ingannevole*, dolosus, fallax. *Ennodius 1. 7.* Vox minime usurpanda.

Deceptor, oris, m. fallax, qui decipit, *ingannatore*. *Senec. Thyest. v. 139.* Proditus occidit deceptor domini Myrtylus.

Deceptrix, icis, f. quæ decipit, *ingannatrice*. *Lactant. Epitom. c. 6.* Deceptrix adulatio.

Deceptus, o. 1. 2. *ingannato*, partic. a decipior. *Cic. 1. Off.* Quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit.

Deceris, is, f. δεκήρης, decem remorum ordinibus acta navis, *nave da dieci remi*. Ita enim contendit legendum *Turneb. l. 22. c. 31. in Sueton. Calig. c. 37.* ubi ait: Fabricavit & deceres Liburnicas, gemmatis puppibus &c. Vulgata lectio habet, *de cedris*. Tale (inquit Turneb.) navium genus amplissimorum tricliniorum, & thermarum, de quibus Sueton. loquitur, capax fuit.

Decermina, n. 3. frondes sacræ, quibus in lustrationibus uti solebant, a decerpo, quod ad purgandum decerpebantur. *Festus.*

Decerno, is, crevi, cretum, n. 3. גזר, Germ. *beschliessen*, Gal. *arrester*, Hisp. *determinar*, ψηφίζομαι, est constituere, definire, de magnis rebus certam sententiam proferre. *Cic. 1. Off.* Quare expetenda quidem magis est decernendi ratio, quam decertandi fortitudo. *Ter. Andr.* Quicquid peperisset, decreverunt tollere. *Id. Heaut. 5. 1.* Decretum est pati. *fon risoluto di sopportare*. *Id. Andr. 4. 1. 5.* Quid hoc, malum, infelicitatis? Nequeo satis decernere. ¶ Decernere secundum aliquem, *dar sentenza in favore di qualcuno*. *Cicer. Attic. lib. 16.* ¶ *Id. lib. 1. Fam. ep. 1.* Tibi decernit, ut Regem reducas. h. e. decreto mandat. Sic decernere honores, imperium, statuas alicui, *Cic. Plin.* & al. Decernere pecuniam ad ludos. *Id. Q. Fr. l. 1. epist. 1.* ¶ Significat etiam decertare, *combattere*, ut decernere armis, acie, &c. *Cic. l. 7. Attic. ep. 3. Nepos Miltiad. 4. n. 4. & Liv. l. 1.* Et, decernere, absolute. *Id. Nepos Annib. cap. 4.* Cum hoc eodem de Clastidio apud Padum decernit. ¶ Decernere rem, est, rem absolvere, ad finem perducere. *Liv. l. 25.* Haud magna vis certaminis fuit: primus clamor, atque impetus rem decrevit. ¶ *Decresset*, pro decrevisset, *Cic. Verr. 5. cap. 3.* *decrerat* pro decreverat, *Ter. Andr. 1. 5. 3.* *decrero* pro decrevero, *Plaut. Curcul. 5. 3. 25.*

Decerpo, is, psi, ptum, a. 3. *carpire*, *togliere via*, אָרָה, Ger. *abbrechen*, Gal. *arracher*, Hisp. *agarrar*, *arrebatar*, ἀποκόπτω, est detrahere, sive a re aliqua auferre, a *de*, & *carpo*. *Hor. 1. serm. sat. 2.* Unde laboris plus haurire mali est, Quam ex re decerpere fructus. *Plin. l. 9. ep. 20.* Decerpere uvam. Et translate, *Cic. pro Marcel. c. 6.* Decerpere ex alicujus laude.

Decerptus, o. 1. 2. partic. a decerpo, *carpito*, *colto*. *Cic. 5. Tusc.* Humanus autem animus decerptus ex mente divina. *Horat. l. 1. od. 7.* Decerpta oliva.

Decertatio, f. 3. *combattimento*, *contesa*, ἀγωνισμὸς, pugna. *Cic. 11. Phil. c. 9.* Cumque harum rerum omnium decertatio Consulibus optimis, & fortissimis commissa, & commendata sit.

Decertatorius, o. 1. 2. quod ad decertationem spectat. *Quinctil. l. 6. c. 4.* Pugna decertatoria.

Decertatus, o. 1. 2. partic. pass. a decerto. *Stat. lib. 1. Theb.* Alternaque regna profanis decertata odiis. ¶ Labores decertati, certando peracti. *Claud. 1. Paneg. de laud. Stilic. v. 21.*

Decerto, as, avi, atum, n. 1. *combattere*, *guerreggiare*, נלחם, Germ. *kriegen*, Gal. *combattre*, Hisp. *pelear*, ἀγωνίζομαι, idem ac certo. *Cic. pro Planc.* Sed erat non jure, non legibus, non disceptando decertandum. *Id. de Prov. cons.* Decertare prælio. ¶ Decertatur, imp. *Cic. 2. Off.* Cum vero de Imperio decertatur.

Decervico, as, a. 1. cervicem, seu collum præcido. *Sidon. lib. 3. epist. 3.* Quos humari nox prohibuerat, decervicatis liquere cadaveribus.

Decessio, nis, f. *partita*, ἀποχώρησις, actus decedendi. *Cic. Sulpicio l. 4. Fam.* Is mecum sæpe de tua mansione, aut decessione communicat. *Cels. l. 3. c. 4.* Decessio febris.

Decessor, ris, m. qui jam magistratu functus decessit de provincia, & successori suo eam tradidit, *predecessore*. Usurpatur relative ad successorem. Nam decessorem suum veteres vocabant, quem nos *prædecessorem*, cui scilicet ipsi in provincia administranda, aut alia quavis re, & dignitate, seu officio succedebant. *Ulp. in l. observare, ff. de off. Proconf. Tacit. Agric. c. 7.* Agricolam vicesimæ legioni tarde ad sacramentum transgressæ præposuit, ubi decessor seditiose agere narrabatur: Ita successor simul, & ultro electus &c.

Decessus, us, m. idem ac decessio, *partita*. *Cæs. 3. B. G.* Vulgo credebatur, ab ejus decessu ferere solitos. *Cæl. Cic. Fam. 8. ep. 10.* Quod ad tuum decessum attinet. ¶ Item mors, *morte*. *Cic. de Amic. c. 3.* Amicorum decessu plerique angi solent.

Decessus, a, um, adject. *partito*. *Ex Cælio Priscianus:* Custodibus decessis, multi interficiuntur. V. *Voss. de Analog.*

Decet, ebat, cuit, *convenire*, נאוה, Ger. *es geziemet*, Gal. *il est convenable*, Hisp. *es conveniente*, πρέπει, convenit, honestum est, aptum est. Construitur cum acc. *Cic. in Orat.* Decet hoc nescio quo modo illum. ¶ Et absolute. *Cic. l. 1. de Orat. c. 29.* Roscium sæpe audio dicere, caput esse artis, decere. ¶ Et cum infinito. *Cic. 2. de Leg.* Fieri sic decet. ¶ Et cum Dativo. *Ter. Adelph. 3. 4. 45.* Ita vobis decet. *Gell. l. 9. c. 15.* Arrogantius, & elatius, quam ætati ejus decebat. Additur etiam a quibusdam exemplum *Cic. de Orat.* Quandoquidem id deceat prudentiæ tuæ.

Decetia, *Decise*, *Decize*, opp. Vadicassium, in Gallia Celtica, nunc Prov. Nivernensis, ubi *Auron* fl. in Ligerim se exonerat.

Decianus, a, um, adject. a Decio nom. prop. *Cicer. pro Flacc. cap. 21. & 29.*

Decidium, ii, n. excidium, casus, interitus, *morte*, *rovina*, a cado. *Senec. epist. 30.* Fortiter ferre decidium sui.

Decido, is, cidi, cisum, a. 3. *tagliare*, כרת, Ger. *abhauen*, Gal. *couper*, Hisp. *cortar*, ἀποκόπτω, abscindo, amputo. *Plaut. in Mer. 2. 2. 37.* Decide mihi collum, si falsum ad te loquar. ¶ Translate est *determinare*. *Cic. pro Quinctio.* Decidis, statuisque tu, quid ad denarium solveretur. Sic, quæstionem, dubitationem, causam decidere, apud JCtos. ¶ Hinc & pro pacisci, transigere, litem mutuo consensu componere usurpatur, *venir in accordo*. *Cic. Verr. 5. cap. 28.* Confligari malebant, quam quicquam cum isto sua voluntate decidere. Et *Verr. 4. c. 22.* Qui cum reo transigat, cum accusatore decidat. Et *Verr. 5. c. 48.* Ut in singula jugera ternis medimnis decidere liceret. h. e. ut singula jugera ternis medimnis taxarentur.

Decido, is, n. *cadere in giù*, נפל, Ger. *abhinfallen*, Gal. *decheoir*, *tomber*, Hisp. *caer*, καταπίπτω, deorsum cado. *Cic. 2. Off.* Ficta omnia celeriter, tanquam flosculi, decidunt. *Cæs. 1. B. G.* Ex equo decidit. Sic decidere spe, vel ab spe. *Liv. & Ter. Heaut. 4. 8.* Decidere in aliquem locum, *Plaut. & Ovid.* sæpe. ¶ Decidere ab archetypo, *allontanarsi dall' originale*. *Plin. l. 5. ep. 10.* ¶ Usurpatur etiam pro mori, *Plaut. Trin. 2. 4. 143.* Solstitiali morbo decidunt.

Deciduus, a, um, adject. idem quod cæduus, a cado. Nonnulli legunt in illo *Ovid. l. 8. Met. v. 758.* Contremuit, gemitumque dedit decidua quercus.

Deciduus, o. 1. 2. caducus, a cado. *Plin. l. 11. c. 37.* Cervis tantum solida, & omnibus annis decidua. *Id. ib. c. 49.* Testes decidui ad crura. h. e. pendentes.

Decies, *dieci volte*, עשרה פעמים, Ger. *zehenmahl*, Gal. *dix fois*, Hisp. *diez vezes*, δεκάκις. *Plin. l. 10. c. 53.* Decies anno pariunt columbæ. *Cic. 3. Ver.* Decies centena millia, *un milione*. ¶ Decies centena, pro prægrandi pecuniæ summa, usurpabant Antiqui, quod priscis illis temporibus minor erat nummorum copia; nihilominus tamen, etiam crescentibus divitiis, phrasis obtinuit. *Horat.* Decies centena dedisses Huic parco paucis contento, quinque diebus Nil erat in loculis. ¶ Dicitur & decies, absolute, pro decies centena millia. *Martial. l. 1. epigr. 104.* Aut vive, aut decies, Scævola, redde Deis. Lege integrum Epigramma. Adde *l. 3. epigr. 62.* ¶ Sumitur & pro, sæpe. *Plaut. Amph. 2. 1. 49.* Decies dixi.

Decii, m. 2. tres Cives R. pater, filius, nepos, qui pro patria se devoverunt, pater bello Gallico, filius bello Hetrusco, nepos eo, quod Pyrrhus gessit pro Tarentinis. *Cic. 1. Tusc.*

Decima, vel decuma, f. 1. מעשרות, Germ. *zehend*, Gal. *dimes*, Hisp. *diezmo*, δεκάτη, decima pars quarumcunque rerum, quæ solvitur Principibus, & Sacerdotibus. *Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 36.* Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset. Sic Decimæ vini, olei, frugum, apud *eund. Ver. 3.* quas Regibus olim & Diis libatas, tradit *Victor de orig. gen. Rom. Sueton. Calig. cap. 26.* Scenicis ludis decimæ datæ. h. e. missilia, & tesseræ, quas Imperator ille in honorem Deorum spargebat. V. *Turneb. lib. 18. advers. cap. 5.* ¶ Fuit & Dea quædam Decima appellata, de qua *Tertull. de Anim. c. 37.* Superstitio Romana Deam finxit & Nonam, & Decimam a sollicitioribus mensibus.

Decimalis, le, adject. ut Decimales agri. h. e. decumani, qui decimas solvunt. *Tacit. de Germ. c. 29.*

Decimanus, sive decumanus, o. 1. 2. *decimo*, δέκατος, idem fere est quod decimus, sed pro magno etiam ponitur, quia decima quæque maxima esse solent, vel a superstitione Pythagoreorum qui magnifice admodum de hoc numero sensere, ut *Decumana ova*, *decumani fluctus*, *decumanus acipenser*, *decumana scuta*, &c. ¶ Decumana porta dicta est, quia præcipua est, & aliis patentior, vel a limite decumano, vel a decimis cohortibus ibi tendentibus, idest a tutela militum decimæ cohortis. ¶ Decumanus ager, ex quo decimæ recipiuntur. ¶ Decumanus limes, ante duodecimanus, qui agrum secat ab Oriente in Occidentem, a magnitudine, & longitudine, vel potius a mensura decem actuum. ¶ Decumani quoque dicti publicani, a decimis, quas redimebant. ¶ Decumanum frumentum est acerosum, oleum decumanum, minus purum, ac proinde vilius, quia quod decimando colligitur, id cæteris vilius est. Hæc omnia auctores habent *Plinium*, *l. 18. c. 34.* *Festum* in voce Decumanus, *Cæsarem* sæpe *decumanam portam* memorantem, *Cic. 2. Pis. cap. 8. & Verr. 5. c. 6.* ubi V. Ascon. &c.

Decimatio, vel decumatio, onis, f. *decimazione*, supplicium militare, cum decimus quisque miles sorte lectus occiditur. *Capitolin. in Macrin. c. 12.* Clementem se dicebat, quando eos centesimaret, qui digni essent decimatione, atque vicesimatione. V. *Decimo.*

Decimatrus, vel decimatria, dies festi Faliscorum, quod fierent post decimum diem Iduum. *Festus in voce Quinquatrus.*

Decimatus, vel Decumatus, a, um, adject. lectus ad supplicium ex decimo quoque, *decimato*. *Sueton. Aug. c. 24.* Cohortes, si quæ cessissent lo-

loco, decimatas hordeo parit. ¶ Item electus, eletto, scelto. Symmach. l. 5. ep. 83. Viri decumatæ honestatis.

Decimius, Cajus Decimius, a numero decimo nominatus. Cic. l. 4. Attic. ep. 16. A quo pyra Decimiana dicta sunt, de quibus Plin. lib. 15. cap. 15.

Decimo, as, a. 1. decimare, torre la decima, עשר, Germ. den zehenden anlegen, Gall. dimer, Hisp. dezmar, δεκατεύω, est decimam partem detrahere. Unde decimari legiones dicuntur, quando decimus quisque supplicio afficitur ab Imperatore, sorte ducta, cui contingeret. Sueton. Galb. c. 12. Recusantes, atque insuper Aquilam, & signa pertinacius flagitantes, non modo immisso equite disjecit, sed decimavit etiam. Adde eund. in Calig. c. 48. ¶ Apud Rom. primus eo supplicio usus videtur App. Claudius, de quo Liv. l. 2. c. 49. Quomodo institui soleret, docebit Plutarch. in Anton. Appian. in Parthicis.

Decimodia, vel decemmodia, f. 1. vasis genus decem capiens modios. Col. l. 12. c. 18.

Decimum, Decimo, locus Latii, via Lavicana, qua Roma Beneventum itur, sic dictus, quod 10. M. P. ab urbe Roma distet.

Decimum, adv. la decima volta. Liv. 6. c. 40. Nos reficietis decimum Tribunos.

Decimus, olim decumus, a. 1. 2. ultimus ex denario, vel unus ex decem, decimo, ut hora diei decima, Cic. Phil. 2. cap. 31. Decimus quisque, Plaut. Pseud. 4. 2. 17.

Decipio, is, epi, eptum, impono, fraudo, circumvenio, induco, fallo, eludo, ingannare, רמה, Ger. betriegen, Gall. decevoir, tromper, Hisp. enganar, ἐξαπατάω. Cic. 2. de Div. Nam illa amphibolia, quæ Crœsum decepit. Id. 2. de Orat. c. 71. Decipere expectationem alicujus. ¶ Decipere, & consumere diem. Ovid. 4. Trist. el. 9.

Decipula, f. 1. vel decipulum, n. 2. laccio, מוקש, Germ. voglefchlag, Gal. lacets, Hisp. orepelo, παγίς, laquei genus ad decipiendas, capiendasque aves, vel mures. Apul. l. 8. Opportunum decipulum nactus. Sidon. Apoll. l. 8. ep. 10. Decipula male blandientis eloquii.

Decircino, as, avi, atum, a. 1. idem quod circino circulum describo, fare un circolo, κυκλόω. Manil. l. 1. v. 296. Majoremque Helice major decircinat arcum. Id. l. 3. v. 352. Quem teretis natura soli decircinat orbem in tumidum, &c.

Decirēmis, f. 3. navigii genus habens decem remorum ordines, δεκήρης. Plin. l. 7. c. 56. Ab eo ad deciremem Nesigeton. Al. leg. Decemremem.

Decisio, onis, f. determinazione, decisione, דין, Ger. vertrag, Gall. decision, Hisp. decision, διάλυσις, determinatio, vel diremptio litium mutuo consensu. Cicer. pro Cæc. Quid nostra decisio de æquitate, quid ratio interdicti de jure admoneant. Idem pro Flacc. cap. 36. Decisio causæ.

Decisus, a, um, adject. a decido, quod a cædo, tagliato, troncato, ut decisæ aures, Tacit. Ann. 12. c. 14. Decisas pennas, Horat. l. 2. ep. 2. v. 50. ¶ Item diremptus, determinatus, deciso, composto. Sueton. Vespas. c. 21. Post decisa quæcumque obvenissent negotia, gestationi, & inde quieti vacabat. Adde Horat. l. 1. ep. 7. v. 58.

Decito, freq. a decet. Apul. l. 2. A. A. Plantis roscidis decitantes, hoc est, decorantes.

Decius. V. Decii.

Declamatio, f. 3. μελέτη, domestica exercitatio parandæ eloquentiæ causa, qua Oratores veteres seriis causis præludere solebant: item exercitatio illa, qua pueris in ludis ficta quædam themata solent præscribi, quibus ad eloquentiam viam sibi sternant. Cic. 1. Tusc. Sic hæc mihi nunc similis est declamatio. Idem Famil. 16. epist. 21. Quotidiana declamatio. ¶ Extant plures apud Senecam, & aliæ Quintiliani nomine.

Declamatiuncula, æ, f. diminut. parva declamatio. Gell. l. 6. cap. 8. Hanc utramque declamatiunculam celebraverint, &c.

Declamator, m. 3. qui domesticis, vel scholasticis meditationibus se exercet, ut postea seriis in causis sit paratior. Cic. in Orat. c. 15. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, sed doctissimum, & perfectissimum quærimus.

Declamatorius, a, um, a. 1. 2. quod ad declamandum pertinet. Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 3. Et ipse puer magis illo declamatorio genere duci, & delectari videtur.

Declamatus, a, um, declamando dictus. Lamprid. in Alex. Sev. c. 3. Julius Granianus, cujus hodieque orationes declamatæ feruntur.

Declamito, as, freq. a declamo. Cic. 1. Tusc. cap. 4. Causas declamitare. Id. de clar. Orat. Commentabar declamitans (sic enim nunc loquuntur) sæpe cum M. Pisone.

Declamo, as, n. 1. esercitarsi nel ben dire, Germ. sich in redkunst uben, Gal. declamer, Hisp. exercitarse en la retorica, ἐκφωνέω, est proprie valde clamare, metonymice in ficto themate se exercere. Cic. 5. Fin. c. 2. Ad fluctum ajunt declamare solitum Demosthenem. ¶ Sed sumitur etiam pro orare, seu causam agere. Cic. 6. Ver. Ille autem insanus, qui pro isto contra me vehementissime declamasset.

Declaratio, f. 3. manifestazione, Ger. erklerung, Gal. declaration, Hisp. declaracion, ἐκδήλωσις, explicatio, ostensio. Cic. Planc. lib. 10. epist. 5. Declaratio animi tui mihi erat jucundissima.

Declarator, oris, m. qui declarat, chi mostra, e manifesta. Plin. Paneg. c. 92. n. 6. Ut honoribus nostris suffragator in Curia, in campo declarator existeres.

Declaratus, a, um, adject. ex particip. dichiarato, mostrato. Nep. Annib. 12. 2. Tabellarius ducis nave declarata suis, eodem, unde venerat, se recepit.

Declaro, as, avi, atum, a. 1. dichiarare, mostrare apertamente, באר, German. erkleren, Gall. declarer, Hisp. declarar, ἐμφανίζω, est aperte monstrare. Plus enim est, quam significare. Et tam ad facta, quam ad dicta pertinet. Cic. lib. 5. Fam. ep. 13. Itaque hoc sæpius dicendum, tibique non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror. ¶ Declarare Consulem erat renuntiare, idest, collectis suffragiis pronuntiare, quis futurus esset Consul. Cic. pro Mur. cap. 2. Ut ejusdem hominis voce & declaratus Consul esset, & defensus. ¶ Significat etiam testari, probare. Id. Parad. 6. c. 2. Copiam declarat satietas rerum, & abundantia.

Declavo, as, avi, atum, clavas, & ramos arborum amputare. Legit hanc vocem Turneb. in Pandect. tit. de arbor. furt. cæs. Ubi alii leg. deglubere, vel delibrare, &c.

Declinatio, onis, f. 3. schivamento, lo schivare, סור, Ger. entweichung, Gal. declinaison, decadence, detour, Hisp. declinacion, ἔκκλισις. Curt. l. 7. Quam Dioxippus, cum exigua corporis declinatione vitasset. Cic. pro Cluent. c. 53. Laboris, & periculi declinatio. Id. 4. Tusc. Declinatio a malo. Hinc appetitioni opponit Gel. l. 14. c. 1. & Cic. 3. de nat. Deor. ¶ Ponitur & pro digressione, ut declinatio brevis a proposito, Id. 3. de Orat. ¶ Est etiam idem quod clima, seu certum cœli spatium, clima. Colum. in proœm. Oper. Sit oportet rerum naturæ sagacissimus, declinationum mundi non ignarus, ut exploratum habeat, quid cuique plagæ conveniat, &c. ¶ Apud Grammaticos est nominum per suos casus inflexio. Var. l. 7. L. L. sub init. Declinatio inducta in sermones usui, & necessaria de causa.

Declinatus, us, ui, m. idem quod declinatio, quæ nominum inflexionem significat. Var. l. 7. de L. L. Nominibus novis allatis in consuetudinem, sine dubitatione eorum declinatus statim omnis dicit populus. ¶ Significat etiam motum voluntatis, quo aliquid fugimus. Cic. 5. Fin. c. 7. Alii censent primum declinatum esse dolorem. V. Adscitum.

Declinatus, a, um, nom. ex particip. inclinatus, ut declinata ætas, quæ scil. ad senium accedit. Quintil. l. 12. c. ult. & lib. eod. c. 1. Neque spe, neque metu declinatus animus. h. e. ab honesto abductus.

Declinis, ne, declinans, devitans. Stat. Theb. v. 296. Exoritur pudibunda dies cœlumque retexens, Aversum Lemno jubar, & declinia Titan Opposita juga nube refert. Ubi Lactant. Scholiast. quæ declinarent, & fugerent. Al. leg. declivia, quod minus ad rem facit, cum sermo sit de sole surgente, non ad occasum vergente.

Declino, as, avi, atum, a. 1. declinare, abbassare, נטה, Germ. entweichen, Gal. eviter, Hisp. evitar, desblergarse, ἀποκλίνω, est deorsum aliquid flectere, & flectendo vitare, schifare. ¶ Ponitur vel absolute. Cic. pro Sext. Magna rerum permutatione impendente, declinasse me paululum. ¶ Vel cum accus. Cic. 1. Offic. Declinet ea, quæ ei nocitura videantur. Virg. 4. Æn. Dulci declinat lumina somno. ¶ Vel cum ablat. & præpos. Cic. 4. Tusc. Quomodo quæ bona sunt, natura appetimus, sic a malis natura declinamus. ¶ Est & deflectere, vel divertere: & aliquando cum accus. ponitur. Cic. pro Planc. Urbem unam mihi amicissimam declinavi. ¶ Aliquando cum præposit. a, vel ab. Cic. Att. Non arbitratur, eum a Capua declinaturum. ¶ Vel cum de. Cic. 5. Fin. Paululum ad dexteram de via declinavi. ¶ Item deducere. Liv. l. 1. Si quo ego inde agmen declinare voluissem. Plaut. Aulul. 4. 8. ad fin. Nam ego modo declinavi paululum me extra viam. ¶ Item inclinare, vergere. Colum. l. 8. c. 4. Declinat in vesperum dies. ¶ Item inflectere casus nominum, apud Grammaticos. Var. l. 7. de L. L. Recto casu accepto, in obliquos declinant. Gel. l. 4. c. 1. Declinare in extremas litteras nomen. ¶ Verba etiam declinari dicuntur. Varr. lib. 4. L. L. pag. 3. Quod poeta verbum confinxerit, quod declinarit.

Declivis, e. 3. inchinato, piegato, declive, מורד, Ger. anhangend, Gal. penchant, Hisp. acostado, ἐπικλινής, deorsum inclinatus, a clivus. Cæs. 2. B. G. c. 18. Collis a summo æqualiter declivis. Lucan. l. 2. v. 421. Declivia montis. ¶ Translate Plin. l. 8. epist. 18. Ætate declivis. h. e. ad senectam vergens.

Declivitas, atis, f. 3. inclinatio, il declive. Cæs. 7. B. G. cap. 85. Exiguum loci ad declivitatis fastigium magnum habet momentum.

Decocta, f. 1. aqua erat cocta, posteaque vitro infusa, & nive circumjecta iterum frigefacta, qua ratione fiebat, ut nivis frigus, non vitium reciperet. Neronis inventum fuit. Plin. l. 31. c. 3. & l. 19. c. 4. Suet. in Ner. c. 48. Juven. Sat. 5. v. 50. Si stomachus domini fervet vinoque, ciboque, Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.

Decoctor, oris, m. 3. ἄσωτος, qui patrimonio absumpto ad inopiam redactus est. Cic. in Catil. 2. c. 3. Ex rusticis mendiculis, & decoctoribus. ¶ Decoctoribus lege Roscia certus erat locus ad spectandum in theatro constitutus: iis scil. qui vitio suo, non parentum culpa decoxissent. Cic. in Philip.

Decoctum, subst. n. 2. decottio, quod coctum est, vel jus, quo aliquid coctum est. Plin. l. 24. c. 9. Ad dentium dolorem, auriumque decoctum corum salutare.

Decoctura, æ, f. 1. cottura. Plin. l. 23. c. 1. Decoctura eorum veteres dysenterias, & cœliacos juvat. ¶ Ita quidam Lexicographi, sed in loco cit. Plinii legitur, Decoctum.

Decoctus, us, ui, m. cottura. Plin. l. 37. cap. 12. Gemmæ mellis decoctu mitescunt. hoc est, cum melle decoctæ.

Decoctus, a, um, nom. ex particip. cotto, ut asparagi decocti, Plin. l. 23. c. 1. ¶ Et quia quod coctum est, purius est etiam, & defæcatius, hinc decoctum dicitur, quod purum, & sincerum est. Pers. sat. 1. vers. 125. Si forte aliquid decoctius audis. h. e. castigatius, & limatius. ¶ Decocti fructus, frutto fmaccare, fructus nimium maturi, & corruptioni proximi. Hinc translate Cic. 3. de Orat. c. 26. Suavitatem habeat Orator austeram, & solidam, non dulcem, atque decoctam. h. e. nimis mollem.

Decollo, as, a. 1. deporre giù dal collo, ἐκτραχηλίζω, est de collo deponere. Cæcil. apud Non. c. 2. n. 222. In tuo collo est: decolles, cave. ¶ Hinc translate sumitur pro privare. Lucil. l. 11. Quibus fructibus me decollavi. ¶ Item neutraliter pro cadere, deesse. Plaut. cap. 3. 1. Est illic mihi una spes cœnatica, si ea decollabit, redibo huc ad senem, ad cœnam asperam, idest, si ea spes peribit, cadet, fallet. Sed aliqui decolare malunt unico l. h. e. per colum perfluere. ¶ Est item caput alicui auferre, securi cædere, tagliar il collo, κεφαλοτομέω. Penestel. l. 2. Quemadmodum Cæsar a piratis captus sit, utque eos postea ceperit, & decollaverit. Ita refert Diomed. l. 1. Suet. Calig. cap. 32. Miles decollandi artifex quibuscumque e custodia capita amputabat.

Decolor, o. 3. senza colore, scolorito, לא צבוע, Ger. ausferbt, Gal. decoloré, Hisp. decolorido, ἄχροος, quod est sine colore, vel colore vitiato est. Plin. l. 16. c. 12. Frigida hyeme deterior, ac minus copiosa, & decolor. ¶ Translate pro vitioso, & turpi. Virg. 8. Æn. Deterior donec paulatim, ac decolor ætas. Ovid. in epist. Dejan. ad Herc. Fama Pelasgiadas subito pervenit ad urbes Decolor, & factis inficianda tuis.

Decoloratio, f. 3. actus decolorandi. Cic. 2. de Div. c. 27. Sed & decoloratio quædam ex aliqua contagione terrena maxime potest sanguini similis esse.

Decoloratus, a, um, adject. scolorito. Auct. ad Heren. l. 2. c. 5. Decoloratum corpus mortui.

Decoloro, as, a. 1. scolorare, Ger. entferben, Gal. decolorer, Hisp. descolorar, ἀχρόω, colore pristino privo, aut colorem vitio. Horat. l. 2. od. 1. v. 35. Quod mare Dauniæ non decoloravere cædes? Adde Cels. l. 2. c. 8.

Decolorus, a, um, idem quod decolor, scolorito. Prudent. Cathemer. v. 113. Algidus cum decoloros horror artus concutit.

Deconcilio, as, a. 1. adimo, aufero, quemadmodum concilio usurpatur pro addicere alicui. Plaut. in fragm. apud Fest. in Persibus. Nihil deconciliares illi.

Decondo, is, di, itum, a. 3. idem quod condo, nascondere. Senec. de Consol. ad Marc. cap. 10. In alicujus ventrem immensæ beluæ decondet. Quod Lips. ex opt. lib. confirmat.

Decontor, vel Decunctor, aris, atus sum, dep. 1. idem quod cunctor, hæsito, ostare, pensare. Apul. l. 10. post princ. Unde potissimum caperet exordium, decontatur. Et l. 7. Dum in ista necis meæ decontor electione.

Decoquo, is, oxi, ctum, a. 3. consumare, scemare cuocendo, חרר, Ger. verkochen, vermindern, Gal. consumer, Hisp. consumir, ἀφέψω, paulatim diminuo, & coquendo absumo, ut Decoquere mustum ad tertias, vel quartas, &c. Plin. lib. 31. c. 3. Neronis Principis inventum est decoquere aquam. ¶ Item convertere, mutare. Plin. lib. 32. Omnem il-

lico

lico ſuccum alienum, ſaporemque in venenum decoquit. ¶ Interdum eſt rem familiarem abſumere, *conſumare la roba*, & creditores ſolutione defraudare. Et fere intransitive ponitur. *Cic. 2. Phil. c. 18.* Tenes ne memoria, prætextatum te decoxiſſe? ¶ Interdum etiam tranſitive. Hinc *Spartian. c. 7.* ſcribit: Adrianum Senatoribus, qui non vitio ſuo decoxerant patrimonium, pro modo Senatoriæ profeſſionis expleviſſe. ¶ Decoquere etiam dicuntur ea, propter quæ patrimonium conſumimus. *Perſ. ſat. 5. v. 57.* Hunc alea decoquit, ille in Venerem putret. *Col. l. 11. c. 1.* Res domino decoxit. hoc eſt, proventum debitum non reddidit. ¶ Translate eleganter ſumitur hoc verbum pro maturare, digerere. *Quint. l. 2. c. 4.* Materiam eſſe volo vel abundantiorem, atque fuſam: multum inde decoquent anni, multum ratio limabit. Sic *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 349.* Accenſam decoquat iram. ¶ *Senec. ep. 36.* Minus turpe eſt creditori, quam bonæ ſpei decoquere. h. e. bonam ſpem fallere.

Decor, oris, m. 3. p. gen. p. *bellezza, beltà, ornamento*, הדרה, Ger. *ſchonheit*, Gal. *beauté*, Hiſp. *hermoſura*, ἀγλαΐα, pulchritudo quædam ex decentia rerum, perſonarumque, ſive in agendo, ſive in loquendo, a *decet*. *Cic. 1. Acad.* Spoliavit enim virtutem ſuo decore, imbecillamque reddidit. *Domitian. apud Suet. c. 18.* Scias, nec gratius quicquam decore, nec brevius, hoc eſt, pulchritudine. Vide Decus.

Decoramen, inis, &

Decoramentum, i, n. idem quod decor. *Sil. l. 16. v. 268.* Vittaque majorum decoramen, fronte ſine ullo delapſa attactu. *Tert. de cul. fam. c. 12.* Matronalia decoramenta.

Decorātus, a, um, adject. decorus factus. *Cic. 5. Tuſc. c. 40.* Callum quiddam, & inani vocis ſono decoratum.

Decōre, adverb. *oneſtamente*, πρεπόντως, decenter, pulchre. *Cic. 1. Off.* Ut ea ſi non decore, at quam minime indecore facere poſſimus. Et *l. 1. de Orat. c. 32.* Apte, & quaſi decore loqui.

Decoriatus, a, um, adject. excoriatus, *ſcorticato*. *Pallad. Jan. c. 16.* Amygdala decoriata vocat, quæ paulo ante *corticibus ſpoliata* dixerat.

Decorio, as, avi, atum, excorio, corium detraho, *ſcorticare*. *Tert. de An. c. 33.* Perinde decorietur, quia & ipſa deſpoliaverit.

Decoris, V. Decorus.

Decoriter, adverb. idem ac decore. *Apul. l. 7. Mileſ.* Pererrantes crinium globos decoriter impeditos. Adde *l. 11.*

Decōro, as, a. 1. *adornare*, פאר, Ger. *zieren*, Gall. *orner*, Hiſp. *adornar*, κοσμῶ, orno, honeſto. *Cic. de Clar. Orat.* Hæc omnia vitæ decorabat gravitas, & integritas. *Id. pro Balb. c. 6.* Laude, honoribus, præmiis decorari.

Decorticatio, f. 3. actus decorticandi. *Plin. l. 17. c. 24.* Quod ſi anguſta decorticatio fuerit.

Decorticātus, a, um, adject. *ſcortecciato*, cortice ſpoliatus, ut Abies decorticata. *Plin. l. 16. c. 41.*

Decortico, as, a. 1. *ſcortecciare, ſcorzare*, קלף, Germ. *ſchelen*, Gall. *écorcer*, Hiſp. *des cortecar*, ἀπολέπω, corticem detraho. *Plin. l. 16. c. 39.* Cædi intempeſtivum, quæ decorticentur.

Decōrum, ſubſt. n. 2. τὸ πρέπον, non tam ipſum honeſtum ſignificat, quam quod hominibus, & communi opinioni honeſtum videtur, & pulcrum, & probabile, *l'oneſto, decoro*. *Cic. 1. Off.* Ut id decorum velint eſſe, quod ita naturæ conſentaneum ſit, ut in eo moderatio, & temperantia appareat cum ſpecie quadam liberali. Hinc ſervare decorum. V. Decus.

Decōrus, a, um, o. 1. 2. *bello, adorno, ornato*, נוה, Germ. *zierlich*, Gal. *beau, ſeant*, Hiſp. *hermoſo, ornado*, εὔχημος, pulcher, decens, honeſtus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Auri venas penitus abditas invenimus, & ad uſum aptas, & ad ornatum decoras. *Id. de Senect. c. 9.* Sermo ſenis decorus. *Colum. l. 6. cap. 1.* Boves Apenninus progenerat omnem difficultatem tolerantes, nec ab aſpectu decoros. ¶ Superlativo gradu utitur *Apul. in Apol.* Zenonem Velia oriundum decoriſſimum fuiſſe, *Plato* autumat. ¶ Invenitur etiam Decoris, re, adject. 3. *Salluſt. in fragm. l. 3. hiſtor.* Equis, & armis decoribus cultus.

Decōtes, f. 3. veſtes attritæ, quaſi ſine cute, vel quaſi cotibus detritæ, & conſumptæ, *Feſt.*

Decrementum, i, n. *ſcemamento, il calare*. *Gel. lib. 3. c. 10.* Quaſi jam mundo ſeneſcente rerum, atque hominum decrementa ſunt.

Decrepitus, o. 1. 2. *decrepito*, ὑπέργηρως, extremæ ætatis ſenex, a *creperus*, quia eſt dubia vita. *Cic. 1. Tuſc.* Ex his igitur hora octava quæ mortua eſt, provecta ætate mortua eſt, quæ vero occidente Sole, decrepita. *Ter. Adel. 5. 6. 16.* Anus decrepita.

Decreſcentia, æ, f. 1. decrementum, ut decreſcentia Lunæ, *Vitr. l. 9. c. 4.*

Decreſco, is, crevi, n. 3. *ſminuirſi, ſcemarſi*, חסר, Germ. *ſich mindern*, Gall. *decroiſtre*, Hiſp. *menguarſe*, μειοῦμαι, eſt diminui. *Cic. 2. de Divin.* Cum Luna creſcant pariterque decreſcant. *Martial. l. 7. epigr. 53.* Decrevere greges, dum cadit agna frequens. ¶ Sic febris, morbus, dies decreſcit. *Celſ. l. 3. c. 6. Plin. l. 2. c. 59.*

Decretalis, le, adject. ad decretum pertinens, ſeu pendens a decreto, ut decretalis pagina, *Sidon. l. 7. epiſt. 9.* Decretalis bonorum ſucceſſio, *Ulpian. l. 1. §. 7. ff. de ſucceſſ. edict.*

Decretorius, a, um, o. 1. 2. *giudiciario*, κρίσιμος judiciarius, in quo ſcil. judicium ferri poteſt, ut Dies decretorius, decretorium ſidus, vel tempus, ex quo de proventu aliquarum rerum futuro ſumitur judicium. *Plin. l. 18. c. 28.* Res ſumma vitium agitur, decretorio uvis ſidere illo, quod Caniculam appellamus. Adde *lib. 17. c. 2.* ¶ Arma decretoria, quibus ſcil. ſerio pugnandum eſt. *Sen. epiſt. 118.* Remove iſta luxuriæ arma, decretoriis opus eſt. ¶ Decretorius ſtilus, qui rem definit. *Id. de Clem. l. 1. c. 14.* ¶ Decretoria pugna, apud *Quint. l. 6. c. 5.* in qua de re tota decernitur: ubi tamen alii leg. *decertatoria*.

Decrētum, ti, n. 2. *conſtituzione, deliberazione*, דת, Germ. *decret*, Gal. *decret*, Hiſp. *decreto*, δόγμα, ψήφισμα, ſtatutum, ſententia, id quod definitum eſt. *Cic. Acad. l. 2. c. 9.* Sapientiæ quid futurum eſt, quæ neque de ſeipſa dubitare debet, neque de ſuis decretis, quæ Philoſophi vocant δόγματα. ¶ Decreta facere, *Cic. poſt red. in Sen. cap. 1. & pro Dom. c. 28.*

Decretus, a, um, o. 1. 2. definitus, ſtatutus, conſtitutus, *decretato, ſtabilito*, ut decreta provincia. *Vellei. 2. 605. Cic. de Prov. Conſ.* Provinciam deſponſam, non decretam habere videtur. *Id. 2. de Orat.* Decreta virtutis præmia. *Sen. Theb. 1.* Omnibus decreta mors eſt. ¶ Aliquem decretum habere, *avere qualcheduno accordato*. *Cic. pro Cal.* Nihil jam in illam mulierem dicam, ſed ſi eſſet aliqua diſſimilis iſtius, quæ ſe omnibus pervulgaret, quæ haberet palam decretum ſemper aliquem, &c. ¶ *Plaut. Aſin. 1. 1.* Mihi decretum eſt aquam bibere. h. e. decrevi.

Decrētus, a, um, adject. a decreſco, *ſcemato, diminuito*, ut nocte, dieque decretum, & auctum. *Liv.* vel *Lavius apud Priſcian.* V. *Voſſ. de Analog. l. 4.*

Decribro, as, a. 1. conficere tanquam per cribrum. *Plaut. Capt. 4. 4. 6.* Decribravit totum cum carne carnarium. Alii leg. *Delebravit*.

Decŭbo, as, n. 1. *giacere*, κατάκειμαι, jaceo, quaſi deorſum cubo. *Apul.* Decubantem excitavi teram. ¶ Item pro ſecubo uſurpatur a *Gel. l. 10. c. 15.* Et de eo lecto trinoctium continuum non decubat. h. e. non ſecubat longe ab eo lecto.

Deculco, as, a. 1. *calcare*, דרך, Germ. *trucken, tretten*, Gall. *fouler*, Hiſp. *hollar*, πατέω, calco. *Plin. lib. 17. cap. 10.* Pedibus in profluente deculcant.

Deculto, a. 1. κατακρύπτω, valde occulto, a deculo, ut occulto ab occulo. *Feſt.*

Deculpatus, a, um, adject. *Gel. l. 19. c. 10.* Dehoneſtum tibi, deculpatumque hoc verbum videtur, h. e. damnatum. V. Culpa.

Decima, & decumanus, V. decima, & decimanus.

Decumātes agri, apud *Tac. de Germ. c. 29.* ſunt, qui decumas ſolvunt. Erant autem hujuſmodi agri in Germania in iis regionibus, ubi nunc eſt *il Ducato di Virtemberga*.

Decumbo, is, bui, itum, n. 3. *giacere*, κατάκειμαι, decubo, jaceo, recumbo. *Cic. 3. Ver.* Cum Apronius, in triclinio decubuiſſet. ¶ Significat etiam ad menſam ſedere, *ſedere a tavola*. *Plaut. in Merc. 1. 1. 97.* Ad cœnam vocat, venio, decumbo. ¶ Aliquando mori, qua ratione de gladiatoribus præcipue dicitur. *Cic. Phil. 3. cap. 14.* Quod gladiatores faciunt, ut honeſte decumbant, faciamus nos principes orbis terrarum, Decunctor, V. Decontor.

Decunx, uncis, m. decem unciarum menſura. *Fannius de ponder. v. 46.* At ſi ſextantem detrahas, erit ille decuncis.

Decuplus, a, um, o. 1. 2. δεκαπλάσιος, quod rei alicujus quantitatem decies in ſe continet. *Liv. l. 39. c. 44.* Uti ea quoque decuplo tanto pluris, quam quanti eſſent, æſtimarentur. Ita ediderunt *Manut. & Schoſter.* at *Gruter. & Gronov. decies tanto*, legunt.

Decures, m. 3. antiqui pro Decurionibus uſurparunt. *Feſt.*

Decuria, æ, f. tabula, ſeu album (ut loquitur *Suet. in Claud. c. 16.*) λεύκωμα græce, in quo perſcripta erant Judicum nomina, qui ſimul judicabant. Ideo decuria dicta eſt, quia decem centurias, hoc eſt, mille judices, continebat. *Plin. l. 33. c. 1. & 2. Suet. Aug. c. 32.* Ad tres Judicum decurias quartam addidit ex inferiore cenſu. Vide ibi *Caſaub.* Quatuor hiſce decuriis addita poſtea eſt quinta, ut patet ex eodem *Suet. in Calig. c. 16.* ¶ Apud *Cic. l. 1. in Ver. cap. ult.* decuria uſurpatur pro Senatoribus, qui ea tempeſtate judicabant, cui addit epithetum *miſera*. ¶ Fuerunt & in militia decuriæ, δεκαδία, quæ ſingulæ decem equites continebant, quique iis præerat, decurio dicebatur. *Roſin. Antiq. Rom. l. 10. c. 15.* ¶ Denique decuria dicitur de quovis ſodalitio. *Plaut. Perſ. 1. 3. 63.* Exigam hercle ego te ex hac decuria. h. e. cœtu epulonum. Adde *Colum. l. 1. cap. ult. & Vitruv. l. 7. c. 1.* ¶ Ponitur etiam ſimpliciter pro decade, *una decina*. *Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Pellium tentoriarum decurias triginta.

Decuriālis, is, m. Decuriæ præfectus, vel conſors. *Vetus Inſcr. apud Gruter. p. 36. n. 6.* L. Aratius Phœbus Decurialis Decuriæ Juliæ. Et apud *Fabret. p. 86.* Q. Marcius Italicus Decurialis negotiator.

Decuriatio, onis, f. diviſio in Decurias. *Cic. pro Planc. c. 18.* Decuriatio, tribulium, deſcriptio populi.

Decuriatus, a, um, adject. in decurias diſtributus, ut decuriati equites. *Liv. l. 22. c. 38.* Sua voluntate inter ſe equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. *Cic. pro Dom.* Cum decuriatos, & deſcriptos haberes exercitus perditorum. V. Decurio.

Decuriātus, us, ui, m. idem quod decuriatio. *Liv. l. 22. c. 38.* Ubi ad decuriatum, aut centuriatum conveniſſent.

Decurio, as, avi, atum, a. 1. eſt milites conſcriptos in decurias diſtinguere. V. Decuriatus, a, um. ¶ Sumitur etiam pro conſcribere homines ejuſdem tribus, vel Curiæ ad corrumpenda ſuffragia. *Cic. pro Planc. c. 18.* Doce, decuriaſſe Plancium, conſcripſiſſe, promiſiſſe, &c. V. Sodalitium.

Decurio, onis, m. 3. *decurione, caporale*, Germ. *oberſter, uberzehen*, Gal. *decurion*, Hiſp. *decurion*, δεκάδαρχος, princeps decuriæ, ſive in urbe, ſive in militia. ¶ Decurio in legione Romana erat, qui decem equitibus præerat. Principio in turmis tres decuriones fuere. *Varro l. 4. de L. L.* Turma autem erat 30. equitum, ſive 33. cum tribus Decurionibus. Poſtea re mutata, priſtinum tamen remanſit nomen. Nam quamvis unus toti præeſſet turmæ, h. e. 32. equitibus, nihilominus Decurio dicebatur. *Veget. l. 2. c. 12.* ¶ Municipales Decuriones ſic dicti ſunt, quod, cum Coloniæ deducerentur, decimus quiſque legeretur. Erant in Coloniis, ac Municipiis eadem dignitate, qua Senatores Romæ. Hinc Vet. Gloſſ. Decurio, βουλευτής. Ex iis Magiſtratus eligebantur. Eorum decretum idem erat, quod Romæ Senatuſconſultum. *Cic.* Recita, quæſo, Sexti, quid decreverint Capuæ Decuriones. ¶ Poſtremis temporibus hoc nomen in aulis etiam Cæſarum uſurpabatur, ut Decurio Palatii, Decurio Cubiculariorum, &c. *Suet. in Domit. c. 17. Ammian.* &c. V. Cubicularius.

Decurionālis, le, adject. ad decurionem pertinens, ſenatorius. Vet. Inſcript. apud *Spond. Miſc. Erud. Antiq. p. 169.* Exornato ornamentis decurionalibus. Gloſſ. gr. lat. βουλευτικός, decurionalis.

Decurionatus, us, ui, m. dignitas Decurionis. *Macrob. l. 2. Satur. c. 3.* Cicero ab hoſpite rogatus, ut decurionatum privigno ejus expediret. Adde *Plin. lib. 10. ep. 114.*

Decurro, is, ri, & interdum decucurri, decurſum, *correre in giù*, ירד, Germ. *ablauffen*, Gall. *courir en bas, s'écouler*, Hiſp. *correr hazia abaxo*, deorſum curro, κατατρέχω, *Virg. Æn. 2. v. 41.* Laocoon ardens ſumma decurrit ab arce. *Plin. l. 3. ep. 20.* Rivi ex fonte decurrunt. ¶ Item ſimpliciter currere, percurrere. *Plin. lib. 24. cap. 18.* Scarabeum ſurſum deorſum decurrentem. *Cic. pro Quint. c. ult.* Decurrere ſpatium ætatis, vel vitæ. ¶ Item confugere, *ricorrere*. *Juſtin. l. 16. c. 3.* Iterato ad Oraculum decurrunt. *Plin. lib. 10. ep. 97.* Ad te conſulendum decucurri. ¶ Sic decurrere ad Senatus conſultum, *Cæſ. l. 1. B. C.* Decurrere ad remedium aliquod, *Plin. lib. 3. epiſt. 19.* ¶ Item ſcribendo, vel dicendo percurrere. *Quintil. lib. 6. cap. 1.* Decurrendum per capita. *Stat. l. 5. Silv.* Verſu decurrere pugnas. ¶ Eſt etiam militare verbum, Decurrere enim exercitus dicuntur, cum imaginarias pugnas edunt, in duas partes diviſi vero ſimilem pugnam faciunt, ut paratiores ſint cum hoſtibus congredientes, quod apud Macedonas factitatum, narrat *Liv. lib. 40. cap. 8.* Vide *Veget. l. 1. c. 27. & l. 3. c. 4.* Itaque pars religionis erat; quam ob cauſam & in heroum funeribus fieri ſolitam hujuſmodi exercitationem, notat *Lipſ. ad l. 2. Ann. Tac. cap. 40.*

Decurſio, onis, f. *ſcorreria, il correre all' ingiù*. *Brut. Cic. l. 11. Fam. epiſt. 10.* Antonius Apennino, Alpibuſque ſe teneat, & decurſionibus per equites vaſtet ea loca, &c. *Cic. 5. Fin.* Tiberina decurſio. ¶ Eſt etiam militaris exercitatio, qua milites ad pugnas inſtituuntur, ea omnia peragentes, quæ in bellis facienda occurrunt, *eſercizio militare*. *Suet. Ner. c. 7.* Indicta decurſio prætorianis. *Veget. l. 2. c. 22.* Ad decurſionem campi milites exeunt.

Decurſus, us, m. 4. *diſcorrimento*, מרוץ, Germ. *ablauffung*, Gall. *cours, courſe*,

course, Hisp. corrida, discurso, κατάδρομη, decursio. Liv. l. 1. Ne subito ex collibus decursu Albanorum intercluderentur ab oppido. Cic. Fam. 3. epist. 2. Decursus mei temporis. ¶ Item decursio. h. e. militaris exercitatio. Tac. 2. Ann. c. 55. Exercitio equitum, decursibus cohortium interesse.

Decursus, a, um, adject. excursus, percursus, scorso. Lucret. l. 3. sub fin. Obiit decurso lumine vitæ. Plaut. Merc. 3. 2. 4. Decurso in spatio, breve quod vitæ reliquum est. Cic. 1. de Orat. Decursa abs te hæc sunt breviter.

Decurtatus, o. 1. 2. accortato, troncato, קצוץ, Germ. gekürzt, Gall. accourcy, Hisp. desmochado, κολοβός, mutilatus, particip. a decurtor. Cic. in Orat. c. 53. Mutila sentit quædam, & quasi decurtata.

Decurvatus, a, um, idem quod curvatus. Non. c. 2. n. 92. Bura pars aratri posterior decurvata.

Decus, oris, p. gen. c. n. 3. onore, dignità, ornamento, τιμή, honor, laus, ornamentum, a decet. Virg. 6. Æn. Oblitus decorisque sui, sociumque salutis. Cic. 2. de Nat. Deor. Decus, & laus civitatis. Horat. 3. od. 16. Decus equitum. ¶ Cornel. Front. ita decus a decor distinguit, ut decor dicatur formæ, Decus vero honoris.

Decussatim, adv. κατὰ χιασμόν, per decusses. Col. l. 12. cap. 54. Rapam decussatim ferramento lunato incidito. Vitruv. l. 1. c. 6. Circino decussatim describendum, & per decussationem & medium centrum linea perducenda ad extremum, &c. V. Decusso.

Decussatio, onis, fœm. actus decussandi. Exemplum vide in Decussatim.

Decussio, onis, f. a decutio, scuotimento. Tertul. l. 2. de cul. fæm. c. 9. Decussio redundantioris nitoris.

Decussis, is, m. 3. nummus, qui decem asses valebat, sive denarium, a decem, & assis. Ejus figura erat Græca litera χ, vel Latina X. Quod si feces X in partes duas, superior pars erit litera V. quæ quincuncis, seu quinque assium nota erat. ¶ Plerumque ad geometriam applicatur, & significat sectionem lineæ transversim factam. V. Decusso. Plin. l. 18. c. 34. Ducantur duæ lineæ in decusses obliquæ. Vitr. l. 10. cap. 11. In primo decussis puncto. ¶ Sumitur & pro denario numero, seu decade, ab eod. Vitruv. l. 3. c. 1.

Decussissexis, n. indeclin. Vitr. l. 3. c. 1. Quoniam animadverterunt, utrosque numeros esse perfectos, & sex, & decem, utrosque in unum conjecerunt, & fecerunt perfectissimum decussissexis.

Decusso, as, a. 1. χιάζω, est ad decussis figuram redigere, hoc est, res aliquas eo ordine collocare, ut inter se literæ Græcæ χ, aut Latinæ X speciem præbeant. Cic. de Univ. c. 7. Hanc conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediaque accommodans mediam quasi decussavit. Colum. lib. 3. cap. 13. In speciem græcæ literæ decussare.

Decussus, a, um, adject. scosso, abbattuto, ut decussa lilia, Ovid. 2. Fast. v. 707. Decussæ turres, Liv. 25. 7.

Decussus, us, m. 4. abbattimento, נקף, Germ. das abschlagen, Gall. secousse, Hisp. sacudimiento, ἀπόσεισις, decutiendi actus. Plin. l. 11. c. 37. Aliqui tunc scribunt, decidere eum, rursusque decrescere facilem decussu. Nisi malis esse supinum verbi decutio.

Decutio, is, cussi, cussum, a. 3. crollare, gettare a terra, נקף, Germ. abschlagen, Gall. secoür, Hisp. sacudir, ἀποσείω, quatiendo dejicio, ex de, & quatio. Liv. l. 1. c. 54. Summa capita papaverum dicitur baculo decussisse. Horat. epod. 9. v. 9. December silvis honorem decutit. Plaut. Epid. c. 2. 3. 4. Ex armario decutio argenti quantum mihi lubet. h. e. depromo.

Dedecet, imp. 2. disconvenire, Germ. es steth, ubel, Gal. il est mescant, Hisp. no es bien, no conviene, ἀπρεπές ἐστι, non decet, ineptum, inconveniens est. Cic. 1. Off. Contraque falli, errare, labi, decipi tam dedecet, quam delirare, & mente captum esse. Ovid. l. 1. Amor. el. 7. v. 32. Nec dominam dedecuere comæ. ¶ Personaliter Stat. 10. Theb. Si non dedecui tua jussa, tulique prementem.

Dedecor, is, o. 3. laido, disonesto, αἰσχρός, inhonestus, turpis. Sallust. apud Priscian. l. 6. Dedecores, inultique terga ab hostibus cædebantur. Auson. epist. 9. v. 5. Quæ dedecor alga recondit. Stat. Theb. 11. v. penult. Dedecorem amplexi vitam, reditusque pudendos.

Dedecoratio, onis, f. il disonorare. Tert. de Anima, c. 34. postrema dedecoratio.

Dedecorator, oris, m. chi disonora. Tertull. Apolog. c. 14. Dedecorator deorum.

Dedecoratus, a, um, disonorato, infame. Sueton. in Ner. c. 36. Tanquam aliter illis non possent nisi morte succurrere, dedecorato flagitiis omnibus.

Dedecoro, as, a. 1. disonorare, קלל, Germ. entehren, Gall. deshonnorer, Hisp. deshonrar, καταισχύνω, Cic. 3. Off. Dedecorantem & urbis auctoritatem, & magistri.

Dedecorose, adv. αἰσχρῶς turpiter. In epitom. Sex. Aur. Victor. Dedecorose vixi, turpius peream.

Dedecorosus, a, um, dedecorus, turpis, indecente. Sex. Aurel. Victor. in Diocles. Suspectans necem dedecorosam, venenum dicitur hausisse.

Dedecorus, a, um, o. 1. 2. disonorato, infame. Tac. l. 3. Ann. cap. 32. Sex. Pompejus M. Lepidum, ut socordem, inopem, & majoribus suis dedecorum incusavit.

Dedecus, oris, n. turpitudo, infamia, probrum, labes, macula, ignominia, infamia, disonore, קלון, Germ. schand, Gal. deshonneur, Hisp. deshonra, αἰσχύνη, ignominia ex re turpiter gesta. Cic. 2. Tusc. Dolorem existimo maximum malorum omnium. M. Etiamne majus, quam dedecus? Ad Herenn. lib. 4. cap. 35. Dedecori esse studiis ac litteris.

Dedicatio, f. dedicazione, consacrazione, חנוכה, Ger. weyhung, Gall. dediace, Hisp. dedicacion, καθιέρωσις, consecratio. Cic. pro Domo. Nisi quem forte illius castissimi Sacerdotis superstitiosa dedicatio deterret.

Dedicativus, a, um, adject. idem, quod affirmativus, ut dedicativa propositio, cui opponitur abdicativa. Apul. lib. 3. Dogm. Plat. & Capella initio Dialectica.

Dedicator, oris, m. qui dicat, dedicatore. Tertull. Apol. c. 5. Tali dedicatore damnationis nostræ etiam gloriamur. h. e. inchoatore, atque auspice.

Dedicatus, a, um, adject. dedicato, consacrato. Cic. 3. de Nat. Deor. c. 15. Ædem Castori & Polluci in foro dedicatam vides. Id. 1. Leg. c. 22. Ingenium in se suum sicut simulacrum aliquod dedicatum putabit. ¶ Dedicatus Apollo, apud Horat. l. 1. od. 31. h. e. divinis honoribus affectus, cui templum dedicatum sit.

Dedico, as, a. 1. dedicare, consacrare, חנך, Germ. weyhen, Gall. dedier, Hisp. dedicar, καθιερόω, consecro, religiosum facio. Dedicare, inquit Festus, est dicendo deferre. Hinc Cæcil. Annal. l. 1. apud Non. Legati, quo missi sunt, veniunt, dedicant mandata. h. e. exponunt. Accius etiam in Alphes. Te esse Alcmæonis fratrem factis dedicat. h. e. dicit, asserit. V. Paræi Lex. Lucret. ubi alia ex Paulo, & Lucretio exempla affert. ¶ Verum frequentior hujus verbi notio est, qua significat tribuere, sacrare, &c. Cic. pro Arch. c. 8. Smyrnæi delubrum Homero dedicaverunt. Sic templum, signum, aram dedicare. Cic. & alii sæpe. Et dedicare ædes alicujus. h. e. religioni obstringere, sacras facere. Id. pro Domo sua. ¶ Dedicare alicui librum, est, inscribere, nuncupare, & veluti consecrare. Plin. in præfat. hist. nat. Hos tibi dedicavi libellos.

¶ Interdum sumitur pro auspicari cum aliqua solemnitate. Sueton. Nerone, c. 35. Ejusmodi domum absolutam cum dedicaret. Ascon. in Orat. Cic. in Pison. Antequam Cn. Pompejus ludos faceret, quibus Theatrum dedicavit. Plin. l. 10. ep. 117. ¶ Dedicare in censum, est referre, & profiteri quæ sua sint in censendo, dar' in nota &c. Cic. pro Flacc. cap. 32. At hæc prædia etiam in censum dedicavisti. Gell. l. 7. c. 11. Instrumentum fundi Sabini in censum dedicavisti. h. e. in æstimationem attribuisti. Alii utroque loco leg. in censu. ¶ Dedicare in sacrum. h. e. religioni obstringere. Cajus lib. 6. ad leg. XII. tabul. ¶ Dedicare in funus. h. e. funeris religioni obstringere, Paulus l. 19. D. in rem. vers. filius f. ¶ Dedicare sub ascia. V. Ascia.

Dedignatio, f. 3. Actus dedignandi, lo sdegnarsi, e ricusare. Plin. in Paneg. c. 18. Inertia, & contumacia, & dedignatione parendi. Quint. l. 1. c. 2. ad fin. Tacita dedignatio.

Dedignor, aris, d. 1. sprezzare, sdegnare, מאס, Germ. verachten, Gall. dedigner, Hisp. desdenar, ἀπαξιόω, indignum reputo, contemno. Ovid. 1. de Ponto. Is me nec comitem, nec dedignatus amicum est.

Dedisco, is, dedidici, a. 3. disimparare, Ger. entlernen, Gal. desapprendre, Hisp. desaprender, μεταμανθάνω, quod didici, obliviscor. Cic. 1. de Or. Juventus nostra dedisceret pene discendo. Senec. Troad. v. 633. Dediscit animus sero quod didicit diu.

Dedititim, adverb. dedendo. Diomed. Grammatic. l. 1.

Deditio, f. 3. dedendi actus, resa, ἐγχείρησις. Cic. pro leg. Manil. Spem deditionis non ademit, obsidesque imperavit. ¶ Forma deditionis describitur a Livio in deditione Collatiæ, lib. 1. Deditionem facere, Hirt. de B. Hisp. cap. 20. In deditionem redigere, Cic. 4. Philip. cap. 5.

Dedititius, vel Dediticius, o. 1. 2. ἔκδοτος, qui se in alterius imperium dedidit, a deditus. Cic. ad Brut. ep. 3. Id S. C. plerique interpretantur ad tuos sive captivos, sive dedititios pertinere.

Deditus, o. 1. 2. dato, applicato, disposto, inclinato, ἐκδοθείς, addictus, partic. a dedo, ut Deditus litteris, amori, voluptati, &c. Cic. pro Cæl. Cujus prima ætas dedita disciplinis fuit, iisque artibus, quibus instruimur ad usum forensem. Id. Fam. 9. ep. 9. Animus tibi deditissimus. ¶ Dedita opera, est data opera, consulto, a posta. Cic. pro Rosc. Am. Ut ea dedita opera, a vobis contra vosmetipsos facere videamini. Adde l. 10. Att. ep. 3.

Dedo, is, didi, ditum, a. 3. addico, trado, do, quasi consecro, dare in tutto, מסר, Ger. ergeben, Gal. rendre, Hisp. dar en poder, ἐκδίδωμι, est in perpetuum dare, vel totum subdere, sive in manus, potestatemve, & arbitrium dare. Liv. l. 1. Sic ad supplicium Numitori Remus deditur. ¶ Hinc dedere se hostibus, arrendersi. Plaut. Amph. Convenit, utri victi sint eo prælio, urbem, agros, focos, seque uti dederent. ¶ Aliquando est simpliciter dare. Ter. And. Verberibus te cæsum in pistrinum, Dave, dedam. Virg. 4. Georg. neci dedere. ¶ Aures dedere, est audire. Cic. pro Arch. Ut etiam Cordubæ natis Poetis aures suas dederet. ¶ Dedere se libidinibus, angoribus, amori, patriæ, alicui. h. e. obnoxium facere, incumbere, &c. Cic. 2. Off. & 2. Leg. c. 2. & Tusc. c. 30. Dedere se ad scribendum, Id. 1. de Orat.

Dedoceo, es, a. 2. insegnare al contrario, Germ. entlehren, Gall. desapprendre, Hisp. desensenar, μεταδιδάσκω, est secus ab eo, quod quis doctus est, docere, vel falsum esse ostendere. Quint. l. 2. c. 3. Dedocendi onus plus, quam docendi est. Cic. 1. de Fin. Si a Polyæno familiari suo Geometriam discere maluisset, quam illam etiam ipsum dedocere.

Dedoleo, les, n. 2. non dolersi, Germ. verschmertzen, Gall. ne ressentir point de doreur, Hisp. no dolerse, ἀπαλγέω, non doleo, seu dolere desino. Ovid. 3. Fast. v. 480. Potui dedoluisse semel.

Dedolo, as, a. 1. polire, פלה, Germ. überhobelen, Gall. doler, dolar, ἀποξέω, dolabra, vel ejusmodi ferramento, quæ scabra, atque impolita sunt, lævigo, perfecte dolo, a de intensiva. Colum. l. 4. c. 26. Partes eorum putres dedolandæ. Plaut. Men. 5. 2. 106. Dedolabo assulatim viscera.

Dedomatus, a, um, adject. perfecte domitus, ben domato. Commodian. Instruct. 34. Equa primum dedomata.

Deduco, cis, xi, ctum, a. 3. scorgere, tirare, condurre al basso, הוליך, הוריד, Ger. abführen, abziehen, Gal. deduire, conduire, Hisp. deduzir, ἐξάγω, proprie est superiore loco in inferiorem ducere, cum abl. & præp. a, vel ab, e, ex, de, vel sine præp. Cæs. 3. B. G. Deducere de rostris conantem concionari. Virg. in Pharm. Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam. ¶ Item de loco ad locum, sive de re ad rem ducere, ut deducere cohortes ex præsidiis, Deducere de via, &c. Cic. Att. l. 7. Ut ille de his oppidis, quæ extra eam provinciam occupavisset, præsidia deduceret. Liv. l. 34. c. 35. Deducere præsidia ab oppidis. ¶ Et omissa præposit. quæ inest in ipso verbo, Id. ibid. Deducere præsidia civitatibus. ¶ Item ducere, vel abducere, ut deducere ad judicium, deducere sponsam marito, vel ad maritum, vel amicam ad amantem, &c. Cic. pro Flacc. Qui ad hoc judicium deducti non sunt. Id. 4. Verr. Hic est Docimus, ad quem iste deduxerat Tertiam Isidori mimi filiam. ¶ Item alicui comitatum præstare officii gratia, vel honoris, accompagnare. Cic. 10. Fam. Cumque magna multitudo optimorum virorum, & civium me de domo deduceret. Liv. l. 23. c. 23. Frequentes eum domum deduxerunt. ¶ Item ex majoribus fluminibus aquam in alia loca deducere. Virg. 1. Georg. Rivos deducere nulla religio vetuit. ¶ Deducere vela, est expandere apud Ovid. 3. Metam. v. 663. & lib. 6. v. 233. & lib. 11. v. 477. ¶ Translate est abducere, removere. Q. Cic. de pet. Conf. Ut de illa animi pravitate deducas. ¶ Item derivare. Lactant. lib. 4. Diximus, nomen religionis a vinculo pietatis esse deductum. ¶ Item redigere. Lact. l. 4. Homines ad tantam cæcitatem esse deductos. ¶ Item proferre, prolongare. Cic. 1. Acad. Ut contra omnium sententias dies plerosque deduceret. Sic, deducere rem in noctem. Cæs. l. 3. B. C. ¶ Item in subtilitatem ducere. Pompon. Vocem deducas, oportet, ut mulieris videantur verba. Hinc ponitur etiam pro subtiliter, & nihil subrusticum proferre. Hor. l. 2. ep. 1. Tenui deducta poemata filo. ¶ Item subducere, ut Deducere cibum, parcius solito cibum suppeditare. Ter. Eun. Siqua est habitior paulo, pugilem esse ajunt, deducunt cibum. ¶ Item de summa aliquid demere, sottrarre. Cic. 1. Off. Et addendo, deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat. ¶ Item privare, auferre. Cic. pro Cæc. Et de fundo Cæcina moribus deduceretur. ¶ Item inducere. Cic. Att. l. 9. Spe tamen deducebar ad eam cogitationem, &c.

Deductio, f. 3. condotta, הולכה, Ger. beleitung, Gal. conduit, Hisp. arcaduz, παραγωγή, est actus deducendi. Cic. de L. Agr. Tum quæ erit in illos agros deductio? ¶ Item derivatio, cum ex fonte, aut flumine per rivos aqua deducitur. Cic. 1. de Div. Ex quo illa admirabilis a majoribus Albanæ aquæ facta deductio est. ¶ Item detractio minoris summæ a majore, sottrazione, ἀφαίρεσις. Cic. in Verr. Certis nominibus deductiones fieri solebant. ¶ Translate Senec. de Benef. l. 2. c. 4. Beneficia integra ad eos, quibus promissa sunt, perveniant, sine ulla, quod ajunt, deductione. Ex quibus verbis patet, formulam fuisse, sine ulla deductione. Quo pertinet vetus Inscriptio a Lipsio in hunc locum allata: Signum Panthei testamento fieri, ponique ex argenti libris C. sine ulla deductione jussit.

Deduclo,

Deducto, as, *Lucil.* apud *Non.*

Deductor, oris, m. *chi accompagna*, מלוה, Ger. *beleiter*, Gal. *conducteur*, Hisp. *guiador*, προπομπὸς, qui ducit. *Q. Cic. ad M. Cic. de petit. consul. c. 9.* Una salutatorum, cum domum veniunt, altera deductorum.

Deductorium, ii, n. sulcus, vel fossa ad aquam deducendam in agris. *Pallad. Novemb. tit. de Castaneis:* Locus tamen deductoria liquoris accipiat, ne humor insidens limo germen extinguat.

Deductus, us, m. idem quod deductio, seu adductio. *Apul. A. A. l. 1.* Ponderis deductu vestis ad ingluviem adstricta.

Deductus, a, um adject. adductus, *ridotto*, *condotto*. *Nepos 15. 7.* Deducta eo reseft. *Cic. Phil. 13.* Homo deductus ex ultimis gentibus. ¶ Deductum carmen, h. e. tenue, dicitur a *Virg. Ecl. 6.* Pastorem pingues pascere oportet oves, deductum dicere carmen. Ita explicant Serv. & Macrob. ducta metaph. a lana, quæ in tenuitatem deducitur. Sic nasus deductior, h. e. tenuior. *Sueton. Aug. c. 79.* Nasum a summo eminentiorem, ab imo deductiorem. ¶ Vox deducta, pro subtili, & tenui. Afran. respondit voce deducta. V. in *Deduco*.

Dedux, ucis, com. qui deducitur, seu originem trahit. *Symmach. l. 8. ep. 18.* Nisi forte Gallia tua dedux sit ab Helicone.

Deĕo, is, ivi, itum, n. a *de* & *eo* conflatum, significat de aliquo loco abire, ut Deire jugis, q. d. ire de jugis, apud *Stat. Theb. l. 2. v. 351.* ut ex MSS. restituit Gronovius.

Deerro, n. 1. *errare*, *vagare*, *traviare*, תעה, Ger. *irrgehen*, Gal. *s'egarer*, Hisp. *vagar*, *apartarse*, ἀποπλανάω, est de via declinare. *Virg. 7. Ecl.* Vir gregis ipse caper deerraverat. *Quinctil. l. 10. c. 3.* Ut obvios non videamus, & itinere deerremus. ¶ Translate est a ratione discedere. *Auct. ad Her. l. 1.* Si non deerrabimus ab eo, quod cœpimus exponere. ¶ *Tacit. Ann. 13. c. 29.* Sors deerrabat ad parum idoneos, *cadeva sopra soggetti poco abili*.

Defæcabilis, le, adject. qui defæcari, & purgari potest, ut defæcabilis cisterna, apud *Sidon. l. 1. ep. 5.*

Defæcatio, onis, f. a fæce purgatio, *purgazione*. *Tertul. de Anim. c. 27.* Ex carnis defæcatione.

Defæcatus, a. 1. 2. quod est a fæce repurgatum, purum, sine sordibus. *Col. lib. ult.* Et defæcatum vinum in amphoras bonas adjicito. ¶ Translate *Plaut. Aul. 1. 2.* Nunc defæcato demum animo egredior domo, idest, ab angore purgato, tranquillo.

Defæcis, e, adject. qui est sine fæce. *Corn. Sever. de Aetna, v. 424.* Quam levis excocto defæcis robore pumex. Alii leg. *defecit*. Scaliger priorem lectionem magis probat.

Defæco, a. 1. *purgare*, *levare la feccia*, זקק, Ger. *leutern*, Gal. *separer de la lie*, Hisp. *quitar las hezes*, ἀποτρυγάω, a fæce purgo, fæcem detraho. *Plin. l. 18. c. 26.* Vina tamen defæcari, etiam diffundi Hyginus suadet. ¶ Translate *Sidon. l. 2. ep. 1.* Literas defæcandas limandasque alicui committere.

Defamatus, a, um, adject. fama privatus, *infamato*. *Gell. l. 9. c. 2.* Ut vocabula quæque eorum defamata, atque emortua cum iis videantur. *Id. l. 18. c. 3.* Turpitudine pristinæ vitæ defamatissimus.

Defano, as, avi, atum, a. 1. idem quod profano, *profanare*. *Arnob. l. 4. ad fin.* Spatiola defanata.

Defarinatus, a, um, adject. in farinam redactus, apud *Tertul. cont. Valentin. c. 31.*

Defatigatio, f. 3. *lo stancarsi*, תלאה, Ger. *ermüdung*, Gal. *lassement*, Hisp. *cansancio*, καταπόνησις, actus defatigandi. *Cic. de Sen.* Corpora quidem exercitationum defatigatione ingravescunt, animi autem se exercendo levantur.

Defatigatus, a. 1. 2. *stancato*, *stanco*, labore confectus. *Cic. 10. Fam.* Sed mehercule in ea conservanda jam defatigatus non multo plus faveo patriæ, quam tuæ gloriæ.

Defatigo, a. 1. *stancare*, הלאה, Ger. *ermüden*, Gal. *lasser*, Hisp. *cansar*, καταπονέω, lassum reddo. *Cic. pro Quinct.* In quo illud tot, & tales viros defatigat? *Id. pro Marcell. c. 6.* Noli in conservandis bonis viris defatigari.

Defatiscens, tis, fatiscens, deficiens. *Plin. 17. 2.* Arbores, si blandiantur Austri, defatiscentes.

Defectio, f. 3. *mancamento*, ἔκλειψις, λειποθυμία, actus deficiendi, diminutio. *Cic. de Sen.* Defectiones Solis, & Lunæ multo nobis ante prædicere. ¶ Item lassitudo, *debolezza*, ἔκλυσις, *Suet. in Calig. c. 50.* Ut tamen nonnunquam subita defectione ingredi, stare, colligere se se, ac sufferre vix posset. ¶ Item rebellio vel militum ab Imperatore, vel civitatis a domino, cum ab eorum gubernatione discedunt, *ribellione*, מרד, Ger. *abfall*, Gal. *rebellion*, Hisp. *rebeldia*, *rebelion*, ἀποστασία. *Liv. l. 1.* Ob residuas bellorum iras maxime solicitati ad defectionem voluntarios traxere. Et translate. *Cic. 4. Tusc.* Intemperantiam, quæ est a tota mente, & recta ratione defectio. ¶ Ellipsis etiam, figura, qua aliquid in oratione subticetur, *defectio* vocatur a *Macrob. l. 6. Sat. c. 8.*

Defectivus, a. 1. 2. *difettivo*, *imperfetto*, ἐλλειπτικός, quod est mancum, & imperfectum. *Tertull. adv. Valent. c. 14.* Defectiva, & abortiva genitura. *Cal. Aurel. Acut. 2. 10.* Defectiva febris. h. e. intermittens.

Defector, m. 3. *ribello*, מורד, Germ. *abfelling*, Gall. *rebelle*, Hisp. *rebelde*, ἀποστάτης, qui de uno exercitu ad alium transit. *Suet. in Ner. c. 43.* Revocatisque ad pœnitentiam defectoribus.

Defectrix, icis, f. quæ deficit, *manchevole*, ut defectrix virtus, *Tertul. adv. Valent. cap. ult.*

Defectus, us, ui, m. idem quod defectio, *mancanza*, *debolezza*, *difetto*. *Plin. l. 19. c. 5.* Defectus stomachi. *Id. l. 20. c. 2. ad fin.* Defectus animi. *Virg. 2. Georg. v. 478.* Defectus solis, lunæ, *ecclisse*.

Defectus, a, um, adject. deficiens, destitutus, privatus, *privo*, *mancante*, *abbandonato*, ἀπολειπόμενος. *Quinctil. l. 8. c. 3.* Aqua & cibo defecti. *Plin. l. 8. c. 16.* Defectus dentibus. *Martial. de cygno l. 3. epigr. 77.* Dulcia defecta modulatur carmina lingua. *Cels. l. 2. c. 8.* Defecta a menstruis mulier. *Colum. in præfat.* Defectissimum annis & viribus in agrum relegat. *Apul. l. ult. Florid.* Oratione defectior.

Defendo, is, endi, ensum, a. 3. *difendere*, גנן, Ger. *beschirmen*, Gal. *defendre*, Hisp. *defender*, ἀμύνω, proprie est depellere, avertere, prohibere, *tener lontano*. *Cic. 3. Offic. c. 18.* Defendere, ac propulsare injuriam. *Ovid. l. 2. de Rem. amor. v. 328.* Proximus a tectis ignis defenditur ægre. *Virg. ecl. 7. v. 47.* Solstitium pecori defendite. *Sil. l. 7. v. 170.* Defendere sitim lympha. ¶ Metaleptice usurpatur pro tueri, ut dictum est. *Cic. pro Quint. c. 13.* Locum suum honestissime defendere. *Id. de Senect.* Causas defendere. ¶ Construitur & cum præposit. *Id. pro Leg. Manil. c. 6.* Provincia non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis defendenda. *Cic. pro Syll. c. 2.* Qui illum solus ante de ambitu defendisset. ¶ Defendere valetudinem, pro conservare. *Cels. l. 4. c. 5.* ¶ In disputando defendere, est rationem afferre. *Cic. in Acad.* Id recte factum esse, defenderem.

Defensa, æ, f. *difesa*, defensio. *Tertull. l. 2. adversf. Marcion. c. 18.* A Deo exspectare defensam.

Defensio, f. 3. *difesa*, הגנה, Ger. *beschirmung*, Gal. *defense*, Hisp. *defension*, ὑπεράσπισις, actus defendendi. *Cic. 4. Acad.* Ut ea pars defensionis relinquatur. *Id. 1. Fam. ep. 9.* Defensionem alicujus suscipere.

Defensito, as, a. 1. freq. a defenso. *Cic. 1. Off. c. 33.* Si igitur non poterit sive causas defensitare, &c.

Defenso, as, a. 1. freq. a defendo. *Sall. Jug. c. 60.* Qui mœnia defensabant. *Liv. l. 26. c. 45.* Mœnia ipsa se se defensabant. ¶ Defensare injuria, pro, ab injuria, *Plaut. Bacch. 3. 3. 20.*

Defensor, m. 3. *difensore*, מגן, Ger. *beschirmer*, Gal. *defenseur*, Hisp. *defendedor*, ὑπερασπιστής, qui defendit. *Cic. in Verr.* Quem sibi illa defensorem sui juris, ultorem injuriarum, actorem totius causæ adoptavit. *Liv. l. 34. c. 35.* Defensor vobis adero. *Cic. pro Mil.* Defensor necis. h. e. propulsator.

Defenstrix, icis, f. *difenditrice*, quæ defendit. *Priscian. sup. vers. Æneid. pag. 1220. Putsch.* testatur, usurpatam esse hanc vocem ab ipso *Cicerone in Timæo*.

Defensuiri, pro defensum iri, ut Debituiri, pro debitum iri. *Ulpian. de dot. prælect.*

Defensus, a, um, adject. *protetto*, *difeso*. *Nepos 19. 2. 3.* Ab eo in judiciis defensus. *Curt. l. 10. c. 9.* Ne loci quidem religione defensus occiditur.

Defĕro, ers, detuli, delatum, a. anom. *portare*, הביא, Ger. *bringen*, Gal. *apporter*, Hisp. *traer*, *llevar*, ἀπάγω, pene idem est, quod fero, vel affero, cum acc. *Plaut. Amph. 2. 2. 69.* Quid, si e portu navis huc nos dormientes detulit? ¶ Vel cum acc. & dat. *Plaut. Trin.* Quibus me oportet has deferre epistolas. ¶ Vel cum acc. & alio acc. cum præp. *ad*, vel *in*. *Liv. l. 5.* Deferri in præceps. *Plaut. Asin.* Egon' ut non domo uxori meæ surripiam pallam, atque ad te deferam? ¶ Est item dare, tribuere. *Liv. l. 1.* Omnes Numæ Pompilio Regnum deferendum decernunt. *Cic. 6. Fam. ep. 10.* Universum studium, & benevolentiam ad te defero. Sic deferre honores alicui. *Cic. pro Dom. c. 9.* Et deferre alicui suam voluntatem, *Id. Fam. 13. 18.* h. e. subjicere. ¶ Item denuntiare, narrare. *Cic. 4. Fam.* Vehementer te esse solicitum, multi ad nos quotidie deferunt. *Nep. Annib. c. 3.* Deferre senatui. ¶ Causam deferre ad aliquem est tradere, committere. *Cic. in Brut.* Itaque auctoritate C. Lælii publicanos causam detulisse ad Galbam. ¶ Deferre alicujus nomen, est apud Judicem, vel Magistratum de aliquo crimine aliquem denuntiare, & reum facere. *Cic. pro Cal. c. 31.* Nomen amici mei de ambitu detulit. *Id. ibid.* Maleficium alicujus ad judicem deferre. *Tacit. 3. An.* Deferri impietatis. *Varro* quoque apud *Gell. 13. 4.* *deferre* absolute pro accusare dixit. ¶ Deferre jusjurandum, est, facultatem jurandi dare. *Quintil. l. 5. c. 6.* Ne cui jusjurandum deferremus. ¶ Interdum deferre significat vendendum exponere. *Senec. ep. 42. a med.* In omnibus consiliis rebusque faciamus, quod solemus facere, quoties ad institorem alicujus mercis accessimus; videamus, quanti deferatur. ¶ Significat etiam, *dare in nota*. Solebant enim Magistratus e provincia reversi eorum nomina ad ærarium deferre, quorum opera in provinciæ administratione usi fuissent, ut & ipsi pro meritis suis beneficium aliquod a Senatu consequerentur. *Cic. Fam. 5. ep. 20.* Scito a me & Tribunos militum, & præfectos, & contubernales duntaxat meos delatos esse. Dicebant etiam, *deferre in beneficiis*, quod is qui deferebat, quasi beneficium aliquod in Remp. deferre videbatur, seu quod qui delatus erat, beneficium ex ærario consequebatur, Ital. *pensione*. *Cic. pro Arch.* In beneficiis ad Ærarium delatus est L. Lucullo Prætore. ¶ Ponitur etiam pro ferre, producere, gignere. *Plin. 19. 1.* Frutex similem barbatæ nucis defert fructum.

Defervefacio, a. 3. *far bollire forte*, הרתיח, Germ. *sehr siedend machen*, Gall. *faire bouillir*, Hisp. *hazer hervir*, θερμαίνω, valde fervere facio. *Plin. l. 23. c. 7.* Radix caprifici defervefacta in vino dentium dolores sedat. Adde *Vitruv. l. 8. c. 5.*

Defervefactus, a, um, adiect. fervefactus, *bollito*, *scaldato*. *Plin. l. 20. c. 7.* Semen defervefactum in aqua. Adde *Varr.* apud *Lactant. de Opif. Dei, c. 17.*

Deferveo, es, vei, n. *cessare di bollire*, Germ. *aufhören zu sieden*, Gal. *se refroidir*, Hisp. *dexar de hervir*, ἀποζέω, fervere desino. *Plin. l. 14. c. 9. ad fin.* Hoc (mustum) protinus in lagenis suis defervere passi. *Plin. l. 9. ep. 16.* Ut primum videbantur deferviſſe.

Defervesco, is, bui, n. 3. *raffreddarsi*, ἀποζέω, est fervorem amittere. *Col.* In se concoqui, & defervescere patiantur. ¶ Translate ponitur pro ardorem animi invita ratione excitatum deponere, remittere. *Cic. 4. Tusc. c. 36.* Si quam habent ulciscendi vim, differant in tempus, dum defervescat ira. *Ter. Adelph. a. 1. in fi.* Sperabam, jam defervisse adolescentiam. Sic defervescere dicuntur cupiditates, studia, &c. *Cic. pro Cæl. c. 19. & pro Cluent.*

Defessus, a. 1. 2. *stanco*, καμὼν, valde fessus, defatigatus. *Cic. in Rull.* Ut aratores cultu agrorum defessi urbis domiciliis uterentur. *Id. 1. Acad.* Et, nisi de via defessus esset, continuo cum ad nos venturum fuisse. V. *Defetiscor*.

Defetigare pro defatigare, reperiri interdum in MCStis testatur *Par. in Lex. Crit.*

Defetiscentia, æ, f. defatigatio, *stanchezza*. *Tertul. de Anim. c. 43.* Anaxagoras somnum defetiscentiam affirmat.

Defetiscor, eris, defessus sum, d. 3. *stancarsi*, יגע, Germ. *müd werden*, Gal. *se lasser*, Hisp. *cansarse*, ἀποκάμνω, est lassari, labore deficere, *a fatiscor*. *Ter. Phorm. 4. 1. 23.* Neque defetiscar unquam ego experirier, donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero. *Id. Adelph. 4. 6.* Defessus sum ambulando. ¶ Diomed. Grammaticus putat, *defessus* non esse particip. ab hoc verbo, sed simpliciter nomen, cum per se nullum tempus significet. Sed hæc ad verbi notionem nihil, puto, attinent.

Deficio, cis, eci, ectum, a. 3. *mancare*, חסר, Germ. *mangeln*, *gebrechen*, Gal. *faillir*, *manquer*, Hisp. *faltar*, ἐλλείπω, desum, non sufficio, cum nominat. rei inanimatæ, & dat. vel acc. personæ, ut Vires mihi deficiunt, Dies me deficiet, Vox illi defecit, Oratio illum defecit, &c. Non autem recte dicitur ex. gr. Uxor me deficit, sed a me. *Cic. pro Flacc.* Ad quam opprimendam non animus eis, sed vires deficiunt. *Id. 4. Ver.* Me dies, vox, latera deficient. ¶ Cum infinito *Sil. l. 3. v. 111.* gelidos ne scandere tecum Deficiam montes conjux tua? crede vigori femineo, &c. Sed tamen illud infinitum Græco more pro nominativo positum est. Est enim sensus: *an ego conjux tua Deficiam scandens gelidos montes?* ¶ Sæpe ponitur absolute, idest, hoc casu posteriore. *Cic. de Fin.* Si forte memoria defecerit, tuum est, ut suggeras. ¶ Est etiam vires amittere, languescere, desinere. *Cic. Att. l. 1.* Ne una plaga accepta P. C. conciderent, ne deficerent. *Cæs. 7. B. G. c. 30.* Deficere animo, *perder' il coraggio*. ¶ *Cic. 1. de Div. c. 43.* Si Luna paulo ante Solis ortum defecisset in signo Leonis, *essendo eccliſſata*. ¶ Item carere, privari, cum ablat. sine præp. *Col. l. 3.* Vide, ne pristino alimento deficiat. ¶ Atque in hac significatione etiam passive sumitur pro destitui, derelinqui. *Cic. pro Cluent. c. 63.* Mulier abundat audacia, consilio, & ratione deficitur. ¶ Est item recedere, desciscere, cum homines ab iis, quorum sub imperio sunt, discedunt, & in hostium numerum se conferunt, vel simpliciter cum ab alteris ducta, & partibus

bus

bus recedunt, *partirsi, ribellarsi*. *Cic. 3. Ver.* Deficere ab imperio, ac nomine nostro volebat? *Liv.* Pometia, & Cora ad Aruncos defecerunt. ¶ Et translate. *Cic. de Amic. c. 11.* Difficile est, amicitiam manere, si a virtute defeceris. *Id. 2. Fam. ep. 16.* Deficere a se ipso. h. e. naturam & mores mutare. ¶ *Plin. l. 2. c. 10.* Deficit in mucronem figura. h. e. desinit. ¶ *Alter Plin. l. 2. ep. 17.* Hæc amœnitas deficitur aqua salienti, *le manca*.

Defigo, is, ixi, ixum, a. 3. *piantare, ficcare*, תקע, Ger. *anheften*, Gal. *ficher*, Hisp. *hincar*, καταπήγνυμι, deorsum figo, implanto, immitto, cum dat. vel cum accus. & præp. *in*, vel cum abl. & præp. *in*. *Virg. 2. Georg. v. 290.* Terræ defigitur arbos æsculus. *Col. l. 2.* In terram bene pastinatam, & stercoratam rectum sarmentum defigito. *Cic. in Catil. 1. c. 6.* Sicam in corpore Consulis defigere voluit. ¶ Translate sumitur pro imprimere. *Cic. 2. Ver.* Ut non modo in auribus vestris, sed in oculis omnium ejus furta, atque flagitia defixurus sim. ¶ Item ponere, applicare. *Cic. 11. Phil.* In cujus possessiones, atque fortunas non impudentissimos oculos spe, & mente defigere? *Id. 3. de Or.* Defigere mentem in aliqua re. *Plin. 8. 16.* Defigere oculorum aciem in aliquid. ¶ Item obstupefacere, attonitum reddere. *Liv. l. 1.* Tacita mœstitia ita defixit omnium animos, ut, &c. *Id. l. 3.* Stupor omnes admiratione rei tam atrocis defixit. ¶ Usurpatur hoc verbum etiam in sortilegiis, & devotionibus, & significat ligare, obnoxium reddere. *Senec. Herc. Oet. v. 523.* Hoc magæ dixere amorem posse defigi malo. Adde *Virg. Ciri, v. 377.* & *V. Salmas. ad Suet. Calig. c. 3.*

Defindo, is, idi, issum, a. 3. idem quod findo, *fendere*. *Ennius apud Non. c. 2. n. 351.* Malos defindunt, fiunt tabulata, falæque.

Defingo, is, inxi, ictum, a. 3. idem quod fingo. *formare*. *Cato c. 74. R. R.* Panem defingere.

Definio, is, ivi, itum, ire, a. 4. *definire, circonscrivere*, גבל, Ger. *entscheiden*, Gal. *borner*, Hisp. *definir*, καθορίζω, constituo, circumscribo, decerno, & quasi finiendo certos rei, de qua agitur, terminos præscribo. *Cic. pro Arch.* Res hæ, quas gessimus, orbis terræ regionibus definiuntur. ¶ Definire alicui, quid faciat, h. e. præscribere. *Id. pro Quint.* ¶ *Cæs. l. 7. B. G. c. 38.* Definire diem, tempus, *determinare il dì*. ¶ Est item rem aliquam describere, ejusque vim explicare. *Cic. 1. Off.* Placet igitur ante definire, quid sit officium. ¶ Definitum est, decrevi, constitui. *Plaut. Cist.* Perge eloqui, non remittam, definitum est. ¶ Legitur etiam *deffinio*.

Definite, *espressamente, con limitazione*, Germ. *ausdrücklich*, Gall. *expressement*, Hisp. *determinadamente*, expresse, manifeste. *Cic. pro Bal. c. 14.* Quæ definite potestatem Pompejo civitatem donandi dederat. *Plin. Paneg. c. 88.* Definite, distincteque designat. *Cic. in Orat.* Definite, distincteque dicere.

Definitio, onis, f. *definizione*, Gal. *definition*, Hisp. *definicion*, ὁρισμός, est oratio explicans, quid sit id, de quo disputatur, ut Homo est animal rationale. *Cic. 1. de Or. c. 42.* Est definitio earum rerum, quæ sunt ejus rei propriæ, quam definire volumus, brevis & circumscripta quædam explicatio. ¶ *Id. 2. Divin.* Hominum, & temporum definitione sublata, *senza specificare chi, e quando*. ¶ Legitur & *deffinitio*.

Definitive, & Diffinitive, adv. definiendo, definite. *Tertul. de carn. Christi, c. 18.* Sententialiter, & definitive pronunciare. Adde *Ascon. in Verr. 4. c. 10. ad illa verba* tua manu numeratum.

Definitivus, a. 1. 2. *decretale*, quod ad definitionem spectat. *Cic. de Inv. l. 2. c. 17.* Cum nominis controversia est, quia vis vocabuli definienda verbis est, constitutio definitiva nominatur. ¶ Apud JCtos *leg. 2. Cod. de sentent. ex peric. recit.* Sententia definitiva est, quæ ultimo datur, & rem totam absolvit.

Definitor, oris, m. qui definit, & decernit. *Tertul. l. 1. cont. Marc. c. 10.* Habemus illum alicujus unius baptismi definitorem.

Definitus, a, um, adject. *deputato, determinato*. *Cic. in Somn. Scip. c. 3.* Esse in cælo certum & definitum locum, ubi beati ævo sempiterno fruantur.

Defioculus, m. 2. *losco, senza un occhio*, Germ. *einäugig*, Gal. *borgne*, Hisp. *tuerto*, ἑτερόφθαλμος, cui oculus deest, seu deest. *Mart. l. 12. epigr. 59.* Hinc defioculus, & inde lippus. Al. tamen leg. *Hinc cafsi oculis*. Alii, *caecis oculis*.

Defit, verb. def. *manca*, Gall. *il ya faute*, Hisp. *fallesce*, λείπει, deest, cum dat. *Cic. in Tusc. 3. c. 19.* Mihi fortuna magis nunc defit, quam genus. *Ter. Hec. 5. 2.* Nihil apud me tibi defieri patiar. *Gell. l. 20. c. 7.* Offeca defiunt. *Plaut. Men. 1. 4. 3.* Neque defiat, neque supersit. ¶ Fit hoc verbum a *fio*, ut tradit Voss. in Etymol. Alii a *deficio* derivant, ut *defit*, sit per syncopem pro *deficit*.

Defixus, a, um, o. 1. 2. infixus, hærens in aliquo, *fisso, attaccato*. *Cic. in Somn.* Quousque humi defixa tua mens erit? *Id. in Or.* Id intueri, atque in eo defixus esse debet. *Horat. l. 1. ep. 6.* Defixis oculis videre.

Deflacco. V. Debocco.

Deflagratio, onis, f. *abbruciamento*, תבערה, Ger. *brunst*, Gal. *embrasement*, Hisp. *abrasamiento*, ἐμπρησις, combustio. *Cic. 3. de Fin. c. 19.* Qui negant, se recusare, quo minus ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur.

Deflagratus, a, um, adject. ambustus, *abbruciato*. *Cic. Catil. 4. c. 6.* In cinere deflagrati imperii collocarent.

Deflagro, as, n. 1. *ardere, abbruciarsi fortemente*, בער, Ger. *verbrennen*, Gal. *bruler*, Hisp. *arder*, ἐμπίμπραμαι, vehementer comburor, igne consumor. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Dianæ Ephesiæ templum deflagravisse. *Id. 4. Acad. c. 37.* Fore tamen aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. ¶ Significat etiam defervescere, mitescere. *Liv. l. 40. c. 8.* Spes animum subibat, deflagrare iras vestras, purgari suspiciones posse.

Deflammo, as, avi, atum, a. 1. *Apul. 5. A. A. sub fin.* Pharetram expilet, & sagittas dearmet, arcum denodet, tædam deflammet. h. e. igne spoliet, extinguat.

Deflecto, is, xi, xum, a. 3. *torcere, piegare*, Ger. *nider biegen*, Gal. *flechir, plier*, Hisp. *doblegar*, καταστρέφω, torqueo, curvo. *Col. l. 6. c. 11.* Ramum olivæ deflecte, & ad crus arboris ficulneæ religa. ¶ Translate est declinare, divertere. *Cic. 3. Off.* In quo verbo lapsa consuetudo de via deflexit. *Id. pro Rosc. Com. c. 16.* Deflectere a veritate. ¶ Transitive etiam construitur. *Id. in Or. c. 40.* Ut declines a proposito, deflectatque sententiam. ¶ Deflectere in aliquem locum. *Plin. l. 4. ep. 1.* Deflectemus in Thuscos, ut necessario fungamur officio. Sic deflectere iter, vel ex itinere. *Id. & Lucan. l. 3.*

Defleo, es, a. 2. *piangere*, בכה, Ger. *beklagen*, Gal. *pleurer*, Hisp. *llorar*, καταδακρύω, idem, quod fleo, deploro. *Asinius Cic. l. 10. ep. 31.* Illud initium civilis belli deflevi. *Apul. l. 5. A. A.* Sorores deflebant oculos, & plangebant ubera. h. e. oculos fletu fœdabant. *Senec. in Octav. v. 10.* Semper genitrix deflenda mihi.

Defletio, onis, f. fletus, quo aliquid prosequimur, *pianto*. *Juvenc. l. 4. v. 122. in cap. Matth. 24.* Adveniet jam tunc tristis defletio terris.

Defletus, a, um, adject. ex particip. *pianto, compianto*. *Cic. Tusc. 1. c. 35.* Liberi defleti. Et *7. de Orat. c. 3.* Mors a multis sæpe defleta.

Deflexio, onis, f. idem quod deflexus, *piegatura*. *Juvenc. l. 4. v. 153. in Luc. c. 21.* Deflexio lucis.

Deflexus, us, m. 4. *piegatura*, καμπή, curvatio. *Col. l. 4. c. 26.* Ne deflexu frangatur. *Valer. Max. l. 4. c. 2. init.* Descendamus ad egregium humani animi ab odio ad gratiam deflexum.

Deflexus, a, um, adject. curvatus, *piegato*, ut, Amnes in alium cursum contorti, & deflexi. *Cic. 1. Divin. c. 19.* Additur a quibusdam aliud exemplum ex *eod. l. 9. ad Attic. ep. 10.* Ætas jam a diuturnis laboribus deflexa ad otium. Sed al. leg. *deverra*.

Deflo, as, n. *soffiar via*, הפיח, Germ. *abhinblasen*, Gal. *souffler*, Hisp. *soplar*, φυσάω, idem quod flo. *Plin. l. 28. c. 2.* Vetabantque munditiarum causa deflare. ¶ Translate est contemnere, *sprezzare*. *Sueton. Calig. c. 38.* Julii, & Augusti diplomata, ut vetera & obsoleta deflabat. Ita enim legunt Casaub. Salmas. & Lipsius. Vulg. *Deflebat*.

Defloccatus, a. 1. 2. quod floccos amisit, ut *Senes defloccati*, qui calvi sunt, quia suos floccos, idest capillos amisere. *Plaut. Epid. 5. 1. 10.* Per urbem duo defloccati senes quæritant me.

Deflocco, as, a. 1. est floccis nudare, & transl. privare, a *floccus*. Nonnulli in *Plaut. Asin. 3. 3. post v. 110.* talem inserunt: Perii: jam illicce homo meos hic lumbos defloccabit. h. e. atteret. ¶ *Non. c. 1. n. 22.* aliter refert. Sic enim habet: Defloccare est atterere, tractum a vestibus sine flocco. *Plaut. Casin.* Perii, flocco habebit jam illic homo lumbos meos.

Defloratio, onis, f. proprie est florum hinc inde collectio. Hinc translate *Tert. adv. Valentin. c. 12.* Graculus Æsopi ex omnium defloratione constructus.

Defloratus, a, um, adject. flore privatus, ἀπανθισθείς. *Quintil. l. 6. præfat.* Certos, atque defloratos fructus ostendebat. Al. leg. *Deformatos*, h. e. qui formam quidem pomorum habent, non adhuc tamen magnitudinem, & maturitatem.

Defloreo, es, n. 2. *fiorire*, flores emitto. *Col. l. 3. c. 6. ad fin.* Vitis cum se multa fronde cooperit, pejus defloret, nebulasque & rores diutius continet, omnemque uvam perdit.

Defloresco, is, ui, n. 3. florem amittere, ἀπανθεῖν, *sfiorire, perder' i fiori*. *Catull. carm. nupt. 63.* Idem cum tenui captus defloruit ungue. ¶ Significat etiam flores emittere. *Colum. l. 2. c. 12.* Frumentum & hordeum spicam emittit, & cum totam edidit, octo diebus defloreſcit. h. e. emittit, ac demittit. ¶ Translate sumitur pro vires, aut decorem amittere. *Auct. ad Heren. l. 4. cap. 27.* Formæ dignitas aut morbo deflorescit, aut vetustate. *Gell. 14. 1.* Spes tibi jam defloruit.

Defloro, as, a. 1. *sporcare, macchiare*, טנף, Ger. *verwüsten*, Gal. *deflorer*, Hisp. *desflorar*, μιαίνω, conspurco, contamino, vitio, a flos, quasi sit floribus, & ornatu spoliare. *Liv. l. 37. c. 58.* Gloriam ejus victoriæ defloratam ad Thermopylas esse. Ita ediderunt Aldus, Scheffer. Froben. & Gruter. Gronovius mavult *præfloratam*. *Gell. l. 14. c. 1.* Futurum gaudii fructum spes tibi jam defloravit. Sed hic quoque al. leg. *præfloravit*.

Defluo, is, n. 3. *scorrere all' ingiù*, נזל, Ger. *abfliessen*, Gal. *s' ecouler*, Hisp. *escorrerse*, καταρρέω, deorsum fluo, & dicitur proprie de fluminibus. *Plin. l. 6. c. 7.* Defluit in Rhenum Moganus. *Virg. 3. Georg.* Missusque secundo defluit amni. Dicitur & de aliis rebus, ut vestis, toga defluxit ad imos pedes. *Virg. 1. Æn.* ¶ Per translationem est decurrere, delabi, *trascorrere*. *Cic. in Lælio.* Ad leves amicitias defluxit oratio. ¶ Item ætate, vel morbo solvi, *mancare*. Hinc folia ex arboribus, capilli ex capite defluere dicuntur. *Sal. in Jug.* Ubi per socordiam vires, tempus, ætas, ingenium defluxere. ¶ Item decidere, *cader giù*. *Curt. l. 7. c. 7.* Corpus ex equo defluxit in terram. *Virg. 11. Æn. v. 500.* Quem tota cohors imitata, relictis Ad terram defluxit equis. ¶ Significat etiam, desinere fluere, *cessare di scorrere*. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 42.* Rusticus exspectat, dum defluat amnis, at ille Labitur, & labetur in omne volubilis ævum. ¶ Translate *Cic. Fam. ep. 2.* Ubi salutatio defluxit, literis me involvo. ¶ Defluere ab aliquo, est declinare. *Quintil. l. 10. c. 1.* Amabant eum magis, quam imitabantur, tantumque ab illo defluebant, quantum ille ab antiquis descenderat.

Defluvium, n. 2. capillorum fluxus. *Plin. l. 11. c. 39.* Defluvia comarum tacere dicitur.

Defluus, a, um, o. 1. 2. quod defluit. *Plin. l. 22. c. 13.* Hippocrates capillos mulierum defluos fricari raphanis jubet. *Apul. 3. A. A.* Guttatim defluus. ¶ Deflua cæsaries, apud *Prudent.* est prolixa, promissa. Inquit enim *in Pass. Cyprian. v. 30.* Deflua cæsaries compescitur ad breves capillos.

Defluxio, onis, f. idem quod defluvium, *lo scorrer in giù*, ἀπόῤῥυσις. *Jul. Firmic. l. 3. c. 7.* Per gonorrhœam, idest defluxionem seminis.

Defodio, is, odi, ossum, κατορύττω, *scavare, far' una fossa*. *Col. l. 7. c. 5.* Scrobem defodimus. *Cato R. R. c. 50.* Vineam defodere. h. e. fodiendo implantare. ¶ Item sepelire, obruere, *sotterrare*. *Liv. l. 3. c. 33.* Defodere cadaver.

Defœdus, a. 1. 2. valde fœdus. Quidam afferunt exempl. ex *Cic. l. 9. Att. ep. 10.* ubi legitur: Quod quæris a me, fugam ne fidam, an moram defœdam utiliorem putem? Sed mirum, quot hic variæ lectiones!

Defœneratus, a, um, adject. fœnore obstrictus, *indebitato*. *Apul. Apol.* Pater ejus multis creditoribus defœneratus.

Defœnero, as, avi, atum, fœnoribus faciendis exhaurire. *Cic. Parador. 6.* Dimissiones libertorum ad defœnerandas, diripiendasque Provincias.

Defomitatum lignum, dixerunt antiqui, quod a fomitibus, quibus contoveri solet, erat succisum, ab antiquo Defomo, dedolo. *Festus.*

Defore, defuturum esse, fut. inf. a desum. *Cic. de Leg. Agr.* Arbitrantur, non defore, qui illam restituerent. ¶ Usurpatur & *deforem, defores, deforet, & deforent*. Cæteris caret.

Deformatio, f. 3. ἀσχημοσύνη, actus deformandi. *Liv. l. 9. c. 5.* Ab illa deformatione tantæ majestatis. *disonore, sfregio*. ¶ Item descriptio, delineatio, *descrizione*. *Vitruv. præfat. l. 9.* Venti qui sint, & a quibus regionibus singuli spirent, deformationibus grammicis ostendi. *Jul. Firmic. l. 1. c. 3.* Nondum corporis deformatione completa.

Deformatus, a, um, adject. formatus quidem, sed nondum elaboratus, & perfectus, *abbozzato, disegnato*, ut marmora prima manu deformata, *Quinct. l. 5. c. 6.* Sic certos & deformatos fructus ostendere, *Id. in præfat. l. 6.* ¶ Item descriptus, *descritto*. *Plaut. Pseud. 2. 3. 11.* Cuncta in ordine, animo ut volveram, certa, deformata habebam. ¶ Item deformis, sine forma, *deforme*. *Cic. 11. Att. ep. 20.* Hunc omnibus a me pictum, & politum artis coloribus, subito deformatum vidi. *Gell. l. 14. c. 2.* Deformatissima & spurcissima vita. *Cic. de Arusp. resp.* Deformatus vitiis.

Deformis, & me, o. 3. *difforme, sozzo, brutto*, רע, Ger. *ungestalt*, Gal. *difforme*, Hisp. *deforme*, ἄμορφος, turpis, fœdus, a forma. *Cic. pro Cal.* Ut eum pœniteat non deformem esse natum. *Idem Marcello, l. 4.* Nec eam diligere minus debes, quod deformior est. *Gell. l. 5. c. 11.* Deformissima femina. ¶ Dicitur etiam de inanimis, ut deformis ægrimonia,

nia, *Horat. epod.* 13. v. 18. Vitium deforme, *Martial. l.* 11. *epigr.* 74. Deformis ager, h. e. incultus, *Cic.* 5. *in Verr.*

Deformitas, atis, f. *bruttezza*, [illegible], Ger. *ungestalte*, Gal. *difformité*, Hisp. *deformidad*, ἀμορφία, turpitudo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 59. Deformitas, & vitium corporis. *Id. l.* 1. *de Leg. c.* 19. Deformitas animi. ¶ Sumitur & pro dedecore, *disonore*. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Si judicibus aut gloriæ futura est absolutio rei, aut deformitati damnatio. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 10. Deformitas fugæ.

Deformiter, adv. *bruttamente*, Germ. *unformlich*, Gal. *difformement*, Hisp. *deformemente*, ἀισχρῶς, fœde, turpiter. *Quinct. l.* 8. *c.* 3. Junctura deformiter sonat. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 1. *n.* 6. Abjicere se tam suppliciter, & attollere tam deformiter cogebatur.

Deformo, a. 1. fœdo, turpo, maculo, *far brutto*, *disformare*, Ger. *ungestalt machen*, Gal. *defigurerer*, Hisp. *desafear*, ἀμορφόω, est destruere, ab integra forma ad corruptam traducere. *Cic. de Arusp. resp.* In qua Pompejum ornat, an potius deformat? *Auctor ad Heren. l.* 4. Carthaginienses Italiam deformaverunt. *Virg.* 4. *Georg. v.* 254. Vultum deformat macies. ¶ Sæpe est delineare, *abbozzare*, ὑποτυπόω. *Cic. pro Cælio. c.* 5. Quis igitur ille, quem frustra deformavi &c. *Cato R. R. c. penult.* Deformare areas. ¶ Item ornare, nova forma insignire. *Vitruv. l.* 5. *c.* 8. Tragicæ scenæ deformantur columnis, signis, & regalibus rebus.

Deformōsus, a, um, adject. deformis. *Sidon. l.* 3. *ep.* 3. Consilio deformosiore aliquid occulere.

Deformus, o. 1. 2. calidus, a formus, ut Exta deforma. *Fest.*

Defossus, us, m. *scavamento*. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Area in defossu cavata.

Defossus, a, um, adject. *scavato*, *sotterrato*. *Virg. Georg.* 3. *v.* 376. In defossis specubus agere. *Id. Æn.* 10. *v.* 526. Defossa talenta argenti. *Plin. l.* 30. *c.* 3. Talpæ defossæ, sepultisque similes.

Defractus, a, um, *spezzato*, *rotto*, particip. a defringo. *Plin. l. & c.* 17. Defractos ramos serere.

Defrænātus, a, um, o. 1. 2. *sfrenato*, [illegible], Ger. *unbendig*, Gal. *effrené*, Hisp. *desenfrenado*, ἀχάλινος, effrænatus, quasi sine fræno. *Ovid.* 1. *Met. v.* 281. Et defrænato volvuntur in æquora cursu.

Defraudatio, onis, f. [illegible], *il defraudare*. *Tertul. de Anim. c.* 43. Omnis natura aut defraudatione, aut enormitate rescinditur.

Defraudātor, oris, m. [illegible], fraudator. *Senec. de benef. l.* 4. *c.* 26. Qui beneficiorum defraudator est. Correctiores libb. hab. *Fraudator*.

Defraudātrix, icis, f. quæ defraudat. *Tertull. de Jejun. c.* 16. Domus impudens, sacrificiorum carnalium defraudatrix.

Defraudo, vel defrudo, per syncopen, a. 1. *ingannare*, [illegible], Ger. *betriegen*, Gal. *defrauder*, Hisp. *defraudar*, ἀποστερέω, est per fraudem cuiquam aliquid intercipere, vel circunvenire aliquem. *Plaut. Asin.* Te ne ego defraudem, cui ipsi nihil est in manu? ¶ Defraudare genium, est naturæ, quod appetit, negare. *Ter. Phorm.* 1. 1. 10. Quod ille unciatim vix de demenso tuo, suum defraudans genium, comparsit miser. ¶ Defrudo pro defraudo, legitur apud *Nonium c.* 1. *n.* 130. V. Defrugo.

Defrens, entis, f. seges demessa, a frendo, rumpo. Ita vet. Gloss. & Voss. Etymol. ¶ Apud Festum *defrensa* significat, detrita, detonsa.

Defricāte, adv. fricate. *Nov. in Tarentilla*, Facete, & defricate. *Sosipater Grammat. l.* 1.

Defricātus, a, um, adject. confricatus, *fregato*, ἀποτριφθείς, ut defricatæ maculæ, *Plin. l.* 28. *c.* 10. Dolia defricata, & diligenter lota, *Col. l.* 11. *c.* 2.

Defrico, as, avi, & ui, atum, & ictum, a. 1. *fregare*, [illegible], Ger. *abreyben*, Gal. *defrotter*, Hisp. *fregar*, καταψήχω, idem quod frico. *Auct. ad Heren.* Ut in balneas venit, cœpit, postquam perfusus est, defricari. *Plin. l.* 26. *c.* 4. Defricare pumice. ¶ Translate defricare sale, est satyrico carmine perstringere, notare. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 4. *de Lucilio*: Idem quod sale multo urbem defricuit, charta laudatur eadem.

Defrictus, a, um, adject. idem quod defricatus. *Apul. l.* 3. *Met.* Defrictis adeo diu pupillis, an vigilarem, scire quærebam.

Defrigesco, n. 3. [illegible], idem quod frigesco, *raffreddarsi*. *Col. l.* 12. *c.* 20. Jubebis agitari quod decoxeris, eousque dum defrigescit.

Defringo, is, a. 3. *rompere*, *frangere*, [illegible], Ger. *abbrechen*, Gal. *rompre*, Hisp. *quebrantar*, ἀποῤῥήγνυμι, idem ac frango. *Virg.* 2. *Georg. v.* 300. Summas defringe ex arbore plantas. *Cic. pro Cæc. c.* 21. Qui prætereuntes ramum defringerent arboris.

Defrūdo. V. Defrugo.

Defrugatio, f. 3. actus defrugandi. *Col.* Constat, segetem nimia defrugatione exinaniri.

Defrūgo, a. 1. *tor via tutti i frutti*, Ger. *aussfrutten*, Gal. *degraisser*, Hisp. *desfrutar*, [illegible], est omnem fructum exhaurire, nimia fœtura exinanire agros, vel alio modo perdere fruges, *Plin. l.* 18. *c.* 24. Huc pertinet oraculum illud magnopere custodiendum: Segetem ne defruges. *Cato R. R. c.* 5. Segetem ne defruget: nam id infelix est. Quo in Catonis loco alii legunt, *defrudet*, h. e. vel de aratione, vel de lætamine, vel de semente aliquid defraudet, & detrahat. Quare cum videatur Plinius ad hunc locum respexisse, putant aliqui ipsum ex Catone emendandum, legendumque *defrudet*.

Defruor, d. 3. est omnem fructum percipere, ut deamo valde amare. *Fest. Symmach. l.* 3. *epist.* 23. Autumnitate defruimur.

Defrustātus, a, um, adject. in frusta concisus, *lacero*, *tagliato in pezzi*. *Ammian. l.* 31. *c.* 3. Sed semel tunica collo inserta non ante deponitur, aut mutatur, quam diuturna carie in pannulos defluxerit defrustata.

Defrusto, as, avi, atum, est frustatim excerpere. *Sidon. l.* 9. *epist.* 9. Volumen lectito, excerpo, maxima ex magnis capita defrustans. ¶ Item in frusta concidere, lacerare. *Ammian. l.* 20. *c.* 2. Defrustandæ Mesopotamiæ opitulari.

Defrutarius, o. 1. 2. quod ad defrutum spectat. *Col. l.* 1. *c.* 6. Dividitur in cellam oleariam, torculariam, cellam vinariam, defrutariam.

Defrūto, a. 1. *far vin cotto*, Ger. *gesottenen wein machen*, Gal. *faire du vin cuit*, Hisp. *hazer vin cozido*, ἕψω, est mustum decoquere, ut inde defrutum fiat. *Col. l.* 2. *c.* 22. Sed defrutum quoque facere, & defrutare vinum licet.

Defrūtum, n. 2. *vino cotto*, Ger. *gesottener wein*, Gal. *vin cuit*, Hisp. *vin cozido*, ἕψημα, mustum ex duabus partibus ad tertiam decoctum. *Col. l.* 12. *c.* 20. Mustum quam dulcissimum decoquitur ad tertias, & decoctum defrutum vocatur.

Defuam, as, at, pro *desim*, *is*, *it*, usitatum Veterib. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 3. Metuo, ne defuat oratio.

Defūga, æ, m. *fuggiasco*, *fuggitivo*, transfuga. *Prudent. Calsgorrit.* 1. *v.* 42. Idolis litare nigris, esse Christi defugas.

Defugio, a. 3. *ricusare*, ἀποφεύγω, recuso, fugio. *Cæs. l.* 1. *B. C.* Defugere administrationem Reip. *Cic. in Somn. Scip.* Defugere munus. *Ter. Eun.* 2. 3. 98. Nunquam defugiam auctoritatem. h. e. non recusabo. V. *Auctoritas*. ¶ Significat etiam deficere ab aliquo, *ribellarsi*. *Liv. l.* 24. *c.* 36. Ea pugna defugientes ab Romanis cum cohibuisset Siculos. Alii tamen leg. *deficientes*.

Defulgūro, as, avi, atum, idem quod fulguro, *lampeggiare*. *Auson. in Periocha* 5. *Iliad.* Undantem clypeus defulgurat ignem.

Defunctorie, [illegible], languide, & remisse. *Ulp. l.* 11. *ad Senatusc. Tertul.* Quæ defunctorie petiit. *Senec. Controv.* 31. *in fin.* Defunctorie causam meam egissem.

Defunctorius, a, um, adject. non satis sedulus, levis. *Petron. Satyr.* Nec satiatus defunctorio ictu. ¶ Apodixis defunctoria, apud eund. V. *Apodixis*.

Defunctus, us, ui, m. idem quod mors, *il morire*. *Tertull. adv. Valent. c.* 26. Defunctui subjacere.

Defunctus, a, um, qui peregit quod faciendum susceperat, vel qui ab opere incepto desiit, ἀπαλλαγμένος, liberatus, solutus. *Cic. antiq. iret in exil.* Defunctus pietate animus. *che ha soddisfatto alla pietà*. *Liv. l.* 4. *c.* 52. Defuncta civitate plurimorum morbis. *Horat. l.* 3. *od.* 24. *v.* 15. Laboribus defunctus. *Virg.* 6. *Æneid. v.* 306. Corpora vita defuncta. h. e. mortua. ¶ Quo sensu Defuncti etiam absolute dicuntur, qui sc. vivere desierunt, *defunti*. *Plin. l.* 9. *ep.* 9. Plerique amare se simulant quos florentes vident: nam miserorum, non secus ac defunctorum obliviscuntur. Adde *Tertull. de testim. animæ*, *c.* 4.

Defundo, a. 3. versare, καταχέω, deorsum fundo, *spargere*. *Petron. satyr.* Pierio defundes pectore verba. *Horat.* 2. *sat.* 2. *v.* 58. Ac nisi mutatum parcit defundere vinum. *Id. l.* 4. *od.* 5. Te prosequitur mero defuso pateris. *Defundere vinum*, proprie significat, in pateram, vel cyathum fundere bibendi causa. At *diffundere vinum*, significat e lacu in dolium, vel e dolio in cadum, vel amphoram fundere servandi causa. *Horat. l.* 1. *epist.* 5. *v.* 4. Vina bibes iterum Tauro diffusa. h. e. Tauro Consule in cadis condita. *Plin. l. & c.* 14. Apothecas fuisse, & diffundi solita vina, &c.

Defungor, eris, unctus sum, depon. 3. ἀπαλλάττομαι, expedio, perago, exequor rem aliquam, a munere, vel officio, vel molestia liberor. *Liv. l.* 1. Defungi prælio festinat. Et *ibid.* Velut defuncti regis imperio. *Terent. Eun. v.* 15. Defunctus jam sum. h. e. jam egi meas fabulas. Sic *Id. Phorm.* 5. 8. 32. Defungi in hac re cupio. Hinc Defungi cura, laboribus, *Liv. l.* 5. & *Horat. l.* 3. *od.* 24. Defungi morbo, malis &c. *Liv. l.* 3. *Sueton. Ner. c.* 40. ¶ Defungi fato, h. e. mori, apud *Cic.* At apud *Liv. l.* 39. defungi fato significat etiam malum evadere, quod fato portendebatur. Sic defungi somnio, apud *Justin. l.* 1. ¶ Defungi tribus decumis pro una. h. e. tres pro una solvere. *Cic. Ver.* 5. ¶ Defungi pœna, h. e. pœnam subire. *Liv. l.* 29. Ante omnia placuit libera corpora sine mora Locrensibus restitui; non levi defuncturum pœna, qui non restituisset. ¶ *Id. l.* 2. *c.* 35. Adeo infensa erat plebs, ut unius pœna defungendum esset Patribus. *liberar tutti con la pena d'un solo*. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Ter. Adelph.* 3. 4. 62. Utinam sit hoc modo defunctum. ¶ V. plura in *Defunctus*.

Defūsus, a, um, adject. fusus, *sparso*. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 6. *n.* 8. Defusa Mercurio delibamenta. *Horat. l.* 4. *od.* 5. *v.* 33. Te prosequitur mero defuso pateris. V. *Defundo*.

Degĕner, is, o. 3. *tralignante*, *bastardo*, [illegible], Ger. *der auss dem geschlecht schlecht*, Gal. *forlignant*, Hisp. *degenerante*, ἀγεννής, qui majorum suorum virtuti non respondet. *Virg.* 2. *Æn.* Degeneremque Neoptolemum narrare memento. ¶ Jungitur genitivo, maxime apud Poetas: *Ovid.* 3. *de Pont. el.* 5. Juvenis patris non degener oris. ¶ Ponitur & pro vili, ignobili. *Virg. Æn.* 3. *v.* 13. Degeneres animos timor arguit. ¶ *Tacitus* pro supposititio usurpat *l.* 12. *c.* 62. Pseudophilippum vocans degenerem regem.

Degenĕro, as, avi, atum, n. 1. *degenerare*, *tralignare*. Ger. *auss der art schlegen*, Gal. *degenerer*, Hisp. *degenerar*, ἐξίσταμαι, a genere recedo, deficio. *Cic. de Prov. Consf. c.* 8. Cujus utinam filii non degenerassent a gravitate paterna. *Liv. l.* 9. Ne degeneraveris a familia imperiosissima, & superbissima. Poetæ interdum dativo jungunt. *Claud. de* 4. *Cons. Honor. v.* 366. Et patri non degeneraret Achilli. ¶ Ad inanima quoq; transfertur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 197. Vidi lecta diu semina, & multo spectata labore, Degenerasse tamen. ¶ Degenerare animos, active, pro dissimiles reddere, depravare. *Col. l.* 7. *c.* 12. *de canibus*: Si Venus teneris conceditur, carpit & corpus, & vires, animosque degenerat. Sic *Stat.* 3. *Sylv.* 1. *v.* 160. Non degenerabit honorem. ¶ Hinc passive *Solin. c.* 17. Adulterinis coitibus degenerantur partes leænarum.

Degĕro, is, a. 3. *portare*, φέρω, gero. *Plaut. Men.* 5. 2. 53. Mea ornamenta ad meretrices degerit. *Id. ibid.* 5. 2. 41. Aurum meum domo suppilas uxori meæ, & tuæ degeris amicæ.

Deglăbro, a. 1. *pelare*, ἀποψιλόω, depilo, & glabrum facio. *Paul. JCtus l.* 5. *ff. arb. furt. cæs.* Cingere est deglabrare. h. e. idem est ac decorticare.

Deglūbo, is, bi, tum, a. 3. *scorzare*, *scorticare*, [illegible], Germ. *entschelen*, Gal. *écorcher*, Hisp. *desollar*, ἀποδέρω, est corticem eximere. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 48. Quod eo folliculo deglubitur granum. ¶ Item excoriare. Unde illud: *Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere*: Ita rescripsit Tiberius Præsidibus Provincias tributis onerandas suadentibus, apud *Suet. in ejus vit. c.* 32.

Degluptus, a, um, adject. excoriatus, pelle privatus, *pelato*. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 33. Deglupta mœnas. *Marcel. Empir. c.* 16. Mus degluptus.

Deglutĭno, a. 1. *dissolvere*, *discollare*, Ger. *entleimen*, Gall. *decoler*, Hisp. *desempegar*, ἀποκολλάω, est dissolvere, quod glutinatum erat. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Palpebras deglutinat.

Deglutio, vel deglutio, a. 4. *inghiottire*, καταπίνω, est cibum, vel potum per gulam ad stomachum transmittere, a gluttio, vel glutio. *Alcim. Avit. l.* 4. *v.* 364. Deglutire virum, fauces implere capaces.

Dego, is, degi, sine sup. a. 3. ἄγω, idem fere est quod ago, ut degere vitam, ætatem, tempus, *vivere*. *Cic. pro Sex. Rosc. c.* 49. & 52. ¶ Degere diem in foro. h. e. conterere, *consumare*. *Plaut. Mostel.* 3. 1. 3. ¶ Degere bellum, *far guerra*. *Lucret. l.* 4. *v.* 965. Nautæ contractum cum ventis degere bellum. Alii leg. *degerere*, ut fit versus hypermeter. ¶ Degere, absolute pro vivere. *Lactant. l.* 5. Sub aliena ditione, atque imperio degere. ¶ Usurpatur & passive. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Quæ vita Deorum sit, quodque ab iis degatur ævum. ¶ *Non. c.* 4. *n.* 117. eumque sequuti *Lipsius*, & alii *dego* poni ajunt pro *demo*, quasi deago, confirmantque exemplis ex *Plaut. Epid.* 1. 1. 63. *Men.* 5. 1. 41. & *Aulul.* 2. 1. 43. Item ex *Apul. in Apol.* & *Gel. l.* 17. *c.* 16. in quibus omnibus locis varia, ac dubia est lectio. ¶ *Degui* præterit. formavit *Symmach.* pro *degi*, *l.* 1. *epist.* 32. In comitatu deguimus ambo ævo dispari.

Degrădo, as, a. 1. *degradare*, gradu dignitatis moveo, honore privo. *Impp. Theodos. & Valent. l.* 1. *Cod. tit.* 31. *leg.* 3. Verberandi, degradandive senatores licentiam denegamus.

Degrandĭnat, impers. 1. *tempesta fieramente*. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 755. Da veniam culpæ, nec, dum degrandinat, obsit.

Degrassor, aris, d. 1. idem ac grassor. *Stat.* 1. *Achil. v.* 406. Ubi tanta injuria primos degrassata duces, *dopo che i primi Duci sono stati si maltrattati*.

Degravātus, a, um, adject. *aggravato*, ut degravatus pondere. *Phædr. l.* 4. *fab.* 21. Manus pondere degravatæ. *Apul. l.* 7. *A. A.*

Degrăvo, as, a. 1. *aggravare*, *premere*, βαρύνω, premo, molesto. *Liv. l.* 4. *c.* 33. Etiam peritos nandi lassitudo, & vulnera, & pavor degravant.

Degre-

Degredior, eris, essus sum, dep. 3. abeo, descendo, deorsum gradior, *partirsi, andar verso l'ingiù*, κατελαύνω. *Liv. l. 21. c. 32.* Ubi degressos tumulis montanos sensit. *Tacit. 2. hist. cap. 66.* Postquam Alpibus digressi sunt. *Al. leg.* degressi.

Degrūmor, d. 1. est ad grumæ mensuram dirigere. *Lucil.* Viamque degrumarit, ut in castris mensor facit olim. *Non. c. 1. n. 316.*

Degulātor, oris, m. *goloso*, qui gulose omnia consumit. *Apul. Apol.* Omnia in paucis annis degulator in ventrem condidit, & dilapidavit.

Degulātus, a, um, adject. *consumato in tripudi. Plaut. in fragment.* Postquam degulato patrimonio pauper est factus.

Degŭlo, as, avi, atum, a. 1. gulæ dare, ut exponit *Non. c. 2. n. 223. Afran.* Degulasse oportuit. Adde *Charis. l. 1.*

Degustatĭo, onis, f. *il gustare, o assaggiare. Ulp. l. 1. ff. tit. 6. l. 18.* ¶ Item pro jentaculo. *Fulgent. Placiad.* Jentaculum dicitur degustatio.

Degustātus, a, um, adject. *gustato, assaggiato*, ut degustata vasa, vel dolia. *Ulpian. loc. cit.*

Degusto, as, avi, atum, a. 1. *gustare, assaggiare*, ἀπογεύομαι, idem quod gusto, seu delibo. *Plin. l. 18. c. 2.* Ne degustabant quidem novas fruges, aut vina. ¶ Per translationem accipitur pro leviter attingere. *Cic. 5. Tusc.* Visne igitur, quoniam hæc te vita delectat, ipse eandem degustare? *Lucr. l. 2. v. 192.* Ignis degustat tigna celeri flamma. ¶ Item pro alicujus sententiam expiscari. *Cic. Att. l. 4. ep. 8.* Tu, velim, e Fabio, si quem habet aditum, odorere, & istum convivam tuum degustes. ¶ Degustare aliquid speculæ ex sermone alicujus. h. e. spem aliquam concipere. *Cic. pro Cluent.*

Dehaurĭo, is, a. 4. idem quod haurio, *cavare. Cat. c. 66.* Cum oleum sustuleris cortina, amurcam dehaurito.

Dehinc, *dipoi, nell' avvenire*, מעתה, Germ. *furbin*, Gal. *desormais*, Hisp. *desde*, τοὐντεῦθεν, posthac, deinde, deinceps. *Ter. Eun. 5. 2. 33.* At nunc dehinc spero, æternam inter nos gratiam fore. *Virg. 1. Æneid. v. 260.* Oscula libavit natæ, dehinc talia fatur. Hoc loco synæresim patitur, ut & *vers. 135. & l. 6. v. 678.* Aliquando tamen dissyllaba est, & primam corripit, *Id. 3. Æn. v. 464.* Dona dehinc auro gravia, &c. Adde *l. 5. v. 722. l. 8. v. 337. & 3. Georg. v. 167. & Stat. l. & silv. 3. v. 63.* &c.

Dehisco, is, *aprirsi, spalancarsi*, נבקע, Ger. *zerspalten*, Gall. *s'ouvrir*, Hisp. *abrirse*, ἀναχάσκω, est valde hiscere, rimas agere, findi. *Senec. epist. 30.* Succurri non potest navigio dehiscenti. *Virg. 4. Æn. v. 24.* Mihi tellus ima dehiscat. ¶ Dehiscere in aliquem. h. e. in aliquem erumpere, seu invehi. *Cic. Attic. l. 6. epist. 11.* Itane in D. Brutum dehiscis? Ita leferunt quidam Lexicographi. Verum ibi alii leg. *defetiscis*, alii, *Ita ne in D. Brutum? Dii istis*, &c. ¶ Præteritum infiniti est *dehisse*. *Varr. 4. L. L. pag. 36.* A Proculo relatum, in eo loco dehisse terram.

Dehonestamentum, n. 2. *disonestamento, guastamento*, Ger. *schmach*, Gal. *deshonneur*, Hisp. *denuesto*, αἶσχος, quod gratiam, & honestatem alicui rei adimit. Unde vultus dehonestamentum dicitur cicatrix, vultum hominis dedecorans. *Gel. l. 2. c. 27.* Quo dehonestamento corporis maxime lætabantur. ¶ Item contumelia, *vergogna, disonore. Sen. de Constant. Sapient. in fin.* Contumeliæ, verba probrosa, ignominiæ, & cetera dehonestamenta.

Dehonestatĭo, onis, f. dedecoratio, dehonestamentum. *Tert. de Pudic. c. 18.* Dolores, & dehonestationes sustinet.

Dehonesto, as, a. 1. *disonorare*, בזה, Ger. *entheren*, Gal. *deshonnorer*, Hisp. *deshonrar*, ἀτιμάζω, dedecore afficio, honestatem adimo. *Trebel. Pol. in Gal. c. 16.* Romanum dehonestantes imperium.

Dehonestus, a, um, o. 1. 2. non honestus. *Gel. l. 19. c. 10.* Dehonestum, deculpatumque verbum.

Dehonorarĭus, a, um, adject. inhonestus. *Tertul. Apol. c. 39.* Si quod arcæ genus est, non dehonoraria summa, quasi redemptæ religionis congregatur.

Dehonōro, as, avi, atum, are, a. 1. *disonorare*, honore privare. *Oros. l. 2. c. 2.*

Dehortatīvus, a, um, dehortatorius, ut *dehortativum adverbium* apud *Priscian. pag. 1020. Putschii*.

Dehortatorĭus, a, um, adject. *dissuasivo*, ad dehortandum pertinens. *Tertul. Apol. c. 22.* Dehortatorium plane a bono.

Dehortor, aris, com. 1. *sconsigliare, dissuadere*, Ger. *abmachnen*, Gal. *deconseiller*, Hisp. *dissuadir*, μεταπείθω, dissuadeo. *Cic. in Pis.* Res ipsa, & Reipub. tempus aut me ipsum, aut alium quempiam aut invitabit, aut dehortabitur. *Auct. ad Heren. l. 3. c. 3.* Dehortari ab aliqua re. *Ter. Phorm. 5. 7. 17.* Dehortatus est me, ne darem.

Dejanira, f. 1. Δηϊάνειρα, filia fuit Oenei Ætoliæ Regis, cujus Regia Calydon erat. Propter pulchritudinem a multis procis expetebatur. Tandem primo desponsata est Acheloo, deinde Herculi. Itaque nuptiarum gratia ortum est inter eos certamen. Sed Acheloo victo, Herculi cessit. Porro cum Hercules transiturus esset Evenum Ætoliæ fluvium, qui tunc temporis maxime excreverat, Nessus Centaurus seipsum ultro obtulit ad transvehendam Dejaniram. Quam cum Nesso commisisset, ipse primus intrepide tranavit fluvium. Nessus autem adhuc in altera ripa stans novam nuptam vitiare voluit. Quod videns Hercules, sagittis Hydræ sanguine infectis Centaurum transfixit. Hic se moriturum sentiens, ut hostem ulcisceretur, Dejaniræ vestem suam proprio sanguine perfusam dono dedit, asserens, ei vim amatoriam inesse, &, si hac maritus indueretur, ipsum ab aliarum mulierum amore avocatum iri. Mulier itaque nimis credula munus accepit. Cum audisset, maritum suum in Eubœa amore Joles Euryti filiæ detineri, Nessi vestem viro perferendam Lychæ famulo tradidit. Hercules igitur nihil mali suspicans, cum paulo post in Oeta monte Cenæo Jovi sacrificaturus eam induisset, tantis cruciatibus affectus est, ut in furorem versus, Lycham e monte in Euboicum mare dejecerit, qui in scopulum mutatus est, ipse autem, arcu, & sagittis Philoctetæ commissis, se in ardentem pyram conjecerit. Quod Dejanira audiens, dolore percita, Herculis clava se interfecit. Ex ejus sanguine nata est herba, quæ Nymphæa, item Heracleon dicitur. *Ovid. 9. Metam. v. 136.* Pervenit ad aures, Dejanira, tuas.

Deidamīa, f. 1. Δηϊδάμεια, filia fuit Lycomedis Regis Scyri insulæ, quam Achilles, cum inter Regis hujus filias sub muliebri habitu lateret, gravidam fecit, & ex ea Pyrrhum genuit. *Propert. l. 2. eleg. 9. v. 15.* Scyria nec viduo Deidamia toro.

Dejectĭo, nis, f. 3. κατάβασις, actus dejiciendi. *Cic. pro Cæc. c. 20.* Quis illam vim, dejectionemque fecerit. ¶ Dejectio gradus, inter pœnas militares, cum ex superiori dignitate quis dejicitur. *Leg. 3. §. 1. ff. de re milit.* ¶ Dejectio alvi, apud *Cels. l. 1. c. 3. l. 4. c. 14.* est alvi subductio, seu purgatio. Et Dejectio absolute, eodem sensu, *Idem l. 4. cap. 14. & in præfat.*

Dejectiuncŭla, læ, f. diminut. a dejectio. *Scribon. Larg. c. 9. composit. 52.*

Dejecto, as, a. 1. frequentat. a dejicio. *C. Mattius in Mimiambis apud Gel. l. 20. c. 9.* Dein coquenti vasa cuncta dejectat.

Dejectus, us, m. dejectio, *il gettar in giù. Liv. l. 9. c. 2.* Angustias septas dejectu arborum, saxorum ingentium objacente mole, invenere.

Dejectus, a, um, adject. *abbattuto, gettato a terra*, καταβληθείς, prostratus. *Curt. l. 9. c. 1.* Quatuor millibus ferarum dejectis. ¶ Hinc pro victo, & pro mortuo ponitur. *Nepos Thrasyb. c. 2.* In secundo prælio cecidit Critias: hoc dejecto, Pausanias venit Atticis auxilio. *Cæs. l. 1. B. C. c. 46.* Paucisq; dejectis, reliquos se convertere cogunt. ¶ Translate *Virg. 3. Æn.* Mulier dejecta conjuge. h. e. orbata. *Quint. l. 1. c. 11.* Oculi in terram dejecti. *Sen. Oedip.* Vultus pudore dejectus. *Stat. 3. Theb. v. 367.* Dejectus vultum. *Cæs. l. 1. B. G.* Spe dejecti Helvetii. *Solin. c. 43.* Hiacynthus perspicuitate dejectior. h. e. inferior.

Dejĕro, n. 1. *giurare*, נשבע, Ger. *theur, und hoch schvvehren*, Gal. *jurer, & protester*, Hisp. *jurar*, διόμνυμι, valde juro. *Gel. l. 1. c. 3.* Cum amicus eum rogaret, ut pro re, causaque ejus falsum dejeraret. *Ter. Hec. 5. 2. 5.* Bacchis dejerat persancte.

Deificus, a, um, qui Deos facit. *Tertul. Apol. c. 11.*

Dejicĭo, is, jeci, ectum, a. 3. *gettare a basso*, השליך, Ger. *ambuverffen*, Gal. *abatre*, Hisp. *derribar*, καταβάλλω, deorsum jacio, vel mitto. *Liv. l. 4.* Quem cum ictum equo dejecisset. ¶ Interdum ponitur pro jaciendo defigere. *Liv. l. 1.* Alter elatam securim in caput dejecit. ¶ Per translationem usurpatur pro deturbare, depellere. *Cic. 2. Ver.* Pollicitus est, quantum vellent pecuniæ, si me Ædilitate dejecissent. ¶ Item pro avertere, *rimovere. Cic. in Phil.* Nec vero usquam, nec a Repub. oculos dejiciebam. *Id. Verr. 7. 49.* Dejicere metum. h. e. amovere. ¶ Dejicere de gradu, est dejicere de dignitate, vel de constantia deducere. *Cic. 1. Off.* Fortis, & constantis est non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici, ut dicitur. ¶ Dejicere de sententia, est removere. *Cic. 2. Tusc. c. 5.* Et me pudet tam cito de sententia esse dejectum. ¶ Dejicere oculos de aliquo, *perderlo di vista*, *Cic. Ver. 6.* Sic oculos a Repub. dejicere, *Id. Phil. 1.* ¶ Dejicere alvum, *Cat. R. R. c. 156.* Vide Dejectio. ¶ Significat etiam vim prostrare, vincere. *Cic. Phil. 8. c. 2.* Præsidium dejicere. *Valer. Flacc. l. 1. & 2.* Dejicere taurum ingentem.

Dein, adverb. ordinis, idem ac deinde per syncop. *Juven. Sat. 15. v. 53.* Dein clamore pari concurritur. ¶ Quæ exempla afferuntur in *Lex. Basilii Fabr. Calep. & alibi*, incertæ lectionis sunt.

Deinceps, *dopoi, ordinatamente*, Ger. *demnach*, Gal. *ensuite*, Hisp. *de aqui adelante*, ἀπὸ τότε, proprie est gradatim, per ordinem, per vices, a *dein*, & *capio*, idest, a deinde capiendo. *Liv. l. 1.* Ita duo deinceps Reges, alius alia via, ille bello, hic pace, civitatem auxerunt. ¶ Interdum ponitur pro posthac, sive in posterum. *Cic. Att. l. 7.* Velim, deinceps meliora sint. ¶ Interdum pro deinde, postea. *Liv. l. 1.* Advocato concilio, originem nepotum, ut geniti, ut educati, ut cogniti essent, cædem deinceps Tyranni, seque ejus auctorem ostendit.

Deincĭpem antiqui dicebant proxime quemque captum, ut *principem* primum captum. *Fest.* ¶ Idem deinceps, qui deinde cepit; princeps, qui primus cepit. *Idem.*

Deinde, *dopoi, poscia, dopo*, Germ. *darnach*, Gall. *apres*, Hisp. *despues*, ἔπειτα, postea, a *de*, & *inde*, & significat ordinem, vel tempus. *Cic. ad Q. Frat. l. 3.* Quas ad te deinde literas mittemus. *Idem l. 3. Fam. epist. 7.* Primum App. Claudio, deinde Imperatori, deinde more majorum, deinde amico. ¶ Per pleonasmum jungitur aliis particulis idem significantibus, ut deinde postea, *Cic. pro Mil. c. 24. & Liv. l. 41. c. 24.* postea deinde, *Cels. l. 7. c. 8.* deinde tum, *Varr. l. 5. de L. L. c. 6.* deinde porro, *Plaut. Trin. 5. 2. 103.* ¶ In carmine fere est dissyllaba: passimque occurrunt exempla. Raro trisyllaba, correpta priore. *Sidon. carm. 9. v. 272.* Nec qui consimili deinde casu Irati fuit histrionis exsul. *h. e.* Juvenalis.

Deinsŭper, *di sopra*, ἄνωθεν, desuper. *Sallust. l. 1. Hist.* apud *Non. c. 12. n. 42.* Ad medium deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

Deintĕgro, as, avi, atum, are, a. 1. imminuo, corrumpo. *Cæcil.* apud *Non. c. 2. n. 225.* Nomen virginis deintegravit.

Dejone, f. 1. mater Mileti, quem ex Apolline peperit. Hinc Miletus Dejonides dictus est. *Ovid. l. 9. Met. v. 442.*

Dejopea, f. 1. una ex Nymphis Junonis. *Virg. 1. Æn. v. 72.*

Deipăra, æ, f. quæ Deum peperit. Ita *Justinia. l. 1. Cod. tit. 1. leg. 6.* Latine reddit Græcum Θεοτόκος, quod de B. Virgine Maria, Dei matre dicitur.

Deiphĭle, f. 1. Δηϊπύλη, filia Adrasti Regis, uxor Tydei, mater Diomedis.

Deiphŏbe, es, f. 1. Δηϊφόβη, filia Glauci, vulgo Sibylla Cumana.

Deiphŏbus, m. 2. filius Priami ex Hecuba, qui interfecto Paride Helenam duxit uxorem. Helenæ dolo, & proditione interfectus est a Græcis, quos illa in cubiculum dormientis intromisit. *Virg. 6. Æn. v. 494.*

Dejŭgo, as, a. 1. *disgiungere*, ἀποζεύγνυμι, disjungo. *Pacuv.* apud *Non. c. 2. n. 256.* Per nostram egregiam unanimitatem, quam memoria dejugat.

Dejungo, is, a. 3. *disgiungere*, διαζεύγνυμι, disjungo. *Cic. de Univ. c. 5.* Ut eadem sint ea, quæ dejuncta fuerunt. *Plaut. Asin. 3. 3. 75.* Dejungere amantes.

Dejurĭum, n. 2. ὁρκωμόσιον, jusjurandum. *Gel. l. 7. c. 18.* Quoniam dejurio vincti essent.

Dejŭro, as, n. 1. idem ac dejero. *Plaut. Cas. 3. 5. 36.* Per Deos omnes, & Deas dejuravit. *Gel. l. 11. c. 6.* Neque mulieres Romanæ per Herculem dejurant.

Dejŭvo, as, a. 1. non juvo, apud antiquos. *Plaut. Trin. 2. 2. 63.* Deserere illum, & dejuvare in rebus adversis pudet.

Delābor, eris, d. 3. *scorrere a basso, cadere a basso*, נפל, Germ. *abfallen*, Gal. *decheoir*, Hisp. *deliszarse*, καταπίπτω, est deorsum labi, decidere. *Virg. in Sileno.* Serta procul capiti tantum delapsa jacebant. ¶ Et cum præp. *Cic. 3. de Orat.* Quemadmodum ex utraque parte tecti aqua delaberetur. *Id. 1. Divin. c. 28.* Delabi in flumen. Sic delabi in morbum. *Id. Attic. l. 7. ep. 5.* ¶ Translate pro deflectere. *Cic. 2. de Orat. c. 60.* Oratio eo delabitur. *L. 1. c. 21.* delabi in sermonem. Et *L. 1. Fam. ep. 10.* Delabi ad æquitatem. ¶ Item consumi, perire. *Cic. l. 2. Offic.* Habenda est ratio rei familiaris, quam delabi sinere, flagitiosum est.

Delabōro, as, a. 1. idem quod laboro, vel valde laboro. *Afran.* apud *Non. c. 4. n. 423.* Hic noster delaborat.

Delacĕro, as, a. 1. *stracciare*, σπαράττω, in partes lacero, conscindo. *Plaut. Cap. 3. 5. 14.* Qui me, meamque rem tuis scelestis falsidicis fallaciis delaceravisti.

Delacrymatĭo, f. 3. *uscita di lagrime*, καταδάκρυσις. *Plin. l. 37. c. 11.* Vis ejus collyriis oculorum aptissima, & delacrymationibus mordendo proficiens. Adde *l. 20. c. 5.*

Delacrymatorĭus, a, um, adject. ad delacrymationem pertinens, ut delacrymatorium collyrium. *Marcel. Empir. c. 8.*

Delacrȳmo, n. 1. *lagrimare*, ἀποδακρύω, est lacrymas, vel aquam more lacrymantis demittere. *Col. l. 4. c. 9.* Ut interdum potius devexa, quam in germine delacrymet. De vite putata loquitur.

Delævo, & rectius Delēvo, as, a. 1. *pianare*, λειόω, idem ac lævo, seu lævigo. *Colum. de arb. c. 6.* Plagam acutissimo ferro delævato.

Delambo, is, a. 3. *leccare*, λείχω, idem ac lambo. *Stat. 2. Theb. v. 681.* Molliaque ejecta delambit vellera lingua.

Delamentor, aris, d. 1. *piangere*, καταθρηνέω, defleo. *Ovid. 11. Met. v. 331.* Et natam delamentatur ademptam.

Dela-

Delapidātus, o. 1. 2. *falicato*, *lastricato*, λιθόστρωτος, quod lapide ſtratum eſt. *Feſt.*

Delapīdo, a. 1. eſt lapide ſternere, item lapides ex aliquo loco eximere, auferre, ſive lapidibus purgare. *Cato R. R. c.* 46. Locum bipalio vertere, delapidare, circumque ſepire.

Delapſus, a, um, adject. a delabor, *venuto giù*. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 14. Pompejum ſicut aliquem de cœlo delapſum intuentur.

Delaſſabĭlis, le, adject. *ſtancabile*. *Manil. l.* 4. *v.* 240. Et faciles motus, nec delaſſabile pectus.

Delaſsātus, a, um, adject. *ſtanco*, *ſtancato*. *Plaut. Aſin.* 3. 2. 22. Delaſſatus labore.

Delaſſo, as, a. 1. *ſtancare*, κοπόω, valde laſſo. *Horat.* 1. *Ser. ſat.* 1. *v.* 14. Loquacem delaſſare valent Fabium.

Delatio, onis, f. 3. ἔνδειξις, actus deferendi, accuſatio, &c. *Cic. pro Cluent. c.* 8. Qui ſibi delationem nominis, & capitis periculum oſtentarat. *Tac. l.* 2. *hiſt. c.* 10. Delationem factitare.

Delātor, m. 3. *accuſatore*, *rapportatore*, *ſpia*, מלשין, Germ. *ehren treger*, Gal. *delateur*, Hiſp. *acuſador*, ἐνδεικτής, occultus accuſator, calumniator. *Sueton. de Domit. c.* 9. Princeps, qui delatores non caſtigat, invitat. *Id. Ner. c.* 10. Præmia delatorum Papiæ legis ad quartas redegit. *h. e.* eorum, qui accuſabant tranſgreſſores legis Papiæ.

Delatorius, a, um, adject. ad delatorem pertinens, accuſatorius, ut delatoria curioſitas. *Ulp. l.* 6. *ff. de jur. & fact. ignor.*

Delatus, a, um, adject. *accuſato*, *denunziato*. *Nep.* 23. 9. 1. Id Carthaginem delatum publice comprobatum eſt. *Curt. l.* 7. *c.* 2. A duobus indicibus delatus. Et *l.* 6. *c.* 9. Delatum indicium ſupprimere.

Delāvo, as, idem quod lavo. Affertur *Plaut. Rud.* 2. 7. 21. In mari quod delavi. Sed meliores libri habent *elavi*.

Delebĭlis, o. 3. *che ſi può cancellare*, Ger. *leichlich mag außgetilgt werden*, Gal. *aiſe a effacer*, Hiſp. *lo que ſe puede borrar*, ἐξαλειπτός, quod deleri poteſt. *Mart. l.* 7. *epig.* 83. Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis vivet.

Delectabĭlis, le, o. 3. *dilettevole*, τερπνός, quod delectat. *Tac. l.* 12. *Ann. c.* 67. Infuſum delectabili cibo boletorum venenum. *Apul. l.* 3. *Flor.* Tibia queſtu delectabilior.

Delectabilĭter, *dilettevolmente*, τερπνῶς. *Gel. l.* 13. *c.* 24. Delectabiliter, ac decore depicta. Adde *l.* 15. *c.* 1.

Delectāmen, inis, n. 3. *diletto*. *Petron. Pſeudepigr.* 1. *p.* 228. Caſſo ſaltem delectamine amare liceat, ſi potiri non licet.

Delectans, antis, particip. verbi *delector*. Hinc comparat. *delectantior*. *Gell. in proœm. verſ. fin.* Sermo incorruptior, motio delectantior.

Delectamentum, ti, n. 2. idem ac delectatio, *diletto*, *piacere*. *Cic. in Piſon. c.* 25. Inania delectamenta puerorum. *Ter. Heaut.* 5. 1. 79. Qui me ſibi pro ridiculo, & delectamento putat.

Delectatio, f. 3. oblectatio, jucunditas, *dilettazione*, *diletto*, תענוג, Ger. *beluſtigung*, Gal. *delectacion*, *plaiſir*, Hiſp. *deleyte*, τέρψις, jucunditas, quam ex re aliqua percipimus, quam ſic definit *Cic. l.* 4. *Tuſc.* Delectatio eſt voluptas ſuavitate auditus animum deliniens, & qualis hæc eſt aurium, tales ſunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum, quæ ſunt omnes unius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ voluptates.

Delectatus, a, um, particip. *chi ſi è dilettato*. *Nep.* 14. 3. 4. Magnopere delectatus facto. ¶ Nominis etiam naturam induit, & gradus habet. *Gel. in præfat. Oper.* Sermo delectatior in otio.

Delectio, onis, f. *ſcelta*, *elezione*, delectus, electio. *Vopiſc. in Aurelian. c.* 40. De imperatore deligendo exercitus retulit ad ſenatum: verum ſenatus hanc eandem delectionem in exercitum refudit.

Delecto, as, a. 1. *allettare*, *invitare*, proprie eſt allicere, a *lacio*. *Ennius.* Ut me Apollo ipſe delectat, ac ducit Delphicus. ¶ Et quoniam quæ grata, ac jucunda ſunt, nos attrahere ſolent, factum eſt, ut delectare ſit jucunditate afficere, *dilettare*, *dar piacere*, τέρπω. *Cic. Ruſo.* Me & ſuperiores literæ tuæ admodum delectaverunt. *Id. Pæt.* Tu te iſtic Atheriano jure delectato, ego me hic Hirtiano. *Id. Att. l.* 2. *ep.* 2. Cum Muſis nos delectabimus.

Delector, oris, m. *chi ſceglie*, qui deligit. *Frontin. l.* 4. *Strategem. c.* 1. Pyrrhus delectori ſuo fertur dixiſſe: tu grandes elige, ego eos fortes reddam. *h. e.* illi qui milites cogebat.

Delector, aris, paſſ. 1. *eſſer dilettato*, *dilettarſi*, εὐφραίνομαι, eſt delectatione, vel jucunditate affici. *Col. l.* 1. Matrona amœnitate aliqua delectanda erit, quo patientius moretur cum viro. *Cic.* 2. *Leg.* In hoc admodum delector. *Id. pro Arch.* Cogitatione quadam, ſpeque delectari. *Hor. l.* 1. *epiſt.* 17. Prudens dici delector.

Delectus, a, um, o. 1. 2. partic. a deligor, *eletto*, *ſcelto*. *Cic.* 3. *Catil.* Et ego de Præfectura Reatina complures delectos adoleſcentes cum gladiis miſeram.

Delectus, us, m. 4. *elezione*, ἐκλογή, electio. *Cic.* 2. *Agr.* Cæteri agri omnes, qui ubique ſunt, ſine ullo delectu Decemviris addicentur. ¶ Delectus militum eſt, cum Imperator, pro Imperii ſui auctoritate, quos ei viſum fuerit, ad militiam conſcribit. *Cic.* 2. *Catil.* Cum hoc delectu, quem in agro Piceno, & Gallico Q. Metellus habuit. ¶ Metonymice delectus accipitur pro diſcrimine, ſive judicio, *ſcelta*. Hinc Rhetores dicunt, in uſu verborum, & ſententiarum delectum adhibendum eſſe. *Cic. de Clar. Orat. c.* 72. Verborum delectum originem eſſe eloquentiæ. Hac ratione delectum facere, dixit *Quintil.* ut *l.* 2. *c.* 8. Facere ſtudiorum delectum nemo diſſuaſerit.

Delegatio, f. 3. *delegazione*, ἐντολή, ἀνάθεσις, actus delegandi. *Cic. Att. l.* 12. *epiſt.* 3. Aut delegationem a mancipe annua die, &c. *Juſtin. Cod. de Novat. & delegat.* Delegatio debiti, niſi conſentiente, & ſtipulanti promittente debitore, jure perfici non poteſt.

Delegātum, i, n. id, quod legatum eſt, ut, ex delegato pupilli pecuniam ſolvere, *Leg.* 4. §. 26. *ff. de doli except.*

Delegatus, m. 2. dicitur, cui cauſa committitur terminanda, vel exequenda, qui in juriſdictione nihil proprium habet, ſed vices delegantis repræſentat, ut Delegatus Principis, apud JCtos.

Delegātus, a, um, o. 1. 2. miſſus, commiſſus, &c. *commeſſo*, *delegato*. *Cic.* Poſt delegatam mihi hanc provinciam, id eſt, hoc onus mihi impoſitum. *Liv. l.* 10. *c.* 19. Omnis rei bene, aut ſecus geſtæ decus, dedecuſque ad eum delegatum.

Delēgo, as, avi, atum, a. 1. *mandare*, ἀποστέλλω, eſt mittere, legatos mittere. *Liv.* Decernunt, ut duodecim delegarentur ad Regem. *Cato R. R. c.* 30. Ubi ſementem facturus eris, ibi oves delegato. ¶ Metaleptice eſt demandare, committere, aſſignare, *deputare*, *aſſegnare*, הפקיד, Ger. *befelhen*, Gal. *deleguer*, Hiſp. *delegar*, ἐπιτρέπειν. *Cal. Cic.* 8. *Fam. ep.* 1. Quod hunc laborem alteri delegavi. ¶ Item quemquam noſtro loco, officio, negotiove exequendo præficere. *Col. l.* 4. Imo quis non imprudentiſſimum quemque huic negotio delegat? ¶ Item apud JCtos eſt alium pro ſe debitorem dare, quo recepto a creditore, prior debitor liberatur. *Juſtin. Cod. de Novat. & delegat.* ¶ Translate eſt transferre. *Cic. de Or.* Hæc ipſa, quæ nunc ad me delegare vis. *Hirt. de B. G.* Delegare cauſam peccati mortuis.

Delenĭfĭcus, a, um, o. 1. 2. *dolce*, lenis, blandiloquus, a delenio. *Plaut. Mil.* 2. 2. 37. Domi dolos, delenifica facta, domi fallacias.

Delenio, V. Delinio.

Delĕo, es, evi, etum, a. 2. proprie eſt mundare, ab antiquo *leo*, vel a *deoleo*, per ſyncopen, quod ab *oleo*, ut *aboleo*. *Cic. pro Leg. Manil.* Delenda eſt vobis illa macula Mithridatico bello ſuſcepta. ¶ Translate eſt obliterare, *cancellare*, מחה, Ger. *außtilgen*, Gal. *effacer*, Hiſp. *borrar*, ἐξαλείφειν. *Cic. pro Cluent.* Cum tabulas prehendiſſet Oppianicus, digito legata delevit. ¶ Item tollere, removere, *levare*. *Ter. Eun.* 2. 3. 5. Delebo omnes dehinc ex animo mulieres. ¶ Item evertere, *diſtruggere*. *Cic.* 4. *Catil. c.* 10. Duas urbes huic imperio infeſtiſſimas Carthaginem, Numantiamque delevit. Sic delere exercitum, copias, *disfare*. *Id. pro Leg. Manil. Caſ. l.* 6. *B. G.* ¶ Delere ingenium, eſt extinguere vim ingenii. *Petron. Satyr. cir. init.* Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat.

Deletĭlis, le, o. 3. quod delet. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 212. Sumam ſpongiam deletilem.

Deletio, onis, f. 3. *ſcancellamento*, *diſtruzione*, ut deletio exercitus. *Lucil. apud Non. c.* 2. *n.* 217.

Deletitius, o. 1. 2. ἐξαλειπτός, quod deleri poteſt, ut deletitia charta, in qua deleri poteſt, quod ſcriptum fuit, & rurſus ſcribi, παλίμψηστος. *Ulpian. Dig.* 37. 11. 4. Chartæ appellatio & ad novam chartam refertur, & ad deletitiam.

Delētrix, cis, f. 3. quæ delet. *Cic. de Aruſp. reſp. c.* 23. Tum eſt illa in templo Caſtoris ſcelerata, & pene deletrix hujus Imperii ſica deprehenſa.

Delētus, a, um, adject. *cancellato*, *diſtrutto*, *disfatto*. *Caſ. B. G. l.* 6. *c.* 36. Diſperſis, ac pene deletis hoſtibus. *Cic. pro Flac.* Deleta memoria.

Delēvo. V. Delævo.

Deliăcus, a, um, o. 1. 2. δηλιακός, ex Delo, ut Deliaca vaſa, ex ære pretioſo, ab inſula *Delo*, ubi fuit prima nobilitas æris. *Cic. pro Roſc. c.* 46. Domus Chryſogoni referta vaſis Corinthiis, & Deliacis. ¶ Deliaci etiam dicuntur gallinarum curatores. *Petron. Satyr.* Deliaci enim magna ſolertia gallinas curabant, & ex iis magnos fructus percipiebant, teſte *Var. l.* 3. *R. R. c.* 9. & *Cic. l.* 2. *Acad. Plin. l.* 10. Gallinas saginare Deliaci cœpere.

Delibamentum, i, n. id quod libatur, libamentum. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 6. *n.* 8. Delufa Mercurio delibamenta.

Delibatio, onis, f. ablatio partis ab aliqua re. *Leg.* 116. *ff. de Leget.* 1. Legatum eſt delibatio hæreditatis.

Delibatorium, n. 2. locus delibationi accommodatus. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Quæ delibatorio ſuperfuerat viginti pedibus brevior ſeſquipedali craſſitudine. Ita *Calepinus*: ſed ibi legitur *Diribitorium*.

Delibatus, a, um, adject. decerptus, deguſtatus. *Enn. apud Cic. in Brut. c.* 15. Flos delibatus populi, Suadæque medulla. ¶ Item violatus, corruptus: quod enim delibatum eſt, integrum amplius non eſt. *Gell. l.* 1. *c.* 3. Compenſatur leve damnum delibatæ honeſtatis. *Plaut. Moſt.* 4. 2. 32. Delibatus puer.

Deliberabundus, a, um, o. 1. 2. deliberans. *Liv. l.* 2. *c.* 45. Conſules velut deliberabundi capita conferunt, diu colloquuntur.

Deliberatio, f. 3. *deliberazione*, מחשבה, Ger. *rahtſchlag*, Gal. *arreſt*, Hiſp. *deliberacion*, συμβουλία, actus deliberandi. *Cic.* 1. *Off.* Triplex igitur eſt conſilii capiendi deliberatio. *Cic. Phil.* 1. *c.* 1. Ad deliberationem alios adhibere.

Deliberatīvus, o. 1. 2. *deliberativo*, συμβουλευτικός, quod ad deliberationem ſpectat, ut Genus deliberativum. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 5. Deliberativum genus eſt, quod in conſultatione poſitum habet in ſe ſuaſionem, & diſſuaſionem.

Deliberator, oris, m. 3. *chi delibera*. *Cic. pro Sex. c.* 34. Illi interea deliberatori merces, longe interpoſita nocte, duplicata eſt.

Deliberātus, o. 1. 2. *diſpoſto*, quod deliberatum, ſeu conſtitutum eſt. *Horat. l.* 1. *carm. od.* 37. Ut atrum corpore combiberet venenum deliberata morte. *Cic. Metel. l.* 5. *Fam. epiſt.* 2. Neque illi quidquam deliberatius fuit, quam me, &c. *Id. Ver.* 5. *c.* 41. Statutum in animo, & deliberatum habere.

Delibĕro, as, n. 1. *deliberare*, יעץ, Ger. *rahtſchlagen*, Gal. *deliberer*, Hiſp. *deliberar*, συμβουλεύω, eſt conſultare, perpendere, decernere, definire. *Cic. Att. l.* 13. Quamobrem ut de maxima re deliberanti, ita mihi des conſilium, velim. ¶ Deliberatur imperſ. *Caſ.* 7. *B. G.* Deliberatur de Avarico in communi concilio, incendi placeret, an defendi. ¶ Deliberatum mihi eſt, vel deliberatum habeo, eſt conſtitui. *Cic. in Rul.* Præſertim cum mihi deliberatum ſit, & conſtitutum ita gerere Conſulatum. ¶ Pro conſulere, quærere, videtur uſurpari ab *Nepote in Themiſt. c.* 2. ubi ait: Miſerunt Delphos conſultum; deliberantibus Pythia reſpondit. Et *in Miltiad. c.* 1. Ex his delecti Delphos deliberatum miſſi ſunt, qui conſulerent Apollinem.

Delibĭto, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a delibo. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 16. Solebam antea delibitari oleis, & lucanicis tuis. h. e. Tu delibabas meam famem, ac diminuebas illis primis ferculis, &c. Sic legit, & explicat *Turneb. Adverſ. l.* 6. *c.* 1. & *Pareus in Lex. Crit.*

Delibo, as, a. 1. *guſtando aſſaggiare*, טעם, Ger. *abbrechen*, Gall. *gouter*, Hiſp. *guſtar*, ἀπογεύω, eſt ſumma tantum labra rigare, & leviter deguſtare, a libo. *Claud. de B. Get. v.* 351. Contentus delibaſſe cibos. ¶ Translate ſumitur pro leviter attingere, *Cic.* 10. *Fam.* Putabam, poſſe me nec de laude jejuni hominis delibare quidquam. ¶ Item pro decerpere. *Cic. pro Sext. c.* 56. Ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique floſculos carpam, atque delibem. *Id.* 2. *de Invent. c.* 39. Delibare de gloria alicujus. ¶ Item pro violare. V. Delibatus. ¶ Item defringere, deterere. *Varr. R. R. l.* 2. *c.* 2. Ne curſitantes inter ſe teneri (agni) delibent aliquid membrorum.

Delibrātus, a, um, adject. decorticatus, *nudato di ſcorza*. *Non. c.* 1. *n.* 314. *Pallad. l.* 3. *c.* 17. Ramus ad modum foraminis delibratus.

Delibro, as, avi, atum, a. 1. decorticare, a *liber*, qua corticem ſignificat, *levar la ſcorza*, *pelare*, Ger. *entrinden*, Gal. *peler*, Hiſp. *decortezar*, ἀποφλοιίζω, *Colum. l.* 5. *c.* 6. Antequam radix ulmi in eximendo delibretur. Et *l.* 4. *c.* 24. Cortex corpore tenus delibrandus eſt. ¶ Eſt etiam ponderare, *peſare a libra*. *Gel. l.* 15. *c.* 8. Delibrari ſibi cœnas jubeant, ne edendo defatigentur. Rectior tamen, & communior lectio habet, *delibari*. ¶ Addit *Feſtus*: Delibrare, aquam ſulco derivare. Alii tamen leg. *Delirare*.

Delibŭo, is, ui, utum, madefacio, inungo, *ungere*, *bagnare*, καταλείφω. *Solin. c.* 12. *de Delphinis*: Proconſul Africæ Salvianus ipſe eum (Delphinum) contigit, unguentis etiam delibuit. Hinc frequentiori in uſu eſt.

Delibūtus, o. 1. 2. *unto*, משוח, Ger. *begoſſen*, Gal. *oint*, Hiſp. *untado*, ἀλειμμένος, unctus, quaſi oleo, aut alio liquore imbutus, a *delibuo*, humecto, irrigo. *Cic. in Brut. c.* 60. Qui devinctus erat faſciis, & multis medicamentis propter dolorem artuum delibutus. ¶ Transfertur ad animum. *Ter. Phor.* 5. 6. 17. Si te delibutum gaudio reddo. *Salluſt.* Uxor ſacrilega, ac perjuriis delibuta.

Delicāte, adver. *delicatamente*, Ger. *zartiglich*, Gal. *delicatement*, Hiſp. *regala-*

geladamente, τυφερῶς. *Cic. 3. de Orat.* Ubi recubans molliter, & delicate nos avocat a rostris. ¶ Comparat. Delicatius, *Sen. l. 3. de Ira, c. 9.*

Delicātus, a, um, o. 1. 2. *delicato*, ענג, Ger. *zart*, Gal. *delicat*, Hisp. *regalado*, τρυφερός, plenus deliciis, seu qui in deliciis vivere assuetus est. *Cic. 6. Ver.* Qui tam beati, quam ille est, non sumus, tam delicati esse non possumus. *Id. 1. Off.* Convivio dignum, aut delicatum aliquem inferre sermonem. *Plin. l. 17. c. 24.* Delicatior cibus. ¶ Per metaphoram mollis, ac tener dicitur. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 40.* Delicatæ, & obscœnæ voluptates fugiendæ sunt. *Id. in Brut. c. 53.* Delicatus Adolescens. ¶ Delicatissimus amnis. h. e. lenissime fluens. *Plin. in ep.* Delicatum litus. h. e. amœnum. *Cic. Ver. ult.* ¶ Delicati, & Delicatæ dicebantur Concubini, & Concubinæ: qua de re *Turneb. l. Advers. 22. c. 15.* & *Torrent. ad Suet. Vespas. c. 3. Cic.* etiam mulierosum hominem *delicatissimum* vocat *Verr. 7. c. 27.* ¶ Veteres *delicatus* pro *dedicatus* dicebant, more tunc recepto *l* pro *d* usurpandi. *Festus.*

Delicia, æ, f. 1. idem ac delicium, vel deliciæ. *Plaut. Truc. a. 5. v. 29.* Ad me, delicia? ¶ Item delicia, tigni genus, quod a culmine ad tegulas angulares infimas versus fastigium collocatur, quasi deliquium, quia deliquat aquam, vel a delicio, quod inde aqua deliciatur. *Festus.*

Deliciæ, arum, f. 1. *delizie*, עדנים, Ger. *ergetzung*, Gal. *delices*, Hisp. *deleytes*, *regalos*, τρυφή, oblectamentum, vel oblectamenta, quæ nobis voluptati sunt, a delicio, quia deliciunt, & ad se trahunt. *Cic. 6. Ver.* Ab ea civitate, quæ tibi una in amore, atque in deliciis fuit. *Suet. c. 1.* Titus amor, ac deliciæ generis humani. *Cic. Att. l. 6. c. 1.* Habere aliquem in deliciis. ¶ Delicias facere, est jocari, ludere, *scherzare allegramente*. *Catul. carm. 45. v. 22.* Uno in Septimio fidelis Acme facit delicias, libidinesque. *Plaut. Men. 2. 3. 30.* Eja, delicias facis, mi Menæchme. ¶ Dicere delicias, est blanda verba, & amatoria dicere. *Catul. carm. 73.* Si quis delicias diceret, aut faceret. ¶ Deliciæ appellantur quælibet res caræ. *Propert. l. 4. eleg. 7. v. 75.* Deliciæque meæ Latris, cui nomen ab usu est. *Quintil. l. 1. c. 2.* Verba ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis. h. e. Alexandrinis pueris, lascivia, & garrulitate gratissimis, quales *Stat. l. 5. Sylv. 5. v. 66.* garrulas delicias appellat.

Deliciāris, & re, o. 3. quod ad deliciam, idest tignum spectat, *Cato de R. R. c. 14.* Deliciares tegulæ quæ erunt, pro binis integris computabuntur. *Festus.*

Deliciātus, o. 1. 2. quod deliciam, idest tigni genus habet, ut Tectum deliciatum. *Festus.*

Delicio, is, exi, ectum, a. 3. antique pro allicio, *allettare*. *Titin.* apud *Non. c. 4. n. 112.* Parasitus, qui illum sciat delicere.

Deliciŏlæ, arum, f. diminut. a deliciæ, &

Deliciŏlum, i, n. diminut. a delicium. *Cic. 1. Attic. epist. 7.* Tullia, deliciolæ nostræ. *Senec. ep. 12.* Populus etiam deliciolum meum factus est.

Delicior, aris, dep. 1. *deliciarsi*, in deliciis agere. *Ruricius epist. 42.* Volatilia deliciari. h. e. cum delectatione comedere.

Deliciōsus, a, um, adject. deliciis plenus, *delizioso*. *Sedul. in Orat. Domin.* Retia mundi deliciosa sequens.

Delicĭum, n. 2. idem ac deliciæ. *Mart. l. 13. epigr. 99.* Delicium parvo donabis dorcada nato.

Delico, as, a. 1. *mostrare*, δηλόω, indico, explano, explico, interpretor. *Titin. l. 5.* ut citat *Non.* Quid isthuc est, aut iste vult sermo? mater delica. ¶ Veteres etiam delicare, pro dedicare, quandoque dicebant, *d* in *l* abeunte. *Festus.*

Delictum, n. 2. *delitto*, *peccato*, חטא, Ger. *fehl*, Gal. *delit*, Hisp. *delito*, ἁμάρτημα, peccatum, a delinquo, quod est deficere, & translate peccare. *Cæs. 7. B. G.* Nam majore commisso delicto igni, atque omnibus tormentis necat.

Delicŭlus, a, um, diminut. a delicus. *Cato R. R. c. 2.* Vendat boves vetulos, armenta delicula, oves deliculas. Al. melius leg. *reicula*, & reiculas.

Delĭcus, a, um, adject. a lacio, unde *lac* ἀπογαλακτισθείς, *slattato*. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Cum porci depulsi sunt a mamma, a quibusdam delici appellantur, neque jam lactentes dicuntur.

Delicŭus. V. Deliquus.

Deligātus, a, um, adject. idem quod ligatus, *legato*. *Plin. l. 22. c. 25.* Deligata in linteolo grana. *Valer. Max. l. 3. c. 8. n. 1.* Deligatis ad palum hostibus. ¶ Deligati, absolute dicebantur servi viliores, qui & *alligati*. V. *Torrent. in Vespas. c. 3.* ubi exempla affert.

Deligo, as, avi, atum, a. 1. idem ac ligo, *legare*. *Cic. 6. Ver.* In ea statua Sopatrum divaricari, ac deligari jubet. *Id. Ver. 9.* Deligare ad palum.

Deligo, is, egi, ectum, a. 3. *eleggere*, ἐκλέγω, est delectum habere, ex *de*, & *lego*. *Cic. 2. Off.* Eorum se fore similes, quos sibi ipsi delegerunt ad imitandum. ¶ Usurpatur item pro colligere. *Ovid. ep. 4. v. 30.* Tenui primam deligit ungue rosam. ¶ Item pro ejicere, separare. *Plaut. Asin. 3. 3. 42.* Me amantem ex ædibus delegit hujus mater. V. ibi *Taubman.*

Delimātus, a, um, adject. lima ablatus, *limato via*. *Plin. l. 34. c. 11.* Delimatam æris scobem aceto spargunt.

Delimis, me, adject. limus, obliquus, transversus. *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 82.* Delime bipennis. h. e. pars bipennis obliqua.

Delimitatio, onis, f. limitum appositio, apud *Frontin. Goes. p. 142.*

Delimito, as, avi, atum, limites apponere, ut ex *Frontin.* declarat *Fabrett. Inscript. p. 245.* V. *Frontin.* apud *Goes. p. 38.*

Delineatio, onis, f. descriptio, *delineazione*. *Tertul. advers. Valentin. c. 27.* In delineationem superioris Christi, &c.

Delinĕo, as, avi, atum, a. 1. *disegnare*, Germ. *entwerffen*, Gal. *tracer*, Hisp. *trecar*, *dibuxar*, ὑπογράφω, designo, & ruditer depingo, ex *de*, & *linea*, ut cum pictores primum quædam pingui Minerva futuri operis lineamenta ducunt. *Plin. de Apelle, l. 35. c. 10.* Arrepto carbone extincto e foculo, imaginem in pariete delineavit.

Delingo, is, inxi, inctum, a. 3. idem quod lingo, *leccare*. *Cels. l. 3. c. 23.* Cochleare plenum paulatim delingatur. *Plaut. Pers. 3. 3. 24.* Nunquam delinget salem.

Delinimen, inis, n. idem quod delinimentum. *Symmach. l. 3. epist. 11.* Spectator veteris monetæ solus supersum, cæteri delinimina aurium capiunt.

Delinimentum, ti, n. oblectamentum, *solletico*, *carezze*, θελκτήριον, ut vitiorum delinimenta, apud *Tac. Agric. c. 21. Liv. l. 30. c. 13.* Delinimentis animum alicujus avertere. ¶ Item veneficium, venenum, per quod homines a mentis statu dejiciuntur, poculum amatorium. *Afranius*: Si possent homines delinimentis capi, omnes haberent nunc amatores anus. *Cajus l. 4. de inoff. testam.* Novercalibus delinimentis, instigationibusque corrupti. Sic *Liv. l. 39. c. 11.* Delinimenta, & venena conjungit. ¶ In antiquis Cod. non raro legitur *delenimentum*: ex quo etiam patet, non a *linio*, sed a *lenio* derivari.

Delinio, is, ivi, itum, a. 4. Ger. *bestreichen*, Gal. *oindre*, *addoucir*, Hisp. *untar*, *ablandar*, θέλγω, demulceo, mitigo, placo, mollio, *addolcire*, *placare*, *mitigare*, a *de* & *lenio*, a lenis. *Cic. pro Mil. c. 35.* Ut plebem tribu- suis patrimoniis deliniret. *Cic. 4. Tusc.* Delinire animum suavitate. ¶ Significat etiam decipere, mentem adimere. *Plaut. Cist. 2. 1. 45.* Tu me delinis, propter te hæc pecco. *Id. Amph. 1. 2. 214.* Delinitus sum profecto ita, ut me, qui sim, nesciam. ¶ Scribitur & *deleneo*. *Horat. l. 3. od. 1.* dolentem non purpurarum sidere clarior delenit usus.

Delinitio, f. 3. *mitigazione*, *carezze*, Ger. *erweichung*, Gal. *addoucissement*, Hisp. *alago*, κήλησις, mitigatio, placatio. *Cic. 2. Off. c. 16.* Ipsaque illa delinitio multitudinis ad breve, exiguumque fit tempus.

Delinitor, m. 3. qui delinit, idest placat. *Cic. in Brut. c. 70.* Sed etiam cum judice ipso, cujus delinitor esse debet Orator.

Delinitus, o. 1. 2. mollitus, particip. a delinior, *ammollito*, *effeminato*. *Cic. 1. Fin. c. 10.* Blanditiis voluptatum deliniti, atque corrupti. Et *l. 1. de Or. c. 9.* Genus hominum disertorum oratione delinitum. ¶ Item mente alienatus, deceptus, ut exponit *Non. c. 4. n. 115.* V. Delinio.

Delīno, is, livi, vel levi, itum, a lino, corrumpo, *cancellare*, *sporcare*, A quo est adject. Delitus. V. infra.

Delinquentĭa, æ, f. delictum. *Tertul. de resur. carn. c. 46. & 47.* Homo delinquentiæ Antichristus.

Delinquo, is, deliqui, delictum, a. 3. *fallire*, *peccare*, חטא, Ger. *sundigen*, Gall. *faillir*, Hisp. *faltar*, πλημμελέω, proprie est deficere, non prætereunda prætermittere. *Fest.* V. Deliquus. ¶ Translate est peccare. *Cic. 3. de nat. Deor.* Ut condemnaretur filius, aut nepos, si pater, aut avus deliquisset. ¶ Usurpatur etiam passive. *Cic. 1. Off. c. 41.* Si quid delinquitur. ¶ Dicimus etiam delinquere in aliqua re, in aliquem, & erga aliquem. *Cic. pro Cluent.* Ne in bello delinqueret. *Plaut. Epid. 3. 3. 9.* Quasi quid filius meus deliquisset me erga. *Ovid. 2. Amor. eleg. 8.* In ancillam si quis delinquere possit.

Deliquĕo, es, delicui, n. 2. *divenir liquido*, נמס, Germ. *zerschmeltzen*, Gal. *se fondre en liqueur*, *devenir liquide*, Hisp. *derretirse*, τήκομαι, est in totum resolvi, & dissolvi. *Ovid. 4. Met. v. 252.* Protinus imbutum cælesti nectare corpus delicuit.

Deliquesco, n. 3. liquesco. *Col. l. 12. c. 41.* Ut omnia poma deliquescant cum musto. ¶ Translate *Cic. 4. Tusc.* Nec alacritate futili deliquescat. ¶ Item perire, diffluere. *Lactant. l. 8. c. 12.* Corpus deliquesceret, ac periret.

Deliquiæ, arum, f. *solchi*, *o grondaje da ricever*, *e condur l'aqua*, idem quod Colliciæ. *Vitruv. l. 6. c. 3.* Displuviata ædificia sunt, in quibus deliquiæ stillicidia rejiciunt.

Deliquio, onis, m. idem ac deliquium. *Cn. Gellius* apud *Serv. in 8. Aeneid.* item *Plaut. Capt. 3. 4. 93.* sed apud hunc dubia est lectio.

Deliquium, n. 2. *difetto*, *mancamento*, חסר, Ger. *abgang*, Gal. *defaillance*, Hisp. *menoscabo*, ἔκλειψις, defectus, a *deliquus*, vel *delinquo*. *Plaut. in Capt. 3. 2. 93.* Nullam causam dico, quin mihi & parentum, & libertatis apud te deliquium fit. ¶ Deliquium Solis est Solis eclipsis. *Plin. l. 2. c. 12.* ¶ Deliquium animi, cum animus linquitur, & quis animo deficit, apud Medicos, *deliquio*.

Delĭquo, as, a. 1. *votare un liquore*, Ger. *abgiessen*, Gal. *verser*, *faire ecouler*, Hisp. *derramar*, ἐκχέω, effundo, a liquo. *Col. l. 12. c. 39.* In alia vasa deliquare. *Sidon. l. 7. epist. 2.* Per cola subterranea deliquari.

Delĭquus, a, um, adject. a delinquo, ut reliquus a relinquo, significat deficiens, minor, ut exponit *Festus*. Veteres enim delinquere usurpabant pro deficere. Itaque *Plaut. Cas. 2. 2. 12.* Quando tibi nil domi deliquum est. Ubi alii legunt *Delicuum*; sed idem est sensus. Ducunt autem fortasse a *deliqueo*, dissolvor, pereo, cujus præter. *delicui*. Alii leg. *deliquum*.

Deliramentum, n. 2. idem ac delirium. *Plaut. Amph. 2. 2. 64.* Hæc quidem deliramenta loquitur.

Deliratio, f. 3. proprie est declinatio extra sulcum, idest a recta via. *Plin. l. 18. c. 20.* Quod vocant lirare, operientes semina, unde primum appellata deliratio est. ¶ Translate est stultitia, alienatio mentis ab ætate, vel morbo proveniens, *delirio*, *pazzia*. *Cic. de Sen.* Ista senilis stultitia, quæ deliratio appellari solet, senum levium est, non omnium.

Delirĭtas, f. 3. deliratio. *Laber.* apud *Non. c. 8. n. 36.* Quaenam mens, quæ deliritas vos supplatores facit.

Delirium, n. 2. *pazzia*, בהלה, Ger. *aberwitz*, Gal. *reverie*, Hisp. *desvario*, παραφροσύνη, est alienatio mentis proveniens ex intemperie cerebri vitiante actiones principis facultatis, qualem & in senibus videmus, & in iis, qui morbis ardentissimis infestantur. *Cels. l. 3. c. 18.* Rarius; sed aliquando tamen ex metu delirium nascitur.

Deliro, as, n. 1. *partirsi dal diritto*, *errare*, *impazzire*, שגע, Ger. *irregehen*, *in aberwitz kommen*, Gall. *sturvoyer*, *rever*, Hisp. *desviar*, παραληρέω, proprie est a sulco evagari, translate a recta via ad pravam declinare, insanire. *Cic. 1. Tusc.* Adeo ne me delirare censes, ut ista esse credam? *Horat. l. 1. epist. 2. v. 14.* Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.

Delirus, o. 1. 2. *pazzo*, *quello che si parte dalla ragione*, בהל, Ger. *aberwitziger*, Gal. *reveur*, Hisp. *desvariado*, παράληρος qui a recto ordine, quasi a sulco, & lira rationis, evagatur. *Cic. 2. de Orat. c. 18.* Multos se deliros senes sæpe vidisse, sed qui magis deliraret, quam Phormio, vidisse neminem. *Lactant. l. 3. c. 18.* Quo quid delirius dici possit, non invenio.

Delitens, entis, o. 3. partic. a deliteo, *nascosto*. *Plin. l. 35. c. 2.* Nec spatia montis in cubiculo delitentia.

Delitesco, is, itui, n. 3. *occultarsi*, *nascondersi*, נחבא, Ger. *verbergen sein*, Gal. *etre cache*, Hisp. *estar escondido*, ἀποκρύπτομαι, occultor, ex de, & lateo. *Virg. 2. Æn.* Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva delitui. *Cic. pro Cæl.* Servi in balneis delituerunt. ¶ Et translate. *Cic. in Acad. l. 4.* Et in eorum auctoritate delitesceret, qui negassent, quicquam sciri posse.

Delitigo, as, avi, atum, n. 1. vehementer litigo, *litigare*. *Horat. ad Pison. v. 94.* Iratusque Chremes tumido delitigat ore.

Delitor, oris, m. *scancellatore*, qui delet. *Accius* apud *Priscian. l. 9.* Scelerum fratris delitor.

Delitus, a, um, adject. ex particip. a delino, *cancellato*, *macchiato*. *Cic. in quadam ep.* apud *Priscian. l. 9. sub fin.* Tuli moleste, quod literæ delitæ mihi ante redditæ sunt. *Id.* apud *Diomed.* Cæteris delitis.

Delius, o. 1. 2. Δήλιος, qui est ex Delo insula, ut Apollo Delius, *Virg. 3. Æn. v. 162.* Delia Dea, pro Diana. *Horat. l. 4. od. 6. v. 33.* Et Delia, absolute, *Virg. Ecl. 3. v. 67.* & *Ecl. 7. v. 29.*

Delli, V. Palici.

Delminium, Dalminium, Dimala, Dalmana, *Denna*, *Donna*, *Dumnio*, *Dumno*, opp. Dalmatiæ medit. Æquo prox. Nonnullis est Almissa, Sclave *Omise*.

Delos, vel Delus, i, f. 2. Asteria, Cyntia, Cynetos, Chamydia, Lagia, Ortygia, Pyrpile, *Sdiles*, *Sdille*, Δῆλος, ins. maris Ægæi, non admodum ampla, sed princeps inter Cycladas, fere in medio earum. Dicta est a δῆλος, manifestus, quod in diluvio Ogygis, quod Deucalionis 600. annis præcessit, prima inter alias ab aquis emerserit. Olim totius Græciæ emporium fuit, & ærarium Græcorum. *Nepos Arist. c. 3.* Ferunt, Latonam ex Jove gravidam, metu Pythonis serpentis, qui eam toto terrarum orbe Junonis jussu persequebatur, in hanc insulam fugisse, ibique Apollinem, & Dianam eodem partu peperisse. Hinc ille *Delius* dictus est, hæc *Delia*. In Delo nec parere, nec de-

functos

functos sepelire, nec canem alere fas erat, teste *Thucyd. lib.* 4.

Delphi, m. 2. n. pl. *Delfo*, al. *Castri*, al. *Salona*, urbs Phocidis, in Achaja, ad Parnassum M. a Delpho Neptuni filio ex Melantho Deucalionis filia. Juxta Cephisus amnis oritur, & Castalius fons non longe abest. Delphis templum amplissimum fuit, Apollini dicatum, ubi responsa dabat, quo ex toto orbe terrarum gentes de suis rebus consulturæ confluebant. Hinc Apollo Delphicus appellatus est. Sed *Macrobius in Satur.* Apollinem Delphicum appellatum existimat a prisca Græcorum voce δέλφος, quæ solum significat, eo, quod interdiu stellis omnibus obscuratis, solus luceat, qua ratione etiam Sol a Latinis appellatus est. Delphis oracula reddebantur anulo obsignata, ea lege, ne nisi post triduum resignarentur: prævaricatoribus orbitas oculorum, vel linguæ jactura, vel manus obtruncatio pœna erat. *Liv. l.* 38. *c.* 48. Delphos vocat Orbis umbilicum.

Delphĭce, more Delphici oraculi. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 556. Quid aliud est, quod Delphice columna litteris suis ἄγωμεν μελῶ, &c.?

Delphicŏla, æ, m. qui Delphos colit, epith. Apollinis. *Auson. Technop. cap. de histor.* Ludit & Æacidem Parnassia Delphicolæ sors.

Delphĭcus, a, um, adject. a Delphis, ut delphica laurus, *Claud. Gigantom. v.* 34. Delphicus Deus, h. e. Apollo, *Apul. l.* 2. *Milef.* ¶ *Delphicus gladius*, proverb. dicitur de re ad quoscumque usus accommodata, quia Delphis eodem cultro & mactabant victimas, & sontes supplicio afficiebant. V. *Chiliad. Erasm.* Eadem ratione & Delphica vasa dicuntur. *Alex. ab Alex. Gen. dier. l.* 3. *c.* 16. Sed proverbium Græcum est, non latinum.

Delphin, inis, m. 3. vel delphinus, m. 2. *delfino*, Germ. *delphin*, Gall. *daupbin*, Hisp. *delfin*, δελφίν, δελφίς, piscis, vel potius maris bellua. *Plin.* auctor est, Delphinos simones vocari a navigantibus, quod sint rostro simo, vel a Simonis pueri nomine, quem delphinus in sinu Bajano mirum in modum fertur adamasse. Ad hoc nomen vocati accurrere dicuntur. *Solin. c.* 22. Delphinus dorso est repando. Habet linguam contra naturam aquatilium, mobilem, suillæ similem. Pro voce gemitum humano similem edit. Velocissimus est omnium animalium, etiam terrestrium. Decem annis ad summam magnitudinem pervenit. Parit catulos decimo mense: interdum & binos nutrit uberibus, sicut balæna. Delectatur musica symphonia, præsertim hydrauli sono. ¶ Est etiam signum cœleste. V. *Arion. Ovid. epist. Leandri, v.* 131. Curvi Delphines. *Horat. ad Pison. v.* 30. Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum. ¶ Dicitur & Delphis, inis. *Avien. in Arat. v.* 730. *de sideris:* Subit inter sidera Delphis. ¶ Delphini interdum significant pondera quædam alicui rei appensa, qualia sunt in nostris horologiis, *contrappesi*. *Vitruv. l.* 10. *c.* 13.

Delphis, idis, f. Pythia Apollinis sacerdos. *Martial. l.* 9. *epigr.* 43. Nec Delphis tua mentiatur unq.

Delphĭtĭcus, a, um, idem quod delphicus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 22. Quam qua delphitico lapsa est armilla cinædo.

Delta, æ, f. quarta Græcorum littera triangulari figura Δ, cui respondet quarta item littera Latinorum D. *Auson. in Technopægn. c. de litt.* ¶ Hinc *Delta* appellatur pars Ægypti, idest, Ægyptus Superior, ita dicta, quia figura Græcæ literæ Δ similis est, cujus vertex est, ubi Nilus apud Babylonem, & Memphim scinditur, basis inter fauces Nili extremas, idest, ostia Canopicum, & Pelusiacum. V. *Plin.* 5. 16.

Deltōton, n. 2. signum cæleste, supra Arietis caput, figura Græcæ literæ Δ, idest, trianguli. *Cic. in Arato.* Deltoton dicere Graji quod soliti, simili quia forma littera claret.

Delūbrum, n. 2. *tempio*, *chiesa*, היכל, Ger. *tempel*, *gottshaus*, Gal. *temple*, Hisp. *templo*, τέμενος. *Servius ad* 2. *Æn.* ait, delubrum esse templum commune, quod pluribus Diis dicatum est, ut Capitolium, quod Jovi, Junoni, & Minervæ, quia uno tecto deluitur. Festus, sive potius Paulus dicit, delubrum esse fustem delibratum, quem venerabantur pro Deo, idest, simulacrum ligneum. *Varr. l.* 8. *rer. div.* scripsit, delubrum a *Deo* dictum esse, & locum esse, in quo Dei simulacrum constitutum fuerit, sicut locus, in quo candelam figunt, candelabrum appellatur. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Est enim mihi tecum pro aris, & focis certamen, & pro Deorum templis, atque delubris.

Delucto, as, avi, atum, *contrastare*. *Plaut. Trinum.* 4. 1. 30. Quibus ærumnis deluctavi, filio dum divitias quæro! Al. leg. *Quantis cum ærumnis deluctavi* &c.

Deluctor, idem ac luctor, *lottare*. *Plaut. Pers.* 1. 1. 4. Cum Antæo deluctari mavelim.

Deludifico, as, avi, atum, a. 1. illudo, irrideo, *burlare*, ἐμπαίζω. *Plaut. Rud.* 1. 2. 53. Deludificavit me miris modis. ¶ Deludificor deponens, eod. sensu afferunt Lexicogr. plerique exemplum ex *Plaut. Mostell.* 4. 3. 41. Sed ibi legitur *ludificatus*.

Deludium, vel diludium, ii, n. cessatio a ludo, vel ludi dilatio. *Horat. l.* 1. *ep.* 19. *ad fin.* Displicet ille locus; clamo, & deludia posco. Ubi Acron vet. Scholiast. Diludia sunt tempora, quæ gladiatoribus conceduntur, ut se ad pugnandum instruant.

Delūdo, is, n. 3. proprie est ludendi finem facere. *Varr. apud Plin. l.* 36. *c.* 27. Gladiatores, cum deluserint, hac juvari potione. ¶ Translate est irridere, decipere, *beffare*, לעג, Germ. *verlachen*, Gal. *se jouer*, *se mocquer*, Hisp. *escarnecer*, *reirse*, ἐμπαίζειν. *Cic. in Rull.* Deludi vosmetipsos diutius ab isto patiemini? *Ter. Andr.* 3. 4. 4. Deludere dolis? ¶ Translate *Propert. l.* 2. *el.* 15. *v.* 31. Terra prius falso partu deludet arantes.

Delumbātus, a, um, adject. delumbis, debilis, *sciancato*. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Quadrupede delumbata. ¶ Item curvatus, *Id. l.* 19. *c.* 6. Delumbatæ radices. *Vitruv. l.* 6. *c.* 5. Lacunaria curva ad circinum delumbata, h. e. curva quidem, sed non ad perfectam rotundationem.

Delumbis, be, o. 3. *senza lombi*, *debole*, Ger. *der die lende ab ist*, *schwach*, Gall. *ereint*, *foible*, Hisp. *deslomado*, *derrencado*, ἀνόσφυς, quod lumbis caret, & metonymice quod debile est. In lumbis enim vires corporis sitæ sunt. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Perdix prægravem, aut delumbem sese simulans. ¶ Translate sumitur pro molli, effeminato, lascivo. *Pers. sat.* 1. *v.* 104. Summa delumbe saliva. *Sidon. l.* 8. *ep. ult.* Dictio exossis, tenera, delumbis.

Delumbo, as, a. 1. *indebolire*, Ger. *verrencken*, Gal. *ereinter*, *affoiblir*, Hisp. *deslomar*, *enflaquecer*, ἐξοσφυΐζω, lumbos loco moveo, frango. V. Delumbatus. ¶ Translate sumitur pro debilitare, diminuere. *Cic. in Or. c.* 69. Nec minutos numeros sequens concidat, delumbetque sententias.

Delŭo, is, delui, utum, a. 3. *lavare*, רחץ, Ger. *mit waschen reinigen*, Gal. *laver*, *nettoyer*, Hisp. *lavar*, *limpiar*, ἀπολούομαι, diligenter lavo, a verbo Græco, quod allatum est, vel a διαλύω, solvo. *Cato R. R. c.* 116. Laserpitium aceto deluito. ¶ Item est madefaciendo delere. *Var.* Obortæ inter legendum lacrymæ literas deluebant. ¶ Item solvere, ut ait *Festus*.

Delus. V. Delos, vel Ortygia.

Delūsus, a, um, adject. illusus, *deluso*, *burlato*. *Ovid.* 8. *Met. v.* 826. Exercetque cibo delusum guttur inani.

Delutamentum, i, n. opus delutatum. *Cato de R. R.* Neque herba nascetur, neque delutamenta scindent se.

Delŭto, a. 1. *smaltare*, *lutare*, ἐγχρίω, est luto aliquid obducere. *Cat. de R. R. c.* 128. Habitationem delutare cum volueris, &c.

Demadĕo, es, n. 2. idem ac madeo. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 4. *v.* 22. Et te flente suos demaduisse sinus. Al. leg. *Emaduisse*.

Demades, m. 3. Δημάδης, Atheniensis Orator, Demosthenis æmulus, eique adversas in Rep. partes fovens. Nihil enim aliud Demosthenes, quam patriæ libertatem spectabat: ille ex Macedonum gratia potentiam quærebat, & opes. Hunc jam ætate confectum, & ex nimio luxu ad summam jam inopiam redactum cavillatus est Antipater victimis cæsis similem esse, de quibus nihil, nisi lingua, jam superest. *Plut. in vit. Demosth.*

Demăgis, *molto più*, valde magis, ex *de*, & *magis*. *Lucil. l.* 16. *apud Non. c.* 2. *n.* 229. Solos demagis istos ex nimbo Aufellos. Sed Festus *minus* exposuit, ut etiam est in manuscripto. Fortasse *nimis* scribere voluit.

Demando, as, avi, atum, a. 1. *commettere*, הפקיד, Ger. *befehlen*, Gal. *commettre*, *charger*, Hisp. *encomendar*, ἐπιτρέπω, committo, in totum committo. *Liv. l.* 8. *cap.* 36. Curam eorum nominatim legatis, tribunisque demandabant. *Id. l.* 5. *c.* 27. Plures pueri unius curæ demandabantur.

Demano. V. Dimano.

Demarchus, m. 2. Princeps populi, Tribunus plebis, a δῆμος, populus, & ἀρχός, præfectus. *Plaut. Cur.* 2. 3. 7. *Spartian. in Adrian. c.* 19.

Demĕa, nomen personæ senilis rusticæ, ac duræ, apud *Ter. in Adelph.*

Demeacŭlum, n. 2. *discesa*, מורד, Ger. *hinabsteigung*, Gal. *descente*, καταβασις, descensus in loca subterranea. *Apul. l.* 6. *sub init.* Proserpinæ nuptiarum demeacula.

Dememĭni, pro obliviscor, nonnulli leg. apud *Martial. l.* 2. *epigr.* 59. illo versu: Ipse jubet mortis dememinisse Deus. Alii leg. *te meminisse*.

Demens, o. 3. *pazzo*, *stolto*, *fuor di mente*, נבל, כסיל, Germ. *unsinnig*, Gal. *insensé*, *hors de son sens*, Hisp. *loco*, παράφρων, stultus, amens. *Cic. in Off. l.* 1. *c.* 24. In tranquillo tempestatem adversam optare dementis est. *Id. in Pis. c.* 20. Dementior tragico Oreste. *Id. de Arusp. Resp. c.* 27. Plenus inconsideratissimæ ac dementissimæ temeritatis. ¶ Quidam putant *amentem*, & *dementem* ita distingui, ut *amens* dicatur, qui omni prorsus ratione caret; *demens* vero sit, qui non est quidem mente integra, retinet tamen aliquid de communi vitæ ratione. Verum hæ duæ voces promiscue usurpantur.

Demensio, vel Dimensio, onis, f. *misura*, διαμέτρησις, dimetiendi actio, ut dimensio quadrati, *Cic. Tusc.* 1. *c.* 24.

Demensum, subst. n. 2. mensura erat frumenti, quam servis admetiebantur singulis mensibus domini, ad totius mensis victum. *Terent. Phorm.* 1. 1. 10. Quod ille unciatim vix de demenso suo, suum defraudans genium, comparsit miser. Servi enim, inquit *Donatus*, quaternos modios accipiebant frumenti in mensem.

Demensus, vel Dimensus, a, um, o. 1. 2. *misurato*, נמדד, Ger. *ausgemessen*, Gal. *mesuré*, Hisp. *medido*, διαμετρηθείς, mensuratus, partic. a demetior. *Cic. de Orat. c.* 12. Ut verba verbis quasi demensa, & paria respondeant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 231. Certis dimensum partibus orbem Sol regit. ¶ Active etiam sumitur, cum sit partic. a verbo communi, *chi ha misurato*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 116. Campum ad certamen dimensi.

Dementer, adv. *scioccamente*, בסכלות, Germ. *thorlich*, Gall. *folement*, Hisp. *locamente*, ἀνοήτως, insane. *Cic.* 3. *Cat. c.* 9. Tanta res tam dementer credita. *Senec.* 4. *de benef. c.* 27. Dementissime testatur.

Dementia, f. 1. *pazzia*, הוללות, Germ. *unsinnigkeit*, Gal. *folie*, Hisp. *locura*, παράνοια, insania. *Cic.* 3. *Tusc.* Animi affectionem lumine mentis carentem nominaverunt amentiam, eandemque dementiam. ¶ In lemmatis controversiarum *M. Senecæ* palam legitur *dementia* alio sensu, ab eo, quem ex Ciceronis definitione modo allata habet. Significat etiam culpam, qua quis reus efficitur, & in judicium vocatur, non quod demens fuerit, sed quod ea crimina perpetrarit, ob quæ demens puniendus tamen videri possit.

Dementio, tis, ivi, itum, n. 4. *impazzire*, *uscir di mente*, παραφρονέω, de mente exeo, deliro, insanio. *Lucret. l.* 3. *v.* 464. avius errat Sæpe animus; dementit enim, deliraque fatur.

Dementior, valde mentior. *Apul. in Apolog.*

Demento, as, n. idem ac dementio. *Apul. in Magia*. Confessa est se sua mea Magia in amorem deductam dementare.

Demĕo, as, n. 1. deorsum meo, descendo. *Apul. l.* 6. *A. A.* Ad Tartarum, Manesque demeare. Et *lib.* 10. Corpus candidum, quod cœlo demeat.

Demerĕo, es, rui, ritum, n. *guadagnare*, *meritare*, Ger. *verdienen*, Gal. *gaigner*, Hisp. *ganar*, κερδαίνω, lucror. *Gell. l.* 1. *c.* 8. Lais Corinthia ob elegantiam, venustatemque grandem pecuniam demerebat. ¶ Est etiam suo sibi merito aliquem devincire. *Suet. de Aug. c.* 8. Avunculum in Hispanias adversus Cn. Pompeji liberos subsecutus magnopere demeruit. *Ovid. ad Liv. v.* 131. Numina cultu demeruisse.

Demerĕor, d. 2. *conciliarsi con benefizj la benevolenza d' alcuno*, רצה, Ger. *verdienen*, *beschulden*, Gal. *meriter*, Hisp. *merecer*, ἀξιόω, concilio, devincio, benevolum facio, *Quintil. in præfat. l.* 1. Ut pleniore obsequio demererer amantissimos mei. Sic demereri aliquem beneficio, officiis, benevolentia. *Liv. l.* 3. *c.* 18. *Colum. l.* 1. *c.* 4. &c.

Demergo, is, a. 3. *affondare*, השקיע, Ger. *hinunter sencken*, Gall. *plonger*, Hisp. *afondar*, καταδύω, immergo, seu aqua obruo. *Ovid. ep.* 5. Obscœnam ponto demergite puppim. *Cic.* 1. *Acad. c.* 12. In profundo veritas est demersa.

Demerĭtus, a, um, adject. *meritato*, ut demeritas dare lætitias. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 14.

Demersio, onis, f. *l' affondare*. *Macrob. l.* 1. *Somn. Scip. c.* 12. Nec temporali demersione beneficium perpetuitatis exuuntur.

Demersus, us, ui, m. idem quod demersio. *Apul. Apol.* Levia sustentatui, gravia demersui.

Demersus, a, um, adject. ex particip. *immerso*, *affondato*. *Cic. l.* 2. *Divin. c.* 68. Equus demersus una mecum. *Id. pro Syll. c.* 3. Patriam demersam extulit. *Liv. l.* 2. *c.* 29. Ære alieno demersus. *Horat. l.* 3. *od.* 16. *v.* 13. Domus demersa excidio.

Demessus, a, um, adject. *tagliato*, *mietuto*. *Virg.* 11. *Æn. v.* 68. Flos demessus pollice virgineo.

Demetātus. V. Dimeto.

Demēter, f. 3. Δημήτηρ, dicta est Ceres, quasi *Gemeter*, idest, terræ mater. *Cic.* 2. *de nat. Deor.*

Demetĭor, vel Dimetior, iris, itus, vel demensus sum, comm. 4. *misurare*, מדד, Germ. *messen*, Gal. *mesurer*, Hisp. *medir*, διαμετρέω, idem quod metior, vel diligenter metior. *Cic. de senect. c.* 14. Mori videbamur in studio dimetiendi cœli. *Id. in Orat. c.* 43. Demetiri, & dinumerare syllabas. ¶ Demetiens linea, vel dimetiens, absolute apud *Plin.* V. *Dimetiens*. ¶ Passiva significatione. *Vitruv. l.* 5. *c.* 9. Si Dorici generis erunt columnæ, dimetiantur earum altitudines, &c. *si misurino*. Adde *l.* 3. *c.* 3. ubi bis hac ratione usurpat.

Demetītus, a, um, partic. pro demensus, signif. activa. Quidam Ciceroni tribuunt l. 2. de nat. Deor. c. 62. illis verbis; Eorum cursus demetiti naturales temporum varietates cognovimus. Ubi quidam libri habent, demetati, alii dimetiti. V. Parei Lex. Crit. & Borrich. pro Voss. adv. Scioppi. p. 273.

Demĕto, is, essui, essum, a. 3. idem quod meto, mietere, tagliare, ἀποθερίζω. Cic. de senect. c. 19. Fructus demetendi. Catull. carm. 63. v. 353. Flaventia demetit arva. ¶ Dicitur & de cædente in prælio. Silius l. 16. v. 101. Tantum acies, hominumque ferox discordia ferro Demetit.

Demetrias, adis, f. Demetriada, urbs Thessaliæ, marit. in Magnesia, juxta sin. Pelasgicum, aliquando regia Macedonum, & navale, olim E. sub A. Larissæo, nunc Metropolis, Pagasæ proxima, inter Thebas Bœotiæ ad Austr. & Thessalonicam ad Bor. ad 100. M. P. a Larissa supra 40. a Thebis Phthioticis 50. al. vix 30. in Cæc.

Demetrius, m. 2. filius Antigoni Macedonum Regis, & patris in Regno successor. Ob insignem in expugnandis urbibus virtutem Poliorcetes cognominatus est, idest, urbium expugnator. Hic post Alexandrum, præter alios Macedonas nomine, & virtute clarus, transmisso Euphrate Babyloniam occupavit: Athenas Cassandri, Ptolemæique imperio liberavit: Cyprum, victo Ptolemæo, navali prælio, recepit: Pyrrhum ab oppugnatione Thessaliæ repressit. Postremo cum bellum adversus Antiochum suscepisset, infeliciter pugnans, in eius potestatem venit, Chersonesique ab eo custodiæ traditus est, permisso tamen ei regio sumptu, mollique victu, venationibus, omnibusque voluptatibus; quibus ille usus, minimum de salute anxius, in morbum ob incontinentiam incidit, ex quo periit. A Plutarcho in Parallelis cum M. Antonio Triumviro comparatur.

Demetrius Phalereus, qui ob eximias virtutes Atheniensibus præfuit annis decem, trecentisque sexaginta statuis æreis honoratus est. Fuit discipulus Theophrasti. Cic. in Brut. 3. de Leg. 5. Fin. Fuit inventor styli fucati. Cic. in Brut. 2. de nat. Deor. Pulsus in exilium se ad Ptolemæum contulit, & ibi multa scripsit. Cic. 5. Fin.

Demigratĭo, onis, f. ἀποικία, andata, partenza, Nepos in Miltiade, c. 1. Cum multi eius demigrationis peterent societatem.

Demigro, as, avi, atum, n. andar di luogo in luogo, גלה, Ger. von einem ort an das ander ziehen, zu hauss ziehen, Gal. s'en aller d'un lieu, Hisp. mudar casa de lugar en lugar, μετοικίζω, est de uno loco in alium domicilium transferre. Cic. pro Domo. Demigrandum potius aliquo est, quam habitandum in ea urbe, &c. Id. 1. Tusc. Vetat enim dominans ille in nobis Deus, injussu hinc nos suo demigrare. Id. pro C. Rabir. Demigrare ex vita hominum ad deorum sanctimoniam. Cæs. l. 4. B. G. Demigrare de oppidis. Plaut. Amph. 1. 1. 85. Demigrare loco. Cic. in Parad. Demigrare ab improbis. Id. 4. ad Attic. Demigrare de statu suo.

Deminŭo cum derivat. V. Diminuo.

Demirandus, a, um, valde mirandus. Gell. l. 16. c. 18. Facit multa demiranda.

Demiror, d. 1. maravigliarsi forte, תמה, Germ. sich sehr verwundern, Gal. s'emerveiller, Hisp. maravillarse mucho, ὑπερθαυμάζω, valde miror. Cic. Att. l. 14. Etsi addis Lamiam, quod demiror equidem. ¶ Aliquando est nescire, quoniam (ut Donatus inquit) admirationem ignorantia facit. Ter. Phorm. 2. 1. 4. Quam causam reperient, demiror.

Demisse, adv. umilmente, ταπεινῶς, humiliter. Cic. 5. Tusc. c. 8. Non est ausus elate, & ample loqui, cum humiliter, demisseque sentiret. Ovid. 3. Trist. el. 4. v. 23. Hic alte, demissius ille volabat. Cæs. l. 1. B. C. c. 84. Demississime, atque subjectissime exponit.

Demissĭo, f. 3. bassezza, viltà, ταπείνωσις, humilitas. Cic. 3. Tusc. Cadere in eundem timorem, & infractionem quandam animi, & demissionem. ¶ Proprie Vitruv. l. 5. c. 10. in fi. Ex eo clypeum æneum catenis pendeat, per cujus reductiones, & demissiones perficietur sudationis temperatura.

Demissitius, o. 1. 2. longus, ut Demissitia tunica, longa, & demissa ad talos, & nulla zona succincta. Plaut. Pœn. 5. 5. 24. Sane genus hoc muliebrosum est tunicis demissitiis.

Demissus, a, um, adject. basso, humilis, καταφερής, Ter. Eun. 2. 3. 22. Demissis humeris virgo. Plin. l. 8. ep. 18. Tiberis demissioribus ripis alte superfunditur. Sic demissa vestis, capilli, aures demissæ. Horat. Virg. Ovid. Cic. pro Cluent. 4. ¶ Translate sumitur pro abjecto & vili. Cic. l. 1. Fam. ep. 9. Fracto ac demisso animo esse. Tacit. 15. Ann. Senatus in adulationem demissus. Cic. in Orat. c. 24. Orator ornamentis & verborum, & sententiarum demissior. ¶ Demissis manibus fugere. V. Dimissus.

Demitĭgo, as, a. 1. idem ac mitigo. Cic. Att. l. 1. ep. 13. Nosmet, qui Lycurgi a principio tuissemus, quotidie demitigamur.

Demitto, is, isi, issum, a. 3. inclino, deprimo, dejicio, mandar giù, Ger. abhin lassen, Gal. mettre bas, abbaisser, Hisp. embiar abaxo, καταβάλλω, deorsum mitto. Cic. de Divin. Cum ipse equum demisisset in flumen. Liv. l. 34. c. 44. Demittere in carcerem. Sic demittere oculos, vultum, caput, &c. abbassare. Ovid. 15. Met. & al. immittere. Id. Met. 8. Plura cupit, quo plura suam demittit in alvum. Cic. Att. l. 7. ep. 12. Demittere se in causam. Sallust. in Jug. Hoc in pectus tuum demitte, nunquam populum R. beneficiis victum esse. ¶ Translate significat abjicere, avvilire. Cic. 5. Fin. c. 15. Demittere animum. Id. Tusc. 4. Demitti, contrahique animo. Cæs. l. 7. B. G. c. 29. Demittere se animo. ¶ Demittere aliquem neci, demittere corpora morti, & similia poetica sunt. Virg. 2. Æn. Ovid. 3. Met. &c.

Demium, n. 2. δήμιον, gemma quædam, a δημός, pinguedo. Plin. l. 37. c. 9.

Demiurgus, m. 2. δημιουργός, summus erat Magistratus in quibusdam Græciæ civitatibus. Liv. l. 38. c. 30.

Demo, is, dempsi, demptum, a. 3. detrarre, scemare, גרע, Ger. hinnemmen, Gal. oster, Hisp. quitar, ἀφαιρέω, detraho, eximo. Cic. 3. de nat. Deor. Æsculapii Epidauri barbam auream demi jussit. Plaut. Bacchid. 4. 4. 14. Quantum aurum herus sibi dempsit. Sic demere metum, sollicitudinem, molestias. Cic. Att. l. 11. ep. 15. Ter. & al. Caput gladio alicui demere, Curt. l. 4. c. 9. Et Demere aliquid de aliquo, Cic. Ver. 3. & Plaut. in Trinum.

Democritēus, a, um, adject. &

Democritĭcus, a, um, adjectiv. ad Democritum pertinens, ut Democritici Philosophi, Cic. l. 1. de Orat. c. 10. Pythagorei omnes, atque Democritici. Id. de Divin. l. 2. c. 13. Sunt sane illa Democritea vera, &c.

Democritus, m. 2. nomen Philosophi Abderitæ. Patre locupletissimo natus est, ut qui universis Xerxis copiis epulum dederit. Agros, & patrimonium reliquit, & plurimas orbis terræ provincias adipiscendæ sapientiæ causa peragravit. Cic. 4. & 5. Tusc. & 5. Fin. In patriam reversus, cum summa inopia, in hortulo juxta suæ urbis muros, rerum naturam contemplabatur. Dixit, mundos innumerabiles esse, qui omnibus minimis temporum punctis, alii caderent, alii nascerentur. Cic. 2. Acad. 1. de nat. Deor. Fuit auctor atomorum. Cic. 1. & 2. Acad. 1. Fin. Ejus errores ab Epicuro correcti sunt. Cic. 1. Fin. Quocunque fortunæ casu audito, in risum erumpebat, ut Heraclitus in fletum: quare Gelasinus nominatus est. Tandem oculis se privavit, ut quam minime animus a cogitationibus abduceretur. Cic. 5. Fin. & 5. Tusc. Agebat centesimum & nonum annum, cum mortuus est.

Demæ, apud Atticos sunt, ut apud nos pagi, δῆμοι. Fest.

Demolĭor, iris, itus sum, d. 4. disfare, struggere, הרס, Ger. zerstören, Gal. demolir, Hisp. derribar, καταρρίπτω, amolior, diruo, dejicio, a moles. Cic. 3. Off. Demoliti sunt ea, quorum altitudo officeret auspiciis. Liv. l. 34. Destruere, ac demoliri jus. ¶ Significat etiam refellere, amoliri. Plaut. Bacch. 3. 1. 16. De se culpam demoliri. ¶ Activa forma usus est Lactant. l. 4. c. 11. Altaria tua demolierunt. Sic Nov. apud Diomed. l. 1. Hæc demolite. Adde Frontin. de aquaduc. artic. 129. Utuntur & aliqui JCti. ¶ Demolibor, pro demoliar, ἀφανιῶ. Plaut. Bacch. 3. 1. 16. De me culpam hanc demolibor.

Demolitĭo, f. 3. eversio. Cic. 4. Ver. c. 67. Dumque ea demolitio fieret.

Demolitor, oris, m. eversor. Vitruv. l. 10. c. 19. corvum demolitorem memorat, idest machinam ad demoliendum aptam.

Demonstrabĭlis, le, adject. qui demonstrari potest. Apul. περὶ ἑρμηνείας, modos demonstrabiles dixit.

Demonstrantĭa, æ, f. affertur ex Plin. l. 17. c. 4. vel 5. sub init. sed dubia est lectio.

Demonstratĭo, f. 3. dimostrazione, ἀπόδειξις. Cic. 2. de Orat. Demonstratio defensionum tuarum. ¶ Item genus causæ. Cic. 1. de Inv. Si deliberatio, & demonstratio genera sunt causarum.

Demonstratīve, adver. demonstrando, mostrando, ἐνδεικτικῶς. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 16. Hunc locum demonstrative terram dicens.

Demonstratīvus, a, um, o. 1. 2. dimostrativo, Gal. demonstratif, ἐνδεικτικός, quod demonstrat, vel demonstratur, aut aptum est demonstrari, ut digitus demonstrativus, Cœl. Aurel. Tard. 5. c. 1. ¶ Genus demonstrativum est illud, in quo laudatur, vel vituperatur. Cic. 1. de Inv. & Auct. ad Her. l. 1. Demonstrativum est, quod tribuitur in alicujus certæ personæ laudem, aut vituperationem. Sed tamen latius accipitur pro omni genere quæstionis præter judicialem, & deliberativam. Inventum est a Thrasymacho Chalcedonio, a Gorgia Leontino, a Theodoro Byzantio. Cic. in Orat. & in Brut.

Demonstrātor, oris, m. ἀποδεικτής, qui demonstrat, chi mostra, o insegna. Cic. 2. de Or. c. 86. Simonides demonstrator uniuscujuslibet sepeliendi.

Demonstrātus, a, um, adject. mostrato. Cæs. l. 5. B. G. c. 38. Re demonstrata.

Demonstro, as, avi, atum, a. 1. dimostrare, insegnare, הראה, Germ. zeygen, Gal. demonstrer, Hisp. demonstrar, δείκνυμι, aperte, vel palam monstro, indico, ostendo, declaro, Cic. 4. Verr. Qui cum leges doceant, consuetudinemque omnium annorum demonstrent. Id. somn. Scip. c. 8. Digito demonstrare.

Demŏphon, vel Demophoon, ontis, Thesei, & Phædræ filius, ad quem extat Phyllidis Thraciæ reginæ epistola apud Ovid. Heroid. epist. 2.

Demorator, oris, m. qui demoratur, apud Martian. Capel. l. 1.

Demoratus, o. 1. 2. partic. signif. passivæ a demoror. Gell. l. 19. c. 8. Hisque ipsis, quæ jam dixi, demoratos vos video.

Demordĕo, es, ordi, orsum, a. 2. mordere, ἀποδάκνω, morsu decerpo Plin. l. 28. c. 4. E ligno fulgure icto demordere aliquid.

Demorior, eris, ortuus sum, d. 3. morire, מות, Germ. absterben, Gall. trepasser, Hisp. morir, ἀποθνήσκω, idem ac morior, vel prorsus morior. Cic. in Ver. Cum esset ex veterum numero quidam Senator demortuus. ¶ Translate est alicujus amore ardere, cum acc. Plaut. Mil. 4. 1. 23. Ea demoritur te.

Demŏror, aris, atus sum, d. 1. indugiare molto, אחר, Ger. lang verziehen, Gal. detenir, Hisp. tardar, βραδύνω, multum moror. Lact. l. 4. Cum Moses ibidem quadraginta diebus demoraretur. ¶ Accipitur sæpe in significatione activa pro detineo, ritardare. Cic. 3. de Orat. Ne diutius vos demoretur. ¶ Item pro expecto. Virg. 10. Æn. v. 30. Mortalia demoror arma.

Demorsĭco, as, avi, atum, a. 1. ἀποδάκνω, demordeo, vel simpliciter mordeo, mordere. Apul. A. A. l. 2. Demorsicare os alicujus. Et l. 3. Rosis tantum demorsicatis, exibis asinum.

Demorsus, a, um, adject. morsus, morsicato. Pers. sat. 1. v. 106. Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues.

Demortŭus, o. 1. 2. partic. a demorior, defonto. Cic. 6. Ver. Sanxerunt, ne quis emeret mancipium, nisi in demortui locum. Liv. l. 19. c. 34. Demortuo collega.

Demosthĕnes, m. 3. Græcorum Oratorum princeps. Natus est ex patre, qui Cultellarius cognominatus est, quod domi haberet officinam, & operarios cultellorum. Relictus puer in hereditate locupleti, tutorum fraude, & negligentia direptis bonis, vix habuit, unde præceptoribus mercedem solveret. Fuit discipulus Isocratis. Audivit etiam Platonem. Cum in clarissimum Oratorem evasisset, libertatis Græciæ defensor, publice concionibus Philippum insectatus est, utpote publicæ libertatis insidiatorem. Post cujus mortem patria pulsus, tandem revocatus est. Sed jam mortuo Alexandro, & Antipatro rebus Græcis præposito, cum manifestam sibi necem imminentem videret, in Calabriam insulam, ubi asylum erat Neptuno sacrum, concessit. Ibi manus sibi ipse conscivit, ne ad Antipatrum deduceretur. A Cicerone immensis laudibus extollitur, & tanquam perfectæ eloquentiæ exemplar imitandus proponitur, in Orat. de opt. gen. Orat. & in Brut.

Demosthenĭcus, a, um, adject. ad Demosthenem pertinens. Auson. Profess. Burd. 1. v. 19. Demosthenicum illud ter primum.

Demōtus, a, um, adject. de loco pulsus. Liv. l. 6. c. 32. Quantum Romana se invexit acies, tantum hostes gradu demoti.

Demovĕo, es, ovi, otum, a. 2. movere di luogo, הזיז, Ger. verrucken, Gall. remouver, oster d'un lieu, Hisp. mover de lugar, ἀποκινέω, de loco moveo. Cic. 4. Fin. Ut nullis nec suppliciis, nec præmiis demoveri possit ex eo, quod rectum esse decreverit. Ter. Adelph. 2. 1. 16. Cave, nunc jam oculos a meis oculis quoquam demoveas tuos. Tacit. Annal. 6. c. 30. In insulas demoti sunt, h. e. relegati. Plaut. Pers. 3. 1. 45. Ego de hac sententia non demovebor. Tac. Ann. 13. c. 14. Nero demovet Pallantem cura rerum.

Demptĭo, onis, f. actus demendi, ablatio. Var. l. 4. de L. L. cir. init. Literarum demptione, & additione.

Demptus, o. 1. 2. partic. a demor, tolto via. Plin. l. 15. c. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis. Cic. 2. Fin. c. 27. Dempta æternitate, nihilo beatior Jupiter, quam Epicurus.

Demugĭo, is, n. 4. muggire, געה, Germ. brumlen, Gall. mengler fort, καταμυκάομαι, mugitu impleo. Ovid. 11. Met. v. 375. Undaque prima rubet, demugitaque paludes.

Demulcĕo, ces, si, sum, a. 2. toccare gentilmente, משש, Germ. sanfft machen, Gal. adoucir, manier doucement, Hisp. ablandar, καταψηλαφάω, leniter mulceo, blande, & molliter attrecto. Liv. l. 9. Ne dorsum demulceatis, cum ex equis descenderetis. ¶ Demulcere aures, Lactant. de ira Dei, c. 7. Videmus in animalibus quædam signa lætitiæ, cum ad lusum gestiunt, aures demulcent, rictum contrahunt, frontem serenant. Vide Turneb. l. 21. c. 22.

Demum, adverb. tandem, *finalmente*, τὸ τέλος. *Ter. Adelph.* 6. 8. 19. Ego novus maritus anno demum quinto, & sexagesimo fiam? ¶ Ponitur etiam pro omnino, *del tutto*, סוף, Germ. *letzlich*, Gall. *enfin*, Hisp. *al cabo*, præsertim quando jungitur cum *is*, *ea*, *id*, vel cum *ita*. *Cic. in Sal.* Ea demum magna voluptas, æqualem, ac parem verbis vitam agere. *Quintil. Declamat.* 10. Ita mihi demum satisfacies. ¶ *Igitur demum*, pro tum demum, *Plaut. Most.* 2. 1. Miserum est opus, igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. *Id. Rud.* 4. 2. 25. Jam ubi liber ero, igitur demum instruam agrum. ¶ Tum demum, *Plaut. Mil.* 4. 8. 55. Si id facies, tum demum scibis. ¶ Nunc demum, *Ter. Heaut.* 2. 3. 12. Vah nunc demum intelligo.

Demurmŭro, as, avi, atum, a. 1. *dire mormorando*. *Ovid.* 14. *Met.* v. 58. Ter novies carmen magico demurmurat ore.

Demussātus, a. 1. 2. dissimulatus, patienter, & cum silentio toleratus, a musso, as. *Ammian. l.* 30. *c.* 1. Injuriis, quas pertulerat, omnibus demussatis. *Apul. l.* 3. *A. A.* Demussata contumelia.

Demutabilis, le, adject. *mutabile*. *Prudent. Apotheos.* v. 276. Non convertibilis, nec demutabilis unquam est Deus.

Demutatio, f. 3. mutatio. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Et ideo versicoloris esse demutationis.

Demutātor, oris, m. qui mutat. *Tertul. de resur. carn. c.* 32. Argutissimi demutatores ossium.

Demutĭlo, as, idem ac mutilo, *troncare*. *Colum. de arb. c.* 11. Cacumina virgarum, ne luxurientur, demutilato.

Demūto, as, avi, atum, a. 1. idem quod muto, *mutare*, μεταβάλλω. *Plaut. Men.* 5. 2. 118. Imperium tuum demutat. *Tac. Ann.* 4. *c.* 16. Placitum instituto Flaminum nihil demutari. ¶ Neutrorum more *Apulej. in Apolog.* Quamquam teterrimum os tuum minimum a Thyesta Tragico demutet.

Denarismus, i, m. pensio denarii, cujus mentio fit *l.* 107. & 123. *Cod. Theodos. de Decurion.*

Denarius, a, um, o. 1. 2. quod decem continet, idem ac decennarius, *Plin. l.* 31. *c.* 6. Si fistulæ denariæ erunt. ¶ Denariæ ceremoniæ erant, quibus sacra adituris decem continuis diebus certis quibusdam rebus carendum erat. *Fest.* ¶ Denarius nummus, idem quod denarius. *Liv. l.* 8. *c.* 11. Denarios nummos quadringenos.

Denarius, ii, m. 2. *denaro*, Gal. *denier*, Hisp. *dinero*, δηνάριον, nummus argenteus apud Romanos, qui primo decem asses valuit, h. e. viginti solidos Venetos; deinde sexdecim, cujus quarta pars sestertius dicebatur, qui primo duobus assibus, & dimidio, deinde quatuor æstimatus est. Dictus est a *denus*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 23. An emat denario, quod sit mille denarium? ¶ Antiqui denarii septem, recentiores octo complebant unciam. ¶ Denarius olim superabat drachmam Atticam proportione sesquiseptima. Nam Romæ ex argenti uncia septem denarios, Athenis octo drachmas percutere solebant. Sed postea idem omnino fuit, quia progressu temporis ex uncia argenti octo denarios ferire instituerunt. ¶ A veteribus etiam n. g. usurpabatur. *Plaut. Rud.* 5. 2. 27. Quem ad Recuperatores modo damnavit centum denaria Philippea.

Denarro, a. 1. *narrare per ordine*, ספר, Gall. *raconter*, ἐξηγέομαι, per ordinem narro. *Gel. l.* 2. Hæc nobis Favorinus summa cum elegantia verborum denarravit. *Ter. Phorm.* 5. 7. 51. Hæc ego illi jam denarrabo.

Denascor, eris, d. 3. *morire*, θνήσκω, morior. *Cass. Hem. apud Non.* Quæ nata sunt, ea omnia denasci ajunt. Adde *Var. lib.* 4. *de L. L. pag.* 18.

Denāso, as, a. 1. *levare il naso*, ἀποῤῥινόω, nasum aufero. *Plaut. Capt.* 3. 4. 73. Os denasabit tibi mordicus.

Denatium, ii, medicina, quæ jam jam morituris datur. *Tert. Apol. c.* 23.

Denăto, n. 1. κατακολυμβάω, frequent. a deno, quod est deorsum nato, *nuotare all' ingiù*. *Horat. l.* 3. *od.* 7. v. 28. Tusco denatat alveo.

Dendrachātes, m. 1. gemma ex achatæ generibus. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Dendrītis, f. 3. δενδρῖτις, gemma, quæ sub arbore defossa, non permittit securim hebetari. *Plin. l.* 37. *c.* 13.

Dendrocissos, f. 2. δενδροκισσός, hedera sine adminiculo stans instar arboris.

Dendroīdes, m. 1. tithymali species. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Dendrophŏri, orum, m. erant qui trabes, & universam rem tignariam ad ædificia militaria exstruenda curabant. a δένδρον, arbor, lignum, & φέρω, fero. Horum artificum collegium Herculem præcipue coluit. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 45. n. 8. Herculi comiti, custodi M. Cassius Aug. Lib. Sostratus Præf. Fabrorum collegii Dendrophororum, &c. Adde aliam apud *Fabrett. c.* 9. n. 21. ¶ Fuere præterea *Dendrophori*, qui in honorem alicujus Dei, puta Bacchi, aut Silvani, aut Magnæ Deum Matris, arbores stirpitus excisas humeris per urbes portabant: constituebantque veluti corpus quoddam religiosorum hominum. Hujusmodi Dendrophororum mentio fit in *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 64. n. 7. qui quotannis in antrum Magnæ Matris pinum ferebant. V. *Justum Fontanin. de antiquitatib. Hortæ*, *l.* 2. *c.* 5.

Denĕgo, as, avi, atum, a. 1. *denegare*, *negare*, מאן, Germ. *leugnen*, Gal. *denier*, Hisp. *negar*, ἀπαρνέομαι, dare nego, non do, dare recuso. *Cic.* 7. *Ver. c.* 11. Ut omnia semper, quæ jucunda videntur esse, non modo his extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi naturæ, & necessitati denegaret. ¶ Sæpe sumitur simpliciter pro negare. *Ter. And.* 1. 5. 6. Denegarat, se commissurum mihi gnatam tuam.

Deni, denæ, dena, o. 1. 2. *a dieci*, *a dieci*, Germ. *gezehen*, Gal. *dix a dix*, Hisp. *de diez en diez*, *el uno al*, ἀνὰ δέκα, num. distrib. pro decem. *Cæs.* 5. *B. G.* Uxores habent deni, duodenique inter sese communes. ¶ Usurpatur & extra distributionem. *Virg.* 11. *Æneid.* v. 326. Bis denas Italo texamus robore naves.

Denicāles feriæ, quibus hominis mortui causa familia purgabatur, non a *denus*, quia triduanæ erant, sed a *denere*, quod a *nece*. *Cic.* 2. *de Leg.* Nec vero tam denicales, quæ a nece appellatæ sunt, quia residunt mortui, quam cæterorum cœlestium quieti dies, feriæ nominarentur. *Colum. l.* 2. *c.* 22. Feriis denicalibus mulos jungere non licere.

Denigratio, onis, f. nigri coloris inductio. *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 2. Denigratio capillorum.

Denĭgro, as, avi, atum, a. 1. *far nero*, הקדיר, Germ. *schwertzen*, Gal. *noircir*, Hisp. *negrecer*, ἀμαυρόω, nigrum facio. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 55. Amurca terram denigrat. *Plin. l.* 23. *c.* 5. Capillum denigrat suffitu.

Denique, *finalmente*, סוף, Germ. *zuletzt*, Gall. *enfin*, Hisp. *finalmente*, τέλος, postremo, ad extremum, tandem. Usurpatur, postquam plura sunt enumerata, signando ultimum omnium. *Ter. Heaut.* 1. 1. 16. Quin te in fundo conspicer fodere, aut arare, aut aliquid ferre denique. ¶ Præcedente unico membro, idem est, ac breviter, paucis, uno verbo. *Cic. in Pison. cap.* 20. Nemo bonus, nemo denique civis est. Adde *Cæs. B. G. l.* 2. *c.* 33. ¶ Pro tandem quandoque usurpatur. *Lucr. l.* 3. v. 764. Quare dissolvi quoque debent posse per artus, Denique ut intereant. ¶ Nunc denique, pro etiamnum, *Albinovan. eleg. ad Liv.* v. 105. Talis in umbrosis mitis nunc denique silvis Deflet Threïcium Daulias ales Ityn. ¶ Tum denique, pro tum demum, *Plaut. Capt.* 1. 2. 39. Tum denique homines nostra intelligimus bona, cum quæ in potestate habuimus, ea amisimus.

Denominatio, onis, f. nominis deductio. Apud Rhetores est quæ a propinquis & finitimis rebus trahit orationem, qua possit intelligi res, quæ non suo vocabulo sit appellata. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 32.

Denominativa, n. 2. παρώνυμα, dicuntur, quæcumque ab aliquo vocabulo habent appellationem; a quo differunt solo casu, hoc est, solo fine, cujusmodi sunt adjectiva a substantivis deducta, ut a studio studiosus, a robore robustus. Nomen enim denominativum debet communicare cum nomine univoco in principio, sed differre in fine. A Cic. conjugata dicuntur. *Priscian. l.* 4.

Denominative, adverb. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 114. Situs omnis denominative dicitur, ut sedere a sessione, stare ab statione.

Denomĭno, as, a. 1. *dar nome*, קרא, Germ. *nennen*, Gall. *nomer*, Hisp. *nombrar*, ὀνομάζω, nomen impono, ex *de*, & *nomino*. *Quinct. l.* 1. *c.* 10. Propria sunt verba, cum id significant, in quod primo denominata sunt. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 32. Ab eo, quod continet, id, quod continetur, denominabitur.

Denormo, a. 1. *disformare*, *disfugagliare*, Germ. *verrucken*, Gall. *faire inegal*, Hisp. *desordenar*, *desconcertar*, ἀμορφόω, est deturpare, & inæqualem facere. *Hor. l.* 2. *Serm.* 6. v. 9. O si angulus iste proximus accedat, qui nunc denormat agellum.

Denotatio, onis, f. &

Denotātus, us, ui, m. indicatio, demonstratio. *Tert. de Pall. c.* 4. Quantum denotatui offert. *Id. de Cult. Fem. c.* 13. Bonum ipsa denotatione sui exultat. *Quintil. declam.* 19. *c.* 13. Omnium maledictis succlamatus, omnium denotatione damnatus.

Denotātus, a, um, adject. notatus, designatus, *notato*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Res non habere denotatas. *Tertul. l.* 2. *advers. Nation. c.* 10. Tanto denotatior ad contumeliæ morum.

Denŏto, as, avi, atum, a. 1. *denotare*, הגיד, German. *zeichnen*, Gall. *marquer*, Hisp. *denotar*, σημειόομαι, noto, significo, designo. *Cic. pro Leg. Man. c.* 3. Qui una die, tota Asia, tot in civitatibus, uno nuntio, atque una litterarum significatione cives Romanos necandos, trucidandosque denotavit. *Plin. l.* 35. *c.* 17. Denotare creta pedes venalium mancipiorum. ¶ Significat etiam notare infamia, *infamare*. *Pompon. in l. Turpia*, *Dig. de leg.* 1. Turpia legata, quæ denotandi magis legatarii gratia scribuntur.

Dens, dentis, m. 3. *dente*, שן, Germ. *zahn*, Gall. *dent*, Hisp. *diente*, ὀδούς, os in ore, quo cibus dividitur, & teritur, *Cic.* 3. *de nat. Deor. de Æsculapio*. Tertius Arsuppi & Arsinoæ, qui primus purgationem alvi, dentisque evulsionem invenit. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. Procumbere in dentes, *cadere co i denti innanzi*. ¶ Translate dens dicitur ad omne, a quo aliquid teneri, dilacerari, extrahi potest. *Virg.* 6. *Æn.* v. 3. Tum dente tenaci anchora fundabat naves. Sic dens vomeris, vel aratri, apud *eund. Georg.* 2. v. 423. & *Col. l.* 2. *c.* 4. ¶ Falx etiam dens Saturni dicitur a *Virg.* 2. *Georg.* v. 406. ¶ Item pessulus janum, vel clavis, a *Tibul. l.* 1. *el.* 2. v. 18. Seu reserat fixo dente puella fores. ¶ Item ferrum venabulo præfixum, dens dicitur. *Gratius Cyneget.* v. 108. Valido venabula dente induit. ¶ Dente superbo tangere, est fastidire, *Horat. l.* 2. *sat.* 6. v. 87. ¶ Dente maledico carpere, dente invido rodere, pro maledicere, conviciis lacerare. *Cic. pro Balb. c.* 26. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. ¶ Albis dentibus ridere, h. e. effuse, ut dentes ostendantur. *Plaut. Epid.* 3. 3. 48. ¶ Cadere dentes, quid sit, V. *Cado*. ¶ *Dens Numida* est dens elephanti Numidici, & ponitur pro ebore. *Ovid.* 4. *de Pont. eleg.* 9.

Densabilis, le, adject. densans. *Cal. Aurel. l.* 5. *c.* 7. & *Apul. de herb.* Herba virtutis densabilis.

Densatio, onis, f. 3. idem quod coactio, spissatio. *Plin. l.* 31. *cap.* 7. Prima densatio Babylonæ in bitumen liquidum cogitur.

Densātus, a. 1. 2. partic. a denso, *densato*, *denso*. *Liv. lib.* 22. *cap.* 2. Quæ cum Romani conferti, ut solent, densatis excepissent scutis.

Dense, adv. *densamente*, πυκνῶς, spisse. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Cæsaque densius innumero hærede proliunt. *Vitruv. l.* 5. *c. ult.* Bene, & quam densissime calcatum.

Denseo, es, ui, a. 2. *unire*, *inspessire*, cogo, coagulo. *Horat. lib.* 1. *od.* 28. Mixta senum ac juvenum densentur funera. Ita legit Lambinus, & *densantur* (quod legitur vulgo) corruptum putat. Similiter *densere* pro *densare* tuetur *Prisc. l.* 8. in illo *Virg. Georg.* 1. v. 419. Jupiter humidus austris Denset, erant quæ rara modo, & quæ densa, relaxat. Et sic legitur in MSS. Plura etiam in *Ovidio* loca restituit hac ratione *Heinsius ad l.* 3. *Fast.* v. 820. & *in Lucretio Pareus in Indice Lucretiano*. ¶ Porro in neutra significatione pro coire, coagulari (quod Calepinus, & Passeratius scripserunt) nisi certa exempla invenias, ne usurpaveris. nam quod afferunt ex *Plin. l.* 20. *c.* 14. Acescere densereque lac non patitur; in melioribus lib. legitur, *denserique*. V. *Harduin.* & *Voss. in Etymol.*

Densesco, is, ui, densus fio. *Paulin. Petrocor. l.* 6. *de vita Martini*, v. 254. Vicinum doluit tenebris densescere solem.

Densitas, f. 3. *spessezza*, עבי, Ger. *dicke*, Gall. *epaisseur*, Hisp. *espessura*, πυκνότης, crebritas, spissitudo, coarctatio nimia conjunctarum partium. *Plin. l.* 11. *c.* 3. Quamvis arcente spiritum densitate.

Denso, a. 1. *spessire*, *condensare*, עבה, Ger. *dick machen*, Gall. *épaissir*, Hisp. *espessar*, πυκνόω, cogo, spisso. *Plin. l.* 25. *c.* 11. Defluentem capillum confirmat, & densat. *Id. l.* 11. *c.* 41. Lac densantes in butyrum. *Virg.* 1. *Georg.* Densantur nocte tenebræ. ¶ Densare ictus, *raddoppiare i colpi*. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 14. Densarent ictus, ora mucronibus quærerent. V. *Denseo*.

Densus, a, um, o. 1. 2. *spesso*, *denso*, Ger. *dick*, Gal. *epais*, Hisp. *espesso*, πυκνός, spissus, creber. *Varr. l.* 4. *de L. L.* dicit, densum esse a dentibus pectinis, quibus feritur. *Cic. de nat. Deor.* Loca sylvestribus sepibus densa. *Virg.* 2. *Æn.* v. 511. Densos fertur moriturus in hostes. *Id.* 1. *Georg.* v. 334. Densissimus imber. *Cæs. l.* 3. *B. G. ad fin.* Densiores silvæ. *Colum. præfat. l.* 1. Sues densæ, h. e. quæ setas habent densas. *Ovid.* 12. *Metam.* Funale densum lampadibus. *h. e.* multas habens lampades. *Virg.* 4. *Georg.* v. 347. Densos divum numerabat amores. *h. e.* crebros, frequentes.

Dentale, n. 3. γύης, lignum, quo vomer arandi causa inducitur, sed pro vomere poni solet, a *dens*. *Col. l.* 2. *c.* 2. *a Med.* Et dentalibus terram subigere. *Virg.* 1. *Georg.* v. 172. Duplici aptantur dentalia dorso.

Dentātus, a. 1. 2. *dentato*, *dentoso*, Ger. *etwas dat zahn hat*, Gal. *dentu*, Hisp. *dentado*, ὀδοντωτός, qui magnos habet dentes, qui & dentosus dicitur. *Plaut. Pseud.* Non ego te ad illum duco dentatum virum. *Plin. l.* 8. *c.* 51. Sues circa brumam dentatos nasci. ¶ Item generatim quod dentes habet, sive magni, sive parvi sint. *Mart. l.* 1. Sic dentata sibi videtur Ægle emptis ossibus, Indicoque cornu. ¶ Dentata charta apud *Cic. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 14. est apri, aut etiam equi dente polita, & lævigata, ut calamus currat expeditus. Scribit enim *Plin. l.* 13. *c.* 12. chartæ scabritiam lævigari dente, vel concha. ¶ Dentatus, cognomen fuit M. Curii, quod cum dentibus natus sit. *Plin. l.* 7. *c.* 16.

Dentex, icis, m. piscis, al. dentatus, a dentibus, quos externos habet. In ejus cerebro gemma synodontides invenitur. *Plin. l.* 32. *c.* 10.

Dentharpăga, æ, f. instrumentum, quo dentes evelluntur, *cavadenti*,

cano, ὀδοντάγρα. Sic latine vult appellari. *Varro apud Non. c. 2. n. 237.* Hic bipennales forcipes dentharpagæ.

Denticulatus, a, um, o. t. 2. *fatto a denti*, Gall. *en façon de scie*, Hisp. *dentado como la hoz*, ὀδοντωτός, quod crebros denticulos habet, ut serra denticulata, & herbæ denticulatæ, quæ foliorum ambitum quibusdam quasi denticulis habent incisum. *Plin.* Bina brachia denticulatis forcipibus. *l. 9. c. 31.* Adde *Colum. l. 2. c. 21.*

Denticulus, li, m. 2. ὀδόντιον, parvus dens. *Apul. Apolog.* ¶ Est etiam ornamentum quoddam in columnis, a similitudine sic dictum. *Vitruv. l. 1. c. 2. & l. 3. c. ult.*

Dentificus, a, um, adject. qui dentes emittit. *Cal. Aurel. Tard. 2. c. 4.*

Dentifrangibulum, i, n. instrumentum, quo dentes effringuntur. Hinc lepide *Plaut. Bacch. 4. 2. 14.* Dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt. Et *ibid. v. 23.* Dentifrangibulum masc. gen. vocat eum, qui dentes frangit.

Dentifricium, n. 2. *nettadenti*, Ger. *zahn pulver*, Gal. *cure-dent*, Hisp. *monda diente*, ὀδοντότριμμα, medicamentum, quo dentes fricantur, ut fiant candidi. *Plin. l. 28. c. 11.* Dentifricia utroque modo fiunt.

Dentilegus, i, dicitur qui ita percussus est, ut ei opus sit suos dentes colligere. *Plaut. Capt. 4. 2. 18.* Dentilegos eos faciam. Sed alii leg. *Dentiloquos.* h. e. illis dentes excutiam, quos expuent loco verborum.

Dentiloquus. V. Dentilegus.

Dentio, is, ivi, itum, n. *fare i denti*, Ger. *zahnen*, Gal. *jetter les dents*, Hisp. *nacerle a uno los dientes*, ὀδοντοφυέω, dentes emitto. *Plin. l. 30. c. 3.* Cinis eorum pueros tarde dentientes adjuvat cum melle. ¶ Dentire quoque dentes dicuntur, cum fame, vel frigore crepitant. *Plaut. Mil. 1. 1. 34.* Auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant.

Dentiscalpium, n. 2. *stuzzicadenti*, ὀδοντογλυφίς, instrumentum, quo scalpuntur dentes. *Mart. l. 7. epigr. 52.* Et dentiscalpia septem.

Dentitio, f. 3. dentium emissio. *Plin. l. 28. c. 19.* Infantibus nihil butyro utilius, & in dentitione, & ad gingivas.

Dentōsus, a, um, denticulatus. *Ovid. 6. Fast. v. 229.* dentosa crinem depectere buxo. *h. e.* pectine buxeo.

Dentrix, icis, piscis ille, qui a Plinio dentex dicitur, sic appellatus a magnitudine, & multitudine dentium. *Isid. l. 12. c. 6.*

Denūbo, is, psi, ptum, n. idem ac nubo. *Tac. l. 2. Ann. c. 27.* Drusi filia denupsit in domum Rubellii Blandi. ¶ Translate ponitur generatim pro conjungi. *Col. l. 10.* Semina depositis cupiant denubere plantis.

Denudatus, a, um, adject. *spogliato*, *sfondato*. *Lentulus Cic. l. 12. Fam. ep. 15.* Cives crudelissime denudati ac divenditi.

Denūdo, a. 1. idem ac nudo, *snudare*. *Cic. 2. Verr.* Ne denudetur a pectore, ne cicatrices P. R. aspiciat.

Denumero. V. Dinumero.

Denuntiatio, nis, f. *predezione*, הגשה, Ger. *verkündigung*, Gal. *denonciation*, Hisp. *denunciacion*, ἐπαγγελία, prædictio. *Cic. 2. de Div. c. 25.* Quæ est enim ista a Diis profecta significatio, & quasi denuntiatio calamitatum. ¶ Item minitatio, *minaccia*. *Liv. l. 38. c. 14.* Hac denuntiatione perterritus. *Cic. 6. Phil.* Denuntiatio belli.

Denuntiativus, a, um, adject. qui denuntiat. *Cal. Aurel. Tard. 2. c. 4.* Denunciativo motu.

Denuntiator, oris, m. *chi denunzia*, ἐπαγγελτής. *Vet. Inscript. apud Grut. p. 254. n. 4.* Denuntiatores Puteolani.

Denuntio, as, a. 1. *denunciare*, *far noto*, הגיד, Germ. *verkündigen*, Gall. *denoncer*, Hisp. *denunciar*, ἐπαγγέλλω, futurum aliquid nuntio. *Cic. de Sen.* Quomodo Carthagini bellum inferatur, multo ante denuntio. ¶ Ponitur etiam generatim pro significare. *Cic. 1. Tusc.* Si quid tale acciderit, ut a Deo denuntiatum videatur, ut exeamus e vita. ¶ Denuntiare alicui testimonium, est aliquem ad judicium vocare ferendi testimonii gratia. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 38.* Non putavi, me tam multis testimonia denuntiaturum. ¶ Interdum usurpatur pro minari *minacciare*, *minacciare*. *Cic. Fam. 2. epist. 23.* Multos terrores jacit, atque denuntiat. ¶ Item pro rogare, jubere. *Id. Fam. 13. ep. 77.* Si quid opus sit, ne dubitent mihi jure suo denuntiare.

Denuo, adv. *di nuovo*, *un' altra volta*, עוד, Ger. *widerumb*, Gal. *de rechef*, Hisp. *de nuevo*, ἐξ ἀρχῆς, iterum, a novus, quasi de novo, de integro. *Cic. in Verr.* Sicilia te Prætore censa denuo est.

Deo, Δηώ, Ceres. Hinc Deois, patronym. Proserpina. *Ovid. 6. Met.*

Deocco, idem quod occo, *erpicare la terra*. *Plin. l. 18. c. 15.* Vicia non sarritur, non stercoratur, nec aliud, quam deoccatur.

Deōis, idis, f. Δηωίς, patronym. Proserpina filia Cereris, quæ Δηώ Græce appellatur: a δηω, invenio. *Ovid. 6. Met. v. 114. & Auson. epist. 4. v. 50.*

Deoneratus, a, um, adject. *scaricato*. *Ammian. l. 24. c. 6.* Validiores naves deoneratas oblongis implevit armatis.

Deonero, as, avi, atum, are, a. 1. onere levo, exonero, ἀποφορτίζω, *scaricare*. *Cic. Divin. in Verr. c. 14.* Ex alicujus invidia deonerare aliquid, & in alium trancere.

Deoperio, is, a. 4. *scoprire*, retego, aperio. *Cels. l. 8. c. 4.* Os deoperire necessarium est.

Deopto, as, avi, atum, a. 1. idem quod opto, eligo, *eleggere*. *Hygin. fab. 191.* Pater Midæ deoptandi dedit potestatem, ut quidquid vellet, peteret a se.

Deōro, a. 1. pro peroro nonnulli usurparunt. *Fest.*

Deorsum, *in giù*, *di sotto*, למטה, Germ. *nider*, Gall. *en allant en bas*, Hisp. *hazia abaxo*, κάτω, versus partem inferiorem, a *de*, & *vorsum*, seu *versum*. *Cic. 1. de nat. Deor.* Cum pondere, & gravitate directo deorsum feratur. ¶ *Sursum*, & *deorsum* usurpantur etiam pro ultro, citroque. *Ter. Eun. 2. 2. 47.* Ne sursum, deorsum cursites. Tractum est ab Athenarum situ, quarum portus in imo, urbs in editiore loco sita est.

Deorsus, pro Deorsum, legitur in *Apulej. l. 8. Metam.*

Deosculatus, a, um, *baciato*, particip. a deosculor, sed passivæ significationis. *Apulej. l. 2. Metam.* Rursum me deosculato. *Et mox.* Me prelitus deosculato.

Deosculor, idem ac osculor, vel vehementer osculor. *Plaut. Cas. a. 1. v. 48.* Sine, oculos tuos deosculer. *Mart. l. 8. epigr. 81.* Hos amplexatur, hos deosculatur. Al. leg. *perosculatur*. *Valer. Max. l. 2. c. 10. n. 2.* Cuspide Scipionis dexteram apprehenderunt, ac diu deosculati.

Depaciscor, vel potius Depeciscor, eris, ectus sum, dep. 3. idem quod paciscor, pactione transigo, *patteggiare*, *convenire*. *Cic. pro Sext. Rosc. c. 18.* Depecisci cum hoste. *Ter. Phorm. 1. 3. 14.* Jam depecisci morte cupio. Al. leg. *depecisci mortem*.

Depactus, a, um, adject. a depango, *piantato*, *ficcato in terra*, καταπεπηγώς. *Plin. l. 2. c. 96.* Depacta in terram non extrahuntur. *Lucret. l. 1. v. 1085.* Vitæ depactus terminus alte. ¶ Aliquando est idem quod pactus. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 39.* Tria prædia sibi depactus est.

Depalatio, onis, f. verbale a *depalo*, sed contrariam significationem habere videtur apud *Vitruv. l. 9. c. 8.* Separandæ sunt, inquit, horologiorum rationes, & explicandæ dierum brevitates itemque depalationes. h. e. cuneorum detractiones, ut explicat *Turneb. l. 6. Adv. c. 13.* ea enim erat illis temporibus horologiorum forma, ut diebus crescentibus detraherent cuneos, decrescentibus adderent, quemadmodum scribit ipse *Vitruv. l. eod. c. 9.* Baldus autem in Lex. Vitruv. suspicatur, *depalationes* dici Solis evagationes per Zodiacum: ut sit a palari, h. e. vagari. Habetur præterea hæc vox in *Vet. Inscript. apud Fabrett. p. 245.*

Depalator, oris, m. qui palos defigit. Hinc *Tertull. l. 5. advers. Marc. c. 6.* D. Paulum vocat depalatorem disciplinæ divinæ, q. d. qui velut palis defixis Dei disciplinam statuerit.

Depallio, as, pallio spolio, apud *Tertul. de Pall. cap. 4.* Sed lectio valde incerta est.

Depalmo, a. 1. *dar guanciate*, Ger. *maulschelln geben*, Gal. *souffleter*, Hisp. *bofetar*, ῥαπίζω, est palma percutere. *Gell. l. 20. c. 1.* Quemcunque depalmaverat.

Depalo, a. 1. est palis impactis statuere, & circuncludere. *Tertul. in Apol. c. 10.* Civitas, quam depalaverat Saturnus. Aliis *depalare* est palos detrahere. unde *depalatio*, de qua V. sup. ¶ In Inscript. apud Fabret. p. 211. idem est ac delimitare, limites apponere, suis terminis concludere.

Depango, is, depanxi, & depegi, depactum, a. 3. *piantare*, *ficcare in terra*, תקע, Ger. *stecken in den boden*, Gal. *ficher*, *enfoncer*, Hisp. *plantar*, *hincar*, καταπήγνυμι, planto, insero, humi defigo. *Colum. l. 3. c. 16.* Eumque sat erit medio spatio, quod vocat inter vites, per unam lineam depangere.

Depannis, & ne, o. 3. panno carens. *Poeta vet. apud Non. c. 8. n. 42.* sed dubia est lectio.

Deparco, is, rsi, *risparmiare*. *Solin. c. 4. (al. 10.)* Hoc collectaneum deparcitur, ut sufficiat usui, ubi defecerint scaturigines. Ita leg. *Salmas.*

Deparcus, a, um, o. 1. 2. φειδωλός, valde, vel nimium parcus. *Suet. in Ner. c. 30.* Sordidos putabat esse, & deparcos, quibus impensarum ratio constaret.

Depasco, is, avi, astum, a. 3. & depascor, eris, astus sum, d. 3. *pascere*, *consumare pascendo*, אכל, Ger. *abetzen*, Gal. *paitre*, Hisp. *pacer*, καταβιβρώσκω, pascendo absumo. *Col. lib. 7. cap. 5.* Si hœdi roscidas herbas depaverint. *Plin. l. 11. c. 19.* Papilio ceras depascitur. ¶ Translate est tollere, consumere. *Cic. l. 2. de Orat.* Multo ejus oratio esset pressior, in qua, ut in herbis rustici solent dicere, in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ stylo depascenda est. *Id. 1. de Legib. c. 21.* Depasci veterem possessionem Academiæ ab hoc acuto homine non sinemus. Ubi nota *depascor* passiva significatione usurpari, ut & in illo *ejusdem 2. de Orat. c. 70.* Qui a pecore ejus depasci agros publicos dicerent.

Depastio, onis, f. νομή, actus depascendi. *Plin. l. 17. c. 24.* Similem rationem & depastio animalium habet.

Depastus, a, um, o. 1. 2. νεμηθείς, part. a depasco, signif. passivæ, *mangiato*. *Plin. l. 17. c. 24.* Depastam arborem turpi facie relinquunt. *Virg. Eclog. 1. v. 55.* florem depasta salicti.

Depavitus, a, um, adject. *percosso*, *calcato*. *Solin. c. 2.* Parcius depavita levibus vestigiis insiare.

Depaupĕro, as, a. 1. *far povero*, הוריש, Ger. *arm machen*, Gal. *appauvrir*, Hisp. *empobrecer*, πτωχίζω, est facere pauperem. *Varr.* Prius, quam domum depauperasset sumptu suo.

Depeciscor. V. Depaciscor.

Depectio, onis, f. paciscendi actio, pactio, *patto*, *accordo*. *Cod. Theodos. l. 2. tit. 10.* Depectionibus consceleratis aliquem spoliare. Nisi forte putes, esse verbale a *depecto*, quod significat etiam detraho, adimo.

Depecto, ctis, xui, vel xi, xum, *pettinare diligentemente*, סרק, Germ. *abstrelen*, Gal. *peigner*, Hisp. *peinar*, κτενίζω, diligenter pecto. *Ovid. l. 3. Fast.* Depexis crinibus Indos vicit. ¶ Interdum pectendo aufero. *Virg. 2. Georg.* Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. ¶ *Depectere*, vel *depexum reddere*, frequens est apud Comicos, pro demulcere verberibus, sive molle reddere. *Ter. Heaut. 5. 1.* Adeo exornatum dabo, adeo depexum, ut, dum vivet, meminerit semper mei.

Depector, oris, m. qui pactum facit, ut *Depector litium*, redemptor. *Apul. in Apol.*

Depectus, a, um, adject. a depeciscor, *pattuito*, *accordato*. *Ulpian. l. 3. Dig. de Calumn.*

Depeculasso, is, ere, a. 3. antiquum verb. quod significat peculium rapere. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 213.*

Depeculator, oris, m. qui depeculatur, *rubatore*. *Cic. 2. Ver. c. 1.* Depeculatorem ærarii, vexatorem Asiæ, atque Pamphyliæ, prædatorem juris urbani.

Depeculatus, us, m. defraudatio populi. *Festus.*

Depeculatus, a, um, adject. signif. passivæ, semel legitur in *Plauti Epid. 3. 4. 82.* Me impune esse habitum, depeculatum eis. h. e. ab eis. V. Taubman.

Depeculor, aris, atus, sum, dep. 1. a *de* & *peculium* composit. significat, furari pecuniam, vel pecus (pecora enim antiquis pro opes divitiæ erant) & generaliter spoliare, compilare, *rubare*, συλάω, σκυλεύω. *Cic. 6. Verr.* Apollonium Drepanitanum omni argento optime facto spoliasti, ac depeculatus es. ¶ Transfertur ad incorporea. *Cic. 4. Verr. c. 36.* Qui laudem, honoremque familiæ vestræ depeculatus est. ¶ Passiva significatione *L. Cælius* apud *Priscian. l. 8.* Ubi Senatus intellexit, populum depeculari, ἀποσυλᾶσθαι, ut *Priscian.* explicat.

Depello, is, depuli, depulsum, a. 3. *scacciare*, *rimovere*, הדח, Ger. *abtreiben*, Gal. *dechasser*, Hisp. *empuxar*, ἀπελαύνω, deorsum pello, & simpliciter pello. *Cic. in Catil.* Simulacra Deorum immortalium depulsa sunt, & statuæ veterum hominum dejectæ. ¶ Est item removere, avertere. *Cic. in Catil.* Non facile tantam molem mali a cervicibus nostris depulissem. *Id. Catil. 2. c. 7.* Depellere de spe. *Liv. l. 31. c. 25.* Depellere spe. Sic Depellere dolorem, frigus, molestiam ab aliquo. *Cic. Horat.* &c. ¶ *Depellere agnos a lacte*, vel *a matre*, vel simpliciter *depellere*, est ablactare, vel a lacte removere. *Varr. 2. de re rust. c. 2.* Cum depulsi sunt a matribus agni. *Virg. 1. Eclog.* Quo sæpe solemus pastores ovium teneros depellere fœtus. ¶ Depellere famem cibo, *cacciarsi la fame*, *Cic. 1. de Fin.* ¶ Depellere sententia, & de sententia, *far cangiar' opinione*, *Id. 1. Tusc. & pro Ligar.*

Dependĕo, des, n. 2. *pendere*, *dipendere*, תלה, Ger. *abhangen*, Gal. *dependre*, Hisp. *estar colgado*, *pender*, ἐκκρέμαμαι, deorsum pendeo, de re aliqua pendeo. *Col. l. 4.* Si per unumquenque pampinum major numerus uvarum dependeat. ¶ Translate *Ovid. 3. Fast.* Discedunt dubii, promissaque tarda videntur, Dependetque fides adveniente die. *si sospende la credenza fino al di vegnente.*

Dependo, is, di, nsum, a. 3. idem ac pendo, *pagare*. *Cic. l. 1. epist.* Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spopondisti. *Cic. in Catil.* Denique ipsum latorem legis Semproniæ jussu populi pœnas Reip. dependisse. ¶ Dependere caput, est capite pœnas luere, vitam profundere, *Luc. l. 8.* Mallem felicibus armis dependisse caput. ¶ *Id. l. 10. v. 80.* Tempora dependere amori. h. e. tempus in amoribus consumere. ¶ Significat etiam examinare, pensare, ait *Scalig. l. 1. c. 17. Lect. in Ausonium*, affertque exemplum ejusdem Auctoris, ubi alii leg. *dependere*.

Dependulus, a, um, adject. *pendente all' ingiù*. *Apulej. l. 3. Metam.* Plerique columnis implexi, alii statuis dependuli.

Depennatus, a, um, pennas, seu alas habens. *Varr.* apud *Fulgent. de* pri-

prisc. serm. n. 11. Deum depennato attollam Sermonis eloquio. Al. leg. *depinnato* eod. sensu.

Depensus, a, um, adiect. *pagato*, ut Depensum pretium, *Apul. l. 8. Met.* Et, Depenso parare, h. e. magno pretio, *Id. in Apolog.*

Deperditus, a, um, adiect. *perduto*. *Propert. l. 1. el. 3. v. 11.* Nondum sensus deperditus omnes. *Phaedrus lib. 1. fab. 15.* Sutor inopia deperditus.

Deperdo, is, didi, itum, a. 3. idem ac perdo, *perdere*. *Cic. 5. Tusc.* Qui timebit, ne quid ex his deperdat, beatus esse non poterit. *Id. de prov. Cons.* Non solum bona, sed etiam honestatem miseri deperdiderunt. *Id. pro Font.* Deperdere aliquid de existimatione. ¶ Et omissa praepositio, quae inest in ipso verbo, *Horat. l. 1. Sat. 4. v. 31.* Deperdere aliquid summa.

Depereo, is, ii, itum, n. 3. valde pereo, *perire affatto*. *Caes. l. 5. B. G. c. 23.* Tempestate deperierant naves. Item simpliciter, mori, *morire*. *Horat. lib. 2. epist. 1. v. 39.* qui deperiit minor uno mense, vel anno. ¶ Significat etiam impense amare. *Liv. l. 26. c. 50.* Amore alicujus deperire. ¶ Saepe in hac significatione active usurpatur cum accusat. *Ter. Heaut. 3. 2. 14.* Minime miror, Clitia hunc si deperit.

Depessus. V. Depexus.

Depesta, n. 2. vasa vinaria erant, quae in sacris Sabinis in Deorum mensa collocari solebant, al. lepasta, vel lepistae, a [illegible], bibo, quod a [illegible], poculum, quod dictum est, quia [illegible], potum recipit. *Varro l. 4. de L. L.*

Depetigo, ginis, f. [illegible], idem, ac impetigo, lepra, a peto, quia corpus petit, & infestat. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 7..* Illuvies, scabies, oculos huic deque petigo conscendere.

Depeto, is, idem quod peto, vel valde peto. *Tertul. l. 4. adv. Marc. c. 2..* Non depetunt ab alio, quod meminerint petendum sibi a Creatore.

Depexus, a, um, adiect. a depecto, *pettinato*, ut Jusa depexa, *Ovid. l. 1. de Art. am. v. 630.* Depexi crinibus Indi. *Id. 5. Fast. v. 465.* ¶ Nonio depexus, est laceratus, *c. 1. n. 23.* Hoc Terent. *Heaut. 5. 1. 78.* nomine: Eum ego, si vivo, adeo exornatum dabo, adeo depexum, ut dum vivat, semper meminerit mei. h. e. flagris laceratum. Alii leg. *depessum*, velut a patior, vel pando, sed non probatur.

Depictus, a, um, adiect. *dipinto*, [illegible], ut depicta tabella, *Quintil. l. 6. c. 1.*

Depilatus, a, um, adiect. a depilo, *pelato*, *senza peli*, [illegible]. *Martial. l. 9. epigr. 28.* Cum depilatos, Chreste, coleos portes.

Depilis, le, o. 3. *senza peli*, [illegible], Ger. *kaal*, Gall. *pelé*, Hisp. *limpino*, *pelado*, [illegible], qui est sine pilis. *Varr. lib. 1. de Vit. P. R.* Pueri glabri, ac depiles propter aetatem.

Depingo, is, nxi, ctum, a. 3. *depingere*, [illegible], idem est, ac pingo, vel perfecte pingo. *Propert. l. 2. el. 6.* Manus obscoenas depinxit tabellas. ¶ Est item describere, enarrare. *Cic. 2. de Fin.* Illius tabulae, quam Cleanthes sane commode verbis depingere solebat. ¶ Item cogitare, fingere. *Cic. 4. Acad.* Ut ea declarant, quae cogitatione depingimus. ¶ *Depinxti*, pro *depinxisti* habet *Plaut. Paen. 5. 2. 154.*

Deplango, is, n. *piangere assai*, [illegible], plango, vel vehementer plango. *Ovid. 4. Met. v. 545.* Cadmeida palmis deplanxere domum.

Deplano, as, a. 1. *spianare*, [illegible], complano, planum facio, in planum deduco. *Lact. l. 4.* Montes deplanabo. Adde *Veget. l. 2. rei veterin. c. 11.* ¶ Item explano, *spiegare*. *Nonius c. 4.*

Deplanto, as, a. 1. *svellere*, *spiantare*, [illegible], Ger. *ausfrotten*, Gall. *deplanter*, Hisp. *arrancar*, [illegible], quod plantatum erat, evello. *Plin. l. 17. c. 16.* Quae cortice nituntur tantum, vel levi aura ocyssime deplantantur. *Colum. l. 2. c. 2.* Ramum deplantare.

Depleo, ples, evi, etum, a. 2. *votare*, [illegible], Germ. *abschitten*, Gall. *vuider*, Hisp. *vaziar*, [illegible], exhaurio. *Cato de re rust. c. 64.* Oleum, si poteris, bis in diem depleto. *Colum. l. 12. c. 5.* Conchae terrae, quibus depletur oleum. *Id. ibid. c. 50.* Deplere oleum in labrum.

Deplexus, a, um, particip. deponens ab inusit. deplector, pro complector. *Lucret. l. 5. v. 1320.* de leaenis saevientibus: Deplexaeque dabant in terram vulnere victos, Morsibus affixae validis, atque unguibus uncis. Alii volunt *deplexus* esse adiect. & idem significare ac non plexus, non ligatus, solutus. plecto enim significat etiam implico, necto, [illegible].

Deplorabundus, a, um, adiect. qui deplorat. *Plaut. Aulul. 2. 4. 38.* Homo ad Praetorem deplorabundus venit. Ita legit *Nonius, c. 10. n. 37.* & probat Taubman.

Deploratio, onis, f. *pianto*. *Senec. de Consol. ad Marcian. c. 9.* Unde nobis tanta pertinacia in deploratione nostri? Adde *Tertull. Apol. c. 1.*

Deploratus, a, um, nom. ex particip. [illegible], cui ultimus luctus persolutus est, desperatus, cui nullo remedio subveniri potest. *Plin. l. 26. c. 6.* Constat, deplorata aurium vitia eo remedio sanari. *Id. l. 7. c. 50.* Deploratus a medicis. *Liv. l. 5. c. 40.* Suam quisque spem, sua consilia, communibus deploratis, exsequentes. *Ovid. 1. Metam. v. 272.* deplorata coloni vota jacent.

Deploro, a. 1. *lamentarsi piangendo*, [illegible], Germ. *bewainen*, Gal. *deplorer*, Hisp. *llor mucho*, [illegible], plorando lamentor, fletu prosequor. *Cic. 2. Off.* Admonebat me res, ut hanc quoque intermissionem eloquentiae deplorarem. *Idem Verr. 4. cap. 4.* Deplorare de suis miseriis apud aliquem.

Depluit, ebat, uit, imp. 3. *piovere*, [illegible], deorsum pluit. *Col. l. 10. c. 21.* Inque sinus Matris violento depluit imbre. *Tibul. l. 2. el. 5. v. 72.* In terras deplueretque lapis.

Deplumis, me, o. 3. *senza piume*, *spennacchiato*, Germ. *ohne federen*, Gall. *sans plumes*, Hisp. *sin plumas*, [illegible], implumis, sine pennis, *Plin. l. 10. c. 24.* Inventae sunt ibi nudae, atque deplumes.

Depolio, is, a. 4. *polire*, *finire*, [illegible], Ger. *ausbulzen*, Gal. *polir*, *parfaire*, Hisp. *pulir*, *acabar*, [illegible], est perficere, a polio, quia politio in omni opera ultimum sibi vendicat locum. *Festus.* ¶ Sed saepe ponitur pro simplici. *Plin. l. 36. c. 25.* Si cote depolitum est, nigri pavimenti usum obtinet. ¶ Translate *Plaut. Epid. 1. 1. 85.* Ubi senex senserit, sibi data esse verba, virgis dorsum depoliet meum. Est qui legit *dispoliet*.

Depolitio, onis, f. perfectio. *Var. apud Non. c. 1. n. 339.* Ex agri depolitionibus ejiciuntur. h. e. ex cultura agrorum. V. Vos. Etym. in verbo *Polio*.

Depolitus, a, um, adiect. *Festus.* Depolitum, perfectum, quia omnes perfectiones antiqui politiones vocabant.

Deponens, verbum ideo dicitur, quia deponit aliquid de quantitate communis verbi, scilicet passivam significationem, & futuri participium in dus, quod est significationis passivae. *Charis. lib. 2. Prisc. lib. 8.*

Depono, is, sui, situm, a. 3. *deponere*, *por giù*, *lasciare*, [illegible], Germ. *ablegen*, Gall. *mettre bas*, Hisp. *poner*, *dexar*, [illegible], est deorsum ponere, ut Deponere sarcinam. *Plaut. Curc.* Ille ebibit, caput deponit. ¶ Item credere, aliquid alicujus fidei committere, & servandum dare, *depositare*. *Cic. 3. Off. c. 25.* Si gladium quis apud te sana mente deposuerit. *Id. pro Caecin.* Deponere aliquid in alicujus fide. ¶ Deponere item dicuntur certantes, *mettere scommesse*, cum aliquid apud arbitrum deponunt, quod futurum sit victoris. *Virg. in Bucol. Ecl. 3. v. 31.* Ego hanc vitulam depono. ¶ Translate est dimittere, abjicere, ut Deponere curam, inimicitias, &c. *Cic. Att.* Existimavi, honestissime molestias posse deponi, si me ad Philosophiam retulissem. *Id. 3. Fam.* Nunc vero si audierit, te aedificationem deposuisse. ¶ Item omittere, relinquere, ut *Deponere provinciam*, quod erat, non cum quis exacto provinciali tempore Magistratu decedebat, sed cum aliquis sponte sua Magistratum recusabat, vel coacte se Magistratu ante legitimum tempus abdicabat. *Cic. 2. Fam. ep. 2.* Ut primum in concione provinciam deposuerim. Vide ibi *Manut.* Depositi etiam dicebantur aut plane desperati aegri, aut etiam mortui. nam de sublimiore lecto humi collocabantur. qua de re *Torrent. ad Horat. l. 1. sat. 9.* V. Depositus. Simili fere ratione vino aliquem deponere, significat aliquem amissis sensibus humi sternere, [illegible]. *Plaut. Aulul. 3. 6. 37.* Scio quam rem agat, ut me deponat vino, eam affectat viam. ¶ Significat etiam plantare, in terram defigere. *Colum. l. 3. c. 4.* Vineae, quae vel vere, vel autumno tempestive deponuntur. ¶ Deponere rationes apud *Cicer. l. 2. Fam. ep. 17.* & *l. 5. ep. 2.* est, rationes confectas, & in codice descriptas apud Magistratum deponere. ¶ Praeterit. *deposivi* pro *deposui*, legitur apud *Catul. carm. 35. v. 8.* Deposivit olivam, & apud *Plaut. Most. 2. 1. 35.* Deposivit caput.

Depontani, senes sexagenarii, quia de ponte dejiciebantur, hoc est suffragio, quod per pontem ferri solebat, privabantur. *Fest.* ¶ De his *Ovid. 5. Fast. v. 633.* Pars putat ut ferrent juvenes suffragia soli, Pontibus infirmos praecipitasse senes. V. *Sigon. lib. 1. cap. 17. de antiq. Jure Civ. R.*

Deponto, as, a. 1. de ponte deturbo. *Varr.* apud *Non. cap. 2. n. 142.* Acciti sumus, ut depontaremur.

Depopulatio, f. 3. *sacco*, *distruzione*, [illegible], Germ. *veherguug*, Gall. *pillage*, *degast*, Hisp. *saco*, *robo*, [illegible], vastatio, direptio. *Cicer. 5. Phil.* Totum iter Antonii quid habuit, nisi depopulationes, vastationes, caedes, rapinas?

Depopulator, oris, m. *saccheggiatore*, [illegible], Germ. *verberger*, Gal. *pilleur*, *sacageur*, Hisp. *sanueador*, *robador*, [illegible], vastator, direptor. *Cic. pro domo c. 5.* Fori depopulator, obsessor patriae.

Depopulatus, a, um, adiect. signif. passivae, *saccheggiato*. *Plin. lib. 2. c. 37.* Depopulatis agris. *Quintil. Declamat. 13.* Credo depopulatos agros, excisosque reditus.

Depopulor, aris, d. 1. *saccheggiare*, *guastare*, *predare*, [illegible], Ger. *verbergen*, Gal. *sacager*, *degater*, Hisp. *saquear*, [illegible], est destruere, sive depraedari, vastare, & diripere. *Cic. 5. Verr.* Qui cum agros maximos, ac feracissimos per seipsum, hoc est, per Apronium, Verrem alterum, depopularetur. ¶ Legitur etiam depopulo, active. *Hirt. l. 6. de bell. Hisp. ad fin.* Agros, vestramque provinciam vestro impulsu depopulavit.

Deportatio, fem. 3. [illegible], actus deportandi, *il portare*, *condotta*, [illegible]. *Cato c. 144.* In singulas deportationes. ¶ Item relegationis genus, *bando*, de quo V. in *deportatus*. *Leg. 3. Dig. ad Leg. Jul. pecul.* In aquae & ignis interdictionem hodie successit deportatio.

Deportatus, a, um, adiect. *condotto*, *portato*. *Cic. pro Mur. c. 5.* Aliquod ex Asia deportatum flagitium, ac dedecus. ¶ Deportati dicebantur exules certae alicujus insulae, aut alterius loci limitibus circumscripti, quos, nisi aperto vitae discrimine, egredi non liceret. *Ulp.* Haec est differentia inter deportatos, & relegatos, quod in insulam relegari ad tempus, & in perpetuum quis potest, deportatos autem eos accipere debemus, quibus Princeps insulas adnotavit, vel de quibus deportandis scripsit.

Deporto, as, avi, atum, a. 1. *portar qualche cosa di luogo in luogo*, [illegible], Ger. *herbringen*, Gal. *transporter*, Hisp. *llevar de un lugar a otro*, *traginar*, [illegible], est de aliquo loco in alium aliquid afferre. *Pompeius Lentulo in l. 8. Cic. ad Att. ep. 12.* Quae arma superabunt, ea si Brundisium jumentis deportaveritis. ¶ Translate usurpatur pro accipere, colligere, *riportare*, ut Deportare laudem, dedecus, &c. *Cicer. Trebat.* Nihil ex ista provincia potes, quod jucundius sit, deportare. *Id. de Sen.* Teque cognomen Athenis deportasse. ¶ Significat etiam relegare, *bandire*. *Terent. Phorm. 5. 7. 85.* Nonne hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras? V. *Deportatus*.

Deposco, is, depoposci, a. 3. *domandare*, *pretendere*, [illegible], &c. Ger. *forderen*, Gall. *demander*, Hisp. *pedir*, [illegible], est multum desiderare, ratione quadam, seu quodam quasi jure exigere. *Cic. Phil. 3. cap. 13.* Id non modo non recuso, sed etiam appeto, atque deposco. *Id. pro Sext. Rosc.* Te ne istas partes depoposcisse, ut &c. *Hirt. l. 8. B. G. c. 38.* Deposcere aliquem ad supplicium. *Cic. pro Cal.* Non ad Reip. poenas, sed ad mulieris delicias deposcitur. *Liv. l. 21. c. 6.* Deposcere in poenam.

Depositarius, m. 2. qui depositum accipit. *l. 1. §. 36. Dig. Depositi.*

Depositio, fem. 3. [illegible], actio, qua depositum aliquid apud aliquem intelligitur, idest, custodiae traditum. *Ulpian. l. 1. §. 2. Dig. Depositi.* ¶ Item de gradu aliquo dignitatis dejectio. *Id. Dig. l. 49. tit. 18. l. 8.* Aut damnum cum infamia, aut dignitatis depositionem.

Depositor, oris, m. qui evertit aliquem, aut evertere conatur, apud *Prudent. Apotheos. v. 179.* Jam caede Sabelli, Depositorque Patris, Natique, inane, negator. ¶ Item, qui apud alterum quippiam deponit, *Ulpian. l. 1. §. apud Julian. ff. depositi*.

Depositum, i, subst. n. 2. *deposito*, *quello*, *che si dà in salvo*, [illegible], Ger. *das bewader einen gelegt*, Gal. *depost*, Hisp. *deposito*, [illegible], quod deponitur, hoc est, quod alicui sub fide traditur. *Cic. 3. Off.* Si qui apud te pecuniam deposuerit, bellum patriae inferat, reddes ne depositum?

Depositus, a. 1. 2. [illegible], part. a deponor, creditus, fidei traditus, *depositato*. *Cic. in Rull.* Minimus, qui ab illo pecuniam depositam nostris recuperarent. ¶ Item simpliciter, quod depositum est, *deposto*. *Curt. l. 3. c. 5.* Veste deposita, descendit in flumen. ¶ Depositus etiam dicitur, qui deploratus, & desperatus est, aut etiam mortuus. *Virg. Aen. 12. v. 395.* Ille ut depositi proferret fata parentis. Sic *Cic. Verr. 1. cap. 2.* Mihi videor magnam, & maxime aegram, & prope depositam Reip. partem suscepisse. V. Taubman. ad *Plaut. Aul. 3. 6. 38.* ¶ Item prostratus, dejectus. *Senec. Herc. Oet. v. 301.* In taurum trucem deflecteret, serpente deposita, minas.

Depostulator, oris, m. *chi dimanda con istanza*. *Tert. Apol. c. 46.* Depostulatores Christianorum. h. e. ad supplicium deposcentes.

Depostulo, as, a. 1. *domandare con istanza*, [illegible], Ger. *mitanhalten*, *begeren*, Gal. *demander instamment*, Hisp. *pedir encarecidamente*, [illegible], vehementer postulo. *Hirt. 6. bell. Hisp. c. 1.* Civitates contrariae Pompejo auxilia sibi depostulabant.

Depraedatio, onis, f. *saccheggio*, *preda* *Lactant. Epitom. c. 8.* More latrocinii depraedatio, & vastatio fiet. Legitur haec vox & apud JCtos *Cod. de lucris advocat.*

Depraedor, d. 1. *saccheggiare*, [illegible], Ger. *berauben*, Gall. *saccager*, Hisp. *saquear*, *robar*, [illegible], depopulor. *Justin. l. 24. c. 6.* Victor Macedoniae agros depraedatur. Adde *Apul. A. A. l. 8.*

Deproelior, aris, d. 1. idem ac praelior, vel valde praelior. *Horat. 1. Carm. 9.* Qui simul stravere ventos aequore fervido deproeliantes.

Depræsentiarum, eadem ratione, qua dicimus *Impræsentiarum*, *al presente*. Legitur in *fragm. Petron. Traguriano*. Alioquin tam tibi depræsentiarum reddidissem.

Deprandus, a, um, adiect. famelicus, quasi *impransus*. *Nævius* apud *Fest.* in voce *Ocæ*. Deprandi autem leonis olidas ocas.

Depransus, a, um, adject. signif. pass. *Apul. l. 9. Met.* Depransis pro prandio lacrymis.

Depravate, *falsamente*, Germ. *verderblich*, Gall. *faussement*, Hisp. *falsamente*, διεστραμμένως. *Cic. 1. Fin. cap. ult.* De quibus neque depravate judicant, neque corrupte.

Depravatio, onis, f. *corruzione*, השחתה, Germ. *verderbung*, Gall. *corruption*, Hisp. *depravacion*, διαστροφή. *Cic. 3. Off. c. 20.* Depravatio, & fœditas turpificati animi. *Id. in Partit.* Depravatio verbi. *Idem 5. Fin.* Si peccetur distortione & depravatione quadam, aut motu, statuve deformi.

Depravatus, a, um, adject. *depravato*, *corrotto*, διεστραμμένος. *Cic. 2. Fin. c. 11.* Natura depravata mala disciplina. *Id. 2. Leg. c. 15.* Depravati mores. *Varro*, depravata crura. h. e. distorta.

Depravo, as, avi, atum, a. 1. *falsare*, *corrompere*, עוה, Germ. *verbesern*, Gall. *corrompre*, *depraver*, Hisp. *depravar*, διαστρέφω, pravum facio, vitio, corrumpo. *Cic. 1. de Fin.* Quæ corrigere vult, depravare mihi videtur. *Idem 1. ad Brut. epist. 18.* Multi ad depravandum parati sunt. ¶ Depravare hominem, h. e. fractis membris debilitare. *Senec. epist. 102.*

Deprecabundus, a, um, adiect. qui deprecatur. *Tacit. Ann. 15. cap. 53.* Deprecabundus, & genibus Principis accidens.

Deprecanea fulmina dicuntur a *Senec. lib. 2. quæst. c. 49.* quæ speciem periculi sine periculo afferunt.

Deprecatio, onis, f. *preghiera*, παραίτησις, actus deprecandi. *Cicer. pro Cluent. c. 3.* Deprecatione uti. Et *l. 2. Invent. c. 34.* Deprecatio est, in qua non defensio facti, sed ignoscendi postulatio continetur. ¶ Hac significatione est figura rhetorica. ¶ Item aversio, amolitio. *Quint. l. 1. in præfat.* Sic certæ voces & carmina, quibus incendiorum vis, & hujusmodi infortunia inhiberi, & arceri posse credebantur, deprecationes dicuntur. Adde *Plin. l. 28. c. 2.* ¶ Item imprecatio dira. *Idem ibid. c. 2.* Defigi quidem diris imprecationibus nemo non metuit.

Deprecator, oris, m. *intercessore*, מפגיע, Germ. *abbitter*, Gall. *intercesseur*, Hisp. *intercessor*, παραιτητής, intercessor. *Cic. pro Flacc.* Sperabam honoris potius L. Flacci me adjutorem futurum, quam miseriarum deprecatorem.

Deprecatrix, icis, f. *intercessitrice*. *Ascon. in Verr. 3. cap. 5.* Sabinis deprecatricibus parentum bellum, maritorumque finitum est. Adde *Tertul. l. 4. adv. Marc. c. 12.*

Deprecatus, a, um, particip. depon. signif. activæ, *chi ha pregato*. *Cic. 2. de Orat. c. 49.* Nihil unquam pro se ipso deprecatus. ¶ Passive *Apul. l. 11. M. A.* Deprecato summo Numine.

Deprĕcor, aris, atus sum, d. 1. *pregare molto*, *domandare in grazia*, התחנן, Germ. *abbitten*, Gal. *prier*, Hisp. *pedir con ruego*, δέομαι, est vehementer precari, & dicitur de bono, ut bonum, quo caremus, nobis detur, vel illud, quod habemus, relinquatur. *Cic. 12. Fam. ep. 24.* Quos Senatus non ad pacem deprecandam, sed ad bellum denuntiandum miserat. *Idem in Rull.* Siquid deliquero, nullæ mihi sunt imagines, quæ me a vobis deprecentur. *Liv. lib. 34. c. 59.* Deprecari Patres institit, ne festinarent decernere. ¶ Sæpe dicitur de malo, *divertire il male con preghiere*. Ex. gr. Deprecari mortem, est precari, ne mors contingat. Deprecari pœnam, vel supplicium, est judices precari, ne supplicium irrogetur. *Cicer. in Verr.* Qui tot scelera commisit, is nullam a se calamitatem poterit deprecari. *Idem in Phil.* Et illam ignominiam familiæ deprecatus est. ¶ Est etiam detestari, execrari. *Afin. Cic.* Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. *Ovid. l. 1. de Pont. el. 2. v. 59.* Sæpe precor mortem, mortem quoque deprecor idem, ne mea Sarmaticum contegat ossa solum. *Cic. Catil. 1.* A me quandam querimoniam detestor, ac deprecor. ¶ Absolute usurpatur pro veniam petere. *Id. Att. 11. ep. 6.* Q. Fratrem audio profectum in Asiam, ut deprecaretur. h. e. ut a Cæsare veniam peteret, quod a Pompeio stetisset.

Deprehendo, dis, endi, ensum, a. 3. *cogliere*, *soprapprendere*, מצא, Ger. *begreiffen*, *erwischen*, Gall. *surprendre*, Hisp. *coger*, καταλαμβάνω, incautum quempiam capio. *Cic. 5. Verr.* Quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. *Id. 2. de Orat. c. 68.* Deprehendi in adulterio. ¶ Interdum est animadvertere, cognoscere, *conoscere*, *comprendere*. *Cic. pro Cal.* Ego facinora oculis prius, quam opinione, manibus ante, quam suspicione deprehendi. *Florus l. 2. c. 4.* Experimento deprehensum est. ¶ Item comprehendere, ut deprehendere feram cursu, *Senec. Herc. fur. 4.* ¶ Poetæ dicunt *deprendo* metri causa. *Sil. l. 16. v. 564.* volucresque vaga deprendere nube Assuetus jaculis. Adde *Ov. 5. Met. v. 617.*

Deprehensa, f. 1. genus animadversionis militaris in eos, qui certo in errore deprehensi fuissent, castigatione major, ignominia minor. *Fest.*

Deprehensio, onis, f. *presa*, תפיסה, Germ. *erwischung*, Gall. *surprise*, *decouverte*, Hisp. *deprension*, κατάληψις, actus comprehendendi. *Cic. pro Cluent. c. 18.* Ad extremum manifesta veneni deprehensione conclusa est.

Deprehensus, a, um, (& per syncop. deprensus) adjectiv. *sorpreso*, *trovato sul fatto*, καταληφθείς. *Cic. Catil. 3. c. 5.* Scelus manifestum, atque deprehensum. *Virg. Æn. 8. v. 247. de Caco:* Ergo insperata deprensus in luce. *Catul. epigr. 25.* Deprensa navis in mari vesaniente vento.

Depresse, adverb. *bassamente*. Comparat. Depressius. *Colum. l. 4. c. 1.* Verior igitur causa est depressius pastinandi. Adde *l. 11. c. 3.*

Depressio, onis, fem. *abbassamento*. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 20.* Sol semper velut a quadam imæ depressionis senecta in altitudinem suam, ut in robur revertitur juventutis. *Vitruv.* Depressiones fundamentorum.

Depressitas, atis, f. devexitas, locus depressus, ut depressitas terræ, *Apul. in Asclep.*

Depressus, a, um, adject. *depresso*, *basso*, *abbassato*. *Cic. in Pison. c. 6.* Altero sublato, altero depresso supercilio. *Plin. l. 10. ep. 58.* Ædes depressior. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c. 65.* Depressa veritas. *Auct. ad Herenn. l. 3. cap. 12.* Sedata & depressa vox. *Id. ibid. c. 14.* Depressissima voce uti. Sic depressa hostium classis. h. e. devicta. *Cic. pro Arch.*

Depretiatus, vilior factus, adiect. *Paulin. Nolan. carm. 22.* Videlicet pretio depretiatus homo. Adde *Sidon. carm. 22. v. 203.*

Depretio, as, a. 1. ad minus pretium redigo. *Paul. in l. proinde, ff. ad leg. Aquil.* Cætera corpora depretiata sunt. Adde *Sidon. l. 2. ep. 10.* & *Tertull. ad Uxor. l. 1. c. 2.*

Deprimo, is, essi, essum, a. 3. *abbassare*, *umiliare*, השפיל, Ger. *nider trucken*, Gall. *abbaisser*, Hisp. *abaxar*, ταπεινόω, dejicio, pondere premo, protero, conculco. *Cic. pro L. Man.* Ab eodem Imperatore classem magnam, & ornatam superatam esse, atque depressam. *Id. Tusc. 4. c. 12.* Lancem in libra deprimi. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 6.* Deprimere navem. *affondare*. ¶ Translate est imminuere. *Cic. in Pis.* Vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis.

Deprōmo, is, ompsi, omptum, a. 3. *dar fuora*, הוציא, Germ. *herfürnemen*, Gall. *tirer ou mettre hors*, Hisp. *sacar*, ἐκφέρω, extraho, profero, declaro. *Virg. 11. Æn.* Et ultricem pharetra deprome sagittam. *Cic. 2. Offic. c. 15.* Altera ex arca, altera ex virtute depromit.

Deprom̄ptus vel depromtus, a, um, adject. *cavato fuori*, ut deprompta ex ærario pecunia. *Cic. pro Leg. Manil. c. 13.*

Deprop̆ero, as, n. 1. *affrettarsi*, κατασπεύδω, valde propero, properanter facio, festino. *Horat. 2. carm. od. 7. v. 24.* Quis udo deproperare apio coronas, curatve myrto? h. e. deproperat contexere. *Plaut. Pæn. 1. 2. 108.* Prius deproperant sedulo sacrificare.

Depsticius, vel Depsticus, a. um. adj. δεψητικός, quod depsendo, hoc est, subigendo confectum est. *Cato c. 74.* Panem depsticum sic facito.

Depso, is, a. 3. *fare il pane gramolando*, לוש, Germ. *knetten*, Gall. *petrir*, Hisp. *masear*, δέψω, est subigendo manibus aliquid molle, & tenerum reddere. *Cato de R. R. c. 93.* Manibus bene depsito. Usurpatur & in obscœna significatione pro subigere, rem habere. *Cic. ad Pæt. l. 9. ep. 22.* Batuit, inquis, impudenter: depsit multo impudentius.

Depūber, vel depubis, com. 3. qui ad pubertatis annos non potuit pervenire. Hinc depuber porcus, quem lactentem occidimus. *Fest.*

Depudĕo, es, ui, itum, n. 2. pudorem abjicio, *non si vergognare*, *divenire sfacciato*. *Senec. de Constant. Sapient. c. 17.* Assiduis conviciis depudere didicerat. Adde *Ovid. Heroid. 4. v. 155.* & *l. 3. Amor. el. 11. v. 4.* ¶ Item simpliciter pudere, *vergognarsi*. *Velle. 2. c. 73. 3.* Cum eum non depuderet, mare infestare piraticis sceleribus.

Depudesco, is, ui, idem quod pudere, vel valde pudere, *vergognarsi*. *Apul. l. 10. Met.* Priusquam infamia publici spectaculi depudescerem. *Hieron. ad Eustoch.* Non depudesco infelicitatis meæ.

Depudico, as, a. 1. *tor l'onore*, חלל, Germ. *schenden*, Gall. *deshonnor*, *violer*, Hisp. *deshonrar*, *violar*, διαφθείρω, violo, stupro, pudicitiam aufero, a pudicus. *Laber. in Mimis*, teste *Gell. l. 16. c. 7. in princ.*

Depugnatio, onis, fem. idem quod pugna, certamen, depugnandi actus. *Jul. Firmic. præfat. l. 4.* Forensium certaminum depugnationibus liberatus. Adde *Caton.* apud *Non. c. 3. n. 89.* ubi alii leg. *repugnatio*.

Depugnātus, a, um, adject. idem quod pugnatus. *Plaut. Men. 5. 6. 31.* Ne sero veniam, depugnato prælio.

Depugno, as, avi, atum, *contendere*, *combattere*, διαμάχομαι, decerto, dimico. *Cic. de Sen.* Depugnavit apud Thermopylas. ¶ Depugnatur, impers. *Cic. Att. l. 16.* Aut quidem ante depugnabitur. ¶ Translate *Id. 4. Acad.* Depugnat voluptas cum honestate.

Depulsio, f. 3. ἄπωσις, actus depellendi. *Cic. 2. Fin.* Nos beatam vitam non depulsione mali, sed adeptione boni judicemus.

Depulso, as, a. 1. freq. a depello. *Plaut. Stich. 2. 2. 13.* Cubitis depulsa de via, tranquillam concinna viam.

Depulsor, m. 3. qui depellit. *Cic. Phil. 2. c. 11.* Depulsor dominatus, quam particeps esse maluit.

Depulsorius, a, um, adiect. ad depellendum, seu avertendum pertinens. *Ammian. l. 25. c. 5.* Numinibus per sacra depulsoria supplicans.

Depulsum, i, n. idem quod depulsio. *Valer. Max. l. 1. c. 1. n. 1.* Majores solemnes cæremonias Vatum libris, portentorum depulsis explicari voluerunt.

Depulsus, a, um, adject. *cacciato*, *rimosso*. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 54.* Stomachus agitatione & motibus linguæ depulsum, & quasi detrusum cibum accipit. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 10.* In Neptunias depultos lacunas. pro depulsus. sic enim dicebant Veteres, ut & *pulto*, pro *pulso*.

Depultus V. depulsus.

Depuratus, a, um, *purgato*, *purificato*, purgatus. *Frontin. de aquæd. l. 2.* Lacus altitudine depuratus.

Depurgativus, a, um, adjeсt. *purgante*. *Cal. Aurel. Acut. 3. c. 16.* Depurgativæ virtutis esse.

Depurgātus, a, um, adject. *purgato*. *Colum. l. 12. c. 9.* Caules lactucæ ab imo depurgati.

Depurgo, as, avi, atum, a. 1. *purgare*, ἐκκαθαίρω, probe purgo. *Cato de re rust.* Terram depurgato ab herba, graminibusque. ¶ Translate dicimus, Depurgare crimina, pro excusare, & diluere. *Liv. l. 9. bell. Mac.* Filium mittere Romam ad depurganda crimina statuit. Al. leg. purganda.

Depūro, as, a. 1. *purgare*, purum reddo. *Frontin. de aquæd. l. 2.* Lacus altitudine depuratur.

Deputātus, a, um, adject. *deputato*, *eletto*. *Macrob. Saturn. 7. c. 14.* Ad deputatam sibi a natura sedem proprii sensus recurrunt.

Deputo, as, avi, atum, a. 1. *tagliar via*, כרת, Germ. *abschneiden*, Gal. *couper*, *tailler*, Hisp. *cortar*, *podar*, κατατέμνω, est ab aliquo putare, hoc est, secare, abscindere. *Colum. l. 3.* Vineam imbecillam in brumam amputato, quam partem non deputaveris, circa Kal. Febr. repetito, & deputato. ¶ Item est existimare, censere, judicare. *Cic. de Div.* Vide, ne quem tu esse hebetem deputes. ¶ Deputare secum rationes, est raciocinari. *Ter. Adelph. 2. 2.* Frustra egomet mecum has rationes deputo. ¶ Deputare peccato, deputare delicto, est pro peccato habere, *ascriver' a peccato*, apud *Tertull. de Pænit. c. 3.* ¶ Deputare aliquid esse in lucro, *por' a conto di guadagno*. *Terent. Phorm. 2. 1. 16.*

Depuvio, is, a. 3. *battere*, *percuotere*, הכה, Ger. *schlagen*, Gall. *battre*, Hisp. *acotar*, τύπτω, cædo, verbero, a pavio, ferio. *Lucil.* apud *Fest.* Palmisque misellam depuvit me.

Deque, adverb. V. in Susque.

Depȳgis, e, adject. qui macris est, vel nullis natibus, a *de*, & πυγή. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 93.* Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.

Dequĕror, eris, questus sum, d. 3. *lamentarsi*, *querelarsi molto*, μέμφομαι, valde queror. *Valer. Flac. l. 4. Arg. v. 448.* Ante omnes secum dequesta labores. *Stat. 1. Theb. v. 404.* Notos dequestus, & imbres.

Derādo, is, a. 3. ἀποξύω, de aliquo rado, radendo aufero. *Cato R. R. c. 121.* De virga lauri deradito. Adde *Apul. l. 5. Met. ad fin.*

Derasus, a, um, radendo ablatus. *Plin. l. 16. c. 11.* Derasa navibus pix. *Cels. l. 7. c. 6.* Omnia derasa ante, si capillis conteguntur.

Dercēto, f. 4. contr. nomen fabulosæ Deæ, quæ apud Joppen auct. *Plinio*, aut, ut *Diodoro l. 1.* placet, juxta Ascalonem colitur, humana facie, reliquo corpore piscis. Hanc Syri Atargatim vocant. Filiam habuit Semiramidem, quam a columbis educatam ferunt. Ob id genti aves istæ sacræ sunt.

Derectarii, V. Directarii.

Derelictio, onis, f. *abbandonamento*, עזיבה, נטישה, Germ. *verlassung*, Gall. *delaissement*, *abbandon*, Hisp. *desamparo*, ἐγκατάλειψις, actus derelinquendi. *Cic. 3. Offi. c. 9.* Sed communis utilitatis derelictio contra naturam est.

Derelictus, a, um, adiect. ex particip. *abbandonato*, *lasciato*, ἐγκαταλειφθείς. *Auct. ad Her. l. 4.* Commodius est in derelicta, quam in celebri regione locos comparare. ¶ Pro derelicto habere, est derelinquere. *Cic. ad Att. l. 8. ep. 1.* Hæc oppida, atque oram maritimam illum pro derelicto habere.

Derelictus, us, m. idem quod derelictio. *Gell. l. 4. c. 12.* Sive quis arborem suam, vineamque habuerat derelictui.

Dere-

Derelinquo, is, iqui, ictum, *abbandonare*, [illegible], Ger. *verlassen*, Gall. *abandonner*, Hisp. *dexar desamparar*, [illegible], est prorsus, seu in totum relinquere, deserere. *Cic. pro Cæc. c.* 35. Derelinquo jam communem causam Pop. Rom.

Derepente, *subito*, [illegible], Ger. *einsgeings*, Gal. *tout d'un coup*, *soudain*, Hisp. *luego*, *repentinamente*, [illegible]. *Cic. pro Lig. c.* 5. Tu derepente irrupisses, & clamare cœpisses.

Derepentino, adverb. idem quod derepente. *Apul. Florid. l.* 3. *post princ.* Quid derepentino distulerit. Nisi malis dividere *de repentino*, quod magis placet.

Derēpo, is, epsi, eptum, ere, n. 3. deorsum repo. *Plin. l.* 8. *c.* 36. *de ursis:* Ingrediuntur & bipedes: arborem aversi derepunt. *Varr.* apud *Non. c.* 15. *n.* 12. Dii derepunt ad hominum fana.

Dereptus, a, um, adject. deorsum captus, avulsus, *levato via*, *staccato*, ut dereptus cortex, *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 14. *v.* 12. Derepta acus, *Ibid. v.* 18. Derepta leoni pellis, *Id. Met.* 3. *v.* 52. Ubi vide *Heinsium*.

Derīdĕo, des, isi, sum, a. 2. *beffare*, Germ. *verlachen*, Gall. *se mocquer*, Hisp. *escarnecer*, [illegible], cum alterius contemptu rideo. *Cic. de Orat.* Istos omnes deridete, atque contemnite. Adde *pro Flac. c.* 31.

Derīdicŭlum, n. 2. idem quod irrisio. *Tac.* 3. *c.* 57. Esse derediculo. *Ter. Heaut.* 5. 1. *ad fin.* Qui sibi me pro deridiculo, & delectamento putat.

Derīdicŭlus, a, um, adject. ridiculus, vel valde ridiculus, *ridicolo*. *Gel. l.* 12. *c.* 2. Deridiculos versus facere. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 18. *ad fin.* Sequetur ut duos villicos, & duas villicas habeat, quod est deridiculum.

Deripio, pis, ui, eptum, a. 3. *rapire*, *pigliare prestamente*, [illegible], Germ. *hinreissen*, Gal. *raver*, Hisp. *arrebatar*, [illegible], abstraho, avello, & tam in bonum, quam in malum sumi potest. *Virg. l.* 2. *Georg.* Colaque prælorum fumosis deripe tectis. id est properanter tectis effer. *Plaut. Men.* Quis est, qui capillo me huc de cursu deripit?

Derisio, onis, f. *derisione*, *beffa*. *Arnob. l.* 7. Derisionis materia. *Lactan. l.* 4. *c.* 18. *ex Esdra:* Eritis derisio in gentibus.

Derisor, m. 3. [illegible], qui deridet. *Plin. l.* 11. *c.* 52. Supercilia, quibus juxta tempora inflexa, derisores significant. ¶ Derisores etiam dicuntur conviviorum scurræ, *buffoni*. *Plaut. Capt.* 1. 1. 3. Quia invocatus esse soleo in convivio, scio, absurde dictum hoc derisores dicere. V. *Taubm. Sen. epist.* 27. Quadratus stultorum divitum arrosor, & quod sequitur, arrisor, & quod duobus his adjunctum est, derisor. ¶ Item mimi. *Martial. l.* 1. *epigr.* 5. Qua Thymelen spectas, derisoremque Latinum.

Derisorius, a, um, adject. ad deridendum pertinens. *Martian. l.* 14. *ff. de condit. instit.* Conditiones, quæ contra bonos mores, vel derisoriæ sunt.

Derisus, a, um, adject. *burlato*, *beffato*. *Cic. Ver.* 3. *c.* 92. Derisum beneficium, atque contemptum.

Derisus, us, m. idem quod derisio, *derisione*, [illegible]. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. A derisu non procul abest risus. *Sen. præfat. lib.* 4. *Controv. Excerpt.* Incidere in ea, quæ derisum fugere non possunt.

Derivatio, f. 3. [illegible], deductio rivi. *Cic.* 2. *Off.* Adde ductus aquarum, derivationes fluminum. ¶ Translate est inflexio criminis ab eo, ad quem pertineat, ad eum, ad quem non pertinet. *Donat.* V. Derivo. ¶ Apud Grammaticos derivationes nominum, & verborum sunt inflexiones. *Quintil. l.* 3. Utendum proxima derivatione verborum.

Derivativus, a. l. 2. [illegible], quod ab alio deducitur, ut *Derivativa nomina*, apud Grammaticos, quæ invicem deducuntur. *Priscian. l.* 7. Species sunt verborum duæ, primitiva, & derivativa.

Derivatus, a, um, adject. *derivato*, deductus. *Cic.* 2. *Att. ep.* 31. Derivata expectatio largitionis Agrariæ in agrum Campanum. *Horat. l.* 3. *od.* 6. *v.* 19. Hoc fonte derivata clades.

Derīvo, as, avi, atum, a. 1. *derivare*, [illegible], Ger. *richten*, *leyten*, Gal. *detourner*, *faire ecouler par autre ruisseau*, Hisp. *derivar*, [illegible], rivi more aquam deduco, alioque deflecto. *Col. l.* 1. Omnem humorem in cloacas, atque inde extra segetes derivemus. ¶ Per translationem. *Cic.* 4. *Ver.* Te tuam culpam non modo derivare in aliquem, sed communicare cum aliquo posse. *Id. pro Mil.* Dicam enim non derivandi criminis causa, sed ut factum est. V. Derivatio. *Id. Ver.* 3. *c.* 53. Derivare alio responsionem suam.

Derōdo, odis, osi, osum, a. 3. idem quod rodo, *rosicare*, [illegible]. *Cic. l.* 1. *Div. c.* 44. Derosos esse a muribus.

Derogatio, onis, f. *derogazione*, [illegible], diminutio, detractio. *Auct. ad Heren. l.* 2. *cap.* 10. Cum duæ leges inter se discrepant, videndum est primum, num qua obrogatio, aut derogatio sit. ¶ Fit autem legis derogatio, cum ejus aliqua pars tollitur. V. Abrogo.

Derogativus, a, um, adject. q. d. detractorius, ut præpositio derogativa, apud *Diomed. Grammat.*

Derogātor, oris, masc. detractor, qui invide carpit. *Sidon. lib.* 3. *ep.* 13. Beneficii importunus petendi, derogator negati, æmulator accepti.

Derogatorius, a, um, adject. derogativus, ut derogatorium edictum, apud JCtos. *Julian. ff. l.* 29. *tit.* 4. *leg.* 2.

Derogito, as, avi, atum, a. 1. rogito, *dimandare*, *pregare*. *Plaut. Asin.* 2. 2. 60. Placide ergo unumquodque derogita.

Derŏgo, as, avi, atum, a. 1. proprie est aliquid de lege detrahere, quemadmodum *abrogo* est legem omnino tollere, a *rogo*, quia, si lex ferenda esset, populus rogabatur, idemque fiebat, si esset tollenda. Dicimus autem derogo legi, vel de lege, Abrogo legi, vel legem. *Cic.* 2. *de Inven. c.* 45. Indignum est de lege aliquid derogari, vel legem abrogari. *Auct. ad Her.* Quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum, vel derogatum sit. ¶ Translate est alicui rei in genere aliquid detrahere, diminuere, cui contrarium est arrogare, attribuere, *levar via qualche parte*, *diminuire*, [illegible], *Cic. pro Flac.* Non ego nationi huic fidem derogo. *Id. pro Quin. c.* 23. Fides hujus multis locis cognita, ne perfidia Sex. Nævii derogetur, laborant. Eodem modo locutus est *pro Rosc. Amer. c.* 32.

Derōsus, a, um, adject. *rosicato*, *corroso*. *Cic.* 2. *Div. c.* 27. Derosi a muribus clypei. *Plin. l.* 11. *c.* 37. A cochleis minimis derosa vitis.

Dertōna, f. 1. Derton, Derthon, Darthon, Terdona, *Tortona*, urbs, & col. Liguriæ, ad Iriam fl. inter Ticinum, & Genuam ad Mer.

Deruncīno, as, avi, atum, act. 1. *tagliare*, *fare in pezzi*, [illegible], est runcina secare. *Plaut. Capt.* 3. 4. 108. Ego deruncinatus, deartuatus sum miser hujus scelesti technis.

Deruo, is, n. 3. *ruinare a basso*, [illegible], Ger. *abhinfallen*, Gal. *abbatre*, Hisp. *abatir*, [illegible], deorsum ruo, cado, decido. *Apul. l.* 9. *Metam.* Prolapsus deruissem. ¶ Reperitur & active pro aufero. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 11. De laudibus Dolabellæ deruam cumulum.

Deruptus, a, um, adject. abruptus, præruptus, *scoscesco*, *precipitoso*, [illegible], *Tac.* 2. *Ann. c.* 80. Collis arduus, & deruptus. *Liv. l.* 21. *c.* 33. Præcipites, deruptæque utrinque angustiæ.

Desacro, a. 1. idem ac sacro, vel consecro. *Stat.* 9. *Theb. v.* 586. Quercus erit, Triviæ quam desacraverat ipsa, &c.

Desævio, is, n. 4. *incrudelire grandemente*, [illegible], Ger. *wuitend*, *wuerden*, Gal. *etre cruel*, *ou y devenir*, Hisp. *encruelecerse*, [illegible], valde sævio. *Sueton. Ner. c.* 29. Cum affatim desævisset. *Virg.* 4. *Æn. v.* 52. Dum pelago desævit hiems. ¶ Item sævire desinere. *Lucan. l.* 5. *v.* 303. Nec, dum desæviat ira, expectat.

Desalto, as, avi, atum, a. 1. idem quod salto. *Suet. in Calig. c.* 54. Cum palla, tunicaque talari prosiluit, & desaltato cantico abiit.

Descapulātus, a, um, adject. cui tunica a scapulis demissa est. *Sen. ep.* 115. Juvenes descapulatos. ita legit *Scalig.* At *Lips.* & Grut. *de capsula totos*.

Descendo, is, di, ensum, n. 3. *descendere*, [illegible], Germ. *herab gehen*, Gal. *descendre*, Hisp. *descender*, [illegible], ex loco superiore in inferiorem devenio, ex *de*, & *scando*. *Cic.* 4. *Tusc.* Ut enim in inferiorem ambulationem descendimus. Sic descendere equo, vel ex equo, *Liv. l.* 2. *c.* 20. Descendere de castello, *Cic. pro Cæcin.* Descendere ad forum, *Id. Att. l.* 1. *ep.* 13. Descendere nocti, *Sil. l.* 13. *v.* 708. h. e. ad noctem, nempe ad inferos. ¶ Translate dicitur de omni actione, quæ in motu aliquo, vel mutatione posita est, ut descendere in campum, in prælium, in causam; quia veluti ex loco tuto ad hujusmodi discrimina devenimus. *Horat. Cic. & al.* Hac ratione Romani cum prodirent in publicum, dicebantur descendere, vel quia nobiliores in editioribus locis habitabant, vel quia fora omnia humiliora erant. *Suet. Cæs. c.* 13. Cum ad comitia descenderet. ¶ Absolute *Cic.* 2. *Phil. c.* 6. Hodie Antonius non descendit, *non esce di casa*. ¶ Significat etiam acquiescere. *Cic.* 4. *Ver.* Placet mihi ista defensio, descendo. *Id. l.* 2. *de Invent.* Qua in re vel concedere alteri, vel ad conditionem alterius descendere, & in præsentia quiescere oportebit. ¶ Dicimur etiam descendere ad ea, quæ non omnino libenter suscipimus, ut descendere ad extrema consilia. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Descendere ad inimicitias, & ad accusandum, *Cic. pro Mur. & pro Cluent.* ¶ Qui secundo flumine navigant, ii quoque descendunt. *Suet. Tiber. c.* 10. Confestim Ostiam descendit. ¶ Descendere in se, est seipsum perpendere. *Pers. Sat.* 4. *v.* 23. Ut nemo in sese tentat descendere! ¶ Item ædificia, quæ paulatim subsidunt, & ruunt. *Plin. in epist.* Theatrum ingentibus rimis descendit, & hiat. ¶ Descendere ab aliquo, pro deflectere, *allontanarsi*. *Quint. l.* 10. *c.* 1. *de Seneca.* Tantum ab illo defluebant, quantum ille ab antiquis descenderat. ¶ *Plin. l.* 37. *c.* 9. Descendit ad viciniam crystalli. h. e. valde similis est.

Descensio, onis, f. 3. idem ac descensus, *discesa*. *Liv. l.* 1. *B. Pun.* Priusquam in continentem descensiones facerent. Adde *Plin. l.* 22. *c.* 17.

Descensus, us, m. 4. *discesa*, [illegible], actus descendendi. *Virg.* 6. *Æn. v.* 126. Facilis descensus Averni.

Descisco, is, scivi, scitum, n. 3. *mancare di fede*, [illegible], Ger. *absallen*, Gall. *se revolter*, Hisp. *rebelarse*, *seguir el vando de uno*, [illegible], est ab imperio, ductuque alicujus se subtrahere. *Liv. l.* 2. Præneste a Latinis ad Romanos descivit. ¶ Translate *Cic.* 4. *Fin. c.* 8. Desciscere ab antiqua institutione. *Liv. lib.* 26. Quorum de sententia descitum a Romanis constabat. ¶ *Plin. l.* 18. *c.* 16. Humidum solum desciscit in pratum. h. e. fit pratum.

Descobinatus, a, um, adject. a *de*, & *scobina*, abrasus, abscissus, [illegible], *squarciato*, *lacerato*. *Var.* apud *Non. c.* 2. *n.* 236. Quanto satius est salvis cruribus in Circo expectare, quam his descobinatis in silva curare. *Arnob. l.* 6. Tornis rasa, limis descobinata.

Describo, is, ipsi, iptum, a. 3. *descrivere*, *ricopiare*, *dipingere*, [illegible]. Ger. *abschreiben*, Gal. *decrire*, Hisp. *descrivir*, [illegible], proprie est exscribere, transcribere. *Cic. Cornif.* Dicam tuis, ut librum, si velint, describant. ¶ Accipitur etiam pro simplici scribo. *Virg. in Daphnide.* In viridi nuper quæ cortice fagi carmina descripsi. ¶ Item pro delineo, vel pingo. *Plaut. Asin.* 2. 3. 22. Non potuit pictor rectius describere ejus formam. ¶ Translate est exprimere, vel designare. *Cic. pro Cal.* Siqua mulier sit hujusmodi, qualem ego paulo ante descripsi. ¶ Item disponere, vel in ordines digerere. *Cic. pro Flac.* Qui cum omnes Asiæ civitates in provincias descripsisset. ¶ Item dividere, partiri. *Cic. Agr.* 2. *c.* 31. Et in eo duodena describit in singulos homines jugera, *Liv. l.* 1. *c.* 19. In XII. menses describit annum. ¶ Item taxare. *Cic. ad Q. Fr.* Vectigal Græcis æqualiter Sylla descripserat *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 42. vecturas describere civitatibus. ¶ Item statuere. *Cic. pro Quint.* Quis tandem nobis ista jura tam æqua descripsit? ¶ Item destinare, transferre. *Sen. epist.* 109. Non credis, animas in alia corpora, atque alia describi, & migrationem esse, quam dicimus mortem. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Describere in deos.

Descriptio, onis, f. 3. *descrizione*, [illegible], Ger. *abschreibung*, Gal. *description*, Hisp. *descricion*, [illegible], definitio, explicatio. *Cic.* 2. *de Orat.* Rerum ratio ordinem temporum desiderat, regionum descriptionem. ¶ Item partitio, distributio. *Cic. in Rul.* Urbs & natura & situ, & descriptione ædificiorum nobilis. *Suet. Tib. c.* 30. Descriptio legionis.

Descriptiuncŭla, æ, f. dimin. a descriptio, *picciola descrizione*. *Sen. Controv.* Celebres descriptiunculas subtexere.

Descriptor, oris, m. qui describit. *Lactant. l.* 5. *c.* 9. Seneca morum, vitiorumque publicorum & descriptor verissimus, & accusator acerrimus fuit.

Descriptus, a, um, adject. *descritto*, [illegible]. *Cic. de Senect. c.* 2. Partes ætatis bene descriptæ. *Id.* 3. *Fin. c.* 22. Natura nihil est aptius, nihil descriptius.

Desculpo, is, psi, ptum, a. 3. idem quod sculpo, *scolpire*. *Tert. l.* 1. *ad Nation. c.* 12. Simulacrum ligno, seu lapide desculptum.

Desĕco, as, a. 1. *tagliare*, *segare*, [illegible], ferro lucido, abscindo, amputo. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 1. Spicarum fascem desecat. ¶ Translate est auferre. *Cic. Att. l.* 16. Tu illud desecabis, & hoc agglutinabis.

Desectio, onis, f. *il tagliare*, [illegible]. *Colum. l.* 6. *c.* 3. Desectio messis.

Desectus, a, um, adject. *tagliato*. *Liv. l.* 2. *c.* 5. Desecta cum stramento seges. *Id. l.* 31. *c.* 34. Tota cervice desecta. *Virg.* 8. *Æn. v.* 438. desecto vertens lumina collo.

Desenesco, vel deseneo, n. 2. senesco. *Sall.* 11. *Hist.* Nisi cum ira belli desenuisset. Ita refert *Priscian. l.* 10.

Desĕro, is, evi, esitum, n. 3. idem ac sero, vel planto, *seminare*, *piantare*. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 23. In recentibus pomariis desitis seminibus.

Desĕro, is, rui, ertum, a. 3. *abbandonare*, [illegible], Germ. *verlassen*, Gal. *abbandoner*, Hisp. *desamparar*, [illegible], derelinquo. *Cic. ad Q. Fr.* Amici partim deseruerunt me, partim etiam prodiderunt. *Id. Att. lib.* 3. Deseri a mente, *perdere il senno*. *Idem pro Quint.* Vadimonium sibi ait esse desertum. *Plaut. Merc.* Deserunt hunc cursorem genua. ¶ Deserere exercitum, *disertare*, *Cic. Ver.* 7. & *Cæs. l.* 5. *B. G.*

Desĕro, as, avi, atum, a. 1. aperio, resero, *aprire*. *Apul. lib.* 1. *A. A.* Januæ sua sponte deseratæ nocte fuerunt. Alii leg. *reseratæ*.

Deserpo, is, psi, erptum, n. 3. deorsum serpo. *Apul. Apol.* Lanugo malis deserpit. *Stat. Theb. l.* 6. *v.* 585. Deserpitque genis lanugo.

Deserta Boiorum, *Voienerwalde*, tractus Norici, qui olim a Vindelicis per Noricos Pannoniam usque protensus fuit.

Desertio, onis, f. *abbandono*, ut desertio Juris humani, *Liv. l.* 41. *c.* 24.

Deserto, as, freq. a desero. Afferunt Lexicographi quidam ex *Accio* hæc verba: Cum me solum uterque parens desertavent.

Desertor, oris, m. qui deserit. *Cic.* 3. *Fin. c.* 19. Desertores communis salutis.

lutis. ¶ Desertores, m. 3. *traditori*, [illegible], milites, qui suos deserunt, & ad hostes transeunt. *Caes. 6. B. G.* In desertorum, ac proditorum numero ducuntur.

Desertrix, icis, f. quae deserit. *Tertull. de habit. mulier. c. 1.* Divinae legis prima desertrix.

Desertum, ti, n. 2. *luogo disabitato*, *solitario*, מדבר, Germ. *wüste*, *einöd*, Gal. *desert*, Hisp. *desierto*, [illegible], locus solitarius, ac inhabitatus, quasi derelictus ab hominibus. *Virg. 1. Æn.* Ipse ignotus, egens Libyae deserta peragro. ¶ In singulari numero frequens est apud Scriptores Ecclesiasticos, ut congestis exemplis ex Tertulliano, Hieronymo, & Prudentio ostendit *Cellar. Cur. poster. p. 309.*

Desertus, a, um, o. t. 2. *abbandonato*, [illegible], Ger. *verlassen*, Gal. *desert*, Hisp. *desierto*, [illegible], derelictus, destitutus, a desero. *Cic. 1. Fam. 11.* nisi per te sit restitutus, desertum se, atque abjectum fore. ¶ Item asper, incultus. *Virg.* Rupe sub adversa deserti ad Strymonis undam. ¶ Hinc comp. desertior, sup. desertissimus. *Cic. in Pis.* Ut nullius unquam reditus fuerit desertior. [illegible] ¶ Apud *Tibull. l. 1. el. 1. v. 17.* desertos [illegible] accipiunt, [illegible] xus [illegible], *trascurato*. Verba [illegible] Placidam soleo spargere [illegible] Palem [illegible] veneror, [illegible] habet [illegible] in agris, [illegible] in [illegible] ferta [illegible].

Deservio, is, ivi, itum, *servire a alcuno*, [illegible], עבד, Germ. *dienen*, Gal. *servir*, Hisp. *servir*, [illegible], est contemperare, vel diligenter, aut humiliter servire. *Cic. Teroni.* Valetudini adhuc, [illegible] deservis, servulis non satis. *Id. pro Sylla, c. 29.* Deservire amicis. Sic deservire studiis. *Plin. in epist. 7. l. 7.*

Deses, desidis, o. 3. *ozioso*, Ger. *faul*, Gal. *paresseux*, Hisp. *perezoso*, [illegible], otiosus, qui nihil agit, a desideo. *Liv. l. 1.* Desidem Romanorum Regem inter sacella, & aras acturum esse regnum ratus. *Col. l. 7. c. 12.* Desidem agricolam ab opere suo reddit.

Desiccativus, a, um, adject. *disseccante*, ut virtutis esse desiccativae, *Macer l. 2. v. 10.*

Desicco, as, idem quod sicco, *seccare*, *diseccare*. *Vitruv. l. 1. c. 28.* desiccare humectata.

Desideo, des, edi, essum, n. 2. *stare ozioso*, [illegible], Germ. *müssig sitzen*, Gal. *etre oisif*, Hisp. *emperezar*, [illegible], otiosus sedeo. *Ter. Hec. 5. 3. 2.* Frustra ibi totum desedi diem.

Desiderabilis, le, o. 3. *desiderabile*, [illegible], Germ. *anbegeren*, [illegible], quod expetendum est. *Cic. 1. Fin.* Nihil enim desiderabile concupiscunt. *Liv. l. 24. c. 5.* Desiderabilem efficere. *Sueton. in Tib. c. 21.* Ut tali successore desiderabilior ipse quandoque fieret.

Desideratio, f. 3. *desiderio*, [illegible], actus desiderandi. *Cic. de Sen. c. 14.* At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus, credo, sed ne desideratio quidem.

Desiderativa verba dicuntur a Grammaticis, quae desiderium significant, ut *esurio*, *canaturio*.

Desideratus, o. t. 2. particip. a desideror, *bramato*. *Cic. post red. ad Quir. c. 1.* Sed omnia desiderata magis, quam assidue percepta delectant. *Plin. l. 30. c. 1.* blandissima, & desideratissima promissa.

Desiderium, n. 2. *desio*, *desiderio*, חמדה, Germ. *begerh*, Gal. *desir*, Hisp. *deseo*, [illegible], vehemens amor, & proprie de rebus gratis, optatis, aut amissis dicitur. *Cic. 4. Tusc.* Desiderium est libido ejus, qui nondum adsit, videndi. Hinc amici, flagrare, laborare desiderio, vel ex desiderio. *Cic. Fam. 16. epist. 10. & l. 2. ep. 11. &c. Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. 14.* Faciam, ut in medio dolore, ac desiderio mei laeteris. ¶ Esse in desiderio, pro desiderare. *Id. 2. Fam. ep. 12.* ¶ Accipitur aliquando pro jactura, *perdita*; nam ea desideramus, quae amisimus. *Id. de Amic.* Si Scipionis desiderio me moveri negem. ¶ Item pro postulatione, *dimanda*, [illegible], *Suet. Aug. c. 17.* Donec desiderata mutuum ordinarentur. *Id. ib. c. 53.* Adeuntium desideria excipiens, h. e. libellos supplices. V. *Casaub.* ¶ Desiderium, vox est interdum, qua res charas blande appellamus. *Catul. Carm. 2.* Cum desiderio meo nitenti lubet jocari. *Cic. ad Teren.* Meum desiderium, mea lux. ¶ Desiderium dissidii apud *Cic. Philipp. 2. c. 18.* *desiderio di separazione*. Quamquam locus est dubius, & variis lectionibus contaminatus. Desiderium absentiae apud *Senecam ep. 40.* hoc est dolor.

Desidero, as, avi, atum, a. 1. *desiderare*, [illegible], Germ. *begeren*, Gal. *desirer*, Hisp. *desear*, [illegible], generatim [illegible] nitur pro deesse, cum passive usurpatum est, vel pro requirere, si active, & per metalepsin pro cupere. Res enim charae, quae defuerunt, expetuntur. *Curt.* In eo praelio quinquaginta millia desiderata. *Cic. Att. l. 7. ep. ult.* Si erit bellum, partes meae non desiderabuntur. *Id. in Brut.* In quo perfectissime Scato summam eloquentiam non desiderem. *Id. de Sen. c. 14.* non caret is, qui non desiderat. ¶ Aliquando est postulare, rogare, *dimandare*. *Suet. Aug. c. 40.* Desideranti consuetudinem veterem concessit rursus. V. Desiderium.

Desidia, ae, f. 1. *pigrizia*, *poltroneria*, [illegible], Ger. *faulkeit*, Gal. *paresse*, Hisp. *pereza*, [illegible], ignavia, inertia, a desideo. *Cic. 1. Off. c. 34.* Quam ne languori se, desidiaeque dedat.

Desidiabulum, i, n. locus desidiae aptus. *Plaut. Bacch. 3. 1. 8.* Ut celem patrem tua damna, aut desidiabula. Al. leg. *despoliabula*.

Desidies, ei, f. idem quod desidia. *Lucret. l. 5. v. 49.* Quis luxus desidiesque.

Desidiose, adverb. *oziosamente*, Germ. *faulgklich*, Gal. *en paresse*, Hisp. *perezosamente*, [illegible], *Lucr. l. 4. v. 1129.* Agere aetatem desidiose.

Desidiosus, a, um, o. t. 2. [illegible], qui totus desidet, & nihil agit, *ozioso*. *Ovid. de rem. Am. v. 161.* Quaeritur, Aegisthus quare sit factus adulter, in promptu causa est, desidiosus erat. *Cic. 2. Agr. c. 33.* Inertissimum, & desidiosissimum otium. *Var. Prooem. l. 2. R. R.* Majores nostri, qui in oppido sederent, quam qui rura colerent, desidiosiores putabant.

Desido, is, edi, essum, n. 3. a sido, proprie significat ad sedendum descendere, (Praeter. a sedeo mutuatur, teste *Valla l. 5.*) Hinc honeste pro ventrem exonerare, usurpat *Cels. l. 4. c. 18.* ¶ Sed fere usurpatur pro subsidere, *sprofondarsi*, *calare all' ingiu*, [illegible]. *Cic. l. 1. Div. c. 35.* Multa oppida corruerunt, terrae desederunt. *Val. Flac. l. 8. v. 329.* Vasto desedit hiatu. *Cels. l. 2. c. 7.* Ex urina quod desidit album est.

Desidue, vel desiduo, adverb. diuturne, assidue. *Var. apud Fulgent. de prisc. serm. n. 37.* Tam desiduo abfuisse te.

Designatio, f. 3. notatio, significatio, descriptio. *Cic. 1. de Orat. c. 31.* Aut de infinitae rei quaestione sine designatione personarum, & temporum. *Id. 1. de nat. Deor.* Omnem totius operis designationem, atque apparatum. ¶ Apud *Arnob. l. 7.* legitur *Dissignatio*.

Designatores, m. 3. [illegible], dicebantur, qui constituendae funebri pompae praeerant, unicuique incedenti locum ordinemque praescribentes, simili fere munere eorum, qui Magistri caeremoniarum a nobis vocantur. *Cic. Att. l. 4.* Desertus a suis vix jam Decimum designatorem retinet. ¶ *Ulpian. Dig. 3. 2. 4.* designatores intelligit eos, qui Victoribus in Ludis praemia distribuunt: inquit enim: Designatores, quos Graeci [illegible], appellant. ¶ Designator scenarum est, qui scenas ordinat. *Vetus inscript.* apud *Grut. p. 272.* ubi pro Designator, legitur *Dissignator*.

Ita etiam scribit *Lips. de Amphith. c. 15.* ¶ Apud *Plaut.* quoque designator dicitur, qui in theatro designat, & disponit locos spectantium, quo quisque loco sedere debeat. *in prol. Poen. v. 19.* Neu designator praeter os obambulet, neu sellam ducat, dum histrio in scena siet. Hic quoque al. leg. *dessignator*.

Designatus, a, um, adject. *destinato*, *designato*. Sic Consules, Praetores, &c. designati dicebantur, qui in proximum annum creati erant, & nondum Magistratum inierant. *Cic. Fam. 11. ep. 6. Vellej. lib. 2. c. 111.* Sic designatus Reipublicae civis, *Cic. pro Cluent.*

Designo, as, avi, atum, a. 1. *segnare*, *notare*, [illegible], Ger. *bezeichnen*, *anzeigen*, Gall. *designer*, *marquer*, Hisp. *senalar*, *notar*, [illegible], est aliquo signo notare. *Cic. 1. Catil. c. 3.* Notat, & designat oculis ad caedem unumquemque nostrum. ¶ Item significare, denotare, & quasi per signa demonstrare. *Cic. de Orat.* Haec ridentur, quae notant, & designant turpitudinem aliquam non turpiter. ¶ Aliquando est decernere, & deligere. *Cic. in Rull.* Ut ii Magistratum habeant, quos plebs designaverit. ¶ Interdum describere, constituere. *Cic. in Phil.* Locum sepulchro pedes triginta quaqua versus designat. ¶ Aliquando rem aliquam insignem patrare, & accipitur in utranque partem, bonam, & malam. *Ter. Adelph. 1. 2. 7.* Quae facta sunt, omitto: modo quid designavit? V. ibi *Donat. Horat. l. 1. epist. 5. v. 16.* Quid non ebrietas designat? ¶ Designare nota ignominiae, *infamare*. *Liv. l. 24.* Si reputabitis, nulla ignominiae nota leviore designari vos potuisse. ¶ *Dissigno* etiam legitur. V. Designator.

Desilio, is, desilui, vel desilii, desultum, n. 4. *discendere di salto*, [illegible], Ger. *abhin springen*, Gal. *sauter en bas*, Hisp. *saltar baxo abaxo*, [illegible], saltu descendo. *Plin. de Vir. illust.* Dum a templo Dianae desilit, talum intorsit. *Virg. 11. Æn.* Portisque ab equo Regina sub ipsis desiluit. *Horat. l. 1. sat. 2.* Desilire lecto. *Cic. pro Mil.* Desilire de rheda.

Desinatio, onis, f. cessatio, *Sen. epist. 117.* Hac desinatione misericordiam captans. Alii leg. *detestatione*, vel *destinatione*.

Desino, as, n. 1. idem ac desino, is, apud vet. *Fest.* Alii leg. desivare pro desinare.

Desino, is, ivi, vel sii, itum, n. 3. *cessare*, *lasciare*, *finire*, חדל, Ger. *ablassen*, Gal. *cesser*, Hisp. *dexar*, [illegible], cesso, omitto, finem facio, ex de, & sino. *Ovid. Met. 5.* Desierant imbres. *Cic. 1. Fam.* Equidem non desinam tua decreta defendere. ¶ Reperitur cum acc. pro relinquere, renuntiare. *Cic. M. Cael. 7. Fam.* Libenter mehercule artem desinerem. Sed subintelligi potest, *exercere*. Eodem modo *Sueton. Tib. c. 36.* Deprecantibus (Mathematicis) ac se artem desituros promittentibus veniam dedit. At *Gel. l. 2. c. 12.* Non ad augendam, sed ad desinendam seditionem, legem hanc esse dicebat. h. e. ad sedandam, terminandamque. ¶ *Horat.* cum gen. junxit *l. 2. od. 9.* Desine mollium tandem querelarum. quae constructio graeca est. ¶ Interdum significat interire, perire. *Plin. l. 2. ep. 10.* Fragilia, & caduca non minus, quam ipsi homines occidunt, desinuntque. ¶ Item terminari, finiri. *Horat. ad Pison. v. 3.* Atrum desinat in piscem mulier. *Plin. l. 37. c. 9.* Gemma haec in violam desinit. h. e. colorem habet violae similem. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Ovid. l. 1. Art. am. v. 411.* Tunc bene desinitur. *Cic. 2. Fin. c. 13.* Jampridem contra eos desitum est disputari.

Desipiens, is, adject. *ignorante*, *sciocco*, [illegible]. *Cic. l. 2. nat. Deor.* Desipientis arrogantiae est, &c. *Id. l. 2. de Div. c. 23.* Est ne quisquam ita desipiens, qui, &c.

Desipientia, ae, f. *ignoranza*, *sciocchezza*. *Lucret. l. 3. v. 500.* Desipientia fit, quia vis animi, atque animai Conturbatur.

Desipio, is, desipui, sine sup. n. 3. *esser pazzo*, *impazzire*, [illegible], Germ. *aberwitzig sein*, Gall. *resver*, *radoter*, Hisp. *enloquecer*, [illegible], est insipienter agere, delirare, ex *de*, & *sapio*. Est minus quam insania. *Cic. Cael.* in quo cum objurgarer, quod nimio gaudio pene desiperem. ¶ Reperitur etiam cum genit. *Plaut. Epid. 1. 2. 35.* Desipiebam mentis, cum illa scripta mitterem. Sed graeca constructio est. ¶ Active pro insipidum facere, habet *Tert. de Pudic. c. 13. & 18.* Fermentum modicum totam desipit conspersionem.

Desisto, stis, stiti, itum, n. 3. *cessare*, *lasciare*, שבת, Germ. *ablehen*, Gal. *desister*, Hisp. *dexarse*, *desistir*, [illegible], cesso, abstineo. Usurpatur cum ablat. cum, vel sine praeposit. Desistere incepto, causa, litibus. *Liv. l. 25. c. 2. Cic. 1. Fam. ep. 9. Ter. Phor. 4. 3. 29.* Et desistere ab illa mente, *Cic. 5. Fam. ep. 2.* Desistere de negotio, *Hirt. B. Afric. c. 45.* ¶ Et cum infinito. *Cic. Ver. 4. c. 48.* Ut aliquando de judiciis dicere desistamus. Adde *Plaut. Epid. 1. 1. 38.* ¶ Passive *Plaut. Mil. 3. 1. 142.* Nunc jam istis rebus desisti decet. ¶ Aliquando significat, stare in loco, morari. *Plaut. Most. 3. 2. 100.* Quid illic tam diu destitisti? Alii leg. *restitisti*. ¶ Item recedere. *Id. Men. 5. 2. 59.* Quid illa abs te irata destitit? Sed meliores edit. habent. *Quid illam iratam abs te destituis?*

Desitiates, m. 3. Liburniae populi. *Plin. l. 3. c. 22.*

Desitudo, inis, f. cessatio. *Sulpic. Sev. in praefat. de vita B. Martini*: Totum id desitudine tanti temporis perdidissem.

Desitus, a, um, adject. a desino, *lasciato*, *ommesso*, [illegible]. *Gel. l. 15. c. 17.* Disciplina tibiis canendi desita est. *Suet. Aug. c. 37.* Censores creari desitos longo intervallo creavit. ¶ Est etiam particip. a *desero*, quod plantare significat. *Varr. l. 1. R. R. c. 23.* Semina in recentibus pomariis desita.

Desolatus, a, um, adject. desertus, devastatus, *desolato*, [illegible]. *Stat. l. 2. Silv. 1. v. 67.* Penates desolati. ¶ Item derelictus, *abbandonato*. *Virg. Æn. 11. v. 870.* Disjectique duces, desolatique manipli. *Apul. l. 6. Met.* Desolata parentibus.

Desolo, as, avi, atum, a. 1. *distruggere*, [illegible], Germ. *verwüsten*, Gal. *desoler*, Hisp. *destruir*, [illegible], solitarium, & desertum facio, a solus. *Virg. 11. Æn. v. 367.* Ingentes & desolavimus agros. Adde *Col. l. 1. c. 3.*

Desolvo, is, a. 3. *pagare*, *sborsare*, exsolvo. *Scaevola Dig. 4. 5. 41.* Reliquorum nomine id desolutum est.

Desomnis, e, adject. insomnis, vigilans, *Petron. in fragm. Tragur. c. 47. Burman.* Soles me nocte desomnem facere.

Desorbeo, es, ui, & psi, ptum, a. 2. idem quod absorbeo, *assorbire*. *Tertul. de Idololatr. ad fin.* Vortex ejus ad inferos desorbet.

Despectatio, onis, f. idem quod despectus in prima signific. *Vitruv. l. 2. c. 8.* Despectationes coenaculorum.

Despectator, oris, m. contemptor, *sprezzatore*. *Tertul. l. 2. ad Uxor. c. 8.* Despectatores divinarum sententiarum.

Despectio, f. 3. *disprezzo*, [illegible], Ger. *verachtung*, Gal. *mepris*, Hisp. *menosprezzio*, [illegible], contemptus. *Cic. in Horten.* Consolabitur eam magnitudo animi, & humanarum opinionum alta quaedam despectio. Refert *Nonius c. 4. n. 141.*

Despecto, as, avi, atum, a. 1. *guardare in giù*, [illegible], Ger. *nider sehen*, Gal. *regarder en bas*, Hisp. *mirar baxo abaxo*, [illegible], saepe deorsum aspicio. *Virg. 1. Æn. v. 396.* Nunc terras ordine longo aut capere, aut captas jam despectare videntur. ¶ Item contemno, despicio, *sprezzare*. *Tacit. Ann. 2. c. 43.* Piso vix Tiberio concedere, liberos ejus despectare.

Do-

Despector, oris, m. despectator, contemptor, *sprezzatore*. *Tertul. l. 4. cont. Marc. c. 23.* Eligitur Saul, sed nondum despector Prophetæ Samuelis.

Despectrix, icis, f. quæ contemnit, *sprezzatrice*. *Tertul. de Anim. c. 23.* Virtus despectrix mundi.

Despectus, a, um, o. t. 2. *sprezzato*, [illegible], contemptus. *Cic. in Pis.* Abjectus, contemptus, despectus ab omnibus. *Id. Ver. 5. c. 41.* Ne contemptissimi, & despectissimi esse videamur.

Despectus, us, m. 4. *il prospetto d'un luogo inferiore*, Ger. *das nider sehen*, Gal. *veue de haut en bas*, Hisp. *el mirar abaxo*, [illegible], prospectus ex superiori loco in inferiorem. *Cæs. l. 7. B. G. c. 45.* Erat ex oppido despectus in campum. ¶ Item contemptus, *dispregio*, [illegible]. *Auct. ad Her. l. 4. c. 39.* Ludibrio, & despectui paternis inimicis erunt oppositi.

Desperandus, a, um, adiect. *da disperarsi*, *disperato*. *Cic. 2. Catil. c. 5.* essent illi quidem desperandi, sed tamen ferendi.

Desperans, antis, adiect. *chi dispera*. *Cic. pro Mil. c. 21.* Servi desperantes vitam domini. ¶ Passive pro desperatus, *Plin. l. 22. c. 29.* Lacera jam desperantia cicatrice includit.

Desperanter, *disperatamente*. Ger. *verzaglich*, Gall. *desesperement*, Hisp. *desesperadamente*, [illegible]. *Cic. Att. l. 14. ep. 18.* Quod desperanter tecum locutus est.

Desperatio, f. 3. *disperazione*, Ger. *verzweiflung*, Gal. *desespoir*, Hisp. *desesperacion*, [illegible], ut inquit *Cic. l. 4. Tusc. c. 8.* est ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorum. *Id. 1. Fam.* Nos erimus etiam in omni desperatione fortes.

Desperatus, o. t. 2. *disperato*, [illegible], qui nullam habet spem. *Cic. 2. Catil.* Si ex urbe exierint desperatorum hominum flagitiosi greges. ¶ Item de quo nulla spes habetur. *Cic. pro Mur.* Ut nostri homines desperatas jam pecunias exigerent. Sic Resp. ægrota, ac pene desperata, *Id. Divinat. in Ver. c. 22.* ¶ Habet & suos gradus. *Cic. Fam. 6. ep. ult.* Hæc quamquam nihilo meliora sunt, nunc etiam multo desperatiora. *Id. Ver. 4. c. 41.* Desperatissimo perfugio uti.

Despergo, is, ersi, ersum, a. 3. *disperdo*, dirupo. *Silius l. 9. v. 167.* In vacuas senior vitam despersserat auras. Ita meliores libri omnes.

Desperno, is, evi, etum, a. 3. valde sperno. *Colum. l. 10. v. 298.* Ne Corydonis opes despernat Alexis.

Despēro, as, avi, atum, n. 1. *disperarsi*, [illegible], Ger. *verzweiflen*, Gall. *desesperer*, Hisp. *desesperar*, [illegible], non spero, desino sperare. *Cic. 1. Off.* Considerandum est, ne temere desperet propter ignaviam. ¶ Vel cum dat. *Cic. pro Cluent. c. 51.* Et simul saluti desperare vetuit. ¶ Vel cum acc. *Cic. 9. Fam.* Dominum Sextanum desperabam. ¶ Vel cum abl. & prep. *de*, *Id. ad Attic. l. 8. ep. 11.* Desperare de Rep. ¶ Vel cum *ab*. *Id. in Pison.* Spem habere a Tribuno plebis, sed a Senatu quidem desperasse. ¶ Et cum infinito. *Cic. l. 2. de Divin.* Non plane despero, ista esse vera. ¶ Usurpatur etiam passive. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Sive restituimur, sive desperamur. *Quintil. l. 1. c. 10.* Turpiter desperatur quidquid fieri potest.

Despicabilis, & le, o. 2. [illegible], contemptibilis, *sprezzevole*. *Ammian. l. 24. c. 8.* Designatur hominem despicabilem.

Despicatio, f. 3. *disprezzo*, [illegible], contemptus. *Cic. 1. de Fin. c. 20.* Ut odia, invidiæ, despicationes adversantur voluptatibus.

Despicatus, a, um, adjectiv. passivæ signific. contemptus, *sprezzato*, [illegible]. *Ter. Eun. 2. 3. 92.* Quæ nos, nostramque adolescentiam habent despicatam. *Cic. pro Sext. c. 16.* Cum Trib. pleb. despicatissimi hominis furori. ¶ Est etiam particip. activæ signific. a despicor, quod despicere, seu conspicere significat. *Aurel. de Vir. Illust. in Camillo, c. 23.* Primo ut Deos venerati; deinde ut homines despicati interfecere.

Despicatus, us, m. *disprezzo*, [illegible], contemptus, ut Despicatui ducere. idest, contemnere. *Cic. pro Flac. c. 27.* Quam si quis despicatui ducitur. *Plaut. Men. 4. 3. 10.* Tu me bene merentem habes despicatui.

Despiciens, tis, nom. ex particip. qui despicit, *sprezzatore*. *Cic. 2. de Orat.* Nemo unquam tam sui despiciens fuit, qui desperaret &c.

Despicientia, f. 1. *disprezzo*, [illegible], despectus, despectio. *Cic. 1. Tusc.* Totam vim bene vivendi in omnium rerum humanarum contemptione, ac despicientia ponamus.

Despicio, is, exi, ectum, a. 3. *guardare all' ingiù*, [illegible], deorsum aspicio, a specio, video. *Col. lib. 1.* Area ita constituenda est, ut vel a domino, vel certe a procuratore despici possit. ¶ Est etiam simpliciter cernere. *Cic. 4. Fam. c. 23.* Catuli, qui despecturi sunt, &c. ¶ Translate usurpatur pro contemno, sive parvifacio, *disprezzare*. Nam cum quis aliquem contemnit, despicere videtur, quasi infra se aspicere. *Cic. 2. Off.* Despiciunt autem eos, & contemnunt, in quibus nihil virtutis, nihil animi, nihil nervorum putant. ¶ Item pro negligere, *Nepos in Attic. c. 2.* Rei familiaris despexit fructum.

Despicor, aris, d. 1. *disprezzare*, [illegible], contemno. V. Despicatus.

Despicuus, o. t. 2. intentus, vigil, a despiciendo. *Apul.*

Despicus, a, um, adject. antiq. contemptus, *disprezzato*. *Nevius* apud *Non. c. 2. n. 669.* Sibi prospica & despica.

Despoliabulum, locus ad despoliandum aptus. V. Desidiabulum.

Despoliator, oris, m. *chi spoglia*. *Plaut. Trinum. 2. 1. 14.* Avarus, elegans, despoliator.

Despoliatus, a, um, adiect. *spogliato*. *Cic. Fam. 14. ep. 2.* In miseram & despoliatam domus partem venire.

Despolio, as, avi, atum, a. 1. idem ac spolio, *spogliare*. *Cic. 3. Ver.* Dux iste ad despoliandum Dianæ templum fuit. *Cæs. l. 2. B. G. c. 31.* Despoliare armis. Et *l. 5. c. 6.* Despoliare nobilitate.

Despondĕo, es, ondi, & spopondi, onsum, a. 2. *promettere*, [illegible], Germ. *verheyssen*, Gal. *promettre*, Hisp. *prometer*, *desposar*, [illegible], est promittere. *Cic. Attic. l. 1. ep. 8.* Bibliothecam tuam cave cuiquam despondeas. ¶ Speciatim dicitur de nuptiis. *Donatus ad Ter. Andr. 1. 1. 75.* *Despondere*, inquit, dicitur pater adolescentis, *spondere* autem pater puellæ. *Ter. loc. cit.* Ad me venit, gnatam suam filio (meo) uxorem ut daret; Placuit, despondi. ¶ Verum hæc differentia non servatur, nam ipse *Ter. Heaut. 4. 5. 31.* At ego illi neque do, neque despondeo: loquitur pater puellæ: *Cic.* etiam *l. 2. Attic. ep. 3.* Tulliolam Pisoni despondimus. ¶ *Cælius Ciceroni l. 8. Fam. ep. 7.* Despondere sibi alicujus filiam. h. e. asciscere in matrimonium. Sic Despondere sibi domum alicujus. h. e. suam futuram domum sibi polliceri. *Cic. Attic. l. 11. ep. 7.* ¶ Despondere animum, est, ex desperatione mortem sibi decernere, *perdersi d'animo*, *disperarsi*. *Plaut. Men. Prol. 33.* Pater postquam puerum perdidit, animum despondit. Et despondere, absolute, eodem sensu. *Colum. l. 8. c. 10.* de turdis: Difficulter in aliam regionem transferuntur, quia caveis clausi plurimi despondent. ¶ Despondere sapientiam, est desperare, se posse sapientiam acquirere. *Colum. l. 11. c. 1.* In socordiam compelli, quia desponderis sapientiam. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Ter. Andr. 5. 6. in fine*: Ne expectetis dum exeant huc: intus despondebitur. ¶ Alterum præteritum despopondi habetur apud *Plaut. Trucul. 4. 3. 51.*

Desponsatus, o. t. 2. partic. a desponsor, *promesso in matrimonio*. *Suet. in Cæs. c. 1.* Sed admodum dives prætextato desponsata fuerat.

Desponsio, onis, f. promissio. *Cæl. Aurel. Tard. l. 3. c. 18.*

Desponso, as, a. 1. freq. a despondeo. *Aurel. Vict. de Orig. Gen. Rom.* Filia jam ante desponsata Turno fuerat.

Desponsus, a, um, o. t. 2. *promesso*, [illegible], Partic. a despondeor. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 5.* Tulliam nostram Crassipedi pridie Nonas Aprilis esse desponsam. *Idem de Arusp. Resp. c. 3.* Cui me præripere desponsam jam, & destinatam laudem, valde esset iniquum. *Idem Attic. 1. 16.* Desponsam homini jam Syriam ademi.

Desprētus, valde spretus. *Festus.*

Despumatio, onis, f. despumandi actus. *Tert. de Carne Christi, c. 19.* Despumatione mutatum (semen) in coagulum sanguinis feminæ.

Despumatus, a, um, adiect. a spuma purgatus, ut despumatum mel, *Cels. l. 3. c. 6. Vitruv. l. 7. c. 4.* Libramentum cote despumatum. h. e. læviratum, abstersum.

Despūmo, as, a. 1. *dischiumare*, *schiumare*, [illegible], Ger. *verschaumen*, Gal. *escumer*, Hisp. *espumar*, [illegible], spumam aufero. *Virg. l. 1. Georg. v. 296.* Et foliis undam tepidi despumat aheni. ¶ Translate pro decoquere, *digerire*. *Pers. sat. 3.* Stertimus, indomitum quod despumare Falernum sufficiat. ¶ Neutra significatione pro spumas deponere, a spuma purgari, usus est *Senec. l. 2. de Ira*: Ut minuatur non consumatur calor, nimiusque ille fervor despumet. ¶ Legitur & *Dispumo*.

Despuo, is, ui, utum, n. 3. [illegible], Germ. *ausspeuwen*, Gal. *cracher*, Hisp. *escupir*, [illegible], deorsum spuo, vel excreo, *sputare*. *Tibul. l. 1. el. 3. ad fin.* Despuit in molles & sibi quisque sinus. sc. ad fascinum avertendum, quod veteri superstitione ter facere solebant. *Liv. l. 5. c. 40.* Ubi nunc despui religio est. ¶ Translate sumitur pro contemnere, abominari. Solebant enim veteres, quæ abominarentur despuere. *Plaut. Asin. 1. 1. 26.* Te obsecro hercle, ut quæ locutus, despuas. *Catul. carm. 47.* Despuere preces alicujus. ¶ Putabant etiam despuendo comitialem morbum averti ipsumque sanari, qui laboraret, si inspueretur. *Apul. in Apolog. & Plin. l. 28. c. 4.*

Desquamo, a. 1. *scagliare*, Germ. *entschupen*, Gal. *ecailler*, Hisp. *escamar*, [illegible], squamis exuo. *Plaut. Aulul. 2. 9.* Desquama pisces. ¶ Dicitur etiam de arboribus, & aliis rebus. *Plin. l. 17. c. 24.* Subarator imprudens luxavit radices, corpusque desquamavit. *Idem l. 23. c. 7.* Summo cortice desquamato.

Desterto, is, tui, n. 3. *finir di ronchiare*, Ger. *verschnauffen*, Gal. *s'eveiller*, Hisp. *despertarse*. *Pers. sat. 6. v. 10.* Postquam destertuit esse Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo.

Desttico, as, n. 1. est sonum edere, qualem reddunt sorices. *Auct. Philom.* Et grillus grillat, dessticat inde sorex.

Destillatio, onis, f. *distillazione*, ut destillatio lacrimarum, *Marcell. Empir. c. 8.* V. Distillatio.

Destillo, as, n. 1. distillo, a stilla. *Cels. l. 4. c. 2.* Destillat humor ex capite.

Destimŭlo, as, avi, atum, a. 1. ut destimulare bona. h. e. rem familiarem quasi stimulo conficere, & dissipare. *Plaut. Bacch. 2. 3. 30.* Animum fodicant, bona destimulant, facta & famam sauciant. ¶ Pro stimulare, excitare, *stimolare*. *Symmach. l. 4. ep. 26.* Ideo exercendi styli amore destimulor.

Destina, æ, f. vinculum, quo ædificium continetur. *Vitruv. l. 5. c. ult.* quà & *destinare* usurpat pro colligare. ¶ Alii per destinam columnas intelligunt, quæ ædificia fulciunt, quas alia voce *Telamones*, & *Atlantes* dicimus. ¶ Translate *Arnob. l. 2.* Post Atalantem bajulum, tibicinem alium, ac destinam cæli.

Destinate, adverb. *ostinatamente*. *Ammian. l. 18. c. 3.* Florentio, & Lupicino destinate certantibus. *Idem l. 20. c. 8.* Eum ad se prodire destinatius a legentes.

Destinatio, f. 3. *deliberazione*, [illegible], Ger. *rathschlag*, Gal. *deliberation*, Hisp. *deliberacion*, [illegible], deliberatio. *Plin. l. 7. c. 45.* Pestilentia Urbis, fames, sitisque Italiæ, destinatio expirandi, &c. *Tacit. 2. hist. c. 47.* Præcipuum destinationis meæ documentum habete, &c.

Destinato, adverb. consulto, deliberate. *Sueton. Cæs. c. 60.* Prælia non tantum destinato, sed ex occasione sumebat.

Destinatus, o. t. 2. [illegible], certus, definitus, *destinato*. *Quintil. l. 3. c. 8.* In qua fere eadem, sed certis, destinatisque personis, quærantur. *Cic. Tusc. 5. c. 22.* Hora destinata. ¶ Item obstinatus, *saldo*, *ostinato*. *Cat. carm. 8.* At tu Catulle destinatus obdura. ¶ Item alligatus, *legato*, quæ notio videtur magis proprie ad hanc vocem pertinere. *Apul. l. 6. Miles.* Lorum, quo fueram destinatus, abrumpo. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Captus, destinatusque pervenit Romam.

Destino, as, avi, atum, a. 1. *destinare*, *deliberare*, [illegible], Ger. *bestimmen*, Gal. *ordonner*, *destiner*, Hisp. *deputar*, [illegible], est constituere, & proprie dicitur de venditione, & emptione. *Plaut. Most. 3. 1. 113.* Bene hercle factum. quid? eas quanti destinat? *Idem Rud.* Minis triginta sibi puellam destinat. ¶ Item deliberare. *Cæs. l. 1. B. C.* Infectis iis, quæ agere destinaverat, in Italiam rediit. *Liv. l. 7. c. 33.* Destinare animis. ¶ Item decernere, constituere. *Cic. in Off.* Cum eorum alteri Dionysius diem necis destinasset. ¶ Item parare. *Suet. de Cæs.* De ampliando imperio plura, ac majora in dies destinabat. ¶ Item assignare, adjicere, devovere. *Cic. in Fam.* Non est annus hic tibi destinatus. *Juven. sat. 4. v. 45.* Destinat hoc monstrum cymbæ, linique magister Pontifici summo. ¶ Item alligare. *Apul. l. 4. de Asino*, Arreptum me loro quam valido ad ansulam quandam destinat. ¶ Item notare. *Q. Curt. l. 6.* Dioxippus conjectum oculorum, quibus ut fur destinabatur, ferre non potuit.

Destituo, is, ui, utum, a. 3. *abbandonare*, [illegible], Ger. *verlassen*, Gal. *delaisser*, Hisp. *desamparar*, [illegible], derelinquo, desero, dimitto, ex de, & statuo. *Cic. 2. Phil.* Quid? eundem in Decemviratu non destituisti? *Idem 5. Phil.* Destituere fortunas sorti. *Ovid. Heroid. ep. 5.* Destituor ab arte. ¶ Interdum est privare, cum abl. *Col. l. 9.* Nimium necessarium destituere plantas naturali alimento. ¶ Interdum statuere, collocare, *porre*. *Plaut. Rud. 3. 5. 43.* Ita duo destituit signa his cum clavis senex. *C. Gracchus Gell. lib. 10. cap. 3.* Palus destitutus est in foro. ¶ Sumitur & pro fallere. *Col. l. 4. c. 24.* Communissime palmæ submittentur, quæ nec spem vindemiæ destituant. Adde *Liv. lib. 1. cap. 51.* ¶ Hinc Destituere dicitur qui, quod promisit, non præstat, ut debitor cum pecuniam promissam non solvit. V. *Destitutio*. *Turneb. l. 4. c. 11.* & *Abram. ad Philip. 2.* ubi contendunt, exemplum ex ead. Philip. modo allatum intelligendum esse de pecunia non prædita.

Destitutio, onis, f. derelictio, [illegible]. *Cic. pro Cluent.* Ut judices destitutione iratos illi redderet. ¶ Speciatim dicitur cum non præstatur id quod promissum est, maxime in pecunia, *fallimento*. *Cic. pro Quint. c. 3.* Destitutione illa perculsus Quintius &c. V. *Destituo*.

Destitutor, oris, qui destituit. Utitur hac voce *Tibull. in Priap. car. 83. v. 15.* & *Tertul. l. 2. ad Nation. c. 18.*

Destitūtus, a, um, adject. *abbandonato*, [illegible]. *Cic. pro Quint. c. 16.* Viri boni sæpe illusi atque destituti hoc faciunt. *Liv. l. 31. c. 24.* Destitutus spe. *Suet. Galba, c. 11.* Consternatus destitutoque similis non multum

tum abfuit, quia vitæ renuntiaret. ¶ Item collocatus, positus. *Liv. l.* 23. Ante pedes destitutum causam dicere jussit.

Destrangŭlo, as, a. 1. idem quod strangulo, suffoco. *Porc. Latro, declam. in Catil.* Destrangulandam penitus, & tollendam cogitavit.

Destricte, adverb. q. d. rigorose, vel aperte. *Tertul. l. 1. adv. Marc. c.* 3. Veritas Christiana destricte pronuntiat, Deus si non unus, non est. *Leg.* 13. *Dig. de Procurat.* Destricte denegare.

Destrictivus, a. 1. 2. quod manu colligitur, ut Oleæ destrictivæ, quæ caducis opponuntur. *Cal. Aurel. Acut.* 2.*c.*29. Adjutorii genus destrictivum.

Destrigmentum, ti, idem quod strigmentum, seu ramentum. *Plin. l.* 20. *c.* 34. Destrigmentis vel his impositis, vel seminibus.

Destringo, is, nxi, ictum, a. 3. *spiccare*, *strappare*, עזר, Ger. *abbrechen*, Gal. *racler*, Hisp. *arrancar*, κατατρύγω, decerpo, amputo, excido, colligo. *Col. l.* 11. *c.* 2. Tum & olea destringenda est. *Mart. l.* 14. *epigr.* 51. Pergamus has misit curvo destringere ferro. ¶ Est item strigili abradere, extergere, quæ corpori hærent. *Plin. l.* 3. *epist.* 5. Dum destringitur, tergiturque, audiebat aliquid. *Idem l.* 32. *c.* 9. Destringere interanea. h. e. abstergere. ¶ Item auferre. *Plin. Paneg. c.* 37. Destringere, & abradere aliquid bonis alicujus. V. alias notiones in *Distringo*.

Destructibĭlis V. in Destructĭlis.

Destructĭlis, e. 3. ἀφανιστός, quod destrui potest. *Lact. lib. de ira Dei*, Destructilia sunt omnia, quæ manu fiunt. Al. leg. *Destructibilia*. Adde *Prudent. in Rom. v.* 348.

Destructĭo, onis, f. *distruzione*. *Suet. Galb. c.* 21. Destructiones murorum. *Quint. l.* 10. *c.* 5. Destructio, & confirmatio sententiarum.

Destructīvus, a, um, adject. *distruttivo*. *Cal. Aurel. l.* 1. *Tard. c.*4. Destructivum adjutorium.

Destructor, oris, m. qui destruit. *distruttore*. *Tertul. Apolog. c.* 46. Rerum ædificator, & destructor. *Inscript. vet. apud Grut. p.* 220. Non sumus Tusciæ destructores.

Destructus, a, um, adject. dirutus, *distrutto*, ut, humana manu destructus, apud *Ammian.* ¶ In antiquis codicib. legitur & *distructus*, ut & in Inscript. quadam, quam affert *Heinsius ad Prudentii Apoteos. v.* 445. quæ sic habet: A nefandissimo tyranno Totila distructum.

Destruo, is, xi, ctum, a. 3. *distruggere*, הרס, Ger. *zerstoren*, Gal. *destruire*, Hisp. *destruyr*, ἀφανίζειν, quod structum erat, corrumpo. *Cic. de fin. c.* 20. Ut navem idem destruit facillime, qui construxit. ¶ Metaphorice destruere testes, apud *Quintil. l.* 5. *c.* 7. est eorum fidem, auctoritatemque infirmare. Sic destruere aliquem. h. e. dejicere de gradu felicitatis, & potentiæ. *Vellej. l.* 2. *c.* 48. de Pompejo: Qui si decessisset in Campania, defuisset fortunæ destruendi ejus locus. Adde *Tacit. Ann.* 2.*c.*63.

Desub præposit. composita, ut *exante*, *inante*, & significat idem quod Sub. *Florus l.* 2. *c.* 3. Si desub Alpibus, idest, desub ipsis Italiæ faucibus &c.

Desubĭto, idem quod subito. *Plaut. Most.* 2. 1. 63. Quamvis desubito facile est facere nequiter.

Desubŭlo, as, a. 1. perfodio, a subula. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 238. Alterum Carneadem desubulasse, bona corporis sequutum.

Desudasco, is, n. 3. idem ac desudo. ¶ Desudascitur, impers. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 33. Hujusmodi palæstram, ubi damnis desudascitur.

Desudātus, a, um, adject. valde sudatus, ut desudatæ militiæ excubiæ, *Sidon. l.* 6. *ep.* 1. Desudata judicia. h. e. summo labore exercitata. *Claud. in Paneg. Mall. Theod. v.* 11.

Desūdo, as, n. 1. *sudar grandemente*, Ger. *schwitzen*, Gal. *suer beaucoup*, Hisp. *mucho sudar*, ἀποϊδρόω, valde sudo. ¶ Per translationem ponitur pro laborare, *faticarsi*. *Cic. de senect. c.* 11. Desudare, atque elaborare in aliqua re.

Desuefacĭo, is, feci, factum, a. 3. *disusare*, Ger. *entwohnen*, Gal. *desaccoutumer*, Hisp. *desacostumbrar*, ἀνεθίζω, est a consuetudine abstrahere. *Cic. pro Clu. c.* 40. Multitudinem jam desuefactam a concionibus ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat.

Desuefĭo, fis, n. *disusarsi*, *lasciare l'usanza*, Ger. *entwohnen*, Gal. *se desaccoutumer*, Hisp. *desacostumbrarse*, ἀνεθίζομαι, consuetudinem amitto, a consuetudine abducor. *Var.* 2. *de R. R. c.* 9. Sed minutatim desuefiunt.

Desuesco, is, desuevi, desuetum, *disusarsi*, ἀνεθίζεσθαι, est consuetudinem amittere. *Silius l.* 3. *v.* 576. Paulatim antiquo Patrum desuescit honori. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Morari in desuescendis. ¶ Quandoque active accipitur pro consuetudinem ab aliquo eximere, *disusare*. *Titin. apud Non. c.* 2. *n.* 199. Desuevi illum. ¶ Calepin. & Passerat. addunt, desuesco usurpari aliquando pro *assuesco*, ut *de* præpositio augeat, afferuntque locum *Plaut. Asin.* 1. 3.64. Auceps offundit cibum, aves desuescunt. Sed meliores libri habent *assuescunt*.

Desuetūdo, f. 3. *disusanza*, Ger. *entwohnung*, Gal. *desaccoutumance*, Hisp. *deluso*, ἀνεθισμός, actus desuescendi. *Liv. l.* 1. *c.* 19. Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus.

Desuētus, a, um, adject. non suetus, *disusato*, ut desueta corda, *Virg. Æn.* 1. *v.* 726. Desueta arma, *Id. Æn.* 2. *v.* 509. Desueta triumphis agmina. *Id. Æn.* 6. *v.* 814.

Desūgo, is, xi, ctum, a. 3. idem quod sugo, vel exsugo, *suggere*, *succhiare*. *Pallad. l.* 1. *c.* 9. Si qua funduntur ex poculis, velociter rapta desugent.

Desulto, as, avi, atum, n. 1. *saltare*, desilio, salio. *Tertul. de Anim. c.* 32. Desultare mari.

Desultōres, m. 3. κατακρεῖς, qui equos eligunt, alunt, ac docent, quorum ars est binos trahere equos, & alternatim ex uno in alterum mira celeritate transilire, a *desilio*. *Liv. l.* 23. *c.* 29. Quibus desultorum in modum binos trahentibus equos inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat. ¶ Translate *Ovid. l.* 1. *Amo. el.* 9. *v.* 15. Non sum desultor amoris.

Desultorĭi, m. 2. κέλητες, equi sine ephippiis, dicti, quod ex his facile desiliant desultores. duo singulis equitibus præsto erant, exercitatis ita militibus, ut altero de via fesso desilire possent in recentem. *Suet. in Cæs. c.* 39. Equos desultorios agitaverunt nobilissimi juvenes. ¶ Per translationem desultorius, instabilis, ac identidem ab alio in aliud commeans dicitur. *Cic. pro Mur.* Qui nescio quo pacto mihi videtur Prætorius Candidatus in Consularem quasi desultorius in quadrigarum curriculum incurrere. *Apul. de Asino*, Hæc ipsa vocis immutatio desultoriæ scientiæ stylo respondet.

Desultorĭus. V. Desultorii.

Desultrix, icis, f. quæ desilit, instabilis, ut desultrix virtus, *Tertull. ad Valent. ad fin.*

Desultūra, f. 1. actus desiliendi. *Plaut. Mil.* 2.3.9. Desulturam nihil moror.

Desum, dees, defui, n. an. *mancare*, חסר, Ger. *mangeln*, Gal. *manquer*, *faillir*, Hisp. *fartar*, *fallecer*, ἀπειμι, deficio. *Cic.* 1. *de Or.* Si tibi ipsi nihil deest. *Id. pro Mil.* Tibi nullum a me amoris officium defuit. ¶ Cum infinito *Tacit.* 4. *histor. c.* 80. Neque ipse deerat arrogantia vocare offensas, *non mancava di provocare*. ¶ Deesse officio suo, est officio suo non satisfacere. *Cic. Att. l.* 7. Sin bellum geretur, non deero officio, nec dignitati meæ. ¶ Deesse occasioni, vel sibi ipsi deesse, est opportunitatem rei bene gerendæ prætermittere. *Plin. l.* 11. *c.* 25. Nullo momento meditari cessat, ne quando desit occasioni. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 36. Vide, ne tibi desis. ¶ Deesse alicui, vel ejus periculo, est amico in periculo existenti non opitulari. *Cic. pro Mur.* Ego vero ipse me existimarem nefarium si amico, crudelem si misero, superbum si Consuli defuissem. ¶ Nonnunquam pro abesse accipitur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *epist.*8. Huic convivio puer optimus Q. tuus, meusque defuit. ¶ Non deest, pro licet, fieri potest. *Sil. l.* 6. 2. 10. Nec cernere deerat. Deerat hic contrahitur in dissyllab. quod sæpe fit a Poetis. V. *Ovid.* 1. *Met. v.* 77. *Virg.* 7. *Æn. v.*262. &c. Aliquando tamen dissolvitur prima etiam producta. *Stat.* 8. *Theb. v.* 255. nullis deest sua tabula mensis.

Desūmo, is, mpsi, ptum, a. 3. λαμβάνω, idem quod sumo, suscipio, *prendere*, *pigliare*. *Liv. l.* 6. *c.* 20. Desumere sibi hostem. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 81. Ingenium sibi quod vacuas desumpsit Athenas.

Desŭper, *di sopra*, מלמעלה, Ger. *oben herab*, Gal. *dessus*, Hisp. *sobre*, *encima*, ἄνωθεν, a superiore loco, a super. *Cæs.* 1. *B. G.* Qui in phalangas insilirent, & desuper vulnerarent. *Virg.* 4. *Æn. v.* 122. Nigrantem grandine nimbum desuper infundam.

Desuperne, adv. *dalla parte superiore*. *Vitruv. l.* 10. *c. ult.* Desuperne contra capita hostium & stercoris humani, & arenæ coctæ cadentis.

Desurgo, is, exi, ectum, n. idem quod surgo. *Hor. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 77. Vides ut pallidus omnis Cœna desurgat dubia? ¶ Apud *Scribon. Largum c.* 192. sumitur pro ventris exonerandi causa secessum petere. Ejus verba sunt: Tenesmus est irritatio ultimæ partis intestini directi, in quo sæpius lubet desurgere. V. *Turneb. l.* 27. *Adverf. c.* 19.

Desydĕro. V. Desidero.

Detectĭo, onis, f. *scoprimento*, ut detectio mortis. *Ulpianus*.

Detector, oris, m. qui detegit, *scopritore*. *Tertull. adverf. Valentin. c.* 3. Detector conscientiæ.

Detectus, a, um, adject. *scoperto*. *Liv. l.* 22. *c.* 43. Detecta fraude. *Virg.* 10. *Æn. v.* 133. Detectum caput.

Detĕgo, is, exi, ectum, a. 3. *scoprire*, גלה, Ger. *entdecken*, Gal. *decouvrir*, Hisp. *descubrir*, ἀποκαλύπτω, quod tectum erat, aperio. *Plaut. Most.* Texit, detexitque me illico. ¶ Translate est manifestare. *Liv. l.* 10. *c.* 4. Detegant nequicquam conditas insidias.

Detendo, is, di, nsum, a. 3. relaxo, remitto, ἀνίημι, cujus contrarium est tendo, *rilassare*. *Liv. l.* 41. *c.* 3. Nautici tabernacula detendunt. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 85. Signo profectionis dato, tabernaculisque detensis. Quare perperam Calepinus & Passerat. exponunt, *extendere*.

Detentatĭo, onis, f. idem fere quod detentio, possessio. *Ulpian. l.* 5. *Dig. de Impens. in res dot.* Manebit maritus in rerum detentatione, donec ei satisfiat.

Detentātor, oris, m. 3. *Leg.* 2. *Cod. de fund. Limotroph.* Si quisquam fuerit detentator inventus. *Leg.* 7. *Cod. de Præscript.* &c. Extranei suppositæ rei detentatores.

Detentĭo, onis, f. detinendi actio. *Ulpian. l. unica Dig. de Remissionib.* Non esse iniquum, detentionem servitutis dari.

Detento, as, avi, atum, a. 1. retineo, detineo, *ritenere*. *Leg.* 16. *Cod. Theodos. de Tironib.* Servi, quos armata militia detentat. *Fortunat. l.* 11. *carm.* 19. Nec volo, nunc abiens una detenter ut hora.

Detentor, oris, m. qui detinet *Leg.* 10. *Cod. Unde vi*. Possessionis alienæ detentores.

Detentus, a, um, *trattenuto*. *Tacit. Ann.* 2. *c.*69. Piso abire Syria statuit: mox adversa Germanici valetudine detentus, &c.

Detepesco, is, ui, n. teporem amitto, *raffreddarsi*. *Sidon. l.* 5. *ep.* 17. Primo frigore autumnalis auroræ detepescebat.

Deter, sive deterus, a. 1. 2. *scellerato*, *cattivo*, φαῦλος, vilis, pravus, a *terendo*, quia illa sunt magis vilia, quæ magis detrita. Positivum hoc obsoletum est, solumque usurpamus comparativum *deterior*, & superlat. *deterrimus*. *Cic.* 2. *de Nat. Deor. c.*34. Sæpe quod quis corrigere vult, deterius facit. *Id.* 2. *Verr. c.* 16. Deterrimus homo. *Id. Att. l.* 9. Deterrima via. ¶ Sæpe deterior dicitur, qui aliqua re inferior est, *inferiore*. *Cic. pro Cæcin. c.* 7. Deteriore jure esse. Sic deterior ætas. h. e. senectus. *Ovid. l.* 4. *Trist. el.* 8. *Nepos in Eumene, c.*3. Ut equitatu potius dimicaret, quo plus valebat, quam peditatu, quo deterior erat.

Detergĕo, es, & Detergo, is, ersi, ersum, a. 2. vel 3. *forbire*, *nettare*, *purgare*, מחה, Ger. *abstreichen*, Gal. *nettoyer*, Hisp. *alimpiar*, ἀπομάσσω, depurgo, a sordibus libero. *Plaut. Men.* 1. 1. 2. Mensam quando ego detergeo. *Col. l.* 3. Quoties falcem acueris, ea pelle aciem detergito. *Liv. l.* 39. *c.* 44. Detergere cloacas. ¶ Translate est auferre. *Col. l.* 8. *c.* 10. Detergere fastidia. ¶ Item contringere. *Cæs.* 1. *B. C. c.* 58. Aut remos transcurrentes si detegere possent, contendebant. ¶ Item decerpere. *Col. l.* 4. *c.* 17. Detergere palmites. *idest*, supervacuos palmites amputare. ¶ *Claudian. in epithal. Pallad. & Celer. v.* 27. Et reliquum nitido detersit pollice somnum. h. e. deterit oculos somno graves.

Deterĭor, V. Deter.

Deterioratus, a, um, adject. *deteriorato*, *divenuto peggiore*. *Symmach. l.* 4. *ep.* 68. Deterioratæ rei æstimatio.

Deterĭōro, as, avi, atum, a. 1. deteriorem facio, *deteriorare*. Verbum est posterioris ævi. *Claud. Mamert. l.* 1. *de Anim. c.* 3. Quidquid deteriorari potest, & corrumpi profecto potest.

Deterĭus, a. 1. 2. ut Deteriæ porcæ, idest, macilentæ, a deter. *Fest.*

Determinabĭlis, e, adject. qui determinari potest, ut determinabilis materia, *Tertull. adverf. Hermog. c.* 41.

Determinatĭo, onis, f. *determinazione*, גבול, Ger. *aussteckung*, Gal. *bornement*, *limite*, Hisp. *determinacion*, ἀφορισμός, terminus, finis, definitio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 4. Extrema ora, & determinatio mundi. *Id. l.* 1. *de Invent. c.* 52. Exitus, & determinatio orationis.

Determinātor, oris, m. qui determinat, & definit. *Tertull. de Pudic. c.* 17. Spiritus S. disciplinæ determinator.

Determĭno, as, avi, atum, a. 1. *porre i termini*, *diffinire*, גבל, Germ. *aussteken*, Gal. *borner*, Hisp. *determinar*, ἀφορίζω, terminos impono, terminis, & velut limitibus quibusdam designo. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Regiones ab Oriente ad Occasum determinavit. ¶ Translate est definire. *Cic.* 3. *de Or.* Id, quod dicit, spiritu, non arte determinat.

Detĕro, is, trivi, itum, a. 3. *consumare*, *logorare*, κατατρίβω. Proprie est tundere, terendo dejicere, ex *de*, & *tero*. *Col. l.* 1. *c.* 6. Area optima silice constrata, quod celeriter frumenta deterantur. ¶ Translate sumitur pro usu consumere, deterius reddere. *Plaut. Merc.* 5. 2. 111. Calces deteris. ¶ Item pro imminuere. *Hor. l.* 1. *carm. od.*6. Laudes egregii Cæsaris, & tuas culpa deterere ingenii. *Plin. l.* 9. *ep.* 35. Nimia cura deterit magis quam emendat.

Deterrĕo, es, ui, itum, a. 2. revoco, avoco, deduco, averto, *spaventare*, *sbigottire*, גער, Germ. *abschrecken*, Gall. *epouvanter*, Hisp. *espantar*, καταπλήττω, valde terreo. *Cic.* 1. *Tusc.* Non deterret sapientem mors. *Id. in Or.* Nec vero Aristotelem in Philosophia deterruit a scribendo amplitudo Platonis. *Id.* 1. *Fam. ep.* 7. Sed ut ego te ad certam laudem hortor, sic a dimicatione deterreo, *ti sconsiglio*, *ti dissuado*. *Ter. Phor. Prolog. v.* 3. Maledictis deterrere, ne scribat, parat. Rursus *Cic.* 2. *Div.* Num Stoici de sententia deterrentur? ¶ Significat etiam

etiam arcere, prohibere. *Liv. l. 4. c. 24.* Deterrere vim ab aliquo.

Deterrĭtus, a, um, adiect. *spaventato, rimosso*. *Cic. 10. Att. ep. 13.* Se pudore deterritum ad me non venisse. *Calius Ciceroni l. 8. Fam. ep. 6.* Deterritus ab officio. *Tibull. l. 1. eleg. 3. v. 13.* Cuncta dabant reditus: tamen est deterrita nunquam, Quin fieret.

Detersus, a, um, *nettato*, particip. a *detergeo*, tergendo ablatus. *Sil. l. 4. c. 12.* detersa rubigine sævus Induitur ferro splendor.

Detestabĭlis, le, o. 3. *detestabile*, [illegible], Germ. *abscheulich*, Gal. *detestable*, Hisp. *detestable*, βδελυκτός, abominabilis. *Cic. 2. Off.* Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur. *Id. 1. Off. c. 17.* Quo detestabilior illorum est immanitas, qui &c.

Detestabilĭter, adv. *detestabilmente*. *Lactant. l. 5. c. 10.* Quod nefarie, quod detestabiliter fecit.

Detestandus, a, um, *detestabile*, ut detestanda fraus. *Tacit. Ann. 4. c. 69.* detestanda tellus, *Sil. l. 17. v. 438.*

Detestatĭo, onis, f. *detestazione*, *abbominazione*, [illegible], Ger. *abscheuung*, Gal. *detestation*, Hisp. *detestacion*, βδελυγμία, abominatio, execratio. *Cic. pro Domo.* Cum pro detestatione tot scelerum unam aram nefarie consecraret. ¶ Item denuntiatio facta cum testatione. *Ulpian. Dig. 50. 16. 40.* ¶ Item genitalium abscissio. *Apul. l. 7.* Ob id truces adhibita tali detestatione mansuetos factos.

Detestātor, oris, m. qui detestatur, & aversatur. *Tertul. lib. 4. advers. Marcion. c. 27.* Detestator legis.

Detestātus, a, um, adiect. passivæ signific. *detestato*, *abbominato*. *Horat. l. 1. od. 1. v. 24.* Bella matribus detestata.

Detestor, aris, atus sum, d. 1. *detestare*, [illegible], Ger. *verfluchen*, Gal. *detester*, Hisp. *detestar*, [illegible], meo testimonio improbo, abominor, execror. *Cic. in Vat.* Omnes te tanquam malum auspicium detestantur. ¶ Est item vehementer testari. *Plaut. Men. 5. 2. 61.* Jovem, Deosque detestor, me neque isti malum fecisse mulieri. ¶ Item avertere, propulsare. *Cic. Philip. 4. c. 4.* O Dii immortales, avertite, & detestamini quæso hoc omen. *Id. Catil. 1. c. 11.* Querimoniam a se detestari, ac deprecari. ¶ Item imprecari. *Plin. l. 2. ep. ult.* Iram Deorum in caput infelicis pueri detestatur. ¶ Apud JCtos est absenti denuntiare cum testatione. *Paul. JCtus l. 37. ff. de verb. signif.* ¶ Passiva significatione *Apul. in Apol.* In cubiculo despui quam in isto nobilissimo cœtu detestari.

Detexo, is, ui, xtum, a. 3. idem quod texo, vel texendo absolvo, perficio, *tessere*, καταπλέκω. *Virg. Ecl. 2. v. 72.* Viminibus, mollique paras detexere junco. *Cic. 2. de Orat. c. 38.* Exordiri, detexere, retexere. ¶ Item detego, *scoprire*. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 27.* Jam ego te ab summo detexam exordio. V. Manut. ¶ Detexere telam, allegorice apud *Plaut. Pseud. 1. 4. 7.* est *condurr' a fine una furberia*. ¶ *Id. Amph. 1. 1. 137.* Hoc homo denuo vult pallium detexere. h. e. me vult verberare: ductum a textoribus, qui pannum texendo tundunt.

Detextus, a, um, adiect. contextus, *tessuto*, ut linum nondum detextum, *Ulp. l. 70. Dig. de Legat.* *Cic. 2. de Or. c. 38.* Ante exorsa, & potius detexta prope retexere.

Detinĕo, es, inui, tentum, a. 2. *intrattenere*, *ritardare*, [illegible], German. *auffhalten*, Gal. *detenir*, Hisp. *detener*, [illegible], teneo, sive remoror. *Ter. Eun. 2. 2. 49.* Detineo te fortasse; tu profecturus alio fueras. *Cic. 2. Invent. c. 45.* Detineri in alienis negotiis. *Ovid. 5. Trist. el. 7. v. 39.* Studiis animum detinere.

Detŏnat, abat, imp. 1. καταβροντᾷ, valde tonat. *Ovid. l. 2. Tri. v. 35.* Nunc ubi detonuit, strepituque exterruit orbem. *Valer. Flac. l. 4. v. 294.* Ira detonat.

Detondĕo, es, detondi, sum, a. 2. *tosare*, ἀποκείρω, penitus tondeo, a summo usque ad imum tondeo. *Col. l. 7. c. 4.* Neque æstum, si nondum detonderis, sentiat. ¶ Olim in præterito *detotondi* usurparunt. *Ennius apud Priscian. l. 9.* Et detotondit agros lætos, atque oppida cepit. *Varro ibid.* Detotonderunt forcipibus viti carpiteris.

Detonso, as, frequent. a detondeo, est Fabii Pictoris apud *Gell. l. 10. c. 15.*

Detonsus, a, um, adiect. *tosato*, ut ovis detonsa. *Col. l. 7. c. 4.* Detonsæ frondes, *Ovid. 3. Fast. v. 237.*

Detornātus, a, um, adiect. *lavorato a torno*. Translate *Gell. l. 9. cap. 8.* Detornata sententia, & verbis inclusa.

Detorno, as, avi, atum, a. 1. *lavorare al torno*, German. *trehen*, Gall. *tourner*, Hisp. *tornear*, ἀποτορνεύω, ex materia quapiam torno aliquid efficio. *Plin. l. 13. c. 9.* Ex quo velares detornant anulos.

Detorquĕo, es, si, tum, a. 2. *torcere*, *piegare*, [illegible], Germ. *krümmen*, Gal. *detordre*, *detourner*, Hisp. *torcer*, *plegar*, καταστρέφω, deflecto, curvo. *Col. l. 5. c. 6.* Arboris ramulos manu detorquere. ¶ Per translationem ponitur pro abstraho, aliorsum torqueo, *torcere*, *rimovere*. *Cic. Off. l. 2. c. 10.* Voluptates blandissimæ dominæ majores partes animi a virtute detorquent. ¶ Item pro depravo, sive in alium sensum, quam dictum, aut factum aliquid sit, interpretor. *Plin. l. 1. ep. 8.* Detorquere recte facta.

Detorsus, a, um. V. Detortus.

Detortus, a, um, adiect. deflexus, tortus, *torto*, *piegato*, καταστραφείς. *Cic. 3. Fin. c. 5.* Partes corporis imminutas, aut detortas habere. ¶ Item depravatus, corruptus. *Col. l. 3. c. 10.* Prave detorta, & inveterata opinio rusticorum. ¶ Quod autem pro adject. *detorsus* affertur a quibusdam Lexicographis ex *Sueton. in Galb. cap. 12.* meliores libri habent: *Alexandrina navis Dertosam appulit, armis onusta.*

Detractatĭo. V. Detrectatio.

Detractātus, a, um, adiect. *trattato*, *esaminato*, ut Detractata, & exerta sententia, *Tertull. ad Uxor. l. 2. c. 2.*

Detractĭo, onis, f. 3. *il togliere*, [illegible], Ger. *abzug*, Gall. *detraction*, Hisp. *detracion*, ἀφαίρεσις, ablatio. *Cic. 3. Off.* Non magis est contra naturam morbus, aut egestas, aut quid ejusmodi, quam detractio, aut appetitio alieni. *Id. ibid. c. 33.* Detractio doloris. *Plin. l. 27. c. 26.* Detractio sanguinis, *cavata di sangue*.

Detracto, as, a. 1. *dir male dell' assente*, καταλαλέω, est freq. a detraho, & significat clanculum absenti obloqui, famam alicujus lædere. *Tertul. de Virgin. veland. c. 8.* *Lactant. de Mort. persecut. c. 9.* Exempla ex Ovidio V. in Detrecto.

Detractor, oris, m. 3. *maldicente*, [illegible], Ger. *verflucher*, Gal. *medisant*, Hisp. *maldiziente*, κατάλαλος, qui clanculum cuipiam obloquitur, seu absentis famæ detrahit. V. Detrectator.

Detractus, us, m. idem quod Detractio. *Senec. Suasor. 7.* Detractu aut adjectione syllabæ.

Detractus, a, um, adject. *detratto*, *levato*, *tolto*, ut Detractum lumen solis, *Lucret. l. 5. v. 979.* Detractus sanguis venis, *Id. l. 3. v. 443.*

Detraho, is, xi, ctum, a. 3. *tor via*, [illegible], Germ. *abziehen*, Gall. *oter*, Hisp. *quitar*, ἀφαιρέω, proprie dicitur de iis, quæ manu contingi, & demi possunt. *Terent. Heaut.* Occurrunt servi, soccos detrahunt. *Col. l. 8. c. 9.* Detrahere corpori, *smagrare*. *Id. 7. 5.* Detrahere sanguinem *cavar sangue*. *Scribon. Larg. compos. 136.* Medicamentum bilem detrahit, *purga la bile*. ¶ Fere generatim sumitur pro quocumque modo aliquid alicui auferre. *Cic. 3. Off.* Nunquam committet, ut id, quod alteri detraxerit, sibi assumat. *Ter. Heaut. 4. 1. 37.* De digito anulum detrahere. Sic, detrahere & spoliare dignitatem alicujus. *Cic. pro Muraen. c. 2.* Et detrahere aliquem ex possessione Italiæ, *Liv. l. 30.* Et, detrahere fidem verbis alicujus, *Quintil. l. 5. c. 7.* ¶ Detrahere alicui, vel de aliquo, est, obtrectare, lædere alicujus famam, *dir male*, *levar la fama*. *Nepos Chabr. c. 3.* Libenter de iis detrahunt, quos eminere vident altius. *Ovid. 5. Trist. el. ult.* Detrahat auctori multum fortuna, licebit. ¶ Detrahere pro pertrahere. *Cic. pro Cluent.* Ut Oppianicum nihil ejusmodi cogitantem ad hanc accusationem detraheret. *Id. pro Mil.* Detrahere aliquem in judicium.

Detrectatĭo, f. 3. *rifiutamento di fare una cosa*, ἀνάδυσις. *Liv. l. 6. c. 28.* Sine detrectatione convenerunt. ¶ Dicitur & detractatio eod. sensu. *Tertul. de Patient. c. 3.* Apud nationes detractatio fides est.

Detrectātor, m. 3. *chi fugge qualche impresa*, ἀναδύτης. *Liv. l. 34. c. 15.* Cato haud sane detrectator laudum suarum. Ita vulg. legitur. At Jac. Gronov. testatur, in MSS. esse *detractor*. *Auson.* tamen *Idyll. 2. v. 31.* Ipse nec affectans, nec detrectator honorum. *Petron. in Satyr.* Detrectatoe munderi, Al. leg. *detractator* eodem sensu.

Detrecto, as, avi, atum, a. 1. *rifiutare*, *ricusare*, [illegible], Germ. *fliehen*, Gal. *refuser*, Hisp. *recusar*, ἀρνέομαι, fere sumitur pro recusare, detrectare, devitare. *Ovid. de Ponto 3. el. 7. v. 15.* Taurus detrectat aratrum. *Quintil. l. 1. c. 1.* Detrectare officia sua. *Sueton. in Tiber. c. 25.* Qui eum etiam detrectabant principem non a se datum. ¶ Significat etiam detrahere, obtrectare, καταλαλέω, *detrarre*. *Sallust. Jug. c. 53.* Adversæ res etiam bonos detrectant. *Liv. l. 38. c. 49.* Detrectare virtutes. *Ovid. de Remed. Amor. v. 365.* Ingenium magni livor detrectat Homeri. Adde *l. 4. Trist. el. ult. ad fin.* quibus Ovidii locis aliqui legunt *detracto* pro *detrecto*.

Detrimentōsus, a, um, o. 1. 2. *dannoso*, [illegible], Ger. *schedlich*, Gall. *dommageable*, Hisp. *dañoso*, βλαβερός, quod affert detrimentum. *Cæs. 7. B. G. c. 33.* Esse a bello, atque hoste discedere detrimentosum esse existimabit.

Detrimentum, n. 2. *danno*, [illegible], Ger. *schad*, Gal. *dommage*, Hisp. *daño*, βλάβη, damnum, a *tero*, quod ea, quæ trita, minoris pretii sunt. *Terent. Hecyr. 2. 1. 37.* Peccando detrimenti nihil fieri potest. Sic, detrimentum accipere, inferre, importare. *Cic. pro Leg. Manil. c. 6.* Et *l. 1. de Orat. c. 9.* *Cæs. l. 2. B. C. c. 2.* ¶ Provideant consules, ne quid Resp. detrimenti capiat: formula erat, qua Patres in Senatu Consulibus summam potestatem tribuebant in maximis Resp. periculis. *Liv. l. 3. c. 4.* *Cic. Sallust.*

Detrītus, a, um, adject. *logorato*, *consumato*. *Phed. 3. fab. 8. v. 16.* Collum canis a catena detritum. ¶ Translate *Gell. l. 15. c. 30.* Ab alio vitæ genere jam detritus.

Detriumpho, as, avi, atum, a. 1. de aliquo triumpho, *trionfare*, θριαμβεύω. *Tertull. Apolog. c. 27.* Illos nunquam magis detriumphamus, quam &c.

Detrūdo, is, usi, usum, a. 3. *cacciare in giù*, [illegible], Ger. [illegible], Gal. *debouter*, *pousser*, Hisp. [illegible], [illegible], trudendo dejicio. *Liv. l. 2.* Jam una [illegible] verum. ¶ Translate est privare, expellere. *Cic. pro Quint.* [illegible] vi detrudetur. ¶ Item impellere, compellere, mettere. *Cic. [illegible] cap. 29.* Hunc ad id, quod facere potest, detrudendum puto. *Id. 1. de Orat.* Detrudi, ac compingi in pistrinum. ¶ Item dejicere, ut detrudere aliquem de sententia. *Id. Fam. 14. ep. 16.* ¶ Item differre, *Id. ad Attic. l. 4.* Putant fore aliquem, qui comitia in adventum Cæsaris detrudat. Adde *ad Q. Fr. l. 2. ep. 15.*

Detrullo, as, a. 1. ex una trulla in aliam transfundere. Legitur apud Apicium, ut notat Hermolaus.

Detruncatĭo, f. 3. *troncamento*, ἀκρωτηριασμός, actus detruncandi. *Plin. l. 24. c. 9.* Detruncatio ramorum.

Detruncātus, a, um, adject. *troncato*. *Liv. l. 21. c. 37.* Arboribus detruncatis struem lignorum facere.

Detrunco, as, a. 1. *troncare*, [illegible], Ger. *abhauwen*, Gal. *couper*, *retrencher*, Hisp. *cortar*, *desgajar*, ἀποτέμνω, truncando dejicio, amputo, seco, a trunco abscindo. *Liv. l. 31. c. 34.* Detruncata corpora brachiis abscisis. *Colum. l. 4. c. 22.* Detruncare vitem.

Detrūsus, a, um, adiect. *cacciato*. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 54.* Detrusum cibum accipit. *Ovid. 12. Met. v. 522.* Corpus sub Tartara detrusum.

Detūdis, o. 3. μουτίς, diminutus, detunsus, a tundo. *Fest.*

Detumĕo, es, ui, n. 2. *sgonfiarsi*, Germ. *schwellen*, Gall. *se desenfler*, Hisp. *deshincharse*, [illegible], tumorem amitto, tumere desino. *Stat. 5. Theb. v. 468.* Detumuere animi maris, & clementior auster. *Petron. Satyr.* Odia detumescunt.

Detundo, is, a. 3. constringo, disjicio. *Lucil.* apud *Non. c. 8. n. 59.* Proras despoliate, & detundite guberna.

Detunsus, a, um, adject. a tundo, *battuto*, *ammaccato*. *Apul. l. 2. Metam.* Digitis pedum detunsis ob lapides.

Deturbātus, a, um, adject. depulsus, dejectus, *cacciato giù*. *Curt. l. 3. c. 7.* Deturbatis, qui interiora montium obsidebant, præsidiis. *Id. l. 6. c. 5.* Deturbati ex collibus Barbari profugiunt.

Deturbo, as, avi, atum, a. 1. *gettare a basso con violenza*, [illegible], Germ. *mit gewalt hinab werffen*, Gal. *abbatre*, Hisp. *derribar*, καταβάλλω, dejicio. *Virg. 5. Æn. v. 175.* Puppi deturbat ad alta. *Col. l. 5.* Vinitor supervacuos pampinos deturbet. *Cic. ad Cn. Pomp. l. 5. Fam. ep. 7.* Scito, tuos veteres hostes, novos amicos vehementer literis tuis perculsos, atque e spe deturbatos jacere. *Id. in Pis. c. 20.* Sua quemque fraus, suum facinus, suum scelus, sua audacia de sanitate, & mente deturbat. ¶ Et hinc [illegible] *Id. Fam. 12. ep. 25.* Non solum spe, sed certa re jam, & [illegible] deturbatus est.

Deturgĕo, es, [illegible], n. 2. *sgonfiarsi*, [illegible], turgere desino, tumorem pono, decresco. *Plin. l. 9. c. 58.* Deturgente Nilo musculi reperiuntur. Al. leg. *detergente*.

Deturpo, as, avi, atum, a. 1. *difformare*, *imbrattare*, [illegible], Gal. *enlaidir*, Hisp. *afear*, [illegible], turpem, ac deformem reddo. *Suet. in Cal. c. 35.* Puicaros, & comatos occ[illegible] deturpabat.

Deuxor. V. Dirator.

Devastātus, a, um, adiect. prædatus, spoliatus, *devastato*, *saccheggiato*. *Ovid. 13. Met. v. 255.* Agmina ferro devastata.

Devasto, as, a. 1. *dar guasto*, *saccheggiare*, [illegible], Germ. [illegible], Gal. *degaster*, Hisp. *destruir*, [illegible], depopulor, deprædor. *Liv. 2. bell. Pun.* Marrucinos, & Pelignos devastat. *Id. l. 4. c. 59.* Samus aliquoties hac ætate devastati.

Devastus, a, um, adiect. q. d. valde vastus, *largo*, *grande*. *Apul. l. 9. A. A.* Devastior ocululus.

Deucaledonius, vel Duecaledonius Oceanus, *Mar Kaledon*, mare Caledonium, Oceanus, qui Scotiam alluit.

Deucalion, m. 3. Δευκαλίων, filius Promethei, cui adsito Epimetheus patruus Pyrrham filiam conjugio junxit. Porro cum hic apud Thessalos regna-

regnaret, ingens diluvium contigit. Quapropter arrepta navi solus Deucalion cum Pyrrha servatus, in Parnassum montem delatus est. Cessantibus vero aquis Themidos oraculum adiit, consulturus de humani generis restitutione, quæ respondit, ut ossa magnæ Matris post tergum jacerent. Conjectis igitur post tergum lapidibus, quos Deucalion jecerat, in mares, quos Pyrrha, in fœminas vertebantur. V. *Justin. l. 2. c. 6. & Ovid. l. 1. Metam.*

Deucalionēus, a, um, o. 1. 2. ut Deucalionei imbres, qui pro maximis, & copiosissimis imbribus, sive pro universo totius orbis cataclysmo a Poetis ponuntur. *Luc. l. 1.* Deucalioneos fudisset Aquarius imbres. Adde *Ovid. l. 7. Met. v. 357.*

Devecto, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a deveho. *Sedul. in carm. de Resurrect.* Solvere contextum, quam devectare ligatum.

Devectus, o. 1. 2. partic. a devehor, *portato*. *Cic. 1. Phil. c. 4.* Ego celeriter Veliam devectus Brutum vidi.

Devĕho, is, a. 3. *portar a basso*, הוריד, Germ. *abhinfuhren*, Gal. *charier*, Hisp. *llevar abaxo*, κατάγω, deorsum veho, vel simpliciter veho, defero. *Liv. l. 4. c. 52.* Commeatum Tiberi devexit. *Id. l. 21. c. 10.* Devehere in ultimas terras.

Devello. V. Divello.

Devēlo, as, avi, atum, a. 1. *scoprire*, *levar il velo*, גלה, Ger. *entdecken*, Gal. *devoiler*, Hisp. *revelar*, ἀνακαλύπτω, velum aufero, detego. *Ovid. 6. Met. v. 607.* Oraque develat miseræ pudibunda sororis.

Develtus, Develton, Deleltum, Debelium, Dibaltum, *Develto*, Bulg. *Zagoria*, urbs Thraciæ, Hadrianopolim versus. ¶ Develton item, *Stagnara*, stagnum, seu palus apud Develtum urb.

Devenĕror, aris, d. 1. idem quod veneror. *Ovid. 2. ep. v. 18.* Sæpe Deos supplex, ut tu scelerate valeres, sum prece thuricremis devenerata focis. Adde *Tibul. l. 1. eleg. 5. v. 14.*

Devenio, is, eni, entum, n. 4. *scendere di luogo alto*, ירד, Germ. *abinkommen*, Gal. *descendre*, *venir*, Hisp. *venir de arriba abaxo*, κατέρχω, de loco editiore descendo, sed fere pro simplici venio ponitur. *Virg. 4. Æn. v. 166.* Speluncam Dido, dux & Trojanus eandem deveniunt. *Cic. Attic.* Nolebam, nostrum familiarem sermonem in alienas manus devenire. ¶ Translate est cadere, redigi. *Plaut. in Asin.* Quid si forte in insidias devenero? *Id. Ver. 5. c. 47.* Devenire ad Senatum. h. e. confugere. ¶ Ponitur etiam pro pervenire. *Colum. l. 2. c. 12.* Post florem ad maturitatem devenit.

Devenustatus, a, um, adject. deformatus, deturpatus, *sformato*. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Usque ad inimicorum dolorem devenustatus.

Devenusto, as, a. 1. *imbrattare*, ἀμαυρόω, deturpo. *Gell. lib. 12. c. 1.* Tanquam pulchritudinis sibi insignia devenustet.

Deverbĕro, as, a. 1. *percuotere*, *battere*, μαστιγόω, valde verbero. *Terent. Phor. 2. 2. 13.* Quot me censes homines jam deverberasse usque ad necem?

Devergentia, æ, f. devexitas, declivitas, *declive*, *erto*, κατάφορος. *Gell. l. 14. c. 1.* Ex devergentia, & convexionibus mundi.

Deverra, æ, f. 1. Dea ab antiquis putata est, quam venerabantur, ut [illegible] domum verrere possent. *Aug. l. 6. de Civ. ex Varrone.*

Deverro, is, a. 3. *spazzare*, *nettare*, Ger. *abwischen*, Gal. *balier*, Hisp. *barrer*, ἀποσαίρω, de loco verro, sive probe verro. *Col. l. 7. c. 4.* Humorque omnis urinæ deverrendus est. Adde *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 491.*

Deversito, as, frequentat. a deverto. *Gell. l. 17. c. 20.* Ad verborum venustates deversitandum. Al. leg. *Diversitandum*.

Deversor. V. Diversor.

Deversus, adv. [illegible], apud vet. quasi deorsum versus. *Fest.*

Deverto, is, ti, rsum, n. 3. idem quod diverto, *divertire*, *voltare strada*, ἐκτρέπομαι. *Gell. l. 3. c. 9.* In Syriam proficiscentem Argos devertisse. ¶ Active etiam sumitur pro vertere, mutare. *Aurel. Vict. in Caro:* Arduum fata ia devertere. *Quintil. l. 2.* Atque inde alia non minus communia ac nota devertunt.

Devescor, eris, dep. 3. vescor, depasco. *Stat. 1. Theb. v. 604.* animas a stirpe recentes Arripere altricum gremiis, morsuque cruento Devesci.

Devestio, is, ivi, itum, a. 4. *spogliare*, vestem exuo. *Apul. l. 3.* Jam primum omnibus laciniis se devestit. Et *l. 4.* Statim sese devestiunt, nudatique &c.

Devĕto, as, idem quod veto, *proibire*. Affertur *Senec. Declam. 1.* Sed incerta est lectio.

Devexatus, a, um, adject. vexatus, *travagliato*. *Cic. Fam. 10. epist. 3.* Per tot annos respublica devexata. ¶ Item devexus, inclinatus, *declive*. *Fronton. de Aquæd. l. 1.*

Devexitas, f. 3. *piegatura*, מורד, Germ. *haldechte underſich*, Gal. *le penchant*, Hisp. *acostamiento*, κατάφορα, declivitas. *Plin. in ep. 8. l. 8.* Inde non loci devexitate, sed ipsa sui copia, & quasi pondere impellitur. *Plin. alter l. 2. c. 65.* Aquæ feruntur, quo longissime devexitas passa sit.

Devexo, as, a. 1. valde vexo. *Lactant. l. 4.* Corpora hominum occupant, animosque devexant. ¶ Frequentius utimur verbo *Divexo*, quod V.

Devexus, a, um, o. 1. 2. *chino*, נכון, Ger. *niderſich hellende*, Gall. *penchant en bas*, Hisp. *acostado baxo*, *abaxo*, κατάντης, declivis, quia quasi deorsum vehitur. *Cic. l. 1. de Div. c. 45.* Lucus in viam devexus. *Claud. de Cons. Mall. Theod. v. 57.* Quodcumque dies devexior ambit. ¶ Translate *Senec. epist. 12.* Jucundissima est ætas devexa jam, non tamen præceps. h. e. accedens ad senectam.

Devictor, oris, m. *vincitore*. Inscript. vet. M. Antonino dicata, apud *Gruter. p. 258. n. 6.* Devictori omnium Gentium barbararum.

Devictus, a, um, adject. victus, *vinto*, καταπολεμηθείς, *Nepos 9. 2. 2.* Athenienses devicti, *Id. 2. 5. 3.* Classis devicta.

Devigesco, is, ui, n. 3. marcesco, vigorem amitto. *Tertul. de Anima, c. 27.* Marcescimus, & devigescimus cum lucis detrimento.

Devincio, is, inxi, inctum, a. 4. *legare*, אסר, Germ. *verbinden*, Gall. *lier*, *obliger*, Hisp. *atar*, *obligar*, ἐξάπτω, perfecte vincio, vehementer ligo, constringo. *Cic. 3. Offi. c. 31.* Fœderibus devincitur fides etiam cum hoste. ¶ Frequentissime translate sumitur pro ligare, obligare, obnoxium reddere. *Cic. de Fato.* Hi mentem hominis voluntate libera spoliatam fati necessitate devinciunt. *Id. 13. Fam.* Ipsum præterea summo officio, & summa observantia tibi in perpetuum devinxeris. *Id. in Bruto, c. 37.* Devincire verba comprehensione. h. e. apte colligare, & componere.

Devinco, is, ici, ictum, a. 3. *vincere*, καταπονέω, vinco, supero. *Cic. de Senec. c. 13.* Qui Pœnos classe primus devicerat.

Devinctio, onis, f. *legamento*. *Tertul. de Spectac. c. 3.* Homicidium magicis devinctionibus perficere.

Devinctus, a, um, adject. *legato*, *obligato*. *Cic. Fam. 13. ep. 3.* Cujus officiis me esse devinctum confiteor. *Id. in Bruto.* Devinctus fasciis. *Id. de Provinc. Consul.* Firma pace devinctæ nationes. *Hor. l. 1. sat. 5. v. 42.* Ne quis me sit devinctior alter. *Sueton. in Aug. c. 16.* Devinctus somno.

Devio, as, avi, atum, n. 1. ἀποπλανάω, a recta via deflecto, *andar giù di strada*. *Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 22.* Si a medio deviaverit. *Id. l. 5. Sat. c. 13.* A gravitate Homerica deviare.

Devirginatĭo, onis, f. primus virginis concubitus. *Setibon. Larg. Compos. 16.*

Devirginatus, a, um, adject. corruptus primo concubitu, ut devirginata Ancilla, *leg. ult. Dig. de offic. Præsid.*

Devirgino, as, a. 1. *sverginare*, ענה, Ger. *schenden*, Gal. *violer*, Hisp. *desflorar*, διακορεύω, est virginitate privare, virginem vitiare. Usus est *Petron. Satyr. & Hygin. 21.* ¶ Devirginari olim pueri dicebantur, cum ex ephebis exibant, teste *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 57.*

Devitatĭo, onis, f. *schivamento*, הימנע, Germ. *vermeiden*, Gall. *evitement*, Hisp. *apartamiento*, ἔκκλισις, actus devitandi. *Cic. Att. l. 16. ep. 2.* Facilior devitatio legionum fore videtur, quam piratarum, qui apparere dicuntur.

Devīto, as, a. 1. *schifare*, ברח, Ger. *vermeiden*, Gal. *eviter*, Hisp. *esquivar*, ἐκκλίνω, declino. *Cic. 2. Ver.* Ut procellam temporis devitaret.

Devius, a, um, o. 1. 2. *sviato*, *fuori di strada*, Ger. *ab dem weg*, Gal. *devoyé*, Hisp. *apartado*, *desviado*, ἄβατος, quod est a recta via remotum. *Cic. Att. l. 14.* Ut Trebonius itineribus deviis proficisceretur in provinciam. *Liv. l. 34.* Devia, & silvestris gens. ¶ Translate sumitur pro instabili, inconstanti. *Cic. de Am.* Quid potest esse tam flexibile, tam devium, quam animus ejus, qui ad alterius non modo sensum, ac voluntatem, sed etiam vultum, atque nutum convertitur? ¶ Item pro eo qui a recta ratione aberrat. *Id. Philip. 5.* Consiliis præceps, & devius. Sic Devius æqui, *Silius l. 1.* Pectora devia recti, *Id. l. 8.*

Deungo, is, nxi, nctum, a. 3. idem quod ungo, *ungere*, ἀλείφω. *Plaut. Pseud. 1. 2. 85.* Vino te deungis. Al. leg. *Devincis*. Priorem lectionem probant Taubman. & Pareus.

Deunx, uncis, m. mensuræ, vel ponderis species, cui duodecima deest uncia, idest, quæ undecim constat unciis, dictus, quasi una uncia dempta de asse. *Mart. l. 6.* Misceri sibi protinus deunces, sed crebros jubet. ¶ Erat etiam deunx mensura, qua veteres agros suos metiebantur. *Col. l. 5. c. 1.* ¶ Ex deunce aliquem hæredem facere, est alicui totam hæreditatem unica uncia detracta relinquere. *Cic. pro Cæc. c. 6.* Facit hæredem ex deunce, & semuncia Cæcinnam, ex duabus sextulis M. Fulcinium, Ebutio sextulam aspergit.

Devoco, as, avi, atum, a. 1. *chiamare a basso*, *richiamare*, Germ. *abhinberiffen*, Gal. *appeller en bas*, Hisp. *llamar abaxo*, μετακαλέω, vocando deduco, sive inde, aut deorsum voco. *Cic. l. 5. Tusc. c. 6.* Socrates primus Philosophiam devocavit e cœlo. *Id. pro L. Manil. c. 14.* Non avaritia ab instituto cursu ad prædam devocavit. *Liv. l. 6.* Devocare ad auxilium. *Cæs. l. 6. B. G.* Devocare in dubium fortunas suas.

Devŏlo, as, avi, atum, n. 1. *volare d'alto*, German. *abhinfliegen*, Gall. *voler en bas*, Hisp. *volar abaxo*, καθίπταμαι, ex loco superiori in inferiorem volo. *Plaut. Amph. 2. 1. 56.* Devolant angues jubati deorsum in impluvium. ¶ Translate pro decurro ponitur. *Liv. l. 3. c. 15.* Præcipites pavore in forum devolant. ¶ Item pro desilio. *Liv. l. 2.* Devolant de tribunali, ut lictori auxilio essent. ¶ Item pro discedo. *Auct. ad Her. l. 4. c. 17.* Falsi amici sereno vitæ tempore præsto sunt, simul atque hominis fortunæ inviderint, devolant omnes.

Devolvo, is, vi, lutum, a. 3. *rivolgere a basso*, גלל, דחה, Germ. *abhinwelzen*, Gall. *rouler en bas*, *devoler*, Hisp. *bolver hazia abaxo*, κατακυλίω, ex loco superiori volvo. *Col. l. 1.* Aqua per saxa præceps devolvitur. *Liv. l. 2. Bel. Pun.* Saxa ingentia in agmen devolvunt. ¶ Per translationem est transferre, redigere. *Liv. l. 5. c. 11.* Eo devolvi rem, ut aut Patricii, aut Patriciorum asseclæ habendi Tribuni plebis sint. *Colum. in proœm. l. 1.* Devolvi ad otium & inertiam. *Cic. Phil. l. 7.* Postridie ad spem estis inanem pacis devoluti. ¶ Et quoniam exsecta procidunt, & devolvuntur, hinc pro exsecare, projicere posuit *Catul. carm. 64. v. 4. de Aty:* Devolvit illa acuta sibi pondera silice. ¶ Devolvere verba. *Horat. l. 4. od. 2. de Pindaro:* Seu per audaces nova dithyrambos verba devolvit. ¶ Devolvere aliquem vita, apud *Plaut. Men. 5. 5. 5.* est vita privare.

Devolūtus, a, um, adject. *gettato a basso*, *precipitato*. *Liv. l. 26. c. 6.* Velut monte præcipiti devolutus torrens. *Phædr. l. 5. Fab. 8. v. 23.* Devoluta tonitrua.

Devŏmo, is, ui, itum, a. 3. idem quod vomo, *vomitare*. *Cæcilius* apud *Gel. l. 2. c. 23.* Ut devomas, vult.

Devoratĭo, onis, f. *il divorare*. *Tertull. de Resur. carn. c. 54.* Devorationem ad perditionem carnis arripiunt.

Devorātor, oris, m. *divoratore*, καταφαγᾶς. *Tertul. de Resur. carn. c. 32.* De ipsis devoratoribus exactio indicitur.

Devoratorĭus, a, um, adject. ad devorandum pertinens. *Tertul. de Idololatr. c. 1.*

Devoratus, a, um, adject. *divorato*. *Cic. in Pison. c. 37.* Accepta, & devorata pecunia.

Devŏro, as, avi, atum, a. 1. *divorare*, בלע, Germ. *verfressen*, Gal. *devorer*, *avaler*, Hisp. *tragonar*, *engullir*, καταπίνω, est vorando absumere, ideo, non mansum cibum deglutire. *Cato de re rust. c. 78.* Bos si ægrotare cœperit, dato continuo ovum gallinaceum crudum, & integrum facito devoret. ¶ Usurpatur etiam pro edo. *Cic. 2. de nat. Deor.* Stomachi partes, quæ sunt intra, quam id, quod devoratur. ¶ Oculis devorare est avide aspicere. *Mart.* Oculis devorantibus draucos. ¶ Item attente audire. *Plaut. Asin. 3. 3. 59.* Auscultate, & mea dicta devorate. ¶ Item pro audire, sed non intelligere. *Cic. in Bruto, c. 82.* Ejus oratio nimia religione attenuata a multitudine devorabatur, idest, non intellecta transmittebatur, ducta metaphora ab iis, qui cibum non gustatum deglutiunt, stupente palato. ¶ Item pro cupere avidissime. *Cic. Att. l. 1.* Ille Regis hæreditatem spe devoraret. ¶ Item pro celeriter consumere. *Cic. in Sallust.* Patrimonio non comeso, sed devorato. ¶ Item pro avide, vel celeriter legere. *Cic.* Quid tibi faciam, qui illos libros devorasti? ¶ Item pro pati, perferre. *Cic. in Brut. c. 67.* Hominum ineptias, & stultitias, quæ nobis devorandæ sunt, non tulit. ¶ *Plin. l. 11. c. 51.* In theatrorum orchestris scobe aut arena superjecta devoratur vox, *si perde*.

Devotamentum, i, n. anathema, devotio. Est *Tert. advers. Gnost. c. 2.*

Devōte, adv. pie, religiose, *divotamente*. Vox est minus latina præsertim in hac significatione. Comparat. devotius, & superlat. devotissimus legitur apud *Lactant. l. 2. c. 6. & August. ep. 86.*

Devotĭo, f. 3. destinatio, consecratio, dedicatio, oblatio. *Cic. de Div.* Tu etiam Deciorum devotionibus placandos Deos esse censes. ¶ Item execratio, imprecatio, *maledizione*, *invocazione diabolica*, חרם, Ger. *ergebung*, Gal. *devouement*, Hisp. *ofrecimiento*, ἀνάθεμα. *Suet. in Calig. c. 3.* Quam veneficiis quoque, & devotionibus impugnari se comperisset. *Tacit. Ann. 12. c. 65.* Cæterum objecta sunt, quod conjugium Principis devotionibus petivisset, &c. h. e. incantamentis. ¶ *Devotio convicta*, & *commissa*, est votum obligatum, cum id obtinuimus, cujus causa vovimus. *Cic. pro Dom. c. 57.* V. Convictus. ¶ Apud Scriptor. Ecclesiasticos devotio est ardens in Deum pietas, *divozione*. *Lactant. l. 2. c. 12.* Deo patri summa devotione servire.

Devōto, as, a. 1. freq. ex devoveo. *Cic. Parad. 1. c. 3.* Quæ vis patrem Decium,

Decium, qui filium devotavit, ac immisit in armatas hostium copias?

Devōtus, a. 1. 2. *destinato*, מחרם, Ger. *geweihet*, Gall. *dedie*, *devot*, Hisp. *ofrecido*, *καθιερωμένος*, destinatus, consecratus. *Cic. de Arusp. Resp.* Miloni devota, & constituta ista hostia videtur. *Horat. l. 3. od. 13.* Devota quercus. ¶ Accipitur & pro diro, & execrando, *crudele*, *maledetto*. *Ovid. in Epist. Medea*. Vivite devoto fœmina, virque toro. ¶ Devoti item dicuntur, qui mutuæ amicitiæ legibus ita se astrinxerant, ut iisdem casibus obnoxii sint. *Cæs. 3. B. G.* Cum sexcentis devotis, quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruantur, quorum se amicitiæ dediderunt. ¶ Item qui alicui rei impense addicti sunt. *Cic. 3. Tusc.* Devotus, & donatus studiis. *Sueton. Calig. c. 30.* Equestrem ordinem, ut scenæ devotum, assidue proscidit. *Senec. 3. de benef. c. 17.* Ipsa respublica quam ingrata in optimos, ac devotissimos sibi fuerit. Vet. Inscript. Devotissimus Numini ejus. V. *Gruter. Inscript. p. 259. n. 1. & p. 264. n. 2.* ¶ Devotus etiam dicitur veneficio contactus, seu ligatus, *incantato*. *Tibul. l. 1. el. 6. v. 6.* Tum me discedens devotum fœmina dixit. ¶ Devotus pro religioso, & pio, *divoto*, frequens est apud Ecclesiast. Scriptor. ut mens devota, *Firmic. de error. prof. relig.* V. *Borrich. Cogit. p. 84.*

Devovĕo, es, ovi, otum, a. 2. *far voto*, *votare*, נדר, Ger. *geloben*, Gal. *vouer*, *devouer*, Hisp. *votar*, *ofrecer*, *καθιερόω*, solemniter voveo, idest, sancte promitto. *Cic. 3. Off. c. 25.* Quid Agamemnon? cum devovisset Dianæ, quod in suo Regno pulcherrimum natum esset illo anno, immolavit Iphigeniam. ¶ Interdum est prævio voto morti sese dedere, præsertim pro Republica, quod fiebat certo quodam carmine, quo se tradebant iræ Numinum, & simul morti dedebant hostium exercitus, & singula interdum capita eorum. *Cic. de nat. Deor.* Quidam Imperatores se ipsos Diis immortalibus, capite velato, verbis certis, pro Rep. devoverunt. ¶ Hinc devovere aliquem, est, detestari, execrari, seu diras alicui imprecari, *detestare*, *maledire*. *Ovid. in Ibin, v. 93.* Illum ego devoveo, quem mens intelligit, Ibin. Adde *Nepot. in Alcibiad. c. 4.* ¶ Item alicui addicere, obstringere, dedere. *Cæs. l. 3. B. G.* Cujus se amicitiæ devovisset. V. *Devotus*. ¶ Item incantationibus, & veneficiis ligare, *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 91.* Devovet absentes, simulacraque cerea figit. Adde *Tibul. l. 1. el. 6. v. 8.*

Deūro, is, ussi, ustum, a. 3. *abbruciare*, idem quod uro. *Liv. l. 5. Bel. Mac.* Agros Ligurum, vicosque deussit, depopulatusque est. ¶ Deurere etiam frigus dicitur, cum nimium est. *Id. l. 40. c. 45.* Hiemis eo anno nive sæva arbores deussit cunctas.

DEŪs, m. 2. *DIO*, *IDDIO*, אלהים, Ger. *Gott*, Gall. *Dieu*, Hisp. *Dios*, Θεός. Dictus, est a θεῖν, quasi *Theus*. ¶ Apud Gentiles, qui plures invexere, & coluere Deos, Dii alii erant majorum gentium appellati, h. e. majores, quos *Ennius* hoc disticho complexus est: Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo: Alii minores, seu minorum gentium, ut sunt Fauni, Nymphæ, & ii omnes, qui ex hominibus in Deorum numerum relati sunt, ob id etiam advenæ, & adscriptitii dicti. V. *Cic. 1. Tusc. c. 13. Lactant. l. 1. c. 15.* & *Coquæum ad l. 2. Augustini de Civ. Dei c. 4.* ¶ Hoc nomen Deus attribuitur etiam illi qui in aliqua re excellens est. *Cic. l. 1. de Orat. c. 23.* Te in dicendo semper putavi Deum. Et *l. 4. Attic. epist. 15.* Feci idem, quod in Politia sua Deus ille noster Plato. ¶ Item illi, qui beneficus est, & servator. *Id. post redit. ad Quirit. c. 5.* Lentulus Consul, parens, deus, salus nostræ vitæ, fortunæ. ¶ Item qui felix est, & fortunatus. *Ter. Hecyr. 5. 4. 3.* Deus sum, si hoc ita est. ¶ Latini Poetæ Græcos imitati, quibus ὁ καὶ ἡ θεός dicitur, Dei nomen tam viris quam fœminis interdum tribuunt. *Virg. 2. Æn. v. 632.* Descendo, ac ducente Deo, &c. h. e. Venere. *Id. l. 7. v. 497.* Nec dextræ erranti Deus abfuit. h. e. Alecto, vel Juno. ¶ Dee, vocandi casu, *Prudent. Hamartig. v. 93. 1.* O Dee cunctiparens, animæ dator, o Dee Christe! ¶ *Dii immortales! Dii boni! Bone Deus!* Exclamandi formulæ sunt. *Cic. 2. Fin.* Quos, Dii immortales, ille cruciatus perferebat! *Ter. Andr. 2. 2.* Dii boni, quid porro! ¶ *Dii melius faciant*, & omisso verbo, *Dii melius*, vel *Dii meliora*, formulæ sunt, quibus utimur, cum aliquid deprecamur. *Cic. de Senect.* Bene Sophocles, cum ex eo quidam jam ætate confecto quæreret, uteretur ne rebus Venereis? Dii meliora! inquit. ¶ Similia sunt illa, *Dii bene vertant*, *Dii melius duint*, &c. sæpe apud *Plaut. & Terent.* ¶ *Si Diis placet*, modus dicendi ironiæ serviens, & indignationi, *la Iddio grazia*. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 36.* Alter, si Diis immortalibus placet, testimonium etiam in Sex. Roscium dicturus est. ¶ *Dii, deæque:* exclamatio est, *grand' Iddio!* *Plin. in Præfat. hist. natur.* ¶ In genit. plur. habet *Deum* pro *Deorum*, non solum apud Poetas passim, sed etiam sæpe apud Historicos. *Liv. l. 2. c. 13.* Deum benignitate ad finem venit. ¶ Dicitur *Dei* pro *Dii*, & *Deis* pro *Diis*. *Plaut. Trinum. 2. 4. 89.* Dei divites sunt. *Liv. l. 27. c. 25.* Neque enim duobus, nisi certis Deis, rite una hostia fieri.

Deustus, a, um, adject. a deuro, *abbruciato*. *Tacit. Ann. 6. c. 45.* Deusta pars Circi. *Cæs. l. 7. B. G. c. 25.* Deustos turrium pluteos videbant.

Deuteria, æ, f. *seconda vino*, a δεύτερος, secundus. *Plin. l. 14. c. 10.* Non possunt jure dici vina, quæ Græci deuterias appellant, Cato & nos loram, maceratis aqua vinaceis.

Deūtor, eris, usus sum, dep. 3. idem quod abutor, male utor, *abusare*. *Nepos Eumen. c. 11.* Non convenire Antigoni prudentiæ, ut sic deuteretur victo. Sic legitur in MSS. Al. *se uteretur*.

Dextans, antis, m. decem unciæ, cum scilicet assi deest sextans, sicut deunx, cum assi una deest uncia. *Fest. Col. 5. c. 1.* Pars dimidia, & tertia viginti quatuor milia, hoc est, dextans, in quo sunt scrupula ccxl.

Dextella, f. 1. dimin. a dextera. *Cic. Att. l. 14. ep. 20.* Q. Filius ut scribis, Antonii est dextella. hoc est, utitur eo tanquam parva dextera.

Dexter, era, & tra, erum, & trum, & in plur. dexteri, & tri, &c. o. 1. 2. *destro*, ימין, Ger. *recht*, Gal. *droit*, *adroit*, Hisp. *diestro*, *derecho*, δεξιός. *Liv. l. 3. c. 70.* Dextrum, & sinistrum cornu in acie. ¶ Translate accipitur pro propitio, prospero. Hinc dextera progressio, & dexter pes, læti ominis erant, ut notat *Barth. ad l. 3. Thebaid. Statii*. *Ovid. 1. Fast. v. 67.* Dexter ades Patribusque tuis Populoque Quirini. ¶ Item aptus, *atto*. *Virg. 4. Æn. v. 294.* Quis rerum dexter modus. ¶ Comparat. est dexterior. *Plin. l. 25. c. 26.* Dexteriore alveo Babylonem petit. ¶ Superlat. Dextimus. *Var.* apud *Non.* Dextima via. Et *Festus:* Dextimum, & Sinistimum antiqui dixerunt. ¶ *Liv. l. 9.* Rem per se popularem ita dexter egit, ut &c. *condusse l' affare con tanta destrezza*.

Dextēra, vel dextra, f. 1. *man destra*, ימין, Ger. *rechte*, Gall. *droite*, Hisp. *derecha*, δεξιά, præcipua manus, a δέχομαι, poetice pro δεξιά. *Virg. 2. Æn.* Si Pergama dextra defendi possent, etiam hac defensa fuissent. ¶ Antiqui per dexteram jurabant tanquam fidei sedem, & virtutis ministram. *Cic. 11. Phil.* Dextræ, quæ fidei testes esse solebant, perfidia sunt, & scelere violatæ. ¶ Dare, vel porrigere dexteram sæpe est auxilium præstare, quia dextra validior sinistra est. *Cic. post red. in Sen.* Qui mihi primus afflicto, & jacenti Consularem fidem, dexteramque porrexit. ¶ *Dextræ* pro militibus. *Claud. 2. in Rufin. v. 262.* Sprevisse tuas, dux optime, dextras. ¶ *Dextra* cum accusativo, more adverbii. *Vitruv. l. 10. c. 15.* Dextra, ac sinistra canalem bucculas figere.

Dextĕre, *destramente*, *felicemente*, Ger. *glücklich*, Gal. *adroitement*, Hisp. *con destreza*, δεξιῶς, feliciter, apte, cum quadam dexteritate. *Liv. l. 1. c. 34.* Liberaliter, dextereque obeundo officia. *Hor. 1. Ser. sat. 9. v. 45.* Nemo dexterius fortuna est usus.

Dexteritas, tis, f. *destrezza*, Germ. *geschicklichkeit*, Gal. *adresse*, Hisp. *atavio*, *destreza*, δεξιότης. *Liv. l. 37. c. 7.* Multa in eo & dexteritas, & humanitas visa.

Dextĭmus, V. in Dexter.

Dextrale, n. 3. περιδέξιον, ornamentum dextræ, commune viris, & mulieribus. *Scriptor. l. 8. c. 20.* Assumere dextralia. V. *Salmas. ad Histor. Aug. p. 248.*

Dextratio, f. 3. motus, qui fit a sinistra ad dexteram. *Solin. c. 57.* Tarpeium Jovem terna dextratione lustravit.

Dextrātus, a, um, adjectiv. ad dexteram situs, ut dextratus ager, pars dextrata, apud *Auctor. de Limitib. edit. Goes. p. 298.*

Dextrocherium, n. 2. muliebre brachiorum ornamentum, quod ex auro in annuli lati formam gemmis pretiosissimis integebatur. *Jul. Capitol. in Maximin. c. 6.* Tam vasto fuit pollice, ut uxoris dextrocherio uteretur pro anulo. V. ibi *Casaub.* & *Cal. Rhodig. l. 8. antiq. lect. c. 13.*

Dextrorsum, & dextrorsus, adv. *verso la destra*, Ger. *auff die rechte hand*, Gal. *a droite*, Hisp. *hazia la mano derecha*, ἐπὶ δεξιά, versus dextram partem, sive a dextera parte. *Cic. 1. de Div.* Dextrorsum orbem flammeum. *Plin. lib. 24. cap. 19.* Si tres trium nationum homines perungant dextrorsus.

Dextroversum, vel Dextrovorsum, idem ac dextrorsum. *Plaut. Curc. 1. 1. 70.* Si Deos salutas, dextrovorsum censeo.

D A N T E I.

Di, & dis, præp. quæ in compositione solum reperiuntur, a διά, quod in comp. idem significat, ut διαφέρω, *differo*. ¶ Di in compositis, idem valet, ac *de*, & ubique producitur, præterquam in *dirimo*, & in *disertus*. ¶ Dis varia significat, sed aliquando Græca dictio est, & significat *bis*, ut *Digamus*, *didrachma*.

Diabathrarius, m. 2. qui diabathra facit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 39.*

Diabāthrum, i, n. genus græcæ soleæ a græcis præcipue fœminis usurpatæ. *Festus. Var. l. 6. de L. L.* Diabathra in pedibus habebat, & erat amictus epicroco. ¶ Est a διαβαίνω, *gradior*.

Diabētes, m. 1. διαβήτης, transitus, apud Græcos: hinc pro siphone usurpatur, per quem aqua defluit. *Col. l. 3. c. 10.*

Diabolus, m. 2. *Diavolo*, שטן, Ger. *teuffel*, Gal. *diable*, Hisp. *diabolo*, διάβολος, calumniator, criminator, a διαβάλλω, quod proprie est *trajicere*, improprie, *calumnior*, vel ab Hebræo ...... , quod *defluentem* interpretantur. Cognomen proprium est Principis Dæmonum. *Tertul. de anim. c. 35. & l. 2. advers. Marcion. c. 10.*

Diacheton, n. 2. spina alba, al. aspbaltos, & dipsacos, magnitudine arboris modicæ, flore roiæ. *Plin. l. 24. c. 13.*

Diacodion, n. 2. διακώδιον, medicamentum ex capitibus papaveris. *Plin. l. 20. c. 18. & 19.*

Diaconātus, us, m. munus, & dignitas Diaconi. *Hieron. ep. 22. ad Eustoch. c. 12. Amed.* Diaconatum, & Presbyteratum ambire.

Diacōnus, m. 2. *ministro*, משרת, Ger. *diener*, Gal. *diacre*, Hisp. *diacono*, διάκονος, minister, a διώκω, *festino*, *ministro*. In Christiana Ecclesia Diaconus locum tenet Sacerdoti proximum, ejusque minister est in magno Sacrificio. Legitur hæc vox in *Cod. leg. 9. de Episc. & Cler.* apud *Ammian. Marcell. & Tertull. de Præscrip. c. 2.*

Diacōpi, orum, m. διάκοποι, sunt in aggeribus meatus intercisi, per quos rivus transmittitur in arva remotiora: a διακόπτω, intercido. *Ulpian. leg. penult. Dig. de extraord. Crim.*

Diadaphnidon, genus est emplastri, quod admixtas habet lauri baccas. *Cels. l. 5. c. 19. n. 14.*

Diadēma, atis, n. *diadema*, כתר, Ger. *keiglische kron*, Gal. *diademe*, Hisp. *diadema*, διάδημα, candida fascia, vitta, qua Regum frons præcingebatur, a διαδέω, *circumligo*. *Cic. 2. Phil.* Diadema ostendis, gemitus toto foro. ¶ Veterum diadematum formam servant adhuc Turcæ, diciturque Ital. *turbante*. Est etiam Diadema, æ, f. *Apul. lib. 1. Metam.* Caput stringebat diadema candida.

Diadematicum Forum dicebatur Pisæ locus, ubi victores Olympiorum diademate, seu corona, aliisque præmiis donabantur. *Tit. Liv.* apud *Non. c. 3. n. 104. & Varro* apud *Turneb. l. 15. Adversar. c. 3.*

Diademātus, a. 1. 2. diademate ornatus, ut Diadematus Apollo. *Plin. l. 34. c. 8.*

Diadŏchos, m. 2. διάδοχος, gemma beryllo similis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Diadōsis, διάδοσις, figura est, quæ latine dicitur digestio, seu distributio. Vox græca est, & græce scribenda, de qua V. *Grammat.*

Diadumenus, i, Cæsar, Macrini filius, naturali diademate insignitus, ut scribit *Lamprid. in ejus vita, c. 4.* V. vocem sequ.

Diadumĕnus, a, um, adject. idem quod diadematus, diademate ornatus, διαδούμενος. *Plin. l. 34. c. 8.* Polycletus diadumenum fecit molliter juvenem. *Lampr. in vita Diadumeni Imperator. c. 4.* Quamvis non multum abhorruerit ab illo signo diadematis nomen Diadumeni.

Diærĕsis, f. 3. διαίρεσις, divisio. Apud *Grammaticos* figura est, qua una syllaba dividitur in duas, a διαιρέω, *divido*. *Virg. 6. Æn.* Æthereum sensum, atque aurai simplicis ignem.

Diæta, æ, f. *dieta*, *regola di vivere*, δίαιτα, exigui cibi usus. *Cic. ad Att. l. 4. ep. 3.* Diæta curari incipio, chirurgiæ tædet. ¶ Est item cubiculum, & multorum cubiculorum habitatio simul coeuntium, a διαιτάομαι, vitam dego, *appartamento da uso*. *Petron. in Satyr.* Sub diæta Magistri. hoc est sub cubiculo, in quo magister navis cubat. *Plin. l. 2. ep. 17.* Turris erigitur, sub qua diætæ duæ, totidem in ipsa, præterea cœnatio. *Id. l. 7. ep. 6.* Hac adeuntur diætæ duæ, quarum in altera cubicula quatuor, in altera tria. In his Plinii locis, & in aliis quidam pro *diæta* leg. *zeta*, quæ vox idem significat, estque a ζῆν. ¶ Fiebat etiam in hortis amœnitatis gratia. *Plin. l. 2. ep. 17.* Horti diæta, amores mei. Adde *leg. 43. ff. de legat. 1.* ¶ Pro cœnatione usurpatur a *Sidonio l. 2. ep. 2.* Ex hoc triclinio fit in diætam, sive cœnatiunculam transitus.

Diætarius, ii, m. is qui servit in diæta. *cameriere*. *Ulp. l. 35. ff. t. 7. l. 12.* Hostiarii, topiarii, diætarii, aquarii domus tantum deservientes. ¶ Quidam Lexicogr. pro cœnaculorum fure accipiunt ex lib. Dig. t. 11. l. 7. sed ibi lege *Directarius*.

Diætetice, es, f. διαιτητική, pars medicæ artis, quæ victu medetur. Sed Græca vox est, & Græcis literis scribitur a *Celso in proœm. l. 1.*

Diaglaucion, n. 2. genus collyrii, ex glaucio herba temperatum. *Plin. l. 27. c. 10.*

Diaglyphice. V. Anaglyptice.

Diagonalis, le, adject. *diagonale*, ut diagonalis linea, de qua V. in *Diagonios*. *Vitruv. l. 9. c. 1.* Ad lineæ diagonalis longitudinem locus quadratus describatur.

Diagonĭcus, a, um, adject. idem quod diagonalis. *Vitruv. l. 6. c. ult.* Duo trigona linea diagonica fuerint deſignata.

Diagonĭos, διαγώνιος, lineæ genus eſt, quam Latini nonnulli angularem vocaverunt, quod ab uno angulo ad alterum perducatur. *Vitruv. l. 6. c. 3. & l. 9. c. 1.*

Diagramma, tis, n. διάγραμμα, a διαγράφω, deſcribo, ſignificat cujuſcumque rei imaginem ac deſcriptionem. *Vitruv. l. 5. c. 4.* Ariſtoxeni diagramma ſubſcribam.

Diagraphĭce, es, f. *l'arte del diſegno*, ars delineandi. *Plin. l. 35. c. 10.* Hujus auctoritate effectum eſt in tota Græcia, ut pueri ingenui ante omnia diagraphicen, hoc eſt picturam in buxo docerentur, reciperetur que ars ea in primum gradum liberalium. Sed MSS. omnes, ut animadvertit Harduinus, habent *graphicen*.

Dialectĭca, vel Dialectice, f. 1. *Dialettica*, διαλεκτική, lat. diſputatoria, eſt ars diſſerendi, cujus finis eſt verum a falſo diſcernere, a διαλέγομαι, *diſſero*. *Cic. in Top.* Judicandi vias diligenter perſecuti ſunt ea ſcientia, quam Dialecticen appellant. *Id. 4. Acad.* Dialectica veri, & falſi quaſi diſceptatrix, & judex. ¶ Inventa fuit a Zenone Eleate. *Diogen. Laert.* ¶ De hujus ſtudii uſu & abuſu V. *Gel. l. 16. c. 8.*

Dialectĭca, orum, n. res Dialecticæ. *Cic. Att. l. 14.* Apud Veſtorium hominem remotum a Dialecticis, in Arithmeticis ſatis exercitatum.

Dialectĭce, διαλεκτικῶς, adv. more Dialecticorum. *Cic. 1. Acad.* Multa admixta ex intima Philoſophia, multa dicta Dialectice.

Dialectĭcus, ctici, ſubſt. m. qui tractat Dialecticam. *Cic. 4. Acad.* Quid ſit verum, aut falſum, dialecticus judicabit.

Dialectĭcus, a, um, o. *dialettico*, quod pertinet ad Dialecticam. *Cic. 2. de Fin. c. 6.* Hoc ipſum providens, Dialecticas captiones.

Dialectus, f. 2. διάλεκτος, genus loquendi, vel linguæ alicujus proprietas, ſcilicet, id, quod unaquæque lingua peculiare habet, & a cæteris diſtinctum. *Sueton. in Tiber. c. 56.* Cum interrogaſſet, quænam eſſet illa tam moleſta dialectus. ¶ Græcæ linguæ dialecti quinque ſunt celeberrimæ, Communis, Attica, Æolica, Dorica, Jonica.

Dialeucos, adject. διάλευκος, albo colore intermixtus. *Plin. l. 21. c. 6. de croco.* Eſt per ſe genus ſativi blandiſſimum vulgo, cum ſit mediocre; dialeucon vocant.

Dialis, le, o. 3. *di Giove*, quod Jovis eſt, a Ζεύς, gen. Διός, Jupiter, ut Flamen Dialis, Sacerdos, qui Jovis miniſterio aſſignatus erat. *Varr. l. 4. de L.L.* dictum videtur a *Diovis*, nomen Jovis, quia die, & luce juvat. ¶ *Dialis cœna* erat, quæ lautiſſima præbebatur a Flamine Diali, quo die ſacerdotium inibat. *Senec. epiſt. 123.* Hæc qualiſcumque cœna Diali jucundior erit. ¶ *Dialis* quoque adjectivum a *die* eſſe poteſt. Hinc ſcomma Ciceronis in quendam, qui uno tantum die Conſul fuit: Solent, inquit, eſſe Flamines Diales, modo Conſules diales habemus. V. *Macrob. l. 2. Satur. c. 2. & l. 7. c. 3.*

Diallăge, f. 1. διαλλαγή, Lat. conciliatio, figura eſt, cum multa argumenta ad unum effectum deducuntur. *Quintil. l. 9. c. 2. ad fin.*

Dialogiſmus, i, m. διαλογισμός, ſermocinatio, figura eſt ſententiæ, cum orator rem ſecum ipſe volutans, ſeipſum interrogat, & reſpondet, quaſique dialogum facit. Vox Græca eſt, cujus exempla non deſunt apud Grammaticos.

Dialogiſta, æ, m. diſſerendi peritus. *Vulcat. Gallican. in Caſſ. c. 3.*

Dialŏgus, m. 2. *dialogo*, Germ. *geſpreck*, Gall. *dialogue*, Hiſp. *dialogo*, διάλογος, diſputatio duorum, vel plurium inter ſe, a διαλέγομαι, *colloquor*. *Cic. de clar. Orat.* Quum diſputatio eſt inter eos, ut eſt conſuetudo dialogorum.

Dialutenſis, ſe, adjectiv. ut purpura dialutenſis, ex genere pelagiarum. *Plin. l. 9. c. 37.* Eſt longe optimum purpuris dialutenſe, ideſt vario ſoli genere paſtum.

Dialȳma, atis, n. διάλυμα, (vox græca, & græce ſcribenda) figura eſt, quæ rem ab re diſtinguens, utramque abſolvit ratione ſubjecta, ut: Cur ego nunc tibi quicquam objiciam? Si probus es, non meruiſti; ſin improbus, non commoveris. V. *Grammat.*

Dialȳſis, f. 3. &

Dialyton, n. 2. idem ac aſyndeton, diſſolutio. Sed dialyſis dicitur etiam parentheſis. V. *Grammaticos*. ¶ Voces græcæ ſunt, & græcis literis, ſcribendæ.

Diamaſtigōſis, is, f. 3. διαμαστίγωσις, flagellatio, ſolemnitas maxima erat apud Lacedæmones, ut eſt apud *Tertul. Apol. c. 50. & ad Martyr. c. 4.* in qua ante aram nobiles adoleſcentes flagellis attingebantur, aſtantibus parentibus, & ut perſeverarent, adhortantibus.

Diamĕtros, i, f. *diametro*, Gal. *diametre*, Hiſp. *diametro*, διάμετρος, eſt recta linea figuram ex æquo ſecans; ut *diametros orbis* eſt linea, qua ſic a ſummo ad imum tenditur circulum, ut per centrum eat, a διαμετρέω, *dimetior*. *Col. l. 5. c. 2.* Eſto area rotunda, cujus diametros habeat pedes ſeptuaginta. *Vitruv. l. 10. c. 14.* Per mediam diametron.

Diamĕtrus, a, um, adject. *Jul. Firmic. l. 4. c. 1.* Si luna iſtum curſum diametra radiatione reſpexerit.

Diamœrie, es, διαμοιρία, diviſio, ſeditio, factio. *Plin. l. 10. ep. 117.* ubi alii legunt *Dianome*, quæ vox diſtributionem ſignificat, Græc. διανομή.

Diāna, f. 1. *Diana*, ἄρτεμις, Jovis filia ex Latona eodem cum Apolline partu edita, quæ etiam dicitur Luna, Proſerpina, Hecate, Lucina, vel Juno Lucina, Dictynna, Noctiluca, Annivaga, Trivia, Lucifera, Pergæa, Faſcelis. Luna dicta eſt primum Jana, ut Sol Janus, ab eundo, deinde Diviana, quaſi Diva Jana, tandem Diana ex Diviana, vel ex Dejana, quaſi Dea Jana. *Varr. l. 4. de L.L.* dicta Diana videtur, quaſi Diviana, quia divia in altitudinem, & latitudinem, *Cic. 2. de nat. Deor.* ſcripſit, Dianam dictam eſſe, quia noctu quaſi diem efficeret. *Macrob. l. 1. Satur. c. 9.* cenſuit, Janam prius dictam fuiſſe, deinde appoſitum *d* cauſa decoris, ut in *redditur*, *redintegratur*, &c. Hinc prima ſyllaba in hoc nomine anceps eſt. Nam poteſt eſſe brevis, quia ex Dejana eliſo *e* remanet Diana, & *i* fit vocale, & non amplius ad *a* ſed ad *d* pertinet. Rurſus longa eſſe poteſt, *j*, conſona in vocalem, abeunte, & cum *e* concreſcente in diphthongum *ei*. ¶ A *Cic. 3. de nat. Deor.* tres Dianæ numerantur, prima filia Jovis, & Proſerpinæ, quæ ex Mercurio Cupidinem primum genuit, ſecunda filia Jovis tertii, & Latonæ, tertia filia Upis, & Glauces, quam Græci ſæpe Upim paterno nomine appellant. ¶ Diana filia Jovis & Latonæ, ob virginitatis amorem fertur hominum conſortia aufugiſſe, & ut a ſe libidinis pruritum amoveret, venando ſylvas incoluiſſe, paucarum virginum comitatu contenta. Arcum ferebat, & pharetram, ſuccincta ſemper incedens, & cothurno induta. Ob hanc cauſam ſylvarum, & nemorum Dea putabatur. ¶ Celeberrimum templum habuit apud Epheſios conditum ab Amazonibus, quod Heroſtratus quidam incendit, ut ſibi ea re nominis immortalitatem acquireret, ea nocte, qua Alexander Magnus natus eſt. *Cic. 2. de nat. Deor. & 1. de Divin.* Habuit item templum in Taurica regione, ubi illi carne tantum humana litabatur.

Diānius, a, um, ad Dianam pertinens, ut *arma Dianæ*, apud *Grat. in Cyneg. v. 151.* h. e. inſtrumenta venatoria. *Turba Diania* apud *Ovid. 5. Faſt. v. 141.* h. e. canes. ¶ *Dianium, ii*, n. templum Dianæ, apud *Liv. l. 1. c. 48.*

Dianœa, f. 1. διάνοια, mens, intellectus, ratiocinatio. *Quintil. l. 9. c. 1.* ¶ Sed græca vox eſt, & græcis litteris ſcribenda.

Dianome. V. Diamœrie.

Diapaſma, atis, n. inſpergimen, ſiccus odor, qui in paſtillos inſpergebatur, a διαπάσσω, conſpergo. *Mart. l. 1. epigr. 88.* Quid? quod olet gravius miſtum diapaſmate virus. ¶ Hujuſmodi odoribus ſiccis corpus conſpergere etiam ſolebant ad ſudores ſiſtendos; item lectos geniales, ac veſtes fragrantiæ cauſa. *Plin. l. 21. c. 19.*

Diapāſon, n. 2. Muſicæ artis ſymphonia, conſtans ſeptem tonis, id eſt ex diapente, & diateſſaron. *Macrob. in Somn. Scip. Plin. l. 2. c. 22.*

Diapente, διάπεντε, Muſicæ menſuræ genus, tribus conſtans tonis, & hemitono minore. *Macrob. in Somn. Scip. l. 2. c. 1.*

Diaphŏra, f. 1. διαφορά, differentia, a διαφέρω, *differo*. Eſt hoc nomine ſchema rhetor. quod fit, cum verbum iteratum aliud ſignificat, ac ſignificavit primo dictum, eſtque Correctioni affinis. Vox græca eſt, & græce ſcribenda. V. *Grammat.*

Diaphragma, atis, n. *ſottomerenſo*, *panniculo*, *diaframma*, διάφραγμα, eſt omne id, quod in re aliqua medium eſt, a διαφράττω, *interſepio*. Hinc cartilago illa, quæ nares dirimit, a Græcis diaphragma appellatur. Sed ſpeciatim, & per excellentiam hoc nomine intelligitur membrana quædam tenuis in retis ſimilitudinem facta in corpore, quæ veluti paries quidam ſepit organa ſpiritus, ideſt cor, & pulmones, & ſeparat, & diſcludit a naturalibus, ſeu ab iis, quæ inserviunt alimento, ideſt a jecore, & liene. Latini *præcordia* dixere, quia cordi prætenditur. *Celſo* eſt ſeptum tranſverſum, quia, ut dictum eſt, interſepit, & dirimit. *Celſ. in proœm. l. 1.* Simul atque vero ferrum ad præcordia acceſſit, & diſcitum tranſverſum ſeptum eſt, quod membrana quadam ſuperiores partes ab inferioribus diducit, (διάφραγμα, Græci vocant) homines protinus animam amittere.

Diaporēſis, διαπόρησις, addubitatio, cum dubitare nos fingimus: ut *Cic. pro Cluent.* Equidem quo me vertam, Judices, neſcio. V. *Grammaticos*.

Diarium, rii, n. *il vivere d'ogni giorno*, Ger. *tegliche ſpeiſſ*, Gal. *depenſe d'un jour, o pitance*, Hiſp. *comida de un dia, o lo que ſe gaſta por a la*, τὸ ἐφήμερον, victus quotidianus, ideſt quod in unius diei cibum datur. *Mart. l. 11. epigr. ult.* Puerique diaria poſcunt. ¶ Diarium item, vel diaria, orum, ἐφημερίς, regeſtum, *regiſtro*, libellus, in quo acta ſingulorum dierum ſcribuntur. *Gell. l. 5. c. 18.*

Diarrhœa, f. 1. διάρροια, fluxio in genere, & ſpeciatim fluxio ventris. *Cic. l. 7. Fam. ep. 26.* Tanta me diarrhœa arripuit.

Diaſtēma, atis, n. διάστημα, ſpatium: *Sidon. l. 8. ep. 11.* In diaſtemate Zodiaco, & *in pręf. ad carm. 14.* Mentio centri, proportionis, diaſtematum, climatum, &c. ¶ Idem alibi penultimam corripuit, cum ait *carm. 15. v. 64.* Sic placidam Paphiem ſervare diaſtema quintum. Non tamen eſt imitandus.

Diaſtŏle, f. 1. διαστολή, dilatatio; græca vox eſt, Grammaticis familiaris; & ita dici ſolet figura, qua ſyllaba natura brevis producitur, vel ſimpliciter, vel geminatione ejuſdem conſonantis; quæ etiam *Ectaſis* dicitur. *Virg. 1. Æn.* Italiam fato profugus, Lavinaque venit litora. *Id. 2. Æn.* Religione patrum multos ſervata per annos.

Diaſtȳlus, i, m. locus diductioribus, laxioribuſque columnis conſtructus. *Vitruv. l. 3. c. 2.*

Diaſyrmus, m. 2. διασυρμός, diſtractio (apud Græcos) Figura, cum una dictio ad duo diverſa ſignificata diſtrahitur, vel cum magna verbis minuuntur, minima extolluntur. *Virg.* Inter ſtrepere anſer olores. ideſt malus Poeta inter bonos. V. *Grammat.*

Diaſyrtĭcus, a, um, adject. ad Diaſyrmum pertinens, ut diaſyrticum dictum, apud *Spartian. in Caracal. c. 10.* quo ſcilicet elevamus ea, ad quæ reſpondere difficile eſt.

Diateſſăron, n. 2. διὰ τεσσάρων, *una quarta*, Muſicæ menſura eſt, conſtans duobus tonis, & ſemitonio minore. *Macrob. & Vitruv. l. 5. c. 4.*

Diathēca, orum, n. 2. διαθήκη, teſtamentum, vel hæreditas ex teſtamento proveniens. *Martial. l. 12. epigr. 71.* O quantum diatheca valent, & quinque comati, *Turneb. adv. l. 27. c. 31.* legit *diatreta*. V. infra.

Diathēſis, f. 3. διάθεσις, diſpoſitio, apud Architectos. *Vitruv. l. 1. c. 2.*

Diathyrum, i, n. *portiera*, *sbarra*, *riparo*, *contraporta*, διάθυρον. *Vitruv. l. 6. c. 10.* eſt antiporta: aliis eſt repagulum ligneum, aut lapideum arcendis equis, aut curribus, ante ædium veſtibulum. V. *Bald. Lex. Vitruv.*

Diatŏnus, a, um, adject. diſtentus, extentus, ut lateres diatoni. *Vitruv. l. 11. c. 4.* quos *frontatos* latine dici, ait ibidem, quia in angulis poſiti duplici fronte totam muri craſſitudinem complectuntur. Diatoni vero dicuntur ab ipſa longitudine, & extenſione. Al. leg. *Diatori* pro *Diatoni*, hoc eſt penetrantes; διατορεῖν enim penetrare ſignificat. ¶ In Muſicis diatonus dicitur duplici tono procedens. *Vitruv. l. 5. c. 4.* Diatoni ſunt duo continuati toni.

Diatretarius, ii, m. qui diatreta conficit. *leg. 1. Cod. de excuſ. artif.*

Diatrētum, n. 2. διάτρητον, poculum tornatile, al. toreuma, a διατράω, perforo, torno conficio. *Ulp. dig. 9. 2. 27. ad fin.* Si calicem diatretum faciendum dediſti. V. *Diatheca*.

Diatrĭba, æ, vel Diatribe, es, f. διατριβή, ſchola, locus diſputationis, & ipſa diſputatio. *Gel. l. 17. c. 20.* Recens in diatribam acceptus. Et *l. 18. c. 13.* Dialecticus quidam ex Platonis diatriba.

Diatypōſis, is, διατύπωσις. Eſt figura eadem ac hypotypōſis. Sed græca vox eſt, & græcis litteris ſcribenda. V. *Grammat.*

Diaulus, m. 2. δίαυλος, ſpatium in certamine, vel curſu, quod pedes habet mille, & ducentos. Excedebat ſtadium, quod ex ſexcentis pedibus conſtabat. *Vitruv. l. 5. c. 2.*

Diazomăta. V. Balteum.

Dibalo, as, avi, atum, a. 1. ab animalium voce ductum videtur. *Varro l. 6. de L.L.* Dibalare rem. h. e. ut *Scaliger* interpretatur, κατεσθίειν τὴν οὐσίαν, *bona conſumere*.

Dibăpha, f. 1. *porpora tinta due fiate*, הולכת שני, Ger. *zwey mahl eingetuncket purpur*, Gal. *qui a double teinture*, Hiſp. *dos vezes tenido*, δίβαφα, purpura Tyria, vel alia melioris notæ, quali utebantur Magiſtratus in prætexta, a δίς, *bis*, & βάπτω, *intingo*, quod bis tincta eſſet. Revera adjectivum eſt, & ſubintelligitur, purpura, vel veſtis, &c. *Plin. l. 9. c. 39.* Dibapha tunc dicebatur, quæ bis tincta eſſet. *Cic. 2. Fam. ep. 16.* Curtius noſter dibaphum cogitat, ſed eum infector moratur. h. e. aſpirat ad Magiſtratum, ſed qui dare poſſunt, morantur, & impediunt.

Dica, f. 1. *petizione, o dimanda in giudizio*, Germ. *ein anklage*, Gal. *procet, action*, Hiſp. *demanda, pleyto*, δίκη, cauſa, vel judicium, vel libellus, qui actionem continet. Dicam ſcribere, vel impingere, eſt in jus vocare, accuſare, actionem alicui intendere. *Cic. 3. Ver.* Scribitur Heraclio dica. *Ter. Phor. 2. 3. 92.* Dicam tibi impingam grandem. ¶ Dicam ſortiri, eſt judices ſortes ducere, ut, quæ prima cauſa ex urna exeat, prima agatur. *Cic. 4. Ver. c. 15.* E lege Rupilia ſortiri dicas oportere. ¶ Eſt etiam Dica Dea Judiciorum præſes, cujus miniſtri δικασταί, hoc eſt judices, & litium diremptores. *Budæus*.

Dicacĭtas, f. *dicacità*, ליצנות, Germ. *ſpebung*, Gall. *raillerie*, Hiſp. *demaſiada par-*

daparlevia, φιλολοιδορία, sermo cum risu alios incessens, ut *Quintil. l.* 6. *c.* 3. definit. *Cic. in Orat. l.* 2. *c.* 59. Sales in dicendo, mirum, quantum valent, quorum duo genera sunt, unum facetiarum, alterum dicacitatis.

Dicacŭle, adverb. *facetamente*, *buffonescamente*. *Apul. l.* 1. *Milef.* In eam dicacule probrum dixerat.

Dicacŭlus, o. 1. 2. dim. a dicax, *faceto*, *buffone*. *Plaut. Asin.* 3. 1. 8. Satis dicacula es amatrix. *Apul. l.* 3. *Milef.* Sermone dicaculo.

Dicæarchæa, & Dicæarchēa, & Dicæarchia, Δικαιάρχεια, urbs, quæ nunc Puteoli dicitur, *Pozzuolo*, sic dicta, quod ea civitas olim justissime regebatur. *Festus*.

Dicæologia, f. *giustificazione*, δικαιολογία, juris sui in medium prolatio. Figura, cum jure nostro freti æquitatem causæ quam brevissime complectimur. Vox græca est, & græcis literis scribenda. De ea V. Gram.

Dicæus, i, δίκαιος, *giusto*. Apollo sic cognominatus est Thebis, quod cum ea urbs ab Alexandro caperetur, aurum a fugiente conditum sinu eius celatum esset. *Plin. l.* 34. *c.* 8. ¶ Idem cognomen habuit & Aristides, de quo *Nepos* 3. 1.

Dicarchæus, a, um, adjectiv. Dicitur a Poetis metri causa pro Dicæarchæus, Δικαιαρχεῖος, a *Dicæarchæa*, urbe, quæ eadem est ac Puteoli, ita dicta a δίκη, justitia, & ἀρχή, principatus, quia olim justissime regebatur, ut *Fest.* docet. Hinc *Dicarchæa urbs*, & *Dicarchæus finus*, apud *Sil.* 14. 375. & *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 3. & 100. Adde *Sidon. carm.* 2.

Dicassis, idem ac dicas, a *dico*. *Plaut. Curc.* 4. 2. 26. Haud in me male meditantem male dicassis. Sed eruditi malunt legere, *male meditate male dicax es*.

Dicatio, f. 3. ἀνάθεσις, consecratio, traditio. *Cic. pro Balb. c.* 11. Neque solum dicatione, sed etiam postliminio potest civitatis fieri mutatio.

Dicatūra, æ, f. Legitur apud *Plin. in praef. hist. nat.* ubi al. leg. *indicatura*, sed *dicatura* sustineri potest. Verba *Plinii* sunt: *Nec fiducia operis hoc est, sed in dicatura multa valde pretiosa ideo videntur, quia sunt templis dicata.* Videtur autem planior sententia, si legatur: *Nec fiducia operis hoc est, sed indicatura. Multa valde*, &c. Ita legit *Harduin.* cum plerisque aliis.

Dicātus, a, um, adiect. *dedicato*, *consecrato*, ἀφιερωθείς. *Cic. in Or. c.* 13. Epidicticum genus gymnasiis, & palæstræ dicatum. In vet. Inscrip. apud *Gruter. p.* 258. *n.* 6. & 273. *n.* 5. legitur superlat. dicatissimus.

Dicax, o. 3. *maldicente*, פריץ, Germ. *speichg*, Gall. *safut*, *railleur*, Hisp. *parlero*, σκώπτης, qui malignis salibus maledicit. *Cic. in Or.* Demosthenes non tam dicax fuit, quam facetus. *Id.* 2. *Or. c.* 60. Granio nemo dicacior. *Petron. in Satyr.* Homo dicacissimus. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Senec. Med. v.* 113. Dicax Fescenninus.

Dice, pro *dic*. *Plaut. Rud.* Tu, siquid opus est, dice.

Dichalca, δίχαλκα, neut. plur. monetæ æreæ, oboli quartam partem valentes. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1.

Dichoreus, m. 2. pedis genus ex duobus constans trochæis, ut *Audiamus*, *civitate*, &c. V. *Grammat.*

Dicibŭlum, i, n. nugamentum, nugæ. *Tertul. adv. Valent. c.* 20. Puerilia dicibula, in mari poma nasci, & in arbore pisces.

Dicis, gen. sing. a δίκης, mos, consuetudo, sermo, vel a *dico*, *is*, vel a *dico*, *as*, vel a *dex*, seu *dix*. Sed *Charis. l.* 1. & *Vossius* nomen esse censent unius casus. *Dicis causa*, est consuetudinis causa, vel verbi, seu sermonis gratia; & dicis causa quid fieri dicitur, quod nulla alia causa fit, quam ut factum esse dicatur, idest, quod non serio, sed perfunctorie fit, nec ut officio fungamur, sed ut functi videamur. *Var. l.* 5. *de L. L.* Dicis causa fiebant quædam, neque item facta, neque item dicta semper *Cic.* 6. *Verr. c.* 24. Ut aliquid illis nummulorum dicis causa daret.

Dico, as, avi, atum, a. 1. dedico, nuncupo, addico, consecro, offero, *dedicare*, *consagrare*, קדש, Germ. *zueignen*, Gal. *dedier*, Hisp. *dedicar*, ἱερόω. *Cic.* 1. *Tusc.* Ut cygni, qui non sine causa Apollini dicati sunt. *Id. Fam. l.* 1. Balbum quanti faciam, quamque me ei totum dicaverim, ex ipso scies. ¶ Pro simpliciter tradere. *Id. pro Balbo*. Non est huius civitatis civis, qui se alii civitati dicare potest. *Ibid.* Dicare se in aliquam civitatem non potest. ¶ Pro nunciare. *Non.* 4. 139.

Dico, is, dixi, dictum, a. 3. *dire*, *parlare*, אמר, Germ *sagen*, Gal. *dire*, Hisp. *dezir*, λέγω, proprie est loqui, a δείκω, pro δεικνύω, vel δείκνυμι, ostendo. *Cic. pro Quint.* Quid hoc iniquius dici, aut commemorari potest? ¶ Apud *Cic. in orat. dicere*, & *loqui* idem non sunt, sed *loqui* est breviter, & sine ornamentis disserere, quod Logicorum proprium est, *dicere* est copiose, & ornate disserere, quod Oratorum. ¶ Dicimus autem dicere ad, & apud populum; dicere pro aliquo, contra, vel in aliquem, &c. *Cic. & al.* At *M. Senec. in proœm. l.* 3. *controversiar. dicere populo* dixit pro *ad populum*. ¶ Dicere item est pronunciare. *Cic.* 1. *de Or. c.* 61. Cumque ita balbus esset, ut ejus ipsius artis, cui studeret, primam literam non posset dicere. ¶ Item creare, *eleggere*, quoties agitur de creatione Magistri Equitum. *Liv. l.* 5. Is sibi Magistrum Equitum Posthumium Ebutium dicit. ¶ Item promittere. *Pomp. in Pictoribus*. Nummos certos dico quinquaginta millia. *Sallust. l.* 2. *Hist.* C. Curio, quibus potuit, pecunias dictas coegit. Sic dicere dotem, vel doti, est in dotem promittere. *Ter. Heaut. a.* 5. *sc.* 1. *v.* 64. Quid dotis dicam te dixisse filio? *Cic. pro Flac.* Doti pecuniam suam omnem dixerat. V. *Dos*. ¶ *Dicere sententiam*, vel *pro sententia*, est de re aliqua judicium suum explicare. *Cic.* 10. *Fam.* Nec nostræ dignitatis videtur esse ibi sententiam de Rep. dicere. *Liv.* 2. *bel. Mac.* Et quando nemo vestrum pro sententia quicquam dicere vult, aut audet. ¶ Dicitur etiam *dicere* absolute, pro sententiam dicere. *Plin. l.* 9. *ep.* 13. Jam censendi tempus, dicit Domitius Apollinaris consul designatus, dicit Fabricius Vejento, &c. Oratores in judicio, cum satis verborum fecissent, solebant in fine pronunciare *Dixi*: quo verbo ab utraque parte pronuntiato, aiebat Prætor, *dixerunt*, atque hoc ideo, ne reus se indicta causa damnatum queri posset. *Ascon. in proœm. Act. Ver. sub fin.* V. etiam *Terent. Phorm.* 2. 3. ¶ *Dicere testimonium*, & *testimonia*, est testificari, & probare. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr.* Cum testimonium secundum fidem, & religionem gravissime dixissem. *Id. pro Sylla*. Qui in illum testimonia gravia dixerunt. ¶ *Dicere pro testimonio*, est Ital. *deporre*. *Cicer.* 7. *Ver.* Dicetis pro testimonio de missione nautarum. ¶ Dicere leges, est imperare, *dar leggi*. Aliud est, quam leges ferre. Feruntur enim leges ad suos, dicuntur fere victis. *Liv.* Quando perinde ac victo jam sibi leges dicerentur. ¶ *Jus dicere* ad Prætorem pertinebat, vel ad alium Magistratum, qui juri dicundo præesset. Itaque Judices a Prætore dati non jus dicebant, sed judicabant. Est enim *dico* unum e tribus solemnibus verbis Prætoris. V. *Addico* ¶ Dicere significat interdum indicere, denunciare, *intimare*. *Ovid. l.* 3. *Trist. el. ult.* Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta libellis. *Ter. Andr.* Sed dico, ne temere facias. ¶ *Dicere diem* alicui, est, vocare in jus, & diem assignare, quo ad causam dicendam præsto sit. *Liv. l.* 3. Cum diem Appio Virginius dixisset. Interdum etiam *Diem dicere* extra forum usurpatur, & est certum diem constituere, *determinare*, *ordinare*. *Cic.* 3. *Ver.* Opus in acceptum retulit quadriennio post, quam diem operi dixerat. *Caes. lib.* 1. *B. G.* Diem dicunt, qua ad ripam Rhodani omnes conveniant.

¶ *Dicere multam*, erat alicui multam ad populum, & in comitiis disceptandam indicere. Proprium fuit Tribunorum pl. In eo judicio multa certari dicebatur. Populi suffragiis vel irrogabatur, vel abrogabatur. *Liv. l.* 25. *c.* 3. Sp. & L. Carvilii ducentum millium æris multam M. Posthumio dixerunt. ¶ Dicere causam, V. *Causa*. ¶ *Dicere sacramento*, vel *sacramentum* milites dicebantur, cum ad jusjurandum adigebantur, Remp. se non deserturos. *Liv.* 2. *bel. Pun. l.* 5. Ut qui minores decem & septem annis sacramento dixissent. *Id. l.* 4. *bel. Pun.* Hodie Consules creetis, quibus sacramenta liberi nostri dicant. *Horat.* 2. *carm. od.* 17. Non ego perfidum dixi sacramentum. Dicere dicta, V. *Dictum*. Dicere vindicias. V. *Vindiciæ*. ¶ *Dicere cœnam*, est cœnam imperare, de cœna convenire, se ad cœnam invitare, &c. *Plaut. Stich.* Ædepol Cœna dicta est. ¶ *Dicere nomen alicui*, est imponere. *Liv. l.* 1. Cui Ascanium parentes dixere nomen. ¶ Dicere de scripto, est orationem legere. *Cic. pro Planc.* Reciteturque oratio, quæ propter eius magnitudinem dicta de scripto est. ¶ *Dicere facta alicujus*, est, dicendo celebrare, laudare. *Virg. Ecl.* 4. *ad fin.* Quantum sat erit tua dicere facta. ¶ Dicere, pro narrare, ut, Galli dicamus amores. *Id. Ecl.* 10. Sic dicere arma, *Horat.* ¶ Et pro canere, ut dicere carmina, dicere versus. *Virg.* ¶ Dicere salutem, *salutare*. *Cic. in ep.* passim. ¶ *Dicere honorem*, idem est ac honorem præfari, veniam petere, cum turpe aliquid, vel minus conveniens dicendum est. *Plin.* Certa quædam haud satis honeste appellantur, nisi dicto prius honore. ¶ Dicere delicias, V. *Deliciæ*. ¶ *Diceret*, modus potentialis, idest, dicere posset. *Ter. And.* 1. 1. 111. Nec satis ad objurgandum causæ: diceret, quid feci? &c. ¶ *Dicere volui*, correctionis genus est, cum quis in loquendo falsus est, ac verbum unum pro altero protulit. *Plaut. Mil.* Sorbet dormiens. Pa. Quid sorbet? V. stertit, volui dicere. ¶ Dicor, usurpatur personaliter, ut, videor. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Quartus is, quem heroicis temporibus Acantho Rhodi peperisse dicitur. ¶ Interdum impers. *Cic.* 3. *de Orat.* Quamvis sphæram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius. ¶ Dictu, supin. *Curt. l.* 3. *c.* 6. Haud facile dictu est. *Id. l.* 5. *c.* 1. Speciosa dictu sequi. ¶ Imperativo habet *dic*, pro quo *Plaut.* interdum *dice* usurpat, ut *Curcul.* 1. 2. 43. &c. V. *Duco* in fine. ¶ *Dicassis* pro dicas V. supra suo loco. ¶ *Dixti* pro dixisti. *Plaut. Merc.* 4. 4. 14. & *dixis*, pro dixeris, *Id. Mil.* 2. 3. 12. & 3. 2. 29. ¶ *Dicebo*, pro dicam in futuro, *Nævius apud Non. c.* 10. *n.* 17.

Dicrŏtum, n. 2. δίκροτον, biremis, quæ duorum remorum ordinibus regitur, a prora sc. & a puppi. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 11. Ἄφρακτα, Rhodiorum, & dicrotum Mitylenæorum, & aliud catascopium habebam. *Id. l.* 16. *ep.* 4. Nam & ipse Domitius bona plane habet dicrota.

Dictæus, a, um, adject. Cretensis, a Dicte Cretæ monte, ut Dictæa arva, *Virg.* 3. *Æn. v.* 171. Dictææ pennæ, *Sil.* 15. *v.* 634. h. e. sagittæ, quia Cretenses peritissimi fuere sagittandi.

Dictamnum, Dictynna, *Dittaea*, *Dictamo*, opp. Cretæ, in ora Bor. in territ. Cydonis, inter Cydonem ad Or. & Cisamum ad Occ. apud prom. *Cape Spada*. Ibi mons Dictynnæus, & Dictynnæum prom.

Dictamus, m. 2. vel dictamum, vel dictamnum, n. 2. δίκταμνον, herba, pulegio similis, al. artemidon, vel artemidesion, a *Dicte* monte Cretæ, ubi copiose nascitur, *dittamo*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Capras autem in Creta feras, cum essent confixæ venenatis sagittis, herbam quærere, quæ dictamus vocaretur, quam cum gustavissent, sagittas excidere dicunt e corpore. *Plin. l.* 26. *c.* 15. Dictamnum cum mero decoctum menses ciet.

Dictatio, onis, f. dictandi actio, *il dettare*. *Symmach. l.* 6. *ep.* 4. Dictatione properata.

Dictator, oris, m. *Dittatore*, summus magistratus apud Romanos (olim *magister populi*, & *prætor maximus* dictus) sed extraordinarius, qui periculosissimis reipubl. temporibus creabatur, & jus vitæ necisque habebat sine provocatione, quemadmodum olim reges: a *dico*, quod a Consule diceretur: vel a *dictum*, seu edictum, quod eius dicto audientes omnes essent. Quod sine provocatione esset, satis ostendunt duo *Livii* loca *lib.* 2. *c.* 29. *sub fin.* Agedum dictatorem, a quo provocatio non est, creemus. *Et l.* 3. *c.* 20. *extr.* Dictatore opus esse reipubl. ut qui se moverit ad solicitandum statum civitatis, sentiat, sine provocatione dictaturam esse. Legimus quidem apud *eund. l.* 8. *c.* 33. Provocatum esse adversus L. Papirium cursorem, dictatoria severitate Q. Fabium Max. Rullianum magistrum equitum suum punire volentem: sed ea provocatio magis precaria fuit, quam legitima, ut colligitur præcipue *cap.* 35. ¶ Quo anno, quibus Consulibus, quis primus creatus sit, non satis constat. Apud veterrimos auctores *Livius l.* 2. *c.* 18. scribit se invenisse, primum Dictatorem fuisse creatum T. Lartium, qui erat consul cum L. Posthumio Cominio circa A. U. 254. Principio non nisi e Patriciis legi fas fuit: postea etiam ex plebe: sed semper vir consularis eligebatur. Primus de plebe creatus est C. Marius (*al.* Martius) Rutilius circa annum 399. bello cum Faliscis, & Tarquiniensibus: qui etiam magistrum equitum primum de plebe C. Plautium dixit, ut *Liv. l.* 7. *c.* 17. narrat. Dicebatur a consule tantummodo: nec poterat a populo creari, nisi prodictator, teste *eod. l.* 22. *c.* 8. & 31. V. etiam *l.* 27. *c.* 5. Dicebatur autem captatis auspiciis, oriente nocte, & silentio, ut *Id.* docet *l.* 4. *c.* 21. *extr. l.* 8. *c.* 23. & *l.* 9. *c.* 38. Sed tamen cum aliquando Vejentes castra Romana cepissent, A. Cornelius Cossus Tribunus militum Mamercum Æmilium dictatorem dixit, scilicet quia Tribuni militum erant potestate consulari. *Id. l.* 4. *c.* 31. ¶ Duæ secures cum vigintiquatuor fascibus eum præcedebant: designabatque sibi ministrum, qui *magister equitum* vocabatur, & erat dictatori, ut Tribunus Celerum Regi, Præfectus Prætorio Cæsaribus. ¶ Designato Dictatore, ceteri omnes magistratus suam amittebant potestatem, præter illos, qui tempore regum fuerant, & Tribunos plebis. ¶ Hoc imperium semestre tantum esse voluerunt, ut est in *Leg. XII. Tab.* apud *Cic.* 3. *de legib. c.* 3. & *Liv. lib. & cap.* 23. ne in tyrannidem verteretur: nisi aliter reipubl. necessitas exigeret. Nam quod L. Sulla, & C. Julius Cæsar diutius tenuere, leges palam contempserunt. ¶ Dictator equo vehi vetabatur: idque ob eam causam, quod cum militiæ Romanæ robur præcipuum esset in pedite, debebat in legione permanere, ne locum desereret: vel quod, cum in ceteris maxima esset auctoritas, & prope tyrannica, in hoc voluerint eum populo inferiorem videri. Hæc *Plutarch. in Fabio*. Ex *Livio* tamen colligimus *l.* 23. *c.* 14. solitos fuisse dictatores, ad bellum exeuntes, ferre ad populum, uti liceret equum conscendere: quod ita eis concedi solitum, ut solius belli causa equo uterentur, in omni alia jurisdictione equum habere prohiberentur. ¶ Præter imminens reipubl. grave bellum, aliæ quoque fuere causæ Dictatoris creandi, ut comitiorum consularium habendorum, *Liv. l.* 7. *c.* 26. *l.* 8. *c.* 16. & 23. & *l.* 25. *c.* 5. &c. clavi figendi tempore pestilentiæ, *Id. l.* 7. *c.* 3. & *l.* 8. *c.* 18. secessionis, aut seditionis causa, *Id. l.* 4. *c.* 13. & *l.* 7. *c.* 39. exercendæ extraordinariæ quæstionis, *Id. l.* 9. *c.* 26. ludorum faciendorum, *Id. l.* 8. *c. ult.* & *l.* 27. *c.* 33. legendi senatus, *Id. l.* 23. *c.* 22. & 23. terrarum constituendarum, *Id. l.* 7. *c.* 28. V. etiam *l.* 30. *c.* 24. Denique ut esset, qui ludis Romanis signum mittendis quadrigis daret, Prætore ægrotante: quod tamen in dubio relinquit *Id. in fin. l.* 8.

¶ In marmoreis fragmentis, Fastorum Consularium apud Gruter. pag. 292. 291. &c. quoties belli causa dictator creatus legitur, rei gerundæ causa creatus dicitur. ¶ Apud alios quoque Latii populos Dictator in usu fuit, & quidem alicubi etiam ordinarius, ut Lanuvii, teste Cic. pro Mil. c. 10. Cæritum, Inscript. apud Grut. p. 214. Albanorum, Liv. l. 1. c. 23. &c. Quin, Cato apud Gell. l. 10. c. 20. Annibalem Dictatorem Carthaginiensium appellat.

Dictatorius, a, um, o. 1. 2. quod erat Dictatoris. Liv. l. 6. Dictatorium fulmen in se intentatum. Id. l. 4. c. 14. Dictatoria majestas. Id. l. 7. c. 4. Dictatorius juvenis, h. e. Dictatoris filius.

Dictātrix, icis, f. quæ dicit agenda, præcipit, imperat. Plaut. Pers. 5. 2. 18. Tu hic eris dictatrix nobis.

Dictatum, n. 2. est veluti thema, atque præscriptum, quod magister ludi pueris præbere consuevit, a dictando, quoniam quæ magistri docent, sæpe inculcant, ut penitus excipiantur, & ediscantur. Hor. l. 1. ep. 18. Ut puerum sævo credas dictata magistro Reddere. ¶ Dicitur etiam de aliis artibus. Juven. Peragit dictata Magistri omnia. Suet. in Cæs. c. 26. Ut disciplinam singulorum susciperent, ipsique dictata exercentibus darent. Hic per dictata gladiatoria themata, documentaque significantur. ¶ Dictatum etiam pro epistola poni, observat Barth. ad Claudian. pag. 1216.

Dictatūra, f. 1. δικτάτωρος ἀρχή, Dictatoris dignitas. Cicer. 2. Off. Quod paucos sibi dies ad Dictaturam gerendam addidisset. V. Dictator.

Dictātus, a, um, adject. dettato, ad dicendum propositus. Horat. l. 1. ep. 1. v. 54. Hæc Janus summus ab imo Perdocet, hæc recinunt pueri dictata senesque.

Dicte, Dictæus mons, Labirinto, al. Lassiti, seu Lassiti, al. Setbie, mons Cretæ, in parte Or. inter Idam M. & Gnossum urb. ad Occ. & Samonium prom. ad Or. Dictus est a Dicte Nympha, quæ in eo colebatur. Dividitur in duo brachia, quorum alterum procurrit ad prom. Samonium, alterum ad prom. Siderum in Bor. Hinc Jupiter Dictæus dictus est, quod ibi nutritus fuerit.

Dicterium, n. 2. motto, che punge, מְשָׁל, Germ. spotreden, Gal. mocquerie, Hisp. motejada, σκῶμμα, jocus, dictum salsum, & acutum, breviter, & acute dictum. Cic. l. 1. ep. ad Cornel. Nep. Nostri, cum omnia, quæ dixissemus, dicta essent; quæ facete, & breviter & acute locuti essemus, ea proprio nomine appellari dicteria voluerunt.

Dictio, onis, f. voce, מִלָּה, Ger. wwort, Gal. mot, Hisp. palabra, λέξις, φράσις, λόγος, vocabulum, vox, verbum, pars minima orationis, significativa, ex qua instruitur oratio, & in quam resolvitur, apud veteres Grammaticos Scaurum, Diomed. &c. Catonis etiam & Quintiliani l. 1. c. 10. & l. 9. c. 1. exempla affert Ol. Borrich. Cogit. p. 87. ¶ Usurpatur sæpe pro enunciatione, & pronunciatione, recita, il dire, ut dictio sententiæ, Cic. 2. Invent. cap. 4. Dictio causæ, Id. pro Quint. c. 10. & Cæs. l. 1. B. G. c. 4. Dictio testimonii, Ter. Phorm. 2. 1. 63. ¶ Dictiones etiam dicuntur Oratorum opera, & orationes. Cic. in Bruto: Malim mihi unam L. Crassi pro M. Curio dictionem, quam triumphos duos &c. Quintil. l. 2. c. 4. Dictiones extemporales. ¶ Pro Oraculo. Vet. poeta apud Auct. ad Heren. l. 2. c. 26. Aperte fatur dictio si intelligas. Liv. l. 8. c. 24. Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat: caveret Acherusiam aquam.

Dictiōsus, a, um, adject. verbosus, vel dicax, loquace. Var. l. 5. de L. L.

Dictĭto, as, avi, atum, n. andar dicendo, שָׁנָה, Ger. offt sagen, Gall. dire souvent, Hisp. dezir a menudo, πολλάκις λέγω, freq. a dicto. Cic. 3. Ver. Ut hoc jam palam dictitent. Id. l. 2. de Or. Dictitare causas. ¶ Est etiam excusationem prætendere, prætextus afferre, προφασίζεσθαι. Liv. l. 1. c. 49. Socerum gener sepultura prohibuit, Romulum quoque insepultum periisse dictitans. Nepos Lysand. c. 1. Cum Lacedæmonii dictitassent, hunc causam esse belli.

Dicto, as, avi, atum, a. 1. dettare, Ger. dichten, ersagen, Gal. dicter, Hisp. dictar, ὑπαγορεύω, freq. a dico. Est dicere, & tractim enunciare, quod alius excipiens calamo notet. Cic. Att. l. 13. Non modo Tironi dictare, sed ne ipse quidem auderem scribere. Id. l. 7. Attic. ep. 13. Epistolam dictavi propter lippitudinem. ¶ Item suggerere, suggerire. Quintil. l. 3. c. 4. Ratio dictat. Id. l. 11. c. ult. Nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam dictare videantur. h. e. polliceri. ¶ Dictare actionem apud JCtos est litem intentare, experiri cum aliquo apud Judicem. Paul. dig. 4. 8. 32.

Dictum, i, n. 2. detto, אֹמֶר, Ger. red, Gal. mot, Hisp. dicho, ῥῆμα, sermo, Cic. 1. Fam. Nullum meum minimum dictum, non modo factum, pro Cæsare intercessit. ¶ Per excellentiam est facete, breviter, & acute dictum, quod mimorum dictum a Varr. l. 5. de L. L. vocatur, quia illi dicta hujusmodi affectabant. Cic. 2. Phil. Salsum omnino hominem, sed materia facilis in te, & in tuos dicta dicere. Quintil. l. 6. c. 3. Potius amicum, quam dictum perdere. piuttosto l'amico, che la botta. ¶ Vernarum dictum, vel vernile dictum, similiter est dictum facetum, vel scurrile, quia etiam servi, ut mimi, hujus generis dicta solent effundere. Tac. l. 18. Vernile dictum omnem invidiam in eum vertit. ¶ Dictum præterea pro maledicto usurpatur. Plaut. Pseud. 1. 3. Te differam dictis meis. ¶ Item pro jusso. Plaut. Men. 5. 2. 118. Imperium tuum demutat, atque dictum Apollinis. ¶ Dicto audiens, est obediens. Cic. 6. Ver. Dicto audientem fuisse Prætori. ¶ Dictis aliquem aggredi, est alloqui. Virg. 4. Æn. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. ¶ Cum dicto, est statim post verba, & vix dum finito sermone. Apul. Et cum dicto faciem suam obtexit. Dicto citius, più presto ch' io nol dico. Liv. l. 23. c. 47. Dicto prope citius equum in viam Claudius egit. Hor. l. 2. sat. 2. v. 80. ubi dicto citius curata sopori membra dedit. ¶ Apud Ennium, quem refert Cic. in Bruto, dictum accipitur pro eleganti dicendi ratione, seu pro eloquentia; ita enim ait: Cum neque Musarum scopulos quisquam superarat, Nec dicti studiosus erat. h. e. deerant Oratores, & Poetæ. ¶ Dictum factum. V. Dictus. ¶ Dictum pro factum, ut λόγος Græcis, & Hebræis verbum. Plaut. Cas. 5. 4. 17. Feci ego isthæc dicta, quæ vos dicitis?

Dictŭrio, is, n. 4. dicere cupio, dicere molior. Macrob. l. 7. Satur. c. 2. Fortiter a se facta semper dicturiunt.

Dictus, a, um, adject. detto, pronunziato, recitato. Ter. Andr. 5. 1. 2. Dictum puta. Id. Eun. prol. v. 41. Nullum est dictum, quod non dictum sit prius. ¶ Dictum, & factum, vel dictum factum, præcisa locutio est, quæ significat statim, celeriter, detto fatto, ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον. Terent. And. 2. 3. 7. Dictum ac factum invenerit aliquam causam, quamobrem ejiciat domo. Id. Heaut. 5. 1. 31. Quid postquam hoc est factum? M. Dictum factum huc abiit. ¶ Dicto citius V. in Dictum, i. ¶ Habere pro non dicto, h. e. tamquam dictum non sit. Legitur hæc phrasis apud Liv. l. 23. c. 21. ad fin.

Dictynna, f. 1. cognomen Dianæ. Sed Diodorus l. 6. scribit, Dictynnam ex Jove genitam, in Creta consuetudine Dianæ familiarissime usam esse, quæ res causam præbuit, ut Dictynnam, Dianamque eandem esse dicerent. Dicta est, ut Callimachus ait, a retibus piscatoriis, quæ δίκτυα Græci dicunt, intra quæ fugiens evaserit violentiam Minoi Regis eam libidinis causa insequentis. Stat. l. 9. Theb. v. 632.

Dictys, Cretensis fuit, qui bellum Trojanum, cui interfuit, descripsit lingua Phœnicum. Extat ea descriptio latine, quemadmodum & Daretis Phrygii, sed cui auctori adjudicanda sit, non convenit inter eruditos.

Didascalia, f. 1. διδασκαλία, doctrina, eruditio, a διδάσκω, doceo, instituo. Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 3. Διδασκαλίαν quandam habeat. Hanc vocem non facile invenies latinis litteris scriptam.

Didascalĭcus, a, um, adject. ad magistrum pertinens. Auson. ep. 17. Didascalicum aliquod opusculum mittere.

Didascălus, m. 2. διδάσκαλος, præceptor, a διδάσκω, doceo. Græce habet Cic. Fam. l. 9. ep. 7.

Dido, us, f. 4. & onis, f. 3. alio nomine Elisa, filia Beli Tyriorum regis, quæ primis nuptiis Sichæo Herculis sacerdoti juncta fuit; quem cum Pygmalion Elisæ frater, thesauris ejus inhians, ante aram obtruncasset, illa in somnis monita, cum iis, quibus Pygmalionem invisum esse sciebat, ablatis clam thesauris, navem conscendit, & in eam Africæ partem, quæ Zeugitana dicitur, delata, tantum sibi soli emit, quantum taurino corio posset circumdare. Quo in loco cum corium in tenuissimas partes dissecuisset, spatiumque satis amplum complexa esset, urbem condidit, quam Carthaginem appellavit, arcemque in medio urbis, quam a corio bubulo Byrsam vocavit. Deinde cum Jarbas Getuliæ rex nuptias ejus ambiret, recusantemque, vi, & armis cogeret, sibi ipsi manus intulit. Virg. 1. & 4. Æn. fabulatur, Æneam, capta Troja, a patria profugum vi tempestatis Carthaginem fuisse delatum, Elisamque amore ejus captam, cum præter spem desereretur, mortem sibi conscivisse.

Dido, dis, didĭdi, didĭtum, a. 3. distribuire, dividere, חָלַק, German. aussteylen, Gal. distribuer, Hisp. repartir, διανέμω, proprie est distribuere, sive diffundere in multos, a di, vel dis, & do. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Albuti senis exemplo dum munia didit. idest, dividit. ¶ Frequenter accipitur pro divulgo, sive dispergo. Virg. 7. Æneid. Diditur hic subito Trojana per agmina rumor.

Didōros, m. 2. duorum palmorum. Plin. l. 35. c. 14. Didoron, quo utimur, longum sesquipedale, latum pede.

Didrachma, atis, & Didrachmum, i, n. δίδραχμον, δίδραχμος, nummus duas drachmas continens. Sedul. l. 3. v. 316. Hamum terræ jubet gerulum didrachmatis aurei.

Didūco, is, xi, uctum, a. 3. dipartire, guidare in diverse parti, פָּרַד, Ger. zertheylen, Gal. desjoindre, separer, Hisp. partir, διαιρέω, distraho, dirimo, divido, in diversas partes, & loca duco. Cæs. 6. B. G. Dimittendæ plures manus, diducendique erant milites. Cic. in Orat. c. 32. Cum pugnum diduxerat, & manum dilataverat. Cels. l. 7. c. 7. n. 4. Diducendus quotidie oculus est, ne cicatrice inter se palpebræ glutinentur. Hor. ad Pison. v. 325. Pueri longis rationibus assem Discunt in partes centum diducere. Tacit. 4. hist. In studia Senatum diduxerat. Quintil. l. 11. c. 1. Diducere argumenta in digitos. Juv. sat. 10. Diducere rictum.

Diductio, onis, f. actus diducendi, apertio. Senec. l. 2. Quæst. nat. c. 8. Ostendit intensionem spiritus velocitas ejus, & diductio.

Diductus, a, um, adject. διακεχωρισμένος, divisus, distractus, diviso. Tac. Ann. 2. c. 47. Diductis terris hauriebantur. Id. 12. Ann. Foribus repente diductis. Cæs. l. 1. B. G. c. 7. Injurias inimicorum in se commemorat, a quibus diductum, & depravatum Pompejum queritur. h. e. alienatum.

Didymæus, m. 2. Διδυμαῖος, cognomen Apollinis, idest, Solis, a δίδυμος, geminus, quod gemina luce aerem illustrat, interdiu per se, noctu per Lunam, quæ ab ipso lumen habet. Macrob. l. 1. Satur. c. 17. Hinc Didymæum templum, Apollini dicatum, apud Miletum, & Branchidas pop. olim Oraculum Branchidarum.

Didyme, f. 1. Didyma, ins. maris Ægæi, inter Cycladas, finitima Scyro, Andro, & Oliaro. ¶ Item Saline, al. Panare, ins. Siciliæ, una Æoliarum.

Diecŭla, f. 1. ἡμερίδιον, dim. a dies. Cic. Att. l. 5. ep. ult. Quid mali C. Julius fecerit, cum dieculam duxerit.

Dierecta, Dierecte, &

Dierecto, adverb. in malam rem, in malam crucem, in mal'ora. Plaut. Trin. 2. 4. Abin' hinc dierecte? Id. Rud. 4. 4. 126. I dierecta cum suculæ, & porculis. Livius: Dierecto arma petisse dicant. h. e. in suam perniciem. V. Dierectus.

Dierectus, o. 1. 2. in crucem actus, quasi sub dio erectus, vel quasi die, vel in diem erectus. Plaut. Merc. 1. 2. 72. I hinc hodie dierectus, nugare in re capitali mea. Id. Men. 2. 3. v. 87. allegorice: Ducit lembum dierectum navis prædatoria. ¶ Festus dierectum ait vocari diem minime rectum, malum, sævum, per antiphrasim.

Dies, diei, m. vel f. 5. sed num. pl. solum gen. m. giorno, יוֹם, Germ. tag, Gal. jour, Hisp. dia, ἡμέρα, spatium viginti quatuor horarum, a Διός, quasi Jupiter sit lucis auctor. Grammatici Veteres pro diversa hujus nominis significatione, diversum genus ei tribuunt, aiunt enim, feminino genere significare tempus indeterminatum, masculino vero spatium 24. horarum. Cic. Ver. 1. c. 2. Cum ego diem Siciliam inquirendi perexiguam postulavissem, invenit iste, qui sibi in Achajam biduo breviorem diem postularet. Plin. l. 9. c. 59. Per aliquot dies continuos piscator enavigat. Verum hoc discrimen non est perpetuum, præsertim apud Poetas. Virg. 2. Æn. v. 132. Jamque dies infanda aderat, mihi sacra parari &c. Plin. etiam l. 7. c. 52. Jacuit in litore tota die: deinde cum advesperasset &c. ¶ Dies aliquando ponitur pro luce diei. Tac. 3. hist. c. 56. Concionanti tantum fœdarum volucrum supervolitavit, ut nube atra diem obtenderent. Sic admittere diem, h. e. apertis fenestris lumen admittere. Plin. l. 9. ep. 35. ¶ Item pro actis diei. Senec. l. 3. de Ira c. 36. Totum diem meum scrutor, facta ac dicta mea remetior. ¶ Item pro vita. Ovid. l. 5. Trist. el. 4. v. 44. Sive diem videat, sive tegatur humo. Hinc obire diem, est mori. Cic. l. 4. Fam. ep. 12. Marcellum diem suum obiisse. ¶ Dies dubius dicitur, cum nondum plene lucet. Plin. l. 6. ep. 20. ¶ Die multo, h. e. magna ex parte acto. Cæs. l. 1. B. G. c. 22. Multo denique die per exploratores cognovit. Sic, die illustri, h. e. claro, exorto sole. Curt. l. 3. c. 3. ¶ De die, significat interdiu. Catul. carm. 47. Vos convivia lauta sumptuose de die facitis, hoc est ante legitimum cœnæ tempus. Sic Sueton. in Domit. c. 21. Lavabat de die, prandebatque ad satietatem. h. e. statim a matutino. ¶ In diem, di dì in dì. Cic. 2. de Orat. c. 4. Barbarorum est in diem vivere. Plaut. Men. 3. 1. 10. Affatim est hominum qui in dies singulas escas edunt. h. e. semel in die: Sunt qui scribant indies conjunctis duabus vocibus. ¶ Diem dicere. V. Dico. ¶ Dies interdum dicitur tempus præstitutum alicui rei, ut dies pecuniarum, quo sc. solvenda pecunia est. Colum. l. 1. c. 7. Sed nec dominus in unaquaque re, cui colonum obligaverit tenax esse juris sui debet sicut in diebus pecuniarum, &c. Similiter & in diem emere. Nepos in Att. c. 9. Cum illa fundum, secunda fortuna emisset in diem neque post calamitatem versuram facere potuisset. His respondent, proferre diem, diem laxiorem dare, servare, obire diem, hoc est, tempus solvendi debiti apud Cic. Liv. & al. ¶ In diem, & præsens opponuntur. Ter. Phorm. 5. 2. 16. Præsens quod fuerat malum, in diem abiit. Cic. pro Cæl. c. 24. In diem fraudis præsentis pœnas Dii reservant. ¶ Die oculata emere, est præsenti pecunia emere: contra vero, eme-

ro, *overe die caeca*, dicimus, cum solutionem in diem proferimus. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 67. Eme die caeca hercle olivum, id vendito oculata die. ¶ Dies noctesque, pro semper, assidue, *di, e notte. Cic. pro Rosc. Amer.* Dies noctesque parentum pœnas a consceleratissimis filiis repetant. ¶ *Alio die*, formula erat Augurum denunciantium differendam esse in alium diem eam rem, pro qua cum de cœlo servassent, aves non addixissent. V. *Brisson. de formul. l.* 1. ¶ Hujus nominis genitivus est *diei*, sed reperitur & *die*, & *dii*. *Virg.* 11. *Æn.* Munera lætitiamque dii. *Id.* 1. *Georg.* Libra die somnique pares ubi fecerit horas. ¶ Ablativ. est *die*, & etiam aliquando *diu*, ut diu noctuque, apud *Sallust.* & alios passim. ¶ *Die quinti, die septimi, die crastini*, formulæ sunt pro die quinto, crastino, &c. *Plaut. Mostel.* 4. 1. 25. *Liv. Dec.* 3. V. *Agell. l.* 10. *c.* 24.

Diĕsis, *dieen*, est quarta pars toni musici; atque ideo scribitur quatuor lineolis decussatis. *Vitr. l.* 5. *c.* 4.

Diespiter, espitris, *m.* 3. *Giove*, Ζεὺς, Jupiter, quasi diei, & lucis pater. *Hor. l.* 3. *od.* 2. *v.* 29. Sæpe Diespiter neglectus incesto addidit integrum.

Diffamatus, a, um, adject. *infamato. Ovid. Met.* 4. *v.* 236. Vulgat adulterium, diffamatumque parenti indicat. *Tac. Ann.* 15. *c.* 49. A Nerone probroso carmine diffamatus.

Diffāmo, as, avi, atum, a. 1. *divulgare mala fama, infamare*, רגל, Ger. *verleimbden*, Gall. *diffamer*, Hisp. *disfamar*, διαφημίζω, malam famam spargo. *Apul. lib.* 1. *Milef.* Non solum me diffamat probris, sed &c. ¶ In bonam partem pro divulgare, usus est *August. de morib. Eccles. c.* 14. *de Deo*: Quanto melius, atque diffusius diffamatur, tanto diligitur, & amatur ardentius.

Diffarreatio, f. 3. sacrificii genus inter virum, & uxorem, quo conjugium per confarreationem contractum dissolvebant. *Festus.* V. Confarreatio.

Diffĕrens, entis, adject. o. 3. dissimilis, *differente*, διαφέρων. *Cic. in Orat. c.* 23. Res plus quam opinione differens. Et *de Fato*, *c.* 4. Has dissimilitudines ex differentibus caussis esse factas. ¶ Substantive pro differentia, *Quint. l.* 5. *c.* 10. Finitioni subjecta maxime videntur genus, species, differens, proprium. ¶ Cum casus habet, dativum regit. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *de delphinis.* Lingua est his brevis, atque lata, haud differens suillæ.

Differenter, adverb. *differentemente. Solin. c.* 1. Inseruimus pleraque differenter congruentia.

Differentia, f. 1. *differenza*, מחלוקה, Ger. *underscheit*, Gall. *difference*, Hisp. *diferencia*, διαφορά. *Cic.* 4. *Acad.* Ut, quanta differentia est in principiis naturalibus. Adde *l.* 1. *Offic. c.* 27.

Differitas, f. 3. idem ac differentia, apud vet. a differo. *Lucr. l.* 4. *v.* 637. Tantaque in his rebus distantia, differitasque est. Adde *Arnob. l.* 2. & 3.

Diffĕro, ers, distuli, dilatum, a. anom. proprie est dissipare, in diversa ferre, dividere, a dis, & fero. Hinc *Virg.* 3. *Georg.* ait, Aquilonem differre nubes, *Horat. Epod.* 5. Eurum differre fractos remos, lupos membra insepulta. *Plaut. Rud.* 2. 3. Nos cum scapha tempestas dextrorsum differt ab illis. ¶ Interdum est in ordinem ponere. *Virg.* 4. *Georgic.* Seras in versum distulit ulmos. ¶ Translate est spatium temporis extendere, proferre, producere, *differire, prolongare*, דחה, Germ. *verziehen*, Gal. *differer*, Hisp. *dilatar*, ἀναβάλλεσθαι. *Cic. de Orat.* Rem commovisti nova disputatione dignam, quam in aliud tempus differamus. ¶ Item cruciare, scindere, lacerare. *Ter. Adelph.* Me miseram, differor doloribus. ¶ Est item verbum neutrum, & significat distare. *Cic. in Ver.* At vide, quid differat inter meam opinionem, & tuam. *Id. in Brut.* Quo ipsi differrent ab Oratoribus. *Id.* 1. *de Invent. c.* 44. Deinde quid res cum re differat, demonstrabitur. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Differunt in candore. ¶ Interdum sumitur pro diffamare, divulgare, spargere. *Ter. Heaut. prol.* 15. Nam quod rumores distulerint malevoli. Et differre aliquem rumoribus, *Tac. Ann. l.* 1. *c.* 4. ¶ Differre aliquem dictis, *Plaut. Pseud.* 1. 3. 124. h. e. maledictis incessere. Et absolute, *Ter. And.* 2. 4. 4. Orationem sperat invenisse se, qua differat te. h. e. laceret, proscindat. Sed hæc significatio ad primam referenda est. ¶ *Disque tulissent* pro *distulissent*, habetur apud *Plaut. Truc.* 4. 1. 14.

Differtus, a, um, nom. ex partic. (a differcio, de quo adhuc exempla non vidimus) *pieno, empiuto*, fartus, impletus. *Tac. Ann.* 16. *c.* 6. Corpus differtum odoribus conditur, tumuloque infertur. *Hor. l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 4. Forum Appii differtum nautis. *Id. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 59. Differtum transire forum.

Diffibŭlo, as, avi, atum, a. 1. *sfibbiare*, Ger. *die haffien auffiesen*, Gall. *deboucler*, Hisp. *quitar la he villa*, ἀναπορπόω, fibulam resolvo, discingo, exinuo, aperio. *Stat. Theb.* 6. *v.* 570. Emicat, & torve chlamydem diffibulat auro.

Difficile, adverb. *difficilmente*, בקושי, Ger. *schwuerlich*, Gal. *difficilement*, Hisp. *dificilmente*, χαλεπῶς, cum difficultate, ægre, vix. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Semen inter folia durum, & quod difficile evellatur. *Cic.* 2. *de Inv. c.* 56. Difficile fieri. V. Difficiliter.

Difficilis, le, o. 3. *difficile, malagevole*, קשה, Ger. *schwuer*, Gal. *difficile*, Hisp. *dificil*, δύσκολος, quod non est facile, quod arduum est, operosum, laboriosum. *Cic.* 3. *de Orat.* Nec hæc aut difficilia ad persequendum esse videantur. *Id.* 5. *Phil.* Difficillimum Reip. tempus. h. e. calamitosissimum. *Cæs. l.* 3. *B. G. c.* 15. Difficilioribus uti temporibus. *Liv. l.* 3. Difficile ad fidem est. *Virg.* 5. *Æn.* Difficiles scopuli. *Id.* 2. *Georg.* Difficiles terræ. ¶ Cum de persona dicitur, refertur ad morum asperitatem, & ponitur pro moroso, duro, aspero. *Cic. de Sen.* Senes moderati, nec difficiles, nec inhumani tolerabilem agunt senectutem. *Ovid.* 2. *de Pont. eleg.* 12. Difficilem esse precibus alicujus.

Difficiliter, adverb. idem ac difficile, *difficilmente*. *Cic. in Acad.* Cur deinde non, ut difficiliter a vero internoscatur? *Col. l.* 5. *c.* 3. Difficiliter mensuras imbibunt agrorum. ¶ Gradus hujus adverb. communes sunt cum adverb. Difficile; immo ab hoc oriuntur. *Plin. l.* 22. *c.* 21. Difficilius concoquitur. Et *l.* 19. *c.* 7. Omnium difficillime opium nascitur.

Difficul, pro difficili, apud antiquos. *Var. apud Non.* Quod utrum sit magnum, an parvum, facul, an difficul.

Difficultas, f. 3. *difficoltà*, χαλεπότης, arduitas, labor, negotium. *Cic.* 1. *de Orat.* Nisi rei quandam incredibilem magnitudinem, ac difficultatem. ¶ Item inopia. *Cic.* 4. *Ver. c.* 28. Ostendit se in summa difficultate esse nummaria. Sic difficultas annonæ, *Id. pro Domo.* ¶ Difficultas spirandi, & spiritus, apud *Cels. l.* 2. *c.* 1. & *l.* 5. *c.* 25. *difficoltà di respiro.* Sic difficultas urinæ, *Plin. l.* 20. *c.* 11. ¶ *Cic. pro Quin.* Affligi difficultatibus, *disgrazie*.

Difficulter, idem ac difficile. *Cic. de Inv.* Quid difficulter fieri, & quid facile fieri possit. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 62. Difficulter, & ægre fiebat.

Diffidens, entis, adject. o. *diffidente, chi dispera.* *Cic. in Pison. c.* 36. Diffidens, & desperans suis rebus.

Diffidenter, adverb. *con diffidenza*. *Cic. pro Cluent. in princ.* Timide, & diffidenter attingere rationem veneficii criminum.

Diffidentia, f. 1. *diffidenza*, Ger. *misstrauung*, Gal. *deffiance*, Hisp. *desconfiança*, ἀπιστία. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 37. Metus quoque est diffidentia expectati, & impendentis mali. *Id.* 2. *de Inv. c.* 54. Fidentiæ contraria est diffidentia, & in ea re vitium est.

Diffīdo, is, diffisus sum, n. 3. *diffidarsi, non aver fidanza*, Ger. *misstrauwen*, Gal. *se deffier*, Hisp. *desconfiarse*, ἀπιστέω, non fido. *Sulpic. Cic. l.* 4. *Fam. epist.* 5. Plura de hac re scribere pudet, ne videar prudentiæ tuæ diffidere. *Cic. l.* 4. *Acad.* Invenire se posse quod cuperent, diffisi sunt. *Id. Att. l.* 12. De Othone diffido. ¶ *Diffidi*, præter. pro *diffisus sum*, est apud *Quintil. Declam.* 287. Cum caussæ patris diffidit vir fortis.

Diffindo, is, diffidi, diffissum, a. 3. *fendere, tagliare in più pezzi*, בקע, Ger. *zerspalten*, Gal. *mettre en pieces*, Hisp. *hender*, διασχίζω, in diversas partes findo. *Cic. de Univ.* Hanc omnem conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit. *Cato R. R. c.* 41. Diffindere medium. ¶ Diffindere diem. *Bud.* Tria erant apud antiquos pronunciandi genera; aut enim dies diffindebatur, hoc est, res in posterum diem rejiciebatur, aut comperendinabatur, idest, in tertium diem differebatur, aut judex non liquere pronuntiabat. *Ulpian. l.* 2. *ff. si quis cautor.* Et ideo etiam Lex XII. Tabul. si Judex, vel alteruter ex litigatoribus morbo sontico impediatur, jubet diem judicii esse diffissum. *Liv. l.* 9. *c.* 38. Ei legem curiatam de imperio ferenti triste omen diffidit diem.

Diffingo, is, inxi, ictum, a. 3. *guastare, corrompere*, שחת, Ger. *zerbrech, und anderst machen*, Gall. *desfigurer, deformer*, Hisp. *gastar, desfigurar*, διαπλάσσω, est corrumpere, convellere, destruere, quod fictum, & formatum est. *Horat. l.* 3. *Carm. od.* 29. Neque diffinget; infectumque reddet. ¶ Est item reformare. *Hor.* 1. *Carm. od* 35. O utinam nova incude diffingas retusum in Massagetas, Arabasque ferrum. ¶ Item negare. *Horat.* 2. *Sat.* 1. Nihil hinc diffingere possum. idest, non possum negare, rem sic se habere. Alii legunt, *Diffindere*. ¶ Item deprimere. *Id. l.* 1. *Sat.* 10. Diffingit Rheni luteum caput. Alii leg. *defingit*.

Diffinio, V. Definio.

Diffisio, vel Diffissio, onis, f. prorogatio, dilatio, *dilazione, proroga*, a Diffindo. *Gal. l.* 14. *c.* 2. In rerum diffisionibus, & comperendinationibus. Ita legit *Gravius*. Alii, *diffusionibus*.

Diffissus, a, um, adject. *spaccato, fesso in due parti*, ut Diffissum saxum. *Cic. l.* 1. *Divin. c.* 13. Ramus diffissus, *Var. l.* 1. *R. R. c.* 40. ¶ Item dilatus, *differito*. *Ulpian. Dig.* 1. 11. 2. Si alteruter ex litigatoribus morbo sontico impediatur, jubet diem judicii esse diffissum.

Diffisus, o. 1. 2. ὁ ἀπιστήσας, partic. a diffido. *Cic. pro Mur. c.* 30. Me quoque in adolescentia diffisum ingenio meo quæsisse adjumenta doctrinæ.

Diffitĕor, d. 2. *negare*, כחש, Ger. *verneinen*, Gal. *desnier*, Hisp. *negar*, ἀπαρνοῦμαι, nego, ex *dis*, & *fateor*. *Asin. Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 10. Nunquam diffitebor, multa me & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 13. Et pudor obscenum diffiteatur opus.

Difflo, as, a. 1. *gettare a terra soffiando*, נשב, Ger. *zerblasen*, Gal. *espandre*, Hisp. *derribar soplando*, ἀποφυσάω, flatu proterno. *Plaut. Mil.* 1. 1. 17. Cujus tu legiones difflavisti spiritu, quasi ventus folia.

Difflŭo, is, uxi, uxum (olim fluctum, & flutum) n. 3. *scorrere in più parti*, Ger. *zerfliessen*, Gal. *couler de toutes parts*, Hisp. *correr en muchas partes*, διαρρέω, in diversas partes fluo. *Plin. l.* 21. *c.* 13. Nam & sudore diffluunt. *Lucret. l.* 3. *v.* 436. Undique vasis diffluere humorem, & laticem discedere cernis. ¶ Translate sumitur pro redundare, immoderatum esse in aliqua re. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 30. Intelligemus, quam sit turpe diffluere luxuria, & delicate, ac molliter vivere.

Diffractus, a, um, adject. *rotto, franto, spezzato*. *Sueton. Cæs. c.* 37. Pene curru excussus est, axe diffracto. *Vitruv. l.* 10. *c.* 6. Columnis basis a vetustate diffracta.

Diffringo, is, egi, actum, a. 3. *frangere in più parti*, שבר, Ger. *zerbrech*, Gall. *briser*, Hisp. *quebrantar*, διαθρύπτω, in varias partes frango. *Plaut. Asin.* 2. 4. 68. Crura hercle diffringentur.

Diffugio, is, ugi, n. 3. ברח, Ger. *hin, und her fliechen*, Gal. *fuir ca, & la*, Hisp. *huir aca, y aculla*, διαφεύγω, in diversas partes fugio. *Virg.* 3. *Georg.* Quo tota exterrita sylvis diffugiunt armenta. ¶ Est item simpliciter fugere. *Cæs.* 8. *B. G.* Diffugiunt ad sua prædia. ¶ Translate ponitur pro vitare. *Cic.* 5. *Ver.* Diffugerunt permulti id, quod ostendam. ¶ Item pro refugere, renuere, *ricusare*. *Var.* 2. *R. R. c.* 4. Nec tamen diffugio, quin dicam, quæ sciam de suillo pecore. Alii leg. *defugio*.

Diffugium, ii, n. 2. *fuga*. *Tac.* 1. *hist. c.* 39. Proximorum diffugia, languentibus jam studiis.

Diffulgŭro, as, fulgura spargo. *Sidon. carm.* 11. *v.* 20. Postes chrysolithi fulvus diffulgurat ardor.

Diffulmĭno, as, fulmine disjicio. *Sil. l.* 5. *v.* 277. Diffulminat omnem Obstantum turbam.

Diffundito, as, atum, a. 1. frequent. a diffundo. *Ammian. l.* 6. *c.* 23. (al. 22.) Ubique se se diffunditans. Et *l.* 21. *c.* 3. Sol mens mundi nostras mentes velut scintillas ex se se diffunditans. ¶ Translate *Plautus Merc.* 1. 1. 58 Amoris vi diffunditari, ac deteri.

Diffundo, is, diffudi, diffusum, a. 3. *versare, spargere in più parti*, זרה, Ger. *zerspreiten*, Gal. *epandre*, Hisp. *derramar*, διαχέω, varie fundo, hinc inde spargo, dilato. *Cic.* 1. *de Orat.* Diffusa ramis patulis platanus. *Plin. l.* 4. *ep.* 22. Morbus diffunditur a capite. *Id. Paneg. c.* 56. Oratio diffunditur in immensum. *Cic. de Amic.* Virtus diffunditur, & contrahitur. ¶ Est etiam simpliciter fundere. Dicimus autem diffundere vinum, & defundere, sed cum quodam discrimine. V. Defundo. ¶ Translate diffundere animum, est exhilarare. *Ovid. l.* 1. *de Art.* Diffunditque animum omnibus ista dies. Sic *Arnob. l.* 7. *pag.* 213. Diffundi lætitia.

Diffūse, adverb. *diffusamente*, Ger. *spreitecheg*, Gal. *largement*, Hisp. *largamente*, διακεχυμένως, disperse. *Cic. de Inv. l.* 1. *c.* 1. Enumeratio est, per quam res disperse, & diffuse dictæ unum in locum coguntur. *Id.* 3. *Tuscul. c.* 10. Latius aliquanto dicenda sunt, & diffusius. *Avien. Perieg. v.* 249. Latus hoc terræ diffusius explicat agros.

Diffusilis, le, adject. o. qui se diffundit. *Lucret. l.* 5. *v.* 468. Levis, ac diffusilis æther.

Diffusio, f. 3. *spargimento*, זרה, Germ. *zerspreitung*, Gall. *diffusion*, Hisp. *derramamiento*, διάχυσις, dispersio, dilatatio, *Sen. de vit. beat. c.* 5. Comitasque, & diffusio animi. V. ibi *Lipsium*.

Diffusus, o. 1. 2. διακεχυμένος, sparsus, partic. a diffundor. *Cic.* 2. *de Or.* Si jus Civile, quod nunc diffusum, & dissipatum est, in certa genera coactum. *Id.* 2. *Fin. c.* 34. Error longe, lateque diffusus. *Plin. l.* 16. *c.* 6. Glans querna facit suem diffusam, & gravissimam. h. e. obesam, præpinguem. *Mart. l.* 3. *epigr.* 31. Diffusi jugera campi. h. e. ampli. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Color diffusus sanguine, *color sanguigno*. *Plin. alter l.* 7. *epist.* 17. Corona diffusior. h. e. cœtus numerosior. ¶ Item exhilaratus. *Ovid. Met.* 3. *v.* 318. Forte Jovem memorant diffusum nectare curas Seposuisse graves. Sic *Stat. l.* 4. *Silv.* 2. vultus diffusus.

Diffututus, a, um, adject. *Catull. carm.* 29. *v.* 14.

Digamma Æolicum, dicta est F litera, quod duplicis gamma imaginem referre videatur. *Cic. Att. l.* 9. *epist.* 9. Fundum suum Formianum vocat Digamma, quod nomen ejus ab F litera initium sumeret. Delicium (inquit) digamma venderem.

Digămus, i. m. *bigamo*, qui bis uxorem duxit. *Tertull. de Pudic. c.* 1. & *Hieron. l.* 1. *contr. Jovinian. c.* 8.

Digantia, Digentia, *Rio del Sole*, fl. Sabinorum, qui in agro Reatino oritur, ac in Tiberim per Fabarim, & Fanum Vacunæ fluit.

Digeries, f. 5. *disposizione*, διάταξις, digestio, dispositio, distributio. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* Si digeries morium reprehensionis evalit.

Digĕro, is, digessi, digestum, a. 3. *ordinare*, *disporre*, ערך, Ger. *ordnen*, Gall. *disposer*, Hisp. *digerir*, *disponer*, διατάττω, ordino, confusa, & congesta dispono, divido, distribuo. *Cic. 3. Ver.* Habeo istius tabulas omnes, quas diligentissime legi, atque digessi. *Col. l. 10.* Tu cinge comam, tu digere crines. Rursus *Cic. pro Rabir. Post.* Digerere optime Rempubl. ¶ Item dilucido, interpretor. *Virg. 2. Æn. v. 182.* Ita digerit omnia Calchas. ¶ Item huc illuc fero, dissipo. *Plin. in epist.* Discordantibus ventis digeruntur. ¶ Apud *Lucanum* est sensim, & quasi per partes consumere: ita enim ait *l. 8. v. 88.* Corpus tum solvit tabes, ac digerit artus. ¶ Hinc sumitur sæpe pro concoquere, *digerire*, quia cibus stomachi calore ordinate per corpus distribuitur. *Cels. in præf.* Digeruntur cibus, & potio in omnes membrorum partes. *Cic. Att. l. 4.* Concaluit, ut digerat multa cruda facilius. ¶ Digerere mandata alicujus, *eseguire con ordine*. *Cic. l. 2. ad Q. Fr.* Fac, ut mea mandata digeras, persequare, conficias.

Digestibilis, le, adject. qui digeri, & concoqui potest, *facile da digerire*, ut cibus digestibilis, *Cal. Aurel. l. 1. c. 5.* Oxygarum digestibile. *Apic. l. 1. c. 34.* h. e. digestionem adjuvans.

Digestim, adverb. ordinate, disposite. *Prudent. Peristeph. 2. v. 129.* Digestim aliquid scribere.

Digestio, f. 3. *digestione*, Ger. *verduvung*, Gal. *digestion*, Hisp. *digestion*, διάταξις, ciborum concoctio in ventriculo. *Capitol. in Vero. c. 4.* Summi fuit permodici, digestionis facillimæ. *Cels. in præfat.* Sive concoctio alia fit, sive digestio. h. e. via, & dispositio ad concoctionem. ¶ Item dispositio, ordinatio. *Vellei. l. 2. c. 51* Digestio annorum. *Plin. l. 18. c. 25.* Siderum exortus dignoscuntur digestione circulorum. Adde *Cic. Philip. 5. c. 7.* ubi tamen alii aliter legunt.

Digestīvus, a, um, adject. ut digestiva virtus, *Macr. l. 1. c. 18.*

Digestorius, a, um, adject. digestivus, seu qui digestionem facit, ut digestorium medicamentum, *Plin. Valer. l. 2. c. 8.* Digestorium embamma, *Marcell. Empir. c. 27.*

Digestum, i, vel Digesta, orum, n. 2. sic appellatur a JCtis volumen continens partem Juris civilis, eo quod plurimas leges, quæ antea confusæ erant in eo digestæ, & ordinatæ reperiuntur. Alio nomine dicitur *Pandectæ*.

Digestus, us, m. ordinatio, dispositio, administratio. *Stat. l. 3. Silv. 3. v. 88.* tibi creditur uni Sanctarum digestus opum.

Digestus, a, um, adject. ordinatus, dispositus, *ordinato*. *Cic. pro Rosc. Com. c. 3.* Nomina in codicem digesta habere. ¶ Item in ventriculo concoctus, *digerito*. *Marcell. Empir. c. 22.* Triduo purissimum, & digestissimum esse.

Digitālis, le, o. 3. *di misura d'un dito*, Ger. *fingermessig*, Gal. *de la mesure d'un doit*, Hisp. *de la medida de un dedo*, δακτυλιαῖος, quod habet mensuram digiti. *Plin. l. 22.* Anchusæ radix in usu est digitali crassitudine. ¶ Digitale, subst. n. 3. δακτυλήθρα, digitorum tegumentum. *Var. l. 1. de R. R. c. 55.* Olea, quæ digitis nudis legitur, laudabilior, quam illa, quæ cum digitalibus.

Digitātus, o. t. 2. *che ha diti*, Ger. *der finger hat*, Gal. *qui a doits*, Hisp. *el que tiene dedos*, qui digitos habet. *Plin. l. 11. c. 47.* Avium aliæ digitatæ, aliæ palmipedes.

Digitellus, m. 2. dim. a digitus. Hoc nomine dicitur herba quædam, quæ alio nomine sedum, sive sempervivum majus appellatur. *Plin. l. 25. c. 13.*

Digitulus, m. 2. *dito picciolo*, δακτυλίσκος, dim. a digitus. *Ter. Eun. 2. 2. 53.* Qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus.

Digitus, m. 2. *dito*, אצבע, Ger. *ein finger*, Gal. *doigt*, Hisp. *dedo*, δάκτυλος, membrum manus. *Cic. in Acad.* Cum paulum digitos contraxerat, pugnumque fecerat. ¶ Digitorum primus Veneri sacer erat, 2. Marti, 3. Saturno, 4. Soli, 5. Mercurio. Porro primus *Pollex* dicitur, quia eo maxime pollet manus. 2. *Index*, quod eo utimur ad aliquid ostendendum, qui & *salutaris* dicitur, quia eo ori admoto silentium indicitur, res saluberrima. 3. *Medius*, quia in medio positus, dicitur etiam *infamis* propter penis similitudinem. *Pers. sat. 2. v. 33.* uda labella Infami digito, & lustralibus ante salivis Expiat. *Plaut. Pseud. 4. 7. 45.* In hunc intende digitum; hic Leno est. h. e. irride, contemne. ¶ Hinc, digitum medium ostendere, eodem sensu. *Juven. sat. 10. v. 52. Mart. l. 2. ep. 28.* ¶ 4. *Annularis* a ferendo annulo nomen habet. 5. *Auricularis*, qui *minimus* dicitur, eoque ad purgandas aures utimur. ¶ Digitus sæpe dicitur de re, aut actione minima. *Cic. Att. l. 9. ep. 3.* Mihi certum est, ab honestissima sententia digitum nusquam, supple, *discedere*. ¶ Hinc digitum proferre, exerere, porrigere, &c. *Idem 3. Fin. c. 17.* Chrysippus ne digitum quidem ejus causa porrigendum dicebat. ¶ Hinc in digito mori. h. e. levi vulnere, aut morbo. *Plin. l. 27. c. 2.* Hinc atrox illa peroratio ejus: in digito eas mortuas. Ita refert, & explicat hæc verba *Cal. Rhod. l. 15. c. 13.* atque ex eo plures Lexicographi. At Harduin. & alii leg. *peroratio ejus in digitum*. V. apud *Plin.* reliqua, unde colliges diversum omnino sensum. ¶ Summis digitis colere, modus loquendi a Gentilium more ductus, qui quas res sacrificaturi erant, summis digitis accipiebant. *Lactant. l. 1. Instit. c. 20.* ¶ Monstrari digito dicitur, qui aliqua in re insignis est. *Horat. l. 4. od. 3. v. 22.* Totum muneris est tui, Quod monstror digito prætereuntium. ¶ Digito cœlum attingere, est, summe beatum, & velut Diis proximum se putare. *Cic. Att. l. 2. ep. 1. a med.* ¶ Digito caput scalpere, est mollis & delicati hominis indicium. *Juvenal. sat. 9. v. 133.* ¶ Micare digitis. V. *Mico*. ¶ Digitum tollere, significat, favere, & suffragari, contra vero, digitum deprimere, est refragari, damnare. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 66.* Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum. ¶ Digitum etiam tollere, seu exerere dicuntur, qui se victos fatentur: tractum a gladiatoribus, qui victi, ostensione digiti veniam a populo postulabant, ut ait Vet. Scholiast. ad illud *Pers. sat. 5. v. 119.* Nil tibi concessit ratio: digitum exere, peccas. *Sidon. l. 5. ep. 7.* Hi sunt, quorum comparatione digitum tollerent Narcissus, Asiaticus, Massa, &c. V. ibi *Savar.* ¶ Item qui in auctione aliquid emunt, quoniam sublata manu id significant. V. *Scalig. ad Manil. & Hotomann. ad Action. 1. Ver. c. 54.* ¶ Fit etiam digitus mensura quædam quatuor hordei grana in latitudinem continens. V. *Front. de qualit. agror. apud Rigalt. & Var. Auctor. de mensuris apud Goes.* ¶ In aquæductibus digitus accipitur pro certo quodam aquæ modulo, quo ex castello aqua dividitur in vicos, aut regiones, aut etiam in nobilium ædes. Habebant enim aquæductus sua castella ad divortia vicorum, a quibus aqua a custode per uncias, & digitos dividebatur. Habebat autem digitus rotundus diametrum unius digiti. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 475. n. 3. & Front. de aquæd.*

Digladiabilis, le, adject. *contrastabile*. *Prud. in. Cath. 3. v. 147.* Hoc erat aspidis, atque hominis Digladiabile dissidium.

Digladior, aris, atus sum, d. 1. *far alle coltellate*, Germ. *fechten*, Gal. *se battre a coups de couteaux*, Hisp. *acuchillarse*, ξιφομαχέω, est variis gladiis certare. *Cic. 3. de Leg.* Quibus digladiarentur inter se cives. ¶ Translate est dissentire, & contendere. *Cic. in Acad.* Quid Antipater digladiatur cum Carneade tot voluminibus?

Digma, atis, n. δεῖγμα, exemplum, rerum venalium specimen. *C. Theod. tit. de fundo pecua.* h. e. *l. 14. tit. 4. leg. 9.*

Dignanter, adverb. *cortesemente*, *degnandosi*. *Vopisc. Tacit. c. 8.* Loquentem dignanter audire. *Symmach. l. 5. epist. 65.* Dignanter impertias.

Dignatio, onis, f. *ampiezza*, *onore*, *dignità*, הדר, שאת, Ger. *wirdigung*, Gal. *dignité*, Hisp. *dignidad*, ἀξίωσις, dignitas, & amplitudo propter honores gestos, aut magistratus, vel ob oris, morumque majestatem. *Sueton. Aug. c. 46.* Jure ac dignatione Urbi quodammodo adæquavit. *Cic. Att. l. 4.* Nec quicquam, nisi de dignatione, laborat. ¶ Item gratia, familiaritas. *Liv. l. 2.* Appius haud ita multo post in principum dignationem pervenit.

Dignatus, a, um, adject. signif. passivæ, *fatto degno*, *reso degno*. *Virg. 3. Æn. v. 475.* Conjugio Anchisa Veneris dignate superbo. *Non. c. 4. n. 123.* Dignatus significat dignus factus.

Digne, adv. *degnamente*, Ger. *wirdiglich*, Gal. *dignement*, Hisp. *dignamente*, ἀξίως, honeste, pro meritis, ut decet. *Cic. de Sen.* Nunquam satis laudari digne poterit Philosophia. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 47.* Peccat uter nostrum cruce dignius?

Dignitas, f. 3. *dignità*, מעלה, Ger. *wirdigkeit*, Gal. *dignité*, Hisp. *dignidad*, ἀξία, amplitudo quædam ob Magistratus administratos, rerum gestarum magnitudinem, vitæ integritatem, & sanctitatem. *Cic. Thermo.* Ut omnibus in rebus ei te commodes, quoad fides, dignitasque tua patietur. ¶ Interdum sumitur pro virili pulchritudine. *Cic. 1. Off. c. 36.* Pulchritudinis duo sunt genera, unum muliebre, quam venustatem appellamus, alterum virile, quam dignitatem dicimus. ¶ Dignitas item dicitur de sermone, & pro Figura accipitur. *Auct. ad Her. l. 4.* Dignitas est, quæ reddit ornatam orationem varietate distinguens. ¶ *Pro dignitate*, h. e. ut par est, ut rei dignitas postulat. *Nepos Attic. c. 2.* Facultas pro dignitate vivendi.

Dignitōsus, a, um, adject. ἀξιωματικός, ut expon. Gloss. Philox. *Petron. fragment. Tragur.* Homo dignitosus, cui pluris erat unguis, quam tu totus es.

Digno, as, a. 1. *giudicar degno*, *degnare*, Ger. *wirdigen*, Gal. *daigner*, Hisp. *tener por digno*, ἀξιόω, dignum judico. *Pacuv. apud Non. c. 7. n. 17.* Quis Deos Infernos quibus Cœlites dignet decorare honoribus?

Dignor, aris, atus sum, comm. 1. idem, ac digno, idest, dignum judico. *Suet. in Aug.* Universum genus operas aliquas publico spectaculo præbentium etiam cura sua dignatus est. ¶ Et passive. *Cic. in Oecon.* Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur. *Idem 1. Acad.* Ea sumenda, & quadam æstimatione dignanda docebat. V. *Gell. l. 14. c. 13.* ¶ Cum infinito *Horat. l. 1. epist. 20.* Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor.

Dignosco, is, ovi, otum, a. 3. *conoscer*, הכיר, Ger. *underscheyden*, Gall. *discerner*, Hisp. *divisar*, *distinguir*, διαγινώσκω, discerno. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 29.* Curvo dignoscere rectum. *Juven. sat. 10. v. 2.* Pauci dignoscere possunt vera bona, atque illis multum diversa. ¶ Legitur & *dinosco* pro *dignosco*. *Salmas.*

Dignus, a, um, o. t. 2. *degno*, ראוי, Ger. *werth*, Gal. *digne*, Hisp. *digno*, ἄξιος, cui aliquid merito debetur. *Cic. 1. de Or.* Hoc tam gravi dignus nomine. *Idem Philip. 3. c. 10.* Vir avo, patre, majoribus suis dignissimus. *Virg. Æn. 9. v. 212.* Tua vita dignior ætas. ¶ Aliquando genitivo jungitur. *Plaut. Trinum. 5. 2. 29.* Non ego sum dignus salutis. *Phædr. fab. 10. l. 4.* Quicquid putabit esse dignum memoriæ. ¶ Cum infinito. *Virg. Ecl. 5. v. 89.* Erat tum dignus amari. ¶ Dicimus etiam *dignus qui*, & *dignus ut*, *Cic. & Plaut. Mil. 4. 4. 4.* ¶ Dignum est, *bene sta*, *è da dovere*. *Plaut. Mil. 3. 1. 129.* Huic homini dignum est divitias esse, qui eas servat.

Digredior, eris, essus sum, d. 3. *partirsi*, הלך, Germ. *hinweggehen*, Gall. *se partir*, Hisp. *partirse*, ἀπαλλάττομαι, discedo. *Cic. Cornificio.* Iniquo patiebar animo, te a me digredi. *Idem de Clar. Orat.* Digredi parumper a causa. *Idem 1. de Invent.* De causa digredi.

Digressio, onis, f. *partita*, הליכה, Ger. *hingang*, Gal. *digression*, Hisp. *digression*, ἔκβασις, discessus. *Cic. l. 1. ad Q. Fr.* Tum congressio, tum vero digressio nostra. ¶ Translate dicitur de evagatione a proposito. *Cic. de Or. l. 3. c. 53.* Ab re non longa digressio.

Digressus, o. t. 2. partic. a digredior, *partito*. *Suet. in Cæs. c. 43.* Qui digressam a marito post biduum statim duxerat. idest, quæ divortium cum marito fecerat.

Digressus, us, m. 4. idem ac digressio. *Cic. 2. Tusc.* Tenuissimum lumen facit proximus accessus ad Solem, digressus autem longissimum.

Digrunnio, is, n. idem quod grunnio. *Phædr. l. 5. fab. 6. v. 27.* Scurra digrunnit prior.

Dijambus, m. 2. διίαμβος, pes metricus ex duobus jambis constans, ut *Amœnitas*, *quiescerent*, &c.

Dijŏvis, m. 3. *Giove*, Jupiter, quasi *Deus Jovis*, ut Diana, quasi Dea Jana, vel a *dies*, & *juvo*, quia nos die, & luce quasi vita ipsa afficiat, & juvet. *Gel. l. 5. c. 12.*

Dijudicatĭo, f. 3. διάκρισις, actus dijudicandi. *Cic. 1. de Leg. c. 21.* Nam ista quidem magna dijudicatio est.

Dijudicatrix, icis, f. quæ discernit, & dijudicat. *Apul. l. 2. de Dogm. Plat.* Virtus spectatrix, & dijudicatrix omnium rerum prudentia.

Dijudicatus, a, um, adjectiv. judicatus, *giudicato*, ut dijudicata lis, *Horat. l. 3. od. 5. v. 54.*

Dijudĭco, as, avi, atum, *giudicare distintamente*, שפט, Germ. *urtheylen mit underschidung*, Gal. *juger distinctement*, Hisp. *juzgare entre partes*, διαδικάζω, diligenter, aut divisim judico. *Cic. in Tusc.* Utrum igitur inter has sententias dijudicare malumus, an ad propositum redire? ¶ Item decerno. *Cic. 3. Catil.* At illæ tamen omnes dissensiones ejusmodi fuerunt, ut non reconciliatione concordiæ, sed internecione civium dijudicatæ sint. ¶ Item discerno. *Cic. 4. Acad. c. 33.* Vera, & falsa dijudicare. *Idem in Part. ad fin.* Dijudicare vera a falsis.

Dijugatĭo, onis, f. separatio, *separazione*. *Arnob. l. 2.* Animarum a corporibus dijugatio. ¶ Legitur & *disjugatio*.

Dijunctĭo, onis, f. disjunctio, *scongiungimento*, *separazione*. *Cic. 4. Acad. c. 28.* Judicare, quæ conjunctio, quæ dijunctio vera sit. Ita legit Gruter.

Dijungo, is, a. 3. *separare*, *dividere*, הבדיל, Ger. *zertheylen*, Gal. *desjoindre*, Hisp. *desunir*, διαζεύγνυμι, separo, divido. *Cic. Att. l. 16. ep. 3.* Dijungor a te. Ita *Gruter.*

Dilabĭdus, o. t. 2. διαρρέων, quod facile diffluit. *Plin. l. 8. c. 55.* Propter brevitatem pili dilabidas.

Dilābor, eris, lapsus sum, d. 3. *scorrere*, καταῤῥέω, proprie est deorsum varie labi, celeriter descendere, fluere, decurrere. *Cic. 1. de nat. Deor.* Nisi eadem se admisto calore liquefacta, & dilapsa diffunderet. ¶ Translate est devenire, *venire*, *discendere*. *Cic. de Am.* A sapientum familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio nostra dilabitur. ¶ Item corruere, *cadere*, *rovinare*. *Cic. 2. Off.* Præclarissime constituta Respublica dilaberetur. *Id. 2. Phil. c. 2.* Sed, ut est apud Poetam nescio quem,

male

male parta male dilabuntur. *Liv. l.* 35. Dilabitur vetustate navis putris. ¶ Item diffugere, clam discedere, *partirsi nascostamente*, נפל, Germ. *hinfallen*, Gal. *s'escouler*, Hisp. *desleyrse*, διαδιδράσκω. *Cic.* 1. *Tusc.* Cum posui librum, assensio illa omnis dilabitur.

Dilacero, as, avi, atum, a. 1. idem, ac lacero. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Non vidit, distractione humanorum animorum discerpi, & dilacerari Deum. ¶ Translate sumitur pro consumere, dilapidare, disperdere, *ruinare*, *guastare*, *distruggere*. *Cic. pro Mil.* Et annum integrum ad dilacerandam Remp. quæreret.

Dilamino, as, avi, atum, a. 1. in duas laminas divido. *Ovid. de Nuce v.* 73. Has (nuces) puer aut certo rectas dilaminat ictu. h. e. in duas partes dividit.

Dilancino, as, a. 1. idem quod lancino, lacero. *Prudent. hymn. Vincent. v.* 136. Membra dilancinata interficit.

Dilaniatus, a, um, adject. *lacerato*. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 9. *v.* 52. Inornatas dilacerata comas.

Dilanio, as, avi, atum, a. 1. *stracciare*, פרק, Ger. *zerreissen*, Gal. *deschirer*, Hisp. *despedaçar*, διασπάω, in diversas partes lanio. *Cic. pro Mil. c.* 13. Tu P. Clodii cruentum cadaver nocturnis canibus dilaniandum reliquisti.

Dilapido, as, avi, atum, a. 1. *consumare*, שורה, Germ. *vergeuden*, Gall. *dissiper*, Hisp. *dessipar*, *desperdiçar*, καταναλίσκω, proprie est dissipare, disperdere, consumere. *Ter. Phor.* 5. 7. 4. Priusquam dilapidet nostras triginta minas. ¶ Videtur etiam sumi pro lapides auferre, lapidibus purgare. *Cato de R. R. c.* 46. Locum bipalio vortito, dilapidatoque. Sed castigatiora exemplaria habent *delapidato*.

Dilapsus, a, um, adject. *consumato*, *sfatto*, *rovinato*. *Cic. l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 10. Glacies liquefacta, & dilapsa. *Virg.* 3. *Georg. v.* 557. Dilapsa cadavera tabo. *Liv. l.* 4. Ædem Jovis vetustate dilapsam refecit.

Dilargior, iris, itus sum, com. 4. *donare a diversi*, זרז, Ger. *außtheylen*, Gal. *faire largesse*, Hisp. *dar a muchos*, διαδίδωμι, est varie, aut diversis largiri, vel valde largiri. *Cic. de Leg. Agr.* 2. Qui omnia sine ulla religione, quibus voluit, est dilargitus.

Dilargitus, a, um, particip. a *dilargior*, passiva significatione. *Sallust.* apud *Gell.* 15. 13. Dilargitis proscriptorum bonis.

Dilatatio, onis, f. *allargamento*, ἀνάπτυξις, actus dilatandi. *Tertull. de anim. c.* 37. *sub fin.* Lamina major efficitur per dilatationem.

Dilatatus, a, um, adject. *dilatato*. *Cic. l.* 3. *de Leg. c.* 14. Hæc lex dilatata in ordinem cunctum, coangustari etiam potest.

Dilatio, f. 3. *dilazione*, *prolungazione*, ἀναβολή, temporis prorogatio, sive extensio. *Cic.* 3. *Phil.* Quæ est igitur expectatio, aut quæ minima dilatio temporis?

Dilato, as, avi, atum, a. 1. *allargare*, רחב, Ger. *zerthun*, Gal. *dilater*, Hisp. *dilatar*, πλατύνω, latum facio. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ipsius autem partes eæ, quæ sunt intra, dilatantur, quæ autem supra, contrahuntur. ¶ Et translate. *Cic. pro Flac. c.* 5. Non dilatabo orationem meam.

Dilator, m. 3. qui differt. *Hor. in Art. v.* 172. Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri.

Dilatorius, a, um, adject. *che prolunga*, ut dilatoriæ exceptiones. *Leg.* 2. & 3. *Dig. de except. & præscript.*

Dilatus, a, um, 1. 2. *differito*, partic. a differor. *Cic.* 4. *Ver.* Ne Petilius privato illo judicio transacto, aut dilato cum cæteris in consilium reverteretur. ¶ Item dispersus, evulgatus, *divulgato*. *Nepos* 10. 10. 1. Celeri rumore dilato.

Dilaudo, as, a. 1. *lodare*, ἐπαινέω, varie, vel valde laudo. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 2. Aut attingere eos libros, quos tu dilaudas.

Dilaxo, as, a. 1. dilato, laxo. *Lucil.* apud *Porphyr. Scholiast. Horatii* ad *Ser.* 1. *l.* 1. Cruribus crura dilaxat.

Dilectio, onis, f. amor, *amore*, ἀγάπη, ἐκλογή. *Tertull. l.* 4. *adv. Mar. c.* 27. Olusculia decimantes, & dilectionem Dei prætereuntes.

Dilector, oris, m. amator, *amante*. *Apul. l.* 2. *Florid.* Atque ego me dilectorem tuum profiteor. *Tert. l.* 4. *cont. Marc. c.* 23. Parvulorum dilector.

Dilectus, a, um, adject. *amato*. *Virg. Æn.* 1. *v.* 348. Magno dilectus amore. *Claud.* 3. *de rapt. Pros. v.* 74. Stabat præterea luco dilectior omni laurus. *Stat.* 8. *Theb. v.* 99. Augur Apollineis modo dilectissimus aris. ¶ *Dilectus*, pro delectus, *scelto*, scribebant Vet. qua de re multa exempla afferunt *Pareus in Lex. Crit.* & *Dausqius*.

Dilectus, us, ui, m. idem quod delectus, ut dilectus militum, apud *Festum*. *Id. in voce Locus*: Ut in dilectu censuque primi nominantur. ¶ Ita apud Veteres constanter legi, testantur *Pareus in Lex. Crit.* & *Donatius*.

Dilemma, atis, n. est argumentatio, in qua utrinque adversarius capitur, sive in qua utra pars ab adversario concessa fuerit, reprehenditur: ut *Si implacabiles sunt iracundiæ, summa est acerbitas, sin autem exorabiles, summa lenitas*. A Cic. appellatur *complexio*, a Gellio *syllogismus cornutus*, quia sic argumentationis cornua in eo disponuntur, ut qui alterum effugerit, in alterum incurrat.

Diligens, e. 3. *diligente*, *assiduo*, זריז, Ger. *fleissig*, Gal. *diligent*, Hisp. *diligente*, ἐπιμελής, gnavus, solers, minime segnis, studiosus. *Cic.* 1. *Agr.* Sane est in eo diligens. *Id. pro Cæl. c.* 30. Diligentissimus officii. *Nepos Epamin. c.* 3. Adeo veritatis diligens, ut ne joco quidem mentiretur. *Velles. l.* 1. *c.* 4. Diligentior ritus patrii custodia. *Plin. l.* 4. *epist.* 13. De suo certe diligentes erunt. *Cic. Catil.* 1. Diligentissimus ad custodiendum. ¶ Diligens etiam dicitur, qui est parcus, & frugi in re familiari administranda. *Cic.* 4. *Ver. c.* 18. Diodorus homo frugi ac diligens, qui sua servare vellet.

Diligenter, adv. *diligentemente*, Ger. *fleissiglich*, Gal. *soigneusement*, *diligemment*, Hisp. *diligentemente*, ἐπιμελῶς, studiose, cum cura, & solicitudine. *Cic.* 1. *de Or.* Itaque in iis artibus quam diligenter, & quam prope fastidiose judicamus! *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 35. Præceptum diligentissime observare. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 12. Omnia quo diligentius cogitata, eo facta sunt imprudentius. ¶ Significat etiam, cum delectu. *Var. l.* 5. *L. L.* Sed quod his magis promiscue, quam diligenter consuetudo est usa, &c.

Diligentia, f. 1. *diligenza*, זריזות, Ger. *fleiss*, Gall. *diligence*, *soin*, Hisp. *diligencia*, ἐπιμέλεια, studium, cura, solicitudo. Differt a cura, & opera, quia diligentia ad corpus, & ad animum refertur, cura ad animum, opera ad corpus. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 6. Adhibui diligentiam, quotiescunque Senatus fuit, ut adessem. *Id. l.* 10. *ep.* 2. Diligentiam ad aliquid conferre. ¶ Diligentiam pro amore, & dilectione usurpat *Symmach. l.* 1. *epist.* 37. & 41. &c. Est enim a *Diligo*. ¶ Accipitur interdum etiam pro parsimonia. *Auct. ad Heren. l.* 4. Non est ista diligentia, sed avaritia.

Diligo, is, dilexi, dilectum, a. 3. *amare*, אהב, Ger. *lieben*, Gal. *aimer*, Hisp. *amar*, ἀγαπάω, amo: Sed tamen minoris vis est, ut notat *Valla*, & *Nonius c.* 5. *n.* 3. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 14. Quis erat qui putaret, ad eum amorem, quem erga te habebam, posse aliquid accedere? tantum accessit, ut mihi nunc denique amare videar, antea dilexisse. *Id.* 1. *de nat. Deor. c. ult.* Dii inter se diligunt, & hominibus consulunt. Pro *diliguntur*, & est elegantissimus dicendi modus. Sic etiam *amo* usurpatur. ¶ Apud Veteres idem est, ac deligo. V. *Delectus*. ¶ Est item dividere. *Plaut. Capt.* 3. 54. Clypeatus elephantum machæra diligit. Ita legit *Nonius*: alii *diffcit*, al. *deligit*, al. *defecat*.

Dilogia, f. 1. διλογία, figura, cum ambiguum dictum duas res significat, a δίς, bis, & λόγος, sermo. *Ascon. in* 2. *Verrinam*.

Diloricatus, a, um, adject. lorica exutus, vel simpliciter exutus, *spogliato*. *Apul. l.* 7. *A. A.* Diloricatis statim pannulis.

Dilorico, as, avi, atum, a. 1. *sciogliere*, פרק, Ger. *zerzerren*, Gal. *deschirer*, Hisp. *desmallar*, διακόπτω, proprie est loricam aperire; translate usurpatur de re qualibet pro dissolvere, discindere. *Cic.* 2. *de Or. c.* 28. Et ius diloricare tunicam, & judicibus cicatrices adversas ostendere.

Dilōris, e, adject. qui duo tantum lora habet. V. *Monoloris*.

Dilucĕo, es, uxi, n. 2. *risplendere*, אור, Ger. *scheinen*, Gal. *esclairer*, Hisp. *luzir*, *ser claro*, διαλάμπω, distincte, sive perfecte luceo. *Gel. l.* 2. Eo die, qui post eam noctem diluxerit. Adde *Horat. l.* 1. *ep.* 4. ¶ Translate usurpatur pro patere, clarum, & apertum esse. *Liv. l.* 3. *c.* 16. Dilucere res magis Patribus, atque Consulibus.

Dilucescit, uxit, imp. 3. *è di*, חור, Ger. *tagen*, *tag werden*, Gal. *il se fait jour*, *le jour comence a poindre*, Hisp. *amanece*, ἡμέρα γίνεται, dies fit. *Cic. in Cat.* 3. *c.* 3. Comprehensi ad me, cum jam dilucesceret, deducuntur.

Dilucide, adv. *chiaramente*, Ger. *klerlich*, Gal. *clairement*, Hisp. *claramente*, σαφῶς, clare, perspicue. *Ter. Phor.* 2. 3. 42. Dilucide expedivi, quibus me oportuit judicibus. *Ulp. l.* 19. *Dig. de Pecul.* Quæstio dilucidius tractata. *August. epist.* 29. *ad Hieron.* Dilucidissime convincere aliquem.

Dilucido, as, avi, atum, a. 1. *dichiarare*, בהר, Germ. *erleuteren*, Gall. *declarer*, Hisp. *enclarecer*, ἐμφανίζω, declaro, clarum facio. *Auct. ad Her. l.* 3. *c.* 4. Nam quod in docendo rei dilucidandæ causa dolum appellavimus.

Dilucidus, a. *chiaro*, ἐμφανής, clarus. *Cic.* 3. *Fin. c.* 1. Nostraque, ut mihi videtur, dilucida oratio. *Id. in Orat. c.* 5. Omnia docentes, & dilucidiora, non ampliora facientes.

Dilucŭlat, abat, imp. 1. *farsi giorno*, *aggiornare*, ὀρθρίζω, est diluculum fieri. *Gel. l.* 2. *c.* 29. Die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges veniant.

Diluculo, adv. *al far del giorno*, בבוקר, Ger. *angehends tags*, Gal. *a l'aube du jour*, Hisp. *a la madrugada*, περὶ ὄρθρον, summo mane. *Cic. Attic l.* 16. *ep.* 13. Cum venissem diluculo ad pontem Tiretium.

Diluculum, n. 2. *alba*, *aurora*, שחר, Ger. *morgenroth*, Gal. *l'aube de jour*, Hisp. *el alva*, περὶ ὄρθρον, aurora, a *diluceo*, quia incipit dilucere. Est autem mane diluculum, quod vesperi crepusculum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 7. Primo diluculo nuntius hic Ameriam venit. *Plaut. Amph.* 2. 2. 111. Ego ne hinc abii abs te hodie cum diluculo?

Diludia. V. Deludium.

Diluo, is, lui, lutum, a. 3. *lavare*, רחץ, Ger. *spulen*, Gal. *laver*, Hisp. *lavar*, ἀπολούω, lavo, purgo, lavando abstergo, a λύω. *Cæs.* 2. *B. C.* Ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. ¶ Est item aquam, vel alium liquorem miscere, temperare. *Virg. Georg.* 1. *v.* 344. Cui tu lacte favos, & miti dilue Baccho. *Curt.* 3. 6. Diluere medicamentum. ¶ Translate est auferre, minuere. *Cic.* 3. *Tusc.* Quæ cogitatio omnes molestias extenuat, & diluit. *Senec. ep.* 29. Diluere auctoritatem. ¶ Est item refellere, dijudicare, a διαλύω, omisso α, ut in διαλύω, *differo*, διαγινώσκω, *dignosco*. *Cic.* 7. *Ver.* Quo facilius crimen inimicorum diluere possim. ¶ Item explicare, declarare. *Cic. pro Clu.* Cum ego unaquaque de re dicam, & diluam. *Plaut. Rud.* 4. 4. 64. Abstine maledictis, & mihi, quod rogavi, dilue.

Dilūte, adverb. diluendo. *Macrob.* 7. *Saturn. c.* 13. Sordidatum pallium in mari dilute lavo.

Dilūtum, n. 2. id liquidum, in quo aliquid certo tempore fuit maceratum. *Plin. l.* 27. *c.* 7. bibitur & madefacti absynthii dilutum.

Dilutus, a, um, o. *stemperato*, *temperato*, κεκραμένος, quod mixtum, vel temperatum est, ut vinum aqua mixtum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 107. Diluti bibis unciam Falerni. *Cic. in fragm. orat. pro Font. apud Ammian. l.* 15. *c.* 20. Gallos post hæc dilutius esse poturos. *Cels. l. l.* 1. *c.* 3. Potio quam dilutissima. ¶ *Dilutus odor* est, qui minime est vehemens, sed lenis. *Plin. l.* 15. *c.* 28. ¶ *Dilutus color* dicitur, qui velut aqua adhibita, minus intensus est, *dilavato*, *fiacco*. *Gel. l.* 2. *c.* 26. Luteus color rufo est dilutior. Sic urina diluta, apud *Cels. l.* 2. *c.* 4. & 6.

Diluvialis, le, adject. ad diluvium pertinens. *Solin. c.* 9. (al. 14.) Quas solas (montium altitudines) diluvialis irruptio inaccessas reliquit.

Diluvies, ei, f. idem, ac diluvium, a *diluo*, qua significat inundare, submergere. *Hor. l.* 4. *Carm. od.* 14. Horridamque culcis diluviem minitatur agris.

Diluvio, as, a. 1. submergo. *Lucr. l.* 5. *v.* 388. Ultraque minantur omnia diluviare ex alto gurgite ponti.

Diluvio, onis, f. idem ac diluvium. *Censorin. de die Natali*, *c.* 18. κατακλυσμός, quam nostri diluvionem vocant.

Diluvium, n. 2. *diluvio*, מבול, Ger. *wasserflussf*, Gal. *deluge*, Hisp. *diluvio*, κατακλυσμός, terræ inundatio ab immodicis imbribus, vel maris, fluviive incremento proficiscens, a *diluo*, qua significat inundare, submergere. Aliqui dictum putant, quia terram lavat, & sordibus purgat. *Plin. in epist.* 17. *l.* 8. Hic nimiæ tempestates, & crebra diluvia. ¶ Metaphorice ponitur pro eversione, *ruina*, *distruzione*. *Virg.* 7. *Æn.* Diluvio ex illo diversa per æquora vecti.

Dimăchæ, arum, m. 1. Equitum genus, qui aliquando & pedites pugnant, quales sunt apud nostros *i dragoni*. *Curt. l.* 5. *c.* 13. Delectis equitum sex millibus trecentos, quos Dimachas appellant, adjungit. Dorso hi graviora arma portabant; cæterum equis vehebantur; cum res locusque posceret, pedestris acies erat.

Dimadĕo, vel Dimadesco, is, ui, n. valde madeo. *Lucan. l.* 6. *v.* 479. Dimaduere nives. h. e. resolutæ sunt, ac dissolutæ.

Dimano, as, avi, atum, n. 1. *scorrere in diversi parti*, διαῤῥέω, diverse, sive diversim mano. *Cic. pro Cæl. c.* 3. Meus hic forensis labor, vitæque ratio dimanavit ad existimationem hominum &c. *Catul. carm.* 51. Tenues sub artus flamma dimanat. Al. leg. *demanat*.

Dimensio. V. Demensio.

Dimensus. V. Demensus.

Dimetātus. V. Dimeto.

Dimĕter, tra, trum, δίμετρος, idem ac bimeter. *Sidon. l.* 9. *ep.* 17. *in carm.* Dimetra arte opus texere. *h. e.* duplici versuum genere.

Dimetiens, tis, subst. f. 3. διάμετρος, linea recta, figuram, qua longissime patet, ex æquo secans. *Plin. lib.* 2. *cap.* 23. Quantas dimetiens habeat septimas.

Dimetior. V. Demetior.

Dimetītus, a, um. V. Demetitus.

Dimĕto, as, avi, atum, a. 1. metas, seu fines describo, dimetior, *disegnare*, *misurare*. *Liv. l.* 8. *c.* 38. Tum Dictator postquam sine magno incommodo progredi non poterat, eum ipsum, in quo constiterat, locum castris dimetari jussit. *Cic. de nat. Deor.* Atque ita dimetata signa sunt, ut in tantis descriptionibus divina solertia appareat. Al. leg. *dimensata*.

Dimicatio, f. 3. *battaglia*, ἀγώνισις, actus dimicandi. *Cæs.* 7. *Bell. Gal.*

Omnium

Omnium superiorum dimicationum fructum in eo die, atque hora docet consistere. *Cic. in Orat. c. 13.* In aciem dimicationemque venire. *Id. pro Rabir.* Dimicatio capitis, & famæ. hoc est discrimen.

Dimico, as, avi, & ui, atum, n. 1. *combattere*, ἀγωνίζομαι, pugno, rem prælio dijudico, a διαμάχομαι, vel a *mico*, quia gladii in præliando fulgent. *Cic. de nat. Deor.* Cum Posthumius cum Octavio dimicaret. Sic dimicare acie, pugna, prælio, apud *Cic. & Liv. Ovid. 2. Amor. el. 13. ad fin.* Hac tibi sit pugna dimicuisse satis. *Plin. l. 22. c. 25.* Dimicatumque pro frutice est.

Dimidiātim, *adv. per mezzo*, [illegible], Germ. *das halbe theyl*, Gal. *par la moitié*, Hisp. *por la mitad*, ἥμισυ, pro media parte. *Plaut. Mil. 3. 1. 158.* Sed percellunt se, & procumbunt, dimidiatim dum appetunt. Ita legit *Turnebus l. 7. Adv. c. 6.* Sed communius legitur *dimidiate*.

Dimidiatus, a, um, o. 1. 2. *partito in due parti uguali*, [illegible], Germ. *in zwey gleiche theil abgetheil*, Gall. *qui est a demi*, Hisp. *partido a medias, demediado*, ἡμιτελής, quod in duas partes divisum est. *Cic. 4. Ver.* eximunt ex anno unum, dimidiatumque mensem. *Id. Tusc. 5. c. 23.* Versiculi dimidiati. *Plin. l. 16. c. 30.* Luna dimidiata.

Dimidium, ii, n. pars dimidia cujuscumque rei, *la metà*, τὸ ἥμισυ. *Plaut. Pseud. 1. 5. 37.* Bonus animus in re mala dimidium est mali. *Cic. de Orat.* Sed dimidium ejus quod pactus esset, pro eo carmine daturum. *Liv. l. 35.* Dimidium militum. ¶ *Dimidium plus toto*, πλέον ἥμισυ παντός, ænigma, quo mediocritas commendatur. Sed Græcum est. *Plato l. 5. de Rep. & 3. de Leg.*

Dimidius, a, um, o. *mezzo*, [illegible], Germ. *halb*, Gall. *demi*, Hisp. *medio*, ἥμισυς, pars altera dimidiati, a *medium*, quasi per medium divisus. *Cic. pro Rosc. Amer.* Tu sine me cum Flavio decidisti, utrum pro dimidia parte, an pro tota? *Id. 3. Fam. ep. 29.* Hæres ex parte dimidia. *Plin. l. 20. c. 9.* Aquam decoquere ad dimidias h. e. ad dimidias partes.

Diminōro, vel Deminoro, as, a. 1. idem quod diminuo. *Tert. de Anim. c. 33.*

Diminuo, & Deminuo, is, ui, utum, *diminuire*, [illegible], Germ. *mindern*, Gall. *diminuer*, Hisp. *menguar*, μειόω, minuo. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Ne quid de bonis, quæ L. Octavii Nasonis fuissent, cui L. Plancus hæres est, diminuerent. *Ter. Eun. 4. 7. 33.* Deminuam ego caput tibi hodie, nisi abis. h. e. frangam. Adde *Plaut. Bacch. 1. 3. 109.* ¶ Interdum significat alienare. quo sensu accipit *Pareus in Lex. Crit.* Ciceronis verba modo allata. V. *eundem Pareum* plura in hanc rem congerentem.

Diminutio, vel Deminutio, onis, f. 3. *diminuzione*, μείωσις, actus diminuendi. *Cic. in Rull.* Quo animo libertatis vestræ diminutionem ferre possitis. ¶ Diminutio capitis apud JCtos est prioris status mutatio, cum scilicet aut libertatem, aut civitatem amittimus, aut per adoptionem alterius nos potestati submittimus. *Fest. & Justinian. in Instit. l. 1. tit. 16.* ¶ Item alienatio. *Cic. l. 2. Offic. c. 21.* Ne de bonis privatorum publice diminutio fiat. V. *Diminuo*.

Diminutive, vel Deminutive, adverb. ὑποκοριστικῶς, diminutiva forma. *Ascon. in prooem. action. Verr.* Dies diminutive diecula dicitur. Adde *Macrob. 5. Saturn. c. 21. & Ulpian. Dig. 36. 2. 16.*

Diminutivus, vel Deminutivus, a, um, *diminutivo*, quod diminutionem significat, ut Nomen diminutivum, ex. gr. *doloioso*, &c. *Tertul. Apol. c. 32.* Diminutiva vox.

Diminūtus, vel Deminutus, a, um, adject. *sminuito*, μειωθείς, ut diminuta potentia, *Cæs. l. 1. B. G. c. 20.* Deminutæ copiæ, *Ibid. l. 7. c. 31.* ¶ Diminutus capite quis dicatur, V. *diminutio*. ¶ Comparat. diminutior. *Tertul. adv. Marc. l. 2. c. 9.* Transire in aliquam diminutiorem qualitatem. ¶ Significat etiam alienatus. V. *Diminuo*. *Cic. pro Sylla:* Ut quæ causa cæteros ad facinus impulit, cupiditas retinendæ possessionis, ea Eruteo non fuerit, prædiis diminutis.

Dimissio, f. 3. ἄφεσις, actus dimittendi, *il mandar via*, *o licenziare*. *Cic. 7. Verr. c. 33.* Propter dimissionem propugnatorum, atque remigum. *Id. Parad. 6. c. 2.* Dimissiones libertorum ad fœnerandas diripiendasque provincias.

Dimissoriæ literæ, inquit *Modestin.* sunt, quæ vulgo *apostoli* dicuntur, quod per eas causa ad eum, qui appellatus est, dimittitur. Sic *Marcel. l. un. ff. de libel. demiss.* Gloss. gr. lat. Dimissoria, ἀπολυτικά.

Dimissus, a, um, adject. ex particip. *mandato via*, *licenziato*, ut dimissa concio. *Cic. Attic. l. 2. ep. 24. Senec. epist. 31.* Dimissa in populos notitia nominis. h. e. dispersa. *Sueton. Tiber. c. 49.* Dimissam Lepidam e matrimonio. h. e. repudiatam. *Cic. 4. Acad.* In ista Philosophia, quæ nunc prope dimissa revocatur. hoc est omissa, relicta. ¶ Dimissis manibus fugere, est celeriter fugere. *Plaut. Pseud. 3. 2. 52.* Odor dimissis pedibus in Cœlum volat. B. Odor dimissis pedibus? C. Peccavi insciens, quia enim dimissis manibus volui dicere. Al. *Demissis*. Græci dicunt παρακαθεῖσαι τὰς χεῖρας.

Dimitto, is, isi, issum, a. 3. *mandare in diverse parti*, [illegible], Germ. *hinweg schicken*, Gal. *renvoyer*, Hisp. *enviar*, διαπέμπω, diversa in loca mitto. *Sallust.* C. Manlium Fesulas, Septimium in agrum Picenum, C. Julium in Apuliam dimisit. *Virg. 1. Æn. v. 576.* Equidem per litora certos dimittam. ¶ Accipitur etiam pro permittere, & in potestatem dare. *Cic. l. 1. de Rep.* Tum annui Consules, tum dimissi populo fasces. ¶ Item pro relinquere, *lasciare*. *Cic. l. 12. ep.* Non ideirco eorum usum dimiseram, quod iis succenserem. *Liv. l. 9. c. 3.* Dimittere curam ex animo. ¶ Sæpe est, abire permittere, abeundi potestatem facere, *lasciar andare*, *licenziare*, ut dimittere concionem, Senatum, consilium, *Cicero sæpe.* Et Dimittere a se aliquem, *Id. Q. Fr. l. 3. Att. l. 8.*

Dimōtus, a, um, adject. loco motus, *smosso*, *commosso*. *Plin. l. 36. c. 18.* Dimota a centro suo tellus. *Tacit. hist. 2. c. 49.* Dimotis omnibus. *Ovid. Heroid. epist. 17.* Dimotæ murmur aquæ.

Dimovĕo, es, ovi, otum, a. 2. *rimuovere*, *movere*, [illegible], Germ. *verrucken*, Gal. *remouvoir*, Hisp. *remover*, *mover*, διακινέω, removeo. *Cic. pro Cæc.* Dimoveri, & depelli de loco necesse est eum, qui dejiciatur. *Id. de Leg. Agrar.* Dimovere de possessionibus. ¶ Et translate. *Cic. in Parad.* Voluptas, quo est major, eo magis mentem ex sua sede, & statu dimovet. *Plaut. Pers.* Ego de hac sententia non dimovebor. ¶ Significat etiam, in diversas partes moveo. *Virg. 2. Georg. v. 513.* Aratro terram dimovere.

Dindymēne, es, f. 1. Cybele, a Dindymo M. ubi colebatur. *Martial. l. 8. epigr. penult.* Non per mystica sacra Dindymenes.

Dindymus, m. 2. & Dindyma, orum, n. pl. 2. Cybelus, Adoreus, mons Phrygiæ Magnæ, ex quo Sangarius, Hermus, & Gallus, diversis locis profluunt. *Virg. 9. Æn. v. 617.* Ita per alta Dindyma. *Plin. l. 6. c. ult.* Cujus a vertice mons Dindymus.

Dinocrates, Architectus fuit, qui Alexandriam in Ægypto jussu Alexandri M. condidit. *Vitruv. præfat. l. 2. Ammian. l. 22. c. 40.*

Dinumeratio, & Denumeratio, onis, f. *annumerazione*. *Paul. Dig. 38. 10. 10. §. 10.* Eadem dinumeratione hic quoque octo personas computabimus. ¶ Est etiam Figura Rhetorica, per quam multa numerantur. *Cic. 3. de Or. c. 54. & Quintil. l. 9. c. 3.*

Dinumĕro, as, avi, atum, a. 1. idem ac numero, *contare*. *Ter. Adelph.* Jube nunc, jam dinumeret Babylo illi viginti minas. *Plin. l. 4. c. 11.* Dinumerare exercitum.

Diobolāres meretrices, quæ duobus obolis conducuntur, inquit *Festus*. *Plaut. Pœn. 1. 2. 58.* Servulorum sordidorum scorta diobolaria.

Diŏcles, medicus, quem inter priscos maximosque medicos fuisse tradit *Celsus l. 7. c. 5. & Plin. l. 26. c. 2.*

Diocletianus, i, Romanorum Imperator, genere Dalmata, *Diocles* dictus, antequam Imperium caperet. Postea nomine in Romanum morem converso, *Diocletianus* appellatus est. Superbe crudeliterque imperavit, idque fuit in illo singulare, quod imperium sponte deposuit, & ad privatam vitam descendit. *Sex. Aur. Victor de Cæs. & ejusd. epit.*

Diocleus, a, um, adject. a Diocle medico, ut Diocleus graphiscus, apud *Cels. l. 7. c. 5.*

Diocmitæ, vel Diocomitæ. V. Diogmitæ.

Diœcĕsis, f. 3. διοίκησις, gubernatio, administratio, dispositio, jurisdictio, item locus, in quo quis jurisdictionem, seu imperium exercet. *Cic. in ep. 8. l. 3. Fam.* Omnium illarum Diœcesium, quæ cis Taurum sunt. *Plin. l. 5. c. 29.* Jurisdictiones vocat. ¶ Constantini temporibus, & deinceps Diœcesis certum numerum provinciarum complectebatur, quæ simul collectæ parebant Vicario præfecturæ prætorianæ. V. *H. Valesium ad Euseb. l. 4. de vita Constantini*.

Diœcētes, m. 3. διοικητής, dispensator, seu qui procurationem Regiam, vel Magnatis alicujus suscepit. *Cic. pro Rab. Posth. c. 8.* Rabirius fuit diœcetes Regius. Et *c. 10.* Id facere non poterat nisi diœcetes: hoc enim nomine utitur, qui a Rege esset constitutus.

Diogmitæ, arum, levis armaturæ milites, quos maxime ad frænandas latronum incursiones in Provinciarum finibus constituebant imperatores. *Ammian. l. 27. c. 20.* (al. 9.) Adhibitis semiermibus paucis, quos Diogmitas appellant. *Capitolin. in Marco c. 21.* Armavit & diogmitas. ¶ Scribunt aliqui *Diocmitæ*.

Diomedēæ insulæ, *Isole di Tremiti*, ins. quinque maris Hadriatici, Apuliæ adjacentes, ante Garganum M. quarum nomina sunt, *S. Maria de Tremiti*, al. *S. Nicola*, *S. Domino*, *Gasrezo*, *Caprara*, *Credazzi*. Hic Diomedem disparuisse, & socios ejus ob dolorem in aves conversos fuisse fabulantur.

Diomedēi Campi, vocati sunt in Apulia, qui Diomedi, in divisione Regni, quam cum Dauno fecisse dicitur, cesserunt.

Diomēdes, m. 3. Διομήδης, filius Tydei, & Deiphiles, nepos Oenei, Rex Ætoliæ, qui cum reliquis Græcis ad Trojam profectus, adeo strenue se gessit, ut post Achillem, & Ajacem Telamonium fortissimus haberetur. Fuit Ulyssis amicissimus. Una cum illo rapuit Palladium, & cineres Laomedontis. Certamen singulare habuit cum Hectore, & Ænea. Martem quoque in eo bello vulneravit, Veneremque in dextera manu vulneravit, dum Æneam illa protegere conaretur. Quam ob rem Dea irata Ægialæ uxori Diomedis tantam libidinem immisit, ut cum Cyllabaro Sthenelii filio concumberet. Hac re cognita Diomedes domum reverti noluit, sed in Apuliam profectus a Dauno filiam in uxorem accepit, & Regni partem, ibique Arpos, vel Sipontum apud Garganum M. condidit. In Apulia legationem accepit a Latino Rege Aboriginum auxilia petente adversus Æneam. Venulo legato narravit, Græcos omnes, qui bello Trojano militavissent, pœnas dedisse; itaque precatus, ne se ad id bellum impellerent, hortatus est ad pacem. *Virg. 11. Æn. Ovid. 14. Met.* Quidam ferunt, Diomedem in Apulia repente evanuisse, alii ab Ænea dolo occisum fuisse. Ejus socii in aves versi sunt. ¶ Diomedes alter, Rex Bistoniæ, vel potius universæ Thraciæ. Hic, cum in Tyria oppido equos suos peregrinorum, & hospitum carne aleret, victus ab Hercule, equis ipsis ad devorandum objectus est. *Ovid. in Ibin*, & *9. Met.*

Diomedēus, a, um, adject. ut Diomedei equi. *Claudian. præfat. l. 2. de raptu Proserp.* Et Diomedeos gramine pavit equos.

Dionæus, a, um, adject. ad Venerem pertinens. *Virg. ecl. 9. v. 47.* Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum. ¶ Dionæa etiam dicitur ipsa Venus. *Virg. 3. Æn. v. 19.* Sacra Dionææ matri, Divisque ferebam.

Diōne, es, f. 1. Nympha, Oceani, & Tethyos filia, mater Veneris tertiæ, quæ nupsit Vulcano. Hinc Venus Dionæa, atque etiam Dione dicitur. *Cic. 3. de nat. Deor. Ov. 2. Fast.*

Dionysia, orum, n. 2. idem, ac Bacchanalia, festa in honorem Dionysii, seu Bacchi. *Ter. Heaut. 2. 1. 110.* Dionysia hic sunt; hodie apud me sis volo.

Dionysias, adis, f. gemma est dura, ac nigra, mixtis rubentibus maculis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Dionysius, m. 2. V. Bacchus, & Liber.

Dionysius Heracleotes, Philos. Zenonis auditor. *Cic. 2. Acad. 3. Tusc.* Descivit a Stoicis propter dolorem oculorum, & renum. *Cic. 5. Fin. 2. Tusc.* ¶ Dionysius superior, vel senior, Tyrannus Siculorum. Electus fuit primo Imperator, ut a Carthaginiensibus patriam defenderet, deinde Rex constitutus est. Ejus vitam, & scelera vide apud *Cic. 3. de nat. Deor. & 5. Tusc.* ¶ Dionysius junior, fil. superioris. Expulsus est a Dione in exilium. Corinthi pueros Grammaticam docuit. *Plato, & Plutarch. in Epist. Cic. 9. Tusc.* ¶ Dionysius Halicarnasseus, nobilissimus Historicus, ætate Augusti, qui Romanam scripsit historiam, item de characteribus antiquorum Oratorum, præterea de compositione orationis, & libellum περὶ ἑρμηνείας, quem multi Demetrio perperam tribuerunt. ¶ Dionysius Areopagita, vir Atheniensis, D. Paulo Apostolo in Areopago Evangelium prædicante, in Christum credidit. Itaque baptizatus est, & Atheniensium Ecclesiæ præfectus. Scripsit ad Timotheum Ephesi Episcopum librum de Divinis nominibus, item libros 12. de Hierarchia cœlesti, præterea alia complura opuscula.

Dioptra, æ, f. *orologio da Sole*, διόπτρα, horologium solare a διοπτεύω, perspicio, *Plin. l. 2. c. 69.* ubi de positione terræ loquitur. V. *Mortisanum l. 6. cap. de positione terræ*. ¶ Est item instrumentum aquis librandis aptum. *Vitruv. l. 8. c. 6.*

Dioryges, f. 3. διώρυγες, fossæ manufactæ in Ægypto, ad Nili aquas in agros derivandas. *Mela l. 3. c. 8. Strabo l. 17.*

Dioscorides, is, Medicus Alexandrinus, qui floruit tempore Antonii, & Cleopatræ, teste *Suida*, & scripsit de nominibus medicinarum. ¶ Alius Anazarbeus, qui floruit ætate Neronis, scripsitque de materia medica, & Alexipharmacis. Ejus libri adhuc supersunt.

Dioscūri, m. 2. Διόσκουροι, Jovis filii, ex Διὸς, Jovis, & κοῦρος, pro κόρος, *juvenculus*. Multi hoc nomine a Græcis vocantur. Primi tres Athenis ex Jove Rege antiquissimo, & Proserpina nati, Tritopatreus, Eubuleus, Dionysius. Secundi Jove tertio nati ex Leda, Castor, & Pollux. Tertii dicuntur a nonnullis Aleo, al. Alco, Melampus, Emolus, al. Eumelus, Atrei filii. *Cic. 3. de nat. Deor.* Præcipue tamen Castor & Pollux Dioscuri vocantur. V. *Cabiri*.

Dioscurias, adis, f. Sebastopolis, *Savastopoli*, urbs Colchidis, ad ostia Coraxi, ubi Ponti Euxini intimus recessus, inter Phasianum mare, & Caucasicum, prope Abascios pop. condita ab aurigis Castoris, & Pollucis, deque illorum nomine dicta, teste *Isidoro l. 15. Orig.* Superiore sæculo aquis absorpta periit.

Dicta,

Diōta, vel dyota, æ, f. 1. *vaso da due manichi*, Ger. *ein krug mit zweyen henckeln*, Gal. *vaisseau a deux anses*, Hisp. *vaso de dos orejas*, διώτη, vas, seu dolium fictile, duas ansas habens, ad servandum vinum accommodatum, a δὶς, *duo*, & ὦτα, acc. pl. *aures*. *Hor. l. 1. od. 9. v. 8.* Deprome quadrimum Sabina, o Thaliarche, merum diota.

Dioxippus, m. 2. nobilis athleta. *Plin. l. 35. c. 11.* ¶ Item Poeta Comicus. *Suidas.* ¶ Item miles Alexandri M. mira fortitudine, de quo *Ælian.*

Diphris, gemmæ species. *Plin. l. 37. c. 10.*

Diphrix, fœm. 3. excrementum æris in officinis ærariis. *Plin. l. 34. c. 13.*

Diphthongus, f. 2. *dittongo*, δίφθογγος, conglutinatio est duarum vocalium in eadem syllaba vim suam servantium, a δὶς *bis*, & φθόγγος, *sonus*, quod duarum in ea vocalium sonus audiatur. *Prisc. lib. 1.*

Diplangium, ii, n. vas duplex. *Prisc. l. 1. c. 19.* Amurca diplangio cocta.

Diplinthius, a, um, adject. constans duorum laterum ordine, ut diplinthius paries, *muro di due pietre*, apud *Vitruv. l. 2. c. 8.* Est a πλίνθος, quod laterem significat.

Diplŏis, idis, f. διπλοΐς, vestis duplex, genus pallii, a διπλόος, duplex. *Sever. Sulpit. l. 1. c. 35.*

Diplōma, n. 3. *patente*, *bolla*, כתב, Ger. *freiheit*, *gewalts*, *brieff*, Gal. *lettres patentes*, Hisp. *letras del principe*, *como previlegios*, δίπλωμα, litteræ Principum signis obsignatæ, cujus generis sunt, quas *litteras patentes* vocant, a διπλόω, *duplico*, quia duplicato complicantur, & lino trajiciuntur, & obsignantur. *Cic. l. 6. Fam. ep. 12.* Diploma statim non est datum. De litteris Cæsaris loquitur, quibus Balbus restituebatur.

Dipondiarĭus, vel dupondiarius, a, um, adject. quod ex duobus ponderibus constat. *Col. l. 4. c. 30.* Quæ tamen dipondiarii orbiculi crassitudinem non excedant.

Dipondĭus, vel dupondius, m. 2. sive dipondium, vel dupondium, n. 2. nummus bilibris, idest, qui duos asses valebat, a duobus ponderibus. As enim libræ pondus continebat, unde & assipondium dicebatur. *Var. l. 4. de L. L.* ¶ Dupondium pro mensura duorum pedum habes apud *Colum. l. 3. c. 13. l. 4. c. 1. & lib. 11. c. 2.*

Dipsăcon, n. 2. spina alba, al. aspalathus, & diacheton. *Plin. l. 27. c. 9.*

Dipsas, adis, f. διψάς, situla, siticulosa, viperæ, seu aspidis genus, a διψάω, *sitio*, quia morsu humorem omnem consumens sitim maximam inducit. *Luc. l. 9. Plin. l. 32. c. 5.*

Dipterus, a, um, adject. δίπτερος, quasi duas alas habens. Hinc ædes dipteræ dicuntur a *Vitruv.* duplicem columnarum ordinem habentes, *l. 3. c. 1.*

Diptōta, n. 2. δίπτωτα, dicuntur nomina duos tantum casus habentia, ut *Suppetiæ*, *suppetias*. Sic triptota, tetraptota, pentaptota, quæ tres, quatuor, quinque casus habent. *Charis. l. 1. Prisc. l. 5.*

Diptychon, i, n. duplicatum, δίπτυχον. Sic appellantur tituli *Prudentii* Veteris, & Novi Testamenti.

Dipyros, i, m. *abbruciato due volte*, bis ustus. *Mart. l. 4. epigr. 47.* Encaustus Phaeton tabula depictus in hac est: Quid tibi vis, dipyron qui Phaetonta facis?

Diradĭo, as, a. 1. ad radiorum figuram compono. *Col. l. 5. R. R. c. 6. ad fin.* Validam vitem in ramos deducere censeo, & traducibus dispergere, atque diradiare.

Diræ, f. 1. *maledizioni*, אלות, קללות, Germ. *verfluchungen*, Gall. *malédictions*, Hisp. *maldiciones*, ἀραί, execrationes, & imprecationes, quæ horrende in aliquem effundebantur, Deos quosdam inauditos compellando, quibus quisquis devotus erat, credebatur maximo affici infortunio, a δεινός, *terribilis*, *gravis*. Vulgo diras, quasi Deorum iras dici ajunt. Hinc diras imprecari, δεινὰς ἀρὰς ἀρᾶσθαι, hoc est, terribiles preces precari. *Tacit. Ann. 6. c. 24. Cic. de Div.* M. Crasso quid acciderit, videmus, dirarum obnuntiatione neglecta. ¶ Diræ item Dearum nomen est. Nam sic dicuntur Furiæ, sive Eumenides. Sed tamen, si proprie loquamur, Diræ dicuntur in Cœlo, Furiæ in terris, Eumenides apud inferos. *Virg. 8. Æn. v. 701.*

Dircæus, a. 1. 2. Thebanus. Nam pars Bœotiæ, in qua fons est Dirces, Dircæa dicta est. *Virg. Ecl. 2. v. 24.* Amphion Dircæus. *Horat. l. 4. od. 2. v. 25.* Cygnus Dircæus. h. e. Pindarus.

Dirce, f. 1. Δίρκη, Lyci Thebarum Regis uxor, quam ille duxerat, repudiata Antiopa. Verita, ne Antiopam revocaret, impetravit a marito, ut posset illam in vinculis detinere. Antiopa vero tempore partus soluta, gemellos, quos ex Jove conceperat, peperit, Amphionem, & Zethum. Hi Lycum interfecerunt. Dircen vero caudæ indomiti tauri alligarunt, quæ diu ita per terram raptata, tandem Deorum commiseratione in sui nominis fontem conversa est, non procul a Thebis, qui in Ismenium fl. labitur. *Propert. l. 3.* Ab hoc fonte Thebani dicti Dircæi. ¶ Alia fuit Dirce Babylonia, quæ sua forma tumens, cum Palladi conviciaretur, inter lavandum in piscem conversa est. *Ovid. 4. Met.*

Dircenna, æ, fons Hispaniæ gelidissimus apud Bilbilim urbem, in Salonem fluv. labens. *Martial. l. 1. ep. 50.* Avidam rigens Dircenna placabit sitim.

Directarĭus, m. 2. qui furandi causa in alienas domos se dirigit, idest, ingreditur. *Paul. Dig. 47. 11. 7.* Qui directarii appellantur, hoc in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo.

Directe, adv. *drittamente*, במישרים, Ger. *strachs*, Gal. *directement*, *tout droit*, Hisp. *derechamente*, ἐπ' εὐθείας. *Cic. in Partit. cap. 7.* Ut, cum semel dictum sit directe. *Id. 4. Acad. c. 20.* Directius gubernare.

Directiangŭlus, a, um, adject. *Martian. Capel. l. 6.*

Directilineus, a, um, εὐθύγραμμος, directam habens lineam. *Martian. Capell. l. 6. pag. 229.*

Directim, adverb. directe. *Apul. l. 3. dogm. Plat.* Directim, & reflexim inferre conclusionem.

Directĭo, f. 3. *addrizzamento*, εὔθυνσις, ut Directio ad veritatem. *Quinct. l. 3. c. 6.*

Directo, adv. idem ac directe. *Cic. in Part. c. 13.* Alterum ad fidem directo spectat.

Directūra, æ, f. idem quod directio. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Quo fundatior erit ex arenato directura.

Directus, a, um, o. 1. 2. ἀπευθυνθείς, partic. a dirigor, *diritto*, *dirizzato*. *Cic. de nat. Deor.* Flexuosum iter habet, nequid intrare possit, si simplex, & directum pateret. *Idem pro Cæc. c. 8.* Ejus autem fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt. *Gell. 9. 1.* Ut ictus directiores fiant. ¶ Directus etiam dicitur de homine austero, & rigido, qui nunquam quicquam concedit. *Cic. pro Cæl. c. 16.* Huic tristi ac directo seni responderet Cœlius, &c. *Al. leg.* decrepito. ¶ *Paries directus* est is, qui parieti communi extrema sui parte ita adjungitur, ut figuram referat literæ T, scilicet, ut linea superior transversa sit paries communis; inferior deorsum pendens, directus. *Cic. in Top. c. 4.* Omnibus est jus, parietem directum ad parietem communem adjungere. V. *Hotoman. in Lex. Juris.* ¶ *Directa oratio* apud *Justin. l. 38. c. 3.* est, quæ in aliquem dirigitur: cui opponitur *obliqua*. ¶ *Locus directus* dicitur, qui ita acclivis est, ut ascendi non possit. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 45. & l. 2. c. 24.* ¶ *Directus locus*, i. e. perruptus, *scosceso*. *Id. in Ver.* ubi tamen al. legunt *Diruptus*.

Diremptĭo, f. 3. διάλυσις, divisio, separatio, productio temporis, vel rei in aliud tempus, &c. a dirimo. *Cic.* Nihil est, quod populo supplicatur, nihil, quod diremptio, nihil, quod supplicatio Magistratuum expectetur. V. Diribeo.

Diremptus, a, um, o. 1. 2. separatus, partic. a dirimor. *Cic. l. 3. ad Q. Fr. ep. 4.* Cato diremptis tabellis de circulo se subduxit. *Lucr. l. 1. v. 114.* Anima morte dirempta. V. *Diribeo*.

Diremptus, us, m. idem ac diremptio *Cicer. Tusc. l. 1. c. 29.* Est enim interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

Dirēpo, is, psi, ptum, n. 3. discedo, deorsum repo. *Phædr. l. 1. fab. 5. v. 12.* Direpsit ad cubile setosæ suis.

Direptĭo, onis, f. *rapina*, διαρπαγή, actus diripiendi. *Cic. 4. Fam. ep. 1.* Urbem sine legibus, sine judiciis, sine jure, sine fide relictam direptioni, & incendiis.

Direptor, m. 3. *ladro*. *Cic. 3. Phil.* Custos ne urbis, an direptor, & vexator esset Antonius. Adde *Catil. 2. c. 2.*

Direptus, a, um, adject. a diripio, *rapito*, *rubato*, διαρπαγείς, *Cicer. pro Leg. Manil. c. 9.* Mithridates res ex tota Asia direptas in suum regnum congesserat. *Virg. 2. Æn. v. 563.* Direpta domus.

Direptus, us, ui, m. idem ac diremptio, separatio, conjunctorum divisio, apud *Cic. Tusc. 1. c. 29.* Sed ibi alii leg. *diremptio*. Exemplum modo attulimus in V. *Diremptio*. ¶ Pro direptione, *saccheggio*, *ruberia*. *Spartian. in Severo*, *c. 19.* Res Romana prædonibus direptui fuit.

Diribĕo, es, ui, itum, a. 2. divido, distribuo, a διαρριπτέω, *disjicio*, in diversas partes jacio, ut fit in rerum distributione. *P. Manutius.* *Diribere*, & *dirimere*: illud tabellarum, hoc suffragiorum video proprium verbum fuisse, neutrum autem satis fuisse manifestum. Diribere tabellas, significat distribuere. Diribebantur autem iis, qui suffragium laturi essent. Nec dubito, quin legendum sit *Diribeantur*, non *diripiantur*, apud Cic. in Pisonem, in eo loco, *An expectas, dum de te 75. tabellæ diripiantur?* Ita hoc verbum non in Comitiis solum, verum etiam in judiciis usurpatum patebit. Nam hoc proximum exemplum satis plane judicium, quod Pisoni Cic. minatur, significat. Plinius autem ad alias res transtulit hoc verbum. Ait enim lib. 36. cap. 15. *Hic est ille domitor orbis populus, qui gentes, & regna diribet.* Quod autem in oratione pro Plancio cap. 6. vir diligens, & eruditus legendum putat pro *direptio*, *diribitio*, rectius, opinor, sensisset, si *diremptio* reponere maluisset. Cum enim populus, aut judices tabellas, voluntatis indices, in cistas deposuerant, tum, ut intelligeretur quæ tabellæ legem probarent, quæ rejicerent, aut quæ reum absolverent, quæ condemnarent, omnes dinumerari, & separari necesse erat. Id autem *dirimere*, eaque actio *diremptio* vocabatur. Id ita esse, plane demonstrat Varro de re rust. lib. 3. *Comitiis*, inquit, *Ædilitiis, cum ego, atque Axius suffragium tulissemus, Axius mihi, Dum diribentur, inquit, suffragia, vis potius Villa publica utamur umbra, quam privati Candidati tabella?* Sic enim scriptum est in veteribus libris, non, ut a quibusdam hujus verbi vim ignorantibus nimis temere est intrusum, *diribeantur*. In epist. quoque 4. lib. 3. ad Q. Fr. *Cato*, inquit, *direptis tabellis de circulo se subduxit*, ubi, *diremptis*, legi malim. Perspicue autem hujus verbi sententiam demonstrat Lucan. l. 5. in illo versu, *Et non admissa dirimit suffragia plebis*, pro *dinumerat*, & *discernit*. Hactenus *Manut.* Adde his omnibus *Cic. in fragm. pro C. Cornel.* Dum tabellæ diribentur, dum sitella defertur, dum æquantur sortes, dum sortitio fit.

Diribitĭo, onis, f. distributio. Affertur locus ex *Cic. pro Planc. cap. 6.* Sed dubia est lectio. V. in *Diribeo*. Gruterus quoque ex omnibus MSS. & veterib. editionib. reponit *direptio*.

Diribitōres, m. 3. distributores. Diribitores in Comitiis, & in Judiciis erant, qui tabellas dividebant, idest, singulis civibus, vel judicibus distribuebant: deinde peractis suffragiis tabellas omnes secernebant, e. g. in tres ordines, ut constaret, e. g. plures ne absolverent, an condemnarent, an ampliandum putarent. *Cic. post red. in Sen. cap. 11.* Quando illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesque vidistis? ¶ Diribitores in conviviis dicti sunt, qui scutellas disponerent, & cibos carperent. *Lips. l. 2. Saturn. c. 2. Apul. l. 2. de Asino.*

Diribitorĭum, n. 2. *luogo*, *dove si pagano i soldati*, Ger. *ein musterplatz*, Gall. *le lieu ou paye les soldats*, Hisp. *lugar adonde se hazia el alarde*, λογιστήριον, locus, in quo recensebatur exercitus, & stipendia numerabantur, a diribendo, idest, distribuendo. *Plin. l. 16. c. 40.* ¶ Item locus, in quo ministri versabantur. *Apul. l. 2. de Asin. Sueton. in Claud. c. 18.*

Dirigĕo, es, ui, n. 2. *divenir rigido*, *pallido*, *impaurire*, Ger. *erstarren*, Gal. *devenir roide*, Hisp. *elarse*, *frylo*, præ frigore, aut timore, aut alio casu viribus destituor. *Virg. l. 8. Æn.* Diriguit visu in medio, calor ossa reliquit. Adde *3. Æn. v. 259. & Ovid. 3. Fast. v. 332.*

Dirigo, is, exi, ectum, *drizzare*, ישר, Ger. *richten*, Gall. *dresser*, Hisp. *enderecar*, εὐθύνω, obliquum emendo, & rectum facio, ex *di*, & *rego*. *Horat. l. 4. od. 9.* Arcu tela dirigere. *Cic. pro Sex. c. 45.* Cursum suum aliquo dirigere. *Id. 4. Acad. c. 20.* Cogitationes suas ad rem aliquam dirigere. ¶ *Id. 3. Offic. c. 21.* Honestate dirigenda est utilitas. h. e. metienda. *Id. 3. Offic.* Dirigere officium utilitate. Sic *Plin. in Paneg. c. 45.* Ad vitam Principis dirigimur, ad hanc convertimur, &c. ¶ Dirigere aciem, est, disponere. *Hirt. de B. Afric. c. 13.* Et, dirigere castella, apud *Flor. l. 4. cap. 12.* ¶ Dirigere se ad aliquid pro procedere, aliquo penetrare. *Quintil. l. 10. cap. 1.* Ad ea se quisque dirigebat effingenda, quæ poterat. *Apul.* Dirigere se in aspectum. *Ulp. l. 7. Dig. de extraord. crim.* Qui in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo, hi directarii appellantur. ¶ Pro discindere, *Plautum* posuisse, observat Festus, *Curcul. a. 3. 2. 54.* Clypeatus elephantum ubi machæra dirigit. Scaliger etiam ita legit. Sed vide *Diligo* in fine.

Dirimo, is, emi, emptum, a. 3. *spartire*, *separare*, פרד, Ger. *zertheylen*, Gal. *diviser*, Hisp. *apartar*, διαιρέω, divido, separo, ab antiquo disemo, *s* in *r* abeunte. *Plaut. Amph. 1. 1. 99.* Prælium diremit nox. ¶ Dirimere in Comitiis, erat suffragia, seu tabellas suffragiorum separare, & dinumerare, ut intelligeretur, quæ legem probarent, quæ rejicerent, &c. *Lucan. lib. 5.* Et non admissa dirimit suffragia plebis. V. *Diribeo*. ¶ Dirimere litem, vel controversiam, est dissolvere, decidere. *Cic. 3. Off.* Qui se dirempturos controversiam putaverunt. ¶ Dirimere tempus, est differre, & in aliam diem aliquid rejicere. *Cic. de Div.* Quid habet Aruspex, cur pulmo incisus etiam in bonis extis dirimat tempus, & proferat diem? ¶ Dirimere societatem humani generis, h. e. dissociare, *Cic. 3. Offic. & 2. Phil.*

Diripio, is, ui, eptum, a. 3. *tor per forza*, *rapire*, בזז, Ger. *plündern*, Gal. *piller*, Hisp. *arrebatar*, διαρπάζω, est diversa diverse rapere, ut fit in urbium expugnatione, vel in diversas partes rapere. *Cic. ad Tiron. l. 16.* Domos nostras, & patriam ipsam vel diripiendam, vel inflammandam reliquimus. *Id. l. 8. Att. ep. 2.* Domus mea diripiebatur. ¶ Item in diversas partes rapio, divido, lacero. *Ovid. 5. Fast.* Hippolyte infelix, velles coluisse Dionem, cum consternatis diripereris equis. ¶ Item

tem educere. *Ovid.* 12. *Metam.* Diripere ensem vagina. ¶ Pro cupide emere, legitur in vita Persii, cujus auctorem nonnulli Suetonium putant: Editum librum continuo mirari homines, & diripere cœperunt. ¶ Diripere de auctoritate alicujus, h. e. imminuere. *Cic. pro Sylla.*

Diritas, f. 3. *crudeltà*, [illegible], Ger. *grausamkeit*, Gall. *cruauté*, Hisp. *crueldad*, [illegible], crudelitas. *Cic. in Vatin.* Quanquam sit omni diritate, atque immanitate deterrimus. *Sueton. Tiber. c.* 21. Diritas morum. *Id. in Ner. c.* 8. Diritas diei.

Dirumpo, & disrumpo, is, upi, uptum, a. 3. *rompere a forza*, [illegible], Ger. *zerreissen*, Gal. *briser*, Hisp. *romper por fuerça*, [illegible], varie rumpo, seu violenter scindo. *Plaut. Curc.* 2. 1. 17. Nihil metuo, nisi medius dirumpar miser. *Cic. in Fam.* 7. *ep.* 1. Dirupi pene me in judicio Galli Caninii, *ho avuto a crepare*. *Id. Att. l.* 7. *ep.* 12. Dirumpor dolore. ¶ Dirumpere societatem, amicitiam, est dissolvere. *Cic.* 3. *Offic. & de Amic.* ¶ Disrumpi, absolute dicitur, qui invidia dolet. *Cic. in Vatin.* Quem tu dirumperis, cum Ædilitium vides.

Diruncino. V. Deruncino.

Diruncio, is, a. 4. depurgo. *Festus.*

Diruo, is, rui, rutum, a. 3. *ruinare*, [illegible], Germ. *niderbrechen*, Gal. *mettre par terre*, Hisp. *derribar*, [illegible], dejicio, everto, destruo. *Liv. l.* 1. *c.* 29. Fragor tectorum, quæ diruebantur. ¶ Diruere ære, quid sit, V. *Dirutus.*

Diruptio, onis, f. fractura, discissio, *il rompersi*. *Senec. l.* 2. *Quæst. nat. c.* 15. Necessario vastum in tam magnorum corporum diruptione reddit sonum.

Diruptus, o. 1. 2. particip. a dirumpor. *Cic.* 13. *Phil. c.* 12. Homo dirutus, diruptusque Q. Cælius. *idest* & ære exhaustus dissipato patrimonio, & herniosus. ¶ Item præruptus, præceps, *scoscesо*, *precipitoso*. *Liv.* 38. *c.* 2. In altiorem, diruptioremque tumulum concessere. *Et ibid.* Multi pavore in dirupta præcipitati. *Ammian. l.* 29. *c.* 5. Montes diruptis rupibus inaccessi.

Dirus, a, um, o. 1. 2. *crudele*, *empio*, *fero*, [illegible], Germ. *grausam*, Gal. *cruel*, Hisp. *cruel*, [illegible], crudelis, sævus, infestus. *Virg.* 1. *Georg. v.* 488. Nec diri toties arsere cometæ. *Liv. l.* 27. *c.* 21. Dira execratio. *Ovid.* 5. *Met. v.* 550. Dirum omen. *Cic. l.* 2. *Divin. c.* 15. Quibus nihil videtur esse dirius. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 247. Scena quem senem Latina vidit dirissimum. ¶ Potest etiam sumi pro terribili, siquidem est a *diris*, & in hoc sensu explicari possunt aliqua ex exemplis allatis, ut & illud *Virg.* 8. *Æn.* Jam tum religio pavidos terrebat agrestes Dira loci.

Dirutus, o. 1. 2. [illegible], partic. a diruor. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 8. Complures dirutas, ac pene desertas per te esse recreatas. ¶ Ære dirutum militem dicebant, cui stipendium ignominiæ causa non est datum, quod æs diruebatur in fiscum, non in militis sacculum. *Fest. Cic. Ver.* 7. *c.* 13. In quibus cum frequens fuisset, tamen ære dirutus est.

Dis, præposit. V. Di.

Dis, m. & f. dite, n. *ricco*, [illegible], idem ac dives, per sync. *Ter. Adelph.* 5. 1. 8. Dis quidem esses Demea. *Val. Flac. l.* 2. *v.* 296. Non populos, non dite solum, non ulla parenti Regna peto. *Cic. de Amic. c.* 16. Ditior nobis, & affluentior videtur esse vera amicitia. *Virg.* 1. *Æn. v.* 343. Ditissimus agri. *Sil. l.* 3. *v.* 397. Ditissimus ævi. *h. e.* valde senex. ¶ *Dis* absolute. *Senec. in Herc. Oet. v.* 648. O si pateant pectora ditum! quantos intus sublimis agit fortuna metus!

Dis, vel Ditis, is, m. 3. [illegible], dictus fuit Pluto Deus inferorum, idemque Divitiarum præses, quia opes e terra effodiuntur. *Cic. l.* 2. *Nat. Deor. c.* 26. A Luciano claudus fingitur in accessu, in recessu vero alatus, quia divitiæ longo tempore, magnisque laboribus acquiruntur, & quam velocissime labuntur, nisi caute custodias. Fingitur etiam cæcus, quia divitias bonis æque ac malis, nullo habito discrimine, distribuit. *Severus in Ætna v.* 640. Illos seposuit claro sub nomine Ditis. *Petron. Satyr.* Has inter sedes Ditis pater extulit ora. *Cic. loc. cit.* Dis, ut apud Græcos [illegible]. Al. leg. *Dives.* ¶ Usurpatur etiam pro ipsis Inferis. *Virg. Æn.* 6. *v.* 126. Noctes, atque dies patet atri janua Ditis.

Discalceo, as, a. 1. *descalzare*, [illegible], Germ. *entschuchen*, Gal. *dechausser*, Hisp. *descalçar*, [illegible], est calceos exuere. *Suet. in Ner. c.* 51. Prodierit in publicum sine cinctu, & discalceatus.

Discapedino, as, avi, atum, a. 1. *aprire*, [illegible], Germ. *auffschliessen*, Gall. *ouvrir*, Hisp. *abrir*, aperio, resero, a capedine. *Apul. in Florid. l.* 1. Hyagnis primus in canendo manus discapedinavit. h. e. inter canendum trons, manus, & digitos in certum modum flexit, claudendo, aperiendoque foramina, &c. V. *Gaspar. Barthol. de Tib. Vet. c.* 7.

Discaveo, es, vi, autum, n. 2. diligenter caveo. *Plaut. Men.* 2. 1. 24. Dictum facesse elatum, & discaveas malo.

Discedo, is, essi, essum, n. 3. *partirsi*, [illegible], Germ. *hinwegghehen*, Gall. *se partir*, Hisp. *partirse*, [illegible], abeo, recedo, demigro, a *dis*, & *cedo*. *Cic.* 6. *Fam.* Servium discessisse Athenis, moleste tuli. ¶ Sæpe usurpatur cum loco, ad quem. *Cic.* 3. *Fam.* Sed eo discessisti, quo ego te ne persequi quidem possem triginta diebus. *Id. in Som. Scip.* Discedere cubitum. *Virg. Æn.* 12. Discedere ad urbem. ¶ Translate ponitur pro relinquere. *Cic.* 2. *de Orat.* Mihi certum est a judiciis, causisque discedere. Sic discedere ab armis. *Id. Phil.* 8. *ad fin.* Discedere vita, discedere a recta conscientia, *Id. Tusc.* 1. *c.* 34. & *l.* 13. *Attic. epist.* 20. ¶ Eleganter sumitur pro excipere, *eccettuare*. *Cic. l.* 1. *Attic. epist.* 17. Amoris erga te mei, cum a fraterno amore domesticoque discessi, tibi primas defero. ¶ Item pro divortium facere. *Cic.* 8. *Famil.* Quod inter postulationem, & nominis delationem uxor a Dolabella discessit. ¶ Item pro dividi, hiscere. *Cic.* 1. *Offic.* Cum terra discessisset magnis quibusdam imbribus. *Tac.* 5. *hist. c.* 12. In duas factiones Civitas discessit. ¶ Discedere in sententiam, est alterius sententiam probare. Mos enim fuit antiquorum, ut, cum in tanto Senatorum numero longum foret singulorum sententias audire, illi tantum, qui cæteris dignitate antecellebant, sententiam rogarentur, deinde duabus, tribusve jam dictis sententiis, reliqui in illorum, quorum judicio subscribebant, sedilia transirent. *Cic. sæpe*, & *Liv. l.* 28. *c.* 45. Sic discedere in alia omnia. h. e. dissentire, *Cic. Fam.* 10. *ep.* 12. V. Eo, is. *P. Manut.* Discedere, non est semper de loco abire. Nam *l.* 2. *Att. ep.* 16. Si possum, *inquit*, discedere, ne causa optima in Senatu pereat. id est, si possum consequi, si hunc exitum res habere potest. Idem verbum ad eandem sententiam transtulit *Terent.* apud quem ita loquitur Geta servus *in Phorm.* 5. 2. 8. Modo ut hoc consilio possit discedi, ut istam ducat.

Discentia, æ, f. discendi actio. Vox est *Tertull. l. de Anim. c.* 23. & 24. ipsique relinquenda.

Disceptatio, f. 3. *disputa*, *contesa*, [illegible], Germ. *ein span*, Gal. *debat*, *controverse*, Hisp. *contienda*, [illegible], disputatio, contentio, lis, causa. *Cic.* 2. *de Div.* Cum quibus omnis fere nobis disceptatio, contentioque est. ¶ Sumitur etiam pro arbitratu, & cognitione. *Ulp. l. cum iis*, §. *cui*, *ff. de transf.* Hæc omnia habent disceptationem Prætoris.

Disceptatiuncula, æ, f. dimin. a disceptatio. *Gell. in præfat.* vel *c. ult.* Tempus ad colligendas memoriarum disceptatiunculas conferre.

Disceptator, m. 3. *giudice*, [illegible], Germ. *Schidmann*, Ga. *juge*, *arbitre*, Hisp. *arbitrador*, *contendedor*, [illegible], judex, arbiter, rei, sententiæque moderator. *Cic. in Partit. c.* 3. Aut auscultator est, qui audit, aut disceptator. *Liv. l.* 35. *c.* 45. Reconciliatore pacis, & disceptatore de iis, quæ in controversia cum Pop. Rom. essent, utendum censebat. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 10. *n.* 4. Disceptator de pace, *mediatore*.

Disceptatrix, f. 3. quæ disceptat, judicat. *Cic.* 4. *Acad. c.* 28. Dialecticam inventam esse dicitis veri, & falsi quasi disceptatricem, & judicem.

Discepto, as, avi, atum, n. 1. *disputare*, *contendere*, [illegible], Ger. *zancken*, Gal. *debattre*, Hisp. *contender disputando*, [illegible], disputo, contendo, decerto. *Cic.* 4. *Fam.* Postquam armis disceptari cœptum est de jure publico. ¶ Item cognosco, judico. *Cic. pro Mil.* Et isti est præpositus quæstioni, qui hæc juste, sapienterque disceptet. *Id.* 4. *Tusc.* Disceptare controversias aliquorum. *Id. pro Dejot. c.* 2. Hanc, C. Cæsar, causam si in foro dicerem, eodem audiente, & disceptante te. ¶ Singularem habet notionem hoc verbum apud *Cic. lib.* 10. *Fam. epist.* 10. Quamquam in uno prælio omnis fortuna Reip. disceptat. h. e. agitur, vel pendet.

Discerniculum, n. 2. idem ac discriminale, a discernendo. *Var. l.* 4. *de L. L.* ¶ Sumitur & generatim pro differentia, discrimine. *Gel. l.* 17. *c.* 15. Discerniculo coloris insignes, candidi, & nigri.

Discerno, is, discrevi, cretum, a. 3. *dividere*, *separare*, [illegible], Germ. *underscheiden*, Gal. *discerner*, Hisp. *apartar*, *divisar*, [illegible], separo, divido. *Cic.* 3. *Tusc.* Democritus alba, & nigra discernere non potuit. *Id. pro Font. c.* 6. Ubi discerni possit stultus auditor a sapienti. *Virg.* 4. *Æn.* Tenui telas discreverat auro. ¶ Quandoque distincte cognosco. *Ter. Adelph.* 4. 2. 5. Quid hoc, malum, infelicitatis? satis neque discernere. ¶ Quandoque judico, dirimo. *Virg. Æn.* 12. *v.* 898. Limes agro positus, litem ut discerneret arvis. Sic, discrevit digitus, apud *Calpurn. ecl.* 2. *v.* 27. h. e. micando digitis controversia dirempta est.

Discerpo, is, psi, ptum, a. 3. *sbranare*, *squarciare*, [illegible], Ger. *zerreissen*, Gal. *deschirer*, *mettre en pieces*, Hisp. *despedaçar*, [illegible], discindo, in partes distraho, ex dis, & carpo. *Cic. in Top. c.* 5. Quum res quasi in membra discerpitur.

Discerptus, o. 1. 2. divisus, laceratus, part. a discerpor. *Cic.* 3. *de Orat.* Quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius divulsa, & quasi discerpta contrectant. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 86. Membra discerpta.

Discessio, onis, f. 3. *partita*, [illegible], Germ. *hinwegscheidung*, Gall. *departement*, Hisp. *partida*, [illegible], recessio, separatio, divisio. *Cic.* 2. *Offic.* Eorum neque accessione melior vita fit, neque discessione pejor. ¶ Interdum pro divortio ponitur. *Ter. Andr.* 3. 3. 35. Incommoditas huc omnis redit, si eveniat discessio. ¶ In foro quoque dicimus discessionem fieri in sententiam alicujus, cum Senatores e sua sede ad eum transeunt, cujus sententiam approbant. *Cic.* 6. *Ver.* Cum jam non solum discessio facta esset, sed etiam perscriptum, atque in tabulas relatum. V. *Discedo*, & *Eo*, *is*.

Discessus, us, m. idem ac discessio. *Cic.* 1. *Fam.* Quæ post discessum tuum scripserim. ¶ Translate dicitur de morte. *Cic.* 1. *de Div. c.* 23. O præclarum discessum e vita! ¶ Item de hiatu, vel diruptione. *Cic.* 2. *de Div.* Ita te nec terræ fremitus, nec cœli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec trajectæ stellæ, nec faces visæ terrebunt.

Discessus, a, um, partic. passivum. *Cæl. l.* 4. *hist.* apud *Priscian.* Custodibus discessis, multi interficiuntur partiti.

Discetus, m. 2. cometa, vel similis aliqua aeris impressio. *Plin. l.* 2. *c.* 25.

Discidium. V. Dissidium.

Discinctus, o. 1. 2. *discinto*, [illegible], Germ. *auffgegürtet*, Gall. *desceint*, Hisp. *desceñido*, [illegible], partic. a discingor. *Liv. lib.* 27. Districtis gladiis discinctos destituit. ¶ Antiqui negligentes, & desides appellabant *discinctos*, contra *accinctos* solertes, strenuos. Quod a re ipsa deductum est. Molles enim demissis, discinctisque vestibus uti solent, strenui vero atque industrii, quo sint ad res exequendas promptiores, succincti incedunt. *Pers. sat.* 3. *v.* 31. Non pudet ad morem discincti vivere Nattæ. ¶ Nepos discinctus, est omni luxuria diffluens. *Hor. Epod. Od.* 1. Discinctus aut perdam ut nepos. ¶ Discincti etiam dicebantur exauctorati, & cum ignominia dimissi a militia; *Vulcat. Gallic. in Avid. c.* 6. Si quis cinctus inveniretur apud Daphen, discinctus rediret.

Discindo, is, discidi, discissum, a. 3. *fendere*, [illegible], Germ. *zerschneiden*, Gal. *fendre*, Hisp. *hender*, [illegible], divido, lacero, aperio, a dis, & scindo. *Cic.* 2. *de Or.* Ut discinderem tunicam, ut cicatrices ostenderem. ¶ Translate est dirimere, dissolvere. *Cic. de Amic. c.* 21. Tales igitur amicitiæ dissuendæ magis, quam discindendæ sunt.

Discingo, is, inxi, inctum, a. 3. *scingere*, [illegible], Germ. *entgürten*, Gall. *desceindre*, Hisp. *desceñir*, [illegible], quod cinctum est, dissolvo. *Cic. ad Q. Fr.* Cæsar mihi in sinu est, neque ego discingor. ¶ Translate ponitur pro enervare, seu confutare, vel retundere. *Sil. l.* 7. Discinxit ratione dolos. *Sidon. l.* 2. *ep.* 7. Discingere, quæ in disceptationem veniunt. ¶ Significat etiam dignitate privare, exauctorare. V. *Discinctus*, & *Cingulum*.

Disciplina, f. 1. *disciplina*, [illegible], Ger. *lehr*, Gall. *discipline*, Hisp. *disciplina*, [illegible], institutio, ars, scientia, a *disco*, vel a *discipulus*, quasi *discipulina*, per sync. Porro *discipulina* legitur in nummis Hadriani. *Cic. pro Cal.* Cujus prima ætas dedita disciplinis fuit. ¶ Videtur a doctrina differre, quia eadem ars disciplina dicitur, prout a discipulo percipitur, doctrina, prout a doctore traditur. Sed disciplina etiam de doctore dicitur. *Cic. pro Cal.* Hæc igitur est tua disciplina? sic tu instituis adolescentes? ¶ Disciplina item est modus vivendi, vel institutum, mos, consuetudo. *Cic.* 1. *de Or.* Nam & prima ætate incidimus in ipsam perturbationem disciplinæ veteris. *Plaut. Amph.* Eadem nos disciplina utimur. ¶ Item exemplum bene vivendi. *Plaut. Most.* Disciplinæ aliis eram. ¶ Item secta Philosophorum. *Cic.* 5. *Tusc.* Omnes fere Philosophi omnium disciplinarum hoc eodem animo esse potuerunt. ¶ Dare, vel tradere se in disciplinam, est se alicui instituendum permittere. *Gell. l.* 5. *c.* 10. Is in disciplinam Protagoræ sese dedit. Adde *Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 41. ¶ Disciplina memoriæ, *l'arte della memoria*; ars memoriæ alendæ, & conservandæ. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 1. *a med.*

Disciplinabilis, le, o. 3. quod ad disciplinam spectat. *Auth. ad Her. l.* 3. *c.* 3. Cujus rei aliquam disciplinabilem scientiam poterimus habere.

Disciplinatus, a, um, adject. bonis moribus per disciplinam præditus. *Alcim. Avit. l.* 4. *c.* 46. *de arbore degenerante*: Disciplinatos dissuescit promere fructus. *Tertul. de fuga c.* 1. Disciplinatior in jejuniis.

Disciplinosus, o. 1. 2. qui tam bonas, quam malas artes facile discit. Hinc in reprehensionem dictus est a Catone *disciplinosus gladiator*, apud *Gell. l.* 4. *c.* 9.

Discipula, f. 1. mulier, quæ discit. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Audit discipula intentione magna, & reddit. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 20. Dedam te discipulam cruci.

Discipulatus, us, ui, m. idem fere quod disciplina. *Tert. de Præscriptionib. adv. Hæres. c.* 21. In discipulatu, in convictu.

Discipulus, m. 2. *discepolo*, [illegible], Ger. *lehrjung*, Gall. *disciple*, Hisp. *discipulo*, [illegible], qui disciplinam ab alio percipit. *Cic.* 3. *Off.* Orator

dulcis,

dulcis, ut Theophrasti discipulum possis agnoscere. ¶ Discipuli etiam dicuntur, qui in tabernis, vel officinis mercatorum serviunt, & eorum disciplinam addiscunt, *garzoni di bottega*. Hinc discipulos coquorum *Plaut.* memorat *Pseud.* 3. 2.

Discissus, a, um, adject. discerptus, laceratus, *lacerato*, *stracciato*. *Virg.* 3. *Georg.* v. 514. Discissos nudis laniabant dentibus artus. *Stat. l.* 1. *Silv.* 1. v. 11. Discissi muri.

Disclūdo, is, usi, usum, a. 3. *separare*, הבדיל, *Ger. ausschliessen*, *abtheilen*, Gal. *ouvrir*, *separer*, Hisp. *abrir*, *echar fuera*, *apartar*, διακλείω, excludo, separo. *Cæs.* 7. *B. G. c.* 8. Qui Arvernos ab Helvetiis discludit. ¶ Est item separatim includere. *Cic.* 1. *Tusc.* Iram, & cupiditatem, quas locis suis disclusit.

Disclusio, onis, f. separatio, disjunctio, *separazione*, διάκλεισις. *Apul. de Deo Socrat. circ. princ.* Non modo loci disclusione, verum etiam &c.

Disclūsus, a, um, adject. separatus, disjunctus, *disgiunto*, *separato*. *Virg. Georg.* 4. v. 147. Spatiis disclusus iniquis. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 33. Perturbationes remotas a mente, & disclusas Plato putat.

Disco, is, didici, sine sup. a. 3. *imparare*, למד, *Ger. lehrnen*, Gal. *apprendre*, Hisp. *aprender*, μανθάνω, rem ignotam ab aliquo docente apprehendo, vel assequor meditando. *Cic.* 4. *Acad.* Ab eo Dialecticam didicerat. *Id. de Senect.* Discere fidibus. ¶ Dicimus autem discere ab aliquo, vel de aliquo, vel ex aliquo. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 5. Didici ex literis tuis. *Virg. Æn.* 12. v. 435. Disce puer virtutem ex me, fortunam ex aliis. *Ter. Eun.* 2. 2. 31. Ut sibi liceret discere id de me. ¶ Item, apud aliquem discere literas, *Cic. Fam.* 9. *ep.* 10. ¶ Sumitur item pro solitum esse. *Plaut. Amph.* 2. 2. Vera dicere didici. Sic Græci dicunt, ἔμαθον εἶναι, solebant esse. ¶ Discere etiam proprie dicuntur Actores fabularum, quemadmodum Poetæ ipsi docere, & scribere fabulas. *Ter. prol. Hecyr. in fin.* Silentium date, ut lubeat scribere aliis, mihique ut discere novas expediat. Adde *eund. in prolog. Heaut.* v. 10.

Discobŏlus, m. 2. qui discum jaculatur, a discus, & βολή, jactus. *Quintil. l.* 2. *c.* 13. Quam est iste discobolus Myronis.

Discoctus, a, um, adject. valde coctus, *ben cotto*. *Plin. l.* 22. *c.* 25. Lens magis discocta cœlesti aqua.

Discŏlor, o. 3. *di diversi colori*, צבעוני, *Ger. von mancherley farben*, Gall. *de diverse couleur*, Hisp. *de differente color*, ἑτερόχροος, quod est diversorum colorum. *Mart. l.* 14. Discolor hic gemino calculus hoste perit. *Cic.* 2. *Ver. c.* 13. Ut discoloribus signis juratorum hominum sententiæ notarentur.

Discolorĭus, a, um, adject. idem quod discolor. *Petron. Satyr.* Discoloria vestis.

Discolōrus, a, um, adject. discolor. *Capel. l.* 4. *in princ.* Discolora venustate florentibus. *Prudent. Peristeph.* v. 302. Discolora lana.

Disconducit, non conducit, non prodest. *Plaut. Trin.* 4. 2. 85. Sed nihil disconducit huic rei.

Disconvenĭens, tis, adject. o. 3. *disconveniente*. *Lactant. de ira Dei*, c. 3. Et disconveniens, ut ejusmodi potestate sit præditus, &c.

Disconvenientĭa, æ, f. *inconvenienza*. *Tertul. de testim. anim. c.* 6. Suspectam habe convenientiam prædicationis in tanta disconvenientia conversationis.

Disconvenĭo, is, eni, entum, n. 4. *disconvenire*, נחלק, *Ger. sich abelschicken*, Gall. *disconvenir*, Hisp. *disconvenir*, διαφωνέω, non convenio. *Hor. l.* 1. *epist.* 1. v. 99. Æstuat, & vitæ disconvenit ordine toto.

Discophŏrus, i, m. δισκοφόρος, discum ferens. *Hieronym. in prolegom. seu præfat. in Daniel.* vocat *discophorum* Habacuc, qui prandium Danieli, capillo per aera ab Angelo sublatus, a Palæstina Babylonem usque detulit, ut habetur *Dan.* 14. 32. Discus enim etiam vas escarium significat.

Discŏquo, is, oxi, octum, a. 3. *cuocere*, ἑψέω, coquo, vel valde coquo. *Plin. l.* 22. c. 25. Nostri præcipiunt arctinum in aqua cum sale discoquere. Adde *l.* 29. *c.* 6.

Discordabĭlis, le, o. 3. quod discordat, & disconvenit. *Plaut. Cap.* 2. 3. 42. Inter nos fuisse ingenio haud discordabili.

Discordĭa, f. 1. *discordia*, מחלוקת, *Ger. zwitracht*, Gall. *discorde*, Hisp. *discordia*, διχοστασία, dissidium, quasi cordium dissensio. *Cic.* 4. *Tusc.* Discordia est ira acerbior, intimo odio, & corde concepta. *Id. pro Mur.* Discordiam concitare. Et *Philip.* 1. Discordiam sedare. ¶ Est etiam Discordia una Furiarum Dea Inferorum. *Virg. Æn.* 8. v. 702. Et scissa gaudens vadit Discordia palla.

Discordĭalis, o. 3. *litigioso*, מחלק, *Ger. auffrübrisch*, Gal. *discordant*, Hisp. *descordante*, quod lites generat, & parit. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Hyenæ pellem similem abominantur discordialem domibus.

Discordiōsus, o. 1. 2. qui discordias, & lites serit. *Sall. in Jugurt. c.* 66. Vulgus Numidarum seditiosum, atque discordiosum erat.

Discordis, pro discors, dicebant Veteres. *Pomp.* Blanda, fallax, impotens, superba, discordis.

Discordĭtas, atis, f. 3. idem ac discordia, apud vet. *Pacuv. apud Non.* Ex discorditate cladem importare familiæ.

Discordo, as, avi, atum, n. 1. *essere in discordia*, נחלק, *Ger. zwitrechtig sein*, Gal. *discorder*, Hisp. *descordar*, διχοστατέω, dissideo, dissentio. *Cic.* 1. *Fin.* Sed intus etiam in animis inclusæ inter se dissident, atque discordant. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 28. Discordare cum aliquo. *Velle.* 2. 53. 3. Ab se discordans fortuna. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. Parcus discordat avaro.

Discors, dis, o. 3. *discorde*, נחלק, *Ger. zwitrechtig*, Gal. *discordant*, Hisp. *discorde*, ἀσύμφωνος, qui corde, idest animo dissidet, a *dis*, & *cor*. *Cic.* 2. *Agrar.* Non ambitione, non contentione discordes. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Civitas secum ipsa discors. *Vellej. l.* 2. *c.* 37. Discors patri. *Ovid.* 2. *Amor. el.* 10. v. 9. Ventis discordibus acta. *Stat. l.* 5. *Silv.* 5. Modi discordes, *dissonanze*.

Discrĕpans, antis, adject. dissidens, discors, dissimilis. *Solin. c.* 52. (al. 65.) In quantum mores populorum discrepant, habitus quoque discrepantissimus est.

Discrepantĭa, æ, f. 1. *discordanza*, διαφορά, dissensio, discordia. *Cic.* 3. *Fin. c.* 12. Majorem multo habere Stoicos, & Peripateticos rerum omnium discrepantiam, quam verborum.

Discrepatio, onis, f. idem quod discrepantia. *Liv. l.* 10. *c.* 18. Ea ipsa inter consules discrepatio fuit.

Discrepĭto, as, n. 1. freq. a discrepo. *Lucr. l.* 2. v. 1017. Verum positura discrepitant res.

Discrĕpo, as, avi, & pui, atum, n. 1. *discordare*, נחלק, *Ger. misshellen*, Gal. *desaccorder*, Hisp. *discordar*, διαφωνέω, proprie est diverso modo crepare, translate non convenire, discordare. *Cic.* 1. *Off. c.* 40. Ut in fidibus, aut in tibiis, quamvis paulum discrepent, tamen id a sciente animadverti solet. ¶ Translate sumitur pro dissidere, vel differre, & construitur cum abl. & præp. *a*; vel *ab*, vel *de*, vel *cum*, & cum acc. & *inter*. *Cic. de Orat. l.* 3. Si qua in re discrepavit ab Antonii divisione nostra partitio. *Idem* 4. *Tusc.* Philosophorum de cæteris rebus discrepantium. *Idem* 2. *Fin.* Discrepant facta cum dictis. *Idem* 2. *de Invent. c.* 49. Cum inter se duæ videntur leges discrepare. ¶ Item cum Dat. *Cic.* 3. *de Orat.* Ipsi sibi singuli discrepantes. *Horat. de ar. poet.* v. 152. Divina futuri Sortilegis non discrepuit sententia Delphis. ¶ Absolute *Liv. l.* 21. Mirari magis, adeo discrepare inter auctores, quam &c.

Discrēte, adv. *separatamente*, *Ger. underschiedlich*, Gal. *separement*, Hisp. *apartadamente*, διακεκριμένως, separatim, distincte. *Cic. de Inv. l.* 2. *c.* 30. Post discrete, & electe in genus quodque causæ, quid cuique conveniat, ex copia hac digeremus.

Discrētim, idem ac discrete. *Var. de re rust. l.* 1. *c.* 3. Quoniam discretim de his rebus dicendum est. Scaliger tamen legit *discretum*; quod rectius videtur, si ejus interpunctionem sequamur. Habet autem *Apul. l.* 6. *A. A.* Singula Psyche curiose dividit, & discretim remota rite componit. Et *l.* 2. *Florid.* Sigillatim, ac discretim.

Discretĭo, f. 3. *separazione*, נזר, *Ger. underscheidung*, Gall. *separation*, Hisp. *apartamiento*, διάκρισις, separatio, a discerno. *Lact. lib.* 7. Quæ discretio mors vocatur.

Discretīve, adverb. discernendo, separando. *Donat. ad Terent. Eun.* 1. 2. 43.

Discretīvus, a, um, ad discernendum, & separandum aptus. *Prisc. l.* 17.

Discrētus, a, um, o. 1. 2. *separato*, διακεκριμένος, separatus, partic. a discernor. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Discretæ suis nominibus sylvæ. *Stat. Theb.* 5. v. 550. Saxo discretus ager.

Discrīmen, nis, n. *differenza*, *separazione*, נזר, Germ. *underscheid*, Gal. *difference*, Hisp. *diferencia*, διαφορά, differentia, separatio. *Pontanus in Actio* scripsit fieri ex *discernimen*, per syncopen. *Cic.* 4. *Ver. c.* 50. Omnium rerum delectum atque discrimen pecunia sustulit. ¶ Accipitur & pro intervallo. *Cic. de L. Agr.* Duo maria pertenui discrimine separata. ¶ Item pro divisione capillorum, quæ fit discerniculo. Imo hæc propria, & prima significatio nonnullis videtur. *Claud. de nupt. Hon.* v. 103. Hæc morsu numerosi dentis eburno multifidum discrimen arat, hoc est, capillos pectit. ¶ Item pro terræ cultu, qui rastris fit. *Colum. l.* 10. *R. R.* v. 94. Jam paro discrimine pectita tellus. ¶ Item pro certamine. *Vir.* 5. *Æn.* Æquo discrimine Pistrix, Centaurusque locum tendunt superare priorem. ¶ Item pro periculo. *Cic. Phil.* 7. *c.* 1. Adducta est Respublica in extremum pene discrimen. *Id. pro L.* [illegible] *c.* 5. Salus sociorum in summum periculum, & discrimen vocatur. Sic devenire in discrimen, *Id.* 1. *de Orat. c.* 1. Versari in discrimine, *Id. Fam.* 16. Dare in discrimen legiones, *Tacit.* 2. *Ann.* ¶ *Liv. l.* 29. In discrimine nunc est humanum genus, utrum vos, an Carthaginienses principes orbis terrarum videat, *tutto il mondo è in bilancia*, &c.

Discrimĭnatim, adv. *differentemente*, *Ger. underscheidlich*, Gal. *differement*, Hisp. *diferentemente*, διακεκριμένως, distincte, differenter. *Var. l.* 2. *de re rust. c.* 7. Nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua, & id discriminatim, ut alia in lacubus, alia in fluminibus &c.

Discrimĭnatĭo, onis, f. discretio, divisio. *Diomed. Grammat. l.* 1. Nomen est, quo Deus, aut homo propria discriminatione pronuntiatur.

Discrimĭnātor, oris, m. qui discernit. *Tertul. l.* 1. *ad Nation. c.* 10. Discriminatores impendere. *Apul. de Mundo.* Divisor, & discriminator.

Discrimĭnātus, o. 1. 2. distinctus, partic. a discriminor. *Liv. l.* 21. *c.* 4. Vigiliarum, somnique nec die, nec nocte discriminata tempora.

Discrimĭno, as, a. 1. *dividere*, *dipartire*, הבדיל, *Ger. underscheiden*, Gal. *separer*, *discerner*, Hisp. *apartar*, διακρίνω, est discernere. *Cic. Philip.* 12. *c.* 9. Hetruriam discriminat.

Discruciātus, us, ui, m. idem quod cruciatus, *tormento*. *Prudent. Hamartig.* v. 824. Vermibus, & flammis, & discruciatibus ævum immortale dedit.

Discrucĭo, as, avi, atum, a. 1. idem ac crucio, & tam ad animum, quam ad corpus refertur. *Cic.* 12. *Phil.* Ut ille Trebonium, & si posset, etiam Brutum discruciatos necaret. *Cal. Cic.* 8. *Fam.* Nunc quotidie non esse te, ad quem cursitem, discrucior. ¶ Construitur cum ablat. *Plaut. Cas.* Ego discrucior miser amore. ¶ A veteribus etiam cum gen. usurpabatur. *Plaut. Aul.* Discrucior animi, quia domo abeundum est mihi. Adde *Ter. Adelph.* 4. 4.

Discubitorius lectus, in quo, vel super quem antiqui cœnaturi discumbebant, apud *Plin.* Nos tamen locum non invenimus.

Discubĭtus, us, ui, m. discumbendi actus, *il porsi a sedere*. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 9. Ne senioris adventum discubitu præcurrerent.

Discŭbo, as, vi, itum, n. legitur in Thes. L. L. sed exempla, quæ afferuntur, ad *discumbo* referri possunt, cum quo commune habet præteritum.

Discŭlus, i, m. diminut. a discus. Calep. citat pro hac voce *Cic. ad Att. l.* 4. *ep.* 8. Cœnam paravi disculo. At optimi Codices P. Victor. & Gronovii hæc verba ibi non agnoscunt.

Discumbo, is, ui, itum, n. 3. *sedere a mensa*, ישב, *Ger. zu tisch sitzen*, Gall. *s'asseoir*, Hisp. *assentarse à la mesa*, ἀνάκειμαι, mensæ accumbo. *Cic. Att.* Discubuimus omnes. *Virg.* 1. *Æn.* v. 700. Stratoque super discumbitur ostro. ¶ Item *porsi a dormire*. *Plaut. Mercat. prol.* v. 100. Discubitum noctu ut imus, ecce &c.

Discuneātus, o. 1. 2. apertus, ac patens, a cuneus. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Conchæ se contrahunt, sed in frusta discuneatæ, idest quasi immisso cuneo diductæ, & patefactæ. Loquitur de conchis, cum polypi iis insidiantes lapillum injiciunt, quo carnes securi extrahant.

Discupĭo, is, ivi, itum, a. 3. *desiderar ardentemente*, אוה, *Ger. begierig begeren*, Gal. *desirer ardemment*, Hisp. *dessear mucho*, ἐπιθυμέω, valde cupio. *Cal. Cic. l.* 8. *Fam. epist.* 15. Te videre, & omnia intima conferre discupio.

Discurro, is, urri, & cucurri, ursum, n. 3. *correre in diverse parti*, שוט, *Ger. hin und her lauffen*, Gal. *courir ça, & là*, Hisp. *discurrir*, διατρέχω, in diversas partes curro. *Liv. l.* 1. *c.* 9. Juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit. *Sueton. in Calig. c.* 32. Cum palma discucurrit more victorum. ¶ Apud *Ammian. Marcell.* invenitur pro disserere, *discorrere*, ut & Græce διελθεῖν. Ejus verba sunt *l.* 17. *c.* 6. Super quo nunc pauca discurram. V. *Voss. de latinit. suspect. c.* 14.

Discursatĭo, onis, f. *il correre qua, e là*, *scorreria*. *Senec. de Brevit. vitæ*, *c.* 3. Officiosa per Urbem discursatio. Al. legunt, *discursitatio*. *Fronton. l.* 1. *c.* 5. Magna discursatione.

Discursātor, oris, m. qui discurrit. Discursatores genus militum, de quo *Ammian. l.* 16. *c.* 26. Iisdem sparsim miscuere pedites discursatores & leves.

Discursim, adverb. discurrendo. *Macrob. Satur. l.* 7. *c.* 1. Discursim variantibus poculis.

Discursĭo, f. 3. idem ac discursus. *Lact. de Opific. Dei*, *c.* 3. Totos dies in discursione consumunt.

Discursitatĭo. V. Discursatio.

Discurso, as, avi, atum, n. 1. frequentat. a discurro. *correre spesso qua, e là*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. de Oratoris gestu, & actione: Discursare ineptissimum. *Florus l.* 3. *c.* 18. Inde jam passim ab omni parte discursante populo.

Discursus, us, m. *il correre qua, e là*, שוט, *Ger. hin und wider lauffung*, Gal. *course de ça, & de là*, Hisp. *discurso*, διαδρομή, actus discurrendi. *Hirt.* 8. *bell. Gall. cap.* 29. Magno clamore, discursuque passim se fugæ mandat.

Discus, m. 2. *piatto grande*, קערה, *Ger. eine scheibe*, Gal. *un grand plat*, Hisp. *grande plato*, δίσκος. Est quædam moles saxea, vel plumbea, sive ferrea, cujus jactu juvenes inter se certabant, victorque erat, qui aut

altius

altius in sublime, aut longius in tractu ultra designatum spatium, aut propius metam projecisset, a δίκω, jacio. Erat figura plana, & rotunda. Hinc Græci translate Solem discum vocant. Mart. l. 14. ep. 164. Splendida cum volitent Spartani pondera disci, este procul pueri. Alludit ad mortem Hyacinthi pueri, qui jactu disci ab Apolline interfectus est. ¶ Horat. de ar. poet. v. 380. Indoctusque pilæ, discive, trochive quiescit. ¶ Discum, quam Philosophum audire malle, proverb. de eo dictum, qui levissimas delectationes rebus gravissimis anteponit. Cic. 2. de Orat. c. 5. ¶ A Græcis sumitur item pro lance ad cibos mensæ inferendos. Quo sensu Augustin. exposit. in Psal. 96. discum appellat linteum illud, quod in visione Petro oblatum est variis animalibus refertum. ¶ Apud Vitruv. l. 9. c. 9. discus dicitur quadrata tabula horologii solaris, in qua umbræ horas indicantes conspiciuntur.

Discusse, adverb. cum examine. Capel. l. 9. cir. princ. Ab ipsa virgine explorandæ discussius.

Discussio, f. 3. actus discutiendi, examen, esame, discussione. Leg. 14. Cod. Theodos. de Jure Fisci. Discussio pecuniæ. ¶ Item excussio, actus discutiendi. Senec. quæst. natur. l. 6. c. 19. In dolio cantantis vox per totum cum quadam discussione percurrit, ac resonat.

Discussor, m. 3. qui discutit, & disceptat. Ita hac voce utuntur Imperatores in Cod. l. 10. tit. 30. de Discussoribus. Vet. etiam Glossa λογοθέτης, discussor, disputator, ratiocinator. Adde Cassiod. l. 4. epist. 38. & Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 21.

Discussorius, a, um, o. 1. 2. quod discutit, ut vis discussoria. Pl. l. 30. c. 8. Et per se cinis inanium cochlearum ceræ mistus discussoriam vim habet.

Discussus, a, um, adject. dissipato, sgombrato, διασκεδασθείς, ut discussæ umbræ. Virg. 12. Æn. v. 669. Discussa nox, Lucan. l. 5. v. 700. Discussa plebe, Stat. l. 5. Silv. 3. v. 282.

Discutio, tis, cussi, cussum, a. 3. scuotere, dibattere, הרחה, Ger. erschitten, Gall. ebranler, Hisp. sacudir, διασείω, proprie in diversas partes quatio, & dejicio, disturbo, dispello, ex dis, & quatio. Liv. l. 21. c. 12. Tribus arietibus aliquantulum muri discussit. ¶ Translate ponitur pro removere, tollere, auferre, resolvere, dissipare, sgombrare. Cic. 12. Phil. c. 2. Discussa est illa caligo, quam paulo ante dixi. Sic discutere timorem, tristitiam, fastidium, Plin. l. 2. c. 6. & l. 23. c. 1. sub fin. ¶ Item pro variis modis examinare, investigare, refellere. Cic. 4. Acad. Ut occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesque discutere. ¶ Medicis discutere est ulcus sine suppuratione dissipare. Nam tubercula aut discutiuntur, aut emittuntur. Cels. l. 5. c. 11. Discutiuntur ea, quæ in aliqua parte corporis coierunt.

Diserte, adv. facondamente, Germ. mit aussgetruckt ten vvorten, Gal. elegamment, Hisp. elegantemente, διαρρήδην, facunde, eloquenter. Cic. 1. de Or. Ut prudentibus diserte, stultis etiam vere dicere valeatis. Martial. l. 3. ep. 38. Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso. ¶ Item distincte, & expresse, distintamente. Liv. l. 21. cap. 19. Cum in fœdere Luctatii diserte adscriptum esset, id ita ratum fore, si populus censuisset. Id. l. 39. c. 18. Disertissime planissimeque in eo scriptum est.

Disertim, adverb. idem ac diserte. Plaut. Stich. 1. 3. 87. Id nomen tibi fuit disertim. Adde Non. c. 11. n. 3.

Disertio, onis, f. Disertiones Festus exponit divisiones patrimoniorum inter consortes.

Disertus, a, um, o. 1. 2. eloquente, ברבר צחות, Ger. vvolberedt, Gall. disert, eloquent, Hisp. eloquente, facundo, λόγιος, facundus, qui prudenter disputat, a dissero. Cic. Att. l. 10. Cœlius tuus disertus est magis, quam sapiens. Id. Att. l. 7. epist. 2. Epistola disertissima. ¶ Differt ab eloquente. Nam disertus est ille, qui potest satis acute, atque dilucide apud mediocres homines ex communi quadam hominum opinione dicere; eloquens vero, qui mirabilius, & magnificentius augere potest, atque ornare, quæ velit, omnesque omnium rerum, quæ ad dicendum pertineant, fontes animo, ac memoria continet. Hinc M. Antonius in quodam suo libello scripsit, disertos se cognosse nonnullos, eloquentem adhuc neminem. Cic. 1. de Or. c. 5. & Phil. 2. c. 43. ¶ Comparat. Disertior. Cic. 3. de Orat. Eloquentior fuit, & disertior Socrates. Valer. Max. l. 8. c. 9. n. 1. Alterius salubriores erant conciones, alterius disertiores. ¶ Apud Terent. Eun. 5. 7. 10. videtur accipi pro astuto. At etiam, inquit, primo callidum, & disertum credidi hominem.

Disgregus, a, um, adject. a dis, & grex, gis, significat, dissimilis. Martian. Capel. 9. Venustate disgregæ puellæ.

Dishiasco, is, n. 3. idem quod dehisco. Cato de R. R. c. 12. Arbores comprimant, si dishiascent.

Disjecto, as, freq. a disjicio. Lucr. l. 2. v. 553. Disjectare solet magnum mare transtra, carinas, antennas, proram, &c.

Disjectus, o. 1. 2. διερριμμένος, dispersus, dissipatus. Hor. l. 1. od. 25. Tectaque Penthei disjecta non levi ruina. Ovid. Heroid. epist. 12. Comæ disjectæ. Virg. 1. Æn. Disjecta classis. Plin. l. 2. c. 49. Disjectæ nubes. Auct. ad Heren. l. 4. Res sparsæ, & vage disjectæ.

Disjectus, us, ui, m. dispersio, dissipatio. Lucret. l. 3. v. 941. Major enim turbæ disjectus materiai Consequitur letho.

Disjicio, cis, jeci, jectum, a. 3. gettar in diverse parti, disfare, השליך, נתץ, Ger. heinvverffen, Gal. jetter par terre, Hisp. derribar, διαρρίπτω, in diversas partes jacio, dissolvo, destruo. Virg. 1. Æneid. Disjecitque rates. ¶ Translate est dirimere. Liv. l. 1. Si disjicere rem possent. Virg. 7. Æn. v. 339. Disjice compositam pacem. Ovid. 10. Met. Nubes disjicere pondere. Tacit. 2. Ann. c. 27. Rapuit, disjecitque naves in aperta Oceani. ¶ Pareus in Lex. Crit. contendit scribendum esse dissicio, non disjicio: itaque legit illud Plaut. in Curc. 3. 1. 54. Clypeatus elephantum ubi machæra dissicit. Et illud Lucretii l. 3. v. 640. Et dissicta simul cum corpore dissicietur.

Disjugatio. V. Dijugatio.

Disjugatus, a, um, disjunctus, divisus. Arnob. l. 7. circa init. Qui sunt ab his longe natura disjugati.

Disjuncte, adverb. separatamente. Festus Pompejus. Nec ita appellari debere. Verrius ait, sed disjuncte.

Disjunctim, adverb. idem quod disjuncte. Dig. 28. 7. 5. & 55. 1. 51.

Disjunctio, f. 3. separazione, פרד, Germ. absonderung, Gall. separation, Hisp. apartamiento, διάζευξις, separatio. Cic. pro Sext. In tanto luctu meorum, in tanta disjunctione. Id. de Prov. Cons. Disjunctio sententiæ. ¶ Est item Figura verborum per detractionem, qua singulis orationis membris sua verba propria attribuuntur. Cic. pro Sylla. Permitto aliquid iracundiæ tuæ, do adolescentiæ, cedo amicitiæ, tribuo parenti.

Disjunctive, adverb. Ulpian. Dig. l. 30. tit. 1. l. 34. At si conjuncti disjunctive commixti sunt, unius personæ potestate funguntur.

Disjunctivus, o. 1. 2. quod disjungit, ut Conjunctiones disjunctivæ aut, vel, sive, &c. apud Grammaticos, & l. si ita, Dig. de verb. oblig. Adde Ascon. in Orat. pro M. Scauro.

Disjunctus, a. 1. 2. partic. a disjungor, disgiunto. Cic. pro Sext. Apud Athenienses homines Græcos longe a nostrorum hominum gravitate disjunctos. ¶ Hinc comp. disjunctior, sup. disjunctissimus. Cic. 4. Acad. Nihil est ab ea cogitatione, quam habemus de gravitate sapientis, errore, levitate, temeritate disjunctius. Plin. Paneg. c. 15. Disjunctissimæ terræ. ¶ Disjunctum, i, absolute pro disjunctiva propositione. Gell. 5. 11. Non ratum id, neque justum disjunctum esse ait. ¶ Martian. Capell. l. 5. pag. 176. scribit, disjunctum esse etiam nomen figuræ, quæ Græce διεζευγμένον appellatur.

Disjungo, is, nxi, nctum, a. 3. disgiungere, separare, הבדיל, Ger. absondern, Gall. desjoindre, separer, Hisp. desunir, apartar, διαζεύγνυμι, separo. Cic. l. 1. ep. 9. Ab orationibus disjungo me fere, referoque ad mansuetiores Musas. Id. ibid. ep. 7. Intervallo locorum, & temporum disjungi. Ter. Hecyr. 1. 2. 86. Hæc res multo maxime disjunxit illum ab illo. h. e. alienavit. ¶ Dicitur & de equis e curru solutis. Cic. l. 1. Divin. Ut jumenta jubeant disjungere.

Dispalatus, a, um, adject. disperso, vagabondo. Nepos 6. c. 1. Dispalati in agris. Sallust. de Rep. ordin. l. 2. c. 13. Multitudo in artes, vitasque varias dispalata.

Dispalesco, is, n. 3. errantium instar dispergor, item divulgor, palam fio, a dispalo. Plaut. Bacch. 4. 9. 123. Quam illud flagitium vulgo dispalescere.

Dispalo, as, avi, atum, a. 1. andare errando, תעה, Germ. landlauffen, Gall. vaguer, Hisp. vagar, πλανάομαι, huc, illuc erro, a palare, vel palari, quod est vagari. Ammian. l. 15. c. 4. Incomposito agmine milites huc & illuc dispalantes. ¶ Sed Nonio c. 2. n. 250. activum est, & significat separare. Sisenna: Tanto plures passim dispalantur. Ammian. l. 31. c. 2. Absque lare, vel lege, aut ritu stabili dispalantur.

Dispando, dis, di, ansum, distendere, פרש, Ger. aussspannen, Gal. estendre, deployer, Hisp. tender, διατείνω, extendo, expando. Lucret. l. 6. v. 598. Non distracta suum late dispandat hiatum.

Dispansus, a, um, adject. expansus, extensus, spiegato, steso. Plin. l. 9. c. 4. Arbor vastis dispansa ramis. Sueton. Domit. c. 19. Dispansa manus. Lucret. l. 3. v. 306. Dispansæ vestes.

Dispar, is, o. 3. dissimile, Ger. ungleich, Gal. dissemblable, Hisp. desigual, ἀνόμοιος, inæqualis, dissimilis, a par. Cic. de Am. Dispares enim mores disparia studia sequuntur. Id. de Senect. Dispar sui, atque dissimile. Id. 2. Tusc. Dispares inter se motus. Liv. l. 1. Dispares viribus fratres. Sil. l. 8. Brutius haud dispar animorum. di pari coraggio.

Disparatio, onis, f. separatio, separazione. Vitruv. l. 2. c. 9. Ad disparationem procreationis.

Disparatus, o. 1. 2. ab aliis sejunctus, separatus. Cic. 1. de Inv. c. 28. Disparatum est id, quod ab aliqua re per appositionem negationis separatur, hoc modo, sapere, & non sapere.

Dispareo, es, ui, n. 2. sparire, cui contrar. est appareo. Lactant. l. 3. c. 10. Latibula sibi parant in plures exitus disparentia.

Disparilis, o. 3. idem quod dispar. Cic. 1. de Div. c. 36. Et ex disparili aspiratione terrarum.

Disparilitas, atis, f. dissimilitudo. Varr. l. 9. L. L. Propter disparilitatem vocis figurarum. Gell. in præfat. Disparilitas rerum. Et l. 7. c. 3. Disparilitas collationis.

Dispariliter, adverb. dissimiliter. Var. l. 1. R. R. c. 6. Hæc ad colendum dispariliter habent momentum.

Disparo, as, avi, atum, a. 1. separare, הבדיל, Ger. sondern, Gall. separer, Hisp. apartar, διαζεύγνυμι, separo, & sejungo. Plaut. in Rud. Prol. v. 10. Jupiter nos per gentes alium alia disparat. Gell. l. 11. cap. 11. Lepide tot sententias in eandem rem, quasi aliud, atque aliud diceret, disparavit.

Dispartibilis, e, adject. divisibilis. Tertull. advers. Hermog. c. 39. Demutabilis, & dispartibilis.

Dispartio, & Dispartior. V. Dispertio.

Dispectio, onis, f. 3. Apul. l. 10. A. A. Subita dispectione fœminæ perturbatus. Al. leg. desperatione.

Dispecto, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a dispicio. Arnob. l. 1. Non ex gratia, sed ex vero disceptationis hujus dispectare momenta.

Dispector, oris, m. qui dispicit, & discernit. Tertul. de Anim. c. 15. Dispector cordis Deus.

Dispectus, us, m. 4. riguardo, השגחה, Ger. ein fürsehung, Gall. regard, egard, Hisp. miramiento en partes diversas, διάσκεψις. Sen. 2. de Ira, c. 9. Quod neglecto dispectu officiorum, ad lusus, & ineptos æqualium jocos spectent. Idem epist. 110. Quibus dispectum utilitatis timor excutit.

Dispello, lis, dispuli, pulsum, a. 3. scacciare in diverse parti, Ger. zertreiben, Gal. dechasser, Hisp. echar, διωθέω, in varia loca pello, variis modis pello, disjicio. Liv. l. 5. Cum equitem passim liberi frænis dispulissent equi. ¶ Ponitur item pro simplici pello, vel pro expello. Cic. 1. Tusc. c. 26. Ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit.

Dispendiosus, a, um, o. 1. 2. dannoso, ζημιώδης, damnosus. Col. l. 2. c. 21. Dispendiosa est cunctatio.

Dispendium, ii, n. danno, spesa, discapito, δαπάνη, detrimentum, sumptus, damnum. Plin. l. 14. cap. 4. Majus ab eo dispendium, non proficiente pretio. Plaut. Men. 3. 2. 20. Minore nusquam bene fui dispendio. Ter. Hecyr. 5. 2. 29. Ut gratiam ineat sine suo dispendio. Virg. 3. Æneid. Dispendia moræ. Claudian. de VI. Cons. Honor. v. 452. Dispendia famæ. ¶ Lucan. lib. 8. v. 2. Æmoniæ deserta petens dispendia silvæ. h. e. vias difficiles, anfractus obliquos, & a recta via recedentes, per quos iter longius magno temporis dispendio fit; cui sensui contrarium est compendium.

Dispendo, dis, di, ensum, distineo, occupatum teneo, tener occupato. Ger. zuschaffen geben, mit geschefften auffalten, Gal. detenir, Hisp. detener, διακωλύω. Col. l. 8. c. 2. Quæ pastoris unius dispendant curam. ¶ Aliquando significat expandere, & tunc non a pendo, sed a pando componitur. Plaut. Mil. 5. 14. Distendite hominem diversum, & dispendite. Aliqui legunt dispennite.

Dispenno, is, a. 3. idem ac dispendo, a dis, & pando. Non. c. 1. n. 30. deducit a pennis, ut proprie signet pennas avi amputare, translate brachia homini abscindere. ¶ Alii ajunt, proprie dici de avibus cum alas pandunt, translate de hominibus brachia extendentibus. Exemplum V. in Dispendo ex Plaut. Mil. a. 5. v. 14. ubi dispennere mavult Non. loc. c. & Pareus in Lex. Crit. quam dispendere.

Dispensatio, onis, f. ipsum dispensatoris munus, administratio, procuratio, officio di dispensiere, amministrazione, οἰκονομία. Suet. Othon. c. 5. Servo Cæsaris pro impetrata dispensatione decies sestertium expresserat. Cic. in Vatin. c. 15. Eripueras ærarii dispensationem. hoc est, administrationem. Id. pro Rab. Si curationem, & quasi dispensationem regiam suscepisset. Liv. l. 4. c. 12. Dispensatio inopiæ, maneggio, e partizione.

Dispensator, m. 3. dispensatore, גזבר, Ger. schaffner, Gal. depensier, Hisp. despensero, οἰκονόμος, qui æs pensans expendit, & necessaria in familiam distribuit, a pendo. Ita Festus. ¶ Dispensatores servorum genus erant, qui domini rationes, & pecunias, imo omne patrimonium curabant, fattori, economi. Cic. apud Non. c. 3. n. 18. Rationes a dispensatore accipere. ¶ Erant etiam inter Ministros Principum Dispensatores, quorum munus cum admodum lucrosum esset, emi solebat. V. Suet. Oth. c. 5. Atque hi dispensatores ordinarii vocantur ab eodem Suet. in Galb.

in Galb. c. 15. V. *Pignor. de Serv.* ¶ Item Dispensatores Provinciarum, & dispensatores belli memorantur a *Plin. l.* 33. *c.* 11. & *l.* 7. *c.* 39. V. etiam *leg. Dispensatori* 51. *ff. de solut. & liberat.*

Dispensātus, a, um, adject. distributus, *dispensato, distribuito. Stat. l.* 5. *Silv.* 2. *v.* 54. Pietas per omnes dispensata modos. *Senec. l.* 1. *Benef. c.* 10. In petulantiam, & audaciam erumpet male dispensata libertas.

Dispenso, as, avi, atum, a. 1. *dispensare, aver cura,* חלק, Germ. *aussthaylen,* Gal. *dispenser,* Hisp. *dispensar,* διανέμω, distribuo, dispono, ordino, freq. a dispendo. *Cic. Att. l.* 11. De nostris domesticis rebus acerbissime afflictor, quod qui eas dispensarit, non adest. *Ovid. ad Liv. v.* 371. Fortuna arbitriis tempus dispensat iniquis. *Sen. de Consol. ad Marc.* In metus, & in dolores humanum pectus dispensandum. ¶ Olim Veteres usurparunt etiam *dispensor, aris,* deponentium more, teste *Prisc. l.* 8.

Dispercutio, utis, a. 3. percutiendo spargo. *Plaut. Cas.* 3. 5. 18. Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam.

Disperditio, f. 3. *distruzione,* ἀνάστασις, destructio. *Cic. Phil.* 2. *c.* 12. Ad interitum nostrum, & ad disperditionem urbis.

Disperdĭtus, a, um, adject. idem quod perditus, *perduto. Plaut. Pæn.* 4. 2. 96. Dii hunc disperditum lenonem volunt.

Disperdo, is, didi, ditum, a. 3. *consumare,* השחית, Ger. *verderben,* Gall. *perdre, gater,* Hisp. *desperder, desbazer,* διαφθείρω, varie perdo, consumo. *Cic. in Rul.* 1. *c.* 1. Ut a majoribus nostris possessiones relictas disperdat, & dissipet. *Virg. Ecl.* 3. Miserum disperdere carmen.

Dispereo, is, ii, n. 4. *perire affatto,* אבד, Germ. *gantzlich verderben,* Gall. *deperir,* Hisp. *perecer en todo,* διαπόλλυμαι, vario modo, aut in totum pereo, & deficio. *Var.* 3. *R. R.* Providendum, ne propter æstum dispereant. ¶ Dispeream, *poss'io morire,* jurantis vox. *Plaut. Amphitr.* Dispeream, si aut intus adhuc fui, aut si hunc miserim.

Dispergo, is, ersi, ersum, a. 3. *spargere in diverse parti,* פזר, Ger. *zerstrewen,* Gall. *espandre,* Hisp. *esparzir,* διασκεδάζω, in diversas partes spargo. *Cic.* 4. *Acad.* Cur mortifera tam multa perniciosa terra, marique disperserit. *Id. l.* 1. *Invent. c.* 21. Partes rei gestæ dispergere in causam. *Ter. Adelph.* 5. 2. 7. An tibi mavis cerebrum dispergi hoc? *Id. ib.* 3. 2. 19. Dispergere viam cerebro. *Cels.* Brachia, & crura inæqualiter dispergere. *h. e.* movere, jactare.

Disperno, is, a. 3. sperno, vel valde sperno. *Juvencus lib.* 2. *v.* 257. Dispernens veterum Samaritum jussa.

Disperse, adverb. *in diversi luoghi,* Ger. *hin und wider zerstrewet,* Gal. *ca, & la separement, tout epars,* Hisp. *esparzidamente,* σποράδην. *Cic. Ver.* 2. *c.* 52. Quæ disperse a me multis locis dicentur, ac dicta sunt.

Dispersim, idem ac disperse. *Var. de R. R. l.* 1. *c.* 1. Qui græce scripserunt, dispersim alius de alia re. *Sueton. in Cæs. c.* 80. Consilia dispersim antea habita, in unum omnes contulerunt.

Dispersus, a, um, o. 1. 2. διεσπαρμένος, partic. a dispergor. *Cicer. pro Leg. Man.* Ita tantum bellum, tam diuturnum, tam longe, lateque dispersum, &c. *Sil. l.* 16. Agmina dispersa per agros. *Senec. Herc. Fur.* Tecta dispersa cerebro. h. e. aspersa.

Dispersus, us, m. 4. dispersio. *Cic. Att. l.* 9. *epist.* 9. Dispersu enim illorum actio de pace sublata est.

Dispertio, is, ivi, itum, a. 4. *dividere, partire,* חלק, Germ. *aussthaylen,* Gall. *departir,* Hisp. *repartir,* διαμερίζω, in diversas partes divido, huic, & illi partes do, a *dis,* & *partior. Cic.* 7. *Ver.* A quibus initia vitæ, atque victus, legum, & morum exempla hominibus, & civitatibus data, ac dispertita esse dicuntur. *Id.* 3. *de Orat.* Dispertiunt eam in quatuor genera. *Liv. l.* 9. Dispertire exercitum per oppida. *Hirt. de B. Afric.* Dispertire tyrones inter legiones. *Nepos* 14. 10. 2. Prædarum partem suis dispertit. ¶ Dicitur etiam *Dispartio. Nepos Eum. cap.* 2. *n.* 1. Cum mortuo Alexandro, Regna familiaribus dispartirentur. *Cicer.* 2. *Offic. c.* 21. Prædam æquabiliter dispartire. ¶ Et Dispertior, sive Dispartior, iris, depon. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 19. JCti quod positum est in una cognitione, id in infinita dispartiuntur.

Dispertitus, a, um, adject. signif. passivæ, divisus, distributus, *partito, diviso,* διαμεμερισμένος. *Cic. Att. l.* 9. *epist.* 10. Existimo, vos dispertitos, & in speculis esse. *Lucr. l.* 3. *v.* 888. Dispertita animæ vis.

Dispesco, is, cui, a. 3. *separare,* הבדיל, Germ. *sondern,* Gall. *separer,* Hisp. *apartar,* διείργω, proprie est gregem in diversa pascua diducere, sive gregem pascentem dividere, ac segregare, a *pasco.* Sed *Festo* est pecus a pastione deducere. ¶ Translate ponitur pro disjungere, separare, dirimere. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Africam ab Æthiopia dispescens.

Dispessus, a, um, o. 1. 2. διαπεπταμένος, expansus, a dispando. *Plaut. Mil.* 2. 4. 7. Eundum actutum extra portam dispessis manibus.

Dispicio, is, exi, ectum, a. 3. *discernere,* הבחין, Ger. *entscheyden,* Gal. *discerner,* Hisp. *discernir,* διακρίνω, discerno. *Quintil. l.* 2. Proprietates ingeniorum dispicere prorsus necessarium. ¶ Est item diligenter inquirere, considerare. *Cic.* 2. *de Div.* Si in omnibus auspiciis verum dispicere non possint. *Terent. And.* 3. 5. 16. Jam aliquid dispiciam.

Displāno, as, a. 1. complano. *Varr.* apud *Non. c.* 1. *n.* 66. Cui Antipatri filius rutro caput displanat.

Displicātus, a, um, *spiegato, allargato. Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Si quando apes displicatæ sunt, cymbalis reducunt in unum locum.

Displicentia, f. 1. *dispiacere,* געל, Germ. *missfalung,* Gal. *desplaisance,* Hisp. *desagradamiento. Sen. de tranq. vit. c.* 2. Hinc illud tædium, & displicentia sui.

Displiceo, es, ui, icitum, n. 2. *dispiacere,* רע, Ger. *missfallen,* Gal. *desplaire,* Hisp. *desagradar,* ἀπαρέσκω, non placeo. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 18. Displiceo mihi, nec scribo sine summo dolore. ¶ *Gel. l.* 1. *c.* 21. Cum ei displicita esset insolentia, & insuavitas illius. pro, displicuisset.

Displicina, f. 1. displicentia. *Plaut. Cist.* 1. 1. 18. Nisi hæc displicina apud te quicquam fuit. Ita legit, & tuetur *Meursius.* Alii *disciplina.*

Displico, as, cui, icitum, *dispiegare,* פרש, Ger. *auffwickeln,* Gall. *desployer,* Hisp. *desplegar,* idem quod explico, idest, quod plicatum erat, extendo. Hinc displicatæ volucres, disgregatæ, latius dispersæ. *Var. de R. R. l.* 3. *c.* 18. Si quando displicatæ sunt, cymbalis, & plausibus reducunt in eundem locum. De apibus loquitur.

Displōdo, is, osi, osum, a. 3. *scoppiare, rompere con strepito,* הרס, Ger. *mit einem Knall zer springen,* Gal. *faire grand bruit,* Hisp. *romper con ruido,* διαρρήγνυμι, in diversas partes plodo, cum crepitu rumpo. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 9. *de canibus:* Debet esse pedibus magnis, & altis, & qui ingredienti ei displodantur.

Displōsus, o. 1. 2. partic. a displodor. *Lucr. l.* 6. *v.* 130. Sæpe ita dat pariter sonum displosa repente. Adde *Hor. l.* 1. *Sat.* 8. *v.* 46.

Displuviatus, a, um, adject. utrinque pluviam dimittens. Hinc displuviata tecta, *Vitruv. l.* 6. *c.* 3. vocat, quæ sunt trabium junctis capitibus, & imis partibus divaricatis, ut in diversas partes aqua pluvia defluat. V. *Bald. Lex. Vitruv.*

Dispoliabŭlum, V. Despoliabulum.

Dispoliātus, a, um, adject. *spogliato. Sen. de consol. ad Marc. c.* 24. Dispoliatus oneribus alienis. *Apul. Apol.* Pudore dispoliato.

Dispolio, as, avi, atum, a. 1. spolio, *spogliare,* ἀποδύω. *Cic.* 6. *Ver. c.* 20. Ut etiam una cum cæteris Siculis dispoliaretur.

Dispolio, is, V. Depolio.

Dispondēus, m. 2. δισπόνδειος, pes, qui constat ex duobus spondeis, ut *Oratores, & contendebant. Diomed. Grammat. l.* 3.

Dispōno, is, osui, ositum, a. 3. *ordinare, disporre,* διατίθημι, ordino, in certum ordinem distribuo. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 34. Libros confusos disponere. *Liv. l.* 39. *c.* 14. Disponere vigilias per urbem. *Mart. l.* 12. *epigr.* 84. Disponere comas. *Cæs. l.* 1. *B. C.* Disponere tormenta in muris. *Stat.* 5. *Theb.* Disponere in turmas. Sic disponere classem, præsidia, legiones, *Cæsar* sæpe. ¶ Disponere diem, apud *Cic. l.* 9. *Fam. epist.* 37. est in certos actus distribuere, *distribuire le azioni della giornata.*

Disposite, adv. *distintamente,* Ger. *ordenlich,* Gal. *par ordre,* Hisp. *ordinadamente,* εὐτάκτως, distincte, apte, concinne, commode. *Cic.* 6. *Ver. c.* 40. Non possum disposite istum accusare. ¶ *Sidon.* superlativo utitur *l.* 5. *ep.* 11. Colis, ut qui solertissime; ædificas, ut qui dispositissime.

Dispositio, nis, f. 3. *disposizione, ordine,* סדר, Ger. *ordnung,* Gal. *disposition,* Hisp. *disposicion,* διάταξις, ordinatio, rerum in ordinem collocatio. *Col. l.* 12. *c.* 2. Quis dubitet, nihil esse pulchrius in omni ratione vitæ, dispositione, atque ordine? ¶ Est item secunda pars officii Oratoris. *Cic.* 1. *de Inv. c.* 7. Dispositio est rerum inventarum in ordinem distributio. *Auct. ad Heren. l.* 1. *c.* 2. Dispositio est ordo, & distributio rerum, quæ demonstrat, quid quibus in locis sit collocandum. ¶ Accipitur & pro administratione, aut regimine. *Capitol. in Gordiano tertio:* Cujus ductu, & dispositione & hæc transegimus, & cætera transigemus. Sic in Novellis legimus: Sub dispositione Præfecti Præt. &c. ¶ Item pro consilio, & ratione. *Veget. l.* 3. *de re mil. c.* 26. Magna dispositio est, hostem fame magis urgere, quam ferro.

Dispositor, m. 3. qui disponit. *Senec. l.* 5. *nat. quæst. c.* 18. Dispositor ille mundi Deus aera ventis exercendum dedit.

Dispositrix, icis, f. quæ disponit, & administrat. *Fortunat. l.* 7. *carm.* 6. Floret & egregia dispositrice domus.

Dispositūra, æ, f. idem ac dispositio. *Lucret. l.* 1. *v.* 1025. Tandem deveniunt in tales disposituras. Et *l.* 5. *v.* 193. Si in tales disposituras Deciderunt.

Dispositus, a, um, o. 1. 2. διατεταγμένος, ordinatus, partic. a disponor. *Cic. in Ver.* Signa ad columnas, & omnibus intercolumniis disposita sub dio vidimus. *Senec. in præfat. hist. natur.* Hoc neque formosius est quidquam, nec dispositius. *Lactant. de Ira Dei, c.* 10. Mundo nihil potest esse dispositius ad ordinem. *Plin. l.* 3. *ep.* 1. Hominum vita disposita, *ben regolata. Id. l.* 2. *ep.* 12. Vir subtilis, dispositus, acer, disertus. h. e. qui in dicendo ordinem servat.

Dispositus, us, m. 4. idem ac dispositio. *Tac. l.* 2. *hist. c.* 25. Dispositu, provisuque rerum civilium peritus.

Dispŭdet, dispudebat, imp. 2. *vergognarsi molto,* Ger. *sich ubel schemen,* Gal. *avoir grande honte,* Hisp. *tener mucha verguença,* δυσαισχύνομαι, valde pudet. *Ter. Eun.* 5. 1. 16. Dispudet, mihi sic data esse verba.

Dispulsus, a, um, adject. expulsus, impulsus. *Cic. l.* 7. *Att. ep.* 7. Pecudes dispulsæ sui generis sequuntur greges.

Dispulvēro, as, a. 1. *ridurre in polvere,* λεπτύνω, in pulverem redigo. *Nævius apud Non. c.* 2. *n.* 206. Saxa, sylvas, lapides, montes disjicis, dispulveras.

Dispūmo. V. Despumo.

Dispunctio, onis, *il cancellare,* ἐξάλειψις, deletio, interdum supputatio, idest, datorum, & acceptorum collatio. *Ulp. l. cum plures, ff. de bon. auct. judic. possid. Tertul. de Testim. Anim. c.* 4. Dispunctionem vitæ vocat mortem.

Dispunctor, oris, m. 3. qui supputat, λογιστής. *Tert. adv. Marc. l.* 4. *c.* 17. Judex, & dispunctor meritorum.

Dispungo, is, xi, ctum, a. 3. *computare,* supputare, sive numerare, quasi puncto notare. *Sen. de brev. vit.* Dispunge, & recense vitæ tuæ dies. ¶ Inde dispungere rationes, pro examinare. *Papin. ff. de verb. signif.* Dispungere est conferre accepta, & data. ¶ Elegans est hujus verbi usus apud *Velle. l.* 1. *c.* 13. Neque quisquam Scipione elegantius intervalla negotiorum otio dispunxit. h. e. distribuit, occupavit.

Disputabĭlis, le, o. 3. *disputabile,* quod disputari potest. *Sen. ad Lucil. ep.* 88. Res disputabilis in utranque partem.

Disputatio, f. *disputa,* Ger. *ein gespräch,* Gal. *dispute,* Hisp. *disputa,* διάλεξις, actus disputandi. *Cic.* 1. *de Orat.* Solesque nonnunquam hac de re a me in disputationibus nostris dissentire. *Id.* 5. *Fin. c.* 26. Disputatio litigiosa.

Disputatiuncŭla, æ, f. dimin. brevis disputatio. *Sen. epist.* 117. Disputatiunculis inanibus subtilitatem vanissimam agitare.

Disputātor, m. 3. *disputatore,* Ger. *ein disputierer,* Gal. *disputeur,* Hisp. *disputador,* διαλεκτικός, qui disputat. *Cic.* 1. *Offic.* Disputator subtilis, Orator parum vehemens.

Disputatorie, adverb. disputando. *Sidon. l.* 9. *epist.* 9. Disputatorie argumentosus.

Disputātrix, f. 3. quæ disputat. A *Quintil. l.* 2. *c.* 20. Dialectica dicitur.

Dispŭto, as, avi, atum, a. 1. *disputare,* נשפט, Ger. *beheuuen,* Gal. *disputer,* Hisp. *disputar,* διαλέγομαι, est disserere, disceptare, a *dis,* & *puto,* opinor, quia, cum disputatur, diversis opinionibus contenditur. *Cic.* 1. *Fin.* Et rationibus conquisitis de voluptate, & dolore disputandum putant. *Plaut. Aul.* 3. 5. 55. Ubi disputata est ratio cum argentario. ¶ Sæpe usurpatur simpliciter pro loqui, vel dicere. *Cic. pro Mil.* In qua tandem urbe hoc homines stultissimi disputant?

Disquiro, ris, a. 3. *investigare, cercare diligentemente,* בקר, Ger. *fleissig durchsuchen,* Gal. *chercher diligemment,* Hisp. *buscar curiosamente,* ἐξετάζω, per omnes partes quæro. *Hor.* 2. *sat.* 2. *v.* 7. Verum hic impransi mecum disquirite.

Disquisitio, onis, f. 3. *inquisizione, esame,* ἐξέτασις, disceptatio, inquisitio. *Cic. de Arusp. resp.* Quanquam ad facinoris disquisitionem interest, adesse quamplurimos. *Liv. l.* 26. *c.* 31. In disquisitionem venit. *Auct. ad Her. l.* 2. *c.* 26. In disquisitione positum est. *Suet. Ner. c.* 2. Ad disquisitionem Senatus vocavit, *chiamò a render conto.*

Disrāro, as, a. 1. *diradare,* ἀραιόω, castro, & diversis modis, quod densum erat, rarum facio. *Col. l.* 4. *c.* 32. Potest intercidi, & disrarari, quod opus rustici castrationem vocant.

Disrumpo. V. Dirumpo.

Dissavior. V. Dissuavior.

Dissĕco, as, ui, ectum, a. 1. *tagliare in pezzi,* בתר, Germ. *zerhawen,* Gal. *couper, tailler en pieces,* Hisp. *hazer pedaços, cortar,* σχίζω, dilanio, variis modis seco, in varias partes divido. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Lacedæmonii pectus dissecuere causa videndi.

Dissectus, a, um, o. 1. 2. διατετμημένος, quod sectum est. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Unio dissectus.

Dissemĭno, as, a. 1. *spargere,* זרע, Ger. *hin und herseyen,* Gal. *semer ça, & là,* Hisp. *sembrar en muchas partes,* διασπείρω, spargo, divulgo. *Cic. in Cat.* 4. *c.* 3. Latius opinione disseminatum est malum. *Id. pro Arch. c.* 12. Spargere, ac disseminare in orbis terræ memoriam.

Dissensio, f. 3. *discordia,* מדון, Germ. *missbellung,* Gal. *dissension,* Hisp. *desacuerdo,* διχόνοια, sententiarum diversitas. *Cic. pro Syll.* Ut hoc dis-

dio, ac dissensione facta oppidum in sua potestate posset, & Pompejanos habere. *Id. Agr.* 3. c. 2. Commovere dissensionem.

Dissensus, us, ui, m. idem quod dissensio. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 70. Dissensu alitur rumor. *Stat. Theb.* 10. *v.* 558. Urbem scindunt dissensu vario.

Dissentaneus, a. 1. 2. *non corrispondente*, [illegible], dissentiens, non conveniens. *Cic. in Part. c.* 2. Aut consentanea, aut dissentanea.

Dissentio, is, ensi, ensum, n. 4. *non consentire*, [illegible], Germ. *ein andern sinn haben*, Gal. *dissentir*, Hisp. *desacordar*, [illegible], diverse, seu aliter, quam alii, sentio. *Cic. de Amic.* Ab iis, qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt, longe dissentimus. *Id.* 3. *Off. c.* 22. Dissentire cum aliquo. *Sen. ep.* 20. Ne orationi vita dissentiat.

Dissentior, iris, dep. 4. idem quod dissentio. *Cæcil.* apud *Priscian. l.* 8. Qui intelligunt dissentiuntur.

Disseparatio, onis, f. separatio, divisio. *Auctor insulsæ declamation. in Catil.* quæ *Porcio Latroni tribuitur*. Disseparationi eorum neque solem orientem unquam, neque occidentem interfuisse.

Dissepimentum, n. 2. id, quo res aliqua dissepitur, & dividitur, ut membranula in media nuce. *Fest.*

Dissepio, is, epsi, eptum, a. 4. *separare*, Germ. *abbrechen*, Gal. *separer*, Hisp. *derribar*, [illegible], est, quod septum erat, dirimere, & disjicere. *Stat. Theb.* 10. *v.* 880. Dissepsoque aggere rursus utitur. ¶ Item dirimere, separare. *Lucret. l.* 1. *v.* 998. Aer dissepit colles, atque aera montes. *Ovid.* 1. *Met. v.* 68. Vix ita limitibus dissepserat omnia certis. Alii leg. *descripserat*.

Disseptum, i, n. septum, claustrum. *Lucret. l.* 6. *v.* 951. per dissepta domorum saxea voces Pervolitant.

Disserenat, abat, imp. 1. *serenarsi*, serenum fit. *Liv. l.* 39. *c.* 46. Cum undique disserenasset. Alii *conserenasset* legunt. *Plin. l.* 18. *c.* 35. *a med.* Si cacumina pura fient, disserenabit.

Dissero, is, disevi, disitum, a. 3. *seminare*, idem ac sero, seu varie semino. *Col. l.* 11. *c.* 3. Panax leni, & subacta terra rarissime disseritur. *Var. l.* 5. *L. L. pag.* 61. Ut olitor disserit in areas sui cujusque generis res. ¶ Translate *Tacit.* 3. *Ann. c.* 40. disserere seditiosa per conciliabula, & cœtus, *spargere*. *Id.* 1. *Ann. c.* 4. Disserere bona pacis.

Dissero, is, disserui, dissertum, n. 3. *disputare*, [illegible], Germ. *ein red halten*, Gal. *disputer*, Hisp. *disputar*, [illegible], disputo, disceptatione contendo, a *sero*, qua signat dicere. *Cic. de Amic.* Audite, quæ inter me, & Scipionem de amicitia disserebantur. *Id. l.* 3. *de nat. Deor. ad fin.* Quæ disputans disserere malui, quam judicare. ¶ Disserere pro exponere, declarare. *Lamprid. in Alex. Sev.* Cum Andriani disserit vitam.

Disserpo, is, n. 3. in diversas partes serpo, dividor. *Lucret. l.* 6. *v.* 546. Quippe cadunt toti montes, magnoque repente concussu late disserpunt inde tremores.

Dissertabundus, a. 1. 2. qui dissertat. *Gel.* Eumque in corona astantium dissertabundum invenimus. Ita Lexicographi; sed nos Gellii locum invenire non potuimus.

Dissertatio, f. 3. [illegible], disputatio. *Plin. l.* 10. *c.* 68. Ingenium prædictorum, & reliqua subtexat dissertatio. Al. leg. *edissertatio*. *Gel. l.* 19. *c.* 12. In ea dissertatione hujuscemodi sensus est. Alii legunt. *Dissertione*, & probat *Par. in Lex. Crit. Id. l.* 10. *c.* 4. Res in philosophiæ dissertationibus celebris.

Dissertator, oris, m. 3. qui disserit, & disputat. *Prud. Apotheos. v.* 786. Occurrit dubitans hic dissertator, & illud Objicit.

Dissertio. V. Dissertatio.

Disserto, n. 1. freq. a dissero. *Cato apud Fest. in Cituria*: Quid ego cum illo dissertem amplius? *Gel. l.* 9. *c.* 14. Scorsum quisque ostentandi gratia magno conventu hominum dissertaverunt.

Dissertor, oris, m. idem qui dissertator. Utitur *Non. homo Grammaticus*, *c.* 4. *n.* 253. ubi interpretem exponit *obscuri dissertorem*.

Dissicio. V. Disjicio.

Dissico, as, pro *disseco* quidam legunt apud *Plaut. Curcul.* 3. 1. 54.

Dissidens, entis, adject. o. 3. *discordante*. *Cic. l.* 1. *nat. Deor. c.* 2. Opiniones tam variæ, tamque inter se dissidentes.

Dissidentia, f. 1. idem ac dissidium. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Dominante illa eadem rerum dissidentia.

Dissideo, es, edi, essum, n. 2. *discordare*, *esser differente*, [illegible], Germ. *spennig seyn*, Gal. *discorder*, Hisp. *descordar*, [illegible], proprie est sedibus distingui, metaleptice sententiis discrepare. *Cic. in Lal.* Quum is capitali odio a Q. Pompeio dissideret. *Plin. l.* 37. *c.* 4. Adamas dissidet cum magnete lapide. Rursus *Cic.* 2. *Off. c.* 2. Temeritas a sapientia dissidet plurimum. *Plin. l.* 29. *c.* 1. Dissederunt hæ diu scholæ. *Hor. l.* 2. *od.* 2. *v.* 18. Dissidens plebi virtus. *Cic.* 1. *Fin. c.* 8. Dissident inter se, atque discordant. ¶ Ponitur & pro distare. *Propert. l.* 1. *eleg.* 12. *v.* 3. Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano.

Dissidium, n. 2. *separazione*, *discordia*, [illegible], Gal. *differend*, Hisp. *desacuerdo*, [illegible], segregatio, separatio, a dissideo. *Cic. l.* 4. *ad Att. ep.* 1. Cognoram, te acerbissime dissidium nostrum tulisse. ¶ Item dissensio, discordia. *Cic. de Arusp. resp.* Id post dissidium Optimatium ita perturbatum, itaque permutatum est. ¶ *Lambinus*, & alii dicunt, *dissidium* esse corporis, *discidium* animi. Sed hoc discrimen non observatur. Nam ipse *Lambinus* monet in *ep.* 1. *l.* 4. *ad Att.* in vet. libris esse *discidium*, & tamen ibi sermo est de corporum segregatione, non animorum. Præterea *Prop. l.* 1. *eleg.* 13. scripsit de dissensione animorum: Multis ista dabunt litora dissidium.

Dissigno. V. Designo.

Dissilio, is, ilui, & ivi, ultum, n. 4. *saltare*, [illegible], Germ. *von dannen springen*, Gal. *resaillir*, Hisp. *saltar*, [illegible], proprie est in diversas partes salire, ex *dis*, & *salio*. *Plin. l.* 36. Silicem Tusculanum dissilire igni. ¶ Translate est loco moveri. *Apul.* Vertibulo ossa dissilierant. ¶ Item crepare, frangi. *Virg.* 3. *Georg.* Æraque dissiliunt vulgo. ¶ Item separari, avelli. *Virg.* 3. *Æn. v.* 416. Hæc loca vi quondam & vasta convulsa ruina dissiluisse ferunt. ¶ Translate. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 42. Gratia sic fratrum dissiluit.

Dissimilis, le, o. 3. *dissimile*, Ger. *ungleich*, Gal. *dessemblable*, Hisp. *desemejante*, [illegible], absimilis, diversus. *Cic.* 2. *de Div.* Posse in dissimiles incidere naturas propter cœli dissimilitudinem. ¶ Jungitur genit. & dat. *Vellej. l.* 2. *c.* 73. Fide patri dissimillimus. *Cic. pro Cluent. cap.* 16. Dissimillimi suorum. *Id. in Brut.* Sui dissimilior videbatur, &c. ¶ Et cum præposit. inter. *Cic. in Brut. c.* 83. Sunt inter se dissimiles. ¶ *Id. Att. l.* 2. Quod non est dissimile, atque ire in Solonium; h. e. quod idem est ac &c.

Dissimiliter, adv. [illegible], diverse. *Cic.* 4. *Tusc.* Cæterique dissimiliter morbi, ægrotationesque morborum nascuntur. *Liv. l.* 27. Incerti, quorum essent, haud dissimiliter navibus sine gubernaculo vagis, *simili alle navi*, &c.

Dissimilitudo, f. 3. *dissimilitudine*, Ger. *ungleichheit*, Gal. *dissimilitude*, Hisp. *desemejança*, [illegible], diversitas. *Cic.* 5. *Ver.* Vides eandem æstimationem propter temporis dissimilitudinem in illo laudis causam habere, in te criminis. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 59. Habere dissimilitudinem ab aliqua re.

Dissimulamentum, i, n. idem quod dissimulatio. *Apul. l.* 1. *Flor.* Dissimulamenti gratia.

Dissimulanter, adv. *simulatamente*, Ger. *verdeckter*, Gal. *sans faire semblant de rien*, Hisp. *dissimulando*, [illegible]. *Cic. de Orat.* Id dissimulanter facere, prudentia est. Adde *Liv. l.* 40. *c.* 23.

Dissimulantia, f. 1. idem ac dissimulatio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 67. Socratem opinor in hac ironia, dissimulantiaque longe lepore, & humanitate omnibus præstitisse.

Dissimulatim, idem ac dissimulanter. *Quinct. l.* 10. *c.* 1. Sæpe præparat dissimulatim insidias Orator.

Dissimulatio, f. 3. *dissimulazione*, [illegible], Ger. *verhelung*, Gal. *dissimulation*, Hisp. *dissimulacion*, [illegible], actus dissimulandi. *Cic.* 3. *Offic.* Ex omni vita simulatio, dissimulatioque tollenda est. *Id.* 4. *Acad.* Libenter uti solitus est ea dissimulatione, quam Græci [illegible] vocant. *Tac. Ann.* 13. *c.* 25. Veste servili in dissimulationem sui compositus peterrabat, *per non esser conosciuto*. ¶ Sumitur & pro ironia. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 67.

Dissimulator, m. 3. *dissimulatore*, [illegible], Germ. *verheler*, Gall. *dissimulateur*, Hisp. *dissimulador*, [illegible], qui dissimulat. *Cic.* 2. *de Or.* Ut qui dissimulatores studiorum fuerint. Adde *Sallust. Catil. c.* 5.

Dissimulatus, a, um, adject. *dissimulato*, ut amor dissimulatus, & celatus. *Ter. Andr.* 2. 1. 13.

Dissimulo, as, avi, atum, a. 1. *dissimulare*, [illegible], Ger. *verleugnen*, Gal. *dissimuler*, Hisp. *dissimular*, [illegible], diligenter, & astute celo, ne quid nosci possit, vel intelligi. *Cic. pro Cluent.* Neque id obscure ferebat, nec dissimulare ullo modo poterat. ¶ Differt a *simulo*. Nam simulamus esse, quæ non sunt, dissimulamus non esse, quæ sunt. *Ovid.* Quod non est, simulo, dissimuloque quod est. *Planc. ad Senat. l.* 13. *Fam. ep.* 8. Nunquam diffitebor, multa me & simulasse invitum, & dissimulasse cum dolore. ¶ Videtur *Ovid.* deponentium more usurpasse, cum ait *l.* 1. *de ar. am. v.* 690. Turpe, nisi hoc matris precibus tribuisset, Achilles Veste virum longa dissimulatus erat.

Dissipabilis, le, o. 3. quod dispergi, aut separari facile potest. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 12. Aer natura cedens est maxime, & dissipabilis.

Dissipatio, onis, f. 3. [illegible], dispersio. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 25. Ne interitus, & dissipatio consequatur.

Dissipator, oris, m. qui dispergit, & dissipat. *Prudent. præfat. Psychom. v.* 53. Abram triumphi dissipator hostici.

Dissipatus, a, um, adject. *disperso*, *dissipato*, *separato*, [illegible]. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 37. Genus hominum in montibus ac silvis dissipatum. *Id. Fam.* 12. *ep.* 14. Dissipata classis. *Id. in Or. c. ult.* Facilius est apta dissolvere, quam dissipata connectere. ¶ Per Tmesim dividit *Lucret. l.* 1. *v.* 650. Acrior ardor enim conductis partibus esset, Languidior porro disjectis, disque sipatis.

Dissipium, ii, n. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip.* Intestina principalia tria: unum dissipium vocatur, quod ventrem, & cætera intestina discernit, &c.

Dissipo, as, avi, atum, a. 1. *dissipare*, *spargere qua, e là*, [illegible], Germ. *zerstreuuen*, Gal. *dissiper*, Hisp. *dissipar*, [illegible], dispergo, disjicio, ab antiquo *sipo*, jacio, spargo. *Cic. pro L. Man.* Quam prædicant in fuga fratris sui membra in iis locis, qua se parens persequeretur, dissipavisse. Sic dissipare Patrimonium, possessiones, rem familiarem, *Id. pro Flac. & Agrar.* 1. *c.* 1. ¶ Est etiam divulgare. *Id. Phil.* 14. *c.* 6. Dissipare famam. Et *Verr.* 3. *c.* 6. Dissipare sermones.

Dissitus, a, um, *sparso*, [illegible], dispersus, disseminatus. *Lucret. l.* 3. *v.* 144. Pars animæ per totum dissita corpus. ¶ Aliquando est etiam remotus, *distante*. *Apul. in princip. Florid.* Neque longule dissita, neque proxime adsita possumus cernere.

Dissociabilis, le, o. 3. quod sociari, conjungique non potest. *Tac. in vita Agric. c.* 3. Et quanquam primo statim beatissimi sæculi ortu res olim dissociabiles miscuerit, principatum, & libertatem. *Horat. l.* 1. *od.* 3. *v.* 21. Deus abscidit Oceano dissociabili terras.

Dissociatio, f. 3. [illegible], disjunctio. *Plin. l.* 22. *c.* 21. Tanta dissociatio deprehenditur.

Dissocio, as, a. 1. *scompagnare*, *separare*, [illegible], Germ. *absondern*, Gall. *separer*, Hisp. *desacompanar*, [illegible], a societate disjungo, separo, dissolvo. *Cic. de Am. c.* 20. Morum dissimilitudo dissociat amicitias.

Dissolubilis, le, o. 3. *dissolubile*, Ger. *das leichtlich auffzulosen*, Gal. *aisé a delier*, Hisp. *lo que se puede desatar*, [illegible], quod facile dissolvi potest. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 12. Mortale igitur omne animal, & dissolubile.

Dissolvo, is, olvi, utum, a. 3. *sciorre*, [illegible], Ger. *auffloesen*, Gal. *delier*, Hisp. *desatar*, [illegible], quod ligatum erat, solvo. *Cic. de Sen. c.* 20. Opus ipsa suum eadem, quæ coagmentavit, natura, optime dissolvit. ¶ Et translate. *Cic. de Am.* Nam si utilitas amicitias conglutinaret, eadem commutata dissolveret. *Id.* 4. *Acad.* Cum interrogationes dissolvere non possunt, desciscunt a veritate. *Id.* 3. *Off.* Distringit enim fraus perjurium, non dissolvit. ¶ Est etiam expedire, *spedire*, *sbrigare*. *Ter. Heaut.* 3. 1. *v. ult.* Dissolvi me ocyus, operam ut tibi darem. *Plaut. Merc.* 1. 2. 54. Dissolve jam me, nimis enim diu pendeo. ¶ Item est diversis personis, seu varia debita solvere. *Cic.* 2. *Off.* Nunquam nec majus æs alienum fuit, nec facilius dissolutum. Adde *Phil.* 2. *c.* 18. ¶ *Dissolvere pecuniam* est pecuniam dare solvendi causa. *Cæs. l.* 1. *B. C. c. ult.* ¶ *Dissoluo* pro *dissolvo* dicunt Poetæ metri gratia. *Tibul. l.* 1. *el.* 8. *v.* 40. Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.

Dissolute, adv. *dissolutamente*, [illegible], solute, negligenter. *Cic. pro Cæc. c.* 36. Quam ne jus suum dissolute relinquere videretur.

Dissolutio, onis, f. *dissoluzione*, [illegible], corruptio. *Cic. l.* 2. *Fin. c.* 31. Dissolutio naturæ mors. ¶ Item morum corruptio, licentia, *dissolutezza*, ut dissolutio animi, morum, &c. *Id. Fam.* 5. *ep.* 2. Dissolutio legum, *Id.* 1. *Phil.* h. e. violatio. ¶ Item mollities, languor. *Senec. ep.* 3. Non est quies, quæ motum omnem molestiam judicat, sed dissolutio, & languor. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Dissolutio stomachi. ¶ Proprie dissolutio est disjunctio, *scioglimento*. *Cic. in Partit.* Constructio verborum tum conjunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur. *Id. pro Cluent.* Dissolutio criminum. h. e. purgatio. ¶ Est etiam species exornationis. *Auct. ad Herenn. l.* 4.

Dissolutor, oris, m. qui dissolvit, ut dissolutor sepulcrorum, in *Cod. Theodos. l.* 3. *tit.* 16.

Dissolutrix, icis, f. quæ dissolvit, ut mors corporis dissolutrix, apud *Tertul. de Anim. c.* 42.

Dissolutus, a, um, o. 1. 2. *sciolto*, [illegible], Germ. *loss*, Gal. *delié*, Hisp. *desatado*, [illegible], quod ligatum non est. *Plin. l.* 28. *c.* 7. Capillo, cinctuque dissoluto. ¶ Translate *dissolutus* dicitur, qui moribus, legibusque solutus luxum vitæ sequitur. *Cic.* 6. *Ver.* Negligentes, ac dissoluti, si cupiamus esse, qui possumus? *Id. Ver.* 5. *c.* 56. Omnium hominum dissolutissimus semper fuisti. ¶ Item mollis, languidus, iners, officii immemor. *Id.* 1. *Catil. c.* 2. Cupio in tantis Reip. periculis non dissolutum videri. ¶ Comparat. *Senec. in præfat. l.* 5. *Controvers.* Libelli dis-

dissolutiores. Al. leg. *salutiores*. ¶ Dissolutus pro solutus, *pagato, soddisfatto*. *Cic. 7. Verr. c. 13.* Damna dissoluta, & compensata.

Dissonantia, æ, f. *dissonanza*, discrepantia. *Claud. Mamer. l. 1. de statu Anim. c. 21.*

Dissono, as, ui, itum, n. 1. discrepo, discordo, *discordare*, διαφωνέω, ἀπᾴδω. *Colum. l. 1. c. 1.* An universa hujus temporis culturæ respondeant, an aliqua dissonent.

Dissonus, a, um, o. 1. 2. *discordante*, [illegible], Ger. *misshelend*, Gal. *descordant*, Hisp. *descordante*, [illegible], dissimiliter sonans, quod varie sonat. *Liv. l. 4.* Circumagentis se ad dissonos clamores, ac subitos tumultus. *Id. l. 1. c. 18.* Dissonæ sermone gentes, & moribus.

Dissors, ortis, o. 3. quod est extra sortem, sive hæreditatem. *Ovid. l. 2. Amor. el. 12. v. 11.* Ab omni milite dissors Gloria. h. e. Ducis propria. ¶ Item dissimilis sortis qui est. *Id. 8. Met. v. 132.* Dissortemque utero fœtum tulit.

Dissortio, onis, f. divisio. *Festus.* Dissortiones sunt divisiones patrimoniorum inter consortes.

Dissuadeo, es, uasi, uasum, a. 2. *dissuadere, sconfortare*, Ger. *missrathen*, Gal. *dissuader*, Hisp. *dissuader*, [illegible], dehortor. *Cic. 3. Off.* Qui non modo non censuerit captivos remittendos, verum etiam dissuaserit. *Id. 3. Offic.* Dum de captivis dissuasurus esset. *Id. Agrar. 2.* Dissuadere legem.

Dissuasio, f. 3. *dissuasione*, [illegible], *Cic. pro Cluent. c. 51.* In dissuasione rogationis ejus, quæ contra Coloniam Narbonensem ferebatur.

Dissuasor, m. 3. [illegible], qui dissuadet. *Cic. ad Brut.* Cum Etesiarum diebus Auster me in Italiam, quasi dissuasor mei consilii, retulisset.

Dissuavior, & Dissavior, aris, d. 1. *baciare molto*, [illegible], cum lætitia, & voluptate quadam exosculor. *Cic. Tiron. epist. ult. Fam.* Tuos oculos dissuaviabor.

Dissulcus, o. 1. 2. sulcis distinctus, a *dis*, & *sulcus*. Dissulcus porcus a veteribus dicebatur, qui divisas in cervice setas haberet. *Fest.*

Dissulto, as, avi, atum, n. 1. *saltare in diverse parti*, [illegible], diverse, vel frequenter salto, ex dis, & salto. *Plin. l. 37.* Ut ferrum utrinque dissultat. *Virg. Æn. 12. v. 923.* Nec fulmine tanti dissultant crepitus.

Dissuo, is, ui, utum, a. 3. *discucire*, Germ. *zertrennen*, Gal. *decoudre*, Hisp. *descoser*, [illegible], dissolvo, dirimo. *Cic. 1. Off. c. 33.* Ut amicitias, quæ minus delectent, & minus probentur, magis decere censent sapientes sensim diluere, quam repente præcidere.

Dissutus, a, um, *scucito*. *Ovid. 1. Fast. v. 6*8.* ministrat Altera dissuto pectus aperta sinu, [illegible].

Dissyllabus, a, um, *di due sillabe*, [illegible]. *Quintil. l. 1. c. 5.*

Distabesco, is, bui, n. 3. idem, ac tabesco, *struggersi, disfarsi*. *Cato de R. R. c. 24.* Sinito, cum musto distabescat.

Distædet, imp. a. multum, aut valde tædet. *Ter. Phor. 5. 8. 22.* Nam me cum hoc ipso distædet loqui.

Distans, antis, nom. ex particip. *lontano, distante*, longe positus. *Cic. Phil. 2.* Res tam dissipatas, tam distantibus in locis positas. *Id. in Orat.* Quid tam distans, quam a severitate comitas? ¶ Item diversus, dissimilis. *Cic. in Orat.* Genera dicendi multum inter se distantia. *Plin. l. 20. c. 4.* Nihil aconito distans.

Distantia, f. 1. *distanza*, [illegible], Germ. *weite*, Gal. *distance*, Hisp. *distancia*, [illegible], differentia, intervallum. *Cic. de Amic. c. 20.* Tanta est inter eos, quanta maxima potest esse, morum, studiorumque distantia. *Plin. l. 2. c. 15.* Longissimæ distantiæ fines.

Distectus, a, um, adiect. idem quod detectus, *scoperto*. *Alcim. Avit. l. 4. v. 408.* Distectum perit misero spectamine corpus.

Distegus, i, [illegible], domicilium duas habens contignationes, a [illegible], tectum. Legitur in *vet. Inscript. apud Gruter. pag. 829. n. 6.*

Distendo, dis, endi, entum, a. 3. *distendere*, [illegible], Ger. *ausspannen*, Gal. *estendre ça, & là*, Hisp. *estender*, [illegible], in diversas partes tendo. *Col. l. 5.* Vinea ex utraque parte jugo devincta, pari libramento, velut anchoris quibusdam, distenditur. ¶ Est item varie implere, tractum ab utre, qui, cum plenus est, tenditur, cum vacuus, relaxatur. *Virg. 4. Georg.* Et dulci distendunt nectare cellas. ¶ Translate *Liv. l. 27. c. 40.* Consules diversis itineribus profecti ab Urbe, velut in duo pariter bella, distenderant curas hominum.

Distentio, onis, f. *lo stendere, o stirare*, [illegible], ut distentio nervorum, apud *Cels. l. 2. c. 4. & 8.* ¶ Legitur & distensio, apud *Augustin. l. 11. Confess. c. 23.* &c.

Distento, as, avi, atum, a. 1. idem quod distendo, vel ejus frequentativum. *Virg. Ecl. 9. v. 31.* Sic cytiso pastæ distentent ubera vaccæ.

Distentus, a, um, adiect. ex particip. a distendo, *teso, tirato, disteso*, [illegible]. Et accipitur pro pleno, ut de *distendo* dictum est. *Horat. Epod. 2. v. 46.* Distenta ubera. Et *l. 1. sat. 1. v. 110.* Distentius uber. *Virg. Ecl. 7. v. 3.* Distentas lacte capellas.

Distentus, us, m. *gonfiamento*, distentio, a distendo. *Plin. l. 8. c. 38.* Alia solertia in mæta melibus: sufflatæ cutis distentu ictus hominum, & morsus canum arcent.

Distentus, a, um, nom. adject. ex particip. a distineo, occupatus, impeditus, distractus curis, *occupato, pieno di affari*, [illegible]. *Cic. 3. nat. Deor. c. 39.* Mens distenta. *Id. ad. l. 15. ep. 16.* Intelligo, te esse distentissimum qua de Buthroto, qua de Bruto.

Disterminator, oris, m. qui disterminat, & separat. *Apul. de Mundo post princip.* Axis divisor, & disterminator mundi, orbem terræ in medietate constituens.

Disterminatus, a, um, adject. divisus, separatus. *Plin. l. 4. c. 20.* Disterminati ab Asturia Vectones.

Distermino, as, avi, atum, a. 1. *separare*, [illegible], Ger. *zertheylen*, Gal. *separer*, Hisp. *apartar*, [illegible], separo, vel diversas res termino. *Cic. in Arat.* Quas intervallum binas disterminat unum. *Plin. l. 11. c. 21.* Arabia Judæam ab Ægypto disterminat.

Disterminus, a, um, adject. idem ac disterminatus. *Silius l. 3. v. 405.* Audit Tartessus latis distermina terris.

Disterno, is, a. 3. seorsum sterno. *Apul. l. 2. Milef.* Humi quam procul distratum fuerat grabatulum meum.

Distero, is, trivi, itum, a. 3. *tirare fortilmente*, [illegible], Ger. *gantz zerreiben*, Gal. *fort broyer, menuiser*, Hisp. *trillar mucho*, [illegible], multum, sive crebro tero, subtiliter, & minutim tero. *Cato de re rust. c. 75.* Casei pondo duo bene distero in mortario.

Distichon, i, n. 2. carmen duorum versuum, a *δὶς*, bis, & *στίχος*, versus. *Martial. l. 8. epigr. 29.* Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere. ¶ Hordeum distichon, apud *Col. l. 2. c. 9.* est, cujus spica duos habet ordines.

Distillarius, ii, m. Legunt aliqui apud *Senec. ep. 56.* Et botularium, & distillarium, & omnes popinarum institores; & probat *Cal. Rhodig. l. 16. c. 46.* qui ait, distillationem etiam dici liquaminis genus, quo ad condiendum utimur, & qui id conficiant, & vendant, Distillarios vocari. Verum emendatiores libri in Senecæ textu *Crustularium* habent.

Distillatio, f. 3. *distillazione*, [illegible], actus distillandi. Sumitur pro humore quodam in corpore humano, quem Græci catarrhum, *coryzam*, vel branchum vocant. *Plin. l. 20. c. 6.* Phthisicis distillationibus longis vel succus, vel ipso cibus prodest. Adde *Senec. ep. 75. & 120.* utroque autem loco al. leg. *destillare*.

Distillo, as, avi, atum, n. 1. *distillare*, [illegible], Ger. *abhintropffen*, Gall. *distiller*, Hisp. *distillar*, [illegible], paulatim fluo. *Virg. 3. Georg. v. 281.* Lentum distillat ab inguine virus. *Plin. l. 15. c. 19.* Distillant gummi modo lacrymam.

Distincte, adv. *distintamente*, Germ. *underschiedenlich*, Gal. *distinctement*, Hisp. *distintamente*, [illegible], separatim, divisum. *Cic. 2. Tusc.* neque distincte, neque distribute, neque eleganter, neque ornate scribere. *Id. Philip. 2. c. 13.* Non fortasse satis, quæ distinctius dicuntur, intelligis.

Distinctio, f. 3. *distinzione*, [illegible], Ger. *underscheidung*, Gal. *distinction*, Hisp. *distincion*, [illegible], divisio, separatio. *Cic. de Leg. l. 2. c. 5.* Lex est distinctio justorum, & injustorum. ¶ Significat etiam ordinem, & ornatum. *Cic. l. 1. de Or. ad fin.* Ut ipse instrumentum oratoris exponeret, tibi ejus distinctionem atque ornatum relinqueret.

Distinctor, oris, m. qui distinguit. Gloss. Cyrilli: distinctor, [illegible]. *Ammian. l. 22. c. 3.* Judices justorum, injustorumque distinctores.

Distinctus, us, ui, m. idem ac distinctio. *Tac. l. 5. Ann. c. 28.* Ore, ac distinctu pennarum a cæteris avibus diversum.

Distinctus, a, um, adiect. *distinto, separato*, [illegible], [illegible]. *Cic. in Orat. c. 14.* Distincta, & interpuncta intervalla. *Liv. lib. 9. cap. 19.* Macedonum phalanx immobilis, & unius generis; Romana acies distinctior, ex pluribus constans. ¶ Item ornatus, perspicuus. *Cicer. l. 4. c. 27.* Pocula ex auro, gemmis distincta clarissimis. *Id. 2. de Or.* Oratio composita, & ornata, & artificio quodam, & expolitione distincta. *Id. 2. de nat. Deor.* Litora distincta tectis, & urbibus.

Distineo, es, ui, entum, a. 2. *tener impedito, occupare, trattenere*, Ger. *auffhalten*, Gal. *empecher*, Hisp. *detener*, [illegible]. Proprie significat diversis partibus tenere. *Cæs. l. 1. B. G. c. 25.* Rates quaternis anchoris ex quatuor angulis distinebat, ne fluctibus moverentur. *Liv. Dec. 1.* Dum Senatum distinebant sententiæ. ¶ Item impedire, morari. *Cic. Phil. 12.* Ne imperita militum multitudo per me pacem distineri putet. *Liv. l. 2.* Ne quid meam vobiscum pacem distineat. ¶ Item occupare. *Lucan. l. 5.* Et mare, quod late terrarum distinet oras. ¶ Item translate, diversis rebus, seu negotiis impeditum tenere. *Cic. Fam. 12. ep. 30.* Negotiis, & occupationibus distineri.

Distinguo, is, inxi, inctum, a. 3. *distinguere*, [illegible], Ger. *underscheiden*, Gal. *distinguer*, Hisp. *distinguir*, [illegible], discerno, divido. *Cic. in Parad. 4.* An tu civem ab hoste natura, ac loco, non animo, factisque distinguis? *Id. in Partit. c. ult.* Distinguere vera a falsis. *Horat. l. 1. ep. 10.* Falsum distinguere vero. ¶ Item ornare, & quasi variis notis insignire. *Cic. l. 2. de Invent. c. 15.* Distinguitur autem oratio, atque illustratur maxime. *Plin. l. 8. c. 18.* Albis maculis rutilum colorem distinguentibus. h. e. variantibus. ¶ Distinguere lites est diiudicare. *Lamprid. in Alex. Severo c. 22.* Pontificibus tantum detulit, ut quasdam causas factorum a se finitas iterari, & aliter distingui pateretur.

Distisus, o. 1. 2. idem ac distæsus, apud vet. a tædet. *Fest.*

Distito, as, n. 1. freq. a disto. *Col. l. 6. c. 2.* Distitent inter se aliquanto spatio, ne in colluctatione alter alteri noceat. Ita Lexicographi quidam, sed melior lectio, & vulgatior exhibet: *distentque inter se.*

Disto, as, n. 1. *esser lontano*, [illegible], Ger. *davon stehen*, Gal. *etre separé, ou different*, Hisp. *estar lexos, o apartado*, [illegible], proprie est abesse, vel disjungi. *Cic. 5. Tusc.* Multum inter se aut altitudine, aut humilitate distantia. ¶ Translate est differre, discrepare. *Cic. 2. Off. c. 4.* Tantum distat a victu, & cultu bestiarum. ¶ *Horat.* dativo jungit, *l. 4. od. 9. v. 29.* Paulum sepultæ distat inertiæ Celata virtus.

Distorqueo, es, orsi, ortum, a. 2. *distorcere*, [illegible], Ger. *verwrechen*, Gal. *detordre*, Hisp. *destorcer*, [illegible], in diversum torqueo. *Ter. Eun. 4. 4. 3.* Ah! illud video, os ut sibi carnifex distorsit. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 65.* Distorquere oculos.

Distortio, onis, f. 3. *storcimento*, [illegible]. *Cic. l. 5. Fin. c. 11.* In quibus si peccetur distortione, & depravatione, aut motu, statuve deformi. *Cels. l. 4. c. 2.* Oris distortio.

Distortus, a, um, adiect. ex particip. a distorqueo, monstrosus, *storpiato, mostruoso*. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 47.* Varus distortis cruribus. *Cic. pro Mur. c. 29.* Solos sapientes, si distortissimi sint, formosos &c. Et translate. *Id. de Fato, c. 8.* Nullum est genus enunciandi distortius, quam &c.

Distractio, f. 3. *separazione*, [illegible], Ger. *zertziehung*, Gal. *distraction*, Hisp. *distracion*, [illegible], separatio, alienatio. *Cic. 3. Off. c. 6.* Nulla enim nobis cum Tyrannis societas est, potius summa distractio. ¶ Item venditio. *Ulp. de transf.* Necesse est, Prætorem de ejus distractione, & transactione arbitrari.

Distractus, a, um, adiect. *distratto, separato*, [illegible], [illegible], diffusus, divisus, q. d. in diversas partes tractus. *Balbus ad Cic. l. 8. ad Attic.* Ut Cæsarem & Pompejum perfidia hominum distractos, rursus in pristinam concordiam reducas. *Lucret. l. 4. v. 694.* Paulatim distractus in aeris auras. *Id. l. 4. v. 958.* Et divisior inter se, & distractior intus. ¶ Item infirmatus, *indebolito*. *Cic. pro Dom. c. 25.* Vis tam distracta, & extincta. ¶ Item occupatus, distentus, *distratto*. *Velley. l. 2. c. 114.* Tanquam distractissimus ille tantorum onerum mole, huic negotio vacaret animus.

Distraho, is, xi, ctum, a. 3. *tirare in diverse parti*, [illegible], Ger. *zertziehen*, Gal. *distraire*, Hisp. *distraher*, [illegible], disjungo, dissipo, divello, deduco, divido. *Plin. l. 5. c. 27.* Distrahit mediam Asiam Taurus mons. *Cic. 3. Off.* Qui hæc natura cohærentia, opinione distraxissent. *Id. pro Planc.* Nemo eum a me divellat, ac distrahat. *Tacit. Ann. 1. c. 60.* Distrahere hostem. ¶ Translate dicitur de animo, & est ad varias occupationes, vel sententias trahere. *Cic. in Off.* In deliberando sæpe animi in contrarias partes distrahuntur. ¶ Est item vendere, *evitare*. *Suet. in Vesp. c. 16.* Coemebat quædam tantum, ut pluris postea distraheret. ¶ Item componere, sedare, finire, *pacificare, accordare*. *Cic. pro Cæc.* Omnia judicia aut distrahendarum controversiarum, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt. ¶ Item impedire, retardare, differre. *Cæs. l. 1. B. C.* Subjicitur L. Metellus, qui hanc rem distrahat, reliquasque res, quascumque agere instituerat, impediat.

Distratus, a, um, idem quod stratus. *Apulej. l. 2. Metam.* Nam & pueris extra limen haud quam procul distratum fuerat. *h. e.* strati lectuli.

Distribuo, is, ui, utum, a. 3. *dividere*, [illegible], Ger. *aussthcylen*, Gal. *distribuer*, Hisp. *distribuir*, [illegible], diversis hominibus, vel diversis modis tribuo, divido, partior. *Cæs. 3. B. G.* Partiendum sibi, ac latius distribuendum exercitum putavit. *Id. 5. B. G. c. 24.* Distribuere exercitum in civitates. *Cic. l. 2. Attic. ep. 1.* Distribuere commode tempora peregrinationis. *Id. 1. de Or.* Distribuere partibus. *Id. 1. Tusc.* Distribuere in partes.

Distribute, adver. *distintamente*, Ger. *zertheylt*, Gal. *par partes, ou divisions*, Hisp. *con repartimiento*, [illegible], divisim. *Cic. 2. Tusc. c. 3.* Se ne-

ſe neque diſtincte, neque diſtribute, neque eleganter, neque ornate ſcribere. *Cic. 2. de Inv. c. 59.* Sin diſtributius tractare quis volet.

Diſtributio, f. 3. *diſtribuzione*, [illegible], diviſio. *Cic. pro Cluent.* Itaque mihi certum eſt hanc eandem diſtributionem invidiæ, & criminum ſic in defenſione ſervare. Diſtributio item Figura Rhetorica eſt, qua ſingulis rebus ſua proprietas tribuitur. *Cic. de Partit. Conf. Auct. ad Heren. lib. 4.*

Diſtribūtor, m. 3. qui diſtribuit. *Cic. in Piſ.* Vos rogatores, vos diſtributores, vos cuſtodes fuiſſe tabularum. Sed ibi melius legitur *diribitores*. *Apul. ad Aſclep.* Deus diſtributor diſpenſatorque eſt bonorum.

Diſtribūtus, a, um, adject. *diſtribuito*, *partito*. *Cic. pro Flac. c. 26.* Leges in omnes terras diſtributæ. Et *l. 4. Fam. ep. 1.* Orbem terrarum imperiis diſtributis ardere bello.

Diſtricte, adv. *ſtrettamente*, *diſtrettamente*, ſtricte, ſevere. *Plin. l. 9. ep. 21.* Diſtricte minatus, nunquam me poſtea rogaturum.

Diſtrictus, a, um, adject. ſtrictus, ut diſtricti gladii in Remp. *Cic. Catil. 3. c. 1. sfoderati.* ¶ Item occupatus, diſtentus. *Id. l. 2. ad Q. Fr. ep. ult.* Sic habeto, nunquam me a cauſis & judiciis diſtrictiorem fuiſſe. *Id. 3. de Orat. c. 2.* Ambitionis labore vita diſtricta. *Horat. lib. 2. ſat. ult.* torquerier omni Sollicitudine diſtrictum. ¶ Diſtrictior accuſator, dicitur a *Tacito 4. Ann. c. 36.* pro ſevero, non remiſſo, non levi. Sic in *Cod. t. 35. 6.* Diſtrictiſſimi defenſores diſciplinæ.

Diſtringo, is, inxi, ictum, a. 3. *ſtringere ſtrettamente*, [Hebrew], Ger. *verſtricken*, Gal. *etreindre*, Hiſp. *eſtrenir*, [Greek], arcte ſtringo, varie ſtringo. *Cic. l. 3. Off.* Fraus diſtringit, non diſſolvit perjurium. ¶ Quandoque eſt defricare, radendo ſordes detergere, ut fit poſt quietem, & in balneis. *Plin. l. 34. c. 8. de Lyſippo:* Plurima ſigna fecit fœcundiſſimæ artis, inter quæ diſtringentem ſe. Adde *Martial. l. 14. epigr. 51.* ¶ Quandoque capere, nudare, evaginare, *sguainare*, *imbrandire*. *Cic. l. 3. Off. c. 31.* Gladium diſtrinxit, juravitque ſe illum ſtatim interfecturum. Tranſlate *Senec. l. 2. de Ira.* In ſingulos Imperatoris ſeveritas diſtringitur. *ſi fa ſentire.* ¶ Quandoque colligere, *raccogliere*. *Col. l. ult.* Sereno cœlo manibus diſtringi olivam oportet. ¶ Quandoque impeditum, ſeu occupatum tenere. *Plin. lib. 1. ep. 10.* Diſtringor officio, ut maximo, ita moleſtiſſimo. *Nepos in Annib. ad fin.* Diſtringi bellis. ¶ Diſtringere hoſtem, eſt, diſtrahere, *Flor. l. 2. c. 13.* Ipſi quidem ut Romanum a tergo diſtringerent. ¶ Significat etiam radere, ſumma carpere. *Col. l. 4. c. 24.* Muſcus, qui more compedis crura vitium comprimit, diſtringendus, & eradendus eſt. ¶ Item auferre. *Martial. l. 12. ep. 29.* medios diſtringere lectos, Menſarumque pedes non timet Hermogenes. ¶ Item delere, evertere. *Flor. l. 4. c. 1.* Conſules trucidare, diſtringere incendiis urbem, diripere ærarium. ¶ Item leviter tangere, ſeu ferire. *Ovid. Met. 4. v. 561.* Diſtringunt æquora ſummis alis. *Id. l. 8. Met.* Diſtrinxit arundo ſummum corpus. ¶ Item perſtringere, dictis lacerare. *Id. 2. Triſt. el. 1.* Non ego mordaci diſtrinxi carmine quemquam. ¶ Duo hæc verba *Diſtringo*, & *Deſtringo* ſæpe in edit. cod. confuſa reperiuntur, & alterum pro altero legitur. Videtur autem ſcribi debere *deſtringo*, cum ſignificat auferre, abradere, ferire: *diſtringere* vero, cum ſignificat valde ſtringere, diſtinere, diſtrahere, &c.

Diſtrunco, as, avi, atum, a. 1. *troncare*, Ger. *abſtumpfen*, Gall. *couper juſque au tronc*, Hiſp. *deſtroncar*, [Greek], mutilo, vel in partes diſſeco. *Plaut. Truc. 2. 7. 53.* Ego te hic medium diſtruncabo.

Diſtruo, is, a. 3. [Greek], ſeparatim, vel ſeorſim ſtruo. *Suet. in Calig. c. 41.* Diſtructis, ac inſtructis, pro loci dignitate, compluribus cellis. Ita quidam Lexicographi. Verum emendati libri habent, *diſtinctiſque & inſtructis*. Cæterum *diſtruo* pro deſtruo, legitur in antiq. libris quibuſdam.

Diſturbatio, f. 3. *diſturbazione*, *diſtruzione*, [Hebrew], Germ. *zerſtörung*, Gal. *deſtourbement*, Hiſp. *desbaratamiento*, [Greek], diſjectio, demolitio. *Cic. 3. Off. c. 11.* Utilitatis ſpecie in Rep. ſæpiſſime peccatur, ut in Corinthi diſturbatione noſtri.

Diſturbatus, a, um, adject. everſus, dirutus, *rovinato*, ut diſturbata porticus, apud *Cic. pro Dom. c. 39.*

Diſturbo, as, avi, atum, a. 1. *diſturbare*, *diſtruggere*, [Hebrew], Germ. *zerſtoeren*, Gall. *deſtourber*, Hiſp. *desbaratar*, [Greek], diſjicio, everto. *Cic. pro Dom.* Se videre diſtrahi a complexu ſuorum, diſturbari tecta, diripi fortunas. *Id. pro Sext. Roſc.* Qui fidem lædit, diſturbat humanæ vitæ ſocietatem. ¶ Item turbare, impedire. *Id. Fam. 11. ep. 21.* Diſturbavi rem, totamque vobis integram reſervavi.

Diſulcus. V. Diſſulcus.

Diſunio, is, ivi, itum, a. 4. *diſunire*, unita ſeparo. *Arnob. l. 3. pag. 116.* Diſuniuntur tenacium matrimoniorum nexus.

Ditatus, a, um, adject. dives factus, *arricchito*. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 53.* Urbs triumphis ditata. *Ovid. de Pont. l. 2. el. 7. v. 62.* Ditata eſt ſpoliis perfida turba meis.

Diteſco, is, eſcere, n. 3. *arricchirſi*, [Hebrew], Germ. *reich vverden*, Gal. *s' enrichir*, Hiſp. *enriquecerſe*, [Greek], dives fio, ab inuſitato diteo. *Lucr. l. 4. v. 1246.* Partu poſſunt diteſcere dulci.

Dithyrambĭcus, a, um, adject. ad Dithyrambum pertinens, ut dithyrambicum poema, *Cic. de opt. gen. Orat. in princip.*

Dithyrambus, m. 2. [Greek], verſus in honorem Bacchi, qui Dithyrambus dicitur, a δὶς, bis, & θύρα, janua, quia binis foribus ſit egreſſus, quippe bis natus, primum e Semele matre, deinde e femore Jovis, vel quia educatus ſit in antro διθύρῳ, id eſt *bivalvi*, aut *bifori*. *Hor. 4. Carm. od. 2.* Seu per audaces nova dithyrambos verba devolvit, numeriſque fertur lege ſolutis. ¶ Erat autem hoc genus carminis ita compoſitum, ut inventione, dictione, ac numeris a communi carminis ratione abiret longius, & miram licentiam audaciamque referret, utpote quod a Bacchi furore percitis cantari ſolitum. V. *Scalig. l. 1. Poet. c. 44.*

Ditio, nis, f. *giuriſdizione*, *imperio*, *ſignoria*, [Hebrew], Ger. *herrſchafft*, Gal. *domaine*, Hiſp. *juriſdicion*, [Greek], locus, regio, ubi quis jus, vel imperium exercet, item ipſum imperium, vel dominium. *Cic. 2. de Leg. c. 7.* Ditione, atque numine Deorum geruntur res. *Id. pro Font. c. 1.* Sub imperium ditionemque alicujus cadere. *Curt. l. 4. c. 1.* Ditioni adjicere regionem. *Cic. de Prov. Conſ. c. 13.* Redigere in ditionem. ¶ Hoc nomen uſitatum eſt in obliquis caſibus: nam recto caſu carere teſtantur *Priſcian. Diomed.* & alii Grammatici cum *Servio ad illud Æn. 1. v. 740.* Poſt alii proceres, &c.

Ditior, & ditiſſimus. V. Dives.

Ditis. V. Dis.

Ditiſſime, adverb. *ricchiſſimamente*. *Apul. de Deo Socrat.* Domos ditiſſime exornare.

Dito, as, a. 1. *arricchire*, [Hebrew], Ger. *reich machen*, Gal. *enrichir*, Hiſp. *enriquecer*, [Greek], divitem facio. Eſt a divito per ſyncop. *Liv. l. 21. c. 60.* Caſtra militem ditavere.

Ditrochæus, m. 2. [Greek], pes conſtans ex duobus trochæis, idem, ac dichoreus, ut *Comitate*, *dimicare*, *Diomed. l. 2. & 3.*

Diu, *di giorno*, [Hebrew], [Hebrew], Ger. *langezeit*, *destags*, Gall. *de iour*, *long temps*, Hiſp. *de dia*, *largo tiempo*, [Greek], abl. pro die. *Plaut. Caſ. 4. 4. 5.* Noctuque ac diu ut viro ſubdola ſies. *Id. in fragm. Aulul.* apud *Non. 2. 230.* Nec noctu, nec diu quietus. ¶ Eſt item adv. & ſignificat longo tempore. *Cic. de Sen. cap. 19.* Quanquam, o Dii boni, quid eſt in hominis vita diu? *Id. ib. c. 3.* Cum multum diuque vixeris. *Id. in Orat. c. 1.* Diu multumque dubitavi. *Id. 2. Agrar. c. 32.* De Capua multum eſt, & diu conſultum. *Id. 1. de Orat. c. 30.* Omnia, quæ diu cupimus. ¶ Habet frequenter poſt ſe particulam *cum*. *Plaut. Merc.* Nam illi quidem haud ſane diu eſt, cum dentes exciderunt. ¶ Interdum *quod*. *Plaut. Merc.* Quem accerſitum patrem, haud diu eſt, quod miſeram. Interdum *multum*. *Cic. Phil. 11. c. 5.* Hæc ſatis diu, multumque defleta ſunt. ¶ Comp. eſt *diutius*, ſup. *diutiſſime*. *Cic. 7. Ver.* Poteram hoc ego onus tantum aut in hoc judicio deponere, aut diutius tacitus ſuſtinere? *Id. de Am.* Qui & diutiſſime ſenex fuiſſet. *Id. Verr. 3. c. 13.* Ne vos diutius teneam.

Divăgor, aris, atus ſum, d. 1. *andare vagando*, *vagare*, [Hebrew], Germ. *umbſchvveiffen*, Gal. *vagabonder*, Hiſp. *vagar*, [Greek], varie vagor, huc, atque illuc oberro. *Lact. l. 5.* Ubi animus in multa diſperſus, huc, atque illuc divagatur. Et *lib. de Ira, c. 9.* Ne longius divagetur oratio. Ubi al. leg. *Devagetur*.

Divālis, le, adject. idem quod divinus. *Spartian. Carac. c. 11.* Divale nomen. *Juſtin. in præfat. Codicis:* Divales conſtitutiones.

Divaricatus, a, um, adject. diſtentus, extenſus. *Prudent. Periſteph. 5. v. 252.* Divaricatis cruribus. *Ammian. l. 22. c. 28.* Divaricatis pedibus.

Divarĭco, as, avi, atum, a. 1. *dividere*, [Hebrew], Ger. *auſſſtrecken*, Gal. *étendre*, Hiſp. *eſtender*, [Greek], crura extendo, oblique eo, & tranſlate disjungo, ſeparo, a *varico*, quod a *varicibus*, quibus qui laborat, recta incedere non poteſt, ire oblique cogitur. *Cato.* Arbores hoc modo putentur, rami divaricentur. *Cic. Ver. 4. c. 40.* In ea (ſtatua) hominem divaricari, ac deligari jubet. *Var. l. 2. R. R. c. 5.* Nec cujus ungulæ divaricent. ubi neutra ſignificatione uſurpatum videtur.

Divello, is, velli, rectius quam vulſi, a. 3. *ſvellere*, *tirare*, *togliere*, [Hebrew], Ger. *abreiſſen*, Gal. *arracher*, Hiſp. *deſgajar*, [Greek], varie vello, abſtraho. *Sal. Catil. c. 51.* Divelli liberos a complexu parentum. ¶ Tranſlate eſt diſſipare, perturbare. *Cic. 2. Off.* Commoda civium defendere, non divellere. *Gell. l. 15. c. 16.* Diducere & reſcindere quercum conatus eſt, ac mediam quidem partem diſcidit, divellitque. *Ovid. 8. Met.* Artus divellere morſu. *Horat. l. 1. ep. 10.* Cura divellit ſomnos. *Tacit. 3. Ann. c. 14.* Effigies Piſonis traxerant in Gemonias, ac divellebant. *Cic. de Senect.* Divellere conglutinationes. *Id. 1. Fin.* Nec divelli, nec diſtrahi poteſt a voluptate. *Id. 2. Off.* Commoda civium defendere, non divellere. h. e. perturbare, evertere. *Id. in Ver.* Tot rerum tanta varietate divellor. h. e. diſtineor. ¶ Dicitur & *devello*, *is*. *Plaut. Pæn. 4. 2. 49.* Meæ alæ pennas non habent. Mi. nolito ædepol develliſſe. *Pallad. in Mart. tit. 10.* Plantis de matris radice devulſis.

Divendĭtus, a, um, adject. *venduto*. *Liv. l. 1. c. 53.* Præda divendita.

Divendo, is, endidi, itum, a. 3. [Greek], diviſim, vel varie vendo. *Cic. de Leg. Agr.* Ut Decemviri bona P. R. poſſint divendere. Adde *Liv. l. 3. c. 13.*

Diverbĕro, as, a. 1. *dividere*, [Greek], ſcindo. *Virg. 5. Æn. v. 502.* Stridente ſagitta Hyrtacidæ juvenis volucres diverberat auras.

Diverbia, orum, n. 2. [Greek], partes comœdiarum, in quibus diverſorum perſonæ verſantur, a *dis*, & *verbum*, quia diverſi loquuntur. *Liv. l. 7. c. 2.* Diverbiaque tantum ipſorum voci relicta. *Servius* dicit, diverbium eſſe primum actum comœdiæ, qui Græcis *protaſis* dicitur. Nam quælibet comœdia dividitur in *prologum*, *protaſin*, *epitaſin*, & *cataſtrophen*. V. Canticum.

Divergium, n. 2. locus, ubi amnis in diverſum vergit. *Siculus Flacc. de condit. Agror. apud Goeſ.* Territoria inter Civitates alia fluminibus finiuntur, alia ſummis montium jugis, ac divergiis aquarum.

Diverſe, adv. *in diverſe parti*, *diverſamente*, Ger. *hin und vvider*, Gal. *en diverſes parties*, Hiſp. *diverſamente*, [Greek], in diverſis partibus, vel diverſo modo. *Hirt. 5. B. Afr.* Horum corpora toto campo proſtrata diverſe jacent. *Salluſt. Catil. c. ult.* Pauci paulo diverſius conciderant. *Ter. Andr. 1. 5. 25.* Quæ meum animum diverſe trahunt. *Sueton. Tiber. c. 66.* Quibus diverſiſſime afficiebatur.

Diverſĭtas, f. 3. *diverſità*, [Hebrew], Ger. *ungleiche*, Gal. *diverſité*, Hiſ. *diverſidad*, [Greek], diſſimilitudo, contrarietas. *Plin. in ep. 30. l. 7.* Quantum diverſitas ingeniorum pateretur.

Diverſito. V. Deverſito.

Diverſĭtor, oris, m. qui alique divertit; qui cauponam frequentat. *Petron. Satyr.* Anus inter diverſitores diutius ingurgitata.

Diverſor, aris, d. 1. *albergare*, [Hebrew], Germ. *zu herberg ſeyn*, Gal. *loger*, Hiſp. *apoſentar*, [Greek], diverto, hoſpitio alicujus utor. *Cic. 5. Tuſc. c. 8.* Quum Athenis apud eum diverſaretur. *Id. 4. Ver. cap. 27.* Omnes ad eam domum, in qua iſte diverſabatur, profecti ſunt.

Diverſor, vel deverſor, oris, m. 3. *albergatore*, [Hebrew], Ger. *ein gaſt*, Gal. *hoſte*, Hiſp. *huesped*, qui in caupona hoſpitatur. *Cic. 2. de Inv. c. 4.* Caupo cum quibuſdam diverſoribus illum, qui ante exierat, conſequitur. Pareus mavult legi *Deverſor*.

Diverſoriŏlum, n. 2. *alberghetto*, dim. a diverſorium. *Cic. l. 12. Fam. ep. 20.* Sinueſſanum diverſoriolum contempſiſti.

Diverſorium, n. 2. *albergo*, *alloggiamento*, [Hebrew], Ger. *ein herberg*, Gal. *hoſtelerie*, Hiſp. *poſento*, [Greek], proprie eſt hoſpitium, a divertendo. *Cic. de Or.* Quieſcam in Cæſaris ſermone, quaſi in aliquo opportuno diverſorio. ¶ Generatim ſumitur pro villa, & omni loco, ad quem non habitandi, ſed ad tempus commorandi cauſa divertimus. *Cicer. de Sen. c. 23.* Ex iſta vita diſcedo, tanquam ex hoſpitio, non tanquam ex domo. Commorandi enim natura diverſorium nobis, non habitandi dedit.

Diverſorius, a, um, o. t. 2. quod ad divertendum pertinet. *Plaut. Truc.* In tabernam ducor diverſoriam. Adde *Sueton. Ner. c. 27.*

Diverſus, a, um, o. t. 2. *ſeparato*, [Hebrew], Ger. *abgeſondert*, Gall. *different*, Hiſp. *diverſo*, [Greek], ſeparatus, vel in varias partes diſtributus. *Cæſ. l. 2. B. G. c. 24.* Cum Numidas diverſos, diſſipatoſque in omnes partes fugere vidiſſent. *Liv. l. 4. c. 22.* Diverſiſſimis locis ſubiere ad mœnia. ¶ Item differens, diſſimilis. *Cic. 4. Acad.* Certa cum illo, qui a te totus diverſus eſt. ¶ Item contrarius, adverſarius. *Suet. de cl. Or.* Interrogatus a Varrone diverſæ partis advocato, quidnam ageret. *Tacit. Ann. 12. c. ult.* Mox nullo in diverſum auctore, quæ offerebantur ſecuti ſunt, *non offendovi alcuno*, *che diceſſe il contrario*. *Quint. l. 2. c. 3.* Sententia priori diverſa. ¶ Item varius. *Plin. l. 12. c. 9.* Pretia nulli diverſiora. *Liv. l. 21. c. 4.* Ingenium ad diverſiſſimas res habile. *Cic. 2. Phil.* Sunt ea innumerabilia, quæ a diverſis emebantur. *da diverſi*. ¶ Diverſus quandoque idem eſt, ac verſus, deflexus, *voltato*. *Plaut. Mil. 4. 5. v. 14.* Diſpennite hominem diverſum, & diſtendite. ¶ E diverſo, h. e. e contraria parte. *Plin. l. 4. c. 4.* In eo loco irrumpentia e diverſo maria. *Tacit. Ann. 15. c. 40.* Aſſultare ex diverſo Tiridates. ¶ Apud *Tacit. 3. Ann. cap. 2.* *diverſa oppida* ſunt, *città fuor di mano*, *giù di ſtrada*.

Diverticŭlum, n. 2. *divolgimento*, [Hebrew], Germ. *ein abvveglin*, Gal. de

de tour, fuda, ὑπόδος, est via, per quam de itinere nostro alio divertimus. *Serv.* Diverticula sunt semitæ transversæ, quæ sunt, a latere viæ militaris. *Ter. in Eun.* Ubi ad ipsum veni diverticulum constiti. ¶ Diverticulum etiam est domicilium in via, ad quod divertendum sit. *Liv. l. 1.* Quum gladii abditi ex omnibus locis diverticuli protraherentur. *Cic. pro Rosc. Com.* Fraudis, & insidiarum in eodem vestigio diverticulum reperit. ¶ Translate ponitur pro digressione in dicendo. *Juven. sat. 15. v. 72.* A diverticulo repetatur fabula primo. Item pro excusatione, aut prætextu. *Cic. in Partit. c. 39. & Quintil. l. 9. c. 2.* Diverticula & anfractus, & suffragia quærere. *Quintil. l. 12. c. 3. ad fin.* Diverticula desidiæ. ¶ Dicitur etiam de fluminibus. *Leg. Si quisquam, Dig. de divers. temp. præscrip.* Si quisquam in fluminis diverticulis piscatus sit.

Diverto, is, ti, ersum, n. 3. & divertor, eris, dep. *divertire, torcere*, פנה, Germ. *abwenden*, Gall. *se detourner*, Hisp. *apartarse*, ἐκτρέπομαι, ab itinere deflecto. *Cic. 13. Phil.* Nuntiant se Pompeji conveniendi caussa divertisse Massiliam. *Plin. in Paneg.* Divertere via cogebantur. ¶ Est item in diversorium, vel hospitium se recipere, *albergare*. Sed tamen cum ponitur pro commorari in hospitio, dicendum est *Divertere apud aliquem*, cum pro recipere se in hospitium, *Divertere ad aliquem*, *Cic. 1. de Div.* Alter ad cauponem divertit, alter ad hospitem. *Id. pro Dejot.* Cum in domum Regis hospitis tui divertisses. *Liv. l. 25.* Domus eorum hospitibus patebant, apud quos ipsis diverti mos esset. ¶ Translate est alio se vertere, quod cœpimus, relinquere, ut aliud agamus. *Cic. 12. Fam.* Sed redeamus ad illud, unde divertimus. ¶ Active etiam usurpatur pro vertere. *Lucan. l. 2. v. 469.* Victor fugientibus instat, divertitque acies. h. e. vertit, & fugat. ¶ *Plaut. Epid. 3. 3. 22.* Divertunt mores virgini longe, ac lupæ. *avvi gran differenza tra* &c.

Dives, divitis, o. 3. *ricco*, עשיר, Germ. *reich*, Gall. *riche*, Hisp. *rico*, πλούσιος, qui rerum abundantiam habet, quasi *divus*, quia nullius rei indigere videtur. *Cic. in Parad.* Quem intelligimus divitem, aut hoc verbum in quo homine ponimus? opinor in eo, cui tanta possessio est, ut ad liberaliter vivendum facile contentus sit. ¶ Construitur cum genitivo. *Virg. 2. Geor.* Dives opum variarum. ¶ Vel cum ablativo. *Cic. 2. Offic.* P. Crassus tum cognomine Dives, tum copiis. *Ov. l. 1. de Art.* Addidit externo marmore dives opus. ¶ Compar. est *divitior*, sed usitatius *ditior*, per sync. super. *ditissimus*. *Cic. 3. de Orat. c. 48.* Unde ille licentior, & divitior dithyrambus fluxit. *Id. de Am.* Ditior mihi, & affluentior videtur esse vera amicitia. *Id. in Parad.* Ut quisque, quod plurimi est, possidet, ita ditissimus habendus est. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 34.* Oppida sunt regni divitiora mei.

Divexo, as, avi, atum, a. 1. *affliggere in varii modi*, ענה, Ger. *hefftig plagen*, Gal. *tourmenter, & fort affligir*, Hisp. *afligir mucho*, ταλαιπωρῶ, varie vexo, variis modis affligo. *Cic. in Phil. 11. c. 2.* Omnia divexare, atque diripere cupientis. *Plaut. Pers. 5. 2. 4.* Corruptor rem meam divexavit. h. e. bona pessumdedit.

Diviāna, æ, f. Diana appellata apud *Var. l. 4. L. L. c. 10.* V. ibi Scalig.

Dividĭa, æ, f. *noia*, tædium, molestia, tristitia, a dividendo. *Plaut. Bacch. 4. 6.* Nimio illæc res est magnæ dividiæ mihi. Sed *Festus* discordiam interpretatur. *Non. ex Accii Phœnissis.* Ne horum dividiæ discordes dissipent.

Dividicŭla, n. 2. dicuntur, castella, ex quibus a rivo communi aquam quisque in suum fundum ducit, a dividendo. *Fest.*

Divĭdo, dis, divisi, sum, a. 3. *dividere, separare*, חלק, Ger. *zertheylen*, Gal. *diviser*, Hisp. *dividir*, διαιρέω, separo, partior, a *di*, vel *dis*, & Hetrusco *iduo*, partior. *Cic. Att. l. 1. ep. 18.* Sextus pater ejus nummos vobis dividere solebat. *Id. pro Syll.* Dividere in provincias. *Id. 5. Attic.* Syriam a Cilicia aquarum divortio dividit. ¶ *Dividere sententiam*, forensis est locutio, quam Asconius Pædianus interpretatur his verbis: Cum aliquis in dicenda sententia duas, pluresve partes complectitur, si non omnes hæ res probantur, postulatur, ut dividantur, id est, ut de singulis rebus seorsim referatur, ut pars altera, si ita opus fuerit, approbetur, altera repudietur. *Cic. 1. Fam. ep. 2.* Postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur. ¶ Ponitur & pro distribuere, tribuere. *Cic. pro Syll.* Dividere tabulas passim, & pervulgare. *Hor. l. 1. od. 36. v. 6.* Oscula dividere sodalibus. *Id. l. 1. od. 15. v. 15.* Imbellis cithara carmina divides. h. e. divides per citharæ chordas: vel alternatim sonum & cantum miscebis. ¶ Item pro penetrare, perrumpere. *Cic. Tusc. 1. de aere, & igne.* Hoc etiam magis necesse est, ferantur ad cælum, & ab his perrumpatur, & dividatur crassus hic, & concretus aer. ¶ Hinc & pro pædicare. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22. Plaut. Aulul. 2. 4. 4.* Sic *Petron.* hoc sensu, dividere cum aliquo, dixit. ¶ *Divisse* pro *divisisse* habet *Horat. l. 2. sat. 3. v. 170.* ubi tamen alii leg. *didisse*.

Dividŭe, adv. *divisibilmente*. *Plaut. in Cas. 2. 2. 11.* Quod tibi ægre est, idem mihi est divídue. Sed lectio hæc est valde dubia.

Dividuĭtas, vel dividĭtas, atis, f. idem quod divisio. *Leg. 80. in fin. Dig. ad leg. Falc.*

Dividŭus, o. 1. 2. *divisibile, separabile*, פרוד, Ger. *zertheylt*, Gall. *divisible*, Hisp. *divisible*, διαιρετός, quod separabile, aut separatum est. *Cic. de Univ.* Et ex ea, quæ corporibus dividua gignitur. *Plin. l. 3. c. 1.* Dividua ferarum viscera, h. e. dissecta. *Ovid. 1. Amor. el. 9. v. 10.* Coma dividua. h. e. discreta in summo vertice. ¶ Legitur etiam *dividus, a, um*, apud *Nonium c. 2. n. 203. ex Attio in Andromeda*: Nosque ut seorsum dividos letho offerres.

Divinatĭo, f. 3. *indovinazione*, קסם, Germ. *weissagung*, Gal. *divination*, Hisp. *adevinacion*, μαντεία, μαντική, scientia futurorum, quam Chrysippus definit vim cognoscentem, & videntem, & explicantem signa, quæ a Diis hominibus portendantur. *Cic. 1. de Div.* Versari quandam inter homines divinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, idest præsensionem, & scientiam rerum futurarum. ¶ Dicitur etiam divinatio, judicium, sive cognitio, quæ circa constitutionem accusatoris, vel subscriptoris consistit, cum scilicet ex duobus, pluribusve accusationem ambientibus deligendus est, qui maxime sit idoneus. Ratio nominis hæc est, quia in aliis judiciis judex ea, quæ testibus, tabulis, vel argumentis probata sunt, sequi debet; cum autem accusator est eligendus, ex rei futuræ indiciis, & conjecturis judicare debet, & pene divinare, quis maxime sit idoneus ad accusandum. Hinc prima inter Verrinas *divinatio* inscripta est. Nam in accusatione Verris certamen erat inter Ciceronem, & Cæcilium, uter in accusando deberet præferri.

Divinātor, oris, m. *indovino*, qui divinat. *Jul. Firmic.*

Divinātrix, icis, f. a divinator. *Tertul. de Anim. c. 46.* Præsidia divinatricum artium, & disciplinarum.

Divinātus, a, um, o. 1. 2. partic. a divinor, *indovinato*. *Ov. 1. de Nuce, v. 80.* Ut divinatas auferat Augur opes.

Divīne, adv. *divinamente*, θείως, ad Deorum similitudinem, Deorum more. *Cic. Att. l. 10. ep. 4.* Aut certe nunquam, nisi de ea divine cogitasse. *Id. 1. Tusc.* Divine prehensa, & prædicta.

Divinipŏtens, o. 3. θεοκρατής, qui in divinis potestatem habet. *Apul.* Saga & divinipotens Cœlum deponere.

Diviniscĭens, entis, qui rerum divinarum peritus est. *Apul. in Apolog.* Magia pia ars, & diviniscieus.

Divinĭtas, atis, f. *divinità*, Ger. *gottheit*, Gal. *divinité*, Hisp. *divinidad*, θειότης, deitas, numen, majestas divina, potestas divina. *Cic. 1. de nat. Deor.* Modo enim menti tribuit omnem divinitatem. *Id. in Orat. c. 19.* Theophrastus a divinitate loquendi nomen accepit. Et in plurali num. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Quid ita divinitatibus splendoribusque astrorum judicamus obscuritates objici posse?

Divinĭtus, adv. *da Dio, divinamente*, מאלהים, Germ. *von oben herab*, Gal. *divinement*, Hisp. *divinamente*, θεόθεν, a Deo, sive a divinis. *Virg. 1. Georg. v. 415.* Haud equidem credo, quia sit divinitus illis ingenium. ¶ Interdum idem est, quod divine, idest humanis viribus excellentius. *Cic. 2. de Or.* Ille locus inductus est a me divinitus.

Divīno, as, a. 1. *indovinare*, קסם, Ger. *wahrsagen*, Gal. *deviner*, Hisp. *adevinar*, μαντεύομαι, futura præsagio, a nomine *divinus*, quia divinum quiddam, & supra mortalis sagacitatis sortem esse videtur futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. *Cic. de Sen.* Quasi jam divinarem, id, quod evenit, illo extincto fore, unde discerem, neminem.

Divīnus, a, um, o. 1. 2. *divino, cosa a Dio pertinente*, אלהי, Ger. *gœttlich*, Gal. *divin*, Hisp. *divino*, θεῖος, quod est Dei, vel quod ad Deum pertinet, a *divus*. *Cic. 1. de Div.* Aristoteles quidem eos etiam, qui valetudinis vitio furerent, & melancholici dicerentur, censebat habere aliquid in animis præsagiens, atque divinum. ¶ Rem divinam facere, & Divinæ rei operam dare, est Diis sacrificare. *Cic. 6. Ver.* Rem illum divinam apud eos Deos in suo sacrario prope quotidie facere vidisti. *Plaut. Curc.* Rei divinæ operam dabo. ¶ *Divina verba* interdum sumuntur pro piacularibus quibusdam verbis, quibus prodigia solent procurari. *Cato de R. R.* Si de Cœlo villa tacta siet, de ea re verba divina uti fiant. ¶ Interdum usurpatur pro excellenti, præstanti, eximio. *Cic. post redit. ad Quir.* Divina quædam atque inaudita auctoritas, atque virtus. *Id. 5. Fin. c. 19.* Ratio, qua nihil est in homine divinius. *Id. 2. de legib. c. 18.* Divinissima dona. ¶ Divinus, subst. m. 2. *indovino*, vates qui divinat, vel prædicit, quod Divi proprium est futura prædicere. *Cic. de Fato*, Falli sperat Chaldæos, cæterosque divinos. ¶ *Avis divina*, est divinatrix, prænuncia. *Hor. 3. carm. od. 27. de cornice.* Antequam stantes repetat paludes imbrium divina avis imminentium. ¶ Divina, æ, subst. mulier, quæ divinat. *Petron. Satyr. circa princ.* Cœpit me præcedere: divinam ego putabam.

Divīse, & Divisim, *divisamente, separatamente*, dividendo. *Gell. l. 7. c. 2.* Versus separatim, atque divise legendus. *Id. l. 1. c. 22.* Divise pronuntiandum est. *Apul. in Asclep.* Creduntur esse quidem plurima divisim.

Divisĭo, f. 3. *divisione, separazione*, חלוקה, Germ. *theylung*, Gal. *division*, Hisp. *division*, διαίρεσις, partitio. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quadripartita fuit divisio tua, &c. ¶ Apud Rhetores divisio est (ut scribit *Auct. ad Her. l. 1.*) per quam aperimus, quid conveniat, quid in controversia sit, vel per quam exponimus, quibus de rebus dicturi sumus. ¶ Inter divisionem, & partitionem hoc interesse putat, quod divisio est distributio generis in species, partitio totius in partes. *Quintil. lib. 7.* ¶ Divisiones etiam dicebantur munera & sportulæ, quas die natali Veteres distribuebant in conviviis, vel extra. *Martian. l. 23. Dig. de ann. leg.* V. etiam *Lindenbrog. ad Terent. Phorm. 1. 1. 14.*

Divīsor, is, m. 3. *partitore*, מחלק, Gal. *diviseur*, Hisp. *repartidor*, μεριστής, qui dividit. Speciatim divisor erat apud Romanos, qui tributim distribuebat pecunias a Candidatis donatas ad aucupanda suffragia egentium. *Cic. pro Planc.* Doce, per quem sequestrem, quo divisore corrupta sit. Hinc Nummius quidam, qui id ministerii susceperat, cognomen accepit divisoris. *Cic. 2. de Or.* ¶ Est & divisor, qui præpostera Venere pueros corrumpit, a natibus dividendis. *Cic. 9. Fam. epist. 22.* Num honestum est verbum *divisor*? at inest obscœnum, &c.

Divisūra, f. 1. idem, ac divisio. *Plin. l. 14. c. 3.* Folio parvo, & rotundo, sine divisuris.

Divīsus, us, m. 4. idem, ac divisio. *Liv. l. 33. c. 46.* Vectigalia publica partim prædæ, ac divisui principum, quibusdam & magistratibus erant.

Divīsus, a, um, o. 1. 2. διαιρεθείς, particip. a divido. *Cic. de Leg.* Fluvius divisus æqualiter in duas partes latera hæc insulæ alluit. ¶ Comparat. Divisior usus est *Lucret. l. 4. v. 958.* Et divisior inter se, & distractior intus.

Divitĭæ, arum, f. 1. opulentia, ampla fortuna, opes, copiæ, omnium rerum abundantia, *ricchezze*, עושר, Germ. *reichtumb*, Gall. *richesses*, Hisp. *riquezas*, πλοῦτος. *Cic. 1. Offic.* Expetuntur autem divitiæ tum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. *Plaut. Pers. 4. 4. 101.* Divitias facere ex aliqua re. *Id. Trin. 3. 2. 56.* In divitiis esse. ¶ In singulari num. *Accius* apud *Non. c. 7. n. 64.* Æternabilem divitiam partissent.

Divitatĭo, onis, f. ditandi actus, *l'arricchire*. *Petron. Satyr.* Genus divitationis sibi non displicere confessus est.

Divĭto, as, a. 1. *arricchire*, πλουτίζω, divitem facio. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 207.* Augures verbis aures divitant alienas, suas ut auro locupletent domos.

Dium, n. 2. *aria, cielo*, a Διός, *Jovis, aeris*. *Colum. l. 12. c. 12.* Aquam cælestem vasis includunt, & sub dio in sole habent. h. e. sub cælo, *all' aria, a cielo scoperto*. *Ascon. in Ver. 3. c. 19.* Sub dio, hoc est, sub cælo. cælum enim Græci τὸν δία dicunt. ¶ Dicitur & *Divum, i*, ut auctor est *Var. l. 4. de L. L. c. 10.* Itaque ita legendum putat Torrent. illud *Horatii l. 2. od. 3.* Et infima De gente sub Divo moreris. Et *l. 1. od. 18.* Nec variis obsita frondibus Sub divum rapiam. Et illud *Suetonii in Cæsare, c. 72.* Ac ipse humi, & sub divo cubuerit. Quibus locis al. leg. *sub dio, sub dium*. Cæteri casus præter hos non sunt in usu.

Divodūrum, i, n. urbs Austrasiæ, nunc *Metz*. *Tacit. 1. histor. c. 63.*

Divortĭum, ii, n. *divorzio, partimento*, German. *die verschaydung einer ehevveibs*, Gal. *divorce*, Hisp. *divorcio*, ἀποτροπή, diverticulum, seu semita transversa, qua a via regia deflectimus, a *diverto*, seu *diverto*. *Virg. 9. Æn. v. 379.* Objiciunt equites sese ad divortia nota. ¶ Item separatio. *Cic. 1. de Or.* Ut ex Apennino fluminum, sic ex communi sapientum jugo sunt doctrinarum facta divortia. ¶ Frequenter accipitur pro distractione matrimonii, quam *Terent.* discessionem vocat, non a diversitate mentium, ut quidam inter Jurisconsultos somniavit, sed a *diverto*. *Cic. in Phil. 2. c. 28.* Antonius cum Mima fecit divortium. ¶ Fiebat autem divortium hisce fere verbis, *Res tuas tibi habe*, *Res tuas tibi age*. *Cic. in Phil.* Ille uxorem suam suas sibi res habere jussit.

Diuretĭcus, tica, um, *diuretico*, διουρητικός, ad urinam promovendam aptus, ut Diureticum vinum, *Pallad. in Octobr. tit. 14.* Diuretica medicamenta, *Cal. Aurelian. Tard. 1. 4.*

Diurno, as, n. 1. diu vivo. *Quadrig.* apud *Non.* & *Gell. l. 17. c. 2.* Neque optimum quenquam inter nos sinunt diurnare.

Diurnum, ni, n. 2. *giornale*, ἐφημερίς, diarium, liber, in quo scribuntur acta singulorum dierum. *Juv. sat. 6. v. 482.* Longi relegit transacta diurni. ¶ Item victus, atque merces unius diei. *Sen. epist. 80. vel 81.* Diurnum accipit, in cœnaculo dormit.

D O

Diurnus, a, um, o. 1. 2. *di giorno*, Germ. *taglich*, Gal. *de jour*, Hisp. *de dia*, ἡμερινός, quod ad diem pertinet, a *die*, vel *diu*, sicut nocturnus a nocte. *Cic. de Sen.* An censes, me tantos labores diurnos, nocturnosque suscepturum fuisse?

Dius, o. 1. 2. *divino*, divinus, a Διὸς, *Jovis*, unde δῖος, a quo δῖος, Lat. *Dius*. Hinc diurnum fulgur, dium appellabant, quia illud putabant Jovis, ut nocturnum Summani, sive Plutonis. *Virg. l.* 11. Quas ipsa decus sibi dia Camilla delegit. *Varr. l.* 6. *L. L. pag.* 78. Dius administer. ¶ Plerique putant, Latinos *Dius* pro *Deus* dixisse, ut conjicere est ex plur. *Dii*. Hinc Dius Fidius, ut nonnulli leg. in *Plaut. Asin.* 1. 18. Per Dium Fidium quæris. ¶ *Dius* adject. dicitur etiam de inanimis, ut dia otia, apud *Lucret. l.* 5. *v.* 1386. Dia sententia, *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 32.

Diutine, idem, ac diu. *Plaut. Rud.* 4. 7. 15. Diutine uti bene licet partum bene.

Diutinus, a, um, o. 1. 2. *continuo*, ארך, Ger. *langwirig*, Gal. *de duree*, Hisp. *de mucho tiempo*, πολυχρόνιος, longus, seu continuus. *Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 8. Libertatis desiderio, tædioque diutinæ servitutis.

Diutius, & diutissime. V. diu.

Diutule, adv. ἐπ' ὀλίγον, aliquandiu, dim. a diu. *Apul. in princip. Flor.* Ex diutule tacentem conspicatus foret. *Gell. l.* 5. *c.* 10. Cum diutule auditor fuisset.

Diuturne, adv. *lungo tempo*, diu. *Sidon. l.* 9. *ep.* 9. Quo diuturnius exspectatione penderes. V. *Diuturnus*.

Diuturnitas, atis, f. 3. *lunghezza*, אורך ימים, Ger. *langwirigkeit*, Gal. *longue duree*, Hisp. *largo tiempo*, χρονιότης, longitudo temporis. *Cic. de Sen.* Nec subito frangitur, sed diuturnitate extinguitur. *Id.* 2. *Offic. c.* 7. Malus custos diuturnitatis metus. ¶ Diuturnitates in plur. habet *Arnob. l.* 6. *pag.* 202.

Diuturnus, idem ac diutinus. *Cic. de Sen.* Quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Id.* 6. *Fam. ep.* 13. Diuturniores molestiæ. *Id. Fam.* 6. *ep.* 10. Spondeo tibi, istam acerbitatem non diuturnam fore. *Al. leg.* diuturne. ¶ Superlat. legitur apud *Oros. in fine l.* 5. Bellum diuturnissimum. ¶ Sumitur etiam *diuturnus* pro eo, qui diu vixit. *Albinovan. eleg.* 1. *v.* 104. Accusatque annos, ut diuturna, suos.

Divulgatus, a, um, adject. *divolgato*, *pubblico*. *Cic. post red. in Sen. c.* 5. Primum tempus ætatis palam ad omnium libidines divulgatum. *Id. l.* 10. *Fam. ep.* 26. Magistratus levissimi, & divulgatissimi præpropera festinatio, &c.

Divulgo, as, a. 1. *divolgare*, פרסם, Ger. *gemein machen*, Gal. *divulguer*, Hisp. *divulgar*, διαφημίζω, est vulgo notum facere, vel rem aliquam in vulgus spargere. *Cic. Balbo*, Visum est occultius agendum, neque ullo modo divulgandum. *Id. pro Pomp. c.* 5. Sermonibus aliquid divulgare. Et *l.* 12. *Att. ep.* 40. Divulgare librum.

Divulsus, a, um, adject. ex particip. a divello, avulsus, convulsus. *Plin. l.* 21. *c.* 11. Viola divulsa. *Hor. l.* 1. *od.* 13. *v.* 19. Divulsus querimoniis amor. h. e. solutus, sublatus. Eodem sensu *Cic. de Arusp. Resp. c.* 28. Consensus ordinum est divulsus.

Divus, i, m. 2. & Diva, æ, f. 1. *Dio*, *e Dea*, ab Æolico, vel a Cretico δῖος, pro θεὸς, vel per epenthesin a δῖος, quod contractum est a δῖος. *Serv. ad* 5. *Aen.* Divos dici ait, quia diem suum obierint. ¶ Inter *Deos*, & *Divos* discrimen fuit, quia *Dii* æterni credebantur, *Divi*, qui ex hominibus in Deos relati fuissent, ut Heroes, Penates, Lares, Dii indigetes. *Serv. ad* 5. *Aen.* Sed *Varro*, & *Atteius Philologus* Divos perpetuos faciunt, Deos, qui tales consecratione facti sunt. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Si Divus, si Diva esset, qui sibi præpetem misisset, volens propitius adesset. ¶ Adjective Divus, a, um, *divino*, *santo*, θεῖος. *Alcim. l.* 5. *v.* 64. Divæ vocis Anubem. *Prudent. Psychom. v.* 76. Diva caro. ¶ Cum dicimus, *Diva mater*, *Diva Juno*, *Divi Penates*, *Divus Augustus*, & similia, quæ passim inveniuntur, putant nonnulli, esse duo substantiva apposita. Itaque hujusmodi exempla apud veteres probatos Scriptores, quæ adjectivum probent, suspecta, ac dubia sunt.

Dixe, pro dixisse, habet *Arnob. l.* 5. *pag.* 155.

Dixti, pro dixisti, per syncopen. *Cic. Attic. l.* 4. Sed quibus sententiis dixti, quod & ipsi probarent. V. Dico.

D ANTE O.

Do, pro domus, per Apocopen, dixit *Ennius*, Græcos secutus, qui & ipsi δῶ pro δῶμα dicunt. *Diom. Gramm. l.* 1. *Auson. in Monosyl.*

Do, das, dedi, datum, a. 1. *dare*, נתן, Ger. *geben*, Gal. *donner*, Hisp. *dar*, δίδωμι, tribuo, a δόω, δῶ. Est tertii ordinis activorum. *Plaut. Epid.* Dederim vobis consilium cautum. ¶ Interdum præter casus proprios admittit accus. cum *in*. *Ter. Phorm.* 4. 3. 28. Dic, quid velis dari tibi in manum, ut herus his desistat litibus. ¶ Interdum accus. finis cum *ad*. *Cic.* 2. *Phil.* Ad sepulturam corpus vitrici sui negat a me datum. ¶ Interdum accus. motus ad locum. *Cic. Corn.* Literas ad te nunquam habui, cui darem, quin dederim. *Plaut. Capt.* Hoc si faxis, dabo in caveam. ¶ Quandoque est concedere, permittere. *Plin. ep.* 10. Quantum mihi tamen cernere datur. ¶ Quandoque est ascribere, imputare, cum duobus dativis, quamvis alter eorum non semper ponatur, sed nonnunquam subintelligatur. *Cic.* 2. *Off.* Nec Marco quidem Sejo vitio datum, &c. *Ter. And. prol. v.* 8. Nunc quam rem vitio dent, quæso, animum advertite. Subintelligitur *Poetæ*. ¶ Item offerre. *Ter. Hec.* Ut res dant se se, ita magni, atque humiles sumus. ¶ Item dicere. *Ter. Heaut.* Quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. ¶ Item copiam sui facere. *Mart. l.* 4. *epig.* 71. Cassa facit, non dat, non tamen illa negat. ¶ Dare se etiam dicitur, qui se alicui adjungit, *darsi*. *Nepos Att. c.* 9. Sed etiam amici adversariis ejus se dabant. *Cic. l.* 2. *Fam.* Da te homini: complectitur, mihi crede. Sic dare se literis, militiæ, studiis, *applicarsi*, passim apud Latinos Scriptores. ¶ Significat etiam obsequi, gratificari. *Sulpic. Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 5. Da hoc illi mortuæ, da cæteris amicis, da familiaribus, da patriæ, &c. Sic dare auribus. h. e. servire, adulari. *Trebon. Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 16. Noli putare, mi Cicero, me hoc auribus tuis dare. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 5. Aures suas alicui dare. h. e. obsequi. ¶ Item facere: ita enim exponit *Servius* illud *Virg.* 2. *Aen. v.* 482. Ingentem lato dedit ore fenestram. ¶ Verbum etiam est disputantium, & concedere significat. *Cic. Tusc.* 1. *c.* 32. Eo concesso quod volunt, consequens id certe non dant. ¶ Item Judicum, & sumitur pro pronunciare, sententiam ferre. *Suet. Claud. c.* 15. Absentibus secundum præsentes facillime dabat. *Ulp. l.* 27. *ff. de liber. caus.* Contra libertatem dabit. ¶ Item ludentium pila, vel calculis. V. Dator, & Datum. ¶ Interdum construitur hoc verbum cum ablat. cum præp. *a*, vel *ab*, & varia significat. *Plaut. Capt.* Sequere me hac, viaticum ut dem a trapezita tibi. h. e. a trapezita acceptum. *Cic.* Puero hoc a me dabis. h. e. meo nomine. *Plaut. Men.* 3. 3. 21. Da sodes abs te; post ego reddidero tibi, *dagli del tuo*. ¶ Item cum accus. & præp. *in*, vel *ad*, ut Dare in terram, dare in lectum. *Lucret. l.* 6. *v.* 1247. h. e. conjicere. *Suet. Aug. c.* 96. Aquila duos corvos afflixit, & ad terram dedit. Sic apud *Tacitum*, Dare legiones in discrimen. ¶ Dare in fugam. *C. in Ver.* 6. *c.* 43. Dant se se in fugam istius præclari Imperatoris nocturni milites. *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 49. Cæsar celeriter hostes dat in fugam. ¶ Sic dicimus, Dare in manus, *Ter. Phor.* 4. 3. 28. Dare ad carnificem, dare ad bestias. h. e. damnare, tradere. *Plaut. Pœn.* 5. 4. 72. *Liv.* & alii. Dare ad mortem, *far morire*. *Plaut.* Dare in custodiam, *metter' in prigione*. *Liv.* ¶ *Terent. Heaut.* 4. 5. 3. Hæc me deambulatio ad languorem dedit. h. e. defatigavit. Dare se in sermonem, *mettersi in conversazione*, *ovvero dar da dire di se*. *Cic.* Dare servos in quæstionem. h. e. ad quæstionem pertrahere. *Liv.* Dare pecuniam in sumptus, *dar danari da spendere*. *Terent.* ¶ Dare pœnas, significat pœnas luere, *pagar il fio*. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 10. Dare pœnas temeritatis. ¶ Dare pignus cum aliquo. h. e. sponsionem facere. *Plaut.* ¶ Dare se viæ, vel in viam, *mettersi in cammino*. *Cic. Fam.* 14. ¶ Dare dono, *donare*. *Virg. ecl.* 2. *v.* 37. ¶ *Dare, donare, dicare rem aliquam diis*, apud *Cic. Verr.* 6. *c.* 29. formula est, qua utebantur cum Diis aliquid sacrabant, aut sacratum esse significabant. Hinc sæpissime in votivis lapidibus notæ illæ D. D. D. quas ex hoc loco apparet, quomodo legendæ sint. ¶ *Do*, *dico*, *addico*, tria erant solemnia Prætoris verba, cum alicui aliquid adjudicabat. ¶ *Dare* enim dicebatur, cum dabat Judices, qui aliquam causam cognoscerent: *dicere*, cum ipse jus dicebat: *addicere*, cum causam obtinenti quidpiam adjudicabat. ¶ Plurimi alii sunt dicendi modi, qui ad hoc verbum spectant, ut dare manus, operam, verba, de quibus V. *manus*, *opera*, *verbum*. ¶ Significat interdum eligere. *Plaut. Mostel.* 5. 2. 5. Nunc ego de sodalitate solus sum orator datus. ¶ Interdum jungitur cum infinito. *Ter. And.* 3. 2. 4. Quod jussi ei dare bibere, & quantum imperavi, date. Alii leg. *biber*. ¶ Datum est, pro concessum est. *Ter. Eun.* 3. 5. 5. Est istuc datum profecto mihi, ut grata sint quæ facio omnia. ¶ *Duas*, & *duis*, pro *des* sæpe usurpat *Plaut.* ut *Aulul.* 2. 2. 61. & alibi. Sic *duit*, *duint*, &c. V. suo loco.

Doceo, es, cui, ctum, a. 2. *insegnare*, למד, Ger. *lehren*, Gal. *enseigner*, Hisp. *enseñar*, παιδεύω, est alicujus rei cognitionem alteri tradere. Construitur vel absolute. *Cic.* 3. *de Or.* Et habeas, qui docere fideliter possit. ¶ Vel cum uno accus. *Cic.* 1. *Off.* Studiosos dicendi erudiunt, atque docent. ¶ Vel cum duobus accus. *Cic.* 2. *de Or.* Eam nos tu potissimum docebis. ¶ Vel cum accus. & ablat. cum *de*. *Cic.* 3. *de Or.* Quis enim de isto genere non docuit? ¶ Vel cum casibus pretii. *Cic.* 2. *Phil.* Qui te tanta mercede nihil sapere docuit. ¶ Est etiam probare, ostendere. *Cic.* 5. *Ver.* Hæc omnia doceo civitatum, & privatis primariorum virorum testimoniis. *Quintil. l.* 12. *c.* 2. Illud est docendum. ¶ Item admonere, vel certiorem facere. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 6. Interea ne literas quidem ullas accepi, quæ me docerent, quid ageres. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 3. Qui de his rebus eum doceant. ¶ Docere etiam dicuntur Fabularum auctores, ut *disporre* actores earum. *Suet. Claud. c.* 4. Comœdiam quoque Græcam Neapolitano certamine docuit. Adde *Cic.* 4. *Tusc. c.* 29. & *Gel. l.* 17. *c. ult.* ¶ Docere aliquem fidibus, apud *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 22. Docere equo, armis, apud *Liv. l.* 29. *c.* 1. elliptica sunt, & subintelligitur *canere*, *uti*, aut præpos. *in*, quemadmodum, erudire aliquem in jure civili, dixit *Cic. l.* 1. *de Or. c.* 59.

Dochimus, m. 2. pedis genus in numeris oratoriis, qui constat ex jambo, & cretico, ut *Respublica*, *perhorrescerent*. *Cic. in Orat. c.* 64. Dochimus autem e quinque syllabis, brevi, duabus longis, brevi, longa, ut est hoc, *Amicos tenes*, quovis loco aptus est, dum semel ponatur; iteratus, aut continuatus numerum apertum, & nimis insignem facit.

Docibilis, & le, o. *Priscian l.* 4. docibile est id, quod facile discitur, pro quo potius dicimus *perceptibile*. ¶ Utitur hac voce & *Tertul. c.* 12.

Docilis, o. 3. *chi facilmente impara*, למוד, Ger. *gelehrnig*, Gall. *docile*, Hisp. *docil*, εὐμαθής, qui facile docetur, vel discit. *Cic. Treb. l.* 7. *ep.* 20. O medicum suavem, neque docilem ad hanc disciplinam. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Judex docilior, & intentior. *Plin. l.* 10. *c.* 42. Habebant luscinias Græco, atque Latino sermone dociles. ¶ Genitivo interdum jungitur, more Græco. *Horat. l.* 4. *od.* 6. Docilis modorum. *Sil. l.* 3. Fallendi docilis.

Docilitas, f. 3. εὐμάθεια, apprehendendæ doctrinæ facilitas. *Cic. pro Sext.* Ii perspecto genere humanæ docilitatis, atque ingenii. *Sueton. Tit. c.* 3. Docilitas ad omnes fere tum pacis, tum belli artes.

Dociliter, adv. apud *Diomed. Grammat. l.* 1.

Docimus, i, m. δοκιμὴ, demonstratio, probatio, res vel argumentum, quo aliquid evidenter ostenditur, & veluti ob oculos ponitur. *Senec. l.* 2. *controv.* 11. Hispo Romanus bello docimo usus est: Vultis, inquit, amici, &c.

Docte, adv. *dottamente*, Ger. *künstlich*, Gal. *doctement*, Hisp. *doctamente*, ἐντεχνικῶς, erudite, scite. *Plaut. Mil.* 4. 2. 96. Dicito docte, & cordate. *Martial. l.* 7. *epig.* 45. Mæonioque cupis doctius ore loqui. *Sallust. Jug. c.* 95. Doctissime eruditus.

Docticanus, a, um, adject. qui docte canit. *Martian. Capel. l.* 2. *in Clio*: Docticanis solers ludere sensibus.

Doctificus, a, um, doctos faciens. *Martian. Capell. initio l.* 6. Virgo armata, decens rerum sapientia, Pallas, Ingenium mundi, prudentia sacra Tonantis, Ardor doctificus, &c.

Doctiloquus, a, um, adject. qui docte loquitur, *chi parla bene*. *Enn.* apud *Var. l.* 6. *L. L.* Oratores doctiloqui. *Martian. Cap. l.* 9. Doctiloquum caris juvenem complexa lacertis.

Doctisonus, a, um, adject. qui docte sonat. *Sidon. carm.* 15. *v.* 18. Doctisonæ artes.

Doctiuscule, adverb. *alquanto dottamente*. *Gell. l.* 6. *c.* 16. Verbum deprecor doctiuscule positum in Catulli carmine.

Doctor, m. 3. *maestro*, *chi insegna*, *dottore*, מורה, Germ. *lehrer*, Gal. *docteur*, Hisp. *doctor*, διδάσκαλος, qui docet. *Cic.* 1. *Off.* Propter summam & doctoris auctoritatem, & urbis. ¶ Doctores fabularum dicuntur, qui eas scribunt, & actoribus ad discendum dant. *Donat. in prolegom. ad Terent.* ¶ Lanistas etiam doctores appellari a *Valer.* & *Quintil.* qui scilicet gladiatores ad ludos instituebant, observat *Lips. Saturn. l.* 1. *c.* 15. Adde *Inscrip.* apud *Fabret. p.* 109.

Doctrina, f. 1. *dottrina*, לקח, Ger. *lehr*, Gal. *doctrine*, Hisp. *doctrina*, διδασκαλία, eruditio, actus docendi. *Cic. pro Mur.* Diffisus ingenio meo quæsivi adjumenta doctrinæ. ¶ Sumitur etiam pro ipsa arte. *Cic.* 4. *Fin.* Te autem ab initio ætatis memoria teneo summe omnium doctrinarum studiosum fuisse.

Doctrix, icis, f. quæ docet, *maestra*. *Serv. in Virg. Aen.* 12. *v.* 159. Quidam etiam afferunt exemplum ex *Apul. de Philos. Mor.* Sed alia optima exemplaria habent, *ductrix*.

Doctus, a, um, o. 1. 2. *dotto*, מלומד, Ger. *gelehrt*, Gal. *docte*, Hisp. *docto*, πεπαιδευμένος, eruditus, partic. a doceor, fere cum ablat. *Cic. in Brut.* Græcis literis satis doctus, quod proposuerat, explicans expedite. ¶ Interdum cum adverb. *Suet. de clar. Gramm.* Nec minus Græce, quam Latine doctus. ¶ Interdum cum accus. & præp. *ad*. *Cic. pro Mil.* Ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus. ¶ Sæpe nomen est, pro sapiente. *Cic. in Orat.* Itaque & doctis eloquentia popularis, & disertus elegans doctrina defuit. ¶ Et tunc etiam cum ge-

nit.

ais invenitur. *Plin. l. 25. c. 2.* Lenæum Grammaticæ artis doctissimum. *Gel. l. 13. c. 12.* Legum Populi Rom. doctus apprime. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis. *Lucr. l. 2.* Et doctis rationem reddere dictis. Sic doctæ aures, docta manus. Docti doli, apud *Plaut. Mil. 2. 2. 95.* ¶ *Cic. l. 1. de Orat.* Et fortasse docto, atque erudito. Si nominis vim species, plus est *doctus*, quam *eruditus*: nam eruditus est, qui simpliciter ruditatem exuit. Minus vero est *doctus*, quam *peritus*: peritus enim est, qui cum doctrina experientiam rei habet.

Docūmen, inis, n. idem quod documentum. *Lucret. l. 6. v. 391.* Documen mortalibus ære.

Documentum, n. 2. *ammaestramento*, מוסר, Germ. *lehr*, Gal. *enseignement*, Hisp. *ensenança*, δίδαγμα, admonitio, id, quod nos docet, sive ex quo quid docemur. *Cic. 6. Phil.* Ex quo nos documentum capere fortuna voluit, quid esset victis extimescendum. ¶ Apud Gromaticos documenta sunt signa terminorum, seu limitum. V. *Aggen.* & *lib. 3. Cod. Theodos. de Aboles.*

Docus, i. 2. δοκίς, trabs, signum. Dicitur de aeris impressione, ob trabis similitudinem. *Plin. l. 2. c. 26.* Emicant & trabes simili modo, quas docos vocant.

Dodecathĕon, n. 2. δωδεκάθεον, genus herbæ. *Plin. l. 25. c. 4.*

Dodōna, vel Dodone, f. 1. urbs exc. Epiri, in Molossia, seu in Thesprotia, in Thessaliæ confinio, ex quo Thessalica dicebatur, juxta fl. Dodonem, qui postea cadit in Acheloum. Dicta est a fl. Dodone, vel a Nympha marina hujus nominis, vel a Dodone Jovis, & Europæ filia. Ibi ingens sylva fuit, tota quercea, & templum Jovis, & fons, qui faces extinctas accendebat, & accensas extinguebat. Hinc Juppiter Dodonæus cognominatus est.

Dodonæus, a, um, adject. ad Dodonam pertinens, ut Dodonæos lebetes apud *Virg. Aen. 3. v. 466.* ¶ Dodonæum æs, Δωδωναῖον χαλκεῖον, proverbium Græcum est de homine importunæ loquacitatis, inde ortum, ut *Suidas* narrat, quod templum Jovis Dodonæi lebetibus æreis undique cinctum esset, ac proinde uno quopiam pulsato, omnes simul resonarent, sonitu per contactum ab uno ad alium succedente. Quo referendus videtur *Juven. sat. 6. v. 440.* Alii alias hujus proverbii rationes afferunt, quas vide apud *Erasm. in Chil.*

Dodōne, f. 1. filia Jovis, & Europæ.

Dodonĭdes Nymphæ, quæ & Atlantides, Liberi Patris nutrices, a Dodona urbe Epiri. Harum nomina sunt Ambrosia, Coronis, Eudora, Pasithoe, Plexauris, Pytho, Tyche. *Hygin. fab. 182.*

Dodōnis, idis, adject. fem. *Valer. Flac. l. 1. v. 302.* Dodonida quercum ingredior.

Dodonĭus, a, um, adject. Dodonæus. *Claud. l. 1. de Rapt. Proser. v. 31.* Cesserit inventis Dodonia quercus aristis.

Dodra, f. 1. potionis genus, quæ ex novem rebus fiebat, aqua, vino, jure, oleo, sale, pane, herba, melle, pipere, a dodrans, mensura novem unciarum. *Auson. ep. 85.*

Dodrans, m. 3. σπιθαμή, pondus, vel mensura constans ex novem unciis, a *de*, & *quadrans*, quod ad conficiendum assem desit quadrans. *Mart. l. 8.* Solvere dodrantem nuper tibi Quincte volebat. *Nepos Att. c. 5.* Ex dodrante heres. *Colum. l. 2. c. 4.* Dodrans operæ. *Plin. l. 2. c. 14.* Dodrans horæ. h. e. tres partes unius operæ, aut horæ. ¶ Dodrans etiam dicitur σπιθαμή, palmus major. h. e. intervallum illud, quod est inter pollicem, & minimum digitum diductos, *Bud. l. 1. de Asse. Suet. Aug. c. 79.* Statura ejus fuit quinque pedum, & dodrantis. ¶ Est etiam mensura agrorum. *Col. l. 5. c. 1.* Partes tres quartæ, pedes unum, & vigintimillia, & sexcentos, hoc est dodrans.

Dodrantalis, le, adject. ad dodrantem pertinens, ut dodrantalis crassitudo. *Plin. l. 15. c. 30.* Ramos spargit a radice dodrantales. *Colum. l. 5. c. 6.* Stirpem dodrantalem relinquas.

Doga, æ, f. vasis vinarii genus. *Vopisc. in Aurel. ad fin.* Facta erat ratio dogæ cuparum, navium, & operum. Vide ibi *Salmas.* & *Casaub.*

Dogma, atis, n. 3. δόγμα, scitum, placitum, decretum. *Cic. 4. Acad. c. 9.* Sapientiæ quid futurum est; quæ neque dubitare debet de suis decretis, quæ Philosophi δόγματα vocant. ¶ Speciatim dogmata sunt uniuscujusque sectæ decreta, quæ, ut inquit *Cic.* prodere scelus est, non minus, quam patriam, sine quibus nec sectæ Philosophorum, nec Religionum vires constare possunt. Unde *Lucr.* ait, sectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. *Cic. 4. Tuscul.* Quoniam id haberent Academici decretum (sentitis enim jam hoc me dogma dicere) nihil posse percipi.

Dogmatĭcus, a, um, adject. ad dogma pertinens. *Auson. Idyl. 17. v. 16.* Dogmaticas agitat placido certamine lites.

Dolabella, f. 1. dimin. a dolabra. *Col. l. 4. c. 24.* Semper circa crus dolabella dimovenda est terra. ¶ Hoc etiam cognomine usa est Cornelia gens Romanorum.

Dolabelliana pyra, n. 2. pyra longissimi pediculi, sic dicta ab institore Dolabella. *Plin. l. 2. c. 15. Colum. l. 5. c. 10.*

Dolābra, æ, f. 1. *ascia*, מעצד, Germ. *hobel*, Gal. *doloire*, Hisp. *acha para dolar*, ἀξίνη, instrumentum fabrorum, quo ligna dolant, a dolando, ut terebra a terendo. *Col. l. 3.* Quæ falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito. *Curt. l. 9. c. 5.* Dolabris perfregere murum. ¶ Dicitur etiam de instrumento lanionum, quo carnes dissecant. *Paul. in l. cum de lanionis, ff. de fund. instr. leg.*

Dolabrātus, a, um, adject. dolabra politus, lævigatus, dolatus. *Cæs. l. 7. B. G. c. 73.* Dolabratis, atque præacutis cacuminibus perpetuæ fossæ ducebantur. ¶ *Secures dolabratas* simplicibus opposuit *Pallad. l. 1. cap. ult.*

Dolāmen, inis, lævigatio dolando facta. *Apul. in princ. Florid.* Truncus dolamine effigiatus.

Dolatĭlis, le, adject. qui facile dolari potest, ut dolatiles lapides, *Auctor de Limitib. apud Goes. p. 270.* Charta dolatilis, apud *Venant. Fortunat.*

Dolātus, us, ui, m. idem quod dolamen. *Prudent. Psychom. v. 837.* Multoque forata dolatu Gemma relucenti limen complectitur arcu.

Dolātus, a, um, adject. lævigatus, politus, dolabratus, *ascিato*. *Cic. 4. Tusc. c. 31.* Non e saxo sculptus, aut e robore dolatus. *Juven. sat. 12. v. 57.* Dolato confisus ligno. ¶ Dolitus, pro dolatus, dixit *Var.* apud *Non. c. 2. n. 235.* Scyphus cælo dolitus artem ostentat Mentoris.

Dolendus, a, um, partic. passiv. *Cic. Fam. 12. ep. 23.* A te non ulciscenda sunt, etiam si non sunt dolenda. *Ovid. Heroid. ep. 5. v. 8.* Quæ venit indigne pœna, dolenda venit.

Dolenter, adverb. *con dolore*. *Cic. Philip. 8. c. 7.* Dolenter hoc dicam potius, quam contumeliose. *Id. pro Sex. c. 6.* Dolentius deplorare.

Dolentĭa, f. 1. dolor. Semel & iterum habet *Arnobius*. *Nævium* etiam Poetam antiquissimum usurpasse, testatur *Gel. l. 19. c. 7.*

Dolĕo, es, dolui, dolitum, n. 2. dolorem capio, mœreo, angor, *dolersi*, כאב, Ger. *schmertzen*, Gal. *se douloir*, Hisp. *dolerse*, ἀλγέω, est dolore affici, cruciari. Construitur vel absolute. *Cic. pro Marc. in princ.* Dolebam enim, ac vehementer angebar, cum viderem. ¶ Vel cum ablat. *Cic. pro Planc.* Nemo mea injuria doluit. ¶ Vel cum ablat. & præposit. *de*. *Cic. l. 12. Att. ep. 1.* De Atticæ febricula scilicet valde dolui. *Liv. l. 39.* ignominia ne sua quemquam doliturum censeret. Vel cum ablat. & præpos. *ab*. *Plaut. Cist. 1. 1. 62.* Doleo ab animo, doleo ab oculis, doleo ab ægritudine. ¶ Vel cum accus. *Cic. in Vat.* Quis non doluit Reip. casum? ¶ Sæpe pars illa, in qua dolor est, vel res, de qua dolemus, in nominativo ponitur, persona vero vel nulla est, vel in dativum migrat. *Cic. 2. Tusc.* Fac totum dolere corpus. *Id. 8. Fam.* Nunquam tibi oculi doluissent. *Brut. Attico.* Dolet mihi, quod tu non stomacharis. *Ter. Eun.* Dolet dictum imprudenti adolescenti. ¶ Dolere alicujus vicem, est ejus casum, incommodumque dolere. *Cic. Att. l. 6. ep. 3.* Sed mehercule Curionis, & Pauli meorum familiarium vicem doleo.

Doliāris, & re, o. 3. quod ad dolia pertinet, vel dolii formam, seu magnitudinem habet. *Plaut. Pseud. 2. 2. 64.* Apud anum illam doliarem. idest, ventricosam.

Doliarĭum, rii, n. 2. apud JCtos poni videtur pro ipsis doliis, vel cella, in qua dolia vinaria sunt. Sic enim scriptum est *leg. 37. §. 7. ff. de contrah. empt.* &c. Si ex doliario pars vini venierit.

Doliarĭus, m. 2. qui dolia facit, & componit. *Plin. l. 3. c. 6.* Sed a figlinis doliariorum.

Dolichēnus, epitheton est Jovis in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 20. n. 4. 5. 6.* &c. ab urbe Doliche in Commagene provincia, ubi cultus fuit.

Doliŏla, n. 2. num. plur. locus Romæ, sic dictus, quod post Alliensem cladem Gallis urbem invadentibus doliola, in quibus sacra Pontifices condiderant, eo in loco fuerint sepulta a Flamine Quirinali. Qua de causa in eodem loco ne despuere quidem alicui licebat. *Festus.*

Doliŏlum, n. 2. *botticino*, πιθάκνη, dim. a dolium. *Colum. l. 12. c. 43.* Doliola nova sine pice in sole siccant. *Liv. l. 5. c. 40.* Condita in doliolis sacra.

Dolĭto, as, avi, atum, n. 1. frequent. a doleo, *dolersi spesso*. *Cato R. R. c. 156.* Omnia sana faciet, intro quæ dolitabant.

Dolĭtus, V. Dolatus.

Dolĭum, n. 2. *botte*, חבית, Ger. *fesser*, Gal. *tonneau*, Hisp. *cuba*, πίθος, vas ingens, in quo vinum reconditur, quia dolando fabricatur. *Cic. in Brut.* Num igitur, qui hoc sentiat, si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet? ¶ Veteres dolia fictilia in cellis vinariis servabant, quæ si duas aures habuissent, diotæ dicebantur. ¶ Dolia curta quid sint, V. Curtus.

Dolo, as, avi, atum, a. 1. *polire*, פסל, Ger. *boblen*, Gal. *doler*, Hisp. *dolar*, ξέω, dolabra, sive ascia lævigo. Nam quæ dolantur, attenuantur. *Cic. de Div. l. 2. c. 41.* Quis robur illud cecidit, dolavit, inscripsit? ¶ Translate, fuste dolare aliquem, apud *Horat. l. 1. Sat. 5. v. 22.* *bastonare*. ¶ Dolare dolum, *condurr' a fine una frode*. *Plaut. Mil. 3. 3. 63.* ¶ Dolare uxorem, *Pompon.* apud *Non.* Sic *Mart. l. 7. epigr. 66.* Undenas dolat in die puellas.

Dolo, seu Dolon, onis, m. 3. δόλων, telum bellicum, idest ingens contus cum ferro brevissimo, vel flagellum, intra cujus virgam latet pugio. *Virg. 7. Æn. v. 664.* Sævosque gerunt in bella dolones. ¶ Item velum minus in navi, quod celeritatis causa solet erigi, *trinchetto*. *Liv. l. 36. c. 44.* Dolonibus erectis altum petere contendit. ¶ *Phædrus* pro muscæ aculeo posuit. Ita enim muscam loquentem inducit *l. 3. Fab. 7. v. 3.* Vide, ne dolone collum compungam tibi.

Dolopeĭus, a, um, adject. ad Dolopes pertinens. *Val. Flac. l. 2. Argon.* Vidisse putant Dolopeia busta.

Dolŏpes, um, m. 3. pop. Thessaliæ, in Epiri conf. seu in Epiro, quorum regio Dolopia, *Ombliacha*, inter Peneum ad Or. & Acheloum ad Mer. *Virg. 2. Æn.*

Dolor, m. 3. *dolore*, *affanno*, מכאוב, Ger. *schmertz*, Gal. *douleur*, Hisp. *dolor*, ἄλγος, animi, vel corporis cruciatus. *Cic. 2. Tus. c. 15.* Dolor est motus asper in corpore, a sensibus alienus. *Id. Sulpic. l. 4.* Est omnino vix consolabilis dolor. ¶ Hinc Dolorem capere ex aliqua re, Dolorem alicui afferre, *Cic. Tusc. 2. c. 22. Cels. l. 5. c. 28.* Dolore affici, *Cic. l. 6. Fam. ep. 19.* Dolore tabescere, *Terent. Adelph. 4. 3. 11.* ¶ Interdum pro ira ponitur. Ita enim, ut *Aristot.* describit, est ὄρεξις μετὰ λύπης. *Corn. Nep. in Lysand. c. 3.* Quo dolore incensus iniit consilia, reges Lacedæmoniorum tollere. *Sen. Med. v. 13.* Ah melius dolor furiose loquere. ¶ Dolores absolute, sæpe usurpat *Plaut.* pro doloribus partus.

Dolorōsus, a, um, adject. dolorem afferens. *Veget. l. 4. c. 22.* Dolorosi loci. *Cæl. Aurel. Tard. 4. c. 3.* Extantia resistens, & dolorosa.

Dolose, adverb. *astutamente*, *malignamente*, במרמה, Ger. *betriglich*, Gal. *par tromperie*, Hisp. *enganosamente*, δολερῶς. *Cic. 3. Off. c. 15.* Quicquam agi dolose, aut malitiose potest. *Ascon. in Verrin. de Præt. Urb.* Cupidius accusavit, & dolosius. *più appassionatamente*.

Dolōsus, a, um, o. 1. 2. *fraudolente*, *malvagio*, איש מרמה, Ger. *betriglich*, Gal. *trompeur*, Hisp. *enganoso*, δολερός, fraudulentus. *Cic. pro Rab.* Dolosis consiliis Romam venit. *Pers. in Prolog.* Quod si dolosi spes refulserit nummi. h. e. qui per dolos, & fraudes parari solet. *Horat. l. 1. od. 35.* Diffugiunt cadis cum fæce siccatis amici, Ferre jugum pariter dolosi.

Dolus, m. 2. *inganno*, *fraude*, מרמה, Germ. *betrug*, Gal. *tromperie*, Hisp. *engano*, δόλος, fraus, a Græca voce, quæ allata est. *Cic. pro Domo.* Ne qua fraus, ne quis dolus adhibeatur. ¶ Veteres etiam in bonam partem accipiebant, pro solertia, & calliditate, *stratagemma*, quæ adversus hostes adhibebatur. Unde fraudem dolum malum dixerunt discriminis causa, quod & bonus quidam dolus diceretur. *Festus.* *Ulp. de dolo malo, l. 1.* Dolum malum *Servius* quidem ita definit, Machinationem quandam alterius decipiendi causa, cum aliud simulatur, & aliud agitur. *Cic. 3. Offic.* Cum ex Aquilio quæreretur, quid esset dolus malus, respondebat, cum esset aliud simulatum, aliud actum. *Ter. Eun. 3. 3.* Erat suspicio, dolo malo hæc fieri omnia. ¶ Inter dolum, & fraudem hoc interest, quod dolus est omnis callida machinatio sive in verbis, sive in factis, ad circumveniendum, & lædendum alterum: Fraus vero detrimentum aliquod importat, unde & pro damno accipitur, & minus late patet, quam dolus; in eo enim semper continetur fraus, non contra. *Cic. pro Domo*, Ne qua fraus, ne quis dolus adhibeatur.

Doma, atis, n. 3. δῶμα, tectum planum, quod transversis trabibus sustentatur, ut in Ægypto, & in Palæstina. V. Do.

Domabĭlis, le, o. 3. *domabile*, Ger. *zæmig*, Gal. *domtable*, Hisp. *domable*, quod domari potest. *Hor. 4. Carm. od. 14.* Te Cantaber non ante domabilis miratur.

Domātor, m. 3. idem ac domitor. *Tibul. l. 4. ad Messal. v. 116.* Conversus terga domator.

Domātus, a, um, *domato*, domitus. *Petron. in Satyr. c. 74.* Curabo, domata ut sit Cassandra. ¶ Sed *domitus* usitatius est.

Domefactus, a, um, adject. domitus, ut, Terra aratro domefacta nitet, *Petron. Satyr.*

Domesticātim, adverb. per varias domos, item per domesticos. *Suet. in Cæs. c. 26.* Ea quæ ad epulum pertinerent, etiam domesticatim apparabat.

Domestĭce, adverb. *domesticamente*. *Symmach. l. 10. ep. 36.* Libellus domestice confectus.

Domestĭcus, a, um, o. 1. 2. *di casa*, בן בית, Ger. *haussgenos*, Gall. domo-

mestique, Hisp. *domestico*, οἰκειακὸς, quod ad domum pertinet. *Cic. in Vatin.* Quis unquam in luctu domestico, in funere familiari cœnavit cum toga pulla? ¶ Ponitur etiam pro familiari, intimo, privato. *Cic. in Offic.* Externa libentius in tali re, quam domestica recordor. *Id. pro Sext. c. 45.* Malis domesticis impediti. ¶ In *Cod. Theodos. l. 1. tit. 13.* & passim in historia Augusta, domestici dicuntur milites, qui circa Principem sunt, corpusque ejus custodiunt.

Domicilium, n. 2. *abitazione di lungo tempo*, מעון, Ger. *behausung*, Gal. *domicile*, Hisp. *domicilio*, οἰκητήριον, habitatio longi temporis, quasi domicolium, ab incolenda domo. *Cic. 7. Verr.* Sedem antiquam, divinumque domicilium nocturno latrocinio, atque impetu compilavit. ¶ Mutare domicilium dicuntur, qui migrant, ut aliam urbem habitent, tanquam illius cives futuri. Nam qui ad tempus habitat, mox inde discessurus, domum quidem potest habere, quam conduxit, domicilium autem non habet. ¶ Sumitur etiam pro ipso loco, ubi habitatur. *Cic. de Sen.* Ex altissimo domicilio depressus, & quasi demersus in terram. ¶ Translate *Id. in Pison. l. 31.* Suorum improbissimorum sermonum domicilium in auribus ejus collocaverunt.

Domicœnium, n. 2. *vivanda*, cœna, quæ fit domi. *Mart. l. 5. epigr. 78.* Si tristi domicœnio laboras.

Domidūca, æ, sic dicebatur Juno, quod novas nuptas in domum mariti deducendas curaret. *August. l. 12. de C. D. c. 3.* Erat etiam deus Domiducus, ejusdem rei præses. *Id. ibid. l. 6. c. 9.*

Domĭna, æ, f. 1. *padrona*, *madonna*, גבירה, Ger. *herrin*, Gal. *maitresse*, Hisp. *senora*, δέσποινα, hera, quæ in familiam, aliamve rem imperium habet. *Cic. in Parad.* Cupiditas honoris, dura domina. *Id. pro Marcel. c. 2.* Fortuna domina est rerum humanarum. ¶ Post annum decimum quartum puellis Romanis Dominarum nomen datum. notat *Tiraquell. ad l. 4. Connub. c. 11.* ¶ Amicam, dominam sæpe appellat *Ovid. de Ar. Petron.* &c. V. Dominus. ¶ In dat. plur. facit *Dominis*, non *dominabus*. *Curt. l. 3. c. 12.* de feminis Darii captivis loquens: At ii, ut armatos conspexere, rati actum esse de dominis, &c.

Domĭnans, antis, adjectiv. o. dominus, *dominante*, *padrone*. *Cic. 1. Tusc. c. 30.* Vetat dominans ille in nobis Deus. *Lucret. l. 3. v. 397.* Et magis est animus animai claustra coercens, & dominantior ad vitam.

Dominatĭo, f. 3. *signoria*, δυναστεία, imperium. *Cic. 5. Verr.* Qua impudentia putatis eum in dominatione fuisse? ¶ Accipitur quandoque in malam partem pro illegitimo imperio, seu tyrannide. *Tac. Ann. 3. c. 26.* Postquam exui æqualitas, & pro modestia, ac pudore ambitio, & vis incedebat, provenere dominationes. *Vellej. l. 2. c. 60.* Aperte deinde Antonii, ac Dolabellæ Coss. ad nefandam dominationem erupit furor.

Dominātor, m. 3. *signore*, שר, Ger. *herscheder*, Gal. *dominateur*, Hisp. *dominador*, δυνάστης. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 2.* Dominator rerum Deus hæc eo ordine distinxit.

Dominatrix, f. 3. *signora*, שרה, Germ. *herschenderin*, Gall. *dominatrice*. Hisp. *dominadora*, κυρία. *Cic. 1. de Inv. c. 2.* Cæca, ac temeraria dominatrix animi cupiditas.

Dominatus, masc. 4. *principato*, κράτος, principatus. *Cic. 4. Fin.* Tanto in dominatu locatur. ¶ Fere in malam partem accipitur pro tyrannide. *Id. 1. Div. c. 25.* Urbs a tyranno crudeli dominatu premebatur. ¶ Differunt Principatus, & Dominatus, quod hic despoticus est, atque tyrannicus, ille regius, & cum aliqua libertate conjunctus.

Domĭnĭcus, a, um, adject. κυριακὸς, ad dominum pertinens, seu qui domini est. *Sen. ep. 47.* Adjice obsonatores, quibus dominici palati subtilior notitia est. *Petron. Sat.* Vinum dominicum. *Colum. l. 9. c. 1.* Dominicæ habitationes. ¶ Apud Ecclesiæ Scriptores Dominica appellabantur templa Christianorum, ut *Eusebius*, & *D. Hilar.* tradunt.

Domĭnĭum, nii, n. 2. *dominio*, ממשלה, Germ. *herschafft*, Gal. *seigneurie*, Hisp. *senorio*, δεσποτεία, imperium, principatus. *Var. 2. de R. R. c. 6.* In mercando emptionibus, traditionibus dominium mutant. Al. leg. *dominum*. *Suet. Tib. c. 50.* Impatientes dominii. Adde *Valer. Max. l. 4. c. 4.*

Domĭnor, aris, atus sum, d. 1. *signoreggiare*, שר, Ger. *herschen*, Gal. *dominer*, *maitriser*, Hisp. *dominar*, *o senorear*, δυναστεύω, imperium gero, jus, & imperium in rem aliquam exerceo, *a dominus*. Cum ad loca refertur, ablativum exigit cum præp. *in*, sed in nominibus propriis urbium, &c. vel genitivum, si num. sing. & 1. vel 2. declin. sunt, vel abl. si num. plur. vel 3. declin. *Cic. de Orat.* Usus dicendi in omni pacata, & libera civitate dominatur. *Id. pro Rab. Posth.* Dominatus est Alexandriæ. ¶ Cum ad personas refertur, construitur cum ablat. & præpos. *in*, vel cum accus. & præpos. *in*, vel *inter*. *Sulpic. Cic. 4. Fam. ep. 12.* Casus, & natura in bonis dominatur. *Cic. de Sen. c. 11.* Felix senectus, si usque ad ultimum spiritum dominabitur in suos. *Cæs. 2. B. G. c. 31.* Inter quos dominari consuessent. ¶ A Poetis usurpatur etiam cum dat. *Virg. 1. Æn. v. 285.* Victis dominabitur Argis. ¶ Reperitur etiam passive. *Cic. 1. Off. c. 39.* ex veteri Poeta: O domus antiqua quam dispari domino dominaris!

Dominŭlus, i, m. diminut. a dominus, *Leg. 41. §. 4. ff. de Legat. 3.*

Domĭnus, m. 2. *padrone*, *signore*, אדון, Ger. *herr*, Gal. *seigneur*, *maitre*, Hisp. *senor*, δεσπότης, proprie est, qui domui præest, & in familiam imperium habet, a *domus*. Sed tamen abusive & filii familias, & cæteri liberi, qui in potestate sunt, domini vocantur. *Cic. Off. 1. c. 39.* Non domo dominus, sed domino domus honestanda est. ¶ Item qui rei alicujus proprietatem habet, etsi ususfructus alienus est. Sed abusive etiam de usufructuario dicitur. *Ulp.* ¶ Item is, qui in Regnum, vel Civitatem imperium habet, & cui populi subsunt. *Cic. pro Domo.* Ille, ille populus est dominus Regum, victor, atque imperator omnium gentium. ¶ Item maritus. *Virg. 4. Æn.* Dominum Æneam, in Regna recepit. Sunt & amantium verba *dominus*, & *domina*, blanditiis apta. *Ovid.* Hæc tibi sub domino est Pyrrhe puella suo. Et iterum. Nam furor in dominam temeraria brachia movit. ¶ Dominus item ponitur pro convivii exhibitore. *Cic. in Vatin.* Cum ipse epuli dominus albatus esset. ¶ Item pro Deo. *Ovid.* Et domino solvere vota Jovi. ¶ Denique dominus dicitur, qui cuicumque rei præest. Hinc dominos factionum memorat *Suet. Ner. c. 5. & 22.* Sic dominos histrionum *Plaut. Asin. prol. v. 23.* ¶ Interdum dominus dicitur, qui in auctionibus bonis alicujus vendendis præest, & alio nomine Magister etiam solet appellari. Est autem fere unus ex Creditoribus, *Cic. pro Quint. c. 15.* Cui magistri fiunt, & domini constituuntur, &c. ¶ Posterioribus temporibus Domini appellabantur Imperatores, ut patet ex *Plinii epistolis*, qui ad Trajanum scribens utitur sæpe hac compellatione, *Domine*. Antea vero, qui boni Imperatores haberi volebant, hoc nomen aversabantur, ut de Augusto refert *Suet. in ejus vita c. 53. & de Tiber. c. 27.* ¶ Officiosæ salutationis consuetudine Domini appellabantur etiam quicumque obvii, *Senec. epist. 3.* Obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus.

Domiporta, fem. 1. cochlea, quod domum suam perpetuo circumferat. *Cic. 2. de Div. c. 64.* Ut sumas terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam. Sed vox non ubique, neque temere adhibenda.

Domuitĭo, onis, f. *ritorno a casa*, reditio domum. Legitur apud *Hygin. fab. 125.*

Domisĕda, dicitur matrona domi sedens, & sibi vivens, in *Inscript.* apud *Fabret. p. 252.* Hic sita est Amymone pia, pudica, frugi, casta, domiseda.

Domitianus, i, T. Flavius, Vespasiani fil. & post ipsum Romanorum Imperator duodecimus, crudelitate nobilis, muscas per cubiculum venari, & stylo præacuto configere solebat. Ejus vitam habes apud *Suet.* & *Aurel. Vict.* ¶ In ejus honorem mutata sunt duorum mensium nomina, Septembris, & Octobris, & prior quidem *Germanicus*, quod eo mense suscepisset imperium; alter *Domitianus*, quod eo natus esset, sunt appellati: quamquam eæ appellationes non diu obtinuerunt. Hinc *Martial. l. 9. epigr. 2.* Dum Janus hyemes, Domitianus autumnos, Augustus annis commodabit æstates.

Domitianus, a, um, adject. ut domitiana quæstio. h. e. stulta, *in leg. 24. ff. qui testam. fac. poss.* Adde *Cæsar. l. 1. B. Civ. c. 22.*

Domĭto, as, avi, atum, a. 1. freq. a domo. *Virg. 1. Georg. v. 285.* Et prensos domitare boves. *Id. 7. Æneid.* Domitantque in pulvere currus.

Domĭtor, oris, m. 3. *domatore*, כובש, Ger. *zemer*, Gal. *dompteur*, Hisp. *domador*, δαμαστὴς, qui domat. *Liv. l. 21.* Domitor Hispaniæ. *Cic. 1. Offic.* Domitor equorum. *Id. pro Mil. c. 13.* Vexatorem furoris, domitorem armorum suorum. *Sen. Agamem.* Domitor curarum. *Tacit. 2. hist. c. 76.* Domitor belli.

Domĭtrix, cis, f. 3. *domatrice*, כובשת, Ger. *zemerin*, Gal. *celle qui donte*, Hisp. *domadora*. *Virg. 3. Georg. v. 44.* Domitrixq; Epidaurus equorum.

Domitūra, æ, f. 1. *il domare*, Ger. *zemmung*, Gal. *dontement*, Hisp. *domadura*, δάμασις, domandi actus. *Plin. l. 8. c. 45.* Domitura boum in trimatu. Adde *Colum. l. 6. c. 2.*

Domĭtus, a, um, adject. ex particip. a domo, *domato*, *soggiogato*, δεδαμασμένος. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 64.* Belluæ domitæ, & condocefactæ. *Id. pro Font. c. 1.* Bello domitus.

Domĭtus, us, m. 4. idem ac domitura. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 60.* Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones.

Domo, as, mui, mitum, a. 1. & 3. *domare*, *soggiogare*. כבש, Ger. *zemmen*, Gal. *donter*, Hisp. *domar*, δαμάζω, mansuefacio, domesticum reddo, subigo, a δαμάζω, domo. *Cic. pro Marc.* Domuisti gentes immanitate barbaras. *Sen. Hippolyt. & Virg. 3. Georg.* Domare equos. *Colum. l. 6. c. 22.* Domare terram aratro. *Horat. 2. Carm. od. 2.* Latius regnes avidum domando spiritum, quam si &c. h. e. refrenando. Sic domare libidines nutu legum. *Cic. l. 2. de Orat.*

Domuitĭo, f. 3. reversio domum, a *domus*, & *itio*. *Cic. 1. de Div. c. 32.* Classi propinquum reditum, ac domuitionem dari. *Auct. ad Herenn.* poetæ verba referens *l. 3. c. 21.* Jam domuitionem reges Atridæ parant. *Apul. l. 2. Milef.* Domuitionem capessere. ¶ Legitur & *domutio*, extrito *i*. *Pacuv.* apud *Non. 2. 209.* Danaus domutionem dedit. *Lucil. ibid.* Domutionis cupidi.

Domuncŭla, æ, f. parva domus, *casetta*. *Apul. l. 4. Milef.* Parva, sed satis munita domuncula contentus. *Symmach. l. 5. epist. 66.* Ampelius domunculam Romæ mercatus est. Adde *Vitruv. l. 6. c. 9.*

Domus, f. anom. 4. vel 2. *casa*, בית, Ger *hauss*, Gal. *maison*, Hisp. *casa*, δόμος, proprie est ædificium ad habitandum factum, quod ex tecto, & parietibus constat. *Cic. pro Domo.* Nihil sanctius, nec omni religione munitius, quam domus uniuscujusque civium. *Liv. l. 45. c. 34.* Ex domo exire. *Nepos in Dione, c. 9.* Tenere se domi. *Cic. post redit. in Sen. c. 11.* Tenere se domo. *Id. pro Flacc. c. 6.* Domi stare. ¶ Generatim dicitur de quocunque habitaculo, ut de templo, de nido, &c. *Virg. 6. Æn.* Ostia jamque domus patuere ingentia centum. *Id. 8. Æn.* Antiquasque domos avium. ¶ Aliquando sumitur pro familia. *Cic. Att. l. 4.* Domus te tota nostra salutat. ¶ Aliquando pro tota aliqua gente. *Virg. 1. Æn.* Cum domus Assaraci Phthiam, clarasque Mycenas servitio premet, idest, Romani. ¶ Aliquando pro patria. *Cic. ad Q. Fr.* Hominem domi splendidum, gratiosum etiam extra domum. *Virg. 10. Æn. v. 183.* Qui Cærete domo, &c. ¶ Aliquando pro sepulcro. *Tibul. l. 3. el. 2. v. 22.* Atque in marmorea ponere sicca domo. sc. ossa. ¶ Hoc nomen in gen. sing. facit *domus*, & *domi*. Sed gen. *domus* ædificium significat. *Varro*, Perrexit in interiorem partem domus. At cum dicimus *domi*, locum significamus, in quo quis habitat. *Ter. Adel.* Quid ais, bone vir, est frater domi? Invenitur tamen nonnunquam apud antiquos genitivus *domi*, pro *domus*. *Plaut. Trin. 4. 3. 20.* Commeminit domi. Sic in dativo domo, pro domui. *Cato R. R. c. 134.* Domo, familiæque meæ. Adde *c. 138. & 141.* Sic *Horat. l. 1. ep. 10. vers. 13.* Ponendæque domo quærenda est area primum. ¶ In ablat. sing. facit *domo*. Sed tamen nonnunquam *domu* legitur. *Plaut. Mil. 2. 1. 48.* Ait se se Athenas fugere cupere ex hac domu. ¶ Gen. pl. fere est *domorum*, nonnunquam *domuum*. *Plin. l. 8. c. 57.* Multi & hos incolas domuum posuere mures. *Virg. l. 4. Georg.* Intra septa domorum. ¶ Genitivus *domi* absolute ponitur pro *in domo*. Sic domi, militiæque, vel, domi, bellique, est, in bello, & in pace. *Cic. Plaut. Sallust. Terent.* ¶ *Domi nobilis* dicitur, qui in patria sua nobilis est. *Sallust. Liv. Curt. Cic.* ¶ *Domi habere*, proverb. is dicitur, qui non habet necesse aliunde aliquid anquirere. *Ter. Adel. 3. 3.* Domi habet, unde discat. ¶ Domus avium, *nidi*. *Virg. 2. Georg.* Domus pecorum, *stalla*. *Stat. 1. Thebaid.*

Domuscŭla, æ, f. diminut. domuncula. *Apul. l. 4. Milef.* Mecum nutritus individuo contubernio domusculæ.

Donabĭlis, le, adject. *Plaut. Rud. 3. 1. 40.* Infortunio hominem prædicas donabilem. h. e. donandum, tradendum infortunio.

Donarĭum, n. 2. ἀνάθημα, donum, quod Deo offertur, & proprie quod ex parietibus, aut columnis suspenditur. *Macrob.* Clypei, coronæ, & hujusmodi donaria. ¶ Nonnunquam ponitur pro loco, in quo dona reponuntur, & pro ipso etiam templo. *Virg. 3. Georg. v. 533.* Ductos alta ad donaria currus. *Apul.* Ibi Donarium Deæ perquam opulentum. ¶ Donaria militaria, *donativi*. *Tacit. Ann. 1. c. 44.*

Donatarĭus, ii, m. is, cui aliquid dono datum est. *Leg. Etiam*, & *l. Absent. Dig. de Donat.* &c.

Donatĭcus, a, um, adject. qui dono datur, ut Donaticæ coronæ, quibus victores in ludis donabantur. *Fest.* Et donaticæ hastæ, *Cato apud eund.* in voce *Optionatus*.

Donatĭo, f. 3. *dono*, *donazione*, מתנה, Ger. *gebung*, Gal. *donation*, Hisp. *donacion*, δόσις, actus donandi, & proprie secundum Ulp. dicitur, cum quis ea mente dat, ut statim velit accipientis fieri, nec ullo casu ad se reverti, & propter nullam aliam causam facit, quam ut liberalitatem, & munificentiam exerceat. Quod si sub conditione fiat, non est vera donatio. *Cic. de opt. gen. Or.* Ut corona aurea donaretur, eaque donatio fieret in theatro.

Donatīvum, n. 2. ἐπίδοσις, munus, quod a Principe, vel Imperatore militibus donatur. *Suet. in Domit.* An duplum donativum militi donaret. V. *Congiarium*.

Donatīvus, m. 2. qui donare potest. *Paul.* Si de duobus debitoribus mortis causa donativus creditor uni acceptum tulit. Al. leg. *donaturus*.

Donātor, oris, *donatore*, qui donat. *Senec. in Hippol. v. 1217.* Donator atræ lucis, Alcide, tuum Diti remitte munus.

De-

Donâtrix, icis, f. *donatrice*. *Prudent. in pass. Hippolyti*, v. 197. Illa Sacramenti donatrix mensa.

Donâtus, a, um, o. t. a. δώρητος, munere affectus, partic. a donor. *Virg.* 5. *Æn.* Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

Donâtus, i, Grammaticus doctissimus, D. Hieronymi præceptor. Scripsit de octo partibus orationis; quem librum emendatum operi suo adjunxit Diomedes Grammaticus. ¶ Idem Hieronymus testatur, se audivisse Donatum exponentem fabulas Terentii: Quamquam *Erasmus* dubitat, utrum is fuerit, an alius, qui Hieronymum docuit, Terentiumque explicavit.

Donax, acis, m. 3. calamus crassiore ligno, & tenui foramine, longissimis internodiis, quem totum fungosa replet medulla, in aquaticis nascens, sagittis aptissimus. *Plin. l.* 16. *c.* 36.

Donec, adverb. *fin che*, עד, Ger. *biss dass*, Gal. *jusque*, Hisp. *hasta*, μέχρι, quod a *dum*, & *nec*, vel melius a *donicum*, & jungitur tum indicativo, tum conjunctivo, & cuivis tempori. *Plaut. Cist.* 2. 3. 42. Non destiti instare usque adeo, donec adjerat se anus, &c. *Virg.* 1. *Æn.* Donec regina sacerdos geminam partu dabit prolem. ¶ Jungitur & cum *usque*. *Ter. Adelph.* 4. 6. 6. Certum obsidere est domi, usque donec redierit. ¶ Sumitur interdum pro quamdiu. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 8. v. 5. Donec eris felix, multos numerabis amicos.

Donîcum, adv. idem, ac donec. *Cato de re rust. c.* 149. Sed usque licebit, vellas, donicum semen videris ire. Habet & *Plautus* sæpe, & *Cornel. Nepos in Hamilc. c.* 14.

Donitico, as, pro dono, vel donis prosequor, vox *Hygini* est *Fab.* 112. & Hygino relinquenda.

Dono, as, avi, atum, a. 1. *donare*, נתן, Ger. *schencken*, Gal. *donner en don*, Hisp. *donar*, δωρέομαι, est munus dare. Construitur in 3. vel in 5. ordine. *Cic. in Pis.* Mihi P. R. universus illa in concione non unius diei gratulationem, sed æternitatem, immortalitatemque donavit. *Id. pro Arch.* Qui civitate multos donavit, idest, cives fecit. *Id. de Leg. l.* 2. *c.* 16. Vir nemo bonus ab improbis se donari vult. ¶ Significat etiam tribuere, concedere. *Silius l.* 11. v. 407. Discatque Lyæo imbellem donare diem. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. v. 32. Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro. ¶ Item veniam dare, remittere, condonare. *Senec. l.* 5. *Controv.* Multa donanda ingeniis puto; sed donanda vitia, non portenta sunt. ¶ Donare filio patrem, apud *Justin. l.* 32. *c.* 2. est, patri ignoscere propter filium. Sic *Cic. Fam.* 5. *ep.* 4. Tuas inimicitias ut Reipublicæ donares.

Donôsus, a, um, adject. liberalis, qui facile donat. *Plaut. Epid.* 2. 3. 14. Argentum accipiam ab donoso sene. *Id. Truc.* 1. 1. 63. Postquam alium repperit, qui plus daret, donosiorem. Utroque in loco alii leg. *damnosus*, al. *damnosior*.

Donum, n. 2. *dono*, *presente*, שחר, Ger. *gab*, Gal. *don*, Hisp. *don*, δῶρον, est id, quod propitiando Deo datur, aut hominibus ex animi liberalitate. *Ovid.* 3. *de Art.* Placatur donis Jupiter ipse datis. ¶ Differt *donum* a *præmio*, ut *præmium* sit, quod datur ex præcedenti merito, *donum* quodvis munus quocunque modo datum. ¶ Donatus in illud *Ter. in Eun.* 5. 9. 27. Quodvis donum, & præmium a me optato, id optatum feres: distinguit *donum* a *munere*, ut *donum* Deorum sit, *munus* hominum. Quæ tamen differentia nullo modo observatur. ¶ Aliquando donum dicitur de rebus perniciosis. *Virg. Ecl.* 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. ¶ Dono dare, est donare. *Plaut. Amph.* Hanc pateram, quæ dono mihi ob virtutem data est.

Donûsa, Donysa, Donusa, *Donusse*, ins. parva maris Ægæi, marmore viridi abundans, inter Icariam, & Gyarum. *Virg.* 3. *Æn.* v. 125.

Dorcas, adis, f. δορκάς, dama, caprea, genus capræ sylvestris, a δέρκω, *video*, quia acutissime videt. *Martial. l.* 13. *epig.* 98. Delicium parvo donabis dorcada nato.

Dorceus, i, m. canis dorcades persequens, quasi a δέρκω, perspicio. Numeratur ab *Ovid. Met.* 3. v. 210. inter canes Actæonis.

Dores, sive Dorii, dicti sunt Achivi. V. *Doris*.

Doricus, a, um, adject. a Doride Græciæ regione, ut castra Dorica, *Virg. Æn.* 2. v. 27. ¶ Est etiam Dorius, a, um, apud *Apul. l.* 1. *Milef.*

Dories, Dorienses, Dorii. V. *Dores*.

Dorion, n. 2. opp. Magnesiæ, in Thessalia, juxta quod Thamyras citharœdus Musas ad cantus certamen provocavit. ¶ Item opp. Achajæ, vel Messeniæ, quod ab aliis Doris dicitur, al Oetam M.

Doris, idis, adject. femin. Dorica, ut Doris dialectus, *Sueton. in Tiber. c.* 56.

Doris, idis, f. Δωρίς, Oceani, & Tethyos filia, quæ Nereo fratri nupsit, eique ingentem vim marinarum Nympharum peperit, quæ Nereides dictæ sunt. ¶ Metonymice sumitur pro mari. *Virg. Ecl.* 10. v. 5. Doris amara suam non intermisceat undam.

Doris, idis, f. Doria, Dorica, *Val Livadia*, regio medit. Achajæ, inter Phocidem ad Or. & Epirum ad Occ. versus montes, & fontes Cephisi fl. a Doro Neptuni filio, vel a Doride filia Oceani, & Tethyos. Sed Plato 3. de Leg. scripsit, Dores Achivos fuisse, qui ex bello Trojano regressi seditione juvenum recepti non fuere, sed acti in exilium, postea a Dore quodam congregati in patriam deducti sunt, ab illo Dores dici cœpisse, & regionem Doridem appellavisse, in qua habitaverunt. Dicta etiam est Tetrapolis, a quatuor urbibus, Pindo, Erineo, Cytinio, Bojo, seu Bio, quibus adjectæ fuerunt Lilæa, & Sperchium. Pop. *Dores*, *Dories*, *Dorii*, *Dorienses*. Gent. *Doriensis*, & *Doricus*. Dores natura loquaces erant. Hinc adag. *Doribus dorice loqui*. Dorienses virgines solebant discinctæ, & sine tunica quandoque interdiu incedere. Hinc prov. *Dorice incedere*; in eos, qui depositis vestibus magna ex parte nudi incedunt.

Doris, herba, al. anchusa. *Plin. l.* 22. *c.* 20.

Dorius, V. Doricus.

Dorixanîum, ii, nomen propr. mulieris, ut Stephanium. Est autem diminutivum Græco more. *Propert. l.* 4. *el.* 5. v. 21. Si te Eoa, Dorixanium, juvat aurea ripa.

Dormîo, is, ivi, itum, n. *dormire*, ישן, Ger. *schlaffen*, Gal. *dormir*, Hisp. *dormir*, κοιμάομαι, somnum capio. *Cic. Att.* Mane dormit ad horas tres. ¶ Aliquando cum acc. & præp. in. *Plin. in epist.* Nihil est, quod in dextram aurem, fiducia mei, dormias. ¶ Passive *Catull. carm.* 5. Non est perpetua una dormienda. *Mart. l.* 13. *epigr.* 59. Tota mihi dormitur hyems. ¶ Dormire in utramvis aurem, vel in utrumvis oculum, est animo securo, vacuoque esse. *Ter. Heaut.* 2. 3. 101. Ademptum tibi jam faxo omnem metum, in aurem utramvis otiose ut dormias. Sic *Plaut. Pseud.* 1. 1. 121. De ista re in oculum utrumvis conquiesco. ¶ Significat etiam cessare, otiosum esse. Sic *Martial. l.* 10. *epigr.* 62. ferulas, & sceptra pædagogorum dormire dicit, cum non usurpantur. *Ter. Adelph.* 4. 5. 59. Quid credebas, dormienti hæc tibi confecturos Deos? ¶ *Non omnibus dormio*, proverb. est apud *Cicer. Fam.* 7. *epist.* 24.

Dormîsco, is, n. idem ac dormio. *Plaut. in Cur.* 2. 3. 81. Cum dormiscit, ei subduco anulum. Al. leg. *condormiscit*.

Dormitâtor, oris, m. videtur a *Plauto* usurpari pro nocturno fure, qui interdiu dormitat & noctu vigilat. *Trinum.* 4. 2. 20. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. Alii exponunt amatorem, ob eandem causam.

Dormitîo, onis, f. *il dormire*, actus dormiendi. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 239. O stulta nostri pectoris dormitio, vigilabis.

Dormîto, as, avi, atum, n. 1. *aver sonno*, נם, Germ. *hefftig schlaffen*, Gal. *sommeiller*, Hisp. *estar dormir, y velar*, νυστάζω, dormire cupio, vel leviter dormio, freq. vel desiderat. a *dormio*. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 16. Cœnato mihi, etiam dormitanti, prid. Cal. Majas epistola illa est reddita. *Horat. de art. poet.* v. 359. Quandoque bonus dormitat Homerus. h. e. non satis diligenter scribit, errat &c.

Dormîtor, oris, m. qui dormit, dormitator. *Martial. l.* 10. *epigr.* 4. Quid tibi dormitor proderit Endymion?

Dormitorîum, n. 2. idem quod dormitorium cubiculum, *dormitorio*, κοιτωνίσκος. *Plin. l.* 30. *c.* 6. In pariete dormitorii, tectove.

Dormitorîus, a, um, o. t. 2. *ove si dorme*, Ger. *das zum schlaffen gehört*, Gal. *dortoir*, Hisp. *dormitorio*, ad dormiendum pertinens, κοιμητικός, ut dormitorium cubiculum, *camera da letto*, *ove si dorme*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. *Idem l.* 2. *ep.* 17. Dormitorium membrum.

Doron, n. 2. δῶρον, donum; item palmus manus. *Plin. l.* 35. *c.* 14. Græci antiqui doron palmum vocabant; & ideo dora, munera, quia manu darentur. ¶ Ex his Plinii verbis patet, vocem hanc puram putam Græcam esse, nec latine facile usurpandam.

Dorsifer, a, um, adject. qui dorso fert. *Inscript. apud Perret. in Mus. Lapid. p.* 344. P. Crassus mulæ suæ dorsiferæ, & cluniferæ &c. posuit.

Dorsualîa, n. 3. *coperte di cavalli*, Germ. *rossdeck*, Gal. *couvertures*, Hisp. *cubertuvas*, ἐπινώτια, tegumenta, quibus equi, aut boves teguntur. *Trebell. Poll. in Gall. c.* 8. Boves dorsualibus sericis discoloribus prætulgentes.

Dorsuâlis, le, adject. ad dorsum pertinens. *Apul. l.* 11. *Met.* Notæ dorsuales. *Solin. c.* 12. (al. 22.) Delphini spinæ dorsuales. *Ammian. l.* 22. *c.* 15. Ferarum dorsuales crustæ.

Dorsuârius, vel dossuarius, m. 2. qui dorso gestat. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 10. Ad quam rem habent jumenta dossuaria.

Dorsum, vel dossum, n. 2. & dorsus, m. *dorso*, *schiena*, גב, Germ. *ricke*, Gal. *dos*, Hisp. *espinaço*, *lomo*, νῶτος, tota posterior corporis pars, a collo usque ad os sacrum, a *deorsum*, quod pars hæc devexa sit deorsum. *Plaut. Mil.* 2. 4. 44. Dorsus mihi prurit. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. v. 21. Dorso onus subire. ¶ Dorsum in mari est arena durior compulsa & densata fluctibus. *Virg.* 10. *Æn.* & *Serv.* Item maris superficies. *Avien. Perieg.* v. 217. Obliqua maris dorsa. ¶ Dicitur etiam de montibus, ut dorsum Apennini, *Sueton. Cæs. c.* 44. Sic *Liv. l.* 1. *c.* 3. & *Plin. l.* 6. *ep.* 31. & *l.* 9. *ep.* 7. ¶ Antiqui dossum dicebant, ut & Itali *dosso*. Hinc Dossuarius.

Dorsuôsus, a, um, adject. dorsum habens. *Ammian. l.* 22. *c.* 20. Pontus consurgit in brevia dorsuosa. Adde *Solin. c.* 27. (al. 40.)

Dorus, m. 2. Neptuni filius, qui in Doride Græciæ regione regnavit, a quo ipsi etiam populi Dorii appellati putantur.

Doryclus, m. 2. nothus Priami, quem Ajax interemit. ¶ Item frater Phinei Regis Thraciæ.

Dorycnîum, ii, n. herba est sic dicta, quod lancearum cuspides ea tingerentur in prœliis. *Plin. l.* 21. *c.* 31.

Doryphôrus, m. 2. spiculator, vel satelles, qui hastam fert, a δόρυ, hasta, & φέρω, fero. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *Cic. de cl. Orat. c.* 86. Ut Polycleti Doryphorum sibi Lysippus ajebat, sic tu suasionem legis Serviliæ tibi magistram fuisse.

Dos, dotis, f. *dote*, מהר, Ger. *ein ehesteur*, Gal. *dot*, Hisp. *dote*, προίξ, proprie dicitur, quod marito cum uxore datur, a δός, *donum*, vel a *do*, *das*. *Cic. pro Quinct.* Filiæ nubili dotem conficere non potest. ¶ *Dotem dicere*, est destinare, *doti dicere*, est in dotem promittere. Formula, qua dotem dicebant, erat hujusmodi, *Tot tibi erunt*. *Cic. pro Flac.* Quæcumque sine authore tutore est dicta dos, nulla est. *Idem ibid.* Doti omnem suam pecuniam dixerat. ¶ Dicitur etiam, dotis dare, h. e. dotis nomine. *Plaut. Cist.* 2. 3. 19. ¶ Sumitur præterea latius pro omni eo, quod alicui datum est vel a natura, vel ab hominibus. Unde dotes animi dicuntur, *virtù*, *qualità*, prudentia, justitia, fortitudo, & hujusmodi: dotes corporis, *qualità del corpo*, pulchritudo, robur, incolumitas, & his similia. *Cic. de Or.* Verborum eam dote locupletasti. *Ovid. l.* 2. *de ar. am.* v. 112. Ingenii dotes corporis adde bonis.

Dossuârius, V. Dorsuarius.

Dotâlis, le, o. 3. *dotale*, Ger. *das zu der ehesteur gehört*, Gal. *appartenant a dot*, Hisp. *dotal*, προικῷος, quod ad dotem pertinet, sive illud, in quo dos mulieris consistit. *Cic. Att. l.* 15. *ep.* 20. Hæ sunt mercedes dotalium prædiorum. *Plaut. Mil.* 4. 4. 30. Dotales ædes. ¶ Dotalis servus dicebatur, quem uxor una cum dote ad maritum adducebat; qui ideo non erat in potestate mariti, sed matronæ. V. *Taubman. ad Plaut. Asin.* 3. 1. 78.

Dotâtus, a, um, adject. qui dotem habet, *dotato*. *Horat. l.* 3. *od.* 24. v. 19. Dotata regit virum conjux. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Dotata vite ulmus. ¶ Item qui aliquibus bonis animi, aut corporis præditus est. *Ovid. Met.* 11. v. 302. Nata erat huic Chione, quæ dotatissima formæ mille procis placuit.

Doto, as, a. 1. *dotare*, מהר, Germ. *aussteuren*, Gal. *doter*, Hisp. *dotar*, προικίζω, dotem do. *Suet. in Vesp. c.* 14. Vitellii hostis sui filiam splendidissime maritavit, dotavitque etiam, & instruxit.

D A N T E R.

Dracæna, f. δράκαινα, draconis femina. *Serv. ad Virg. ecl.* 3. Leæna dictum, ut Dracæna.

Drachma, f. 1. *dramma*, דרכמון, Ger. *ein quintlein*, Gal. *dragme*, Hisp. *dragma*, δραχμή, genus ponderis ex decem, & octo siliquis, idest, tribus scrupulis constans. item genus numismatis, a δράττομαι, contineo, quia comprehendit tantum nummulorum æreorum, quantum manu quis in pugnum contracta capere, ac continere possit. Est idem, ac denarius Romanus. h. e. viginti solidi Veneti. Octo drachmæ, vel septem, ut alii volunt, unciam efficiunt. *Cic.* 1. *de Div.* Quibus divitias pollicentur, ab his drachmas ipsi petunt. V. *Denarius*.

Draco, onis, m. *drago*, תנין, Ger. *ein drach*, Gal. *dragon*, Hisp. *dragon*, δράκων, serpens annosus, qui multa ætate in insolitam magnitudinem excrevit, a δέρκω, video, quia acutissimi visus est. Juxta *Servium in* 2. *Æn.* v. 204. draco dicitur in templis, serpens in terra, anguis in aqua. ¶ Dracones a Poetis thesaurorum custodiæ finguntur præesse, ut aureo velleri Colchidis, hortis Hesperidum, &c. ¶ Erat item signum in singulis cohortibus, sicuti aquila erat primum signum totius legionis. *Vegez. de re milit. l.* 2. *c.* 13. ¶ Est item nomen signi cælestis, quod triginta, & una stellis constat. Fabulantur, Junonem, uxorem scil. Hesperi, matrem Hesperidum, in extremis Occidentis partibus amœnissimum hortum habuisse, cum Atlantis filiæ frequenter poma surriperent, Deam ejus horti custodiæ draconem præposuisse, ab Hercule interfectum fuisse, qui eo missus fuit ab Eurystheo ad poma auferenda, Junonem sustulisse draconem in cælum, & inter Ursas collocavisse.

cavisse. Aliorum fabula est, in prælio Minervæ cum Gigantibus, ipsos ei objecisse immensæ magnitudinis serpentem, Minervam draconem tanta vi abjecisse, ut, cum in cælum usque pervenisset, ibi affixus fuerit. Quare contortus, & convolutus conspicitur. ¶ Item *draco* marinus piscis est, qui ab Italis *ragano* dicitur, a Gallis *vive*. *Plin. l. 32. c. ult.* ¶ Translate dicitur de palmite vitis: qualis autem sit, satis colligitur ex *Plin.* qui hæc habet *l. 17. c. 23.* Nuper repertum, draconem serere juxta arborem: ita appellamus palmitem emeritum, pluribusque induratum annis. Hunc præcisum quam maxima amplitudine, tribus partibus longitudinis deraso cortice, quatenus obruatur (unde & rasilem vocant) deprimere sulco, reliqua parte ad arborem erecta: ocyssimum in vite.

Draco, m. 3. antiquissimus Atheniensium legislator, cujus leges Solon, præter illas, quæ de cæde erant constitutæ, abrogandas curavit ob severitatem. Nam una omnibus pœna constituta erat, ut etiam qui desidiæ damnati essent, aut qui olera surripuissent, capite plecterentur. Hinc Demades dictitabat, Draconem non atramento, sed sanguine leges scripsisse. *Gell. l. 18. c. 12.*

Draconarius, m. 2. signifer, qui vexillum portat dracone insignitum. *Veget. de re milit. l. 2. c. 7. Ammian. l. 20. c. 9.* Torquem, quo ut Draconarius utebatur, capiti Juliani imposuit.

Draconigĕna, æ, a dracone genitus. *Sidon. paneg. Anthem. v. 82.* Quæque draconigenam portas non clauserat hosti. Sic *Ovid. 3. Fast. v. 865.* Thebas vocat Draconigenam urbem, quia conditæ fuerunt a Cadmo, de quo V. in *Cadmus*.

Dracontis, f. 3. vel dracontites, m. 1. vel dracontia, f. 1. vel draconties, f. 3. δρακοντίας, gemma, colore translucido, quæ eruitur e cerebro draconis, cum viventi caput recisum est. *Plin. l. 37. c. 10. & 12.*

Dracontarium, ii, n. 2. genus coronæ ex dracontio herba confectæ contra venena, vel ex gemmis Dracontiis. *Tert. de Cor. Mil. c. 16.*

Dracontium, n. 2. *serpentaria*, herba hortensis, folio hederæ magno, & candidis notis insigni. Alio nomine dicitur aron. Officinæ serpentariam, & colubrinam appellant. *Plin. l. 24. c. 16.* ¶ Item genus vitis, quod vini generositate cum Amminеis conferri potest. *Col. l. 3. c. 2.*

Dracuncŭlus, m. 2. parvus draco. *Lamprid. in Alexandr. c. 14.* Somniavit, se purpureum dracunculum parere. ¶ Est & herbæ genus, quod Pharmacopolæ serpentariam appellant, idem, ac dracontium, alarum serpentinum, seu draconinum, quia caulem habet varium, ac insignem maculis, quæ serpentinis similes sunt, *serpentaria*. *Plin. l. 24. c. 16. & l. 25. c. 1.* ¶ Est etiam piscis ex concharum genere. *Plin. l. 33. c. 11.*

Dragantum, i, n. *dragante*, gummi quoddam genus. *Veget. de re Veterin. l. 1. c. 32.*

Drama, atis, n. 3. δρᾶμα, actus, vel repræsentatio fabularum, in quibus persona poetæ non admiscetur, a δράω, ago. *Sidonius*: Proferre in scenam dramata.

Drangiana, *Sigistan*, regio Asiæ, in Regno Persarum, cujus urbes primariæ Prophthasia, & Ariaspe. Pop. *Drangæ*.

Drapĕtæ, m. 1. δραπέται, fugitivi, a δράω, fugio. *Plaut. Curc. 2. 3. 11.* Conferunt sermones inter se drapetæ.

Draucus, m. 2. qui præpostera Venere alium subagitat, a δράω, ago. *Martial. l. 11. epigr. 73. & l. 9. epigr. 28.*

Dreso, as, n. 1. est proprium vocis cygnorum. *Auct. Carm. de Philom. v. 23.* inter Ovid. opera.

Drepănis, is, f. avis quædam imbecillimis, brevissimisque pedibus. *Plin. l. 11. c. 47.*

Drepanitani, orum, Drepani Siciliæ oppidi incolæ. *Cic. Ver. 6. c. 19.*

Drepănum, n. 2. *Trapani*, urbs Siciliæ, marit. in valle Mazarana, ad radices M. S. Juliani, alias in M. Eryce, cum arce valida, *la Colombara*, & portu capacissimo. Nomen habuit a δρέπανον, *falx*, quia curvo situ est instar falcis, vel quod Saturnus amputatis viralibus Cæli patris illuc falcem projecerit.

Drepănum, n. 2. *Punta Sabia*, prom. Cyrenaicæ, in illius, & Africæ conf. ad Syrtim magnam, apud Automalam opp. ¶ Item *Capo Melecca*, prom. Cretæ, in ora Boreali, inter Cydoneam, & sin. Amphimalim, apud Apteram urb. ¶ Item *Capo di Basso*, prom. Cypri, in ora Occidua, apud Paphum urb.

Dresda, f. 1. inc. *Dresden*, Ital. *Dresda*, Gal. *Dresde*, urbs Germaniæ, caput Misniæ, & sedes Ducis Electoris Saxoniæ, cum arce munitissima, & amplo armamentario, ad Albim fl. a quo in duas partes secatur.

Drilo, onis, m. 3. *Drino*, *Lodrino*, *Dronar*, al. *Bojana*, nomen duorum fluviorum Illyrici, quorum alter ex Scardo M. ortus, Drilo albus dicitur, alter ex Lichnide palude profluens Drilo niger vocatur. Hi simul coeuntes, antequam ad mare perveniant, se iterum dividunt, & insulam efficiunt. Duobus ostiis prope Lissum urb. in mare Hadriaticum exeunt. Hinc sinus Illyricus dicitur sinus Drilonis, *Golfo dello Drino*.

Drinus, m. 2. Drinius, *Drino*, Dalmatis, *Bojana*, seu *Boliana*, fl. Illyrici, qui etiam Drilo vocatur. ¶ Item *Drino*, *la Drina*, *Caradrina*, fl. Illyrici, qui ex Scardo M. ortus, & auctus aliquot fluminibus, Drinopolim rigat, & Bosniam a Servia discriminat.

Dromas, adis, f. 3. vel dromada, seu dromeda, seu dromida, æ, f. 1. vel dromedarius, ii, m. 2. δρομάς, genus camelorum, minoris quidem staturæ, sed cursus velocioris, a δρέμω, curro. Nam centum milliaria, & amplius uno die pergere solet. *Liv. l. 30. c. 40.* Et cameli, quos appellant dromadas.

Dromedarius, V. in *Dromas*. ¶ Habet hanc vocem Hieron. in vita Malchi, sub fin.

Dromo, onis, m. δρόμων, carcer parvus, a δρόμος, *cursus*, quia celerrime per summas aquas decurrit. *Plin. l. 32. c. ult.* Caniculæ dromones, &c.

Dromon, onis, m. genus navis longæ frumentariæ, a celeritate dictæ, cujus meminit *Cassiod. l. 5. ep. 17. & in Cod. l. 1. tit. 27. leg. 2.* ¶ Dromones etiam dicti, qui hujusmodi navibus præerant. *Leg. 2. Cod. de Off. pref. pret.*

Dropax, acis, m. unguenti genus, ad evellendos e corpore pilos. *Mart. l. 3. epigr. 74.* Psilothro faciemque lavas, & dropace calvam. Adde *l. 10. ep. 65.*

Druĭdæ, sive Druides, Magi, seu Philosophi Gallorum, a δρῦς, quercus, quod in lucis præsertim quernis habitarent, & omnia sacra fronde querna facerent. Habitaverunt præcipue, ubi nunc vicus de Roboribus, *Rouveres*, ad Vegram flu. *Cic. de Div. Cæs. l. 6. Plin. l. 16. c. 44. Marcellin. l. 15. Luc. l. 1. Strabo l. 4. Vinet. ad Ausonii Professores*, *P. Merula Cosmogr. p. 2. l. 3. c. 11.* ¶ Fuere item pop. Galliæ Celticæ, in finib. Carnutum, al. pars Carnutum, ubi nunc Com. Drocensis, in Belsia, *le Conte de Dreux*.

Drungarius, m. 2. Magistratus in Rep. Constantinopolitana, idest Præfectus cohortis, a drungus. V. *Stewech. ad Veget. l. 3. c. 16.*

Drungus, m. 2. cuneus, sive globus in acie *Vopisc. in Probo, c. 19. & Veget. l. 3. de re milit. c. 16.*

Drupa, f. 1. δρυπεπής oliva matura, adulta, quæ in arbore cocta est, & ad maturitatem perducta, a, δρῦς, arbor, & πέπτω, coquo, maturo. *Plin. l. 15. c. 1. & l. 19. c. 5.*

Drusiānus, a, um, adject. a Drusus, ut Drusiana fossa, *l'Issel*, ramus Rheni fl. in Germania inferiori, a Druso sic dicta. *Tacit. Annal. 2. c. 8.*

Drusīnus, a, um, Drusianus. *Claud. c. 1.* Fossas immensi operis effecit, quæ nunc adhuc Drusinæ vocantur.

Drusus, Romanus, genere & eloquentia nobilis, Catonis avus. *Vellej. l. 2. c. 13.* ¶ Alius Ciceronis sodalis fuit, cujus meminit ipse *l. 3. de Nat. Deor.* ¶ Alius Liviæ Augustæ fil. cognomento Germanicus, Germania magna ex parte devicta, periit; de cujus morte extat adhuc Consolatorium carmen ad Liviam.

Dryădes, f. 3. δρυάδες, nymphæ sylvarum præsides, a δρῦς, *arbor*, & specialim *quercus*. *Calpurnius ecl. 2. v. 14.* Adsuerunt sicco Dryades pede, Najades udo.

Dryantiădes, Lycurgus dictus a Dryante patre. *Ovid. in Ibin.*

Dryas, antis, fil. Hippolochi, cui Clustumina Colchida Lycurgum peperit. Bello Thebano interfuit stetitque a partibus Eteoclis. Cum in pugna Parthenopæum letali ictu vulnerasset, a Diana sagittis confixus est.

Dryopĕtes. V. Dryophytes.

Dryophytes, æ, vel Dryophitus, i, m. 1. vel 2. δρυοφύτης βάτραχος, rana per arbores incedens. *Plin. l. 32. c. 7. & 10.* Ubi al. leg. Dryopetes, id est rana ex imbre proveniens.

Dryophŏnon, n. 2. herba. *Plin. l. 27. c. 9.*

Dryoptĕris, f. 3. herba filici similis, in arboribus nascens, tenui foliorum subdulcium incisura, radice hirsuta. *Plin. l. 27. c. 9.*

D ANTE U.

Dua, n. pl. pro *duo*. *Quintil. l. 1. c. 5.* Dua pondo, & trepondo usque ad nostram ætatem dictum est, & recte dici Messala confirmat. *Cic. in Or. ex Accio Poeta*: Video sepulcra dua duorum corporum.

Duālis, le, o. 3. δυϊκός, quod est duorum. *Serv.* in illud *Virg. 2. Æn.* *Conticuere omnes*. Nec est, ut quidam dicunt, dualis numerus, quia apud Latinos nusquam penitus invenitur. Adde *Quintil. l. 1. c. 5.*

Duas, pro *des*. *Plaut. Aul. 2. 2. 61.* At nihil est dotis, quod dem. M. ne duas.

Duhenus, m. 2. dominus, apud vet. *Fest.*

Dubĭe, adv. *dubbiosamente*, Ger. *zweyfelhafftiglich*, Gall. *douteusement*, Hisp. *dudosamente*, ἀμφιβόλως. *Cic. 1. de Div. c. 35.* Ut aliquod signum dubie datum pro certo sit acceptum.

Dubĕnus, o. 1. 2. idem ac dubius, apud veteres. *Fest.*

Dubiĕtas, atis, f. *dubbio*, dubitatio. *Ammian. l. 4. c. 6.* Absentia magistri equitum faciente dubietatem.

Dubĭo, as, n. 1. dubito, apud vet. *Fest.*

Dubiōsus, a, um, o. 1. 2. *dubbioso*, ἄπορος, dubius. *Gel. l. 3. c. 3.* Dubiosæ non erant. Adde *l. 5. c. 10.*

Dubitabĭlis, le, o. 3. dubius. *Ov. Met. 1. v. 223.* Nec erit dubitabile verum.

Dubitanter, adv. dubie. *Cæcil. apud Non.* Et Gallus non dubitanter immittant. *Cic. l. 2. de Invent. c. 3.* Sine ulla affirmatione, dubitanter unumquodque dicemus.

Dubitātim, adv. dubie. *Sisen. apud Non. c. 2. n. 231.* Hostem non dubitatim cum scalis iter facere cernebat.

Dubitatĭo, onis, f. 3. *dubitazione*, Germ. *zweiflung*, Gall. *doute*, Hisp. *duda*, ἀπορία, actus dubitandi. *Cic. 10. Fam.* Quæ res dubitationem non habet. *Id. 3. Fam. ep. 5.* Adducere in dubitationem. *Id. 4. Ver.* Dubitatione æstuare. *Plin. l. 27. c. 8.* Sine dubitatione lactucæ foliis similis. ¶ Dubitatio item est Figura sententiarum, cum Orator, aut Poeta quærit, an sibi dicendum sit, quid potissimum dicendum, unde incipiendum, ubi desinendum, &c. *Quintil. l. 9. c. 2.*

Dubitatīvus, a, um, adject. ut dubitativa Conjunctio, sc. quæ dubitationi inservit, apud *Diomed. Grammatic.*

Dubitātor, oris, m. qui dubitat. *Tertul. adv. Hæret. c. 33.* Negatores, & dubitatores resurrectionis.

Dubitātus, o. 1. 2. partic. a dubito. *Ov. 2. Met. v. 20.* Venit, & intravit dubitati tecta parentis.

Dubĭto, as, avi, atum, n. 1. *dubitare*, ספק, Ger. *zweifeln*, Gal. *douter*, Hisp. *dudar*, ἀπορέω, dubius sum, freq. ab antiquo dubio. *Cic. 4. Acad.* Vinolenti dubitant, hæsitant, revocant se interdum. ¶ Sæpe post hoc verbum annectitur particula *quin*, præsertim apud *Cic.* ut *l. ult. ad Att. epist. ad Capiton.* Non dubito, quin mirere. Et *Terent. Andr. 2. 4. 2.* Non dubitat, quin neges. ¶ Etiam sequente interrogatione. *Cic. pro Leg. Man. c. 15.* Et quisquam dubitabit, quin huic hoc tantum bellum transmittendum sit? ¶ Jungitur etiam cum an, utrum, num. *Cic. in Ver. 5.* Dubitare, utrum sit utilius. ¶ Et cum ablat. cum præposit. *de*. *Cic. Fam. 13. ep. 46.* De tua erga me voluntate non dubitant. ¶ Et cum accusat. communi. *Cic. l. 1. Offic.* Intelligi potest, non solum id homines solere dubitare. ¶ Et cum infinito. *Nepos in Præfat.* Non dubito, fore plerosque &c. ¶ Sed cum regit infinitum præcedente non, fere significat, audere, *aver coraggio*. *Cic. Catil. 4. c. 5.* Non dubitat mandare Lentulum vinculis. ¶ Interdum ponitur pro cogitare, seu deliberare. Ita enim exponit *Servius* illud *Virg. Æn. 9. v. 190.* percipe porro Quid dubitem, & quæ nunc animo sententia surgat. ¶ Item pro ancipitem & dubium esse. *Liv. l. 21.* Si fortuna dubitabit, in prælio potius, quam fuga mortem oppetere, h. e. si varia, & anceps erit. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. ad Attic. l. 4.* Sed utrum fronte, an mente, dubitatur. ¶ Et passive, ut, *hoc dubitatur*, h. e. in dubium, & quæstionem venit. *Cic. Ver. 4.* Præsertim aliorum auctoritate confirmatum dubitabitur.

Dubĭum, ii, n. tanquam substantivum affertur a Calepino: sed omnia, quæ adducuntur, exempla, adjectivum olent.

Dubĭus, o. 1. 2. *dubbioso*, ספק, Ger. *zweyffelhafftig*, Gal. *douteux*, Hisp. *dudoso*, ἀμφίβολος, incertus, hæsitans, a *duo*, & *via*, quasi sit, qui duas vias habet, & utram eligat, nescit. *Cic. pro L. Man.* Quæ cujusquam animum in hac causa dubium facere possit. ¶ Cœna dubia dicitur, cum tanta apponitur ciborum copia, ut cogaris dubitare, quid potissimum sumas. *Ter. Phor. 2. 2. 28.* Cœna dubia apponitur. Eadem ratione *Horat. l. 2. sat. 2. v. 77.* Vides ut pallidus omnis cœna desurgat dubia? ¶ Dies dubius. V. Dies. ¶ Dubia lux, h. e. crepusculum. *Senec. Hippolyt.* ¶ Dubia lanugo, cum incipit apparere. *Martial. l. 2.* ¶ Argentum dubium dicitur, de cujus pondere, & bonitate dubitatur. *Plaut. Epid. 5. 1. 40.* ¶ Interdum dubius accipitur pro periculoso. *Ter. Adelp. 2. 2. 35.* Etiam de sorte nunc venio in dubium miser. h. e. in periculum. Sic *Sallust. Catil. c. 52.* Anima nostra in dubio est. ¶ Hinc etiam res dubiæ, h. e. adversæ, & cum periculis conjunctæ. *Plaut. Epid. 1. 2. 10.* Is amicus est, qui in re dubia juvat. ¶ Apud Rhet. Dubium genus est, cum habet in se causa & honestatis, & turpitudinis partem, ut ait *Auct. ad Heren. l. 1.* ¶ Usurpatur hoc nomen sæpe sequente *quin*. *Cic. l. 3. de Orat. c. 8.* Non dubium est, quin possit notare. ¶ Et cum præposit. *de*. *Id. l. 11. Attic. ep. 6.* De Pompeii exitu mihi dubium nunquam fuit. ¶ Et cum genit. ut dubius animi, dubius vitæ. *Virg. 3. Georg. Ovid. 3. Trist. el. 3.* Dubius sententiæ, *Liv. l. 33. c. 25.* ¶ Cum infinito jungit *Manil. l. 4. v. 884.* An dubium est, habitare

Deum

Deum sub corpore nostro! ¶ Sine dubio, Ciceronis est l. 2. Fam. ep. 2. Procul dubio, Suetonii in Ner. c. 34. ¶ Vocare in dubium aliquid, h. e. de aliqua re dubitare. Liv. l. 3. c. 13. Cic. 2. de Orat. c. 34.

Ducaliter, adverb. ducis more. Sidon. l. 3. ep. 13. Ducaliter antecessurus. Et l. 8. ep. 6. Ferunt, nullum rem militarem ducalius C. Cæsare administrasse.

Ducatio, onis, f. ducendi actio. Tertul. de Coron. Mil. c. 11. Ducatio necessitatis. Al. tamen leg. Advocatio.

Ducator, m. 3. dux, a ducare, pro ducere. Ulp. l. quemadmodum, §. si navis, ff. ad l. Aquil. Aut in gubernatorem, aut in ducatorem actionem competere damni injuriæ Alphenus ait.

Ducatrix, icis, f. quæ ducit. Apul. de dog. Plat. l. 2. post princ. Vitiorum ductrices iracundia, & libido.

Ducatus, us, m. 4. ductus, actio ducendi, a ducare. Suet. in Tiber. c. 19. In omni ducatu expertissimo. ¶ Item ducis dignitas, præfectura, imperium militare, capitanato, ἡγεμονία. Suet. in Ner. c. 35. Quia ferebatur ducatus, & imperia ludere.

Ducena, æ, f. 1. gradus, seu dignitas quædam. V. Centena.

Ducenarius, a. um. 2. quod ducenta continet, ut Ducenaria pondera, ducentarum librarum. Plin. l. 7. c. 20.

Ducenarius, ii, m. Suet. in Aug. c. 32. Ad tres Judicum decurias quartam addidit ex inferiore censu, quæ Ducenariorum vocaretur. hoc est eorum, qui ducena sestertia in censum profiterentur, non, ut Equites, quadringena. Id. in Claud. c. 24. Ornamenta consularia etiam procuratoribus ducenariis indulsit. Ubi ex Dione docent Casaub. & Torrent. Ducenarios dictos propter stipendium, quod ex procuratione in ducentis sestertiis accipiebant. h. e. a numero pecuniæ sibi commissæ. ¶ Fuisse autem gradum quendam dignitatis, colligimus etiam ex Euseb. l. 7. ubi de Samosateno loquens, ait: ἐ ... ¶ Aliis Ducenarius est, qui duabus minimum centuriis præest. Veget. l. 2. c. 8.

Duceni, æ, a, adject. numer. distributivum. Sed sæpius absolute usurpatur pro ducenti, ducento. Liv. l. 9. c. 19. Censebantur ducena quinquagena millia capitum.

Ducentesimus, a, um. Affertur ex Sueton. Calig. c. 16. Sed dubia est lectio. ¶ Ducentesima, æ, f. vectigal, quo nummus pro singulis ducentis nummis penditur. Tacit. Ann. 2. c. 42. Fructibus provinciæ levari posse centesimæ vectigal professus, ducentesimam in posterum statuit.

Ducenti, æ, a, adject. numer. ducento, διακόσιοι. Plin. l. 14. c. 4. Durant adhuc vina ducentis fere annis.

Ducenties, adver. dugento volte, διακοσιάκις, bis centies. Cic. 2. Phil. c. 16. Amplius ducenties acceptum retuli.

Duco, is, duxi, ductum, a. 3. condurre, נהג, Ger. führen, Gal. conduire, Hisp. guiar, ἄγω, ἡγέομαι, ἄγω. Sen. epist. 107. Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. ¶ Quandoque significat allicere, delectatione quadam demulcere. Cic. 2. Leg. Si quis honore, aut gloria ducitur. ¶ Quandoque censere, judicare, existimare. Cic. 1. Fam. Quæ ne tu quidem unquam timenda duxisti. Idem pro Flac. Si quis despicatus ducitur. ¶ Quandoque æstimare. Cic. pro Arch. Omnia pericula mortis, atque exilii parvi esse ducenda. ¶ Quandoque attribuere, ascribere. Cic. in Sall. Quæ in his tantis gloriæ mihi ducis. ¶ Quandoque accipere in uxorem. Cic. Duxit C. Albini filiam. Id. pro Sext. Duxit uxorem optimi viri filiam C. Scipionis. ¶ Quandoque volvere, cogitare. Virg. 6. Æn. v. 690. Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum. ¶ Quandoque nudare, educere. Virg. 12. Æn. Et auxilium ducto mucrone petebat. ¶ Quandoque sumere, contrahere. Virg. 9. Ecl. Duceret apricis in collibus uva colorem. Sic ducere notam, apud Horat. ¶ Quandoque agere. Virg. 4. Æn. Nate Dea potes hoc sub casu ducere somnos? ¶ Quandoque struere, erigere. Vir. 1. Æn. Pars ducere muros, molirique arcem. ¶ Quandoque contrahere, crispare. Mart. l. 1. epigr. 41. Qui ducis vultus, & non legis ista libenter. ¶ Quandoque in longum protrahere. Cic. in Fam. Ne res duceretur, fecimus, ut Hercules Antiarius in alium locum transferretur. Idem Fam. l. 7. c. 3. Ducere bellum. ¶ Quandoque gerere, facere. Virg. 9. Æn. Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina. ¶ Quandoque ad supplicium ducere. Suet. Calig. c. 27. A calvo ad calvum duci imperavit. Habet & Liv. sæpe. V. l. 6. c. 20. ¶ In auctionibus quoque, cui mancipium addictum esset, dicebant, ducas licet. Cic. l. 3. de Orat. c. 63. Quanti addictus? mille nummum: nihil adde, ducas licet. ¶ Quandoque accipitur pro accipere, consequi. Ovid. 10. Met. v. 680. Duxit sua præmia victor. ¶ Quandoque pro bibere, haurire. Horat. l. 1. od. 17. v. 21. Hic innocentis pocula Lesbii Duces sub umbra. ¶ Item pro fallere. Ter. And. 4. 1. 20. Etiam nunc me ducere istis dictis postulas. ¶ Item pro effingere, efformare. Virg. 6. Æn. v. 848. Ducere de marmore vultus. ¶ Ducere servo pugnum, est, impingere. Paul. JCtus leg. 4. de injur. & famos. libel. ¶ Ducere lanam, est, facere, seu nere. Ovid. 4. Met. v. 33. Hinc ducere carmen, apud eundem l. 5. Trist. eleg. 12. v. 63. Nec possum, & cupio nonnullos ducere versus. ¶ Ducere lateres, fare, o stampar matoni. Vitruv. l. 2. c. 3. h. e. lateres coquendos formare. ¶ Habet etiam obscenum sensum. Plaut. Mostel. 1. 1. 35. & alibi. ¶ Ducere se, est, se conferre. Id. Amph. 4. 3. 8. Ad regem recta me ducam. ¶ Ducere familiam. h. e. primum esse, & caput familiæ. Cic. Phil. 5. Lucius quidem frater ejus familiam ducit. Hinc Ducere classem, ducere exercitum, idest, exercitui præesse. Cæs. l. 1. B. G. c. 11. Pro eo dicitur etiam, ducere, absolute. Liv. l. 23. Auctores erant quidam, ut protinus inde Cumas duceret, urbemque oppugnaret. ¶ Ducere rationem, far' i conti. Cic. Att. l. 8. Duxi meam mecum rationem. ¶ Ducere rationem, id est, habere rationem. Cic. pro Sext. Dicebant, officii rationem in omni vita, non commodi esse ducendam. ¶ Ducere centesimas. V. in Centesimus. ¶ Ducere alvum. Cels. lib. 4. c. 40. Oportet solvere alvum; si aliter non respondet, etiam ducere. h. e. sollicitare. ¶ Initium ducere, pro capere. Cic. 2. Agr. c. 7. Initium rerum, ac legum suarum hinc duxit. ¶ Ducere vitam, spiritum, vivere. Cic. pro Leg. Manil. c. 12. ¶ Ducere os, vitium oratoriæ pronunciationis, menare il capo. Quint. l. 9. c. 4. & Cic. in Orat. ¶ In modo imperat. facit duc. quam formam sequuntur alia tria verba, dic, fac, fer. Plautus tamen duce dixit ἀρχαϊκῶς, Mostell. 1. 4. 10. Trinum. 2. 2. 103. Epid. 3. 3. 18. Sic dice, pro dic, Rud. 4. 4. 112. Face, pro fac, Aul. 2. 1. 30. &c.

Ductabilitas, atis, f. videtur esse quædam animi imbecillitas, & nimia facilitas, qua quis se circumduci, & circumveniri ab alio patitur. Accius apud Non. c. 2. n. 626. Eo plectuntur poetæ, quam suo vitio sæpius, ductabilitate nimia, &c.

Ductarie, adverb. ducendo, vel trahendo. Plaut. in fragm. Frivolaria. Nave agere oportet, quod agas, non ductarie.

Ductarius, a, um, o. 1. 2. idem ac ductilis, ut Ductarius funis, qui per orbiculos trochleæ trajicitur, & inde ad ergatam. Vitruv. l. 10. c. 2. 3. & 5.

Ducticius, a, um, adjectiv. ductilis, ductarius, ut ducticium ferrum, Quintil. l. 6.

Ductilis, le, o. 3. che facilmente si guida dove si vuole, נמשך, Ger. zügig, Gal. aisé a mener, ou conduire, Hisp. el que se puede bolver, ἀγωγός, quod facile ducitur. Plin. l. 34. c. 8. In Cypro æs coronarium, & regulare est, utrumque ductile, idest, quod malleis obsequitur, attenuaturque in laminas. ¶ Ductilis scena dicebatur, cum tractis tabulatis, hac, atque illac species picturæ interior videbatur. Serv. in 3. Georg.

Ductim, adverb. Apud Plaut. Curc. 1. 2. 14. Anus ebriosa ita vinum alloquitur: Invergere in me liquores tuos sino ductim. h. e. avide, ἀπνευστί, ut exponit Priscian. uno tirato. Perperam itaque quidam Lexicographi explicant, cum mora, paulatim. ¶ Item ductu. Col. l. 4. c. 25. Major pars operis in vineam ductim potius, quam cæsim facienda est, idest, ductu falcis, quam ictu.

Ductio, onis, f. ducendi actio, ut ductio, & reductio rudentum, Vitruv. l. 10. c. 19. Idem l. 1. c. 1. Aquarum ductiones. h. e. deductiones, derivationes. Cels. l. 4. c. 27. Alvi ductio, h. e. subductio.

Ductito, as, a. 1. περιάγω, sæpe circunduco. Plaut. Rud. 2. 6. 26. Venales illic ductitavit. Adde Epid. 3. 2. 15. Exemplum Terentii, quod afferebatur, vide in Ducto. Sic enim legendum. ¶ Item æstimare. Plaut. Pers. 4. 4. 85. Omne ego pro nihilo esse ductito, quod fuit.

Ducto, as, avi, atum, a. 1. frequent. a duco, menar in questa, o quella parte, ἄγω, περιάγω, sæpe duco, huc, & illuc duco. Plaut. Capt. 3. 4. 109. Dolis aliquem ductare. Ter. Adelph. 4. 7. 34. Tu inter eas restim ductans saltabis. Salust. Catil. c. 10. & Jugurt. cap. 38. Ductare exercitum, quod Quintil. l. 8. c. 3. reprehendit: ductare enim obscenum sensum habet. Hinc Ductare scortum, vel amicam. h. e. ad scortum accedere. Plaut. sæpe, & Ter. Phorm. 3. 2. 15.

Ductor, ris, m. 3. condottiere, נגיד, Ger. ein hauptman, Gal. capitaine, Hisp. adalid, ἡγεμών, στρατηγός, qui præest exercitui, dux belli, qui ordines in militia ducit. Cic. 1. Tusc. Non modo ductores nostri, sed universi exercitus ad non dubiam mortem concurrere. Virg. 6. Æn. Ductor classis.

Ductrix, icis, f. 3. conduttrice. Leg. 1. §. 12. ff. de exercit. action. naves quædam vectorum ductrices appellantur.

Ductus, us, ui, m. 4. condotta, הוליכה, Ger. ein führung, Gal. conduite, Hisp. conduta, ἀγωγή, ductio. Liv. l. 4. Ductu Fabii nihil dignum memoratu actum. ¶ Item derivatio. Cic. 2. de Leg. Ductus vero aquarum, quos ibi tubos, & euripos vocant, quis non irriserit? ¶ Ductus oris, i lineamenti del volto. ¶ Ductus literarum sunt formæ, & apices literarum. apud Plin. l. 8. c. 3.

Ductus, a, um, adject. menato, condotto. Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. Per quasdam ab intestino usque ad jecur ductas, & directas vias. Idem de clar. Orat. Benevolentia ductus mihi tribuebat omnia. Tac. Ann. 6. c. 2. Viginti sorte ducti, cavati a sorte. Plaut. Capt. 4. 2. 7. Hic ille est senex ductus, cui verba data sunt. h. e. deceptus.

Dudum, adverb. poco fa, pur ora, כבר, Ger. vorlangst, Gal. depuis peu, Hisp. poco ha, πάλαι, nuper, modo, ex diu, & dum. Valla scripsit l. 2. c. 34. dici de exiguo tempore, ut spatium unius diei raro excedat. Sed etiam diem transcendit. Ter. And. Oro, Chreme, ut beneficium verbis initum dudum nunc re comprobes. Cic. l. 11. Att. ep. 24. Quæ dudum ad me scripsisti, ea sentio esse vera. Ter. And. 5. 2. 9. Modo introii. Si. Quasi ego, quam dudum, rogem, quanto tempo fa. Plaut. Amph. 2. 2. 51. Sic salutas, quasi dudum non videris, come se or' ora non m' avessi veduto.

Duellator, m. 3. idem ac bellator, a duellum, bellum. Plaut. Capt. prol. Domi, duellique duellatores optimi.

Duellicus, a. 1. 2. bellicus. Lucr. l. 2. v. 660. Equorum duellica proles. Plaut. Epid. 3. 4. 14. Quem memorant arte duellica divitias magnas sibi adeptum.

Duellis, com. 3. hostis, a duellum. Arnob. l. 1. Duelles cum pereunt.

Duellona, f. 1. Bellona. Var. l. 4. de L. L. c. 10.

Duellum, n. 2. guerra, πόλεμος, idem ac bellum. Veteres enim du ponebant pro b. Sic legitur duonum pro bonum, & duis pro bis, ut ait Cic. in Orat. c. 45. V. etiam Quintil. l. 1. c. 4. Horat. lib. 1. epist. 2. v. 7. Græcia barbariæ lento collisa duello. Cic. l. 2. de Leg. cap. 18. Æs atque ferrum duelli instrumenta. Plaut. Amph. 3. 2. 13. Quæ domi, duellique fecisti.

Duellus, a, um, idem quod bellus, apud Veteres. Nævius apud Quint. lib. 1. cap. 4. & Titinn. apud Non. c. 3. n. 117.

Duonus, a. 1. 2. idem ac bonus, idest bonus. V. duonus.

Duicensus, a. 1. 2. bis census, seu census cum altero. h. e. cum filio, a duis, bis. Fest.

Duidens, f. 3. hostia bidens. Fest.

Duigæ, idem quod bigæ apud Veteres. Varr. lib. 7. L. L.

Duini, idem quod bini, apud Veteres. Varr. lib. 7. L. L.

Duint, antiqui dixere, pro dent, vel dederint. Ter. And. At tibi Di dignum factis exitium duint. Tac. Annal. 4. c. 38. Ut mihi quietam mentem duint.

Duis, adverb. antiq. bis. Cic. in Or. c. 45. Ut duellum bellum, & duis bis. ¶ Est item verbum, pro des, vel dederis. Plaut. Capt. Libellum pro eo argento ne duis.

Dulcacidus, a, um, o. 1. 2. quod mixtum quendam saporem habet ex dulci, & acido. Q. Seren. Sammonic. de Med. c. 12. Crudaque dulcacido in scebis rapa liquori. Adde c. 34.

Dulcatus, a, um, adject. addolcito, dulcis factus. Sidon. Carm. 2. v. 105. Ferunt exocto flumina melle Dulcatis cunctata vadis.

Dulce, adverb. dolcemente, Germ. süssiglich, Gal. doucement, Hisp. dulcemente, γλυκερῶς. Plaut. Mil. 2. 2. 58. Hercle astitit & dulce, & commodice. Al. leg. dulciter. Cic. in Brut. c. 19. Tum Historia quædam scripta dulcissime. Prudent. Cathem. 5. v. 95. Lignum est, quo sapiunt aspera dulcius. Prop. lib. 1. eleg. 2. Et volucres nulla dulcius arte canant.

Dulcedo, f. 3. dolcezza, מתק, Ger. süssigkeit, Gal. douceur, Hisp. dulcura, dulcor, γλυκύτης. Cic. 3. de Orat. c. 40. Dulcedo orationis. Et ad Brut. ep. 16. Vivendi dulcedo. Idem pro Arch. Dulcedine gloriæ commoveri.

Dulcesco, is, ulcui, n. 3. addolcirsi, מתק, Germ. süss werden, Gall. s'addoucir, Hisp. endulcerse, γλυκαίνομαι, dulcis fio. Cic. de Sen. c. 15. Primo est præacerba gustui, deinde maturata dulcescit. Paulin. ad Nicetam, v. 30. unde misso dulcuit ligno.

Dulcia, orum, n. 2. placentæ dulces. Lampr. Heliog. c. 27. Dulciarios, & lactarios tales habuit, ut illi modo de dulciis, modo de lactariis exhiberent. Et infra: Alia de pomis, alia de dulciis, alia de opere lactario.

Dulciarius, ii, m. 2. qui panes, & mellita concinnat edulia. Lampr. Heliog. c. 1. Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent, quæcunque coqui de diversis eduliis exhibuissent. In Martial. 14. lemmate epigr. 222. Dulciarius pistor.

Dulciculus, a, um, o. 1. 2. dimin. a dulci. Cic. 3. Tusc. c. 19. Demus scutellam dulciculæ potionis.

Dulcifer, a, um, adject. dulcis. Plaut. Pseud. 5. 1. 18. Cantharum dulciferum propinare.

Dulcifluus, a, um, o. 1. 2. γλυκύῤῥοος, quod dulciter fluit. Dracont. Hexaem. v. 49. Dulcifluí fontes.

Dulcimodus, a, um, adject. dulcisonus. Prudent. Psychom. v. 666. resultant Mystica dulcimodis Virtutum carmina psalmis.

Dulcinervis, e, adject. ut dulcinervis arcus, apud Martian. Capell. l. 9.

Dulcio, is, ire, n. 4. idem ac dulcesco. Lucret. l. 2. v. 473. Humor dulcit, ubi per terras crebrius idem Percolatur.

Dulciorelóquus, a, um, adject. qui dulci ore loquitur. Ita Nev. Nestorem dixit, apud Gel. l. 19. c. 7.

Dulcis, ce, o. 3. dolce, soave, מתוק, Ger. süss, Gall. doux, Hisp. dulce, γλυκύς, γλυκερός, suavis, olim antique delicis, quia delicit, h. e. allicit, delectat. Cic. 3. de nat. Deor. Sentit igitur calida, & frigida, dulcia, & amara. Ovid. 3. Met. v. 296. Matura dulcior uva. ¶ Translate jucundus. Cicer. Att. l. 7. epist. 13. Dulcissima epistola. ¶ Item formosus: eo enim sensu videtur Horat. l. 4. od. 1. Cupidines dulces vocare. Et Stat. in Epithal. Stellæ, v. 154. Mihi dulcis imago Prosiluit.

Dulcisonus, a, um, adject. γλυκύφθογγος, dulce sonans. Sidon. Carm. 6. v. 5. Dulcisonum quatitur fidibus dum pectine murmur.

Dulcitas, tis, f. 3. idem ac dulcedo. Accius apud Non. c. 2. n. 215. Dulcitas conspicientis animum. Apul. de Mund. Dulcitas sici.

Dulciter, adverb. idem ac dulce. Cic. 2. de Fin. Quæ sensus dulciter, ac jucunde movet.

Dulcitudo, inis, f. 3. idem ac dulcedo. Cic. 3. de Or. c. 25. Quique dulcitudine præter cæteros sensus commovetur.

Dulco, as, a. 1. addolcire, המתיק, Ger. süssmachen, Gal. addoucir, Hisp. endulzar, dulcorar, γλυκαίνω, dulce efficio. Sidon. Apoll. l. 5. ep. 4. Offensæ amaritudinem potius affatibus dulcare non desinat.

Dulcor, oris, m. idem quod dulcedo. Tert. adversus Marcion. lib. 3. c. 5. Montes distillaturi dulcorem.

Dulice, adverb. δουλικῶς, serviliter. Plaut. Mil. 2. 2. 58. Assistit dulice, & comœdice. Alii leg. dulce.

Dulichium, n. 2. Δουλίχιον, ins. maris Jonii, una Echinadum, contra ostia Acheloi flu. non procul ab Ithaca. Hic Ulysses habitasse, vel imperasse fertur.

Dulichius, a, um, adject. ad Dulichium pertinens. Virg. Ecl. 6. v. 75. Dulichias vexasse rates. h. e. Ithacenses. Ipse etiam Ulysses Dulichius cognominatus est. V. Dulichium.

Dum, mentre che, fin che, עד, Germ. dieweil, biss, Gal. pendant que, jusques a ce que, Hisp. mientras que, hasta que, adv. temporis, & modo pro quando ponitur. Plin. l. 7. c. 53. Nullis evidentibus causis obiere, dum calceantur matutino duo Cæsares. ¶ Modo pro donec. Ter. in Eun. Expectabo, dum veniat. Nepos Pausan. c. 3. Expectandum, dum se res ipsa aperiret. ¶ Est etiam conjunctio, & significat modo, vel dummodo, Sallust. in Catil. Neque id quibus modis adsequeretur, dum sibi Regnum pararet, quicquam pensi habebat. ¶ Interdum est syllabica adjectio, & conjungitur cum Ades, age, modo, taxat, ut Adesdum, agedum, dummodo, dumtaxat. Ter. And. Adesdum, paucis te volo. Cetera V. suis locis. ¶ Elegranter ei præponitur alia particula, ut vix, tantisper, ne. Terent. Heaut. 1. 1. 54. Ego te meum dici tantisper volo, dum quod te dignum est, facis. Liv. l. 28. c. 14. Vix dum satis certa luce. Ter. Heaut. 3. 1. 44. Sufferre nunquam eius sumptus queat, nedum tu possis. ¶ Nihil dum. h. e. nihil adhuc. Liv. l. 24. c. 27. Simulata lenitas nihil dum profuerat. ¶ Necdum, non adhuc. Id. l. 21. c. 6. Legatione decreta, necdum missa. ¶ Aliquando verbis ipsis, & nominibus etiam adiungitur, & vim quandam habet velut excitantis. Sen. Med. v. 987. Perage dum facinus manu. Plaut. Mil. 2. 2. Mane dum. Id. Trinum. 2. 2. 109. Circumspice dum. Sic, quid dum? &, qui dum? pro cur. Plaut. Men. 1. 2. & Amph. 4. 2. 13. ¶ Dum ne, dummodo ne. Brut. Cic. l. 11. Fam. ep. 20. Interpellent me, quo minus honoratus sim, dum ne interpellent, quo minus Resp. a me administrari possit. ¶ Eodem sensu, dum quidem ne dixit Plaut. Aul. 2. 2. 34.

Dumalis, le, adject. ad dumum pertinens. Martian. Capel. l. 3. Dumalibus hirta fetis.

Dumectum, n. 2. idem ac dumetum, apud vet. Fest.

Dumesco, is, q. d. dumus fio, vel dumis obducor. Diomed. Grammat. l. 1.

Dumetum, ti, n. 2. spineto, Germ. ein ort da vil hecken stehn, Gal. buisson, touffe de bois espineux, Hisp. espinal, ἀκανθών, locus dumis, idest spinis obsitus, a dumectum. Cic. 5. Tusc. Septum undique, & vestitum vepribus, & dumetis.

Dumicetum, n. 2. idem ac dumetum, apud vet. Fest.

Dumicola, æ, qui in dumis degit. Avien. Perieg. v. 895. Dumicolas Arvicanos.

Dummodo, adverb. purchè, modo. Cic. 3. Off. c. 31. Dummodo potentiam consequantur.

Dumosus, a, um, spinoso, ἀκανθώδης, spinosus, vepribus plenus, frondosus. Virg. 1. Ecl. Dumosa pendere procul de rupe.

Dumus, m. 2. spino, dumo, סנה, Ger. hecke, Gal. buisson, Hisp. espinal, breña, βάτος, omnis spina. Cic. 5. Tusc. Animadverti columellam non multum e dumis eminentem. Virg. Æn. 9. v. 382. Silva horrida dumis.

Duntaxat, adverb. solamente, רק, Ger. allein, Gal. seulement, Hisp. solamente, μόνον, solum. Cic. pro Dejot. Quod ipsum etsi non iniquum est in tuo duntaxat periculo. ¶ Interdum habet ante se negationem, post se sed etiam, aut verum etiam. Liv. l. 46. Nec animum nobis duntaxat fidelem, ac bonum præstitit, sed omnibus interfuit bellis, quæ gessimus.

Duo, æ, o, due, שנים, Ger. zwee, zwey, Gal. deux, Hisp. dos, dúo, Attice δύω, nomen numerale num. plur. a Græca voce, quæ allata est. ¶ Duo, & ambo gen. & accus. per 2. decl. proferunt, dat. & ablat. per 3. Sed in genitivo frequens est syncope duum, pro duorum. Et accusativus masculinorum quandoque similis est nominativo, proferturque in o, more Græco. Virg. 11. Æn. Si duo præterea tales Idæa tulisset terra viros. Var. l. 1. R. R. c. 18. Duo villicos habeat. Adde Liv. l. 35. c. 2. & Cenotaph. P. C. Cæsaris, ubi habetur duo viros creare. ¶ Duo pro duo, V. supra suo loco. ¶ Duum pro duorum. Cic. Fam. 12. 25.

Duo, is, pro do, das, dicebant Veteres. V. Duint.

Duodecennis, e, adject. & contract. Duodennis, qui duodecim annos habet. Sulpic. Sev. Dial. 3. c. 2. Duodecennem ab utero mutam puellam. Et Dial. 1. c. 10. Puer duodennis. Ita enim reperiri etiam in MSS. monet Jo. Vorstius.

Duodecies, dodeci volte, δωδεκάκις, adverb. numeri. Liv. l. 38. c. 28. Tyberis duodecies Campum Martium, planaque Urbis inundavit.

Duodecim, dodeci, δώδεκα, nom. num. Cic. 2. de Leg. c. 23. Discebamus enim pueri duodecim.

Duodecimo, adverb. la duodecima volta. Capitolin. in Pio, cap. 1. Flavio Domitiano duodecimo & Corn. Dolabella Coss.

Duodecimus, a. 1. 2. duodecimo, δωδέκατος, num. ordinis, a duodecim. Cæs. l. 2. B. G. c. 23. Duodecima legio. Et c. 2. Duodecimo die.

Duodemillesimus, a, um, adject. nongentesimus nonagesimus octavus. Proculus JCtus l. 80. Ex duodemillesimis partibus socius.

Duodenarius, o. 1. 2. quod duodecim continet, a duodenus. Var. l. 4. L. L. c. 4. Multa antiqui duodenario numero finiebant.

Duodeni, o. 1. 2. a dodici a dodici, num. distrib. a duodecim. Cæs. 5. B. G. Uxores habent deni, duodenique inter se communes. ¶ Sæpe accipitur pro duodecim sine distributione. Virg. 1. Georg. v. 232. Orbem per duodena regit mundi Sol aureus astra. Adde Plin. l. 11. c. 25.

Duodennis, V. Duodecennis.

Duodenonaginta, ottantotto. Plin. l. 3. c. 16.

Duodeoctoginta, settantotto. Plin. l. 3. c. 5.

Duodequadrageni, æ, a, duodequadraginta. Pli. l. 36. c. 2. Duodequadrageni pedes.

Duodequadragesimus, a, um, adject. trigesimus octavus. Liv. l. 1. c. 30. Duodequadragesimo ferme anno.

Duodequadraginta, trigintaocto. Cic. 5. Tusc.

Duodequinquageni, æ, a, duodequinquaginta. Plin. l. 2. c. 8.

Duodequinquagesimus, a, um, idest quadragesimus octavus. Cic. in Brut. c. 44.

Duodequinquaginta, quadraginta octo. Colum. l. 12. c. 5.

Duodesexagesimus, a, um, adject. quinquagesimus octavus. Vellej. l. 2. cap. 53.

Duodesexaginta, cinquant' otto, quinquaginta & octo. Plin. 11. 9. Duodesexaginta annis nihil agere.

Duodetricies, adv. ventotto volte. Cic. Ver. 3. c. 70.

Duodetrigesimus, vel Duodetricesimus, a, um, adject. vigesimus octavus. Var. apud Gel. l. 3. c. 10.

Duodetriginta, viginti octo. Varr. l. 1. R. R. c. 1.

Duodeviceni, æ, a, adject. distribut. decem & octo. Liv. lib. 21. cap. 41. Duodevicenis denariis.

Duodevicesimus, a, um, adject. decimus octavus, decimottavo, ut duodevicesima legio, Tac. l. 1. hist. c. 55.

Duodeviginti, diciotto, nom. num. decem & octo. Liv. l. 30. c. 18. Signa militaria duodeviginti capta.

Duoetvicesimani, dicti sunt milites legionis vigesimæ secundæ, apud Tac. 1. hist. c. 55.

Duoetvicesimus, a, um, adject. vicesimus secundus. Gel. l. 5. c. 4. Duoetvicesimo anno, postquam Galli Romam ceperunt.

Duonus, a, um, o. 1. 2. idem ac bonus, apud vet. Fest.

Dupla, æ, f. 1. idem quod Duplum. Var. de L. L. V. JCtos.

Duplaris, re, o. 3. διπλοῦς, quod duplum continet. Duplares milites in veteri militia dicebantur, qui torque aureo ob virtutem donati duplam annonam accipiebant amplius, quam cæteri, quemadmodum Simplarii, qui annonam simplam accipiebant, præter eam, quæ in singula militum capita distribuebatur. Veget. l. 2. Macrob. l. 1. in Som. Scip. c. 6.

Duplatio, onis, f. duplex pœna, apud JCtos. Vide lib. 31. ff. de nov. action.

Duplex, duplicis, o. 3. doppio, משנה, Ger. zweifach, Gal. double, Hisp. doble, doblado, διπλοῦς, cujus duæ sunt partes, a duo, & plico, idest, a duabus plicis. Virg. 1. Æn. Duplicem gemmis, auroque coronam. Colum. l. 1. c. 8. Duplicia (ferramenta) quam numerus servorum exigit, reposita custodiat. Plin. 19. 1. Ideo duplex quam ceteris pretium, il doppio di più degli altri. ¶ Nonnunquam etiam pro duobus accipitur, due. Cic. 1. Tusc. Disseruit duas esse vias, duplicesque cursus animorum e corpore discedentium. ¶ Duplices, triplices, &c. porticus dicuntur, in quibus ordines columnarum duplicati, triplicati, &c. sunt. Vitr. l. 5. In duplici palæstrarum porticu. ¶ Duplices, tantum num. plur. gen. masc. tabellarum genus est, in quibus literæ secretiores amatoriæ scribi solent. V. Triplices. ¶ Duplicem pannum, pro crasso, & villoso dixit Horat. l. 1. ep. 17.

Duplicarii, vel duplicarii, m. 2. soldati, che anno doppia paga, milites erant, qui duplum accipiebant stipendium. Liv. l. 2. c. 59. Ad hoc centuriones, duplicariosque virgis cæsos securi percutiebat.

Duplicatio, onis, f. il raddoppiare. Sen. l. 4. Quæst. nat. c. 8. Radiorum duplicatio proxima quæque terris calefacit.

Duplicato, adverb. duplicatamente. Plin. l. 2. c. 17. Saturni, & Jovis stellæ duplicato digrediuntur.

Duplicator, oris, m. qui duplicat. Sidon. l. 3. ep. 13. Sinistrarum opinionum duplicatores.

Duplicatus, a, um, adject. raddoppiato. Cic. pro Dom. c. 35. Duplicata gloria discedere. ¶ Significat etiam, auctum, accresciuto. V. Duplico. ¶ Item incurvatum, ut duplicatum frigore corpus. Valer. Max. l. 4. c. 1.

Duplicitas, atis, f. doppiezza, duplicatio, ut duplicitas aurium, Lact. de Opif. Dei, c. 8.

Dupliciter, adv. doppiamente, Ger. zweyfeltig, Gall. doublement, Hisp. dobladamente, διττῶς, duobus modis. Cic. l. 9. Fam. ep. 20. Dupliciter delectatus sum tuis literis.

Duplico, as, a. 1. raddoppiare, כפל, Ger. doppeln, Gall. doubler, Hisp. doblar, duplicar, διπλόω, duplicem facio, gemino. Cic. 1. de nat. Deor. c. 22. Cum sæpius duplicaret numerum dierum. ¶ Ponitur & pro augere, accrescere. Virg. in Bucol. Ecl. 2. v. 67. Et Sol crescentes decedens duplicat umbras. ¶ Ponitur & pro incurvare. V. Duplicatus.

Duplio, onis, m. 3. idem ac duplus, apud vet. Fest. Hinc in leg. XII. Tab. Duplionis pœnam subire. V. Rosin. Antiq. Rom. l. 8. Plin. l. 18. c. 3. Noxamve, duplionemve Prætoris arbitratu decerni.

Duplo, as, avi, atum, a. 1. raddoppiare. Leg. 24. ff. de serv. corrupt. & l. 20. ff. de liber. causa.

Duplum, dupli, n. 2. doppio, משנה, Ger. zweyffeltig, gedoppelt, Gal. double, Hisp. doble. Cic. 3. Off. Quæ qui inficiatus esset, dupli pœnam subiret. Id. pro Flac. c. 21. Frater meus pro sua æquitate decrevit, ut si judicatum negaret, in duplum iret. andasse in doppia pena, pagasse il doppio.

Duplus, a, um, o. 1. 2. doppio, משנה, Ger. doppelt, Gal. double, Hisp. doble, διπλάσιος, bis tantus, a διπλοῦς. Cic. de Univ. c. 7. Secundam autem primæ partis duplam.

Dupondius. V. Dipondius.

Durabilis, le, o. 3. durabile, Germ. langwirig, Gall. de durée, Hisp. durable, ἔμμονος, quod durare potest. Ovid. Heroid. ep. 4. v. 89. Quod caret alterna requie, durabile non est.

Durabilitas, atis, f. 3. durevolezza. Pallad. l. 1. c. 36. & l. 12. c. 7. Durabilitate præcipua esse.

Duracinus, o. 1. 2. quod durum aliquid habet, a durus. Nam cinus est productio vocis. Sic Duracina persica, persichi, che non si spiccano dall' osso, vel quæ dura carne sunt. Plin. l. 15. c. 12. Sed persicorum palma duracinis. ¶ Duracinæ uvæ dicuntur, quæ duram, & firmam corticem habent, a duritie corticis, vel a duris acinis. Plin. l. 4. c. 1. Uva non aliunde gratior callo, ut inde possit invenisse nomen duracina. Adde Suet. Aug. c. 76.

Duramen, n. 3. ramo della vite, Germ. weinrebzweig, Gall. sep, bras, Hisp. sallo de vid, brachium vitis. Col. l. 5. c. 22. Cujus longitudinis sint duramina. ¶ Item induratio. Lucret. l. 6. v. 529. Et vis magna geli, magnum duramen aquarum.

Duramentum, n. 2. brachium vitis, idem ac duramen, *Col. lib. 3. cap. 21.* Quaternis brachiis, quæ duramenta quidam vocant. Adde *lib. 4. cap. 22.* ¶ Item firmitas, confirmatio, *forza*, *fermezza*. *Sen. de tranquil. c. 1.* Dices, tenera esse virtutum principia, tempore ipsis duramentum, & robur accedere.

Duratĕus, a, um, o. 1. 2. *di legno*, δουράτεος, δούρειος, ligneus, a δόρυ, lignum. *Lucr. l. 1. v. 476.* Nec cum durateus Trojanus Pergama partu inflammasset equus nocturno Grajugenarum.

Durātor, oris, m. qui durat, solidat, confirmat. *Pacat. in Paneg. Theodos. c. 33.* Ingentium corporum durator Ister.

Durātrix, icis, f. quæ durat, seu durare facit, ut duratrix firmitas, *Plin. l. 14. c. 1.*

Durātus, a, um, adject. duratus, *indurato*, σκληρυνθείς. *Ovid. 4. de Pont. ep. 9. v. 85.* Duratus frigore pontus. ¶ Translate *Luc. l. 5. v. 798.* Mens durata malis. *Liv. l. 7.* Duratus malis, laboribus, usu armorum.

Dure, adverb. קשה, Ger. *hertiglich*, Gall. *durement*, Hisp. *duramente*, σκληρῶς, solide, firmiter, & translate est aspere, acerbe, crudeliter. *Cic. Att. l. 1. ep. 1.* Durius accipere hoc mihi visus est, quam vellem. *Hor. l. 2. epist. 1. v. 66.* Si quædam nimis antique, si pleraque dure Dicere credit eos. *Cic. pro Lig. c. 6.* Durius appellare. *Tertul. de Pudic. c. 1.* Durissime infamantes.

Durēsco, is, durui, n. 3. *indurire*, σκληρύνεσθαι, durus fio. *Cic. 2. de nat. Deor.* Itaque & Aquilonibus, reliquisque frigoribus adstrictus durescit humor. *Virg. Ecl. 8. v. 80.* Limus ut hic durescit. *Ovid. Met. 2.* Oraque duruerant. ¶ Translate *Quintil. l. 2. c. 5. ad fin.* In Gracchorum, & Catonis lectione durescere. h. e. duræ, & insuavi illorum dicendi rationi assuescere.

Durĕta, æ, f. vas Hispani vocant, quo vel in balneis, vel domi, vel quovis alio loco sedentes lavantur. *Sueton. in Aug. c. 82.* Contentus hoc erat, ut insidens ligneo solio, quod hispanico verbo *Duretam* vocabat, manus ad pedes alternis jactaret.

Durĭa, m. Doria, *Doria*, *Doria Baltea*, fl. Galliæ Subalpinæ, in Pedemontio, qui oritur ex Alpibus Graiis, al. Penninis, & per Salassos in Padum se exonerat, inter Clavasium ad Occ. & Crescentinum ad Or. ¶ Duria minor, fl. ejusdem regionis, qui oritur ex Alpibus Cottiis, deinde Segusium rigat, & Avillianam, & vix dimidio milliario infra Taurinum in Padum fl. cadit.

Duricordia, æ, f. durities cordis, σκληροκαρδία. *Tertul. advers. Marc. l. 5. c. 4. & 13.*

Duricorius, o. 1. 2. *che ha il cuojo duro*, σκληρόδερμος, quod est duri corii, ut *Ficus duricoria*, quæ habent durum corticem. *Macrob. l. 3. Satur. c. 20.*

Duricus. V. Durius.

Durĭtas, atis, f. idem ac durities. *Cic. in Or.* Alii duritatem, & severitatem quandam verbis, & orationis quasi mœstitiam sequuntur. Adde *de Senect. c. 18.*

Durĭter, adverb. idem ac dure. *Auct. ad Heren.* Aut novis, aut priscis verbis, aut duriter aliunde translatis. ¶ Secundum Donat. *dure*, & *duriter* inter se differunt, quod *duriter* ad laborem, *dure* ad sævitiam refertur, *duriter* in nos, *dure* in alterum aliquid facimus. Sed hæc differentia non est perpetua. *Ter. Adel. 4. 5. 29.* Factum a vobis duriter, immisericorditerque est. Verba sunt Æschini ad Mitionem patrem, quibus cum illo expostulat, quod ipse, & simulatus ille hospes Milesius nimis duriter consuluissent de virgine illa, & ejus amatore. *Idem Adelph. 1. 1.* Ruri agere vitam, parce, ac duriter se habere.

Durĭtia, æ, f. 1. & Durities, ei, f. 5. *durezza*, σκληρότης, firmitas, soliditas, a δόρυ, lignum. *Plin. l. 16. c. 9.* Lignum intus grandia, firmæque duritiæ. *Sueton. Ner. c. 34.* Duritia alvi. Et in plur. *Plin. l. 24. c. 6.* Ammoniacum durities emollit. ¶ Transfertur sæpe ad animum, & ponitur pro acerbitate, & sævitia. *Tacit. 1. Histor. cap. 23.* Labores itinerum inopia commeatuum, duritia imperii atrocius accipiebantur. *Ter. Heaut. 3. 1. 25.* Tum hoc timet, ne tua duritia antiqua illa etiam adaucta sit. ¶ Item pro quadam stupiditate, *insensibilità*. *Cicer. pro Dom. c. 39.* An ego tantam aut animi duritiem habere, aut oculorum impudentiam possem, ut possim intueri domum meam eversam non ab inimico meo, sed ab hoste communi &c. ¶ Item pro patientia laborum, & aspera vivendi ratione. *Plaut. Most. 1. 2. ad fin.* Parsimonia, & duritia disciplinæ aliis eram. Sic *Plin. Paneg. c. 82.* Duritia corporum, & lacertorum hoc est robur, firmitasque assiduitate laborum parta. ¶ Item pro impudentia. *Senec. de Constant. Sap. c. 17.* Si ille hoc potuit duritia oris, qui assiduis conviciis depudere didicerat.

Durĭties. V. Duritia.

Duritūdo, inis, f. *Cato apud Gell. l. 17. c. 2. & apud Non. c. 2. n. 244.* Duritudinem cum impudentia conjunxit.

Durĭus, o. 1. 2. δούρειος, idem ac *durateus*, idest ligneus. *Val. Flac. 2. Arg.* Manet immotis nox duria fatis. Loquitur de ea nocte, qua durius equus a Trojanis exceptus, & in urbem admissus fuit. Sed aliqui *dorica* legunt, alii *durea*. *Aurel. Vict.* seu *Ascon. Ped. in l. de Orig. Urbis Romæ, in princ.* E qua illud in secundo Æneidos, de enumeratione eorum, qui equo durio digrediebantur.

Duriuscŭlus, o. 1. 2. dim. a durus, *duretto*. *Plin. in Præfat.* Permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit. *Plin. alter lib. 1. epist. 16.* Inserit data opera duriusculos quosdam versus.

Dūro, as, avi, atum, a. 1. *far duro*, הקשה, Germ. *hart machen*, Gall. *endurcir*, Hisp. *endurecer*, σκληρύνω, durum facio, firmo, solido, a durus. *Col. l. 6. c. 37.* Annicula mula montibus, aut feris locis pascitur, ut ungulas duret. *Cæs. 6. B. G. c. 27.* Hoc se labore durant adolescentes. ¶ Durare item fullo dicitur, cum vestem cogendo, & increpando duram efficit. Hinc apud *Plaut. Asin. 5. 2. 57.* cum afflicta dixisset Artemona, *Nec aurum durare*, velut pati, subjecit parasitus: Si non didicisti fullonium, non est mirandum. ¶ Translate sumitur pro confirmare. *Quintil. l. 1.* Multa linguæ vitia, nisi primis eximuntur annis, inemendabili in posterum pravitate durantur. ¶ Interdum neutrum est pro tolerare, pati. *Virg. 1. Æn. v. 211.* Durate, & vosmet rebus servate secundis. ¶ Sed tamen in hac significatione quandoque jungitur accusativo, maxime apud Poetas. *Hor. l. 1. Carm. od. 14.* Vix durare carinæ possunt imperiosius æquor. ¶ Item pro persistere, perseverare. *Ter. Adel.* Non hercle hic quidem durare quisquam, si sic fit, potest. *Plin. l. 11. c. 74.* Durasse & ultra undecimum plerosque, certum est. *Velle. lib. 2.* In longum fortissime pugnandi duravit constantia. *Virg. 2. Georg.* totidem durare per annos. *Horat. l. 1. ep. 1.* durare horam.

Dūrus, a, um, o. 1. 2. *duro*, קשה, Ger. *hart*, Gall. *dur*, Hisp. *duro*, σκληρός, quod est solidum, ac firmum, a δόρυ, lignum. *Virg 4. Æn.* Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 27.* Dura alvus. ¶ Per translationem capitur pro patiente, ac tolerante laborum. *Virg. 2. Georg.* Scipiadas duros bello. Et *6. Æn. v. 130.* Gens dura, atque aspera cultu. ¶ Item pro aspero, sævo, crudeli. *Cic. 7. Ver.* Quis tam fuit illo tempore durus, & ferreus, quis tam inhumanus, præter unum te? &c. ¶ *Durus ad studia*, qui studiorum delectatione non capitur. *Cic. pro Arch. c. 9.* C. Mario, qui durior ad hæc studia videbatur, jucundus fuit. ¶ Sæpe durus ponitur pro noxio, aspero, ut casus durus, durum imperium, mors, pœna, servitus dura. *Virg. Horat. Liv. Cicer. pro Dom. c. 35.* Durissima reip. tempora. *Plin. l. 33. c. 4.* Fames durissima. Sic durum acetum, pro acerrimo, *Seren. Sammon. c. 4.* & duram muriam, pro salsissima, *Columel.* dixit *l. 12. c. 4.* ¶ Os durum, h. e. impudens, *Ter. Eun. 4. 7. 34.* ¶ Aliquando ponitur pro rudi, & quod sine arte est: qua ratione *Ovid. 3. Fast. v. 537.* rusticorum choreas *duras* dixit, & *Cic. l. 14. Attic. ep. 20.* Atilium Poetam durissimum appellat.

Dusius, m. 2. Dæmon, voce Gallica. *S. Aug. l. 15. de Civ. c. 23.*

Dusmōsus, o. 1. 2. idem ac dumosus, apud vet. *Liv. Andr. apud Fest.* Dusmoso in loco.

Duumvir, viri, m. 2. δυάδαρχος, unus ex Magistratu Duumvirorum, a *duo*, & *vir*, quod duo viri in eo officio essent. ¶ Duumviri perduellionis Magistratus fuit duorum virorum, qui creabantur, ut judicarent, si quis in Remp. se instar hostis gessisset. Raro admodum creabantur, cum judicia de perduellione, & de parricidio usque ad annum 603. plerunque vel a Quæsitoribus, vel a P. R. fierent, post annum 604. vel a populo, vel a Prætoribus quæstionum perpetuarum. ¶ Duumviri capitales, vel parricidii illi erant, qui quæstionibus de homicidio præerant, & carceris reorum capitalium custodiam agebant. Progressu temporis unus additus est. Hinc Triumviri fuere appellati. *Cic. in Orat.* Differebant a Quæstoribus parricidii, sive rerum capitalium, quia hi de omnibus criminibus capitalibus judicabant. *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. c. 18.* ¶ Duumviri navales erant, qui classis ornandæ, reficiendæque causa creabantur. *Liv. lib. 9. & l. 40. cap. 42.* ¶ Duumviri in Coloniis erat Magistratus fere par Consulibus, vel Prætoribus urbis Romæ. *Cic. 2. Agr.* Appellabantur Duumviri jure dicendo. In quibusdam Coloniis tres viri erant, in aliquibus quatuor. Hinc Triumviri, vel Quatuorviri dicebantur. *Sigon. l. 2. c. 4.* ¶ Duumviri Sacrorum erant, qui Oracula Sibyllina custodiebant, & interpretabantur, & sacrorum cæremoniarum antistites erant. Quoties prodigia magnos aliquos rerum eventus portendentia accidissent. Duumvirorum erat libros Sibyllinos inspicere, & interpretari, & lectisterniis ad pulvinaria Deorum factis, sacrificiis eos placare, ut illorum minas averterent. Scitis etiam P. R. interpretandis præerant. Aliquando etiam data illis est cura corrigendorum Fastorum. Primum duo creati sunt. Sed cum Plebs de suo quoque corpore creari Consules instaret, neque ad id satis haberet virium, obtinuit tandem, ut qui Duumviri sacrorum in eam diem creati fuissent, Decemviri crearentur, quinque ex Patribus electis, totidem ex Plebe. Quare ex Duumviris Decemviri appellari cœpti sunt. Denique ad Quindecemviros res devenit.

Duumvirālis, le, o. 3. quod ad Duumviratus munus pertinet, ut Vir Duumviralis est, qui aliquando Duumviratum gessit. *Ulp. l. 1. ff. de albo scrib.* Inter Duumvirales antiquissimus quisque prior.

Duumvirālitas, atis, f. Duumviratus. *Leg. 1. Cod. de nat. liber.*

Duumvirātus, us, m. 4. dignitas Duumvirorum. *Plin. l. 4. ep. 22. ad Sempron.* Hunc agonem Trebonius in Duumviratu suo tollendum curavit.

Dux, ucis, comm. 3. *duce*, *capitano*, *guida*, נגיד, Ger. *führer*, Gall. *capitaine*, *duc*, Hisp. *duque*, *capitan*, ἡγεμών, qui, vel quæ ducit. *Virg. 1. Æn.* Dux fœmina facti. *Cic. in Ver.* Sed tunc inopes relicti a duce, prætectoque classis eundem necessario cursum tenere cœperunt. *Idem 2. Fam. epist. 6.* Dux nobis & auctor opus est. ¶ Dux cum pro ductore exercitus sumitur, differt ab Imperatore. Nam *imperator* est, cui totius belli summa commissa est; *Dux*, cui peculiaris acies, vel res. *Cic. 3. Offic.* Attilius Regulus captus est duce Xantippo Lacedæmonio, imperatore autem patre Annibalis Amilcare.

D ANTE Y.

Dyas, adis, f. numerus binarius, δυάς. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 12.*

Dynămis, is, f. 3. vox græca. *Plaut. Pseud. 1. 2. 77.* Dynamim olivi habent domi maximam. h. e. vim, seu copiam. Alii aliter legunt. V. *Olivum*.

Dynastes, stæ, m. 1. δυνάστης, dominus, primas, qui Magistratum gerit, vel judiciis præest, qui in civitate plurimum potest, a δύναμαι, possum valeo. *Cic. Att. l. 2. ep. 9.* Erit cum dynastis in gratia.

Dyōta. V. Diota.

Dypticum, i, n. δώρημα, munus, donarium, congiarium, præmium. *Symmach. l. 5. ep. 14. & in Cod. Theodos. 15. 9. 1.*

Dyrrhachīnus, a, um, adject. ad Dyrrhachium pertinens. *Cic. Att. l. 3. ep. 22.* Quod mei studiosos habeo Dyrrhachinos, ad eos perrexi.

Dyrrhachium, ii, *Durazzo*, Δυρράχιον, Macedoniæ civitas, & portus celebris, ad ostium fl. *Argentaro*, in mari Adriat. Dicta est etiam Epidamnus. *Cic. l. 14. Fam. ep. 1.* Elegisse sibi exilii locum Dyrrhachium.

Dysenteria, f. 1. *flusso di sangue*, Germ. *die rote ruhr*, Gal. *flu de sang*, Hisp. *cameras con sangre*, δυσεντερία, intestinorum exulceratio, cum inflammatione, & excretione sanguinolenta ventrem torminibus exercens, a δυς, quod difficultatem notat, & ἔντερον, intestinum. *Cicer. Fam. l. 7. ep. 26.* Sane δυσεντερίαν pertimueram. ¶ Latinis literis scribitur a *Plin. l. 22. c. 21. & alibi*.

Dysentericus, a, um, adject. *dissenterico*, qui dysenteria laborat. *Plin. l. 22. c. 25.* Panicum in vino potum prodest dysentericis. ¶ Item ad dysenteriam pertinens, ut dysenterica passio, *Pallad. l. 3. c. 31.*

Dysĕros, δύσερως, morosus in amore, & infelix. *Auson. ep. 92.* Suasisti, Venus, ecce duas dyseros ut amarem.

Dysphoricus, a, um, δυσφορικός, infelix. *Firmic. l. 8. c. 12.* Disphorici, ac miseri infeliciter moriuntur.

Dyspnœa, f. 1. δύσπνοια, spirandi difficultas, *difficoltà del respiro*. *Plin. l. 26. c. 7.* Dyspnœæ medetur centaurium majus.

Dyspnoicus, m. 2. qui dyspnœa laborat. *Plin. l. 24. cap. 6.* Ammoniacum prodest dyspnoicis, pleuriticis, &c.

Dysuria, f. 1. δυσουρία, difficultas, & suppressio urinæ, a δυς, quod notat difficultatem, & οὖρον, urina. *Cic.* græcis literis scripsit *l. 10. Attic. ep. 10.* Δυσουρία tua mihi valde molesta.

Dysuriacus, i, qui dysuria laborat. *Jul. Firmic. l. 4. c. 8.* Dysentericos, pleuriticos, hydropicos, dysuriacos.

Dysuricus, o. 1. 2. quod ad dysuriam spectat. *Cic. Fam. l. 7. ep. 26.* Epicurum tuum Stoici male accipiunt, quia dicat, δυσουρικὰ, & δυσεντερικὰ πάθη, sibi molesta esse. Literis latinis non scribes antequam exemplum invenias.

DE LITERA E.

E Quinta Latinorum litera, & inter vocales secunda *e*, a Veteribus interdum pro *i* usurpata fuit, ut *here*, pro *heri*, *Vergilius*, *Diana*, pro *Virgilius*, *Diana* &c. ¶ Transit in quibusdam verbis in *a*, ut

Reor, *vatus sum*: In quibusdam in e, ut *tego*, *toga*. ¶ Variam fuisse rationem pronuntiandi per e, & per æ, satis testatur *Var.* qui *lib.* 6. *de L. L.* scribit, alios dixisse *scepterum*, alios *sesperum*, partim *Faenus*, partim *fenus*. Posterioribus tamen temporibus hæc pronuntiandi ratio penitus amissa est. Hinc apud Auctores quosdam infimæ Latinitatis non solum E pro Æ scribebatur, sed etiam corripiebatur, ut *bereșis*, *sphera*, apud Prudent. *Erumna*, apud Paulin. V. *Rutgers. l.* 3. *var. lect. c.* 3.

E, præpositio. V. Ex. eosdem enim usus habet, nisi quod e nunquam ante vocales adhibetur.

Eale, fera est in Æthiopia, magnitudine equi fluviatilis, cauda elephantis. *Plin. l.* 8. *c.* 21.

Eanus, i, Janus, apud *Macrob. l.* 1. *Satur. c.* 9.

Eapropter, idem quod propterea, vel quapropter. *Calpurn. Flacc. declam.* 25. Eapropter nimis fretus auxilus Deorum. *Solin. cap.* 35. Lignum attrectatum ferro sine mora emoritur: eapropter aut vitro, aut cultellis vulneratur.

Eapse, ea ipsa. *Scip. Afr. apud Fest.* Reque eapse bene meritus siem.

Earinus, a, um, adject. ab ἦαρ, vel ἔαρ, ver, significat vernum, ut earinæ oves, apud *Tertul. de habit. mulier. c.* 8.

Eatĕnus, adv. *fin a tanto che*, עד, Ger. *also weit*, Gal. *jusqu'à ce que*, Hisp. *hasta a tanto que*, ἐφ᾽ ὅσον, usque eo, vel ad eum modum, cui respondet quatenus, &c. *Cajus de In stitoria act. cur.* Eatenus dabitur in eum actio, quatenus ex ea re locupletior factus est. *Cic.* 1. *de Leg.* Sed hoc civile quod vocant, eatenus exercuerunt, quoad populo præstare voluerunt. *Idem de opt. gen. Orat.* Verba persequens eatenus, ut ea non abhorreant a more nostro. *Col. l.* 12. *c.* 9. Caules lactucæ ab imo depurgatos eatenus, qua tenera folia videbuntur. *Suet. in Tib.* Eatenus interveniebant, ne quid perperam fieret.

E ANTE B.

Ebacchor, aris, d. 1. valde bacchor. Affert Passeratius exemplum ex *Lamprid. in Heliogab.* in hæc verba: Matris etiam Deum sacra accepit, & adeo ebacchatus est, ut &c. Verum præterquamquod codices quamplurimi habent *debacchatus*, Salmasius ita legit: Matris etiam Deum sacra accepit, & taurobolatus est, ut &c.

Ebĕnus, i, f. vel ebenum, n. 2. *ebeno*, ἔβενος, lignum intus nigrum, foris buxi aspectu, adeo solidum, & ponderosum, ut in aqua non superfluitet, a voce Græca allata. Nascitur in India, & in Meroe ins. Æthiopiæ. *Virg.* 2. *Georg.* Sola India nigrum fert ebenum. *Plin. l.* 6. *c.* 40. Spithilima, ex omni materie, judicatus ebenus, & buxus. ¶ Scribitur & *Hebenus*.

Ebibo, is, bibi, itum, a. 3. *bevo*, extra bibo, vel bibendo evacuo. *Plaut. Curc.* 1. 2. 65. Quæ mihi misero amanti ebibit sanguinem. *Plin. l.* 5. *c.* 15. Fluvius ille ab lacu ebibitur, h. e. excipitur, & exhauritur. ¶ Ebibere imperium alicujus, pro oblivisci, translate *Plaut. Amph.* 2. 1. 84.

Ebito, as, exeo. Affert Pareus locum *Plaut. Stich.* 4. 2. 28. Sed non desunt optimi Codices, qui *bites* pro *ebites* exhibeant.

Eblandior, iris, itus sum, d. 4. *cogliere per lusinghe*, Ger. *mit schmeicheln bringen*, Gal. *impetrer par de douces paroles*, Hisp. *que tar por halagos*, ἐξαιρεῖν..., est blanditiis aliquid impetrare, vel exprimere, extorquere. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 12. Enitere, elabora, vel potius eblandire, effice, ut &c.

Eblandītus, a. 1. 2. particip. ab eblandior. Reperitur passive pro eo, quod precibus, & blanditiis impetratum est. *Cic. pro Planc. c.* 4. Eblandita illa, non enucleata suffragia.

Ebŏlium, n. 2. Eubri, *Ebol*, *Evoli*, opp. Principatus cit. in R. Neap. Ducatus titulo clarum.

Eborarius, ii, m. artifex eboris, *chi lavora in avorio*. *Leg.* 1. *Cod. de excus. Artif.*

Eboratus. V. Eburatus.

Eborĕus, a. 1. 2. quod est ex ebore. *Quint. lib.* 3. *c.* 6. Cum in triumpho Cæsaris eborea oppida essent translata, h. e. imagines oppidorum ex ebore.

Ebria, æ, f. vas vinarium, ut ait Sosipater, a qua dictus est ebrius, & ebrietas. *Charis. l.* 1. scribit *Hebria*, alii *Bria* legendum censent.

Ebriăcus, a, um, a. 1. 2. idem ac ebrius, apud vet. *Plaut. Aul. in Fragm.* Homo ebriacus somno sanari solet. V. Taubm.

Ebriamen, inis, n. μέθυσμα. Vertit *Tertul.* ex S. Script. *l. de jejun. c.* 9. his verbis: De Samuelis mater: Vinum, inquit, & ebriamen non bibet.

Ebriĕtas, f. 3. *ebrietà*, שכרון, Ger. *trunckenheit*, Gal. *enyvrement*, Hisp. *embriaguez*, μέθη, status ebrioli, cum quis scilicet ebrius est. *Plin. l.* 32. *c.* 13. Ebrietatem arcet pecudum assus pulmo præsumptus.

Ebrio, as, avi, atum, a. 1. ebrium reddo, *ubbriacare*, μεθύσκω. *Macrob. l.* 7. *Satur. c.* 6. Mulieres raro ebriantur.

Ebriolātus, a, um, adject. ebrius. *Laber. apud Non. c.* 2. *n.* 306. Ebriolati mentem hilarem accipiunt. Al. leg. *ebriolati*. Adde *Plaut. in fragm. Aulul.*

Ebriŏlus, a, dim. ab ebrius. *Plaut. Curc.* 2. 3. Tristes, atque ebrioli incedunt. *Id. ibid.* 1. 3. 36. Etiam me vocas, ebriola?

Ebriositas, f. 3. φιλοινία, propensio in ebrietatem. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 12. Inter ebrietatem, & ebriositatem interest, aliudque est esse amatorem, aliud amantem.

Ebriōsus, a. 1. 2. *chi spesso è ubbriaco*, שכור, Ger. *truncken*, Gal. *yvrogne*, Hisp. *borracho*, οἰνόφλυξ, qui sæpe fit ebrius. *Cic. de Fato*. Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum, & mulierosum fuisse. *Senec. epist.* 83. Plurimum interesse concedes inter ebrium & ebriosum: Potest & qui ebrius est, tunc primum esse, nec habere hoc vitium, & qui ebriosus est, sæpe extra ebrietatem esse. *Catul. carm.* 27. Posthumiæ ebriosa acina ebriosioris.

Ebriŭlo. V. Ebriolatus.

Ebrius, a, um, a. 1. 2. *ebbro*, *ubbriaco*, שכור, Ger. *voll weins*, Gal. *yvre*, Hisp. *embriago*, μεθύων, qui nimio potu alienatus est mente ab *ebria*, vel potius *bria*, vase vinario, quia multas brias hausit. *Cic. Pat. l.* 9. Habuisti in tua potestate, ex quo vel ex sobrio, vel certe ex ebrio scire posses. *Propert. l.* 1. *el.* 3. Vestigia ebria trahere. *Tibul. lib.* 3. *el.* 7. Verba ebria. ¶ Inter *ebrius*, & *ebriosus* hoc interest, quod ebrius actum præsentem designat, ebriosus habitum, & proclivitatem. ¶ Interdum ebrius ponitur pro pleno, & abundanti. *Plaut. in Cas.* 3. 1. 19. Facito, mihi cœna ut ebria sit. *Lucret. l.* 3. *v.* 1064. Cum ebrius urgeris multis miser undique curis. *Horat. l.* 1. *od.* 37. Fortuna dulci ebrius.

Ebron. V. Hebron.

Ebullio, is, n. 4. *bollire*, רתח, Ger. *auffwallen*, Gal. *bouillir*, Hispan. *bullir*, *hervir*, ἀναζέω, valde, sive extra bullio, extra fundor. Translate est jactabunde aliquid ostentare, *vantarsi*. *Cic.* 3. *de Fin.* Dixit Epicurus, semper beatum esse sapientem, quod solet ebullire nonnunquam. ¶ Ebullire animam, apud *Petron. in fragm.* & *Senec. in Apocolocynth.* est, mori. Sic *Pers. sat.* 2. *v.* 10. O si Ebullit patrui præclarum funus! Ubi al. leg. *ebullet*, velut ab *ebullo*, *as*, quod significat erumpere, dissolvi, ad modum bullæ crepantis evanescere.

Ebullo, as, V. Ebullio.

Ebŭlum, n. 2. sive ebulus, m. 2. *ebulo*, *ebbio*, frutex est sambuco foliis, & baccis simillimus, in tantam tamen altitudinem non assurgens, neque arborescens. *Virg. in Silen.* Sanguineis ebuli baccis. *Plin. lib.* 25. *cap.* 10.

Ebur, oris, n. 3. olim ebor, oris, *avorio*, שן, Ger. *helffenbein*, Gal. *yvoire*, Hisp. *marfil*, ἐλέφας, dens, vel cornu elephantis. *Sueton. in Tib. c.* 2. Ex ebore statuam equestrem posuit. ¶ Per synecdochen ponitur pro vasis, aut aliis rebus ex ebore. *Cic.* 4. *Ver.* Ut omne ebur ex ædibus sacris, Deorum denique simulacra, quæ vellet, auferret. ¶ Item pro tibia ex ebore. *Virg.* 2. *Georg. v.* 133.

Eburātus, seu eboratus, a, um, adject. ebore obductus, *coperto d' avorio*, ἐλεφαντωτός. *Plaut. Stich.* 2. 2. 53. Lectus eburatus. *Lamprid. Heliogab. c.* 4. Sella eborata.

Eburneŏlus, a. 1. 2. dim. ab eburneus. *Cic.* 3. *de Or. c.* 60. Cum eburneola solitus est habere fistula.

Eburnĕus, a, um, a. 1. 2. *d' avorio*, Ger. *helffen*, *beinin*, Gal. *d' yvoire*, Hisp. *de marfil*, ἐλεφάντινος, quod est ex ebore. *Plin. l.* 36. *c.* 5. Jovem fecit eburneum in Metelli æde. ¶ Aut quod instar eboris album est. *Ovid.* 1. *Met.* Impubesque genas, & eburnea colla.

Eburnus, idem ac eburneus. *Tibul. l.* 3. *el.* 4. Plectro modulatus eburno. ¶ Eburnus numerus, h. e. talus. *Ovid.* 2. *Amor.* Numerosque manu jactabit eburnos.

Eburōnes, m. 3. Leodienses, Tungri, pop. Germ. inf. seu Belgii, in Brabantia, juxta Mosam fl. inter Ebios, & Menapios, quorum urbs Leodium, seu Legia, *Liege*, inter Coloniam Agrippinam, & Bruxellas.

E ANTE C.

Ecastor, vel Æcastor, *per Dio*, adv. jurandi, & significat per Castorem, vel per ædem Castoris, ut aliqui volunt. *Plaut. Amph.* Ecastor te experior, quam facias uxorem tuam. ¶ *Ecastor* juramentum erat proprium fœminarum, *Hercle*, idest per Herculem, virorum, *Pol*, sive *Ædepol*, idest per Pollucem, seu ædem Pollucis, erat utrisque commune. *Gel. l.* 11. *c.* 6. Sed apud *Plaut. Asin.* 5. 2. 80. Argyrippus dicit, Ecastor quin surrepturum palam promisit tibi.

Ecbăsis, ἔκβασις, figura est, quæ latine excursus, seu digressio dicitur, cum ab oratione instituta obiter ad alia excurritur; quod brevissime fieri oportere, monet *Horat. in Ar. Poet.*

Ecbatăna, n. 2. pl. *Tauris*, urbs Mediæ, nunc Regia Persarum, inter Byzantium ad Occ. & Alexandriam Ariæ in Or.

Ecbŏla, æ, f. *saetta*, *dardo*, *freccia*, telum missile; ab ἐκβάλλω, emitto, jacio, unde ἐκβολή. *Pacuv.* apud *Var. l.* 6. *L. L. sub fin.* Ecbolas quassant, ejiciunt.

Echŏlas, uvæ genus apud *Plin. l.* 14. *c.* 18.

Ecca. V. Ecce.

Ecce, *ecco*, הנה, Germ. *sihe*, Gal. *voila*, Hisp. *a qui està*, *he aqui*, ἰδού, adverb. demonstrandi, ab en, & syllabica dictione *ce*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 270. Ecce ante oculos mæstissimus Hector Visus adesse mihi. *Cic.* 6. *Verr.* Ecce autem nova turba, atque rixa. ¶ Habet modo nominativum, modo accusativum, modo dativum. *Cic. Att. lib.* 1. Ecce aliæ deliciæ equitum vix ferendæ. *Id.* 2. *de Fin.* Ecce miserum hominem, si dolor summum malum est. ¶ Dativus *tibi* cum *ecce* junctus plerunque redundat, & elegantiæ solummodo causa additur. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 15. Cum hæc maxime scriberem, ecce tibi Sebosus. Adde *pro Cluent. cap.* 28. ¶ Componitur cum variis pronominibus, ut *Eccum*, *eccam*, *eccillum*, *eccillam*, *eccistum*, *eccistam*, idest *ecce eum*, *ecce eam*, *ecce illum*, *ecce illam*, *ecce istum*, *ecce istam*. Quorum exempla passim occurrunt apud lat. Comicos. Valla tamen harum & similium dictionum significationem per adverbia explicat, ut ecca, idem sit ac ecce hic; subintellige, fœmina, de qua loquimur. Eccum, ecce hic, subintellige virum, de quo sermo est. &c. *Plaut. Men.* 5. 4. Eccum ipsum hominem. *Id. ibid.* 2. 2. Eccum hunc in vidulo salvum fero. *Id. Cas.* 2. 1. 15. Atque ea ipsa eccam egreditur foras. *Id. Aulul.* 4. 10. 51. Eccillam domi. *Id. Rud.* 2. 7. 18. Tegillum eccillud mihi unum arescit. *Id. Curcul.* 5. 2. 17. Certe eccistam, video. *Id. Mostell.* 1. 3. *in fi.* Conveniunt manipulares, eccos.

Eccentros, i, m. & f. *Martian. Capell. l.* 8. Terra solaris circuli centrum est, sed eccentros habetur. *h. e.* centrum aliud ab eo habet.

Eccĕre, vel Æcere, vel Ecere, τὸ τῆς Δήμητρος, adv. jurandi, & significat per Cererem, vel per ædem Cereris. *Festus*. Sed aliquibus est adver. demonstrandi, quasi *ecce res*, vel *ecce rem*. *Plaut. Amph.* 2. 1. 4. Eccere, jam tu autem facis, ut tuis nulla apud te sit fides.

Eccilla, & eccista. V. Ecce.

Ecclesia, f. 1. *adunanza*, קהל, Germ. *versamlung*, Gal. *assemblée*, Hisp. *ayuntamiento*, ἐκκλησία, cœtus, concilium, concio, congregatio, ab ἐκκαλέω, evoco. Sic dicebatur Athenis cœtus congregatus ad audiendum de Reip. negociis. *Plin. Trajano*, *l.* 10. *ep.* 111. Ex bule, & ecclesia consentiente. ¶ Simile fere ἀγορά, ab ἀγείρω, congrego. Sed primum notabat conventum populi ordinatum, perque suos ordines distinctum: secundum, confusam, promiscuamque congregationem. ¶ Apud Christianos Scriptores Ecclesia est congregatio Fidelium. *Tertul. Lactant. Augustin.* &c.

Ecclesiasterium, ii, n. ἐκκλησιαστήριον, locus, in quo homines ad colloquendum, aut aliorum sermones audiendos conveniunt. Ita explicat *Baldus in Lex. Vitruv. ad Vitruvii l.* 7. *c.* 5.

Ecclesiastĭcus, a, um, adject. ad Ecclesiam pertinens. *Tertul. de Pudic. c. ult.* Pacem ecclesiasticam alicui reddere.

Eccum. V. Ecce.

Ecdĭcus, m. 2. ἔκδικος, ultor, vindex, defensor, a δίκη, ultio, pœna. Speciatim *Ecdici* in Municipiis erant, teste Budæo, qui Romæ Tribuni plebis, qui scilicet plebis causam adversus injuriam Optimatum tuebantur. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 56. Se curaturum, ut Ecdici Milesii Romam mitterentur.

Ecfĕro pro effero *Pareus in Lex. Crit.* testatur legi in quibusdam MSS. non modo apud *Plaut.* aliquoties, sed etiam apud *Cic. Fam.* 9. 2. & *Att.* 8. 5.

Ecfodio, is, a. 3. *scavare*, effodio. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 2. Ecfodere rivos, humum infra moliri.

Echēa, vel Echeia, n. 2. ἠχεῖα, vasa ærea in theatris collocata ad reddendam vocem agentium fabulas, vel canentium, & consonantiorem faciendam, ab ἦχος, sonus. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. & *l.* 5. *c.* 5. Meminit & *Plin. l.* 11. *c.* 51. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Echenēis, f. 3. ἐχενηΐς, genus pisciculi, quem Latini remoram appellant, ab ἔχω, *habeo*, *retineo*, vel ἔχομαι, *adhæreo*, & ναῦς, Jonice, pro ναῦς, *navis*, quia per aquam sistit navem, ei adhærens, quamvis immensam, & velo, & remis concitatam, ne possit iter institutum peragere. *Plin. l.* 9. *c.* 25. & *l.* 32. *c.* 1. *Lucan. lib.* 6. *v.* 674. Non puppim retinens, Euro tendente rudentes, In mediis echeneis aquis.

Echen-

Echeuma, tis, n. ἔκχευμα, effusio, a χέω, fundo. *Plaut. Pœn.* 3. 3. 87. Ibi te replebo usquequaque echeumatis. Al. leg. ἐκχεύματα, litteris Græcis.

Echidna, f. 1. ἔχιδνα, Vipera fœmina, uti mas echis, ἔχις, παρὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ τὴν γονὴν ἄχρι θανάτου, *quod contineat in se fœtum usque ad mortem*, idest donec pulli nimiam moram pertæsi eroso matris utero, parenteque necata erumpant. Nam & Latine vipera vocatur, quia *vi pariat*. A Poetis accipitur pro quovis serpente, & præcipue pro hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta est. *Ov. 1. Fast.* Sanguine centauri Lernæus sanguis echidnæ mixtus.

Echinades, f. 3. Echidnæ, Echinæ, *le Curzolari*, vel *Curzulari*, insulæ quinque parvæ maris Jonii, ante os sinus Corinthiaci, inter ostia Acheloi fl. Acarnaniæ, & Araxum prom. Peloponnesi. Harum una Dulichium, alia Same nominatur.

Echinatus, a, um, adject. operculo spinoso veluti echini tectus. *Pl. l.* 15. *c.* 23. Castaneis armatum echinato cortice vallum est. *Id. l.* 27. *c.* 9. In cacumine capitula sunt echinata spinis. Et *l.* 22. *c.* 9. Echinata folia.

Echinomĕtra, f. 1. ἐχινομήτρα, echinorum genus, spinis longissimis, calycibus minimis, colore rufo, vel vitreo. *Plin. l.* 9. *c.* 31.

Echinophŏra, f. 1. genus conchæ. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Echīnus, m. 2. *riccio*, קפד, Ger. *ein meer igel*, Gal. *herisson*, Hisp. *erizo*, ἐχῖνος, piscis quidam ex cancrorum genere, cui spinæ pro pedibus sunt, cui ingredi est in orbem volvi, a Græca voce allata. Capitur fere inter saxa, *Plin. l.* 9. *c.* 31. ¶ Item apud Græcos animal terrestre, spinis undique vestitum, al. *erus*, *erinaceus*, vel *herinaceus*, *hericius*, *herix*, *riccio*, quod *Isid. l.* 12. *c.* 6. a marino nomen sumpsisse sentit. ¶ Hinc spinosus castaneæ cortex echinatus dicitur. V. *Serv. ad Ecl.* 7. *v.* 53. ¶ Item ornamentum in capitulis columnarum Jonicarum, & Doricarum, quia castanearum ordinatim in patentes echinos ordinatarum imaginem præ se ferunt. *l'ovolo*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. & 7. ¶ Item genus vasis, quod alii vas æreum volunt esse, in quo calices lavantur, alii ollam fictilem, alii vas salis, alii lignum cum uncinis, in quo calices ponuntur, alii ampullam vitream, alii ampullam scorteam, a rotunditate echini se in pilam colligentis, vel quod echini in eo sculpi consueverint. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 5. Astat echinus vilis, cum patera guttus, Campana supellex.

Echion, vel echion, n. 2. ἔχιον, ἔχιειον, herba, quæ semina habet viperinis capitibus similia. *Plin. l.* 25. *c.* 9.

Echionĭi, vel Echionidæ, m. 2. Thebani, ab Echione Cadmi socio.

Echītes, m. 1. ἐχίτης λίθος, lapilli species, qui vipereas habet maculas, colore viridi subobscuro. *Plin. l.* 37. *c.* 2. ¶ Item herba, quæ morsibus viperinis medetur, similis scammonio. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

Echo, f. 4. contract. *ecco*, בת קול, Ger. *wiederschall*, Gal. *echo*, Hisp. *eco*, ἠχώ, soni, vel vocis repercussio, ab ἠχέω, *sono*, *resono*. *Ovid.* 3. *Metam.* Planxerunt Dryades, plangentibus assonat echo. Eadem a Latinis dicitur imago. *Hor. l.* 1. *carm. od.* 12. Quem Deum, cujus recinit jocosa nomen imago? ¶ Poetæ fabulantur, Echo Nympharum fuisse, hanc a Junone brevissimo vocis usu esse punitam, quod Junonem longo sermone tenere solita esset, ne Nymphæ a Jove amatæ ab illa deprehenderentur, cum deinde a Narcisso, cujus amore deperibat, spreta fuisset, longo mœrore contabuisse, & corpore demum in saxum converso, nihil, nisi vocem, retinuisse. *Ovid.* 3. *Metam.* ¶ Fit præcipue in convallibus, & locis concameratis, ubi scinditur resultans aer, & acceptæ voces numerosiore repercussu multiplicantur. Non enim ibi liberum habet vagandi campum, sed rerum objectu reflectitur. In quibusdam locis etiam pluries multiplicantur. E. g. in urbe Cyzico turres septem acceptas voces multiplicant: & Olympiæ porticus fuit, quam *Heptaphonon* appellabant, quoniam septies eadem vox ibi reddebatur.

Echoicus, a, um, adject. ad Echo pertinens, ut Echoici elegi, apud *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. Ita legit Sirmond. antea enim *Epoici* legebatur.

Eclectĭci, orum, dicti sunt Philosophi quidam, qui nulli certæ sectæ addicti, ex omnibus optima deligebant, & sequebantur; unde & nomen acceperunt. ἐκλέγειν enim *eligere* significat.

Ecligma, seu Eclegma, atis, n. ἔκλειγμα, linctum, electuarium, medicamentum, quod fit lingendi gratia, non edendi, aut devorandi, ut cum aliquid in ore tenetur, & paulatim distillando transmittitur, a λείχω lambo, lingo. *Plin. l.* 21. *c.* 3. *de thymo*. Diutinæ tussi eclegmate faciles excreationes facere existimatur.

Eclīgmatium, ii, n. diminut. ab eclīgma. *Theod. Priscian. l.* 1. *c.* 17.

Eclipsis, f. 3. *eclisse*, ἔκλειψις, deliquium, defectio, ab ἐκλείπω, deficio. Hinc eclipsis Lunæ, cum Sol per interpositionem terræ ita Lunæ opponitur, ut illam illuminare non possit: eclipsis Solis, cum Luna inter Solem, & nostrum aspectum interponitur. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 22.

Eclipticus, a, um, adject. ut ecliptica linea, quæ Zodiacum dividit in duas partes æquales; sic dicta, quia Solis, vel Lunæ eclipses nunquam contingunt, nisi sub ea ambo hi Planetæ ponantur. ¶ Alio sensu *Plin. l.* 2. *c.* 16. Stationes in mediis latitudinum articulis, quæ vocant ecliptica.

Eclŏga, f. ἐκλογή, electio, ab ἐκλέγομαι, eligo. Ita inscribuntur colloquia quædam poetica apud Virgilium, quod sint ex multis excerpta, quæ ille fortasse hoc genere scripserat. Usus obtinuit, ut Eclogæ appellentur brevia quælibet colloquia, carmine conclusa, præsertim si Pastores inducantur. Etiam Horatii Odæ a *Sidonio Apollin.* eclogæ vocantur, item Polybii, Diodori, Strabonis, Ctesiæ eclogæ extant, quæ sunt excerpta ex majore opere. *Varr.* apud *Charis. lib.* 1. Eclogæ ex Annali descriptæ. ¶ Qui scribunt *æglogas*, ducunt ab αἴξ, αἰγός, capra, & λόγος, sermo, quasi sit αἰγολογία. Sed isti nimis longe abeunt a veritate.

Eclogarium, ii, n. Hoc nomine inscripsit *Auson.* unum e libris suis, quia separata quædam, & seorsim collecta de certis quibusdam, & selectis rebus poemata continet, ab ἐκλέγω, seligo.

Eclogarius, m. 2. qui excerpit, & in breviarium confert. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 2. *in fi.* De Gloria misi tibi: sed notentur eclogarii. Sed *Nizolius*, *Manutius*, & *Fulv. Ursinus* censent, *eclogarios* a Tullio dici eos, quos in libris de Gloria loquentes induxisset.

Eclogium. V. Elogium.

Ecnephias, adis, f. procellæ genus, quæ ex siccæ nubis discessione erumpit. *Plin. l.* 2. *c.* 48. *Senec. l.* 5. *Quæst. Nat. c.* 12.

Econtra, adver. pro contra. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39. & *Serv. ad* 6. *Æn. v.* 772.

Ecphŏra, æ, f. ἐκφορά, prominentia, projectura in ædificiis. *Vitruv. l.* 6. *c.* 2. Columnarum projecturæ, mutulorum ecphoræ.

Ecquando, adv. *quando mai*, ἦ ποτέ, idem ac quando, vel & quando, an aliquando, num aliquando? *Cic. de leg. Agr.* 2. *c.* 7. Quæro a populari Tribuno plebis, ecquando nisi per triginta tribus creati sint.

Ecquis, ecqua, & ecquæ, ecquod, vel ecquid, *e chi*, *e quale*, ἆρα, nunquis, vel an aliquis, ab Ὦ, & *quis*, vel ut Priscian. docet, ab *en*, & *quis*. *Cic. Attic.* 7. 8. Quod quæris, ecqua spes profectionis sit. *Ter. Andr.* 5. 2. Ecquid te pudet? *Id. Eun.* 5. 8. Ecquis me vivit fortunatior? *Cic. Ver.* 5. *c.* 57. Ecquod judicium Romæ tam dissolutum? *Plaut. Bacch.* 2. 3. 1. Ibo ad portum, visam, ecquæ advenerit navis mercatoria. ¶ *Ecquid* sæpe ponitur pro num, numquid. *Gell. l.* 1. *c.* 19. Anus incognita, ecquid reliquos sex libros eodem pretio emere vellet, regem interrogavit. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 16. Ecquid in Italiam venturi sitis, fac sciam. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 7. *v.* 11. Tu quoque dic, studiis communibus ecquid inhæres?

Ecquisnam, ecquænam, ecquodnam, vel ecquidnam, *e chi mai*, *e quale mai?* idem quod ecquis. *Cic. in Vatin. c.* 16. Ecquisnam tibi dixerit. *Id.* 4. *de Fin. c.* 24. Ecquænam fieri possit accessio. *Id. in Top. c.* 21. Ecquidnam honestum sit.

Ecquo, adver. *e dove mai?* *Cic. Phil.* 13. *c.* 21. Ecquo te tua virtus provexisset? ecquo genus?

Ecstăsis, f. 3. ἔκστασις stupor, admiratio, excessus mentis, ab ἐξίσταμαι, *de statu mentis dejicio*. Dionysius vocat abstractionem mentis a corpore ad contemplanda cœlestia, quæ etiam ἀναγωγή dicitur. *Tertul. de Anim. c.* 45. Hanc vim ecstasim dicimus, excessum mentis, & amentiæ instar.

Ectăsis, f. 3. ἔκτασις, productio, extensio, ab ἐκτείνω, extendo. ¶ Speciatim est Figura Poetica. V. Diastole.

Ecthlipsis, f. 3. ἔκθλιψις apud Grammat. Charis. l. 4. & alios est Figura Poetica, qua litera *m* simul cum vocali præcedenti ob vocalem, vel diphthongum sequentem eliditur, ut in illo *Pers. sat.* 1. O curas hominum, o quantum est in rebus inane! ¶ Vox græca est, & græcis potius literis scribenda.

Ectrapĕli, m. 2. ἐκτράπελοι, horrentes, & aversati communem, & usitatum naturæ modum, ab ἐκ, & τρέπω, verto. *Plin. l.* 7. *c.* 16. de monstrosis puerorum incrementis: Ectrapelos Græce eos vocant; in latino nomen non habent.

Ectrōma, atis, n. ἔκτρωμα, abortus. Utitur hac voce *Tertul. l. de præscript. adv. Hæret. c.* 70.

Ectrŏpa, æ, f. *diverticolo*, ἐκτροπή, diverticulum; ab ἐκτρέπω, diverto. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 422. Et ne erraremus, ectropas esse multas, omnino tutum esse, sed spissum iter.

Ectypus, a, um, adject. ἔκτυπος, a τύπος, figura, imago, *effigiato*, ut ectypa gemma, quæ typo impressa est, sive figuræ in ea prominentes sint, sive depressæ, & incisæ. *Senec. l.* 3. *de Benef. c.* 26. Imaginem Tib. Cæsaris habens ectypam, eminente gemma. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Hæ sunt gemmæ, quæ ad ectypas scalpturas aptantur.

Eculĕus. V. Equuleus.

E ANTE D.

Edacĭtas, f. 3. *voracità*, Ger. *essigkeit*, Gal. *gourmandise*, Hisp. *tragazon*, *borrazgo*, πολυφαγία, ingluvies, voracitas. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep. ul.* Edacitatem pueri pertimesco.

Edax, acis, o. 3. *ingordo*, *mangiatore*, זולל, Ger. *fressig*, Gall. *gourman*, Hisp. *tragador*, ἀδηφάγος, vorax, ab edo. *Cic. pro Flac.* Edacem hospitem amisisti. *Colum. l.* 6. *c.* 2. Edaces multi cibi. *Senec. epist.* 60. Edacissima animalia. ¶ Sumitur sæpe translate, ut Curæ edaces, *Horat. l.* 2. *od.* 11. h. e. quæ habentes macerant, & consumunt. Sic livor edax, *Ovid.* 1. *Amor. el.* 15. tempus edax rerum, *Id.* 15. *Metam.*

Edeatræ, qui præsunt regiis epulis. ἀπὸ τῶν ἐδεσμάτων. *Festus*.

Edecumătus, seu edecimatus, o. 1. 2. electus, præstans, a *decumus*, vel *decimus*, quia non nisi præstans esse potest, ubi e bonis decimum quodque eligitur. *Fest.*

Edentātus, o. 1. 2. *sdentato*, Ger. *zanlos*, Gal. *edenté*, Hisp. *desdentado*, ἀνοδοντωθείς, dentibus privatus. *Macrob. l.* 7. *Sat. c.* 3. Scommata minus aspera, quasi edentatæ belluæ morsus.

Edento, a. 1. ἀνοδοντόω, edentulum facio excussis dentibus. *Plaut. Rud.* 3. 2. *ad fin.* Nimis velim, improbissimo homini malas edentaverint.

Edentŭlus, o. 1. 2. *senza denti*, ἄνοδος, qui sine dentibus est. *Plaut. Cas.* 3. 2. 20. Propter operam illius improbi edentuli. *Id. Mostel.* 1. 3. 118. Vetulæ, edentulæ, quæ vitia corporis fuco occulunt. ¶ Translate Vinum edentulum, apud *eund. Pœn.* 3. 3. 87. dicitur, quod vetustissimum est. Sic Alexis apud Eustath. ad Odyss. Β. Οἶνος τὴν παλαιότατον ἀνόδοντα, ὅτι οὐ δάκνει, ἀλλ' ἰλαρός πασι.

Edepol. V. Epol.

Edĕra. V. Hedera.

Edico, is, edixi, edictum, a. 3. *comandare*, צוה, Ger. *aufskünden*, Gal. *comander*, Hisp. *mandar*, ἐπαγγέλλω, jubeo, decerno aliquid fieri. *Liv. l.* 2. Edixit, ne quis civem Romanum vinctum teneret. ¶ Interdum simpliciter est dicere, enuntiare, indicare. *Cic. de Amic.* Si prius, quid maxime reprehendere Scipio solitus sit, edixero. *Ter. Eun.* 5. 5. 20. Dico, edico, nostrum esse illum herilem filium. ¶ Item prædicere, præmonere, denuntiare, indicere. *Cic.* 2. *Fin.* Est enim tibi edicendum, quæ sis observaturus in jure dicendo. Hinc Edicere diem ad conveniendum, edicere conventum, edicere militibus prædam, apud *Liv.* sæpe. ¶ *Edice* pro *edic*. *Virg. in Æneid.* Teucrorum edice maniplis.

Edictālis, le, adject. ad edictum pertinens, ut edictalis lex, edictalis bonorum possessio, h. e. edicto delata &c. apud JCtos non semel.

Edictio, onis, f. 3. idem ac edictum. *Plaut. Cap.* 4. 2. 31. Basilicas edictiones, atque imperiosas habere.

Edicto, as, avi, atum, a. 1. *dire*, דבר, Germ. *auff kunden*, Gal. *dire*, Hisp. *hablar*, ἐπιτάσσω, eloquor, enuntio, freq. ab *edico*, quod interdum pro simplici accipitur. *Plaut. Epid.* 1. 2. 2. Atque amorum summam edictavi tibi.

Edictum, n. 2. *editto*, διάταγμα, jussum, litteræ Consulum, Prætorum, & Ædilium Curulium, Tribunorum plebis, & aliorum Magistratuum, quibus aliquid imperatur, ab *edico*, quod est promulgare, jubere. Omnibus enim temporibus Magistratus tum majores, tum minores imperabant, vel prohibebant, quæ sibi visa essent, de iis rebus, quæ ad se pertinerent. *Cic. pro Quinct.* Quod Prætor non fieri, sed ex edicto suo fieri jubet. *Id. ibid.* Si ex edicto possedisti. *Idem in Ver.* Edictum tulerat, ut ne quis cum telo servus esset. *Id. pro Flac.* Sanxit edicto, ne frumentum ex Asia exportari liceret. *Id. in Off. l.* 3. *c.* 20. Edictum, quod communiter compositum fuerat, solus edixit. ¶ Sed nomine Edicti potissimum Edicta Prætorum intelliguntur. Hi, ut scirent cives, quod jus de quaque re dicturi essent, & quomodo dicturi essent, formulam quandam Kal. Jan. proponebant, quæ *Edictum Prætoris* dicebatur, *Cic.* 2. *Fin.* & *in Ver.* Primis temporibus hæc Edicta mutare Prætoribus licuit. Sed tamen id probri loco Verri Cicero objecit, cum dixit, eum ne ex Edicto quidem suo jus semper dixisse. Post lege C. Cornelii Tribuni pleb. anno U. C. 686. cautum est, ut ex edictis suis perpetuis Prætores jus dicerent. Quod præterea formæ edixerant Prætores Urbani, id iidem sine reprehensione mutare in provincia, siquam postea obtinuissent, non poterant. *Cic. in Ver.* Porro præter Edictum hoc perpetuum, erant edicta Prætoris peculiaria, quæ in re peculiari dabantur. ¶ Est etiam edictum privati hominis, *comandamento*. *Ter. Heaut.* 4. 1. 10. Primum hoc te oro, ne quid credas me adversus edictum tuum facere esse ausum.

sum. ¶ Ponitur interdum pro simplici enunciatione. *Sen. epist.* 117. (al. 116.) Non corpus est, quod nunc loquor, sed enunciativum quoddam de corpore, quod alii effatum vocant, alii enunciatum, alii edictum.

Edictus, a, um, nom. ex particip. *intimato, comandato*. *Plin. l.* 12. *c.* 19. Edicto mercatu rex vendit.

Edilis, le, o. 3. *cosa mangiativa*, Ger. *das man essen mag*, Gal. *mangeable*, Hisp. *comedera cosa*, ἐδώδιμος, quod ad esum pertinet. *Gel. l.* 17. *c.* 11. Ut edilia quidem omnia detenderet ab arteria. Al. leg. *Ed lis*.

Edisco, is, edidici, a. 3. *imparare a mente*, למד, Ger. *aussendig lehren*, Gal. *apprendre par coeur*, Hisp. *aprender de memoria*, ἐκμανθάνω, memoria complector. *Cic.* 1. *Tusc.* Ut non legantur modo, sed etiam ediscantur. *Id.* 4. *Acad. c.* 44. Ediscendus ad verbum libellus. *Val. Flac. l.* 1. Edi̇scere vultus alicujus.

Edissero, ris, erui, ertum, a. 3. *dichiarare*, באר, Ger. *auslegen*, Gal. *declarer*, Hisp. *declarar*, διηγέομαι, explano, declaro. *Cic. de clar. Orat.* Quis docendo, edisserendoque subtilior?

Edisserto, as, a. 1. freq. ab edissero. *Plaut. Amph.* 2. 1. 52. Ordine omne, ut quid actum est, edissertavit.

Editio, f. 3. *pubblicazione*, Ger. *verkündigung*, Gal. *edition*, Hisp. *edicion*, ἔκδοσις, publicatio. *Quinct. proœm. l.* 1. Librum temerario editionis honore vulgaverant. ¶ Item creatio, & promulgatio Magistratus, seu illius dignitatis, quæ communibus omnium suffragiis decernitur. *Liv. l.* 4. Cæterum in tam discrepanti editione & Tubero, & Macer libros lineos auctores profitentur. Adde *Cic. pro Planc. c.* 16. ¶ Dicitur etiam de editione ludorum. *Vopisc. in Carino, c.* 20. Cum ei quidam editionem Cari laudaret.

Edititius, a. 1. 2. quod editur. Judices edititii erant illi, qui ab accusatore in causis publicis, & criminalibus de ambitu, & de sodalitiis ex omni populo eligebantur. *Cic. pro Planc. c.* 16. Neque enim quicquam aliud in hac lege, nisi edititios Judices es secutus. *Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 2. *c.* 18.

Editor, oris, m. qui edit, h. e. emittit. *Lucan. l.* 2. *v.* 423. Nocturnæ editor auræ. Loquitur de fluvio nebulas gignente. *Leg.* 18. *Cod. Theodos. de præd. & quæst.* Editor munerum, sive ludorum.

Editus, us, ui, m. editio, ejectio. *Ulp. l.* 55. *ff. de leg.* 3. In quibusdam provinciis editu bubum ad hanc rem utuntur. h. e. stercore.

Editus, a, um, adject. altus, excelsus, *alto*, ὑψηλός. *Cic.* 6. *Ver. c.* 48. Locus præcelsus, atque editus. *Cæs. l.* 1. *c.* 7. *B. C.* Locis editioribus occupatis. *Hirt. de B. Alex. c.* 41. Editissimus locus. ¶ Accipitur etiam pro exhibito, promulgato, *pubblicato*, ἐκδοθείς. *Velle. l.* 2. *c.* 94. Editis virtutum experimentis. *Liv. l.* 6. Editus in vulgus. *Cic.* 2. *Tusc.* Editus in lucem. ¶ Item pro electo, ut Editi judices. *Cic. pro Plan.* V. Edititius. ¶ Pro sorti, *Horat. l.* 1. *Sat.* 3. *v.* 110. Quos viribus editior cædebat, &c.

Edo, is, it, vel es, est, edi, esum, vel estum, a. 3. *mangiare*, אכל, Germ. *essen*, Gal. *manger*, Hisp. *comer*, ἐσθίω, vescor, ab ἔδω, edo. *Virg.* 4. *Æn. v.* 66. Est mollis flamma medullas. *Cic. Att. l.* 13. *epist. ult.* Itaque & edit, & bibit ἀδεῶς, & jucunde, opipare sane, & apparate. ¶ Item consumo. *Hor.* Si quid est animum, differs curandi tempus in annum. *Plaut. Cas.* 2. 3. 32. bibe, es, disperde. ¶ Translate *Sil. l.* 13. *v.* 665. nec edunt oblivia laudem. ¶ Passivum est *edor, eris, editur*, vel *estur*, *esus sum*. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Et in Ægypto propter ejus amaritudinem non estur. ¶ Usurpatur & impers. *Plaut. Most.* 1. 3. 78. Quando dies, noctesque estur, bibitur. ¶ Edere sermonem, pro attente, & avide audire, eleganter dixit *Plaut. Aulul.* 3. 6. Nimium libenter edi sermonem tuum.

Edo, edis, edidi, itum, *mandare fuori, dar in luce*, אכל, Ger. *ersurbom, an tag bringen*, Gal. *mettre au jour, publier*, Hisp. *sacar a luz, publicar*, ἐκδίδωμι, est emittere, proferre, exprimere, ab e, & do. *Cic.* 1. *de Orat.* Qui vero nihil potest dignum re, dignum nomine Oratoris, dignum hominum auribus efficere, atque edere. ¶ Sæpe ponitur pro parere, producere, ut Edere partum, fœtum, fructum. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Cum in terra partum ediderint. Et passive pro nasci. *Id.* 1. *Tusc. c.* 48. Edi in lucem. ¶ Item pro exhibere, ut Edere spectacula, munus gladiatorium, &c. *Suet. in Cæs. c.* 39. *Tac.* 1. *Ann.* ¶ Edere librum, est librum publice legendum emittere. *Cic.* Nec se tenuit, quin contra doctorem suum librum ederet. ¶ Edere leges, est conscribere, statuere, imponere, promulgare. *Cic.* 2. *de Leg.* ¶ Edere oraculum, est divinare. *Cic.* 2. *Off.* Apollo Pythius oraculum edidit. ¶ Edere nomen, est imponere. *Liv. l.* 1. L. Tarquinium Priscum edidere nomen. ¶ Edere rationes, *far conto*, facere computum cum aliquo. *Cic. Att. lib.* 7. Sed ego mihi ab illo non rationes expectabam, quas tibi edidit. ¶ Edere actionem, vel judicium, apud JCtos, est copiam describendi facere, vel in libello complecti, & dictare. ¶ Edere scelus, facinus, flagitium, est committere, patrare. *Cic.* 13. *Phil.* Postea quod scelus, quod facinus parricida non edidit? ¶ Edere animam, vel spiritum, est mori. *Cic.* 12. *Phil. c.* 9. Cujus in complexu libenter extremum vitæ spiritum edidero. ¶ Edere cædem, pro facere, *Liv. l.* 5. *c.* 13. Sic edere certamen, *Id. l.* 21. *c.* 43. ¶ Edere clamorem, gemitus, hinnitus. h. e. gemere, hinnire, clamare. *Cic.* 2. *Div. c.* 22. *Lucret. l.* 4. *Ovid.* 2. *Met.* ¶ Edere corpus super equum, *saltar' a cavallo*. *Tibull. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 115.

Edo, onis, m. 3. *mangiatore*, אכל, Ger. *esser*, Gal. *mangeur*, Hisp. *comedor*, φάγος, edax, manduco. *Var.* Edones Romam, ut turba intendat annonam. *Non. c.* 1. *n.* 237.

Edocenter, adverb. διδασκαλικῶς, docendi more, vel ad docendum utiliter. *Gel. l.* 16. *c.* 8. In eo nihil edocenter, neque ad instituendum explanate scriptum est.

Edoceo, es, cui, ctum, *insegnare, con diligenza*, למד, Ger. *fleissig lehren*, Gal. *enseigner*, Hisp. *ensinar con cuydado*, ἐκδιδάσκω, diligenter doceo. *Cic. in Catil.* Eadem fere, quæ Vulturtius, de paratis incendiis, de cæde bonorum, de itinere hostium Senatum edocet. *Liv. l.* 24. *c.* 24. Ordine omnia edocere.

Edoctus, a, um, nom. particip. *istruito, ammaestrato*. *Liv. l.* 25. Edoctus belli artes sub magistro. *Sallust. in Catil.* Edoctus omnia per legatos.

Edolatus, a, um, perfecte dolatus. *Colum. lib.* 8. *c.* 2. Partes summæ lingulas edolatas habent.

Edolo, as, avi, atum, a. 1. *polire perfettamente*, Ger. *behoblen*, Gal. *doler, & polir bien*, Hisp. *mucho, y bien dolar*, ἐκξέω, perfecte dolo, polio, & translate perficio. *Cic. Att. l.* 13. *epist.* 47. Quod jusseras, edolavi.

Edom, Idumæa, Idume, Gebalena, *Idumea*, incolis *Bidumi*, regio Palæstinæ, vicina Judææ ad Meridiem, inter Judæam, Arabiam Petræam, & Ægyptum. Aliquando Judææ pars recensetur, qua saltem Judææ subdita. Incipit ab Occasu Jordanis fluvii, & extenditur versus oram litoralem Maris Mediterr. Regio est valde sterilis, & arenosa. Nomen accepit ab Edom filio Esau, nepote Isaac.

Edomitus, a, um, adject. omnino domitus, *domato, soggiogato*. *Ovid. l.* 3. *de art. Am. v.* 114. Edomiti Orbis opes possidere.

Edomo, as, ui, itum, a. 1. idem quod domo, vel omnino domo, *domare*. *Cic. de Fato, c.* 5. Vitiosam naturam ab eo sic edomitam, & compressam esse doctrina.

Edon, Edonus, Ἠδών, mons Thraciæ, vel Macedoniæ, quæ Thraciæ proxima est. *Virg.* 12. *Æn. v.* 365. Ac velut Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Ægæo.

Edonis, idis, f. Thraciæ regio, & urbs, & Antandrus dicta fuit.

Edonis, idis, f. 3. patronym. fœmin. Ἠδωνίς. Edonides autem dictæ sunt Bacchæ, quæ in Thracia Orgia celebrabant. *Ovid.* 11. *Met. v.* 69. Protinus in silvis matres Edonides omnes.

Edonus, a, um, adiect. possess. ab Edone Thraciæ monte. *Ovid. Rem. amor. v.* 593. Edono referens trieterica Baccho. *Id.* 4. *Trist. eleg.* 1. *v.* 42. Edoni jugi. *Claudian. lib.* 1. *de Cons. Stilic. v.* 122. Quoties sub pellibus egit Edonas hyemes? ¶ Edoni, vel Edonii, Thraciæ populi. *Solin. & Plin.*

Edor, n. 3. *farro*, ab antiquis appellatum est far, quod postea *ador*, teste *Festo*, ab edendo, quod P. R. trecentis prope annis ex omni frumenti genere solo farre usus fuit. *Plin. l.* 18. *c.* 7.

Edormio, is, ivi, itum, n. 4. *dormire molto*, נרדם, Germ. *ausschlaffen*, Gal. *dormir beaucoup*, Hisp. *dormir mucho*, ἀποκαθεύδω, dormio ad satietatem. *Cic.* 4. *Acad. cap.* 17. Cumque edormiverunt, illa visa quam levia fuerint, intelligunt. ¶ Edormire vinum, sive crapulam, est dormiendo concoquere. *Cic.* 2. *Phil. c.* 12. Edormi, inquam, crapulam, & exhala.

Edormisco, scis, n. 3. idem ac edormio. *Plaut. Amph.* Dum edormiscat unum somnum. *Id. Rud.* 2. 7. 28. Ut edormiscam hanc crapulam.

Educatio, f. 3. *nutrizione, educazione*, Ger. *aufferziehung*, Gal. *education*, Hisp. *educazion*, ἀγωγή, nutritio, & institutio. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 32. Institutus liberaliter educatione, doctrinaque puerili. ¶ In bestiis quoque *educationis laborem* miratur idem *Cic.* 3. *Fin. c.* 19.

Educator, oris, m. 3. *nutritore*, אמן, Ger. *aufferzieher*, Gal. *nourrisseur*, Hisp. *criador*, τροφεύς, nutritor. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Omnium autem rerum, quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens (ut ita dicam) atque educator, & altor est mundus.

Educatrix, f. 3. nutrix. *Cic.* 1. *de Leg. sub fin.* Earum rerum parens est, educatrixque sapientia.

Educatus, a, um, adject. nutritus, institutus, *ammaestrato, allevato*, τραφείς, ἐκπαιδευθείς. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 31. Homine liberaliter educato dignum. *Id. Ver.* 5. *c.* 19. Habemus hominem in fecialium manibus educatum. *Id. Ver. ead.* Educatus ad turpitudinem.

Educatus, us, ui, m. idem ac educatio. *Tert. de Resur. carn. c.* 60. & *Fulgent. l.* 3. *Mythol.*

Educo, as, avi, atum, a. 1. *allevare, nutrire, educare*, גדל, Ger. *aufferziehen*, Gal. *elever*, Hisp. *criar*, ἐκτρέφω, nutrio. *Var.* apud *Non. c.* 5. *n.* 103. Educit obstetrix, educat nutrix, instituit pædagogus. *Id. Non. c. ead. n.* 5. Alere, inquit, est victu temporali vitam sustentare, educare autem, ad satietatem perpetuam educere. Hinc *Plaut. Men.* 1. 1. 22. Iste homo homines non alit, verum educat, recreatque. ¶ Accipitur sæpe pro nutriendo instituere. *Id. Cist.* 1. 3. 24. Educavit eam sibi pro filia bene, ac pudice. *Quint. l.* 1. *proœm.* Si mihi tradatur educandus orator. ¶ Item pro proferre, gignere. *Ovid. l.* 8. *Met.* Quod pontus, quod terra, quod educat aer Poscit.

Educo, is, eduxi, eductum, a. 3. *menar fuori*, הוציא, Ger. *aussziehen*, Gal. *tirer, mener hors*, Hisp. *sacar, traer fuera*, ἐξάγω, extra duco. *Liv. l.* 1. In aciem copias educit. ¶ Item extraho. *Virg.* 10. *Æn.* Eduxit corpore telum. *Cic.* 2. *Invent.* Educere gladium de vagina. ¶ Item erigo. *Virg.* 6. *Æn.* Aramque sepulchri congerere arboribus, cœloque educere certant. ¶ Item nutrio. *Cic. de Or. l.* 2. *c.* 28. Non est boni parentis, quem procrearit, & eduxerit, eum non & vestire, & ornare. ¶ Est item verbum forense pro introducere. *Cic.* 5. *Ver.* Aditum est ad Metellum: eductus est Apronius, eduxit vir primarius C. Gallius Senator a L. Metello, &c. ¶ Educere, producere ad supplicium, habet *Plaut. Truc.* 4. 3. 8. ¶ Educere noctem ludo. h. e. traducere. *Val. Flac. l.* 2.

Eductio, onis, f. 3. *il condur fuori*. *Cato* apud *Fest. in Properam*: Tertia e castris eductio celeris, properaque est.

Eductus, a, um, adiect. *condotto fuori*. *Cic. l.* 1. *Att. c.* 22. Per manus servulæ servatus, & eductus. ¶ Item educatus, *educato*. *Ter. And.* 3. 4. 8. Libere educti adolescentuli. *Liv. l.* 1. *c.* 39. Puerum a parvo eductum.

Edulco, as, avi, atum, *addolcire*, המתיק, Germ. *süss machen*, Gal. *adoucir*, Hisp. *endulcar, hazer dulce*, γλυκαίνω, dulce facio, a dulcis. *Cn. Mattius* apud *Gel. l.* 15. *c.* 25. Quapropter edulcare convenit vitam, curasque acerbas sensibus gubernare.

Edule, is, n. 3. V. Edulium.

Edulica, Dea, quæ cibum præbeat. *Aug. l.* 4. *de C. D. c.* 11.

Edulis, le, o. 3. idem ac edilis. *Hor. l.* 2. *Ser. Sat.* 4. *v.* 43. Vinea submittit capreas non semper edules.

Edulitas, atis, f. largitio rerum edulium, Bis habet *Lamprid. in Alex. c.* 22. Sed alii leg. *utilitas*.

Edulium, ii, n. 2. *companatico*, Germ. *essenspeiss*, Gal. *mangeaille*, Hisp. *condumio*, ἔδεσμα, quicquid ad prandium, cœnamque edendi gratia apponitur, præter panem, ab edo. *Capitol. in Pertin. c.* 12. Nisi quod missum esset edulium. *Ammian. l.* 30. *c.* 4. Piscis, aut edulii peregrinum vocabulum. ¶ Dicitur etiam Edule, is, n. *Lampr. in Heliog. c.* 27. Quæcunque erqui de diversis edulibus exhibuissent.

Edure, adverb. *duramente, ostinatamente*, dure. *Ovid.* 3. *de Art.* Nec tamen edure, quod petit illa, nega. Verum alia lectio habet: Nec tamen eduro, quod petit, ore nega.

Eduro, as, avi, atum, a. 1. *indurare*, הקשה, Ger. *verherten*, Gall. *endurcir*, Hisp. *endurecer*, σκληρόω, valde durum facio, ad laborem assuefacio. *Col. l.* 11. *c.* 1. A pueritia rusticis operibus edurandus futurus villicus. Alii leg. *educandus*. ¶ Est etiam neutrum, pro perdurare. *Sen. de brev. vit. c.* 1. Ut quina, aut dena secula edurent.

Edurus, a, um, o. 1. 2. *duro*, σκληρός, durus, valde durus. *Virgil.* 4. *Georg. v.* 144. Eduramque pyrum, & spinos jam pruna ferentes.

Edus, m. 2. *Sadadela*, fluviolus Liguriæ, in finibus Genuensium, qui influit in Portiferam fluvium, apud Pontem Decimum.

Edusa, f. 1. Dea, quæ esui præerat, sicut Potina, Dea potus, Cuba, Dea cubandi. Hisce tribus pueros initiare solebant, ubi primum e cunis, & a lacte transierant. *Non. c.* 2. *n.* 310.

Eetion, m. 3. Ἠετίων, pater Andromaches, qui apud Thebas Ciliciæ regnavit. Hinc

Eetioneus, a, um, adject. possess. *Ovid.* 12. *Met.* Eetioneas implevit sanguine Thebas.

E ANTE F.

Effabilis, le, adiect. qui dici potest. *Apul. Apol.* Nemini effabilis. *Virg.* 3. *Æn.* Nec visu facilis, nec dictu effabilis ulli. Alii leg. *affabilis*.

Effæcatus, a, um, adject. a fæcibus purgatus. *Apul. l.* 2. *Dogm. Plat.*

Pur-

Purgata, & effœcata voluptas animi.

Effabilatus, o. 1. 2. exaffilatus, ideft exertus, quia omnes exerto brachio funt exfilati, ideft, extra veftimentum filo contextum. Hæc *Feft.*

Effamen, inis, n. dictio, pronunciatio, effatum. *Martian. Capel. in princ. l.* 4. Hæc quoque contortis ftringens effamina nodis.

Effarcio, vel Effercio, is, rfi, rtum, a. 3. impleo, vel valde impleo. *Cæf. l. 7. B. G. c.* 23. Intervalla hæc grandibus faxis effarciuntur. *Plaut. Moftel.* 1. 1. 62. Bibite, efte, effercite vos, faginam cædite.

Effarctus, vel Effertus, a, um, adject. plenus, diftentus. *Plaut. Capt.* 3. 1. 6. Effertus fame. *Id. ib.* 4. 1. 8. Hæreditatem effertiffimam.

Effari, effatus fum, d. 1. *parlare, proferire*, דבר, Ger. *auffprechen*, Gal. *parler*, Hifp. *hablar*, ἐκφάναι, proprie eft eloqui, quod fpeciatim in templorum dedicationibus, & in fœderibus ufurpabatur. *Cic. pro Dom. c.* 55. Neque verbum ullum folemne potuit effari. *Virg.* 8. *Æn.* Nec plura effatus. ¶ Effari etiam Augures dicebantur, cum augurii fui preces proferebant. Hinc ager poft pomeria, ubi captabantur auguria, dicebatur effatus. Et effari templum Augures dicebantur, cum effabantur, qui in hoc fines effent. *Cic. Att. l.* 13. Opinor, Augures nihil habere ad templum effandum. *Id.* 2. *de Leg. c.* 8. Urbem, & Agros, & templa liberata, & effata habento. *Liv. l.* 10. Locus templo effatus, facratus fuerat.

Effafcinatio, f. 3. idem ac fafcinatio. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Eam contra effafcinationes auxiliari volunt.

Effafcino, idem ac fafcino. *Solin.* Quædam in terra Africa hominum familiæ funt, voce, atque lingua effafcinantes. Adde *Gel. l. 9. c.* 4. & *Plin. l. 7. c.* 2.

Effatum, n. 2. ἀξίωμα, enunciatio, propofitio. *Cic.* 4. *Acad. c.* 29. Id autem appellant ἀξίωμα, quod eft quafi effatum. ¶ Effata etiam erant precationes Augurum. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 8. Alterum, quod interpretatur fatidicorum, & vatum effata incognita. V. Effari.

Effatus, a, um. V. Effari.

Effaxillo, as, a. 1. exero, quod exerto brachio axilla oftendatur. *Feft.*

Effecte, adv. perfecte. *Ammian. l. 16. c.* 6. Cum hæc effecte pleneque colligeret. V. Effœte. *Apul. in Florid.* Sed de hoc tunc ego perfectius, cum vos effectius.

Effectio, f. 3. efficientia. *Cic.* 3. *Fin. c.* 14. Recta igitur effectio, item convenientia, denique ipfum bonum crefcendi acceffionem nullam habet.

Effective, adv. q. d. faciendo, vel efficienter. *Quintil. l. 2. c.* 18.

Effector, m. 3. *facitore*, עשה, Ger. *verfchaffer*, Gal. *faifeur*, Hifp. *hazedor*, molitor, architectus. *Cic. l.* 1. *de Or. c.* 33. Stilus eft præftantiffimus dicendi effector, & magifter.

Effectrix, f. 3. *operatrice*, עשה, Ger. *verfchafferin*, Gal. *faiffe ufe*, Hifp. *hazedora*. *Cicer. de Fin. lib.* 2. *cap.* 17. Pecunia eft effectrix multarum, & magnarum voluptatum.

Effectum, n. 2. idem ac effectus. *Quinctil. l.* 8. *c.* 3. Ex caufis, effectis, fimilibus.

Effectus, us, m. 4. *effetto*, Ger. *fachfelbft*, Gal. *effet*, Hifp. *efecto*, id quod effectum eft. *Cic.* 3. *Fin. c.* 1. In libidine effe, peccatum eft etiam fine effectu. Et *l.* 2. *Tufc. c.* 1. Effectus eloquentiæ eft audientium approbatio.

Effectus, a, um, adject. elaboratus, factus, *fatto, perfezzionato*. *Cic.* 2. *Div.* Urbe effecta ex latere, & cæmento. *Plin. l.* 8. *ep.* 4. Non poffe perinde inchoata placere, ut effecta. *Id. l.* 2. *ep.* 3. Syllogifmi circumfcripti, & effecti. ¶ Effectum dare, reddere, idem eft quod efficere. *Ter. Eun.* 2. 1. 7. *Plaut. Curc. a.* 3. *v.* 15. ¶ *Apul. l.* 2. *Florid.* Qua nihil videor effectius cognoviffe. h. e. magis abfolutum.

Efferatio, onis, f. ferocia, feritas. *Tertul. l. de Pænit. c.* 12. Unguium aquilinum in modum efferatione, & capilli incuria horrorem præferente.

Efferatus, a, um, adject. *inferocito, divenuto fiero*, ἐκθηριωθείς. *Liv. l.* 5. *c.* 27. Odio, iraque efferati. Et *l.* 34. *c.* 24. Moribus, ritibufque efferatioribus, quam ulli barbari.

Effercio. V. Effarcio.

Efferefco, is, ferus fio, *divenir crudele*. *Ammian. l.* 18. *c.* 17. Efferefcere immanius.

Efferitas, atis, f. *crudeltà, fierezza*. *Lactant. l.* 9. *c.* 2. Inerat huic beftiæ naturalis barbaries, efferitas a Romano fanguine aliena.

Effero, as, avi, atum, a. 1. *incrudelire*, Ger. *grim machen*, Gal. *rendre cruel*, Hifp. *embravecer*, θηριόω, efferum, vel crudelem inftar teræ facio, feritatis fpeciem induco. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Non patiuntur, eam nec immanitate beluarum efferari. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Promiffa barba, & capilli efferaverant fpeciem oris.

Effero, effers, extuli, elatum, a. 3. *portar fuori*, נשא, Ger. *auffttragen*, Gal. *enlever*, Hifp. *llevar a fuera*, ἐκφέρω, extra fero. *Plaut. Amph.* Efferantur ex navibus. ¶ Hinc efferre pedem, egredi, exire. *Plaut. Bacch.* Pedem ut efferres ex ædibus. ¶ Sæpe accipitur pro proferre, oftendere, *metter fuori*. *Virg.* 8. *Æn.* Ut belli fignum Laurenti Turnus ab arce extulit. ¶ Item pro extollere, five in altum elevare, *alzare*. *Virg.* 5. *Æn.* Oftendit dextram infurgens Entellus, & alte extulit. ¶ Item pro erigere, quod depreffum eft, *follevare*. *Cic. pro Sylla.* Patriam demerfam extuli. ¶ Item pro provehere, magnum facere, *efaltare, ingrandire*. *Cic. pro Rofc. Com.* Quæ res extulit eum? una commendatio hujus. ¶ Item pro evulgare, manifeftum facere. *Ter. Adelph.* 4. 4. 16. Quod minime eft opus ufquam efferri. ¶ Item pro proferre, *pronunziare*. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. Decenter aliquid efferre. ¶ Efferre aliquem laudibus eft, impenfe laudare, extollere. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 14. Et 4. *Acad.* Cum tantis laudibus Philofophiam extuleris. ¶ Efferri aliqua re, vel efferre fe, eft infolefcere, verbis, aut factis fe extollere. *Cic. Tufc.* 4. *c.* 17. Infolenter fe efferre. *Id.* 5. *Fin. c.* 15. Efferre fe lætitia. Sic efferri odio, iracundia, dolore, *lafciarfi trafportare*. Idem fæpe *Sueton. Calig. c.* 54. Cantandi, faltandique voluptate ita efferebatur. ¶ Eft etiam funebre verbum, & fepelire fignificat, feu extra domum, aut urbem ad fepulturam ferre. Sepulcra enim apud plerafque Gentes non in urbe, fed extra erant conftituta. *Nep. in Arift. ad fin.* In tanta paupertate deceffit, ut, qui efferretur, vix reliquerit. *Cic. l.* 15. *ad Att.* Lucullus matrem efferebat. ¶ Interdum etiam fumitur pro producere. *Cicer. in Brut.* Ager, qui multos annos quievit, uberiores fruges efferre folet. ¶ Item perferre, tolerare. *Lucret. l.* 1. *v.* 141. Quemvis efferre laborem.

Effertus. V. Effarctus.

Efferveo, es, bui, n. 2. vel effervo, is, n. 3. *bollire*, ὑπερζέω, vehementer ferveo, ebullio. *Virg.* 4. *Georg.* Et ruptis effervere coftis. ¶ Translate *Tacit.* 1. *Ann. c.* 74. Incautius efferbuerat.

Effervefco, is, rbui, n. 3. *bollire*, incipio effervere. *Col. l.* 12. *c.* 25. Ut in effervefcendo vinum fe bene purget. ¶ Tranflate fumitur pro vehementer commoveri. *Cic. pro Planc.* Illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immenfum, fic effervefcunt quodam quafi æftu. ¶ Nonnunquam pro egredi, erumpere. *Cic. de Prov. Conf. c.* 4. Totum Pontum armatum effervefcentem in Afiam, atque erumpentem. ¶ Apud *eund. l.* 9. *Fam. ep.* 2. ubi ait: Cenfeo latendum tantifper ibidem, dum effervefcat hæc gratulatio: poffet accipi pro *defervefco*, refrigeo: verum ea lectio dubia eft. Alii enim legunt, *defervefcat*.

Efferus, a, um, o. 1. 2. *crudele*, אכזרי, Ger. *grimmig*, Gal. *cruel*, Hifp. *cruel*, θηριώδης, valde ferus. *Virg. Æn.* 8. *v.* 5. Sævitque juventus effera.

Efficacia, f. 1. *efficacia*, כח, Ger. *Krafft*, Gal. *efficacité*, Hifp. *eficacia*, ἐνέργεια, vis ad aliquid efficiendum. *Plin. l.* 21. *c.* 5. Quos efficaciæ, induftriæque tantæ comparemus nervos.

Efficacitas, f. 3. idem ac efficacia. *Cic.* 4. *Tufc. c.* 13. Itemque viribus corporis, & nervis, & efficacitati fimiles, fimilibufque verbis animi vires nominantur.

Efficaciter, adv. *efficacemente*, Ger. *Kreffeiglic*, Gal. *avec efficacité*, Hifp. *eficazmente*, ἐνεργῶς, cum effectu, vel efficientia, acriter, potenter. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Capitis ulcera manantia urina tauri efficaciter fanat. *Id. l.* 26. *c.* 12. Efficaciffime fanare. *Plin. alter l.* 6. *ep.* 6. Efficacius rogare.

Efficax, acis, o. 3. *efficace*, חזק, Ger. *krefftig*, Gal. *efficace*, Hifp. *eficaz*, ἐνεργής, quod ad agendum aliquid vim habet, quod multum efficit. *Cal. Cic.* Nofti Marcellum, quam tardus, & parum efficax fit. *Liv. l.* 41. *c.* 25. Interrumpi tenorem rerum, in quibus peragendis continuatio ipfa efficaciffima effet, non convenire. *Id. l.* 1. Quæ maxime ad muliebre ingenium efficaces preces funt. Sic *Horat. Epod.* 3. Herculem efficacem vocat. h. e. ftrenuum, & nihil non audentem. *Plin. in Paneg. c.* 84. Utrum fit efficacius ad recte vivendum. Et *c.* 90. Efficaciffimum genus eft rogandi, gratias agere.

Efficiens, entis, o. 3. quod efficit. *Cic. in Top.* Proximus eft locus rerum efficientium, quæ caufæ appellantur, deinde rerum effectarum ab efficientibus caufis. *Id.* 3. *Off.* Virtus efficiens eft voluptatis. Et *l.* 1. Caufa, & ratio efficiens magnos viros.

Efficienter, adv. idem ac efficaciter. *Cic. de Fato, c.* 15. Non fic caufa intelligi debet, ut, quod cuique antecedat, idem caufa fit, fed quod cuique efficienter antecedat.

Efficientia, f. 1. ἐνέργεια, vis efficiendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ejufque tum magnitudinem, pulchritudinemque, tum etiam efficientiam cognoviffent.

Efficio, is, effeci, ectum, a. 3. *far con effetto, operare*, עשה, פעל, Ger. *verfchaffen*, Gal. *faire, mettre en effet*, Hifp. *hazer, acabar*, διαπράττω, perficio, faciendo affequor, præfto. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 13. Hoc nec inftitui, nec effici poteft fine tua ope. *Id. ib. l.* 13. *ep.* 26. Heri effeci epiftolam ad Cæfarem. ¶ Fere ponitur pro fimplici facio. *Cic. Q. Fr.* 3. 1. 3. Efficere clamores. *Id.* 1. *Off.* Quibus rebus effectum eft, ut infinita pecuniæ cupiditas effet. ¶ *Quintil. l.* 2. *c.* 1. In ftudiis aliquid efficere. h. e. penfilare, proficere. ¶ Jungitur etiam infinito *Vitruv. lib.* 2. *c.* 6. Vehementer efficit ea coire. ¶ Efficere nuptias alicui, *Ter. Andr.* 3. 4. h. e. conciliare. ¶ Efficere aurum, eft, comparare, *far foldo*. *Plaut. Pœn.* 1. 1. 57. ¶ Efficere morbos, *cagionar malattie*. *Hirt. de B. Alex.* ¶ Efficere pro concludere, colligere. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor.* Innumerabilia funt, ex quibus effici, cogique poffit, nihil effe, &c. ¶ *Effexis* pro effeceris, eft apud *Plaut. Pœn.* 1. 3. 19.

Effictio, f. 3. actus fingendi. Figura eadem, ac Ethopœia, vel fpecies Ethopœiæ. *Auth. ad Heren. l.* 4. *c.* 49. Effictio eft, cum exprimitur, & effingitur verbis corporis cujufpiam forma, quoad fatis fit ad intelligendum.

Effictus, a, um, adject. expreffus, efformatus, repræfentatus. *Cic. pro Rofc. Amer. c.* 16. Hæc conficta arbitror a Poeta effe, ut effictos noftros mores in alienis perfonis videremus.

Effigia, æ, f. 1. idem ac effigies. *Plaut. Rud.* 2. 4. 7. Veneris effigia hæc quidem eft. Habet etiam *Lucret. l.* 4. *v.* 103. &c.

Effigiatus, us, ui, m. 4. actus effigiandi. *Apul. lib.* 2. *Florid.* Magna vis artis, vario effigiatu.

Effigiatus, a, um, adject. *effigiato*. *Apul. Apol.* Imagines variis artibus effigiatæ.

Effigies, ei, f. 5. *effigie, fembianza*, תמונה, Ger. *ebenbild*, Gal. *image*, Hifp. *imagen*, εἰκών, fpecies, imago, fimulacrum, fignum, figura ad vivam alterius fimilitudinem, vel ad veritatis imaginem efficta tam in picturis, quam in fculpturis, ab effingo. *Cic. in Ver.* 4. *c.* 65. Effigies illa erat, fimulacrumque Mithridatis. ¶ Ufurpatur etiam tranflate de animo, virtutibus, &c. *Cic. de Fin. l.* 2. *cap.* 18. Reliquit effigiem & humanitatis, & probitatis fuæ filium. ¶ Pluraliter *Silius lib.* 17. *v.* 402. Cælarat patrui fpirantes prælia dura effigies. ¶ Aliquando ponitur pro inftar, *a guifa, a foggia*. *Plin. l.* 21. *c.* 5. in latitudinem fe laxantibus effigie calati.

Effigio, as, a. 1. *figurare*, εἰκάζω, ad effigiem formo. *Auguft. l.* 7. *de C. D.* De materiis licet a fabro effigiatis. Adde *Prudent. in hymn. de exeq. defunct.*

Effiguro. V. Affiguro.

Effindo, is, a. 3. idem quod findo. *Manil. l.* 4. *v.* 380. Et frænare ratem, fluctufque effindere rectos.

Effingo, is, inxi, ictum, a. 3. *figurare, ritrarre*, צור, Ger. *nachbilden*, Gal. *portraire*, Hifp. *pintar*, ἐκτυπόω, effigiem rei alicujus ad vivum exprimo, ad alterius formam fingo. *Cic.* 1. *Tufc.* Quæ tam immenfa magnitudo, quæ illa multa poffit effingere? *Virg.* 6. *Æn.* Cafus aliquos effingere in auro. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. Effingere verba imitando. *Cic. l.* 1. *de nat. Deor.* Effingere, atque efficere. *Id.* 2. *de Orat. c.* 60. Effingere hominum mores. ¶ Interdum fignificat extergere. *Cato R. R. cap.* 67. Fifcinas fpongia effingat. *Cic. pro Sext. c.* 35. Corporibus civium Tiberim compleri, cloacas referciri, e foro fpongiis effingi fanguinem. Ita legunt cum *Serv. ad* 8. *Æn. Hotoman. F. Urfin.* &c. Vulgo leg. *effundi*.

Effio, is, pro Fio, is. *Plaut. Perf.* 5. 1. 9. Hæc mihi facilia factu facta funt, quæ volui effieri.

Effirmo, as, a. 1. idem quod confirmo. *Accius* apud *Non. c.* 4. *n.* 94. Tute ipfe effirma, & compara.

Efflagitatio, f. 3. *domanda*, actus efflagitandi. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 19. Admonitio, vel potius efflagitatio ad eorundam focietatem.

Efflagitatus, us, m. 4. *domanda con inftanza*, שאלה, Ger. *trungenliche bitt*, Gal. *demande, requeft avec inftance*, Hif. *pedimiento con inftancia*, vehemens poftulatio. *Cic.* 7. *Ver. cap.* 29. Coactu, atque efflagitatu meo producere.

Efflagito, as, avi, atum, a. 1. *domandare con inftanza*, ἀπαιτέω, cum clamore, feu cum magna inftantia flagito, vehementer flagito. *Cic. l.* 2. *Q. Fr. ep.* 10. Efflagitare convicio. *Virg.* 12. *Æn. v.* 759. notumque efflagitat enfem.

Efflatus, us, m. *lo fpirare*, actus efflandi. *Senec. l.* 5. *quaft. natur. c.* 14. Subterraneæ nubes apertum ad hos efflatus iter occupant. *Al. leg. afflatus.*

Effleo, es, evi, etum, a. 2. *confumar piangendo*, Ger. *mit weynen verzehren*, Gal. *pleurer jufque a confumer*, Hif. *perderfe de muchi llorar*, flendo confumo. *Quintil. l.* 6. *Declam. c.* 4. Cognita clade, cariffimi uxor exempli, & prorfus talis filii mater, totos efflevit oculos. h. e. nimio fletu oculorum ufum amifit.

Efflicte, adverb. vehementer, impenfe, q. d. affligendo, *appaffionatamente*, ut efflicte diligere. *Symmach. l.* 1. *epift.* 90. *Apul. l.* 5. *A. A.* Amo te efflicte, quicunque es. Alii leg. *efflictim*.

Efflictim, aliud adverb. idem quod efflicte. *Plaut. Amph.* 1. 3. 19.

Efflictim amare.

Efflicto, as, avi, atum, a. 1. idem quod affiicto, affliggere. Plaut. Stich. 4. 2. 26. Non tu scis, quam efflictentur homines noctu hic in via.

Efflictus, a, um, adject. idem quod afflictus. Capitol. in Vero, c. 4. ex lectione Salmasii: Sæpe efflictum livida facie rediisse.

Effligo, is, ixi, ictum, a. 3. idem quod affligo, percutio, perdo. Plaut. Cist. 2. 1. 54. Nisi pedatu tertio omnes efflixero. Cic. l. 9. ad Att. epist. ult. Misit fusum ad effligendum Pompeium. Ita leg. Gruter. Græv. Lambin. & cæt. V. Taubman. ad Plaut. in Asin. 4. 2. 9.

Efflo, as, avi, atum, a. 1. cacciare con fiato, [illegible], Ger. ausshin blasen, Gal. souffler hors, Hisp. soplar fuera, [illegible], extra flo, spiro, expiro. Var. l. 1. de R. R. Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, aut efflantur, aut a-ritudine cito pereunt. ¶ Efflare animam, vel extremum halitum, est mori. Cic. pro Mil. Quem pridie hora tertia animam efflantem reliquisset. Id. 2. Tusc. c. 9. Efflavit extremum halitum. Efflare colorem. i. e. amittere. Lucret. l. 2. v. 831.

Effloresco, is, ui, n. 3. valde floreo, fiorire, [illegible]. Cic. pro Cæl. c. 31. Laudibus ingenii efflorescere. Et l. 1. de Orat. c. 6. Ex rerum cognitione efflorescat, & redundet oportet oratio. Id. de Amic. c. 27. Utilitas efflorescit ex amicitia.

Effluentia, f. 1. spargimento, [illegible], Ger. aussgiessung, Gal. ecoulement, debordement, Hisp. derramamiento, [illegible], effluxus. Plin. l. 26. c. 10. Inhibet non solum Venerem, sed effluentiam genituræ. Meliores tamen libri habent affluentia.

Effluo, is, uxi, uxum, n. 3. spargersi, [illegible], Ger. aussrinnen, Gal. s'ecouler, Hisp. derramarse, [illegible], extra fluo, effundor. Cic. 2. Tusc. Cum una cum sanguine vitam effluere sentiret. ¶ Translate ponitur pro divulgari. Ter. Eun. 1. 2. 41. Utrunque hoc falsum est, effluet. ¶ Effluere etiam alicui dicitur, quod illi e memoria excidit, scordarsi. Cic. Fam. 7. ep. 14. Ante quam plane ex animo tuo effluo. ¶ Significat etiam dilabi, consumi, perire, ut ætas effluit. Id. de senect. c. 2. Liv. l. 7. c. 33. Vires effluunt lassitudine.

Effluvium, n. 2. spargimento, [illegible], effluendi actus, magna vis alicujus rei. Plin. l. 7. c. 51. Profundi humoris e corpore effluvium.

Effluus, a, um, adject. qui effluit. Avien. in Prognost. Arat. v. 393. Si flammis emicet ignis Effluus. Id. in Perieg. v. 1162. In pontum cadit effluus amnis.

Effluxio, onis, f. escrescenza d'acque. Dig. l. 43. tit. 10. in princip. Ædiles studeant, ut quæ secundum civitates viæ sunt, adæquentur, & effluxiones non noceant domibus, & pontes fiant, ubicunque oportet.

Effoco, as, a. 1. soffocare, [illegible], suffoco. Sen. de brev. vit. c. 2. Bonis suis effocantur.

Effodio, is, odi, ossum, a. 3. far fosse, cavare, [illegible], Germ. aussgraben, Gal. creuser, Hisp. cavar, [illegible], fodiendo eruo. Cic. 2. Off. c. 3. Effodere argentum penitus abditum. Ter. Eun. 4. 6. 2. Effodere oculos. ¶ Translate Cic. pro Marcel. c. 4. Omnium Marcellorum meum pectus memoria effodit, mi ha passato il cuore.

Effodo, as, pro Effodio, is. V. in Fodo, as.

Effœminate, adv. delicatamente, a foggia di femmina, [illegible], modo fœminarum. Cic. 1. Offic. c. 4. Cave, ne quid indecore, effœminateve facias.

Effœminatio, onis, f. mollizie, delicatezza. Jul. Firmic. l. 7. Mathes. c. 16. Impuritates cum magna corporis effœminatione decernunt. Tert. de Spectac. c. 25. Inter effœminationis modos.

Effœminatus, a, um, adject. mollis, delicatus, effemminato, molle, [illegible]. Cic. Philip. 3. Impudicus, impurus, effœminatus. Q. Cic. ad Tiron. l. 16. Fam. ep. ult. Libidinis, & languoris effœminatissimi animi plenos.

Effœmino, as, avi, atum, a. 1. effemminare, Ger. weibisch machen, Gal. effeminer, Hisp. afeminar, [illegible], in muliebrem mollitiem, atque lasciviam converto. Cic. 1. Tusc. c. 40. Cogitationibus molestissimis effœminamur. Cæs. l. 4. B. G. c. 2. Remollescere, atque effœminari.

Effœte, vel Effete, adv. Martial. l. 2. epigr. 37. Effœte, graviter, cito, nequiter, euge, beate. h. e. mature, sapienter, ut Rader. interpretatur. Al. leg. effecte, h. e. plene, perfecte.

Effœtus, a, um, o. 1. 2. [illegible], quod jam fœtum edidit. Col. l. 7. c. 12. Primus effœtæ partus amovendus est. ¶ Item fœtus, qui emissus est. Col. l. 8. c. 5. Cum grex fuerit effœtus, hoc modo deponatur. ¶ Effœta quoque dicitur, quæ parere desiit, quasi frequenti partu lassata. Plin. l. 10. c. 53. Est tanta gallinis fœcunditas, ut aliquæ sexagena pariant ova, aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquæ intantum, ut effœtæ moriantur. ¶ Et generatim effœtum est omne id, quod continua fertilitate lassatum est, & exhaustum. Virg. 1. Georg. Effœtos cinerem immundum jactare per agros. ¶ Hinc translate ponitur pro debili, infirmo, enervato. Cic. de Sen. c. 9. Libidinosa adolescentia effœtum corpus tradit senectuti. Virg. 5. Aen. v. 396. Frigentque effœtæ in corpore vires. idest elanguentes pristino vigore amisso. Apul. l. ult. Flo. id. Ne argumentis fit effœtior. Cum genit. Sallust. in Catil. in fine. Respublica effœta parentum. Al. leg. parente. ¶ Scribitur & effetus sine diphthongo.

Effossio, onis, f. scavamento, actus effodiendi. In Cod. Justin. 11. 6. 3. Saxorum venam laboriosis effossionibus persequi.

Efforo, a. 1. idem ac perforo. Col. l. 9. c. 1. Compluribus locis per latus efforatus.

Effossus, a, um, adject. cavato, scavato, [illegible]. Virg. 4. Georg. v. 42. Effossis latebris sub terra fodere. Vellej. l. 2. c. 52. Effossum alterum imperii lumen.

Effractarius, rii, m. 2. qui effringit, effractor. Sen. ep. 69. Aperta effractarius præterit.

Effractor, m. 3. qui fracto ostio, aut sera in ædes, vel arcam alienam irrumpit. Paul. l. 3. ff. de Offic. Præfect. Vigil. Cognoscit Præfectus Vigilum de incendiariis, effractoribus, furibus.

Effractura, æ, f. effractoris effectus. Paul. l. cit. in Effractor.

Effractus, a, um, adject. rotto, spezzato. Horat. l. 1. ep. 17. v. 54. Cista effracta. Stat. Theb. 9. v. 556. Effracta Urbs.

Effrænate, adv. sfrenatamente, dissolutamente, Germ. ohne zaum, Gal. sans retenue, Hisp. desenfrenadamente, [illegible], dissolute. Cic. de Sen. c. 12. Cujus voluptatibus avidæ libidines temere, & effrænate ad potiundum incitantur. Id. Phil. 14. c. 9. Effrænatius in hostem irrumpere. ¶ Scribitur & sine diphth.

Effrænatio, f. 3. sfrenatezza, Ger. unbendigkeit, Gal. insolence, effronterie, Hisp. desenfrenamiento, dissolutio. Cic. 5. Phil. c. 8. Quæ effrænatio impotentis animi? Scribitur & effrenatio.

Effrænatus, o. 1. 2. sfrenato, [illegible], Ger. unbendig, Gal. effrene, Hisp. desenfrenado, [illegible], quod frænum detrectat, & pro arbitrio nostro regi non potest. Translate dicitur de re, quæ omnem egreditur modum. Cic. de Arusp. Resp. c. 1. Cujus ego de effrænato, & præcipiti furore quid dicam? Id. 1. Off. Homines secundis rebus effrænati. Id. de Arusp. Resp. c. 1. Vox quædam libera, atque etiam effrænatior. Senec. epist. 88. Affectibus effrænatissimis abstrahi. ¶ Scribitur etiam sine diphthongo.

Effrænus, a, um, o. 1. 2. vel effrænis, & ne, o. 3. che non ha freno, Ger. ohne zaum, Gal. sans frein, Hisp. sin freno, [illegible], carens fræno, cui frænum detractum est. Liv. l. 4. v. 582. Effræno equo in medios ignes infertur. ¶ Translate dicitur de indomito, sævo, barbaro. Virg. 3. Georg. v. 382. Gens effræna virum Riphæo tunditur Euro.

Effrico, as, cui, ictum, & catum, a. 1. fricando excutio. Sen. ep. 95. At illis diu rubigo animorum effricanda est. Scribitur & Exfrico. Apul. l. 1. Met.

Effringo, is, egi, actum, a. 3. rompere, frangere, [illegible], Ger. mit gewalt zerbrechen, Gal. briser, Hisp. quebrantar, [illegible], est vi quadam, & impetu frangere. Cic. 6. Ver. Cum viderent effringi multorum fores, revelli claustra. Adde Ter. Adelph. 1. 2. 7. ¶ Effringere animam. h. e. vi de corpore expellere. Senec. in Herc. Oet. ¶ Neutrorum more, Sil. l. 1. v. 647. fluctus vestras effringet in urbes. h. e. franget se.

Effrondesco, is, vel Effrondeo, es, ui, n. frondes emitto. Translate Vopisc. in Probo, c. 19. Circus gratia novi viroris effronduit.

Effrons, ontis, adject. 3. impudens, temerarius, quasi sine fronte, sfrontato, petulante. Vopisc. in Numer. c. 13. Consilii semper alti, numquam tamen effrontis, sed prudentis. Salmas. legit pudentis.

Effrutico, as, avi, atum, in fruticem evado, vel fruticem emitto, pullulo, produco. Tertul. de Anim. c. 27. Semina hominem ex utraque substantia effruticant. Et l. 1. ad Nation. c. 5. Ut nævus aliquis effruticet, aut verrucula exurgat.

Effugia, æ, f. dicebatur hostia, quæ effugisset ab aris. Serv. in Virg. Aen. 2. v. 140.

Effugio, is, ugi, n. 3. fugio, evado, vito, elabor, fuggire, [illegible], Germ. entfliehen, Gal. s'enfuir, Hisp. huir, [illegible], idem ac fugio. Cic. 3. Ver. Quin offensionem negligentiæ vitare, atque effugere non possim. Id. pro leg. Man. c. 9. Effugere e manibus. Et Phil. 2. c. 29. Effugere de prælio. Virg. Ecl. 3. Nunquam hodie effugies. Plaut. Merc. 3. 4. 75. Clam patria hac effugiam.

Effugium, n. 2. scampo, [illegible], Ger. ausflucht, Gal. fuite, salut, Hisp. acogido, [illegible], evasio, via, vel modus effugiendi. Cic. 2. de nat. Deor. Habere effugia pennarum. Liv. l. 24. c. 26. Ut, si effugium patuisset, impleturæ urbem tumultu fuerint. h. e. locus effugiendi. Sic Tacit. l. 3. Effugia insidere. ¶ Ponitur & simpliciter pro fuga. Virg. 2. Aen. v. 140. Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent Effugia.

Effulgeo, es, ulsi, n. 2. risplendere grandemente, [illegible], vehementer fulgeo. Liv. lib. 8. B. Pun. Qualis inter graves imbre nubes effulget. ¶ Virg. in 3. conjugat. usurpavit Aen. 8. v. 677. auroque effulgere fluctus.

Effultus, a, um, adject. fultus, appoggiato. Virg. 7. Aen. v. 94. Atque harum effultus tergo, stratisque jacebat Velleribus. Apul. l. 2. Met. Effultus in cubitum.

Effumigatus, a, um, adject. Tertull. ad Marty. c. 1. Fugiat conspectum vestrum, tamquam coluber excantatus, aut effumigatus. h. e. fumo exire coactus.

Effumo, as, a. 1. fumum emitto. Sever. in Aetna. v. 498. Effumat moles.

Effundo, is, udi, usum, a. 3. spargere, spandere fuori, [illegible], Ger. aussgiessen, Gall. epandre, Hisp. derramar, [illegible], extra spargo. Cic. pro Planc. c. 42. Præter lacrymas, quas tu in meis acerbitatibus plurimas effudisti. ¶ Translate ponitur pro consumere. Cic. 2. Off. c. 15. Multi patrimonia effuderint, inconsulte largiendo. Id. Tusc. 3. Effundere ærarium. ¶ Item pro erumpere, & magna cupiditate egredi. Cic. ad Brut. Timore quodam perculsa civitas tota ad te se cum conjugibus, & liberis effundebat. ¶ Item pro emittere. Id. Phil. 14. c. 12. Effundere extremum spiritum. Virg. Aen. 1. v. 98. Effundere animam. ¶ Effundere iram in aliquem, sfogare la collera contro qualcuno, Liv. l. 39. c. 34. ¶ Effundere pavorem alicui, metter paura. Id. l. 10. ¶ Significat etiam profligare, fugare, prosternere. Sallust. Effuso, ac prodigato peditatu, paulatim retrocedere cœpit. ¶ Item abunde loqui. Cic. Att. l. 6. Effudit illa omnia, quæ tacuerat. ¶ Effundere se, h. e. se immittere, pronum ire. Cic. in Paradox. Se in aliqua libidine effundere. Liv. l. 34. Ne matronæ effundantur in luxuriam. Sueton. in Aug. c. 99. Effundi in jocos. ¶ Effundere oculum, est, ejicere. Julian. l. 46. Dig. Si tam vehementer cervicem percusserit, ut ei oculus effunderetur. Vellej. l. 2. c. 52. Effusum alterum R. imperii lumen. Al. leg. effossum.

Effuse, adv. immodice, prodigamente, smoderatamente, [illegible]. Cic. pro Rosc. Amer. c. 8. Non pauca suis adjutoribus large, effuseque donabat. Id. in Pison. Effuse petulans. Liv. l. 34. c. 16. Effusius prædati sunt. Plin. l. 1. ep. 20. Effusius dicere. i. e. copiosius. Id. in Paneg. c. 84. Effusissime diligere.

Effusio, onis, f. spargimento, [illegible], Ger. aussgiessung, Gal. effusion, Hisp. derramamiento, [illegible], actus effundendi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. ¶ Translate sumitur pro prodigalitate, consumptione. Cic. pro Rosc. Am. c. 46. Quos sumptus quotidianos, quas effusiones fieri putatis? ¶ Item irruptio, vel eruptio. Cic. in Pison. c. 2. Effusiones hominum ex oppidis. ¶ Effusio animi in lætitia apud eund. Tusc. 4. c. 31. troppo sfogo.

Effusorie, adv. sparsamente, effundendo se. Ammian. l. 31. c. 16. Exinde digressi sunt effusorie per Arctoas provincias.

Effusus, a, um, adject. sparso, diffuso, [illegible]. Virg. Aen. 6. v. 311. Effusus nubibus imber. Liv. l. 7. Effusa fuga. Virg. l. 4. crines effusa sacerdos. ¶ Translate varios habet usus, ut effusa lætitia, effusus risus, Liv. l. 35. c. 43. Claud. l. 3. Rapt. Pros. v. 210. Effusæ largitiones. h. e. immodicæ, Nepos Att. c. 6. Effusi honores, Id. Milt. c. 6. Effusa civitas obviam, Vellej. l. 2. c. 45. ¶ Habet etiam suos gradus, ut Effusior fuga. Liv. l. 3. c. 5. Et l. 37. c. 5. Effusissimis habenis stationes hostium invadit. ¶ Effusus in amorem, in lacrymas, in luxum &c. dicitur qui immodice amat, luget, luxui inservit. Tacit. l. 4. Ann. & 4. Histor.

Effutio, is, ivi, itum, a. parlar imprudentemente, Ger. aussblaudern, Gal. parler à la volée, Hisp. hablar bouerias, [illegible], inaniter fundo, a futio, effundo. Translate est inepte, & inconsulte loqui, dicere cum mendacio. Ter. Phor. 5. 1. 17. Ne vos forte imprudentes foris effutiretis. Cic. l. 2. nat. Deor. c. 37. Ita temere effutiunt de mundo.

Effutitius, a, um, adject. quod effutitur. Varr. l. 6. L. L. Euax verbum nihil significat, sed effutitium naturaliter est.

Effutitus, o. 1. 2. partic. ab effutior. Cic. 2. de Div. c. 55. Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere.

Effutuo, is, a. 3. In carm. jocoso in Cæsarem, apud Sueton. in ejus vita, c. 51. Aurum in Gallia effutuisti. h. e. scortando dilapidavisti.

E ANTE G.

Egelatus, o. 1. 2. partic. ab egelo. Cal. Aurel. Tard. l. 4. c. 3. Non frigidum, sed leviter egelatum, quod galactodes appellant.

Egelido, as, avi, atum, a. 1. disghiacciare, quod gelatum est, dissolvo, ab egelidus. Sidon. l. 4. ep. 1. Egelidarentur fibræ glaciales.

Egelidus, a, um, o. 1. 2. tepido, Germ. laulich, Gall. tiede, Hisp. tibio, [illegible], quod de summo gelu aliquid remisit, a gelidus. Ovid. 2. Am. el. 11. v. 10. Et gelidum Borean, egelidumque Notum. Calum. l. 10. v. 282.

282. Nunc ver egelidum, nunc est mollissimus annus. ¶ *Servius* pro valde frigido exponit, explicans locum illum *Virg. 8. Æn. v. 616.* Egelido secretum flumine vidit.

Egelo, as, avi, atum, a. 1. de summo gelu aliquid remitto, a gelu. *Cal. Aurel. lib. 3. acut. morb. c. 5.* Cum ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit egelari.

Egens, tis, o. 3. *bisognoso*, ἐνδεής, pauper, tenuis, cui desunt necessaria ad vivendum, partic. ab *egeo*. *Cic. de Am.* Quocirca & absentes adsunt, & egentes abundant, & imbecilli valent. ¶ Comp. egentior, sup. egentissimus. *Id. Att. l. 6. ep. 1.* Nihil illo Regno spoliatius, nihil Rege egentius. *Id. l. 9. ad eun. ep. 7.* Egestates tot egentissimorum hominum. Et cum ablat. *Cic. 6. Fam. ep. ult.* Egens rebus omnibus. ¶ Et cum genit. *Plaut. Rud. 1. 5. 16.* Egentes opum. *Horat. l. 4. od. 8.* Animus deliciarum egens.

Egĕnus, a. 1. 2. *bisognoso*, אביון, Ger. *dürfftig*, Gall. *necessiteux*, Hisp. *menesteroso*, ἄπορος, cui desunt vitæ necessaria. *Liv. l. 9.* Omnium egena corpora humi prostraverunt. *Sil. l. 8. v. 12.* Egenus rerum cunctarum. *Virg. 8. Æn.* rebusque veni non asper egenis.

Egĕo, es, gui, n. 2. *aver bisogno*, חסר, Germ. *noth haben*, Gall. *avoir besoin*, Hisp. *tener menester*, ἀπορέω, alicujus rei inopia laboro. Construitur absolute. *Cic. pro Rosc. Com.* Egebat? imo locuples erat. ¶ Vel cum gen. vel abl. *Cic. 9. Fam.* Gravitas morbi facit, ut medicinæ egeamus. *Id. 2. Tusc.* Nec bibliothecis quidem Græcis indigebamus. ¶ Vel cum accusat. communi. *Cato* apud *Gell. l. 13. c. 22.* Multa egeo. *Plaut. Men. 1. 2. 12.* Nec quicquam eges. ¶ Particip. *egiturus* legitur apud *Tertullian. l. 4. advers. Marcion. c. 24.* (est enim ibi particip. non nomen substantivum) ubi *Scioppius* in notis ineditis *ad Tertull.* legit *egeturus*.

Egeria, f. 1. Dea, quæ parientibus præerat, fortasse eadem, quæ Ægeria. *Fest.* Egeriæ Nymphæ sacrificabant prægnantes, quod eam putabant facile conceptum alvum egerere.

Egeries, ei, f. ab egero; excrementorum emissio, vel ipsa excrementa. *Solin. c. 53.* (al. 40.) de Bonaso animali: Cum in fugam vertitur fimum egerit, cujus ardor quidquid attigerit, adurit: ita egerie noxia summovet insequentes.

Egerii, orum, Romanis dicebantur pauperes, qui nihil proprii haberent. *Liv. l. 1. c. 34.* Puero in nullam sortem bonorum nato, ab inopia Egerio inditum nomen.

Egermino, as, idem ac germino. *Col. l. 4. c. 17.* Quæ infra trunci caput egerminaverint.

Egĕro, is, essi, estum, a. 3. extra gero, sive porto, emitto, ejicio, *portar fuori*, ἐκφέρω, ἐκκομίζω, *Plin. l. 8. ep. 20.* Lacus in flumen egeritur. *Solin. c. 53.* (al. 40.) Ventris fimum egerere. *Liv. l. 6. c. 3.* Prædam ex hostium tectis egerere. *Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 38.* Expletur lacrymis, egeriturque dolor. h. e. excitur, minuitur. Sic *Stat. l. 4. Silv. 4.* Egerere iras. *Valer. Flac. l. 8.* Dies egeritur querelis. h. e. transigitur. ¶ Interdum ponitur pro digerere, disponere. *Senec. ep. 67.* (al. 66.) Multi nobis sermones fuerant, quos subinde egeram, & ad te mittam.

Egesta. V. Crinisus, & Segesta.

Egestas, f. 3. *povertà*, ἔνδεια, indigentia, paupertas, ab egeo. *Cic. in Par.* Itaque istam paupertatem, vel potius egestatem, ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti. *Virg. 1. Georg. v. 145.* Duris urgens in rebus egestas.

Egestio, f. 3. exportatio, ab egero. *Plin. l. 8. ep. 6.* Si Pallantis facultates adjuvare publicarum opum egestione contingeret.

Egestivus, a, um, adject. quod egerendi, & ejiciendi vim habet, ut vis egestiva, *Macr. l. 1. c. 25.*

Egestōsus, & Egestuōsus, a, um, adject. egenus, *bisognoso*. *Aurel. Vict. Epit. c. 24.* de Nerva: Natos parentibus egestosis (al. egestuosis) sumptu publico ali jussit. Adde *Augustin. epist. 254.*

Egestus, us, m. 4. idem ac egestio. *Sen. 3. Nat. Quæst. c. 30.* Quemadmodum corpora nostra ad egestum venter exhaurit.

Egestus, a, um, *cavato fuori*. *Colum. l. 2. c. 2.* Scrobibus egestam humum recondere.

Egigno, is, enui, enitum, a. 3. extra gigno, egero. *Lucret. l. 2. v. 702.* & altos Interdum ramos egigni corpore vivo.

Egnatia, f. 1. Coatia, *Gnazzi*, *Nazzi*, *Torre d'Anasso*, urbs exc. R. Neap. in Prov. Bariana.

Ego, mei, mihi, me, *io*, אני, Germ. *ich*, Gal. *je*, Hisp. *yo*, ἐγώ, pronom. 1. personæ. *Cic. in Catil.* Ego sum ille Consul. *Ter. Andr. 5. 2. 28.* Nonne te misereret mei? *Plaut. Most. 4. 2. 5.* Vide ut fastidit simia! Ph. Mihi sum, libet esse; quid id curas? V. *Mihi* suo loco. *Ter. Andr. 2. 2. 13.* Nihil pericli est, me vide. V. Video. ¶ Invenitur etiam *mi* pro *mihi*. *Varr. R. R. l. 2. c. 5.* Tu vero, Murri, veni mi advocatus. *Lucret. l. 3. v. 106.* In quo mi diversi errare videntur. Adde *Virg. 6. Æn.* ¶ Item *me*, pro *mihi*, *Enn. l. 2.* Si quid me fuerit humanitus. *Lucil.* Ut quæ me res impendet agatur. Hæc *Festus*. Huc referri posset illud *Terent. Eun. 2. 1. 16.* Nimis me indulgeo. ¶ *Egomet*, pro ego ipse. *Virg. 3. Æn. v. 623.* Vidi egomet. ¶ Egone, interrogat. *Ter. Eun. 1. 1. 20.* Egone illam? ¶ In pl. num. *nos* V. suo loco.

Egranatus, a, um, adject. granis privatus, ut egranatæ cariem, *Plin. Valer. l. 3. c. 14.*

Egredior, eris, essus sum, d. 3. *uscir fuori*, יצא, Germ. *aussgehen*, Gal. *sortir*, Hisp. *salir*, ἐκβαίνω, extra gradior, exeo. *Cic. 2. Catil.* Ipsum egredientem urbe prosecuti sumus. *Ter. Andr. 1. 3.* Egreditur ab ea. h. e. de domo ejus. *Cæs. l. 1. B. C.* Egredi ex castris. *Cic. pro Quint.* Extra fines egredi. *Id. Att. l. 13. ep. 16.* Nos pedem e villa adhuc egressi non sumus. *Ter. Phorm. 4. 5. 10.* Dicat, nos nostro officio nihil egressos esse. ¶ Cum accusat. *Plin. l. 7. ep. ult.* Nam nec historia debet egredi veritatem. V. *Egressus*. ¶ Pro digredi, *Cic. de clar. Orat.* Ut egrederetur a proposito ornandi causa. ¶ Est etiam verbum navigantium, pro descendere navi, *smontare*, *fare sbarco*. *Cæs. l. 4. B. G. c. 23.* Hunc ad egrediendum nequaquam idoneum arbitratus locum, dum reliquæ naves convenirent, in anchoris expectavit.

Egregiatus, us, ui, masc. dignitatis quidam gradus. Exemplum V. in *Centena*.

Egregie, adv. *eccellentemente*, ἐξαιρέτως, excellenter, item valde, nimis. *Cic. l. 1. ad Q. Fr. ep. 1.* Servus egregie fidelis. *Id. 2. Fin. c. 6.* Egregie loqui græce. *Ter. Heaut. 3. 1. 11.* Egregie ad miseriam natus. ¶ Comparat. egregius. *Juven. sat. 11. v. 12.* Egregius cœnat meliusque miserrimus horum. V. *Egregius*.

Egregius, a, um, o. 1. 2. *eccellente*, *nobile*, נכבד, Germ. *ausbündig*, Gal. *excellent*, Hisp. *bravo*, *senalado*, ἐξαίρετος, excellens, præstans, eminens, quasi ex eo toto grege electus. *Cic. 1. de Or.* Non possum dicere eum non egregium quendam hominem, atque admirandum fore. *Ter. Andr. 2. 1. 45.* Egregia forma. Sic egregium facinus, opus; egregia & præclara indoles. *Cic. & Liv.* ¶ *Egregium publicum*, est decus publicum. *Tacit. Ann. 3. c. 70.* Capite insignitior infamia fuit, quod humani divinique juris sciens, egregium publicum, & bonas domi artes dehonestavisset. Adde *Sulpic. Sev. l. 2. hist. sacræ, sub fin.* ¶ Egregia in plur. pro virtutibus accipit idem *Tacit. Ann. 14. c. 60.* Postquam, inquit, cuncta scelerum suorum pro egregiis accipi vidit. ¶ Comparat. superlat. minus usitata sunt. *Lucret.* tamen *l. 4. v. 468.* Nihil egregius est, quam res discernere. *Cato* apud *Priscian. l. 3.* habet egregiissimus. Adde *Gell. l. 14. c. 5.*

Egressio, onis, f. actus egrediendi, ἔξοδος. Translate pro digressione in dicendo usurpatur a *Quintil. l. 3. c. 11.* (al. 9.) ubi inquit: Egressio vero, vel quod usitatius esse cœpit, Excessus, sive est extra causam &c. *Id. l. 4. c. 3.* Hanc partem παρέκβασιν Græci vocant, Latini egressum, vel egressionem.

Egressus, us, m. 4. egrediendi actus, *uscita*, *l'uscire*, ἔξοδος. *Cic. in Pis. c. 13.* Frequentia sua vestrum egressum ornando. *Tacit. Ann. 15. c. 53.* Cæsar rarus egressu, domoque aut hortis clausus. ¶ Item egressus e navi. *Cæs. l. 5. B. G. c. 8.* Remis contendit, ut eam partem insulæ caperet, quam optimum esse egressum cognoverat. ¶ Item digressio in dicendo. *Quintil. l. 4. c. 3.*

Egressus, a, um, particip. ab egredior. *uscito*. *Sallust. l. 2. hist.* apud *Serv.* Gens raro egressa fines suos. *Tacit. 3. hist. c. 30.* Tecta altitudinem mœnium egressa. *Id. Ann. 16. c. 10.* Aliquando sexum egressa, voce intensa clamitabat. *superando il sesso*. ¶ De eo, qui navi descendit, *Nepos Datam. c. 4.*

Egūla, f. 1. sulfur, lanis suffitu mollitiem, candoremque inducens. *Plin. l. 35. c. 15.*

Egurgito, as, avi, atum, a. 1. evomo, effundo. *Plaut. Epid. 4. 2. 12.* Egurgitare argentum. ¶ Legitur & *exurgito*.

E ANTE H, & I.

Ehe, interject. mentis consternatæ: *Ennius*: Ehe, ipse clypeus cecidit. V. *Taubman. ad Plaut. Truc. 2. 2.*

Ehem, *oh*, ὦ, interjectio subito aliquid deprehendentis. *Ter. Eun. 1. 2.* Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic mi Phædria?

Ehēu, *ah*, *ah*, ἆ, interjectio dolentis. *Cic. ante exil.* Eheu conditionem temporis hujus. Adde *Ter. Heaut. 1. 1. 31.*

Eho, *olà*, ὦ, interjectio ad se vocantis. Interdum etiam excitativa particula est, qua attentionem nobis paramus ejus, cum quo loquimur. *Ter. Andr. 5. 4. 48.* Propero ad filiam, eho mecum Crito. Et *v. 5.* Eho, tu Glycerium hinc civem esse ais? *Id. Hecyr. 2. 2. 25.* Eho, nunquidnam accusat virum?

Ehodum, ὦ, interjectio attentionem, & animadversionem poscentis. *Ter. And.* Ehodum, dic mihi, num quidnam amplius tibi cum illa fuit?

Eja, *orsù via*, הבה, Germ. *wolan*, Gal. *ça*, Hisp. *ea pues*, εἶα, interjectio adhortantis. *Mart. lib. 2.* Eja age, rumpe moras. ¶ Interdum corripientis. *Ter. Eun. 5. 8. 35.* Eja, sic decet. *Plaut. Rud. 2. 2. 9.* Eja vero.

Ejacŭlo, as, a. 1. ejaculor, aris, d. 1. *lanciare*, הטיל, Ger. *ausschiessen*, Gal. *lancer*, *darder*, Hisp. *lançar*, ἐκβάλλω, eminus, seu longe jaculor. *Gell. l. 16. c. 19.* Se in salum ejaculaverat. *Plin. lib. 4. c. 12.* In cujus forum solstitio Athos ejaculatur umbram. *Ovid. 4. Metam. v. 123.* tenues stridente foramine longe ejaculatur aquas.

Ejectamentum, ti, n. 2. excrementum. *Tacit. de morib. Germ. de succino, c. 45.* Diu quin etiam inter cætera ejectamenta maris jacebat.

Ejectatus, a, um, adject. ejectus; ut ejectata favilla, *Ovid. 2. Metam. v. 231.*

Ejectio, onis, f. ejiciendi actio, expulsio, ἐκβολή. *Cic. l. 2. Attic. ep. 18.* Mortem & ejectionem timemus.

Ejectitius, a, um, o. 1. 2. ἐκβλητικός, quod ejicit, vel quod ejicitur. *Plin. l. 11. c. 37.* Vulva ejectitia.

Ejectiuncŭla, æ, diminut. *Marcel. Empir. c. 10.* Ad ejectiunculas facere.

Ejecto, as, avi, atum, a. 1. *cacciar fuori*, frequentat. ab ejicio, ἐκβάλλω, expello. *Ovid. l. 5. Metam. v. 353.* Arenas ejectat. *Sil. l. 10. v. 320.* Aufidus undas Ejectat, redditque furens sua corpora ripis.

Ejectus, a, um, adject. expulsus, & sæpe de naufragiis dicitur. *Senec. ep. 9.* Ejectus in desertum litus. *Virg. Æn. 4.* Ejectum litore, egentem excepi. ¶ *Lucret. l. 4. v. 920.* Anima perturbata, ejectaque foras. *Cic. de Orat.* Ejecta lingua. h. e. extra os exerta.

Ejectus, us, ui, m. idem quod ejectio. *Lucret. l. 4. v. 957.* Animai altior, atque largior ejectus.

Ejeratio, ejuratio. Apud *Tertul. de Spectac. c. 4.*

Ejĕro, eras, idem quod ejuro, legitur apud *Tertul. de Spect. c. 24. & de Idol. c. 18.*

Ejicio, is, eci, ectum, a. 3. *scacciar fuori*, גרש, Ger. *ausschliessen*, Gall. *jetter hors*, Hisp. *echar fuera*, ἐκβάλλω, extra jacio, expello. *Cic. Terentiæ, l. 14. Fam.* Ejicere nos magnum fuit, excludere facile. *Id. in Parad.* Ejicere in exilium. *Id. pro Quint.* Ejicere a Diis Penatibus. *Id. pro Rosc. Amer.* Ejicere ex animo amorem. ¶ Ponitur interdum pro extendere, *distendere*. *Virg. 10. Æn.* Ejectoque incumbit cernuus armo. ¶ Ejicere absolute, ponitur pro ejicere fœtum. *Ulp. Dig. 9. 2. 27.* Si mulier pugno, vel equa ictu a te percussa ejecerit, Brutus ait, Aquilia teneri.

Ejulatio, f. 3. *pianto*, יללה, Ger. *heulung*, Gal. *cry en se plaignant*, Hisp. *grita con quexas*, ὀλολυγμός, planctus cum vociteratione, Ploratus rationis expers. *Plaut. Capt.* Ejulatione haud opus est. Adde *Cicer. 2. leg. c. 23.*

Ejulatus, m. 4. idem ac ejulatio. *Cic. 2. Tusc. c. 23.* Ingemiscere nonnunquam viro concessum est, idque raro, ejulatus vero ne mulieri quidem.

Ejulito, as, frequenter ejulo. *Lucil.* apud *Non. cap. 1.*

Ejŭlo, as, avi, atum, n. 1. *piangere forte*, הילל, Germ. *heulen*, Gall. *crier en se plaignant*, Hisp. *dar alaridos*, ὀλολύζω, est voce in altum sublata plorare, a sono, idest ab *ei*, vel ab *eheu*. Quidam *hejulo* dici malunt, ut sonus magis exaudiatur, a voce plorantium, *hei*, *hei*. *Cic. 2. Tusc. c. 7.* Herculem viderat in Oeta magnitudine dolorum ejulantem. ¶ Cum accusativo *Apulej. lib. 3. Metam.* Fortunas meas ejulabam. *Ex lib. 4.* Altius ejulans se.

Ejuncesco, is, n. 3. in juncum evado. *Plin. l. 17. c. 22.* Vitis ejuncescit. Harduin. leg. *evanescit*.

Ejuncĭdus, a, um, adject. tenuis instar junci. *Var. R. R. l. 1. c. 31.* Sarmentum ejuncidum. *Gloss. gr. lat.* Ejuncidum, ἀκανθώδης.

Ejuratio, onis, f. renuntiatio. *Valer. Max. l. 2. c. 7. n. 7.* Ignominiosa Consulum ejuratione.

Ejūro, as, avi, atum, a. 1. ejero, ejicio, detestor; *giurare*, שבע, Ger. *schweren*, Gal. *jurer*, Hisp. *jurar*, ἐξόμνυμι est præstito ante juramento se re aliqua liberare. E. g. *ejurare judicem iniquum*, est interposito juramento, sibi judicem suspectum esse nomine iniquitatis, ejus jurisdictionem declinare; *Ejurare forum iniquum*, est jurisdictionem fori alicujus detrectare, interposito prius juramento, se in eo foro jus suum tueri posse; *Ejurare bonam copiam*, est jurare, sibi non suppetere copiam, aut facultates, ad faciendum impendium, v. g. cœnæ, quam

quis

Efflictim amare.

Efflicto, as, avi, atum, a. 1. idem quod affligo, affliggere. Plaut. Stich. 4. 2. 26. Non tu scis, quam efflictentur homines noctu hic in via.

Efflictus, a, um, adject. idem quod afflictus. Capitol. in Vero, c. 4. ex lectione Salmasii: Sæpe efflictum livida facie rediisse.

Effligo, is, ixi, ictum, a. 3. idem quod affligo, percutio, perdo. Plaut. Capt. 3. 1. 54. Nisi peditu tertio omnes effligero. Cic. l. 9. ad Att. epist. ult. Misit hominem ad effligendum Pompejum. Ita leg. Gruter. Græv. Lambin. & cæt. V. Taubman. ad Plaut. in Asin. 4. 2. 9.

Efflo, as, avi, atum, a. 1. cacciare con fiato, [illegible], Ger. ausblasen, Gal. souffler hors, Hisp. soplar fuera, [illegible], extra flo, spiro, expiro. Var. l. 1. de R. R. Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, aut efflantur, aut amitudine cito pereunt. ¶ Efflare animam, vel extremum halitum, est mori. Cic. pro Mil. Quem pridie hora tertia animam efflantem reliquisset. Id. 3. Tusc. c. 9. Efflavit extremum halitum. Efflare colorem. i. e. amittere, Lucret. l. 2. v. 831.

Effloresco, is, ui, n. 3. valde floreo, fiorire, [illegible]. Cic. pro Cæl. c. 31. Laudibus ingenii efflorescere. Et l. 1. de Orat. c. 6. Ex rerum cognitione efflorescat, & redundet oportet oratio. Id. de Amic. c. 27. Utilitas efflorescit ex amicitia.

Effluentia, f. 1. spargimento, [illegible], Ger. ausfliessung, Gal. ecoulement, debordement, Hisp. derramamiento, [illegible], effluxus. Plin. l. 26. c. 10. Inhibet non solum Venerem, sed effluentiam genituræ. Meliores tamen libri habent affluentia.

Effluo, is, uxi, uxum, n. 3. spargersi, [illegible], Ger. ausfliessen, Gal. s'ecouler, Hisp. derramarse, [illegible], extra fluo, effundor. Cic. 2. Tusc. Cum una cum sanguine vitam effluere sentiret. ¶ Translate ponitur pro divulgari. Ter. Eun. 1. 2. 41. Utrunque hoc falsum est, effluet. ¶ Effluere etiam alicui dicitur, quod illi e memoria excidit, scordarsi. Cic. Fam. 7. ep. 14. Ante quam plane ex animo tuo effluo. ¶ Significat etiam dilabi, consumi, perire, ut ætas effluit. Id. de Senect. c. 2. Liv. l. 7. c. 33. Vires effluunt lassitudine.

Effluvium, n. 2. spargimento, [illegible], effluendi actus, magna vis alicujus rei. Plin. l. 9. c. 31. Profundi humoris e corpore effluvium.

Effluus, a, um, adject. qui effluit. Avien. in Prognost. Arat. v. 393. Si flammis emicet ignis Effluus. Id. in Perieg. v. 1162. In pontum cadit effluus amnis.

Effluxio, onis, f. escrescenza d'acque. Dig. l. 43. tit. 10. in princip. Ædiles studeant, ut quæ secundum civitates viæ sunt, adæquentur, & effluxiones non noceant domibus, & pontes fiant, ubicunque oportet.

Effoco, as, a. 1. soffocare, [illegible], suffoco. Sen. de brev. vit. c. 2. Bonis suis effocantur.

Effodio, is, odi, ossum, a. 3. far fosse, cavare, [illegible], Germ. ausgraben, Gal. creuser, Hisp. cavar, [illegible], fodiendo eruo. Cic. 2. Off. c. 3. Effodere argentum penitus abditum. Ter. Eun. 4. 6. 2. Effodere oculos. ¶ Translate Cic. pro Marcel. c. 4. Omnium Marcellorum meum pectus memoria effodit, mi ha passato il cuore.

Effodo, as, pro Effodio, is. V. in Fodo, as.

Effœminate, adv. delicatamente, a foggia di femmina, [illegible], modo fœminarum. Cic. 1. Offic. c. 4. Cave, ne quid indecore, effœminateve facias.

Effœminatio, onis, f. mollizie, delicatezza. Jul. Firmic. l. 7. Mathes. c. 16. Impuritates cum magna corporis effœminatione decernunt. Tert. de Spectac. c. 25. Inter effœminationis modos.

Effœminatus, a, um, adject. mollis, delicatus, effemminato, molle, [illegible]. Cic. Philip. 3. Impudicus, impurus, effœminatus. Q. Cic. ad Tiron. l. 16. Fam. ep. ult. Libidinis, & languoris effœminatissimi animi plenos.

Effœmino, as, avi, atum, a. 1. effemminare, Ger. weibisch machen, Gal. effeminer, Hisp. afeminar, [illegible], in muliebrem mollitiem, atque lasciviam converto. Cic. 2. Tusc. c. 40. Cogitationibus mollissimis effœminamur. Cæs. l. 4. B. G. c. 2. Remollescere, atque effœminari.

Effœte, vel Effete, adv. Martial. l. 2. epigr. 27. Effœte, graviter, cito, nequiter, euge, beate. h. e. mature, sapienter, ut Rader. interpretatur. Al. leg. effecte, h. e. plene, perfecte.

Effœtus, a, um, o. 1. 2. sterile, quod jam fœtum edidit. Col. l. 7. c. 12. Primus effœtæ partus amovendus est. ¶ Item fœtus, qui emissus est. Col. l. 8. c. 5. Cum grex fuerit effœtus, hoc modo deponatur. ¶ Effœta quoque dicitur, quæ parere desiit, quasi frequenti partu lassata. Plin. l. 10. c. 53. Est tanta gallinis fœcunditas, ut aliquæ sexagena pariant ova, aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquæ intantum, ut effœtæ moriantur. ¶ Et generatim effœtum est omne id, quod continua fertilitate lassatum est, & exhaustum. Virg. 1. Georg. Effœtos cinerem immundum jactare per agros. ¶ Hinc translate ponitur pro debili, infirmo, enervato. Cic. de Sen. c. 9. Libidinosa adolescentia effœtum corpus tradit senectuti. Virg. 5. Aen. v. 396. Erigentque effœtæ in corpore vires. idest elanguentes pristino vigore amisso. Apul. l. ult. Flo. id. Ne argumentis sit effœtior. Cum genit. Sallust. in Catil. in fine. Respublica effœta parentum. Al. leg. parente. ¶ Scribitur & effetus sine diphthongo.

Effossio, onis, f. scavamento, actus effodiendi. In Cod. Justin. 11. 6. 3. Saxorum venam laboriosis effossionibus persequi.

Efforo, a. 1. idem ac perforo. Col. l. 9. c. 1. Compluribus locis per latus efforatus.

Effossus, a, um, adject. cavato, scavato, [illegible]. Virg. 4. Georg. v. 42. Effossis latebris sub terra fodere. Vellej. l. 2. c. 52. Effossum alterum imperii lumen.

Effractarius, rii, m. 2. qui effringit, effractor. Sen. ep. 69. Aperta effractarius præterit.

Effractor, m. 3. qui fracto ostio, aut sera in ædes, vel arcam alienam irrumpit. Paul. l. 3. ff. de Offic. Præfect. Vigil. Cognoscit Præfectus Vigilum de incendiariis, effractoribus, furibus.

Effractura, æ, f. effractoris effectus. Paul. l. cit. in Effractor.

Effractus, a, um, adject. rotto, spezzato. Horat. l. 1. ep. 17. v. 54. Cista effracta. Stat. Theb. 9. v. 556. Effracta Urbs.

Effrænate, adv. sfrenatamente, dissolutamente, Germ. ohne zaum, Gal. sans retenue, Hisp. desenfrenadamente, [illegible], dissolute. Cic. de Sen. c. 12. Cujus voluptatibus avidæ libidines temere, & effrænate ad potiundum incitantur. Id. Phil. 14. c. 9. Effrænatius in hostem irrumpere. ¶ Scribitur & sine diphth.

Effrænatio, f. 3. sfrenatezza, Ger. unbendigkeit, Gal. insolence, effronterie, Hisp. desenfrenamiento, dissolutio. Cic. 5. Phil. c. 8. Quæ effrænatio impotentis animi? Scribitur & effrenatio.

Effrænatus, a. 1. 2. sfrenato, [illegible], Ger. unbendig, Gal. effrene, Hisp. desenfrenado, [illegible], quod frænum detrectat, & pro arbitrio nostro regi non potest. Translate dicitur de re, quæ omnem egreditur modum. Cic. de Arusp. Resp. c. 1. Cujus ego de effrænato, & præcipiti furore quid dicam? Id. 1. Off. Homines secundis rebus effrænati. Id. de Arusp. Resp. c. 1. Vox quædam libera, atque etiam effrænatior. Senec. epist. 88. Affectibus effrænatissimis abstrahi. ¶ Scribitur etiam sine diphthongo.

Effrænus, a, um, o. 1. 2. vel effrænis, & ne, o. 3. che non ha freno, Ger. ohne zaum, Gal. sans frein, Hisp. sin freno, [illegible], carens fræno, cui frænum detractum est. Liv. l. 4. v. 382. Effræno equo in medios ignes infertur. ¶ Translate dicitur de indomito, sævo, barbaro. Virg. 3. Georg. v. 382. Gens effræna virum Riphæo tunditur Euro.

Effrico, as, cui, ictum, & catum, a. 1. fricando excutio. Sen. ep. 96. At illis diu rubigo animorum effricanda est. Scribitur & Exfrico. Apul. l. 1. Met.

Effringo, is, egi, actum, a. 3. rompere, frangere, [illegible], Ger. mit gewalt zerbrechen, Gal. briser, Hisp. quebrantar, [illegible], est vi quadam, & impetu frangere. Cic. 6. Ver. Cum viderent effringi multorum fores, revelli claustra. Adde Ter. Adelph. 1. 2. 7. ¶ Effringere animam. h. e. vi de corpore expellere. Senec. in Herc. Oet. ¶ Neutrorum more, Sil. l. 1. v. 647. fluctus vestras effringet in urbes. h. e. franget se.

Effrondesco, is, vel Effrondeo, es, ui, n. frondes emitto. Translate Vopisc. in Probo, c. 19. Circus gratia novi viroris effronduit.

Effrons, ontis, adject. 3. impudens, temerarius, quasi sine fronte, sfrontato, petulante. Vopisc. in Numer. c. 13. Consilii semper alti, numquam tamen effrontis, sed prudentis. Salmas. legit pudentis.

Effrutico, as, avi, atum, in fruticem evado, vel fruticem emitto, pullulo, produco. Tertul. de Anim. c. 27. Semina hominem ex utraque substantia effruticant. Et l. 1. ad Nation. c. 5. Ut nævus aliquis effruticet, aut verrucula exurgat.

Effugia, æ, f. dicebatur hostia, quæ effugisset ab aris. Serv. in Virg. Aen. 2. v. 140.

Effugio, is, ugi, n. 3. fugio, evado, vito, elabor, fuggire, [illegible], Germ. entfliehen, Gal. s'enfuir, Hisp. huir, [illegible], idem ac fugio. Cic. 3. Ver. Quin offensionem negligentiæ vitare, atque effugere non possim. Id. pro leg. Man. c. 9. Effugere e manibus. Et Phil. 2. c. 29. Effugere de prælio. Virg. Ecl. 3. Nunquam hodie effugies. Plaut. Merc. 3. 4. 75. Clam patria hac effugiam.

Effugium, n. 2. scampo, [illegible], Ger. entflucht, Gal. fuite, salut, Hisp. acogida, [illegible], evasio, via, vel modus effugiendi. Cic. 2. de nat. Deor. Habere effugia pennarum. Liv. l. 24. c. 26. Ut, si effugium patuisset, impleturæ urbem tumultu fuerint. h. e. locus effugiendi. Sic Tacit. l. 3. Effugia insidere. ¶ Ponitur & simpliciter pro fuga. Virg. 2. Aen. v. 140. Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent Effugia.

Effulgeo, es, ulsi, n. 2. risplendere grandemente, [illegible], vehementer fulgeo. Liv. lib. 8. B. Pun. Qualis inter graves imbre nubes effulget. ¶ Virg. in 3. conjugat. usurpavit Aen. 8. v. 677. auroque effulgere fluctus.

Effultus, a, um, adject. fultus, appoggiato. Virg. 7. Aen. v. 94. Atque harum effultus tergo, stratisque jacebat Velleribus. Apul. l. 2. Met. Effultus in cubitum.

Effumigatus, a, um, adject. Tertull. ad Martyr. c. 1. Fugiat conspectum vestrum, tamquam coluber excantatus, aut effumigatus. h. e. fumo exire coactus.

Effumo, as, a. 1. fumum emitto. Sever. in Aetna. v. 498. Effumat moles.

Effundo, is, udi, usum, a. 3. spargere, spandere fuori, [illegible], Ger. ausgiessen, Gall. epandre, Hisp. derramar, [illegible], extra spargo. Cic. pro Planc. c. 42. Præter lacrymas, quas tu in meis acerbitatibus plurimas effudisti. ¶ Translate ponitur pro consumere. Cic. 2. Off. c. 15. Multi patrimonia effuderint, inconsulte largiendo. Id. Tusc. 3. Effundere ærarium. ¶ Item pro erumpere, & magna cupiditate egredi. Cic. ad Brut. Timore quodam perculsa civitas tota ad te se cum conjugibus, & liberis effundebat. ¶ Item pro emittere. Id. Phil. 14. c. 12. Effundere extremum spiritum. Virg. Aen. 1. v. 98. Effundere animam. ¶ Effundere iram in aliquem, sfogare la collera contra qualcuno, Liv. l. 39. c. 34. ¶ Effundere pavorem alicui, metter paura. Id. l. 10. ¶ Significat etiam profligare, fugare, prosternere. Sallust. Effuso, ac profligato peditatu, paulatim retrocedere cœpit. ¶ Item abunde loqui. Cic. Att. l. 6. Effudit illa omnia, quæ tacuerat. ¶ Effundere se, h. e. se immittere, pronum ire. Cic. in Parados. Se in aliqua libidine effundere. Liv. l. 34. Ne matronæ effundantur in luxuriam. Sueton. in Aug. c. 99. Effundi in jocos. ¶ Effundere oculum, est, ejicere. Julian. l. 46. Dig. Si tam vehementer cervicem percusserit, ut ei oculus effunderetur. Vellej. l. 2. c. 52. Effusum alterum R. imperii lumen. Al. leg. effossum.

Effuse, adv. immodice, prodigamente, smoderatamente, [illegible]. Cic. pro Rosc. Amer. c. 8. Non pauca suis adjutoribus large, effuseque donabat. Id. in Pison. Effuse petulans. Liv. l. 34. c. 16. Effusius prædati sunt. Plin. l. 1. ep. 20. Effusius dicere. i. e. copiosius. Id. in Paneg. c. 84. Effusissime diligere.

Effusio, onis, f. spargimento, [illegible], Ger. ausgiessung, Gal. effusion, Hisp. derramamiento, [illegible], actus effundendi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. ¶ Translate sumitur pro prodigalitate, consumptione. Cic. pro Rosc. Am. c. 46. Quos sumptus quotidianos, quas effusiones fieri putatis? ¶ Item irruptio, vel eruptio. Cic. in Pison. c. 2. Effusiones hominum ex oppidis. ¶ Effusio animi in lætitia apud eund. Tusc. 4. c. 31. troppo sfogo.

Effusorie, adv. sparsamente, effundendo se. Ammian. l. 31. c. 16. Exinde digressi sunt effusorie per Arctoas provincias.

Effusus, a, um, adject. sparso, diffuso, [illegible]. Virg. Aen. 6. v. 311. Effusus nubibus imber. Liv. l. 7. Effusa fuga. Virg. l. 4. crines effusa sacerdos. ¶ Translate varios habet usus, ut effusa lætitia, effusus risus, Liv. l. 35. c. 43. Claud. l. 3. Rapt. Pros. v. 210. Effusæ largitiones. h. e. immodicæ, Nepos Att. c. 6. Effusi honores, Id. Milt. c. 6. Effusa civitas obviam, Vellej. l. 2. c. 45. ¶ Habet etiam suos gradus, ut Effusior fuga. Liv. l. 3. c. 5. Et l. 37. c. 5. Effusissimis habenis stationes hostium invadit. ¶ Effusus in amorem, in lacrymas, in luxum &c. dicitur qui immodice amat, luget, luxui inservit. Tacit. 1. 4. Ann. & 4. histor.

Effutio, is, ivi, itum, a. parlar imprudentemente, Ger. ausschwätzen, Gal. parler à la volée, Hisp. hablar boverias, [illegible], inaniter fundo, a futio, effundo. Translate est inepte, & inconsulte loqui, dicere cum mendacio. Ter. Phor. 5. 1. 19. Ne vos forte imprudentes foris effutiretis. Cic. l. 2. nat. Deor. c. 37. Ita temere effutiunt de mundo.

Effutitius, a, um, adject. quod effutitur. Varr. l. 6. L. L. Euax verbum nihil significat, sed effutitium naturaliter est.

Effutitus, a. 1. 2. partic. ab effutior. Cic. 2. de Div. c. 55. Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere.

Effutuo, is, a. 3. In carm. jocoso in Cæsarem, apud Sueton. in ejus vita, c. 51. Aurum in Gallia effutuisti. h. e. scortando dilapidavisti.

E ANTE G.

Egelatus, a. 1. 2. partic. ab egelo. Cal. Aurel. Tard. l. 4. c. 3. Non frigidum, sed leviter egelatum, quod galactodes appellant.

Egelido, as, avi, atum, a. 1. disghiacciare, quod gelatum est, dissolvo, ab egelidus. Sidon. l. 4. ep. 1. Egelidarentur fibræ glaciales.

Egelidus, a, um, o. 1. 2. tepido, Germ. laulich, Gall. tiede, Hisp. tibio, [illegible], quod de summo gelu aliquid remisit, a gelidus. Ovid. 2. Am. el. 11. v. 10. Et gelidum Boream, egelidumque Notum. Colum. l. 10. v. 282.

182. Nunc ver egelidum, nunc est mollissimus annus. ¶ Servius pro valde frigido exponit, explicans locum illum Virg. 8. Æn. v. 616. Egelido secretum numine vidit.

Egĕlo, as, avi, atum, a. 1. de summo gelu aliquid remitto, a gelu. Cal. Aurel. lib. 3. acut. morb. c. 5. Cum ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit egelari.

Egens, tis, o. 3. bisognoso, ἐνδεής, pauper, tenuis, cui desunt necessaria ad vivendum, partic. ab egeo. Cic. de Am. Quocirca & absentes adsunt, & egentes abundant, & imbecilli valent. ¶ Comp. egentior, sup. egentissimus. Id. Att. l. 6. ep. 1. Nihil illo Regno spoliatius, nihil Rege egentius. Id. l. 9. ad eun. ep. 7. Egestates tot egentissimorum hominum. Et cum ablat. Cic. 6. Fam. ep. ult. Egens rebus omnibus. ¶ Et cum genit. Plaut. Rud. 1. 5. 16. Egentes opum. Horat. l. 4. od. 8. Animus deliciarum egens.

Egēnus, a. 1. 2. bisognoso, אביון, Ger. dürfftig, Gall. necessiteux, Hisp. menesteroso, ἄπορος, cui desunt vitæ necessaria. Liv. l. 9. Omnium egena corpora humi prostraverunt. Sil. l. 8. v. 12. Egenus rerum cunctarum. Virg. 8. Æn. rebusque veni non asper egenis.

Egĕo, es, gui, n. 2. aver bisogno, חסר, Germ. noth haben, Gall. avoir besoin, Hisp. tener menester, δέομαι, alicujus rei inopia laboro. Construitur absolute. Cic. pro Rosc. Com. Egebat? imo locuples erat. ¶ Vel cum gen. vel abl. Cic. 9. Fam. Gravitas morbi facit, ut medicinæ egeamus. Id. 2. Tusc. Nec bibliothecis quidem Græcis indigebimus. ¶ Vel cum accusat. communi. Cato apud Gell. l. 13. c. 22. Multa egeo. Plaut. Men. 1. 2. 12. Nec quicquam eges. ¶ Particip. egiturus legitur apud Tertullian. l. 4. advers. Marcion. c. 24. (est enim ibi particip. non nomen substantivum) ubi Scioppius in notis ineditis ad Tertull. legit eguiturus.

Egerĭa, f. 1. Dea, quæ parientibus præerat, fortasse eadem, quæ Ægeria. Fest. Egeriæ Nymphæ sacrificabant prægnantes, quod eam putabant facile conceptum alvum egerere.

Egeries, ei, f. ab egero; excrementorum emissio, vel ipsa excrementa. Solin. c. 53. (al. 40.) de Bonaso animali: Cum in fugam vertitur fimum egerit, cujus ardor quidquid attigerit, adurit: ita egeria noxia summovet insequentes.

Egeri, orum, Romanis dicebantur pauperes, qui nihil proprii haberent. Liv. l. 1. c. 34. Puero in nullam sortem bonorum nato, ab inopia Egerio inditum nomen.

Egermĭno, as, idem ac germino. Col. l. 4. c. 27. Quæ infra trunci caput egerminaverint.

Egĕro, is, essi, estum, a. 3. extra gero, sive porto, emitto, ejicio, portar fuori, ἐκφέρω, ἐκκομίζω, Plin. l. 8. ep. 20. Lacus in flumen egeritur. Solin. c. 53. (al. 40.) Ventris fimum egerere. Liv. l. 6. c. 3. Prædam ex hostium tectis egerere. Ovid. 4. Trist. el. 3. v. 38. Expletur lacrymis, egeriturque dolor. h. e. ejicitur, minuitur. Sic Stat. l. 4. Silv. 4. Egerere iras. Valer. Flac. l. 8. Dies egeritur querelis. h. e. transigitur. ¶ Interdum ponitur pro digerere, disponere. Senec. ep. 67. (al. 66.) Multi nobis sermones fuerunt, quos subinde egeram, & ad te mittam.

Egesta. V. Crimisus, & Segesta.

Egestas, f. 3. povertà, ἔνδεια, indigentia, paupertas, ab egeo. Cic. in Par. Itaque illam paupertatem, vel potius egestatem, ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti. Virg. 1. Georg. v. 145. Duris urgens in rebus egestas.

Egestio, f. 3. exportatio, ab egero. Plin. l. 8. ep. 6. Si Pallantis facultates adjuvare publicarum opum egestione contingeret.

Egestivus, a, um, adject. quod egerendi, & ejiciendi vim habet, ut vis egestiva, Macer. l. 1. c. 25.

Egestōsus, & Egestuosus, a, um, adject. egenus, bisognoso. Aurel. Vict. Epit. c. 24. de Nerva: Natos parentibus egestosis (al. egestuosis) sumptu publico ali jussit. Adde Augustin. epist. 254.

Egestus, us, m. 4. idem ac egestio. Sen. 3. Nat. Quæst. c. 30. Quemadmodum corpora nostra ad egestum venter exhaurit.

Egestus, a, um, cavato fuori. Colum. l. 2. c. 2. Scrobibus egestam humum recondere.

Egigno, is, enui, enitum, a. 3. extra gigno, egero. Lucret. l. 2. v. 702. & altos Interdum ramos egigni corpore vivo.

Egnatia, f. 1. Cnatia, Gnazzi, Nazzi, Torre d' Anasso, urbs exc. R. Neap. in Prov. Bariana.

Ego, mei, mihi, me, io, אני, Germ. ich, Gal. je, Hisp. yo, ἐγώ, pronom. 1. personæ. Cic. in Catil. Ego sum ille Consul. Ter. Andr. 5. 2. 28. Nonne te misereret mei? Plaut. Most. 4. 2. 5. Vide ut fastidit simia! Ph. Mihi sum, libet esse; quid id curas? V. Mihi suo loco. Ter. Andr. 2. 2. 13. Nihil pericli est, me vide. V. Video. ¶ Invenitur etiam mi pro mihi. Varr. R. R. l. 2. c. 5. Tu vero, Murri, veni mi advocatus. Lucret. l. 3. v. 106. In quo mi diversi errare videntur. Adde Virg. 6. Æn. ¶ Item me, pro mihi, Enn. l. 2. Si quid me fuerit humanitus. Lucil. Ut quæ me res impendet agatur. Hæc Festus. Huc referri posset illud Terent. Eun. 2. 1. 16. Nimis me indulgeo. ¶ Egomet, pro ego ipse. Virg. 3. Æn. v. 623. Vidi egomet. ¶ Egone, interrogat. Ter. Eun. 1. 1. 20. Egone illam? ¶ In pl. num. nos V. suo loco.

Egranatus, a, um, adject. granis privatus, ut egranatæ caricæ, Plin. Valer. l. 3. c. 14.

Egredior, eris, essus sum, d. 3. uscir fuori, יצא, Germ. aussgehen, Gal. sortir, Hisp. salir, ἐξέρχομαι, extra gradior, exeo. Cic. 2. Catil. Ipsum egredientem urbe prosecuti sumus. Ter. Andr. 1. 3. Egreditur ab ea. h. e. de domo ejus. Cæs. l. 1. B. C. Egredi ex castris. Cic. pro Quint. Extra fines egredi. Id. Att. l. 13. ep. 16. Nos pedem e villa adhuc egressi non sumus. Ter. Phorm. 4. 5. 10. Dicat, nos nostro officio nihil egressos esse. ¶ Cum accusat. Plin. l. 7. ep. ult. Nam nec historia debet egredi veritatem. V. Egressus. ¶ Pro digredi, Cic. de clar. Orat. Ut egrederetur a proposito ornandi causa. ¶ Est etiam verbum navigantium, pro descendere navi, smontare, fare sbarco. Cæs. l. 4. B. G. c. 23. Hunc ad egrediendum nequaquam idoneum arbitratus locum, dum reliquæ naves convenirent, in anchoris exspectavit.

Egregiātus, us, ui, masc. dignitatis quidam gradus. Exemplum V. in Centena.

Egregie, adv. eccellentemente, ἐξαιρέτως, excellenter, item valde, nimis. Cic. l. 1. ad Q. Fr. ep. 1. Servus egregie fidelis. Id. 2. Fin. c. 6. Egregie loqui græce. Ter. Heaut. 3. 1. 12. Egregie ad miseriam natus. ¶ Comparat. egregius. Juven. sat. 11. v. 12. Egregius cœnat meliusque miserrimus horum. V. Egregius.

Egregius, a, um, o. 1. 2. eccellente, nobile, נכבד, Germ. aussbündig, Gal. excellent, Hisp. bravo, senalado, ἐξαίρετος, excellens, præstans, eminens, quasi ex eo toto grege electus. Cic. 1. de Or. Non possum dicere eum non egregium quendam hominem, atque admirandum fore. Ter. Andr. 1. 1. 45. Egregia forma. Sic egregium facinus, opus; egregia & præclara indoles. Cic. & Liv. ¶ Egregium publicum, est decus publicum. Tacit. Ann. 3. c. 70. Capite insignitior infamia fuit, quod humani divinique juris sciens, egregium publicum, & bonas domi artes dehonestavisset. Adde Sulpic. Sev. l. 2. hist. sacræ, sub fin. ¶ Egregia in plur. pro virtutibus accipit idem Tacit. Ann. 14. c. 60. Postquam, inquit, cuncta scelerum suorum pro egregiis accipi vidit. ¶ Comparat. superlat. minus usitata sunt. Lucret. tamen l. 4. v. 468. Nihil egregius est, quam res discernere. Cato apud Priscian. l. 3. habet egregiissimus. Adde Gell. l. 14. c. 5.

Egressio, onis, f. actus egrediendi, ἔξοδος. Translate pro digressione in dicendo usurpatur a Quintil. l. 3. c. 11. (al. 9.) ubi inquit: Egressio vero, vel quod usitatius esse cœpit, Excessus, sive est extra causam &c. Id. l. 4. c. 3. Hanc partem παρέκβασιν Græci vocant, Latini egressum, vel egressionem.

Egressus, us, m. 4. egrediendi actus, uscita, l' uscire, ἔξοδος. Cic. in Pis. c. 13. Frequentia sua vestrum egressum ornando. Tacit. Ann. 15. c. 53. Cæsar rarus egressu, domoque aut hortis clausus. ¶ Item egressus e navi. Cæs. l. 5. B. G. c. 8. Remis contendit, ut eam partem insulæ caperet, quam optimum esse egressum cognoverat. ¶ Item digressio in dicendo. Quintil. l. 4. c. 3.

Egressus, a, um, particip. ab egredior. uscito. Sallust. l. 1. hist. apud Serv. Gens raro egressa fines suos. Tacit. 3. hist. c. 30. Tecta altitudinem mœnium egressa. Id. Ann. 16. c. 10. Aliquando sexum egressa, voce intensa clamitabat. superando il sesso. ¶ De eo, qui navi descendit, Nepos Datam. c. 4.

Egŭla, f. 1. sulfur, lanis suffitu mollitiem, candoremque inducens. Plin. l. 35. c. 15.

Egurgĭto, as, avi, atum, a. 1. evomo, effundo. Plaut. Epid. 4. 2. 12. Egurgitare argentum. ¶ Legitur & exurgere.

E ANTE H, & I.

Ehe, Interject. mentis consternatæ: Ennius: Ehe, ipse clypeus cecidit. V. Taubman. ad Plaut. Truc. 2. 2.

Ehem, oh, ὤ, interjectio subito aliquid deprehendentis. Ter. Eun. 1. 2. Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic mi Phædria?

Eheu, ah, ah, αἶαι, interjectio dolentis. Cic. ante exil. Eheu conditionem temporis hujus. Adde Ter. Heaut. 1. 1. 31.

Eho, olà, ὦ, interjectio ad se vocantis. Interdum etiam excitativa particula est, qua attentionem nobis paramus ejus, cum quo loquimur. Ter. Andr. 5. 4. 48. Propero ad fratam, eho mecum Crito. Et v. 5. Eho, tu Glycerium hinc civem esse ais? Id. Hecyr. 2. 2. 23. Eho, nunquidnam accusat virum?

Ehodum, ὦ, interjectio attentionem, & animadversionem poscentis. Ter. Ad. Ehodum, dic mihi, num quidnam amplius tibi cum illa fuit?

Eja, orsù via, הנה, Germ. wolan, Gal. ca, Hisp. ea pues, εἶα, interjectio adhortantis. Mart. lib. 2. Eja age, rumpe moras. ¶ Interdum corripientis. Ter. Eun. 5. 8. 35. Eja, sic decet. Plaut. Rud. 2. 2. 9. Eja vero.

Ejacŭlo, as, a. 1. ejaculor, aris, d. 1. lanciare, ירה, Ger. aussschiessen, Gal. lancer, darder, Hisp. lancar, ἐκβάλλω, eminus, seu longe jaculor. Gell. l. 16. c. 19. Se in salum ejaculaverat. Plin. lib. 4. c. 12. In cujus forum solistitio Athos ejaculatur umbram. Ovid. 4. Metam. v. 123. tenues stridente foramine longe ejaculatur aquas.

Ejectamentum, ti, n. 2. excrementum. Tacit. de morib. Germ. de succino, c. 45. Diu quin etiam inter cætera ejectamenta maris jacebat.

Ejectatus, a, um, adject. ejectus; ut ejectata favilla, Ovid. 2. Metam. v. 231.

Ejectio, onis, f. ejiciendi actio, expulsio, ἐκβολή. Cic. l. 2. Attic. ep. 18. Mortem & ejectionem timemus.

Ejectitius, a, um, o. 1. 2. ἐκβόλιμος, quod ejicit, vel quod ejicitur. Plin. l. 11. c. 37. Vulva ejectitia.

Ejectiuncŭla, æ, diminut. Marcel. Empir. c. 10. Ad ejectiunculas facere.

Ejecto, as, avi, atum, a. 1. cacciar fuori, frequentat. ab ejicio, ἐκβάλλω, expello. Ovid. l. 5. Metam. v. 353. Arenas ejectat. Sil. l. 10. v. 320. Aufidus undis Ejectat, redditque furens sua corpora ripis.

Ejectus, a, um, adject. expulsus, & sæpe de naufragiis dicitur. Senec. ep. 9. Ejectus in desertum litus. Virg. Æn. 4. Ejectum litore, egentem excepi. ¶ Lucret. l. 4. v. 930. Anima perturbata, ejectaque foras. Cic. de Orat. Ejecta lingua. h. e. extra os exerta.

Ejectus, us, ui, m. idem quod ejectio. Lucret. l. 4. v. 937. Animai altior, atque largior ejectus.

Eieratio, ejuratio. Apud Tertul. de Spectac. c. 4.

Eiĕro, eras, idem quod ejuro, legitur apud Tertul. de Spect. c. 24. & de Idol. c. 18.

Ejicio, is, eci, ectum, a. 3. scacciar fuori, גרש, Ger. aussstossen, Gall. jetter hors, Hisp. echar fuera, ἐκβάλλω, extra jacio, expello. Cic. Terentiæ, l. 14. Fam. Ejicere nos magnum fuit, excludere facile. Id. in Parad. Ejicere in exilium. Id. pro Quint. Ejicere a Diis Penatibus. Id. pro Rosc. Amer. Ejicere ex animo amorem. ¶ Ponitur interdum pro extendere, distendere. Virg. 10. Æn. Ejectoque incumbit cernuus armo. ¶ Ejicere absolute, ponitur pro ejicere fœtum. Ulp. Dig. 9. 2. 27. Si mulier pugno, vel equa ictu a te percussa ejecerit, Brutus ait, Aquilia teneri.

Ejulatio, f. 3. pianto, יללה, Ger. heulung, Gal. cry en se plaignant, Hisp. grita con quexas, ὀλολυγμός, planctus cum vociferatione, Ploratus rationis expers. Plaut. Capt. Ejulatione haud opus est. Adde Cicer. 2. leg. c. 23.

Ejulatus, m. 4. idem ac ejulatio. Cic. 2. Tusc. c. 23. Ingemiscere nonnunquam viro concessum est, idque raro, ejulatus vero ne mulieri quidem.

Ejulĭto, as, frequenter ejulo. Lucil. apud Non. cap. 1.

Ejŭlo, as, avi, atum, n. 1. piangere forte, הילל, Germ. heulen, Gall. crier en se plaignant, Hisp. dar alaridos, ὀλολύζω, est voce in altum sublata plorare, a sono, idest ab ei, vel ab eheu. Quidam heiulo dici malunt, ut sonus magis exaudiatur, a voce plorantium, hei, hei. Cic. 2. Tusc. c. 7. Herculem viderat in Oeta magnitudine dolorum ejulantem. ¶ Cum accusativo Apulej. lib. 3. Metam. Fortunas meas ejulabam. Et lib. 4. Altius ejulans se.

Ejuncesco, is, n. 3. in juncum evado. Plin. l. 17. c. 22. Vitis ejuncescit. Harduin. leg. evanescit.

Ejuncĭdus, a, um, adject. tenuis instar junci. Var. R. R. l. 1. c. 31. Sarmentum ejuncidum. Gloss. gr. lat. Ejuncidum, σχοινοειδές.

Ejuratĭo, onis, f. renuntiatio. Valer. Max. l. 2. c. 7. n. 7. Ignominiosa Consulum ejuratione.

Ejūro, as, avi, atum, a. 1. ejero, ejicio, detestor; giurare, אלה, Ger. schwueren, Gal. jurer, Hisp. jurar, ἐξόμνυμι est præmisso ante juramento se re aliqua liberare. E. g. ejurare judicem iniquum, est interposito juramento, sibi judicem suspectum esse nomine iniquitatis, ejus jurisdictionem declinare; Ejurare forum iniquum, est jurisdictionem fori alicujus detrectare, interposito prius juramento, se in eo foro jus suum tueri posse; Ejurare bonam copiam, est jurare, sibi non suppetere copiam, aut facultates, ad faciendum impendium, v. g. cœnæ, quam

quis a nobis petit, &c. Cic. 12. Phil. Sic me iniquum ejurabant, de me querebantur. Id. 5. Ver. Negociatores putant esse turpe id forum sibi, in quo negociantur, iniquum ejurare. Id. ad Pat. l. 9. Fam. ep. 16. Tu autem, quod mihi bonam copiam ejures, nihil est. ¶ Ejurare imperium, militiam, est renuntiare, recusare, apud Plaut. & Tacitum. Ejurare liberos, h. e. negare, suos esse, apud Senec. Consol. ad Marc. c. 19. ¶ Ejurare Magistratum, pro deponere, recusare, Plin. l. 1. epist. 23. Quod quidem fiebat, fractis ante fascibus, ut habet Dio. l. 59.

Ejusdemmodi, della medesima maniera. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 4. Alios dissimiles, alios ejusdemmodi mundos esse. Id. Verr. 4. c. 12. Ejusdemmodi totum jus Prætorium, ejusdemmodi omnis res judiciaria fuit in Sicilia per triennium, Verre prætore.

Ejusmodi, di cotal maniera, ככה, Germ. also, Gal. aussi, Hisp. asso, τοιοῦτος, talis, duo genitivi conjuncti in modum adverbii. Cic. pro L. Man. c. 2. Genus est enim ejusmodi. ¶ Idem etiam valet ac sic. Cic. pro Cal. Ejusmodi cupidus, ut magis &c. Verr. 3. in fin. Ejusmodi exegisti. V. Manut. ibi.

E ANTE L.

Elābor, eris, apsus sum, dep. 3. fuggir dalle mani, sdrucciolare, scorrere, ἐκπίπτω, ἀποδιδράσκω, effugio, evado. Cic. 2. de Orat. c. 56. Elabi e manibus; & ad Attic. l. 1. ep. 16. de manibus. Cæs. l. 5. B. G. c. 36. Ex prælio elabi. Liv. lib. 1. cap. 53. Elabi inter tela, & gladios. ¶ Translate, elabi e memoria, Auct. ad Heren. l. 3. c. 22. Elapsa est spes, Plaut. Capt. 3. 5. Sic Cicer. pro Flac. Elabitur mos de manibus. ¶ Et sine præposit. Id. Verr. 3. c. 39. Elabi omni suspicione. ¶ Et cum dativo. Senec. ep. 77. Elabi vitæ.

Elaboratĭo, onis, f. fatica, diligenza, attenzione. Auct. ad Her. l. 4. c. 22. Hæc non videntur fieri posse sine elaboratione, & operæ consumptione.

Elaboratus, us, ui, m. idem quod elaboratio. Apul. in Florid. Elaboratu mirandus.

Elaborātus, a. 1. 2. ἐκπεπονημένος, factus cum labore, & diligentia, politus, excultus, exornatus, partic. ab elaboro. Cic. pro L. Man. Nihil huc, nisi perfectum ingenio, elaboratum industria afferri oportere.

Elabōro, as, avi, atum, n. 1. affaticarsi molto, sforzarsi, חרה, Germ. bearbeiten, Gall. s'efforcer, Hisp. trabajar mucho, ἐκπονέω, enitor, conor, contendo, operam do, Cic. pro Marc. c. 9. In hoc tibi elaborandum est, Remp. ut constituas. ¶ Et passive pro efficere. Cic. in Parad. Quam illa ipsa, propter quæ elaborantur. Id. in Phil. Omne enim curriculum industriæ nostræ in foro, in curia, in amicorum periculis propulsandis elaboratum est. ¶ Active Elaborare aliquid est artificiose excolere. Plin. l. 34. c. 3. Candelabrorum superficiem elaboravit. Hinc elaborata oratio, elaborati versus, apud Cic. in Orat. & pro Cæl.

Elacatæum, n. 2. mons Thessaliæ, ubi templum Jovis Elacatæi. Steph.

Elacăte, sive elacatena, fœm. 1. piscis ex thynnorum genere, qui saliri solet, unde est, quod Festo dicitur salsamenti genus. Nomen ex eo habuit, quia refert ἠλακάτην, hoc est, colum muliebrem. Col. l. 8. c. 17.

Elactesco, n. 3. imbiancarsi, λευκαίνομαι; est album fieri ad modum lactis. Plin. l. 20. c. 22. Addensari sub dio, atque elactescere. Melior lectio habet, lactescere.

Elæa, fœm. 1. Elea, l' Alea, urbs Asiæ minoris, in Mysia majore, in conf. Æolidis, a Pergamo patria Zenonis, & Parmenidis. ¶ Elæa quoque, Riso Carpasso, prom. Cypri, in ora ad Or. inter Salaminem, & Carpassum. ¶ Item portus Epiri, prope ostia Acherontis fl. ¶ Item urbs exc. Cretæ ins. Plin. l. 4. c. 12.

Elæemporia, æ, f. ἐλαιεμπορία, olei coemendi cura. leg. ult. §. 10. Dig. de Mun. & hon.

Elæomĕli, n. indeclin. oleum saporis mellei, ex olea. Plin. lib. 23. c. 4.

Elæothesium, ii, n. olei, & aliorum unguentorum repositorium, ubi luctaturi, & certaturi ungebantur. Vitruv. l. 5. c. 11.

Elamentabilis, le, lamentevole. Cic. 2. Tuscul. c. 24. Sin erit ille gemitus elamentabilis, si imbecillus, si abjectus. Al. leg. lamentabilis. Priorem tamen lectionem acriter tuentur Eruditi ex MSS.

Elamitæ, masc. 1. pop. Arabiæ Felicis, cum opp. cogn. apud oram mar.

Elanguesco, is, gui, n. 3. idem quod langueo, vel valde langueo, languore tabesco, illanguidire, indebolirsi, ἐκλύομαι. Aurel. Vict. de Vir. illustr. in Annibale: Cum Urbem capere posset, in Campania deliciis elanguit. Liv. l. 35. c. 45. Non esse elanguescendum.

Elanguidus, a, um, adject. valde languidus. Fortunat. 1. Marc. Paulatimque focis elanguida ligna resorbet.

Elăpe, f. 1. genus serpentis. Plin. l. 32. c. 5.

Elaphites, f. 3. tres insulæ parvæ maris Hadriatici, sive Illyrici, quarum prima dicitur Calamota, altera Isola di mezzo, tertia Guippano, a Melita 12. M. P. non longe a Chia ins.

Elaphobosco̅n, n. 2. herba, al. pabulum cervi, & gratia Dei, ferulacea geniculata, digiti crassitudine, semine corymbi, dependentibus foliis olusatri, commendata in cibis contra serpentium morsus, ab ἔλαφος, cervus, & βόσκω, pasco. Plin. l. 22. c. 22.

Elapidatus, a, um, purgato da sassi, lapidibus purgatus. Plin. l. 18. c. 16. Solum elapidatum, purgatumque subigitur. Adde l. 17. c. 10.

Elaqueătus, a, um, sciolto da' lacci, laqueis exsolutus. Ammian. l. 30. c. 1. Princeps antedicti fuga perculsus, quem elaqueatum fidem rupturum existimabat.

Elaqueo, as, a. 1. expedio, laqueis exolvo. Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 147. Elaqueanda animi constantia, ne retinaclis prematur. Sidon. l. 8. ep. 9. A vinculo incursi angoris elaqueat.

Elargior, iris, itus, sum, dep. 4. donare largamente, δωρέομαι, Pers. sat. 3. v. 70. Patriæ carisque propinquis Quantum elargiri deceat.

Elassesco, is, idem, ac lassesco, lassitudine deficio. Plin. l. 16. c. 25. In arboribus tamen nimia germinatio elassescit.

Elăte, es, f. 1. genus palmæ, al. spathe. Plin. l. 23. c. 5.

Elāte, adv. altamente, גבוה, Germ. hoch tragendisch, Gall. hautement, Hisp. altivamente, ἀλαζονικῶς, alte, ample, graviter, superbe. Cic. in Or. Ut Demosthenes certe possit summisse dicere, elate Lysias fortasse non possit. Nepos in Pausan. c. 4. Elatius se gerere cœpit, h. e. insolentius. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 79. Fama elatius inflatiusque percrebuerat.

Elateïus, a, um, adjectiv. ab Elato, qui fuit pater Cenei, ut Elateia proles, Ovid. Metam. 12. v. 189.

Elaterium, n. 2. ἐλατήριον, medicamenti genus, al. agitatorium, ex sylvestri cucumere confectum ad purgandum alvum. Plin. lib. 20. cap. 1.

Elatīne, f. 1. herba, quæ folia helxinæ habet, pusilla, pilosa, rotunda, semipedalibus ramis quinis, senis, a radice statim foliosis. Plin. l. 27. c. 9.

Elatio, f. 3. altezza, il sollevare, elevatio, ab efferor. Cic. in Top. Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem. ¶ Translate sumitur pro altitudine, vel superbia animi, sublimitate styli, &c. Cic. 1. Off. In hac elatione, & magnitudine animi facillime pertinacia, & nimia cupiditas principatus innascitur.

Elatītes, m. 1. genus lapilli. Plin. l. 36. c. 20.

Elatorie, adv. hyperbolice, jactanter, iperbolicamente. Ascon. Pedian. in Divin. Verr. cap. 1.

Elātro, as, n. 1. idem, ac latro, vel valde latro. Hor. 1. epist. 18. v. 18. Ut non acriter elatrem.

Elātus, a, um, adject. altus, excelsus, alto, ὑψηλός. Colum. l. 2. c. 4. Modo in elatiora, modo in depressiora clivi agi sulcum oportebit. Tertul. Apol. c. 35. Elatissimæ lucernæ. ¶ Metaphorice est, inflatus, superbus, superbo, gonfio. Cic. Agrar. 2. Quibus illi rebus elati, & inflati. Id. in Orat. Elatis verbis intensa oratio. Cæs. l. 3. B. C. c. 59. Elati barbara arrogantia despiciebant suos. ¶ Item sepultus. Manil. l. 4. vers. 71. Ex ipsis quidem elati rediere sepulcris. ¶ Item evulgatus. Nepos in Dione, c. 8. Res, multis consciis, elata refertur ad Aristomachen. ¶ Item sublatus. Liv. l. 7. Corvus e conspectu elatus Orientem petit.

Elaudare, plus est, quam nominare, inquit Festus.

Elăvo, as, avi, a. 1. idem, ac lavo. Col. l. 12. c. 50. Sed cum fuerit oliva elota. ¶ Elavare se bonis, per translationem, est spoliare. Plaut. Asin. 1. 2. 9. In mari reperi, hic elavi bonis.

Elautus, a, um, adject. bene lotus. Plaut. Rud. 3. 3. 37. Quæ ambæ elautæ sumus opera Neptuni. Id. Pœn. 1. 2. 22. Nam quæ elauta est, nisi perculta est, meo quidem animo, quasi illauta est.

Elbii Vicus, Vico, vicus parvus Thusciæ apud lac. Ciminium, inter Viterbum, & Roncilonem opp. in via, quæ Romam ducit.

Elea. V. Elæa.

Eleātæ, Lucaniæ pop. Eleam urbem incolentes, quæ mox Elia, deinde Velia dicta est.

Elecĕbræ argentariæ, meretrices, ab eliciendo argento. Plaut. Men. 2. 3. 26. & Trucul. 1. 2. 81.

Electe, adv. cum electione, con scielta. Cic. l. 1. Inven. c. 30. Discrete, & electe digeremus. Gel. l. 18. c. 7. Veteres, qui electius locuti sunt.

Electibĭlis, le, adverb. qui eligi potest. Apul. l. 10. Met. Electibiles partes nusquam comparent.

Electĭlis, le, adjec. selectus, eletto, Plaut. Mostel. 3. 2. 41. Vino, & victu, & piscatu probo, & electili vitam colitis.

Electio, onis, fœm. elezione, בחירה, Ger. ein wahl, Gal. election, Hisp. election, ἐκλογή, selectio, approbatio. Cicer. in Orat. Id autem est judicium, electioque verborum. Velles. l. 2. c. 72. Electionem dare.

Electo, as, avi, atum, a. 1. freq. ab elicio. Plaut. Merc. 1. 3. 117. Ne te opprimeret imprudentem, atque electaret, hoc est, rem totam interrogando, eblandiendoque ex te resciceret. Id. Asin. 2. 2. 28. Electabo quidquid est. ¶ Est etiam frequentativum ab eligo. Id. Trucul. 2. 6. 27. Jamne electat legionem, quam spoliare velit?

Elector, oris, m. elettore, בוחר, Germ. erwehler, Gall. electeur, Hisp. elector, qui eligit. Auct. ad Her. l. 4. c. 4. Quam aliorum boni electores existimentur.

Electra, f. 1. filia Atlantis, ex Pleione, vel Æthra filia Oceani, & Tethyos, ut alii volunt, quæ Jovi Dardanum peperit. Ovid. 4. Fast. v. 31.

Electrĕus, a, um, adject. ex Electro factus, Lamprid. in Alex. Sev. c. 25. Alexandri habitu nummos figuravit, & quidem electreos aliquantos, sed plurimos tamen aureos.

Electrĭfer, a, um, adject. Electri ferax. Claudian. in Fescen. v. 55. de sororibus Phaetontis. Et Padus electriferis Admoduletur alvis.

Electrĭnus, a, um, adject. electreus, ut electrina patera, Trebel. Pol. in Quiet. Electrina vasa, leg. 32. §. 5. Dig. de aur. arg. Electrini annuli, Marcell. Empir. c. 8. ante med.

Electrius, a, um, ad Electram pertinens. Val. Flacc. l. 2. v. 431. Electria tellus Threiciis arcana sacris. h. e. Samothrace, ita dicta ab Electra Dardani matre.

Electrix, icis, f. quæ eligit. Affertur locus Plauti in Mil. 3. 1. 194. Sed lectio varia est.

Electrum, n. 2. ἤλεκτρον, succinum, ab ἠλέκτωρ, Sol, quia Solis fulgorem refert. V. Succinum. Ovid. l. 2. Metam. v. 364. Stillataque sole rigescunt De ramis electra novis. ¶ Est etiam metalli genus, de quo Plin. l. 33. c. 4. Omni, inquit, auro inest argentum vario pondere; ubicumque quinta argenti portio est, electrum vocatur.

Electus, us, m. 4. electio. Ovid. 2. Epist. v. 144. In necis electu parva futura mora est.

Electus, a, um, adject. ἐκλεκτός, eletto, scelto, ut electi coloni, Cic. Agrar. 2. c. 25. Princeps electus, Sueton. Galb. c. 14. Viri electissimi civitatis, Cic. pro Quint. c. 2. ¶ Comparat. utitur August. l. 2. de Civ. Dei c. 29. ¶ Electa, neut. plur. substant. dicuntur libri selectarum rerum, & excerptarum. Plin. l. 3. ep. 5. Electorum commentarios mihi reliquit.

Eleemosy̆na, f. 1. limosina, צדקה, Ger. ein almusen, Gal. aumone, Hisp. limosna, ἐλεημοσύνη, miseratio, beneficium pauperibus præstitum, stips pauperibus data, ab ἐλεήμων, miser. Tertul. de Patient. c. 7. Exemplum autem, quod afferunt ex Spartian. in Caracal. quidam Lexicographi, eo loco non invenitur.

Elĕgans, antis, o. 3. elegante, polito, טוב, יפה, Ger. sauber, Gal. joly, Hisp. lindo, χαρίεις, cultus, ornatus, politus, ab eligendo, ut scripsit Cic. 2. de nat. Deor. ¶ Id. 6. Ver. Te, atque istos, qui se elegantes dici volunt. Ter. Eun. Quam elegans formarum spectator siem. Ubi Donatus: Elegans spectator est, qui fit cunctantis, & fastidiosi judicii, cui non quodvis placet facile. ¶ Elegans homo (inquit Gel. l. 11. c. 2.) non dicebatur cum laude, sed id fere verbum ad ætatem M. Catonis vitii, non laudis fuit. Sic Plaut. Trinum. 2. 1. 14. Mendax, cuppes, avarus, elegans, despoliator, &c. Quippe elegans is dicebatur, qui nimio cultu, & victu esset. Ital. pomposetto, delicato, chi si dà troppo bel tempo. ¶ Cum de eloquentia sermo est, elegans dicitur, qui verbis electis, & pura constructione utitur, disertus, ut Elegans in dicendo, Cic. in Brut. c. 68. Gel. l. 13. c. 20. Elegantior vocis sonus. Nepos Attic. 12. Multo elegantissimus.

Eleganter, adv. elegantemente, Ger. zierlich, Gal. elegamment, Hisp. elegantemente, χαριέντως, polite, & proprie. Ci. Lucejo l. 5. Fam. Quæ eleganter, copioseque collegisti. Id. 2. Fin. Hoc ipsum elegantius poni, meliusque potuit. Id. ad Brut. Qui & optime omnia novit, & elegantissime expedire, & deferre ad te potest. ¶ Et in malam partem, Sallust. Catil. c. 26. Saltare elegantius, quam necesse est probæ.

Elegantĭa, f. 1. eleganza, pulitezza, nettezza, הדרה, Ger. zierlikeit, schonheit, Gal. elegance, bonne grace, Hisp. lindeza, elegancia, εὐπρέπεια, καθαρότης, munditia, lautitia, ornatus, cultus. Cic. 3. Fin. Agricultura abhorret ab omni politiore elegantia. Id. pro Syll. Cum summa elegantia, atque integritate vivere. ¶ Elegantia in oratione virtus est, quæ facit, ut unumquodque pure, & aperte dici videatur. Hæc distribuitur in latinitatem, & explanationem. Latinitas est, quæ sermonem purum conservat ab omni vitio remotum. Explanatio est, quæ reddit apertam, & dilucidam orationem. Auct. ad Her. l. 4. Cic. in Or. Fucati vero medicamenta candoris, & ruboris omnia repellentur, elegantia modo, & munditia remanebit. Id. 2. Fin. Contemnit enim disserendi elegantiam, confuse loquitur.

Elegatus, i, m. piscis genus. Auson. ep. 4. v. 59. male tecti spina elegati. Turneb. Adverf. l. 1. c. 23. legit Elacati; quem reprehendit Scal. in not. ad Auson.

Elegia, f. 1. & elegeia, per quinque syllabas, apud Poetas, elegia, verso lagrimevole, Ger. trauwergedicht, Gal. elegie, Hisp. elegia, ἐλεγεία, ἐλεγεῖον, carmen flebile, ex alternis versibus hexametris, & pentametris, ab ἒ, ἒ, he, he, interjectio dolentis, quæ geminari solet, & λέγω, dico, vel ab ἔλεγος, luctus. Ovid. 3. de Art. el. 1. Flebilis indignos elegeia solve capillos: heu nimis ex vero nunc tibi nomen inest. ¶ Sed tamen etiam in rebus lætis usurpari cœpit. Horat. de Art. Versibus impariter junctis querimonia primum, post etiam inclusa est voti sententia compos. ¶ Elegia vocatur a quibusdam arundo obliqua, fruticis modo se spargens. Plin. l. 16. c. 36.

Elegia, orum, n. 2. carmina elegiaca. Plaut. Merc. 2. 3. 74. Meæ impleantur carbonibus elegiorum fores. Sed legendum est, elogiorum.

Elegiacus, a, um, o. 1. 2. quod ad elegiam spectat, ut elegiacum carmen, apud Grammaticos. Diomed. l. 3. & Serv. de metr.

Elegidarium, ii, n. idem quod Elegidion. Petron. Satyr. Cœpit capillorum elegidarion dicere.

Elegidion, n. 2. ἐλεγίδιον, dimin. ab elegia. Pers. sat. 1. v. 51. Non si qua elegidia crudi dictarunt proceres.

Elegion, pro elegidion, vel elegia, legitur apud Auson. epigr. 62. al. 95.

Elegus, i, m. 2. versus elegiacus, elegia. Hor. l. 1. carm. od. 3. Neu miserabiles decantes elegos.

Eleleides, f. 3. mulieres bacchantes, ab ἐλελίζω, clamo, vociferor. Ovid. ep. 4. Nunc feror, ut Bacchi furiis Eleleides actæ. Alii leg. Elelides, ut sit adject. ab Elide urbe Peloponnesi.

Eleleus, m. 2. ἐλελεύς, cognomen Bacchi, ab ἐλελίζω, vociferor clamore bellico. Ovid. 4. Met. Nyctelinsque, Eleleusque parens, & Jacchus, & Euan. ¶ Heleleus, m. 2. Sol, ab ἑλίσσω, volvo, quia æterno circa terram cursu volvitur. Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.

Elementa, orum, n. 2. elementi, [illegible], Ger. die elementen, Gal. les elements, Hisp. elementos, στοιχεῖα, sunt principia omnium rerum, ex quibus reliqua omnia componuntur, & in quæ resolvuntur. Quibusdam elementum dictum videtur, quasi alimentum, quia viventia aluntur iisdem, ex quibus componuntur, & in quæ resolvuntur. Quatuor sunt, terra, aqua, aer, ignis. Cic. 1. Acad. Ergo illa initia, ut e Græco vertam, elementa dicuntur. ¶ Item notæ literarum, quia sunt prima principia orationis. Nam ex literis syllabæ, ex syllabis dictiones, ex dictionibus oratio conficitur. Quintil. l. 1. c. 1. ¶ Item prima principia Artium, ut Geometriæ, Dialecticæ, &c. Ex iis enim Artes oriuntur, & in ea resolvuntur. Cic. l. 4. Acad. c. 28. Elementa loquendi. Horat. l. 1. sat. 1. v. 25. Elementa prima discere. ¶ Translate Stius l. 3. v. 71. Vagitumque gravem, atque irarum elementa mearum. Juven. sat. 14. Elementa vitiorum.

Elementarius, a, um, adject. ad elementum pertinens, ut elementarius puer, qui scil. prima literarum elementa discit. Sic elementarius senex: quem turpem, & ridiculam rem esse, scribit Sen. ep. 36. Capitolin. in Pertin. c. 1. Puer literis elementariis, & calculo imbutus.

Elementitius, a, um, adject. Elementaris. Tertul. de Anim. c. 32. Ex elementitiis substantiis censeri.

Elenchticus, o. 1. 2. quod spectat ad coarguendum. Quintil. l. 2. c. 6.

Elenchus, m. 2. ἔλεγχος, unio, seu margarita grandis, & oblonga. Plin. l. 9. c. 35. Juven. sat. 6. v. 458. ¶ Apud Græcos elenchus est tabula, seu index libri. Post præfat. Plinii in lib. nat. hist. statim leguntur verba hæc: C. Plinii Secundi naturalis historiæ elenchos.

Eleo, es, evi, etum, a. 2. nettare, mondare, mundo, ab antiquo leo. Lucil. l. 6. Si hic vestimenta elevit luto. Non. exposuit, maculavit. Sed hallucinatus est. Fortasse Lucilius scripserat, elavit, vel eluit. Voss. Etym.

Elephantiacus, o. 1. 2. leproso, [illegible], Germ. aussetzig, Gal. lepreux, Hisp. leproso, ἐλεφαντιακός, qui morbo elephantiæ laborat. Firmic. l. 8. c. 19.

Elephantiasis, f. 1. vel elephantia, æ, f. 1. vel elephantiasmus, m. 2. vel elephas, antis, m. 3. lepra, [illegible], Ger. aussatz, Gal. lepre, Hisp. lebra, ἐλεφαντίασις, cancer totius corporis, genus lepræ, quia maculis, ac tumoribus similem reddit cutem elephantis. Valla rationem reddit, quia inter morbos tantum præstet, quantum elephas inter bestias. Plin. l. 26. Elephantiasis non fuit in Italia ante Cn. Pompeji tempora. Adde Cels. l. 3. c. 25.

Elephanticus, a, um, adject. qui elephantiasi laborat. Jul. Firmic. l. 8. c. 13.

Elephantinus, o. 1. 2. quod ad elephantem spectat. Elephantinum emplastrum dictum est, quia est percandidum. V. Cels. l. 5. c. 19. ¶ Elephantini libri, apud Vopisc. in Tac. c. 8. sunt, quos codices eboreos Ulpian. vocat. Facti enim erant ex ebore sectili. Alii aliam afferunt hujus appellationis rationem. V. Isid. l. 6. Orig. c. 2.

Elephantiosus, a, um, adject. elephantiacus. Veget. l. 1. c. 19. Priscian. l. 1. c. 3.

Elephantis, idis, Poetria, quæ libellos scripsit, quibus varia genera concubitus complexa est. Mart. l. 12. epigr. 43. Nec molles Elephantidis libelli. ¶ Item Nili insula. Plin. l. 5. c. 9. & l. 24. c. 17.

Elephantus, ti, m. & f. 2. idem ac elephas, a gen. elephantis, ut Titanus a Titanis, hebdomada ab hebdomadis. Cic. 2. de nat. Deor. Manus etiam data elephantis, &c. Plaut. Stich. 2. 1. 14. (al. 2. 3. 14.) Solere elephantum gravidam perpetuos decem esse annos.

Elephas, antis, m. 3. elefante, [illegible], Ger. elephant, Gal. elephante, ἐλέφας, animal in Asia, & in Africa, omnium terrestrium maximum. Var. l. 6. de L. L. Plin. l. 8. c. 6. Elephantos enim primum vidit Italia Pyrrhi Regis bello in Lucaniis, & boves Lucas nominavit. Duos habet dentes, vel potius cornua, quæ ebur dicuntur, & ex quibus fiunt opera eburnea. Biennio utero gravescit, nec amplius, quam semel gignit, nec plures, quam singulos. Vivere dicitur annos 300. Cic. de Sen. Nec nunc equidem vires desidero adolescentis, non plus, quam adolescens tauri, aut elephantis desiderabam. ¶ Metonymice pro ebore a Poetis ponitur. Virg. 3. Georg. In foribus pugnam ex auro, solidoque elephanto.

Elevatio, onis, f. ἀντεκτείνωσις, est schema oratorium, quo rem aliquam dicendo minuimus, & elevamus. Quintil. l. 9. c. 2. Et illæ elevationes, videlicet, Scilicet is superis labor est.

Elevi. V. Elino.

Elevo, as, avi, atum, a. 1. levare, alzare, [illegible], Ger. erheben, Gal. lever ben haut, Hisp. levantar, μετεωρίζω, sursum levo, in altum tollo. Claudian. in Eutrop. v. 295. hunc arbore figit, Elevat hunc pluma, squamis hunc tabula vestit. ¶ Item tollere, colligere. Colum. l. 2. c. 21. Elevare fructum serum cum præcoce. ¶ Est item rem aliquam extenuare, minuere. Cic. in Tusc. Nihil est, quod tam obtundat, elevetque ægritudinem. Id. Fam. 5. ep. 14. Elevare sollicitudines. ¶ Item verbis deprimere, imminuere, extenuare. Liv. l. 28. Q. Fabius res gestas in Hispania elevavit. Cic. de Amic. c. 24. Causas suspicionum elevare. Liv. l. 26. in fi. Elevare aliquid verbis. Id. ibid. c. 27. Elevare indicem, indiciumque.

Eleus, a, um, adject. ab Elide Peloponnesi urbe. Ovid. epist. 18. v. 166. Ut celer Eleo carcere missus equus.

Eleusinius, vel Eleusinus, a, um, adject. Eleusinia, sunt sacra Cereris, de quibus V. Eleusis. Tert. adv. Gent. c. 7. & adv. Valent. c. 1. ¶ Eadem Justin. l. 2. c. 7. Eleusina sacra vocat. ¶ Eleusina mater est Ceres. Virg. 1. Georg. v. 163. Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra. ¶ Eleusini, sunt pop. Eleusi incolæ.

Eleusis, & Eleusin, inis, f. 3. Lepsina, opp. marit. Atticæ, inter Megaram, seu Nysæam urb. & Piræeum port. Atheniensium, in quo regnavit Eleusius, qui cum Cererem filiam quærentem liberalissime hospitio suscepisset, illa pro munere ostendit ei omne genus agriculturæ, filium etiam ejus Triptolemum recens natum per noctem igne fovit, per diem divino lacte nutrivit, cumque grandiusculus factus esset, currui suo, quem alati trahebant serpentes, impositum per totum orbem misit ad usum frumentorum hominibus indicandum. Ob hujus beneficii memoriam Cereri templum dedicatum fuit, & solemnia sacra instituta sunt, quæ Sacra Eleusina, & Thesmophoria appellabantur, in quibus matronæ in curribus per jocum sibi mutuo, & libere conviciari solebant. Hinc græcum prov. de plaustro loqui, ἐξ ἁμάξης λαλεῖν.

Eleutheria, n. 2. ἐλευθέρια, solemnia libertatis. Plaut. Pers. 1. 1. 29. Basilice ago eleutheria. ¶ Eleutheria, æ, f. est ipsa libertas, vel libertatis Dea. Id. Stich. 3. 1. 2. Volo me Eleutheriam capere advenientem domum.

Eliades, um, f. 3. epithet. equarum in Olympicis ludis velocissimarum. Virg. 1. Georg. v. 59. Eliadum palmas Epirus equarum. Apud Elidem enim urbem hi ludi celebrabantur.

Elices, m. 3. fossi nei campi, [illegible], Ger. forchen in acker da das wasser abrinnet, Gal. rayes, petits fossez, Hisp. sulcos, ἀγωγοί, sulci aquarii, tertia aratione facti ad aquam ex agro deducendam, ab elicio, extraho. Col. l. 2. c. 8. Sulcos aquarios nonnulli elices vocant.

Elicio, is, cui, citum, a. 3. dedurre, cavare, [illegible], Ger. herfür reissen, Gal. attraire, deduire, Hisp. sacar, atraer, ἐξάγω, educo, extraho, a lacio. Cic. 1. de Orat. Verbum ex eo nunquam elicere potui de vi, ac ratione dicendi. Id. Tusc. 1. 48. Elicere sanguinem. Liv. l. 40. c. 21. Elicere arcana alicujus, cavar di bocca. Id. l. 5. c. 15. Elicere ad pugnam. Cic. de Orat. l. 2. c. 3. Elicere ad disputandum. Id. 1. Tusc. c. 48. Elicere sanguinem. Cæs. l. 5. B. G. Elicere in insidias. Plin. l. 19. c. 5. Elicere alvum. h. e. subducere, ciere. ¶ Præteritum elexi pro elicui habet Arnob. l. 5. pag. 155.

Elicius, m. 2. cognomen Jovis, ab eliciendo, quod eum Cœlo Numæ regnatu Picus, & Faunus quadam die elicuere, ut doceret ritum piandi fulminis. Ovid. 3. Fast. v. 327. Liv. l. 1. c. 20. Alii sic dictum putant ab eliciendis, & evocandis fulminibus.

Elido, dis, si, sum, a. 3. fracassare, stroncare, uccidere, [illegible], German. aussschlagen, Gall. rompre, casser, fracasser, Hisp. quebrar, ἐκθλίβω, elfringo, præfoco, occido. Cic. 3. Tusc. Ægritudines, ipso trunco everso, omnes elidendæ sunt. Virg. 8. Æn. Geminosque premens eliserit angues. ¶ Item exprimo, excludo. Plin. l. 11. c. 37. Cæteris ossibus leonis est tanta duritia, ut ignis elidatur, velut e silice.

Eligo, is, egi, ectum, a. 3. eleggere, far elettione, [illegible], Ger. auslesen, Gal. choisir, elire, Hisp. escoger, ἐκλέγω, est de quovis numero, & quavis multitudine electionem facere. Cic. 4. Acad. Quam potissimum sententiam, & disciplinam melius eliget? Id. Div. in Ver. c. 14. Optionem alicui facere, ut eligat, utrum velit.

Elimatio, onis, f. purgatio. Cal. Aurel. Tard. 5. c. 12. Elimatio carnis. Adde Justinian. in præfat. 3. de emendatione Codicis.

Elimator, oris, m. qui elimat, & purgat. Tert. l. 4. adv. Marc. c. 35. Christus elimator humanarum sordium.

Elimatus, a, um, adject. expolitus, lima abrasus, Plin. l. 34. c. 18. Scobs elimata. Cic. l. 4. Acad. c. 20. Rationes latiore specie, non ad tenue elimatæ.

Eliminatus, a, um, adject. bandito, ἐξεωσμένος. Sidon. l. 4. epist. 10. Soli patrii finibus eliminatus.

Elimino, as, avi, atum, a. 1. cacciar, mandar fuori, [illegible], Germ. zum haus hinauss stossen, Gal. chasser du logis, de l'entree, Hisp. desterrar, echar de casa, ἐκβάλλω, extra limen ejicio, excludo. Pomp. ap. Non. c. 1. n. 179. Eliminabo extra ædes conjugem. ¶ Translate ponitur pro enunciare, Horat. in ep. 5. l. 1. v. 25. Ne fidos inter amicos sit, qui dicta foras eliminet.

Elimo, as, avi, atum, a. 1. a limus, est purgare a sordibus, nettare. Tert. l. de Pænit. c. 11. Cedo pulverem dentibus elimandis. ¶ Item polire, abradere, a lima. V. Elimatus. ¶ Translate ponitur pro absolvere, perficere. Gel. l. 17. c. 10. de Virgilio: Oravit a suis, ut Æneida, quam nondum satis elimasset, adolerent. Cic. Att. l. 16. Velim, σχόλιον aliquod elimes ad me. Augustin. l. 2. contra Academ. c. 7. Elimare animum.

Elingo, is, a. 3. leccare, idem quod lingo. Plin. l. 25. c. 13. Si oculus subinde elingatur.

Elinguis, gue, o. 3. senza lingua, Ger. der kein zung hat, stummler, Gal. qui n'a point de langue, muet, Hisp. el que no tiene lengua, mudo, ἀγλωσσος, ἄφωνος, qui mutus est, & loqui non potest, etiamsi linguam habeat. Cic. pro Flac. c. 10. Convicit, & elinguem reddidit.

Elinguo, as, avi, atum, privare della lingua, ἐκγλωττίζω, linguam extraho, lingua privo. Plaut. Aul. 2. 2. 72. Si ego te elinguandam dedero usque ab radicibus.

Elino, is, levi, a. 3. purgo, mundo, emaculo. Lucil. apud Non. c. 2. n. 273. Hic vestimenta elevit luto. ¶ Quidam putant elevi esse præteritum ab eleo, es, obsoleto pro deleo. Possis etiam legere elavit.

Eliquamen, n. 3. salamoja, [illegible], Ger. peckel, Gal. saumure, Hisp. salmuera, ἐκχύλισμα, quod eliquatum est ex re aliqua, ut ex carnibus, aut piscibus. Col. l. 9. c. 14. Ut sunt salsamenta, & eorum omnia eliquamina.

Eliquatus, a, um, adject. liquefatto. Sidon. l. 2. epist. 3. Fluentum de supercilio montis eliquatum.

Eliquesco, is, n. 3. disfarsi, [illegible], Ger. zerschmeltzen, Gal. se fondre, Hisp. derretirse, liquidus fio. Var. l. 1. de R. R. c. 55. Alia ad cibum eligitur, alia, ut eliquescat.

Eliquium, ii, n. scolamento, ut, eliquia irrumpentis Oceani. Solin. c. 28. (al. 18.)

Eliquo, as, avi, atum, a. 1. liquidum reddo, purgo, purgare, liquefare, ἐκηθέω. Colum. l. 12. c. 12. Cum in alia vasa transfuderint, & eliquaverint. Id. l. 12. c. 50. Eliquare oleum in labrum. Sen. l. 3. Quæst. Nat. c. 26. Fons fœda quædam turbidus ex intimo fundat, donec liberatus, eliquatusque est. ¶ Translate eliquare verba, est delicate, & molliter pronunciare, & quasi eliquando vocem effundere. Pers. sat. 1. v. 35. Rancidulum quiddam balba de nare locutus, Phyllidas, Hypsipylas, vatum & plorabile si quid Eliquat, & tenero supplantat verba palato.

Elis, idis, Elea, Cauconia, Jalea, Belvedere, Ἦλις, regio Peloponnesi, inter Arcadiam, & Achajam, & mare Jonium ad Occ. Sed Belvedere latius patet, quia & Elidem, & Messeniam continet. Urbs primaria Elis est celebris certaminibus Olympicis, quæ in honorem Jovis ibi habebantur.

Elisa, & Elissa, æ, nomen Didonis. Virg. Æn. 4. v. 335. Nec me meminisse pigebit Elisæ. V. Dido.

Elisæus, & Elissæus, a, um, adject. ab Elisa, h. e. Didone, ut Elisæi

patres, pro Senatoribus Carthaginiensibus, apud *Silium l. 6. v. 346.* Elisa enim Carthaginem condidit. Adde *l. 15. v. 524.*

Elisio, onis, f. actus elidendi, expressio. *Sen. ep. 99. (al. 98.)* Hæ lacrymæ per elisionem cadunt, nolentibus nobis.

Elisus, a, um, adject. *rotto, fracassato,* [illegible]. *Suet. in Cæs. c. 39.* Sæpe præ turba elisi, & exanimati sunt plurimi. *Id. in Tiber. c. 39.* Ingentia saxa delapsa sunt, multis elisis.

Elius, a, um, Ἠλεῖος, ad Elim urbem Peloponnesi pertinens: qui & *Alius* dicitur. *Cic. 2. de Divin. c. 12.* Aruspices Hetrusci, Elii, Ægyptii, Poeni.

Elix. V. Elices.

Elixatim, adv. *Apic. l. 5. in fin.* Elixatim sumpto semine cum ovis.

Elixo, as, avi, atum, a. 1. aqua coquo, *lessare,* ἕψω. *Apic. l. 3. c. 9.* Coliculos elixatos mediabis.

Elixūra, vel Elixatura, æ, f. quod aqua coctum est. *Apic. l. 9. in princ.* Jus adjicere sinapis in elixaturis. *Marc. l. 1. c. 22.* Illius elixatura vertigo fugatur.

Elixus, a, um, o. 1. 2. *lesso,* [illegible], Ger. *gesotten,* Gal. *bouilly,* Hisp. *cozido,* ἑφθός, quod aqua emollitum, & decoctum est. *Hor. 2. Serm. Sat. 2. v. 73.* At simul assis miscueris elixa. ¶ Translate ponitur pro madefacto. *Var.* At in hominum calceos facis elixos.

Ellebōrum, V. Helleborum.

Ellipsis, ἔλλειψις, figura est, cum aliqua vox deest orationi; ab ἐλλείπω, deficio, ut illud *Sallust. in Catil.* Rem omnem aperit, cujus mittebantur. h. e. cujus gratia. V. Grammat.

Ellops. V. Helops.

Ellum, ellam, accus. sing. en illum, en illam. *Ter. And. 5. 2. 14. & Adelph. 2. 3. 7.*

Ellychnium, n. 2. *stoppino, lucignolo,* Ger. *wiechen, dacht,* Gal. *meche,* Hisp. *mecha,* [illegible], funiculus ille papyraceus, seu sparteus, cannabinusve, aut stupeus in lychno, qui oleo affuso incensus flammam nutrit, & lumen præbet. *Plin. l. 25. c. 4.* Et e medulla ejus elegantiam lucernarum ellychnia fiunt. Adde *Stat. l. 4. Silv. 9. v. 29.*

Ilico, adverb. antiq. pro ilico, statim. *Plaut. Cas. 5. 3. 13.*

Eloco, as, avi, atum, a. 1. idem quod loco, *dare ad affitto,* [illegible]. *Cic. Ver. 5. c. 22.* Fundum elocatum esse dicebat. *Plin. l. 21. c. 3.* Elocare fundis. ¶ Putant etiam Lexicographi quidam, hoc verbum idem significare, ac *loco moveo,* confirmantque auctoritate *Cic. pro Flac. c. 28. de gente Judæorum:* Quam cara Diis immortalibus esset, docuit, quod est victa, quod elocata, quod servata. Sed ibi nec una lectio est, & multiplex interpretatio. V. *Plaut. Epid. 1. 2. 41. & ibi Taubm.*

Elocutilis, vel Eloquutilis, le, adject. ad eloquendum pertinens. *Apul. l. 11. Metam.* Copia eloquutilis facundiæ.

Elocutio, f. 3. tertia pars officii Oratoris, qua res inventæ, & in ordinem dispositæ ornamentis rerum, & verborum exornantur. *Cic. 1. de Inv. c. 7. & Auct. ad Heren. l. 4. c. 12.* Elocutio est idoneorum verborum, & sententiarum ad inventionem accommodatio.

Elocūtor, oris, m. 3. qui enarrat. *Ennod. l. 1. e. 1.*

Elocutorius, a, um, adject. V. in Elocutrix.

Elocūtrix, icis, f. 3. ab elocutor. *Quintil. l. 2. c. 15.* Oratoria sic efferetur, ut elocutoria; oratrix, ut elocutrix.

Elogium, vel melius ellogium, n. 2. *elogio, testimonianza,* [illegible], Ger. *schriftlich zeugnuß,* Gall. *eloge,* Hisp. *testimonio en buena, o vituperacion,* [illegible], omnis brevis scriptio, sive sit titulus rei alicujus, quales in statuis erant, sive quæpiam simplex expositio sententiæ, ab ἐλλόγιον, quod ab ἐλλέγω vel ab [illegible], *titulus sepulcri,* qui nomen mortui, & encomium ejus complectebatur. Aliquibus dictum videtur quasi eulogium, ab εὖ, *bene,* & λέγω, *dico,* ut sit testificatio honorifica, aliis quasi [illegible], ab [illegible], *electio. Cic. de Sen. c. 20.* In quem illud elogium unicum plurimæ consentiunt gentes, populi primarium fuisse virum. *Id. Tusc. 1. c. 14.* Quid ipsa sepulcrorum monumenta, quid elogia significant? *Suet. in Calig. c. 24.* Tres gladios in necem suam præparatos Marti ultori, addito elogio, consecravit. h. e. inscriptione rei causam indicante. ¶ Aliquando accipitur pro simplici sententiæ testificatione, ait *Vall. l. 4. c. 65.* affertque illud *Cic. de Senect. c. 20.* Solonis elogium est, quo se negat velle, suam mortem dolore amicorum, lamentisque vacare. ¶ Interdum in malam partem accipitur, pro testificatione vituperationis causa. *Quint. in declam.* Nullum adjecit ad exhæredationem juvenis elogium. *Id. l. 7. c. 5.* Si exhæredatum a se pater filium testatus fuerit elogio, propterea quod is meretricem amaverit. Plura leges apud *Brisson. de form. R. l. 7.*

Elongo, as, a. 1. *prolungare,* [illegible], Ger. *verlengern,* Gal. *alonger,* Hisp. *alargar,* [illegible], protraho, differo. Gloss. Cyrilli, & Onomast. Elongo, [illegible], & [illegible]. ¶ Forum Romanum *Plinio* nescio cui tribuit illa verba: *Quo maxime tempore dies elongantur.* Noli temere uti.

Elops. V. Helops.

Eloquens, entis, o. 3. qui in dicendi ratione perfectus est, *eloquente. Cic. in Or.* Erit igitur eloquens is, qui in foro, causisque civilibus ita dicet, ut probet, ut delectet, ut flectat. Et *infra.* Is enim est eloquens, qui & humilia subtiliter, & magna graviter, & mediocria temperate potest dicere. V. Disertus. *Suet. Galb. c. 3.* Serg. Galba suorum temporum eloquentissimus.

Eloquenter, adv. cum eloquentia, *eloquentemente,* λογίως. *Plin. l. 3. ep. 18.* Eloquentius scribere. *Id. l. 2. ep. 11.* Eloquentissime respondere.

Eloquentia, f. 1. *eloquenza,* [illegible], Ger. *wolredenheit,* Gall. *eloquence,* Hisp. *eloquencia,* [illegible], [illegible], facultas copiose, apte, & ornate dicendi. *Cic. in Partit. c. 23.* Nihil aliud est eloquentia, quam copiose loquens sapientia. *Id. 2. Off. c. 14.* Nihil est tam inhumanum, quam eloquentiam a natura ad salutem, & conservationem datam, ad bonorum pestem, perniciemque convertere. ¶ De variis Eloquentiæ generibus V. *Cic. l. 1. de Or. in Brut. & l. 1. Tusc.*

Eloquium, n. 2. *parlare, facondia, eloquenza,* [illegible], Germ. *die red,* Gal. *discours,* Hisp. *habla,* λόγος, sermo, facundia. *Plaut.* Dulci, ac blando eloquio amicam solatus. *Juven. Sat. 10. v. 114.* Eloquium, ac famam Demosthenis, aut Ciceronis, &c. *Velles. l. 2. c. 68.* Vir in eloquio perfectior.

Elŏquor, eris, quutus sum, d. 3. *parlar apertamente,* [illegible], Ger. *reden,* Gal. *parler,* Hisp. *hablar,* [illegible], clare, & aperte animi sensa explico, aperte loquor, effero. *Plaut. Cist. 1. 1. 158.* Eloquere nobis, & quid tibi est, & quid velis. *Id. Men. 1. 4. 6.* Elocuta sum convivas. *Cic. 3. Off. de emptore, & venditore:* Uterque si ad eloquendum venerit, non plus quam semel eloquatur. hoc est, quod pretium exigit, vel exhibet, semel sine contentione exponat. ¶ Sæpe usurpatur pro ornate, & copiose dicere. *Cic. l. 1. de Orat. c. 11.* Oratoris nihil vis esse, nisi composite, ornate, copiose eloqui.

Elōrum, n. 2. Elorus, opp. exc. Siciliæ, ad ost. Elori fl. inter Syracusas, & Pachynum. Manet turris, quæ *Sta in pace* dicitur.

Elōrus, m. 2. Elorum, Helorus, *Acellaro, Atellari, Abyso,* [illegible], flu. Siciliæ, in valle Netina, qui Modicam rigat, & prope Netum labitur, & paulo post in mare Jonium se exonerat juxta rudera Elori urbis. *Sil. l. 14. v. 270.*

Elōtus, a, um, adject. ab elavo, ut elota oliva. *Col. l. 12. c. 50.*

Elpēnor, m. 3. Ἐλπήνωρ, comes Ulyssis. *Ovid. 3. Trist. eleg. 4. Juven. Sat. 15. v. 22.*

Eluacrum labrum, apud *Caton. R. R. c. 10. 11.* est vas ad eluendum idoneum.

Elucĕo, es, uxi, idem ac luceo, vel multum luceo, Translate *Cic. de Amic.* Si qua significatio virtutis eluceat. *Suet. Tib. c. 57.* Sæva, & lenta natura aliquanto magis in Principe eluxit.

Elucesco, n. 3. *rilucere,* est lucidum fieri. Ex analogia tuetur *Scioppius:* exemplis autem antiquis vix probari potest. V. *Voss. de vit. serm. l. 1. c. 23. & Cellar. cur. poster. p. 302.* ¶ Utitur hac voce *Augustin. l. 1. Retract. c. 13. & Hieron.*

Elucitacio, is, a. 3. *fare risplendere,* lucidum facio. *Laber.* apud *Non. c. 2. n. 293.* Splendore pecuniæ volo elucitacere exitum ætatis meæ.

Elucifico, a. 1. *privar di luce, oscurare,* [illegible], luce privo, elucum reddo, ab *elucus. Laber. apud Gel. l. 10. c. 17.* Volo elucificare exitum ætatis meæ. Alii leg. *elucifacere.*

Eluctabilis, le, adject. q. d. luctando superabilis. *Sen. Qu. Nat. l. 6. c. 8.* Lacus nec pediti eluctabilis, nec navigio.

Eluctatio, onis, f. actus eluctandi, conatus expediendi, se ex re aliqua. *Lactant. l. 3. c. 11. a med.* Eluctatio adversus mala, quibus hæc vita plena est.

Eluctor, aris, atus sum, dep. 1. *uscire con isforzo,* luctando, & conando exeo. *Plin. l. 34. c. 10.* In ore fornacium, quo flammæ eluctantur. *Virg. 2. Georg.* aqua eluctabitur omnis. *Liv. l. 24.* Tenentibusque cum tot, ac tam validæ eluctandæ manus essent, se se eripuerunt. *Sen. controv. 6.* Eluctari per impedimenta. *Tac. hist. 3. c. 59.* Quieto agmine nives eluctantibus. *Id. 4. Ann. c. 31.* Verba eluctantia, *parole mendicate, e stentate.* ¶ Reperitur etiam elucto, as. *Plaut. Trinum. apud Non.* Cum hisce ærumnis eluctavit.

Elucubratus, a, um adject. elaboratus, cum diligentia confectus. *Cic. in Brut. c. 9.* Orationes non minus diligenter elaboratas, quam elucubratas afferebamus, q. d. ad lucernam elaboratas.

Elucūbro, as, a. 1. & elucubror, aris, d. 1. *far qualche cosa a lume di lucerna,* Ger. *zu nacht etwas arbeiten,* Gal. *faire quelque chose en veillant la nuit,* Hisp. *velar, trabajar velando,* [illegible], lucubrationibus, idest vigiliis conficio. *Cic. Att. l. 7. ep. 19.* Epistolam, quam etiam elucubratus, ad te non dedi. *Colum. præf. l. 10.* Quidquid est illud, quod elucubravimus, propriam sibi laudem non vindicat.

Elucus, vel helucus, o. 1. 2. languidus, ac semisomnus. Aliqui intelligunt nugarum amatorem, alii tarditatem quandam animi, ac stuporem, alii allucinatorem, ab ἀλύω, unde allucinor, alii sine luce, a *lux, cis. V. l. Gell. l. 16. c. 2. Apul. Apol.*

Elūdo, is, usi, usum, a. 3. proprie significat ludendi finem facere. Unde illa litoris definitio ab Aquilio data, apud *Cic. in Top. c. 7.* quo *fluctus eluderet. Donat. ad Ter. Eun. 1. 2. 10.* Eludere gladiatorum est, cum vicerunt, & ludo finem imposuerunt. ¶ Sic dicimus, *eludere aliquid,* cum ludendo vincimus, & aliquid obtinemus. *Plaut. Curc. 5. 2. 30.* Dicas, unde illum habeas annulum, Quem parasitus hic te elusit. *Prop. l. 4. eleg. 1. v. 139.* Nam tibi victrices, quascunque labore parasti, Eludet palmas una puella tuas. h. e. extorquebit, eripiet. ¶ Eludere etiam dicuntur gladiatores, qui flexu corporis ictus adversarii evitant, *scansare, schivare. Mart. l. 5. v. 163.* Ille cito motu rigidos eludere cæstus. ¶ Translate *Quintil. l. 4. c. 5.* Cujus tamen divisionem in digitos diductam nonnunquam Cicero leviter eludit. ¶ Sæpe usurpatur pro decipere, illudere, *ingannare, burlare,* [illegible], *Cic. 4. Acad. c. 30.* Sed & vos ab illo irridemini, & ipsi vicissim illum eludetis. *Tibul. l. 1. eleg. 1.* Seges lusit messem fallacibus herbis. ¶ Pro simplici ludere, translate *Cic. de opt. gen. Orat. c. 6.* Non enim in acie versatur, & ferro, sed quasi rudibus ejus eludit oratio.

Eluēla, V. Helucla.

Elūgeo, es, uxi, n. 2. *lasciare il pianto,* Ger. *vertrauren,* Gal. *cesser de pleurer,* Hisp. *dexar dellorar,* [illegible], lugere desino, vel luctum depono, expleto tempore justi luctus. *Liv. l. 34. c. 2.* Quid aliud, cum eluxerunt, sumant? *Cic. l. 9. Fam. epist. 20.* Patriam eluxi jam & gravius, & diutius, quam mater unicum filium.

Elvīna, f. 1. *Cerere,* Ceres, ab Elvio oppido, ubi colebatur. *Juv. Sat. 3.*

Elumbis, be, o. 3. qui evulsum habet lumbum, vel qui præ lumbi debilitate se se erigere non potest. ¶ Translate accipitur pro molli, parum virili, effœminato. *Dial. de Orat. c. 18.* Tanquam fractum, atque elumbem. *Fest.* Elumbem, evulso lumbo.

Elŭo, is, elui, elutum, a. 3. *lavare, purgare lavando,* [illegible], German. *außwæschen,* Gal. *laver, nettoyer,* Hisp. *lavar, limpiar,* [illegible], lavo, lavando purgo. *Cels. l. 7. c. 21.* Eluere ex aqua, quæ salem adjectum habeat. *Plin. l. 20. c. 8.* Eluere maculam vestium. ¶ Translate *Cic. 2. de Leg. c. 10.* Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec amnibus ullis potest. ¶ Eluere se bonis, dicuntur decoctores, qui patrimonium dissipant; & eluere, absolute, apud *Plaut. Rud. 2. 7. 21.* ducta metaphora ab iis, qui naufragium patiuntur.

Eluscatus, a, um adject. *losco, Ulp. l. 3. ff. de condict. triticiar.*

Elusco, as a. 1. *far losco,* [illegible], est luscum facere, idest, alterius oculi lumine spoliare. Apud *JCtos ad l. Aquil.* scribitur: Aquilia eum teneri, qua eluscaverit discipulum in disciplina.

Elutia, orum, n. 2. metalla auraria, quia aqua eluuntur. Hac enim immissa sordes abluuntur, & verum aurum comparet. *Plin. lib. 34. c. 16.*

Elutio, onis, f. eluendi actus. *Cal. Aurel. Tard. 1. c. 1.* Panis calida elutione purgatus.

Elutrio, as, a. 1. *tramutare di uno in un altro vaso,* Ger. *ablassen,* Gal. *frelater,* Hisp. *trassegar,* μεταγγίζω, est diffundere, hoc est, de vase in vas fundere, ab *eluo,* vel a *lutum,* quasi sic luto purgare. *Plin. lib. 14. c. 17.* Suffervefactis decies mox elutriatis. Adde *Gell. l. 16. c. 17. ex Laberio.*

Elūtus, a, um adject. purgatus, lotus, *lavato, purgato,* [illegible]. *Colum. l. 6. c. 34.* Eluta, & sicca vinaria. *Horat. l. 2. Sat. 4. v. 16.* Irriguo nihil est elutius horto. h. e. magis insipidum. V. text.

Eluvies, ei, f. 5. *inondazione, voragine,* Ger. *uberlauffung,* Gal. *inondation,* Hisp. *avenida,* [illegible], inundatio, item vorago, item id, quod expurgatur aquarum fluxu. *Curt. l. 6.* Torrentesque, atque eluvies iter morabantur. Adde *l. 5. c. 4.* ¶ Ponitur etiam pro quavis calamitate. *Cic. pro Domo, c. 20.* Tu ad illam labem, atque eluviem civitatis sine summa vi pervenire potuisti? ¶ Accipitur etiam pro egestione sordium ex urbe. *Plin. l. 2. c. 82.* ait, quædam oppida minus quati terræmotu, quia sunt crebris ad eluviem cuniculis cavata. ¶ Et pro purgatione. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 274.* Eluviem facere per ventrem. Al. leg. *elevium,* ducuntque a præterito *elevi,* verbi *elino,* vel a verbo, *eleo, es,* eodem tamen sensu.

Eluvio, onis, f. diluvium, inundatio. *Cic. in Somn. Scip. c. 7.* Propter eluviones, exustionesque terrarum.

Eluxātus, o. 1. 2. idem, ac luxatus, loco motus. *Plin. l. 20. c. 9.* Sic enim fistulas eluxatas, & tumores revocari.

Eluxurior, aris, d. 1. idem, ac luxurior, vel valde luxurior. Translate

late *Col. de arbor. cap.* 3. Pampinis magis eluxuriabuntur.

Elysii Campi, vel Elysium, ii, n. 2. ἠλύσιον, secundum fabulas, locus, ubi animæ habitant, a λύσις, solutio, quasi animæ post solutionem vinculi corporei eo deveniant. *Virg.* 5. *Æn.* v. 734. Sed amœna piorum concilia, Elysiumque colo. ¶ Platonici duplices faciunt Elysios Campos, alios terrenos in plaga sublunaribus terræ, alios cœlestes in cœlo octavo. *Ficin. in Dial.* 10. *Platonis de Repub.* ¶ Sunt & Elysii Campi in Bœotia, circa Thebas, ut inquit Lycophron: de quibus sensisse videtur *Virg. l.* 2. *Georg.* cum ait: Quamvis Elysios miretur Græcia campos.

Elysius, a, um, adject. ut Elysia vallis, *Ovid.* 3. *Amor. el.* 9. v. 60. V. Elysii.

E ANTE M.

Em, pro eum, ab eo quod est is. *Festus*. Sic emem, eundem. *Id.* Hinc in *Leg. XII. Tab.* apud *Gell. l.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Quis endo em jure vindicit. *Et mox.* Qui em vinctum habebit.

Emaceo, V. Emacresco.

Emaceratus, a, um, adject. attenuatus, consumptus, *consunto*, *magro*, *estenuato*. *Senec. Consol. ad Marc. c.* 10. Morborum variis generibus emaceratos.

Emaciatus, o. 1. 2. *ἐκτετηκώς*, adject. *smagrito*. *Col. l.* 2. *c.* 20. Emaciatæ vineæ. *Et c.* 11. Emaciatum armentum.

Emacio, as, a. 1. *smagrare*, *dismagrare*, Ger. *aussmagern*, Gal. *amaigrir*, Hisp. *enmagrecere*, ἰσχναίνω, macrum, sive aridum reddo. *Col. l.* 2. *c.* 14. Aliis juvari, & stercorari agros, aliis rursus peruri, & emaciari.

Emacitas, f. 3. *desiderio di comprare*, *ὠνητικότης*, inclinatio voluntaria emendi. *Col. l.* 4. *c.* 3. Quosdam emacitas in armentis, quosdam exercet in comparandis mancipiis cura.

Emacresco, is, ui, n. 3. valde macresco, *smagrire*, ἐκταμαίνομαι. *Cels. l.* 2. *c.* 4. Mali morbi signum est, nimis celeriter emacrescere. *Id. ibid. c.* 3. Ubi aliquis contra consuetudinem emacruit. Al. leg. *Emacuit*, ut sit ab *emaceo*, vel *emacesco*, eodem sensu.

Emacror, aris, pass. 1. *smagrirsi*, רזה, Ger. *mager werden*, Gal. *devenir maigre*, Hisp. *enmagrecerse*, λεπτύνομαι, macer fio. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Terram emacrari existimantes hoc satu. Lectio hæc tamen est dubia. V. Harduin.

Emaculo, as, a. 1. *levar le macchie*, רחץ, Ger. *mosen vertreiben*, Gal. *oster les taches*, Hisp. *quitar las manchas*, ἐκκηλιδόω, est maculas auferre. *Plin. l.* 21. *c.* 19. Nigras vitiligines emaculat.

Emadeo, es, vel Emadesco, is, n. idem quod madeo, valde madeo. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 4. *v.* 40. Et te flente, suos emaduisse sinus. Ita *Heins.* Alii *demaduisse*, alii *immaduisse*.

Emancipatio, f. 3. actus emancipandi. Apud JCtos, & *Gell. lib.* 15. *c.* 27. & *Quintil. l.* 11. *c.* 1. & *Plin. l.* 10. *epist.* 3.

Emancipator, oris, m. qui emancipat. *Gloss. gr. lat.* ἐξεγχειριστής. *Prudent. hymn. jejunant.* v. 184. Emancipator servientis plasmatis.

Emancipatus, o. 1. 2. qui ex patris jure exivit, item qui alieni dominii factus est, ab emancipor. *Fest.* ¶ Translate est dediticius, & veluti in mancipium adscriptus. *Apul. l.* 10. Et assumpto statim nequissimo, & ad omne facinus emancipato quodam dotali servulo perfidiæ suæ consilia communicat. *Hor. Epod.* 9. Romanus (eheu posteri negabitis) emancipatus fœminæ fert vallum, & arma miles.

Emancipo, as, avi, atum, a. 1. *far libero*, *e franco*, חפש, Ger. *befreyen*, Gall. *emanciper*, Hisp. *emancipar*, ἐκπατρόω, eum, quem in potestate habeo, sui juris efficio, quasi extra mancipium, idest, dominium meum pono. Dicitur proprie de filiis, & aliis liberis. Nam servi manumittuntur. *Plin. ep.* 2. *l.* 4. Hunc pater emancipavit, ut hæres matris existeret. ¶ Emancipare agrum, est alienare, e mancipio, idest, dominio, & possessione sua emittere, & alteri possidendum tradere. *Plin. l.* 7. *epist.* 18. Pro quingentis millibus nummum, quæ in alimenta ingenuorum, ingenuarumque promiseram, agrum ex meis longe pluris actori publico emancipavi. Alii leg. *mancipavi*. ¶ Per translationem emancipare se alicui, sive, ut veteres loquebantur, emancupare, est se totum alicui tradere, & veluti in mancipium illius transferre, *offerirsi al servigio d' alcuno*. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 60. Nunc mulier tibi me emancupo, tuus sum. *Cic. de Sen. c.* 11. Ita senectus nimis honesta est, si jus suum retinet, si nemini emancipata est. Utroque loco alii leg. *mancipo*, pro emancipo.

Emanco, as, a. 1. *tagliare le mani*, manus præcido, mancum facio. *Labien. apud Sen. Controv.* 33. *l.* 5.

Emaneo, es, n. 2. verbum est militare. Proprie enim dicuntur emanere milites, qui diutius sine legitimo Imperatoris commeatu absunt a castris. *Modest. l. desertorem, ff. de re milit.* Is, qui in exploratione emanet, hostibus insistentibus, capite puniendus est.

Emano, as, n. 1. *uscire*, *stillare*, נזל, Ger. *ausfliessen*, Gal. *sortir*, *s'écouler*, Hisp. *manar*, ἐκβρύω, extra mano, effluo, exeo. *Colum. l.* 5. Sale cum adipe detricatur, dum saniei vis emanet. ¶ Translate sumitur pro oriri. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 21. Mala nostra istinc emanant. ¶ Item pro disseminari, serpere, percrebrescere. *Cic. Att. l.* 5. Ut nunquam emanaturum putarem. *Id. pro Rosc. Am. c.* 1. Nequaquam oratio mea exire, atque in vulgus emanare poterit. ¶ Construitur etiam cum accusat. more activorum. *Plin. l.* 23. *c.* 3. Succus foliorum oleæ utilis saniem emanantibus.

Emansio, onis, f. *Leg.* 4. *Dig. de re milit.* Quid significet, vide in *Emaneo*, & *Emansor*.

Emansor, m. 3. miles, qui ultra tempus commeatus ab Imperatore impetrati abest a castris. *Modest. l.* 1. §. *desertorem*, *ff. de re mil.*

Emarcesco, is, cui, n. 3. idem quod marceo, languidus, vel gravis ac tardus sum. *Plin. l.* 15. *c.* 29. Languida auctoritas Patrum facta est, ac paulatim in sterilitatem emarcuit majestas.

Emarcum, n. 2. genus uvæ a Gallis sic appellatæ. *Col. l.* 3. *c.* 2.

Emargino, as, a. 1. *scrostare*, est crustas, & pulvillos, & margines ulcerum adimere. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Item equarum, præterquam virginum, erodit, & emarginat ulcera.

Emasculator, oris, m. qui emasculat. *Apul. Apolog.* Emasculatoribus suis morigerus.

Emasculo, as, a. 1. *castrare*, ἀπανδρίζω, castro, virilitatem aufero. *Apul. l.* 7. *Metam.* Dissectis femoribus emasculare. Habet etiam Servius Grammat.

Emathia, æ, prov. Macedoniæ, ad Or. quæ etiam propria Macedonia dicitur, ab Æmathione Rege fratre Memnonis, qui fuit filius Auroræ, & Tithoni. Habet a Sept. Pelagoniam, & Mygdoniam, ab Aust. Thessaliam, ab Or. Pieriam, & sin. Thermaicum, ab Occ. mare Ægæum. Sed aliqui Pieriam ei ad Aust. statuunt. A Poetis pro tota Macedonia, item pro Thessalia, & Pharsalia usurpatur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 491.

Emathius, a, um, adject. ab Emathia, ut Emathii campi, apud *Lucan. in princip. l.* 1.

Ematuresco, is, urui, n. 3. idem, ac maturesco, vel perfecte maturesco, *maturarsi*. *Gell. l.* 2. Et vides ne, inquit, hæc ematuruisse? ¶ Translate est mitescere, *Ovid.* 2. *Trist. v.* 152. Si modo læsi ematuruerit Cæsaris ira.

Emax, acis, o. 3. ὠνητικός, qui, vel quæ facile inclinatur ad emendum, *Cic.* 1. *Parad.* Non esse cupidum pecuniæ, non emacem, vectigal est. *Pers. Sat.* 2. *v.* 3. Poscere prece emaci. h. e. hostiis opimis, & magno comparatis, ut videantur a Diis munera emere, non petere.

Embænetica, æ, f. *marinaresca*, ars navicularia. *Cæl. ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 1. Q. Pompejum Baulis embæneticam facere. ¶ Est ἀπὸ τοῦ ἐμβαίνειν, inscendere navim. Al. aliter legunt.

Embamma, atis, n. *guazzetto*, *sapore*, Ger. *Eyppleim*, *brüblein salssen*, Gal. *ragout*, *hachis*, Hisp. *badulaque*, *guisadillo*, ἔμβαμμα, intinctus, condimentum, quod ad condienda obsonia fit, item ipsa immersio, qua panis, vel obsonium in vasculis ve liquida repletis intingitur, ab ἐμβάπτω, immergo, intingo. *Col. l.* 12. *c.* 55. Hoc sinapi ad embammata non solum idoneo, sed etiam specioso uteris.

Embates, tis, m. ἐμβάτης, modulus, seu mensura ad dimetiendas proportiones ædificii. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. & *l.* 4. *c.* 3.

Embater, eris, ἐμβατήρ, ballistæ foramen, ita dictum, quia in illud aliquid ἐμβαίνει. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. V. ibi *Bald. Lex.*

Emblema, atis, n. 3. *opera di musaico*, *opera intarsiata*, Ger. *eingelegte kunstlich*, Gall. *ouvrage à la mosaique*, Hisp. *mosayco*, ἔμβλημα, id, quod alteri operi inseritur, atque illigatur, & opus ipsum, quod ex rebus insertis constat, ab ἐμβάλλω, conjicio, insero. Emblemata quædam *musiva*, seu *vermiculata* dicuntur, ut quæ in parietibus sunt, quæ minutis quibusdam veluti vermiculis distincta sunt: quædam *tessellata*, ut quæ in pavimentis, quæ ex tessellis structa sunt: quædam *segmentata*, ut quæ in lignis, quæ constant ex segmentis. Sed sæpe confunduntur. *Lucil. apud Cic. in Orat.* Quam lepide lexes compostæ, ut tesserulæ omnes arte pavimento, atque emblemate vermiculato. *Cicer. in Brut. c.* 79. Nullum nisi loco positum, & tanquam in vermiculato emblemate, ut ait Lucilius, structum verbum videres. ¶ Emblemata etiam ornamenta erant apud veteres in vasis argenteis, aureis, Corinthiis, quæ & inseri, & eximi poterant. *Cic. Verr.* 6. *c.* 22. & 23. Vasa autem ad Verrem deferuntur, Cybiratæ fratres vocantur, pauca improbant; quæ probarent, iis crustæ, aut emblemata detrahebantur. ¶ Metaphorice ponitur pro ornamento orationis. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Ut extemporales eorum dictiones his velut emblematis exornarentur.

Emboliarius, a, um, adject. scenicus, *da scena*. *Plin.* 7. *c.* 48. Galeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam. V. *Embolium*.

Embolicus, a, um, adject. ut embolicæ species, apud *Vopisc. in Aurel. c.* 45. Ita legit *Turneb. l.* 18. *Advers. c.* 17. & intelligit species, quæ ex Ægypto onerariis navibus, annuo vectigali, Romam mittebantur.

Embolimæus, V. Embolismalis.

Embolismalis, le, & Embolimæus, a, um, adject. ἐμβολιμαῖος, ἐμβολισμαῖος, intercalaris, insititius, insertus, ab ἐμβάλλω. *Auson. ecl. de rat. dier. anni vet. v.* 13. Mense Numæ extremo nomen capit Embolimæi. Sic dies embolismalis, qui quarto quoque anno Februario inseritur. Annus embolismalis, qui tredecim Lunæ cursus continet.

Embolismus, m. 2. ἐμβολισμός, intercalatio, quæ fieri solet, ut annorum ratio cum Solis cursu conveniat. V. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13.

Embolium, lii, n. 2. *intermedio della commedia*, Ger. *allerley kurtzweil*, Gal. *intermede*, Hisp. *entremes*, ἐμβόλιον, pars fabulæ, cum aliquid interponitur, ab ἐμβάλλω, conjicio, interjicio. Aliqui argumentum, & ingressum scenicum interpretantur. *Cic. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *ad fin.* Mirificum embolium cogito in secundum meorum librorum includere. *Id. pro Sext. c.* 54. Qui omnia sororis embolia novit.

Embolum, i, n. ἔμβολον, pars adunca, & ærata in navi, Latine rostrum. *Petron. Satyr.* Fascium imam partem quasi embolum navis æneum finiebat. ¶ Emboli masculi torno politi, a *Vitruv. l.* 10. *c.* 12. dicuntur certa ligna in machinis aquam attollentibus.

Embractum, intriti genus, cujus condiendi rationem docet *Apicius lib.* 9. *in fine*.

Emedullo, as, a. 1. ἐκμυελόω, medullam eximo, extraho. *Plin. l.* 22. *c.* 22. Alarum graveolentiam emendat radicis emedullatæ uncia. ¶ Per translationem pro declaro ponitur. *Plaut.* Narra jam rem nobis omnem, atque emedulla. Ita refert Perottus. Nos Plauti locum non invenimus.

Emendabilis, le, adject. emendari qui potest, *emendabile*. *Liv. l.* 44. *c.* 10. In errorem emendabilem lapsos.

Emendate, adv. *correttamente*, Ger. *ohn fal*, Gal. *correctement*, Hisp. *corregidamente*, ἐπανορθωτικῶς. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 2. Pure, & emendate loquamur, quod est Latine. *Plin. lib.* 34. *c.* 8. Primus hic videtur capillum & pubem non emendatius fecisse, quam &c. *Vitru. lib.* 10. *c.* 11. Emendate describere.

Emendatio, f. 3. *correzione*, תקון. Ger. *verbesserung*, Gal. *correction*, Hisp. *correcion*, ἐπανόρθωσις, correctio. *Cic.* 4. *Fin. c.* 9. Hæc est correctio Philosophiæ veteris, & emendatio. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. docet, nimia emendationis severitate deficere puerorum ingenia.

Emendator, m. 3. *correttore*, מתקן, Ger. *verbesserer*, Gal. *correcteur*, Hisp. *corregidor*, ἐπανορθωτής, corrector. *Cic. pro Balbo*. O præclarum interpretem juris, auctorem antiquitatis, correctorem, atque emendatorem nostræ civitatis.

Emendatrix, f. 3. *correttrice*, מתקנת, Ger. *verbesserin*, Gal. *correctrice*, Hisp. *corregidora*, ἐπανορθώτρια, correctrix. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 22. Vitiorum emendatricem legem esse oportet.

Emendatus, a, um, adiect. *emendato*, *corretto*, ἐπανωρθωμένος. *Cic. in Brut. c.* 74. Emendata locutio & latina. *Id. de Amic. c.* 17. Emendati mores. *Petron. Sat.* Mulier omnibus simulacris emendatior. *Quintil. in ep. ad Tryphon.* Ut libri in manus hominum quam emendatissimi veniant.

Emendicatus, o. 1. 2. quod abjectis, & humilibus precibus impetratur, extorquetur, *mendicato*. *Suet. in Cæs. c.* 54. Emendicata pecunia. *Leg.* 14. *C. de accusation.* Emendicata suffragia.

Emendico, as, a. 1. *mendicare*, שאל, Ger. *erbetteln*, Gal. *mendier*, Hisp. *mendigar*, ἐπαιτέω, more mendicantium aliquid peto. *Sueton. August. c.* 91. Stipem quotannis die certo emendicabat a populo.

Emendo, as, avi, atum, a. 1. *correggere*, תקן, Ger. *bessern*, Gal. *amender*, *corriger*, Hisp. *emendar*, *corregir*, ἐπανορθόω, corrigo, quasi a menda purgo. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 16. Ut annales suos emendem, & edam. *Id.* 3. *Leg. cap.* 13. Civitas emendari & corrigi solet principum continentia. ¶ Pro curare, sanare sæpe usurpat *Plin.* ut *l.* 20. *c.* 16. Dolores capitis emendantur contrito nasturtio. Sic *l.* 24. *c.* 10. emendare alvum citam.

Emensus, a, um, adject. signif. pass. *misurato*, *passato misurando*. *Liv. l.* 21. *c.* 30. Multo majorem partem itineris emensam cernunt.

Ementior, iris, itus sum, d. 4. idem, ac mentior, vel palam mentior, *mentire*, ψεύδομαι. *Cic. in Pis.* Alii id ementiti sunt in eos, quos oderant. ¶ Accipitur etiam non inelleganter pro simulare, vel assimilare, effingere, ut Ementiri vocem, vel manum alicujus, &c. *Cic. pro Domo*, Qui ne ementiendo quidem potueris auctorem adumbrare meliorem. *Id. ibid.* Satis ne tibi videtur a Senatu judicatum, me non modo non ementitum esse auctoritatem ejus ordinis?

Ementitus, a, um, adject. pass. signif. *mentito*, *falsificato*, *finto*. *Cic. Philip.* 2. *c.* 35. Quod me de ementitis auspiciis putares esse dicturum. Adde *l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 21.

Emercor, aris, atus sum, dep. 1. idem quod mercor, *comperare*. *Tacit. Ann.* 13. c. 44. Ingentibus donis adulterium emercatur. Et *Ann.* 16. c. 1. Principis aditum emercatus.

Emerĕo, es, ui, itum, a. 2. idem quod mereo, *meritare*, [illegible]. *Vell. l.* 2. c. 66. Malebant sibi nuntiari, quid emeruissent. *Plaut. Aul.* 4. 10. 5. Quid ego emerui adolescens mali? *Cic. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Annuæ mihi operæ a. d. 3. Cal. Sext. emerentur, h. e. annuam administrationem claudo.

Emerĕor, eris, itus sum, dep. 2. idem quod mereor, vel emereo. *Quintil. proœm. l.* 1. Altior sollicitudo, quale judicium hominum emereret, accedit.

Emergo, is, ersi, ersum, n. 3. *sorgere*, [illegible], Ger. *entsteben*, Gal. *sourdre*, *sortir*, Hisp. *salir debaxo de l'agua*, [illegible], est eum, qui subter aquam mersus fuit, rursus in lucem redire. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quæ cum emersissent, pisciumque cepissent. ¶ Translate est evadere, liberare se ex aliqua calamitate. *Cic. de Arusp. Resp.* Emergere a fluctibus servitutis. *Id. Ver.* 5. Quamobrem illum nolim ex paternis probris ac vitiis emergere. ¶ Vel simpliciter exire. *Id. pro Leg. Man.* Emergere e patrio regno. *Colum. l.* 11. c. 3. Si super terram emerserit. ¶ Active etiam usurpatur. *Cic. de Arusp. Resp.* Illa serpens, quæ tum hic delitescit, tum se emergit, & fertur illuc. *Nepos Attic. c.* 11. Quibus ex malis ut se emerserat. ¶ Item absolute. *Juven. sat.* 3. v. 164. Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat Res angusta domi. *Cic. pro Cal. c.* 12. Emergere, & ad bonam frugem se recipere.

Emerita Augusta, *Merida*, urbs Hispaniæ, colonia Augusti in ripa Anæ Lusitanicæ; in quam milites emeritos deduxit. Hinc

Emeritensis, se, adject. qui Emeritæ est incola. *Auson. epist.* 24. v. 74. Emeritensis Anæ, lataque fluenta Garumnæ.

Emeritum, i, n. dicebatur præmium, vel pecunia, quæ emeritis militibus dabatur. *Modestin. l.* 3. *Dig. de re milit.*

Emeritus, a, um, o. r. 2. partic. ab emereor. Emeritum stipendium, passive, dicitur, quod peractum est, cum jam milites missionem, ut veterani, impetraverunt. *Liv. l.* 30. c. 19. Translate *Cic. de Sen.* Animum tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium secum esse, secumque, ut dicitur, vivere. ¶ Milites emeriti, vel emeritis stipendiis sunt, qui militia perfuncti, ab eaque absoluti vacationem jam habent. *Lucan. l.* 1. Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, quæ noster veteranus aret? quæ mœnia fessis? ¶ Emerita arma, stipendia, & pacem belli imponentia. *Ovid.* 4. *Trist.* Miles ut emeritis non est satis utilis armis. ¶ Translate emeriti boves dicuntur, defessi, & opere, ac labore soluti. Sic emeriti canes, apud *Stat. l.* 3. *Sil.* 1. ¶ Emeriti senes, qui laboribus suis functi sunt, & alios habent, qui pro se laborent. *Varr. l.* 5. ¶ Emeritæ apes, quæ fessæ sunt. *Plin. l.* 11. c. 11. ¶ Emeriti anni, jam effœti. *Martial. l.* 7. *epigr.* 61. Emeritos Musis, & Phœbo tradidit annos.

Emersus, us, ui, m. 4. emergendi actus, *uscita*, *il sorgere*. *Plin. l.* 18. c. 25. de ortu heliaco: Emersum hoc melius, quam ex ortum, consuetudo dixisset. *Vitruv. l.* 10. c. *ult.* Neque certum locum tenere poterant, quo emersum facturi fuissent hostes.

Emersus, a, um, adject. qui emersit, *uscito*, *risorto*. *Cic. in Vatin. c.* 7. Unus tu emersus e cœno. *Liv. l.* 1. c. 13. Ex profunda emersus palude equus. *Id. l.* 8. Emersus ab admiratione animus.

Emetior, iris, itus sum, dep. 4. idem ac metior. Sumitur fere pro conficere, & quasi emetiendo transire. *Virg. Æn.* 7. v. 160. Jamque iter emensi. *Liv. l.* 31. c. 24. Emetiri uno die spatium ingens. *Cic. de cl. Orat. cap.* 4. Ego voluntatem tibi profecto emetiar; sed rem ipsam nondum posse videor. h. e. cumulate præstabo, satisfaciam.

Emĕto, tis, n. 3. meto, extra meto, valde meto, *mietere*. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. v. 21. Ne plus frumenti emetat agris.

Emicans, antis, adject. 3. qui emicat, & se attollit. *Tert. adv. Hermog. c.* 29. Segregatis aquis in cavatione humum emicantior facta est arida.

Emicatio, onis, f. actus emicandi, & se se attollendi. *Apul. de Mundo*: Torrentium cursus, & humores undarum, emicationesque fluminum.

Emico, as, cui, n. 1. *risplendere*, [illegible], Ger. *scheinen*, Gal. *reluire*, Hisp. *resplandecer*, [illegible], effulgeo, resplendeo. *Plaut.* Ex oculis quasi radii emicant Solis. ¶ Translate est excellere. *Plin. l.* 35. c. 11. Post eum emicuit longe ante omnes Euphranor Isthmius. ¶ Est item exsilire, extra salire. *Plin. l.* 11. c. 37. Cæcinæ Volaterrano dracones emicuisse de extis læto prodigio traditur. ¶ Item attollere se se, & erigere. *Col. l.* 4. c. 22. Quæ protinus emicet in jugum. *Plin. l.* 29. c. 8. Multis calamis ex una radice emicantibus. ¶ Item subsilire, subsultare. *Plaut. Aul.* 4. 3. 4. Meum cor cœpit artem facere ludicram, Atque in pectus emicare. *Curt. l.* 9. c. 5. Magna vi sanguinis emicante. h. e. exiliente crebro motu. Sic *Virg. Æn.* 5. v. 337. Emicat Euryalus. Atque horum omnium metaphora ab igne ducitur, qui crebris motibus attollitur, & micat.

Emigratio, onis, f. *andata altrove*, *partita*, actus emigrandi. *Ulpian. Dig.* 39. 2. 28. Detrimentum propter emigrationem inquilinorum.

Emigro, as, avi, atum, n. 1. idem, ac migro, *partirsi*. *Plin. l.* 6. c. 17. Emigrare finibus suis. *Cic.* 4. *Ver.* Ex illa domo sic emigrat, ut, &c. ¶ Emigrare e vita, est mori. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 19. Ad vicem ejus, qui e vita emigraverit. ¶ Transitive usurpatur a *Titinnio apud Non.* his verbis: Ex meis ædibus se emigrarunt. Habet & *Tert. de cor. milit. c.* 1.

Eminatio, f. 3. idem, ac minatio, *minaccia*. *Plaut. Cap.* 4. 2. 19. Quæ illæc eminatio est?

Eminens, o. 3. [illegible], quod cæteris altius est, *alto*, *eminente*. *Cic.* 3. *Tusc.* Eminens effigies virtutis. *Cæs.* 2. *B. C.* Has trabes paulo longiores, atque eminentiores effecerunt. *Velle. l.* 2. c. 72. Eminentissimæ simplicitatis vir. *Quintil. l.* 1. c. 2. Auctores eminentissimi.

Eminenter, *adv. altamente*. *Sidon. l.* 1. *ep.* 11. Non eminentius, quam municipaliter natus.

Eminentia, f. 1. *eccellenza*, *eminenza*, [illegible], Ger. *fürtrefflichkeit*, Gal. *eminence*, Hisp. *eminencia*, [illegible], altitudo partium, & translate excellentia. *Cic.* 2. *Acad.* Quam multa vident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non videbimus? *Plin. l.* 37. c. 10. Habere eminentias similes verrucis.

Eminĕo, es, nui, n. 2. *sovrastare*, [illegible], Ger. *fürausstehen*, Gal. *surpasser*, Hisp. *sobrepujar*, [illegible], cæteris altior sum, magis expositus sum. *Cæs.* 2. *B. C.* Nequid emineret, ubi ignis hostium adhæresceret. ¶ Fere abl. habet cum præp. e, vel ex. *Cic.* 1. *Tusc.* Globus terræ eminens e mari. ¶ Vel acc. cum *extra*. *Plin. l.* 17. c. 21. Duo oculi extra terram emineant. ¶ Vel acc. cum *per*. *Liv.* Eminet ferrum per collas. ¶ Item cum solo accusativo, more activorum, quod tamen perrarum est. *Curt. l.* 4. c. 2. Jamque paululum moles aquam eminebat, & simul aggeris latitudo crescebat. ¶ Translate est conspicuum esse, apparere. *Cic.* 2. *Tusc.* Amplitudo animi maxime eminet contemnendis doloribus. ¶ Item cæteris antecellere. *Cic. in Or. c.* 29. Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. *Flor. l.* 4. c. 2. Pompejus super utrumque eminebat.

Eminor, ĕ. 1. idem ac minor, *minacciare*. *Plaut. Cap.* 4. 2. 11. Eminor, interminorque, nequis obstiterit obviam.

Eminŭlus, a. 1. 2. *non troppo alto*, [illegible], parum eminens. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Rectis dentibus, & eminulis, distantibus inter se.

Eminus, adv. *da lungi*, [illegible], Ger. *von ferne*, Gal. *de loin*, Hisp. *de lexos*, [illegible], a longinquo loco, a manu. Cominus enim dicimus, cum gladiis pugnamus, eminus, cum lanceis, quia gladius a manu non recedit, lancea e manibus emittitur. *Cic. de Sen. c.* 6. Nec excursione, nec saltu, nec eminus hastis, aut cominus gladiis uteretur. ¶ Differt a longe, quia significat tacite quendam motum de loco. Non enim recte dixeris, *Eminus habito*, ut *Longe habito*, sed bene *Eminus jacula mitto*. Similiter Cominus differt a prope, quia significat e loco propinquo, non in loco propinquo. Dicimus enim, *Cominus te percutiam*, non *cominus sedeo*. Nihilominus tamen *Ascon. Pedian.* Eminus est, inquit, Vulturnus Capua tria millia passuum.

Emiror, aris, atus sum, dep. 1. demiror, valde miror, *maravigliarsi forte*, [illegible]. *Horat. l.* 1. *od.* 5. v. 8. Nigris æquora ventis Emirabitur insolens.

Emiscĕo, es, a. 2. idem quod misceo. *Manil. l.* 5. v. 244. nec parce vina recepta Hauriet emiscens. Al. aliter leg.

Emissarium, n. 2. *condotta d'acqua*, Ger. *ausslassender fort*, *oder wuasser*, Gal. *lieu on on escoule les estangs*, *ou les lacs*, Hisp. *alvanil*, [illegible], locus, per quem aqua e lacu, aut stagno emittitur. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 18. Nullo aprico horto, nullo emissario, nulla maceria. ¶ Speciatim sumitur pro foramine, quod in castello fit ad aquam inde emittendam, & distribuendam. *Vitruv. l.* 8. c. 7. & ibi *Bald. in Lex.* Alii leg. *immissarium*.

Emissarius, rii, m. 2. *spia*, *o corriere*, Ger. *bottenlauffer*, Gal. *messager*, *espion*, Hisp. *espia*, *mensagero*, [illegible], [illegible], qui ante exercitum emittitur, vel ad explorandum, vel ad prælium lacessendum. *Vellej. l.* 1. c. 18. Per emissarios suæ factionis. ¶ Item calumniator submissus, & subornatus ab inimicis. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 2. Persuaserat nonnullis invidis meis, in me emissarium semper fore. ¶ Item furtorum conciliator, sicut Ascon. docet, atque internuntius, quia scilicet emittitur, ut exploret res furto opportunas. *Cic.* 5. *Ver.* Quin illis emissariis hæc tibi omnis pecunia quæsita sit? ¶ Item palmes, qui emissus, ex deputatione inseritur imis scamnis, ut per singulos annos ad superiora scandat. *Plin. l.* 17. c. 23. Et emissario uno, qui subeat, usque quo placuerit. ¶ Item equus, aries, & hujusmodi, qui ad generandam sobolem emittitur. *Plaut. Mil.* 4. 3. 20. ubi melius *admissarius* legitur.

Emissio, onis, f. [illegible], actus emittendi. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 24. Ut enim balistæ lapidum, & reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent. *Vitruv. l.* 10. c. *ult.* Citra sagittæ emissionem.

Emissitia, f. 1. hasta, lancea, sica, ab emitto, vibro. *Cic.* 3. *de Leg. c.* 9. C. vero Gracchus ruinis, & emissitiis, quas ipse se projecisse in forum dixit, quibus digladiarentur inter se cives, nonne omnem Reip. statum permutavit? At longe melior lectio habet, *ex eo ficis*.

Emissitius, a, um, o. r. 2. qui emittitur, ut Oculi emissitii, extra educti, & foras porrecti, vel qui huc, & illuc aspectant, & veluti se se ejaculantur. *Plaut. Aul.* 1. 1. 2. Exeundum hercle tibi hinc est foras circumspectatrix cum oculis emissitiis.

Emissus, a, um, adject. *mandato fuori*, [illegible]. *Virg.* 4. *Georg.* v. 58. Emissum caveis agmen. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. v. 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

Emitto, tis, isi, issum, a. 3. *mandar fuori*, [illegible], Ger. *aussilassen*, Gal. *pousser hors*, *envoyer*, Hisp. *embiar*, *echar fuera*, [illegible], extra, vel foras mitto. *Plin. l.* 26. c. 5. Emittere venis sanguinem. *Cic.* 2. *de Div.* Si nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. ¶ Fere construitur cum præp. e, *ex*, *de*. *Cic.* 3. *Cat.* Ut abs te non emissus ex urbe, sed in urbem immissus videatur. *Id.* 6. *Ver.* Cur hunc eundem repente de carcere emitti jusserit. ¶ Item cum præp. *ad*, *in*, *per*. *Cic. Att. l.* 2. Emittat ad me Publius, qui obsignent. *Liv. l.* 24. Primos equites clamore sublato in hostem emisit. *Cæs.* 1. *B. C.* Emittunt nostro per vallum. ¶ Sæpe est vibrare. *Cic. de Arusp. resp.* Quin ea tela, quæ conjecerit inimicus, quam ea, quæ collega patris emisit, leviora, atque hebetiora esse videantur. ¶ Item dimittere, *lasciar andare*, ut Emittere lacum, emittere aquam ex lacu, vel piscina. *Cic. Att. l.* 4. Lacus Velinus a M. Curio emissus. ¶ Item ventrem purgare. *Plin. l.* 10. c. 33. de hirundinibus. Adultioresque circumagi docent, & ventris saturitatem emittere. ¶ Item edere in lucem. *Cic.* 7. *Fam. ep. ult.* Ut etiam, si quando aliquid dignum nostro nomine emisimus, ingemiscamus. ¶ Item libertate donare. *Ter. Adel.* 5. 9. 19. Haud dubium est, quin emitti æquum siet. *Plaut. Cap.* 2. 3. 48. Non erit tam avarus, quin te gratis emittat manu. ¶ Item proferre, loqui. *Cic. pro Planc. c.* 23. Maledicto nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur. *Liv. l.* 1. c. 54. Emittere vocem.

Emmaus, Nicopolis, *Nicopol*, Turc. & Arab. *Gaza*, urbs Palæstinæ, in Judæa. *Plin. l.* 5. c. 14. ¶ In genit. facit Emmauntis, & etiam Emmai. Plin. enim loc. cit. ait: fontibus irriguam Emmaum. ¶ Scribitur & Emaus unico m.

Emo, is, emi, emptum, a. 3. *comperare*, [illegible], Germ. *kauffen*, Gall. *acheter*, Hisp. *comprar*, [illegible], est aliquid sibi comparare pecunia, vel alia re. Est a. ordinis, & cum abl. pretii certi, & definiti construitur. *Cic. in Fam.* Emi ipsam domum millibus nummum triginta quinque. ¶ Vel cum uno ex his ablativis pretii incerti, *Magno*, *permagno*, *maximo*, *plurimo*, *parvo*, *minimo*, *paululo*, *dimidio*, &c. sub quo intelligitur pretio. *Cic. ad Att.* Emamus vel magno: sin minus, ne parvo quidem possumus. *Id. pro Domo*. Emit domum prope dimidio carius, quam æstimabat. ¶ Vel cum uno ex his genitivis pretii incerti, *Tanti*, *quanti*, *pluris*, *minoris*, *tantidem*, *quanticunque* *Cic. ad Att.* Minoris etiam empturum, si Vestinium rogassem. ¶ Admittit etiam ablat. personæ, a qua emimus, cum præp. a, vel *ab*, vel *e*, *ex*, *de*. *Cic. pro Rosc. Am.* Bona hujus de L. Sylla duobus millibus nummum se se emisse, dicit Chrysogonus. ¶ *Bene emere* est parvo pretio emere, apud *Plaut. Mostel.* 1. 3. 139. Contra *male emere*, magno emere. *Id. ib.* 3. 2. 112. ¶ Emere per æs, & libram, V. *Mancipium*. ¶ Antique etiam tollere significabat. *Fest.* Hinc comp. *Adimo*, quod est auferre.

Emodĕror, aris, atus sum, dep. 1. idem quod moderor. *Ovid. l.* 1. *de Remed. amor.* v. 131. Ille dolor verbis emoderandus erit.

Emodŭlor, ā. 1. idem ac modulor, *cantare*. *Ovid.* 1. *Am. el.* 1. v. 30. Musa per undenos emodulanda pedes.

Emodus, Hemodus, Emodi, orum, *Magheli*, al. *Dalanguer*, Judæis *Jetbra*, Mengrelius *Berefert*, mons maximus Asiæ, Tauri pars, qui Indiam a Scythia discriminat.

Emolimentum, i, n. molitio, opus, structura. *Cod. Theodos. l.* 19. *de Op. public.*

Emolior, iris, itus sum, dep. 4. q. d. perfecte molior, ad finem perduco, conficio. *Plaut. Bacch.* 4. 5. 2. Magnum molior negotium; metuoque ut

hodie

hodie possim emolirier. ¶ Sæpius usurpatur pro excreare, expellere. *Cels. l. 4. c. 9.* Sicca tussis, quæ nihil emolitur. *Col. l. 8. c. 5.* Per nares emoliri pituitæ nauseam. ¶ Emoliri fretum venti dicuntur, qui illud commovent, & exagitant, apud *Senec. Agamemn. v. 478.*

Emolītus, a, um, adject. *macinato*, a molo, is, ut emolitum hordeum, *Veget. l. 3. c. 24.*

Emollesco, is, n. 3. mollis fio. *Cels. l. 5. c. 28.* Sine ulla vi clavus emollescit.

Emollĭdus, a, um, adject. *tenero*, *molle*. *Liv. l. 34. c. 47.* Labor, & æstus emollida, & fluida corpora Gallorum reddit. Al. leg. *mollia*.

Emollĭo, is, ivi, itum, a. 4. *far molle*, idem ac mollio, idest, molle facio. *Liv. l. 37.* Humor arcus, fundasque, & jaculorum amenta emollierat. ¶ Metaleptice est laxare. *Plin. l. 20. c. 9.* Alvum leniter emollit lapsana. ¶ Translate est effœminatum reddere. *Liv. l. 25.* Metuens, ne suum quoque exercitum, sicut Annibalis, nimia urbis amœnitas emolliret.

Emollītus, a, um, part. ab emollior, *effeminato*, *molle*. *Liv. l. 31.* Degener, & emollitus amœnitate Asiæ hostis.

Emŏlo, is, ui, itum, a. 3. idem quod molo, *macinare*. *Pers. sat. 6. v. 26.* Messe tenus propria vive, & granaria (fas est) Emole. h. e. molendo exhauri, & liberaliter insumendo.

Emolumentum, ti, n. 2. *utilità*, [illegible], Ger. *nutz*, Gal. *utilité*, Hisp. *provecho*, [illegible], utilitas, a *molo*, quia proprie sic dicuntur, quæ emoluntur, ut fruges. *Cic. pro Mil. c. 12.* Boni nullo emolumento impelluntur ad fraudem, improbi sæpe parvo. *Juven. sat. 3. v. 21.* Artibus honestis nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum. ¶ *Cæs. l. 1. B. G. c. 34.* Neque exercitum sine magno commeatu, atque emolumento in unum locum contrahere posse. h. e. sine magna frugum copia. Ital. *provianda*, *e foraggi*. Alii leg. *molimento*, h. e. conamine. *Victorius l. 22. variar. lect. c. 10.* retinet *emolumentum*, sed pro molimento usurpari putat. ¶ Item pro effectu, seu exitu alicujus rei, *Justin. l. 9. c. 1.* Bellum toti Græciæ inferre statuit; ad cujus rei emolumentum pertinere ratus, si Byzantium in potestatem redegisset.

Emonĕo, es, ui, idem quod moneo, In Thes. L. L. affertur locus *Plauti Asin. 4. 2. 17.* cujus vera lectio pro *emone*, habet *me mone*.

Emorior, ĕ. 3. idem ac morior, *morire*. *Cic. Att. l. 7.* Pro quo emori cum pie possum, tum libenter. ¶ Repetitur & in 4. conjug. *Ter. eun.* Risu omnes, qui aderant, emoriri. Adde *Plaut. Pseud. 4. 7. 124.*

Emortuālis dies, quo quis mortuus est. *Plaut. Pseud. 4. 7. 136.* Certum est mihi hunc emortualem facere ex natali die.

Emortŭus, a, um, adject. idem quod mortuus, *morto*. *Plaut. Pœn. 4. 2. 18.* Emortuo verba facere. *Id. Aulul. 4. 5. 1.* Emortuum ego me mavelim letho malo.

Emovĕo, es, ovi, otum, a. 2. *movere*, [illegible], Germ. *verrucken*, Gall. *emouvoir*, Hisp. *mover*, [illegible], est e loco movere. *Liv. l. 6. c. 38.* Lictorem, qui plebem de medio emoveret. *Ovid. 3. Fast.* totum jam sol emoverat orbem. h. e. extra horizontem extulerat.

Emōtus, a, um, adject. loco motus, *rimosso*, *tolto via*, [illegible]. *Virg. Æn. 6. v. 382.* Curæ emotæ. *Id. Æn. 2. v. 493.* Emoti cardine postes.

Empanda, f. 1. Paganorum Dea, sic dicta, quod patentibus pagis, non clausis more urbium præesset. *Fest.*

Empedŏcles, m. 3. Ἐμπεδοκλῆς, Philosophus Agrigentinus. *Cic. de Amic.* De rebus naturalibus versibus scripsit, & egregium poema fecit. *Id. 1. de Orat.* Dixit, ex concordia, & amicitia elementorum cuncta constare, eorum discordia, & inimicitia dissipari, & dissolvi. De Empedoclis morte narrant, illum clam relictis sociis Ætnam Siciliæ montem ascendisse, & in ardentem ejus craterem se conjecisse, eo consilio, ut, cum nunquam appareret, crederetur factus esse immortalis, sed ejectis impetu ignis ferreis ejus crepidis rem fuisse deprehensam.

Empedoclēus, a, um, adject. ad Empedoclem pertinens. *Cic. l. 2. Q. Fr. ep. 10.* Si Sallustii Empedoclea legerit.

Empenetĭca, æ, f. [illegible], ars strenue esuriendi. Ita legit *Turneb. Advers. l. 13. c. 20.* locum *Cic. lib. 8. Fam. epist. 1.* quem locum supra retulimus in Embœnetica.

Emphăsis, f. 3. Ἔμφασις, significatio, expressio, Figura, cum plus intelligendum relinquitur, quam exprimitur, ut *Prospice tu, qui plurimum cernis*. *Auth. ad Her. l. 4.* ¶ Est etiam Emphasis in una tantum voce, quæ significantior sit, & gravior cæteris. V. *Voss. l. 4. Instit. Orat.*

Emphractum, V. Embractum.

Emphragma, atis, n. 3. septum, cancellus. *Veget. l. 1. c. 47.*

Emphyteuma, atis, n. 3. ἐμφύτευμα, plantatio, insitio, & præcipue opera diligens ejus, qui Emphyteuta est, circa fundum emphyteuticum, vulg. *melioratio*. *L. ult. Cod. de Jur. Emphyt.*

Emphyteusis, f. 3. ἐμφύτευσις, insitio, sive plantatio. Apud JCtos *l. 4. &c. Cod. de jur. emphyt.* est contractus juris civilis, *livello*, quo prædium quoad dominium utile alicui ad longum tempus, vel in perpetuum conceditur, ea conditione, ut certam pensionem solvat. Olim agri inculti, ac minus fructiferi hoc modo dabantur, ut plantatione, & cultu meliores, utilioresque redderentur. Postea usus obtinuit, ut etiam agri fœcundi im emphyteusim darentur.

Emphyteuta, æ, m. *livellario*, qui fundum, vel agrum alicujus in emphyteusim acceptum colit. *Leg. 4. Cod. de jur. emphyt.*

Emphyteuticarĭus, ii, m. 2. idem qui emphyteuta. *Leg. 1. Cod. de mancip. col.* Emphyteuticarios gravant coloni.

Emphyteutĭcus, a, um, adject. ad emphyteusim pertinens, ut emphyteuticum prædium. *Leg. 13. Cod. de præd. & al.* Fundi emphyteutici, *Leg. 2. Cod. de mancip. & colon.*

Empirĭce, f. 1. Medicinæ pars, quæ sola experientia curat. *Plin. l. 29. c. 1.* Alia factio ab experimentis se cognominans Empiricen, cœpit in Sicilia.

Empirĭcus, m. 2. qui sola experientia medetur, a πειράω, experior. *Cels. in præfat.* Qui se Empiricos ab experientia nominant.

Emplastratĭo, onis, f. 3. unctio per emplastrum. Translate dicitur de arboribus, cum cortex eximitur inoculationis gratia, ut aptari queat cortex par ex altera arbore, *impiastramento*, *l'innestare a occhio*. *Col. l. 11. c. 2.* Emplastrationem facere. Adde *Plin. l. 17. c. 16.* & *Pallad. l. 3. c. 17.*

Emplastro, as, a. 1. est emplastra ungere. Translate inoculare. *Col. l. 11. c. 2.* Possunt, si jam librum remittunt, inseri oleæ, vel emplastrari. Adde *l. 5. c. 11.*

Emplastrum, n. 2. *empiastro*, [illegible], Germ. *pflaster*, Gal. *emplatre*, Hisp. *emplasto*, ἔμπλαστρον, medicamentum, quod ex variis rebus fingitur, & formatur, al. cataplasma, ab ἐν, & πλάττω, *fingo*, *formo*, quia formatur, ut eo vulnera illinantur. *Plin. l. 21. c. 4.* Imponuntur emplastra vulneribus, malagmata super integram cutem injiciuntur. Adde *Cels. l. 5. c. 18.*

Emplectŏn, structuræ muri genus, in quo frontibus tantummodo expolitis, interiora temere farciuntur, & replentur. *Plin. l. 36. c. 22.* *Vitr. l. 11. c. 8.*

Emporetĭca charta, est, in qua merces a mercatoribus involvuntur, quæ scribendo inutilis est, ab ἐμπορευτικός, ad mercaturam pertinens. *Plin. l. 13. c. 12.* Nam emporetica inutilis scribendo, &c.

Emporiæ, f. 1. *Ampurias*, olim urbs Indigetanorum, maxima, in Hisp. Tarrac. nunc opp. Cataloniæ, in ora lit. maris Medit. ¶ Emporiæ item, Tibula, *Castel Aragonese*, urbs Sardiniæ, prope ostia Termi fl. cum arce, & portu capaci.

Emporĭum, n. 2. Empolis, *Empoli*, opp. agri Florentini, ad Arnum fl. ¶ Emporium item, *Ponte Nuro*, pag. Æmyliæ, ad Nuram fl. apud Placentiam.

Emporĭum, n. 2. *mercato*, Ger. *kauffstade*, Gal. *marche*, Hisp. *emporio*, ἐμπόριον, locus mercatus, forum nundinarium, ubi res venales exponuntur, ab ἔμπορος, mercator, vel ab ἐμπορεύω, negotior. *Cic. Att. l. 5. ep. 2.* Cum per emporium Puteolanorum iter facerem.

Empsito, V. Emptito.

Emptĭo, vel Emtio, onis, f. *compera*, ὠνή. *Cic. pro Cæc. c. 6.* Emptionem facere. *Id. Att. l. 12.* Tres habet conditiones, aut emptiones ob hastam. ¶ *Emptio per æs, & libram* quid sit, V. Libripens.

Emptionālis, le, adject. *Cic. l. 7. Fam. ep. 29.* Si inter emptionales senes venale proscripserit. Sed legendum est *Coemptionales*; quam vocem V. suo loco. Legitur tamen *emptionalis* non semel in *Cod. Justinianeo*.

Emptitatus, a, um, adject. frequent. *comperato*. *Col. l. 8. c. 10.* Ternis denariis singuli emptitati.

Emptitĭus, a, um, 2. *cioè si compera*, Ger. *gekaufft*, Gal. *ce qu' on achete*, Hisp. *compradizo*, quod est de numero eorum, quæ empta sunt, vel emi solent. *Var. l. 3. de R. R. c. 2.* Hic aprum glans cum pascit emptitia, facit pinguem. *Petron. Frag.* Servus emptitius.

Emptĭto, as, a. 1. frequenter emo. *Plin. l. 33. c. 1.* Alios coriis boum, alios ferro, captivisque rebus emptitasse tradit. *Plaut. Cas. 2. 5. 35.* Non ego istud verbum titivilitio emptitem. Alii leg. *empsitem*. Plures *emissim titivilitio*. h. e. emerim.

Emptor, ris, m. 3. *compratore*, [illegible], Ger. *kauffer*, Gal. *acheteur*, Hisp. *comprador*, ὠνητής, qui emit. *Cic. 3. Off. c. 12.* Ne quid omnino, quod venditor norit, emptor ignoret.

Emptrix, icis, f. quæ emit. *Leg. 63. ff. de evict. & dupl. stipul.* Cum emptrix non provocaverat.

Empturĭo, is, n. 4. cupio emere. *Var. in proœm. l. 2. de R. R.* propterea quod te empturientem in campos macros ad mercatum adducunt crebro pedes.

Emptus, vel Emtus (sic etiam scribi possunt ab emo derivata) a, um, *comperato*, ὠνημένος. *Cic. in Pis. c. 15.* De lapide emptus. *Lucan. l. 10. v. 107.* Pax donis ingentibus empta.

Empyi, vel Empyici, ægroti, quibus in thorace suppuratio fit. *Marcel. Empyr. c. 16.* & *Theod. Priscian. lib. 2. par. 2. c. 10.*

Emucĭdus, a, um, adject. idem quod mucidus. *Var. R. R. l. 1. c. 31.* Emucidum sarmentum. *Plin. l. 17. c. 22.* Emucida vitis. Sed utroque in loco *Scalig.* & *Harduin.* *ejuncidum* reponunt.

Emugĭo, is, ivi, itum, [illegible]; idem ac mugio, vel cum mugitu profero. *Quint. l. 2. c. 12.* Clamant ubique, & omnia levata manu emugiunt.

Emulgĕo, es, ulsi, ultum, a. 2. *smungere*, ἐξαμέλγω, mulgeo, mulgendo tollo. *Col. l. 7. c. 3.* Sed priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est.

Emulsus, a, um, nom. est particip. ab emulgeo. *Catull. carm. 67. v. 110.* Siccari emulsa pingue palude solum.

Emunctĭo, f. 3. actus emungendi, *lo smungere*. *Quintil. l. 11. c. 3.* Cum emunctio etiam frequentior non sine causa reprehendatur.

Emunctus, a, um, purgatus, & translate exhaustus, pecunia denudatus. *Plaut. Bacch.* Miletum me auro esse emunctum. *Horat. de Art. poet. v. 238.* Pythias emuncto lucrata Simone talentum. ¶ Emunctæ naris &c. V. Naris.

Emundātus, a, um, adject. *mondato*. *Col. l. 3. c. 15.* Seritur ergo prius in emundata pastinatione.

Emundo, as, avi, atum, a. 1. *mondare*, *nettare*, ἐκκαθαίρω, *Col. l. 1. c. 15.* Quædam pluviis diebus, ut bubilia, & ovilia debent emundari.

Emungo, is, emunxi, emunctum, a. 3. *nettarsi il naso*, *soffiarsi il naso*, *mocare*, [illegible], Ger. *die nasen butzen*, Gal. *se moucher*, Hisp. *sonarse las narizes*, ἀπομύττω, nares purgo, quod fit, cum mucus ex eis detrahitur. *Plin. l. 35. c. 11.* Pinxit Theodorus juvenem emungentem. ¶ Per translationem emungere ponitur pro spoliare, seu fraude extorquere. *Ter. Phor. 4. 4.* Emunxi argento senes. ¶ *Cubito se emungere*, scomma est proverbiale, quod in eos dici consuevit, qui artem aliquam immundam exercent. Illi enim, cum manus semper habeant inquinatas, cubito digitorum loco utuntur. *Auct. ad Heren. l. 4.* Quiesce tu, cujus pater cubito se emungere solebat. ¶ *Emunxti*, pro emunxisti, legitur apud *Plaut. Most. 5. 1. 60.*

Emunĭo, is, idem ac munio, *munire*. *Tac. in vit. Agric. c. 31.* Corpora ipsa, ac manus sylvis, ac paludibus emuniendis verbera inter ac contumelias conterunt. *Virg. 8. Æn. v. 228.* Fultosque emunit obice postes.

Emunĭtas, atis, f. 3. immunitas. Usus est *Tert. de Resur. c. 48.*

Emunītus, a, um, adject. *fortificato*, *munito*, [illegible]. *Liv. l. 24. c. 21.* Locus arcis in modum emunitus. *Id. l. 21. c. 7.* Murus supra cæteræ modum altitudinis emunitus.

Emusco, as, a. 1. muscum adimo, purgo. *Col. l. 11. c. 2.* Oleæ putantur, & emuscantur.

Emussitātus, adamussim factus. *Fest.*

Emutātus, a, um, adject. mutatus. *mutato*. *Quintil. l. 8. c. 2.* Emutatis in perversum dictis.

Emutĭo, is, n. 4. *ammutire*, γρύζω, sileo. *Plaut. Merc. 5. 2. 55.* Etiam emutis? omnia commonstrabo. Ita quidam Lexicographi. At meliores libri habent, *etiam mutis?* quod etiam magis consonum iis, quæ ibi dicuntur.

Emūto, as, a. 1. *mutare*, idem quod muto. *Manil. l. 5. v. 147.* appositis caput emutare capillis.

E ANTE N.

En, *ecco*, ecce, ἠνί. Construitur cum nomin. vel accus. *Cic. pro Dejot. c. 6.* En crimen, en causa, cur Regem fugitivus, dominum servus accuset. *Plaut. Amph.* En tectum, en tegulas, en obductas fores. ¶ Sæpe verbis jungitur. *Cic. ad Q. Fr.* En mediocri me dolore putas affici. ¶ Item aliis partibus orationis. *Cic. pro Sext.* En, cur cæteri Reges stabilem esse suam fortunam arbitrentur. ¶ En unquam pro unquam, ne? *Liv. l. 9. c. 20.* En unquam futurum, ut congredi armatis cum Samnite liceat? *Virg. Ecl. 8. v. 7.* En erit unquam ille dies? ¶ *En ecce* per pleonasmum interdum ponitur, vel ad majorem ostendendi vim. *Sen. in Oedip.* En ecce rapido sæva proripuit gradu. *Aristophanes* quoque eadem ratione ἠνὶ ἰδού dixit.

Enallăge, ἐναλλαγή, scil. permutatio; figura est, qua pars pro parte ponitur, vel accidentia permutantur. V. Grammaticos.

Energīa, æ, f. 1. ἐνάργεια, evidentia, sive repræsentatio, illustratio, Figura, cum res ita describitur, ut cerni videatur. *Quintil. l. 6. c. 2.* Sunt, qui adjiciant his *evidentiam*, quæ ἐνάργεια græce vocatur.

Constat descriptione rerum, locorum, & personarum.

Enarrabilis, le, o. 3. quod enarrari potest. *Quint. l. 6. c. 3.* Motu animi quodam, nescio, an enarrabili indicatur.

Enarrate, adverb. narrando, explicando. Ejus comparat. *Enarratius* aliquoties utitur *Gel.* ut *l. 10. c. 1.* Tiro enarratius scripsit.

Enarratio, f. 3. ἐξήγησις, narratio. *Quint. l. 2. c. 5.* Exigitur a Grammaticis Poetarum enarratio. h. e. interpretatio.

Enarrator, oris, m. qui enarrat. *Gel. l. 18. c. 9.* Enarrator Sallustii. h. e. interpres. Et *c. 6.* Idonei rerum antiquarum enarratores.

Enarro, as, a. 1. *narrare perfettamente*, ἐξηγέομαι, perfecte, vel ad finem narro, vel omnia narratione complector. *Cic. pro Marc.* Quæ non dicam exornare, sed enarrare res tuas gestas possit. *Ter. Adel. 3. 3. 11.* Omnem rem modo seni, quo pacto se haberet, enarramus ordine.

Enascor, eris, d. 3. idem quod nascor, sive ex alio nascor, *nascere*. *Cic. Att. l. 11. ep. 2.* Ex multis meis miserrimis curis est una enata. *Var. l. 1. R. R. c. 41.* Ex semine tardius enascebatur.

Enato, as, n. 1. *nuotare*, ἐκνήχομαι, natando evado. *Hirt. de B. Alex. c. 18.* Octingentorum passuum spatio ad oppidum enataverunt. ¶ Translate est se se expedire. *Cic. 5. Tusc.* Enatant tamen Epicurus, Hieronymus, &c.

Enavigatus, a, um, adject. *navigato*, ut sinus enavigatus, *Plin. l. 9. c. 5.* Enavigato Malæo, *Symm. l. 8. ep. 61.*

Enavatus, a, um, adject. diligenter confectus, *fatto con diligenza*. *Tac. l. 3. hist. c. 74.* Præmia enavatæ operæ petebant. Vulgati libri multi habent, *navatæ*.

Enavigo, as, n. 1. *navigare*, ἐκπλέω, navigando evado, navigio trajicio. *Plin. lib. 6. cap. 17.* Nec potuisse ante menses quinque enavigare. ¶ Translate ponitur pro egredi, exire. *Cic. 4. Tusc. cap. 14.* A quibus tanquam e scopulosis cotibus enavigavit oratio.

Encænia, orum, n. ἐγκαίνια, festus dies propter dedicationem alicujus novi operis celebratus, a καινός, novus. Affertur hæc vox ex *Quint. l. 9.* sed Græcis literis scripta. Usus est & *August. tract. 84. in Joan.* ubi ait: Quandocunque novum aliquid fuerit dedicatum, encænia vocantur. Jam & usus habet hoc verbum: si quis nova tunica induatur, encæniare dicitur, &c.

Encardia, f. 1. gemma, in qua nigri cordis effigies eminet. *Plin. l. 37. c. 10.*

Encarpa, orum, vel Encarpus, i, apud *Vitruv. l. 4. c. 1.* dicitur florum, frondiumque, & pomorum implexus, atque contextus, ornatus causa alicubi pictus, vel sculptus. Encarpis, inquit, pro crinibus dispositis frontes ornaverunt.

Encaustes, m. 1. ἐγκαύστης, qui igni adhibito aliquid fingit. *Vitr. l. 7. c. 9.* Quod facere ab encauste didicerat.

Encaustice, es, f. 1. *pittura a fuoco*, ἐγκαυστική, genus picturæ, in quo ignem adhibebant, ab ἐγκαίω, inuro. In ebore enim, aut cornu utebantur cestro, seu vericulo ignito: januis, ac tabulis ceras discolores inducebant, quas postea inurebant, vel illiquefactis igne ceris penicillo pingebant. *Plin. l. 35. c. 11. & Apul.*

Encausticus, a, um, o. 1. 2. quod per encausticen factum est. *Plin. l. 35. c. 11.* Sed aliquanto vetustiores encausticæ picturæ extitere.

Encaustum, n. 2. ἔγκαυστον, inustum, materia adusta ad picturam apta. *Plin. l. 36. c. 25.* Figulinum opus encausto pingere.

Encaustus, a, um, o. 1. 2. quod encaustice pictum est. *Mart. l. 3. epigr. 47.* Encaustus Phaethon tabula depictus in hac est.

Enceladus, m. 2. Ἐγκέλαδος, Gigantum maximus, Titanis, & Terræ filius, quem Jupiter fulmine ictum Ætnæ monti supposuit, cujus corpore semiusto, pars ea, quæ vivit, ignem spirat præ ira, ac furore. *Virg. 3. Æn. v. 578.*

Enchiridion, n. 2. ἐγχειρίδιον, manuale, exiguus quivis libellus, ab ἐν, & χείρ, *manus*, quia manu nullo negotio circumferri potest. Extat hujusmodi libellus *Augustini* ad Laurentium inscriptus. *Pompon.* quoque Jurisconsultus librum *enchiridii* titulo scripsit, ut legitur in leminate legis 2. *tit. 2. leg. 1. Digest.* & alibi. ¶ Item brevis pugio, & temi pars illa, quæ manu comprehenditur, apud Scriptores Græcos.

Encimbomata, seu encombomata, n. 3. vestes puellares. *Cæc.* Ut puellæ habent potius in vestitu chlamydas; encombomata, & parnacidas, quam togas. Alii legunt, *Encombiota*. *Var. apud Non. c. 14. n. 38.*

Enclima, atis, n. 3. ἔγκλιμα, inclinatio, curvatura. *Vitr. l. 9. c. 9.*

Encliticus, o. 1. 2. ἐγκλιτικός, inclinativus, ut Conjunctiones encliticæ, *que*, *ve*, *ne*, quoniam accentum ad se inclinant, apud Grammat.

Encolpiæ, m. 1. ἐγκολπίαι, venti, qui e mari veniunt per sinus. *Apul. de Mundo.*

Encolpismus, i, m. clyster uterinus. *Prisc. l. 3. c. 5.* Encolpismo uti. Est a κόλπος, sinus, uterus.

Encombomata, V. Encimbomata.

Encyclius, a, um, o. 1. 2. ἐγκύκλιος, orbicularis. Sumitur pro scientia circulari, & ex omnium disciplinarum orbe confecta. *Vitruv. lib. 6. in præfat.* Encyclios, doctrinarum omnium disciplina dicitur. ¶ Encycliæ commentationes sunt, in quibus de rebus omnibus tanquam in circulo passim quæritur, quas Cicero quæstiones *populares*, Gellius *exotericas*, hoc est, *exoticas*, Martianus *cyclicas* vocat, ut sunt libri Problematum, &c. Sed vox Græca est, nec temere latinis litteris scribenda.

Encyclopædia, f. 1. ἐγκυκλοπαιδεία, orbiculata disciplinarum series, sive doctrinæ orbis, quasi ἐγκύκλιος παιδεία, orbicularis doctrina. *Quintil.* Ut efficiatur orbis ille doctrinæ, quem Græci ἐγκυκλοπαιδείαν vocant. ¶ Græca vox est, Græcisque literis scribenda.

Endelechia. V. Entelechia.

Endiadys, ys, f. 3. Figura, cum una res metri causa in duas dividitur, ut apud *Virg.* Molemque, & montes insuper altos. pro molem montium. *Serv. in 1. Æn.* Sed ibi legendum est ἓν διὰ δυοῖν, *unum per duo*. V. *Voss. l. 5. Instit. Orat.*

Endiœum, V. Eudiœum.

Endo, præp. in, apud vet. ab ἐν τῷ, *in hoc*, vel ab ἔνδον, *intus*. *Cic. 2. de Leg.* Divos, quos endo Cœlum merita vocaverint, al. *endo Cœlo merita locaverunt Fest.* Endo procinctu. *Lucret. l. 2. v. 1094.* Endo manu.

Endoitium, n. 2. initium, apud vet. *Fest.*

Endopedio, V. Indupedio.

Endoploro, a. 1. imploro, apud vet. *Fest.*

Endotercisus, a, um, adject. V. Intercisus.

Endromidatus, o. 1. endromide vestitus. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Tu endromidatus exterius, intrinsecus fasceatus.

Endromis, idis, f. 3. vestis hirsuta longiore villo, al. solox, burrus, burra, a δρόμος, cursus, quod illa in cursu uterentur, ne scil. post exercitationem calefacta corpora refrigescerent. *Juven. Sat. 3. v. 103.* Igniculum brumæ si tempore poscas, Accipit endromidem.

Endymion, onis, m. 3. nomen ejus, qui primus Lunæ cursum invenit. Fabulantur, hunc a Luna adamatum fuisse, & ab ea in Latmio Cariæ monte consopitum, ut eum dormientem oscularetur, & nondum experrectum adhuc dormire. Hinc prov. Somnus Endymionis. *Plato in Phædone*, *Cic. 5. Fin. & 1. Tusc. c. 38.*

Endymioneus, a, um, adject. ab Endymione. *Auson. Idyl. 6. v. 43.* Endymioneos solita affectare sopores, Cum face, & astrigero diademate Luna bicornis.

Enecatrix, icis, f. quæ enecat. *Tert. adv. Marc. l. 1. c. 29.* Duritia Pharaonis nascentium enecatrix.

Eneco, (Veteribus enico) as, avi, atum, a. 1. idem quod neco, *ammazzare*, *strangolare*, ἀποκτείνω. *Plaut. Amph. 5. 1. 67.* Puer ambos angues enecat. *Col. l. 11. c. 3.* Ne herbis enecetur ruta. ¶ Enecare aliquem, translate sumitur pro valde molestum esse, obtundere, obruere. *Ter. Eun. 3. 5. 6.* Rogitando aliquem enecare. ¶ Apud *Plaut.* est *Enico* antiquo more, *Merc. 5. 2. 14.* Jam jurgio enicabit, si intro rediero.

Enectus, a, um, adject. significat non tam mortuum, quam propemodum mortuum, ut inquit *Val. l. 6. c. 28.* *smunto*, *consumato*, *mezzo morto*, ἡμιθανής, ἐκτεθνηκώς, ut enectus fame. *Cic. 1. Divin. c. 35.* Siti enectus, *Id. Tusc. 1. c. 5.* Enectus inopia, *Id. l. 1. Divin. c. 29.* Provincia enecta, *Id. Attic. l. 6. ep. 1.* ¶ Ponitur & pro mortuo. *Plin. lib. 7. c. 9.* Auspicatius enecta parente gignuntur. Loquitur de iis, qui e cæso matris utero prodeunt.

Energema, atis, n. ἐνέργημα, opus, effectus, seu ἀποτέλεσμα, quod operationem sequitur. V. *Tertul. de Præscript. c. 30. & de car. Christi, c. 34.*

Enervatio, onis, f. *debolezza*, *fiacchezza*, virium defectus. *Arnob. lib. 3.* Voluptatis enervatione languescere.

Enervatus, a, um, adject. *snervato*. ¶ Sæpe translate ponitur pro homine sine animo. *Cic. pro Sext.* Cum hominibus enervatis, atque exsanguibus Consulatus tanquam gladius esset datus. ¶ Item pro levi, infirmo. *Cic. 4. Tusc. c. 17.* Mollis, & enervata putanda est Peripateticorum ratio, & oratio.

Enervis, ve, o. 3. vel enervus, a, um, *debole*, חלש, Ger. *schwach*, *weibisch*, Gal. *foible*, *mol*, Hisp. *flaco*, *sin nervios*, ἄτονος, debilis, quasi sine nervo. *Quintil. l. 9. c. 4.* Duram potius, atque asperam compositionem malim esse, quam effeminatam, & enervem. *Apul. lib. 1. Met.* Enerva saltatio. id est, quæ sinuosis flexibus, & corpore plicatili fit.

Enervo, as, a. 1. *indebolire*, *snervare*, חלש, Ger. *schwæchen*, Gal. *enerver*, Hisp. *enflaquecer*, ἐκνευρίζω, debilito, quasi nervis, & robore spolio. *Cic. de Sen. c. 10.* Non plane me enervavit senectus.

Engibata, quid sint apud *Vitr. l. 10. c. 12.* non satis constat. V. *Bald. Lex. Vitruv.*

Engonasi, indecl. sideris nomen, al. Ingeniculus, quasi ἐν γόνασι, in genibus. Ab Ovidio *genu nixus* dicitur. *Manil. lib. 5. v. 645.* Nixa genu species, & Graio nomine dicta Engonasi. ¶ Est etiam Engonasis, is. *Cicer. in Arat.* Engonasim vocitant, genibus quod nixa feratur.

Engonaton, i, n. ἐγγόνατον, genus horologii Solaris portatilis, de quo *Vitruv. l. 9. c. 9.*

Enharmonicus, a, um, ἐναρμόνιος, concinnus, harmonicus. *Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 4.* Melodiæ musicæ tria sunt genera, enharmonicum, diatonum, & chromaticum.

Enhydris, idis, f. 3. vel enhydrus, i, masc. 2. ἐνυδρίς, ἔνυδρος, coluber in aquis vivens. *Plin. l. 33. c. 7. & c. 9. & l. 30. c. 3.* ¶ Item gemma, in qua aqueus liquor fluctuare videtur. *Plin. l. ult. c. antep.*

Enther, vel encher, bra, brum. V. Inebræ aves.

Enico. V. Eneco.

Enim, *perciocchè*, כי, Ger. *denn*, Gal. *car*, Hisp. *porque*, γάρ, nam, conjunctio causalis. Fere semper postponitur. *Cic. l. 1. de nat. Deor.* Terra enim profecto pars mundi est. *Idem Ver. 4.* Attendite enim diligenter. ¶ Interdum invenitur in principio orationis, sed rarius. *Plaut. Most. 5. 1. 23.* Enim istic captio est. Atque ita multis aliis in locis, quæ colligit *Pareus in Lex. Crit.* *Tac. 4. hist. c. 11.* Asiaticus (enim is libertus) malam potentiam servili supplicio expiavit. ¶ Neque semper probandi causa, sed etiam pro *autem* usurpatur, ut in allato Taciti exemplo videre est, & *Cæs. l. 5. B. G. c. 7.* Dumnorix cum equitibus Æduorum, insciente Cæsare, domum discedere cœpit, &c. Ille enim revocatus resistere, ac se manu defendere cœpit. ¶ Habet etiam vim affirmandi, ut *enimvero*. *Plaut. Cas. 2. 4.* Te, uxor aiebat tua, me vocare. St. Ego enim vocare jussi. *Ter. Adelph. 2. 1. 14.* At enim non sinam. ¶ Aliquando non causam, sed effectum significat, sumiturque pro ideo. *Virg. Georg. 3. v. 70.* Semper erunt, quarum mutari corpora malis; Semper enim refice. ¶ Interdum redundat ad elegantiam. *Virg. 1. Æn. v. 23.* Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat. *Plaut. Amph. 2. 2. 34.* Quid tibi istuc in mentem venit? So. Quia enim sero advenimus.

Enimvero, adv. significat certe, *certamente*, ναὶ μήν, & fere ponitur in principio. *Ter. And. 1. 3.* Enimvero, Dave, nihil loci est socordiæ. Ubi *Donatus* notat, hoc adverb. significationem habere nimium permoti, ac irritati animi. Sic *Cic. Ver. 3. c. 26.* Enimvero ferendum hoc non est. ¶ Interdum postponitur. *Ter. Eun. 2. 3. 37.* Incommode hercle. Ch. Immo enimvero infeliciter.

Enipeus, m. 2. flu. parvus Thessaliæ, qui ex Olympo Monte profluit, Pharsalum urbem alluit, ac in Peneum Apidamo mixtus delabitur. ¶ Enipeus item, Eniphеus, Baraichius, fl. Peloponnesi, qui in Alpheum fluit. *Luc. l. 7. v. 116.* Sanguine Romano quam turbidus ibit Enipeus.

Enisis, m. 3. *Nisi*, flu. parvus Siciliæ, in valle Demona, qui in fretum Siculum cadit ex adverso prom. Leucopetræ.

Eniteo, es, ui, n. 2. *risplendere*, ἐκλάμπω, clare, seu valde niteo. ¶ Translate *Auct. ad Her. l. 4.* Unum potuisse in omnibus elocutionis partibus enitere. *Cic. pro Flac. c. 7.* Athenæ non solum in Græcia, sed prope cunctis gentibus enitebant. *Liv. l. 1.* In eo bello virtus enituit Tulli.

Enitesco, is, ui, n. 3. idem quod eniteo, *risplendere*, *comparire*. *Col. l. 9. c. 14.* Mel optimæ notæ enitescit Autumni Æquinoctio. *Gel. l. 17. c. ult.* Jam fama, virtusque felicitatis Romanæ apud exteras gentes enitescere inceptabat.

Enitor, eris, enisus, vel enixus sum, d. 3. *sforzarsi*, πειράομαι, est conari, elaborare, multo conamine, & labore aliquid perficere. *Cic. in Fam. l. 3. ep. 10.* Illud pugna, & enitere, ne quid temporis mihi prorogetur. *Id. de Amic.* Eniti, & efficere, ut, &c. *Id. 2. de Orat.* Eniti in aliqua re. ¶ Ponitur & pro, cum difficultate in altum ascendere. *Curt. l. 8. c. 11.* Nihil tam altum natura constituit, quo virtus non possit eniti. *Plin. l. 18. c. 38.* Per ardua enisus. *Tac. Ann. 2. c. 20.* Ut pars æquo aditu in silvam incederet, pars objectum aggerem eniteretur. ¶ Metonymice ponitur pro parere, *partorire*, quia mulieres pariendo valde laborant. *Plaut. Amph.* Geminos Alcmena enititur. *Liv. l. 40. c. 4.* Theoxena plures enixa partus. *Colum. l. 8. c. 11.* Gallinæ ova enitentes.

Enixe, adverb. *studiosamente*, Ger. *mit allem fleiss*, Gal. *avec toute diligence*, *avec effort*, Hisp. *muy cuydosamente*, φιλοτίμως, studiose, & cum magno conatu. *Cic. pro Sext. c. 16.* Meam causam omnes boni enixe susceperant. *Suet. Tiber. c. 50.* Quo enixius opem ferrent. *Id. in Cæs. c. 5.* Auctores restituendæ Tribunitiæ potestatis enixissime juvit.

Enixim, adverb. idem quod enixe. *Sisen. apud Non. c. 2. n. 301.* Enixim omnia facere, ac dicere contra fortunas, atque honores hujus ordinis.

Enixus, us, ui, m. partus, *parto*. *Plin. l. 10. c. 63.* Post unum ab enixu annum.

Enixus, a, um, adiect. qui enititur, & conatur; item qui fidit aliqua re. *Tac. Ann.* 14. c. 27. Fratris opibus enixus. ¶ Enixa mulier dicitur, quæ peperit, & partu levata est. V. *Non.* c. 1. n. 281. & c. 4. n. 166. *Virg. Æn.* 3. v. 391. Sus triginta capitum foetus enixa. ¶ Passiva significatione *partorito*. *Justin.* l. 43. c. 2. Pueri in luco Martis enixi sunt. ¶ Translate est vehemens, intentus. *Plin.* l. 9. c. 8. Conscii sibi enixioris operæ.

Enna, f. 1. *Castro Joanni*, urbs Siciliæ, in umbilico insulæ, in monte, al. in valle Neætina, inter Leontinos, & Panormum ad Occ. ab Enno Syracusano condita, olim templo Cereris clara, ubi Proserpinam raptam fabulantur. V. *Cic.* 6. *Ver.* c. 48.

Enneacrūnos, ἐννεάκρουνος, hoc est novem habens scaturigines: ab ἐννέα, novem, & κρουνός, scaturigo. *Plin.* l. 4. c. 7.

Ennæus, a, um, adiect. ab Enna. *Sil.* l. 14. v. 246. Cum rapta præceps Ennæa virgine flexit. h. e. Proserpina.

Ennam, ἄγαν, etiam ne, apud vet. *Fest.*

Enneapharmăcum, i, n. ἐννεαφάρμακον, emplastrum constans ex novem rebus, cera, melle, sevo, resina, myrrha, rosa, medulla vel cervina, vel vitulina, vel bubula, hyssopo, & butyro: ab ἐννέα, novem, & φάρμακον, medicamentum. *Cels. in lemmate* c. 19. l. 5.

Enneaphyllon, n. 2. ἐννεάφυλλον, herba naturæ caulicæ, foliis longis novenis, lumborum doloribus, & coxendicum utilissima. *Plin.* l. 27. c. 9.

Ennemimĕris, f. 3. apud Grammat. est sectio versus Heroici, cum cæsura fit post quartum pedem, & in nonam fere syllabam incidit, ab ἐννέα, novem ἥμισυς, semis, & μέρος, pars. Sed vox Græca est, & græce usurpanda.

Ennenses, ium, Ennæ urbis incolæ. *Cic. Ver.* 6. Ennensium nemus, Siciliæ umbilicus.

Ennianista, æ, m. 1. Ennii imitator. *Gel.* l. 18. c. 5. Eamus auditum nescio quem istum ennianistam.

Enniānus, a, um, adiect. possess. ab Ennio, ut Ennianus populus. *Gel.* l. 12. c. 2. Ennianum hemistichium, *Alcon. in Verr.* 3. c. 18.

Ennius, m. 2. Ἔννιος, Poeta Latinus. Natus est Rudiis opp. Calabriæ, in Salentinis. *Cic. pro Arch.* Sed Eusebius Tarentinum facit. Natus est Q. Valerio, & C. Manilio Coss. anno U. C. 510. ætate M. Catonis. *Cic.* 1. *Tusc.* Charus fuit Africano superiori. *Cic. pro Arch.* Multas fabulas scripsit, Thyestem, Medeam, Andromacham, &c. *Cic. in Bruto*, 1. *Fin.* 1. *de Divin.* Scripsit Annales, bellum Pun cum secundam hexametris, & alia. Ejus scripta omnia penitus interierunt. Sententiarum gravitate excelluit, sed cui verborum cultus minime responderet. Fertur Virgilius ex Ennii scriptis nonnulla sumpsisse, & aliquando interrogatus, quid ageret, respondisse, *se aurum ex Ennii stercoribus colligere*. Periit articulari morbo, quem ex immodico vini usu contraxerat. Mortem obiit Q. Marcio, Cn. Servilio Coss. *Cic. in Bruto.*

Ennosigæus, masc. 2. ἐννοσίγαιος, Neptunus terræ quassator, ab ἔνοσις, moveo, & γαῖα, terra. *Juv. Sat.* 10. v. 182. de Xerse; Ipsum compedibus qui vinxerat Ennosigæum. Scribitur & *Enosigæus*, unico n.

Eno as, n. 1. *enatare*, Germ. *Ausschwimmen*, Gall. *se sauver en nageant*, Hisp. *salir de l'agua nadando*, ἐκνέω, natatione evado, nando aliquo pervenio. *Liv.* l. 37. c. 40. Ut nemo ad terram enaverit. *Cic. Fin.* l. 5. c. 19. Is, qui enat e concha.

Enodate, adv. *chiaramente*, Ger. *klerlich*, Gal. *clairement*, Hisp. *claramente*, λευκῶς, clare, perspicue. *Cic. de Inv.* l. 1. c. 21. Sua diligenter, & enodate narrando. *Id.* 3. *Fin.* c. 9. Hæc nobis enodatius explicanda sunt. *August.* l. 5. *Confess.* c. 6. Enodatissime expedire.

Enodatio, f. 3. purgatio a nodis. ¶ Translate explicatio, expositio. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 24. Quid vos delectat illa explicatio fabularum, & enodatio nominum?

Enodator, oris, m. qui enodat, & explicat. *Tertull. de Pall. in fine.* Primus enodator vocis. Al. leg. *Edomitor*.

Enodatus, a, um, 2. partic. ab enodor, *spiegato*. *Cic.* 2. *de Inv.* c. 2. Perspicue conscripsit, atque enodata diligenter exposuit.

Enōdis, de, o. 3. *senza nodo*, Germ. *ohne knof*, Gal. *sans neuds*, Hisp. *sin nudos*, *desnudado*, ἀγόνατος, planus, sine nodo. *Virg.* 2. *Georg.* v. 78. Aut rursum enodes trunci resecantur. ¶ Translate ponitur pro eo, quod sine difficultate est. *Plin. in Ep.* Fluentibus, & teneris, & enodibus, sublimibus etiam.

Enōdo, as, a. 1. *snodare*, Germ. *knoppffen seubern*, Gall. *oter les noeuds*, Hisp. *desanudar*, ἐξαρθρόω, nodis purgo, nodis exsolvo. *Col.* l. 5. c. 6. Ulmi summæ virgæ falce debent enodari. ¶ Per metaphoram accipitur pro explicare, declarare. *Auth. ad Her.* l. 2. c. 10. Contrariæ legis enodabimus voluntatem.

Enorchis, f. 3. gemma, quæ divisa fragmentis testium effigiem repræsentat. *Plin.* l. 37. c. 10.

Enormis, me, o. 3. *enorme*, *smisurato*, Ger. *ungeschickt*, Gal. *enorme*, *excessif*, Hisp. *enorme*, ἄμετρος, quod est sine norma; & translate vastum, nimium, sine mensura. *Plin.* l. 9. *epist.* 27. Dijudicandum est, immodicum sit, an grande, altum, an enorme. *Spartian. in Vero*, c. 1. Enormior prologus, quam fabula.

Enormitas, f. 3. deformitas, *enormità*, *stranezza*, quasi extera normam. *Quintil.* l. 9. c. 4. In structura saxorum rudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, & in quo possit insistere. h. e. saxa nullam figuram regularem habentia. *Senec. de constant. Sap.* c. 18. Exilitas crurum, enormitas pedum. ¶ Translate *Tertul. de Anim.* c. 43. Omnis natura aut detraudatione, aut enormitate rescinditur. h. e. excessu.

Enormiter, adv. *smoderatamente*, Germ. *unmessiglich*, Gal. *enormement*, Hisp. *enormemente*, ἀμέτρως, sine mensura, nimis. *Plin.* l. 37. c. 6. Si ex alio colore in se admittat aliquid enormiter.

Enotesco, is, tui, n. 3. *farsi noto*, Germ. *bekant werden*, Gall. *estre en connoissance*, Hisp. *hazerse conocer*, γνωρίζομαι, notus fio. *Suet. in Oth.* c. 3. Qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit. Adde *Plin.* l. 1. *ep.* 1.

Enōto, as, avi, atum, a. 1. idem quod noto, *notare*. *Plin.* l. 1. *ep.* 6. Meditabar aliquid enotabamque. Adde l. 6. *epist.* 14.

Enovatus, a, um, adiect. innovatus, *rinnovato*. *Petron. in Carm.* Et pictis anas enovata pennis. Alii malunt *enotata*.

Enovo, as, avi, atum, a. 1. innovo, *rinnovare*. *Cic. Acad.* 1. c. 3. Hæc, ne obsolescerent, enovabam, cum licebat, legendo. Al. leg. renovabam.

Ens, entis, o. 3. partic. a *sum*, apud vet. *Prisc.* l. 11. Hinc comp. præsens, absens, potens. ¶ Apud Philosophos *ens*, & pl. *entia*, idem fere est, ac res. *Quintil.* l. 8. c. 3. Multa ex Græco formata nova, ac plurima a Ser. Flavio, quorum dura quædam admodum videntur, ut *ens* & *essentia*, quæ cur tantopere aspernemur, nihil video, &c.

Ensicŭlus, m. 2. ξιφίδιον, dim. ab ensis. *Plaut. Rud.* 4. 4. 113. In eo ensiculo literarum quid est?

Ensifer, ra, rum, o. 1. 2. *spadacino*, Germ. *schwert trager*, Gal. *celuy qui porte espee*, Hisp. *el que trae espada*, qui ensem fert. *Ovid.* 2. *de Art.* v. 56. Ensifer Orion aspiciendus erit. Al. leg. *Ensiger*. *Stat.* 4. *Theb.* v. 381. Ensiferas inter potes ire catervas.

Ensĭger, a, um, adiect. ensifer, qui ensem portat. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 388. Ensiger Orion æquore mersus erit.

Ensipotens, entis, adiect. o. 3. fortis, strenuus, qui ense valet. *Coripp.* l. 4. v. 365. Nec non ensipotens membrorum robore constans.

Ensis, m. 3. *spada*, Ger. *ein schwerd*, Gall. *espee*, Hisp. *espada*, ξίφος, gladius. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ausaque funestum prima est fabricarier ensem. *Ovid.* 5. *Met.* v. 72. Ensem adigere in pectus.

Entelechia, f. 1. ἐντελέχεια, perfectio, vis ex se movens. Hoc nomen ab Aristotele effictum fuit, quo animam appellaret, l. 2. de Anima. *Cic.* 1. *Tusc.* c. 10. Quintum genus adhibet vacans nomine, & sic ipsum animum ἐντελέχειαν appellat novo nomine, quasi quandam continuatam motionem, & perennem, idest naturam immortalem, ac sempiternam, & semper sine intermissione moventem: Sed Græca vox est, & Græcis litteris scribenda.

Entella, f. 1. *Entella*, urbs Siciliæ, apud Castrum veteranum, condita ab Entello Trojano Æneæ comite, & excisa a Federico II. Augusto, in monte, media inter Salemium ad Occ. & Julianam ad Or. ¶ Item *Entella*, *Lavigna*, fl. Liguriæ, qui oritur ex Apennino M. & in mare Medit. cadit inter Clavarum, & Lavaniam in ora Orientali Genuensi.

Enterocēle, f. 1. ἐντεροκήλη, hernia intestinalis, quando intestina prolabuntur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, ab ἔντερον, *intestinum*, & κήλη, *tumor scroti*. *Cels.* l. 7. c. 18. *Martial.* l. 11. *epigr.* 85. Mitior implicitas Arcon secat enterocelas.

Enterocelĭcus, qui enterocela laborat. *Plin.* l. 26. c. 8.

Entheatus, a, um, adiect. ab *entheo* inusit. numine afflatus, entheus, *Martial.* l. 12. *epigr.* 57. Turba entheata Bellonæ.

Enthēca, orum, n. 2. ἐνθήκη, arma rustica, ab ἐντίθημι, impono, quia agri causa reponuntur, l. 2. §. *ult. ff. de instr. vel instr.* l. *ult. C. de bon. proscript.* l. 68. §. *ult. ff. de leg.* 3. ¶ Entheca, æ, f. *scrigno*, ἐνθήκη, repositorium pecuniæ. *Augustin. serm.* 1. *de vita, morib. Clericor. qui est* 42. *de divers.* Enthecam nobis habere non licet. Non enim est Episcopi servare aurum, &c.

Enthĕus, o. 1. 2. ἔνθεος, divino numine plenus. *Senec. Med.* v. 382. Incerta, qualis entheos cursus tulit. *Stat.* l. 1. *silv.* 2. v. 227. Hic enthea lauro tempora premit.

Enthymēma, atis, n. *concetto*, *pensiero*, *sentenza*, *argomento*, *entimema*, ἐνθύμημα, ab ἐνθυμέομαι, in animo verso, perpendo, cogito, a θυμός, animus. *Quint.* l. 5. c. 10. Enthymema (quod nos commentum sane, aut commentationem interpretamur, quia aliter non possumus, Græco melius usuri) unum intellectum habet, quo omnia mente concepta significat: alterum, quo sententiam cum ratione: tertium, quo certam quandam argumenti conclusionem vel ex consequentibus, vel ex repugnantibus. ¶ Prima significatio tota Græca est: secunda refertur ad argumentum: tertia ad argumentationem, hoc est ad argumenti elocutionem & figuram. *Id. ibid.* c. 14. Igitur enthymema & argumentum ipsum, idest rem, quæ probationi alterius adhibetur, appellant, & argumenti elocutionem. Eam vero dixi duplicem: ex consequentibus, quod habet propositionem, conjunctamque ei protinus probationem: quale pro Ligario (*cap.* 6.) *causa tum dubia, quod erat aliquid in utraque parte, quod probari posset, nunc melior certe ea est, quam etiam dii adjuverunt.* Habet enim propositionem, probationemque: non habet conclusionem. Ita est ille imperfectus syllogismus. Ex pugnantibus vero, quod etiam solum enthymema quidam vocant, fortior multo probatio est. Tale est Ciceronis pro Milone (*cap.* 29.) *Ejus igitur mortis sedetis ultores, cujus vitam si putetis per vos restitui posse, nolitis.* Hactenus *Quintilian.* ¶ Itaque cum enthymema dicitur imperfectus syllogismus, vel ideo dicitur, quia per pauca effertur, sive desit propositio, sive assumptio, sive conclusio: vel ideo dicitur, quia non necessario concludit. *Id. l.* 5. c. 10. Apodixis est evidens probatio. Hanc & ab Epicheremate differre Cæcilius putat solo genere conclusionis, & esse apodixim imperfectam, epichirema; eadem causa, qua diximus, enthymema a syllogismo differre. ¶ Enthymemata præcipue Rhetorum sunt, & ex contrariis fiunt. *Cic. in Top.* c. 13. Ex hoc illa Rhetorum sunt ex contrariis conclusa, quæ ipsi enthymemata appellant: non quod non omnis sententia proprio nomine enthymema dicatur; sed ut Homerus propter excellentiam, commune Poetarum nomen efficit apud Græcos suum, sic cum omnis sententia enthymema dicatur, quia videtur ea, quæ ex contrariis conficiatur, acutissima, sola proprie nomen commune possidet. Ejus [illegible] ris sunt: *hunc metuere, alterum in metu non ponere. Eam, quam nihil accusas, damnas. Bene quam meritam esse autumas, dicis male mereri. Id, quod scis, prodest nihil, id quod nescis, obest.* Hæc *Cicero.* Adde aliud exemplum ex eodem apud *Gell.* l. 1. c. 4. ¶ Hoc genus argumenti adhibent interdum etiam Philosophi, ut docet *Cicero* 1. *Top.* c. 14. *Juvenal.* Dialecticæ tribuit. *Sat.* 9. v. 447. Non habeat matrona, tibi quæ juncta recumbit, Dicendi genus, aut curtum sermone rotato Torqueat enthymema, nec historias sciat omnes.

Enthymēsis, is, f. animatio, vel cogitatio, commentum. Vox græca est, ab ἐνθυμέω, cogito; qua utitur *Tertul.* bis, vel ter, ut *lib. advers. Valent.* c. 14. &c.

Enubilatus, a, um, adiect. sine nubibus, serenus, clarus. *Paulin. ad Cyther.* v. 667. Enubilatam veritatem cernimus.

Enubilo, as, avi, atum, a. 1. a nubibus purgo, clarum facio. *Tert.* l. 4. *advers. Marc.* c. 36. Clarissimis lucernis vestibula enubilabant.

Enūbo, is, psi, ptum, *maritarsi fuori dell'ordine, o grado suo*, ἐγγαμίζω, est extra suum ordinem nubere. *Liv.* l. 10. c. 23. Virginiam A. F. patritiam plebejo nuptam L. Volumnio Cos. quod e patribus enupsisset, matronæ sacris arcuerunt. Adde *lib.* 4. c. 4.

Enucleate, adv. *apertamente*, *diligentemente*, Ger. *offentlich*, Gal. *clairement*, Hisp. *claramente*, διακριβωμένως, purgate, exquisite, clare, diligenter, perfecte. *Cic.* 4. *Tusc.* Quæ de perturbationibus enucleate disputat.

Enucleātus, a, um, adiect. cui nucleus extractus est, ut enucleatæ uvæ, *Theod. Priscian. lib.* 1. *cap.* 20. Enucleatæ baccæ, *Marcel. Empir. cap.* 20. ¶ Translate *Cic. pro Planc.* c. 4. Suffragia eblandita, non enucleata. h. e. studio, & blanditiis, non judicio, & ratione data. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 9. Genus dicendi acre, acutum, enucleatum. h. e. politum, elaboratum, perspicuum.

Enuclĕo, as, avi, atum, a. 1. *aprire le noci*, Germ. *ein nuss aufthun*, Gal. *cerner*, Hisp. *sacar el meollo de las nuezes*, aperio, & nucleum e putamine extraho, idest, tenerum illud, quod in nuce includitur. *Apic.* l. 4. *ad fin.* Duracina enucleabis. ¶ Translate sumitur pro explicare, declarare. *Cic. in Partit.* c. 17. Nec quidquam in amplificatione nimis enucleandum est.

Enūdo, a. 1. idem ac nudo. Translate ponitur pro exponere, interpretari. *Cic.* 1. *de Leg.* c. 9. Et rerum plurimarum obscuras, & necessarias intelligentias enudavit.

Enumeratio, fem. 3. ἀπαρίθμησις, actus enumerandi. Figura Rhetorica. *Cic.* 3. *de Leg.* Malorum enumeratio, vitiorumque selectio. ¶ Apud Oratores enumeratio est, per quam res disperse & diffuse dictæ unum in locum coguntur, & reminiscendi causa unum sub aspectum subjiciun-

 tur.

tur. *Cic. 1. de Invent. c. 52. Quintil. l. 3. c. 1.*

Enumerātus, a, um, adject. recensitus. *Liv. l. 3. c. 58.* Septem, & viginti enumeratis stipendiis.

Enumĕro, as, a. 1. *numerare*, ἐξαριθμέω, est multas res simul numerare, & recensere. *Cic. 4. Ver.* Me non omnia istius, quæ in hoc genere essent, enumeraturum.

Enundĭno, as, avi, atum, a. 1. mercari, *comprare al mercato*. *Tertul. de Idolol. c. 9.* Spiritum Sanctum enundinare.

Enuntiatĭo, onis, f. ἀξίωμα, enuntiatum, effatum, propositio. *Cic. de Fato, cir. princ.* Explicanda vis est, ratioque enuntiationum, quæ Græci ἀξιώματα, vocant.

Enuntiatīvus, a, um, o. 1. 2. quod enuntiat. *Sen. ep. 118.* Sequuntur deinde motus animorum enuntiativi corporum.

Enuntiātrix, icis, f. quæ enuntiat. *Quinct. l. 2. c. 15.* Ars inventrix, & judicatrix, & enuntiatrix. h. e. Rhetorica.

Enuntiātum, n. 2. idem ac enuntiatio, seu propositio. *Cic. de Fato, c. 9.* Neque, si omne enuntiatum aut verum est, aut falsum, sequitur illico causas esse immutabiles.

Enuntiātus, o. 1. 2. partic. ab enuntior. *Quinct. l. 2. c. 5.* Sermo rectus, & secundum naturam enuntiatus.

Enuntĭo, as, a. 1. idem ac nuntio, vel e longinquo nuntio, seu significo. *Cic. Att. l. 1.* Qualem esse eum tuæ mihi literæ enuntiarant. ¶ Est item eloqui, proferre, exprimere. *Cic. 2. Fin.* Gravissimæ sunt ad beate vivendum breviter enuntiatæ sententiæ. ¶ Item divulgare & quod arcanum erat, detegere. *Cic. de Or.* Enuntiare mysteria dicendi.

Enuptĭo, f. 3. actus enubendi. *Liv. l. 39. c. 19.* Ut Hispalæ Feceniæ datio, diminutio, gentis enuptio, tutoris optio ita esset, &c. V. *Enubo*.

Enutrĭo, is, ivi, itum, a. 4. idem quod nutrio, *nodrire*, ἐκτρέφω. *Colum. l. 3. c. 3.* Sata non ita enutriunt, ut convalescant, *Plin. l. 12. c. 1.* Ut mero infuso enutriantur.

Enyalĭus, m. 2. Mars vel alius belli Deus, ab ἐνύω, occido. Aliquibus dictus videtur Bellonæ filius ab Ἐνυώ, *Enyo*, & υἱὸς, *filius*. *Macrob. l. 1. Sat. c. 9.*

Enȳo, f. 4. contract. Ἐνυώ, Bellona Dea belli, ab ἐνύω, *occido*. Metonymice accipitur pro bello, vel prælio. *Mart. l. de Spectac. epigr. 24.* Nec te decipiat ratibus navalis Enyo.

E ANTE O.

Eo, is, ivi, vel ii, itum, n. anom. *andare*, הלך, Ger. *gehen*, Gal. *aller*, Hisp. *ir*, *andar*, πορεύομαι, vado, proficiscor, pergo, iter facio. *Cic. Attic. lib. 4.* Iens in Pompejanum, bene mane hæc scripsi. *Liv. l. 42. c. 34.* A Tiberio Graccho rogatus in provinciam ii. *Id. l. 44. c. 43.* Quia recta expedita via ierant. *Virg. 5. Æn. v. 451.* It clamor cœlo. *h. e.* in cœlum. Sic *Sil. l. 15. v. 327.* Ire sorori. ¶ *Ire*, *redire* contraria sunt. *Id. Philip. 2. c. 32.* Cæsari obviam processisti; isti, redisti &c. ¶ Interdum significat venire. *Virg. 2. Æn. v. 375.* Vos celsis nunc primum a navibus itis. ¶ *Ire pedibus*, est pedibus iter facere. *Plaut. Stich.* Nam pedibus ire non queo. ¶ *Ire in sententiam pedibus*, est alterius sententiam approbare, & ad eam accedere non verbo solum, sed etiam corpore. Hæc ratio inventa est, quod nonnunquam longum erat audire singulos, dum plurimi erant. Cum igitur duæ, tresque sententiæ dictæ erant ab iis, qui primi rogabantur, reliqui in illorum, cum quibus sentiebant, sedilia transibant, ut res expeditius ageretur. Aliquando ne pedibus quidem, præ multitudine, ad sententiam ire possumus, ideoque manu sententiam significamus, quod *Quinctil.* intelligit, ubi ait, *Manibus, pedibusque itum in sententiam necessitatis*. Cum hoc modo sententiæ ferebantur, solebat Consul ita pronuntiare: Qui hæc sentitis, in hanc partem: qui alia omnia, in eam partem ite, qua sentitis. *Fest. & Plin. l. 8. ep. 14.* ¶ Hinc ire, vel discedere, vel transire in alia omnia, est ab auctore sententiæ alicujus dissentire, *esser d'altro parere*. *Cic. 1. Fam. ep. 2.* De tribus legatis frequentes ierunt in alia omnia. ¶ *Ire in consilium*, est de re deliberare, inter se consulere, instrumenta litis percensere, &c. *Cic. 3. Ver.* Si post Cal. Jan. in consilium iretur. ¶ *Navigio ire*, est navigare. *Cic. Att. l. 10.* Navigio esse te iturum trans mare. ¶ *Ire rectis sensibus*, est recte sentire. *Cic. 13. Phil.* Si me rectis sensibus euntem Dii immortales adjuverint. ¶ *Bene ire* est succedere. *Cic. Att. 14. 15.* Incipit res melius ire quam putabam. ¶ *Ire inficias*, est negare. *Ter. Adel.* Si inficias ibit, testis mecum est anulus, quem amiserat. ¶ *Ire in articulum* dicitur seges, cum nodos veluti articulos quosdam acquirit. *Plin. l. 18. c. 17.* Si in articulum seges ire cœperit. ¶ *Ire in duplum*, &c. est crescere, extendi. *Cic. pro Flac.* Ut si judicatum negaret, in duplum iret. ¶ *Rem ire*, est succedere, agi, expediri. *Cic. Att. l. 14.* Prorsus ibat res. idest, facilior, & expeditior erat. *Id. ib. epist. 15.* Incipit res melius ire, quam putaram. ¶ *Diem ire*, est præterire, elabi, *il tempo passa*, *fugge*. *Plaut. Rud.* Verba facimus, it dies. ¶ Itur, impers. *Cic. pro Cluent.* Itum est in consilium. ¶ Hoc verbum, præter naturam verborum quartæ conjugationis, facit futurum in *bo*. *Virg. Ecl. 10.* Ibo, & carmina modulabor. ¶ *Ire in aliquem*, est aggredi, *assalire*. *Id. Æn. 9. v. 424.* Simul ense decoro Ibat in Euryalum. ¶ *I nunc, ire nunc*, formula increpantis. *Id. Æn. 7. v. 425.* I nunc, ingratis offer te irrite periclis. Eodem sensu invenitur *eat*, apud *Sil. l. 11. v. 392.* Eat nunc improba Juno. ¶ Hoc verbum junctum cum supinis aliorum verborum, idem, quod ipsa, significat, ut ire ereptum, h. e. eripere; ire opitulatum, opitulari. *Ter. Andr. 1. 1. 107.* Cur te is perditum? *Cato apud Fest.* Quod tui prohibitum irem, meo labori non parsi. ¶ Jungitur interdum cum infinitis. *Ter. Hecyr. 1. 2. 114.* It visere ad eam. *Propert. l. 3. el. 2.* Ausonias ibi frænare cohortes. ¶ Ponitur & inter funebria, *Ter. Andr. 1. 1. 90.* Effertur, imus. Ubi *Donatus*: ire, proprie ad exequias. Hinc ire exequias. V. *Exequiæ*. ¶ *Iri*, passiv. *Plaut. Truc. 4. 2. 39.* Iri non potest. h. e. adiri.

Eo, adv. *là*, *colà*, εἰς τοῦτο, illuc, adv. motus ad locum. *Liv. l. 1.* Ipsa vestigia quærentem dominum eo deductura erant. ¶ Item usque ad id. *Liv. in proœm.* Eo crevit, ut jam magnitudine laboret sua. ¶ Dicimus etiam *Eo magnitudinis*, *sapientiæ*, *conditionis*, &c. idest, usque ad eam magnitudinem, &c. ¶ Est etiam adv. quantitatis, & ponitur pro tanto, τοσούτῳ, cui respondet, *quo*, idest, quanto, ὅσῳ, & conjungitur cum comparativis, *tanto*, *quanto*. *Cic. pro Rosc. Am.* Tenuitas hujus eo magis elucet, quo magis occultatur. ¶ Vel pro ideo, cum partic. *quod*, *quia*, *ut*. *Cic. Att.* Eo maxime id curandum est, quod &c. *Ter. Eun. 3. 1. 25.* Eo ne ferox, quia habes imperium in belluas? *Plaut. Aul. 2. 2. 63.* Eo dico, ne censeas &c.

Eōdem, adverb. *là*, *in quel medesimo luogo*. *Cic. Attic. l. 1.* Res eodem loci est, quo reliquisti, *Nepos Timol. c. 3.* Eodem, quo profectus erat, se recepit.

Eopse, eo ipso. *Plaut. Curc. 4. 3. 6.* Infortunio eopse illo, quo mactare soleo &c.

Eos, Eōis, Eoi, Eoa, ἕως, Græca vox auroram significans, ab αὔω, splendeo. *Ov. 3. Fast. v. 77.* Tres ubi luciferos veniens præmiserit Eos.

¶ Potest etiam prima syllaba corripi, quia græce ἔως quoque scribitur.

[illegible], a, um, o. 1. 2. *Orientale*, מזרחי, Ger. *Morgenlich*, Gal. *Oriental*, Hisp. *Oriental*, ἑῷος, vel ἠῷος, Orientalis, ab ἕως, vel ἠώς, vel ἠὼς, Aurora. *Virg. 2. Æn.* Confligunt Zephyrusque, Notusque, & lætus Eois Eurus equis. *Propert. l. 3. el. 11.* Felix Eois lex funeris una maritis. ¶ Eous, subst. m. 2. p. p. Lucifer. *Virg. 1. Georg.* Aut cum Sole novo terras irrorat Eous. ¶ Item equus Solis. *Ovid. 2. Met.* Interea volucres Pyroeis, & Eous, & Æthon Solis equi, quartusque Phlegon hinnitibus auras flammiferis implent.

Eōus Oceanus, Orientalis, Indicus, *Mar della China*, *e del Giapone*, pars Oceani, qui Asiam ab Oriente alluit prope Sinas, Japoniam, & Insulas Philippinas. Aliquibus est Mare Pacificum, & Mare Austrinum, *Mar del Zur*. Sed longe ab his distat in Occ.

Eousque, adv. *in tanto*, ἐπὶ τοσοῦτον, usque eo, in tantum. *Val. Max. l. 1. c. 7. de Cyro:* Natam vitem eousque crevisse, donec cunctas dominationis suæ partes inumbraret. *Hirt. l. 5.* Eousque, ut ab oppido abduci non posset.

E ANTE P.

Epagōge, ἐπαγωγή, figura est, quæ fit rerum similium collatione. *Virg. 2. Æn.* Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi &c. Haud secus Androgeos visu tremefactus abibat. *Quintil. l. 5. c. 10.* græcis literis scribit.

Epāgon, ontis, vel Epago, onis, m. ἐπάγων, artemon navis, sive trochlea, qua funes, & cætera navis armamenta explicantur. *Vitruv. l. 10. c. 5.*

Epaminondas, m. 1. Ἐπαμεινώνδας, nobilis Thebanus, filius Polymni, summus vir omnis Græciæ. Incertum fuit, vir melior, an dux esset. Post multa clarissima facinora edita, apud Mantineam graviter vulneratus est. Ut relatus in castra, semianimis vocem, spiritumque collegit, id unum a circumstantibus requisivit, num cadenti sibi scutum ademisset hostis: quod ut servatum audivit, allatumque velut laborum, gloriæque socium osculatus est, iterum quæsivit, utri vicissent: ut audivit Thebanos, bene habere se rem dixit, atque ita veluti gratulabundus patriæ expiravit. Gloria Thebanorum cum Epaminonda & nata, & extincta est. Nam post ejus interitum devoluti sunt in pristinam servitutem. *Cic. 2. Fin. & 1. Tusc. Justin. l. 6. Nepos in ejus vita.*

Epanadiplōsis, is, ἐπαναδίπλωσις, figura est repetitionis, cum verbum aliquod, quod versus initium fuit, eundem claudit, ut, *Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit*. Vox græca, & græce usurpanda. V. Grammatic.

Epanalepsis, ἐπανάληψις, repetitio sententiæ post aliqua interjecta. Exemplum habet apud *Virg. 2. Georg. in princ.* ubi ait: Huc pater o Lenæe &c. *Charis. l. 4.* V. Etiam *Auct. ad Heren. l. 4. c. 14.* Sed vox græca est, & græcis literis scribenda.

Epanaphŏra, æ, ἐπαναφορά, (græca vox) repetitionis species est, cum sc. ab uno verbo plures sententiæ inchoantur. *Virg. Ecl. 10.* Hic gelidi fontes, hic mollia prata, Lycori, Hic nemus &c. V. Grammatic.

Epanastrŏphe, ἐπαναστροφή, repetitio, cum verbum in fine præcedentis, & in principio sequentis sententiæ repetitur. *Virg. Ecl. 8.* Sit Tityrus Orpheus, Orpheus in silvis &c. Apud Grammaticos. Vox græca, & græce scribenda.

Epanŏdos, i, ἐπάνοδος, vox græca, regressio est ad eandem vocem, diversum quiddam in partibus per πρόσθεσιν significans, ut *Virgil. Æn. 2. v. 434.* Divellimur inde Iphitus, & Pelias mecum, quorum Iphitus ævo Jam gravior. V. Grammat.

Epanorthōsis, is, ἐπανόρθωσις, Correctio, qua interdum verbum, interdum sententia tollitur, ut *Cic. pro Planc. c. 41.* Brundusium, vel potius ad mœnia accessi. *Id. 1. Offic. c. 22.* Italiam ornare, quam domum suam maluit, quamquam Italia ornata domus ipsa mihi videtur ornatior. ¶ Vox græca est, & græcis literis scribenda.

Epaphærĕsis, ἐπαφαίρεσις, apud Græcos est ablatio, detractio, ab ἀφαιρέω, *tollo*. Transfertur ad tonsionem capillorum. *Martial. l. 8. epigr. 52.* Expingitque cutem, facitque longam Detonsis epaphæresim capillis.

Epastus, a, um, particip. *chi s'è pasciuto*. *Ovid. in Halieut. v. 119.* Ut scarus, epastas solas qui ruminat herbas.

Ependȳtes, æ, m. amictus, vestis quæ super alias induitur. *Hieronym. in vita Hilarionis.* Pelliceum habens ependyten, quem illi beatus Antonius proficiscenti dederat.

Epenthĕsis, ἐπένθεσις, (vox græca, & græcis literis scibenda) figura dictionis est, qua in medio vocis syllaba, vel litera apponitur, ut Mavors, pro Mars, Relliquiæ, pro reliquiæ. V. Grammat. Donat. de schematib. &c.

Epexegēsis, ἐπεξήγησις, græce est appositio, figura Syntaxeos, ut Urbs Roma. *Serv. ad Æn. 6. v. 7.*

Ephalmātor, oris, m. saltator, ab ἅλλω, salio. *Jul. Firmic. l. 8. c. 15.* Petaminarius, ephalmator, orchestropalarius.

Ephebatus, a, um, adject. ephebus factus. *Varr. apud Non. c. 2. n. 552.* Ephebatum mulieravit.

Ephebēum, i, n. ἐφηβεῖον, locus in palæstra, ubi puberes exercebantur. *Vitruv. l. 5. c. 11. & Palladius.* al. leg. *ephebium*.

Ephebia, æ, f. *pubertà*. *Donat. ad Terent. Andr. 1. 1. 24.* Ephebia prima ætas adolescentiæ est; adolescentia extrema pueritiæ. V. *Censorin. de die Natali c. 5.*

Ephebĭcus, a, um, adject. ad ephebum pertinens, puerilis. *Apul. l. 10. A. A.* Adest luculentus puer nudus, nisi quod ephebica chlamyde sinistrum tegebat humerum.

Ephebīum. V. Ephebeum.

Ephēbus, m. 2. *giovanetto di prima barba*, נער, Germ. *jungling*, *en ab*, Gal. *jeune*, Hisp. *joven*, ἔφηβος, pubes, seu qui jam ad annos pubertatis pervenit, ex ἐπί, & ἥβη, *pubes*, *juventus*. *Cic. 1. de nat. Deor.* E gregibus epheborum vix singuli reperiebantur. *Ter. Andr. 1. 1. 24.* Excedere ex ephebis. ¶ *Censorinus de die natali*, *c. 5.* statuit, ephebum proprie dici eum, qui decimum sextum annum attigerit. V. *Ephebia*.

Ephecton, i, ἔφεκτον, septenarius numerus, qui senarium continet, & unitatem impositam. *Vitruv. l. 3. c. 1.*

Ephĕdra, æ, *coda di cavallo*, genus herbæ arbores scandens, & ex ramis propendens, folio nullo, cirris multis, radice pallida. *Plin. l. 26. c. 7.*

Ephemĕris, f. 3. *giornale*, Germ. *buch*, *darinn man teglich ausgab*, *oder geschichte schreibet*, Gal. *registre*, & *papier journal*, Hisp. *libro de caxa*, *diario*, ἐφημερίς, diarium, acta diurna, calendarium, adversaria, liber, in quo res gestæ per singulos dies scribuntur, ab ἐπί, & ἡμέρα, dies. *Cic. pro Quinct. c. 18.* Ad ephemeridem revertitur, invenitur dies profectionis. *Propert. l. 3. el. 21.* Et ponit duras inter ephemerides.

Ephemĕron, n. 2. ἐφήμερον, animal in Sarmatia Europæa, apud Hypanim fl. eodem, quo natum est, die moriens. *Aristot. l. 5. Anim.* ¶ Item genus herbæ. *Plin. l. 25. c. 13.*

Ephesīnus, a, um, &

Ephesĭus, a, um, adject. *di Efeso*, ut Diana Ephesia, *Cic. 1. de Div. c. 23.* Sic Ephesina mulier, *Id. Philip. 3.* ¶ Ephesiæ literæ dicebantur quædam

dam notulæ magicæ, & superstitiosæ, quibus Ephesii in omni negotio utebantur. V. *Clem. Alex. 5. Stromat.*

Ephĕsus, f. 2. *Efeso*, Turc. *Pigena*, urbs Asiæ min. in Jonia, in ora lit. maris Ægæi, & sin. Jonii, versus ostia Caystri fl. Condita fuit ab Amazonibus anno 40. a Troja incensa, cum templo magnificentissimo in honorem Dianæ. Hoc templum ducentis viginti annis a tota Asia extructum fuit, in solo palustri, ne terræmotus sentiret. In eo centum viginti septem columnæ fuerunt singulæ a singulis Regibus factæ, sexaginta pedum altitudine, inter quas triginta sex cælatæ miro artificio fuerunt. Ab Herostrato quodam incensum, ut se hac re immortalem faceret, totum conflagravit ea nocte, qua Alexander M. natus est.

Ephialtes, æ, Neptuni, aut Aloei filius, Oeti frater, quos ambos, cum ingenti corporis mole & viribus confisi in cœlum ascendere niterentur, Apollo & Diana sagittis confixerunt. *Virg. 1. Georg.* ¶ Ephialtes etiam dicitur incubo, seu incubus, h. e. morbus, quo dormientes vi quadam opprimi se, & pene suffocari videntur, ab ἐφάλλομαι, insilire. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 3.*

Ephippia, orum, n. 2. *selle di cavalli*, ‏בר‏, Germ. *sattel*, Gall. *selles*, Hisp. *sillas*, ἐφίππια, tegmina, seu stragula, quibus equi sternuntur, vel sellæ equis ad insidendum impositæ, ab ἐπί, *super*, & ἵππος, *equus*. *Hor. in Epist. 14. l. 1. v. 44.* Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. ¶ In singulari num. legitur apud *Varron. l. 2. R.R. c. 7. ad fin.*

Ephippiati equites, qui ephippia habent in equis. *Cæs. l. 4. B.G. c. 2.* Itaque ad quemvis numerum ephippiatorum quamvis pauci adire audent.

Ephŏdus, i, ἔφοδος, græce est insinuatio, h. e. oratio per simulationem, & circuitionem obscure subiens auditoris animum. ¶ *Jul. Firmic. l. 6. c. 32.* Generales cujusque genituræ ephodi. h. e. ingressiones, initia, institutiones.

Ephŏri, m. 2. Magistratus Spartanorum a Theopompo institutus ad refrænandam potentiam Regis, & Senatus, ut apud Romanos Tribuni plebis Consulibus oppositi fuere, ab ἐφορᾶν, *intueor*, quod ad civitatis salutem oculos intentos haberent. Horum potestas tyrannica fuit, quæ tanta erat, ut nec Regi assurgerent, ac Regem etiam in vincula conjicere possent. *Cic. 3. de Leg. & 1. Tusc.*

Ephŏrus, m. 2. Cumanus, discipulus Isocratis. In Ephoro opus fuit calcaribus, in Theopompo frænis. *Cic. 3. de Or. in Bruto.* Rhetoricam scripsit. *Cic. in Or.*

Ephrăim, Tribus Judææ, inter Tribum Beniamin ad Aust. & Tribum Manasses ad Bor. mare Syriacum ad Occ. Jordanem fl. ad Or.

Ephyra, æ, vel Epyre, es, Corinthus primum dicta fuit, Ἐφύρα. *Plin. l. 4. c. 4.*

Ephyreias, adis, patronym. Corinthia. *Claudian. de bello Get. v. 629.* Scilicet Argolicas, Ephyreiadesque puellas Cœperat, & pulcras jam fastidire Lacænas.

Ephyreius, Ephyræus, & Ephyrēus, a, um, adiect. Corinthius. *Lucan. l. 6. v. 17.* Ephyreaque mœnia servat. h. e. Dyrrhachium quod coloni Corinthiorum Corcyræi condidere. *Silius l. 14. v. 181.* Ephyræa ad mœnia vertit. Ubi Syracusæ intelliguntur a Corinthiis conditæ. *Virg. 2. Georg. v. 464.* Illusasque auro vestes, Ephyreiaque æra.

Epibădes, um, f. 3. vel potius Epibates, ut Bayfius censet, naves onerariæ solis vectoribus transvehendis servientes. *Leg. 1. §. 12. Dig. de Exercit. act.* Al. aliter leg.

Epibăta, æ, m. miles in navibus merens, classiarius. *Hirt. de Bel. Alex. c. 11. & Afric. c. 20. 62. & 63.*

Epicharmus, m. 2. Philosophus Syracusanus, filius Tityri, vel Chimari, auditor Phythagoræ. Scripsit de natura rerum, & medicina. A Hierone propter comœdiæ obscœnitatem in exilium pulsus est.

Epichirēma, atis, n. ἐπιχείρημα, ab ἐπιχειρέω, argumentis adstruere, & tueri conor; si vim nominis species, significat conatum mentis excogitantis aliquid, quod probationem & fidem faciat. Itaque *Virg.* apud *Quint. l. 5. c. 10.* Aggressionem vocat. Est autem, si Logice accipiatur, argumentatio, quæ opponitur demonstrationi, quatenus demonstratio per propria & necessaria rem manifestat, epichirema per communia & probabilia. Differt porro ab enthymemate, quemadmodum demonstratio a syllogismo, quia videlicet demonstratio, & epichirema proprie ad materiam referuntur, syllogismus & enthymema ad formam. *Quintil. l. 5. c. 10.* Ἀπόδειξις est evidens probatio. Hanc & ab epichiremate differre Cæcilius putat solo genere conclusionis: & esse apodixim imperfectam, epichirema: eadem causa, qua diximus & enthymema a syllogismo distare. Al. perperam leg. *esse apodixim imperfectum epichirema*. Hinc apparet, cur Rhetores argumentationes suas enthymemata, & epichiremata vocent. Utroque enim nomine significatur argumentatio conclusionis non necessariæ: sed primum refertur ad formam, secundum ad materiam. Ceterum & alterum pro altero, & utrumque varia significatione ab iis adhibetur, ut est apud *eund. ibid. c. 14.* Celeberrima est illa, qua epichirema sumitur pro tota aliqua argumentatione, pluribus membris, & eorum probationibus conflata; unde est fortasse ratio nominis. V. *ibid.* ¶ Scribitur & *Epicherema*.

Epichysis, is, ἐπίχυσις, vas vinarium, e quo in cyathos vinum effundebatur. *Plaut. Rud. 5. 2. 32. Var. de L. L. 4. c. 26.*

Epicœnum, ἐπίκοινον, vox græca, apud Grammatic. est promiscuum genus eorum nominum, in quibus sexus uterque per alterum apparet, ut loquitur *Quintil. l. 1. c. 4.* ut lepus, passer, &c.

Epicopus, a, um, adject. ἐπίκωπος, vox græca. *Epicopus Phaselus* in quibusdam editionib. apud *Cic. l. 14. ad Attic. ep. 16.* dicitur, qui in procinctu est ad navigandum. Al. leg. Episcopius, & aliter explicant. V. *Episcopius*.

Epicrătes, ἐπικράτης, princeps Atheniensium fuit, teste *Cic. Fam. 16. ep. 21. Id. Attic. l. 2. ep. 3.* scribit: Epicrates verti potest, qui omnia tenet. Atque ideo in ead. epist. eo nomine videtur appellare Pompejum, qui tunc in R. Rep. primas agebat.

Epicrŏcum, n. 2. genus vestimenti, croceo colore tinctum, tenue, & pellucidum. *Fest. Nov. apud Var. l. 6. de L. L.* Diabathra in pedibus habebat, & erat amictus epicroco.

Epictētus, m. 2. ἐπίκτητος, nomen Philosophi Stoici, qui ex Hierapoli Phrygiæ urbe originem ducens, Romæ Epaphrodito cuidam Neroni familiari servivit, atque ad Marci usque Antonini tempora pervenit, Domitiano autem imperante, ejus dominatu offensus, Roma Hierapolim migravit, ratus verum esse, quod est apud Tragicum: *patriam esse cuivisque, ubi quis recte agere*. Scripsit Enchiridion, opus utile ad recte vivendum, quod Angelus Politianus Latinum fecit. Tanta apud omnes homines ejus vitæ admiratio extitit, ut Lucianus Syrius Epicteti lucernam fictilem tribus drachmarum millibus ob ejus auctoritatem venisse tradat.

Epicurēus, a, um, adject. ἐπικούρειος, ad Epicurum pertinens, ut Epicurei Philosophi, Epicuri sectatores; & medicamenta Epicurea, apud *Cic. 3. Tusc. c. 21. & 2. Fin. c. 7.* ¶ Vulgari notione Epicureus pro voluptatibus dedito usurpatur. *Sidon. Carm. 15. v. 125.* Ast Epicureos eliminat undique virtus.

Epicūrus, m. 2. fil. Neoclis. Sami natus, vel educatus est. *Cic. 1. de nat. Deor.* Posuit summum bonum, non in voluptate mobili, quæ sensibus percipitur, ut Aristippus, sed in voluptate stabili, quæ in animo potissimum sita est, nullo dolore, nec præsente, nec impendente. *Cic. de Fin. in Tusc. de Leg. &c.* Ejus discipuli *Epicurei* appellati sunt.

Epĭcus, a, um, o. 1. 2. quod est carminis heroici, ab ἔπος, carmen, proprie hexametrum, seu heroicum, ab ἔπω, *dico*, ut Poeta Epicus, qui versibus heroicis scribit, Poema Epicum, quod heroicis carminibus contextum est. *Cic. de Opt. gen. Or. c. 1.*

Epidamnĭus, a, um, adject. qui ex Epidamno est, ut Epidamnia natio. *Plaut. Men. 2. 1. 33.*

Epidamnus, Dyrrhachium, *Durazzo*, Ἐπίδαμνος, urbs Macedoniæ, in Albania, in ora occidentali maris Jonii. Dicta est Epidamnus, ab Epidamno Rege conditore, & Dyrrhachium a Dyrrhacho ejus nepote ex filia, qui portum urbi adjecit.

Epidaurĕus, a, um, idem quod Epidaurius. *Avien. in Arat. v. 207.*

Epidaurĭus, a, um, adiect. possess. ab Epidauro, urbe Peloponnesi. *Ovid. l. 1. Pont. el. 3. v. 21.* Afferat ipse licet cunctas Epidaurius herbas, h. e. Æsculapius, qui Epidauri colebatur. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 25.* tam cernis acutum, quam aquila, aut serpens Epidaurius. h. e. draco. dicuntur autem dracones esse oculatissimi, unde & nomen habent. nam δέρκειν est videre. Addit autem *Epidaurius*, quia circa Epidaurum frequentes dracones erant.

Epidaurus, vel Epidaurum, *Ragusa*, *Ragusi*, Turc. *Dobrovicha*, urbs Dalmatiæ, in ora, ad mare Adriaticum, sui juris, & Reipublicæ caput, ritus Latini, cum portu capaci, & arce valida S. Laurentii dicta. ¶ Epidaurus altera, postea Monembasia, al. Limera, *Malvasia*, urbs Peloponnesi, in Laconia, ad initium sin. Argolici, cum inf. cogn. ¶ Epidaurus item, al. Limera, *Esculapio*, al. *Pigiada*, al. *Cheronisi*, urbs Peloponnesi, in ora Argiæ ad Or. in litore, apud Spiræum prom. & sin. Saronicum, ubi amplum Æsculapii templum fuit, qui inde Epidaurius cognominatus est.

Epidemetici, orum, dicuntur metatores hospitiorum in urbibus. h. e. qui in valvis januarum inscriptionem ponunt significantem, quis in eo hospitio sit habitaturus. Extat de his Titulus apud *Justinian.*

Epidictĭcus, a, um o. 1. 2. ἐπιδεικτικός, demonstrativus, ab ἐπιδείκνυμι. Epidictica Eloquentia est, quæ versatur circa laudationes, vituperationes, suasiones, seu præceptiones, scriptiones, seu historias, & alia omnia præter quæstiones judiciales, & deliberativas, quæ non a Philosophis, sed ab Oratoribus, vel a Sophistis, vel ab aliis artificibus tractantur. Dicta est a demonstrando, seu probando. Nam cum tria Orator debeat facere, docere, movere, & delectare, quemadmodum movere proprium est Eloquentiæ Oratoriæ, seu Forensis, ita docere, & delectare proprium est Eloquentiæ Epidicticæ. Denominata vero est a docendo, quia docere magis præcipuum est, quam delectare. *Cic. in Orat. c. 13. ad fi.*

Epidipnides, f. epulæ, quæ in extremo prandio, vel cœna afferuntur. *Martial. l. 11. epigr. 32.* Hinc feras epidipnidas parabit. ¶ Est a δεῖπνον, cœna.

Epidrŏmus, i, ἐπίδρομος, funis quo retia explicantur, & contrahuntur. *Plin. l. 19. c. 1.* Vidimusque jam tantæ laxitatis, ut anulum hominis, cum epidromis transirent, uno portante multitudinem, qua saltus cingerentur.

Epiglossis, seu epiglottis, idis, f. 3. lingula, quæ asperæ arteriæ meatum obstruit, ne ex cibo, & potu aliquid in eam decidat. *Plin. l. 11. c. 37.*

Epigŏni, ἐπίγονοι, ab ἐπιγίνομαι, *fætus*. Ita dicti sunt ii, quos susceperant milites Alexandri M. ex Asiaticis fœminis. *Justin. l. 12. c. 4.*

Epigramma, atis, n. ἐπίγραμμα, proprie dicitur inscriptio, elogium, seu titulus, qui donis inscribebatur, quæ Diis sacrabant. *Nepos in Pausan. c. 1.* Cum ex præda tripodem aureum Delphis posuisset, epigrammate scripto, cujus hæc erat sententia: *suo ductu Barbaros esse deletos*. Hinc notæ illæ, quæ servis fugitivis inurebantur, *fugitivorum epigrammata* dicuntur a *Petron. in Satyr.* ¶ Quoniam autem hujusmodi tituli versibus plerumque constabant, hinc epigramma ponitur pro brevi aliquo poemate. *Cic. pro Arch. c. 10.* Epigramma in eum fecit tantummodo alternis versibus longiusculis. ¶ In dativo, & ablat. plur. habet *epigrammatis*. *Cic. Attic. l. 1. ep. 16. ad fin.* Epigrammatis tuis, quæ in Amalthea posuisti, contenti erimus.

Epigrammatarius, ii, m. qui epigrammata scribit. *Vopisc. in Florian. c. 3.* Quidam epigrammatarius in eum ita lusit.

Epigrammaticus, a, um, adiect. ad epigramma pertinens. *Spartian. in Ælio Vero, c. 5.* Martialis epigrammaticus poeta.

Epigrammatium, ii, n. *breve epigramma*, ἐπιγραμμάτιον. *Varr. l. 6. L. L.* Idem ostendit Papinii epigrammatium, quod in adolescentem fecerat Cascam.

Epigrammista, æ, m. idem ac epigrammatarius. *Sidon. l. 4. epist. 1.* Si quid heroicus arduum, comicus lepidum, epigrammista lascivum condiderunt. Al. leg. *Epigrammatista*.

Epilepsia, æ, f. *epilessia*, *mal caduco*, morbus comitialis, & sonticus, quo totius corporis constitutio convellitur, & vexatur. *Lamprid. in Heliogab. c. 20.* Quod qui ederet, ab epilepsia tutus diceretur.

Epilimma, genus vilissimi unguenti, quo passim utebantur. *Fest.*

Epilŏgus, m. 2. *conclusione*, Germ. *beschlussred*, Gal. *conclusion*, Hisp. *conclusion*, ἐπίλογος, cumulus, conclusio, peroratio, postrema pars orationis. *Cic. 4. Tusc.* Num etiam Rhetorum epilogum desideramus? *Auct. ad Heren. l. 2. c. 30.*

Epimĕlas, m. 1. gemma candida, nigricante superne colore. *Plin. l. 37. c. 10.*

Epimenĭa, n. 3. ἐπιμήνια, dona, quæ Romanis Afri singulis mittebant mensibus, ab ἐπιμήνιος, *menstruus*. *Juv. sat. 7. v. 120.* Veteres, Maurorum epimenia, bulbi. V. *Epimenidium*.

Epimenĭdes, m. 3. ἐπιμενίδης, Poeta Epicureus fuit, patria Cretensis, ætate Pythagoræ, qui a patre Agisarcho in agrum ad custodiendum pecus missus, in quodam antro obdormivit annos LXXV. Hinc emanavit proverbium, *Epimenidis somnum dormire*, in eos dictum, qui perpetuum agunt otium. *Cic. 1. de Div. 2. de Leg. Apul. l. 2. Flor.* Post somnum vates factus est.

Epimenidĭum, n. 2. species bulbi, folio angustiore, & minus aspero. Quidam sic leg. locum *Juven. sat. 7. v. 120.* Veteres, Maurorum epimenida, bulbi. Ut *epimenida* dixerit per syncop. pro *epimenidia*. V. *Epimenia*.

Epimŏne, ἐπιμονή, h. e. perseverantia. Hoc nomine appellatur figura quædam, qua ejusdem dictionis sine intervallo geminatio fit, cum impetu pronunciationis, secundum Diomedem: ut *Virg. 9. Æn. v. 428.* Me, me; adsum qui feci; in me convertite ferrum. Et *Æn. 4. v. 660.* Sic moriamur, ait, sic sic juvat ire sub umbras. ¶ Vox græca est.

Epinephridĭum, ἐπινεφρίδιον, pinguedo in renibus. *Ful. l. 2. Mythol.* Epinephridia formandis fœtibus opponuntur.

Epinicia, orum, n. *giuochi, e feste per la vittoria*, celebritates pro parta victoria, ut ignes nocturni, solemnes supplicationes, carmina, &c. ab ἐπί, in, super, & νικάω, vinco. *Suet. in Ner. c. 43.* Sequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia.

Epinyctĭdes, f. 3. pustulæ minutæ, species exanthematis, a νύξ, nox, vel

vel quod noctu oriantur, vel quod nocte potissimum infestent. *Plin. l.* 32. *c.* 8. ¶ Accipitur etiam pro oculorum morbo. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Illitis foliis sanantur & ambusta, & epinyctides: ita vocatur ulcus aciem hebetans, & in angulo oculi perpetuo humore manans.

Epiphanĭa, seu Epiphania, urbs Ciliciæ sub Amano monte, cujus meminit *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 4. ¶ Sunt & aliæ duæ hoc nomine, altera in Syria, cujus incolas *Epiphanenses* vocat *Plin. l.* 5. *c.* 23. altera ad Euphratem, *Id. ib. c.* 24.

Epiphanīa, f. 1. *apparizione*, ἐπιφάνεια, Græce est apparitio, seu manifestatio, ab ἐπιφαίνομαι, *appareo*. Festum Christianorum, quod incidit in diem sextum Januarii, quod eo die Christus stella indice Magis apparuerit: item quod in baptismo audita sit vox Dei Patris de Christo. Hic est Filius meus dilectus. *Isid. l.* 6. *Orig. c.* 18.

Epiphonēma, n. 3. ἐπιφώνημα, Figura sententiarum, qua summa acclamatio fit super aliqua re narrata, vel probata, ab ἐπιφωνέω, acclamo. *Quintil. l.* 8. *c.* 5. Est enim epiphonema rei narratæ, vel probatæ summa acclamatio. *Tantæ molis erat Romanam condere gentem.*

Epiphŏra, æ, f. *distillazione*, *flussione*, ἐπιφορά, humoris distillatio, & in aliquam corporis partem excursus. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 23. Verumtamen Balbus ad me scripsit, tanta se epiphora oppressum, ut loqui non posset. *Plin. l.* 20. *c.* 2. Caro peponum epiphoris oculorum, & doloribus imponitur. *Id. l.* 23. *c.* 13. Epiphoræ tedium.

Epirœdium, seu epirhedium, n. 2. vehiculi genus, non dissimile bennæ, ex ἐπί, & rheda. *Juven. sat.* 8. *v.* 66. Tritoque trahunt epirhedia collo. Vet. Scholiast. ad hunc locum Juvenalis notat, epirhedia significare etiam ornamenta currus.

Epirensis, se, adject. Epiroticus. *Liv. l.* 8. *c.* 27. Samnites bellum Alexandri Epirensis in Lucanos traxit.

Epirōtæ, arum, m. 1. Epiri incolæ. *Liv. l.* 29. *c.* 12. & alibi passim. ¶ In singulari num. *Epirota*, *æ*, m. & f. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 33.

Epiroticus, a, um, o. 1. 2. ἠπειρωτικός, ex Epiro. *Cic. Att. l.* 12. Nisi te Epiroticæ litteræ impedient. ¶ Epirotica mala, *Plin. l.* 15. *c.* 14. quæ & orbicularia dicuntur a figura.

Epirus, f. 2. Albania interior, prov. Europæ, inter mare Jonium ad Occ. Thessaliam ad Or. Macedoniam ad Bor. Achajam ad Or. & Mer. Dicta est a Pyrrho Achillis F. Antea Reges habuerat proprios, postea Macedoniæ annexa fuit.

Episcenium, ii, n. ἐπισκήνιον, quod supra scenam extruitur, scil. columnarum, seu contignationis ordo. *Vitr. l.* 7. *c.* 5.

Episcopalis, le, adject. ad Episcopum pertinens, ut Episcopale solium, *Prudent. in Cyprian. v.* 33.

Episcopatus, us, m. 4. officium, vel dignitas Episcopi. *Ammian. l.* 27. *c.* 3. (al. 6.) Ad rapiendam Episcopatus sedem ardentes. Alii legunt, Episcopalem sedem.

Episcopius, a, um, adject. ut episcopius phaselus. h. e. exploratorius, ab ἐπισκοπέω, exploro, apud *Cic. ad Att. l.* 14. *ep.* 16. Alii aliter leg. V. Episcopus.

Episcŏpus, m. 2. *Vescovo*, פקיד, Ger. *Bischoff*, Gal. *Eveque*, Hisp. *Obispo*, ἐπίσκοπος, inspector, ab ἔσκοπα, præt. med. verbi ἐπισκέπτομαι, *circumspicio*. Apud Athenienses Episcopi nomen erat Magistratus, ad quem delectus, provinciarumque negocia referebantur. Atque etiam adolescentes ab anno 18. usque ad 20. dicebantur Episcopi regionis, quia hoc tempore lustrabant regionem, ut ingruente necessitate, essent regionis, ac viarum, locorumque gnari. *Cic. Att. l.* 7. *epist.* 1. Quem tota hæc Campania, & maritima ora habeat ἐπίσκοπον, ad quem delectus, & negotii summa referatur. ¶ Hodie hoc nomine appellantur sacri Antistites, qui populo alicujus urbis, & agri, qui ad eam urbem pertinet, in rebus sacris præsunt. *Tertul. de corona militis, c.* 9. *& alibi.* ¶ Olim Episcopi etiam dicebantur, qui panificio, & rebus venalibus, quæ civitatum populis quotidiano usui sunt, præerant, ut constat ex *Dig. l.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18.

Episcynium, ἐπισκύνιον, supercilium cum nota severitatis. *Tertull. de Pall. c.* 4. Censoriæ intentionis Episcynio disperso. Lege *Turneb. Advers. l.* 7. *c.* 10.

Epistătes, æ, m. 1. ἐπιστάτης, procurator, villicus, præpositus rei faciendæ, ab ἵσταμαι, sto. *Cato de R. R. c.* 56. Villico, villicæ, epistatæ, opilioni. Ita legit *Popma*. Alii inter *villica*, & *epistata* non interpungunt, quasi *epistata* fœmininum sit, & cum *villica* connexum. Sed standum a *Popma*.

Epistŏla, æ, f. 1. *lettera*, ספר, Ger. *einsendbrieff*, Gal. *lettre*, Hisp. *carta*, ἐπιστολή, scriptum, quod ad absentes mittitur, ab ἐπιστέλλω, *mitto*. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr. epist.* 1. *c.* 13. Illud, quod est epistolæ proprium, ut is, ad quem scribitur, de iis rebus, quas ignorat, certior fiat. ¶ Dicimus epistolam scribere, texere, tradere, reddere, resignare, solvere, complicare, &c. *Cic. sæpe*, & *Curt.* ¶ *Ab Epistolis* dicitur esse minister, vel servus, qui epistolis præerit, ut videre est in multis Vet. Inscript. & nummis, in quibus etiam sæpe legas *Epistula* pro *Epistola*, quod etiam monet *Manut. in Orthograph.* Immo *Clariss. Fontaninus in l.* 1. *de Antiquitatib. Hortæ, c.* 8. contendit, ita scriptum fuisse etiam optimis latinæ li[nguæ] temporibus usque ad sæculum sextum.

Epistolaris, re, adject. ad epistolam pertinens, ut epistolaris charta, *Martial. in lemmate epigr.* 11. *l.* 14.

Epistolicus, a, um, adject. epistolaris, ut epistolicæ quæstiones, *Gell. l.* 14. *c.* 7.

Epistolium, n. 2. ἐπιστόλιον, parva epistola. *Catul. epigr.* 69. Conscriptum hoc mittis epistolium.

Epistomium, n. 2. ἐπιστόμιον, instrumentum æneum, vel alterius materiæ, in quo est vertibulum pertusum, quo, prout hoc, aut illo modo versatur, clauduntur, & aperiuntur ora salientium, ac fistularum, ab ἐπιστομίζω, os obstruo, quod ab ἐπί, & στόμα, os. *Sen. epist.* 86. Nisi aquam argentea epistomia effuderint. Quidam scribunt *epitonium*.

Epistrŏphe, ἐπιστροφή, figura est, cum in eadem verba plures desinunt sententiæ. *V. Voss. l.* 5. *Instit. Orat.*

Epistylium, ii, n. *architrave*, membrum architecturæ, quod supra capitulum columnæ sedet. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. & 2. & *l.* 3. *c.* 3.

Episynalœphe, f. 1. V. Synæresis.

Epitaphista, æ, m. epitaphiorum scriptor. *Sidon. l.* 2. *epist.* 9. Epitaphistarum næniæ.

Epitaphium, n. 2. *epitafio*, Ger. *grabschrifft*, Gal. *epitaphe*, Hisp. *epitafio*, ἐπιτάφιον, inscriptio, quæ sepulcris inciditur in laudem defunctorum, ab ἐπί, *super*, & τάφος, *sepulcrum*. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 22. Quid vero in epitaphio? quomodo idem? &c.

Epitasis, is, ἐπίτασις, exaggerationem significat apud Grammaticos. ¶ In Comœdiis dicitur illa pars turbulenta, & contentiosa ante Catastrophen. Sed vox Græca est, & græcis literis scribenda.

Epithalamium, n. 2. ἐπιθαλάμιον, carmen nuptiale, ab ἐπί, *super*, & θάλαμος, *thalamus*. *Quintil. l.* 9. *c.* 3.

Epithēca, æ, f. ἐπιθήκη, additio, adjectio, *aggiunta*. *Plaut. Trinum.* 4. 3. 18. Nisi etiam laborem ad damnum apponam, epithecam insuper.

Epithēma, atis, n. quod alicui rei ad operiendum imponitur, ut in medicamentis, quod exterius supra vulnus adjicitur. *Scribon. Larg. compos.* 160. Post epithemate uti oportet.

Epithematium, ἐπιθεμάτιον, medicamentum, quod exterius imponitur. *Priscian. l.* 2. Epithematium adhibere. Adde *Marcell. Empir. c.* 20.

Epithĕsis, is, ἐπίθεσις, impositio, inscriptio in fraudem alicujus facta. *Ulp. l.* 5. §. 10. *ff. de injur. & famos. libel.* Epithesim in notam aliquorum producere. h. e. inscriptionem contumeliosam.

Epithĕton, n. 2. *epiteto*, ἐπίθετον, appositum, adjectivum, ab ἐπιτίθημι, impono, quia nominibus substantivis adjungitur. V. *Quintil. l.* 8. *c. ult.* & *l.* 9. *c.* 1.

Epithymum, n. 2. involucrum, herba, quæ thymo se involvit. *Plin. l.* 26. *c.* 5. Sed *Isidoro* est flos thymi, qui est similis thymbræ.

Epitimia, æ, ἐπιτιμία, fama uniuscujusque integra & nulla infamiæ nota læsa. *Modestin. in l. scire, ff. de tut. & curat.* ¶ Est a τιμή, honor.

Epitogium, n. 2. genus pallii, quod super togam ferebatur, ab ἐπί, super, & toga. *Quintil. l.* 1. *c.* 5.

Epitomātus, a, um, adject. *compendiato*, in compendium redactus. *Veget. de re milit. c.* 8. Quæ dispersa sunt, velut epitomata conscribo.

Epitŏme, es, & Epitoma, mæ, f. 1. *abbreviamento*, ἐπιτομή, breviarium, abbreviatio, vel compendium, ab ἐπιτέμνω, seco. *Cic. Att. l.* 12. *epist.* 5. An Bruti epitome Fannianorum?

Epitŏmo, as, avi, atum, a. 1. epitomen facio, *compendiare*. *Trebel. Pol. de Zenob.* Ut eam (historiam) epitomasse dicatur.

Epitonium, n. 2. instrumentum, quo funes intenduntur, ut rota puteo applumbata, per quam dimisso fune aqua hauritur, ab ἐπιτείνομαι, intendo. *Var. R. R. l.* 3. *c.* 5. ¶ Quidam *Epistomium* scribunt.

Epitoxis, idis, f. ἐπιτοξίς, a *Vitruv.* dicitur ea pars cava in catapulta, quæ telum suscipit, *l.* 10. *c.* 15. ¶ A τόξον, quod arcum significat, derivatur.

Epitrĭtus, m. 2. genus pedis. V. Hippus. ¶ Item numerus, qui continet aliquem numerum, & ejus tertiam partem, ut duodecim ad novem. *Gell. l.* 18. *c.* 14. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1.

Epitrochasmus, ἐπιτροχασμός, est figura, qua res magnas, diversasque celeritate quadam percurrimus, a τρέχω, curro. Tale est illud *Cæsaris* apud *Suet. c.* 37. Veni, vidi, vici. V. Grammat.

Epityrum, n. 2. ἐπίτυρον, cibi genus ex oleis concisis, addito oleo, aceto, coriandro, cumino, fœniculo, ruta, menta. *Var. l.* 3. *de L. L. Cato R. R. c.* 11. *Colum. l.* 12. *c.* 47. *Plaut. Mil.* 1. 1. 24. ¶ Nomen habet a τυρός, caseus, non quod caseo esset permixtum, sed quod in mensis ante statim, vel post caseum apponeretur. V. *Taub. in Plaut. loc. cit.*

Epiūrus, ἐπίουρος, m. apud Græcos inspectorem, & custodem significat. ¶ Est etiam paxillus, qui alicujus rei servandæ, & fulciendæ causa affigitur. *Pallad. l.* 12. *tit.* 7. Oleastri epiurum infige radici.

Epizeuxis, f. 3. ἐπίζευξις, conduplicatio, combinatio. Eadem est ac *Epimone*, de qua supra. V. Grammat.

Epizygis, idis, f. ἐπιζυγίς, foramen arcus balistaril, seu fibula illa ossea, & transversa clavicula, quæ adductum nervum recipit, & retinet. *Vitr. l.* 10. *c.* 17.

Epōdus, m. 2. ἐπῳδός, genus poematis, in quo versus præcisus post aliquot integros subjicitur, & veluti accinitur. Alii dicunt, Epodum esse, cum singulis versiculis longioribus singulæ clausulæ accinuntur. Exemplar carminis hujus in utroque genere habes apud *Horatium*, quem idcirco alii putant unum ex libris suis Epodon inscripsisse, quia post Odas confecerit. V. *Scalig. l.* 1. *Poet. c.* 44. V. etiam Interpretes Pindari. ¶ Epodos etiam Veteribus appellatos fuisse incantatores, *Quintil.* auctor est *l.* 10. *c.* 1. ¶ Dictus est Epodus ab ἐπί, *ad*, vel *post*, & ᾠδή, *oda*, *cantus*.

Epol, adverb. jurandi, per Pollucem, per syncop. ab Epepol. Veteres enim sine diphthongo scripsere, ut Ecastor, Equirine, &c. *Fest. & Charis. l.* 2. ¶ Epol legitur apud *Plaut.* multis in locis, ut *Asin.* 4. 2. 14. & alibi, quæ loca omnia collegit *Pareus in Lex. Crit.* item apud *Non. c.* 2. *n.* 354. & *Terent. Eun.* 5. 3. 7. Ubique tamen, collatis exemplaribus, variam lectionem invenimus.

Epōna, Dea equorum præses. *Juv. sat.* 8. *v.* 157. Jurat Solam Eponam, & facies olida ad præsepia pictas. Meminere hujus Deæ *Apul. l.* 3. *Metam. Tertul. Apol. c.* 16. & *Minut. Felix c.* 28. ¶ Alii legunt: *Jurat Hipponam, & facies*, &c. sed male.

Epopta, m. 1. ἐπόπτης, inspector, & speciatim qui admissus esset ad Eleusinia majora. Nam admissi ad minora, quæ præcedere solebant, mystæ dicebantur. *Tertul. adv. Valentin. c.* 1. ut legit *Scalig.* Alii aliter ab ὄπτομαι, *video*.

Eporedicæ, m. 1. domitores equorum, lingua Gallica. *Plin. l.* 3. *c.* 17.

Epos, n. 3. ἔπος, verbum, versus, poema, & speciatim carmen hexametrum, vel heroicum, quo res humanæ, heroicæ, & divinæ comprehenduntur. *Horat.* 1. *Serm. Sat.* 10. *v.* 44. Forte epos acer, ut nemo, Varius.

Epostracismus, m. 2. ἐποστρακισμός, ludus, qui fit testulis, lapillis, & hujusmodi, ab ὄστρακον, testa. *Min. Felix in Octav. cap.* 3. accurate describit.

Epōto, as, avi, atum, a. 1. potando exhaurio. *Mart. l.* 2. *epigr.* 29. Quæque Tyron toties epotavere lacernæ.

Epōtus, a, um, o. 1. 2. partic. ab epoto, *bevuto*. *Cic. pro Cluent.* Quem statim epoto poculo mortuum esse dixistis.

Epūlæ, arum, f. 1. *vivande*, מטעמים, Germ. *speiss*, Gall. *viandes*, Hisp. *manjar*, δεῖπνα, cibi in quotidianum hominum usum comparati, ab *edendo*, quasi *edipulæ*. *Cic.* 3. *Phil.* Vino, & epulis retentus, & alea est, si epulæ potius, quam Popinæ nominandæ sunt. ¶ Dicitur etiam hæc vox de cibo quotidiano bestiarum. *Virg.* 4. *Æn.* Epulasque draconi quæ dabat. ¶ Epulum vero significat solemniores cibos, & propriæ publicum convivium in propatulo civibus exhibitum, sive in dedicatione templi, sive in triumpho, sive in funere, sive ludorum causa. *Cic. pro Mur.* Cum epulum Q. Maximus Africani patrui sui nomine daret. ¶ Sed confunduntur quandoque. Nam epulum pro privato convivio invenitur, & epulæ pro convivio publico. *Cic. pro Planc.* Sepulchrum L. Catilinæ floribus ornatum hominum audacissimorum conventu, epulisque celebratum est. *Idem de Clar. Orat.* Carmina in epulis cantata a singulis convivis de clarorum virorum laudibus. ¶ Veteres etiam epula in singulari numero dixere. *Festus.* ¶ Translate *Cic.* 1. *de Div.* Mens saturata bonarum cogitationum epulis.

Epulāris, re, o. 3. συμποτικός, quod ad epulas pertinet. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 8. Ut illud ludorum epulare sacrificium facerent. ¶ Hinc Epulares, m. 3. ἑστιάτορες, qui in sacris quibusdam nocte epulabantur. *Festus.*

Epulatio, f. 3. *convito*, εὐωχία, comestio. *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 87. Epulatio Jovis omnipotentis. *Colum. l.* 12. *c.* 3. Quæ ad mensam quotidianam, atque epulationem pertinerent.

Epŭlo, onis, m. 3. & antique epulonus, i, m. 2. δαιτυμών, conviva, qui epulis interest. *Apul. l.* 2. *Miles.* Frequens ibi numerus epulonum. ¶ Epulones, qui Jovi, cæterisque Diis epulas instruebant. In ipsis enim templis interdum Diis, præcipue Jovi, Junoni, Minervæ, tanquam epulaturis, lecti sternebantur, unde *lectisternium* dictum est, & ad

& ad epulas solemni ritu invitabantur. Primum ipsi Pontifices procurare solebant epulare ludorum sacrificium: post ab iis creati Tresviri Epulones, qui illas publicorum ludorum epulas curarent. Progressu temporis Quinqueviri facti sunt, postea Septemviri, tandem a Julio Cæsare Decemviri. *Cic. 3. de Orat. cap. 19. Liv. l. 33. c. 42.* & *Fest.* ¶ In singulari num. legitur apud *Liv. 40. 42.*

Epulor, aris, d. 1. *far convito*, Ger. *zechen*, Gal. *banqueter*, Hisp. *comer, en combite*, εὐωχέομαι, est convivari. *Cic. 2. de Fin.* Cum in voluptate fiat, qui epulentur. *Id. l. 5. ad Att. epist. 9.* Saliarem in modum epulari. *Sen. Thyest. v. 750.* Avibus, ferisque epulandum aliquem trahere. ¶ Veteres dixere etiam *Epulo, as*, teste *Priscian. l. 8.*

Epulum, V. Epulæ.

E ANTE Q.

Equa, f. 1. *cavalla*, סוסה, Ger. *stude*, Gal. *jument*, Hisp. *yegua*, ἵππος. *Horat. lib. 2. od. 16.* Tibi tollit hinnitum apta quadrigis equa. ¶ In Dat. plur. facit *equis*. *Var. l. 2. R. R. c. 1.* de equabus Lusitanis e vento concipientibus inquit: Sed ex his equis qui nati pulli, non plus triennium vivunt. *Priscian.* tamen *l. 7.* cum aliis Grammaticis veteribus declinat *equabus*, cui (præsertim si discriminis opus sit) assentitur *Voss. l. 4. de Analog.* & *Valla l. 1. elegant. c. 1.*

Equaria, f. 1. *razza di cavalli*, Ger. *ein hauffen ross*, Gal. *haras*, Hisp. *hato de cavallos*, equile, vel potius equorum grex. *Var. in proœm. 2. de R. R.* Quod & ipse pecuarias habui grandes, in Apulia oviarias, & Reatino equarias.

Equarius, ii, m. qui equorum curam habet. *Solin. c. 45.* (al. 57.) *de bucephalo*. Cum ab equario suo alias etiam molliter sederetur.

Equarius, a. 1. 2. quod ad equum pertinet. *Val. Max. lib. 9. c. 15. n. 2.* Herophilus equarius medicus C. Marium septies Consulem avum sibi vendicando se extulit.

Eques, itis; com. 3. *cavaliere, o soldato a cavallo*, פרש, Ger. *reuter*, Gal. *chevalier*, Hisp. *cavallero*, ἱππεύς, homo equo insidens. *Virg. 8. Æn.* Interea præmissi equites ex urbe Latina. ¶ Sumitur quandoque pro ipso equo. *Virg. 3. Georg. v. 116.* Impositi dorso atque equitem docuere sub armis insultare solo, & gressus glomerare superbos. V. *Gel. l. 18. c. 5.* ¶ Per synecdochen eques ponitur eleganter pro equitatu seu equestri exercitu, *cavalleria*. *Tac. Ann. 1. c. 62.* Simul pedes, eques, classis apud prædictum amnem convenere. Adde *Flor. l. 2. c. 6.* ¶ Eques etiam dicitur, qui est Equestris ordinis. *Cic. pro Rosc. Com.* Quem tu si ex censu spectes, eques Romanus est. V. Equites. *P. Manutius.* Tria genera loquendi Latini Scriptores usurpant. *Equestris Ordinis*, & *Equestri loco natus*: quæ utrum idem significent, an vero differant, & quatenus differant, considerandum. *Eques*, & *Equestris ordinis* idem sunt. Nam Eques quicumque dicitur, idem Equestris ordinis dicitur, & contra. Quod si Eques patre natus est Equite, qui nunquam Senator fuerit, is Equestri loco natus dicitur; sin patre natus est Senatore, Eques quidem, sed non Equestri loco natus dicitur. Qui porro, cum Eques fuisset, in Senatum est allectus, Eques non amplius dicitur, sed assumpto nobilioris Ordinis nomine, Senator: ornamenta tamen retinet Equestria, anulum aureum, & equum publicum. Itaque M. C. cum Equite Romano natus esset, posteaquam in Senatum pervenit, non Eques appellabatur, sed Senator. Atque ipse suis in scriptis, cum de Ordine Senatorio loquitur, nostrum appellat: cum de Equestri, non item. Hactenus *Manutius*. ¶ Spectare in equite, est, inter equites in Theatro sedere ad spectandum. *Suet. in Domit. cap. 8.* Licentiam theatralem promiscue in equite spectandi compescuit.

Equester, stris, vel equestris, & stre, a. 3. *da cavallo*, ἱππικός, quod pertinet ad equitem, ut equestris pugna. *Cic. Ver. 6. c. 55.* Copiæ equestres. *Id. 2. Fin. c. 54.* ¶ Ordo equestris Romæ medius erat inter Senatores, & plebem. V. Equites. *Cic. pro Planc. c. 35.* Aderat mecum cunctus equester ordo.

Equestria, orum, n. 2. ἱππικά, quatuordecim ordines graduum in Orchestra, in quibus sedebant Equites. *Sen. l. 7. de Benef. c. 12.* Equestria omnia Equitum Romanorum sunt.

Equidem, *in vero, certamente*, אכן, Germ. *zwar*, Gal. *certes*, Hisp. *ciertamente*, γε, & δῆτα μήν, certe, ab *ego*, & *quidem*, vel ab *&*, & *quidem*; & recte jungitur cum primis personis, ut ait *Serv.* ad illud *Virg. Æn. 1. v. 583.* Equidem per litora certos Dimittam. *Cic. de Sen. c. 21.* Equidem non video, cur, &c. ¶ Jungitur tamen & aliis personis. *Cic. 2. de divin. c. 70.* Huic equidem Antipho, Tu vero, inquit, &c. *Paul. Manut.* suspicatur hoc loco tuendum esse, quod cum tertia persona jungi non soleat. *Pers. Sat. 5. v. 45.* Non equidem hoc dubites. *Cic. Att. lib. 3.* Equidem me valde pœnitet. *Pers.* rursus *Sat. 1. v. 110.* Per me equidem sint omnia protinus alba. ¶ Conjungitur sæpe cum *ego*. *Sallust. in Jug.* Ego equidem regnum vobis trado firmum.

Equiferus, ri, m. 2. equus ferus. *Plin. lib. 28. c. 13.* In primis efficax equiferorum sanguis.

Equila, V. Equula.

Equile, n. 3. *stalla di cavalli*, Ger. *ross stall*, Gal. *écurie*, Hisp. *cavalleriza*, ἱπποστάσια, stabulum equorum. *Var. l. 2. c. 7. R. R.* Si frigus erit in equili, faciendus ignis. Adde *Cat. R. R. c. 14.*

Equimentum, n. 2. merces, quæ datur pro admissura equi. *Var. apud Non. c. 2. n. 9.* An quantum poposcisset, dedissem equimenti? ¶ Scribitur & *Æquimentum*.

Equimulga, æ, vel Equimulgus, i, m. 1. vel 2. qui equum mulget. *Sidon. l. 4. ep. 1.* Equimulgæ Geloni. Alii leg. *Equimulgi*.

Equinus, a. 1. 2. ἵππειος, quod ad equum spectat. *Cic. Tusc. 5. c. 20.* Gladius seta equina appensus. *Var. lib. 2. R. R. cap. 7.* Pecus equinum.

Equio, is, n. 4. ἱππομανέω, de equis dicitur, cum coitum appetunt. *Colum. l. 7.* Equienti mulæ cruda brassica datur. *Plin. l. 10. c. 63.* Equas domitas 60. diebus equire.

Equiria, um, n. 3. ludi a Romulo instituti in honorem Martis, ab equorum cursu, quod in iis equi currebant. Duplicia fuere: Prima celebrabantur 3. Cal. Martii, altera pridie Idus. Fiebant in Campo Martio, vel in parte Montis Cœlii, si Campum Martium aquæ occupassent. *Ovid. 2. Fast. v. 859.* Ex vero positum permansit Equiria nomen.

Equirine, adverb. jurandi per Quirinum. *Fest.*

Equisetum, i, herba quædam folio pilis simili, vel potius equinis setis, unde & nomen traxit, hippuris a Græcis dicta, h. e. cauda equina. *Plin. l. 26. c. 13.*

Equiso, onis, m. 3. *cozzone da cavalli*, Ger. *rossbereiter*, Gal. *piqueur de chevaux*, Hisp. *picador*, ἱπποκόμος, equorum domitor. *Var. apud Non. c. 2. n. 288.* Ut equiso doceat tollutim incedere. *Val. Max. l. 7. c. 3. extern. n. 2.* Darius acumine equisonis sui prosperum exoptatæ rei effectum consecutus est.

Equitabilis, le, a. 3. ἱππάσιμος, in quo equi facile inambulare possunt. *Curt. l. 4. c. 9.* Equitabilis, & vasta planities.

Equitatio, f. 3. *il cavalcare*, ἱππασία, actus equitandi. *Plin. l. 28. c. 4.* Equitatio stomacho, & coxis utilissima.

Equitatus, us, m. 4. *cavalleria*, פרשים, Ger. *rei siger zeug*, Gal. *chevalerie*, Hisp. *cavalleria*, τὸ ἱππικόν, equitum turma. *Tac. l. 19.* Nutantem exercitum victor equitatus incursat. *Cic. Phil. l. 5. c. 2.* Instruere aliquem equitatu, peditatus copiis. ¶ Item equitatio. *Plin. l. 28. c. 15.* Femina equitatu atteri, & aduri, notum est. ¶ Item equestris Ordo. *Plin. lib. 33. cap. 2.* Equitum nomen ipsum sæpe variatum est, in iis quoque, qui ad equitatum trahebantur. Sic *Auson.* Martia Roma triplex, Equitatu, plebe, Senatu.

Equites, m. 3. secundus Ordo Civium Romanorum, medius inter Plebejum, & Senatorium, sic dicti, quod equo militari, sive publico mererent. Sed postea Equites dicebantur, qui censum equestrem habebant, etsi non militarent. ¶ Habuerunt originem a Romulo. Nam elegit 300. equites ex familiis illustrissimis, qui corpus Regis custodirent, & ad Reipub. necessitates prompti essent. Primum Celeres, deinde Flexumines, tertio Trossuli, quarto Equites, vel Equites militares appellati sunt. Celeres dicti fuere a Fabio Celere primo Tribuno, vel Præfecto, vel, ut meminissent, se celeres esse debere in omnibus, quæ illis imperarentur. Vide cætera suis locis. Supremus eorum dux vocabatur Tribunus, vel Præfectus Celerum. Deinde singulas Centurias tres duces inferiores regebant, qui Centuriones nuncupabantur. ¶ Insignia equitum Rom. fuere *equus publicus*, quo ab equitibus distinguebantur, qui equo privato merebant, *anulus aureus*, quo a Plebe, *angustus clavus*, quo a Senatoribus. ¶ Equum publicum a Censoribus accipiebant. Assignare equum publicum, erat de publico constituere stipendium tum emendi, tum alendi equi causa. ¶ Notabantur a Censoribus ademptione equi publici quo adempto, reliqua omnia insignia, & jura amittebant. ¶ Census Equester erat minor duplo censu Senatorio, id est, quadringentorum sestertiorum. V. Census.

Equitiarius, ii, m. qui Equitio præest, ἱπποφορβός. *Jul. Firmic. lib. 8. Astrol. c. 13.* Aut mulomedicus, aut equitiarius.

Equitium, n. 2. *mandra di cavalli*, Germ. *schaar ross*, Gal. *troupeau de chevaux*, Hisp. *manada de cavallos*, ἱπποφόρβιον, equorum armentum. *Tac. de Germ.* Mos est civitatibus ultro equitium conferre Principibus. *Ulp. l. 1. ff. de rei vindic.* Idem de armento, & equitio, cæterisque, quæ gregatim habentur, dicendum est.

Equito, as, n. 1. *cavalcare*, רכב, Germ. *reiten*, Gal. *chevaucher*, Hisp. *cavalgar*, ἱππεύω, equo iter facio. *Cic. pro Dom.* Cum is in illo nostro exercitu equitaret cum suis delectis equitibus. *Horat. l. 2. Sat. 3. v. 248.* Equitare in arundine longa. ¶ Passive *Plin. l. 8. c. 18. de camelis*: Omnes autem jumentorum in iis terris dorso funguntur, atque etiam equitantur in prœliis. ¶ Equitare etiam dicitur ipse equus incedens. *Lucil. apud Gel. l. 18. c. 5.* V. ¶ Equitare etiam dicebant Veteres, pro equo publice mereri. *Fest.*

Equula, f. 1. *cavallina*, parva equa. *Var. apud Non. c. 2. n. 290.* Quin summa diligentia eligat asinum, qui saliat equulam. Al. leg. *Equilam*.

Equuleus, m. 2. *poliedro, ronzino*, עיר, Germ. *jung füllin*, Gal. *poulain*, Hisp. *potro*, ἱππάριον, pullus equinus. *Cic. Ver. 6.* Jactabit se, & in his equitabit equuleis. ¶ Equuleus item, vel Eculeus tormenti genus est, nempe machina lignea in equi modum compacta, *un cavaletto*, in qua distendebantur, & torquebantur ii, de quibus alicujus criminis quæstio habebatur. V. *Gallon. de cruciat. Mart. c. 3. Curt. l. 6. c. 10.* Tot conscii ne in equuleum quidem impositi verum fatebuntur. *Cic. pro Mil. c. 21.* Facti in equuleo quæstio est, juris in judicio. *Sen. epist. 8.* Factus equuleo longior.

Equulus, m. 2. *cavallino*, dimin. ab equus. *Cic. l. 2. de nat. Deor. cap. 14.* Omnia in perfectis, & maturis docet esse meliora, ut in equo, quam equulo, in cane, quam catulo.

Equus, m. 2. *cavallo*, סוס, Ger. *ross*, Gal. *cheval*, Hisp. *cavallo*, ἵππος, animal, quo vehimur. *Cic. de Amic.* Nemo est, qui non equo, quo consuevit, libentius utatur, quam intractato, & novo. ¶ Equorum alii *gradarii*, qui molli gradu sine succussura incedunt, alii *succussatores*, qui sessorem frequenter inquietant, alii dicuntur *veredi*, in cursu velocissimi, quibus majores usi sunt in venatione. ¶ Equus funalis. V. Funalis. ¶ *Equus Trojanus*, proverbiali schemate, de occultis latebris, conspirationibusque ad perniciem alicujus tendentibus. *Cic. pro Mur.* Intus, intus, inquam, est equus Trojanus, a quo nunquam me Consule dormientes opprimemini. ¶ *Equis, & quadrigis*, est omni conatu. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Cursu corrigam tarditatem cum equis, tum vero quadrigis poeticis. Sic *velis, equisque*. *Cic. 3. Off. c. 33.* Cum his velis, equisque (ut dicitur) decertandum est. ¶ Item *equis, virisque*. *Cic. l. 3. Off. c. ult. Flor. l. 2. c. 7.* ¶ Equi in cælo duo sunt, minor, & major. Minor, qui & primus dicitur, quatuor sidera tantum habet, in capite, ita exigua, exiguique fulgoris, ut nebulosa, atque occulta ab Astronomis nuncupentur. Major, quem & secundum, & alatum, & Pegasum vocant, viginti stellis constat. V. Pegasus.

E ANTE R.

Eradicitus, adverb. *dalle radici*, vim majorem videtur habere, quam *radicitus*. *Plaut. Most. 3. 1. 6.* Malefacta reperire non radicitus quidem, verum etiam eradicitus.

Eradico, as, avi, atum, a. 1. *sradicare, estirpare*, שרש, Ger. *aussvurtzlen*, Gal. *arracher*, Hisp. *desarraigar*, ἐκριζόω, una cum radice evello. ¶ Translate *Ter. Heaut. 3. 3. 28.* Dii te eradicent. h. e. perdant funditus. *Plaut. Epid. 3. 3. 53.* Eradicare aures hominum pugnis.

Erado, is, si, sum, a 3. *radere, levar via*, גרד, Ger. *abschaben*, Gal. *racler*, Hisp. *raer, borrar*, ἀποξύω, aufero, amputo, seco, cædo. *Col. l. 3.* Surculos erasito tam alte, quam cuneum immisisti. ¶ Translate est delere, expungere. *Tac. l. 4. Ann. c. 42.* Merulam Senatorio albo erasit. *Horat. l. 3. od. 24.* Eradenda elementa pravi cupidinis.

Erasinus, i, *Rasino*, fluvius Arcadiæ, qui a Stymphalide palude ortus (unde & Stymphalus dicitur) posteaquam terras subiit, rursus in Argolico agro erumpit, atque Erasinus appellatur. *Ovid. 15. Metam.* Sic modo combibitur, tecto modo gurgite lapsus Redditur Argolicis ingens Erasinus in arvis.

Erasus, a. 1. 2. partic. ab erador. *Plin. in Paneg. c. 25.* In locum erasorum subditi fuerant.

Eranos, i, ἔρανος, collecta, sive collatio publica. *Plin. l. 10. ep. 93. & 94.*

Erasistratus, m. 2. Medicus eximius, qui ex familia Aristotelis natus dicitur.

Erato, f. 4. contr. ἐρατώ, una Musarum, ab ἐράω, amo, quod rebus amatoriis præsit. *Virg. Æn. 7. v. 37.* Nunc age qui reges, Erato, quæ tempora rerum. V. Musæ.

Eratosthenes, m. 3. vir Cyrenæus, discipulus Aristonis Chii, & Callimachi poetæ, Plato minor a quibusdam ob doctrinam vocitatus est. Præfuit bibliothecæ Regiæ. Scripsit præter Philosophiam, poemata, historias, astronomica, dialogos de sectis. *Quintil. l. 1. c. 1.*

Ercisco, V. Hercisco.

Erctum. V. Herctum.

Erebēus, a, um, adject. ab Erebo. Ovid. in Ibin, v. 227. Pectoraque unxerunt Erebeæ felle colubræ.

Erĕbus, m. 2. ἔρεβος, sedes Inferorum, filius Demogorgonis, & Terræ, ab ἔρα, terra, quasi subterraneus, vel ab ἐρέφω, tego. Cic. 3. de nat. Deor. Æther, & dies, eorumque fratres, & sorores, qui a genealogis antiquis sic nominantur, amor, dolus, metus, labor, invidentia, fatum, senectus, mors, tenebræ, miseria, querela, gratia, fraus, pertinacia, Parcæ, Hesperides, somnia, quos omnes Erebo, & Nocte natos ferunt.

Erechtēus, a, um, adject. possess. ab Erechteo Rege, ut Erechteum litus. Val. Max. l. 6. c. 1. n. extern. 1. Erechteæ arces. h. e. Athenæ: ut legit Heins. apud Ovid. 8. Met. v. 547.

Erecte, adverb. cujus comparat. legitur apud Ammian. l. 15. c. 10. Erectius jam loquebatur. h. e. liberius.

Erectio, onis, actus erigendi, erezione. Vitruv. l. 10. c. 5. Sine tignorum erectionibus.

Erectus, a, um, adject. eretto, sollevato, ἀνειλημμένος. Cic. pro Dejot. c. 13. Animus magnus, alacer, erectus. Id. ad Brut. ep. 10. Erectior Senatus erat.

Eremigo, as, n. 1. enavigo, emetior. Plin. lib. 2. cap. 67. Quam totus hinc, aut illinc Septentrio eremigatus. Sil. l. 14. v. 192. Pedibus tacitas eremigat undas.

Eremitæ, m. 1. ἐρημῖται, qui locum solitarium incolunt. Sulpic. Sever. V. Anachoreta.

Eremitis, idis, f. 3. quæ est ab eremo. Sidon. l. 9. ep. 3. Palæstra congregationis eremitidis.

Eremodicium, ii, n. ἐρημοδίκιον, vadimonium desertum, vel desertio causæ negligentia partium facta, & pœna, quæ pro tali desertione infligitur. Leg. 11. Cod. Justin. de judic. lib. 3. Etiam absente reo eremodicium contrahatur.

Erēpo, is, psi, ptum, a. 3. ἐξέρπω, ex loco abdito in lucem repo. Plaut. Aul. Foras lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. ¶ Interdum est loca ardua, & prærupta ascendere, ubi non modo pedibus, sed etiam manibus ad ascendendum opus sit, tanquam opus sit repere magis, quam ambulare. Suet. in Tib. Quod is a tergo insulæ per aspera, & devia erepsisset ad se. Adde Hor. l. 1. Sat. 5. v. 79.

Ereptio, onis, f. il togliere per forza. Cic. Ver. 6. c. 5. Putabat ereptionem esse, non emptionem.

Erepto, as, avi, atum, n. 1. frequent. ab erepo. Sen. epist. 101. sub init. Pecunia circa paupertatem plurimum moræ habet dum ex illa ereptat.

Ereptor, oris, m. qui eripit, rattore, ladro. Cic. pro Quint. cap. 8. Iste homo acerrimus bonorum possessor, expulsor, ereptor. Tac. 13. Ann. c. 55. Terrarum ereptores.

Ereptus, a, um, adject. tolto via, rapito, ut ereptus oculis, Ovid. epist. 10. v. 43. Ereptus periculis, soccorso. Virg. Æn. 3. v. 711. Ereptus Consul, h. e. mortuus. Auctor ad Liviam, v. 200.

Eres, is, m. erinaceus, seu ericius. Nemes. in Cyneget. v. 57. Implicitumque sinu spinosi corporis erem Ferre domum. ¶ Salmas. in Solin. hanc vocem agnoscit etiam in Plaut. Capt. 1. 2. 81. ubi alii ericium legunt. Verba Plauti sunt: I modo, venare leporem, nunc erem tenes. ¶ Scribitur & Heres.

Eretīnus, a, um, ad Eretum oppidum pertinens, ut Eretinus ager, Tibull. lib. 4. eleg. 8.

Eretria, f. 1. cerussæ genus, ab Eretria urbe Eubœæ insul. Plin. l. 35. c. 6. Hinc Eretricus, vel Eretrius, a, um. Cic. 1. Tusc. c. 39.

Eretricus, a, um, adject. Eretriaci Philosophi denominati sunt a Menedemo, qui Eretriam Eubœæ urbem patriam habuit, quique docuit, omne hominis bonum in mente positum esse, ut scribit Cic. 5. Acad. c. 42. ¶ Iidem & Eretriaci dicuntur ab eod. 3. de Orat. c. 17.

Eretrias, atis, qui est ex Eretria urbe, ut Menedemus Eretrias. Cic. 4. Acad. c. 42.

Eretum, n. 2. Monte Ritondo, opp. Sabinorum, in Italia, in via Salaria, ubi ea Nomentanæ conjungitur, in colle.

Ergo, verso, על, Germ. gegen, Gal. envers, Hisp. cerca, πρὸς, in, adversum, præp. quæ benevolentiam notat. Cic. Att. Tua voluntas erga me, meaque erga te par, atque mutua est. Id. de Amic. c. 16. Affecti erga amicum simus eodem modo, quo erga nosmetipsos. ¶ Accipitur etiam pro adversus, contra. Nepos in Datam. c. 10. Ut non beneficiis mutuis, sed odio communi, quod erga regem susceperant, contineri viderentur. ¶ Significat etiam e regione, a dirimpetto. Plaut. Truc. 2. 4. 52. Tonstricem Suram novisti nostram, quæ modo erga ædes habet? V. Taubman.

Ergasterium, n. 2. ἐργαστήριον, officina, ubi aliquid operamur. Decr. d. 44. Nulli Clerico liceat ergasterium habere.

Ergastularis, re, adiect. ad ergastulum pertinens. Sidon. lib. 7. epist. 9. In tenebris ergastularibus constitutus.

Ergastularius, m. 2. ergastuli præfectus. Col. l. 1. c. 8. de R. R.

Ergastularius, a, um, adject. ergastularis. Ammian. lib. 14. cap. ult. Ergastularius servus duxavit in Sicilia fugitivos.

Ergastŭlum, ἐργαστήριον, carcer rusticus, locus sc. in agris, ubi servi ad faciendum opus vincti detinebantur, ab ἐργάζομαι, operor, ut ergastuli mancipia, apud Col. l. 1. c. 8. & l. 11. c. 1. ¶ Apul. Apolog. Quindecim liberi homines, populus est, totidem servi, familia; totidem vincti, ergastulum. Brutus Cic. Fam. lib. 11. epist. 13. Quacumque ivit, ergastula solvit. Juven. sat. 14. v. 24. Quem mire afficiunt inscripta ergastula, carcer Rusticus. Quibus Bruti, & Juvenalis locis ergastulum accipi potest pro servo in ergastulo vincto.

Ergastŭlus, li, m. 2. servus, qui ergastulo inclusus, vel ex vinculis, aut compedibus opus facit, Lucil. apud Non. c. 5. n. 102. Ut nemo sententiam libere, quasi ergastulus, possit dicere. Nonius interpretatur ergastuli custodem; sed improbat Lipsius.

Ergāta, æ, ἐργάτης, machina tractoria, axe recto, quæ ambientibus, & obnitentibus vectiariis versatur: exonerandis præcipue navibus, aliisque magnis ponderibus inservit, Ital. argano. Vitruv. l. 10. cap. 4. Alter funis refertur ad ergatam.

Ergo, dunque, adunque, לָכֵן, Ger. darumb, Gal. donc, Hisp. pues, luego, ἄρα, igitur, conjunctio illativa. Cic. l. 2. Acad. Num ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus? ¶ Aliquando est indignantis. Cic. 2. Tusc. c. 17. Ergo hæc veteranus miles facere poterit, vir sapiens non poterit? ¶ Aliquando hortativa, τὸ ἄγε. Virg. 2. Æn. Ergo age, care pater. ¶ Ergo ult. p. adv. est vim nominis habens, & ponitur pro gratia, vel causa cum gen. ab ἔργον, opus. Cic. de opt. gen. Or. c. 7. Eum donari virtutis ergo, benevolentiæque, quam erga Pop. Atheniensem haberet. ¶ Interdum ponitur pro at, verum. Albinovan. de obitu Mecæn. v. 113. Redditur arboribus florens revirentibus ætas; Ergo non homini, quod fuit ante, redit. Id. ib. Nec mihi, Mecænas, tecum fuit usus amici, Lollius hoc ergo conciliavit opus. ¶ Item pro deinde. Propert. l. 3. el. 2. v. 30. Hic erat affixis viridis spelunca lapillis, Pendebantque cavis tympana pumicibus. Ergo Musarum, & Sileni patris imago &c. ¶ Item pro tamen. Virgil. Ecl. 5. v. 58. Ergo alacres silvas & cætera rura voluptas Panaque, Pastoresque tenet. Ita exponit Serv. ¶ Interdum redundat. Plaut. Trin. 3. 3. 27. Quo pacto ergo igitur? Apul. circ. princ. l. 1. Milef. Ergo igitur inefficaci celeritate fatigatus.

Ergolăbus, i, m. operarius, qui opus aliquod faciendum conducit, redemptor, apud JCtos, leg. un. Cod. de Monopol.

Eriberia, f. 1. Heriberia, Rubera, opp. Galliæ Togatæ, apud Gabellum fl. cum arce munitissima, medium inter Regium, & Mutinam supra 7. M. P.

Erica, vel erice, f. 1. p. com. ἐρείκη, vel ἐρίκη, frutex similis myricæ, colore, & folio rorismarini, qui autumno floret, ab ἐρείκω, sive ἐρείκω, frango, scindo, quia hanc vim habet erga vesicæ calculos, Plin. l. 24. c. 9.

Ericæum mel, ἐρεικαῖον, quod ab apibus fit ericæ floribus. Plin. l. 11. c. 16.

Erichtheus, m. 2. V. Erichthonius.

Erichtho, f. 4. contr. magna Thessalica, Ovid. in Epist. Sapphus, v. 139.

Erichthonius, m. 2. ἐριχθόνιος, vel Erichtheus, ἐρεχθεύς, Atheniensium Rex, e semine Vulcani in terram projecto editus, ab ἔρις, lis, & χθὼν, terra. Nam cum Vulcanus Diis arma fecisset, eique Jupiter optionem dedisset præmii, quod vellet, postulandi, jurassetque per infernam paludem, se nihil negaturum, cum ille Minervæ nuptias postulasset. Hic Jupiter abnuere non potuit, Minervam tamen monuit repugnare, pudicitiamque defendere. In illa colluctatione Vulcanum in terram profudisse aiunt semen, atque inde editum esse puerum draconum pedibus nomine Erichthonium. Minerva puerum e rure suscepit, educavit, & Atheniensibus Regem dedit. Hinc Athenæ Erichtheæ, Athenienses Erichthonii dicti sunt. Cum adolevisset, ut pedum deformitatem tegeret, primus currus usum adinvenit. Filios reliquit Procrin, Orithyiam, Pandionem, Serv. in 3. Georg. Post mortem in Cœlum translatus est, factumque Sidus ex tredecim stellis constans: quod alio nomine auriga dicitur.

Ericius, vel Eritius, ii, m. idem ac Erinaceus, ἐχῖνος. ¶ Item machina militaris, sc. trabs prominentibus ferreis aculeis munita, (ita dicta a similitudine ericii) quæ transversim portæ prætensa aditum præcludebat. Cæs. l. 3. B. C. c. 67. Erat objectus portis ericius. Adde Sisen. apud Non.

Eridănus, i, m. Padus, fl. il Pò. Virg. l. 4. Georg. v. 371. Et gemina auratus taurino cornua vultu Eridanus, quo non alius per pinguia culta In mare purpureum violentior influit amnis. ¶ Est etiam signum cœleste, quod, ut ait Claudian. Paneg. 4. Gurgite sidereo subterluit Oriona. V. Cic. in Arat. & Hygin.

Erigĕron, senecio, herbæ genus. Plin. l. 25. c. 13.

Erigidus, a, um, rigidus, vel valde rigidus. Petron. Satyr. Erigidus strictis qui regnat in ossibus horror.

Erīgo, is, erexi, erectum, a. 3. drizzare, alzare, הֵקִים, Ger. auffrichten, Gal. dresser, elever, Hisp. alçar, ἀνεγείρω, tollo, extollo, ab e, & rego. Cic. pro Rosc. Am. Quem simul, atque attigi, statim homo se erexit. ¶ Translate ponitur pro consolari, sublevare. Cic. pro L. Man. Diffidentem rebus suis confirmavit, & afflictum erexit. Tacit. 1. hist. Erigi in spem. Cic. pro Deiot. Erigere se ad spem. Id. pro Cluent. c. 21. Erigere animum. ¶ Erigere aures, est diligenter attendere. Cic. Verr. 3. ¶ Erigere etiam de rebellantibus dicitur. Flor. l. 2. c. 12. Dum aliæ utæque Gentes Syriaci belli sequuntur ruinam, Macedonia se rursus erexit. Et cap. 17. Lusitanos Viriatus erexit. h. e. concitavit ad rebellandum impulit.

Erigŏne, es, f. cœleste sidus, de quo V. Virgo. Virg. 1. Georg. v. 33. Qua locus Erigonem inter, chelasque sequentes Panditur.

Erigonēius, a, um, adiect. ad Erigonem pertinens. Ovid. 5. Fast. v. 723. Nocte sequente diem Canis Erigoneius exit.

Erigōnus, m. 2. Erigon, Vistrizza, fl. Macedoniæ, qui oritur in Pæonia supra Deboram, deinde per Dessaretios, Deuripes, & Emathiam fluens, auctus Rhœdia, & aliis multis fluviolis, infra Ædessam in Axium cadit.

Erigŏo, as. V. Erivo.

Erimanthus, i, nom. propr. est cujusdam Mathematici, seu divini, quasi contentionum vates. Juven. sat. 3. v. 120.

Erinacĕus, i, m. riccio, ἐχῖνος, animal spinis horridum, qui ubi venatores senserit, contractis ore, & pedibus convolvitur in formam pilæ, ne quid præter aculeos comprehendi possit. Plin. l. 8. c. 37. Præparant hyemi & Erinacei cibos, ac volutati super jacentia poma, affixa spinis, unum amplius tenentes ore portant in cavas arbores. ¶ Scribitur & Herinaceus cum aspiratione.

Erineus, m. 2. Orinus, Miranda, Fiume di Noti, fl. parvus Siciliæ, in valle Neætina, qui in mare Jonium se exonerat.

Erineus, f. 2. Erinæus, Erenio, urbs Doridis, in Achaja, sub Parnasso M. Lilææ, & Lebadeæ finitima, haud procul a Pindi M. radicibus, & Cephisi fl. fonte.

Erinna, æ, vel Erinne, es, ἤριννα, Poetria fuit, Sapphus contemporanea: scripsit ἠλακάτην, & epigrammata. Propert. l. 2. el. 3. v. 22. Carminaque Erinnes non putat æqua suis.

Erinnys, f. 3. ἐριννύς, Furia infernalis, ab ἔρα, terra, & ναίω, habito, vel ab ἐρέω, corrumpo, & νοῦς, mens, quia mentem corrumpit. ¶ In genit. facit Erinnyos, & Erinnys, in accusat. Erinnyn, in plur. Erinnyes. Virg. 2. Æn. v. 573. Elena appellatur, Trojæ & patriæ communis Erinnys.

Erioxylon, n. 2. lana, quæ ab arboribus producitur. Ulp. l. si cui lana, ff. de leg. 3.

Eriphўle, vel Eriphila, vel Eripyle, f. 1. soror Adrasti, uxor Amphiarai, quæ accepto a Polynice aureo monili, maritum latentem, ne ad bellum Thebanum, ubi se moriturum sciebat, proficisci cogeretur, Polynici prodidit. Cic. 6. Ver. c. 18. Virg. 6. Æn.

Eriphyleus, a um, ad Eriphylem pertinens, ut Eriphylei Penates, Stat. 4. Theb. v. 211.

Eripĭo, pis, pui, eptum, a. 3. rapire, torre per forza, הִצִּיל, Ger. heraus reissen, Gal. ravir, Hisp. arrebatar, ἐξαρπάζω, est vi tollere, &, ut ait Pomp. Jurisc. de manibus alicujus quidpiam auferre per raptum. Construitur in 5. vel in 6. ordine. Cic. in Rull. Id totum eripere nobis, atque e manibus extorquere conatus est. Id. 1. Fam. Vereor, ne eripiatur a nobis causa Regia. ¶ Ponitur etiam pro adimere, detrahere. Cic. in Catil. Hunc mihi timorem eripe. ¶ Item pro liberare sottrarre. Virg. Æn. 6. v. 365. Eripere aliquem malis. Cic. pro Mur. c. 38. Eripi ex insidiis. Id. l. 9. Fam. ep. 13. Eripere a miseria.

Eris, idis, ἔρις, Dea contentionis, quæ inter accumbentes convivio Deas projecit pomum inscriptum, Detur pulcherrimæ. Lucian.

Erisichthon, onis, m. Thessalus quidam, qui cum nemus Cereri consecratum excidisset, unamque præcipue quercum, in qua illa habitabat, irata Cerere, tanta fame correptus fuit, ut sua ipsius membra comederet. Ovid. 8. Met. in fine.

Erisma, æ, f. anteris, pila, seu columna lapidea, aut lignea, quæ muris objicitur, ut eorum ponderi renitendo fabricam fulciat, ab ἔρεισμα, firmamentum, fulcimentum. Vitr. l. 6. c. 11.

Erithăce. V. Erythace.

Erithăcus, i. V. Erythacus.

Erithales, f. 3. ἐρίθαλις, sedum, species aizoi herbæ. Plin. l. 25. c. 13.

Eritius. V. Ericius.

Eri-

Eritūdo, inis, f. servitus. Festus. V. Erus.

Erivo, as, avi, atum, a. 1. rivis factis educo, evacuo. Plin. l. 17. c. 26. Etiam pluvias Autumni aquas erivari convenit. Salmas. in Solin. legit eriguare, eodem fere sensu, a rigo, as, vel a riguus.

Ero, onis. V. Hero.

Erōdo, a. 3. idem, ac rodo, rodere. Col. l. 10. v. 323. Teneras audens erodere frondes.

Erogatio, onis, f. largitio, ut erogatio pecuniarum. Cic. l. 15. Att. ep. 2. ¶ Erogatio legis apud Tertull. de Idol. c. 5. idem est ac derogatio, abolitio.

Erogātor, oris, m. qui largitur. Apud Tertul. l. de Pudic. c. 16. erogator virginis dicitur, qui nuptui tradit, ὁ ἐκγαμίζων. sic enim inquit: Sic melius facere pronuntiat virginis conservatorem, quam erogatorem.

Erogatorius, a, um, adject. Frontin. de Aquaduct. Erogatorium modulum opponit acceptorio.

Erogātus, a, um, adject. ut pecunia ex ærario erogata, h. e. distributa, expensa. Cic. 5. Ver. ¶ Item valde rogatus, pregato, ut erogatus precibus, Apul. l. 5. Metam.

Erogito, as, avi, atum, a. 1. vehementer rogo, ἐρωτιδίζομαι. Plaut. Capt. 5. 1. 32. Ego ex hac statua verberea volo erogitare. h. e. rogando extorquere. Adde Silium l. 10. v. 475.

Erŏgo, as, a. 1. distribuire, spendere, הוציא, Ger. aussgeben, Gal. distribuer, Hisp. distribuir, διαδίδωμι, distribuo, expendo. Cic. in Vatin. c. 12. Erogare pecunias ex ærario. Liv. l. 1. c. 20. Unde in eos sumptus pecunia erogaretur.

Erosio, onis, f. corrosione, actus erodendi. Plin. l. 23. c. 3. Succus olearum & veteres lacrimationes sanat, & genarum erosiones.

Erōsus, a, um, adject. roso, corroso, ut sale erosus. Plin. l. 12. c. 9.

Eroticus, a, um, adject. ἐρωτικός, amatorius. Gell. l. 19. c. 9. Ἐλεγεῖα quædam erotica, & venusta accinerunt.

Erotopægnium, ii, n. ἐρωτοπαίγνιον, opus, seu carmen ludicrum de amoribus puerorum. Gell. l. 2. c. 24. & Auson. Idyll. 13.

Erotundātus, a, um, adject. fatto rotondo. Sidon. l. 9. ep. 7. Structuræ modis omnibus erotundatæ.

Erotylos, m. 2. gemma silici similis. Plin. l. 37. c. 10.

Errabilis, le, adject. erraticus, ut errabiles soni, apud Lactant.

Errabundus, a. 1. 2. πλανώμενος, affatim, vel valde errans, vagabundus, qui scilicet certa sede carens errat, & vagatur. Liv. l. 1. c. 29. Errabundi domos suas pervagarentur.

Errans, antis, nom. ex particip. errante. Virg. Ecl. 4. Hederæ errantes. Lucan. l. 1. Domus errantes, abitazione, o paese incerto. allusum ad Scythas, qui domos suas huc illuc circumferunt. Plin. l. 2. c. 6. Sidera errantia.

Errantia, æ, f. erratio. Accius apud Non. c. 3. n. 86. Neque ego errantia animi prave morigerabor.

Erraticus, a. 1. 2. πλανήτης, idem, ac errabundus. Gell. l. 9. c. 2. Erraticum esse hominem dicerent. ¶ Translate dicitur de herbis, & fruticibus, qui non sunt sativi, sed ubique sua sponte late serpunt, ut Erratica brassica, erraticum intubum, idest, cichorium. Cic. de Sen. Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico. Plin. l. 19. c. 8. Papaver erraticum. ¶ Erratica Delos dicitur ab Ovid. 6. Met. v. 333. quod per mare Ægæum errabunda vagari quondam credebatur.

Erratio, f. 3. errore, πλάνησις, actus errandi. Cic. de Univ. Itaque eum ab omni erratione liberavit. Terent. Adelph. 4. 2. 41. Minor est erratio.

Erratum, ti, n. 2. errore, ἀμάρτημα, error, peccatum. Cic. Tiron. Tantum mihi dolorem, cruciatumque attulerunt errata meæ ætatis, ut, &c. Id. l. 6. Att. ep. 1. Erratum commune.

Errātus, us, m. erratio. Plin. l. 37. c. 5. Vitia demonstrari oportet in tam proclivi erratu.

Erratus, a, um, adject. fallato. Virg. Æn. 10. v. 692. Errata litora. Ovid. 3. Fast. v. 655. Protinus erratis læti vescuntur in agris.

Erro, as, n. 1. errare, תעה, נדד, Ger. irren, irrgehen, Gal. aller ça, & la s'egarer, Hisp. errar, πλανάομαι, est huc, illuc, quo nos fortuna ferat, divagari. Virg. Æn. 1. v. 332. Ignari hominumque locorumque erramus. Cic. Tusc. 3. ex Hom. Qui miser in campis mœrens errabat Aleis. ¶ Errare etiam dicuntur armenta pascentia, ut Virg. Ecl. 1. Ille meas errare boves, &c. Adde Ecl. 2. ¶ Translate est decipi, falli, Cic. 12. Phil. c. 2. Cujusvis est hominis errare, nullius, nisi insipientis, perseverare in errore. Ter. Eun. 2. 2. 14. Quid tu his rebus credis fieri? tota erras via, t'inganni di gran lunga. Eodem sensu dicimus, errare tota re, Cic. Philip. 2. &, errare toto cœlo, Macrob. l. 3. Saturn. c. 12. ¶ Plaut. Mil. 3. 1. 98. Erro, quam insistas viam. h. e. ignoro.

Erro, onis, m. 3. vago, vagabondo, errante, πλανήτης, vagabundus, ab erro. Sappho apud Ovid. in Ep. Nec vos erronem tellure admittite nostrum. Ulp. l. 17. ff. de Ædil. edict. Errones appellantur servi, qui non quidem fugiunt, sed frequenter sine causa vagantur, & temporibus in res nugatorias consumptis, serius ad dominum redeunt.

Erroneus, a, um, adject. vagabondo, qui huc illuc errat, seu vagatur. Colum. l. 7. c. 12. de canibus. Maxime autem debent in custodia vigilaces conspici, nec errones, sed assidui, & circumspecti magis, quam temerarii.

Error, oris, m. 3. errore, משגה, Ger. fehl, Gal. faute, Hisp. error, falta, πλάνη, est deflectere a via, cum scil. viæ ignari, extra institutum iter deflectimus. Liv. l. 24. c. 17. Id errore viarum exequi non potuit. Virg. 6. Æn. v. 532. Pelagi ne venis erroribus actus? ¶ Translate est deceptio, erratum. Cic. 2. Acad. Etsi aliqua culpa tenemur erroris humani, a scelere certe liberati sumus. Id. l. 1. de nat. Deor. c. 1. In summo errore versari. Sic in errorem rapi, inducere, errore duci, per errorem labi, &c. Id. multis in locis. Sic errorem alicui adimere, detrahere, &c, Horat. Cic. & alii ¶ Mentis errore affici, impazzire. Cic. Att. l. 3. ep. 13.

Erubescentia, æ, f. verecundia, pudor, erubescenza. Tert. ad Nation. l. 1. c. 16. Exemplum erubescentiæ scelerum.

Erubesco, scis, erubui, n. 3. rubeus fio, rubore suffundor, vergognarsi. Ovid. 2. Amor. eleg. 8. Sensit se totis erubuisse genis. ¶ Translate ponitur pro pudere, quia quos alicujus rei pudet, fere rubore suffunduntur. Cic. 1. de Leg. Erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia. Ter. Adelph. 4. 5. 9. Erubuit, salva res est. ¶ Jungitur fere ablat. Curt. l. 4. c. 5. Paucitate erubescendum. ¶ Interdum & accusat. Auct. in Sallust. Nec erubuit ora vestra. Quintil. l. 6. c. 5. Nonnunquam accidit, ut in nostra credulitate aliena studia erubescamus. ¶ Addunt quidam Lexicographi usurpari etiam cum genit. afferuntque illud Curt. l. 5. c. 5. Dignum esse omni malo, qui erubesceret fortunæ: At optimi Codices habent fortuitæ. ¶ Dicimus etiam erubescere in aliqua re. Cic. 1. Leg. O rem dignam, in qua docti erubescant! ¶ Cum dativo usurpat Tertul. de testim. animæ, c. 1. Sed non imitandus. ¶ Particip. erubescendus, vergognoso, da vergognarsi, Horat. l. 1. od. 27. Quæ te cumque domat Venus, non erubescendis adurit ignibus.

Erūca, æ, f. 1. genus vermis, qui in olerum folia repit, abroditque, præsertim brassicas, a rodendo, vel a rugis, quia reptans se corrugat, & erugat. Colum. l. 11. c. 3. ¶ Est etiam herba Venerem excitans, ab urendo, quasi urica, vel ab erodendo, quia linguam rodit acrimonia sua, ruccheta. Colum. l. 10. v. 171. & Virgil. in Moreto. ¶ Scribitur & Heruca.

Eructatio, onis, f. actus eructandi. Apul. de Mundo: Exhalatio terrenis eructationibus surgit. Adde Firmic. l. 4. Mathes. c. 22.

Eructo, as, a. 1. ruttare, ruttegiare, הקיא, Ger. gorbsen, Gal. rotter, Hisp. regoldar, ἐρεύγομαι, ructando aliquid ejicio, emitto, a ructo, sed aliqui censent eructo simplex esse, & ex eo ructo fieri per aphæresin. Virg. 2. Æn. v. 632. de Polypo. Saniem eructans, ac frusta. ¶ Per translationem accipitur pro quovis modo ejicere. Virg. 6. Æn. Atque omnem Cocyto eructat arenam.

Eructus, a, um, adject. eructatus. Gal. l. 11. c. 7. Vinum eructum, & fœtidum potare. ¶ Vinum eructum dicitur, quod est e vinaceis expressum, & veluti fæx vini.

Eruderātus, a, um, adject. purgato da sassi, ut eruderatum solum. Varr. l. 3. R. R. c. 2.

Erudĕro, as, a. 1. purgare, nettare, סקל, Germ. scabern von steine, Gal. epierrer, Hisp. despedrar, ἐξερματίζω, ruderibus expurgo. Sidon. l. 5. epist. 7. Aures susurronum fæce completas ruderat. h. e. expurgat, metaphorice. V. Eruderatus.

Erudio, is, ivi, itum, a. 4. doceo, instituo, ad humanitatem informo, ammaestrare, השכיל, Ger. underweisen, Gal. instruire, Hisp. instruyr, παιδεύω, ex rudi doctum facio. Cic. 1. Tusc. Philosophia ad modestiam, magnitudinemque animi nos erudivit. Liv. l. 1. c. 39. Erudire puerum artibus. Cic. Fam. ep. 12. Erudire de omni Republica. Id. l. 1. de Or. c. 39. Oratorem erudire in jure civili. Ovid. epist. 1. Penelop. v. 112. qui mollibus annis In patrias artes erudiendus erat. Idem l. 2. Art. Am. Aves infirmas mater erudit artes. Sil. l. 11. An tristia vincla, Et Decius non erudiunt componere mentes? ¶ Gerundium erudiendi passiva significatione. Justin. l. 17. c. 3. Athenas erudiendi gratia missus. h. e. ut erudiretur.

Erudīte, adverb. dottamente, eruditamente. Colum. l. 1. c. 1. Volumina composita facetius, eruditius posteritati tradenda curavit. Cic. de Senect. c. 1. Qui si eruditius videbitur disputare. Id. in Orat. Litteræ eruditissime scriptæ.

Eruditio, f. 3. erudizione, παιδεία, instructio, doctrina. Cic. 1. Fin. Nullam eruditionem esse duxit, nisi quæ beatæ vitæ disciplinam juvaret. Quintil. l. 2. c. 3. Sed potior eruditio in scholis, quam domi. ¶ Sumitur etiam pro cultu animi ex institutione, ac studio comparato. Cic. l. 2. de Or. in princ. Eruditionis omnis expers, atque ignarus. ¶ In plurali Vitruv. l. 1. c. 1. Abundans eruditionibus variis, ac pluribus.

Eruditrix, icis, f. quæ erudit. Flor. l. 2. c. 6. Africa Annibalis eruditrix.

Eruditŭlus, a. 1. 2. dimin. ab eruditus. Catul. in Mamur. & Cæs. epigr. 58. Morbosi pariter, gemelli utrique, uno in lectulo, erudituli ambo.

Eruditus, a. 1. 2. instructus, doctus, sciens, dotto, erudito, πεπαιδευμένος. Cic. Q. Fr. l. 1. Ex diuturna servitute ad nimiam assentationem eruditi. ¶ Vossius dicit, aliud esse eruditum, aliud doctum, illud ad litteraturam, ac humanitatis studia pertinere, hoc ad graves disciplinas. Apul. in Apolog. Virum accuratissime doctum, atque eruditum. Sed hæc differentia non observatur. ¶ Comp. eruditior, superl. eruditissimus. Cic. 1. de Or. c. 39. Homo omnium & disciplina Juris Civilis eruditissimus, & ingenio, prudentiaque acutissimus. Id. in Pison. c. 26. Tu eruditior, quam Piso? ¶ Tribuitur & inanimis, ut erudita oratio, eruditum carmen, Cic. proœm. Parad. &, erudita tempora. Id. Att. l. 2. ep. 18. ¶ Cum infinito, Tac. in Agric. c. 8. Eruditus utilia honestis miscere.

Erugatio, f. 3. cutis extensio, rugis sublatis. Plin. l. 28. c. 12.

Erūgo, as, a. 1. distendere, distrespare, Ger. die runtzlen vertreiben, Gal. oter les rides, Hisp. desarrugar, ἐκτορνεύω, est cutem extendere, & rugas tollere. Plin. l. 21. c. 19. Lilii radices erugant corpora.

Erugo, is, a. 3. est ructum semel emittere, ab ἐρεύγω, eructare sæpius. Fest.

Ervila, vel Ervilia, æ, f. 1. genus leguminis, folio, quam faba, longiore, flore apibus gratissimo. Var. l. 1. R. R. c. 32. Col. l. 2.

Erumpo, is, upi, uptum, n. 3. uscire fuori con impeto, פרץ, Germ. hausslin brechen, Gal. saillir, sortir avec violence, Hisp. salir con impetu, ἐξορμάω, cum impetu exeo. Cæs. 1. B. C. Quo paratiores essent ad insequendum omnes, sive noctu, sive interdiu erumperent. ¶ Et translate. Cic. 1. Catil. Omnium scelerum, ac veteris furoris, & audaciæ maturitas in nostri Consulatus tempus erupit. ¶ Invenitur interdum active positum cum accusativo. Ter. Eun. 3. 5. 2. Jam ne erumpere hoc licet mihi gaudium? Cæs. l. 2. B. C. c. 14. Portis se foras erumpunt. ¶ Hinc passive Lucret. l. 6. v. 582. incita cum vis Exagitata foras erumpitur. ¶ Erumpere in actum, venir' a i fatti, metter' in esecuzione. Cic. pro Dom. ¶ Terent. Phorm. 2. 2. 10. Erumpet in nervum istthæc fortitudo. h. e. in causa erit, cur in carcerem conjiciaris. Vide Donat.

Erunco, as, a. 1. purgare l'erbe, Ger. jeten, Gal. sarcler, Hisp. roçar, sachar, escardar la tierra, ἐκβοτανίζω, herbas noxias, & spinas, frutetaque extirpo. Colum. l. 2. c. 11. Omnes alterius generis herbas eruncato.

Erŭo, is, ui, utum, a. 3. cavare, tirar fuori, חלץ, Ger. aussreissen, Gal. tirer, Hisp. sacar, ἐξάγω, extraho. Lact. l. 2. Ipse sibi oculos eruat, ut omnes cæci sint. ¶ Interdum est in totum destruere. Virg. 2. Æn. Trojanas ut opes, & lamentabile Regnum eruerint Danai. ¶ Est etiam perscrutando invenire, & veluti ex latebris in lucem proferre. Cic. pro Mur. c. 7. Ex annalium vetustate eruenda est memoria nobilitatis tuæ. Id. 2. de Or. Eruere argumenta.

Eruptio, f. 3. correria, sortita, פרץ, Ger. ausbruch, Gal. sortie, irruption, Hisp. correria, acometimiento, ἐκδρομή, est, cum milites ex urbe, vel castris impetum in hostes faciunt. Cæs. 1. B. C. c. 21. Non solum ab eruptionibus caveant. Id. l. 5. B. G. c. 49. Omnibus portis eruptione facta.

Eruptor, oris, m. 3. qui erumpit, seu eruptionem facit. Ammian. l. 24. c. 5. Eruptores perterriti reverterunt.

Eruptus, a, um, uscito, partic. passivum ab erumpo. Lucret. l. 2. v. 724. Faucibus eruptos iterum vis evomat ignes.

Erŭtus, a, um, adject. cavato fuori, ut mortuus erutus. Cic. de Divin. l. 1. c. 27. Virg. 5. Æn. v. 449. Radicibus eruta pinus. Stat. l. 4. Silv. 7. v. 15. Erutum aurum terra.

Ervum, n. 2. orobo, rubiglia, veggiolo, lero, genus leguminis, siliqua cylindracea, fructu lignoso, quo armenta pinguescunt, ab ἐρέβινθος, ervum. Virg. 3. Eclog. v. 100. Eheu, quam pingui macer est mihi taurus in ervo! Alii legunt arvo. Plin. l. 8. c. 15. Nec ervi operosa cura est. Adde Colum. l. 6. c. 3.

Eryce, es, opp. Siciliæ, in quo templum habuit Venus magnificum, & thesauris opulentum, quod Amilcar Afer magno suo, & suorum damno spoliavit. V. *Ælian. h. A. l. 10. c. ult.*

Erycinus, a, um, adiect. ab Eryce opp. *Stat. l. 1. Silv. 2. v. 160.* Idalifque domos, Erycinaque templa subiret. ¶ Erycina etiam dicebatur Venus a templo ei in opp. Eryce dicato; eoque nomine culta Romæ. *Sueton. in Claud. c. 25.*

Erycus, i, idem ac Eryx mons Siciliæ. *Cic. Ver. 4. c. 8.* Qui Erycum montem obtinebat.

Erymanthæus, & Erymanthius, a, um, adiect. ab Erymantho, ut Erymanthius aper, *Cic. Ver. 6. c. 13.* Erymanthæum monstrum, *Val. Flac. l. 1. v. 374.*

Erymanthis, idis, f. patr. ... m. pro ipsa Arcadia. V. Erymanthus. *Ovid. 2. Met. v. 500.* Nexilibus ... plagis sylvas Erymanthidos ambit. ¶ Et adiect. *Id. 2. Trist. ... v. 109.* Custos Erymanthidos ursæ. h. e. Arctophylax.

Erymanthus, *Dimizana*, mons Arcadiæ, in Peloponneso, ubi Hercules aprum immanem, & furiosum interfecit. ¶ Item fl. qui in Alpheum defertur. ¶ Item opp. Tegeæ finitimum.

Eryngæ, f. 2. vel Eryngium, n. 2. ἠρύγγιον, herba aculeatæ mordacitatis, spinosa, veluti carduus, sativa. *Plin. l. 22. c. 7. & l. 21. c. 15. & 16.*

Erysipelas, atis, n. 3. & Erysipelæ, arum, *risipola*, ἐρυσίπελας, ἐρυθρέλας, morbus, cum super inflammationem rubor ulcus ambit, isque cum dolore procedit, ab ἐρύω, *traho*, & πέλας, *prope*, quia attrahit partes vicinas, vel ab ἐρυθρὸς, *ruber*, & πέλος, aut πελιδνὸς, *niger*, *lividus*, quia rubedini nonnihil alterius admixtum est coloris. *Cels. l. 5. c. 26.*

Erythace, f. 1. ἐριθάκη, herba, quam alii sandaracham, alii cerinthum nominant, ab ἐρυθρότης, *rubedo*, propter colorem. Hæc est apum, dum operantur, cibus, saporis amari, sed plenus humoris, teste *Plin. l. 11. c. 7. Var. 3. de R. R. c. 16.* Erythacen vocant, qua favos extremos inter se conglutinant. Scribunt & *Erithace.*

Erythacus, m. 2. *pettirosso*, ἐριθακὸς, species avis, pectore rubeo, ab ἐρυθαίνομαι, *rubeo*. *Plin. l. 10. c. 29.*

Erythēa, vel Erythia, ἐρύθεια, insula in mari Gaditano, ex qua Geryonis armenta abduxit Hercules. *Propert. l. 4. eleg. 10.*

Erythēis, idis, f. patronym. ab Erythea. *Ovid. 5. Fast. v. 649.* Iecumque boves Erytheida prædam Abstrahit.

Erythræ, f. 1. Erythræa, *Colere*, al. *Stolse*, urbs Joniæ, apud Argenum prom. inter Clazomenas, & Teon urb. Gent. *Erythræus*, ut Sibylla Erythræa. ¶ Item opp. Achaiæ, in Bœotia, ad Cithæronem montem. ¶ Item opp. Thessaliæ, ad Peneum fl.

Erythræum mare, seu Rubrum, *Mare Rosso*, pars Oceani inter sinum Persicum, & sinum Arabicum, & inter oram Carmaniæ, & Aromata prom. quod Arabiam Felicem alluit ad Or. Alius est ipse sinus Arabicus, qui Asiam ab Africa separat, & extenditur inter Arabiam ad Or. & Troglodyticam, & Ægyptum ad Occ. Dictum est ab Erythro Rege Persico, & Andromedes filio. V. *Strab. l. 16.*

Erythræus, a, um, adiect. ab Erythris. *Mart. l. 10. epigr. 16.* Quidquid Erythræa niger invenit Indus in alga. *Stat. l. 4. Silv. 6. v. 18.* Lapilli Erythræi. *Claud. l. 7. c. 2. ad fin.* Erythræus color. h. e. rubeus.

Erythrodanus, i, f. 2. herba est rubram habens radicem, qua tinguntur lanæ. *Plin. l. 24. c. 11.*

Erythros, m. 2. herba, al. strychnium, & neuris, omnibus morbis salutaris. *Plin. l. 24. c. 11.*

Eryx, ycis, m. 3. *Monte di S. Giuliano*, ἔρυξ, mons Siciliæ, in ora Bor. & Occ. a Drepano 2. M. P. ¶ Item urbs, *Trapano del Monte*, in valle Mazara. Nomen habuit ab Eryce conditore. Ibi fuit templum amplissimum Veneris, quæ inde Erycina dicta est. ¶ Item Rex quidam Siciliæ. *Virg. 1. Æn. v. 574.*

E ANTE S.

Esca, f. 1. *esca*, *cibo*, אכל, Ger. *speiß*, Gal. *viande*, Hisp. *comida*, ἔδεσμα, cibus omnium animalium, ab esum, sup. verbi *edo*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Sus vero quid habet, præter escam? ¶ Accipitur præterea pro eo, quod datur avibus, piscibusve decipiendi gratia. *Cic. de Sen. c. 13.* Divine enim Plato escam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces.

Escalis, le, adiect. ad escam pertinens, seu ad edendum, ut, escale, vel potorium argentum, *L. 1. ff. de supellect. leg.*

Escarius, a. i. 2. *cosa mangiativa*, Germ. *speislich*, Gal. *chose bonne a manger*, Hisp. *comedera cosa*, ἐδώδιμος, quod ad escam pertinet. *Plin. l. 36. c. 26.* Ad escaria vasa totum rubens vitrum, non translucens. ¶ Escaria mensa, dicitur quadrata, in qua homines epulantur. *Fest.* ¶ Escaria, absolute pro vasis escariis, *Juven. Sat. 12. v. 46.* Adde & bascaudas, & mille escaria, multum cælati, &c.

Escatilis, le, adiect. escarius. *Tertul. de Patient. c. 5.* Post mannæ escatilem pluviam.

Escendo, is, n. 3. pro ascendo, *ascendere*, usurpasse optimæ notæ Auctores, sed in plerisque editionibus esse immutatum in *ascendere*, vel *descendere*, *Gruterus*, & alii docti viri testantur. Itaque sic legendum censent ex MS. v. g. apud *Nepot. Themist. c. 8.* Hic in navim omnibus ignotus escendit: & apud *Liv. l. 29. c. 11.* Legati Asiam petentes protinus Delphos cum escendissent. Et apud *Cic. 3. Off. c. 20.* Ut omnes simul in rostra post meridiem escenderent. Ita enim hic legi oportere, docet *P. Victor. var. l. 5. c. 3.* ¶ Observandus tamen est locus *Livii*, ubi alii pro *escendere*, legunt *descendere*: verba sunt *l. 8. c. 10.* Ubi illud signum defossum erit, eo Magistratum R. escendere fas non esse.

Escensus, us, m. *ascesa*, *salita*. *Tacit. 13. Ann. c. 39.* Capta escensu munimenta.

Eschara, æ, f. *escara*, crusta ulceris. *Cal. Aurelian. Tard. 5. 1.*

Escit, pro erit, antiqui dixere. *Fest. Lucret. l. 1. v. 612.*

Esco, as, n. 1. pro vescor, *cibarsi*. *Solin. c. 53. (al. 41.)* Ciconiæ serpentes escandi gratia insectantur.

Escula, æ, f. diminut. ab esca. *Plaut. Men. 3. 1. 12.* In dies qui singulas, esculas edunt. Alii leg. *escas*.

Esculentus, a, um, o. i. 2. βρώσιμος, quod esui aptum est. *Cic. de nat. Deor. c. 56.* Quia esculentis, & poculentis iter naturæ patefecit. Adde *Philip. 2. c. 25.* ¶ Comparat. usus est *Tertul. de jejun. c. 5.* Tunc in ... gratiora, & esculentiora quæque detracta sunt.

Esculus, cum derivat. V. Æsculus.

Esdrelon, Campus Magnus, *Campo di Faba*, campus Palæstinæ, inter Samariam cum Monte Ephraim ad Aust. lacum Genesara ad Or. Carmelum M. ad Occ. Libanum M. ad Bor.

Esebon, ... Moabitarum, in confin. Palæstinæ, & Arabiæ Petrææ. ¶ Esebon item, Esbuta, Ptolemais, *Esbus*, *Sabasane*, urbs Amorrhæorum, inter Sebasten urbem Samariæ, & Emmaum urbem Judææ.

Esernia, Eserninus, V. Æsernia.

Esitia, orum, n. 2. apud *Apic. l. 5. c. 3.* sunt genus liquaminis, *insi*-*gola*, *manicaretto*, quod *l. 2. c. 2.* hysitia vocat, ejusque condiendi rationem docet. Hinc

Esitiatus, vel hysitiatus, a, um, adiect. esitiis conditus, ut esitiatus pullus, *Apic. l. 8. c. 7.* Lepus esitiatus, *ibid. c. 8.*

Esito, as, avi, atum, a. 1. frequent. ab edo, *mangiare spesso*, ἐσθίω. *Gel. l. 11. c. 7.* Furfureum panem esitare. *Id. l. 4. c. 11.* Esitare ex animalibus.

Esox, ocis, m. ἴσοξ, genus piscis, quem alii Lucium, alii Salmonem esse putant. *Plin. l. 9. c. 15.* ¶ *Isidorus* isocem vocat *l. 20. c. 2.*

Esquiliæ. V. Exquiliæ.

Essedarius, m. 2. qui esseda regit, aut ex essedis pugnat. *Cic. l. 7. Fam. ep. 6.* Ne ab essedariis capiaris, caveto. *Cæs. l. 5. B. G. c. 19.* Millibus circiter essedariorum relictis.

Essedum, n. 2. vel esseda, æ, f. 1. vehiculum Gallorum, Britannorumque apud Belgas primo repertum, quo pugnare soliti sunt. Nam tria erant vehiculorum genera, alia sacra, ut thensa: alia gestatoria, ut carruca, cisium, essedum, rheda, petoritum, straticulum: alia onetaria, ut carpentum, carrus, plaustrum, sarracum. *Cic. Att. l. 6.* Hic Vedius venit mihi obviam cum duobus essedis, & rheda equis juncta, & lectica, familia magna. *Senec. ep. 57.* In iis, quæ me sine avocatione circumstrepunt, essedas transcurrentes pono.

Essentia, f. 1. idem est quod esse, a sum, *essenza*, *natura*, οὐσία, φύσις. Vox est a Philosophis præcipue usurpata: de qua sic habet *Quint. l. 8. c. 3.* Multa ex græco formata nova sunt, ut *ens*, & *essentia*, quæ cur tantopere aspernemur, nihil video, nisi quod iniqui judices adversus nos sumus, ideoque paupertate sermonis laboramus. *Id. l. 3. c. 6.* Οὐσίας, quam Flavius essentiam vocat: neque sane aliud est ejus nomen Latinum. ¶ *Sidon. in epist.* quæ carmini 14. annectitur, & *Sen. ep. 58.* testantur, ipsum etiam *Ciceronem* hoc vocabulo usum, & postquam scripsisset, subdidisse statim: *licet enim novis rebus nova nomina imponere.* Quæ si vera sunt, non est cur ab hac voce tantopere abhorrere debeat is, qui, quod Græci οὐσίαν dicunt, latine velit explicare.

Est, erat, fuit, imperf. anom. *appartenere*, *essere ufficio*, ἴδιόν ἐστι, munus est, officium est, opus est, interest, refert, pertinet. *Cic. pro L. Man.* Erit igitur humanitatis vestræ magnum eorum civium numerum calamitate prohibere. *Liv. l. 5.* Esse prodendæ patriæ, dissolvendæque Reipublicæ est, idest, pertinet ad prodendam patriam, &c. ¶ Accipitur etiam pro proprium esse. *Plaut. Capt.* Est miserorum, ut malevolentes sint, atque invideant bonis. ¶ Item pro convenire. *Valer. Max. l. 1.* Non est inter patrem, & filium ullius rei comparationem fieri, præsertim divinitatis fastigio junctos. ¶ Item pro possibile esse, licere. *Virg. 6. Æn.* Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. *Cic. pro Sext.* Quem enim deprecari esset, cum omnes essent sordidati? ¶ Item pro evenire, contingere. *Ter. Hec. 3. 1.* Nam sæpe est, quibus in rebus alius ne iratus quidem est. Alia vide in *Sum.*

Esther, mulier Hebræa, a *Ster*, stella lingua Persica.

Estrix, estricis, f. 3. quæ valde edit, ab edo. *Plaut. Cas. 4. 1. 20.* Ego novi ambas illas estrices.

Estur. V. Edo.

Esula, f. 1. Aisyla, *Isola*, urbs lit. Magnæ Græciæ, in ora Calabriæ ult. inter Crotonem, & Lacinium prom.

Esuriales feriæ, quibus ab edendo feriamur. *Plaut. Capt. 3. 1. 8.* Ita venter, gutturque resident esuriales ferias. V. *Resideo.*

Esurienter, adverb. *con fame*. *Apul. l. 10. Metam.* Esurienter escas appetere.

Esuries, ei, f. 5. *fame*, רעב, Ger. *hunger*, Gal. *faim*, Hisp. *hambre*, πεινασμός, fames, edendi aviditas, ab *esum* sup. verbi *edo*. *Cælius Ciceroni 8. Fam. ep. 1.* Ut ego misererer ejus esuriei.

Esurigo, inis, f. 3. idem, ac esuries. *Varro apud Non. c. 2. n. 291.* Quod esurigo findebat costas.

Esurio, is, ivi, itum, n. 4. *aver fame*, רעב, Ger. *hungern*, Gal. *avoir faim*, Hisp. *tener hambre*, πεινάω, cupio edere, cibum appeto, fame premor. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. ult.* Noster valde depugnare, & facile algere, & esurire consuerunt. *Plaut. Stich. 1. 3. 65.* Ridiculus æque nullus est, quam dum esurit.

Esurio, onis, m. 3. *chi ha fame*, רעב, Ger. *hungeriger*, Gal. *affamé*, Hisp. *hambriento*, πεινῶν, qui esurit. *Plaut. Pers. 1. 3. 21.* Nam esurio venio, non advenio saturio.

Esuritio, f. 3. idem, ac esuries. *Gell. l. 16. c. 3.* Esuritionem faciunt inanes, patentesque intestinorum foræ. *Catul. carm. 23. ad Furium:* Sole, & frigore, & esuritione.

Esuritor, m. 3. qui esurit. *Martial. l. 3. epigr. 14.* Romam petebat esuritor Turius.

Esus, us, m. *il mangiare*, אכל, Ger. *das essen*, Gal. *le manger*, Hisp. *manjar*, actus edendi. *Plin. l. 25. c. 7.* Ut ne eo esu alluantur. *Gel. l. 4. c. 1.* Quæ esui, & potui forent. Affertur & locus *Plin. l. 20. c. 7.* Sed ibi legitur, *in eo usu*, pro *esu*.

E ANTE T.

Et, ἐ, conjunctio est copulativa. *Cic. pro Cæc.* Non alia causa est æquitatis in uno, & in pluribus. ¶ Interdum interrogativa. *Virg. 1. Ecl.* Et quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi? ¶ Interdum indignativa. *Cic. pro Mil.* Et sunt, qui de Appia via loquantur, taceant de Curia? ¶ Plerumque sententiarum initiis competit. *Quinctil.* Et finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc professio pollicetur. ¶ Sæpe duplicatur. *Cic. de Orat.* Quorum pater & sæpe alias, & maxime Censor saluti Reip. fuit. ¶ Accipitur item pro *etiam*. *Virg. Æn. 2.* Quorum Iphitus ævo jam gravior, Pelias & vulnere tardus Ulyxi. ¶ Item pro quamvis. *Cic. de Sen.* Defendi legem Voconiam magna voce, bonisque lateribus, & videtis annos meos. idest, quamvis sim ita senex. ¶ Interdum eleganter post & sequitur *nec*, vel *neque*. *Cic. pro Flac. c. 20.* Sextus & eum agnoscit, neque hominem ignorat. ¶ Interdum etiam negatio præcedit. *Id. 10. Fam. ep. 1.* Nec miror, & gaudeo. Et *Tusc. 1. c. 23.* Neque nata, & æterna est. ¶ Et vero, & quidem V. in *Vero*, *Quidem*. ¶ Aliquando particula hæc prætermittitur. *Cic. Fam. l. 13. ep. 18.* Ut judices, homini te gratissimo, jucundissimo benigne fecisse.

Etĕnim, conjunct. *perciocchè*, Ger. *dann*, Gal. *puisque*, Hisp. *porque*, ἐπειδὴ, enim, nam, quia, & modo primum locum, modo secundum obtinet in oratione. *Cic. 2. de Div.* Etenim ex divisione hoc secundum est. *Id. de Off.* ex vetere Poeta. Vos etenim juvenes, animos geritis muliebres. ¶ Accipitur aliquando pro quippe. *Cic. pro Flac.* Neque in toto Æmonensium testimonio commovebor, etenim quibus ego illam laudationem remittam. ¶ Nonnunquam eiusa compositione per duas dictiones efertur. *Cic. de Clar. Orat.* Et dicere enim bene nemo potest.

Eteocles. V. Polynices.

Etesiæ, arum, m. 1. ἐτησίαι, venti quidam statis temporibus quotannis flan-

flantes, ab ἔτος, annus, a quo ἐτήσιος, annuus. Aliqui deducunt ab αἰτέω, postulo, quasi αἰτησίας, eo quod Aristæus eos a Jove postulaverit. Est enim in fabulis, ut narrat *Hyginus l. 2. Ast. c. 4.* Cum Atheniensium regio maximis Caniculæ caloribus adureretur, hominesque una cum satis omnibus nimio æstu conficerentur, Aristæum ita ab Apolline patre edoctum, ab Jove petiisse, ut quo tempore Canicula oriretur, per dies quadraginta ventum daret, quo flante æstus minueretur: itaque factum, Jove annuente. ¶ Hujusmodi ventos *Strabo l. 3.* Subsolanos vocat, *Aristoteles*, & *Plin. l. 2. c. 47.* Aquilones appellant. Testatur præterea idem Aristoteles, nonnunquam eos in *Zephyros* mutari: quare vere scripsit *Gel. l. 2. c. 22.* Etesias alia, atque alia parte Cœli spirare: & *Apul. de Mund.* Sunt, inquit, Etesiæ spirantes ex omni parte eo tempore æstatis, quo Canis oritur. ¶ Plerumque tamen ab Occidente perflant. *Tacit. 2. hist. c. 98.* Mare quoque Etesiæ flabant: horum flatu in orientem navigantibus secundum, inde adversum erat. *Cæs. l. 3. B. C.* Ipse Etesiis tenebatur, qui Alexandria navigantibus sunt adversissimi. Hinc *Cic. l. 6. Att. ep. 1.* Rhodum volo puerorum causa; inde quamprimum Athenas, etsi Etesiæ valde reflant. ¶ Multa die flare incipiunt, & ad meridiem vergente. *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 11.* Etesiæ ob hoc somniculosi a nautis, & delicati vocantur, quod mane nesciunt surgere. V. *Manut. de quæsit. per ep. p. 2.*

Etesius, m. 2. lapis, ex quo mortaria confici solent. *Plin. l. 36. c. 21.*

Etesius a, um, adject. annuus, ab ἔτος, annus, ut, etesia flabra Aquilonum, apud *Lucret. l. 5. v. 741.*

Ethice, es, vel Ethica, cæ, f. 1. *Etica*, pars Philosophiæ, quæ ad mores pertinet. *Cic. de Fato*, & *Quintil. l. 12. c. 2.*

Ethicus, a, um, *morale*, ἠθικός, moralis. *Senec. l. 2. controv. 10.* Declamabat Naso raro controversias, sed non nisi Ethicas. Adde *Lactant. l. 3. c. 13.*

Ethnicalis, le, adject. idem quod Ethnicus. *Tertul. de Spectac. c. 3.*

Ethnice, adverb. more Gentium, ut ethnice vivere, *Tert. de Pudi. c. 9.*

Ethnicismus, a, *Prudentio* dicitur cultus falsorum Deorum, *in pass. Laurent. v. 498.*

Ethnicus, a, um, o. 1. 2. ἐθνικός, gentilis, ab ἔθνος, gens, & natio. *Hieron. contra Jovin.* Christianas tantum accipi juberet, an Ethnicas?

Ethologia, f. 1. est morum, ac affectuum cujusque personæ effictio. *Quintil. l. 1. c. 9.*

Ethologus, m. 2. ἠθολόγος, morum expressor, qui gestu ipso corporis, & sono vocis ita exprimit mores hominum, ut gestibus loqui videatur. *Cic. 2. de Orat. c. 59.* Mimorum est enim, & ethologorum, si nimia est imitatio, sicut obscœnitas, &c.

Ethopœia, f. 1. apud Rhetores est figura sententiarum, al. Effictio, Imago, Notatio, qua vita, & mores alicujus describuntur, ab ἦθος, mos, & ποιέω, *facio*, fingo. *Cic. 2. Agr.* Jam designatus alio vultu, alio vocis sono, alio incessu esse meditabatur, vestitu obsoletiore, corpore inculto, & horrido, capillatior, quam ante, barbaque majore, ut oculis, & aspectu denuntiare vim Tribunitiam, & minitari Reip. videretur. Sed vox græca est, & græcis literis scribenda.

Etiam, *ancora*, *eziandio*, גם, Ger. *auch*, Gal. *aussi*, Hisp. *aun*, *tambien*, ἔτι δὲ, conjunctio, eadem, ac quoque. Primum copulæ nota est. *Cic. de cl. Orat.* Voce, motu, forma etiam magnifica. ¶ Post particulas *non modo*, *non solum*, *non tantum*, sequitur *sed etiam*; qua de re passim exempla. Inverso ordine *Cic. 4. Fam. ep. 14.* Secundas etiam res nostras, non modo adversas pertimescebam. ¶ Habet præterea varios usus varie usurpata. *Ter. Andr. 1. 1. 89.* Nihil suspicans etiam mali. h. e. adhuc. *Id. ib. 2. 2. 31.* Etiam puerum abiens conveni Chremis. h. e. præterea. *Plin. Paneg. c. 77.* Nullius auctoritas imminuta est, aucta etiam. h. e. quin potius. ¶ Interdum est affirmantis particula. *Plaut. Amph. 1. 3. 46.* Nunquid vis? A. Etiam. ¶ Interdum increpantis, & indignantis. *Plaut. Pers. 6. 4. 4.* Scelerate, etiam respicis? Et 2. 4. 7. Etiamne dicis, ubi sit, venefice? h. e. needum. *Ter. Heaut. 2. 2. 6.* Etiam caves, ne videat forte hinc te a patre aliquis exiens? h. e. quin caves? &c. ¶ Etiam atque etiam, idem est ac, *valde*, *magnopere*, ut etiam atque etiam cogitare, *Id. Eun. 1. 1. 11.* Etiam atque etiam rogare, *Cic.* sæpe. ¶ Etiam quoque, dixit *Plaut. Pseud. 1. 3. 118.* Fateor. C. nempe conceptis verbis. B. etiam consultis quoque.

Etiam dum, *perance*, adhuc. *Ter. Heaut. 2. 1. 17.* Neque etiamdum scit pater.

Etiamne, *ancora*, partic. interrogandi. *Cic. Att. l. 10.* Etiamne Balbus in Senatum venire cogitat?

Etiamnum, adhuc, usque nunc, usque ad hoc tempus, *fino ad ora*. *Plaut. Pers. prolog. v. 99.* Neque quicquam cum ea fecit etiamnum stupri. ¶ Ponitur & pro etiam nunc. *Id. Trucul. 2. 6. 58.* Etiam num me vilipendit.

Etiamsi, conjunct. *benchè*, *ol* ℭ, etsi, quanquam, quamvis. Construitur & cum conjunctivo, & cum indicativo, sed frequentius cum conjunctivo reperitur. *Q. Cic. Teroni l. 16. ep. 26.* Etiamsi, quod scribas, non habebis, scribito tamen. *Cic. Fam. 12. ep. 21.* Etiamsi timidi essemus, tamen &c.

Etiamtum, adv. usque ad id tempus, *fin' allora*. *Cic. de Orat.* Omnes etiamtum retinebant illum Periclis succum.

Etruria. V. Hetruria.

Etsi, conjunct. *benchè*, *ancorchè*, כי אף, Germ. *wiewol*, Gall. *bienque*, Hisp. *bienque*, *aunque*, εἰ καὶ, quanquam. *Cic. pro Mil.* Etsi vereor, Judices, &c. ¶ Interdum cum subjunct. invenitur. *Cic. de Amic.* Etsi illis plane orbatus essem.

Etymologia, f. 1. ἐτυμολογία, oratio, qua nominis ratio exponitur, ab ἔτυμον, & λόγος. *Cic. 1. Acad.* Verborum etiam explicatio probabatur, qua de causa quæque essent ita nominata, quam etymologiam appellabant.

Etymologice, es, f. idem ac etymologia. *Varr. l. 6. L. L.* Cum dicat etymologice, non omnium morborum posse dici causas.

Etymologicus, a, um, adjectiv. ἐτυμολογικός, ut etymologica ratio, *Gell. l. 1. c. 18.*

Etymon, mi, n. 2. vera nominis, sive appellationis ratio, vel quæ saltem pro vera affertur, ab ἐτεός, vel ἔτυμος, verus. *Var. l. 1. de R. R. c. 48.* Videtur vocabulum etymon habere a glubendo.

E ANTE V.

Eu, particula approbantis, seu laudantis, & significat, bene, recte, optime, εὖ. *Plaut. Most. 1. 4. 31.* Eu Philolaches, salve amicissime.

Evacuatio, onis, f. actus evacuandi, *evacuazione*. *Tertul. l. 4. advers. Marc. c. 24.* Fidei evacuatio.

Evacuatus, a, um, adject. *voto*, *evacuato*, ut evacuatæ obligationis vires reparare, *leg. 4. Cod. de Solut.*

Evacuo, as, avi, atum, a. 1. *votare*, *votar*, exinanio. *Plin. l. 20. c. 6.* Aut in fico duplici ad evacuandam alvum.

Evadne, f. 1. Εὐάδνη, Martis filia ex Thebe uxore Asopi, conjux Capanei, quem incredibili amore dilexit. Cum audisset, maritum apud Thebas cecidisse, fere in mortis stuporem diriguit, deinde cum celebraretur funus, se in rogum projecit. Filium Sthenelum reliquit. *Virg. 6. Æn.*

Evado, dis, si, sum, *scampare*, *fuggire*, נמלט, בז, Ger. *entgehen*, *entrinnen*, Gal. *échaper*, *venir au dessus*, Hisp. *salir de peligro*, *escapar*, ἐκφεύγω, extra vado, exeo, erumpo, evolo. *Cic. pro Cœl.* Si evasissent subito e balneis mulieris [illegible]. ¶ Est item effugere, liberari. *Virg. 9. Æn.* Nostras ne evadere demens sperasti te posse manus? *Cic. de Sen.* Nec vero tum animum esse insipientem, cum ex insipienti corpore evasisset. ¶ Item evenire, exitum habere. *Cicer. Att. l. 16.* Quoad audiamus, hæc, quæ commota sunt, quorsum evadant. *Plaut. Pan. 1. 1. 44.* Intelligo hercle, sed quo evadas nescio. h. [illegible] tu vada a finire con questo racconto. ¶ Item fieri. *diventare*. *Cic. [illegible] c. 35.* Perfectus Epicureus evaserat. *Ter. Adel. 3. 4. 63.* Verum nimia [illegible] licentia profecto evadet in aliquod magnum malum. ¶ Item ascendere. *Virg. 2. Æn.* Evado ad summi fastigia culminis. Sic evadere in, & ad muros, *Liv. l. 4. & 25.* ¶ Item apparere. *Virg. 2. Æn.* Ut tandem ante oculos evasit, & ora parentis. ¶ *Evadere vitam*, apud *Apul. l. 4. Met.* est mori, h. e. extra vitam vadere, vita exire. ¶ *Evasti* pro *Evasisti*. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 68.* *Evasset* pro evasisset, *Silius l. 15.*

Evagatio, f. 3. actus evagandi. *Plin. l. 2. c. 17.* Ac spatia longitudinis latitudinem evagatione pensant.

Evaginatio, onis, f. *lo sfoderare*. Apud *Arnob. l. 1.* sumitur pro ulceris alicujus spatio, seu intercapedine. ait enim. Contumaciam canceris sævi ad subeundam cicatricem, circumscriptis evaginationibus compulerunt.

Evaginatus, a, um, adject. e vagina eductus, *sfoderato*. *Justin. l. 1. c. 9.* Ipse gladio sua sponte evaginato vulneratus. *Hygin. fab. 164.* Evaginato gladio aliquem persequi.

Evagor, aris, atus sum, d. 1. idem ac vagor, seu latius vagor, expatior, *vagare*, περιπλανάομαι. *Liv. l. 22.* Quia nullo circa ad evagandum relicto spatio. ¶ Translate est a mediocritate recedere. *Cic. in Off.* Nam qui appetitus longius evagantur. ¶ Item aliquid extra propositum dicere, & veluti a via instituta declinare. *Quintil. l. 2. c. 4.* Verum hactenus evagari satis fuerit.

Evalesco, is, lui, n. 3. *ingagliardirsi*, *potere*, חזק, Ger. *vermiglich werden*, Gal. *se renforcer*, Hisp. *bolverse rezio*, *arreziarse*, ἰσχύω, validior fio. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 99.* Pocula, lethalesque manu componere succos Evaluit. *Quintil. l. 2. c. 8.* Adjuta cura natura magis evalescit. *Plin. l. 17. c. 25.* Cum evaluissent flagella pedes binos. h. e. cum crevissent. ¶ Pro simplici valeo, *Macrob. l. 3. Saturn. c. 17.* Cum margarita centies sestertium evaluisset.

Evallefacio, is, eci, actum, a. 3. expello, & quasi extra vallum ejicio. *Var. apud Non. c. 3. num. 138.* Retrimenta cibi, quæ exierant per posticum, evallefecerunt.

Evallo, as, avi, atum, a. 1. *cacciar fuori*, ἐκβάλλω, quasi extra vallum ejicio. *Non. c. 2. num. 259.* allatis exemplis Titinnii, & Varronis.

Evallo, is, ere, a. 3. vallo, seu vanno purgo, *crivellare*, *vagliare*, ἀποσκαλίζω. *Plin. l. 18. c. 10.* Triticum ante perfundi aqua munda jubet, postea evalli.

Evan, antis, m. 3. unum ex Bacchi cognominibus, ab Evoe, vel Euhoe, vel Evohe, vel heuhoe. *Ovid. 4. Met. v. 15.*

Evander, vel Evandrus, i, m. 2. Rex, vel potius unus ex nobilibus Arcadiæ. Patrem habuit Mercurium filium primi Jovis, matrem Nicostratam filiam Jonii Regis Arcadiæ, quæ a Græcis Themis, a Latinis Carmenta, a rerum futurarum prædictione, vocitata est. *Dionys. Hal. l. 1. Ant. Rom.* Sed a Theodontio, Leontio, Servio, & aliis scriptum est, eum fuisse vel filium, vel nepotem, vel pronepotem Pallantis Regis Arcadiæ, dictum autem Mercurii filium, quod esset eloquentissimus, a Mercurio inventore, & Deo eloquentiæ. *Virg. 8. Æn.* Filium genuit, quem appellavit Pallantem, & filiam nomine Pallantiam. *Id. ibid.* Sed apud Dionysium legas, Pallantem Evandri nepotem fuisse, filiam vero Dynam esse appellatam. Cum patrem casu occidisset, seditione populi facta, patriam, quæ Pallantium urbs fuit, una cum matre reliquit, 60. fere annis ante bellum Trojanum. Venit in Italiam, & humanissime a Fauno exceptus, habitavit non longe a Tiberi, in eo colle, qui postea Palatinus mons, & Palatium dictus est, ibique oppidum Pallantium, seu Pallanteum condidit. Post mortem in numero Deorum habitus, & cultus fuit. Habuit aram apud Aventinum collem, non procul a porta Trigemina.

Evandrius, ii, m. 2. cœlator egregius Atheniensis, qui inter captivos M. Antonii Romam venit. *Hor. l. 1. serm. sat. 18.*

Evandrius, a, um, o. 1. 2. quod ad Evandrum spectat, ut Collis Evandrius, unus ex 7. collibus Romæ, in quo Evander habitavit, qui postea Palatinus appellatus est.

Evanesco, is, ui, itum, n. 3. *svanire*, *sparire*, הבל, Ger. *vergehen*, Gal. *evanouir*, Hisp. *desvanecerse*, ἀφανίζομαι, e conspectu abeo, vanus fio, in nihilum redigor. *Cic. de clar. Or.* Isque & orationes reliquit, quæ jam evanuerunt. *Ovid. 2. Fast.* In tenues evanuit auras. Rursus *Cic. 1. Div.* Vinum evanescit vetustate. *perde la sua forza*. *Id. Attic. 3. ep. 13.* Extenuatur, & evanescit spes. ¶ Hinc particip. evaniturus. *Lactant. l. 5. c. 4.* Evanituras brevi religiones falsas.

Evangelicus, a, um, adject. ad Evangelium pertinens. *Tertul. l. 4. cont. Marcion. c. 39.*

Evangelista, scriptor Evangelii. *Prudent. Cath. 6. v. 77.*

Evangelium, n. 2. græce est bonus, sive lætus nuntius, ab εὖ, bene, feliciter, & ἀγγελία, nuncius. Hinc Christiani Evangelium appellarunt Christi sermonem, & doctrinam, quia in ea passim felicitas æterna iis annuntiatur. *Tertul. l. 4. cont. Marcion. c. 3.* ¶ Evangelia, orum, n. 2. sacrificia, & supplicationes, quæ pro jucundo nuntio decerni consueverunt, vel merces allati jucundi nuntii. *Cic. Att. l. 2. ep. 12.* O suaves epistolas, quibus εὐαγγέλια deberi fateor. *Ulp. l. falsus, ff. de furtis.* Ergo si ea, quæ dicunt Græci evangelia, petat; idest, mercedem pro rei inventæ, vel repertæ nuncio.

Evangelizator, oris, m. 3. Evangelizo, qui Evangelium publice prædicat. *Tertul. de Cor. mil. c. 9.*

Evangelus, i, m. εὐάγγελος, lætus nuntius. *Vitr. l. 10. c. 7.* Nomen mutaverunt, ut pro Pixodaro Evangelus nominaretur.

Evanidus, a, um, o. 1. 2. *fragile*, *vano*, *caduco*, הבל, Germ. *hinfellig*, Gal. *qui soudain s'evanouit*, *perissable*, Hisp. *caduco*, *fragil*, *desvanecido*, ἐξίτηλος, inanis, caducus, cito periturus. *Col. de Arb. c. 27.* Nam quæ in proceritatem extenduntur, evanida fiunt, &c. *Senec. epist. 35.* Leve & evanidum gaudium. *Ovid. Met. 5. v. 435.* Pectoraque in tenues abeunt evanida rivos.

Evanno, as, avi, atum, a. 1. *sventolare*, זרה, Ger. *auswannen*, Gal. *vanner*, Hisp. *aventar*, ἀναλικμάω, est vanno fruges, aut legumina movere, ac ventilare. *Var. l. 1. de R. R. c. 52.* Ut quod levissimum est in eo, evannetur foras extra aream. ¶ Translate est amovere, foras ejicere. *Pomp. Pan. apud Non.* Evannetur, & mea ocyus opera ut fiat, fecero.

Evans, antis, f. *Baccante*, Baccha. *Sil. Ital. l. 1. v. 101.* Non ille Evantis

Massylæ

Massylæ palluit iras. *Virg. Æn. 6. v. 517.* evantes Orgia circum Ducebat Phrygias.

Evanthia, f. 1. *Elantia*, opp. Achajæ, in ora Locrorum O[illegible], inter Naupactum, & Chaleon, Cyrrham versus.

Evaporatio, f. 3. *svaporamento*, [illegible], h[illegible] exhalatio. *Sen. l. 1. nat. quæst. c. 1.* Si terris omnis generis [illegible] varia evaporatio est.

Evaporativus, a, um, adject. *cosa che* [illegible]. *Cal. Aurel. Acut. 3. c. 8.* Evaporativa virtus.

Evapŏro, as, avi, atum, a. [illegible] vaporem exhalo, *svaporare*. *Solin. c. 8.* Calor olim acrior exh[illegible] per tempora evaporavit. *Gell. l. 19. c. 5.* Id in ea levissimum [illegible] est, quod evaporatur.

Evasto, as, [illegible] idem, ac vasto. *Liv. l. 10. c. 15.* Omnia quinque mensium [illegible] evastaverunt.

E[illegible], [illegible], interjectio exultantis. *Plaut. Men. 1. 2. 18.* Evax, jurgio uxorem tandem abegi. ¶ Est ab Evoe. *Ali.*

Eubœa, f. 1. Chalcis, Abantis, *Negroponte*. ins. Græciæ, Achajæ adjacens ab Or. ab ea angusto freto Euripo dicto divisa. Ponte jungitur continenti Achajæ. Insignis est duobus promontoriis, Geresto ad Atticam vergente, & Caphareo ad Hellespontum.

Eubœus, a, um, adject. ab Eubœa, ut plebs Eubœa, *Stat. l. 5. Silv. 3. v. 136.*

Euboicus, a, um, o. 2. 2. quod ad Eubœam ins. spectat, ut Sibylla Euboica, quæ eadem, ac Cumana. Nam Cumæ ab Eubœensibus conditæ fuerunt. *Virg. 6. Æn.* Et tandem Euboicis Cumarum allabitur oris. ¶ Euboicum mare, vel Sinus Euboicus, Oetæus, Opuntius, *Golfo di Negroponte*, sinus maris Ægæi, qui Eubœæ adjacet. ¶ Item sinus maris Campani, seu Tusci, qui Cumarum, Bajarumque alluit oram, ab Euboicis advenis Cumarum conditoribus. *Propert. l. 2. el. 18. v. 38.* Et Danaum Euboico litore mille rates.

Eucarpia, f. 1. urbs Phrygiæ Magnæ, ad Hermum fl. versus confinia Lydiæ.

Eucharistia, orum, n. [illegible], ab [illegible], *grates ago*, apud *Tertul. advers. Hæret. c. 47.* Ipsum introducunt ad benedicenda eucharistia sua. Sed alii legunt *eucharisteria*. h. e. oblationes pro gratiarum actione. ¶ Eucharistia, æ, f. Græce [illegible], ab eadem radice, a Catholicis Scriptoribus adhibetur pro augustissimo Sacramento Corporis & Sanguinis D. N. J. C.

Eucharisticus. V. Eucharistia.

Euclides, m. 3. [illegible], Philosophus Megarensis, auditor Socratis, qui, cum Megarensibus interdictum fuisset Athenas ingredi, vestitu muliebri utebatur, ne nosceretur. Scripsit plurimos Dialogos. *Suid. Laer.* ¶ Euclides alter, Philosophus Platonicus, & Geometra insignis, tempore Ptolemæi, posterior aliquanto iis, qui Platonis ætate vixerunt, antiquior vero Eratosthene, & Archimede. Hic multa de Geometria, & Musica scripsit, quæ etiam nunc extant.

Eudiæon, [illegible], lineum filum, quod medici extremo in clysterio relinquunt, per quod clysmus emittitur. *Festus.* ¶ Græci hoc nomine vocant foramen in navi, per quod sentina evacuatur.

Eudōra, f. 1. [illegible], Nympha filia Oceani, & Tethyos. ¶ Item una Atlantidum.

Eudoxus, m. 2. vir Gnidius, Geometra, & Astrologus peritissimus, qui primus apud Græcos annum ad Lunæ cursum ordinavit. Libros edidit de Geometria, & Astrologia, item de legibus. *Cic. 2. de Div.*

Evectio, f. 3. actus evehendi. *Apul. lib. 5. Metam.* Sublimis evectio. ¶ Speciatim est diploma, sive chartula signo Principis obsignata, qua potestas permittitur alicui utendi jumentis cursui publico destinatis, *licenza di andar per le poste*. Nam sine licentia Principis nemini privato licebat cursum publicum currere, qui institutus fuerat solummodo ad Principis commoditatem, ut quam cito posset & nuntios mittere per provincias, & ea, quæ longe ab Urbe gerebantur, cognoscere, ut est apud *Sueton. in Aug. c. 49.* V. Codicis *l. 12. tit. 51.* qui est *de cursu publico*, ubi multa habentur de jure evectionum. *Symmach. l. 4. ep. 6.* Evectiones impetrasse me gaudeo.

Evectus, us, m. 4. idem ac evectio. *Plin. l. 18. c. 5.* Ut navigiorum evectus, vel itinerum.

Evectus, a, um, adject. *portato*, *innalzato*. *Cic. 1. Ver. c. 20.* Omnia ex fanis plostris evecta, asportataque. *Vellej. l. 2. c. 53.* In id evectus, supra quod ascendi non potest. *Tacit. Ann. 14. 52.* Privatum modum evectæ opes.

Evĕho, is, xi, ctum, a. 3. [illegible], extra veho, effero. *Cic. de Clar. Orat.* Ut semel e Piræeo eloquentia evecta est. *Liv. l. 1.* Equo evehi. *Id. l. 25.* Ubi primum tranquillitas maris in altum evexisset. *Id. l. 1. c. 38.* Evehere aquas ex planis locis. *portar fuori*. ¶ Significat etiam in altum vehere, extollere. *Virg. 6. Æn.* ardens evexit ad æthera virtus. *Vellej. l. 2. c. 90.* Quem usque in tertium Consulatum amicitia Principis evexerat.

Evelātus, a, um, o. 1. 2. eventilatus, apud vet. *Festus*: Evelatum, Eventilatum. Unde velabra, quibus frumenta ventilantur.

Evello, is, evelli, *rectius quam* evulsi, evulsum, a. 3. *sterpare*, [illegible], Ger. *ausstrupfen*, Gal. *arracher*, Hisp. *arrancar*, [illegible], vi quadam vello, extirpo. *Cic. 3. Tusc.* Perinde stultissimum Regem in luctu capillum sibi evellere. *Id. 1. de Orat. c. 53.* Tamen eorum importunitatem ex eorum mentibus evellisset vis orationis tuæ. *Curt. l. 4. c. 6.* Sagitta ictus est, quam Philippus evellit. ¶ Translate est adimere, auferre. *Cic. pro Rosc. Am.* Hunc sibi ex animo scrupulum, qui se dies, noctesque stimulat, ac pungit, ut evellatis, postulat. *Id. pro Cluent. c. 2.* Evellam ex animis hominum tantam opinionem, tam penitus insitam, tam vetustam? ¶ Partic. *Evulsus* V. suo loco.

Evenio, is, eni, entum, n. 4. extra venio, accedo, [illegible], *Plaut. Rud. 3. 2. 17.* Eam eventuram Capuam salvam, & sospitem. *Id. Cas. 2. 8. 1.* Sine modo rus eveniat. Hic tamen alii leg. *veniat*. ¶ Significat etiam exitum habere, *riuscire*. *Id. Most. 2. 1. 48.* Hæc blanda dicta quo eveniant, madeo metu. ¶ Sæpissime sumitur pro accidere, *accadere*: sed in hac significatione plerumque impersonaliter usurpatur. V. *Evenit*.

Evĕnit, iebat, evenit, imp. 4. *accadere*, [illegible], Ger. *begegnen*, Gal. *arriver*, Hisp. *acontecer*, [illegible], est accidere, obtinere, & tam in malam, quam in bonam partem accipi solet. *Cic. Att.* Nihil nobis adversi evenire potest. *Id. in Fam. ep. 10. l. 2.* Ne idem eveniat in meas litteras. *Id. in Tusc.* Quibus jam evenit, ut morerentur. *Ter. Heaut. 4. 3.* Evenit illi commodum. ¶ Quandoque est sorte alicui obtingere. *Sall. in Jug.* Metelloque Numidia evenit.

Eventilatus, a, um, adject. ut Frumenta eventilata mundiora sunt. *Col. l. 1. c. 6.*

Eventilo, as, a. 1. *crivellare*, *sventolare*, [illegible], Germ. *sieben*, *aussventeln*, Gal. *eventer*, Hisp. *aventar*, [illegible], extra ventilo, ventilatione purgo. *Plin. l. 31. c. 31.* Graviorem aerem emendant assiduo linteorum jactatu eventilando. *Sid. l. 1. ep. 9.* Opes imperii eventilare. h. e. dissipare.

Eventum, ti, n. 2. *avvenimento*, [illegible], quod casu, aut fortuna nobis evenit, tam in malum, quam in bonum. *Cic. Att. l. 9. ep. 5.* Semper causæ eventorum magis movent, quam ipsa eventa. *Id. Fam. 7. ep. 1.* Ut te ex nostris eventis communibus admonendum putarem. ¶ Late autem patet hujus vocis notio, de qua sic *Lucret. l. 1. v. 455.* Servitium, libertas, divitiæque, paupertas, bellum, concordia, cætera, quorum adventu manet incolumis natura, abituque, Hæc soliti sumus, ut par est, eventa vocare.

Eventūrus, a, um, adject. particip. *Tibul. l. 2. el. 5. v. 11.* Tu procul eventura vides.

Eventus, us, m. 4. *accidente*, *caso*, *avvenimento*, [illegible], Germ. *aussgang*, Gal. *accident*, *evenement*, Hisp. *acontecimiento*, [illegible], casus, quod casu, aut fortuna nobis evenit, tam in bonum, quam in malum. *Cic. 1. de Or.* Ita maxime dicendi difficultatem, variosque eventus orationis, hominumque judicia pertimescit. ¶ *Eventum præstare*, est periculum alicujus rei in se recipere. V. *Præsto*. ¶ Aliquando etiam eventus finis rei dicitur. *Cic. in Pam.* Ex eventu homines de tuo consilio existimaturi sunt. ¶ Erat etiam Eventus apud Romanos unus ex 12. Diis, Agricolarum præsidibus, quos Consentes appellabant. Hinc *Plin. l. 36. c. 5.* refert, fuisse Romæ simulacra boni Eventus, & bonæ Fortunæ. *Var. l. 1. c. 1. R. R.* Nec non precor bonum Eventum, quoniam sine successu ac bono eventu misera est agricultura.

Evēnus, m. 2. Lycormas, *Phidari*, *Fidari*, [illegible], fl. Ætoliæ, qui ex Callidromo M. oritur, ac inter Ætolos, & Locros mare Jonium petit, haud procul ab ora sin. Corinthiaci, Calydonem urbem interluens. Dictus est ab Eveno Martis filio, Marpissæ patre, qui se in eundem præcipitavit.

Evēnus, m. 2. [illegible], Philosophus, qui ignem optimum ciborum condimentum esse dicere solebat. *Plut.*

Everberātus, a, um, adject. *battuto*, *sbattuto*. *Senec. l. 5. Quæst. Nat. c. 12.* Spiritus cum everberatus cursu parum libero incaluit.

Everbĕro, a. 1. idem ac verbero, *battere*. *Quintil. l. 2. c. 4.* Qui os, oculosque hostis Galli rostro, atque alis everberaret. *Virg. 12. Æn. v. 865.* Clypeumque everberat alis.

Evergandæ trabes, h. e. affabre politæ, & compactæ, ab [illegible]. *Vitruv. l. 5. c. 1.*

Evergĕtes, m. 3. [illegible], cognomen Ptolemæi Regis Ægyptiorum, qui Philadelpho successit, quod beneficium sonat, ex maximis ejus in Græcas civitates meritis impositum.

Evergo, is, a. 3. edundo, emitto, *mandar fuori*, [illegible], *Liv. l. 44. c. 33.* Montes spem faciebant, quia nullos apertos evergerent rivos, occultos continere latices.

Everræ, arum, f. 1. dicuntur purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ fit per everriatorem, certo genere scoparum adhibito. *Festus.*

Everriātor, oris, m. qui everrit. Apud *Festum* everriator dicitur, qui accepta hæreditate justa facere defuncto debet; quæ si non fecerit, seu quid in ea re turbaverit, suo capite luat. V. *Everræ*.

Everricŭlum, n. 2. *rete da pescare*, *erpicatoio*, *strascino*, Ger. *ein zuggarn der fischer*, Gal. *verveil*, *seine*, Hisp. *red barredera*, [illegible], rete piscatorium, a verrenda aqua, vel quod, si quid fuerit piscium nactum, everrat. *Varro l. 3. de R. R. c. 17.* Cum neque everriculo illi in litus educere possent vivam saginam plebejæ cœnæ pisces. ¶ Translate ponitur pro expilatore. *Cic. Verr. 4. c. 24.* Quod unquam hujuscemodi everriculum ulla in provincia fuit? ¶ Dicitur item de actione de dolo, quia ea everruntur fraudes hominum e vita civili. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* Inde everriculum malitiarum omnium judicium de dolo malo, quod C. Aquilius familiaris noster protulit.

Everro, is, ri, sum, *scopare*, *spazzare*, [illegible], Ger. *auswischen*, Gal. *balayer*, Hisp. *barrer*, [illegible], valde verro, scopis expurgo, verrendo nitidum facio. *Col. l. 7. c. 4.* Stabula frequenter everrenda, & purganda. *Id. sub fin. l. 8.* Everrere purgamenta officinis. ¶ Translate accipitur pro expilare, *rubare*, *saccheggiare*. *Cic. Ver. 2. c. 21.* Etenim quam tu domum, quam tu urbem adiisti, quod fanum denique, quod non eversum, atque extersum reliqueris? ¶ Everrere sermones alicujus, pro expiscari, curiose inquirere, *Senec. l. 3. de ira, c. 11.*

Eversio, f. 3. *destruzione*, *ruina*, [illegible], Germ. *umkerung*, Gal. *renversement*, *destruction*, Hisp. *abatimiento*, *destruycion*, [illegible], destructio, excidium. *Cic. 1. Phil. c. 2.* Talisque eversio illius execratæ columnæ. *Id. de Sen. c. 12.* Hinc patriæ proditiones, hinc Rerumpublicarum eversiones.

Eversor, oris, m. *distruttore*, [illegible], Ger. *umkerer*, Gal. *destructeur*, Hisp. *destruydor*, [illegible], qui evertit. *Cic. pro Sext.* Hoccine ego appellem nomine eversores hujus imperii? *Plin. l. 28. c. 1.* Eversor juris humani.

Eversus, a, um, adject. ab everto, *rovinato*, *distrutto*, *atterrato*, ut Eversæ funditus provinciæ, *Cic. Ver. 1. c. 3.* Eversa vi tempestatis quercus. *Plin. l. 10. c. 31.* ¶ Item verrendo purgatus, ab *everro*. quod vide. ¶ Eversa cervix quid sit. V. *Everto*.

Everto, is, ti, sum, a. 3. *rovesciare*, [illegible], Ger. *umkeren*, Gall. *renverser*, Hisp. *destruyr*, [illegible], proprie est in statum contrarium vertere. *Cic. 2. de Or.* Qui duorum scalmorum naviculam in portu everterit. ¶ Translate est excindere, diruere, demoliri. *Cic. 1. Off.* De evertendis autem, diripiendisque urbibus valde illud considerandum est. ¶ Item prosternere, de statu aliquem dejicere, *abbattere*. *Cic. 5. Fam.* Quam me vi, atque impressione evertere. ¶ Item perturbare, tollere. *Cic. Att. l. 16.* Is, quantum in ipso fuit, Remp. evertit. ¶ Item expellere, *Cic. 3. Ver.* Ne per summam injuriam pupillum Junium fortunis patris conetur evertere. ¶ Item refellere, *ribattere*. *Cic. de Or.* Sua confirmare, adversarii evertere. ¶ Evertere cervicem, est jactare, in aliam partem violento motu vertere. *Ter. Heaut. 2. 3. 131.* Inversa verba, eversas cervices tuas.

Evestigātus, a, um, adject. ab evestigo, *investigato*, *scoperto*. *Senec. controv. 9.* Tu Crasse, post evestigata [illegible] fugitivorum arma ditissimus.

Evestigio. V. Vestigium.

Euganĕi, græce [illegible], a nobilitate sic dicti, populi Venetiæ, ubi nunc Patavini. Antenor enim iis expulsis, Patavium Urbem & populos suos statuit. *Liv. l. 1.* De his etiam *Plin. l. 3. c. 20.*

Euganĕi colles, *i monti di Padova*, septem fere passuum millibus Patavio distantes. Fama est, Euganeorum Urbem ad horum radices fuisse, & ibidem Geryonis templum a Græcis conditum. Horum altissimus *Venda* dicitur, in quo Monachorum Olivetanorum Cœnobium non contemnendum. Nobilissimi autem *Titulum*, & *Arquadum*, quod in eo T. Livius, in hoc F. Petrarcha ædes, & prædia ad rusticandum habuerint. Inter utrumque *Taurelia* est situ, cultuque præter cæteros insignis. Ibi Fratrum S. Mariæ de Monte Ortono perpulcrum hospitium, vulgo *Mirabello*, Monachorum S. Benedicti parvum Cœnobium, vulgo *Castelletto*, & princeps Eremitarum Camaldulensium Eremus, vulgo *Rua*. V. *Scardeon. de Antiq. Urbis Patavinæ*.

Euganĕus, a, um, adject. gentile, ut Euganea tellus, *Sil. l. 8. v. 604.* Euganea agna, *Juven.*

Euge, [illegible], interjectio assentientis, laudantis, & gratulantis. *Plaut. Epid.* Euge, corpulentior videre, atque agilior. Adde *Ter. Adelph. 5. 7. 13.*

Eugeniæ, f. 1. uvæ quædam, a generositate sic dictæ. Nam [illegible], nobilitas est. *Col. l. 3. c. 2.* Sicut eugeniæ, dum sunt in Albano colle.

Euge-

Eugěpe, interject. exultantis, & approbantis. *Plaut. Amph.* 4. 2. 10. & alibi.

Eugium, n. 2. *ἰξύς*, est pars media inter naturalia muliebria, seu pellicula, quæ signum virginitatis habetur, ab *Εὐγεον, fertile*. *Laber.* Cum cano eugio puellitarier. Adde eund. apud *Non. c.* 2. *n.* 304.

Euhyus, unum ex cognominibus Bacchi, *Εὐιε*, hoc est, bonus filius. Cum enim Gigantes in Jovem movissent bellum, cæteris Diis exterritis, fabulantur Poetæ, Liberum Patrem se in leonem transformasse, unumque ex Gigantibus interfecisse, atque ob egregie navatam operam hoc nomine ab Jove fuisse appellatum. *Stat. l.* 2. *Theb.* Præcepti cum te tener Euhye partus Transmisere patri. Hinc

Euias, vel Euhyas, adis, f. 3. Bacchi sacerdos. *Horat. l.* 3. *od.* 25. Ex somnis stupet Euias.

Evibro, as, avi, atum, a. 1. vibro, vel extra vibro, *vibrare*. Translate *Gellius l.* 1. *c.* 2. Nam ut excitarentur, atque evibrarentur animi, quod cornua, & litui moliuntur.

Evictio, onis, f. vox JCtorum est, qua significatur legitima probatio, rem aliquam suam esse, quæ ab adversario acquisita sit. *Leg. Non tamen. Dig. de evictionib.*

Evictus, a, um, adject. convictus, *convinto, vinto*. *Cic. Ver.* 2. *c.* 1. Tam multis testibus evictus. *Sil. l.* 3. *v.* 581. Virtus paulatim evicta senescit. h. e. enecta, & debellata.

Evidens, o. 3. *evidente, manifesto*, ברור, Germ. *scheinbar*, Gall. *evident*, Hisp. *evidente, manifesto, ἐναργής*, quod aperte videtur, & intelligitur. *Cic. de Un.* Ut esset mensura quædam evidens. *Id. l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 4. Evidens est, de quo inter omnes convenit. *Cels. l.* 7. *in princ.* Evidentissimi effectus. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor.* Quid enim est hoc evidentius?

Evidenter, adv. *manifestamente*, Ger. *klerlich*, Gal. *evidemment*, Hisp. *claramente, ἐμφανῶς*, perspicue. *Liv. l.* 6. *c.* 26. Cum tam evidenter pœnituerit. ¶ Comparat. *evidentius*, & superlat. *evidentissime*, leguntur *leg.* 11. *Dig. de liber. & posth.* & *leg.* 15. *Dig. qui satisd. reg.*

Evidentia, f. 1. *evidenza, ἐνάργεια*, perspicuitas. *Cic.* 4. *Acad.* Propterea quod nihil clarius *ἐναργείᾳ*, ut Græci, perspicuitatem, aut evidentiam nos, si placet, nominemus. Adde *Quintil. l.* 6. *c.* 2.

Evigilatus, o. 1. 2. part. ab evigilo, vigilando confectus. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 12. At quam honesta! at quam expedita tua consilia! quam evigilata tuis cogitationibus, qua itineris, qua navigationis!

Evigilo, as, avi, atum, n. 1. *destarsi, svegliarsi*, עור, Ger. *auffwachen*, Gal. *estre veillé, s'eveiller*, Hisp. *velar, estar velando, ἐγείρομαι*, expergiscor, vigil fio. *Plin. ep.* 5. Evigilaveram; nuntius a Spurina. ¶ Nonnunquam est elucubrare, & per vigilias aliquid conficere. *Ov. Trist. l.* 1. *el.* 1. *v.* 107. Quos studium cunctos evigilavit idem. ¶ Translate est prudenter agere, prospicere. *Cic. in Par.* Aut in quo evigilaverunt curæ, & cogitationes meæ?

Evigoratus, a, um, adject. vigore privatus. *Tertull. de Pall. c.* 4.

Evilesco, is, lui, n. 3. vilesco, *divenir vile, avvilire, φαυλίζομαι*. *Sueton. in Claud. c.* 15. Usque eo eviluit, ut passim ac palam contemptui esset. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 4. *n.* 7. Nullis sordibus pretium caræ pietatis evilescit.

Evincio, is, nxi, nctum, a. 4. idem ac vincio, vel valde vincio, circumdo, *legare, circondare, ἀναδέω*. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 42. Insigni regio Tiridatem evinxit. h. e. diadema imposuit.

Evinco, is, ici, ictum, a. 3. obtineo, vinco, *convincere, vincere, ottenere, ἐκνικάω*. *Liv. l.* 2. Evincantque instando, ut literæ sibi ad Tarquinios darentur. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 250. Ratio evincet. ¶ Item *superare, sormontare*. *Virg.* 2. *Æn.* Amnis oppositas evicit gurgite moles. *Horat. lib.* 2. *od.* 15. Platanusque cælebs evincet ulmos. *Ovid.* 1. *Met.* Evincere somnos. *Senec. in Med.* precibus aliquem evincere, *piegarlo*. *Colum. l.* 6. *c.* 5. Evincendi autem sunt quamvis pestiferi morbi, & propulsandi. ¶ Apud JCtos evincere, est rem suam ab alio acquisitam jure repetere. *Ulp. l.* 1. *Dig. de evictionib.*

Evinctus, a, um, adject. vinctus, circumdatus, *circondato, legato*. *Virg. Æn.* 5. *v.* 364. Evinctis attollere brachia palmis. *Id.* 8. *Æn. v.* 286. Evinctus tempora ramis.

Eviolo, as, a. 1. idem quod violo, lædo. *Propert. l.* 1. *eleg.* 7. Quod nolim nostros eviolasse deos. Al. leg. *te violasse*: Alii *evoluisse*, quod sit præteritum ab *evolvo*, h. e. in fatis disposuisse; vel quod sit idem quod *voluisse*, a *volo, vis*.

Eviratio, f. 3. *castrazione*, virilium exectio. Metaleptice ponitur pro depilatione. *Plin. l.* 29. *c.* 1. Eviratio pilorum.

Eviratus, a, um, o. 1. 2. *castrato, ἐξευνουχισμένος*, castratus, & translate lascivus, & effœminatus. *Martial. l.* 5. *epigr.* 42. Eviratior spadone.

Eviresco, is, n. 3. virorem amitto, expallesco. *Varr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 258. Atque exsanguibus dolore evirescat colos.

Eviro, as, a. 1. *castrare*, סרס, Ger. *münchen*, Gal. *chastrer*, Hisp. *castrar, ἐξευνουχίζω*, castro, virilitatem exseco, & translate effœminatum reddo. *Var. apud Non. c.* 1. *n.* 223. Eviravit omnes Venere vaga pueros.

Evisceratus, o. 1. 2. cui viscera exempta sunt, *sventrato*. *Cic. Tusc.* 1. *c.* 44. *ex Ennio.* Ipse summis saxis fixus asperis, evisceratus latere pendens. ¶ Item quod ex visceribus alicujus rei extrahitur, ut Unio e concha evisceratus. *Solin. c.* 53. (*al.* 66.)

Eviscero, as, a. 1. *sventrare*, Ger. *entweyden*, Gal. *ebouëller, oster les entrailles*, Hisp. *desentrañar, ἐξεντερίζω*, exentero, viscera extraho, visceribus spolio. *Virg.* 11. *Æn.* Pedibusque eviscerat uncis.

Evitabilis, le, o. 3. quod evitari potest. *Ovid.* 6. *Met. v.* 234. Frena tamen dantem non evitabile telum.

Evitatio, onis, f. actus evitandi, *lo schivare, ἐκκλισις*, ut evitatio malorum, *Auct. ad Heren. l.* 2. *c.* 2. Fastidii evitatio, *Vopisc. in Aureliano, c.* 22.

Evitatus, o. 1. 2. part. ab evitor, *schivato*. *Hor. l.* 1. *carm. od.* 1. Metaque fervidis evitata rotis.

Evito, as, avi, atum, a. 1. *schivare*, idem, ac vito, idest fugio, effugio, caveo. *Cic. de Amic.* Quas tum evitare, tum levare, tum ferre sapientis est. ¶ Evito etiam verbum antiquum est, compositum a vita, & significat vitam eripere, vita spoliare. *Enn. apud Cic.* 3. *Tusc. c.* 19. Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam evitari.

Evius, ii, m. Bacchi cognomen, quasi bonus filius. V. Euhyus. *Horat. l.* 2. *od.* 11. *v.* 17. Dissipat Evius curas edaces. *Colum. l.* 10. *R. R. v.* 224. Evie, Evie pæan. ¶ Est etiam adject. idest Bacchicus. *Stat. Achil.* 2. *v.* 154. Quater Evia pulsant Terga manu. h. e. tympana.

Eumeces, n. 3. balsami genus levi cortice, ab *εὐμήκης, bene longus*, quod cæteris sit procerius. *Plin. l.* 12. *c.* 25.

Eumenides, um, f. Furiæ infernales, sic dictæ, per antiphrasim, *εὐμενεῖς*, quasi benevolæ, cum revera sint *δυσμενεῖς*. Hoc autem nomen ab Oreste acceperunt, qui Palladis consilio illas placaverat, cum prius Erynnides dicerentur, ut docet *Sophocl. in Oedip. Virg.* 4. *Æn.* Eumenidum veluti demens videt agmina Pentheus. ¶ In singulari Eumenis, idis. *Sil. l.* 2. *v.* 559. disjectaque crinem Eumenis in medios irrumpit. V. *Furia*.

Eumetris, f. 3. gemma, silici similis, quæ capiti supposita nocturna visa ad oraculi similitudinem reddit. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Eumolpidæ. V. Eumolpus.

Eumolpus, m. 2. fil. Musæi, vel Orphei. Hinc Eumolpidæ, Sacerdotes præsides nocturnorum quorundam sacrificiorum in honorem Bacchi, quod ab Eumolpo instituti fuerint. *Cic.* 2. *de Leg.*

Eunuchinus, a, um, adject. ad Eunuchum pertinens, ut Eunuchina facies, apud *Hieronym. ep.* 22. *de cust. Virg.*

Eunuchismus, i, m. eviratio, ut eunuchismum facere, apud *Cæl. Aurel. Tard. l.* 1. *c.* 4.

Eunucizo, as, eviro, apud *Hieron. cont. Jovinian.*

Eunucho, as, a. 1. *castrare, εὐνουχίζω*, castro. *Var. in lege Mænia*, apud *Non. c.* 2. *n.* 289. Qui seu eunuchat, aut alibi liberos producit.

Eunuchus, m. 2. *castrato*, סריס, Ger. *verschnitner*, Gal. *eunuque, chastré*, Hisp. *castrado, capado, εὐνοῦχος*, castratus, ab *εὐνὴ, cubus*, & *ἔχω*, *admissarium admetto*, quasi expers concubitus. *Cic. in Or.* Eunuchi in Syria, Ægyptoque. *Juven. Sat.* 6. quas eunuchi imbelles, ac mollia semper Oscula delectent, & desperatio barbæ. *Id. sat.* 12. Eunuchum se facere. ¶ Est etiam titulus comœdiæ Terentianæ, in cujus prologo, *v.* 32. *Terent.* dixit *Eunuchum suam*, subaudiendo *fabulam*.

Evocati, m. 2. erant milites veterani, qui expletis stipendiis in gratiam Consulum, Ducumque militiam sumebant, ab *evocando*, quod rogatione, ac precibus, sæpeque litteris, ac nuntiis nominatim evocabantur ad militiam, quam jure detrectare poterant. Singuli eorum honore Centurionum, & insignibus afficiebantur. Unde vitem gestabant. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 6. Antonium Præfectum Evocatorum misi ad te. V. *Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 1. *c.* 15.

Evocatio, onis, f. actus evocandi, *ἔκκλησις, il chiamar fuori*, ut inferorum evocatio, *Plin. l.* 30. *c.* 1. ¶ Evocatio etiam dicebatur genus militis per tumultum in re subita collecti, ubi Dux alloquitur cives. Qui Remp. salvam vultis, me sequimini. *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 2. Vis decernitur per exercitus, classes, arma, tormenta, evocationes hominum, & alias hujusmodi res. Adde *Donat. ad Terent. Eun.* 4. 7. 2.

Evocator, oris, m. qui evocat. Item qui tumultuarium, & subitum militem cogit. *Cic. Catil.* 1. *c.* 11. Principem conjurationis, evocatorem servorum, & civium perditorum exire patieris?

Evocatorie, adv. ut evocatorie curare, *Theod. Priscian. l.* 2. *c.* 13.

Evocatorius, a, um, adject. qui evocat, ut evocatoriæ litteræ, apud *Sidon.*

Evocatus, a, um, adject. *chiamato fuori*. Hinc Evocati milites; de quibus V. *Evocati*.

Evoco, as, avi, atum, a. 1. *chiamar fuora*, קרא, Ger. *hinauß berüffen*, Gal. *appeller, hucher*, Hisp. *llamar fuera, atraer, ἐκκαλέω*, extra voco. *Teren. in Eun.* 2. 2. 52. Num quem evocari hinc vis foras? ¶ Est etiam accersere ad aliquem locum. *Liv. l.* 3. Evocare ad colloquium. Sic qui in provinciis erant, sæpe ad dicendam causam Romam evocabantur. *Cic. in Ver.* Pericles Ephesius Romam evocatus est, quod auctor injuriæ illius fuisse argueretur. ¶ Item ad subitam, tumultuariamque militiam vocare. *Cæs.* 1. *B. C.* Magnus numerus equitum R. & decurionum, quos ex municipiis Domitius evocaverat. ¶ Evocare Deos veteres dicebant, pro precibus elicere Numina illa, in quorum esse tutela urbs obsessa putabatur, ut ea relicta, in eorum, qui obsidebant, urbem transirent. *Macrob. Saturn. l.* 3. *c.* 9. ¶ Per translationem est quasi extrahere, retrahere. *Cic.* 2. *Tusc.* Cum a Rep. tum a negocio omni evocamus animum. ¶ *Plin. l.* 14. *c.* 1. Vis earum (vitium) omnis evocatur in palmites. h. e. exit, se diffundit.

Evŏhe, & Evoe, & Evœ dissyllab. *εὐοῖ*, vox bacchantium, & Liberum Patrem inclamantium, & invocantium, quasi *ἰὼ οἷ*, bene illi. *Virg.* 7. *Æn. v.* 389. Evohe Bacche fremens. *Ovid.* 4. *Met. v.* 522. Evohe Bacche sonat. *Catul. Argon. v.* 61. Saxea ut effigies bacchantis prospicit evœ.

Evolaticus, a, um, adjectiv. qui volat, ut evolatici homines, apud *Plaut. Pœn. a.* 2. *v.* 27. Al. tamen leg. *volatici*.

Evolito, as, n. 1. freq. a volo. *Col. l.* 8. *c.* 8. Per quas ad requirendos cibos evolitant.

Evŏlo, as, avi, atum, n. 1. *volar fuori*, עוף, פרח, Ger. *aussfliegen*, Gal. *s'envoler*, Hisp. *volar, ἐξίπταμαι*, extra, vel in altum volo. *Cic. in Bruto.* Ut evolare, non excurrere videretur. ¶ Translate est progredi, ad honores altius evehi, ascendere. *Cic.* 1. *Fam.* Quem illi esse in principibus facile sunt passi, evolare altius certe noluerunt. ¶ Item eripere se, aufugere. *Cic. in Somn.* Qui ex corporum vinculis tanquam e carcere evolaverunt. ¶ Item vitare, effugere. *Cic. de Prov. Cons.* Quam pœnam si tum aliorum opibus, non suis evolarunt. *Id.* 3. *Ver.* Evolet ex vestra severitate.

Evŏlo, as, a. 1. *rubare, rapire*, גזל, Ger. *rauben*, Gal. *voler*, Hisp. *hurtar, ἀρπάζω*, est furari, rapere, quasi in volam recipere. *Plaut. Cist.* 4. 2. 65. Cistellam adolescens hic mihi evolavit. Alii sic leg. Cistella mihi hic, mi adolescens, evolavit.

Evolvo, is, olvi, utum, a. 3. *rivolgere*, גלל, Ger. *wolen*, Gal. *deplier, devoiller*, Hisp. *sacar bolviendo, ἐκκυλίω*, de loco volvo. *Lucan. l.* 3. Nudis evolvunt saxa lacertis. ¶ Hinc evolvere se dicuntur flumina decurrentia. *Virg.* 5. *Æn.* in mare se fluvii evolvunt. *Plin. l.* 4. *c.* 12. Danubius sex fluminibus in Pontum evolvitur. ¶ Translate evolvere est meditari. *Virg.* 4. *Georg.* Flevisse, & gelidis hæc evolvisse sub antris. ¶ Item legere. *Cic.* 1. *Tusc.* Evolve diligenter ejus eum librum, qui est de animo. ¶ Item explicare, exponere. *Cic. pro Cæl. c.* 23. Reliquum est crimen de veneno, cujus ego neque principium invenire, neque evolvere exitum possum. Sic, naturam rerum evolvere, *Id. l.* 4. *Acad.* ¶ Evolvere se, est evadere, & se expedire. *Ter. Phorm.* Ego nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. ¶ Evolvere argentum, pro eruere, reperire, *trovar fuori, procacciare*. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 85. Aut terra, aut mari alicunde evolvam id argentum tibi.

Evolutio, onis, f. evolvendi actio, explicatio, lectio. *Cic. l.* 1. *Fin. c.* 7. Quid historiæ, cognitioque rerum, quid Poetarum evolutio?

Evolūtus, a, um, adjectiv. *ἀνακεκυλισμένος, dispiegato, sviluppato*, ut evoluta serpens, & ex oculis elapsa, *Liv. l.* 26. Evolutum furfure panicum, apud *Colum. l.* 2. *c.* 9. h. e. exutum, purgatum. Evolutus bonis, h. e. deturbatus, *Senec. ep.* 95. Evolutus nudatusque tegumentis dissimulationis, *Cic. l.* 2. *de Or. c.* 86.

Evŏmo, is, ui, itum, a. 3. *vomitare*, קיא, Ger. *aussketzen*, Gal. *vomir*, Hisp. *gomitar, rebosar, ἐξεμέω*, extra vomo, vomendo ejicio. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Easque, cum stomacho concoxerit, evomere. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Evomit se Nilus in mare. ¶ Translate est emittere. *Cic. de Am.* Apud quem evomat virus acerbitatis suæ. *Ter. Adelph.* 3. 2. Evomere iram in aliquem.

Evonymus, f. 2. *Foro rotto*, Ins. Siciliæ satis parva, inter Liparam ad Austr. & Strongylen ad Bor. in mari Tyrrheno. Aliis est *Lisca Bianca*, aliis *Vulcanetto*, aliis *Stromboli*.

Eupatoria, f. 1. urbs Paphlagoniæ, Regia Mithridatis, ab eo condita, quæ postea Pompejopolis ex Pompeji Magni nomine dicta est, apud Æmilium.

Eupatorium, n. 2. sive eupatoria, f. 1. herba, al. agrimonia, ab Eupatore Rege. *Plin. l.* 25. *c.* 6.

Euphēme, es, f. 1. mater Croti, & nutrix Musarum.

Euphemismus, εὐφημισμός, figura rhetorica, qua res ingratas, & odiosas mitioribus vocabulis exprimimus, vel ironice, ut cum Furiæ Eumenides vocantur, vel extra ironiam, ut *Velle. l. 2. c. 93.* Si quid accidisset Cæsari. h. e. si mortuus esset. V. *Voss. Instit. Orat. p. 2.*

Euphonia, εὐφωνία, quam *vocalitatem* vertit *Quintil.* est *sonus* vocum jucundior, suaviorque verborum prolatio. Usurpat *Palæmon Grammaticus.*

Euphorbus, viri Trojani nomen a Menelao *occisi*, cujus animam Pythagoras, qui metempsychosim commentus est, habere se jactabat. *Ovid. 15. Met. v. 160.* Hinc sapiens *Euphorbus* pro Pythagora sumitur ab *Horat. l. 2. epist. 1. v. 52.*

Euphorion, Poeta Chalcidensis, qui varia scripsit. Elegorum ejus testis est *Diomed. l. 3.* *Poema* etiam aliud, in quo multa de Agricultura, affert *Suid.* Quam ob causam forte Varro, & Columella eum inter scriptores *rusticos* celebrant. Hujus græca carmina Gallum latine vertisse, *auctor* est Serv. Unde *Virg. in Bucol.* Ibo, & Chalcidico quæ sunt mihi condita versu &c. V. *Quintil. l. 10. c. 1.*

Euphranor, m. 3. statuarius Isthmius, qui de symmetria, & coloribus aliquot volumina edidit. *Plin. l. 34. c. 8.*

Euphrātes, m. 3. *Frat*, fl. Asiæ. Oritur ex Niphate M. Armeniæ majoris, in Tigrim cadit, & cum ipso paulo post in sin. Persicum se exonerat. Dictus creditur ab εὐφραίνω, *exhilaro*, quia aquis suis agros circumjacentes fertilissimos reddit.

Euphratis, idis, f. quæ ad Euphratem posita est, ut ripa Euphratis, apud *Sidon. in carmine subjecto epist. 9. l. 8.*

Euphrosyne, es, f. 1. εὐφροσύνη, una Gratiarum, ab hilaritate. V. *Gratiæ.*

Euphrosynum, i, herba, alio nomine buglossum. *Plin. l. 25. c. 8.*

Eupilis, m. 3. *Lago di Pusiano*, lacus Insubriæ, per quem Lambrus fluit transit, cum pago cogn. Leucum versus in Bor. *Plin. l. 3. c. 19.*

Euplæa, f. 1. *Gaiola*, ins. parva Campaniæ, in sinu Puteolano, inter Neapolim, & Puteolos, juxta Pausilypum prom. haud procul a Margeliene. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 79.*

Euplocamus, adject. εὐπλόκαμος, calamistratus. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 155.* Euplocamus capillus.

Eupolis, m. 3. antiquus Poeta Comicus, in reprehendendis hominum vitiis liberrimus. Scripsit comœdias decem, & septem, ex quibus novem victoriam meruerunt. Periit in prælio navali inter Lacedæmonios, & Athenienses commisso. Cujus mors quantum civitati luctum attulerit, illud ostendit, quod publico edicto cautum fuit, ne poetis in posterum militare liceret.

Eurīnus, a, um, adject. ab Euro, orientalis, *orientale*. *Colum. l. 11. c. 2.* Incipit occidere ventus eurinus.

Eurīpides, m. 3. Εὐριπίδης, Poeta Tragicus Atheniensis. Natus est eo die, quo Xerxis exercitus ab Atheniensibus fusus est. Fuit primum in Rhetorica Prodici discipulus, deinde Socratis in Philosophia, secutus est etiam Anaxagoram. Athenis discedens venit ad Archelaum Macedoniæ Regem, apud quem summo in honore fuit. Scripsit fabulas septuaginta quinque, ex quibus quinque tantum victoriam meruerunt. Castitate vitæ tanta fuit, ut vulgo μισογύνης, h. e. osor mulierum, cognominatus sit. Duxit tamen uxores duas. Excessit noctu discerptus a canibus annum agens septuagesimum quintum. Ossa ejus Regis jussu Pellam translata, repulsis Atheniensium precibus, qui sæpe per legatos tentaverunt ut civis sui reliquias sibi in patriam referre liceret.

Euripidēus, a, um, adject. ad Euripidem pertinens, ut Euripideum carmen, *Cic. 3. Tusc. c. 25.*

Eurīpus, m. 2. Εὔριπος, fretum angustum, ab εὖ, & ῥιπίζω, ventilo, quod a ῥίπτω, projicio, quia facile projicitur, & huc, atque illuc jactatur. Variis fretis hæc vox tribuitur. Maxime tamen nobilis euripus inter Eubœam, & Bœotiam, qui Chalcidicus, & Euboicus, & simpliciter Euripus nominatur, *Stretto di Negroponte*. Is septies die, ac septies nocte, ut *Mela l. 2. c. 7.* auctor est, fluctibus invicem versis adeo immodice fluit, ut naves plenis velis ventis repugnantibus secum rapiat. Sed Strabo, Seneca, Plinius, & alii septies tantum 24. horarum spatio reciprocare volunt. Imo *Antiphilus Byzantius l. 1. epigr.* sexies solum cursum mutare ait. Denique *Liv. lib. 38.* scribit, non septies die temporibus statis reciprocare, sed temere in modum venti nunc huc, nunc illuc verso mari, velut monte præcipiti devolutum torrentem, rapi. ¶ Euripi item dicuntur alvei magnifico opere, qui aquas in fontem fluviorum deducunt, quo in genere etiam canales recensendi sunt, quibus aquæ in sublime saliunt, & in domos privatas ascendunt, *gore*. Differunt a nilis, quod euripi exiliores sunt, nili majores. *Cic. 2. de Leg.* Ductus vero aquarum, quos isti nilos, & euripos vocant. ¶ Item lacunæ aquarum inertium in circo, vel arena. *Plin. l. 8. c. 7.* Postea simile spectaculum editurus euripis arenam circumdedit.

Euroaquilo, tri, m. ventus spirans inter Austrum, & Eurum. *Colum. l. 11. c. 2. Inscrip.* apud *Gruter. p. 137.*

Euronŏtus, m. 2. *Scirocco*, ventus, qui ab oriente hyberno flat, inter Eurum, & Notum. *Apul. de Mundo*, & *Colum. l. 11. c. 2.*

Europa, f. 1. Εὐρώπη, filia Agenoris Phœnicum Regis, quam Jupiter in bovem transformatus raptam abduxit in Cretam, ex qua genuit Minoem, & Rhadamanthum. *Plato in Min. Ovid. 2. & 3. Met.*

Eurōpa, f. 1. *Europa*, una ex præcipuis partibus orbis terrarum, sic dicta ab Europa Agenoris filia. Habet a Sept. & Occ. Oceanum, a Mer. Mare Mediterraneum, ab Or. Asiam. Separatur ab Africa Mari Med. Africo, Sardoo, & Iberico, ab Asia Tanai fl. Ponto Euxino, & mari Ægæo.

Europæus, a, um, adject. *Europeo*. *Ovid. 8. Metam. v. 23.* Noverat ante alios faciem ducis Europæi. h. e. Europæ filii. *Nepos Eumene, c. 3.* Illum unum opposuerat Europæis adversariis.

Europensis, se, adject. Europæus. *Vopisc. in Aurelian. c. 21.* Aureliano rebus Europensibus occupato.

Eurōtas, m. 1. Hymetus, Marathon, Neris, *Basilipotamo*, fl. Peloponnesi, lauris abundans, qui oritur in Arcadia, non procul ab Alpheo, in vico Asea, prope Megalopolim, longe a Stymphalo M. in Aust. per Laconiam in Mer. fluit, Lacedæmonem alluit, & in sin. Laconicum se exonerat. *Virg. 1. Æneid.*

Eurus, m. 2. Εὖρος, ventus, al. Subsolanus, qui flat ab ortu verno, seu æquinoctiali, ab ἠοῦς ῥέων, vel ab εὖ, & ῥέω, a bene fluendo. *Ovidius*: Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu. ¶ Sæpe a Poetis ponitur pro parte Orbis orientali. *Valer. Flac. l. 1. v. 538.* regio, quæ immenso descendit ab Euro.

Euryăle, f. 1. Εὐρυάλη, fuit Regis Minois filia, quæ Neptuno Orionem peperit. ¶ Alia fuit Prœti Argivorum Regis filia. ¶ Tertia una ex Gorgonibus.

Eurydice, es, f. uxor Orphei, pro qua recuperanda ad inferos descendit. *Virg. l. 4. Georg. v. 486.* Redditaque Eurydice superas veniebat ad auras. Fabulam V. in *Orpheus*.

Eurylŏchus, socius Ulyssis, qui solus Circes pocula non gustavit, neque in suis figuram est transmutatus. *Ovid. 14. Met. v. 287.* Vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.

Eurymĕdon, ontis, pater Peribœæ, ex qua Neptunus suscepit Nausithoum Regem Phæacum, & Alcinoi Patrem. *Homer. Odyss. 7.* ¶ Item filius Fauni, de quo *Stat. 11. Theb. v. 32.* ¶ Item fluvius, qui ex Tauri jugis ortus Pamphiliam secat. *Mela l. 1.*

Eurynŏme, es, Oceani, & Tethyos filia, uxor Orchami Achæmeniorum Regis, mater Leucothoes. *Ovid. 4. Metam. v. 210.* ¶ Item Apollinis filia, quæ Adrastum Argivorum regem, & Eryphylem Amphiarai conjugem peperit.

Eurypylus, Herculis filius, augur peritissimus inter Græcos, qui regnavit in Coo insula. *Ovid. 7. Met. Virg. 2. Æn.*

Eurystheus, trisyllab. m. 2. Εὐρυσθεύς, Stheneli Mycenarum Regis filius, qui Junonis instinctu imperabat Herculi, ut varia monstra superaret, quo posset perire. Quare eum *Virg.* durum appellat, *3. Georg. in princ.*

Eurythmia, æ, f. εὐρυθμία, concinnitas, convenientia, apta dispositio. *Vitruv. l. 1. c. 2.* Architectura constat ex ordinatione, ex dispositione, eurythmia, & symmetria.

Eurytis, idos, f. patronym. filia Euryti, Εὐρυτίς, h. e. Jole. *Ovid. heroid. ep. 9. v. 133.* Eurytidosque Joles, atque insani Alcidæ. *Adde Met. 9. v. 395.*

Eurytus, m. 2. Εὔρυτος, Oechaliæ Rex, pater Joles, ab Hercule victus, & occisus, cum filiam certaminis lege promissam nollet tradere. ¶ Item Mercurii filius, comes Argonautarum. *Valer. Flac. l. 1. v. 538. & l. 3. v. 471. & l. 6. v. 570.*

Euschēme, adverb. εὐσχήμως, decore, speciose. vox græca, qua utitur *Plaut. Mil. 2. 2. 39. & Trinum. 3. 1. 24.*

Eusebius, Εὐσέβιος, cognomento Pamphili, ob amicitiam cum Pamphilo Martyre, chronologus fuit, & Cæsareæ Palæstinæ Episcopus. Floruit temporibus Constantii & Constantini. Multa scripsit, quorum catalogum recenset Suidas.

Eustathius, Epiphanæus, sub Anastasio Principe, scripsit epitomen ab Ænea usque ad sua tempora. *Voss. de hist. Græc. l. 2. c. 21.*

Eustylos, i. εὔστυλος, concinne columnis dispositis extructus. *Vitruv. l. 3. c. 2.*

Euterpe, f. 1. una ex Musis, quæ tibias invenit, ab εὖ, bene, & τέρπω, delecto, idest, a concentus suavitate. *Horat. l. 1. od. 1.*

Euthygrammus, i, m. εὐθύγραμμος, quasi recta linea, regula est Architectorum; de qua *Vitruv. l. 1. c. 1.*

Eutyches, etis, & ichis, monachus Constantinopolitanus, hæresiarcha, qui in Christo duas naturas negavit, damnatus in Synodo Chalcedonensi, Marciano Imp. Vixit circa A. C. 450.

Evulgo, as, a. 1. *divulgare*, *pubblicare*, פרסם, Ger. *ausbreitten*, Gal. *publier*, *divulguer*, Hisp. *divulgar*, *pregonar*, ἐξαγγέλλω, in vulgus edo. *Liv. l. 9. c. 46.* Civile jus repositum in penetralibus Pontificum evulgavit.

Evulsio, onis, fœm. *lo sradicare*, *o straccare*, ἔκσπασις. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 22.* Qui primus purgationes alvi, dentisque evulsionem invenit.

Evulsus, a, um, adject. ab evello, *straccato*, *sbarbicato*, ἐκσπασθείς, *Cic. l. 15. Att. ep. 4.* Arbor excisa, non evulsa. *Senec. Med. v. 947.* Sinu matris evulsi filii.

Euxinus Pontus, Euxinum Mare, *Mar Maggiore*, *Mar Negro*, mare illud, quod incipiens a Bosphoro Thracio vergit in Or. & Sept. ambitus 25. M. stad. long. 5. M. lat. 3. M. Prius ἄξενος, Pontus Axenus dictus est, sc. inhospitalis, propter immanitatem eorum, qui ejus maris litora incolebant. Illi enim hospites immolare solebant, & carnibus peresis ex calvis eorum sibi pocula conficere. Postea cum in locis maritimis Jones aliquot oppida condidissent, cohibito Scytharum assueto latrocinio, receptoque Græcorum hominum commercio, pro Axeno Euxinus, hoc est, hospitalis, appellatus est. *Strabo l. 7. Ovid. 4. Trist. el. 4. v. 55.* Frigida me cohibent Euxini litora Ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit. ¶ Proprie est adject. non substant. ut Euxinum litus, *Id. 4. de Pont. el. 3. v. 51.* Euxinæ undæ, *l. 4. el. 7. in princip.*

Euzōmon, n. 2. εὔζωμον, eruca, herba, quia εὔζωμος est, h. e. idonea ad gratiam conciliandam juri, quod græce ζωμὸς dicitur. *Plin. l. 20. c. 3.*

E ANTE X.

Ex, & e, *da*, מן, Ger. *von*, Gal. *de*, Hisp. *de*, *da*, ἐξ, præpos. una ex iis, quæ ablat. regunt. *Cic. in Brut.* Cum percontaretur ex quadam aniçula. *Ter. Eun. 3. 2.* E flamma petere cibum. ¶ Variis verbis, & nominibus juncta varias habet significationes. Interdum enim notat locum, ut *Plaut. Asin. 1. 2. 4.* Jam ex hoc loco ibo ad tres viros. *Ter. Eun. 3. 2. 18.* Ex Æthiopia est usque hæc. Sic, laborare ex capite, e renibus, &c. *Cic. Terent.* ¶ Interdum tempus, & significat post, *dopo*. *Cic. Phil. 1.* Ex eo die, quo in Ædem Telluris convocati sumus. *Virg. 2. Æn.* Ex illo fluere spes Danaum. h. e. post illud tempus. *Cæs. l. 2. B. C. c. 22.* Quod Provinciam ex Prætura habuerat. h. e. post Præturam. Huc etiam illa pertinent: aliam rem ex alia cogitare, ex alio aliud accidere. *Ter. Heaut. 3. 3. 73. & Eun. 4. 2.* Sic *Cæs. l. 1. B. C. c. 70.* Ex magnis rupibus nactus planiciem. h. e. post magnas rupes. ¶ Item materiam, ex qua quid fit, ut statua ex ære facta, poculum ex auro. *Cicer. & alii passim.* ¶ Item causam, & significat propter. *Sen. de Benef.* Nec ex hoc me alienum profitebor. ¶ Nonnunquam etiam accipitur pro cum. *Plaut. Merc. 1. 2. 28.* Resinam ex melle Ægyptiam vorato. ¶ *Quintil. l. 5. c. 6.* Adjicit ex abundanti hanc quoque fiduciam. *id est*, præter necessitatem. *Liv. l. 8. Bel. Pun.* Cum ex insperato repente misistis nobis huc P. Scipionem. idest, præter spem, & opinionem. ¶ Interdum pro secundum, pro. *Ter. Adelph. 2. 1. 22.* Ornatus esses ex tuis virtutibus. Hinc *Ex animo*, secundum animi sententiam, *sinceramente*. *Ter. Eun.* Utinam istuc verbum ex animo, & vere diceres. ¶ Ex decreto, *in vigor del decreto*. *Cic. Fam. 2. ep. 13.* Decedere ex provincia ex senatus consulto. ¶ *Ex sententia*, vel *ex animi sententia*, secundum conceptum mentis. *Cic. 3. Offic.* Sed quod ex animi tui sententia juraveris. *Idem 1. Fam.* Sane feliciter, & ex mea sententia Rempub. gessimus. ¶ *Ex fide*, secundum fidem, fideliter. *Suet. in Galba.* Nummulario non ex fide versanti pecunias manus amputavit. ¶ *Ex æquo*, secundum æqualitatem, æqualiter. *Tac. l. 2. hist.* Discrimen, ac periculum ex æquo partiemur. ¶ Vel secundum æquitatem. *Liv. l. 42.* Ut ex æquo fœdus fieret. ¶ *Ex consuetudine*, secundum consuetudinem. *Plin. Epist. l. 2.* Hunc, oro, ex consuetudine tua & legas, & relegas. ¶ *Ex dignitate*, secundum dignitatem, pro dignitate, ut dignitas postulat. *Cic. Licin. 5. Fam.* Et, ut spero, statues ex nostra dignitate. ¶ *Ex præscripto*, secundum id, quod nobis præscriptum est. *Col. l. 1. c. 1.* Neque enim semper eundem, velut ex præscripto habitum gerunt. ¶ *Ex composito*, secundum id, quod compositum est, ut convenerant, dedita opera, *secondo l' accordo, o l' ordine*. *Liv. l. 1.* Tum ex composito orta vis. ¶ *Ex professo*, secundum id, quod profitemur, ex professione, serio, non dissimulate, *daddovero*. *Quint. l. 12. c. 1.* Ex professo Philosophiam ostentantibus parum decori sunt plerique orationis ornatus. ¶ *Ex toto*, i. e. omnino. *Sen. c. 5. de consol. ad Polyb.* Ex toto projice dolorem. ¶ Interdum resolvit adverbia. Hinc *ex continenti*, continenter, statim, *subitamente*. *Just. l. 2.* Qui ex continenti, ne dato in pœnitentiam spatio res per quenquam enarraretur, &c. ¶ *Ex integro*, vel de integro, denuo,

denuo, di nuovo. *Plin. in epist.* Datumque a Senatu jus omnibus ex integro agendi. ¶ *Ex facili*, facile. *Plin. l. 22. c. 15.* Quoniam lubrica ex facili hauriretur. ¶ *Ex vero*, pro vere. *Ovid. in mort. Tibul.* ¶ *Ex industria*, industrie, dedita opera, *a posta*, *studiosamente*. *Liv. l. 1.* Ex industria factus ad imitationem stultitiæ. ¶ *Ex tempore*, improviso, absque ulla præcedente meditatione. *Plin. in Epist.* Dicit semper ex tempore, sed tanquam diu scripserit. ¶ Accipitur etiam pro inter. *Plin. epist.* Librum quem tibi misi, ex omnibus meis vel maxime placere significas. *Plaut. Most. 1. 4. 29.* Illi ex omnibus optime volo. ¶ Jungitur interdum cum aliis præpositionibus, ut ex ante. V. *Ante*. ¶ Aliquando redundat. *Plaut. Pseud. 3. 1. 54.* Expressam in cera ex anulo suo imaginem. *Id. Merc. 1. 2. 1.* Ex summis opibus, viribusque usque experire.

Exacerbātus, a, um, adject. *irritato*, *esacerbato*. *Liv. l. 8. c. 33.* Cum affirmarent infestius Papirium exarsurum, agitatum contentione ipsa, exacerbatumque. *Suet. Tib. c. 62.* Auxit sævitiam exacerbatus indicio de morte filii.

Exacerbesco, scis, n. 3. *inacerbirsi*, *farsi aspro*, [illegible], Ger. *erzürnet werden*, Gal. *devenir apre*, Hisp. *exasperarse*, valde acerbus fio. *Apul. in Apol.* Quis est tam mitis, quin exacerbescat?

Exacerbo, as, a. 1. *adirare*, *irritare*, [illegible], Ger. *verbitteren*, Gal. *irriter*, *aigrir*, Hisp. *exasperar*, [illegible], irrito, ad iracundiam provoco. *Suet. in Galb. c. 16.* Atque eo quidem nomine omnes, qui ubique erant, exacerbavit.

Exacesco, is, ui, n. 3. *inacetirsi*, [illegible], Ger. *saur werden*, Gal. *devenir aigre*, Hisp. *hazerse agrio*, [illegible], acidus fio. *Col. l. 12. c. 17.* Deinde cum exacuit, & remisit liquorem.

Exacte, adverb. accurate, diligenter, *esattamente*, ἀκριβῶς, *Sidon. l. 7. ep. 9.* Ut exacte perorantibus mos est. *Gel. l. 1. c. 3.* Theophrastus super hac re exactius, quam Cicero, differit.

Exactio, onis, f. 3. [illegible], acerba, & imperiosa petitio, cujusmodi est vectigalium, & tributorum collectio, *esazione*. *Cic. 2. de Leg.* Eaque pecunia non minor esset facta cum superiore exactione. ¶ Exactio operis dicitur, cum certum pensum in singulos dies exigitur. *Col. l. 1. c. 8.* Nulla est autem major vel nequissimi hominis custodia, quam operis exactio. ¶ Significat etiam ejectionem, expulsionem, *scacciamento*, ut exactio Regum, apud *Cic. l. 1. de Orat.* ¶ Item operis absolutionem, & perfectionem. *Vitruv. l. 3. c. 1.* Ut etiam in operum perfectionibus singulorum membrorum ad universam figuræ speciem habeat commensus exactionem.

Exactor, oris, m. 3. qui aliquid exigit, *esattore*. *Cæs. 3. B. C. c. 32.* Erat plena lictorum, & imperiorum provincia, confecta præfectis, & exactoribus. ¶ Item expulsor. *Liv. l. 9. c. 17.* Ita dein de exactores Regum Junii, Valeriique. ¶ Item qui aliquid exequitur, & peragit, ut exactor supplicii, qui supplicium sumit, apud *Liv. l. 2. c. 5.* Sic exactor operis. *Colum. l. 3. R. R. c. 13.* Opus est autem perito, & vigilante exactore. ¶ Exactor studiorum, apud *Quintil. l. 1. c. 3.* est qui instat, & pensum studiorum exigit.

Exactus, a, um, nom. ex particip. *scacciato*, expulsus. *Cic. 1. de Orat. c. 9.* Exactis regibus. ¶ Item exagitatus, *agitato*. *Ovid. 4. Trist. eleg. 4.* Orestes Exactus furiis venerat ipse suis. ¶ Item præteritus, *passato*. *Virg. 3. Georg.* At tribus exactis, ubi quarta accesserit æstas. ¶ Item completus, *finito*. *Id. 6. Æn.* His demum exactis, perfecto munere Divæ, devenere locos lætos. *Liv. l. 1.* Venerabilis viri, atque adeo exactæ jam ætatis, *di età avanzata*. ¶ Item adactus. *Senec. in Herc. Oet.* Eat per artus ensis exactus meos. ¶ Item perfectus, elaboratus, *esatto*, *perfezionato*. *Propert. l. 3. eleg. 1.* Exactus tenui pumice versus eat. *Ovid. 4. de Pont. eleg. 9.* Exacta fides. *Mart. l. 4. epig. 42.* Nihil exactius, eruditiusque. *Plin. l. 8. ep. 23.* Quod ille obsequium Serviano exactissimo viro præstitit.

Exactus, us, m. 4. sumitur pro venditione, quia merx, dum venditur, exigitur a nobis, idest, emittitur. *Quintil. Declam. 19.* Sacrosanctus mercator opportunum mercis exactum, puto, invenit.

Exacuo, is, cui, cutum, a. 3. idem quod acuo, hoc est, acutum facio, *aguzzare*. *Virg. 3. Georg.* Ipse ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus. ¶ Translate est acutiorem, & perspicaciorem reddere. *Plin. l. 20. c. 13.* Nasturtium Venerem inhibet, animum exacuit. *Cicer. 2. de Leg.* Exacuere aciem oculorum, & ingenii. ¶ Item incitare, inflammare. *Cicer. Att. lib. 12.* Velim, cohortere, & exacuas Cluatium.

Exacutio, f. 3. actus exacuendi. *Plin. l. 17. c. 14.* Calami exacutio medullam ne nudet.

Exacūtus, a. 1. 2. acutus, *aguzzo*. *Plin. l. 18. c. 18.* Exacutior in mucronem fastigiata. *Id. l. 17. c. 28.* Exacutæ falces.

Exadverso, V. *Adversus*, adject.

Exadvocātus, i, qui aliquando advocati munere functus est. *Augustin. de Civ. Dei l. 22. c. 8.*

Exædificatio, onis, f. idem ac ædificatio, vel ædificationis absolutio. ¶ Translate *Cic. l. 1. de Orat. c. 35.* Ipsa autem exædificatio polita est in rebus, ac verbis.

Exædificātus, a, um, *fabbricato*, ædificatus. *Sallust. in Catil. cap. 12.* Villæ in urbium modum exædificatæ.

Exædifico, as, avi, atum, a. 1. *fabbricare compiutamente*, [illegible], Germ. *aussbauwen*, Gall. *bastir*, *achever de bastir*, Hisp. *edificar*, [illegible], perfecte ædifico, vel ædificium absolvo. *Cæs. 1. B. C.* Quod oppidum Labienus constituerat, suaque pecunia exædificaverat. ¶ Translate est quodcunque opus perficere. *Cicer. 1. de Orat.* Non graverer exædificare id opus, quod instituisti. *Plaut. Trin. 1. 2. 95.* Qui exædificasset suam inchoatam ignaviam. ¶ Usurpat pro domo ejicere *Plaut. Trin. 5. 2. 3.* Nam exædificasset me ex his ædibus.

Exæquatio, onis, actus exæquandi. *Vitr. l. 5. c. ult.* Super eam exæquationem. ¶ Item æqualitas, *uguaglianza*. *Liv. l. 34. c. 4.* Hanc ipsam exæquationem non fero.

Exæquatus, a, um, *uguagliato*, idem ac æquatus. *Varr. l. 1. R. R. c. 42.* Cortex cum cortice exæquatus. *Lucr. l. 5. v. 1296.* Exæquata certamina belli.

Exæquo, as, avi, atum, a. 1. *fare uguale*, *uguagliare*, [illegible], Ger. *gleich machen*, Gal. *égaler*, Hisp. *ygualar*, [illegible], æqualem facio. *Cic. post red. in Sen.* Propterea, quod superiorem esse contra improbos minus est negocii, quam bonis exæquari. *Id. de Amic. c. 20.* Exæquare se cum inferioribus. ¶ Quidam Lexicographi addunt *Exæquor*, *aris*, deponens, allato exemplo *Ovid. in Paneg. ad Pison.* (quod legitur inter op. *Lucani*, vel *Claud.*) v. 25. Sed ibi pro *exæquamur*, *exæquamus*, al. leg.

Exæstuo, as, avi, atum, n. 1. *ondeggiare*, *inondare*, [illegible], æstuando exundo. *Cur. l. 4. c. 2.* Exæstuare semper fretum. ¶ Translate *Virg. 9. Æn.* Mens exæstuat ira.

Exævio, V. Exsævio.

Exaggeratio, f. 3. *accrescimento*, *amplificazione*, [illegible], Gal. *accroissement*, *exaggeration*, Hisp. *encarecimiento*, *exageracion*, [illegible], magna coacervatio, cum terra in aggerem erecta sustollitur in fastigium. ¶ Translate ponitur pro altitudine, & excellentia. *Cic. 2. Tusc. c. 26.* Hoc tibi propone, amplitudinem, & quasi quandam exaggerationem quam altissimam animi, qui maxime eminet in contemnendis, & despiciendis doloribus, unam esse omnium rem pulcherrimam. ¶ Item pro amplificatione oratoria, cum pluribus verbis una, eademque res vehementer dicitur. *Gel. l. 13. c. 24.* Num onerandi, vel exprobrandi criminis causa exaggerationem aliquam speciosam facit? *Et paulo post.* Apud Homerum ejusdem rei, atque sententiæ luculenta exaggeratio est.

Exaggerātus, a, um, cumulatus, auctus. *Cic. de clar. Orat.* Altius exaggerata oratio. *Id. 6. seu 5. Parad.* Si quidem animo excelso, alto, & virtutibus exaggerato sumus. *Id. 4. Catil. c. 9.* Auctæ, exaggerataque fortunæ. *Gell. l. 13. c. 23.* Neque ornatius fit, neque exaggeratius.

Exaggĕro, as, avi, atum, a. 1. *accrescere*, *amplificare*, [illegible], Ger. *anhäuffen*, Gal. *exagerer*, Hisp. *encarecer*, *exagerar*, [illegible], in unum aggerem congero, & coacervo. *Plin. l. 19. c. 8.* Exaggerando aliam accumules. Rem familiarem omni ratione exaggerantes. ¶ Translate est amplificare, extollere. *Cic. 5. Tusc.* Exaggerantem tantopere virtutem, & extenuantem cætera. *Id. 1. Offic.* Exaggerare rem familiarem. *Id. 1. de Orat.* Nisi idam artem oratione exaggeraties. *Quint. l. 6. c. 1.* Injuriam nostram exaggeramus. *Velle. l. 2. c. 129.* Juventam Germanici exaggeravit honoribus.

Exagitātor, m. 3. qui exagitat, & insectatur. *Cic. in Orat. c. 13.* Et quidem exagitator omnium Rhetorum hunc miratur unum.

Exagitātus, a. 1. 2. adject. ab exagitor. *Cic. post red. in Sen.* Qui causam Senatus exagitatam concionibus improborum sic sua diligentia multitudini commendavit. h. e. sæpe tractatam, & disputatam.

Exagito, as, avi, atum, a. 1. *turbare*, [illegible], Ger. *umbtreiben*, Gal. *travailler*, Hisp. *turbar*, *molestar*, [illegible], vehementer agito, vexo. *Lactant. l. 6.* Poetæ tres Furias esse dixerunt, quæ mentes hominum exagitent. *Horat. l. 2. Sat. 6. v. 54.* Dii exagitent me. ¶ Est item exasperare, & ad iram provocare. *Sallust. in Catil.* Tali tempore tanta vis hominis magis leniendo, quam exagitanda videbatur. ¶ Item excutere, examinare. *Cic. pro Cluen.* Exagitabantur omnes ejus fraudes, atque fallaciæ. ¶ Item insectari, & redarguere, ut exagitare aliquem disputationibus, & concionibus. *Cic. in Orat. c. 3.*

Exagium, ii, n. examen, seu examinatio libræ per pondera, pensatio. *Vet. Inscript.* Ratio docuit, sub exagio potius pecora vendere. h. e. appensa ad libram pecora vendere. *Cujac.* Exagium exponit trutinam, & certæ ponderationis genus, quod constabat siliquis.

Exagōga, æ, vel exagoge, es, f. 1. ἐξαγωγή, exportatio, seu evectio mercium. *Fest. Plaut. Rud. 3. 2. 17.* Eamque eventuram exagogam Capuam salvam. *Id. Truc. 4. 2. 6.* Ille dum sic faciat domum ad te exagogam. ¶ Exagoga, æ, ἐξαγωγός, m. 1. exportator. *Plaut. Truc.* [illegible] Damnigeruli foras gerones, bonorum exagogæ. Alii legunt, [illegible], h. e. qui vehiculis bona exportant, ab [illegible].

Exalbesco, is, ui, n. 3. *diventar bianco*, *impallidire*, [illegible], Ger. *weiß werden*, Gal. *blémir*, Hisp. *hazerse blanco*, est pallescere, & colorem pristinum in album commutare. *Cic. 1. de Or. c. 26.* Ut exalbescam in principiis dicendi.

Exalbĭdus, a, um, o. 1. 2. *biancheno*, albidus, aliquantum albus. *Plin. l. 24. c. 19.* Folia urticæ in medio exalbida.

Exalburno, as, a. 1. est alburnum detrahere, idest eam partem, quæ proxima est cortici. *Plin. l. 16. c. 40.* Deinde robur exalburnatum, cui nigricans color.

Exaltatio, onis, f. *esaltazione*. *Tertul. de cult. fœm. c. 3.* Exaltatio non congruit professoribus humilitatis.

Exalto, as, a. 1. *esaltare*, *alzare*, [illegible], Ger. *erheben*, Gal. *élever*, Hisp. *exaltar*, [illegible], in altum elevo. *Col. l. 3. c. 13.* Fodiuntque (sulcos) & exaltant in tres pedes.

Exaluminātus, a, um, o. 1. 2. ad colorem aluminis accedens. *Plin. l. 9. c. 35. de unionibus*, Summa laus coloris est exaluminatos vocari.

Examŭssim ... [illegible]

Examen, inis, n. 3. *sciame d' api*, [illegible], Germ. [illegible], Gal. *essaim*, Hisp. *enxambre*, [illegible], quam parentes ex suis alvearibus ad novas sedes quærendas exire cogunt. *Cic. de Sen.* Nec tegetionis [illegible] res rusticæ lætæ sunt, sed hortis etiam, & apum examinibus. ¶ Translate dicitur de piscibus. *Plin. l. 32. c. 1.* Rapiunt eo secum piscium examina. ¶ Item de hominibus. *Horat. l. 1. od. 35. v. 30.* Et juvenum recens examen. ¶ Examen item [illegible] est, seu stylus, quo trutina regitur, al. stateræ lingua, quæ per [illegible] ejus ansam vertitur, & cum in neutram partem inclinatur, æquilibrium indicat. *Virg. 9. Æn.* Jupiter ipse duas æquato examine lances sustinet. ¶ Hinc translate ponitur pro exacto judicio, & [illegible] alicujus rei investigatione. *Pers. in princ. Sat. 1.* Examen nec improbum in illa castiges trutina. Ubi *Vet. Schol.* Examen est lingua, vel lignum, quod mediam bilancem ad pondera æquanda tenet: trutina vero est foramen, intra quod est lingula, de qua examinatio est. *Stat. l. 3. Silv. 3. v. 203.* Viam morum, longæque examina vitæ Poscam.

Examinate, adverb. cum examine, & judicio. *Ammian. l. 27. c. 23.* Dum deliberatur examinatius, quid fieri deberet. Adde *Tertul. de præscription. advers. Hæret. c. 20.*

Examinatio, onis, f. *esame*, *inquisizione*, examen, investigatio. *Ulp. l. 1. de Aleg. §. 4.* Ad examinationem civilem remittendus est. ¶ Proprie *Vitruv. l. 10. c. 8.* Per scapi librationem, & examinationem. h. e. ponderationem, æquilibrationem.

Examinator, oris, m. *esaminatore*, qui inquirit, vel ponderat. *Cassiod. l. 6. ep. 18.* Panis pondera æquus examinator intende.

Examinatorius, a, um, adject. ad examinandum pertinens, ut, mysteria Fidei examinatoria, *Ter. adv. Gnost. c. 7.*

Examinatus, a, um, *pesato*, examine seu statera pensus. *Cæs. l. 5. B. G. c. 12.* Utuntur taleis ferreis ad certum pondus examinatis pro nummo.

Examino, as, avi, atum, n. 1. est vernare. *Col. l. 11. c. 24.* Ab ortu Vergiliarum ad solstitium examinant alvei. h. e. per novam fœtuum procreationem crescunt. ¶ Est etiam act. & significat trutina expendere, & translate ponitur pro scrutari, investigare, *esaminare*, *considerare*, [illegible], Ger. *erforschen*, Gal. *examiner*, Hisp. *examinar*, [illegible]. *Cic. 2. d. Orat.* Quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. *Hor. l. 2. Sat. 2. v. 8.* male verum examinat omnis Corruptus Judex. ¶ *Vitr. l. 10. c. 8. de vectib.* Cogit pressionibus examinare paucis manibus oneris maximi pondus, *fa, che poca forza premendo equilibra, e solleva un grandissimo peso.*

Examo, valde amo, [illegible]. Affertur a quibusdam Lexicographis ex *Plauto*, cujus verba nos invenire non potuimus.

Examplexor, aris, atus sum, depon. 1. amplexor, complector. *Auct. ad Her. l. 4. c. 52.* Et tu per deos, inquit, hunc examplexare.

Examurco, as, avi, atum, a. 1. *levar la feccia all'oglio*, [illegible], est sublata amurca oleum defæcatum reddere. ¶ Ad alia translatum *Apul. l. 4. M. A.* de corio ursæ detracto: Soli siccandum tradimus: ac dum cœlestis vaporis flammis examurcatur, &c.

Examussim, adverb. examinato, recte, castigate, perfecte, ab amussi. *Plaut. Amph. 1. 2. 213.* Examussim est optima.

Exanclo, V. Exantlo.

Exanguis, & exsanguis, gue, o. 3. *senza sangue*, Germ. *blutlos*, Gal. *sans sang*, Hisp. *sin sangre*, ἄναιμος, sine sanguine. *Cic. pro Sext.* Quem cum jacentem, & concisum pluribus vulneribus *extremo* spiritu exanguem, & confectum viderent. ¶ Accipitur *etiam* pro pallido, quod pallentes videantur sanguine carere. *Ovid. 3. Trist.* Aspicis exangui chartam pallere colore. *Hor. epist. 1.* biberent exangue cuminum, scil. quia semen illius epotum *pallidos* reddit. *Ovid. 9. Met.* Exanguis metu.

Exanimabiliter, adverb. *con timore*, palpitando, ἐκπεπληγμένως. *Nev.* apud *Non. c. 4. n. 384.* Ubi vidi exanimabiliter timidis pedibus protinam *me dedi*.

Exanimalis, *e. 3. senza anima*, ἄψυχος, quod non est animal, vel quod *est sine anima*. *Plaut. Bacch. 4. 8. 7.* Ni illum exanimalem faxo. ¶ Item metonymice id, quod animam eripit. *Plaut. Rud. 1. 4. 2.* Ita multæ sunt in pectore curæ exanimales.

Exanimatio, f. 3. ἔκπληξις, interfectio, vel perturbatio, quæ subsequitur metum, & est comes pavoris, ut *Cicer.* definit *4. Tusc. Id. 1. Off. c. 36.* Ne in perturbationes, atque exanimationes incidamus.

Exanimatus, o. 1. 2. mortuus, *esanimato*. *Liv. l. 22.* Alteram mœstam sedentem ad primum conspectum redeuntis filii gaudio nimio exanimatam. ¶ Item exterritus, perturbatus. *Ter. Andr. 1. 1. 104.* Ibi tum exanimatus Pamphilus bene dissimulatum amorem, & celatum indicat. V. Exanimo.

Exanimis, V. Exanimus.

Exanimo, as, avi, atum, a. 1. *esanimare*, φονεύω, anima privo, neco, occido. *Curt. l. 7. c. 3.* Multos exanimavit rigor insolitus nivis. ¶ Est item perterrere, perturbare, *spaventare*, *sbigottire*, *impaurire*, *disanimare*, נכה, Ger. *erschrecken*, Gall. *oter le coeur*, Hisp. *desmayar*, ἐκπλήττειν. *Ter. Andr. 1. 5.* Oratio hæc me miseram exanimavit metu. ¶ Significat etiam spiritum, seu halitum intercipere, quod iis evenire solet, qui nimio cursu fatigantur. *Cæs. l. 3. B. C. c. 92.* Prædixerat, fore, ut duplicato cursu milites exanimarentur, & lassitudine conficerentur.

Exanimus, a, um, o. 1. 2. & exanimis, me, o. 3. *morto*, ἄψυχος, mortuus. *Virg. l. 1. Æn.* Exanimumque auro corpus vendebat Achilles. *Liv. l. 8.* Ut uno ictu exanimem equo præcipitaret. ¶ Item exterritus, & veluti animi deliquio consternatus, *sbigottito*, *spaventato*, ἄπνους. *Virg. l. 4. Æn.* Audiit exanimis, trepidoque exterrita cursu per medios ruit.

Exanio, V. Exsanio.

Exante, V. Ante.

Exanthemata, n. 3. ἐξανθήματα, a Medicis dicuntur leves humorum eruptiones vel in cute subsidentes, ut morbilli puerorum, & maculæ pestilentes, item lenticulares, & pulicares, vel cutem superantes, ut variolæ puerorum, omniumque ætatum vari, quasi efflorescentiæ, ab ἐξανθέω, effloresco, pullulo, quod ab ἄνθος, flos. *Marcell. Empir. c. 19.* & *Æmil. Macer de herbis, cap. de porro.* Antiquioris tamen ævi scriptor *Celsus* græcis literis hanc vocem scribit.

Exantlatus, o. 1. 2. partic. ab exantlor, *superato*, *tollerato*, *Cic. 4. Acad.* Herculis quendam laborem exantlatum a Carneade. *Id. 2. Tusc.* Quæ corpore exantlato, atque animo pertuli. V. Exantlo.

Exantlo, as, avi, atum, a. 1. *cavar fuori*, שאב, Ger. *erschöpfen*, Gall. *épuiser*, Hisp. *sacar*, *padecer hasta el cabo*, ἐξαντλέω, proprie est exhaurire sentinam, & generatim exhaurire, a verbo græco allato, quod ab ἄντλος, seu ἄντλον, vel ἀντλία, sentina. *Plaut. Stich. 1. 3. 116.* Iste vinum poculo pauxillulo sæpe exantlavit. ¶ Translate est perpeti, superare. Sed fortasse in hac significatione nulla est translatio, quia factum est ab ἐξαντλέω, quod ab ἀντλέω, quasi ἀνατλέω, perfero. *Cic. 3. Tusc. c. ult.* Quod, cum exantlavisset omnes labores, tum incideret in mortis malum sempiternum. *Id. 2. de Divin. c. 30. ex Poeta.* Tot nos ad Trojam belli exantlavimus annos. ¶ Scribitur etiam *Exanclo*, quod nonnulli putant vocem latinam esse, & ab *anculo* esse factum; *exantlo* vero Græcam. *Budæus* tamen existimat, utroque modo scriptam Græcæ originis esse, ut quemadmodum a πλέκω fit *plecto*, ita etiam ab ἐξαντλέω, fieri possit *exanclo*. In Vet. lib. promiscue legitur, & cum *c*, & cum *t*. ¶ *Quint. l. 1. c. 6.* verbum hoc inter obsoleta referendum putat, sed obstat huic opinioni *Ciceronis* auctoritas.

Exapto, as, a. 1. ἐξάπτω, idem quod apto. *Apulei. l. 11. Met.* Visus est quiete proxima, dum magno deo coronas exaptat. *h. e.* apte imponit: vel apte nectit Dei capiti imponendas.

Exaptus, o. 1. 2. aptus, *atto*, apud vet. *Lucr. l. 4. v. 827.* Brachia nec porro validis exapta lacertis esse. ¶ Item appensus. *Lucil. l. 10. apud Pareum in Lexic. Lucret.* Pelliculaextrema exaptum pendere opus ingens. V. Aptus.

Exaquesco, is, n. 3. *inumidirsi*, humorem concipio. *Censorin. de die nat. cap. 18.* Tum exignescere, tum exaquescere.

Exaratio, onis, f. actus exarandi. *Martian. Capell. l. 9.* Ipsius Taygeti exaratio. ¶ Item scriptum, scriptura. *Sidon. carm. 9. v. 335.* Illis exarationi applicare theta.

Exarchatus, us, m. ea Italiæ pars, quæ Exarchis paruit; cujus metropolis Ravenna. Complectebatur autem Æmiliam, Flaminiam, & Picenum. Ejus fines describuntur a *Platina in vita Stephani II.* his verbis: Redditus Romanis Exarchatus est, quidquid Padum, & Apenninum interjacet a Placentinis usque ad stagna Venetorum; & quidquid intra Isaurum flumen, Apenninum, & Adriaticum continetur. ¶ Dictus est *Exarchatus*, quia ad eas provincias regendas mittebatur ab Imperatoribus Romanis Constantinopoli residentibus unus, qui *Exarchus* appellabatur.

Exarchiatrus, i, m. qui Archiatri dignitate functus est, & a Palatio dimissus *L. 10. Cod. tit. 52. leg. 6. de Prof.*

Exarchus, i, m. Ἔξαρχος, h. e. princeps, eximius, inter proceres excellens. Exarchi dicti sunt, qui ab Imperatoribus Romanis, translata (post occupatam a Barbaris Italiam) Constantinopolim Imperii sede in Italiam mittebantur administraturi eas provincias, quæ adhuc eorum Ditioni suberant. Ravennæ autem morabantur jura daturi. ¶ Fuit etiam hoc nomine gradus dignitatis in militia. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 528. n. 7.* Aurelio Januario Signif. ex numer. Dalmat. fort. & Aurelio Valentiano Exarcho posuit Aurel. Just. *&c.* Ipsa nomina propria hujus Inscriptionis satis indicant, sequioris ævi eam esse.

Exardesco, is, arsi, n. 3. valde ardeo, valde inflammatus sum, *infiammarsi*, ἐκπυροῦμαι. *Cic. l. 2. de Orat.* Nulla materia tam facilis ad exardescendum. Et translate, *Id. de Arusp. Resp.* In me illa flamma illorum temporum conjiciebatur: excepi, & pro patria solus exarsi. ¶ Metaphorice etiam sæpe accipitur pro excandescere, animo erigi, & excitari, *accendersi*, *riscaldarsi*, ut exardescere iracundia, *Cic. Fam. l. 1. ep. 9. Id. de Amic.* Ex quo eorum exardescit sive amor, sive amicitia. h. e. oritur. *Id. Phil. 4.* Ad spem libertatis exarsimus. *Id. Tusc. 5.* Contra quorum disciplinam ingenium ejus exarserat. ¶ *Idem pro Rabir. Post.* Etiam ad innocentium periculum tempus illud exarserat. ¶ Exardescere pretia dicuntur, cum augentur. *Sueton. Tiber. c. 34.* Corinthiorum vasorum pretia in immensum exarsisse, graviter conquestus est.

Exaresco, n. pas. *seccarsi*, ἀποξηραίνομαι, exaresco, aridus fio. *Plin. lib. 26. c. 10.* Articulus nisi bo um impositus, antequam exarescat.

Exareno, as, a. 1. *purgare*, purgo, & veluti arenas aufero. *Plin. l. 33. c. 5.* Postea exarenatur, iterumque exhalatur igni.

Exaresco, is, arui, n. 3. *seccarsi*, יבש, Germ. *aufdorren*, Gall. *tarir*, *devenir sec*, Hisp. *secarse*, *ponerse seco*, ἀποξηραίνομαι, aridus fio. *Col. l. 4.* Et Sole, ac vento penitus siccari, atque exarescere. ¶ Translate ponitur pro deficere. *Cic. l. 9. epist. 18.* Deinde ipsa illa, si qua fuit in me facultas orationis, exaruisset. *Id. 3. Tusc.* Opinio illa vetustate exaruit. *Id. Att. l. 10.* Exaruit diuturna miseria filius.

Exarmatus, a, um, adject. *disarmato*, ἀφωπλισμένος, armis spoliatus, ut exarmata navis, *Sen. de consol. ad Helvid. c. ult.* Exarmati leones. h. e. sine unguibus, & dentibus. *Lamprid. in Heliog. c. 21.* ¶ Translate *Claudian. epigr. 35. de portu Smyrnensi.* Hic exarmatum terris cingentibus æquor Clauditur, & placidam discit servare quietem.

Exarmo, as, a. 1. *disarmare*, Germ. *wehrlos machen*, Gall. *desarmer*, Hisp. *desarmar*, ἀφοπλίζω, armis spolio. *Tac. l. 1. hist. c. 31.* Milites Longinum manibus coercent, exarmantque. *Sil. l. 1. v. 411.* Serpentes diro exarmare veneno Doctus. *Plin. l. 3. epist. 9.* Ut accusationem exarmaret. h. e. debilitaret, infirmaret.

Exaro, as, avi, atum, a. 1. *cavar fuori arando*, חרש, Germ. *aufpflügen*, Gal. *recueillir en labourant*, Hisp. *sacar fuera arando*, ἐξαρόω, arando eruo. *Cic. 2. de Div. c. 23.* Estne quisquam ita desipiens, qui credat exaratum esse, Deum dicam, an hominem? *Aurel. Victor. de Vir. Illust. c. 3.* In Janiculo sepultus est, ubi post multos annos arcula cum libris exarata. ¶ Item exaratione percipio. *Cic. 3. Ver. c. 18.* Quod iis plus frumenti imperabatur, quam quantum exararant. ¶ Translate est scribere. Qui enim stylo scribunt in codicillis, ii quasi sulcos more aratorum ducere videntur. *Cic. Consol.* Hæc, cum essem in Senatu, exaravi. ¶ Sumitur etiam pro simplici *aro*. Unde translate *Horat. Epod. 8.* Cum rugis vetus Frontem senectus exaret.

Exarticulo, as, a. 1. idem ac deartuo, idest, per articulos disseco. ¶ Hoc verbum apud *Cic.* observavit *Bosius in not. ad ejusd. l. 7. Att. ep. 2.*

Exascio, as, avi, atum, a. 1. *pianare*, פסל, Germ. *behauwen*, Gal. *ebaucher*, *raboter*, Hisp. *dolar*, *labrar de azuela*, est dedolare, dolabra, & ascia præparare, & translate disponere, more fabrorum lignariorum, qui ligna prius ascia dolant, deinde poliunt. *Plaut. Asin. 2. 2. 90.* Jam hoc opus est exasciatum. idest, utcunque dolatum, nondum tamen expolitum undequaque.

Exasperatus, a, um, adject. irritatus, incitatus, *inasprito*, ut exasperati animi, *Liv. l. 43. Colum. l. 9. c. 15.* Neque convenit æstu medio exasperatas apes lacessiri.

Exaspero, as, avi, atum, a. 1. *inasprire*, *incrudelire*, הקשה, Ger. *scharpf machen*, Gall. *irriter*, Hisp. *ensañar*, ἐξαγριόω, valde asperum facio. *Plin. l. 23. c. 4.* Fauces exasperat, & venena omnia hebetat. ¶ Est etiam acuere. *Sil. l. 4. vers. 19.* Saxoque exasperat ensem. ¶ Translate est irritare, concitare. *Liv. l. 28. c. 25.* Ad quorum primum adventum exasperati animo, mox placido sermone leniti sunt. *Curt. l. 8. c. 1.* Alexander magis exasperabatur.

Exatio, V. Exsatio.

Exaturo, V. Exsaturo.

Exauctoratus, a, um, adject. quasi auctoramento privatus. Exauctorati milites dicebantur, qui a militia removebantur, data missione honesta, vel ignominiosa. V. Exauctoro. *Liv. l. 36. c. 40.* Postero die concione advocata, de rebus abs se gestis cum disseruisset, milites exauctoratos dimisit. *Tac. l. 1. hist. c. 20.* Exauctorati per eos dies Tribuni. ¶ Translate *Exauctorata verba*, h. e. obsoleta, quæ in desuetudinem abierunt. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 5.*

Exauctoro, as, avi, atum, a. 1. *disobbligare*, Germ. *des eydts erlassen*, Gal. *casser les gens de guerre*, Hisp. *soltar el juramento al que jura*, ἀπολύω, est ab auctoramento, idest obligatione militari, & juramento solvere, & liberare, & sæpe de ignominiosa missione intelligitur. *Ulp. l. 2. ff. de his, qui not. infam. §. 2. Lamprid. in Alex. Sev. c. 12.* narrat, cum Imperatorem *legionem tumultuantem exauctorasse*. Et apud *Plin. l. 6. ep. 31.* Trajanus Centurionem adulterii reum exauctoravit, atque etiam relegavit. ¶ Dicitur etiam de illa missione, cum expletis stipendiis militantes omni militiæ onere levabantur, excepta tamen pugna in hostes, ut notat *Lips. l. 5. Milit. Rom. Dial. 19. Suet. in Tib.* Neque tam parvum quidquam fuit, de quo non ad Patres referret, etiam de legendo, vel exauctorando milite. Ital. *riformare la milizia*. *Curt. l. 10. c. 4.* Bello inutiles exauctoravit, magnificentissimeque donatos dimisit.

Exaudio, is, ivi, itum, a. 4. *udire*, ענה, Ger. *erhoren*, Gal. *exaucer*, Hisp. *otorgar*, ἐξακούω, idem ac audio. *Cic. Att. l. 4. epist. 8.* Dic, oro te, clarius: vix enim mihi exaudisse videor. *Cæs. l. 5. B. G. c. 30.* Et id clariore voce, ut magna pars militum exaudiret. ¶ Interdum significat precibus annuere, & concedere quod petitur, *esaudire*. *Ov. 13. Metam. v. 856.* precesque Supplicis exaudi.

Exauditus, a, um, adject. *udito*, *o esaudito*, εἰσακουσθείς, *Cic. l. 1. Att.* Clamores exauditi. *Stat. 11. Theb.* Vota exaudita parentis. Adde *Virg. 1. Æn.*

Exaugeo, es, uxi, uctum, a. 2. *accrescere*, הגדיל, Germ. *bestigmehren*, Gall. *accroitre*, Hisp. *acrecentar mucho*, ἐξαύξω valde augeo. *Terent. Hecyr. 2. 2. 2.* Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant.

Exauguratio, f. 3. *profanazione*, actus exaugurandi. *Liv. l. 1. c. 55.* Nam cum omnium sacellorum exaugurationes admitterent aves.

Exauguro, as, a. 1. *sconsacrare*, Germ. *entweihen*, Gal. *dessacrer*, Hisp. *desconsagrar*, *desagradar*, e sacro profanum facio. *Liv. l. 1. c. 55.* Exaugurare fana, sacellaque statuit.

Exauspico, as, avi, atum, n. 1. *Plaut. Capt. 3. 5. 108.* Exauspicavi ex vinculis: nunc intelligo Redauspicandum esse in catenas denuo. h. e. Auspicium hujus itineris ex vinculis duxi: nunc ad vincula mihi denuo redeundum est.

Exballisto, a. 1. ballista prosterno. *Plaut. Pseud. 2. 1. 10.* Ego hunc exballistabo lapide.

Exbibo, is, a. 3. idem quod bibo. *Plaut. Mil. 3. 2. 19.* Neque ille hic calidum exbibit in prandium.

Exbromo, as, a. 1. emundo, purgo. *Apic. l. 6. c. 2.* Rapas, ut exbromari possint, levabis de olla. V. *Salmas.*

Exbibæ, f. 1. vinolentæ, quæ ebiberunt, a bua, potio. *Fest.*

Exbueres, sive exbures, idem ac exbuæ. *Fest.*

Excæcatus, a, um, adject. *acciecato*. Translate *Cels. l. 7. c. 7.* Excæcata itinera pituitæ. h. e. obstructa, oblimata. *Ovid. 15. Met. v. 272.* Flumina prosiliunt, aut excæcata residunt.

Excæco, as, a. 1. *acciecare*, עור, Germ. *blind machen*, Gall. *aveugler*, Hisp. *cegar*, τυφλόω, valde cæco. *Cic. 4. Acad. c. 23.* Num ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus? *Plin. l. 17. c. 22. de palmite vitis*: Quidam excæcant eum supina falce auferendo oculos. ¶ Significat etiam occludere, obstruere. *Ov. 4. Pont. eleg. 2. v. 17.* Scilicet ut limus venas excæcat in undis.

Excalceatus, a, um, adject. *scalzo*. *Suet. Vesp. c. 8.* Jussit excalceatos cursitare. *Senec. ep. 8.* Quam multa Publi non excalceatis sed cothurnatis dicenda sunt! h. e. non Mimis, sed Tragicis, qui cothurnis utuntur.

Excalceo, as, a. 1. *discalzare*, חלץ נעל, Ger. *entschuhen*, Gal. *dechausser*, Hisp. *descalçar*, ὑποδήματα λύω, calceos detraho. *Suet. in Vitel. c. 2.* Ut sibi pedes præberet excalceandos. ¶ Reperitur etiam *Excalceor*, *aris* depo-

deponentis forma, *Varr.* apud *Non. cap.* 7. *n.* 86. Ut introeat, nemo se excalceatur. ¶ Scribitur & *excalcio*.

Excalceus, h. e. excalceatus, est Paulini Nolani *poem.* 21. *ad Cyther. v.* 321.

Excaldatio, onis, f. [illegible], calefactio in calida aqua. *Vulcat. Gallic. in Cass. c.* 5. *Capitol. in Albin. c.* 5. Excaldationes pueriles.

Excaldatus, a, um, adject. calida lotus, & calefactus. *Apic. lib.* 4. Excaldatus caseus. *Marcel. Empir. c.* 26. Amygdalæ excaldatæ.

Excaldo, as, a. 1. calida perfundo, & calefacio. *Vulcat. Gallic. in Cass. c.* 5. Legiones totæ excaldantes se.

Excalefacio, & excalfacio, is, eci, actum, *riscaldare*, a. 3. idem ac calefacio. *Plin. l.* 21. *c.* 20. Urinas magis excalefacit, quam crocum ipsum. *Id. ib.* Modice his tamen utendum est, quoniam excalfaciunt. Adde *l.* 24. *c.* 7.

Excalfactio, onis, f. *il riscaldare*. *Plin. l.* 31. *c.* 9. Sal additur ad excalfactiones.

Excalfactorius, a. 1. 2. quod habet vim excalefaciendi, *Plin. lib.* 23. *c.* 4. Vis ejus excalfactoria. Adde *l.* 21. *c.* 18.

Excalfactus, a, um, *riscaldato*. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Calorem tenet excalfacta igni. *Id. ib. c.* 2. Lacus Sole excalfactus.

Excalfio, is, actus sum, n. valde calefio. *Plin. l.* 24. *c.* 7. Cum quid siccari, excalfierive opus sit.

Excalpo, V. Exscalpo.

Excandefacio, is, eci, actum, a. 3. incendo. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 2. Triumphus & collegiorum cœnæ, quæ tunc innumerabiles, excandefaciebant annonam macelli. h. e. pretium annonæ augebant, incendebant. V. Incendo.

Excandescentia, æ, f. *escandescenza*, *collera*, [illegible]. *Cic.* 4. *Tusc. l.* 9. Excandescentia sit ira nascens, & modo desistens. *Id. ibid.* Ira, excandescentia, odium, inimicitiæ.

Excandesco, is, ui, n. 3. *accendersi*, [illegible], Ger. *ergrimmen*, Gal. *s'enflammer*, *se courroucer*, Hisp. *encenderse*, [illegible], incendor, inflammor. *Cato de R. R. c.* 95. Nam si in tecto coquas, excandescet. ¶ Translate accipitur pro irasci, quod ira, velut igne quodam, animus soleat incendi. *Col. Cic. l.* 8. *epist.* 12. Id postquam rescivit, excanduit. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 19. Hæc nullam vim habent, nisi ira excanduit fortitudo.

Excantatus, a, um, adject. *incantato*, *ammaliato*, veneficiis, & magicis artibus obstrictus. nam incantamenta plerumque carminibus, & cantionibus fiunt. *Horat. Epod.* 5. *v.* 45. Quæ sidera excantata voce Thessala, Lunamque cœlo deripit.

Excanto, as, avi, atum, a. 1. *incantare*, *ammaliare*, [illegible], Germ. *verzaubern*, Gal. *enchanter*, Hisp. *encantar*, est idem ac incanto, sive incantationibus perniciem affero. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Qui fruges excantasset. ¶ Est item incantatione e loco aliquo evocare. *Propert. lib.* 3. *eleg.* 3. Ut per te clausas sciat excantare puellas.

Excarnificatus, a, um, adject. *scarnificato*, dilaniatus. *Cic. lib.* 3. *de nat. Deor.* Anaxarchus a Tyranno excarnificatus.

Excarnifico, as, avi, atum, a. 1. *straziare*, *tagliare a pezzi*, [illegible], Ger. *zermartern*, Gal. *decharner*, *mettre en pieces en tourmentant*, Hisp. *atormentar*, [illegible], dilanio, carnem disseco, in partes divido. *Suet. in Vitel. c.* 17. Minutissimis ictibus excarnificatus, atque confectus est. ¶ Translate pro cruciare ponitur. *Ter. Heaut.* Hujusmodi mihi res semper comminiscere, ubi me excarnifices.

Excastratus, a, um, adject. castratus, exsectus, *castrato*. *Gel. lib.* 9. *c.* 9. Auctore M. Varrone, is demum latine caper dicitur, qui excastratus est.

Excavatio, onis, f. actus excavandi, *scavamento*, [illegible]. *Sen. l.* 4. *nat. Quæst. c.* 3. Stillicidii casus lapidem cavat, & hæc ipsa excavatio rotunda fit.

Excavatus, a, um, adject. cavatus, *cavo*, *scavato*. *Cic. Ver.* 6. *cap.* 27. Trulla excavata cum manubrio aureo.

Excavo, as, avi, atum, a. 1. *scavare*, *far concavo*, [illegible]. *Plin. l.* 10. *c.* 33. *de hirundinibus*. Tertium est earum genus, quæ ripas excavant.

Excedo, dis, essi, essum, n. 3. *partire*, [illegible], Ger. *ausziehen*, Gall. *se partir*, *s'en aller*, Hisp. *partirse*, [illegible], discedo, egredior, exeo. *Cic. ad Brut.* Vos fortasse sapientius excessistis urbe. *Brut. Cic.* 11. *Fam.* Ego, nisi valde necesse fuerit, ex Italia non excedam. ¶ Est item mori. *Cic. post red. in Sen.* Cum is excessisset, qui cædi, & flammæ restiterat. *Id. in Brut.* Sed ad eos, qui e vita excesserunt, revertamur. ¶ Item superare, *eccedere*. *Curt. l.* 4. *c.* 11. Navigia, quæ modum excedunt, regi nequeunt. *Vellej. lib.* 2. *c.* 68. In hoc principis ira excessit, ut, &c. ¶ Hinc excedere fidem, *Plin. l.* 28. *c.* 3. h. e. incredibilem esse. ¶ *Colum. l.* 6. *c.* 21. Excessit annos decem, *passò dieci anni*. ¶ *Liv. l.* 25. Excessit res ad publicam querimoniam. h. e. adeo crevit, ut publicæ querelæ fierent.

Excellens, entis, adject. præstans, insignis, *eccellente*, [illegible]. *Cic. Acad. l.* 1. *c.* 3. Excellens omni genere laudis. *Nepos in Alcibiad. in princ.* Nihil Alcibiade fuit excellentius vel in vitiis, vel in virtutibus. *Cic. l.* 2. *nat. Deor. c.* 2. Una excellentissima virtus, justitia. *Id. de clar. Orat.* Excellens inter omnes æquales. *Id.* 3. *Fin.* Excellens omnibus vir.

Excellenter, adv. *eccellentemente*, Ger. *fürtrefflich*, Gal. *excellement*, Hisp. *excelentemente*, [illegible]. *Cic.* 1. *Offic. c.* 18. Quæ magno animo fortiter excellenterque gesta sunt. *Id. pro Sext.* In republica se excellentius gerere.

Excellentia, f. 1. *eccellenza*, [illegible], Ger. *fürtrefflichkeit*, Gall. *excellence*, Hisp. *excelencia*, [illegible], præstantia, magnitudo, nobilitas. *Cic.* 1. *Offic. c.* 28. Nobis autem personam imposuit ipsa natura magna cum excellentia, præstantiaque animantium reliquorum.

Excello, is, lui, elsum, n. 3. *superare*, *sopravanzare*, [illegible], Ger. *übertreffen*, Gal. *exceller*, Hisp. *sobrepujar*, [illegible], est altitudine, vel statura eminere. *Auct. ante exil.* Dii, Deæque immortales, qui excellenti tumulo civitatis sedem Capitolii in saxo incolitis constitutam. ¶ Translate est superare, præstare, cum dat. vel accus. *Cic.* 2. *de Inv. sub init.* Qui tum longe cæteris excellere pictoribus existimabatur. *Lactant. l.* 7. Qui omnes eloquentia excelluerit. ¶ Vel cum accus. & præpos. *inter*. *Cic. in Brut.* Quantum inter omnes unus excellat. ¶ Construitur & cum ablat. excellus, vel sine præpos. vel cum præposit. *in*. *Cic. de Amic.* Nunc Lælius & sapiens, & amicitiæ gloria excellens de amicitia loquitur. *Id.* 1. *de Orat.* In quibus tu longe aliis mea sententia excellis. ¶ Sæpe est absolutum, pro præstantem esse, florere. *Cic.* 2. *de Orat.* Nam & Siculi in eo genere, & Rhodii, & Byzantii, & præter cæteros Attici excellunt. ¶ Accipitur quandoque in malam partem. *Cic. l.* 1. *Leg. c.* 19. Eos, qui singulis vitiis excellunt, aut etiam pluribus, miseros esse dicimus. ¶ Invenitur etiam usurpatum pro crescere, in altum extolli. *M. Cato apud Gel. l.* 13. *c.* 23. Scio solere plerisque hominibus in rebus secundis animum excellere, atque superbiam, atque ferocitatem augescere.

Excelse, adv. *magnanimamente*, [illegible], Germ. *hochlich*, Gal. *hautement*, Hisp. *altamente*, [illegible], alte, sublimiter. *Col. l.* 4. *c.* 1. Si scandit excelsius, plus alimenti desiderat. ¶ Et translate. *Cic. de Orat. c.* 34. Omnia profecto excelsius, magnificentiusque & dicet, & sentiet. *Vellej. l.* 1. *c.* 6. Sparta excelsissime floruit. *Plin. lib.* 2. *ep.* 3. Pugnat acriter, colligit fortiter, ornat excelse.

Excelsitas, f. 3. *altezza*, [illegible], Germ. *hochheit*, Gal. *hautesse*, Hisp. *alteza*, [illegible], altitudo. *Plin. l.* 21. *c.* 5. Ad eam excelsitatem, ut in orbis montes levarentur. ¶ Et translate. *Cic.* 3. *Offic. c.* 5. Multo magis est secundum naturam excelsitas animi, & magnitudo.

Excelsus, a. 1. 2. *alto*, *eccelso*, [illegible], Ger. *hoch*, Gal. *haut*, Hisp. *alto*, *encalçado*, [illegible], altus, editus, magnus. *Cicer.* 2. *Tusc.* Te natura excelsum quendam videlicet, & altum, & humana despicientem genuit. *Plin. l.* 12. *c.* 14. Mons excelsus. *Hirt. B. Alexand. c.* 28. Excelsior locus, planitie subjecta. *Id. B. G. lib.* 8. *cap.* 33. Excelsissimo loco castra fecit. ¶ Excelsus animus. h. e. magnanimus. *Cic. Offic.* 1. *c.* 23. Et absolute, *Sallust. Catil. c.* 51. In excelso ætatem agere.

Excenturio, as, a. 1. ex centuria ejicio, exauctoro. Verbum fictum a *Plaut. Curc.* 4. 4. 29. Alii leg. *centurio*.

Exceptaculum, i, n. id quo aliquid excipitur, *ricettacolo*. *Tertull. de Spect. c.* 2. Non sumpsimus aures ad exceptaculum maliloquii.

Exceptio, onis, f. 3. *eccezione*, *differenza*, Ger. *aussnemmung*, Gall. *exception*, Hisp. *excepcion*, [illegible], exemptio. *Cic. de Amic.* Tum fit inter eos omnium rerum, consiliorum, & voluntatum sine ulla exceptione communitas. ¶ Apud JCtos est exclusio actionis, idest depulsio adversus petitionem actoris. *Cic.* 2. *de Invent.* Nam & Prætoriis exceptionibus multæ excluduntur actiones. V. *Instit. l.* 4. *tit.* 13.

Excepitius, a, um, o. 1. 2. quod excipitur. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Bromos, siligo exceptitia, & tragos. *Id. l. eod. c.* 11. Alica, quæ in eo (cribro) remansit, exceptitia appellatur.

Exceptiuncula, æ, f. diminut. parva exceptio. *Senec. epist.* 20. Licet illam exceptiunculam non adjicias, ut rectum sit, quod velis.

Excepto, as, avi, atum, a. 1. *pigliare*, *tirare*, Germ. *empfachen*, Gal. *excepter*, Hisp. *exceptuar*, [illegible], sæpe extra capio, vel ad me frequenter traho, freq. a capio. *Cic. in Parad.* 5. *c.* 2. Barbatulos mullulos exceptantem de piscina, & pertractantem. ¶ Item excipere, in se recipere. *Silius l.* 9. *v.* 368. per pectora sævas Exceptant mortes.

Exceptor, oris, m. qui dicta excipit. *Ulp. l.* 19. *ff. loc. & cond.*

Exceptorius, a, um, adject. qui aliquid excipit. *Ulp. l. Instrum. ff. de Instruct. vel Instrum. leg.*

Exceptus, a, um, adject. *accettato*, *accolto*. *Curt. l.* 8. *c.* 10. Rex benigne exceptos sequi jussit. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 11. Qui omnes scaphis excepti refugerunt. ¶ Item *eccettuato*. *Cic. Fam. l.* 1. *ep.* 2. Is, excepta hac causa regia, se tui defensorem fore ostendit. Hinc *excepto quod* quasi adverb. usurpatum, *eccettuato*. *Plin. l.* 8. *epist.* 1. Iter commode explicui, excepto quod quidam ex meis adversam valetudinem contraxerint.

Excerno, nis, excrevi, etum, a. 3. *purgare*, [illegible], Ger. *aussondern*, Gal. *separer*, *purger*, Hispan. *apartar*, *purgar*, [illegible], purgo. *Col. l.* 2. *cap.* 21. In area detrita frumenta sic aggerenda, ut omni flatu possint excerni. ¶ Speciatim est onus ventris dejicere. *Cels. l.* 4. *c.* 1. In inferiores partes ea, quæ excreturi sumus, emittit.

Excerpo, pis, psi, ptum, a. 3. *cavar fuori cernendo*, [illegible], Germ. *ausklauben*, Gal. *extraire*, *elire*, Hisp. *escoger*, *coger*, [illegible], secernendo extraho. *Cic.* 3. *Offic. cap.* 1. Non solum ex malis eligere minima oportet, sed etiam excerpere ex his ipsis, si quid inest boni. *Plin. l.* 3. *epist.* 5. Nihil unquam legit, quod non excerperet. ¶ Item eximere, auferre. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. Primum ego me illorum excerpam numero. *Sen. epist.* 5. Excerpere se hominum consuetudini.

Excerptio, onis, f. actus excerpendi. *Gel. l.* 17. *c.* 21. Nunc excerptiones variis, diversisque in locis factas cursim digessimus.

Excerptor, oris, m. Elogium dedicatoris in Simulacro Fortunæ Romæ; L. Aurelius Marcellianus Aug. libertus Excerptor.

Excessus, us, m. 4. *uscita*, *partita*, [illegible], Ger. *hinweichung*, Gal. *departement*, Hisp. *partida*, [illegible], egressio, discessio, ab excedo. Speciatim ponitur pro morte. *Cic.* 1. *de Leg.* Certe non longe a tuis ædibus inambulans post excessum suum Romulus Julio Proculo dixerit se Deum esse. *Id.* 3. *Fin.* In his excessum e vita, & in vita mansionem. *Id.* 1. *Tusc.* Neque excessu vitæ sic deleri hominem. ¶ Accipitur etiam pro digressione in oratione. *Plin. l.* 9. *epist.* 26. *de Demosthenis orat.* Quid audentius illo pulcherrimo, & longissimo excessu? ¶ Item pro peccato. *Val. Max. l.* 2. *c.* 2. *in fine*. Verecundiam illius sæculi laudemus, in quo tam minuti a pudore excessus puniebantur.

Excetra, æ, f. 1. Hydra Lernæa, ab excresco, quod uno cæso capite tria excrescebant. *Plaut. Pers.* 1. 1. Nam cum Leone, & cum Excetra deluctari mavelim, quam cum amore. ¶ Apud *Liv. lib.* 39. *c.* 11. *excetra* convicium est in fœminam nefariam, ubi ait: Illius excetræ delinimentis, & venenis imbutum nec parentis, nec vitrici, nec Deorum verecundiam habere. Adde *Plaut. Pseud.* 1. 2.

Excidio, onis, f. eversio, excidium, *rovina*, *eccidio*. *Festus*. Excidionem urbis a cædendo dictam manifestum est. *Plaut. Curc.* 4. 3. 2. Excidionem facere oppidis.

Excidium, n. 2. *ruina*, [illegible], Ger. *zerstörung*, Gal. *destruction*, Hisp. *destruycion*, [illegible], eversio, & quasi nex urbis, aut provinciæ, cum cæsis hominibus mœnia ad solum deducuntur. *Liv. l.* 27. Magnum se excidio ejus urbis terrorem cæteris earum injecturum. *Virg. Æn.* 10. *v.* 45. per eversa fumantia Trojæ Excidia obtestor. ¶ Sunt qui originem ducunt hujus vocis a cædo, quemadmodum de *excidione* ait Festus; qua ratione secundam produceret; verum cum Poetæ fere corripiant, a *cado*, potius, vel a *scindo* derivanda est. Hinc *Prudentius* pro occasu posuit, *Apotheos. v.* 627. Rota lurida Solis Hæret, & excidium sentit jam jamque futurum.

Excido, is, excidi, n. 3. *cadere*, [illegible], Germ. *ausfallen*, Gal. *tomber*, Hisp. *caer*, [illegible], ex loco, vel ex re aliqua sublimiori cado. *Cic. Att. l.* 9. Sol excidisse mihi e mundo videtur. ¶ Translate est oblivisci, ex animo, & memoria effluere. *Cic.* 2. *de Leg.* At mihi ista exciderant. *Virg.* 1. *Æn.* Necdum etiam causæ irarum, sævique dolores exciderant animo. *Liv. l.* 29. Excidit hujus rei memoria. *Id. lib.* 7. Hæc res e memoria excidit. ¶ Item imprudenter proferri, vel enuntiari, *scappar di bocca*. *Cic. pro Sylla*. Verbum ecquod unquam ex hujus ore excidit, unde quisquam posset offendi? ¶ Item casu, & nobis imprudentibus exire, & edi in lucem. *Cic.* 1. *de Or.* Quodam in libello, qui me imprudente, & invito excidit. ¶ Item amitti. *Cic. ad Brut.* Deinde ita multa peccata, ut quodam modo victoria excideret e manibus. *Ter. And.* 2. 5. 12. Herus, quantum intelligo, uxore excidit. idest, ambitæ uxoris spem amisit. Sic *Ovid. Met.* 2. *v.* 328. Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.

Excido, is, di, cisum, a. 3. *tagliare*, [illegible], Germ. *aushauen*, Gall. *couper*, Hisp. *cortar*, [illegible], excindo, vel eruo, a cædo. *Cic.* 2. *Off.* Nec lapides ex terra exciderentur. *Crassus* apud *Cic.* 3. *de Or. c.* 1. Excidere linguam. ¶ Item penitus destruo. *Cic. pro Dom. c.* 23. Hostium urbes non præda adducti, sed odio solemus excidere. ¶ Translate *Id. de Provinc. Consul.* Si ex rerum natura non possem evellere, ex animo quidem certe excidere.

Excindo. V. Exscindo.

Excio, is, ivi, itum, a. 4. foras moveo, commoveo, elicio, excutio. *Stat.* 4. *Theb.* Suus excit in arma antiquam Tirynthia Deus. *Plaut. Cist.* 1. 1. 124. Et mihi excivisti lacrymas. Sic, e somno excire, *Liv. lib.* 4. ¶ Est item evocare, *chiamare*, [illegible], Germ. *beruffen*, Gall. *emouvoir*, *faire lever*, *& sortir*, Hisp. *llamar*, *mover*, [illegible]. *Cic. Phil.* 12. *c.* 7. Juventutem omnem ex Italia excire. *Liv. l.* 2. *c.* 30. Excire hostem ad

ad dimicandum. *Id. l. 3.* Excire tumultum. *far una sollevazione.* ¶ Excire molem in undis, est commovere, procellam *excitare*, apud *Virg. 3. Æn.* ¶ Excict, pro *excutiet* dixerunt Veteres. *Festus.*

Excipio, is, epi, eptum, a. 3. *pigliare*, קבל, Ger. *empfahen*, Gal. *recevoir*, Hisp. *recebir*, ἀναλαμβάνω, extra capio, eximo, ad me traho. *Plaut. Rud. 4. 4. 100.* Qui illuc hodie excepi vidulum. ¶ Est item accipere, recipere, passim apud Script. Hinc *Excipere* brachiis, gremio, oculo, clamoribus, gladio, Excipere tela, cicatrices adverso corpore, &c. *Cic. pro Mil.* O terram illam beatam, quæ hunc virum exceperit. *Martial. l. 1. ep. 38.* Ventris onus misero, nec te pudet, excipis auro. ¶ Item aliquo dictante describere, *copiare*. *Suet. Tit.* Notis quoque excipere velocissime solitum. *Manil. l. 4. v. 199.* Excipiens longas nova per compendia voces. ¶ Item accipere, ut excipere vulnus, *Sueton. Aug. c. 20.* Excipere labores, *Cic. in Brut. c. 69.* Excipere invidiam amicorum, h. e. subire, *Nepos 14. c. 5.* Excipere fortunam, *Cic. de Prov. Cons. c. 17.* ¶ Excipere etiam dicuntur hospites, *accogliere*, *alloggiare*. *Senec. ep. 21.* Hic hospes te polenta excipiet. *Tacit. de Germ. cap. 21.* Quemcumque mortalium pro fortuna quisque apparatis epulis excipit. ¶ Item Venatores dicuntur feras excipere, & conficere. *Horat. l. 3. od. 12.* alto latitantem fruticeto excipere aprum. *Senec. de Provid. c. 2.* Adolescens constantis animi irruentem feram venabulo excipit. ¶ Parentes etiam cum natorum primam barbam detonsam servabant Deo alicui sacraturi, excipere dicebantur. *Sueton. in Ner. c. 34.* Et illa (Neronis amita) tractans lanuginem ejus, ut assolet, per blanditias forte dixisset: simul hanc excepero, mori volo. ¶ Est etiam, inopinato aliquem occupare, & opprimere. *Cels. in præfat.* Viator a latronibus exceptus. *Cic. Attic. l. 9. ep. 21.* De Pompejo scio nihil: eumque, nisi in navim se contulerit, exceptum iri puto. Ita sæpe *Cæsar*, & *Curt.* ¶ Item furari, dolo intercipere. *Virg. Ecl. 3. v. 18.* Non ego te vidi caprum excipere insidiis? ¶ Hinc & qui clam auscultant, & sermones aliorum captant, excipere dicuntur. *Cic. pro Dejot. c. 9.* Mittebat, qui rumores Africanos exciperent, & celeriter ad se referrent. ¶ Sæpe accipitur pro eximere, *eccettuare*. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Ut in summis tuis laudibus unam excipiant iracundiam. *Virg. 9. Æneid.* Clypeum, cristasque rubentes excipiam sorti. ¶ Et pro nominatim cavere. *Cic. loc. cit.* Cum lex nominatim exciperet, ut liceret, &c. *Id. pro Balbo.* Quorum in fœderibus exceptum est, ne quis &c. In hac significatione sæpe usurpatur a JCtis. ¶ Significat aliquando sequi. *Cic. pro Sext. c. 68.* Herculis vitam, & virtutem immortalitas excepisse dicitur. *Liv. l. 2. c. 61.* Turbulentior inde annus excepit. ¶ Item extrahere, ut excipere dentes. *Cels. l. 7. c. 12.* *Cic. l. 4. de Rep. apud Non.* Quos ex mari excipere non potuissent. ¶ Excipere se in pedes, est, se erigere. *Liv. l. 4.* Hasta innixus se in pedes excepit. *Curt. l. 9. c. 5.* Ita libraverat corpus, ut se pedibus exciperet. *calar in piedi.* ¶ *Excepto quod.* V. Exceptus.

Excipŭlum, n. 2. vel excipulus, m. 2. (ut leg. in Gloss.) *recipiente*, ὑποδοχεῖον, genus vasis, quo liquor excipitur. *Plin. l. 25. c. 7.* Incisæ contro subditur excipulus, ventriculo hædino. ¶ Item instrumentum, quo aliquid intercipitur, & incautum comprehenditur, ut septum ex viminibus contextum, *nassa*, vel fossa depressior in ripa, ad capiendos pisces. *Plin. l. 9. cap. 22.* Ut in excipulis ejus fluminis singulorum millium globi reperiantur.

Excipuus, a, um, o. 1. 2. quod excipitur, ut præcipuum, quod ante capitur. *Fest.*

Excisio, f. 3. destructio, *rovina*, *eccidio*, a cædo, ἐκκοπή. *Cic. pro Dom. c. 38.* Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem eam sua cum præda meis omnibus tectis, atque agris intulerunt.

Excisorius, o. 1. 2. *da tagliare*, ut Excisorius scalper, quo vitiosa exciditur caro. *Cels. l. 8. c. 3.*

Excissatus (ita scribit *Nonius*, alii *excisatus*) a, um, dilaniatus, laceratus. *Plaut. Cistel. apud Non. c. 2. n. 309.* Capillo scisso, atque excissatis auribus.

Excisus, o. 1. 2. *rovinato*, ἐκπεπορθημένος. *Cic. de Sen.* De Carthagine veteri non ante desinam, quam illam excisam cognovero.

Excitate, adv. *grandemente*, vehementer. *Plin. l. 37. cap. 7.* In his autem mares excitatius fulgent. *Ammian. l. 18. c. 19.* Excitatius clamitare.

Excitatio, onis, f. 3. actus excitandi, *lo svegliare*. *Arnob. l. 7.* Quid sibi volunt excitationes illæ, quas canitis matutini?

Excitator, oris, m. qui excitat. *svegliatore*. *Prudent. hymn. 1. ad galli cant.* Christus excitator mentium.

Excitātus, a, um, adiect. *eccitato*, *incitato*, ἐξεγηγερμένος. *Cicer. l. 2. Fam. ep. 16.* Ab excitata fortuna ad inclinatam desciscere. *Item l. 2. de nat. Deor.* Quæ primum eos humo excitatos, celsos & erectos constituit. *Id. in Somn. Scip.* Acutus, & excitatus sonus. *Liv. l. 4. c. 37.* Clamor excitatior, crebriorque ab hoste sublatus. *Plin. l. 20. c. 17.* Excitatissimi odoris. h. e. vehementissimi.

Excito, as, avi, atum, a. 1. frequentat. ab Excio, *eccitare*, *chiamar fuori*. *Silius l. 5. v. 191.* ceu ductor ad arma Excitet Tyrios. Adde *Lucan. l. 2. v. 48.*

Excito, as, avi, atum, a. 1. incito, allicio, commoveo, concio, stimulo, elicio, *incitare*, *stimolare*, העיר, Ger. *bewegen*, Gal. *exciter*, Hisp. *excitar*, ἐγείρω, commoveo, a cito, quod a cieo. *Cic. 1. de Or.* Non ut vos, qui mihi studio pene præcurritis, excitarem. *Id. pro Planc.* Sed ut nos, & nostros liberos ad laborem, & laudem excitaret. *Ter. Heaut. 5. 3. 10.* Non vides, quantum mali ex ea re excites? ¶ Est item evocare. *Cic. pro Font.* Excitandus nobis erit ab inferis C. Marius. ¶ Item expergefacere. *Cic. 2. Acad.* Sequitur enim, qui te e somno excitet. ¶ Item consolari, recreare. *Cic. de Amic.* Ut amici jacentem animum excitet. ¶ Item erigere, ædificare. *Sen. ep. 53.* Puta, duo ædificia excitata esse, ambo paria, atque excelsa, ac magnifica. *Cic. l. 2. Leg. c. ult.* Excitare sepulchrum e lapide. ¶ Aliquando significat expellere, *scacciare*. *Plaut. Amph. 1. 1. 9.* Qui hoc noctis me a portu excitavit. *Quintil. l. 3. c. 6.* Si excitatus fuerit de spectaculis. ¶ Item movere, ut excitare risum, iram, sermones de re aliqua, fletum, &c. *Cic. Virg.* & al.

Excĭtus, a, um, adiect. ab excieo, *eccitato*, *commosso*. *Virg. 4. Æn. v. 301.* Commotis excita sacris. *Ovid. 2. Met.* Vigilantibus excita curis. ¶ Excītus, a, um, ab excio, *chiamato fuori*, *eccitato*. *Virg. 10. Æn. v. 38.* Ventosque furentes Æolia excitos. *Lucan. l. 1.* Stratis excita juventus.

Exclamatio, f. 3. *grido*, זעקה, Germ. *auffschreyung*, Gall. *exclamation*, Hisp. *exclamacion*, ἐκφώνησις, actus exclamandi. *Auth. ad Her. l. 3. c. 12.* Acutæ vocis exclamationes vitare debemus. ¶ Item Figura sententiarum. *Auth. ad Her. l. 4. c. 15.* Exclamatio est, quæ conficit significationem doloris, aut indignationis alicujus, per hominis, aut urbis, aut rei cujuspiam compellationem.

Exclāmo, as, avi, atum, n. 1. *esclamare*, *gridare*, ἀναβοάω, est vociferari, & quasi e medio pectore vocem maximam emittere, quod aut doloris, aut indignationis causa fieri solet. *Cic. 2. de Orat.* Non possum, quin exclamem. ¶ Transitive cum accus. usurpat *Plaut. Amph. 5. 1. 68.* Voce magna exclamat uxorem tuam. *Cic. Phil. 2.* Ciceronem nominatim exclamavit. *Plin. l. 34. c. 18.* Exclamare cantica.

Exclaro, as, avi, atum, a. 1. *illuminare*. *Vitruv. l. 1. c. 2.* Ea cœli regio neque exclaratur, neque obscuratur solis cursu.

Exclūdo, is, exclusi, sum, a. 3. *escludere*, *serrar fuori*, הרחיק, Ger. *ausschliessen*, Gal. *exclurre*, Hisp. *excluir*, *echar*, ἐκκλείω, extra claudo, repello, prohibeo. *Cic. pro Corn. Balbo.* Gaditani Pœnos mœnibus excluserunt. ¶ Est item incubando pullos emittere. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 52.* Ex quibus pullos cum excluserint. ¶ Translate *Cic. 1. Fam.* Crassus tres legatos decernit, nec excludit Pompejum. ¶ Item impedire. *Cic. in Ver. 3. c. 36.* Angustiis temporis excluduntur omnes. ¶ Item non admittere, quod petitur, sed rejicere. *Cic. de Arusp. Resp.* Quod anno ante frater Metellus, & concors etiam tum Senatus principi Cn. Pompejo sententiam dicenti excluserat. ¶ Excludere se servitute, *mettersi in libertà*. *Accius ex Nonio.* ¶ Excludere alicui oculos, est ejicere. *Plaut. Pseud. 1. 5. 95.* Excludito mihi hercle oculum, si dedero.

Exclusio, onis, f. *esclusione*. *Terent. Eun. 2. 2. 8.* De exclusione verbum nullum. *Macrob. lib. 2. Somn. Scip. c. 20.* Exclusione luminis tenebras in terram refundit. Al. leg. *conclusione*.

Exclusorius, a, um, ad excludendum pertinens, ut exclusoria actio, apud *JCtos leg. 2. §. 2. Dig. de except.* ¶ Exclusorium medicamentum vocatur a Medicis, quod abortum facit. *Theod. Prisc. l. 3. c. 6.*

Exclūsus, o. 1. 2. adiect. *escluso*. *Cicer. pro Cluent.* Cum vagus, & exul erraret, atque undique exclusus. *Id. Attic. l. 8. ep. 15.* Exclusus regionibus. ¶ *Exclusissimus* finxit *Plaut. Men. 4. 3.* Abiit intro, occlusit ædes; nunc ego sum exclusissimus.

Excoctio, onis, f. *il cuocere*, ut excoctio calcis, *in Cod. 12. 16. 3.* & excoctio panis, *ibid. 12. 39. 1.*

Excodico, as, act. 1. est circa vitium radicem dolabra terram aperire, & velut lacus efficere, ut Solis calore, & imbribus provocentur, ut exponit *Pallad. l. 2. in princip.* ¶ Dictum est a *caudex*, vel *codex*, quia ea ratione trunci, & frutices, qui circa sunt, extirpantur. *Festus:* Repastinari ager dicitur, cum sylvester excodicatur. ¶ Legitur etiam *Excaudico*, apud *Tertull. de Pudic. c. 16.*

Excogitatio, f. 3. *invenzione*, *pensiero*, ἐπινόησις, actus excogitandi. *Cic. 1. Tusc. c. 25.* Quid illa vis, quæ tandem est, quæ investigat occulta, quæ inventio, atque excogitatio dicitur?

Excogitator, m. 3. qui excogitat, *inventore*. *Quint. decl. 10.* Sic magnum protinus, nescia matre, excogitator hic mortis alterius advocat. *Arnob. l. 3.* Verborum excogitator, & nominum.

Excogitatus, a, um, o. 1. 2. *inventato*, *pensato*. *Cic. pro Cluent. c. 23.* Ratio excogitata Larini est. ¶ Interdum pro exquisito ponitur. *Suet. in Calig.* Et Sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit.

Excogitatus, us, m. idem quod excogitatio. *Gell. l. 5. c. 10.* Captionis astutæ excogitatu frustratus.

Excogito, as, a. 1. *immaginarsi*, חשב, Germ. *erdencken*, Gall. *penser*, Hisp. *hallar profundo*, ἐπινοέω, est perfecte cogitare, vehementer cogitare. *Cic. Attic. l. 9.* Ad hæc igitur cogita, mi Attice, vel potius excogita, quemvis eventum fortius feram, quam hunc dolorem. ¶ Est item invenire. *Cic. 6. Ver.* Novum, ac singulare supplicii genus excogitavit.

Excolo, is, olui, ultum, a. 3. *ornare*, *polire*, עבד, Germ. *wolbauwen*, Gal. *exorner*, *orner*, Hisp. *ornar*, *componer*, ἐκπονέω, orno, polio. *Cic. in Par.* Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. *Id. pro Arch. c. 6.* Animum doctrina excolere.

Excōlo, as, a. 1. *colare*, percolo. *Pallad. in Jul. c. 8.* Adjecta squilla acetum diligentius excolabis.

Exconsul, m. 3. Consularis, qui scil. aliquando Consulatum gessit. *l. 2. C. de vet. jure enucl.* Exquæstori sacri nostri Palatii, & Exconsuli. ¶ Exconsule, pro Exconsul dixit Justinian. in epist. 2. & 3. Pandectis præfixa. V. Exquæstor.

Excŏquo, is, oxi, octum, a. 3. *cuocere molto*, Ger. *auskochen*, Gal. *bien cuire*, Hisp. *cozer bien*, ἐψήθω, valde coquo. *Ter. Adelph. 5. 3.* Tam excoctam reddam, atque atram, quam carbo est. ¶ Metaphorice est expurgare. *Virg. 1. Georg.* Sive illis omne per ignem excoquitur vitium. ¶ Translate ponitur pro excogitare, & ad tempus præparare. *Plaut. Pers. 1. 1. 53.* Usque dum domi ero, dum excoxero lenoni malum.

Excornis, e, adiect. qui est sine cornibus. *Tertul. de Pall. c. 5.* Bestia exunguis, & excornis.

Excors, dis, o. 3. *pazzo*, *sciocco*, חסר לב, Ger. *thorechtig*, Gal. *insensé*, Hisp. *sin seso*, ἄκαρδος, stultus, amens, quasi extra cor, vel sine corde. Non defuerunt enim, qui cor in homine mentis domicilium esse putarent. *Cic. Philip. 3. c. 2.* Aperte adulantem nemo non videt, nisi admodum est excors. *Plaut. Merc. prol. v. 27.* Excors immodestia.

Excrementum, n. 2. ἀπόκρισις, purgamentum, stercus, id quod egeritur e cibo, potuque. *Tac. l. 4. hist. c. 81.* Ut genas, & oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento. ¶ Item quod cribro ex frumento excernitur, *vagliatura*. *Colum. l. 8. cap. 5.* Adjectis interdum tritici excrementis.

Excrĕo. V. Exscreo.

Excrescentia, æ, f. excrescendi actio, vel id quod excrevit, *escrescenza*, ut excrescentia vulnerum, *Plin. l. 34. c. 18.*

Excresco, is, evi, etum, n. 3. *crescer in alto*, גדל, Ger. *hefftig wachsen*, Gal. *croitre par dessus*, Hisp. *crecer mucho*, ἐκφύομαι, valde, sive in altum cresco. *Quintil. l. 4. cap. 1.* Ne in caput excrevisse videatur. *Plin. l. 32. c. 7.* Carnes excrescentes. *Lucan. l. 4. v. 11.* denique excrevit in altum Pingue solum tumulo.

Excretia, æ, f. id quod excernitur. *Vitruv. l. 7. cap. 6.* Cæmenta marmorea, sive assulæ pilis ferreis contunduntur, cribroque excernuntur, eæ autem excretiæ, &c. Al. leg. *excreta*.

Excrētus, o. 1. 2. ἐκκριθείς, separatus, expurgatus, egestus, part. ab excernor. *Col. l. 8. c. 4.* Furfures a farina excreti. ¶ Excretum, subst. n. 2. purgamentum, quod incerniculo a frumento separatur. *Col. ib.* Excreta tritici minuta commode dantur gallinis. ¶ Excretus, a, um, etiam partic. est ab excresco, idem, ac adultum, vel quod multum crevit. *Virg. Georg. 3. v. 397.* Excretos prohibent a matribus hædos.

Excribo. V. Exscribo.

Excruciabilis, le, o. 3. dignus, qui excrucietur, vel qui excruciat. *Plaut. Cist. 6. 1. 1.* Nullam ego me vidisse credo magis anum excruciabilem.

Excruciatus, us, m. idem quod cruciatus, *tormento*. *Prudent. in pass. Agnet. v. 19.* Corpusque duris excruciatibus Ultro offerebat.

Excrucio, as, avi, atum, a. 1. *tormentare*, βασανίζω, valde crucio, cruciatu eneco. *Cic. 3. Ver.* Ibi hominem ingenuum, domi nobilem, P. R. socium, atque amicum, fame excruciatum, semivivum reliquit. ¶ Translate est molestia afficere. *Cic. in Fam.* Hæc tibi dolori esse certo scio, me quidem excruciant. *Ter. Phorm. 1. 4.* Tum me Antipho excruciat animi.

Excubatio, f. 3. actus excubandi, seu vigilandi. *Val. Max. lib. 4.* Pro dignitate, & salute amicorum perpetuam excubationem.

Excubiæ,

Excubiæ, arum, f. *vigiliæ*, *veggbie*, *guardia*, אשמורה, Ger. *die wachten*, Gal. *le guet de nuit*, Hisp. *escuchas*, *velas de noche*, Φρουρά, vigiliæ: Sed vigiliæ tantum nocturnæ dicuntur; excubiæ & diurnæ, & nocturnæ. *Cic. pro Marc.* Non modo excubias, & custodias, sed etiam laterum nostrorum oppositus, & corporum pollicemur. *Sueton. Galb. c.* 10. Excubias agere. ¶ Item ii ipsi, qui excubias agunt. *Claudian. de nupt. Honor.* madentes vino excubiæ.

Excubicularius, ii, m. qui Cubicularii officio functus est. *leg.* 13. *de excus. libert. l.* 10. *Cod. Justiniani.*

Excubitor, m. 3. Φρουρός, qui excubat, & vigilat ad custodiam, *Cæs.* 7. *B. G.* Hæc eadem noctu excubitoribus, ac firmis præsidiis tenebantur. ¶ Dicitur non solum de militibus, sed etiam de prætextis militantibus. Unde *Excubitorem Tribunum* dicit *Sueton. in Claud. cap.* 42. qui sc. pro tempore Excubitorum stationi præerat.

Excubĭtus, us, m. idem, ac excubiæ. *Hirt. de bello Hisp. c.* 6. Partim, ut pedestres copiæ in statione, & excubitu castris præsidio essent.

Excŭbo, as, cubui, bitum, n. 1. 1. *veggbiare*, *far guardia*, שקד, שמר, Ger. *wachen*, *hüten*, Gal. *faire le guet*, *estre au guet*, Hisp. *velar escuchar*, Φρουρέω, vigilo, custodiam facio, quasi foris cubo, ut milites, qui extra castra, vel extra tentorium ad Imperatoris custodiam noctu armati considunt. *Cic. de Div.* Armatique in agro excubarent. *Liv. l.* 5. Excubare pro portis. ¶ Est etiam fovere ova ad pullos excludendos, *covare*. *Colum. l.* 8. *c.* 5. ¶ Translate est prospicere, vigilantem esse. *Cic.* 4. *Tusc.* Qui semper animo sic excubat, ut ei nihil improvisum accidere possit, nihil inopinatum, nihil omnino novum.

Excūdo, is, excudi, sum, a. 3. *percotendo trar fuori*, יצר, Ger. *aussschmiden*, Gal. *forger*, Hisp. *batiendo sacar fuera*, ἐκκρούω, cudendo elicio. *Virg.* 1. *Æn. v.* 174. Ac primum silicis scintillam excudit Achates. ¶ Accipitur etiam pro cudendo conficere. *Virg.* 6. *Æn. v.* 847. Excudent alii spirantia mollius æra. ¶ Translate est componere, studiose invenire. *Cic. Att. l.* 15. *epist.* 27. Excudam aliquid Ἡρακλείδειον, quod lateat in thesauris tuis. ¶ Item vi, vel precibus aliquid extorquere. *Col. l.* 11. *c.* 1. Excudit mihi, cultus hortorum prosa ut oratione conscriberem. ¶ Item excludere. *Col. l.* 9. Negat anser aliena excudere ova, nisi subiecta sua quoque habuerit. Al. leg. *excludere*. Habet & *Var. l.* 2. *R. R. c.* 9. ut legitur in edit. Scalig.

Exculcātor, oris, m. qui exculcat. In Notitia Imperii Occident. memorantur inter auxilia Palatina *Exculcatores seniores*, *Exculcatores juniores*, &c. qui iidem sunt atque excursatores, qui hostium itinera explorant. Quare hanc vocem quidam *Vegetio l.* 2. *c.* 15. restituunt. Turneb. Stewech & alii.

Exculcātus, a, 1. 2. obsoletus, rejectus, explosus, particip. ab exculco, *Gel. l.* 11. *c.* 7. Verbis obsoletis, exculcatisque.

Exculco, as, a. 1. *calpestare*, דרך, Ger. *zertretten*, Gal. *fouler aux pieds*, Hisp. *hollar*, calcando exprimo. *Plaut. Capt.* 4. 2. 30. Ex ipsius domini mei pugnis exculcabo furfures. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 73. Singuli ab infimo solo pedes terra exculcabantur. h. e. calcando firmabantur.

Exculpo. V. Exsculpo.

Excultor, oris, m. qui excolit. *Tertul. de Monog. c.* 16. Florum excultor.

Excultus, us, m. idem ac cultus. *Fest. in voce Consuam*, ubi al. leg. *cultus*.

Excultus, a, um, adject. ab excolo, *colto*, *disciplinato*, *dotto*, ut excultus doctrina, disciplina, studiis. *Cic. l.* 12. *Attic. ep.* 46. Exculto animo nihil agreste, nihil inhumanum est. *Id. l.* 2. *Offic.* Artibus exculta hominum vita. ¶ Dicitur & de inanimis. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 130. Abstulit excultas pertica tristis opes.

Excuneatus, a. 1. 2. cui non est locus sedendi in cuneis theatralibus, velut exclusus extra cuneum. *Apul. l.* 3. *A. A.* V. *Salmas. in Solin.*

Excuratus, a, um, a. 1. 2. exquisitus, quasi cum cura paratus, ab obsoleto excuro. *Plaut. Pseud.* 5. 1. Ita excurato victu, ita magnis deliciis. ¶ Excuratus homo. *Plaut. Cas.* 2. 6. 6. Lepide inceditis excuratus.

Excurio, as, a. 1. extra curiam ejicio. *Var. apud Non. c.* 1. *n.* 264. Apollonium ideo excuriavit, quia nihil habebat.

Excurro, is, excurri, & interdum apud vet. excucurri, rsum, n. 3. *scorrere*, *trascorrere*, רץ, Ger. *auslauffen*, Gal. *courir*, *discourir*, Hisp. *discurrer*, *escurrir*, ἐκτρέχω, extra locum aliquem curro. *Liv. l.* 2. Cum plures igni, quam ferro, armati excurrissent. ¶ Est item per agrum hostium currere, & eum latrocinantium more populari, *fare scorrerie*. *Liv. l.* 1. *c.* 15. In fines Romanos excurrerunt populabundi magis, quam justi more belli. ¶ Translate est ordinem, aut modum egredi, *trasandare*. *Paul. l. Publia Mævia*, *ff. Depol. vel contra.* Item ex ratione patris vestri decem, & quod excurrit. *Veget. l.* 1. *c.* 28. Viginti annorum, & quod excurrit, pax. *Cic. in Or.* Productoria alia, & quasi immoderatius excurrentia. ¶ Item aliqua sui parte in mare protendi. *Liv. l.* 26. Ab intimo sinu peninsula excurrit. ¶ Præterit. *excucurri*. *Plaut. Most.* 2. 1. 2. Primus qui in crucem excucurrerit. Adde *Bacch.* 2. 3. 125.

Excursatio, onis, f. idem quod excursio, ἐκδρομή. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 3. *n.* 3.

Excursator, oris, m. excursor. *Ammian. l.* 24. *sub init.* Excursatores præire jussit.

Excursio, onis, f. 3. *correria*, actus excurrendi, ac speciatim subita irruptio militum in agrum hostium. *Cic. pro L. Man.* Cum una excursio equitatus perbrevi tempore totius anni vectigal auferre possit. ¶ Translate *Id. l.* 2. *Divin. c.* 10. Sed hæc fuerit nobis tamquam levis armaturæ, prima orationis excursio.

Excursor, m. 3. *scorridore*, qui excurrit. *Cic.* 4. *Phil.* Est igitur Populo R. victori omnium gentium omne certamen cum excursore, cum latrone, cum Spartaco.

Excursus, us, m. 4. παρέκβασις, excursio. *Cæs.* 3. *B. C.* Ut primus excursus, visque militum infringeretur. ¶ Metaphorice excursus in dicendo, aut scribendo est digressio, *digressione*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Vides, ut Aratus minutissima etiam sidera consectetur, modum tamen servat; non enim excursus hic ejus, sed opus ipsum est.

Excursus, a, um, *scorso*, *trascorso*. *Terent. Adelph.* 5. 4. 6. Vitam duram, quam vixi usque adhuc, prope jam excurso spatio mitto.

Excusabilis, le, o. 3. *scusabile*, Germ. *entschuldigens wuerth*, Gall. *digne d'excuse*, Hisp. *el que buenamente se puede escusar*, *escusable*, συγγνωστὸς, quod excusatione dignum est. *Ovid.* 1. *de Ponto*, *el.* 8. Quod nisi delicti pars excusabilis esset. *Val. Max. l.* 8. *c.* 11. *n.* 4. Quo excusabilior est error equi.

Excusabundus, a, um, adject. *Apul. Apol.* Etsi magum me dixisset, posset videri excusabunda.

Excusāte, adverb. *con scusa*, cum excusatione, citra culpam. *Quintil. l.* 2. *c.* 1. Et fieri id videtur excusate. *Justin. l.* 32. *c.* 2. Excusatius sacrilegia commissurum.

Excusatio, f. 3. *scusa*, Germ. *entschuldigung*, Gall. *excuse*, Hisp. *escusa*, ἀπολογία, purgatio, actus excusandi. *Cic. de Am.* Nulla est igitur excusatio peccati, si amici causa peccaveris. *Id.* 2. *de Orat.* Cum excusationem oculorum a me non acciperet.

Excusātus, a, um, adject. *scusato*. *Martial. l.* 2. *epigr.* 79. Excusatum habeas me, rogo; cœno domi. *Senec. l.* 1. *Controv.* 4. quo excusatior sis. Adde *Plin. l.* 8. *ep.* 14. Alter *Senec. de Ot. Sap. c.* 29. Excusatissimus est m.

Excūso, as, avi, atum, a. 1. *scusare*, התנצל, Ger. *entschuldigen*, Gal. *excuser*, Hisp. *excusar*, ἀπολογέομαι, objectum crimen purgo, & a me repello, *Causa*. *Cic. Brut.* Collegam mandasti, ut te mihi per literas excusaret. *Id.* 12. *ad Att.* Excusare aliquem apud aliquem. ¶ Quandoque est afferre in excusationem id, quod peccandi causam præbuit, *dar la colpa*. *Cic. in Phil.* Antequam sententiam diceret, propinquitatem excusavit. *Liv. l.* 31. 11. Excusare errorem, adolescentiamque. Sic excusare valetudinem, *Liv. Suet.* & al. ¶ *Tacit.* 1. *Annal. c.* 44. Reditum Agrippinæ excusavit ob imminentem partum. h. e. causam attulit, cur Agrippina non rediret, &c.

Excūsor, m. 3. qui aliquid excudit, ut vascularius, qui ex metallo aliquo vascula excudit, typographus, qui libros excudit suis typis, &c. *Quintil. l.* 2. *c.* 21. Si quæram, quæ sit materia excusoris, similiter mi respondeant.

Excussātus, a, um, adject. pro Excussus. *Paul. JCtus l.* 45. §. 6. *Dig. de administr. tut.* Ubi al. leg. *Excussi*.

Excusse, adv. diligenter. *Sen. de Benef. l.* 2. *c.* 17. Si cum tyrone, & indocto, non tam rigide, nec tam excusse.

Excusso, as, a. 1. frequentat. ab excutio. Habet *Tertul. de Virg. Vel. c.* 7.

Excussorius, a, um, o. 1. 2. quod ad excutiendum pertinet, ut Excussorium cribrum, quod transmittit farinam ignobiliorem. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Cribrorum genera Galli ex setis equorum invenere, Hispani e lino excussoria, & pollinaria.

Excussus, us, m. *sbattimento*, *scotimento*. *Prudent. Peristeph. v.* 226. Scintillat excussus salis.

Excussus, a, um, adject. *sbattuto*, *scosso*. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 18. Te Judices emiserunt excussum & exhaustum. *h. e.* nudum, & vacuum, ducta metaphora ab iis, qui in latrones inciderunt. *Id. pro Syll. c.* 16. Noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, excussos arbitrari. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 1. *v.* 78. Agna excussa dentibus lupi. *Id.* 1. *Fast. v.* 547. excussus somno. *Virg.* 10. *Æn. v.* 592. Excussus curru. Sic excussus patria, apud *eund.* 7. *Æn. v.* 299. h. e. expulsus. *Ovid. heroid. ep.* 4. *v.* 43. Excusso lacerto vibrare aliquid *h. e.* brachio magna vi jactato. Sic *Petron. in Satyr. c.* 95. Os alicujus palma excussissima pulsare.

Excutia, f. 1. scopæ parvæ, quibus pulvis e vestibus excutitur. Ita legit & explicat *Lambin.* apud *Plaut. Curc.* 4. 4. 22. Alii aliter.

Excutio, is, ussi, ussum, a. 3. *scuotere*, נער, Ger. *ausschütteln*, Gal. *secouer*, Hisp. *sacudir*, ἐκσείω, proprie est quatiendo dejicere, ab ex, & quatio, & sæpe cum accus. rei construitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Posse ex his in terram excussis annales Ennii effici. ¶ Est item elicere. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Quoniam ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. *Ter. Heaut.* 1. 1. 115. Lacrymas excussit miser. ¶ Item eruere, ut Oculos excutere. *Plaut. Pers.* 5. 2. 16. ¶ Item expellere, evellere. *Cic. pro Sylla.* Noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, excussos arbitrari. ¶ Item concutere, commovere. *Plaut. Aul.* Quia mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta soror. ¶ Item rejicere, abjicere. *Pers. sat.* 3. *v.* 101. calidumque triental Excutit e manibus. ¶ Excutere jugum, est detrectare imperium, & nolle obedire. *Plin. Paneg. c.* 11. ¶ Item deponere, ut excutere metum. *Ovid.* 1. *Fast.* ¶ Item adimere, ut excutere alicui mentem, *buttar giu di senno*. *Sener. ep.* 7. ¶ Item inquirere, scrutari. *Suet. in Claud.* Culcitisque, & stragulis prætentatis, & excussis, idest, diligenter contrectatis, & diventilatis, ut, si in eis gladius tegeretur, excideret. *Ulp. l. si mandavero* 42. *ff. mandati.* Si tibi mandavero, ut vires excuteres hæreditatis. ¶ Item excitare. *Cic. Off.* 3. *c.* 29. Explica, atque excute intelligentiam tuam. idest, tuos spiritus, sensusque omnes ad intelligentiam collige, & excita. ¶ Item dejicere, in terram prosternere. *Plin.* Excusso Circensibus auriga. ¶ Item pro expellere. *Plin. Paneg. c.* 81. Excutere cubilibus feras. ¶ Item pro examinare, inquirere. *Cic. pro Rosc.* Nihil est, quod metuas, non excutio te. *Quint. l.* 7. *c.* 2. Excusserunt ubi patrem, & aurum in sinu ejus invenerunt. ¶ *Excutere debitorem*, frequens est apud Jurisconsultos, pro auctionem bonorum ejus facere, & experiri, an sit solvendo. Unde jure novissimo sancitum est, ne fidejussori molesti simus, nisi prius excusso debitore.

Exdecimo, as, a. 1. eligo decimum quemque, decimare. *Fest.*

Exdorsuo, as, a. 1. ἀποῤῥαχίζω, dorsum contringo, vel abimo. *Plaut. in Aul.* 2. 9. 2. Tu Machærio congrum, murænam exdorsua, quantum potes.

Exdutæ, seu exdutæ, f. 1. exuviæ, ab exduo, vel ecduo, exuo, quod ab ἐκδύω, exuo. *Fest.*

Exēco, V. Exseco.

Exĕcror, cum derivatis. V. Exsecror.

Executio, vel Exsecutio, onis, f. *esecuzione*, Ger. *volstreckung*, Gal. *execution*, Hisp. *execucion*, ἀνάπραξις, actus exequendi. *Tac. Ann.* 15. *c.* 25. Executionem alicujus negotii suscipere. *Plin. l.* 35. *c.* 8. Neque enim instituti operis est talis executio.

Execūtor, vel Exsecūtor, oris, m. *esecutore*, Ger. *volstrecker*, Gal. *executeur*, Hisp. *esecudor*, *esecutador*, ἀναπράκτωρ, qui exequitur. *Suet. in Vespas. c.* 14. Offensarum, inimicitiarumque minime memor, executorque. h. e. ultor. Sic *Vellei. l.* 2. *c.* 45. Maiorum propositorum executor acerrimus. ¶ *Martian. Imp. l. cum clericos*, *Cod. de Episc. & cler.* Executores vocat Apparitores, qui jussu Magistratus reos in jus vocant, quod Magistratus sententiam exequantur.

Executus, vel Exsecutus, a, um, particip. ab exequor, passiva si nificatione. *Justin. l.* 7. *c.* 3. Executo regis imperio, obsides postulabat.

Exĕdo, is, edi, esum, a. 3. *mangiare*, אכל, Ger. *auffressen*, Gal. *ronger*, *consumer*, Hisp. *roer*, ἐξέδω, erodo, consumo. *Ter. Phorm.* 2. 2. 4. Ipsa omnia exedam. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 63. Frumentum exesse incipiunt. ¶ Translate *Cic.* 3. *Tusc. c.* 13. Ægritudo lacerat, exest animum, planeque conficit. *Lucret. l.* 3. *v.* 1007. Quem exest anxius angor. *Virg.* 5. *Æn.* Exedere urbem odiis.

Exĕdra, f. 1. ἐξέδρα, locus erat in porticibus patens, & Soli pervius, plurimas habens sedes, in quibus Philosophi, Rhetoresque, & vel qui, qui studiis delectabantur, sedentes disputare solebant, ab ἐξ, & ἕδρα, *sella*, quasi sessio e loco aliquo educta, a sedium frequentia, & sedendi commoditate, quo circumquaque sedes haberet. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Offendi eum sedentem in exedra, & cum C. Velleio Senatore disputantem.

Exedrium, ii, n. 2. parva exedra. *Cic. Fam.* 7. *epist.* 23. Exedria quædam mihi nova sunt instituta in porticula Tusculani.

Exĕdum, i, n. herba, quæ veterno liberat. *Plin. l.* 24. *c.* 19.

Exefficio, is, a. 3. plane efficio, perficio. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 85. Quando illud, quod cupis exeffecero. *Id. Trucul.* 2. 5. *v.* 17. Qui illuc exefficias opus. ¶ Utroque loco al. leg. *efficio*.

Exemplar, aris, n. 3. idem ac exemplum, *esemplare*, *esempio*. *Festus* dicit, exemplum esse illud, quod sequimur, exemplar, ex quo simile facimus. Sed hæc nomina promiscue usurpata inveniuntur. *Cic. pro Mur.* Domesticum te habere dixisti exemplum ad imitandum. Et paucis interjectis: Ad imitandum vero tam mihi propositum exemplar illud est, quam tibi. ¶ Ponitur sæpe pro eo, quod ex aliquo scri-

pro

pro transcribitur, *copia*, ἀντίγραφον. *Asin. Pollio Cic.* Ex literis, quas Pansæ misi, cognosces omnia, nam tibi earum exemplar misi. Adde *Horat. in Art. poet. v. 268.*

Exemplāre, is, n. 3. exemplar, apud vet. *Lucret. l. 2. v. 122.* Duntaxat rerum magnarum parva potest res exemplare dare.

Exemplāris, re, *esemplare*, adiect. quæ est se undum exemplar. *Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 8.* Virtutes exemplares sunt, quæ in ipsa divina mente consistunt, a quarum exemplo reliquæ omnes defluunt.

Exemplarium, n. 2. exemplar, seu exemplum. *Arnob. l. 6. & Hieronym. adv. Helvid. c. 8.*

Exemplatus, a, um, adiect. ad exemplum factus, ut exemplatus libellus, apud *Sidon. l. 4. epist. 16.*

Exemplum, n. 2. *esempio*, פסס, Germ. *exempel*, Gall. *exemple*, Hisp. *exemplo*, παράδειγμα, id, quod nobis imitandum proponitur. *Cic. 5. Ver.* Vetus est, quod dicam, & propter severitatem exempli nemini vestrum fortasse inauditum. ¶ Ponitur aliquando pro exscriptione, *copia*, ἀντίγραφον. *Cic. Appio.* Ex literis, quarum ad me exemplum misisti. *Paul. Dig. 49. 14. 45.* Actorum exemplum, *copia del processo*. ¶ Item pro gravi pœna, quæ potest cæteris documento esse. *Cic. ad Q. Fr. l. 1.* Simile in superiore parte Provinciæ edere exemplum severitatis tuæ. V. *Donat. ad Eun. Terent. 5. 5. 4.* ¶ Item pro Figura Rhetorica. *Auct. ad Her. l. 4.* Exemplum est alicuius facti, aut dicti præteriti cum certi auctoris nomine propositio. ¶ Item pro specimine alicuius rei, quam vendendam habemus, *la mostra*. *Auct. ad Her. l. 1.* Si quis purpuram vendens dicat, Sume a me, sed huius exemplum aliunde rogabo, tibi quod ostendam. ¶ Exempli causa, & exempli gratia. *Cic. in Offic.* Exempli causa ponatur aliquid, quod pateat latius. *Plin. l. 2. c. 17.* Exempli gratia, in Martis sidere, &c. Adde *Cic. pro Sext. Rosc. c. 10. & Quintil. l. 6. c. 5.* ¶ Exemplum pro instar. *Ovid. 4. Metam. v. 621.* Exemplo nubis aquosæ, *a guisa di*, &c.

Exemptibilis, vel potius

Exemptilis, le, o. 3. quod eximi, vel auferri potest. *Col. l. 8. c. 11.* Sed idcirco sunt exemptiles. Alii leg. *exemptibiles*.

Exemptio, f. 3. actus eximendi, *il cavar via*. *Col. l. 3. c. 18.* Cum enim per exemptionem imæ partes earum prætractæ sunt.

Exemptor, oris, m. qui aliquid eximit. *Plin. l. 36. c. 15.* Exemptores quoque affirmant, compleri sponte illa montium ulcera. De lapidum fodinis loquitur, & exemptores vocat eos, qui lapides, seu marmora eruunt. *Apul. Apol.* Testium exemptor.

Exemptus, us, m. idem quod exemptio, ablatio. *Vitruv. l. 9. c. 9.* Cuneorum adjectus, aut exemptus perficere cogit.

Exemptus, a, um, adiect. ἐξαιρεθείς, sublatus, ablatus, *tolto via*, *levato*. *Virg. 1. Æn. v. 220.* Fames exempta epulis. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 18.* De spinis pluribus una exempta.

Exenteratus, a, um, adiect. *sventrato*, visceribus spoliatus. *Justin. l. 1. c. 5.* Epistola exenterato lepori inseritur. *Voss. in Etymol.* testatur, in quibusdam vet. codicib. legi *exinteratus*, quasi sit *intus*.

Exentĕro, as, a. 1. *sventrare*, Ger. *das eingeweid ausnehmen*, Gal. *oter les entrailles*, Hisp. *sacar las tripas*, ἐξεντερίζω, eviscero, interiora aufero. ab ἔντερον, intestinum. V. Exenteratus. ¶ Translate sumitur pro evacuare. *Plaut. Epid. 2. 2.* Acutum cultrum habeo, qui senis exenterem marsupium. ¶ Item pro cruciare. *Plaut. Epid. 3. 1. 1.* Expectando exedor miser, atque exenteror.

Exĕo, is, ivi, & exii, exitum, n. anom. יצא, Germ. *aussgehen*, Gall. *sortir*, Hisp. *salir*, ἐξέρχομαι, extra eo, egredior. *Cic. 4. Fam.* Ne aut tibi exire ex urbe necesse sit. ¶ Construitur etiam cum accusat. ut ut Exeo domum, idest, extra domum. *Propert. l. 3. eleg. 4. v. 39.* Curve suos fines altum non exeat æquor. ¶ Habet etiam significationem motus ad locum. *Cic. in Vatin.* Exierisne legatus in ulteriorem Hispaniam. ¶ Exire Ostiæ, apud *eund. 9. Fam. ep. 6.* est Ostiæ e navi descendere, *sbarcare ad Ostia*. ¶ Per translationem est liberari. *Cic.* Ut tandem ex tot ærumnis, atque miseriis exeamus. Sic exire ære alieno. *Id. Phil. 11. c. 6.* ¶ Item vitare. *Virg. 5. Æn. v. 439.* Corpore tela modo, atque oculis vigilantibus exit. *Lucret. l. 5. v. 1329.* feros exibant dentis adactus. ¶ Item erumpere, *Virg. 2. Æn.* Non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis exiit. ¶ Item fieri, vel effici, ut *Exit in laudem, in vituperium, in acta, in fabellas*, &c. *Lactant.* Potuerunt libri aboleri, & tamen res in memoriam exire. id est, fieri memorabiles. *Plin. l. 7. c. 19.* Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam. ¶ Item erigi, extolli, *Plin. l. 13. c. 4.* Religant comas, ut in altitudinem exeant. *Virg. 2. Georg.* Exit ad cœlum ramis felicibus arbos. ¶ Item edi, evulgari. *Lucin. Cic. 6. Fam.* Quod ad librum attinet, quem tuus filius dabit, peto a te, ne exeat. ¶ Item differri. *Plin. Jun. epist. 11. lib. 2.* Itaque in tertium diem probationes exierunt. ¶ Item extrahi, educi. *Cic. Att. l. 1.* Cum de Consularibus mea prima sors exisset. ¶ *Exire ex potestate*, est insanire. *Cic. 3. Tusc.* Qui igitur exisse ex potestate dicuntur, idcirco dicuntur, quia non sunt in potestate mentis. ¶ *Exire e vita*, est mori. *Cic. 1. Fin.* Æquo animo e vita, tanquam e theatro exeamus. ¶ *Annum, vel diem exire*, est præterire. *Sen. epist. 8.* Nullus mihi per otium dies exit. ¶ *Exire e Patritiis*, est plebejum fieri. *Cic. pro Domo*. Sed ut e Patritiis exeat. ¶ *Exire in easdem literas*, est terminari. *Quintil. l. 1. c. 5.* Quorum prima positio in easdem, quas Castor, literas exit. ¶ *Exire super aliquem*, est superare, eminere. *Stat. 6. Theb.* hominem super improbus exit. ¶ Exire ex animo dicitur aliqua res pro excidere, effluere. *Cic. 3. de nat. Deor.* Mihi ex animo exire non potest esse Deos.

Exĕquens, vel Exsequens, entis, adiect. qui exequitur, & sectatur aliquid. *Gel. l. 10. c. 12.* Philosophus memoriarum veterum exequentissimus. h. e. peritissimus antiquitatis.

Exequiæ, vel Exsequiæ, arum, f. 1. *esequie*, *pompe funerali*, תכריכין, Ger. *leichbegängnus*, Gal. *funerailles*, Hisp. *exequias*, ἐκκομιδή, justa, parentalia, funebre officium, quod scilicet in funere exequimur. *Cic. pro Cluent. cap. ult.* Mater exequias illius funeris prosecuta est. *Id. pro Quinct. c. 15.* Quo non amici convenirent ad exequias cohonestandas. ¶ *Ducere exequias*, est celebrare. *Plin. l. 8. cap. 42.* Propter quæ Rex defuncto ei duxit exequias. ¶ *Ire exequias*, pro, ire ad exequias, *andar' a morto*. *Silius l. 15. v. 395.* Vos ite superbæ exequias animæ, & cinerem donate supremo Muneris officio. Erat etiam vetus formula indicendi exequias his verbis: *Exequias ire, cui commodum est, jam tempus est, Ollus effertur*. *Ter. Phor. 5. 8. 37.* Exequias Chremeti, quibus commodum est, ire, jam tempus est. *Reddere alicui exsequias* apud *Ausonium. eleg. 1. v. 218.* est celebrare, ducere.

Exequialis, le, o. 3. quod ad exequias pertinet. *Ovid. 14. Met. v. 433.* Carmina jam moriens canit exequialia cygnus. Adde *Stat. Theb. 12. v. 610.*

Exequior, d. 1. exequias facio, vel exequiis convivor. *Var. apud Non. c. 2. n. 298.* Ipsum propter jus liberti semiatrati exequiantur.

Exĕquor, vel exsequor, is, utus sum, *eseguire*, *fornire*, *mandare ad esecuzione*, [illegible], Ger. *üben*, Gal. *exercer*, Hisp. *exercitar*, [illegible], perficio, conficio, absolvo, executioni mando. *Cic. pro Rab.* Difficile est, quod cum spe magna sis ingressus, id non exequi usque ad extremum. ¶ Est item sequi. *Cic. Att. l. 9.* Cur non omnes fatum illius una executi sumus? ¶ Item persequi, ulcisci, vindicare. *Liv. l. 3. c. 10.* Deorum, hominumque simul violata jura exequemur. *Id. l. 3. c. 11.* Exequi publicum privatumque dolorem. *Plin. l. 3. epist.* Priores nostros esse singulorum hospitum injurias accusationibus variis executos. ¶ Item exponere, narrare. *Cic. Varroni*. Habeo multa occultiora, quæ vix verbis exequi possum. Adde *Liv. l. 27. c. 27. ad fin.* ¶ Exequi ærumnam, est pati, apud *Plaut. Capt. 2. 1. 1.*

Exercĕo, es, cui, citum, a. 2. *esercitare*, הרגיל, Germ. *üben*, Gall. *exercer*, Hisp. *exercitar*, γυμνάζω, est solicitare, angere, fatigare, premere. *Cic. pro Arch.* Qua quidem detracta, quid est, quod in hoc tam exiguo vitæ curriculo, & tam brevi tantis nos laboribus exerceamus? *Id. Att.* Te de prædio Avio exerceri moleste fero. *Id. Tusc. 5. cap. 1.* Fortuna me multis casibus exercuit. *Ter. Adelph. 4. 2. 48.* Ego te hodie exercebo, ut dignus es. Fere est tractare, factitare, versari in aliqua arte. *Cic. ad Brut.* Multaque arte se exercuit in verissimo genere dicendi. *Id. pro Cluent.* Instructam ei continuo, & ornatam Larini, medicinæ exercendæ causa, tabernam dedit. ¶ Quandoque est in opus cogere, *far lavorare*, *Virg. 3. Georg.* Exercete viri tauros. Sic exercere servos, remiges, jumenta, *Terent. Nepos*, &c. ¶ Hinc metaphorice dicimus, exercere corpus, ingenium, memoriam. *Cic. de Senect. c. 7.* Memoria minuitur, nisi exerceas. Sic, exercere stilum. *Plin. lib. 8. epist. 14.* ¶ *Exercere Principem*, est Principem agere, Principis potestate uti. *Suet. in Tib. c. 33.* Paulatim Principem exercuit, præstititque. Alii leg. *exeruit*. ¶ *Exercere agros*, seu *tellurem*, est diligenter colere, *coltivare*. *Virg. 1. Geo g. v. 99. Tac. Germ. cap. 29.* ¶ *Exercere diem*, est se per diem opere faciendo exercere. *Virg. 10. Æn. v. 808.* ¶ Exercere vectigalia, est administrare, publicanum agere. *Cic. pro leg. Manil.* ¶ *Exercere vellum*, est parare. *Ter. Heaut. 1. 1. 91.* Servos, nisi eos, qui opere rustico faciundo facile victum exercent suum, Omnes vendidi. Alii aliter legunt, & explicant. V. *Exsarcio*. ¶ Habet præterea hoc verbum varios, & elegantes usus, ut exercere inimicitias, odia, iracundiam in aliquem, *aver delle inimicizie*, &c. *Cic. Divin. Ver. c. 4. & ad Brut. epist. 2. Sallust. proœm. Jug.* Discordias, simultates cum hostibus exercebat. ¶ *Id. de repub. ordin. ad Cæs.* Militia præmiis exercetur. h. e. nutritur, fovetur.

Exercio, V. Exsarcio.

Exercitamentum, i, n. idem quod exercitatio. *Apul. l. 2. Florid.* Mentium documenta, corporum exercitamenta.

Exercitate, adverb. cum exercitatione. *Senec. epist. 90.* Multa facit aut peritius, aut exercitatius. *Arnob. l. 3.* Præcepta habeat cognita, & rationem teneat exercitatissime comprehensam.

Exercitatio, f. 3. *esercizio*, *l'esercitarsi*, γυμνασία, μελέτη, ἄσκησις, assiduus usus, & consuetudo in aliqua re, ab exercitatus. *Cic. 2. de Orat.* Quid tibi Juris Civilis exercitatio profuerit. *Id. in Brut. c. ult.* Exercitatio dicendi linguam acuit.

Exercitator, m. 3. qui exercitat. *Plin. l. 35. c. 11.* Lecythion agilitatis exercitator. *Id. l. 23. c. 7.* Pythagoras exercitator.

Exercitatrix, icis, f. 3. quæ exercitat. *Quintil. l. 2. c. 15.* Duas partes civilitatis corpori assignat, medicinam, & quam interpretantur exercitatricem.

Exercitatus, a, um, adiect. *esercitato*, *pratico*, qui in aliqua re se exercuit, & in ea peritus est, ἀσκητής. *Cic. pro Quint. c. 1.* Homo exercitatus, & versatus in causis. *Nepos 15. 5.* Exercitatus bello. Et *ibid.* Exercitatus in dicendo. *Cic. 2. Off. c. 15.* Exercitatiores ad bene promerendum. *Id. in Somn. Scip.* Curis exercitatus animus. *Cæs. l. 3. B. C. c. 73.* Peritissimi atque exercitatissimi duces. ¶ Item vexatus, agitatus. *Horat. Epod. 9.* Exercitatas aut petit syrtes Noto.

Exercitio, onis, f. 3. idem quod exercitium, *esercizio*. *Cat.* apud *Gel. l. 11. c. 2.* Inertia, atque torpedo plus detrimenti facit, quam exercitio. *Ulp. l. 1. §. 20. ff. de exercit. act.* Ad summam temp. navium exercitio pertinet. ¶ Affert hanc vocem etiam *Festus*.

Exercitium, n. 2. *esercizio*, Germ. *übung*, Gal. *exercice*, Hisp. *exercicio*, γυμνασία, actus, & usus exercendi, [illegible] operandi. *Gel. l. 17. c. 2.* Eratque hoc sane quam utile exercitium, &c. *Id. l. 6. c. 15.* Exercitium ludicra.

Exercito, as, a. 1. sæpe exerceo. *Pomp. Mela lib. 2. c. 1.* Achilles se, ac suos cursus exercitavisse dicitur.

Exercitor, m. 3. qui alterum in re aliqua exercet, a sup. exercitum. *Plaut. Trin. 4. 3. 9.* Curculio est exercitor; is hunc hominem cursuram docet. *Id. ibid. 2. 1. 3.* Magister mihi exercitor animus hinc est. ¶ Exercitor etiam dicitur, qui quæstus causa aliquam artem exercet, ut navem, cauponam, &c. *Ulp. l. 1. §. 15. ff. de exercit. act.* Exercitorem eum dicimus, ad quem obventiones, & reditus omnes perveniunt, sive is dominus navis sit, &c.

Exercitorius, o. 1. 2. quod ad exercitorem spectat, ut Navis exercitoria, actio exercitoria. *African. in l. 1. §. exercitorem, ff. de exercit. act.* ¶ Item ad exercendum pertinens, ut exercitoria jacula. *Tert. de Pænit. cap. ult.*

Exercituālis, ad Exercitum pertinens; ut exercituales impensæ, *Cassiod. l. 3. c. 40.*

Exercitus, a, um, o. 1. 2. *esercitato*, למוד, Ger. *geübt*, Gall. *exercé*, Hisp. *exercitado*, partic. ab exerceor. *Cic. pro Mil.* Quid magis solicitum, magis exercitum dici, aut fingi potest? ¶ Aliquando sumitur pro fatigato, & laboribus perferendis assueto. *Cicer. pro Planc.* Quo quidem etiam magis sum, non dicam miser, sed certe exercitus. *Ovid. 5. Trist. eleg. 5.* Adversis probitas exercita rebus. Ita *exercitam militiam* dixit *Tac. Ann. 1. c. 35.* h. e. asperam, laboriosam, gravem. ¶ Comparat. *exercitior*. *Tertul. adv. Valent. c. 18.* Agendis rebus exercitior. Superl. *exercitissimus*, legitur apud *Fest. & Plin. l. 9. c. 15.*

Exercĭtus, us, m. 4. *esercito*, צבא, Ger. *kriegsheer*, Gal. *armée*, Hisp. *exercito*, στρατός, militum copiæ, ab exercendo, vel quia (ut inquit *Var.*) exercendo fit melior, vel quia hostem arcet, & expellit. *Cic. 10. Fam.* Quod exercitum præter spem existimamini comparasse. ¶ Ponitur etiam pro angore, & cruciatu qui nos exercet. *Plaut. Cist. 1. 1. 60.* Noli, obsecro, lacrymis tuis mihi exercitum imperare. ¶ Item pro quolibet exercitio. *Plaut. Rud. 2. 1. 7.* Pro exercitu gymnastico, & palæstrico, hoc habemus, echinos, ostreas captamus, &c.

Exĕro, vel Exsero, is, ui, ertum, a. 3. *tirar fuori*, הוציא, Germ. *aussziehen*, Gal. *tirer*, Hisp. *sacar*, ἐξαίρω, extraho, emitto, ab ex, & sero. *Plin. l. 9. c. 32.* Exerit se domicilio cochlea. Sic, Exerere ensem, manum, linguam, caput, *Liv. Senec. Stat.* ¶ Exerere jus suum in aliquid, apud *Plin. jun. epist. 160.* *mostrare il suo jus sopra qualche cosa*. ¶ Exerere Principem. h. e. se Principem facto ostendere, eleganter dixit *Suet. in Tiber. c. 33.* ut nonnulli legunt. Alii legunt, *exercere*. V. Exerceo.

Exerro, as, n. 1. extra erro, pererro. *Stat. 6. Theb. v. 446.* Spargitur in gyros, dexterque exerrat Arion.

Exerte, vel Exserte, adverb. ut exerte clamitare, *Apul. l. 1. A. A.* Sic exerte jubere, *Tert. l. 2. ad Uxor. c. 1.* ¶ Tribunatum severissime, exertissimeque agere. h. e. exactissime, *Spartian. in Sever. c. 3.*

Exerto, vel Exserto, as, a. 1. freq. ab exero. *Virg. 3. Æn. v. 425.* At Scyl-

Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris ora exertantem.

Exertus, vel Exsertus, *tirato fuori*, o. 2. 2. ab exeror, ut exerti dentes, extra os producti. *Plin. l. 11. c. 37.* Dentes exerti apro, hippopotamo, elephanto. *Ovid. 3. Fast. v. 814.* Ensibus exertis bellica læta Dea est. *Virg. 1. Æn. v. 495.* Exerta mamma. ¶ Comparat. *exsertior* est apud *Pacat. in paneg. c. 35.*

Exerŭgo, is, a. 3. *uscire fuori*. Vetus quidam Grammaticus asserens *eructo* ab *erugo* derivari, producit hinc *Ennii* versum: Contempsit fontes, quibus exerugit aquæ vis.

Exēsor, m. 3. qui exedit. *Lucret. l. 4. v. 220.* Æstus ab undis æquoris exesor murorum litora circum.

Exesto, extra esto. Sic enim lictor in quibusdam sacris clamitabat: hostis, vinctus, mulier, virgo exesto. Scilicet interesse prohibebantur.

Exēsus, o. 1. 2. partic. ab exedor, *consumato*, *roso*. *Cic. 4. Tusc.* Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versiculorum, dimidiatis fere.

Exfilātus, o. 1. 2. qui brachio est exerto, a filum, quia est extra vestimentum filo contextum. *Fest.*

Exfio, a. 3. expurgo. *Fest.*

Exfir, n. 3. purgamentum. *Fest.*

Exfundātus, a, um, funditus eversus. *Cæl. Antipater* apud *Non. c. 2. n. 307.* Exfundato pulcherrimo oppido.

Exfutūtus, a, um, *Catul. carm. 6. ad Flavium*.

Exgrumino, V. seq. dictionem.

Exgrūmo, as, n. 1. grumos eruo, & ex grumis exilio. *Var. 3. de R. R. c. 14.* Ipsæ exgrumantes ad propalam vitam diu producunt. Alii leg. *Exgruminantes*. Alii *Exruminantes*.

Exgurgĭto, V. Egurgito.

Exhæredatĭo, onis, f. hæreditatis privatio, *diseredazione*, ἀποκήρυξις. *Quintil. Declam. 2.* Exhæredationem impetrare. *Leg. 20. ff. de bon. possess. cont. tab.* Exhæredatio nullius est momenti. Adde *Quintil. l. 7. c. 2.*

Exhærēdo, as, a. 1. *diseredare*, Ger. *enterben*, Gal. *desheriter*, Hisp. *desheredar*, ἀποκηρύττω, hæreditate spolio, extra hæreditatem abjicio. *Cic. pro Cluent. c. 48.* Ille cum filium exhæredaret. ¶ Proprie filii exhæredantur mortuo patre; nam si paternis bonis priventur patre vivo, abdicati dicuntur. Quare improprie locutus est *Nepos in Themistocl.* cum scribit *c. 1.* eum a patre exhæredatum esse. Quam eamdem rem narrans *Val. Max. l. 6. c. 9. abdicatum* dixit. ¶ *Exhæredare aliquam rem* est hæredi auferre. *Plin. l. 37. c. 2.* Petronius consularis moriturus, invidia Neronis Principis, ut mensam ejus exhæredaret, trullam murrhinam trecentis talentis emptam fregit.

Exhæres, edis, com. 3. *diseredato*, Ger. *enterbt*, Gal. *desherité*, Hisp. *desheredado*, ἀπόκληρος, qui privatus est hæreditate, quæ ad eum pertinebat. *Cic. 1. de Orat. c. 37.* Possetne paternorum bonorum exhæres esse filius. *Plaut. Bacch. 4. 8. 8.* Ni illum exhæredem fecero vitæ suæ. h. e. occidero.

Exhæresimus dies, exemptilis, quod ex mente eximi solebat, ut annus cum Solis, ac Lunæ ratione congrueret. *Cic. 4. Ver.* Quos illi ἐξαιρεσίμους dies nominant. Sed vox Græca est, & Græcis literis scribenda.

Exhalatĭo, f. 3. *esalazione*, הבל, Ger. *ein dampf*, Gal. *exhalaison*, Hisp. *exhalacion*, *baho*, ἀτμίς, anhelitus, afflatus, expiratio, spiritus tenuis, qui per æstum maximum terra diffusa exhalatur, & sursum in aerem fertur. *Cic. 1. Tusc. c. 19.* Quod & humidum, & caliginosum est propter exhalationes terræ.

Exhālo, as, avi, atum, a. 1. *esalare*, הפיח, Ger. *ausdempfen*, Gal. *exhaler*, Hisp. *exalar*, *bacar*, ἐξατμίζω, expiro, & veluti per halitum aerem emitto. *Virg. 7. Æn.* Sævamque exhalat opaca Mephitin. ¶ Translate ponitur pro emittere, evomere. *Cic. 4. Ver.* Qui nondum etiam Aproniani convivii crapulam exhalassent. ¶ *Exhalare animam*, vel *vitam*, est mori. *Ovid. 6. Met.* Animam simul exhalarunt. *Virg. 2. Æn.* Regem æquævum crudeli funere vidi Vitam exhalantem. Sic exhalare lucem supremam, *Sil. l. 10.*

Exhaurĭo, is, si, stum, a. 4. exinanio, exsicco, consumo, *vacuare*, *trar fuora*, הריק, Ger. *erschepfen*, Gal. *epuiser*, Hisp. *sacar*, ἐξαντλέω, aliquid vacuum facio, & dicitur exhauriri tam id, quod extrahitur, quam id, a quo extractio fit. *Cic. 2. Phil.* Tantum vini exhauseras, ut tibi necesse esset in Pop. R. conspectu vomere postridie. *Id. pro Cluen.* Is, exhausto illo poculo, est mortuus. *Id. in Vatin.* Ærarium exhaurire, Remp. compilare. ¶ Translate. *Cic. pro Sext.* M. Crassus eadem sibi manu vitam exhausit, qua mortem sæpe obtulit hostibus. ¶ Ponitur & pro delere. *Cic. Att. l. 2.* Tantus fuit amor, ut exhauriri nulla posset injuria. ¶ Item pro finire. *Cic. ad Q. Fr. l. 1.* Exhaustus enim est sermo hominum, idest, de ea re jam loqui est desitum. ¶ Item pro deponere. *Cic. Att. l. 1. ep. 13.* Multa sunt, quæ me solicitant, anguntque, quæ mihi videor aures nactus tuas unius ambulationis sermone exhaurire posse. ¶ Item pro exantlare, perferre, ut exhaurire labores, *Sil. l. 17. v. 355. Plin. l. 3. ep. 9. Virg.* etiam *4. Æn.* quæ bella exhausta canebat! ¶ Exhaurire humum ligonibus, *Horat. Epod. 5. v. 30.* h. e. effodere. ¶ Exhaurire mandata, *eseguire appieno*. *Cic. Att. l. 5.* Ut antequam proficiscaris, mandata nostra exhaurias. ¶ *Lucan. l. 2.* Eridanus fractas devolvit in æquora silvas, Hesperiamque exhaurit aquis. h. e. omnia secum trahit, & depopulatur. ¶ Exhaurire ictus, *Stat. Theb. 5.* pro excipere.

Exhaustant, efferunt. *Fest.*

Exhaustus, a, um, adject. ἐξηντλημένος, evacuatus, vacuus, *voto*, *esausto*. *Cic. 5. Ver. c. 70.* Inops, & exhaustum ærarium. *Liv. l. 1.* Exhaustus magnificentia publicorum operum. ¶ Item fatigatus, *Virg. 1. Æn. v. 603.* Omnibus exhausti casibus, omnium egeni. *Lucan. l. 8.* Cursu exhaustus equus.

Exhebēnus, m. 2. ἐξέβενος, gemma candida, qua aurifices aurum poliunt. *Plin. l. 37. c. 10.*

Exherbo, a. 1. *sterpare l'erbe*, ἐκβοτανίζω, est herbas extirpare. *Col. l. 11. c. 3.* Cum sationis appropinquabit tempus, ante quintum diem exherbandus erit locus.

Exhibĕo, es, ui, itum, a. 2. *dare in pubblico*, הוציא, Germ. *auffgeben*, Gal. *exiber*, Hisp. *dar*, *traer publicamente*, ἀποφαίνω, profero, & in publicum deduco. *Cic. 6. Ver.* Is omnino servus in familia non erat, cum statim exhiberi jubet. ¶ *Exhibere reum*, est sistere, & præsentare. *L. si quis, de exhib. reor.* Si quis reum criminis, de quo satis dedit, non exhibuerit. ¶ Est item apud JCtos vitæ necessaria suppeditare. *Paul. in l. Nesennius, ff. de negot. gest.* Et matrem tam filium, quam filiam ejus exhibuisse. ¶ *Exhibere negocium*, *laborem*, *molestiam*, est labore, vel molestia afficere. *Cic. 3. Offic.* Cum audisset adolescens, negocium exhiberi patri. ¶ *Plin. l. 25. c. 13.* Faciem parentis exhibere, *rassomigliare le fattezze del padre*. ¶ *Plaut. Cas. 2. 6. 37.* Me vivo mea uxor imperium exhibet. h. e. exercet.

Exhibitĭo, f. 3. actus exhibendi. *Gel. l. 14. c. 2.* Mensæ rationibus, chirographi exhibitionibus. ¶ *Tertul. de Monogam. c. 8.* Victuaria exhibitio. h. e. sustentatio.

Exhibĭtor, oris, m. 3. qui exhibet, ut exhibitor ludorum. *Arnobius l. 7.*

Exhibitorĭus, a, um, adject. ad exhibitionem pertinens, ut exhibitoria interdicta, *Ulp. lib. 3. ff. de lib. hom. exhib.*

Exhilarātus, a, um, adj. *rallegrato*. *Cic. l. 9. Fam. epist. ult.* Exhilarata servitus. *Colum. l. 6. c. 24.* Pecudes pabulo exhilaratæ.

Exhilăro, idem ac hilaro, idest, hilarem, ac lætum facio, *rallegrare*. *Plin. l. 16. c. 25.* Neque ilex picea, larix, pinus ullo flore exhilarantur. *Mart. l. 8. epigr. 50.* Exhilarant ipsos gaudia nostra Deos.

Exhinc, adverb. ex hoc tempore, posthac, deinde, *d'indi in poi*, *dipoi*. *Suet. Tib. c. 9.* Exhinc Rhæticum bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit.

Exhorresco, is, ui, n. 3. *tremare da paura*, *spaventarsi*, רגז, Ger. *ergrausen*, Gal. *s'effrayer*, Hisp. *espantarse*, φρίττω, præ timore horreo, & contremisco. *Plancus Ciceroni l. 10. Fam. ep. 18.* Non possum non exhorrescere. ¶ Transitive *Virg. 7. Æn.* vultus neve exhorrescat amicos. *Ovid. 4. Metam.* Exhorruit æquoris undas, quod fremuit, exigua cum summum stringitur aura.

Exhortamentum, i, n. exhortatio. *Nonius* in voce *Ponticulus*; Excursum, & exhortamenta moderari.

Exhortatĭo, onis, f. actus exhortandi, *esortazione*, προτροπή, παράκλησις. *Colum. lib. 11. cap. 1.* Variis exhortationibus in opere ipso exhilarare laborantes.

Exhortatīvus, a, um, adject. ad exhortandum pertinens. Ita vertit *Quint.* græca verba προτρεπτικὸν, & παραινετικὸν, *l. 3. c. 6.* ubi de Statu agit.

Exhortātor, oris, m. προτρέπων, *esortatore*. *Tertul. de fug. Persec. ad fin.* Exhortator omnium tolerantiarum.

Exhortātus, o. 1. 2. partic. ab exhortor. *Virg. 12. Æn.* Sic exhortata reliquit incertam. ¶ Usurpatur etiam passive, *Cic. de Sen.* Exhortatus est in convivio a scorto, ut, &c.

Exhortor, aris, d. 1. *esortare*, הזהיר, Ger. *anhalten*, Gal. *exhorter*, Hisp. *exortar*, προτρέπω, vehementer hortor. *Cic. 1. Acad. c. 4.* In omnibus hominibus ad virtutis studium exhortandis consumebatur. *Ovid. Met. 13. v. 234.* cives exhortatur in hostem.

Exhubēro, V. Exubero.

Exhibĭlo, V. Exsibilo.

Exicco, V. Exsicco.

Exicia. V. Axicia.

Exignesco, is, n. 3. *accendersi*, ignem concipio. *Censorin. de die nat. c. 18.* Mundus tum exignescere, tum exaquescere videtur.

Exĭgo, is, egi, actum, a. 3. *escludere*, *serrar fuori*, גרש, Ger. *ausstreiben*, Gal. *dechasser*, Hisp. *echar fuera*, ἐξάγω, excludo, ejicio, expello, quasi extra ago. *Cic. 2. de Or.* Neque Reges ex hac civitate exigi potuisse. Sic exigere fabulas, pro rejicere, non admittere, dixit *Terent. prol. Andr. & Hecyr.* Exigere otium, *Horat. l. 4. od. ult.* ¶ Item extra mittere, *mandar fuori*, ut exigere sues pastum, *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* ¶ Item agere, ut exigere radices. *Cels. l. 5. c. ult.* Myrmecia, quæ radices altius exigunt. ¶ Sæpe sumitur pro postulare, flagitare, *pretendere*, *dimandare*. *Sueton. Vespas. c. 11.* Ne fœneratoribus exigendi crediti jus esset. *Cic. 2. Offic.* Convenit in dando munificum esse, in exigendo non acerbum. Sic exigere mercedem, *Id. Ver. 3.* Exigere nomina, *Id. ib.* h. e. ad solutionem cogere. ¶ Item pro transigere, consumere. *Plin. ep. 45.* Nescio an ullum tempus jucundius exegerim. ¶ Præterea significat absolvere, perficere. *Horat. l. 3. od. ult.* Exegi monumentum ære perennius. *Ovid. 1. Metam.* Perque hyemes, æstusque, & inæquales autumnos, Et breve ver spatiis exegit quatuor annum. h. e. complevit, composuit. ¶ Exigere de re aliqua, apud *Plin. ep. 203.* est disceptare, disputare. ¶ Exigere ensem per medium aliquem, dixit *Virg. 10. Æn. v. 815. & Flor. l. 4. c. 2.* h. e. aliquem ense transfodere, *passare da parte a parte*. ¶ Est etiam usus aliquis hujus verbi in æstimationibus, & pensationibus, ut exigere columnas ad perpendiculum, *Cic. Ver. 3. c. 51.* Exigere pondus margaritarum, *Sueton. Cæs. c. 47.* ¶ Ex quo translate *Ovid. l. 2. de ar. am. v. 502.* opus ad vires suas exigere. Et *Liv. l. 34. c. 31.* Nolite ad vestras leges & instituta exigere, quæ Lacedæmone fiunt. ¶ Significat etiam examinare, ponderare. *Quint. l. 1. c. 5.* An cujuslibet auris est exigere literarum sonos? h. e. dijudicare. *Virg. 4. Æn.* Decrevitque mori; tempus secum ipsa modumque exigit. ¶ *Exigere stilo*, est scribere. *Quintil. l. 1. c. 15.* Deinde eamdem gracilitatem exigere stilo condiscant. ¶ Exigere ærumnam, est perferre, pati. *Plaut. Capt. 5. 4. 12.* Tu, cujus causa hanc ærumnam exigo. ¶ Exigere pœnam, exigere supplicium ab aliquo, *punire*. *Ovid. 4. Metam. & 3. Trist. el. 9. Plin. de Vir. illustr.* ¶ *Exigere viam* dicuntur Magistratus, cum eam muniri quam diligentissime jubent, teste *Ascon.* qui affert exemplum ex *Ver. 1.* Sic, exigere sarta tecta. *Liv. l. 29.* Censores sarta tecta acriter, & summa cum fide exegerunt.

Exigŭe, adv. *poco*, *leggermente*, מעט, Germ. *wenig*, Gall. *peu*, Hisp. *poco*, ὀλίγως, parce, & tenuiter. *Cic. 3. de Or.* Cum de duabus primis celeriter, exigueque dixisses. *Ter. Heaut. 1. 1. 33.* Frumentum exigue præbent.

Exigŭitas, is, f. *picciolezza*, *difetto*, מעט, Ger. *wenigkeit*, Gal. *petitesse*, Hisp. *pequeñeza*, ὀλιγότης, parvitas, tenuitas. *Cæl. Cic. l. 8. ep. 10.* exiguitas copiarum. *Liv. l. 24. c. 17.* Exiguitas temporis.

Exigŭum, adverb. idem, ac exigue. *Plin. Ep. 6. l. 3.* In hac certe perquam exiguum sapio. *Plin. alter l. 10. c. ult.* Exiguum dormire.

Exigŭus, a, um, o. 1. 2. *picciolo*, קטן, Ger. *klein*, Gal. *petit*, Hisp. *pequeno*, ὀλίγος, parvus. *Cic. pro Dejot.* Copias exiguas vix tueri potest. ¶ Reperitur cum gen. *Claud. in Eutrop.* Abundans corporis, exiguusque animi. ¶ Comparat. *exiguior*, & superl. *exiguissimus* rara sunt. habet tamen *Ulp. l. 1. §. 15. Dig. de flum.* Si derivetur aqua, ut exigua facta, minus sit navigabilis. *Ovid. Heroid. epist. 14. v. 115.* De fratrum populo pars exiguissima restas. ¶ *Exiguum*, *i*, more substant. usurpatur, ut exiguum aquæ, *Ovid. 5. Trist. el. 2. v. 20.*

Exilica causa, quæ adversus exulem agitur. *Fest.*

Exilĭo, V. Exsilio.

Exilis, le, o. 3. *sottile*, דק, Ger. *klein*, *ran*, Gal. *gresle*, *subtil*, Hisp. *sotil*, *delgado*, λεπτός, tenuis. *Cic. Agr. 2. c. 25.* Quod solum tam exile, & macrum est, quod aratro perstringi non possit? *Plin. l. 11. c. 51.* Vox exilior fœminis, quam maribus. ¶ Translate *Cic. l. 2. de Orat. c. 38.* Genus sermonis exile, aridum &c. *Nepos Eumen. c. 5.* Exiles res. h. e. fractæ & calamitosæ.

Exilĭtas, f. 3. *sottigliezza*, דלד, Ger. *kleine dinne*, Gall. *gresleté*, *tenuité*, *subtilité*, Hisp. *sutileza*, *delgadez*, λεπτότης, tenuitas. *Plin. l. 21. c. 6.* Foliorum exilitate usque in fila extenuata. *Quintil. l. 1. c. 11.* Exilitas vocis. *Colum. l. 6. c. 26.* Exilitas soli. ¶ Translate, exilitas dicendi, *Cic. l. 1. de Orat. c. 12.* cui opponitur copia.

Exilĭter, adv. *sottilmente*, Ger. *kleinfiglich*, Gal. *deliement*, Hisp. *delgadamente*, λεπτῶς, tenuiter, & translate humiliter. *Cic. de Or.* Videmus iisdem de rebus jejune quosdam, & exiliter disputavisse. *Varr. initio l. 4. de L. L.* De quibus duabus rebus promiscue dicam, sed exilius de posteriore.

Exilĭum, n. 2. *esilio*, *bando*, גלות, Ger. *vertreibung*, Gal. *exil*, *bannissement*, Hisp. *destierro*, φυγή, mutatio, seu privatio soli patrii, ab *exul*. quasi extra solum. In exilium pellere, ejicere, ire, proficisci, apud

Cic.

Cic. sæpe. In exilio vivere, de exilio reducere, exilio afficere. *Cic. Parad.* 4. *Vellej.* &c. Agere in exilium, pro pellere, *Plin. l.* 7. *c.* 30. *Liv. l.* 35. ¶ Exilii causa solum vertere, idem est ac in *exilium* proficisci. *Cic.* 5. *Philip.* ¶ Exilii triplex est genus: nam aut certorum locorum interdictio est; aut lata fuga, sc. omnium, *præter* certum locum; aut relegatio in insulam. V. JCtos. ¶ *Rursus* duo fuere exilii genera, voluntarium, & legitimum. *Voluntarium* exilium erat, cum reus vel ante latam sententiam *sponte in exilium* abibat, ut legum pœnas vitaret, quod Verres fecisse *traditur*; vel cum post latam damnationis sententiam, quia *mulctam* solvere non posset, ex urbe discedebat. Hinc *Cic. pro Cæc. Exilium non* supplicium est, sed perfugium portusque supplicii. *Lege ibi*, quæ sequuntur. Legitimum exilium dicebatur, cum *reus, non ille* quidem verbo (nam nulla in lege R. reperitur, maleficium ullum exilio esse mulctatum, ut ait *Cic. loc. cit.*) re tamen ipsa *in exilium* mittebatur. Vetus enim consuetudo fuit inducta legibus, non modo in Rep. sed etiam Imperatorum temporibus, ut si quis exilii pœna dignus videretur, ei, nulla facta exilii mentione, tecto, aqua, igni interdiceretur. Ita earum rerum, quæ maxime sunt ad vitam necessariæ, usu privatus, cum uno aeris alimento vivere non posset, abire cogebatur. *Cic. in Or. & pro Dom.* Erat autem, ut neque flagitiorum, ita neque exilii pœna æqualis. Aliis enim tantum intra urbem, aliis longius aqua & igni interdicebatur. Item aliis x. annorum, ut damnatis de ambitu; aliis per universum vitæ tempus, ut corrupti judicii reis, exilii tempus præscribebatur. *P. Manut. de Leg. Rom.*

Eximie, adverb. *eccellentemente*, Ger. *fürtreffenlich*, Gall. *par excellence*, Hisp. *señaladamente*, [illegible], excellenter. *Cic. pro Arch. c.* 9. Marius L. Plotium eximie dilexit. *Juv. sat.* 11. Eximie cœnare.

Eximiĕtas, atis, f. præstantia. *Symmach. l.* 3. *ep.* 3. Spondeo tuam eximietatem reperire posse multa, quæ tacui.

Eximius, a, um, o. 1. 2. *eccellente*, [illegible], Ger. *fürtreffenlich*, Gal. *excellent*, Hisp. *excellente*, [illegible], excellens, egregius, quasi exemptus, & extra cæteros positus, & proprie dicebatur de animalibus ad sacrificium electis, quia in sacrificiis optimum pecus e grege eximebatur, teste *Festo*, & adhuc magis proprie de porcis majoribus, qui ad sacrificandum excepti liberius pascebantur. Nam boves, qui ad hoc electi erant, egregii dicebantur, & oves lectæ. *Donat. ad Terent. Hecyr.* 1. 1. Sed hæc nomina sæpe indifferenter usurpantur. *Virg.* 4. *Georg.* Quatuor eximios præstanti corpore tauros. ¶ Sæpe pro insigni ponitur. *Cic. Lent.* 1. *Fam.* Lentulum eximia spe, summæ virtutis adolescentem. *Cic. Ver.* 7. *c.* 31. Eximia facies. ¶ Sumitur & in malam partem. *Cic. in Ver.* Tam eximiam injuriam, tam acerbam. ¶ *Ter. Hecyr.* 1. 1. 9. Utin' eximium neminem habeam. h. e. neminem eximam, excipiam.

Eximo, is, emi, emptum, a. 3. *cavar fuori*, [illegible], Ger. *aussnemmen*, Gal. *oster*, *tirer*, Hisp. *sacar*, [illegible], aufero, extraho, eruo, cum dat. vel abl. & præp. *e*, *ex*, *de*, vel sine præp. *Cato c.* 11. Ubi triduum præterierit, eximito de dolio. *Plaut. Merc.* 1. 2. 17. Nunquam omnes balneæ mihi hanc lassitudinem eximent. *Cic. de Am.* Si exemeris ex rerum natura amicitiam. ¶ Item subtraho, libero. *Liv. l.* 8. *c.* 35. Non noxæ eximitur Fabius. *Gel. l.* 4. *c.* 20. Notæ jam destinatæ exemptus est a Censoribus. ¶ *Eximere honoribus*, est privare. *Plin. epist.* 12. *l.* 2. Quid miserius, quam exactum, & exemptum honoribus Senatoriis, laboribus, & molestia non carere? ¶ *Eximere numero*, est rejicere, & tanquam indignum ab aliorum numero excludere. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. Auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero. ¶ *Eximere metu*, est metu liberare. *Plaut. Rud.* 1. 4. 13. Exime hoc miseram metu. ¶ *Eximere diem*, vel *horam*, est extrahere, protrahere. *Cic. ad Q. Fr.* Clodius rogatus diem dicendo eximere cœpit. *Id.* 5. *Phil.* Horam eximere ullam in tali cive liberando sine scelere non possumus.

Exin, idem, ac exinde, per apocopen. *Virg.* 6. *Æn. prope fin.* Exin bella viro memorat, quæ deinde gerenda. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 36. Exin promptum, quod multorum questibus tegebatur.

Exinanio, is, ivi, itum, a. 4. *votare*, [illegible], Ger. *aussleeren*, Gal. *vuider*, Hisp. *vaziar*, [illegible], evacuo, attenuo, ad nihilum redigo, ab ex, & *inanio*. *Cic.* 7. *Ver.* Nox illa tota exinanienda navi consumitur. *Id. Ver.* 5. *cap.* 50. Vastare, & exinanire agros. *Plin. lib.* 33. *c.* 9. Exinanire alvum.

Exinanitio, f. 3. evacuatio, [illegible]. *Plin. l.* 13. *c.* 22. Succurrit aliquando præceps alvi exinanitio.

Exinanitus, a, um, adject. *votato*, *esinanito*, [illegible]. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 27. Regibus, atque omnibus gentibus exinanitis. *Id. Ver.* 5. *c.* 40. Habet constratam navem, & minus exinanitam.

Exinde, adverb. *doppoi*, [illegible], Ger. *darnach*, Gal. *en apres*, Hisp. *desde*, *despues*, [illegible], deinde, ab ex, & inde. *Cic.* 2. *de natur. Deor. c.* 39. Exinde mari finitimus aer die, ac nocte distinguitur.

Exintĭlo, a. 1. extero, ab intus. *Fest.*

Exintĕro. V. Exentero.

Existimatio, onis, f. 3. *lo stimare*, actus existimandi, opinio hominum, quam de nobis conceperunt. *Cic. ad Q. Fr.* Non est tibi iis solis utendum existimationibus, ac judiciis, qui nunc sunt, hominum, sed iis etiam, qui futuri sunt. ¶ Fere est passivæ significationis, & sumitur pro bona fama, opinione, auctoritate, honestate, *buona fama*, [illegible], Ger. *achtbarkeit*, Gal. *reputation*, Hisp. *estima*, *buena fama*, [illegible]. *Paul. Jurecons.* Existimatio est dignitatis illæsæ status, legibus, ac moribus comprobatus, quæ ex delicto nostro, auctoritate legum aut minuitur, aut consumitur. *Cic.* 13. *Fam.* Nisi quid existimas in ea re violari existimationem tuam. *Id. l.* 2. *de Orat. c.* 40. Bona existimatio pecuniis præstat.

Existimator, m. 3. qui existimat. *Cic. in Orat. c.* 31. Ut existimatores videamur loqui, non magistri. *Id. l.* 3. *de Orat. c.* 22. Stultus alieni artificii existimator.

Existimo, as, a. 1. *pensare*, [illegible], Ger. *meynen*, Gal. *estimer*, *penser*, Hisp. *pensar*, *juzgar*, [illegible], puto, judico, ab *ex*, & *æstimo*, ut sit quasi ex æstimatione statuere. *Cic.* 4. *Ver. c.* 7. Quo facilius de singulari ejus impudentia existimare possitis. *Id. Ver.* 2. *c.* 3. De omnibus bonis male existimat. *Plin. l.* 6. *c.* 13. Existimatur in prompto.

Existo, vel exsisto, is, extiti, n. 3. *apparere*, *uscire*, [illegible], Ger. *entstehen*, Gal. *estre*, Hisp. *ser*, *existir*, [illegible], est repente apparere, eminere, prodire, a sisto. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ut etiamsi præter consuetudinem extiterit, præter naturam tamen non possit existere. *Id. de Div.* Submersus equus voraginibus non extitit. *Id. Verr.* 6. *c.* 28. Existere loco aliquo. h. e. ex loco aliquo, omissa præposit. quæ inest in ipso verbo. ¶ Translate *Id. pro Rosc. c.* 28. Ex luxuria existat avaritia, necesse est, ex avaritia erumpat audacia. *Id. pro Corn. Balbo*: Existat ille vir parumper cogitatione vestra, quoniam re non potest.

Exitiabilis, le, adject. idem ac exitialis, *dannoso*. *Cic. l.* 10. *Attic. ep.* 4. bellum exitiabile. *Liv. l.* 29. *c.* 17. Tyrannus exitiabilis.

Exitialis, le, o. 3. *mortifero*, Ger. *verderblich*, Gal. *pernicieux*, Hisp. *desastrado*, *dañoso*, [illegible], mortiferus, perniciosus, calamitosus. *Cic.* 6. *Ver. c.* 6. Hos solent exitus exitiales habere.

Exitio, onis, f. exitus, *uscita*. *Plaut. Truc.* 2. 6. 32. Quid illi ex utero exitio est?

Exitiōse, perniciose. *Augustin. epist.* 8. *c.* 3. Videtur mihi exitiosissime credi.

Exitiōsus, a, um, o. 1. 2. quod exitium, & perniciem affert, *esiziose*, *dannoso*, ut exitiosa conjuratio, *Cic. Catil.* 4. *c.* 3. Exitiosior discordia. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 12. Exitiosissima Helena Priamo, *Tertull. de Anim. c.* 34.

Exitium, tii, n. 2. *ruina*, [illegible], Ger. *verderbnuss*, Gal. *malheur*, Hisp. *desastre*, [illegible], pernicies, clades, calamitas, ab exeo. Antiqui enim (ait Festus) exitium pro exitu ponebant, nunc exitium, pessimum exitum dicimus. *Cic.* 1. *Catil. c.* 4. Qui de hujus urbis, atque adeo orbis terrarum exitio cogitent. *Id. pro Mil. c.* 2. Omnibus exitiis publicis. ¶ *Exitio dare*, est perdere, labefactare. *Lucret. l.* 5. *v.* 998. Una dies multa virum exitio dabat. Adde *Horat. l.* 1. *od.* 16. ¶ Esse exitio alicui, eod. sensu, *Virg.* 3. *Georg.*

Exitus, a, um, o. 1. 2. part. c. pass. ab exeo apud vet. *Fest.* Ad exitam ætatem, ad ultimam ætatem.

Exitus, us, m. 4. *fine*, *esito*, [illegible], Germ. *aussgang*, Gal. *issue*, *sortie*, Hisp. *fin*, *salida*, [illegible], egressio, finis, eventus, casus. *Plin. l.* 21. *c.* 14. Exitus alveorum. *Cic. pro L. Man.* Hujus autem orationis difficilius est exitum, quam principium invenire. *Id. Sulpitio*, 4. *Fam.* Sed etiam qui cursus rerum, qui exitus futurus sit. *Id. l.* 2. *ep.* 10. Hæc æstas habuit hunc exitum satis felicem. ¶ *Exitum facere*, pro exitum habere. *Sueton. Ner. c.* 46. Cum recitaretur in Senatu, daturos pœnas sceleratos, & brevi dignum exitum facturos. Adde *Sen. ep.* 115. ¶ Sumitur etiam pro morte. *Tac.* 2. *hist. c.* 5. Exitu Neronis, positis odiis in medium consuluere.

Exjūro, as, n. 1. *affermare con giuramento*, [illegible], pro juramento assero, & affirmo. *Plaut. Amph.* 3. 3. 18. Quando exjurasti, te mihi dixisse per jocum. Ita *Nonius c.* 2. *n.* 286. Sed in quibusdam editionibus hic versus deest.

Exlætus, a, um, adject. valde lætus. *Apul. l.* 3. *Met.* Venire exlæta facie.

Exlex, exlegis, com. 3. *senza legge*, [illegible], Germ. *der ohn ein gesatz ist*, Gal. *dereglé*, *sans loy*, Hisp. *sin ley*, [illegible], expers legis, sine lege, qui extra legem vivit. *Cic. pro Cluent. c.* 34. Non quo illi exlegem esse Syllam putarent. Adde *Liv. l.* 9. *c.* 34.

Exmovĕo, es, a. 2. emoveo. *Plaut. Truculent.* 1. 1. 59. Suum nomen omne ex pectore exmovit meo.

Exobrutus, a, um, *disotterrato*, *cavato fuori*, erutus. *Apulei. l.* 9. *Metam.* Dolium exobrutum protinus tradatur emptori.

Exobsĕcro, as, a. 1. *pregare molto*, [illegible], valde obsecro. *Plaut. Asin.* 1. 3. 93. Supplicabo, exobsecrabo, ut quenque amicum videro.

Exocœtus, i, m. 2. [illegible], piscis, ita dictus, quod in siccum dormiendi causa exeat, apud *Plin. l.* 9. *c.* 19. ab ἔξω, extra, & κοίτη, cubile, vel somnus.

Exochadium, ii, n. tuberculum in ano. *Marcel. Emp. c.* 30. Exochadia aceto illinere. Adde *Theod. Priscian. l.* 2. *c.* 30. ¶ Est ab ἐξοχή, *eminentia*.

Exoculasso. V. Exoculo.

Exoculātus, a, um, o. 1. 2. cui oculi effossi sunt, cæcus. *Apul. l.* 7. *Milef.* Cæcam, & prorsus exoculatam esse fortunam.

Exocŭlo, as, a. 1. *cavar gli occhi*, [illegible], Ger. *blind machen*, Gal. *aveugler*, Hisp. *quitar los ojos*, [illegible], est privare oculis, excæcare. *Plaut. Rud.* 3. 4. 26. Si ne ei caput exoculabitis, ego vos virgis circumvinciam. pro, *exoculaveritis*. ¶ Quidam Lexicographi ex hoc Plauti loco formant *Exoculasso*, *is*: sed inepte.

Exodiarius, m. 2. mimus, qui in fine tragœdiæ intrabat. *Ammian. l.* 28. *c.* 4. & *Scholiast. Juven. ad Sat.* 3. *v.* 174. ubi affert etiam auctoritatem Lucilii.

Exodium, n. 2. [illegible], exitus, finis, ab ἔξοδος, exitus, ἔξω τῆς ὁδοῦ, idest extra viam. *Festus*: Exodium (vel exodus, vel, ut vult Manut. in Orthogr. exhodus) exitus. *Var.* apud *Non. c.* 1. *n.* 11. Cum in publicis vinculis esset, & jam bibisset *κώνειον* in exodium vitæ. ¶ Exodia etiam dicebantur ridicula quædam intexta versibus, & Atellanis fabulis conserta, quibus, post Tragœdiæ casus tristitiam lacrymasque moventes, Mimi exhilarabant spectatorum animos, *intermezzo*; ita dicta vel quod omnino ad totam fabulam, quæ agebatur, nihil pertinerent; vel quod in fine fabulæ recitarentur, ut ait *Scholiast. Juven.* ad illud *Sat.* 3. *vers.* 174. tandemque redit ad pulpita notum Exodium. *Sueton. Domit. c.* 10. Quod quasi scenico exodio, sub persona Paridis, & Oenones divortium suum cum uxore taxasset.

Exodorātus, a, um, adject. odore privatus. *Tertul. de Pal. c.* 4. Exuvias belluæ exodoratas.

Exŏdus, pro Exodium, apud *Festum*. V. Exodium.

Exolesco, is, evi, etum, & itum, n. 3. [illegible], vetustate deficio, evanesco, *andar' in disuso*, *finire*. *Colum. l.* 2. *c.* 18. Multa sunt, quæ negligentia exolescant, & fiant sterilia. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 25. Nondum is dolor exoleverat. *Sueton. Aug. c.* 7. Litteris pene jam exolescentibus scriptum. ¶ Item, desino crescere. V. Exoletus.

Exolētus, a, um, adject. [illegible], adultus, seu qui jam crescere desiit, ut expon. *Festus*, ab exolesco. *Plaut. in Fragm.* apud *Prisc. l.* 10. Domi reliqui exoletam virginem. ¶ Hinc exoleta dicuntur scorta mascula jam adulta, ut exoletus histrio, apud *Vellej. l.* 2. *c.* 28. Et substant. Exoletus, i, eod. sensu. *Cic. pro Mil. c.* 21. Semper secum scorta, semper exoletos ducebat. ¶ Exoletus etiam dicitur, qui desiit in usu esse, antiquus, obsoletus, *disusato*. *Liv. l.* 27. *c.* 15. Exoleta annalium vetustate exempla. Sic exoleta stirps, memoria, &c. apud *eund. l.* 2. & 47.

Exolvo. V. Exsolvo.

Exōmis, idis, f. 3. ἐξωμίς, vestis substricta, & brevis, propria veterum Romanorum, & comitorum, sine manicis, ab ὦμος, humerus, sive quod ex ea humeri exererentur, sive quod illa ex humeris penderet, vel ab ἐξώμιον, quod expedita esset. *Fest.*

Exomium, ii, n. tunica brevis ab ὦμος, humerus. *Quintil. lib.* 5. *cap.* 10. Exomium pullum.

Exoneratio, onis, f. *scarico*, ut exoneratio mercis, *Ulp. l.* 25. §. 7. *Dig. loc. eund.*

Exonerator, oris, m. *scaricatore*, qui exonerat. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 1117. *n.* 5. Sex. Cornelio Vitalioni exoneratori calcariario, homini dulcissimo, &c.

Exonerātus, a, um, *scaricato*, *alleggerito*, onere levatus. *Plin. l.* 9. *c.* 29. Emissa omni aqua, velut exoneratus sentina, facile navigat. ¶ Item depositus. *Tacit.* 5. *hist. c.* 2. Exundantem per Ægyptum multitudinem proximas in terras exoneratam.

Exonĕro, as, avi, atum, a. 1. *scaricare*, [illegible], Ger. *entladen*, Gal. *decharger*, Hisp. *descargar*, [illegible], onere levo. *Ter. Hec.* Cesso, quin hunc humerum exonerem pallio. *Mart. l.* 10. *ep.* 48. Exoneraturas ventrem mihi villica malvas attulit. ¶ Translate *Ter. Phorm.* 5. 6. 3. Nos exonerastis metu. *Senec. epist.* 3. Exonerare aliquid in aurem alicujus. *Liv. l.* 42. Exonerare fidem suam. h. e. promissa præstare.

Exoptabilis, o. 3. desiderabilis. *Sil. l.* 11. *v.* 387. Nec Venerem interea fugit exoptabile tempus. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 438. Neque inimicis invidiosam, neque amicis exoptabilem.

Exoptātus, a, um, adject. valde optatus, desiderato assai, εὐκταῖος, Cic. pro Rosc. c. 7. Exoptatum nuncium afferre. Id. l. 3. Att. ep. 15. Nihil exoptatius, nihil carius. Id. l. 4. ep. 1. Exoptatissima gratulatio.

Exoptio, onis, m. tenente, idem quod Optio, in re militari. Inscript. apud Gruter. pag. 556. n. 6.

Exopto, as, a. 1. desiderare molto, bramare, אוה, Germ. erwünschen, Gal. souhaiter, Hisp. dessear, ἐπεύχομαι, valde opto, expeto, valde desidero. Cic. 1. Offic. Quæ majori parti pulcherrima videntur, ea maxime exoptant.

Exorabĭlis, le, o. 3. esorabile, εὐπαράκλητος, qui exorari potest, & a quo facile obtinemus, quod petimus. Cic. ad Q. Fr. l. 1. Iracundiæ si exorabiles, summa est lenitas. Senec. l. 2. de Clem. c. 20. In suis, quam in alienis exorabilior injuriis.

Exorabŭla, n. 2. num. pl. artificialia argumenta, quibus Orator vi eloquentiæ judices exorat. Plaut. Truc. 1. 1. 6. Quotquot exoretur exorabulis. Apul. l. 4. Florid. Cuncta exorabula judicantium facile perdidicit.

Exoratio, onis, f. actus exorandi. Auct. declam. quæ inscribitur Tribunus Marianus. Quid nocentissimo parricidæ manium prodest exoratio paternorum?

Exorātor, oris, m. qui exorat, seu orando impetrat, κατανδρεύτης. Ter. prol. Hecyr. v. 10. Sinite, exorator sim.

Exorātus, a, um, adject. valde oratus, pregato molto, ἐκλιτανευθείς. Ovid. 9. Met. v. 698. Dea sum auxiliaris, opemque Exorata fero. ¶ Item precibus victus. Propert. l. 4. el. 12. v. 4. Non exorato stant adamante viæ.

Exorbĕo. V. Exsorbeo.

Exorbitatio, onis, f. actus exorbitandi, a recta alicujus rei ratione digressio. Tertul. de Idololatr. c. 14. Exorbitatio disciplinæ.

Exorbitātor, oris, m. qui exorbitat. Tertul. l. 3. advers. Marcion. c. 6. Judaismi exorbitator, & destructor.

Exorbito, tas, n. 1. sviarsi, תעה, Germ. verirren, Gal. s' égarer, Hisp. errar, appartarse, ab eo, quod rectum est, aberro, ex orbita recedo. Augustin. de Civ. Dei, l. 22. c. 8. Exorbitantes boves, qui vehiculum trahebant. Lactant. l. 2. c. 5. Exorbitare stellæ a præstitutis itineribus non licet. Tertul. advers. Marcion. l. 3. c. 2. Suspectum habebitur omne, quod exorbitarit a regula.

Exorbeo, V. Exsorbeo.

Exorcismus, masc. 2. scongiuro, ἐξορκισμός, adjuratio, cum Dæmoni magico carmine, vel efficacibus sacræ Scripturæ verbis necessitas imponitur proloquendi ea, de quibus rogatur. Tert. de Cor. Mil. c. 11.

Exorcizo, as, avi, atum, a. 1. scongiurare, ἐξορκίζω, verbum noti usus apud Ecclesiasticos. Usurpant Tert. de Idolol. c. 11. & Ulp. Dig. 50. 13. 1.

Exordior, iris, exorsus sum, d. 4. ordior, exordium capio, principium duco, incipio, auspicor, cominciare, dar principio, החל, Ger. anheben, Gal. commencer, Hisp. comencar, ὑφαίνεσθαι, proprie est verbum textorum, & significat incipere texere; translate sumitur pro incipere generatim, & aliquid operis inchoare. Plaut. Asin. 1. 1. 102. Et ibi consilia exordiar. Cic. 1. de Fin. Tum dicere exorsus est. ¶ Speciatim sumitur pro orationem auspicari, vel proœmio uti. Cic. 2. de Orat. Jubent exordiri ita, ut eum, qui audiat, benevolum nobis faciamus, & docilem, & attentum.

Exordium, ii, n. 2. esordio, principio, תחלה, Germ. anfang, Gall. commencement, entrée, Hisp. comienco, prologo, ἀρχή, προοίμιον, initium, principium, ab ordior. Cic. de Fin. A quo totius vitæ ducat exordium. Lucret. l. 3. cunctarum exordia rerum. h. e. elementa. ¶ Speciatim est prima pars orationis. Auct. ad Her. lib. 1. Exordium est principium orationis, per quod animus auditoris, aut judicis constituitur, vel apparatur ad audiendum.

Exoriens, tis, adject. 3. qui exoritur, nascente, ut Sol exoriens. Virg. Georg. 1. v. 438. Amnis exoriens, Lucret. l. 6. v. 723. Annus exoriens, Tibul. l. 3. eleg. 1. ¶ Ponitur etiam pro regione Cœli, in qua Sol oritur, levante. Colum. de arborib. c. 3. ad fin.

Exorior, iris, ortus sum, d. 4. vel exorior, eris, ortus sum, d. 3. nascere, uscir fuori, זרח, Ger. aufstehen, Gal. naitre, Hisp. nacer, ἀνατέλλομαι, nascor, appareo. Cic. de Divin. Post solstitium Canicula exoritur. ¶ Item exurgere, insurgere. Cic. 3. Off. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte. Virg. 2. Æn. Exoritur clamorque virum, clangorque tubarum. ¶ Item respirare, excitari, recreari. Cic. Att. l. 7. Nunc paullum exorior, & maxime quidem his litteris, quæ Roma afferuntur. ¶ Item repente, & præter opinionem fieri. Cic. 3. Off. Sed repente anuli beneficio Rex exortus est Lydiæ. Terent. Hecyr. 2. 2. 16. Tu sola exorere, quæ perturbes hæc. h. e. existis, reperiris.

Exornatio, f. 3. ornamento, תפארת, Germ. zierung, Gall. ornement, Hisp. atavio, κόσμησις, exornandi actus, ornamentum. Col. l. 12. c. 3. Quæ ad lavationem, quæ ad exornationem, quæ ad mensam quotidianam, atque epulationem pertinerent. ¶ Speciatim de oratione dicitur. Auct. ad Her. l. 4. Hæc in verborum, & sententiarum exornationem dividitur.

Exornātor, m. 3. qui exornat. Cic. 2. de Orat. c. 12. Cæteri non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt.

Exornatus, a, um, adject. fornito, adornato, ἐγκαλλωπισμένος, valde ornatus. Ter. Eun. 4. 4. 16. Exornatus varia veste. Auct. ad Heren. l. 4. c. 47. Exornatissima auro cithara. ¶ Jocose Ter. Heaut. 5. 1. Adeo exornatum dabo, adeo depexum, ut, dum vivat, meminerit mei, h. e. probe verberatum. ¶ Exornatam, & naufragam. h. e. ornatu privatam, dixit Tert. de cul. fem. c. 9.

Exorno, as, avi, atum, a. 1. adornare, עדה, Ger. zieren, Gal. parer, orner, Hisp. ornar, afeytar, ἐγκαλλωπίζω, valde orno, magnifice appareo, instruo. Cic. Fabio Gallo 7. Fam. Ea enim signa ego emere soleo, quæ ad similitudinem gymnasiorum exornent mihi in palæstra locum. ¶ Significat etiam instruere, ut exornare aciem, apud Sallust. in Jug. cap. 52. Exornare nuptias, apud Plaut. Aulul. 4. 10. 54.

Exōro, as, a. 1. vehementer oro. Plaut. Mil. 4. 6. 13. Tandemque exoro, & quæso, ut ejus mihi sit copia. Alii leg. & oro. ¶ Est item orando impetrare, impetrare pregando, ἐξαιτοῦμαι. Cic. 8. Phil. Ut nunc sis popularis, exorare non possumus. Ter. And. 3. 4. 13. Gnatam det, oro, vixque id exoro. Cic. 1. Leg. Exoremus ut sileat. Plin. l. 2. ep. 5. Tristitiam alicujus exorare. h. e. dicendo efficere, ut tristitiam deponat. Ovid. 3. Amor. eleg. 10. Facta merent odium, facies exorat amorem h. e. digna est, quæ ametur. Sueton. in Tib. cap. 11. Exorare filiæ patrem. h. e. reconciliare, placare.

Exors. V. Exsors.

Exorsum, i, n. 2. idem ac exordium. Virg. 2. Georg. v. 46. Non hic te carmine ficto, atque per ambages, & longa exorsa tenebo.

Exorsus, a, um, o. 1. 2. partic. ab exordior, chi ha principiato. Cic. pro Cæl. c. 15. Quid clamore exorsa verbis parvam rem magnam facis? ¶ Passive Plaut. Bacch. 2. 3. 116. Exorsa hæc tela non male omnino mihi est.

Exorsus, us, m. 4. idem ac exordium, Cic. pro Leg. Man. c. 4. Quoniam is est exorsus orationis meæ.

Exortīvus, o. 1. 2. quod ad ortum spectat. Plin. l. 7. c. 49. Quenquam nonaginta partium exortivam mensuram transgredi. ¶ Ponitur & pro orientali. Plin. l. 18. c. 34. A parte exortiva solstitialem habebit exortum.

Exortus, a, um, adject. nato, uscito fuori, ut exorta pestis, Plin. l. 18. c. 30. Jubare exorto. Virg. 4. Æn. v. 130.

Exortus, us, m. 4. ἀνατολή, actus exoriendi, il nascere. Auct. ad Her. l. 3. Solis exortus, cursus, occasus nemo admiratur. Adde Plin. l. 12. c. 11.

Exos, exossis, o. 3. senza ossa, ἀνόστεος, sine osse. Lucr. l. 3. v. 721. Exos, & exanguis tumidos perfluctuat artus.

Exosculatio, onis, f. baciamento, καταφίλησις. Plin. lib. 10. c. 34. de columbis: Mox in satisfactione exosculatio.

Exoscŭlor, aris, atus sum, dep. 1. καταφιλέω, idem quod osculor, vel valde osculor, baciare. Suet. Ner. cap. 28. Sporum identidem exosculans. Gel. l. 2. c. 26. Scientiam, verborumque ejus elegantiam exosculatus. h. e. blande approbans.

Exossātim, adverb. sine ossibus. V. Exossatus.

Exossātus, a, um, adject. ossibus privatus, disossato, senz' ossa, ἐξωστεωμένος. Plaut. Amph. 1. 1. 163. Exossatum os esse oportet, quem probe percusseris. Lucret. l. 4. v. 1264. Atque exossato esset omni pectore fluctus. h. e. pectore ita inflexo, & incurvato, ut sine ossibus esse videatur. Alii leg. exossatum; quod eundem facit sensum. ¶ Exossatus ager, est probe cultus, & lapidibus purgatus, qui sunt velut ossa terræ. Pers. Sat. 6. v. 51. Non adeo, inquis, Exossatus ager juxta est.

Exosso, as, a. 1. cavar l' ossa, גרם, Ger. ausgraten, Gal. oter les os, Hisp. quitar los guessos, ἐξοστεΐζω, ossa detraho, ab exos. Ter. Adel. 3. 3. 24. Congrum istum in aqua sinito ludere; ubi ego venero, exossabitur. Plaut. Amph. 1. 1. 163. Hinc me quasi murænam exossare cogitat.

Exostra, machina lignea in scena, qua, quæ intus geruntur, rotarum versatione spectatoribus ostenduntur. Cic. de prov. Cons. Jam in exostra heluatur, antea post siparium solebat. Ita legit Turneb. Al. orchestra. ¶ Numeratur & inter machinas militares oppugnatorias a Vegetio.

Exōsus, a, um, o. 1. 2. chi odia, qui odio habet. Virg. 5. Æn. v. 687. Si nondum exosus ad unum Trojanos. ¶ Aliquando passive sumitur, odioso, esoso. Gel. l. 2. c. 18. Non omnes modo Diis exosos esse.

Exotericus, a, um, adject. ut exotericæ lectiones, q. d. exteriores, omnibus patentes, & intellectu faciles: quibus opponuntur Acroatica, quæ privatæ sunt, & singulares. Hinc Gel. l. 20. c. 4. (al. 5.) Aristotelis libros distinguit in Acroaticos, & Exotericos, quos græce ἐξωτερικούς dixit Cic. Att. l. 4. epist. 16. ¶ Latine exotericus legitur etiam apud Var. lib. 6. L. L. pag. 86.

Exotĭcus, a, um, o. 1. 2. forestiero, נכרי, Ger. ausländisch, Gal. etranger, Hisp. estrangero, ἐξωτικός peregrinus, adventitius, ab ἔξ, extra, & οὖς, aures, quasi alienus a nostris auribus. Plaut. Most. 1. 1. 41. Non omnes possent olere unguenta exotica. Id. Menæch. 2. 1. 11. magnam Græciam exoticam vocat, quod Græci ipsi ἐξωτικούς, & barbaros vocabant Græcos Italos, tanquam a se divisos, & aliis moribus utentes.

Expallesco, is, lui, n. 3. divenir pallido, impallidirsi, הלבין, Ger. erbleichen, Gal. devenir, ou etre pale, Hisp. baxarse, o ser amarillo, ἐκωχριάω pallidus sum, pallidus fio. Plin. epist. 5. Expalluit notabiliter, quamvis palleat semper. Auct. ad Her. l. 2. c. 5. Expalluisse signum est conscientiæ.

Expalliātus, a, um, pallio spoliatus. Plaut. Cas. 5. 3. 6. Expalliatus sum, miser.

Expallĭdus, a, um, adject. valde pallidus. Tertul. de resur. carn. c. 57. Corpus frigidum, & expallidum.

Expallio, as, a. 1. pallium aufero. Plaut. Cas. 2. 10. 6. Expalliatus sum miser.

Expalpo, as, avi, atum, a. 1. valde palpo, blandior, blandiendo extorqueo, accarezzare, cavare con carezze. Plaut. Pœn. 1. 2. 144. Exora, blandire, expalpa. Pompon. Si quid expalpare potsim ab illo. ¶ Apud Non. c. 2. n. 277. deponenti forma legitur: Servus argentum a patre expalpabitur.

Expalponides nummorum dicitur a Plauto Pers. 4. 6. 22. qui blanditiis, & fallaciis nummos ab aliquo extorquet.

Expandĭtor, m. 3. qui expandit. Plin. in Paneg. cap. 30. de Nilo: Neque enim solum vagus ille expanditor amnis intra usurpata semper collium substiterat, atque hæserat. idest, qui se extra alveum suum expandit, & effundit.

Expando, is, andi, assum, & ansum, a. 3. spandere, spiegare, aprire, פרש, Germ. ausstrechen, Gal. epandre, Hisp. tender, abrir, ἐκπετάννυμι, extendo, explico, aperio. Col. l. 12. c. 13. Hæ herbæ diligenter purgantur, & sub umbram expanduntur. ¶ Translate sumitur pro explicare, idest, declarare. Lucret. l. 1. v. 126. Et rerum naturam expandere dictis.

Expango, is, a. 3. figo, constituo. Plin. l. 2. c. 26. Ac sidera ad normam expangere.

Expansus, a, um, adject. idem ac expassus, ab expando. Plin. l. 2. c. 103. Supra fontem frigidum expansæ vestes accenduntur. Id. l. 9. c. 33. In obliquum, in rectum expansa. Et l. 31. c. 6. Expansa vellera circa navim.

Expapillo, as, a. 1. scoprire fin' alle mammelle, usque ad papillam denudo. Plaut. Mil. 4. 4. 44. Lævo expapillato brachio. idest, exerto, usque ad papillam denudato. Ita Non. c. 2. n. 266. & Festus. Alii tamen alia leg. V. Taubman.

Expassus, a, um, nom. ex particip. ab expando, aperto, spalancato. Tacit. 5. hist. c. 13. Expassæ delubri fores. Cæcil. apud Gel. l. 15. c. 15. Flammeum expassum.

Expatior, V. Exspatior.

Expăto, as, a. 1. in locum patentem me do, vel in spatium me confero. Festus. Patum. Expatant se omnes, publiceque ostendunt. Obsoletum.

Expātro, as, a. 1. idem ac patro. Catul. carm. 30. Parum expatravit? an parum heluatus est? V. tamen interp. & præcipue Scalig. ¶ Est item perficere. Catul. in Cæs. car. 27. Quid? an hæc sinistra liberalitas parum expatravit?

Expavefacio, is, eci, actum, a. 3. spaventare, φοβέω, terreo, terrefacio. Sen. ep. Expavefacere hominem.

Expavefactus, a, um, adject. spaventato. Hygin. fab. 47. Equi expavefacti Hippolytum distraxerunt.

Expavĕo, es, avi, n. 2. &

Expavesco, scis, n. 3. smarrirsi, aver timore, פחד, Ger. erschrecken, Gal. s' epouvanter, Hisp. espantarse, περιφοβέομαι, terreor. Liv. l. 6. c. 34. Cum ad id moris ejus insueta expavisset minor Fabia. Plin. l. 13. c. 24. Non æstuum, non frigorum, non grandinum, aut nivis injuriam expavescit. Horat. l. 1. od. 37. Nec muliebriter expavit ensem. Stat. in præfat. l. 3. Silvar. Cum hanc audaciam stili nostri frequenter expaveas.

Expavĭdus, a, um, adject. valde pavidus. Gel. l. 1. c. 8. Expavidus, ictusque pecuniæ magnitudine.

Expecto, as, V. Exspecto.

Expecto, is, a. 3. de quo verbo Quintil. l. 1. c. 7. Ut ex præpositionem si verbum specto sequeretur, adjecta s litera exspecto; sed si pecto, remota s, expecto scriberemus.

Expectŏro, as, a. 1. mandar fuori del petto, ἀποστηθίζω extra pectus ejicio, Cic. 4. Tusc. c. 8. ex Ennio: Tum pavor mihi sapientiam omnem ex animo expectorat. ¶ Cæterum hoc verbum, ut nimis antiquum, rejicit Quintil. l. 8. c. 3.

Expeculiati, m. 2. servi peculio exhausti. Plaut. Pœn. 4. 2. 21.

Expe-

Expedio, is, ivi, itum, a. 4. *spedire*, *sciogliere*, [illegible], Ger. *entledigen*, Gal. *depescher*, Hisp. *desempachar*, [illegible], libero, extrico, a *pes*: quasi sit pedem retentum liberare, pedum ligamina dissolvere. *Cic. 4. Ver.* Hic videte, in quot laqueos se induerit, quorum ex nullo *se unquam* expediet. *Liv. l. 24.* Expedire ferrum, *sfoderare*. *Ovid. l. 1. de art. amat.* Expedire merces, *metter' in vista*. ¶ Translate est conferre, ab occupationibus se liberare. *Cic. 7. Fam.* Si, quæ volo, expediero. *Id. l. 9.* Sed si me expediero. ¶ Item explicare, enunciare. *Cic. de Senect.* Brevi expediam. *Ter. Eun.* Agedum hoc mihi expedi primum. ¶ Est etiam verbum militare, & significat ad bellum *proficisci*, *andar' in espedizione*. *Tac. l. 1. hist. c. 10.* Nimiæ voluptates, *cum vacaret*; quoties expediret, magnæ virtutes. *Plaut. Amph. 1. 1. 132.* Cingitur, certe expedit se. In quibus dicendi modis ellipsis est, & supplendum *ad arma*, *ad pugnam*, &c. ¶ Est item parare, proferre, *preparare*. *Virg. 1. Æn. v. 705.* Cereremque canistris expediunt. *Hirt. de B. Afr.* Classem expediri jubet. ¶ *Expedire nomina*, est rationes ita conficere, ut omnia aperte constent, *liquidar' i conti*, *o i debiti*. *Cic. l. 16. Att. epist. 6.* Nomina mea, per Deos, expedi, exsolve. ¶ Expedire alimenta arcu, *procacciarsi il vitto colla caccia*. *Tacit. Ann. 6. c. 43.* ¶ Expedire salutem, *mettere la salute in sicuro*. *Cic. pro Mil.* ¶ Expedire aditus aggere, & cratibus, *fare strada*. *Cæs. l. 7. B. G.*

Expedit, iebat, imp. 4. [illegible], utile est, bonum, ac necessarium est, *torna a conto*, *giova*. *Cic. 13. Phil.* Omnibus expedit salvam esse Rempublicam. *Velle. l. 2. c. 58.* Facto ejus expediebat.

Expedite, adv. *facilmente*, *speditamente*, Ger. *füglich*, Gal. *aisément*, Hisp. *ligeramente*, [illegible], celeriter, facile. *Cic. in Brut. c. 67.* Quod proposuerat, explicans expedite. *Id. 2. de Inv.* Sed ut expeditius ratio tradatur. *Plin. l. 6. ep. 22.* Expeditissime defensus.

Expeditio, f. 3. *spedizione*, *viaggio da guerra*, [illegible], Ger. *ein kriegszug*, Gal. *depeche*, *exploit*, Hisp. *despacho*, [illegible], actus expediendi, & specratim apparatus ad rem bellicam, vel militare iter, vel ipsa militiæ exercitatio. *Cæs. l. 5. c. 10. B. G.* Postridie ejus diei mane tripartito milites, equitesque in expeditionem misit. *Cic. 1. Div. c. 33.* Educere exercitum in expeditionem. *Sallust. in Jug.* In expeditionem proficisci. *Plin. l. 7. c. 2.* Conficere expeditionem ternis mensibus, *compir la campagna in tre mesi*. ¶ Est item Figura Rhetorica. *Auct. ad Her. l. 4.* Expeditio est, cum rationibus compluribus enumeratis, quibus aliqua res aut fieri, aut non fieri potuerit, cæteræ tolluntur, una relinquitur, quam nos intendimus.

Expeditionalis, le, adject. ad militarem expeditionem pertinens. *Spartian. in Nigro, c. 10.* Jussit omne argentum submoveri de usu expeditionali. *Ammian. l. 31. c. 16.* Ad fortem expeditionalium rerum habilis.

Expeditus, a, um, o. r. 2. adject. *spedito*, *pronto*, *facile*, [illegible], Ger. *fertig*, Gal. *prest*, Hisp. *aparejado*, [illegible], promptus, paratus, facilis, sine impedimentis. *Cic. pro Quinct.* Ut expeditus in Galliam proficisci posset. *Id. Att. l. 16.* Ne ad me iter expeditum tibi sit. ¶ *Expedita legio*, *expeditus exercitus*, *expedita subsidia*, *expediti milites*, levis armaturæ, & qui facile huc, illuc perducuntur. *Cæs. 2. B. G.* Cæsar sex legiones expeditas ducebat. ¶ Expedita cœna, brevis, & succincta. *Plin. in epist. 12. l. 3.* ¶ Comp. *expeditior*, superl. *expeditissimus*. *Cic. de Amic.* Iisque reditum ad cœlum patere, optimoque, & justissimo cuique expeditissimum esse. *Pallad. l. 4. c. 9.* Motu navium expeditior. ¶ Expeditæ rationes dicuntur liquidæ, & minime conturbatæ, *conti liquidi*, quibus opponuntur *impeditæ*. *Cic. l. 10. Fam. ep. 25.* ¶ In expedito esse. h. e. in promptu, ad manum esse. *Plin. l. 4. c. ult.* Nequid non in expedito sit noscere volentibus.

Expello, lis, expuli, ulsum, a. 3. *cacciar fuori*, *scacciare*, [illegible], Ger. *ausstreiben*, Gal. *chasser*, Hisp. *empuxar*, [illegible], ejicio, exturbo, extrudo. *Cic. Att. l. 10.* Qui nisi me civitate expulissent. *Id. in Rul.* Exturbari, & expelli plebem ex agris. *Id. Fam. 6. ep. 6.* Expellere aliquem ex republica. *Hor. l. 2. ep. 2. v. 137.* Expellere helleboro morbum.

Expendo, dis, di, sum, a. 3. *misurare a peso*, *pesare*, [illegible], Ger. *auswägen*, Gal. *peser*, Hisp. *pesar*, [illegible], pondero, ab *ex*, & *pendo*. *Plaut. Asin. 2. 2. 34.* Quot pondo te censes esse nudum? at pol ego, qui te expendi, scio. ¶ Translate est exacte examinare, exquirere, considerare. *Cic. in Or.* Nec vero utetur imprudenter hac copia, sed omnia expendet, ac seliget. ¶ Item impendere, *spendere*. *Sil. l. 7. v. 713.* Dignum pretium expendere. ¶ Item luere, persolvere. *Virg. 11. Æn. v. 258.* Supplicia, & scelerum pœnas expendimus omnes.

Expensa, æ, f. 1. idem quod expensum, *spesa*. *Claud. Paneg. 2.* Non indecores expensæ laxant æraria.

Expensilatio, vel divisim Expensi latio, onis, f. est relatio in expensum, apud JCtos, & *Gel. l. 14. c. 2.* cui respondet Acceptilatio.

Expenso, as, avi, atum, a. 1. expensum ferre in conficiendis rationibus, *farsi creditore*, *dar conto delle spese*. *Scæv. l. 41. ff. de fideicom. liber.* Nummos exactos expensavit tutoribus. Et pro simplici expendo, *spendere*. *Plaut. Pseud. 2. 2. 32.* Res rationesque heri curo, argentum accepto, expenso, &, cui debet, dato.

Expensum, i, n. 2. *spesa*, Ger. *ausgab*, Gal. *depense*, Hisp. *espensa*, [illegible], sumptus, idest, quod in usum aliquem erogatur, a pendo. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 3.* Codex accepti, & expensi, *libro delle partite*, *notarella de' debiti*, *e de' crediti*. *Plaut. Truc. 1. 1. 54.* Accepta, & expensa meretricia. ¶ Expensum ferre. V. Expensus.

Expensus, a, um, o. r. 2. *pesato*, *speso*, ponderatus, vel impensus, erogatus, partic. ab *expendor*. Expensum ferre, est scribere, se pecuniam dedisse, *scriversi creditore*, *dar debito*. *Cic. 1. Ver. c. 39.* Si quibus pecuniam credebas, iis expensum non ferres, neque in tuas tabulas ullum nomen referres. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 4.* Mentio facta est de legione ea, quam expensam tulit C. Cæsari Pompejus. *Plin. l. 2. c. 7.* Huic omnia expensa, huic omnia feruntur accepta. ¶ Expensum aurum, *pesato*, *Cic. pro Flac. c. 28.* ¶ Expenso gradu ire. *Propert. l. 2. eleg. 3. v. 6.* *camminare con passo pesato*.

Expergefacio, is, eci, actum, a. 3. *destare*, *svegliare*, [illegible], Ger. *auffwecken*, Gal. *eveiller*, Hisp. *despertar*, [illegible], excito e somno. ¶ Translate est excitare, generatum, *Cic. 7. Ver. c. 15.* Si forte expergefacere te posses. *Auct. ad Her. l. 4.* Terrore subito expergefacit Italiam tumultus.

Expergefactus, a. r. 2. partic. ab expergefacio, seu expergesio, *destato*, *svegliato*. *Lucret. l. 5. v. 128.* Illa quoque expergefactum caput erigere infit. *Sueton. Calig. c. 38.* Somno expergefactus.

Expergesio, is, actus sum, *destarsi*, *svegliarsi*. V. Expergefactus.

Expergifico, is, a. 3. idem ac expergefacio. *Plin. l. 22. c. 13.* Urtica lethargicos expergiscit tactis cruribus. Alii rectius legunt, *Expergisci*. ¶ Videtur etiam usurpatum neutraliter. *Pompon. Agam.* apud *Non. c. 7. n. 40.* Cum tam clare tonuerit, ut, si quis dormitaret, expergisceret.

Expergiscor, eris, experrectus sum, d. 3. vel pass. 3. *svegliarsi*, *destarsi*, [illegible], Ger. *sich auffwecken*, Gal. *s' eveiller*, Hisp. *despertarse*, [illegible], e somno excitor. *Horat. l. 1. ep. 2.* Ut te ipsum serves, non expergisceris. *Cic. Att. l. 13. ep. 38.* Simul cum Sole experrectus essem.

Expergifico, as, a. 1. expergefacio, *destare*. *Gell. l. 17. c. 12.* Ingenio expergificando idoneum.

Expergificus, a, um, adject. qui expergefacit, *che desta*. *Apul. in Flor.* Galli expergifica carmine occinunt.

Expergite, adv. *vegliando*. *Apul. l. 8. A. A.* Expergite auscultare. Et *l. 2.* Expergite munus obire.

Expergitus, a. r. 2. partic. ab expergor. Festus expergitum, & experrectum ita distinguit, ut experrectus sit, qui per se vigilare cœpit, expergitus ab alio excitatus, quem solemus dicere expergefactum. Sed discrimen hoc ab antiquis non observatur. *Lucret. l. 3. v. 943.* Nec quisquam expergitus extat, frigida quem semel est vitai pausa secuta.

Expergo, is, experrexi, ectum, a. 3. *svegliare*, *destare*, [illegible], a somno excito. *Acc. in Antig.* apud *Non. c. 2. n. 278.* Heu vigiles properate, expergite pectora tarda, sopore exurgite. ¶ Significat etiam emittere, extra mittere, dispergere. *Lucret. l. 3. v. 848.* Nec porro natura loci, spatiumque profundi Deficit, expergi quo possit vis animai, Aut alia quavis possit vi pulsa perire. Alii leg. *exspergi*, velut a *spargo*, eodem sensu. Nam *Idem Auctor. l. 5. v. 371.* iisdem versibus repetitis habet: Exspargi quo possint mœnia mundi, Aut alia &c.

Experiens, entis, adject. o. 3. *pratico*, *esperto*, qui multa expertus est, callidus, [illegible], *intraprendente*. *Ovid. l. 14. Metam. v. 164.* Comes experientis Ulyssei. *Cic. Ver. 5. c. 21.* Homo gnavus, & industrius, experientissimus, ac diligentissimus arator.

Experientia, f. 1. *sperienza*, [illegible], Ger. *erfahrung*, Gal. *experience*, Hisp. *experiencia*, [illegible], cognitio nullo docente per usum reperta. *Col. l. 1. c. 1.* Usus, & experientia dominantur in artibus. *Cic. pro Rab. Post. c. 16.* Experientia patrimonii amplificandi, h. e. scientia.

Experimentatus, a, um, adject. *sperimentato*, ab

Experimento, as, a. 1. periculum facio, experior, *sperimentare*. *Veget. de re milit. l. 3. c. 2.* Experimentare remedium. ¶ Hinc experimentatus, *Theod. Priscian. l. 3. c. 5.* Omnibus usibus experimentatum remedium.

Experimentum, i, n. idem quod experientia, periculum, *prova*, *sperimento*, [illegible]. *Plin. l. 23. c. 2.* Experimentum unguentorum inversa manu capitur. *Quintil. l. 3. c. 8.* Facillime ad consentiendum homines ducuntur experimentis.

Experior, riris, expertus sum, d. 4. *provare*, *fare esperienza*, [illegible], Ger. *erfahren*, Gal. *experimenter*, *eprouver*, Hisp. *experimentar*, [illegible], probo, tento, periculum facio, ab antiquo *periri*, quod erat conari, factum a [illegible], vel [illegible]. *Virg. Ecl. 3. v. 28.* Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? *Terent. Phorm. 3. 3. 5.* Rursum ei experiamur reddere. *Cic. l. 1. de Or. c. 26.* In me ipso experior, ut exalbescam, &c. ¶ Jungitur cum accus. & varia significat. *Nepos Hamil. c. ult.* Ut interire, quam non Romanos experiri mallet. h. e. explorare, commisso prælio. *Ter. And. 2. 1. 13.* Omnia experiri certum est, priusquam pereo. h. e. tentare. *Liv. l. 2. c. 59.* Experiri imperium, *metter' a ripentaglio il comando*. *Sallust. Catil. c. 26.* Extrema experiri. Sic, experiri fidem alicujus, vim veneni, terram facilem colendo, & sexcenta alia, *far prova*. *Plaut. Virg. Cic.* &c. ¶ Experiri jus, & experiri, absolute est jus suum ad rem aliquam in judicio exponere. *Paul. l. 1. ff. de in jus voc.* In jus vocare, est juris experiundi causa vocare. *Ulp. l. 4. ff. de vi bon. rapt.* Cum primum de ea re experiundi potestas fuerit. ¶ Huic affine est, Experiri legibus, vel jure, *andar per via di giudizio*, judicio agere. *Nepos Timol. c. 5.* Hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus, quod quisque vellet, legibus experiri liceret. *Cic. pro Quint.* Si quid in controversiam veniret, aut intra parietes, aut summo jure experiretur. ¶ Experiri cum aliquo. h. e. contendere. *Plaut. Cistel. 2. 1. 11.* Maritimis moribus mecum experitur. ¶ Reperitur & *Experio* activa forma, si vera est lectio. *Scalig.* illo *Catulli* loco *carm. 21.* Hærens ad latus omnia experibis.

Experitus, imperitus, quasi qui peritiam exuit. *Fest.*

Experjuro, as, n. 1. valde juro, vel pejero. *Afran.* apud *Non. c. 7. n. 45.* Experjurabant, exsecrabant se, ac suos.

Experrectus, a, um, adject. excitatus, *svegliato*, *desto*. V. Expergitus. Translate sumitur pro vigilanti, attento, acri. *Cic. in Pison.* Experrecta virtus remp. recuperavit. *Col. l. 9. c. 7.* Ut sint apes experrectiores: nam frigus ignaviam creat.

Expers, tis, o. 3. *senza parte*, *non partecipe*, [illegible], Ger. *unthail affig*, Gal. *qui n' a point*, Hisp. *el que no tiene parte*, [illegible], qui rei alicujus nullam habet partem, ab *ex*, & *pars*. *Cic. 2. de Or.* Antonium omnino omnis eruditionis expertem, atque ignarum fuisse. ¶ Jungitur etiam ablativo. *Plaut. Pers. 4. 3. 40.* Ea res me domo expertem facit. ¶ Significat etiam participem, quia præpos. *ex* interdum auget. *Catul. carm. 65. v. 77.* Omnibus expers unguentis. Sed vide Interpretes ad hunc locum, quorum alii aliter explicant. Est tamen in *Persii Sat. 6. v. 38.* Postquam sapere urbi Cum pipere, & palmis venit nostrum hoc maris expers.

Expertio, onis, f. verbale ab experior, experimentum, probatio, *prova*. *Vitruv. l. 8. c. 5.* Expertiones, & probationes eorum sic sunt providendæ.

Expertor, oris, m. qui tentat, & experitur. *Sil. l. 12. v. 502.* Turbarum expertor. Sed Viris doctis valde suspectus est locus. V. *Dousa.* & *Barth.*

Expertus, a, um, adject. ab experior, [illegible], experientia doctus, *pratico*, *esperto*. *Virg. 10. Æn. v. 173.* Expertos belli juvenes. ¶ Item experimento probatus, cognitus, *sperimentato*. *Liv. l. 1. c. 14.* Per omnia expertus, tutor etiam instruitur. *Id. l. 3. c. 44.* Vir expertæ virtutis. *Suet. Tib. c. 19.* Confidens ostento, sibi, ac majoribus suis in omni ducatu expertissimo.

Expes. V. Exspes.

Expetesso, vel Expetisso, is, a. 3. antique pro expeto. *Plaut. Mil. 4. 15.* Tuam expetissit pulchritudinem. *Id. Trinum. 2. 1. 4.* Artem expetessam.

Expetibilis, le, adject. optabilis, *desiderabile*. *Tac. Ann. 16. c. 21.* Parum expetibilem operam præbuerat.

Expetisso. V. Expetesso.

Expetitor, oris, m. qui expetit. *Symmach. l. 8. ep. 46.* Jamdudum hoc animus meus vestri expetitor efflagitat.

Expetitus, a, um, adject. valde petitus, optatus, *bramato*. *Sen. Thyest. v. 509.* Complexus mihi redde expetitos.

Expeto, is, ivi, itum, a. 3. *desiderare*, [illegible], Ger. *fast begehren*, Gal. *desirer*, *convoiter*, Hisp. *dessear*, *codiciar*, [illegible], avide cupio. *Cic. 1. Off.* Expetuntur autem divitiæ cum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. *Plaut. prol. Cas.* Studiose expetere vos Plautinas fabulas. ¶ Expetere pœnas, est punire, *castigare*. *Cic. pro L. Man.* Etiamsi pœnas a Pop. Rom. ob aliquod delictum expetiverint. *Liv. l. 26.* Tanta aviditas supplicii expetendi. ¶ Item evenire, sicut *appetere* significat adventare. *Plaut. Amph. 1. 1. 10.* Ergo in servitute expetunt multa iniqua. ¶ Item recidere, *cadere*. *Id. ib. 1. 2. 32.* Delictum suum, suamque culpam expetere in mortalem ut sinat. Et cum dat. *ibid. 3. 2. 14.* Num autem insonti mihi illius ira in hanc, & maledicta expetent. Adde *ibid. 2. 1. 11.* ¶ *Expetere ætatem*, est durare. *Plaut. Pœn. 3. 3. 23.* Malo si quid benefacias, beneficium interit; bono si quid malefacias, ætatem expetit. ¶ *Expetere consilia*, est capere. *Id. Most. 4. 1. 4.* Stulta sibi expetunt consilia. ¶ *Expetere preces*, est invocare, precari. *Nepos in fragm. c. 12.* Non pudet te eorum Deorum preces expetere, quos vivos, atque præsentes relictos, atque desertos habueris? Adde *Plaut. Rud. 2. 3. 1.*

Expia-

Expiabilis, le, o. 3. *Καθαρτέος*, purgabilis, & facilis expiatu. *Cic.* 13. *Phil. c.* 1. An sit aliquod bellum expiabile. Sed ibi *Manut. Lambin. Gruter.* cæterique optimæ notæ interpretes legunt *inexpiabile*.

Expiatio, f. 3. *purgazione*, כפרה, Ger. *reinigung*, Gal. *expiation*, Hisp. *purgacion*, *ἀγνισμός*, purgatio. *Cic.* 1. *de Leg.* At vero scelerum in homines, atque impietatum nulla expiatio est. *Liv. l.* 9. *init.* Fœderis expiatio.

Expiator, oris, m. qui expiat, & purgat. *Tertul. de Pudic. c.* 15. Impuritatis expiator.

Expiatrix, icis, f. quæ lustrat, & expiat. *Fest.* in voce *Piatrix*: Piatrix erat sacerdos, quæ expiare erat solita, quam alii expiatricem vocant.

Expiatus, us, m. idem ac expiatio, *Tertul. adv. Valentin. c.* 13. Continet hic ordo enthymeseos, & conjunctæ passionis expiatum.

Expiatus, a, um, adiect. purgatus, sacrificiis a scelere liberatus, *καθαρθείς*, *purgato*. *Cic. Phil.* 1. *c.* 12. Expiato foro, dissipato concursu impiorum. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *v.* 4. Arma nondum expiatis uncta cruoribus.

Expictus, a, um, adiect. pictus, *dipinto al vivo*. *Cic.* 5. *Tusc. cap.* 39. Motus hominum expicti.

Expilatio, f. 3. *ruberia*, שוד, Ger. *verraubung*, Gal. *pillement*, Hisp. *robo*, *ληστεία*, actus expilandi. *Cic.* 2. *Off. c.* 21. Tanta sublatis legibus, & judiciis expilatio, direptioque sociorum.

Expilator, m. 3. *ladro*, *rubatore*, שודד, Ger. *rauber*, Gall. *pilleur*, Hisp. *robador*, *συλητής*, fur, prædator, direptor. *Ascon. Ped.* Expilatores sunt atrociores fures, qui ne pilum quidem relinquunt in corpore spoliatorum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 2. Cum domus hospitem, non expilatorem recepisse videatur.

Expilatus, o. 1. 2. part. ab expilor, *rubato*, *spogliato*. *Cic. pro Cluent. c.* 64. Armarium expilatum, pecunia ablata.

Expilo, as, a. 1. *rubare*, שלל, Ger. *ausspleudern*, Gal. *piller*, Hisp. *robar*, *συλαγωγῶ*, diripio, deprædor. *Cic. in Parad.* Si socios spolias, ærarium expilas.

Expingo, is, inxi, ictum, a. 3. idem quod pingo, vel cum quadam majore vi, cum *ex* augeat, *dipinger' al vivo*. *Ter. l. de cul. fem. c.* 12. Thamar se expinxerat, & ornaverat. *Plin. l.* 35. *c.* 7. Quoniam & pericula expingimus, ne quis miretur & rogos pingi. V. Expictus.

Expinso, is, a. 3. idem quod pinso, contundo, tero. *Cato c.* 2. *R. R.* Spinas runcari, expinsi far, munditias fieri.

Expio, as, a. 1. *purgare*, *mondare*, *nettare*, כפר, Germ. *reinigen*, Gal. *expier*, Hisp. *purgar*, *ἀγνίζω*, est purgare, & mundum, ac purum facere, a *pius*. *Cic. pro Rosc. Am.* Mari omnia, quæ violata sunt, expiari putantur. ¶ Item placare. *Cic. in Ver.* Cereris numen illius supplicio expiari volebant. ¶ Item punire. *Cic. in Pis. c.* 37. Tua scelera Dii immortales in nostros milites expiaverunt. Sic *Liv. l.* 1. *c.* 26. Imperatum patri, ut filium expiaret pecunia publica. ¶ Exemplum expiationis videre est apud *Herodot. l.* 1.

Expiro. V. Exspiro.

Expiscor, aris, atus sum, dep. 1. *indagare*, diligenter inquiro, indago. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 19. Nescis me ab illo omnia expiscatum? *Ter. Phorm.* 2. 3. 35. Proinde expiscare, quasi non noris.

Explanabilis, le, adiect. explanatus, distincte prolatus, *intelligibile*. *Sen. l.* 1. *de ira*, *c.* 3. Vox est quidem, sed non explanabilis, & perturbata, & inefficax.

Explanate, adv. *chiaramente*, *apertamente*, באר, Ger. *klerlich*, Gal. *clairement*, Hisp. *claramente*, *σαφῶς*, aperte. *Cic. in Or. c.* 33. Ex cum explanatius, tum etiam uberius. *Gell. l.* 16. *c.* 8. Explanate scriptum.

Explanatio, f. 3. *dichiarazione*, פשרה, Ger. *erklerung*, Gal. *exposition*, Hisp. *explicacion*, *διάνοια*, explicatio. *Cic.* 1. *de Div. c.* 31. Item igitur somniis, vaticinationibus, oraculis explanationes adhibitæ sunt interpretum. ¶ Speciatim explanatio est virtus orationis. *Auct. ad Heren. l.* 4. Explanatio est, quæ reddit apertam, & dilucidam orationem.

Explanator, oris, m. 3. *interprete*, *dichiarator*, מבאר, Germ. *ausleger*, Gall. *expositeur*, Hisp. *declarador*, *ἐξηγητής*, qui interpretatur, & exponit. *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 51. Sunt enim explanatores, ut Grammatici Poetarum.

Explanatorius, a, um, adiect. qui explanat, *dichiaratorio*. *Cal. Aurel. Tard.* 3. *c.* 1. Liber explanatorius Aphorismorum Hippocratis.

Explanatus, a, um, adiect. *spiegato*, *chiaro*, ut explanata vocum impressio, *Cic.* 1. *Acad. c.* 5. ¶ Item expansus. *Plin. l.* 16. *c.* 8. Explanatus in denos pedes cortex.

Explano, as, avi, atum, a. 1. *spianare*, באר, פשר, Ger. *glevern*, *ebnen*, Gal. *applanir*, Hisp. *allanar*, *καταλεαίνω*, planum facio. Translate est explicare, illustrare, exponere. *Cic.* 1. *Off.* Qualis differentia sit honesti, & decori, facilius intelligi, quam explanari potest. ¶ Explanare verba, apud *Plin. in Paneg.* est distincte pronunciare.

Explanto, as, a. 1. *spiantare*, *ἀνασπάζω*, plantas evello. *Col. l.* 4. *c.* 14. Ne ventis explantentur.

Explaudo, is, si, sum, idem quod plaudo, ut explaudere alas, simul collidere, & strepitum facere. *Lucret. l.* 4. *v.* 711. Quin etiam gallum noctem explaudentibus alis Auroram clara consuetum voce vocare. ¶ Item explodere. *Auson. in* 7. *Sapient. in Thalete*. Pars plaudite, pars offensi explaudite.

Explebilis, le, o. 3. *saziabile*, quod expleri potest. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 9. Indigentia libido explebilis. Alii leg. *Inexplebilis*.

Explementum, n. 2. idem ac expletio. *Sen. epist.* 111. Si scieris, cacumina arborum explementum esse ventris. *Plaut. Stich.* 2. 3. 19. (*al.* 2. 1. 19.) Inanimentis explementum quærito.

Explendesco. V. Exsplendesco.

Expleno, is, a. 2. expleo, a pleo, apud vet. *Fest.*

Expleo, es, evi, etum, a. 2. *empire*, מלא, Ger. *erfüllen*, Gall. *remplir*, Hisp. *llenar*, *ἐκπληρόω*, perfecte impleo, a *pleo*. *Cic. in Orat.* Neque infarciens verba, quasi rimas expleat. ¶ Est item satiare. *Cic. de Or.* Quorum crudelitas nostro sanguine non potest expleri. ¶ Item complere, perficere. *Cic.* 3. *Off.* Hanc igitur partem relictam explebimus. *Plin. l.* 7. *c.* 48. Explere annos ducentos. ¶ Item consolari. *Ter. Heaut.* Hem tot mei solius soliciti sunt causa, ut me unum expleant. ¶ Item exonerare. Nam *ex* quandoque privativum est. *Ennius apud Serv.* Navibus explebant se se, terrasque replebant. ¶ *Explere animum*, interdum est animo satisfacere. *Ter. And.* Sivi, animum ut expleret suum. ¶ Interdum curis exonerare. *Ter. Hec.* 5. 1. Exple animum, teque hoc crimine expedi. *Donat.* ¶ Explere munus suum, *compire il suo obbligo*. *Cic. de Prov. Cons.* ¶ Explere consilium, *metter' in pratica il suo disegno*. *Cæs. l.* 1. *B. C.* ¶ Explere supremum diem, *finir la vita*. *Tac. Ann.* 1. *c.* 6. Explere condemnationem, est complere numerum judicum, qui requiritur ad aliquem condemnandum. *Cic. pro Cæcin. c.* 10. Non ad cognoscendam causam, sed ad condemnationem explendam præsto fuisse. Sic explere Tribus, h. e. omnia Tribus suffragia obtinere. V. Tribus. Sic explere centurias. *Liv. l.* 37. *ad fin.* ¶ *Explere damnum*, pro reficere, *risarcire*. *Liv. l.* 9. *c.* 67. ¶ Explere laborem, pro perferre. *Velle. l.* 2. *c.* 23. Plurimo circa Piræi portus munitiones labore expleto.

Expletio, onis, f. 3. *empimento*, *ἀναπλήρωσις*, impletio, satietas. *Cic.* 5. *Fin. c.* 14. In eaque expletione naturæ summi boni finem consistere.

Expletus, a, um, adiect. *pieno*, *sazio*, *compito*, *πλησθείς*, *ἐκπεπληρωμένος*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 630. Expletus dapibus. *Stat. l.* 2. *Silv.* 1. *v.* 15. Flendi expleta voluptas. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 13. Perfectus, expletusque omnibus suis numeris, & partibus. *Lucret. l.* 6. *v.* 1202. Sanguis expletis naribus ibat. *Stat. Achil.* 1. *v.* 291. Finis expletus pudoris, h. e. anni virginitatis finiti.

Explicabilis, le, o. 3. quod explicari potest. *Plin. l.* 4. *c.* 13. Haud explicabili mensura.

Explicabiliter, adv. q. d. explicabili ratione. Refert *Diomed. Grammat. l.* 1. *c. de Adverb.*

Explicate, adverb. *chiaramente*, *apertamente*, *δήλως*, clare, & aperte. *Cic.* 3. *de Or. c.* 14. Qui distincte, qui explicate, qui abundanter & rebus, & verbis dicunt.

Explicatio, f. 3. *spiegamento*, פרוש, Germ. *erklerung*, Gal. *explication*, Hisp. *explicacion*, *ἀνάπτυξις*, actus explicandi. *Cic.* 1. *de Div. c.* 56. Sed est quasi rudentis explicatio. ¶ Translate sumitur pro declaratione, *spiegazione*. *Cic.* 3. *de Fin.* Multumque ad ea, quæ quærimus, explicatio tua ista profecerit.

Explicator, m. 3. *interprete*, *dichiaratore*, מבאר, Germ. *erklerer*, Gall. *qui explique*, Hisp. *explicador*, qui aliquid explicat. *Cic. l.* 2. *Inv. c.* 2. Sed ita, ut rerum explicator prudens, severus, gravis.

Explicatrix, f. 3. quæ explicat. *Cic.* 1. *Acad. c.* 8. Huic quasi ex altera parte oratoria vis dicendi adhibebatur, explicatrix orationis perpetuæ ad persuadendum accommodatæ.

Explicatus, us, m. 4. idem ac explicatio. *Plin. l.* 8. *c.* 42. Sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio. *Cic. l.* 3. *nat. Deor. c.* 39. Quam esset obscura, & quam difficiles explicatus haberet.

Explicatus, a, um, adiect. [illegible], expansus. *Cic. Agrar.* 2. Planissimo loco explicata urbs. ¶ Translate sumitur pro explanato, facili. *Cic. pro Planc. c.* 2. Facilis, & explicata causa. *Id. Acad. l.* 1. *c.* 2. Philosophia diligentissime græcis litteris explicata. *Senec. de Tranquil. c.* 2. Ex gravi & longa valetudine explicati, h. e. liberati. ¶ Explicatæ rationes, explicata negotia, h. e. expedita, *negozj*, *o conti liquidi*, *e facili da sbrigare*. *Cic. Att. l.* 16. & alibi. *Id. Att. l.* 9. *ep.* 7. Salutares te mihi misisse litteras, quibus nihil potest esse explicatius, nihil perfectius.

Explicit, h. e. desinit, completus est, *finisce*, *è finito*. Frequens est vox in fine librorum præsertim manu scriptorum, ut *Explicit liber*, *Explicit feliciter* &c. Videtur autem esse ab *explico*, quod significat etiam ad finem adducere, complere. ¶ Hinc *Car. du Fresn. in Gloss.* notat, elegantiores notæ codices adscriptum ferre *Explicitus est liber* &c. Qua ratione *Gregor. in fin. l.* 7. apposuit *Explicuit*, *adjuvante Christo*, &c. *Hieron. ep.* 139. *ad Marcel.* Solemus, completis opusculis, ad distinctionem rei alterius sequentis, medium interponere *Explicit*, aut *Feliciter*, aut aliquid aliusmodi.

Explicitus, o. 1. 2. *dichiarato*, partic. ab explicor. *Cic. Att. l.* 9. Quanquam a te ejus quoque rei justa defensio est explicita. ¶ Interdum ponitur pro absoluto, *finito*, *compito*. *Mart. l.* 14. *ep.* 1. Versibus explicitum est omne duobus opus. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 75. His explicitis rebus, h. e. expeditis, peractis. *Id. l.* 1. *B. C. cap.* 78. Ex propositis consiliis explicitius videbatur Ilerdam reverti, h. e. facilius, expeditius.

Explico, as, avi, atum, & cui, citum, a. 1. *spiegare*, *distendere*, פרש, Ger. *erkleren*, Gal. *expliquer*, Hisp. *explicar*, *ἀναπτύσσω*, extendo, aperio, & proprie de iis rebus dicitur, quæ plicis involutæ sunt, ut Explicare vestem, velum, plagas, alas, litteras, epistolam, volumen, frondes, &c. *Cic.* 1. *de Or.* Non explicata veste, neque proposito argento. *Id. pro Rosc. Am.* Explicet suum volumen illud. ¶ Translate *Cic.* 1. *de Or.* Ut Crassus hæc, quæ coarctavit, & peranguste refersit in oratione sua, dilatet nobis, atque explicet. ¶ Hinc Explicare aciem, sive ordines, sive agmen, per metaphoram, dicuntur Imperatores, cum milites suos in patentem locum exponunt ad concertationem ineundam. *Liv. l.* 4. Sed ad explicandas utrinque acies satis amplam habebant. ¶ Item explanare, seu illustrare. *Cic. Att. l.* 13. Ut eos dies consumam in Philosophia explicanda. ¶ Item rem aliquam expedire, & facniorem reddere, *Cæs.* 2. *B. G.* Quas ibi explicandæ rei frumentariæ causa relictas superiore commentario demonstravimus. Sic apud JCtos *explicare annonam*, *pecuniam*, est, curare, ut præsto sit, & expedita. Quo pertinet illud *Cic. ad Att.* 13. 2. Si Faberius nobis nomen illud explicat, *se trova modo di pagarci*. *Id. ibid.* Si Faberianum explicas, h. e. si pecuniam mihi expedis a Faberio debitam. ¶ Item exprimere, enarrare, exponere. *Cic. Att. l.* 15. Meas cogitationes omnes explicavi tibi superioribus litteris. *Id. de Un.* Hæc si verbis explicare conemur, frustra laboremus. *Vitr. l.* 10. *c.* 22. De scorpionibus & catapultis, a quibus essent inventa, & quemadmodum fieri deberent, explicui. ¶ Item expedire, liberare. *Cic. pro Cal.* Qui se nunquam profecto, si in istum locum processerint, explicabunt. Sic explicari morbo dicuntur, qui liberantur. V. *Explicatus*. ¶ Item absolvere, perficere, *condurre a fine*, *sbrigare*. *Flor. l.* 1. *c.* 17. Fabius periculosissimum bellum sine periculo explicavit. V. *Explicitus*. ¶ *Stat. Theb.* 1. late nitebant Atria congestos satis explicitura clientes, h. e. facile admissura. ¶ *Martial. l.* 1. *ep.* 56. Ante locum plenas explicuisse plagas.

Explodo, dis, si, sum, a. 3. *cacciare*, Ger. *mit einem getoss ausstreiben*, *oder vuerffen*, Gal. *huer*, & *siffler*, Hisp. *patear*, *echar con estruendo*, *ἐκσυρίττω*, est excutere, cum sono ejicere, ac speciatim rem, quæ non placuit, clamore, & gestu, ac strepitu damnare. *Cic.* 1. *de Or. c.* 61. At Æsopum, si paulum irrauсuerit, explodi video. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Div.* Sed hoc genus divinationis vita jam communis explosit. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 10. Ne in arenam quidem, aut litus explodet.

Exploranter, adverb. explorate, explorando. *Ammian. l.* 16. *c.* 6. Exploranter curabat.

Explorate, adv. *certamente*, manifeste, plane. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 14. Hæc ita sentio, judico, & ad te explorate scribo. *Id. Fam.* 6. *ep.* 1. Exploratius promittere. *Ammian. l.* 18. *c.* 15. Missus ego, exploratius noscendi gratia, quæ gerebantur.

Exploratio, onis, f. inquisitio, vel probatio, ut adulterii exploratio, *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 2.

Explorator, m. 3. *spia*, *σκοπός*, qui explorat. *Plin. l.* 16. *c.* 9. Scribit in recenti ad duces explorator. *Silius l.* 16. *v.* 82. prænuntius affert explorator eques.

Exploratorius, a, um, adiect. ad explorandum pertinens. *Sueton. Calig. cap.* 45. Coronas distinctas solis, ac lunæ siderumque species, exploratorias appellavit.

Exploratus, o. 1. 2. *certo*, *manifesto*, ברור, Ger. *erkundigt*, Gal. *certain*, *assuré*, Hisp. *cierto*, *no dudoso*, *πρόδηλος*, prorsus cognitus, & perspectus, manifestus, certus, adiect. *Cic. ad Ap.* Quam ut exploratam spem salutis ostenderem. ¶ Exploratum habeo, vel Exploratum mihi est, idem valet, ac certo scio. *Cic. Att.* Cæsarem hoc idem probaturum, exploratum habeo. *Id. de Sen.* Quis est tam stultus, cui sit exploratum, se ad vesperam usque esse victurum? ¶ Comparat. exploratior, sup. exploratissimus

mus. *Cicer. Att.* Quid exploratius, quam illius animus in Rempub.? *Id. post redit. c. 6.* Cum mihi esset exploratissimum, P. Lentulum Consulem futurum. ¶ *Cic. l. 3. Att. ep. 17.* Litteræ exploratæ a timore. h. e. quæ omnem timorem auferunt. ¶ *Ante explorato*, h. e. rebus prius exploratis. *Liv. l. 23. c. 42.*

Exploro, as, avi, atum, a. 1. *gridare*, [illegible], exclamo. *Ver.* Gemit, explorat, turbam omnem concitat. *Festus*: Explorare antiqui pro exclamare usi sunt. ¶ *Sæpius* usurpatur pro inquirere ad cognoscendum, *indagare*, *tentare*, *cercare*. *Cic. Att. l. 7.* Ut quid agatur, quoad poteris, explores. *Virg. 1. Æn.* Exire, locosque explorare novos. *Liv. l. 3.* Explorare iter. ¶ Item periculum facere, experiri. *Col. l. 1. c. 8.* Bonitatem panis explorare gustu. *Virg. 1. Georg. v. 175.* Suspensa focis exploret robora fumus. h. e. probet, an sint optima; quod ex eo noscitur, si fumo siccata rimas non contrahant.

Explosio, onis, f. actus explodendi, *il cacciare*, *o rigettare*. *Cælius Ciceroni l. 8. Fam. ep. 11.* Multa transi, in primis ludorum explosiones, & funerum &c.

Explosus, a, um, adject. *scacciato*, *rigettato*. *Cic. l. 5. Fin. c. 8.* Explosæ, ejectæque sententiæ.

Expolio, as, V. Exspolio.

Expolio, is, ivi, itum, a. 4. *polire*, *adornare*, [illegible], Ger. *zieren*, Gal. *polir*, *accoustrer*, Hisp. *pulir mucho*, [illegible], perfecte polio, extremam manum impono, exorno. *Cic. 2. de Inv.* Nihil simplici in genere omni ex parte perfectum natura expolivit. *Id. 3. de Orat. cap. 34.* Doctrinis aliquem expolire. ¶ Proprie *Plin. l. 34. c. 4.* Expolire unguium scabritias.

Expolitio, f. 3. [illegible], exornatio, perfectio, *ornamento*, *ultima perfezione*, *o compimento*. *Cic. l. 1. Invent. cap. 40.* Expolitio orationis, *Vitruv. l. 6. c. ult.* Expolitiones ædificiorum. ¶ Est etiam schema rhetoricum, idest explicatio, & variatio ejusdem sententiæ verbis commutatis. V. *Auct. ad Heren. l. 4.*

Expolitus, a, um, adject. *forbito*, *polito*, *compito*, [illegible], perfectus, exornatus, completus. *Catul. carm. 1.* Libellus pumice expolitus. *Id. carm. 40.* Dens expolitior. *Cic. in Orat.* Pictum, atque expolitum orationis genus. *Scipio* apud *Gel. l. 2. c. 20.* Ubi villas expolitissimas vidisset.

Expono, nis, sui, situm, a. 3. *mettere fuori*, [illegible], Ger. *aussiegen*, Gal. *exposer*, Hisp. *exponer*, [illegible], est emittere, & quasi extra ponere, ab ex, & pono. *Cic. 6. Ver.* Exponit ea, quibus abundabat, plurima, ac pulcherrima vasa argentea. *Col. l. 12. cap. 28.* Exponere in sole fumum, ut siccescat. ¶ Significat etiam abjicere, a se removere. Hinc exponere filios dicebantur Parentes, qui eos educare nollent, nec tamquam filios habere. *Liv. l. 1. cap. 4.* In proxima alluvie pueros exponunt. *Sueton. Claud. c. 27.* Claudiam exponi ad matris januam, & nudam jussit abjici. ¶ Exponere etiam dicuntur nautæ, cum aliquem e navi dimittunt, *sbarcare*. *Nepos Themist. cap. 8.* Inde Ephesum pervenit, ibidemque Themistoclem exposuit. Frequentissimus est hujus verbi usus, cum pro referre, & explicare, usurpatur, *esporre*, *raccontare*. *Cic. de Amic. c. 1.* De re aliqua exponere sermonem. *Liv. l. 30. c. 17.* Exponere omnia ordine. Sic memoriter exponere, vel ex memoria, *recitar a mente*. *Cic. Catil. 3. c. 6. & l. 4. Fin. in princip.* ¶ Significat etiam subjicere. *Cic. Ver. 3.* Cum tibi omnis exposita esset ad prædandum Pamphylia. ¶ *Cubito exponere*, est cubito dejicere, prosternere. *Plaut. Cas. 4. 4. 27.* Ut valentula est! pene exposivit cubito. *Id. Truc. 5. 1. 14.* Istos amasios hoc ictu exponam, atque omnes ejiciam foras. In priore exemplo notandum est præterit. *exposivit*, quod sæpe legitur apud Plautum, & alios in hoc verbo, & ejus compositis. V. *Depono*.

Expopulatio, f. 3. populatio, *saccheggio*. *Col. l. 3. c. 2.* Quarum vocabulo propter hanc expopulationem cognominantur.

Exporgo, is, a. 3. idem ac exporrigo, per sync. *Ter. Adel. 5. 3. 53.* Da te mihi hodie, exporge frontem.

Exporrectus, a, um, adject. Idem fere quod Experrectus. Nam ita leg. nonnulli apud Fest. verba quæ supra retulimus in *Expergitus*. Dicitur autem a porrigendo se, quod facimus recentes a somno. Hinc *Prudent. Hamartig. v. 856.* Illic purpureo latus exporrecta cubili. h. e. prostrata, *distesa*. V. Exporrigo.

Exporrigo, is, porrexi, ctum, a. 3. *porgere*, *estendere*, [illegible], Ger. *aussstrecken*, Gal. *estendre*, *donner*, [illegible], extendo. Festus derivat a *porro*, & *ago*. *Pomp. Mela lib. 1. c. ult.* Hinc orti montes longe se jugo exporrigunt. *Senec. de vit. beat. c. 9.* Quid in tanta temporum fuga menses tibi, & annos, & longam seriem exporrigis? ¶ *Exporrigere frontem*, est hilarescere, *star allegro*, cui opponitur contrahere. V. Exporgo.

Exportatio, f. 3. *esportazione*, [illegible], Ger. *aussitragung*, Gal. *transport*, Hisp. *tragin*, [illegible], actus exportandi. *Cic. 2. Off. c. 3.* Jam vero earum rerum, quibus abundaremus, exportatio, & earum, quibus egeremus, invectio certe nulla esset. ¶ Interdum sumitur pro exilio. *Sen. de tranquil. vitæ.* Quæ dignitas, cujus non prætextam, & augurale, & loca patritia comitentur & sordes, & exportatio.

Exporto, as, a. 1. *portar fuora*, [illegible], Ger. *ausstragen*, Gal. *transporter*, *porter dehors*, Hisp. *traginar*, [illegible], extra porto, aufero. *Cic. 6. Ver. c. 10.* Per istos, quæ volebat, in navem clam imponenda, occulte exportanda curabat. *Id. pro Flac. c. 28.* Cum frumentum quotannis ex Italia, atque ex omnibus provinciis exportaretur.

Exposco, is, expoposci, a. 3. *domandare con instanza*, [illegible], Ger. *heftig begehren*, Gal. *demander instamment*, Hisp. *pedir con instancia*, [illegible], enixe peto. *Cic. pro Mil.* Misericordiam ipse non implorat, ego autem repugnante hoc & imploro, & exposco. *Liv. l. 1. c. 16.* Exposcere precibus pacem. *Id. l. 7. cap. 40.* Quod deos immortales inter nuncupanda vota expoposci. ¶ Aliquando significat ad pœnam poscere, *Nepos Themist. c. 8.* Cum ab Atheniensibus exposceretur publice, supplicem non prodidit.

Exposite, adverb. explanate, explicate. *Gel. l. 3. c. 2.* Non exposite, & aperte ostendere.

Expositio, onis, f. *esposizione*, [illegible], Ger. *aussiegung*, Gall. *exposition*, Hisp. *declaracion*, *exposicion*, [illegible], actus exponendi, explicatio. *Auct. ad Her. l. 1.* Narratio defensoris brevem, & simplicem expositionem habere debet. *Cic. 3. de Orat. c. 53.* Expositio sententiæ suæ.

Expositilius, a, um, adject. expositus, abjectus, ut expositilia puella, *Plaut. Cas. Prol. v. 79.*

Expositus, a. 1. 2. *esposto*, [illegible], adject. *Cels. l. 5. c. 28.* Expositus oculis. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 12.* Expositus ante oculos. *Id. in Partition.* Vita innocentium ingeniis criminosorum hominum exposita. *Id. 3. Ver.* Provincia ad prædandum exposita. ¶ Item explicatus. *Id. pro Cluent.* Dicta, exposita, & demonstrata omnia. ¶ Interdum sumitur pro affabili, humano, quasi qui omnibus obvius, *affabile*, *cortese*, *benigno*. *Plin. l. 1. ep. 10.* Amari ab eo laboravi, etsi non erat laborandum: est enim obvius, & expositus, plenusque humanitate. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 246.* expositi mores. ¶ *Expostus* per syncopen, *Virg. 10. Æn. v. 694.* Obvia ventorum furiis, expostaque Ponto.

Expostulatio, f. 3. *querela*, [illegible], Germ. *verweisung*, Gall. *requête*, Hisp. *quexa*, *demanda*, [illegible], actus expostulandi, ac speciatim querela adversus illum ipsum, qui peccaverit. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1.* Fuere nonnulli aculei in C. Cæsarem, contumeliæ in Gellium, expostulationes cum absente Pompejo.

Expostulatus, us, ui, m. *lamento*, expostulatio. *Symmach. lib. 9. ep. 13.* Expostulatibus modum facere.

Expostulo, as, a. 1. *domandare con instanza*, [illegible], Ger. *aussfordern*, Gal. *requerir*, *prier*, Hisp. *demandar*, *pedir con instancia*, [illegible], vehementer peto. *Cic. pro Sex. Rosc.* Vix medius fidius, tu Fanni, hoc a Ballione expostulare auderes. *Tacit. l. 1. hist. c. 73.* Expostulare aliquem ad supplicium. ¶ Item conqueror cum eo ipso, qui fecit injuriam, *lamentarsi*, cum abl. personæ, & præp. *cum*, & interdum alio abl. rei, & præp. *de*. *Cic. Metel. Cel. l. 5. Fam. ep. 2.* Qui nihil tecum de his ipsis rebus expostulem. ¶ Reperitur etiam cum acc. rei. *Ter. And. 4. 1. 15.* Adeam ne, & cum eo injuriam hanc expostulem.

Expotus, a. 1. 2. epotus, apud vet. *Plaut. Trin. 2. 4. 5.* Comesum, expotum, exutum, elotum in balneis.

Expresse, adv. *manifestamente*, Ger. *aussdrucklich*, Gal. *expressement*, Hisp. *expressament*, [illegible], manifeste. *Plin. ep. 14. lib. 2.* Ut mihi Atilius noster expresse dixisse videatur. *Col. l. 11. c. 1.* Expressius significare.

Expressim, adverb. expresse. *Paul. JCtus l. 98. Dig. de solut. & liberat. §. 5.* Si hoc ipsum expressim agebatur.

Expressio, f. 3. *espressione*, *colatura*, [illegible], actus exprimendi. *Pallad. Junio, c. 7.* Nobilius mel erit, quod ante expressionem secundam, velut sponte profluxerit. ¶ *Vitruv. l. 8. c. 7.* expressiones vocat loca eminentia. & *lib. 4. c. 4.* eminentes expressiones dicit in lapidibus. Ital. *rilievi*. V. *Exprimo*.

Expressor, oris, m. qui exprimit, & extrahit. *Tertul. Apol. c. 46.* Veritatis integrator, & expressor.

Expressus, us, ui, m. *Vitruv. l. 8. c. 7.* expressum vocat violentum aquarum ascensum per fistulas. Ejus verba sunt: Ita per fistulas plumbeas aquam qui ducent, his rationibus bellissime poterunt efficere & decursus, & circumductiones, & ventres, & expressus.

Expressus, a, um, adject. *espresso*, *manifesto*, [illegible], manifestus, apertus. *Cic. 3. Offic. c. 17.* Nos veri juris, germanæque justitiæ solidam & expressam effigiem nullam tenemus. *Id. Lentulo in Fam. ep.* Hæc profecto, vides, quanto expressiora, & illustriora futura sint. ¶ Significat etiam extractum vi, extortum, *cavato a forza*. *Liv. l. 8. c. 2.* Deditio necessitate expressa. *Cic. de Div. l. 2. c. 19.* Nubium conflictu ardor expressus.

Exprimo, is, essi, essum, a. 3. *spremere*, [illegible], Ger. *aussdrucken*, Gall. *exprimer*, *epreindre*, Hisp. *exprimir*, [illegible], premendo extraho, & elicio. *Plin. l. 28. c. 9.* Liquatæ per lintea exprimuntur. ¶ Translate est extorquere, vi impetrare, & auferre. *Cic. in Ver.* Posquam ille exprimere ab egentibus nihil ulla vi potuit. *Id. Ver. 5.* Expressi, ut negaret. *Plin. l. 4. ep. 7.* Exprimere risum alicui. ¶ Item effingere, imitari. *Cic. Att. l. 8.* Quanta vis illius viri, quem nostris libris satis diligenter expressimus. ¶ Item eloqui, exponere. *Plin. in Epist.* Illud parum expressisti. *Cic. pro Rosc. Com.* Expressæ sunt enim ex uniuscujusque damno, incommodo, calamitate, injuria, publice a Prætore formulæ. *Id. 1. Div.* Exprimere aliquid versibus. *Id. 4. Acad.* Verbum e verbo exprimere. *tradurre a parola per parola*. ¶ Interdum significat extollere, elevare, cui contrarium est *deprimere*. *Cæs. l. 7. B. G. c. 22.* Nostrarum turrium altitudinem, quantum has quotidianus agger expresserat, commissis suarum turrium malis adæquabant. *Vitruv.* etiam *l. 8. c. 7.* exprimere aquam in altitudinem summi clivi, dixit. h. e. in altum ducere, & ad ascendendum cogere.

Exprobratio, f. 3. *rinfacciamento*, [illegible], Ger. *verweisung*, Gall. *reproche*, Hisp. *zaherimiento*, [illegible], actus exprobrandi. *Ter. Andr. 1. 1. 17.* Istæc commemoratio quasi exprobratio est immemoris beneficii.

Exprobrator, oris, m. qui exprobrat, *chi rinfaccia*. *Senec. l. 1. Benef. c. 1.* Exprobratores, & exactores. Et *Controv. 21.* Oderant me patres, quasi exprobratorem.

Exprobratrix, icis, f. ab exprobrator. *Senec. l. 7. Benef. c. 22.* Ut hæc nimia, & exprobratrix memoria subsideret, oblivisci eum qui dedit, jussimus.

Exprobro, as, avi, atum, a. 1. *rimproverare*, *rinfacciare*, [illegible], Germ. *verweisen*, Gal. *reprocher*, Hisp. *zaherir*, [illegible], quæ aliis præstiti, commemorans objicio, seu impropero. *Cic. de Amic. c. 20.* Odiosum genus hominum officia exprobrantium. ¶ Sumitur tamen pro qualemcunque culpam objicere. *Ovid. l. 12. Met.* Trepidoque fugam exprobravit amico.

Expromissor, m. 3. fidejussor, sponsor, *sicurtà*. *Pomp. de verb. oblig. l. 5.* Satis acceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut expromissores quoque ab eo petantur.

Expromitto, is, a. 3. *promettere per altri*, [illegible], Ger. *verbirgern*, Gal. *pleiger*, Hisp. *fiar*, pro aliquo promitto, fidejubeo. *Ulp. de jur. dot.* Debitor mulieris jussu ejus pecuniam viro suo expromisit.

Expromo, is, ompsi, omptum, vel omtum, a. 3. *trar fuori*, *produrre*, [illegible], Ger. *aussnemmen*, Gal. *tirer*, *produire*, *mettre hors*, Hisp. *sacar fuera*, [illegible], extra promo, effero, educo. *Plaut. Mil. 3. 2. 18.* Neque equidem heminas octo exprompsi in urceum. ¶ Translate est dicere, enuntiare. *Cic. 4. Acad.* Expromam primum illa invidiosa. *Liv. l. 29. c. 1.* Expromerent, quid sentirent.

Expromptus, a. 1. 2. in medium prolatus, *cavato fuori*. *Ter. And. 4. 3. 8.* Nunc opus est tua mihi ad hanc rem exprompta memoria.

Exproperatus, a, um, valde properatus. *Gruter. Inscript. p. 669. n. 10.* in veteri epitaph. Hic Aquilæ cineres miserabilis urna sepultos Contegit, & fatis exproperata nimis Occidit &c.

Exproximus, i, m. qui Proximatus dignitate functus est. *Leg. unic. Cod. de magistr. sacr. scrin.*

Expudoratus, a, um, adject. qui omnem pudorem exuit, *sfrontato*. *Petron. Fragm. Tragur.* Habet frontem expudoratam.

Expugnabilis, le, o. 3. *espugnabile*, [illegible], quod expugnari potest. *Stat. 4. Theb.* Et nullo tuis expugnabilis astro.

Expugnans, antis, adject. o. qui expugnat. *Ovid. 14. Met. v. 21.* Sive expugnantior herba est. h. e. efficacior.

Expugnatio, onis, f. [illegible], actus expugnandi, *espugnazione*. *Cic. pro L. Man.* Ut ipsorum adventus in urbes sociorum non multum ab hostili expugnatione differant.

Expugnator, m. 3. [illegible], qui expugnat. *Cic. 3. Ver. c. 3.* Expugnator pudicitiæ. Et *l. 1. Inv. c. 50.* Urbium expugnator.

Expugnatus, a, um, adject. *espugnato*, *vinto*, ut Expugnata mœnia, *Lucret. l. 2. v. 1144.* Mens expugnata fatiscit, *Stat. Theb. 4. v. 187.*

Expugno, as, a. 1. *vincer in battaglia*, [illegible], Ger. *bestreitten*, Gal. *gaigner*, *vaincre*, *prendre*, Hisp. *tomar*, *ocupar*, [illegible], pugnando capio, & evinco. *Cæs. 2. B. G.* Id ex itinere oppugnare conatus expugnare non potuit. ¶ Translate est vi extorquere, exprimere. *Cic. 4. Ver.* Quibus allegationibus illam sibi legationem expugnavit? ¶ Illa quoque translata sunt: Expugnare fortunas alicujus, *renderfi per forza padrone*, *Cic. pro Cluent.* Expugnare alicujus pertinaciam, apud

apud *Liv. l.* 37. expugnare propositum alicujus postulatione frequenti, *Colum. l.* 10. *in praefat.* &c. ¶ *Expugnassere*, pro expugnaturum esse. *Plaut. Amph.* 1. 1. 54. Sin aliter sient animati, se se summa vi oppidum expugnassere.

Expulsatus, a, um, adject. pulsatus, vexatus, afflictus. *Ammian. l.* 23. *c.* 6. Seleucia per duces expulsata.

Expulsim, adv. *cacciando*, antiqui dixerunt pro expellendo, ut caesim pro caedendo. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 281. Videbis pueros pila expulsim ludere.

Expulsio, onis, f. 3. actus expellendi, *espulsione*, ἐξωσις. *Cic. in Parad.* Qui expulsiones vicinorum, qui latrocinia in agris, &c.

Expulso, as, a. 1. frequenter pulsando excutio, freq. ab *expello*. *Martial. l.* 14. *ep.* 46. Si me nobilibus scis expulsare sinistris.

Expulsor, oris, m. *scacciatore*, qui expellit. *Cic. pro Quint. c.* 8. Iste homo acerrimus bonorum possessor, expulsor, ereptor, annum, & sex menses nihil petit.

Expulsus, a, um, adject. *scacciato*. *Cic. pro Cluent. c.* 5. Expulsa, atque exturbata filia. *Virg.* 1. *Æn. v.* 624. Finibus expulsus patriis.

Expultrix, icis, f. *discacciatrice*, quae expellit. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 2. O vitae Philosophia dux, o virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum.

Expumico, a. 1. pumice polio. *Tertul. adv. Prax. c.* 16. Ab omnibus injuriis passionis expumicat.

Expumo. V. Exspumo.

Expunctio, onis, f. actus expungendi, & expellendi. *Tertul. adv. Prax. c.* 16. Operae meae expunctio.

Expunctor, oris, m. qui expungit, & delet, *troncatore*. *Tert. de Orat. c.* 1. Expunctor totius retro vetustatis.

Expunctus, a, um, adject. deletus, amotus, expulsus, *cancellato*, *rimosso*. *Plaut. Curc.* 4. 4. 29. Miles pulcre centuriatus expuncto in manipulo.

Expungo, is, xi, ctum, a. 3. *cancellare*, מחה, Germ. *ausstreichen*, Gal. *effacer*, *casser*, Hisp. *raer*, ἐξαλείφω, quod scriptum est, deleo. Hinc milites expungi dicuntur a militia, cum nomina eorum ex albo eraduntur, & ipsi a militia removentur: item judices dicuntur expungi, quando amoventur a judicando, veluti erasi ex albo judicum: id enim fiebat punctis circumscriptis. *Plaut. Cist.* 1. 3. 41. Volo persolvere, ut expungatur nomen, nequid debeam. ¶ Translate est extrudere, expellere, loco movere. *Pers. sat.* 2. Pupillumve utinam, quem proximus haeres impello, expungam. ¶ Expungere rationes, est ultimam manum eis imponere. *Hermog. leg.* 23. *de divers. temp. praescr.* Reipublicae rationes subscriptae, & expunctae, adversus eum quidem, qui administraverit, ultra viginti, adversus vero haeredem ultra decem annos retractari non possunt. ¶ Apud *Plaut. Amph. De vostram fidem*, *v.* 17. expungere gloriam partam, est, auferre. ¶ Expungere milites, apud *Tertul. de Cor. Mil. in princ.* legitur alio sensu, quam supra dictum est. Inquit enim: Proxime facta est liberalitas praestantissimorum Imperatorum: expungebantur milites laureati. h. e. donabantur ab Imperatoribus milites; eorum autem nomina, qui donativum accepissent, notabantur, ne bis quis acciperet. Atque hoc sensu saepe usum ipsum hunc Auctorem, notant ibi Interpretes. Sic apud *Sueton. Claud. c.* 15. Decurias judicum expungere, est discutere & ordinare, qui retinendi essent, quive dimittendi, ducta metaphora ab expungendis rationibus; de quo modo diximus.

Expuo. V. Exspuo.

Expurgatio, onis, f. actus expurgandi, *lo spurgare*. *Plaut. Amph.* 3. 3. 10. Habui expurgationem; facta pax est h. e. excusationem. V. *Expurgo*.

Expurgo, as, avi, atum, a. 1. perfecte purgo, *spurgare*, ἀποκαθαίρω. *Cic. in Brut. c.* 74. Expurgare sermonem. ¶ Translate significat, se innocentem ostendere, *scusarsi*, *purgarsi*. *Plaut. Capt.* 3. 4. 87. Sed hoc primum me expurgare tibi volo.

Exputatus, a, um, *tagliato*, putatus, resecatus. *Colum.* 11. *c.* 2. Exputatos palos acuere.

Exputesco, is, n. 3. *puzzare*, putorem emitto. *Plaut. Curcul.* 2. 1. 24.

Exputo, as, avi, atum, a. 1. *tagliare*, זמר, Germ. *aufschneiden*, Gall. *tailler*, *poser*, Hisp. *podar*, *cortar*, ἀποτέμνω, est ramos supervacuos ex arboribus, vel sarmenta ex vitibus resecare, ab *ex*, & *puto*. *Colum. l.* 3. *c.* 15. Velut veteranam vitem totam exputare. ¶ Translate ponitur pro cogitare, mente volvere, perpendere, ratiocinari. *Plaut. ad Cic.* 10. *Fam. ep.* 24. Quae mens eum, aut quorum consilia a tanta gloria avocarint, exputare non possum.

Exputresco, is, utrui, n. 3. *putrefarsi*, κατασήπομαι, penitus putresio. *Plaut. Curc.* 2. 1. 26. Dum intestina exputrescunt tibi.

Exquaero, pro exquiro. *Plaut. Captiv.* 2. 2. 43. Eadem ego ex hoc, quae volo, exquaesivero.

Exquaesitum, supin. ab exquaero, pro exquiro. *Plaut. Stic.* 1. 2. 30. Quid istuc est, quod huc exquaesitum mulierum mores venis?

Exquaestor, oris, m. qui Quaestura functus est, ut Exconsul, qui consulatum gessit. *leg.* 2. *Cod. de vet. jur. enucl.* Triboniano Exquaestori facri palatii. ¶ *Exquestore* pro exquaestore. *Justin. ep.* 2. *praepra Pandectis*. Per Tribonianum Exquaestore, & Exconsule perfecta sunt.

Exquiliae, seu Esquiliae, f. 1. num. pl. Exquilinus Mons, *Monte di S. Maria Maggiore*, unus ex 7. urbis Romae collibus, ab *excubiis* Tulli Hostilii Regis, qui hunc collem urbi adjecit, & in eum, ut frequentius habitaretur, domicilium suum transtulit. Aliqui ab *excolendo* deducunt, quod ea pars urbis, cum antea neglecta jacuisset, a Tullo Rege fuerit exculta. *Juv. sat.* 3. *v.* 71.

Exquilinus, a, um, adject. ad Exquilias pertinens. *Horat. Epod.* 5. *v.* 99. Post insepulta membra different lupi, Et Exquilinae alites. h. e. vultures, qui circa ea loca volitare solent. ¶ Exquilina Tribus urbana apud Romanos, locum, & nomen ab Exquiliis habuit, & dignitatis ordine tertia fuit. *Plin. l.* 18. *c.* 3. ¶ Exquilina Porta, *Porta di S. Lorenzo*, *Porta Maggiore*, una ex portis urbis Romae, quae & Praenestina dicta est, quod ab urbe Roma Praeneste usque deducit. Sed aliqui dicunt, hanc portam nunc clausam esse, fuisse autem inter Portam S. Laurentii, & Portam Majorem, in Exquiliis.

Exquilius, a, um, idem quod Exquilinus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 435. Monte sub Exquilio.

Exquiro, is, sivi, itum, a. 3. *cercare diligentemente*, בקש, Ger. *fleissig nachsuchen*, Gal. *s'enquerir*, Hisp. *buscar con cuydado*, ἀναζητέω, diligenter inquiro. *Cic.* 4. *Acad.* Neque nos studium exquirendi defatigati relinquemus. *Id. pro Leg. Man. c.* 17. Exquirere veritatem. *Id. Ver.* 6. Non debes facta hujus hominis ad antiquae religionis rationem exquirere.

Exquisite, adv. ἀκριβῶς, *diligentemente*, cum selectione, accurate, diligenter. *Cic. in Brut.* Deque eo crimine accurate, atque exquisite disputavisset. *Id. in Tusc.* Rationes a Philosophis exquisitius colliguntur. *Gel. l.* 14. *c.* 3. Omnia exquisitissime scribere.

Exquisitim, adv. idem ac exquisite. *Var. apud Non. c.* 11. *n.* 35. Stramentitio aere aeger medicos exquisitim convocabat.

Exquisitio, onis, f. inquisitio. *Cod. l.* 5. *tit.* *leg.* 9. & *l.* 7. *tit.* 17. *leg.* 1.

Exquisitus, a, um, adject. diligenter quaesitus, electus, *scelto*, *squisito*, ἐξεζητημένος, ἐξαιρετος. *Cic.* 3. *offic. c.* 27. exquisita supplicia. *Plin. l.* 9. *c.* 15. Epulae exquisitae. *Cic. in Brut. c.* 93. Exquisitius, & minime vulgare orationis genus. Et *Philip.* 4. *c.* 3. Exquisitissimis verbis aliquem laudare. ¶ *Plaut. Capt.* 3. 4. 105. Satin' istuc mihi exquisitum est, fuisse hunc servum? h. e. certum. *Id. Amph.* 2. 2. 159. Opus mi est istuc exquisito. h. e. opus est ut exquiram.

Exradico, as, a. 1. una cum radice evello. *Var. l.* 4. *de re rust. c.* 27. Ut sint exradicata. ¶ Frequentius usurpamus *Eradico*.

Exrogo, as, a. 1. est ex lege vetere per novam aliquid eximere. *Fest.*

Exrumino. V. Exrumino.

Exsacrifico, as, avi, atum, a. 1. idem quod sacrifico. *Enn. apud Cic. l.* 1. *de Divin. c.* 21. Exsacrificabat hostiis balantibus.

Exsaevio, is, vii, itum, n. 4. saevire desino, *cessar d'infuriare*. *Liv. l.* 30. *c.* 39. Stetit ibi, dum reliquum tempestatis exsaeviret.

Exsanguinatus, a, um, adject. exsanguis, imbecillus, *debole*. *Vitruv. l.* 8. *proem.* Animalia si fuerint sine humoris potestate exsanguinata, atque exusta.

Exsanguis. V. Exanguis.

Exsanio, vel Exanio, as, avi, atum, a. 1. *votare*, *mandar fuori*, ἰχωρίζω, saniem, vel aliquid simile emittere. *Colum. l.* 12. *c.* 47. Pressam baccam velut exsaniari. Adde *Cels. lib.* 5. *c.* 27.

Exsarcio, vel Exarcio, vel Exsercio, is, arsi, artum, a. 3. a *sarcio*, & fere ejusdem cum eo significationis, *risarcire*, *compensare*. *Festus*. Exercirent, sarcirent. *Ter. Heaut.* 1. 1. 91. Servos, nisi eos qui opere faciundo facile sumptum exarcirent (vel, ut leg. Muretus, exsercirent) omnes vendidi. Al. leg. *facile victum exercent*. V. Exerceo. *Q. Cic. de Petit. Cons. c.* 12. Cum id petitur, quod honeste promittere non possumus, belle negandum est, ut ostendas necessitudinem, demonstres, quam moleste feras, aliis te id rebus exsarturum persuadeas. Ita leg. Lambinus & Muretus: Alii aliter.

Exsatiatus, a, um, adject. *saziato*, *sazio*. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 542. Cade exsatiata domus.

Exsatio, vel Exatio, as, avi, atum, a. 1. (Manutius probat Exsatio) *saziare*, idem ac satio, κορέννυμι. *Liv. l.* 38. *c.* 54. Ne morte quidem alicujus exsatiari posse. *Sil. l.* 7. *v.* 535. Multo cruore exsatiare enses.

Exsaturo, as, avi, atum, a. 1. exsatio, saturo, κορέω, *saziare*. *Cic. Ver.* 5. *c.* 27. Animum exsaturare alicujus supplicio.

Exscalpo, is, psi, ptum, a. 3. scalpo, excavo, γλύφω, *incavare*, *scavare*. *Cato de R. R. c.* 18. Foramina exscalpta digitos sex.

Exscendo, is, di, ensum, n. 3. *discendere*, ἀποβαίνω. *Liv. lib.* 29. Legati Asiam petentes cum exscendissent.

Exscensio, onis, f. descensio, *discesa*, κατάβασις, & praecipue dicitur de descensione ex navi, *sbarco*. *Liv. l.* 27. *c.* 29. Ad Clupeam urbem Aetolorum exscensionem fecit. Adde *eund. l.* 28. *c.* 8.

Exscensus, us, ui, m. idem quod exscensio. *Liv. l.* 22. *c.* 20. Exscensu a navibus in terram facto. Al. leg. *exscensione facta*.

Exscindo, vel Excindo, is, idi, issum, a. 3. *rovinare*, *tagliare*, Germ. *zerstören*, Gal. *destruir*, *ruiner*, Hisp. *destruyr*, τέμνω, excido, diruo, destruo. *Virg.* 2. *Æn. v.* 177. Exscindere urbem. *Cic. l.* 3. *de Orat. c.* 1. Haec tibi exscindenda lingua &c. *Virg.* 9. *Æn. v.* 137. Gentem aliquam ferro exscindere. *Tacit. Agric. c.* 19. Causas bellorum exscindere.

Exscreabilis, le, adject. qui exscreari potest, *sputabile*, ἀπτυστός. *Plin. lib.* 30. *c.* 14. Pulmonum vitia exscreabilia facit.

Exscreatio, onis, f. actus exscreandi cum vi quadam, *lo sputare con veemenza*, ἀπόχρεμψις, ut Exscreatio sanguinis, Exscreatio cruenta, *Plin. l.* 20. *c.* 22.

Exscreatus, us, m. idem quod exscreatio. *Cal. Aurel. Tard.* 2. *c.* 11. Cum quodam exscreatu despuitur.

Exscreo, as, avi, atum, a. 1. cum impetu exspuo, *sputare con forza*, ἀποχρέμπτομαι, ἐγχρέμπτομαι. *Plaut. in suppositis ad Amphitr.* Ut cum dentibus linguam exscrees. *Ovid. ep.* 2. Exscreat, & ficta dat modo signa nota.

Exscribo, vel Excribo, is, ipsi, ptum, a. 3. describo, ex aliquo exemplari scribo, *copiare*, ἀντιγράφω. *Cic. Ver.* 4. *c.* 77. Tabulas in foro summa hominum frequentia exscribo. *Plin. l.* 5. *ep.* 16. Filia totum patrem mira similitudine exscripserat. ¶ Dicitur etiam *exscribere*, qui pictam tabulam penicillo describit, *copiar un quadro*. *Plin. l.* 4. *ep.* 28.

Exscriptor, oris, m. qui exscribit, *copiatore*. Hinc *Licinius apud Cicer. Fam. l.* 1. *e.* 2. de Attilio ita loquitur: Ferreum scriptorem virum opinor, exscriptorem tamen, ut legendus sit.

Exscriptus, a, um, adject. *descritto*, *copiato*, *Var. l.* 2. *R. R. c.* 16. Complura exscripta e Magonis libris. ¶ Item simpliciter scriptus. *Plaut. Rud. prol. v.* 15. Eorum referimus nomina exscripta ad Jovem. Et *v.* 21. Bonos in aliis tabulis exscriptos habet.

Exsculpo, is, psi, ulptum, a. 3. *scolpire*, Ger. *aussgraben*, Gal. *graver*, Hisp. *esculpir*, ἐκγλύφω, perfecte sculpo. *Cic. l.* 13. *ad Att. ep.* 28. Exsculpere aliquid e quercu. *Quint. l.* 2. *c.* 19. Exsculpere signum ex lapide. ¶ Significat etiam extrahere, extorquere, *cavar fuori*. *Ter. Eun.* 4. 4. 45. Possum ne hodie ex ore exsculpere verum? *Lucil. apud Fest.* Leoni ex ore exsculpere praedam. ¶ Apud *Nepotem* sumitur pro delere quod insculptum est, abradere. Ita enim *in Pausan. c.* 1. Cum tripodem aureum Delphis posuisset, in quo erat haec sententia .... hos versus Lacedaemonii exsculpserunt. ¶ Exsculpere alicui oculum, apud *Ter. Phorm.* 5. 7. *in fine*, est ejicere. Alii tamen leg. *excludere*.

Exseco, & Execo, as, ui, ctum, a. 1. *tagliar via*, ἀποτέμνω. Germ. *ausschneiden*, Gal. *couper*, Hisp. *cortar*, excido, extra seco. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 1. Non minus esset probanda medicina, quae sanaret vitiosas partes reip. quam quae exsecaret. *Id. Agrar.* 2. *c.* 33. Exsecare nervos Reip. ¶ Legitur etiam Exsico, as, pro Exseco. *Plaut. Rud.* 1. 2. 34. Quin tu in paludem is, exsicasque arundines, qui pertegamus villam, dum sudum est?

Exsecrabilis, le adject. exsecratione dignus, detestabilis, *esecrando*, *detestabile*, κατάρατος. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. *n.* 13. Exsecrabile, ac dirum solum. *Plin. l.* 9. *c.* 48. Sed nihil exsecrabilius &c. ¶ Item qui cum exsecratione conjunctus est, ut odium exsecrabile, *Liv. l.* 9. *c.* 26. Exsecrabile carmen. *Id. l.* 31. *c.* 17.

Exsecrabilitas, atis, f. abominatio. *Apul. l.* 2. *Dog. Plat.* Vitia pariunt exsecrabilitatem.

Exsecramentum, i, n. idem ac exsecratio. *Tertul. Apol. c.* 22. & alibi.

Exsecrandus, a, um, adjectiv. *detestabile*, *esecrando*, ἐναγής. *Cic.* 2. *Phil. c.* 26. Exsecrandus populo, & detestabilis. ¶ Superlat. exsecrandissimus, *Salviani* est *l.* 7. *de Gubernat.*

Exsecratio, onis, f. *maledizione*, *esecrazione*, Ger. *fluch*, Gal. *execration*, Hisp. *maldicion*, ἀρά, κατάρα, detestatio, exitii imprecatio. *Cic. Att. l.* 2. Habet etiam Campana lex exsecrationem in concione candidatorum, si &c. ¶ Speciatim sumitur pro sacramenti genere, quo quis diras capiti suo imprecatur, si pejeraverit. *Sallust. Catil.* Inde, cum post exsecrationem omnes degustavissent, aperuisse consilium suum. *Cic.* 3. *Off. c.* 13. Exsecrationibus publicis sancitum est.

Exsecrator, oris, m. qui exsecratur, & detestatur. *Tertul. de Pudic. c.* 15. Exsecrator impudicitiae.

Exsecratus, a, um, particip. præteriti temp. ab exsecror. *Just. Max. l. 3. c. 2. n. 20.* Seipsum & suos exsecratus. h. e. devorens. ¶ Passive etiam usurpatur, & adject. est, *esecrando, detestabile*, ... *Cic. Phil. 1. c. 2.* Eversio exsecratæ columnæ. *Plin. l. 28.* ... Exsecratissima augusta.

Exsecror, aris, atus sum, dep. 1. detestor, abominor, exitium imprecor, *esecrare, detestare*, Germ. verfluchen, Gal. execrer, Hisp. allomar, ... *Cic. l. 3. Offic.* Socratem exsecrari solitum eos, qui &c. *Liv. lib. 39. c. 51.* Exsecratus deinde in caput regnumque Prusiæ, & hospitales Deos violatæ ab eo fidei testes invocans, poculum exhausit. ¶ Reperitur etiam *Exsecro*, as, activa forma. *Afran.* apud *Non. c. 7. n. 45.* Exsecrabant se, ac suos.

Exsectio, onis, f. ἀποτομή, actus exsecandi, *il tagliar via*, ut exsectio linguæ. *Cic. pro Cluent. c. 67. & c. 64.* Cum exsectio illa fundi in armario animadverteretur. ¶ Sumitur & pro castratione. *Arnob. l. 5.*

Exsector, oris, m. qui exsecat, seu castrat. *Apul. l. 8. Met.* Detestabilis exsector virilitatis.

Exsectus, a, um, adject. amputatus, excisus, *tagliato via*, ἀποτμηθείς. *Cic. pro Cluent. c. 66.* Stratonem in crucem actum exsecta scitote lingua. *Horat. l. 1. sat. 5.* Cornu exsectum. ¶ Exsecti etiam dicuntur, quibus virilia abrasa sunt, spadones. Hinc *Lucan. l. 10. v. 134.* Juventus exsecta. ¶ Item qui exsecto utero emortuæ matris sunt extracti. *Paul. JCtus l. ante. Dig. de verb. & rer. signif.*

Exsensus, a, um, adject. qui est sine sensu, *insensato*. Sic *exsensum mentem* dixit *Nevius* apud *Gel. l. 19. c. 7. Non. c. 4. n. 345.*

Exsequor cum derivatis V. Exequor.

Exsero, V. Exero.

Exsibilo, as, avi, atum, a. 1. *cacciare colle fischiate*, sibilis explodo, derideo, ἐκσυρίττω, Germ. ausspfeiffen, Gal. chasser en sifflant, Hisp. silvar. *Cic. Paradox. 3. in fi.* Histrio, si paululum se movit extra numerum, exsibilatur.

Exsiccatus, a, um, adject. *secco, inaridito*, ξηρανθείς. *Cic. l. 2. Divin. c. 14.* Arbores hyemali tempore exsiccatæ. *Id. in Brut. c. 84.* Exsiccatum orationis genus.

Exsiccesco, is, n. 3. *seccarsi*, aridus fio. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Uti per eam exsiccescat stillando succus.

Exsicco, vel Exicco, as, avi, atum, a. 1. *seccare*, omnino sicco, ξηραίνω. *Plin. l. 18. c. 26.* Sulcos insecuti æstus exsiccant. ¶ Jocosa translatione ponitur pro exhaurire. *Horat. l. 1. od. 31.* Dives aureis mercator exsiccet culullis vina. *Q. Cic. Fam. 16. ep. 26.* Lagenæ exsiccatæ.

Exsico. V. Exseco.

Exsigno, as, avi, atum, a. 1. σφίζω, idem quod signo, vel obsigno, *segnare, notare*. *Liv. l. 1. c. 21.* Et sacra omnia exscripta, exsignataque attribuit.

Exsilio, vel Exilio, is, ivi, & lii, & lui, sultum, n. 4. *saltar fuori*, Ger. heraußspringen, Gal. sortir, sauter hors, Hisp. saltar fuera, ἐκπηδάω, saltando egredior, vel erumpo. *Plaut. Amph. 5. 1. 63.* Postquam conspexit angues, citus e cunis exsilit. *Cic. Ver. 4.* Properans e sella exsiluit. ¶ Accipitur etiam pro vehementer gaudere, *esultare*. *Id. Fam. 19. ep. 16.* Tuis literis perlectis, exsilui gaudio. ¶ Exsilire ad aliquem, est properare. *Terent. Hecyr. 3. 1. 43.*

Exsinceratus, a, um, adject. corruptus, labefactatus. *Plaut. Most. 4. 1. 11.* Libet cavere malam rem prius, quam ut meum tergum exsinceratum fiat. h. e. verberibus laceratum, fœdatum.

Exsinuo, as, avi, atum, a. 1. sinum collectum explico, expando, vel e sinu emitto. *Auson. Idyll. 14. v. 29.* Collectos illa exsinuabat amictus. *Prudent. Hippol. v. 222.* Qui laterum seriem jugiter exsinuent.

Exsisto. V. Existo.

Exsolvo, & Exolvo, is, lvi, utum, a. 3. *sciorre, slegare*, Ger. aufflösen, Gal. deslivrer, Hisp. desatar, pagar, ἀπολύω, quod ligatum erat, solvo, expedio, cum accus. & cum accusat. simul & ablat. *Cic. Fam. 7. ep. 1.* Si me occupationibus relaxavero: nam ut plane exsolvam, non postulo. *Plaut. Trin. 4. 1. 10.* At, si verum eritis tasse, vinculis exsolvemini. ¶ Exsolvere aliquem religione, *torgli ogni scrupolo*. *Liv. l. 9. c. 8.* Exsolvamus religione populum R. ¶ Exsolvere nodum erroris, *levare ogni dubbio, o inganno*. *Id. l. 40. c. 55.* ¶ Significat etiam solvere debita, satisfacere, *pagare*. *Cic. Ver. 3. c. 30.* Tantum decumanis, quantum iste imperavit, exsolvit. *Plin. l. 3. ep. 11.* Æs alienum exsolvere. Et translate *Liv. l. 26. c. 40.* Exsolvere pœnas pro merito. ¶ *Exsolvere fidem* est fidem liberare, præstitis promissis. *Liv. l. 24. c. 16. & l. 26. c. 31.* ¶ Exsolvere grates, apud *Tacit. Ann. 14. c. 13. & Valer. Flac. l. 7. v. 284. ringraziare.*

Exsolutio, onis, f. *pagamento*. *Scævola l. 31. Dig. de pignor.* Exsolutio vectigalis. Adde *Tertul. de Anim. c. 35.*

Exsolutus, a, um, adject. solutus, *sciolto*. *Stat. l. 1. silv. 6. v. 4.* Compede exsoluta. *Tacit. Ann. 3. c. 28.* Exsoluti legis nexus. h. e. explanata obscuritas. *Id. Ann. 13. c. 15.* Exsoluta alvus. h. e. diffluens.

Exsomnis, e, adject. insomnis, vigilans, *vigilante*, ἄυπνος. *Vellej. l. 2. c. 88.* Vir sane exsomnis, ubi res vigiliam exigeret. Et c. 127. animo exsomnis.

Exsono, as, ui, itum, n. 1. *risuonare*, persono. *Petron. Satyr.* Omnia mimico risu exsonuerant.

Exsorbeo, es, bi, & psi, orptum, a. 2. *sorbire*, Ger. aussupffen, Gal. avaler, Hisp. sorber, ἐκροφέω, sorbendo exhaurio, ut exsorbere ovum, *Plin. l. 28. c. 2. Cic. Phil. 2. c. 29.* Exsorbere sanguinem civium. ¶ Apud eund. *pro Mur. c. 9.* Exsorbere difficultatem, est, superare, & nullo negotio solvere. ¶ Exsorbere animam alicujus, pro enecare, interficere. *Plaut. Bacch. 4. 8. 38.* ubi alii leg. *exorbare*, hoc est privare, adimere.

Exsordesco, is, ui, n. 3. valde sordesco, in sordibus jaceo. *Gel. l. 9. c. 2.* Nomen philosophi exordescit.

Exsors, ortis, omn. gen. *fuori di sorte*, ἄκληρος, qui extra sortem est, qui sorti non committitur. *Virg. 8. Æn. v. 551.* Dantur equi Teucris Tyrrhena petentibus arva; Ducunt exsortem Æneæ. h. e. electum de industria, non qui sorte ei contigerit. *Id. l. 5. v. 534.* exsortem ducere honorem. *Val. Flacc. l. 4. v. 340.* exsortia terga Laconi Præcipiunt pecudum. ¶ Item non particeps, expers, *privo*. *Liv. l. 23. c. 10.* Exsors amicitiæ, & fœderis. *Id. l. 22. c. 44.* Omnis culpæ exsors. *Tacit. 6. Ann. c. 10.* Ne feminæ quidem exsortes periculi.

Exsortium, ii, n. privatio sortis, seu hæreditatis. *Apul. de Deo Socrat.* Incerta vacatione, seu quodam exsortio punitur.

Exspargo. V. Exspergo.

Exspatior, aris, atus sum, dep. 1. excurro, evagor, *allargarsi, scorrere qua, e là*, Ger. ausspacieren, Gal. se promener, Hisp. passearse, ... *Ovid. 2. Met.* Exspatiantur equi, nulloque inhibente per auras &c. ¶ Translate *Quintil. l. 2. c. 11.* Poetica themata juvenibus pertractare permittimus, ut expatientur, & gaudeant materia.

Exspectamen, inis, n. *Claudian. Mamert. l. 2. c. 12.*

Exspectatio, onis, f. *aspettazione, desiderio, speranza*, Germ. wartung, Gal. attente, desir, Hisp. expectacion, προσδοκία, ... *Cic. in Brut. c. 76.* Præteritorum recordatio acerba est, & acerbior exspectatio reliquorum. *Nepos Alcib.* Tanta fuit exspectatio visendi Alcibiadis. *Cic. Ver. 7. c. 5.* Exspectationem omnium vincere, hoc est opinionem, spem. Sic exspectationem sui facere, exspectationem concitare de se aliqua. Exspectationem afferre alicui de aliquo; Exspectationem decipere &c. sæpe apud optim. Scriptor. ¶ *Cic. Att. l. 3. ep. 15.* Varronis sermo facit exspectationem Cæsaris. h. e. facit ut a Cæsare opem speremus. V. *Manut.* ¶ *Præter exspectationem, fuor dell' opinione.* *Cic. l. 2. de Orat. c. 70.*

Exspectator, oris, m. qui exspectat. *Paulin. Nolan. epist. 31. (al. 11.) n. 5.* Exspectatores suos redivivos incessit. *Senec. in Med. v. 28.* spectat hoc nostri sator Sol generis? exspectator, & curru insidens per insolita puri spatia decurrit poli? Ita legitur in *Cod. MS.* apud nos. Alii aliter.

Exspectatrix, icis, f. quæ exspectat. *Tertul. adv. Marc. l. 4. c. 16.* Proinde patientiam docet vindictæ exspectatricem.

Exspectatum, i, n. *cosa aspettata, speranza*. *Vellej. l. 2. c. 75.* Quis non diversa præsentibus, contrariaque exspectatis aut speret, aut timeat? *Id. l. 2. c. 123.* Exspectato maturius. ¶ *Ante exspectatum*, h. e. citius exspectatione, ex inopinato: quod *Serv.* notat ad *Virg. 3. Georg. v. 348.*

Exspectatus, a, um, adject. *aspettato, bramato*, προσδοκώμενος, ἐπιποθητός. *Cic. 16. Fam. ep. 2.* Charus omnibus, exspectatusque venies. *Plaut. Most. 2. 2. 12.* Exspectatior illo nemo venit. *Cic. loc. cit. ep. 9.* Mihi a te exspectatissimas literas reddidit. ¶ *Ter. Adelph. 1. 2. 29.* Ubi te exspectatum ejecisset foras. h. e. cujus mors exspectatur, ut Donat. interpretatur: loquitur enim de sene.

Exspecto, vel Expecto, as, avi, atum, *aspettare*, Ger. warten, Gal. attendre, Hisp. esperar, περιμένω, ἀπεκδέχομαι, præstolor, opperior, a specto, quia dum aliquem exspectamus, sæpe aspicimus. *Terent. Andr. 1. 1. 7.* Exspecto, quid velis. *Cic. Att. l. 1. ep. 17.* Exspectare in aliud tempus. ¶ Sæpe significat cupere, optare. *Cic. Parad. 6. c. 1.* Exspectare testamentum. ¶ Item metuere. *Ter. Phorm. 1. 4. 16.* Nescio quod magnum hoc nuntio exspecto malum. ¶ Adhibetur etiam pro simplici *specto*. *Stat. l. 5. Silv. 2.* qualis per jugera Circi, Cum pulcher visu, titulis generosus avitis Expectatur equus. ¶ Scribendum esse *exspecto*, inserto *s*, probat *Manut. in orthog. ex lib. vet.*

Exspergo, is, ersi, ersum, a. 3. valde aspergo, madefacio, a spargo, *bagnare*, ἐκραίνω. V. vocem sequentem. ¶ Ponitur & pro spargere, dissipare. *Lucret. l. 3. v. 828.* Exspergi quo possit vis animai.

Exspersus, a, um, adject. *ben bagnato*, ab Exspergo, is. *Virg. 3. Æn. v. 625.* Sanieque exspersa natarent limina. V. ibi *Serv.* qui vulgatam lectionem *aspersa*, rejicit.

Exspes, adject. spe destitutus, *privo di speranza*, ἀνελπις, cum genit. *Tacit. Ann. 6. c. 24.* Mox ubi exspes vitæ fuit. *Horat. ad Pison. v. 20.* Si fractis enatat exspes Navibus. ¶ In obliquis casibus non facile occurrent exempla.

Exspiratio, onis, *lo spirare*, Ger. ausblosung, Gall. expiration, Hisp. respiracion, ἐκπνοή, actus expirandi. *Cic. l. 2. nat. Deor. c. 32.* Terræ exspirationibus aer alitur.

Exspiro, as, avi, atum, a. 1. *mandar fuori il fiato, respirare*, Ger. ausblasen, Gal. expirer, Hisp. espirar, ἐκπνέω, spiritum emitto. *Virg. 3. Æn. v. 580.* Ætna exspirat flammam caminis. *Id. 11. Æn. v. 883.* Confixi exspirant animas. h. e. moriuntur. Quo sensu etiam absolute usurpatur. *Liv. l. 2. c. 20.* Inter primam curationem exspiravit. Translate *Plin. Paneg. c. 57.* Exspiravit libertas. ¶ Exspirare odorem, est, emittere, exhalare. *Lucret. l. 4. v. 122.* De corpore odorem Exspirant acrem. Adde *Catul. carm. de nupt. Pel. & Thetid.*

Exspisso, as, avi, atum, a. 1. spissum facio, *inspessire*, πυκνόω. *Plin. l. 25. c. 13.* Necat sanguinem exspissando. Al. tamen leg. spissando.

Exsplendesco, is, endui, n. 3. valde splendesco. Translate *Nepos in Att. c. 1.* Clarius exsplendescebat, quam generosi condiscipuli æquo animo ferre possent. *Sueton. in Tito c. 3.* In puero statim animi dotes exsplenduerunt.

Exspolio, as, avi, atum, a. 1. idem ac spolio, seu omnino spolio, *spogliare*, ἐκδύω. *Cic. l. 10. Attic. ep. 1.* Exspoliare aliquem provincia & exercitu. *Sallust. Catil. c. 51.* Exspoliare fana, atque domos. ¶ Olim etiam *expolior* deponentis forma usurpatum fuit. *Claud. Quadrigar. Non. c. 7. n. 100.* Ita per sexennium agrum Campanum expoliabantur.

Exspuitio, onis, f. *lo sputar fuori*, ut exspuitio sanguinis. *Plin. l. 23. c. 1.*

Exspumo, as, avi, atum, n. 1. *fare schiuma*, ἐξαφρίζομαι, spumando emano. *Cels. l. 6. c. 7.* Donec inde humor aliquis exspumet.

Exspuo, is, ui, utum, a. 3. *sputar fuori*, Ger. aussprowen, Gal. cracher, Hisp. escupir, ἐκπτύω, salivam, vel aliud quidpiam ore emitto. *Plin. l. 7. c. 23.* Exspuit in os tyrranni. ¶ *Scribon. Larg. compos. 193.* Exspuere sanguinem ab ore. ¶ Translate est ejicere, deponere. *Ter. Eun. 3. 1. 16.* Illam ubi exspueret miseriam ex animo. *Catul. in Argon.* Exspuit illum mare. ¶ Comice & licenter. *Plaut. Pseud. 1. 1. 74.* *Exspuere lacrymas*, dixit.

Exstans, vel Extans, antis, adject. o. eminens, porrectus, *eminente, che sta fuori degli altri*. *Virg. Æn. 6. v. 668.* Humeris exstantem suspicat altis. *Stat. Theb. 9. v. 455.* Jamque super ripas utroque exstantior ibat Aggere.

Exstantia, vel Extantia, f. eminentia, altitudo, *altezza, eminenza*, ἐξοχή. *Colum. l. 5. c. 5.* Capita sine ulla exstantia neque aratro, neque bubus obnoxia. *Cal. Aurel. Tard. 1. c. 5.* Ventris exstantia.

Exsternatus, a, um, adject. consternatus, *costernato, impaurito*. *Ovid. l. 2. Metam. v. 76.* Exsternata fugam frustra tentabat.

Exsterno, as, avi, atum, a. 1. præ consternatione dementem facio, *costernare*, a sterno. *Catul. carm. 53. seu Argon. v. 71.* Ah miserum assiduis quam luctibus exsternavit! ¶ Pro externum facere, seu exhæredare. *Apul. Apol.* Filiam Rufini mali compertam non modo hæredem non reliquit..... ut intelligeretur potius exsternare, quam oblitus præteriisse. Al. leg. Extraneasse. ¶ In hac significatione est ab extra, & scribendum est sine *s*.

Exstillo, as, avi, atum, n. 1. *stillare*, ἀποστάζω, guttatim defluo. *Colum. l. 12. c. 48.* Atque omnem amurcam exstillare. *Plaut. Pseud. 3. 2. 29.* Sinapi, oculi ut exstillent, facit. *Ter. Phorm. 5. 7. 82.* Exstillare lacrymis.

Exstimulator, oris, m. qui exstimulat, & excitat, ut acerrimus exstimulator. *Tacit. l. 3. Ann. c. 40.*

Exstimulo, as, avi, atum, a. 1. valde stimulo, *stimolare*, κεντέω. *Col. l. 6. c. 37.* Armentum exstimulatur furiis. *Ovid. 6. Fast. v. 588.* Dictis aliquem exstimulare. *Id. Met. 5. v. 164.* Tigris exstimulata fame.

Exstinguo. V. Extinguo.

Exstirpatio, onis, f. *estirpazione, sterpamento*, actus exstirpandi, eradicatio, ἀποῤῥίζωσις. *Col. l. 2. c. 2.* Filicis exstirpatio vel aratro fieri potest.

Exstirpo, as, avi, atum, a. 1. una cum stirpe, seu radice evello, *estirpare*, ἐκριζόω, Germ. aussreuten, Gal. arracher, Hisp. arrancar. *Martial. l. 6. epigr. 56.* Exstirpa, mihi crede, pilos de corpore toto. ¶ Translate est, funditus evertere, omnino tollere. *Cic. de Fato c. 5.* Vitia ex naturalibus caussis nata exstirpari, & funditus tolli non possunt. *Id. de Amic. c. 13.* Nisi ex ejus animo exstirpatam humanitatem arbitremur.

Exsto, vel Exto, as, titi, atum, n. 1. *stare, soprastare, esser eminente*, Germ. uberig seyn, Gall. estre, apparoistre, Hisp. estar, sobrepujar, ἐξέχω, emineo, extra sto. *Virg. 3. Georg. v. 370.* Summis vix cornibus exstant. *Cæs. l. 5. B. G. c. 18.* Exstare capite solo ex aqua. *Ovid. 6. Met. v. 235.*

v. 236. Exstabat nudum de gutture ferrum. ¶ Sæpe usurpatur pro existere, esse, essere. Cic. pro Arch. Per se ipsos & moderatos, & graves exstitisse fateor. Id. ad Brut. Consules, quales tibi scripsi, exstiterunt. ¶ Item pro superesse, permanere, apparere. Sic, Exstant libri, orationes, scripta, monumenta, &c. Cic. de clar. Orat. ad Brut. c. 9. & alibi, Liv. l. 1. c. 18. &c. Rursus Cic. Fam. 1. ep. 8. Studium nostrum exstabit in conveniendis Magistratibus. ¶ Cum accusat. interdum usurpatur pro antecellere, superare. Stat. in Epithal. Stellæ, v. 116. Quantum egomet Nereidas exsto. ¶ Exstaturus, a supino exstatum, Plin. l. 37. c. 22. Exstatura etiamnum duabus gemmis.

Exstringo, is, nxi, ctum, a. 3. idem quod stringo, vel valde stringo. Cic. 4. Acad. Cum paulum digitos exstrinxerat. Rectius tamen legitur, constrinxerat.

Exstructio, onis, f. fabbrica, κατασκευή, actus exstruendi. Cic. 2. nat. Deor. c. 60. Exstructio tectorum. Id. Phil. 14. Eaque exstructione, quæ fit ad memoriam æternitatis. ¶ Apud Tertul. accipitur pro exornatione, l. 2. ad Uxor. c. 3.

Exstructorius, a, um, adject. qui exstruit. Tertul. de Carn. Christi, c. 17. Dei verbum exstructorium vitæ.

Exstructus, a, um, adject. fabbricato, fornito, preparato, κατασκευασμένος, Nepos 2. 6. Cum satis altitudo muri exstructa videretur. Ovid. Met. 11. v. 119. Mensas exstructas dapibus. Apul. de Deo Socrat. sub fin. Exstructissimæ, & ornatissimæ ædificiorum species.

Exstrŭo, vel Extruo, is, uxi, uctum, a. 3. fabbricare, Ger. auffbauwen, Gal. batir, Hisp. edificar, κατασκευάζω, construo, ædifico, a struo. Cic. pro Mil. c. 27. Exstruere ædificium in alieno. Id. 5. Fin. Altitudinem excellentiamque virtutum animo exstruere. ¶ Item in congeriem struere. Cæs. l. 3. B. G. Omnem eam materiam pro vallo ad utrumque latus exstruebat. Colum. l. 6. c. 3. Exstruere stramenta in acervum. ¶ Ponitur & pro apparare, instruere, apparecchiare, ornare. Cic. 3. Tusc. c. 20. Mensas extruere epulis. ¶ Auct. ad Heren. l. 4. Exstruere verba in numerum.

Exsucco, as, avi, atum, a. 1. succum extraho, exsicco. Cal. Aurel. Tard. 2. c. 13. Exsuccare mala. Macer. l. 4. v. 4. Temporibus veris exsuccari solet.

Exsuccus, a, um, adject. sine succo, che è senza sugo, secco, ἄχυμος. Quintil. l. 12. c. 10. Aridi, exsucci, exsangues. Senec. epist. 30. Infirmi semper, & exsucci corporis scis illum fuisse.

Exsuctus, a, um, adject. ex particip. ab exsugo, succhiato, asciutto, smunto. Gell. l. 20. c. 7. Luna nunc videlicet senescit, ea re ostrea quoque tenuia, exsuctaque sunt. Colum. l. 1. præfat. Exsucto sudore sitim quærimus.

Exsudātus, a, um, adject. ut exsudati labores. h. e. sudore exantlati. Ammian. l. 15. c. 5. Post exsudatos magnos pro Repub. labores. Adde Sil. l. 3. 531.

Exsūdo, vel Exudo, as, avi, atum, a. 1. mandar fuori per sudore, trasudare, per sudorem emitto, ἐξιδρόω. Col. l. 12. c. 48. Cum oliva, quidquid habuit amurcæ, exsudavit. ¶ Exsudare labores, est labores sudando perferre, apud Liv. l. 5. c. 5. Et exsudare causas, pro magno labore agere, apud Horat. l. 1. sat. 10. v. 28. ¶ Neutro etiam modo usurpatur. Virg. 1. Georg. Omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor.

Exsūgo, vel Exugo, is, uxi, uctum, succhiar fuori, ἐκθηλάζω, sugendo elicio, Col. l. 4. c. 24. Ab uno latere exsugitur. Plaut. Pœn. 3. 2. in fi. Nunc ego illi egredienti sanguinem exsugam procul. ¶ Reperitur & fut. exsugebo, quasi ab Exsugeo, es, 2. conjugat. Plaut. Epid. 2. 2. 5. Atque eorum exsugebo sanguinem, Senati qui columen cluent.

Exsultabundus, a, um, adiect. esultante, exsultans, Solin. c. 5. (al. 11.) Exsultabundus ad cantum elevatur. Justin. l. 18. c. 7. Aususne es mœsta ac lugentia castra velut exsultabundus intrare?

Exsultans, antis, adject. o. qui exsilit, saltellante, ἐνάλλων. Cic. 1. Off. c. 26. Equi ferocitate exsultantes. Lucret. l. 2. v. 195. Sanguis alte exsultans e corpore. ¶ Translate significat superbientem, & successu aliquo elatum, baldanzoso. Cic. de Senect. Annibalem juveniliter exsultantem patientia sua molliebat. Quintil. l. 9. c. 4. Verbum alioqui fit exsultantissimum.

Exsultanter, adv. baldanzosamente, allegramente, εὐφραντικῶς. Plin. l. 3. ep. 18. Quæ hilarius, & quasi exsultantius scripsi. Ammian. l. 23. c. 20. exsultantius incedere.

Exsultantia, æ, f. actus exsultandi, exsultatio. Gel. l. 12. c. 5. Cum petulantia morbi, dolorisque exsultantia colluctantem. Prudent. ad Gitber. v. 364. ludibrium hostilis exsultantiæ.

Exsultatio, onis, f. gestus exsultantis præ lætitia, baldanza, allegrezza, ἔναλσις, χαρμονή. Plin. l. 8. c. 54. Simiæ lunam novam exsultatione adorant. Hirt. de B. Afric. c. 31. Constituerat gloriam exsultationemque eorum pati.

Exsultim, adv. saltando, exsultando. Horat. l. 3. od. 11. v. 10. Quæ velut latis equa trima campis, ludit exsultim, metuitque tangi.

Exsulto, vel Exulto, as, avi, atum, n. 1. saltare, saltellare, ἐνάλλω, exsilio, salto, ab ex, & salto. Nepos Eumen. c. 5. Post verberibus cogebat exsultare (equos) & calces remittere. ¶ Hinc ad motum animi transfertur, & significat efferri, gestire, esultare, esser baldanzoso, & accipitur fere in malam partem, rarius in bonam. Cic. Att. l. 1. ep. 15. Improbitas exsultat in victoria. Id. Catil. 2. c. 2. In quo exsultat, & triumphat oratio mea. ¶ Dicitur etiam, exsultare gaudio, lætitia, &c. Cic. Top. c. 22. & Philip. 2. c. 27. Sic Tacit. Agric. c. 8. Exsultare gestis in suam famam.

Exsuperabĭlis, le, adiect. superabile, ὑπερβλητός, quod superari potest. Claudian. l. 2. in Rufin. v. 127. Vallum non exsuperabile. Virg. 3. Georg. Non exsuperabile saxum.

Exsupĕrans, antis, adiect. o. præstans, excellens, chi supera, ὑπερέχων. Gel. l. 14. c. 3. De iis apud alios, uter esset exsuperantior, certabatur. Apul. l. 1. dogm. Plat. Providentia est summi, exsuperantissimique Deorum.

Exsuperantia, æ, f. exsuperatio. Cic. Tusc. 5. c. 36. Omnem exsuperantiam virtutis oderunt. ¶ Gel. exsuperantiæ nomen hyperbolæ tribuit, l. 14. c. 1.

Exsuperatio, onis, f. ὑπερβολή, ὑπεροχή, eminentia, præstantia, ut exsuperatio significationis. Auct. ad Heren. l. 4. c. 33.

Exsupĕro, vel exupero, as, avi, atum, a. 1. ὑπερβάλλω, sopravanzare, superare, idem ac supero. Ovid. 1. Trist. el. 4. v. 56. Exsuperare alicujus vires. Cic. post redit. in Sen. Dum anima exsuperabo mea. h. e. dum superstes ero.

Exsuppūro, as, a. 1. pus amoveo. Tertul. de Pal. sub fin. Non facile quis has purulentias civitatis eliciet, & exsuppurabit.

Exsurdātus, a, um, adject. assordato; ut exsurdatus clamoribus, Senec. epist. 94.

Exsurdo, as, avi, atum, a. 1. assordare, Ger. dum machen, Gal. assourdir, Hisp. ensordar, ἐκκωφόω, surdum reddo. Val. Max. l. 2. c. 2. n. 3. Græcis actionibus aures Curiæ exsurdantur. ¶ Translate Horat. l. 2. sat. 8. v. 38. Fervida quod subtile exsurdant vina palatum. h. e. hebetant.

Exsurgo, vel Exurgo, is, urrexi, ectum, n. 3. idem quod surgo, levarsi, alzarsi in piè, ἐξανίσταμαι. Virg. 6. Æn. v. 606. Exsurgitque facem attollens. Plaut. Rud. 4. 2. 10. Ut de nocte multa impigreque exsurrexi. Liv. l. 6. c. 4. Et Roma cum frequentia crescere, tum tota simul exsurgere ædificiis. Cic. de leg. Agrar. Exsurgere, atque erigere se.

Exsuscitatio, onis, f. lo svegliare, o far sorgere, actus exsuscitandi. Auct. ad Heren. l. 4. c. 42. Si sententiam trajiciemus aut ad sermocinationem, aut ad exsuscitationem.

Exsuscito, vel Exuscito, as, avi, atum, a. 1. idem quod suscito, addita ex intensiva, svegliare, eccitare, far risorgere, ἀνεγείρω. Liv. l. 21. c. 3. Parvus ignis magnum incendium exsuscitat. ¶ Translate est animos dare, excitare. Brutus Cicer. ep. 16. Magis tute exsuscita, ut &c.

Exta, orum, n. 2. l'interiora, קרבים, Ger. geberez, Gal. entrailles, Hisp. entranas, σπλάγχνα, viscera, ac præsertim cor, pulmo, jecur, lien. Festus, Exta, inquit, dicta, quod ea Diis prosecentur, quæ maxime extant, eminentque. Cic. 2. de Div. Si nullam esse convenientiam naturæ cum extis concessero. ¶ Ab extis multa solebant divinare Veteres. Inspiciebantur enim cæsæ hostiæ viscera, quæ si felicia essent (felicissima autem habebantur, si duplicia apparerent; item si integra, sana, &c. contra vero tristia, si aliqua contecta tabe, aut si eorum aliquid deesset) coquebantur in foco, deinde secabantur partes, quæ Diis essent immolandæ, & quæ ad vescendum sacrificulis essent relinquendæ. Hinc exta inspicere, consulere, apud Cic. Virg. &c. ¶ Hæc divinandi ratio extispicium appellabatur. Vid. Cic. l. 2. de nat. Deor.

Extabesco, scis, tabui, n. 3. marcirsi, infettarsi, נמק, Ger. verschwinden, Gal. devenir sec, & etique, Hisp. deslezirse, ἐκτήκομαι, tabe conficior, & veluti emarcesco. Cic. 2. Tusc. c. 12. Corpus macie extabuit. ¶ Translate est evanescere. Cic. 2. de nat. Deor. c. 2. Etenim videmus, cæteras opiniones fictas, atque vanas diuturnitate extabuisse.

Extantia. V. Exstantia.

Extāris, re, adiect. ad exta pertinens. Plaut. Rud. 1. 2. 47. Semper petunt aut culleum, aut veru, aut aulam extarem. h. e. ollam extis coquendis.

Extemplo, adv. subito, incontanente, פתאם, Ger. geschwind, Gall. soudain, Hisp. luego, αὐτίκα, statim, a templum. Nam dimisso Senatu præco dicebat ex templo, ut templo exirent, vel ilicet, quasi ire licet: ut indicaret Senatores abire jam posse: quia vero hisce vocibus pronuntiatis cito discedebatur, inde utramque usurpari cœptum est pro cito, & celeriter. Cic. pro Rosc. Com. Quid respondeat, nescit, quid fingat extemplo, non habet. Liv. l. 1. c. 6. Extemplo concilium advocare.

Extemporalis, le, adiect. qui extemplo fit, repentinus, improvviso, αὐτοσχέδιος, ut extemporalis oratio, Quintil. l. 4. c. 1. Extemporalis rhetor, Martial. l. 5. epigr. 54.

Extemporalitas, f. 3. ... promptitudo, facultas ex tempore aliquid dicendi, faciendive. Suet. in Tito, c. 3. Latinæ, Græcæque linguæ vel in orando, vel in fingendis poematibus promptus, facilisque vel ad extemporalitatem usque.

Extemporalĭter, adverb. all'improvviso, extemplo. Sidon. l. 9. ep. 14. Extemporaliter scribere.

Extempŏre. V. Tempus.

Extemplo, adverb. pro Extemplo, legitur aliquoties apud Plaut. ut Aulul. 1. 2. 15. Mil. 1. 1. 98. & alibi.

Extendo, dis, di, sum, vel tum, a. 3. stendere, porgere, פשט, Ger. ausstrecken, Gal. étendre, Hisp. estender, ἐκτείνω, extra, seu ultra tendo, porrigo, explico. Col. lib. 5. Quare cum ad summum palum tenella vitis extenta est. Horat. de art. poet. v. 208. extendere agros. h. e. amplificare. Sic extendere ævum, apud Sil. l. 3. allungar la vita. Extendere consulatum, Plin. Paneg. Extendere pugnam in longum spatium, Liv. l. 27. Virtutem extendere factis, Virg. 6. Æn. ¶ Extendere epistolam, apud Plin. l. 7. epist. 9. quod Ital. stender' una lettera. Al. leg. Epistola se extendere, esser lungo nella lettera. ¶ Translate Liv. l. 7. Extendere omnes imperii vires Consules delectu habendo jussit.

Extenĕbro, as, a. 1. e tenebris eruo, investigo, scrutor. Varr. Atque omnes adeo perquirit, atque extenebrat artes. Al. leg. Exterebrat.

Extense, late, ample. Tertull. de Idolol. c. 2. Dominus extensius ista disponit.

Extensipes, apud Diomed. l. 3. pag. 475. Porsch. nomen est pedis Molossi, qui tribus longis constat.

Extensivus, a, um, qui extenditur, vel extendi potest. Paul. Digest. lib. 38. tit. 17. leg. 6. Cum verba extensiva sunt, pœnitentia ejus usque ad annum admittenda est.

Extensus, a, um, adiect. esteso, steso. Cic. 4. Acad. c. 47. Extensis digitis adversam manum ostenderat. Quintil. l. 11. c. 3. Manus extensiores. Liv. l. 21. c. 32. Castra quam extensissima potest valle collocat.

Extente, adverb. extendendo. Ammian. l. 23. c. 7. de balista: Quadratus eminet stylus extentius.

Extento, as, avi, atum, a. 1. experior, tentare, sperimentare, ab ex, & tento. Plaut. Bacch. 4. 2. 1. Quænam istæc est pultatio? Quæ te mala crux agitat, ad istum qui modum Alieno vires tuas extentes ostio? Id. Most. 3. 1. 65. Quid tu te homo omnium teterrime venisti huc extentatum? h. e. ut vires laterum tuorum clamando experireris, atque ostenderes?

Extentus, a, um, adiect. distentus, longus, extensus, steso, stirato, lungo, ἐκταθείς. Cic. 2. de Orat. c. 59. Extento brachio paululum etiam de gestu addidit. Liv. l. 30. c. 19. Extentis itineribus profectus. Horat. l. 2. od. 2. v. 5. Ævo extento vivere. Liv. lib. 21. c. 32. Extentissima vallis. Al. leg. extensissima. Solin. c. 32. Extentissima spatia.

Extenuatio, onis, f. actus extenuandi, figura orationis, qua res extenuamus dicendo, & imminuimus. Cic. 3. de Orat. c. 53. Et distincte concisa brevitas, & extenuatio.

Extenuātrix, icis, f. quæ extenuat. Macer l. 4. v. 19. Virtus est ejus, ut dicunt, extenuatrix.

Extenuātus, a, um, adiect. assottigliato, attenuato, indebolito, λεπτυνθείς, attenuatus, diminutus. Cic. 2. nat. Deor. c. 30. Aer extenuatus in sublime fertur. Brutus ad Cic. l. 11. Fam. ep. 13. Extenuatissimæ copiolæ.

Extenuissime, adverb. valde tenuiter. Senec. Controv. 4. l. 1.

Extenuo, as, avi, atum, a. 1. assottigliare, attenuare, דקק, Ger. klein machen, Gal. attenuer, Hisp. amenguar, κατισχναίνω, valde tenue facio, minuo. Cic. 2. de nat. Deor. c. 54. Atque ab his extenuatur, & molitur cibus. Plin. l. 18. c. 16. Extenuare in pulverem. Liv. l. 41. Extenuare aciem. indebolir le file. Plin. l. 15. c. 3. Extenuare corpus, smagrire. ¶ Extenuare mala ferendo, est fortitudine leviora reddere. Ovid. 3. Trist. Extenua forti mala corde ferendo. ¶ Extenuare rem aliquam verbis, est minorem facere, quam revera sit. Cic. 2. Off. Neque vero verbis auget munus suum, sed extenuat.

Exter, ra, um, idem, ac externus, seu extraneus. Stat. Theb. 11. v. 439. Exter honos. Ita leg. Priscian. sub init. l. 3. Paulin. ad Cyther. v. 507. Nunc iste vobis exter, & vester manet.

Exterĕbro, as, a. 1. trivellare, pertugiare, Ger. ausshabren, Gal. percuser, Hisp. barrenar, horadar, ἐκτορέω, terebrando extraho. Cic. 1.

de Div. Et eo auro, quod exterebratum esset. ¶ Translate est extorquere. *Plaut. Pers.* 2. 55. Nonnunquam hercle exterebrabis, tu ut sis pejor, quam ego item. ¶ Nonnunquam perscrutari, curiosius quærere. *Varro* apud *Non.* c. 1. n. 315. Atque omnes adeo perquirit, atque exterebrat artes. Al. leg. *Extenebrat.*

Extergĕo, es, si, sum, a. 2. idem, ac extergo. *Cato* 2. *de R. R. cap.* 162. Die tertio extergeto spongia bene. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Ut ea facilius extergeantur.

Extergo, is, si, sum, a. 3. *nettare, forbire, polire*, מרק, Ger. *aussuvischen*, Gal. *nettoyer*, Hisp. *limpiar*, ἀποψήχω, est tergendo purgare. *Cato de R. R.* Et salem omnem detergito, & suspendito in ventum biduum, tertio extergito. Adde *Plaut. Most.* 1. 3. 110.

Exterior, us, comparat. *esteriore*, ἐξώτερος, & superl. Extremus, a, um, *estremo, ultimo*, ἔσχατος, adject. sunt ab extra deducta, ut Exterior orbis, *Cic. de Univ. c.* 7. Exterior comes, *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 17. qui sc. it loco minus honorato. V. *Interior.* ¶ *Cic.* 2. *Divin. c.* 41. Cœlum extremum, atque ultimum mundi est. *Liv. l.* 2. *c.* 64. Extremo anno, *nel fine dell' anno*. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 27. Extremo anni, *eodem sensu*. *Cic.* 1. *Divin. c.* 5. Ut in extremo tertio scribis. *h. e.* in fine libri tertii. *Id. in Brut. c.* 33. Manus extrema non accessit ejus operibus. *h. e.* opera sua non complevit. ¶ Extremus dies est dies mortis. *Sil. l.* 3. *v.* 135. Sic, hora extrema, apud *Virg.* 8. *Æn.* ¶ Extrema pati, ad extrema descendere, in extremum adducere, *sopportare l' ultime necessità, ridurre all' estremo* &c. *Cic. Tacit. Ovid.* &c. ¶ Ad extremum, *ultimo loco positum, alla per fine* *Cic. ad Att.* Ad extremum illud te & oro, & hortor. *Id. ad Brut.* Consuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit. ¶ Significat etiam in extrema parte. *Liv. l.* 21. Missile telum hastili oblongo, & cætera tereti, præterquam ad extremum. ¶ Pro eo dicitur etiam, in extremo. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 16. In equo Trojano scis esse in extremo, Sero sapiunt. ¶ Dicimus etiam extremo pro *ad extremum*. *Nepos in Hamilc. c.* 2. Sed extremo cum patriæ jam ad desperationem pervenissent. ¶ Extremus aliquando ponitur pro maximo. *Senec.* In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. ¶ Extrema, neut. plu. substantivi more, h. e. mors. *Tac.* 2. *hist. c.* 45. Pluta de extremis loqui, pars ignaviæ est. ¶ Ab hoc superlativo comparat. aliud format *Apul. l.* 1. *Met.* Si quid est novissimo extremius, & *l.* 7. Quod cunctis est extremius. ¶ *Tertul.* vero aliud superlativum *extremissimus*. *in Apolog. c.* 19. Prophetæ extremissimi.

Exterius, adverb. *dalla parte di fuori*. *Colum. l.* 12. *c.* 43. Vasa intrinsecus, & exterius crasse picare. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 421. Exteriusque sinu bimari spectantur ab Isthmo.

Exterminator, m. 3. *destruttore*, eversor, destructor. *Cic. pro Domo c.* 54. Obversabatur ante oculos exterminatoris sui.

Exterminatus, a, um, adject. *cacciato, esterminato*, extra terminos missus, ut ait *Non. c.* 1. *n.* 110. *Cic. pro Domo c.* 55. Resp. exterminata mecum.

Exterminium, ii, n. eversio, expulsio, *esterminio*. *Tertul. advers. Judæos, c.* 8. Exterminium civitatis Jerusalem.

Extermino, as, avi, atum, a. 1. *esterminare, cacciar fuori*, גרש, Ger. *aussreiben, chasser, bannir*, Hisp. *exterminar, desterrar*, ἐξορίζω, extra terminos ejicio, e terminis, finibusque profligo. *Cicer.* 3. *Offic.* Hoc omne genus pestiferum ex hominum communitate exterminandum. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Urbe atque agro est exterminatus. ¶ Translate est abigere, depellere. *Plin. l.* 30. *c.* 10. Regium quoque morbum in vino exterminat epotum. ¶ Ponitur etiam pro demoliri, & evertere. *Cic. post. red. ad Quir.* Itaque neque Repub. exterminata mihi locum in hac urbe esse duxi.

Exterminus, a, um, adject. qui est extra terminum, exul, expulsus. *Tertul. de Sodom. c.* 3. Atque hinc exterminus ito.

Externo. V. Exsterno.

Externus, a, um, o. 1. 2. *esterno, straniero*, נכרי, Ger. *ausslendisch, étranger*, Hisp. *estrangero*, ἐξωτερικός, quicquid ab exteriori parte est, ab *extra*, cui internus opponitur. *Cic.* 2. *Offic.* Homines externos non egere, ornamento est Reipublicæ. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 69. Externo marmore dives opus. *marmo forastiero*. ¶ Externa bona dicuntur bona corporis. *Id.* 2. *Pont. el.* 3. *v.* 35. Externis virtutis incomitata bonis. Sic *Cic. in Top.* Externa commoda.

Extĕro, is, trivi, itum, a. 3. valde tero, terendo excutio, comminuo, *fregare, pestare*, ἐκτρίβω. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 52. E spica exteruntur grana. *Cic. l.* 2. *Nat. Deor. c.* 54. Alvus calore multo cibum exterit. *Phædr. l.* 1. 22. *v.* 9. Calcibus frontem exterere. ¶ Item delere, expungere. *Var. l.* 4. *L. L. c.* 19. A quo post balare dicunt, extrita e litera, ut sit in multis. *Quintil. l.* 10. *c.* 4. Opus poliat lima, non exterat.

Exterranĕus, a, um, adject. *straniero*, qui est ex alia terra. *Festus.* ¶ Exterraneus etiam dicitur, qui ante tempus natus, vel potius ejectus est, quod cum mater exterrita alvo ejecit. *Idem.* Al. tamen leg. *Exterricineus.*

Exterrĕo, es, ui, itum, a. 2. valde terreo, *spaventare*, καταπλήσσω. *Cic.* 2. *Offic. c.* 10. Dolorum cum admoventur faces, præter modum plerique exterrentur. *Liv. l.* 4. *c.* 29. Exterrere metu.

Exterricineus. V. Exterraneus.

Exterritus, a, um, adject. valde territus, *spaventato, sbigottito*, ἐκπλαγείς. *Curt. l.* 10. *c.* 9. Nova re exterritus. *Cic. l.* 1. *Divin. c.* 20. ex vet. Poeta: lacrymis exterrita somno.

Extersus, a, um, adject. ab extergeo, *terso, forbito*. *Plin. l.* 34. *cap.* 9. Extersa æra rubiginem celerius trahunt. *Cic.* 2. *Ver. c.* 21. Eversum, atque extersum relinquere fanum.

Extersus, us, ui, m. actus extergendi. *Plaut. Curc.* 4. 4. 22. Linteumque extersui, h. e. ad extergendum aptum. Al. leg. *extersum*. Vide Taubman.

Extĕrus, a, um, o. 1. 2. *forestiero, d' altro paese*, ἐξωτερικός, quod alibi est natum, vel quod aliunde advenit. *Cic. in Cat.* Exterus hostis, atque longinquus. *Id. pro Leg. Manil. c.* 16. Apud exteras nationes. ¶ Comparat. *Exterior*, superlat. *Extremus*, si hinc ducenda sunt, V. in *Exterior.*

Extexo, is, ui, xtum, a. 3. *ruinare, distruggere*, Ger. *zerstören*, Gal. *defaire*, Hisp. *destexer, deshazer*, ἐξυφαίνω, retexo, destruo, quod textum est. Translate *Plaut. Bacch.* 2. 3. 5. Extexam ego illum pulcre jam, si Dii volunt. h. e. auro eum spoliabo: vel, omnia ejus consilia & rationes pervertam, & destruam.

Extillo. Exstillo.

Extimĕo, es, a. 2. &

Extimesco, is, mui, a. 3. *temere grandemente*, דחל, Ger. *sehr, ferchten, entsitzen*, Gal. *avoir grand peur*, Hisp. *temer mucho*, ὑπερφοβέομαι, valde timeo. Et modo absolute accipitur. *Ter. Hec.* 5. 3. Extimui illico. ¶ Modo active. *Cic. de Sen.* Quod adolescentes indocti contemnunt, id docti senes extimescent? *Id. pro Dejot. c.* 1. De fortunis communibus extimescere. Et *Phil.* 7. *c.* 1. Ab Antonio majus periculum extimescendum est. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 71. Quasi principem non quid odissent, sed tamen extimescerent.

Extimulo, V. Exstimulo.

Extimus, a, um, adject. superlat. ab *extra*, vel ab *exterus*, *estremo*, *esteriore*, ἐξώτατος. *Plin. l.* 2. *c.* 78. Quæ nunquam extimis gentibus fuerint. *Cic. de Somn. Scip. c.* 4. Orbium unus est extimus, qui reliquos omnes complectitur.

Extinctio, f. 3. *estinzione*, כבוי, Germ. *ausleschung*, Gal. *éteinte, extinction*, Hisp. *apagamento*, ἀπόσβεσις, actus extinguendi. *Cicer.* 1. *Tusc. c.* 49. Nam si supremus ille dies non extinctionem, sed commutationem affert loci.

Extinctor, m. 3. qui extinguit. *Cic. in Pison. c.* 11. Prope a meis ædibus sedebas non extinctor, sed auctor incendii. ¶ Translate pro destructore ponitur. *Cic. pro Cal.* Ne extinctor patriæ, ne proditor appelletur.

Extinctus, us, ui, m. idem quod extinctio. *Plin. l.* 7. *c.* 7. A lucernarum extinctu.

Extinctus, a, um, adject. *estinto, morto*, ἀποσβεσθείς. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 77. Extincta flamma. *Virg. Ecl.* 5. Extinctum crudeli funere Daphnim. *Id. Æn.* 4. *v.* 322. Extinctus pudor.

Extinguibilis, le, adject. qui extingui potest, *estinguibile*. *Lactant. l.* 7. *c.* 20. Si non extinguibiles, tamen cruciabiles fiant.

Extinguo, vel Exstinguo, is, xi, ctum, a. 3. *estinguere, ammorzare, spegnere*, כבה, Ger. *ausleschen*, Gal. *éteindre*, Hisp. *apagar*, ἀποσβεννύναι, est tingendo, seu immergendo delere, quod accensum est, a tingo. Extinguuntur autem proprie, quæ ardent, ut ignis, flamma, incendium, item quæ calorem inducunt, ut sitis, a similitudine: item quæ vivunt, ut anima, vita. *Cic. Fam. l.* 4. *ep.* 13. Quibus adjutoribus illud incendium extinximus. *Ter. Adelph.* 3. 2. 16. Seni animam primum extinguerem ipsi. Sic extinguere sitim, apud *Ovid.* 7. *Met. v.* 569. ¶ Extingui, absolute est mori. *Cic. de Senect.* Extingui hominem suo tempore, optabile est. ¶ Hinc ad alia plurima transfertur, quæ corrumpi, & amitti possunt. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 27. Formæ dignitas vetustate extinguitur. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 1. Gratiam nostram extinguit hominum suspicio. Sic extinguere amicitias, famam, bellum; extinguere & opprimere alicujus potentiam, &c. *Cic. sæpe*, & alii. Extingui oblivione, *andar' in oblio*. *Id. in Som. Scip.*

Extirpo. V. Exstirpo.

Extispices, m. 3. *indovino*, haruspices, qui extis inspectis futura prædicunt. *Cic.* 2. *de Div.* Extispicum, eorumque, qui ex fulguribus, ostentisque prædicerent.

Extispicium, n. 2. extorum inspectio, haruspicium. *Accius in Med.* Extispicium ex prodigiis congruens ars te arguit. *Sueton. Ner. c.* 56. Attentavit & extispicio.

Exto. V. Exsto.

Extollo, is, tuli, elatum, a. 3. *alzare*, הרים, Ger. *erheben*, Gal. *elever, hausser*, Hisp. *ensalcar*, ἐξαίρω, in altum elevo, educo, effero, excito. *Cic.* 5. *Fin.* Quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 10. Extollere onera in jumenta. ¶ Translate est augere, magnum facere, laudare, &c. *Cic. pro Domo.* Quem virtutis gloria ad cœlum extulit. *Id. de Arusp. Resp.* Nisi eos in cœlum suis laudibus extolleret. Ab antiquis usurpatum fuit pro differre. *Plaut. Pan.* 2. 2. *v.* 52. Res serias omnes extollo ex hoc die in alium diem. ¶ Extollere lumbos, apud eund. *Epid. in fin.* est surgere, erigi, *levarsi in piedi*. ¶ Extollere animum, *insuperbirsi*. *Cic. in Partition.*

Extorquĕo, es, torsi, tortum, a. 2. *rapire, torre per forza*, Ger. *abtringen*, Gal. *ravir, oter*, Hisp. *arrebatar*, ἐξωθέω, est tormentis, vel alia quavis vi aliquid exprimere, eruere, auferre. *Cic. in Cat.* 2. *c.* 1. Quod ei ferrum de manibus extorsimus. *Liv. l.* 25. *c.* 4. Extorquere per vim suffragium populi. *Cic.* 1. *Tusc.* Extorsisti, ut faterer. ¶ Proprie significat valde torquere, *stirare, storcere*. *Senec. ep.* 104. Fregit aliquis crus, aut extorsit articulum, advocat medicum, ut fracta pars jungitur, ut luxata in locum reponatur.

Extorrĕo, es, ui, ostum, a. 2. valde torreo, *abbruciare*. *Cels. l.* 3. *c.* 8. Si febris extorret, nulla medicamenti danda potio.

Extorris, o. 3. *cacciato dalla patria, sbanditto*, גר, Ger. *banlie*, Gal. *banni*, Hisp. *desterrado*, ἄτοικος, qui ejectus est extra terram, seu patriam, quasi exterris, a *terra*. *Cicer.* 5. *Ver.* Hinc centum triginta septem patres familias extorres profugerant. ¶ Jungitur autem fere ablat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 616. Finibus extorris. ¶ Et addita præposit. *Liv. l.* 5. *c.* 30. Exul atque extorris ab solo patrio.

Extortor, m. 3. qui vi rapit, & aufert. *Ter. Phorm.* 2. 3. 27. Bonorum extortor, legum contortor.

Extortus, o. 1. 2. ereptus, adject. *tolto per forza*. *Cic. in Pison.* Si quidem potest vi, aut metu extortum honorarium nominari. ¶ Ponitur item pro excruciato. *Sen. epist.* 67. Aut per longam nervorum contractionem extortos minutatim.

Extra, *fuori*, חוץ, Germ. *ausserhalb*, Gal. *hors*, Hisp. *fuera*, ἔξω; præp. contraria præp. *intra*. Servit accusativo. *Cicer.* 1. *Off.* Ne extra modum sumptu, & magnificentia prodeas. ¶ Ponitur etiam pro præter. *Ter. Phor.* 1. 2. 84. Neque cognatus extra unam aniculam quisquam aderat. ¶ Item pro sine, ut *Extra jocum*, sine joco, serio. *Cicer. Treb. l.* 7. *Fam. ep.* 32. Sed mehercule extra jocum homo bellus es. *Id. Ver.* 7. *c.* 51. Extra culpam esse. ¶ Usurpatur etiam adverbialiter. *Cic. de Un.* Ut nulla pars hujusce generis excederet extra. ¶ *Extra quam* ponebatur pro *nisi*, in exceptionibus concipiendis. *Cic.* 1. *de Inv.* Postulat is, quicum agitur, a Prætore exceptionem, extra quam si in reum capitis præjudicium fiat. ¶ Extra pretium esse, apud *Plaut. Pan.* 1. 2. 119. est, omne pretium excedere.

Extraclūsus, a, um, nom. ex particip. relictus, non assignatus, ut ager, vel locus extraclusus. *Frontin.* apud *Goes. p.* 39. & *Aggenus ibid. p.* 60. Extraclusa regio. *Hygin. ibid. p.* 189. h. e. extra limites posita.

Extractorius, a, um, adject. ἐξελκυστικός, qui extrahit. *Plin. lib.* 24. *c.* 11. Vulgaris arundo extractoriam vim habet.

Extractus, a, um, *portato innanzi, differito*, particip. ab extraho. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 28. Traductis cohortibus extracto primo noctis tempore. *Liv. l.* 4. *c.* 41. Usque ad noctem extractum certamen. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 11. Rure extractus in urbem. V. *Extraho.*

Extraho, is, xi, ctum, a. 3. *trar fuori*, הוציא, Germ. *aussziehen*, Gal. *tirer*, Hisp. *sacar*, ἐξάγω, extra traho, educo. *Cic. pro Cluent. cap.* 13. Extrahitur domo Oppianicus a Manlio. *Id. in Acad.* Epicurus ex animis hominum radicitus extraxit religionem. ¶ Translate ponitur pro liberare, ut Extrahere se ex aliquo negocio. *Ter. Phor.* 1. 4. 3. Neque quo modo me inde extraham. ¶ Est item consumere. *Cæs.* 1. *B. Civ.* Catone acerrime repugnante, & pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente. ¶ Item differre. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. Per obtrectatores Lentulis res calumnia extracta est. ¶ Item subducere, liberare. *Nepos Eumen. c.* 5. Seque ac suos omnes extraxit incolumes. ¶ Item suspensum tenere. *Stat.* 1. *Theb. v.* 323. Spes anxia mentem Extrahit. & *l.* 3. *v.* 574. populumque, ducesque Extrahit incertis.

Extramurānus, a, um, adject. qui extra murum est, cui opponitur intramuranus. *Lamprid. Heliogab. c.* 29. Exoleti extramurani, & intramurani. *Ascon. Pedian. in Verr.* 4. *c.* 6. Magistratus intramuranus.

Extranĕus, o. 1. 2. *straniero, forastiero*, ἀλλότριος, qui est ex altera ter-

ra,

ra, quasi exterraneus, vel simpliciter ab *extra*: *Auct. ad Her. l. 4.* Aut in corpore, aut in animo, aut in extraneis rebus. *Suet. Claud. c. 4.* Hæres extraneus.

Extraordinarius, a, um, o. 1. 2. *straordinario*, Ger. *ausser der ordnung*, Gal. *extraordinaire*, Hisp. *extraordinario*, ἔκτακτος, quod est præter ordinem. *Var. l. 2. R. R. c. 1. sub fin.* Extraordinariæ fructuum species. *Cic. Philip. 11. c. 7.* Extraordinarium imperium. *Id. in Brut. c. 63.* Consulatus petitio extraordinaria. *Liv. l. 40. c. 31.* Extraordinarii equites.

Extrarius, a, um, o. 1. 2. *forestiero*, ἀλλότριος, alienus, alienigena, hoc est, qui ex ea, in qua agimus, civitate oriundus non est, aut qui ex nostra familia non est, ab *extra*. *Festus*: Extrarius ab extraneo hic distinguitur: extrarius est, qui extra focum, sacramentum, jusque sit, extraneus ex altera terra, quasi exterraneus. *Ter. Phorm. 4. 1. 13.* Hanc conditionem si cui tulero extrario. *Suet. Vespas. c. 5.* Canis extrarius. ¶ Extrarium etiam dicitur, quicquid extra rem, de qua agitur. *Auct. ad Her. l. 2.* Sine ulla assumptione extraria defensionis.

Extremadūra, f. 1. *Estremadura*, Prov. Hispaniæ, pars Regni Legionis, inter ipsum ad Bor. Andalusiam ad Mer. Portugalliam ad Occ. & Castellam N. ad Or. ¶ Extremadura Portugallica, prov. R. Portugalliæ, versus ostia Tagi fl.

Extremisco, is, mui, n. 3. tremisco, *tremare*. *Sedul. l. 4. v. 286.* Extremuit lethale chaos. Quidam tribuunt etiam *Minucio Felici c. 28.* sed alii pro *extremiscunt*, legunt *contremiscunt*.

Extremitas, f. 3. *estremità*, קצה, Ger. *das ende*, Gal. *la fin*, *le bout*, Hisp. *el fin*, *el cabo*, τὸ ἔσχατον, id, quod in quaque re extremum est. *Cic. 2. Fin.* Infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas. *Plin. l. 2. c. 97.* Extremitas circuli. *Id. l. 35. c. 10.* Extremitas picturæ. *il dintorno*, *il contorno*.

Extrēmo, adv. *ultimamente*, באחרונה, Ger. *letzlichen*, Gal. *en fin*, Hisp. *ultimadamente*, *en fin*, τελευταῖον, ultimo, in fine. *Cic. Att. l. 12.* Quod enim scribis extremo. *Nepos 22. c. 2.* Extremo cum ad desperationem pervenissent.

Extrēmum, adverb. *l'ultima volta*, extremo. *Ovid. 1. Trist. eleg. 3. v. 15.* Alloquor extremum mœstos abiturus amicos.

Extrēmus. V. Exterior.

Extricabilis, le, adject. Quidam Lexicographi afferunt loc. *Plin. l. 36. c. 13.* sed ibi lege *Inextricabiles*.

Extricatus, a, um, adject. explicatus, expeditus, *sviluppato*. *Horat. l. 3. od. 5.* Extricata densis cerva plagis. *Ulp. l. 27. Dig. ad leg. Aquil. §. 19.* Extricatæ margaritæ. h. e. purgatæ, perpolitæ.

Extrico, as, avi, atum, a. 1. *distrigare*, Ger. *entwirren*, Gal. *developer*, Hisp. *desembolver*, ἐξελίττω, explico, libero a tricis. *Varia. Cic. 5. Fam. ep. 10.* De Dionysio tuo adhuc nihil extrico. *Plaut. Epid. 1. 2. 49.* Aliqua ope me exsolvam, extricabo me aliqua. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 88.* Mercedem, aut nummos unde unde extricat. h. e. parat, eruit, *trova fuori*.

Extrilidus, a, um, adject. impavidus, infractus, quasi qui extra læsionem est, ab *extra*, & *lædo*. *Gell. l. 19. c. 1.* Hominem conspicimus impavidum, & extrilidum. ¶ Alii extrilidum interpretantur exalbidum, timore pallentem. V. ipsum Gellii locum.

Extrinsĕcus, adv. *di fuori*, בחוץ, Ger. *von aussen*, Gal. *au dehors*, Hisp. *defuera*, ἔξωθεν, externe, ab exteriori parte, ab *externus*, & *secus*, quod interdum significat prope, quasi *secus externa*. *Cic. 4. Acad.* Irrumpunt extrinsecus in animos nostros per corpus imagines, nobis dormientibus. ¶ Recentiores adjective usurpant, ut *Tertull. de Pall. c. 1.* sed non sunt imitandi.

Extritus, a, um, adject. ut extrita syllaba, (h. e. per syncop. elisa) *Quintil. l. 9. c. 3. Lucret. l. 5. v. 1097.* Exprimitur validis extritus viribus ignis. h. e. terendo elicitus.

Extro, as, n. 1. *uscire*, exeo, apud vet. *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 279.* Simul limen intrabo, illi extrabunt illico.

Extrūdo, is, usi, usum, a. 3. *cacciar fuori*, הדחה, Ger. *aussdrucken*, Gal. *chasser*, *pousser hors*, Hisp. *echar*, ἐξωθέω, extra trudo, per vim expello. *Cic. 7. Fam.* Quo in numero tu certe fuisses, nisi te extrusissemus. *Plaut. Aulul. 1. 1. 5.* Me extrusisti ex ædibus. Et *vers. 31.* Decies die uno sæpe extrudit ædibus. ¶ Pro vendere, *Hor. l. 2. ep. 2. v. 11.* Laudat venales, qui vult extrudere, merces, *spacciar la sua mercanzia*.

Extrūo. V. Exstruo.

Extrūsus, a, um, *cacciato fuori*. *Lucret. l. 3. v. 978.* Cedit enim rerum novitate extrusa vetustas.

Extuberatio, f. 3. tuberculorum eruptio. *Plin. l. 31. c. 9.* Luxatis imponitur, item extuberationibus.

Extuberātus, a, um, adject. *gonfiato*. *Ammian. l. 22. c. 15.* Aviditate nimia extuberatus venter. *Solin. c. 27.* (al. 40.) Enormi corpulentia extuberatus.

Extubĕro, as, avi, atum, n. 1. *gonfiarsi*, תפח, Ger. *sich aufflasen*, Gal. *s'enfler*, Hisp. *hincharse*, ἐκφυσάω, intumesco, excresco. *Plin. l. 21. c. 16.* Radice folsota, ex qua media veluti extuberat. ¶ Nonnunquam active ponitur pro tuberibus inæquale aliquid reddere. *Sen. l. 6. nat. quæst.* Defert montes, subrigit plana, valles extuberat.

Extŭlo, is, dicebant Antiqui pro extra fero. Itaque legunt nonnulli in *Plaut. Most. 1. 2. 41.* Extulunt, parant sedulo &c. Alii *extollunt*.

Extumĕo, es, ui, n. 2. *gonfiarsi*, ἐξοιδέω. *Plaut. Truc. 1. 2. 96.* Uterum illi nunquam extumere sensi.

Extumesco, is, ui, n. 3. idem quod extumeo. *Plin. l. 37. c. 5.* Persicos illos extumescentes pinguntur.

Extumĭdus, a. 1. 2. idem ac tumidus, *gonfiato*, *sollevato*. *Varro de re rust. l. 1. c. 51.* Potissimum rotundam, & mediam paulo extumidam.

Extunc, adverb. ex illo tempore, *da quel tempo*. *Apul. l. 7. M. A.* Ex tunc pœnæ reservatus.

Extundo, is, tudi, tusum, a. 3. *sforzare*, ἐκπλήσσω, vi, vel blanditiis aliquid extorqueo. *Suet. Vespas. c. 2.* Ea demum extudit magis convicio, quam precibus. ¶ Ponitur etiam pro studiose facere, invenire. *Virg. 1. Georg. v. 133.* Ut varias usus meditando extunderet artes. ¶ *Horat. l. 2. sat. 2. v. 14.* Cum labor extuderit fastidia. h. e. removerit, ejecerit. ¶ Reperitur etiam Pro valde tundere. *Senec. Controv. l. 6.* Alterius diminutas scapulas in deforme tuber extundit.

Exturbātus, a, um, adject. expulsus, dejectus, *cacciato fuori*, *abbattuto*. *Cic. Ver. 4. c. 30.* Antiochus praeceps provincia exturbatus. *Catul. carm. 65. v. 108.* Pinus radicibus exturbata.

Exturbo, as, avi, atum, a. 1. *scacciare*, גרש, Ger. *hinauss stürmen*, Gal. *chasser*, Hisp. *arrojar*, *echar*, ἐκβάλλω, extra turbo, expello, per vim ejicio. *Cic. in Rul.* Exturbari, & expelli plebem ex agris, non constitui, & collocari. *Id. pro Quint.* Miserum fortunis omnibus exturbari. *Plaut. Pœn. 1. 2. 169.* Nisi illi mastigiæ exturbo oculos, atque dentes. ¶ Est etiam valde turbare. *Cic. Q. Fr. 1. ep. 4.* Multa convenerunt, quæ mentem exturbarent meam. *Liv. l. 6.* Hæc nova injuria spem pacis exturbavit. ¶ *Ascon. in argum. orat. pro Mil.* Milo exturbari tabernam jussit. h. e. perstringi.

Extussio, is, ivi, itum, a. 4. est tussiendo aliquid elicere. *Plin. l. 35. c. 15.* Purulenta quoque extussientibus. *Cels. l. 2. c. 8.* Vomicam excitat, sic ut extussiatur.

Extussitus, a, um, adject. tussiendo ejectus, ut extussita sputa, *Cal. Aurel. Acut. 2. c. 13.*

Exubĕrans, antis, adject. o. 3. uberius abundans. *Gel. l. 3. c. 9.* Vigoreque, & colore exuberantissimo.

Exuberantĭa, æ, f. exuberatio. *Gell. l. 2. c. 6.* Phœniceus color exuberantiam significat ruboris.

Exuberatio, onis, f. abundantia. *Vitruv. l. 1. c. 4.* Exuberationibus, aut defectionibus laborare.

Exubĕres, com. 3. infantes ab uberibus remoti, seu ablactati. *Festus*.

Exubĕro, as, a. 1. *abbondare*, הותיר, Ger. *uberflüssig seyn*, Gal. *abonder*, Hisp. *abundar*, *sobrar*, ἀφθονέω, superabundo, ab adject. *uber*, plenus, fœcundus, fertilis. *Virg. 2. Georg. v. 516.* Pomisque exuberat arbor. ¶ Reperitur etiam active. *Col. l. 9. c. 4.* Quæ favorum ceras exuberant. hoc est, uberes reddunt.

Exuccus. V. Exsuccus.

Exŭdo. V. Exsudo.

Exvēlo, as, avi, atum, a. 1. develo, detego, *svelare*. *Propert. l. 3. el. 14. v. 3.* Ut mihi prætextæ pudor exvelatus amictu. Ita leg. Scalig. Alii, *est velatus*.

Exverræ, vel exverriæ, f. 1. purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ fiebat per everriatorem, certo genere scoparum adhibito, ab *everrendo*, hoc est, purgando. *Fest.* Vel, quod idem est, Exverriæ erant februi genus, quo purgabant familiam justa facientes ad digitum, quem mortuo absciderant, antequam reliquum corpus combureretur. *Jos. Scalig. ad loc. Fest.*

Exverto, is, erti, sum, n. 3. *prevenire*, est prævenire, præoccupare. *Plaut. Pœn. 4. 2. 52.* Cito homo exverti potest. Optimi Codices habent, *perverti*.

Exūgo, V. Exsugo.

Exvibrisso, as, n. 1. idem ac vibrisso. *Titin.* apud *Fest.* Si erit tibi cantandum, facito, usque exvibrisses.

Exul, ulis, com. 3. *esule*, *bandito*, גר, Ger. *verbannter*, Gal. *bany*, Hisp. *desterrado*, φυγάς, exilio mulctatus, extorris, ejectus, quasi *ex solo*, seu ejectus extra solum. *Cic. pro Dom. c. 27.* Quid enim exul? ipsum per se nomen calamitatis, non turpitudinis. *Horat. l. 2. od. 16.* Patriæ quis exul se quoque fugit? *Tacit. Ann. 14. c. 63.* Alia exul. ¶ Translate *Ovid. Metam. 9. v. 410.* Attonitusque malis, exul mentisque, domusque. ¶ Aliqui scribunt *exsul*.

Exulāris, re, adject. ad exulem pertinens, seu ad exilium. *Ammian. l. 15. c. 3.* Exulari pœna damnare aliquem. Adde *l. 14. c. 5.*

Exulatio, onis, f. *bando*, idem ac exilium. *Flor. l. 1. c. 22.* Inde clarissimos Principes exulatione mulctavit.

Exulceratio, f. 3. *piaga*, ἕλκωσις, plaga. *Plin. l. 20. c. 3.* Et interaneorum vesicarumque exulcerationibus. *Cels. lib. 4. cap. 25.* Si nulla exulceratio est.

Exulceratorius, a. 1. 2. *che impiaga*, exulcerandi vim habens. *Plin. l. 32. c. 7.* Exulceratorium medicamentum.

Exulcerātrix, icis, quæ exulcerat. *Plin. l. 27. c. 12.* Vis ei stiptica, & exulceratrix.

Exulcerātus, a. 1. 2. partic. ab exulceror, *piagato*. Translate *Cic. pro Dejot.* Ut in exulcerato animo facile fictum crimen resideret. Adde *l. 1. Fam. epist. 1. sub fin.*

Exulcĕro, as, avi, atum, a. 1. *impiagare*, שחין, Ger. *dieschwürend machen*, Gal. *exulcerer*, *blesser*, Hisp. *llagar*, *enconar*, ἐξελκόω, ulcus induco. *Plin. l. 20. c. 6.* Lepras, lichenas, lentigines exulcerat. ¶ Translate ponitur pro exasperare, vel exacerbare. *Cic. 2. de Orat. c. 75.* Quæ sanare nequeunt, exulcerant. *Idem de clar. Orat.* Exulcerare gratiam alicujus.

Exŭlo, as, avi, atum, n. 1. *esser bandito*, גלה, Ger. *verbanter seyn*, Gal. *être banny*, Hisp. *estar desterrado*, φεύγω, patria privatus sum: & duobus modis dicitur, de loco, in quo exul est, & de quo ejectus est. *Cic. 2. de Div.* Cum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret. *Ter. Eun. 3. 5. 62.* Domo exulo. *Plaut. Merc. 3. 4. 59.* Exulatum ire. ¶ Translate *Id. ib. prol. v. 43.* Res exulatum ad illam (meretricem) abibat clam patris.

Exulto cum derivat. V. Exsulto.

Exululātus, a. 1. 2. partic. ab exululo, sub voce passiva active significans. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 42.* Dum stupet Idæis exululata jugis.

Exulŭlo, n. 1. *urlare forte*, ἐξολολύζω, valde ululo. *Ovid. 1. Metam. v. 233.* Nactusque silentia ruris exululat.

Exsum, V. Exesio.

Exundatĭo, f. 3. *inondazione*, κατακλυσμός, superefluentia. *Plin. l. 19. c. 3.* Nisi exundatione fluminum invecto semine a Tigris.

Exundo, as, avi, atum, n. 1. *soprabbondare*, Ger. *uberlauffen*, Gal. *se deborder*, Hisp. *sobrepujar*, *salirse*, κατακλύζω, alveum exeo, extra alveum undas effundo, extra alveum effluo. *Col. l. 8. c. 16.* Rivis, per quos exundat piscina, præfigantur ænei cancelli. ¶ Translate est copiosum esse, abundanter effluere. *Tac. in Dial. de Orat.* Exundat, atque exuberat admirabilis illa eloquentia. *Sen. Oedip.* Dolor exundat alte mersus. *Id. Hippol.* Vapor exundat antro.

Exungo, is, a. 3. idem ac ungo. *Plaut. Rud. 2. 7. 22.* Eluas tu, an exungare, circum non interduim.

Exunguis, e, adject. qui ungue caret. *Tertul. de Pal. c. 5.* Bestia edentula, & exunguis, & excornis.

Exungŭlo, as, a. 1. ἐξονυχίζω, ungues aufero. Affertur locus ex *Plaut. Truc. 2. 2. 57.* Sed ibi mira est lectionis varietas. ¶ Exungulare, neut. signif. pro ungues amittere, habet *Veget. l. 2. c. 57.* Si exungulaverit jumentum.

Exŭo, is, exui, tum, a. 3. *spogliare*, פשט, Germ. *aussziehen*, Gall. *depouiller*, Hisp. *despojar*, ἀποδύω, indumenta detraho, spolio, denudo, ab ἐκδύω, exuo. Nonnulli a *suo* derivant, & scribunt *exsuo*. *Senec. ep. 91.* Alicui vestem exuere. *Virg. 5. Æn.* Magna ossa, lacertosque exuit. ¶ Translate significat auferre, privare. *Liv. l. 1.* Primo se agro paterno, avitoque exuisse, deinde reliquis fortunis. ¶ Item deponere, abjicere, *deporre*. *Cic. pro Lig. c. 5.* Nonne omnem humanitatem exuisses? *Tac. 1. Ann. c. 75.* Exuere virtutes. Et *l. 6. c. 20.* Exuere vitia. ¶ Exuere jugum, est servitute se liberare. *Liv. l. 35. c. 17.* ¶ Exuere mores antiquos, *deporre gli antichi costumi*. *Id. l. 37.* ¶ Exuere vultus severos, *Ovid. 3. Amor. el. 4.* ¶ Exuere animam, *morire*. *Id. 14. Metam.*

Exupĕro cum derivat. V. Exsupero.

Exurdo, V. Exsurdo.

Exurgĕo, es, a. 2. *cavar fuori*, exprimo, elicio, ductum a spongia, quæ ut humorem reddat, urgetur, & comprimitur. *Plaut. Rud. 4. 3. 69.* Exurgebo quidquid humoris tibi est. *Cato.* Exurgeto succum, &c.

Exurgo, V. Exsurgo.

Exūro,

de Div. Ex eo auro, quod exterebratum esset. ¶ Translate est extorquere. *Plaut. Pers.* 2. 55. Nonnunquam hercle exterebrabis, tu ut sis pejor, quam ego sum. ¶ Nonnunquam perscrutari, curiosius quaerere. *Varro* apud *Non. c.* 1. *n.* 313. Atque omnes adeo perquirit, atque exterebrat artes. Al. leg. *Extenebrat*.

Extergeo, es, si, sum, a. 2. idem, ac extergo. *Cato* 2. *de R. R. cap.* 162. Die tertio extergeto spongia bene. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Ut ea facilius extergeantur.

Extergo, is, si, sum, a. 3. *nettare, forbire, polire*, [illegible], Ger. *aussvvischen*, Gal. *nettoyer*, Hisp. *limpiar*, [illegible], est tergendo purgare. *Cato de R. R.* Et talem omnem detergito, & suspendito in ventum biduum, tertio extergito. Adde *Plaut. Most.* 1. 3. 110.

Exterior, us, comparat. *esteriore*, [illegible], & superl. Extremus, a, um, *estremo, ultimo*, [illegible], adject. sunt ab extra deducta, ut Exterior orbis, *Cic. de Univ. c.* 9. Exterior comes, *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 17. qui sc. it loco minus honorato. V. *Interior*. ¶ *Cic.* 2. *Divin. c.* 42. Cœlum extremum, atque ultimum mundi est. *Liv. l.* 2. *c.* 64. Extremo anno. *nel fine dell' anno*. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 27. Extremo anni, *eodem sensu*. *Cic.* 1. *Divin. c.* 5. Ut in extremo tertio scribis. *h. e.* in fine libri tertii. *Id. in Brut. c.* 33. Manus extrema non accessit ejus operibus. *h. e.* opera sua non complevit. ¶ Extremus dies est dies mortis. *Sil. l.* 5. *v.* 193. Sic, hora extrema, apud *Virg.* 8. *Æn.* ¶ Extrema pati, ad extrema descendere, in extremum adducere, *sopportare l' ultime necessità, ridurre all' estremo*, &c. *Cic. Tacit. Ovid.* &c. ¶ Ad extremum, adverbii loco positum, *alla per fine Cic. ad Att.* Ad extremum illud te & oro, & hortor. *Id. ad Brut.* Consuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit. ¶ Significat etiam in extrema parte. *Liv. l.* 31. Missile telum hastili oblongo, & cætera tereti, præterquam ad extremum. ¶ Pro eo dicitur etiam, in extremo. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 16. In equo Troiano scis esse in extremo, Sero sapiunt. ¶ Dicimus etiam [illegible] pro *ad extremum*. *Nepos in Hamilc. c.* 2. Sed extremo cum [illegible] jam ad desperationem pervenissent. ¶ Extremus aliquando ponitur pro maximo. *Senec.* In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. ¶ Extrema, neut. plu. substantivi more, h. e. mors. *Tac.* 2. *hist. c.* 45. Plura de extremis loqui, pars ignaviæ est. ¶ Ab hoc superlativo comparat. aliud format *Apul. l.* 1. *Met.* Si quid est novissimo extremius. & *l.* 9. Quod cunctis est extremius. ¶ *Tertul.* vero aliud superlativum *extremissimus*. *in Apolog. c.* 19. Prophetæ extremissimi.

Exterius, adverb. *dalla parte di fuori*. *Colum. l.* 12. *c.* 43. Vasa intrinsecus, & exterius crasse picare. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 421. Exteriusque sitæ bimari spectantur ab Isthmo.

Exterminator, m. 3. *destruttore*, eversor, destructor, *Cic. pro Domo c.* 54. Obversabatur ante oculos exterminatoris sui.

Exterminatus, a, um, adject. *cacciato, esterminato*, extra terminos missus, ut ait *Non. c.* 1. *n.* 110. *Cic. pro Domo c.* 53. Resp. exterminata mecum.

Exterminium, ii, n. eversio, expulsio, *esterminio*. *Tertul. advers. Judæos*, c. 8. Exterminium civitatis Jerusalem.

Extermino, as, avi, atum, a. 1. *esterminare, cacciar fuori*, [illegible], Ger. *aussvveisen*, *chasser*, *bannir*, Hisp. *exterminar*, *desterrar*, [illegible], extra terminos ejicio, e terminis, finibusque proscribo. *Cicer.* 3. *Offic.* Hoc omne genus pestiferum ex hominum communitate exterminandum. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Urbe atque agro est exterminatus. ¶ Translate est abigere, depellere. *Plin. l.* 31. *c.* 10. Regium quoque morbum in vino exterminat epotum. ¶ Ponitur etiam pro demoliri, & evertere. *Cic. post. red. ad Quir.* Itaque neque Repub. exterminata mihi locum in hac urbe esse duxi.

Exterminus, a, um, adject. qui est extra terminum, exul, expulsus. *Tertul. de Sodom. c.* 3. Atque hinc exterminus ito.

Externo. V. Externo.

Externus, a, um, o. 1. 2. *esterno, straniero*, [illegible], Ger. *ausslendisch*, *étranger*, Hisp. *estrangero*, [illegible], quicquid ab exteriori parte est, ab *extra*, cui internus opponitur. *Cic.* 2. *Offic.* Homines externos non egere, ornamento est Reipublicæ. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 69. Externo marmore dives opus. *marmo forastiero*. ¶ Externa bona dicuntur bona corporis. *Id.* 2. *Pont. el.* 3. *v.* 35. Externis virtutis incomitata bonis. Sic *Cic. in Top.* Externa commoda.

Extĕro, is, trivi, itum, a. 3. valde tero, terendo excutio, comminuo, *fregare, pestare*, [illegible]. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 52. E spica exteruntur grana. *Cic. l.* 2. *Nat. Deor. c.* 54. Alvus calore multo cibum exterit. *Phædr. l.* 1. 22. *v.* 9. Calcibus frontem exterere. ¶ Item delere, expungere. *Var. l.* 4. *L. L. c.* 20. A quo post balare dicunt, extrita *e* litera, ut fit in multis. *Quintil. l.* 10. *c.* 4. Opus polias lima, non exterat.

Exterranĕus, a, um, adject. *straniero*, qui est ex alia terra. *Festus*. ¶ Exterraneus etiam dicitur, qui ante tempus natus, vel potius ejectus est, quod cum mater exterrita alvo ejecit. *Idem*. Al. tamen leg. *Exterricineus*.

Exterrĕo, es, ui, itum, a. 2. valde terreo, *spaventare*, [illegible]. *Cic.* 2. *Offic. c.* 10. Dolorum cum admoventur faces, præter modum plerique exterrentur. *Liv. l.* 4. *c.* 33. Exterrere metu.

Exterricineus. V. Exterraneus.

Exterritus, a, um, adject. valde territus, *spaventato, sbigottito*, [illegible]. *Curt. l.* 10. *c.* 9. Nova re exterritus. *Cic. l.* 1. *Divin. c.* 20. *ex vet. Poeta*: lacrymis exterrita somno.

Extersus, a, um, adject. ab extergeo, *terso, forbito*. *Plin. l.* 34. *cap.* 9. Extersa æra rubiginem celerius trahunt. *Cic.* 2. *Ver. c.* 21. Eversum, atque extersum relinquere fanum.

Extersus, us, ui, m. actus extergendi. *Plaut. Curc.* 4. 4. 22. Linteumque extersui, h. e. ad extergendum aptum. Al. leg. *extersum*. Vide Taubman.

Extĕrus, a, um, o. 1. 2. *forestiero, d' altro paese*, [illegible], quod alibi est natum, vel quod aliunde advenit. *Cic. in Cat.* Exterus hostis, atque longinquus. *Id. pro Leg. Manil. c.* 16. Apud exteras nationes. ¶ Comparat. *Exterior*, superlat. *Extremus*, ii hinc ducenda sunt, V. in *Exterior*.

Extexo, is, ui, xtum, a. 3. *ruinare, distruggere*, Ger. *zerbrechen*, Gal. *desfaire*, Hisp. *destexer*, *deshazer*, [illegible], retexo, destruo, quod textum est. Translate *Plaut. Bacch.* 2. 3. 5. Extexam ego illum pulcre jam, si Dii volunt. h. e. auro eum spoliabo: vel, omnia ejus consilia & rationes pervertam, & destruam.

Extillo. Exstillo.

Extimĕo, es, a. 2. &

Extimesco, is, mui, a. 3. *temere grandemente*, [illegible], Ger. *sehr fœrchten*, *entsetzen*, Gal. *avoir grand peur*, Hisp. *temer mucho*, [illegible], valde timeo. Et modo absolute accipitur. *Ter. Hec.* 5. 3. Extimui illico. ¶ Modo active. *Cic. de Sen.* Quod adolescentes indocti contemnunt, id docti senes extimescent? *Id. pro Dejot. c.* 1. De fortunis communibus extimescere. Et *Phil.* 7. *c.* 1. Ab Antonio majus periculum extimescendum est. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 71. Quasi principem non quid odissent, sed tamen extimescerent.

Extimulo, V. Exstimulo.

Extimus, a, um, adject. superlat. ab *extra*, vel ab *exterus*, *estremo*, *esteriore*, [illegible] *Plin. l.* 2. *c.* 78. Quæ nunquam extimis gentibus fuerint. *Cic. de Somn. Scip. c.* 4. Orbium unus est extimus, qui reliquos omnes complectitur.

Extinctio, f. 3. *estinzione*, [illegible], Germ. *aussleschung*, Gal. *éteinte*, *extinction*, Hisp. *apagamento*, [illegible], actus extinguendi. *Cicer.* 1. *Tusc. c. ult.* Nam si supremus ille dies non extinctionem, sed commutationem affert loci.

Extinctor, m. 3. qui extinguit. *Cic. in Pison. c.* 11. Prope a meis ædibus sedebas non extinctor, sed auctor incendii. ¶ Translate pro destructore ponitur. *Cic. pro Cal.* Ne extinctor patriæ, ne proditor appelletur.

Extinctus, us, ui, m. idem quod extinctio. *Plin. l.* 7. *c.* 7. A lucernarum extinctu.

Extinctus, a, um, adject. *estinto, morto*, [illegible], *Ovid.* 7. *Metam. v.* 77. Extincta flamma. *Virg. Ecl.* 5. Extinctum crudeli funere Daphnim. *Id. Æn.* 4. *v.* 322. Extinctus pudor.

Extinguibilis, le, adject. qui extingui potest, *estinguibile*. *Lactant. l.* 7. *c.* 20. Si non extinguibiles, tamen cruciabiles fiant.

Extinguo, vel Exstinguo, is, xi, ctum, a. 3. *estinguere, ammorzare, spegnere*, [illegible], Ger. *ausleschen*, Gal. *éteindre*, Hisp. *apagar*, [illegible], est tingendo, seu immergendo delere, quod accensum est, a *tingo*. Extinguuntur autem proprie, quæ ardent, ut ignis, flamma, incendium, item quæ calorem inducunt, ut sitis, a similitudine: item quæ vivunt, ut anima, vita. *Cic. Fam. l.* 4. *ep.* 13. Quibus adjutoribus illud incendium extinximus. *Ter. Adelph.* 3. 2. 16. Seni animam primum extinguerem ipsi. Sic extinguere sitim, apud *Ovid.* 7. *Met. v.* 569. ¶ Extingui, absolute est mori. *Cic. de Senect.* Extingui hominem suo tempore, optabile est. ¶ Hinc ad alia plurima transfertur, quæ corrumpi, & amitti possunt. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 27. Formæ dignitas vetustate extinguitur. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 1. Gratiam nostram extinguit hominum suspicio. Sic extinguere amicitias, famam, bellum; extinguere & opprimere alicujus potentiam, &c. *Cic. sæpe*, & alii. Extingui oblivione, *andar' in oblio*. *Id. in Som. Scip.*

Extirpo. V. Exstirpo.

Extispices, m. 3. [illegible], haruspices, qui extis inspectis futura prædicunt. *Cic.* 2. *de Div.* Extispicum, eorumque, qui ex fulguribus, ostentisque prædicerent.

Extispicium, n. 2. extorum inspectio, haruspicium. *Accius in Med.* Extispicium ex prodigiis congruens ars te arguit. *Sueton. Ner. c.* 56. Attendit & extispicio.

Exto. V. Exsto.

Extollo, is, tuli, elatum, a. 3. *alzare*, [illegible], Ger. *erheben*, Gal. *elever*, *hausser*, Hisp. *ensalçar*, [illegible], in altum elevo, educo, effero, excito. *Cic.* 5. *Fin.* Quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 10. Extollere onera in jumenta. ¶ Translate est augere, magnum facere, laudare, &c. *Cic. pro Domo*. Quem virtutis gloria ad cœlum extulit. *Id. de Arusp. Resp.* Nisi eos in cœlum suis laudibus extolleret. Ab antiquis usurpatum fuit pro differre. *Plaut. Pæn. a.* 2. *v.* 51. Res serias omnes extollo ex hoc die in alium diem. ¶ Extollere lumbos, apud eund. *Epid. in fin.* est surgere, erigi, *levarsi in piedi*. ¶ Extollere animum, *insuperbirsi*. *Cic. in Partition.*

Extorquĕo, es, torsi, tortum, a. 2. *rapire, torre per forza*, Ger. *abtringen*, Gal. *ravir*, *oter*, Hisp. [illegible], [illegible], est tormentis, vel alia quavis vi aliquid exprimere, elicere, auferre. *Cic. in Cat.* 2. *c.* 1. Quod ei ferrum de manibus extorsimus. *Liv. l.* 25. *c.* 4. Extorquere per vim suffragium populi. *Cic.* 1. *Tusc.* Extorsisti, ut faterer. ¶ Proprie significat valde torquere, *storcere*, *storcere*. *Senec. ep.* 104. Fregit aliquis crus, aut extorsit articulum, advocat medicum, ut fracta pars jungatur, ut luxata in locum reponatur.

Extorrĕo, es, ui, ostum, a. 2. valde torreo, *abbruciare*. *Cels. l.* 3. *c.* 8. Si febris extorret, nulla medicamenti danda potio.

Extorris, o. 3. *cacciato dalla patria*, *fuoruscito*, [illegible], Ger. *banlit*, Gal. *banni*, Hisp. *desterrado*, [illegible], qui ejectus est extra terram, seu patriam, quasi exterris, a *terra*. *Cicer.* 5. *Ver.* Hinc centum triginta septem patres familias extorres profugerunt. ¶ Jungitur autem fere ablat. *Virg.* 4. *Æn. v.* 616. Finibus extorris. ¶ Et addita præposit. *Liv. l.* 5. *c.* 30. Exul atque extorris ab solo patrio.

Extortor, m. 3. qui vi rapit, & aufert. *Ter. Phorm.* 2. 3. 27. Bonorum extortor, legum contortor.

Extortus, o. 1. 2. ereptus, adject. *tolto per forza*. *Cic. in Pison.* Si quidem potest vi, aut metu extortum honorarium nominari. ¶ Ponitur item pro excruciato. *Sen. epist.* 67. Aut per longam nervorum contractionem extortos minatatum.

Extra, *fuori*, [illegible], Germ. *ausserhalb*, Gal. *hors*, Hisp. *fuera*, [illegible]; præp. contraria præp. *intra*. Servit accusativo. *Cicer.* 1. *Off.* Ne extra modum sumptu, & magnificentia prodeas. ¶ Ponitur etiam pro præter. *Ter. Phor.* 1. 2. 84. Neque cognatus extra unam aniculam quisquam aderat. ¶ Item pro sine, ut *Extra jocum*, sine joco, serio. *Cicer. Treb. l.* 7. *Fam. ep.* 32. Sed mehercule extra jocum homo bellus es. *Id. Ver.* 7. *c.* 51. Extra culpam esse. ¶ Usurpatur etiam adverbialiter. *Cic. de Un.* Ut nulla pars hujusce generis excederet extra. ¶ *Extra quam* ponebatur pro *nisi*, in exceptionibus concipiendis. *Cic.* 1. *de Inv.* Postulat is, quicum agitur, a Prætore exceptionem, extra quam si in reum capitis præjudicium fiat. ¶ Extra pretium esse, apud *Plaut. Pæn.* 1. 2. 119. est, omne pretium excedere.

Extraclūsus, a, um, nom. ex particip. relictus, non assignatus, ut ager, vel locus extraclusus. *Frontin.* apud *Goes. p.* 39. & *Aggenus ibid. p.* 60. Extraclusa regio. *Hygin. ibid. p.* 189. h. e. extra limites posita.

Extractorius, a, um, adject. [illegible], qui extrahit. *Plin. lib.* 24. *c.* 11. Vulgaris arundo extractoriam vim habet.

Extractus, a, um, *portato innanzi*, *differito*, particip. ab extraho. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 28. Tractandis conditionibus extracto primo noctis tempore. *Liv. l.* 4. *c.* 41. Usque ad noctem extractum certamen. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 11. Rure extractus in urbem. V. *Extraho*.

Extraho, is, xi, ctum, a. 3. *trar fuori*, [illegible], Germ. *aussziehen*, Gal. *tirer*, Hisp. *sacar*, [illegible], extra traho, elicio. *Cic. pro Cluent. cap.* 13. Extrahitur domo Oppianicus a Manlio. *Id. in Acad.* Epicurus ex animis hominum radicitus extraxit religionem. ¶ Translate ponitur pro liberare, ut Extrahere se ex aliquo negotio. *Ter. Phor.* 1. 4. 3. Neque quo modo me inde extraham. ¶ Est item consumere. *Cæs.* 1. *B. Civ.* Catone acerrime repugnante, & pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente. ¶ Item differre. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. Per obtrectatores Lentulis res calumnia extracta est. ¶ Item subducere, liberare. *Nepos Eumen. c.* 5. Seque ac suos omnes extraxit incolumes. ¶ Item suspensum tenere. *Stat.* 1. *Theb. v.* 323. Spes anxia mentem Extrahit. & *l.* 3. *v.* 574. populumque, ducesque Extrahit incertis.

Extramurānus, a, um, adject. qui extra murum est, cui opponitur intramuranus. *Lamprid. Heliogab. c.* 27. Exoleti extramurani, & intramurani. *Ascon. Pedian. in Verr.* 4. *c.* 6. Magistratus intramuranus.

Extranĕus, o. 1. 2. *straniero, forastiero*, [illegible], qui est ex altera ter-

ra,

ra, quasi exterraneus, vel simpliciter ab *extra*. *Auct. ad Her. l. 4.* Aut in corpore, aut in animo, aut in extraneis rebus. *Suet. Claud. c. 4.* Heres extraneus.

Extraordinarius, a. 1. 2. *straordinario*, Ger. *ausser der ordnung*, Gal. *extraordinaire*, Hisp. *extraordinario*, [illegible], quod est præter ordinem. *Var. l. 2. R. R. c. 1. sub fin.* Extraordinarium fructuum species. *Cic. Philip. 11. c. 7.* Extraordinarium imperium. *Id. in Brut. c. 63.* Consulatus petitio extraordinaria. *Liv. l. 40. c. 31.* Extraordinarii equites.

Extrarius, a, um, o. 1. 2. *forestiero*, [illegible], alienus, alienigena, hoc est, qui ex ea, in qua agimus, civitate oriundus non est, aut qui ex nostra familia non est, ab *extra*. *Festus*: Extrarius ab extraneo hic distinguitur: extrarius est, qui extra focum, sacramentum, jusque sit, extraneus ex altera terra, quasi exterraneus. *Ter. Phorm. 4. 1. 13.* Hanc conditionem si cui tulero extrario. *Suet. Vespas. c. 5.* Canis extrarius. ¶ Extrarium etiam dicitur, quicquid extra rem, de qua agitur. *Auct. ad Her. l. 2.* Sine ulla assumptione extraria defensionis.

Extremadūra, f. 1. *Estremadura*, Prov. Hispaniæ, pars Regni Legionis, inter ipsum ad Bor. Andaluziam ad Mer. Portugalliam ad Occ. & Castellam N. ad Or. ¶ Extremadura Portugallica, prov. R. Portugalliæ, versus ostia Tagi fl.

Extremisco, is, mui, n. 3. tremisco, *tremare*. *Sedul. l. 4. v. 286.* Extremuit lethale chaos. Quidam tribuunt etiam *Minutio Felici c. 28.* sed alii pro *extremiscunt*, legunt *contremiscunt*.

Extremitas, f. 3. *estremità*, [illegible], Ger. *das ende*, Gal. *la fin*, *le bout*, Hisp. *el fin*, *el cabo*, [illegible], id, quod in quaque re extremum est. *Cic. 2. Fin.* Infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas. *Plin. l. 2. c. 17.* Extremitas circuli. *Id. l. 35. c. 10.* Extremitas picturæ. *il dintorno*, *il contorno*.

Extrēmo, adv. *ultimamente*, [illegible], Ger. *letzlichen*, Gal. *en fin*, Hisp. *ultimadamente*, *enfin*, [illegible], ultimo, in fine. *Cic. Att. l. 12.* Quod enim scribis extremo. *Nepos 22. c. 2.* Extremo cum ad desperationem pervenissent.

Extrēmum, adverb. *l'ultima volta*, extremo. *Ovid. 1. Trist. eleg. 3. v. 15.* Alloquor extremum mœstos abiturus amicos.

Extrēmus. V. Exterior.

Extricabĭlis, le, adject. Quidam Lexicographi afferunt loc. *Plin. l. 36. c. 13.* sed ibi lege *Inextricabilis*.

Extricatus, a, um, adject. explicatus, expeditus, *sviluppato*. *Horat. l. 3. od. 5.* Extricata densis cerva plagis. *Ulp. l. 27. Dig. ad leg. Aquil. §. 19.* Extricatæ margaritæ. h. e. purgatæ, perpolitæ.

Extrico, as, avi, atum, a. 1. *districare*, Ger. *entwirren*, Gal. *developer*, Hisp. *desembolver*, [illegible], explico, libero a tricis. *Varro. Cic. 5. Fam. ep. 10.* De Dionysio tuo adhuc nihil extrico. *Plaut. Epid. 1. 2. 49.* Aliqua ope me exsolvam, extricabo me aliqua. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 88.* Mercedem, aut nummos unde unde extricat. h. e. parat, eruit, *trova fuori*.

Extrilidus, a, um, adiect. impavidus, infractus, quasi qui extra læsionem est, ab *extra*, & *lædo*. *Gell. l. 19. c. 1.* Hominem conspicimus impavidum, & extrilidum. ¶ Alii extrilidum interpretantur exalbidum, timore pallentem. V. ipsum Gellii locum.

Extrinsĕcus, adv. *di fuori*, [illegible], Ger. *von aussen*, Gal. *au dehors*, Hisp. *defuera*, [illegible], externe, ab exteriori parte, ab *exteranus*, & *secus*, quod interdum significat prope, quasi *secus externa*. *Cic. 4. Acad.* Irrumpunt extrinsecus in animos nostros per corpus imagines, nobis dormientibus. ¶ Recentiores adjective usurpant, ut *Tertull. de Pall. c. 1.* sed non sunt imitandi.

Extritus, a, um, adject. ut extrita syllaba, (h. e. per syncop. elisa) *Quintil. l. 9. c. 3. Lucret. l. 5. v. 1097.* Exprimitur validis extritus viribus ignis. h. e. terendo elicitus.

Extro, as, n. 1. *uscire*, exeo, apud vet. *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 279.* Simul limen intrabo, illi extrabunt illico.

Extrūdo, is, usi, usum, a. 3. *cacciar fuori*, [illegible], Ger. *aussdrucken*, Gal. *chasser*, *pousser hors*, Hisp. *echar*, [illegible], extra trudo, per vim expello. *Cic. 9. Fam.* Quo in numero tu certe fuisses, nisi te extrusissemus. *Plaut. Aulul. 1. 1. 5.* Me extrusisti ex ædibus. Et *vers. 31.* Decies die uno sæpe extrudit ædibus. ¶ Pro vendere, *Hor. l. 2. ep. 2. v. 11.* Laudat venales, qui vult extrudere, merces, *spacciar la sua mercanzia*.

Extrio. V. Exiltrio.

Extrūsus, a, um, *cacciato fuori*. *Lucret. l. 3. v. 978.* Cedit enim rerum novitate extrusa vetustas.

Extuberatio, f. 3. tuberculorum eruptio. *Plin. l. 31. c. 9.* Luxatis imponitur, item extuberationibus.

Extuberātus, a, um, adject. *gonfiato*. *Ammian. l. 22. c. 15.* Aviditate nimia extuberatus venter. *Solin. c. 27.* (al. 40.) Enormi corpulentia extuberatus.

Extubēro, as, avi, atum, n. 1. *gonfiarsi*, [illegible], Ger. *sich auffblasen*, Gal. *s'enfler*, Hisp. *hincharse*, [illegible], intumesco, excresco. *Plin. l. 21. c. 16.* Radice bulbosa, ex qua media veluti extuberat. ¶ Nonnumquam active ponitur pro tuberibus inæquale aliquid reddere. *Sen. l. 6. nat. quæst.* Defert montes, subrigit plana, valles extuberat.

Extŭlo, is, dicebant Antiqui pro extra fero. Itaque legunt nonnulli in *Plaut. Most. 1. 2. 41.* Extulunt, parant sedulo &c. Alii *extollunt*.

Extumēo, es, ui, n. 2. *gonfiarsi*, [illegible]. *Plaut. Truc. 1. 2. 96.* Uterum illi nunquam extumere sensi.

Extumesco, is, ui, n. 3. idem quod extumeo. *Plin. l. 37. c. 5.* Persicos illos extumescentes pinguiter.

Extumidus, a. 1. 2. idem ac tumidus, *gonfiato*, *sollevato*. *Varro de re rust. l. 3. c. 5.* Potissimum rotundam, & mediam paulo extumidam.

Extunc, adverb. ex illo tempore, *da quel tempo*. *Apul. l. 7. A. A.* Ex tunc pœnæ reservatus.

Extundo, is, tudi, tusum, a. 3. *sforzare*, [illegible], vi, vel blanditiis aliquid extorqueo. *Suet. Vespas. c. 2.* Ea demum extudit magis convicio, quam precibus. ¶ Ponitur etiam pro studiose facere, invenire. *Virg. 1. Georg. v. 133.* Ut varias usus meditando extunderet artes. ¶ *Horat. l. 2. sat. 2. v. 14.* Cum labor extuderit fastidia. h. e. removerit, ejecerit. ¶ Reperitur etiam Pro valde tundere. *Senec. Contров. l. 6.* Alterius diminutas scapulas in deforme tuber extundit.

Exturbatus, a, um, adject. expulsus, dejectus, *cacciato fuori*, *abbattuto*. *Cic. Ver. 4. c. 30.* Antiochus præceps provincia exturbatus. *Catul. carm. 65. v. 108.* Pinus radicibus exturbata.

Exturbo, as, avi, atum, a. 1. *scacciare*, [illegible], Ger. *hinauss stürmen*, Gal. *chasser*, Hisp. *arrojar*, *echar*, [illegible], extra turbo, expello, per vim ejicio. *Cic. in Rul.* Exturbari, & expelli plebem ex agris, non constitui, & collocari. *Id. pro Quint.* Mucrum fortunis omnibus exturbari. *Plaut. Pœn. 1. 2. 169.* Nisi illi mastigiæ exturbo oculos, atque dentes. ¶ Est etiam valde turbare. *Cic. Q. Fr. 1. ep. 4.* Multa convenerunt, quæ mentem exturbarent meam. *Liv. l. 6.* Hæc nova injuria spem pacis exturbavit. ¶ *Ascon. in argum. orat. pro Mil.* Milo exturbari tabernam jussit. h. e. perfringi.

Extussĭo, is, ivi, itum, a. 4. est tussiendo aliquid ejicere. *Plin. l. 35. c. 15.* Purulenta quoque extussientibus. *Cels. l. 2. c. 8.* Vomicam excitat, sic ut extussiatur.

Extussitus, a, um, adject. tussiendo ejectus, ut extussita sputa. *Cæl. Aurel. Acut. 2. c. 13.*

Exubĕrans, antis, adject. o. 3. uberius abundans. *Gel. l. 3. c. 9.* Vigoreque, & colore exuberantissimo.

Exuberantĭa, æ, f. exuberatio. *Gell. l. 2. c. 6.* Phœniceus color exuberantiam significat ruboris.

Exuberatĭo, onis, f. abundantia. *Vitruv. l. 2. c. 4.* Exuberationibus, aut detractionibus laborare.

Exubĕres, com. 3. infantes ab uberibus remoti, seu ablactati. *Festus*.

Exubĕro, as, a. 1. *abbondare*, [illegible], Ger. *uberflüssig seyn*, Gal. *abonder*, Hisp. *abundar*, *sobrar*, [illegible], superabundo, ab adject. *uber*, plenus, fœcundus, fertilis. *Virg. 2. Georg. v. 516.* Pomisque exuberat arbor. ¶ Reperitur etiam active. *Col. l. 9. c. 4.* Quæ favorum ceras exuberant. hoc est, uberes reddunt.

Exuccus. V. Exsuccus.

Exūdo. V. Exsudo.

Exvēlo, as, avi, atum, a. 1. develo, detego, *svelare*. *Propert. l. 3. el. 14. v. 3.* Ut mihi prætexto pudor exvelatus amictu, Ita leg. Scalig. Alii, *est velatus*.

Exverræ, vel exverriæ, f. 1. purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ fiebat per everriatorem, certo genere scoparum adhibito, ab *everrendo*, hoc est, purgando. *Fest.* Vel, quod idem est, Exverriæ erant februi genus, quo purgabant familiam justa facientes ad digitum, quem mortuo absciderant, antequam reliquum corpus combureretur. *Jos. Scalig. ad loc. Fest.*

Exverto, is, erti, sum, n. 3. *prevenire*, est prævenire, præoccupare. *Plaut. Pœn. 4. 2. 52.* Cito homo exverti potest. Optimi Codices habent, *perverti*.

Exūgo, V. Exsugo.

Exvibrisso, as, n. 1. idem ac vibrisso. *Titin.* apud *Fest.* Si erit tibi cantandum, tacito, usque exvibrisses.

Exul, ulis, com. 3. *esule*, *bandito*, [illegible], Ger. *verbannter*, Gal. *bany*, Hisp. *desterrado*, [illegible], exilio mulctatus, extorris, ejectus, quasi *ex solo*, seu ejectus extra solum. *Cic. pro Dom. c. 27.* Quid enim exul? ipsum per se nomen calamitatis, non turpitudinis. *Horat. l. 2. od. 16.* Patriæ quis exul se quoque fugit? *Tacit. Ann. 14. c. 63.* Alia exul. ¶ Translate *Ovid. Metam. 9. v. 410.* Attonitusque malis, exul mentisque, domusque. ¶ Aliqui scribunt *exsul*.

Exulāris, re, adject. ad exulem pertinens, seu ad exilium. *Ammian. l. 15. c. 3.* Exulari pœna damnare aliquem. Adde *l. 14. c. 5.*

Exulatĭo, onis, f. *bando*, idem ac exilium. *Flor. l. 1. c. 22.* Inde clarissimos Principes exulatione mulctavit.

Exulceratĭo, f. 3. *piaga*, [illegible], plaga. *Plin. l. 20. c. 3.* Et interaneorum vesicarumque exulcerationibus. *Cels. lib. 4. cap. 25.* Si nulla exulceratio est.

Exulceratorĭus, a. 1. 2. *che impiaga*, exulcerandi vim habens. *Plin. l. 32. c. 7.* Exulceratorium medicamentum.

Exulcerātrix, icis, quæ exulcerat. *Plin. l. 27. c. 12.* Vis ei stiptica, & exulceratrix.

Exulceratus, a. 1. 2. partic. ab exulceror, *piagato*. Translate *Cic. pro Dejot.* Ut in exulcerato animo facile fictum crimen resideret. Adde *l. 1. Fam. epist. 1. sub fin.*

Exulcĕro, as, avi, atum, a. 1. *impiagare*, [illegible], Ger. *diesschwerend machen*, Gal. *exulcerer*, *blesser*, Hisp. *llagar*, *enconar*, [illegible], ulcus induco. *Plin. l. 20. c. 6.* Lepras, lichenas, lentigines exulcerat. ¶ Translate ponitur pro exasperare, vel exacerbare. *Cic. 2. de Orat. c. 75.* Quæ sanare nequeunt, exulcerant. *Idem de clar. Orat.* Exulcerare gratiam alicujus.

Exŭlo, as, avi, atum, n. 1. *esser bandito*, [illegible], Ger. *verbannter seyn*, Gal. *estre banny*, Hisp. *estar desterrado*, φεύγω, patria privatus sum: & duobus modis dicitur, de loco, in quo exul est, & de quo ejectus est. *Cic. 2. de Div.* Cum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret. *Ter. Eun. 3. 5. 62.* Domo exulo. *Plaut. Merc. 3. 4. 59.* Exulatum ire. ¶ Translate *Id. ib. prol. v. 43.* Res exulatum ad illam (meretricem) abibat clam patris.

Exulto cum derivat. V. Exsulto.

Exululātus, a. 1. 2. partic. ab exululo, sub voce passiva active significans. *Ovid. 4. Trist. el. 1. v. 42.* Dum stupet Idæis exululata jugis.

Exulŭlo, n. 1. *urlare forte*, [illegible], valde ululo. *Ovid. 1. Metam. v. 233.* Nactusque silentia ruris exululat.

Exsum, V. Exesto.

Exundatĭo, f. 3. *inondazione*, [illegible], superefluentia. *Plin. l. 29. c. 3.* Nisi exundatione fluminum invecto semine a Tigris.

Exundo, as, avi, atum, n. 1. *soprabbondare*, Ger. *überlauffen*, Gal. *se deborder*, Hisp. *sobrepujar*, *salirse*, [illegible], alveum exeo, extra alveum undas effundo, extra alveum effluo. *Col. l. 8. c. 16.* Rivis, per quos exundat piscina, præfigantur ænei cancelli. ¶ Translate est copiosum esse, abundanter effluere. *Tac. in Dial. de Orat.* Exundat, atque exuberat admirabilis illa eloquentia. *Sen. Oedip.* Dolor exundat alte mersus. *Id. Hippol.* Vapor exundat antro.

Exungo, is, a. 3. idem ac ungo. *Plaut. Rud. 2. 7. 22.* Eluas tu, an exungare, circum non interduim.

Exunguis, e, adject. qui ungue caret. *Tertul. de Pal. c. 5.* Bestia edentula, & exunguis, & excornis.

Exungŭlo, as, a. 1. [illegible], ungues aufero. Affertur locus ex *Plaut. Truc. 2. 2. 57.* Sed ibi mira est lectionis varietas. ¶ Exungulare, neut. signif. pro ungues amittere, habet *Veget. l. 2. c. 57.* Si exunguiaverit jumentum.

Exŭo, is, exui, tum, a. 3. *spogliare*, [illegible], Germ. *aussziehen*, Gall. *depouiller*, Hisp. *despojar*, [illegible], indumenta detraho, spolio, denudo, ab [illegible], exuo. Nonnulli a *suo* derivant, & scribunt *exsuo*. *Senec. ep. 91.* Alicui vestem exuere. *Virg. 5. Æn.* Magna ossa, lacertosque exuit. ¶ Translate significat auferre, privare. *Liv. l. 1.* Primo se agro paterno, avitoque exuisse, deinde reliquis fortunis. ¶ Item deponere, abjicere, *deporre*. *Cic. pro Lig. c. 5.* Nonne omnem humanitatem exuisses? *Tac. 1. Ann. c. 75.* Exuere virtutes. Et *l. 6. c. 30.* Exuere vitia. ¶ Exuere jugum, est servitute se liberare. *Liv. l. 35. c. 17.* ¶ Exuere mores antiquos, *deporre gli antichi costumi*. *Id. l. 37.* ¶ Exuere vultus severos, *Ovid. 3. Amor. el. 4.* ¶ Exuere animam, *morire*. *Id. 14. Metam.*

Exupĕro cum derivat. V. Exsupero.

Exurdo, V. Exsurdo.

Exurgĕo, es, a. 2. *cavar fuori*, exprimo, elicio, ductum a spongia, quæ ut humorem reddat, urgetur, & comprimitur. *Plaut. Rud. 4. 3. 69.* Exurgebo quidquid humoris tibi est. *Cato.* Exurgeto succum, &c.

Exurgo, V. Exsurgo.

Exŭro,

Exūro, is, exussi, ustum, a. 3. *abbruciare*, שרף, Ger. *verbrennen*, Gal. *bruler*, Hisp. *quemar*, κατακαίω, idem ac uro, vel igne prorsus consumo. *Cic. in Pis. c. 4.* Locri, Photii Bœotii exusti. *Lucret. l. 3. v. 931.* Sitis exurit miseros. ¶ Translate est delere, ut *inuro* est imprimere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 3.* Mihi quidem ex animo exuri non potest, esse Deos. Sunt qui aliter legunt ex conjectura.

Exuscito, V. Exsuscito.

Exustio, f. 3. *abbruciamento*, שרפה, Germ. *brunst*, Gal. *brulement*, Hisp. *quemadura*, καῦσις, ustio. *Cic. in Som. c. 7.* Propter eluviones, exustionesque terrarum.

Exustus, a, um, adject. *abbruciato*, ut exustus ager, apud *Virgil. 1. Georg. v. 107.* Sole exustus caseus, apud *Colum. l. 7. c. 8.*

Exūtus, a, um, adject. *spogliato*, *privato*. *Plin. l. 35. c. 11.* Herculem exuta mortalitate in cœlum euntem. *Virg. 11. Æn. v. 395.* Exuti Arcades armis. *Tac. Ann. l. 4.* exutus bonis.

Exuviæ, arum, f. 1. *spoglie*, שלל, Germ. *raub*, *beut*, Gall. *depouilles*, Hisp. *despojos*, vel ἔνδυμα, vestes exutæ, ab *exuo*. *Virg. 8. Ecl.* Has olim exuvias mihi perfidus ille reliquit. ¶ Speciatim sumitur pro spoliis hostibus detractis. *Cic. pro L. Man. c. 18.* Cum eum vobis majores vestri exuviis nauticis, & classium spoliis ornatum reliquissent. ¶ Dicuntur etiam de tegminibus brutorum animantium, ut de veteri serpentis pelle. *Virg. 2. Georg.* Cum positis novus exuviis, nitidusque juventa volvitur. ¶ Exuviæ bubulæ, apud *Plaut. Most. 4. 1. 26.* sunt lora ex corio bubulo, ad servos cædendos. Mane, inquit, castigabit eos bubulis exuviis.

DE LITERA F.

F Litera a Prisciano inter mutas numeratur: ab aliis inter semivocales, eo quod a vocali incipiat, & in seipsam terminetur. Hæc alio nomine dicta est digamma Æolicum, quod duplex gamma imagine referat. Eundem sonum habet, quem apud Græcos φ. Unde etiam dictiones aliquæ Græcæ in Latinorum usum receptæ, quæ apud illos per φ scribuntur, apud Latinos scribuntur per F, ut *Fama*, *Fanum*, & similia. Vetustissimi hac litera loco aspirationis uti solebant. Dicebant enim *Fordeum*, *trafo*, *vefo*, pro *Hordeum*, *traho*, *veho*. Fuerunt præterea apud antiquissimos, qui loco F uterentur B, *Bruges* dicentes pro eo, quod posteri *Fruges* dicere maluerunt. Hunc Claudius Cæsar inversam ϝ consonantis vicem voluit præstare, quod etiam hodie in plerisque vetustis monumentis conspicitur: nunquam tamen efficere potuit, ut omnium consensu reciperetur.

F ANTE A.

Faba, æ, f. 1. *fava*, פול, Ger. *bone*, Gal. *feve*, Hisp. *hava*, κύαμος, genus leguminis. *Cic. 1. de Div.* Ex quo etiam Pythagoricis interdictum putatur, ne faba vescerentur, quod habet inflationem magnam is cibus tranquillitati mentis quærenti vera contrariam. *Plaut. Aulul. 5. 1. 9.* Quid reperisti? Str. Non quod pueri clamitant in faba se reperisse. h. e. non rem nihili, puta vermiculum in faba nascentem, quem *midam* vocant. *Ter. Eun. 2. 3. 80.* At enim istæc in me cudetur faba. h. e. in me hoc malum recidet, quemadmodum cum faba cuditur, laborat solum, in quo cuditur. ¶ Faba Græca [illegible] dicitur. *Plin. l. 18. c. 12.* ¶ Faba porcina, herba est, quam vulgo corrupto vocabulo *Jusquiamum* appellant. V. Hyoscyamus.

Fabāceus, a, um, *di fava*, fabalis. *Pallad. in Novembr. tit. 1.* Calamos fabaceæ messis eduxit.

Fabacia, æ, f. 1. κυαμίτης, genus libi ex fabis. *Plin. l. 18. c. 12.* ¶ *Apicio l. 5. c. 6.* Fabaciæ virides, sunt caules, fruticesque fabarum.

Fabagĭnus, a, um, adject. qui est ex faba, ut fabaginum acus. *Cato R. R. c. 54.*

Fabalia, ium, n. 3. *stoppie di fava*, Ger. *bonenstroh*, Gal. *chaumes de feves*, Hisp. *canas de bavas*, stipulæ fabarum, hoc est, culmi illi, ex quibus siliquæ fabaceæ dependent. *Col. l. 2. c. 10.* Malle se matura fabalia, quam trimestrem fructum. *Tertul. de Anim. c. 31.* Pythagoras, ne per fabalia quidem transeundum, suis tradidit.

Fabālis, & le, o. 3. *di fava*, quod ad fabam spectat. *Ovid. 4. Fast. v. 725.* Stipulamque fabalem sæpe tuli. *Plin. l. 22. c. 25.* Fabales siliquæ.

Fabăris, is, m. Italiæ flu. per Sabinos transiens, qui & Farfarus dicitur. *Virg. 7. Æn. v. 715.* Qui Tiberim Fabarimque bibunt. *Ovid. 14. Met. v. 330.* Et amœnæ Farfarus umbræ.

Fabarius, a, um, adject. fabalis, ad fabam pertinens, ut fabaria insula, *Borkum*, apud *Plin. l. 14. c. 13.* ita dicta a frugis similitudine sponte ibi proveniente. ¶ Fabariæ calendæ dicebantur Juniæ, quod in iis fabæ recentes rebus divinis adhibebantur. *Macrob. Sat. l. 1. c. 1.* ¶ Fabaria pila, vas concavum, in quo fabæ tunduntur. *Cat. c. 12. R. R.*

Fabatarium, ii, n. genus vasis, in quo fabarum grana, vel fabata reponuntur. *Lamp. Heliog. c. 20.* Ut exhiberet plenis fabatariis, & discis.

Fabella, f. 1. dim. a fabula. *Cic. 2. de Div. c. 38.* Nihil debet esse in Philosophia commentitiis fabellis loci. *Phædr. l. 4. fab. 6. v. 22.* Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ. h. e. nec fabulosæ narratiunculæ breviores, quales sunt Æsopicæ; nec longiores, & graviores, ut Tragœdiæ.

Faber, fabri, m. 2. *fabbro*, חרש, Ger. *vuerckman*, Gal. *ouvrier*, *en quelque matiere que ce soit*, Hisp. *oficial*, τεχνίτης, omnis artifex, qui e quavis duriore materia facit aliquid, a *facio*. Nam qui ex gypso, argilla, aut cera aliquid conficit, *plastes* vocatur. Habet amplam significationem, quæ tamen limitatur ex significatione adjectivi adjuncti, ut *faber ferrarius*, qui aliquid ex ferro conficit, *faber tignarius*, qui tigna ad ædificia concinnat, *faber aurarius*, qui ex auro aliquid excudit, & sic de cæteris. *Cic. in Bruto c. 73.* Ego me Phidiam esse malim, quam vel optimum fabrum tignarium. ¶ In gen. plur. usitatius est *fabrum*, quam *fabrorum*. *Cic. in Orat. c. 46.* Fabrum, & procum audeo dicere, non fabrorum, & procorum. *Id. Att. l. 9.* Jam duo præfecti fabrum Pompeii in meam potestatem venerunt. *Plaut. Most. 1. 2. 54.* Frugi usque, & probus fui, in fabrorum potestate dum fui. ¶ Translate *Sallust. ad Cæs. de Rep. ord.* Res docuit, id verum esse, quod in carminibus Appius ait, fabrum esse quemque fortunæ suæ. ¶ Faber est etiam piscis genus, alio nomine Zeus, *Plin. l. 9. c. 18.*

Faber, a, um, adject. fabrilis, ad fabrum pertinens, *fabbrile*, *ingegnoso*. *Ovid. 8. Met. v. 159.* Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis. *Apul. l. 2. Florid.* Annulus aureus faberrimo signaculo.

Fabiānus, a, um, o. 1. 2. quod ad Fabium pertinet, ut Arcus Fabianus, qui constructus est juxta regiam in via sacra. Et Fabiani milites, apud *Nep. 11. 2.*

Fabienses, m. 3. pop. Latii, finitimi Albanis. *Plin. l. 3. c. 5.*

Fabii, m. 2. olim Flavii, gens Romæ nobilissima, dicta a *faba* satione, quod eo tempore, quo Romani pene omnes agriculturam exercebant, primus, qui hoc nomine appellatus est, in faba serenda excelleret. Aliqui volunt, dictos esse a *fovea*, seu antiquo *fovia*, vel *fovea*, quod Hercules matrem ejus, unde genus hoc cœpit, ad foveam compresserit. ¶ Fabiorum tanta Romæ potentia fuit, ut bellum adversus Vejentes soli cum suis clientibus, & servis in se susceperint. Sed cum ex levibus aliquot præliis sæpius victoriam reportassent, tandem ad Alliam flu. insidiis circumventi, ad unum omnes cæsi sunt. Erant autem sex, & trecenti. Ex tanta clade unus tantum superfuit, qui nondum armis per ætatem idoneus, in Urbe relictus erat, ex cujus sanguine per longam nepotum seriem natus Fabius ille Maximus, qui Dictator adversus Annibalem creatus, cunctabunda quadam prudentia rem Romanam, aliorum Imperatorum temeritate labefactatam, primus restituit. Fuit & alius Fabius, Allobrox cognominatus, a Rege Allobrogum ad Isaram flu. interempto.

Fabius Pictor, Patricius Romanus, peritissimus Juris Civilis, litterarum, & antiquitatis. *Cic. in Bruto*.

Fabius, a, um, adject. ut Fabia tribus, de qua meminit *Suet. in Aug. c. 40.* Fuit una ex Rusticis.

Fabrateria, f. 1. *Favateria*, *Falvaterra*, Col. & opp. Volscorum, in Latio, prope Lirim fl. in ditione Pontificia, & in ipso confinio Regni Neapolitani, inter Aquinum, & Fregellas. Pop. Fabraterni, apud *Liv.* & *Plin. l. 3. c. 5.*

Fabre, adverb. *artifiziosamente*, Germ. *vuercklich*, Gall. *artificieusement*, Hisp. *artificiosamente*, κατατεχνικῶς, artificiose, a faber. *Plaut. Men. 1. 2. 23.* Hoc factum est fabre. *Apul. l. 1. A. A.* navis fabre-rime facta.

Fabrefacio, is, a. 3. *edificare*, *fabbricare con artifizio*, Germ. *vuercklich machen*, Gal. *faire artificieusement*, Hisp. *obrar con artificio*, τεχνολογεῖν, ædifico, artificiose compono. *Plin. de Vir. illust. c. 38.* Classem magis validam, quam decoram fabrefecit.

Fabrefactus, a, um, particip. *fabbricato*, *fatto artifiziosamente*. *Plaut. Cas. 5. 1. 8.* Nec fallaciam astutiorem ullam fecerit, atque ut hæc est fabrefacta a nobis. *Ammian. l. 29. c. 1.* Lana ex diversis materiis fabrefacta.

Fabriānum, n. 2. *Fabriano*, opp. amplissimum Piceni, unum ex quatuor maximis castellis Italiæ, in ditione Pontificia, & in Marchia Anconitana, ad radices Apennini Montis, in limite Ducatus Urbini inter Sentini rudera ad Occ. & Matelicam ad Or. Hic optima charta.

Fabrica, æ, f. 1. *bottega del fabbro*, Ger. *vuerckstatt*, Gal. *batiment*, *forge*, Hisp. *fabrica*, *botica*, ἐργαστήριον, proprie est fabri officina. Hinc quas *officinas armorum* Cæsar dixit, eas *Veget. l. 2. c. 11.* *fabricas armorum* vocat, quas publicas per singulas provincias Romani habebant: privatim enim exercere vetitum erat, ut ex *Notis Imperii*, & *Novell. 85.* constat. Qui hujusmodi fabricas exercebant ad arma publica cudenda, *Fabricenses* dicebantur, quique præerant, *Præfecti fabrorum*. *Veget. loc. cit.* ¶ Est etiam fabrica ipsa ars fabrilis. Hinc fabrica materiaria, & ferraria, apud *Plin. l. 7. c. 56.* h. e. ars ducendi ferrum, &c. *Cic. 2. nat. Deor. c. 13.* Pictura, & fabrica, cæteræque artes habent quemdam absoluti operis effectum. ¶ Item opus ipsum fabricatum, *fabbrica*. *Id. ib. c. 47.* Admirabilis fabrica membrorum animantium. ¶ Translate pro dolo, seu machinatione accipitur. *Ter. Heaut. 3. 2. 34.* Nonne ad senem aliquam fabricam fingit? *Plaut. Cist. 2. 2. 5.* Quot admonui illi fabricas, quot fallacias!

Fabricatio, f. 3. *fabbrica*, *composizione*, תבנית, Ger. *machung*, Gal. *forgement*, *facon*, Hisp. *fabricacion*, ἀρθρ., actus fabricandi, item ipsa fabrica. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 53.* Si erit tota hominis fabricatio perspecta.

Fabricator, is, m. 3. *fabbricatore*, חרש, Germ. *schmid*, Gal. *forgeur*, *ouvrier*, Hisp. *fabricador*, τεχνίτης, qui fabricat. *Cic. de Un.* Utrum ille fabricator tanti operis sit imitatus exemplar. *Virg. Æn. 2.* Doli fabricator.

Fabricātrix, icis, quæ fabricat. *Lactant. l. 6. c. 22.* Mortis fabricatrix voluptas.

Fabricātus, us, m. 4. idem quod fabricatio. *Sidon. l. 3. epist. 13.* Hoc fabricatu amicitiarum culmen ædificat.

Fabricātus, a, um, adiect. *fabbricato*, *fatto con artifizio*. *Virg. 2. Æn. v. 46.* machina fabricata. *Ovid. Met. 8. v. 669.* Pocula fabricata fago. *Velleg. l. 2. c. 27.* Cuniculi miro opere fabricati.

Fabricenses, ium, m. 3. qui in publicis fabricis ad arma cudenda exercentur. V. Fabrica.

Fabricius pons, *Ponte di quattro capi*, unus ex pontibus urbis Romæ, a Fabricio Consule, a quo extructus est.

C. Fabricius Luscinus, Civis Romanus, frugalissimus, exemplar paupertatis, in cujus domo ex argento patella tantum, & salinum fuit colendorum Deorum caussa, ita tamen, ut patella corneo pediculo sustineretur. *Val. Max. l. 4. c. 4. n. 3.* A Samnitibus, quos universos in clientelam habebat, decem æris, & quindecim pondo argenti, totidemque servos sibi missos in Samnium remisit. *Id. l. 4. c. 3. n. 6.* Censor P. Cornelium Rufinum duobus Consulatibus, & Dictatura functum e Senatu ejecit, quod decem pondo vasa argentea comparasset. *Id. lib. 2. c. 9. n. 4.* *Liv. l. 14.* Ejus filiæ ob paupertatem de publico dotatæ fuerunt. Legatus ad Pyrrhum profectus, cum apud eum Cyneam Thessalum narrantem audisset, quemdam Atheniensem clarum sapientia suadere, ne quid aliud homines, quam voluptatis causa, facere vellent, pro monstro eam vocem accepit, continuoque Pyrrho, & Samnitibus istam sapientiam deprecatus est. *Id. l. 4. c. 3. n. 6.* Fuit præstantissimus Imperator. Adversus Pyrrhum, & Samnites gravissima bella gessit. Medicum Pyrrhi domini sui mortem per venenum pollicentem vinctum ad Regem remisit. *Liv. l. 13.*

Fabrico, as, a. 1. & fabricor, aris, d. 1. *fabbricare*, בנה, Ger. *bawen*, Gal. *forger*, Hisp. *labrar*, *fabricar*, τεχνάζομαι, fabrili arte aliquid conficio. *Ovid. 13. Met.* Craterem Æneæ, quem jam fabricaverat Alcon. *Cic. 3. de Orat.* Capitolii fastigium illud, & cæterarum ædium non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. ¶ Translate *Sen. epist. 16.* Philosophia animum format, & fabricat. *Cicer. 4. Acad.* Fabricare verba.

Fabricus, a, um, adject. fabrilis, *Paul. JCtus l. 19. ff. de instruct. & instrum.* Servus arte fabrica peritus.

Fabrificatio, onis, f. *Tertul. Apol. c. 12.* Non sentiunt injurias, & contumelias suæ fabrificationis Dii vestri.

Fabrīlis, le, o. 3. *di fabbro*, τεκτονικός, quod est fabri, sive quod ad fabrum pertinet. *Cic. Att. l. 6.* Erratum fabrile putavi. ¶ Fabrilia, ium, n. 3. res fabrorum. *Horat. l. 2. epist. 1. v. 116.* Tractant fabrilia fabri.

Fabrīliter, adverb. artificiose, more fabri. *Prudent. Apotheos. v. 519.* Opifex fabriliter aptans composuit.

Fabŭla, æ, f. 1. *favola*, *novella*, משל, Ger. *fabel*, Gal. *fable*, Hisp. *fabula*, μῦθος, quod in ore omnium versatur, rumor populi, res passim divulgata, sive vera, sive ficta sit, a *fari*. *Horat. l. 1. epist. 13. v. 9.* Ne vulgo fabula fiam. Sic *Teren. Hec. 4. 3.* Nos fabulæ fumus. *Suet. in Aug. c. 70.* Cœna ejus secretior fuit in fabulis. ¶ Speciatim fabula dicitur narratio ad delectationem, & utilitatem inventa, rerum confictarum. *Cic. 3. de nat. Deor.* Jam vero quid vos illa delectant, explicatio fabularum, & enodatio nominum, exectum a filio Cœlum, victum itidem a filio Saturnum? ¶ Hujus generis sunt, quæ in Tragœdiis, & Comœ-

diis exhibentur. *Cic. in Bruto.* Atque hic Livius, qui primus fabulam C. Clodio Cæci F. & M. Tuditano Coss. docuit. ¶ Hujusmodi autem fabulæ diversa sortiuntur nomina pro habitu, & qualitate personarum, quæ in eis introducuntur. Aliæ enim *Togatæ* dicebantur, quarum personæ togis, & Romanorum cultu erant ornatæ. Aliæ *Palliatæ*, cum personæ Græco more palliis indutæ in scenam prodibant. Erat enim pallium Græcis peculiare, ut Romanis toga. Deinde togatarum genera quatuor erant, *Prætextata*, *Tabernariæ*, *Atellanæ*, *Planipediæ*. *Prætextatæ* erant, in quibus Regum, vel Magistratuum, qui prætexta induti erant, acta comprehendebantur. *Tabernariæ* illæ erant, quibus humiles, & privatæ personæ inducebantur, quales fere sunt mercatores, & institores, qui in tabernis merces suas vendere consueverunt. *Atellanæ* erant, in quibus ridiculæ personæ inducebantur, jocis, & salibus vellicantes, dictæ ab Atella Campaniæ oppido, in quo plurimæ actitatæ sunt. *Planipediæ* dictæ sunt a planis histrionum pedibus, qui ob humilitatem argumenti, & vilitatem personarum neque cothurnis utebantur, neque soccis. ¶ Docere fabulas dicuntur, qui fabulas, seu comœdias componunt, & agendas dant histrionibus. *Cic. de clar. Or.* cujus verba modo attulimus. V. Doceo. ¶ Dare fabulam eodem fere sensu dicitur. *Id. 1. Tusc.* Annis fere 410. post Romam conditam Livius fabulam dedit. *Ter. in prol. Hec.* Hecyra est huic nomen fabulæ; hæc cum data est nova, &c. ubi *Donatus*: Ita dicitur, data est fabula, ut, data est cœna, datum est prandium. *Et*, dari dicitur fabula, cum agitur. ¶ *Lupus in fabula*, proverb. est, quo utimur, cum is ipse, de quo adhuc collocuti sumus, repente adest; atque ob eam causam sermonem abrumpimus. *Ter. Adel.* 4. 1. 21. Eodem sensu *Plaut.* dixit *Stich.* 4. 1. 71. Atque eccum tibi lupum in sermone. ¶ Est etiam fabula diminut. a *faba*. *Plaut. Stich.* 5. 4. 8. Hoc convivium est, nucibus, fabulis, ficulis.

Fabulāris, re, o. 3. idem ac fabulosus, ut Historia fabularis, in qua multa falsa. *Suet. in Tib. c.* 70. Maxime tamen curavit historiæ fabularis notitiam.

Fabulātor, m. 3. *novellatore*, מספר, Germ. *schwetzer*, Gal. *faiseur de contes*, Hisp. *dezider de cuentos*, facetus collocutor. *Suet. in Aug. c.* 78. Lectoribus, aut fabulatoribus accersitis resumebat. *Gel. l.* 2. *c.* 29. Æsopus ille e Phrygia fabulator.

Fabulīnus, m. 2. Deus, qui pueris primo fari incipientibus præesse putabatur, cui etiam Romani sacrificabant, cum primum liberi eorum fari incipiebant. *Non. c.* 2. *n.* 56. *ex Varrone*.

Fabŭlo, as, avi, atum, a. 1. idem quod fabulor. *Plaut. Mil.* 2. 4. 18. Quæ cum hoc insano fabulem. Et *ibid.* 2. 5. 33. Stulta, quæ vobiscum fabulem. Alii tamen his locis legunt *fabuler*. ¶ Hinc passive fabularier, pro dici. *Id. in Supposit. ad Amph. sc. Dii vostr. fid.* v. 3. Verum est, quod olim est auditum fabularier.

Fabŭlo, onis, m. congerro, qui nugas loquitur; item fabularum inventor, ut legitur in *Gloss. Isid. Macrob. l.* 2. *Satur. c.* 1. Planipes, & fabulo impudica verba jaciens. Ita restituit *Salmas. ad Sueton.* Vulgo leg. *fabulo*.

Fabŭlor, aris, d. 1. *ragionare*, *favellare*, *favoleggiare*, מספר, Germ. *schwetzen*, Gall. *conter de fables*, Hisp. *dezir cuentos*, μυθολογέω, loquor, a fando. *Plaut. Capt.* 3. 4. 3. Quid fabulabor? quid negabo, aut quid fatebor? ¶ Speciatim est inepte garrire. *Liv. l.* 45. *c.* 39. Quid de Imperatore Paulo Senatus decreverit potius, quam quid Ser. Galba fabuletur, audi.

Fabulōse, adverb. *favolosamente*, μυθικῶς, cum fabula. *Plin. l.* 32. *c.* 11. Accedat his Taprobane, insulæque aliæ Oceani fabulose narratæ. ¶ Comp. fabulosius, sup. fabulosissime. *Plin. l.* 5. *c.* 1. Colonia a Claudio Cæsare facta Lixos vel fabulosissime ab antiquis narrata. *Ammian. l.* 23. *c.* 25. Ut Homerus fabulosius canit.

Fabulositas, tis, f. 3. *ciancia*, fabulantium vanitas. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Corvi effigie magna quidem fabulositate. Et *c.* 48. Si recipiatur poetica fabulositas.

Fabulōsus, a. 1. 2. *favoloso*, Germ. *erdicht*, Gall. *fabuleux*, Hisp. *fabuloso*, μυθώδης, quod commentitium est, vel quod fabulis, & figmentis celebratur, vel de quo multa finguntur. *Horat. l.* 1. *Carm.* 22. Vel quæ loca fabulosus lambit Hydaspes. ¶ Comp. fabulosior, sup. fabulosissimus. *Plin. l.* 33. *c.* 1. Gygis quidem anulum quis non etiam fabulosiorem fateatur? *Id. l.* 5. *c.* 1. Atlas fabulosissimus.

Fabŭlum, li, n. 2. faba. *Gel. l.* 4. *c.* 11. Pythagoram Philosophum non esitavisse ex animalibus, item abstinuisse fabulo.

Facela, æ, f. olusculum, quod aceto maceratum apponitur. *Vetus Epigram.* Quem recreat sessum gillo, facella, melo. Vox tamen est incertæ auctoritatis.

Facelāre, is, n. acetarium, *insalata*. *Lamprid. Heliog. c.* 20. Barbas mullorum pro nasturtiis, apiastris, & facelaribus adhibuit. Alii legunt *faselaribus*. h. e. faselos conditos.

Facesso, is, facessi, itum, a. 3. facio, ago, exequor, a *facio*, ut capesso a *capio*. *Virg.* 4. *Georg. prop. fin.* Continuo matris præcepta facessit. ¶ Est item exhibere, inferre, ut Negocium facessere, *esser noioso*. *Cic. l.* 3. *Fam. epist.* 10. De temeritate eorum, qui tibi negocium facesserent. ¶ Item discedere, abire. *Cic. de Leg.* Ab omni societate Reip. paulisper facessant. *Liv. l.* 1. *c.* 47. Facesse hinc Tarquinios, aut Corinthum.

Facēte, adv. *piacevolmente*, *facetamente*, Germ. *schimpflich*, Gal. *plaisamment*, Hisp. *donosamente*, κομψῶς, salse, venuste, urbane, eleganter. *Cic.* 6. *Ver.* Nunquam tantum mali est Siculis, quin aliquid facete, & commode dicant. ¶ Comp. facetius sup. facetissime. *Cic. pro Rosc. Am.* Nosque ab isto nebulone facetius eludimur. *Id.* 2. *de Or. c.* 55. Facetissime tres libellos tribus legendos dedit.

Facetiæ, arum, f. 1. jocus, sal, lepos, cavillatio, dicacitas, urbanitas, festivitas, argutia, *facezie*, *burle*, *piacevolezze*, Ger. *schimpfreden*, Gal. *railleries*, Hisp. *donayres*, εὐτραπελία, sunt dicta arguta, & salsa, quæ risum movere possunt, deliciæ quædam sermonis, & dicta urbana sine scurrilitate. *Cic. in Brut. c.* 34. Scipio omnes sale, facetiisque superabat. ¶ Usurpantur etiam facetiæ de dictis mordacibus, & contumeliosis. *Tac. Ann.* 5. *c.* 2. Dicax idem, & Tiberium acerbis facetiis irridere solitus. Hinc illudere, & insectari facetiis aliquem, apud *eund. Ann.* 15. *c.* 25. &c. ¶ In singulari numero usus est *Apul. in Apol.* ubi ait: Scio, Æmilianum istum facetiæ sibi habere, res divinas deridere. ¶ De vario genere, & risu facetiarum apud *Cic. l.* 2. *de Orat.*

Facetĭor, aris, dep. 1. facetiis utor. *Sidon. l.* 3. *epist.* 13. Qui, quod verbis inverecundis aurium publicarum reverentiam incessant, granditer sibi videntur facetiari.

Facetōsus, a, um, o. 1. 2. idem ac facetus. *Cic.* 2. *Fin. c.* 31. Et in quantam hominum facetosam urbanitatem incurratis. Al. rectius leg. *facetorum*.

Facētus, a. 1. 2. urbanus, salsus, dicax, festivus, argutus, *faceto*, Ger. *schimpflich*, Gal. *facetieux*, Hisp. *donoso*, εὐτράπελος, κομψός, qui salibus, & sermonis urbanitate, citra scurrilitatem tamen, abundat. *Cic. in Pom.* Tibi facetum videtur, quicquid ego dixi. ¶ Interdum sumitur pro venusto, & eleganti. *Cic. in Or.* Alii in eadem jejunitate concinniores, idest faceti, florentes etiam, & leviter ornati. ¶ Comp. facetior, sup. facetissimus. *Cic. de Leg. l.* 2. *c.* 15. Facetissimus Poeta veteris Academiæ Aristophanes. *Lucil. apud Fest. in Redarguisse.* Quo facetior videare, & scire plus quam cæteri.

Facies, ei, f. 5. *faccia*, פנים, Germ. *angesicht*, Gall. *face*, Hisp. *cara*, πρόσωπον, pars anterior capitis humani constans ex fronte, oculis, naso, malis, ore, mento. *Cic.* 2. *Phil.* L. Turselius qua facie fuerit, qua statura. ¶ Sæpe facies sumitur pro totius corporis forma. *Plaut. Pæn.* 5. 2. 151. Sed earum nutrix qua sit facie, mihi expedi. ¶ Transfertur etiam ad res inanimatas, & dicitur de ingenito cujusque rei aspectu, & superficie, ut Facies terræ, facies maris. *Sallust. l.* 2. *Hist.* Sardinia in Africo mari facie vestigii humani. ¶ Dicitur etiam de rebus corporis expertibus, & sumitur pro specie. *Cic.* 1. *Off. c.* 5. Formam ipsam, & tanquam faciem honesti vides. ¶ Denique pro statu usurpatur. *Sallust.* Atque immutata urbis facies erat. ¶ Antiqui declinabant, *hæc facies*, *hujus facies*, vel *facii*. *Gel. l.* 8. *c.* 14. Sed hoc omnibus nominibus quintæ declinationis commune fuit. ¶ Vertere se in omnes facies, est experiri omnia sua consilia, aut vires. *Virg.* 12. *Æn.* Verte omnes te te in facies, & contrahe quicquid sive animis, sive arte vales. ¶ De facie aliquem nosse, *conoscer di vista*. *Cic. in Pison.* Habet hoc virtus, quam tu ne de facie quidem nosti, ut, &c. ¶ Prima facie, *a prima vista*. *Cajus JCtus leg. Aliquando, ff. ad Senatusconf. Velles.* Prima facie quidem alienam, revera autem suam obligationem suscipit. ¶ Facies pacis, *apparenza di pace*. *Tac. Ann.* 13. *c.* 38. Dum positis loricis, & galeis in faciem pacis veniretur. ¶ Faciem perfricare, est pudorem abjicere, & quasi manu a vultu abstergere. *Plin. in præfat. nat. hist. sub init.* Perfricui faciem, nec tamen profeci.

Facĭle, adv. *facilmente*, *agevolmente*, Germ. *leichtlich*, Gall. *facilement*, Hisp. *facilmente*, ῥᾳδίως, nullo negotio, sine labore. *Cic.* 1. *Fam.* Cæteris injuriis, quæ propositæ sunt a Catone, facile resistemus. ¶ Est etiam confirmantis adverbium, & significat haud dubie, jungiturque cum nominibus superlativis, vel superlativi vim habentibus, item nominibus diversitatis, item verbis, quæ excellentiam significant, & aliis, *Cic.* 6. *Fam.* Tum certe ordinis tui facile princeps. *Id. pro Rab. c.* 9. Totius Græciæ facile doctissimum. ¶ Nonnunquam pro libenter ponitur. *Cic.* 4. *Tusc.* Sed te aberrare proposito, facile patiebar. idest non invitus. ¶ Comp. facilius, sup. facillime. *Cic.* 2. *de Or.* Et dici ornatissime possunt, & audiri facillime. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 2. Id facilius eis persuasit. ¶ Facile vivere, agere, esse, significat commodam vitam agere, sine sordibus, laute, ex sententia, *star bene*, *viver comodo*. *Plaut. Curc.* 5. 2. 6. Nugas garris. C. Soleo. nam propter eas vivo facilius. *Id. Epid.* 2. 2. 59. Quam facile, & quam fortunate evenit illi! *Ter. Adel.* 2. 4. 56. Cum animo cogites, quam vos facillime agitis, quam estis maxime potentes, dites, &c.

Facĭlis, le, o. 3. *facile*, קל, Ger. *leicht*, Gal. *facile*, *aisé*, Hisp. *facil*, ῥᾴδιος, quod est sine labore, a facio, ut agilis ab ago. *Cic.* 2. *de Or.* Utriusque rei facilis est, & prompta defensio. ¶ Cum ad personam refertur, significat lenem, humanum, exorabilem. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr.* Facilem te in rebus cognoscendis, & in hominibus audiendis, admittendisque præbere. *Id.* 7. *Fam.* Si tam facilem populum haberem, quam Æsopus habuit. *Id. de Amic.* Quid dicam de moribus facillimis? ¶ Aliquando expeditum, se clare explicantem. *Cic. in Bruto.* T. Junius fuit facilis, & expeditus ad dicendum. ¶ *Ex facili*, est facile. *Col. l.* 6. *c.* 1. Quæ vitanda non ex facili dixerim. ¶ Res faciles dicuntur, quæ ex sententia procedunt. *Liv. l.* 23. *c.* 11. Res vestræ meliores, facilioresque erunt, magisque ex sententia. ¶ Facilis etiam dicitur celer, agilis. *Virg.* 8. *Æn.* v. 310. Faciles oculos fert omnia circum. ¶ *Claudian. de laudib. Serenæ*, v. 54. Hispania facilis frugum. h. e. fertilis. *Virg.* 2. *Georg.* v. 223. Terram pecori facilem. h. e. alendo pecori aptam. *Sil. l.* 15. v. 721. Milites soli faciles. h. e. aptos ad ferendum solis æstum.

Facilĭtas, atis, f. 3. *facilità*, *agevolezza*, Ger. *leichte*, Gal. *facilité*, Hisp. *facilidad*, ἑτοιμότης, habitus, quo quis aliquid facile facit. *Cic.* 4. *Tusc.* Sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur. ¶ Sumitur etiam pro humanitate, qua nos facile exorabiles præbemus, *amenità*, *piacevolezza*. *Cic. pro Mur.* 31. Si illius comitatem, facilitatemque tuæ gravitati, severitatique asperseris. Sic *facilitatem imperii* dixit *Tac. Agric. c.* 3. ¶ *Facilitates* in plur. numero habet *Quintil. l.* 9. *c.* 4.

Facilĭter, adverb. *facilmente*, facile, ῥᾳδίως. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. *sub fin.* Itaque faciliter contra eas disciplinas disputare possunt. Adde *l.* 2. *c.* 1. Hoc adverb. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. non probat quidem, sed permittit.

Facinorōsus, a, um, o. 1. 2. *scellerato*, scelestus, flagitiosus. *Cic. in Catil.* Quintum genus est parricidarum, sicariorum, denique omnium facinorosorum. *Justin. l.* 16. *c.* 4. Exilio facinorosior redditus. *Cic. pro Sext. c.* 38. Cum rempub. a facinorosissimis sicariis oppressam videretis.

Facĭnus, oris, n. 3. *azione*, *opera*, μεγαλούργημα, insigne aliquod factum, a facio, & accipitur tam in bonam partem, quam in malam. *Sallust. Jug. c.* 2. Ingenii egregia facinora, sicut anima, immortalia sunt. *Cic. l.* 2. *de Fin.* Vide, ne facinus facias, cum mori suadeas. *Id. pro Mil.* Scelus, & facinus manibus cruentis præ se ferre, & confiteri.

Facĭo, cis, feci, factum, a. 3. *fare*, עשה, Ger. *machen*, Gal. *faire*, Hisp. *hazer*, ποιέω, proprie est efficere, ut aliquid fit. Est autem hoc verbum latissimæ significationis, accommodaturque omnibus fere actionibus; quarum præcipuas tantum hic subtexemus. Itaque prima, vulgataque notione significat *fare*, ut facere divitias, *Plaut.* Facere rem, eodem sensu, *Terent.* Facere sacrificium, facere rem divinam, facere sacra, *Cic.* Facere vota. *Id.* Facere rem veneream: quo sensu etiam *facere* absolute usurpatur apud *Plaut.* & *Petron.* Sic *Sen. epist.* 123. Una felicitas est bonæ vitæ, facere, esse, bibere, frui patrimonio. *Cic. pro Sext. c.* 13. Quid hoc homine facias? ¶ Facere proventum. h. e. fructum dare, *Col.* Facere quæstum, lucrum, *Cic.* Facere ratum, h. e. confirmare, *Liv.* Facere gratum alicui, *far cosa grata*, *Ter.* & *Cic.* Facere bellum, *Nepos*, Facere initium, facere finem, *Cic.* & *Plaut.* Facere convicium. h. e. conviciari, *Plaut.* Facere injuriam alicui, *Ter. Cic.* & alii. ¶ Significat etiam scribere, componere. *Cic. l.* 1. *Or.* Empedocles egregium poema fecit. ¶ Item æstimare, & construitur more verborum æstimandi, *stimare*. *Cic. Fam.* Pompejum faciebam plurimi. ¶ Item sacrificare, *far sacrifizio*. *Virg. Ecl.* 3. Cum faciam vitula pro frugibus. *Cic. pro Mur.* Junonis Sospitæ, cui omnes Consules facere necesse est. *Col. l.* 2. *c. ult.* Facere catulo. ¶ Item consentire, favere. *Cic. pro Cæc.* Rem, & sententiam interdicti secum facere fatebatur. *Nep. Eumen. c.* 8. Non minus nos cum quibus steterint, quam adversus quos fecerint. ¶ Item colligere, ut facere manum, *far soldati*. *Cic. Ver.* Facere quam plurimum gnatis. h. e. multas divitias pro filiis accumulare, *Terent.* ¶ Item prodesse, aut convenire, *Propert. l.* 3. *el.* 1. v. 20. Non faciet capiti dura corona meo. *Ovid.* 3. *Trist.* 8. 23. Nec cœlum, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ. *non mi conferiscono*. *Plin. l.* 22. *c.* 18. Facit ad difficultatem urinæ. ¶ Item inducere, *introdurre*, quo in sensu

fu non conjunct. sed infinitum regit. Perf. Sat. 1. v. 44. Quisquis es o, modo quem ex adverso dicere feci. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 16. Quem Homerus conveniri apud inferos facit ab Ulysse. Sic facere nomina in Dialogis, introdur personaggi a parlare. Cic. Si nomina facta sunt, mutari possunt. ¶ Item exercere, profiteri, exercitare, ut facere medicinam, apud Cic. Fam. 14. ep. 7. facere mercaturas, Id. Ver. 5. c. 28. ¶ Item pati, subire. Cic. 2. Fin. c. 24. Si jacturæ rerum familiarium erunt faciundæ. Plaut. Capt. 2. 2. 77. Est, ubi profecto damnum præstet facere, quam lucrum. Sic paries vitium facere dicitur, cum vetustate, aut motu aliquo labefactatur. Cic. in Top. c. 3. ¶ Item aliquo ire, Terent. Huc te fac. h. e. huc accede, ut explicat Donat. Apul. l. 5. Met. sub init. Paulo fidentior intra limen se se fecit. ¶ Item gignere, Var. l. 3. R. R. c. 21. Plerumque pullos similes sui faciunt. ¶ Item agere. Cic. Att. l. 5. ep. 20. Apameæ quinque dies morati, Iconii decem fecimus. ¶ Item creare, Cic. de Sen. Anno undevigesimo hi Consules facti sunt. ¶ Item disponere, statuere. Cic. Ver. 3. Quid hoc homine facias? Id. ad Att. Feci de Fabio, ut scribis. Sic facere in aliquem, pro in aliquem statuere, animadvertere. Ter. Heaut. 1. 2. 24. Vereor ne quid in illum iratus plus satis faxit pater. Et cum dat. Id. Eun. 5. 6. in fin. ¶ Præterea cum variis nominibus conjunctum varias, & elegantes notiones habet, ut facere alicui animum, far' animo. Liv. l. 25. ¶ Facere alicui copiam, vel potestatem alicujus rei. Liv. l. 7. Facere copiam pugnandi. Cic. Phil. 8. Facere omnibus sui conveniendi potestatem. ¶ Facere fidem; probare, Cic. in Catil. Quoniam auribus vestris minorem fidem faceret oratio mea. ¶ Facere gradum ad aliquid, passare a qualche cosa, promoveri, progredi, Cic. Ver. 4. Ex hac provincia in Africam gradus imperii factus est. Significat etiam simpliciter ambulare, Plaut. Curc. & Cic. de Orat. ¶ Facere gratiam, dispensare. V. Gratia. ¶ Facere modum alicujus rei, moderare, finire. Cic. de Leg. Ut aliquando controversiæ facerent modum. At facere modos, est modulari, vel carmina componere. V. Modus. ¶ Facere negotium alicui, travagliare qualcuno. Quintil. l. 5. c. 12. Negotium innocenti fecit. ¶ Facere nomen, dar' il nome. Item famam acquirere, farsi fama. Facere nomina, far partite, far debiti. V. Nomen. ¶ Facere alicui otium. h. e. dare. Virg. Ecl. 1. Deus nobis hæc otia fecit. ¶ Pedem facere, in re nautica est dimidio vento navigare. V. Pes. ¶ Facere periculum, far' esperienza, tentare. Cic. 2. Ver. Facere periculum diligentiæ. Ter. Eun. 3. 2. Fac periculum in litteris. ¶ Facere periculum alicui, porre a pericolo. Tac. l. 3. Tanquam insonti periculum fecisset. V. Facere promissum, mantener la promessa. Cic. l. 3. Off. Promissum potius non faciendum, quam tam tetrum facinus admittendum. ¶ Facere reum, accusare qualcuno, e farlo reo. Cic. ad Q. Fr. P. Sylla Gabinium de ambitu reum fecit. ¶ Facere sanguinem, far sangue, effundere. Liv. l. 45. Nondum indicto bello, aut ita commisso, ut strictos gladios, aut sanguinem usquam factum vidissent. ¶ Facere satis, soddisfare, pagare, obbidire. Cic. in Brut. Ego vero, si potero, faciam vobis satis. V. Satisfacio. ¶ Facere stipendia, militare. Liv. l. 5. Equis suis se stipendia facturos promittunt. ¶ Facere stipendiarios, farsi tributarj. Cæs. l. 1. B. G. Heduos sibi stipendiarios factos. ¶ Facere stomachum, fare stomaco, o fastidio. Cic. l. 1. Fam. Non illi quidem ut mihi stomachum facerent. ¶ Facere sumptum, far delle spese. Cic. l. 5. ad Attic. Quod nullus fit sumptus in nos, neque in legatum, &c. ¶ Facere vadimonium, promettere di comparere in giudizio. Cic. pro Quint. Quo die vadimonium istud factum esse dicis? ¶ Facere testes, chiamar testimonj. Liv. l. 44. Se Deos, hominesque testes facere invitos, &c. ¶ Facere vela, far vela, navigare. Cic. 5. Tusc. Utrum mavis, statim ne vos vela facere, an &c. ¶ Verba facere, parlare. Ter. Phorm. 5. 8. 25. Verba fiunt mortuo. ¶ Facere fugam, mettersi in fuga. Liv. l. 8. c. 9. Consternatæ cohortes Latinorum fugam, & vastitatem late fecerunt. Significat etiam fugare, metter' in fuga. Cic. pro Dom. c. 25. Quas iste tum cædes, quas fugas fecerit, vidistis. ¶ Facere delicias. V. Deliciæ. ¶ Facere volupe animo suo, darsi spasso. Plaut. Asin. ¶ Facere ludos, far' i giuochi, ludos edere, exhibere. Cic. ad Q. Fr. Item ludere, scherzare. Ter. Phorm. 5. 7. 52. Dicitur etiam ludos facere, qui ludum de se aliis præbet. Plaut. multis in loc. ¶ Facere auspicium dicitur avis, ex qua illud capitur, far' augurio. Liv. l. 1. Eam alitem circa summum culmen hominis auspicium fecisse. ¶ Translate Hor. l. 1. ep. 1. Cui si vitiosa libido fecerit auspicium. ¶ Facere exemplum in aliquem, castigare. Plaut. Most. 5. 1. 67. Exempla edepol faciam ego in te. ¶ Facere officium suum, far' il suo dovere. Ter. & Plaut. Stich. 1. 1. 38. ¶ Facere justa, far' i funerali. Cic. pro Flac. Justa Catilinæ facta sunt. ¶ Facere compendium. V. Compendium. ¶ Facere bene, vel male alicui. Ter. Phor. Dii tibi male faciant. Calvus apud Charis. l. 2. Ita mihi Jovem velim bene fecisse. ¶ Sæpe hoc verbum alia verba resolvit, & eandem, quam ipsa, significationem habet. Cic. de Senect. Invitus feci, ut C. Flaminium de Senatu ejicerem. h. e. invitus ejeci. Plaut. Most. 1. 3. 59. Facito cogites. h. e. cogita. ¶ Missum facere aliquid, pro prætermittere. Ter. Eun. 5. 2. 25. Missa hæc faciamus. Item pro mittere. Pompeius M. in ep. ad Att. l. 8. Ut cohortes, quæ fortunas suas reliquerunt, ad me missum facias. h. e. mittendas cures. ¶ Facere omnia, tentar' ogni mezzo. Cic. Fam. 16. ep. 17. Valetudo tua me valde sollicitat, sed incredibile, & fac omnia. ¶ Junctum cum aliis verbis subjunctivum amat. Cic. Att. Et si non potuisti facere, ut illam epistolam non mitteres, se non hai potuto far di meno di non, &c. Ter. Eun. 2. 3. Fac, tu, promissa appareant. Cic. Att. l. 2. Fac ut sciam. ¶ Cum infinito significat concedere, dare. Cic. Fam. 9. ep. 16. Verum fac, esse omnia, dimmi, che tutto sia, &c. ¶ Item in causa esse, seu efficere, & quidem cum infinito. Liv. l. 22. c. 13. Casilinum pro Casino ducem accipere fecit. Col. l. 12. c. 38. Mel ter infervere facito. Virg. 2. Æn. v. 538 Qui nati coram me cernere lethum fecisti. ¶ Bene facis, formula est beneficium testantis, & gratias agentis; item approbantis. Ter. Eun. 1. 2. 106. Merito te amo. Ph. Bene facis. ¶ Fac, si facis, proverbiale est eodem sensu, quo dicimus, age quod agis. Mart. l. 1. epigr. 47. Sic Plaut. Pers. 1. 3. 66. Hoc si facturus, face. Sener. l. 2. de Benef. c. 5. Fac, si quid facis. ¶ Factum velle, est favere, bene cupere. Ter. Adelph. 5. 7. 20. Dii tibi, Demea, bene faxint, cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. ¶ Absolute usurpatum est a Veteribus in Inscriptionibus Sepulcrorum, ut fecit, fieri curavit, &c. h. e. tumulum posuit. Prætores etiam, & Quæsitores in publicis criminibus cognoscendis, reo damnato, pronunciare solebant fecisse videtur. Cic. in Verr. c. 40. Hinc in ambiguo sensu ludit Martial. l. 9. ep. 16. Inscripsit tumulo septem scelerata virorum, se fecisse, Chloe, quid pote simplicius? h. e. se fecisse tumulum, sed revera occidisse. ¶ Facior in passivo Veteres dixisse, patet partim ex particip. factus, partim ex compositis afficior & efficior, partim ex Non. c. 10. n. 17. ubi Nigid. ποιεῖται reddit facitur, & Titinnius, confitium Parra facitur. Sed pro hoc antiquato nunc fio utimur. ¶ Imperat. est fac, vel facito. Sæpissime tamen apud Plaut. legas face.

Factio, onis, f. 3. operazione, ποίησις, actio, confectio, potestas conficiendi. Cic. in Top. c. 11. Quas is instituisset, cui testamenti factio nulla esset. ¶ Item ordo, societas, ut Factio histrionum, factio quadrigariorum. Quatuor apud antiquos fuere aurigantium factiones, Veneta, Prasina, Alba, Rosea, a coloribus nominatæ. Cassiodorus quatuor colores harum factionum cum partibus anni quaternis assimilat. Prasinus virenti Veri dicatus erat, Roseus flammeæ Æstati, Venetus nubilæ Hyemi, Albus pruinoso Autumno. Suetonius scribit, his addidisse Domitianum duas, alteram aurati, alteram purpurei panni. Hæ pernicitate cursus inter se decertabant, favoreque populari, sive imperatorio victoriæ præmia adjudicabantur eis, quæ vicissent. ¶ Item eorum consensus, & conspiratio, qui se principes, & primarios in civitate efficere conantur, fazione, setta, congiura, חבר, Ger. sect, Gal. secte, party, Hisp. vando, αἵρεσις, ut factio Pompeji, factio Cæsaris. Cæs. 1. B. C. Ut se, & Pop. Rom. paucorum factione oppressum in libertatem vindicaret. ¶ Item nobilitas, potentia, & auctoritas alicujus in civitate, quia qui ista habent, facere multa & possunt, & solent. Plaut. Cist. 2. 1. 17. Neque nos tanta factione sumus, neque opes nostræ tam sunt validæ.

Factionarius, ii, m. Factionarii dicuntur, qui præsunt factionibus aurigarum. Impp. Valentinian. Val. & Gratian. l. 15. Cod. Theodos. tit. 10. leg. 1. Equos vendendi solitam factionariis copiam non negamus.

Factiosus, a, um, o. 1. 2. fazioso, στασιώτης, princeps ille, qui factionem exercet. Nepos Lysand. c. 1. Semper factiosus, audaxque. ¶ Item opulentus, & potens, etiam in bonam partem. Plaut. Aulul. 2. 2. 50. Venit hoc mihi in mentem, te esse hominem divitem, factiosum, me item esse hominem pauperum pauperrimum. ¶ Item impiger, aptusque ad res gerendas. Id. Bacch. 3. 6. 13. Lingua factiosi, inertes opera. ☞ Comparat. factiosior legitur apud Aurel. Vict. in Caracal. superlat. factiosissimus, apud Plin. l. 4. ep. 9.

Factitatio, onis, f. actus factitandi, ut factitatio corporum, apud Tert. adv. Hermog. c. 32.

Factitator, oris, m. qui factitat. Tertul. adv. Prax. c. 18. Idolorum factitatores, atque cultores.

Factitatus, a, um, fatto spesso, praticato. Cic. l. 2. Offic. c. 24. Hæc apud majores nostros factitata. Id. in Orat. Alterum factitatum est, alterum novum.

Factitius, a, um, o. 1. 2. fattizio, עשוי, Ger. gemacht, Gal. faict, Hisp. hechizo, ποιητικός, quod arte aliqua effectum est, hoc est, quod naturale non est. Plin. l. 12. c. 17. Ergo in utraque gente bina laudavi genera, terrenum, & factitium. ¶ Factitia verba dicuntur, quæ & fictitia appellantur, quæ ad soni alicujus similitudinem efficta sunt, ut Crocire, hinnire, &c.

Factito, as, a. 1. fare spesso, praticare, ἐπιτηδεύω, sæpe facio. Ter. Eun. 4. 7. 13. Idem Pyrrhus factitavit. Hor. in Ar. poet. v. 470. Versus factitare. Quintil. l. 7. c. 4. Factitare medicinam. Cic. de clar. Orat. Factitare accusationem.

Facto, as, a. 1. frequent. a facio. Plaut. Merc. prol. v. 94. Omnes merces, ut volui, vendidi ex sententia, Lucrum ingens facto.

Factor, is, m. 3. fattore, עושה, Ger. macher, Gal. faiseur, Hisp. hazedor, ποιητής, qui efficit. Pallad. l. 1. R. R. c. 6. Cuparum, doliorumque factores. Lactant. l. 2. c. 8. Dei potestas, quæ fine, ac modo caret, sicut vita factoris. h. e. creatoris rerum omnium. ¶ Veteres de iis hoc nomen usurparunt, qui oleum, aut vinum conficerent. Cato R. R. c. 64. Factores volunt, ut olea in tabulato diu sit, ut fracida sit, quo facilius oleum efficiant. Adde eund. c. 13. & 66. ¶ Factor etiam dicitur, qui criminis alicujus reus est, apud JCtos. Macer l. 7. ff. de cust. & exhib. reor. ¶ Factores in pilæ ludo dicuntur, qui pilam regerunt, & reddunt, sicut datores, qui dant, & mittunt. Plaut. Cur. 2. 3. 18. Tum isti, qui ludunt datatim, & datores, & factores omnes subdam sub solum.

Factorium, ii, n. instrumentum, quo oleum fit. Pallad. in Octobr. tit. 10. Ubi vero compleveris modum factorii.

Factum, ti, n. 2. fatto, מעשה, Ger. that, Gal. fait, Hisp. hecho, πρᾶγμα, actio, res gesta. Cic. 1. Fin. De clarorum hominum factis illustribus, & gloriosis satis hoc loco dictum sit. Virg. 10. Æn. v. 468. Sed famam extendere factis, hoc virtutis opus.

Factura, æ, f. 1. fattura, עשייה, Ger. machung, Gal. facture, façon, Hisp. hechura, ποίησις, compositio rei, quam facimus. Plin. l. 34. c. 14. Alicubi vena bonitatem hanc præstat, alicubi factura. ¶ Item opus ipsum factum. Prudent. Apotheos. v. 792. Anima factura Dei est.

Factus, us, m. 4. fattura, ποίησις, confectio. Unde factus olei dicitur, quantum una vice conficitur. Cato de R. R. c. 67. Factoribus det in singulos factus olei sextarios. ¶ Factus villæ, structura, opus. Var. l. 3. de R. R. c. 2. Quo exornatior villa esse posset fructu, quam factu. V. eund. l. 1. c. 24.

Factus, a, um, adiect. particip. fatto, lavorato, πεποιημένος. Cic. 4. Ver. c. 18. Pocula Mentoris manu summo artificio facta. Horat. l. 1. sat. 5. v. 33. Ad unguem factus homo. h. e. perfectus. Cic. 6. Ver. Argentum factum. Sic oratio facta. h. e. elaborata, polita. Cic. l. 3. de Orat. ¶ Factum velle alicui, V. in Facio.

Facul, idem quod facilis, vel faciliter, apud Veteres. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 331. Haud facul fœmina invenietur bona. Et Var. Utrum sit magnum, an parvum, facul, an difficul.

Facula, f. 1. facella, λαμπάδιον, parva fax. Prop. l. 2. eleg. 20. v. 5. Quorum alii faculas, alii retinere sagittas. ¶ Translate Plaut. Pers. 4. 3. 46. Nequicquam tibi fortuna faculam lucrificam allucere vult. h. e. occasionem, viamque lucrandi.

Facultas, tis, f. 3. potenza, forza, arbitrio, podestà, כח, Ger. facultet, Gal. faculté, Hisp. facultad, δύναμις, proprie est facilitas agendi, ab antiquo facul, pro facilis. Hinc omnis ars facultas appellatur, quæ dat regulas, & rationem faciendi aliquid. Ter. Andr. Dii date facultatem huic patiendi. Cic. 1. de Inv. Facultates sunt, aut quibus facilius fit, aut sine quibus aliquid confici non potest. ¶ Sed Plinius facultatem a facilitate distinguit; illam vocans gratiam, ac virtutem faciendi, hanc promptitudinem duntaxat. Sic enim inquit epist. 115. Quia nimia assiduitate facilitas magis, quam facultas, nec fiducia, sed temeritas paratur. ¶ Sæpe pro potestate ponitur, ἐξουσία, Cic. pro Rab. Utinam mihi hanc facultatem causa concederet, &c. Hinc facultates num. plur. pro opibus, copiis, divitiis sumuntur, quia per divitias omnia facillime fiunt. Cic. ad Q. Fr. Quas vero me non tuæ facultates sustineant. Cæs. l. 1. B. G. c. 38. Omnium rerum, quæ ad bellum usui erant, summa erat in oppido facultas. hoc est, abundantia.

Faculter, adverb. facile. Fest.

Facunde, adverb. eloquentemente, Ger. beredt famisch, Gal. facondement, Hisp. facundamente, εὐγλώττως, diserte. Liv. l. 28. c. 18. Ut hominem etiam infestissimum facunde alloquendo sibi conciliaret. Val. Max. l. 3. c. 3. Totius mundi naturam prudentissime, & facundissime expromsit.

Facundia, f. 1. eloquenza, צחות, Ger. beredsamkeit, Gal. faconde, Hisp. facundia, λογιότης, facultas disserendi. Plin. l. 7. c. 30. Facundiæ, Latiarumque literarum parens Cicero. Quintil. l. 1. proœm. sub fin. Acre facundiam, vires augere eloquentiæ.

Facundiosus, o. 1. 2. idem ac facundus, apud vet. Semp. Asel. referente Gel.

Gel. lib. 4. cap. 9. Si minus facundiosa essent.

Facunditas, atis, f. 3. idem quod facundia, sed minus usitatum. *Plaut. Truc. 2. 6. 13.* Facile sibi facunditatem virtus argutam invenit.

Facundus, o. 1. 2. *facondo, eloquente*, נבון, Ger. *wolberedt*, Gal. *facond, eloquent*, Hisp. *facundo*, ἐλλόγιμος, disertus, a fando. *Ovid. l. 2. art. aman. v. 123.* Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses. ¶ Comp. facundior, sup. facundissimus. *Quintil. l. 12. c. 10.* In omnibus generibus alius alio facundior habetur. *Id. l. eod. c. 2. sub fin.* Facundissimum quemque sibi ad imitandum proponet.

Fæcariæ sportæ, apud *Cat. R. R. c. 11.* (ubi tamen al. leg. *fecaria*) sunt, quibus inclusa fæx prælo supponitur, ut vinum fæcatum exprimatur, quod explicatur ab *eodem c. 153.*

Fæcātus, a, um, o. 1. 2. *quel che si trae dalla feccia*, τρυγίας, quod e fæcibus expressum est. *Cat. c. 153.* Vinum fæcatum sic facito. Adde *Plin. l. 14. c. 10.*

Fæcinæ uvæ, vel fæciniæ, quæ plus, quam ceteræ, fæcis afferunt. Alio nomine a colore Rubellanæ, & a loco Nomentanæ vocantur. *Col. l. 3. c. 2.* Sic vinum fæcinum, *Id. l. 12. c. 45.*

Fæcōsus, a, um, adject. qui fæce abundat. *Mart. l. 13. epigr. 102.* Accipe fæcosum munera chara garum. Garum enim fæx quædam est liquore denso, quare quo magis fæce abundat, eo est pretiosius. Alii leg. *fastosum*. h. e. dite homine dignum.

Facūla, f. 1. dim. a fæx. Hoc nomine appellatur condimentum quoddam ex Coi vini sedimento. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 9.* Siser, alec, fæcula Coa. Adde *Lucret. l. 2. v. 430.*

Fæculentĭa, æ, f. fæcis abundantia. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Fæculentia par cloacali.

Fæculentus, o. 1. 2. *pien di feccia*, Ger. *befecktig*, Gal. *plein de lie, ou de bourbe*, Hisp. *lleno de hezes*, τρυγώδης, fæcibus plenus, ut fæculenta aqua. *Cels. l. 5. c. 26.* Faculentum pus. *Colum. l. 2. c. 2.* Fæculentum vinum. *Salvi. c. 46.* Fæculentior superficies. *August. de ver. relig. c. 40.* Quorum aliud fæculentissimum redditur.

Fæcutinus, o. 1. 2. idem quod fæcatus. *Gel. l. 13. c. 19.* Non eas finitiones prærancidas, neque fæcutinas Grammaticas spectaveris. Alii leg. *Fætutinas*, a fæteo.

Fæx, cis, f. 3. *feccia*, שמר, Germ. *hefen*, Gal. *lie, fondrille*, Hisp. *hez*, τρύξ, excrementum cujusque rei. Aliqui a *facio* derivant, & sine diphthongo scribunt. Sed *Manut. ex lib. vet.* diphthongum retinet. V. *Voss. Etymol.* ¶ Fæces unguentorum *magmata* dicuntur, fæces olearum *fraces*, fæces vini communiter *feces*, a Columella *floces*. *Horat. 1. carm. ol. 35.* Diffugiunt cadis cum fæce siccatis amici. ¶ Translate dicitur de hominibus vilibus, & abjectis. *Cic. pro Flac. c. 8.* Opifices, & tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum quid est negocii concitare? Adde ad *Att. l. 2. ep. 1.*

Fagĕus, o. 1. 2. quod est ex fago arbore. *Plin. l. 16. c. 5.* Alia fageæ glandis figura, alia querneæ.

Faginĕus, o. 1. 2. ex fago. *Ovid. 4. Fast. v. 656.* Bis sua faginea tempora fronde tegit. *Colum. l. 12. c. 45.* Arculæ fagineæ.

Faginus, o. 1. 2. ex fago. *Virg. 3. Georg.* Post valido nitens sub pondere faginus axis.

Fagus, i, f. 2. *faggio*, Ger. *buchbaum*, Gal. *fau*, Hisp. *haya*, φηγός, arbor glandifera, quales præter eam sunt tres aliæ, robur, quercus, æsculus. *Virg. 1. Ecl.* Patulæ recubans sub tegmine fagi.

Fagūtal, n. 3. Romæ sacellum Jovis, in quo erat fagus arbor, Jovi sacra. Hinc Jupiter Fagutalis, & lacus Fagutalis. *Plin. l. 16. c. 10. Var. l. 4. L. L.*

Fala. V. Phala.

Falăcer, cris, m. unus ex quindecim Flaminibus, quos Romani, aucta civitate, atque adeo & sacerdotiis, constituerunt. Nomen habuit a Falacre, qui pomorum Deus habitus est, quia ejus sacris operabatur. *Var. l. 4. & 6. L. L.*

Falarica, V. Phalarica.

Falarienses, m. 3. pop. Piceni, quorum opp. Falaria exc. adhuc *Falerione*, apud Tignium opp. inter Firmum, & Fanum S. Genesii.

Falarĭum, n. 2. *Rasecalmo*, prom. Siciliæ, inter Pelorum prom. & Mylas opp.

Falcarĭus, ii, m. qui falce utitur, vel qui falces conficit, δρεπανουργός. Hinc factum nomen vico cuidam Romæ, quod ibi falcarii habitarent. *Cic. Catil. 1. c. 4.* Dico, te priori nocte venisse inter falcarios.

Falcātus, a, um, o. 1. 2. *simile a falce*, Ger. *krum wie ein sichel*, Gal. *courbé comme une faux*, Hisp. *encorbado en manera de hoz*, δρεπανοειδής, quod formam falcis habet. *Plin. l. 10. c. 21.* In sublime caudam quoque falcatam erigens. *Id. l. 17. c. 10.* Serendas (amygdalas) quam maxime falcatas, & e novella. Lexicographi adhuc interpretati sunt, *falce amputatas*, sed durior interpretatio est, nec facile defendi potest. ¶ Item falcibus armatus, ut falcati currus, *Liv. l. 37. c. 41.* Falcatæ quadrigæ, *Curt. l. 4. c. 9.*

Falcicŭla, & per syncop. Falcula, æ, diminut. parva falx, *picciola falce*, δρεπάνιον. *Pallad. l. 1. ad fin.* Falciculæ brevissimæ. *Colum. l. 12. c. 18.* Falculæ, & ungues ferrei parandi. ¶ Falculæ dicuntur etiam de ungulis bestiarum, ob similitudinem. *Plin. l. 8. c. 15.* Mirum, pardos, pantheras, & leones, condito in corporis vaginas unguium mucrone, ingredi, aversisque falculis currere, nec nisi appetendo protendere.

Falcidĭa lex, fuit lex lata a P. Falcidio Trib. pl. in Triumviratu Augusti, ut ne liceret testamento legare ultra dodrantem, idest, novem uncias, adeo, ut semper quarta pars hæreditatis hæredi conservaretur, quod si testator dodrantem excessisset, liceret hæredi minuere legata, & quartam suam implere. *l. 1. ff. ad l. Falcid.*

Falcĭfer, a, um, o. 1. 2. falcem ferens. Speciatim est cognomen Saturni, quod primus in Italia agriculturæ usum credatur indicasse. *Ovid. 1. Fast.* Ante pererrato falcifer orbe Deus. *Mart. l. 5. epigr. 16.* Falciferi defendere templa Tonantis.

Falcĭger, a, um, adject. idem ac falcifer, & eodem usu. *Auson. Ecl. de Fer. Rom. v. 36.* Falcigerum placant sanguine Cœligenam.

Falcipedĭus, a, um, qui pedes habet curvos ad modum falcis. *Petron. in satyr. c. 75.*

Falco, nis, c. 3. *falcone*, Ger. *falck*, Gal. *faucon*, Hisp. *falcon*, ἱέραξ, avis ex accipitrum genere, quod ungues more falcis habeat introrsum flexos, *Jul. Firmic. l. 5. Mathes. c. 7. sub fin. & Servius ad Æn. 10. v. 145.* ¶ Falcones etiam illi homines dicuntur, quorum digiti pollices in pedibus intro sunt curvati, a similitudine falcis. *Fest.*

Facūla, V. Falcicula.

Falēre, n. 3. verbum est architecturæ. *Var. de re rust. l. 3. c. 5.* Subter columnarum stylobatem est lapis a falere, pedem, & dodrantem altus, ipsum falere ad duos pedes altum a stagno, latum ad quinque. Ad quem loc. Scalig. Falere vocat id, quod magis proprie esset pila. χηλὴν vocat Thucydides, Virgilius saxeam pilam. Sustinet autem falere omne peristylii onus, & stagno oppositum, & oppilatum est. Itaque pilæ litoribus immolitæ a veteribus *Faleria* dicuntur, quia ante *Haleria* dicerentur παρὰ τὴν ἅλα, sal. Argumento, quod Falerii populi ita dicti sunt, quia apud eos sal fieret; antea Halerii dicti, auctore Festo. Nisi sic, quod omnia alta φάλαρα vocabant Græci.

Falerĭa, Falerii, Faleris, Falaris, Phaleria, Phalerium, Phaleris, *Falere*, *Falare*, urbs exc. Etruriæ, in Faliscorum finibus, a Fescennio, seu Urbe Castellana 7. M. P. Viterbium versus. Condita fuit a Falerio Argivo. Sed alii dicunt, olim fuisse in eo loco, ubi nunc Civitas Castellana, deinde destructa veteri novam urbem conditam fuisse ab eo loco uno milliario, & dimidio, in planitie, tandem nova urbe excisa, incolas iterum se recepisse in locum urbis veteris, ubi templum Junonis Falisca remanserat cum luco, tanquam in validum castellum, inde Civitatem Castellanam dictam esse.

Falerīna Tribus rustica, in Campania posita, dicta est ab agro Falerno, descripta & constituta anno U. C. 435.

Falernum, i, n. 2. vinum generosissimum, & apud Romanos celeberrimum, in Falerno agro proveniens, quod acre, forte, ardens, &c. vocat Horatius variis locis. ¶ Reperitur etiam Falernus masc. gen. *Tibul. l. 2. el. 1. v. 27.* Nunc mihi fumosos veteris proferte falernos Consulis. Optimæ tamen edition. hab. fumosum falernum. ¶ De Falerno V. *Silium l. 7. v. 166. & seq.*

Falernus, ager, & mons Campaniæ, inter Calenum, & Sinuessam, ex quibus ager frumenti ferax est, mons, qui est Massico junctus, vini generosissimi. *Macrob. l. 3. Satur. c. 16.* Sed aliqui Falernum montem Puteolis proximum faciunt.

Falernus, a, um, adject. ut falernæ vites, falerna vina, *Horat. l. 1. od. 20. & l. 2. sat. 4. v. 55.* Falernæ cellæ, apud *Virg. 2. Georg.*

Falisca, Faliscum, *Galese*, Col. & urbs Etruriæ, metrop. Faliscorum, apud Tiberim fl. inter Fescenniam, seu Urbem Castellanam, & Hortam.

Falisci, Phalisci, pop. Etruriæ, inter Ciminum M. & Tiberim fl. quorum urbes Falisca, Faleria, Fescennia, & Horta. *Virg. 7. Æn. v. 695.* *æquos Faliscos* appellat, h. e. legum custodes, quia jura & legum XII. Tab. supplementa apud eos asservabantur.

Faliscorum Mons, Soractes, *Monte S. Oreste*, & *Monte di S. Silvestro*, mons Etruriæ, in finibus Faliscorum, ad Tiberim fl. in Prov. Patrimonii S. Petri, & e regione Sabinæ provinciæ. Aliis est urbs Mons Phisco, *Monte Fiascone*.

Faliscus, a, um, adject. ut Præsepes faliscæ, apud *Cat. de R. R. c. 4.* quæ sc. ex ligno falisco optimæ fiebant. ¶ Faliscus venter, vel faliscus simpliciter genus erat farciminis, quod Romani a Faliscis didicerant. *Martial. l. 4. epigr. 46.* Et lucanica ventre cum falisco. *Stat. l. 4. Silv.* Non lucanicæ, non graves Falisci.

Falla, æ, f. antiquum nomen, idem ac fallacia. *Vet. Poeta apud Non. c. 2. n. 316.* Me non vocavit, ob eam rem hanc feci fallam.

Fallacĭa, f. 1. *inganno*, מרמה, Ger. *betrug*, Gal. *tromperie*, Hisp. *engano*, δόλος, techna, dolus malus, sermo compositus ad fallendum. *Var. l. 5. de L. L.* deducit a fando. Et adjungit, si quis re fallat, in hoc non proprio nomine fallaciam esse, sed translatione. *Ter. Andr. 4. 4. 39.* Fallacia alia aliam trudit. *Cic. 2. de Div.* Tota res est inventa fallaciis aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. *Colum. l. 11. c. 2. circa med.* Nonnulli gustu explorare uvæ maturitatem tentaverunt: sed hæc ipsa res habet aliquam fallaciam.

Fallacĭes, ei, f. 5. fallacia. *Apul. l. 5. Met.* Fallacie germanitatis inducta.

Fallaciloquentĭa, æ, f. 1. sermo fallax. *Cic. de Fin. l. 4. c. 25.* Ex ea difficultate illæ fallaciloquentiæ.

Fallaciōsus, a, um, o. 1. 2. *ingannatore*, ἀπατηλός, fallaciis plenus. *Gell. l. 14. c. 1.* Quibus hujusmodi ambages fallaciosæ confutantur.

Fallacĭter, adv. *con inganno*, במרמה, Ger. *betrieglicher weise*, Gal. *faussement, par tromperie*, Hisp. *enganosamente*, δολερῶς, fraudulenter. *Cic. 1. de Div. c. 18.* Fallaciter portenta interpretari. ¶ Comp. fallacius, sup. fallacissime. *Cic. de Arusp. resp.* Fallacissime se illis venditabat.

Fallax, cis, o. 3. *fallace, ingannatore*, Ger. *betrieglich*, Gal. *trompeur*, Hisp. *enganoso*, ἀπατηλός, dolosus, qui consuerit fallere, a fallo. *Cic. 4. Acad. c. 46.* Fallax imitatio simulatioque virtutis. *Ovid. 13. Metam. v. 799.* Fallacior undis. *Cic. pro Dom. c. 9.* Homo fallacissimus. *Id. pro Rabir. Posth.* Merces fallaces, & fucosæ. ¶ *Fallacum* in genitivo plur. *Catull. carm. 30. ad Alphen.* Facta impia fallacum hominum.

Fallo, lis, fefelli, falsum, a. 3. *ingannare*, רמה, Germ. *betriegen*, Gall. *decevoir, tromper*, Hisp. *enganar*, ἐξαπατάω, decipio, a σφάλλω, quod proprie est supplanto. *Var. l. 5. de L. L.* derivat a *fando*, quia fando aliquem decipimus, & contra quam diximus, facimus. *Cic. Catil. 4. c. 11.* Si vis improborum spem meam fefellerit. *Ter. Heaut. 3. 1. 61.* Falli te sinas technis per servulum. *Plin. l. 7. c. 37.* Fallere mandata. h. e. non exequi. *Curt. l. 7. c. 10.* Fallere promissum. *Id. l. 4. c. 5.* Opinio me fefellit. *Id. ib. c. 9.* Cum saxa lubrica vestigium fallerent. *Cic. l. 2. de Invent.* Opinionem tuam fefellit ea res. ¶ *Fallere sermonis*, pro sermone, & *Falli animi*, pro animo; illud est *Plauti Epid. 2. 2. 55. & Terentii Eun. 2. 2. 43.* hoc *Lucretii l. 5. v. 98.* ¶ Ponitur & pro latere, *star nascosto*. *Livius.* Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. Huc spectat etiam illud proverbium, *vivens falle*, λάθε βιώσας, *Horat. l. 1. ep. 17. v. 10.* Non vixit male, qui vivus, moriensque fefellit. h. e. adeo obscure vixit, ut ab hominibus ignoraretur. ¶ *Fallere liberos parentibus*, affertur a nonnullis Lexicographis pro abducere liberos a parentibus, adducuntque locum *Plauti Rud. 3. 4. 42.* Sed ibi optimæ notæ Critici ita legunt: Tu ne hic feles virginalis liberos parentibus Sublectos habebis? V. *Feles*. ¶ Interdum sumitur pro evitare. *Ovid. ep. 19.* Fallere retia. *Hor. l. 2. sat. 7.* Fallere curas somno. ¶ *Ovid. l. 3. de ar. am.* Litera fallit oculos. h. e. effugit. Sic apud *eund. l. 4. Trist. eleg. 2.* Gaudia me fallunt. ¶ Neque hoc te, Crasse, fallit. *Cic. de Orat.* hoc est non te latet. ¶ Fallere alicujus faciem, *Virg. Æn. 1.* h. e. vultus alicujus sumere. Tu, inquit, faciem illius noctem non amplius unam Falle dolo & notos pueri puer indue vultus. ¶ Fallere arte moras, fallere horas sermonibus, fallere tempus narrando, *Ovid. 3. Trist. el. 3. & Heroid. epist. 18.* *render men nojosa la tardanza, passar il tempo &c.* ¶ Nisi fallor, *se non m'inganno*, formula, qua utimur, cum quæ narramus, certo nobis non constant. *Virg. 5. Æn.* Sic, nisi me fallo. *Cic. Phil. 12.* Nisi me fallit animus. ¶ *Si sciens fallo, tum me Jupiter leto afficiat*: formula erat solemnis jurantis, & sibi mala imprecantis, si juramentum non servasset, quæ legitur aliquoties apud *Livium*.

Falsarĭus, o. 1. 2. *falsario*, Ger. *felscher*, Gal. *faussaire*, Hisp. *falsario*, παραχαράκτης, qui decipiendi gratia scripta publica falsificat, ut testamenta &c. *Suet. in Ner. c. 16.* Adversus falsarios tum primum repertum, ne tabulæ, nisi pertusæ, ac ter lino per foramina trajecto obsignarentur.

Falsātio, onis, *falsificamento*, actus falsandi. *Hieronym. l. 2. in Rufin. c. 5.*

Falsātus, a, um, adject. *falsificato, falso*. *Sulpic. Sev. Dial. de virt. monach. c. 3.* Cum legentium fides facile posset habere discrimen, ne falsata sequeretur. Adde *Hier. 2. in Rufin. c. 5.*

False, adv. *falsamente*, Ger. *felschlich*, Gal. *faussement*, Hisp. *falsamente*, ψευδῶς, fallaciter, inaniter. *Cic. in Acad. l. 4. c. 46.* Assentiri false nulli rei debemus. Superlat. Falsissime legitur apud *August. Conf. l. 10. c. 13. & epist. 222.*

su non conjunct. sed infinitum regit. Pers. Sat. 1. v. 44. Quisquis es o, modo quem ex adverso dicere feci. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 16. Quem Homerus conveniri apud inferos facit ab Ulysse. Sic facere nomina in Dialogis, introdur personaggi a parlare. Cic. Si nomina facta sunt, mutari possunt. ¶ Item exercere, profiteri, exercitare, ut facere medicinam, apud Cic. Fam. 14. ep. 7. facere mercaturas, Id. Ver. 5. c. 28. ¶ Item pati, subire. Cic. 2. Fin. c. 24. Si jacturæ rerum familiarium erunt faciundæ. Plaut. Capt. 2. 2. 77. Est, ubi profecto damnum præstet facere, quam lucrum. Sic paries vitium facere dicitur, cum vetustate, aut motu aliquo labefactatur. Cic. in Top. c. 3. ¶ Item aliquo ire, Terent. Huc te fac. h. e. huc accede, ut explicat Donat. Apul. l. 5. Met. sub init. Paulo silentior intra limen se se fecit. ¶ Item gignere, Var. l. 3. R. R. c. 22. Pie um, ut pullos similes sui faciunt. ¶ Item agere. Cic. Att. l. 5. ep. 20. Apameæ quinque dies morati, Iconii decem fecimus. ¶ Item creare, Cic. de Sen. Anno undevigesimo hi Consules facti sunt. ¶ Item disponere, statuere. Cic. Ver. 3. Quid hoc homine faciatis? Id. ad Att. Feci de Fabio, ut scribis. Sic facere in aliquem, pro in aliquem statuere, animadvertere. Ter. Heaut. 1. 2. 24. Vereor ne quid in illum iratus plus satis faxit pater. Et cum dat. Id. Eun. 5. 6. in fin. ¶ Præterea cum variis nominibus conjunctum varias, & elegantes notiones habet, ut facere alicui animum, far' animo. Liv. l. 25. ¶ Facere alicui copiam, vel potestatem alicujus rei. Liv. l. 7. Facere copiam pugnandi. Cic. Phil. 8. Facere omnibus sui conveniendi potestatem. ¶ Facere fidem; probare, Cic. in Catil. Quoniam auribus vestris minorem fidem faceret oratio mea. ¶ Facere gradum ad aliquid, passare a qualche cosa, promoveri, progredi. Cic. Ver. 4. Ex hac provincia in Africam gradus imperii factus est. Significat etiam simpliciter ambulare. Plaut. Curc. & Cic. de Orat. ¶ Facere gratiam, dispensare. V. Gratia. ¶ Facere modum alicujus rei, moderare, finire. Cic. de Leg. Ut aliquando controversiæ facerent modum. At facere modos, est modulari, vel carmina componere. V. Modus. ¶ Facere negotium alicui, travagliare qualcuno. Quintil. l. 5. c. 12. Negotium innocenti fecit. ¶ Facere nomen, dar' il nome. Item famam acquirere, far fama. Facere nomina, far partite, far debiti. V. Nomen. ¶ Facere alicui otium. h. e. dare. Virg. Ecl. 1. Deus nobis hæc otia fecit. ¶ Pedem facere, in re nautica est dimidio vento navigare. V. Pes. ¶ Facere periculum, far' esperienza, tentare. Cic. 2. Ver. Facere periculum diligentiæ. Ter. Eun. 3. 2. Fac periculum in litteris. ¶ Facere periculum alicui, porre a pericolo. Tac. l. 3. Tanquam insonti periculum fecisset. V. Facere promissum, mantener la promessa. Cic. l. 3. Off. Promissum potius non faciendum, quam tam tetrum facinus admittendum. ¶ Facere reum, accusare qualcuno, e farlo reo. Cic. ad Q. Fr. P. Sylla Gabinium de ambitu reum fecit. ¶ Facere sanguinem, far sangue, effundere. Liv. l. 45. Nondum indicto bello, aut ita commisso, ut strictos gladios, aut sanguinem usquam factum vidissent. ¶ Facere satis, soddisfare, pagare, obbedire. Cic. in Brut. Ego vero, si potero, faciam vobis satis. V. Satisfacio. ¶ Facere stipendia, militare. Liv. l. 5. Equis suis se stipendia facturos promittunt. ¶ Facere stipendiarios, far' tributarj. Cæs. l. 1. B. G. Heduos sibi stipendiarios factos. ¶ Facere stomachum, fare stizzare, o fastidio. Cic. l. 1. Fam. Non illi quidem ut mihi stomachum facerent. ¶ Facere sumptum, far delle spese. Cic. l. 5. ad Attic. Quod nullus fit sumptus in nos, neque in legatum, &c. ¶ Facere vadimonium, promettere di comparire in giudizio. Cic. pro Quint. Quo die vadimonium illud factum esse dicis? ¶ Facere testes, chiamar testimonj. Liv. l. 44. Se Deos, hominesque testes facere invitos, &c. ¶ Facere vela, far vela, navigare. Cic. 5. Tusc. Utrum mavis, statim ne vos vela facere, an &c. ¶ Verba facere, parlare. Ter. Phorm. 5. 8. 25. Verba fiunt mortuo. ¶ Facere fugam, mettersi in fuga. Liv. l. 8. c. 9. Consternatæ cohortes Latinorum fugam, & vastitatem late fecerunt. Significat etiam fugare, metter' in fuga. Cic. pro Dom. c. 25. Quas ille tum cædes, quas fugas fecerit, vidistis. ¶ Facere delicias. V. Deliciæ. ¶ Facere volupe animo suo, darsi spasso. Plaut. Asin. ¶ Facere ludos, far' i giuochi, ludos edere, exhibere. Cic. ad Q. Fr. Item ludere, scherzare. Ter. Phorm. 5. 7. 52. Dicitur etiam ludos facere, qui ludum de se aliis præbet. Plaut. multis in loc. ¶ Facere auspicium dicitur avis, ex qua illud capitur, far' augurio. Liv. l. 1. Eam adhiem circa summum culmen hominis auspicium fecisse. ¶ Translate Hor. l. 1. ep. 1. Cui si vitiosa libido fecerit auspicium. ¶ Facere exemplum in aliquem, castigare. Plaut. Most. 5. 1. 67. Exempla edepol faciam ego in te. ¶ Facere officium suum, far' il suo dovere. Ter. & Plaut. Stich. 1. 1. 38. ¶ Facere justa, far' i funerali. Cic. pro Flac. Justa Catilinæ facta sunt. ¶ Facere compendii. V. Compendium. ¶ Facere bene, vel male alicui. Ter. Phor. Dii tibi male faciant. Calvus apud Charis. l. 2. Ita mihi Jovem velim bene fecisse. ¶ Sæpe hoc verbum alia verba resolvit, & eandem, quam ipsa, significationem habet. Cic. de Senect. Invitus feci, ut C. Flaminium de Senatu ejicerem. h. e. invitus ejeci. Plaut. Most. 1. 3. 59. Facito cogites. h. e. cogita. ¶ Missum facere aliquid, pro præterire. Ter. Eun. 5. 2. 25. Missa hæc faciamus. Item pro mittere. Pompejus M. in ep. ad Att. l. 8. Ut cohortes, quæ fortunas suas reliquerunt, ad me missum facias. h. e. mittendas cures. ¶ Facere omnia, tentar' ogni mezzo. Cic. Fam. 16. ep. 17. Valetudo tua me valde sollicitat, sed inservi, & fac omnia. ¶ Junctum cum aliis verbis subjunctivum amat. Cic. Att. Et si non potuisti facere, ut illam epistolam non mitteres, se non hai potuto far di meno di non, &c. Ter. Eun. 2. 3. Fac, sis, promissa appareant. Cic. Att. l. 2. Fac ut sciam. ¶ Cum infinito significat concedere, dare. Cic. Fam. 9. ep. 16. Verum fac, esse omnia, diamo, che tutto sia, &c. ¶ Item in causa esse, seu efficere, & quidem cum infinito. Liv. l. 22. c. 13. Casilinum pro Casino ducem accipere fecit. Col. l. 12. c. 38. Mel ter infervere facito. Virg. 2. Æn. v. 538. Qui nati coram me cernere lethum fecisti. ¶ Bene facis, formula est beneficium testantis, & gratias agentis, item approbantis. Ter. Eun. 1. 2. 106. Merito te amo. Ph. Bene facis. ¶ Fac, si facis, proverbiale est eodem sensu, quo dicimus, age quod agis. Mart. l. 1. epigr. 47. Sic Plaut. Pers. 1. 3. 66. Hoc si facturus, face. Senec. l. 2. de Benef. c. 5. Fac, si quid facis. ¶ Factum velle, est favere, bene cupere. Ter. Adelph. 5. 7. 20. Dii tibi, Demea, bene faxint, cum te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. ¶ Absolute usurpatum est a Veteribus in Inscriptionibus Sepulcrorum, ut fecit, fieri curavit, &c. h. e. tumulum posuit. Prætores etiam, & Quæsitores in publicis criminibus cognoscendis, reo damnato, pronunciare solebant fecisse videtur. Cic. in Pison. c. 40. Hinc in ambiguo sensu ludit Martial. l. 9. ep. 16. Inscripsit tumulo septem scelerata virorum, se fecisse, Chloe, quid pote simplicius? h. e. se fecisse tumulum, sed revera occidisse. ¶ Facior in passivo Veteres dixisse, patet partim ex particip. factus, partim ex compositis afficior & efficior, partim ex Non. c. 10. n. 17. ubi Nigid. ventrem reddit facitur, & Tit. ait, consilium parvi facitur. Sed pro hoc antiquato nunc fio utimur. ¶ Imperat. est fac, vel facito. Sæpissime tamen apud Plaut. legas face.

Factio, onis, f. 3. operazione, ποίησις, actio, confectio, potestas conficiendi. Cic. in Top. c. 11. Quas is instituisset, cui testamenti factio nulla esset. ¶ Item ordo, societas, ut Factio histrionum, factio quadrigariorum. Quatuor apud antiquos fuere aurigantium factiones, Veneta, Prasina, Alba, Rosea, a coloribus nominatæ. Cassiodorus quatuor colores harum factionum cum partibus anni quaternis assimilat. Prasinus virenti Veri dicatus erat, Roseus flammeæ Æstati, Venetus nubilæ Hyemi, Albus pruinoso Autumno. Suetonius scribit, his addidisse Domitianum duas, alteram aurati, alteram purpurei panni. Hæ pernicitate cursus inter se decertabant, favoreque populari, sive Imperatorio victoriæ præmia adjudicabantur eis, quæ vicissent. ¶ Item eorum consensus, & conspiratio, qui se principes, & primarios in civitate efficere conantur, fazione, setta, congiura, קשר, Ger. sect, Gal. secte, party, Hisp. vando, αἵρεσις, ut factio Pompeii, factio Cæsaris. Cæs. 1. B. C. Ut se, & Pop. Rom. paucorum factione oppressum in libertatem vindicaret. ¶ Item nobilitas, potentia, & auctoritas alicujus in civitate, quia qui ista habent, facere multa & possunt, & solent. Plaut. Cist. 2. 1. 17. Neque nos tanta factione sumus, neque opes nostræ tam sunt validæ.

Factionarius, ii, m. Factionarii dicuntur, qui præsunt factionibus aurigarum. Impp. Valentinian. Val. & Gratian. l. 15. Cod. Theod. tit. 10. leg. 1. Equos vendendi solitam factionariis copiam non negamus.

Factiōsus, a, um, o. r. 2. fazioso, στασιαστής, princeps ille, qui factionem exercet. Nepos Lysand. c. 1. Semper factiosus, audaxque. ¶ Item opulentus, & potens, etiam in bonam partem. Plaut. Aulul. 2. 2. 50. Venit hoc mihi in mentem, te esse hominem divitem, factiosum, me item esse hominem pauperum pauperrimum. ¶ Item impiger, aptusque ad res gerendas. Id. Bacch. 3. 6. 13. Lingua factiosi, inertes opera. ¶ Comparat. factiosior legitur apud Aurel. Vict. in Caracal. superlat. factiosissimus, apud Plin. l. 4. ep. 9.

Factitatio, onis, f. actus factitandi, ut factitatio corporum, apud Tert. adv. Hermog. c. 32.

Factitātor, oris, m. qui factitat. Tertul. adv. Prax. c. 18. Idolorum factitatores, atque cultores.

Factitātus, a, um, fatto spesso, praticato. Cic. l. 2. Offic. c. 24. Hæc apud majores nostros factitata. Id. in Orat. Alterum factitatum est, alterum novum.

Factitius, a, um, o. r. 2. fatticcio, [illegible], Ger. gemacht, Gal. faictif, Hisp. hechizo, ποιητικός, quod arte aliqua effectum est, hoc est, quod naturale non est. Plin. l. 12. c. 17. Ergo in utraque gente bina laudari genera, terrenum, & factitium. ¶ Factitia verba dicuntur, quæ & fictitia appellantur, quæ ad soni alicujus similitudinem efficta sunt, ut Crocire, hinnire, &c.

Factito, as, a. 1. fare spesso, praticare, ἐπιτηδεύω, sæpe facio. Ter. Eun. 4. 7. 13. Idem Pyrrhus factitavit. Hor. in Ar. poet. v. 470. Versus factitare. Quintil. l. 7. c. 4. Factitare medicinam. Cic. de clar. Orat. Factitare accusationem.

Facto, as, a. 1. frequent. a facio. Plaut. Merc. prol. v. 94. Omnes merces, ut volui, vendidi ex sententia, Lucrum ingens facio.

Factor, is, m. 3. fattore, עשה, Ger. macher, Gal. faiseur, Hisp. hazedor, ποιητής, qui efficit. Pallad. l. 1. R. R. c. 6. Cuparum, doliorumque factores. Lactant. l. 2. c. 8. Dei potestas, quæ fine, ac modo caret, sicut vita factoris. h. e. creatoris rerum omnium. ¶ Veteres de iis hoc nomen usurparunt, qui oleum, aut vinum conficerent. Cato R. R. c. 64. Factores volunt, ut olea in tabulato diu sit, ut fracida sit, quo facilius oleum efficiant. Adde eund. c. 13. & 66. ¶ Factor etiam dicitur, qui criminis alicujus reus est, apud JCtos. Macer l. 7. ff. de cust. & exhib. reor. ¶ Factores in pilæ ludo dicuntur, qui pilam regerunt, & reddunt, sicut datores, qui dant, & mittunt. Plaut. Cur. 2. 3. 18. Tum isti, qui ludunt datatim, & datores, & factores omnes subdam sub solum.

Factorium, ii, n. instrumentum, quo oleum fit. Pallad. in Octobr. tit. 10. Ubi vero compleveris modum factorii.

Factum, ti, n. 2. fatto, מעשה, Ger. that, Gal. fait, Hisp. hecho, πρᾶγμα, actio, res gesta. Cic. 1. Fin. De clarorum hominum factis illustribus, & gloriosis satis hoc loco dictum sit. Virg. 10. Æn. v. 468. Sed famam extendere factis, hoc virtutis opus.

Factūra, æ, f. 1. fattura, יצירה, Ger. machung, Gal. facture, façon, Hisp. hechura, ποίησις, compositio rei, quam facimus. Plin. l. 34. c. 14. Alicubi vena bonitatem hanc præstat, alicubi factura. ¶ Item opus ipsum factum. Prudent. Apotheos. v. 792. Anima factura Dei est.

Factus, us, m. 4. fattura, ποίησις, confectio. Unde factus olei dicitur, quantum una vice conficitur. Cato de R. R. c. 67. Factoribus det in singulos factus olei sextarios. ¶ Factus villæ, structura, opus. Var. l. 3. de R. R. c. 1. Quo exornatior villa esse possit fructu, quam factu. V. eund. l. 1. c. 24.

Factus, a, um, adiect. particip. fatto, lavorato, κατεσκευασμένος. Cic. 4. Ver. c. 18. Pocula Mentoris manu summo artificio facta. Horat. l. 1. sat. 5. v. 33. Ad unguem factus homo. h. e. perfectus. Cic. 6. Ver. Argentum factum. Sic oratio facta. h. e. elaborata, polita. Cic. l. 3. de Orat. ¶ Factum velle alicui, V. in Facio.

Facul, idem quod facilis, vel faciliter, apud Veteres. Pacuv. apud Non. c. 2. n. 331. Haud facul fœmina invenietur bona. Et Var. Utrum sit magnum, an parvum, facul, an difficul.

Facŭla, f. 1. facella, λαμπάδιον, parva fax. Prop. l. 2. eleg. 20. v. 5. Quorum alii faculas, alii retinere sagittas. ¶ Translate Plaut. Pers. 4. 3. 46. Nequicquam tibi fortuna faculam lucrificam allucere vult. h. e. occasionem, viamque lucrandi.

Facultas, tis, f. 3. potenza, forza, arbitrio, podestà, כח, Ger. facultet, Gal. faculté, Hisp. facultad, δύναμις, proprie est facilitas agendi, ab antiquo facul, pro facilis. Hinc omnis ars facultas appellatur, quia dat regulas, & rationem faciendi aliquid. Ter. Andr. Dii date facultatem huic pariendi. Cic. 1. de Inv. Facultates sunt, aut quibus facilius fit, aut sine quibus aliquid confici non potest. ¶ Sed Pisarus facultatem a facilitate distinguit; illam vocans gratiam, ac virtutem faciendi, hanc promptitudinem dunçagat. Sic enim inquit epist. 115. Quia nimia assiduitate facilitas magis, quam facultas, nec fiducia, sed temeritas paratur. ¶ Sæpe pro potestate ponitur, ἐξουσία, Cic. pro Rab. Utinam mihi hanc facultatem causa concederet, &c. Hinc facultates num. plur. pro opibus, copiis, divitiis sumuntur, quia per divitias omnia facillime fiunt. Cic. ad Q. Fr. Quam vero me non tuæ facultates sustineant. Cæs. l. 1. B. G. c. 38. Omnium rerum, quæ ad bellum usui erant, summa erat in oppido facultas. hoc est, abundantia.

Faculter, adverb. facile. Fest.

Facunde, adverb. eloquentemente, Ger. berede fæulich, Gal. facondement, Hisp. facundamente, λογίως, diserte. Liv. l. 28. c. 18. Ut hostem etiam infestissimum facunde alloquendo sibi conciliaret. Val. Max. l. 9. c. 3. Totius mundi naturam prudentissime, & facundissime exprompsit.

Facundia, f. 1. eloquenza, צחות, Ger. beredsamkeit, Gal. faconditė, Hisp. facundia, λογιότης, facultas disserendi. Plin. l. 7. c. 30. Facundiæ, Latiarumque literarum parens Cicero. Quintil. l. 1. proœm. sub fin. Alere facundiam, vires augere eloquentiæ.

Facundiōsus, a. r. 2. idem ac facundus, apud vet. Semp. Asel. referente Gel.

Gel. lib. 4. cap. 9. Si minus facundiosa essent.

Facunditas, atis, f. 3. idem quod facundia, sed minus usitatum. *Plaut. Truc.* 2. 6. 13. Facile sibi facunditatem virtus argutam invenit.

Facundus, o. 1. 2. *facondo, eloquente*, צחות, Ger. *wolredende*, Gal. *facond, eloquent*, Hisp. *facundo*, ἐλλόγιμος, disertus, a *fando*. *Ovid. l. 2. art. aman. v.* 123. Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses. ¶ Comp. facundior, sup. facundissimus. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. In omnibus generibus alius alio facundior habetur. *Id. l. ead. c. 2. sub fin.* Facundissimum quemque sibi ad imitandum proponet.

Fæcariæ sportæ, apud *Cat. R. R. c.* 11. (ubi tamen al. leg. *fecaria*) sunt, quibus inclusa fæx prælo supponitur, ut vinum fæcatum exprimatur, quod explicatur ab *eodem c.* 153.

Fæcātus, a, um, o. 1. 2. *quel che si trae dalla feccia*, τρυγίας, quod e fæcibus expressum est. *Cat. c.* 153. Vinum fæcatum sic facito. Adde *Plin. l.* 14. *c.* 10.

Fæcinæ uvæ, vel fæciniæ, quæ plus, quam cæteræ, fæcis afferunt. Alio nomine a colore Rubellanæ, & a loco Nomentanæ vocantur. *Col. l. 3. c. 2.* Sic vinum fæcinum, *Id. l.* 12. *c.* 45.

Fæcōsus, a, um, adject. qui fæce abundat. *Mart. l. 13. epigr.* 102. Accipe fæcosum munera chara garum. Garum enim fæx quædam est liquore denso, quare quo magis fæce abundat, eo est pretiosius. Alii leg. *fastosum*. h. e. dite homine dignum.

Fæcŭla, f. 1. dim. a fæx. Hoc nomine appellatur condimentum quoddam ex Coi vini sedimento. *Horat. l. 2. sat. 8. v.* 9. Siser, alec, fæcula Coa. Adde *Lucret. l. 2. v.* 430.

Fæculentia, æ, f. fæcis abundantia. *Sidon. l. 3. ep.* 13. Fæculentia par cloacali.

Fæculentus, o. 1. 2. *pien di feccia*, Ger. *hefechtig*, Gal. *plein, de lie, ou de bourbe*, Hisp. *lleno de hezes*, τρυγώδης, fæcibus plenus, ut fæculenta aqua. *Cels. l. 5. c.* 26. Fæculentum pus. *Colum. l. 2. c. 2.* Fæculentum vinum. *Solin. c.* 46. Fæculentior superficies. *August. de ver. relig. c.* 40. Quorum aliud fæculentissimum redditur.

Fæcutinus, o. 1. 2. idem quod fæcatus. *Gel. l. 13. c.* 19. Non eas finitiones prærancidas, neque fæcutinas Grammaticas spectaveris. Alii leg. *Feturinas*, a fæteo.

Fæx, cis, f. 3. *feccia*, שמר, Germ. *hefen*, Gal. *lie, soudrille*, Hisp. *hez*, τρύξ, excrementum cujusque rei. Aliqui a *facio* derivant, & sine diphthongo scribunt. Sed *Manut. ex lib. vet.* diphthongum retinet. V. *Voss. Etymol.* ¶ Fæces unguentorum *magmata* dicuntur, fæces olearum *fraces*, fæces vini communiter *faces*, a Columella *flores*. *Horat. 1. carm. od.* 35. Diffugiunt cadis cum fæce siccatis amici. ¶ Translate dicitur de hominibus vilibus, & abjectis. *Cic. pro Flac. c.* 8. Opifices, & tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum quid est negocii concitare? Adde ad *Att. l. 2. ep.* 1.

Fagĕus, o. 1. 2. quod est ex fago arbore. *Plin. l. 16. c.* 5. Alia fageæ glandis figura, alia querneæ.

Faginĕus, o. 1. 2. ex fago. *Ovid. 4. Fast. v.* 656. Bis sua faginea tempora fronde tegit. *Colum. l. 12. c.* 45. Arculæ fagineæ.

Fagīnus, o. 1. 2. ex fago. *Virg. 3. Georg.* Post valido nitens sub pondere faginus axis.

Fagus, i, f. 2. *faggio*, Ger. *buchbaum*, Gal. *fau*, Hisp. *haya*, φηγός, arbor glandifera, quales præter eam sunt tres aliæ, robur, quercus, æsculus. *Virg. 1. Ecl.* Patulæ recubans sub tegmine fagi.

Fagūtal, n. 3. Romæ sacellum Jovis, in quo erat fagus arbor, Jovi sacra. Hinc Jupiter Fagutalis, & lacus Fagutalis. *Plin. l. 16. c. 10. Var. l. 4. L. L.*

Fala. V. Phala.

Falăcer, cris, m. unus ex quindecim Flaminibus, quos Romani, aucta civitate, atque adeo & sacerdotiis, constituerunt. Nomen habuit a Falacre, qui pomorum Deus habitus est, quia ejus sacris operabatur. *Var. l. 4. & 6. L. L.*

Falarica, V. Phalarica.

Falarienses, m. 3. pop. Piceni, quorum opp. Falaria exc. adhuc *Falerione*, apud Tignium opp. inter Firmum, & Fanum S. Genesii.

Falarium, n. 2. *Rasicolmo*, prom. Siciliæ, inter Pelorum prom. & Mylas opp.

Falcarius, ii, m. qui falce utitur, vel qui falces conficit, δρεπανουργός. Hinc factum nomen vico cuidam Romæ, quod ibi falcarii habitarent. *Cic. Catil. 1. c.* 4. Dico, te priori nocte venisse inter falcarios.

Falcātus, a, um, o. 1. 2. *simile a falce*, Ger. *krum wie ein sichel*, Gal. *courbé comme une faux*, Hisp. *encorbado en manera de hoz*, δρεπανοειδής, quod formam falcis habet. *Plin. l. 10. c.* 21. In sublime caudam quoque falcatam erigens. *Id. l. 17. c.* 10. Serendas (amygdalas) quam maxime falcatas, & e novella. Lexicographi adhuc interpretati sunt, *falce amputatas*, sed durior interpretatio est, nec facile defendi potest. ¶ Item falcibus armatus, ut falcati currus, *Liv. l. 37. c.* 41. Falcatæ quadrigæ, *Curt. l. 4. c.* 9.

Falcicŭla, & per syncop. Falcula, æ, diminut. parva falx, *picciola falce*, δρεπάνιον. *Pallad. l. 1. ad fin.* Falciculæ brevissimæ. *Colum. l. 12. c.* 18. Falculæ, & ungues ferrei parandi. ¶ Falculæ dicuntur etiam de ungulis bestiarum, ob similitudinem. *Plin. l. 8. c.* 15. Mirum, pardos, pantheras, & leones, condito in corporis vaginas unguium mucrone, ingredi, aversisque falculis currere, nec nisi appetendo protendere.

Falcidĭa lex, fuit lex lata a P. Falcidio Trib. pl. in Triumviratu Augusti, ut ne liceret testamento legare ultra dodrantem, sicut, novem uncias, adeo, ut semper quarta pars hæreditatis hæredi conservaretur, quod si testator dodrantem excessisset, liceret hæredi minuere legata, & quartam suam implere. *l. 1. ff. ad l. Falcid.*

Falcĭfer, a, um, o. 1. 2. falcem ferens. Speciatim est cognomen Saturni, quod primus in Italia agriculturæ usum creditur indicasse. *Ovid. 1. Fast.* Ante peragrato falcifer orbe Deus. *Mart. l. 5. epigr.* 16. Falciferi defendere templa Tonantis.

Falcĭger, a, um, adject. idem ac falcifer, & eodem usu. *Auson. Ecl. de Fer. Rom. v.* 36. Falcigerum placant sanguine Cœligenam.

Falcipedĭus, a, um, qui pedes habet curvos ad modum falcis. *Petron. in satyr. c.* 75.

Falco, nis, c. 3. *falcone*, Ger. *falck*, Gal. *faucon*, Hisp. *falcon*, ἱέραξ, avis ex accipitrum genere, quod ungues more falcis habeat introrsum flexos, *Jul. Firmic. l. 5. Mathes. c. 7. sub fin.* & *Servius ad Æn.* 10. *v.* 145. ¶ Falcones etiam illi homines dicuntur, quorum digiti pollices in pedibus intro sunt curvati, a similitudine falcis. *Fest.*

Facŭla. V. Falcicula.

Falēre, n. 3. verbum est architecturæ. *Var. de re rust. l. 3. c.* 5. Subter columnarum stylobatem est lapis a falere, pedem, & dodrantem altus, ipsum falere ad duos pedes altum a stagno, latum ad quinque. Ad quem loc. Scalig. Falere vocat id, quod magis proprie esset pila. κρηπὶς vocat Thucydides. Virgilius saxeam pilam. Sustinet autem falere omne peristylii onus, & stagno oppositum, & oppilatum est. Itaque pilæ litoribus immolitæ a veteribus *Faleria* dicuntur, quia ante *Haleria* dicerentur παρὰ τὸ ἅλς, sal. Argumento, quod Falerii populi ita dicti sunt, quia apud eos sal fieret; antea Halerii dicti, auctore Festo. Nisi sit, quod omnia alta φάλαρα vocabant Græci.

Falerĭa, Falerii, Faleris, Falaris, Phaleria, Phalerium, Phalaris, *Palere*, *Falare*, urbs exc. Etruriæ, in Faliscorum finibus, a Fescennio, seu Urbe Castellana 7. M. P. Viterbium versus. Condita fuit a Falerio Argivo. Sed alii dicunt, olim fuisse in eo loco, ubi nunc Civitas Castellana, deinde destructa veteri novam urbem conditam fuisse ab eo loco uno milliario, & dimidio, in planitie, tandem nova urbe excisa, incolas iterum se recepisse in locum urbis veteris, ubi templum Junonis Falisca remanserat cum luco, tanquam in validum castellum, inde Civitatem Castellanam dictam esse.

Falerīna Tribus rustica, in Campania posita, dicta est ab agro Falerno, descripta & constituta anno U. C. 435.

Falernum, i, n. 2. vinum generosissimum, & apud Romanos celeberrimum, in Falerno agro proveniens, quod acre, forte, ardens, &c. vocat Horatius variis locis. ¶ Reperitur etiam Falernus masc. gen. *Tibul. l. 2. el. 1. v.* 27. Nunc mihi fumosos veteris proferte falernos Consulis. Optimæ tamen edition. hab. fumosum falernum. ¶ De Falerno V. *Silium l. 7. v. 166. & seq.*

Falernus, ager, & mons Campaniæ, inter Calenum, & Sinuessam, ex quibus ager frumenti ferax est, mons, qui est Massico junctus, vini generosissimi. *Macrob. l. 3. Satur. c.* 16. Sed aliqui Falernum montem Puteolis proximum faciunt.

Falernus, a, um, adject. ut falernæ vites, falerna vina, *Horat. l. 1. od.* 20. & *l. 2. sat. 4. v.* 55. Falernæ cellæ, apud *Virg. 2. Georg.*

Falisca, Faliscum, *Galese*, Col. & urbs Etruriæ, metrop. Faliscorum, apud Tiberim fl. inter Fescenniam, seu Urbem Castellanam, & Hortam.

Falisci, Phalisci, pop. Etruriæ, inter Ciminum M. & Tiberim fl. quorum urbes Falisca, Faleria, Fescennia, & Horta. *Virg. 7. Æn. v.* 695. *æquos Faliscos* appellat, h. e. legum custodes, quia jura & legum XII. Tab. supplementa apud eos asservabantur.

Faliscorum Mons, Soracles, *Monte S. Oreste*, & *Monte di S. Silvestro*, mons Etruriæ, in finibus Faliscorum, ad Tiberim fl. in Prov. Patrimonii S. Petri, & e regione Sabinæ provinciæ. Aliis est urbs Mons Phisco, *Monte Fiascone*.

Faliscus, a, um, adject. ut Præsepes faliscæ, apud *Cat. de R. R. c.* 4. quæ sc. ex ligno falisco optimæ fiebant. ¶ Faliscus venter, vel faliscus simpliciter genus erat farciminis, quod Romani a Faliscis didicerant. *Martial. l. 4. epigr.* 46. Et lucanica ventre cum falisco. *Stat. l. 4. Silv.* Non lucanicæ, non graves Falisci.

Falla, æ, f. antiquum nomen, idem ac fallacia. *Vet. Poeta apud Non. c. 2. n.* 316. Me non vocarit, ob eam rem hanc feci fallam.

Fallacĭa, f. 1. *inganno*, רמיה, Ger. *betrug*, Gal. *tromperie*, Hisp. *engaño*, ἀπάτη, techna, dolus malus, sermo compositus ad fallendum. *Var. l. 5. de L. L.* deducit a fando. Et adjungit, si quis te fallat, in hoc non proprio nomine fallaciam esse, sed translatione. *Ter. Andr.* 4. 4. 39. Fallacia alia aliam trudit. *Cic. 2. de Div.* Tota res est inventa fallaciis aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. *Colum. l. 11. c. 2. circa med.* Nonnulli gustu explorare uvæ maturitatem tentaverunt: sed hæc ipsa res habet aliquam fallaciam.

Fallacies, ei, f. 5. fallacia. *Apul. l. 5. Met.* Fallacie germanitatis inducta.

Fallaciloquentĭa, æ, f. 1. sermo fallax. *Cic. de Fin. l. 4. c.* 25. Ex ea difficultate illæ fallaciloquentiæ.

Fallaciōsus, a, um, o. 1. 2. *ingannatore*, ἀπατηλός, fallaciis plenus. *Gell. l. 14. c.* 1. Quibus hujusmodi ambages fallaciosæ confutantur.

Fallacĭter, adv. *con inganno*, במרמה, Ger. *betrieglicher weise*, Gal. *faussement, par tromperie*, Hisp. *enganosamente*, δολερῶς, fraudulenter. *Cic. 1. de Div. c.* 18. Fallaciter portenta interpretari. ¶ Comp. fallacius, sup. fallacissime. *Cic. de Arusp. resp.* Fallacissime se illis venditabat.

Fallax, cis, o. 3. *fallace, ingannatore*, Ger. *betrieglich*, Gal. *trompeur*, Hisp. *enganoso*, ἀπατηλός, dolosus, qui consuevit fallere, a fallo. *Cic. 4. Acad. c.* 46. Fallax imitatio simulatioque virtutis. *Ovid. 13. Metam. v.* 799. Fallacior undis. *Cic. pro Dom. c.* 9. Homo fallacissimus. *Id. pro Rabir. Posth.* Merces fallaces, & fucosæ. ¶ *Fallacum* in genitivo plur. *Catull. carm. 30. ad Alphen.* Facta impia fallacum hominum.

Fallo, lis, fefelli, falsum, a. 3. *ingannare*, רמה, Germ. *betriegen*, Gall. *decevoir, tromper*, Hisp. *engañar*, ἐξαπατάω, decipio, a σφάλλω, quod proprie est supplanto. *Var. l. 5. de L. L.* derivat a *fando*, quia fando aliquem decipimus, & contra quam diximus, facimus. *Cic. Catil. 4. c.* 11. Si vis improborum spem meam fefellerit. *Ter. Heaut.* 3. 1. 61. Falli te sinas technis per servulum. *Plin. l. 7. c.* 37. Fallere mandata. h. e. non exequi. *Curt. l. 7. c.* 10. Fallere promissum. *Id. l. 4. c.* 5. Opinio me fefellit. *Id. ib. c.* 9. Cum saxa lubrica vestigium fallerent. *Cic. l. 2. de Invent.* Opinionem tuam fefellit ea res. ¶ *Fallere sermonis*, pro sermone, & *Falli animi*, pro animo; illud est *Plauti Epid.* 2. 2. 55. & *Terentii Eun.* 2. 2. 43. hoc *Lucretii l. 5. v.* 98. ¶ Ponitur & pro latere, *star nascosto*. *Livius*. Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. Huc spectat etiam illud proverbium, *vivens falle*, λάθε βιώσας, *Horat. l. 1. ep. 17. v.* 10. Non vixit male, qui vivus, moriensque fefellit. h. e. adeo obscure vixit, ut ab hominibus ignoraretur. ¶ *Fallere liberos parentibus*, affertur a nonnullis Lexicographis pro abducere liberos a parentibus, adducuntque locum *Plauti Rud.* 3. 4. 42. Sed ibi optimæ notæ Critici ita legunt: Tu ne hic feles virginalis liberos parentibus Sublectos habebis? V. *Feles*. ¶ Interdum sumitur pro evitare. *Ovid. ep.* 19. Fallere retia. *Hor. l. 2. sat.* 7. Fallere curas somno. ¶ *Ovid. l. 3. de ar. am.* Litera fallit oculos. h. e. effugit. Sic apud *eund. l. 4. Trist. eleg.* 2. Gaudia me fallunt. ¶ Neque hoc te, Crasse, fallit. *Cic. de Orat.* hoc est non te latet. ¶ Fallere alicujus faciem, *Virg. Æn.* 1. h. e. vultus alicujus sumere. Tu, inquit, faciem illius noctem non amplius unam Falle dolo & notos pueri puer indue vultus. ¶ Fallere arte moras, fallere horas sermonibus, fallere tempus narrando, *Ovid. 3. Trist. el.* 3 & *Heroid. epist.* 18. *render men noiosa la tardanza, passar il tempo* ec. ¶ Nisi fallor, *se non m' inganno*, formula, qua utimur, cum quæ narramus, certo nobis non constant. *Virg. 5. Æn.* Sic, nisi me fallo. *Cic. Phil.* 12. Nisi me fallit animus. ¶ *Si sciens fallo, tum me Jupiter leto afficiat*: formula erat solemnis jurantis, & sibi mala imprecantis, si juramentum non servasset, quæ legitur aliquoties apud *Livium*.

Falsarius, o. 1. 2. *falsario*, Ger. *felscher*, Gal. *faussaire*, Hisp. *falsario*, παραχαράκτης, qui decipiendi gratia scripta publica falsificat, ut testamenta &c. *Suet. in Ner. c.* 16. Adversus falsarios tum primum repertum, ne tabulæ, nisi pertusæ, ac ter lino per foramina trajecto obsignarentur.

Falsatio, onis, *falsificamento*, actus falsandi. *Hieronym. l. 2. in Rufin. c.* 5.

Falsātus, a, um, adject. *falsificato, falso*. *Sulpic. Sev. Dial. de virt. monach. c.* 3. Cum legentium fides facile posset habere discrimen, ne falsata sequeretur. Adde *Hier. 2. in Rufin. c.* 5.

False, adv. *falsamente*, Ger. *felschlich*, Gal. *faussement*, Hisp. *falsamente*, ψευδῶς, fallaciter, inaniter, *Cic. in Acad. l. 4. c.* 44. Assentiri false nullius rei debemus. Superlat. Falsissime legitur apud *August. Conf. l. 10. c.* 13. & *epist.* 222.

Falsidicus, a. i. 2. ψευδολόγος, qui falsa consuevit dicere. *Plaut. Capt.* 3. 5. 13. Me, meamque rem tuis scelestis falsidicis fallaciis dilaceravisti.

Falsificus, o. 1. 2. *falsario*, ψευδουργὸς, qui facit fallacias. *Plaut. Mil.* 2. 2. 36. Domi habet animum falsiloquum, falsificum, falsijurium.

Falsijurius, ii, m. qui falsa jurat, *spergiuro*, ψευδόρκος. V. *Falsificus*.

Falsiloquus, a, um, o. 1. 2. ψευδολόγος, qui falsa loqui consuevit. V. *Falsificus*.

Falsimonia, vel falsimonium, n. 2. *frode*, *fallacia*, Ger. *falschheit*, Gal. *fraude*, *fallace*, Hisp. *engano*, ἀπάτη, fraus, fallacia. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 12. Quos cum censeas tibi amicos, reperiuntur falsi falsimoniis.

Falsiparens, tis, c. 3. qui falsum habet parentem, id est, cujus pater is esse creditur, qui minime est. *Catul. epig.* 63. Quod quondam caesis montis fodisse medullis audit falsiparens Amphitryoniades.

Falsitas, f. 3. *falsità*, Ger. *falschheit*, Gal. *fausseté*, Hisp. *falsedad*, ψεῦδος, vitium, quo id asserimus esse, quod non est. *Cic. pro Cluent. c.* 2. Etenim sicut aliis in locis parum firmamenti, & parum virium falsitas habet. *Arnob. l.* 1. Inditae scriptis falsitates.

Falso, as, a. 1. *falsificare*, falsum facio. *Mod. l. pen. ff. ad leg. Cornel. de fals.* Qui pondera, aut mensuras falsassent.

Falso, adver. *falsamente*, ψευδῶς, non vere. *Cic. pro L. Man.* Hoc incredibile omnibus, & falso memoriae proditum videbatur. *Nepos* 7. 9. Alcibiades in Thraciam se abdidit, sperans ibi facillime fortunam suam occuli posse. Falso: Nam Thraces insidias ei fecerunt &c.

Falsum, i, n. res falsa, *cosa falsa*. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. *v.* 29. Vero distinguere falsum. Adde *Lucret. l.* 4. *v.* 478.

Falsus, a, um, particip. a fallo, *chi si è ingannato*. *Ter. Eun.* 2. 2. 43. Ut falsus est animi! ¶ Active etiam sumitur pro eo, qui decipit, *ingannatore*, *vano*, *mendace*, ψευδής. *Andr.* 1. 5. 22. Censen', me potuisse proloqui ullam causam ineptam saltem, falsam, iniquam? *Cic.* 12. *Phil. c.* 2. Spes falsa, & fallax. Sic falsum gaudium, *Ter. Andr.* 1. 2. Lingua falsa, *Ovid.* 2. *Met.* Falsus sodalibus, *h. e.* qui sodales fallit, *Catul. ep.* 30. ¶ In illo *Cic.* 3. *de Or. c.* 25. Quanto molliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones, & falsae voculae, quam certae, & severae! *falsae voculae* sunt, quas Itali vocant *falsetti*, quibus opponuntur *severae*. ¶ Item fictus, simulatus. *Sallust. Catil.* 1. c. 10. Ambitio multos mortales falsos fieri subegit, aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere. ¶ De comparat. sic *Festus*: Falsius, & falsior cum rationabiliter dici possint, non tamen sunt in consuetudine. *August.* tamen *l.* 7. *C. D. c.* 3. Quanto est abjectior, & falsior. *Col. l.* 1. *c.* 6. Id falsissimum est. ¶ Falsum habere, est decipere. *Sallust. in Jugurt.* Neque ea res me falsum habuit.

Falx, cis, f. 3. *falce*, Ger. *sichel*, Gal. *faux*, Hisp. *hoz*, δρέπανον, ἅρπη, ferramentum aduncum, quo segetes, & herbae secantur, item illud, quo vites & arbores putantur, *pennato*. *Cic.* 5. *Tusc.* Immissi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. ¶ Falcium multa sunt genera, foenariae, stramentariae, arborariae, vineaticae, sylvaticae, ruscariae. *Cato c.* 10. & 11. ¶ Falx etiam appellabatur bellica machina, quae adunco praefigebatur ferro, dicta, quod incurvata esset ad similitudinem falcis, ut ex muris lapides extraherentur. *Caes. B. G. l.* 3. *c.* 14. Falces praeacutae, insertae, affixaeque longuriis, non absimili forma muralium falcium.

Fama, f. 1. *fama*, Ger. *geschrey*, Gal. *renommée*, Hisp. *fama*, φήμη, idem, ac rumor, idest, quicquid de aliquo divulgatur, sive in bonum, sive in malum, a Dorico φάμα pro φήμη, quod a φημὶ, *dico*. *Cic. Att. l.* 7. Bona de Domitio, praeclara de Afranio fama est. ¶ Dicitur etiam de re inveterata, firmataque in hominum opinione, quamvis incerta. *Martial. de Spect. ep.* 5. Quicquid fama canit, donat arena tibi. ¶ Item de nominis celebritate, & existimatione. *Cic. pro Cael.* Ab his fontibus profluxi ad hominum famam. *Id. pro Quint. c.* 15. Ponidere famam, & existimationem. ¶ Famae in plural. legitur apud *Sallust.* semel, & apud *Arnob.* Hinc *Seneca* Aruntium quendam reprehendit, quod affectate in Sallustio imitaretur tam rarum dicendi modum. V. *eund. epist.* 114. *a med.*

Famelicosus, o. 1. 2. πολυπείνης, frequenter famelicus. Unde famelicosam, terram palustrem vocabant. *Fest.*

Famelicus, o. 1. 2. *affamato*, Ger. *hungerig*, Gal. *affamé*, Hisp. *hambriento*, λιμώδης, qui fame laborat. *Plaut. Cas.* Post id, cum lassus fueris, & famelicus. Adde *Ter. Eun.* 2. 2. 29.

Famella, f. 1. dim. a fama. *Fest.*

Fames, famis, f. 3. *fame*, Germ. *hunger*, Gal. *faim*, Hisp. *hambre*, λιμὸς, edendi cupiditas, a φάγω *edo*, quia qui fame laborat, cupit edere. *Cic. pro Cluent.* Ut etiam bestiae fame dominante plerunque ad eum locum, ubi pastae aliquando sint, revertantur. ¶ Sumitur etiam pro caritate ex penuria annonae, *carestia*. *Cic. Terentiae*. Ne brevi tempore fames in urbe sit. ¶ Translate dicitur de quovis desiderio. *Virg.* 3. *Aen.* Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames?

Famiger, m. 2. qui fert famam. *Var. l.* 5. *de L. L.*

Famigerabilis, o. 3. *conosciuto per fama*, celebris, clarus, fama notus. *Apul. de Asino*. Satis famigerabilis conjector.

Famigeratio, f. 3. διαφήμισις, famae disseminatio. *Plaut. Trin.* 3. 2. 66. Haec famigeratio te honestet, me conlutulet.

Famigerator, m. 3. qui fert famam, qui rei alicujus famam spargit. *Plaut. Trin.* 1. 2. 178. Ego de verbis eorum famigeratorum insciens prosilui.

Famigeratus, o. 1. 2. divulgatus, celebris. *Apul. l.* 2. *Florid.* Famigeratum antiquitus fanum. *Pomp. Mela l.* 2. *c.* 7. Multis famigerata fabulis.

Famigero, as, a. 1. famam divulgo, celebrem ac notam reddo, διαφημίζω. V. *Famigeratus*.

Familia, ae, f. 1. *famiglia*, Ger. *haussgesind*, Gal. *famille*, Hisp. *familia*, οἰκία, proprie est coetus servorum. *Hirt. de bello Hisp.* Familiam, & libertos convocavit. ¶ Sed paulatim usus invaluit, ut quicunque sub unius patrisfamilias jure viverent, & servi, & liberi, familiae nomine comprehenderentur. *Cic.* 1. *de Or.* Unum putasti satis esse in una familia Rhetorem. ¶ Post haec ad eos quoque hoc nomen extensum est, qui ex eadem sunt cognatione, ut *Familia Caesarum*, *Familia Scipionum*, & in hac acceptione dicebatur tantum, teste Festo, de liberis hominibus, deinde etiam de servis dici coepit. *Cic. in Brut.* Ut dudum de Laeliorum, & Muciorum familiis audiebamus. ¶ Denique ad sectam translatum est. *Cic. de Div.* A Platone, Aristotele, Theophrastoque, totaque Peripateticorum familia tractatus uberrime. ¶ Familiam ducere dicitur is, qui familiae caput est, & princeps. Translate *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 5. Accedit etiam, quod familiam ducit, in jure civili.

Familiaresco, is, n. 3. *divenire familiare*, *Sidon. l.* 7. *ep.* 3. Agnosci, innotescere, familiarescere.

Familiaricus, o. 1. 2. quod ad familiam spectat. Sella familiarica, erat eadem, ac patrocliana, idest quae inserviret necessitati naturae. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 13. ¶ *Cella familiarica* apud *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. est ea, quae a *Catone R. R. c.* 14. appellatur *cella familica*, hoc est cubiculum, in quo habitant servi. Quidam legunt *sella*, sed minus recte.

Familiaris, re, o. 3. *famigliare*, Ger. *haussgenoss*, Gal. *familier*, Hisp. *familiar*, οἰκεῖος, qui ex eadem familia est. *Plaut. Amph. prol. v.* 128. Ne qui essem, familiares quaererent. ¶ Item quod ad familiam pertinet. *Auct. ad Her. in praef.* Negociis familiaribus impediti. ¶ Hinc servi etiam familiares dicuntur. *Senec. epist.* 47. Dominum patremfamilias appellarunt; servos (quod etiam in mimis adhuc durat) familiares. ¶ Ponitur etiam pro amico, necessario, intimo. *Cic.* 7. *Fam.* Is me, quia scit tuum familiarem esse. *Id. l.* 6. Perfice, ut sis in familiaribus Caesaris. ¶ Item pro eo, quod frequens est, vel quod passim crescit in aliqua regione. *Plin. l.* 13. *c.* 5. Utramque jam familiarem Italiae videmus. ¶ Comp. familiarior, sup. familiarissimus. *Liv. l.* 24. Quibus solis aditus in domum familiarior erat. *Cic.* 13. *Fam.* M. Aemilius unus est ex meis familiarissimis, atque intimis. ¶ In extis hostiae caesae duas partes haruspices distinguebant, familiarem vitalemque unam, inimicam alteram: utramque porro fissum appellabant. *Cic. l.* 2. *de Divin.* Quae pars inimici, quae familiaris esset. *Et mox*. Fissum familiare, & vitale tractant, caput jecoris ex omni parte diligentissime considerant. *Liv. l.* 8. *c.* 9. Decio caput jecinoris a familiari parte caesum aruspex dicitur ostendisse.

Familiaritas, atis, f. *famigliarità*, *domestichezza*, Ger. *freundschafft*, Gal. *familiarité*, Hisp. *familiaridad*, συνήθεια, consuetudo inter familiares, & amicos. *Cic.* 13. *Fam.* Cum Antipatro Derbete mihi non solum officium, verum etiam summa familiaritas intercedit. *Cic. offic.* 2. *c.* 8. Familiaritates fidas habere amantium.

Familiariter, adv. *famigliarmente*, Ger. *freundtlich*, Gal. *familierement*, Hisp. *familiarmente*, οἰκείως, domestice. *Cic.* 6. *Ver.* Cum is L. Sisenna tam familiariter uteretur. ¶ Familiariter ferre mortem alicujus, est graviter, & moleste; Nam quae sunt nobis familiaria, ea animo nostro sunt cara. *Ter. Andr.* 1. 1. 84. Hujus mortem tam fert familiariter. ¶ Comparat. familiarius. *Cic. pro Cael. c.* 23. Licentius, liberius, familiarius cum domina vivere. Superlat. familiarissime. *Id. Divin. in Ver. c.* 9. Cum illo familiarissime, atque amicissime vivere.

Famino, a. 1. dico, apud vet. *Fest.*

Famis, is, f. idem quod fames. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 5. Algor eas, & famis macrescere cogit.

Famose, adverb. cum fama. *Tertul. l.* 1. *adv. Marc. c.* 22. Quid de tali medico judicabis, qui nutriat morbum, quo pretiosius, aut famosius curet?

Famositas, atis, f. 3. fama, celebritas. *Tertul. de Spectac. c.* 23. Damnandi in quendam scopulum famositatis.

Famosus, o. 1. 2. *famoso*, Ger. *berimbt*, Gal. *fameux*, Hisp. *famoso*, ἔνδοξος, celebris, qui famam habet. *Tac. l.* 2. Sed quia famosae urbis supremum diem tradituri sumus. ¶ Saepius in deteriorem partem accipitur, pro infami. *Sallust.* Largitionem famosam, impudentemque. Inde famosa mulier dicitur, quae est famae parum integrae. *Cic.* 2. *de Orat.* Nam me ad famosas vetuit mater accedere. ¶ Interdum in activa significatione sumitur, pro eo, quod vulgo dicitur diffamatorium. Hinc *famosi libelli* apud JCtos, qui alicujus famam laedunt. *Sueton. Aug. c.* 55. Sparsos de se famosos libellos nec expavit, &c. ¶ Accipitur interdum etiam in bonam partem. *Apul. l.* 11. *Metam.* Vir gravis, & sobriae religionis observatione famosus. ¶ Superlat. *famosissimus Gellii* est *l.* 7. *c.* 3. *Apuleji in Apol.* &c.

Famul, idem ac famulus, apud vet. *Enn.* apud *Jos. Scal. ad Cat.* E summo ut Regno famul ultimus esset. Sed id factum videtur ab Ennio per Ecthlipsin, & Synaloepham.

Famula, ae, f. 1. serva, ancilla, *fantesca*. *Cic.* 5. *Tusc.* Sin autem virtus subjecta sub varios, incertosque casus, famula fortunae est. *Virg.* 8. *Aen. v.* 411. Famulas ad lumina longo exercet penso.

Famulabundus, a, um, adject. famulatorius. *Tertul. adv. Marc. l.* 3. *c.* 7. *ex Daniel. c.* 7. Omnis gloria famulabunda.

Famulans, antis, *chi serve*, qui famulatur. *Claudian. de B. Get. v.* 513. fortuna famulante. *Stat.* 3. *silv.* 3. *v.* 58. famulantis fistula Phoebi.

Famulanter, adv. *servilmente*, Germ. *wise diener*, Gal. *servilement*, Hisp. *servilmente*, suppliciter, in modum famuli. *Attius apud Non. c.* 2. *n.* 334. Natum affare, & famulanter pete.

Famulare, adv. serviliter, more famuli. *Stat.* 3. *Sylv.* 1. *v.* 39. Nec turbidus ira, nec famulare timens.

Famularis, re, o. 3. *pertinente a servitore*, δουλικός, quod pertinet ad famulum, sive famulam. *Cic.* 1. *Tusc. c. penult.* Qui se in medios immisit hostes famulari veste. *Stat.* 2. *Achil. v.* 67. Turba famularis mensas instruit. ¶ Jura famularia dare, est imperare populo Regia potestate. *Ovid.* 13. *Met.* Si Romam intravit, famularia jura daturum.

Famulatio, f. 3. *famiglia*, famulorum, famularumque multitudo. *Apul. l.* 2. *Mil.* Et ecce mulierem quampiam frequenti stipatam famulatione.

Famulatorius, a, um, adject. *servile*, ut famulatoria mendicitas, *Tertul. l.* 2. *ad Nation. c.* 14.

Famulatrix, icis, f. quae famulatur, serva. *Donat. ad Ter. Andr.* 1. 1. 3. Coquina medicinae famulatrix est.

Famulatus, us, m. 4. *servitù*, Ger. *dienst*, Gal. *servitude*, Hisp. *servidumbre*, δουλεία, servitus. *Cic. de Amic.* Qui aliquandiu propter ignorantiam stirpis, & generis in famulatu fuerint. *Id. Offic.* 3. *c.* 33. Quam miser virtutis famulatus servientis voluptati!

Famulitas, atis, f. servitus. *Attius apud Non. c.* 2. *n.* 319. Postquam parvos vos oppressit famulitas.

Famulitium, n. 2. servitus. *Varro*. Apud ignavum dominum duro famulitio astrictus. Adde *Festum*. ¶ Item servorum copia. *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 7. Unus e famulitio, cui provincia erat admittere volentes dominum convenire. Adde *Apul. in Apolog.*

Famulor, aris, d. 1. *servire*, Ger. *dienen*, Gal. *servir*, Hisp. *servir*, λατρεύω, servio, famuli officio fungor. *Plin. l.* 2. *c.* 63. Ut alimentis nostris famuletur. *Cic.* 3. *de Rep. apud Non.* Est genus injustae servitutis, cum hi famulantur, &c. ¶ Apud *Tertul.* legitur *famulo, as*, & accipitur pro famulos constituere, pro famulis uti. Inquit enim *Apolog. c.* 21. Cum elementa ipsa Christus famularet.

Famulus, m. 2. *servo*, *famiglio*, Ger. *diener*, *knecht*, Gal. *serviteur*, *valet*, Hisp. *servidor*, *criado*, θεράπων, servus. *Cic. de Amic.* Parare pecuniam, equos, famulos.

Famulus, a, um, o. 1. 2. famularis, servilis, *Ov.* 2. *de Pon.* Caesareum famulo vertice ferre pedem. Adde 1. *Fast. v.* 286.

Fanatice, adver. furiose, *da fanatico*. *Apul. l.* 8. *A. A.* Absonis ululatibus constrepentes fanatice pervolant.

Fanaticus, a, um, o. 1. 2. *furioso*, *fanatico*, ἐνθουσιαστής, ἔνθεος, proprie dicebatur de Sacerdotibus, a *fano*, sed quia hi Oraculum edituri divino furore correpti putabantur, eamque opinionem crebra capitis quassatione, ac aliis insanientium indiciis adjuvabant, inde est, quod fanaticus etiam sumitur pro furioso, atque insano. *In vet. lap. extra Romam*. Q. Caelio Apollinari Fanatico de aede Bellonae. *Cic. pro Dom. c.* 60. Quid tibi necesse fuit anili superstitione, homo fanatice, sacrificium, quod alienae domi fieret, invisere? *Liv. l.* 39. Viros velut mente captos cum jactatione fanatica corporis vaticinari. ¶ Fanatica etiam dicitur arbor fulmine icta, auctore *Festo*.

Fando, gerund. a verbo *Fari* defectivo, passive eleganter accipitur. *Cic. l. 1. nat. Deor. c. 29.* At vero ne fando quidem auditum est, crocodilum violatum ab Ægyptio. ¶ Item active. *Virg. 2. Æn. v. 6.* Quis talia fando temperet a lacrymis?

Fandus, a, um, o. 1. 2. *da dire*, φατός, quod est fatu dignum, quod justum, æquumque est. *Cic. 1. de Div.* Neque me Apollo fatis fandis invitam ciet. *Virg. 1. Æn. v. 543.* At sperate Deos memores fandi, atque nefandi.

Fannia lex, sumptuaria, quæ lata est a Fannio Consule anno U. C. 508. ad nimium conviviorum luxum compescendum. Hæc ludis Romanis, item ludis plebeiis, Saturnalibus, & aliis quibusdam diebus in singulos dies centenos æris insumi concessit, decemque aliis diebus in singulis mensibus tricenos, cæteris omnibus diebus denos. *Macrob. l. 2. c. 24. Gel. l. 2. c. 24.*

Fanniānus, a, um, ad Fannium (quod est nomen proprium Romanum) pertinens. *Cic. Attic. l. 12. ep. 5.* Fanniana epitome Bruti.

Fano, as, a. 1. dico. *Var. l. 5. de L. L.* Atque inde Herculi decuma data ab eo est, quod sacrificio quodam fanatur, idest, ut fani lege sit, id dicitur.

Fans, antis, particip. qui loquitur. *Propert. l. 3. el. 7. v. 65.* Subtrahit hæc fantem torta vertigine fluctus. *Plaut. Pers. 2. 1. 7.* Tu meum ingenium fans non edidicisti, atque infans.

Fanūlum, parvum fanum. *Fest.*

Fanum, ni, n. 2. *tempio, chiesa*, בנה, Ger. *tempel*, Gal. *temple*, Hisp. *templo*, ἱερὸν, templum. Aliqui derivant a *fando*, quod a templis fata petuntur, idest, oracula, vel quia Pontifex, dum dedicat, certa verba fatur. Alii scribunt per φὲ, & deducunt a φανερὸς, *manifestus*, quod e fanis responsa dabantur. *Cic. 2. de Leg.* Athenis fecerunt Contumeliæ fanum, & Impudentiæ. ¶ *Fanus, i*, masc. gen. recte dici contendit *Isaac. Voss. ad Melam*, quia in ipsius antiquissimo codice *Cic. 3. de nat. Deor. c. 18.* legatur: Eumenidum Athenis fanus est. *Cic. Catil. 4.* De aris ac focis, & fanis ac templis. *Sueton. in Cæs.* In Gallia fana templaque Deum donis referta. Sed hæc fere semper confunduntur.

Fanum Fortunæ, Fanum simpliciter, Fanestris Colonia, *Fano*, urbs Umbriæ, in ora Semnonum litorea, ditionis Pontificiæ, in Duc. Urbinate, inter Pisaurum ad Occ. & Senogalliam in Or.

Fanum Vacunæ, *Vocone*, vicus prov. Sabinæ, in ditione Pontificia, intra montes, in conf. Umbriæ.

Far, farris, n. 3. *farro*, כסמת, Ger. *kern*, Gal. *blé*, *froment*, Hisp. *farro*, *escandia*, ζέα, est species frumenti, al. *adoreum*, sed pro quovis frumento accipitur. *Plin. l. 1. c. 18.* Vulgatissima frumenti genera far, quod adoreum veteres appellavere, siligo, & triticum. *Colum. l. 8. c. 5.* Et farre hordeaceo cum aqua incocto, vel adoreo farre vino asperso modice alendi. *Virg. 1. Georg. v. 73.* Flava feres mutato sidere farra. ¶ Videtur sumi pro farina apud *Colum. l. 8. c. 4.* ubi de cibariis gallinarum disserens ait: Potest etiam lolium decoctum objici, nec minus furfures modice a farina excreti, qui si nihil habent farris, non sunt idonei, nec tantum appetuntur.

Farcimen, inis, n. 3. *salsiccia*, *lucanica*, Ger. *wurst*, Gal. *saucisse*, *boudin*, Hisp. *longaniza*, *salchicha*, ἀλλᾶς, intestinum varie, ac minutim concisa carne refertum, a farciendo. *Var. l. 4. de L. L.* A fartura in extis farcimina appellata.

Farcīno, as, a. 1. farcio, confercio. *Martian. Capel. l. 9. c. ult.* Fandis tacenda farcinat.

Farcio, is, farsi, fartum, a. 4. *empire*, מלא, Germ. *füllen*, *messen*, Gall. *farcir*, *remplir*, Hisp. *embutir*, *recalcar*, συμπάττω, impleo. *Plin. in Ep.* Quia sint cæmento medii farti, nec testaceo opere præcincti. ¶ Farcire alicui centones, est eum gloriosis mendaciis, & consarcinatis fabulamentis explere. *Plaut. Epid. 3. 4. 19.* Quin tu alium quæras, cui centones farcias. ¶ Metaleptice ponitur pro saginare, pinguefacere. *Col. l. 8. c. 7.* Hæc enim fere communis est cura farcientium. *Cato R. R. c. 89.* Farcire anseres.

Farctus. V. Fartus.

Farentinum, n. 2. *Ferenzola*, urbs exc. Apuliæ Dauniæ, a Luceria 8. M. P. in Occ. Teanum versus.

Fariārus, Fariar, Pharphar, Chrysorrhoas, *Adegele*, *Farfar*, *Ferme*, fl. Syriæ, qui per Damascum fluit. ¶ Fariarus item, Fabaris, Fabaris, *Farfaro*, *farfa*, fl. Sabinorum, qui oritur ex Severo M. al. prope Mompeum, in eo loco, qui dicitur *Capo Farfa*, fluit in Mer. juxta Farfense Cœnobium, & in Tiberim labitur ad Felicianum opp. & montem Faliscorum.

Fartārus, tarferus, farfenus, farfenus, m. 2. herba, seu virgultum, al. farfugium, bechion, tussilago, foliis subtus albis, circa fluvios nascens, a Fartaro fl. Sabinorum, juxta quem maxime viget. Sed aliqui arborem esse censent chamæleucen, folio populi, sed ampliore, alii eam esse, quæ populus alba vulgo dicitur. *Plin. l. 24. c. 15. & Festus.*

Farfugium, ii, n. *Plin. l. 24. c. 15.* Chamæleucen apud nos farfarum, sive farfugium vocant. V. Farfarus.

Fari, verbum. V. Faris.

Farina, æ, f. 1. *farina*, קמח, Ger. *mehl*, Gal. *farine*, Hisp. *harina*, ἄλευρον, frumentum mola comminutum, & in pulverem redactum, a farre. *Ovid. de Med. faciei.* Nam quæ pulveræ fuerint confusa farinæ. *Plin. l. 18. c. 7.* In subtilem farinam molere. ¶ Dicitur etiam de pulvere aliarum rerum contritarum, ut farina marmoris, *Plin. l. 32. c. 7.* farina caminorum, h. e. fuligo, *fuliggine*. *Id. l. 28. c. 7.* Sic *l. 23. c. ult.* Folia siccantur in farinam, quæ inspergitur ulceribus. ¶ Translate *Pers. sat. 5. v. 115.* Si tu, cum fueris nostræ paulo ante farinæ. h. e. nostri generis, aut gregis, plane similis.

Farinarius, a, um, o. 1. 2. *de farina*, quod ad farinam pertinet. *Plin. l. 18. c. 11. sub fin.* Farinario cribro fecerunt.

Farinōsus, a, um, adject. farina conspersus, *infarinato*. *Veget. l. 2. c. 30.* Farinosa congeries.

Farinulentus, a, um, adject. farinosus. *Apul. l. 9. Metam.* Farinulento cinere sordide candidati.

Fario, onis, m. piscis alio nomine trutta. *Auson. Mosel. v. 130.* Amborum medio fario intercepte sub ævo.

Farior, aris, dico, pro fari, fatur, veteres usos fuisse, testatur *Diomed.* V. *Rosin. Antiq. Rom. l. 8.*

Faris, vel fare, fatur, fatus sum, d. 1. *parlare*, Ger. *reden*, Gal. *parler*, Hisp. *hablar*, φάσκω, loquor, a φάω, φῶ, *dico*. Veteres enim *far* pro *fo* dixere. Varronis sententia proprium est puerorum, cum primum vocem edere incipiunt, quæ intelligi potest. Sed dicitur generatim de omni ætate. *Virg. 6. Æn.* Sic fatur lacrymans. *Cic. 2. Tusc.* Non potest hæc fari tantum dictu, quantum &c. *Id. de Univers.* Fari ad aliquem. *Virg. 9. Æn. v. 362.* Fare age. *Id. 10. Æn. v. 225.* doctissima fandi.

Farnus, i, f. arbor de genere quercuum. *Vitruv. l. 7. c. 1. Pallad. l. 1. tit. 9.*

Farracĕus, a, um, adject. qui est ex farre, ut pollen farraceum, *Plin. l. 24. c. 7.*

Farraginaria, orum, n. 2. farragines, seu varia frumentorum genera simul commixta ad pecora per hyemem pascenda. *Col. l. 11. c. 2. post med.* Farraginaria quoque pecori futura per hyemem præsidio.

Farrāgo, ginis, f. 3. *farragine*, ערבוב, Ger. *vermischung von mancherley dingen*, Gal. *mélange*, Hisp. *mezcla*, πανσπερμία, pabulum pecorum, a farre, quia ex recrementis farris fit admixto hordeo, vel vicia. *Plin. l. 18. c. 16. Varro l. 1. R. R. c. 31.* Far ferro cæsum farrago dictum, aut quod primum in farracea segete seri cœptum. ¶ Translate dicitur de quacunque commixtione diversarum rerum. *Juv. sat. 1. v. 85.* Quicquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas, gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.

Farrarium, ii, n. locus farri reponendo aptus, ut granarium a grano. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Horrea, fœnilia, farraria.

Farrarius, a, um, adject. ad far pertinens, ut farraria pila, in qua sc. Far pinsitur. *Cato de R. R.* Farrarius ager, *l. Defuncta, Dig. de usufr.*

Farrātus, a, um, adject. *Pers. sat. 4. v. 31.* Farrata olla. h. e. Puls ex farre in olla cocta, metonymice.

Farreatio, f. 3. genus sacrificii erat, quo Sacerdotum matrimonia contrahebantur, sicut diffarreatione dissolvebantur, a *farreum*, genus libi ex farre factum, quia farreum ei adhibebatur. *Cic. in Top. Plin. l. 18. 3.* V. *Confarreatio.*

Farrĕum, rei, n. 2. τὸ ζειαῖον, genus libi ex farre factum. *Fest. Plin. l. 18. c. 3.* Novæ nuptæ farreum præferebant.

Farrĕus, a, um, o. 1. 2. *di farro*, quicquid ex farre confectum est. *Col. l. 7. c. 12.* Farreo, vel triticeo pane satiandi sunt.

Farricŭlum, i, n. parvum farreum. *Pallad. in Octobr. tit. 21.* Ex novo tritico purgato farriculum facias.

Farsilis, le, adject. idem ac fartilis, ut farsilis porcellus, apud *Apic. l. 8. c. 7.*

Farsūra, æ, f. idem quod fartura. *Tertull. advers. Valentinian. c. 27.* Marcescit reliqua farsura.

Farsus, a, um, idem quod fartus. *Hygin. fab. 126.* Victor capiet ventriculum farsum. *Apic. l. 8. c. 8.* Lepus farsus.

Fartilis, le, o. 3. quod farcitur, saginatur. *Plin. l. 10. c. 22.* Fartilibus jecur in magnam amplitudinem crescit.

Fartim, adv. acervatim, cumulatim. *Apul. l. 3. Miles.* Aditus etiam, & tectum omne fartim stipaverant.

Fartōres, m. *salsicciai*, *che fanno salsiccie*, Germ. *wurstmacher*, Gall. *patissiers*, *faiseurs de saucisses*, Hisp. *los que hazen las salchichas*, ἀλλαντοπῶλαι, qui farcimina faciunt, item qui aves macras ab aucupibus emptas lucri gratia farciunt, idest saginant. *Colum. l. 8. c. 7.* Pinguem quoque facere gallinam, quamvis fartoris, non rustici sit officium. *Cic. in offic.* Cetarii, lanii, coqui, fartores. Adde *Ter. Eun. 2. 2. 26.* ¶ Translate hoc nomine nomenclatores dicti sunt, quod clam velut infarcirent nomina civium in aurem Candidati. *Fest.*

Fartum, vel farctum, i, n. vel fartus, us, m. quidquid farcit, ac implet. *Col. de Arbor. c. 21.* Ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fit speciosius, ac plenius. *Id. l. 5. c. 10. R. R.* Ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fici pleniorem & meliorem. Quod autem hic vocat fartum fici, *Palladius in Martio* pulpam fici appellat. ¶ *Fartum vestis* dicitur corpus ipsum vestitum. *Plaut. Mostel. 1. 3. 13.* Non vestem amatores mulieris amant, sed vestis fartum. ¶ *Fartum facere*, est farcire. *Id. Mil. 1. 1. 18.* Machæra gestit fartum facere ex hostibus. h. e. ita minutatim concidere, ut solent coqui carnes dissecare farciminibus faciendis. Al. leg. *fratrem facere*. V. *Taubman.*

Fartūra, vel farctura, æ, f. actus farciendi, impletio, farcimen. *Col. l. 8. c. 7.* Si fastidiet cibum, totidem diebus minuere oportebit, quot jam farturæ processerint. h. e. saginationis. ¶ Dicitur & de quavis interna oppletione, præsertim parietum. *Vitruv. l. 2. c. 8.* Tres suscitantur in structura crustæ, duæ frontium, & una media farctura. Et *paulo ante*: Monumenta facta e marmore, intrinsecus calcata farcturis.

Fartus, us. V. Fartum.

Fartus, vel Farctus, a, um, adject. *empiuto*. *Cic. 5. Ver. c. 11.* Pulvinus Melitensi rosa fartus. *Plin. l. 10. ep. 42.* Parietes cæmento medii farti.

Fas, nom. indecl. *ciò*, *che è giusto*, *lecito*, *ed onesto*, Ger. *billich*, Gall. *loisible*, *licite*, *permis*, Hisp. *lo que es licito*, θέμις, quod est pium, religiosum, & fari dignum: ad Deos refertur, ut jus ad homines. *Virg. 1. Georg.* Fas, & jura sinunt. *idest* divina, ac humana jura permittunt. *Cic. de Arusp. resp. c. 14.* Contra jus, fasque. ¶ *Fas est*, licitum est. *Cic. pro Mil.* Clodium nihil delectat, quod aut per naturam fas sit, aut per leges liceat. ¶ *Fas est*. fieri potest. *Ovid. 3. Trist. el. 12. v. 41.* Fas quoque, ab ore freti, longæque Propontidos undis, Huc aliquem certo vela dedisse noto.

Fascelīnus, a, um, adject. ut fascelina sedes, apud *Sil. l. 14. v. 261.* sc. locus, in quo templum Dianæ Fascelidis.

Fascēlis, idis, f. Diana, a fasce lignorum, in quo absconditum ejus simulacrum Orestes, & Iphigenia ex Taurica regione Ariciam attulerunt. *Serv. ad Æn. 2. v. 116.*

Fascia, æ, f. 1. *fascia*, חתולה, Ger. *binde*, Gal. *bande*, Hisp. *faxa*, ἐνδέσμη, genus linteoli, quo pueri, vel aliud quid ligari solet. *Cic. 2. de Div.* Ovum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. ¶ Ponitur etiam pro tegumento crurum, pedumque. *Plin. l. 8.* Arrosis fasciis, quibus in calceatu utebatur. Hinc fasciæ crurales, pedulesque dicuntur. *Ulp.* Fasciæ crurales, pedulesque vestis loco sunt, quia partem corporis vestiunt. ¶ Fascia pectoralis, qua mulieres mammas tegunt. *Mart. l. 14. epigr. 134.* ¶ Item fasciæ dicuntur sectiones quædam orbis, quæ ab Astrologis zonæ, sive plagæ appellantur. *Martian.* Orbis terræ in quinque zonas, sive melius fascias discernitur. ¶ Aliquando etiam fascia ponitur pro nube in modum fasciæ cœlum percurrente. *Juven. sat. 14.* Nil color hic cœli, nil fascia nigra minatur. ¶ Fasciæ etiam dicuntur ornamenta quædam, quæ instar tæniarum gradatim dispositæ, epistyliorum frontes ornant. *Vitruv. l. 31. c. 3.*

Fasciatim, vel fasceatim, adv. a fasce, idest per fasces, vel a fascia. *Quinct. l. 1. c. 4.* Adjiciebant & asseverationem, ut *heu*, & attractionem, ut *fasciatim*: quæ mihi non approbantur.

Fasciatus, o. 1. 2. part. a fascior, *fasciato*. *Martial. l. 12. epigr. 57.* Nec fasciato naufragus loquax trunco.

Fascicŭlus, li, m. 2. *fascio piccolo*, אגודה, Ger. *bund*, *buschel*, Gal. *faisseau*, *fardeau*, Hisp. *haz*, δεσμίς, parvus fascis, ut fasciculus literarum. *Cic. ad Tiron.* Quod fasciculus alter ad me jam sine tuis literis perlatus est. *Id. l. 3. Tusc. c. 18.* Fasciculum (sc. florum) ad nares admovebis.

Fascinamentum, i, n. fascinatio. *Apulejus.*

Fascinatio, f. 3. *malia*, כשף, Ger. *verzauberung*, Gal. *sorcelerie*, Hisp. *hechizo*, βασκανία, actus fascinandi. *Plin. l. 28. c. 2.* Cur & fascinationibus adoratione peculiari occurrimus?

Fascīno, as, a. 1. *ammaliare*, כשף, Ger. *verzaubern*, Gal. *ensorceler*, Hisp. *hechizar*, βασκαίνω, est malefico aspectu alicui nocere. Translate invidere, criminari: & dicitur quasi φάεσι καίνω, *oculis occido*. *Virg. 3. Ecl. v. 103.* Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos. *Catul. carm. 7.* Mala fascinare lingua.

Fascinōsus, i, m. qui magno Priapo est præditus. *Priap. Carm.* Non est poeta

poeta fascinosior nostro.

Fascinum, n. 2. *malia, incantamento, fregamento, βασκανία*, quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non sint, nec mentis compotes, sæpeque ad extremam maciem deveniant, a *βασκαίνω*, V. *Fascino*. *Plin. l. 7. c. 2.* scribit ex Cic. mulieres omnes, quæ duplices habent pupillas, oculis fascinum circumferre. *Symmach. l. 1. ep. 13.* Nullo fascino felicitas publica mordeatur. ¶ Usurpatur etiam pro veretro, quia veteres adversus fascinationem veretro utebantur. Nam omnia turpia malos invidorum oculos ab instituto avertunt, atque avocant. Ut igitur aves inauspicatæ foribus affixæ amoliri infortunium credebantur, sic veretra, quorum in fascinando usus erat, fascinum etiam depellere censebantur. Hinc pueris figura veretri pro amuleto de collo suspendebatur. *Var. l. 6. de L. L.* Hinc *Plin. l. 19. c. 4.* scribit, hortos, & fores adversus invidentium effascinationes dicari, & in remedio esse Satyrica signa, idest intenta veretra Satyrorum. Et *Cal. Rhod. Ant. Lect. l. 4. c. 7.* narrat, in sacris Bacchi veretrum magna celebritate plaustris per agros, & per urbes circumferri solitum fuisse, ut fascinatio a plantis, & segetibus, ab agris, & aliis bestiis, ab hominibus averteretur. *Hor. Epod. 8.* Minusve languet fascinum. ¶ Est etiam fascinus, i, m. g. *Auct. carm. Priap.* Non me vocabis pulcra per Cotyttia ad feriatos fascinos.

Fascinus, i, m. Dei nomen apud Veteres, de quo sic *Plin. l. 28. c. 4.* Religione tutatur & Fascinus, Imperatorum quoque, non solum infantium custos, qui Deus inter sacra Romana a Vestalibus colitur, & currus triumphantium sub his pendens defendit, medicus invidiæ &c. V. *Fascinum*.

Fascio, a. 1. *fasciare*, [illegible], Ger. *binden*, Gal. *bander*, Hisp. *fajar*, [illegible], est fascia ligare. *Capitolin. de Anton. Pio, c. ult.* Tiliaceis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectus incederet.

Fasciŏla, f. 1. *picciola fascia*, [illegible], parva fascia. *Cic. de Arusp. resp. c. 21.* A muliebribus soleis, purpureisque fasciolis.

Fascis, fascis, m. 3. *fascio*, [illegible], lignorum, aut alterius cujusque rei congeries, quæ ligando fit. *Cæs. 8. B. G.* Fasces stramentorum, ac virgultorum. *Virg. in Buc. ecl. 9. v. 65.* Ego hoc te fasce levabo. ¶ Apud Romanos fasces erant fasciculi virgarum ex betula arbore, Magistratuum insignia, qui illis a lictoribus præferebantur, Consulibus duodeni, Proconsulibus, & Prætoribus Provincialibus seni, Prætoribus Urbanis bini, Dictatori viginti quatuor, quibus obligata erat securis, ita, ut ferrum in summo extaret. Id eo consilio a majoribus fuit excogitatum (ut docet Plutarchus in Problematibus) ut ostenderent, Magistratuum iram in sumendo supplicio non debere esse præcipitem, eosque fasces habere, sed tamen ligatos, quique sine justa causa non deberent dissolvi: præterea si subito in aliquem Magistratus excanduisset, ut ea mora, dum virgæ, aut securis expediretur, furor ille aliqua parte subsideret. Qui corrigi poterant, virgis castigabantur, qui erant malitia deplorata, securi feriebantur. Fascis etiam pro Magistratu metonymice ponitur. *Virg. 2. Georg.* Non illum populi fasces, non purpura Regum flexit. Hinc *Fasces submittere*, erat alicui honorem habere, cedere. *Liv. l. 2.* de Poplicola, & *Plin. l. 7. c. 30.* de Cn. Pompejo.

Fasēlus. V. Phaselus.

Faseolus. V. *Phaseolus*.

Fasānum, n. 2. *Fagiano*, opp. Apuliæ Peucetiæ, in ora, a Monopoli 9. M. P. in Or. Brundusium versus 31.

Fasti, orum, m. 2. erant libri, iidem ac Annales, in quibus Pontifex Maximus scribebat res gestas P. R. tum belli, tum pacis, singulis annis, & singulis diebus, quemadmodum acciderant. Dicti sunt a diebus Fastis. V. *Annales*. Hinc Ovidius opus suum Fastos inscripsit, quod materiam ex libris Fastorum, idest ex priscis Annalibus desumpsisset. Sed Vossii sententia Fasti Ovidiani sic dicuntur, quia in iis referantur dies Fasti, qui longe plures, quam Nefasti. Nam a potiori denominatio facienda est. Hoc nomen etiam in 4. decl. usurpatum reperitur. *Lucan. l. 10. v. 187.* Nec meus Eudoxi vincetur Fastibus annus. ¶ Dies fasti illi erant, quibus Prætoribus licebat lege agere, idest jurisdictionem exercere, & absolvere, ac condemnare. Dicti sunt Fasti a *fando*, quod illis diebus permissum erat Prætoribus fari tria illa verba solemnia in jurisdictione exercenda, *Do*, *Dico*, *Addico*. ¶ Fasti dies alii erant festi, alii profesti, alii Senatorii, alii non Senatorii, alii comitiales, alii non comitiales. Sed divisio celebrior est, qua in tres species dividuntur. Prima erat eorum, qui erant *Fasti proprie, & toti*: proprie, quia Prætor semper & poterat, & solebat lege agere, nisi cum casus aliquis extra ordinem interveniebat: toti, quia horis omnibus lege agere licebat. Hi simpliciter Fasti dicebantur, & in Calendario litera F. signabantur. Erant in toto anno 38. Secunda eorum erat, qui *proprie, sed non toti Fasti* erant, siquidem Prætor omnibus his diebus quidem, sed non omnibus horis poterat lege agere. Notabantur his literis Fp. Np. En. Q. Rex C. F. Q. St. Df. idest, *Fastus primo, Nefastus primo, Endotercisus, Quando Rex Comitio fugit, Quando stercus defertur*. Erant 65. Tertia eorum, qui *non proprie sed casu Fasti* erant, cujus generis erant Comitiales. Interdum enim Comitia non habebantur, & tunc lege agere licebat. Hi interdum erant Fasti toti, idest, cum nulla Comitia habebantur, interdum ex parte, idest, cum Comitia fiebant, sed non toto die. Erant 184. Ex Manut. De veterum dierum ratione. ¶ Dies Fasti a Cn. Flavio Ap. Cæci scriba invitis Patribus evulgati sunt: quod adeo gratum P. R. fuit, ut illum primo Trib. pl. deinde etiam Ædilem Curulem crearerint.

Fastidibĭlis, le, adject. fastidium afferens, ut fastidibilia judicia, *Tertul. de anim. c. 33.*

Fastidienter, adverb. fastidiose. *Apul. l. 5. A. A.* Parentibus fastidienter appellatis.

Fastidilĭter, adverb. fastidiose. *Var. apud Non. c. 2. n. 336.* Ardens habere, & non habere fastidiliter, inconstanti pectore.

Fastīdio, is, ivi, itum, a. 4. *aver in fastidio, fastidire*, [illegible], Germ. *verachten*, Gal. *se facher, se degouter*, Hisp. *enfadar, hazer hastio*, [illegible], respuo, abhorreo, fastidio afficior, a fastus, quod proprie sit cum fastu aspernari. Construitur cum accusativo. *Hor. l. 2. ser. sat. 2.* Num esuriens fastidis omnia præter pavonem, rhombumque? ¶ Vel cum infinitivo. *Quinct. l. 5. c. 2.* Qui fastidiant præstare hanc inferioribus curam. ¶ Est etiam verbum neutrum. Nam reperitur absolute quasi verbum 1. ord. neutrorum. *Plaut. Cas. 3. 6.* Mane vero, quanquam fastidis. ¶ Item ab antiquis in 2. neutrorum ordine usurpabatur. *Lucil. l. 5.* Difficiles sumus, fastidimus bonorum. *Plaut. Aulul. 2. 2. 67.* Abiit, neque me certiorem fecit: fastidit mei. ¶ Item reperitur usurpatum in 5. neutrorum ordine. *Cic. pro Mil.* Qui non modo improbitati irascuntur Candidatorum, sed etiam recte factis sæpe fastidiunt. Sed aliqui dicunt esse ablativum communem causæ, aliqui legunt *in recte factis*, & asserunt, non verbi, sed præpositionis casum esse.

Fastidiōse, adv. *fastidiosamente*, [illegible], Ger. *verechtlich*, Gal. *par dedain, arrogamment*, Hisp. *con astio, arrogantemente*, [illegible], cum fastidio. *Cic. pro Planc.* Huic ego jam stomachans fastidiose, Imo ex Sicilia, inquam. *Id. 2. de Or.* Nolo enim dicere de tam suavi homine fastidiosius.

Fastidiōsus, a, um, adject. qui fastidit, *fastidioso*, [illegible]. *Cic. in Brut. c. 70.* Fastidiosus literarum latinarum. *Id. ib. c. 57.* Antonius facilis in causis recipiendis erat, fastidiosior Crassus. *Auct. ad Heren. l. 4.* In æquos, & pares fastidiosus. *Id. ib. c. 23.* Aurium sensus fastidiosissimus.

Fastidītus, a, um, adject. *nojoso, fastidito, sprezzato*, [illegible], fastidio habitus. *Plin. in præfat.* Res ardua, vetustis novitatem dare, fastiditis gratiam. *Lucan. l. 7. v. 844.* Pars Senatus fastidita jacet.

Fastidĭum, dii, n. 2. *fastidio, tedio, sprezzamento*, [illegible], Germ. *verachtung, verdruss*, Gal. *mepris degout*, Hisp. *hastio, aborrecimiento*, [illegible], contemptus, tædium, nausea. *Cic. 10. Phil.* Quorum, si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. *Sueton. in Aug. c. 44.* Exegit ingenti fastidio, & acerbitate nummum asperum, aurum ad obrussam. *Senec. ep. 9.* Omnis stultitia laborat fastidio sui. ¶ Movere fastidium, *far noia*, *Quintil.* & *Horat.* ¶ Esse in fastidio. h. e. fastidio haberi, contemni. *Plin. l. 12. c. 19.* ¶ Adducere rem aliquam in fastidium, *Id. in præfat. l. 6.*

Fastigatĭo, f. 3. actus fastigandi, *Plin. l. 17. c. 14.* Ut fastigatio lævi descendat cuneo.

Fastigatus, & fastigiātus, a, um, adject. in fastigium erectus, cacuminatus, *aguzzo, tirato in punta*, [illegible]. *Liv. l. 37. c. 27.* Collis in modum metæ in acutum cacumen fastigatus. *Sidon. l. 2. ep. 3.* Ad arcem fastigatissimæ felicitatis evectus. ¶ *Isaac Voss. ad Pompon. Mel.* negat *fastigiatus*, & *fastigiare* recte dici, cum in MSS. passim legatur *fastigare*, & *fastigatus*, non enim *fastigo* est a *fastigium*, sed hoc ab illo.

Fastigio, as, V. Fastigatus.

Fastigium, gii, n. *sommità, acutezza*, [illegible], Ger. *spitz*, Gal. *sommet*, Hisp. *cumbre*, [illegible], altitudo, & summitas operis, quæ a latitudine surgere incipiens paulatim tollitur in acumen. Dici solet de tectis fastigiatis, quæ templis imponuntur, vulgo *cupole*. *Virg. 9. Æn.* Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi. *Cic. 2. Phil. c. 43.* Quem is honorem majorem consecutus erat, quam ut haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, flaminem? Ubi *Cicero* loquitur de Cæsare, cui divini honores decreti erant, de quo etiam *Flor. l. 4. c. 2.* ¶ Hinc translate *Cic. 3. Off.* Quoniam operi inchoato, prope tamen absoluto, tanquam fastigium imponimus. ¶ Generatim accipitur pro summitate cujusque rei. *Virg. 2. Æn.* Et fastigia suspicit urbis. ¶ Item pro profunditate. *Id. 2. Georg. v. 288.* Scrobibus quæ sint fastigia quæras. ¶ Item pro dignitate, seu statu alicujus. *Vellei. lib. 2. c. 69.* In consulare fastigium provectus. *Nepos Att. c. 14.* Pari fastigio stetit in utraque fortuna. *Tac. Ann. 2. c. 84.* Ejusdem fastigii vir, *del medesimo rango*. *Plin. in Paneg.* Fastigium tenere inter homines. h. e. Imperatoriam dignitatem. ¶ Apud *Var. l. 1. R. R. cap. 6.* Tria terræ, seu agrorum fastigia. h. e. tria genera. ¶ Summa sequi fastigia rerum, apud *Virg. 1. Æn.* est summa rerum capita narrando percurrere.

Fastigo, as, a. 1. *aguzzare, tirare in punta*, [illegible], acumino, & quasi in fastigium erigo. *Plin. l. 18. c. 7.* Frumenta hyeme in herba sunt, verno tempore fastigantur in stipulam. *Sil. l. 7. v. 49.* Sensim fastigans compressa cacumina nectit. ¶ An etiam *fastigio* dicatur, V. Fastigatus.

Fastōsus, a, um, adject. superbus, fastu plenus, *fastoso, arrogante*, [illegible]. *Mart. l. 10. epigr. 13.* Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ. *Auct. Paneg. ad Pison. inter op. Ovid. vel Lucani.* Domus fastosa.

Fastus, us, m. 4. *fasto, superbia*, [illegible], indigna sui ipsius per superbiam existimatio cum contemptu aliorum. *Plin. l. 9. c. 35.* Superbo simul, ac procaci fastu, ut Regina meretrix. *Ovid. Fast. 1. v. 457.* Fastus inest pulcris, sequiturque superbia formam. ¶ Ponitur & pro contemptu. *Tac. 2. Ann. c. 2.* Accendebat dedignantes & ipse lecticæ gestamine, fastuque erga patrias epulas.

Fatālis, le, o. 3. *fatale*, Germ. *von gott verhengt*, Gal. *fatal*, Hisp. *fatal, forcoso*, [illegible], quicquid nobis ex fato impendet, aut destinatum est, & tam de iis dicitur, quæ exitium afferunt, quam de iis, quæ salutem. *Cic. Catil. 4. c. 1.* Meus Consulatus ad salutem Reipubl. prope fatalis fuit. *Et Catil. 3. c. 4.* Hic annus fatalis est ad interitum hujus Urbis. *Cic. Philip. 6.* Fuit aliquis fatalis casus... nunc si quis erit, erit voluntarius.

Fatalĭter, adverb. secundum fata, vel ex fatis, *fatalmente, per fatalità*, [illegible]. *Cic. l. 2. Divin. c. 7.* Ex omni æternitate dicis definita esse fataliter.

Fatĕor, eris, fassus sum, d. 2. *confessare*, [illegible], Ger. *bekennen*, Gal. *confesser, avouer*, Hisp. *confessar*, [illegible], sponte affirmo, a *fatus*, seu *fari*. Proprie fateri dicitur is, qui in culpa est, & qui cogitur, ut fateri peccatum, *Horat. l. 2. Sat. 4. v. 4.* Et *Auct. anteq. iret in exil.* Cum de scelere fateretur. Et in particip. *Ovid. 1. de Pont. eleg. 8.* Da veniam fasso. ¶ Passive usurpat *Cic. Agrar. 2. c. 21.* Quæ est ista æquitas, cæteros, etiamsi privati sint, permittere, ut publice judicentur, hunc excipere nominatim, qui publicus esse fateatur?

Faticānus, a. 1. 2. *indovino*, qui fata canit, idest, futura prædicit. *Ovid. 9. Met. v. 417.* Hæc ubi faticano venturi præscia dixit ore Themis.

Faticĭnus, a. 1. 2. idem ac faticanus. *Ovid. 15. Met. v. 436.* Sic dicere vates, faticinasque ferunt sortes.

Fatidĭcus, a, um, o. 1. 2. *μάντις*, qui fatalem cuique sortem dicit, & quid omni vita futurum sit, a *fato dicendo*. *Virg. 8. Æn. v. 340.* Vatis fatidicæ, cecinit quæ prima, futuros Æneadas magnos. *Cic. lib. 1. nat. Deor. cap. 8.* Anus fatidica Stoicorum Pronœa. ¶ Fatidici Dii apud Ethnicos dicebantur, qui per se, vel per suos ministros futura prædicebant; inter quos præcipui fuerunt Jupiter Dodonæus, & Hammonius, Apollo Pythius, & Delius, Latona, Mars, Minerva, &c. in Ægypto oracula reddentes: quæ tamen omnes sub adventum Jesu Christi Salvatoris conticuerunt.

Fatĭfer, a, um, o. 1. 2. *mortifero*, [illegible], mortifer, quasi fatum, idest, mortem afferens. *Virg. 8. Æn. v. 621.* Fatiferumque ensem.

Fatigatĭo, f. 3. *stanchezza*, [illegible], lassitudo. *Col. l. 4. c. 25.* Minoribus modulis consita fatigationem veluti minuit. ¶ Fatigationem pro facetiis, & dicteriis usurpat *Sidon. l. 1. epist. 8.* cum inquit: Morari me Romæ, congratularis, id tamen facete, & fatigationum salibus admixtis.

Fatigatorĭus, a, um, adject. *Sidon. lib. 5. epist. 17.* Verba erant dulcia, jocosa, fatigatoria. h. e. faceta. V. Fatigatio.

Fatigātus, a, um, adject. *stancato, stanco*, [illegible]. *Vellei. l. 2. c. 69.* Quem fortuna veluti fatigata destituit. ¶ Pro recreato, & refecto volunt nonnulli intelligendum illud *Horat. l. 3. od. 4. v. 11.* Me ludo fatigatumque somno, &c. Sic Vet. Glossæ *fatigare*, exponunt *recreare*.

Fatigo, as, a. 1. *stancare*, [illegible], Ger. *bemühen*, Gal. *lasser*, Hisp. *cansar, acosar*, [illegible], lasso. *Liv. l. 8.* Qui aliquandiu pugna atroci cum & semet ipsi fatigassent. ¶ Aliquando est percutere. *Virg. 9. Æn.* Versaque juvencum terga fatigamus hasta. ¶ Aliquando perturbare, commovere. *Virg. 1. Æn.* Quæ mare nunc, terrasque metu, cœlumque fatigat. ¶ Aliquando excitare. *Virg. Æn. 4. v. 572.* Sociosque fatigat, Præcipites vigilate viri. ¶ Aliquando cohibere. *Cic. 3. Off.* Qui non verbis sunt, & disputatione Philosophorum, sed vinculis, & carcere fatigandi. ¶ Item torquere, vexare, molestia afficere. *Nepos Eumen. c. 12.* Fatigari fame. *Cic. Top. c. 20.* Verberibus torti, igne

gne fatigari. *Virg. 7. Æn.* Undique collecti coeunt, Martemque fatigant. h. e. magno ardore prælium deposcunt, quasi Martem ipsum vexantes, & fatigantes.

Fatilĕgus, a, um, adject. q. d. fatum, seu mortem colligens. *Lucan. l. 9. v. 821.* Toxica fatilegi carpunt matura Sabæi.

Fatilŏquus, a. 1. 2. idem ac fatidicus. *Liv. l. 1. c. 7.* Quam fatiloquam ante Sibyllæ in Italiam adventum miratæ hæ gentes fuerant.

Fatim, adverb. abundanter. *Serv. ad Æn. 1. v. 127. & Fulgent. l. 2. Mythol.*

Fatisco, is, n. 3. aprirsi grandemente, נפתח, Germ. *auffpalten*, Gall. *s'ouvrir*, Hisp. *abrirse, henderse*, χαίνω, Est abundanter aperiri, a *fatim*, & *hisco*. *Gel. l. 17. c. 2. ex l. 1. Annal. Q. Claudii*. *Virg. 1. Æn. v. 123.* Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt. *Solin. c. 35. a med.* Fatiscere in pulverem. ¶ Accipitur etiam pro deficere. *Tac. l. 14.* Ipse, exercitusque ejus per inopiam, & labores fatiscebant. *Id. 3. hist. c. 9.* Donec fatisceret seditio. *Colum. lib. 7. c. 3.* Ovis fatiscit post annum septimum. *h. e.* parere desinit. ¶ Olim & *fatiscor* deponens in usu fuit. *Accius apud Non. c. 7. n. 91.* Tamen haud fatiscar, quin tuam implorem fidem. *Pacuv. ibid.* Si unquam fatiscar facere quidquam. Adde *Priscian. lib. 8.*

Fator, aris, d. 1. multum loquor, freq. a fari. *Fest.* Fatantur, multa fantur.

Fatŭa, V. Fauna.

Fatŭe, adverb. *pazzamente*, stulte, stolide. *Varr. l. 5. L. L. & Quintil. l. 6. c. 4. (al. 5.) Martial. lib. 4. ep. 72.* Non inquis, faciam tam fatue: nec ego.

Fatuellus, V. Faunus.

Fatuĭtas, atis, f. 3. *sciocchezza*, ἠλιθιότης, insipientia, stultitia, stoliditas. *Cic. Att. l. 11.* Ego hujus miserrima fatuitate conficior. Adde *l. 2. Invent. c. 32.*

Fatum, ti, n. 2. *fato, destino*, Ger. *gottes verhengnus, versehung*, Gal. *destin, destinee*, Hisp. *hado*, εἱμαρμένη, decretum, voluntas Dei, a *fando*, quia nihil aliud est, quam quod de unoquoque nostrum Deus fatus est. *Virg. 5. Æn.* Oblitus fatorum, Italasne capesseret oras. ¶ Hujusmodi fati Veteres etymi causam afferebant, quia Jupiter voluntatem suam fatu. esset Parcis, quæ illam æneis inscripsere tabulis, & quod Parcæ fatæ essent, id crederetur evenire mortalibus. ¶ Aliud est fatum physicum, de quo sic *Cic. l. 1. de Div.* Fatum autem id appello, quod Græci εἱμαρμένην, idest, ordinem, seriemque causarum, cum causæ causa nexa rem ex se gignat. Ea est ex omni æternitate fluens veritas sempiterna. ¶ Aliud dicitur Astrologicum, seu Mathematicum. *Suet. Tiber. c. 69.* Circa Deos, ac religiones negligentior, quippe addictus Mathematicæ, persuasionisque plenus, cuncta fato agi. ¶ Stoicum fatum est, quo etiam scelera necessitate quadam inevitabili patrari, Stoici docuerunt: quod non modo a sana Religionis doctrina, sed etiam a cæterorum Philosophorum placitis valde abhorret. ¶ Interdum sumitur pro morte. Sic fato fungi, *Quintil. 3. 7.* Fato concedere, *Plin. Paneg. c. 11.* ¶ Quia fatum est naturæ ordo, ideo de morte violenta dixit *Cic. Phil. 1.* Multa autem impendere videntur præter naturam etiam, præterque fatum. Et *Virg. 4. Æn.* Nam quia nec fato merita nec morte peribat. *Tac. Ann. 6. c. 10.* Fato obire, *morire di sua buona morte*. ¶ Fati nomine aliquando etiam casus, & calamitas qualibet significatur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 4.* Uno meo fato & tu, & omnes mei corruistis. Alii leg. *facto*. *Id. Catil. 2. c. 5.* Quibus ego confido impendere fatum aliquod, & pœnas jamdiu improbitati debitas. ¶ Fata etiam dicuntur ea, ex quibus salus, aut exitium alicujus pendet: Sic fata Troica dicebantur conservatio Palladii, vita Troili, & sepulcrum Laomedontis. *Plaut. Bacch. 4. 9. 29.* Ilio tria fuisse audivi fata. ¶ Libri etiam, in quibus perscripta sunt oracula, & responsa Deorum, fata vocantur. *Cic. Catil. 3.* Lentulus autem confirmavit ex fatis Sibyllinis, se esse tertium illum Cornelium, &c. *Id. l. 2. de divin. c. 44.* In iisdem fatis scriptum erat. ¶ *Fata inscribere*, seu *fata scribenda advocare* dicebantur Veteres eo die quo filiis nomina imponebant, cum bona omnia caperent & ex nomine, & ex iis omnibus, quæ ab eorum nativitate ad eam usque diem contigerant. V. *Ter. de Anim. cap. 37. & 39. & Scalig. Lect. Auson. l. 1. cap. 22.*

Fatŭor, aris, d. 1. est divino furore corripi, a Fatua uxore Fauni. *Justin. l. 43. cap. 1.* Fauno fuit uxor nomine Fatua, quæ assidue divino spiritu impleta velut per furorem futura præmonebat: unde adhuc qui inspirari solent, fatuari dicuntur. ¶ Est item ineptire. *Sen. de morte Claudii*. Audi me, & desine fatuari.

Fatus, a, um, particip. a fari. V. Faris.

Fatŭus, a. 1. 2. *sciocco, balordo*, נבל, Ger. *ungeschickt*, Gal. *fou*, Hisp. *loco*, ἠλίθιος, insipiens, stultus, insulsus, a *fando*, qua notat vaticinari. Nam veteres vates suos *Fatuos* a fatu vocabant, quomodo & ipsum nomen vates est a φάτις: sed quia vates furore correpti vaticinarentur, inde *Fatuus* pro vesano sumi cœpit. Fatuus, & stultus differunt, quia stultus est obtusis sensibus, fatuus nullis. *Cic. 2. de Orat.* Hoc præceptum est magis monitoris non fatui, quam eruditi magistri. *Ter. Eun. 5. 8. 49.* Fatuus est, insulsus, tardus. ¶ Translate de cibis dicitur. Sed aliqui contra existimant, *fatuus* proprie dici de cibis insipidis, metaphorice ad homines insipientes transferri. *Martial. l. 13. epigr. 13.* Ut sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ.

Fauces, V. Faux.

Faventĭa, *Faenza*, urbs Galliæ Togatæ, in Æmilia, media inter Forum Cornelii, & Forum Livii, 10. M. ad Anemonem fl. a quo interluitur.

Faventĭa, æ, f. bonam ominationem significat, ut tradit *Festus*. Item favorem. *Accius Non. c. 3. n. 93.* Adhibere faventiam.

Faventīnus, a, um, adject. qui est a Faventia. *Plin. l. 3. c. 1.*

Favĕo, es, favi, fautum, n. 2. studeo, amo, amplector, *favoreggiare, favorire*, רצה, Ger. *gonnen*, Gal. *favoriser*, Hisp. *favorecer*, εὐμενίζω, est favore adjuvare. *Cic. l. 1. Fam. epist. 7.* Favere alicujus dignitati, laudi, honori. *Id. 1. Tusc. c. 23.* Favere sententiæ alicui. *Id. l. 3. Fam. ep. 6.* Etsi non magis mihi faveo in nostra amicitia tuenda, quam tibi. h. e. non minus a me ipso amicitiæ officia reposco erga te. *Idem pro Planc. c. 1.* Cum audirem, meos inimicos huic accusationi esse fautores. ¶ *Favete linguis*, formula erat, qua in sacris silentium indicebatur, ut rite peragi possent, nulla voce mala obstrepente, ut ait *Sen. de vit. beat. c. 25.* & *Cic. l. 1. Div.* Eodem modo dicitur *ore favere*. *Virg. Æn. 5. v. 71.* ¶ Adhibebatur hæc formula etiam in theatris, eadem sc. silentii faciendi ratione. *Ter. prol. Andr.* &c. ¶ Sciendum tamen, ea formula non tam silentium indici, quam ut fausta verba, & boni ominis dicantur. *Tibull. l. 2. eleg. 2. v. 1.* Dicamus bona verba; venit natalis ad aras: Quisquis ades, lingua vir, mulierque favete: *Ovid. 1. Fast. v. 71.* Prospera lux oritur; linguis, animisque favete: Nunc dicenda bono sunt bona verba die. ¶ Usurpatur hoc verbum etiam impersonaliter. *Cic. 2. Off.* Non modo non invidetur illi ætati, verum etiam favetur.

Favilla, æ, f. *cenere, faliggine*, αἰθάλη, σποδός, cinis illa tenuior ac levior, quæ, extincto igne, remanet, fuligo. *Ovid. 7. Met. v. 79.* Ut solet a ventis alimenta resumere, quæque Parva sub inducta latuit scintilla favilla crescere, & in veteres agitata resurgere vires. *Terent. Adelph. 5. 3. 60.* Atque ibi favillæ plena, fumi, ac pollinis coquendo sit, faxo, & molendo. *Plin. sub fin. l. 18.* Cum contectus ignis ex se favillam discutit, scintillamve emittit. ¶ Sæpe dicitur de rogi cineribus. *Virg. 6. Æn. v. 227.* Reliquias vino, & bibulam lavere favillam. *Horat. l. 2. od. 6. extr.* ibi tu calentem Debita sparges lacryma favillam Vatis amici. ¶ Est etiam ignis favilla tectus, cinis igne mixtus, *favilla, scintilla, fuoco*. *Martial. l. 11. epigr. 53.* Ova tenui versata favilla. *Claudian. de B. Get. v. 24.* Et juga taurorum rapidis ambusta favillis. ¶ Translate *Propert. l. 2. el. 9. v. 17.* Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni. Hæc est venturi prima favilla mali. ¶ *Favilla salis* apud *Plin. l. 31. c. 7. ad fin.* est pars ejus levissima, & candidissima. ¶ Item ignis scintilla, *favilla*. *Stat. l. 2. Silv. 1. v. 2.* Ante rogos, & adhuc vivente favilla.

Favillacĕus, & Favillaticus, a, um, adject. a favilla; ut fuligo favillacea, *Solin. c. 48.* Favillatica humus, *Id. c. 27.*

Favillesco, is, n. 3. favillas spargo. *Fulgent. de contin. Virg.* Auctoritas sepulta in oblivionis cinere favillescit.

Favissæ, f. 1. θησαυροί, cisternæ templi, quarum usus ad aquam, item cellæ cisternis similes, ubi reponi solebant ligna vetera, quæ ex templo collapsa essent, & alia quædam religiosa e donariis consecratis, quæ vetustate facta essent inutilia, ab antiquo *favio*, pro foveo, vel fodio. *Valer. Soran.* dici putat, quasi *Flavissas*, quod iis flata, signataque pecunia conderetur. *Fest.* & *Var. apud Gel. l. 2. c. 10.*

Favitor, m. 3. fautor, apud vet. a favitum *Plaut. pro Amph.* Sat habet favitorum semper qui recte facit. Adde *Lucil. apud Non. c. 2. v. 325.*

Fauna, Fatua, Senta Fauna, Bona Dea, filia Pici, soror, & uxor Fauni. Dicta est Fauna a φάω, vel φάω, *loquor*, & Fatua a φάτις, *loquor*, quod mulieribus fata canere consuevisset. Dicta est Bona Dea, quia *Varrone* teste, tanta fuit pudicitia, ut perpetuo gynecæo, hoc est, mulierum conclavi, inclusa, nullum unquam virum præter maritum aspexerit. Post mortem Dea habita est. Ei a Romanis matronis in operto sacra fiebant nocturno tempore. Viri autem tanta cura ab ejus sacris arcebantur, ut vel in ædem ejus inspexisse capitale haberetur. Sed alii narrant, filiam Fauni fuisse, Faunum ejus amore captum eam inebriavisse, ut sibi gratificaretur. Faunam patris libidini repugnantem ab eo virgis myrteis cæsam fuisse, tandem a patre deceptam esse in serpentem converso, ideo virgas myrteas in ejus templum inferre nefas fuisse, in templo serpentes apparuisse, qui nec nocerent, nec extimescerent &c. *Corn. Labeo* scripsit, hanc Majam dictam fuisse, eandem esse ac Opim, seu Tellurem, seu Terram. dictam esse Fatuam a *fando*, quod infantes partu editi non prius vocem edunt, quam terram attigerint: Faunam, quod omni usui animantium *favet*: Opem, quod ipsius *ope* vita constet: Bonam, Deam, quod omnium nobis ad vitam *bonorum* causa est. *Macrob. l. 1. Satur. c. 12.*

Fauni, Panes, Satyri, Sylvani, filii Fauni, vel Saturni, ut alii volunt, qui ab Ethnicis Dii agrorum, montium, sylvarum habiti sunt, sed credebantur post longum tempus interire, quod & ipsi e terra geniti essent. Inter se sic distinguuntur, ut Fauni, & Panes essent Dii agrorum, Satyri sylvarum campestrium, Sylvani sylvarum, quæ sunt in montibus. Fortasse Fauno hi filii fuere, Faunus, Pan, Satyrus, Sylvanus, quorum filii Fauni, Panes, Satyri, Sylvani appellati sunt. Habiti autem sunt Dii agrorum, &c. quod in agris, montibus, sylvis sibi a Rege patre assignatis habitavissent. Sed verisimilius est, hos Deos Arcadum fuisse, dici autem Filios Fauni, quod cum Picus Evandrum excepisset, in causa fuit, ut hi Dii in Italia consecrarentur. *Boccat. l. 8. Gen.* ¶ Faunos eosdem esse ac Incubos credebant Antiqui, ab iisque infestari dormientes, & opprimi. *Aug. l. 15. de Civ. Dei cap. 23.*

Faunigĕnæ, arum, m. 1. Italiæ seu Latii pop. a Fauno Rege. *Sil. l. 8. v. 357.* Faunigenæ socio bella invasere Sicano.

Faunus, Fatuus, Fatuellus, Pan, Ægipan, Sylvanus, Inuus, filius Pici, nepos Saturni, Rex Aboriginum, a φάω, vel φάω, quod est fari, quoniam veris fata canere consuevisset, ut Fauna mulieribus. Ex uxore Fauna, vel Fatua, quam quidam illi etiam sororem, alii filiam fuisse ajunt, genuisse fertur Faunos, Panes, Satyros, & Sylvanos, item Acim ex Symethide Nympha, item Eurymedontem, item, ut aliqui volunt, Sentam Faunam, item Latinum ex Nympha Marica. *Boccat. l. 8. Gen.* Sed *Justin. l. 43.* scripsit, Latinum ex filia Fauni, & Hercule, qui eodem tempore victo Geryone armenta victoriæ præmia per Italiam ducebat, stupro procreatum fuisse. Post mortem Deus habitus est.

Favoniāna pyra, genus pyrorum rubrorum, a Favonio institore. *Plin. l. 15. c. 15.*

Favonĭus, m. 2. *Zefiro*, Ζέφυρος, ventus, al. Zephyrus, qui spirat ab occasu æquinoctiali, contra Subsolanum, a *favendo*, quia favet genituræ, siquidem est spiritus genitalis mundi, quo plantæ hyberno frigore enectæ reviviscunt, & quo haustu quædam animalia concipere existimantur. Aliqui derivant a *fovendo*, quasi Fovonium, quia foveat sata. *Plin. l. 18. c. 34. Sen. l. 5. nat. quæst. c. 16. Gel. l. 2. c. 22.* Sed *Veget. l. 4. c. 38.* Zephyrum, & Favonium distinguit, his verbis: Occidentalem vero cardinem tenet Ζέφυρος, idest, Subvespertinus, huic a dextra jungitur Λίψ, sive Africus, a sinistra Ἰάπυξ, sive Favonius. Ab hoc vento spurii Favonii dicuntur; quia patrem nesciunt, eoque matres eorum similes sunt animantibus, quæ Favonii venti haustu concipere creduntur. *Ibid. l. 10. c. 5.*

Favor, oris, m. 3. *favore*, חן, Ger. *gunst*, Gal. *faveur*, Hisp. *favor*, σπουδή, voluntas, studium, a faveo. Vox hæc nova erat Ciceronis ætate. Ita enim legitur *in fragm. epist. ad Brut.* apud *Quintil. l. 8. c. 3.* Eum amorem, & eum, ut hoc verbo utar, favorem in consilium advocabo. ¶ Utitur tamen ipse *Cic. pro Rosc. Com. c. 10.* Favorem secum in scenam attulit. *Quintil. l. 4. c. 1.* Favorem facere, & emereri. Et *l. 6. c. 1.* Favorem ex aliqua re captare.

Favorabĭlis, e. 3. *favorito, grato*, רצוי, Ger. *gunstreich*, Gal. *favorable*, Hisp. *favorable*, ἐπίχαρις, qui gratiosus, ac favoris plenus est apud omnes. *Quintil. l. 11. c. 1.* Ut quisque honestus, invidiosus, favorabilis erit. ¶ Dicitur etiam active, pro eo, qui favet. *Liv. l. 22. c. 26.* Auram favorabilis populi ex Dictatoria invidia petit. ¶ Comp. favorabilior. *Sen. l. 3. de Ira, c. 2.* Eloquio favorabilior habitus. Alii tamen leg. *favorabilis*. *Plin. 20. 8.* Oleo perunctos favorabiliores fieri. *Quintil. 12. 10.* Favorabilior eloquentia.

Favorabilĭter, adverb. *favorabilmente*, Ger. *mitgunst*, Gal. *favorablement*, Hisp. *favorablemente*, ἐπιχαρίτως, plausibiliter. *Quintil. l. 4. c. 3.* In aliquem lætum, atque plausibilem locum, quam maxime possint, favorabiliter excurrere. *Suet. Ner. c. 7.* Trojam favorabiliter lusit. *Paul. Dig. 40. 4. 10.* Tunc favorabilius respondetur, liberum fore.

Favorīnus, m. 2. Philosophus ex Arelate opp. Galliæ Narbon. eunuchus, qui in Græciam profectus sub Dione Philosophiæ operam dedit. Hadriano Principi infensus fuit. Hinc tria in se dicebat se admirari, quod, Gallus cum esset, græcissaret, quod eunuchus in adulterii suspicionem aliquibus veniret, quod cum Imperatorem inimicum haberet, adhuc

tam.n viveret. In disputatione quadam Hadriano cessit, admirantibusque proximis: Nonne cedam, inquit, ei, qui viginti habeat legiones? Hunc Herodes Atticus patrem solebat appellare, hæresque liberorum ab eo factus est. *Philostr. Gel. Ælian.*

Fauste, adverb. *felicemente*, Ger. *glicklich*, Gal. *heureusement*, Hisp. *dichosamente*, εὐτυχῶς, feliciter. *Cic. pro Mur. c. 1.* Ut his hominibus ea res fauste, feliciter, prosperequc eveniret.

Faustiānum vinum, quod in mediis collibus Falerni agri gignebatur. Nam quod in summis jugis nascebatur, Gauranum vocabant: quod in mediis collibus, Faustianum: quod in radice, Falernum. *Plin. l. 14. c. 6.*

Faustiniānus, a, um, ad Faustinam pertinens. *Capitolin. in Pio, c. 8.*

Faustitas, atis, f. 3. *felicità*, אשר, Germ. *glickseligkeit*, Gal. *bonheur*, Hisp. *dicha*, εὐτυχία, felicitas. *Horat. l. 4. Carm. od. 5. v. 18.* Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas.

Faustŭlus, a, um, o. 1. 2. dimin. a faustus. *Fest.* Faustulus porcellus, fœtura porcorum.

Faustulus, m. 2. pastor Remi, & Romuli nutritor. *Liv. l. 1.*

Faustus, a, um, o. 1. 2. *prospero*, *felice*, אשר, Ger. *glickesselig*, Gall. *heureux*, Hisp. *dichoso*, εὐτυχής, prosper, felix, cui fortuna favet, a faveo. *Cic. 1. de Div. c. 45.* Idcirco omnibus rebus agendis, Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur. *Liv. l. 7. c. 25.* Faustum omen.

Fautor, m. 3. *fautore*, εὐνοητικός, qui alteri bene cupit, a fautum sup. verbi *faveo*, vel ab antiquo favitor, per sync. *Cic. pro Rosc. Amer.* Hic cum omni tempore nobilitatis fautor fuisset.

Fautrix, icis, f. 3. quæ favet. *Cic. pro Planc.* Et fidelis, & simplex, & fautrix suorum regio. Adde *l. 1. Fin. c. 20.*

Favus, m. 2. *recchio*, apum domus, seu cellula, quæ est sex angulorum, quot habet apis ipsa pedes. *Cic. 1. Off.* Non fingendorum favorum causa congregantur. ¶ Hanc vocem *Vitruv.* usurpat ad exprimendam figuram hexagonem, *l. 7. c. 1.* V. *Bald. Lex.*

Faux, cis, vel potius in plur. num. fauces, faucium, f. 3. *fauci*, גרון, Ger. *schlund*, Gal. *gorge*, Hisp. *garganta*, λάρυγξ, superior pars gulæ mento propinqua, sed interior, ubi os angustatur, a fundendis vocibus, vel a fando, vel a φάω, seu φῶ, *dico*. *Cic. 1. Tusc.* Quod fieri nec sine lingua, nec sine palato, nec sine faucium, laterumve, & pulmonum vi & figura potest. ¶ Fauces per translationem dicuntur introitus ingressus vallium seu alterius loci. *Cic. Agrar. 2. c. 32.* Corinthus erat sita in angustiis, atque in faucibus Græciæ. ¶ Translate fauces ponuntur pro discrimine, & periculo. *Cic. pro Arch. c. 9.* Urbs totius belli ore, & faucibus erepta.

Fax, facis, f. 3. *face*, *facella*, δαΐς, λαμπάς, funis incisus, & cera, vel oleo inunctus, ac compositus ad lumen faciendum, fitque præcipue ex arundinibus aridis, & picei generis arboribus, cujusmodi sunt tæda, & larix. *Var. de vit. P. R. l. 2.* Quum a nova nupta ignis in face efferretur de foco ejus sumptus, fax ex pinu ablata esset, ut eam puer ingenuus afferret. ¶ Per translationem accipitur pro incitamento, item pro auctore alicujus facinoris. *Plin. in ep.* Theophanes, fax accusationis, & origo. *Cic. pro Domo.* Ne in hanc tantam materiam seditionis ista funesta fax adhæresceret. ¶ *Addere faces alicui*, est eum incitare, incendere, inflammare ad aliquid agendum. *Tac. l. 1. hist. c. 23.* Flagrantibus jam militum animis veluti faces addiderat Mævius. ¶ *Primam facem*, noctis principium vocitabant, quod tum primum uti face incipiamus. *Gel. l. 12. c. 1.* Sed cum jam prima fax noctis, & densiores esse tenebræ cœpissent, discessimus. ¶ Facem in nuptiis præferre solebant, sive ad observandam antiquam consuetudinem, quod non nisi noctu duci novas nuptas a sponsis mos erat, sive in honorem Cereris, quæ facem in quærenda Proserpina gestaverat, sive ut nova nupta ignem, & aquam, quæ duo sunt in vita maxime necessaria, cum viro communicare videretur. Etenim aqua quoque aspergi solebat, ut casta, puraque ad sponsum duceretur. *Virg. Ecl. 8.* Mopse, novas incide faces; tibi ducitur uxor.

Faxo, significat facere, & verbum est defectivum, quod tantum habet futurum indicativi, nec id omnino integrum ad hunc modum, *Faxo*, *is*, *it*, & in numero plurali *faxunt*, & futurum optativi, & præsens subjunctivi, *Faxim*, *is*, *it*, *faximus*, *itis*, *faxint*. *Virg. 12. Æn.* Ego fœdera faxo firma manu. *Ter. Heaut.* Utinam Dii faxint. *Enn. apud Cic. de Sen.* Nemo me lacrymis decoret, nec funera faxit. *Liv. l. 29. c. 27.* Dii, hostium ulciscendorum copiam faxitis. ¶ *Faxem* pro fecissem. *Plaut. Pseud. 1. 3. 84.* Pistrinum in mundo scibam, si id faxem, mihi.

F ANTE E.

Febresco, is, n. febri laboro. *Solin. c. 31.* Patuit, nunquam eos hinnulos febrescere.

Febribilis, le, adject. febrilis, *Cal. Aurel. Tard. l. 4. c. 8.* Vivi lumbrici febribiles.

Febricito, as, n. 1. *aver la febre*, πυρέττω, febri laboro, febri corripior. *Col. l. 7.* Febricitanti bovi convenit abstinere cibo uno die. *Cels. l. 3. c. 6.* Scire oportet, non febricitare eum, cujus venæ naturaliter ordinatæ sunt.

Febricōsus, a, um, adject. *febbricitante*. *Veget. l. 1. c. 38.*

Febricula, æ, f. 1. πυρέτιον, parva febris. *Planc. Cic. Fam. l. 10. ep. 12.* Qui ex labore in febriculam incidit, assiduam, & satis molestam.

Febriculentus, a, um, adject. febricosus. *Marc. Emp. c. 22.* Febriculento potionem dare.

Febriculōsus, a. 1. 2. πυρετώδης, qui habet febrem. *Catull. carm. 6.* Febriculosum scortum. *Gel. l. 20. c. 1.* Non morbus his febriculosus, aut nimium gravis.

Febrilis, le, o. 3. πυρετικός, ad febrem pertinens. *Apul.* Ardore æstuans febrili.

Febrio, is, ivi, itum, n. 4. *aver la febbre*, Germ. *das kaltwee haben*, Gal. *avoir la fievre*, Hisp. *tener fiebre*, πυρέττω, febrem patior. *Cels. l. 6. c. 11.* Potiones, si febriat puer, aquæ.

Febris, is, f. 3. *febbre*, קדחת, Ger. *kaltwee*, Gal. *fievre*, Hisp. *fiebre*, *calentura*, πυρετός, est intemperies calida totius corporis, a *ferveo*, seu *ferbeo*, unde est *ferbis*, & per metathesin *febris*. *Cic. ad Tiron.* Is mihi nuntiavit, te plane febri carere. ¶ Febres periodicæ dicuntur, quæ stati temporis periodo accedunt, & recedunt, ut quotidianæ, tertianæ, quartanæ, quæ quotidie, tertia, vel quarta quaque die. *Plin. l. 20. c. 3.* Sanare dicuntur, quas Græci periodicas vocant. ¶ Dicimus, febri laborare, affici, corripi, &c. *Cels. Cic. & alii.* Item febris accedit, decedit, evanescit, desinit, &c. *Iidem.* ¶ Febris Romanis pro Dea est habita, ne noceret. *Plin. l. 2. c. 7.*

Februa, orum, n. 2. καθάρματα, dicebantur sacra expiatoria, & omne id, quod vim purgandi habere existimabatur, a *ferveo*, seu *ferbeo*, unde est *ferbuum*, & trajectis literis *februum*. Nam lustratio fiebat plurimum igne, aut undis ferventibus. *Ovid. 2. Fast. v. 19.* Februa Romani dixere piamina patres.

Februalis, V. Februlis.

Februamentum, ti, n. expiatio, purgatio. *Censorin. de die Nat. c. 22.*

Februarius, m. 2. *Febbraio*, Φεβρουάριος, unus est ex mensibus anni, dictus a *februis*, quod tum februaretur populus, idest, expurgaretur. Nam Luperci primo die, qui februatus dicebatur, omnem urbem veterem pelles caprinas in manibus gestantes circumcursabant, idque piamen censebatur. Præterea duodecim diebus continuis pro defunctorum manibus februa, idest, sacrificia expiatoria fiebant. Sed aliqui dictum putant a Deo Februo, idest, Plutone, vel Plutonis patre, cui eo mense sacrificabatur. Nam Januarium Diis superis, Februarium Dii manibus consecraverunt. ¶ Hic mensis a Numa Pompilio in fine anni collocatus fuit. *Ov. 2. Fast.* Deinde Duumviri Sacrorum post Januarium posuerunt.

Februatio, onis, f. lustratio, purgatio. *Var. l. 5. de L. L.*

Februātus, a, um, adject. lustratus, purgatus. *Var. l. 5. de L. L. & Festus.*

Februlis, vel Februalis dicta est Juno a Romanis, quod ipsi Februario mense sacra fiebant. *Fest.* ¶ Apud *Arnob. l. 3.* legitur *Februtis*.

Februo, as, a. 1. *purgare*, καθαρίζω, lustro, expio, purgo, expurgo, a februis. *Var. de vit. P. R.* In eorum enim sacris, liba cum sint facta, injicere solent farris semina, ac dicere, se ea februare, idest, pura facere.

Februus, m. 2. Pluto, vel pater Plutonis. *Isid. l. 5. c. 33. Serv. in 1. Georg. Macrob. lib. 1. Saturn. c. 13.* scribit, sic appellari Deum quendam, qui februationibus, seu expiationibus præsit.

Feciales, m. 3. *Araldi*, Σπονδοφόροι (*Manut.* scribit Fetiales) erant Sacerdotes, seu Legati Romani, penes quos belli, pacisque faciendæ jus erat, dicti a faciendo, quod pacem facerent, vel quasi *Feriales*, a *feriendo*, quod fœdus ferirent. Dubium est, utrum a Tullo Hostilio, an a Numa Pompilio instituti fuerint. Fecialium erat, missis prius quatuor legatis ad res repetendas, bellum indicere, & bello, fide pacis fœdere constituta, finem imponere. Neque justum aliquod bellum esse censebatur, nisi Feciales ex justa causa suscipi declaravissent, & idem indixissent. Bella tarde suscipiebant, quod bellum nullum, nisi pium, putabant geri oportere. V. *Liv. l. 1. c. 33.*

Fecialis, & le, o. 3. quod ad Feciales spectat. *Cic. 1. Off. c. 11.* Belli quidem æquitas sanctissime feciali P. R. jure præscripta est.

Fecundus, V. fœcundus.

Fel, fellis, n. 3. *fiele*, מררה, Ger. *die gall*, Gal. *fiel*, Hisp. *hiel*, χολή, flava bilis, humor flavus in corpore sub infima hepatis parte in vesicula quadam contentus, quam cistulam fellis appellant. *Cic. 2. de Div.* Non dicam gallinaceum fel, sed tauri opimi jecur, &c. ¶ Aliquando fel, quod sit amarissimus humor pro animi amaritudine ponitur. *Plaut. Truc. 1. 2. 76.* Corda in felle sunt sita. ¶ Fel terræ, genus herbæ, sic dictum propter summam amaritudinem. *Plin. l. 25. c. 6.* ¶ Fel pro veneno posuit *Seren. Sammon. c. 47. Ovid. 3. Pont.* &c. ¶ Sales felle tincti, *motti piccanti*, *e mordaci*. *Ovid. 2. Trist.*

Feles (rectius quam felis) is, f. 3. *gatto*, Ger. *katz*, Gal. *chat*, Hisp. *gato*, αἴλουρος, animal quadrupes, quod nobiscum in domibus tenemus ad murium venatum. *Phædr. fab. 35.* Feles cavernam nacta. *Id. ibid.* Felis catulis præbuerunt dapem. *Plin. lib. 10. c. 73.* Feles quo silentio, quam levibus vestigiis obrepunt avibus, quam occulto speculatu in musculos exsiliunt? ¶ Translate sumitur pro rapaci, aut fure, ut Feles virginaria, vel virginalis, pro lenone virginum raptore, apud *Plaut. Pers. 4. 9. 14. & Rud. 3. 4. 42.* V. sup. in Fallo. ¶ In aliquibus Plauti editionibus legitur *Felles* duplici *ll*.

Felicitas, atis, f. 3. *felicità*, אשר, Ger. *glikseligkeit*, Gal. *prosperité*, *bonheur*, Hisp. *dicha*, *buenaventurança*, εὐδαιμονία, beatitudo, summum bonum, extremum rerum omnium expetendarum. *Cic. in Brut.* Summam ejus felicitatem non satis grato animo interpretamur. ¶ Ponitur etiam pro prosperitate, *fortuna*. *Cic. pro Font.* Quorum cognita virtus, industria, felicitas in re militari. ¶ Item pro fœcunditate, fertilitate, ut felicitas terræ, apud *Plin. in epist.* ¶ *Felicitates* in plur. num. leg. apud *Terent. 2. 3. 33.* ubi ait: Nec quemquam esse ego hominem arbitror, cui magis bonæ felicitates omnes adversæ sint. ¶ Felicitas fuit Dea a Romanis culta ad impetrandos prosperos rerum successus. *August. l. 4. de C. D.*

Feliciter, adverb. *felicemente*, εὐδαιμόνως, prospere, beate, fortunate. *Cic. 3. de Fin. c. 7.* Omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate vivere. *Cæs. l. 1. B. C. c. 7.* Rempub. felicissime gessisse. ¶ Feliciter vox erat in bonis ominationibus, & acclamationibus familiaris: cujus rei exempla leges apud *Cic. Att. 13. 22. Juvenal. sat. 2. v. 119. Sueton. in Claud. c. 7.* &c. ¶ Interdum idem est ac fertiliter, feraciter. *Virg. 1. Georg. v. 54.* Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ.

Felineus, a, um, adject. *di gatto*, ut felinei oculi, apud *Serv. in 3. Georg. v. 82.*

Felinus, a, um, adject. idem quod felineus. *Cels. lib. 5. c. 18.* Malagma, quod habet visci, felini stercoris, resinæ, sulphuris pares portiones. Alii leg. *visci feminis*, *stercoris*, &c.

Felio, is, n. 4. verbum exprimens vocem pardi. *Auct. carm. de philom. v. 30.* Panther caurit amans, pardus hiando felit.

Felix, icis, o. 3. *felice*, *fortunato*, εὐδαίμων, prosper, beatus, fortunatus. *Cic. 2. Phil. c. 26.* Mea autem sententia si quis Reip. sit infelix, felix esse non potest. *Sallust. in Jugurth. c. 95.* Felicissimus omnium. ¶ Jungitur sæpe ablativo. *Virg. 6. Æn. v. 784.* Felix prole virum. ¶ Interdum addita præposit. *ob*. *Cic. in Bruto, c. 16.* Sed ille Græcus ab omni laude felicior. ¶ Sæpius cum præposit. *in*. *Id. Q. Fr. 1. 1. 10.* Asia in te retinendo fuit felicior. ¶ Habet & genitivum, præsertim apud Poetas. *Sil. l. 4. v. 349.* Felix uteri. *Et v. 398.* Felix lethi. Et *Plin. in proœm. l. 14.* Felix gratiæ. ¶ In omnibus rebus agendis, præsertim quæ magni essent momenti, solemnis erat illa præfandi formula, *Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit*, ut est apud *Cic. l. 1. de Div. c. 45.* ¶ Interdum *felix* est propitius, seu qui alios facit esse felices. *Virg. 1. Æn. 334.* Sis felix, nostrumque leves quemcumque laborem. ¶ Aliquando utilis, sive commodus. *Mart. l. 1. epigr. 102.* Et felix domino, notaque Cæsaribus. ¶ Aliquando, ferax, fertilis. *Liv. l. 5. c. 24.* Nulla felix arbor, nihil frugiferum in agro relictum. ¶ Felices aliquando dicuntur mortui, ut græce μακαρῖται, vel μακάριοι. *Hor. l. 1. Sat. 9. v. 27.* Haud mihi quisquam: omnes composui felices. ¶ Sunt qui scribunt *fælix*, *Manut. in Orthogr.* hanc scribendi rationem tuetur, quam nos sequimur, sine diphthongo.

Fellātor, m. 3. qui fellat. Dicitur de corvo, quia corvos ore coire, & parere vulgus arbitratur. *Mart. l. 14. epigr. 74.*

Fellēbris, e, adject. a fellando. *Solin. c. 8. de Boa serpente:* Uberibus bovis se innectit, suctuque continuo saginata, ita fellebri satietate extuberatur, ut &c. h. e. copioso lactis suctu. Alii legunt, *celebri*, alii, *funebri*.

Fellĕus, a, um, o. 1. 2. *di fiele*, χολώδης, quod ad fel spectat. *Plin. l. 26. c. 12.* Sudores felleos movent.

Fellico, as, freq. a fello, ut vellico a vello. *Solin. c. 47.* Nequaquam mater pullo ubera præbet fellicanda. Alii leg. *Fellitanda*.

Fellidūcus, a, um, adject. a felle, ut fellíduca medicamenta, apud *Cal. Aurel. Tard. l. 3. c. 4.*

Fellifluus, a, um, adject. felle fluens. *Cal. Aurel. Acut. l. 3. c. 19. de cholera:* Fellifluus passio.

Fellito, as, a. 1. freq. a fello, ut cantito a canto. V. Fellico.

Fellitus, &

Fellosus, a, um, adject. felle imbutus, felle abundans. *Post. Avien. ep. ad Flavian. Myrmec. apud Pythaeum l. 4. Collect. epigr. vet.* Fellitus amarans Ora sapor. *Cal. Aurel. Tard. 4. 6.* Fellosus, & saniosus.

Fello, seu felo, as, a. 1. *succhiare, poppare*, θηλάζω, lac exugo, ab Æolico φηλάω, pro θηλάω, *mammam sugo*. Quidam deducunt a *fele*, alii a φιλέω, amo. *Varr. apud Non. c. 2. n. 344.* Tum eum lac humanum fellasse. ¶ Translate dicitur de obscœna libidinis actione eorum, qui virilia exsugunt. *Martial. l. 2. epigr. 61. & alibi.*

Felsina, æ, f. 1. eadem ac Bononia. *Plin. l. 3. c. 15.* Intus colonia Bononia, Felsina vocitata.

Feltria, f. 1. *Feltre*, urbs Venetiæ, seu Marchiæ Tarvisinæ, intra Alpes Tridentinas, ad Alonem fl. *Gruter. Inscript. pag. 409. n. 8.* ¶ Populi dicuntur Feltrini a *Cassiodoro*, a *Plinio* vero *lib. 3. c. 19.* Fertini. Ita enim in libris omnibus legitur, teste *Harduino*.

Femen, inis, n. *coscia*, κνημαῖςαι, idem quod femur. *Valla* tamen putat, femina dici partes posteriores, molli oresque, femora vero interiores. *Plin. l. 28. c. 15.* Femina atteri, adurique equitatu, notum est. ¶ Verum hæc differentia non servatur, & promiscua femur, & femen usurpantur: immo hoc in sing. num. nominativo caret, ut *Serv. Charis. & Valla l. 4. c. 57.* docent. *Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 55.* Manibus, pedibus, feminibus, cruribus.

Feminal. V. Fœminal.

Feminalia, um, n. 3. περιμήρια, περισκελίδες, tegumenta feminum, & subligacula. *Suet. Aug. c. 82.* Hyeme quaternis tunicis, & feminalibus (al. *femoralibus*) & tibialibus muniebatur. Ubi notat *Casaubon.* per *feminalia*, & *tibialia* non intelligi, quod hodie *braccas* & *tibialia* dicimus (*calzoni*, *e calze*) sed fascias, quibus antiqui pedes, tibias, & femina tegebantur vel valetudinis, vel mollitiei, vel inclementis cœli causa: neque enim tunc in usu fuisse, ut braccati, & calceati essent. V. *eund. l. c.* Confirmat *Ferrar. 2. Electior. c. 2.*

Femoralia, ium, n. 3. idem quod feminalia. V. dict. præced.

Femur, vel femor, oris, n. 3. *coscia*, ירך, Germ. *hüfte*, Gal. *cuisse*, Hisp. *muslo*, μηρός, coxendix, sed pars exterior, & anterior. *Cic. de Clar. Orat. c. 80.* Frons non percussa non femur. *Ovid. 8. Met.* Et conata femur mœrenti plangere dextra. V. Femen. ¶ Femur bubulum herba est nervis utilis. *Plin. l. 27. c. 9.* ¶ Apud Architectos femora dicuntur in triglypho plana illa, quæ inter canaliculorum cavitates eminent. *Vitruv. l. 4. c. 3.*

Fendicæ, arum, f. 1. diræ, imprecationes. *Arnob. l. 7. cir. med.*

Fendo, a. 3. ad iram concito, apud vet. Verbum est obsoletum, cujus composita *offendo*, & *defendo* sunt in usu. *Priscian. l. 11.* ¶ In Glossar. Isid. legitur *fensus*, iratus.

Fenebris, V. Fœnebris.

Fenestella, f. 1. *finestretta*, θυρίδιον, dimin. a fenestra. *Colum. l. 6. c. 1.* Granaria modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Adde *l. 8. c. 3.*

Fenestella, Lucius Fenestella historicus fuit Augusti tempore, cujus testimonio sæpe utitur *Plinius*. Dictus est Fenestella a calvitie capitis: qui enim in medio capite calvi essent, eos antiqui Fenestellas appellabant, quod fenestræ similitudinem præ se ferrent. *Alciat. l. 11. parerg.* ¶ Alter Fenestella, cujus tractatus extat de Sacerdotiis, & Magistratibus Rom. recentior est. Plinium enim ipsum citat; præterea meminit Episcoporum, & Archiepiscoporum: quæ voces Plinio ignotæ fuere.

Fenestra, æ, f. 1. *finestra*, חלון, Ger. *fenster*, Gal. *fenetre*, Hisp. *ventana*, θυρίς, foramen in pariete, ad ædem illustrandam, a φαίνω, luceo, quasi phænestra, vel ab aoristo ἔφηνα, vel a φαινίζω, quod a φαίνω, unde φαίνεσθαι. *Cic. in Tusc.* Eæ partes quasi fenestræ sunt animi. ¶ Translate ponitur pro aditu, via, & occasione. *Ter. Heaut. 3. 1. 72.* Hui, quantam fenestram ad nequitiam patefeceris!

Fenestralis, le, o. 3. quod est fenestræ. *Ovid. 6. Fast. v. 578.* Porta fenestralis. Alii leg. *Fenestella*.

Fenestratus, o. 1. 2. θυρωτός, apertus, perforatus. *Vitruv. proœm. l. 3.* Pectora fenestrata, & aperta.

Fenestro, as, a. 1. *aprir finestre*, fenestras aperio, fenestram facio. *Plin. l. 11. c. 37.* Media oculorum cornea fenestravit pupilla.

Fera, æ, f. 1. belua, bestia, θήρ, *fiera*, animal non mansuefactum, & quod feritatem habet, ut lupi, leones, tigres, &c. a voce græca, quæ allata est, vel a *fero*, quod impetu, & naturali instinctu ferantur. *Cic. l. 1. Off. c. 16.* Expertes rationis, & orationis feræ. *Id. ib. c. 16.* Excitare, & agitare feras. ¶ *Belua* fere dicuntur de magnis feris, ut Elephanto, Leone: *fera* de quibuscumque.

Ferabitis, f. 3. vitis agrestis, a feritate. *Sisen. apud Non. l. 4.* Et partim ferabite, partim lauro, & arbusto, ac multa pinu, ac myrtetis abundat. Sed legendum est, *fera vite*.

Feracitas, f. 3. *fertilità*, εὐφορία, fertilitas. *Col. l. 3. c. 2.* Ubi multa invitabunt regionis commoda, sequamur feracitatem.

Feraciter, adverb. *feracemente*, *fertilmente*. *Liv. l. 6. c. 1.* Ab secunda origine, velut ab stirpibus, lætius, feraciusque renata urbs.

Feralia, orum, n. 2. prima com. dies sacrati Diis manibus, in mense Februario, idest, dies 21. & 23. quibus epulas ad sepulchra in cœnam ferebant, a *ferendo*. *Ovid. 2. Fast. v. 569.* Hanc, quia justa ferunt, dixere feralia, lucem.

Feralis, le, o. 3. *funebre*, *mortale*, Germ. *tödlich*, Gal. *mortel*, Hisp. *mortal*, νεκρικός, funestus, dirus, exitialis, quidquid ad mortuos pertinet, ut Ferales præcones, qui funus indicunt, &c. Aliqui derivant a Feralibus diebus, quibus epulæ in mortuorum sepulchra inferebantur. *Virg. 4. Æn.* Solaque culminibus ferali carmine bubo visa queri. *Ovid. 2. Fast.* Tum cum Ferales præterier e dies. ¶ Feralis arbor, apud *Plin. l. 16. c. 10.* est picea, vel cupressus in funeribus adhiberi solita. ¶ Ferale neutrum adverbialiter positum. *Claudian. 3. de rapt. Pros. v. 130.* Si buxos inflare velim, ferale gemiscunt.

Feraliter, adverb. *Fulgent. l. 3. Mythol. c. 1.* Dum amor noviter venit, ut leo feraliter invadit.

Ferax, cis, o. 3. *fertile*, פורה, Ger. *fruchtbar*, Gal. *fertil*, Hisp. *fertil*, εὔφορος, fertilis, fœcundus, frugifer, a ferendo. *Ovid. l. 2. Amor. eleg. 16.* Terra ferax Cereris, multoque feracior uvis. *Cic. Ver. 5.* Agri feracissimi. *Pallad. l. 3. c. 9.* Feracissimæ uvæ. ¶ Translate *Cic. 3. Off. c. 2.* Nullus feracior in philosophia locus est, nec uberior, quam de officiis. *Plin. l. 5 ep. 15.* Ferax bonis artibus sæculum.

Ferculum, n. 2. *vivande*, Ger. *tracht*, Gal. *met de viande*, Hisp. *manjar*, ἔδεσμα, missus ciborum, a *fero*, quia mensæ infertur. *Horat. 2. Serm. Sat. 6.* Multaque de magna superessent fercula cœna. Ubi lances ciborum significari videntur. ¶ Sumitur etiam pro repositorio multarum lancium, quæ uno, eodemque missu inferuntur. *Petron. in Satyr.* Laudationem ferculum insecutum est plane non pro expectatione magnum. V. ibi cætera. ¶ Sæpe sumitur pro gestamine, quo pompa triumphalis deferri solet, quo nomine continentur simulacra oppidorum, spolia hostium, coronæ, machinæ, & id genus alia. item pro gestamine, seu pulpito, in quo Deorum simulacra reponebantur, quæ in celebritate ludorum Circensium ferebantur. *Cic. 1. Off. c. 36.* Cavendum est, ne tarditatibus utamur in gressu mollioribus, ut similes pomparum ferculis esse videamur. *Suet. Cæs. c. 37.* Inter pompæ fercula trium verborum prætulit titulum, *Veni*, *Vidi*, *Vici*.

Fere, adv. *quasi*, כמעט, Ger. *schier*, Gal. *presque*, Hisp. *quasi*, *pressoche*, pene, ferme, prope, propemodum. *Ter. Heaut. 1. 1. 70.* Domum revertor mœstus, animo fere perturbato. *Cic. Att. l. 14.* Eadem fere hora, qua veni. ¶ Item plerumque, *per l'ordinario*, *per lo più*. *Ter. Phorm. 1. 2. 39.* Hic solebamus fere plerumque eam opperiri. *Cic. 2. de Invent.* Ut fere fit. *Id. 2. de Orat.* Semper fere cum aliquo rusticari. ¶ *Id. 7. Att. ep. 1.* Hæc fere sunt in illa epistola. *poco più*, *poco meno*.

Ferens, entis, *chi porta*, particip. a fero, fers. *Virg. 1. Æn.* capita alta ferentes. *Ovid. Amor. eleg. 8.* Surda sit oranti tua janua, laxa ferenti. h. e. ferenti munera. *Plin. in paneg. c. 31.* Ventos ferentes, & brevem cursum optare. h. e. secundos, & qui eo ferant, quo tendimus. Sic *Virg. 4. Æn. v. 430.* Exspectet facilemque fugam, ventosque ferentes. ¶ Item tolerans, perferens, *sollerante*. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 139.* Animus spe finis dura ferens. *Tacit. 5. hist. c. 6.* Corpora hominum salubria, & ferentia laborum.

Ferentarii, orum, m. 2. ἀκροβολισταί, levis armaturæ milites, a *ferendo*, quia ea tantum arma habebant, quæ feruntur, non quæ tenentur, quippe qui fundis, lapidibusque, vel arcu, & telis pugnabant, vel a *feriendo*, quod primi pugnam lacesserent. Sed Nonius Ferentarios vocat milites levis armaturæ auxiliatores, ense, & telis instructos, a ferendo auxilio, quia, quicquid opus erat, opem ferebant, & tela pugnantibus ministrabant. Hi & Velati vocabantur, ut inquit Festus, quo velati inermes sequerentur exercitum. *Sallust. Catil. c. 60.* Postquam eo ventum est, ut a ferentariis prælium committi posset. ¶ Ferentarius amicus, *Plaut. Trin. 2. 4. 55.* dicitur, qui celer, & expeditus est ad opem ferendam.

Ferentina, Dea nescio quæ, ab oppido Ferentino sic dicta. Ejus meminit. *Liv. l. 1. c. 1.*

Ferentinates, Ferentini incolæ. *Plin. l. 3. c. 4.*

Ferentinum, n. 2. *Ferentino*, *Fiorentino*, urbs Latii, in fin. Hernicorum, sub dominio Summi Pontificis, parva, in colle.

Ferentum, opp. Apuliæ, cujus incolæ Ferentani dicuntur. *Horat. l. 3. od. 4.* humile vocat, a situ.

Fereola, f. 1. genus vitis fœcundæ, a ferendo, non a feritate. *Col. l. 3. c. 2.*

Feretrius, m. 2. *Giove*, Φερέτριος, Jovis cognomen, quod illi a Romulo impositum est, non a pace *ferenda* (ut quibusdam visum est) sed a *ferendis* spoliis: Nam Romulus devictis Cœninensibus, hostium spolia, ferculo ad id facto, in Capitolium detulit, ibique ex querce suspensa Jovi consecravit, eodemque in loco Jovi Feretrio templum condidit, auctorque fuit posteris, ut eo capta ex Regibus, Ducibusque hostium opima spolia deferrent. *Liv. l. 1.*

Feretrum, n. 2. *bara*, *cataletto*, Ger. *todtenbahr*, Gal. *cercueil*, Hisp. *ataud*, φέρετρον, capulus, instrumentum instar cratis, cui lectus imponebatur, in quo mortuus efferebatur, a Græca voce allata. *Plin. l. 7. c. 52.* Quendam, qui efferretur feretro, domum remeasse pedibus. Adde *Virg. 6. Æn. v. 222.* ¶ Item ferculum, seu trophæum, sc. lignea crux, cui spolia affigebantur, portabanturque in triumphis. *Tertul. de Patient. c. 14.* Quale in illo viro (Job) feretrum Deus de diabolo extruxit.

Feriæ, arum, f. 1. *ferie*, *giorni quieti*, *di festivi*, חגים, Ger. *feyrtag*, Gal. *feries*, *jours de fete*, Hisp. *dias de feria*, ἱεραὶ ἡμέραι, dies cessationum ab opere. V. festus. Aliquibus dictæ videntur a *feriendis* victimis: Aliis ab epulis *ferculis*, quod in iis fiebant epulationes, ex proventu fœtus pecudum, & frugum. *Cic. 2. de Leg.* Feriis jurgia amovento. ¶ Aliæ erant cum festo, ut *Saturnalia*, quibus epulationes adjungebantur, aliæ sine festo, ut *Nundinæ*. Deinde aliæ erant publicæ, aliæ privatæ. Feriarum publicarum quatuor erant genera, *stativæ*, *conceptivæ*, *imperativæ*, *nundinæ*. *Macrob. l. 1. Satur. c. 16.* *Stativæ*, universi populi communes, erant, quæ certis, constitutis, & fixis diebus quotannis fiebant, & eodem semper die in Fastis annotabantur, ut *Agonalia*, *Carmentalia*, *Lupercalia*. *Conceptivæ* erant, quæ quotannis a Magistratibus, vel Sacerdotibus concipiebantur in certos, sive in incertos dies, ut *Latinæ*, *Sementinæ*, *Paganalia*, *Compitalia*. Nam quotannis quidem fiebant, sed modo hoc, modo illo tempore, ut Magistratibus, vel Sacerdotibus videbatur. *Imperativæ* erant, quæ non omnibus annis fiebant, sed extra ordinem a Magistratibus, ut a Consulibus, vel Prætoribus, pro arbitrio imperabantur, & indicebantur propter imminens periculum pro salute Reip. vel ob rem feliciter gestam, vel propter valetudinem Principis, &c. *Nundinæ* feriæ erant rusticorum causa nono quoque die institutæ, ut, cum octo diebus in agris fuissent, ad emenda necessaria nono die in Urbem convenirent. Privatæ feriæ erant vel propriæ quibusdam familiis, vel propriæ singulorum hominum. Feriæ propriæ familiarum erant, quas quæque familia ex usu domesticæ celebritatis observabat, ut *Feriæ Claudiæ*, *Æmiliæ*, &c. Propriæ singulorum erant, ut natalium, dierum, quæ natalitiæ dicebantur, expiationes fulgurum, & funerum. *Liv. l. 3. c. 5.* Ferias indicere. *Cic. 2. Leg. c. 22.* Habere triduum ferias. *Gel. l. 1. c. 25.* Feriæ belli. *sospensione d'armi*, *tregua*. *Liv. l. 1.* Ferias celebrare. *Plaut. Cap. 3. 1. 8.* Venter, gutturque resident esuriales ferias. h. e. jejunant.

Feriaticus, a, um, adject. idem quod feriatus, seu festus, ut feriatici dies, *Ulp. l. 2. Dig. de feriis*.

Feriatus, o. 1. 2. qui ociosus, & quietus est, & nihil agit, vel in quo nihil agitur, a *feriis*. *Cic. 1. de nat. Deor.* Deum sic feriatum volumus cessatione torpere. *Id. 3. de Orat.* Feriatus a negociis publicis. ¶ Feriati dies sunt, in quibus feriæ aguntur, *giorni di festa*. *Plin. epist. 14. l. 3.* Et sequens mensis complures dies feriatos habet. ¶ Male feriatus dicitur, qui ignavo ocio deditus est. *Horat. l. 4. od. 6.* Male feriatos Troas, & lætam Priami choreis Falleret aulam.

Ferinus, a, um, o. 1. 2. *di fiera*, θήρειος, quod ferarum est. *Cic. l. 1. Invent. c. 2.* Cum homines sibi victu ferino vitam propagabant. *Sallust. Jug. c. 18.* Ferina caro. Et absolute *Virg. 1. Æn. v. 215.* Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ.

Ferio, is, sine præterito, & sup. a. 4. *ferire*, הכה, Germ. *schlagen*, Gal. *blesser*, Hisp. *herir*, τύπτω, percutio. *Cic. 3. Ver.* Instat, ut securi ambo feriantur. ¶ Est item pulsare. *Plaut. Men. 1. 2. 63.* Ferio fores? M. feri. ¶ Metonymice est facere, sancire, firmare, ut *Fœdus ferire*, quia, cum antiqui fœdus & pacem solemniter cum hostibus inibant, porcum saxo silice feriebant. *Cic. pro Dom.* Fœdera feriebantur provinciarum. ¶ Translate est movere, excitare. *Cic. 15. Fam.* His spectris, etiamsi oculi possint feriri, animus qui possit, non video. Adde *l. 2. de Or. c. 48.* ¶ *Ferire munere*, est munus emungere. *Ter. Phor. 1. 1. 12.* Porro autem Geta ferietur alio munere. ¶ Ferire pecuniam, *batter moneta*. *Plin. lib. 33. cap. 3.* Constitutumque, ut asses sextario ponde-

pondere ferirentur. ¶ *Virg.* 5. *Æn.* Ferit æthera clamor. ¶ Ferire frontem, V. *Frons*.

Ferior, aris, d. 1. *far feria*, *far vacanza*, שבת, Germ. *feyren*, Gall. *faire festes*, *vaquer*, Hisp. *acabar*, *tener vacaciones*, *vacar*, σχολάζω, est ferias celebrare, item ociari, quia feriis ab opere cessabant. *Trebon. Cic.* 12. *Fam. ep.* 16. Ne putes, in Asia feriatum illum ab iis studiis, in quæ tua cohortatione incitatur, futurum. *Id. apud Macrob. l.* 4. *Somn. Scip. c.* 4. Tertium jam diem feriati sumus. *Macrob. l.* 1. *Somn. Scip. c.* 7. Achilles ab armis cum suo milite feriabatur. ¶ *Voss. de Vit. serm. l.* 4. *c.* 8. notat hoc verbum a Cicerone, & aliis primæ notæ Scriptoribus usurpari tantummodo in præterito.

Feritas, atis, f. *fierezza*, *crudeltà*, Ger. *wilde*, Gal. *fierté*, Hisp. *fiereza*, *crueldad*, ἀγριότης, naturæ quædam asperitas contraria mansuetudini. *Cic. pro Sext. c.* 42. Eosque ex feritate illa ad justitiam, mansuetudinemque transtulerant. ¶ Pro fertilitate usurpat *Tertul. in carm. de Sodoma*, *c.* 4. eoque pacto est a *ferendo*.

Ferito, as, a. 1. frequentat. a fero. *Solin. c.* 56. Palmeta caryotas feritantia.

Ferme, adv. quasi, σχεδὸν, fere, prope, propemodum. *Cic. in Brut.* Ut eo nihil ferme quisquam possit addere. ¶ Ponitur quandoque pro facile. *Terent. Andr.* 3. 1. 1. Fidelem haud ferme mulieri invenias virum. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 40. Facio, quod manifesto mœchi facere haud ferme solent: refero vasa salva.

Fermentatus, a, um, adject. *fermentato*, *fatto di lievito*, fermento imbutus; ut panis fermentatus, apud *Cels. l.* 2. *c.* 25. Is magis alere dicitur, teste *Plin. l.* 18. *c.* 11. ¶ Translate fermentati mores, h. e. mali, acerbi, vel corrupti. *Prudent. Apotheos.* v. 354. Fermentatum solum, quod sc. velut fermento quodam intumescit. *Col. l.* 4. *c.* 1.

Fermentesco, is, n. ζυμοῦμαι, est crescere, & rarescere, addito fermento, & proprie de pane dicitur. Translate dicitur de terra, cum densitas illa glebarum raresit, & resolvitur. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Cum teratur inter digitos, fermentescens.

Fermento, as, a. 1. *fermentare*, חמץ, Ger. *hefien*, Gal. *faire*, *ou mettre le levain*, *faire*, *lever*, Hisp. *levadar*, *lleudar*, ζυμόω, fermento misceo, seu crescere facio. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Cum fieret panis ordeaceus, ciceculæ farinæ admixtione fermentabatur. ¶ Translate est resolvere, rarefacere, inflare. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 38. De his præstare columbinum, quod calidissimum sit, & fermentare possit terram. Adde *Colum. l.* 2. *c.* 15.

Fermentum, ti, n. *fermento*, *lievito*, שאר, Germ. *hefel*, Gal. *levain*, Hisp. *levadura*, ζύμη, intritum ex farina aqua subacta, & macerata sine sale, donec acescat, a *fervendo*, quasi fervimentum, quia massam ad panificium subactam, cui injicitur, quasi fervefacit, & attollit, turgidamque reddit. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Spuma item concreta pro fermento utuntur. ¶ Translate dicitur de eo, quod terram resolvit, & raram, ac tumidam reddit. *Col. l.* 4. *c.* 1. Repastinata humus, dum est recens, soluta, laxataque velut fermento quodam intumescit. ¶ Item de ira, quia animus ira tanquam fermento & acescit, & turgescit. *Plaut. Merc.* 5. 3. 14. Tota in fermento jacet.

Fero, fers, tuli, latum, a. anomal. *portare*, נשא, סבל, Ger. *tragen*, Gall. *porter*, Hisp. *llevar*, *traer*, φέρω, porto, a verbo græco, quod allatum est. Differunt tamen *fero*, *ago*, & *porto*. nam *ferre* proprie est corpore suo bajulare; *portare*, lectica aut jumento vehere; *agere*, ante se pellere. *Liv. l.* 39. Postremo omnia, quæ ferrent, agerentve, adempta. Et *l.* 33. Saucios vehiculis tolli, portarique jubet. Plerumque tamen hæc verba promiscue usurpantur. *Ovid.* 2. *Metam.* Mediique per æquora ponti fert prædam. ¶ Ferre auxilium, & opem alicui, *portar' ajuto*. *Cic. l.* 8. *ad Attic.* Ferre opem, & auxilium afflictæ Reipublicæ. ¶ Usurpatur sæpe pro tolerare. *Nepos Timol.* 4. 1. Ferre calamitatem moderate. Sic ægre, moleste, sapienter, æquo animo ferre, *sopportar di buona, o di mala voglia*. *Cic. Terent. Cæs. Virg.* & al. ¶ Et pro gignere, *produrre*. *Virg. ecl.* 4. v. 39. Omnis feret omnia tellus. ¶ Item pro dicere. *Tacit.* 2. *hist. c.* 26. Timuisse se Paulinus ferebat. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor.* Apollinem Delphos ferunt advenisse. *Id. l.* 1. *de Orat.* Si ornate locatus est, ut fertur. ¶ Item pro auferre, *togliere*. *Virg. ecl.* 9. v. 51. Omnia fert ætas, animum quoque. *Id. ecl.* 5. v. 28. Postquam te fata tulerunt. ¶ Item referre, recipere, *riportare*, *conseguire*. *Cic. Tusc.* 5. *c.* 19. A vano populo repulsam fert. *Id. in Brut.* Cotta, & Sulpicius facile primas tulerunt. *Ter. Eun.* 5. 8. 18. Quodvis donum a me optato; id optatum feres. ¶ Fuit etiam hoc verbum inter solemnia populi Romani. Ferre enim ad populum dicebantur Magistratus, cum pro concione de re aliqua interrogabant. *Cic. Liv.* & alii. Cum vero Senatum consulerent, verbo *referre* utebantur. V. *Brisson. de formul. R.* Sic ferre legem, *promulgare una legge*. *Cic. Fam. l.* 1. *ep.* 9. *ad fin.* Si licitum esset legem curiatam ferre. Et ferre absolute, *portar' una parte*. *Id.* Cum, ut absentis ratio haberetur, ferebamus. ¶ Variis nominibus adjunctum varias habet significationes. Nam ferre aliquem in cœlum laudibus, *portar' alle stelle lodando*. *Cic. Attic. l.* 2. *Virg. Ecl.* 5. Daphnin ad astra feremus. ¶ Ferre in oculis, est impense amare. *Ter. Eun.* 2. 1. 11. Rex te ergo in oculis ferebat. ¶ Ferre sententiam, est pronuntiare. *Cic. pro Cluent.* Vos autem, Judices, de hominum fortunis sententiam fertis. ¶ Ferre suffragium, *dar' il suo voto*. *Id. pro Sext.* Se adfuisse, & suffragium de salute mea tulisse. Significat etiam suffragia consequi. *Cic. pro Planc.* Te ne gratuita quidem eorum suffragia tulisse. ¶ Ferre sacra, *far sacrifizj*. *Virg.* 3. *Æn.* v. 30. Sacra Dionææ matri, Divisque ferebam. ¶ Ferre Tribum, aut Centuriam, est habere Tribum vel Centuriam sibi suffragantem in alicujus Magistratus petitione. *Cic. Phil.* 3. An tu unam Tribum sine Curione ferre potuisses? Hinc *Horat. de Ar. Poet.* v. 343. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. V. *Punctum*. ¶ Ferre expensum, V. *Expensus*. ¶ Ferre ventrem, *esser gravida*. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 4. Sus bis parit in anno; quaternis mensibus fert ventrem. Adde *Liv. l.* 1. ¶ Ferre pedem, *accostarsi*: & translate adesse, opem ferre. *Virg.* 1. *Georg.* v. 11. Vos agrestum præsentia numina Fauni, ferte simul Faunique pedem, Dryadesque puellæ. ¶ Ferre acceptum, V. *Acceptum*. ¶ Præ se ferre; significat dicto, vel facto, vel gestu aliquid ostendere, & profiteri. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 11. Præ me tuli, me nihil malle, quam pacem. Et absolute. *Cic. Att. l.* 14. Lætitiam apertissime tulimus omnes. h. e. aperte lætati sumus. ¶ Ferre se, est incedere, ire. *Sueton. Aug. c.* 32. Grassatorum plurimi palam se ferebant succincti ferro. *Nepos Datam. c.* 4. Quem procul Aspis conspiciens ad se ferentem, pertimescit. ¶ Ferre conditionem, pro offerre. *Cic. pro Quint.* Conditionem tuli, si vellet pecuniam petere. Eodem modo dicimus, ferre judicem alicui. *Cic. pro Q. Roscio*: Quem ergo si ferrem judicem, refugere non deberet, cum testem producam, reprehendere audebit? ¶ Significat etiam cujuscumque judicio acquiescere, quod fieri solet in maxima causæ fiducia. *Cic.* & *Liv.* ¶ Ferre personam alienam, *rappresentare*. *Liv. l.* 3. Ille finis Appio alienæ personæ ferendæ fuit. ¶ Ferre palam, *divulgare*. *Plaut. Mil.* Nos palam ferre nunc per urbem hæc omnia. Contra *Liv. l.* 30. Haud clam tulit iram adversus Prætorem. h. e. non dissimulavit. Et ferre vultu. *Tacit. l.* 16. Quos spiritus gessisset, vultu ferebat. ¶ Ferre fallaciam, pro fallacia uti, fallere. *Plaut. Pœn.* 1. 1. 67. Villicum perdoceamus, hanc uti ferat fallaciam. Al. leg. *ferat*. ¶ Ferre inultum, ferre impune, *passarsela senza castigo*. *Ter. Heaut.* 5. 1. 45. Illud haud inultum, si vivo, ferent. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 14. Quod, tamdiu se impune tulisse injurias, admirarentur. ¶ Ferre annum, aut vetustatem dicitur res aliqua, quæ vetustate non corrumpitur. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Nec musta in lacu statim austera sint; sic & annos ferent, & vetustate proficient. *Cic. de Amic.* Vina, quæ vetustatem ferunt. ¶ Fert animus aliquid facere, *ho in pensiero*, *ho voglia*, &c. *Ovid. init. Metam.* In nova fert animus mutatas dicere formas corpora. ¶ Fert consuetudo, fert ætas, fert tempus, *così porta il costume*, *o l'età*. *Ter. Adelph.* 1. 1. 28. Quæ fert adolescentia, ea ne me celet, consuefeci filium. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 2. Meæ rationes ita tulerunt. ¶ Ferri, est rapi, *esser trasportato*, ut ferri rabie, *Plin. l.* 10. *c.* 33. Fertur moriturus in hostes, *Virg.* 2. *Æn.* ¶ Item differri, distrahi, dispergi. *Plaut. Cist.* 2. 1. 5. Exanimor, feror, differor, distrahor. ¶ Præteritum habet *tuli*, pro quo legitur & *tetuli*, tamquam a *tulo* inusit. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 58. ex *Poeta*, & *Plaut.* non semel. ¶ Particip. *Latus* V. suo loco.

Ferocia, f. 1. idem ac ferocitas. *Cic. de Arusp. resp. c.* 1. Duobus inceptis verbis omnem impetum gladiatoris, ferociamque compressi. Accipitur etiam in bonam partem, pro virtute, *valore*. *Liv. l.* 9. *c.* 6. Habere Samnites victoriam, non præclaram solum, sed etiam perpetuam: cepisse enim non Romam, sed quod multo bellicosius fuerit, Romanam virtutem, ferociamque.

Ferocio, is, n. 4. *esser feroce*, פרע, Ger. *frech seyn*, Gal. *être farouche*, & *fier*, Hisp. *embravecer*, ἀγριαίνω, ferox sio, vel ferociam exerceo. *Gel. l.* 1. *c.* 11. Quam si permulcti sonis mitioribus non immodice ferocirent. Adde *Apul. l.* 9. *A. A.* & *Tertul. Apol. c.* 5.

Ferocitas, atis, f. אכזריות, Ger. *grimme*, Gall. *fierté*, Hisp. *fiereza*, ἀγριότης, sævitia, crudelitas, superbia, elatio animi. *Cic.* 1. *Offic.* Equos ferocitate exultantes domitoribus tradere solent. *Id. pro Marcel. c.* 6. Vidi eum cum insolentiam certorum hominum, tum ipsius victoriæ ferocitatem extimescentem. ¶ Accipitur etiam in bonam partem. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 7. Theogeni ad virtutem capessendam, quasi magistra, gentis suæ ferocitas extitit.

Ferociter, adv. *ferocemente*, ἀγρίως, cum ferocia, superbe. *Cic. pro Planc. c.* 13. Publicanorum in Q. Scævolam aspere, & ferociter, & libere dicta commemorem? ¶ Comp. ferocius, sup. ferocissime. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. C. noster Lamia paulo ferocius exagitatus est. *Liv. l.* 23. *c.* 8. Cum qua ferocissime pro Romana societate adversum Punicum fœdus steterat.

Ferocŭlus, a. 1. 2. dim. a ferox. *Hirt. de bell. Afr. c.* 16. Quid tu miles tyro tam ferocŭlus es?

Feronia, f. 1. Φερωνία, nemorum Dea. Colebatur præsertim in Etruria, ubi lucum habuit in Cimino monte, & templum in agro Lucensi. Origo hæc traditur. Lacedæmonii quidam, quo tempore Lycurgus leges condebat, illam legum severitatem moleste ferentes ex urbe excesserunt, deinde longo maris tractu enavigato voverunt, quo terrarum primum appulissent, se ibi habitaturos: delati ad Campos Pomptinos agrum Feroniam vocarunt ab ipsa maris navigatione, in qua ipsis contigerat, ut illuc ferrentur, & Deæ Feroniæ templum erexere, cui vota nuncuparant. *Dionys. l.* 2. Tradunt, cum aliquando lucus arsisset fortuito incendio, & ob id transferre inde Deæ simulacrum incolæ vellent, nemus subito eviruisse. *Virg.* 7. *Æn.* v. 800. viridi gaudens Feronia luco. ¶ Fuit hæc etiam Dea libertorum, in cujus templo servi, raso capite, pileum libertatis insigne accipiebant, V. *Alex. ab Alex. l.* 4 *c.* 12.

Ferox, ocis, o. 3. *feroce*, אכזר, Ger. *stoltz*, *grimmig*, Gal. *fier*, Hisp. *fiero*, θρασύς, sævus, elatus, *Ferox*, & *ferus* differunt, quia ferum est id animal, quod nullo septo, aut custode servatur, ferox ad mores pertinet. *Cic. in Vatin. c.* 2. Nimium es vehemens, feroxque natura. *Id.* 4. *Fam. ep.* 9. Reddit hominem ferociorem impotentioremque victoria. ¶ Accipitur & in bonam partem pro bellicoso, & forti. *Liv. l.* 1. *c.* 12. In eum Romulus cum globo ferocissimorum juvenum impetum fecit. ¶ Est etiam crudelis, ferus. *Virg. Æn.* 10. v. 711. *de apro*: Infremuitque ferox, & inhorruit armos.

Ferramentarius, ii, m. qui ferramenta conficit. *Firmic. l.* 3. *c.* 13. Ærarios, ferramentarios, statuarios.

Ferramentum, i, n. σιδήριον, quodvis instrumentum ex ferro. *Martial. in lemmate l.* 14. *epigr.* 36. ferramenta vocat instrumenta tonsoria. *Cic.* ferramenta pro armis posuit *Catil.* 3. *c.* 5. Pro securibus *Liv. l.* 1. *c.* 40. *Horatius* vero de fabrilibus instrumentis utitur. *l.* 1. *ep.* 1. v. 85. Denique pro falce adhibuit *Colum. l.* 2. *c.* 18.

Ferraria, æ, f. 1. *miniera di ferro*, Ger. *eisengrub*, Gal. *mine de fer*, Hisp. *herreria*, σιδηρεῖον, locus, in quo ferrum foditur. *Cæs.* 7. *B. G. c.* 22. Apud eos magnæ sunt ferrariæ.

Ferraria, f. 1. Forum Alieni, olim Ferrariola, *Ferrara*, Urbs Æmiliæ, ad ramum, Padi minimum, qui dicitur *Pò morto* cum arce permunita, media inter Mirandulam ad Occ. & Comaclum ad Or.

Ferrarius, a, um, o. 1. 2. *di ferro*, σιδηρικός, quod ad ferrum pertinet, ut Faber ferrarius, *Plin. l.* 14. *c.* 4. Officina ferraria, *Id. l.* 8. *c.* 57. Aqua ferraria, qua utuntur fabri ferrarii ad extinguendum candens ferrum. *Id. l.* 28. *c.* 16. ¶ Invenitur etiam ferrarius, ii, absolute, pro fabro ferrario, ut Collegium ferrariorum, in vet. inscript. apud *Spon. Miscel. Erud. Antiq. p.* 66.

Ferratilis, le, o. 3. quod ferrum habet, ut Ferratile genus, servi ferreis compedibus vincti. *Plaut. Most.* 1. 1. 19.

Ferratus, a, um, o. 1. 2. *ferrato*, Ger. *mit eisen beschlagen*, Gal. *ferré*, Hisp. *herrado*, σιδηρόδετος, id, cui ferrum inductum est. *Virgil.* 1. *Georg.* Undique jam tergo ferratos sustinet orbes. *Liv. l.* 1. *c.* 32. Hasta ferrata. *Horat. l.* 4. *od.* 14. v. 30. Ferrata agmina. ¶ Ferrati, absolute dicuntur milites cataphracti, *uomini d'arme*. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 45. In fronte statuerat ferratos, in cornibus cohortes. ¶ Ferratus servus, h. e. ferreis catenis vinctus. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 11. ¶ Ferratusque in pistrino ætatem conteras. ¶ Aquæ ferratæ dicuntur, quæ acidulæ sunt, & ferri qualitate infectæ. *Scribon. Larg. Composit.* 146.

Ferreus, a, um, o. 1. 2. *di ferro*, ברזלי, כן, Ger. *eisen*, Gall. *de fer*, Hisp. *de hierro*, σιδήρεος, quod est ex ferri materia. *Plin. l.* 19. *c.* 42. Ferreo verberatur radio. ¶ Translate pro duro, & inexorabili ponitur. *Cic. Att. l.* 13. O te ferreum, qui illius periculis non moveris! ¶ Item pro impudenti. *Id. in Pison. c.* 26. Os ferreum. ¶ Ferreus scriptor dicitur, qui utitur duro styli genere. *Id.* 1. *de Fin.*

Ferricrepinæ insulæ dicuntur jocularitér a *Plauto Asin.* 1. 1. 21. ergastula, ubi servi ferreis vinculis compediti laborabant.

Ferrifodina, æ, f. ferraria, ubi ferrum foditur. *Var. l.* 7. *de L. L.*

Ferriterium, ii, n. locus, ubi ferrum teritur, h. e. ubi servi compedibus ferreis vincti atterrantur. *Plaut. Most.* 3. 2. 55. Inde in ferriterium, postea in crucem recta.

Fer-

Ferritĕrus, o. 1. 2. servus vinctus ferreis compedibus, quia ferrum terit. *Plaut. Trinum.* 4. 3. 14.

Ferritĕrbax, acis, o. idem ac ferriterus. *Plaut. Most.* 2. 1. 9.

Ferrugĭnans, antis, adject. o. ferrum sapore referens. *Tertul. adv. Valent.* c. 15. Guttæ bituminosæ, ferruginantes, & sulphurantes.

Ferrugineus, a, um, o. 1. 2. *di color di ruggine, ferrigno*, Ger. *eisenfarb*, Gal. *de couleur de rouille de fer*, Hisp. *herrumbre*, σιδηρωδης, qui est coloris ferruginis, hoc est colorem habet ferri longa rubigine exesi, qui ex rufo, & nigro commixtus est. Interdum hic color dicitur *thalassicus*, quod nautæ, & piscatores eo uti soleant in mari. *Plaut. Mil.* 4. 4. 43. Palliolum habeas ferrugineum; nam is color est thalassicus. ¶ Interdum ponitur pro lugubri, & funesto, quia lugentes vestibus ferruginei coloris utuntur, quod fuscus sit, & subobscurus. Hinc *Virg.* 4. *Georg.* v. 183. hyacinthos vocat ferrugineos, alludens ad fabulam Hyacinthi pueri ab Apolline jactu disci occisi, ex cujus sanguine hyacinthus flos primum natus est. ¶ Interdum pro colore, qui aliqua ex parte ad ferruginem accedit. Hinc a *Claudiano l. 2. de raptu Proserp.* violæ ferrugineæ vocantur.

Ferrūgo, nis, f. 3. *ruggine del ferro*, Ger. *eisenrost*, Gal. *rouille de fer*, Hisp. *herrumbre*, ἰὸς σιδήρου, rubigo ferri. *Plin. l.* 23. *c.* 8. Illitaque inde ferrugo incipientes lichenas sanat. ¶ Translate ferrugo color rufus dicitur nigrioris rubedinis, similitudine coloris ferri rubigine exesi. *Virg.* 9. *Æn.* v. 582. Ferrugine clarus Ibera.

Ferrum, ri, n. 2. *ferro*, ברזל, Ger. *eisen*, Gal. *fer*, Hisp. *hierro*, σίδηρος, species metalli. *Cic. de nat. Deor.* Nos ex terræ cavernis ferrum elicimus. ¶ Per synecdochen ponitur pro re facta ex ferro, ut pro gladio, compedibus, &c. *Cic.* 1. *Tusc.* In servorum ferrum, & manus incidisti. *Id.* 7. *Ver.* In ferrum, atque in vincula conjecti. *Id. pro Cæcin.* Instructi, & certis locis cum ferro homines collocati. ¶ Ferrum recipere proprie dicebantur gladiatores, qui in ludis jubebantur a populo se præbere jugulandos. *Cic. Tusc.* 2. Quis mediocris gladiator, ferrum jussus recipere, collum contraxit? ¶ Pro vomere *Virg.* 1. *Georg.* v. 50. Prius ignotum ferro quam scindimus æquor. ¶ *Ferrum tuum in igni est*: proverb. quo utitur *Senec. in Apocolocynth.* h. e. tuum negotium agitur.

Ferrūmen, inis, n. 3. *saldatura*, דבק, Ger. *lothmetall*, Gal. *soudure de fer*, Hisp. *saldadura*, σιδήρου κόλλησις, quoddam quasi gluten, junctura, qua ferrum ferro jungitur, & generatim qua etiam aliæ res consolidari solent. Quia enim ferrum interius est viscidum, eo fit, ut partes divulsæ, igni injectæ, & in incude percussæ, exiguo negocio coalescant. *Plin. l.* 36. *c.* 23. Quod furto calcis sine ferrumine suo cementa componuntur.

Ferruminatio, f. 3. σιδήρου κόλλησις, συγκόλλησις, actus ferruminandi. *Paul. l. in rem actio*, §. *item quæcumque*, *ff. de rei vend.* Ferruminatio per eandem materiam facit confusionem, plumbatura non idem efficit.

Ferruminātus, a, um, adject. ferrumine conglutinatus. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Ferruminato alvi glutino. *Id. l.* 35. *c.* 15. Calcis quoque usum præbuit, iis ferruminatis Babylonis muris.

Ferrumino, as, a. 1. *saldare, congiungere*, הדביק, Ger. *loten*, Gal. *souder le fer*, Hisp. *soldar*, συγκολλάω, jungo, consolido, partus glutino, & proprie dicitur de metallis; translate sumitur pro glutinare, conjungere in genere. *Pomp. Jurisc.* Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaveris, argento ferruminaveris, non dubitatur, tuum scyphum esse. *Plin. l.* 36. *cap.* 28. Vitrum sulphuri incoctum ferruminatur in lapides. idest, glutinatur in formam lapidis. *Plaut. Mil.* 4. 8. 25. Labra labellis ferruminant.

Fertĭlis, le, o. 3. *fertile, abbondante, fruttuoso*, פורה, German. *fruchtbar*, Gal. *fertile*, Hispan. *fertil*, εὔφορος, ferax, fœcundus, uber, fructuosus. *Cic.* 5. *Ver.* Agros latos, ac fertiles desererent. *Liv. lib.* 5. *cap.* 34. Fertilis hominum, frugumque Gallia. *Ovid. l.* 1. *de Ar. am.* v. 349. Fertilior seges est alienis semper in agris. *Liv. l.* 29. *cap.* 25. Fertilissimus ager.

Fertilĭtas, atis, f. *fertilità*, שבע, Germ. *fruchtbarkeit*, Gall. *fertilité*, Hisp. *fertilidad*, εὐφορία, feracitas, ubertas, fœcunditas, abundantia. *Cic.* 1. *de Div. cap. penult.* Quæ sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura.

Fertilĭter, adver. *fertilmente*. *Plin. l.* 34. *c.* 17. *sub fin.* Derelicta fertilius reviviscunt.

Fertīni, V. in Feltria.

Fertor, oris, m. 3. qui ferto libat: *Var. l.* 7. *de L. L.*

Fertorĭus, a, um, adject. ad ferendum aptus, ut lectus, sella fertoria, *Cal. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 4. & *l.* 5. *c.* 10.

Fertum, seu ferctum, n. 2. libi opimi genus, a *fertus*, seu *ferctus*, bonus, apud vet. vel a *fartum*, quod pluribus, variisque rebus farciretur. *Pers. sat.* 2. v. 48. Attamen hic extis, & opimo vivere ferto intendit. *Festus*, & *Isid. l.* 6. *c.* 19.

Fertus, a, um, adject. idem ac fertilis. *Vet. Poeta* apud *Cic. in Orat. c.* 49. Frugifera, & ferta arva Asiæ tenet.

Fervefacio, is, eci, actum, a. 3. *far bollire*, הרתיח, Ger. *sieden machen*, Gal. *faire bouillir*, Hisp. *hazer hervir*, θερμαίνω, bullire facio. *Cato c.* 123. Eam fervefacito cum congio vini veteris. ¶ Ponitur item pro calefacere. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 44. Eæ ipsæ se patinæ fervefaciunt illico.

Fervefactus, o. 1. 2. partic. a fervefacio. *Cæs.* 5. *B. G.* Fervefacta jacula. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Vinum fervefactum.

Fervens, entis, o. 3. quod fervet, *fervido, bollente*. *Plin. l.* 7. *cap.* 2. Ut ferventis aquæ contactum fugere. *Cic.* 1. *Off. c.* 19. Nam fortis animus, & magnus in homine non perfecto, nec sapiente ferventior plerumque est. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Aqua ferventissima.

Ferventer, adv. *caldamente*, Germ. *hitzeglich*, Gal. *fervemment*, Hisp. *hervientemente*, θερμοτέρως, cum fervore. *Cal. Cic. lib.* 8. *Fam. ep.* 8. Et de damnatione ferventer loqui est cœptum. *Id. ib. ep.* 6. Curio ferventissime concerpitur. *August. de Genes. ad liter. c.* 5. *l.* 2. Ferventius agere. *Cal. ad Cic. Fam.* 8. *ep.* 6. Ferventissime concerpi.

Fervĕo, es, fervi, vel ferbui, sine sup. n. 2. *bollire*, הרתיח, Germ. *heiss sein*, Gal. *bouillir*, Hisp. *hervir*, ζέω, est ex igne supposito calere, vi ignis commoveri, & agitari. Translate dicitur de iis quæ quovis modo calefiunt, sive aliquo æstu agitantur. Sic vinum fervere dicimus, cum ex musto transit in vinum. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Quoniam fervere prohibetur. ¶ Sic etiam mare fervere dicitur, cum æstu, & fluctibus agitatur. *Ovid.* 11. *Met.* Pontus vertigine fervet. ¶ Item de iis, quæ studio, & diligentia elaborantur. *Virg.* 1. *Æneid.* Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella. ¶ Item de hominibus, cum ira, odio, avaritia, aut alia perturbatione agitantur, seu incensi sunt. *Cic. pro Quinct.* Usque eo fervet, ferturque avaritia. *Ovid.* 2. *Met.* Fervere ab ira. ¶ Legitur & fervo, is, 3. conjug. *Ter. Adelph.* 4. 1. 18. Cum fervit maxime, tam placidum, quam ovem reddo. Sic *Virg.* sæpe infinitum *fervere* corripit.

Fervesco, is, n. 3. incipio fervere. *Lucr. l.* 6. v. 851. Terræ fervescunt sole.

Fervĭde, adv. *ferventemente*, θερμῶς. *Plaut. Truc.* 2. 4. 2. Fervide ut tota floret! Sed al. rectius leg. *Ver vide, ut tota floret!*

Fervĭdus, a, um, o. 1. 2. *bollente*, רותח, Germ. *heiss*, Gal. *bouillant*, Hispan. *hirviente*, θερμός, fervens, & maxime calidus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Reliqua quarta pars mundi tota natura fervida est. idest, ardens maxime. ¶ Ponitur & translate pro vehementi, feroci, diligenti. *Cic. in Brut. c.* 27. Ap. Claudii volubilis, sed paulo fervidior erat oratio. Et *cap.* 68. Fervidum dicendi genus. *Sil. lib.* 17. Fervidus ingenii Masanissa, & fervidus ævi. ¶ Superlat. fervidissimus. *Curt. l.* 3. *c.* 5. Diei fervidissimum tempus cœperat.

Ferŭla, læ, f. 1. frutex externus, *canna d' India*, qui lignum corticis loco habet, ligni autem loco fungosam intus medullam, a *ferendo*, quod a senibus propter levitatem loco scipionis fertur, ut ait *Plin. l.* 13. *c.* 22. Græce νάρθηξ dicitur. ¶ Item subalis surculus, seu ramus arborum. *Plin. l.* 17. *c.* 21. *de vitibus*. Ferulæ ipsæ breves, & ad summa breviores. ¶ Hinc ferula dicitur virga illa, qua Magistri ad cædendos pueros utuntur, *bacchetta*, שבט, *Martial. l.* 10. *epigr.* 62. Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. v. 120. Ut ferula cædas meritum majora subire verbera. ¶ Præterea ferulæ dicuntur tabellæ ligneæ, quibus ossa fracta includuntur a chirurgis. *Cels. l.* 8. *c.* 10. Ferulæ superaccommodandæ sunt, quæ circumpositæ ossa in sua sede contineant.

Ferulacĕus, a, um, o. 1. 2. ναρθηκώδης, in modum ferulæ factus, ut ferulaceus caulis, *Plin. l.* 25. *c.* 5.

Ferulāgo, inis, frutex, quem ferula humiliorem, cetera omnino similem Theophrastus tradit. *Cal. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 12. Thapsia, quam nos ferulaginem dicimus.

Ferulĕus, a, um, adject. ex ferula factus. *Cal. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 1. Aliaris tabella, aut ferulea.

Fervo, is. V. Ferveo.

Fervor, oris, m. 3. *bollore, fervore*, חם, Ger. *hitz*, Gal. *ferveur*, Hisp. *hervor*, ζέσις, calor vehemens, qualis est ignis, vel Solis æstus. *Cic. de nat. Deor.* Mundi fervor ille purior. *Plin. l.* 25. *c.* 4. Fervores capitis, *infiammazione di capo*. ¶ Translate sumitur pro impetu, amore, &c. *Hor.* 1. *Carm. od.* 16. Me quoque pectoris tentavit in dulci juventa fervor. *Cic. de senect. c.* 13. Fervor ætatis. Et *l.* 1. *de Orat. cap.* 51. Fervor mentis.

Ferus, a, um, o. 1. 2. *fiero, selvatico*, פרא, Ger. *grimm*, Gal. *fier, sauvage*, Hisp. *fiero, selvaje*, ἄγριος, agrestis, indomitus, cui opponitur cicur, a φὴρ Æolico, *fera*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. Jam vero immanes, & feras beluas nanciscimur venando. ¶ Translate sumitur pro immani, barbaro, crudeli. *Cic. pro Rosc. Am. c.* 13. Et mores feros, immanemque naturam. *Id. Att. l.* 12. O fera tempora, cum dubitet Curtius Consulatum petere! ¶ Item pro intractabili, ut Fera ulcera, fera scabies, feræ papulæ, quæ manum chirurgicam non admittunt. *Celsus.* ¶ Ferus ager dicitur, qui incultus est. *Festus.* Fera hyems, h. e. aspera. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 2. v. 42. ¶ *Ferus*, *i*, absolute interdum pro fera ponitur. *Phædr. lib.* 1. *Fab.* 13. Silva tum excepit ferum. h. e. aprum. *Virg.* 2. *Æn.* v. 51. de equo Trojano: In latus, inque feri curvam compagibus alvum. *Id.* 7. *Æn.* v. 489. Pectebatque ferum.

Fescennia, Fescennium, Pescennium, *Città Castellana*, urbs Hetruriæ, Ocriculum versus. Sed alius est *Galese*, opp. & Duc. provinciæ Patrimonii S. Petri, ad Tiberim fl. medium inter Hortam ad Bor. & Civitatem Castellanam ad Aust. Tudertum versus. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Fescennīni versus, carminis genus omni obscœnitate, & opprobrio plenum, a Fescennia urbe, unde allati sunt. Aliqui derivant a fascinum, quod in nuptiis ad laudes adderentur ad fascinum avertendum. *Liv. l.* 7. *c.* 2. Inter nuptiales fescenninos.

Fescenninus, a, um, o. 1. 2. quod ad Fescenniam urb. spectat. *Virg.* 7. *Æn.* v. 695. Hi Fescenninas acies, æquosque Faliscos &c.

Fessŭlus, a, um, adject. diminut. a fessus, *alquanto stanco*. *Pseudepigr. Petronii*: Anima fessula.

Fessus, a, um, o. 1. 2. *stanco, lasso*, עיף, Germ. *ermüde*, Gall. *lassé*, Hisp. *cansado*, κεκμηκώς, fatigatus, ut docet *Priscian.* jungitur fere ablativo. *Senec. Hippolyt.* Fessus curis. *Tacit.* 3. *hist. c.* 2. Fessus valetudinibus. ¶ Et addita præposit. *Cic. Somn. Scip. cap.* 1. Fessus de via. ¶ Cum genit. etiam reperitur. *Virg. Æn.* 2. v. 182. Cerealiaque arma expediunt fessi rerum. *h. e.* penuria fatigati, esurientes. *Serv.*

Festātus, a, um, adject. q. d. ad festum paratus. *Fabius Pictor* apud *Gel. l.* 10. *c.* 15. Dialis quotidie festatus est.

Festīce, adverb. festiviter, læte, hilariter. *Varr.* apud *Non. c.* 6. *n.* 22.

Festinabundus, a, um, adject. festinans. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 8. *n.* 5. Festinabunda manu.

Festinanter, adv. *velocemente*, מהרה, Germ. *eilentz*, Gall. *hativement*, Hisp. *appressaduramente*, διὰ σπουδῆς, celeriter, cito, a festinans. *Cic.* 5. *Fin. c.* 26. Illud mihi a te nimium festinanter dictum videtur. *Plin. l.* 15. *c.* 11. Quia festinantius germinant. *Aug. epist.* 250. *sub fin.* Festinantissime respondisse.

Festinatim, adverb. festinanter. *Non. c.* 11. *n.* 37. exempla profert ex Titinn. & Sisenna.

Festinatĭo, f. 3. *fretta*, חפזון, Germ. *eilung*, Gall. *hate*, Hisp. *priessa*, σπουδή, properatio. *Cic. pro Mil.* Quid afferebat festinationem? *Liv. l.* 5. *ad fin.* Festinatio curam eximit.

Festinato, vel Festinate, adverb. idem quod festinanter. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Nihil festinato fecisse videtur Milo. *Gell. l.* 10. *c.* 11. Coactius quid factum & festinatius.

Festinator, oris, m. qui festinat. *Quintil. declam.* 2. Fores trepide festinatoris effringuntur impulsu.

Festinatus, a, um, adject. *affrettato, fatto presto*. *Quintil. proœm. l.* 6. Festinata maturitas celerius occidit. *Lucan. l.* 8. v. 24. Honores festinati.

Festine, adv. idem ac festinanter. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 14. Festine odorari.

Festīnis, e, adject. festinus. *Titin.* apud *Non. c.* 8. *n.* 3. Hæc res me fecit festinem.

Festīno, as, avi, atum, n. 1. *affrettarsi*, מהר, Ger. *eilen*, Gall. *se hâter*, Hisp. *apresurarse, darse priessa*, σπεύδω, propero. *Cic. Att. lib.* 6. Hæc festinans scripsi in itinere, atque agmine. *Id.* 7. *Fam.* Nihil est, ut migrare tantopere festines. *Plin. l.* 7. *c.* 20. Festinat ad fratrem. *Quintil. l.* 6. *cap.* 3. Festinare in provinciam. ¶ Interdum est trepidare, & turbari. *Sallust.* Festinantibus in summa inopia Patribus. ¶ Interdum satagere. *Horat. l.* 4. *od.* 11. Cuncta festinat domus, huc & illuc Cursitant mixtæ pueris puellæ. ¶ Cum accusat. etiam usurpatur more activor. ut festinare fugam. *Virg.* 4. *Æn.* v. 575. Hinc passivum festinor. *Tac. de Germ. c.* 20. Nec virgines festinantur. hoc est non tam cito nuptui collocantur. ¶ Festina lente, σπεῦδε βραδέως, proverb. est, quo significatur, sedulitate in rebus agendis opus esse, quæ tamen sit cum consilii maturitate conjuncta. Hoc proverb. sæpe usurpabat Augustus, teste *Sueton. in ejus vita*, *c.* 25.

Festīnus, o. 1. 2. *veloce*, מהיר, Germ. *eilend*, Gal. *hatif*, Hisp. *presto, pressuroso*, ταχύς, celer. *Cic. Att. l.* 9. Festino enim simillimus decurro. *Ovid.* 11. *Met.* v. 348. Cursu festinus anhelo. *Stat.* 9. *Theb.* Cruda festinaque virtus. ¶ Cum genitivo legitur apud *eund. lib.* 5. *Sil.* 3. v. 135. & 6. *Theb.* v. 75.

Festīve, adv. *piacevolmente*, Germ. *lieblich*, Gal. *plaisamment*, Hisp. *con donayre*,

donayre, τερπνῶς, lepide, facete, iucunde. *Cic. l. 2. ad Q. Fr.* Quanquam a te actam fabellam video esse festive. *Gel. l. 9. c. 15.* Atque ibi Julianus festivissime, nolite quærere, inquit, &c.

Festivitas, t. 3. *piacevolezza*, לצון, Ger. *kurtzweiligkeit*, Gal. *plaisance*, *gentillesse*, Hisp. *donayre*, εὐτραπελία, lepos, & urbanitas sermonis, jucunditas, & lætitia quædam in dictis, a *festivus*. *Cic. in Brut.* Festivitate igitur, & facetiis C. Julius L. F. & superioribus, & æqualibus suis omnibus præstitit. *Id. in Orat.* Abuti insolentius festivitatibus. *Ter. Eun. 5. 9. 18.* An fortunam collaudem, an mei patris festivitatem, & facilitatem? Ubi *Donat.* Festivitatem, qua amatori non obstitit, & facilitatem, qua ignovit: unde festivitas in dictis, facilitas vero in animo, & factis &c.

Festiviter, adv. idem ac festive. *Gel. l. 1. c. 2.* Festiviter se jungit. *Nævius* apud *Non. c. 11. n. 10.* Domus parata festiviter.

Festīvus, a, um, o. t. 2. *piacevole*, *faceto*, לץ, Ger. *lustig*, *lieblich*, Gall. *plaisant*, *joly*, Hisp. *gracioso*, *donoso*, ἀστεῖος, lepidus, urbanus, facetus, a *festus*, quia festis diebus cuncta solent esse læta, & hilaria. *Cic. Att. 7. 1.* Puer festivus Anagnostes noster discesserat. ¶ Comp. festivior, sup. festivissimus. *Cic. Att.* Ab iis præsertim pueris, quibus nihil potest esse festivius. *Ter. Adelph. 5. 9. 26.* O mi pater festivissime.

Festra, f. 1. minusculum sacrarii ostium, a fenestra per sync. quia fenestræ magis, quam ostii similitudinem habebat, vel quasi φάεστρα a φάω, luceo. ¶ Hinc Scalig. hanc vocem restituit *Macrob. Satur. 3. c. 12.* ubi ait: Gnipho disputat, quid sit festra, quod est ostium minusculum in sacrario; quo verbo etiam Ennius usus est. Sic etiam Interpretes legendum censent illud *Plaut. Cas. 1. 1. 44.* Concludere in festram firmiter.

Festūca, f. 1. *festuca*, קיסם, Ger. *splitter*, Gal. *festu*, Hisp. *palillo*, κάρφος, pullulus arboris novellæ, & cujusque sati. *Col. l. 8. c. 15.* Per quos festucæ, surculique in aviariis passim spargendi sunt. ¶ Festuca item fuit virga Prætoris, al. *vindicta*, quæ manumittendis a lictore imponebatur. *Plaut. Mil. 4. 1. 15.* Ingenua, an festuca facta? serva, an libera est?

Festucarĭus, o. t. 2. καρφολογικός, quod spectat ad festucam, *Gell. l. 20. c. 9.* Conserens vim illam civilem, & festucariam, quæ verbo diceretur, non quæ manu fieret, cum vi bellica, & cruenta.

Festucŭla, æ, f. 1. parva festuca. *Pallad. l. 5. c. 8.*

Festum, i, n. dies festus, *giorno festivo*, ἑορτή. *Ovid. l. 10. Met. v. 431.* Festa piæ Cereris celebrabant annua matres.

Festus, o. t. 2. *festivo*, *di festa*, חג, Ger. *frœlich*, Gal. *jour de feste*, Hisp. *festivo*, *dia de fiesta*, ἑορτάσιμος, ad festum pertinens, solemniter lætus, & feriatus: ut dies Festi, qui honori Deorum dedicati erant, ab ἑστιάω, quod est *diem festum agere*, & factum est ab ἑστία, quod tum larem, sive focum, tum Vestam foci præsidem significat. *Cic. 6. Ver.* Festos dies anniversarios agunt celeberrimo virorum, mulierumque conventu. ¶ Dies festi alii erant *fasti*, alii *nefasti*, &c. V. *Fasti*. ¶ *Festus dies* blandiendi est formula. *Plaut. Cas. 2. 3. v. 49.* Sine, amabo, te amari, meus festus dies, meus pullus, passer &c. *Ter. Eun. 3. 5. 12.* O festus dies hominis, amice, salve. ¶ Tribuitur hoc adiect. etiam aliis rebus, ut festus clamor. *Plin. epist. 17. l. 2.* Choreæ festæ, *Ovid. 8. Metam.* Arces festæ Palladis. h. e. in quibus Palladis festa celebrantur. *Id. 2. Metam.* Aures festæ, h. e. jocis, & festivis sermonibus audiendis accommodatæ, apud *Claudian. de bello Get.* ¶ Habet etiam suos gradus. *Id. de Cons. III. Honor. v. 3.* Festior annus erat. *Vopisc. in Tacit. c. 11.* Festissimi dies.

Festus, i, Sext. Pompeius Festus Grammaticus sub Christianis Imperatoribus floruit, ut plerique Critici putant; & scripta Verrii Flacci in compendium redegit, cujus operis reliquiæ adhuc extant in alphabeti ordinem digestæ, & a Paulo Diacono interpolatæ. Solum autem a littera M aliquid *Fest.* superest: cætera ante sunt omnia ex stylo *Pauli*.

Fesŭlæ, Fesula, Fæsulæ, *Fiesole*, Col. & urbs exc. Etruriæ, in colle, a Florentia 2. M. P.

Fesulānus, a, um, adject. *di Fiesole*, ut Fesulana plebs, apud *Plin. l. 7. c. 13.*

Fex. V. Fæx.

F ANTE I.

Fi, fi, vox est, qua fœtida abiguntur. *Plaut. Cas. 3. 6. 7.* Fi, fi, fœtet tuus mihi sermo. Al. aliter leg. ¶ Fi, imperat. V. *Fio*.

Fiber, bri, masc. *castòro*, *bièvre*, κάστωρ, animal quadrupes, amphibium, in Ponto, al. *castor*, & *canis Ponticus*, a φίβρος, Æolice pro ψιβρός, *mollis*, quia pilum pluma molliorem habet. Habet caudam piscis, cæterum speciem lutræ. Differt a cane fluviali. Nam hic lutra est. Vivit in riparum cavernis, in quibus gradus binos, aut ternos facit, ut crescente aqua ascendat, decrescente descendat. Noctu in primis cavernis exit, ac tum fructibus, ac corticibus arborum vescitur, tum flumine etiam se mergit, ac pisces captat. *Fest.* Fiber genus bestiæ quadrupes incitatissimum. V. *Plin. l. 8. c. 30.*

Fiblatorĭus. V. Fibulatorius.

Fibræ, arum, f. 1. *fibre*, ἶνες, λοβοί, rei cujusque extremitates, sed proprie rei incisæ, a *fiber*, *bra*, *um*, extremus, quod a *finio*, *Cels. l. 4. c. 1.* Pulmo in duas fibras ungulæ modo dividitur. ¶ Sæpe hoc nomen dicitur de venis, quæ in rebus extrinsece diffusæ sunt. *Plin. l. 11. c. 37.* Murium jecinoris fibræ ad numerum Lunæ dierum in mense congruere dicuntur, totidemque inveniri. ¶ Item de minutis radicibus, seu capillamentis arborum, & herbarum. *Virg. 1. Georg.* Et amaris intuba fibris. *Cic. in Tusc. 3. c. 6.* Non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras evellere. ¶ Interdum de toto viscere. *Pers. sat. 1.* Nec enim mihi cornea fibra est. idest, non sunt mihi ita dura præcordia, ut laudis amore non capiar. ¶ Dicitur etiam fibra de ora extrema fluminis. *Fest. in Fiber*.

Fibrātus, o. t. 2. quod fibras habet. *Plin. l. 25. c. 5.* Fibrata radix cæparum modo.

Fibrinus, a, um, o. t. 2. ex fibro, ut fibrina pellis, *Plin. l. 27. c. 28.*

Fibula, æ, f. *fibbia*, ציץ, Ger. *heffte*, Gal. *boucle*, Hisp. *hevilla*, πόρπη, ad, quo longiora vestimenta solent subnecti, ornamentum cinguli ad vestem subligandam, a *fibra*, quia nectit vestium fibras, hoc est, extremitates. *Isid. l. 19. c. 33.* derivat a φιβλας, *fibula*. Sed Græci ipsi hanc vocem a Romanis accepere, quia Romani per sync. pro *fibula* dicebant *fibla*. *Virg. Æn. 4. v. 139.* Aurea purpuream subnectit fibula vestem. ¶ Olim milites aurea fibula donabantur. *Liv. l. 9. Bell. Mac.* Quinctius alter Prætor suos equites catellis, ac fibulis donavit. ¶ Quandoque ponitur pro circulo. *Cels. l. 6. c. 5. de habet.* Ænea fibula pars auriculæ latissima circumscribitur. ¶ Et speciatim pro circulo illo aneo, quo adolescentulorum virilia solent coerceri conservandæ vocis gratia, quo item histriones utuntur, cui generi hominum potissimum vocalitas necessaria est. *Mart. lib. 7. ep. 81.* Menophili penem tam grandis fibula vestit, ut sit comœdis omnibus una satis. V. *Cels. lib. 7. cap. 25.* ¶ Fibulæ item in ædificiis dicuntur ferramenta, quibus tigni conjunguntur. *Cæs. 4. B. G.* Binis utrinque fibulis ab extrema parte distinebantur. Adde *Vitruv. lib. 10. cap. 2.* ¶ Denique fibulæ dicuntur ligamina quædam, quibus medici vulnera constringunt difficile coeuntia. *Cels. l. 5. c. 26.* ¶ *Fibla* per syncop. pro *fibula* legitur apud *Apic.* auctorem culinarium, *l. 8. c. 7.*

Fibulatĭo, onis, f. conjunctio per fibulam. *Vitruv. l. 10. c. 3.* Utendum tignorum fibulationibus.

Fibulatorĭus, & fiblatorius, a, um, adject. qui fibula stringitur, ut fibulatoria saga, apud *Trebel. Poll. in 30. Tyrann.*

Fibulātus, a, um, adject. fibulas habens. *Vopisc. in Probo, c. 4.* Huic dari jubebis pallia Gallica duo fibulata.

Fibŭlo, & fiblo, as, a. 1. *affibbiare*, חבר, Germ. *heffien*, *hacken*, Gall. *boucler*, *agrafer*, Hisp. *abrochar*, πορπάω, conjungo, fulcio. *Col. l. 2. c. 6.* Omnesque parietum, & soli juncturæ testaceis pulvinis fibulantur.

Ficarĭa, f. 1. *Serpentaria*, *Serpentera*, ins. parva Sardiniæ, oræ adjacens Orientali, apud Carbonariam prom.

Ficarĭa, æ, f. 1. locus ficis arboribus consitus. *Pallad. l. 4. c. 10.* Aliqui inter ficarias caprifici arborem serunt.

Ficarĭus, a, um, o. t. 2. quod ex ficu est, aut ad ficum attinet. *Pl. l. 11. c. 35.* Ficarios culices caprificus generat. *Cat. R. R. c. 48.* Ficariæ crates.

Ficedŭla, f. 1. *beccafico*, Ger. *schepff*, Gal. *bec figue*, Hisp. *combrigos*, συκαλίς, avis est quæ ficuum esu pinguescit. Aliqui existimant, autumno ficedulam, aliis temporibus melancoryphum, seu atricapillam vocari. *Plin. l. 10. c. 29.* Alia ratio ficedulis: nam formam simul, coloremque mutant. *Martial. l. 13. epigr. 5.* Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo. ¶ Ficedulam etiam eruditi tradunt vicum urbis Romæ.

Ficedulensis, se, adject. a ficedula, sive avem significet, sive vicum. Hinc milites ficedulenses *Plaut.* appellat *Captiv. 1. 2. 60.* jocose & ambigue. h. e. gulosos, & ficedularum hostes. V. *Pistorienses*.

Ficētum, ti, n. 2. *ficaja*, Ger. *garten von feigenbeumen*, Gal. *lieu, où il ya quantité de figuiers*, Hisp. *higueral*, συκών, locus, ubi ficus consitæ sunt. *Var. l. 1. R. R. c. 41.* Ut in locis frigidis ficeta fieri non possunt. ¶ Translate ponitur pro obscœnis partibus ficosis, idest, multis ulceribus, quæ ficos vocant, obsitis. *Martial. l. 12. epigr. 33.* Nil, nisi ficetum, nunc Labienus habet.

Ficitas, fœm. 3. ficorum fructuum abundantia. *Næv.* apud *Non. c. 2. n. 217.*

Ficitor, m. 3. συκοφάγος, ficorum amator, seu ficorum collector. *Nævius* apud *Non. loc. cit.* Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficolenses, m. 3. pop. Latii, Fabraternis, & Fregellanis finitimi. *Pl. l. 3. c. 4.* ¶ Item pop. Samnii, proximi Æserninis, & Sepinatibus proximi. *Plin. l. 3. c. 12.*

Ficōsus, o. t. 2. ficis, hoc est, ulceribus, & tuberculis plenus. *Martial. l. 7. epigr. 70.* Ficosa est uxor, ficosus & ipse maritus. *Priap. carm. 50.* Ficosissima puella.

Ficte, adv. *fintamente*, Ger. *erdichtlich*, Gal. *avec feinte*, Hisp. *fingidamente*, πεπλασμένως, *Cic. l. 3. Fam. ep. 13.* Ne cui suspicionem ficte reconciliatæ gratiæ darent.

Fictĭlis, le, o. 3. *di terra*, Germ. *irdin*, Gall. *de terre*, Hisp. *de barro*, πλαστός, quod a figulo factum est. *Cic. Att. l. 6.* Quid te in vasis fictilibus appositurum putem? *Id. l. 1. nat. Deor. c. 26.* Fingere aliquid fictilibus figuris. ¶ Fictilia, um, absolute pro fictilibus vasis. *Juven. sat. 10. v. 25.* Nulla aconita bibuntur fictilibus.

Fictĭo, onis, f. actus fingendi, & plasmandi, *finzione*, *formazione*, πλάσις. *Lactant. l. 2. c. 12.* Elementorum omnis ratio in nostri corporis fictione conclusa est. *Id. l. 1. c. 21.* Non exigo, ut aliquis poetarum fictionibus credat. *Quintil. l. 9. c. 3.* prosopopœiam *personarum fictionem* appellat.

Fictitĭus, a, um, adjectiv. fictus, formatus; item fictus, simulatus. *Plin. l. 23. c. 1.* Fictitium non potest videri. *Jul. Firmic. de error. prof. relig.* Videtis, ut vestros ementitos, & fictitios Deos turbulentus error excogitaverit.

Fictor, m. 3. πλάστης, figulus, qui fingit, idest, qui ex creta, atque argilla opera facit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 29.* Qua pictores, fictoresque voluerunt. ¶ Fictores etiam dicuntur qui Deorum simulacra ornant. Hinc Fictores Pontificum, Fictores Vestalium leguntur in *Vet. Inscriptionibus*; qui etiam ex pane, vel cera simulatas hostias faciebant pro tenuioribus; præterea inter ministeria sacrorum liba fingebant. *Var. l. 6. de L. L.* Fictores dicuntur a fingendis libis. ¶ Fictor legum, h. e. conditor, *Plaut. Epid. 3. 4. 84.*

Fictrix, icis, f. quæ fingit. *Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 39.* Ejus universæ materiæ fictrix, & moderatrix Divina est Providentia.

Fictūra, æ, f. fictio. *Gel. l. 10. c. 5.* Eademque esse fictura, qua est amarus.

Fictus, o. t. 2. *formato*, *finto*, יצור, Ger. *gemacht*, Gal. *formé*, Hisp. *hecho*, *compuesto*, πλαστός, formatus, partic. a fingor. *Cic. 1. de Or.* Ut non nati, sed ab aliquo Deo ficti esse videantur. ¶ Item excogitatus, falsus. *Cic. pro Mur.* Ex rebus fictis, commentitiisque constat.

Ficulnensis via olim dicta est, quæ postea Nomentana. *Liv. l. 10. c. 3.*

Ficulnĕus, o. t. 2. σύκινος, quod est ex ficu arbore. *Plin. l. 25. c. 28.* Sunt & ficulnei caules. *Col. l. 5. c. 11.* Ad crus arboris ficulneæ religa.

Ficulnus, o. t. 2. idem ac ficulneus. *Hor. 1. serm. sat. 8.* Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum.

Ficŭlus, m. 2. dim. a ficus, pro fructu. *Plaut. Stich. 5. 4. 8.* Nucibus, fabulis, ficulis. Adde *Curt. l. 4. c. 1.*

Ficus, ci, f. 2. vel ficus, us, f. 4. *fico*, Ger. *feigenbaum*, Gal. *figuier*, Hisp. *higuera*, συκῆ, arbor, quæ ficos fructus profert. Est semper g. f. & tum 2. tum 4. decl. *Plin. l. 16. c. 31.* Quod coarguunt fici, quarum radices longissimæ sunt. *Cic. in Brut.* Uxorem suam suspendisse se de ficu. ¶ Ficus item. *fico*, σῦκον, fructus est fici arboris. Inflectitur & per 2. & per 4. declinationem, & in 2. declin. est tam gen. masc. quam fœm. in 4. est solum gen. fœminini. *Macrob. lib. 3. cap. 20.* Grossi appellantur fici, qui non maturescunt. *Var. l. 1. de re rust. c. 41.* Fici semen naturale intus in ea fico, quam edimus. *Martial. l. 1. ep. 66.* Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci. ¶ Ficus item, *fico*, *porrofico*, σῦκον, σύκωσις, genus ulceris, quod nascitur in capite tum in capillo, tum in barba, item in locis obscœnis, quæ pilis integuntur, quia desuper fundit sese ad fici fructus similitudinem. Est g. m. & 2. decl. *Cels. l. 6. c. 3. Martial. l. 1. ep. 66.* Dicemus ficos Cæciliane tuos. ¶ Ficus item, f. 2. vel 4. frutex est marinus, sine foliis, rubro cortice, a similitudine fructus. *Plin. l. 13. c. 25.*

Fidamen, inis, n. fiducia. *Tertul. carm. ad Senat. v. 83.* Corrige delictum fidamine.

Fide, adverb. *fedelmente*, fideliter, πιστῶς. *Cic. Cal. 2. Fam. epist. 16.* Quæ mihi a te ad timorem fidissime, atque amantissime proponuntur.

Fideicommissarĭus, m. 2. cui fideicommissum cedit. *Ulp. l. Fideicomm. Dig. de Legat. 3.* Ut fideicommissarium privaret fideicommisso. ¶ Est etiam adject. ut fidei commissaria hæreditas, quæ sc. ex fidei commisso est, *leg. 77. §. 24. ff. de Legat. 3.*

Fideicommissum, n. 2. species dispositionis ultimæ voluntatis, cum testator alicujus fidei aliquid committit, quod alteri traditurus sit. Dictum est fideicommissum, quia ex fide ejus, cui committebatur, pendebat. Sed postea fideicommissa, ut omnis fraudis humanæ occasio amputa-

Fetus,

retur, ab Augusto ad necessitatem juris sunt retracta, justisque legatis exequata. V. JCtos.

Fideicommissus, a, um, o. 1. 2. quod fideicommisso relictum est. *Ulp. in l. Titius, ff. de act. empt.* Fideicommissam libertatem petissent.

Fideicommitto, is, a. 3. alterius fidei committere. *Dig. l. 32. leg. 36. initio.*

Fidejubeo, es, jussi, jussum, *promettere per altri*, ערב, Germ. *verbeyssen*, Gal. *pleger*, Hisp. *fiar*, ἐγγυάομαι, pro alio promitto. *Ulp. l. si dubitet, §. filius fam. ff. de fidei juss.* Filius familias pro patre poterit fidejubere. ¶ Dicitur etiam divisim, Fide mea esse jubeo. *Paul. l. ubi autem, de verb. oblig.* Si filius familias ita stipulatus fuerit, Quantam pecuniam Titio credidero, fide tua esse jubes?

Fidejussio, f. 3. ἐγγύησις, sponsio pro alio facta. *Jabol. l. sed et si, ff. de fidejuss.* Cum servus fidejussionis nomine obligari non possit.

Fidejussor, m. 3. *mallevadore, chi promette per altri*, ערב, Ger. *verbeyssser*, Gall. *plege*, Hisp. *fiador*, ἐγγυητής, sponsor, qui pro alio aliquid promittit. *Donat.* Fidejussor est auctor credendi, alium aliquid daturum, facturumve sua fide, suoque periculo promittens. *Ulpian. in tract. de fidejuss.* Si quis Stichum stipulatus fuerit, & fidejussorem ita acceperit.

Fidejussorius, a, um, adject. ad fidejussorem, seu fidejussionem pertinens, ut fidejussoria causa, *leg. 38. §. ult. ff. de solut.*

Fidele, adverb. idem ac fideliter. *Plaut. Capt. 2. 3. 79.* Fac, fidele sis fidelis. Verum alii rectius leg. *Fac fideli sis fidelis.* *Prudent.* tamen in *Rom. v. 426.* Nunquam aliter precabor, quam fidele ut militent. Quæ potest esse Enallage, ut *dulce videre*.

Fidelia, f. 1. κεράμιον, genus vasis Samii ad plurimos usus accommodati, quia fideliter servat recondita. *Col. l. 12. c. 38.* In fictili fidelia sacro loco reponuntur. *Id. l. 12. c. 13.* Sal in fundis fideliarum substernitur. ¶ *De eadem fidelia duos dealbare parietes*, est eadem opera duos velle demereri, tractum ab iis, qui parietibus albarium inducturi colores habent in fictilibus præparatos. *Curius Cicer. l. 7. Fam. ep. 29.* Nec solere duos parietes de eadem dealbare fidelia.

Fidelis, le, o. 3. *fedele*, נאמן, Ger. *trevv*, Gal. *fidele*, Hisp. *fiel*, πιστός, qui servat fidem, vel cui tuto fidem adhibere possumus. *Cic. Sulp. 4. Fam.* Aut si quem tuorum fidelium voles, ad me mittas. *Id. l. 1. Q. Fr. epist. 3.* Conjux fidelissima. ¶ Transfertur etiam ad inanimata. *Plin. in l. 16. c. 34. de arundinum comis*, Glutino tenacior timisque explendis fidelior pice.

Fidelitas, f. 3. *fedeltà*, אמן, Ger. *trevv*, Gal. *fidelité*, Hisp. *fidelidad*, πιστότης, observatio fidei. *Cic. ad Q. Fr. l. 1.* Quibus in rebus etiamsi fidelitas summa est.

Fideliter, adverb. *fedelmente*, Ger. *trevvlich*, Gal. *fidelement*, Hisp. *lealmente*, πιστῶς. *Liv. l. 33. c. 35.* Constanter, & fideliter permanere in amicitia Populi Romani. *Cic. Fam. 11. ep. 12.* Quo fidelius ad te litteræ perferantur. *Gel. l. 17. c. 12.* Fidelius, constantiusque valere. *Plin. Paneg. c. 56.* Fidelissime narrare.

Fidēnæ, Fidena, Fidene. *Castel Jubileo*, Col. & urb. Latii, nunc vicus Sabinæ prov. ad Tiberim fl. Condita fuit ab Ascanio Æneæ filio una cum Alba Longa, & Antio. Funditus eversa est a M. Æmilio, quod a Romanis rebellasset. ¶ Primam hujus vocis producunt *Horat. l. 1. epist. 11. v. 8. & Juven. Sat. 6. v. 56. & Sat. 10. v. 100.* *Virg.* vero corripit *6. Æn. v. 773.*

Fidēnas, atis, substant. Fidenarum incola, aut civis. *Plin. l. 3. c. 12.* Item adject. ut bellum Fidenas, *Liv. l. 1. c. 15.*

Fidens, entis, adject. qui fidit, *audace, animoso*. *Cic. Tusc. 3. c. 7.* Qui fortis est, idem est fidens (quoniam confidens mala loquendi consuetudine in vitio ponitur, ductum verbum a confidendo, quod laudis est) qui autem est fidens, is profecto non extimescit. *Apul. l. 5. Met.* Psyche paulo fidentior intra limen se se fecit. *Ammian. l. 27. c. 24.* Fidentissimo impetu. ¶ Construitur cum ablat. *Cic. 1. Off. c. 23.* Animus prudentia, consilioque fidens. ¶ Et cum genit. *Virg. 2. Æn.* Fidens animi. ¶ Et cum dat. *Cic. Att. l. 6.* Puer bene sibi fidens.

Fidenter, adverb. *arditamente*, בבטח, Ger. *vertrevvlich*, Gal. *assurement*, Hisp. *seguramente*, τεθαῤῥηκότως, intrepide, cum fiducia. *Cic. 2. de Div. c. 31.* Timide fortasse signiter evellebat, quod fidenter infixerat. *Idem Att. 6. epist. 1.* Paulo vellem fidentius. *Ammian. l. 27. c. 2.* Ausi omnes accedere fidentissime.

Fidentia, æ, f. 1. *fidanza*, מבטח, Ger. *trauvung*, Gal. *confiance*, Hisp. *confianza*, θάρσος, firma animi confisio, & fortitudinis pars, ut *Cic. 2. de Invent. c. 54.* definit, per quam magnis, & honestis in rebus multum ipse animus in se fiduciæ cum certa spe collocavit. *Id. 4. Tusc. c. 37.* Et, si fidentia, id est, firma animi confisio scientia quædam est, & opinio gravis, non temere assentiens, metus quoque est diffidentia expectati, & impendentis mali.

Fidentia, f. 1. Julia, Julia Fidentia, *Borgo di S. Donnino*, urbs Galliæ Togatæ, in Lombardia Cispadana, in Duc. Parmensi, inter Placentiam, & Parmam ad Or.

Fidentiola, f. 1. *Fiorenzuola*, opp. Galliæ Togatæ, inter Fidentiam, & Placentiam.

Fides, fidei, f. 5. *fede*, אמונה, Germ. *glaub*, Gal. *foy*, Hisp. *fe*, πίστις, est dictorum, conventorumque constantia, & veritas, ut *Cic.* definit *1. Off. c. 7.* dicta, ut idem ibidem interpretatur, a *fio*, quia fiat, quod dictum est. *Cic. de Sen.* Ille vir haud magna cum re, sed fidei plenus. ¶ Specialim est vocabulum negotiatoribus proprium, pro constantia illa promissorum, qua debitores suo loco, & tempore præstant, quod promiserunt, seu pro opinione, atque existimatione fidelitatis, æquitatis, constantiæque in re contracta servanda, *fede, credito*. *Cic. pro Leg. Manil. c. 7.* Scimus, Romæ solutione impedita fidem concidisse. *Cæs. 3. B. C. c. 1.* Cum fides tota Italia esset angustior, neque creditæ pecuniæ solverentur. ¶ Usurpatur etiam pro promissione. *Cic. Lent. 1. Fam.* Pompeji fides, quam de me Cæsari dederat. ¶ Item pro auctoritate. *Cic. pro Archia.* Omnem tabularum fidem resignasset. ¶ Item pro ope, auxilio. *Cic. pro Rab.* Sed jam quoniam fidem, quam potui, tibi præstiti. *Id. pro Quinct.* Deum, atque hominum fidem implorabit. ¶ Item pro patrocinio. *Cicer. 7. Famil.* Cum te, & adolescentiam tuam in amicitiam, & fidem meam contulisses. Sic *Sallust. Jug.* Tradere in fidem. *Cic. l. 1. Offic. c. 11.* Recipere in fidem devictas bello nationes. ¶ Item pro fiducia, *fidanza*. *Ter. Andr.* Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. ¶ *Bona fide*, est recta mente, syncere, serio. *Plaut. Aul.* Dic bona fide, tu id aurum non surripuisti? ¶ *Bonæ fidei homo* vocatur, cui res tuto creditur, *dabbene, fedele, leale*. *Suet. in Aug.* Populo promissum congiarium reposcenti bonæ se fidei esse respondit. ¶ *Fidem dare, fidem interponere, fidem obligare*, est promittere. *Cic. 2. Fin.* Propter fidem, quam dederat hosti. *Id. in Bruto.* Lusitanis a Sergio Galba Prætore contra interpositam fidem interfectis. *Id. 5. Phil.* Audebo etiam obligare fidem meam P. C. vobis Populoque Romano. ¶ *Habere fidem alicui, Adjungere fidem, Tribuere fidem*, est credere. *Cic. 5. Fam.* Si fides, majorem tibi habui, quam pene ipsi mihi. Et passive. *Idem 6. Fam.* Debet habere fidem nostra prædictio. idest, digna est, cui credatur. *Id. 2. Acad.* Visis non omnibus adjungebat fidem. *Id. pro Sylla.* Nec testimonio fidem tribui convenerit. ¶ *Fidem colere, fidem servare, fidem præstare, fidem tenere, in fide stare*, est stare promissis, facere, quod promissum est. *Cic. in Vatin.* Tum quæro, servarisne in eo fidem. *Id. 1. Fam.* Si Rex amicis suis, qui pecunias ei credidissent, fidem suam præstitisset. *Idem 12. Phil.* Non tenuit omnino colloquium illud fidem. *Id. pro Flac.* Testimoniorum fidem, & religionem nunquam ista natio coluit. *Id. pro Rab.* Idemque violavit, si in fide non stetit. ¶ *Fidem liberare, fidem solvere*, est promisso satisfacere. *Cic. pro Flac. c. 20.* Hermippus Fusiis satisfacit, & fidem suam liberat. *Idem 10. Fam.* Videam, ne fallar suam fidem solutam esse. ¶ *Fidem mutare, fidem fallere, fidem violare, fidem frangere, fidem infirmare*, est pactum rescindere, violare promissum. *Sallust. in Jug.* Profecto cuncti, aut magna pars Cirthensium fidem mutavissent. *Cic. 2. Off.* Ad supplicium ire maluit, quam fidem hosti datam fallere. *Id. 3. Off.* Qui jusjurandum violat, is fidem violat. *Id. pro Rosc. Com.* Perfidiosum, & nefarium est fidem frangere. *Id. Att. l. 15.* An fidem infirmet Silio. *Fidem facere*, est probare. *Cic. Att. l. 7.* An mihi nutus tuus non faceret fidem? ¶ *Fidem imminuere, derogare, abrogare*, est incredibile facere. *Cic. de Orat.* Suspicio artificii imminuit & Oratoris authoritatem, & orationis fidem. *Id. pro Font.* Suspicio inimicitiarum derogat fidem in testimonio dicendo. *Id. in Acad.* His visis, inter quæ nihil interest, æqualiter omnibus abrogatur fides. ¶ *Accipere fidem*, est promissionem accipere. *Virg. 8. Æn.* Accipe, daque fidem. ¶ *Dare, interponere fidem publicam*, est publico nomine securitatem, vel immunitatem promittere, *dare il salvacondotto*. *Cic. 3. Catil. c. 3.* Fidem ei publicam jussu Senatus dedi. *Sall. in Jug.* Eumque interposita fide publica Romam duceret. Sic *id. ib. c. 32.* Comes ejus, qui Romam fide publica venerat. h. e. *con salvocondotto*. ¶ *Græca fide mercari*, est præsenti pecunia mercari. *Plaut. Asin. 1. 3. 47.* Diem, aquam, solem, hæc argento non emo, cætera quoque volumus uti, Græca mercamur fide. ¶ Veteres Fidem pro Dea coluerunt. *Plaut. Aulul. 4. 2. 14.* Si reperero, o Fides, mulli congialem faciam tibi fideliam. Adde *Juven.* & *Horat. lib. 1. od. 35.* ¶ Fides, & Fidelitas in eo differunt, quod fides animo, fidelitas re spectatur. *Plaut. Trinum. 5. 2. 2.* Cui fides, fidelitasque amicum erga æquiparet suum.

Fides, fidis, f. 3. *cetra, lira*, כנור, Ger. *becker*, Gall. *lut, lire*, Hisp. *citara, lira*, χορδή, κιθάρα, lyra, sive cithara, aliudve instrumentum musicum in chordis habens harmoniam, a σφίδες, *chordæ*. Item ipsæ chordæ. *Festo* dicta videtur a fide humana, quod tantum inter se chordæ ejus concordent, quantum fides inter homines. *Ovid. in Epist. Oenones 5. v. 139.* Me fide conspicuus Trojæ munitor amavit. *Id. 11. Metam. v. 167.* Instructamque fidem gemmis. ¶ Sed Oratores in num. plur. usurpant. *Cic. de Or.* Omnes voces, ut nervi in fidibus, ita sonant. Hinc discere fidibus, scire fidibus, *imparare, o saper sonare*. *Cicer. de Senect. c. 8. Ter. Eun. 1. 2. 53.* Fidibus canere. *Quintil. l. 1. c. 10.* ¶ Est etiam Fides, vel Fidis, is, signum cœleste. V. Lyra. *Colum. l. 11. c. 2.* Cal. Febr. Fidis incipit occidere. *Cic. in Arat.* Cedit clara Fides Cyllenia.

Fidīcen, icinis, masc. 3. κιθαρῳδός, qui cithara, lyrave canit, a *fides*, & *cano*. *Cic. l. 6. ep. 22.* Socratem fidibus docuit nobilissimus fidicen.

Fidicīna, f. 1. quæ fidibus canit. *Ter. Eun. 3. 2. 4.* De fidicina hac.

Fidicinius, a, um, o. 1. 2. κιθαρῳδικός, quod ad fidicinem pertinet. *Plaut. Rud. Prol. v. 43.* Eam vidi ire e ludo fidicinio domum.

Fidicino, as, n. 1. fidibus cano, κιθαρίζω. *Martian. Capel. l. 9. pag. 314. & Glos. gr. lat.*

Fidicula, æ, f. 1. *ceterina, ceteretta*, λύριον, parva cithara, dim. a *fide*, seu *fidibus*. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 8.* Quid, si platani fidiculas ferrent numerose sonantes? ¶ Item signum cœleste. V. Lyra. *Colum. l. 11. c. 2. Plin. l. 18. c. 26.* ¶ Fidiculæ, arum, f. 1. nu. plur. instrumentum torquendi, ex duobus, ut putatur, obliquatis lignis compactum, a *fide*, quia iis rei in equuleo torquebantur, ut fides, & veritas inveniretur. *Senec. l. 3. de Ira, c. 3.* Equulei, & fidiculæ, & ergastula, & cruces. *Suet. Calig. c. 33.* Exquisiturum se vel fidiculis de Cæsonia.

Fidius, V. Medius Fidius.

Fido, is, fisus sum, n. pass. *confidarsi, fidarsi*, בטח, Ger. *trauven*, Gal. *se fier*, Hisp. *fiarse*, θαῤῥέω, fidem habeo, credo, spem pono, a πείθω, credo, assentior. Construitur cum dat. vel ablat. *Virg. 7. Æn. v. 290.* Jam fidere terræ. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 41.* *Aratum vertens*: Fundem cœli verticem lustrat parva Cynosura; Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto. ¶ *Fidebo*, pro *fidam*, *Nev.* apud *Non. c. 10. n. 36.* Tibi cum fidebo, fidelis ero.

Fiducia, æ, f. 1. *fiducia, fede, fidanza*, מבטח, Germ. *vertrauvung*, Gall. *fiance, assurance*, Hisp. *confianza*, θάρσος, idem pene quod fidentia. h. e. certa quædam opinio, & spes de se, vel de alio concepta, sumiturque tam in meliorem partem, quam in deteriorem. *Bibulus Cic. 6. Fam.* Nostra ipsorum amicitia, cujus fiducia peto a te, &c. ¶ Accipitur etiam pro contractu, quo res aliqua alicui traditur, ea lege, ut aliquando restituat, & metonymice pro ipsa re, quæ tradita est, *pegno, ipoteca*. *Cic. pro Flac. c. 21.* Pecuniam adolescentulo grandi fœnore, fiducia tamen accepta occupasti: hanc fiduciam tibi commissam tenes hodie, atque possides. ¶ Hinc *fiduciæ* in plur. sunt pignora, & hypothecæ. *Cic. 3. Off.* Fidei bonæ nomen existimabant manare latissime, idque versari in tutelis, societatibus, fiduciis, mandatis, rebus emptis, venditis, conductis, locatis. ¶ Fiduciæ judicium apud JCtos est, quod *Trebonianus* dixit pigneratitium judicium. V. *Salmas. de Modo usur. c. 14.*

Fiduciarius, a, um, o. 1. 2. quod ad fiduciæ contractum spectat. *Res fiduciaria* est, quæ alteri ea lege traditur, ut postea tradenti reddatur. *Liv. l. 32. c. 38.* Eam Nabidi veluti fiduciariam dare. Hinc *Cæsar 2. B. Civ.* operam Legati vocat fiduciariam; quia Legatus potestatem suam ab Imperatore accipit, quam redeunti ad exercitum Imperatori debet cedere. Adde *Curt. l. 5. c. 9.* ¶ *Fiduciarius hæres* est, qui nunc fideicommissarius dicitur, quod hæreditatem velut fiduciam videtur accepisse, quam mox alteri traditurus sit. *Jabol. l. Servus, ad Trebel.*

Fiduciātus, a, um, adject. *ipotecato, impegnato*. *Tertul. de Idolol. c. 23.* Pignora fiduciata. *Gloss. vet.* Fiduciatus, ὑποθέμενος.

Fiducio, as, a. 1. fiduciæ contractu aliquid dare, *impegnare ipotecare*. Verbum est JCtorum Veterum. Legitur etiam in quadam *vet. Inscript. in vinea Card. Carpensis*. M. Ulpius .... fecit ea conditione, ne fiducient, ne vendant &c. V. *Gruter. Inscript. p. 638. n. 4.* Adde etiam *Tertul. de Idololat. c. 23.*

Fidus, a, um, o. 1. 2. *fidele*, נאמן, Germ. *trevv*, Gal. *fidele*, Hisp. *fiel*, πιστός, cui fidendum est. *Cic. de Amic.* Se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, & quos infidos. *Id. Fam. 14. epist. 4.* Fidissima conjux. *Justin. l. 16. c. 5.* Ut eos sibi fidiores redderet. *Virg. 6. Æn. v. 524.* Fidus ensis. ¶ *Fidus*, & *fidelis* ita distinguuntur, ut *fidum* amicum dicamus, *fidelem* servum; vel *fidum* in majoribus, *fidelem* in minoribus negotiis. *Plaut. Trin. 4. 4. 3.* Amico mea commendavi bona, probo, & fideli, & fido, &c. Attamen sæpissime hæc duo promiscue accipiuntur.

Fidustus, a, um, o. 1. 2. quod fidei est, apud vet. *Fest.*

Figli-

Figlinus, V. Figulinus.
Figmen, inis, n. 3. figmentum, simulacrum. Prudent. Apotheos. v. 798. Factor utroque hominem meditans de figmine junctum Ædificare sui similem. Adde v. 1035.
Figmentum, i, n. πλάσμα, proprie res ficta, & formata, simulacrum; translate vero commentum. Gel. l. 5. c. 12. Ejusque animalis figmentum juxta simulacrum fiat. Lactant. l. 7. c. 22. Figmenta poetarum. Apul. l. 4. Met. Figmenta somniorum. Exempla autem, quæ afferunt quidam Lexicographi ex Plin. l. 10. c. 54. & ex Cic. l. 2. de Orat. c. 45. nihil huc pertinent. Nam apud Plin. pro figmentis legendum est fimetis; apud Cic. vero pigmentis.
Figo, is, xi, xum, a. 3. ficcare, תקע, Ger. stecken, Gal. ficher, Hisp. hincar, πήγνυμι, est immittere. Plaut. Mil. 4. 4. 4. Ut figam palum in parietem. ¶ Item plantare. Virg. 4. Georg. v. 115. Ipse feraces figat humo plantas. ¶ Figere arma dicebantur milites, & gladiatores jam emeriti, cum arma sua ad templi parietem, aut columnam suspendebant. Horat. l. 1. Epist. Vejanius armis Herculis ad postem fixis latet abditus agro. ¶ Item ferire. Juven. Sat. 1. Mævia Tuscum figat aprum. ¶ Hinc figere aliquem maledictis. Cic. 1. de nat. Deor. ¶ Translate ponitur pro firmare. Cic. Att. l. 8. Et simul scito, labare meum consilium illud, quod jam satis fixum videbatur. ¶ Figere beneficium clavo trabali, proverbialis locutio est, pro operam dare, ut perpetua beneficii extet memoria. Cic. 7. Ver. Ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret. ¶ Figere legem, est constituere, ferre, far una legge. Cic. Att. l. 14. ep. 12. Antonius fixit legem, a dictatore comitiis latam. Virg. 6. Æn. v. 622. Leges fixit pretio, atque refixit. ¶ Usurpatur hoc verbum etiam pro collocare, ponere. Cic. Fam. 1. epist. 6. Ego omnia mea studia, omnem operam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis consulatu fixi. Horat. l. 3. od. 15. v. 2. Figere modum alicui rei. h. e. imponere. ¶ Figere oculos in terram. Senec. epist. 11. ¶ Figere oscula, Virg. 2. Æn. Albinovan. ad Liv. &c. ¶ Virg. 10. Æn. hæc mea figite dicta. h. e. animo percipite. Sic Juven. Sat. 9. tacitus nostras intra te fige querelas.
Figularis, re, o. 3. κεραμικός, quod ad figulum pertinet. Plaut. Epid. 3. 2. 35. Versatior est, quam rota figularis. Col. l. 8. c. 2. Figularis creta.
Figulatio, onis, f. compositio. Tertul. de resur. car. c. 5. Tota hominis figulatio.
Figulaturio, is, n. 4. Figulum (quod est nomen proprium civis Romani) imitor, aut colo. Verbum fictum ab Asinio, quemadmodum & Fimbriaturio, apud Quintil. l. 8. c. 3.
Figulatus, a, um, adject. efformatus, fictus. Tertul. de car. Chr. cap. 9. Corpus hoc nostrum de limo figulatum.
Figulina, & figlina, per syncop. ars, & officina figulorum. Var. R. R. l. 1. c. 2. Figulinæ exercendæ. Plin. l. 7. c. 56. Figlinas Chorœbus primus invenit.
Figulinus, & figlinus, a, um, adject. ad figulum pertinens. Var. R. R. l. 2. c. 9. Creta figlina. Plin. l. 31. c. 3. Opus figlinum. Arnob. l. 6. Fornacibus incocta figulinis.
Figulnensis porta. V. Nomentana.
Figulus, li, m. 2. κεραμεύς, fictor, qui ex argilla, seu creta opera facit, a fingo. Plin. l. 35. c. 12. Dibutades Sicyonius figulus primus invenit ex argilla fingere similitudines.
Figura, f. 1. figura, aspetto, צורה, Germ. ein figur, Gal. figure, Hisp. figura, σχῆμα, forma, species, aspectus, qualitas. Cic. 5. Fin. Figura est forma, & statura corporis nostri ad naturam apta. ¶ Apud Grammaticos, & Rhetoricos Figura est modus loquendi diversus a sermone vulgi, per quem res artificiose, & ornate exprimuntur, a fingo. A Cic. & ab Auth. ad Her. appellatur Exornatio. Quintil. l. 9. c. 1. Figura est conformatio quædam orationis, remota a communi, & primum se offerente ratione. ¶ Figuræ duplicis generis sunt, aliæ verborum, aliæ rerum, sive sententiarum. Auth. ad Her. l. 4. ¶ Enumerationes Figurarum utriusque generis duæ præclarissimæ extant apud Cic. 3. de Or. & in Orat. ¶ Figuræ aliquando accipiuntur pro scommatibus, & cavillationibus. Suet. Vesp. c. 13. Amicorum libertatem, causidicorum figuras, ac philosophorum contumaciam lenissime tulit. Adde eund. in Domit. c. 10.
Figuraliter, adverb. ἐσχηματισμένως, figurate. Tertul. de testim. anim. c. 2. Sidon. l. 8. epist. 14.
Figuranter, figurate. Diomed. Grammat. l. 1.
Figurate, adverb. per figuras. Ascon. Pedian. proœm. act. Ver. Figurate dixit. Sidon. l. 5. epist. 8. Figuratius quem pungere.
Figuratio, f. 3. σχηματισμός, delineatio, compositio. Plin. l. 11. c. 37. Ut in unoquoque possit figuratio. ¶ Item imaginatio. Quintil. Declam. 6. Si quisquam figuratione quadam in hac malorum conditione judicem ponat. ¶ Item figura dicendi. Lactant. l. 1. c. 11. Officium poetæ est in eo, ut quæ gesta sunt vere, in aliquas species obliquis figurationibus cum decore aliquo conversa traducat.
Figurato, adv. figurate. Tertul. adv. Jud. c. 9. & l. 3. adv. Marc. c. 14.
Figurator, oris, m. qui figurat, & fingit. Arnob. l. 6. Vobis ducibus, & figuratoribus, luna fœmina est.
Figuratus, a, um, adject. figurato, effigiato. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 63. Quorum ipsa terga declarant, non esse ad onus accipiendum figurata. ¶ Item figuris oratoriis ornatus, ut figurata oratio, Quintil. l. 9. c. 1.
Figuro, as, a. 1. figurare, formare, צור, Germ. gestalten, Gal. figurer, Hisp. figurar, σχηματίζω, formo, & figuram induco. Cic. de Un. Hunc ea forma figuravit, qua una omnes reliquæ formæ concluduntur. Horat. l. 2. ep. 1. v. 126. Os tenerum pueri, balbumque poeta figurat. ¶ Item rhetoricis ornamentis exornare. Quintil. l. 9. c. 1. Tam translatis verbis, quam propriis figuratur oratio. ¶ Figurare aliquid animo, immaginarsi. Curt. l. 7. c. 1. Utinam prudentius esset sollicita pro filio, & non inanes quoque species anxio animo figuraret.
Filatim, adverb. filorum in modum. Lucret. l. 2. v. 830. Filatim dum distrahitur, deperditur omnis.
Filia, æ, f. 1. figlia, בת, Ger. ein dochter, Gal. fille, Hisp. hija, θυγάτηρ, proles fœmina. Cic. pro Cluen. c. 64. Despondit ei filiam suam. Colum. l. 4. c. 3. Collocare nuptui filiam. ¶ Paulin. ad Cyther. v. 305. Sed propter inde posita Gallorum solo Massilia Graium filia. h. e. Græcorum colonia. ¶ In Dat. plur. filiabus scribebant in testamentis ad discrimen sexus, ut ait Pison. apud Charis. l. 1. Cæterum ubi discrimen aliunde constet, filiis potius dixerim, quam filiabus. Liv. l. 28. c. 56. Huic Graccho minorem ex duabus filiis nuptam fuisse, convenit. ¶ Nihilominus reperitur etiam filiabus, ubi discriminis nulla causa est. Id. l. 34. c. 26. In sacrarium confugit cum duabus filiabus virginibus.
Filiafamilias, filiætamilias, f. figliuola di famiglia. Ulpian. leg. 8. ad Edictum. Sed & filiafamilias poterit dare procuratorem ad injuriarum actionem. Adde Senec. de consol. ad Helv. c. 14.
Filicatus, a, um, adject. a filice, ut filicata vasa, quæ ad filicis herbæ speciem cælata sunt. Cic. Att. l. 6. epist. 1. Sed heus tu, quid cogitas? in filicatis lancibus, & splendidissimis canistris olusculis nos soles pascere. Id. in Paradox. c. 9. Minus ne gratas Diis immortalibus capedines, ac fictiles urnulas, quam filicatas aliorum pateras arbitramur?
Filicones, al. felicones, m. 3. mali, & nullius usus, a filice herba, al. felice. Fest.
Filictum, n. 2. locus filice herba consitus. Col. lib. 2. c. 2. An filictis, aliisve frutetis impeditus.
Filicula, læ, herba quædam, quam polypodium vocant. Plin. l. 26. c. 8.
Filiola, æ, f. 1. figliuoletta, θυγάτριον, parva filia. Cic. 1. de Div. cap. 46. Filiolam suam Tertiam animadvertit esse tristiculam.
Filiolus, li, m. 2. figliuolino, υἱίδιον, dimin. a filio. Cic. Att. l. 1. ep. 2. Filiolo me auctum scito.
Filius, lii, m. 2. figlio, figliuolo, בן, Ger. sohn, Gal. fils, Hisp. hijo, υἱός, proles masculina. Cic. 2. Fin. c. 18. Reliquit effigiem & humanitatis, & probitatis suæ filium. ¶ Filii familias, vel familiarum sunt, in quos patres familias patriam potestatem retinent. Cic. pro Cal. Illum filium familias patre parco, & tenaci habere tuis copiis devinctum non potes. Tac. l. 2. Ann. c. 26. Nunquam ne nisi ad se filios familiarum venturos? Dicuntur autem filii familiarum in plur. qui diversarum familiarum sunt; at filii familias, qui sunt ejusdem familiæ. ¶ Terræ filius interdum dicitur de ignobili, qui obscuro, ignotoque genere natus sit, quod terra sit omnium communis parens. Cic. Att. lib. 1. Et huic terræ filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audebam. ¶ Interdum dicitur de homine nobilissimo, vel quia ex ipsa terra, idest urbe natus est, non aliunde ex Barbaris advenit, vel quia ea est antiquitate, ut ejus primi parentes, præter terram, assignari non possint. Plato enim in Menexeno Athenienses a nobilitate laudans, dicit, eos ex terra sua sponte progenitos fuisse, cum aliæ terræ bestias, terra Attica homines gigneret. Cic. 7. Fam. Cn. Octavius tuus familiaris summo genere natus, terræ filius. ¶ Fortunæ filius dicitur, cui omnia prospero fortunæ eventu succedunt. Hor. 2. Serm. Sat. 6. v. 49. Luserat in campo fortunæ filius omnes. ¶ Filius dicitur etiam de brutis. Colum. l. 6. c. 37. Ejusmodi admissarius nepotibus, quam filiis utilior. ¶ In vocat. facit fili. Quod autem Priscian. citat ex Livio: Jupiter Saturni filie, antiquum est.
Filiusfamilias, filiusfamilias, m. figliuolo di famiglia. Cic. pro Cal. c. 15. Illum filiumfamilias habere devinctum. Sallust. in Catil. c. 43. In plurali num. dixit filiisfamiliarum, quia de plurium familiarum filiis loquitur: ceterum si de filiis unius familiæ sermo sit, filiisfamilias recte dicitur.
Filix, cis, f. 3. felce, πτέρις, herba est sine caule, sine flore, & sine semine. Virg. 3. Georg. Et filicem curvis invisam pascit aratris. Hor. l. 1. Sat. 3. v. 37. Neglectis urenda filix innascitur agris.
Filo, as, a. 1. filare, filum duco. Fortunat. l. 3. de Mart. v. 112.
Filum, li, n. 2. filo, חוט, Ger. faden, Gal. fil, filet, Hisp. hilo, νῆμα, quod ex lino, lanave trahendo ducitur. Ovid. 4. Met. E quibus una levi deducens pollice filum. Id. 10. Met. Fila sonantia, le corde. ¶ Aliquando ponitur pro linea fabrorum. Varro. Sumptoque atramento sutorio filum duxit. ¶ Aliquando pro lineamentis faciei, & venustate formæ, lineamenti. Gel. l. 14. c. 4. Forma, ac filo virginali dixit imaginem Justitiæ fieri solitam. ¶ Transfertur ad stylum, & phrasim orationis, a textoribus telarum. Cic. de Amic. Sed aliud quoddam expetimus filum orationis tuæ. Horat. lib. 2. epist. 1. v. 225. Tenui deducta poemata filo. Cic. l. 9. Fam. epist. 12. Amico munusculum mittere volui levidense, crasso filo.
Filus, i, m. idem quod filum. Arnob. l. 1. pag. 36.
Fimbria, f. 1. fimbria, ציץ, Ger. balege, Gall. frange, Hisp. bordadura, κράσπεδον, vestium extremitas, quæ incisuras habebat serræ dentibus non absimiles. Plin. l. 7. c. 51. Jam signa lethalia in furoris morbo risum, sapientiæ vero ægritudine fimbriarum curam, & stragulæ vestis plicaturas. ¶ Dicitur etiam de quacunque alia extremitate. Cic. in Pis. c. 11. Erant illi compti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ.
Fimbriaturio, is, n. 4. verbum effictum a Fimbria (quod est nomen Romanum) & significat Fimbriam impense sequi, aut colere, aut imitari. Quintil. l. 8. c. 3.
Fimbriatus, a. 1. 2. θυσανωτός, incisus per cæsuras. Suet. in Cæs. cap. 45. Usum ferunt lato clavo ad manus fimbriato. Plin. l. 27. c. 12. Fimbriata radix multis capillamentis.
Fimetum, ti, n. 2. letamaro, דמן, Germ. mistgrub, Gal. fumier, Hisp. muladar, κοπρών, sterquilinium, quo fimus congeritur. Plin. l. 17. c. 9. Fimeta sub dio, concavo loco, & qui humorem colligat.
Fimus, mi, m. 2. letame, דמן, Ger. mist, Gall. fiens, Hisp. hienda, κόπρος, lætamen dicitur, & excrementa animalium, quibus agri stercorantur, a φυρμός, contaminatio. Plin. l. 17. c. 9. Principatum dat turdorum fimo ex aviariis. ¶ Reperitur & in gen. fœm. Apul. l. 7. A. A. sosft. Liquida fimo strictim egesta. ¶ Item in gen. n. Plin. l. 29. c. 5. Columbarum fimum cum aceto ad epiphoras laudatur.
Finalis, le, o. 3. finale, τελευταῖος, quod ad finem pertinet, ut Finales quæstiones, quæ ad controversias de finibus agrorum dirimendis pertinent. Leg. 11. ff. Finium regund. ¶ Item in fine alicujus rei positus. Macrob. lib. 1. in Somn. Scip. c. 5. Sphæram dividit horizon, idest finalis circulus.
Findo, dis, idi, fissum, a. 3. spezzare, fendere, בקע, Ger. spalten, Gal. fendre, Hisp. hender, σχίζω, scindo, & divido, ab antiquo bindo, quod ab bis. Ovid. 1. Trist. eleg. 7. Cælum finditur aratro. Cic. 2. de Leg. Findere, & dividere. Tibul. lib. 1. eleg. 8. v. 21. Arentes cum findit Sirius agros. ¶ Mare findere, est navigare. Propert. lib. 3. eleg. 9. v. 35. Non ego velifera tumidum mare findo carina. ¶ Findere aera, volare. Ovid. Met. v. 666. Motis talaribus aera findit.
Fingo, is, finxi, fictum, a. 3. fingere, formare, יצר, ארג, Ger. machen, Gal. feindre, Hisp. fingir, πλάττω, est verbum generale ad omnia, quæ ingenio, & manu artificiose formantur, & significat formare, rem veram imitatione exprimere, componere, efficere, a πήγω, seu πηγνύω. Cic. l. 5. Fam. epist. 2. Ab Apelle pingi, a Lysippo fingi volebat. Id. 1. Offic. c. 44. Apes fingendorum favorum causa congregantur. Id. pro Mur. cap. 29. Natura te finxit ad honestatem. Id. pro Rosc. Amer. c. 9. Ex natura sua cæteros fingere. Horat. de ar. poet. Fingere versus. ¶ Significat etiam simulare. Cic. 3. Fam. epist. 12. Suscipe meas partes, & eum te esse finge, qui ego sum. ¶ Item docere, instituere. Horat. l. 1. epist. 2. v. 64. Fingit equum tenera docilem cervice magister ire viam. ¶ Item imaginari. Cic. 4. Acad. Finge, aliquem nunc fieri sapientem. Id. pro Mil. Fingere cogitatione. ¶ Item excogitare, comminisci. Ter. Eun. 1. 2. 58. Fingit causas, ne det. Plaut. Asin. 2. 1. 2. Argento comparando fingere fallaciam. ¶ Item ornare, excolere. Ovid. l. 1. Remed. v. 341. Prodierit & subito, cum se non finxerit ulli, Ad dominam celeres mane tulisse gradus. V. Fictor. ¶ Item tergere, extergere. Afranius: Accedo ad te, ut tibi cervicem fingam linteo. Hoc etiam sensu explicat Serv. illud Virg. 8. Æn. v. 634. corpora fingere lingua. V. Effingo. ¶ Fingere fugam, pro meditari. Plaut. Capt. 2. 1. 13. At fugam fingitis. C. Non fugiamus? Sic, fingere parricidia, Sen. de consol. ad Mar. c. 26.
Finio, is, ivi, itum, a. 4. compire, finire, כלה, Ger. enden, Gal. finir, Hisp. acabar, τελέω, est rei inceptæ finem imponere. Plin. de vir. illust.

Plin. de Vir. Illust. Cum inter Romanos, & Albanos bellum fuisset exortum, ducibus Hostilio, & Suffetio placuit rem paucorum certamine finire. Plin. alter l. 8. e. 12. Finire vitam inedia. ¶ Hinc pro mori ponitur. Tac. l. 5. Sic Tiberius finivit octavo, & septuagesimo ætatis anno. Ovid. 7. Met. Non exoratis animam finivit in aris. ¶ Aliquando est temporis terminum ponere, tempus præscribere. Cic. Att. l. 8. Marcelloque Consuli finienti provincias Gallias Cal. Martiis restitit. ¶ Aliquando præfigere terminum magnitudinis, limites præscribere. Liv. l. 1. Signum, contra quod longissime conspectum oculi ferebant, animo finivit. ¶ Accipitur etiam pro definire, id est, explicare, quid aliqua res sit. Quintil. l. 2. c. 15. Ante omnia quid sit Rhetorices, quæ finitur quidem varie. ¶ Item pro decernere. Liv. l. 40. c. 44. ad fin. De pecunia finitur, ne major causa ludorum consumeretur, quam &c.

Finis, is, m. 3. *fine*, *termine*, קֵץ, Ger. *das end*, Gal. *fin*, Hisp. *fin*, τέλος, est terminus, sive extremitas in unaquaque re. Virg. 4. Æn. Imponere finem curis. Ter. Heaut. prol. Finem facere maledictis. Cic. 3. Ver. Finem controversiæ constituere. Ter. Andr. 5. 1. Orandi finem facere. Cic. in Somn. c. 8. Quod ipsum agitur aliunde, quando finem habet motus, vivendi finem habeat necesse est. Id. Catil. 1. c. 1. Quem ad finem? h. e. quamdiu? Id. 1. de nat. Deor. Ad eum finem. h. e. tamdiu. Hirt. de B. Afric. c. 83. Per mare umbilici fine ingressi terram petebant. *fino al bellico*. Sic Sallu t. in fragm. l. 3. histor. fine inguinum. ¶ Sumitur & pro fine agendi, seu intentionis. Cic. 1. de Leg. Ad finem bonorum, quo referuntur, & cujus causa facienda sunt omnia. ¶ Item pro definitione. Quintil. l. 2. c. 15. Hic igitur frequentissimus finis, Rhetoricen esse vim persuadendi. ¶ Item pro morte. Tac. l. 1. hist. c. 35. Septem a Neronis fine menses sunt. ¶ Item terminus, limes: qua notione fere in plur. usurpatur. Terent. Heaut. 3. 1. 93. Vicini nostri ambigunt de finibus. Cic. pro Mur. c. 9. Fines imperii protogare. ¶ Aliquando etiam in singulari. Liv. l. 43. Redeuntes inde Ligurum extremo fine. ¶ Finem facere, constituere, imponere alicui rei, *por fine*. Ter. Cic. & al. ¶ Est etiam gen. fœm. Virg. 2. Æn. v. 554. Hæc finis Priami fatorum, Cic. 2. de Leg. c. 21. Quæ finis honestæ familiæ. ¶ In ablat. facit *fine*; legitur tamen & *fini*, apud Gel. l. 7. c. 3. & l. 13. c. 20.

Finite, adv. cum limitatione, moderatione. Cic. 2. Fin. c. 9. Ergo & avarus erit, sed finite, & adulter, verum habebit modum.

Finitimus, a. 1. 2. *vicino*, שָׁכֵן, Ger. *anstosser*, Gall. *voisin*, *prochain*, Hisp. *cercano*, *comarcano*, πρόσοικος, vicinus, propinquus, proximus, qui fines nostros attingit. Cic. pro L. Man. Bosphoranis finitimis suis bellum inferre simulasset. Id. ibid. Regnum Ariobarzanis, quod finitimum est vestris vectigalibus. ¶ Translate ponitur pro simili. Cic. 4. Acad. c. 21. Ita finitima sunt falsa veris.

Finitio, f. 3. *definizione*, ὁρισμός, idem ac definitio. Quint. l. 2. c. 16. Huic substantiæ maxime convenit finitio. Adde l. 7. c. 3. ¶ Item terminatio, divisio. Hygin. l. 1. Astronom. c. 6. Si non in partes hemisphærium dividatur, sed in alias quoslibet finitiones.

Finitivus, a, um, adject. qui definit. Hinc finitivus status apud Rhetores dicitur, in quo quæritur, quid quis fecerit. Quint. l. 3. c. 6. & 8.

Finitor, oris, m. ὁρίζων, terræ mensor, aut etiam alius arbiter, qui lite de agrorum finibus exorta sine cuique limites præscribit. Cic. de L. Agr. 2. c. 13. Quæstori permittant, finitorem mittant. ¶ Finitor item est unus ex circulis Cœli. Senec. l. 5. Q. nat. c. 7. Hanc lineam, quæ inter aperta & occulta est, Græci ὁρίζοντα vocant, nostri finitorem dixere, alii Finientem. ¶ Finitor etiam dicitur, qui cuicumque rei quocumque modo finem facit. Stat. 8. Theb. v. 19. de Plutone: O cunctis finitor maxime rerum.

Finitus, a, um, adject. *finito*, ut finitum frigus, Plin. l. 18. c. 27. finita ætas, Ovid. 5. Fast. v. 65. Cic. l. 2. nat. Deor. c. 59. Lingua finita dentibus h. e. circumscripta. Florus l. 2. c. 15. Finita Carthago, h. e. eversa. ¶ Finito, h. e. re finita. Plin. l. 9. epist. 13.

Fio, fis, factus sum, n. pass. *esser fatto*, *divenire*, נַעֲשָׂה, Ger. *werden*, Gal. *être fait*, Hisp. *ser echo*, γίνομαι, efficior, a φύω, gigno, nascor, unde & antiquum fuo. Habet vocem neutram, significationem passivam. Est enim passivum verbi *facio*. Veteres *facior* dicebant voce passiva. Titin. apud Non. c. 12. n. 19. Petunt, ut parvi faciatur. Hinc *fio* retinet præteritum *factus sum*. In temporibus a præsenti formatis sequitur inflexionem verborum quartæ conjugationis, sed in præsenti, & præterito imp. optativi, in imp. conjunctivi, in præs. & imp. inf. assumit *e* literam inter *i*, & *r*, ut *fierem*, pro *firem*, & *fieri* pro *firi*. Hor. l. 4. Car. ode 13. Fis anus, & tamen vis formosa videri. Cic. pro Dom. Quid te aut fieri, aut fingi dementius potest? ¶ Ponitur quandoque pro æstimari. Cic. de Am. Ut quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. ¶ Item in tertiis personis pro evenire, contingere. Auct. ad Her. Sæpe fit, ut de eadem re aliud alii judici videatur. ¶ Item pro confieri, cum abl. sine præp. vel cum præp. *de*, vel cum dat. Ter. And. Nunc primum audio, quid illo sit factum. Cic. Att. l. 12. Quid de Clodio fiat, rescribe. Id. in Ver. Occurrebat illi ratio, quid Cleomeni fiet? ¶ Item gigni. Var. l. 3. R. R. c. 12. de leporibus: in Gallia fiunt permagni, in Italia mediocres. ¶ Item pro sacrificare. Cic. Att. l. 1. ep. 13. Cum apud Cæsarem pro populo fieret. ¶ Fieri potest, possibile est. Cic. de Am. Neque fieri potest, ut non statim alienatio, disjunctioque facienda sit. ¶ *Fit tibi acceptum*, pro refertur. Plin. epist. 120. Tu tamen meruisti, ut acceptum tibi fieret. ¶ *Fient in illum exempla*, pro exhibebuntur. Ter. Eun. Quid ais? in quem exempla fient? ¶ *Fiat*, particula est aliquid permittentis, ac concedentis, vel annuentis. Plaut. Pseud. 1. 5. 140. Fiat, geratur mos tibi. ¶ Ut fit, *come s'usa*, *come accade*. Cic. in Orat. c. 53. ¶ *Fimus* apud Ter. Heaut. 3. 1. 74. Deteriores omnes fimus licentia. Ita legit Muret. al. *sumus*. ¶ *Fi* imperat. Plaut. Curc. 1. 1. 87. Fi mihi obsequens. Et *fite*, ibid. v. 89. Fite mi his volentes propitiæ. Adde Non. c. 17. n. 62. Et *fitote*. Plaut. Amph. in Suppo it. sc. Quis tam, v. 50. Amphitruones fitote gemini. ¶ *Fiebantur* pro fiebant, Cato apud Priscian.

Firmamen, inis, n. *fermezza*. Ovid. 10. Metam. v. 491. Porrigitur radix longi firmamina trunci.

Firmamentum, n. 2. *fermezza*, תֹּקֶף, Ger. *bevestigung*, Gal. *fermeté*, Hisp. *firmeza*, στήριγμα, soliditas, stabilimentum, a sup. firmatum verbi firmo. Cic. pro L. Man. Eum certe Ordinem, qui exercet illa, firmamentum cæterorum Ordinum recte esse dicemus. Id. pro Flac. Ponere firmamentum in aliquo. ¶ Rhetores etiam firmamentum appellant, quod a Quinctiliano vocatur *Continens causæ*, a Græcis συνέχον, idest cardinem illum, circa quem totius causæ decisio versatur, vulgo *il punto della causa*. Ab Auctore ad Her. l. 1. firmamentum appellatur id, quod accusator affert ad rationem rei labefactandam. Sed a Cic. l. 1. de Inv. accipitur pro eo, quod reus affert ad suam rationem confirmandam. V. eund. loc. cit.

Firmanorum Castellum, *Fermano*, castr. Piceni, Firmo urbi propinquum.

Firmator, m. 3. *confermatore*, מְקַיֵּם, Ger. *bevestiger*, Gal. *confirmateur*, Hisp. *confirmador*, qui firmat. Tac. l. 2. Ann. c. 46. Multus tamen Drusus pacis firmator.

Firmatus, a, um, adject. *stabilito*, *confermato*. Cic. l. 1. Div. c. 1. Vetus opinio est, omnium gentium firmata consensu. Virg. ecl. 4. v. 37. Ætas firmata, *età virile*. Cic. pro Cluent. Animus consilio, & ratione firmatus.

Firme, adv. *fermamente*, βεβαίως, stabiliter, inconcusse. Cic. Attic. l. 11. Satis firme animo concipere, & comprehendere. Id. l. 10. Att. ep. 14. Firmissime asseverare. Plin. l. 35. c. 12. Ut firmius durent.

Firmitas, f. 3. *fermezza*, תֹּקֶף, Ger. *bestendigkeit*, Gal. *fermeté*, Hisp. *firmeza*, βεβαιότης, stabilitas, constantia. Cic. Dolabel. Firmitatem tamen, & constantiam eandem cognosces, quam reliquisti. ¶ Item soliditas, robur. Cic. 2. Phil. c. 25. Gladiatoria totius corporis firmitas. Plaut. Most. 3. 2. 133. Age, specta postes, cujusmodi, quanta firmitate facti, & quanta crassitudine. ¶ Firmitas vini, est potentia, durabilitas. Plin. l. 14. c. 2. Principatus datur Amineis propter firmitatem, senioque proficientem vini ejus ubique naturam.

Firmiter, adv. idem ac firme. Plaut. Pseud. 3. 2. 111. Eum promisisse firmiter dixit mihi. Adde Cæs. l. 4. B. G. c. 26.

Firmitudo, inis, f. 3. idem ac firmitas. Cic. Att. l. 10. Tibi firmitudinem animi nostri, & factum nostrum probari. Adde l. 5. Fam. ep. 13.

Firmisum. V. Firmum.

Firmo, as, avi, atum, a. 1. *stabilire*, קִיֵּם, Ger. *bevestigen*, Gal. *établir*, *confirmer*, Hisp. *firmar*, *establecer*, στηρίζω, stabilio, a firmus. Plin. l. 18. c. 6. Firmare agrum sepibus. Id. l. 14. c. 18. Firmare alvum. h. e. astringere. Ter. Hecyr. 5. 1. 23. Firmare fidem sanctius. Cic. pro Syll. c. 11. Firmare imperium in aliquo. Id. Tusc. 2. c. 15. Firmare corpora juvenum labore. Et ibid. Firmare animum ad dolorem ferendum. Liv. l. 27. Firmare corpora cibo. Tacit. Ann. 6. c. 50. Charicles tamen, labi spiritum, nec ultra biduum duraturum, Macroni firmavit. h. e. affirmavit. Adde ibid. c. 6.

Firmum, n. 2. Firmium, *Fermo*, col. & urbs A. Piceni, in Marchia Anconitana, in ditione Pontificia, apud oram maris Hadriatici, media fere inter Lauretum, & Asculum. Pop. Firmani, vel Firmiani.

Firmus, a. 1. 2. *fermo*, *stabile*, חָזָק, Ger. *starck*, Gal. *ferme*, Hisp. *firme*, βέβαιος, quod stabile est, constans, fixum. Cic. pro L. Man. Quis locus tam firmum habuit præsidium, ut tutus esset? ¶ Ponitur sæpe pro munito. Planc. Cic. Quod & Antonius ab equitatu firmus esse dicebatur. ¶ Translate accipitur pro sano, robusto. Cic. 16. Fam. Effice, ut valeas, & ad nos firmus, ac valens quam primum venias. ¶ Firmus cibus dicitur, qui validus est, & alibilis, ut Varro loquitur l. 2. de re rust. l. 12. ¶ Firma potio, idest, multi nutrimenti. Cels. l. 2. c. 18. Firmior ex frumento potio est. ¶ Firmum vinum, potens, & durabile. Virg. 2. Georg. Sunt etiam Amineæ vites, firmissima vina. ¶ Accipitur etiam pro constanti, ut firmus proposito, Vellei. l. 2. c. 63. Cic. pro Balb. c. 27. Sunt fortasse in sententia firmiores. ¶ Horat. l. 1. ep. 17. v. 47. Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. h. e. qui non est constans in fructibus reddendis in annuum victum.

Fiscalis, le o. 3. quod ad fiscum pertinet, ut Jus fiscale, causa fiscalis. leg. 42. Dig. de Pact. ¶ Fiscales calumniæ dicebantur delatorum, quod qui alios accusabant, eis dabatur ex fisco mulctæ pars, qua accusati mulctabantur. Sueton. Domit. c. 9. Fiscales calumnias magna calumniantium pœna repressit. ¶ *Fiscalis cursus* apud Spartian. in Adriano, c. 7. est cursus publicus, h. e. vehicula per provincias disposita, quibus nuntii, & alii servi publici negotia Principis obeuntes huc illuc transmittuntur. *pubbliche poste*.

Fiscarius, ii, m. fisci curam gerens. Firmic. l. 3. c. 13. Annuæ fiscariorum fiscationes.

Fiscella, f. 1. *cestello*, כְּלוּב, סַל, Ger. *gel*, *korb*, Gal. *panier*, *corbeille*, Hisp. *espuerta*, *canasta*, θίβις, vas vimineum aut ex juncis. Speciatim sumitur pro eo vase, in quo caseus exprimitur, & per quod serum defluit, vel in quo caseus fertur. V. Colum. 12. 17. Tibul. l. 2. el. 3. Tunc fiscella levi detexta est vimine junci. ¶ Item pro eo, quod e viminibus, aut funiculis contexitur ad capistranda boum ora, ne gramina decerpant. Cato de re rust. c. 54. Boves fiscellas habere oportet, ne herbas sectentur, cum arabunt. Adde Plin. l. 18. c. 19.

Fiscellus, m. 2. vel fiscellum, i, n. 2. idem ac fiscella, dim. a fiscus. Col. l. 12. c. 38. Fiscello ligneo inclusas exprimito. ¶ Ponitur item pro casei mollis appetitore, a fiscella. Festus.

Fiscellus Mons, *Monte Fiscello*, *Monte di Norcia*, *Monte della Sibilla*, ramentum Apennini M. in Umbria, juxta Piceni, & Sabinorum confinia, ex quo Nar. fl. profluit, ubi etiam antrum Sibyllæ esse fertur.

Fiscina, æ, f. omne vasis genus, quod contextum est ex vimine, aut junco, aut sparto, aut simili materia, a *fiscus*. Sed Priscian. l. 2. dubitat, utrum *fiscina* sit a *fiscus*, an *fiscus* a *fiscina*, an neutrum a neutro. Et Camerarius in 10. Ecl. scribit, fiscinam vel sum, vel incertæ esse originis. Cic. pro Flac. c. 17. Homini Phrygi fiscinam ficorum objecisti. Virg 1. Georg. v. 266. Nunc facilis rubea texatur fiscina virga.

Fiscus, m. 2. *paniere*, *cesto*, τάλαρος, vas ex viminibus, junciis, & simili materia. Speciatim ponitur pro vase, ubi majoris summæ pecunias asservabant. Unde quia major summa est pecuniæ publicæ, quam privatæ, ut pro censu privato loculos, & arcam, & sacculos, dicimus, sic pro ærario, ubi thesaurus publicus servatur, dicitur fiscus, *fisco*, Ger. *gemeiner schatz*, Gal. *fisc*, Hisp. *fiscal*, φίσκος, Ascon. in Divin. & Cic. Ver. 2. c. 8. Sed alii dicunt, fiscum Principis esse, ærarium Reipublicæ. Hinc Plin. Paneg. c. 36. At fortasse non eadem severitate fiscum, qua ærarium cohibes, imo tanto majore, quanto plus tibi licere de tuo, quam de publico credis. ¶ Item pro qualo oleario, qui cervici torcularis supponitur, ne fæces in lacum cum oleo defluant, vel etiam in quo olivæ ponuntur, cum prælo supponuntur, ut amurca aliquamisper exudet, & per vimina perfluat, Col. l. 12. c. 47. Et novo fisco inclusa prælo supponitur.

Fison. V. Phison.

Fisiculo, as, avi, atum, a. 1. findendo rimor. Apul. de Deo Socrat. Vel somniis confirmandis, vel extis fisiculandis.

Fissilis, le, o. 3. σχιστός, quod fissum est, vel quod est aptum, ut findatur. Plin. l. 16. Hæc fissilia, alia frangi celeriora, quam findi. Virg. 6. Æn. v. 181. Cuneis & fissile robur finditur.

Fissio, f. 3. σχίσις, actus findendi. Cic. 2. de nat. Deor. c. 63. Quibus cum terræ subigerentur fissione glebarum.

Fissipes, edis, com. gen. qui pedes seu ungulas fissas habet. Auson. epist. 5. v. 1. Fissipedes juvencæ. Et epist. 7. v. 49. Fissipes calamus.

Fissum, i, n. fissura. Cels. l. 7. cap. 30. Si qua fissa in eo (ano) induruerunt. ¶ *Fissum* quoque appellatum est jecur cæsæ victimæ, cum ab haruspicibus inspiciebatur. V. dicta in voce *Familiaris*.

Fissura, æ, f. *fessura*, סֶדֶק, Ger. *spalt*, Gal. *fente*, Hisp. *hendedura*, σχισμή, rima, vel divisio, quæ fit, findendo. Plin. l. 10. c. 63. Quorum in digitos pedum fissura divisa est. Adde Colum. l. 4. c. 29.

Fissus, a, um, a. *fesso*. Ovid. 4. Met. v. 65. Fissus erat tenui rima, &c.

Fissus, us, m. fissura, divisura. Cic. 3. de nat. Deor. c. 6. Quis invenit fissum jecoris?

Fistuca, æ. f. 1. machina, qua pavitores utuntur, utrinque ansata, qua pali magna vi in terram adiguntur, ab ἵστω, *sterno*, vel quasi *fi-stu-*

gilluca, vel figislica, quod infigit terræ. *Cæs. B. G. l. 4. c. 17.* Hæc cum machinationibus immissa in flumen defixerat, fistucisque adegerat. *Plin. l. 36. c. 25.* Pavimenta fistucis pavita.

Fistucatio, f. 3. exæquatio areæ per fistucam. *Vitruv. l. 10. c. 3.* Pali resupinati defodiantur, & circum fistucatione solidentur.

Fistucatus, a, um, adject. fistuca æquatus, vel pavitus. *Vitruv. l. 7. c. 4.* Solo fistucato. ¶ *Fistucatum* absolute pro fistucatione posuit *Plin. l. 17. c. 11.* Terra circa radices fistucato spulanda. Quod & pro adverb. accipi potest.

Fistūco, as, avi, atum, a. 1. fistuca pinso, vel æquo. *Plin. l. 36. c. 25.* Necessarium pedali crassitudine fistucari.

Fistŭla, æ, f. *fistola*, חליל, Ger. *erochel*, Gal. *tuyau*, *fistule*, Hisp. *flauta*, σύριγξ, instrumentum musicum, quo flatu canitur, item canalis, per quem aqua educitur. Aliud autem est fistula, aliud calamus. Nam fistula veterum e pluribus calamis compingebatur. *Cic. 3. de Or. c. 60.* Quem servum sibi ille habuit ad manum, cum eburneola solitus est habere fistula. *Id. pro Rab.* Et, si C. Marius, quod fistulas, quibus aqua suppeditabatur Jovis Opt. Max. templis, ac sedibus, præcidi imperarat. ¶ Musici instrumenti Pan inventor fuisse dicitur. *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Duæ etiam in homine fistulæ appellantur, una cibalis, al. *interior gula*, qua cibus, potusque descendit; altera spiritalis, al. *trachea*, & *aspera arteria*, qua spiritus meat. *Lact. de Opif. Plin. in l. 9. c. 7.* Fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent. ¶ Fistula item a Medicis appellatur ulcus altum, angustum, sinuosum in corpore, sive ex vulnere ortum sit, sive ex vitio, quod ad suppurationem venerit. *Plin. in l. 20. c. 6.* Extrahit fistulis vitia.

Fistulāris, re, adject. ad fistulam pertinens, ut fistulare medicamentum, *Veget. l. 2. c. 23.* ¶ Fistularis versus apud Diomed. dicitur qui ab una syllaba ad plures surgit.

Fistulārius, ii, m. qui fistula canit. *Vet. Inscript. apud Fabret. p. 625.* Q. Grifidio fistulario, cantori, &c.

Fistulātim, adverb. q. d. per fistulas. *Apul. l. 4. Metam.* Fimus fistulatim excussus.

Fistulator, m. 3. *trombetta*, חליל, Ger. *pfeiffer*, Gal. *joueur de flute*, Hisp. *flautador*, συριστής, tibicen. *Cic. 3. de Or. c. ult.* Sed fistulatorem domo relinquetis.

Fistulatorius, a, um, adject. ad fistulatorem pertinens, ut fistulatoriæ artes, *Arnob. l. 2.*

Fistulatus, a, um, adject. cavatus in morem fistulæ. *Arnob. l. 2.* Venæ fistulatæ, & commeabiles. *Sidon. in carm. post epist. 13. l. 9.* Æra fistulata. Adde *Sueton. Ner. c. 31.* ex lectione *Salmas. ad Vopisc.* Al. leg. *pensiles.*

Fistŭlo, as, n. 1. συρίζω, fistulam ago, in modum spongiæ cavernulas habeo. *Plin. l. 18. c. 11.* Interior bibula, & pumicis fistulans vice.

Fistulōsus, a, um, o. t. 2. συριγγώδης, foraminibus plenus, spongiæ modo factus, ut Caseus fistulosus, cum est parum pressus, apud *Col. l. 7. c. 8.* Fistulosa terra, apud *Plin. l. 17. c. 5.* Fistulosus cancer, morbus, apud *Cat. c. 157. R. R.*

Fisus, a, um, *che si confida*, confidens. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 9. v. 98.* Hic arcu fisos terruit ense Getas. *Id. Met. 15. v. 827.* tædæ non bene fisa. *Lucan. l. 5. v. 577.* Fisus, cuncta sibi cessura pericula, Cæsar.

Fitilla, æ, f. pultis species in sacrificiis adhibita. *Arnob. l. 2.* Fitilla de milio. Et *l. 7.* Quid fitilla, quid frumen.

Fixe, figendo, inhærendo. *Augustin. epist. 6. extr.* Ubi tenacius habitabit, & fixius.

Fixŭla, f. 1. fibula, apud vet. a figendo. *Fest.*

Fixus, a, um, adject. *fisso*, *stabile*, ratus, firmus. *Cic. pro Balb. ad fin.* Illud fixum in animis vestris tenetote. *Id. Att. l. 8. epist. 14.* Meum consilium, quod jam satis fixum videbatur. *Id. pro Mur.* Fixum, & statutum est. *Arator in Act. Apost. c. 4.* Arva tremunt concussa locis, tu fixior hæres.

F ANTE L.

Flabellĭfer, a, um, adject. Flabelliferæ ancillæ, quæ flabellum ferunt, & ventilationem faciunt. *Plaut. Trin. 2. 1. 22.* Flabelliferæ, sandaligerulæ, Cantrices, &c.

Flabello, as. *Tertul. de Pal. c. 4.* Cum in affectationem flabellatur.

Flabellŭlum, i, n. diminut. parvum Flabellum. *Ter. Eun. 3. 5. 50.* ubi al. leg. *flabellum.*

Flabellum, li, n. 2. *ventola*, *paramosche*, *ventaglio*, Ger. *wuedel*, Gal. *eventail*, Hisp. *avanillo*, ῥιπίδιον, instrumentum, quo fit ventilatio per æstatem ad refrigerandum corpus, dim. a flabrum. *Ovid. de Arte.* Profuit & tenui ventos movisse flabello. ¶ Translate dicitur de eo, quod excitat. *Cic. pro Flac. c. 23.* Cujus lingua, quasi flabello seditionis, illa tum est egentium concio ventilata.

Flabilis, le, o. 3. spirabilis, aereus. *Cic. 1. Tusc. cap. 27.* Nihil ne aut humidum quidem, aut flabile, aut igneum?

Flabralis, le, adiect. flabilis, ad flabrum pertinens, *Prudent. Apotheos. v. 741.* Cum libet, in gelidum flabrali frigore ventum spiritus exilit.

Flabrum, i, n. 2. ῥιπὴ, flatus, flamen venti, a sup. *flatum* verbi *flo*. *Servius ad Georg. 2. v. 293.* ait tantum pl. dici flabra, orum. *Propert.* Neque hic Boreæ flabra, neque arma timet.

Flaccĕo, es, cui, n. 2. *divenir fiacco*, נבל, Germ. *wuelck sein*, Gal. *se flétrir*, Hisp. *marchitarse*, *enflaquecerse*, χαυνόω, langueo, a flaccus, mollities. *Attius apud Non. c. 2. n. 323.* An sceptra jam flaccent? *Claud. Mamert. l. 2. c. 3.* Flaccente sententia.

Flaccesco, is, cui, n. 3. μαραίνομαι, languidus fio. *Col. l. 3.* Paucis horis, dum flaccescat, in Sole habeto. ¶ Translate. *Cic. de cl. Orat. c. 24.* Flaccescebat oratio.

Flacci, gens Romana, a *flaccis*, hoc est mobilibus auribus, seu deorsum pendentibus, quod princeps ejus gentis hujusmodi aures habuerit. *Plin. l. 11. c. 37.*

Flaccĭdus, a, um, o. t. 2. *languido*, *fiacco*, נבל, Ger. *wuelck*, Gal. *flétry*, Hisp. *marchito*, χαλαρός, quod languidum est, quod ob debilitatem pendulum est, a *flacceo*, & dicitur de foliis, quæ marcida fiunt, item de auribus. *Plin. l. 18. c. 39.* Hanc esse folio maximo, flaccidoque, & albicante. *Col. l. 8.* Caper flaccidis, & prægravantibus auribus. ¶ Translate *Apul. l. 7.* Sumpta veste muliebri florida, in sinus flaccidos abundante. ¶ Apud *Lucret. lib. 5. v. 631.* flaccidiore turbine ferri h. e. cursu tardiore.

Flaccus, a, um, o. t. 2. languidus, & speciatim qui aures pendulas habet, ut flaccæ aures, *Cato R. R. l. 2. l. 2. c. 9.* *Cic. 1. nat. Deor. c. 29.* Redeo ad Deos: ecquos silos, flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nodis? V. *Plin. l. 11. c. 37.*

Flaces. V. floces.

Flagello, as, n. 1. *flagellare*, *battere*, *sferzare*, הכה, Ger. *geislen*, Gal. *fouetter*, Hisp. *acotar*, μαστίζω, flagello cædo. *Plin. l. 18. c. 30.* Messem perticis flagellare. *Martial. l. 4. epigr. 42.* Lumina sideribus certent, mollesque flagellent ora comæ. ¶ Flagellare annonam, *incarire i viveri*: inde ductum, quia avari opes suas apud se retinent, & quasi flagellis coercent. *Plin. l. 33. c. 13.* Pretia non ignoramus alia in aliis locis esse, & mutari, prout navigationes consiterint, aut aliquis prævalens manceps annonam flagellet. Sic *Martial. l. 3. epigr. 13.* At tua centenis incumbunt tecta columnis, Et libertinas arca flagellat opes.

Flagellum, n. 2. *sferza*, שוט, Ger. *geiss*, Gal. *fleau*, *fouet*, Hisp. *acote*, μάστιξ, lorum, seu aliud quodvis verber, quo servos nudatos cædere solebant, quod pœnæ genus gravius erat, quam fustibus cædi, dim. a *flagrum*. *Cic. pro Rab.* Porcia lex virgas ab omnium civium R. corpore amovit, hic misericors flagella retulit. *Marcel. l. in servorum, ff. de pœnis*. Ex quibus causis liber fustibus cæditur, ex his servus flagellis cædi, & domino reddi jubetur. ¶ Dicitur etiam de scutica, qua aurigæ utuntur, quæ excussa clarum reddit sonum. *Virg. 5. Æn.* Signum clamore paratis Epitides longe dedit, insonuitque flagello. ¶ Item de summa palmitis parte, & de virgis aliarum arborum, *tralcio*, *capo di vite*, ἀκρεμών, a *flagellum*, qua notat lorum, quia sarmentorum, & virgarum usus in cædendo fuit. *Varr. l. 1. de re rust. c. 31.* deducit a flatu venti, quod summæ arborum partes crebros ventorum flatus sustineant. *Col. l. 5.* In ordinariis vitibus obtinendum est, ne pluribus flagellis emacientur. ¶ Item de brachiis, seu chelis, cancrorum, polyporum, & similium. *Ovid. Metam. 13. v. 367.* Utque sub æquoribus deprensum polypus hostem Continet, ex omni dimissis parte flagellis.

Flagitatio, onis, f. *istanza*, *dimanda*, actus flagitandi. *Cic. in Top. c. 1.* Nolui deesse ne tacitæ quidem flagitationi tuæ. *Justin. l. 2. c. 3.* Uxorum flagitatione revocantur.

Flagitātor, m. 3. qui assidue petit. *Cic. in Brut. c. 5.* Nam hunc, qui negat, video flagitatorem, non illum quidem tibi molestum, sed assiduum tamen, & acrem fore. ¶ Speciatim sumitur pro fœneratore, seu creditore, quod fœnus cum conviciis, aut tumultu poscat. *Plaut. Prol. Cas. v. 24.* Nequis formidet flagitatorem suum.

Flagitātus, a, um, adiect. *Festus Pomp.* Inter cutem flagitatos dicebant antiqui mares, qui stuprum passi aliquando essent. *Cato apud Scalig. ad Fest. in voce Occentare.* Intercutibus stupris flagitatus. h. e. infamatus.

Flagitiōse, adv. *sceleratamente*, ἀσελγῶς, inique, scelerate. *Cic. 1. de Or.* Non modo parum commode, sed etiam turpiter, & flagitiose dicta esse dicebat. ¶ Comp. flagitiosius, sup. flagitiosissime. *Cic. in Catil. 2. c. 4.* Aliorum amori flagitiosissime serviebat. *Arnob. l. 4.* Flagitiosius liberos procreasse.

Flagitiōsus, a, um, o. t. 2. *malvagio*, ὑβριστής, sceleratus, infamis. *Cic. 4. Ver.* Reperiebam hunc Timarchidem ad istius flagitiosas libidines, singularemque nequitiam natum. *Id. ibid. c. ult.* Homo flagitiosissimus. *Sallust. Jug. c. 85.* Quanto vita illorum præclarior, tanto horum socordia flagitiosior.

Flagitium, tii, n. 2. proprie est efflagitatio, hoc est, acris postulatio cum clamore, aut conviciis, a *flagito*. *Plaut. Epid. 3. 4. 7.* Abiero, flagitio cum majore post reddes tamen. V. *Taubm.* ¶ Quia vero ante amicarum ostia maxime hæc flagitia fiebant, hinc factum est, ut *flagitii*, & *flagitandi* voces prius quidem ardentem amatoriam sollicitationem ad stuprum, postea autem stuprum ipsum significarent, omniaque ea, quæ mollitie, ac libidine committerentur. *Non. c. 4. n. 215.* Flagitium veteres vitium, quod virgini infertur, dici voluerunt. ¶ Per synecdochen pro quavis ignominia accipitur. *Lex 12. Tab.* Si quis carmen occentassit, quod alteri flagitium faxit, capital esto. *Liv. l. 25. c. 25.* Simul & ingens flagitium imperio dempturos. ¶ Imo sumitur pro quocunque scelere, *sceleraggine*, *ribalderia*, חרפה, Germ. *grosslaster*, Gal. *meschanceté*, Hisp. *maldad*, *vellaqueria*, ὕβρις, μοχθηρία. *Cic. post red. in Sen.* Ut frontis tibi integumento ad occultanda tanta flagitia diutius uti non liceret. ¶ Item pro errore. *Id. in Brut.* Ut ne legens quidem senserit, quantum flagitii admisisset.

Flagito, as, avi, atum, a. 1. *domandare con istanza*, שאל, Ger. *erfordern*, *begeren*, Gal. *demander*, Hisp. *pedir preguntar*, ἀπαιτέω, plus est, quam *postulo*, & significat vehementer, & acriter postulare, idque interdum cum clamore, aut conviciis. *Cicer. pro Quinct.* Tametsi causa postulat, tamen, quia postulat, non flagitat, præteribo. ¶ Speciatim sumitur pro ardenter ad stuprum solicitare, imo pro stuprare. *Apul. l. 8.* Nudatum, supinatumque juvenem exsecrandis uredinibus flagitabant. ¶ Interdum pro accusare. *Tac. l. 1. hist. c. 53.* Ut peculatorem flagitari jussit. ¶ Est tum 1. tum 4. tum 6. ordinis. *Cic. 9. Fam.* Qui, metuo, ne te forte flagitent, ego autem mandavi, ut rogarent. *Id. in Phil.* Facilius apparabitis ea, quæ tempus, & necessitas flagitat, *Id. pro Dom.* Illi me frumentum flagitabant, *Id. 4. Fam.* Quid ecta tua vita, quid studia, quid artes, quibus a pueritia floruisti, a te flagitent. ¶ Usurpatur etiam pro infamare. V. *Flagitatus.*

Flagrans, antis, adject. o. *ardente*, qui flagrat, φλεγόμενος. *Cic. l. 1. Divin. c. 32.* Noctu flagrantes onerarias, quas incenderant milites, videbatis. *Liv. l. 44. c. 36.* Flagrantissimo æstu. ¶ Item splendidus, nitens. *Virg. Æn. 12.* sidereo flagrans clypeo. ¶ Item cupidus, vehemens. *Juven. sat. 13. v. 11.* Flagrantior æquo non debet esse dolor viri. *Cic. pro Mur. c. 31.* Recentibus præceptorum studiis flagrantem usus flectet, dies leniet, ætas mitigabit. Sic flagrans amore, desiderio. *Id. & Quintil.*

Flagranter, adv. *ardentemente*, *cupidamente*, Ger. *einbrünstiglich*, Gal. *ardemment*, Hisp. *encendidamente*, διακαῶς, ardenter. *Tac. l. 1. c. 3.* Destinare Consules specie recusantis flagrantissime concupiverat. *Ammian. l. 31. c. 26.* Exarsere flagrantius.

Flagrantia, f. 1. *ardore*, תבערה, Ger. *brunst*, Gal. *ardeur*, Hisp. *ardor*, φλογμός, actus flagrandi, ardor. *Gel. l. 17. c. 1. de Ætna*: Quod de natura, atque fragrantia montis ejus compositum est. ¶ Et translate: *Cic. pro Cæl. c. 20.* Non solum flagrantia oculorum, non libertate sermonis, sed etiam complexu. *Gel. l. 12. c. 1.* Vigor maternæ flagrantiæ, *ardente amor materno*. *Plaut. Rud. 3. 4. 28.* Etiam vim opprobras, flagitii flagrantia?

Flagrātor, m. 3. qui mercede flagris cædi se permittit. *Fest.*

Flagriter, a, um, adject. qui flagrum gestat. *Auson. ep. 14. v. 10.* Flagriter Automedon.

Flagriōnes, m. 3. dicti sunt servi, quod flagris subjecti sint. *Non. c. 1. n. 117.*

Flagritriba, æ, m. qui assidue flagris teritur. *Plaut. Pseud. 2. 2. 5.* Eo ingenio sunt flagritribæ.

Flagro, as, avi, atum, n. 1. *ardere*, דלק, Ger. *brennen*, Gal. *brusler*, Hisp. *arder*, φλέγομαι, ardeo, φλέγω. *Plin. l. 14. c. 20.* Fæx vini siccata recipit ignes, ac sine alimento per se flagrat. ¶ Translate variis affectuum nominibus junctum, eorum significationem habet, ut flagrare amore, *amar assai*: flagrare cupiditate, *bramare ardentemente*; flagrare amentia, *esser mattissimo*. Sic flagrare odio, cupiditate &c. quæ omnia passim leguntur apud *Cic. Plin. Ovid. Horat.* & al. His adde, flagrare invidia, *esser' invidiato*. *Cic. pro Cluent.* Flagrare gratia, *esser ben voluto*. *Tacit. l. 11.* ¶ Flagrare bello, *arder di guerra*. *Cic. l. 7. Attic. ep. 17.* ¶ Flagrare infamia, *esser' infame*. *Id. l. 4. Att. ep. 18.* ¶ Pro vigere, vehementem esse. *Cic. pro Cæl.* Flagrabant vitia libidinis apud illum. *Id. Ver. 6.* Flagrant convivia stupris, & flagitiis.

Flagrum, gri, n. 2. *sferza*, μάστιξ, lorum, quo cædi consueverunt servi,

vi, a flagro, quia cædendo inflammat. *Liv. l.* 28. *c.* 11. Ob quam causam cæsa flagro est Vestalis.

Flamen, inis, m. 3. Sacerdos apud Romanos, qui singillatim unius alicujus Dei sacra curabat, ut Jovis, vel Martis, &c. *Cic. de Leg.* Divis aliis alii Sacerdotes, omnibus Pontifices, singulis Flamines sunto. ¶ Tres primum Flamines a Numa instituti fuere, unus Jovi, unus Marti, unus Quirino, tandem quindecim. Sed aliqui scripsere, Numam quatuor Flamines, unum Jovi, Marti duos, Quirino unum instituisse. Ab aliis scriptum est, Dialem, & Martialem a Romulo institutos fuisse, a Numa additum esse Quirinalem. Progressu temporis incertum est, quot Flamines essent. Totidem enim Flaminibus, quot Deos colerent, veteres usos fuisse, *M. Varro* testis est. Imo singulis Imperatoribus inter Deos relatis singuli Flamines ultimis temporibus dati sunt. ¶ Dicti Flamines fuere, quasi *Pileamines*, ut *Plutarcho* placuit, a *pileo*, quem gestabant. *Varr. l.* 4. *de L. L. Serv. in* 8. *Æn. Festo*, & aliis dicti videntur a *filo*, quasi *Filamines*, quod eorum pileis filum annexum esset (nam in pileo erat brevis virga desuper habens lanæ aliquid) & urgente æstu, cum pileum portare non possent, filo caput sibi cingerent. Nam nudis penitus eos capitibus incedere nefas erat. ¶ Sumebant autem Flamines cognomina ab eo Deo, cui sacra faciebant, ut Flamen Dialis a *Jove*, *Jovis*, Flamen Martialis, a *Marte*, Flamen Quirinalis a *Quirino*, &c. ¶ Tres tantum patritii erant, Dialis, Martialis, Quirinalis: reliqui plebeii. Majores dicebantur, qui ex Patritiis, minores, qui ex plebeiis creabantur. ¶ Insigne Flaminum pileus erat, de quo supra. V. etiam *Flammeum*. ¶ De variis ritibus, & legibus ad Flaminem Dialem pertinentibus V. *Gell. l.* 10. *c.* 15.

Flamen, inis, n. 3. flatus, ventus, a flo, *aria*, *vento*, πνεῦμα. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 18. Dum licet, & spirant flamina, navis eat. *Horat. l.* 3. *od.* 19. Cur Berecynthiæ cessant flamina tibiæ?

Flamēum. V. Flammeum.

Flamĭna, æ, f. 1. Flaminis uxor. *Inscript. apud Reines. n.* 49. Flavia Flamina Flavialis.

Flaminĭa, æ, f. 1. domus Flaminis. *Gel. l.* 10. *c.* 15. ¶ Flaminiæ item dicebantur ministræ Flaminicarum. A nonnullis speciatim Flaminia definitur, puella patrima, & matrima, quæ Flaminicæ Diali ministrabat. *Fest.*

Flaminĭa, f. 1. al. Romandiola, *la Romagna*, regio Galliæ Togatæ, sive Æmiliæ, cujus metrop. Ravenna, & Bononia recens metrop. primaria.

Flaminĭa via, strata est a T. Flaminio Consule, qui ad lacum Trasimenum ab Annibale cæsus est, ab urbe Roma Ariminum usque, per Otriculum, Narniam, Spoletium, Forum Flaminii, Helvillum, Callem, Forum Sempronii, Fanum Fortunæ, & Pisaurum. ¶ Secundum hanc viam frequentia erant sepulcra Romanorum. V. *Juven. Sat.* 1. *in fin.*

Flaminiānus, a, um, adject. ad Flaminios pertinens, ut Flaminiana ostenta. *Cic. l.* 2. *de Div. c.* 21.

Flaminĭca, f. 1. al. Flaminea, uxor Flaminis. *Gel. l.* 10. *c.* 15. ¶ Veteri cæremoniarum jure præceptum fuit, ut Flaminica Dialis haberet arculum, idest, virgam ex malo Punico incurvatam coronæ instar alligatam vinculo laneo; item rigam, seu ricam, genus vestis; item venenatum, idest, pallium infectum; item fibulam ex auro. *Serv. in* 4. *Æn.*

Flaminii, m. 2. familia Romæ nobilis. Ex hac fuit Titus ille, qui Flaminiam viam stravit, & ab Annibale ad Trasimenum cum exercitu cæsus est.

Flaminĭum, vel Flamonium, n. 2. Sacerdotium Flaminis. *Liv. l.* 26. *c.* 23. C. Claudius Flamen Dialis, quod exta perperam dederat, Flaminio abiit. idest, Sacerdotium deposuit. Adde *Senec. l.* 5. *epist.* 7.

Flaminĭus, a, um, o. 1. 2. quod ad Flaminem spectat, ut Flaminius Camillus, Flaminius lictor, Flaminiæ ædes. *Fest.*

Flamma, seu flama, æ, f. 1. *fiamma*, להב, Ger. *feuerflamme*, Gall. *flamme*, Hisp. *llama*, φλόξ, vapor accensus, qui ex re, quæ ardet, egreditur, a sono, quem emittit, vel a φλέγω, ardeo. *Virg.* 8. *Ecl.* Corripuit tremulis altaria flammis. *Liv. l.* 30. *c.* 6. Flamma, ferroque absumpti. *Ter. Eun.* 3. 2. 38. E flamma cibum petere. h. e. quidvis audere, & facere victus causa. ¶ Translata sunt illa: flamma judicii. h. e. periculum, *Cic.* 2. *Tusc.* Flamma amoris, *Id. Ver.* 7. Flamma invidiæ, *Id.* 3. *de Orat.* &c. assumere novas flammas. h. e. novo amore flagrare, *Ovid. l.* 1. *de remed. amor.* Flamma gulæ, *fame insaziabile*. *Id.* 8. *Met. v.* 846. ¶ Flamma fumo est proxima, proverb. apud *Plaut. Curc.* 1. 1. 53.

Flammans, antis, adject. flammatus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 433. Flammantia lumina torquens.

Flammātus, o. 1. 2. incensus, incitatus, *acceso*, *infiammato*, *Virg.* 1. *Æn.* Talia flammato secum Dea corde volutans. ¶ Flammatus Jupiter, flammam dextra manu tenens pro sceptro. Ita enim apud antiquos pingebatur. *Cic.* 1. *de Divin.* 11. Principio æthereo flammatus Jupiter igni vertitur. ¶ Apud *Martial. l.* 5. *ep.* 22. Flammata toga, est purpurea, a flammeo colore. Sic *Valer. Flac. l.* 2. Juventus flammata pudore.

Flamminĕa, æ, f. 1. violæ genus, quam Galli candelariam vocant. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Flammearĭus, m. 2. infector flammei coloris, vel flammeorum confector, aut venditor. *Plaut. Aul.* 3. 5. 35. Caupones, patagiarii, indusiarii, flammearii, violarii.

Flammeŏlum, n. 2. dimin. a flammeum. *Juven. sat.* 10. *v.* 333. Sedet illa parato flammeolo.

Flammeŏlus, o. 1. 2. quod flammæ colorem habet, dilutiorem tamen, dimin. a flammeus. *Col. l.* 10. *v.* 307. Prædaque flammeola rumpatur fiscina caltha.

Flammesco, is, n. 3. flammam concipio, ignesco, fulgeo. *Lucret. l.* 6. *v.* 669. Flammescere cœlum.

Flammĕum, vel flameum, n. 2. *velame nuziale*, genus veli crocei, seu lutei, quo sponsæ utebantur, ne proderetur virginis pudor, aut si quis rubor animadverteretur, is e velo, non e genis esse putaretur. Dictum est, quia flammæ colorem referret. Nonnullis placet, flammeum dici a Flaminica Flaminis uxore, quæ, ut *Festus* ait, semper flammeo utebatur: hinc institutum fuisse, ut etiam novæ nuptæ hoc amiculi genus gestarent boni ominis causa, & in signum indissolubilis conjugii, quia Flamini non erat permissum cum uxore divortium facere. Aliqui dicunt, flammeum fuisse albogalerum, seu velamentum capitis, quo Flamen Dialis utebatur, vocatum fuisse flammeum a flammeo colore; hujus coloris fuisse, quia erat Sacerdos Jovis Tonantis, cui is color convenit propter telum fulminis: item vestimentum Flaminicæ Dialis, quæ & ipsa Jovi sacra faciebat. Alius flammeum erat pileus, quem Flamines omnes generatim gestabant, & desinebat in conum, hic *apex* dicebatur, summum fastigium vocabant *tutulum*, infra mentum annexa pileum retinebant, quæ erant *offendices*. Sed non flammeum a Flaminibus, seu Flaminicis, sed Flamines, & Flaminicæ a flammeo dicerentur. *Lucan. l.* 2. *v.* 361. Lutea demissos velarunt flammea vultus. ¶ Apud *Non. c.* 14. *n.* 31. legitur *Flammeus*, *i*, gen. masc. ¶ Per unicam m in vet. libris scriptum reperiri, testatur *Manut. in Orthogr.*

Flammĕus, a, um, o. 1. 2. *di fiamma*, *fiammeggiante*, Ger. *flammaechtig*, Gal. *de flamme*, Hisp. *de llama*, φλόγινος, ignitus, accensus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 46. Sunt stellæ natura flammeæ. *Col. l.* 5. *c.* 5. Velut flammeo halitu fluctus uritur. ¶ Translate *Catul. de nupt. Pel. & Thet. v.* 337. Flammea prævortet celeris vestigia cervæ. h. e. concitata. *Sidon. l.* 4. *epist.* 9. Acres, & flammei viri.

Flammicŏmans, antis, o. 3. &

Flammicŏmus, a, um, adject. flammeas comas habens. *Prudent. Psychom. v.* 776. Flammicomi ignes. *Juvenc. Matth.* 25. Tædæ flammicomantes.

Flammicrĕmus, a, um, adject. q. d. flammis crematus. *Fortunat. l.* 1. *carm.* 15. *v.* 47. Nullaque flammicremæ senserunt damna ruinæ.

Flammĭdus, a, um, adject. idem quod flammeus. *Apul. de Mun.* Glacialibus flammida contundit. Et *l.* 11. *Met.* Roseo rubore flammida.

Flammĭfer, a, um, o. 1. 2. flammam afferens, inflammatus. *Cic.* 4. *Acad. ex vet. Poet.* Pestem abige a me, flammiferam hanc vim, quæ me excruciat. *Valer. Flac. l.* 1. *v.* 4. Flammifero consedit Olympo.

Flammĭger, a, um, o. 1. 2. ut Sol flammiger. *Val.* 5. *Arg. v.* 581.

Flammigĕro, n. 1. flammas produco, & emitto. *Gell. l.* 17. *c.* 10. Interdiu fumare Ætnam, noctu flammigerare. Alii leg. *flammigrare*.

Flammigo, V. Flammigero.

Flammĭpes, edis, qui ignitos pedes habet. *Juvenc. l.* 2. *in Matth. c.* 21. Flammipedes quadrijugi.

Flammĭpotens, entis, Vulcani cognomen. *Arnob. l.* 3. Flammipotens Vulcanus fabricatur enses.

Flammivŏlus, a, um, adject. cum flammis volans. *Arator in Act. Apost. c.* 18. Flammivolo sub sole jacet.

Flammivŏmus, a, um, o. 1. 2. πυρίπνοος, quod flammas vomit. *Juvenc. in proœm.* Flammivoma descendit nube coruscans Judex.

Flammo, as, avi, atum, a. 1. *infiammare*, להט, Germ. *entzuenden*, Gall. *enflammer*, Hisp. *encender en llamas*, φλογίζω, inflammo, incendo, incito. *Tac. l.* 2. *hist. c.* 74. Namque omnes exercitus flammaverat arrogantia venientium a Vitellio militum. *Sil. l.* 1. *v.* 55. Juvenes facta ad Mavortia flammat. ¶ Interdum absolute pro exardere, ut *Flammantia lumina*, a quibus quidam quasi flammæ color emicat, quod iratis accidere solet. *Virg.* 3. *Georg.* Et flammantia lumina torquens sævit agris. ¶ Passive *Apulej. de Mundo.* Ignes illi immortalis Dei vivacitate flammantur. Adde *Stat. l.* 1. *Achill. v.* 297.

Flammŭla, æ, f. 1. φλόγιον, dimin. a flamma, *Col. l.* 9. *c.* 14. Papiliones, dum circa flammulam volitant, aduruntur. ¶ Flammulæ etiam dicuntur vexilla equitum contis suspensa. *Veget. l.* 3. *c.* 5.

Flamonĭum. V. Flaminium.

Flanatĭcus sinus, Flanoticus, Polaticus, Liburnicus, *il Quarnero*, sinus maris Adriatici, inter Istriam, & Liburniam. Pop. Flanates.

Flandrĭa, f. 1. *Fiandra*, inc. *Vlaenderen*, provincia Belgii maxima, & cultissima, Comitatus titulo insignita. Habet a Septent. Oceanum German. & Zelandiam, ab Or. Brabantiam, ab Occ. Picardiam, & Artesiam, a Merid. Hannoniam. Dividitur in tres partes, in Flandriam Teutonicam, seu propriam, quæ ad Occ. in Flandriam Gallicam, quæ ad Merid. & in Flandriam Imperialem, quæ ad Or. Totius regionis caput est Gandavum.

Flatĭlis, le, adject. idem quod flabilis. *Ammian. l.* 30. *c.* 4. Flatili sonitu. h. e. qui flando fit. *Arnob. l.* 6. *pag.* 201. Laminarum flatilium crates.

Flato, as, n. 1. frequentat. a flo. *Arnob. l.* 2. Tibia, calamoque flatantes.

Flator, m. 3. tibicen, a *flo*, quod tibias inflet. *Fest.* ¶ Item qui conflat. *Pompon. l.* 2. *de orig. jur.* §. 30. Æris, argenti, auri flatores.

Flatūra, æ, f. idem quod conflatura. *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. In æris flatura.

Flaturālis, le, adject. ad flaturam pertinens. *Tertul. de Anim. c.* 10. Quædam spiritu carent, quia flaturalibus artubus structa non sunt.

Flaturarius, ii, m. qui monetam cudit; hoc enim fit flando, & liquefaciendo metalla. *L. p. l.* 9. *ff. de Leg. Corn. de fals. & leg.* 5. *Cod. Theodos. de fals. monet.*

Flatus, us, m. 4. *vento*, *fiato*, רוח, Ger. *blast*, Gal. *soufflement*, Hisp. *sopio*, πνοή, spiritus, ventus, flamen. *Cic. in Arato.* Arami, quam flatu permulcet spiritus Austri. *Et paulo post.* Æthereos validis erumpit flatibus ignes. ¶ Translate pro favore ponitur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 6. Nam cum prospero flatu ejus utimur. ¶ Item pro fastu, superbia. *Sil. l.* 17. *v.* 182. jactarat talia vecors; sed jam claudebat flatus. Adde *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilic. v.* 159. ¶ Flatum ventris emittere, est pedere. *Suet. Claud. c.* 32.

Flatus, a, um, adject. *soffiato*. *Hirt. de B. Afric. c.* 50. Pulvis vento flatus omnium prospectui officit. ¶ Item conflatus. *Gel. l.* 2. *c.* 10. Flata, signataque pecunia compleretur.

Flavĕo, es, n. 2. *biondeggiare*, *esser di color d' oro*, צהב, Ger. *gelb seyn*, Gal. *jaunir*, Hisp. *ser rubio*, ξανθίζω, flavus sum, id est, ejus coloris, cujus est aurum. *Col. l.* 2. *c.* 21. Flaventibus jam satis messis facienda est. Et *l.* 10. *v.* 311. Sed cum maturis flavebit messis aristis.

Flavesco, n. 3. *biondeggiare*, ξανθίζομαι, est flavum fieri. *Virg.* 4. *Ecl. v.* 28. Molli paulatim flavescet campus arista.

Flavĭa, f. 1. Neapolis, col. & urbs Palæstinæ, in Samaria, patria Justini Philosophi, & Martyris. Alias est Cæsarea.

Flavĭa Æduorum, Augustodunum, urbs Galliæ Celt. in Burgundiæ Comitatu. Nonnullis *Flavigny* esse videtur. Sed hoc est Flaviniacum, inter Divionem, & Semurium.

Flaviālis, le, adject. Flamines flaviales dicti sunt Sacerdotes Divorum Gentis Flaviæ. V. *Inscript. Grut. p.* 359. & *Spon. Miscel. p.* 177.

Flaviānus, a, um, adject. a Flaviis deductum, ut Flavianæ partes, apud *Tac.* 2. *hist. c.* 67. & *l.* 3. *c.* 1.

Flavicŏmans, antis, adject. o. &

Flavicŏmus, a, um, *chi ha chioma bionda*. *Petron.* Flavicomum corymbion. *Prudent. Apotheos. v.* 405. Armiger e cuneo puerorum flavicomantum.

Flavĭdus, a, um, adjectiv. idem quod flavus, ut fel flavidum, *Cal. Acut.* 3. *c.* 20.

Flavĭi, m. 2. familia Romana plebeja, a flavedine capillorum. Hinc Imperatores Vespasianus, Titus, Domitianus.

Flavĭna, æ, opp. Etruriæ, sub Soracte monte.

Flaviniānum, n. 2. Flavianum, Flavinium, *Fosano*, opp. Hetruriæ, ad Tiberim, in fin. Faliscorum.

Flavinĭus, a, um, adject. a Flavina opp. *Virg.* 7. *Æn. v.* 696. Hi Soractis habent arces, Flaviniaque arva.

Flavillæ. V. Favillæ.

Flavōna, f. 1. Flanona, *Fianona*, opp. alias Liburniæ, nunc Istriæ, in ora maris Adriatici, & sinus Flanatici, sub dominio Venetorum, cum portu capaci.

Flavus, a, um, o. 1. 2. *biondo*, *di color d' oro*, *giallo*, צהוב, Ger. *gelb*, Gal. *jaune*, Hisp. *rubio*, ξανθός, qui est flavi coloris, qui proprie dicitur de spicis maturis, translate de auro, melle, capillis, & aliis. *Virg.* 1. *Georg.* Flava Ceres alto nequidquam spectat Olympo. Ubi Servius. *Flava Ceres* dicitur propter aristarum maturitatem. *Horat. l.* 1. *od.* 2. Tiberis flavus. scil. propter arenas flavas. *Val. Flac. l.* 6. *v.* 225. Flava cæsaries. *Mart. l.* 12. *epigr.* 66. Aut de moneta Cæsaris decem flavos. h. e. decem aureos nummos: nam aurum flavum est. Alii putant

flavos positum esse pro *Plavias*, h. e. decem monetas habentes imaginem Flavii Domitiani.

Flebilis, le, o. 3. *degno d'esser pianto*, Ger. *bewaynlich*, Gal. *pleignant*, *pleureux*, Hisp. *lloroso*, *digno de ser llorado*, ..., quod dignum est ut defleatur. *Cic. 11. Phil.* Ponite ante oculos miseram quidem illam, & flebilem speciem. *Horat. l. 1. od. 24.* Multis ille quidem flebilis occidit, nulli flebilior, quam tibi, Virgili. ¶ Item qui deflet, mœstus, ut flebilis elegeia, *Ovid. 3. Amor. eleg. 8.* Sic carmen flebile, cantus flebilis, modi flebiles, apud *eund.* ¶ *Flebile* neutrum adverbialiter positum pro flebiliter. *Maximian. Gallus eleg. 1. v. 220. de infante.* Et per sordentem flebile serpit humum.

Flebiliter, adverb. *con pianto*, cum fletu. *Cic. 2. Tusc.* Vide, quam flebiliter respondeat. *Id. ib. lib. 1. c. 35.* Flebiliter canere, *Paulin. Nol. Felic. 9. v. 62.* Flebiliusque ululant.

Flecto, is, xi, xum, a. 3. *piegare*, *torcere*, ..., Ger. *briegen*, Gal. *flechir*, Hisp. *doblegar*, *torcer*, ..., torqueo, curvo, a ..., plico. *Cic. 1. de Div.* Omne animal membra, quo vult, flectit, & contorquet. *Id. 2. Div.* Qui navigant, maxime animadvertant, cum in flectendis promontoriis ventorum mutationes maximas sæpe sentiant, *nel girare una punta di terra*. ¶ Translate est divertere, vel declinare, & usurpatur absolute, vel transitive. *Cic. Att. l. 5.* Sed Leucatem flectere molestum videbatur. h. e. cursum ad Leucatem dirigere. ¶ *Flectere promontorium* est navigando prætergredi, *voltar*, *o passar un capo*. *Cic. 2. de Div. c. 45.* Qui navigant, in flectendis promontoriis ventorum mutationes maxime sentiunt. Κάμπτειν ἄκραν Græci dicunt eodem sensu. ¶ *Flectere iter aliquo*, *pigliar la strada di qualche luogo*. *Liv. l. 5.* Ad Brundusium flexit iter. ¶ Item avertere. *Cic. in Catil.* Nisi Dii immortales omni ratione placati suo numine prope fata ipsa flexissent. ¶ Item a consilio inito, & suscepto abducere. *Cic. pro Mil.* Ut eam plebem, & infimam multitudinem quæ P. Clodio duce fortunis vestris imminebat, non modo virtute flecteret. ¶ Item convertere. *Cic. pro Corn. Balbo.* Ab omni studio, sensuque Pœnorum mentes suas ad nostrum Imperium, nomenque inflexerunt. ¶ Item movere, exorare. *Cic. pro Sylla.* Quibus ego ita flectebar animo, atque frangebar. *Id. 4. Acad.* Si te oratio Luculli flexit. ¶ Item deducere, derivare. *Gel. l. 4. cap. 3.* Hoc vocabulum est de Græco flexum. ¶ *Flectere cantum*, *inflettere la voce*. *Lucret. l. 5. v. 1045.* Ducere multimodis voces, & flectere cantus.

Flemina, n. 3. dicuntur, cum ex labore viæ sanguis effluit circa talos. *Fest.* Dicta sunt a φλεγμονή, *tumor*. Quidam censuere, flemina idem esse ac varices, & dici quasi flegmina a *flectendo*, ut quæ flexuosa sint, & obtorta. *Perottus* credidit, flemina dici a *fluendo*, quasi fluomina. *Plaut. Epid. 5. 2. 5.* Lassitudine invaserunt misero in genua flemina.

Flendus, a, um, *da piangere*, flebilis. *Ovid. 3. Trist. 11. 37.* Carnifici fortuna potest mea flenda videri.

Fleo, es, evi, etum, n. 2. *lagrimare*, *piangere*, ..., Germ. *weenen*, Gal. *pleurer*, Hisp. *llorar*, δακρύω, lacrymas emitto. *Cic. 2. Ver.* Flebat uterque non de suo supplicio, sed pater de filii morte, de patris filius. *Ovid. in Ibin.* Non patitur miseri funera flere viri. ¶ Flebitur, impers. *Sil. l. 5.* Longo ævo flebitur. Adde *Ter. Andr. 1. 1. 103.*

Fletifer, a, um, adject. qui flet, vel fletus causa est. *Auson. Idyl. 6. v. 74.* Gemmea fletiferi jaculatur succina trunci.

Fletus, us, m. 4. *pianto*, ..., Ger. *weenung*, Gal. *pleur*, Hisp. *lloro*, ..., planctus, ploratus. *Cic. pro Rosc. Amer.* Ut urbe tota fletus, gemitusque fieret.

Fletus, a, um, adject. *pianto*, *compianto*. *Virg. 6. Æn. v. 481.* Hic multum fleti ad superos, belloque caduci Dardanidæ. ¶ Sanguine fleti, h. e. respersi. apud *Lucret.* V. Pletus. ¶ *Fleta mulier* dicitur ab *Apuleio*, quæ valde flet, *l. 7. Metam.*

Flexanimus, a, um, o. 1. 2. quod animum flectere potest. *Cic. 2. de Orat.* Quæ recte a bono Poeta dicta est flexamina, atque omnium regina rerum. *Catul. de nupt. Pel. & Thet. v. 330.* Quæ tibi flexanimo mentem perfundat amore.

Flexibilis, le, o. 3. *pieghevole*, Ger. *biegig*, Gal. *ployable*, Hisp. *que se puede torcer*, ..., quod torqueri, & facile in quamvis partem curvari potest. *Ovid. 3. Amor.* Nobis flexibiles curvantur Apollinis arcus. ¶ Translate sumitur pro mutabili, molli. *Cic. 3. de Orat.* Nihil est tam tenerum, tam flexibile, neque quod tam facile sequatur, quocumque ducas, quam oratio. *Id. ad Brut. epist. 18.* Videtur in eo esse bona indoles, sed flexibilis ætas. *Idem 2. de nat. Deor.* Flexibile vocis genus. ¶ Item pro vario, inconstanti. *Cic. pro Mil.* Nihil enim est tam molle, tam tenerum, tam aut fragile, aut flexibile, quam voluntas erga nos, sensusque civium.

Flexibilitas, as, atis, f. 3. *flessibilità*, facilitas flectendi. *Solin. cap. 85.* (al. 8.) Circumferunt cornua flexibilitate.

Flexibula, f. 1. Satyræ nomen apud *Var.* aliquoties a *Nonio* citatæ, quæ vox ex Latino *flectere*, & Græco βουλή coaluisse videtur, ut sit Flexibula, quasi consilium flectens.

Flexilis, le, o. 3. *pieghevole*, ..., quod facile flecti potest. *Virg. 5. Æn. v. 559.* It pectore summo flexilis obtorti per collum circulus auri.

Flexiloquus, o. 1. 2. qui ambigua, & obscura loquitur. *Cic. 2. de Div. c. 56.* Partim falsis, partim casu veris, partim flexiloquis, & obscuris.

Flexio, f. 3. *piegamento*, κάμψις, flectendi actus. *Cic. in Pison. cap. 22.* Quæ diverticula, flexionesque quæsisti? *Id. in Orat. cap. 18.* Alter alteri objicit vocis flexiones. *Id. l. 3. de Orat.* Quanto molliores sunt, & delicatiores meant flexiones, & falsæ voculæ, quam certæ, & severæ.

Flexipes, edis, qui flexis est, & curvis pedibus. *Ovid. 10. Met. v. 99.* Vos quoque flexipedes hederæ.

Flexivice, adverb. flexa cervice. *Pacuv.* apud *Non. c. 4. n. 68.* Nihil conjectura quivi interpretarier, quorsum flexivice contenderet.

Flexo, as, a. 1. *piegare*, curvo, inflecto. *Cato R. R. c. 49.* Eodem modo vineam statuito, alligato, flexatoque.

Flexumines, m. 3. equites Romani erant, a flectendis equis dicti. *Plin. l. 33. c. 2.* Celeres sub Romulo, Regibusque appellati sunt, deinde Flexumines, postea Trossuli.

Flexuose, adverb. cum flexu. *Plin. l. 18. c. 35.* Si flexuose volitet flamma.

Flexuosus, a, um, o. 1. 2. *flessuoso*, ..., Ger. *vol kruemmen*, Gal. *tortu tournoyant*, Hisp. *que va doblegando*, *doblegable*, ..., quod varios, vel multos habet flexus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Flexuosum iter habet, ne quid intrare possit. *Plin. l. 11. c. 37.* Hominique flexuosissimis orbibus.

Flexura, æ, f. 1. idem ac flexus, vel curvatio. *Col. l. 5. c. 5.* Ut flexura materias profundat. *Lucret. l. 4. v. 312.* Lateris flexura. *Sen. epist. 71.* Virtus recta est: flexuram non recipit.

Flexus, us, m. 4. *piega*, κάμψις, curvatio, conversio. *Quintil. l. 9. c. 2.* Qui cursu parum valent, flexu eludunt. *Id. l. 1. cap. 10.* Flexus vocis. *Cic. Att. l. 16.* Flexus itineris. ¶ *Flexus ætatis*, cum ætas vergere incipit, & inclinari. *Cic. 1. de Orat.* Si infinitus forensium rerum labor, & ambitionis occupatio decursu honorum etiam ætatis flexu constitisset. Adde *pro Cæl. c. 31.*

Flexus, a, um, adject. *torto*, *piegato*, ..., *Virg. 5. Æn. v. 500.* Arcus flexos incurvant. *Ovid. 4. Met. v. 340.* Flexum genu submittere. *Tac. 3. Ann. c. 16.* Os in mœstitiam flexum. *Id. Ann. 1. c. 16.* Flexo in vesperam die. *Cic. 3. de Orat.* Flexus sonus.

Flictus, us, m. percussio, collisio, afflictus. *Virg. Æn. 9. v. 667.* Dant sonitum galeæ flictu. *Sil. l. 9. v. 322.* Galea horrida flictu adversæ ardescit galeæ.

Fligo, is, xi, ctum, a. 3. *percuotere*, ..., Ger. *schlagen*, Gal. *frapper*, Hisp. *golpear*, *herir*, θλίβω, percutio. *Liv. Andr. in Ægystho* apud *Non. c. 2. n. 328.* Ipse se in terram saucius fligit cadens. *Lucret. l. 2. v. 85.* Obvia cum flixere, fit, ut diversa repente Dissiliant.

Flo, as, avi, atum, n. 1. *spirare*, *soffiare*, ..., Ger. *blasen*, Gal. *souffler*, Hisp. *soplar*, πνέω, spiro. *Cic. Att. lib. 7. epist. 2.* Ita belle nobis flavit ab Epiro lenissimus Auster, & mitis. ¶ *Flare simul, & sorbere*, proverb. pro eo, quod est, duabus rebus diversissimis, naturaque disjunctis, eodem tempore, operam dare. *Plaut. Most. 3. 2. 104.* Simul flare, sorbereque haud factu facile est. ¶ Passive *Var. l. 5. de L. L.* Anima, quæ flatur. ¶ Aliquando flare, signare est; hinc flatum æs, & flata pecunia dicitur. V. Flatus.

Floccidus, a, um, adject. floccis abundans. Hoc adject. leg. quidam apud *Apul. l. 7. Metam.* V. Flaccidus.

Floccifacteon. Hanc vocem affert *Thesau. L. L. Cic. lib. 1. Att. epist. 16. ad fin.* neque explicat. Est autem ibi insignis lectionum varietas.

Floccosus, a, um, adject. floccis plenus. *Apul. de herb. c. 62.* Floccosis, vel lanuginis adnationibus.

Flocculus, m. 2. dimin. a floccus. *Plin. l. 16. c. 7.* Nascuntur in robore pilulæ nucibus non absimiles, intus habentes flocculos molles. Alii legunt *floccos*.

Floccus, m. 2. *fiocco*, Germ. *woll*, Gal. *floc*, *flocon*, Hisp. *floco*, ..., lanarum particula divisa a velleribus inutiliter evolans. *Var. l. 2. R. R. c. 11.* Diligentiores tegeticulis subjectis oves tondere solent, nequi flocci intereant. ¶ Dicitur etiam de vestium villis, idest, de particulis quibusdam lanæ eminentioribus. Hinc *Celsus* scribit, signum mortis esse, si quis in febre, & acuto morbo, manibus in veste floccos legit, fimbriasque deducit. ¶ Translate sumitur pro re nullius pretii. Hinc *flocci facere*, *flocci pendere*, pro contemnere. *Cic. Att. l. 4. epist. 15.* Totam denique Rempubl. flocci non facere. *Ter. Eun. 3. 1. 21.* Ego flocci pendere.

Floces, f. 3. *feccia di vino*, ..., Ger. *weinhefe*, Gall. *lie de vin*, Hisp. *hezes del vino*, ..., fæx, & speciatim vini ex vinaceis expressa, quia ei insint flocci quidam, & panni. *Gel. l. 11. c. 7.* Hic Eques Romanus apludam edit, & floces bibit. *Cæcil. apud Non. c. 2. n. 354.* Neque florem, neque floces volo mihi, vinum volo.

Flora, æ, f. 1. *Flora*, Χλῶρις, Dea quædam Romanorum, a Græco nomine, vel a flore. *Ovid. Fast. 5. v. 195.* Chloris eram, quæ Flora vocor: corrupta Latino nominis est nostri litera Græca sono. Hanc meretricem fuisse ajunt, quæ, cum magnas opes corporis quæstu quæsivisset, Pop. Rom. scripsit hæredem, certamque pecuniam reliquit, cujus ex annuo fœnore suus natalis dies celebraretur editione ludorum, qui appellarentur *Floralia*, vel *ludi Florales*; quod quia Senatui flagitiosum tractu temporis visum est, ab ipso nomine argumentum sumi placuit, ut pudendæ rei quædam dignitas adderetur, & Deam finxerunt esse, quæ Floribus præesset, eamque oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut vitibus bene, prosperèque florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cum lascivia, convenienter memoriæ meretricis. Nam præter verborum licentiam nudabantur, flagitante populo, meretrices, quæ mimarum functæ officio, in conspectu multitudinis ad satietatem usque impudicis motibus detinebantur. Hæc de Flora affert *Lactant. l. 1. c. 20.*

Floralia, um, n. ἀνθεστήρια, dies Festi, ludique in honorem Floræ instituti, quæ florum Dea habita fuit. *Ovid. 4. Fast.* V. Flora. ¶ Floralia etiam dicuntur loca, in quibus sunt flores. *Var. lib. 1. de R. R. c. 23.* Ut quæ pomaria, aut floralia appellantur.

Floralis, e, adject. ad Floram pertinens, ut Floralis Flamen, *Var. l. 6. L. L.* Florale festum, *Ovid. 5. Fast.*

Floralitius, a, um, o. 1. 2. quod ad Floralia pertinet. *Mart. l. 8. epigr. 66.* Et Floralitias lasset arena feras.

Florens, entis, adject. *fiorito*, ἀνθῶν, floridus. *Virg. Ecl. 10.* Florentes ferulas, & grandia lilia quassans. ¶ Translate florens dicitur, qui aliqua re viget, & abundat. *Cic. Fam. l. 2. epist. 13.* M. Brutum vocat hominem florentem ætate, opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, amicis. *Id. Att. l. 16. epist. 11.* Quæ mihi florentiora visa sunt. *Id. pro Sex. Rosc. c. 18.* Majores nostri ex minima, tenuissimaque Rep. maximam, & florentissimam nobis reliquerunt. ¶ Florens etiam dicitur, qui splendet, & nitet. *Virg. 7. Æn. v. 804.* Florentes ære catervas. *Lucret. l. 4. v. 451.* Florentia lumina flammis.

Florentia, f. 1. *Fiorenza*, *Firenze*, Col. & urbs Etruriæ caput, Arno fl. divisa, cum duplici arce. Condita fuit a Syllæ militibus anno U. C. 645. facta Colonia a Triumviris Augusto, Antonio, Lepido. Pop. Florentini, al. Fluentini. Gent. Florentinus, a, um.

Floreo, es, rui, n. 2. floresco, *fiorire*, ..., Ger. *frueden*, Gal. *fleurir*, Hisp. *florecer*, ἀνθέω. *Cic. 1. Tusc.* Florere omnia, fontes scatere. ¶ Per translationem est vigere, excellere, abundare, prospere vivere. *Cic. 2. de Inv.* Crotoniatæ quondam, cum florerent omnibus copiis. *Idem 1. Fam.* In sententiis senatoriis, & in omni actione, atque administratione Reip. floruissemus. Sic florere ingenio, forma, ætate, existimatione, auctoritate, gloria, &c. *Cic. sæpe*, *Liv. & alii.* ¶ Item nitere, splendescere. V. Florens.

Floresco, is, n. 3. *fioreggiare*, *fiorire*, ἀνθέομαι, est floridum fieri. *Colum. l. 3.* Multumque venti ad florescendum, & ad bonitatem vini conferunt. ¶ Translate usurpatur pro crescere, augeri. *Cic. pro Cæl.* Nolite hunc nunc primum florescentem, firmata jam stirpe virtutis, tanquam turbine aliquo, aut subita tempestate pervertere.

Floreus, a, um, o. 1. 2. *di fiore*, ἀνθινός, quod est ex floribus. *Virg. 1. Æn. v. 434.* Florea rura.

Florianus, m. 2. Imp. Rom. qui Tacito successit. Dolens Probum militiæ peritum a magna exercitus parte esse electum, sibi ipsi venas incidit, effusoque sanguine consumptus est.

Floricolor, oris, adject. o. qui floreum colorem habet. *Petron.* Hoc tibi fulsit de flumine floricolore.

Floricomus, a, um, adject. floridas comas habens. *Auson. epist. 4. v. 47.* Floricoma Ætna.

Floride, adverb. *fioritamente*. *Apul. l. 11. Met. sub fin.* Vestis floride depicta. *Lactant. de Mort. Persec. c. 3.* Ecclesia clarius, ac floridius enituit.

Floridulus, o. 1. 2. dimin. a floridus. *Catul. in Epithal. Juliæ, carm. 62.* Ore floridulo nitens.

Floridus, a, um, o. 1. 2. *di fiori*, *fiorito*, Germ. *woellblust*, Gal. *florissant*, Hispan. *florido*, ἀνθηρός, quod floret, quod floribus abundat, quod ex floribus est. *Tibul. lib. 1. eleg. 2.* Cum posti florida serta darem.

rem. Cic. de Clar. Orat. c. 82. At est floridior, ut ita dicam, quam Hyperides, quam Lysias. Catul. carm. 69. Jucundum cum ætas florida ver ageret. ¶ Floridus color est color vivo, color lascivo: cui opponitur austerus, hoc est forte, e carico.

Florifer, a, um, o. t. 2. che produce fiori, ἀνθοφόρος, ferens flores, ut Saltus floriferi, apud Lucret. l. 3. v. 11.

Floriferum, n. 2. ἀνθεσφόρια, dies erat festus apud Romanos, ita dictus, quod eo die spicæ ad sacrarium Cereris ferebantur. Fest.

Floriger, idem ac florifer. Lucan. l. 9. de apibus, studiumque laboris Florigeri repetunt, & sparsi mellis amorem. Sedul. l. 2. carm. init. Expulerat primogenitum sævissimus anguis Florigera de sede virum.

Florilĕgus, a, um, o. t. 2. che coglie fiori, ἀνθολόγος, qui flores legit. Ovid. 15. Metam. v. 366. Florilegæ nascuntur apes.

Floripărus, a, um, adject. qui flores parit, ut floriparum ver, Auson. Technop. in Vere.

Florulentus, o. t. 2. pien di fiori, ἀνθηρός, floribus plenus. Pervigil. Veneris, de rosis: In pudorem florulentæ prodierunt purpuræ. Solin. c. 7. (al. 11.) Florulentus Hymettus. Adde August. serm. 246. de Temp.

Florus, a, um, adject. antiq. pro floreus. Pacuv. apud Fest. in voce Genu: Nunc primum opacat flora lanugo genas. Decimus Laber. apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 7. Florum cacumen nostræ famæ frangere. Ita quoque legunt aliqui apud Virg. 12. Æn. v. 605. Floros Lavinia crines, & roseas lacerata genas.

Flos, oris, m. 3. fiore, פרח, Germ. blum, blust, Gal. fleur, Hisp. flor, ἄνθος, germen herbæ, vel arboris. Cic. 8. Ver. Circa quam luci sunt plurimi, & lectissimi flores omni tempore anni. ¶ Translate sumitur pro eo, quod præstans, & excellens est in omni re, ut Flos æris, flos salis, flos ætatis, flos juventutis, flos virginitatis, &c. Cic. in Brut. Virum excellentem illi florem populi esse dixerunt. Id. in Orat. c. 10. Flos civium. Pallad. l. 2. tit. 41. Flos calcis. ¶ Flos vini dicitur exigua quædam quasi spuma, quæ vino in doliis supernatare solet in modum pollinis farinæ, eodem fere tempore, cum invitibus florent futuri racemi. Plin. l. 14. c. 21. Flos vini candidus probatur, rubeus triste signum est, si non is vini color sit. ¶ Aliquando accipitur pro vini odore. Plaut. Cur. 1. 2. Flos veteris vini naribus meis objectus est. ¶ In floribus ipsis, proverbiale dictum. h. e. in ipsa voluptate. Lucret. l. 4. v. 1127. Surgit amari aliquid, quod in ipsis floribus angat. ¶ Flores etiam dicuntur excerpta, ut flores Poetarum Lipsii. hoc est excerpta e Poetis a Lipsio, quemadmodum Cic. Att. l. 16. ep. 11. dixit: nostrum opus tibi probari lætor: ex quo ἄνθη ipsa posuisti.

Flosceilus, i, m. diminut. idem quod flosculus. Apul. de herb. c. 49. Ad solis cursum floscelli se vertunt.

Flosculus, m. 2. ἀνθύλλιον, dimin. a flos. Cic. 2. Off. c. 12. Ficta omnia celeriter, tanquam flosculi, decidunt. Quintil. proœm. l. 6. Flosculi orationis.

Fluctĭcola, æ, in fluctibus habitans. Sidon. carm. 10. Fluctĭcolæ cum festa nurus Pegasæa per arva, &c.

Fluctĭcŭlus, i, m. picciol' onda, o flutto. Apul. Apol. Quamlibet leviter motis flucticulis.

Fluctifrăgus, a, um, o. t. 2. che rompe l'onde, fluctus frangens. Lucr. l. 1. v. 306. Fluctifrago suspensæ in litore vestes.

Fluctigĕna, æ, in fluctibus natus. Martia. Cap. l. 2. carm. 2. Fluctigena spectans qualis sub gurgite Nereus.

Fluctigĕnus, a, um, adject. fluctigena. Avien. in Arat. v. 1159. Fluctigeni speciem monstri superinvehit auster.

Fluctĭger, a, um, adjectiv. fluctum ferens, vel fluctum patiens. Ex fragment. Cicer. refert Isid. hunc versum l. 19. Orig. c. 1. Tunc se fluctigero tradit, mandatque paroni.

Fluctisŏnus, a, um, adject. fluctibus sonans, & strepens. Sil. l. 12. v. 355. Insula fluctisono circumvallata profundo.

Fluctivăgus, a, um, o. t. 2. κυματοπλανής, quod fluctibus vagatur, aut agitatur, ut Nautæ fluctivagi, unda fluctivaga. Stat. l. 3. Silv. 2. v. 84. & Theb. 1. v. 271.

Fluctuatim, adv. ondeggiando, con travaglio, Germ. ungestuem miglich, Gal. en maniere de flot, Hisp. como ondas, jactanter, solute. Afran. apud Non. c. 2. n. 313. Volo fluctuatim ire ad illum.

Fluctuatio, f. 3. ondeggiamento, κύμανσις, actus fluctuandi, perturbatio, confusio. Liv. l. 9. c. 25. In ea fluctuatione animorum opprimi incautos posse. Plin. l. 31. c. 11. Fluctuatio occulta.

Fluctuo, n. 1. & fluctuor, aris, d. 1. ondeggiare, נוע, Ger. schwancken, Gal. flotter, Hisp. fluctuar, κυματίζομαι, fluctibus agitor. Cic. 7. Ver. Quadriremem que in salo fluctuantem reliquerat. ¶ Accipitur etiam pro fluitare, & supernatare. Plin. l. 36. c. 17. Lapidem e Scyro insula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi. Id. l. 4. c. 12. Delos diu fluctuata. ¶ Per Metaphoram usurpatur pro dubitare, & diversis cogitationum quasi fluctibus, veluti marino quodam æstu, agitari. Curt. l. 4. c. 12. Fluctuari animo Rex, & modo suum, modo Parmenionis consilium expendere. Liv. l. 33. Fluctuare animo. Cicer. Att. l. 2. epist. 20. Genus orationis fluctuans, & dissolutum. Vir. 8. Æn. magno curarum fluctuat æstu.

Fluctuosus, o. t. 2. procelloso, tempestoso, Ger. wellerbeig, Gall. plein de vagues, Hisp. tempestuoso, ondoso, κυματώδης undosus, inquietus, ut Mare fluctuosum, Plaut. Rud. 4. 2. 5. Gemmæ fluctuosæ, quæ maculas habent fluctuum quandam similitudinem referentes. Plin. l. 37. c. 5. de smaragdis. Ii sunt fluctuosi, & rerum imagines complexi, ut v. g. papaverum, aut avium, pinnarumque, vel catulorum, & similium.

Fluctus, us, m. 4. onda, גל, Germ. wellen des wassers, Gall. flot, Hisp. ola, onda, κῦμα, unda, motus aquarum, ab antiquo supino fluctum verbi fluo. Cic. 6. Ver. Qui fluctu totus operiretur, nisi munitione, ac mole lapidum in mari disjunctus esset. ¶ Translate ponitur pro agitatione, perturbatione. Plin. l. 5. c. 17. Quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctus agitat. Cic. pro Mil. c. 2. Fluctus concionum. Id. pro Flac. c. 26. Massilia Barbariæ fluctibus alluitur. h. e. finitimorum Barbarorum excursionibus agitatur.

Fluens, entis, adject. o. che scorre. Ovid. 3. de Ar. am. v. 62. Eunt anni more fluentis aquæ. Id. ib. v. 301. Fluentes tunicæ, h. e. sinuosæ. Cic. de clar. Orat. Fluens oratio. Id. 2. de Orat. c. 66. Pictum Gallum distortum, ejecta lingua, buccis fluentibus. h. e. laxis, & utrinque diffluentibus. Virg. 2. Geor. v. 370. fluentes ramos dixit, h. e. nimium excrescentes. ¶ Item mollis, effœminatus. Vellej. l. 2. c. 88. Otio, ac mollitiis pene ultra fœminam fluens. Curt. l. 8. c. 14. Fluentia membra. h. e. languentia. ¶ Comparat. fluentior legitur apud Ambros. serm. 81.

Fluenter, adverb. fluendo. Apul. l. 2. A. A. Capillo fluenter undante. Lucret. l. 4. v. 226. Omnibus ab rebus res quæque fluenter fertur. ¶ Nonnulli hanc vocem etiam Ciceroni tribuunt, l. 7. Att. ep. 14. ubi ait: Cum fluenter lippirem, has literas dedi. Vulg. leg. leviter.

Fluentĭa, æ, f. 1. profluenza. Amm. l. 30. c. 12. (al. 4.) Eloquentiam inanis quædam imitatur fluentia loquendi. Cal. Aurel. Tard. 2. c. 3. Fluentiam retinere.

Fluentini, orum, m. Fiorentini, Italiæ populi, ita dicti, quod præfluenti Arno appositi sunt, ut ait Plin. l. 3. c. 5. ita enim ibi legitur in MSS. plerisque, librisque editis; itemque in quodam decreto Desiderii regis Italiæ, quod est apud Gruter. p. 220. his verbis: Palantes Fluentinos collegimus. Alii tamen in loco Plinii leg. Florentini.

Fluentisŏnus, a, um, o. t. 2. quod fluctibus sonat. Catul. in Arg. v. 52. Litus fluentisonum.

Fluentum, ti, n. 2. fiumicello, corrente, נחלים, Ger. fluss, wasserfluss, Gal. cours d'eau, petite riviere, Hisp. el rio, o corriente del agua, ῥεῖθρον, parvum flumen, sive decursus aquæ. Virg. 4. Æn. v. 144. Xanthique fluenta deserit.

Fluibundus, a, um, adject. fluidus, diffluens. Martian. Capel. sub fin. l. 1. Fluibunda luxu puella.

Fluido, as, avi, atum, a. 1. fluidum reddo. Cal. Aurel. Tard. 5. c. 12. Liquore fluidantur.

Fluidus, a, um, o. t. 2. ῥευματικός, fluens, vel humectus, fluido. Plin. l. 9. c. 30. Unum hoc animal fluida carne non habet callum. ¶ Nonnunquam pro languido, seu marcido ponitur. Liv. l. 34. Corpora Gallorum emollida, & fluida. Adde Virg. 3. Georg.

Fluito, as, avi, atum, n. 1. scorrere di continuo, ondeggiare. German. staetig fliessen, Gal. flotter, Hisp. escorrer, refualar, ἐπιπλέω, sæpe, sive continuo fluo. Liv. l. 1. Cum fluitantem alveum, in quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. ¶ Nonnunquam etiam accipitur pro supernatare. Plin. l. 9. c. 21. de anguillis. Exanimes piscium solæ fluitant. Id. l. 31. c. 2. In lacu Apulcidamo omnia fluitant, nihil mergitur. ¶ Translate sumitur pro nutare, dubium esse. Tacit. 2. Hist. c. 93. Creditur Cæcinnæ fides fluitasse. Horat. l. 1. epist. 18. ad fin. Neu fluitem dubia spe pendulus horæ. ¶ Item perturbari, agitari. Cic. de Univ. Non tranquillum & quietum, sed agitatum, & fluitans.

Flumen, inis, n. 3. fiume, נהר, Ger. wasserfluss, Gal. fleuve, riviere, Hisp. rio, ποταμός, fluvius, aqua decurrens, & perennis, ab antiquo supino flutum verbi fluo. Differt a rivo quia rivus minor est, a torrente, quia torrens æstate siccatur. Cæs. 7. B. G. Et secundo flumine Lutetiam iter facere cœpit. Id. ib. Et magnum ire agmen adverso flumine. ¶ Hyperbolice de lacrymis, Virg. 1. Æn. v. 465. Largo humectat flumine vultum. ¶ Pro fluminis cursu usurpat Virg. 2. Æn. rapidus montano flumine torrens. Martial. l. de spectac. ep. 3. Et qui prima bibit deprensi flumina Nili. la sorgente. ¶ Translate sumitur pro copia, ut flumen ingenii, Cic. pro Marcel. c. 2. Orationis, & verborum flumen, Id. 2. de Orat. c. 15. & 45.

Flumentana, Porta, Porta del Popolo, porta urbis Romæ, unde viæ Flaminia, Cassia, & Claudia incipiunt, quam Tyberis, urbem intrans, in sinistra ripæ parte relinquit, ita dicta, quod pars Tyberis per eam partem, ubi nunc hæc porta sita est, fluxisse creditur. Fest.

Fluminalis, le, adject. flumineus, ut fluminalis navigatio, Cal. Aurel. Tard. l. 1. c. 1. Fluminales cancri, Id. ibi. c. 4.

Flumineus, a, um, o. t. 2. di fiume, ποτάμιος, ex flumine. Ovid. 4. Fast. Ne sua fluminea corpora mergat aqua.

Fluo, is, xi, xum, n. 3. correre, scorrere, נזל, Germ. fliessen, Gall. couler, Hisp. escorrer, ῥέω, decurro, mano, labor. Cic. 1. de Div. Flumina in contrarias partes fluxerint. Id. 6. Ver. Qui per Assyriorum agros fluit. ¶ Translate sumitur pro latius, atque uberius excrescere. Cic. 1. Tusc. Pythagoræ autem disciplina, cum longe, lateque flueret. ¶ Item pro nasci, exire. Cic. de nat. Deor. Hæc omnia ex eodem fonte fluxerunt. ¶ Item pro tendere. Cic. l. 6. Fam. Videamus illius consilia quorsum fluant. ¶ Item pro succedere evenire. Cic. 1. Off. c. 26. Atque etiam in rebus prosperis, & ad voluntatem nostram fluentibus. ¶ Item pro dilabi, excidere. Cic. Phil. 12. c. 3. Excident gladii, fluent arma de manibus. ¶ Item pro deficere, interire. Cic. de Or. Cætera fluere, labi, nec diutius esse uno, & eodem statu. ¶ Item pro mollitie, & vitiis se dedere, diffluere. Cic. Tusc. 4. c. 22. Voluptate liquescere, & fluere mollitia. Curt. l. 10. c. 3. Luxu omnia fluere. Plaut. Mil. 4. 9. 12. Fluere facetiis. h. e. abundare.

Fluonia, f. 1. Juno, quam mulieres colebant, quod sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur. Fest. Apud Arnob. est Fluvionia.

Fluor, oris, m. 3. fluxus, a fluo. Cels. l. 4. c. 19. Fluor ventris. Apul. l. 2. Florid. Fluores amnium.

Flustrum, stri, n. 2. bonaccia, γαλήνη, status, & tranquillitas maris, cum fluctibus non agitatur, a fluo, quia fluor maris sistitur. Festus. Tertull. de Pal. c. 2.

Fluta, f. 1. anguilla, πλωτή, anguilla, seu muræna, a voce Græca ablata, quasi pluta, vel a flutum antiquo supino verbi fluo. Var. in Gallo, Macrob. l. 3. Sat. c. 15. & alii accipiunt flutas specialim pro Murænis Siciliæ, quæ in summo supernatantes Sole torrefactæ curvare se, & in aquam mergere desinunt, atque ita faciles captu sunt. Col. l. 8. c. 17. Item flutas, quæ maxime probantur.

Fluto, as, n. 1. idem quod fluito. Lucret. l. 3. v. 190. Namque movetur aqua, & tantillo momine flutat. Al. leg. fluctat, vel fluctuat.

Fluvia, æ, f. dim. idem quod fluvius. Sisen. apud Non. c. 3. n. 100. Oppidum in excelso loco inter duas fluvias. Id. ib. Transgressus fluviam, quæ ad mare pertinebat.

Fluvialis, le, o. 3. fluviale, di fiume, Ger. der auss dem fluss ist, Gall. de fleuve, Hisp. fluvial, ποτάμιος, quod ex fluvio est. Virg. 2. Geor. Vimina per sylvam, & ripis fluvialis arundo cæditur.

Fluviatĭcus, o. t. 2. idem ac fluvialis. Col. l. 8. c. 15. Fluviaticis animalibus insidientur.

Fluviatĭlis, le, o. 3. idem quod fluvialis. Cic. 2. de nat. Deor. Veluti crocodili, fluviatilesque testudines. Liv. l. 10. c. 2. Fluviatiles naves.

Fluviatus, o. t. 2. maceratus in flumine. Plin. l. 16. c. 39. Hæc, quæ diximus, ratione fluviata decorticatur.

Fluvidus, o. t. 2. idem ac fluidus, apud vet. ab antiquo præterito fluvi verbi fluo. Lucr. l. 2. v. 463. Sed quod amara vides eadem, quæ fluvida constant.

Fluvito, as, pro fluito, legit Salmasius in Solino c. 36. & in Plin. l. 16. c. 40.

Fluvius, m. 2. fiume, ποταμός, amnis, a fluo, idest, ab antiquo ejus præterito fluvi. Cic. 2. de nat. Deor. Atque etiam cum ad fluvium Sagram Crotoniatas Locri maximo prælio devicissent. Virg. Æn. 1. v. 607. In freta dum fluvii current.

Fluxe, adv. abbondevolmente, Germ. uberflussiglich, Gall. abondamment, Hisp. en abundancia, ῥύδην, affluenter, abundanter. Var. l. 2. de R. R. c. 11. Et eo magis fluxe ex herba, &c. ¶ Item remisse, lente. Ammian. l. 18. More vitæ remissioris fluxe agens.

Fluxipilla vestis apud Avien. in Arat. v. 287. (si modo salva est lectio) videtur esse vestis fluxo pilo.

Fluxio, nis, f. flusso, Germ. fliessung, Gall. fluxion, flux, Hisp. corrimiento, ῥύσις, ῥεῦσις, actus fluendi, profluvium, cursus. Cic. 1. de Div. c. 49. Nam & natura futura præsentiunt, ut aquarum fluxiones. Plin. l. 22. c. 23. Fluxiones alvi: Et l. 27. c. 9. Fluxiones oculorum.

Fluxus, a, um, o. t. 2. che scorre, che passa tosto, זב, Germ. fliessig, Gal. coulant, Hisp. fluido, ῥευστός, quod perpetuo fluit, a sup. fluxum verbi

verbi *fluo*. *Plin. l. 9. c. 38.* Cum fœtificarere, fluxos habent succos. ¶ Per translationem accipitur pro eo, quod est instabile, & cito periturum, *transitorio*, ὀλιγοχρόνιον. *Sal. in Cat.* Nam divitiarum, & formæ gloria fluxa, & fragilis habetur. ¶ Aliquando pro laxo, & minime astricto, *largo*. *Lucan. l. 8.* Illic & laxas vestes, & fluxa virorum velamenta vides. *Suet. in Cæs. c. 45.* Fluxiore cinctura cingeretur. ¶ Et fluxi dicuntur soluti, molles, effœminati, *lascivi*. *Suet. in Tib. c. 52.* Drusus animi fluxioris, remissiorisque vitæ erat. ¶ Fidem fluxam gerere, *esser di fedeltà dubbiosa*. *Plaut. Capt. 2. 3. 79.* Fac, fideli sis fidelis, cave, fidem fluxam geras. *Salust. Jug. c. 111.* Fide fluxa uti. ¶ Corpora fluxa. h. e. imbecilla, ferendis laboribus inepta. *Tacit. 2. hist. c. 32.* ¶ Fluxa decreta, pro irrita, *Id. 15. Ann. c. 23.* ¶ Accipitur etiam passive. *Apul. l. 2. A. A.* Fontanos latices de corporibus humanis fluxos.

Fluxus, us, m. idem quod fluxio, *flù*, *flussione*, *flusso*. *Quintil. l. 11. c. 3.* Fluxus aquarum. *Tertul. de Pal. c. 4.* Si quis Menandrico fluxu delicatam vestem humi protrahat.

F ANTE O.

Focale, is, n. 3. ὑπογναθίδιον, fascia, qua ægroti obvolvebant fauces, sive collum, a *faux*, *faucis*. *Hor. 2. Serm. sat. 3. v. 254.* Ponas insignia morbi, fasciolas, cubitale, focalia. *Quintil. l. 11. c. 3.* Fasciæ, quibus crura vestiuntur, & focalia, & aurium ligamenta sola excusare potest valetudo. ¶ Pro ligamento aurium. *Martial. l. 14. ep. 142.* Hoc focale tuas asserat auriculas. ¶ Aliqui per focale intelligunt etiam vestem, qua ad focum utebantur; cui sententiæ locus Horat. allatus suffragari videtur, in quo prima hujus vocis corripitur. quamquam alii leg. *cubital*, *focalia*.

Focaneus palmes, qui solet in bifurco medius prorepere, a *faux*, quod inter duo brachia, qua se dividit vitis, enatus velut fauces obsidet. *Col. l. 4. c. 24.*

Focaria, f. 1. mulier concubina, quia eodem cum patrefamilias foco, ac lare vivit. *l. 2. C. de don. inter vir. & ux.* Donationisque causa focariæ tuæ nomine instrumentum emptionis esse conscriptum.

Focarius, a, um, o. 1. 2. quod ad focum pertinet, ut focarius panis, apud *Isid.* ¶ Focarius, ii, m. 2. servus mediastinus, cui foci cura incumbit. *l. 1. §. caupones, ff. nau. caup. stab.*

Focillatio, f. 3. actus focillandi, a focillo, foveo, calefacio. *Fest.*

Focillatus, a, um, adject. fotus. *Sueton. Aug. c. 17.* M. Antonii societatem semper dubiam, & incertam, variisque reconciliationibus male focillatam abrupit.

Focillo, as, a. 1. & focillor, aris, d. 1. *riscaldare*, *ristorare*, Germ. *erwarmen*, Gal. *echauffer*, *recreer*, Hisp. *recrear*, *calentar*, ἀναθάλπω, foveo, calefacio, recreo, instauro, a *focus*. *Sen. epist. 13.* Pudet me sic tecum loqui, & tam levibus remediis te focillare. *Varr. de vita P. R.* apud *Non. c. 7. n. 108.* Sed suum quisque diversi commodum focillantur. h. e. fovent.

Focilo, as, avi, atum, a. 1. idem quod focillo, foveo, θάλπω. Casaub. derivat a faucibus, ut proprie sit ægras fauces apposita lana fovere, *Paneg. ad Pison.* quod *Lucano* tribuitur, v. 114. Sed miserum parva stipe focilat, ut pudibundos &c. Ubi *Scalig.* legit *muneras*.

Focula, orum, n. 2. ἐφόδια, nutrimenta ignis, teste *Nonio c. 2. num. 31.* *Plaut. Pers. 1. 3. 24.* Intus ventris fumant focula. *Id. Capt. 4. 2. 67.* Laridum, atque epulas foveri foculis feventibus. Quidam hoc loco *foculos* intelligunt. Al. leg. *coculis*.

Foculo, as, a. 1. est calorem foculo restituere, fovere. *Non. c. 1. n. 31.*

Foculus, li, m. 2. *focarello*, אש קטן, Germ. *klein feuwer*, Gall. *petit feu*, Hisp. *fuego pequeno*, ἐσχάριον, dim. a focus. *Juven. sat. 3. v. 266.* Bucca foculum excitat.

Focunates, m. 3. pop. Alpini, in Italia, quorum tractus est Fossiniacum, *Foucigny*, *Fossigny*, *Faussigny*, in Duc. Sabaudiæ ad radices Alpium, in cont. Valesiæ reg. Simiero est vallis *Suls*, quæ & S. Bartholomæi dicitur, inter Tridentinos, & Venetos.

Focus, ci, m. 2. *focolare*, מוקד, Ger. *feuwerstatt*, Gal. *foyer*, Hisp. *hogar*, ἐσχάρα, id, in quo ignis servatur, a φώγω, seu φωγνύω, vel φώγνυμι, uro. *Ovid. l. 6. Fast. v. 301.* At focus a flammis, & quod fovet omnia, dictus. *Tibul. l. 1. el. 1. init.* Dum meus assiduo luceat igne focus. ¶ Ponitur & pro privatis domibus. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 2.* Agellus habitatus quinque focis. *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 40.* Certare pro aris & focis.

Fodens, entis, pro fodiens. *Enn.* apud *Fest. in voce Sabini*. Sicis, sibinisque fodente.

Fodico, as, a. 1. *cavare*, כרה, דקר, Ger. *grublen*, Gal. *piquer*, Hisp. *picar*, *puncar*, νύττω, freq. a *fodio*, sed fere ponitur pro stimulare, pungere. *Hor. l. 1. ep. 6. v. 51.* Emamus, qui fodicet latus. Al. leg. *fodiat*. ¶ Per translationem pro angere, sive dolore afficere. *Cic. 3. Tusc. cap. 16.* Non est enim in nostra potestate, fodicantibus iis rebus, quas malas esse opinamur, dissimulatio, vel oblivio. *Plaut. Bacch. 1. 1. 30.* Eadem in usu, atque ubi periculum facias, aculeata sunt, animum fodicant.

Fodina, æ, f. *minera*, מכרה, Ger. *grub*, Gal. *mine*, *carriere*, Hisp. *mina*, μέταλλον, locus, ubi quid effoditur. *Plin. l. 33. c. 6.* Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus. *Ulpian. Dig. 27. n. 9.* Si pupillus aliqua metalla habuerit, vel si cretæ, argenti fodinas, &c.

Fodio, dis, fodi, fossum, a. 3. *cavare*, חפר, Ger. *graben*, Gal. *creuser*, Hisp. *cavar*, ὀρύττω, pala, aliove ferramento terram, aliudve quid eruo. *Plaut. Rud.* Nostro illum puteum periculo, & ferramentis fodimus. *Liv. l. 8.* Argentum etiam incolæ fodiunt. ¶ Translate sumitur pro ferire, percutere, ut Fodere ense jugulum. *Martial. Spect. ep. 7.* ¶ Item pro pungere, ut Fodere stimulis, vel calcaribus. *Virg. 6. Æn.* Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. ¶ Reperitur etiam in 4. conjug. *Col. l. 11. c. 2.* Runcari, & adhuc fodiri possunt. Adde *Caton. c. 2. R. R.* ¶ Fodere latus. V. *Latus*.

Fodo, as, a. 1. pro fodio, is, dixere Veteres. *Fest.* Hinc effodo, as, legunt aliqui apud *Plaut. Captiv. 3. 5. 66.*

Fœcunde, adv. *abbondevolmente*, Ger. *fruchtbarlich*, Gall. *fecondement*, Hisp. *fertilmente*, εὐφόρως, fertiliter. *Plin. l. 16. c. 36.* Atque etiam recisa fœcundius resurgit. *Id. 20. 4.* Nascuntur fœcundissime in fraxino.

Fœcunditas, atis, f. *fertilità abbondanza*, εὐτοκία, feracitas, fertilitas, ubertas. *Cic. 2. Phil.* O miseræ mulieris fœcunditatem calamitosam! ¶ Et translate. *Cic. 2. de Orat. cap. 21.* Volo, se efferat in adolescente fœcunditas.

Fœcundito, as, avi, atum, a. 1. idem ac fœcundo. Hoc verbum habetur in fragmentis vetustissimæ orationis funebris apud *Fabrett. Inscript. p. 169.*

Fœcundo, as, a. 1. *far abbondante*, *fertile*, הפרה, Germ. *fruchtbar machen*, Gal. *faire fertil*, *feconder*, Hisp. *hazer fecundo*, πιαίνω, abundantem, seu fructiferum facio. *Virg. 4. Georg. v. 291.* Et viridem Ægyptum nigra fœcundat arena.

Fœcundus, vel fecundus, a, um, (ut probat Manut. in Orthogr. ex Var.) o. 1. 2. *fecondo*, *fertile*, *abbondante*, פוריה, Ger. *fruchtbar*, Gal. *fecond*, Hisp. *fecundo*, εὔφορος, ferax, fertilis, fructuosus. *Cic. in Brut.* Segetes fœcundæ, & uberes. *Plin. l. 33. c. 4.* Terra metallorum fœcunda. *Cic. l. 2. nat. Deor. c. 63.* Sue nihil genuit natura fœcundius. ¶ Item copiosus, abundans. *Horat. l. 1. ep. 5. v. 19.* Fœcundi calices quem non fecere disertum? *Plaut. Cist. 1. 1. 72.* Amor & melle, & felle est fœcundissimus.

Fœdatus, a, um, *imbrattato*, *contaminato*, pollutus, violatus. *Cicer. de Harusp. resp. c. 15.* Sacella summa turpitudine fœdata. *Virg. 7. Æn. v. 575.* fœdatique ora Galesi. *Ovid. 14. Met. v. 190.* fœdataque brachia tabo.

Fœde, adv. *bruttamente*, Ger. *unflaetig*, Gal. *vilainement*, Hisp. *feamente*, αἰσχρῶς, turpiter. *Liv. l. 2.* Quam quod nova fama de Virginia adeo fœde ad libidinem petita accenderat. ¶ Sumitur etiam pro crudeliter. *Cic. 10. Tusc.* Fœde divexari. *Cic. Att. lib. 9. ep. 7.* Fœdissime causam agere. *Liv. l. 2. c. 51.* Fœdius inde pulsus, quam pridie pepulerat.

Fœderaticum, i, n. 2. stipendium fœderatorum. *Novel. Just. 147.*

Fœderatus, a, um, o. 1. 2. *confederato*, *unito*, איש ברית, Ger. *bundsgenossen*, Gal. *confederé*, *allié*, Hisp. *confederado*, *aliado*, ἔνσπονδος, qui fœdere icto cum alio in societatem coivit. *Cicer. 1. de Orat.* Siquis apud nos servisset ex populo fœderato. *Id. pro Arch.* Si qui fœderatis civitatibus ascripti essent. ¶ Fœderatæ Civitates, vel Fœderata Oppida erant, quæ cum Populo R. amicitiam aliquo fœdere contraxerant, sed suis legibus, & Magistratibus vivebant. A Sigonio, & Panvinio per negationem definiuntur hoc modo: Oppida Fœderata erant, quæ neque Coloniæ, neque Municipia, neque Præfecturæ erant. Nam nullum aliud jus habebant, quam societatis, & fœderis. ¶ Harum Civitatum aliquæ erant omnino liberæ, aliquæ vectigales, aliquæ stipendiariæ. Deinde aliquæ erant fœderatæ fœdere, seu jure Latii, ut Præneste, & Tibur, aliquæ fœdere Italico, ut Heraclea, Neapolis, Velia, aliquæ fœdere Provinciæ Galliæ, ut Ravenna. ¶ Quælibet Urbs Fœderata suam Remp. habebat ab aliis distinctam. Sed Urbes Fœderatæ Provinciæ Galliæ minore erant libertate, & dignitate, quam Latii, & Italiæ. Nam præter suos Magistratus communem Prætorem Romanum, vel Proconsulem habebant, qui imperium, & jurisdictionem exerceret.

Fœdero, as, avi, atum, a. 1. fœdus facio, concilio. *Ammian. lib. 31. c. 12.* Cum fœderaretur concordia. Et *l. 25. c. 24.* Fœderata pace.

Fœdifragus, o. 1. 2. *chi rompe i patti*, Ger. *bundtbruechig*, Gal. *qui rompt l'alliance*, Hisp. *quebrantador de liga*, *de pacts*, σπονδοπαράβατος, qui fœdera frangit. *Cic. 1. Off. c. 12.* Pœni fœdifragi, crudelis Annibal.

Fœditas, atis, f. *bruttezza*, שערורה, Ger. *besslighkeit*, Gal. *saleté*, *laideur*, Hisp. *fuziedad*, *fealdad*, αἰσχρότης, turpitudo. *Cic. 3. Fin. c. 11.* Nisi eos per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. *Liv. l. 1.* Avertere omnes a tanta fœditate spectaculi oculos. *Cic. Philip. 12. c. 6.* Fœditas vestitus. *Id. 2. nat. Deor. c. ult.* Fœditas erroris. *Id. l. eod.* Fœditas odoris.

Fœdo, as, avi, atum, a. 1. *bruttare*, *imbrattare*, טנף, Ger. *verunreinen*, Gal. *souiller*, Hisp. *ensuziar*, *fuziar*, μιαίνω, polluo, inquino. *Virg. 2. Æn.* Quæ causa indigna serenos fœdavit vultus? ¶ Translate accipitur pro dehonestare, turpitudinem inurere. *Cic. de Arusp. resp.* Qui togatum domestici belli extinctorem nefario scelere fœdavit. ¶ Accipitur & pro frangere, vel corrumpere. *Liv. l. 3.* Fœdati agri, terror injectus urbi est. *Virg. Æn. 2. v. 55.* Fœdare unguibus ora.

Fœdus, a, um, o. 1. 2. *deforme*, *brutto*, מכוער, Ger. *besslig*, Gal. *laid*, *vilain*, Hisp. *feo*, *fuzio*, αἰσχρός, deformis, a *fœtidus*, quod a *fœteo*. Sed usus ita discrevit, ut *fœtidus* ad odorem referatur, *fœdus* ad omne, a quo ut turpi animus abhorret. *Cic. Att. l. 15.* Parum ne fœda persona est senectutis? ¶ Ponitur quandoque pro execrando, *maledetto*. *Virg. 7. Æn.* Aversusque refugit fœda ministeria. ¶ Quandoque pro crudeli. *Ter. Eun.* O facinus fœdum! ¶ Fœdum exemplum, crudelitatis, & turpitudinis plenum. *Liv. l. 7. B. Pun.* Et multo fœdioris exempli eum ipsum creari, qui comitia haberet. *Cic. 1. Offic. cap. 34.* Fœdissima luxuria.

Fœdus, eris, n. 3. pactio, fides, amicitia Regum, & populorum lege, & religione sancita, *confederazione*, *patto*, ברית, Ger. *bundt*, Gal. *alliance*, Hisp. *liga*, *aliança*, σπονδή, est pax, quæ fit inter dimicantes, a *fide*. Nam Ennius *fidus* pro *fœdus* dixit. *Cic. de Senect.* Cum sententia Senatus inclinaret ad pacem, & fœdus faciendum cum Pyrrho. ¶ Amicitiæ, ac societatis, qua se P. R. cum Italis, cæterisque populis obstringebat, tria jura fuere, *sponsio*, *pactio*, & *fœdus*. Sed *induciæ* etiam numerandæ sunt, quæ sæpe ab Imperatoribus, sæpe etiam a Populo dabantur. Fœdus pactio quædam erat societatis jussu Populi, & Senatus auctoritate firmata, in perpetuum, per Fecialem publicum P. R. nuntium, solemni precatione adhibita, *per quem populum fieret, quo minus dictis legibus staretur, ut eum Jupiter ita feriret, quemadmodum a Fecialibus porcus feriebatur*. Pactio erat quidam societatis consensus, arbitrio Imperatoris factus, per sponsores, datis, & acceptis obsidibus. Sponsio erat quidam consensus societatis factus Imperatoris arbitrio per sponsores sine obsidibus. Induciæ sunt quidam societatis consensus, factus vel arbitrio Imperatoris, vel auctoritate Senatus, & jussu Populi, quo a bello, & ab omnibus rebus hostilibus ad tempus cessatur. Hæc inter se differunt. Nam fœdus fiebat auctoritate Senatus, & jussu Populi, pactio, & sponsio arbitrio Imperatoris, induciæ plerunque Imperatoris arbitrio, interdum auctoritate Senatus, & jussu populi: fœdus per Fecialem, pactio, sponsio, & induciæ per sponsores: fœdus sacrificio, & precatione solemni, pactio obsidibus, sponsio, & induciæ simplici juramento: fœdus in perpetuum, induciæ ad tempus, pactio, & sponsio sine mentione temporis, ut aliqui existimant. Fœdus & induciæ summa religione observabantur, ita, ut qui ea violasset, jus gentium violavisse diceretur: pactione, & sponsione P. R. se non teneri dicebat, & duo hæc interdum a populo deditione Imperatoris, & aliorum, a quibus facta fuerant, infirmabantur. Pactionem autem sponsione firmiorem fuisse, inde liquet, quod in pactione obsides dabantur, in sponsione non dabantur. Sed tamen frequenter pactio, & sponsio fœderis nomine appellantur, ut patet de C. Lutatio, & C. Mancino. ¶ Tria erant fœderum genera, primum inter victores, & victos, alterum inter pares, tertium inter eos, qui nunquam sibi hostes fuissent. Differunt inter se, quia victores arbitratu suo leges imponebant, victi accipiebant, pares imponebant, & accipiebant, qui nunquam hostes fuerant, nec imponebant, nec accipiebant. Fœdus inter eos, qui nunquam hostes fuerant, vel pares bello fuerant, æquissimum fuit, quia ab utraque parte cavebatur, & pari jure societas utrinque, & amicitia stabiliebatur. Iniquissima autem fœderis conditione usi sunt dedititii, adeo ut non in fœdere, sed in ditione esse dicerentur. Deditis enim omnibus rebus, in arbitrio populi victoris erat, quasnam ex iis rebus populus victus haberet, quibus privaretur. ¶ Ratio fœderis faciendi hæc erat. Auditis legationibus, facto S. C. facta lege, qui fœdus facturi erant, quique interesse volebant, primo diluculo, vel ante meridiem in publicum aliquem locum congregabantur, ex. gr. in forum, & Rege sedente, vel Consulibus, Fecialis rogabat, *Jubesne me, Rex, cum Patre Patrato Populi, e. g. Albani, fœdus ferire?* Jubente Rege, *Sagmina*, inquiebat, *te, Rex, posco*, Rex ajebat, *Pura tollito*. Fecialis

lis ex arce Capitolina verbenam afferebat. Postea Regem ita rogabat, *Rex facisne me tu Regium nuntium P. R. Quiritium? vasa comitesque meos?* Rex respondebat, *Quod sine fraude mea, Populique Romani Quiritium fiat, facio.* Tunc Patrem Patratum faciebat, verbena caput, capillosque ejus tangens, qui testis esset jurisjurandi habendi a Feciali alterius populi, e. g. Albanorum. Idem ab alterius populi Feciali peragebatur. Tunc Feciales leges in duabus tabulis scribebant, quarum altera apud Pop. R. servaretur, altera apud Populum fœderatum, e. g. Albanum. Deinde recitabant. Legibus recitatis ex utraque tabula Fecialis P. R. præsente Patre Patrato, e. g. Albanorum, sic jurabat, *Audi Jupiter, audi Pater Patrate populi Albani, audi tu Populus Albanus, ut illa palam prima, postrema, ex illis tabulis, cerave recitata sunt sine dolo malo, utique ea hic hodie rectissime intellecta sunt, illis legibus P. R. prior non deficiet: si prior defexit publico consilio, dolo malo, tum illo die Jupiter P. R. sic ferito, ut ego hunc porcum hodie feriam, tantoque magis ferito, quanto magis potes pollesque.* Id ubi dixerat, porcum saxo silice percutiebat. Idem juramentum Fecialis alterius Populi faciebat. Postremo Feciales, & Patres Patrati porcum Jovi immolabant. Progressu temporis institutum est, ut fœdus lapidis jactu fieret. Fecialis lapidem dextra tenens dicebat, *Si sciens fallo, cæteris omnibus salvis in suis civitatibus, legibus, laribus, delubris, sepulchris, solus ego concidam, ut lapis e manibus meis decidet.* Tunc sinebat, lapidem sibi e manu cadere. Vel hæc verba dicebat, *Si sciens fallo, tum me Diespiter, salva urbe, arceque bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem.* Tunc lapidem abjiciebat. Ex *Liv. l. 1. c. 24.* & *Sigon. de ant. jur. Italiæ, l. 1. c. 1.* ¶ Translate fœdus accipitur pro quocunque pacto, & pro cujuscunque necessitudinis vinculo, ut Fœdus amicitiæ, fœdus amoris, fœdus conjugale, fœdus lecti, tori, &c. *Cic. pro Cœl. c. 14.* Ut tu amorum turpissimorum quotidie fœdera ferires? ¶ Item pro lege. *Virg. 1. Æn.* Regemque dedit, qui fœdere certo & premere, & laxas sciret dare jussus habenas. ¶ Dicimus, fœdus facere cum aliquo. *Cic. Phil. 13. c. 2.* fœdus icere, *Liv. l. 21. c. 18.* fœdere alicui jungi, *Id. l. 36. c. 24.* fœdus percutere, ferire, h. e. facere, *Cic. pro Cœl. & Hirt. de B. Afric.* Sic sancire fœdus, *Virg. 12. Æn.* Contra fœdus violare, negligere, rumpere, infirmare, & similia, apud *Cic. Virg. Liv.* & alios.

Fœlix. V. Felix.

Fœmella, æ, f. *femminella*, γύναιον, diminutiv. a fœmina. *Catull. carm. 55. v. 7.* Fœmellas omnes, amice, prendi.

Fœmen. V. Femen.

Fœmĭna, vel femina (ut vult *Manut.*) f. 1. *femmina*, נקבה, Ger. *frauw, weib*, Gal. *femelle, femme*, Hisp. *hembra, muger*, γυνή, mulier. *Isid. l. 2. c. 1.* deducit a feminum mollitie, sive feminum partibus, quibus a viro distinguitur. Latius patet, quam mulier. Nam non solum de hominum genere, sed etiam de brutis, & plantis dicitur. *Cic. 2. de nat. Deor.* In mare, & in fœmina commiscendorum corporum miræ sunt libidines.

Fœmĭnal, alis, n. 3. genitale, sive id, quo aliqua fœmina est. *Apul. l. 2. Met.* Glabellum fœminal. Alii leg. *glabella femina.*

Fœminĕus, a. 1. 2. *femminile*, θηλυκὸς, quod ad fœminam spectat. *Virg. 11. Æn.* Fœmineo prædæ, & spoliorum ardebat amore. idest, impatienti, irrationabili.

Fœminīne, adverb. fœminino genere. *Charis. Grammat. l. 1.* & *Arnob. l. 1. pag. 36.*

Fœmininus, a. 1. 2. quod ad sexum muliebrem spectat. *Quintil. l. 1. c. 4.* Aut quæ fœminina positione mares, aut neutrali fœminas significant. Adde *Plin. l. 27. c. 2.*

Fœmĭno, as, a. 1. idem quod effœmino, *Cœl. Aurel. l. 4. Tard. c. ult.*

Fœnārius, a, um, o. 1. 2. *cosa da fieno*, χορτώδης, quod ad fœnum pertinet, ut Falces fœnariæ, quibus fœnum secamus. *Var. l. 4. L. L.*

Fœnĕbris, bre, o. 3. δανειστικὸς, quod ad fœnus pertinet, ut Fœnebris res, usura. Lex fœnebris, qua fœneratorum avaritia coercetur. *Liv. l. 5. Bell. Maced.* Cum multis fœnebribus legibus constricta avaritia esset. *Sueton. Calig. c. 41.* Pecunia fœnebris. *Tac. 6. Ann. c. 16.* Fœnebre malum.

Fœneralia, orum, n. 2. tempus, quo fœnus cessabat, & finiebatur, reddebaturque pecunia. *Liv. l. 35. c. 7.* Fœneralia, quæ proxima fuissent. Alii leg. *feralia.* V. *Gronov. ad hunc loc.*

Fœneratio, f. 3. *usura*, δανεισμὸς, fœnerandi actus. *Cic. pro Flac. c. 23.* Hæc pecunia ab honoribus translata est in quæstum, & fœnerationem.

Fœnerāto, adverb. *con usura*, ἐπὶ τόκῳ, cum fœnore. *Plaut. in Men. 4. 2.* Næ illam fœnerato abstulisti. hoc est, sub gravi usura, velut a fœneratore.

Fœnerātor, oris, m. 3. *usurario*, נושה, Germ. *wucherer*, Gall. *usurier*, Hisp. *usurero, logrero*, δανειστὴς, qui dat ad fœnus. *Cic. 1. Off.* Improbantur hi quæstus, qui in odia hominum incurrunt, ut portitorum, & fœneratorum. Adde *Horat. Epod. 2.*

Fœneratorius, a, um, adje. ad fœnus, vel fœneratorem pertinens. *Valer. Max. l. 2. c. 6. n. 10.* Avara, & fœneratoria Gallorum Philosophia.

Fœnerātrix, icis, f. quæ fœnus exercet. *Val. Max. l. 8. c. 2. n. 2.* Ex amica obsequenti, subito districtam fœneratricem agere cœpit.

Fœnerātus, a. 1. 2. cum fœnore redditus, multiplicatus, partic. a fœnero. *Ter. Phor. 3. 2. 8.* Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices.

Fœnĕro, as, n. 1. & fœneror, aris, d. 1. *dare, o prestare ad usura*, הלוה, Ger. *wuchern*, Gal. *bailler a usure*, Hisp. *dar a logro, o a usura*, δανείζω, ad usuram do, cum accus. & dat. *Plin. l. 2. c. 6.* Fœnerat Sol lumen suum cæteris sideribus. *Cic. de Amic. c. 9.* Neque enim beneficium fœneramus. ¶ Interdum est cum fœnore reddere. *Ter. Adel. 2. 2.* Metuisti, ne non tibi istud fœneraret. ¶ Interdum ad usuram accipere, cum abl. & præp. *a* vel *ab*. *Dig. l. 31.* Potestatem habent vendere coheredi suo, & fœnerari ab eo. *Cic. Ver. 2. 70.* Idem pecunias istius grandes suo nomine fœnerabatur.

Fœnĕus, a, um, adject. *di fieno.* *Cic. pro Cornel. de Manil.* apud *Ascon. Pæd.* Homines fœneos in medium ad tentandum periculum projectos. Erant autem homines fœnei simulacra ex fœno facta ad irritandos tauros in spectaculis.

Fœniculārium, ii, vel fœnicularius, a, um, adject. ad fœnum pertinens. *Cic. Att. lib. 12. epist. 9.* Utrum Cæsar in fœniculariun, an in Martium campum cogitet. *Manut.* putat, ita appellari a *Cicerone* campum Martium cum irrisione, quod, imperante Cæsare, nulla jam esset comitiorum auctoritas, & videretur fœno dumtaxat gignendo inservire. *Lipsius Elect. l. 2. c. 20.* ex *Strabone* contendit, Fœniculariun locum esse in Hispania, ubi fortasse Cæsar Castra habebat.

Fœnicŭlum, seu feniculum, n. 2. *finocchio*, Ger. *fenckel*, Gall. *fenouil*, Hisp. *hinojo*, μάραθρον, herbæ species. *Plin. l. 20. c. 23.* Fœniculum nobilitavere serpentes gustatu senectam exuendo, oculorumque aciem succo ejus reficiendo. Unde intellectum est, hominum quoque caliginem præcipue eo levari.

Fœnīle, lis, n. 3. *fenile*, Ger. *scheuren*, Gal. *fenil*, Hisp. *henil*, χορτοθήκιον, locus, in quo asservatur fœnum. *Virg. 3. Georg.* Nec tota claudas fœnilia bruma.

Fœnisĕca, m. 1. idem ac fœnisex. *Col. l. 2. c. 19.* Ita necubi ferramentum fœnisecæ possint offendere. *Pers. Satyr. 6. v. 40.* Fœnisecas pro rusticis usurpat.

Fœnisecia, seu fœnisicia, æ, f. 1. idem ac fœnisecium. *Var. de R. R. l. 1. c. 49.* Atque addere fœnisiciæ cumulum.

Fœnisecium, vel fœnisicium, cii, n. 2. *la raccolta del fieno*, Germ. *der heuwmat*, Gal. *fauchement de prez*, Hisp. *segazon del heno*, χορτοκοπία, fœni sectio, & veluti messis fœni. *Col. l. 2. c. 18.* Altero tamen anno minora pecora post fœnisecia permittemus admitti.

Fœnisector, oris, m. idem qui fœnisex. *Colum. lib. 11. c. 1.* Arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœnisector. ¶ Scribitur & *fœni sector* divisim.

Fœnisex, cis, m. 3. *segatore da fieno, fenajolo*, Ger. *mæher*, Gall. *faucheur de prez*, Hisp. *el que siega, el heno, segador*, χορτοκόπος, qui fœnum secat. *Plin. l. 18. c. 28.* Igitur cornu propter oleum ad crus ligato fœnisex incedebat.

Fœnogræcum, vel Fœnum Græcum, plantæ genus, de quo *Plin. l. 21. c. 1. Colum. l. 11. c. 2.*

Fœnum, vel melius fenum (ut ait *Voss. in Etymol.*) n. 2. *fieno*, חציר, Ger. *hew*, Gall. *foin*, Hisp. *heno*, χόρτος, herba in pabulum resecta. *Colum. l. 2. c. 19.* Fœnum defenditur a pluviis. *Apul. l. 3. Metam. ad fin.* In asini faciem fœna rodebam. ¶ *Fœnum habet in cornu*, quod dicitur de mordaci homine, & de proclivi ad ultionem, ac feroci: ductum a bobus cornupetis, in quorum cornu rustici fœnum alligare solebant, eo admonentes obvios, ut caverent. *Horat. l. 1. Sat. 4. v. 34.* Fœnum habet in cornu; longe fuge. ¶ Fœnum græcum. V. Fœnogræcum.

Fœnus, vel melius fenus (quod placet & *Manut. in Orth.*) oris, n. 3. *usura*, נשך, Ger. *wucher*, Gall. *usure*, Hisp. *usura, logro*, τόκος, idem est quod usura, a *fœtu*, vel antiquo *feo*, quia est fœtus pecuniæ. Dicitur autem fœnus lucrum, quod ex credita pecunia provenit: item ipsa pecunia credita. *Cic. Ver. 4. c. 7.* Dare pecuniam fœnori. *Id. Att. 4. ep. 15.* Fœnus ex triente factum erat bessibus. V. ibi *Manut. Id. Ver. 5.* Accipere fœnus ab aliquo. *Plaut. Asin. 1. 3. 95.* Si mutuas non potero, certum est sumam fœnore. ¶ Usurpatur translate de quocunque proventu, seu lucro. *Ov. 1. Fast.* Horreaque ingenti fœnore reddat ager. *Prop. l. 1. el. 7.* Sæpe venit magno fœnore tardus amor.

Fœnuscŭlum, n. 3. dimin. a fœnore. *Plaut. Pseud. 1. 3. 53.* Adderes fœnusculum.

Fœtĕo, vel feteo, es, n. 2. *puzzare*, באש, Germ. *stincken*, Gall. *puir*, Hisp. *heder*, ὄζω, male oleo. *Mart. lib. 5. epigr. 4.* Fœtere multo Myrtale solet vino. *Plaut. Asin. 5. 2. 44.* An fœtet anima uxori tuæ.

Fœtiditas, f. 3. idem ac fœtor. *Sen. epist. 111.* At mehercule ista solicite scrutata, varieque condita, cum ventrem subierint, una atque eadem fœtiditas occupavit. Meliores tamen libri habent *fœditas*.

Fœtido, as, a. 1. fœtidum reddo. *Plaut. Merc. 3. 3. 13.* Jejunitatis plenus animam fœtidas. Ita legit *Pareus in Lex. Crit.* Alii: Jam plenus ætatis, animaque fœtida.

Fœtidus, a. 1. 2. *fetido, puzzolente*, באוש, Ger. *stinckend*, Gal. *puant*, Hisp. *hediondo*, δυσώδης, male olens. *Cic. in Pison. cap. 6.* Et cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses. *Cels. l. 3. c. 2.* Fœtidiores dejectiones.

Fœtifer, a, um, adject. fœtus pariens, fœcundum faciens. *Plin. l. 7. c. 3.* Fœtifer potu Nilus.

Fœtifico, as, n. 1. *partorire*, הוליד, Ger. *gebæren*, Gal. *faire ses petits, enfanter*, Hisp. *parir*, ζωογονέω, fœtum facio, pario. *Plin. l. 10. c. 8.* Accipitres totius Massiliæ humi fœtificant. Adde *Solin. c. 22.*

Fœtificus, a. 1. 2. fœcundus, fertilis. *Plin. l. 9. c. 51.* Humorem iis fœtificum lactis modo effluere.

Fœto, as, n. 1. *partorire*, τίκτω, fœtum emitto. *Col. l. 8. c. 8.* Nec sæpius fœtant. Et c. 22. In servitute non fœtant.

Fœtor, oris, m. 3. *puzzore*, באש, Germ. *gestanck*, Gall. *puanteur*, Hisp. *hedor*, δυσωδία, malus odor. *Colum. l. 12. c. 18.* Ne quem redoleat fœtorem, acoremque. *Plin. l. 28. c. 8.* Fœtores oris emendare.

Fœtulenter, adverb. cum fœtore, ut fœtulenter mingere. *Veget. l. 3. c. 4.*

Fœtulentus, a, um, adject. fœtidus. *Arnob. l. 7.* Fœtulenta viscera.

Fœtūra, æ, f. 1. *il parto, o il tempo da partorire*, צאצא, Ger. *das gebæren*, Gal. *portee*, Hisp. *parizon*, γονή, genitura, totum tempus ab admissione, sive a conceptu ad partum usque. *Var. l. 2. R. R. c. 1.* Appello fœturam a conceptu ad partum; hi enim primi prægnationis, & extremi fines. ¶ Ponitur etiam pro animalium proventu. *Virg. 7. Ecl. ver. 36.* Si fœtura gregem suppleverit, aureus esto. ¶ Transfertur ad inanimata. *Plin. in Præf. fœtus operis.* Opus natum apud me proxima fœtura, licentiore epistola narrare constitui.

Fœturatus, a, um, adject. *Tertul. adverf. Valent. c. 25.* Semen fœturatum in corpore.

Fœtus, us, (vel fetus, ut ex vet. libris scribit *Manut.*) m. 4. *parto*, ילד, Ger. *junge frucht*, Gal. *portée, fruit*, Hisp. *parto, fruto*, γονή, id quod genitum est, a *fetum*, sup. verbi *feo*. Dicitur universim de partu non solum animantium, sed etiam rerum inanimatarum, ut Arborei fœtus, *Virg. 1. Georg. v. 55. Cic. Tusc. 5. c. 24.* Ex quo triplex ille animi fœtus existit. *Virg. Ecl. 1.* teneros ovium depellere fœtus. *Plaut. Amph. 1. 2. 25.* Uno fœtu, h. e. uno partu. *Plin. l. 10. c. 31.* Fœtus facere.

Fœtus, a, um, o. 1. 2. *pieno, gravido, pregno*, הרה, Germ. *tragend*, Gal. *gros*, Hisp. *preñado*, ἔγκυος, quod gravidum est. *Virg. 1. Ecl.* Non insueta graves tentabunt pabula fœtas. ¶ Fœta etiam partu liberata dicitur, seu quæ peperit. *Virg. 9. Æn. v. 630.* Fecerat & viridi fœtam Mavortis in antro procubuisse lupam. ¶ Transfertur & ad alia. *Cic. de nat. Deor. c. 62.* Terra fœta frugibus. ¶ Et sæpe pro pleno usurpatur. *Virg. 1. Æn. v. 55.* Loca fœta furentibus Austris.

Foliacĕus, a, um, o. 1. 2. φυλλώδης, quod ex foliis factum, vel foliis simile est. *Plin. l. 19. c. 7.* Paucis foliacea, & lata, ut atriplici, sunt semina.

Foliatilis, le, adject. *de foglia.* *Fortun. l. 4. de vit. Mart. v. 335.* Vento motus iners simulans foliatilis umbræ.

Foliātum, i, n. νάρδινον, unguenti genus, al. nardinum, a nardi folio, quo confectum est. Constat omphacio, balanino, junco, costo, nardo, amomo, myrrha, balsamo. *Martial. l. 11. epigr. 28.* At mea me libram foliati poscat amica. Adde *Plin. l. 13. c. 1.*

Foliatūra, æ, f. ratio, & modus foliorum. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Arboris ejus sunt similes cupressæ foliaturæ.

Foliatus, a, um, adje. *fronzuto, sfogliato, foglioso*, folia habens, ut foliati rami, *Pallad. l. 4. c. 10.* Arbores prolixe foliatæ, *Apul. A. A. l. 4. sub init.* ¶ Foliata sitis apud *Martial. l. 14. epigr. 110.* dicitur ejus, qui foliatum sitit, & bibere solet. nam & unguenta potare in luxu fuit.

Foliōsus, a, um, o. 1. 2. φυλλώδης, foliis plenus. *Plin. l. 24. c. 15.* Chamæcissos ramulis quinis fere foliosa. *Id. l. 12. c. 11.* Arbor foliosior.

Folium, lii, n. 2. *foglia*, עלה, Germ. *blatt*, Gall. *feuille*, Hisp. *hoja*, φύλλον, germen arborum, herbarum, & florum, a græca voce, quæ alliata est, quia duobus λλ concurrentibus Latini posterius in i mutant, ut ἄλλος,

verbi fluo. Plin. l. 9. c. 38. Cum fœtificavere, fluxos habent succos. ¶ Per translationem accipitur pro eo, quod est instabile, & cito periturum, transitorio, ἀκυρκύμενον. Sal. in Cat. Nam divitiarum, & formæ gloria fluxa, & fragilis habetur. ¶ Aliquando pro laxo, & minime astricto, largo. Lucan. l. 8. Illic & laxas vestes, & fluxa virorum velamenta vides. Suet. in Cæs. c. 45. Fluxiore cinctura cingeretur. ¶ Et fluxi dicuntur soluti, molles, effœminati, lascivi. Suet. in Tib. c. 52. Drusus animi fluxioris, remissiorisque vitæ erat. ¶ Fidem fluxam gerere, esser di fedeltà dubbiosa. Plaut. Capt. 2. 3. 79. Fac, fidelis sis fidelis, cave, fidem fluxam geras. Salust. Jug. c. 111. Fide fluxa uti. ¶ Corpora fluxa. h. e. imbecilla, ferendis laboribus inepta. Tacit. 2. hist. c. 32. ¶ Fluxa decreta, pro irrita, Id. 15. Ann. c. 23. ¶ Accipitur etiam passive. Apul. l. 2. A. A. Fontanos latices de corporibus humanis fluxos.

Fluxus, us, m. idem quod fluxio, flusso, flussione, flusso. Quintil. l. 11. c. 3. Fluxus aquarum. Tertul. de Pal. c. 4. Si quis Menandrico fluxu delicatam vestem humi protrahat.

F ANTE O.

Focale, is, n. 3. ὑποτραχήλιον, fascia, qua ægroti obvolvebant fauces, sive collum, a faux, faucis. Hor. 2. Serm. sat. 3. v. 254. Ponas insignia morbi, fasciolas, cubital, focalia. Quintil. l. 11. c. 3. Fascias, quibus crura vestiuntur, & focalia, & aurium ligamenta sola excusare potest valetudo. ¶ Pro ligamento aurium. Martial. l. 14. ep. 142. Hoc focale tuas asserat auriculas. ¶ Aliqui per focale intelligunt etiam vestem, qua ad focum utebantur; cui sententiæ locus Horat. allatus suffragari videtur, in quo prima hujus vocis corripitur. quamquam alii leg. cubital, focalia.

Focaneus palmes, qui solet in bifurco medius prorepere, a faux, quod inter duo brachia, quæ se dividit vitis, enatus velut fauces obsidet. Col. l. 4. c. 24.

Focaria, f. 1. mulier concubina, quia eodem cum patrefamilias foco, ac lare vivit. l. 2. C. de don. inter vir. & ux. Donationisque causa focariæ tuæ nomine instrumentum emptionis esse conscriptum.

Focarius, a, um, o. 1. 2. quod ad focum pertinet, ut focarius panis, apud Isid. ¶ Focarius, ii, m. 2. servus mediastinus, cui foci cura incumbit. l. 1. §. caupones, ff. nau. caup. stab.

Focillatio, f. 3. actus focillandi, a focillo, foveo, calefacio. Fest.

Focillatus, a, um, adject. fotus. Sueton. Aug. c. 17. M. Antonii societatem semper dubiam, & incertam, variisque reconciliationibus male focillatam abrupit.

Focillo, as, a. 1. & focillor, aris, d. 1. riscaldare, ristorare, Germ. erwarmen, Gal. echauffer, recreer, Hisp. recrear, calentar, ἀναθάλπω, foveo, calefacio, recreo, instauro, a focus. Sen. epist. 13. Pudet me sic tecum loqui, & tam levibus remediis te focillare. Varr. de vita P. R. apud Non. c. 7. n. 108. Sed suum quisque diversi commodum focillantur. h. e. fovent.

Focilo, as, avi, atum, a. 1. idem quod focillo, foveo, θάλπω. Casaub. derivat a faucibus, ut proprie sit ægras fauces apposita lana fovere, Paneg. ad Pison. quod Lucano tribuitur, v. 114. Sed miserum parva stipe focilat, ut pudibundos &c. Ubi Scalig. legit munerat.

Focula, orum, n. 2. φρύγανα, nutrimenta ignis, teste Nonio c. 1. num. 31. Plaut. Pers. 1. 3. 24. Intus ventris fumant focula. Id. Capt. 4. 2. 67. Laridum, atque epulas foveri foculis ferventibus. Quidam hoc loco foculos intelligunt. Al. leg. coculis.

Foculo, as, a. 1. est calorem foculo restituere, fovere. Non. c. 1. n. 31.

Foculus, li, m. 2. focarello, כירה אש, Germ. klein fewver, Gall. petit feu, Hisp. fuego pequeno, ἐσχάριον, dim. a focus. Juven. sat. 3. v. 266. Bucca foculum excitat.

Focunates, m. 3. pop. Alpini, in Italia, quorum tractus est Fossiniacum, Foucigny, Fossigny, Faussigny, in Duc. Sabaudiæ ad radices Alpium, in cont. Valesiæ reg. Simiero est vallis Sals, quæ & S. Bartholomæi dicitur, inter Tridentinos, & Venetos.

Focus, ci, m. 2. focolare, מוקד, Ger. fewerstatt, Gal. foyer, Hisp. hogar, ἐσχάρα, id, in quo ignis servatur, a φόγω, seu φογεύω, vel φώγω, uro. Ovid. l. 6. Fast. v. 301. At focus a flammis, & quod fovet omnia, dictus. Tibul. l. 1. el. 1. init. Dum meus assiduo luceat igne focus. ¶ Ponitur & pro privatis domibus. Horat. l. 1. ep. 14. v. 2. Agellus habitatus quinque focis. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 40. Certare pro aris & focis.

Fodens, entis, pro fodiens. Enn. apud Fest. in voce Sibina. sicis, sibinisque fodente.

Fodico, as, a. 1. cavare, חצב, דקר, Ger. grublen, Gal. piquer, Hisp. picar, puncar, νύττω, freq. a fodio, sed fere ponitur pro stimulare, pungere. Hor. l. 1. ep. 6. v. 51. Emamus, qui fodicet latus. Al. leg. fodiat. ¶ Per translationem pro angere, sive dolore afficere. Cic. 3. Tusc. cap. 16. Non est enim in nostra potestate, fodicantibus iis rebus, quas malas esse opinamur, dissimulatio, vel oblivio. Plaut. Bacch. 1. 1. 30. Eadem in usu, atque ubi periculum facias, aculeata sunt, animum fodicant.

Fodina, æ, f. miniera, מכרה, Ger. grub, Gal. mine, carriere, Hisp. mina, μέταλλον, locus, ubi quid effoditur. Plin. l. 33. c. 6. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus. Ulpian. Dig. 27. n. 3. Si pupillus aliqua metalla habuerit, vel si cretæ, argenti fodinas, &c.

Fodio, dis, fodi, fossum, a. 3. cavare, חפר, Ger. graben, Gal. creuser, Hisp. cavar, ὀρύττω, pala, aliove ferramento terram, aliudve quid eruo. Plaut. Rud. Nostro illum puteum periculo, & ferramentis fodimus. Liv. l. 8. Argentum etiam incolæ fodiunt. ¶ Translate sumitur pro ferire, percutere, ut Fodere ense jugulum. Martial. Spect. ep. 7. ¶ Item pro pungere, ut Fodere stimulis, vel calcaribus. Virg. 6. Æn. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. ¶ Reperitur etiam in 4. conjug. Col. l. 11. c. 2. Runcari, & adhuc fodiri possunt. Adde Caton. c. 2. R. R. ¶ Fodere latus. V. Latus.

Fodo, as, a. 1. pro fodio, is, dixere Veteres. Fest. Hinc effodo, as, legunt aliqui apud Plaut. Captiv. 3. 5. 66.

Fœcunde, adv. abbondevolmente, Ger. fruchtbarlich, Gall. fecondement, Hisp. fertilmente, εὐφόρως, fertiliter. Plin. l. 16. c. 36. Atque etiam recisa fœcundius resurgit. Id. 20. 4. Nascuntur fœcundissime in fraxino.

Fœcunditas, atis, f. fertilità abbondanza, εὐτοκία, feracitas, fertilitas, ubertas. Cic. 2. Phil. O miseræ mulieris fœcunditatem calamitosam! ¶ Et translate. Cic. 2. de Orat. cap. 21. Volo, se efferat in adolescente fœcunditas.

Fœcundito, as, avi, atum, a. 1. idem ac fœcundo. Hoc verbum habetur in fragmentis vetustissimæ orationis funebris apud Fabrett. Inscript. p. 169.

Fœcundo, as, a. 1. far abbondante, fertile, הפרה, Germ. fruchtbar machen, Gal. faire fertil, feconder, Hisp. hazer fecundo, πιαίνω, abundantem, seu fructiferum facio. Virg. 4. Georg. v. 290. Et viridem Ægyptum nigra fœcundat arena.

Fœcundus, vel fecundus, a, um, (ut probat Manut. in Orthogr. ex Var.) o. 1. 2. fecondo, fertile, abbondante, פורה, Ger. fruchtbar, Gal. fecond, Hisp. fecundo, εὔφορος, ferax, fertilis, fructuosus. Cic. in Brut. Segetes fœcundæ, & uberes. Plin. l. 33. c. 4. Terra metallorum fœcunda. Cic. l. 2. nat. Deor. c. 63. Sue nihil genuit natura fœcundius. ¶ Item copiosus, abundans. Horat. l. 1. ep. 5. v. 19. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Plaut. Cist. 1. 1. 72. Amor & melle, & felle est fœcundissimus.

Fœdatus, a, um, imbrattato, contaminato, pollutus, violatus. Cicer. de Harusp. resp. c. 15. Sacella summa turpitudine fœdata. Virg. 7. Æn. v. 575. fœdatique ora Galesi. Ovid. 14. Met. v. 190. fœdataque brachia tabo.

Fœde, adv. bruttamente, Ger. unflaetig, Gal. vilainement, Hisp. feamente, αἰσχρῶς, turpiter. Liv. l. 2. Quam quod nova fama de Virginia adeo fœde ad libidinem petita accenderat. ¶ Sumitur etiam pro crudeliter. Cic. 10. Tusc. Fœde divexari. Cic. Att. lib. 9. ep. 7. Fœdissime causam agere. Liv. l. 2. c. 51. Fœdius inde pulsus, quam pridie pepulerat.

Fœderaticum, i, n. 2. stipendium fœderatorum. Novel. Just. 147.

Fœderatus, a, um, o. 1. 2. confederato, unito, אנשי ברית, Ger. bundsgenossen, Gal. confederé, allié, Hisp. confederado, aliado, σύμμαχος, qui fœdere icto cum alio in societatem coivit. Cicer. 1. de Orat. Siquis apud nos servisset ex populo fœderato. Id. pro Arch. Si qui fœderatis civitatibus ascripti essent. ¶ Fœderatæ Civitates, vel Fœderata Oppida erant, quæ cum Populo R. amicitiam aliquo fœdere contraxerant, sed suis legibus, & Magistratibus vivebant. A Sigonio, & Panvinio per negationem definiuntur hoc modo: Oppida Fœderata erant, quæ neque Coloniæ, neque Municipia, neque Præfecturæ erant. Nam nullum aliud jus habebant, quam societatis, & fœderis. ¶ Harum Civitatum aliquæ erant omnino liberæ, aliquæ vectigales, aliquæ stipendiariæ. Deinde aliquæ erant fœderatæ fœdere, seu jure Latii, ut Præneste, & Tibur, aliquæ fœdere Italico, ut Heraclea, Neapolis, Velia, aliquæ fœdere Provinciæ Galliæ, ut Ravenna. ¶ Quælibet Urbs Fœderata suam Remp. habebat ab aliis distinctam. Sed Urbes Fœderatæ Provinciæ Galliæ minore erant libertate, & dignitate, quam Latii, & Italiæ. Nam præter suos Magistratus communem Prætorem Romanum, vel Proconsulem habebant, qui imperium, & jurisdictionem exerceret.

Fœdero, as, avi, atum, a. 1. fœdus facio, concilio. Ammian. lib. 31. c. 12. Cum fœderaretur concordia. Et l. 25. c. 24. Fœderata pace.

Fœdifragus, o. 1. 2. chi rompe i patti, Ger. bundsbruechig, Gal. qui rompt l'alliance, Hisp. quebrantador de liga, de pazes, σπονδοπαράβατος, qui fœdera frangit. Cic. 1. Off. c. 12. Pœni fœdifragi, crudelis Annibal.

Fœditas, atis, f. bruttezza, שקרורה, Ger. bessligkeit, Gal. saleté, laideur, Hisp. suziedad, fealdad, αἰσχρότης, turpitudo. Cic. 3. Fin. c. 11. Nisi eos per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. Liv. l. 1. Avertere omnes a tanta fœditate spectaculi oculos. Cic. Philip. 12. c. 6. Fœditas vestitus. Id. 2. nat. Deor. c. ult. Fœditas erroris. Id. l. eod. Fœditas odoris.

Fœdo, as, avi, atum, a. 1. bruttare, imbrattare, הבאש, Ger. verwuestea, Gal. souiller, Hisp. ensuziar, faziar, μιαίνω, polluo, inquino. Virg. 2. Æn. Quæ causa indigna serenos fœdavit vultus? ¶ Translate accipitur pro dehonestare, turpitudinem inurere. Cic. de Arusp. resp. Qui togatum domestici belli extinctorem nefario scelere fœdavit. ¶ Accipitur & pro frangere, vel corrumpere. Liv. l. 3. Fœdati agri, terror injectus urbi est. Virg. Æn. 3. v. 55. Fœdare unguibus ora.

Fœdus, a, um, o. 1. 2. deforme, brutto, שחור, Ger. bessig, Gal. laid, vilain, Hisp. feo, fuzio, αἰσχρός, deformis, a fœtidus, quod a fœteo. Sed usus ita discrevit, ut fœtidus ad odorem referatur, fœdus ad omne, a quo ut turpi animus abhorret. Cic. Att. l. 15. Parum ne fœda persona est senectutis? ¶ Ponitur quandoque pro execrando, maledetto. Virg. 7. Æn. Aversusque refugit fœda ministeria. ¶ Quandoque pro crudeli. Ter. Eun. O facinus fœdum! ¶ Fœdum exemplum, crudelitatis, & turpitudinis plenum. Liv. l. 7. B. Pun. Et multo fœdioris exempli eum ipsum creari, qui comitia haberet. Cic. 1. Offic. cap. 34. Fœdissima luxuria.

Fœdus, eris, n. 3. pactio, fides, amicitia Regum, & populorum lege, & religione sancita, confederazione, patto, ברית, Ger. bunds, Gal. alliance, Hisp. liga, aliança, σπονδή, est pax, quæ fit inter dimicantes, a fide. Nam Ennius fidus pro fœdus dixit. Cic. de Senect. Cum sententia Senatus inclinaret ad pacem, & fœdus faciendum cum Pyrrho. ¶ Amicitiæ, ac societatis, qua se P. R. cum Italis, cæterisque populis obstringebat, tria jura fuere, sponsio, pactio, & fœdus. Sed induciæ etiam numerandæ sunt, quæ sæpe ab Imperatoribus, sæpe etiam a Populo dabantur. Fœdus pactio quædam erat societatis jussu Populi, & Senatus auctoritate firmata, in perpetuum, per Fecialem publicum P. R. nuntium, solemni precatione adhibita, per quem populum fieret, quo minus dictis legibus staretur, ut eum Jupiter ita feriret, quemadmodum a Fecialibus porcus feriebatur. Pactio erat quidam societatis consensus, arbitrio Imperatoris factus, per sponsores, datis, & acceptis obsidibus. Sponsio erat quidam consensus societatis factus Imperatoris arbitrio per sponsores sine obsidibus. Induciæ sunt quidam societatis consensus, factus vel arbitrio Imperatoris, vel auctoritate Senatus, & jussu Populi, quo a bello, & ab omnibus rebus hostilibus ad tempus cessatur. Hæc inter se differunt. Nam fœdus fiebat auctoritate Senatus, & jussu Populi, pactio, & sponsio arbitrio Imperatoris, induciæ plerunque Imperatoris arbitrio, interdum auctoritate Senatus, & jussu populi: fœdus per Fecialem, pactio, sponsio, & induciæ per sponsores: fœdus sacrificio, & precatione solemni, pactio obsidibus, sponsio, & induciæ simplici juramento: fœdus in perpetuum, induciæ ad tempus, pactio, & sponsio sine mentione temporis, ut aliqui existimant. Fœdus & induciæ summa religione observabantur, ita, ut qui ea violasset, jus gentium violavisse diceretur: pactione, & sponsione P. R. se non teneri dicebat, & duo hæc interdum a populo deditione Imperatoris, & aliorum, a quibus facta fuerant, infirmabantur. Pactionem autem sponsione firmiorem fuisse, inde liquet, quod in pactione obsides dabantur, in sponsione non dabantur. Sed tamen frequenter pactio, & sponsio fœderis nomine appellantur, ut patet de C. Lutatio, & C. Mancino. ¶ Tria erant fœderum genera, primum inter victores, & victos, alterum inter pares, tertium inter eos, qui nunquam sibi hostes fuissent. Differunt inter se, quia victores arbitratu suo leges imponebant, victi accipiebant, pares imponebant, & accipiebant, qui nunquam hostes fuerant, nec imponebant, nec accipiebant. Fœdus inter eos, qui nunquam hostes fuerant, vel pares bello fuerant, æquissimum fuit, quia ab utraque parte cavebatur, & pari jure societas utrinque, & amicitia stabiliebatur. Iniquissima autem fœderis conditione usi sunt dedititii, adeo ut non in fœdere, sed in ditione esse dicerentur. Deditis enim omnibus rebus, in arbitrio populi victoris erat, quasnam ex iis rebus populus victus haberet, quibus privaretur. ¶ Ratio fœderis faciendi hæc erat. Auditis legationibus, facto S. C. lata lege, qui fœdus facturi erant, quique interesse volebant, primo diluculo, vel ante meridiem in publicum aliquem locum congregabantur, ex. gr. in forum, & Rege sedente, vel Consulibus, Fecialis rogabat, Jubesne me, Rex, cum Patre Patrato Populi, e. g. Albani, fœdus ferire? Jubente Rege, Sagmina, inquiebat, te, Rex, posco, Rex ajebat, Pura tollito. Fecia-

lis ex arce Capitolina verbenam afferebat. Postea Regem ita rogabat, *Rex facisne me tu Regium nuntium P. R. Quiritium? vasa comitesque meos?* Rex respondebat, *Quod sine fraude mea, Populique Romani Quiritium fiat, facio.* Tunc Patrem Patratum faciebat, verbena caput, capillosque ejus tangens, qui testis esset jurisjurandi habendi a Feciali alterius populi, e. g. Albanorum. Idem ab alterius populi Feciali peragebatur. Tunc Feciales leges in duabus tabulis scribebant, quarum altera apud Pop. R. servaretur, altera apud Populum fœderatum, e. g. Albanum. Deinde recitabant. Legibus recitatis ex utraque tabula Fecialis P. R. præsente Patre Patrato, e. g. Albanorum, sic jurabat, *Audi Jupiter, audi Pater Patrate populi Albani, audi tu Populus Albanus, ut illa palam prima, postrema, ex illis tabulis, cerave recitata sunt sine dolo malo, utique ea hic hodie rectissime intellecta sunt, illis legibus P. R. prior non deficiet: si prior defexit publico consilio, dolo malo, tum illo die Jupiter P. R. sic ferito, ut ego hunc porcum hodie feriam, tantoque magis ferito, quanto magis potes pollesque.* Id ubi dixerat, porcum saxo silice percutiebat. Idem juramentum Fecialis alterius Populi faciebat. Postremo Feciales, & Patres Patrati porcum Jovi immolabant. Progressu temporis institutum est, ut fœdus lapidis jactu fieret. Fecialis lapidem dextra tenens dicebat, *Si sciens fallo, ceteris omnibus salvis in suis civitatibus, legibus, laribus, delubris, sepulchris, solus ego concidam, ut lapis e manibus meis decidet.* Tunc sinebat, lapidem sibi e manu cadere. Vel hæc verba dicebat, *Si sciens fallo, tum me Diespiter, salva urbe, arceque bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem.* Tunc lapidem abjiciebat. Ex *Liv. l. 1. c. 24.* & *Sigon. de ant. jur. Italiæ, l. 1. c. 1.* ¶ Translate fœdus accipitur pro quocunque pacto, & pro cujuscunque necessitudinis vinculo, ut Fœdus amicitiæ, fœdus amoris, fœdus conjugale, fœdus lecti, tori, &c. *Cic. pro Cal. c. 14.* Ut tu amorum turpissimorum quotidie fœdera ferires? ¶ Item pro lege. *Virg. 1. Æn.* Regemque dedit, qui fœdere certo & premere, & laxas sciret dare jussus habenas. ¶ Dicimus, fœdus facere cum aliquo. *Cic. Phil. 13. c. 2.* fœdus icere, *Liv. l. 21. c. 18.* fœdere alicui jungi, *Id. l. 26. c. 24.* fœdus percutere, ferire, h. e. facere, *Cic. pro Cal. & Hirt. de B. Afric.* Sic sancire fœdus, *Virg. 12. Æn.* Contra fœdus violare, negligere, rumpere, infirmare, & similia, apud *Cic. Virg. Liv.* & alios.

Fœlix. V. Felix.

Fœmella, æ, f. *femminella*, γύναιον, diminutiv. a fœmina. *Catull. carm. 55. v. 7.* Fœmellas omnes, amice, prendi.

Fœmen. V. Femen.

Fœmĭna, vel femina (ut vult *Manut.*) f. 1. *femmina*, נקבה, Ger. *frauw*, *weib*, Gal. *femelle*, *femme*, Hisp. *hembra*, *muger*, γυνή, mulier. *Isid. l. 2. c. 1.* deducit a feminum mollitie, sive feminum partibus, quibus a viro distinguitur. Latius patet, quam mulier. Nam non solum de hominum genere, sed etiam de brutis, & plantis dicitur. *Cic. 2. de nat. Deor.* In mare, & in fœmina commiscendorum corporum miræ sunt libidines.

Fœmĭnal, alis, n. 3. genitale, sive id, quo aliqua fœmina est. *Apul. l. 2. Met.* Glabellum fœminal. Alii leg. *glabella femina*.

Fœminĕus, a. 1. 2. *femminile*, Θηλυκός, quod ad fœminam spectat. *Virg. 11. Æn.* Fœmineo prædæ, & spoliorum ardebat amore. idest, impatienti, irrationabili.

Fœminīne, adverb. fœminino genere. *Charis. Grammat. l. 1.* & *Arnob. l. 1. pag. 36.*

Fœmininus, a. 1. 2. quod ad sexum muliebrem spectat. *Quintil. l. 1. c. 4.* Aut quæ fœminina positione mares, aut neutrali fœminas significant. Adde *Plin. l. 27. c. 2.*

Fœmĭno, as, a. 1. idem quod effœmino, *Cal. Aurel. l. 4. Tard. c. ult.*

Fœnarius, a, um, o. 1. 2. *cosa da fieno*, χορτώδης, quod ad fœnum pertinet, ut Falces fœnariæ, quibus fœnum secamus. *Var. l. 4. L. L.*

Fœnĕbris, bre, o. 3. δανειστικός, quod ad fœnus pertinet, ut Fœnebris res, usura. Lex fœnebris, qua fœneratorum avaritia coercetur. *Liv. l. 5. Bell. Maced.* Cum multis fœnebribus legibus constricta avaritia esset. *Sueton. Calig. c. 41.* Pecunia fœnebris. *Tac. 6. Ann. c. 16.* Fœnebre malum.

Fœneralia, orum, n. 2. tempus, quo fœnus cessabat, & finiebatur, reddebaturque pecunia. *Liv. l. 35. c. 7.* Fœneralia, quæ proxima fuissent. Alii leg. *feralia*. V. *Gronov. ad hunc loc.*

Fœneratio, f. 3. *usura*, δανεισμός, fœnerandi actus. *Cic. pro Plac. c. 23.* Hæc pecunia ab honoribus translata est in quæstum, & fœnerationem.

Fœnerāto, adverb. *con usura*, ἐπὶ τόκῳ, cum fœnore. *Plaut. in Men. 4. 2.* Næ illam fœnerato abstulisti. hoc est, sub gravi usura, velut a fœneratore.

Fœnerātor, oris, m. 3. *usurario*, נושה, Germ. *wucherer*, Gall. *usurier*, Hisp. *usurero*, *logrero*, δανειστής, qui dat ad fœnus. *Cic. 1. Off.* Improbantur hi quæstus, qui in odia hominum incurrunt, ut portitorum, & fœneratorum. Adde *Horat. Epod. 2.*

Fœneratorius, a, um, adje. ad fœnus, vel fœneratorem pertinens. *Valer. Max. l. 2. c. 6. n. 10.* Avara, & fœneratoria Gallorum Philosophia.

Fœnerātrix, icis, f. quæ fœnus exercet. *Val. Max. l. 8. c. 2. n. 2.* Ex amica obsequenti, subito districtam fœneratricem agere cœpit.

Fœnerātus, a. 1. 2. cum fœnore redditus, multiplicatus, partic. a fœnero. *Ter. Phor. 3. 2. 8.* Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices.

Fœnĕro, as, n. 1. & fœneror, aris, d. 1. *dare, e prestare ad usura*, הלוה, Ger. *wuchern*, Gal. *bailler a usure*, Hisp. *dar a logro, o a usura*, δανείζω, ad usuram do, cum accus. & dat. *Plin. l. 2. c. 6.* Fœnerat Sol lumen suum cæteris sideribus. *Cic. de Amic. c. 9.* Neque enim beneficium fœneramus. ¶ Interdum est cum fœnore reddere. *Ter. Adel. 2. 2.* Metuisti, ne non tibi istud fœneraret. ¶ Interdum ad usuram accipere, cum abl. & præp. *a* vel *ab*. *Dig. l. 31.* Potestatem habent vendere coheredi suo, & fœnerari ab eo. *Cic. Ver. 2. 70.* Idem pecunias istius grandes suo nomine fœnerabatur.

Fœnĕus, a, um, adject. *di fieno*. *Cic. pro Cornel. de Majest.* apud *Ascon. Pæd.* Homines fœneos in medium ad tentandum periculum projectos. Erant autem homines fœnei simulacra ex fœno facta ad irritandos tauros in spectaculis.

Fœniculārium, ii, vel fœnicularius, a, um, adject. ad fœnum pertinens. *Cic. Att. lib. 12. epist. 9.* Utrum Cæsar in fœniculärium, an in Martium campum cogitet. *Manut.* putat, ita appellari a *Cicerone* campum Martium cum irrisione, quod, imperante Cæsare, nulla jam esset comitiorum auctoritas, & videretur fœno dumtaxat gignendo inservire. *Lipsius Elect. l. 2. c. 20.* ex *Strabone* contendit, Fœniculärium locum esse in Hispania, ubi fortasse Cæsar Castra habebat.

Fœnicŭlum, seu feniculum, n. 2. *finocchio*, Ger. *fenckel*, Gall. *fenouil*, Hisp. *hinojo*, μάραθρον, herbæ species. *Plin. l. 20. c. 23.* Fœniculum nobilitavere serpentes gustatu senectam exuendo, oculorumque aciem succo ejus reficiendo. Unde intellectum est, hominum quoque caliginem præcipue eo levari.

Fœnīle, lis, n. 3. *fenile*, Ger. *scheuren*, Gal. *fenil*, Hisp. *henil*, χορτοθήκη, locus, in quo asservatur fœnum. *Virg. 3. Georg.* Nec tota claudas fœnilia bruma.

Fœnisĕca, m. 1. idem ac fœnisex. *Col. l. 2. c. 19.* Ita necubi ferramentum fœnisecæ possint offendere. *Pers. Satyr. 6. v. 40.* Fœnisecas pro rusticis usurpat.

Fœnisecia, seu fœnisicia, æ, f. 1. idem ac fœnisecium. *Var. de R. R. l. 1. c. 49.* Atque addere fœnisiciæ cumulum.

Fœnisecium, vel fœnisicium, cii, n. 2. *la raccolta del fieno*, Germ. *der heuwmat*, Gal. *fauchement de prez*, Hisp. *segazon del heno*, χορτοκοπία, fœni sectio, & veluti messis fœni. *Col. l. 2. c. 18.* Altero tamen anno minora pecora post fœnisecia permittemus admitti.

Fœnisector, oris, m. idem qui fœnisex. *Colum. lib. 11. c. 1.* Arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœnisector. ¶ Scribitur & *fœni sector* divisim.

Fœnisex, cis, m. 3. *segatore da fieno*, *fenajolo*, Ger. *mether*, Gall. *faucheur de prez*, Hisp. *el que siega, el heno*, *segador*, χορτοκόπος, qui fœnum secat. *Plin. l. 18. c. 28.* Igitur cornu propter oleum ad crus ligato fœnisex incedebat.

Fœnogræcum, vel Fœnum Græcum, plantæ genus, de quo *Plin. l. 24. c. 1.* *Colum. l. 11. c. 2.*

Fœnum, vel melius fenum (ut ait *Voss. in Etymol.*) n. 2. *fieno*, חציר, Ger. *heuw*, Gall. *foin*, Hisp. *heno*, χόρτος, herba in pabulum resecta. *Colum. l. 2. c. 19.* Fœnum defenditur a pluviis. *Apul. l. 9. Metam. ad fin.* In asini faciem fœna rodebam. ¶ *Fœnum habet in cornu*, quod dicitur de mordaci homine, & de proclivi ad ultionem, ac ferociæ ductum a bobus cornupetis, in quorum cornu rustici fœnum alligare solebant, eo admonentes obvios, ut caverent. *Horat. l. 1. Sat. 4. v. 34.* Fœnum habet in cornu; longe fuge. ¶ Fœnum græcum. V. Fœnogræcum.

Fœnus, vel melius fenus (quod placet & *Manut. in Orth.*) oris, n. 3. *usura*, נשך, Ger. *wucher*, Gall. *usure*, Hisp. *usura*, *logro*, τόκος, idem est quod usura, a *fœtu*, vel antiquo *feo*, quia est fœtus pecuniæ. Dicitur autem fœnus lucrum, quod ex credita pecunia provenit: item ipsa pecunia credita. *Cic. Ver. 4. c. 7.* Dare pecuniam fœnori. *Id. Att. 4. ep. 15.* Fœnus ex triente factum erat bessibus. V. ibi *Manut.* *Id. Ver. 5.* Accipere fœnus ab aliquo. *Plaut. Asin. 1. 3. 95.* Si mutuas non potero, certum est sumam fœnore. ¶ Usurpatur translate de quocunque proventu, seu lucro. *Ov. 1. Fast.* Horreaque ingenti fœnore reddat ager. *Prop. l. 1. el. 7.* Sæpe venit magno fœnore tardus amor.

Fœnuscŭlum, n. 3. dimin. a fœnore. *Plaut. Pseud. 1. 3. 53.* Adderes fœnusculum.

Fœtĕo, vel feteo, es, n. 2. *puzzare*, באש, Germ. *stincken*, Gall. *puir*, Hisp. *heder*, δυσωδέω, male oleo. *Mart. lib. 5. epigr. 4.* Fœtere multo Myrtale solet vino. *Plaut. Asin. 5. 2. 44.* An fœtet anima uxori tuæ.

Fœtiditas, f. 3. idem ac fœtor. *Sen. epist. 111.* At mehercule ista solicite scrutata, varieque condita, cum ventrem subierint, una atque eadem fœtiditas occupavit. Meliores tamen libri habent *fœditas*.

Fœtīdo, as, a. 1. fœtidum reddo. *Plaut. Merc. 3. 3. 13.* Jejunitatis plenus animam fœtidas. Ita legit *Pareus in Lex. Crit.* Alii: Jam plenus ætatis, animaque fœtida.

Fœtidus, a. 1. 2. *fetido*, *puzzolente*, מבאיש, Ger. *stinckend*, Gal. *puant*, Hisp. *hediondo*, δυσώδης, male olens. *Cic. in Pison. cap. 6.* Et cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses. *Cels. l. 3. c. 2.* Fœtidiores dejectiones.

Fœtifer, a, um, adject. fœtus pariens, fœcundum faciens. *Plin. l. 7. c. 3.* Fœtifer potu Nilus.

Fœtifico, as, n. 1. *partorire*, ילד, Ger. *gebæren*, Gal. *faire ses petits*, *enfanter*, Hisp. *parir*, γεννάω, fœtum facio, pario. *Plin. l. 10. c. 8.* Accipitres totius Massiliæ humi fœtificant. Adde *Solin. c. 22.*

Fœtificus, a. 1. 2. fœcundus, fertilis. *Plin. l. 9. c. 51.* Humorem iis fœtificum lactis modo effluere.

Fœto, as, n. 1. *partorire*, τίκτω, fœtum emitto. *Col. l. 8. c. 8.* Nec sæpius fœtant. Et c. 12. In servitute non fœtant.

Fœtor, oris, m. 3. *puzzore*, באש, Germ. *gestanck*, Gall. *puanteur*, Hisp. *hedor*, δυσωδία, malus odor. *Colum. l. 12. c. 18.* Ne quem redoleat fœtorem, acoremque. *Plin. l. 28. c. 8.* Fœtores oris emendare.

Fœtulenter, adverb. cum fœtore, ut fœtulenter mingere. *Veget. l. 3. c. 4.*

Fœtulentus, a, um, adject. fœtidus. *Arnob. l. 7.* Fœtulenta viscera.

Fœtūra, æ, f. 1. *il parto*, *e il tempo da partorire*, יציאה, Ger. *die geburt*, Gal. *portee*, Hisp. *parizon*, γονή, genitura, totum tempus ab admissione, sive a conceptu ad partum usque. *Var. l. 2. R. R. c. 1.* Appello fœturam a conceptu ad partum; hi enim primi prægnationis, & extremi fines. ¶ Ponitur etiam pro animalium proventu. *Virg. 7. Ecl. ver. 36.* Si fœtura gregem suppleverit, aureus esto. ¶ Transfertur ad inanimata. *Plin. in Pref. totius operis.* Opus natum apud me proxima fœtura, licentiore epistola narrare constitui.

Fœturatus, a, um, adject. *Tertul. advers. Valent. c. 25.* Semen fœturatum in corpore.

Fœtus, us, (vel fetus, ut ex vet. libris scribit *Manut.*) m. 4. *parto*, וולד, Ger. *junge frucht*, Gal. *portée*, *fruit*, Hisp. *parto*, *fruto*, γονή, id quod genitum est, a *fetum*, sup. verbi *feo*. Dicitur universim de partu non solum animantium, sed etiam rerum inanimatarum, ut Arborei fœtus, *Virg. 1. Georg. v. 55.* *Cic. Tusc. 5. c. 24.* Ex quo triplex ille animi fœtus exstitit. *Virg. Ecl. 1.* teneros ovium depellere fœtus. *Plaut. Amph. 1. 2. 25.* Uno fœtu. h. e. uno partu. *Plin. l. 10. c. 51.* Fœtus facere.

Fœtus, a, um, o. 1. 2. *pieno*, *gravido*, *pregno*, הרה, Germ. *tragend*, Gal. *gros*, Hisp. *preñado*, ἔγκυος, quod gravidum est. *Virg. 1. Ecl.* Non insueta graves tentabunt pabula fœtas. ¶ Fœta etiam partu liberata dicitur, seu quæ peperit. *Virg. 9. Æn. v. 630.* Fecerat & viridi fœtam Mavortis in antro procubuisse lupam. ¶ Transfertur & ad alia. *Cic. de nat. Deor. c. 62.* Terra fœta frugibus. ¶ Et sæpe pro pleno usurpatur. *Virg. 1. Æn. v. 55.* Loca fœta furentibus Austris.

Foliacĕus, a, um, o. 1. 2. φυλλώδης, quod ex foliis factum, vel foliis simile est. *Plin. l. 19. c. 7.* Paucis foliacea, & lata, ut atriplici, sunt semina.

Foliatilis, le, adject. *di foglia*. *Fortun. l. 4. de vit. Mart. v. 535.* Vento motus iners simulans foliatilis umbræ.

Foliātum, i, n. φύλλινον, unguenti genus, al. nardinum, a nardi folio, quo confectum est. Constat omphacio, balanino, junco, costo, nardo, amomo, myrrha, balsamo. *Martial. l. 11. epigr. 28.* At mea me libram foliati poscat amica. Adde *Plin. l. 13. c. 1.*

Foliatūra, æ, f. ratio, & modus foliorum. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Arboris ejus sunt similes cupressæ foliaturæ.

Foliātus, a, um, adje. *fronzuto*, *fogliuto*, *foglioso*, folia habens, ut foliati rami, *Pallad. l. 4. c. 10.* Arbores prolixe foliatæ, *Apul. A. A. l. 4. sub init.* ¶ Foliata sitis apud *Martial. l. 14. epigr. 110.* dicitur ejus, qui foliatum sitit, & bibere solet. nam & unguenta potare in luxu fuit.

Foliōsus, a, um, o. 1. 2. φυλλώδης, foliis plenus. *Plin. l. 24. c. 15.* Chamæcissos ramulis quinis fere foliosa. *Id. l. 12. c. 11.* Arbor foliosior.

Folium, lii, n. 2. *foglia*, עלה, Germ. *blatt*, Gall. *fueille*, Hisp. *hoja*, φύλλον, germen arborum, herbarum, & florum, a græca voce, quæ allata est, quia duobus λλ concurrentibus Latini posterius in *i* mutant, ut ἄλλος,

ut ἄλλων, *aliut*. *Cicer. 3. de Orat.* Quid in arboribus? in quibus non truncus, non rami, non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam, conservandamque naturam. *Apul. l. 1. A. A.* Folia sunt artis, & nugæ meræ. h. e. res vanæ, & nullius pretii. Adde *Plaut. Men.* 2. 3. 24. ¶ *Juven. Sat.* 8. v. 126. Credite, me vobis folium recitare Sibyllæ. h.e. rem certam proponere. Sibylla enim oracula sua foliis inscribebat, ut est apud *Virg. 6. Æn.* ¶ Hinc folia dicuntur paginæ librorum, ut scribit *Isid. l. 6. c. 13.* neque tamen hac notione ullum apud probatos Scriptores exemplum adhuc invenimus.

Folleo, es, n. 2. tumeo, vel laxus sum. *Hieronym. epist. 22. ad Eustoch. c. 12.* Si pes laxa pelle non folleat. *Al. aliter leg.*

Follico, as, n. 1. nares reciproco spiritu, instar follium, agito, *soffiare col naso*. *Apul. l. 9. Met.* Follicantes nares languidas. ¶ Item tumere apud *Hieron. ad Eustoch. ep. 22.* Laxæ manicæ, caligæ follicantes.

Folliculare, n. 3. pars remi, quæ folliculo tecta est, a quo vitta folliculares dicta est. *Fest.*

Follicularis, e, adject. a folliculo, ut follicularis vitta, apud *Fest.*

Folliculus, li, m. 2. θυλάκιον, dimin. a follis, & generatim accipitur pro omni eo, quod turgidum est, & laxum in morem follis, speciatim pro majore pilæ genere, quod ex aluta conficitur, & solo vento impletur, quod tamen follis frequentius appellatur, *pallone*. *Suet. in Aug. c. 83.* Post bella civilia ad pilam, folliculumque transiit. ¶ Item pro sacculo, & sæpe pro sacco coriaceo. *Liv. l. 9. c. 3.* Eques in castra folliculis frumentum veheret. *Auct. ad Her. l. 1.* Statim folliculo lupino os obvolutum est. ¶ Translate dicitur de thecis, seu siliquis frumenti, leguminum, & cujuslibet alterius rei, quæ granum continet involutum. *Col. l. 2. c. 8.* Quoniam folliculum, quo continetur, firmum, & durabiliem adversus longioris temporis humorem habet. ¶ Item de cute in corpore humano. *Lucil. lib. 26. apud Non. c. 2. n. 327.* Et quo folliculo nunc sum indutus, non queo. ¶ Item pro vulva, quia fœtum continet. *Serv. in 3. Georg.*

Follis, is, m. 3. *mantice, foule, borsa*, מַפֻּחַ, Germ. *blaßbalg*, Gal. *soufflet*, Hisp. *fuelles*, φῦσα, instrumentum, quo attrahitur ventus, atque emittitur ad ignem excitandum, a sono, quem sufflando edit. *Cic. de nat. Deor.* Formæ, quas vos effici sine follibus, & sine incudibus non putatis. ¶ Est item follis, pilæ genus omnium maximum, constans ex aluta vento inflata, quod etiam hodie Italis plurimo est in usu, ita dictum, quod inflat fabriles, vel coquinarii follis vento turget, *pallone*. *Mart. l. 14. epigr. 47.* Folle decet pueros ludere, folle senes. ¶ Quoniam vero hoc pilæ genus pugno excutitur, pugillatorius follis quandoque vocatur. *Plaut. Rud. 3. 4. 16.* Ego te follem pugillatorium faciam. ¶ Quandoque accipitur pro marsupio, receptaculoque nummorum, ex pelle, aut corio confecto. *Juven. Sat. 14. v. 281.* Et tenso folle reverti inde domum possis, h. e. pleno sacculo. *Veget. l. 2. c. 20.* auctor est, ex disciplinæ militaris consuetudine decem folles, h. e. decem saccos, per singulas cohortes solere disponi, in quibus militum pecunia condebatur. ¶ Translate *Juven. Sat. 7. v. 111. de causidicis*. Tunc immensa cavi spirant mendacia folles. h. e. pulmones, vel buccæ, & fauces magno spiritu causas perorante.

Follitim, adverb. q. d. cum folle. *Plaut. Epid. 3. 2. 15.* Nihil moror vetera, & vulgata verba, peratim ductare; at ego follitim ductitabo. Est autem *follitim ductitare*, argento circumducere, quod in folle gestatur. Sed vide hic Interpretes, & præsertim *Taubman.* Nam varia est hujus loci & lectio, & interpretatio.

Follitus, a, um, folle, aut corio obvolutus. *Plaut. Epid. 3. 2. 15.* ex lectione *Lambini*. V. Follitim.

Fomentatio, onis, f. idem ac fomentum. *Ulp. l. 48. §. 7. de legat. 3.* Ne ea quidem, quæ fomentationis gratia parata sunt, vel medicinæ, lanarum appellatione continentur.

Fomento, as, avi, atum, a. 1. fomenta admoveo, foveo. *Veget. l. 2. c. 8.* Caput fomentando vaporare. *Cal. Aurel. Acut. l. 1. c. 9.* Caput oleo fomentare.

Fomentum, ti, *fomentazione*, מִרְקַחַת, Ger. *wærmer*, Gal. *fomentation*, Hisp. *fomentazion*, θάλψις, calefactio, nutritio, a fovendo. Hinc apud Medicos fomenta dicuntur applicationes rerum calidarum, & humidarum ad partes corporis læsas, medendi gratia. *Cels. l. 2. c. 17.* Fomenta calida. *Col. l. 6. c. 30.* Adhibere fomenta. ¶ Translate ponitur pro remedio, & mitigatione. *Cic. 2. Tusc. cap. 24.* Hæc sunt solatia, hæc fomenta summorum dolorum.

Fomes, itis, m. 3. *esca*, Germ. *zundel*, Gal. *meche*, Hisp. *yesca*, ὑπέκκαυμα, materia arida, idonea, ut facile ignescat, a *foveo*, quia ignem fovet, & alit. *Festus* ait, Fomites esse assulas ex arboribus, dum caeduntur, excussas, sic dictas, quod in eo opere occupati cibis, potuque confoventur. *Opilius* adustas jam vites vocari existimat fomites. Alibi vocari putant scintillas, quæ ex ferro candenti malleis excutiuntur, quia igni sunt confotæ. *Virg. 1. Æn. v. 77.* Rapuitque in fomite flammam. ¶ Per translationem fomes dicitur, quicquid excitat nos, & accendit ad aliquid agendum. *stimolo, vigore*. *Gell. l. 13. c. 1.* Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenii, virtutisque. *Apul. lib. 2. Florid. sub fin.* Fomites disciplinarum.

Fons, tis, m. 3. *fonte, fontana*, מַעְיָן, Ger. *brunn*, Gal. *fontaine*, Hisp. *fuente*, κρήνη, πηγή, locus, ubi aqua nascitur, a fundendo, quia aquam vivam fundit. *Cæs. 8. B. G.* Sub ipsius oppidi murum magnus fons prorumpebat. ¶ Per Synecdochen pro aqua ponitur. *Virg. 12. Æn.* Fontemque, ignemque ferebant. ¶ Translate accipitur pro principio, origine, causa. *Cic. 3. Tusc.* Non rem ipsam causam, atque fontem esse mœroris. *Id. 3. de nat. Deor. cap. 19.* Ex eodem fonte hæc omnia fluxerunt. *Id. ad Brut. ep. 10.* Consiliorum fontes. *Id. 2. de Or.* Fontes argumentorum.

Fontalis. V. Fontanalis.

Fontanalia, seu Fontinalia, n. 3. feriæ erant fontibus dicatæ, quibus & coronæ in fontes conjici, & putei coronari solebant. *Var. l. 5. de L. L. & Festus.*

Fontanalis, seu Fontinalis, e, adject. fontanus. *Vitruv. l. 8. c. 3.* Fontanalis aqua. *Fest.* Fontinalis porta Romæ. h. e. Capena, juxta quam fontis delubrum fuit. ¶ Fontinalis, substant. pro Deo fontium. *Plaut. Stich. 5. 4. 17.* Utrum Fontinali, an Libero imperium te inhibere mavis. Est qui legit *Pontali*, quod improbat *Taubman.*

Fontaneus, a, um, adject. idem ac fontanus. *Solin. c. 5. (al. 37.)* Enydros (gemma) exsudat, ut clausam in eo putes fontaneam scaturiginem.

Fontanus, a, um, o. 1. 2. *di fontana, di fonte*, מַעְיָנִי, Ger. *von brunnen*, Gal. *de fontaine*, Hisp. *de fuente*, κρηναῖος, quod ex fonte est. *Col. l. 12. c. 9.* Et aqua fontana quam recentissima refrigerare. *Ovid. 1. Fast. v. 260.* Ora fontana. h. e. fontium scaturigines.

Fontejanus, a, um, ad Fontejum pertinens, quod est nomen proprium civis Romani, ut Fontejanum nomen, *Cic. de harusp. resp. c. 27.*

Fonticola, æ, m. & f. qui ad fontem incolit. *Augustin. l. 3. de Musica c. 7.* Ite igitur Camœnæ, fonticolæ puellæ.

Fonticulus, li, m. 2. *fonticello*, κρηνίδιον, dimin. a fonte, parvus fons. *Plin. l. 31. c. 10.* Exiliente dulci fonticulo. *Horat. l. 1. Sat. 1. v. 55.* Ex fonticulo sumere.

Fontigenæ, arum, Musæ, Nymphæ, quod circa fontes libenter habitent, vel ex fontibus ortum trahant, *Martian. l. 6. carm. 1.* O sacra doctarum prudentia fontigenarum.

Fontiger, a, um, adject. fontes habens, ut Numen fontigerum, in *Inscript.* apud *Ferret.* in *Mus. Lapid. p. 92.*

Fontinalis, V. Fontanalis.

For, V. Faris.

Forabilis, le, o. 3. quod forari potest. *Ovid. 12. Met. v. 170.* Contemptor ferri, nulloque forabilis ictu.

Forago, f. 3. filum est, auctore *Festo*, quo textrices opus diurnum distinguunt, a forando dictum, quia forabant eo filo telam, ut signo hoc distinguerent pensa. *Symmach. l. 6. epist. 97.* Residens inter pensa, & foragines puellarum.

Foramen, inis, f. 3. *forame, buco*, חוֹר, Ger. *loch*, Gal. *trou*, Hisp. *agujero*, ὀπή, parva apertura, a foro. *Cic. 1. Tusc. c. 20.* Foramina illa, quæ patent ad animum a corpore.

Foraminatus, a, um, adject. a *foramine* inusitat. *forato, pertugiato*, ut foraminatus paries, *Sedon. l. 2. epist. 2.*

Foraminosus, a, um, o. 1. 2. *forato*, τρυπώδης, foraminibus abundans. *Tertul. de Pœnit. c. 14.* foraminosa caro.

Foras, adverb. *fuora, fuori*, חוּצָה, Germ. *hinauß*, Gal. *hors*, Hisp. *fuera*, ἔξω, adverb. motus ad locum. *Cic. pro Cal. c. 23.* Domus, in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit. *Ter. Phor. 5. 8. 26.* Agelli est hic sub urbe paulum, quod locitas foras: huic demus. *Cic. Att. 13. 23.* Dare scripta foras. *Ovid. 2. de ar. am. v. 280.* Ite foras.

Foras-gerones, m. 3. qui omnia foras deportant. *Plaut. Truc. 2. 7. 1.* Ite damnigeruli, foras gerones, bonorum hamaxagogæ.

Foratus, us, m. 4. *forazione*, τρῆσις, actus forandi. *Lactant. l. de Opif. c. 8.* A quo foratu frontem nominatam Varro existimavit.

Foratus, a, um, adject. *forato*. *Col. l. 5. c. 10. sub fin.* Forata arbor. *Macrob. Sat. 7. c. 3.* Bene foratas habere aures.

Forbea, f. 1. φορβειά, vel φορβή, omne genus cibi, a voce græca allata, quæ a φέρβω, *pasco*, quod dicitur quasi φέρω βίον, victum fero. *Fest.*

Forceps, cipis, f. 3. *tenaglia*, מֶלְקָחַיִם, Ger. *eine zange*, Gal. *tenailles*, Hisp. *tenazas*, πυράγρα, instrumentum fabrorum, item chirurgorum, a *ferrum*, & *capio*, quasi *ferriceps*, h. e. ferrum, quo quid capimus, sive prehendimus. *Col. l. 16. c. 24.* Duabus angustis ligneis regulis, veluti forcipibus, apprehendere testium nervos. *Ovid. 12. Met. v. 277.* Quod forcipe curva cum faber eduxit. ¶ Forcipem Cinyra Cyprius Agrippæ F. invenit. *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Translate dicitur de extremitatibus brachiorum, & veluti manibus in cancris, scorpionibus, & quibusdam locustis. *Plin. lib. 9. cap. 31.* Præterea bina brachia denticulatis forcipibus. ¶ Alius hujus vocis usus V. in *Forfex*. ¶ Dubii generis hanc vocem esse, scribit *Priscian.* Itaque in quibusdam *Cels.* editionibus *l. 7. c. 12.* legitur, Recta forceps ducendus est, ne inflexis, &c. In aliis est *ducenda*. Et *l. 8. c. 4.* ad id facto forcipe: in aliis *facta*.

Forconium, n. 2. Avia, Havia, urbs exc. Vestinorum, in Aprutio.

Forculus, m. 2. Deus apud vet. qui foribus præerat, a foris, quasi Foriculus. *August. l. 4. de Civ. c. 8.*

Forda, æ, & antiquitus horda, f. 1. *vacca pregna*, Ger. *eine tracthige kuhe*, Gal. *vache pleine*, Hisp. *vaca preñada*, βοῦς ἔγκυμον, bos prægnans, a *ferendo* quia fert in ventre, vel ab accus. φοράδα, *bestiam gravidam*. *Ovid. 4. Fast. v. 631. Col. l. 6. c. 24.* Post unum coitum forda non admittit taurum.

Fordicidium, n. 2. sacrificium, quo boves fordæ, idest, gravidæ immolabantur, a *forda*, & *cædo*. *Var. l. 5. de L. L.*

Fore, ἔσεσθαι, futurum infinitivi anomal. verbi *sum*. *Cæs. de B. G.* Nonnulli Cæsari nuntiabant, non fore dicto audientes milites. *Cic. 3. de Or.* Fore dicis? Ego vero esse jam judico. *Sallust. Jug. c. 112.* Nunquam ego ratus sum fore, ut &c. ¶ Interdum nullam futuri temporis significationem habet, & ponitur pro esse. Est enim *fore* (si Etymologis credimus) pro *fure*, seu *fuere*, quod est præsens infiniti ab inusit. *fuo*, sum. *Gel. l. 15. c. 1.* Si quid posset remedii fore, ut ne tam assidue domus Romæ arderent. *Cic. Att. l. 5. ep. ult. non longe a princ.* Deinde addis, si quid secus, te ad me fore venturum.

Forem, es, et, & in 3. pers. n. plur. forent, idem est ac essem. *Sallust. in Jug.* Vellem, ut & hæc quæ scribo, vana forent. *Nepos Lysand. c. 3.* Quam vere de eo foret judicatum.

Forensis, & se, o. 3. *cid, che al foro giudiziale s' appartiene*, ἀγοραῖος, quod ad forum judiciale pertinet, ut *Forenses causæ*, quæ in foro judiciali agitantur. *Forensis homo*, qui in foro versari, & causas agere consuevit, *Forensis Rhetorica*, quæ foro, judiciisque est accommodata. *Cic. 1. Fin.* Sed hac Rhetorica Philosophorum, non nostra illa forensi. *Ovid. 4. Pont. eleg. 6.* Marte forensi valere. h. e. eloquentia. *Quintil. l. 5. c. 10.* Rusticus, forensis, negotiator, miles aliud, atque aliud efficiunt? ¶ *Forensis turba* dicebatur ingens hominum numerus, qui præter aerem, lucemque nihil possidebant, dicti forenses, quia in foro otiosi, quasi agrariis, & frumentariis largitionibus inhiantes, versabantur, & seditiosissimo cuique Magistratui facile se dedebant. His adjutoribus P. Clodius Ciceronem ex urbe expulit. ¶ *Forensia vestimenta* erant, quibus in forum prodeuntes utebantur; *abito da città*: his opponuntur domestica. *Sueton. Aug. c. 73.* Forensia autem, & calceos nunquam non intra cubiculum habuit.

Forentani, m. 2. pop. Apuliæ, sive Lucaniæ, in confinio, quorum opp. Forentum, sive Ferentum, *Forenzo*.

Fores, V. Foris.

Forfex, icis, f. 3. *forbice*, מִסְפָּרַיִם, Germ. *schære*, Gal. *ciseaux*. Hispan. *tiseras*, ψαλίς, instrumentum ferreum, quo filum, telam, pannos, & alia incidimus. Differt a *forcipe*, quia *forfex* sutorum est, *forceps* fabrorum, *forfice* incidimus, *forcipe* capimus. *Col. l. 12. c. 43.* Alii, cum legerunt uvam, si qua sunt in ea vitiosa grana, forficibus amputant. *Calpurn. Ecl. 5.* ne sit acuta Forfice læsa cutis. ¶ Quamquam hæc differentia non est perpetua: nam *forfex* pro *forcipe* passim legitur. *Celsus* enim *l. 7. c. 12.* forficem vocat instrumentum, quo dentes evelluntur. Et *Vitruv. l. 10. c. 2.* ferreos forfices (& masc. genere usurpat) appellat ferrea manubria, quæ in saxa forata immittuntur ad ea tractoriis machinis sublevanda. Non desunt tamen, qui apud utrumque auctorem aliter legunt, & præsertim apud *Celsum*, ubi castigatæ quædam Editiones *forceps* reponunt. ¶ Est etiam forfex genus aciei instructæ in militia, ad figuram forficis, & cuneo opponitur. *Gel. l. 10. c. 9. Veget. l. 3. c. 19.*

Forficula, læ, f. *forbicetta*, ψαλίδιον, dim. a forfex. *Plin. lib. 25. cap. 5.* Quod incisum forficulis cribrant. ¶ Translate dicitur de extremitatibus brachiorum, & veluti manibus, in cancris, scorpionibus, & quibusdam locustis. *Plin. l. 32. c. 11.* Præterea brachia duo binis articulis, singulisque forficulis denticulatis.

Fori, orum, m. 2. *la corsia*, num. plur. παραθύρια, sunt tabulata navium, vel locus in navi apertior, qui iter navem perambulantibus præbet. *Isid. l. 19. c. 21.* scripsit, Fori, navium latera concava, a feren-

do

do onere dicta ; sive tabulata navium, quæ sternuntur, dicta ab eo, quod incessus ferant, vel foris eminant. Sunt igitur parvæ illæ semitæ intra naves, per quas nautæ ultro, citroque discurrunt. *Cic. de Sen. cap. 6.* Cum alii malos scandant, alii per foros cursitent. ¶ Item fori dicuntur Circensia spectacula, id est, loca erecta, ut ex iis spectetur, *palchi, palchetti.* *Liv. l. 1. c. 45.* Ubi sibi spectacula quisque facerent, fori appellati. ¶ Fori etiam in agris sunt angustiores quidam sulci, & oblongi, qui iter præbent circum porcas. *Col. l. 10. v. 92.* Angustosque foros adverso limite ducens. ¶ Legitur etiam *forus* sing. num. *Gel. l. 17. c. ult.* Stans in summæ puppis foro carmen, quod Orthium dicitur voce sublatissima cantavit.

Foria, orum, n. 2. *sterco liquido*, שלשול, Germ. *duenner dreck*, Gall. *foire*, Hisp. *camaras*, stercora liquidiora, quod facile ferantur foras. *Non. c. 2. n. 352.*

Forica, f. 1. *cesso*, *chiavica*, Ger. *gemein heimblich*, Gal. *retrait public*, Hisp. *las privadas*, ἀφεδρών, locus, in quem alvi stercora dejicimus, & proprie de publicis dicitur, ut latrina de privatis, a φορεῖν. Aliqui a *foro* derivant, quod publica sit. *Juven. sat. 3. v. 38.* Inde reverti conducunt foricas.

Foricarius, ii, m. foricarum conductor. *Scævol. JCtus l. 17. §. 5. Dig. de Usur.*

Foricula, f. 1. *porticella*, θυρίον, dim. a foris. *Var. l. 1. de R. R. c. 59.* Neque tamen sine foriculis, ne, cum humorem amiserint, pertinaci vento victa fiant.

Foriculus. V. Forculus.

Forinæ, arum, f. tubi, seu canales, per quos sordes, & foria ex urbe e foricis emittuntur. De his fit mentio in Inscript. apud *Gruter. p. 9. n. 5.*

Forinsecus, adv. *di fuori*, מחוץ, Ger. *draussen*, Gal. *par de hors*, Hisp. *de fuera*, ἔξωθεν, ab exteriori parte, a *foris*, ut intrinsecus ab *intra*. *Plin. l. 13. c. 22.* Lignum omnes corticis loco habent, hoc est, forinsecus.

Forio, is, n. 4. *cacar liquido*, ventrem denoero, excrementa liquida ejicio, a *foras*, quia stercus liquidum foras facile ejicitur, vel a φορέω, φορῶ, φορύσσω, *fœdo*. *Vet. Scholiast. Juven. ad sat. 3. v. 38.*

Foriolus, li, m. 2. qui ventre soluto est, & foria facile mittit, a foris. *Laber. apud Non. c. 2. num. 352.* Foriolus esse videris, in coleos cacas.

Foris, is, & pl. fores, um, f. 3. *porta*, דלת, דלתים, Ger. *thuer*, Gall. *huis*, *porte*, Hisp. *puerta*, θύρα, janua exterior, ab adv. *foras*, quia foras aperitur. *Cic. in fragm. pro Corn.* Aperuit forem scalarum. *Id. pro Cæl. c. 16.* Fores effregit, restituentur. *Ovid. 2. Fast. v. 738.* custos in fore nullus erat. ¶ Usitatius vero est hoc nomen in plur. quam in sing. *Terent. Heaut. 2. 3. 37.* Foribus pessulum obdere. *Plaut. Curc. 1. 3. 1.* Sonitum prohibe forum, & crepitum cardinum. *Liv. l. 1. c. 14.* Priusquam fores portarum objicerentur. ¶ *Plutarchus* narrat, primum Valerio fratri Poplicolæ, cum de Sabinis triumphasset, domum publice positam, cujus fores extra aperirentur, cum antea cæterarum ædium intro referando impellerentur, ut ex hac concessione honoris appareret, quotidie eam domum aliquid publice admissuram. ¶ *Fores aperire*, ἀνοίγειν τὰς θύρας, proverbio dicitur, qui rei cujuspiam ingrediam, initiumque patefacit. *Plin. l. 1. c. 8.* ¶ Percutere forem, *batter alla porta*. *Liv. l. 6. c. 24.* ¶ Translate *Cic. Fam. 13. 10.* Aperire fores amicitiæ.

Foris, adv. *di fuori*, *fuori*, ἔξωθεν, extrinsecus, adv. est status in loco, vel motus de loco. *Terent. Eun. 5. 4. 12.* Foris sunt. *Plaut. Stich. 1. 3. 36.* Foris cœnare. *Cic. in Partit.* Foris ad se delata tamen arte tractat. *Id. ad Q. Fr.* Foris valde plauditur. h. e. in vulgus, non in Senatu solum. ¶ Jungitur & cum præposit. *Plin. l. 17. c. 24.* In ulcus penetrat omnis a foris injuria.

Forma, æ, f. 1. *forma*, *bellezza*, *faccia*, *apparenza*, תואר, Ger. *form*, *gestalt*, Gall. *forme*, *beauté*, Hisp. *forma*, *hermosura*, εἶδος, μορφή, τύπος, figura, sive facies uniuscujusque rei. *Cic. 1. de nat. Deor.* Omnium animantium formam vincit hominum figura. *Id. 2. de nat. Deor.* Cumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis autem circulus. ¶ Speciatim pro pulchritudine ponitur. *Cic. pro Cæl.* Adolescens, in quo forma, & species sit liberalis. ¶ Stata forma est pulchritudo mediocris, seu media inter summam pulchritudinem, & extremam deformitatem. *Gel. l. 5. c. 11.* Eas fere fœminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent. ¶ Transfertur etiam ad incorporea, pro effigie quadam, seu idea, quam de re quapiam mente concipimus. *Cic. l. 1. Off.* Formam quidem ipsam, & tanquam faciem honesti vides. ¶ Forma item dicitur instrumentum, in quo exprimitur caseus. *Col. l. 7. c. 8.* Liquor in fiscellas, aut in calathos, vel formas transferendus est. ¶ Forma pro specie frequenter accipitur apud Rhetores. *Quint. l. 7. c. 5.* Abdicationum formæ sunt duæ, altera criminis perfecti, altera imperfecti. ¶ Sumitur item pro regula, seu lege. *Virg. 6. Æn.* Quæ pœna, aut quæ forma viros, fortunave mersit? Ubi Servius, *Forma*, *regula*. Singulis enim sceleribus statuta sunt supplicia ex more Romano. ¶ Item pro similitudine. *Vellej. l. 2. c. 61.* In formam justi coire exercitus. ¶ Est etiam Architectorum vox, qua significatur ratio, seu dispositio ædificiorum, *il disegno*. *Auson. Mosel. v. 298.* Quis potis ..... pandere tectonicas per singula prædia formas? *Liv. l. 25. c. 31.* Archimedes intentus formis, quas in pulvere descripserat. ¶ Translate *Cic. 2. Fam. ep. 8.* Ex tuis litteris cum formam Reip. viderim, quale ædificium futurum sit, scire possim. ¶ Item monetas cudentium. forma enim dicitur tum ipse nummus, tum signaculum archetypum, quo imprimitur. Hinc *formas quinarias*, & *denarias*, legimus apud *Lamprid. in Alexand. Sev. c. 39.* h. e. monetas quinque, vel decem aureos valentes. V. ibi *Salmas.* ¶ Translate *Senec. epist. 34. ad fin.* Omnia facta, dictaque tua inter se congruant, & una forma percussa sint. ¶ Formas etiam dicimus ligneos pedes, quibus sutores ad faciendos calceos utuntur. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 106.* Si scalpra, & formas non sutor &c. *Ulp. l. 5. Dig. ad leg. Aquil.* Forma calcei cervicem percussit. ¶ Denique forma dicitur canalis structilis, e terra, vel lapidibus aggestis, quo rivi deducuntur, aquæductus; quia subditis ligneis formis construitur, ut notat *Sirmondus ad illud Sidonii l. 1. ep. 5.* Patuit & Roma conspectui, cujus mihi non solum formas, verum etiam naumachias videbar epotaturus. Hinc formas aquarum, legere est apud *Cassiod. l. 3. Var. ep. 31.* qui idem *l. eod. ep. 33.* Romam, dixit, formarum inundatione ditissimam. h. e. aquæductibus abundantem.

Formabilis, le, *formabile*, adject. qui formari potest. *Prudent. Apotheos. v. 1034.* Solus homo meruit Domini formabile dextra os capere. *Aug. l. 11. Trinit. c. 1.* Primordia formabiliora. Formaceus paries, h. e. terra constructus. *Plin. l. 35. c. 14.* In Africa, Hispaniaque e terra parietes formaceos appellant, quoniam in forma circumdatis utrinque duabus tabulis, inferciuntur verius, quam instruuntur.

Formalis, le, o. 3. *formale*, quod ad formam fit. *Plin. l. 34. c. 9.* Appellatur etiamnum & formalis temperatura æris tenerrimi. *Suet. in Dom. c. 13.* Cum procuratorum suorum nomine formalem dictaret epistolam. *idest*, quæ certa forma, qua dictabatur, excipiebatur a scribis.

Formamentum, i, n. forma, simulacrum. *Lucret. l. 2. v. 817.* Formamenta principiorum. *Arnob. l. 3.* Formamenta divina.

Formatio, onis, f. *formazione*, *forma*, *Vitr. lib. 5. c. 3.* Ita enim oblonga erit ejus formatio, & ad spectaculorum rationem utilis dispositio. *Id. l. 4. c. 1.* Columnarum formationes. Et *c. 16.* Ædium sacrarum formationes. ¶ Translate *Senec. ep. 117.* Ista jam a formatione morum recesserunt.

Formator, m. 3. qui format, & instruit. *Col. in Præfat. l. 1.* Denique animi sibi quisque formatorem, præceptoremque accersat. *Senec. de consol. ad Helv. c. 8.* Quisquis formator universi fuit.

Formatrix, icis, f. quæ format. *Tertul. de Monogam. c. ult.* de Didone loquens: Regina tantæ civitatis formatrix.

Formatura, æ, f. *forma*, μόρφωσις, conformatio, vel forma uniuscujusque rei. *Lucret. l. 4. v. 554.* Formaturaque laborum pro parte figurat.

Formatus, a, um, adject. *formato*, *fatto*. *Col. l. 6. c. 25.* Herba formata in otiam. *Ovid. 3. Met. v. 419.* Signum formatum e pario lapide. *Id. 1. Fast. v. 152.* Et modo formatis operitur frondibus arbor. h. e. formam quidem suam habentibus, nondum tamen plane maturis. Sic *Plin. l. 7. ep. 12.* Formatum libellum vocat, qui contextus sit, sed nondum limatus.

Formella, læ, f. *Apic. l. 9. c. 11.* In formella piscem formabis.

Formiæ, Formia, Phormiæ, Hormiæ, Col. & urbs in Latio Novo, nunc in Campaniæ ora lit. antiqua Læstrigonum sedes, condita a Lacedæmoniis, excisa a Saracenis, inter Cajetam & Minturnas, ubi nunc *Mola*, pagus, qui non est ipsæ formiæ, sed Molæ Formianæ a Cic. memoratæ. Hinc Sinus Formianus, *Golfo di Gaeta*. V. *Plin. l. 3. c. 5.*

Formianum, villa Cic. in agro Formiano. *Cic. Att. l. 2. ep. 4.*

Formianus, a, um, adj. a Formiis, ut Formiani colles, *Horat. l. 1. od. 20.*

Formica, æ, f. *formica*, נמלה, Ger. *ameiss*, Gal. *fourmy*, Hisp. *hormiga*, μύρμηξ, species animalis a *ferendis micis*, vel simpliciter a *ferendo*, quod nullum animal frequentius pondera convehat, neque, si mensuram corporis respicias, majora. *Cic. 3. de nat. Deor.* Num idcirco existimas, formicam anteponendam esse huic pulcherrimæ urbi, quod in urbe sensus sit nullus, in formica non modo sensus, sed etiam mens, ratio, memoria? ¶ Formicæ Indicæ, animalia Ægypti lupi magnitudine, & felium colore, sed cornuta. V. *Plin. l. 11. c. 31.*

Formicabilis, & Formicalis, e, adject. formicans. *Cœl. Aurel. Acut. 2. c. 37.* Pulsus latens, aut formicabilis. *Id. Tard. 2. c. 14.* Formicalis pullus.

Formicans, tis, o. 3. μυρμηκίζων, quod formicarum modo currit, ut Formicans pulsus, exiguus, debilis, & frequens, omniumque maxime lethalis, ita dictus, quod veluti formicas per arteriam discurrentes tactui repræsentet. *Pl. l. 7. c. 51.* Venarum inæquali, aut formicante percussu.

Formicatio, onis, f. *mal della formica*, *informicolamento*, μυρμηκιασις, extuberatio quædam est parva, & callosa, in summa cute latissimis radicibus inhærens, superne angustior, quæ inter scalpendum mordentis formicæ sensum præbet. *Plin. l. 28. c. 7.* Sanguinem sistit illico, & formicationem corporum.

Formicinus, a, um, o. 1. 2. *simile a formica*, *pusillo*, quod ad formicam pertinet. *Plaut. Men. 5. 3. 19.* Incedit, movet formicinum gradum. hoc est, incedit more formicæ, tarde.

Formico, as, avi, atum, n. 1. formicationem contraho. *Plin. l. 30. c. 13.* In sole, donec formicet cutis, toleranda sunt.

Formicosus, a, um, o. 1. 2. *pieno di formiche*, μυρμηκώδης, plenus formicis. *Plin. l. 10. c. 74.* Formicosam arborem sorices cavant.

Formicula, æ, f. diminut. parva formica, μυρμήκιον. *Arnob. l. 7.* Nec inter formiculam, & se se plurimum esse discriminis.

Formidabilis, le, o. 3. *formidabile*, *spaventevole*, φοβερός, quod est formidandum. *Ovid. 2. Met.* Nullæ in fronte minæ, nec formidabile lumen.

Formidamen, inis, n. formido, terror, spectrum. *Apul. Apol.* Bustorum formidamina, sepulcrorum terriculamenta.

Formidatio, onis, f. formido, metus, *paura*. Tribuitur a nonnullis *Ciceroni in Partit. Orat. c. 4.* Meliores tamen edit. habent *reformidatio*, vel *reformatio*.

Formidatus, a, um, adject. *temuto*. *Virg. Æn. 3. v. 275.* nautis formidatus Apollo. *Horat. l. 2. epist. 1. v. 256.* Formidata Parthis Roma.

Formido, as, avi, atum, a. 1. *aver gran paura*, *temer forte*, פחד, Ger. *heftig forchten*, Gall. *redouter*, Hisp. *temer mucho*, φοβέω, vehementer timeo, metuo, vereor. *Cic. 2. Phil.* Unus inventus est, qui id auderet, quod omnium fugisset, & formidasset audacia. *Plaut. Cist. 4. 2. 20.* Intus paveo, formido foris. *Id. Pseud. 1. 3. 81.* Si isti formidas credere.

Formido, inis, f. *paura*, פחד, Ger. *forcht*, *schrecken*, Gal. *crainte*, *peur*, Hisp. *miedo*, *demasiado temor*, φόβος, metus vehementior, pavor. *Cic. 4. Tusc. c. 8.* Formidinem metum permanentem definiunt. *Id. Att. l. 8.* Nullum fuisse tempus post has fugas, & formidines. ¶ Item rete lineum variis plumis, pennisque contextum, quo feris, ac in primis cervis inter venandum formidinem incutit, adeo ut vel in retia, vel in sagittas incidant. *Lucr. l. 4.* Dum pavidos formidine cervos claudat, odoratæ metuentes aera pennæ. Adde *Senec. l. 2. de Ira, c. 12.*

Formidolose, adv. *paurosamente*. *Cic. pro Sext. c. 19.* Opponi omnibus concionibus falso, sed formidolose tamen. Comparat. formidolosius, legitur in Orat. Catonis de Consulatu suo, apud *Charis. l. 2.*

Formidolosus, a, um, o. 1. 2. *pauroso*, *terribile*, ירא, Germ. *forchtsam*, Gal. *craintif*, *redoutable*, Hisp. *medroso*, *espantable*, φοβερός, qui timet, & qui timetur. *Col. l. 6. c. 2.* Nec ad ingredienda flumina formidolosi. *Cic. pro Leg. Manil. c. 23.* Bellum formidolosissimum. *Id. in Pison. c. 24.* Horribilis, & formidolosus locus. *Tacit. Ann. 1. c. 62.* Formidolosior hostium exercitus.

Formidus, o. 1. 2. idem ac formus, h. e. calidus. *Cato apud Fest.* Æstate frigido, hyeme formido.

Formio, onis, m. 3. *Risano*, fl. parvus Istriæ, qui in mare Hadriaticum, & sinum Tergestinum cadit.

Formo, as, a. 1. *formare*, *fare*, *fabbricare*, יצר, Germ. *formier*, Gall. *former*, *façonner*, Hisp. *formar*, χαρακτηρίζω, τυπόω, μορφόω, formam rei alicui induco. *Cic. 4. Acad.* Parmenides ignem, qui moveat terram, quæ ab eo formetur. ¶ Formare juventutem, *riformare*, ut instituere, & veluti a rudiore ingenio ad meliorem quandam formam traducere. *Plin. in Paneg.* Quid vitam? quid mores juventutis, quam principaliter formas? *Hor. l. 2. od. 25.* Teneras mentes formandæ studiis. ¶ Habet præterea varios, atque elegantes usus. *Cic. l. 3. de Orat. c. 49.* Exercitatione, ac stylo formanda nobis oratio est. *Sueton. Domit. c. 20.* Epistolas, orationesque, & edicta alieno formabat ingenio. hoc est in iis componendis aliorum opera utebatur. *Horat. Art. poet. v. 125.* Siquid inexpertum scenæ committis, & audes Personam formare novam. h. e. inducere, fingere, novam fabulam componere. *Virg. Æn. 9. v. 80.* Formare classem. h. e. parare. *Quintil. l. 1. c. 12.* Verba recte formare. h. e. proferre. *Ovid. 3. Amor. el. 6.* Formare gaudia mente. h. e. imaginari. *Id. 3. Met.* Formare dictis ignarum. h. e. docere, *istruire*. ¶ Formare etiam dicuntur qui nummos cudunt. V. Forma, & *Salmas. ad hist. Aug.*

Formose, adverb. *bellamente*, pulchre. *Propert. l. 1. el. 2.* Surgat & in solis formosius arbutus antris. *Apul. l. 6. Metam.* Formose saltare. & *l. 5.* Vide Cupidinem formosum Deum formose cubantem. *August. Conf. l. 1. c. 7.* Formosissime qui formas omnia.

Formositas, atis, f. *bellezza*, יפי, Germ. *wolgestaltung*, Gal. *beauté*, Hisp.

Hisp. *hermosura*, ὡραιότης, pulchritudo. *Cic.* 1. *Off. c.* 35. Idque positum est in tribus rebus, formositate, ordine, ornatu ad actionem apto.

Formosillus, a, um, *bellaccio*. *Varr.* apud *Non. c.* 2. n. 109. Formosula uxor.

Formosus, a, um, o. 1. 2. *bello*, יפה, Ger. *wolgestalt*, Gal. *beau*, Hisp. *hermoso*, εὔμορφος, pulcher, speciosus, a forma. *Cicer.* 1. *de nat. Deor.* Quotus enim quisque formosus est? *Ovid.* 13. *Met. v.* 798. Riguo formosior horto. *Virgil. Ecl.* 3. *v.* 57. Nunc formosissimus annus.

Formucalis, e, adject. ut formucales forcipes, ita dictæ, quod forma capiant, h. e. ferventia. *Festus.*

Formula, æ, f. dim. a forma. *Frontin. de aquæd. artic.* 36. Formula moduli. ¶ Dicitur etiam de pulchritudine. *Plaut. Pers.* 2. 1. 47. Tempori hanc vigilare oportet formulam, atque ætatulam meam. ¶ Sæpe accipitur pro lege, vel melius pro certa norma, & ratione, quæ lege præscripta est, ut Formulæ testamentorum, &c. *Cic.* 3. *Off.* Nondum Aquilius protulerat de dolo malo formulas. ¶ Item pro stylo, & ratione loquendi. *Cic. de opt. gen. Or. c.* 5. Ad quam eos quasi dicendi formulam revocent. ¶ Item pro quadam politica vivendi regula, *massima di politica*. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 44. hæc populos, hæc magnos formula reges, Excepto sapiente, tenet. ¶ *Formulam intendere*, est dicam impingere, vel dictare actionem. *Suet. in Vitel. c.* 7. Cum libertino cuidam acerbius debitum reposcenti injuriarum formulam, quasi calce ab eo percussus, intendisset. ¶ *Cadere formula*, vel *excidere formula*, est aliquid de conceptis formulæ verbis immutare, & consequenter causa cadere, seu causam amittere. Erant enim juris formulæ certis quibusdam verbis conceptæ, a quibus si quis vel minimum recessisset, causa cadebat. *Quint. l.* 3. Cum in omnibus fere causis, in quibus cecidisse quis formula dicitur, hæ sint quæstiones. Adde *Sueton. in Claud. c.* 14.

Formularius, ii, m. 2. dicebatur causidicus, qui ex formula juris agere consuevit. *Quint. l.* 12. *c.* 3. Quorum alii ad rubricas, vel ad album se transtulerunt, & formularii, vel ut ait Cicero, leguleji esse maluerunt.

Formus, o. 1. 2. *caldo*, apud vet. ab Æolico φορμός, pro θερμός, calidus. *Festus*. *Arnob. l.* 2. Nec in formis erubescerent calamistris masculorum vibrare cæsariem. Alii legunt *informis*, idest valde calidis.

Fornacalia, um, n. sacra Deæ Fornacis, quia ad fornacem, quæ in pistrinis erat, & in qua fruges torrebant, sacrificium facerent. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 527. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Numa & Fornacalia instituit, farris torrendi ferias. *Lactant. l.* 1. *c.* 20. Doctos viros celebrandis fornacalibus operari.

Fornacalis, le, adject. ut Fornacalis Dea, apud *Ovid.* 6. *Fast. v.* 313. sc. Fornax, quæ a Numa inter Deas constituta est.

Fornacarius, a, um, adject. ut fornacarius servus, *fornaro*, אפה, Ger. *becker*, Gal. *fournier*, Hisp. *hornero*, ἀρτοπώλης, servus pistrinarius, qui fruges torrebat, a *fornax*. Nam antiquitus prius fruges torrebant, deinde in pila conterebant, quod pinsere vocabant. Postea inventæ sunt molæ trusatiles, hoc est, hominum opera versatiles. *Ulp. l. si fornacarius*, ff. *ad leg. Aquil.*

Fornacator, oris, m. qui fornacem balnei succendit. *Paul. JCtus l.* 14. *Dig. de instr. vel instrum. legat.* Ita enim ibi legendum est, non *fornicator*.

Fornaceus, a, um, o. quod est factum in modum fornacis. *Plin. l.* 35. *c.* 14. Parietes, quos appellant fornaceos.

Fornacula, f. 1. dim. a fornax. *Juven. sat.* 10. *v.* 82. Magna est fornacula.

Fornax, cis, f. *fornace*, כבשן, Ger. *ofen*, Gall. *fournaise*, Hisp. *hornaza*, κάμινος, ædificium, quod rei alicujus coquendæ, aut calefaciendæ gratia igni succenditur, cujusmodi sunt, quibus calx, aut lateres coquuntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Apparentque in ardentibus fornacibus sæpe volitantes. *Plin. l.* 11. *c.* 36. Fornax æraria. *Id. l.* 17. *c.* 9. Fornax calcaria. ¶ Fornax etiam Dea fuit, cujus in honorem Numa Fornacalia instituit, h. e. farris torrendi ferias. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 525. Facta Dea est Fornax: læti Fornace coloni Orant, ut fruges temperet illa suas. V. *Plin.* 1. 2.

Fornicarius, ii, m. opifex, propola, institor, qui tabernas a fisco conducit sub fornicibus, ut ibi merces suas venales habeat. *In Pandectis*, *l. cum quidam, de usuris*. Fiscus ex suis contractibus usuras non dat, sed ipse accipit, ut solet a fornicariis, qui tardius pecunias inferunt. *Bud. in Annot.*

Fornicatio, onis, f. *edifizio in volta*, Ger. *schwibogen*, *gewelb*, Gall. *voute*, *ouvrage en voute*, Hisp. *obra de boveda*, καμάρωσις, fornicis structura. *Senec. epist.* 95. Societas nostra lapidum fornicationi similis est, quæ casura, nisi invicem obstarent, hoc ipso sustinetur. *Vitruv. l.* 6. *c.* 11. Parietum fornicatio. ¶ Est etiam scortatio, apud Eccles. Scriptor. *Tertul. de Pudic. c.* 1. & *cont. Marc. l.* 5. *c.* 7.

Fornicator, oris, m. &

Fornicatrix, icis, f. qui, vel quæ scortatur. Voces sunt Ecclesiasticis Scriptorib. usitatæ. Meretrices enim sub fornicibus prostabant. Hinc Fornicatores dicti, qui illuc conveniren. *Isid. l.* 10. *Orig. Tert. de Pudic. c.* 1.

Fornicatus, a, um, adiect. in modum fornicis fabricatus, *fatto a volta*, concameratus, arcuatus. *Cic. in Top. c.* 4. Parietem directum ad communem parietem adjungere vel solidum, vel fornicatum. *Plin. l.* 12. *c.* 5. Fornicato ambitu.

Fornico, as, a. 1. *fabbricare a volta*, Ger. *gewelben*, Gal. *vouter*, Hisp. *bovedar*, καμαρόω fornices extruo, vel fornicis figuram rei alicui induco. *l.* 16. *c.* 42. Populus contra omnia interiora panditur, palma e contrario fornicatur, hoc est, sursum incurvatur, cum fornicis cornua deorsum soleant inclinari.

Fornix, cis, m. *volta*, *arco*, כיפה, אולם, Ger. *schwibogen*, Gal. *voute*, Hisp. *boveda*, ἀψίς, arcus, seu pars tecti camerati: quamvis aliquando pro toto tecto accipiatur. Differt a *camera*, quæ totum tectum fornicatum, & concavum significat. *Salust. in Catil. in fine*. Locum muniunt undique parietes, atque insuper camera lapideis fornicibus juncta. *Cic. in Top. c.* 4. Non debebit præstare, quod fornix vitium fecerit. ¶ *Fornix*, *testudo*, & *concha* sunt diversa cameræ genera. Nam si tectum esset simile hemicylindro, hoc est, rotundum, & oblongum, ad modum navis, vocabatur *fornix*, at *testudo* habuit formam hemisphærii: *concha* referebat quartam partem sphæræ. ¶ Speciatim fornices erant arcus in memoriam rerum a triumphalibus virgis gestarum extructi, quasi monumenta victoriarum, cujusmodi fornices etiam hodie Romæ extant, quos Arcus Triumphales vulgo vocant, quorum antiquissimus est Vespasiani nomine erectus in Triumpho Judaico, & alii duo maxime insignes, quorum alter Septimii Severi, alter Constantini honori erectus est. *Cic.* 2. *de Or.* Ut in forum descendens caput ad fornicem Fabii demitteret. ¶ Translate fornix ponitur pro lupanari, seu meretricia cella, quia meretrices sub fornicibus habitare consueverant. Unde Curio Cæsarem Bithynicum fornicem vocat, apud *Sueton. in Cæs. c.* 49. *Juven. sat.* 3. *v.* 156. Et nonum pueri quocumque in fornice nati.

Foro, as, a. 1. *forare*, *pertugiare*, נקב, Ger. *boren*, Gall. *percer*, Hisp. *horadar*, τρυπάω, pertundo, penetro, a *forare*, meatus, qui forando fit. *Col. l.* 5. *c.* 9. Amygdala si parum ferax erit, forata arbore lapidem adigito. *Plaut. Mil.* 1. 1. 53. Forabunt te per vias stimulis: *Macrob. Saturn.* 7. *c.* 3. Fora e auem.

Forpex, icis, f. instrumentum, quo a tonsoribus pili inciduntur, *forbice*. Voss. & alii de latinitate hujus vocis dubitant. Habet quidem *Isid. l.* 20. *Orig. c.* 13. & *Cassiod. Orthograph. c.* 4. ubi ambo discrimen afferunt inter forficem, & forpicem, quod hæc tonsoria sit, illa sutoris. *Sidon.* etiam *Polemii Epithalam. carm.* 15. *v.* 184. Rupit odoratum redolenti forpice barbam. Ita scriptum est in castigatissimis libris *Puteani*, *Elmenhorstii*, *Savaronis*, & *Sirmondi*.

Fors, fortis, f. *fortuna*, *caso*, גד, Germ. *zufal*, Gall. *fortune*, Hisp. *fortuna*, τύχη, casus extemporalis, a *ferendo*, quia fors est, prout res fert. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 13. Fors in aliquibus rebus plus, quam ratio potest. ¶ Videtur a *fortuna* differre, quia *fors* casus est, *fortuna* ipsa Dea, ut annotavit *Nonius*, citans locum *Accii ex Andromeda*: Multi, quibus natura prava magis, quam fors, aut fortuna obfuit. ¶ Interdum tamen pro ipsa fortuna ponitur. *Cic. Att. l.* 4. Sed de illa ambulatione fors viderit, aut siquis est, qui curet, Deus. *Teren. Hec.* Fors pol fuat. idest fors hoc ferat, vel fortuna faveat. ¶ Interdum ponitur adverbialiter. *Prisc. l.* 15. *ex Virg.* 11. *Æn. v.* 50. Fors & vota facit, cumulatque altaria donis. ¶ Usurpatur etiam in obliquis casibus. *Vellej. l.* 2. *c.* 66. Vel forte, vel providentia, vel utcumque constitutum. *Liv. l.* 1. *c.* 4. Forte quadam, an divinitus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 381. Nos forte sua tempestas appulit. ¶ *Fors fortuna*, bona fortuna, vel eventus bonæ fortunæ, *buona fortuna*. *Ter. Eun.* 1. 2. 54. Forte fortuna adfuit hic meus amicus, *per buona fortuna*. *Id. Hecyr.* 33. 26. Quæque fors fortuna est, quæ nobis te hodie obtulit. *Colum. l.* 10. *v.* 316. Et celebris Fortis fortunæ dicite laudes. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 773. Deam læti Fortem celebrate Quirites. *Ter. Phorm.* 5. 6. 1. O Fortuna, o fors fortuna, quantis commoditatibus hunc onerastis diem! *Donatus* ad hunc loc. scribit, Fortis fortunæ templum trans Tiberim fuisse; cujus festum colebant, qui sine arte vivebant: illi etiam gratias agebant, quibus aliquid successerat. Eo igitur vocabulo significatur magna vis fortunæ. ¶ *Forte* adverb. seu potius hujus nominis ablativus, *a caso*. V. *infra suo loco*.

Forsan, adverb. *forse*, אולי, Ger. *villeicht*, Gall. *par aventure*, Hisp. *por aventura*, ἴσως, dubitandi adverbium est, a fors. *Virg.* 1. *Æn. v.* 203. Forsan & hæc olim meminisse juvabit.

Forsit, fors sit, ferat hoc fors, a *fors*, & *sit*. *Lucr. l.* 6. *v.* 735. Forsit & Æthiopum penitus de montibus ullis crescat. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 49. Dissimile hoc illi est: quia non ut forsit honorem Jure mihi invideat. h. e. fortasse.

Forsitan, adverb. *forse*, idem ac forsan ex *forsit*, & *an*, quasi an fors sit, sive an ferat hoc fors. *Cic. de Orat.* Major ars aliqua forsitan esset requirenda. *Ter. Eun.* 1. 2. 117. Forsitan hic mihi parvam habeat fidem.

Fortasse. V. Fortassis.

Fortassean, adv. idem ac forsan, a *fortasse*, addito *an*. *Gell. l.* 11. *cap.* 9. Fortassean auxilii petendi gratia. *Senec. epist.* 29. Intermittentur fortassean, & desinent. V. *Pareï Lex. Crit.*

Fortassis, adv. sive fortasse, idem ac forsan, a *forte*. *Prisc. l.* 15. hoc pacto distinguit. *Fors* quidem, *forsan*, & *forsitan* dubitandi sunt, *forte* vero eventus, *fortasse* autem, & *fortassis* pro temere. Sed promiscue usurpantur. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 16. Sed ego fortassis vaticinor. *Id. ep.* 16. *l.* 7. Habes epistolam verbosiorem fortasse, quam velles. ¶ Quoties antecedunt particulæ, *si*, *sin*, *nisi*, *ne*, *num*, *an*, aut aliæ particulæ interrogationis, non habet locum neque *fortasse*, neque *fortassis*, neque *forsitan*, sed duntaxat *forte*. *Plaut.* tamen *Ep.* 3. 4. 96. An tu fortasse fuisti meæ matri obstetrix?

Fortax, acis. *Cato R. R. c.* 38. Facito, fortax totam fornacem infimam complectatur, *h. e.* (si sana est lectio) totus camini gyrus, & pavimentum saxo stratum: ducto verbo a *fortitudine*, ut putat *Turneb. l.* 11. *adversar. c.* 13. quia totam fornacem sustentat, & munit.

Forte, adv. *per avventura*, τυχόν, fortuito, casu, & veluti per fortem. Vossius dicit, adverbium non esse, sed ablativum a recto *fors* positum adverbialiter. *Cic.* 2. *de Or.* Forte evenit, ut in Privernati essemus. ¶ Aliquando dubitandi adverbium est. *Cic.* 2. *de Or. c.* 46. Ne forte hoc magnum, ac memorabile videatur. *Id. de Fato c.* 16. Nisi forte volumus &c. *Nepos* 10. *c.* 9. Si forte consiliis obstitisset fortuna. V. *Fortassis*.

Fortesco, n. 3. *fortificarsi*, התחזק, Germ. *starck werden*, Gall. *devenir fort*, Hisp. *fortalecerse*, κρατύνομαι, fortis fio. *Nævius* apud *Gel. l.* 19. *c.* 7. Crescit annis, & fortescunt vires. Ipse tamen Gell. hanc vocem improbat.

Forticulus, a. 1. 2. dim. a fortis. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 19. Quamvis idem Epicurus forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat.

Fortifico, as, a. 1. *fortificare*, חזק, Germ. *stercken*, Gal. *fortifier*, Hisp. *fortalecer*, ἰσχυρίζω, fortem facio. *Cal. Aurel. Acut.* 2. 30. Vina sufficientia fortificare. ¶ Quod ex *Plauto* affertur a quibusdam Lexicographis, suspectum est.

Fortis, te, o. 3. *forte*, *gagliardo*, חזק, Germ. *starck*, Gall. *fort*, Hisp. *fuerte*, ἀλκιμος, valens, potens, qui validis viribus præditus est, a *ferendo*, quia fortitudo est virtus perferendarum rerum. Fere de animo dicitur, quia fortitudo animi est, robur corporis. *Cic. l.* 1. *Off. c.* 23. Fortis animi est, & constantis, non perturbari in rebus adversis. *Sallust. Jug. c.* 95. de Sylla: Multi dubitavere, fortior, an felicior esset. *Cic. l.* 3. *de Orat.* Impetus animi fortissimus. ¶ Fortia facta. h. e. fortiter patrata. *Virg.* 1. *Æn.* Fortia facta patrum. Adde *Liv. l.* 26. ¶ Interdum & de corporis robore usurpatur; *robusto*, *gagliardo*. Sic *Colum. l.* 1. *c.* 8. Villicum fortem appellat. *Virg.* 11. *Æn.* Si fœmina forti fidis equo. h. e. cursu præstanti. *Id.* 1. *Georg.* Tauri fortes. ¶ Habet etiam alias his affines notiones. *Ter. Andr.* 2. 6. 13. Cavit, ne unquam infamiæ ea res sibi esset, ut virum fortem decet. h. e. honestum, *uomo d'onore*. *Plaut. Trinum.* 5. 2. 9. Sororem despondisse suam in tam fortem familiam. h. e. divitem, & bene audientem. *Id. Mil.* 4. 3. 13. *de quadam muliere*: Ecquid fortis visa est? h. e. formosa, ut interpretantur *Nonius*, *Serv. J. Cæs. Scalig. de Caus. ling. lat. l.* 1. *c.* 22. Alii fortem hoc loco interpretantur, h. e. ætate integram, & ad Venereas res idoneam. Quæ quidem interpretatio magis congruere videtur. ¶ Usurpatur etiam fortis pro munito, & firmo. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Eæ vites minus fertiles vino, acinis, & fæce nimia, contra pruinas fortissimæ sunt. *Cæs. B. C. l.* 2. Fortissima ligna. *Pallad. l.* 1. *c.* 4. Fortiores caules. Plura in hanc rem exempla affert *Borrich. Cogit. pag.* 108. inter quæ & illud ex *Cic. Phil.* 12. *c.* 3. Illi, illi urbi fortissimæ conanti e manibus ereptus est Antonius. Verum hoc loco longe melior lectio est, *fortissime conanti*.

Fortiter, adv. *fortemente*, בחזק, Germ. *sterlich*, Gall. *fortement*, Hisp. *fuertemente*, ἰσχυρῶς, animose, constanter, strenue. *Plaut. Bacch.* 4. 7. 15. Fortiter adstringere. *Cic.* 4. *Phil. c.* 2. Nec solum id animose, & fortiter, sed considerate etiam, sapienterque fecerunt. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 26. Fortius pugnare cœperunt. Et *l.* 4. *c.* 12. Fortissime resistere. *Quint. l.* 2. *c.* 4. *in fi.* Fortissime affirmare. *Pompon. Dig. l.* 32. *leg.* 83. Fortiter defendere aliquid.

Fortitudo, inis, f. *fortezza*, חזק, Germ. *stercke*, Gall. *force*, Hisp. *fortaleza*, ἀλκή, est virtus animi, qua labores considerate suscipiuntur, & dolores constanter perferuntur. *Cic.* 2. *de Inv.* Fortitudo est considerata periculorum susceptio, & laborum perpessio. *Id.* 3. *Off.* Fortitudo, quæ est dolorum, laborumque contemptio. Et *paulo inferius*. Fortitudinem

dinem quoque aliquo modo expediunt, cum tradunt rationem negligendæ mortis, perpetiendique doloris. ¶ Usurpatur etiam num. pl. *Cic. 1. Off.* Sunt ergo domesticæ fortitudines non inferiores militaribus. ¶ Fortitudinis comites sunt animi magnitudo, gravitas, patientia, ut scribit idem *Cic. Tusc. 2. c. 13.*

Fortuito, adverb. *a caso, per sorte*, Germ. *glücklich*, Gall. *par aventure*, Hisp. *por aventura*, κατὰ τύχην, casu, temere, forte, a *fortuitus*. *Vossius* ait, non tam adverbium esse, quam quasi adverbium. Nam intelligitur *casu*. Adiungit, interdum junctim legi, *Casu, & fortuito*, sed tunc potius *fortuitu* scribendum esse, ut est in melioribus libris. *Cic. 2. de Orat.* Fortuito in eum sermonem incidimus. *Cæs. l. 7. B. G. c. 20.* Fortuito, aut sine consilio. *Tac. Ann. 2. c. 77.* Fortuito multa in melius cadunt.

Fortuitu, *a caso*, idem ac fortuito, sine consilio. Legitur in multis Editionibus apud *Cic. Philip. 10.* item *l. 2. Div. c. 7. & 28.* sed non ubique lectio constans est.

Fortuitus, a, um, o. cib. *che accade per sorte*, Ger. *zufällig*, Gal. *fortuit*, Hisp. *fortuito*, τυχαῖος, quod casu accidit, vel in fortuna positum est, a forte. *Cic. 1. de nat. Deor.* Ex his effectum esse cœlum, atque terras, nulla cogente natura, sed concursu quodam fortuito. *Id. l. 3. de nat. Deor. c. 36.* Boni fortuiti quippiam nacti sumus. ¶ *Fortuita* absolute pro rebus fortuitis. *Tac. hist. l. 4. c. 5.* Firmior adversus fortuita. ¶ Fere penultimam corripit, interdum tamen producit. *Horat. l. 2. od. 15.* Nec fortuitum spernere cespitem.

Fortūna, æ, f. *fortuna*, τύχη, est subitus, & inopinatus eventus rerum accidentium. *Cic. 2. de Leg.* derivat ab *ope ferenda*, vel a *forum* (aliqui legunt *fors*) in quo incerti casus magis significantur. *Cic. 2. de Divin. c. 6.* Quid est enim aliud fors, quid fortuna, quid casus, quid eventus, nisi cum sic aliquid cecidit, sic evenit, ut vel non cadere, atque evenire vel aliter cadere, atque evenire potuerit? ¶ Sæpe pro eventu prospero sumitur. *Cic. in Famil.* Ex iis rebus, quas tibi fortuna elargita est. ¶ Sæpe pro tristi rerum eventu. *Cic. in Familiar.* Ut impudentia videatur eandem fortunam, si res cogat, recusare. ¶ Sed frequenter etiam epithetis secundæ, & adversæ distinguitur. *Cic. in Familiar.* Vidimus aliquoties, secundam pulcherrime te ferre fortunam, magnamque ex ea re te laudem adipisci: fac, aliquando intelligamus, adversam quoque te æque ferre posse. ¶ Fortuna ab antiquis Dea credita est. In Italia apud Prænestinos præcipue, & Antiates colebatur. Romæ item Fors Fortuna, idest, bonæ Fortunæ eventus, trans Tiberim ædem habuit. V. Fors. *Cic. de Amic. c. 15.* Non enim solum ipsa Fortuna cæca est, sed eos etiam plerumque efficit cæcos, quos complexa est. *Fortes fortuna simple adjuvat*, proverb. est apud *Cic. l. 3. de Fin. c. 4.* ¶ Accipitur etiam pro rerum statu. *Cic. pro Sylla.* Hic vos orat parvus, ut se aliquando, si non integra fortuna, at afflicta, patri suo gratulari sinatis. ¶ Item prosperitate, & felicitate. *Ter. Andr. 1. 1. 69.* Omnes omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, qui gnatum haberem tali ingenio præditum. ¶ Item pro divitiis. *Cic. Div. in Ver.* Cur, de quibus in provincia non optime es meritus, eos nunc plane fortunis omnibus conaris evertere? *Id. de Amic. c. 16.* Sæpe enim quibusdam aut animus abjectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior. ¶ Per fortunas, locutio est opem auxilius omni prece implorantis. *Cic. Att. l. 5.* Ne provincia nobis prorogetur, per fortunas, dum ades, quicquid provideri potest, provide. ¶ *Fortuna Imperii*, *Fortuna Populi Rom.* non solum significat felicitatem, sed & auspicium majestatis notat. *Tacit. 3. hist. c. 46. & l. 4. c. 57.* ¶ Infimæ fortunæ homo, *di bassa condizione*. *Cic. 5. de Fin.*

Fortunatæ Insulæ, al. Atlanticæ, & Canariæ, *le Canarie*, ins. Africæ, in mari Atlantico. Dictæ sunt a terræ fertilitate, & aeris temperie. Olim sex erant, nunc septem, una earum in duas maris æstu divisa. Earum nomina sunt *Canaria*, *Casperia*, *Centuria*, *Theode*, *Nivaria*, *Pluitalia*, seu *Pluvialia*, *Capraria*. Earum Orientalior est *Casperia*, Occidentalior *Pluitalia*. Princeps est *Canaria*, sic dicta a canum multitudine, & magnitudine.

Fortunate, adverb. *felicemente*, Ger. *glückhaffig*, Gal. *heureusement*, Hisp. *fortunadamente*, *dichosamente*, εὐτυχῶς, feliciter prospere. *Cic. 3. Fin. c. 7.* Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate vivere. *Colum. proœm. l. 1. ante med.* Fortunatius a catenato repulsum janitore.

Fortunātim, adverb. idem quod fortunate. *Enn.* apud *Non. c. 2. n. 33. 4.* Fortunatim, feliciter, ac bene vortat.

Fortunātus, o. 1. 2. *felice*, *avventuroso*, אשרי, Germ. *glückhaffig*, Gall. *heureux*, Hisp. *dichoso*, *bienaventurado*, εὐδαίμων, εὐτυχής, felix, & cujus votis fortuna respondet. *Cic. de Orat. l. 2. c. 86.* Scopas fortunatus homo, & nobilis. *Id. l. 2. Q. Fr. epist. 14.* Nihil est nobis fortunatius. *Velle. l. 2. c. 12.* Fortunatissimo decertare prælio. ¶ Interdum est idem ac propitius. *Afran.* Deos ego omnes, ut fortunati sint, precor. ¶ Fortunatorum Insulæ. h. e. Fortunatæ apud *Plaut. Trinum. 2. 4. 148.* V. sup.

Fortūno, as, a. 1. *felicitare*, *prosperare*, הצליח, Ger. *glücken*, Gal. *fortuner*, Hisp. *hazer bien aventurado*, εὐδαιμονίζω, prospero, secundo. *Cic. l. 2. Fam. epist. 2.* Tibi patrimonium Dii fortunent. *Id. l. 15. ep. 7.* Eumque honorem Deos tibi fortunare volo.

Foruli, m. 2. dimin. a fori. *Fest.* Fori, Circensia spectacula, ex quibus etiam minores forulos dicimus. ¶ Foruli item sunt librorum conditoria, seu armariola, vel capsulæ. *Suet. in Aug. c. 31.* Hos quoque delectu habito condidit duobus forulis auratis sub Latini Apollinis basi.

Forūli, orum, m. 2. *Forulo*, vicus Sabinorum, in rupe prærupta, apud Marsorum confinia, ad Himellæ ortum. *Virg. 7. Æn. v. 714.* Casperiamque colunt, forulosque, & flumen Himellæ.

Forum, n. 2. *foro*, *piazza*, *palazzo*, שוק, Germ. *berichtsplatz*, *marckt*, Gall. *barreau*, *marché*, Hisp. *mercado*, *palacio*, ἀγορά, locus in quo res venduntur, item in quo causæ civiles aguntur, a *fero*, quia res venales in forum negociantium, & controversiæ in forum judicantium afferuntur. Multa erant Romæ fora rerum venalium, ut *Forum suarium*, in quo sues vendebantur, *boarium*, in quo boves, *piscarium*, in quo pisces, *olitorium*, in quo olera, *vinarium*, in quo vinum (*Varr. R. R. l. 1. c. 54.*) *Forum cupedinis*, in quo cupedines, seu lautiores cibi. Postea hæc omnia in unum locum sunt contracta, quem *macellum* appellaverunt. *Var. l. 1. de L. L.* ¶ Deinde sumitur pro loco juris, idest, in quo jurisdictio exercetur, seu causæ civiles aguntur. *Cic. Att.* Quod me in forum vocas, eo vocas, unde etiam bonis meis rebus fugiebam. ¶ Fora tria judiciaria antiquitus Romæ fuisse manifestum est, *Forum Latium*, sive Romanum antiquissimum, *Forum Cæsaris Dictatoris*, in quo loricatam sibi fieri statuam passus est, & *Forum Augusti*, quod cum æde Martis Ultoris extruxit. ¶ Forum differt a *subselliis*, quia *forum* est, ubi causæ civiles agebantur; *subsellia*, ubi judicia publica exercebantur. *Cic. 1. de Orat.* Age vero, ne semper forum, subsellia, rostra, curiamque mediteris, idest, causas civiles, publica judicia, conciones, & sententias in Senatu dicendas. ¶ *Foro uti*, prov. est præsentem rerum statum boni consulere, &, utcunque se se obtulerit fortuna, ita animum applicare. *Ter. Phorm. 1. 2. 29.* Scisti uti foro. Huic contrarium est, de foro decedere. *Nepos Attic. c. 14.* ¶ Cedere foro dicuntur, qui ære alieno oppressi solvendo non sunt. *Juven. Sat. 11. v. 50.* *fallire*. ¶ Forum etiam erat urbs, vel oppidum, vel vicus in Provinciis, in quo Prætores jurisdictionem exercebant, idest, causis civilibus præerant. Nam quæstiones publicæ, idest, de criminibus, quæ in Italia admissa essent, Romæ agebantur, non in Foris, nisi extra ordinem. Ab aliquibus Forum debaitur urbs, vel oppidum, vel vicus, quem Prætores, vel Censores ad nundinationem assignaverant, quo undique mercatores convenire solebant ad emendum, aut vendendum. Sed hujusmodi locus proprio vocabulo Conciliabulum vocabatur. ¶ In Italia multa fora erant, quorum pleraque infra submittemus, quæ constituta fuere vel a Prætoribus, seu Proconsulibus, cum bellum gererent, vel Provincias administrarent, vel a Censoribus, cum vias sternerent, vel ad jus simul, & nundinationem, & nominata sunt ex eorum nomine, a quibus constituta sunt. ¶ *Indicere Forum*, erat promulgare urbem, vel vicum in Provincia, ubi jurisdictio exerceretur. *Agere Forum*, erat urbi, aut vico in Provincia præesse, quo homines litium causa conveniebant. *Cic. Att. l. 5.* Forum institueram agere Laodiceæ. *Virg. 5. Æn.* Indicitque forum, & patribus dat jura vocatis. ¶ Prætores ver, æstatem, autumnum in bello insumebant, hyeme judiciis operam dabant. Judicia tamen per Judices exercebant, ipsi ultimo conventus die jus dicebant. Modus hic fuit. Complures eligebant Judices, qui tota hyeme causas audirent, & controversias dirimerent, qui Recuperatores vocabantur, extremo conventus die, quo consilium habebatur, in locum judicii procedebant, ubi judicibus assidentibus, pro tribunali jus dicebant, idest, suas cuique res secundum Judicum sententiam assignabant. ¶ Fora etiam vasa erant, in quibus vinum transferebatur, & e lacubus in culeos demittebatur, aut alio comportabatur, a *ferendo*. *Col. l. 12. c. 18.* Tum lacus vinarii, & torcularii, & fora, omniaque vasa, si vicinum est mare, aqua marina, sin minus, dulci eluenda sunt.

Forum Appii, *Case nove*, seu *Case nuove*, *li Maruti*, *Fossa nuova*, urbs exc. Latii, in finibus Volscorum, juxta Pontinas paludes. Alüs est *S. Donato*, olim urbs Volscorum, intra Paludes Pontinas, prope Asturam fl. Forum factum est ab. Appio Claudio Cæco Censore.

Forum Aurelii, opp. Etruriæ, exc. medium inter Centum Cellas, & *Cosam*, in ora, apud Graviscas. Forum factum est a C. Aurelio Cotta censore.

Forum Cornelii, Cornelium, *Imola*, urbs Lingonum, in Æmilia, seu Gallia Togata Cispadana, nunc in Romandiola, in limite agri Bononiensis, & Duc. Ferrariensis. Sic dictum a P. Cornelio Scipione Nasica Prætore. Sed aliqui censent, hoc Forum a Sylla Dictatore constitutum fuisse, & Forum Syllæ alio nomine appellant. Pop. Forocornelienses. *Plin.*

Forum Julii, vel Forum Julium, Colonia Octavianorum, *Frejus*, urbs Galliæ Narbon. constituta a C. J. Cæsare Proconsule. ¶ Forum Julium item, Castrum Juliense, *Cividal d' Austria* alias, nunc *Cividal del Friuli*, Colonia, & urbs Carnorum, ad Natisonem flu. ad radices Alpium. Hinc ipsa Carnia Forum Julium dicta est, *Friuli*, *Patria del Friuli*, regio Italiæ, Venetiæ pars, inter Marchiam Tarvisinam, Istriam, & Noricum, cujus Utinum caput est, & conventus juridicus. Pop. Forojulienses, *Furlani*.

Forum Livii, *Forlì*, urbs Galliæ Togatæ, in Romandiola, in via Æmilia, media inter Faventiam, & Cesenam. Constituta est a M. Livio Salinatore Prætore. Pop. Forolivienses.

Forus, i, m. 2. V. Fori.

Forvus, vel forbus, o. 1. 2. calidus, apud vet. a ferbeo. *Serv. in 4. Æn.*

Fossa, æ, f. 1. *fossa*, גוב, Ger. *grube*, Gal. *fossé*, Hisp. *hoyo*, *cava*, τάφρος, locus, unde effossa est terra, a *fossum*, sup. verbi *fodio*. *Cic. 5. Tusc.* Ejusque fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxisset. ¶ Speciatim sumitur pro receptaculo aquæ manufacto ad urbes, oppida, castra, aut alia hujusmodi munienda. *Cic. Attic. l. 4.* Populi R. exercitus Cn. Pompejum circumsidet, fossa, & vallo septum tenet.

Fossatum, i, n. posterioris latinitatis vox est, & significat vel fossam, vel munimentum fossa factum, *fossa*. *Pallad. l. 1. c. 13. de hortis*: Circumveniente fossato vel luto structis parietibus. *Capitol. in Gord. c. 28.* Castra omnia fossato circuibat. ¶ Sunt qui afferunt etiam verba *Plin. l. 17. c. 21.* ubi ait: Fossatum purgari, & extendi, ne crudum relinquatur. At *Harduin.* legit *fossam*. ¶ Est etiam fossatus, i, m. terminus in agris in ipsa fossa positus, apud Scriptores rei agrariæ, *Goes. pag. 254. & 267.*

Fossilis, le, o. 3. cib. *che si può cavare*, Ger. *das gut zugraben ist*, Gal. *qu'on peut creuser*, Hisp. *cavadizo*, ὀρυκτός, quod foditur, seu quod fodi potest. *Plin. l. 36. c. 18.* Theophrastus auctor est, & ebur fossile candido, & nigro colore inveniri.

Fossio, f. 3. *cavamento*, ὄρυξις, fodiendi actio. *Cic. de Sen. c. 15.* Quid agri fossiones, repastinationesque proferam?

Fossitius, a, um, o. 1. 2. ὀρυκτός, idem quod fossilis. *Plin. l. 36. c. 23.* Arenæ tria genera, fossitia, fluviatilis, & marina. *Pallad. l. 1. c. 10.* Arenæ fossitiæ tria sunt genera, nigra, cana, rufa.

Fosso, as, a. 1. idem ac fodio. *Enn. apud Var. l. 6. de L. L.* Decretum est fossare corpora telis.

Fossor, m. 3. *zappatore*, חופר, Ger. *graber*, Gal. *pionnier*, Hisp. *cavador*, ὀρυκτής, qui fodit. *Virg. 2. Georg. v. 264.* Et labefacta movens robustus jugera fossor. ¶ Translate dicitur de homine agresti, & imperito. *Pers. Sat. 5. v. 122.* Cum sis cætera fossor.

Fossŭla, f. 1. *fossetta*, ὀρυγμάτιον, dimin. a fossa. *Cato de R. R. c. 161.* Deinde fossulas facito, quo radices asparagi demittas. *Colum. l. 11. c. 3.* Locum circumdare fossula.

Fossūra, æ, f. 1. *cavatura*, Ger. *grabung*, Gal. *fouissement*, Hisp. *cavazon*, ὄρυξις, fossio. *Colum. l. 5.* Hanc planam fossuram maxime nos probamus. *Sueton. Calig. c. 37.* Complanata fossuris montium juga. Adde *Vitruv. l. 8. c. 1.*

Fossus, a, um, *zappato*, *cavato*, ὀρυκτός. *Plin. l. 19. c. 6.* Cæpas ter fosso solo seri jubent. *Martial. l. 14. epigr. 49.* Exercet melius vinea fossa viros. *Pallad. in Novembr. tit. 6.* Terra fossa, & subacta.

Fostiam pro hostia, &

Fostim pro hoste Antiqui dicebant, teste *Festo* in *Fedum*.

Fotus, a, um, adject. a foveo, *riscaldato*, *fomentato*, θαλφθείς. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 48.* Pulli a matribus exclusi, fotique. *Arnob. l. 2.* Honoribus fotum aliquem suscipere.

Fotus, m. 4. fovendi actus, fomentum, *riscaldamento*, *fomento*, πυρίασις. *Plin. l. 23. c. 9.* Utilis est igni sacro, fotu. Et *c. 1. ejusd. lib.* Decoctura eorum cœliacos juvat, & potione, & fotu.

Fovĕa, f. 1. *fossa*, *caverna*, βόθυνος, scrobis, spelunca, a prisco *fove*, pro *fodio*. Veteres pro *fovea* etiam *fovea* dixere. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 50.* Cautus enim metuit foveam lupus. *Cic. Phil. 4. c. 5.* Bellua in foveam incidit. ¶ Hinc pro fraude, & insidiis usurpatur. *Plaut. 4. 4. 45.* Ego ille doctus leno pene in foveam incidi.

Fovĕo, es, vi, tum, a. 2. *tener caldo*, *covare*, חמם, Ger. *erhalten*, Gall. *entretenir en chaleur*, *couver*, *esmouver*, Hisp. *calentar*, θάλπω, proprie est

est calorem, vigoremque nativum procurare, ac tueri, calefacere, a *foveo*. Plin. l. 10. c. 36. Fœtus ejecentes apprimendo pectori fovent, non alio incubitu, quam ova volucres. ¶ Specialiter est Medicorum vocabulum pro partem læsam humidis, calidisque fomentis applicatis aspergere, tepefacere, & dolorem lenire. Virg. 12. Æn. Fovit ea vulnus lympha longævus Japis. ¶ Aliquando est nutrire, provehere, alere. Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 1. c. 3. Scribis de summo Cæsaris in nos amore: hunc tu foveto. Id. l. 12. Att. epist. 18. Fovebam meos dolores. Tibul. l. 2. eleg. 7. v. 2. Credula vitam spes fovet. Sic dicimus fovere bellum, arma, fovere gaudia mente; fovere vota animo, Ovid. Virg. & alii. ¶ Fovere aliquid in pectore, pro cogitare. Plaut. Bacch. 4. 10. 1. ¶ Fovere castra, pro tueri. Virg. 9. Æn. Non obvia ferre arma viros, sed castra fovere. ¶ Fovere partes alicujus, pro adjuvare. Tac. 3. hist. c. 13. ¶ Fovere aliquem. h. e. amplecti, tueri. Quintil. l. 1. c. 2. Fovere aliquem in suam gloriam.

F ANTE R.

Frabaterni, V. Frabateria.

Fraceo, n. 2. & fracesco, is, n. 3. guastarsi, באש, Ger. faul worden, Gal. se flêtrir, Hisp. podrirse, σήπομαι, corrumpor, quasi vetustate putresco, de priore statu degenero. Var. de R. R. l. 1. c. 55. Uti ibi mediocriter fracescat. Colum. l. 1. c. 6. Oleum, quod minus provenit, si congelatur, fracescet. ¶ Translate fracebunt, h. e. displicebunt, inquit Festus.

Fraces, vel frages, f. 3. polpa d'olive, feccia d'oglio, פסולת, שמרים, Ger. oel trusen, Gal. marc, lie, Hisp. borras de azeyte, τρύγες, olearum fractarum, contusarumque fragmenta, ac reliquiæ quædam, carnes, & fæces olivarum, quæ in oleo subsidunt, ab antiquo frago pro frango. Col. l. 6. c. 3. Quidam fraces vino, & adipe commiscent. Adde Plin. l. 15. c. 6. & Col. l. 11. c. 6.

Fracĭdus, a, um, o. 1. 2. che comincia a guastarsi, marcio, באוש, Germ. faul, Gal. flétry, Hisp. rancioso, ὑπέρωρος, plusquam maturus & jam putrescens. Cat. de R. R. c. 64. Ut fracida fit, quo facilius efficiant.

Fractūra, f. 1. rottura, κλάσις, actus frangendi. Plin. l. 29. c. 6. Item minutæ, & latæ fracturis aurium illinuntur cum melle.

Fractus, a, um, adject. ex partic. a frango, rotto, spezzato, κατεαγμένος. Horat. ad Pison. v. 20. Si fractis enatat expes Navibus. Virg. Æn. 2. v. 556. Fractas ad litora voces. h. e. repercussas. Horat. l. 1. epist. 17. v. 58. Crus fractum. ¶ Translate sumitur pro debilitato, imbecilli, abbattuto. Vellei. l. 2. c. 74. Fractis Bruti partibus. Sic fractæ vires, fractæ opes, apud Virg. Æn. 2. v. 170. & Æn. 3. v. 53. Cic. pro Dom. c. 36. Fractus, & debilitatus animus. Id. Att. l. 11. epist. 12. Quod me audis fractiorem animo esse. Id. de Amic. c. 14. Spes amplificandæ fortunæ fractior, animus abjectior. ¶ Fracta pronuntiatio, apud Plin. l. 2. ep. 14. est mollis, effœminata. Hinc simile est illud Cic. in Brut. Quid est tam fractum, tam minutum, tam in ipsa concinnitate puerile?

Frænātor, vel frenator, oris, m. qui frænat, & continet, χαλιναγωγός. Plin. Paneg. c. 55. Infinitæ potestatis domitor, & frænator animus. Stat. Theb. l. 1. v. 27. Ignipedum frænator equorum.

Frænatus, a, um, adject. frenato, χαλινωτός. Cæs. l. 8. c. 15. B. G. Equites frænatis equis in stationibus disponit. Horat. l. 1. od. 15. Os equi frænatum. Sil. l. 11. v. 264. Acies frænata.

Frænĭfer, a, um, adject. qui frænum habet. Stat. l. 5. Silv. 2. v. 98. Quisnam frænigeræ signum dare dignior alæ?

Fræno, vel melius freno, as, avi, atum, a. 1. frenare, בלם, Ger. zämen, Gal. brider, Hisp. enfrenar, χαλινόω, equo frænum injicio, fræno equum cohibeo. V. Frænatus. ¶ Translate est cohibere, raffrenare, ritenere. Cic. 5. Ver. c. 57. Cum animum ad persequendum non negligentia tardaret, sed conscientia sceleris, avaritiæque suæ frænaret. Virg. 1. Æn. v. 523. Justitia gentes frænare superbas.

Frænum, ni, n. 2. freno, רסן, Ger. zaum, Gal. frein, Hisp. freno, χαλινός, instrumentum, quo equus coercetur. Manut. in Orthogr. scribit sine diphthongo, vetustis monumentis fretus. ¶ In num. sing. est g. n. in plur. & n. & m. Ovid. 1. de Art. Tempore lenta pati fræna docentur equi. Virg. 3. Georg. Et stabulo frænos audire sonantes. Liv. l. 34. c. 2. ad fin. Dare frænos alicui. rallentare il freno. Cic. Attic. l. 6. Alter frænis eget, alter calcaribus. ¶ Fræna Pelethronii invenere, qui & strata equorum primi monstraverunt. Plin. l. 6. c. 56. ¶ Frænum mordere, est obluctari, & ostendere, nos graviter aliquid ferre, quod tamen ferendum est, translatione sumpta ab equis, qui cum frænum excutere non possunt, perpetuo tamen mordent, & arrodunt. D. Brut. ad Cic. Si frænum momorderis, peream, si te omnes, quotquot sunt, conantem loqui ferre poterunt. ¶ Accipere frænum, est dedere se alicui, arrendersi. Virg. 12. Æn. Ni frænum accipere, & victi parere fatentur. ¶ Ponere, injicere frænum, est cohibere. Juven. Sat. 8. v. 88. Pone iræ fræna, modumque, Pone & avaritiæ. Val. Max. l. 2. c. 9. n. 5. Fræni sunt injecti vobis. ¶ Fræni rerum. h. e. imperium. Sil. l. 3. v. 226. Ausa sibi Libye rerum deposcere frænos. ¶ Frænum apud Cels. l. 7. c. 25. pars est penis.

Fragă, orum, n. fragole, χαμαίκομαρον, morum herbarum humi repentium, colore rubeo, gustu suavissimum. Virg. Georg. 3. v. 92. Humi nascentia fraga. Ovid. Met. 1. v. 104. Montanaque fraga legebant. ¶ In singulari numero caret exemplis.

Frages, V. Fraces.

Fragesco, n. 3. χαλάω, frangor, languesco, ab antiquo frageo. Accius Ægisto, ut citat Nonius, c. 2. n. 329. Neque fera hominum pectora fragescunt, donec vim persenserint imperii.

Fragĭlis, le, o. 3. נשבר, Ger. zerbrechlich, Gal. fragile, Hisp. fragil, quebradizo, θραυστός, quod facile frangi potest, a frago pro frango. Plin. l. 12. c. 8. Saccharum est mel in arundinibus collectum, gummium modo candidum, dentibus fragile. ¶ Per translationem accipitur pro fluxo, seu caduco. Cic. de Amic. c. ult. Res humanæ fragiles, caducæque sunt. ¶ Comp. fragilior, sup. fragilissimus. Plin. l. 12. c. 7. Quod vocatur caryophyllon, grandius, fragiliusque. Hieron. in c. 4. Ezech. Urbe fragilissimo lateri comparatur.

Fragĭlĭtas, atis, f. 3. fragilità, חלישות, Ger. zerbrechligkeit, Gal. fragilité, Hisp. fraglidad, θραυστότης, facilitas frangendi. Plin. l. 34. c. 14. Tenuiora ferramenta oleo restingui mos est, ne aqua in fragilitatem durentur. ¶ Translate pro imbecillitate accipitur. Cic. 5. Tusc. c. 1. Interdum etiam humani generis imbecillitatem, fragilitatemque extimescere.

Fragisco, n. 3. frangor. Pacuv. Fragiscit animus miseriis.

Fragĭum, ii, n. idem ac fractio. Usurpatur fere junctum cum aliis nominibus, ut crurifragium. At Apul. l. 9. Metam. solum ponit, ubi ait: Crurum ei fragium abominata.

Fragmen, inis, n. 3. pezzo, frammento, רסיס, Ger. stück, Gal. piece, Hisp. pedaço, fragmento, κλάσμα, pars rei fractæ. Virg. 11. Æn. Fulva resplendent fragmina arena.

Fragmentum, ti, n. 2. idem ac fragmen. Cic. pro Sex. Hunc adoriuntur fragmentis septorum, & fustibus.

Frăgor, oris, m. 3. strepito, che fa alcuna cosa, che si frange, שבר, Ger. knall, Gal. bruit, Hisp. ruydo, κτύπος, sonitus, qui ex arbore, aut alia re inter frangendum redditur, a frago pro frango. Virg. l. 2. Georg. Et horridus altis montibus audiri fragor. Liv. l. 1. c. 29. Jam fragor tectorum, quæ diruebantur.

Fragōse, adv. sonore, cum strepitu. Plin. l. 36. c. 10. Quippe respuuntur, & fragosius fidunt.

Fragōsus, a, um, o. 1. 2. aspro, duro, τραχύς, sumitur pro aspero, & translate pro rudi, inculto, impolito. Quintil. l. 9. c. 4. Aures fragosis offenduntur, & lævibus mulcentur. ¶ Item fragoris plenus. Virg. 7. Æn. Torrens fragosus.

Fragrans, antis, adject. odorem spirans, fragrante. Virg. 2. Æn. v. 436. Redolentque thymo fragrantia mella. Sidon. l. 8. epist. 14. Castitatis fragrantissimum incensum in thuribulis cordis adolere.

Fragranter, odorosamente, cum fragrantia. Solin. c. 38. (al. 51.) Crocum spirat fragrantius.

Fragrantĭa, f. 1. fragranza, εὐωδία, exhalatio magni odoris. Val. Max. l. 1. c. 9. in extern. Unguium fragrantia.

Fragro, as, n. 1. rendere odore, נתן ריח, Ger. riechen, Gal. rendre grande odeur, Hisp. oler, echar buen olor, ὄζω, oleo, redoleo, odorem emitto. Mart. l. 1. epigr. 87. Ne gravis hesterno fragres, Fescennia, vino, Pastillos Cosmi luxuriosa voras.

Fragum, i, arbuti genus, Græcis κόμαρον, Apul. de herbis c. 37. Italico corvezzolo.

Framĕa, æ, f. lancea, vel hasta Germanica. Juven. Sat. 13. v. 78. Jurat per Martis frameam. Tac. de Germ. c. 6. Hastas, vel ipsorum vocabulo, frameas gerunt. ¶ Vetus Criticus in Glossar. frameam interpretatur ῥομφαίαν, gladium. Cui assentitur & Isid. l. 18. Orig. c. 6.

Franci, orum, Germaniæ populi, qui conspirantes inter se a Romanorum servitute in libertatem se vindicarunt, itaque Francos se vocavere, quod francus eorum lingua liberum significat. V. Philip. Cluver. de Antiquit. Germ. c. 2. & Isaac Pont. l. 1. & 2. de Orig. Franc. qui tamen a Cluverii opinione dissentit. V. etiam Franconia, infra.

Francia, V. Franconia. Apud Hieron. in vit. Hilarion. pro Germania accipitur, quia Franci pop. Germaniæ fuere. Claud. de laud. Stilic. l. 1. v. 236. Provinciæ missos Expellet citius, fasces quam Francia, reges.

Franconĭa, antea Francia Orientalis, la Franconia, inc. Franckenlandt, regio Germaniæ Magnæ, circa Mœnum fl. Habet a Septen. Saxoniam, & Thuringiam, ab Or. Palatinatum sup. a Mer. partem Bavariæ, & Sveviam, ab Occ. Palatinatum inf. seu Rheni. Ejus primaria est Herbipolis, Wirtzbourg, ad Mœnum fl. Franconia est primus Imperii Circulus. ¶ Pop. Franci, seu Francones. Hi Imperio Romano cadente occuparunt totum tractum a mari ad Rhenum; & in Galliam transeuntes illi nomen Franciæ indiderunt. Hinc Francia Occidentalis, quæ est pars Galliæ inter Ligerim, & Sequanam. Sed vulgo tota Gallia Francia vocatur, excepta magna Belgicæ parte, & pop. Franci, Francesi. ¶ Fuerunt & Franci in Germ. inf. ol. Sicambri, quorum opp. adhuc permanet, Francken, in Duc. Bergensi, seu in Com. Marchensi. ¶ Item in Frisia, ubi Franecker, urbs, apud oram Bor.

Francōnes liberi, Germaniæ populi, primi fuerunt auctores regni in Gallia. Horum meminit & Cic. l. 14. Attic. epist. 10. (ut volunt nonnulli) ubi ait: Redeo ad Tebassos, Scævas, Francones. Sed lectio anceps est.

Francus, a, um, ad Franciam pertinens. Hieronym. in vita Hilarion. Qui Francam tantum, & Latinam linguam noverat.

Frango, gis, fregi, fractum, a. 3. infringo, perrumpo, comminuo, contundo, spezzare, rompere, frangere, שבר, Ger. brechen, Gal. briser, Hisp. quebrar, κλάω. Cic. 6. Ver. Anulus aureus, quem habebat, fractus est, & comminutus. Plin. l. 18. c. 7. Frangere molis hordeum. Quintil. l. 1. c. 6. Frangere comam in gradus. h. e. mutato, & fracto naturali capillorum flexu, in gradus ornare. ¶ Frangere cervices, est strangulare, occidere, & sumitur tam active de eo, qui alteri per vim cervices rumpit, quam passive de eo, cui cervices franguntur. Cic. in Vatin. Fregisti cervices in carcere ipsi Vettio. Id. 7. Ver. Prætorem tu accusas? frange cervicem. Similiter tum active, tum passive sumuntur, Frangere navem, brachium, & alia hujusmodi. Teren. Andr. Is fregit navem apud Andrum. Cicer. 2. de Orat. Excusavit Vespa Terentius, quod eum brachium fregisse diceret. ¶ Translate sumitur pro dejicere, prosternere, infirmare. Cic. pro Marc. Nulla est tanta vis, quæ non debilitari, & frangi possit. Id. 3. Off. Qua quidem re audita fractum animum Annibalis scribit. Id. 2. de Orat. Se calor frangit. ¶ Et passive pro debilitari, avvilirsi, ut Frangi dolore, metu, pudore, &c. Cic. 2. Fin. Turpe esse viro debilitari, dolore frangi, succumbere. Id. in Off. l. 1. c. 20. Non est consentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate. ¶ Item pro reprimere, ut Frangere audaciam, consilia, &c. Cic. Lent. Nec mihi aliter potuisse videor hominum perditorum de me consilia frangere. Plin. l. 1. epist. 12. n. 5. Morbum frangere abstinentia. ¶ Frangere fidem, fœdus, leges, &c. est violare. Cic. pro Rosc. Com. in Pison. & alibi. ¶ Frangere sententiam alicujus, est refutare, rejicere. Id. ad Lent. l. 1. epist. 4. ¶ Frangere diem morantem mero, h. e. diurnos labores abrumpere, & partem aliquam diei genio indulgere, Horat. l. 1. od. 7. qui eodem sensu l. 1. od. 1. dixit, partem solido demere de die.

Frāter, tris, m. 3. fratello, אח, Ger. bruder, Gal. frere, Hisp. hermano, ἀδελφός, qui iisdem parentibus genitus est, ab Æolico φράτηρ pro φράτωρ, sodalis. Plin. epist. 164. Cum affectum tuum erga fratris filiam cogito. ¶ Fratrum tria sunt genera: alii germani dicuntur, qui ex iisdem parentibus nati sunt, alii consanguinei, qui ex eodem patre, non ex eadem matre, alii uterini, qui ex eadem matre, non ex eodem patre. Sed sæpe consanguineus simpliciter pro fratre usurpatur. Cic. 3. Ver. Dixit C. Fannius Eques Rom. frater germanus Q. Titinii judicis tui, tibi se pecuniam dedisse. ¶ Fratres gemini, duo eodem partu editi, quos minus recte geminos fratres converso ordine appelles, ut docet Quintil. l. 9. c. 4. Cic. pro Cluent. C. & L. Fabricii, fratres gemini fuerunt ex municipio Aletrinate. ¶ Fratres patrueles, cugini, sororesque patrueles dicuntur, qui, quæve duobus ex fratribus progenerantur. Suet. in Cæs. Qui fratri patrueli suo Marco in Consulatu successerat. ¶ Fratres olim etiam amicos vocabant. Cic. 7. Fam. epist. 11. Fratres nostri Hædui. ¶ Et in malam partem. Martial. l. 2. epigr. 4. Fratrem te vocat, & soror vocatur: Cur vos nomina nequiora tangunt? V. etiam epigr. 65. l. 10. Sic Petron. sæpe fratrem vocat mollem virum. ¶ Frater (inquit Par. in Lexic. Crit. & alii) verbum etiam est sacrorum, & usurpatur de initiis ex carne concisa. Arnob. l. 7. Cupientes addiscere, quid cum pultibus Deo sit, quid cum libis, quid cum diversis fratribus. Alii tamen leg. farsis. Plaut. Mil. 1. 1. 8. Machæra gestit fratrem facere ex hostibus. h. e. ut explicat Camerar. hostium sanguini se immiscere, & veluti consanguineam fieri. V. Fatrum. ¶ Translate fratres, & sorores dicuntur, quæ similia sunt. Solin. c. 27. Exsurgit montibus septem, qui a similitudine fratres appellantur. Plaut. Pœn. 1. 3. Obsecro te, Milphio, per hanc dexteram, perque hanc sororem lævam. ibi Taubman. ¶ Fratres arvales erant duodecim Sacerdotes sacra publica facientes, ut

fru-

frugibus arva abundarent. *Var. L. L. l.* 4. *c.* 15. Institui fuere a Romulo in memoriam duodecim filiorum Accæ Laurentiæ, quæ fertur magnam vim auri collectam quæstu corporis populo Rom. legasse; atque ob id in grati animi argumentum hic ei honos a Romulo habitus est. V. Arvales. ¶ Olim omnes Christiani *Fratres* appellabantur, & eorum congregatio, seu Ecclesia, Fraternitas. *Tert. in Apol. c.* 39. Sed quod fratres non vocamus, infamant. *Id. de præscript. advers. hær. c.* 20. Communicatio pacis, & appellatio fraternitatis, & contesseratio hospitalitatis; quæ jura non alia ratio regit, quam ejusdem sacramenti una traditio.

Fraterculo, as, n. 1. idem ac fratro, a *fraterculus*. *Plaut. in Frivolar. citante Festo*; Tunc papillæ primitus Fraterculabant: illud volui dicere, Sororiabant. Ita hos versus emendat *Scalig.*

Fraterculus, li, m. 2. *fratellino*, *fraticelio*, ἀδελφίδιον, parvus frater. *Cic. Ver.* 3. *c.* 66. Volo, mihi fraterculo tuo credas. *Juven. sat.* 4. *v.* 98. Unde fit, ut malim fraterculus esse Gigantum. idest, homo obscurus, cujus majores sint incogniti, tanquam e terra subito enatus, ut de Gigantibus Poetæ fabulantur.

Fraterne, adv. *fraternamente*, Ger. *bruderlich*, Gal. *fraternellement*, Hisp. *con hermandad*, φιλαδέλφως, amore fraterno, ad similitudinem fratrum. *Cic. l.* 2. *ad Q. Fr.* Quare facis tu quidem fraterne, quod me hortaris. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 5. Tibi persuadeas, te a me fraterne amari.

Fraternitas, atis, *fraternità*, Ger. *bruderschafft*, Gall. *fraternité*, Hisp. *hermandad*, ἀδελφότης, fraterni amoris conjunctio. *Quint. Decl.* 16. Habet aliquem fraternitatis affectum. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 25. Hædui fraternitatis nomen cum populo R. usurpant. V. etiam *Frater* in fine.

Fraternus, a. 1. 2. *fraterno*, Ger. *bruderlich*, Gal. *fraternel*, Hisp. *de hermano*, ἀδελφικός, quod ad fratrem spectat. *Cic. pro Cluent.* In ipso fraterno parricidio nullum scelus prætermissum videtur. *Id. Q. Fr. lib.* 1. *ep.* 1. *c.* 3. Fraternus amor. *Justin. l.* 10. *c.* 2. Fraternum bellum. ¶ Fraternas acies dixit *Stat. l.* 1. *Theb.* eadem tellure natorum.

Fratilli, m. 2. villi dependentes de tapetibus, vel aliis pannis. *Festus.*

Fratria, æ, f. *moglie di fratello*, יבמה, Germ. *des bruders fraw*, Gall. *belle soeur*, Hisp. *cuñada*, ἀδελφή, uxor fratris. *Fest. Nonii* sententia *c.* 10. *n.* 6. uxores fratrum se fratrias inter se appellant. ¶ Præterea fratria est vocabulum significans partem hominum, inquit *Var. l.* 4. *L. L.* Est autem a Græcis ductum, apud quos φρατρίαι sunt hominum sodalitates, vel conventicula, quasi pagi, aut vici. Sic Athenis φρατρία dicebatur tertia pars tribus, teste *Polluce l.* 8.

Fratricida, æ, c. 1. *fratricida*, ἀδελφοκτόνος, qui fratrem occidit. *Cic. pro Dom. c.* 10. Quid? de me quod tulisse te dicis, parricida, fratricida, sororicida, non extra ordinem tulisti? Adde *Nep. Timol. c.* 1.

Fratro, as, n. 1. est crescere, tumescere, quod de puerorum mammis dicitur, quia velut fratres pares oriantur, & fratrum instar pariter crescant, quod etiam in frumento spica facere videtur. *Fest.*

Fratrueles, sunt duorum fratrum filii. *Hieronym. ep.* 22. *ad Eustoch. de custod. Virginit. c.* 11. *a med.* ex *Cantic.* 5. 2. ubi Vulgata habet *Vox dilecti mei*, legit *fratruelis mei*. Adde *in proœm. in Isai.* ex *Cantic.* 7. 13.

Fraudatio, onis, f. *inganno*, *frode*, עושק, Ger. *betrug*, Gall. *tromperie*, Hisp. *engaño*, ἀπάτη, actus fraudandi. *Cic.* 3. *Offic. c.* 17. Inter bonos bene agier oportet, & sine fraudatione. *Id. Catil. l.* 2. *c.* 11. Hinc fides, illinc fraudatio.

Fraudator, oris, m. *ingannatore*, עושק, Germ. *betrieger*, Gal. *trompeur*, Hisp. *engañador*, ἀπατεών, qui fraudat. *Cic. pro Flac. c.* 20. Non unam, & eandem omnibus in locis esse fraudatorum, & inficiatorum impudentiam. Et *Paul.* 23. *c.* 12. Fraudator creditorum.

Fraudatorius, a, um, adject. ut *fraudatorium edictum*, quo scil. Prætor ea, quæ in fraudem cujuspiam gesta sunt, rescindit, *l.* 96. *Dig. de solut.* & *l.* 69. *Dig. ad SC. Tr.*

Fraudatrix, icis, f. quæ fraudat. *Tertul. de Resur. carn. c.* 12. Mira ratio; de fraudatrice servatrix.

Fraudatus, a, um, adject. *defraudato*, *privato*. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 124. Ungor olivo, non quo fraudatis immundus Natta lucernis. *Cic. Offic.* 3. *c.* 17. Uti ne propter te, fidemve tuam captus, fraudatusque siem.

Fraudo, as, avi, atum, a. 1. *fraudare*, *ingannare*, עשק, Ger. *betriegen*, Gal. *tromper*, Hisp. *engañar*, ἀπατάω, decipio, fallo. Habet autem ut plurimum post se accusativum personæ cum ablativo rei. *Cic. de Fin.* Fraudare illum suo vetere nomine iniquum esset. *Id.* 1. *Att. ep.* 1. Cum Cæcilius a Vario magna pecunia fraudaretur. ¶ Aliquando solo accusativo contentum est, omissa re, qua quis fraudatus dicitur. *Cicer. pro Rosc. Com.* Et pupillum fraudare, qui in tutelam pervenit. ¶ Interdum etiam invenitur cum accusativo rei. *Cæs.* 3. *B. C. c.* 59. Fraudabat stipendium militum. ¶ *Fraudare genium*, est non satisfacere necessitati naturæ, appetitui, & voluptati. Nam Genius apud veteres habebatur naturæ, & voluptatis Deus. *Plaut. Aul.* 4. 9. 15. Egomet me fraudavi, animumque meum, geniumque meum. Alii leg. *defraudavi.* ¶ Reperitur etiam *frauder*, *aris*, dep. 1. V. *Frausus.*

Fraudulenter, adv. *astutamente*, במרמה, Germ. *trüglich*, Gall. *par tromperie*, Hisp. *engañosamente*, δολερῶς, cum fraude, dolose. *Col. l.* 1. *c.* 8. Qui aut crudeliter eos, aut fraudulenter infestent. *Plin. l.* 30. *cap.* 10. Nullum animal fraudulentius invadere hominem tradunt.

Fraudulentia, æ, f. idem quod fraus, vel astus, ἀπάτη, *frode*. *Plaut. Pseud.* 2. 1. 9. Fretus malitia, fraudulentia. *Id. Mil.* 2. 2. 34. Os habet, linguam, perfidiam, malitiam, audaciam, fraudulentiam.

Fraudulentus, a, um, o. 1. 2. *pieno d' inganni*, *astuto*, נכל, Ger. *trughafft*, Gal. *grand trompeur*, Hisp. *lleno de engaños*, δολερός, fraudis plenus, dolosus, fallax. *Cic.* 2. *Offic.* Nam quos improbos, maledicos, fraudulentos putant, &c. *Plaut. Capt.* 2. 1. 38. Ex bonis pessimi, & fraudulentissimi. Comparat. fraudulentior, hab. *Aug. l.* 3. *Confess. c.* 3.

Fraus, fraudis, f. 3. *fraude*, *inganno*, מרמה, Ger. *betrug*, Gal. *fraude*, *tromperie*, Hisp. *engaño*, ἀπάτη, *deceptio*, qua aliquem circumvenimus, a φράζω, dico. Proprie significat detrimentum, aut damnum alteri quocumque modo illatum, dolosam actionem, qua quis aliquid sibi acquirit vel se, vel alterum fraudando. Quo autem pacto a Dolo differat, V. *Dolus*. *Liv. l.* 1. *c.* 47. Metu, ne, non venisse, fraudi esset. *Cic. Phil.* 5. Iis, qui in exercitu Antonii sunt, ne sit ea res fraudi, *non apporti loro pregiudizio*. *Id. l.* 7. *Fam. ep. ult.* Id mihi fraudem tulit. *Id. Attic.* 4. *ep.* 10. Facere fraudem alicui. ¶ Accipitur sæpe pro quavis fallacia, aut deceptione. *Nepos* 10. 8. Ad fraudem acutus. *Cic. de Petit. consul.* Fraudis atque insidiarum plena sunt omnia. ¶ Sine fraude, *sinceramente*. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 22. Massilienses se se dedere sine fraude constituunt. ¶ Ponitur etiam pro culpa, & crimine. *Ulp. l.* 130. *Dig. de V. S.* Aliud fraus est, aliud pœna: fraus enim sine pœna esse potest, pœna sine fraude esse non potest: fraus & ipsa noxa dicitur, & quasi pœnæ præparatio. Hinc, capitalem fraudem admittere, *Cic. pro Rab. perduel. reo c.* 9. *Id. Tusc.* 1. *c.* 30. Fraudes inexpiabiles concipere. Hoc sensu etiam dicitur fraudi assignare. h. e. dare crimini. *Tacit.* 2. *hist. c.* 9. Et fraudi esse, *Cic. pro Mur. c.* 35. ¶ Item pro periculo. *Virg.* 10. *Æn. v.* 72. Quis Deus in fraudem, quæ dura potentia nostra Egit? *Serv.* ¶ In bonam partem etiam usurpari, notat *Barth. Advers. l.* 12. *c.* 11. Sed ea de re affert exemplum sequioris Latinitatis.

Frausus, a. 1. 2. antiquum participium activæ significationis, quo significatur is, qui fraudem commisit, ut Festus, & Nonius annotarunt, a *frauder*, *aris*, depon. apud eund. *Non. c.* 2. *n.* 339. *Liv. l.* 23. *c.* 14. Qui capitalem fraudem fraus. *Al. leg.* ausi. *Plaut. Asin.* 2. 2. 19. Metuo, ne quam fraudem frausus sit.

Frax. V. Fraces.

Fraxineus, a, um, o. 1. 2. *di frassino*, Ger. *eschin*, Gal. *de fresne*, Hisp. *de fresno*, μέλινος, quod est ex fraxino. *Col. l.* 11. *c.* 2. Fraxineam frondem recte præbebimus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 359. Fraxineæ sudes.

Fraxinus, ni, f. *frassino*, ברוש, Germ. *eschen*, Gal. *fresne*, Hisp. *fresno*, μελία, genus arboris, cujus umbra usque adeo invisa est serpentibus, ut citius in ignem confugiant, quam ad fraxinum. *Plin. l.* 16. *cap.* 13. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 65. Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis.

Fraxinus, a, um, o. 1. 2. idem ac fraxineus. *Ovid. ep.* 11. *v.* 76. Ut quatitur tepido fraxina virga Noto.

Fraxo, as, n. 1. vigilias obeo, a φράσσω, *munio*, quia vigilias qui obit, munit eos, pro quibus obit. *Fest.* & ad eum *Scalig.*

Fregellæ, *Ponte Corvo*, olim Col. & urbs Latii, nunc opp. in Campania, apud Lirim fl. Aquino finit. ubi Episc. Aquinas residet. Excisæ fuere a L. Opimio anno U. C. 360. quod a Romanis defecissent. *Sil. l.* 8. *v.* 476. Obtritæ campo squalente Fregellæ.

Fregellanus, a, um, adject. ad Fregellas pertinens, ut Fregellanæ vites, apud *Colum. l.* 3. *c.* 2. Fregellani populi, *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Fremebundus, a. 1. 2. valde fremens. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. *ex Accio*; Tanta moles labitur fremebunda ex alto ingenti sonitu, & strepitu. *Ovid. Metam.* 12. *v.* 128. Curru fremebundus ab alto desilit. h. e. indignabundus.

Fremendus, a, um, idem quod fremens, fremitu plenus. *Stat.* 12. *Theb. v.* 751. Se solum votis, solum clamore fremendo Omnibus in turmis optat.

Fremidus, a, um, fremens. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 2. Fremida turba. *Al. aliter leg.*

Fremitus, us, m. 4. *strepito*, *rumore*, המיה, Germ. *getöß*, Gal. *fremissement*, Hisp. *bramido*, βρόμος, sonus, murmur, strepitus. *Virg.* 2. *Georg. v.* 160. Fluctibus, & fremitu assurgens Benace marino. *Cic. Att.* Qui fremitus hominum? quam irati animi? *Cæs. l.* 3. *B. C.* Fremitus equorum, *Cic. de Arusp. resp.* Fremitus armorum. ¶ Dicitur etiam de canibus. *Colum. l.* 7. *c.* 12.

Fremo, mis, mui, mitum, n. 3. *fremere*, *fare strepito*, המה, Germ. *rauschen*, Gal. *fremir*, Hisp. *bramar*, βρέμω, sonitum edo, ut in tonitru, fluctibus maris, &c. a verbo Græco allato. *Virg.* 1. *Æn. de ventis*: Circum claustra fremunt. *Stat.* 12. *Theb.* Montes, undaque fremunt. ¶ Proprie significat vocem irati leonis, *ruggire*, ut notat *Var. lib.* 6. *L. L. sub fin. ad illud Ennii*: pausam fecere fremendi. Eadem ratione usurpat *Plin. l.* 8. *c.* 16. & *Virg.* 9. *Æn.* Sed tribuitur & aliis, ut lyncibus ab auctore, *Carm. de Philomela*, & equis a *Virg.* 1. *Georg.* ¶ Translate est murmure, & voce indignationem ostendere. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 7. Fremit, sibi ereptum consulatum. *Id. l.* 1. *Orat. c.* 44. Fremant omnes licet, dicam quod sentio.

Fremor, oris, m. fremitus, murmur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 296. variusque per ora cucurrit Ausonidum turbata fremor.

Frendeo, es, dui, fresum, n. 2. *frangere*, *fremere co' denti*, חרק, Ger. *birren von zorn*, Gall. *grincer les dens*, Hisp. *regañar*, βρύχω, proprie notat sonum edere dentibus collisis, ut in gemitu, & in iracundia, & metonymice frangere. *Plaut. Capt.* 4. 4. 5. Ita frendebat dentibus; *Cic. in Tusc.* Nemæus leo frendens. ¶ Reperitur etiam in 3. conjugat. *Plaut. Truc.* 2. 7. 41. Dentibus frendit, icit femur. *Accius apud Non. c.* 5. *n.* 103. Saxo fruges frendas.

Frendor, oris, m. dentium collisio, frendendi actio. *Veget. l.* 3. *cap.* 31. Tremorem, frendoremque pati. Adde *Tertull. de resurrect. carn. c.* 35.

Frentani, & Ferentani, pop. Italiæ, in ora, inter Marrucinos ad Occ. & Apulos ad Or. Quorum urbs Ferentanum, & Frentanum Teano Apulorum proxima fuit. Nunc caput regionis est *Anxanum*.

Frento, m. *Fortore*, fl. Frentanorum, illos ab Apulis Dauniis distermінans, qui Larinum urb. alluit.

Frenum. V. Frænum.

Frequens, tis, o. 3. *frequente*, *spesso*, תדיר, Ger. *embsig*, Gal. *frequent*, Hisp. *frequentando*, συχνός, creber, multus, copiosus. Dicitur de persona, seu de re animata, pro assiduo. *Cic. pro Rosc. Am.* Eo tempore Roscius erat Romæ frequens. ¶ Cum jungitur substantivis numeri pl. vel nominibus collectivis, significat multum, numerosum. *Cic.* 2. *Ver.* Frequentes præterea cives, atque socios, quibus ipse insignes injurias fecerit. *Id. de Arusp. resp.* Nunquam tam frequens Collegium judicavit. ¶ Dicitur item de re inanimata. *Cic. de Sen.* Caret epulis, extructisque mensis, & frequentibus poculis. idest crebris, numerosis. ¶ Sic *Frequens locus*, idest quem frequentare multi soleant, *Oppidum frequens*, ubi multi homines habitant, *Platea frequens*, ubi multi diversantur. *Cicer. pro Planc. c.* 8. Hujus Præfectura plena virorum fortissimorum sic, ut nulla tota Italia frequentior dici possit. *Id. l.* 2. *Divin. c.* 28. Frequentissimum theatrum.

Frequentamentum, n. 2. genus modulationis musicæ. *Gel. l.* 1. *c.* 11. Numeros, & modos, & frequentamenta quædam varia tibicen incineret. Adde *l.* 5. *c.* 1.

Frequentarius, a. 1. 2. frequens, apud vet. *Fest.*

Frequentatio, onis, f. *frequenza*, רוב, Ger. *besuchung*, Gall. *frequentation*, Hisp. *frequentacion*, actus frequentandi, concervatio, condensatio. *Cic. in Part.* Frequentatio argumentorum, & coacervatio universa sic construi debet. ¶ Speciatim est Figura Rhetorica. *Auct. ad Her. l.* 4. Frequentatio est, cum res in tota causa dispersæ coguntur in unum locum, quo gravior, aut acrior, aut criminosior oratio sit.

Frequentativus, a, um, adject. assiduitatem significans, ut frequentativa verba, apud Grammaticos, *Priscian. l.* 8. & *Gel. l.* 9. *c.* 6.

Frequentator, oris, m. qui frequentat. *Apul. in Trismeg.* Sol frequentator, & dispensator, vivacitatis vitalium. *Tertul. de Monogam. c.* 8. Cœnarum frequentator.

Frequentatus, a, um, adjectiv. frequens, celebratus, *frequentato*. *Cic. in Brut. c.* 95. Aliud genus est non tam sententiis frequentatum. *Id. l.* 3. *de Orat. c.* 38. Translatio instituta inopiæ causa, frequentata delectationis.

Frequenter, adv. *spesso*, תמיד, Ger. *mehrmalen*, Gal. *souvent*, Hisp. *muchas vezes*, συχνῶς, πολλάκις, sæpe, crebro. *Auct. ad Her. l.* 4. Ut frequenter, & assidue consequamur artis rationem studio, & exercitatione. *Cic. in Or. c.* 24. Qua frequentissime sermo omnis utitur. *Valer. Max. l.* 6. *cap. de dicendi libertate*: Frequentius aliena venia, quam sua providentia tuta.

Frequentia, tiæ, f. *frequenza*, *concorso*, *moltitudine*, רוב, Germ. *menge volcks*, Gal. *frequence*, *grande assemblée*, Hisp. *concurso*, πλῆθος, crebritas, multitudo, qualiscunque sit, sive hominum sive rerum. *Cic. de Amic.* Ut aliquis nos Deus ex hac hominum frequentia tolleret. *Id. l.* 4. *Attic. ep.* 16. De epistolarum frequentia nihil te accuso.

Fre-

Frequento, as, a. 1. *frequentare*, פקד, Ger. *viel besuchen*, *gewohnen*, Gal. *hanter*, *frequenter*, Hisp. *frequentar*, *hazer à menudo*, φοιτάω, frequenter adeo, ventito, visito, sæpius cum aliquo sum. *Cic. Offic. c. 4.* Urbes sine cœtu hominum nec ædificari, nec frequentari potuissent. *Sallust. Catil. c. 14.* Juventus domum Catilinæ frequentabat. Sic *frequentare exequias*, *ludum*, *scholas*, *templum*. ¶ Ponitur etiam pro celebrare; quemadmodum & *celebro* pro frequentare usurpatur. *Sulpicia. in Satyr.* Musa, quibus numeris herbas & arma frequentas. *Prisp. carm. 75.* Ætneam Cererem narus frequentent. ¶ Item pro coacervare, congregare. *Cic. Catil. 4. c. 7.* Quos cum casu hic dies ad ærarium frequentasset. ¶ Item pro implere, frequentem facere. *Sueton. Aug. c. 46.* Italiam triginta coloniarum numero frequentavit. *Cic. 3. de Orat. c. 52.* Distinguenda, & frequentanda est oratio luminibus verborum. ¶ Frequentare alicui, pro frequentem operam dare, *Plauti* est *Cist. 1. 1. 9.* Pol idoe quidem nos pretio est facile frequentare tibi.

Frequentum, n. 2. Fricentum, *Friceuti*, urbs Hirpinorum paulo remotior ab Abellino, apud Jesualdum opp. Pop. Frequentinates.

Fresus, & Fresus, a, um, adject. ex particip. a frendeo, qua significat frangere, *pesto*, *macinato leggiermente*, ut faba fresa, apud *Fest.* & *Cels. l. 5. c. 18.* h. e. saxo leviter fracta, *fava franta*. *Colum. l. 2. c. 11.* Cicera bubus, ervi loco, fresa datur. Adde *l. 6. c. 3.*

Fretalis, le, adiect. ad fretum pertinens. *Ammian. l. 28. c. 14.* A Rhætiarum exordio adusque fretalem Oceanum. h. e. fretum Britannicum. ¶ Fretale, lis, n. substant. genus est sartaginis. *Apic. l. 7. c. 3.* Infunditur in fretali piper.

Fretensis, se, adiect. fretalis, ut Fretensis legio, quæ sc. vel scripta est ex freti accolis, ut expon. *Turneb. l. 8. Advers. c. 10.* vel ad fretum stativa habuit. Ejus sæpe mentio fit in *inscript. apud Gruter. v. 3. p. 194. n. 2.* Leg. X. Fretens.

Fretum, ti, n. 2. *stretto di mare*, ים, Ger. *die enge des meers*, Gal. *destroit*, *bras de mer*, Hisp. *estrecho de mar*, πορθμός, maris angustiæ, a fervendo dictum, quasi frevetum, quod eo semper concurrant æstus, & effervescant, ut ait *Var. l. 6. L. L. Cic. l. 3. nat. Deor. cap. 10.* Fretum Siciliense. *Ovid. 7. Metam.* Fretum Charybdis. *Horat. l. 2. od. 7.* Fretum æstuosum. ¶ Ponitur & pro ipso mari. *Virg. 1. Æn. v. 607.* In freta dum fluvii current. ¶ Translate ponitur pro fervore, & commotione. *Florus l. 1. c. ult.* Tali pace belloque populus Rom. fretum illud Adolescentiæ, idest secundam imperii ætatem habuit. *Lucr. l. 4. v. 1024.* Tum quibus ætatis freta primitus insinuantur. ¶ Reperitur & fretus, us, m. 4. *Id. l. 6. v. 363.* Nam fretus ipse anni permiscet frigus, & æstus. Adde *lib. 1. v. 720.* & *Cic. Ver. 7. c. 66.* quemadmodum refert *Gellius l. 13. c. 20.*

Fretus, a, um, o. 1. 2. *confidato*, Germ. *vertrawend*, Gall. *se confiant*, *asseuré*, Hisp. *confiado*, πεποιθώς, confisus, nixus, fultus, & jungitur abl. *Ter. Phorm. 2. 1. 53.* Mea freta fua insitias fecit. *Cic. Fam. 3. ep. 7.* Hæc scripsi ad te liberius fretus conscientia officii mei, benevolentiaque.

Friabilis, le, o. 3. *che facilmente si può frangere*, Ger. *das leicht zurgerriebe mag*, Gall. *facile a mettre en poudre*, Hisp. *que se puede desmenuzar*, ψαθυρός, quod facile friatur, & minutim teri potest. *Plin. lib. 17. c. 4.* Tofus natura friabilis. *Id. l. 34. cap. ult.* Sandaracha pura, friabilisque.

Friatus, a, um, adiect. tritus, comminutus. *Lucret. l. 1. v. 846.* Scilicet & glebis terrarum sæpe friatis.

Fribolum, i, n. apud *Isid. l. 10. c. 8.* dicitur genus divortii, cum coniuges eo animo separantur, ut rursum ad se invicem revertantur. Destituitur autem hæc vox auctoritate Auctoris Latini. Hinc tamen est

Fribusculum, i, n. diminut. quod in *leg. 32. Dig. de don. int. vir.* dicitur esse leve jurgium inter maritum, & uxorem. V. etiam *l. 31. Dig. de jur. dot.* & *l. 27. Dig. de pact. dotal.* Alii leg. *Frigusculum*. V.

Fricamentum, i, n. fricatio. *Cæl. Aurel. Acut. 2. 6.* Blando articulorum fricamento uti.

Fricatio, f. 3. *fregazione*, actus fricandi. *Col. l. 6. c. 13.* Fricatione assidua discutitur. ¶ Olim fricatio erat inter quotidianas corporis curas, ut ex *Sueton. Vespas. c. 20.* discimus. ¶ Adhibetur etiam in politionibus parietum. *Vitruv. l. 7. c. 6.* Quibus inductis, & diligenti tectoriorum fricatione lævigatis.

Fricatūra, æ, f. fricatio. *Vitr. l. 7. c. 1.* Super fricaturam incernatur marmor.

Fricatus, us, m. 4. idem ac fricatio. *Plin. l. 23. c. 7.* Emendat dentium vitia crebro fricatu.

Frico, as, cui, ctum, & fricavi, fricatum, a. 1. *fregare*, מרק, Germ. *kratzen*, Gall. *frotter*, Hisp. *fregar*, τρίβω, notæ significationis est. *Virg. 3. Georg. v. 256.* Fricat arbore costas. *Plin. l. 34. c. 25.* Fricatur lapis vento. *Martial. l. 4. epigr. 90.* Oleo fricare corpus. ¶ *Fricare frontem*, idem est ac perfricare, pudorem abjicere. V. *Perfrico*. ¶ *Fricare genua*, supplicantis est. *Plaut. Asin. 3. 3. 4.*

Frictio, onis, f. *fregazione*, idem ac fricatio. *Cels. l. 1. c. 3.* In ipso quoque itinere frequens frictio. Adde *Plin. l. 23. c. 1.*

Frictrix, icis, f. quæ fricat. *Tertul. de Resur. carn. c. 16.* & *de Pal. c. 4.*

Frictus, us, m. 4. idem, ac frictio, seu fricatio. *Juven. sat. 6. v. 322.* Frictum crissantis adorat.

Frictus, a, um, adiect. fricatus, *fregato*. *Juven. sat. 6. v. 577.* Si prurit frictus ocelli angulus. *Cato R. R. c. 156.* Cumini fricti tantum quod oleat. ¶ Est etiam adiect. a frigo, *fritto*. *Horat. de Ar. poet. v. 249.* Frictum cicer. *Plaut. Pœn. 1. 2. 113.* Frictæ nuces, *mandorle abbruciate*. ¶ Dicitur & *frixus*. *Cels. l. 1. c. 18.* Res eadem magis alit jurulenta, quam assa; magis assa, quam frixa.

Frigēdo, dinis, f. 3. frigus, apud vet. *Var. apud Non. c. 2. n. 344.* Aquilonium servat frigedinem.

Frigefacto, as, a. 1. frequentativum, *raffreddare*, Germ. *erkülen*, Gal. *refroidir*, Hisp. *enfriar*, ψύχω, frigidum facio. *Plaut. Pœn. 3. 5. 14.* Os nunc frigefactas.

Frigeo, es, xui, & frixi, secundum *Donatum*, *raffreddarsi*, Ger. *frieren*, Gal. *avoir froid*, Hisp. *tener frio*, κατεψύχομαι, frigidus sum, a ῥιγέω, horreo. *Virg. 6. Æn. v. 219.* Corpusque lavant frigentis, & unguent. ¶ Translate est languere, vel segnem esse. *Ter. Eun. 4. 5. 6.* Sine Cerere, & Baccho friget Venus. *Cic. Att. l. 1.* Cum Romæ a judiciis forum friguerit. *Ter. Eun. 2. 2. 37.* Nimirum hic homines frigent. h. e. inopia laborant. *Id. ib. 3. 3. 11.* Ubi friget, huc evasit. h. e. ubi hæret in sermone.

Frigĕrans, antis, o. frigus afferens, particip. a *frigero*, quod in usu non est. *Catul. carm. 62.* Frigerans Aganippe.

Frigesco, is, n. *divenir freddo*, Germ. *erkalten*, Gall. *se refroidir*, Hisp. *enfriarse*, ἀποψύχομαι, frigidus fio. *Cato de re rust. c. 6.* Ubi erit tam crassum, quam viscum, finito, frigescat. ¶ Translate est otiosum esse, languescere. *Cæl. Cic.* Si Parthi nihil vos calefaciunt, nos hic frigore frigescimus. *Quintil. l. 6. c. 1.* Frigescat opus.

Frigidarium, ii, n. 2. *rinfrescatoio*, ἀγγεῖον ψυχρόν, ahenum in balneis, quo frigida aqua continebatur, sicut caldarium, quo calida, & tepidarium, quo tepida. *Gloss. Vet.* Frigidarium, ψυχροδόχειον, ψυχρολουσία. *Vitruv. l. 5. c. 10.* Ahena super hypocaustum tria, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium.

Frigidarius, a, um, adject. ut frigidaria cella in balneo, ubi frigida lavabant. *Plin. l. 2. ep. 17. Pallad. R. R. l. 1. tit. 41.* Balneæ frigidariæ.

Frigĭde, adv. *freddamente*, ψυχρῶς. Translate significat exigue, remisse. *Gel. l. 19. c. 3.* Exigue atque frigide laudari. *Quintil. l. 6. c. 3.* Ille alioqui vir facundus inopinatæ rei casu obmutuit, & infantem suam frigiditatem reportavit. *Id. ibid. c. 3.* Frigidius dicere.

Frigidefacto, as, a. 1. frigefacto. *Plaut. Rud. 5. 2. 39.* V. in voce *Gib.*

Frigidiuscŭlus, a, um, adject. diminut. *Gell. l. 3. c. 10.* Sed alia ibidem congerit frigidiuscula. *Tertul. de Ani. c. 25. sub fin.* scriptum *frigusculus*, ut leg. *Froben. Rigalt.* & al.

Frigĭdo, as, avi, atum, a. 1. frigidum facio. Usus est *Lucil.* & *Cæl. Aurel. Acut. 3. c. 17.* Frigidare corpus tactu.

Frigidŭlus, o. 1. 2. *freddarello*, ψυχρός, dimin. a *frigidus*, subfrigidus, qui aliquantum frigidus est. *Catul. Argon. v. 131.* Frigidulos udo singultus ore cientem.

Frigidus, a, um, o. 1. 2. *freddo*, *che ha freddo*, קר, Germ. *kalt*, Gal. *froid*, Hisp. *frio*, ψυχρός, quod habet frigus. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 12.* Frigidior fons, & purior. ¶ Translate ponitur pro languido, remisso, segni, ut *Frigidus homo*, qui omnia nimis remisse agit, cui opponitur fervidus, & vehemens. *Joci frigidi*, qui parum vehementiæ habent ad excitandum risum. *Virg. 12. Æn.* Sed frigida bello dextera. *Cic. 3. in Ver.* Alii etiam frigidiores, sed quia stomachabantur, ridiculi videbantur esse. *Id. Q. Fr. 3. ep. 3.* Frigidissimi accusatores. ¶ Interdum pro pernicioso, Servio teste, vel pro maligno. *Virg. Ecl. 3.* Frigidus, o pueri, fugite hinc, latet anguis in herba. *Id. 1. Georg.* Frigida Saturni se se quo stella receptet. ¶ *Frigida*, per se positum, accipitur pro aqua, quæ calida non est, aut tepida. *Plin. in epist. 5. l. 3.* Per Solem plerumque frigida lavabatur. ¶ Unde *Frigidam suffundere*, proverbio dicimus, pro rem aliquam inflammare. Tractum est prov. a fabris ferrariis, qui igni suo frigidam aspergunt, quo vehementius ardeat. *Plaut. Cist. 1. 1. 37.* Si occasio ulquam est, aquam frigidam subdole suffundunt. ¶ Frigida negotia. h. e. nullius momenti. *Plin. l. 9. ep. 2.*

Frigilla. V. Fringilla.

Frigo, is, xi, xum, vel ctum, a. 3. *friggere*, קלה, Germ. *rösten*, Gal. *frire*, Hisp. *freir*, φρύγω, torreo, a verbo Græco allato. *Plin. l. 18. c. 7.* Postera die frigunt, deinde molis frangunt.

Frigor, oris, m. idem quod frigus, apud *Theod. Priscian.* qui *l. 2. c. 19.* *molestissimum frigorem* dixit.

Frigorificus, a, um, o. 1. 2. ψυκτικός, frigus inducens. *Gel. l. 17. c. 8.* Acetum omnium maxime frigorificum est.

Frigoro, as, avi, atum, a. 1. frigidum facio, *raffreddare*, *rinfrescare*. *Cæl. Aurel. Tard. 4. 4.* Frigorare corpus. *Id. Acut. 3. c. 21.* Frigorandos ait cholericos.

Frigŭlo, as, n. 1. verbum exprimens vocem graculi. *Auctor. Carm. de Philom. v. 28.* Graculus at frigulat.

Frigultio. V. Friguttio.

Frigus, oris, n. 3. *freddo*, קרה, Germ. *kelte*, Gall. *froid*, Hisp. *frio*, ψῦχος, qualitas contraria calori, a ῥῖγος, vel a φρίσσω, horror, quæ frigoris passio est. *Virg. 1. Georg.* Frigusque, calor emque inter. ¶ Frigus etiam dicitur ipsa aeris natura. *Virg. 2. Georg.* At scieratum exquirere frigus difficile est. *Horat. l. 1. ep. 19. v. 31.* Frigore mori. *morir di freddo*. ¶ Aliquando pro metu ponitur. *Virg. 1. Æn. v. 96.* Extemplo Æneæ solvuntur frigore membra. ¶ Frigus id etiam appellatur, cum pro risu, & gratia, vel favore sperato, res in diversum exit. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Tantum fuit frigus, ut populi convicio nos coactus sit dimittere. *Quint. l. 6.* Et imperitia, & rusticitas, & rigor, & deformitas afferunt frigus. Ubi absurdam rei speciem significat, quam incommodus eventus consequitur. ¶ Ponitur & pro languore, seu remissione in aliqua re. *Plin. l. 6. ep. 15.* Paulo aliena delatio aliquantum frigoris attulit. *Quintil. l. 2. c. 12.* Argumentorum frigus. Adde *Sueton. Aug. c. 66.* ¶ Frigore aliquem ferire, est, occidere; nam mortuum corpus frigidum est. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 62.* majorum ne quis amicus Frigore te feriat.

Frigusculum, n. 2. dim. a frigus. Translate dicitur, quando conjugalis amor ex dissidio aliquo nonnihil de vehementi fervore remisit. *Ulp. l. cum hic, de donat. inter virum, & uxorem, §. 12.* Quod si divortium non intercessisset, sed frigusculum, profecto valebit donatio, si frigusculum quievit. ¶ Aliqui leg. *Fribolum*.

Friguttio, vel friguttio, vel frigultio, vel fringultio, vel fringuttio, n. 4. est cantare proprium fringillæ avis, a sono, ut fritinnio est hirundinis. *Festus. Nonius.* ¶ Translate dicitur de hominibus, qui quasi fracto gutture loquuntur. *Fulgentius de Serm. prisco.* Friguttire dicitur subtiliter adgarrire. *Apul. in Apol.* Vix syllabas singulas fringultientem.

Fringilla, vel frigilla, f. 1. vel fringillus, m. 2. *fringuello*, σπίζα, avis species, ita dicta a sono, quem cantando edit. *Fest. Martial. l. 9. epig. 55.* Nunc sturnos inopes, fringillarumque querelas audit.

Frio, as, a. 1. *stritolare*, שחק, Ger. *reiben*, Gal. *mettre en poudre*, Hisp. *desmenuzar*, ψωχω, tero, comminuo. *Plin. l. 23. c. 4.* In Æthiopia friatur hæc, & farinæ modo spissatur in panem. Adde *Var. l. 1. R. R. c. 9.*

Frit, indecl. dicitur illud in summa spica jam matura, quod est minus, quam granum, a frio, quia facile friatur. *Var. l. 1. de R. R. c. 48.*

Fritilla, æ, f. 1. pultis genus, apud *Arnob. l. 7.* Quid fritilla, quid frumen, quid africia, &c. *Plin. l. 18. c. 8.* Hodie sacra prisca, atque natalium pulte fritilla conficiuntur. Alii leg. *frictilla*, ut sit a *frige*.

Fritillus, li, m. 2. πύργος, idem ac pyrgus, idest, turricula rotunda, per quam tali mittuntur, ne digitis ita a quoquam componi possint, ut cadant ad jacentis voluntatem, qui fritillus intus trochleatim erat effictus, certosque habebat excisos gradus, quibus tali impingentes sonum, strepitumque ederent, fritinnientium, sive titillantium avium voci non omnino absimilem. *Juven. Sat. 14. v. 5.* Parvoque eadem movet arma fritillo. *Mart. l. 4. epigr. 14.* Incertis sonat hinc & hinc fritillis. ¶ Nonnulli fritillum exponunt lusoriam tabulam.

Fritinnio, is, n. 4. est cantare proprium hirundinum, aliarumque minutarum avicularum, a sono. *Var. l. 6. de L. L.* Ejusdem Ennii ab hirundine, Nefrende fritinni suaviter. *Auct. carm. de Philom.* cicadis tribuit, *v. 35.* Fritinnit rauca cicada. ¶ Translate dicitur de infantibus loqui incipientibus, & garrientibus. *Epigr. 8. inter op. Senecæ.* Sic dulci Marcus qui nunc sermone fritinnit.

Frivolaria, f. 1. Plautinæ comœdiæ nomen, quæ amissa est.

Frivolus, o. 1. 2. *di nion momento*, *da niente*, ריק, Ger. *nichts sollend*, Gal. *frivole*, Hisp. *frivolo*, ἀνεμώλιος, quod est inane, leve, ludicrum, ineptum, futile, nulliusve momenti. Aliqui tribolum dicunt, & explicant fere obolo dignum. Sic frivolus labor, *Sen. epist. 31.* Frivolum auspicium, *Sueton. Ner. c. 12. Id. Claud. c. 14.* Modo circumspectus, & sagax, nonnunquam frivolus, amentique similis. *Plin. l. 7. c. 7.* Quam sit frivola animalium superbissimi origo. h. e. fragilis, infirma. ¶ Frivola verba apud *Fest.* sunt, quæ parvam habent fidem. Sic *Juven. Sat. 3. v. 58.* Romanorum omnia regum frivola. ¶ *Frivola* absolute dicuntur viles res, nullius pretii supellex, *stracce*. *Ulp. l. 11. §. 5. ff. de pignorat. act.* Ut

eft. Ut ad universam pensionem insulæ frivola mea tenerentur. Suet. de Tranquil. c. 1. Nec inter illa frivola mea tam latus incedo.

Frixorium, vel frictorium, n. 2. padella, τήγανον, sartago, in qua quid frigitur, a supino fryxum, vel frictum. Vet. Gloss. Frixorium, τήγανον. Habet etiam Plin. Valer. l. 2. c. 7.

Frixus, V. Frictus, a, um.

Frondarius, o. 1. 2. di fronde, Ger. das zu den zweigen gehört, Gal. appartenant a des feuilles, Hisp. perteneciente a las hojas, φύλλινος, quod ex frondibus est, vel ad frondes pertinet. Plin. l. 18. c. 31. Unus frondator quatuor frondarias fiscinas complere in die jussum habet.

Frondatio, f. 3. φυλλοτομία, frondium, & ramorum redundantium resectio. Col. l. 5. c. 6. In frondatione cavendum, ne prolixiores pollices fiant.

Frondator, oris, m. 3. sfrondatore, זמר, Ger. der den ast abhauet, und säubert, Gall. émondeur, Hisp. el que quita las hojas, φυλλοτόμος, qui arborum ramos supervacuos amputat, & qui e frondibus manipulos facit ad pabulum animantium, & qui manibus folia vitium vellit, quo ardor Solis uvam maturiorem reddat. Virg. 1. Ecl. Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras. ¶ Dicitur etiam de ave, quæ in frondibus habitat, vel nidificat. Serv. in 1. Ecl.

Frondeo, es, ui, n. 2. avere frondi, רענן, Ger. grünen blätter haben, Gal. porter des feuilles, Hisp. echar, tener hojas, φυλλοφορέω, frondes habeo. Virg. 3. Ecl. Nunc frondent sylvæ.

Frondesco, n. 3. φυλλόομαι, est frondes emittere, in frondes abire, frondibus convestiri. Cic. 1. Tusc. Cœlum nitescere, arbores frondescere. Virg. 6. Æn. v. 144. Simili frondescit virga metallo.

Frondeus, o. 1. 2. di frondi, φύλλινος, quod totum ex frondibus est, ut Frondea corona. Plin. l. 16. c. 4. Virg. 1. Æn. v. 191. Nemora frondea.

Frondicomus, a, um, adject. frondes habens quasi comas. Prudent. 3. Cathem. v. 102. Frondicomis habitare locis.

Frondifer, ra, rum, o. 1. 2. fronzuto, φυλλοφόρος, frondes ferens. Luc. l. 2. v. 259. Frondiferasque domos avium.

Frondifluus, a, um, adject. id, cujus causa frondes cadunt. Boet. l. 1. metr. 5. Frondifluæ frigore brumæ.

Frondosus, a, um, o. 1. 2. fronzuto, πολύφυλλος, quod frondibus abundat. Virg. 4. Georg. Corporaque ipsa boum frondoso desere luco.

Frons, tis, f. 3. fronte, מצח, Ger. stirn, Gal. front, Hisp. frente, μέτωπον, pars altissima faciei, a dextra & sinistra temporibus, a superiore parte capillorum radice, ab inferiore superciliis terminata. Frons animi motibus inservit, & ipsorum animi motuum tabula velut quædam est, in qua vel hilaritatis, vel tristitiæ, vel gravitatis, vel levitatis signa notentur, atque observentur. Hinc sæpe accipitur pro vultu, & pro animi nostri affectu, quem fronte ostendimus. Cic. Att. l. 4. Pompejus Scauro studet, sed utrum fronte, an mente, dubitatur. Id. post Redit. Tu ne ausus es ista fronte cum Gabinio consociare consilia pestis meæ? idest, ista audacia, impudentia. ¶ Transfertur etiam ad res inanimatas, & ponitur pro principio, vel parte anteriore cujusque rei. Virg. 1. Æneid. Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum, &c. Quintil. l. 4. c. 1. Ubi frons causæ non satis honesta est. Sic in acie frons dicitur anterior pars hosti opposita. Gel. l. 10. c. 9. Sallust. Catil. c. 59. Octo cohortes in fronte constituit. Liv. l. 36. c. 44. Æqua fronte ad pugnam accedere. ¶ Item in ædificiis la facciata, Vitruv. l. 2. ¶ Item in libris exterior, interiorque voluminis pars frons dicebatur, quæ ornari solebat ebore, cedro, buxo, aliave materia. Ovid. l. 1. Trist. eleg. 1. ¶ Item in scenis exterior facies. Virg. 3. Georg. v. 24. vel scena ut versis discedat frontibus. ¶ Frontem dilatare, explicare, porrigere, exporrigere dicimur, cum hilarescimus; Frontem obducere, corrugare, contrahere, caperare, cum mœremus, & irascimur. Sic etiam dicitur Frons explicata, explicita, porrecta, exporrecta, serena, pro hilari vultu. Frons obducta, corrugata, contracta, nubila pro mœsto vultu. Ter. Adel. Exporge frontem. h. e. vive hilariter. Hor. l. 3. Carm. Solicitam explicuere frontem. Plaut. Cas. 2. 4. 3. Porrectiore fronte mecum loquaris, oportet. ¶ Frontem perfricare, est pudorem expellere, deponere, & Homo perfrictæ frontis est, qui pudorem abjecit. Mos enim est eorum, qui cum pudore aliquid agunt, ut faciem perfricent, natura ipsa ad id impellente, quasi ad abigendum sanguinem, qui ex præcordiis ad faciei superficiem confluit. Calv. apud Quintil. l. 9. c. 2. Perfrica frontem, & dic te digniorem, qui Prætor fieres, quam Catonem. ¶ Frontem perire, est pudorem abjici. Pers. Sat. 5. v. 103. Exclamet Melicerta, periisse frontem de rebus. ¶ Frontem ferire dicuntur, qui supra modum indignantur. Cic. Att. l. 1. ep. 1. Puto, in eo te risisse, aut ingemuisse, ut frontem ferias. ¶ Frons occipitio prior, proverb. est, de quo V. Occipitium. ¶ Prima fronte, a prima vista. Quint. l. 7. c. 2. Dura prima fronte quæstio. ¶ Cæcil. apud Gel. l. 15. c. 9. masc. gen. usurpavit: Nam, inquit, hi sunt inimici pessimi, fronte hilaro, corde tristi.

Frons, frondis, f. fronda, עלה, Ger. laubast, Gall. feuille, Hisp. hoja, φύλλον, germen arborum, herbarum, & florum. Cic. pro Cal. c. 18. Via interclusa frondibus, & virgultis. Virg. 2. Æn. v. 249. Festa fronde.

Frontale, lis, n. frontale, μετωπίδιον, est ornamentum frontis, præcipue in equis, & elephantis. Liv. l. 37. c. 40. Ingentes ipsi erant, addebant speciem frontalia, & cristæ, & tergo impositæ turres. Adde Plin. l. 37. c. 12.

Frontatus, a, um, o. 1. 2. chi ha la fronte, quod frontem habet, vel quod in fronte rei alicujus est positum, ut Frontati lapides qui per latitudinem totam porrecti utramque parietis frontem conficiunt. Plin. l. 35. c. 22. Vel tecta coctilibus laterculis, frontatisque. Adde Vitr. l. 2. c. 8.

Fronto, onis, m. chi ha gran fronte, Germ. der ein breite stirn hat, Gal. qui a grand front, Hisp. el que tiene gran frente, μετωπίας, latam habens frontem. Cic. 2. de nat. Deor. c. 29. Ecquos nævum habere, ecquos silos, flaccos, frontones, capitones?

Fronto, onis, m. præceptor M. Antonini Imp. in Philosophia simul, & in Eloquentia, adeo ab illo dilectus, ut ei statuam erigi a Senatu peteret. ¶ Fronto alter, vir clarus rebus tum militaribus, tum urbanis, tempore Neronis.

Fructetum, i, n. locus arboribus pomiferis consitus. Legitur apud Aug. lib. 1. de Civ. Dei, cap. 20.

Fructifer, a, um, o. 1. 2. fruttifero, פורה, Ger. fruchtbar, Gal. portant fruit, Hisp. que lleva fruto, καρποφόρος, quod fert fructum, fœcundum, fertile. Plin. l. 12. c. 3. Dicuntur inter fructiferas.

Fructificatio, onis, f. fructuum emissio. Tertul. l. 4. cont. Marc. c. 39. Fructificationes arbuscularum signum æstivo tempori præstant.

Fructifico, n. 1. fructum emitto. Tertul. de resur. carn. c. 32. & de Præscript. c. 36.

Fructuarius, o. 1. 2. ἐγκάρπιος, quod fert fructum. Var. l. 2. R. R. c. 4. Sus fructuaria. Colum. lib. 5. c. 6. Palmes fructuarius. Pallad. l. 3. c. 12. Decisis male natis, & veteribus (ramis) novellos, & fructuarios serva. ¶ Item ad fructum pertinens, ut fructuaria cella, ubi fructus reponuntur. Colum. l. 1. c. 6. Hinc apud JCtos fructuarius servus, cujus sc. quis usum tantum habet, proprietatem alius. Cæl. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 9. Agros quos fructuarios habent. Sic stipulatio fructuaria &c. V. l. 2. Dig. de percul. & leg. 4. Dig. de Verb. obligat. ¶ Agri fructuarii sunt vectigales. Cælius Cic. l. 8. Fam. ep. 9. Agros, quos fructuarios habent civitates, vult immunes esse.

Fructuosus, a, um, o. 1. 2. fruttuoso, utile, פורה, Ger. fruchtbar, Gal. fructueux, Hisp. fructuoso, πολύκαρπος, fœcundus, utilis, fructum afferens, Cic. 2. Tusc. Ager quamvis fertilis sine cultura fructuosus esse non potest. Quintil. l. 1. c. 6. Vult se hominem frugi probare, quia utilis multis, idest fructuosus. Plin. l. 29. c. 1. Fructuosissima ars Medicinæ. Senec. epist. 9. Fructuosior est adolescentia liberorum.

Fructus, us, m. 4. frutto, פרי, Germ. frucht, Gall. fruit, Hisp. fruto, fructo, καρπός, omne illud, quod in fundo nascitur, a fruendo, quia fruor non tantum fruitus facit, sed & fructus, per sync. Cic. Att. l. 11. In quos sumptus abeunt fructus prædiorum! Id. in Parad. Suis fructibus exercitum alere. a suo spese. Col. l. 5. c. 6. Quia quæ pars palmitis præcipitata est, fructu induitur. ¶ Translate dicitur de fœtu animalium. Cic. 2. de nat. Deor. de ovibus. Quæ quidem neque ali, neque sustentari, neque ullum fructum edere ex se sine cultu hominum & curatione potuissent. ¶ Item de commodo, & utilitate. Cic. de Am. Ex quibus sperant se maximum fructum esse capturos. Liv. l. 34. c. 36. Fuerat ei magno fructui mare. ¶ Olim dicebant in gen. fructi, & fructuis. Ter. Adel. 5. 4. 13. Nunc hoc fructi pro labore illis fero. Varro. Quæro, utrum fructuis, an delectationis causa vendatis.

Fructus, a, um, o. 1. 2. idem ac fruitus per sync. partic. a fruor. Lucr. lib. 3. v. 954. Sin ea, quæ fructus cunque es, periere profusa. Adde Velle. l. 2. c. 104.

Fruendus, a, um, particip. a fruor. Cic. 1. Fin. c. 1. Non paranda solum nobis, sed fruenda etiam sapientia est. Id. 2. Q. Fr. ep. 14. Suavitatis nostræ fruendæ causa. Liv. l. 32. c. 7. Locare aliquid fruendum.

Frugalis, le, o. 3. sobrio, temperato, צנוע, Ger. zimlig, Gal. épargnant, Hisp. templado, χρηστός, moderatus, prudens, abstinens, temperans, a frugi. Ter. Heaut. Dedo me patri nunc jam, ut frugalior sim, quam vult. Cic. pro Flac. Homines sunt tota Asia frugalissimi. Id. 2. de Orat. c. 71. Optimus colonus, parcissimus, frugalissimus. Var. l. 3. R. R. c. 2. Hæc villa frugalior, ac melior est, quam tua illa perpolita. ¶ Positivi gradus rarus apud optimos scriptores, & fortasse nullus est usus. nam hi pro frugali homine frugi dicunt. Habet Apul. l. de Mundo, sed alio sensu: frugalis maturitas, h. e. frugum.

Frugalitas, f. 3. parsimonia, Ger. zimligkeit, Gal. frugalité, Hisp. templanza, εὐτέλεια, moderatio, temperantia, a frugalis. Cic. Tusc. 3. c. 8. Verisimile etiam illud est, qui sit temperans, quem Græci σώφρονα appellant, eamque virtutem σωφροσύνην vocant, quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modestiam, sed haud scio, an recte ea virtus frugalitas appellari possit. Id. pro Dejot. Omnes sunt in illo Rege virtutes, sed præcipue singularis, & admiranda frugalitas: etsi hoc verbo scio laudari Reges non solere. Plin. l. 4. ep. 4. Quod cessat ex reditu, frugalitate suppletur.

Frugaliter, adv. modestamente, frugalmente, Ger. mæssiglich, sobrement, Hisp. templadamente, εὐτελῶς, sobrie, & modeste. Cic. pro Dom. Itaque omnia signa, tabulas, ornamentorum quod superfuit in fanis, & communibus locis, tota e Græcia, atque insulis omnibus honoris P. R. causa sane frugaliter domum suam deportavit. Lactant. de Ira Dei cap. 20. Strictius, & frugalius vivunt. Quintil. Declam. 260. Frugalius vivere.

Frugamenta, orum, a frugibus appellata. Festus.

Fruges. V. Frux.

Frugi, nomen indecl. o. g. buono, utile, necessario, χρηστός, utilis, & necessarius, a fruge, ut proprie is sit, unde frugem possimus habere, sive quo frui queamus. Cic. 3. Tusc. c. 8. Sed quia nec qui propter metum præsidium reliquit, quod est ignaviæ, nec qui propter avaritiam clam depositum non reddidit, quod est injustitiæ, nec qui propter temeritatem male rem gessit, quod est stultitiæ, frugi appellari solet, eo tres virtutes, fortitudinem, justitiam, prudentiam frugalitas complexa est. Id. 5. Fam. Illum hominem frugi, & tibi amicum existimabam. ¶ Antiqui servum laudare volentes frugi dicebant, tanquam sobrium, utilem, & necessarium, qui diligenter domini utilitati, commodisque serviret. Cic. pro Cluent. Servus frugi, atque integer. ¶ Sumitur etiam pro eo, qui in victu, vestitu, similibusque temperans, & parcus est, & generaliter pro moderato, modesto, innocente. Cic. in Verr. Homines satis fortes, & satis plane frugi, ac sobrii. A Plauto etiam Asin. 1. 3. 23. Frugi lena dicitur, quæ suis rationibus bene consulit. ¶ Item pro eo, quod modica impensa fit. Quint. l. 5. c. 10. Frugi victus. Juven. Sat. 3. v. 167. Frugi cœnula. Plin. l. 2. ep. 17. Atrium frugi, nec tamen sordidum. ¶ Dicitur etiam frugi esse, frugi fieri. Ter. Eun. 3. 5. 60. Paratum est. A. frugi es. Cic. Phil. 12. c. 28. Frugi factus est. ¶ Apud Plautum vox hæc videtur esse substantiva. habet enim in Truc. 1. 1. 23. & alibi sæpe bonæ bonæ frugi. idem habetur Dig. l. 11. tit. 3. nisi forte ubique legendum est frugis; quod tamen affirmare non ausim. Quidam tamen frugi pro frugis dictum antiquo more putant, quemadmodum fami pro famis dicebatur, ut est apud Voss. l. 1. de Anal. c. 46.

Frugifer, ra, rum, o. 1. 2. che produce frutti, fruttifero, καρποφόρος, fructus ferens. Ovid. 5. Met. Frugiferas messes, alimentaque mitia reddat. ¶ Per translationem ponitur pro eo, quod utilitatem affert, utile. Cic. 3. Off. c. 2. Cum tota Philosophia frugifera, & fructuosa, nec ulla pars ejus inculta, ac deserta sit.

Frugiferens, entis, o. 3. frugifer. Lucr. l. 1. v. 3. Quæ mare navigerum, quæ terras frugiferentes concelebras.

Frugilegus, a, um, o. 1. 2. σιτολόγος, quod fruges colligit. Ovid. 7. Met. v. 625. Hic nos frugilegas aspeximus ordine longo grande onus exiguo formicas ore legentes.

Frugiparens, entis, adject. frugifer. Fortunat. l. 3. carm. 11. Frugiparensque manet.

Frugiparus, a, um, adject. qui fructus parit. Avien. Phænom. Arat. v. 1054. Singula frugiparos attollunt tempora fructus.

Frugiperda, arbor, quæ facile fruges amittit. Plin. l. 16. c. 26. Ocyssime salix amittit semen, antequam omnino maturitatem sentiat, ob id dicta ab Homero frugiperda.

Fruiscor, eris, d. 3. idem ac fruor, unde formatum est. Metell. ad Domitios, apud Gel. l. 17. c. 2. Ego neque aqua, neque igni careo, sed summa gloria fruiscor.

Fruiturus, o. 1. 2. partic. temporis futuri a fruor. Cic. 3. Tusc. c. 17. Qui præsentibus voluptatibus frueretur, consideretque, se esse fruiturum.

Fruitus, a, um, particip. a verbo fruor. Senec. epist. 93. Omnium rerum cognitione fruiti sumus. Ulp. l. 29. Dig. Quib. mod. ususfr. Non meo nomine, sed suo fruitus est.

Frumen, inis, n. λάρυγξ, summa pars gulæ interior, per quam cibum lingua demittit in ventrem. Serv. in 1. Æn. Frumen, eminens sub mento gutturis pars, laryngem Græci vocant, Latini, & Celsus fauces. ¶ Est etiam pultis genus, apud Arnob. l. 7.

Frumentaceus, a, um, o. 1. 2. di formento, σιτώδης, quod ex frumento est.

Veget. l. 1. *c.* 57. Farina frumentacea.

Frumentarius, a, um, o. 1. 2. *ciò, che a formento si conviene*, σιτικός, quod ad frumentum pertinet. *Varr. R. R.* 1. 7. Frumentarius campus. *Cic.* 5. *Ver. c.* 5. Omnem utilitatem, opportunitatemque provinciæ Siciliæ consistere in re frumentaria maxime. *Id. in Brut. c.* 62. Frumentaria lex. ¶ Frumentarii dicuntur negotiatores frumenti, *mercanti da biade*. *Cic.* 3. *Off.* Frumentarius ille Rhodius. ¶ Frumentarii etiam dicebantur Imperatorum temporibus, quos Agentes in rebus vocant *JCti in Cod.* sæpe. V. *Agentes*, & *Curiosus*.

Frumentatio, f. *raccolta di formento*, Ger. *auffsamblung des getreyds*, Gal. *provision de blé, qu'on va faire dehors*, Hisp. *provision de trigo*, σιτολογία, frumenti collectio, & speciatim egressio militum ad frumentum in castra congerendum. *Cæs.* 7. *B. G.* Nostras pabulationes, frumentationesque observabat. ¶ Frumentatio etiam dicebatur distributio frumenti, quæ Romæ fiebat, postquam Principes ceperant curam publicæ annonæ, σιτομετρία. *Suet. in Aug. c.* 42. Impetum se cepisse scribit frumentationes publicas in perpetuum abolendi.

Frumentator, m. 3. *frumentiere*, σιτολόγος, qui frumentatum proficiscitur. *Liv. l.* 31. *c.* 36. Copiis divisis, ad consectandos vagos frumentatores emisit. ¶ Item qui frumentum mercatur, frumentarius. *Id. l.* 2. *c.* 34. In Volscis ne emi quidem potuit: periculum quoque ipsis frumentatoribus fuit.

Frumentor, aris, d. 1. *raccogliere formento*, שבר, Germ. *korn samlen*, Gal. *faire provision de blé*, Hisp. *coger trigo*, σιτολογέω, frumentum colligo, & fere de militibus dicitur. Pompejus Domitio inter *epist. Cic. ad Att. lib.* 8. Neque solus sustinere poteris, ut frumentatum eas. *Liv. l.* 31. *c.* 36. Cum in propinquo agro frumentarentur Romani.

Frumentum, ti, n. 2. *frumento, formento*, שבר, Ger. *korn*, Gal. *blé, froment*, Hisp. *panes, trigo*, σῖτος, seges cujuslibet generis, a *fruendo*, quasi *fruimentum*, quia est fructus terræ, quo alimur, fruimurque. Porro frumenta dicuntur, quæcunque emittunt aristas. *Serv.* Hinc frumenti genera numerantur, far, quod adoreum dixerunt, siligo, triticum, hordeum, a *Plin. l.* 18. *c.* 8. *Cic.* 5. *Att. ep.* 18. Locus copiosus a frumento. *Cæs. l.* 3. *B. C. cap.* 49. Major spes maturitate frumentorum proponitur. ¶ *Plin. l.* 15. *c.* 19. & *l.* 17. *c.* 27. frumenta vocat minuta grana in ficis.

Fruniscor, ris, d. 3. *fruire, godere*, fruor, a *fruniscor* per sync. quod a *fruiner*, quod a *fruor*. *Plaut. Rud.* 4. 3. 73. Hinc tu, nisi malum, frunisci nil potes.

Frunitus, prudens, sapiens, forte ἀπὸ τοῦ φρονεῖν, vel a φρονέω. *Festus* hanc vocem Catoni tribuit. In *Inscript. apud Fabret. p.* 237. est particip. a *fruor*: ita enim legimus: Filiis suis infelicissimis, qui ætate sua non sunt fruniti, fecit mater scelerata. Nisi forte legendum est *frunti*.

Fruor, eris, fruitus, vel fructus sum, per sync. d. 3. *godere, fruire*, הנה, Ger. *nuetzen*, Gal. *jouir*, Hisp. *gozar*, ἀπολαύω, potior, fructum, voluptatemque percipio. Consuetudo fructum ab usu distinxit, ita ut *uti* sit ad commoditatem, & utilitatem, *frui* non ad usum modo, sed etiam ad quæstum, vel delectationem, ut Jurisconsulti docent. *Flor. l.* 2. *c.* 6. *de Annibale*. Victoria cum posset uti, frui maluit. *Senec. de vita beata, c.* 10. Tu voluptate frueris, ego utor. ¶ *Donat. in Eun. a.* 4. *sc.* 7. scripsit, Frui est vesci, a frumine, quæ est summa pars gulæ, a qua re etiam his, quæ nec cibo, nec poculo sunt, frui dicimur ἀπολαύειν, utpote rebus Venereis, & delectatione odoris, visus, auditus, & cæteris. *Cic.* 1. *Fin. cap.* 59. Sapiens fruitur præsentibus. *Ter. Phor.* 1. 3. 13. Ita me Dii ament, ut mihi liceat quod amo frui. ¶ Interdum usurpatur pro delectari. *Claud. Paneg. Mall. v.* 224. Qui fruitur pœna, ferus est. *Tacit.* 3. *hist. cap.* 83. Exsultabant, fruebantur, nulla partium cura malis publicis læti. ¶ Olim quarto casui jungebatur, ut sæpe legitur apud *Plaut.* & apud *Apul. l.* 8. *Met.* ¶ Particip. *fructus sum* legitur apud *Velle. l.* 2. *c.* 104.

Frusino, Frusinum, Parusino, Frusinona Colonia, *Frosolone*, al. *Frusilone*, urbs olim Latii, in Hernicis, nunc opp. in Campania Romana, in colle, versus confinia R. Neap. apud Cosam flu. Verulo propinq. *Juven. sat.* 3. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Frustatim, adv. *a pezzo a pezzo*, Germ. *flueck weise*, Gal. *par piece*, Hisp. *a pedaços*, κατὰ μέρη, per frusta. *Plin. l.* 20. *c.* 19. Aut frustatim in patinis. Adde *Pompon. Non. c.* 2. *n.* 337. *Apic. l.* 4. *c.* 2. & *Prudent. Psychom. v.* 720.

Frustillatim, adv. κατὰ λεπτὰ μέρη, per frustilla. *Plaut. Curc.* 4. 4. 20. Ut hic formicæ te frustillatim differant.

Frustillum, i, n. diminut. a frustum, *pezzetto*. *Arnob. lib.* 2. Frustilla ignea, & *l.* 7. Frustilla parvula.

Frusto, as, avi, atum, a. 1. in frusta concidere. *Flor. lib.* 2. *c.* 2. Cum Punicæ prædæ omnibus promontoriis insulisque frustrarentur, & fluitarent. Ita *Salmas. Grov.* Alii leg. *frustrarentur*. h. e. portum nullum tenere possent.

Frustra, adv. *in vano*, חנם, Ger. *umbsunst*, Gal. *en vain*, Hisp. *en valde, en vano*, μάτην, incassum, nequidquam, a *frude*, pro *fraude*. quia quod frustra fit, fraudat desiderium ejus, qui id facit. *Cic. de Sen.* Ita vixi, ut non frustra me natum existimem. ¶ Frustra habere aliquem est decipere, circumvenire. *Plaut. Amph. argum.* 2. *v.* 5. Is servum, & dominum frustra habet. ¶ Frustra esse dicitur, quod exitum speratum non habet, quodque ex sententia non evenit. *Sall.* Cujus neque consilium ullum, neque inceptum frustra erat. ¶ Item frustrari, falli, errare. *Plaut. Pers.* 1. 3. 60. Nunquam hercle hodie hic prius edis, ne frustra sies. *Sallust. Jug. c.* 85. Ut neque vos capiamini, neque illi frustra sint. Facete *Ennius in Satyr. apud Gel. lib.* 18. *c.* 2. Nam qui lepide postulat alterum frustrari, Quem frustratur, frustra eum dicit frustra esse, &c. h. e. ut *Popma* explicat *de differ. verb. l.* 2. & *Par. in Lex. Crit.* Qui studet alium fallere, non statim potest dicere, eludi & falli eum, quem ipse fallere vult, &c.

Frustrabilis, le, adject. vanus, inanis. *Arnob. l.* 2. Res frustrabili expectatione præsumpta. Et *l.* 6. Res vacua imaginatione frustrabiles.

Frustratio, onis, f. *inganno*, מרמה, Germ. *betriegung*, Gall. *abusement, frustration*, Hisp. *engano*, ἀπάτη, deceptio, eventus præter opinionem. *Planc. Cic.* 10. *Fam. ep.* 23. Tanto majorem his frustratio dolorem attulit. *Plaut. Amph.* 3. 1. 14. In horum familiam frustrationem hodie injiciam maximam. *Liv. l.* 25. *cap.* 25. Cum longo sermone habito dilatus per frustrationem esset. *Id. l.* 38. *c.* 25. Frustratio Gallorum eo spectabat, ut tempus tererent.

Frustrator, oris, m. qui frustratur, & decipit. *Symmach. l.* 10. *ep.* 51. Frustrator judicum. *Leg.* 19. *Dig. de vi* &c. Frustrator debitor constitutus est.

Frustratorius, a, um, adject. vanus, fallax. *Tertul. de Anim. c.* 47. Frustratoria somnia. Adde *Arnob. l.* 7.

Frustratus, us, ui, m. *Plaut. Men.* 4. 3. 21. Aliam posthac invenito, quam tu habeas frustratui. h. e. quam frustra habeas, decipias.

Frustratus, a, um, particip. qui decepit, & elusit. *Liv. l.* 2. *c.* 13. Clœlia frustrata custodes. *Solin. c.* 1. Frustratus vincula. ¶ Et passiva signif. *Velle. l.* 2. *c.* 43. Intellexit frustratum esse visum suum.

Frustro, as, avi, atum, a. 1. idem quod frustror. *Diomed. l.* 1. *ex Cæsaris fragmento*: Non frustrabo vos milites. Aliud exemplum ex *Ennio apud Gel. l.* 18. *c.* 2. V. in Frustra. ¶ Usitatius tamen est.

Frustror, aris, atus sum, dep. 1. *ingannare, defraudare*, Ger. *betriegen*, Gal. *frustrer, abuser*, Hisp. *falsar, enganar*, ψεύδομαι, decipio, fallo, a frustra. *Ter. Andr.* 2. 3. *in fi.* Hæc spes me frustrata est. *Cic.* 4. *Acad. c.* 20. Seipsum frustrari. *Col. l.* 9. *cap.* 1. Cum imprudenter facta opera frustrantur expensas. *Id. præfat. l.* 1. Frustrari laborem, *gettar la fatica in darno*. ¶ Passiva significatione *Aurel. Vict. de Viris illustr. c.* 42. *de Annib.* Primum a Fabio Maximo frustratus, deinde a Valer. Flacco repulsus. Alii rectius legunt *fractus*.

Frustulentus, a, um, o. 1. 2. *pieno di pezzi*, plenus frustis. *Plaut. Curc.* 2. 3. 34. Si frustulenta est, da, obsecro, hercle sorbeam.

Frustulum, li, n. 2. τεμάχιον, dimin. a frustum. *Apul. l.* 1. *Milef.* Frustulum panis.

Frustum, sti, n. 2. *pezzo, particella*, פת, Ger. *flueck*, Gal. *piece*, Hisp. *pedaço*, τέμαχος, rei cujusque particula. *Virg.* 1. *Æn. v.* 212. Pars in frusta secant. *Cic. Phil.* 2. *c.* 25. Frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum, & totum tribunal implevit. *M. Cato apud Gel. l.* 1. *c.* 15. Frusto panis conduci potest, vel uti taceat, vel uti loquatur. h. e. vili pretio. ¶ Frustum hominis, frustum pueri, convicium est. *Plaut. Pers.* 5. 2. 67. Loquere tu etiam, frustum pueri?

Frutectum. V. Frutetum.

Frutetosus, sive frutectosus, o. 1. 2. θαμνώδης, fruticibus abundans. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Siccis hæc, & sabulosis locis, frutetosisque nascuntur. Adde *Col. l.* 2. *c.* 2.

Frutetum, sive melius frutectum, n. 2. θαμνών, locus, ubi multi frutices sunt, a fruticetum, per sync. *Plin. l.* 18. Fruteta igni optime tolluntur. *Col. l.* 6. *c.* 22. Frutetis, & carectis durantur ungulæ.

Frutex, ticis, m. 3. θάμνος, dicitur, qui ad justam magnitudinem arboris non assurgit, & statura similis est multis herbis, sed non demoritur, neque arescit, ut herba. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Inter ea, quæ frigidis gaudent, aquaticos frutices dicere convenit. ¶ Aliquando ponitur pro stirpe. *Suet. in Vesp.* Singulos repente ramos a frutice dedit. ¶ Translate dicitur de stupido. *Plaut. Most.* 1. 1. Nec veri simile loquere, nec verum, frutex.

Fruticatio, f. 3. in arboribus dicitur, cum multos ramos fruticantes producunt. *Plin. l.* 17. *c.* 1. Ita enim appellatur in ipsis arboribus fruticatio inutilis.

Fruticesco, n. 3. θαμνόομαι, est frutices emittere. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Quia celeriter fruticescunt.

Fruticetum, i, n. *macchia, cespuglio, boscaglia*, locus fruticibus plenus, arbusculis sese implicantibus impeditus. *Horat. lib.* 3. *od.* 12. Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

Frutico, as, n. 1. & fruticor, aris, d. 1. *germogliare*, צמח, Ger. *wachsen, aufschiessen*, Gal. *germer, bourgeonner*, Hisp. *brotar*, θαμνίζω, frutices emitto, pullulo. *Plin. l.* 17. E matre radi jubetur, ne fruticet. *Col. l.* 2. *c.* 9. Ubi ex uno semine pluribus culmis fruticavit. *Cic. Att.* 15. *ep.* 4. Excisa est arbor, non evulsa; itaque, quam fruticetur, vides.

Fruticosus, a, um, o. 1. 2. θαμνώδης, quod longe, lateque fruticat, & multos habet fruticantes ramos. *Plin. l.* 20. *c.* 13. Latiora sativæ folia, rami fruticosiores. hoc est foliis, ac surculis abundantiores. *Id. l.* 16. *c.* 36. Fruticosissimus calamus. *Ovid.* 6. *Met. v.* 344. Vimina fruticosa.

Fruti, vel Frutis, f. 3. cognomen Veneris, a fruendo, nempe a *fruitur*. Scaliger censet esse ex Ἀφροδίτη, per aphæresin. *Solin. c.* 8. *Aug. de Civ. l.* 4. *c.* 21. V. *Frutinal*.

Frutinal, n. 3. templum Veneris Frutis. *Fest.* Sed aliqui censent, Festum incidisse in codices vitiosos, ubi *Frutinal* esset exaratum pro *Erucinal*, idque esse ab Erycina Venere, imo nullam esse Venerem *Fruti*, sed scriptum fuisse *Eryci*, unde fecerint *Fruti*: proinde apud Solinum pro *Fruti* debere *Erycis* reponi.

Frux, frugis, f. *frutto della terra*, καρπός, omne illud, quod ex fructu terræ in alimoniam vertimus, & dicitur non solum de frumentis, ut de tritico, hordeo, &c. sed etiam de leguminibus, ut de faba, cicere, &c. imo de eo, quod ex vino, ex sylvis cæduis, ex cretæ fodinis, & lapidicinis capitur, a *fruendo*. V. *Paul. JCtum l.* 77. *Dig. de V. S. Auson. in Monosyl.* Ante equidem campis, quam spicea suppeteret frux. *Cic. in Or.* Quæ est in hominibus tanta perversitas, ut, inventis frugibus, glande vescantur? *Id. pro Rosc. Amer.* Non omnem frugem, neque arborem in omni agro reperire possis. *Id.* 5. *Ver.* L. Octavio, & C. Cottæ Consulibus Senatus permisit, ut vini, & olei decumas, & frugum minutarum, quas ante te Quæstores in Sicilia vendere consuessent, Romæ venderent. Loquitur de leguminibus, quæ minores fruges dicuntur ratione pretii, ac dignitatis, ut *Servius* scripsit *in* 1. *Æn.* Sed fortasse, ut Vossius interpretatur, Cicero non legumina solum, sed etiam frumentum complexus est, quæ minores sunt fruges, si conferantur cum arborum fructibus. ¶ Frequentissime ad homines transfertur, & significat rectam, honestamque vivendi rationem. V. *Frugi*. *Cic. pro Cæl. c.* 12. Emersisse aliquando, & se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse. *Plaut. Trin.* 1. 2. 81. Quin eum restituis? quin ad frugem corrigis? ¶ *Pers. sat.* 5. *v.* 63. purgatas inseris aures fruge Cleanthea. h. e. disciplina, & præceptis Stoicorum.

F ANTE U.

Fuam, as, at, pro *sim*, vel *fuerim*, aut *fiam*, verb. defect. frequens est apud *Plaut.* ut *Bacch.* 1. 2. 48. Metuo, ne Phœnix fuam. *Capt.* 2. 3. 71. Caveto mihi iratus fuat. *Virg. Æneid.* 10. *v.* 48. Tros, Rutulusve fuat. Et *fueret*, pro esset. *Lucret. l.* 3. *v.* 849. In dubio fueret.

Fucæ, arum, f. maculæ in facie. *Col. l.* 10. *v.* 124. lacrymosaque cepa Ponitur, & lactis gustum quæ condiat herba Dejectura quidem fronti data signa fucarum. Ita leg. quidam, & interpretantur maculas in facie. Sed vera lectio est *fugarum*, h. e. stigmatum, quæ fugitivis servis in fronte inuruntur, metonym. Est enim sermo de lepidio, quæ herba est vim habens tollendi de cute cicatrices, ut *Plin. lib.* 20. *c.* 17. docet.

Fucate, adverb. cum fuco. *Auson. in prosa post Idyl.* 3. *ad Hesper. fil.* Fucatius concinnata.

Fucatus, a, um, o. 1. 2. φυκωθείς, fuco tinctus, ut Fucatæ mulieres, quæ medicamentis quibusdam colorantur, & vitia corporis inductis coloribus tegunt. *Cic. in Brut.* In qua naturalis inesset non fucatus nitor. ¶ Per translationem accipitur pro ficto, & simulato. *Cic. de Am.* Secerni autem blandus amicus a vero, & internosci tam potest, adhibita diligentia, quam omnia fucata, & simulata a sinceris, atque veris. *Id. pro Planc. cap.* 9. Vicinitas non fucata, non fallax, non erudita artificio simulationis. ¶ Alio sensu *Gell. l.* 13. *c.* 25. Esse videtur versus Homeri simplicior, & sincerior. Virgilii autem νεωτερικώτερος, & quodam quasi ferrumine immisso fucatior. *più abbellito*.

Fucilis, le, o. 3. fucatus, falsus, a fucus. *Fest.*

Fucinus, m. 2. *Lago di Celano, di Marso, di Tagliacozzo*, lacus Latii, in

finibus Marsorum; ab opp. vicino. Hinc Aqua Martia Romam perducta. *Virg. 7. Æn.*

Fuco, cas, a. 1. *colorare*, *imbellettare*, Germ. *faerben*, Gal. *farder*, Hisp. *afeytar*, *enralvegar*, φυκόω, pingo, fucum rei alicui induco. *Cic. 1. de nat. Deor.* Formare, fucare, colorare, animare non possent. *Gel. l. 7. c. 14.* Genus orationis cum fucatur, atque prælinitur, præstigiosum fit.

Fucōsus, o. 1. 2. *finto*, צבוע, Ger. *gefaelscht*, *mit einer farb angestrichen*, Gal. *fardé*, *deguisé*, Hisp. *afeytado*, *arrebolado*, φυκώδης, non syncerus, quasi fuco tectus, & adulteratus. *Cic. pro Rab. Post. c. 14.* Auditæ, visæque merces fallaces quidem, & fucosæ, chartis, & linteis, & vitro delatæ. ¶ Fucosa amicitia, ambitiosa, ac specie splendida. *Cic. Att. l. 1. ep. 18.* Illæ ambitiosæ nostræ, fucosæque amicitiæ sunt in quodam splendore forensi, fructum domesticum non habent.

Fucus, ci, m. 2. *fuco*, Germ. *farb*, Gal. *fard*, Hisp. *afeyte*, φῦκος, herbæ marinæ genus, qua vestes tinguntur, & est inter maris ejectamenta, uti & muscus, seu muscum marinum. Aliqui algam appellant. Sed *Plin. l. 13. c. 25.* negat, Linguam Latinam habere nomen, quo Græcum φῦκος exprimat. Est colore rutilante, & quodammodo Puniceo. Accipitur autem frequentissime pro colore hujus herbæ, & generatim pro quavis tinctura, e. g. pro eo medicamine, quo mulieres faciem tingunt, ut vitia corporis occultent, & candorem, ac ruborem inducant. *Cic. 3. de Or.* His tribus Figuris insidere quidam venustatis, non fuco illitus, sed sanguine diffusus debet color. ¶ Translate usurpatur pro ornamento extrinseco levi, & inani. *Cic. 1. de Or.* Sententiæ vero sine pigmentis, fucoque puerili. ¶ Item pro fraude, astutia, insidiis, in quibus veritas occultatur. Hinc *Facere fucum*, idem est quod decipere. *Cic. de petit. Cons.* Si eum, qui tibi promiserit, fucum, ut dicitur, facere velle senseris. Et *Sine fuco*, idem est, quod simpliciter, & sine fraude. *Cic. Att. l. 1. ep. 1.* Pensat Galba sine fuco, ac fallaciis, more majorum. ¶ Fucus item, genus est insecti, apis similitudine, sed majore corpore, quod non mellificat, neque operam aliquam præbet in faciundo opere (nisi quod ad fovendos fœtus concalefaciendo adjuvat) & consumit alimenta, quæ apes congesserunt. *Plin. l. 11. c. 1. & 11. Virg. Georg. 4. v. 168.* Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent. ¶ Denique genus est ceræ, seu glutinis, quo apes alvearia circumliniunt. *Virg. 4. Georg. v. 38.* tenuia cera Spiramenta linunt, fucoque, & floribus oras explent.

Fue, interjectio ructum emittentis. *Plaut. Most. 1. 1. 37.* Quam confidenter loquitur! fue. Tr. At te Jupiter, Diique omnes perdant, oboluisti allium.

Fuga, æ, f. *fuga*, מנוס, Ger. *ein flucht*, Gal. *fuite*, Hisp. *huyda*, φυγή, fugiendi actus, a Græca voce allata. *Cic. Att. l. 7.* Mitto illam fugam ab urbe turpissimam. ¶ Sumitur etiam pro cursu. *Virg. 1. Æn.* Volucremque fuga prævertitur Hebrum. ¶ Item pro evitatione, declinatione. *Liv. l. 3.* Hanc ignominiam, si non alia honoris fuga fuisset, vel exilio, vel morte vitassem. *Cic. pro Mur. c. 4.* Laboris fuga desidiam arguit. ¶ Item pro exilio. *Id. 3. de Orat.* Cum exilium & fugam deprecaretur. Hinc lata fuga, h. e. exilium vagum. *Martian. JCtus l. Exilium Dig. de interd. & releg.* V. Exilium. ¶ Fugæ se dare, vel in fugam capere, in fugam se conjicere, *porsi in fuga*. *Cæs. Cic.* & al. ¶ Fugam facere, duplicem habet sensum. V. *Facio*.

Fugacĭter, adv. *fuggendo*. *Liv. l. 28. c. 8.* Utrum ab se audacius, an fugacius ab hostibus geratur bellum.

Fugalia, n. 2. vel 3. Festum Romæ in memoriam fugatorum Regum. *August. l. 2. de Civ. c. 6.* Sed aliqui dicunt, fuisse sacra, quæ exules Jovi faciebant, & Græce fuisse appellata φύξια, quippe Ζεὺς, φύξιος, præses exulum, qui φυγάδες dicuntur. V. *Fugia*.

Fugatrix, icis, f. quæ fugat. *Tert. adv. Gnost. c. 11.* Dilectio fugatrix timoris.

Fugatus, a, um, *fugato*, *posto in fuga*. *Cic. 3. Off. c. 31.* Latini fusi, & fugati. *Cæs. 7. B. G. c. 68.* Fugato equitatu.

Fugax, cis, o. 3. *fugace*, בורח, Ger. *flüchtig*, Gal. *fuyant*, Hisp. *fugaz*, *huydor*, φυγάς, qui facile fugit, a *fugio*. *Virg. 10. Æn.* Si forte fugacem conspexit capream. ¶ Invenitur aliquando pro *fugiens*. *Senec. 4. Benef. c. 31.* Fugacissimus gloriæ. *Ovid. 4. Trist. el. 10.* Fugax ambitionis. *Id. Trist. l. 3. el. 2. v. 9.* Fugax rerum. ¶ Item pro veloci, celeri. *Virg. l. 10.* Cum quo Latagum, Palmumque fugacem. ¶ Translate ponitur pro eo, quod cito præterit, quod cito perit, ut *Anni fugaces*, qui cito elabuntur, *Horat. lib. 2. od. 14.* *Persica fugacia*, quæ decerpta facillime corrumpuntur. *Plin. l. 15. c. 12.*

Fugēla, æ, f. idem quod fuga. *Apul. Apol.* Ab iis nunc magna fugela in ganeum fugit. Sic in Catonis fragmentis apud Popmam legitur *maxima fugela*.

Fugia, f. 1. Dea, a *fugando*, quod fugaret hostes. L. Viv. ad August. l. 2. Civ. D. c. 6.

Fugiens, entis, o. 3. quod fugit. *Cæs. 1. B. C. c. 69.* Nemo erat adeo tardus, aut fugiens laboris. ¶ Vinum fugiens dicitur, quod non facile annos fert, sed cito corrumpitur. *Cic. 3. Off. c. 23.* Qui vinum fugiens vendat sciens. ¶ Apud JCtos fugiens accipitur aliquando pro reo, quem & Græci φεύγοντα dicunt. *Justin. l. 2. Cod. de Juram. propt. cal.*

Fugio, is, fugi, n. 3. נוס, Ger. *fliehen*, Gal. *fuir*, Hisp. *huyr*, φεύγω, cum cursu, & celeritate discedo, in fugam me conjicio, a verbo Græco, quod allatum est. *Cic. 10. Fam.* Fugisse enim ex prælio Mutinensi dicuntur notissimi latronum duces. *Plaut. Pers. 3. 3. 30.* Fugere a foro. ¶ Sumitur etiam pro vitare, vel declinare, cum acc. *Cic. de Leg. Agr.* Nec quorum oculos offendebat, eorum ipsorum conspectum fugere ausus est. *Id. in Pison.* Fugere aliquem oculis, *schivarsi dal mirare*. ¶ Item cavere, nolle. *Horat. l. 1. od. 9.* Quid sit futurum cras, fuge quærere. ¶ Fugere etiam dicuntur, qui celeriter iter faciunt. *Virg. 3. Æn.* Tendunt vela Noti, fugimus spumantibus undis. ¶ Vinum fugiens. V. *Fugiens*. ¶ Particip. *fugiturus*. *Ovid. epist. 2. v. 47.* Remigiumque dedi, quo me fugiturus abires. ¶ Fugere pro oblivisci. F. *Fugit*.

Fugit, iebat, imp. 3. est nescire, non recordari, *scordarsi*, *non sapere*. *Cic. 4. Fam.* Neque doctissimorum, quos semper coluisti, præcepta te fugiunt. *Id. l. 13.* Cum me non fugiat, quanta sit in Prætore auctoritas. *Id. ad Q. Fr.* De Cæsare fugerat me ad te scribere.

Fugĭtans, antis, o. adject. *chi fugge*. *Ter. Phor. 4. 3. 18.* Herus meus liberalis est, & fugitans litium.

Fugitivarius, ii, m. Fugitivarii apud antiquos fugitivorum servorum reprehensores erant, qui eam operam profitebantur, ut fugitivos investigatos reducerent. *In Pandectis in l. si apud te, ff. de serv. fug.* Non enim ambo pecuniam, ego, & fugitivarius deposuimus. *Flor. l. 3. c. 19.* Qui per fugitivarios retrahi debuissent. ¶ Translate dicitur de quocunque, qui rem fugientem cohibet, & persequitur. *Var. l. 3. R. R. c. 14. de cochleis.* Aquæ, inquam, claudendæ, ne fugitivarius sit parandus, idest, ne, si locus fugæ pateat cochleis, cogaris postea, tanquam fugitivos servos, sic cochleas fugitivas persequi, & uti ministerio reprehensorum.

Fugitīvus, a, um, o. 1. 2. *fuggitivo*, נמלט, Ger. *entlaffener*, Gal. *fugitif*, Hisp. *huydo*, δραπέτης, qui aufugit. *Ter. Heaut. 4. 2.* Retraham me ad illud fugitivum argentum. *Cic. 6. Ver. c. 50.* Fugitivus a domino. *Id. ib.* Fugitivus a jure, & legibus. *Ovid. 2. de remed. amor.* Fugitivus amor. *Martial. l. 7. ep. 46.* Fugitiva gaudia. *Plin. l. 18. c. 16.* In tantum columbis grata (farrago) ut pastas ea negent illius loci fugitivas fieri. ¶ Fugitivus servus dicitur, qui a domino ea mente recedit, ne ad eum redeat, etiamsi, mutato postea consilio, ad eum revertatur. *Cic. 5. Tusc.* Vivebat cum fugitivis, cum facinorosis, cum barbaris. ¶ *Fugitivus*, & *perfuga* differunt. nam ille est servus, hic miles signa deserens. *Liv. l. 30. c. 37.* Perfugas, fugitivosque, & captivos omnes redderent Romanis. Adde *cap. 43. extr.* Nihilominus *fugitivum* de milite dixit *Claud. Saturnin. Dig. l. 4. 8. tit. 19. leg. 6.* Tempus discernit emansorem a fugitivo.

Fugito, as, a. 1. *fuggire in diverse parti*, φυγαδεύω, huc, illuc fugio. *Ter. Eun.* Fugitando fugi, ne quis me cognosceret. *Plaut. Asin.* Herum nosmet fugitare censes? ¶ Est etiam verbum activum pro ejicere, freq. a *fugo*. *Plaut. prol. Pseud. v. 8.* Semper odistis malos, & lege, & legionibus hos fugitastis, Quirites.

Fugitor, oris, m. qui fugit. *Plaut. Trin. 3. 2. 97.* Credo, acrem fugitorem fore.

Fugo, as, avi, atum, a. 1. *fugare*, *mettere in fuga*, *cacciare*, הבריח, Ger. *verjagen*, Gal. *chasser*, *mettre en fuite*, Hisp. *ahuyentar*, τρέπω εἰς φυγὴν, in fugam aliquem converto, & fugientem insequor, expello, ejicio. *Cic. de Arusp. Resp. c. 4.* Armatum civem, qui lapidibus, qui ferro alios fugaret.

Fulcīmen, inis, n. idem quod fulcimentum. *Ovid. 6. Fast. v. 269.* Terra pilæ similis, nullo fulcimine nixa.

Fulcimentum, ti, n. 2. *sostegno*, *sostenimento*, משען, Germ. *vnderfatz*, Gal. *appuy*, *support*, Hisp. *sostentamiento*, ἔρεισμα, quod aliquid fulcit, & sustinet. *Solin. c. 33.* Dum tera assuetis fulcimentis innititur. *Macrob. l. 7. Satur. c. 9.* Desertum fulcimentis suis labitur in ruinam. Quidam Lexicographi etiam *Plauto* adscribunt *Trinum. 3. 2. 94.* sed varia est lectio. V. *Fulmenta*.

Fulcio, is, si, tum, a. 4. *sostentare*, *fortificare*, סמך, Ger. *underfetzen*, Gal. *soustenir*, Hisp. *sostener*, ἐρείδω, munio, sustento. *Colum. l. 6. c. 24.* Fulcire cibis vaccas fœtas. *Cic. 4. Acad.* Qui fulcire putatur porticum Stoicorum. *Id. post red. in Sen.* Horum Consulum ruinas vos Consules vestra virtute fulsistis. *Id. pro Rab. Posth. c. 16.* Labentem fulsit re, fortuna, fide. *Id. 3. Offic. c. 22.* Imperium debet benevolentia fultum esse.

Fulcitus, a, um, fultus. *Cæl. Aurelian. Chronic. 2. c. 1.* Fulciti ex utroque alarum latere ministrorum officio, deambulationem tentent.

Fulcrum, cri, n. *sostegno*, *lettiera*, משען, Germ. *bettstoll*, Gall. *chalit*, Hisp. *pie de la cama*, ἔρεισμα, ἐρείδω, fulcimentum, & speciatim illud, quo lectus sustinetur, a *fultum* sup. verbi *fulcio*. *Suet. in Claud. c. 32.* Qui more veteri ad fulcra lectorum sedentes vescerentur. ¶ Per synecdoch. pro ipso lecto ponitur. *Juvenal. sat. 6. v. 22.* Sacri Genium contemnere fulcri.

Fulgens, entis, adject. o. 3. nitidus splendens, *splendido*, *lucente*. *Horat. l. 2. od. 12.* Fulgentes oculi. *Virg. 2. Æn. v. 749.* Arma fulgentia. *Vellej. l. 2. c. 71.* Fulgentissimus juvenis. h. e. spectatissimus. *Horat. l. 3. od. 16.* Fulgens imperio.

Fulgenter, adver. *lucidamente*. *Plin. l. 10. c. 20.* Colores pavonis fulgentius radiant.

Fulgentĭus Placiades, qui putatur fuisse Episcop. Chartaginiensis, floruit circa sæculum VI. Ejus sunt de Mythologia tres libri; item de Allegoria Virgilii liber unus.

Fulgĕo, es, si, n. 2. *risplendere*, זהר, Ger. *scheinen*, Gal. *reluire*, Hisp. *resplandecer*, στίλβω, luceo, splendorem emitto. *Cic. in Catil.* Qui nitent unguentis, qui fulgent purpura. ¶ Accipitur & pro fulgure. *Cic. in Vatin.* Jove fulgente, cum populo agi nefas esse. Adde 2. *nat. Deor.* & 2. *Divin.* ¶ Translate significat apparere, eminere. *Nepos Eum. c. 1.* Fulgebat in adolescentulo indoles virtutis. ¶ Fulgere etiam pro ferire dixere Veteres. *Fest.* ¶ Reperitur & fulgo, is, 3. conjug. *Virg. 6. Æn. v. 826.* Illæ autem, paribus quas fulgere cernis in armis. *Lucret. l. 6. v. 173.* tremulo tempestas impete fulgit. Adde *Non. c. 10. n. 12.* V. *Senecam l. 2. Natur. Quæst. c. 56.*

Fulgerator, oris, m. fulgurator, Jovis cognomentum. *Grut. Inscrip. ep. 21. n. 3.* Aram Jovi fulgeratori dedicaverunt.

Fulgesco, is, n. fulgeo. *Jul. Firm. l. 1. c. 4.* Solis radiatione fulgescere. Et in fragm. Halieut. quod dedit Hesselius ad novam Ennii edition. p. 154. Crebris nubes fulgescere flammis.

Fulgĕtra, æ, f. idem quod fulgetrum, *Plin. l. 28. c. 2.* Fulgetras poppysmis adorare consensus gentium est.

Fulgĕtrum, tri, n. 2. idem ac fulgur, a *fulgeo*, *lampo*. *Plin. l. 2. c. 54.* Fulgetrum prius cerni, quam tonitruum audiri, cum simul fiant, certum est. *Id. l. 2. c. 43.* Edi tonitrua, fulmina, fulgetra. V. *Senec. Quæst. Nat. l. 2. c. 56.*

Fulgĭdus, a, um, o. 1. 2. *chiaro*, *splendido*, φαιδρὸς, clarus, splendidus. *Lucret. l. 3. v. 363.* Fulgida, præsertim cum cernere sæpe nequimus Lumina. *Fortunat. l. 8. carm. 5. sub fin.* Fulgidior radio, dulcior ore favo.

Fulginas, atis, m. & f. qui est ex Fulginio oppido. *Cic. in fragm. pro Vareno.* Ancharius e municipio Fulginate. ¶ *Fulginates*, tum, ejus oppidi incolæ. *Plin. l. 3. c. 14.*

Fulginĭum, Fulginia, Fulcinium, Fullinium, *Foligno*, *Fuligno*, urbs Umbriæ in valle, ad radices Apennini M. ad Tiniam flu. intermeantem inter Perusiam ad Occ. & Spoletium in Eur. Pop. *Fulginates*. *Plin. l. 3. c. 14.*

Fulgor, oris, m. 3. *splendore*, זהרה, Ger. *schein*, Gal. *éclat*, Hisp. *resplandor*, αὐγὴ, splendor, a, *fulgeo*. *Cic. 6. Ver.* Cujus fulgore collucere, atque illustrari Jovis O. M. templum oportebat. *Horat. l. 2. od. 1.* Jam fulgor armorum fugaces Terret equos. *Plin. l. 7. c. 26.* Æquato magni Alexandri rerum fulgore. h. e. gloria. ¶ Accipitur etiam pro fulgure. *Cic. 2. de Div.* Tum fulgores, & tonitrua existere. Al. leg. *fulgura*.

Fulgŏra, æ, f. Dea fulguris. *August. l. 6. de Civ. Dei*, c. 10.

Fulgur, uris, n. 3. *lampo*, *baleno*, *folgore*, ברק, Ger. *blitz*, Gal. *éclair*, Hisp. *relampago*, σέλας, flamma inter nubes coruscans, quæ tonitru præcedere solet, a *fulgeo*. *Cic. 2. de Div.* Valet autem in fulguribus observatio diuturna, in ostentis ratio, plerunque conjectura adhibetur. ¶ Differt a fulmine, quod fulmen est ignita exhalatio, fulgur est splendor fulminis. *Cic. 2. Divin. c. 19.* Placet Stoicis, eos anhelitus terræ, qui frigidi sint, cum se in nubem induerint, ejusque tenuissimam quamque partem cœperint dividere, atque disrumpere, idque crebrius facere, & vehementius, tum fulgura, & tonitrua existere; si autem nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. ¶ Sed discrimen harum vocum non observatur, & sæpe fulmen pro fulgure, & fulgur pro fulmine sumitur. *Sueton. Domit. c. 15.* Continuis octo mensibus tot fulgura facta nuntiataque sunt, ut exclamaverit: feriat jam quem volet. *Virg. 1. Georg. v. 488.* Non alias cœlo ceciderunt plura sereno fulgura. Adde *Cic. 2. de Divin.* ¶ *Fulgur condere* dicebatur Pontifex, cum ea, quæ fulmine icta essent, sub terra defoderet, quod certa precum formula fiebat. *Juven. sat. 6. v. 586.* aliquis senior, qui publica fulgura

condit.

condit. ¶ Fulgur galeæ. h. e. fulgor. Claudian. de 3. Conf. Honor. v. 9. galeæ nec triste timentem fulgur. Sic Lucr. l. 2. v. 163. Tempore, quo solis pervolgant fulgura cœlum. h. e. cum sol cœlum lumine complet.

Fulguralis, le, o. 3. quod ad fulgura spectat, ut Libri fulgurales, in quibus agitur de fulgurum inspectione, seu, ut Vossius debuit, qui tractant de fulmine condendo, & aliis ritibus. Cic. 1. de Div. c. 33. Quod Hetruscorum declarant & aruspicini, & fulgurales, & rituales libri, nostri etiam augurales.

Fulgŭrat, abat, imp. 1. folgorare, lampeggiare, balenare, ברק, Germ. wetterleychen, Gal. eclairer, faire des eclairs, Hisp. relampagar, ἀστράπτει, est fulgur emittere. Cic. 2. de Div. c. 18. Jove tonante, fulgurante, comitia populi habere nefas. ¶ Et translate. Cic. in Orat. Qui si tenui genere uteretur, nunquam ab Aristophane Poeta fulgurare, tonare, permiscere Græciam dictus esset. Stat. 4. Theb. Auro fulgurat domus.

Fulguratio, f. 3. splendore, ἀστραπή, actus fulgurandi. Sen. 2. Nat. Quæst. c. 12. Fulguratio ostendit ignem, fulminatio emittit.

Fulgurator, m. 3. fulgurum inspector. Cic. 2. Div. c. 53. Nonne intelligis, eadem uti posse & aruspices, & fulguratores, & interpretes ostentorum?

Fulguratus, a, um, fulgure ictus, ut Fulguratus locus, Varr. l. 4. L. L.

Fulgurĕus, a, um, adject. ad fulgur spectans, ut fulgurea nubes, apud Martian. Capel. l. 5.

Fulgurio, is, a. 4. gettar folgore, ברק, Ger. blitzen, Gal. frapper d'eclair, Hisp. echar relampagos, ἀστράπτω, fulgur jacio, fulmine ferio. Nov. apud Non. c. 2. n. 324. Sane suo tonitru claro fulgurivit Jupiter.

Fulgurītas, atis, f. splendor apud vet. Lucil. apud Non. c. 2. n. 324. Luporum aciem claram, & fulguritatem arborum.

Fulguritasso, n. 3. fulgure percutior. Plaut. Trin. 2. 4. 138. Nam fulguritassunt alternæ arbores. Ita Calepin. & Passerat. Verum ea lectio mendosa est. Ita enim opt. Codd. Nam fulguritæ sunt hic alternæ arbores.

Fulgurītus, a, um, o. 1. 2. fulgorato, tocco dal folgore, κεραυνόβλητος, fulmine ictus, partic. a fulgurio, ut Arbor fulgurita. Plaut. Trin. 2. 4. 138. ¶ Fulguritus locus, fulgure percussus, qui statim fieri religiosus putabatur, quod eum Deus sibi dicasse videretur. Fest. Aliter vocabatur bidental.

Fulgūro. V. Fulgurat.

Fulica, æ, f. 1. vel fulix, icis, f. 3. folica, Ger. ein taucher, Gal. foulque, Hisp. cercera, νῆσσα, aliter αἴθυια, avis aquatica anate paulo minor, sed corporis forma consimilis. Cic. in Arat. l. 1. Divin. c. 8. Cana fulix itidem fugiens e gurgite ponti nunciat horribiles clamans instare procellas. Hic ἐρωδιὸν, & αἴθυιαν confundit. Sed ἐρωδιὸς Maroni mergus, Plinio, & Avieno ardea est: κέπφος Maroni ardea est, Avieno sturnus, aliis fulica. Virg. 1. Georg. v. 363. marinæ In sicco ludunt fulicæ.

Fuliginatus, a, um, fuligine aspersus. Hieronym. epist. 10. ad Furiam. Orbes (oculorum) stibio fuliginati.

Fuligineus, a, um, adject. fuliginosus. Petron. in Satyr. c. 108. Omnia lineamenta fuliginea nube confundere.

Fuliginōsus, o. 1. 2. fuligginoso, λιγνυώδης, plenus fuliginis. Prudent. Rom. v. 261. Fuliginosi thure placantur Lares.

Fuligo, nis, f. fuliggine, Ger. ruß, Gal. suye, Hisp. ollin, ἄσβολος, nigrum illud, quod ex pingui rerum ustarum fumo condensatur, & caminis, vel parietibus adhæret. Festus deducit a furvus, niger. Cic. 2. Phil. c. 35. Idem tamen, quasi fuligine abstersa, reliquis diebus in Capitolio præclara Senatusconsulta fecisti. Virg. Ecl. 7. v. 49. Assidua postes fuligine nigri. Gel. l. 1. c. 2. Verborum, & argutiarum fuliginem ob oculos audientium jacere. Quintil. l. 11. c. 3. Fuligo lucubrationum oratori bibenda.

Fulix, V. Fulica.

Fullo, nis, m. purgatore, כבס, Ger. walcker, Gal. foulon, Hisp. lavandero de panos, γναφεύς, qui vestes pedum insultu cogit, & densat, easdemque polit, idest creta candefacit. Plin. l. 28. c. 6. Urina virilis podagris medetur, argumento fullonum, quos ideo tentari eo morbo negant. ¶ Est etiam hoc nomine scarabæi quoddam genus, albis guttis distinctum. Id. l. 30. c. 11.

Fullonĭca, æ, f. vel fullonia, γναφική, ars fullonum, cujus duplex est officium, primum vestem pedum insultu cogere, & densare, alterum polire, idest creta candefacere. Plaut. Asin. Si non didicisti fullonicam, non mirandum est. Plin. l. 7. c. 56. Fulloniam artem Nicia Megarensis invenit. ¶ Item officina fullonis, purgo. Cat. R. R. c. 14. Ulp. l. apud Trebatium, ff. de aqua pluv. arcen. Eum, qui fullonicas circa pontem instituisset. ¶ Legitur & fullonica n. gen. & pl. num. pro fullonum officinis, a nomin. singul. fullonicum. Ulp. l. si cujus, ff. de usufr.

Fullonium, ii, n. officina fullonis. Ammia. l. 14. ad fin. Fortuna Adramytenum Andriscum in fullonio natum evexit.

Fullonius, a, um, o. 1. 2. γναφευτικός, quod ad fullonem attinet. Plin. l. 8. c. 56. Ars fullonia, quæ & fullonica dicitur a Vitruv. proœm. l. 6. Plaut. Pseud. 3. 1. 15. Cras mihi potandus fluctus est fullonius.

Fulmen, inis, n. fulmine, saetta, ברק, Ger. straal schiessen, Gal. foudre, Hisp. rayo, κεραυνός, ignis, seu ignita exhalatio, quæ abruptis nubibus in terram decidit, a fulgeo. Cic. de Div. Non puto te esse eum, qui Jovi fulmen fabricatos esse Cyclopas in Ætna putes. Id. l. 2. Divin. c. 21. Romulus lactens fulmine ictus fuit. ¶ Tria sunt fulminum genera, inquit Serv. in 2. Æn. quod afflat, quod incendit, quod findit. Alibi tamen quatuor, alibi plura recenset. V. Plin. l. 2. c. 1. & Sen. Quæst. Nat. 2. c. 31. ¶ Translate fulmina dicuntur gravia infortunia, quæ ex improviso accidunt, & affligunt. Liv. l. 45. c. 41. Quod duo fulmina domum meam per hos dies perculerint. Cic. Tusc. 2. c. ult. Fulmina fortunæ contemnere. Juven. sat. 10. v. 92. quo fulmine justo Et Capito, & Numitor fuerint damnante Senatu. h. e. pœna, ac damnatione. ¶ Fulmina verborum. h. e. vis, impetus. Cic. 9. Fam. ep. 21. Insanire tibi videris, quod imitere verborum meorum fulmina. ¶ Sed & strenui Duces, quod instar fulminis omnia pervadant, ac terreant, fulmina dicuntur. Virg. 6. Æn. v. 842. Duo fulmina belli Scipiadas.

Fulmenta, æ, f. solea, quæ calceo suppingitur, ὑπόθεμα, a fulcio. Lucil. apud Non. c. 3. n. 98. Fulmentas clavis æneis subcudere. Plaut. Trinum. 3. 2. 94. Fulmentas jubeam suppingi soccis. V. Tomba.

Fulmentum, i, n. fulcrum, a fulcio. Vetus prov. apud Var. & Non. c. 3. n. 98. Fulmenta lectum scandunt, cum præesse vult, in quem imperium habemus. Sidon. l. 2. ep. 10. in carm. Porticus fulmentis Aquitanicis superba. h. e. columnis.

Fulminandus, a, um, fulmine percutiendus. Senec. in Herc. Oet. v. 6. Fregimus quidquid fuit tibi fulminandum.

Fulminatio, onis, f. fulminis emissio. Senec. l. 2. Q. N. c. 12. Fulguratio ostendit ignem, fulminatio emittit.

Fulminator, oris, m. qui fulminat. Arnob. l. 6. Ubinam fulminator (Jupiter) tempore illo fuit?

Fulminatrix, icis, f. quæ fulminat. In Inscript. antiq. apud Gruter. p. 547. n. 6. & p. 567. n. 10. Leg. XII. Fulminat. Ubi nihil aliud quam fulminatrix legi posse videtur. V. Cellar. progrom. p. 44.

Fulminātus, a, um, o. 1. 2. κεραυνόβλητος, fulmine ictus. Plin. l. 2. c. 54. Vulnera fulminatorum frigidiora reliquo corpore sunt.

Fulminĕus, o. 1. 2. quod est fulminis, fulminante. Ovid. 2. de Pont. Et qui fulmineo sæpe sine igne tonat. ¶ Translate sumitur pro celeri, rapido, vehementi. Ovid. 2. Fast. Fulmineo celeres dissipat ore canes.

Fulmīno, as, n. 1. vel fulminat, abat, imp. 1. fulminare, ברק, Germ. straal schiessen, Gall. foudroyer, Hispan. herir con rayo, κεραυνόω, est fulmen jacere, vel fulmine afflare. Sen. Minore igne ad fulgurandum, quam ad fulminandum opus est. Virg. 1. Georg. v. 370. Boreæ de parte trucis cum fulminat. ¶ Translate Virg. 4. Georg. v. 560. Cæsar dum magnus ad altum Fulminat Euphratem. Propert. l. 4. el. 9. Fulminat illa oculis.

Fultor, oris, m. sostenitore. Venant. Fortun. l. 2. carm. 12. Ecclesiæ fultor, laus regni, pastor egentum.

Fultūra, æ, f. idem ac fulcimentum, vel sustentatio, puntello. Col. l. 7. c. 3. Pro fultura, & substructione fungentur. Horat. l. 2. sat. 3. v. 154. ni cibus, atque ingens accedat stomacho fultura ruenti.

Fultus, a, um, o. 1. partic. a fulcior, sostentato. Cic. de Sen. Vitis, quæ natura caduca est, nisi fulta sit, ad terram fertur. ¶ Et translate. Cic. ante Exil. Partim potentia amicorum fulti. Virg. Ecl. 6. v. 53. Ille latus niveum molli fultus hyacintho. Ubi Serv. Apud Veteres unusquisque eo, super quod jacebat, fultus dicebatur.

Fulvaster, a, um, adject. ad fulvum colorem accedens, ut fulvastra radix, Apul. de herbis.

Fulviāna, f. 1. herba urinæ ciendæ utilis, ab inventore. Plin. l. 26. c. 8.

Fulviānus, a, um, adject. gentil. a Fulvio, ut Fulviana stola, Valer. Max. l. 3. c. 5. n. 3.

Fulviniaster, Fulvium imitans. Cic. Attic. l. 12. ep. 44. Solet omnino esse Fulviniaster. Al. leg. Fulviaster, quod propius accedit ad analogiam nominis Fulvius.

Fulvius Flaccus, Civis Rom. qui Censor tectum marmoreum Junonis Laciniæ spoliavit, ut ædem, quam dedicaverat Equestri Fortunæ, tegeret. Liv. l. 42.

Fulvus, a, um, o. 1. 2. color di leone, ξανθός, coloris fulvi, qui ex rufo, & viridi videtur esse mixtus, in aliis plus viridis, in aliis plus rufi habens, a fulgendo, Nam dicitur de leone, de aquila, de auro, de jaspide, de arena, & aliis. Scalig. deducit a furvo, quod sit furvo propior. Virg. 4. Æn. Stellatus jaspide fulva ensis erat. Cic. de Leg. Nuntia fulva Jovis miranda visa figura. Ovid. 11. Metam. v. 771. Fulvus lupus.

Fumaria, æ, f. fumosterno, herba, quæ fumi instar lacrymas prolicit. Plin. l. 25. c. 13. Claritatem facit inunctis oculis, delacrymationemque, inde nomen.

Fumariolum, li, n. 2. diminut. parvum fumarium, locus ubi ignis asservatur, & accenditur. Tertul. de Pœnit. c. ult.

Fumarium, rii, n. καπνεῖον, locus, ubi vina fumo condiebantur. Mart. epigr. 36. l. 10. Improba Massiliæ quicquid fumaria cogunt, accipit ætatem quisquis ab igne cadus. Nam vina fumo præcocem trahunt maturitatem, & celerius vetustescunt, ut docet Col. l. 6. c. 6.

Fumĕus, a, um, o. 1. 2. quod est ex fumo, di fumo, affumicato. Macrob. l. 7. Satur. c. 10. Fumeus flatus. Valer. Flac. l. 4. v. 595. Acheron exsudat fumeus. Martial. l. 13. epigr. 123. Fumea Massiliæ ponere vina potes. h. e. fumo condita. V. Fumarium.

Fumĭcus, a, um, adject. fumidus. Sidon. l. 1. ep. 11. Fumicæ culinæ.

Fumĭdus, o. 1. 2. affumicato, fumum referens. Plin. l. 14. c. 20. Vitia præter supradicta acor, aut fumidum virus, aut picis adustio. Adde Virg. 9. Æn. v. 75.

Fumĭfer, ra, rum, o. fumoso, afferens fumum, fumosus. Virg. 8. Æn. v. 255. Pinum, & fumiferos infert Mezentius ignes.

Fumĭfico, n. 1. idem quod fumigo, vel suffio. Plaut. Mil. 2. 5. Eique ut Arabico fumificem odore.

Fumĭfĭcus, o. 1. 2. quod fumum emittit. Ovid. 7. Met. v. 114. Fumificisque locum mugitibus implevere.

Fumigium, ii, n. suffitus. Theod. Priscian. l. 3. c. 5. Fumigia vaporatis partibus supponere.

Fumīgo, as, a. 1. profumare, suffumicare, קטר, Ger. berauchen, Gal. parfumer, Hisp. ahumar, θυμιάω, suffio, a fumus. Var. 3. de re rust. c. 16. Verno tempore, & æstivo ter in mense mellarius inspicere debet, fumigans leniter. Apul. Apol. parietes fumigari.

Fumo, as, n. 1. far fumo, fumare, עשן, Ger. rauchen, Gal. fumer, Hisp. humear, καπνίζω, fumum emitto, a θυμιάω, suffio, odores incendo. Cic. 7. Ver. Cum fumantes etiam nostras naves reliquissent. ¶ Fumare aper dicitur, vel ursus, cum e naribus densum spiritum emittit instar fumi. Mart. l. 14. Fumantem vivi nasum ne læseris ursi.

Fumōsus, a, um, o. 1. 2. fumoso, עשן, Ger. rauchig, Gal. fumeux, Hisp. humoso, καπνώδης, quod fumum emittit. Cato de re rust. c. 130. Neque fumosa erunt, & bene ardebunt. ¶ Interdum etiam fumosum dicitur, quod fumo tinctum est, ut Fumosæ imagines, stemmata majorum, quæ a nobilioribus domi asservabantur, jam ob vetustatem fumo denigrata. Cic. in Pison. c. 1. Commendatione fumosarum imaginum, quarum simile habes nihil, præter colorem. Ad hoc etiam alludit Juvenalis sat. 8. v. 8. Fumosos Equitum cum Dictatore Magistros.

Fumus, mi, m. fumo, עשן, Ger. rauch, Gal. fumée, Hisp. humo, καπνός, vapor niger ex igne exhalans, a θυμὸς Æolice pro θυμός, suffitus, vapor. Cic. in Pison. Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore, atque fumo. ¶ Translate accipitur pro splendidis, & magnificis pollicitationibus, quæ suo tamen carent effectu. Inde vendere fumos, dixit Mart. l. 4. epigr. 5. Et apud Lamprid. in Alex. Sev. c. 36. Alexandri Severi tempore Thurinus quidam, qui cum nihil apud Principem aut gratia, aut auctoritate valeret, simulata tamen Principis amicitia, non modica clientes pecunia emungebat, sed tandem deprehenso fuco, ut crimini responderet supplicium, alligatus palo, jussu Principis viridium lignorum fumo est enectus, pronuntiante præcone Fumo punitur, qui fumos vendidit. ¶ Dicebatur etiam, Fumis vendere, &, per fumum vendere. Id. Heliog. c. 10. Omnia Heliogabali dicta & facta venderet fumis. Capitolin. in Pio c. 2. Nunquam de eo per fumum aliquid vendiderunt. ¶ De fumo ad flammam proverbio dicitur de eo, qui e minore in majus periculum incidit. Ammian. l. 14. c. 11. (al. 36.)

Funale, is, n. candeliere, Germ. fackel, torschen, Gall. torche, flambeau, Hisp. acha, antorcha, λαμπάς, λαμπαδεῖον, candelabrum, in quo funis pice vel cera illitus infigitur. Cic. de Senect. c. 13. Duillius delectabatur crebro funali, & tibicine. Horat. l. 3. od. 26. Hic ponite lucida funalia. ¶ Item funis, corda. Liv. l. 42. c. 65. Funda media duo funalia imparia habebat.

Funālis, & le, o. 3. quod est ex fune, vel quod fune ligatum est. ¶ Funalis equus dicitur, qui, duobus ad currum junctis, tertius antecedens adjungitur, vel qui latus claudit sive a dextra, sive a sinistra, duobus jugalibus mediis: ita dictus, quod non jugo, sed fune, seu habena contineatur. Stat. 6. Theb. v. 460. Funalemque Thoon. Sueton. Tiber. c. 6. Actiaco triumpho currum Augusti comitatus est sinisteriore funali equo, cum Marcellus dexteriore veheretur. ¶ Funalis cereus, torcia,

funis

funis cera, aut pice illitos ad lumen faciendum, *Val. Max. l. 3. c. 6. n. 4.* Quotiescunque epulaturus erat, ad funalem cereum a cœna domum reverti solitus est.

Funambŭlus, *o. 1. 2.* σχοινοβάτης, qui graditur per funes. *Terent. in Prol. Hec.* Ita populus studio stupidus in funambulo animum occuparat.

Funarius, ii, m. qui funem tractat. Unde cognomen Gratiano Imper. patri Valentis, & Valentiniani, apud *Aurel. Victor. in Epit. c. 69. & Ammian. l. 30. c. 24.* ¶ Funarii etiam dicti currus, a genere vinculi, quo alligabantur. *Isid. l. 17. Orig. c. 35.*

Functio, onis, f. 3. *funzione*, λειτουργία, actus fungendi. *Cic. 2. Tusc. c. 15.* Labor est functio quædam vel animi, vel corporis, gravioris operis, vel muneris. *Id. 5. Ver. c. 6.* Ut iis jucundior esset muneris illius functio.

Functus, a, um, *o. 1. 2.* τελέσας, partic. a fungor. *Horat. l. 2. od. 18.* Functus laborious. h. e. qui exantlavit. *Id. l. 4. od. 15.* Functi virtute duces. *Cæs. l. 8. B. G.* Legio functa stipendio. *Nepos 1. c. 7.* Functi summis honoribus. *Stat. l. 2. Silv. 1. v. 229.* Omnia functa, h. e. mortua, aut moritura vides.

Funda, æ, f. 1. *fromba*, σφενδόνη, instrumentum e funiculis factum, quo funduntur, h. e. jactantur lapides. *Virg. 1. Georg.* Stupea torquentem Balearis verbera fundæ. Vocat Poeta fundum Balearem, quod dum insulæ Baleares peritos in primis mittebant funditores. ¶ Est etiam retis piscatorii genus, quod in orbem spargitur, ἀμφίβληστρον, quod & reticulum dici solet, ita dictum, quod in fundum mittatur, sive quod in amnem fundatur. *Virg. 1. Georg. v. 141.* Atque alius latum funda jam verberat amnem. ¶ Accipitur item pro sacculo in modum retis facto, in quo pecuniæ, & alia geruntur, a similitudine fundæ, qua lapides jaciuntur. Porro ut zona divitum; ita funda, sive loculus pauperum fuisse videtur. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 4.* Demissa in fundam pauperem manu, paucos denarios protulit. ¶ Aliquando etiam ponitur pro annuli pala, vel pro circulo ex auro, sive alio metallo, quo gemmæ ita nectuntur, ut aurum non nisi margines amplectatur, idque Græcorum exemplo, quibus similiter dicitur σφενδόνη. *Plin. l. 37. c. 9. de chrysolithis.* Funda includuntur perspicuæ.

Fundalis, le, adject. ad fundam pertinens. *Prudent. Psychom. v. 294.* Dextera fundali torsit stridore lapillum. Loquitur de Davide advers. Goliath pugnante.

Fundămen, inis, n. 3. idem ac fundamentum. *Virg. 4. Georg. v. 161.* Et lentum de cortice gluten Prima favis ponunt fundamina.

Fundamentum, ti, n. 2. *fondamento*, יסוד, Ger. *pfulment*, Gall. *fondement*, Hisp. *cimiento*, θεμέλιον, βάσις, id super quod quid fundatur. *Plin. l. 36. c. 14.* Rursus ne in lubrico, atque instabili fundamenta tantæ molis locarentur. ¶ Translate sumitur pro principio cujuscunque rei. *Cic. pro Sext.* Quibus initiis, ac fundamentis hæ tantæ laudes excitatæ sunt. *Id. pro Planc. c. 12.* Pietas fundamentum est omnium virtutum. Apud eund. passim legas, *Agere, ponere, jacere fundamenta alicujus rei*, h. e. rei alicui quasi principium dare. *Virg. 1. Æn. v. 428.* Fundamenta locant alii, &c. Contra, convellere fundamenta, *rovinar i fondamenti*. *Colum. l. 1. c. 4. Nep. Timol. c. 3.* Arcem Syracusis a fundamentis disjecit.

Fundamentaliter, adverb. *dal fondamento*. *Sidon. l. 3. ep. 8.* Fundamentaliter eruere.

Fundatio, onis, f. actus fundandi, *il fondare*. *Vitruv. lib. 5. ad fin.* In theatrorum, & muri fundationibus.

Fundātor, oris, m. qui fundat, *fondatore*. *Virg. 7. Æn. v. 678.* Prænestinæ fundator Urbis. *Inscript. apud Grut. p. 56. n. 5. & 6.* tempore Severi Imp. incisa. Fundatoris Imperii Rom.

Fundātus, a, um, *o. 1. 2.* adject. *fondato*, *appoggiato su i fondamenti*, τεθεμελιωμένος, *Cic. Parad. 1. c. 3.* Respub. præclare fundata. *Idem pro Dom.* Deflevi subitas fundatissimæ familiæ ruinas. *Horat. l. 1. ep. 15. ad fin.* Nitidis fundata pecunia villis. *Arnob. l. 3.* Fundatissima imperia. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Quo fundatior erit ex arenato directura, eo firmior erit soliditas tectorii. ¶ Navis fundata est, quæ fundum, & carinam habet. *Plaut. Mil. 3. 3. 42.* Facile esse navem facere, ubi fundata, & constituta est.

Fundi, orum, m. 2. *Fondi*, col. & urbs Latii, in Regni Neapolitani initio, primum ex urbe Roma Neapolim proficiscentibus occurrens, media inter illam, & Formias. Gent. Fundanus, a, um.

Fundibalator, V. Fustibalator.

Fundito, as, a. 1. *spargere spesso*, ἀποσφενδονάω, crebro fundo. *Plaut. Pœn. 1. 2. 61.* Tantula (mulier) tanta verba funditat. *Id. Merc. Prol. v. 58.* Omni quod modo me rem videret funditare, ac perdere. Alii leg. *diffunditare*. ¶ Item funda peto, jaculor, percutio, *Plaut. Pœn. 2. 2. v. 35.* In fundas indebant grandiculos globos, eo illos volantes jussi funditarier.

Funditor, m. 3. *frombolatore*, קלע, Ger. *der im Krieg ein schleuter brauche*, Gal. *frondeur*, Hisp. *hondador*, σφενδονήτης, qui funda dimicat. *Sallust. Jug. c. 93.* Hostem sagittariis, & funditoribus eminus terrere. *Cæs. 2. B. G. c. 7.* Funditores Baleares subsidio oppidanis mittit.

Fundĭtus, adv. *dal fondo*, *da' fondamenti*, כל, Germ. *von bodem auff*, Gal. *de fond en comble*, *du tout*, Hisp. *de quexo*, ἄρδην, ab ipso fundo, ab ipsis fundamentis. *Cic. 6. Ver.* Qui non obstruxit aliqua ex parte monumenta P. Scipionis, sed funditus sustulit, ac delevit. ¶ Transfertur ad alia pro penitus, prorsus, omnino, *in tutto*. *Cic. de Amic.* Quæ domus tam stabilis, quæ tam firma civitas est, quæ non odiis, atque dissidiis funditus possit everti? *Id. Orat. c. 64.* Ne spondeus quidem funditus est repudiandus.

Fundo, as, avi, atum, a. 1. *fondare*, *fare il fondamento*, יסד, Ger. *befestigen*, Gal. *fonder*, Hisp. *fundar*, θεμελιόω, fundamenta jacio. *Virg. 8. Æn.* Haud procul hinc saxo colitur fundata vetusto urbis Agyllinæ sedes. ¶ Transfertur ad alia, pro firmo, sive stabili. *Cic. Cornel.* Illud maxime nostrum fundavit imperium. *Virg. 6. Æn. v. 810.* legibus urbem fundare. *Idem 6. Æneid.* dente tenaci anchora fundabat naves. ¶ Fundare navem alio sensu. V. Fundatus.

Fundo, dis, fudi, fusum, a. 3. *fondere*, *liquefare*, יצק, נסך, Ger. *giessen*, *schmeltzen*, Gal. *fondre*, *verser*, Hisp. *derramar*, *hundir*, χέω, liquefacio, a *fundus*, quia est in fundum jacere. Hinc metalla fusa dicuntur, cum liquefacta sunt vi caloris. *Cels. in præfat.* Hinc pro conflare ponitur, seu arte fusoria aliquid efficere, *gettare*. *Plin. l. 34. c. 8.* Theodorus, qui Labyrinthum fecit Sami, ipse se ex ære fudit. ¶ Apud Medicos fundere alvum, est laxare, solvere. *Cels. in præfat.* ¶ Sæpe significat spargere, diffundere, & proprie de liquidis dicitur. *Virg. 3. Æn. v. 348.* Lacrymas verba inter singula fundit. *Plin. l. 4. cap. 10.* Funditur in septem lacus Strymon, priusquam dirigat cursum. ¶ Item large præbere, effundere. *Virgil. 4. Ecl.* Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. ¶ Item gignere. *Cic. de Sen. c. 15.* Fundere frugem. ¶ Fundere verba, est loqui. *Virg. 3. Æn.* Talia fundebat lacrymans. *Cic. in Orat.* Sæpe in amplificanda re funditur numerose, & volubiliter oratio. Sic fundere versus, *far versi*. *Cic. l. 3. de Orat. c. 50.* Fundere oracula, *Id. l. 1. de Div. & l. 1. de nat. Deor.* ¶ Sumitur & pro prosternere, profligare, ut fundere exercitum, copias, &c. passim apud Latinos Scriptores. Sic fundere corpora humi, apud *Virg. 1. Æn.* ¶ Interdum & pro dilatare, extendere. *Cic. de Fin.* Justitia ipsa se fundit usu in cæteras civitates.

Fundŭla, æ, f. angiportus. Fundulæ, inquit *Var. l. 4. de L. L.* dicuntur viæ, quæ exitum non habent.

Fundŭlus, i, m. A *Vitruv. l. 10. c. 3.* *funduli ambulatiles* vocantur in machinis hydraulicis emboli, qui per modioli cavitatem sursum deorsum moventur, similes illis ligneis lanceis, quas Itali dicunt *taglieri*. V. *Bald. Lex. Vitruv.*

Fundus, i, m. ima pars cujusque rei, *fondo*, *profondo*, Ger. *der boden*, Gal. *fond*, Hisp. *hondo*, πυθμήν. *Virg. 2. Æn.* Imo ciet æquora fundo. *Cic. 2. Off. c. 15.* Largitio fundum non habet. h. e. homines largitionibus nunquam implentur. *Serv. ad 2. Æn.* ad verba illa, *Ilicet ignis edax*. De imo fundus, de summo fastigium dicitur. ¶ Sunt, qui affetant in suis Lexicis *fundum*, *i*, *n.* sed latino exemplo non confirmant.

Fundus, di, m. *fondo*, *possessione*, *podere*, שדה, חלק, Ger. *erbgut*, Gal. *fonds*, Hisp. *heredad*, *o possession de tierras*, χωρίον, ἀγρός, est quævis possessio rustica. Proprie significat agrum cum ædificio, ut definiunt JCti, quamquam & de solo agro dicitur. *Var. l. 4. de L. L.* & alibi derivat vel a *fundando*, quod pecudum, ac pecuniæ sit fundamentum, vel a *fundendo*, quia quotannis fundit multa. *Cic. 1. de Orat. c. 58.* Cui nostrum non licet fundos suos obire? aut res rusticas vel fructus causa, vel delectationis invisere? *Vetus Auct. de limit.* apud *Rigalt.* Hi duo fundi juncti jugerum definiunt. ¶ De possessione etiam urbana usurpari, notant JCti. ¶ Accipitur per translationem pro cujusvis negotii fundamento, *capo*, *fondamento*. *Plaut. Trin. 5. 1. 7.* Ut quæ cum ejus filio egi, ei rei fundus pater sit potior eo. h. e. fundamentum, auctor, approbator. Hinc Populum fundum fieri, teste *Festo*, est populum ejus rei, quam alienat, fieri auctorem. *Cic. pro Balbo.* Quid dici potuit imperitius, quam fœderatos populos fieri fundos oportere? V. ibi multa ad hanc rem pertinentia toto *cap. 8. & seq.* Adde & *Sigon. de antiq. Jure Ital. l. 1. c. 4.*

Funĕbris, bre, *o. 3.* *funesto*, *funebre*, Germ. *leylig*, Gal. *funebre*, Hisp. *funebre*, *endecoso*, ἐπιτάφιος, quod ad funus pertinet, ut Funebres tibiæ, quibus in funere canebatur, quas Flamini audire putabant illicitum, funebris pompa, funebris oratio, funebre carmen, funebris cœna, cupressi funebres, funebre vestimentum, &c. *Festus*, *Horat. Cic. 2. Leg. c. 23. Quintil. l. 3. c. 7. & al.* ¶ Ab *Horat. l. 1. ep. 20.* funebre bellum dicitur, quia multorum funerum causa est. ¶ Funebria justa, *i funerali*, *Liv. l. 3.*

Funĕræ, arum, fœm. 1. mulieres, ad quas funus pertinet, quasi funereæ, ut sunt mater, uxor, sorores, filiæ, aliæve sanguine proxime junctæ. Nam præficæ erant planctus principes, non doloris. *Enn.* apud *Cic. de Senect. c. 20.* Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletum faxit. Ita enim *Vossius* legendum putat. *Virg. 9. Æn. v. 487.* Nec te tua funera mater produxi, pressique oculos. Ita videtur exponere *Servius*. verum alii aliter.

Funerarius, a, um, quod ad funerationem pertinet. *Ulp. l. at si quis ff. de rel. & sumpt. fun.* Qui mandato alterius funeravit, non habet actionem funerariam.

Funeratĭcum, i, n. pecunia funeribus impensa. *Inscript.* apud *Spon. Miscel. erud. ant. sect. 2. art. 11. p. 54.* Inferant partem dimidiam funeratici.

Funeratitius, a, um, adject. idem quod funerarius, ut funeratitia actio, *Pompon. l. 30. de Relig.*

Funerātus, a, um, *sepolto*. *Horat. l. 3. od. 8.* Prope funeratus arboris ictu.

Funerĕus, a, um, idem ac funebris. *Virg. 4. Æn.* & fronde coronat Funerea.

Funĕro, as, a. 1. *seppellire*, *far il funerale*, κηδεύω, sepelio, justa mortuo persolvo, pompam funebrem duco. *Plin. l. 33. c. 10.* Qui funerari se jussit sestertiis undecim millibus. *Suet. Domit. c. 17.* Per vespillones exportatum nutrix in suburbano funeravit. ¶ Deponentis forma usus est *Capitol. in Pertin. c. 14.* Corpus ejus quanto potuit honore funeratus est.

Funesto, as, a. 1. *funestare*, μιαίνω, cæde polluo, funere inquino. *Cic. pro Font. c. 10.* Eorum aras, ac templa funestant.

Funestus, a, um, *funesto*, ὀλέθριος, quod mortem affert, quod perniciosum, exitiale, mortiferum est, a *funus*. *Cic. l. 10. Fam.* Quam cum paucioribus funestam orbi terrarum victoriam pateremur. ¶ Item quod funere inquinatum est, quod funeribus adhibetur, ut *Funesta tibia*, qua ad funera canebant, *Funesta arbor*, cypressus, cujus ramus poni ante domum funeream solitus erat, ne Pontifex per ignorantiam ingrediens pollueretur. *Auct. ante Exil.* Qui in suo Magistratu funestam facem a vestris repulit templis. ¶ Comp. funestior, superl. funestissimus. *Cic. Att. l. 9. epist. 5.* Majores nostri funestiorem esse voluerunt diem Alliensis pugnæ, quam Urbis captæ. *Eutrop. lib. 7. c. 7.* Caligula sceleratissimus, ac funestissimus. ¶ Funesta familia est, quæ funus celebrat, *famiglia in duolo*. *Liv. l. 2. & leg. si ex re, ff. de sepul. servor.*

Funĕtum, i, n. arcus ex vitibus, cum breviores palmites sarmento junguntur inter se funium modo. *Plin. l. 17. c. 22.*

Fungīnus, a, um, adject. *di fungo*. *Plaut. Trin. 4. 2. 9.* Fungino genere est; capite se totum tegit.

Fungor, eris, functus sum, d. 3. *fare*, *esercitare officio*, *usare*, פעל, Germ. *ein ampt verwalten*, *ausrichten*, Gal. *exercer quelque charge*, Hisp. *usar de algun oficio*, *o exercitarlo*, τελέω, proprie est perficere, ac perducere ad finem, sed generatim sumitur pro officium aliquod exercere, munus obire. ¶ Construitur cum ablat. sine præp. *Cic. 5. Fin.* In sensibus hæc est sua cujusque virtus, ut ne quis impediat, quo minus suo quisque sensus munere fungatur. *Id. 2. Off. cap. 13.* Justitiæ fungatur officiis. ¶ Reperitur etiam cum accusativo. *Nepos Datam. c. 1.* Militare munus fungens. Adde *Plaut. Suet. & Terent.* ¶ *Diem fungi*, est mori. *Justin. l. 19. c. 1.* Mago, cum imperium Pœnorum condidisset, diem fungitur, relictis duobus filiis. *Vellej. l. 2. c. 49.* Morte quieta fungi, *morire placidamente*. ¶ *Vita fungi*, significat mori, *Papin. l. Filiusfam. ff. de castr. pecul.* ¶ Fungi fortuna prospera, est uti, *aver buona fortuna*. *Cic. de Clar. Orat.* ¶ *Colum. l. 1. c. 5.* Fundamenta pro fultura, & substructione funguntur, *serviranno di sostegno*. ¶ Fungi, pro statui, constitui. *Paul. l. 63. ff. ad leg. Falcid.* Pretia rerum non affectu, nec utilitate singulorum, sed communiter funguntur. Adde *l. 33. ff. ad leg. Aquil.* ¶ Alia V. in *Functus*.

Fungosĭtas, atis, f. 3. *leggerezza*, raritas, & levitas, qualis in fungis, & in spongiis apparet. *Plin.* Tota fungositas derasa. Ita Lexicographi, sed nihil ejusmodi in Plinio apparet.

Fungōsus, a, um, *o. 1. 2.* μυκητώδης, quod est rarum, & leve ad similitudinem fungi. *Plin. l. 16. c. 36.* Arundo fungosior. *Col. l. 4. c. 29.* Fungosa medulla.

Fungŭlus, li, m. parvus fungus. Est *Apicii l. 5. c. 2.*

Fungus, i, m. *fungo*, μύκης, excrementum terræ, vel arborum, varia forma, ac figura. *Plin. lib. 22. cap. 23.* Fungorum lentior natura, & nume-

numerosa genera. *Horat. l. 2. Sat. 4. v. 2.* Pratensibus optima fungis Natura est. ¶ Fungus etiam dicitur exusta papyri pars in lucerna. *Virg. 1. Georg. vers. 392.* Scintillare oleum, & putres concrescere fungos. ¶ *Plaut. Bacch. 4. 7. 23. & 5. 1. 2. fungum* vocat hominem stupidum, stolidum, & inutilem. ¶ Dicitur & fungus morbi quoddam genus in arboribus. V. *Plin. l. 17. c. 24.*

Funicŭlus, li, m. 2. *cordicella, funicello*, Ger. *ein klein seyl, schnur*, Gal. *cordelette*, Hisp. *cuerdecilla*, σχοινίον, χορδίον, dimin. a fune. *Cic. 2. de Invent. c. 51.* Funiculo, qui a puppi religatus erat.

Funirēpus, pi, m. 2. funambulus, qui per funes repit. *Apul. l. 4. Florid. in princ.* Funirepus periclitatur.

Funis, m. 3. *corda, fune*, חבל, Germ. *seyl*, Gall. *corde*, Hisp. *cuerda*, σχοῖνος, restis ex cannabe, aut alia materia contorta. *Virg. 5. Æn.* Trajecto in fune columbam, quo tendant ferrum, malo suspendit ab alto. ¶ A veteribus etiam in gen. f. usurpabatur. *Lucr. l. 2. v. 1153.* apud *Gel. l. 13. c. 19.* Haud, ut opinor, enim mortalia secla superne aurea de cœlo demisit funis in arva. Adde *Non. c. 3. n. 91.* V. & *Quintil. l. 1. c. 6.* ¶ Reducere funem, est opinionem mutare, aut consilium: ductum a jumentis, quæ habenis adductis sistimus. *Pers. Sat. 5. v. 118.* Quæ dederam supra, repeto, funemque reduco. ¶ *Ducere funem* metaphorice dicitur pro vincere, & imperare. *Horat. l. 1. epist. 10. ad fin. de pecunia:* Tortum digna sequi potius, quam ducere funem, videtur sumpta metaphora a ludo puerorum, de quo *Tertul. de Pudic. c. 2.* Non decet ultra de auctoritate Scripturarum ejusmodi funem contentiosum alterno ductu in diversa distendere.

Funus, eris, n. 3. *funerale, pompa funebre*, קבורה, Ger. *ein leich*, Gal. *funerailles*, Hisp. *exequias, obsequias*, κηδεία, pompa, quæ fit in exequiis mortuorum, a φόνος, cædes. *Donat. in Andr. a. 1. sc. 1. Serv. in 1. & 6. Æn. Isid. l. 20. c. 10.* dici ajunt a *funalibus*, sive *funibus* accensis, quia cadavera noctu efferebantur cum faculis, propter sacrorum celebrationem diurnam. *Cic. de Amic.* Quam civitati charus fuerit, mœrore funeris indicatum est. Sic dicimus, funus celebrare, *Liv.* Funus ducere, *Cic.* In funus prodire, *Terent.* Funus alicui facere, *Sulpit. ad Cic. 4. Fam.* &c. ¶ Interdum pro ipso mortuo ponitur. *Lucan. l. 7. v. 812.* Inhumatum funus. *Virg. 2. Æn. vers. 539.* patrios fœdasti funere vultus. h. e. nece filii mei patrata. ¶ Interdum pro morte. *Virg. Ecl. 5. v. 20.* Extinctum Nymphæ crudeli funere Daphnim Flebant. *Id. 6. Æn. v. 429.* Funere mersit acerbo. ¶ Et pro extinctione cujusque rei. *Lucan. l. 4. v. 231.* Proh dira pudoris Funera! ¶ Funerum pompam apud Antiq. eleganter persequitur *Virg. 6. Æn. de Miseno.* ¶ Facere funus prandio. h. e. totum prandium consumere. *Plaut. Men. 3. 2. 27.*

Fur, furis, com. 3. *ladro, rubatore*, גנב, Ger. *dieb*, Gal. *voleur*, Hisp. *ladron*, φώρ, qui aliena clam aufert, a Græca voce allata. *Cic. pro Mil. c. 3.* Nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem, si se telo defenderit, interfici impune voluerunt. *Plaut. 5. 4. 65. de duabus meretricibus loquens:* Fures estis ambæ. *Suet. de clar. Gramm.* Fur priscorum verborum. ¶ De servis etiam usurpabant Veteres. *Virg. Ecl. 3. v. 16.* Quid domini facient, audent cum talia fures? Ita *Serv.* exponit. ¶ *Fur* etiam dicitur fucus, qui inter apes degit. *Var. l. 3. R. R. c. 16.* Fur, qui vocatur ab aliis fucus, alter est lato ventre.

Furacitas, f. 3. κλεπτοσύνη, proclivitas, seu inclinatio ad furandum. *Plin. l. 10. c. 29.* Cui soli avi furacitas auri, argentique præcipue mira est.

Furaciter, adverb. *da ladro*, Germ. *mit lust zu stelen*, Gal. *en maniere de voleur, avec envie dérober*, Hisp. *en manera de ladron, con gana de hurtar*, κλεπτικῶς, more furum. *Cic. in Vatin. c. 5.* Cumque omnium domos, apothecas, naves furacissime scrutarere.

Furator, oris, m. qui furatur, *ladro*. *Tertul. Apol. c. 46.* Furator veritatis Philosophus.

Furatrīna, æ, fem. furacitas, furtum. *Apul. lib. 6. A. A.* Furatrina facili. Et *lib. 10.* Et pulcherrime mihi furatrinæ procedebat artificium.

Furatrinus, dictus est Mercurius, ut notat *Beroald. ad Var. l. 4. L. L.* quod sit furum præses.

Furax, cis, o. 3. *furace, dato al rubare*, גנב, Ger. *deibisch*, Gal. *adonné, enclin a voler*, Hisp. *hurtador, que tiene mucha gana de hurtar*, κλεπτικός, qui proclivis est ad furandum. *Cicer. 2. de Orat.* Ridiculum est illud Neronianum vetus in furace servo, solum esse, cui domi nihil sit nec obsignatum, nec occlusum. ¶ Comp. furacior, superl. furacissimus. *Cic. in Pis.* Nam furacissimis manibus detractam cruentis facibus lauream. *Mart. l. 8. epigr. 59.* Nihil est furacius illo.

Furca, æ, f. 1. *forca, forcina*, קלשון, Germ. *ein gabel*, Gall. *fourche*, Hisp. *horca*, δίκρανον, instrumentum, quo stramenta moventur, vel feruntur, a *ferendo*. *Virg. 2. Georg. v. 359.* Exacuunt alii vallos, furcasque bicornes. ¶ Generatim etiam furca dicitur omne id, quo quid sustentatur, in modum furcæ factum. *Plin. l. 9. c. 8.* Tunc piscatores circumdant retia, furcisque sublevant. ¶ Furca item est genus supplicii, quo servi afficiebantur, quia similis erat furcæ rusticæ. *Plaut. Cas. 2. 6. 37.* Tu ut quidem hodie canem, & furcam feras. *Plin. l. 29. c. 4.* Vivi in furcas sambucea arbore fixi. V. *Lips. de Cruce l. 3. c. 4.*

Furcĭfer, eri, m. 2. ἀπαγχόμενος, servus, qui ob delictum cogebatur a domino ignominiæ magis, quam supplicii causa circa vicinos furcam, idest, plaustri lignum, cui temo affigitur in collo ferre, subligatis ad eam manibus, & prædicare peccatum suum, simulque monere cæteros, nequid simile admitterent. *Plut. in vit. Coriol.* Hinc erat solemne servorum convicium, ut apud *Plaut.* passim legitur. *Cic. in Vatin. c. 6.* Id tu tibi, furcifer, sumes? ¶ *Furcifera*, æ, f. legitur apud *Petron. in Satyr. c. 132. in carmine.*

Furcilla, æ, f. 1. *forcina*, parva furca, dimin. a furcula. *Var. lib. 1. de R. R. c. 49.* Herba subsecari falcibus debet, &, quoad perarescat, furcillis versari. *Catul. carm. 103.* Musæ furcillis præcipitem ejiciunt.

Furcillātus, a, um, adject. a furcilla. *Varr. l. 4. L. L.* Vallum dictum, quod singula extrema bacilla furcillata habent figuram litteræ *V*.

Furcilles, sive Furcilla, quibus homines suspendebant. *Fest.*

Furcillo, as, avi, atum, a. 1. *Plaut. Pseud. 2. 2. 36.* Væ tibi! tu inventus vero, qui meam furcilles fidem; Quasi mihi non sexcenta tanta soli soleant credier? Qui quidem locus valde est obscurus. *Pareus in Lex. crit.* furcillare fidem exponit infirmam judicare, ideoque quasi furcillis stabilire, & sustentare. Alii interpretantur, fidem in dubium revocare, & quasi furcillis abigere, & rejicere. V. *Taubman.*

Furconium, n. 2. Avia, *Forcone*, urbs exc. Vestinorum, ex cujus ruinis, & Amiterni coaluit Aquila urbs.

Furcŭla, æ, f. diminut. parva furca. *Liv. l. 9. c. 2.* Altera via per Furculas Caudinas brevior. Adde *Colum.* & *Var.*

Furens, tis, adject. *infuriato*. *Virg. 1. Æn. v. 495.* Penthesilea furens. *Vellej. l. 2. c. 111.* Intra se furens exercitus. *Claud. in Fescenn. v. 26.* Quis belluarum cæde furentior?

Furenter, adverb. *furiosamente*, μανικῶς, more furiosi. *Cic. Att. l. 6. epist. 1.* Pueri ajunt, eum furenter irasci.

Furfur, uris, m. 3. *semola, crusca*, סובין, Ger. *kleyen*, Gal. *son*, Hisp. *salvado, o salvados*, πίτυρον, purgamentum farinæ, a βέβρωσκω. *Plaut. Capt. 4. 2. 27.* Qui alunt furfure sues, *Camerar.* & *Taubman.* leg. *furfuri*, qui ablativus animadversione dignus est. ¶ Furfures item, πιτυρίασις, est porrigo, vitium capitis, vel faciei, cum fuliginosa excrementa sicca, & alba super poros colliguntur, in capillo, barba, superciliis, quæ quasi furfuraceæ squamulæ in pectendo, aut scalpendo, sine ulceratione a cute resolvuntur, & decidunt. *Plin. l. 20. c. 9.* Furfures capitis, & ulcera manantia.

Furfuracŭlum, i, n. terebra, apud *Arnob. l. 6.* ut legit *Salmas. in Solin.* & sic dictum putat, quod furfures, seu scrobem furfuribus similem in ligno perforando faciat.

Furfurĕus, a, um, adject. qui est ex furfure, ut furfureum panem esitare, *pan di crusca*, *Gel. l. 11. c. 7.*

Furfuricŭla, æ, f. dimin. a furfur. *Marcel. Empir. c. 3.*

Furfurōsus, a, um, o. 1. 2. πιτυρώδης, quod furfures habet admistos, aut quandam furfurum similitudinem refert. *Plin. 12. 25.* Color in quacunque natione præfertur rufus, & pinguiter lentus, deterior furfurosus.

Furiæ, f. 1. *Furie*, Ἐριννύες, Εὐμενίδες, Deæ furoris, Acherontis, & Noctis filiæ, quæ tres numerantur, Alecto, Tisiphone, Megæra, uno partu editæ. *Virg. 12. Æn. Cic. 3. de nat. Deor.* Dictæ sunt a *furo*. ¶ Poetæ fabulantur, Furiarum numen circa scelerum cognitionem, ultionemque, & in animorum male consciorum exagitatione versari. Sapientes interpretantur, Furiarum nomine a Poetis nihil aliud significari, quam animum sibi male conscium, & scelerum quibusdam quasi stimulis assidue exagitatum. *Cic. 3. de nat. Deor.* Sin hæc Dea est, cur non Eumenides? Quæ si Deæ sunt, quarum & Athenis fanum est, & apud nos, ut ego interpretor, lucus Furinæ, Furiæ Deæ sunt speculatrices, credo, & vindices facinorum, & scelerum. *Id. 2. de Leg.* Ut eos agitent, insectenturque Furiæ, non ardentibus tædis, sicut in fabulis, sed angore conscientiæ, fraudisque cruciatu. ¶ Furiæ tres esse dicuntur. *Serv. in 4. Æn.* causam affert, quia & in cœlo reperiuntur, ubi Diræ vocantur, & in terris, ubi Furiæ, & apud inferos, ubi Eumenides. Aliis tres Furiæ significant tres animi affectus, iram, cupiditatem, libidinem, qui homines in omnia facinora præcipites agunt, ex quibus ira ultionem desiderat, cupiditas opes, libido voluptates. *Lactant. l. 6. cap. 19.* Hinc furiis scelerum agitatus, *Virg. 3. Æn.* Malis furiis actus, *Horat. l. 2. Sat. 3.* Concipere furias, *Virg. 4. Æn.* Furiis accensus, *Id. 12. Æn.* ¶ *Furiæ honestæ* dicuntur a *Statio* impetus animi servitutem, & infamiam abhorrentes. Sic enim habet *l. 4. Silv. 6. 83.* Immeritasque domos, ac templa Sagunti Polluit, & populis furias immisit honestas. Sc. Saguntini maluerunt se ipsos perdere, & fidem Romanis servare, quam in Annibalis potestatem fœde venire. ¶ Usurpatur etiam Furia in sing. num. *Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 1. cap. 4.* Uti ullum ad illam Furiam (Clodium intelligit) verbum rescriberet. *Id. pro Sext.* Furia, ac pestis patriæ.

Furiālis, le, o. 3. *furiale*, משוגע, Ger. *wütig*, Gal. *furieux, forsené*, Hisp. *furibundo, furioso*, μανιώδης, quod est proprium furentium, & insanorum. *Cic. pro Planc. c. 35.* Vox furialis. *Liv. l. 7. c. 17.* Furialis incessus. *Cic. 2. Tusc. cap. 8.* Furialis vestis. h. e. quæ sanguine Nessi Centauri imbuta Herculem in furorem vertit. *Ovid. 11. Metam.* Ausa furialia. *Hor. l. 3. od. 11.* Furiale caput Cerberi. ¶ *Furiale* adverbii more positum pro furialiter. *Claudian. de B. Get. v. 326. de leone.* tacitusque per altas incedit furiale nives. Adde *Stat. 6. Theb. v. 430.*

Furiālĭter, adverb. ἐριννυωδῶς, furiose. *Ovid. 3. Fast. v. 637.* Non habet exactum quid agat, furialiter odit.

Furianus, a, um, ad Furium pertinens quod est nomen proprium Romani hominis, ut *Furiana poemata* apud *Gell. l. 18. c. 11.* h. e. Furii Antiatis, antiqui poetæ. *Furiani milites* sub Furio Camillo militantes, *Liv. l. 6. c. 9. sub fin.*

Furiatĭlis, le, adject. furiosus, efferus. *Fortunat. 3. Mart.* Furiatile cornu.

Furiātus, a, um, o. 1. 2. *furioso*, משוגע, Germ. *zu grimm bewegt*, Gal. *entré en furie*, Hisp. *desatinado*, μαινόμενος, furore concitatus. *Virg. 2. Æn. v. 407.* Non tulit hanc speciem furiata mente Chorœbus.

Furibundus, o. 1. 2. *furibondo, infuriato grandemente*, משוגע, German. *heffig wütend*, Gal. *furieux*, Hisp. *furibundo*, μανιώδης, qui vehementer furit. *Cic. pro Sext. c. 7.* Cum ille furibundus incitata illa sua vecordi mente venisset.

Furīna, f. 1. Dea apud Romanos, eadem ac Furia, a *furo*. *Cic. 3. de nat. Deor.* Et apud nos, ut ego interpretor, lucus Furinæ.

Furinalĭa, lium, n. 3. sacra Furinæ Deæ. *Var. l. 5. L. L.*

Furinālis, le, o. 3. quod ad Furinam Deam spectat, ut Flamen Furinalis, Sacerdos, qui Furinæ sacra peragebat, Furinales Feriæ, festa Deæ Furinæ. *Var. l. 4. & 6. L. L.*

Furīnus, a, um, o. 1. 2. quod ad furem pertinet. *Plaut. Pseud. 3. 2. 2.* Nam non coquinum est, verum furinum est forum.

Furĭo, as, a. 1. *infuriare*, שגע, Germ. *unsinnig machen*, Gal. *mettre en furie faire, enrager*, Hisp. *hazer enloquecer, o desatinar*, λυσσάω, furore concito, in furorem ago. *Horat. l. 1. Carm. od. 25.* Quæ solet matres furiare equorum.

Furiōse, adverb. *furiosamente*, Ger. *wütiklich*, Gall. *furieusement*, Hisp. *furiosamente*, μανικῶς, dementer, insane. *Cic. ad Att. l. 8. ep. 5.* Etsi solet eum, cum aliquid furiose fecit, pœnitere. *Id. Fam. 12. ep. 8.* Furiosius dicit. *Spartian. in Adrian. c. 12.* Servo in se cum gladio furiose irruente.

Furiōsus, a, um, o. 1. 2. *furioso, pazzo*, משוגע, Germ. *wütig*, Gal. *furieux*, Hisp. *furioso*, μανιώδης, qui furoris vitio vexatur. *Cic. pro Cluent.* Mulier jam non morbo, sed scelere furiosa. *Ovid. 9. Met. v. 736.* Amor furiosior. *Cic. Att. l. 4. epist. 3.* Furiosissimæ conciones Publii. *Liv. l. 36. c. 34.* Furiosum inceptum. ¶ Differt furiosus a mente capto, & ab insano, nam mente captus quietus est, & nulla furoris signa ostendit; insanus est, cui mentis sanitas non satis constat, ita tamen ut officium tueri possit, & communem vitæ cultum; furiosus autem, qui omnino mente alienatus est, & rabie quadam animi agitur. V. *Cic. 3. Tusc.* Promiscue tamen hæc sæpe usurpantur.

Furippus, i, m. magnus fur, ἵππος enim græce interdum in composit. intensiva est. *Auson. epigr. 115.* Pars te Furippum vocitat, pars vero Furippum, Altera producens, altera corripiens. Elige utrum malis; aut tende, aut corripe nomen. Conveniet quodvis, fur furiose, tibi.

Furius, ii, inter Romana nomina fuit, ut Furius Camillus. Prima syllaba in hac voce producitur. *Ovid. Fast. 1. v. 641. Martial. l. 6. epigr. 17.*

Furnacĕus, a, um, o. 1. 2. κλιβανίτης, quod ad furnum spectat, ut Furnacei panes, qui in furno coquuntur. *Plin. l. 18. c. 11.* Panis varia genera, ut furnacei, a coquendi ratione, &c.

Furnarĭa, æ, f. 1. *l'arte del fornaio*, Germ. *das brodtbecken handtwerck*, Gal. *boulengerie*, Hisp. *horneria*, ἀρτοποιητική, ars in furno coquendi. Dicitur autem quis furnariam exercere, qui ex furno quæstum facit. *Sueton. in Vitel. c. 2.* Ex muliere vulgari Antiochi cujusdam furnariam exercentis filia.

Furnarĭus, ii, m. 2. ἰπνευτής, qui furnariam artem exercet. *Ulp. l. 24. §. 6. ff. de dam. inf.* Furnarii culpa damnum datum.

Furniana vasa, genus vasorum, a Furnio inventore. *Plin. lib. 33. cap. 11.*

Nunc Furniana, nunc Clodiana, nunc Gratiana, nunc Anaglypta, &c.

Furnus, ni, m. 2. *forno*, תנור, Ger. *ofen*, Gal. *four*, Hisp. *horno*, ἰπνός, κλίβανος, locus, in quo panis coquitur. Differt a *clibano*, quia *clibanus* minor est, & quasi parvus furnus, mobilis, fere ex metallo, interdum etiam ex lapide, inservit non tam pani, quam aliis dapibus coquendis, *furnus* magnus est, immobilis, ex cæmento, & calce, factus ad panem coquendum. *Plin. l. 23. proœm.* Uritur in furno, donec panis percoquatur.

Furo, is, sine præter. & sup. n. 3. *esser furioso*, השתגע, Ger. *wuten*, Gal. *forcener*, Hisp. *enloquecer*, *embravecerse*, μαίνομαι, furiosus sum, furore exagitor. *Cic. 2. de Div.* Qui valetudinis vitio furunt, & melancholici dicuntur. ¶ Aliquando est vehementer irasci, & præ iræ magnitudine furioso similem fieri. *Cic. Q. Fr.* Cludius furebat, a Racilio se contumaciter vexatum. ¶ Dicimus, furere audacia, aut scelere, aut libidine. *Cic. 2. Catil.* L. Catilinam furentem audacia, scelus anhelantem. ¶ Pro immodice, & impotenter lætari. *Horat. l. 2. od. 7.* Recepto dulce mihi furere est amico. ¶ *Sedulius* præteritum etiam format, *l. 1. de Daniele:* Furuerant jussa tyranni. Adde *Serv. ad 1. Æn. v. 45.*

Furor, aris, d. 1. *rubare*, גנב, Ger. *stehlen*, *rauben*, Gal. *voler*, *dérober*, Hisp. *hurtar*, κλέπτω, furtum facio, clam alienum aufero. *Cic. Ver. 5. cap. 22.* Verres solet hæc, quæ rapuit, & furatus est, dicere se emisse. ¶ Translate *Virg. 5. Æn.* Pone caput, fessosque oculos furare labori, h. e. subtrahe, laborem intermitte. ¶ Furari civitatem, est clam, & dolo in civitatem irrepere. *Id. pro Balb. cap. 2.* Non enim furatus esse civitatem dicitur. ¶ Activa forma *Plaut. Rud. 2. 2. 23.* An quo furatum venias mox, vestigas loca?

Furor, oris, m. 3. *furore*, קצף, Germ. *wutigkeit*, Gall. *fureur*, Hisp. *furor*, μανία, gravior, diuturniorque mentis alienatio. *Cic. de Arusp. resp. c. 18.* A Diis quidem immortalibus quæ potest homini major esse pœna furore, atque dementia? ¶ Differt ab insania, quia furor major est. V. Furiosus. ¶ Aliquando accipitur pro mentis concitatione, quæ divinitus fit, qualis est furor Poetarum. *Cic. 1. de Div.* Inest igitur in animis præsagitio extrinsecus injecta, atque inclusa divinitus: ea si exarsit acrius, furor appellatur, cum a corpore animus abstractus divino instinctu concitatur. *Et infra.* Negat enim sine furore Democritus quenquam Poetam magnum esse posse. ¶ Aliquando pro vehementi ira, vel alia animi perturbatione. *Cic. pro Domo.* Et ab istius inflammato, atque ignito furore jam tum me, seque repetebat. ¶ *Furorem impendiorum*, hoc est profusam, ac nimiam libidinem impendendi, *pazza prodigalità*, dixit *Suet. Ner. cap. 31.*

Furtificus, a, um, o. 1. 2. *che fuol far furto*, ἐπικλόπος, furax. *Plaut. Pseud. 3. 2. 97.* Furtificæ manus. *Id. Epid. 1. 1. 10.* Minus jam furtificus sum, quam antea: rapio propalam.

Furtim, adverb. *nascosamente*, *celatamente*, בגנבה, Germ. *verstolen*, Gal. *en cachette*; Hisp. *a escondidas*, *o escondidillas*, λαθραίως, latenter. *Cic. de Leg. Agrar.* Ut occulte latet, ut recondita est, ut furtim tota Decemviris traditur.

Furtive, adverb. idem ac furtim. *Plaut. Pen. 5. 2. 62.* Ne quid furtive clam accepisse censeas.

Furtivus, a, um, o. 1. 2. *furtivo*, *rubato*, גנוב, Ger. *heimlich*, Gal. *furtif*, *fait en cachette*, Hisp. *escondido*, *clandestino*, κλοπιμαῖος, quod furto ablatum est. *Plaut. Curc.* Qui scias mercari furtivas, atque ingenuas virgines. ¶ Quandoque furtivum dicitur clandestinum. *Cic. in Pison. cap. 40.* Occultus adventus, furtivum iter per Italiam. Hinc *Furtivæ literæ*, & *furtiva scripta*, quæ artificio quodam fiunt, ne legi possint ab alio, quam ab eo, ad quem scribuntur, quales erant, quas Lacedæmonii σκυτάλας vocabant. *Gel. l. 17. c. 9.* Res quasdam occultas nuntiare Regi furtivo scripto volebat.

Furtum, i, n. 2. *furto*, Germ. *diebstall*, Gall. *larcin*, Hisp. *hurto*, κλοπή, κλέμμα, clandestina ablatio rei alienæ. *Cic. pro Cluent. cap. 64.* Furtum facere. *Id. pro Flac. c. 18.* Furti damnari. ¶ Item res, quæ furto ablata est. *Horat. l. 2. sat. 4.* Dum furta ligurit. ¶ Furtum etiam dicimus quicquid clam agitur. *Velle. l. 2. c. 63.* Pontifex in ejus locum furto creatus. *Virg. Æn. 4. v. 337.* Furto fugam abscondere. ¶ Hinc & pro fraudibus & insidiis ponitur. *Ovid. 13. Metam. v. 82.* Furtis incautum decipit hostem. *Curt. l. 4. c. 13.* Furto, non prælio opus esse censebat. ¶ Sæpe etiam pro clandestino, & illicito concubitu. *Tibul. l. 1. el. 2. v. 34.* Celari vult sua furta Venus. *Virg. 1. Georg. v. 336.* Martisque dolos, & dulcia furta. ¶ Quin & omne flagitium clam perpetratum furti nomine venit. *Ter. Eun. 4. 7. 39.* Hic furti se alligat. ¶ *Cicer. Fam. 16. ep. 26.* Etiamsi quod scribas, non habebis, scribito tamen, ne furtum cessationis quæsivisse videaris. h. e. furtivam causam cessandi.

Furunculus, m. 2. *ladroncello*, Ger. *kleiner dieb*, Gal. *larronceau*, Hisp. *ladroncillo*, dim. a fur. *Cic. in Pis. c. 27.* Olim furunculus, nunc etiam rapax. ¶ Est etiam tuberculum in cute, & ulcus. *Plin. l. 20. c. 13.* de quo & *Celsus l. 5. cap. 28.* Furunculus, inquit, est tuberculum acutum, cum inflammatione, & dolore, maximeque ubi jam in pus vergit. ¶ In vitibus etiam furunculus dicitur palmes juxta alium palmitem enatus, quod veluti succum vicinis partibus furetur; vel extuberantia quædam, in modum verrucæ. *Colum. l. 4. cap. 21.*

Furvus, a, um, o. 1. 2. *oscuro*, *nero*, *bruno*, חום, Ger. *schwartz*, Gal. *noir*, Hisp. *negro*, μέλας, ἀμαυρός, σκοτεινός, niger, ater, obscurus. *Ovid. 5. Met.* Ex Acheronte suo furvis peperisse sub antris. ¶ Hinc hostiæ furvæ dicebantur, quæ nigri erant coloris, quod hostiarum genus Diis inferis gratissimum putabatur. *Valer. Max. lib. 2. c. 4. n. 5.*

Fuscator, oris, m. *offuscatore*, Ger. *der da schwartz farbe machen*, Gall. *celuy qui offusque*, Hisp. *el que embaça*, qui fuscat. *Lucr. lib. 4. v. 60.* Quicquid cœli fuscator Eoi intulerat Corus.

Fuscatus, a, um, adject. *fosco*, *offuscato*. *Alcim Avit. l. 4. v. 430.* Fuscati lumina solis.

Fuscina, æ, f. *tridente*, מזלג, Germ. *gaebelein*, Gall. *fourchette*, Hisp. *horquilla*, δίκρανον, τρίαινα, telum tridens, sive trisulcum, aut bisulcum, quo piscatores figunt anguillas, & ea, quæ in imo aquæ fundo natant. Erat autem hoc insigne, & veluti sceptrum Neptuni. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 36.* Dant etiam Deo arcum, hastam, clypeum, fuscinam, fulmen. ¶ Fuscina etiam utebantur retiarii in gladiatoriis pugnis. *Juven. Sat. 2. v. 134.* Vicit & hoc monstrum tunicati fuscina Gracchi.

Fuscitas, atis, f. fuscus color. *Apul. dogm. Plat. sub fin.* Ab omni fuscitate liberum cœlum.

Fusco, as, a. 1. *far fosco*, Germ. *schwartzfarbe machen*, Gall. *offusquer*, Hisp. *embaçar*, ὑπομελαίνω, fuscum, hoc est, subnigrum facio. *Ovid. 1. de Arte, v. 515.* Fuscentur corpora campo.

Fuscus, a, um, o. 1. 2. *fosco*, שחרחר, Germ. *braunschwartz*, Gall. *obscur*, *trouble*, Hisp. *baço*, μελάγχρους, quod est coloris subnigri, idest, non plane nigri, qualis est Indorum meridionalium, & Æthiopum, a φαιός, ustulo. *Ovid. 2. Fast.* Hesperus & fusco roscidus ibat equo. ¶ Fusca vox est, quæ clara, aut canora non est. *Cic. 2. de nat. Deor.* Et vocis genera permulta, canorum, fuscum, leve, asperum, &c. Fuscæ aves dicuntur ab *Apul. l. 2. A. A.* quæ malum omen habent. ¶ Comparat. *fuscior*. *Apul. de Mundo:* Cura fuscior, & *de dogm. Plat.* Animæ fusciores.

Fuse, adv. *copiosamente*, *largamente*, Ger. *uberflussiglich*, Gall. *abondamment*, *a foison*, Hisp. *abundantemente*, χύδην, late, abundanter, & copiose. *Cic. 4. Tusc.* De cujus excellentia multa quidem dici quamvis fuse, lateque possint. *Id. 2. Nat. Deor. c. 7.* Cum uberius disputantur, & fusius.

Fusilis, le, o. 3. χυτός, quod fundi potest, vel quod pronum est ad fundendum, ut Fusilia vasa, & fusilia signa, quæ ex metallo aliquo fusa sunt. *Ovid. 11. Met. v. 126.* Fusile per rictus aurum fluitare videres.

Fusio, nis, f. *fusione*, התכה, Ger. *giessung*, Gal. *fusion*, Hisp. *derramamiento*, χύσις, diffusio, extensio. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 15.* Ipsumque mundum Deum dicit esse, & eius animi fusionem universam.

Fusius, pro Furius antiqui dixerunt. *Fest.*

Fusor, oris, m. qui æs, vel aliud metallum fundit. *Leg. 1. Cod. de excus. artific.* & *Pallad. lib. 1. tit. 17.*

Fusorium, ii, n. *fonderia*, locus in quo metalla funduntur. *Pallad. l. 1. tit. 37.* Longe ab apium castris sint omnia odoris horrendi, balneæ, stabula, coquinæ, fusoria.

Fusterna, æ, f. pars abietis superior, durior, & nodosior. Nam inferior, minusque nodosa *sapinus* dicitur. *Plin. l. 16. c. 39.* *Vitruv. l. 2. c. 9.* sed hic leg. *fusterna*. V. *Bald. Lex. Vitruv.*

Fustiarius, ii, m. qui fuste verberat, ξυλοκόπος, ὁ τύπτων τῷ ξύλῳ. *Vet. Gloss.* ¶ Adjective invenitur in *Inscript. Fabret. pag. 529.* Fustiario supplicio se noverit esse subdendum.

Fustibalator, oris, m. qui Fustibalo jaculatur. Ita legitur in MSS. *Veget. l. 3. c. 14.* ut notat *Stewech.* Vulgo legitur *Fundibalator*; quod idem esset ac funditor.

Fustibalus, i, m. fustis est longus pedibus quatuor, cui per medium ligatur funda de corio, & utraque manu impulsus prope instar onagri dirigit saxa. Ita describit *Veget. de re milit. l. 3. c. 14.*

Fusticulus, li, m. parvus fustis, scapus, cauliculus. *Pallad. lib. 1. tit. 35.* Fusticulos alii comburere.

Fustigatio, f. genus supplicii, quo fuste delinquentes percutiebantur, proprium liberorum, ut *castigatio*, seu *flagellatio* servorum. *D. 48. tit. 19. l. 10.* Ex quibus causis liber fustibus cæditur, ex his servus flagellis cædi, & domino reddi jubetur. ¶ Quamquam autem lora nudis, fustes vestitis inferebantur, interdum tamen fustigatio flagellatione gravior erat, nempe cum ad mortem usque fustibus cæderentur.

Fustim, adv. cum fuste. *Val. Max. l. 6. c. 3. n. 9.* Uxorem fustim interemit.

Fustis, is, m. *bastone*, מקל, Ger. *kolb*, Gal. *baton*, Hisp. *palo*, βάκτρον, baculus, stipes, sudes, lignum teres, & interdum acutum. *Cic. pro Cæc.* Si glebis, aut saxis, aut fustibus aliquem de fundo præcipitem egeris. *Horat. l. 1. sat. 5.* lumbosque saligno fuste dolat. *Id. ib. sat. 3.* Nisi fuste coercet. *Plaut. Capt. 4. 2. 116.* Fusti pectito.

Fustitudo, inis, f. vox ridicule a *Plauto* ficta *Asin. 1. 1. 21.* a tundendis fustibus.

Fustuarium, rii, n. ξυλοκοπία, idem ac fustigatio, idest, pœna, quæ fuste indigitur. *Cic. 3. Phil. c. 6.* Fustuarium meruerunt legiones, quæ Consulem reliquerunt.

Fusura, æ, f. *liquefazione*, התכה, Ger. *guss*, Gall. *fonte*, Hisp. *hundidura*, χύσις, fusio, sive liquefactio. *Plin. l. 33. c. 6.* Molybditis plumbi ipsius fusura, quæ fit Puteolis, & inde habet nomen.

Fusus, a, um, o. 1. 2. *sparso*, *liquefatto*, צרוף, Germ. *zerlassen*, Gall. *fondu*, Hisp. *hundido*, χυθείς, conflatus, vel liquefactus, a fundo. *Cic. 2. de Orat. c. 77.* Sicuti sanguis in corporibus, sic illæ res in orationibus fusæ esse debebunt. *Id. pro Sext. c. 42.* Homines fusi per agros. *Liv. lib. 38.* Fusa, & candida corpora, ut quæ nunquam, nisi in pugna, nudentur. hoc est lævia, non rugosa. ¶ Item fugatus, profligatus. *Id. Phil. 4. c. 1.* Hostium exercitum cæsum fusumque cognovi. *Liv. l. 2.* Fusus, fugatusque. ¶ Item coricato. *Virg. 1. Æn.* fusique per herbam. *Martial. l. 8. ep. 75.* jacuit toto corpore fusus humi. *Id. l. 9. ep. 35.* inter mensas largo jam nectare fusus. h. e. madidus, & ideo jacens. ¶ Item copiosus, abundans. *Gell. l. 2. cap. 26.* Græca lingua prolixior, fusiorque, quam nostra. ¶ Apud *Cels. l. 1. c. 3.* Alvus fusa, est, profluxu laborans.

Fusus, i, m. 2. *fuso*, ἄτρακτος, instrumentum, quod mulieres nendo digitis volvunt, a *fundendo*, quia per ipsum funduntur fila. *Plin. l. 28. c. 2.* Ne mulieres per itinera ambulantes torqueant fusos, aut omnino detectos ferant.

Fusus, us, m. actus fundendi, fusio. *Var. lib. 4. L. L.*

Futatim, adverb. profusim. *Plaut. Truc. 4. 4. 29.* Id quoque interim futatim nomen commemorabitur. h. e. sæpe.

Futile, is, n. 3. vas quoddam lato ore, fundo angusto, & acuto, quo utebantur in sacris Deæ Vestæ, a *fundendo*, quod illud ministri sacrorum non deponerent, sed instabile esset, &, si positum esset, statim aqua funderetur. Aqua enim ad sacra Vestæ in terra non ponebatur, quod si fieret, piaculum erat. Igitur excogitatum est vas, quod stare non posset. *Placid. Lact. in 8. Theb. Donat. in Andr. a. 3.* & *in Phorm. a. 5. sc. 1.*

Futile, adverb. idem quod futiliter. *Plaut. Stich. 2. 3. 72.* Enimvero, Gelasime, opinor, provenisti futile. Adde *Ennium* apud *Non.*

Futilis, & le, n. 3. χαῦνος, quod plenum rimarum est, hac, atque illac perfluit, quod liquorem ibi commissum non satis fideliter continet, sed protinus effundit. Hinc de canibus metu concacantibus *Phædr. fab. 74. v. 33.* Illi autem qui miserunt vos tam futiles. V. totum Phædri locum. ¶ Translate dicitur superfluus, loquax, vanus, qui continere tacenda non potest, sed ea effundit, a *futili* vase. *Ter. Andr.* Servon' fortunas meas me commisisse futili. ¶ Item dicitur de levi, inutili, nullius momenti. *Cic. de Div.* Aruspices vanos, futilesque esse dicamus. *Id. 5. Tusc. c. 6.* Nullæ futiles lætitiæ exultantes languidis liquefaciunt voluptatibus.

Futilitas, atis, f. *pazzia*, הבל ריק, Ger. *leichtfertigkeit*, Gal. *legereté*, *vanité*, Hisp. *locura*, *vanidad*, φλυαρία, vanitas, levitas, inutilitas. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 83.* Et plena sunt futilitatis, summæque levitatis.

Futiliter, adverb. vane, inutiliter, frustra. *Apul. Apol. post princ.* Futiliter blaterata. Adde *Non. c. 11. n. 39.*

Futo, sæpius sum, freq. ab antiquo *fuo*. Est item redarguere. *Festus.*

Futum, i, n. vasis aquarii genus, quo in triclinium allatam aquam infundebant. *Var. de L. L. l. 4.*

Futuo, is, tui, utum, a. 3. *Broio*, est Veneri operam dare, a φυτεύω, planto. *Mart. l. 3. ep. 72.* Vis futui, nec vis mecum Laulella lavari. *Auct. Priap. carm. 12.* Præcidere, puer, moneo, futuere puella.

Futurus, a, um, o. 1. 2. *sarò*, *che sarà*, ἐσόμενος, quod erit, quod eventurum est, partic. verbi *sum*, ab antiquo *fuo*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Signa ostenduntur a Diis rerum futurarum. *Id. 2. Offic. c. 9.* Futura prospicere. *Virg. Æn. 4. v. 508.* Haud ignara futuri.

Fututio, onis, f. actus futuendi. *Martial. l. 1. ep. 107.*

Fututor, oris, m. qui futuit. *Martial. l. 1. ep. 91.*

Futu-

Fututrix, icis, f. quæ futuit. *Martial. l. 11. epigr. 23.*

Fututus, a, um, particip. pass. signif. *Martial. l. 3. epigr. 87.*

DE LITERA G.

G Septima Latinorum litera, una ex iis, quæ mutæ vocantur, quam scribit *Plutarchus in Problem.* a Carbilio Spurio inventam esse, valde affinis est literæ C, & pro ea aliquando adhiberi solita est in quibusdam vocibus, ut *Caius*, *Cneus*, quæ Latini pronuntiasse dicuntur *Gajus*, *Gneus*. ¶ Olim Veteres G pro N usurparunt, teste *Var. l. 1. de orig. L. L.* scribebant enim *aggulus*, *aggens*, pro *angulus*, *angens*.

G ANTE A.

Gabalium, ii, n. genus plantæ aromaticæ apud Arabes. *Plin. l. 12. c. 21.*

Gabălus, m. 2. σταυρὸς, crux, sive patibulum. *Var.* apud *Non. c. 2. n. 373.* Nos barbari, quod nocentes in gabalum suffigimus homines, vos non barbari, quod noxios absolvitis? ¶ Gabalus etiam dicitur homo sceleratus, & cruce dignus. *Capitolin. in Macrin. c. 11.* Qualis Latinus gabalus iste fuit.

Gabaon, Saulis, *Gabaa*, *Garaandavid*, olim urbs Palæstinæ, in colle, in secunda parte Tribus Benjamin, ampla, & una ex Civitatibus Regalibus, nunc pagus, inter Hierosolymam, & Machmas ad Bor. Pop. *Gabaonita*.

Gabbăræ, vel Gabbares, cadavera apud Ægyptios pollinctorum arte delibuta, arefacta, & a corruptione immunia, *mummie*, teste *Augustino*. V. *Kirckman. de funerib. Rom. l. 1. c. 8.* & *Aringhi Roma subterr. p. 2. l. 1. c. 2.* ¶ Gabbarus in *gloss. Isid.* exponitur insulsus, barbarus.

Gabătæ, arum, f. 1. γάβαθα, vasa concava, edulis, pulmentarisque apta, a *cavus*, quasi *cavata*, non a voce Græca allata, quia hanc posteriores Græci a Romanis acceperunt. *Martial. l. 7. epigr. 47.* Transcurrunt gabatæ, volantque lances.

Gabellus, m. 2. Sicla, *Secchia*, fl. Galliæ Togatæ, qui oritur ex Apennino M. deinde Saxuolum rigat, & inter Mutinam ad Or. & Rubieram ad Occ. labens, aliquot leucis infra in Padum se exonerat prope cœnobium S. Benedicti in ditione Mantuana.

Gabiensis, e, adject. ad Gabios pertinens, ut Gabiensis ager, *Plin. l. 2. c. 94.*

Gabiĕnum, n. 2. Castra Gabiena, *Gabiano*, opp. Liguriæ, al. Galliæ Cisalpinæ, in Duc. Montisferrati, in conf. Pedemontii, in colle.

Gabii, m. 2. Gabina urbs, Col. & urbs olim Latii, in via Prænestina, media inter Romam ad Occ. & Præneste ad Or. ad 12. M. P. ubi nunc *Campo Gabio*, inter Columnam, & Montem Portium, castra Campaniæ Romanæ. Aliqui credunt, Gabios fuisse haud longe a diverticulo paludis circa Osam fl. in iis collibus, ubi nunc Castelli S. Juliani rudera cernuntur, ad sinistram viæ Prænestinæ Roma euntibus Præneste. Conditi fuere a Siculis, idest, a Galacto, & Bio fratribus. *Solin.* *Virg. 6. Æn. v. 768.*

Gabinianus, a, um, adject. ad Gabinium pertinens, ut Gabiniani milites, *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 14.*

Gabinius, a, um, adject. Gabinianus, ut Gabinia lex, *Cic. de Leg. l. 3. c. 16.* & alibi.

Gabinius, ii, m. nomen Romanum, præsertim consulis illius, sub quo Cicero in exilium missus fuit. Hic Proconsul Syriæ Ptolemæum Auletem in regnum reduxit. *Cic. post redit. ad Quir.* & *Fam. l. 1. ep. 1.*

Gabinus, a, um, o. 1. 2. quod spectat ad Gabios, ut Urbs Gabina, Juno Gabina. *Ovid. 2. Fast. v. 709.* ¶ *Gabinus cinctus*, toga erat, ut docet Servius, sic in tergum rejecta, ut una ejus lacinia a tergo revocata hominem cingeret. *Virg. 7. Æn. v. 612.* Ipse Quirinali trabea, cinctuque Gabino insignis. V. *Cinctus*, us. ¶ Olim scribebatur *Cabinus* per c, ut videre est in *Cenotaph. Pisan. Mar. Victorin. cap. de orthogr.*

Gades, dium, f. n. pl. Gadira, Erythia, Cotinusa, Tartessos, *Cadice*, inc. *Cadiz*, Pœnis *Gadir* sive *Gader*, insula parva Hispaniæ Bæticæ, in mari Oceano, & in ora Andalusiæ, proxima continenti, eidem juncta ponte, *la Puente de Suaco*, contra Cæsarianam, & Portum Menesthei, cum urbe cogn. olim Col. R. dicta Gaditana Julia Colonia, parva, sed munita, in parte Occ. insulæ, condita a Tyriis; cum arce, & portu capacissimo, ubi emporium celebre. Aliqui dicunt, duas insulas esse, majorem Erythiam dictam distare freto 700. pedum a continente; minorem huic adjacere, unius tantum stadii euripo interlabente, in qua mira est pabuli lætitia. *Plin. l. 4. c. 22.* Hinc addunt, Gadis num. sing. dici pro alterutra harum insularum, Gades n. pl. cum de utraque sermo est. *Plin. l. 4. c. 22.* ¶ In Gadibus Geryon regnasse fertur. *Pisanus* vult, Geryonem in majore ins. habitasse, *Strabo l. 3.* in minore.

Gadir, f. 3. Cotinusa, Tartessos, urbs Gadium ins. a *gadir* voce Punica, quæ septum notat. V. *Gades*. Reperitur etiam in g. n. *Sallust. l. 2. Hist.* Quam nunc Tyrii mutato nomine Gadir habent.

Gaditānus, o. 1. 2. gentile a Gades, ut *Gaditanæ puellæ*, quæ lascivia nomine olim in pretio fuerunt. *Gaditanum fretum*, idem ac Herculeum. *Gaditanus sinus*, *Golfo de las Yeguas*. *Plin. l. 4. c. 13.* *Liv. l. 28. c. 2.* ¶ Gaditani, absolute, Gadium incolæ. *Cic. pro Balb. c. 16.* *Cæs. l. 2. B. C. c. 18.*

Gæsatæ, arum, vel ut al. leg. Gæssatores, orum, mercenariorum militum Gallorum nomen. *Oros. l. 4. c. 13. circa princip.*

Gæsi, m. 2. viri fortes a Gallis dicuntur, a *gæsum*. *Serv. in Æn. 8. v. 662.*

Gæsum, i, n. 2. γαισὸν, γαισὸς, jaculum grande longe feriens, proprium Gallorum. *Cæs. l. 3. B. G. c. 4.* Gæsa in vallum conjicere. *Virg. l. 8. Æn. v. 661.* Alpina gæsa. ¶ *Pollux l. 7. c. 33.* vocat δόρυ ὁλοσίδηρον, hastam pure ferream.

Gætŭli, m. 2. Autololes, γαιτοῦλοι, pop. Libyæ interioris, vagi, nullo certo loco considentes, qui propterea variis in locis describuntur, a Plinio in Cæsariensi Mauritania, proximi Massæsylis, a Ptol. in Libya interiore apud Daras, ab Honorio inter Carthaginem, & Numidiam, a Dionysio Afro inter Marmaridas, & Nigritas. Primi omnium Africam tenuerunt. Carne ferina, & terræ pabulo victitant.

Gætulia, æ, f. Gætulorum regio in Africa. *Plin. l. 5. c. 4.*

Gætulicus, a, um, adject. Gætulus. *Plin. l. 6. c. 31.* Juba Gætulicam purpuram tingere instituerat.

Gætŭlus, a, um, ad Gætuliam pertinens. *Virg. 4. Æn. v. 40.* Gætulæ urbes. *Horat. l. 2. ep. ult. v. 181.* Gætulus murex, h. e. purpura. Sic *Sil. l. 16. v. 177.* Gætulum ahenum.

Gagates, m. 1. γαγάτης, lapis sic dictus a Gago fl. Lyciæ, ubi invenitur, qui igni admotus, flammamque continet, ac bitumen redolet. Eo accenso morbum caducum explorari, scribit *Apul. Apol.* V. *Plin. l. 36. c. 19.*

Galactites, m. 1. γαλακτίτης, lapis pretiosus. *Diosc. l. 5. c. 150.* Galactites vocatus est, quia succum emittit lacteum, est alioqui cinericei coloris. Vide de eodem *Plin. l. 37. c. 10.*

Galactopŏta, æ, m. γαλακτοπότης, lactis potor. vox græca est, & græcis literis scribenda. *Col. l. 7. c. 2.* Quibusdam nationibus frumenti expertibus lac victum commodat, ex quo Nomadum, Getarumque plurimi γαλακτοπόται dicuntur.

Galăta, f. 1. Galatha, Calatha, Calathe, ins. maris Africi, cujus terra scorpiones necat. ¶ Galata item, Calata, Galeata, *Galati*, urbs Siciliæ, medit. inter Pactas urb. & Trajanopolim. Pop. Galatani. *Pomp. Mela.* ¶ Galata etiam, Pera, *Pera*, urbs Thraciæ, seu verius suburbium Constantinopolis, ubi Latini fere omnes commorantur, primum a Genuensibus culta, in Bosphori ripa.

Galătæ. V. Galatia.

Galatĕni, m. 2. pop. Siciliæ, quorum opp. Galata.

Galatēa, f. 1. γαλάτεια, Nympha marina, Nerei, & Doridos filia, a γάλα, *lac*, propter candorem. V. *Boccac. 7. Gen.* *Ovid. Metam. 13.*

Galatia, Gallogræcia, *Chiangare*, Turc. *Gelas*, prov. Asiæ. Habet ab Occ. Bithyniam, ab Or. Cappadociam, a Mer. Phrygiam Magnam, a Sept. Paphlagoniam. Dicta est a Gallis, qui Galatæ a Græcis appellantur, a γάλα, *lac*, ob lacteum candorem. Nam cum Gallia multitudine abundaret, multi populi Alpes transgressi Italiam invaserunt, Græciam impleverunt, Macedoniam occuparunt, in Asiam transierunt. Ex his igitur Tectosagæ, e Narbonensi Gallia profecti, Tolistobogii, & Trocini e Celtica, duce Leonorio, in Asiam cum venissent, Phrygiæ partem Cappadociæ, & Paphlagoniæ vicinam occupavere, & Gallogræciam misso ex Gallis, Græcisque vocabulo cognominarunt. Pop. Galatæ, Gallogræci, Tectosagæ, Tolistobogii, Trocini. *Cic. Attic. 6. ep. 5.*

Galaticāri, dep. 1. Galatarum more Judaicas cæremonias Christianis ritibus admiscere. Verbum fictum a *Tertul. advers. Psych. c. 14.* quemadmodum Latini *græcari* dixerunt.

Galaticus, a, um, ad Galatiam pertinens. *Galaticum hordeum* est quod Itali dicunt *scandella*. *Colum. l. 2. c. 9.*

Galaxias, m. 1. γαλαξίας, lapis Ægyptius, al. galactites, lactei coloris, qui græce vocatur λευκόγαιος, λευκογραφίς, μορόχθος, cujus usus erat in vestibus dealbandis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Galba, æ, f. vermiculus miræ exilitatis, qui nascitur in esculis, a colore galbo. *Sueton. in Galba c. 3.* qui ibidem addit, galbas a Gallis appellari homines præpingues. ¶ Hinc nomen inditum Sergio Galbæ septimo Rom. Imp. V. eund. *Sueton. loc. cit.*

Galbāna. V. Galbina.

Galbanātus, a, um, galbano indutus. *Martial. l. 3. epigr. 82.* Jacet occupato galbanatus in lecto.

Galbanĕus, o. 1. 2. *di galbano*, ex galbano. *Virg. 4. Georg. v. 264.* Hinc jam galbaneos suadebo incendere odores.

Galbănum, ni, n. 2. γάλβανον, χαλβάνη, succus, sive lacryma e galbano ferula, ejusdem nominis, thuris effigie. *Plin. l. 12. c. 25.* *Suet. in Galba c. 3.* *Luc. l. 9.* Hic ebulum stridet, peregrinaque galbana sudant. ¶ Præterea galbanum genus est vestimenti delicatioris, translucidi, & sine pilis. *Ju. sat. 2. v. 97.* Cærulea indutus scutulata, aut galbana rasa.

Galbĕi, orum, m. 2. tori sunt lana, aut tomento farti, ut explicat *Casaub. ad Sueton. Galb. c. 3.* Alii putant esse armillas ita dictas a pertusis galbulis, h. e. parvis pilis aureis. *Festus* etiam galbeos interpretatur armillas, quibus triumphantes utebantur, & quibus ob virtutem milites donabantur: item ornamentum muliebre.

Galbĭna, orum, n. genus vestimenti, colore subviridi, seu luteo, villis rasis, quo delicatiores utebantur. *Juven. sat. 2. v. 97.* Cærulea indutus scutulata, aut galbina rasa. Al leg. *Galbana*.

Galbinātus, vel Galbanatus, a, um, 1. 2. qui fert galbina. Translate accipitur pro molli, & effœminato. *Mart. l. 3. epigr. 82.* Jacet occupato galbinatus in lecto.

Galbinĕus, a, um, o. 1. 2. idem ac galbus. *Veget. de re veterinaria*, *l. 3. c. 2.* ubi eryngium herbam in litore nascentem ait florem habere coloris galbinei, quem *Turnebus l. 17. c. 8.* scribit ab eruditissimo herbario se accepisse coloris esse cærulei dilutioris, & pallescentis: sed Salmasius observat ex Dioscoride colorem ejus fuisse viridem, vel album, vel cyaneum, seu cæruleum, atque hic viridem accipit.

Galbĭnus, o. 1. 2. idem ac galbus. *Fl. Vopisc. in Aurel.* Tetricus chlamyde coccea, tunica galbina. ¶ Quia vero molles, & effœminati galbinis vestibus utebantur, hinc galbini mores pro mollibus, & lascivis sumuntur. *Martial. l. 1. epigr. 97.* Fuscos colores, galbinos habet mores. Aliqui *galbanos* legunt.

Galbŭla, f. 1. *rigolgolo*, ἴκτερος, avicula, quæ uvis maturescentibus calamis, & retibus capitur, a *galbulus*, quia galbi, hoc est viridis coloris est. *Plin. l. 30. c. 11.* *galgulum* videtur appellare, quem eundem facit, ac ἴκτερον. Sed Plinii locus corruptus est, & *galbulus* reponi debet. *Martial. l. 13. epigr. 68.* Galbula decipitur calamis, & retibus ales, turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

Galbŭlus, li, subst. m. 2. pilula cupressi arboris, in qua semen reconditur. *Var. l. 1. de R. R. c. 40.* Non enim galbuli, qui nascuntur, &c. ¶ Item avis. V. *galbula*.

Galbŭlus, a, um, adject. diminut. a galbus, ut galbula avis, apud Martial. V. Galbula.

Galĕa, æ, f. *celata*, *elmo*, כובע, Ger. *ein helm*, Gal. *heaume*, Hisp. *yelmo*, κράνος, instrumentum ferreum ad capitis munitionem inventum. *Cic. in Ver.* Galeas æneas. ¶ Inventa est a Lacedæmoniis. *Plin. l. 7. c. 59.* Galeam, gladium, hastam Lacedæmonii invenere. ¶ Scribit *Isidor. l. 18. Orig. c. 14.* Galeas etiam e corio fieri antiquitus consuevisse, quod Poetæ Græci ostendunt, qui κυνέην, e pelle sc. canina, & λυκέην, e lupina, appellant.

Galeāris, re, ad galeam pertinens, ut galearia reticula, *Claud. Quadrigar.* apud *Non. c. 3. n. 188.*

Galearius, ii, m. militis genus, quod inter calones ponitur a *Veget. l. 3. c. 6.* Varia tamen ibi est lectio. V. *Stewe. ad Veget. l. 1. c. 10.*

Galeātus, o. 1. 2. κρανοφόρος, galea indutus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 36.* Et barbati quidem Jovis, galeatæ Minervæ. ¶ Galeatus prologus dicitur proœmium quoddam pluribus libris commune, quemadmodum galea tegumen pluribus commune est. Hinc Hieronymi Præfat. in libros sacræ Scripturæ hoc nomine appellatur. *Turneb. Adv. 3. c. 18.* *Voss. Inst. Orat. l. 3.*

Galēna, f. 1. μολύβδαινα, plumbi, & argenti vena communis, ut ait *Plin. l. 34. c. 18.* *Id. c. 16.* Plumbi nigri origo duplex est. Aut enim sua provenit vena, nec quidquam aliud ex se parit, aut cum argento nascitur, mistisque venis conflatur. Ejus, qui primus fluit in fornacibus, liquor stannum appellatur, qui secundus, argentum, qui remansit in fornacibus, galena.

Galēnus, m. 2. γαληνός, nomen Medici excellentissimi, ex Pergamo Asiæ urbe. Floruit temporibus Trajani usque ad Ant. Pii tempora. Plurima reliquit de re medica conscripta volumina. Scripsit & dictionarium in omnia Hippocratis opera ordine literarum.

Galĕo, as, a. 1. *porre la celata*, Ger. *helm auffsetzen*, Gall. *s'armer se couvrir d'un heaume*, Hisp. *armarse con yelmo*, est galea tegere, induere. *Hirt. 3. B. Afr. c. 12.* Milites in campo jubet galeari, & ad pugnam parari.

Galeŏla, æ, f. *vasculum*, vas sinuosum, a galeæ similitudine. *Varr. de vita P. R.* apud *Non. c.* 15. *n.* 34. Ubi erat vinum in mensa positum, aut galeola, aut sinu?

Galĕos, vel galeus, m. 2. γαλεός, piscis genus, al. mustela, quod a Rhodiis olim in maximo pretio habitum est. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Nihil venenatius, quam in mari pastinaca: hanc tamen persequitur galeos.

Galeōtæ, m. 1. γαλεῶται, vates quidam in Sicilia, & Attica, a Galeote Apollinis filio, qui frater Telmessi ejus fuisse traditur, qui Telmessum urbem in Caria condidit, oraculo ex Dodona accepto. *Cic.* 1. *de Div.* Huic interpretes portentorum, qui Galeotæ (al. Galleotæ) tum in Sicilia nominabantur, responderunt, &c.

Galeōtes, æ, m. 1. γαλεώτης, species est stellionis, al. colores, & ascalabotes, qui Plinii ætate in Italia non nascebatur. *Plin. l.* 29. *c.* 4.

Galerĭa, vel Galesa, nomen Tribus rusticæ apud Romanos, fortasse fuit in Hetruria, a Galeso fluvio sic dicta.

Galericŭlum, i, n. 2. *perrucchino*, πηλίδιον, dim. a galerus. *Suet. in Othone*, *c.* 12. Galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato, & annexo. vulgo *perrucchino*.

Galerita, æ, f. sc. avis, eadem quæ alauda, ita dicta quod in capite cristam galeri instar gerat, *lodola*, κορυδαλλίς. *Plin. l.* 11. *c.* 37. ¶ *Varro l.* 4. *L. L. c.* 11. galeritum vocat, gen. masc. V. *Alauda*.

Galerītus, a, um, adject. galero tectus. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 29. Prima galeritus posuit prætoria Lucmo. Sic galerita avis, sc. alauda. V. *Galerita*.

Galērus, i, m. 2. vel galerum, i, n. 2. *cappello*, מצנפת, Ger. *hut*, Gall. *chapeau*, Hisp. *sombrero*, πῖλος, πῖλημα, pileus, a galea, quod sit instar galeæ. Eo potissimum apud Romanos Sacerdotes utebantur. *Apul. Apol.* Hoc Diogeni pera, quod regibus diadema, quod Pontificibus galerum, quod lituus auguribus. ¶ Rusticos etiam eo usos, constat ex illo *Virgil.* 7. *Æn. v.* 688. Fulvosque lupi de pelle galeros Tegmen habent capiti. ¶ C. Gracchus apud Censores fœm. gen. usus est, cum inquit: Cum galera visi sunt. *Charis. l.* 1. *Inst. Gram. de Anal.* ¶ Galerum item vocarunt pellem habentem appositos crines humanos tanto artificio, ut, cum eam capiti applicuissent, pellis hæc vera hominis cutis, crinesque ejus veri hominis crines, non adscititii viderentur. *perrucca*. *Juven. Sat.* 6. *v.* 120. Et nigrum flavo crinem abscondente galero, intravit calidum veteri centone lupanar. ¶ Alius quoque galeri usus erat palæstritis, nempe ne veri capilli inquinarentur ceromate, quod e luto, cera, oleoque fiebat. *Martial. l.* 14. *dist.* 50. ubi de galericulo sic ait: Ne lutet in mundum nitidos ceroma capillos, Hac poteris madidas condere pelle comas.

Galēsus, m. 2. *Galaso*, fl. Magnæ Græciæ, qui per agrum Tarentinum fluit, ac in sin. Tarentinum desinit. *Virg.* 4. *Georg. v.* 126.

Galgŭlus, li, m. 2. ἴκτερος, avis est, quæ si spectetur a quopiam morbo regio laborante, ipsa moritur, æger sanatur. *Plin. l.* 23. *c.* 11.

Galilæa, f. 1. *Galilea*, regio Palæstinæ. Habet ab Occ. mare Syrium, seu Mare Magnum, seu Mediterraneum, ab Or. Genesaram lac. al. Jordanem fl. a Mer. Samariam, & Carmelum M. a Sept. Cœlesyriam, al. Syriam, seu Phœniciam, interjacente Libano M. Dicta est a γάλα, *lac*, quia ejus populi præ cæteris candore præditi sunt. Septentrionalem obtinet totius Judææ partem, quatuor amplexa Tribus, Aser, Nephthalim, Zabulon, & Issachar, quarum duæ primæ Phœnicibus, & Syris intermixtæ, Septentrioni etiam, & Jordanis fontibus viciniores, sub Galilæa Gentium, seu, & melius, sub Galilæa superiore, reliquæ sub inferiore ut plurimum intelliguntur.

Galla, f. 1. κηκίς, fructus quercuum. *Plin. l.* 20. *c.* 20. Cervicis dolores cum galla, & lini semine pari mensura sedat. ¶ Item genus vini, ita dictum, quia atrum, asperumque esset instar gallæ, quæ est fructus quercus. *Lucil.* apud *Non. c.* 5. *n.* 97. Gallam bibere, & rugas conducere ventri. quo monet, ventrem coarctandum esse, idest parsimonia utendum, gulæ non indulgendum. ¶ Item subula, instrumentum sutorum. Hinc apud *Macrob. l.* 2. *Satur. c.* 2. sutor quidam in hac voce lusit, qui dicebat Planco gallam se subigere, cum Plancus male audiret, quod Meviam Gallam alii nuptam subagitaret.

Gallæ, arum, f. Sacerdotes Cybeles ita appellati, quod muliebri & habitu, & more uterentur. *Catul. Carm. de Aty*, *v.* 12. Agite, ite ad alta, Gallæ, Cybeles nemora simul.

Gallæci, orum, m. Καλλαϊκοί, populi Gallæciæ in Hispania Tarraconensi extrema. *Plin. l.* 3. *c.* 3. & *l.* 4. *c.* 20.

Gallæcĭa, f. 1. *Gallicia*, pars Hispaniæ Tarrac. maxime in Occ. extensa. Habet ab Occ. & Sept. Oceanum Atlanticum, a Mer. Portugalliam, ab Or. Asturias, & Regnum Legionis. Subest tota dominio Regis Hispaniæ. *Plin.* 4. 20. & 19. 1. & *Flor.* 2. 17.

Gallaĭcus, a, um, ad Gallæciam pertinens, Callaicus, *Plin. l.* 8. *c.* 42. Gallaica gens.

Galleōtæ. V. Galeotæ.

Galli, m. 2. Sacerdotes Berecyntiæ, sive Cybeles, sive Matris Deorum, tum in Phrygia, tum in urbe Roma, quos more Deæ vetusto spadones esse oportebat, in memoriam Atys pueri, Gallo primo Sacerdote, vel a Gallo Phrygiæ fluvio, qui templo hujus Deæ vicinus erat, unde aquam ad sacrificia eruebant. Festi sententia dicti sunt a Gallo Phrygiæ fluvio, non quod inde aquam acciperent sacrificii causa, sed quod castrati essent, quia qui ex eo bibissent, in hoc furere incipiebant, ut se privarent virilitatis parte. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 361. D. Hieron. in *c.* 4. Oseæ dicit, hos Sacerdotes appellatos Gallos fuisse, quod Romani solerent homines Gentis Gallicæ Deæ Cybele mancipare, & effœminare, seu castrare in honorem Atys, quoniam vellent eam gentem ignominia afficere, quæ olim urbem Romam cepisset. Sed Romani hoc ipsum, quod Sacerdotes Cybeles vocabant Gallos, a Græcis acceperant, qui sic appellabant. V. *Cybele*. Princeps Sacerdotum Cybeles Archigallus vocabatur. In sacris utebantur tunica in modum organi utrinque decrescentibus virgulis purpureis. His solis stipem colligere licebat, cum reliquis Sacerdotum generibus id esset prohibitum.

Galli, orum, m. Franci, *Francesi*, Galliæ incolæ, Ger. *Frantzosen*, Gal. *François*, Hisp. *Franceses*. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 9. Robore valent Galli. ¶ De eorum origine, bellis, &c. V. Geographos, & *Sigon. de ant. Jur. Ital. l.* 1.

Gallĭa, Francia, *Francia*, inc. & Anglis *la France*, Ger. *Franckreich*, regio Europæ. Habet ab Occ. Oceanum Aquitanicum, ab Or. Rhenum fluv. quo separatur a Germania, & Alpes, quibus ab Italia, a Septen. mare Britannicum, & partem Belgii Hispano subditam, a Mer. mare Mediterraneum, & montes Pyrenæos, quibus ab Hispania sejungitur. Ejus longitudo est leucarum Francicarum 250. ab Occ. in Or. latitudo 237. a Sept. in Mer. ¶ Sed hoc nomen etiam de parte Italiæ usurpatur, quod olim variis temporibus varii Galliæ populi in Italiam venerint, in eaque consederint. Igitur Gallia duplex est, Transalpina, & Cisalpina. Transalpina, quæ hactenus descripta est, quæ & proprie, & vere Gallia est, in quatuor Provincias distribuitur, Aquitaniam, Galliam Narbonensem, Galliam Celticam, sive Lugdunensem, & Galliam Belgicam.

¶ Gallia Cisalpina, Gallia Italica, Italia Gallica, Gallia citerior, Gallia Togata, est pars Italiæ, inter Alpes, quibus a Transalpina discluditur, & mare Adriaticum, quod inter Anconam, & Timavum fl. fluit, ac inter Apenninum M. & Alpes Rhæticas, & Julias, seu Noricas. Dividitur in Cispadanam, *Lombardia di quà dal Pò*, & in Transpadanam, *Lombardia di là dal Pò*. Dividuntur inter se flumine Pado. Galliæ Cispadanæ populi fuere Ligures, Anamani, Boji, Lingones, & Senones. Transpadanæ fuere Cenomani, Euganei, Insubres, Orobii, Lepontii, Salassi, Libicii, Lævi, Taurini, & Segusini. Istri vero, Carni, & Veneti a quibusdam Galliæ Transpadanæ accensentur, ab aliis omnino ab ea excluduntur. ¶ Aliæ etiam Galliæ universæ divisio circumfertur, & est in Togatam, Braccatam, Comatam. Gallia Braccata eadem fuit, quæ Narbonensis, Romanorum Provincia, a braccis villosæ vestis genere appellata, quibus peculiariter ejus provinciæ homines utebantur. Comata dicta est reliqua omnis Transalpina Gallia, a comæ nutriendæ studio, quam diviserunt in Belgicam, Celticam, & Aquitanicam, quæ Aremorica ante vocata est. Togata est pars Cisalpinæ in Cispadana, a Placentia Anconam usque urb. & Rubiconem fl. protensa, in qua Æmilia, & pars Umbriæ, in ora Senonum, Adriatico mari exposita, inter Apenninum M. ad Mer. & Padum fl. ad Bor. perstricta. *Sigon. de antiq. jure Italiæ l.* 3. *c.* 4. dicit appellatam esse Galliam Togatam primum eam regionem, quæ Senonum fuit, deinde illam etiam, quæ Boiorum. Causa appellationis fuit, quod a Civibus Romanis, qui toga utebantur, magis, quam ulla alia Italiæ regio, habitaretur. Sed *Dio* scripsit, hoc nomine esse appellatam, vel quia multo pacatior erat, quam Transalpina, vel quia P. R. togæ usum incolis concesserat. Erant autem in Gallia Togata multa Municipia, & multæ Coloniæ Romanæ, quæ jus suffragii habebant. *Manut. in comment. ep. ad Att.* ¶ Denique duæ aliæ Galliæ nominantur. Novempopulana, & Subalpina. Gallia Novempopulana, vel Novempopulonia, *la Guascogna*, est pars Aquitaniæ, inter Garumnam fl. Pyrenæos M. & Oceanum, dicta a novem populis in illa præcipuis. Gallia Subalpina est pars Cisalpinæ Alpibus subjecta, alio nomine Regio Pedemontana, & Principatus Pedemontanus, *il Piemonte*. ¶ *Juven. Sat.* 7. *v.* 16. Gallogræciam *alteram Galliam* vocat.

Galliambus, V. Gallijambus.

Gallicæ, arum, f. 1. *galloscie*, genus calceamenti, quo utuntur Galli pluvioso tempore. *Cic.* 2. *Phil. c.* 30. Nam quod quærebas, quomodo redissem, primum luce, non tenebris, deinde cum calceis, & toga nullis nec gallicis, nec lacerna. Quo tamen in loco omnia pene exemplaria habent, *caligis*, sed corrupte, ut satis constat ex *Aul. Gel. l.* 13. *c.* 20.

Gallicānus, a, um, o. t. 2. idem quod Gallicus. *Cic. pro Quinct. c.* 4. De tota illa ratione, atque re Gallicana.

Gallicānus Mons, Gallicanus Saltus, *Gaura*, mons Campaniæ, idem ac Massicus, & Gaurus, Suessæ finitimus, inter Suessam, & Sinuessam urb. cum pago, qui *Cascano* dicitur.

Gallĭce, adverb. Gallorum more. *M. Var. apud Gel. l.* 2. *c.* 25. A Gallo, & Mauro Gallice, & Maurice dicimus.

Gallicinĭum, n. 2. *quella parte della notte, quando cantano i galli*, ἀλεκτοροφωνία, pars noctis, qua galli cantant, quæ est quarta castrensis vigilia. *Apul. de Asin. l.* 1. *in princ.* Noctis gallicinio venit quidam juvenis proxima civitate. *Ammian. l.* 22. *c.* 33. Secundis gallicinus videtur primi Solis exortus.

Gallĭcrus, uris, n. 3. herba, cujus cacumen pedi galli simile est. *Apul. de Herb.*

Gallĭcus, a, um, adject. ad Galliam pertinens. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 362. Cum tanto Phrygia Gallica distet humus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 93. Dimidiasque nates Gallica palla tegit.

Gallijambus, vel Galliambus, i, genus carminis, quod a Gallis Cybeles Sacerdotibus canebatur, constat autem jambico metro peculiari, ut *Super alta vectus Atys celeri rate maria*. V. Grammaticos. *Martial. l.* 2. *epigr.* 86. Mollem debilitate Galliambum.

Gallīna, æ, f. 1. *gallina*, Ger. *henne*, Gal. *poule*, Hisp. *gallina*, ἀλεκτορίς, avis domestica. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 28. An, obsecro hercle, habent quoque gallinæ manus? nam has quidem gallina scripsit. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 9. Sunt gallinæ generum trium, villaticæ, & rusticæ, & Africanæ, &c. V. *Colum. l.* 8. *c.* 2. ¶ Gallinæ vox est etiam inter blanditias amantium apud *Plaut. Asin.* 3. 3. 76. Dic igitur me tuum passerculum, gallinam, coturnicem, &c. ¶ *Gallinæ albæ filius*. h. e. felix, fortunatus, nobilis. *Juven. Sat.* 13. *v.* 141. Quia tu gallinæ filius albæ, Nos viles pulli nati infelicibus ovis. ¶ Gallina canens ex priscorum superstitione notabat, in illa domo uxorem marito superiorem fore. V. *Ter. Phorm.* 4. 4. 27.

Gallinacĕus, a, um, o. t. 2. *di gallina*, ἀλεκτορικός, quod ex gallinis est. *Var.* 3. *de R. R. c.* 9. Gallinaceis enim pullis bis deni dies opus sunt. *Cic. pro Mur. c.* 29. Gallus gallinaceus, pro quo dicitur & *gallinaceus* absolute. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Alectorias vocant in ventriculis gallinaceorum inventas. ¶ *Gallinaceum lac*, proverbium est, quo rerum omnium copia significatur. *Plin. in proœm. Oper.* Ut vel lactis gallinacei sperare possis haustum.

Gallinarĭa, æ, *Isola d' Albenga*, insula, vel potius scopulus in Ligustico mari, dicta a gallinarum copia. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 9. ¶ Item silva prope Cumas, *la Pineta di Patria*. *Cic. Fam. l.* 9. *epist.* 23. *Strabo l.* 5.

Gallinarĭum, rii, n. 2. *pollaio*, Ger. *huenerhauss*, Gal. *poullier*, Hisp. *gallinero*, ὀρνιθών, locus, in quo aluntur gallinæ. *Col. l.* 8. *c.* 3. Gallinaria constitui debent in parte villæ, quæ hybernum spectat Orientem.

Gallinarĭus, rii, m. 2. *galinaio*, Ger. *man so die hennen warteg*, Gal. *poullailler*, Hisp. *gallinero*, ὀρνιθοκόμος, qui gallinas curat. *Plin. l.* 10. *c.* 55. Traditur quædam ars gallinarii cujusdam dicentis, quid ex quoque esset. Adde *Cic.* 4. *Acad. c.* 26.

Gallinarĭus, a, um, adject. ad gallinas pertinens. *Var. R. R. l.* 3. *c.* 9. Gallinarius curator. *Cels. l.* 8. *c.* 15. Scala gallinaria.

Gallinŭla, æ, f. *gallinella*, dimin. parva Gallina. *Arnob. l.* 7. Gallinulam vitulum concremare. *Avien. in Prognost. Arat. v.* 387. Pectora cum curvo purgat gallinula rostro.

Gallipŏlis, Callipolis, *Gallipoli*, urbs munitissima Salentinorum maritima, in ora, inter Tarentum 50. & Japygium prom. in Or. 30. in peninsula.

Callitæ, *Chilestre*, pop. & opp. Alpium maritimarum, ubi Cottiæ incipiunt, in Delphinatu, ad Druentiam fl.

Gallo, as, n. 1. βακχεύω, bacchor, insanio, a Gallis Cybeles Sacerdotibus. *Var. Eudem. apud Non. c.* 2. *n.* 382. Et Deam gallantes vario retinebant studio.

Gallogræcĭa, V. Galatia.

Gallulasco, is, n. 3. significat pubescere, hirquitallire; dicitur etiam de voce puerorum, quæ circa pubertatem crassior fit, similisque voci galli gallinacei. *Nev. apud Non. c.* 2. *n.* 368. Puer, cujus vox gallulascit.

Gallŭlus, a, um, adject. diminut. a Gallus. h. e. Gallicus. *Auson. de Urbib. epigr.* 7. Gallula Roma, Arelas.

Gallus, li, m. 2. *gallo*, Ger. *han*, Gal. *coq*, Hisp. *gallo*, ἀλέκτωρ, avis domestica, quam vulgo gallum gallinaceum vocant, ut illam distinguant

a Gal-

a Gallis populis, seu Francis, item a Gallis Sacerdotibus, a γάλλαξ, palea, idest rubens illud, quod de mento gallorum barbæ instar propendet. *Cic. 2. de Div.* Causam explicat, cur ante lucem galli canant. *Mart. l. 9. epigr. 68.* Nondum cristati rupere silentia Galli. ¶ Gallus Marti sacer fuit, quia valde pugnax est. ¶ Item Æsculapio. *Lactant. lib. 3. cap. 20.* ¶ *Gallus in sterquilinio suo plurimum potest*: proverb. de eo, qui domi prævalet. *Senec. in Apocolocynt.* ¶ Gallus Cybeles Sacerdos: item Gallus, *h. e.* Galliæ incola. V. Galli.

Gallus, m. 2. *Garippo*, flu. ingens Bithyniæ, ex Celænis Montibus Phrygiæ Magnæ oriens, Pessinuntemque urbem alluens, atque in Sangarium labens, cujus aquæ large epotæ in furorem vertere feruntur, parce vero sanitatem conferre. *Ovid. 4. Fast.*

Cornelius Gallus, præstantissimus Poeta, cujus etiam hodie aliquot fragmenta extant. Hic primus Ægypti Præfectus fuit, Augusto Cæsari familiarissimus. Sed tandem ejus jussu, cum in proditionis suspicionem venisset, interfectus est.

Gallus, a, um, adject. Gallicus. *Sallust. Fragm. l. 4. hist.* Dum Gallæ mulieres conventum vitantes. Adde *Martial. lib. 5. ep. 1.* ¶ Affertur hic a quibusdam Lexicographis locus ex *Catullo*, sed V. Gallæ.

Galumma, atis, n. velamen. *Martian. Capel. l. 1.* Galumma lacteum.

Gamba, æ, f. crus, sive ungula jumenti. *Veget. l. 3. c. 19.* Si gamba tumere cœperit. *Id. l. 1. c. 27.* Si lacce in gambis fuerint. V. *Salmas. ad hist. August.*

Gambōsus, a, um, adiect. qui gambam tumidam habet. *Veget. lib. 3. c. 20.* Si gambosum factum fuerit animal.

Gamma, æ, f. tertia Græcorum, & septima Latinorum littera. *Auson. in Technopæg.* Prævaluit postquam gammæ vice functa prius C. ¶ Item figura hujus literæ apud Agrimensores. Hinc apud *Auctor. de Limit. Goes. p. 278.* Fundus *in gamma jacere* dicitur, qui ea est forma. Et *p. 309.* Termini si transversi positi fuerint, gammam faciunt.

Gammărus, V. Cammarus.

Gammātus, a, um, adject. Gammæ figuram habens, ut gammatus limes, *Auctor de Limit. apud Goes. p. 228. 253. & 271.*

Gamphasantes, m. 3. populi Libyæ Æthiopicæ, sine ullis vestibus viventes, qui a præliis abstinent. *Plin. l. 5. c. 8.*

Gandăvum, n. 2. ante Ganda, & olim Clarinea, *Gant*, inc. *Ghendt*, urbs maxima Belgii, Flandriæ caput, cum arce munita, Caroli V. Imper. patria. Abest a litore 4. l. Lysa fl. intermeante, ad Schaldim fl. qui ibi Lysam recipit. Pop. Gorduni.

Gandări, m. 2. pop. Asiæ, trans Margianam in Or. apud Chorasmios. *Plin. l. 6. c. 16.*

Ganĕa, æ, f. & ganeum, i, n. *bordello*, Germ. *hurenhauss*, Gal. *bordeau*, *bordeliere*, Hisp. *burdel*, πορνεῖον, taberna meritoria, ubi gulæ opera navatur, & lupanar meretricium, ἀπὸ τῆς γῆς, *terra*, quod hujusmodi loca subterranea essent. *Cic. in Pison.* Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore, atque fumo. *Terent. Adelph. 3. 3. 5.* Credo, abductum in ganeum. ¶ Accipitur etiam pro ipsa ingluvie, cibarisque. *Plin. l. 8. c. 51. de porco.* Neque alio ex animali numerosior materia ganeæ.

Ganearius, a, um, ad ganeam pertinens. *Triclinium ganearium* dicitur, ubi exquisitioribus epulis gulæ studiosi operam dant. *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* Gallinæ Africanæ in triclinium ganearium introierunt e culina.

Ganĕo, onis, m. 3. *bordelliere*, Ger. *hurenjucheer*, Gal. *bordelier*, *hanteur de tavernes*, Hisp. *el que anda al burdel*, ἄσωτος, qui ganeas frequentat. *Cic. in Catil.* Quis ganeo? quis adulter? quæ mulier infamis? quis corruptor juventutis? *Id. pro Sext. c. 52.* Ganeo egentissimus.

Ganĕbæ, arum, m. *facchini*, bajuli, Persarum lingua. *Curt. l. 3. c. 13.* Gangabas Persæ vocant humeris onera portantes.

Gangaridæ, m. 1. pop. Asiæ inter Assyrios, & Indos, juxta Gangem. *Curt. l. 9. c. 2. Virg. 3. Georg.* ¶ Item pop. Albaniæ, quorum urbs Gangara, in ora maris Caspii, inter ostia Cyrrhi, & Albani fl.

Ganges, gis, & Gangetis, m. 3. *Gange*, *Ganga*, γάγγης, fl. maximus Indiæ ulterioris, qui illam a citeriore disterminat, ex quo India citerior intra Gangem, ulterior extra Gangem appellatur. Dictus est a Gange Æthiopum Rege. *Suid.* Nascitur ex Emodis M. Scythiæ, al. ex Imao, al. ex M. *Dalanguer*, in confinio Tartariæ, in tractu *Kakaker*, & fluens in Mer. per ditiones Magni Mogolis Prayam, & Gourum urbes rigat, & auctus fl. Kanda, Perselio, Semena, & Tziotza, aliisque plurimis ditionis Magni Mogolis, in Oceanum Indicum, in sinum ab eo Gangeticum dictum se exonerat duobus extremis ostiis 80. l. Hispanicis inter se distantibus, al. quinque ostiis. ¶ In Gange anguillæ inusitatæ magnitudinis triginta pedum reperiuntur. *Solin. Plin. l. 9. c. 3.*

Gangetĭcus, a, um, adject. ad Gangem pertinens. *Col. l. 8. c. 8.* Gangeticæ aves. *Ser. Med. v. 863.* Gangeticum nemus. ¶ Gangeticus sinus, *Golfo di Bengala*, ubi Ganges in mare profluit. ¶ Gangetica tellus, *Regno di Bengala*, regio circa Gangem.

Gangētis, idos, f. patronym. *Avien. Perieges. v. 1363.* Campos intrant Gangetidos oræ.

Ganglion, sive Ganglion, m. 2. γάγγλιον, tumor in capite, vel in collo. *Cels. l. 7. c. 6.* ¶ Item nervi alicujus vel ex ictu, vel ex lassitudine contortio, multis quidem omnino partibus corporis, sed præcipue mollibus, ut in extremitate manuum, atque pedum. V. *Veget. l. 2. c. 30.*

Gangra, orum, vel Gangre, es, Theodosia Gangrorum, *Cangria*, *Tosia*, Turc. *Keingara*, urbs Paphlagoniæ, in mediterraneis.

Gangræna, æ, f. 1. *gangrena*, Ger. *der krebs*, Gal. *gangrene*, Hisp. *caratan*, γάγγραινα, al. ignis S. Antonii, S. Marcelli, &c. est partis alicujus incipiens mortificatio, & corruptio ob inflammationis, qua conflictatur, magnitudinem, vel, ut *Galenus* definit, est mutatio coloris a statu naturali in alienum, & mortificatio membri cum, vel sine ulcere, a γράω, edo, vel ab antiquo γάγγραι, cancer. *Lucil. lib. 1. Sat.* Serpere uti gangræna malo. Ex *Non. c. 2. n. 375.* ¶ Translate *Var. apud eund. ibid.* Animadvertitur, per omnes artus populi hanc mali gangrænam permeasse. V. *Cels. l. 5. c. 26. &c.*

Gannĭo, is, n. 4. *far voce di volpe*, Germ. *bellen*, Gal. *glappir*, *japper*, Hisp. *ganir*, κνυζᾶσθαι, proprie vulpium est, ut ait *Donatus ad Terent. Adelph. 4. 2. 18.* V. *Var. de L. L. l. 6. sub fin.* & *Non. c. 6. n. 10.* ¶ *Festus* gannire exponit de querula canum voce, *guaiolare*. Hinc *Lucret. l. 5. v. 944.* de canibus lambentibus, aut lactantibus catulos: Longe alio pacto gannitu vocis adulant. ¶ Transfertur & ad homines. *Terent. loc. cit.* Quid ille gannit? h. e. murmurat. *Pers. sat. 5. v. 96.* Secretam gannit in aurem. Alii leg. *garrit*.

Gannitio, onis, f. 3. idem ac gannitus. *Fest.*

Gannitus, us, m. 4. κνυζηθμός, actus ganniendi. *Martial. l. 5. epigr. 61.* Et gannitibus improbis lacessas. Adde *Lucret. loc. cit. in Gannio.*

Ganymēdes, m. 3. γανυμήδης, filius Trois Regis Troadis, nepos Erichthonii, pronepos Dardani, frater Assaraci, & Ili, formosissimus puer, quem cum Jupiter deperiret, jussit in cœlum ab aquila portari, & sibi a cyathis esse, repudiato ministerio Hebes, quæ ante illius raptum miscendo nectare præerat. Inter sidera translatus traditur conficere signum illud, quod Aquarium vocamus, quia stellæ suo situ aquam fundentis imaginem videantur referre.

Ganymedēus, a, um, adject. ad Ganymedem pertinens. *Martial. l. 9. epigr. 17.* Nec Ganymedeas mallet habere comas.

Ganza, æ, f. anser. *Plin. l. 10. c. 23.*

Garamantes, m. 3. pop. Libyæ interioris, qui circa fontes Cinyphi flu. incolunt, & Syrtim parvam attingunt, quorum regio *Guanguara*, *Lempta*, & *Theraegau*. Metrop. *Garama*, apud ortum flu. prædicti, ab Hammonis Oraculo itinere 15. dierum. Dicti sunt a Garamante Apollinis F. qui Garamam urbem condidit. Mulieres habent communes. Apud eos dipsades serpentes maximi reperiuntur. *Virg. Ecl. 8. v. 44.* Aut extremi Garamantes. Et in sing. num. *Senec. Herc. Oet. v. 1101.* Quidquid sparsus Garamas tenet. Adde *Sil. l. 6. v. 705.* ¶ Garamantes, is, m. 3. Rex Phœniciæ fuit, cujus filiam Garamantida Jupiter apud Bagradam fluv. compressit, & ex ea genuit Hiarbam.

Garamantĭcus, a, um, o quod spectat ad Garamantes, ut Garamantica signa. *Sil. l. 1. v. 142.*

Garamantis, idis, f. patronym. *Virg. 4. Æn. v. 198.* Hic Ammone satus rapta Garamantide Nympha. *Silius l. 14. v. 499.* Garamantide pinu.

Gargānus, m. 2. *Monte Gargano*, & *Monte di S. Angelo*, mons Apuliæ Dauniæ, ubi Archangelus Michael apparuit, inter Sipontum, & Hyrium. Ibi opp. S. Angeli, ab ora maris Adriatici 5. M. P. *Horat. l. 2. od. 9.* Querceta Gargani laborant. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 106.* Garganum Alpinis, Apenninumque nivalem.

Gargarĭcus, a, um, adject. ad Gargarum montem pertinens, ut Gargaricus lucus, *Auson. epist. 25. v. 16.*

Gargarĭdio, as, est gutture eliquare, vel proferre aliquid sono, qualis solet esse ad fauces colluentium, a *gargarizo*, vel a γαργαρεών, *gurgulio*. *Var. epist. ad Fusium apud Non. c. 2. n. 371.* Quinctipotis Clodiani forias, ac poemata ejus gargaridians, dicens, o fortuna, o fors fortuna. h. e. garriens. ¶ Alii leg. *gargarisso*, *as*.

Gargarismatium, ii, γαργαρισμάτιον, gargarizatio. *Marcel. Empir. c. 13.* Aliqua re pro gargarismatio uti. *Theod. Priscian. l. 1. c. 12.* Gargarismatium adhibere.

Gargarizatio, f. 3. actus gargarizandi. *Plin. l. 21. c. 19. Cels. l. 4. c. 7.*

Gargarizātus, us, m. 4. idem ac gargarizatio. *Plin. l. 30. c. 4.* & *l. 28. c. 12.*

Gargarizātus, a, um, o. partic. a gargarizo. *Plin. l. 20. c. 17.* Sedat anginas gargarizatum.

Gargarizo, as, a. 1. *gargarizzare*, Ger. *gorgeln*, Gal. *gargarizer*, *gazouiller*, Hisp. *gargarizar*, γαργαρίζω, est liquorem ore haustum sæpe ad gurgulionem, idest, guttur revocare, a γαργαρεών, *gurgulio*. *Cels. l. 4. c. 22.* In vetusto capitis dolore communia sunt sternutamenta excitare, inferiora vehementer refricare, gargarizare his, quæ salivam movent. *Plin. l. 20. c. 9.* Et qui gargarizatur uva tumente.

Gargărus, i, m. & Gargara, orum, n. 2. cacumen montis Idæ, in Troade, ubi opp. ejusdem nominis, apud Ilium urb. Pergamis prox. quod agrum frugum omnium feracissimum habet. *Eustathius* ait, hoc promontorium a sono nomen accepisse, fortasse quia plurimis fontibus irrigatur. In proverbium abiit pro infinito rei alicujus numero. *Virg. 1. Georg. v. 103.* Ipsa suas mirantur Gargara messes.

Gargettius, ii, gentile nomen, γαργήττιος. Apud *Stat. l. 1. Silv. 3. v. 94.* Epicurus vocatur *senex Gargettius*; a pago, ubi natus.

Gargiliānus, a, um, ad Gargilium pertinens, quod est nomen viri proprium, ut Gargilianus fundus, *Scævola Dig. l. 32. leg. 39.*

Garrĭo, is, n. 4. *ciarlare*, *ragionare inettamente*, *garrire*, שׂיח, Germ. *schwetzen*, Gal. *babiller*, Hisp. *gorgear*, *parlar*, στωμύλλεσθαι, proprie dicitur de avibus. *Apul. in Florid. n. 17.* (*al. l. 3.*) Lusciniæ canticum adolescentiæ garriunt. De ranis usurpat *Mart. l. 3. epigr. 93.* Meliusque ranæ garriant Ravennates. ¶ Transfertur ad homines, & significat inepte loqui, nugis molestis obstrepere. *Cic. in Or.* In gymnasiis Philosophi garrire cœperunt. *Plaut. Curc. 5. 2. 6.* Nugas garris.

Garridĭsso, as, idem ac garrio. Ita leg. quidam in loco *Varronis*, quem in *Gargaridio* attulimus.

Garrītus, us, ui, m. *cicalamento*. *Sidon. l. 8. ep. 6.* Garritui fræna stringere.

Garrulĭtas, tis, f. *ciancierne*, פטפוט, Germ. *klapperheit*, Gall. *caquet*, Hispan. *parleria*, ἀδολεσχία, actus ipse garriendi. *Mart. l. 5. epigr. 53.* Auctoris pereunt garrulitate sui. ¶ In pueris festivitas est. *Sueton. Aug. c. 83.* Pueros garrulitate amabiles. Adde *Senec. de consol. ad Helvid. c. 16.*

Garrŭlus, a, um, o. *cianciatore*, *ciarlone*, פטפטן, Germ. *schwætzer*, Gall. *babillour*, Hisp. *hablador*, *parlador*, ἀδόλεσχος, loquax, ineptus, qui inanibus verbis abundat. Proprie de avibus dicitur. *Virg. 4. Georg. v. 307.* Garrula cum tignis nidum suspendit hirundo. ¶ Hinc ad alia transfertur. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 69.* Percontatorem fugias: nam garrulus idem est. *Ovid. 2. Fast. v. 316.* Garrulus rivus. *Id. 2. Amor. el. 2.* Lingua garrula.

Garum, ri, n. 2. γάρον, liquamen est ex intestinis piscium sale maceratis. Dictum est, quod olim ex garo pisce fieret. Nunc fit ex infinito piscium genere. *Isid. l. 20. c. 3. Plin. l. 3. c. 7. & 8.* Differt a muria, quod garum olim fiebat ex garo, postea ex scombro, & divitum erat, sed muria e thunnis, & pauperum. *Mart. l. 13.* Nobile nunc sitio luxuriosa garum. ¶ *Garum sociorum*, incertum est, unde dictum sit, utrum quia in sodalitatibus, ac conviviis eo uterentur, an quia a sociis Populi R. initio mitti soleret. *Harduin.* putat ita dictum a societate publicanorum, qui vectigal illi impositum exigerent. Laudatissimum fiebat e scombro pisce, ut docet *Plin. l. 31. c. 8.* in cetariis Carthaginis novæ. Ejus meminit etiam *Senec. ep. 95.*

Garumna, *la Garonne*, fl. maximus Aquitaniæ, quam in duas dividit. Oritur ex Pyrenæo M. in montibus Auræ, in confinio Aragoniæ. Eum diligenter describit *Pomp. Mela l. 3. 3. c. 2. Auson. Mosel. v. 483.* Æquoreæ te commendabo Garumnæ.

Garus, ri, γάρος, m. piscis ex genere locustarum, ex cujus intestinis garum fiebat. *Plin. l. 31. c. 8. & l. 32. c. 21.*

Garyophyllon, i, n. *garofano*, *gherofano*, καρυόφυλλον, genus aromatis in India nascentis, piperis grano simile, sed grandius, & fragilius. Tradunt, in Indico luco id gigni. Advehitur odoris gratia. Ita *Plin. l. 12. c. 7.* ubi notat *Harduin.* quod eodem nomine ad nos affertur, & in condituris adhibetur, aliud omnino esse ab hoc, quod *Plin.* describit: fortasse autem esse illud, quod *cubebe* ab aliis appellatur. V. *Clusium*, & *Dalechamp.* ¶ Flos ille, qui eodem nomine apud nos gignitur, a similitudine odoris appellationem traxit.

Gaster, eris, m. *ventre*, γαστήρ, venter. Græca vox. *Cæl. Aurelian. 3. Tard. c. 8.* Rotunda, atque extans inflatio secundum gastera.

Gaster, tri, m. genus vasis ventricosum, a γαστήρ, venter. *Petron. Sat.* Per omnes scrupos, gastrorumque fragmenta traximus cruentos pedes. Alii leg. *glarearumque* rectius.

Gau, pro gaudium, dixisse *Enn.* ostendit *Auson. in Monosyl.* illo versu: Ennius ut memorat, replet te lætificum gau.

Gau-

Gaudebundus, a, um, adject. gaudio gestiens. *Apul. l. 8. post init.* Futuræ soboli gaudebundus. Legitur & *gaudibundus.*

Gaudeo, es, gavisus sum, n. 2. *allegrarsi*, *dilettarsi*, שמח, Ger. *sich frewen*, Gal. *se rejouir*, Hisp. *alegrarse*, χαίρω, est secum, & apud se lætari, a Dorico γαθέω, γηθέω. Differt a *gratulor*, quia *gaudeo* est secum, & apud se lætari, neque respicit alium, *gratulor* est alterius causa lætari. Item differt a *lætor*. Nam *gaudere* dicimur, cum re aliqua exhilaratur animus, nullum tamen ejus foris apparet indicium; contra *lætari* quis dicitur, cum ita movetur animus, ut in vultu, & gestibus lætitiæ signa prodantur. *Cic. 6. Fam. ep. 15.* Mihi gaudeo, tibi gratulor. *Id. 3. Tusc. c. 21.* Atque ut confidere decet, timere non decet, sic quidem gaudere decet, lætari non decet. ¶ Interdum habet post se accus. gaudium. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 2.* Ut suum gaudium gauderemus. ¶ Ponitur etiam pro delectari, cum ablat. *Virg. in Bucol.* Numero Deus impare gaudet. Et addita præp. *de*. *Cic. Fam. 7. ep. 2.* De Bursa te gaudere, certo scio. ¶ *Gaudeo voti*, significat, ex animo gaudeo, te voti compotem factum esse. *Apul. lib. 1.* Sed quid istud? voti gaudeo. ¶ *Gaudere in sinu*, proverbialis locutio, significat secum, & cum suis lætari. *Cic. 3. Tusc.* Quoniam plausibilia non hæc sunt, ut in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant. Adde *Tibul. l. 4. eleg. 12.*

Gaudendus, a, um, particip. pass. a gaudeo. *Paulin. Petrocor. l. 4. v. 291.* Gaudendos lugete triumphos. *Symmach. l. 3. ep. 29.* Ista pars gaudenda mihi potius est, quam, &c.

Gaudialis, le, adject. ad gaudium pertinens. *Apul. l. 8. A. A.* Gaudiales instruunt dapes.

Gaudibundus. V. Gaudebundus.

Gaudimonium, ii, n. gaudium. *Petron. fragm. Tragur.* Jamdudum gaudimonio dissilio.

Gaudium, dii, n. 2. lætitia, *allegrezza*, *gaudio*, ששון, Ger. *frewd*, Gal. *rejouissance*, Hisp. *alegria*, χαρά, χάρμα, est affectio animi alicujus præsentis boni opinione concepta, & proprie cum exhilaratur animus aliqua re, neque tamen ita ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Differt a lætitia, quia, ut ait *Cic. 4. Tusc. c. 6.* cum ratione animus movetur placide, atque constanter, tum illud gaudium dicitur: cum autem & inaniter, & effuse animus exultat, tum illa lætitia gestiens, vel nimia dici potest, quam ita definiunt, sine ratione animi elationem. *Id. Fam. 9. ep. 14.* Cumulari gaudio. *Id. 5. Fin. c. 24.* Afficere gaudio. *Id. Catil. 1. c. 10.* Gaudiis exultare. *Id. Fam. 10.* Gaudio exsilire, gaudio efferri. ¶ Dicitur & de Venerea voluptate. *Propert. l. 2. eleg. 31. v. 9. Horat. l. 3. od. 6. v. 27. Lucret. l. 5. v. 852.* &c.

Gaudos, *il Gozo*, ins. Cretæ adjacens, ad Occ. e regione Criumetopi, seu Frontis Arietis prom. Cretæ in Austr. Est parvi circuitus. ¶ Gaudos item, seu Gaulos, ins. Africæ, in mari Medit. a Melita 5. M. P. in Occ. Siciliam versus, al. versus prom. Mercurii, ubi arx in monte edito, cui burgus subjacet. Serpentes, & scorpiones non fert, & ejus pulvis eos alibi fugat, & necat. *Plin. l. 4. c. 12.*

Gavia, f. 1. καύηξ, αἴθυια, avis aquatica in petris nidificans, a sono καῦ καῦ, quem in canendo edit. *Apul. l. 5.*

Gaulus, m. 2. genus navigii Phœnicii, lingua Pœnicum. *Fest. Gel. l. 10. c. 25.* ¶ Item poculi genus, quia erat forma cymbii. *Plaut. Rud. 5. 2. 32.*

Gaunace, es, f. 1. vel gaunacum, ci, n. 2. stragulum, aut operimentum altera parte villosum. *Var. l. 4. de L. L. Scalig.* legit Gaunacumina. Sed vox est peregrina, ipso *Varrone* teste.

Gauranus, a, um, adject. ad Gaurum pertinens, ut Gaurani sinus, Gauranus mons. *Stat. l. 8. Theb. & l. 4. Silv. 5.*

Gaurus, Gaurani Montes. *Monte Barbaro*, mons Campaniæ, apud Puteolos urb. ¶ Item *Gorro*, *seu Garro*, mons alter Campaniæ, Massico, Gallicano, & Falerno junctus. Hic vinum præcipuæ bonitatis nascitur, quod Gauranum dicitur. *Stat. l. 3. silv. 5.*

Gausapatus, a. 1. 2. gausape indutus. *Sen. in epist. 53.* Mitto me in mare, quomodo psychrolutam decet, gausapatus.

Gausape, n. indecl. vel gausape, is, n. vel gausapum, pi, n. 2. γαυσάπης, peristroma, quo mensa tegebatur, a voce Græca allata. Aliqui dicunt, fuisse militare stragulum utrinque villos habens, vel una tantum parte, quod pro lecto in castris sterneretur, primo ex stramento consuevisse fieri, postea ex lana, majoribus villis. *Plin. l. 8. c. 48.* Antiquis torus e stramento erat, qualiter nunc etiam in castris gausape. *Hor. l. 2. sat. 8. v. 11.* Gausape purpureo mensam pertersit. *Pers. sat. 6. v. 46.* Jam chlamydas regum, jam lutea gausapa captis. ¶ Pro barba hirsuta, & prolixa *Pers. sat. 4. v. 37.* Tu cum maxillis balanatum gausape pectas. ¶ Dicitur etiam *gausapa*, *æ*, f. teste *Varr.* apud *Charis. & Priscian.* & hac ratione usurpatur a *Petron. in Satyr. c. 28.* Involutus coccina gausapa.

Gausapila, æ, f. quasi diminut. a gausapina. *Petron. Satyr.* Cinædus supervenit myrtea subornatus gausapila.

Gausapina, f. 1. vel gausapina penula, villosæ vestis genus, quo hyberno tempore, & frigido utebantur. *Mart. l. 6. epigr. 59.* Propter sexcentas, Baccare, gausapinas.

Gaza, æ, f. *ricchezza*, טמון, Germ. *schatz*, Gal. *richesse*, Hisp. *riqueza*, γάζα, pecunia Regia, lingua Persarum. *Pomp. Mela.* Gazam Persæ ærarium vocant. *Curt. l. 3.* Ante Solis ortum pecuniam Regiam (gazam Persæ vocant) cum pretiosissimis rerum efferri jubet. *Cic. 2. Off.* Omni Macedonum gaza potitus est Paulus. ¶ Sumitur etiam generatim pro opibus, supellectile, & omni, quod privatim possidemus. *Virg. 5. Æn.* Et gaza lætus agresti. ¶ In plur. *Horat. l. 1. od. 29.* Beatis Arabum invides Gazis.

Gaza, f. 1. *Gaza*, *Azza*, urbs Palæstinæ, in Tribu Judæ, una ex quinque Satrapiis Philistinorum, Ægyptum versus ultima. Dicta est ex eo, quod Cambyses in Ægyptum proficiscens in ea belli opes, & pecuniam reposuit. *Pomp. Mela.* ¶ Gaza item, Agaza, *Ozjac*, urbs Mediæ, in Atropatia, olim Regia, ab Ecbatanis 450. stad.

Gazæus, a, um, adject. &

Gazeticus, a, um, adject. ad Gazam Palæstinæ urbem pertinens, ut Gazæa, vel Gazetica vina, quæ optima circa illius urbis loca gignebantur. *Sidon. carm. 17. v. 15.* Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna. Adde *Pomp. Mel.*

G ANTE E.

Gebala, f. 1. tertia Palæstinæ portio. Gent. Gebalenus.

Gebalena, f. 1. regio Palæstinæ, in finibus Eleutheropoleos.

Gebannitæ, m. 1. pop. maris Rubri accolæ, in Arabia deserta, quorum caput Thonna, unde genus myrrhæ Gebanniticum.

Gebenna, Gebennæ, Gebenni Montes, *Cemmenus*, mons. Galliæ in longum extensus inter Rhodanum, & Garumnam fl. qui Avernos ab Helvetiis separat. *Cæs. l. 7. B. G. c. 8. Sueton. in Cæs. c. 25.* ponit inter fines Galliæ.

Gebennicus, a, um, adject. ad Gebennam pertinens, ut Gebennici montes, *Pomp. Mela l. 2. c. 5.*

Gehenna, vel Geena, f. 1. γέεννα, vallis apud Hierosolymam, ad radices Moria M. in quibus Siloa fluit, ubi Baal colebatur, ubi ipsi Hebræi filios suos immolaverunt. Dicta est quasi Vallis filiorum Ennon. Translate sumitur pro loco futurorum suppliciorum, & pœnarum perpetuarum, quibus improbi cruciandi sunt, quia Deus minatus fuerat, se vallem illam impleturum cadaveribus mortuorum. *Hieron. Tertul. Prudent. Sedul.*

Gela, f. 1. Alica, al. *Chiazza*, al. *Terra nuova*, urbs Siciliæ in ora Australi, in valle Neetina, cum arce, & portu, ad Gelæ fl. ost. Condita post Syracusas a Rhodiis, post Romam anno 61. *Virg. 3. Æn. v. 702.* Apparet Camerina procul, campique Geloi, Immanisque Gela fluvii cognomine dicta.

Gelas, m. Gela, Himera, *Salso*, fl. Siciliæ maximus, qui oritur ex Nebrodide M. apud Petram opp. ac in Mer. ad Gelam urb. fluit in mare. Sed aliis est *Fiume di terra nuova*, qui fontes habet apud Pergusam lac.

Gelasco, is, n. 3. *agghiacciarsi*, Ger. *gefrieren*, Gal. *se geler*, Hisp. *elarse*, πήγνυμαι, est in gelu astringi. *Gell. l. 17. c. 7.* Vina rarenter congelascunt. Adde *Plin. l. 14. c. 21.*

Gelasianus, i, m. *buffone*, mimus. *Sidon. Carm. 23. v. 301.* Mimos schœnobatas, gelasianos.

Gelasinus, i, γελασῖνος, q. d. ridiculus, a γελάω, rideo. Gelasini dicuntur quatuor dentes anteriores, qui ridendo nudantur. *Martial. l. 7. epigr. 24.* Nec grata est facies, cui gelasinus abest. quod quidam intelligunt de lineis, quæ ridendo efficiuntur in vultu.

Gelatio, f. 3. πῆξις, actus gelandi, gelu, & ipsa concretio aquæ. *Plin. l. 17. c. 24.* Si protinus editis fructibus gelatio magna consecuta est.

Gelatus, a. 1. 2. *gelato*, *congelato*, πηγείς, frigore astrictus, partic. a gelo. *Martial. l. 5. ep. 9.* manus Aquilone gelatæ. *Col. l. 10. c. 38.* Gelatum lac. *Id. l. 7. c. 8.* Gelatus caseus.

Gelicidium, dii, n. idem, ac gelu, seu concretio aquæ. *Col. l. 2. c. 8.* Quæ hybernis imbribus, aut gelicidiis, pruinisque infestentur.

Gelide, adv. *freddamente*, ψυχρῶς, frigide. Translate *Hor. in Arte*, v. 171. Vel quod res omnes timide, gelideque ministrat.

Gelidus, a, um, a. 1. 2. *gelido*, *freddo*, *gelato*, Ger. *eiskalt*, Gal. *gelé*, Hisp. *elado*, κρυερός, frigidus, a gelu. *Virg. 3. Æn.* Gelidusque coit formidine sanguis. *Plin. l. 2. c. 103.* Fontes æstate gelidiores. *Id. l. 31. c. 2.* Aquæ gelidissimæ. ¶ Gelida, absolute pro aqua gelida usurpatur, ut calida. *Hor. l. 2. sat. 7.* Fontibusque repulsum perfundit gelida.

A. Gellius, a nonnullis Agellius dictus, Grammaticus celeberrimus sub Adriano Imp. auditor fuit Corn. Frontonis: librum conscripsit varia eruditione concinnatum, quem Noctes Atticas nuncupavit. V. *Lips. in Quæstionib. Epistol. l. 5. ep. 8.*

Gelo, as, avi, atum, a. 1. *agghiacciare*, Ger. *gefroren machen*, Gal. *geler*, Hisp. *elar*, πηγνύω, frigore adstringo. *Plin. l. 15. c. 6.* Si gelent frigora, quoto die (olivam) premendam. *Col. l. 9. c. 6.* Alvearia fictilia accenduntur æstatis vaporibus, & gelantur hyemis vaporibus. ¶ Usurpatur & absolute a *Plin. l. 14. c. 3.* Non ante demetuntur, quam gelaverit. h. e. anni tempus gelidum factum fuerit. *Lucan. l. 9. v. 681.* vultusque gelantem Perseos aversi. ¶ Translate *Juven. sat. 6. v. 95.* Pavidoque gelantur pectore.

Geloni, Gelones, Budini, Bodeni, Vidini, pop. Mysiæ inf. inter Thraces, & Getas, seu potius Scythiæ Europææ, apud Borysthenem flu. Neuris finitimi, proximi Turcis, & Agathyrsis. Horum regio est *Podolia*. Ibi Bodinus mons. Dicti sunt a Gelono Herculis filio. Sanguinem equinum cum lacte mixtum bibebant. *Virg. 2. Georg. v. 115.* Eoasque domos Arabum, pictosque Gelonos.

Gelous, a, um, adject. a Gela Siciliæ urbe, & fluvio. *Virg. 3. Æn. v. 701.* Apparet Camerina procul, campique Geloi.

Gelu, n. 4. *gelo*, *ghiaccio*, קרח, Ger. *eiss*, Gal. *gelee*, Hisp. *yelo*, κρυμός, κρύσταλλος, glacies, hoc est, aqua frigore concreta, indeclinabile est, & caret plurali. *Virg. 3. Georg. v. 443.* Horrida bruma gelu. *Plin. Paneg. c. 12.* Cum Danubii ripas gelu jungit. ¶ Antiqui usurparunt gelus, i, m. & gelum, i, n. *Lucret. l. 6. v. 877.* Sæpe gelum, quod continet in se, Mittit. & v. 155. Sæpe geli multus fragor. *Cat. R. R. c. 40.* Ne gelus noceat. V. *Non. c. 3. num. 26. & 70.* ¶ Translate *Virg. 8. Æn.* tarda gelu senectus.

Gemebundus, a. 1. 2. *gemebondo*, נאנח, Ger. *heftig seufftzend*, Gal. *gemissant*, Hisp. *gemebundo*, στενάζων, valde gemens. *Ovid. 14. Met. v. 193.* Ille quidem totam gemebundus obambulat Ætnam.

Gemellar, aris, n. 3. vasis genus, quod geminam mensuram contineret. *Col. l. 12. c. 50.* Nam id melius est, quam plumbeum quadratum, aut gemellar.

Gemellaria, æ, f. idem quod gemellar. *August. in Psalm. 136.* Oleum in gemellaria non videas.

Gemellipara, f. 1. διδυμοτόκος, quæ uno partu duos edit in lucem. Dicitur de Latona, quæ Apollinem, & Dianam uno partu edidit. *Ovid. 3. Fast. v. 542.* Curva gemelliparæ spicula ferre Deæ.

Gemellus, a, um, a. 1. 2. *gemello*, תאומים, Ger. *zwilling*, Gal. *gemeau*, Hisp. *gemelo*, δίδυμος, dim. a geminus. *Virg. 1. Ecl.* Modo namque gemellos, spem gregis, ah! silice in nuda connixa reliquit. ¶ Ponitur & pro valde simili. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 243.* Par nobile fratrum Nequitia, & nugis, pravorum & amore gemellum. Et *l. 1. ep. 10. v. 3.* Ad cætera pene gemelli. ¶ *Cæs. l. 3. B. C. c. 4.* Gemellam legionem vocat, quæ de duabus una facta est. ¶ Gemellæ vites dicuntur, quæ geminas uvas eodem pediculo junctas producunt. *Plin. l. 14. c. 3. Col. l. 3. c. 2.*

Geminatim, adverb. διδύμως, duplicando, vel per geminos. *Diomed. Grammat. l. 1.*

Geminatio, f. 3. ἀναδίπλωσις, duplicatio, repetitio. *Cic. 3. de Or. c. 54.* Geminatio verborum habet interdum vim, interdum leporem. *Quintil. l. 1.* Uti geminatione, *ripeter una cosa due volte*.

Geminatus, a, um, adject. particip. *raddoppiato*, duplicatus. *Liv. l. 2. c. 25.* Geminata victoria. *Cic. l. 2. nat. Deor. c. 5.* Geminato sole. *Ovid. 12. Met. v. 221.* Ebrietas geminata cupidine regnat.

Geminiani Fanum, *S. Geminiano*, opp. Hetruriæ, apud Bovitium, a Florentia in Austr. supra 20. M. P.

Geminitudo, inis, f. 3. idem quod geminatio. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 366.*

Gemino, as, avi, atum, a. 1. *raddoppiare*, כפל, Ger. *zwyfaltigen*, Gal. *doubler*, Hisp. *doblar*, διπλόω, duplico, a geminus. *Var. 3. de R. R. c. 16.* Cum plenas alvos habent, & cum illas geminaverint. *Ter. Adelph. 2. 1. 19.* Geminabit, nisi caves. *Ovid. 5. Met. v. 586.* Labor geminaverat æstum. ¶ Interdum significat jungere, copulare. *Horat. in Art. poet. v. 13.* Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.

Geminus Lacus, *Germinago*, pag. agri Mediolanensis, apud Verbanum lac.

Geminus, a, um, a. 1. 2. *doppio*, תאום, Ger. *zwyfach*, Gal. *double*, Hisp. *doble*, δίδυμος, proprie dicitur de duobus fratribus, qui ex uno utero uno die editi sunt. *Virg. l. 8. Æn.* Geminos huic ubera circum ludere pendentes pueros. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 41.* Gratia sic fratrum geminorum. Sæpe pro *duplex* usurpatur. *Virg. 6. Æn.* Sunt geminæ somni portæ. ¶ Translate dicitur de simili, quia fratrum geminorum fere summa similitudo est. *Cicer. pro Rosc. Amer. c. 40.* Par est avaritia, similis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia, *Id. pro Rosc. Com. c. 18.*

Simul-

Simillima, & maxime gemina societas hæreditatis est. ¶ Geminus etiam Jani epithetum est, quod gemina facie pingi soleat. V. *Janus*. ¶ Gemini denique sunt signum cœleste, quod ex 25. sideribus constat. V. *Pollux*. ¶ Superlat. Geminissimus finxit *Plaut. Pers.* 5.2.49. ¶ Nonnulli putant, cum de duobus fratribus uno partu editis sermo est, dicendum esse *Fratres gemini*, non *Germani fratres*; nam hoc posterius intelligi etiam posse de duobus fratribus, qui gemelli non sint. Atqui *Plaut. Pers.* 5. 2.52. geminum fratrem dixit de gemellis loquens, & *Liv. l.* 1. *c.* 5. Cum audisset geminos esse fratres.

Gemisco, is, n. 3. idem, ac gemo. *Claudian.* 3. *de Raptu Proserp.* v. 130. Si bunos inflare velis, ferale gemiscunt.

Gemites, m. 1. gemma, quæ veluti candidas manus inter se complexas habet. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

Gemitus, us, m. 4. *gemito, sospiro*, Ger. *seuffze*, Gal. *gemissement*, Hisp. *gemido*, στεναγμός, gemendi actus. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 9. Fit fletus, gemitusque tota urbe. *Virg.* 2. *Æn.* Ducere gemitus imo de pectore. ¶ In genit. *gemiti* ἀρχαϊκῶς dixit *Plaut. Aulul.* 4. 9. 10.

Gemma, æ, f. *gemma, pietra preziosa*, אבן יקרה, Ger. *edelgestein*, Gall. *pierre precieuse*, Hisp. *piedra preciosa*, λίθος, lapillus pretiosus, & magis proprie de pellucidis dicitur, inde transfertur ad oculum vitis, quem primo emittit. Sed *Jul. Scalig.* contra censuit, gemmam proprie de vitibus dici, translate de lapillis pretiosis. *Virg.* 2. *Georg.* v. 335. Pampinus trudit gemmas, & frondes explicat omnes. *Cic. Ver.* 6. *c.* 27. Pocula ex auro, gemmis distincta clarissimis. *Virg.* 2. *Georg.* v. 506. Ut gemma bibat. h. e. poculo ex gemma facto. ¶ Translate ponitur pro præcipuo ornamento. *Martial. l.* 5. *epigr.* 11. Multas in digitis, plures in carmine gemmas Invenies.

Gemmans, antis, particip. in modum gemmæ splendescens. *Martial. l.* 13. *epigr.* 70. Miraris, quoties gemmantes explicat alas. *Lucret. l.* 2. v. 319. Invitant herbæ gemmantes rore recenti.

Gemmasco, is, n. 3. est gemmas emittere, pullulare, *germogliare*, ὀφθαλμίζειν. *Plin. l.* 17. *c.* 15. Ut gemmascere incipient, ligetur calamus. *Col. lib.* 5. *c.* 10. Nucem Græcam serito circa Cal. Febr. quæ prima gemmascit.

Gemmātus, a, um, o. 1. 2. *ornato di gemme*, Ger. *mit edelgestein geziert*, Gal. *enrichy, orné de pierreries*, Hisp. *ornado de joyas*, gemmis instructus, & ornatus. *Liv. l.* 1. *c.* 11. Gemmati annuli. *Ovid.* 10. *Metam.* v. 113. Gemmata monilia. *Plin. lib.* 37. *cap.* 2. Gemmata potoria.

Gemmesco, is, n. 3. gemma fio. *Plin. lib.* 37. *c.* 10. de draconite gemma: Sed nisi viventibus abscisso nunquam gemmescit.

Gemmĕus, a, um, o. 1. 2. *di gemme*, Ger. *edelgesteinen*, Gal. *de pierres precieuses*, Hisp. *de piedras preciosas*, λιθικός, quod ex gemma est. *Cic.* 6. *Ver. c.* 27. Mittit etiam trullam gemmeam rogatum. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Radix gemmeæ rotunditatis, id est rotunda in modum gemmæ.

Gemmĭfer, a, um, o. 1. 2. quod gemmas fert. *Plin. lib.* 37. 37. *c.* 13. Gemmiferi amnes sunt Acesinus, & Ganges. Adde *Plin. lib.* 3. *el.* 4.

Gemmo, as, n. 1. *germogliare, far la gemma*, dicitur de vitibus, aliisque plantis gemmam emittentibus: non tamen proprie, sed translate. *Cic.* enim *l.* 3. *de Orat. c.* 38. & *in Orat. c.* 24. τὸ *gemmare vites* enumerat inter translationes, quæ vulgo etiam a rusticis usurpantur: & *Quintil. l.* 8. *c.* 6. necessitate, inquit, rustici dicunt gemmam in vitibus. Ex quo colligitur, *gemmam* proprie de lapillis, ex Tullii, & *Quintil.* sententia, translate de vitibus dici: quod alii contra docuerunt, ut in *Gemma* dictum est. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 40. Id fit ante quam gemmare, aut florere quid incipit. *Colum. l.* 4. *c.* 27. Ante quam gemment, per divortium veris atque hiemis, quam altissime fodiendæ vineæ sunt. Quædam MSS. his duob. locis habent *germinare*. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Gemmantem vineam confodi vetant. decuti enim oculos. *Colum. lib.* 4. *cap.* 24. Gemmantem oculum cæcare. *Pallad. in Februar. c.* 32. Sarmenta gemmantia. *Et in Novembr. c.* 11. Surculi rosarum gemmantes. ¶ Item more gemmæ nitens. V. *Gemmans*.

Gemmōsus, a, um, o. 1. 2. quod multis gemmis exornatum est. *Apul. l.* 5. *A. A.* Auro tecto, gemmosisque monilibus onustas.

Gemmŭla, f. 1. dim. a gemma. *Apul. l.* 10. *Met.* Quod ver in ipso ortu jam gemmulis floridis cuncta depingeret.

Gemo, is, ui, & itum, a. 3. *gemere*, אנח, Germ. *seuffzen*, Gall. *gemir*, Hisp. *gemir*, στένω, est præ animi angustia in sonum prorumpere, a soni similitudine. *Cic. post redit. in Sen. c.* 5. Malum suum occulte gemere. *Plaut. Amph.* 5. 1. 47. Uxorem tuam neque gementem neque plorantem nostrum quisquam audivimus. *Cic. Attic.* Virtutem istam, veniet tempus, cum graviter gemes. *Virg.* 6. *Æn.* v. 413. Gemuit sub pondere cymba. *Horat. l.* 4. *od.* 12. gemens flebiliter Ityn. ¶ Legitur etiam *gemor* pass. pro deploror. *Cic. Att. l.* 2. Atque hic status nos voce omnium gemitur. ¶ Quandoque pro *canere* ponitur, de iis solum avibus, quæ flebilem cantum habent, ut turtur, & columba. *Virg.* 1. *Ecl.* v. 59. Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo.

Gemoniæ scalæ, ἀναβαθμοί, ἀναβασμοί, puteus Romæ, in quem gradibus descendebatur, & in quem facinorosi unco pertracti præcipites dari solebant. Dictæ sunt non tam a *Gemonio* quodam, quam a gemitu. *Tac.* 3. *hist. c.* 74. Collaceratum corpus Sabini in Gemonias trahunt.

Gemŭlus, a, um, adject. gemebundus, gemens. *Apul. lib.* 2. *Florid.* Bubones occinunt gemulo carmine.

Gemursa, f. 1. tuberculum sub pedum digitis nascens, ita dictum, quod gemere faciat eum, qui id gerit. *Fest. Plin. l.* 26. *c.* 14. Sicut & ille, quem gemursam appellavere prisci inter digitos pedum nascentem.

Gena, æ, f. *guancia, gota*, לחי, Ger. *wange*, Gal. *joue*, Hisp. *mexilla, carrillo*, γένυς, primum dicitur de malis, idest, de partibus illis ab oculis ad mentum, quæ barba vestiuntur, deinde de membranis tam superioribus, quam inferioribus, quæ tegunt oculos, a voce Græca allata. Sed aliqui contra censent, genas primum dici de membranis oculorum, deinde de malis. *Sen. Hippolyt.* v. 364. Lapsæ genæ lucem recusant. *Cic. in Pison. c.* 1. Pilosæ genæ. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Pisces non habent genas, nec integunt oculos. ¶ Usurpatur etiam in singul. *Enn. apud Serv. in* 6. *Æn.* Imprimitque genæ genam. *Sueton. in Claud. c.* 15. Ut genam non leviter perstringeret.

Genabensis, se, adject. ad Genabum pertinens, ut Genabensis cædes, *Cæs. lib.* 7. *B. Gal. cap.* 28. ¶ Genabenses, Genabi incolæ. *Id. ibid. cap.* 11.

Genăbum, i, Urbs Carnutum ad Ligerim in Gallia. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 2. &c. ¶ Aliis eadem est, ac Aurelia, *Orleans*: aliis Gyen oppidum.

Genealogia, æ, f. *genealogia*, γενεαλογία, sermo de origine, seu generatione. Vox græca est, quam quidam Lexicographi perperam Ciceroni tribuunt l. 3. de nat. Deor. c. 17. V. *Genealogus*. Habet tamen *Messala Corvin.* (incertæ auctoritatis scriptor) *in lib. de progenie August.*

Genealŏgus, i, m. qui genealogiam enarrat, aut scribit. *Cic. lib.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. Qui a genealogis antiquis sic nominantur.

Gener, ri, m. 2. *genero*, חתן, Ger. *tochterman*, Gal. *gendre*, Hisp. *yerno*, γαμβρός, filiæ maritus vir, a *genus*, quasi generis propagator. *Cic.* 1. *Off.* Cum soceris generi non lavantur. ¶ Apud *Nepot. in Pausan. c.* 1. Gener accipitur pro marito sororis, si credimus *Cujacio l.* 6. *Observat. c.* 17. & aliis. Item apud *Justin. l.* 18. *c.* 4. ¶ Apud *Ulpian. Dig. lib.* 50. *tit.* 16. *leg.* 136. pro marito neptis, & proneptis. ¶ In sexto casu plurali *generibus* pro *generis* dixit *Accius* apud *Non. c.* 8. *n.* 33.

Generabilis, le, o. 3. *generabile*, Germ. *das leichtlich geboren wird*, Gal. *qui se engendre facilement*, Hisp. *que se engendra*, γεννητός, quod facile generatur. *Plin. l.* 3. *c.* 45. Hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus.

Generālis, le, o. 3. *generale*, כללי, Ger. *allgemein*, Gall. *general*, Hisp. *general*, γενικός, καθολικός, universalis, ad omnes pertinens. *Cic.* 1. *Off. c.* 27. Nam & generale quoddam decorum intelligimus, quod in omni honestate versatur, & aliud huic subjectum, quod pertinet ad singulas partes honestatis. ¶ Item quod pertinet ad genus. *Cic. l.* 1. *Invent. c.* 8. Cum qualis sit res, quæritur, quia & de vi, & de genere negotii controversia est, constitutio generalis vocatur. *Sen. ep.* 58. *genus generale* appellat, quod Philosophi dicunt genus generalissimum.

Generalĭter, adv. *generalmente*, Germ. *allgemeinlich*, Gall. *generalment*, Hisp. *generalmente*, γενικῶς, universaliter, simul omnia sub genere amplectendo. *Cic.* 1. *de Inv. c.* 26. Nam ipsum quidem generaliter definire difficile est. *Plin. lib.* 1. *epist.* 8. Generaliter quædam annotare.

Generāmen, inis, n. idem quod generatio. *Strabo Gallus in Rosa*: Flos tibi sceptrigero venit generamine Jesse.

Generasco, is, n. 3. *nascere*, γίγνομαι, nascor. *Lucr. l.* 3. v. 746. Cur omnia membris ex ineunte ævo generascunt, ingenioque?

Generātim, adv. κατὰ γένος, per singula genera, seu per singulas species. *Cic.* 4. *Acad.* Exponam generatim argumenta eorum, quoniam ipsi etiam illa solent non confuse loqui. ¶ Aliquando generatim dicitur non per singula genera, sed generaliter, confuse, & indeterminate. *Cic.* 2. *de Or.* Infinitum mihi videtur id dicere, in quo aliquid generatim quæreretur, hoc modo, Expetenda ne esset eloquentia, expetendi ne honores.

Generatio, f. 3. *generazione*, תולדה, Germ. *geberung*, Gal. *generation*, Hisp. *generacion*, γένεσις, actus generandi. *Plin. lib.* 10. *c.* 52. Avium generatio simplex videtur esse.

Generātor, oris, m. 3. *generatore, padre*, γεννήτωρ, genitor, procreator. *Cic. de Univ. cap.* 11. Nosse autem generatores suos optime poterant. *Virg.* 3. *Æn.* v. 704. Magnanimum quondam generator equorum.

Generatorius, a, um, adject. ad generationem, vel ad generatorem pertinens. *Tertul. advers. Valent. c.* 27. Generatorio more.

Generātrix, icis, f. quæ generat. *Pomp. Mela l.* 1. *c.* 9. *in princ.* Ægyptus hominum, aliorumque animalium perfœcunda generatrix.

Generātus, a, um, nom. particip. *generato*. *Virg. Æn.* 5. v. 61. Troja generatus Acestes. *Curt. l.* 9. *c.* 1. Species arboris ex sua radice generatæ.

Genĕro, as, avi, atum, a. 1. *generare*, הוליד, Ger. *gebaeren*, Gal. *engendrer*, Hisp. *engendrar*, γεννάω, gigno, fœtum procreo, & proprie de maribus dicitur, a *genus*, quasi genus propago. *Cic. in Partit.* Discutiendum est, quemadmodum quisque generatus sit, quemadmodum educatus. ¶ Invenitur tamen etiam de fœminis. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Ut quæ non primo initio generare cœperit. ¶ Et de herbis. *Gel. l.* 5. *c.* 6. Ut fieret e gramine, quod in olea generatum esset. ¶ Per translationem accipitur pro invenire. *Quint. lib.* 10. *c.* 2. Illi rudes sola mentis natura ducti sunt, ut tam multa generarent.

Generōse, adv. *generosamente*, Ger. *adelich*, Gal. *genereusement*, Hisp. *generosamente*, γενναίως, fortiter, magno animo. *Hor. l.* 1. *Carm. od.* 38. Generosius perire.

Generosĭtas, atis, f. *generosità*, magnanimitas, animi magnitudo, quæ vel a genere, vel a virtute habetur. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Tauris generositas est in aspectu. ¶ Generositas surculorum, apud *Pallad. l.* 11. *c.* 9. & generositas vitium, apud *Col. l.* 3. est fœcunditas, fertilitas. *vini di buona razza*. ¶ Generositas vini, *la forza*. *Plin. l.* 14. *c.* 6.

Generōsus, a, um, o. 1. 2. *generoso, nobile*, בן חורים, Germ. *edel*, Gal. *genereux*, Hisp. *generoso*, γενναῖος, εὐγενής, nobili, & præclaro genere ortus. Inter *generosum*, & *nobile* quidam ita distinguunt, ut nobile sit, quod ex bono prodiit genere, generosum autem, quod a sua natura non degenerat. *Cic. de Div. lib.* 1. *c.* 12. Generosa stirpe profectus est. *Id. in Parad.* Quam si petulans fuisset in aliqua generosa, ac nobili virgine. ¶ Per translationem accipitur pro magnanimo. *Cic.* 2. *Off.* Cum de Imperio certamen esset cum Rege generoso, atque potenti. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis, ut Arbor generosa, vinum generosum. *Col. l.* 4. Ut nobilem vitem conseramus, generosam requiremus. ¶ Comp. generosior, sup. generosissimus. *Suet. in Tib. c.* 49. Condemnatam & generosissimam fœminam Lepidam. *Prudent. l.* 1. *advers. Symmach.* v. 19. Pars hominis generosior.

Genesăra, Genesar, Genesareth, mare Tyberiadis, mare Galilææ, *mar de Tabarie*, lacus Palæstinæ, in finibus Galilææ, in quem Jordanis fl. ingreditur apud Capharnaum, & apud Bethsaidam, seu Bethsan, seu Scythopolim egreditur, dictus a Genesara opp. quod postea Tyberias appellatum est. Dicitur mare Hebræorum more, qui congregationes omnes aquarum, sive salsæ, sive dulces sint, maria vocant.

Genĕsis, seos, f. 3. *generazione*, γένεσις, generatio, nativitas. Accipitur & pro sidere natalitio, quod conversione cæli oritur eo momento, quo quis nascitur. *Suet. in Vesp. c.* 14. Quod vulgo crederetur genesim habere Imperatoriam. *Juven. sat.* 14. v. 248. Nota Mathematicis genesis tua.

Genethlĭăci, orum, m. 2. *coloro, che pronosticano della natività*, חוזים בכוכבים, Ger. *waarsageren*, Gal. *astrologues pronostiqueurs*, Hisp. *pronosticadores, astrologos*, γενεθλιακοί, qui ex die, & hora nativitatis, quos *horoscopos* vocant, fortunam hominis, & successum pronuntiant. *Gel. l.* 14. *c.* 1. Adversum istos, qui se Chaldæos, seu Genethliacos appellant.

Genethliologia, f. 1. γενεθλιαλογία, ars Genethliacorum. *Vitruv. l.* 9. *c.* 7. Propria est Chaldæorum genethliologiæ ratio.

Genĕtrix. V. Genitrix.

Geniālis, & le, o. 3. quod ad Genium naturæ, & voluptatis Deum pertinet, ut Genialis dies, lætus, & voluptarius apud *Juven. sat.* 4. v. 66. Genialis torus, sive lectus, qui in nuptiis sternitur in honorem Genii, & Junonis; Genialis homo, hospitalis, dapsilis, promptior ad invitandum, & largius apparandum. Geniales Dii, quatuor elementorum præsides, ex quibus omnia gignuntur. *Cicero pro Cluent. cap.* 5. Lectum illum genialem, quem biennio ante filiæ suæ nubenti straverat. ¶ Idem lectus Genialis dicebatur etiam *adversus*; qua de re V. *Lectus*.

Genialĭtas, atis, festivitas, jucunditas. *Ammian. lib.* 30. *c.* 5. Genialitas mensæ.

Genialĭter, adv. *splendidamente*, Ger. *froelich*, Gal. *joyeusement, avec bonne chere*, Hisp. *deleytosamente, esplendidamente*, τρυφερῶς, opipare, & laute. *Ovid.* 11. *Met.* v. 96. Hospitis adventu festum genialiter egit.

Geniāna, f. 1. gemma, quam inimicorum pœnas efficere ajunt. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Geniātus, a, um, adiect. genium referens: item amabilis, venustus. Capitolin. in Vero, c. 10. Vultu geniatus. V. Gruter. & Salmas. ad eum loc. Sic in principio Silvarum Statii, ubi vulgo legitur moles geminata, vel gemmata, Barthius geniata reponit. Adde Cassiod. l. 6. ep. 12.

Geniculātim, adv. de nodo in nodo, κατὰ γόνυ, per genicula. Plin. l. 21. c. 11. Foliis geniculatim circumdata.

Geniculātio, f. 3. actus geniculandi, genuflexio. Tertul. ad Scapul. c. 4. Quando non geniculationibus, & jejunationibus nostris etiam siccitates sunt depulsæ.

Geniculātus, i, m. idem quod Ingeniculus, st. sidus Herculis dextro genu flexo super Draconis caput innixi. Vitr. l. 9. c. 6.

Geniculātus, a. 1. 2. γονυκαμπής, quod frequentibus geniculis constat, ut heliotrophium, quæ ob id geniculatis herba vocatur. Cic. de Sen. c. 15. Culmoque erecta geniculato, vaginis jam quasi pubescens includitur.

Genicūlo, as, n. 1. in genua procumbo, a geniculum. Vet. Gloss. geniculat, γονατίζει. ¶ Item genicula produco. Plin. l. 18. c. 16. Antequam seges genicularet.

Genicŭlum, li, n. 2. γόνατον, dim. a genu. Tertul. de cor. Mil. c. 6. De geniculis adorare. ¶ Translate genicula dicuntur stipulæ, vel caulis herbacei internodia, & veluti articuli, ac nodi quidam. Plin. l. 18. c. 7. Genicula autem tritico sunt quaterna, farri sena, hordeo octona.

Genista, f. 1. ginestra, רתם, Ger. pfrimmen, Gal. genest, Hisp. hiniesta, ..., arbuscula quædam humilis est, fronde minuta, flore luteo, apibusque gratissimo, semine lenticulis haud absimili, quod phaseolorum modo siliquis innascitur, forte a genu, quia facile flectitur. Mart. l. 13. epigr. 43. Non pyra, quæ lenta pendent religata genista. V. Plin. l. 21. c. 9.

Genitabĭlis, le, adiect. idem quod genitalis, seu genitivus. Lucret. apud Var. l. 4. L. L. Ætheris, & terræ genitabile quærere tempus. Arnob. l. 4. Genitabiles partes. h. e. genitalia.

Genitālis, & le, o. 3. generativo, Ger. gebærig, Gall. qui sert à engendrer, Hisp. perteneciente à la generacion, γεννητικός, idem est, quod natalis vel spectans ad generationem, ut Genitale solum, patria, in qua nati sumus, quod & natale solum appellatur, genitales dies, quo in lucem editi sumus. Plin. l. 9. c. 35. genitalia semina, quibus aliquid procreatur, & gignitur, genitalia membra, sive genitales partes, quæ tam in mare, quam in fœmina generationi inserviunt, genitales trunci, qui fertiles sunt, & copiose generant. Col. l. 3. c. 6. Ut ex iis partibus trunci sumantur, qui & genitales sint, & maxime fertiles. Id. l. 7. Quod ex illis genitales partes dependent. ¶ Genitale, is, subst. n. 3. membrum virile hominis, vel brutorum. Plin. l. 10. c. 53. Cuniculis aversa sunt genitalia. ¶ Item gignens, producens. Colum. l. 7. c. 9. Fœminis vulvæ ferro exulcerantur, ne genitales sint. ¶ Hinc Genitales Deos appellavit Ennius, ut est apud Cic. l. 1. Tusc. quæst. hoc est omnia generantes, ut explicat Vossius l. 1. de Gent. Theol. c. 12. Sic apud Ovid. 15. Metam. corpora quatuor genitalia. h. e. quatuor elementa, ex quibus omnia constant.

Genitalĭter, adv. γεννητικῶς, fœcunde, fertiliter. Lucr. l. 4. v. 1251. Ut semina possint seminibus commisceri genitaliter apta.

Genitīvus, a, um, o. 1. 2. ingenito, naturale, innato, ἐγγενόμενος. Sumitur pro genitali, a natura ingenito, ut Genitivæ notæ, quæ sunt maculæ a natura ingenitæ. Suet. de Aug. c. 80. Corpore traditur maculoso, dispersis per pectus, atque alvum genitivis notis, in modum, & ordinem, & numerum stellarum cœlestis Ursæ. ¶ Interdum pro gentilitio. Ovid. 3. de Pont. ep. 2. v. 107. Adjectique probent genitiva agnomina Cottæ. ¶ Genitivus item unus est ex casibus apud Grammaticos, qui etiam patrius dicitur, & interrogandi casus, quod fiat in hoc casu interrogatio de patre, & de genere, e. g. Cujus filius es? Cujus familiæ? Quintil. Diomed. Priscian. & Gel. l. 4. c. 16.

Genĭtor, oris, m. 3. genitore, padre, מוליד, Ger. gebærer, Gal. geniteur, Hisp. engendrador, γεννήτωρ, pater, qui sc. genuit, a geno pro gigno. Cic. de Univ. Quo nihil ab optimo, & præstantissimo genitore melius procreatum. Ovid. 5. Met. Occidit Astreus matre Palæstina dubio genitore creatus. ¶ Genitor Deorum, idest Jupiter. Ovid. 2. Trist. Jure igitur Genitorque Deum, rectorque vocatur.

Genĭtrix, icis, f. genetrice, madre, γενέτειρα, mater, sc. quæ genuit, a genitor. Reperitur etiam genetrix per e in antiquis marmoribus, ac libris, & ita a veteribus Grammaticis scribitur. Cic. 2. de Div. Nona super tremulo genitrix clangore volabat. ¶ Frugum Genitrix, Ceres frugum inventrix. Ovid. 5. Met. v. 490. Et frugum Genitrix immensosque labores.

Genitūra, f. generazione, לדה, Ger. geburung, Gal. engendrement, Hisp. generacion, γένεσις, generatio. Plin. l. 18. c. 24. In autum; quadrupedumque genitura esse quosdam ad conceptum impetus terræ. ¶ Accipitur etiam pro semine humano, quod Græce sperma vocamus. Plin. l. 22. c. 22. Datur & contra profluvia genituræ viris. ¶ Item pro horoscopo, seu genesi. Suet. August. c. 94. Reticere ipse genituram suam perseverabat. Ammian. l. 29. c. 2. Fatorum per genituram interpres.

Genĭtus, a, um, o. 1. 2. generato, nato, נולד, Ger. geboren, Gal. engendré, Hisp. engendrado, γεννηθείς, procreatus, natus, particip. a gignor. Plin. l. 11. c. 37. Septimo mense genitis sæpenumero foramina aurium, & narium defuere. Virg. Æn. 9. v. 642. Dis genite, & geniture Deos.

Genĭtus, us, ui, m. generatio. Appul. Apol. Qui plurimos libros de animalium genitu reliquerunt.

Genius, nii, m. 2. Genio, δαίμων, Deus, vel melius Angelus, Mens expers corporis, ab antiquo geno, hoc est gigno, quia vim habet rerum gignendarum. Aliquorum opinio est, Genios, & Lares, & Penates eosdem antiquis fuisse. Censorinus scribit, Genios dictos, quia, ut gignamur, curent, sive quod una gignantur nobiscum, quod impium, & hæreticum est, vel etiam quia nos genitos suscipiant, ac tueantur. Alii censuerunt, Genios esse rerum semina, elementaque, terram, aquam, ignem, aerem, duodecim quoque Zodiaci signa, item Solem, & Lunam, & a gerendo primum Gerulos, deinde Genios dictos esse, quod multa gerere possent. Ab aliis Genius dicitur Deus naturæ, voluptatis, & hospitalitatis. Denique nonnulli Genium animum uniuscujusque esse tradunt, quem Plato, Cicero, & alii Philosophi tanquam Deum quendam coli voluerunt. Nam fit a Deo per creationem, sed, cum introducitur in corpus, quodammodo, ut Vossius ait, cum homine gignitur. Cæterum Euclides Socraticus duplicem omnibus nobis Genium dixit appositum fuisse, bonum, & malum. Ter. Andr. Quod ego per hanc te dexteram oro, & Genium tuum, per tuam fidem, &c. ¶ Reperitur etiam genius pro gratia, aut venustate alicujus rei, grazia, leggiadria. Martial. l. 6. epigr. 60. Victurus genium debet habere liber. ¶ Indulgere Genio, est operam dare voluptati, & quo quemque natura trahat subsequi, Pers. sat. 5. v. 151. Indulge genio, carpamus dulcia. ¶ Defraudare genium, est negare naturæ, quod appetit. Ter. Phor. 1. 1. 10. Quod ille unciatim vix demenso de suo suum defraudans genium comparsit miser, id illa universum abripiet. ¶ Belligerare cum geniis suis, idem quod defraudare genium. Plaut. Truc. 1. 2. 81. Sed istos, qui cum geniis suis belligerarent.

Geno, is, genui, nitum, a. 3. idem, ac gigno, seu genero, apud vet. a

γείνω, vel γένω, vel γείνομαι. Varro in Andab. Sed quod hæc loca aliquid genunt. Lucr. l. 3. v. 799. Totum posse extra corpus durare, geniq;

Gens, gentis, f. gente, גוי, Ger. volck, Gal. gens, Hisp. gente, ἔθνος, est multitudo hominum, quæ ex pluribus familiis constat, ex genere per syncop. vel ex genus, seu γένος. Differt a familia, quia gens est instar totius, familia instar partis, cum gens plures familias complectatur, quæ ab eodem progenitore descendunt. Deinde gens ad nomen, familia ad cognomen refertur. Ex. g. omnes Cornelii unius esse gentis dicebantur, quia omnes uno appellabantur nomine, sed diversarum erant familiarum, quæ cognominum varietate distinguebantur. Gens enim Cornelia dividebatur in Cinnas, Dolabellas, Lentulos, Scipiones, Syllas. In Republica Rom. duo gentium genera fuere, Patritiorum, & Plebejorum. Initio tamen soli Patritii gentem habuerunt, quippe qui soli ingenui erant, cum Plebeji vel servi, vel filii servorum essent. Plebeji gentem habere cœperunt, cum patres indicare potuerunt, idest se ex ingenuis natos esse. Ille enim dicitur gentem habere, qui se se ex ingenuis esse natum potest ostendere. Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 7. ¶ Gens item late sumitur pro aliquo populo, idest pro universis Civibus alicujus urbis, ut Gens Lavinatium, Gens Campanorum, Gens Faliscorum, & latius pro natione, idest, pro pluribus populis alicujus Provinciæ, ut Gens Hetruscorum, Gens Umbrorum, & latissime pro una ex nationibus majoribus orbis terrarum, seu pro populis universis alicujus regionis, ut Gens Gallorum, Gens Germanorum, Gens Indorum, &c. Nam conjugium in familiam dilatatum est, familia in gentem, gens in civitatem, civitas in provinciam, provincia in regionem. Plin. de Vir. Illustr. Mithridates Rex Ponti duarum, & viginti gentium ore loquebatur. ¶ Gens, & natio differre aliquibus videntur, quod gens latius, quam natio extendatur. Nam gens est tanquam genus, natio species. Gens enim Itala habet Hetruscos, Umbros, Picentes, & hujusmodi. Cic. 1. Offic. Propior est ejusdem gentis, nationis, linguæ, qua maxime conjunguntur. Id. de nat. Deor. Epicurus dicebat, Deum non curare singulos homines, nec civitates, nec nationes, nec gentes. ¶ Gens etiam dicitur de brutis, ut de apibus, de piscibus. Col. l. 9. c. 9. de apibus. Intestino bello totæ gentes consumuntur. Virg. Georg. 3. v. 73. de equis. Tu modo quos in spem statuis submittere gentis. ¶ Sine gente esse is dicitur, qui ignobilis est. Horat. l. 2. sat. 5. v. 15. Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus Sanguine fraterno. ¶ Quandoque gens usurpatur de uno ex gente. Virg. 10. Æn. v. 228. Vigilasne, Deum gens, Ænea? vigila. Silius l. 7. v. 35. de Fabio: Tirynthia gens est. ¶ Item de regione. Nepos Datam. c. 4. Ut Aspim aggrederetur, qui Cataoniam tenebat; quæ gens jacet supra Ciliciam, confinis Cappadociæ. Arnob. l. 1. Gentes viduatas esse suis cultoribus, & desolatas. ¶ Majorum gentium Patricii Romæ dicebantur, qui ex gente eorum erant, quos primum Romulus in Patres allegerat; minorum gentium vero, qui ab iis descenderent, quos postea ex plebe Tarquinius ad Senatum augendum conscripserat. Liv. l. 1. c. 35. & 47. Cic. l. 11. Fam. ep. 21. ¶ Hinc & ad Deos translata est hæc loquendi formula. V. Deus. ¶ Genitivus plur. gentium eleganter jungitur aliquibus adverbiis loci. Cic. 7. Ver. c. 53. Ubique terrarum, & gentium. Id. 1. Catil. c. 4. Ubinam gentium sumus? Ter. Adelph. 4. 2. Nusquam gentium, &c. ¶ Gentes ab Ecclesiasticis Scriptoribus, & in vulgata Scripturæ versione passim pro Gentilibus, h. e. iis qui extra Christianam religionem sunt, usurpantur. Hinc Arnobii libri adversus Gentes inscribuntur.

Gentiāna, f. 1. genziana, herba amara, a Gentio Rege inventore, cujus radix anhelosis medetur. Plin. l. 25. c. 7.

Gentĭcus, a. 1. 2. idem, quod gentilis, nazionale. Tac. l. 3. Quibus more gentico continuum terri tegimen. Adde 6. Ann. c. 33.

Gentīlis, & le, o. 3. proprio di qualche gente, ἐθνικός, quod est gentis alicujus peculiare, & proprium, ut Gentilia tympana. Suet. de Tib. Capillo pone occipitium submissiore, ut cervicem etiam obtegeret, quod gentile in eo videbatur. ¶ Gentiles, lium, subst. com. 3. della medesima gente, o famiglia, קרוב, Ger. de einer geschlecht, Gal. de meme race, ou maison, Hisp. de la mesma familia, ἐθνικοί, qui sunt ejusdem gentis. Cic. in Top. c. 6. Gentiles sunt, qui inter se eodem sunt nomine, ab ingenuis oriundi, quorum majorum nemo servitute servivit, & qui capite diminuti non sunt. Auct. ad Her. l. 1. Si pater familias intestato moritur, familia, pecuniaque ejus agnatorum, gentiliumque esto. ¶ Gentiles ab agnatis differunt, ut gens a familia, quia quemadmodum familia nos propius attingit, quam gens, sic agnati arctiore nobiscum, quam gentiles, necessitudine juncti sunt. Nam agnati sunt vel ejusdem familiæ, vel proximæ. Hinc lex 12. Tabul. furiosorum tutelam primum agnatis, deinde gentilibus commisit, eademque patrisfamilias ab intestato mortui pecuniam primum ad agnatos, post ad gentiles voluit pervenire. Cic. 1. de Leg. Ut homines Deorum agnatione, & gente teneantur. ¶ Interdum Gentiles dicuntur, qui sunt ejusdem nominis, etiamsi ex eadem familia non sint oriundi. Cic. 1. Tusc. Fuit enim meo regnante gentili. h. e. Servio Tullio, quia ejusdem nominis erat. Hinc etiam servi dicebantur gentiles dominorum, quoniam dominorum nomine vocabantur. Plin. l. 33. c. 1. Singuli Marcipores, Luciporesve dominorum gentiles omnes victum in promiscuo habebant. h. est pueri Marci, pueri Lucii. ¶ Gentiles denique, al. Pagani, & Ethnici, ab Hebræis vocati sunt, qui religionem sequebantur, quæ esset inter gentes, qua voce in Sacris Libris omnes, excepta Judæa, nationes designantur. Solis enim Judææ limitibus vera religio circumscribebatur. Hinc post Evangelii enuntiationem nos quoque Hebræorum ritu Gentiles vocamus omnes, qui de Deo aliter, quam nos, vel Hebræi sentiunt. Hieron. epist. 22. & Ephes. 5. v. 20. V. Gens. ¶ Apud Romanos quoque posterioribus temporibus Gentiles appellati sunt Barbari, & quicumque Romano Imperio non essent subjecti. V. in Cod. Theodos. l. 1. C. de nupt. & Alciat. Parerg. Jur. l. 2. c. 13.

Gentīlĭtas, tis, f. 3. gentilità, משפחה, Ger. verwandtschafft des geschlechts, Gal. parenté, affinité, Hisp. gentilidad, communidad de gente, ἡ τοῦ αὐτοῦ γένους οἰκειότης, gentilium conjunctio, & necessitudo, quæ dicitur de hominibus ingenuis, qui sunt ejusdem nominis. Nam servorum, aut libertinorum nulla gentilitas erat. Cic. 1. de Or. Nonne in ea causa fuit Oratoribus de toto stirpis, & gentilitatis jure dicendum? ¶ Gentilitas Nobilium olim significabatur imaginibus, hodie gentilitiis insignibus, quæ arma vocant, partim quia armis parta, partim quia armis, clypeo nempe, cui galea superimposita, inscribantur. ¶ Jus gentilitatis erat jus privatum proprium Patritiorum, & Plebejorum, ne Patritii, & Plebeii inter se connubia miscerent, ut agnatis deficientibus furiosorum tutelam susciperent, & patrisfamilias ab intestato mortui pecunia potirentur. Habuit originem a Romulo, qui primus auctor fuit duarum gentium, Patritiorum, & Plebejorum. Sigon. de ant. jur. C. R. l. 1. c. 7. Sed anno 310. U. C. M. Genutio, C. Curtio Coss. a C. Canulejo Trib. pleb. lex de communicandis connubiis perlata est. Sigon. l. 1. c. 9. ¶ Interdum accipitur pro ipsis gentilibus, h. e. pro multitudine ipsa vel familiæ, vel gentis, sive nationis alicujus. Plin. de Vir. Illustr. Gentilitas ejus Manlii cognomen ejuravit, ne quis postea Capitolinus vocaretur. Plin.

in Paneg. Sparsas, atque laceras gentilitates colligere. ¶ Translate *Plin. l. 12. c. 13.* Cinnamomo proxima gentilitas erat. *h. e.* similitudo, & propinquitas cum amomo, & cardamomo, de quibus ibi agit *Plin.* ¶ Apud Ecclesiæ Scriptores Gentilitas dicitur de iis, qui Christiani non sunt, aut Hebræi. *Prudent. peristeph. 14. v. 1086.* Has ferre pœnas cogitur Gentilitas.

Gentiliter, adv. secundum gentis consuetudinem, patrio, & gentili sermone. *Solin. c. 16.* Cretes Dianam βριτόμαρτιν gentiliter nominant. Adde *c. 33.*

Gentilitius, a, um, o. t. 2. quod est ex gente, aut familia, ut *Gentilitia nomina*, quæ originem gentis, vel familiæ declarant, ut *Porcius*, *Cornelius*; *Gentilitia sacra*, quæ genti alicui, seu familiæ peculiaria erant; *Gentilitium Sacerdotium*, quod ad jus gentis, seu familiæ pertinebat, quod hodie Jus patronatus vocant. *Cic. de Arusp. Resp. c. 15.* Multi sunt etiam in hoc ordine, qui gentilitia sacra factitarint. ¶ Gentilitium hoc illi est, idest, hoc illi a gente sua proprium est. *Plin. l. 19. c. 1.* In Serranorum familia gentilitium esse, feminas linea veste non uti. ¶ Interdum gentilitium latius accipitur pro eo, quod alicui populo, aut nationi est peculiare. *Plin. in epist.* Passienus Paulus scribit elegos, gentilitium hoc illi, est enim municeps Propertii, atque etiam inter majores suos Propertium numerat. *Gel. l. 14. c. 1.* Vulgus autem, quod gentilitio vocabulo Chaldæos dicere oportet, Mathematicos dicit.

Gentilitus, adv. idem quod gentiliter. *Tertul. de Pal. c. 3.*

Genu, u, n. 4. *ginocchio*, ברך, Ger. *das knye*, Gal. *genouil*, Hisp. *rodilla*, γόνυ, curvatura illa, qua crus, & femur committuntur, a voce græca allata. In num. sing. indeclinabile est, in plur. declinatur *genua*, *genuum*, *genibus*, & *genubus*. *Plin. l. 11. c. 45.* Hominis genibus religio quædam inest, observatione gentium, hæc supplices attingunt, ad hæc manus tendunt, hæc ut aras adorant, fortassis, quia inest iis vitalitas. Namque in ipsa genu utriusque commissura, dextera, lævaque, a priori parte gemina quædam buccarum inanitas inest, qua perfossa, ceu jugulo, spiritus fugit. *Virg. 5. Æn.* Genua labant, vastos quatit æger anhelitus artus. ¶ Genua submittere, est flectere. *Plin. l. 8. c. 1.* Regem adorant, genua submittunt. ¶ Veteres declinaverunt, *genus*, *oi*, g. m. per 2. decl. *Lucil. l. 4. Sat.* apud *Non. c. 3. n. 103.* Atque articulis novus ut talusque, genusque. ¶ Legitur etiam *genus*, *generis*, in gen. neu. & 3. declin. in eadem significatione. *Priscian. ex Cic. in Arato.* At propter lævum genus omni ex parte locatas parvas Vergilias tenui cum luce videbis.

Genua, Janua, f. 1. *Genova*, inc. *Zena*, Gal. *Gennes*, urbs Liguriæ clarissima, emp. & Resp. perampla, & in modum theatri leniter in collem assurgens, cum portu capaci, e cujus regione excurrit promontorium, cui imposita pharus operis elegantis. Dicta est vel a Jano conditore, vel a Genuo Saturni filio, qui fertur eam condidisse, vel a Genuino Phaethontis socio. Pop. *Genuenses*, & *Genuates*. Gent. *Genuensis*, *se*.

Genualia, ium, n. 3. indumenta genuum. *Ovid. 10. Met. v. 593.* Poplitibus suberant picto genualia limbo.

Genuarius, ii, m. nummus Genuæ excusus, *genuina*. *Cic. Att. l. 6. ep. 1. ad fin.* Genuarios a Cæsare per Herodem, talenta Attica L extorsisti? Ita referunt quidam Lexicographi, & explicat *Manut.* Alii *Jam ne vos a Cæsare per Herodem*, &c.

Genuine, adv. *sinceramente*, *schiettamente*. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. penult.* De quo petis, ut ad te, nihil occultans, nihil dissimulans, nihil tibi indulgens, genuine, fraterneque rescribam. Al. leg. *germane*.

Genuinus, a, um, o. t. 2. *nativo*, *domestico*, טבעי, Ger. *natuerlich*, Gal. *naif*, Hisp. *natural*, γνήσιος, nativus, ac peculiaris. *Gel. l. 2. c. 2.* Tum inter filium magistratum, & patrem privatum publicos honores cessare, genuinos, ac naturales exoriri. *Id. l. 3. c. 3.* Genuina Plauti fabula. ¶ Genuini dentes, σωφρονιστῆρες, κραντῆρες, dentes posteriores, qui in extrema gingiva in homine gignuntur novissimi. Gignuntur enim, teste *Plin. l. 11. c. 37.* circiter vigesimum annum, multis etiam circiter octogesimum. Dicti genuini, a *gigno*, vel quod a *genis* dependeant. Sed interdum genuini cum molaribus confunduntur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 54.* Eorum adversi acuti morsu dividunt escas, intimi autem conficiunt, qui genuini dicuntur. ¶ Hinc translate *genuino rodere*, *genuinum in aliquo frangere*, est alicui dicendo detrahere, dictis mordere. *Pers. sat. 1. v. 115.* Secuit Lucilius urbem, Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

Genus, eris, n. 3. *genere*, *lignaggio*, *generazione*, מין, זרע, Ger. *geschlecht*, Gal. *genre*, *race*, Hisp. *genero*, *linaje*, γένος, proprie principium est uniuscujusque generationis, vel ab eo, qui genuit, vel a loco, in quo quis genitus est, ut Orestes a Tantalo ducit genus, & Plato genere Atheniensis est. Patria enim generationis uniuscujusque principium est, quemadmodum & parentes, ab antiquo *geno*, vel a γένω, quod idem significat. *Plin. de Vir. Illust.* Pyrrhus Rex Epirotarum materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus. *Cic. 7. Ver. c. 70.* Nobilis genere natus. *Plaut. Most. 5. 2. 20.* Nati summis generibus. ¶ Sumitur etiam pro multitudine aliquorum, qui ad unum aliquod principium, unde orti sunt, & ad se invicem quadam cognatione referuntur, qua a cæteris rebus distinguuntur, ut *Genus humanum*, vel *genus hominum*, *Genus Romanorum*, &c. *Cic. de Am.* Quod ex infinita societate generis humani, quam conciliavit ipsa natura, ita contracta res est, &c. *Id. in Phil.* Virtus est propria Romani generis, atque seminis. ¶ Item pro primo ex universalibus, quod plures species complectitur, ut sunt Animal, quod & hominem, & bestias complectitur; Virtus, quæ virtutes ingenii, & virtutes morum; Arbor, quæ platanum, cupressum, & alias. *Cic. l. 1. Invent. c. 22.* Genus est, quod partes aliquas complectitur, ut cupiditas; pars est, quæ subest generi, ut cupiditati amor, avaritia. ¶ Item pro specie, etiam infima; & pro forma, aut qualitate. *Id. de Amic. cap. 17.* Sunt condantes eligendi amici, cujus generis magna penuria est. *Ter. Eun. 2. 2. 17.* Est genus hominum, qui se primos esse omnium rerum volunt. Sic dicimus genus marmoris, coloris, vitæ, mortis, &c. ¶ Item pro sobole, prole, liberis. *Catul. Epithal. Jul. & Mal. in princ.* Hymen Uraniæ genus. ¶ Item pro natione, seu gente. *Sallust. l. 1. hist.* Genus armis ferox, & servitii insolitum. *Flor. l. 2. c. 3.* Ligures durum, ac velox genus. ¶ Dicitur & de animantibus. *Lucret. l. 5. v. 860.* Genus acre leonum. *Horat. l. 1. od. 2.* Piscium & summa genus hæsit ulmo.

Genusus, Genusuus, m. 2. *Vajussa*, fl. Macedoniæ, qui in Mare Jonium influit inter Apolloniam, & Dyrrhachium. *Lucan. l. 5.*

Geographia, f. 1. *descrizione della terra*, Ger. *beschreibung des erds eichs*, Gal. *Geographie*, Hisp. *Geografia*, Γεωγραφία, terræ descriptio, a γῆ, *terra*, & γράφω, *scribo*. *Cic. Att. l. 2. ep. 4.* De Geographia dabo operam, ut tibi satisfaciam.

Geographicus, a, um, adject. ad geographiam pertinens. *Ammian. l. 23. c. 18.* Stylus geographicus. *Id. l. 31. c. 5.* Geographica perplexitas.

Geometra, & Geometer, træ, m. 1. vel Geometres, æ, m. 1. terræ mensor, seu divisor, ex γῆ, terra, & μέτρον, mensura. *Cic. 4. Acad.* Quomodo aut Geometres ea cernere potest, quæ aut nulla sunt, aut internosci a falsis non possunt? *Id. ibid.* Geometræ provideant, qui se profitentur non persuadere, sed cogere. *Senec. epist. 88.* Illud tibi geometer potest dicere.

Geometria, f. 1. *Geometria*, Ger. *die kunst das felde zu messen*, Gal. *Geometrie*, Hisp. *Geometria*, Γεωμετρία, terræ mensuratio, vel ars ipsa terram dimetiendi, a γέα, & contracte γῆ, *terra*, & μέτρον, *metior*. Sed tamen ars hæc non tantum in terra dimetienda usum habet, sed & in aquis, in supramontanis distantiis, atque intervallis, ipsisque corporibus cœlestibus. Causam nomini præbuit, quod a terræ mensuratione ars hæc cœperit. *Cic. 4. Acad.* Quid Polyænus, qui magnus Mathematicus fuisse dicitur? is, posteaquam Epicuro assentiens totam Geometriam esse falsam credidit, num illa etiam quæ sciebat, oblitus est? ¶ *Serv. ad 3. Ecl.* scripsit, inventam fuisse quodam tempore, cum Nilus plus æquo crescens confudisset terminos possessionum, ad quos innovandos adhibiti sunt *Philosophi*, qui lineis agros diviserunt. ¶ Apud Græcos summo in honore fuit. *Cic. 1. Tusc. c. 2.*

Geometrica, orum, n. 2. res Geometricæ, ipsa Geometria. *Cic. 1. Tusc.* Pusionem quendam Socrates interrogat quædam Geometrica de dimensione quadrati. *Id. ibid. c. 24.* Ut gradatim respondens eo perveniat, quasi Geometrica didicisset.

Geometrice, es, f. 1. idem ac Geometria. *Plin. l. 35. c. 10.* Sed primus in pictura omnibus literis eruditus, præcipue Arithmetice, & Geometrice, sine quibus negabat artem percipi posse.

Geometrice, adv. γεωμετρικῶς, ex Geometria, more Geometrarum. *Plin. l. 35. c. 10.* Geometrice eruditus.

Geometricus, a, um, o. 2. 2. quod ad Geometriam spectat. *Cic. 2. de Div.* Si velim Geometricum quiddam, aut Physicum, aut Dialecticum explicare. *Id. 4. Acad. c. 36.* Geometricis rationibus non est crediturus, quæ vim afferunt in docendo.

Georgi, m. 2. *Giorgiani*, pop. Asiæ in Iberia, qui & Sarmatiæ attribuuntur, a quibus Iberia, & magna pars Armeniæ *Georgiana* nominatur. Nomen sortiti sunt ab agricultura, cui uni dediti sunt, idest a γεωργέω, *terram colo*, agriculturam exerceo. V. Georgia.

Georgia, f. 1. *la Georgia*, *Giorgiana*, pars Asiæ satis ampla, inter Pontum Euxinum, & mare Caspium extensa, propriis parens Principibus, aliquando in clientela Persarum. Dividitur in tres partes. Prima est Georgia propria, Iberia antiquis, nunc *Gurgistan*. Altera est Mengrelia, antiquis Colchis, *Mengrelia*. Tertia est Zuiria, antiquis Albania, *la Zuiria*. Pop. *Georgi*, qui Christiani sunt pro majore parte in Georgia propria, & in Mengrelia. ¶ Aliqui dicunt, etiam Tauricam Chersonesum Georgiam cognominatam esse, propter memorabilem in ea frumenti copiam.

Georgica, orum, n. 2. libri, in quibus agitur de iis, quæ ad agrorum cultum pertinent, a γῆ, *terra*, & ἔργον, *opus*. Libri Virgilii quatuor ita inscribuntur.

Georgicus, a, um, o. 2. 2. quod ad agriculturam spectat, quod rusticum est. *Col. l. 7. cap. 5.* Sed Georgicum carmen affirmat, nullam esse præstantiorem medicinam. idest Virgilianum.

Gerania, f. 1. *Castanza*, urbs Thraciæ, a γέρανος, *grus*, quod inde Pygmæi a gruibus pulsi fuerint. *Solin. c. 35.* ¶ Item mons, & promont. Megaridis regionis Achaiæ, inter Megara, & Corinthum, locus olim Atheniensium valde adversus Corinthios munitus. *Thucyd.*

Geranites, m. 2. γερανίτης λίθος, genus lapilli, a γέρανος, grus. *Plin. l. 37. c. 11.*

Geranium, n. 2. γεράνιον, herba, a γέρανος *grus*, quia inter ejus folia in cacuminibus capitula sunt gruum. *Plin. l. 26. c. 11.*

Geraria, æ, f. quæ gerit. *Plaut. Mil. 3. 1. 102.* Jampridem quia nihil abstulerit, succenset geraria. Alii leg. *ceraria*, & intelligunt ancillam, quæ cereos ad sacrificia parat; alii *cellaria*, h. e. cellæ custodem.

Gerdius, ii, m. secundum nonnullos textor est; secundum alios bajulus. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 379.* Curate, domi sint gerdius, ancillæ, pueri. Habet etiam *Jul. Firmic. l. 8. c. 25.*

Gerenia, f. 1. Gerania, Enope, *Pasava*, al. *Sidenisa*, al. *Betania*, opp. Laconicæ, in Peloponneso, Cardamylæ proximum. ¶ Gerenia item, Gerunium, Geryon, *Gerione*, opp. exc. Apuliæ Dauniæ, apud Phiternum fl. inter Teanum, & Larinum.

Gerens, entis, o. 3. nom. ex particip. a gero. *Cic. pro Quint. c. 19.* Sui negotii bene gerens.

Geritio. V. Gestio, onis.

Germane, adv. ἀδελφικῶς, syncere, & in modum germani fratris. *Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 14.* De quo petis, ut ad te nihil occultans, nihil dissimulans, nihil indulgens, germane, fraterneque rescribam.

Germani, m. 2. *Tedeschi*, populi Europæ, quorum regio Germania, ita vocati a Romanis Latino vocabulo, quia ipsi se mutuo sua lingua fratres vocarent, uti & hodie mos obtinet: Nonnulli tradunt, hoc nomen a Romanis inventum esse, quoniam, cum primum Rhenum devictis Gallis transgressi fuissent, videntes populos & feritate animorum, & proceritate corporum, & colore flavo, forma præterea, & moribus, & vivendi ritu Gallis simillimos, germanos eos, hoc est, fratres Gallorum esse existimaverunt. Ex *Strab. l. 7.* Sunt, qui Germanum dici velint, quasi *ger man*, hoc est, plane virum. Antea Teutones appellabantur, a Teutono Deo eorum, quem terra ortum existimabant, sive a Teutono antiquissimo oppido, cujus adhuc tenues supersunt reliquiæ, & nomen etiam hodie servant. Plura V. apud Geographos.

Germania, f. 1. *Germania*, *Alemagna*, regio Europæ, cognomento Magna, ad aliarum Germaniarum differentiam. Antiquitus separata fuit a Gallia Rheno fl. qui in Bor. decurrit, a Rhætia, Vindelicia, & Norico Danubio, qui fluit in Or. a Jazygibus Metanastis, seu ab Hungaria Transdanubiana, montibus, qui Carpatis sunt pars, a Sarmatia, Vistula fl. a Scandinavia, & aliis regionibus ad Sept. Oceano Germanico, & Mari Baltico. Nunc valde diversos habet limites. A Septent. habet Mare Balticum, & Jutiam Meridionalem, ab Or. Hungariam, Prussiam Regiam, & Poloniam sup. & inf. quæ pro majore parte sunt cis Vistulam fl. a Mer. Alpes, & Italiam, ab Occ. Frisiam Occidentalem, Gueldriam, Transisalaniam, & Groningiam, quæ erant in Germania, nunc sunt in Belgio. ¶ Germania Superior, pars Galliæ Belgicæ versus Rhenum fl. ubi nunc Alsatia, Brisgovia, & Palatinatus Inferior. Aliqui addunt Helvetiam. Sed hæc erat in Gallia Lugdunensi. Dividitur a Germania Magna Rheno fl. a Germania inferiore Moscella fl. a reliqua Gallia Jura, & Vogeso M. ad Occ. ¶ Germania Inferior, olim erat pars Galliæ Belgicæ, juxta Rhenum fl. a Moscella, qua a Germania Superiore dividitur, usque ad Oceanum in Arctos porrecta, in qua Ditio Trevirensis, Coloniensis, Julia, Clivia, Geldria Duc. & Hollandia Com. computantur. Aliis erat versus Rhenum, & Mosam fl. in eo tractu, ubi nunc Ditiones Coloniensis, Juliacensis, Clivensis, Gueldria, & pars Or. & Bor. Brabantiæ, & Ditionis Leodiensis, non autem Tractus Trevirensis. A recentioribus Germania Inferior proprie dicitur Belgium, vulgo *Paesi Bassi*, inc. *Nederlands*, & illius pars Sept. *l'Hollande*, a prov. præcipua, & pars Merid. *la Fiandra* ab una ex provinciis. ¶ Plura de Germania V. apud Geographos. *Horat. Epod. 16.* Nec fera cærulea domuit Germania pube.

Germanicianus, a, um, adject. &

Germanicius, a, um, adject. Ita vocantur a *Suetonio*, qui in Germania militabant. V. *Suet. in Tiber. c. 25. in Galba c. 20. & in Othone c. 8.* Quibus in locis alii pro *germanicius* legunt *germaniciani*, & pro *germanicianus*, *germanicianus*.

Ger-

Germanicum mare, seu Oceanus Germanicus, mare Occiduum, quod Germaniam alluit, inter ostia Rheni, & Albis fl. in quo Glessariæ ins. & Thulæ. Variis nominibus distinguitur, & a variis varie promovetur in Or. & Bor. A quibusdam terminatur ad prom. Schanuvium. In Sept. excurrit ad prom. Boreale Noort caep, atque hinc spargitur in oras Norvegicam, & Anglicam.

Germanicus, a, um, adject. ad Germaniam pertinens, ut ab Italia Italicus, Hispanicus ab Hispania. Ovid. ad Liv. Signa Germanica. Cic. Att. l. 1. Negotiator Germanicus. ¶ Germanicum mare, seu Oceanus Germanicus, qui Germaniam alluit, inter ostia Rheni, & Albis fl. ¶ Germanici cognominati sunt multi Romani Imperatores, quod Germanos populos debellassent.

Germanitas, atis, f. 3. fratellanza, אחוה, Ger. freund schafft, Gal. fraternité, Hisp. hermandad, ἀδελφότης, conjunctio, & vinculum necessitudinis inter fratres, vel quale solet esse inter fratres. Cic. pro Lig. c. 11. Moveant te horum lacrymæ, moveat pietas, moveat germanitas.

Germanitus, adv. germane. Pompon. apud Non. c. 2. n. 381. Amicus gaudet, si quid ei boni evenit, cui amicus est germanitus.

Germanus, a. 1. 2. fratello, אח, Ger. bruder, Gal. frere, Hisp. hermano, αὐτάδελφος, frater, tum qui eodem patre, eademque matre natus est, tum qui ex eodem quidem patre, sed matre diversa, vel contra. Cic. 2. Fin. Et L. Cicero frater noster cognatione patruelis, amore germanus. Id. pro Font. Cum præsertim virgo germana fratrem complexa teneat. ¶ Sæpe frater, vel soror additur. Cic. in Ver. Dixit C. Fannius frater germanus Q. Titinii. Id. 2. de Div. Clodius cum sorore germana nefarium stuprum fecit. Adde Nepot. in Præfat. ¶ Translate sumitur pro mero, vero, syncero. Cic. in Or. Hanc ego judico formam submissi Oratoris, sed magni tamen, & germani Attici. Id. 3. Off. Nos veri juris, germanæque justitiæ solidam, & expressam effigiem nullam tenemus. Id. 4. Acad. c. 43. Erat quidem, si perpauca mutavisset, germanissimus Stoicus. ¶ Germanus etiam dicitur, qui ex Germania est. Tac. de Germ. c. 2. & alibi. V. Germani.

Germen, inis, n. 3. germe, germoglio, צמח, Ger. zweig, Gal. germe, Hisp. renuevo, βλαστός, quod e semine pullulat, atque assurgit; item illud in semine, cui vis inest genitalis, unde quid pullulare incipit, a generando, quasi genimen. Antique enim n, & r sæpe commutabantur. Item quod ex arborum oculis nascitur, surculus prægnans. Virg. 2. Georg. Huc aliena ex arbore germen includunt. Plin. l. 7. c. 15. Germina hortorum exuruntur. ¶ Accipitur & pro origine. Prudent. hymn. 10. cathem. v. 24. de anima: Quæ germen ab æthere traxit.

Germinatio, f. 3. il germogliare, βλάστησις, pullulatio. Plin. l. 16. c. 25. Tardius aliqua, & diutius gravida partus gerunt, quod germinatio idea vocatur. Col. l. 4. c. 24. Palmes, quem mox in germinatione citaveris, imbecillis erit. ¶ Item ipsa planta germinans. Plin. 17. 17.

Germinatus, us, m. 4. idem ac germinatio. Plin. l. 15. c. 8. Oleam, si capra depaverit primo germinatu, sterilescere, auctor est Marcus Varro.

Germino, as, n. 1. germogliare, צמח, Germ. wachsen, Gal. germer, Hisp. brotar, βλαστάνω, germen emitto, pullulo. Plin. l. 13. c. 22. Germinare pennas, far le penne.

Gero, ris, gessi, gestum, a. 3. fero, administro, tracto, facio, portare, avere il carico, fare, ec. נשא, Ger. tragen, Gal. porter, Hisp. traer, φέρω, πράττω, proprie significat portare. Nepos Datam. c. 2. Gerens in capite galeam venatoriam, dextera manu clavam. ¶ Sæpissime sumitur pro agere, administrare, ut Gerere Remp. gerere bellum. Virg. 7. Æn. Bella manu, lethumque gero. Cic. pro Rosc. Amer. Cum solus Remp. gereret, orbemque terrarum gubernaret. Id. 4. Fam. Consulatum magnificentissime, atque optime gesseris. ¶ Cum accusativo reciproco significat vivere, hoc, aut illo modo se habere, diportarsi. Cic. de Amic. Qui ita se gerunt, ut eorum probetur fides. Id. 1. Off. c. 26. Quanto superiores sumus, tanto nos submissius geramus. Id. pro Arch. c. 5. Gerere se pro cive. ¶ Interdum significat exercere. Ter. Hecyr. 3. 1. 30. Pueri inter se quam pro levibus noxis iras gerunt! Cic. Fam. 3. ep. 8. De amicitia gerenda præclarissime scripti libri. Id. Div. Ver. c. 21. Gerere inimicitias cum aliquo. ¶ Item agere, repræsentare, exhibere. Cic. 1. Off. Est proprium Magistratus intelligere, se gerere personam civitatis. Claud. de 4. Cons. Honor. v. 294. Tu civem, patremque geras. Sen. Troad. v. 713. Excidat Hector: gere captivum. ¶ Gerere morem alicui, est obsequi, obbedire. Cic. 1. Tusc. Geram tibi morem. Plaut. Cist. 1. 1. 85. Obsecuta est, de ea re gessit morem mihi. ¶ Gerere rem, attendere a' fatti suoi. Plaut. Pers. 4. 3. 34. Ego valeo recte, & rem gero, & facio lucrum. ¶ Bene, vel male rem gerere, far bene, o male i fatti suoi, adversa, vel prospera in negotiis fortuna uti. Hor. l. 2. sat. 3. v. 37. Male re gesta cum vellem mittere operto me capite in flumen. Cic. Curioni l. 2. Fam. Feliciter, & ex sententia rem gerere. ¶ Gerere bellum cum aliquo, h. e. contra aliquem. Cic. Att. Ut se duce bellum geratur cum Antonio. Adde l. 1. de Div. c. 46. ¶ Gerere bellum cum aliquo, h. e. simul cum aliquo, Nepos in Chabr. c. 3. Quod Chabrias adversus regem bellum gereret cum Ægyptiis. ¶ Habet præterea varios usus. Virg. Æn. 2. Et nos aliquod nomenque decusque gessimus. h. e. habuimus. Sic gerere animum muliebrem, gerere fidem fluxam, gerere mentem injuratam, &c. Plaut. Cic. & al. ¶ Gerere tempus, pro agere. Sueton. Domitian. c. 1. Adolescentiæ tempus tanta inopia gessisse fertur, ut &c. ¶ Res gerendæ. i. e. ipsa negotia, negozj, faccende. Cic. de senect. c. 6. A rebus gerendis senectus abstrahit? ¶ Quid inter se differant agere, facere, & gerere, docet Var. l. 5. L. L. his verbis: Potest aliquis facere, & non agere; ut poeta facit fabulam, & non agit; contra actor agit, & non facit; contra Imperator, qui dicitur res gerere, in eo neque agit, neque facit, sed gerit, idest sustinet: translatum ab iis, qui onera gerunt. Hæc Varro. Vide etiam l. 18. ff. de V. S.

Gero, onis, m. qui gerit, bajulus. Plaut. Truc. 2. 7. 1. more comico hanc vocem cum foras composuit, inquiens: Ite damnigeruli forasgerones, h. e. bona domo exportantes.

Gerontodidascalus, i, m. maestro de' vecchi, γεροντοδιδάσκαλος, præceptor senum: vox Græca a γέρων, senex, & διδάσκαλος, doctor, qua unam e Satyris suis Varro inscripsit.

Gerontotrophium, ii, n. γεροντοτροφεῖον, locus in quo pauperes aluntur senes, ospitale de vecchi. Cod. Justinian. l. 1. tit. 2. qui est de sacros. Eccles. leg. 16.

Gerræ, arum, f. 1. γέῤῥα, crates vimineæ, scuta Persica e viminibus texta, a voce græca allata. Fest. ¶ Translate gerræ dicuntur nugæ, nugamenta, res frivolæ, ciancie, Ger. fabeln, Gal. cajolleries, badineries, Hisp. ninerias, λῆροι. Origo hæc a Festo narratur. Gerrones, inquit, leves, & inepti, a cratibus dicti, quod Siculi adversus Athenienses cratibus pro scutis sunt usi, quas Græci γέῤῥας appellant. Plaut. Pœn. Tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, gerræ germanæ. h. e. meræ nugæ. Auson. ad Symmach. Misi itaque ad te frivola gerris Siculis vaniora. ¶ Item gerræ usurpantur pro gerronibus, seu congerronibus. Plaut. Asin. 3. 3. 10. Gerræ, qui se se parere apparent hujus legibus.

Gerres, ium, m. 3. pisces saliti, ac inveterati, & nullius pretii. Plin. l. 32. c. 11. Martial. l. 12. epigr. 32. Fuisse gerres, aut inutiles mænas, Olor impudicus urcei fatebatur.

Gerro, onis, m. nugator apud Fest. V. Gerræ. Terent. Hecyr. 5. 4. 10. Gerro, iners, fraus, helluo. Adde Plaut. Most. 3. 2. 33.

Gerula, æ, f. gestatrix, nutrix puerorum. Tertul. de Anim. c. 19. & adverf. Jud. c. 9.

Gerulifigulus, i, vox ficta a Plaut. Bacch. 3. 1. 14. Affines tuos fecisti gerulifigulos flagitii. h. e. docentes, & patrantes flagitia.

Gerulo, onis, m. 3. idem ac gerulus. V. Gerulus, i.

Gerulus, a, um, adject. portans. Solin. c. 1. Navis gerula sacrorum. Id. c. 30. Cornua potuum gerula.

Gerulus, li, m. 2. facchino, portatore, φορεύς, portator, qui fert aliquod onus, & fere pro bajulo accipitur, idest, pro eo, qui mercedis gratia onera ferre consuevit. Suet. in Calig. Ex gerulorum diurnis quæstibus pars octava exigebatur. Apul. l. 3. Milef. sub fin. Gestaminum modus numerum gerulorum excedit. Elmenhorst. legit gerulonum. ¶ Gerulus etiam dicitur, qui aliquid efficit, ut notat Scalig. ad Fest. Hinc vet. Gloss. Gerulus, ὁ πράττων, ὁ πρακτής.

Gerundium, ii, n. modus verborum sub una voce activum, & passivum sensum gerens. V. Grammat.

Gerusia, f. 1. Senato, γερουσία, Senatus, conventus senum, a γερούσιος, ad senes pertinens, quod a γέρων, senex. Plin. l. 35. c. 14. Sic extruxere domum Regiam Attali Trallibus, & item Sardibus Crœsi, quam Gerusiam fecere. Adde Vitruv. l. 2. c. 8.

Geryon, onis, m. 3. vel Geryones, æ, m. 1. vel Geryoneus, i, m. 2. γηρυών, γηρυόνης, γηρυονεύς, Rex Hispaniæ, a γῆρυς, vox, quod eloquentia præstiterit. Fabulantur, Geryonem pastorem tricorporem fuisse. Origo fabulæ inde fuit, quod tres fratres tantæ concordiæ extitere, ut uno animo omnes regi viderentur. Justin. l. 44. Alii dicunt, tricorporem fictum fuisse ob triplex Regnum, quod præfuerit tribus insulis, quæ adjacent Hispaniæ, Baleariæ majori, & minori, & Ebusæ. Fingitur etiam bicipitem habuisse canem, quia & terrestri, & navali certamine plurimum potuit. In illis insulis, in quibus Geryon regnavit, tanta pabuli lætitia est, ut, nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. Inde armenta Geryonis, quæ illis temporibus solæ opes habebantur, tantæ famæ fuere, ut Herculem ex Asia prædæ magnitudine illexerint. Non igitur Geryon, & fratres bellum Herculi sua sponte intulerunt, sed, cum armenta sua rapi vidissent, amissa bello repetierunt. Ab Hercule victi sunt. Justin. loc. cit. Virg. 8. Æn. Tergemini nece Geryonæ. Lucr. lib. 5. vers. 28. Quidve tripectora tergemini vis Geryonai? Quo in loco Geryonai antiquus est genitivus primæ declinationis, per divisionem diphthongi factus.

Geryonaceus, a. 1. 2. γηρυόνειος, quod ad Geryonem spectat. Plaut. Aul. 3. 6. 18. Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos cum senis manibus, genere Geryonaceo.

Geryoneus, a, um, adject. idem quod Geryonaceus, ut Geryonea cædes. Apul. l. 2. A. A. ad fin.

Gesoreta, æ, f. navigii speculatorii genus, a Brutiis inventum, quod quidam idem putant ac prosumia. Gel. l. 10. c. 25.

Gesta, orum, n. res gestæ, facinora, acta, fatti, imprese, azioni, πράγματα. Nepos 14. c. 1. Obscuriora sunt ejus gesta pleraque. ¶ Quidam inter acta, & gesta hanc statuunt differentiam, ut gesta sint publici hominis, acta privati. Promiscue tamen usurpantur.

Gestabilis, le, adject. qui gestari potest. Est Cassiod. l. 1. epist. 45.

Gestamen, inis, n. 3. portamento, סבל, Germ. buerde, buentel, Gal. faix, portee, Hisp. lo que se trae, φόρημα, quicquid geritur, ut vestes, arma, sceptrum. Virg. 3. Æn. v. 286. Clypeum magni gestamen Abantis.

Gestatio, onis, f. 3. il portare, נשא, Germ. tragung, Gal. portement, Hisp. llevamiento, φορά, vectio, portatio. Cels. l. 2. c. 14. Gestatio etiam longis, & jam inclinatis morbis aptissima est. ¶ Gestatio item erat locus arboribus densis opacus, & per quem a succollantibus servis valetudinis, aut voluptatis causa gestabantur, ea forma, qua cœnatio dicta est locus, ubi cœna capiebatur, ambulatio, locus, ubi deambulabatur. Plin. iunp. lib. 5. Ab his gestatio in modum circi, quæ buxum multiformem, humilesque, ac retentas manu arbusculas circumit.

Gestator, oris, m. qui gestat. Plin. lib. 9. ep. 33. Delphinus gestator, & collusor puerorum.

Gestatorium, ii, n. 2. lettica, Ger. ein sesse, Gal. lictiere, Hisp. litera, φορεῖον, lectica, sella, carruca, & omne id, in quo gestamur. Suet. de Claud. c. 33. Solitus etiam in gestatorio ludere. Verum alii legunt in gestatione.

Gestatorius, a, um, a. 1. 2. id, in quo aliquid geritur. Suet. in Ner. c. 26. Gestatoria sella delatus in theatrum.

Gestatrix, icis, f. 3. quæ gestat. Valer. Flac. l. 4. v. 605. Divaque Gorgonei gestatrix innuba monstri.

Gestatus, us, m. 4. idem ac gestatio. Plin. l. 15. c. 25. Adeo teneris, ut gestatum non tolerent.

Gesticularia, æ, f. 1. ὀρχήστρια, mima, vel gesticulatrix, quæ scilicet corporis gesticulatione populum oblectat. Gel. l. 1. cap. 5. Non jam histrionem eum esse diceret, sed gesticulariam, Dionysiamque.

Gesticularius, ii, m. gesticulator, mimus. Ammian. l. 24. cap. 6. Mutum puerum oblatum suscepit sibi gesticularium, multa quæ callebat, nutibus venustissimis explicantem.

Gesticulatio, onis, f. 3. ὄρχησις, μίμησις, gesticulandi actus. Sueton. Tiber. c. 68. Nec sine molli quadam digitorum gesticulatione. Adde Apul. l. 10. A. A.

Gesticulator, oris, m. 3. chi giuoca di mano, o di persona, μῖμος, χειρονόμος, qui corporis gestu populum oblectat. Colum. in Præf. l. 1. Nec minus corporis gesticulatorem scrupulosissime requirant saltationis, aut musicæ artis studiosi.

Gesticulatus, a, um, adject. mimicus. Solin. c. 27. (al. 40.) Gesticulatis motibus inquietum.

Gesticulor, aris, d. 1. atteggiare, giocolare, Ger. gauckelen, Gal. folatrer, jouer, de gobelets, Hisp. hazer gestos, χειρονομέω, gestum facio. Suet. in Ner. Jocularia in defectionis duces carmina, lasciveque modulata etiam gesticulatus est. idest ad eorum numeros saltavit.

Gesticulus, i, m. gestus, gesticulatio. Tertul. Apol. c. 10. Digitorum supputarii gesticuli.

Gestio, is, ivi, itum, n. 4. rallegrarsi, far festa, [illegible], Ger. frolocken, Gal. tressaillir de joye, Hisp. dar brincos de contento, γαυριάω, est lætitiam præ se ferre, vel lætitiam animi aliquo corporis motu, & signo indicare, a gestus. Cic. 1. Fin. Quorum alter lætitia gestit, alter dolore cruciatur. ¶ Interdum est vehementer cupere, & gestibus cupiditatem præ se ferre. Cic. pro Marc. Parietes hujus curiæ tibi gratias agere gestiunt. Id. ad Att. Gestio scire omnia. Plaut. Amph. 1. 1. 167. Gestiunt pugni mihi. h. e. cupiunt verberare.

Gestio, onis, f. amministrazione, Ger. ein handlung, Gal. administration, Hisp. administracion, [illegible], curatio, & administratio. Cicer. 1. de

Iov. Partim in negocii gestione considerantur. Adde *Ulp. l. 14. Dig. de Relig.* &c. ubi quidam legebant *gestio*.

Gestito, as, a. 1. freq. a gesto. *Plaut. in Cist. 4. 3. 84. & 85.* Mea hæc herilis gestitavit, non tua.

Gesto, as, a. 1. *portare*, סבל, Germ. *tragen*, Gal. *porter*, Hisp. *llevar*, φέρω, sæpe, vel continue, vel assidue gero. *Cic. in Ant.* Caput gestari jussit in pilo. *Ter. Adelph.* Hiccine non gestandus in sinu est? h. e. vehementer amandus. ¶ Passiva significatione legitur apud *Suet. Domit. c. 11.* Aretinum Clementem in eadem, vel etiam in majore gratia habuit, quoad novissime simul gestanti, inquit &c.

Gestor, oris, m. 3. qui gerit. *Plaut. Pseud. 1. 5. 14.* Omnes pendeant, gestores linguis, auditores auribus.

Gestuōsus, a, um, o. 1. 2. ὀρχηστικός, qui multos gestus veluti mimus facit. *Gel. l. 1. c. 5.* Gestuosas Hortensii manus, & argutas.

Gesturio, is, n. 4. valde gestio, appeto. *Ammian. l. 16. c. 12.* Gesturientes barritum ciere vel maximum. Plerique tamen leg. *gestu terrentes*.

Gestus, a, um, o. 1. 2. πεπραγμένος, partic. a gero, *fatto*, *operato*. *Cic. pro L. Man.* Lucullum magnis rebus gestis ab eo bello discedere.

Gestus, us, m. 4. *gesto*, תנועה, Ger. *die geberde*, Gal. *geste*, Hisp. *gesto*, ὑπόκρισις, est actio quædam, & quasi pronuntiatio corporis, a sup. *gestum* verb. *gero*, quia eo indicatur, quid geratur. *Cic. 2. de nat. Deor.* In corporum etiam motione, atque gestu multa cernunt subtilius. ¶ *Gestum agere*, est certis quibusdam corporis motibus uti vel ad lætitiam, vel ad alios quoslibet animi affectus, impetusve designandos. *Cic. pro Quint. c. 24.* Miror eorum impudentiam, qui agunt in scena gestum, inspectante Roscio.

Getæ, m. 1. Daci, Gothi, *Moldavi*, al. *Vualacher*, popu. Daciæ, in Scythiæ confinio. Thucyd. illos Æmi M. in Mysia inf. incolas facit. Nominativus singularis est *Geta*, vel *Getes*. *Ovid. l. 2. Pont. el. 7. v. 31.* Nulla Getis toto gens est truculentior orbe. *Id. ibid. l. 4. el. 2.* Essct, crede mihi, factus & ipse Getes.

Gethyum, yi n. *scalogno*, γήθυον, cæpe condimentarium, pene sine capite, cervicis tantum longæ, & ideo totum in fronde, sæpiusque resecantur, ut porrum. Latini pallacanam vocant. Hæc *Plin. l. 19. c. 6.*

Getice, adverb. Getarum more, vel lingua. *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 58.* Jam didici Getice, Sarmaticeque loqui.

Geticus, a, um, adject. ad Getas pertinens. *Virg. 3. Æn. v. 35.* Geticis qui præsidet arvis.

Getūli. V. Gætuli.

G ANTE I.

Gibba, æ, f. tumor dorsi, aut pectoris, *gobba*, κύφωσις. *Sueton. Domit. cap. ult.* Ferunt somniasse, gibbam sibi, pone cervicem, auream enatam. *Ammian. l. 23. c. 4.* Prominere in gibbas.

Gibber, eri, m. 2. idem quod gibba. *Var. l. 2. R. R. c. 5.* Gibberi spina leviter remissa. ¶ Invenitur etiam Gibber, eris. *Plin. l. 34. c. 2.* Ctesippus fullo, gibbere præterea, & alio fœdus aspectu.

Gibber, a, um, adject. &

Gibberōsus, a, um, adject. gibbus, *gobbo*, κυφός, κυρτός, cui flexa spina tumorem in dorso creavit. *Var. l. 3. R. R. c. 9.* Gallinæ Africanæ sunt grandes, variæ, gibberæ. *Sueton. de Illust. Grammat. c. 9.* Gibberosos se de Sole in umbram transferre, respondit.

Gibbus, bi, m. *tumore*, tumor in aliqua corporis parte. *Juven. sat. 6. v. 109.* Mediisque in naribus ingens gibbus.

Gibbus, a, um, o. 1. 2. *gobbo*, גבן, Germ. *gebogen*, Gall. *bossu*, Hisp. *corcovado*, κυφός, incurvus, inflexus, a κύφω, quod a κύπτω, pronum esse, propendere. ¶ Translate sumitur pro convexo. *Cels. l. 8. c. 1.* Igitur calvaria incipit ex interiore parte concava, extrinsecus gibba, utrinque lævis.

Gigantēus, a, um, o. 1. 2. γιγάντειος, quod ad gigantem spectat. *Ovid. 2. Trist. v. 71.* Cumque gigantei memorantur prælia belli.

Gigantomachia, æ, f. *guerra de' Giganti*, bellum Gigantum, γιγαντομαχία. Ita inscribitur *Claudiani* carmen, in quo describitur pugna Gigantum cum Diis.

Gigas, antis, m. 3. *gigante*, נפיל, Ger. *held*, Gal. *geant*, Hisp. *gigante*, γίγας, homo excelsissimæ staturæ, quasi γηγενής, terrigena, a γίνομαι, fio, & Dorico γᾶ pro γῆ, terra, quod Gigantes e terra nati sint. In Fabulis est, Gigantes ex Titanum sanguine & ex Terra genitos fuisse, excelsissima statura, draconum pedibus, in Deorum perniciem, ut scil. Superis bellum inferrent, Jovemque de Cœli possessione dejicerent, eos Olympo monti Ossam, Ossæ Pelium imposuisse, & cum Jove certavisse, a Jove fulminibus et a Vulcano tactis percussos esse, & interfectos, ex his Typhœum omnium maximum fulmine dejectum sub Ætna Siciliæ M. jacere, ejusque partem superiorem inferiore extincta adhuc vivere, ignemque illum perpetuum ex ira, & furore efflare. Alii hoc bellum aliter narrant, Gigantes non ante bellum cum Diis suscepisse, quam Ægle uxor Panis pulcherrima mulier in eorum specu a matre abdita esset, Deos a Gigantibus in Ægyptum usque mutata specie esse fugatos, ab Oraculis Jovi responsum esse, victorem fore, si clypeum imagine Ægles, caput forma Gorgonis Medusæ tegeret, id cum fecisset, coram Pallade Gigantes victos, & ad inferam terræ sedem detrusos fuisse. Sed id de uno Typhœo a Poetis fictum videtur, Typhœum ex imis terræ sedibus emissum, secundo fortasse bello, Diis metum fecisse, adeo, ut in Ægyptum usque fugerent, Gigantem eo quoque venisse, cum Dii in convivio epularentur, Deos se se mentitis figuris celasse, Jovem forma arietis, al. aquilæ, Apollinem corvi, Bacchum capri, Dianam felis, Junonem vaccæ albæ, Venerem piscis, al. anguillæ, Mercurium ibidis, Cybelem merulæ, Panem se in fluvium projecisse, suique inferiorem partem in piscem, superiorem in caprum vertisse. *Ov. 1. Fast. & 5. Met. Cic. de Senec. c. 2.* Nunquid est aliud gigantum more bellare cum Diis, nisi naturæ repugnare? *Macr. l. 1. Satur. c. 20.* Gigantes quid aliud fuisse credendum est quam hominum quandam impiam gentem Deos negantem, & ideo existimatam, Deos pellere de cœlesti sede voluisse? V. *totum illud cap.*

Gigeria, orum, n. 2. teste *Nonio c. 2. n. 390.* intestina sunt gallinarum, & quæ cum his coquuntur. *Lucil. l. 8.* Gigeria sunt sine allio.

Gignentia, ium, n. ea quæ oriuntur e terra, & ex se alia gignunt, ut, herbæ, arbores, &c. τὰ φυόμενα, τὰ φυτά. *Sallust. in Jug. c. 79.* Loca nuda gignentium. *Id. ibid. c. 93.* Ilex aucta in altitudinem, quo cuncta gignentium natura fert.

Gigno, is, genui, genitum, a. 3. *generare*, ילד, Germ. *gebären*, Gal. *engendrer*, Hisp. *engendrar*, γεννάω, genero, procreo, ab antiquo *geno*. *Tacit. 13. Ann. c. 45.* Poppæa ex Rufo Crispino filium genuerat. *Cic. l. 1. Offic. c. 7.* Quæ in terris gignuntur, ad usus hominum omnia creari. *Plin. l. 10. c. 52.* Et quadrupedes ova gignunt. ¶ Gigni pedibus, est nascendo pedes primum proferre. *Plin. l. 7. c. 8.* Neronem quoque pedibus genitum, parens ejus scribit Agrippina. ¶ Translate *Cic. de Univ. c. 8.* Animum ex sua mente, & divinitate genuit Deus. *Auct. ad Heren. l. 4.* Novas præceptiones gignere.

Gilvus, a, 1. 2. *cinericcio*, πελιδνόλευκος, quod est coloris cinericei, qualis est in asinis, ab Æolico κερρός pro κιρρός, *gilvus*. *Isid. l. 12. Orig. c. 1. & Serv. in 3. Georg.* dicunt, gilvum esse colorem melinum subalbidum, seu medium inter album, & rufum. *melato*. *Virg. 3. Georg. v. 83.* Color deterrimus albis, & gilvo. ¶ Vinum gilvum, *vin chiaretto*. *Gel. l. 13. c. ult.*

Gingeriātor. V. Gingrinator.

Gingiber. V. Zingiber.

Gingiva, æ, f. *gengiva*, Ger. *das zanfleisch*, Gal. *gengive*, Hisp. *encia*, οὖλον, pars oris, cui dentes inhærent, a *gigno*, idest a gignendis dentibus. *Juv. Sat. 10. v. 200.* Frangendus misero gingiva panis inermi.

Gingivŭla, f. 1. dim. a gingiva. *Apul. in Apol.* Magiæ complanatorem tumidæ gingivulæ.

Gingrīna, æ, f. genus quoddam tibiarum exiguarum, a gingritu anserum. *Fest. Solin. c. 5.* de Sicilia, in variis generibus tibiarum numerat *gingrinas*, *quæ breviores licet, subtilioribus tamen modis insonant*. Ubi nonnulli *gingrinas* adjective accipiunt, ut subintelligatur *fistulas*.

Gingrinātor, m. 3. tibicen, a gingrina. *Fest.* In quibusdam codicibus est *gingeriator*, in aliis *girenator*, in aliis *giegriator*.

Gingrīnus, a, um, adject. stridulus, V. *Gingrina*.

Gingrio, is, n. 4. *far la voce dell' oca*. Est vociferari proprium anserum. *Fest.*

Gingrītor, m. 3. tibicen, a gingrio. *Fest. ex emend. Salmas.*

Gingrītus, us, m. 4. cantus anserum. *Arnob. l. 6.* In anserum ponere, & collocare gingritibus.

Gingūnum, n. 2. Gingunus, *Monte Cerugnone*, seu *Monte Cenagnone*, mons parvus Umbriæ, cum vico cogn. in ditione Pontificia.

Ginnus. V. Hinnus.

Gith, n. *git*, *gittaione*, *gitterone*, μελάνθιον, genus seminis, quod vulgo nigellam Romanam appellant. Ruellius credit esse semen illud, quod rustici in Gallia sua lingua vocant *poivrette*, quasi minutum piper, eo quod tenuiores hoc semine cibos condire soleant vice piperis. *Plin. l. 20. c. 17.* Gith ex Græcis alii melanthion, alii melaspermon vocant. *Col. l. 7.* Interdum fastidio ciborum languescit pecus, ejus remedium genus seminis, quod gith appellatur. *Plaut. Rud. 5. 2. 39.* Is calet tibi: num gith frigidefactas? Quæ proverbialis locutio est. Ex gith enim calidum pulmentum conficiebant, quod in ore frigefaciebant, ne edendo guttur ureret. Dicitur itaque de iis, qui trepide, & summis duntaxat labiis loquuntur, & parce promittunt, quod perinde os contrahere solent, ac si injectam calidam offam bucca refrigerare velint.

G ANTE L.

Glabelle, f. 1. μεσόφρυον, interstitium supercilia supra nasum discriminans, quia sine pilis esse consuevit. *Capella l. 2.* Ubi pubem ciliorum discriminat glabellæ medietas.

Glabellus, a, um, adject. diminut. a glaber, *lisciotto*. *Apul. l. 5. A. A.* Corpus glabellum. Et *l. 1. Florid.* Apollo intonsus, & genis gratus, & corpore glabellus.

Glaber, ra, rum, o. 1. 2. *liscio*, קרח, Ger. *kaal*, Gal. *sans poil*, Hisp. *lampino*, ψιλός, λεῖος, φαλακρός, quod est læve, & sine pilis, a *glubo*, ut *faber* a *facio*. *Var. de re rust. c. 2. l. 2.* Si quem glabrum facere velis. *Plaut. Aul. 2. 9. 6.* Tu istum gallum glabriorem reddes mihi, quam Volscus Ludius. Quem locum explicans *Nonius de Doctorum Indagine*, Legitur (inquit) quod Ludii præsulis pueri essent glabri, ac depiles propter ætatem, quos antiqui Ludios appellabant.

Glabraria, æ, f. ovis tonsa. Translate de fœmina dicitur a *Mart. l. 4. ep. 28.* Væ glabraria, væ tibi misella: Nudam te statuet tuus Lupercus.

Glabrarius, ii, m. &

Glabrātor, oris, m. Glabratores, seu Glabrarii erant servi inter officia domus Augustæ, qui pice, & psilothro lævigabant corpora. V. *Scalig. ad Manil. l. 5. v. 152.*

Glabrĕo, es, n. 2. *esser pelato*, קרח, Ger. *glatt seyn*, Gal. *être sans poil*, Hisp. *ser sin pelos*, φαλακρόομαι, glaber sum, & depilis. Transfertur ad terram, quæ glabrere dicitur, ubi satis, stirpibusque nuda est. *Col. l. 2. c. 9.* Et locis glabrentibus sine ulla stirpe seminum areas reddit.

Glabresco, is, n. 3. ψιλόομαι, glaber, hoc est, sine pilis, aut capillis, aut plumis fio. Translate Glabrescere dicitur area, cum herbis attritis, vel evulsis complanatur. *Col. l. 2. c. 20.* Atque ita glabrescit, & fit idonea seminibus area.

Glabrēta, orum, n. 2. ψιλώματα, loca satis, stirpibusque nuda, quæ & calveta a nonnullis appellantur, in quibus scilic. propter noxium aliquem humorem nihil gignitur. *Col. l. 2. c. 9.* Ea glabreta signis adhibitis notari convenit.

Glabriōnes, um, m. Aciliorum familiæ R. cognomen fuit, ab habitu corporis uni alicui impositum, quod depilis esset, & ab eo ad suos posteros propagatum. Glabri enim depiles dicuntur.

Glabrĭtas, atis, f. lævitas cutis, vel alterius rei. *Arnob. l. 3.* Calvitiis, & glabritatibus rasi.

Glabro, as, a. 1. *pelare*, ψιλόω, pilos aufero. *Col. l. 12. c. 53.* Et vel aqua candente, vel ex tenuibus lignis flammula facta glabrantur.

Glacialis, le, o. 3. *di ghiaccio*, Germ. *eisechtig*, Gallic. *glacé*, *de glace*, Hisp. *de yelo*, κρυσταλλώδης, quod in glaciem astringi solet. *Juv. Sat. 2.* Ultra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem Oceanum.

Glaciātus, a, um, o. 1. 2. partic. a glacior. *Plin. l. 14. c. 21.* Glaciatæ moles prodigii modo. ¶ Caseus glaciatus, idest, coagulatus, & concretus. *Col. l. 7. c. 8.* Nec dubium, quin fisci ramulis glaciatus caseus jucundissime sapiat.

Glacies, ei, f. 5. *ghiaccio*, קרח, Ger. *eiß*, Gal. *glace*, Hisp. *yelo*, κρύσταλλος, aqua concreta gelu, quasi gelacies. *Plin. l. 5. c. 18.* Aure ad glaciem apposita. *Virg. 10. Ecl.* Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. ¶ In plurali nu. *crustas glacierum* dixit *Sidon. l. 4. ep. 6. ad fin.*

Glacio, as, a. 1. *agghiacciare*, Ger. *zu eiß machen*, Gal. *glacer*, Hisp. *elar*, κρυσταλλόω, in glaciem converto. *Hor. car. l. 3. od. 10.* Et positas ut glaciet nives puro numine Jupiter. *Plin. l. 8. c. 38.* Humor glaciatur in gemmas.

Glacito, n. 1. idem ac gingrio, proprium vocis anserum. *Auctor Philom. v. 19.* Hinc glacitat improbus anser. Alii al. leg.

Gladiatōres, m. *schermitori*, μονομάχοι, servi erant, quos lanistæ armorum artem edocebant, ut postea populi delectandi causa in arena depugnarent. *Cic. pro Rosc. Am. c. 6.* Alter plurimarum palmarum vetus ac nobilis gladiator habetur; hic autem nuper se ad lanistam contulit. ¶ De gladiatorum origine, ac causa *Jul. Cap.* Multi dicunt apud veteres hanc devotionem contra hostes factam, ut civium sanguine litato, specie pugnarum fortunam satiarent: alii hoc litteris tradunt, quod verisimilius credo, ituros ad bellum Romanos debuisse pugnas videre, & vulnera, & ferrum, & nudos inter se coeuntes, ne in bello armatos hostes timerent, aut vulnera, & sanguinem perhorrescerent. Hinc mos tractus videtur, ut Imperatores ad bellum proficiscentes munus darent gladiatorium. ¶ Ablat. plur. *Gladiatoribus*, idem est ac tempore,

quo

quo ludi gladiatorii fiunt. *Asin. Poll. Ciceroni l. 10. Fam. ep. 32.* Gladiatoribus Fadium quendam abstractum defodit in ludo, & vivum combussit. ¶ Ex P. M. Plura genera gladiatorum erant, Samnites, Provocatores, Retiarii, Mirmillones. Ex his oppositi in pugnis Samnites, & Provocatores, quod illa Ciceronis verba in oratione pro Sextio videntur ostendere. *Cum ne de venalibus quidem homines electos, sed ex ergastulis emptos, nominibus gladiatoriis ornarit, & sortito alios Samnites, alios Provocatores fecerit.* Retiarii autem, & Mirmillones componebantur, quod Valerius Maximus l. 1. & Quinctilianus l. 6. declarant. Samnites ad pugnandum primo lenti: Provocatores ex re nomen sumpserunt, quia certaminis initio provocare adversarios solerent. Unde Horatius in epist. quadam, *Lento Samnites ad lumina prima duello.* Mirmillones etiam Secutores dicebantur. Quod, si quis Festum, & Quinctilianum l. 6. & Suetonium in Caligula legerit, facile poterit conjicere. De Secutoribus meminit & Cic. l. 7. ad Att. & Juven. Sat. 8.

Gladiatorie, adver. gladiatorum more. *Lamprid. in Commod. cap. 15.* Quæ gladiatorie faceret.

Gladiatoritius, a, um, adject. instar gladii factus, ut gladiatoritia herba. *Marcel. Empir. c. 16.*

Gladiatorius, o. 1. 2. *cio, che a' schermitori s'appartiene*, μονομαχικός, quod ad gladiatores pertinet, ut Spectacula gladiatoria, Ludus gladiatorius, Munus gladiatorium. *Cic. in Cat.* Nemo est in ludo gladiatorio paulo ad facinus audacior, qui se non intimum Catilinæ esse fateatur. ¶ *Gladiatorium dare*, Pædianus dixit, cum munus subintelligeret. Et *gladiatorium accipere*, h. e. mercedem pro gladiatoria opera. *Liv. l. 44. c. 31.* ¶ *Animus gladiatorius*, est animus tam pertinax, ut vel magno suo periculo rem aliquam perficere non dubitet. Gladiatoribus enim, ubi semel in arenam descenderint, ea necessitas imponitur, ut adversarium victum occidant, aut idem ab illo expectent. *Ter. Phor. 5. 7. 71.* Hi gladiatorio animo ad me affectant viam. ¶ *Gladiatoria familia*, cœtus gladiatorum. *Sall.* Ut gladiatoriæ familiæ Capuam, & inter cætera Municipia distribuerentur. ¶ *Gladiatorium est*, proprium gladiatorum. *Cic. 4. Tusc.* An vero vir fortis, nisi stomachari cœperit, non potest fortis esse? gladiatorium id quidem.

Gladiatūra, æ, f. *scherma*, Ger. *fechtkunst*, Gall. *escrime*, Hisp. *esgrima*, μονομαχία, ars, vel congressus gladiatorum. *Tac. l. 3. Ann. c. 43.* Adduntur e servitiis gladiaturæ destinati.

Gladiŏla, æ, f. pro *gladiolus* dixit *Messala*, qui ob id reprehenditur a *Quintil. l. 1. c. 6.*

Gladiolus, li, m. 2. *coltellino*, Ger. *schwertlin*, *degelin*, Gal. *coutelet*, Hisp. *espadilla*, *cuchillico*, ξιφίδιον, parvus gladius. *Apul. l. 2. Milef.* Gladiolo solito cinctus. Adde *Plin. l. 21. c. 17.* ¶ Hoc etiam nomine duæ herbæ a Romanis appellantur, quarum altera Græcis est ξυρίς, & ἶρις ἀγρία, eadem ac iris, altera ξίφιον, vel κύνειον, seu κάλυμος, φασγάνιον, φασγανίτις, quæ folium habet gladii figuram referens, Iridi persimilis, nisi quod folio minore est, & angustiore, & gladii modo mucronato, nervoſumque in caulem exeunte, in quo purpurei flores in ordinem digesti, *ghiaggiuolo*. *Plin. l. 21. c. 11. & 17. & l. 25. c. 11.*

Gladius, dii, m. *spada*, *coltello*, *pugnale*, חרב, שלח, Ger. *ein schwert*, Gal. *epée*, *couteau*, *poignard*, Hisp. *espada*, *cuchillo*, *punal*, ξίφος, μάχαιρα, ensis, a clade, quasi *cladeus*, quod sit ad hostium cladem. *Cæs. 7. B. G.* Gladiis districtis portas occupaverunt. *Cic. Inv. 2. c. 4.* Stricto gladio aliquem insequi. ¶ Translate sumitur pro causa, vel materia exitii. *Plaut. Pseu.* Dedistine hoc pacto ei gladium, quo se occideret? i. e. ministrasti materiam ad perniciem. ¶ Suo gladio, suove telo jugulari dicitur, qui suo invento, dolove capitur, vel qui suis ipsius dictis revincitur, translata metaphora ab iis, qui in pugna suis ipsorum telis confodiuntur. *Ter. Adelph. 5. 8. ad fin.* Suo sibi hunc gladio jugulo. ¶ *Gladio plumbeo jugulare*, est futili, levique argumento, nulloque negocio convincere quempiam. *Cic. ad Attic.* Cum illud plumbeo gladio jugulatum tamen iri diceret. ¶ *Gladii potestas* apud Juriſc. est potestas in facinorosos animadvertendi. Quare gladius insigne erat Præfecti Prætorio. Et in libera Rep. solebat gladius Imperatori exercitus proficiſcenti dari. *Appian. l. 2. Belli Civ.* ¶ Antiquissimi etiam gladium dixerunt in neutro genere. *Lucil. apud Var.* Hærebat gladium mucrone in pectore totum. ¶ Est & gladius, ξιφίας, genus piscis marini, rostro mucronato, quo naves perfodit, & demergit, in Atlantico Oceano, *glave*. *Plin. l. 32. c. 2. & 11.*

Glæsum. V. Glessum.

Glandarius, a, um, o. quod ad glandem spectat, ut Glandaria sylva, quæ servatur glandis ferendæ causa. *Cato de R. R. cap. 1.* Octavo arbustum, nono glandaria sylva.

Glandia, orum, n. 2. partes in sue callosæ, quæ in homine sunt tonsillæ, hoc est, partes illæ faucium, quæ utrinque juxta garganeonem sitæ a Græcis παρίσθμια, appellantur, a glandium duritie, ac figura. *Plin. l. 11. c. 37. Plaut. Capt. 4. 4. 7.* Prætruncat tribus tergoribus glandia.

Glandifer, ra, rum, *ghiandifero*, Ger. *das eycheln tregt*, Gal. *qui porte gland*, Hisp. *qui trae*, *o cria bellotas*, βαλανοφόρος, quod glandes producit. *Cic. 1. de Leg. c. 1.* Quare glandifera illa quercus, ex qua olim evolavit nuntia fulva Jovis. ¶ Accipi etiam videtur pro fœcundo, & fertili fructuum. *Cic. 2. Phil.* Quandoquidem hæ quondam arationes Campani, & Leontini agri in P. R. patrimonio glandiferæ, & fructuosæ ferebantur.

Glando, inis, f. idem ac glans. *Avien. in Orbis terræ descript. v. 285.* Cibus aspera glando. Et v. 1283. Pingui dependens subere glando.

Glandionida, f. 1. caro suilla, ex glandiis. *Plaut. Men. 1. 3. 27.* Al. aliter legunt.

Glandium. V. Glandia.

Glandŭla, æ, f. *glandula*, *ghiandola*, ἀδήν, dim. a glans. *Celf. l. 4. c. 12.* Fit ex unguentariis glandulis. Alii alit. legunt. ¶ Translate est corpus quoddam carniforme, laxum, fungosumque molle, friabile, ex materia spermatica factum, una communi membrana universim, & frequenter pluribus privatis frustulatim coagmentatis inclusum, in vasorum divisionibus, quod partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inservit, *glandula*. *Celf. l. 4. c. 1.* In ipsis cervicibus glandulæ positæ sunt. ¶ Item pars animalis glandulosa, quæ est circa cervicem, vel ipsa cervix. In hac enim glandulæ positæ sunt. *Martial. l. 7.* Ter poscit apri glandulas, quater lumbum.

Glandulōsus, a, um, *glanduloso*, ἀδενώδης, plenus glandibus. *Col. l. 7. c. 9.* de sue: Qui est amplæ, & glandulosæ cervicis.

Glanis, is, m. vel glanus, i, m. 2. piscis genus, silurus parvus. *Plin. l. 9. c. 43.* Cautius qui & glanis vocatur, aversos mordet hamos, nec devorat, sed esca spoliat. *Id. l. 32. c. 10.* Verrucas tollit glani jecur illitum.

Glans, dis, f. *ghianda*, Ger. *ein eychel*, Gal. *gland*, Hisp. *vellota*, βάλανος, fructus quercus, roboris, esculi, cerri, ilicis, fagi, suberis, & si quæ sunt similes, a Dorico γλάνος, per sync. pro βάλανος. *Cic. in Or.* Quæ est in hominibus tanta perversitas, ut inventis frugibus, glande vescantur? ¶ Per Synecdochen, quia ex glandibus homines quondam vivebant, glandis appellatione (ut Ulpianus sentit) omnes fructus continentur. ¶ Translate glans dicitur plumbum, quod est in modum glandis formatum, quod antiqui loro alligatum in hostem torquebant. *Sal. in Jug. c. 57.* Pars eminus glande, aut lapidibus oppugnare. ¶ Erant enim glandes ex argilla, quas ad incendendum mittebant: quibus fortasse similes sunt, quas Itali vocant *granate*. *V. Lips. l. 4. Poliorcet. Dial. 2. & 3.* ¶ Glans denique dicitur pars summa colis, quæ præputio tegitur, a glandis similitudine. *Celf. lib. 7. cap. 25.* ¶ Dicitur etiam *Glando*, *inis*, V. suo loco.

Glarĕa, æ, f. *ghiaja*, Ger. *kiß*, Gal. *gravier*, Hisp. *cascajo*, ψηφίς, terra lapidosa, qualis in fluviorum ripis, vel maris litoribus esse solet, a χλιδών. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Eo loci pulvis, non glarea est invecta.

Glareatum, n. 2. *Galliera*, opp. amplum agri Mediolanensis, in Insubria, absque mœnibus.

Glareola, æ. diminut. exigua glarea. *Plaut.* Glareolam manu effundens. Ita Lexicographi plerique, sed nos nihil ejusmodi in Plauto invenimus.

Glareōsus, a, um, o. *ghiaroso*, quod plenum est glarea. *Varr. l. 1. R. R. c. 9.* Terra cretosa, aut glareosa. *Colum. de arb.* Glareosa, & saxosa amat ficus. *Plin. l. 26. c. 8.* Glareosi rivi.

Glastum, sti, n. *glasto*, *guado*, al. gastum, vel guastum, ἰσάτις, herba similis plantagini, seu genus lactucæ agreste, & sponte nascens, al. vitrum, quo infectores lanarum utuntur, dum colore vitreo, seu hyalino, cæruleo, subnigro tingunt, quo item Britanni se inficiebant, inscribentes etiam corporibus puerorum animalium figuras, ut in bello aspectu horridiores essent, denique & eorum mulieres quibusdam in sacris. *Cæs. l. 5. B. G. c. 14. Plin. l. 20. c. 7. & l. 22. c. 1.* Sed aliqui volunt, glastum esse quidem idem, ac ἰσάτις, sed statim sativam intelligunt.

Glaucicŏmans, antis, adject. o. glaucam comam habens. *Juvenc. in Matth. c. 27.* Ordinibus lucent quæ glaucicomantis olivæ.

Glaucinus, o. 1. 2. quod glaucum habet colorem. *Martial. l. 9. epigr. 27.* Pallia donavit glaucina, Cosme tibi.

Glauciscus, i, m. piscis aculeatus, dorso cæruleo, ventre candidissimo. *Plin. l. 32. c. 10. & 11.*

Glaucito, as, n. 1. est proprium vocis catulorum. *Auct. Carm. de Philom. v. 60.* Glaucitat & catulus, ac lepores vagiunt.

Glaucōma, tis, n. 3. vel glaucoma, æ, f. 1. vel glaucosis, is, f. 3. γλαύκωμα, vitium, quo color naturalis in oculo, ac speciatim color humoris crystallini in præternaturalem, & glaucum mutatur, quod provenit ob illius humoris nimia siccitate, & concretione. Differt a *suffusione*, quia in *glaucomate* peccat humoris crystallini condensatio, & exsiccatio, in *suffusione* concretio extranei humoris, & aliunde affluentis. *Plin. l. 29. c. 6.* Glaucomata dicunt Magi cerebro catuli septem dierum emendari. *Plaut. Mil. 2. 3. 70.* Glaucomam ob oculos objiciemus.

Glaucomaticus, a, um, adject. glaucoma laborans. Legitur in Notis Tironis (ut vocant) a Grutero editis in calce Inscriptionum.

Glaucōpis, idis, f. avis quædam, alio nomine ulula, seu bubo. V. Lagopus.

Glaucus, a, um, o. *colore celeste*, *mischio tra 'l bianco, e 'l verde*, בירוק, Ger. *grawblauw*, Gal. *verd de mer*, *celadon*, Hisp. *verde*, *claro*, γλαυκός, quod est colore cælio, seu cæruleo, idest, subviridi, qui admixtum habet viriditati alborem, qualis apparet in oculis noctuarum, felium, leonum, quorundam equorum, & hominum, a nomine Græco allato. *Plin. l. 8. c. 21.* Oculis glauci, colore sanguineo.

Glaucus, i, m. genus piscis. *Plin. l. 9. c. 16.* Quidam rursus æstus impatientia mediis fervoribus sexagenis diebus latent, ut glaucus, aselli, auratæ.

Glaucus, m. 2. piscator, qui, cum pisces captos in ripa explicuisset, & illi subito contacta quadam herba se colligentes in mare prosiluissent, admiratus herbæ illius vim & ipse degustavit, pisces secutus in aquam insiluit, marisque Deus factus est. Alii aliter referunt hanc fabulam, Glaucum insignem urinatorem fuisse, sæpius inspectantibus suis municipibus in fluvium se dejecisse, diutiusque sub aqua moratum semper emersisse, tandem quodam die illis expectantibus non rediisse, creditum esse, Deum maris factum fuisse. ¶ Glaucus item Hippolochi filius, qui Trojano bello Priamo suppetias tulit, homo tam stupidus, ut cum Diomede armorum permutatione facta, ænea acceperit pro aureis. Hinc etiam hodie *Glauci*, & *Diomedis permutatio* proverbio celebratur, cum permutatarum rerum inæqualitas signatur. *Plin. l. 3. ep. 2.* ¶ Item Sisyphi fil. qui, cum equas suas humana carne pasceret, ab illis ipse etiam devoratus est. *Virg. 3. Georg. v. 267.*

Glaux, cis, γλαύξ, herba folia habens cytiso, & lenticulæ similia. *Plin. l. 27. c. 9.*

Glebа, æ, f. *zolla*, רגבים, Ger. *ein schollen erden*, Gall. *motte de terre*, Hisp. *el terron de tierra*, βῶλος, frustum terræ. *Cic. pro Cæc. c. 21.* Quid igitur, si glebis, aut saxis, aut frustibus aliquem de fundo præcipitem egeris? ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, ut gleba marmoris, *Plin. l. 36. c. 6.* gleba thuris, *Lucret. l. 3. v. 318.* glebæ niveæ lactis, *Nemesian. ecl. 3. ad fin.*

Glebalis, le, adject. ad glebam pertinens, *di zolla*, ut glebalis agger, *Ammian. l. 23. c. 5.* Adde *Cod. Theodos. l. 13. tit. 3. leg. 16. & 19.*

Glebarii, dicebantur boves valentes, fortes, a glebis facile proscindendis. *Varr. l. 6. de L. L.*

Glebatim, adv. per glebas, ut agros glebatim metiri, *Lactant. de mort. persecut. c. 23.*

Glebōsus, a, um, *zolloso*, quod glebæ in morem est convolutum, vel quod glebis abundat. *Plin. l. 35. c. 15. de sulphure.* Vivum nascitur solidum, hoc est glebosum. Et c. 16. Terra glebosior.

Glebula, æ, f. *zolletta*, dim. a gleba. *Col. l. 1. c. 6.* Lapillisque carent, & glebulis. *Scribon. Larg. Composit. 199.* Glebulæ nivis. *Vitruv. 8. 3.* Glebula myrrhæ.

Glebulentus, o. 1. 2. glebis refertus. *Apul. de Deo Socratis.*

Glechonites, γληχωνίτης, vinum pulejo conditum, apud *Colum. l. 12. c. 35.*

Glemōna, f. 1. *Gemona*, opp. Italiæ, in prov. Forojuliensi, prope Tiliaventum fl. ab Alpibus, & conf. Germaniæ 4. M. P.

Glessaria, vel Glæsaria, Austravia, Al. Austrania *Lesse*, ins. apud Cimbricam Chersonesum, inter illam, & Hollandiam, a *glesso*, idest succino, quo abundat. *Plin. l. 37. c. 3.*

Glessum, seu glesum, n. 2. ἤλεκτρον, electrum, succinum, voce Germanica, fortasse a perspicuitate vitrea, quia Germanis *glas* vitrum est. *Plin. l. 37. c. 3.* Certum est gigni in insulis Septentrionalis Oceani, & a Germanis appellari glæsum, itaque & a nostris unam insularum ob id appellatam Glæsariam, Germanico Cæsare ibi res gerente Austraviam a Barbaris dictam. *Tacit. de Germ. c. 45.* Soli omnium succinum, quod ipsi Glessum vocant, legunt.

Gleva, pro *gleba*, &

Glevalis pro *glebalis* leguntur in *Cod. Theodos. 6. 2. 8. & 11. & alibi.*

Gleucĭnum, n. 2. γλεύκινον, olei factitii genus, mustum, & aromata admixta habens, a γλεῦκος, *mustum*. Aliqui definiunt oleum mustum, hoc est expressum, antequam olivæ in torculari subigantur. V. *Col. l. 12. c. 51. Plin. l. 15. c. 7.*

Glinon, n. 2. aceris genus, al. crassivenium, campestre, candidum, nec crispum. *Plin. l. 16. c. 10.*

Glirarium, n. 2. ... locus, in quo glires nutriuntur. *Var. l. 3. de R. R. c. 15.*

c. 15. Glirarium dissimili ratione habetur, quod non aqua, sed maceria locus sepitur.

Glis, gliris, m. *ghiro*, ἐλειός, animal muri simile, majori tamen corpore, quod nutritur in arboribus, & bonam anni partem somno consumere dicitur, a *glisco*, cresco, qui hyeme tota dormiens pinguescit. *Martial. lib. 3. epigr. 58.* Somniculosos ille porrigit glires. *Laber. apud Non. c. 2. n. 391.* Opprimitur glis. Adde *Plin. l. 8. c. 57.* ¶ Glires silvestres a domesticis genere discreti esui erant apud Veteres. Itaque *Apic. l. 8. c. 9.* eorum condiendorum rationem tradit. *Varro* autem *l. 3. R. R. c. 15.* vivaria ad eos nutriendos quomodo fieri oporteat, ostendit, & *gliraria* vocat. Adde *Plin. loc. cit.* ubi scribit, non minus eos, quam ostrea, & peregrinas aves, in deliciis aliquando fuisse.

Glisĕrus, a, um, adject. crescens, copiosus, opimus, a glisco, ut gliscera mensæ. h. e. crescentes per instructionem epularum. *Festus.*

Glisces, testiculi porcorum. *Nævius*, cujus verba refert *Turneb. l. 15. c. 4.*

Glisco, scis, n. 3. & gliscor, eris, d. 3. sine præter. & sup. *crescere*, גדל, Ger. *vvachsen*, Gal. *croitre*, Hisp. *crecer*, αὐξάνω, cresco, augeor, invalesco. *Gel. l. 2. c. 7.* Eadem ipsa, quæ crescente Luna gliscunt, deficiente contra Luna deficiunt. *Liv. l. 6. c. 14.* Gliscente in dies seditione. *Semp. Asell. apud Non. c. 7. n. 107.* Ut major invidia Lepido glisceretur. ¶ Gliscere etiam terra dicitur, cum pinguescit. *Col. l. 2.* Stercorare terram conveniet, nam eo quasi pabulo gliscit. ¶ Ponitur etiam pro vehementer cupere. *Stat. l. 3. Theb. v. 72.* dum pellere leges, Et consanguineo gliscis regnare superbus exule.

Globātim, adv. per globos. *Ammian. l. 27. c. 9.* Globatim per vicina digressi prædones.

Globatus, a, um, adject. in modum globi factus. *Plin. l. 2. cap. 2.* Formam Mundi in speciem orbis globatam esse. *Solin. c. 11.* Globatæ vehementius properant.

Globo, as, avi, atum, a. 1. *gomitolare*, Ger. *rund machen*, *vvickeln*, Gal. *faire rond*, *faire en pelottons*, Hisp. *redondear*, *ovillar*, σφαιρόω, est aliquid solidum in rotunditatem componere. *Plin. l. 2. cap. 65.* Dependentes ubique guttæ parvis globantur orbibus.

Globositas, atis, f. rotunditas. *Macrob. Somn. Scip. l. 1. c. 16.* Terræ globositas.

Globōsus, a, um, o. *rotondo*, Ger. *rund*, Gal. *rond*, Hisp. *redondo*, σφαιροειδής, rotundus, & spissatus. *Cic. de Un.* Et globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci vocant, cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur. *Liv. l. 38. c. 29.* Globosa saxa.

Globŭlus, m. 2. σφαιρίδιον, parvus globus. *Plin. l. 33. c. 5.* Et liquidam, globulis sudore resolutis. ¶ Accipitur & pro genere edulii in globi modum convoluti. *Cato de R. R. c. 79.* Globulos sic facito, caseum cum alica ad eundem modum misceto.

Globus, bi, m. *globo*, *sfera*, כדור, Ger. *kugel*, Gal. *globe*, Hisp. *globo*, σφαῖρα, est corpus solidum, & unica superficie contentum, undequaque rotundum, cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur. *Cic. de nat. Deor.* Cumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari placet) ex planis circulus. ¶ Dicitur non solum de sphæris cœlestibus, & de terra, sed de omnibus rebus rotundis non concavis. *Plaut. Pœn. a. 2. v. 35.* In fundas indebant grandiculos globos. ¶ Ponitur quandoque pro multitudine hominum, sive aliorum animalium, aut alterius cujuscunque rei similis in unum collecta, & quasi conglobata, στῖφος. *Liv. lib. 8.* Extrema concio, & circa Fabium globus increpabant inclementem Dictatorem.

Glocīdo. V. Glocito.

Glocio, is, n. 4. *chiocciare*, Ger. *gagsen*, *klucken*, Gal. *glosser*, *clouer*, Hisp. *cloquear*, κλώζω, proprium est vocis gallinarum, cum ovis incubituræ sunt, quod fit crebris singultibus, interjecta voce acuta, a verbo Græco allato, quod a sono factum est. Pro eodem etiam *glocito* dicitur. *Fest. Col. l. 9. c. 5.* Ut ova quam recentissima supponantur glocientibus.

Glocito, as, n. 1. freq. a glocio. *Festus.*

Glottōro, as, n. 1. verbum exprimens vocem ciconiæ. *Auct. Carm. de Philom. v. 29.* Glottorat immenso de turre ciconia rostro.

Glomerabĭlis, le, qui glomeratur, seu in globum formatur. *Manil. l. 1. v. 220.* Te testem dat Luna sui glomerabilis orbis. *Id. l. 4.* Glomerabile sidus.

Glomeramen, inis, n. 3. *viluppo*. *Lucr. l. 2. v. 685.* Dissimiles igitur formæ glomeramen in unum conveniunt.

Glomerarius, ii, m. qui glomerat. *Senec. Controvers. ult. l. 1.*

Glomerātim, adv. turmatim, conglobatim, involute. *Macrob. l. 6. Satur. c. 4.* Homines glomeratim incedentes. *Auson. Panegr. Theod. c. 29.* Quis oratorum facunda cultius, pugnantia densius, deniata glomeratius aut dixit, aut cogitavit?

Glomeratio, onis, f. *inviluppamento*, συστροφή, actus glomerandi. *Plin. l. 8. c. 43.* Sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio.

Glomerātus, a, um, adject. conglobatus, confusus, turbatus. *Cic. Tusc. 2. c. 10.* Clades glomerata. *Lucret. l. 3. v. 494.* Semina vocis Ejiciuntur, & ore foras glomerata feruntur.

Glomĕro, as, a. 1. *inviluppare*, *avviluppare*, גלל, Germ. *auffvvinden*, Gal. *amasser en peloton*, *envelopper*, Hisp. *embolver en redondo*, *devanar*, συστρέφω, implico, & in globi speciem formo, sive filum in globi figuram convolvo, a *glomus*. *Ovid. Met. 6. v. 19.* Lanam glomerabat in orbes. ¶ Translate ponitur pro congregare, cogere, *ammucchiare*. *Virg. 2. Æn. v. 315.* Sed glomerare manum bello. *Tacit. 3. hist. cap. 31.* Legiones in testudinem glomerabantur. ¶ Equi etiam gressus glomerare dicuntur, cum celeri passu, & convoluto gradu incedunt. *Virg. 3. Georg. v. 117.* Equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos.

Glomerōsus, a, um, glomeris, seu globi figuram habens. *Col. l. 9. c. 3.* Aristoteles apum genera complura demonstrat, earumque alias vastas, sed glomerosas, &c.

Glomus, glomi, m. 2. & glomus, seu glomer, eris, m. 3. *gomitolo*, *gomicciolo*, פקעת, Ger. *Knevvle faden*, Gal. *peloton*, Hisp. *ovillo*, τολύπη, filum, vel aliquid simile in globi figuram convolutum. *Plin. l. 36. c. 13. de Labyrintho.* Quo si quis improperet, sine glomere lini exitum invenire nequeat. *Horat. l. 1. epist. 13. v. 13.* Ut vinosa glomos furtivæ Pyrrhia lanæ.

Gloria, æ, f. claritas, splendor, lux, amplitudo, *gloria*, כבוד, Germ. *lob*, *rhum*, Gal. *gloire*, Hisp. *gloria*, κλέος, δόξα, est fama ingens cum laude de alicujus virtute, ac meritis, a κλέος. *Cic. pro Marcello, c. 8.* Gloria est illustris, ac pervagata multorum ac magnorum vel in suos cives, vel in patriam, vel in omne genus humanum fama meritorum. *Id. in Pison. c. 24.* Fructus veræ virtutis gloria est. Hinc gloriam appetere, gloria duci, gloriam sibi parere, gloria præstare, in gloria ducere &c. *Cic.* passim, *Plin. Terent.* & al. ¶ Accipitur etiam pro gloriatione, et vanarg. *P. Syrus in Mimis:* Cita ignominia fit superbi gloria. *Gell. l. 1. c. 2.* Flare inanes glorias. Ubi nota plur. numerum. Sic & *Tacit. 3. Ann. c. 45.* Memorare veteres Gallorum glorias.

Gloriabundus, a. 1. 2. *vantatore*, καυχώμενος, qui abunde gloriatur. *Gel. l. 5. c. 5.* Contemplatione tanti, & tam ornati exercitus gloriabundus Annibalem aspicit.

Gloriandus, a. 1. 2. gloria, & prædicatione dignus, partic. vel ger. a *glorior*. *Cic. 5. Tusc.* Nec in misera vita quidquam est prædicabile, aut gloriandum. Et *infra cap. 17.* Quod si beata vita glorianda, & prædicanda, & præ se ferenda est.

Gloriatio, f. 3. καύχησις, gloriosa prædicatio. *Cic. 3. Fin. c. 8.* Virtus est digna gloriatione.

Gloriator, oris, m. qui gloriatur. *Apul. 3. Florid.* Magis sum amicitiæ cupidus, quam gloriator.

Glorifĭco, as, avi, atum, a. 1. *glorificare*, *lodare*, gloriosum reddo, δοξάζω. *Coripp. l. 4. v. 289.* Glorificavit opus. *Tertul. de Idolol. c. 22.* Deus potius glorificetur.

Glorifĭcus, a, um, *glorioso*, gloriam afferens. *In Cod. l. 2. tit. 8. leg. 7.* Relicta observatione glorificæ tuæ sedis.

Gloriōla, æ, f. δοξάριον, dim. a gloria. *Cic. l. 5. Fam. ep. 12.* Et nosmetipsi vivi gloriola nostra perfruamur.

Glorior, aris, d. 1. *gloriarsi*, התהלל, Ger. *sich rhuemen*, Gal. *se vanter*, *se glorifier*, Hisp. *gloriarse*, καυχάομαι, est gloria, & prædicatione se efferre, aut aliquid jactanter de se pronuntiare, interdum absolute construitur. *Cic. 5. Ver.* Ut tu in multis epistolis tuis ad amicos gloriaris. ¶ Interdum cum præp. *de*. *Cic. 3. Fin. c. 8.* Quis aut de misera vita possit gloriari, aut non de beata? ¶ Interdum cum præp. *in*. *Cic. in Offic.* Nobis quoque licet in hoc quodammodo gloriari. ¶ Interdum cum accusativo communi. *Cic. de Sen. c. 10.* Equidem posse vellem idem gloriari, quod Cyrus. ¶ Et cum solo ablat. *Cic. in Orat. c. 50.* Nominibus veterum gloriantur. ¶ Et cum dativo. *Id. in Pison.* Is mihi etiam gloriabitur, se omnes magistratus sine repulsa assecutum. h. e. apud, vel coram me.

Gloriōse, adv. *gloriosamente*, Ger. *ehrlich*, Gal. *glorieusement*, Hisp. *gloriosamente*, ἐνδόξως, cum gloria, & laude. *Cic. Cael.* In qua fatis gloriose triumpharent. ¶ Accipitur & in malam partem. *Cic. 2. Fin.* Quid ergo attinet gloriose loqui, nisi constanter loquare? ¶ Comparat. gloriosius, superlat. gloriosissimus. *Cic. pro Dom. c. 35.* Gloriosius de se prædicare. *Vellej. l. 2. c. 3.* Vitam gloriosissime degere.

Gloriōsus, a, um, o. 1. 2. *glorioso*, Ger. *lobreich*, Gal. *glorieux*, Hisp. *glorioso*, ἔνδοξος, præclarus, excellens, cui omnes plurimum laudis & gloriæ tribuunt, ut Gloriosus homo, gloriosus triumphus. *Cic. 1. de Div.* Magnificum etiam illud, Romanisque hominibus gloriosum. *Id. 2. Phil. c. 11.* Gloriosissimum factum. *Val. Max. l. 3. c. 2.* Sospes gloriosior patriæ mœnia non intrasset. ¶ Interdum in malam partem accipitur, ut gloriosus dicatur, qui se inaniter jactat, & laudari quærit, *vantatore*. Hinc Plauti comœdia *Miles gloriosus* inscribitur. *Plin. in epist. 9. l. 3.* Miserat etiam epistolas Romam ad amiculam quandam jactantes, & gloriosas. Adde *Nepot. Timol. c. 4.*

Glos, f. 3. *cognata*, γάλως, mariti soror, atque item fratris uxor, a voce græca allata. *Non. c. 19. n. 4. & Fest.* ¶ In genit. facit *gloris*, non *glotis*. *Priscian. l. 6.*

Glotta, æ, f. *lingua*, לשון, Germ. *sprache*, Gal. *langue*, Hisp. *lengua*, γλῶσσα, Att. γλῶττα, lingua. Græca vox est, & Græcis literis scribenda. ¶ Metonymice accipitur pro sermone. Sed proprie glottæ vocantur vocabula obscuriora, & minus usitata, quæ interpretatione indigent, cujusmodi sunt ea, quæ certæ sunt dialecti propria, eoque aliena a lingua communi, unde & ξενικὰ dicuntur, quasi peregrina. *Quintil. l. 1. c. 1.* Protinus enim potest interpretationem linguæ secretioris, quas Græci γλώσσας vocant, dum aliud agitur, ediscere. ¶ Accipitur etiam pro interpretatione, seu explicatione eorum, quæ ab aliis obscure scripta fuere, quia vice linguæ, h. e. vice doctoris, fungitur. *Hinc Glossæ Accursii*, *Philoxeni*, *Isidori*, &c.

Glossarium, ii, n. *Dizzionario*. *Gel. l. 18. c. 7.* Vos, Philosophi, estis mera (ut M. Cato ait) mortuaria glossaria.

Glossēma, n. 3. γλώσσημα, al. glotta, est vox occultior, abstrusior, & minus usitata, quæ scilicet interpretatione eget, quales sunt voces aliquot in tragœdiis, heroicis versibus, & simili genere gravioris poematis. *Var. l. 5. de L. L.* exponens versum Ennii, *Cælestum Camilla expectata advenis*, Camillam, qui glossemata interpretati sunt, dixerunt administram. h. e. qui voces priscas, & minus usitatas sunt interpretati. *Quintil. l. 1. c. 8. (al. 14.)* Circa glossemata etiam, idest voces minus usitatas, non ultima ejus professionis diligentia est. Adde *Sueton. de illust. Grammat. c. 22.*

Glossopĕtra, f. 1. gemmæ species linguæ humanæ similis, quam Magi credunt non nasci in terra, sed deficiente Luna cœlo decidere, ea Lunares motus excitari, ventos comprimi, illam memoriæ prodere, &c. a γλῶσσα, *lingua*, & πέτρα, *lapis*. *Plin. l. 37. c. 10.* *Solin. c. 39.* *Isid. l. 16. c. 14.*

Glottis, idis, f. apud *Plin. l. 10. c. 23.* est avis e genere coturnicum, a lingua prælonga, quam exerit: unde & *Lingulaca* dicitur.

Glubo, is, bi, bitum, a. 3. *scorticare*, *scorzare*, קלף, Germ. *schinden*, Gal. *escorcer*, Hisp. *desollar*, ἀπολέπω, proprie est corticem detrahere, arbores cortice denudare, a λέπω, *decortico*, vel a γλύφω, *scalpo*. *Cato de R. R. c. 31.* Salictum suo tempore cædito, glubito, artleque alligato, librum conservato. *Var. l. 1. R. R. c. 55.* Melior est olea, quæ digitis nudis legitur, quam quæ cum digitalibus: durities enim eorum non solum stringit baccam, sed etiam ramos glubit, & relinquit ad gelicidium detectos. ¶ Neutrorum more *Cato R. R. c. 31.* Quæ materies (*arborum*) semen non habebit, cum glubet, tempestiva erit. h. e. cum glubet se, & corticem deponet, erit apta ad cædendum. ¶ Significat etiam pellem detrahere, ut glubere pecus apud *Festum*. Hinc obsceno sensu *Catul. carm. 58. ad Calium, de Lesbia.* Nunc in quadriviis, & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes.

Glucidatus, dulcis, suavis, a γλυκύς. *Festus.*

Gluma, æ, f. *pula*, *lolla*, *lopa*, ἄχυρον, folliculus grani frumentarii, a glubendo, quod eo folliculo deglubatur granum. h. e. decorticetur. *Var. l. 1. de R. R. c. 48. de frumento.* Granum dictum, quod est intimum solidum; gluma, qui est folliculus ejus; arista, quæ, ut acus tenuis, longa eminet e gluma, proinde ut grani theca sit gluma, & apex arista.

Glus, vel glux, glutis, f. γλία, gluten, a voce græca allata. *Auson. in Monos.* Tergora dic clypeis accommoda quid faciat? glux.

Gluten, inis, n. 3. vel glutinum, ni, m. 2. *colla*, דבק, Germ. *leim*, Gal. *glu*, Hisp. *engrudo*, κόλλα, materia viscida, & tenax, qua res conjunguntur, a glus. *Plin. l. 11. c. 39.* Boum corius glutinum excoquitur, taurorumque, & id præcipuum. *Lucret. l. 6. v. 1066.* Glutine materies taurino jungitur una.

Glutinamentum, ti, n. *incollamento*, הדבקה, Ger. *leymung*, Gall. *collement*, *collure*, Hisp. *engrudamiento*, κόλλησις, compactio, conjunctio. *Plin. l. 13. c. 12. de chartis.* Deprehenditur & lentigo oculis, sed mediis inserta glutinamentis tænia.

Glutinatio, onis, f. conglutinatio, glutinamentum. *Cels. l. 7. c. 27.* Neque desperari debet solida glutinatio vulneris.

Glutinator, oris, m. *incollatore*, מדבק, Germ. *leimer*, Gall. *colleur*, Hisp. *engrudador*, κολλητής, qui res glutinat, seu glutine conjungit. *Cic. Att. l. 4. epist. 4.* Mittas de tuis librariolis duos, quibus

Tyran-

Tyrannio utatur glutinatoribus.

Glutinātus, a, um, glutino conjunctus. *Cels. l. 7. c.* 28. Inter se glutinatis naturalium oris. *h. e.* conjunctis, constrictis.

Glutineus, a, um, glutinosus. *Rutil. in Itiner. l.* 1. *v.* 610. *de Harpyiis.* Quæ pede glutineo, quod tetigere, trahunt.

Glutinium, ii, n. gluten *Apul. Asclep.* Individuo glutinio connexus.

Glutino, as, a. 1. *incollare*, הדביק, Ger. *leimen*, Gal. *coller*, *gluer*, Hisp. *engrudar*, κολλάω, συνάπτω, conjungo, ferrumino. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Quo genere sistitur sanguis, & vulnus glutinatur.

Glutinōsus, a, um, o. *tenace*, κολλώδης, tenax. *Colum. in præf. l.* 1. In Asia, Mysiaque densa, etiam glutinosa, terra maxime exuberat. *Id. l.* 3. *c.* 11. Terra glutinosissima. *Cels. l.* 5. *c.* 25. Pus glutinosius & sanguine, & sanie.

Glutīnum, V. Gluten.

Glutio, seu gluttio, is, a. 4. *inghiottire*, בלע, Ger. *schlucken*, Gal. *engloutir*, Hisp. *tragar*, γλύζω, devoro, a verbo Græco, quod allatum est. Aliqui deducunt a *glutus*, seu *gluttus*. *Juv. Sat.* 4. *v.* 28. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem? *Plin. l.* 10. *c.* 12. *de corvis*. Pessima eorum significatio, cum glutiunt vocem, velut strangulati.

Glutto, seu gluto, onis, m. λαιμαργος, gulosus, non a gula, ut *Isidorus* scripsit *l.* 10. *Orig.* sed a *gluttus*, idest, pars colli, qua cibus transmittitur. *Fest.*

Gluttus, seu glutus, m. 2. φάρυγξ, pars colli, qua cibus transmittitur, a sono *glut glut*, quem liquor angusto means tramite edit. *Fest. Pers. Sat.* 5. *v.* 112. Non glutto sorbere salivam Mercurialem. idest non avide vorare lucrum.

Glutus, seu gluttus, seu glittus, a, um, o. unitus, bene subactus, cohærens, instar eorum, quæ glutino conjuncta sunt, a *glus*. *Cato. c.* 45. Locus bipalio subactus, beneque glutus fiet. Eadem habet *Plin. l.* 17. *c.* 18.

Glycyrrhīza, æ, f. *liquirizia*, *regolizia*, γλυκύρριζα, radix dulcis, herbæ genus. *Pallad. l.* 10. *c.* 14.

Glycyrrhizites, γλυκυρριζίτης, vinum glycyrrhiza conditum. *Colum. l.* 12. *cap.* 35.

G ANTE N.

Gnaphalīum, n. 2. γναφάλιον, herba, al. chamæzelon, cujus foliis albis, & mollibus pro tomento utebantur. *Plin. l.* 27. *c.* 10.

Gnarigavit significat apud Livium, narravit. *Fest.*

Gnarītas, atis, f. scientia, notitia. *Sal. in frag. l.* 3. *hist.* Alii fiducia gnaritatis locorum fuga sparsi. *Ammian. l.* 16. *c.* 3. Juvante locorum gnaritate.

Gnarūris, re, adject. usurparunt Vet. pro gnarus. *Plaut. Most.* 1. 2. 17. Simul gnarures vos volo hanc rem mecum. Adde *Auson. epist.* 22. *v.* 19. & *Arnob. l.* 3.

Gnarus, olim narus, o. 1. 2. *dotto*, *perito*, *esperto*, יודע, חכם, Ger. *erfahren*, Gal. *savant*, *bien entendant*, Hisp. *sabio*, *esperimentado*, ἐπιστήμων, sciens, peritus. *Cic. in Or.* Pericles gnarus, quibus orationis modis animi moveantur. *Id. in Brut. c.* 64. Sisenna Reipub. gnarus. ¶ Accipitur aliquando passive, pro cognito. *Tac. l.* 1. *Ann. c.* 63. Trudebanturque in paludem gnaram vincentibus, iniquam nesciis. *Idem l.* 15. *Ann. c.* 61. Idque nulli magis gnarum, quam Neroni.

Gnatho, onis, m. nomen parasiti apud *Terent.* a γνάθος, *maxilla*.

Gnathonīcus, a, um, ad Gnathonem pertinens. *Ter. Eun.* 2. 2. 32. Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula, parasiti itidem ut Gnathonici vocentur.

Gnata, æ, f. nata, filia. *Plaut. Truc.* 4. 3. 67. *Ter. And.* 3. 3. 8.

Gnatus, a, um, adject. natus. *Plaut.* multis in locis, ut *Trucul.* 5. 1. 70. *Aul.* 4. 10. 47. & alibi.

Gnatus, ti, m. *figliuolo*, בן, Ger. *sohn*, Gal. *fils*, Hisp. *hijo*, υἱός, filius. *Ter. Heaut.* 1. 1. 78. Gnatum unicum ejeci hinc.

Gnavītas, atis, f. diligentia, studium. *Arnob. l.* 1. Gnavitas studiosa.

Gnavīter, adv. *diligentemente*, *sollecitamente*. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 24. Consilium agendi gnaviter.

Gnavus, sive navus, o. 1. 2. *presto*, *diligente*, זריז, זהיר, Ger. *embsig*, *fertig*, Gal. *habil*, *diligent*, Hisp. *prompto*, *presto*, δραστήριος, industrius, strenuus, celer, a *navus*, per prothesin. Sed aliqui censent, *gnavus* prius fuisse, ex eo *navus* fieri per aphæresin. *Hor. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 90. Oderunt agilem, gnavumque remissi. *Ammian. l.* 26. In inquirendis rebus gnaviores.

Gnephōsus, obscurus, a κνέφας, tenebræ. *Fest.*

Gneus. V. Cneus.

Gnidius, a, um, o. quod est ex Gnido urbe, ut Gnidia Venus, quæ in ea colebatur. *Cic. de Div.* Gnidium granum, *Plin. l.* 23. *c.* 4. ¶ Scribitur & *Cnidus*.

Gnidus, Gnidos, Cnidus, *Gnido*, al. *Stadia*, al. *Chio*, urbs Doridis, in Caria, cum prom. cognom. *Capo Crio*, quod inter oram Australem, & Occiduam in mare velut peninsula procurrit contra Nisyrum ins. inter Ceramicum sin. & mare Carpathium. Hic Venus colebatur, simulacro sculpto mira arte a Praxitele. *Plin. l.* 30. *c.* 10.

Gnoma, γνώμη, apud Græcos significat sententiam quandam memorabilem omnium consensu approbatam. *Quint. l. l.* 8. *c.* 5. ¶ Gnoma etiam dicitur machinula quædam, qua regiones agrorum dignoscuntur. *Festus.*

Gnomon, onis, m. *sentta*, *mostra*, γνώμων, index, cognitor, omne id, cujus indicio aliquid cognoscitur, & speciatim horologii sciotherici stylus, per quem cognoscuntur umbræ, & ex umbris horæ, quem *Plinius* umbilicum Solis vocat, a γνόω, seu γινώσκω, *nosco*. *Plin. l.* 2. *c.* 72. Solis itaque umbilici, quem gnomonem appellant.

Gnomonice, es, & Gnomonica, æ, f. 1. pars Architecturæ, quam *Vitruvius* dividit in Ædificationem, Gnomonicen, & Machinationem: versatur autem in conficiendis horologiis solaribus. V. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. & *l.* 9. *c.* 4. *Plin. l.* 2. *c.* 76. Umbrarum rationem, & quam vocant Gnomonicen, invenit Anaximenes Milesius. Adde *Gell. l.* 2. *c.* 9.

Gnomonici, m. 2. qui Gnomonicen profitentur. *Solin. c.* 40. Quod Gnomonici similibus parallelis accidere contendunt.

Gnomonīcus, a, um, ad gnomonem pertinens. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. Multæ res organicæ & gnomonicæ. *Id. l.* 9. *c.* 4. Gnomonicæ rationes.

Gnosco, a. 3. idem ac nosco, apud vet. *Diomed. Gramm. l.* 1.

Gnossiăcus, a, um, adject. ad Gnosson pertinens, ut Gnossiaca regna, *Ovid.* 9. *Metam. v.* 668.

Gnosis, vel Gnossis, idis, patronym. fœm. a Gnosso, h. e. Ariadne, quæ filia fuit Minois regis Cretæ. *Ovid. Heroid. epist.* 15. *v.* 25. Gnosida Bacchus amavit.

Gnosius, a, um, adject. a Gnosso, ut Gnosia regna. *Virg.* 3. *Æn. v.* 115.

Gnossos, Gnosos, Cnossos, al. Cerathus, *Gnosa*, urbs exc. Cretæ, olim primaria, Regia, nunc pagus, apud Idam M. inter Gortynam 100. stad. & Lyctum 120. a litore 25. Regia fuit Minois Regis Cretæ.

Gnostici, hæretici altero post Christum sæculo, qui in rebus divinis τελείαν γνῶσιν, *perfectam intelligentiam* sibi arrogabant, dicere soliti (ut Origenes Celso exprobrat) omnia novimus. *Epiphan. Iren.* &c.

Gnosius, a, um, adject. Gnosius. *Lucan. l.* 3. *v.* 185. Gnosas agitare pharetras. Nisi forte legendum est *gnosias*, contracta tamen syllaba per synæresim.

Gnotus, a, um, adject. notus. *Fest.*

G ANTE O.

Gobīus, ii, m. 2. vel gobio, onis, m. 3. *ghiozzo*, Ger. *gorb*, Gal. *goujon*, Hisp. *gadeso*, *gobio*, κωβιός, genus piscis, a nomine græco, quod allatum est. *Mart. l.* 13. *epigr.* 88. Principium cœnæ gobius esse solet. *Juven. sat.* 11. *v.* 37. Cum sit tibi gobio tantum in loculis. ¶ Legitur & *cobio* apud *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Gomorrha, f. 1. urbs Judææ, in ora lac. Asphaltitis, propinqua Sodomis, quæ una cum illis de cœlo tacta, ac in aquis submersa est. Gent. *Gomorrhæus*, *a*, *um*. ¶ Dicitur & *Gomorrhum*. *Solin. c.* 38. & *Tertull. in Apolog. c.* 40.

Gomphus, i, m. γόμφος, clavus ligneus. Quidam fibulam ferream exponunt. *Stat. l.* 4. *Silv.* 3. *v.* 48. Et crebris iter alligare gomphis.

Gonarche, es, horologii Solaris species apud *Vitruv. l.* 9. *c.* 9.

Gonorrhæa, æ, f. *scolazione*, γονόρροια, involuntaria, & vitiosa seminis profusio. *Jul. Firm. l.* 3. *c.* 7.

Gordiānus, m. 2. Imperator Rom. quam dignitatem filius, & nepos ejusdem nominis adepti sunt.

Gordius, m. 2. Phrygiæ Rex, genere rusticus, & ignobilis. Cum Phryges de rege creando oracula consulerent, admoniti sunt, eum Regem observare, quem reversi primum in templum Jovis euntem plaustro reperissent. Obvius illis Gordius fuit, qui ad arandum conductis bobus mane properabat; statimque eum Regem consalutant. Ille plaustrum, quod sibi ducenti Regnum delatum fuerat, in templo Jovis positum majestati Regiæ consecravit. In loris illius plaustri erat nodus adeo perplexus, ut indissolubilis putaretur. Oracula cecinerunt, si quis nexum Gordium solvisset, eum tota Asia regnaturum. Aliquot post sæculis Alexander Macedo, capta urbe, cum in templum Jovis venisset, jugum plaustri requisivit, quo exhibito, cum capita loramentorum intra nodos abscondita reperire non posset, violentius Oraculo usus, gladio loramenta cædit, atque ita resolutis nexibus latentia in nodis capita invenit. *Justin. l.* 11. *Curt. l.* 3. Hinc *Nodus Gordius* proverbio dicitur de rebus indissolubilibus.

Gorgias, m. 1. Γοργίας, Leontinus Rhetor, discipulus Empedoclis, præceptor Isocratis. Professus est de omni re, quæcunque in disceptationem, quæstionemque vocaretur, se copiosissime dicturum esse: & princeps ex omnibus ausus est in conventu poscere, qua de re quisque vellet audire. Hinc nata est illa consuetudo Græcorum, qui, cum in schola assedissent, ex magna hominum frequentia dicere jubebant, si quis quid quæreret. *Plato in Gorgia*. *Cic.* 1. & 3. *de Orat.* & 2. *Fin.* Thrasymachus Chalcedonius, Leontinus Gorgias, Theodorus Byzantius primi tractasse dicuntur Eloquentiam Epidicticam, quæ non ad judiciorum certamen, sed ad voluptatem aurium apta est. *Cic. in Orat.* Gorgiæ tantus honor habitus est a Græcia, soli ut ex omnibus Delphis non inaurata statua, sed aurea statueretur. *Cic.* 3. *de Orat.* Vixit centum, & septem annos. *Cic. de Sen.*

Gorgon, onis, f. 3. Urgo, *la Gorgona*, ins. parva Italiæ, tota montuosa, inter oram Thusciæ, & Corsicam. In ea est tantum vicus cum turri.

Gorgóna, æ, f. 1. eadem ac Gorgon, onis. *Prudent. Rom. v.* 278. Tremant venenum sibilantis Gorgonæ.

Gorgónes, f. 3. γοργόνες, Phorci filiæ, *Medusa*, *Sthenyo*, & *Euryale*, (Alii quartam addunt *Scyllam*) quæ Dorcadas insulas in Oceano Æthiopico, seu in mari Atlantico sitas habitasse dicuntur, contra Hesperidum hortos. Dictæ sunt a γοργός, quod est animal noxium in Africa. Poetæ fabulantur, omnes unum oculum habuisse, quo invicem uterentur, & terribiles fuisse oris deformitate, & crinibus serpentinis, quas qui vidissent, verterentur in lapidem. Aliqui interpretantur, puellas fuisse unius pulchritudinis, quas cum aspicerent adolescentes, stupore torpebant, regnavisse autem in insulis, quæ serpentibus abundarent. *Diodorus* scribit, fœminas fuisse in Africa bellicosas, adversus quas Perseus bellum gesserit, & earum Reginam Medusam debellaverit, ac interfecerit. *Cic. in Ver.* 6. *c.* 56. Gorgonis os pulcherrimum crinitum anguibus. ¶ In singulari num. est Gorgon, onis. *Martial. l.* 9. *epigr.* 26. tanquam mihi pocula Gorgon Porrigat. ¶ Interdum etiam *Gorgo*. *Sidon. carm.* 15. *v.* 7. Gorgo tenet pectus medium.

Gorgones, Gorgades, f. 3. Insulæ Capitis viridis, *Isole di Capo verde*, decem Insulæ Oceani Atlantici, in Africa, Libyæ interioris oræ Occiduum adjacentes, e regione Cornu Hesperii, seu Arsinarii prom. seu capitis viridis. Dictæ sunt a Gorgonibus Phorci filiabus quæ ibi regnaverunt.

Gorgonĕus, a, um, adject. ad Gorgones pertinens. *Ovid. de ar. amat. l.* 3. *v.* 104. Lumina Gorgoneo sævius angue micant.

Gorgonīa, f. 1. γοργονία, *corallium*, a gen. γόργονος, quod e sanguine Medusæ Gorgonis natum sit, vel quia ex aquis exemptum protinus in duritiem lapidis convertitur, quemadmodum illi qui Gorgonas aspexerant. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Gorgophŏrus, a, um, Gorgonem ferens, epithetum Palladis, in cujus scuto Medusæ Gorgonis caput pictum est. *Auctor Orat. antequam Cic. iret in exil. c.* 10. Teque Tritonia armipotens, Gorgophora Pallas, Minerva, cæterique Dii, Deæque immortales, &c.

Gortȳna, Cortyna, Gortys, Gortyn, *Gortyn*, olim urbs, nunc pagus Cretæ, ad Lenæum fl. Gnosso finit. ab ora lit. 12. M. P. ab Ida M. 10. ¶ Est etiam oppidum Arcadiæ in Peloponneso ad Gortyniam fl.

Gortȳnis, idis, f. patronym. ut arundo Gortynis, pro sagitta, apud *Lucan. l.* 7. *v.* 214.

Gortynius, a, um, adject. ad Gortynam pertinens, ut Gortynia stabula, *Virg. Ecl.* 6. *v.* 60. Gortynia spicula, *Stat. l.* 5. *Theb. v.* 361. Gortynius aliger, *h. e.* Dædalus, *Auson. in Mosell. v.* 300.

Gossipium, n. 2. *bambagia*, *bombagio*, *cotone*, γοσσύπιον, ξύλον, πάμβαξ, βαμβάκιον, frutex in superiore parte Ægypti, quæ in Arabiam vergit, item in Tylo Arabici maris insula, item in plerisque Mediterr. maris insulis, uti Melita, Creta, locisque aliis ad Austrum vergentibus, qui nucem gignit, & in ea lanuginem mollissimam, unde vestes efficiuntur. *Plin. l.* 19. *c.* 1.

Gothi, orum, immanissimi fuerunt populi, quorum antiquæ fuere sedes in Dania, Suecia, & Germaniæ parte septentrionali: inde egressi in Pannoniam, Mœsiam, & Daciam, & tandem in ipsam Italiam, Galliam Narbonensem, & Hispaniam, acerrimis bellis afflixere populos, plurimasque urbes clarissimas devastarunt. V. *Cluver. Germ. Ant. l.* 3. *c.* 34.

Gothĭa, f. 1. *la Gothia*, *Gotlande*, pars Scandinaviæ, finitima Daniæ, & Sveciæ, al. pars Australis Regni Sveciæ, inter Sveciam propriam, Norvegiam, & Mare Balticum. Dividitur in tres partes, in Occidentalem, *Vestrogotlande*, Orientalem, *Ostrogotlande*, & Meridionalem,

Su-

gotlande, Ammian. l. 31. c. 9. ¶ Gothia item, Ossa, regio Sarmatiæ Europææ, in latere Boreali maris Euxini, inter Tyram, & Borysthenem, in qua Metrop. Gothia. Populi olim Getæ, deinde Gothi, seu Gotti, nunc Polouci.

Gothicus, a, um, adject. Aurelianus Imperator ob reportatam de Gothis victoriam, Gothicus cognominatus est. Inscript. apud Grut. p. 277. n. 4.

Gothini, orum, pop. Germaniæ, cujus eam partem incolunt, quæ nunc Silesia dicitur. Tacit. de Germ. c. 43.

Gothyni, orum, pop. Sarmatiæ Europææ, ex Gothis, & Hunnis commixti. Claudian. de IV. Cons. Honor. v. 623. Ausi Danubium quondam tranare Gothyni. Id. l. 2. in Eutrop. v. 153. Ostrogothis colitur, mistisque Gothynis Phryx ager. In quibusdam editionibus legitur Grutungi. Sed iidem sunt. item Gothuni. Sed hæc lectio est eorum, qui Latinorum morem secuti y in u vertunt.

G ANTE R.

Grabătus, ti, m. 2. letticello, עֶרֶשׂ, Ger. lotterbeth, Gal. petit lit, Hisp. lecho pequeno, κράββατος, lectus exiguus, humilis, portatilis, a voce Græca, qua allata est. Fere pro lecto pauperum, & mendicantium accipi solet. Cic. 2. de Divin. c. 63. Deos ne sommortales, concursare omnium mortalium, qui ubique sunt, non modo lectos, verum etiam grabatos, Virg. in Mor. Membra locat sensim vili demissa grabato.

Gracchanus, a, um, adject. ad Gracchos pertinens. Val. Max. l. 1. c. 1. n. 1. Gracchano tumultu moniti. Quintil. l. 1. c. 1. Gracchanum illud: quo me miser conferam?

Gracchi, Romanorum familia. In hac fuit Tib. Sempronius P. F. qui bis consulatum gessit, deinde Censuram. Proconsul in Hispaniam missus Celtiberos in deditionem accepit. Ex Cornelia filia Africani superioris duos filios habuit, Tiberium, & Cajum, qui matris diligentia omnibus liberalibus artibus eruditi, præstantes Oratores extiterunt. Hi cum plebi studerent, & leges Reip. perniciosas, præcipue agrarias, in ejus gratiam ferrent, creatique Tribuni pleb. omnia perturbarent, gravi excitata seditione, tandem occisi sunt. Cic. l. 1. & 2. Offic. & alibi sæpe.

Gracchuris, urbs Iberiæ, a Sempronio Graccho ita appellata, postquam Celtiberos in deditionem accepisset. Antea Ilurcis dicebatur. Festus.

Gracco, V. Cracentes.

Gracilens, tis, o. idem quod gracilis. Nev. in Protesilao, apud Non. c. 2. n. 364. Demam gracilentis colorem, dum ex hoc gracilens fit.

Gracilentus, a, um, o. 1. 2. idem ac gracilis. Enn. l. 7. apud Non. c. 2. n. 364. Deducunt habiles gladios filo gracilento. Adde Gell. l. 4. c. 12.

Gracilesco, is, n. 3. assottigliarsi, smagrirsi, כָּחַשׁ, Ger. ran woerden, Gal. devenir grêle, Hisp. enflaquecer, enmagrecer, ἰσχναίνω, λεπτύνομαι, gracilis, & tenuis fio. Plin. l. 17. c. 22. Cum alias festinatione pariendi gracilescat.

Gracilipes, edis, adject. o. pedes graciles habens. Petron. Sat. Ciconia gracilipes.

Gracilis, le, o. 3. sottile, magro, scarno, tenue, דַּק, Ger. ran, Gal. grêle, Hisp. delgado, ἰσχνός, λεπτός, tenuis ab antiquo graceo, seu craceo. Ter. Eun. 2. 3. 21. Quas matres student demissis humeris esse, vincto pectore, ut Graciles fiant. Plin. l. 8. ep. 15. Gracilis vindemia. Mart. l. 8. Tumido, gracilique libello. Hor. 1. Carm. od. 5. Quis multa gracilis te puer in rosa, &c.? h. e. mollis, delicatus. Ovid. 1. Amor. eleg. 14. Comæ graciles instar lanuginis. ¶ Gradus sunt gracilior, gracillimus. Plin. l. 34. c. 8. Corpora graciliora, sicciora que. Sueton. Ner. c. 51. Fuit gracillimis cruribus.

Gracilitas, atis, sottigliezza, דַּקּוּת, Ger. ranheit, Gal. grêlité, Hisp. delgadez, ἰσχνότης, corporis habitus tenuior. Cic. de Clar. Orat. c. 91. Qui non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates consectentur.

Gracilitudo, inis, f. idem ac gracilitas. Accius in Anph. apud Non. c. 2. n. 364. Ista tua gracilitudo, & propemodum luctus tacit, ne dubitem.

Gracillo, n. 1. idem ac glocio, proprium vocis gallinæ, a sono. Auct. Philom. v. 25. Cucurrire solet gallus, gallina gracillat.

Graculus, i, m. κολοιός, κόρακος, cornacchia. Plin. l. 11. c. 29. Quintil. l. 3. c. 10. Fest. &c. ¶ Nihil graculo cum fidibus, proverbium est de rebus valde inter se dissimilibus. Gell. in præfat. ad fin.

Gradalis, le, adject. qui per gradus fit, ut gradalis pugna, apud Diomed. l. 3. de Pedibus.

Gradarius, a, um, o. ὁ βάδην πορευόμενος, quod gradatim incedit. Hinc Gradarius equus, qui sine succussatione alterno gressu molliter explicat pedes. Lucil. apud Non. c. 1. n. 60. Equus non formosus, gradarius, optimus vector. ¶ Translate Sen. epist. 40. Cicero noster, a quo Romana eloquentia extitit, gradarius fuit. h. e. non cursor, sed leni, & lenta oratione utens. ¶ Gradarius annus, V. Gradus.

Gradatim, adverb. a passo a passo, Ger. fuß fur fuß, gemechlich, Gal. par degrez, petit a petit, Hisp. de passo en passo, passo a passo, βάδην, per gradus. Plin. l. 33. c. 4. Fossæ sternuntur gradatim. ¶ Translate ponitur pro paulatim, & ordinate. Cic. 1. Tusc. Ut gradatim respondens eo perveniat, quasi Geometrica didicisset.

Gradatio, f. 3. κλῖμαξ, ascensio de uno gradu ad alium. Apud Rhetores Figura est vel verborum, vel sententiarum, qua gradatim ab uno vocabulo ad aliud ascenditur, vel ex prima sententia secunda oritur, ex secunda tertia, atque ita deinceps, ut, Africano industria virtutem, virtus gloriam, gloria æmulos comparavit. Cic. 3. de Orat. Auct. ad Heren. l. 4. c. 25. ¶ Est etiam graduum dispositio in Theatris. Vitruv. l. 5. c. 3. Lapideis, & marmoreis copiis gradationes ab substructione fieri debent.

Gradatus, a, um, o. 1. 2. a gradi, Germ. wie die stafflen gemach, Gal. fait en degrez, Hisp. ech o escalones, κλιμακωτός, in modum graduum factus. Plin. l. 13. c. 4. Densis, gradatisque corticum pollicibus.

Gradilis, le, adject. qui habet gradus, ut gradile Genii templum. h. e. quod gradibus adibatur. Ammian. l. 23. c. 2. ¶ Panis gradilis dicebatur, qui distribuebatur populo in gradibus Amphitheatri, aut ad pistrina, aut alibi. De eo mentio est l. 3. Cod. Theodos. de annon. civ. & pan. grad.

Gradior, eris, gressus, sum, d. 3. andare, passeggiare, הָלַךְ, Ger. gehen, Gal. aller, Hisp. andar, βαίνω, vado, incedo, ambulo, eo, progredior. Cic. 1. Tusc. c. 46. Fidenti animo gradietur ad mortem. Virg. Æn. 1. v. 312. Ipse uno graditur comitatus Achate. Id. Æn. 6. v. 633. Gressi per opaca viarum.

Gradivicola, æ, m. qui colit Martem. Sil. l. 4. v. 222. Et Gradivicolam celso de colle Tudertem.

Gradivus, m. 2. Martis cognomen, a gradiendo, quod qui pugnant, impigre gradiuntur. Aliqui Gradivum, non Latinum, nec Græcum, sed Thracium vocabulum esse, & significare bellicosum, ac fortem dicunt. Virg. 3. Æn. Gradivumque patrem, Geticis qui præsidet arvis. ¶ Idem Mars, si Servio credimus loc. cit. & Virgilio, & Gradivus, & Quirinus dicebatur, Gradivus, cum sæviebat, Quirinus, cum tranquillus erat. Et apud Romanos duo ejus erant templa, unum Quirini intra Urbem, quasi custodis, & tranquilli, alterum Gradivi, in Appia via extr. Urbem prope portam, quasi bellatoris. ¶ Hujus vocis prima syllaba communis est, producit enim Virg. at corripiunt Silius 15. 15. & Ovid.

Gradus, us, m. 4. scaglione, grado, מַעֲלָה, Ger. staffel, Gal. degré, Hisp. passo, escalon, κλῖμαξ, pars scalarum, ex qua scalæ constant, & qua ædificiorum altiora conscenditur, a gradiendo, quod per eos eatur. Cic. Att. l. 4. Gradus templorum ab infima plebe completi erant. ¶ Gradus etiam idem est, ac gressus, βῆμα. h. e. vicissitudo pedum gradientium. Cic. de Univ. Ad hanc igitur conversionem, quæ pedibus, & gradu non egeret, ingrediendi membra non dedit. ¶ Translate dicitur de conditione, loco, vel sede honoris, passo. Cic. de Arusp. Resp. Deteriore autem statu ut simus, unus est inferior gradus aut interitus, aut servitutis. Id. in Catil. Qui te tam mature ad summum imperium per omnes honorum gradus extulit. ¶ Transfertur etiam ad cognationem, seu consanguinitatem, in qua gradus quidam esse finguntur, ad similitudinem scalarum, locorumve declivium, quos ita ingredimur, ut a proximo in proximum veniamus. V. JCtos. Suet. in Galb. c. 2. Neroni Galba successit, nullo gradu contingens Cæsarum domum. ¶ Addere gradum, est accelerare. Liv. 3. Dec. l. 6. Alacresque milites alius alium, ut adderet gradum, hortabantur. ¶ Dejicere de gradu, est dejicere de dignitate, vel deducere de constantia, & proposito: Sic Dejici de gradu, est amittere dignitatem, vel constantiam, & animi magnitudinem. Cic. 1. Offic. Fortis vero animi, & constantis est non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici, ut dicitur. ¶ Facere gradum, est ascendere, progredi, transitum facere. Cic. 2. de Or. Ut, quotiescunque gradum facias, toties tibi tuarum virtutum veniat in mentem. Id. 4. Ver. Itaque majoribus in Africam ex hac provincia gradus imperii factus est. ¶ Jacere gradum ad aliquam rem, est ingressum facere. Cic. in Rull. Hunc quasi gradum quendam, atque aditum ad cætera jactum intelligetis. ¶ Inferre gradum, est progredi, avanzarsi. Liv. Tandem gradum Romani acrius intulerunt, cessitque Lusitanus. Adde l. 9. Movere gradu, est propellere retrorsum. Liv. Primum gradu moverunt hostem, deinde pepulerunt. Cic. 2. Tusc. c. 24. Sed mori malunt, quam tantummodo de dignitatis gradu dimoveri. h. e. quam indignum se se aliquid admittere. ¶ Venire gradibus, est per gradus ascendere. Cic. 1. de nat. Deor. Nam a beatis ad virtutem, a virtute ad rationem video te venisse gradibus. ¶ A Mathematicis gradus dicuntur partes circuli in Sphæra, quas Græci μοίρας appellant. Hoc sensu usurpat non semel Manil. ut l. 1. v. 572. l. 5. v. 717. & alibi. ¶ Item climacteres annorum. Unde & ipsi Climacterici anni gradarii dicuntur a Jul. Firmic.

Græcanice, adv. alla greca, Græce. Varr. l. 8. L. L. Itaque dicimus hic Argus, cum hominem dicimus; cum oppidum, Græcanice hoc Argos.

Græcanicus, a, um, o. 1. 2. quod ex Græcia est. Plin. l. 34. c. 9. Maximeque ita colorem bibit, quem Græcanicum vocant.

Græcatim, adv. Græcorum more. Tertul. de Pal. c. 4. Græcatim depilari magis, quam amiciri.

Græcatus, a, um, adject. Græcos imitatus, unde græcatior epistola, apud Apul. Apolog.

Græce, adv. grecamente, ἑλληνιστί. Cic. 1. de Orat. c. 35. Cum ea, quæ legerem græce, latine redderem.

Græci, orum, m. 2. Greci, Ἕλληνες, pop. Græciæ. Cic. de Arusp. Resp. Artibus Græci, Galli robore, Hispani numero, Pœni calliditate valent. V. Græcia.

Græcia, f. 1. Hellas, Achaja, Grecia, Turc. Romechi, seu Rumelia, & Horomeli, Ἑλλάς, regio ampla Europæ. Dicta est a Græco primo Rege. Habet a Sept. Thessaliam, a Mer. Peloponnesum, seu isthmum Corinthiacum, ab Or. mare Ægæum, ab Occ. Epirum. Dividitur in plures provincias, Atticam, Bœotiam, Phocidem, Doridem, Locros, & Megaridem. Sed aliorum descriptione Græcia alia est antiqua, alia recens, deinde antiqua & late, & stricte sumitur. Cum late accipitur, continet Græciam veram, & Regnum Macedonicum. Stricte sumpta continet tantum Græciam veram, seu propriam, ubi Achaia, seu Hellas, Peloponnesus, & Insulæ. Græcia recens complectitur Thraciam, Romania, Macedoniam, Macedonia, Livadiam, Livadia, quæ est Achaja antiquorum, & Peloponnesum, Morea, cum Insulis, quæ dictæ sunt. ¶ Olim & doctrina, studiisque omnium ingenuarum artium, & imperio, ac bellica laude florentissima fuit. A Græcia artes liberales ortæ, atque in omnes terras distributæ putantur. Cic. pro Flacc. & 2. de Fin. Nunc omni illo veteri splendore amisso Græcia prorsus jacet, postquam a Turcis subacta eorum tyrannidi parere coacta est. ¶ Pop. Græci, & poetice Graji, seu Grajugenæ, in quibus numerantur varii populi. Sed tria Græcorum genera erant vere, quorum uni erant Athenienses, quæ gens Jonum habebatur, Æoles alteri, Dores tertii nominabantur. Cic. pro Flac. Græci perfidiæ nomine notati sunt. Hinc adag. Græca fides. V. Græcus.

Græcia Magna, regio Italiæ meridionalis, apud oram sinus Scyllacii, & Tarentini, a mari Tyrrheno usque ad Adriaticum, inter Brutios ad Mer. & Salentinos ad Bor. in longum extensa 82. M. P. dicta ab illis Græcis, qui post bellum Trojanum in Italiam venere. Ejus pars minor nunc in Calabria ulteriore, major in citeriore continetur. Sed aliorum descriptione sub Græcia Magna Lucania, Messapia, & Brutii comprehendebantur, ubi nunc sunt Calabria citerior, & ulterior, Basilicata, pars australis Principatus citerioris, Terra bariana, & Terra Hydruntina, provinciæ Regni Neapolitani. Olim floruit potentissimis, & maximis urbibus, in quibus recensentur Croton, Arpi, Thurium, Tarentum, &c. Cic. 2. de Or. & 4. Tusc.

Græciensis, se, o. 3. quod ex Græcia venit. Gell. l. 19. c. 10. Offendimus eum cubantem in sympodio Græciensi.

Græcigena, æ, qui genere Græcus est. Augustin. l. 18. de C. D. c. 18. Blandiuntur Græcigenis, alienigenas persequuntur.

Græcisso, as, n. 1. Græcos imitor. Plaut. Men. prol. v. 11. Hoc argumentum græcissat, tamen non atticissat.

Græcitas, atis, f. literatura Græcorum, & præcipue Græcus sermo. l. 3. Cod. Theodos. de stud. liberal. &c.

Græcor, aris, d. 1. imitare i Greci, κωμάζω, Græcos imitari, vel conviviis, & libidinibus operam dare, a Græcis, quod illi liberius se haberent in conviviis. Nam quandoque verba a moribus nationum trahuntur. Hor. 2. ser. sat. 2. v. 11. Vel si Romana fatiget militia assuetum græcari.

Græcostadium, ii, n. idem ac Græcostasis. Capitolin. in Pio, c. 8. Græcostadium post incendium restitutum.

Græcostasis, f. 3. γραικόστασις, Græcorum statio, locus Romæ, ad dexteram Comitii, ubi nationum Legati, qui ad Senatum erant missi, subsistebant. Var. l. 5. de L. L. Cic. l. 2. ad Q. Fr. Deinde ejus operæ repente a Græcostasi, & gradibus clamorem satis magnum sustulerunt.

Græculus, a, um, o. 1. 2. dim. a Græcus, & usurpatur per contemptum. Cic. 1. de Or. Quid mihi nunc vos tanquam alicui Græculo otioso, & loquaci, & fortasse docto, atque erudito quæstiunculam, de qua meo arbitratu loquar, imponitis? ¶ Græcula mala, genus malorum, a regione, unde advecta sunt. Plin. l. 15. c. 14. Sic Græculæ vites, apud Col. l. 3. c. 2. ¶ Græcula rosa foliis est ita convolutis, ut, nisi manibus cogantur, apertam rosam non ostendant. Plin. l. 21. c. 4.

Græcus, a, um, adject. o. 1. 2. ἑλληνικός, quod ad Græcos spectat. Cic.

in

in Brut. Qui maxime omnium nobilium Græcis literis studuit. Id. 3. Ver. Fit invitatio, ut Græco more biberent. ¶ Græca rosa, λυχνίς, species rosæ, non nisi in humidis locis proveniens, nec unquam excedens quinque folia, violæ magnitudine, odore nullo. Plin. l. 21. c. 4. ¶ Græca fide mercari. V. Fides. ¶ Græcæ calendæ. V. Calendæ.

Grajugĕnæ, arum, m. 1. Græci. Cic. 2. de nat. Deor. ex Pacuvio, Grajugena de isto aperit ipsa oratio. Adde Virg. 3. Æn. v. 550.

Grajus, a, um, adject. idem quod Græcus, vel ad Græcos pertinens. Cic. Invent. l. 2. c. 23. Graji de Grajis æternum inimicitiarum monumentum statuerunt. Horat. l. 2. od. 16. Graja Camena. Nepos 23. c. 3. Is hodie Grajus saltus appellatur.

Grallæ, rum, f. 1. gruche, trampoli, Germ. stelzen, Gal. echasses, Hisp. zancos, τὰ ξυλοβατῶν βάθρα, ligneæ perticæ furculas habentes, quibus innituntur, qui iis incedunt, a gradiendo, unde grada, gradulla, gralla. Inventæ sunt a pantomimis ad Panas, sive Ægipanas repræsentandos, quorum exsucci pedes, ac crura non aliter melius repræsentari poterant, quam ligneis illis pedibus, ac cruribus grallatorum. Fest. Non. c. 2. n. 361.

Grallātor, m. 3. ξυλοβάτης, qui grallis graditur. Speciatim grallatores pantomimi appellabantur, qui, ut Ægipanas in saltatione imitarentur, grallis incedebant. Fest. Plaut. Pœn. 3. 1. 27. Vinceretis cervum cursu, vel grallatorem gradu.

Grallatorĭus, a, um, o. 1. 2. quod grallatoris proprium est, ut Grallatorius gradus. idest magnus, quales solent esse grallatorum. Plaut. Amph. 4. 3. 52. Sive grallatorius, sive testudineus fuerit.

Gramen, inis, n. 3. gramigna, χόρτος, seu ἄγρωστις, herba in genere, omne jumentorum pabulum, sed in primis farrago. Isid. l. 17. c. 9. dictum videtur quasi germen. Virg. in Bucol. Nulla neque amnem libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam. Liv. l. 1. Fecialis ex arce graminis herbam puram attulit. Martial. l. 9. Sit in gramine floreo reclivis. idest, in floribus.

Gramĭa, vel glama, f. 1. γλάμα, γλάμη, λήμη, lippitudo, seu pituita oculorum, quæ palpebras velut conglutinat, a Græcis vocibus allatis. Fest. Non. Plin. l. 25. c. 13. Cecthmos agrios gramias tollit oculorum impositus.

Graminĕus, a, um, o. 1. 2. graminoso, di gramigna, χλοερός, quod ex gramine factum est. Virg. 12. Æn. v. 118. Graminea ara. Gel. l. 5. c. 6. Obsidionalis corona est, quam ii, qui liberati sunt obsidione, dant ei duci, qui liberavit: ea corona graminea est, observarique solitum, ut fieret e gramine, quod in eo loco generatum esset, intra quem clausi erant, qui obsidebantur.

Graminōsus, o. 1. 2. pieno di gramigna, χορτώδης, plenus gramine. Col. in præf. l. 1. Quid sylvester ager, quid humidus, & graminosus, quid siccus, & spurcus recusaret.

Gramiōsus, vel gramosus, o. 1. 2. γλάμων, qui gramia laborat. Cæcil. apud Non. c. 2. n. 389. Gramiosis oculis ipsa, atratis dentibus.

Grammateus, i, m. 2. γραμματεύς, scriba, arcanorum particeps, notarius, qui rationes publicas in tabulis scribit. Apul. l. 11. A. A. Tum ex his unus, quem cuncti grammatea dicebant.

Grammatias, m. 1. πολύγραμμος, gemma, al. polygrammos, ex jaspidum genere, similis smaragdo, per transversum linea alba præcincta, quæ ab Orientalibus populis pro amuleto gestari solet. Plin. l. 37. c. 9.

Grammatĭca, æ, vel Grammatice, es, f. 1. Gramatica, γραμματική, est ars emendate loquendi, & scribendi; idest sine solœcismis, barbarismis, erroribus pronuntiationis, & orthographiæ, & aliis vitiis orationis barbaræ, obscuræ, inornatæ, a γράμμα, litera. Vossii sententia Grammatica a literis dicta est, quia veteribus eo nomine censebatur γραμματιστική, hoc est, ars legendi, scribendique. Sero enim præcepta recte loquendi observata, inque artem congesta sunt. Cic. 3. Fin. c. 2. Quamquam ea verba, quibus ex instituto veterum utimur pro Latinis, ut ipsa Philosophia, ut Rhetorica, Dialectica, Grammatica, Geometria, Musica, quanquam latine ea dici poterant, tamen, quoniam usu percepta sunt, nostra ducamus. Quintil. l. 2. c. 1. Et Grammatice, quam in Latinum transferentes Literaturam vocaverunt.

Grammatĭca, orum, n. 2. res grammaticæ, studium literarum. Cic. 1. de Or. In Grammaticis Poetarum pertractatio, historiarum cognitio, &c.

Grammaticālis, le, adject. grammaticale, ad grammaticam spectans, ut Grammaticales figuræ, Sidon. l. 7. epist. 9.

Grammaticaliter, adver. gramaticalmente, more Grammaticorum. Trebell. Poll. in Regilliano: Cœpit quasi grammaticaliter declinare.

Grammatĭce, f. 1. γραμματική, nomen Græcæ Tragœdiæ, quam argumento ex literis ducto Callias Atheniensis scripsit. Athen. in X. Cæs. Scalig. l. 1. de re Poet. c. 8.

Grammatĭce, adv. gramaticalmente, γραμματικῶς, more Grammaticorum, vel ex regulis Grammaticæ. Grammatice loqui, est, ubi cura sermonis vitium non admittitur, Latine loqui, ubi elocutione & numero elucescit oratio. Quintil. l. 1. c. 6. Quare mihi non invenuste dici videtur, aliud esse Latine, aliud Grammatice loqui.

Grammaticomastix, igis, m. flagrum, seu flagellum Grammaticorum. Legitur inter titulos Idyll. 12. apud Auson.

Grammatĭcus, ci, m. 2. γραμματικός, qui Grammaticam docet. Cic. 2. Tusc. Ut enim si Grammaticum se professus quispiam barbare loquatur. ¶ Grammatici, olim Literati, vulgo appellantur, qui aliquid diligenter, & acute scribere possunt, aut dicere: sed proprie dicti sunt viri eruditissimi, atque elegantissimi, non qui Grammaticam docerent, sed qui Poetas, Historicos, Oratores interpretarentur, ut Donatus, Festus, Nonius, Asconius, & alii, qui fabularum Græciæ, Antiquitatum Romanarum, legum, omnium denique rerum cognitione, & scientia præstiterunt. Dicti Grammatici fuere, quod in Poetis, & aliis verba obscura explicarent. Iidem Critici vocabantur, a κρίνω, judico, quod de omni genere scriptorum judicarent. Suet. de Cl. Grammat. Cic. 1. de Div. Sunt enim harum rerum explanatores, ut Grammatici Poetarum. ¶ Differunt a Grammatistis, seu Literatoribus, etsi eos etiam Literatores vocitatos fuisse Messala Corvinus author est. Nam Grammatici, seu Literati absolute, & perfecte docti erant, Grammatistæ, seu Literatores tenuiter eruditi erant, & in malam partem appellabantur.

Grammatĭcus, a, um, o. 1. 2. Gramatico, γραμματικός, quod ad Grammaticam pertinet, ut Figuræ Grammaticæ, Grammaticus stylus, Grammatica oratio, ars Grammatica. Auct. ad Her. l. 4. Hæc qua ratione vitare possimus, in arte Grammatica dilucide dicemus. Horat. l. 1. epist. 19. v. 40. Grammaticæ tribus. h. e. multitudo Grammaticorum.

Grammatista, æ, m. 1. γραμματιστής, qui mediocriter grammatica est eruditus. Sueton. de Illustr. Grammatic. c. 4. Grammaticum absolute, Grammatistam mediocriter doctum putant.

Grammatophylacium, cii, n. 2. Cancellaria, γραμματοφυλάκιον, tabularium, locus, ubi tabulæ, & instrumenta publica asservantur, a γράμματα, literæ, & φυλάσσω, custodio. Ulp. Dig. 48. 19. 9. Archio forte, vel Grammatophylacio.

Grammĭcus, a, um, adject. linearis, a γραμμή, linea, ut deformationes grammicæ, h. e. designationes, quæ per lineas fiunt. Vitr. præfat. l. 3. Id. l. 9. c. 1. Grammicis rationibus explicare.

Granarĭum, rii, n. 2. granaio, מכנסים, Ger. kornhauff, Gall. grenier, Hisp. granero, troxe, σιτοφυλάκιον, locus in horreis servandis seminum granis paratus, vel in quo grana frugum reponuntur, quod aliqui horreum ab hordeo, alii farreum a farre vocant. Var. 1. de R. R. c. 57. Triticum condi oportet in granaria sublimia. Pers. sat. 5. v. 110. Jam nunc granaria laxes.

Granātim, adverb. per grana. Apul. 6. Met. Acervum granatim digerere.

Granātum, ti, n. 2. pomo granato, רמון, Ger. granatapfel, Gal. grenade, Hisp. granada, o granado, ῥοά, malum Punicum. Plin. l. 20. c. 14. Singultus, & vomitus sistit cum succo granati.

Granātus, a, um, o. 1. 2. granato, che ha molti grani, Ger. das vill korn hat, Gal. grenu, Hisp. granado, κοκκώδης, quod abundat granis. Colum. l. 12. c. 41. Et integra mala dulcia granata, quæ Punica vocantur.

Granātus, us, ui, m. Cato de R. R. c. 60. Granatui videto uti satis viciæ seras. h. e. non modo seras ut viride pabulum jumentorum secetur, sed & ut ad granum, & frugem perveniat. Turneb. l. 6. Advers. c. 23.

Grandævĭtas, atis, f. età provetta, Ger. alter, Gal. vieillesse, Hisp. viejez, γηραιότης, ætas provectior. Acc. apud Non. Nec quia nec vos, nec alio impune irrideret meam grandævitatem.

Grandævus, a, um, o. 1. 2. di molta età, זקן, Ger. alt, Gall. fort agé, Hisp. muy viejo, grande de edad, γηραιός, quod est grandis ævi, seu provectioris ætatis. Virg. 1. Æn. v. 125. Grandævus Alethes. Ovid. 7. Met. v. 160. Grandævi patres.

Grandesco, is, n. 3. crescere, divenir grande, גדל, Germ. groff werden, Gall. devenir grand, croistre, Hisp. hazerse grande, μεγαλύνομαι, cresco, grandis fio. Cic. 1. de Div. Lentiscus triplici solita grandescere fœtu.

Grandicŭlus, a, um, adject. diminut. a grandis, grandetto. Plaut. Pœn. 4. 2. 35. Grandiculi globi.

Grandĭfer, a, um, adject. grandis, vel grandia ferens. Nazar. Paneg. Constant. c. 3. Facta jam grandifera, maximorumque fructuum matura perceptio.

Grandĭfĭcus, a, um, adject. grandifer. Ammian. l. 18. c. 15. (al. c. 6.) Grumbates rex, ætate quidem media, rugosisque membris, sed mente quadam grandifica, multisque victoriarum insignibus nobilis.

Grandigro, as, n. 1. grandi gradu eo, apud vet. Plaut. Truc. 2. 2. 31. Abire hinc ni propere grandigras. Adde Lucret. & Plin. Ita Lexicographi plerique: sed legendum est: Abire hinc ni properas grandi gradu.

Grandilŏquus, o. 1. 2. che ragiona di cose grandi, μεγαλορρήμων, eloquens, qui cum quadam verborum magnificentia loquitur, grandi, & sublimi dicendi genere utitur. Cic. in Orat. c. 5. Nam & grandiloqui, ut ita dicam, fuerunt, cum ampla & sententiarum gravitate, & majestate verborum.

Grandĭnat, abat, imp. 1. grandinare, cadere grandine, verb. impers. Senec. l. 4. Quæst. Nat. c. 4. Quæritur, quare hyeme ningat, non grandinet.

Grandinĕus, a, um, adject. grandinosus. Alcim. l. 3. v. 329. Grandineos pavidis fuderunt nubila nimbos.

Grandinōsus, o. 1. 2. tempestoso, che abbonda di tempesta, Ger. zu dem hagel geneiget, Gal. qui grêle souvent, Hisp. el que abunda de granizo, χαλαζώδης, quod abundat grandine. Col. l. 3. c. 1. Siccam, vel roscidam, grandinosam, ventosamque.

Grandio, is, a. 4. aggrandire, ἐκτείνω, grandem facio. Plaut. Aul. 1. 1. 10. Istum tibi ego grandibo gradum. h. e. faciam, ut majora gradiendo spatia facias. Cato R. R. c. 161. Mars Pater, frumenta, vineta, virgultaque grandire sinas.

Grandis, de, o. 3. grande, גדול, Germ. groff, Gall. grand, Hisp. grande, μεγάλος, magnus; & proprie de segetibus dicitur: translate autem de aliis rebus. Macrob. l. 5. c. 20. Hyberno pulvere, verno luto, grandia farra Camille metes. Cic. pro Cluent. Reliquit hunc annos XV. natum, grandem autem, & nubilem filiam. Id. pro Rab. Is Regi Alexandrino grandem pecuniam credidit. Id. ad Att. Ad Hircium dederam epistolam sane grandem. Id. in Ver. Hydria præclaro opere, grandi pondere. ¶ Cum ad ætatem refertur, sæpe abl. natu additur. Cic. pro Rosc. Com. Ordine Senatores, ætate grandes natu. di età avanzata, non però vecchi. Adde l. 1. de Invent. c. 25. ¶ Translate dicitur de elatiore dicendi genere. Cic. in Brut. Fuit Sulpitius vel maxime omnium grandis, &, ut ita dicam, tragicus Orator. ¶ Comp. grandior, sup. grandissimus. Cic. in Ver. In qua basi grandioribus literis P. Africani nomen erat incisum. Plin. l. 15. c. 3. Grandissimæ olivæ.

Grandiscapĭus, a, um, adject. scapum grandem habens. Senec. epist. 86. Arbores, ut ita dicam, grandiscapiæ. Paulo ante dixerat: magnarum arborum truncos cum scapo suo transferri.

Grandisŏnus, a, um, adject. qui grandem sonum edit. Sedul. l. 1. v. 2. Figmenta grandisonis pompare modis.

Grandĭtas, tis, f. grandezza, גודל, Ger. groesse, Gal. grandeur, Hisp. grandeza, μέγεθος, magnitudo. Cic. in Brut. c. 31. Idque apparet ex genere, & granditate verborum. Sisenna l. 4. Histor. Neque ætatis granditatem, neque ordinis honestatem, aut dignitatem sibi esse excusationi.

Grandĭter, adv. grandemente, μεγάλως, ample, excelse. Sidon. l. 7. epist. 2. Pater istius granditer frugi. Et epist. 4. Illud mihi inter maxima granditer cordi est. Ovid. Heroid. ep. 15. v. 29. Nec plus Alcæus consors patriæque, lyræque Laudis habet, quamvis grandius ille sonet.

Grandiuscŭlus, a, um, o. 1. 2. grandetto, grandicello, dim. a grandis. Ter. Andr. 4. 5. 19. Nam fere grandiuscula profecta est illinc.

Grando, inis, f. tempesta, grandine, ברד, Germ. hagel, Gal. gresle, Hisp. granizo, χάλαζα, pluvia in aere congelata. Cic. 3. de Nat. Deor. Nec, si uredo, aut grando quidpiam nocuit. Virg. 1. Georg. v. 449. Crepitans salit horrida grando.

Grane, es, Nymphæ nomen. Ovid. 6. Fast. v. 107. Inde sata est Nymphe: Granen dixere priores.

Granĕa, æ, f. Cato R. R. c. 86. Graneam triticeam facere. Hieronym. in Paralipom. scribit, hoc nomine significari cibum e primitus spicarum, & granis tostis.

Grani, orum, m. 2. Salmasius in Solin. ait esse capillos sparsos, & discriminatos, qui in fine crispati granorum figuram exhibent. Isid. l. 19. Orig. c. 23. ut Germanis cirros, ita Gothis granos tribuit. ¶ Latina auctoritate hactenus caret.

Granĭcus, m. 2. Granico, Lazzara, fl. Troadis, seu Phrygiæ minoris, qui ex Ida M. in Propontidem influit inter Parium, & Lampsacum, al. medius inter Cyzicum ad Or. & Lampsacum ad Occ. ¶ Item flu. Mysiæ, juxta quem Alexander Persas vicit. Justin l. 2. ¶ Hoc nomen Ovidio restituit Heinsius l. 11. Met. v. 763. Fertur Alexirhoe Granico nata bicorni.

Granĭfer, a, um, o. 1. 2. ferens granum. Ovid. 7. Met. v. 638. de formicis. Graniferumque agmen subjectis spargere in arvis.

Granōsus, a, um, o. 1. 2. granoso, κοκκώδης, quod intus habet grana. Plin. l. 21. c. 32. Cui acini coccinei, granosi folliculi.

Granum, n. 2. grano, granello, גרגר, Ger. korn, Gal. grain, Hisp. grano, κόκκος, proprie semen frugum dicitur, ut tritici, hordei, & hujusmodi. Var. l. 1. de R. R. c. 48. deducit a gerendo, quia seritur, ut spica

gerat

garat frumentum. Cic. 1. de Div. Midæ illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserunt. ¶ Granum etiam generaliter dicitur pro omni eo, quod minutum est, & similitudinem aliquam habet cum grano frumenti. Unde & mali Punici acinos grana, ipsumque malum granatum dicimus. Fructus quoque cocci, quo panni tinguntur, granum dicitur, quod quia copiosissime nascitur in Bætica provincia, factum est, ut ea regio ab eo Granata dicatur. ¶ De acinis uvæ usurpat Ovid. 4. Trist. eleg. 6. v. 10.

Graphiarium, rii, n. 2. pennaiuolo, קלמר, Ger. schreibzeug, Gal. escritoire, Hisp. caxade escrivanias, γραφιοθήκη, theca, in qua styli reponebantur, quibus & scribere simul, & pingere solebant, antequam penicilli, & colores invenirentur, a γραφεῖον, stylus. Martial. l. 14. ep. 21. Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro.

Graphiarius, a, um, adject. ut graphiaria theca, pennaiuolo, graphiarium. Sueton. Aug. c. 32. & Claud. c. 35.

Graphice, es, f. 1. γραφική, ars pingendi, quæ Pictura Latinis dicitur. Plin. l. 35. c. 10. Ut pueri ingenui ante omnia graphicen, hoc est, picturam, in buxo docerentur. Al. leg. Diagraphicen.

Graphice, adv. politamente, Ger. zierlich, Gal. naivement, fort bien, Hisp. lindamente, γραφικῶς, egregie, eleganter, polite. Plaut. Pers. 2. 5. 5. Huic ego graphice facetus fiam. Id. Trinum. 3. 3. 38. Is homo exornetur graphice in peregrinum modum.

Graphicus, a, um, o. 1. 2. perfetto, Ger. einwolgestalter mensch andem nichts vergessen ist, Gal. bien, & naivement fait, Hisp. bien, y perfetamente becho, o compuesto, γραφικός, scitus, & elegans, perfectus, absolutus, ad unguem factus, a γράφω, quæ pingere notat, quasi pictoris manu expolitus, quia picta sunt elegantiora nativis. Plaut. Epid. 3. 3. 29. Nae tu habes servum graphicum, & quantivis pretii, si servat fidem. Id. Trinum. 4. 3. 17. Fur graphicus. Vitruv. l. 4. c. 4. Graphicoteram aspectu efficient delectationem.

Graphis, dis, f. γραφίς, penicillus pictorum, a γράφω, quæ pingere notat, item lineandi peritia. Vitr. l. 1. c. 1. Architectum oportet graphidos scientiam habere. ¶ Item, ut aliqui volunt, ipsa delineatio, seu primus linearum ductus, disegno, abbozzamento, Ger. entwerffung, Gal. crayon, Hisp. debuxo, γραφή. Plin. l. 35. c. 10. Graphidis vestigia extant in tabulis, ac membranis, ex quibus proficere dicuntur artifices.

Graphium, ii, n. 2. stilo, Ger. ein griffel, Gall. poinçon, Hisp. punçon, γραφεῖον, stylus ferreus, quo veteres in cereis tabulis solebant scribere, a γράφω, quæ scribere significat. V. Stylus. Ovid. 1. Amor. el. 11. v. 23. Quid digitis opus est graphium lassare tenendo? Sueton. Cæs. c. 82. Cassius brachium graphio trajecit.

Grassatio, f. 3. assassinamento, גזל, Ger. das wueten, Gal. detroussement, brigandérie, Hisp. salteamiento, λωποδυσία, actus grassandi. Plin. l. 3. c. 22. Nocturnis grassationibus converberatam faciem illinens sibi cum thure, ceraque.

Grassator, oris, m. 3. malandrino, ladrone, assassino da strada, Ger. rauber, Gal. brigand, guetteur de chemins, Hisp. salteador, λωποδύτης, proprie dicitur, qui urbis vicos obsidens obvios aut vestibus, aut pecunia spoliat, a grassor. Suet. in Aug. c. 32. Igitur grassatores dispositis per opportuna loca stationibus inhibuit. ¶ Sed generatim dicitur de quocunque viarum obsessore sive in urbe, sive extra urbem. Cic. de Fato. Hoc enim modo viator quoque bene vestitus causa foret, cur a grassatore spoliaretur. ¶ Olim sumebatur pro adulatore, quod parasiti, atque adulatores per plateas otiosi grassarentur; idest deambularent, alienum sectantes cibum. Hinc poetæ quoque grassatorum nomine notati fuere, quod & ipsi otiose versibus operam dantes fere hac in re peccarent. Cato in Carmine de moribus, apud Gell. l. 11. c. 2. Poeticæ artis honos non erat: si quis in ea re studebat, aut se se ad convivia applicabat, grassator vocabatur.

Grassatura, æ, f. idem, ac grassatio. Suet. in Tib. c. 37. In primis tuendæ pacis a grassaturis, & latrociniis, seditionumque licentia curam habuit.

Grassor, aris, atus sum, d. 1. est cum impetu, & vehementia, & pleno gradu incedere, ambulare, freq. a gradior. Sall. in Jug. c. 1. Quibus ubique ad gloriam virtutis via grassatur. Titian. Veliterna, apud Non. Sine eam pedibus grassari. Liv. l. 3. Se jure grassari, non vi, hoc est, jure procedere. Id. l. 10. c. 14. Consilio grassandum, si nihil vires juvant. ¶ Sæpius in deteriorem partem accipitur pro vias obsidere, & obvios injuriæ opportunos adoriri, eos vestibus, pecunia, & alia quavis re spoliare, assassinare, assaltare, גזל, Ger. wueten, Gal. brigander, detrousser, Hisp. saltear, acometer, λωποδυτεῖν. Liv. l. 2. Trecenti conjuravimus principes juventutis Romanæ, ut in te hac via grassaremur. ¶ A veteribus usurpabatur pro adulari. Nam parasiti, atque adulatores per plateas otiosi alienum sectantes cibum gradiebantur. V. Grassator. Hinc grassari obsequio, apud Horat. l. 2. sat. 5. hoc est obsequiis & adulationibus alicujus gratiam captare. Ejus verba sunt: Stes capite obstipo, multum similis metuenti, Obsequio grassare &c.

Gratabundus, a. 1. 2. gratulabundus. Tac. l. 1. hist. c. 18. Et proximi militum gratabundi respondent. Ita Lexicographi plerique. At pleræque Taciti editiones, atque optimæ habent grato auditu.

Gratanter, adverb. lubenter, gratulando. Capitolin. in Maxim. c. 7. Senatus gratanter accepit. Id. in Maxim. c. 14. Misit literas, quæ gratanter acceptæ sunt. Adde Ammian. l. 17. c. 6. & Aurel. Vict. Epit. in Nerva, &c.

Gratatorius, a, um, adject. gratulatorius. Sidon. l. 5. epist. 16. Amplioris prosapiæ cum titulos ego festinus gratatoriis apicibus inscripsi.

Grate, adv. gratamente, Ger. danckbarlich, Gal. avec reconnoissance, Hisp. gratamente, ἀγαπητῶς, jucunde. Cic. 1. Fin. Nam & præterita grate meminerunt. ¶ Item animo grato. Cic. pro Planc. c. 41. Confiteareque aliquando, quod faciam, me grate, & pie facere. ¶ Superlat. gratissime. Macrob. l. 7. Saturn. c. 2. Pericula præterita qui evasit, gratissime provocatur. Plin. l. 7. c. ult. Id munus gratissime acceptum est. ¶ Comparat. gratius. Cic. 2. de Or. Themistocles respondit, gratius sibi illum esse facturum, si, &c.

Grateolens, entis, adject. chi ha grato odore. Apul. de Mundo: Civitas spirans odoribus, & grateolentibus coronis.

Grates, f. 3. χάριτες, gratiæ quæ pro accepto beneficio referuntur. Cic. in Somn. Scip. c. 1. Grates tibi ago, summe Sol. Curt. l. 5. c. 13. Dignas tibi grates referre nequeo: at referat Alexander. Tacit. Annal. 1. c. 69. Grates, & laudes habere legionibus reversis. Adde Virg. Æn. 1. v. 604. & alibi. ¶ Falsum autem est quod plerique Lexicographi notant, in solo nominat. & accus. plurali hoc nomen usurpari. Nam Tacit. Ann. 12. c. 37. Agrippinam laudibus, gratibusque venerati sunt.

Gratia, æ, f. 1. grazia, חן, Ger. danck, Gal. grace, Hisp. gracia, χάρις, venustas, a gratus. Gratia enim est, quæ gratos, & amabiles facit. Frequentissime sumitur pro favore, amore, benevolentia, & quidem passive. Cic. pro Planc. Summum in Præfectura florentissima gradum tenuerint & dignitatis, & gratiæ. Id. pro Sex. Rosc. Gratia, atque hospitiis hominum nobilissimorum florebat. Id. pro Leg. Man. Neque quo Cn. Pompeji gratiam mihi per hanc causam conciliari putem. Id. pro Mur. L. Murenæ provinciæ multas bonas gratias cum optima existimatione attulit. ¶ Sæpe etiam active accipitur pro benevolentia, qua quis diligit. Cic. 1. de nat. Deor. Deinde, si maxime talis est Deus, ut nulla gratia, nulla hominum caritate teneatur. Hinc recipere in gratiam eum dicimur, qui vult nobis reconciliari, cum aliquando inimicus fuerit. Cic. pro Rab. Quem enim ex tantis inimicitiis receptum in gratiam summo studio defenderim. ¶ Sæpe pro mutua amicitia, benevolentia, concordia. Cic. 8. Fam. Nam mihi cum hominibus his & gratia, & necessitudo est. ¶ Gratiam inire, est amicitiam alicujus sibi conciliare, mettersi in grazia d'alcuno, & construitur vel absolute, vel cum ablat. & præpos. a, ab, cum, vel cum accus. & præpos. apud, ad. Cic. Att. l. 1. Crassum inire eam gratiam, quam ipse prætermisisset. Id. 3. Ver. Ut idem Pompejus non ab homine soluto, sed etiam a provincia tota se hujus absolutione inire gratiam arbitraretur. Id. Att. l. 7. ep. 9. Jam cum bonis omnibus summam ineat gratiam. Al. leg. a bonis omnibus. Liv. de B. Pun. Gratiam magnam apud Annibalem inituros. Id. l. 33. c. 46. Quantam eo facto ad plebem inierat gratiam. ¶ Redire in gratiam, est reconciliari. Cic. Att. l. 1. Cum Luccejo in gratiam redi. Id. 3. Fam. Cum vero reditum nostrum in gratiam uterque expetisset. ¶ Gratiam alicujus sequi, est alicujus amicitiam ambitiosius captare, vel ambire. Cæs. In Cæsarem respiciant, atque ejus gratiam sequantur. ¶ Dicimus etiam mala gratia, pro offensione, acerbitate. Cic. in Pison. Nulla Senatus mala gratia comitiorum ratione privavi. Ter. Phorm. Sic hæc potius cum bona ut componantur gratia, quam cum mala. ¶ Interdum gratia sumi videtur pro auctoritate, vel quodam gradu auctoritatis, qui favore, & plausu acquisitus est. Cic. 13. Fam. Omnia, quæ potui in hac summa gratia tua ac potentia a te impetrare. ¶ Gratia etiam beneficium significat, præsertim illud, quod nobis gratis datur, Cic. 2. Fam. Cum præsertim considerem, nullam esse gratiam, quam vel non capere animus meus, vel in accipiendo, vel remunerando, cumulandoque illustrare posset. ¶ Accipitur etiam pro beneficio, quod redditur, vel pro memoria accepti beneficii, animo grato, voluntate referendæ gratiæ, seu reddendi beneficii. Cic. pro Planc. Nisi qui meritam Diis immortalibus gratiam justis honoribus, & memori mente persolvunt. Id. 3. Fam. Scribit enim ipse mihi, te sibi gratias debere. Ter. Andr. Postulare, id gratiæ apponi sibi. h. e. ut sibi gratia habeatur. ¶ Habere gratiam, vel gratias, pertinet ad animum, & significat memorem accepti beneficii mentem, animumque habere, & gratificandi voluntatem. Cic. 1. Fam. Quare habeo gratiam Trebatio familiari nostro. Ter. Andr. 4. 5. 31. Diis pol habeo gratias. ¶ Agere gratias, semper num. plur. est verbis ostendere, nobis aliquid fuisse gratum, vel beneficium verbis exornare, ringraziare. Cic. 4. Catil. Mihi gratias egistis singularibus verbis. ¶ Referre gratiam, est facto aliquo acceptum beneficium remetiri, seu compensare. Cic. 2. Off. c. 20. Gratiam autem & qui retulerit, habere, & qui habeat, retulisse. ¶ Accipitur, Referre gratiam etiam in malam partem, pro injuriam reddere, injuriam injuria compensare. Ter. Eun. 5. 3. 99. Nunc referam gratiam, atque eas itidem fallam. ¶ Est gratia, significat ago gratias. Plaut. Men. Tibi gratia est. Nonnunquam gratia capitur pro indulgentia, venia. Hinc Facere gratiam est ex jure strictiore aliquid imminuere, vel remittere aliquid, quod sibi debeatur, ex. gr. Facere gratiam jurisjurandi, est jusjurandum remittere. Liv. l. 3. Omnium tibi, quæ impie, nefarieque per biennium alia super alia es ausus, gratiam tibi facio. Plaut. Rud. Jurisjurandi, volo, gratiam facias. ¶ Utimur etiam gratia pro causa, ut Animi gratia, ludi gratia, &c. Ter. And. 2. 6. Et ea me hic restitisse gratia. Cic. pro Cæl. Quæ accusatores deformandi hujus causa, detruncandæ, spoliandæque dignitatis gratia dixerunt. ¶ Item pro elegantia, pulchritudine, suavitate. Ovid. 3. de Ar. aman. v. 400. Non erit ignotæ gratia magna lyræ. Apul. l. 2. A. A. Ampli calices variæ quidem gratiæ, sed preciositatis unius. Sic gratia cutis, gratia vallis, gratia corporis, ciborum, odoris, &c. legitur apud Plin. utrumque. ¶ Ablat. plur. Gratiis peculiarem habet significationem. V. suo loco.

Gratiæ, f. 1. χάριτες, Deæ pulchritudinis, fil. Herebi, & Noctis. Cic. 3. de nat. Deor. Sed alii tradunt, filias fuisse Jovis, & Autonoes, alii Jovis, & Eurynomes, alii Liberi Patris, & Veneris. ¶ Dictæ sunt a gratia, idest, ab ea gratiæ notione, qua pro venustate, ac lepore accipitur, Græce dicuntur, χάριτες, a χάρις, quod a χαρά, gaudium. ¶ Tres sunt, Aglaia, Thalia, Euphrosyne. Ficin. in Conv. Platon. Aliquando pro Aglaia & Thalia Ægiale, & Pasithea leguntur. Boccat. l. 5. Gen. Aliorum interpretatione Gratiæ Deæ sunt, quæ beneficentiæ præsunt. Tres esse finguntur, quod una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat, seu quia & benefici esse in alios debemus, & aliorum beneficia suscipere, & iis, qui in nos liberales fuerunt, retribuere: dare autem, accipere, & referre tres actus sunt inter se distincti. Ex his una Aglaia nominatur ab ἀγλαΐα, splendor, quia splendide, & magnifice præstandum est beneficium, altera Thalia, a θάλλω, germen, ramus virens, quia beneficii memoria semper virere debet, & nunquam marcescere: tertia Euphrosyne, ab εὐφροσύνη, lætitia, quia & in accipiendo, & in dando beneficio lætari, & delectari congruum est. Harum una aversa pingitur, duæ ad nos conversæ, quia pro accepto beneficio duplicem gratiam rependi oportet. Virgines sunt, quia pura beneficia esse debent, sine spe retributionis, seu quia nihil turpe rogare licet. Nudæ, quod beneficia inter amicos minime decet esse fucata. Juvenes, quia beneficii accepti memoria senescere non debet, sed perpetuo virere. Hilares, & ridentes, quod hilariter beneficium dandum est. Connexæ, quia perpetuum debet esse benevolentiæ fœdus, & quia beneficium semper beneficium parit. In Acidalio Orchomeni fonte lavantur, qui dictus est ab ἀκηδής, nullam curam gerens, quod ab α, part. priv. & κῆδος, cura, quia conferens oblivisci beneficii dati debet, vel certe curam omnem abjicere de remuneratione. Horat. l. 1. od. 30. Solutis Gratiæ zonis. V. Senec. l. 1. Benef. c. 3.

Gratificatio, onis, f. 3. χαρισμός, actus gratificandi, piacere, il far cosa grata. Cic. de Leg. Agrar. 3. c. 3. Conjungitur impudens gratificatio cum acerba injuria.

Gratificor, aris, d. 1. gratificare, far cosa grata, חנן, Ger. ein dienst thun, Gal. faire plaisir, grace, ou gre, Hisp. gratificar, χαρίζομαι, rem gratam facio. Cic. 1. Fam. Quod Pompejo se gratificari putant. ¶ Reperitur etiam cum accus. item cum accus. & dat. Cic. in Tusc. Neque concupita præbendo perversam gratiam gratificans. Id. l. 1. Fam. Cur enim tibi hoc non gratificer, nescio. Sall. in Jug. c. 3. Potentiæ paucorum decus, atque libertatem suam gratificari. h. e. gratificando aliis decus, & libertatem suam prodigere. ¶ Et cum ablat. & præposit. pro. Liv. l. 21. c. 9. Ut præpararent suorum animos, ne quid altera pars gratificari pro Romanis posset. ¶ Dicimus etiam gratificari alicui de re aliqua. Cic. 5. Fin. c. 15. De eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. ¶ Et gratificari aliquid alicui, apud Plin. l. 34. c. 6. pro gratis donare.

Gratiis, ablat. plur. a gratia sæpe adverbii more usurpatur, præsertim a Plaut., & Terentio, & significat idem quod gratis. Ter. Phorm. 3. 2. 15. Ut phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratiis. Id. Adelph. 4. 7. 26. Aliquo abjicienda est, si non pretio, gratiis.

Plaut.

Plaut. Pan. 2.2.46. Neque triobolum ullum amicæ das, & ductes gratiis.

Gratilla, æ, f. species libi, apud Arnob. l. 7.

Gratiola, læ, f. diminut. a gratia. Diomed. Grammat. l. 1. c. ult. de Nom.

Gratiōse, adverb. graziosamente, Ger. mit gunst, Gal. gracieusement, Hisp. graciosamente, χαριέντως, cum gratia. Ulp. l. 7. §. 2. ff. de admin. & peric. tut. Si neque sordide, neque gratiose, sed non bonam conditionem elegerint. Ascon. Ped. in Verrem. de Praef. Urb. Hoc fecit gratiosius in Decumanos.

Gratiosĭtas, atis, f. gratia, graziosità. Tertul. l. 1. adv. Marc. c. 9. Naturalem novitatis gratiositatem volui repercutere.

Gratiōsus, a, um, o. 1. 2. grato, amato, che ha molte amicizie, חנון, Ger. gunstreich, Gal. gracieux, agreable, Hisp. gracioso, χαρίεις, qui gratia apud omnes plurimum valet, vel qui omnium gratiam, & favorem sibi facile conciliat. Cic. pro Planc. Semper fuerunt viri boni, qui apud tribules suos gratiosi esse vellent. Id. Ver. 6. c. 20. Homini honesto, sed non gratiosiori, quam Cn. Calidius est. Id. pro Quint. c. 1. Cum adversario gratiosissimo contendere. ¶ Aliquando, sed rarius, significat eum, qui proclivis est ad gratificandum. Gel. l. 9. c. 12. Gratiosus, quod plus unicuique, quam mereatur, tribuit. Cic. in Brut. Scribæ gratiosi sint in dando, & cedendo loco. ¶ Gratiosa missio dicitur, quæ ante justa stipendia emerita datur. Liv. l. 43. Et quorum ante emerita stipendia gratiosa missio sibi vila esset, eos milites heri jussuros. ¶ Gratiosus pro jucundo, & grato. Plin. l. 16. c. 33. Cupressos odore violenta, ac ne umbra quidem gratiosa.

Gratis, adverb. senza premio, senza pagamento, חנם, Ger. umbsonst, Gal. gratis, Hisp. gratis, δωρεάν, gratuito, sine præmio, aut pretio, a gratiis per sync. Cic. 1. Fin. Ut virtutes omnes per se ipsas gratis diligant. Id. pro Rosc. Com. Communem factum esse gratis cum Roscio, qui pretio proprius fuisset Fannii.

Gratitūdo, inis, f. pro grato animo, gratitudine, barbarum est. Perperam enim a quibusdam legitur in titulo c. 2. & 3. l. 5. Valer. Max. ubi optimi Cod., de gratis, & ingratis, habent. ¶ Gratitudo pro grato sapore, habetur apud Apic. auctorem culinarium, l. 3. c. 4.

Gratĭto, as, n. 1. idem ac gingrio, quod proprium est anseris, a sono. Nam sonus hic variis vocibus aliter, atque aliter exprimitur, quia est inarticulatus, nec semper uniusmodi. Auct. Philom. v. 19. Cacabat hinc perdix, hinc gratitat improbus anser.

Grator, aris, atus sum, dep. 1. idem quod gratulor. Virg. 4. Æn. v. 478. Inveni, germana, viam, gratare sorori. Tacit. l. 2. hist. c. 25. Verti in lætitiam laudantes, gratantesque. ¶ Interdum significat gratias agere, vel potius supplicari, ait Valla l. 5. c. 42. Ovid. 3. Fast. v. 417. Quisquis ades, castæque colis penetralia Vestæ, Gratare, Iliacis thuraque pone focis. Alii tamen leg. cratera.

Gratuīto, adverb. senza premio, Germ. vergebens, Gall. pour neant, Hisp. debalde, δωρεάν, gratis. Cic. 2. Off. c. 19. Multorum causas & non gravate, & gratuito defendentis.

Gratuītus, a, um, o. 1. 2. senza premio, ἄμισθος, quod datur gratis, idest, sine præmio, aut pretio, a gratis. Cic. 1. de Leg. c. 18. Quid liberalitas? gratuita ne est, an mercenaria? Si sine præmio benigna est, gratuita, si cum mercede, mercenaria. Plin. l. 35. c. 9. Hospitium gratuitum. Cic. pro Planc. & ad Att. l. 4. Gratuita suffragia. h. e. libera, non pretio extorta. ¶ Penultimam hujus vocis fere corripimus. Stat. l. 1. silv. 6. v. 16. Largis gratuitum cadit rapinis. ¶ Produci tamen etiam posse, putant nonnulli; nam & in fortuitus producta est ab Horat. l. 2. od. 15.

Gratulabundus, a, um, o. 1. 2. valde gratulans. Liv. l. 7. c. 33. Quo se omnis multitudo gratulabunda effudit. Justin. l. 6. c. 8. Velut gratulabundus patriæ exspiravit.

Gratulatĭo, onis, f. 3. allegrezza, congratulazione, ברכה, Ger. frolockung, Gal. joye, rejouissance, Hisp. parabien, συγχάρσις, testatio gaudii ob felicem alicujus rei successum. Cic. 5. Fam. Res eas gessi, quarum aliquam in tuis litteris & nostræ necessitudinis, & Reip. causa gratulationem expectavi. ¶ Item gratiarum actio, quæ a Senatu nomine alicujus Imperatoris, qui rem in bello feliciter gesserat, ad omnium Deorum templa solebat decerni. Cic. 4. Catil. Mihi uni conservatæ Reip. gratulationem decrevistis. Id. Phil. 14. c. 3. Gratæ vero nostræ Diis immortalibus gratulationes erunt, gratæ victimæ.

Gratulātor, oris, m. chi si congratula. Cic. l. 2. Fin. c. 33. Fit, ut gratulator lætior sit, quam is, cui gratuletur.

Gratulatorie, adverb. gratulantis more. Augustin. l. 8. Confess. c. 6. Gratulatorie mirari.

Gratulatorius, a, um, adject. ad gratulationem pertinens. Capitolin. in Max. & Balbin. c. 17. gratulatoriam epistolam subdidi.

Gratŭlor, aris, d. 1. rallegrarsi, congratularsi, ברך, Ger. frolocken, Gal. congratuler, se rejouir avec quelqu'un, Hisp. alegrarse dar el parabien, συγχαίρω, est testari verbis, se gaudere de fortuna, & felicitate alterius, a gratus, quia qui gratulatur, alienam felicitatem sibi gratam, & jucundam esse verbis ostendit. Construitur cum accusat. & dat. Cic. in Ver. Et ei voce maxima victoriam gratulatur. ¶ Vel cum solo dativo. Id. 3. Fam. Gratulari magis virtuti tuæ debeo, quam consolari dolorem tuum. ¶ Vel cum solo accus. sed tamen dat. subintellecto. Ter. Eun. Ad cœnam vocant, adventum gratulantur. ¶ Vel cum dat. & ablat. Cic. Att. l. 3. Qui mihi etiam gratulatus es illius diei celebritate. ¶ Vel cum dat. & ablat. & præpos. de, vel in. Cic. Att. l. 4. Quam ut tibi absenti de reditu nostro gratularer. Idem Fam. 6. epist. 12. Qua in re tibi gratulor vehementer. ¶ Vel cum accus. & præpos. apud. Sueton. in Claud. c. 6. Cum oppressum Sejanum apud eosdem gratularetur. ¶ Vel cum particula quod. Cic. 15. Fam. epist. 14. Tibique gratulor, quod te de patria decedentem summa laus, & summa gratia provinciæ prosecuta est. ¶ Accipitur præterea gratulari, pro Superis pro re bene gesta gratias agere. Liv. Triumphantes in Capitolium ascendebant Jovi Opt. Max. cæterisque Diis gratulaturi. Adde Terent. Heaut. 5. 1. 6.

Gratus, a, um, o. 1. 2. grato, רצוי, כרחמון, Ger. danckbar, Gal. reconnoissant, agreable, Hisp. grato, agradecido, εὐχάριστος, jucundus, acceptus. Cic. 3. Fam. Id si correxeris, valde mihi gratum erit. Id. Att. l. 2. Quod egregie non modo iis, qui utuntur opera, sed etiam in vulgus gratum esse sentimus. ¶ Gratum facere, est obsequi, inservire, far piacere. Cic. in Fam. Feceris igitur commode, & mihi gratum, si, &c. Idem 13. Fam. Tam mihi erit gratum, quam quod gratissimum. ¶ Sæpe gratus sumitur pro eo, qui gratiam pro beneficio refert, vel saltem memor est accepti beneficii, εὐγνώμων. Cic. 1. de Leg. Ubi gratus, si non eum ipsum, cui referunt gratiam, ipsi cernunt grati? Id. ibid. Quæ autem natio non comitatem, non benignitatem, non gratum animum, & beneficii memorem diligit? Brutus Cic. l. 2. Fam. Gratiorem me esse in te posse, quam isti perversi sint in me, exploratum habes.

Gravabĭlis, le, adject. gravis, molestus. Cal. Aurel. Tard. 4. c. 3. Vomitus gravabilis capiti.

Gravāmen, inis, n. 3. molestia. Cassiod. l. 9. epist. 2. Si visceribus sanis gravamen nullius sentiat læsionis.

Gravastellus, V. Ravastellus.

Gravāte, adv. gravosamente, difficilmente, לאכרעין, Ger. mit beschwerd, Gal. a regret, Hisp. de mala gana, ἀκουσίως, δυσχερῶς, cum labore, cum molestia, invite, non libenter. Cic. pro Balbo. Qui erranti comiter monstrant viam, benigne, non gravate.

Gravātim, idem quod gravate. Liv. l. 1. c. 2. Haud gravatim socia arma Rutulis junxit.

Gravātus, a, um, o. 1. 2. aggravato, βεβαρημένος, pondere pressus, gravedine, vel molestia affectus. Col. l. 6. c. 9. Signa febricitantis, manantes lacrymæ, gravatum caput, oculi compressi. Plin. l. 26. c. 1. Gravatus vino. Curt. l. 6. c. 12. Gravatus somno. Liv. l. 40. Gravatus vulneribus.

Gravedinōsus, a, um, o. 1. 2. κορυζώδης, qui gravedine infestatur, & qui ad eum morbum est proclivior. Cic. 4. Tusc. c. 12. Itaque dicimus quosdam gravedinosos, quosdam torminosos, non quia jam sint, sed quia sæpe sint. ¶ Metonymice ponitur pro eo, quod gravedinem facit. Plin. l. 18. c. 15. Ervum gravedinosum.

Gravēdo, inis, f. 3. κόρυζα, ponderositas, & speciatim capitis morbus, cum humor crassior ex cerebro in nares fluit, easque claudit, vocem obtundens, & tussim siccam movens, a gravis, quia pectori gravis est. Cels. l. 4. c. 2. Cic. Att. l. 16. ep. 14. Gravedini, quæso, omni ratione subveni.

Graveōlens, entis, o. 3. puzzolente, באש, Ger. ubel riechende, Gal. qui sent mal, Hisp. el que hiede, δυσώδης, quod male olet. Virg. Æn. 6. v. 201. Ad fauces graveolentis Averni.

Graveolentĭa, f. 1. puzza, באש, Ger. gestanck, Gal. mauvaise odeur, Hisp. hedor, mal olor, δυσωδία, odor gravis, malus. Plin. l. 20. c. 9. Et oris graveolentiam tollit. Adde l. 28. c. 12.

Gravesco, scis, n. 3. farsi grave, כבד, Germ. schwaer werden, Gall. devenir pesant, Hisp. hazerse grave, pesado, βαρύνομαι, gravis fio, oneror. Virg. 2. Georg. Nec minus interea fœtu nemus omne gravescit. idest oneratur. ¶ Sæpe ponitur pro gravidum, seu prægnantem fieri. Plin. l. 11. c. 41. Cameli lac habent, donec iterum gravescant. ¶ Item pro gravius fieri, seu augeri. Tac. l. 1. Ann. c. 5. Gravescere valetudo Augusti.

Gravidātus, a, um, o. partic. a gravidor. Cic. 2. de nat. Deor. c. 32. Quæ gravidata seminibus omnia pariat, & fundat ex se se.

Gravidĭtas, atis, f. gravidanza, הריון, Ger. schwangerheit, Gall. grossesse, Hisp. preñez, κύησις, prægnatio, conceptio. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 46. Ab eoque Luna illuminata graviditates, & partus afferat, maturitatesque gignendi.

Gravĭdo, as, a. 1. ingravidare, עבר, Ger. schwaengern, Gal. engrosser, Hisp. empreñar, ἐγκύμονα ποιέω, gravidum facio, onero, impleo. Epitom. Sex. Aurel. Vict. c. 14. Ne ex eo gravidaretur. ¶ Translate Cæcil. Tyche, Per mysteria hic te inhoneste gravidavit probro. h. e. oneravit. Victor. in Adriano, Epit. Gravidari ex aliquo.

Gravĭdus, a, um, o. 1. 2. carico, gravido, כבד, Ger. schwaer, Gall. plein, pesant, Hisp. pesado, lleno, ἔμφορτος, ponderosus, onustus, plenus, a gravis, vel a gravo. Plaut. Truc. 1. 2. 3. Neu qui manus attulerit steriles intro ad nos, gravidas foras exportet. Ovid. 2. Am. eleg. 14. Si Venus Æneam gravida temerasset in alvo. ¶ Cum genitivo. Sil. l. 2. v. 220. Mellis apes gravidæ. ¶ Frequentius tamen ablativum habet. Hor. l. 1. od. 22. Gravida sagittis pharetra. ¶ Speciatim mulier dicitur gravida ἔγκυος, quæ jam concepto fœtu gravatur. Cic. pro Cluen. Cum mulier esset gravida, & jam appropinquare partus videretur. Ter. Andr. 3. 2. Hæc se e Pamphilo gravidam dixit esse. Id. ibid. 3. 4. Gravidam facere.

Gravīna, f. 1. Gravina, urbs, & Ducatus Apuliæ Peucetiæ, in confin. Lucaniæ.

Gravis, & ve, o. 3. grave, ponderoso, כבד, Germ. gewichtig, Gall. pesant, facheux, grief, Hisp. grave, molesto, βαρύς, εῖα, ύ, quod est ponderosum, scilicet suapte natura deorsum fertur, cui opponitur leve, cujus natura est sursum ferri. Virg. 1. Georg. Vomis, & infracti primum grave robur aratri. ¶ Nonnunquam gravidum significat. Virg. 1. Æn. Donec Regina Sacerdos Marte gravis. ¶ Æs grave est æs rude in laminas librales dissectum, & distributum: sive informe sit, quali ante signatam pecuniam Romani pecuniæ loco usi sunt: sive cusum in asses libræ pondere, signatumque nota pecudis: quod primum Romæ factum est sub Servio Tullo, teste Plin. l. 33. c. 3. circa annum CC post U. C. Dictum est grave a pondere librali, quo appendebatur, ut Festus docet. Sic Plin. loc. cit. Populus R. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem devictum usus est. Librales appendebantur asses. Quare æris gravis pœna dicta. Liv. l. 4. c. penult. Et quia nondum argentum signatum erat, æs grave plaustris quidam (e Patribus) ad ærarium convehentes, speciosam etiam collationem (tributi) faciebant. ¶ Causa autem, cur grave dictum sit, est, quia bello Punico primo, teste Plin. ibid. (secundo, legitur apud Fest. in Sextantarii: Sed major habenda est Plinio fides) assis pondus ad sextantarium, h. e. ad duas uncias ponderis ex duodecim, imminutum fuit, ita Reipubl. rationibus postulantibus; deinceps vero etiam ad minus pondus redactum. Quare æris gravis nomine designabatur pecunia, quæ asses illos priores ac librales non numero, sed pondere æquaret. ita ut v. g. mille æris gravis essent non mille asses numero, sed multo plures, tot scilicet, quot æquarent mille antiquos asses libræ pondo. Liv. l. 10. c. 46. Æris gravis transvecta vicies centies millies: id æs redactum ex captivis dicebatur. Id. l. 22. c. 33. Indici data libertas, & æris gravis viginti millia. ¶ Argentum grave apud Senecam est solidum, & magni ponderis. Inquit enim cap. 1. de tranquill. anim. Placet minister incultus, & rudis vernula, argentum grave rustici patris, sine ullo opere, & nomine artificis. ¶ Per translationem usurpatur pro molesto, noioso, ut Morbus gravis, senectus gravis. Cic. 13. Fam. Nunquam tamen me gravem vobis esse voluisse. Id. de Sen. Quod nunquam senectutem tibi gravem esse senserim. Cels. l. 2. c. 3. Gravis locus, d'aria grossa, e mal sana. ¶ Item pro tristi. Virg. 8. Æn. Gravior ne nuntius aures vulneret. ¶ Item pro pernicioso, acerbo, nocivo. Cic. 3. Off. Et gravem adversarium imperii sustulissent. Liv. l. 7. c. 6. Grave tempus, & forte annus pestilens erat. ¶ Sic odor gravis, gravis halitus, grave pretium, Sallust. Col. Plin. ¶ Item pro serio, severo, prudenti, & consequenter venerabili, magnæ auctoritatis, autorevole, quod Græci dicunt σεμνός, Cic. 1. de Or. Quorum pater homo prudens, & gravis, haudquaquam eloquens & sæpe alias, & maxime Censor saluti Reip. fuit. Id. in Catil. Habemus S. C. in te vehemens, & grave. Id. 5. Ver. Graviore verbo appellare aliquem. ¶ Item pro grandævo, Virg. 5. Æn. Hic gravis Entellum dictis castigat Acestes. ¶ Item pro eloquente sublimi genere dicendi. Cic. in Hort. Quid enim aut Herodoto dulcius, aut Thucydide gravius? ¶ Item pro firmo, constanti, quod momentum habet, & in re aliqua valet. Cic. pro Rosc. Com. Quod apud omnes leve, & infirmum est, id apud Judicem grave, & sanctum esse ducetur? Id. pro Dejot. Quæ mihi ad spem obtinendæ veritatis gravissima sunt. idest, maximi momenti, seu efficacitatis. ¶ Denique usurpatur pro languido, infirmo. Vellej. l. 2.

l. 2. c. 76. Gravis vulnere. Curt. l. 7. c. 5. Graves deinde avi le kasso humore non sustinere arma, non ingredi poterant. ¶ Annona gravior, scarsezza di viveri, Sueton. in Aug. c. 25.

Gravisca, Monte alto, urbs olim, & Col. Etruriæ, nunc oppidulum, inter Centumcellas, & Portum Herculis. Alii dicunt, urbem fuisse, nunc omnino excisam, ex ejus ruinis crevisse Cornuetum urbem in vicinus. Virg. Æn. 10. v. 184.

Gravastellus, V. Ravastellus.

Gravitas, atis, f. 3. gravezza, peso, כבד, Ger. schvvaere, Gal. gravité, pesanteur, Hisp. graveza, pesadumbre, βάρος, βαρύτης, pondus, ponderositas, Cic. 2. de nat. Deor. Tanta contentio gravitatis, & ponderum. ¶ Translate sumitur pro firmitate, & constantia animi, & quadam severitate in vultu, moribus, verbis, σεμνότης, Cic. Att. l. 10. Tu cum Sexto servasti gravitatem eandem, quam mihi præcipis. ¶ Item pro sublimitate styli. Cic. 2. de Orat. c. 17. Sententiarum gravitate, verborum pondere utendum est. ¶ Item pro molestia, & magnitudine, ut Gravitas odoris, morbi, doloris, somni. Cic. 9. Fam. Gravitas morbi facit, ut medicinæ non egeamus. Tacit. 5. hist. c. 6. Lacus gravitate odoris pestifer. ¶ Item pro intemperie. Cic. Att. l. 11. epist. 22. Corpore vix sustineo gravitatem Cœli hujus. questa cattiva aria. ¶ Gravitas animæ apud Plin. est puzza del fiato.

Graviter, adverb. gravemente, Germ. schvverlich, Gall. griévement, gravement, Hisp. gravemente, y pesadamente, βαρέως, ponderose, & translate moleste. Sal. in Cic. Graviter, & iniquo animo paterer maledicta tua. Cic. Att. 7. 2. Graviter se habere. star assai male. ¶ Item pro severe, aspere. Cic. pro Cæl. Utrum me secum severe, & graviter, & prisce agere malit, an remisse, ac leniter, & urbane. ¶ Item pro valde, acriter. Cic. 1. Off. Graviter qui inimicis irascendum putant. Id. ibid. Atque interim graviter ægrotare filius cœperit. ¶ Item pro sapienter, mature. Cicer. de Fin. Siquid prudenter, siquid graviter factum est. ¶ Item pro sublimi stylo, honorifice, & cum quadam auctoritate. Cic. de Orat. Thucydides res gestas narrat graviter sane, & probe. ¶ Virg. 4. Georg. graviter spirantis copia thymbræ. h. e. vehementem odorem emittentis. ¶ Gradus sunt gravius, gravissime, Ter. Hecyr. 4. 4. 95. Accusare gravius. Cæs. l. 4. B. G. c. 31. Gravissime affligi.

Gravitūdo, inis, f. gravitas, pondus. Vitruv. l. 1. c. 6. Gravitudo, tussis, pleuritis. Attic. l. 3. c. 6. Sine ructu, & gravitudine. ¶ Utroque loco significat gravedinem, quæ est morbus capitis.

Graviuscŭlus, a, um, adject. diminut. a gravis, ut graviusculus sonus, Gel. l. 1. c. 11.

Gravo, as, a. 1. gravare, caricare, הכביד, Ger. beschvvaeren, Gal. aggraver, charger, Hisp. agraviar, βαρύνω, onero, sive grave reddo. Cic. 2. de Div. Semperque gravata lentiscus triplici solita grandescere fœtu. ¶ Interdum accipitur pro molestia afficere, affliggere. Virg. 2. Æn. v. 708. Nec me labor iste gravabit. ¶ Nonnunquam etiam pro gravius, & molestius aliquid reddere. Ovid. 1. Trist. eleg. 11. At te fortunam, cujus vocor exul ab ore, no sine mendaci parte gravare meam. ¶ Gravari, passive significat ex infirmitate languere. Capitol. in Pio, c. 12. Altera die febri commotus est; tertia cum se gravari videret, M. Antonino Rempub. commendavit. ¶ Item offendi, graviter ferre, cum infinito, vel etiam absolute. Cic. l. 1. Or. c. 23. Non gravabor breviter dicere, quid sentiam. Id. de Amic. c. 5. Ego non gravarer, si mihi ipsi confiderem. ¶ Jungitur etiam cum accus. & accipitur pro ægre ferre, recusare. Lucan. l. 5. v. 258. Romanos odere omnes, dominosque gravantur. Sueton. Ner. c. 34. Matrem hactenus gravabatur. Quibus in exemplis subintelligitur præposit. ob vel propter; ideoque non est necesse verbum hoc inter Deponentia ponere. ¶ Gravare syllabam, h. e. gravi accentu notare, Priscian. l. 17. p. 1055. Putsch.

Graxo, vel craxo, n. 3. κράζω, clamo, a verbo græco allato, Plaut prol. Asin. Age nunc reside, cave modo, ne graxis. Sed alii legunt gratiis.

Gregalis, le, o. 3. di uno stesso gregge, compagno, Germ. auss der schar, Gal. du meme troupeau, Hisp. de un mesmo grey, ἀγελαῖος, ex eodem grege. Var. l. 2. R. R. Equi boni futuri signa sunt, si cum gregalibus in pabulo contendit in currendo. ¶ Dicitur quoque de hominibus, idque fere in deteriorem partem. Cic. pro Domo. Quod vos Catilinæ gregales dicere solebatis. Id. de Arusp. Resp. Nec Clodius, nec quisquam de gregalibus ejus. ¶ Item de aliis rebus, ut gregalia poma. h. e. vulgaria, Senec. l. 1. Benef. c. 12.

Gregarius, a, um, o. 1. 2. di gregge, Ger. auss der schar, Gal. de troupeau, Hisp. de manada, ἀγελαῖος, ex grege, vulgaris, ut Gregarius bos, qui adhuc in grege pascitur, nondum jugo domitus, Gregarius miles, non electus, sed tumultuarie undecunque collectus. Cic. pro Planc. c. 30. At id etiam gregarii milites faciunt inviti. Justin. l. 22. c. 1. Gregariam militiam sortitus. ¶ In Vet. Gloss. Gregarius exponitur, ἀγελάρχης, qui gregi præest. Et Colum. l. 6. in princ. gregarios pastores dixit. Adde Apul. l. 7. Metam.

Gregatim, adverb. a schiera, Ger. scharenvveis, Gal. par troupeau, Hisp. a manadas, ἀγεληδὸν, per greges, idest conjunctim. Plin. l. 8. c. 5. Elephanti gregatim semper ingrediuntur. ¶ Transfertur & ad homines. Cic. 7. Ver. c. 57. Cives Romanos gregatim conjectos in latomias.

Gregatus, a, um, adject. congregatus. Stat. l. 1. Achil. v. 372. Qualiter Idaliæ volucres, ubi mollia frangunt Nubila, jam longum cæloque, domoque gregatæ.

Grego, as, a. 1. congregare, aggregare, raccogliere, ἀγείρω, colligo, congrego, a grex. Paulin. ad Nicetam, v. 106. Nunc oves facti, duce te, gregantur Pacis in aulam.

Gremialis, V. Cremialis.

Gremium, n. 2. grembo, seno, חיק, Ger. schoss, Gall. giron, Hisp. gremio, regaço, κόλπος, pars inter complexum femorum, sinuumve, in quo complexu mulieres concipere solent. Cic. in Bruto. Apparet, filios non tam in gremio educatos, quam in sermone matris. ¶ Differt a sinu, quoniam sinus est intra pectoris, brachiorumque complexum. Quare cum lactantur infantes, ad sinum admoventur, pueri vero jam facti a sedentibus matribus, utique cum illis blandiuntur, ad gremium accipi solent. Virg. 4. Æn. Gremio fovet inscia Dido. Quin etiam matres, nutricesve, cum super genua collocant infantem, aut extremis vestibus repositum, & ad uterum usque sublatum gestant, in gremio magis, quam in sinu gestare dicuntur. Virg. 1. Æn. Et fotum gremio Dea tollit in altos Idaliæ lucos. ¶ Translate dicitur de terra, quæ semina suscipit, conceptaque retinet, viventes fœtus postea paritura. Cic. de Senect. c. 15. Terra gremio mollito & subacto semen sparsum excipit. Translatum etiam est illud ejusd. Cic. pro Cal. c. 24. Cum Q. Metellus abstraheretur e sinu, gremioque Patriæ.

Gressio, onis, f. idem ac gressus. Macrob. l. 6. Satur. c. 5. ex Pacuvio: Capripeno pecori grandior gressio est.

Gressus, us, m. 4. l'andare, צעד, Germ. gang, tritt, Gall. marche, demarche, Hisp. passo, ida, βάδισμα, incessus, ambulatio. Cic. 1. Off. Ne aut tarditatibus utamur in gressu mollioribus. Virg. 3. Georg. v. 117. Et gressus glomerare superbos.

Grex, gregis, m. 3. gregge, greggia, עדר, Germ. schar, Gal. troupeau, Hisp. grey, ἀγέλη, multitudo bestiarum, a Græca voce allata, teste Festo. Virg. 3. Georg. Lanigeros agitare greges. ¶ Gregis appellatio generalior est, quam armenti. Armentum enim de majoribus duntaxat animalibus dicitur, grex autem, quoties solum ponitur, fere de minoribus, cum adjuncto etiam de majoribus. Ovid. 4. Met. Mille greges illi, totidemque armenta per herbas pascebant. Cic. 3. Phil. Cædi greges armentorum, reliquique pecoris, quodcunque nactus est. Id. 3. Ver. Præterea greges equarum ejus istum abigendos curasse. ¶ Neque solum pro quadrupedum congregatione, verum etiam pro avium multitudine ponitur. Hor. 1. lib. ep. 3. Ne, si forte suas repetitum venerit olim grex avium plumas, &c. ¶ Translate etiam usurpatur de multitudine hominum. Ter. Eun. sc. ult. v. 24. Ut me in gregem vestrum recipiatis. Cic. l. 1. Attic. ep. 18. Cum ad forum stipati gregibus amicorum descendimus. ¶ Sæpe de vili hominum multitudine usurpatur. Plaut. Cist. 4. 2. 62. Grex venalium servorum. Hor. l. 1. ep. 4. in fin. Epicuri de grege porcum. ¶ Duo greges virgarum ulmearum. hoc est duo fasces, dixit Plaut. Pseud. 1. 3. 99. ¶ Grex, absolute de grege mimorum usurpatur. Petron. Satyr. Grex agit in scena mimum. Adde Plaut. Cas. prol. v. 22. & alibi.

Gricena, vel Gricenea, funis crassus. Festus.

Grillus. V. Gryllus.

Griphus, phi, m. 2. γρῖφος, vox est translata a rete piscatorio, & ponitur pro ænigmate, hoc est, sermone ita implicito, atque intricato, ut facile dissolvi non queat. Gel. l. 1. c. 2. Aliosque id genus griphos neminem posse dicens, nisi se, dissolvere.

Groccio, is, n. 4. verbum exprimens vocem corvorum. Apul. l. 2. Florid. Corvus groccire adortus.

Groma, seu gruma, æ, f. 1. γνώμων, γρῶμα, γρῶμα, genus machinulæ cujusdam, teste Festo, quo regiones agri cujusque cognosci possunt, vel ut Nonius definit c. 1. n. 36. mensura quædam, qua flexæ viæ ad lineam diriguntur, ut est agrimensorum, a Græcis vocibus, quæ allatæ sunt. Enn. l. 17. apud Non. Gruma dirigere, degrumare ferro; h. e. ad lineam dirigere, & ferramento capere mensuram agrorum, vel castrorum, quod fiebat dioptrico organo, quod γνώμονα, sive grumam dixere. ¶ In castris quoque gruma erat locus medius, ubi gromæ organum a metatore ponebatur, ut quatuor faceret angulos normales, & ita divideret castra in quatuor partes, quarum viæ in grumæ loco conveniebant. Erat prope Prætorium. Non. loc. cit. Grumæ sunt loca media, in quæ directæ quatuor congregantur, & conveniunt viæ. Hygin. in Gromatico. Gruma ponitur in tetrantem.

Gromatica, æ, vel Gromatice, es, f. 1. γεωμετρία, ars dimetiendi, a groma. Cassiodor. l. 3. variar. ep. 52. Duplex est, altera circa agros, altera circa castra versatur, ut gromæ usus duplex est, in agris, & in castris. Hinc Hyginus tum Gromaticum scripsit de limitibus constituendis, tum Gromaticum de castrorum metatione.

Gromatici, m. 2. γεωμέτραι, qui agros, vel castra metiuntur. Hygin.

Gromaticus, a, um, o. 1. 2. γνωμονικός, quod ad mensuram spectat, ut Disciplina gromatica, quæ agrorum mensuram docet. Cassiod. l. 3. var. ep. 52. de eligendo agrimensore. Hoc enim per Geometricas figuras, & gromaticam disciplinam ita diligenter agnoscitur.

Gromphēna, æ, f. avis in Sardinia grui similis. Plin. l. 30. c. 5.

Grosphus, i, m. γρόσφος, cuspis hastæ. Arnob. l. 6.

Grossŭlus, m. 2. dim. a grossus. Col. de Arb. cap. 21. Cum grossuli minuti erunt.

Grossus, m. & f. 2. fico non maturo, פגים, Germ. eine unzeitige feige, Gall. figue verte, Hisp. bigo verde, ὄλυνθος, ficus immatura. Plin. l. 15. c. 18. Deprehensasque in his hyeme grossos. Adde Cels. l. 5.

Grumentum, n. 2. Agromento, olim urbs, nunc castr. Lucaniæ, ad Acirim flu. in Basilicata, paulo supra Tursi opp. prope Lagariam urb. a Saponaria opp. haud longe.

Grumŭlus, m. 2. dim. a grumus. Plin. l. 19. c. 6. Castellatimque grumulis imponi distantibus inter se pedes ternos.

Grumus, vel grummus, mi, m. 2. mucchio, monticello, גל, Germ. ein buhelin, Gall. grumeau, petit monceau, Hisp. cerro, monton de tierra, ὄχθος, terræ collectio, minor tumulo, quem etiam clivulum vocamus; item acervus lapidum, aut aliarum rerum, quæ ex pluribus concrescunt, & coalescunt. Col. l. 12. c. 18. Grumos, quos ad versuram plerumque tractæ faciunt crates, dissipabimus. Plin. lib. 33. c. 4. Torretur & cum salis grumo, pondere triplici. Harduin. tamen ex MSS. aliter legit.

Grundĭlis, vel grundūlis, le, adject. quod alii a grunda, alii a grunnio derivant. Hinc Grundiles Lares, animæ mortuorum. Arnob. l. 1. Nam antiqui parentes in suggrundiis sepeliebant, eorumque animas converti putabant in Lares. Atque etiam, cum parentes desiissent sepelire in suggrunda, infantes tamen in ea sepeliebant, qui nondum excessissent diem quadragesimum. Sed Nonius, & Dromed. ex Cassio Hemina l. 2. Hist. dicunt, tantum Laribus Grundilibus factum in memoriam scrophæ, quæ triginta erat fœtus enixa. Quare videntur ita dicti a grundili pecore, idest, a sue. Ac Laribus quoque porco faciebant rem divinam.

Grundio, is, n. 4 idem ac grunnio, apud vet. Claud. l. 15. Annal. Grundibat graviter pecus suillum. V. Non. c. 6. n. 46.

Grunnio, is, n. 4. grugnire, Ger. schreyen gruenen, Gall. grondir, Hisp. grunir, γρυλλίζω, proprium est vocis porcorum, a verbo græco allato, quod a sono, qui est γρῦ, gru. Juven. Sat. 15. v. 22. Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis. Adde Var. & Laber. apud Non. c. 2. nu. 356.

Grunnitus, us, m. 4. grugnito, Germ. das grunnen, Gall. grondement, Hisp. grunido, γρυλλισμός, vociferatio porci. Cic. 5. Tusc. c. 40. Nec grunnitum audit, cum mactatur sus.

Gruo, is, n. 3. far la voce di grue, Ger. vvie ein kranch schreyen, Gal. gruir, chanter come la grue, Hisp. grullar, γερανίζω, κλαγγάζω, est vociterari proprium gruis. Auct. Carm. de Philom. v. 23. Fest. Grus gruit. Adde Fest.

Grus, is, m. & f. 3. gru, grue, grua, עגור, Ger. grey, kranch, Gal. grue, Hisp. grulla, γέρανος, species avis, minime solivaga, quæ non se segregat, sive cum volat, sive cum pascitur, a sono vocis. Grues volantes ordine quodam y literam faciunt. Hoc Palamedes primus deprehendisse fertur. Hinc Palamedis aves appellantur a Martial. l. 13. epigr. 75. Regem e suo cœtu eligunt. Mira vigilantia sunt, excubias nocte dividunt, capite subter alam condito dormiunt, alternis pedibus insistentes, quorum in altero, qui elevatus est, lapidem tenent, ut eo cadente expergiscantur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 49. Grues in tergo prævolantium capita reponunt. Horat. l. 2. Sat. ult. ad fin. Mazonomo pueri magno discerpta ferentes Membra gruis sparsi multo sale. ¶ Legitur & gruis in recto casu. Phædr. l. 1. fab. 8. v. 7. Tandem persuasa est jurejurando gruis. ¶ Est etiam hoc nomine machina quædam, quam dicunt corvum demolitorem. Vitruv. l. 10. c. 19. Vide Corvus.

Gruthungi, V. Gothyni.

Gryllo, vel grillo, as, n. 1. vocem grylli exprimens verbum. *Auct. Carm. de Philom. v. 62.* Et gryllus gryllat.

Gryllus, li, m. 2. *grillo*, Ger. *gryll*, Gal. *grillon*, Hisp. *gril*, γρύλλος, genus est locustæ, simile cicadæ, longiori tamen corpore, a sono, quem edit. Retro ambulat, terram terebrat, & noctu stridet. *Plin. l. 29. cap. 6.* Auribus prodest gryllus cum sua terra effossus, & illitus. ¶ Grylli etiam dicuntur picturæ quædam ridiculæ. *Plin. l. 35. c. 10. sub fin.* Idem jocoso nomine gryllum ridiculi habitus pinxit: Unde genus hoc picturæ Grylli vocantur.

Gryna, Grynia, Grynium, postea Clazomenæ, seu Clazomene, *Grine*, al. *Urla*, urbs Æolidis, vel Joniæ, in ora maris Ægæi, & sinus Smyrnæi, inter Smyrnam, & Erythras proximas urbes, al. inter Smyrnam ad Or. & Chium ad Occ. non longe a Clazomenia, seu Marathussa ins. Gent. *Grynæus, a, um.* Hinc

Grynæa, æ, f. 1. Sacerdos Apollinis. *Sil. l. 13. v. 400.* Sic ad Grynæam, quæ tum sub nomine Phœbi Autonoe tripodas sacros, antrumque tenebat, &c.

Grynæus, a, um, adject. Apollinis cognomentum a Grynæo nemore prope Grynam. *Virg. 4. Æn.* Grynæus Apollo. *Id. Ecl. 6. v. 72.* Hinc tibi Grynæi nemoris dicatur origo.

Gryneus, masc. 2. per duas syllabas, Γρυνεύς, nomen Centauri. *Ovid. 12. Metam.*

Gryps, gryphis, m. 3. vel gryphus, i, m. 2. *grifo*, פרס, Ger. *greyf*, Gal. *griffon*, Hisp. *gripho*, γρύψ, avis fabulosa, animal quadrupes, & pennatum, omni ex parte leo, alis tantum, & facie aquilæ simile, equis vehementer infestum, a γρυπός, *incurvus*, *aduncus naso*, propter rostri aduncitatem. Sed aliqui contra γρυπὸς a gryps derivant. *Plin. l. 10. c. 49.* Pegasos equino capite volucres, & gryphos auritos aduncitate rostri fabulosos reor, illos in Scythia, hos in Æthiopia. *Virg. Ecl. 8. v. 27.* Jungentur jam gryphes equis. *Pomp. Mela in descript. Scythiæ Europ.* Gryphi sævum, & pertinax ferarum genus. ¶ De bello Gryphorum cum Arimaspis ob auri custodiam V. *Plin. l. 7. c. 2.*

G ANTE U.

Guastum. V. Glastum.

Guberna, orum, n. 2. gubernacula, apud vet. *Lucil.* apud *Non. c. 8. n. 59.* Proras despoliate, & detondete guberna. Adde *Lucret. l. 2. v. 553.*

Gubernaculum, li, n. 2. *timone*, Ger. *schiffruder*, Gal. *gouvernail*, Hisp. *governal*, πηδάλιον, clavus navis, quo illa gubernatur, & regitur. *Cic. 2. de Invent.* Hic ille naufragus ad gubernacula accessit. ¶ Translate ponitur pro administratione. *Cic. pro Domo.* Cum Senatum a gubernaculis dejecisses, populum e navi exturbasses. *Id. pro Sext.* Clavum tanti imperii tenere, & gubernacula Reip. tractare. ¶ Legitur & gubernaclum, per sync. *Virg. 6. Æn.* Namque gubernaclum multa vi forte revulsum.

Gubernatio, onis, f. 3. *governo*, *amministrazione*, הנהגה, Germ. *herschung*, Gall. *gouvernement*, Hisp. *govierno*, κυβέρνησις, navis directio. *Cic. 4. Fin.* Et, si in ipsa gubernatione negligentia navis est eversa. ¶ Translate capitur pro quavis administratione. *Cic. 3. Catil.* Vix videtur humani consilii tantarum rerum gubernatio esse potuisse.

Gubernator, ris, m. 3. *timoniero*, *governatore*, חובל, Germ. *steirman*, Gal. *gouverneur*, Hisp. *governador*, κυβερνήτης, rector, & moderator navis. *Cic. de Senect. cap. 6.* Gubernator clavum tenens sedet in puppi. ¶ Translate ponitur pro quocunque rectore. *Cic. pro Rab.* Cæteros pari dignitate præditos custodes, gubernatoresque Reip. quo modo mortuos defendemus? *Quintil. l. 8. c. 6. de equorum agitatore*, Gubernator magna contorsit equum vi.

Gubernatrix, icis, f. 3. *governatrice*, מנהגת, Ger. *verwalterin*, Gal. *gouvernante*, Hisp. *governadora*, κυβερνήτειρα, quæ gubernat. *Cicer. 1. de Orat. c. 9.* Ista præclara gubernatrice civitatum Remp. dissipaverunt.

Gubernatus, a, um, adject. *governato*. *Cic. ad Brut. epist. 10.* Cæsarem meis consiliis adhuc gubernatum quidam impulerunt.

Gubernium, ii, idem quod gubernatio. *Næv.* apud *Gel. l. 16. c. 7.*

Guberno, as, a. 1. *reggere*, *governare*, *amministrare*, Ger. *regieren*, Gal. *gouverner*, Hisp. *governar*, κυβερνάω, proprie est navim regere, a verbo græco allato. *Cic. 1. Off.* Ut si nautæ certarent, quis eorum potissimum gubernaret. ¶ Translate sumitur pro administrare in genere, regere, moderari. *Cic. Curioni.* Teque hortor, ut omnia gubernes, ac moderere prudentia tua. *Id. Att. l. 6.* Sed hæc Deus aliquis gubernabit.

Gubernum, ni, n. idem quod gubernaculum. *Lucil.* apud *Non. c. 8. n. 59.* Proras despoliate, & detundite guberna. *Lucret. l. 2. v. 553.* Disjectare solet magnum mare transtra, guberna.

Gugga, æ, m. Afer, homo ex Lybia. Legunt aliqui in *Plaut. Pœn. 5. 2. 17.* Facies quidem edepol Punica est, gugga est homo.

Gula, æ, f. 1. *gola*, לוע, Ger. *der schlund*, *die kehl*, Gal. *gueule*, Hisp. *garganta*, οἰσοφάγος, est fistula colli interior, constans ex carne, & nervo, per quam cibus, & potus in ventriculum defluit. *Plin. l. 11. c. 37.* Ex cartilagine, & carne arteria, gula carne, & nervo constat. Invenitur nonnunquam gula posita pro anteriore parte colli, quam jugulum vocamus. *Cicer. 6. Ver.* Quem obtorta gula in vincula abripi jussit. ¶ Translate accipitur pro voracitate, & nimio delicatiorum ciborum appetitu. *Sueton. Vitel. c. 7.* Posse provincialibus copiis profundam ejus expleri gulam. *Martial. l. 14. epigr. 220.* Cocus domini debet habere gulam. ¶ Gula follis, *la canna*. *Plaut. Aulul. 2. 4. 24.* Cum it dormitum, follem obstringit ob gulam, ne quid animæ forte amittat dormiens.

Gulo, onis, m. gulosus, lurco, *ghiottone*, *goloso*, γαστρίμαργος. *Apul. Apol.* Gulones omnes, qui impenso pretio a piscatoribus mercantur. Adde *Macrob. Sat. 7. c. 12.* & *Fest.* in v. *Ingluvies*.

Gulose, adverb. *golosamente*, γαστριμάργως, avide, voraciter. *Colum. in Præfat. l. 1.* Gulosius condiendi cibos, & luxuriosius fercula struendi. *Tertul. de resur. car. c. 1.* Gulosissime nutrit.

Gulosus, a, um, o. 1. 2. *goloso*, זולל, Germ. *fraessig*, Gal. *goulu*, *gourmand*, Hisp. *goloso*, *gloton*, γαστρίμαργος, qui est deditus gulæ vitio. *Martial. l. 8. epigr. 23.* Esse tibi videor sævus, nimiumque gulosus. *Id. l. 7. epigr. 19.* Nil est miserius, nec gulosius Sanctra. ¶ Translate. *Id. l. 10. epigr. 59.* Non opus est nobis nimium lectore guloso.

Gumiæ, m. 1. guloli, a γάμαρος, *saburra*, ut mulieres saturatæ dicuntur saburratæ a saburra. *Lucil.* apud *Cic. 2. Fin. c. 8.* Compellans gumias ex ordine nostros. *Id. l. 3.* Quo veniunt illæ gumiæ, vetulæ, improbæ, ineptæ. Aliqui legunt *gemiæ*, alii *gluviæ*.

Gummatæ arbores, dicuntur, quæ gummi producunt. *Pallad.* In cerasis hoc servandum est, & in omnibus gummatis.

Gummeus, a, um, adiect. gummosus. *Auson. Idyl. 6. v. 74.* Gummea fletiferi succina trunci. h. e. instar gummi defluentia. Alii legunt *Gemmea*.

Gummi, n. indecl. vel gummis, is, f. 3. *gomma*, Ger. *gummi*, Gal. *gomme*, Hisp. *goma*, κόμμι, gutta viscosa ex arboribus quibusdam per corticem distiluens. *Plin. l. 13. c. 11.* Gummi optimum esse ex Ægyptia spina convenit. *Col. l. 12. c. 52.* Nova dolia liquida gummi perlucere. *Plin. l. 12. c. 13.* Gummium modo candidum. *Martian. Capella* in genit. sing. *gummeos* dixit græca terminatione, *l. 3. de Gram. in princ.*

Gummino, as, n. 1. gummi emitto. *Pallad. l. 3. tit. 16.* Prunus inserenda est, antequam gumminet, in se, aut in pyro.

Gumminosus, V. Gummosus.

Gummitio, f. 3. κόμμωσις, illinitio quædam ex glutinoso arborum succo, quæ doliis fieri solebat. *Colum. l. 12. c. 50.* Multi, cum semel nova dolia, vel serias crassa gummi liverunt, una in perpetuum gummitione contenti sunt.

Gummosus, a, um, o. 1. 2. *gommoso*, quod multum gummi habet. *Plin. l. 12. c. 9.* Facilius hoc, & crustosius, amariusque, ac gummosum. Alii leg. *Gumminosum*.

Gurdus, o. 1. 2. *balordo*, כסל, Germ. *unverbel*, Gal. *gouffre*, Hisp. *remanso*, *remolino*, pinguis, & translate stolidus, voce Hispanica. *Quintil. l. 1. c. 9.* Gurdos, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania duxisse originem audivi. Adde *Laber.* apud *Gel. l. 17. c. 7.*

Gurges, itis, m. 3. *gorgo*, δίνη, proprie locus est in flumine profundus, in quo aqua vertitur, sed generaliter de omni aquarum congerie dicitur, & de ipso etiam mari, a sono. *Cic. in Pison.* Non Rheni fossam gurgitibus illis redundantem. *Id. de Arusp. resp. c. 27.* Quæ unquam Charybdis tantos haurire gurgites posset? ¶ Ponitur etiam translate pro homine insatiabili. *Cic. in Pison. c. 17.* Ille gurges, atque helluo natus abdomini suo, non laudi, atque gloriæ.

Gurgulio. V. Curculio.

Gurgustiolum, n. 2. dim. a gurgustium. *Apul. l. 1. Metam.* Brevitatem gurgustioli nostri ne spernas.

Gurgustium, stii, n. 2. οἰκίδιον, genus habitationis angustum, a curculione verme. *Servius* docet, gurgustium esse obscuram, & latentem tabernam. *Cic. in Pison. c. 6.* Quo e gurgustio te prodire.

Gustatio, onis, f. γεῦσις, verbale a gustando, prima pars cœnæ, *gli antipasti*. *Petron. in Satyr. c. 21.* Jussi discubuimus, & gustatione mirifica initiati vino etiam Falerno inundamur: Excepti etiam pluribus ferculis, &c.

Gustatorium, ii, n. mensa contecta putaminibus testudinum, ita dicta, quod in ea gustare aliquid, seu jentare solerent ante justam cœnam. Alii exponunt cubiculum ad gustandum idoneum, ut cœnatio ad cœnandum. *Plin. l. 5. epist. 6.* Gustatorium, graviorque cœnatio margini imponitur.

Gustatus, us, m. 4. idem ac gustus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Gustatus qui sentire eorum, quibus vescimur, genera debet. ¶ Item ipse actus gustandi. *Id. ibid. c. 63.* Varietas pomorum, eorumque jucundus non gustatus solum, sed odoratus etiam, & aspectus.

Gusto, as, avi, atum, a. 1. *gustare*, טעם, Ger. *kosten*, Gal. *gouter*, Hisp. *gustar*, γεύομαι, libo, labris primoribus attingo; a γευστός, gustabilis. *Cic. l. 7. Fam. ep. 26.* Cum quidem biduum ita jejunus fuerim, ut ne aquam quidem gustarem. ¶ Per translationem *Cic. pro M. Cæl.* Non modo qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ, & extremis, ut dicitur, digitis attigissent. *Id. in Pis. c. 24.* Non gustarat tuam Philosophiam. ¶ Gustare etiam dicebant, cum ante cœnam leviter, & parce vescebantur, jentare, *far colezione*. *Plin. l. 3. ep. 5.* & *l. 6. ep. 16.* ubi vide Varior. notas. Item *Sueton. Aug. cap. 76.* ¶ Gustare sermonem alicujus, pro aucupari, clam excipere. dixit *Plaut. Mostel. 5. 1. 15.*

Gustulus, vul gustulum, i, n. vel m. diminut. a gustus. *Apul. l. 2. A. A.* Dulcem amarum gustulum carpis. Alii leg. *dulce*, & *amarum*. ¶ *Id. l. 9. a med.* *gustulum* vocat ovum recens natum, quod matutino jentaculo sorberi hujusmodi ova soleant. *Gustus* autem pro jentaculo etiam usurpari videtur. V. Gustatio.

Gustum, i, n. 2. idem quod gustatio, jentaculum, vel prima pars cœnæ. *Apic. l. 4. c. 5.* Gustum versatile sic facies.

Gustus, us, m. 4. *gusto*, טעם, Ger. *der geschmack*, Gal. *le gout*, Hisp. *el gusto*, γεῦσις, unus ex quinque sensibus exterioribus, quo saporum diversitatem discernimus. *Cic. de Sen.* Uva & succo terræ, & calore Solis augescens primo est peracerba gustui. ¶ Translate sumitur pro delectatione. *Cic. Phil. 3. c. 45.* Sic libidinosi, avari, facinorosi veræ laudis gustum non habent. *Senec. ep. 114.* Gustum tibi dare volui. ¶ Gustus etiam dicebatur prima pars cœnæ, *gli antipasti*. *Martial. l. 11. epigr. 32. & 53.* quæ loca lege.

Gutta, æ, f. *goccia*, *gocciola*, דלף, Ger. *die tropffen*, Gal. *goutte*, Hisp. *gota*, σταλαγμός, minima pars aquæ, vel alterius materiæ liquidæ, quasi chuta, seu χυτή, a χέω, *fundo*. *Cic. 3. de Or.* Quem in cadentibus guttis, quod intervallis distinguitur, notare possumus. *Plaut. Most. 2. 2. 76.* Guttam haud habeo sanguinis. ¶ Translate *Plaut. Pseud. 1. 4. 4.* Cui neque parata gutta consilii, neque adeo argenti. ¶ Guttæ apud architect. genus sunt ornamenti Dorici. *Vitruv. l. 4. c. 3.* V. *ibi Bald. Lex.*

Guttans, tis, o. σταλάζων, guttatim stillans. *Plin. l. 20. c. 8.* Hujus folia ambustis utilia, guttantia astringunt. *Harduin.* tamen ex MSS. legit, gutlantium os astringunt.

Guttatim, adverb. *a goccia a goccia*, Germ. *tropffenweiss*, Gal. *goutte a goutte*, Hisp. *gota a gota*, κατὰ σταγόνα, per singulas guttas. *Plaut. Merc. 1. 2. 92.* Cor edepol miserum meum, quod guttatim contabescit.

Guttatus, a, um, o. *pomellato*, *gocciolato*, quod colorem habet maculis quibusdam in modum guttarum distinctum, e. g. quod album est nigris intervenientibus punctis, quia puncta illa guttarum instar sunt aspersa, ut Equus guttatus, gallinæ guttatæ, &c. *Martial. l. 3. epigr. 58.* Et picta perdix, Numidicæque guttatæ. Adde *Pallad. l. 4. c. 13.*

Guttula, æ, f. σταγόνιον, dim. a gutta. *Plaut. Epid. 4. 1. 27.* Ab guttula pectus mihi ardens aspersisti.

Guttulus, i, m. dim. parvus guttus. Afferuntur a Lexicographis quibusdam hæc Plauti verba: Ut guttulam hauriret ex guttulo. Hunc tamen locum nos in Plauto non vidimus.

Guttur, uris, n. *gola*, *canna della gola*, גרון, Ger. *kael*, Gal. *gosier*, Hisp. *garganta*, *garguero*, βρόγχος, pars illa, quæ est a faucibus ad jugulum, sive exterior, sive interior sit. *Cic. pro Cal.* Quod quidem vitium ventris, & gutturis non modo non minuit ætas hominibus, sed etiam auget. ¶ Accipitur etiam pro ea fistula, qua spiritus a pulmone ad os transmittitur, quæ in homine aspera arteria appellatur. *Cic. 2. de Div.* Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus. ¶ Olim erat m. gen. *Plaut. Aul. 2. 4. 25.* Obturat inferiorem gutturem, nequid animæ emittat dormiens. idest anum.

Gutturnium, ii, n. πρόχοος, idem fortasse, ac guttus, vas, ex quo aqua guttatim in manus datur, ab eo, quod propter angustias guttatim fluat. *Festus.*

Gutturosus, a, um, o. 1. 2. *gozzuto*, Ger. *kropffig*, Gal. *quia un gros gosier*, Hisp. *papudo*, dicitur, cujus guttur tanquam spongia quædam intumescit, quod vitii genus Græci βρογχοκήλην appellant, cum scilicet inter cutem, & asperam arteriam, aut etiam in alia colli parte tumor nascitur, qui modo hebetem carnem, modo humorem melli similem includit, interdum etiam minuta ossa pilis admixta. Huic vitio peculiariter

obnoxii accolæ Alpium sunt, qui aquam bibunt ex nive resolutam. *Ulp. de ædil. edic.* Si quis natura gutturosus sit, aut oculos eminentes habeat.

Guttus, ti, m. 2. [illegible], vasis genus, angusto collo, a gutta, quod vinum eo funderent guttatim, quod Græci dicunt [illegible], Latini irrorare. *Var. l. 4. de L. L.* ¶ Speciatim hoc nomine fuit vas, quo in sacrificiis utebantur. *Plin. l. 6. c. 38.* Curius juravit, se ex præda nihil attigisse præter guttum faginum, quo sacrificaret. ¶ Item vas, in quo oleum asservabatur. *Gell. l. 17. c. 8.* Guttum Samium ore tenus imprudens inanem, tanquam inesset oleum, affert. ¶ Utebantur etiam gutto in balneis ad conservanda unguenta *Juven. sat. 11. v. 158.*

G ANTE Y.

Gyaros, f. 2. vel Gyara, æ, f. 1. vel Gyari, orum, m. pl. 2. *Iero*, al. *Caloero*, al. *Sespodia*, al. *Stenosa*, ins. maris Ægæi, una Cycladum, inter Ceam, & Scyrum, deserta, ac prorsus inculta, in quam facinorosi a Romanis deportabantur. Hinc cum facinus aliquod pœna non mediocri dignum dicere volumus, *Gyaro dignum* dicimus. Incolæ a muribus fugati sunt. *Plin. l. 8. c. 29. Juven. sat. 1. v. 73.*

Gygæus, m. 2. Colous, lacus Lydiæ, apud Strabonem, & Sardes urb. inde 41. stad. juxta quem Halyattis erat sepulcrum. ¶ Est etiam adject. a Gyge rege. *Propert. l. 3. el. 9. Plin. l. 5. c. 29.*

Gygemorus, m. 2. mons Thraciæ. *Plin. l. 4. c. 11.*

Gyges, masc. 3. [illegible], gigas maximus, & centimanus, filius Cœli, & Terræ, frater Briarei. Sunt tamen, qui Briareum, Gygem, & Ægeona eosdem putent. *Ovid. 4. Trist.* Centimanumque Gygen, semibovemque virum. ¶ Alius fuit Gyges pastor Candaulis Lydorum Regis, cui cum Rex uxorem suam, de cujus pulchritudine gloriabatur, nudam ostendisset, illa adversus maritum indignata, Gygem ad cædem ejus impulit, seque cum Regno Lydiæ illi tradidit. *Herod. l. 1. Justin. l. 1. Plato 2. & 10. de Rep.* Ad Regnum sic ascendisse dicitur. Cum magnis quibusdam imbribus terra hiatum fecisset in ea regione, ubi ille armenta pascebat, in hiatum descendit, conspexit equum æneum concavum, cujus in lateribus fenestræ erant, illis apertis hominis mortui vidit corpus magnitudine inusitata, quod nihil habebat aliud præter aureum in digito anulum, cum detraxit, abiit, ac tum in concilium pastorum se recepit, quod ea re fieri solebat, ut de rebus pecuariis ad Regem per singulos menses referrent, juxtaque alios assedit. Accidit, ut, cum forte palam ejus anuli ad palmam convertisset, a nullo videretur, aliique de illo tanquam absente loquerentur. Admiratus ergo denuo contrectans anulum palam in lucem convertit, quo facto rursus apparuit. Hoc ille animadvertens diligentius, periculum fecit, utrum hanc anulus vim haberet. Atque ita illi compertum fuit, quod versa ad se gemma a nemine videretur, versa autem ad alios conspicuus fieret. Itaque curavit, ut legatus ad Regem una cum aliis mitteretur, protectusque Reginæ stuprum intulit, eaque adjutrice Regem dominum interemit, sustulitque, quos obstare arbitrabatur. Nec in his quisquam eum facinoribus potuit videre. Sic repente anuli beneficio Rex exortus est Lydiæ. *Plato 2. de Rep. Cic. 3. Off.* Hinc prov. *Gygis anulus*, [illegible], in homines inconstantes, vel in fortunatos, qui quicquid optant, id suo arbitrio consequuntur. ¶ Est item nomen formosi pueri ex Gnido ins. *Hor. l. 2. Carm.* ¶ Item nomen Trojani, qui a Turno in Italia interfectus est. *Virg. 9. Æn.*

Gymnas, adis, fœm. *esercizio*, [illegible], exercitium. *Stat. 4. Syl. 2. v. 47.* Sic lubrica ponit membra Therapnæa resolutus gymnade Pollux.

Gymnasiæ insulæ, Baleares, a [illegible], *exerceo*, quod earum incolæ præcipue se funda exercerent. *Strabo l. 14. Plin. l. 3. c. 5.*

Gymnasiarchus, i, & Gymnasiarcha, æ, m. [illegible], præses gymnasii, idest loci, in quo athletæ nudi exercebantur. *Cic. 6. Ver. c. 42.* Demoliendum curavit Demetrius Gymnasiarchus, quod is ei loco præerat. *Valer. Max. l. 9. c. 10. n. 2. extern.* Taxillo gymnasiarchæ permisit, ut, &c.

Gymnasium, sii, n. *luogo da esercitarsi*, Germ. *ein ort an wölchem man sich etwarinn uebt*, Gal. *lieu d'exercice*, Hisp. *lugar de exercicio*, *aula*, [illegible], locus, in quo fit aliquid exercitii, ac speciatim in quo athletæ se in palæstra, seu lucta exercent, a [illegible], *nudum me exerceo*, quod a [illegible], *nudus*. Nam athletæ omnino nudi certabant, solum oleo inuncti, & pulvere, arenaque conspersi, ut illud satis argumento est, quod Augustus Cæsar vetuit, ne fœminæ hujusmodi spectaculis interessent. *Plaut. Amph. 4. 1. 3.* Omnes plateas perreptavi, gymnasia, myropolia. Quo loco balnea intelligunt Interpretes: nam & hæc gymnasia vocantur. ¶ Dicitur etiam de schola, seu ludo literario, non tam metaphorice, quam quod Philosophi olim ea ad philosophandum loca elegissent, in quibus in palæstra juventus exercere solita erat. *Cic. 2. de Orat.* Omnia illa ego alio modo interpretor, qui primum palæstram, & sedes, & porticus etiam ipsos Græcos exercitationis & delectationis causa, non disputationis invenisse arbitror. Nam & sæculis multis ante gymnasia inventa sunt, quam in his Philosophi garrire cœperunt, & hoc ipso tempore, cum omnia gymnasia Philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire, quam Philosophum malunt, qui simul ut increpuit, in media oratione de maximis rebus, & gravissimis disputantem Philosophum omnes unctionis causa relinquunt. *Cic. 1. de Orat.* Clamabunt, credo, omnia gymnasia, atque omnes Philosophorum scholæ, sua hæc esse omnia propria. ¶ Fuerunt etiam Gymnasia loca quædam sepulturis destinata. *Nepos Timol. in fi.* In Gymnasio, quod Timoleonteum appellatur, tota celebrante Sicilia, sepultus est. *Sulpic. ad Cic. l. 4. Fam. epist. 12.* Uti in quo vellemus gymnasio, eum sepeliremus, nobis permiserunt.

Gymnetæ dicuntur quidam Indiæ populi, qui centenos vitæ annos excedunt. *Plin. l. 7. c. 2.*

Gymnasticus, a, um, adject. *ginnastico*, ad exercitationem pertinens, [illegible], a [illegible], exerceo, ut gymnasticum exercitium, gymnastica ars, qua pueri corpore exercentur, & studia militaria docentur. *Plaut. Rud. 2. 1. 7.* Pro exercitu gymnastico, & palæstrico hoc habemus, echinos, ostreas captamus &c. *Id. Most. 1. 2. 72.* Arte gymnastica, disco, hasta, pila.

Gymnicus, a, um, *ginnico*, [illegible], quod ad spectaculorum certamen pertinet. Unde Gymnica certamina, seu Gymnici ludi, [illegible], erant publicæ concertationes, ut cursus, lucta, gladiatura, & hujusmodi, ad populum oblectandum. *Cic. 2. Tusc. c. 26.* Videmus ne, apud quos eorum ludorum, qui Gymnici nominantur, magnus honos sit, nullum ab iis, qui in id certamen descendant, devitari dolorem? ¶ Originem habere a Lycaone Rege Arcadiæ. *Plin. l. 7. c. 56.*

Gymnosophistæ, m. 1. philosophi, & Sacerdotes Ægyptiorum, & Æthiopum, ut Brachmanæ, seu Brachmanes Indorum, sic dicti, quasi [illegible], nudi Philosophi, quod nudi incederent per opacas solitudines, summamque ad tolerantiam se exercerent. *Hieron. in Ezechiel. c. 13. & ad Laetam, Sidon. l. 8. ep. 3.* Sed *Tertul. in Apol.* hæc nomina confundit. *Augustin. item l. 15. de Civ.* Indorum Gymnosophistas appellat. Denique Bardesanes Babylonius Gymnosophistas in duo dogmata dividit, quorum alterum appellat Brachmanas, alterum Samanæos. ¶ Cœlibem vitam vivebant. Ab exortu ad occasum ferventibus arenis alternis pedibus insistentes Solem immobilibus oculis contuebantur. Oryza, & fructibus arborum vivebant. *Plin. l. 7. c. 2. August. l. 15. de Civ.* ¶ Eadem fuit vita Philosophorum Indiæ, sive Brachmanæ, sive Gymnosophistæ vocentur. *Cic. 5. Tusc.* Quæ Barbaria India vastior, aut agrestior? In ea tamen gente primum ii, qui sapientes habentur, nudi ætatem agunt, & Caucasi nives, hyemalemque vim perferunt sine dolore, cumque ad flammam se applicuerint, sine gemitu aduruntur.

Gynæceum, cei, n. 2. [illegible], locus secretior in ædibus, ubi solæ mulieres habitant, a voce Græca allata, quæ a [illegible], mulier. *Cic. 2. Philip.* Syngrapha sestertii centies facta est in gynæceo.

Gynæconitis, idis, f. [illegible], idem, ac gynæceum. *Nepos in præfat.* Nisi in interiore parte ædium, quæ gynæconitis dicitur.

Gypsātus, a, um, o. 1. 2. *ingessato*, *imbiancato*, Germ. *in gips gegossen*, Gal. *emplastré*, Hisp. *gessado*, [illegible], gypso illitus, infectus, tectus. *Ov. 1. Amor. eleg. 8.* Despice gypsati crimen inane pedis, idest servilis. Nam pedes venalium trans mare advectorum gypso, seu creta notare mos erat. *Cic. l. 7. Fam. ep. 6.* Quibus, illa manibus gypsatissimis persuasit, ne sibi illæ vitio verterent, quod abesset a patria. Manibus gypsatissimis, hoc est, dolis ac fraudibus aliqua honesti specie prætextis.

Gypsĕus, a, um, o. 1. 2. quod ex gypso est, *di gesso*, [illegible]. *Spartian. in Severo c. 22.* Tres Victoriæ gypseæ cum palmis. h. e. tres Victoriæ simulacra ex gypso.

Gypso, as, avi, atum, a. 1. *ingessare*, *imbianchire*, [illegible], gypso inficio, seu tego. *Apic. l. 1. c. 1.* Vas, in quod uvas mittes, picari pariter, & gypsari facies.

Gypsoplastes, æ, m. [illegible], qui gypsum inducit. *Cassiod. l. 7. ep. 5.*

Gypsum, psi, n. 2. *gesso*, Ger. *gips*, Gal. *plastre*, Hisp. *gesso*, [illegible], materia calci similis, ex lapidibus exustis ut plurimum confecta, qua tectoria parietibus inducuntur, & signa arte plastica conficiuntur. *Plin. l. 36. c. 24.* Cognata calci res gypsum est. *Juv. sat. 2. v. 4.* Quamquam plena omnia gypso Chrysippi invenias. h. e. statuis Chrysippi, vel aliorum Philosophorum, ex gypso.

Gyratus, a, um, adject. *circondato*, in gyrum positus, vel factus. *Plin. l. 5. c. 10.* Chlamys orbe gyrato laciniosa.

Gyrinus, i, m. informis ranarum partus, [illegible]. *Plin. l. 9. c. 51.* Ranæ pariunt minimas carnes nigras, quas gyrinos vocant.

Gyrus, ri, m. *giro*, *circuito*, Ger. *ring*, *kreiss*, Gal. *tour*, Hisp. *buelta*, [illegible], circumvolutio in orbem, ambitus, circuitus, circulus, a voce Græca allata. *Ovid. l. 3. Ar. am. v. 384.* In gyros ire coactus equus. *Senec. ep. 12.* Angustissimum habet dies gyrum. ¶ *Compellere*, seu *ducere in gyrum*, est angustis quibusdam limitibus coarctare, & non sinere latius evagari; quæ translatio tracta est ab equis, qui cum freno discunt parere, non in liberum ducuntur campum, sed in spatium aliquod angustius, ubi sæpius sit flectendum, quod & ipsum gyrus appellatur. *Cic. 3. de Or. c. 19.* Ex ingenti quodam Oratorem, immensoque campo in exiguum sane gyrum compellitis. *Id. 1. Off.* Homines secundis rebus effrenatos, sibique præfidentes, tanquam in gyrum rationis, & doctrinæ duci oportere.

Gythēum, i, oppid. in Laconia juxta Eurotam fluv. erat navale Lacedæmoniorum. *Cic. 3. Offic. c. 11.*

DE LITERA H.

H Sit ne litera an aspirationis nota, inter Grammaticos controversum est. Utcunque sit, in versu non consideratur. Sed tamen interdum consonantis officio fungitur. *Cledonius*, & *Diomedes* dicunt, quoties ultimam vocalem dictionis antecedentis adjuvat, ut ex brevi fiat longa, esse consonantem, quoties non adjuvat, notam aspirationis esse. ¶ Finalis in syllaba esse non potest, præterquam in *ah*, & *vah*, interjectionibus, quæ vel per Apocopen dictæ sunt, cum completæ sint *aha*, & *vaha*, vel quia abscondita voce solent proferri interjectiones. ¶ Jungitur autem vocalibus omnibus, & quatuor consonantibus, *c*, *p*, *r*, *t*, & hoc, ut valentius sonet dictio. Ante Ciceronis tempora, ut ipse in Orat. testatur, solis vocalibus addebatur aspiratio, non autem consonantibus, quemadmodum hodie, quorum etiam pronuntiationem ipse aliquandiu se lutide sequutum fatetur. Quia ego ipse (inquit) cum scirem, ita majores locutos esse, ut nusquam, nisi in vocali, aspiratione uterentur, loquebar sic, ut *pulcros*, *Cetegos*, *triumpos*, *Cartaginem* dicerem, aliquando, idque sero, convicio aurium cum extorta mihi veritas esset, usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi. ¶ *Gell. l. 2. c. 3.* auctor est, in plerisque Latinis dictionibus præter etymologiæ rationem addi aspirationem, quod crederent, sonum firmiorem reddi, & vegetiorem: idque exemplo Atticorum, qui citra morem cæterarum Græciæ civitatum multas dictiones aspirant. ¶ Aspiratio autem (ut idem *Gellius* auctor est) non solebat literis interseri, quemadmodum nos hodie facere consuevimus, sed more Græcorum supra literas annotari, quod & ipsum se vidisse affirmat in quodam vetustissimo codice, quem Virgilii autographon fuisse putat. ¶ In Vet. Inscriptionib. reperitur interdum H pro spiritu aspero Græcorum adscripta.

H ANTE A.

Ha, interjectio exultantis, & læti animi. *Plaut. Cap. 1. 2. 45. V. Janum Gebhart. Crepund. l. 2. c. 2.* ¶ Item corripientis, seu admonentis, ne quid fiat. *Id. Trinum. 4. 3. 53.*

Ha, ha, hæ, interjectio ridentis est. *Ter. Eun. 3. 1. 35.* ¶ Item irridentis. *Plaut. Pœn. 3. 5. 23. &c.*

Habe, pro *ave*, legitur in quibusdam antiquis Inscriptionib.

Habēna, æ, f. *briglia*, [illegible], Germ. *ein zaum*, Gal. *renes*, Hisp. *rienda*, [illegible], retinaculum, & lorum illud, quo equi reguntur, ab habeo, quia ea equi inhibentur. *Virg. 12. Æn.* manibusque undantes flectit habenas. *Id. 3. Georg.* liber habenis equus. ¶ Item quodcumque lorum, nam habenæ ex loro fiunt plerumque *Id. 9. Æn. v. 588. de funda*: Ipse ter adducta circum caput egit habena. *Horat. l. 2. ep. 2.* In scalis latuit metuens pendentis habenæ. hoc est scuticæ ex loro. ¶ Translate *Cic. 3. Or. c. 41.* Legum habenæ. *Id. de amic. c. 13.* Laxissimæ habenæ amicitiæ. *Silius l. 1. v. 144.* Interea rerum Asdrubali traduntur habenæ. *Virg. 12. Æn.* omnes irarum effundit habenas. *Id. 5. Æn.* immissis habenis furit Vulcanus. *Id. 6. Æn.* classique immittit habenas.

Habentĭa, æ, f. *l'avere*, divitiæ, apud vet. ab *habeo*, ut sapientia a *sapio*. *Claud. 7. Ann.* ut citat *Non. c. 2. n. 392.* Verebar etiam, ne animos eorum inflaret habentia. Adde *Plaut. Truncul. prol. v. 20.*

Habenŭla, æ, f. dim. ab habena. *Cels. l. 7. c. 22.* Ab ora quoque ejus vulneris, quod in inguine est, demenda habenula paulo latior est, quo major plaga fit.

Habĕo, es, bui, bitum, a. 2. *avere*, [illegible], Ger. *haben*, Gal. *avoir*, Hisp. *aver tener*, [illegible], possideo, teneo. *Plaut. Rud. 5. 2. 34.* Miserum istuc verbum, & pessi-

& pessimum est, habuisse, & nihil habere. *Cic. pro Dom. c.* 29. Habere potestatem in aliquo. *Caes. l.* 1. *B. C. c.* 25. Habere aliquid in potestatem. ¶ Est item occupare. *Virg.* 2. *Æn.* Hostis habet muros. *Sall. in Jug.* Animus incorruptus, æternus rector humani generis agit, atque habet cuncta, nec ipse habetur. ¶ Item servare, detinere. *Sall. in Catil.* In custodiis haberentur. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 25. Secreto hoc audi: tecum habeto, *tienlo secreto*. ¶ Item adhibere, uti. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 8. *v.* 51. Æra nitent usu, vestis bona quærit haberi. ¶ Item ferre, tolerare. *Sallust.* Neque cuiquam mortalium injuriæ suæ parvæ videntur, multi eas gravius æquo habuere. ¶ Item detinere *Sallust. in Jugurtha*. Quæ res eos magno, diuturnoque bello inter se habuit. ¶ Item existimare, reputare, judicare. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ut Deos æternos, & beatos haberemus. *Id. pro Arch.* Qui semper apud omnes sancti sunt habiti, atque dicti. *Curt. l.* 6. *c.* 2. Haberi pro hoste. ¶ Item scire, sibi persuadere. *Cic. ad Tiron.* Sic habeto, neminem esse, qui me amet, &c. ¶ Item intelligere. *Cic. Att. l.* 5. Habes consilia nostra, nunc cognosce de Bruto. *Id. de Amic.* Sic habendum est, nullam in amicitia pestem esse majorem, quam adulationem, blanditias, assentationem. ¶ Item habitare. *Plaut. Men. prol. v.* 69. Ille geminus, qui Syracusis habet. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Is, qui sub terris habet. Al. leg. habetur. Adde *Var. l.* 4. *L. L.* ¶ Item tractare. *Ter. Hec.* 2. 3. 6. Nunquam secus habui illam, ac si ex me nata esset. *Caes. l.* 1. *B. C. c.* 63. Male habere aliquem. h. e. clade afficere. ¶ Item præbere, exhibere. *Sall. in Cic.* Ita largitionibus corruptus est, ut se se, ac fortunas suas venales habeat. ¶ Item esse. *Cic. de Sen.* Quod quidem ni ita se haberet, ut animi immortales essent. ¶ Item accidere. *Sall. in Catil.* Sicuti pleraque mortalium habentur. *idest* ut solet accidere plerunque rebus hominum. *Habet* item per se positum, significat percussus est, ut *Donatus* inquit, & propria de gladiatoribus dicitur. *Ter. Andr.* 1. 1. 56. Certe captus est, habet. ¶ Eleganter *habeo* ponitur in peroratione operis. *Cic. in Lælio*. Hæc habui de amicitia quæ dicerem. ¶ *Ægre habere*, est ægre ferre. *Liv. l.* 7. Ita ægre habuit, filium id pro parente ausum. ¶ *Belle habere*, *Bene habere*, est bene valere, incolumem esse, *Male habere*, est infirmum, & ægrotum esse. *Ci.* & al. ¶ *Res bene*, vel *male habet*, vel absolute *Bene habet*, vel *male habet*. est feliciter, vel infeliciter cedit, *va bene*, *va male*. *Liv. l.* 8. Bene habet, vicit disciplina militaris. ¶ Delectum habere. V. Delectus. ¶ *In deliciis habere*, est vehementer amare. *Cic.* 1. *de Div.* Simia, quam Rex Molossorum in deliciis habebat. ¶ *Derelictui habere*, est deserere, relinquere incultum. *Gel. l.* 4. *c.* 12. Si quis arborem suam, vineamque habuerit derelictui, Habere aliquid pro derelicto, est curam ejus nullam gerere. *Cic. Att. l.* 8. Hæc oppida, atque oram maritimam illum pro derelicto habere. ¶ *Despicatui habere*, vel *despicatum*, est despicere. *Plaut. Men.* 4. 3. 19. Quando tu me bene merentem tibi habes despicatui. *Ter. Eun.* Quæ nos, nostramque adolescentiam habent despicatam. ¶ *Dictum habere*, est dixisse. *Plaut. Pers.* Satis jam habeo dictum. ¶ *Habere aliquem* dicimur, cum reperimus, vel deprehendimus. *Ter. Eun.* 4. 4. 7. Habes ne hominem? Adde *Plaut. Cas.* 2. 8. 36. & V. *ibi Taubman.* ¶ *Ter. Andr.* 1. 1. 58. Quis heri habuit Chrysidem? h. e. cum Chryside rem habuit? *Muretus*. ¶ Sæpe usurpatur pro facere, suscipere, celebrare, ut habere Comitia, censum, Senatum, concionem, &c. *Cic. Caes. Sallust.* & al. ¶ *Ter. Eun.* 1. 2. 39. Ego cum illo, quocum tum uno rem habebam, hospite Abii huc. h. e. habebam consuetudinem, coibam. ¶ Habere mare infestum, est *tener' il mare infestato*. *Cic. in fragm. l.* 3. *de Rep.* Cum quæreretur ex eo, quo scelere compulsus mare haberet infestum? eodem, inquit, quo tu orbem terræ. Sic habere anxium, sollicitum, occupatum, pro reddere. *Cic. & Plaut.* ¶ Habere rationem cum terra. *i. e.* terram colere. Et habere rationem cum Musis. *h. e.* literis incumbere. *Cic. Att. l.* 2. & *de Senect.* ¶ Habere rationem alicujus rei, *tener conto*, *aver cura di qualche cosa*. *Cic. de Sen. c.* 11. Habenda est ratio valetudinis. ¶ Interdum cum infinito usurpatur pro posse. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 5. Tantum habeo tibi polliceri, me tibi cumulate satisfacturum. ¶ Proprio etiam sensu infinito jungitur. *Id. l.* 2. *Attic. epist.* 22. De Repub. nihil habeo ad te scribere. ¶ Item cum Gerundio. *Plin. l.* 1. *ep.* 7. Accepisse me caryotas optimas, quæ nunc cum ficis & boletis certandum habent. *h. e.* quibus cum ficis certandum est. ¶ Item cum conjunctivo. *Cic. pro Mur.* Quid huic respondeat, non habebis. ¶ Junctum substantivis eorum significationem induit. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 10. Vobis hanc habeo edictionem. h. e. edico. *Id. Merc.* 5. 3. 4. Ego expurgationem habebo. *h. e.* purgabo. Sic habere timorem, pro timere, *Nepos* 7. *c.* 3. *Propert. l.* 3. *el.* 11. ¶ *Res tuas tibi habe*, formula solemnis divortii. *Plaut. Amph.* 3. 2. 47. *Apul.* 5. *A. A.* ¶ *Habere ætatem*, pro agere, *vivere*, *Sallust. in Catil.* Habere ætatem procul a Republica. ¶ Habere honorem alicui, *onorare*. *Cic. Fam.* 16. Curio misi, ut medico honos haberetur. ¶ Habessit pro habeant, V. loco suo.

Habessini. V. Abyssini.

Habessit, pro habeat, apud vet. *Lex XII. Tab.* apud *Cic.* 2. *de Leg. c.* 8. Separatim nemo habessit Deos.

Habessus, Lyciæ urbs, postea Antiphellus dicta. *Plin. l.* 5. *c.* 27.

Habĭlis, le, o. 3. *abile*, *atto*, *acconcio*, *conveniente*, *destro*, נכון, Germ. *gebandisfam*, Gall. *habile*, Hisp. *habil*, [illegible], quod est aptum, & optime quadrat, cum dat. vel acc. & præp. *ad*. *Martial. l.* 13. Non habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 54. Quamvis essent habiles, & apti ad pedem. De calceis loquitur. *Virg. Æn.* 9. *v.* 306. Atque habilem (ensem) vagina aptarat eburna. *Liv. l.* 21. *c.* 4. Nunquam ingenium idem ad res diversissimas, parendum, & imperandum habilius fuit. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Corpus habilissimum quadratum est.

Habilĭtas, f. *abilità*, *attitudine*, *destrezza*, כשרון, Germ. *bequemung*, Gal. *habileté*, Hisp. *habilidad*, [illegible], convenientia, aptitudo. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 9. Omitto opportunitates, habilitatesque reliqui corporis.

Habilĭter, adverb. *acconciamente*, *facilmente*. *Pomp. Mela l.* 3. *c.* 7. Ut elephantis, sicut nos equis, facile atque habiliter utantur. *Paul. JCtus l.* 20. *Dig. de aur. arg.* &c. Ut habiliter gemmæ geri possint, auro inclusæ sunt.

Habitabĭlis, le, o. 3. *abitabile*, ישוב, Ger. *woonhaffe*, Gal. *habitable*, Hisp. *que se puede habitar*, *habitable*, [illegible], quod habitari potest. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 20. Tum & habitabiles regiones, & rursum omni cultu propter vim frigoris, aut caloris vacantes.

Habitacŭlum, li, n. 2. idem ac habitatio, seu locus, quem habitamus, *abitazione*, *Gel. l.* 5. *c.* 14. Habitaculum leonis. *Prudent. hymn. Exequiar.* Habitacula pristina gestet.

Habĭtans, antis, *abitatore*, *abitante*, incola. *Ovid.* 14. *Met. v.* 89. sterilique locatas Colle Pithecusas, habitantium nomine dictas.

Habitatĭo, f. *abitazione*, מדור, Ger. *woonung*, Gal. *habitation*, *demeure*, Hisp. *habitacion*, *morada*, [illegible], actus habitandi. *Caes. l.* 3. *B. C. c.* 21. Mercedes habitationum annuas conductoribus donavit. Adde *Sueton. Caes. c.* 38. ¶ Item domus, in qua habitamus. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Villico juxta januam fiat habitatio.

Habitātor, m. 3. *abitatore*, דייר, Ger. *woonner*, Gal. *habitant*, Hisp. *morador*, [illegible], incola. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 56. Sunt enim e terra homines non ut incolæ, atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum, atque cœlestium.

Habitātrix, icis, f. *abitatrice*. *Auson. Mosel. v.* 82. Flumineis habitatrix Nais in oris.

Habitātus, a, um, adject. *abitato*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 340. Raris habitata mapalia tectis.

Habitĭo, onis, f. actus habendi. *Gell. l.* 1. *c.* 4. Debitio gratiæ, non habitio, cum pecunia confertur.

Habĭto, as, avi, atum, a. 1. freq. ab habeo, & significat proprie frequenter, vel passim habere. *Var. lib.* 16. *Rer. Div.* apud *Non.* Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse. ¶ Sed fere sumitur pro domicilium in aliquo loco habere, locum aliquem incolere, *abitare*, *dimorare*, ישב, Ger. *woonen*, *inhabens*, Gal. *habiter*, *demeurer*, Hisp. *vivir*, *posar*, [illegible]. Differt a commoror, quod habitare est perpetuum, commorari ad tempus. *Cic. de Senect. c. ult.* Commorandi natura diversorium nobis, non habitandi dedit. Sed hæc differentia sæpe confunditur. ¶ Melius Servii sententia in 2. Ecl. construitur cum acc. quam cum abl. & præp. *in*, quia verbum principale *habeo* acc. regit. *Virg.* 2. *Ecl.* Atque humiles habitare casas. *Cic. pro Domo.* Quam habitandum in ea urbe, in qua trophæa & de me, & de Rep. videam constituta. ¶ Usurpatur etiam cum ablat. sine præp. Qui sub terra semper habitavissent bonis, & illustribus domiciliis. ¶ Cum nominibus propriis urbium, &c. generalem regulam de statu in loco sequitur. *Cic.* 6. *Ver.* Is Lilybæi multos jam annos habitat. ¶ Item cum accus. & præp. *apud*. *Cic. in Catil.* Quid, quod vitandæ suspicionis causa apud M. Lepidum te habitare velle dixisti? ¶ Item cum abl. & præp. *cum*. *Cic.* 7. *Fam.* Ut non modo prope me, sed plane mecum habitare posses. ¶ Item cum casibus pretii. *Cic. pro Cal.* Triginta millibus dixisti eum habitare. ¶ Item absolute, *Cic. pro Domo.* Habitare laxe, & magnifice voluit. ¶ Usurpatur etiam passive. *Cic.* 6. *Ver.* Coliturque ea pars, & habitatur frequentissime. ¶ Translate ponitur pro esse, existere. *Cic.* 2. *Fin.* Qui potest igitur habitare in beata vita summi mali metus? ¶ Item pro versari, frequentem, & crebrum esse. *Cic. de Orat.* Illi habitarunt in hac una ratione tractanda. Hinc, *Habitare in oculis*, apud *eund. Att. l.* 4. Visum est hoc mihi ad multa quadrare, ut præsentem me viderent: habitavi in oculis. ¶ *Habitare in vultu*, idest ab alicujus vultu contemplando oculos nunquam dimovere, vel dejicere. *Cic.* 12. *Phil.* Hic etiam fautores Antonii, quorum in vultu habitant oculi mei. ¶ *Habitare in foro*, idest in forensi commentatione, & exercitatione assiduum esse. *Cic. pro Mur.* Cum iis, qui in foro habitarunt. ¶ *Habitare in rostris*, idest suam dicendi vim, & Eloquentiæ facultatem in rostris exercere. *Cic. in Bruto.* Et ii quidem habitabant in rostris. ¶ *In bonis suis habitare*, est suis bonis uti, vel in suis bonis ostendendis frequentem esse. *Cic. in Orat.* Alioqui quonam modo vir ille bonus in bonis hærebit, & habitabit suis? ¶ *Secum habitare*, est suam conditionem perspicere, suo se pede metiri. *Pers. sat.* 4. *in fi.* Tecum habita, & noris, quam sit tibi curta supellex.

Habitūdo, dinis, f. *abitudine*, *complessione*, Ger. *die eigenschafft*, Gal. *habitude*, Hisp. *disposicion*, *abitud*, [illegible], ipse corporis habitus, quem barbari vocant complexionem, ab *habeo*. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 10. Nam ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe. Adde *Ter. Eun.* 2. 2. 11.

Habitŭo, as, a. 1. *abituare*, habitum inducere. *Cal. Aurel. Tard.* 4. *c.* 8. Ægrotantium vires fortitudine habituantur.

Habiturio, is, a. 4. habere cupio. *Plaut. Truc.* 1. 2. 47. Si arationes habituris.

Habĭtus, us, m. 4. *abito*, *qualità*, *forma*, [illegible], Germ. *weise*, *gestalt*, Gal. *habit*, *qualité*, Hisp. *habito*, *qualidad*, [illegible], corporis permanens affectio, forma, figura in hominibus, vel bestiis. *Cic. pro Cel.* Cum floreret integerrima ætate, optimo habitu, maximis viribus. *Idem* 2. *de nat. Deor.* Oris quidem habitus ad vitæ firmitatem nihil pertinet. ¶ Dicitur etiam de forma cujuscunque alterius rei corporeæ. *Virg.* 1. *Georg.* Cultusque, habitusque locorum. ¶ A Philosophis fere de animo dicitur, & definitur constans, & absoluta in aliqua re perfectio, quæ frequentibus actionibus comparata est, ut sunt virtutes omnes. *Cic.* 2. *de Inv.* Justitia est habitus animi communi utilitate conservata suam cuique tribuens dignitatem. ¶ Oratorie usurpatur etiam pro naturali facultate, seu potentia. *Cic. pro Arch.* Ego multos homines excellenti animo, ac virtute fuisse, & sine doctrina, naturæ ipsius habitu prope divino, per se ipsos moderatos, & graves extitisse fateor. ¶ Habitus item est cultus exterior corporis, ac præsertim vestimentum, & ornatus vestium. *Cic.* 5. *Ver.* Erant præterea duo signa non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu, atque vestitu. ¶ Et translate pro ornamento in genere sumitur. *Cic.* 3. *de Or.* Si habitum etiam orationis, & quasi colorem aliquem requiritis. ¶ Denique si vocis originem spectes, habitus idem est ac habitio, seu actus habendi, *l'avere*. *Liv. l.* 1. *c.* 42. Belli pacisque munia non viritim, sed pro habitu pecuniarum fiant.

Habĭtus, a, um, o. s. 2. *avuto*, partic. ab habeor. Habet varias significationes, quemadmodum verbum, a quo descendit. *Ter. Heaut.* 2. 4. 22. Ut patrem tuum vidi esse habitum. h. e. affectum, seu comparatum. *Id. Hecyr.* 4. 1. 11. Ludibrio habitus. *Plaut. Asin.* 2. 4. 52. Habita est huic fides. ¶ Significat etiam bona membrorum & totius corporis constitutione præditum, *ben formato*, *che è ben in carne*. *Ter. Eun.* 2. 3. 23. Si qua habitior paulo, pugilem esse aiunt, deducunt cibum. *Plaut. Epid.* 1. 1. 8. Corpulentior hercule, atque habitior. *Gell. l.* 4. *c.* 20. Equum nimis strigosum, & male habitum, sed equitem ejus uberrimum, & habitissimum viderunt.

Hac, *per di qua*, בזה, Ger. *hierdurch*, Gal. *par icy*, Hisp. *por aca*, [illegible], adv. motus per locum. *Cic. ad Q. Fr.* Hac iter fecit Pompejus. *Ter. Heaut.* 3. 2. Hac illac circumcursa.

Hactĕnus, adv. *fin qui*, *fino a qui*, [illegible], Ger. *bisshee*, Gal. *jusqu'icy*, Hisp. *hasta aqui*, [illegible], hucusque, ab *hac*, & *tenus*, quasi usque ad hunc finem. Plerumque est adver. ordinis. *Virg.* 2. *Georg. v.* 1. Hactenus arvorum cultus, & sidera cœli. *Cic.* 2. *Divin. c.* 24. Sed hæc hactenus: nunc ad ostensa veniamus. ¶ Aliquando etiam temporis. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Hactenus quietæ utrinque stationes fuere. ¶ Dividit per Tmesim *Virg.* 6. *Æn. v.* 62. Hac Trojana tenus fuerit fortuna secuta. Adde 5. *Æn. v.* 603. ¶ Junctum particulis *ut*, *quoad*, *quod*, *ne*, *si*, significat *eatenus*, aut *in tantum*. *Cic.* 2. *Orat. c.* 27. Hæc artem, & præcepta hactenus requirunt, ut certis dicendi luminibus ornentur. *Plin. l.* 9. *ep.* 15. Patrem familiæ hactenus ago, quod aliquam partem prædiorum percurro. *Cic.* Hactenus existimo consolationem nostram recte adhibitam esse, quoad certior fieres &c. *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 4. Etiam ne hic mihi curandus est? Curandus autem? hactenus ne quid ad Senatum. *Senec. epist.* 88. Meritoria officia sunt, hactenus utilia, si præparant ingenium, non detinent.

Hadrĭa, V. Adria.

Hadriani Moles, Hadriani Sepulchrum, aut Mausolæum, alias Arx

Crescentii, *Castel S. Angelo*, arx permunita urbis Romæ, juxta Tyberim fl. & Pontem Ælium.

Hadrianus, i, Rom. Imperator XV. cujus vitam habes apud *Spartian. Xiphilin. Victor.* &c. ¶ Scribunt & Adrianus; sed in veteribus monumentis aspiratio constans est. V. *Manut. Orthograph.*

Hadriaticum mare. V. Adriaticus.

Hadrobolum, n. 2. gummi genus nigrum, & in offas convolutum, in Arabia, India, Media, Babylonia, quod in sacris vino pertundi solebat, ut esset odoratius. *Plin. l.* 12. *c.* 9.

Hadrosphærum, ἁδρόσφαιρον, genus nardi foliis amplis. *Plin. l.* 12. *c.* 12.

Hadrumetum. V. Adrumetum.

Hæbudæ, Hæbades, Æbudæ, Ebudæ, Ebudes, Eboniæ, Hebrides, *Galles*, seu *Westernes*, ins. Scotiæ adjacentes ad Occ. A quibusdam quinque esse dicuntur, ab aliis quadraginta quatuor. Duæ propriæ Ebudæ nominantur, orientalior *Skye*, & occidentalior *Levvis*. Aliæ sunt Ricina, seu Richenca, *Argitts*, al. *Raghni*, seu *Racline*, versus Hiberniam, Lendrosia, *Lecder*, Malcos, *Mula*, seu *Mul*, Epidium, *Yle*, sive *Ilia*, sive *Seiungia*, Jona *Jura*, deinde *Exst*, *Turijo*, *Col*, *Colonsa*, &c. *Solin. c.* 15.

Hædile, n. 3. *stalla di capretti*, Germ. *geisstal*, Gal. *étable à chevreaux*, Hisp. *establo para cabritos*, ἐριφοτροφεῖον, hædorum stabulum. *Hor.* 3. *Carm. od.* 17. Nec Martiales hædilia lupos.

Hædillus, m. 3. dim. ab hædus, seu hædulus. *Plaut. Asin.* 3. 3. 77. Agnellum, hædillum me tuum dic esse, vel vitellum.

Hædinus, a, um, o. t. 2. *di capretto*, ἐρίφειος, ex hædo. *Cic. pro Mur. c.* 36. Stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos.

Hædulus, m. 2. ἐρίφιον, dimin. ab hædus. *Juven. Sat.* 11. *v.* 65. Et Tiburtino veniet pinguissimus agro hædulus.

Hædus, i, m. 2. *capretto*, גדי, Ger. *geiss*, Gal. *chevreau*, Hisp. *cabrito*, ἔριφος, fœtus capræ. Scribi per æ, probat *Manut. in Orthographia. Cic. de Senect.* Villa abundat porco, agno, hædo. ¶ Hædi sunt signum Celeste, cujus ortus pluvias significat. Sunt autem duæ stellæ parvæ in figura Erichthonii, in cujus sinistro humero insidet Capra Amalthea: Dicuntur fuisse filii ejusdem Capræ, ab Jove simul cum matre in Cælum translati. *Virg.* 1. *Georg. v.* 205. & *Ovid.* 5. *Fast. v.* 117.

Hæmachates, m. 1. αἱμαχάτης, lapis sanguinei coloris. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Hæmatinum vitrum, αἱμάτινον, vitri genus totum rubens, non pellucidum, ex quo escaria vasa veteres conficiebant. *Plin. lib.* 36. *c.* 26.

Hæmatites, æ, m. *ematite*, *matita*, lapis sanguinei coloris, qui etiam sanguinem sistit, ab αἷμα, sanguis. *Plin. l.* 36. *c.* 16.

Hæmatopodes, f. 3. αἱματόποδες, aves, quæ pedibus rubent ab αἷμα, *sanguis*, & πούς, *pes*. *Plin. l.* 10. *c.* 47. Alii leg. *himantopodes*. h. e. pedes habentes in modum lori contortos, ab ἱμάς, ἄντος, lorum.

Hæmimons, tis, regio Thraciæ ad Hæmum montem. *Sex. Ruf. c.* 9. Hinc

Hæmimontani, Thraces Hæmum incolentes. *Sex. Ruf. c.* 9.

Hæmon, onis, m. Thebanus juvenis, qui, cum amore incredibili Antigonem Oedipi, & Jocastæ filiam deperiret, ad ejus tumulum mortem sibi conscivit. *Propert. l.* 2. *eleg.* 8. *Ovid. in Ibin. v.* 561.

Hæmonia, V. Æmonia.

Hæmonius, a, um, adject. ab Hæmo monte. *Sil. l.* 10. *v.* 10. velocius inde Hæmonio Borea, pennaque citatior ibat.

Hæmoptyicus, i, qui sanguinem expuit. αἱμοπτυϊκός, *Marc.*

Hæmorrhagia, æ, f. 1. *flusso di sangue*, αἱμοῤῥαγία, copiosus, & immoderatus sanguinis fluxus, & speciatim ille, qui per nares fit. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Folia ejus trita illita hæmorrhagiam sistunt.

Hæmorrhoicus, a, um adject. qui hæmorrhoide laborat. *Firmic. l.* 3. *c.* 3.

Hæmorrhois, idis, f. *morroide*, *morice*, αἱμοῤῥοΐς, profluvium sanguinis ex venis, quæ sunt in ano, vel tumor earum venarum absque sanguinis eruptione, ab αἷμα, *sanguis*, & ῥέω, *fluxus*. V. *Cels. l.* 6. *c.* 18. *Plin. l.* 22. *c.* 7. ¶ Hæmorrhois item, f. 3. seu hæmorrhoia, genus aspidis est, vel serpens aspidi similis, sic dictus, quod morsu efficit αἱμοῤῥοΐαν, sanguinis fluxum, seu sudorem. *Luc. l.* 9. Impressit dentes hæmorrhois aspera Tullo. Adde *Plin. l.* 23. *c.* 1.

Hæmus, m. 2. *Catena del Mondo*, & *Monte Argentaro*, al. *Collegnazzo*, *Prapoe*, inc. *Kremiczne*, Scl. *Comoniza*, Turc. *Balkan*, mons Thraciæ maximus, illam a Mysia ins. dividens, in longum protensus & ad Mesembriam urbem desinens, adeo excelsus, ut ex jugis utrumque mare, Euxinum, & Adriaticum conspiciatur. Dictus est ab Hæmo Boreæ, & Orithyiæ filio. Hujus pars Scombrus ab Aristotele, & Scomius a Thucydide appellatur, unde Strymon, Nessus, & Hebrus effluunt. In eo Poetæ domicilium Martis constituerunt. *Claudian. in Cons. Probi*, & *Olyb. v.* 120. Procubat horrendum Getico Gradivus in Hæmo. ¶ Scribitur & *Æmus*.

Hærediolum, n. 2. ἀγρίδιον, parvum hæredium, idest, parvum prædium, quod nobis ex hæreditate provenit. *Colum. in præfat. l.* 1. Ad eosdem juvencos, & quatuor jugerum avitum hærediolum redierat.

Hæredipeta, æ, c. 1. κληροθήρας, qui blanditiis, & muneribus, vel aliis artibus captat gratiam senum, & viduarum, ut ab illis hæres instituatur. *Petron. Satyr.* Incidimus in turbam hæredipetarum.

Hæreditarius, a, um, o. *ereditario*, Ger. *erblich*, Gal. *hereditaire*, Hisp. *cosa de herencia*, κληρονομικός, quod ad hæreditatem pertinet, ut Bona hæreditaria, successio hæreditaria, morbi etiam hæreditarii, qui parentum vitio nobis obtingunt. *Cic.* 6. *Ver.* Omnia illa abstulit simul cum cæteris Chelidonis hæreditariis ornamentis. *Id.* 5. *Ver.* Iterum gessit hæreditariam Quæsturam cum Dolabella.

Hæreditas, tis, f. 3. *eredità*, *successione*, ירושה, Ger. *erbschafft*, Gal. *heritage*, Hisp. *heredad*, κληρονομία, successio est in universum jus, quod defunctus habebat tempore mortis. Et apud antiquos dividebatur in duodecim uncias, quæ assis nomine continentur. *Cic.* 1. *Off. c.* 33. Optima autem hæreditas a patribus traditur liberis, omnique patrimonio præstantior, gloria virtutis, rerumque gestarum. *Id. Agrar.* 1. *c.* 3. Hæreditatem obire. Et *Agrar.* 2. *c.* 16. Hæreditatem cernere, &c. ¶ Hæreditas cum sacris, vel sine sacris quæ sit V. Coemptionalis. ¶ In genit. plur. *hæreditatium* pro *hæreditatum* legitur in quadam *Inscript.* apud *Fabret. p.* 99. ¶ An sine diphthongo scribenda sit hæc vox, V. Hæres.

Hæredium, vel heredium, n. 2. χωρίδιον, parvum prædium, quod nobis ex hæreditate provenit, ab hæres. *Corn. Nepot, in Porcio Catone, cap.* 1. Quod ibi hæredium a patre relictum habebat. Adde *Var. l.* 1. *R. R. cap.* 10.

Hæreo, es, si, sum, n. 2. *essere strettamente congiunto*, *ed unito*, דבק, Ger. *hangen*, Gall. *tenir contre*, *être joint*, Hisp. *estar allegado*, ἀντέχομαι, συνέχομαι, arcte rei insideo, & conjunctus sum, ab αἱρέω, *capio*, per Metalepsin, quia prius res prehenditur, deinde ei adhæretur. *Cic. pro Dejot.* Quod hærere in equo senex posset, admirari solebamus. *Virg.* 2. *Æn.* Hærent parietibus scalæ. ¶ Quandoque est simpliciter esse, manere, insidere. *Ter. Hec.* In te hæret omnis culpa. *Virg.* 4. *Æn.* Hærent infixi pectore vultus. ¶ Translate usurpatur pro dubitare, ancipitem esse, quia qui in aliqua re dubitant, non moventur, ideoque hærent, ac suspensi esse videntur. *Cic. Phil.* 2. *c.* 29. Hærebat nebulo, quo se verteret, non habebat. *Plaut. Trinum.* 4. 2. 59. Hæret hæc res, siquidem ego absens sum, &c. h. e. res est in ambiguo. ¶ Item pro assidue versari, frequentem esse. *Plin. l.* 1. *epist.* 22. Diu in urbe hæreo. *Plaut. Epid.* Hærere apud meretricem. *Cic. ad Att.* Hærere in scribendo. *Id.* 7. *Ver.* Hærere in iniquitatibus. ¶ Hærere alicui pro valde addictum esse. *Sueton. de Gramm. c.* 14. Nicia hæsit Cn. Pompejo, & C. Memmio. ¶ Aqua hæret. V. Aqua.

Hæres, vel heres, edis (pro diversa derivatione ab hæreo, vel ab herus *Manut.* tamen tuetur *heres* sine diphthongo) com. 3. *erede*, *successore*, יורש, Ger. *erb*, Gall. *heritier*, Hisp. *heredero*, κληρονόμος, qui defuncto succedit in jus universum, quod habebat. *Cic. pro Quinct.* Hæredem testamento reliquit hunc P. Quinctium. *Id. Fam.* 13. *ep.* 26. Hæredem esse alicui. ¶ Secundus hæres dicitur, qui hæredi instituto substituitur, ut inquit *Boethius in Comment. in Topica Ciceronis*, ea lege, ut, si prior hæreditatem non adeat, devolvatur ad secundum. *Cic. pro Cluent.* Quod ab hæredibus secundis accepta pecunia partum sibi ipse medicamentis abegisset. ¶ Hæredes arboris, surculi, & rami. *Plin. l.* 16. *c.* 37. Cælaque densius innumero hærede prosint. ¶ Hæredem pro domino dixit *Plaut. Men.* 3. 2. 11. his verbis: Abstuli hanc, cujus hæres nunquam erit post hunc diem. Adde *Fest.* in voce Hæres. ¶ Hæres ex Asse. V. As.

Hæres, f. 3. nomen Deæ, cui veteres post acceptam hæreditatem rem divinam faciebant. *Fest.*

Hæresco, is, n. 3. συμφύομαι, hæreo, adhæreo, affixus maneo, *star' attaccato*. *Lucret. l.* 2. *v.* 476. In terris hærescere.

Hæresis, is, f. 3. *eresia*, *opinione*, כת, Ger. *meynung*, Gal. *heresie*, Hisp. *heregia*, αἵρεσις, electio, optio, secta, & speciatim electio dogmatis, quod a ברר, *elegit*. *Cic. in præfat. Parad.* Et ea sentit, quæ non sane probantur in vulgus, & in ea est hæresi, quæ nullum sequitur florem orationis, neque dilatat argumentum, &c. ¶ Christianis est dogma adversans principiis Religionis Christianæ. *August. l.* 2. *cont. Crescon. c.* 3. *Tertul. advers. Prax. c.* 8. ¶ Prima hujus vocis syllaba corripitur a *Prudentio*, abjecta altera vocali diphthongi, *in Psychom. v.* 725. Dividitur, ruptis Heresis perit horrida membris.

Hæreticus, m. 2. αἱρετικός qui sectam aliquam diversam a recepta Philosophia, vel Religione aut instituit, aut sectatur. ¶ A Christianis Theologis hæreticus dicitur, qui a Catholica Fide in aliqua re deficit. *Tertul. Advers. Hermog. c.* 19. ¶ Est etiam adject. hæreticus, a, um. *Arat. in Act. Apost. c.* 19. hæretica nigredine plenus.

Hæris, icis, V. Erinaceus.

Hæsitabundus, a, um, o. t. 2. dubius, cunctabundus. *Plin. l.* 1. *epist.* 5. Hæsitabundus interrogavi, non ut tibi nocerem.

Hæsitantia, æ, f. 1. *balbutimento*, Germ. *zvveiffel*, Gal. *hesitation*, Hisp. *tartamudeamiento*, ἀπορία, titubatio, balbuties, & difficultas explicandi, quod sentias. *Cic.* 3. *Phil. c.* 6. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxerit.

Hæsitatio, nis, f. 3. *dubitazione*, *dubbio*, Ger. *zvveiffelung*, Gal. *doute*, Hisp. *duda*, ἀπορία, dubitatio, cunctatio, perplexitas. *Cic.* 3. *Fam. epist.* 12. Noli ignoscere hæsitationi meæ. ¶ Accipitur & pro titubatione, & linguæ hæsitantia, *Cic.* 2. *de Orat. c.* 50. Qui timor? quæ dubitatio? quanta hæsitatio, tractusque verborum?

Hæsitator, tis, m. 3. *chi dubita*, *o titubi*, *tarda*, הלוך, Ger. *zvveiffler*, Gal. *qui doute*, Hisp. *el que mucho duda*, μελλητής, cunctator, vel dubitator. *Plin. in epist.* 11. *l.* 5. Sum ipse in edendo hæsitator, tu tamen meam quoque cunctationem, tarditatemque vicisti.

Hæsito, as, n. 1. *dimorare*, *esitare*, פסח, Ger. *zvveiffeln*, Gal. *hesiter*, Hisp. *dudar*, ἐνέχομαι, identidem, & multum hæreo, & progredi non possum, freq. ab *hæreo*. *Cic. in Catil.* Cum hæsitaret, cum cunctaretur. ¶ *Hæsitare in eodem luto*, proverbio dicitur, hoc est ita implicitum esse alicui negocio, ut te commode explicare non possis, sed semper in simile, aut deterius incidas, tractum a viatoribus, qui simul atque in lutum inciderint, cum alterum pedem conantur educere, altero altius immerguntur. Aptissime autem competit in eos, qui versuram faciunt. Nam illi mutant quidem creditorem, ære tamen alieno se non liberant. *Ter. Phorm.* 5. 2. 15. In eodem luto hæsitas. ¶ Accipitur etiam hæsitare pro dubitare, titubare, timere. *Cic.* 1. *de Orat.* Hæsitantem in majorum institutis, rudem in Jure Civili. ¶ Item pro balbutire. *Cicer.* 1. *de Orat. c.* 25. Sed sunt quidam aut ita linguæ hæsitantes, aut ita voce absoni.

Hagiographa, orum, n. *libri santi*, ἁγιόγραφα, sancta scripta, sacri libri: ab ἅγιος, sanctus, & γράφω. Quidam ita distinguunt S. Scripturæ veteris Testamenti libros, ut alii sint *legis*, scil. Pentateuchus: alii *prophetiæ*, ut Prophetarum: alii denique, quia neutrum continent, & peculiare nomen non habent, communi *Hagiographa* appellentur. Ita *Hieronym. epist.* 106. quæ est præfatio in libros Regum, ubi fuse hac de re, item *epist.* 100.

Hagnus, V. Agnus.

Halabarches, V. Arabarches.

Halalcomenæ, V. Alalcomenæ.

Halcedo, V. Alcedo.

Halcyone, V. Alcyone.

Halcyone, f. 1. opp. Thessaliæ, ad sin. Maliacum.

Halcyoniæ, f. 1. ins. duæ Macedoniæ, apud Pallenem penins. vel circa Halcyonem opp. Thessaliæ, ad sin. Maliacum, quarum una Pallene, altera Posthonia a *Suida*, & *Stephano* dicitur.

Halec, V. Alec.

Halecula, V. Alecula.

Halesa, & Alesa, Halesina Civitas, urbs exc. Siciliæ, in ora. Bor. & Occ. ubi nunc *Caronia*, castr. media inter Cephaledium ad Mer. & Agathyrsum ad Sept. Pop. Halesini. *Cic. Ver.* 5. ¶ In agro Halesino fons erat ad sonum tibiarum exultans. *Solin.*

Halia, f. 1. Nympha marina, Nerei, & Doridis filia, ab ἅλς.

Haliacmon, onis, m. 3. Aliacmon, Aliagmon, *Pelecas*, al. *Platamona*, fl. rapidissimus Macedoniæ, qui illam a Thessalia separat, ac in Ægæum mare inter Pydnam, & Dium fluit.

Haliæetus, sive haliaetus, m. 2. ἁλιαίετος, seu ἁλιαετός, genus aquilæ, al. falco, al. accipiter, al. nisus, ab ἅλς, *mare*, & αἰετός, seu αἰετός, *aquila*, quasi aquila marina. *Plin. l.* 10. *c.* 3. *Ovid.* 8. *Met. v.* 146.

Haliartus, f. 2. Aliartus, opp. Bœotiæ, ad Copaidem lac. juxta Permessum fl. Coroneæ, & Platææ proximum. ¶ Item *Novcastro*, opp. Peloponnesi, in ora Messeniæ, apud Messenen.

Halica. V. Alica.

Halicacabus, f. 2. herba, al. solana, al. strychnon, al. vesicaria. *Plin. l.* 21. *c.* 31. Aspidum naturæ halicacabum adversam.

Halicarius, a, um, adject. Halicariæ meretrices dicebantur, quæ in Campania ante pistrina Halicariorum (h. e. eorum, qui halicam conficiunt) sedebant quæstus gratia. *Festus*. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 55. An te ibi vis versarier inter istas prosedas, pistorum amicas, reliquias halicarias?

h. e.

h. e. meretrices macie, & egestate confectas, &c. V. *Taubman.*

Halicarius, ii, m. qui halicam conficit. *Lucil. Sat. 15. apud Charis. l. 1.* Nemo est halicarius posterior te.

Halicarnassēus, a, um, &

Halicarnassius, a, um, adject. ab Halicarnasso. *Cic. 2. de Divin. c. 42.* Scylax Halicarnasseus. *Corn. Nep. l. 2. c. 1.* Civis Halicarnassius.

Halicarnassus, Halycarnassus, Halicarnessos, f. 2. *Messi*, *Messi*, al. *Castel di S. Pietro*, urbs Cariæ maritima, ad sin. Ceramicum, olim Regia, inter Jasum ad Bor. & Gaidum ad Austr. ¶ Patria fuit Herodoti, & Dionysii historicorum.

Halicastrum, i, n. genus farris adorei. *Colum. l. 2. c. 6.* Semen trimestre, quod dicitur halicastrum.

Halieusis, f. 3. liber Apitii de piscibus.

Halieutica, orum, n. 2. libri, in quibus tractatur de piscibus. *Plin. l. 32. c. 2.* In eo volumine, quod Halieuticon inscribitur.

Halieuticus, a, um, adject. piscatorius, *pescherecio*. *Trebel. Pol. in Claud. c. 17.* Boletar halieuticum argenteum.

Halimus, m. 2. ἄλιμος, herbæ species, ab ἅλιμος, *marinus*, quia salsa est, ac juxta mare crescit. *Plin. l. 22. c. 22.* Diversa est ab alimo, ἄλιμος, quæ dicta est ab α partic. priv. & λιμὸς, *fames*, quia admorsa diurnam famem prohibet. *Solin. de Creta insula.*

Halipleumon, onis, m. 3. ἁλιπλεύμων, marinus pulmo, genus piscis. *Plin. l. 32. c. 11.*

Halito, as, n. 1. *spirare*, נפח, Ger. *heftig athmen*, Gal. *haleter*, *haletter*, Hisp. *resollar*, ἀναπνέω, sæpe spiritum emitto, freq. ab halo, *Ennius.* Sublime iter quadrupedantes, flammam halitantes.

Halitus, us, m. 4. *alito*, *spirito*, *vento*, *fiato*, נשמה, Ger. *athem*, Gall. *haleine*, Hisp. *aliento*, *baho*, ἀναπνοή, spiritus, ab halo. *Cic. 2. Tusc. c. 9.* Vestro ne pressu quondam Nemeus leo frendens efflavit graviter extremum halitum? ¶ Halitus terræ est vapor, qui per terræ rimulas sursum ascendit. *Plin. l. 12. c. 12.* Obvio terræ halitu infectus. ¶ Halitus Solis, est vapor, & calor. *Colum. l. 2. c. 5.* Ne Solis halitu vires amittat.

Halizōnes, m. 3. Halyzones, Halezones, pop. Scythiæ Europeæ, ita dicti, quod undique mari circumdentur. *Herod. l. 4.* Sed hos *Plin. l. 5. c. ult.* memorat inter Bithyniam, & Asiam: *Stephanus* inter Mysiam, Lydiam, & Cariam.

Hallucinatio, vel Allucinatio, onis, f. *errore*, *abbaglio*, παρόραμα, verbale ab hallucinor. *Senec. de vita beata, c. 26.* Vestras hallucinationes fero. *Arnob. l. 6.* Puerili hallucinatione ludatis.

Hallucinātor, oris, m. nugarum amator. *Festus.*

Hallucinor, seu allucinor, seu alucinor, aris, atus sum, d. 1. *abbagliarsi*, *vacillare*, תעה, Ger. *fehlen*, Gal. *s'abuser*, *se tromper*, Hisp. *engañarse*, παραβλέπω proprie est illidere pedem, metaphorice vero sumitur pro errare, quomodo impingere pro eodem usurpatur, ab *Hallus*, vel *allex*, *pollex*, al. digitus magnus pedis. *Col. l. 8.* Ne fur, aut bestia hallucinantem pastorem decipiat. ¶ Transfertur & ad animum, pro a vero judicio aberrare, *fallare*, *ingannarsi*. *Cic. Attic. l. 16.* Ego tamen suspicor, hunc, ut solet, hallucinari. ¶ Interdum pro levia loqui. *Cic. ad Q. F. l. 2. ep. 10.* Sed quemadmodum coram cum sumus, sermo nobis deesse non solet, sic epistolæ nostræ debent interdum hallucinari. idest, quemadmodum cum una sumus, quicquid in buccam venit, pro nostra familiaritate garrimus, ita inania scribere argumenti inopia aliquando necesse est. ¶ Plura de origine hujus vocis habes apud *Gell. l. 16. c. 12.* & *Voss. in Etymol.*

Hallus, vel allus, i, m. 2. vel hallux, ucis, vel hallex, vel allex, ecis, m. 3. ἀντίχειρ, vel melius ποὺς μέγας ἐπιβαίνων, *pollex*, vel potius digitus pedis scandens super proximum, ab ἅλλομαι, *salio*. Aliqui interpretantur pollicem in manu, quod constricta manu solus proximum digitum scandat. *Festus.*

Halo, as, n. 1. *spirare*, *mandar fuori odore*, נפח, Ger. *riechen*, Gal. *flairer*, Hisp. *echar de si baho*, ἀποπνέω, ἐκπνέω, spiro, vel odorem emitto, ab ἄω, *spiro*, inserto *l*, vel a χαλάω, *laxo*, quia qui respirat, spiritum laxat, & remittit. *Virg. 4. Georg. v. 109.* Invitent croceis halantes floribus horti. ¶ Cum dativo *Lucret. l. 2. v. 847.* Et nardi florem, nectar qui naribus halat.

Halo, onis, f. *alone*, *ceuto*, ἅλως, area, corona, seu circulus circa lunam, aut solem, *alone*. *Senec. l. 1. Quæst. Nat. c. 2. Plin. l. 2. c. 29.*

Halo, onis, m. male sobrius, hesterno vino languens. *Festus.*

Halōne, f. 1. ins. Propontidis, ante Cyzicum urb. apud Proconnesum. *Plin. l. 5. c. ult.*

Halonēsus, f. 2. ins. parva maris Ægæi, inter Samothraciam ad Occ. & Chersonesum Thraciæ ad Or. In ea olim solas fœminas, interfectis omnibus maribus, habitasse, refert *Mela*. ¶ Halonnesus altera, ins. maris Ægæi, Magnesiæ, seu Joniæ adjacens, apud Erythras, inter Corycum, & Argenum prom.

Halophanta, m. 1. hominum genus nequam, idem fere ac sycophanta, ab ἅλς, *mare*, & φαίνομαι, *appareo*, ob vestitum nauticum. *Fest.* halapanta dicit, hoc est, omnia mentiens, ab ἄλη, seu ἄλη, *error*, & ἅπαντα, *omnia*. *Non. c. 2. n. 395.* definit genus hominum, quod ob fuenda mendacia miserrime mercede conducitur, ab ἄλη, *error*, & ὑφαίνω, *texo*. *Turneb. l. 2. c. 5.* holophantam vocat, h. e. ὁλοφάντην, quasi qui sit totus in ostentatione. *Plaut. Curc. 4. 1. 2.* Halophantam, an sycophantam hunc magis esse dicam, nescio. ¶ *Scalig. ad Fest.* suspicatur, hunc scripsisse *halopanta*, ut, παρὰ τὴν ἅλα similiter faceret, quemadmodum παρὰ τὸ σῦκον factum est *sycophanta*: *halopantam* autem nihil significare, sed Comice, & tempore lusisse *Plautum* propter habitum marinum ejus, de quo ibi loquitur. V. *Calophanta.*

Halōsis, f. 3. *presa*, *espugnazione*, ἅλωσις, captio, sive expugnatio. *Suet. in Nerone c. 38.* Lætusque flammæ, ut ajebat, pulchritudine, halosim Ilii decantavit. Optimi tamen Codices habent ἅλωσιν, græcis literis.

Halter. V. Alter.

Halus, m. 2. Gallis herba est, quæ Venetis cotonea, similis cunilæ bubulæ, cacuminibus thymo, dulcis, & sitim sedans. *Plin. l. 26. c. 7.*

Halyattes. }
Halyatticus. } V. Alyattes.

Halys, Calis, m. 3. *Lali Cosilirmac*, & interius *Oismagiuchi*, & Turc. *Aytocsu*, fl. ingens Asiæ min. Profluit ex Tauro M. fontes habet in Galatia, Paphlagoniam a Cappadocia dirimit, interluit Archelaidem urb. juxta Gangre labitur, rigatis aliquot urbibus Galatiæ, & Paphlagoniæ, in Euxinum mare cadit. ¶ Est & Halys fl. Lydiæ, juxta quem Crœsus a Cyro victus, & captus est, cum deceptus esset ambiguo Oraculi sensu: Crœsus Halym superans magnam pervertet opum vim. V. *Cic. de Divin. l. 2. c. 56.*

Hama, f. 1. vas, quo aquam hauriebant ad incendia restinguenda, ἄμη, *Plin. l. 10. ep. 42.* Nullus in publico sipho, nulla hama, nullum denique instrumentum ad incendia compescenda. *Juven. sat. 14. v. 304.* Dispositis prædives hamis vigilare cohortes Servorum noctu Licinus jubet. ¶ Hinc hamis instructus, & dolabris per urbem noctu stabat Præfectus Vigilum, quorum cohortes septem arcendis ignibus Augustus instituerat. V. in *Digestis tit. de Offic. Præf. Vig.* ¶ In antiq. libris legitur & *Ama*, sine aspiratione.

Hamæ, f. 1. opp. Campaniæ, in monte, ubi sylva adhuc nomen retinens, *Selva de Hami*, a Cumis 3. M. P. a lacu Tripolino non longe.

Hamadryădes, f. 3. ἁμαδρυάδες, Nymphæ sylvarum, eædem ac Viræ Querquetulanæ, quas vetustas credidit cum arboribus nasci, & interire, ab ἅμα, simul, & δρῦς, arbor, speciatim quercus, seu robur. *Virg. 10. Ecl.* Jam neque Hamadryades rursus, nec carmina nobis ipsa placent. V. *Ovid. l. 8. Metam. v. 738.* ¶ In singulari numero, *Stat. l. 1. silv. 3. v. 63.* Et non abruptos tibi reddet Hamadryas annos.

Hamatilis, le, o. 3. ἀγκιστρώδης, quod ad hamum pertinet. *Plaut. Rud. 2. 1. 10.* Post id hamatilem piscatum, saxatilemque aggredimur. *Tertull. advers. Gnost. in princip.* Hamatile spiculum.

Hamātus, a, um, o. 1. 2. *amato*, *pieno di ami*, ἀγκιστρωτός, hamo instructus, & munitus, vel habens figuram hami. *Cic. 4. Acad.* Hamatis, uncinatisque corpusculis. *Ovid. 2. Met.* Hamatisque viri laniaverat unguibus ora. ¶ *Hamata tegulæ* dicuntur a *Vitruv. l. 7. c. 4.* quæ ita formatæ sunt, ut habeant margines utrinque exstantes, quibus tamquam hamis inter se colligari possint. Ita enim eo loco legunt multi cum *Philandro*. At *Salmas. ad Vopisc. in Probo c. 21.* ex quibusdam MSS. contendit legendum esse *animata*: eas autem esse interpretatur, quæ in modum canaliculi factæ sunt, & utrinque spiramenta habent, h. e. foramina, per quæ humor, & humidus aer ibi collectus exire possit. ¶ *Hamata munera*, quæ ita dantur, ut alia subinde dona ad se alliciant. *Plin. ep. 30. l. 9.* Hos ego viscatis, hamatisque muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere.

Hamaxa, f. 1. ἅμαξα, signum in Cœlo, al. Arctos, Ursa, Septentrio, ita dictum, quod currus effigiem habet, currus autem Græce ἅμαξα dicitur. *Gell. l. 2. c. 21.*

Hamaxagōga, æ, m. 1. ἁμαξαγωγός, qui plaustris aliquid exportat, ab ἅμαξα, *plaustrum*, & ἄγω, *veho*. V. Exagoga.

Hamaxo, as, a. 1. sub jugum mitto currui ab ἅμαξα, currus. *Plaut. Truculent. 2. 2. 21.* Ita me amabit sarculum, ut ego me ruri hamaxari mavelim patalem bovem, cumque eo ita noctem in stramentis pernoctare perpetem, quam &c.

Hamaxobii, aut Hamaxobitæ, ἁμαξόβιοι, ἁμαξόβιοι, populi Sarmatiæ in plaustris habitantes. V. *Plin. l. 4. c. 12.* *Tertul. l. 1. adv. Marc. c. 1.* Hamaxobio instabilior.

Hamiōta, seu hamota, æ, m. 1. qui hamo ad piscandum utitur. *Plaut. Rud. 2. 1. 5.* Salvete fures maritimi, conchitæ, atque hamiotæ.

Hammites, m. 1. gemma similis ovis piscium. *Plin. l. 37. c. 10.*

Hammochrŷsus, i, ἀμμόχρυσος, gemma similis auro arenis mixto. *Plin. l. 37. c. 5. Solin. c. 50.*

Hammon. V. Ammon.

Hammoniăcum, vel ammoniacum, n. 2. ammoniaci lacryma, ferulæ succus, quam juxta Cyrenen Africa gignit, ab ἄμμος, arena, quod ab arbore sua distillans incidat in arenas, inque iis in grumos quosdam thuris modo concrescat, vel potius ab Ammonia Libyæ regione, in qua templum erat Jovis Ammonis, juxta quod istho ferulæ genus in primis nascebatur. *Plin. l. 12. c. 23.* ¶ Sumitur etiam pro sale Ammoniaco, ab eadem origine. Nam & in arenis invenitur, & optimum juxta Ammonis Oraculum ab accolis effoditur. *Plin. l. 31. c. 7. Diosc. l. 5. c. 85.*

Hammonitrum. V. Ammonitrum.

Hammonium, n. 2. coloris genus tendentis in subrufum. *Varro de re rust. l. 3. c. 2.* Num ibi vides hic citrum, aut aurum? num minium, aut hammonium? Aliqui Armenium legunt.

Hamo, as, avi, atum, a. 1. hamo utor, capto, *pescare coll' amo*, ἀγκιστρεύω. ¶ Item curvo in modum hami, ἀγκιστρόω. ¶ Utroque sensu caret latino exemplo. Nam quod ex Petron. Satyr. cir. princ. affert Thesaurus Fabris, his verbis: Artis severæ si quis hamat effectus: plures sunt qui legunt *amat* sine aspiratione. Quod autem cæteri Lexicographi addunt ex *Claudiano l. 2. in Rufin. v. 358.* Flexilis inductis amatur lamina membris: meliores Codices habent *animatur*, & id videtur sensus ipse postulare.

Hamotrahōnes, m. 3. piscatores, vel qui cadavera hamo in Gemonias scalas trahebant. *Festus.*

Hamŭla, f. 1. dim. ab hama. *Col. l. 10. v. 387.* Aut habilem lymphis hamulam, Bacchove lagenam.

Hamŭlus, i, m. dim. ab hamus. *Plaut. Stich. 2. 1. 17.* Fert hamulum piscarium. ¶ Item uncinus, quo Medici Chirurgi pterygion ex oculo eximunt. *Cels. l. 5.* Specillo auriculario protrahendum est, aut hamulo retuso.

Hamus, m. 2. *amo*, חכה, Ger. *kessen*, Gal. *hameçon*, Hisp. *anzuelo*, ἄγκιστρον, uncus, ex quo piscatores escam suspendunt ad capiendos pisces, ab ἅμμα, *vinculum*, quod ab ἅπτω, *necto*, quia hamo velut ferreo vinculo aliquid adnectitur. *Cic. de Sen.* Escam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces. ¶ Accipitur etiam pro catena. Imo aliqui existimant, hanc primam esse significationem, ab ἅμμα, *vinculum*, ut dictum est. *Virg. 3. Æn. v. 467.* Loricam consertam hamis, auroque trilicem, hoc est, catenulis aureis. ¶ Item pro instrumento ferreo: quo linum pectitur. *Plin. l. 19. c. 1.* Et ipsa tamen pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. ¶ Item pro opere dulciario. *Apul. l. 10. A. A.*

Hannĭbal, (melius quam Annibal) alis, m. vir Carthaginiensis, filius Asdrubalis. Ob rem male gestam a Carthaginiensibus lapidibus obrutus fuit. *Oros. l. 4.* Livius scripsit, cruci fuisse affixum. ¶ Fuit item Hannibal hujus filius, qui missus est ab Amilcone, seu Himilcone duce in Lilybæum, quod a Romanis oppugnabatur, ad Siculos in officio continendos. *Polyb.* ¶ Fuit præterea Hannibal alius Rhodius, dux item Carthaginiensis in eodem bello, qui tandem a Romanis interceptus est. *Polyb.* ¶ Fuit postremo Hannibal Amilcaris filius, qui omnes illos fama, virtuteque superavit. Hunc adhuc impuberem jurejurando ante aras pater astrinxisse fertur, ut, quam primum per ætatem liceret, arma contra Romanos sumeret. Igitur in Hispaniam trajecit, & Saguntum, aliasque urbes expugnavit. Inde superatis Alpibus in Italiam venit, ubi multis cladibus Romano populo illatis, quas accurate persequitur *Liv. Dec. 3.* tandem in Africam revocatus, ibique a Scipione Africano superiore devictus, primo Ephesum ad Antiochum Regem, postea in Bithyniam ad Regem Prusiam profugit: a quo ne Romanis enixe petentibus dederetur, ipse sibi mortem conscivit, veneno absumpto, quod in anulo servabat. Vide *Nepotem in ejus vita.*

Hanno, onis, m. nomen trium virorum Carthaginiensium: Horum primus temporibus Philippi Macedoniæ regis privatis opibus potens, in libera Republica regnum affectavit, sed post varios conatus, insidiasque civibus paratas, ab iisdem captus, virgis cæsus, deinde effossis oculis, manibus cruribusque fractis, cruci affixus est. *Justin. l. 21. c. 4.* Hanno alter a Carthaginiensibus cum exercitu missus contra Agathoclem Siciliæ tyrannum, in pugna interfectus est. *Justin. l. 22. c. 6.* Tertius Hanno fuit factionis Barchinæ, tempore belli Punici secundi, cumque

auctor pacis semper esset, nequaquam exauditus est, inquit Liv. l. 21.

Hanŭlum, n. 2. idem, ac fanulum, apud vet. dim. ab hanum, idest, fanum. Festus.

Hapalar. V. Apalar.

Haphe, es, ἁφὴ, inspersio pulveris, quo athletæ membra perfundebant, postquam ceromate inuncti essent, ut in lucta prehendere adversarium commodius possent. Hoc modo illita corpora flavum colorem induebant. Martial. l. 7. ep. 66. Harpasto quoque subligata ludit, Et flavescit aphe. Senec. ep. 57. A ceromate nos aphe excepit. ¶ Origo vocis est ab ἧψα præterit. verbi ἅπτομαι, tango.

Happalopsis, idis, nomen condimenti fictum a joculari coquo, apud Plaut. Pseud. 3. 2. 47.

Hapsus, m. 2. ἅψος, vinculum, aut cingulum, quo pars affecta velatur, cingiturque, idest, glomus stuparum, filamentorum, lanæ, quantum manu capi potest, ab ἅμμα, nexus, vinculum, quod ab ἅπτω, necto, alligo. Cels. l. 7. c. 26. Inducendusque hapsus lanæ mollis tepido oleo repletus.

Hara, æ, f. stalla di porci, porcorum stabulum. Cic. in Pis. c. 16. Ex hara producte, non ex schola. Ovid. ep. 11. v. 104. Tertius immundæ cura fidelis haræ. ¶ Hara suis, convicium est in sordidum & impurum hominem. Plaut. Most. 1. 1. 39. ¶ Dicitur etiam de septo, in quo includuntur anseres. Varr. l. 3. R. R. c. 10. de anseribus. Singulis, ubi pariant, faciunt haras quadratas. Colum. l. 8. c. 14. Anser pascitur in hara clausus cum matre.

Haringa. V. Haruga.

Hariŏla, æ, f. 1. mulier, quæ hariolatur. Plaut. Mil. 3. 1. 98. Quod dem hariolæ, atque haruspicæ.

Hariolatĭo, f. 3. μαντεία, actus hariolandi. Cic. 1. de Div. c. 31. Missa sum superstitiosis hariolationibus.

Hariolor, aris, d. 1. profetare, indovinare, נבא, Germ. wahrsagen, Gal. deviner, Hisp. adevinar, μαντεύομαι, divino, vaticinor, ab hariolus. Cic. 1. de Div. Neque eos, qui quæstus causa hariolantur. Id. Att. l. 8. Non hariolans, ut illa, cui nemo credidit, sed conjectura prospiciens. Adde Ter. Phorm. 3. 2. 7.

Hariŏlus, li, m. 2. profeta, indovino, נביא, Ger. wahrsager, Gal. devin, Hisp. adevino, μάντις, futurorum divinator, qui divina mente fatur, quæ ventura sunt, ab antiquo fariolus, quod a fari. Cic. de Div. l. 1. c. 2. Ex quo genere sæpe hariolorum etiam, & vatum furibundæ prædictiones.

Harmedŏne. V. Hermedone.

Harmonia, f. 1. armonia, concordanza, Germ. wollantung, Gall. harmonie, Hisp. harmonia, ἁρμονία, apta omnis commissura, ac compages, compositio, concordia, convenientia, ab ἁρμόζω, apto. Quint. l. 1. c. 10. Nec illa modo contenti dissimilium concordia, quam vocant harmoniam. ¶ Translate sumitur pro symphonia, seu concentu. Cic. 1. Tusc. c. 18. Harmoniam autem ex intervallis sonorum nosse possumus, quorum varia compositio etiam harmonias efficit plures. Id. 3. de nat. Deor. Canere ad harmoniam.

Harmonia, f. 1. filia Gelonis, uxor Themistii. ¶ Item Martis, & Veneris filia, Cadmi uxor, cui Vulcanus pulchrum, sed exitiale monile dedit, eo quod ex conjugis adulterio fuisset prognata. Ovid. l. 4. Met.

Harmonĭce, es, f. armonia, ars harmonica. Vitruv. l. 5. c. 3. Theatrorum per harmonicem ad augendam vocem ratiocinationes ab antiquis sunt constitutæ.

Harmonicus, a, um, o. 1. armonico, ἁρμονικός, quod ad harmoniam attinet. Plin. l. 2. c. 109. Harmonica ratio, quæ cogit rerum naturam sibi ipsam congruere. Adde Varr. l. 9. L. L.

Harmŏge, es, ἁρμογή, unione de' colori nella pittura, ars seu ratio, qua unus color cum altero apte conjungitur, ut paulatim minuantur, misceanturque sic, ut transire alter in alterum in confinio videatur. Plin. l. 35. c. 5. Commissuras colorum, & transitus harmogen appellaverunt.

Harpa, æ, f. 1. instrumentum musicum. Venant. Romanusque lyra plaudat tibi, barbarus harpa.

Harpa, avis. V. Harpe.

Harpaction, seu harpacticon, n. 2. genus gummi, ab ἁρπάζω, rapio, ob celeritatem avellendi. Plin. l. 33. c. 16.

Harpăge, es, f. ἁρπαγή, instrumentum, quo muros oppugnabant. Sisen. apud Non. Falces injectas comminuunt, pluteos propius collocatis harpagis dejiciunt.

Harpaginetulus, i, m. diminut. parvus harpago. Vitruv. l. 7. c. 5. Harpaginetuli striati. Ita Thesaur. Fabr. Verum hoc Vitruvii loco mire torquentur Interpretes, quorum alii alias reponunt lectiones, alii verba prope desperata putant. V. Bald. in Lex. Vitruv. ubi omnium congessit sententias.

Harpăgo, onis, m. uncino, con che si legano le navi insieme alla guerra, Ger. schiffhacken, Gal. croc, Hisp. ciovue, ἅρπαξ, instrumentum ferreum, in fine aduncum, quo in navalibus prœliis apprehenduntur naves, & tanquam in continenti coguntur dimicare, ab ἁρπάζω, rapio. Liv. l. 30. c. 10. Asseres ferreo unco præfixi (harpagonas vocant milites) ex Punicis navibus injici in Romanos cœpti. Curt. l. 4. Ferreæ manus (harpagonas vocant) quas operibus hostium injicerent. ¶ Est & aliud instrumentum hoc nomine, quo ea, quæ in puteum, vel fluvium deciderint, extrahuntur. Hujus inventor traditur fuisse Anacharsis Philosophus. Plin. l. 7. c. 56. ¶ Harpago etiam est instrumentum ferreum, quod a nonnullis canis vocatur, quo vasa vinaria constringuntur, ut commodius inducantur circi. ¶ Denique harpago raptorem, aut furem significat. Plaut. Trinum 2. 1. 13.

Harpăgo, as, a. 1. rapire, rampinare, ἁρπάζω, rapio, ab ἁρπαγὴ, raptus, rapina, quod ab ἁρπάζω, rapio. Plaut. Aul. a. 2. sc. 2. v. 24. Hei misero mihi, aurum mihi intus harpagatum est.

Harpalĭce, f. 1. mulier Harpali Thracum Regis filia, quæ patrem a Getis captum liberavit. Serv. in 1. Æn. v. 317.

Harpălus, m. 2. nomen prædonis. Cic. 3. de nat. Deor. Et canis apud Ovid.

Harpastum, n. 2. palla del calcio, ἁρπαστόν, genus pilæ grandioris, quam pila paganica, minoris tamen, quam follis, ab ἁρπάζω, rapio, quod plures projectum harpastum conentur arripere, & extra ludi limites ejicere. Nam hoc pilæ genus non repercutitur, sed cum multi ludentes in duas partes divisi sunt, quisque annititur pilam arripere, & ad suos, qui post se sunt viciniores limitibus, transmittere, ejusque partis victoria est, quæ pilam extra limites adversariæ partis ejecerit. Laboriosum ludi genus est, grandioribusque tantum conveniens. Cum enim multi simul pilam arripere conantur, in terram se invicem prosternunt, pulvereque, & sudore infecti flavescunt. Mart. l. 4. epigr. 19. Seu lentum ceroma teris, tepidumque trigona, sive harpasta manu pulverulenta rapis.

Harpax, gis, vel gos, f. 3. ἅρπαξ, verticillus ex electro, ab ἁρπάζω, rapio, quod folia, & festucas rapiat. Plin. l. 37. c. 2. de electro. In Syria fœminas verticillos inde facere, & vocare harpaga, quia folia, & paleas, vestiumque fimbrias rapiat.

Harpe, es, vel Harpa, æ, f. 1. ἅρπη, ensis in summitate falcatus, quo Mercurius usus fertur in occidendo Argo, & Perseus in amputando Medusæ capite. Ovid. 5. Met. v. 69. Vertit in hunc harpen madefactam cæde Medusæ. ¶ Est etiam harpa, vel harpe avis rapax, ex vulturum genere. Alciat. Emblem. 140. Plin. l. 10. c. 74.

Harpocrătes, m. 3. Ἁρποκράτης, Græcus Philosophus, cujus eruditio, ac præcepta in id maxime tendebant, ut silentium præciperet, & omnibus rebus anteponeret. Habitus est Deus silentii. Hujus simulacrum in sacris Isidis, & Serapidis adhibebatur, quod digito labiis impresso admonere videbatur, ut silentium fieret. Hinc prov. Reddere Harpocratem, pro silentium imponere. Catull. in Gell. carm. 73. Patrui perdepsuit ipsam uxorem, & patruum reddidit Harpocratem.

Harpyïæ, f. 1. Arpie, Ἅρπυιαι, aves, filiæ Neptuni, seu Ponti, & Terræ, al. Thaumantis, & Electræ, quæ tres numerantur, Aello, Ocypete, Celæno, ab ἁρπάζω, rapio. A Suida rapaces Dæmones vocantur. Incolebant Strophades ins. Virg. 3. Æn. v. 216. Homerus Celæno Podargen vocat, & ex ea dicit Zephyrum ventum Achillis equos Balium, & Xanthum genuisse.

Haruga, vel Aruga, vel Arviga, vel Haringa (totidem enim modis legitur) hostia, cujus adhærentia auspicabantur exta. Fest. & Donat. ad Terent. Porm. 44. V. Arviga.

Harundulatio. V. in litera A.

Haruspex, vel aruspex, icis, m. 3. Indovino, Profeta, כהן, Ger. wahrsager, Gal. devin, Hisp. adevino, ἱεροσκόπος, ἱερεύς, qui hostias inspectis, futura prædicit. Cic. Phil. 3. c. 8. Cum Haruspices ex tota Hetruria convenissent. ¶ Donatus ad Terent. Phorm. 4. 5. derivat ab Haruga: alii aliunde.

Haruspĭca, æ, f. indovinatrice, נביאה, Ger. wahrsagerin, Gal. devine, Hisp. adevinadora, divinatrix. Plaut. Mil. 3. 1. 98. Da, quod dem hariolæ, atque Haruspicæ.

Haruspicina, f. 1. l'arte d'indovinare, נבואה, Ger. kunst des wahrsagens, Gal. l'art de deviner, Hisp. el arte de devinar, ἱεροσκοπική, ars divinandi ex cæsarum hostiarum extis. Cic. 2. de Div. Ut ordiar ab Haruspicina, quam ego Reip. causa, communisque religionis colendam censeo. ¶ Haruspicinam facere, est exercere. Cic. l. 6. Fam. ep. 18. Cum qui hodie Haruspicinam facerent, in Senatum Romæ legerentur.

Haruspicinus, a, um, o. 1. 2. quod ad Haruspicinam spectat, ut Libri haruspicini, qui de Haruspicina, hoc est, Haruspicum arte præcepta tradunt. Cic. 1. de Div. c. 33. Quod Hetruscorum declarant & Haruspicini, & Fulgurales, & Rituales libri.

Haruspicium, n. 2. actus divinandi ex inspectione extorum, & ponitur etiam pro ipsa arte. Catul. carm. 89. Et discat Persicum haruspicium.

Hasta, æ, f. asta, lancia, רמח, חנית, Ger. ein spiess, Gal. lance, pique, Hisp. lança, pica, δόρυ, λόγχη, instrumentum ex ligno terete, cuspide præferrata, quo milites in bello utuntur. Cic. 2. de Fin. Evelli jussit eam, qua transfixus erat, hastam. ¶ Hastæ usus etiam in nuptiis fuit. Sponsus enim comam sponsæ cuspide hastæ distinguebat. Hujus rei causam Plutarchus ad matrimonii felicitatem traducit. Ab aliquibus scriptum est, supra sponsæ caput hastam de corpore gladiatoris eductam poni solitam fuisse, vel ut ostenderetur, promptum esse supplicium, si conjugii fidem violasset, vel ut declararetur, sponsam nuptiarum jure viri imperio subjici, quia hasta imperii symbolum est, vel quoniam matronæ in tutela Junonis Curitis essent, quæ ita vocabatur ab hasta ferenda, quæ Sabinorum lingua curis dicebatur. Sigon. de ant. jur. C. R. l. 1. c. 9. Ovid. 2. Fast. Nec tibi, quæ cupidæ matura videbere matri, comat virgineas hasta recurva comas. ¶ Hastam abjicere, prov. locutio est causæ diffidere, & contentionem relinquere, ducta translatione a militia, in qua qui desperant, & fugiunt, arma abjiciunt. Cic. pro Mur. c. 21. Videsne tu illum tristem, demissum? jacet, diffidit, abjecit hastam. ¶ Ponitur etiam pro auctione, incanto, quia auctio cum esset, hasta erigebatur. Hinc Hastæ subjicere bona alicujus, est ea publica auctione vendere, apud Fest. &, locare ad hastam, apud Colum. præfat. l. 1. Sed aliqui dicunt, auctionem fuisse, cum fieret publica venditio, & res traderetur plus offerenti, ab augendo pretio, venditionem vero hastæ fuisse alienationem publicam bonorum eorum, qui damnati, proscriptive fuissent. Cic. Ph. 2. Itaque hastam semper videre cupiunt ii, qui nostris bonis imminent. ¶ Hasta pura dicitur, quæ sine ferro est, & signum est pacis. Hac donabantur milites, qui in bello fortiter fecissent. Sueton. Claud. c. 28. Posidem spadonem Britannico triumpho inter militares viros hasta pura donavit. ¶ Erat etiam hasta insigne judiciorum decemviralium, & centumviralium: nam hujusmodi judices hasta in foro posita judicabant. Martial. l. 7. ep. 53. Centum gravis hasta virorum. ¶ Translate hastæ dicuntur argumenta oratoria. Cic. l. 1. Or. c. 57. Non est difficile Oratori auctorem aliquem invenire, a quo cum amentatas hastas acceperit, ipse eas oratoriis lacertis viribusque torquebit.

Hastarium, rii, venditio auctionaria, vel liber auctionum, ab hasta. Tertul. in Apolog. c. 13. In hastario vectigales sumus.

Hastarius, ii, m. 2. miles hasta armatus. Ammian. l. 27. c. 2. Cum paucis captus ab hastariis. Al. tamen leg. Ascariis.

Hastātus, o. 2. 2. λογχοφόρος, δορατής, qui utitur hasta, vel qui hasta armatus est. Hastati apud Romanos erat unum ex quatuor peditum generibus (nam pedites alii erant velites, alii hastati, alii principes, alii triarii) qui primo quidem hastis pugnare soliti sunt, & iis non jaculatoriis, sed stabilibus, hoc est contis: postea vero pila etiam, & gladios adhibuerunt. In acie secundum obtinebant locum, scilicet post velites, & ante principes, primique staturam, & gravem pugnam inibant. V. Lips. de milit. Rom. l. 2. Dial. 2. & l. 4. Dial. 1. Liv. l. 22. Pugna exorta est, non illa ordinaria per principes, hastatosque, & triarios. ¶ Primus hastatus erat, qui duas centurias, idest ducentos homines ducebat in acie secunda, quem & Ducenarium appellaverunt. Veget. l. 2. de re milit. c. 8. Secundus hastatus centuriam, & semis, idest centum & quinquaginta milites gubernabat. Id. ibid. ¶ Apud Cic. l. 1. de Divin. c. 35. videtur significare primam hastatorum centuriam: Hæc sunt ejus verba: Cum signifer primi hastati signum non posset movere loco. Adde l. 2. c. 31.

Hastĭcus, a, um, adject. ab hasta. V. Astycus.

Hastĭfer, a, um, qui hastam fert. Inscript. apud Reines. class. 1. n. 163.

Hastīle, is, n. 3. fatto a guisa d'asta, Ger. spiesstange, Gal. fait en forme de lance, Hisp. hastil, hasta, δόρυ, scapus, lignum hastæ, & generatim quod ad hastæ formam factum est, hoc est lignum teres, & oblongum, cujusmodi est hasta. Virg. 5. Æn. Præfixa hastilia ferro. Cic. pro Rab. Mancus, & membris omnibus captus, ac debilis, hastili innixus, &c.

Hastŭla regia, a Latinis dicitur radix, & bulbus asphodeli, ut Plin. 21. 22. docet: tota item herba ita appellatur, ut Apul. de herb. c. 32. innuit. Quam Latini fortasse sic appellarunt, quia florens regii sceptri, quod brevis quodammodo hasta est, speciem refert: vel quia est herbarum clarissima: quam ob causam & heroion, ἡρώιον, dicta est, ut scribit Plin. 22. 22. Quare rectius hastula, quam astula scribi videtur.

¶ Ha-

¶ *Hostule* pro astula, seu assula. V. in lit. A.

Hau, V. Au.

Haud, adv. *non*, οὐ, οὐκ, non, ab οὔτε, & per apostrophum οὔτ', vel potius ab οὐδέ, vel οὐδ', *neque*. Antiqui pro *haud* dicebant *aud*, & *aut*. Eodem enim modo & disjunctivam, & negantem particulam scribebant. Post discriminis causa pro negandi adverbio scripsere *haut*, vel *haud*. *Scalig. de caus. L. L.* putat scribendum semper *haut*. *Victorius. Lambin. Lips.* & alii censent scribendum *haut*, si sequatur consona, *haud*, si vocalis. Ceterum in antiquis libb. editis, & MSS. promiscuus est usus. Consuetudo obtinuisse videtur, ut *haud* semper scribatur. *Cic. Fam. 9. ep. 15.* Est id quidem magnum, atque haud scio an maximum. *Virg. Æn. 3. v. 236.* Haud secus ac jussi faciunt. *Ter. Eun. 2. 3.* Haud diu est.

Haudquaquam, adv. *in niun modo*, οὐ μή, nequaquam, nullo pacto, nullo modo. *Cic. 2. de Or. c. 33.* Haudquaquam id est difficile Crasso. *Liv. l. 28. c. 6.* Haudquaquam ad spem eventus respondit.

Haveo. V. Aveo.

Haurio, is, hausi, haustum, a. 4. *tirar fuori*, שאב, Ger. *schoepffen*, Gal. *tirer*, *puiser*, Hisp. *sacar*, ἀρύομαι, ἀντλέω, extraho humorem, & educo ex profundo aliquo loco, ab ἀρύω, inserto a more Æolum, quod ab ἐρύω, *traho*. *Cic. in Acad.* Ut ea a fontibus potius hauriant, quam rivulos consectentur. *Id. in Bruto*, Si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet. ¶ Per metalepsin consequentis est vacuare, consumere, ut Poculum haurire, &c. *Virg. 1. Æn.* Ille impiger hausit spumantem pateram. *Cic. de Ar. Resp.* Quæ unquam Charybdis tantos haurire gurgites posset? ¶ Translate sumitur pro accipere, percipere. *Cic. in Rull.* Sumptum hausit ex ærario. *Id. in Bruto.* Artes, quas domo haurire non posses, accersivisti ex urbe Athenarum. *Id. pro Cæl.* Vidi, & illum hausi dolorem vel acerbissimum in vita. ¶ Item pro consumere. *Liv. l. 5. c. 7.* Tam longi temporis opus incendium hausit. ¶ Item pro perferre, ducta metaphora a poculis, seu a potione rerum amararum. *Cic. in Tusc.* Is propagatione vitæ quot, quantas, quam incredibiles hausit calamitates! ¶ Item pro peragere, percurrere. *Virg. 4. Georg.* Et medium Sol igneus orbem hauserat. ¶ Item pro confodere, vulnerare. *Virg. 10. Æneid. v. 314.* Per tunicam squallentem auro latus haurit apertum. ¶ Haurire auribus, est audire. *Virg. 4. Æn. v. 359.* Vocemque his auribus hausi. ¶ Haurire oculis, est aspicere, videre. *Virg. 4. Æn. v. 661.* Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus. ¶ Haurire cœlum *respirare*, *Id. Æneid. 10.* ¶ Haurire lucem, *venir alla luce*. *Id. Georg. 2.* ¶ Haurire animo est percipere, recipere. *Virg. 12. Æn. v. 26.* Simul hæc animo hauri. ¶ *Haurire supplicia*, est pœnas luere. *Virg. 4. Æn. v. 383.* Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt, supplicia hausurum scopulis. ¶ *Haurire cibum*, est vorare. *Colum. l. 8. c. 17.* Quia dentibus carent, aut lambunt cibos, aut integros hauriunt. ¶ Apud *Virg. 3. Georg. v. 106.* Exultantiaque haurit Corda pavor pulsans. hoc est ferit, defatigat percellit. ¶ Hauriri gurgitibus, pro mergi, undis opprimi. *Liv. l. 1.* In paludibus quidam conjecti, profundo limo cum ipsis equis hausti sunt. ¶ Invenitur præterit. *haurivi*, vel *hauri*, *&c. apud Priscian. l. 10.* Cum idem quoque haurierit. ¶ Hinc supinum *hauritum*: item *hausum*. *Juvenc. in Joan. 4.* Hauritura cavis puteï penetralibus undas. *Apul. l. 2. A. A.* Lagena facilis hauritu. *Virg. Æn. 4. v. 383.* Supplicia hausurum, &c.

Haustor, oris, m. qui haurit, aut bibit. *Lucan. l. 9. v. 591.* Ultimus haustor aquæ.

Haustrum, i, n. 2. ἄντλιον, machinæ genus est, teste Budæo, rotam habens, qua calcata aquam e puteis, vel fluminibus haurimus, quod & tympanum vocatur, a sup. *haustum*. Sed *Nonius c. 1. n. 43.* mavult, haustra esse ipsos cados, hoc est situlas, in hujusmodi machinis, quibus aqua hauritur. Vossius dicit, haustra Nonium cados, & ἄντλια exponere, sed parum commode, haustra enim vocari, quæ Vitruvio sunt modioli rotæ additi ad aquam hauriendam. *Lucr. l. 5. v. 517.* Ut fluvios versare rotas, atque haustra videmus.

Haustus, a, um, o. extractus e loco profundo, partic. ab haurior. *Cic. Div.* Aqua e puteo hausta. ¶ Ponitur item pro accepto. *Cic. 1. de Div.* A qua haustos animos, & delibatos habemus. ¶ Item pro absumpto, devorato, *consumato*, *divorato*, ἐντλεῖσθαι. *Liv. 3. bell. Mac.* Multæ naves ejectæ, multæ ita haustæ mari, ut nemo in terram enaverit.

Haustus, us, m. 4. *cavamento*, *estrazione*, ἄντλησις, eductio liquoris ex aliquo loco. *Col. l. 1.* Putealis quæratur aqua, quæ non sit haustus profundi. *Ovid. 6. Met. v. 356.* Haustus aquæ mihi nectar erit. *Curt. l. 5. c. 5.* Alium domi esse cœli haustum, alium lucis aspectum. *altra aria*, *altro clima*. *Virg. 4. Georg. v. 220.* Esse apibus partem divinæ mentis, & haustus Æthereos dixere. *h. e.* divinos spiritus. ¶ A Jurisconsultis *haustus* dicitur jus hauriendi aquam e puteo vicini. *Cic. pro Cæcin. c. 26.* Aquæductus, haustus, iter, actus. Adde *Pompon. leg. si mihi. Dig. de servit. prædior. rustic.* ¶ Haustus mentio fit etiam in lapidibus sepulcralibus, in quibus de itu, *aditu*, & *abitu*. Nam præter tria hæc jura, aliquando jus *haustus* addebatur propter usum aquæ in inferiis, & sacrificiis mortuorum adhiberi solitæ.

H ANTE E.

Heautontimorumĕnos, f. 2. Ἑαυτὸν τιμωρούμενος, nomen est comœdiæ Terentianæ, quod nos *Seipsum excrucianten* interpretari possumus, ab ἑαυτόν, *seipsum*, & τιμωρέομαι, *punio*, *excrucio*, *il Macerante*. Inducitur enim senex Menedemus seipsum excrucians, quod filium Cliniam duritia sua in militiam proficisci compulerit.

Hebdomada, æ, idem ac hebdomas, *settimana*, ab acc. Græco hebdomada, ut *Narbona* a Narbon, *Thebaida* a Thebas. *Gell. l. 3. c. 10.* Tum ibi addit, se quoque jam duodecimam annorum hebdomadam ingressum esse, & ad eum diem septuaginta hebdomadas librorum conscripsisse V. *Hebdomas*.

Hebdomadălis, le, adject. ad hebdomadam pertinens. *Sidon. l. 9. ep. 3.* Ecclesia dedicata festis hebdomadalibus.

Hebdŏmas, adis, f. 3. *settimana*, שבוע, Ger. *ein woochen*, Gal. *semaine*, Hisp. *semana*, ἑβδομάς. Sumitur generatim pro numero septenario, sicut *ogdoas* pro octonario, *enneas* pro novenario, *decas* pro denario. Quare non solum de diebus dicitur, sed etiam de annis, & quibuscunque rebus, quæ septenario numero comprehenduntur. *Gell. l. 3. c. 10.* Hi, qui justissime in utero sunt, quadragesima denique hebdomade ita nascuntur, &c. *h. e.* post dies ducentos, & octuaginta. ¶ Usurpatur etiam de critico Medicorum die, qui in morbis certa vel salutis, vel mortis signa afferre solet. *Cicer. Fam. 16. ep. 9.* Symphoniam Lysonis velim vitasses, ne in quartam hebdomada incideres. Manut. legit *hebdomadem*, quæ terminatio Latina est; alii *hebdomadem*, tamquam a recto *hebdomada*. V. *Gell. loc. cit.*

Hebdomatĭcus, a, um, adject. ad hebdomadam pertinens. *Jul. Firmic. l. 4. c. 14.* Septeni, & noveni anni a Græcis hebdomatici dicuntur.

Hebe, f. 1. Ἥβη, Latine Juventas, Dea juventutis, vigor ætatis, a voce Græca allata. Filia fuit Jovis, & Junonis. Sed Latini Poetæ asserunt, filiam fuisse Junonis absque patre. Apollo enim, cum Junoni novercæ convivium in patris sui domo parasset, inter alia lactucas agrestes ei apposuit, quas cum Juno avide comedisset, illico usque tunc sterilis, prægnans effecta est, peperitque Heben. Eam postea Jupiter ob formæ elegantiam ad officium pincernatus assumpsit, Deamque juventutis effecit. Fingunt enim Poetæ, Heben Diis pocula ministrare, quo innuunt, Deos non senescere. Tandem cum Jupiter una cum cæteris Diis apud Æthiopes comessaturus ivisset, contigit, ut Hebe administrans eis pocula, perque lubricum minus caute incedens caderet, revolutisque vestibus obscœna Superis monstraret. Quamobrem ab officio est amota, ejusque loco Ganymedes subrogatus. Sed Homerus scripsit, Heben non omnino ab officio esse remotam, sed illam cæterorum Deorum deinceps pincernam fuisse, Ganymedem solius Jovis. Postremo Herculi in Deos relato uxor data est. V. *Boccat. l. 9. Gen.*

Hebĕnus. V. Ebenus.

Hebĕo, es, n. 2. *esser ottuso*, *pigro*, ἀμβλύνομαι, hebes sum. *Liv. l. 29. c. 45.* Num ferrum hebet, an dexteræ torpent? *Virg. 5. Æn. v. 396.* Sanguis gelidus hebet.

Hebes, tis, o. 3. *ottuso*, *grosso*, כהה, Ger. *stumpff*, *toll*, Gal. *rebouché*, *lourd*, *grossier*, Hisp. *boto*, *grossero*, *rudo*, ἀμβλύς, obtusus, crassus, minime acutus. Hebes per Metaphoram de hominibus dicitur, proprie autem competit corporibus obtusis, vel etiam crassis. *Cic. 2. Acad.* Quid? Lunæ quæ lineamenta sunt, potest ne dicere? cujus & nascentis alias hebetiora, alias acutiora videntur cornua. ¶ Translate, ut dictum est, sumitur pro stupido, tardo, acumine carente. *Cic. 10. Phil. c. 8.* Scilicet hæc Pansa aut non videt (hebeti enim ingenio est) aut negligit. *Id. de Div. c. 30.* Epicurum, quem hebetem, & rudem dicere solent Stoici. *Id. pro Planc. c. 27.* Aures hebetiores. *Plin. l. 9. c. 3.* Tanta solertia animalium hebetissimis quoque est.

Hebesco, is, n. 3. *divenir ottuso*, כהה, Germ. *stumpff*, *oder toll woerden*, Gal. *se rebouchet*, *devenir grossier*, Hisp. *embotarse*, *bolverse rudo*, ἀμβλύνομαι, hebes fio. *Cic. 1. Tusc. c. 30.* Sic mentis acies se ipsa intuens nonnunquam hebescit. ¶ Sumitur etiam pro languescere, desidiorem, & remissiorem fieri. *Sal. in Catil.* Postquam divitiæ honori esse cœpere, & eas gloria, imperium, potentia sequebatur, hebescere virtus cœpit.

Hebetatĭo, f. 3. idem quod hebetudo. *Plin. l. 28. c. 6.* Medetur & lumborum dolori, oculorum hebetationi, mente captis, & melancholicis.

Hebetātrix, icis, f. quæ hebetat, & obtundit. *Plin. l. 2. c. 13.* Umbra hebetatrix.

Hebetatus, a, um, adject. tardus, obtusus, *ottuso*, *stupido*. *Suet. Claud. c. 2.* Animo simul & corpore hebetato. *Justin. l. 6. c. 8.* Reip. vires hebetatæ.

Hebetesco, is, n. 3. frequentat. ab hebesco. *Plin. lib. 28. c. 7.* Certum est, aciem in cultris tonsorum hebetescere.

Hebĕto, as, a. 1. *rendere ottuso*, Germ. *stumpff*, *oder toll machen*, Gall. *rebouchet*, Hisp. *embotar*, ἀμβλύνω, obtundo. *Liv. lib. 8. c. 10.* Cum hastas aut perfregissent, aut hebetassent. *Plin. l. 20. c. 6.* Porrum oculorum aciem hebetat. *Id. l. 2. c. 13.* Lunam convenit umbra terræ hebetari.

Hebetūdo, f. 3. ἀμβλύτης, obtusitas rei alicujus carentis acumine, & translate stupiditas, vel tarditas mentis, seu ingenii, visus, & similium. *Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 14.* Hebetudo sensuum.

Hebræi, m. 2. *Ebrei*, Ἑβραῖοι, Judæi, ab Hebero Semi pronepote, quia eo tempore, quando linguarum facta est varietas, in sola familia Heber lingua, quæ antea fuit, remansit. *Joseph. lib. 1. Antiq. Jud. cap. 14. Euseb. de præp. Euang. l. 2. c. 4. Theophilus lib. 3. contra Græces*, & alii. Sed *Ambros. in c. 13. ad Philip.* censet dici quasi Abræos ab Abrahamo auctore gentis. *Hieronym. Theodoret.* & quidam alii Hebræos dici volunt ab עבר, *trans*, *citra*, *super*, quasi transitores, quia Abraham, cum prius in Mesopotamia habitaret, divino jussu, patris domo relicta, trajecit Euphratem, &c.

Hebræus, a, um, adject. ab Hebræis. *Stat. l. 4. Silv. 2. v. 212.* præreptaque templis Thura, Palæstini simul, Hebræique liquores; ubi videtur balsamum intelligere.

Hebraice, adverb. Hebræorum more. *Lactant. l. 4. c. 5. sub fin.* Hebraice Messias dicitur.

Hebron, Ebron, Eleutheropolis, antea Cariath Arbe, seu Tetrapolis, *Hebron*, *al. Calil*, urbs Palæstinæ, antiquissima, 7. annis ante Tanim Ægypti condita, sub Chananæis urbs Regia, postea in Tribu Juda, & Levitis data totius Tribus maxima, & Davidis Regis per 7. annos sedes. Sed aliis Eleutheropolis differt ab Hebron, a qua distat 8. M. P. in Occ. a Hierosolymis 20. Gazam versus Veteri urbe excisa, nova Hebron in vicino loco constructa est.

Hebrus, m. 2. *Marizo*, fl. ingens Thraciæ, qui ex Hæmo monte, al. ex Rhodope oritur, ac in Ægæum mare, rigatis Philippopoli, Hadrianopoli, & Trajanopli urb. inter Maroniam, & Ænon urb. al. e regione Samothraciæ ins. cadit. Celebratur propter aurum, quod ex arena ejus colligitur. Cognominatur Oeagrius ab Oeagro, Orphei patre, quia in eum Orphei caput a Ciconum mulieribus bacchantibus interfecti projectum fuit. *Ovid. 11. Met. v. 50.*

Hecăle, f. 1. anus paupercula, a Callimacho justo volumine decantata. Hæc Theseum adolescentem hospitio excepit. *Apul. l. 1. Metam. Plin. lib. 22. c. 22.* ¶ Ob eam rem ei sacrificia fuere instituta, quæ Hecalesia dicebantur. *Plutarch. in Thes. Petron. in Satyr.* & ibi *Salmas.*

Hecatæus, m. 2. Historicus Milesius, Prothagoræ auditor, qui primus historiam soluta oratione scripsit. *Suidas.* ¶ Item sculptor nobilis, apud *Plin. l. 33. c. 12.*

Hecăte, es, f. 1. & Latina terminatione *Hecata* apud *Plaut. Cistell. 1. 1. 50.* in antiqua inscriptione Æcate, Ἑκάτη, Jovis, & Latonæ filia, soror Apollinis. Apud *Cic. 2. de nat. Deor.* scriptum est, Hecatem fuisse filiam Asteriæ, sororem Latonæ, his verbis Quomodo autem potes, si Latonam Deam putes, Hecatem non putare, quæ matre Asteria est, sorore Latonæ? Sed aliqui legunt, *Cujus matertera Asteria est*, *mater Latona*. Huic triplex numen, seu potestas attribuitur, in cœlo, in terris, apud inferos. Idcirco a Poetis Tergemina, & Triformis vocatur. In Cœlo appellatur *Luna*, in terris *Diana*, apud inferos *Proserpina*. Dicta est Hecate ab ἑκάς, *longe*, quia procul a nobis absit, vel ab ἑκατόν, *centum*, propter plurimas virtutes, sive quod victimis centum placaretur, vel quod insepultorum animas cogeret centum annos errare, vel a nomine fratris, idest ab ἑκάτος, *Apollo*, sicut Phœbe a Phœbus, quod ab ἕκαθεν, *procul*, idest a jaculando procul, vel ab ἵημι, *mitto*, ob radios, quos emittit. Triceps etiam, τρικέφαλος, dicitur, quia (ut inquit Orpheus in Argon.) tria habuit capita, dextrum equinum, sinistrum caninum, medium suis agrestis. V. *Cæl. Rhod. l. 20. Ant. lect. c. 6. Lil. Gyrald. Syntag. 12. Natal. Com. l. 3. Mytol. c. 15.* ¶ Alia etiam fuit Hecate, filia Persæ, qui fuit filius Solis, & frater Æetæ, a quo Perseis, & Perseja cognominatur. Regnavit in Taurica Chersoneso. Fuit peritissima herbarum, ac veneficiorum.

Hecatēĭus, a, um, adject. possess. ab Hecate. *Ovid. 14. Met. v. 44.* Hor-ren-

vendis infamia gramina succis Conterit, & tritis Hecateja carmina miscet.

Hecatombe, f. 1. ἑκατόμβη, sacrificium centum boum, & generatim centuria quarumcunque victimarum, sed tamen unius generis, ut centum suum, centum ovium, &c. quæ ad centum aras uno loco constructas ex cæspite mactabantur, ab ἑκατὸν, *centum*, & βοῦς, *bos*. Aliqui dicunt, centum pro multis poni. Aliquorum opinio est, hecatomben dictam esse a numero sacrificantium, quod centum Peloponnesi urbes eam facerent, sive centum victimas, sive unam immolarent. Si Imperatorium sacrificium esset, centum leones, vel centum aquilæ, aut centum alia animalia præstantis generis feriebantur. *Jul. Capit. in Maximo, & Balbino.* ¶ Hecatombas vovere, Græcis & Romanis antiqui moris fuit, cum pestilentia affligerentur. V. *Alex. ab Alex. l. 3. c. 22.*

Hecatompŏlis, f. 3. Creta ins. ab ἑκατὸν, *centum* & πόλις, *urbs*, quod Minoe regnante centum urbibus constaret.

Hecatompylos, f. 2. *Hispahan*, al. *Jex*, al. *Jendi*, urbs Parthiæ maxima, & Regia, dicta ab ἑκατὸν, centum, & πύλαι, seu πύλη, porta, quod centum portas haberet, inter Ecbatana ad Occ. 150. M. P. & Alexandriam Ariæ in Or. 565. ¶ Item urbs Ægypti, alio nomine Thebæ, a numero portarum.

Hecta, vel hetta, f. 1. pustula, quæ in coquendo pane solet assurgere, & translate res minimi pretii. *Festus*. Hinc *Pompon.* Hic homo hectÿ me facit, & multibibam vocat, idest, parvi me æstimat.

Hector, oris, m. 3. *Ettore*, ἕκτωρ, filius Priami ex Hecuba, omnium Trojanorum fortissimus, universi Græci exercitus terror. Ejus nomen fictum est ab Homero, & derivatur ab ἔχω, *defendo*, auctore Platone: In ejus enim vita maxime Trojæ fatum positum erat. Itaque cum patriam decem annos strenue a Græcorum armis defendisset, tandem ab Achille occisus est, ejusque cadaver Priamus pater auro redemptum sepelivit. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 441.* Hectora donabat Priamo prece motus Achilles.

Hectorĕus, a, um, o. 1. 2. quod ad Hectorem spectat. *Virg. 3. Æn.* Manesque vocabat Hectoreum ad tumulum. ¶ Sumitur etiam pro Trojano. *Virg. 1. Æn.* Hic jam tercentum totos regnabitur annos gente sub Hectorea.

Hecŭba, æ, & Hecube, es, f. 1. ἑκάβη, filia Dymantis, vel Cissei Regis Thraciæ, uxor Priami Regis Troadis. Deformi facie fuisse fertur. Hinc adag. *Foris Helena, intus Hecuba*, de iis, qui pulchritudine corporis præstantes animo vitiis inquinato sunt. Cum incensa Troja a Græcis captiva abduceretur, & in Bistonia, seu Pallene Thraciæ regione filii sui Polydori primi corpus in litore jacens agnovisset, quem Priamus cum ingenti auri vi belli initio Polymnestori genero alendum, & servandum commiserat, hic autem propter auri cupiditatem post Ilii excidium gladio interfecerat, vel, ut alii scripsere, in litore ambulantem sagittis transfixerat, Polymnestorem adiit, colloquium petiit, dixit, se aurum relictum monstrare velle, deducta in ædem secretam, aliis fœminis captivis invocatis, oculos Tyranno eruit: cum in eam servi lapides, & tela jacerent, in canem versa est. *Ovid. 13. Metam.* aliqui dicunt, fabulam inde ortam quod viso Polydori corpore, quoniam aliter injuriam ulcisci non posset, Græcos manibus lacessiverit conviciis, quare propter animi acerbitatem, & rabiem in canem esse conversam fingi. *Cic. de Fato, 1. de Div. 3. Tusc.* V. Polydorus. *Ovid. 13. Metam. v. 423.* Sic Hecube postquam cum luctu miscuit iram.

Hecyra, f. 1. ἑκυρά, socrus. Hoc nomine Terentii comœdia dicta est.

Hedĕra, æ, olim hædera, f. 1. *edera*, *ellera*, Germ. *ephew*, Gal. *lierre*, *liere*, Hisp. *yedra*, κισσὸς, herba perpetuo virens, quæ cum per se stare non possit, arboribus, & muris adhæret. In tutela Liberi Patris putabatur esse, quia, ut ille juvenis semper, ita hæc semper viret. Hujus tria præcipua sunt genera. Quædam enim a baccarum albedine candida dicitur: altera nigra, quod baccas ferat subnigras, aut certe croceas, quæ & Dionysia appellatur: tertia helix dicitur, fructum nullum gignens, sed albas habens viticulas, & folia parva, ac angulosa, & reliquis generibus multo concinniora. *Virg. 7. Ecl.* Candidior cygnis, hedera formosior alba. ¶ Hedera coronabantur Poetæ. *Horat. l. 1. od. 1.* Doctarum hederæ præmia frontium.

Hederacĕus, a, um, o. 1. 2. *di ellera*, κίσσινος, quod ex hedera est. *Cato, c. 3.* Si voles scire, in vinum aqua addita sit, nec ne, vasculum facito de materia hederacea. Adde *Plin. l. 24. c. 19.*

Hederatus, a, um, adject. idem quod hederaceus. *Trebel. Pol. in Claud. cap. 17.* Misi pateram argenteam hederatam, h. e. in modum hederæ exsculptam.

Hederiger, a, um, adject. qui hederam gerit. *Catul. carm. 64.* Ubi capita Mænades vi jaciunt hederigeræ.

Hederōsus, a, um, adject. hedera abundans. *Propert. l. 4. e. 4. v. 3.* Locus erat felix hederoso conditus antro.

Hedŭi. V. Ædui.

Hedychrum, vel hedychroum, ἡδύχρουν, ἡδύχροον, magma per pastillos digestum, multis aromatis constans, quod primum ab Andromacho inventum proditur, ab ἡδὺς, *suavitas*, & χρόα, *color*, idest a suavitate coloris, quem faciei illitum inducit. *Cic. 3. Tusc. cap. 19.* Psaltriam adducamus, hedychrum incendamus. Sed alii legunt; *Cedrum incendamus*.

Hedyosmos, m. 2. ἡδύοσμον, species menthæ, ab ἡδὺς, *suavitas*, & ὀσμὴ, vel ὀδμὴ, *odor*, propter odoris suavitatem. *Plin. l. 35. c. 15.*

Hedypnŏis, idis, f. 3. ἡδύπνοις, intybus silvestris foliis latioris. *Plin. l. 20. c. 8.*

Hedysma, atis, ἥδυσμα, genus unguenti. *Plin. l. 13. c. 1.*

Hegesias, æ, ἡγησίας, Philosophus Cyrenaicus fuit tanta eloquentia, ut cum de vitæ malis dissereret, cupiditatem voluntariæ mortis oppetendæ auditorum animis inderet. *Valer. Max. l. 8. c. 9.* ¶ Alius Maronites scripsit de agricultura, teste *Col. l. 1. c. 1.*

Hegesippus, i, scripsit historiam Ecclesiasticam, & præsertim Hierosolymorum excidium. V. *Voss. de histor. Gr. l. 2. c. 14. l. 3.*

Hegesistratus, i, Ephesius in exilium pulsus a suis, Delphis oraculum consuluit, ubinam terrarum posset consistere; a quo admonitus, ut ibi sedem figeret, ubi rusticos saltantes cum coronis oleagineis vidisset, profectus in Asiam Eleam urbem condidit. *Plutarch. in paral. min.*

Hei, *oimè*, οἴμοι, interjectio dolentis, sive ingemiscentis. *Cic. in Fam.* Hei mihi, non possum hoc sine lacrymis commemorare. *Plaut. Aul.* Hei Megadore, quod indecorum facinus tuis factis facis!

Heia, interject. reprehendentis, aut irridentis. *Plaut. Cistell. 2. 1. 44.*

Helciarii, m. 2. qui adverso amne funibus navigia cernui trahunt. *Martial. l. 4. ep. 64.* Nec clamor valet helciariorum.

Helcium, n. 2. ἑλκεῖον, funis, quo equi, vel homines naves, currus, oneraque trahunt, ab ἕλκω, *traho*. Aliqui interpretantur instrumentum ante pectus equorum, & id genus animalium, cui funes annectuntur. *Apul. l. 9. Met.* Defectum alioqui me helcio sparteo dimoto, nexu machinæ liberum applicant præsepio.

Helcysma, atis, ἑλκυσμα. *Plin. l. 33. c. 6.* Scoriam in argento Græci vocant helcysma.

Helĕna, æ, sive Helene, es, f. 1. ἑλένη, filia Jovis, seu Tyndari Regis Oechaliæ, & Ledæ, soror Castoris, Pollucis, & Clytæmnestræ. Fabulantur, Ledam duo ova peperisse ex Jovis satu cygni specie, ex altero Pollucem, & Helenam immortales, ex altero Castorem, & Clytæmnestram mortales natos fuisse. Hæc ob formæ elegantiam, qua cæteris præstabat, a multis amata est. Igitur primum a Theseo Atheniensium Rege anno 16. Regni sui rapta fuit, adhuc virguncula, dum in palæstra cum aliis puellis luderet. Sed postea absente Theseo ab ejus matre Castori, & Polluci repetentibus citra injuriam restituta est. Mox adulta Menelao Lacedæmoniorum Regi nupsit. Denique a Paride Priami Trojani filio iterum rapta, causa fuit evertendæ Trojæ. *Cic. Phil. 2.* Ut Helena Trojanis, sic iste causa belli exitiique fuit. ¶ *Euripides in Helena* scribit, non ipsam Helenam raptam a Paride, sed ejus imaginem. ¶ Fuit & Flavia Julia Helena uxor Constantii, mater Constantini Magni, cui Ambrosius in funebri Oratione, qua Theodosium laudat, Dominicæ Crucis inventionem adscripsit. V. *Baron. A. C. 326. nu. 34.*

Helĕne, es, f. 1. ins. maris Myrtoi, Eubœæ proxima, inter Sunium Atticæ prom. ad Occ. & Ceam ins. ad Or. ita dicta ab Helena ibi a Paride stuprata, teste Mela. Stephano est Macris, & Sophiano, *Macronisi*. Sed Macris ab Helena diversa 3. M. P. abest, a Sunio prom. 7.

Helenĭum, ii, n. ἑλένιον, planta, quæ Latinis Inula dicitur, quam e lacrymis Helenæ natam fabulantur. *Plin. l. 21. c. 10.*

Helĕnus, i, Priami filius, vates. V. *Virg. Æn. 3. v. 295.*

Heleoselinum, vel Helioselinum, i, ἑλειοσέλινον, n. 2. apii genus molli folio, & caule tenero. *Pallad. l. 3. tit. 3. Plin. l. 19. c. 8. & l. 20. c. 5.*

Helepŏlis, vel heleptolis, is, f. 3. machina bellica, utilis ad urbium expugnationem, ab ἑλῶ, *capio*, & πόλις, *urbs*. *Vitr. lib. 10. c. ult. Plut. in Demetr. Diod. Sic. l. 20. Ammian. l. 23. Just. Lips. l. 4. Poliorc. Dial. 1.* Hinc Iphigenia, quæ diruendis Ilii mœnibus destinata erat victima, ab Euripide ἑλέπτολις Ilii dicitur.

Helernus, i, m. lucus Tiberino adjacens. *Ovid. Fast. 6. v. 105.* V. ibi Heins.

Helikeus. V. Cosmicus.

Heliădes, f. 3. ἡλιάδες, tres filiæ Solis, & Clymenes, sorores Phaethontis, quarum nomina sunt, Phaethusa, Lampetusa, & Lampetie, a nomine patris, qui græce ἥλιος dicitur. Eædem & Phaethontiades appellantur, a fratre Phaethonte. Hæ juxta Padum mortem Phaethontis fulmine dejecti flentes in arbores, quas populos, seu alnos vocant, versæ finguntur. *Ovid. 2. Met.* Causa fabulæ est, quia hæ arbores humore quodam flavo electri specie assidue manant. *Boccat. l. 7. Gen.*

Heliæum, n. 2. ἡλιαῖον, unum ex foris Athenarum, ab ἥλιος, *Sol*, quia, sub Sole, sive sub dio judicia exercerentur. Aliqui derivant ab ἁλίζω, *congrego*, quod maxima multitudo hominum, pluresque judices eo congregarentur. Græca vox est, non Latina.

Helicaon, ŏnis, m. filius Antenoris, Patavii conditoris. *Martial. l. 10. epigr. 93.* Si prior Euganeas Clemens Helicaonis oras, Pictaque pampineis videris arva jugis.

Helicaonius, a, um, adject. ad Helicaonem pertinens, & ponitur pro Patavino. *Martial. lib. 14. epigr. 152.* Lodices mittet docti tibi terra Catulli: Nos Helicaonia de regione sumus.

Helĭce, es, f. 1. Ursa major, ab Helice urbe. V. Arctos. *Ovid. 3. Fast. v. 107.* Esse duas Arctos, quarum Cynosura notetur Sidoniis, Helicen Graja carina notet.

Helĭce, es, f. 1. *Niora*, opp. Peloponnesi, in ora Achajæ, Buræ proximum, aquis absorptum, teste *Ovid. 15. Met.*

Helĭcon, m. 3. Helycon, *Elicona*, ἑλικὼν, mons Bœotiæ, Parnasso vicinus, inter illum, & Thebas, Musis, & Apollini sacer. Dictus est ab Helicone, qui ibi cum Cithærone fratre singulari certamine pugnasse fertur. ¶ Item lucus, qui Thebas attingit. ¶ Item fl. Macedoniæ, qui Dium urb. præterfluit. ¶ Item fl. Siciliæ, *Olivieri*, *Oliveria*, inter Mylen, & Tyndarium.

Heliconĭădes, & Heliconides, um, f. 3. dicuntur Musæ, quibus Helicon mons sacer est. *Lucret. l. 3. v. 1050.* Adde Heliconiadum comites, quorum unus Homerus. *Pers. proœm. v. 4.* Heliconidasque, pallidamque Pyrenem.

Heliconius, a, um, adject. ad Heliconem pertinens. *Catul. Epithal. Jul. & Manl.* Collis Heliconii cultor. *Claudian. de laudib. Serenæ, v. 10.* Heliconia mella.

Heliocaminus, m. 2. ἡλιοκάμινος, solaris fornax, vaporarium solare, hoc est locus concameratus, & soli expositus, ac hyberno tempore calorem ex illo concipiens, ab ἥλιος, sol, & κάμινος, fornax. *Plin. l. 2. ep. 17. Ulp. l. si arborem, Dig. de serv. urb. præd.*

Heliochrysos, m. 2. & Heliochryson, i, n. ἡλιόχρυσος, herba aureo flore. *Plin. l. 21. c. 11. Diosc. l. 4. c. 63.*

Helion, ii, n. sambuci genus. *Plin. l. 24. c. 8.*

Heliopŏlis, is, f. 3. ἡλιούπολις, urbs Ægypti: unde Heliopolites Nomos, h. e. Præfectura Ægyptica apud *Plin. l. 5. c. 9.* ¶ Item urbs Phœniciæ prope Libanum.

Heliopolitæ, arum, m. 1. cives Heliopolis. *Plin. l. 36. c. 26.* Heliopolitarum cærimoniæ.

Helioscopium, n. 2. ἡλιοσκόπιον, tithymali genus, columbis gratissimum, quod uva nigrescente colligitur. *Plin. l. 26. c. 8. Diosc. l. 4. c. 172.*

Helioselinum, V. Heleoselinum.

Heliotropium, n. 2. ἡλιοτρόπιον, *Girasole*, herba solaris, ab ἥλιος, *Sol*, & τρέπω, *verto*, quia Solem intuetur semper, cumque eo vertitur, etiam nubilo die. *Plin. l. 2. c. 41. & l. 22. c. 21. Diosc. l. 4. c. 193.* ¶ Item gemma, dicta, quod Solis naturam vertere, & immutare videtur, quia aliter eum exhibet vasi aquæ injecta, aliter extra aquam. Nam aquæ immissa auget Solis fulgorem sanguineo repercussu, extra aquam radios, sive fulgorem quasi avertit, Solemque velut in speculo exhibet. *Plin. l. 27. c. 10.*

Helis. V. Elis.

Helissus, i, m. fluvius Atticæ regionis. *Stat. Theb. 4. v. 52.* Anfractu riparum curvus Helissus.

Helix, icis, f. ἕλιξ, hederæ species, quæ folia multo minora habet, quam reliquæ, neque unquam fructum fert. *Plin. lib. 16. cap. 34. & 37.* ¶ Helices, cum, m. gen. a *Vitruv. l. 4. c. 1.* dicuntur intortæ quædam figuræ florum, vel foliorum, quæ sub majori voluta in capitulis columnarum ad ornatum collocantur, Italice *festoni*.

Helladicus, a, um, adject. græcus, græcanicus, ab Hellas. *Plin. l. 35. c. 19.* Picturæ duo genera fuere, Helladicum &c.

Hellas, adis, Ἑλλάς, Græcia, ab Hellene Deucalionis filio sic dicta, auctore Mela. V. *Achaia*, & *Græcia*.

Helle, es, Athamantis regis Thebanorum filia. V. *Phryxus*. *Col. l. 10. v. 155.* Mox ubi nubigenæ Phryxi nec portitor Helles.

Helleborandus, a, um, particip. sine verbo. *Cæl. Aurel. Tard. 4. 3.* Helleborandus ager. h. e. veratro purgandus.

Helleborine, es, ἑλλεβορίνη, herba similis helleboro. *Plin. l. 27. c. 9.*

Helleborites, vinum ex helleboro confectum. *Plin. l. 14. c. 16.*

Helle-

Helleborosus, a, um, adject. qui plus hellebori sumpsit, quam par est. hinc & pro insano ponitur. *Plaut. Rud.* 4. 3. 67. Homo helleborosus.

Helleborus, seu Elleborus, i, m. & helleborum, seu elleborum, i, n. *ἑλλέβορος, ἑλλέβορον*, herbæ species, al. melampodion, veratrum. Nascitur optima in Anticyra ins. sinus Maliaci contra Oetam M. Habet vim purgandi. Præcipuus ejus usus est in educendis noxiis humoribus principis animæ facultatis sedem infestantibus, & melancholicis, furiosis, & comitiali morbo laborantibus dari solet. Hinc factum est, ut, qui haud sano sint animo, helleboro egere dicantur. Duo sunt ejus genera, album, quod vomitione causas morborum extrahit, & nigrum, quod per alvum, quicquid noxium est, dejicit. *Virg.* 3. *Georg.* Elleborosque graves, nigrumque bitumen. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Efficacius helleborum ad vomitiones, & ad bilem nigram extrahendam. *Plaut. Pseud.* 4. 8. 89. Helleborum hisce hominibus opus est.

Hellen, enis, m. 3. *Ἕλλην*, Deucalionis filius, a quo Græci Hellenes nominati sunt. *Pomp. Mela.*

Hellenismus, i, m. *ἑλληνισμὸς*, Græcismus, Græca constructio. V. *Grammaticos.*

Hellespontiăcus, a, um, &

Hellespontius, a, um, adject. ab Hellesponto mari, vel regione. *Virg. Georg.* 4. *v.* 111. Hellespontiaci servet tutela Priapi. *Catul. carm.* 18. Nam te præcipue in suis urbibus colit ora Hellespontia. Adde *Plin. l.* 5. *c.* 3. ubi Hellespontios populos recenset.

Hellespontus, m. 2. *Stretto di Gallipoli, Braccio di S. Giorgio*, *ἑλλήσποντος*, fretum, seu angustiæ maris inter Thraciam, & Asiam minorem. Extenditur a Sept. in Mer. per 45. M. P. nempe a Propontide usque ad mare Ægæum. Maxime autem restringitur ad Aust. inter Sestum urbem Thraciæ in Europa, & Abydum urbem Phrygiæ in Asia, arces Turcarum, *li Dardanelli*, quæ 7. vel 8. tantum stadiis inter se distant. Nomen habet ab Helle filia Athamantis Regis Thebarum, quæ ibi decidens submersa est. ¶ Hellespontus quoque, regio Asiæ pars Mysiæ, mari prædicto exposita, inter Bithyniam, & Phrygiam, in qua urbes sunt Cyzicus, Parium, Lampsacus, Abydus, Dardanum. *Sext. Ruf. de Provinc. Rom. c.* 10.

Hellŏpes, m. 3. pop. Epiri, circa Dodonam, quorum regio Hellopia, *Lopesia.*

Helluatio, seu heluatio, onis, f. 3. *λαιμαργία*, voracitas, *gozzoviglia.* *Cic. post red. in Sen. c.* 6. Cur in lustris, & helluationibus hujus calamitatis saltatoris tam eximia virtus tandiu cessavit?

Hellŭo, seu heluo, onis, m. 3. *mangione, divoratore*, זולל, Ger. *fraß*, Gal. *gourmand*, Hisp. *tragador*, *γαστρίμαργος*, *ἄσωτος*, homo immoderatæ voracitatis, insatiabilis, qui gulæ, ventrique deditus immoderate sua bona ingurgitat. Dictus est ab *eluendo*, unde primum *eluo*, *onis*, postea *helluo*. Igitur non natura aspirationem habet, sed usu, ut aviditas magis exprobretur. Fit enim vox incitatior. *Fest. Cic.* 16. *Fam.* Helluo nequissimus sestertia ducenta dabat, &c. ¶ Translate dicitur de omni eo, qui satiari non potest, etiam in bonam partem. *Cic.* 3. *Fin. c.* 2. Quo magis tum in summo otio, maximaque copia quasi helluo librorum (si hoc verbo in tam præclara re utendum est) videbatur. ¶ Heluo patriæ est, qui suis sceleribus illam perdit, vel infamat, vel illius bona prodigit ac devorat. *Cic. pro Sext. c.* 12. Helluo patriæ, heluo patrimonii.

Hellŭor, vel heluor, aris, d. 1. *divorare, consumare*, זלל, Ger. *fraessen*, Gal. *gourmander*, Hisp. *tragar*, *λαφύσσω*, voro, devoro, consumo. *Cic. pro Sext.* Quid? tu meo periculo gurges, ac vorago patrimonii helluabere? *Id. pro Domo.* Illis gurges helluatus est simul tecum Reip. sanguinem.

Helops, opis, & Helope, es, piscis genus delicatissimi saporis, in mari Pamphylio. *Col. l.* 8. *c.* 16. *Plin. l.* 9. *c.* 17. & *l.* 32. *c.* 7. *Gell. l.* 7. *c.* 6. *Ovid.* etiam *in fragm. Halieut. v.* 96. Et pretiosus Helops nostris incognitus undis. ¶ Scribitur & Elops, & Ellops, a Græc. *ἔλοψ*, *ἔλλοψ*.

Helōrus, i, m. fluvius Siciliæ. *Virg.* 3. *Æn. v.* 698. Præpingue solum stagnantis Helori.

Helōtes, *εἵλωτες*, servi publici Lacedæmoniorum arandis agris præpositi, sic dicti ab *Ἕλος* opp. Peloponnesi. *Nepos Pausan. c.* 3.

Heluacium, seu heluacium, n. 2. genus ornamenti Lydii, ab heluus. *Fest.*

Heluĕcus. V. Elucus.

Helucĭa, seu heluella, f. 1. *λαχανάριον*, olus minutum, ab antiquo *helus* pro *holus*, seu *olus*. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 27. Fungos, heluellas, herbas omnes ita condiunt, ut nihil possit esse suavius.

Helvenacius, vel Helvenăcus, a, um, adject. idem ac helvolus. *Col. l.* 3. *c.* 2. Vites helvenaciæ. *Id. l.* 3. *c.* 3. Helvenaci generis palmites.

Helvetius, a, um, adject. *appartenente agli Svizzeri.* *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 12. Omnis civitas Helvetia in quatuor pagos divisa est.

Helvetii, m. 2. Suitii, *Svizzeri*, Germ. *Schweitzer*, pop. olim Galliæ Lugdunensis, nunc Germaniæ superioris, quorum regio Helvetia, *Schweitzerlandt*, lacubus, & montibus plena. Habent ab Or. & Sept. lacum Brigantinum, & Rhenum fl. quo separantur a reliqua Germania, ab Occ. Comitatum Burgundiæ, a Mer. Lemanum lacum, & Valesiam. Olim divisi fuerant in Tigurinos, Tugenos, Ambrones, & Urbigenos. *Cic. de Prov. Consul. c.* 13. Acerrima, & maxima Helvetiorum natio.

Helŭo. V. Helluo.

Helvolus, vel helveolus, a, um, o. quod neque purpureum, neque nigrum est, seu quod accedit ad helvum colorem, sed tamen dilutiorem, ut plus ex albo participet, quam ex rufo, *chiaretto*. *Col. l.* 3. *c.* 2. *de vinis.* Sunt & helvolæ, quas nonnulli varias vocant, neque purpureæ, neque nigræ, ab helvo, ni fallor, colore vocitatæ. Adde *Caton. R. R. cap.* 24.

Helus, eris, n. 3. idem ac holus, seu olus, apud vet. *Fest.*

Helŭla, n. 2. olera, apud vet. *Fest.*

Helvus, a, um, o. quod est pallentis rubedinis, hoc est, coloris medii inter album, & rubrum, a *πελλός*, sive ab Æolico *πελλὰς*, subniger, pallidus. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 5. Corium attactu non asperum, ac durum, colore potissimum nigro, deinde rubeo, tertio helvo, quarto albo.

Helxine, es, f. 1. *ἑλξίνη*, species herbæ, quam alii perdicium, alii parietariam, muralium, muralem, alii urceolarem vocant, ab *ἕλκω*, *traho*, quia vestes attrahit prætereuntium. *Plin. l.* 22. *c.* 17.

Hem, interject. *φεῦ*, *oh*, *ah*, variis servit affectibus, ut admonentis, *Ter. Andr.* 2. 5. 5. Hem serva. ¶ Ostendentis, *Id. ib.* 2. 2. Obsecro te, hoc me libera metu. D. Hem, libero. *Plaut. Trin.* 2. 4. 140. Oves tam glabræ, hem, quam hæc est manus, *vedi*, *come questa mano*. ¶ Indignantis. *Apul.* Hem hominis audaciam. ¶ Exultantis, *Ter. Heaut.* 4. 7. Hem, istuc volueram. ¶ Habet præterea alios usus, quos passim legere est apud *Terent.* & *Plaut.*

Hemeresios, *ἡμερήσιος*, *di un giorno*. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Absolvit uno die tabellam, quæ vocata est hemeresios.

Hemĕris, idis, f. 3. *ἡμερίς*, genus arboris glandiferæ. *Plin. l.* 16. *c.* 6.

Hemerobius, m. 2. *ἡμερόβιος*, vermiculus ad Hypanim Ponti fl. ultra diem unum non vivens, teste *Plin. l.* 11. *c.* 36. ab *ἡμέρα*, dies, & *βίος*, vita.

Hemerocalles, is, f. *ἡμεροκαλλὶς*, herba caule & folio lilii, eadem ac lilium, rubrum miniatum Clusii, apud *Plin. l.* 21. *c.* 11. ¶ Ejus flos diem tantum durat: unde & nomen.

Hemerodrŏmi, m. 2. *ἡμεροδρόμοι*, *corrieri*, *lacchè*, dicuntur cursores, qui die uno ingens spatium cursu emetiuntur. *Liv. l.* 31. *c.* 24. Nisi speculator (hemerodromos vocant Græci) ingens die uno cursu emetiens spatium, contemplatus Regium agmen e specula quadam prægressus nocte media Athenas pervenisset. ¶ Inter hemerodromos clarissimus fuit Philonides, Alexandri Magni cursor.

Hemicillus, i, m. dimidius asinus: vox conviciis apta, quæ a quibusdam legitur apud *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 31.

Hemicyclium, ii, n. idem quod hemicyclus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. Describantur Hemicyclia duo. ¶ Item horologii quædam species, forma semicirculari. *Id. l.* 9. *c.* 9. ¶ Item mensa semicircularis, aut etiam locus pluribus sellis dispositis in modum semicirculi, ubi sedere solebant confabulantes. *Sidon. Apol. l.* 11. *ep.* 2. Excepto solii capacis hemicyclio.

Hemicyclus, m. 2. *ἡμικύκλιος*, semicirculus, qua voce Mathematici sæpe utuntur, *semicircolo*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Rectus hippodromi limes in extrema parte hemicyclo frangitur, mutatque faciem. ¶ Hemicyclus etiam dicitur locus in conclavi, vel porticu, ubi sellæ disponuntur in semicirculi formam ad colloquendum. *Cic. de Amic. c.* 1. Cum sæpe multa, tum memini domi in hemicyclo sedentem in eum sermonem incidere.

Hemicylindrus, i, *ἡμικύλινδρος*, dimidiatus cylindrus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 3.

Hemina, f. 1. *κοτύλη*, genus mensuræ, al. cotyla, dimidia pars sextarii, ab *ἡμι*, semi. *Festus. Plaut. Mil.* 3. 2. 18. Heminas octo exprompsi in urceum. *Pers. sat.* 1. *v.* 130. Fregerit heminas Areti Ædilis iniquas.

Heminarius, a, um, o. *κοτυλιαῖος*, quod heminæ mensuram habet: & per translationem accipitur pro exiguo. *Quinct. l.* 6. *c.* 4. Fabius Maximus incusans Augusti congiariorum, quæ amicis dabantur, exiguitatem, heminaria esse dixit.

Hemiolius, m. 2. *ἡμιόλιον*, Arithmetica quædam proportio continens aliquem totum numerum, & ejus dimidium, ut se habent tria ad duo, & quindecim ad decem. *Gell. l.* 18. *c.* 14. *Vitruv. l.* 3. *c.* 1.

Hemipenthemimĕris, cæsura, vel semipes post duos pedes, *ἡμιπενθημιμερὴς*, ut *Hanc tua, Penelope*, & ab *ἡμι*, *dimidium*, *πέντε*, *quinque*, & *μερὶς*, *pars*. V. Grammat.

Hemisphærium, n. 2. *mezza sfera*, *emisfero*, *ἡμισφαίριον*, dimidia sphæra, e. g. dimidia pars cœli, aut terræ. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 5. Ita circumeunt ad infimum hemisphærium, ac moventur.

Hemistichium, ii, n. *mezzo verso*, *ἡμιστίχιον*, dimidiatus versus. *Ascon. in Verr.* 3. *c.* 18.

Hemitonium, ii, n. *semituono*, dimidium toni, *ἡμιτόνιον*. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. Intervalla tonorum, & hemitoniorum.

Hemitriglyphus, i, dimidium triglyphi. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3. V. Triglyphus.

Hemitritæus, m. 2. *ἡμιτριταῖος*, febris semitertiana. Ab aliquibus definitur, quæ tertio quoque die redit, non tamen diem unum perstat integrum, sed inter horas 36. plus, vel minus porrigitur. *Mart. l.* 12. *epigr.* 91. Cui gravis, & fervens hemitritæus erat.

Hemitritaicus, a, um, adject. semitertianus, ut hemitritaica febris, *Marcel. Empir. c.* 30. *Cæl. Aurel. Acut.* 2. *c.* 10.

Hendecasyllăbus, a, um, adject. ut hendecasyllabus versus, *verso di undeci sillabe*, *ἑνδεκασύλλαβος*, versus undecim syllabarum, qui *Phalæcius* dicitur ab inventore, qualis ille Catullianus; Passer deliciæ meæ puellæ. *Auson. ep.* 4. *v.* 81.

Hendiadys. V. Endiadys.

Henĕti. V. Veneti.

Heniŏchi, m. Herniochi, *Caitachi*, pop. Sarmatiæ Asiaticæ, circa Coracem M. in ora Ponti Euxini, ubi hodie Avogasia, regio Circassiæ. *Vellej. l.* 2. *c.* 40. *Valer. Flac. l.* 6. *v.* 44.

Heniŏchus, i, *ἡνίοχος*, Latine *Auriga*, dictus est Erichthonius propter currus inventionem, postquam in cœlum sublatus est, & inter sidera positus. *Hygin. l.* 3. *Astron. c.* 12.

Henippe, es, f. 1. pro habena videtur usurpari a *Flacco l.* 6. *v.* 377. Illabentis equi tendentem fræna, & henippen.

Hepar, atis, piscis, ex genere locustarum. *Plin. l.* 32. *c.* 11. ¶ Hepar autem pro jecore Græca vox est, non Latina, ab *ἧπαρ*. Legitur mihi ominus apud *Æmil. Macrum c. als.* Verum is auctor incertæ est auctoritatis.

Hepatarius, a, um, o. 1. 2. *ἡπατικὸς*, quod ad hepar pertinet. *Plaut. Curc.* 2. 1. 24. Tum te igitur morbus agitat hepatarius.

Hepatĭcus, i, m *ἡπατικὸς*, qui hepatis morbo laborat, *fegatoso*. *Plin. l.* 20. *c.* 14. Hepaticis cum melle, & sale bibendum datur. ¶ Adjective, hepaticus morbus, apud *Cels. l.* 4. *c.* 11.

Hepatītes, m. 1. *ἡπατίτης*, gemma hepatis figura. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

Hephæstion, onis, unus ex Alexandri M. ducibus mirum in modum ab eo adamatus. V. *Curt. l.* 3. *c.* 12. & 16. & *l.* 10. *c.* 4. &c. ¶ Alter Alexandrinus Grammaticus. *Suid.*

Hephæstītes, gemma quæ instar speculi imagines reddit. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Hepsēma, atis, *ἕψημα*, sapa, mustum ad tertiam partem decoctum. *Plin. l.* 14. *c.* 9.

Heptaphŏnos, f. 2. porticus Olympiæ ea arte confecta, ut eadem vox in ea septies redderetur. *Plin. l.* 36. *c.* 10.

Heptēres, is, f. *ἑπτήρης*, navis, quæ septem remorum ordines habet. *Liv. l.* 37. *c.* 23. Maxime exterruit hepteres Regia, a minore Rhodia navi uno ictu demersa.

Hepthemimĕris, f. 3. semiseptenaria, species cæsuræ in versibus heroicis, quæ continet tres pedes, & syllabam, quæ dictionem finiat, quæ interdum etiamsi natura brevis sit, licentia tamen Poetica producitur, ab *ἑπτὰ*, *septem*, *ἡμι*, *semi*, & *μερὶς*, *divisio*, vel *pars*, quasi septima dimidia divisio, vel dimidium septem pedum. *Virg.* 12. *Æn.* Congredior, fer sacra pater, & concipe fœdus. V. Grammat.

Hera, æ, f. *padrona*, *donna*, גבירה, Ger. *herrin*, Gall. *maitresse*, Hisp. *duena*, *senora*, *δέσποινα*, *Ov. epist.* 9. domina. Æquaque formosæ pensa rependis heræ. *Enn. apud Cic.* 1. *Off. c.* 12. Vos ne velit, an me regnare hera, quidve ferat fors. Quo loco aliqui Fortunam, aliqui Junonem intelligunt. Sed Hera pro Junone habet pr. longam, Gr. *Ἥρα*.

Heraclēa, f. 1. antea Siris, *Policore*, *Ἡράκλεια*, urb. exc. Magnæ Græciæ, in Lucania, ad Aciris, fl. ostia, apud sin. Tarentinum inter Thurios ad Mer. & Tarentum in Bor. Hujus navale etiam Heraclea vocatur a Strabone, ab urbe 24. stad. distans; hodie *Amendolara* opp. ¶ Heraclea Ponti, *Penderachi*, urbs Asiæ min. in Bithynia, Mariandynorum Metrop. ab Hercule condita in ora maris Euxini.

Heracleopŏlis, f. 3. Heracleæ Navale, opp. Magnæ Græciæ, in ora sin. Tarentini, ab ost. fl. Siris, juxta Amygdalariam opp.

Heracleos, Herculis herba. *Plin. l.* 20. *c.* 15. & alibi.

Heracleōtes, sive Heracleota, c. 1. *Ἡρακλεώτης*, qui est ex Heraclea urbe. *Cic.* 4. *Acad.* Cum quæreret Dionysius ille Heracleotes.

Heracleotĭcus a, um, o. 1. 2. *Ἡρακλεωτικὸς*, quod ad Heracleam spectat, ut Heracleoticum origanum, *Plin. l.* 25. *c.* 4. Heracleotica nux, idest, castanea, Heracleoticum ostium Nili, al. Naucraticum, &c.

Heraclēus, a, um, adject. *ἡράκλειος*, ad Heracleam pertinens, ut Heracleus

cleus lapis, h. e. magnes, qui circa Heracleam Magnesiæ urbem laudatissimus nascitur. *Plin. l. 36. c. 16.*

Heraclīdes, m. 3. Ἡρακλείδης, Philosophus ex Heraclea Ponti, Platonis, & Aristotelis auditor, vir insigni ingenio, sed habitu adeo molli, ut pro Pontico *Pompicus* diceretur. *Laert.* Reliquit ingenii sui monumenta non pauca, quæ non extant. *Cicer. 1. de Nat. Deor.* Doctissimus, & eruditissimus fuit. ¶ Heraclidæ, posteri Herculis, qui Peloponnesi imperium tenuerunt. *Vellej. l. 1. c. 2.*

Heraclidēus, a, um, ad Heraclidem pertinens, ut Heraclideum scribendi genus. 1. *Cic. Att. l. 15. ep. 13. & 27.*

Heracliēnsis, e, adject. Heracleus. *Cic. pro Arch.* Heraclienses legati.

Heraclīon, seu heraclēon, n. 2. ἡράκλειον, herba, quam alii origanum Heracleoticum sylvestre dicunt, quia origano similis est, alii tithymalum. Dicta est ab *Hercules*, quia ab Hercule inventa. Nascitur in aquosis locis, folus magnis, & in summa aqua, flore lilio simili, &, cum defluxerit, capiti papaveris. *Plin. l. 25. c. 4. & l. 20. c. 16.*

Heraclītus, m. 2. Ἡράκλειτος, Philosophus Ephesius, qui, ut tradit Suidas, nullum invenitur habuisse præceptorem, tantum natura, & diligentia sola profecit. Quidam tamen audisse Xenocratem & Hippasum Pythagoricum volunt. Floruit temporibus ultimi Darii. Scripsit poetice multa, quæ ab Aristotele sæpe pro testimoniis citantur. Cognominatus est *σκοτεινός*, *tenebricosus*. De industria enim adeo obscurabat stylum, ut ejus volumina Philosophi vix intelligerent. *Cic. in Acad.* Quoties domo egrediebatur, flebat, sicut Democritus ridebat; quod alteri omnia, quæ agimus, miseriæ, alteri ineptiæ viderentur. Narrant, Heraclitum, cum hydropicus esset, spretis Medicis, oblitum bubulo sevo Soli siccandum se præbuisse, dormientemque a canibus dilaceratum esse. *Suid.*

Heraclīus, a, um, adjectiv. idem ac Heracleus, ut Heraclius lapis, h. e. qui ferrum trahit. Sed *Plin. l. 33. c. 8.* eundem facit ac Lydium, quo aurum exploramus. Dictum est ab Heraclea urbe Lydiæ, ubi invenitur.

Heraclius, Imperator Orient. Phocæ successor, quo imperante Saraceni, Mahomete duce, caput attollere cœperunt.

Herba, f. 1. *erba*, עשב, Ger. *kerut*, Gal. *herbe*, Hisp. *yerva*, *Βοτάνη*, gramen, germen terræ. *Cic. 1. de Orat.* Et quod ille durissimis pedibus fecit, ut se abjiceret in herba. ¶ *Herbam porrigere*, sive *dare*, prov. pro eo, quod est se victum fateri, & adversarium suum victorem agnoscere, tractum (ut indicat Festus) ab eo, quod olim pastores cursu, aut viribus certantes, cum superati essent, herbam ex eodem loco statim decerptam adversario porrigebant, victoriæ agnitæ symbolum. *Serv. in 8. Æn. v. 128.* proverbium ducit ex certamine Minervæ & Neptuni, affertque Varronis locum in lib. *Aitiων*. Cum in agonibus herbam in modum palmæ dat aliquis ei, cum quo contendere non cupit, & fatetur esse meliorem. *Plin. l. 22. c. 4.* Herbam porrigere interpretatur loco excedere. Inquit enim: Namque summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victos, hoc est terra, & altrice ipsa humo, & humatione etiam cedere, quem morem etiam nunc durare apud Germanos scio. ¶ *In herba esse* dicuntur segetes adhuc virides, & nondum maturæ. *Cæs. l. 1. B. C. c. 48.* Neque frumenta in herbis erant, neque multum a maturitate aberant. Translate *Ovid. epist. Helenæ*, *v. 263.* Sed nimium properas, & adhuc tua messis in herba est.

Herbacĕus, a, um, o. *di erba*, *βοτανώδης*, quod ex herba est, aut quod in herbam excrescit, & assurgit. *Plin. l. 12. c. 13.* Herbaceum amomum pejus.

Herbānum, n. 2. Oropitum, Urbs Vetus, *Orvieto*, urbs Hetruriæ, sub dominio Summi Pontificis, undequaque rupibus, & præcipitiis vallata, prope Pelium fl. ubi Clanium excipit.

Herbarius, a, um, o. *ciò che all' erbe s' appartiene*, *Βοτανικός*, quod ad herbas pertinet, ut Ars herbaria, qua herbarum virtutes dignoscuntur. V. *Plin. l. 7. c. 56.*

Herbarius, ii, m. 2. subst. *erbajuolo*, *erbolaio*, *semplicista*, Ger. *kreutler*, Gal. *herboriste*, *herbier*, Hisp. *herbolario*, *Βοτανολόγος*, qui herbas, earumque vires cognoscit, & ex iis medicamenta efficit. *Plin. l. 2. c. 17.* Dalion herbarius parturientibus ex eo cataplasma imposuit cum opio.

Herbasco, is, n. 3. herba vestior, idem ac herbesco. *Plin. l. 19. c. 8.* Quin & ovillo fimo nominatim uti, quoniam aliud herbasceret. hoc est herbas emitteret. Harduinus tamen pro *herbasceret*, legit *herbas eret*.

Herbaticus, a, um, adject. ut herbatica animalia, quæ sc. herbis pascuntur. *Vopisc. in Probo c. 19.* Oves feræ, & cætera herbatica animalia.

Herbĕo, es, n. 2. *verdeggiare*, viridis sum. *Apul. lib. 7. A. A.* Prata herbentia.

Herbesco, is, n. 3. *produrre erbe*, *verdeggiare*, *convertirsi in erba*, Germ. *zu kraut wachsen*, Gal. *se former en herbe*, Hisp. *herbolecer*, *Βοτανίζομαι*, est herbam producere, vel in herbam converti. *Cic. de Senect. cap. 15.* Et elicit herbescentem ex eo viriditatem.

Herbĕus, a. f. 2. *verde*, *di color d' erba*, *βοτανώδης*, herbæ colorem habens, viridis. *Plaut. Curc. 2. 1. 17.* Cum collativo ventre, atque oculis herbeis.

Herbĭdo, as, a. 1. herbidum facio, ut herbidare terras. *Martian. Capel. lib. 1.*

Herbidus, a, um, o. idem ac herbosus, hoc est plenus herbis. *Liv. l. 9. c. 2.* Campus herbidus. ¶ Sumitur etiam pro viridi, ut Herbidus color, viridis, qui herbam refert. *Plin. l. 12. c. 14.*

Herbifer, ra, rum, o. herbam producens. *Ovid. 14. Metam. v. 9.* Herbiferi colles. *Plin. l. 25. c. 8.* Alioqui herbiferum esse & Pelium montem in Thessalia.

Herbigrădus, a, um, o. quod in herba graditur. *Cic. 2. de Divin. c. 64.* Ut sumat terrigenam, herbigradam, domiportam, sanguine cassam.

Herbilis, le, o. 3. ποηφάγος, quod herba pastum est. *Fest.* Herbilis anser, herba pastus, qui gracilior est, quam frumento altus. *Lucil. apud Serv.* Anseris herbilis virus.

Herbipolis, f. 3. Marcopolis, Pœapolis, Artaunum, *Herbipoli*, incolis *Wurtzburg*, urbs Germaniæ, præcipua Franconiæ, ad Mœnum fl. amœna, populosa, cum castro permunito ex adversa parte flu. dicto *Marienberg*, cum Academia.

Herbita, æ, f. 1. *Cittadella*, urbs exc. Siciliæ, inter Ennam 12. M. P. & Plutiam in Eur. 6. Cluverio est *Nicosia*, opp. in Valle Demonæ, intra montes, ab Enna 12. M. in Bor. a Traina 9. in Occ. Pop. Herbitenses.

Herbōsus, a, um, o. *erboso*, Germ. *krauterig*, Gall. *herbu*, Hispan. *herboso*, *βοτανώδης*, plenus herbis, abundans herbis. *Plin. l. 33. c. 4.* Et cinis ejus lavatur substrato cæspite herboso. *Cato c. 54.* Herbosissima stramenta.

Herbula, f. 1. *erbetta*, *Βοτάνιον*, dim. ab herba. *Cic. de nat. Deor. cap. 50.* Perpurgant se se quadam herbula, quæ seselis dicitur.

Herbum, i, n. videtur esse idem ac ervum. 4. *Pallad. l. 2. tit. 24.* Si hordeum torrefactum, vel fabam, vel herbum sæpe consumant. *Et mox.* Herbum fœtus gratia mensibus præbemus hibernis.

Herbuscŭla, æ, f. 1. *erbetta*, herbula. *Capel. l. 2.* Herbusculas prælegere.

Hercæus, m. 2. ἑρκεῖος, cognomen Jovis, qui intra conseptum domus cujusque colebatur, quem etiam Penetralem vocabant, ab ἕρκος, septum, claustrum. *Ovid. in Ibin, v. 284.* Cui nihil Hercæi profuit ara Jovis.

Hercisco, vel Ercisco, ut est in Pandect. Florent. a. 3. divido, *dividere*, *partire*, antiquum verbum juris, cujus tamen nulla vox, nisi gerundiva, in usu est. *Cic. l. 1. de Orat. c. 56.* Nec si parvi navigii, & magni eadem est in gubernando scientia, idcirco qui, quibus verbis herctum cieri oporteat, nesciat, idem herciscundæ familiæ causam agere non possit. *Apul. l. 6. A. A. sub fin.* In causa finali de propietate soli, immo viæ herciscundæ contendentes. Adde *Tit. Dig.* Familiæ herciscundæ. ¶ Verbum hoc, quod injuria damnat *Salmasius in Solin. p. 1262.* dictum est a voce *Herctum*, & *Cisco*, quod pro *Cio*, divido, usurpatur. *Glos.* Cienda, διαιρουμένη. Ergo Hercisco est quasi *Herctum cisco*, h. e. patrimonium divido, & Familia seu hæreditas herciscunda, est hæreditas dividunda. V. Herctum.

Hercle, adv. idem ac hercule, per Syncopen. *Cic. lib. 2. Fam. epist. 18.* Et hercle sine dubio erit ignominia.

Herctum, sive Erctum, sive Horctum, ut quidam dixere, *patrimonio*, *eredità*. *Festus:* Horctum, & Forctum pro bono dicebant. *Donat.* apud *Serv. in 8. Æn.* Herctum non citum, hoc est patrimonium non divisum; Herctum ciendum, hæreditas dividenda. Qui modus dicendi habetur etiam apud *Fest.* Herctum citum fit inter consortes. Gloss. Herctum citus, διαίρεσις τῶν ὑπαρχόντων. Ubi etiam genus hujus vocis animadvertendum est. Et in quibusdam *Gellii Edition. l. 1. c. 9. in fi.* appellabatur κοινόβιον, hercto non cito. h. e. bonis non divisis. Et apud *Cic. loc. cit.* in Hercisco, ubi qui aliter legunt, satis impugnati sunt a *Pet. Victor. Var. Lect. lib. 35. c. 1.* V. alia quædam in Voss. Etymol.

Herculaneusis, e, adject. ut Herculanensis fundus, apud *Cic. Fam. 9. ep. 25.*

Herculanĕum, n. Herculanium, Herculanum, *Torre del Greco*, opp. olim Campaniæ, nunc vicus cum castro, in ora sin. Neapolitani, inter Neapolim 8. M. P. & Stabias 10. a Turri Annuntiatæ, quæ magis tendit ad Austr. 3. *Vell. l. 2. c. 16.*

Herculanĕus, &

Herculānus, a, um, adject. ad Herculem pertinet, *di Ercole*, herculeus, ἡρακλειος, ut Herculanæ formicæ, h. e. maximæ. *Plin. l. 30. c. 4.* Sic Herculanus pes. *Gel. l. 1. c. 1.* ¶ Herculanea pars, h. e. pars decima, quam multi Herculi consecrabant. *Plaut. Truc. 2. 7. 11.* De una mina deminui modo quinque nummos; mihi detraxi partem Herculaneam. V. Hercules.

Hercŭle, & Hercules, *certamente*, νὴ τὸν Ἡρακλέα, per Herculem, certe, profecto, adverb. jurandi. *Cic. pro Quinct.* Itaque hercule haud mediocriter de communi, quicquid poterat, ad se in privatam domum sevocabat. *Vellej. l. 2. c. 52.* Neque hercules quidquam salubrius fuit. ¶ Hæc jurandi formula virorum propria erat; quemadmodum mulieres jurabant per Junonem. Apud *Plaut.* tamen *Truc. 2. 1. 1.* ancilla quædam, Ha ha ha, inquit, hercle quievi &c.

Hercŭles, is, m. 3. Ἡρακλῆς, Heros Thebanus, filius Jovis tertii ex Alcmena uxore Amphytrionis, nepos Alcei, frater Iphicli. *Dion. Halic. l. 1. Antiq. Rom. Boccat. l. 13. Gen. Deor.* ¶ Non solus autem Alcmenæ filius ita appellatus est, sed plures Hercules extitere. A *Cic. lib. 3. de nat. Deor.* sex numerantur. Primus Atheniensis filius Jovis primi ex Lysito, ille, qui cum Apolline de tripode, i. e. de arte divinandi, certavit. *Bocc. l. 2. Gen. Deor.* Secundus Ægyptius, filius Nili, quem dicunt Phrygum characteres invenisse. *Bocc. l. 7. Gen.* Tertius indigena montis Idæ in Troade, cui inferiarum inventionem attribuunt. Quartus Phœnix, vel Libycus, filius Jovis secundi ex Asterie sorore Latonæ, qui a Tyriis colebatur, filiamque habuit nomine Carthaginem. *Bocc. lib. 5.* Quintus indigena Indiæ, ille, qui etiam Belus est appellatus. Sextus Argivus, vel Thebanus, filius Jovis tertii ex Alcmena Amphitryonis uxore. *Bocc. l. 13. Gen. Varro* tres, & quadraginta Hercules nominat: veruntamen omnes, qui robore præstiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuisse affirmat. *Diodorus* tres Hercules fuisse scribit. Cæterum, etsi multi fuere Hercules, qui variis temporibus floruerunt omnes heroica virtute, rerumque gestarum magnitudine insignes, tamen, cum incertum sit, quibus temporibus singuli vixerint, & quas res quisque gesserit, hinc factum est, ut uni Thebano Herculi reliquorum omnium labores, & res gestæ tribuerentur. *Bocc. l. 13. Gen.* ¶ In fabulis est, Eurystheum Mycenarum Regem Herculi imperitavisse, quod Junonis fraude Eurystheus ante Herculem natus fuisset. Hoc ideo fictum est, quia Hercules subditus fuit, & tamen Regno erat dignior, quam Eurystheus. Juno etiam fertur Herculem odisse implacabili odio, quod ex Jovis conjugis adulterio natus esset, & illum perdere cupiens, novos semper labores Eurystheo suggessisse, quos ille Herculi imperaret, ut interiret, quæ res expectationem ejus maxime fefellit. Hercules enim undique victoriam referens, immortale sibi decus peperit, adeo ut prius Juno jubendo, quam Hercules laborando, defatigaretur. ¶ Hercules fuit omnium gigantium maximus, quippe qui, *Solino auctore*, ad septem pedum altitudinem pervenit. ¶ Res fortiter, & præclare gestæ ab eo, quas labores Herculis vocant, plurimæ fuerunt, sed celebriores feruntur duodecim. Primo enim aprum in Erymantho Arcadiæ monte omnia devastantem vivum cepit, & ad Eurystheum pertraxit. 2. Eodem pacto taurum, cui Neptunus furorem immiserat, ut Cretam vastaret, edomuit, & abduxit. 3. Leonem inusitatæ magnitudinis in Nemea sylva jugulavit, detractamque pellem tota vita pro insigni gestavit. 4. Hydram in Lerna palude, septem capita habentem, clava occidit. 5. Cervam æripedem, & aureis cornibus in Mænalo monte cursu defatigatam comprehendit. 6. Stymphalidas aves sagittis interfecit; vel ut alii volunt, æneí crepitaculi sonitu usque ad Aretiada insulam fugavit. 7. Ad inferos cum descendisset, ut Theseum amicum inde educeret, Cerberum canem aditum prohibentem ternis catenis vinctum ad superos traxit. 8. Augiæ stabulum tria millia boum capiens expurgavit. 9. Amazonas bellicosissimas fœminas debellavit. 10. Aurea mala in Hesperidum hortis, Dracone custode interempto, abstulit. 11. Geryonem Hispaniæ regem tricorporem bello devicit. 12. Calpem, & Abylam montes antea conjunctos divisit, interjecto mari. Nec tamen cum Orbem terrarum eo usque victor peragrasset, ulterius provehi est ausus: quare eo loci Columnæ Herculis esse dicuntur, quas is tanquam terminos vel laborum suorum, vel, ut tum fere credebatur, totius orbis statuerit. *Curt. l. 10. c. 2.* Cætera ejus facinora V. apud Mythologos. ¶ Uxores habuit, in Græcia primum Megaram filiam Creontis Regis Thebarum, deinde Deianiram filiam Oenei Regis Ætoliæ, in Italia Pallantiam, seu Dynam, seu Laviniam, filiam Evandri Regis Arcadum. Cæterum se se cum multis aliis fœminis commiscuit; in Græcia cum 50. filiabus Thespii, dum in Italiam navigabat cum virgine Hyperborea, quam a patre obsidem acceperat, & secum casse usque ad id temporis duxerat, post bellum Italiæ, in Lydia cum Omphale, in Græcia cum Jole. *Dionys. l. 1. Bocc. l. 13.* ¶ Filios primum quinquaginta suscepit ex Thespii filiabus, deinde alios ex aliis. ¶ Herculis mors hoc modo accidit. Cum Deianira rescivisset, maritum suum Joles amore detineri, per Lycham servum misit

misit illi, *dum in Oeta monte sacrificaturus erat*, vestem Nessi Centauri sanguine infectam, futurum rata, quod Centaurus ab Hercule sagitta transfixus, & moriens illi per dolum persuaserat, ut ea ratione languentem viri amorem excitaret, eumque ab aliis avulsum ad se unam revocaret. Itaque Hercules vestem illam induit, & ubi veneni vis in ejus viscera pervasit, in rabiem versus, se se in pyram accensam injecit. Ante tamen Philoctetem jure jurando adegit, se nemini unquam mortem, & sepulcrum Herculis indicaturum, illique dono dedit pharetram, & sagittas tinctas felle Hydræ Lernææ. ¶ Post mortem ob fortitudinem, & gloriam militarem in Deorum numerum relatus fuisse a gentibus creditus est. Igitur in omnibus fere orbis regionibus ædificaverunt Herculi templa, & aras, in urbibus, in pagis, in viis publicis. *Dionys. l. 1.* Imo & vivens sacrificiis cultus fuit. *Dionys. l. 1. Liv. l. 1.* ¶ Herculi decimas offerebant. Causa fuit, quia is putabatur gaudere bonorum exuberantium imminutione, ut qui victu nec lauto, nec immodico usus esset. *Varro l. 5. de L.L. Cic. 3. de nat. Deor.* Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset. ¶ Herculem thesauris reconditis præesse credebant. *Pers. sat. 2.* O si sub rastro crepet argenti mihi seria, dextro Hercule! ¶ Herculis cothurnos aptare infanti, proverb. dicitur de inepte applicatis, ut si quis rem humilem oratione tragica prosequatur. *Quintil. l. 6. c. 2.* ¶ Herculem lacessere, est fortiorem irritare. *Vet. Inscript. apud Grut. p. 103. n. 5.* Nonne dixi tibi, Decebale, funestum est Herculem lacessere? ¶ Nec Hercules adversus duos: h. e. nemo tantis est viribus, ut contra plures par esse possit. Ducitur proverb. ex eo, quod Hercules adversus Hydram simul & Cancrum pugnaturus, Jolai nepotis imploravit auxilium. Quo respexit *Catul. in Carm. de nupt. v. 64.* Noli pugnare duobus. ¶ Herculem *nutricem* invocabant Parasiti, quod cum publice epulæ in Herculis honorem instruebantur, ii præsertim, tanquam peculiares ejus Dei servi, convivio adhibebantur, & laute accipiebantur. *Plaut. Curc. 2. 3. 79.* V. ibi *Taub.* aut *Lips. antiq. l. 1. c. 2. & l. 3.* ¶ Hercules, adverb. V. *Hercule.* ¶ Herculis quæstum conterere, h. e. valde prodigum esse, & vel decimas Herculi debitas prodigere. *Plaut. Most. 4. 2. 68.*

Herculĕus, a, um, o. 1. 2. *di Hercole*, ἡρακλεῖος, quod ad Herculem spectat. *Prop. l. 4. el. 9.* Quis facta Herculeæ non audit fortia clavæ? *Hor. l. 1. Carm. ode 3.* Perrupit Acheronta Herculeus labor. *Justin. in præfat.* Pompejus Herculea audacia orbem terrarum aggressus.

Herculis Columnæ, turres duæ Hispaniæ, in Gaditana ins. V. *Columnæ Herculis.*

Herculis Insula, *Linaria* ins. Sardiniæ, in ora Occidua. Aliis est *Asinara.*

Hercynia, f. 1. Hercinia, Hercynium nemus, Orcynium, Saltus Germanici, sylva Germaniæ maxima, longa itinere 60. dierum, teste Mela, lata 9. teste Cæsare, cujus partes sunt Bacenis, Bohemica, Gabrera, Martiana, Semana. Sed multis in locis excisa fuit, ubi urbes, & oppida, & pagi nunc sunt. Secundum Baudrandum hodie Bohemiam propriam circumdat.

Hercynĭus, a, um, adjectiv. ab Hercynia sylva, ut Hercynius saltus, *Tacit. Germ. c. 30.* Hercynius lucus, *Senec. Med. v. 712.*

Here. V. Heri.

Herĕbus. V. Erebus.

Herenniani, a, um, adject. possess. ab Herennio. *Cic. Attic. l. 13. ep. 6.* Herenniani heredes.

Herennius, ii, m. nomen Romanum, ut M. Herennius, L. Herennius, C. Herennius, apud *Cic.* variis in locis.

Herem Martiam colebant Antiqui, accepta hereditate; quæ una ex Martis comitibus putabatur. *Festus.*

Heres. V. Hæres.

Heres, herinaceus. V. Hæris.

Heri, adv. *ieri*, אתמול, Germ. *gestern*, Gall. *hier*, Hispan. *ayer*, χθὲς, ἐχθὲς, hesterno die. *Cic. 2. Phil.* Nescis, heri quartum in circo diem ludorum Romanorum fuisse? *Id. Att. l. 13. ep. 47.* Lepidus ad me heri vesperi literas misit Antio. ¶ Ob summam cognationem inter *i*, & *e*, veteres dixere *here* pro *heri*. *Quinct. l. 1. c. 7. Donat. ad Phorm. a. 1. sc. 1. Ovid. 3. Fast. Juven. sat. 6. Martial. l. 1. epig. 44. l. 4. epigr. 7. Ter. Eun.* Inhonestum hominem, quem mercatus est here. ¶ Heri pro paucis ante diebus. *Tertul. Apolog. c. 4.* Vanissimas Papias leges heri Severus constantissimus principum exclusit.

Hericius. V. Ericius.

Herifuga, com. 1. *che fugge il padrone*, fugiens herum. *Catull. carm. 63. v. 51.* Dominos ut herifugæ famuli solent.

Herilis, le, o. 3. *del padrone*, δεσποτικός, quod ad herum pertinet. *Ter. Andr. 3. 4. 13.* Herum fefelli, in nuptias conjeci herilem filium. *Plaut. Amph.* Non soleo ego somniculose herilia imperia persequi.

Herillus, m. 2. Philosohpus Chalcedonius, Zenonis discipulus. Posuit summum bonum in scientia. *Cic. 4. Acad. c. 42. 2. Fin. 1. Off.*

Herma, æ, vel Hermes, m. 1. ἑρμῆς, statua, sive signum, tum ex marmore, tum ex trunco arboris, ita dictum ab Hermete, idest, Mercurio, quo plerunque statuæ Mercurii efficerentur. Fiebant sæpe ex lapide quadrato sine manibus, & pedibus. *Juven. Sat. 8. v. 53.* Truncoque simillimus Hermæ. V. *Spon. Miscell. Erud. Antiq. p. 9.* ubi figuras exhibet. ¶ His figuris significabatur, Eloquentiam, cujus Mercurius præses est, non indigere corporis viribus, sed sine iis opera sua conficere. ¶ Sæpe ad Alcibiadis vultum effingebantur, quod omnium ætatis suæ formosissimus fuisset. *Clement Alex. Admonit. ad Gent.* ¶ Has in vicis ad januas ædium, item circa sepulcra, gymnasia, & xystos, ad ornatum erigebant. *Cic. 2. Leg. c. 26. Nep. Alcibiad. c. 3.*

Hermagŏras, æ, Æglides rhetor, docuit Romæ temporibus Augusti. *Cic. in Brut. c. 76. c. 78.* &c.

Hermandūri, m. 2. Hermanduri, Ἑρμόνδοροι, pop. Germaniæ, ubi nunc Voitglandia, & pars Australis Thuringiæ, & pars superior Franconiæ. Ab aliis collocantur in Misnia prov. Saxoniæ sup. *Plin. l. 4. c. 41. Tacit. Germ.*

Hermaphroditus, m. 2. *Ermafrodito*, Ἑρμαφρόδιτος, Mercurii, & Veneris filius, ab Ἑρμῆς, *Mercurius*, & Ἀφροδίτη, *Venus*. Hic cum vagabundus in Cariam ad limpidissimum fontem, quem Salmacis Nympha incolebat, pervenisset, illa subito ejus amore correpta (erat enim adolescens formosissimus) cum neque blanditiis, neque precibus ad concubitum flectere posset, simulato recessu post vepres latuit. Is autem Nympham abiisse ratus, fontem nudus intravit. Quod videns Salmacis, subito accurrit, & abjectis vestibus arctissime eum complexa est. Sed cum ne tunc quidem obstinatum exorare posset, a Diis petiit, ut ex duobus corporibus in unum redigerentur. Cujus precibus exauditis, ambo in unum corpus coaluerunt, in quo sexus uterque remanebat integer. Quod cum vidisset Hermaphroditus, a Superis petiisse dicitur, ut ea fonti natura maneret, ut qui vir eum intraret, ἀνδρόγυνος, idest, utrumque sexum adeptus exiret. Hinc omnes androgyni vocantur Hermaphroditi. *Ovid. 4. Metam.*

Hermathēna, æ, f. 1. statua duplex, Mercurii, & Minervæ, ab Hermes, Mercurius, & Ἀθηνᾶ, Minerva. Solebant enim Romani Mercurii, ac Minervæ statuas conjungere in gymnasiis, dicareque. *Cic. Atti. l. 1. ep. 1.* Quod ad me de Hermathena scribis, per mihi gratum est ornamentum Academiæ proprium meæ, quod & Hermes commune omnium, & Minerva singulare est insigne ejus gymnasii.

Hermedŏne, seu Hermidone, es, ἑρμηδόνη, quid sit, docet *Vitruv. l. 9. c. 7.* Arieti & Piscibus Cetus est subjectus, a cujus crista ordinate utrisque Piscibus disposita est tenuis fusio stellarum, quæ græce vocatur Hermidone. Ubi *Bald. in Lex. Vitruv.* legendum putat Harmedone, ab ἁρμόζω, apto, quasi sit nodus, seu coaptatio, qua Piscis Pisci colligatur: Græci dixere etiam σύνδεσμον, id est vinculum, ut est in Arato.

Hermerăcles, is, m. statua Mercurii, & Herculis in eadem basi. *Cic. ad Attic. l. 1.*

Hermes, is, & etis, m. 3. Mercurius, Ἑρμῆς, ab ἑρμηνεία, *interpretatio*, quod is interpres sit, & nuntius Deorum, teste *Virg. 4. Æn. v. 356.* V. ibi Serv. ¶ Sumitur & pro statua Mercurii. V. *Herma.* ¶ Hermes Trismegistus, Philosophus Ægyptius fuit post Moysen, quem sæpe SS. Patres producunt, & laudant, tanquam sanæ Philosophiæ eruditissimum. Scripsit enim Dialogum, in quo unum omnino rerum omnium conditorem Deum asserit, fateturque majorum suorum errorem, qui superstitiones idolorum invenerunt. *Aug. de Civ. Dei, Suid. & al.* ¶ Trismegisti, h. e. ter maximi, cognomen accepit ob virtutem, & multarum artium scientiam. Fuit enim maximus Philosophus, maximus sacerdos, & Ægypti rex maximus. V. *Casaub. Exerc. 1. cont. Baron. sect. 10.*

Herminones, m. 3. pop. Germaniæ, valde potentes, & ex tribus præcipuis populis illius regionis. *Tacit. de German. c. 2.*

Hermione, es, Cadmi uxor, Martis, & Veneri filia. ¶ Altera Menelai filia ex Helena, Pyrrhi primum sponsa, deinde Orestis. ¶ Est etiam hoc nomine oppidum Achaiæ, *Plin. l. 4. c. 5.*

Hermionicus, a, um, adject. possess. ab Hermione opp. ut Hermionicus ager, *Liv. l. 31. c. 44.*

Hermodōrus, i, Ἑρμόδωρος, Philosophus Platonis auditor, cui vitio datum est, quod quæstui Philosophiam habuerit, dictata, quæ ab præceptore audierat, colligendo, & deinde in Sicilia venditando. V. *Cic. ad Att. l. 13. epist. 21.*

Hermundūri, V. Hermanduri.

Hermupha, æ, f. ἑρμοῦ ποα, herba passim in vineis nascens, quam & Mercurialem vocant. *Plin. l. 25. c. 5.*

Hermus, m. 2. *Sarabat*, fl. Asiæ, qui ex Phrygia Magna per Lydiam, & Æolidem fluit, apud Docimæum, ac in Ægæum pelagus inter Phocæam, & Smyrnam una cum Pactolo labitur. Auro nobilis est. *Virg. 2. Georg. v. 137.* Nec pulcher Ganges, atque auro turbidus Hermus.

Hernia, *Ernia*, Germ. *der bruch*, Gal. *hergne*, *hernie*, Hisp. *potra*, κήλη, ἐντεροκήλη, tumor præternaturalis umbilici, inguinum, scroti, obortus ex relaxatione, aut ruptura peritonæi, cujus causa intestina vel omentum, vel humor aliquis in partes interiores descendit. *Martial. l. 3. epigr. 24.* Ingens iratis apparuit hernia sacris. ¶ De variis herniæ speciebus V. *Cels. l. 7. c. 18.* &c. ¶ Derivatur ab ἔρνος, *ramus*, quia cum intestinum incidere incipit in scrotum, videtur ramum facere. *Voss. Etymol.*

Hernici, m. 2. pop. Italiæ in Latio, versus montes, ad fontes Liris, & Anienis, inter Volscos, Æquos, & Marsos, ubi nunc pars Campaniæ Romanæ, sub dominio Summi Pontificis, in conf. R. Neap. quorum urbes Anagnia, Alatrium, Verulæ, Ferentinum. *Juven. sat. 14. v. 180.* O pueri, Marsus dicebat, & Hernicus olim.

Hernicus, a, um, adject. ad Hernicos populos, vel eorum regionem pertinens. *Virg. 7. Æn. v. 683.* & roscida rivis Hernica saxa colunt.

Herniōsus, a, um, qui herniam patitur. *Lamprid. Heliog. c. 25.* Dum sermo esset ortus, quanti herniosi essent in Urbe Roma.

Hero, us, puella formosissima ex Sesto Thraciæ urbe ad Hellespontum sita, & Veneris sacerdos. Hanc adamabat Leander Abydenus, noctuque ejus causa Hellespontum solebat nando trajicere. Qui cum aliquando mari ventis agitato se commisisset, submersus est: cujus morte cognita Hero quoque se in mare præcipitem dedit. Extat in *Ovid.* epistola Herus Leandri moras querentis, & ad se invitantis.

Herodius. V. Erodius.

Herodŏtus, i, Halicarnassensis, scripsit historiam tanta suavitate, ut Musarum nomina singulis ejus libris pro titulo præfixerint docti illi, apud quos eam in frequenti conventu Græciæ in Olympiis recitavit. Orsus est ibi, ubi Hieremias desinit, sc. a Cyro rege Persarum. Floruit Olympiad. 87. *Cic. l. 1. Leg. c. 1.* Patrem historiæ appellat.

Heroice, adv. heroico modo. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 14. de Virgilio Homeri versus imitante.* Hos quoque (*versus*) tamquam heroice incomptos adamavit.

Heroicus, a, um, *Eroico*, ἡρωϊκός, quod ad Heroes spectat, ut Heroica ætas, in qua Heroes floruerunt. *Cic. 5. Tusc. c. 3.* Etenim heroicis ætatibus Ulyssem, & Nestorem accepimus & fuisse, & habitos esse sapientes. ¶ Heroicus versus idem est, qui hexameter, ita dictus, quod eo genere carminis heroum gesta describantur. *Cic. 2. de Leg.* Ne plus quatuor heroicis versibus, quos longos appellat Ennius.

Heroīna, æ, f. ἡρωίνη, fœmina illustris, ut sunt heroum uxores, & filiæ. *Prop. l. 1. el. 12.* Illa sit Inachiis & blandior heroinis.

Herois, idis, f. 3. *eroina*, *donna illustre*, ἡρωΐς, fœmina illustrior, quales sunt heroum uxores, & filiæ. *Sueton. Ner. c. 21.* Heroidum, ac Dearum personis effictis. *Ovid. 2. Amor. el. 4. v. 33.* Tu quia tam longa es, veteres heroidas æquas.

Hero, onis. V. *Æro.*

Herophĭle, f. 1. Sibylla Erithæa, tempore Tarquinii Prisci. *Suid.* ¶ Euseb. putat Herophilam esse Sibyllam Samiam. *Tibul. l. 2. el. 5.* Herophile Phœbo grata quod admonuit.

Herophĭlus, medicus celebris, apud *Plin. l. 11. c. 47. Tertull. de Anim. cap. 10.*

Heros, ōis, m. *eroe*, *uomo illustre*, ἥρως, vir nobilis, & illustris, & magnus supra humanæ naturæ conditionem, qui mortalis cum esset, rerum tamen a se gestarum magnitudine quam proxime ad cœlestium numen accessit, eamque apud vulgus opinionem emeruit, ut post mortem in Deorum numerum relatus existimetur. Ita præcipue vocati sunt semidei, qui altero parente Deo, altero homine nati credebantur. ¶ Unde dicantur, non convenit. *Serv. in Ecl. 4.* ducit a terra, quæ ἔρα, dicta est: alii ab aere: alii ab ἔρως, *amor*, quia Heroes nati sunt ab amore Deorum, ac hominum. *Virg. Ecl. 4.* Ille Deum vitam accipiet, Divisque videbit permixtos Heroas. *Plin. 35. 10.* Pinxit & heroa nudum, *heroa* accusativus est Græcæ positionis pro *heroem*. ¶ Antiquissimis temporibus Heroes iidem erant ac Dæmones, h. e. Genii, & Lares, de quibus multa *Apul. in l. de Deo Socrat.* ¶ Animæ etiam hominum a corporibus separatæ Heroes dictæ sunt. Quo fortasse respexit. *Virg. 6. Æn. v. 672.* Atque huic responsum paucis ita reddidit Heros. h. e. Musæi Vatis animus. ¶ *Heroum filii noxæ*, proverb. ex eo ductum, quod illustrium virorum filii plerumque improbi evadunt, & sudem paternas-

ternasque virtutes minime referunt. V. *Spartian. in Severo*, *cap.* 20. & 21.

Heroſtrătus, i, Ἡρόστρατος, Epheſius, cupiditate incenſus ſuum nomen aliquo inſigni facinore propagandi, cum virtute non poſſet, ſcelere voti compos factus eſt, incendium ipſe manibus ſuis Dianæ Epheſiæ magnifico Templo inferens, quo tot Regum divitiæ, populorumque labores abſumpti ſunt. *Solin. c.* 40. (*al.* 53.)

Herōum, i, n. ἡρῷον, monumentum Heroi poſitum. *Cic.* 2. *Leg. c.* 24. Ubi tamen *Gruter. cum Turnebo* legit *Forum* pro *heroum*.

Herōus, a, um, ἡρῷος, idem, quod heroicus, ut Heroi pedes, quibus in carmine heroico utimur. *Cic.* 3. *de Or.* Quare primum ad heroum nos dactyli, & anapæſti, & ſpondæi pedem invitat.

Herpes, etis, m. 3. ἕρπης, ητος, tumor eryſipelaceus, puſtuloſus, ſive cum exulceratione, proveniens a portionibus ichoroſis, ſeu ſeroſis, & lixivioſis ſanguinis corrodentibus, ſive exulcerantibus, aut etiam ulterius depaſcentibus, ab ἕρπω, *ſerpo*, quia ejus intemperies ad vicinas partes proſerpit, easque ſæpe uſque ad oſſa exedit. *Scribon. & Celſ.* ¶ Item animalis genus, ita dictum, quod eo ulcera ſerpentia ſanantur. *Plin. l.* 34. *c.* 13.

Herpeſtĭcus, a, um, *ſerpeggiante*, adject. ſerpens, ab *herpes*. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 375. Serpere uti gangræna malo ad quem herpeſtica poſſet.

Herſilia, æ, Romuli uxor, quæ poſt mariti mortem & ipſa Dea facta eſt, & *Hora*, vel *Ora* appellata. *Ovid. Metam.* 14. *fab. ult.* Colebatur ut Dea juventutis, & pulchritudinis. *Enn.*

Herthus, i, terra, tanquam Dea olim culta a Germanis. *Tacit. de Germ. cap.* 40.

Heruli, m. 2. pop. Scandinaviæ, qui inde egreſſi ad Mæoticam habitarunt, poſteaque Longobardi appellati, in Pannonia, ac Norico, & demum in Italia conſederunt. Horum quoque regio Mechelburgia Duc. putatur. *Sidon. carm.* 7. *v.* 236. Curſu Herulus, Chunus jaculis, Francuſque natatu.

Herus, m. 2. *padrone*, *ſignore*, אדון, בעל, Germ. *herr*, Gall. *maitre*, *ſeigneur*, Hiſp. *dueno*, *ſenor*, δεσπότης, dominus, ab *heres*, quæ vox ab antiquis pro domino ponebatur. *Cic. Offic.* 2. *c.* 7. Sit ſane adhibenda ſævitia, ut herus in famulos. *Catul. c.* 64. Hoſtia cœleſtes pacificaſſet heros. ¶ Herus major dicitur paterfamilias, herus vero minor, ejuſdem filius. *Plaut. Capt.* 3. 5. 50. & *Aſin.* 2. 2. 62.

Heſiodēus, a, um, adject. poſſeſſ. ab Heſiodo, hoc eſt ad Heſiodum pertinens. *Cic. in Brut. c.* 4. Illud Heſiodeum laudatur a doctis. *Sidon. carm.* 9. *v.* 213. Non hic Heſiodea pinguis Aſcræ ſpectes carmina.

Heſiŏdus, m. 2. Poeta vetus, & templi Muſarum ſacerdos, ex Aſcra vico Bœotiæ, unde & Aſcræus dictus eſt. Scripſit poemata, Theogoniam, ἔργα, & ἡμέρας, id eſt Opera, & dies. Primus de agricultura verſibus ſcripſit, quem Virgilius imitatus eſt. *Plin. l.* 14. Fabularum item auctor fuit. *Quintil. l.* 5. *c.* 11. Scripſit etiam παραινετικὸν librum, & moralem, quem græci pueri ediſcere ſolebant. ¶ Fuit poſterior Homero 100. annis, ut auctor eſt *VelLej. l.* 1. *c.* 7. Alii majorem Homero tradiderunt; nonnulli æqualem. V. *Gell. l.* 3. *c.* 11. & *l.* 17. *c.* 21. ¶ Occiſus eſt a quibuſdam Adoleſcentibus Locrenſibus, & in mare demerſus, cujus cadaver Delphines ad litus deportarunt. Interfectores vero a cane proditi in mare demerſi ſunt. *Plutarch. in Convivio ſept. Sapient.* &c.

Heſiŏne, es, Laomedontis Trojæ regis filia, quam Hercules a monſtro marino, cui objecta erat, liberavit, & Telamoni dedit uxorem. *Ovid. Metam.* 11. *fabul.* 7.

Heſperia, æ, f. 1. Hiſpania, quæ ad Italiæ differentiam etiam Heſperia extrema, vel ultima dici ſolet. Nomen accepit ab Heſpero Rege Atlantis fratre, vel ab Heſpero ſtella Veneris. *Hor. l.* 1. *Carm. ode* 36. Qui nunc Heſperia ſoſpes ab ultima. ¶ Heſperia item, Italia, quam Virgilius Magnam Heſperiam vocat. Ratio nominis eadem eſt. Nam vel dicta eſt ab Heſpero, qui a fratre pulſus ex Hiſpania in Italiam venit. Vel ita vocata eſt ab Heſpero ſtella, quod occaſui ſubjecta ſit. Ut enim Itali Hiſpaniam appellant Heſperiam, quod ſibi ſit ad Occidentem, ita Græci eodem nomine ob eandem cauſam Italiam nominant. *Virg.* 1. *Æn. v.* 530. Eſt locus, Heſperiam Graii cognomine dicunt.

Heſperĭdes, f. 3. Ἑσπερίδες, tres filiæ Heſperi fratris Atlantis, Ægle, Arethuſa, Heſperethuſa. Hæ amœniſſimos hortos poſſidere dicebantur in Africa, juxta Lixon coloniam a Claudio Cæſare deductam, in quibus erat aurifer nemus cum aureis malis, quæ a pervigili dracone cuſtodiebantur. Hercules tamen eo penetravit, juſſu Euryſthei, & interfecto dracone, aurea mala ad Regem attulit. Varro per mala aurea oves ſignificari dicit purpuream lanam ferentes, quas Hercules ex Africa in Græciam exportaverit. Nam μῆλον apud Græcos ſignificat & pomum, & ovem, ſive pecudem. Hinc μηλωταὶ dictæ veſtes ex pellibus ovium confectæ. Aliter tradit Diodorus l. 5. Bibliothecæ, quem videre potes. Quod ad draconem ſpectat, *Plinius*, & *Solinus c.* 24. interpretantur, fuiſſe æſtuarium maris meatu flexuoſo inſtar draconis, quod hortos Heſperidum amplectebatur: iidem, præter oleaſtrum, aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare prodiderunt. ¶ Hoc nomine item dictæ ſunt inſulæ Africæ in Oceano Atlantico. V. Gorgones.

Heſperii, m. 2. Heſperii Æthiopes, pop. Æthiopiæ, in Africa, in Æthiopia inf. ubi nunc Regnum Congi, cum annexis Regnis Laongi, & Anzicanorum in illo tractu. Ab aliis collocantur in ora Occidua Æthiopiæ, ubi Manicongum Regnum, qui *Pangelonges* a Luſitanis dicuntur.

Heſpĕris, idis, adject. fœmin. ab Heſperia. *Virg.* 8. *Æn. v.* 77. *de Tiberi*. Corniger Heſperidum fluvius regnator aquarum. h. e. Italicarum. V. *Heſperia*. ¶ Eſt etiam Heſperis herba quædam apud *Plin. l.* 21. *c.* 7. ſic dicta, quod noctu magis oleat.

Heſperius, a, um, adject. ad Heſperiam pertinens. *Ovid. Metam.* Pronus erat Titan, inclinatoque tenebat Heſperium temone fretum. h. e. Oceanum occidentale.

Heſperūgo, inis, f. idem quod Heſperus ſtella. *Senec. Med. verſ.* 877. Mergat diem timendum Dux noctis Heſperugo.

Heſpĕrus, i, m. *Eſpero*, ἕσπερος, ſtella, quæ & veſper, & veſperugo dicitur, eadem, quæ Lucifer, & Venus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20. Infima eſt quinque errantium, terræque proxima ſtella Veneris, quæ Φωσφόρος Græce, Latine Lucifer dicitur, cum antegreditur Solem, cum ſubſequitur autem, Heſperus. *Virg.* 7. *Ecl.* Ite domum ſaturæ, venit Heſperus, ite capellæ.

Heſpĕrus, i, m. 2. Ἕσπερος, filius Japeti, & Aſiæ, frater Atlantis, Epimethei, & Promethei. Diodorus ſcribit, hunc Heſperum conſcendiſſe cacumen Atlantis M. ad curſus aſtrorum obſervandos, & nunquam deinde comparuiſſe, ei vulgus honores divinos exhibuiſſe, aſtrumque lucidiſſimum ejus nomine appellaviſſe. Sed ab aliis ſcriptum eſt, Heſperum una cum Atlante fratre in Mauritaniam migraſſe, deinde in Hiſpaniam, tandem a fratre ex Hiſpania expulſum veniſſe in Italiam. Habuit tres filias, Æglen, Arethuſam, Heſperethuſam, quæ Heſperides vocatæ ſunt.

Heſſēni, Ἐσσηνοί, Paleſtinæ populi ſine ulla fœmina viventes, omnique prorſus Venere abſtinentes, ut ſcribit *Plin. l.* 5. *c.* 17.

Heſterno, adverb. heri, heſterno die. *Auſon. epig.* 73. Alcon heſterno ſignum Jovis attigit.

Heſternus, a, um, o. 1. 2. *di jeri*, χθεσινός, quod heri fuit, vel factum eſt. *Cic. de nat. Deor.* Veluti a te ipſo heſterno die dictum eſt. *Ovid. ep.* 19. *v.* 72. Heſterna nocte. *Cic.* 2. *Tuſc. c.* 4. Heſterna diſputatio. *Celſ. l.* 2. Panis heſternus, *pane d' un dì*.

Heſus, Hebraica lingua fortem ſignificat: itaque hoc nomine Veteres Martem coluere; quem Galli etiam humano cruore placabant. *Lucan. l.* 1. *v.* 445. horrenſque feris altaribus Heſus. *Lactant. l.* 1. *c.* 21.

Heſychius, ii, Ἡσύχιος, Mileſius hiſtoricus tempore Anaſtaſii Imperat. ſcripſit ſex libros de Romanorum, aliarumque Gentium Principibus: item græcum Dictionarium, quo ſe uſum, teſtatur *Suidas*.

Hetæria, æ, f. ἑταιρία, ſodalitas, collegium, ſocietas. Apud *Plin. l.* 10. *epiſt.* 43. & 97. in quibuſdam Codicibus legitur hæc vox græce ſcripta, in quibuſdam vero latine.

Hetærice, es, ita vocabatur, honoris cauſa, ala equitum apud Macedones, ab amicitia, & quaſi ſodalitate regia. *Nep. Eumen. c.* 1.

Heteroclĭtus, a, um, o. ἑτερόκλιτος, quod alieno, & novo quodam modo declinatur, ab ἕτερος, *alter*, & κλίνω, *inclino*, *flecto*. V. Grammaticos.

Heterocranea, æ, f. morbus capitis, cum inæqualiter dolet, tumetque, & inter capillos ulcuſcula erumpunt, & pus mali odoris. *Plin. l.* 31. *c.* 9. *Marcel. Emp. c.* 2.

Heterogenēus, a, um, o. ἑτερογενής, quod eſt alterius generis. Itaque a Grammaticis heterogenea nomina dicuntur, quorum genus variat.

Hetricūlum, n. 2. *Latarace*, opp. Brutiorum, in Calabria cit. in S. Marci Diœceſi.

Hetruria, (vel Etruria, ut probat *Manut. in Orthogr.*) *la Toſcana*, pars Italiæ, ſatis ampla, inter mare Tyrrhenum ad Occ. & Mer. Apenninum ad Sept. Tiberim fl. ad Or. Ejus pars major eſt, quæ ad Occ. extenditur, cujus partes ſunt quatuor, ditio Florentina, ditio Piſana, ditio Senenſis, quæ parent Magno Duci Hetruriæ, & ditio Lucenſis, quæ Rempublicam ſeparatam facit. Minor Hetruriæ portio magis ad Ortum extenditur, & ſubeſt Summo Pontifici, in qua ſunt Provincia Patrimonii S. Petri, Ducatus Caſtrenſis, territorium Urbevetanum, territorium Peruſinum. ¶ Olim Romani Aruſpices ex Hetruria advocabant, quod id ſuperſtionis genus ibi floreret. *Cic. de Aruſp. Reſp.* Aruſpices ex Hetruria acciendos puto.

Hetruſcus (vel potius Etruſcus) a, um, adjectiv. qui eſt ex Hetruria *Toſcano*. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 6. Hetruſca diſciplina. h. e. Aruſpicium. V. *Plin. l.* 28. *c.* 3.

Hetta, res minimi pretii. Aliqui dicunt eſſe puſulam, quæ in coquendo pane ſolet aſſurgere. *Feſtus*.

Hettemaricus, a, um, adject. ἡττηματικός, inferior, deterior, & qui generis ſui præſtantiam non eſt aſſequutus. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 3.

Heheu, interject. idem quod Eheu. *Plaut. in Captiv. & in Pan.*

Heu, *oimè*, *ohi*, φεῦ, αἴ, interjectio dolentis, interdum exprobrantis, a Græc. φεῦ, vel a ſono. Conſtruitur cum nominativo, vel potius cum vocativo. *Virg.* 6. *Æn. v.* 878. Heu pietas, heu priſca fides. ¶ Item cum accuſat. *Cic. in Tuſc.* Heu me infelicem. ¶ Item cum dativo. *Plaut. Mil.* Heu mihi, nequeo, quin fleam. ¶ Interdum geminatur, ſed tunc fere ponitur ſine caſu. *Plaut. Pſeud.* Heu, heu, quam ego malis modis perdidi, quod tibi detuli.

Heurētes, æ, m. 1. εὑρετής, inventor. *Plaut. Pſeud.* 2. 4. 9. Heuretes mihi es.

Heus, *olà*, ὦ, adverb. vocandi, a ſono. *Cic. in Fam.* Sed heus tu, quid agis. ¶ Aliqui addunt, nonnunquam eſſe interjectionem dolentis. *Virg.* 7. *Æn.* Heus etiam menſas conſumimus.

Hexachordos, adject. ἑξάχορδος, ſex chordas habens. *Vitruv. l.* 10. *c.* 13.

Hexaclīnon, i, n. ἑξάκλινον, ſtibadium, cœnatio ſex cœnatorios lectulos capiens. *Martial. l.* 9. *epigr.* 60. Et teſtudineum menſus quater hexaclinon. ¶ Eſt ab ἕξ, *ſex*, & κλίνη, *lectus*.

Hexagōnum, ni, n. *ſeſſagono*, ἑξάγωνον, figura ſex angulorum. *Col. l.* 5. *c.* 2. Eſto hexagonum quoquoverſus lineis pedum triginta.

Hexagōnus, a, um, adject. *ſeſſagono*, ἑξάγωνος, ſex angulos habens, ab ἕξ, *ſex*, & γωνία, *angulus*, ut hexagonus ager. *Colum. l.* 5. *c.* 2. *Vitruv. l.* 1. *c.* 7.

Hexamĕter, tra, trum, o. 1. 2. *di ſei miſure*, *di ſei piedi*, ἑξάμετρος, quod eſt ſex menſurarum, ſive pedum, ab ἕξ, *ſex*, & μέτρον, *menſura*. Verſus hexameter, al. heroicus eſt, qui ſex conſtat pedibus partim dactylis, partim ſpondæis, cujus generis omnes Virgiliani ſunt. *Cic.* 3. *de Or.* Solitus eſt verſus hexametros, aliosque variis modis, atque numeris fundere ex tempore.

Hexaphŏri, orum, ſeni homines lecticam portantes, ab ἕξ, *ſex*, & φέρω, *fero*. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. ¶ Iidem, ſi quatuor ſint, *tetraphori* vocantur. *Id. ibid.*

Hexaphŏron, i, n. ἑξάφορον, lectica, quæ a ſex ſervis ferebatur. *Martial. l.* 6. *epigr.* 77. Non debet ferri mortuus hexaphoro.

Hexaſtĭchum, i, n. ἑξάστιχον, hordei genus, cujus ſpicæ ſex habent ordines. *Col. l.* 2. *c.* 9. ¶ Hexaſtica etiam dicuntur epigrammata ſex verſibus conſtantia. V. *Grammaticos*.

Hexaſtylos, i, gen. comm. ſex columnas habens, ἑξάστυλος. *Vitruv. l.* 3. *c.* 2.

Hexecontalĭthos, i, ἑξηκοντάλιθος, lapis adeo diverſis inſignitus notis, ut ſexaginta gemmarum colores referat. *Solin. c.* 44. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Hexēris, is, f. ἑξήρης, navis ſex remorum ordines habens. *Liv. l.* 37. *c.* 23. Regia claſſis tres hepteres, & quatuor hexeres habebat.

H ANTE I.

Hiagnis, is, Marſyæ tibicinis pater, & Muſicæ magiſter: de quo V. *Apul. l.* 1. *Florid. poſt init.*

Hians, antis. V. Hio.

Hiantĭa, æ, f. hiatus, *apertura*. *Tertul. de anim. c.* 10. Tubam pariter, & hiantiam oris illius oſtende.

Hiarbas. V. Jarbas.

Hiaſco, is, n. 3. *aprirſi*, χαίνω, aperior, apud vet. pro *hiſco*, ab *hio*. *Cato de R. R. c.* 17. Ubi primum incipiunt hiaſcere, tum legi oportet.

Hiăto, vel hieto, as, n. 1. *aprirſi ſpeſſo*, *molto*, χασμάω, ſæpe, vel multum aperior, vel ſcindor, freq. ab *hio*. *Plaut. Men.* 3. 1. 4. Ubi dum hieto, Menæchmus ſe ſubterduxit mihi. *Id. eod. loc.* Si quæ forte concio eſt, ubi hiatare nondum in mentem venit. V. *Diomed. l.* 1. ¶ Paſſive *Laberius*. Hietantur fores. h. e. aperiuntur. V. *Taubman. ad loc. cit. Plauti*.

Hiātus, us, m. 3. *iato*, *apertura*, χάσμα, proprie eſt apertio oris. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 47. Cibumque partim oris hiatu, & dentibus ipſis capeſſunt. ¶ Tranſlate accipitur pro terræ chaſmate, aliarumque rerum apertione. *Plin. l.* 27. *c.* 15. Hauriri urbes terræ hiatibus publicus mortalium dolor eſt. ¶ Hiatus in oratione dicitur, cum plures vocales concurrunt. *Cic. in Orat. c.* 23. Verba verbis quaſi coagmentare negligat. habet enim ille tanquam hiatus concurſu vocalium molle quid, &c.

Hiberna, orum, n. 3. *luogo*, *dove ſvernano i ſoldati*, *quartieri d' inverno*,

Germ.

Germ. *winterlager*, Gal. *quartier d'hiver*, Hisp. *invernadero*, τὰ χειμέρια χωρία, loca, in quibus milites hieme stationem habent. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 4. Exercitum in hiberna dimisi. *Pollio Cicer. l.* 10. *Fam. ep.* 33. In hibernis legiones collocare. ¶ *Varro l.* 1. *R. R. c.* 1. *ad fin.* hiberna vocat villas, in quibus per hiemem domini degere solent. ¶ Sunt qui hyberna per *y* scribunt; sed pro iota stat *Manut. in Orthograph.*

Hibernacula, orum, n. tentoria, sub quibus milites degunt hibernorum tempore. *Liv. l.* 22. *c.* 32. Hibernacula mature communire. ¶ Apud Græcos hibernacula erant pars domus, in qua hiberno tempore diversabantur, *appartamenti d'inverno*. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4.

Hibernia, f. 1. Iverna, Juverna, Jerna, Iris, Scotia, Britannia minor, Ital. *Irlanda*, ins. ampla Europæ, sed minor Anglia, extensa a Sept. in Mer. per 250. M. P. ab Or. in Occ. per 120. M. ¶ Ejus incolæ Hiberni dicuntur.

Hiberno, as, avi, atum, n. 1. *svernare*, *passar lo inverno*, Ger. *das winterlager haben*, Gal. *hiverner*, *passer l'hiver*, Hisp. *invernar*, διαχειμάζω, hiemem agere, stationem habere hiberno tempore. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 13. Jam vero quomodo milites hibernent. *Pers. sat.* 6. *v.* 7. Mihi nunc Ligus ora Intepet, hibernatque meum mare. h. e. sævit. hieme enim tempestates frequentes sunt, vel quiescit, & a navigiis vacat, quemadmodum milites in hibernis otiantur.

Hibernus, a, um, adject. *invernale*, *d'inverno*, Germ. *winterlich*, Gal. *d'hiver*, Hisp. *invernal*, χειμερινὸς, hiemalis, ut hiberni menses. *Cic. Ver.* 7. *c.* 10. Hiberna navigatio, *Id. Att. l.* 15. *ep.* 25. Hibernum mare, h. e. procellosum, *Horat. epod.* 15. *v.* 7.

Hibiscum, vel Ibiscum, vel Ebiscum, i, n. *malvavischio*, Gal. *guimauve sauvage*, herba hortensis, quæ a Dodonæo pastinaca latifolia silvestris appellatur. *Plin. l.* 19. *c.* 6. Hibiscum a pastinaca gracilitate distat. *Id. l.* 20. *c.* 4. Pastinacæ hibiscum simile, quod molochen agriam vocant, & aliqui pistolochiam. ¶ Ejus capræ avidissimæ sunt. *Virgil. Ecl.* 2. Hædorumque greges viridi compellere hibisco.

Hibris. V. Ibrida.

Hibus. V. Hic.

Hic, hæc, hoc, m. f. n. *questo*, *e questa*, [illegible], Ger. *dieser*, *diese*, *das*, Gal. *cettuy cy*, *cette*, Hisp. *aquesto*, *aquesta*, οὗτος, αὕτη, τοῦτο, pron. demonstrativum. Hic, iste, *questo*, *cotesto*, differunt in hunc modum, ut *hic* dicatur de persona, aut re loquentis, *iste* magis spectet personam audientis, vel rem ei, cui loquimur, proximam. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 11. Putaresne unquam accidere posse, ut mihi verba deessent, neque solum ista vestra oratoria, sed etiam hæc levia nostratia? Sed hæc differentia non semper observatur. *Cic. Parad.* 1. Mihi ista παράδοξα videntur esse verisimilia. ¶ Interdum relative pro *is* accipitur. *Cic.* 1. *Tusc.* Quam quisque norit artem, in hac se exerceat. ¶ Interdum pro talis. *Horat. l.* 3. *od.* 6. Non his juventus orta parentibus Infecit æquor sanguine Punico. ¶ A Poetis masculinum *hic* corripitur, & producitur. *Virg.* 4. *Æn.* Solus hic inflexit sensus, animumque labantem. *Id.* 2. *Æn.* Hæc finis Priami fatorum, hic exitus illum sorte tulit. ¶ *Hoc erat*, elegans est formula succensentis, & expostulantis: *Virg. Æn.* 2. *v.* 664. Hoc erat, alma parens, quod me per tela, per ignes Eripis, ut &c. V. *Hoc.* ¶ *Huic* aliquando metri causa in duas syllabas dividitur. *Stat. l.* 1. *Silv.* Serus huic dono videas dare thura nepotes. *Sidon. carm.* 7. *v.* 145. Affuvexit huic, &c. ¶ *Hibus* pro *his* usurpavit *Plaut. Curc.* 4. 2. 20.

Hic, (antique heic) *qui*, *in questo luogo*, ἐνταῦθα, ἐνθάδε, adverb. status in loco. Hic, istic, illic, *qui*, *costì*, *là*, differunt, quod *hic* denotat locum, in quo sum ego, qui loquor, aut scribo; *istic* locum, ubi tu es, cui loquor, aut scribo; *illic* remotum quendam locum, in quo neque ego sum, neque tu. *Cic. ad Att.* Hic nihil actum est, quod ad te perlatum non putem. *Id. in Fam.* 1. *epist. ult.* Ibique malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare. ¶ Interdum accipitur pro hoc tempore. *Virg.* 2. *Æn.* Hic Reginam gravem gemmis, auroque poposcit, implevitque mero pateram. ¶ Item pro *in hac re*. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 3. Lycurgus mihi videtur posse hic ad nequitiam adduci.

Hicce, Hæcce, hocce, m. f. n. idem, ac hic, hæc, hoc, adjuncta syllaba *ce*. *Plaut. Cap.* Hicce autem inter se confinxerunt dolum. *Ter. Heaut.* 5. 3. 3. Hisce oculis vidi.

Hiccine, hæccine, hoccine, m. f. n. μὴν οὗτος, αὕτη, τοῦτο, interrogativum pronom. quasi hic ne? hæc ne? hoc ne? *Cic. in Verr.* Hunccine hominem, hanccine impudentiam, hanccine audaciam feremus?

Hiemalis, le, adject. ad hiemem pertinens, *invernale*, *d'inverno*, χειμερινὸς, hibernus, ut hiemalis dies, *Colum. l.* 11. *c.* 1. Hiemalis navigatio. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 20. ¶ *Hiemalia*, *ium*, absolute dicuntur loca, in quibus milites hieme morantur, *quartieri d'inverno*. *Vopisc. in Aurel. c.* 11. Hiemalia, & æstiva disponere.

Hiematio, onis, f. χειμασία, hiemis traductio, *invernata*. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 17. Ne plus tertia parte eximatur mellis, reliquum hiemationi relinquatur.

Hiemo, as, avi, atum, n. 1. *invernare*, *svernare*, παραχειμάζω, hiemem traduco, hiberno, in hibernis ago. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 37. Legiones, quæ longius hiemabant, subsequi jubet. *Nepos Agesil. c.* 3. Ephesum hiematum exercitum traduxit. ¶ Significat etiam hiemem esse, frigus vigere, & fere impersonaliter usurpatur, *far freddo*. *Col. l.* 11. *c.* 2. Fidicula exoritur, hiemat, & pluit. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 17. Et atrum Defendens pisces hiemat mare. h. e. procellis concitatum navigationem, & piscationem impedit. ¶ Hiemantes aquas, hoc est, tempestates commotas, dixit *Sallust.* apud *Senec. epist.* 114. ¶ *Hiemans lacus*. h. e. hieme, & frigore concretus. *Plin. l.* 9. *c.* 22. Octobri mense, Autumnali sidere, hiemante lacu. *Al. leg.* hiemato. ¶ Hiemare, pro hiemis incommodis affligi. *Suet. Aug. c.* 72. Quamvis parum salubrem valetudini suæ urbem experiretur, assidueque in urbe (al. in vere) hiemaret.

Hiems, emis, f. *inverno*, Ger. *winter*, Gal. *hiver*, Hisp. *invierno*, χειμὼν, pars anni frigidissima inter autumnum & ver. Videtur quibusdam esse ab ὕω, *pluo*, unde per *y* scribunt, sed aliter invenitur in vett. libris, & monumentis, ut probat *Manut. in Orthogr.* & *Voss. in Etymol. Cic. pro Rabir. Posth. c.* 15. Hieme omnia bella conquiescunt. ¶ Ponitur & pro quavis impetuosa & pluvia tempestate. *Nepos in Attic. c.* 10. Gubernator præcipua laude fertur, quia navem ex hieme marique scopuloso servavit *Virg.* 1. *Æn. v.* 129. Emissamque hiemem sensit Neptunus.

Hiera, æ, ex græco ἱερὸς, *sacer*; vox est non satis cognita, præsertim illo loco *Seneca epist.* 83. ubi ait: Quomodo tamen hodiernum certamen nobis cesserit, quæris? quod raro cursoribus evenit, Hieram fecimus. *Muretus* hieram interpretatur lineam in medio stadio, sic appellatam quod sacra esset. *Lipsius* morem fuisse suspicatur, ut in ambigua victoria, cum certantes pares essent, Deo sacraretur corona; quod Græci ἱερὰν ποιεῖσθαι dicunt, h. e. [illegible], *Senecam* autem *hieram* dixisse; sc. *coronam*. ¶ Hiera pro Cybele, apud *Virg. Æn.* 9. *v.* 673. Quos Jovis eduxit luco silvestris Hiera. Sed quia eo loco penult. habet longam, *Turneb. Advers. l.* 22. *c.* 7. legendum suspicatur *Hyæno*.

Hiera, f. 1. Latine Sacra, prius Therasia, *Vulcano*, ins. Siciliæ, una ex 7. Æoliis, ignes emittens, a Lipara 4. M. P. ¶ Hiera altera, quæ ab Antonino Maritima dicitur *Marettimo*, ins. Siciliæ, contra Drepanum urb. inde in Occ. ad 30. M. P. Thymo abundat. ¶ Hiera item, *Giera*, ins. maris Cretici, seu Myrtoi, quam *Plinius* inter Theram, & Therasiam emersisse scribit. Nonnullis *Suda* dici putatur. Sed hæc Cretæ propior est.

Hieracia, æ, lactucæ genus cujus succo accipitres obscuritatem sentientes, oculos tingunt. *Plin. l.* 20. *c.* 7.

Hieracites, æ, ἱερακίτης, gemma a colore accipitris sic vocata. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Hieracium, ἱεράκιον, collyrium. *Plin. l.* 34. *c.* 11.

Hierapolis, f. 3. Bambyca, Bambyce, *Aleppo*, urbs Syriæ A. sub P. Antiocheno, in Cyrrestia reg. maxima, ex primis Turcici Imperii, emporium celeberrimum, a Damasco itinere 10. dierum in Bor. ab Edessa 50. ¶ Hierapolis altera, Turc. *Seidescheher*, urbs Phrygiæ Magnæ, A. sub P. Constantinopolitano, a Laodicea 6. M. P. Tripolim versus 12. a Philadelphia 45. in Mer. Pop. Hierapolitæ.

Hierapolitanus, a, um, adject. a Hierapoli urbe, ut Hierapolitani, ejus urbis incolæ. *Leg.* 1. *Dig. de aqu. quotid.*

Hieratica, f. 1. ἱερατικὴ, chartæ quoddam genus subtilius, religiosis tantum voluminibus dicatum, quod ab adulatione Cæsaris Augusti nomen accepit. *Plin. l.* 13. *c.* 11.

Hierax, acis, m. ἱέραξ, accipiter. *Justin. l.* 27. *c.* 2. Antiochus hierax est cognominatus, quia non hominis, sed accipitris ritu in alienis eripiendis vitam sectaretur.

Hiericus, untis, f. 3. *Jerico*, urbs Palæstinæ, in Tribu Benjamin, ab Hierosolymis 20. M. P. *Plin. l.* 5. *c.* 14.

Hierobotane, es, ἱεροβοτάνη, verbena, ita dicta quod sacra sit. *Plin. l.* 25. *c.* 9.

Hierocles, is, Ἱεροκλῆς, Philosophus Alexandrinus. Scripsit commentarium in Pythagoræ aurea carmina. *Lactant. l.* 5. *c.* 2.

Hierodulus, i, ἱερόδουλος, minister sacrorum. *Firmic. l.* 8. *c.* 21.

Hieroglyphice, es, ἱερογλυφικὴ, ars scribendi non per literas, sed per sculptas animalium, aliarumque rerum figuras, ut inde aliquid significetur. Quæ apud Ægyptios maxime in usu fuit, ut narrat *Tacit. hist. l.* 11. *c.* 14. Hinc

Hieroglyphicus, a, um, adject. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. Formarum innumeras notas, hieroglyphicas appellatas, quas ei undique videmus incisas. *Macrob. l.* 1. *sat. c.* 21. Osyrim Ægyptii, ut solem esse asserant, quoties hieroglyphicis literis suis exprimere volunt, insculpunt sceptrum &c. V. *Hieroglyphice*.

Hieronicæ, arum, m. 1. victores in sacris certaminibus, a νίκη, *victoria*, & ἱερὸς, *sacer*. Sic appellabantur, qui in Nemæis, Pythiis, Isthmiis, & Olympiis vicissent. Illa enim sacra certamina dicebantur. Hujusmodi victoribus publici honores habebantur, ut ait *Vitruv.* & *Sueton. Ner. c.* 25. Neapolim albis equis introiit, disjecta parte muri, ut mos Hieronicarum est.

Hieronicus, a, um, adject. possess. a Hierone rege Syracusarum, ut Hieronica lex, frumentaria, ab eo lata. *Cic. Verr.* 2. *c.* 13. & 60.

Hieronymus, m. 2. Philosophus Rhodius, qui summum bonum posuit in indolentia. *Cic. Fin. l.* 2. *c.* 3. ¶ Item unus ex Scriptoribus Ecclesiasticis, & Doctoribus S. Ecclesiæ.

Hierophanta, seu Hierophantes, æ, ἱεροφάντης, sacrarum ceremoniarum magister, atque interpres. *Arnob. l.* 5. Caduceatores, Hierophantæ, atque præcones. *Adde Nepot. in Pelop. c.* 3.

Hierophylax, acis, m. ἱεροφύλαξ, custos sacrorum. *Leg.* 20. *Dig. de ann. leg.*

Hierosolyma, æ, f. seu Hierosolyma, orum, n. 2. seu Hierusalem, f. indecl. antea Jebus, *Gerusalemme*, Turc. *Gotz*, seu *Chutz*, urbs Metropolis Judææ, in Tribu Beniamin, longe clarissima totius Orientis, inter Damascum 160. M. P. & Babylonem Ægypti 300. Eversa fuit a Tito Imp. Rom. Deinde ab Ælio Hadriano restaurata alio in loco. *Ælia* etiam dicta est. Sed parvi est circuitus, vix decem mille incolas continens, deficitque in dies propter excursiones Arabum.

Hierosolymarius, m. 2. cognomen Pompeji Magni ab Hierosolyma expugnata. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 9. Ubi sciat hic noster Hierosolymarius traductor ad Plebem, &c.

Hieto. V. Hiato.

Hila. V. Hilla.

Hilaratus, a, um, nom. ex particip. *rallegrato*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 40. Terra cum cœlo hilarata.

Hilare, adv. *allegramente*, *giocondamente*, *lietamente*, [illegible], Ger. *froelich*, Gal. *gayement*, Hisp. *alegramente*, φαιδρῶς, læte seu cum hilaritate. *Cic.* 5. *Fin. c.* 30. Hilare vivere. *Id.* 3. *Tusc. c.* 27. Hilarius loqui. *Plaut. Men.* 2. 2. 40. Ecquid audes de tuo istuc addere? P. atque hilarissime.

Hilaresco, n. 3. *farsi allegro*, *allegrarsi*, [illegible], Ger. *sich freuwen*, Gal. *être aise*, *se rejouir*, Hisp. *alegrarse*, ἱλαρύνομαι, hilaris fio. *Varr. apud Non. c.* 2. *n.* 404. Cum amicorum domus fumat, hilaresco.

Hilaria, ium, n. 3. ἱλάρια, dies æquinoctii verni, quem antiqui celebrabant tanquam lætitiæ exordium, nempe octavus Kalendas Aprilis, quo fit æquinoctium vernum, quo primum tempore Sol diem longiorem nocte protendit ab *hilaris*. *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 21. *Vopisc. in Aureliano*, *Quintil. l.* 6. *c.* 4.

Hilaris, re, o. 3. *allegro*, *giocondo*, *lieto*, [illegible], Germ. *frolich*, Gal. *gay*, Hisp. *alegre*, ἱλαρὸς, φαιδρὸς, jucundus, lætusque, ab ἱλάω, *placo*. *Cic. ad Q. Fr.* Teque hilari animo esse, & prompto ad jocandum. *Id. in Brut. c.* 5. Animadverti paulo te hilariorem. *Plaut. Mil.* 3. 1. 31. Hilarissimus conviva.

Hilaritas, f. 3. *allegrezza*, *giovialità*, [illegible], Ger. *froeligkeit*, Gal. *joye*, *gayeté*, Hisp. *alegria*, ἱλαρότης, lætitia, jucunditas, festivitas. *Cic. Dolabellæ*. Sed tamen hilaritas illa nostra, & suavitas, quæ te præter cæteros delectabat, erepta mihi omnis est. *Adde l.* 1. *Offic. c.* 30.

Hilariter, adv. idem, ac hilare. *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 14. Modo acriter, tum clementer, mœste, hilariter &c.

Hilaritudo, inis, f. idem quod hilaritas, *allegrezza*. *Plaut. Mil.* 3. 1. 83. Bibe, animo obsequere mecum, atque onera te hilaritudine. Ubi perperam antea legebatur, *onerato hilaritus me*. *Id. Rud.* 2. 4. 8. Ut in ocellis hilaritudo est!

Hilaritus. V. Hilaritudo.

Hilaro, as, a. 1. *rallegrare*, [illegible], Ger. *mutig machen*, Gal. *rejouir*, Hisp. *alegrar*, φαιδρύνω, ἱλαρόω, lætitiam, jucunditatemque do, lætifico. *Cic.* 2. *Fin. c.* 3. Omnem jucundum motum, quo sensus hilaretur.

Hilarodus, i, lascivi, & delicati carminis cantor. *Festus*.

Hilarulus, a. f. 2. dim. ab hilarus. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 11. Atticæ, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des.

Hilarus, a, um, o. 1. 2. idem, ac hilaris. *Plaut. Mil.* 4. 4. 62. Hilarus exit, impetravit. *Cic.* 5. *Fin. c.* 30. Hilara vita amissa est. *Id. Att.* 5. *ep.* 20. Hilara sane saturnalia.

Hillæ, vel Hilæ, arum, f. intestina inferiora. *Plin. l.* 11. *c.* 35. Ab hoc ventriculo lactes in homine, & ove, per quas delabitur cibus; in cæteris hillæ. ¶ Pro intestino recto quod in anum desinit. *Laber. apud Non. c.* 2. *n.* 410. Adolescenti nostro hilas cædit. ¶ Pro intestinis fartis, vel salsitis. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 60. Perna magis, ac magis hillis. Ubi *Acron*: Hilla (neutro gen.) dicuntur salsa intestina hirci.

Hillus, pro Hirrus, (quod & nom. propr.) jocando dixit *Cicero* quasi balbutiens *in epist.* 10. *l.* 2. ut responderet Cœlii verbis *in epist.* 4. *lib.* 8. Spero te celeriter, & de nobis quod sperasti, & de Hillo, quod vix sperare ausus es, auditurum.

Hilum, li, n. 2. *il negro della fava*, parvum illud nigrum, quod in summitate fabæ adhæret. *Festus.* ¶ Translate sumitur pro re exigua, quæ parvi, vel nullius pretii est, quod Græci dicunt γρῦ. *Cic. Tusc. l.* 1. *c.* 4. Quod Sisyphus versat saxum, sudans nitendo, nec proficit hilum. id est quicquam.

Himantopodes, um, Latine Loripedes, Æthiopiæ populi serpendo ingredientes. *Solin. c.* 43. ab ἱμὰς, ἀντος, *lorum*, & πὸς, *pes*, ἱμαντόποδες. ¶ Item aves cruribus gracilioribus. *Plin. l.* 5. *c.* 8.

Himella, f. 1. *Imella*, *Aggia*, fl. parvus Sabinorum, qui ex Severo M. per Cures fluens in Tiberim labitur 6. M. P. infra Maulianam. *Virg.* 7. *Æn.*

Himĕra, m. 1. Gelas, *Salso*, fl. Siciliæ, ex præcipuis, qui ex Nebroide M. apud Petram opp. oriens, in Austr. fluit, mareque apud Gelam urb. subit. ¶ Himera item, *Termini*, *fiume grande*, fl. ingens Siciliæ, qui non longe a priore ex eodem monte manat.

Himĕra, f. 1. urbs Siciliæ, apud ostia Himeræ fl. & Thermas, condita a Zanclæis, & eversa ab Annibale Carthaginiensi, patria Stesichori poetæ, ex qua Thermæ urbs vicina cognominatur.

Hinc, *di qua*, ἔνθεν, adv. motus de loco. *Cic. de Orat.* Scævolam hinc abeuntem conveni. ¶ Adhibetur in partitionibus. *Cic. in Catil.* Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia, hinc pudicitia, &c. ¶ Item pro ex hoc. *Cic. in Off. l.* 3. *cap.* 8. Hinc sicæ, hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur.

Hinnibĭlis, le, adject. hinniens. *Cal. Aurel. l.* 1. *c.* 20. Exsecratus hinnibilis.

Hinnibunde, adverb. hinniendo. *Claudius in Annalib. apud Non. cap.* 2. *n.* 411. Equi hinnibunde inter se spargentes terram calcibus.

Hinnilĭto, as, n. 1. idem quod hinnio. *Lucil. apud Varr. l.* 6. *L. L.* Hæc inquam rudet ex rostris, atque hinnilitabat.

Hinnio, is, n. 4. *annitrire*, *rignare*, *ringhiare*, צהל, Germ. *wihelen*, Gal. *hennir*, Hisp. *relinchar*, χρεμετίζω, proprium est vocis equorum a sono, vel ab *hio*, inserto *n*. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. Jam ne balare quidem, aut hinnire fortiter diceremus.

Hinnitus, us, m. *lo annitrire*, *rigno*, מצהלות, Germ. *rossgeschrey*, Gal. *hennissement*, Hisp. *relincho*, χρεμετισμός, vociferatio equi. *Cic.* 1. *de Div.* Subito exaudivit hinnitum, respexitque, & equum alacrem aspexit.

Hinnulĕus, m. 2. νεβρὸς, cervus anniculus, cui needum cornua sunt, quippe quæ secundo anno erumpere incipiunt, ab *ἴνις*, *proles armentitium*. *Horat. l.* 1. *od.* 23. Vitas hinnuleo me similis, Chloe. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Summis remediis præfertur hinnulei coagulum.

Hinnŭlus, i, m. pullus ex equo & asina genitus. *Plin. l.* 8. *c.* 44. Equo & asina genitos mares, hinnulos antiqui vocabant; contraque mulos, quos asini, & equæ generarent. *Harduinus* contendit legendum *hinnos*.

Hinnus, ni, m. 2. ἴννος, vel ὕννος, vel γίννος, animal, quod ex equo, & asina nascitur, a prima voce Græca allata. *Col. l.* 6. *cap.* 37. deducit ab *hinnio*, non quia hinniat ipse, sed quia hinniente animali natus sit. Differt a mulo, quod hinnus nascitur ex equo, & asina, mulus ex asino, & equa. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 18. *Col. l.* 6. *c.* 37. *Plin. l.* 8. *c.* 44.

Hio, as, avi, atum, n. 1. *sbadigliare*, *spirare con la bocca aperta*, פער, Ger. *geynen*, Gal. *bailler*, Hisp. *bostezar*, χαίνω, ore aperto spiritum emitto. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Perdices hiantes per id tempus exerta lingua æstuant. ¶ Accipitur etiam pro sponte, vel aliqua vi externa aperiri, sive scindi, ut ligna hiant ariditate, & tellus æstu. *Sall. l.* 4. *hist. apud Non. c.* 4. *n.* 228. Atque hiavit humus multa vasta, & profunda. *Propert. l.* 4. *eleg.* 2. Nec flos ullus hiat pratis. ¶ Hinc & pro patere, manifestum esse. *Apul. Apol.* Patent artes tuæ, Rufine; fraudes hiant; detectum mendacium est. ¶ Hiare sermo, seu oratio dicitur, cum crebro vocalium concursu, quæ non eliduntur, veluti dissolvitur, & hiulco ore proferenda est. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 12. Crebri concursus vocalium hiantem orationem reddunt. h. e. male connexam. *Cic. in Orat. c.* 45. Qui ut versum facerent, sæpe hiabant, ut Nævius: vos qui accolitis &c. h. e. vocales non elidebant, sed omnes pronuntiabant. *Id. ibid. c.* 9. Mutila quædam & hiantia locuti sunt. ¶ Hiare ad aliquid significat concupiscere, & quasi aperto ore appetere. *Senec. epist.* 72. Canis quidquid accipit, protinus devorat, & semper ad spem futuri hiat. Sic emptor hians, h. e. cupidus. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 88. Avaritia hians, *Cic. Verr.* 4.

Hippăce, f. 1. ἱππάκη, caseus ex lacte equino coagulatus. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Sextius eosdem effectus equino, quos bubulo tradit, hunc vocant hippacen.

Hippăco, as, n. 1. animam celeriter duco, ab ἵππος, *equus*, idest, ab equi halitu, qui est supra modum acutus. *Fest.*

Hippăgo, inis, f. ἱππαγωγὸς genus navigii convehendis equis destinatum, ab ἵππος, equus, & ἄγω, duco. *Fest.*

Hippagōgus, i, idem ac hippago. *Isid. l.* 19. *c.* 1. *Liv. l.* 4. *c.* 28. Quinque, & triginta naves, quas hippagogos vocant, ab Elea profectæ.

Hippăgus, i, idem, ac hippago. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Hippagum Samii, aut Pericles Atheniensis invenit.

Hippei, m. 2. cometæ, qui jubas equinas habent, celerrimi motus, ab ἵππος, equus. *Plin. l.* 2. *c.* 25.

Hippi, ἵπποι, cancrorum genus apud Phœnices, equorum prope celeritatem adæquans. *Plin. l.* 9. *c.* 31.

Hippĭas, m. 1. Ἱππίας, Sophista Eleus, qui in ludis Olympicis publice gloriatus est, nullam esse artem, quam ipse nesciret. *Cic.* 3. *de Or.*

Hippĭce, es, f. 1. herba, quæ in equis famem, sitimque tollit, ab ἵππος, equus. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Hippĭus, a, um, adject. equestris, ab ἵππος: ita cognominatus est Neptunus, quod tridentis ictu equum terra excierit. *Festus.*

Hippĭus, seu epitritus, m. 2. genus pedis pæoni contrarium, quod constat ex tribus syllabis longis, & una brevi. V. *Grammaticos.*

Hippo, onis, m. & f. 3. Ἱππὼν, Africæ urbs, Augustini episcopatu nobilis. *Sil. l.* 3. *v.* 259. Tum vaga, & antiquis dilectus Regibus Hippo. Ubi cum *vaga* dixit, & *dilectus*, masculin. & fœmin. genus notat, simulque ostendit duas esse in Africa hoc nomine urbes; alteram, quam diximus, quæ & *Hippo regius* appellatur; alteram vero, quæ & *Diarrhytos* dicitur, in palustri loco sitam: quam ideo *vagam* cognominat. V. *Plin. l.* 6. *c. ult.*

Hippocamēlus, i, m. ἱπποκάμηλος, animal ex equo & camelo compositum; vel magnus camelus. ἵππος enim in compositione auget. *Auson. epigr.* 70. Non taurus, non mulus erat, non hippocamelus.

Hippocampīnus, a, um, adject. ab hippocampo, ut hippocampinus cinis, *Plin. l.* 32. *c.* 7.

Hippocampus, i, m. *cavallo marino*, ἱππόκαμπος, & ἱππόκαμπος, piscis marinus, capite & juba instar equi, cauda vero erucæ. *Plin. l.* 32. *c.* 11. *Non. c.* 2. *n.* 397. ¶ *Lucilio* hippocampus scutica est.

Hippocentaurus, i, m. equorum stimulator. *Diodorus* hoc nomine appellat filios Centaurorum, quia primi equitationem exercuerunt. Itaque cum primum equis insidentes visi sunt, rudes homines ex equo & homine conflatos crediderunt. *Cic. l.* 2. *Nat. Deor.* Quis Hippocentaurum fuisse, aut Chimæram putat? V. *Centauri.*

Hippocŏmus, i, m. ἱπποκόμος, equiso, equorum curator. *Cod. Theodos. l.* 8. *tit.* 5. Hippocomorum sagum usurpare.

Hippocōum, i, n. vinum generosum ex Coo insula. *Festus.*

Hippocrătes, m. 3. Ἱπποκράτης, Medicus excellentissimus ex Coo ins. cui tanta fuit artis peritia, ut vulgo crederetur Æsculapio prognatus. Ejus libri ubique celebrantur. Suscepit filios Thessalum, & Draconem. Excessit e vita annos natus 104. *Suid.*

Hippocratĭcus, a, um, adject. ad Hippocratem pertinens. *Prudent. Roman. v.* 498. Laniena quando sævit Hippocratica? h. e. medicorum sectiones.

Hippocrēne, es, m. 1. Fons Caballinus, ἱπποκρήνη, fons in Bœotia, non procul a Thebis, apud Heliconem M. quem Poetæ fabulantur factum esse ungula Pegasi equi alati. ab ἵππος, *equus*, & κρήνη, *fons*. Huic fabulæ occasionem videtur ministrasse Cadmus, qui, cum in Bœotiam locum urbi condendæ quæreret, huc, illuc obequitans hunc fontem primus creditur invenisse, ut scribit *Solin. cap.* 7. Musis sacrum esse dixerunt. Nam Cadmus sapiens, & aliquot Græcarum literarum inventor fuit. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 7. fontes Aganippidos Hippocrenes.

Hippocrenæus, a, um, adject. ab Hippocrene. *Anonym. de laudib. Herculis, inter op. Claudiani, v.* 5. Hippocrenæos victorem insistere fontes.

Hippocrenisātus, a, um, adject. *Sidon. carm.* 22. *v.* 81. Hippocrenisatas jungebat Pegasus alas. Ita leg. *Smet. & Savar.* At *Sirmond.* & VVowerus, *Hic & crenisatas.*

Hippodămе, es, f. 1. vel Hippodamia, æ, f. 1. Ἱπποδάμη, Ἱπποδάμεια, filia Oenomai Regis Elidis, & Pisarum, qui cum ex Oraculo se a genero interemptum iri didicisset, & illa tamen a multis procis ob formæ præstantiam expeteretur, curule certamen procis instituit cum ipsa (habebat enim equos velocissimos, qui ex ventorum flatu creati dicebantur) ea lege, ut qui vinceret, filiam haberet, victus subiret mortem. Tredecim victis, & occisis, Pelops Tantali filius visa puella ejus amore protinus exarsit: cujus nuptias ut assequeretur, Myrtilum ejus aurigam promissis corrupit, sic, ut ille axes cereos, i. e. infirmos, & fragiles subjunxerit, vel, ut alii volunt, objicem axi non objecerit. Atque hoc modo Pelops & puella, & Regno potitus est. *Bocc. l.* 2. *Gen. Deor.* ¶ Hippodame altera, quam *Ovid. Heroid.* 17. *v.* 248. Hippodamiam, at *Metam.* 12. *v.* 210. Hippodamen vocat: *Plutarchus* vero in Theseo Deidamiam: tandem *Propert. l.* 2. *eleg.* 2. *v.* 9. Ischomachen. Hæc filia fuit cujusdam Atracis, seu Atracii, & nupsit Pirithoo Lapitharum Regi. *Ovid.* 12. *Met.* ¶ Hoc item nomine fuit filia Brisei, quæ vulgo patronymice Briseis appellatur, quam Achilles, Lyrnesso expugnata, captivam in castra abduxit, quam postea Agamemnon Achilli eripuit, ex quo celebre illud inter Agamemnonem, & Achillem dissidium exarsit. ¶ Item filia Anchisæ, soror Æneæ, quæ Alcathoo Trojano in uxorem data est, quem postea Idomeneus Cretensis in pugna occidit. *Boc. l.* 6.

Hippodrŏmus, m. 2. *luogo, dove corrono i cavalli*, ἱππόδρομος, theatrum, ubi agitantur equi, equorum curriculum, hoc est, ampla planities, in qua de pernicitate certatur citra pugnæ simulacrum, ab ἵππος, *equus*, & δρόμος, *cursus*. Nam stadium, in quo equites imaginario prælio concurrere solent, *catadromus*, κατάδρομος, dicebatur. *Martial. l.* 12. *epigr.* 50. Pulvereumque fugax hippodromon ungula pulsat.

Hippoglossa, f. 1. herba spinosa, folia habens myrti sylvestris, linguæ equinæ similitudine, ab ἵππος, *equus*, & γλῶσσα, *lingua*. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

Hippoglottion, n. 2. herba, quam alii daphnitin, alii *carpophyllon*, & Alexandrinam laurum vocant. *Plin. l.* 15. *c.* 30.

Hippolapăthum, n. 2. ἱππολάπαθον, herba, lapatho sativo major, candidiorque, ac spissior. *Plin. l.* 20. *c.* 21.

Hippolyte, es, f. 1. soror Antiopæ, & Orithyiæ Reginarum Amazonum, quæ bello, quod Græci cum Amazonibus duce Hercule gesserunt, simul cum Menalippe sorore capta est. Menalippe ab Hercule capta fuit, Hippolyte a Theseo. Hercules post victoriam Menalippen sorori Antiopæ reddidit, Orithyia tunc foris bellum gerente, & pretium arma Reginæ accepit, sed Theseus obtenta in præmium captiva, eandem in matrimonium assumpsit, & ex ea genuit Hippolytum. *Justin. l.* 2. ¶ Fuit etiam hoc nomine Acasti filii Peliæ, Magnesiæ, seu Thessalorum Regis uxor, quam quidam Cretειdem vocant, quæ, cum Pelium amaret, neque ille hujus amori obsequi vellet, eum ultro de stupri appellatione apud virum accusavit. Itaque Acastus Pelium ceu venationis causa in saltum Pelii montis abductum, ibique omnibus armis spoliatum, feris lacerandum præbuit. Verum Chiron, sive is Mercurius fuit, interveniens, accepta Vulcani machæra, Pelium liberavit, qui postea domum reversus Acastum cum uxore interfecit.

Hippolўtus, m. 2. Ἱππόλυτος, Thesei, & Hippolytæ Amazonis filius, nepos Ægei, pronepos Neptuni, frater Demophontis, & Antigoni. A Phædra noverca apud Patrem stupri accusatus, immissis a Neptuno marinis monstris (ut Pater optaverat) cum curru veheretur, ab exterritis equis discerptus est, postea ab Æsculapio in vitam revocatus in Italiam profugit, & Virbius appellatus fuit, quasi bis vir. V. *Ovid.* 15. *Metam. Lactant. l.* 1. *c.* 17. &c.

Hippomănes, is, n. 3. ἱππομανὲς, humor in inguine equarum ortus ex libidinis ardore, qui in humana viscera descendens furorem facit, ab ἵππος, *equus*, & μανία, *furor*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 281. Hinc demum hippomanes, vero quod nomine dicunt pastores, lentum distillat ab inguine virus. ¶ Item herba, qua comesa equæ incipiunt furere. *Serv. in* 3. *Georg.* ex Hesiodo, vel rectius ex Theocrito. Sed Theocritus in Pharmaceutria non id dicit, ea herba comesa insanire equos, sed ejus edendæ insano teneri amore. ¶ Item caruncula in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro, quam statim edito partu mater dentibus avellit, & devorat, quam si quis præripuerit, seu prius abstulerit, pullum ad ubera non admittit. Hæc caruncula amoris veneficium est, hac mulieres medicamenta componentes vertere homines feruntur in furorem. Sed generaliter hippomanes dicitur venenum omne amatorium, quod equinæ cupidini similem mortalibus amorem accendat. *Plin. l.* 8. *c.* 42. *Virg.* 4. *Æn. v.* 515. Quæritur & nascentis equi de fronte revulsus, & matri præreptus amor.

Hippomarăthrum, n. 2. ἱππομάραθρον, herba foliis marathro majoribus, & gustu acriore, cujus succus auribus instillatur, vermiculosque in iis necat. Alii myrsineum vocant. *Plin. l.* 20. *c.* 23.

Hippomenēus, a, um, ad Hippomenen pertinens. *Ovid. in Ibin*, *v.* 83.

Hippomĕnes, is, Megari filius ex progenie Neptuni, qui Atalantam cursu victam uxorem obtinuit. *Ovid.* 10. *Metam.* V. Atalanta.

Hippe-

Hippona, V. Epona.

Hipponacteus, a, um, adject. ut Hipponacteum carmen; de quo V. in *Hipponax*. Hipponacteum præconium, h. e. convicium, seu carmen maledicum. *Cic. Fam. 7. ep. 24.*

Hippōnax, actis, m. Ἱππῶναξ, Poeta, tanta deformitate, & fœditate vultus, ut ejus effigies a pictoribus quibusdam publice proposita fuerit deridenda. Ille indignatus tam amare in illos est invectus, ut aliquos ex iis credatur compulisse ad suspendium. Dicitur invenisse versum jambicum scazontem, quem ab ejus nomine Hipponacticum vocamus, sive Hipponacteum. *Plin. l. 36. c. 5.*

Hipponensis, adject. ab Hippona Africæ urbe, ut Hipponensis colonia, *Plin. l. 9. epist. 33.*

Hippopēra, f. 1. *saccocia, bisaccia, bolgia*, Ger. *ein bulgen*, Gal. *bougette, male*, Hisp. *talegas, alforja*, ἱπποπήρα, sacculus, quo eques necessaria itineri secum circumfert, ab ἵππος, *equus*, & πήρα, *pera*, *saccus*. *Sen. ep. 87. ad Lucil.* M. Cato Censorius canterio vehebatur hippoperis quibusdam impositis, ut secum utensilia portaret.

Hippophaes, m. 1. frutex in marinis locis nascens. Eo utuntur fullones ad vestes interpolandas. *Plin. l. 21. c. 15. & l. 22. c. 12.*

Hippophæston, n. 2. spinæ fulloniæ genus, quod in marinis, sabulosisque locis provenit. *Plin. l. 16. c. ult.*

Hippopŏdes, m. 3. pop. Septentrionales in insula, apud Basiliam, sive Baltiam, sic dicti a pedibus equinis. *Plin. l. 4. c. 13.*

Hippopotămus, m. 2. equus fluvialis, seu aquatilis in Nilo præcipue nascens, binis ungulis, quales sunt bobus, dorso equi, & juba, & hinnitu, cauda obtorta, dentibus aprorum aduncis. *Plin. l. 8. c. 25.*

Hipposelinum, n. 2. ἱπποσέλινον, apii herbæ genus in siccis nascens, ita dictum, quod inter apii genera longe maximum sit, quia ἵππος, & βοῦς sæpe in compositione augent, quemadmodum ὗς minuit. *Plin. l. 20. c. 12.*

Hippotădes, æ, dicitur Æolus ventorum rex, quia nepos Hippotæ Trojani ex Segesta filia. *Ovid. 4. Met. v. 663.* Clauserat Hippotades æterno carcere ventos.

Hippotoxŏtæ, arum, m. 1. ἱπποτοξόται, sagittarii equestres, *arcieri a cavallo*, ab ἵππος, *equus*, & τόξον, *arcus*. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 4.*

Hippūris, f. 3. ἵππουρις, herba, al. equisetum, cauda equina, ab ἵππος, *equus*, & οὐρά, *cauda*. *Plin. l. 26. c. 13.*

Hippūrus, i. ἵππουρος, piscis ex genere locustarum. *Plin. l. 6. c. 16.*

Hir, n. 3. θέναρ, vola manus, a χείρ, manus, per Synecdochen. *Lucil. apud Cic. 2. Fin. Scalig. in Conjectan.*

Hira, f. 1. intestinum jejunum, quod per dim. hilla, & hillum dicitur. *Fest.*

Hircinus, a, um, o. τράγειος, quod ad hircum spectat. *Plaut. Pseud. 4. 2. 12.* Heus tu, qui cum hircina stas barba.

Hircīpes, edis, hircinos habens pedes. *Martian. Capell. l. 9.*

Hircipīlus, o. 1. 2. qui pilos habet similes hircinis, idest, duros, ut aliqui interpretantur, densos, ut alii. Sunt enim hirco pili tum densi, tum duri, atque asperi. *Fest. Al. leg. Hirbipilus.*

Hircōsus, a, um, o. 1. 2. *che sente di becco*, Ger. *bockalechtig*, Gal. *qui sent le bouquin*, Hisp. *olaque sabe a cabron*, τραγομάσχαλος; qui hircinum odorem olet, & speciatim qui olet virus alarum, seu cujus alæ fœtidum spirant odorem. *Pers. Sat. 5.* Dixeris hæc inter hircosos centuriones, idest, rusticos, olidos, & omnis nitoris expertes. Adde *Plaut. Merc. 3. 3. 14.*

Hircŭlus, m. 2. τράγος, nardi species, ab *hircus*, ob odoris gravitatem. *Plin. l. 12. c. 12.*

Hircus, ci, vel hirquus, m. *capro, caprone, becco*, צפיר, Ger. *bock*, Gall. *bouc*, Hisp. *cabron*, τράγος, caprarum admissarius, hoc est, caper, qui jam coire, & fœtere cœperit, a prisco *fircus*, lingua Sabinorum. *Hor. Epod. od. 16.* Ametque salsa levis hircus æquora. ¶ Translate dicitur de homine immundo, & libidinoso. *Plaut. Cas. 3. 2. 20.* Propter operam illius hirqui improbi, edentuli. ¶ *Mulgere hircos*, proverbium est de re absurda. *Virg. 3. Ecl. v. 91.* Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos. ¶ Accipitur præterea hircus pro gravi alarum olore, qui sic dicitur a fœtore hirci animalis, quemadmodum etiam Græci τράγον, tum de animali, tum de alarum graveolentia usurpant. *Hor. Epod. od. 12.* Gravis hirsutis cubat hircus in alis. ¶ Denique hircus, seu hirquus dicitur de angulo oculi, ducta significatione ab oculis hircorum, qui ob libidinis ardorem obliquis oculis capras aspiciunt, *coda dell' occhio*. *Virg. Ecl. 3.* Transversa tuentibus hirquis. Alii leg. *hircis*. Cæterum hoc loco & pro angulis oculorum, & pro hircis accipi potest.

Hirnĕa, æ, f. genus vasis, seu poculi. *Plaut. Amph. 1. 1. 273.* Cadus erat vini plenus: inde implevi hirneam. *Et v. 276.* Vini hirneam ebiberim meri. Al. leg. *erneam*: & putat *Scalig. in Catalect. Virgil.* olim dictam esse *erneam* ἀπὸ τοῦ ὄρνιθος, quod avis figuram imitaretur. *Non. c. 15. n. 29.* legit *cirneam*, vel ut est in quibusdam editionib. *cyrneam*.

Hirpex, V. Irpex.

Hirpi, m. 2. pop. Sabinorum, qui in agro Falisco ad montem Soractem habitabant, ab *hirpus* lupus, quasi lupi. *Serv. in 11. Æn.* hæc scripsit, Soractis mons est Hirpinorum in Flaminia collocatus. In hoc autem monte cum aliquando Diti patri sacrum persolveretur (nam Diis manibus consecratus est) subito venientes lupi exta de igni rapuerunt, quos cum diu pastores sequerentur, delati sunt ad quandam speluncam halitum ex se pestiferum emittentem, adeo ut juxta stantes necaret, & exinde orta est pestilentia, quia fuerant lupos secuti, de qua responsum est, posse eam sedari, si lupos imitarentur, idest, rapto viverent. Quod postquam factum est, dicti sunt ipsi populi Soreni. Nam lupi Sabinorum lingua *hirpi* vocantur. Plane *Servius* videtur Hirpos in agro Falisco cum Hirpinis Samnitium confundere. ¶ Hirpi etiam, seu Hirpini, seu Hirpiæ familiæ, fuere quædam familiæ ex Hirpis populis, in Faliscorum agro, quæ in sacrificio annuo, quod fiebat in monte Soracte, ambulantes super ambustam struem lignorum non aduvehantur. *Plin. l. 7. c. 2.*

Hirpiæ familiæ, V. Hirpi.

Hirpīni, seu Irpini, m. 2. *Principato ultra*, pop. & regio Italiæ, in Regno Neapolitano, inter Samnites, quorum caput, & metropolis est Beneventum. Dicti sunt ab *hirpus*, lupus, quod lupum ducem secuti agros occupaverint, & luporum instar ex rapto viverent. Nempe primum id nomen acceperunt ab iis, quorum agros prædabantur. *Voss.* Vel fortasse dicti sunt ab Hirpis, quod ab iis originem traherent. V. Hirpi.

Hirpīnus, m. 2. mons in Sabinis, in agro Falisco, idem ac Soractes, ab Hirpis pop. qui juxta illum habitabant.

Hirpīnus, a, um, adject. ab Hirpis, seu Hirpinis populis, ut Hirpina pubes, apud *Silium l. 8.*

Hirpus, m. 2. lupus lingua Sabinorum, ut *Strabo l. 5. & Serv. in 11. Æn.* scribunt, vel Samnitum, ut *Festus*, ab ἅρπος, seu ἅρπαξ, *rapax*, ita dictus ob rapacitatem.

Hirquīnus, a, um, adject. pro Hircinus apud Vet. & ita legitur in loco *Plauti*, quem adduximus, in Hircinus. Adde *Pers. 4. 2. 30.*

Hirquitallio, n. 4. τραγίζω, est hircum lascivia, odore, voce imitari, ab *hirquus* pro *hircus* apud vet. *Censorin. c. 14.* In secunda hebdomade, vel incipiente tertia vocem crassiorem, & inæquabilem fieri. quod Aristoteles appellat τραγίζειν, antiqui nostri hirquitallire, & inde ipsos putant hirquitallos appellari, quod tum corpus hircum olere incipiat.

Hirquitallus puer, qui primum ad virilitatem accedit, seu virilitatem suam experitur, ab *hirquus*; quia pueri pubescentes Veneri inhiant, hircum incipiunt olere, vocem edunt gravem, subraucam, hircinæ non dissimilem. *Censorin. c. 14. & Fest.*

Hirquus, V. Hircus.

Hirrio, seu Irrio, n. 4. proprium est vocis canum, cum provocantur, quia R multa sonant. *Sidon. lib. 7. ep. 3.* Veluti est canibus innatum, ut, etsi non latrant, tamen hirriant.

Hirrītus, us, m. vox canum, cum irritantur. *Sidon. l. 9. epist. 16.* Prodat hirritu rabiem canino.

Hirsutĭa, æ, f. forma hirsuta, ἐριώδεσις. *Solin. c. 38.* (al. 25.) Setarum hirsutiæ nullæ. Et *c. 42.* Hirsutia pili.

Hirsūtus, a, um, o. 2. *peloso*, שעיר, Ger. *haar aechtig*, Gal. *velu*, Hisp. *velloso*, τριχώδης, λάσιος, pilosus, setosus, pilis horridus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ. *Virg. 7. Ecl.* Stant & juniperi, & castaneæ hirsutæ, idest, quæ adhuc suis echinis includuntur. *Ovid. 2. Trist. v. 259.* Sumpserit annales, nihil est hirsutius illis. Ubi pro austero, & inamœno accipitur.

Hirtiānus, a, um, adject. ad Hirtium pertinens, ut Hirtianum jus, apud *Cic. 9. Fam. ep. 18.*

Hirtĭus, vel Hircius, ii, Consul fuit Romæ cum Pansa, quocum ab Antonio cæsus est, cum ad Mutinam obsidione liberandam accessisset. Hic auctor est libri de bello Cæsaris Hispaniensi, item de bello Africano, & Alexandrino, quanquam *Suet. in Cæs. c. 56.* scribit, dubitatum esse, Hirtii ne, an Oppii cujusdam essent. V. *Lips. Elect. lib. 2. cap. 22.*

Hirtus, a, um, o. 1. 2. *peloso*, λάσιος, hirsutus, pilis horridus, a sono, quem setis horrentia edunt. *Curt. l. 4. c. 13.* Bactrianis hirta ora. *Corn. Nepos 14. cap. 3.* Hirta tunica. *Virg. 3. Georg. vers. 287.* Hirtæ capellæ. ¶ Translate *Horat. l. 1. ep. 3. v. 22.* Ingenium non incultum est, non turpiter hirtum. h. e rusticum.

Hirūdo, inis, f. *sanguisuga, sanguettola*, עלוקה, Germ. *aggel*, Gall. *sangsue*, Hisp. *sanguisuela, o sanguijuela*, βδέλλα, sanguisuga, ab hæreo, quod hæreat carni. *Plin. l. 32. cap. 10.* Hirudinum, quas sanguisugas vocant, ad extrahendum sanguinem usus est. ¶ Translate ponitur pro omni eo, quod exhaurit. *Cic. Att. l. 1. ep. 16.* Quod illa concionalis hirudo ærarii, misera, & jejuna plebecula me ab hoc Magno unice diligi putat.

Hirundinīnus, a, um, o. quod est hirundinis. *Martial. l. 11. epigr. 19.* In nido seges est hirundinino. Adde *Plin. l. 30. c. 14.*

Hirundo, inis, f. 3. *la rondine*, עגור, Germ. *schwalb*, Gal. *herondelle*, Hisp. *golondrina*, χελιδών, avis in tectis nidificans, sub initium veris ad nos transvolans. *Plin. lib. 10. c. 24.* Abeunt & hirundines hybernis mensibus, sola carne vescens avis ex iis, quæ aduncos ungues non habent. ¶ Est etiam in blanditiis amantium. *Plaut. Asin. 3. 3. 103.* Dic me hirundinem, monedulam, &c. ¶ *Una hirundo non facit ver*, μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ. Prov. Græcum est, quo significatur, judicium alicujus negotii ex una re fieri non posse.

Hisarci, m. 2. Hisarsi, pop. Insubriæ, Alpini, quorum pagi *Isarso*, & *Arcisate*.

Hisco, is, n. 3. *aprire la bocca*, פצה, Germ. *das maul aufsperren*, Gall. *baailler*, Hisp. *bocezar*, χαίνω, ab hio, est, os ad loquendum aperire. *Cic. Phil. 2. c. 43.* Responderene ad hæc, aut omnino hiscere audebis? ¶ Item pro trepide, & hæsitanter loqui. *Virg. 3. Æn. v. 314.* Et raris turbatus vocibus hisco. ¶ Item metonymice pro hæsitare, dubitare. *Naevius*, Hiscit, dubius est, quid agat. ¶ Translate dicitur de aliis quibusvis rebus pro aperiri, patefieri. Unde terra etiam hiscere dicitur, cum præ nimio æstu aperitur, & rimas agit. *Ovid. 6. epist. v. 144.* Hiscere nempe tibi terra roganda foret. *Plaut. Pseud. 4. 1. 42.* Tace, miles hiscunt.

Hispalensis, e, adject. ad Hispalim pertingens. *Tacit. 1. histor. c. 78.* ubi al. leg. *Hispaliensis*.

Hispălis, f. 3. Hispal, Ispalis, Colonia Romulensis, *Siviglia*, urbs Hispaniæ Bæticæ, caput Vandaliæ, Emp. Acad. & Conventus juridicus totius provinciæ, amplissima, in regione feraci, ad Bætim fl. Ab Hercule Libyco, Geryonibus victis, condita fertur.

Hispāne, adv. *alla Spagnuola*, more Hispano. *Ennius apud Charis. l. 2.* Hispane, non Romane memoretis loqui me.

Hispanĭa, f. 1. Hispaniæ, arum, poetice Hesperia ultima, *Spagna*, Ger. *Hispanien*, Gal. *Espagne*, Hisp. *España*, Ἰσπανία, Ἰβηρία, regio amplissima Europæ. Omnis Hispania primum dicta est Iberia ab Ibero fl. postea Hesperia ab Hespero Atlantis fratre, sive, ut alii malunt, ab Hespero stella lucidissima, quæ vespertino tempore in Occidente apparet, Solem subsequens, tertio Hispalia ab Hispali urbe ad fretum Atlanticum sita, postremo litera una immutata Hispania. ¶ Est instar peninsulæ. Alluitur enim Oceano ad Bor. ad Occid. ad Merid. & Mediterraneo ad Mer. & ad Or. Isthmus ejus est Pyrene mons ad Bor. qui 80. l. Hisp. inter duo maria, Oceanum, & Mediterraneum, inter occasum, & ortum excurrit, quo separatur a Gallia. ¶ Corio bovino figura similis, ac quadrilatera parem fere latitudinem longitudini habet 800. M. P. Apud Strabonem longa 6000 stadiis, lata 5000. legitur. Ut Appianus scribit, decem mille stadiis Hispaniæ latitudo commensuratur, longitudo prorsus eadem esse videtur. ¶ Refert Varro, in Hispania equas ex vento concipere, quod equos habeat hæc regio cursu tam veloces, ut merito ex ventis concepti fingantur. ¶ Apud veteres primum in duas Hispanias Ibero fl. distincta fuit, Citeriorem, & Ulteriorem. Postea divisa fuit in tres, Tarraconensem, Bæticam, & Lusitaniam. Ex his Tarraconensis eadem est, ac Hispania Citerior, estque omnium maxima, quippe quæ reliquas simul acceptas magnitudine superat. Bætica, & Lusitania sunt in Hispania Ulteriore, & Ana fl. magna ex parte inter se dirimuntur. Post Imperii Romani declinationem divisa est in quatuor Regna, Legionis, seu Castellæ, Navarræ, Aragoniæ, Portugalliæ. Nunc dividitur in quatuordecim partes, quæ ad tres Coronas, seu tria Regna reducuntur, Castellæ, Aragoniæ, Portugalliæ. Sed de his V. Geographos.

Hispaniensis, se, o. 2. Ἰβηρικός, quod ad Hispaniam spectat. Hispanus, & Hispaniensis differunt, quia Hispanus dicitur, qui in Hispania natus est, Hispaniensis, qui alibi ortus, in ea versatur, ut Hispanienses negotiatores, qui in Hispania negotiantur, Hispaniensis exercitus, qui in Hispania militat. *Cic. pro L. Man.* Civile, Africanum, Hispaniense mistum ex civitatibus, atque ex bellicosissimis nationibus. *Martial. in epist. præfixa l. 12.* Ne Romam non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum. ¶ Nec tamen hæc differentia perpetua est.

Plinius enim *l. 37. c. 10.* Oceanum Hispaniensem dixit, & *l. 33. cap. 6.* Spuma argenti Hispaniensis.

Hispanĭcus, a, um, adject. idem quod Hispanus. *Sueton. Aug. c. 82.* Hispanicum verbum.

Hispanus, a, um, o. 1. 2. *Ἴβηρ*, quod in Hispania natum est, seu quod est ex Hispania, *ispano*, *Spagnuolo*. *Martial. l. 7. epigr. 87.* Hispano tu me Tagus impleat auro.

Hispanus, i, m. homo ex Hispania. *Spagnuolo*. *Cic. de Arusp. Resp.* Nec numero Hispanos, nec robore Gallos superavimus.

Hispellum, n. 2. Colonia Julia, Hispella, *Spello*, *Spelle*, olim urbs, nunc castrum Umbriæ, in ditione Pontificia. Patria fuit Propertii. *Plin. l. 3. c. 14.*

Hispĭdo, as, a. 1. hispidum facio. *Solin. c. 59.* Folium aculeatum spinosis fastigiis hispidatur.

Hispidōsus, a, um, o. idem quod hispidus. *Catul. epigr. 26.* Non dico pueris, sed hispidosis.

Hispidus, a, um, o. *peloso*, *aspro*, שעיר, Germ. *rauch von haar*, Gal. *velu*, *de grose*, *& rude poil*, Hisp. *velloso*, *λάσιος*, *δασύς*, hirsutus, asper, setosus, horridus, a sono, quem edunt setis horrentia, ut hispida facies. *Horat. l. 4. od. 10.* Hispida frons. *Virg. 10. Æn. v. 210.* Hispida membra. *Juven. Sat. 2. v. 210.* Hispida auris, h. e. rustica, rudis. *Gel. l. 10. c. 9.*

Hister, m. 2. idem ac histrio, i. e. ludio, Hetruscorum lingua. *Liv. l. 7. c. 2.*

Histōnes, um, m. telæ textores: a Græca voce *ἱστός*, quæ tum telam, tum telæ textorem significat. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Ut si habeas plures in fundo textores, & institutos histonas, sic & alios artifices. ¶ Nisi forte legendum est *histotonas*, vel *histoteonas*, ab *ἱστός*, licium, & *τείνω* extendo.

Historia, æ, f. *istoria*, דברי הימים, Ger. *history*, Gal. *histoire*, Hisp. *historia*, *ἱστορία*, narratio, & rerum gestarum expositio, ab *ἵστωρ*, *sciens*, spiritu mutato. *Cic. 4. Acad.* Sane doctum hominem, ut indicat ipsius historia scripta Græce. ¶ Apud Romanos ab initio rerum Romanarum usque ad P. Mutium Scævolam Pont. Max. historia nihil aliud fuit, nisi annalium confectio, qui a Pontifice Maximo fiebant, qui res omnes singulorum annorum mandabat literis, efferebatque in album, & proponebat tabulam domi, potestas ut esset populo cognoscendi. Iique Annales Maximi nominabantur. Post Scævolam historia scribi cœpta est a M. Catone, a Fabio Pictore, ab Antistio Pisone. Sed hi veterem similitudinem scribendi secuti sine ullis ornamentis, monimenta solum temporum, hominum, locorum, gestarumque rerum reliquerunt. Primus, qui ornate historiam scriberet, Cœlius Antipater extitit, qui fuit familiaris L. Crassi Oratoris. *Cic. 2. de Orat.* V. Annales. ¶ Accipitur etiam pro quavis descriptione, interpretatione, seu expositione. Unde *Plinii* opus *de Historia naturali* inscribitur.

Historiale opus dicitur in hortis varia arborum, aut herbarum dispositio, qua venationes, animalia, ædificia, & hujusmodi aspectu grata repræsentantur. *Plin. l. 16. c. 33. de cupresso.* Trahiturque etiam in picturas operis historialis, *Harduin.* legit *topiarii*, neque tamen alteram lectionem damnat.

Historĭce, es, Grammaticæ pars, quæ in enarratione factorum occupatur. Ita *Quintil. l. 1. c. 9.*

Historĭce, adv. *istoricamente*, historico more. *Plin. l. 2. ep. 5.* Descriptiones locorum non historice tantum, sed prope poetice prosequi fas est.

Historĭcus, m. 2. *istorico*, *ἱστοριογράφος*, historiarum scriptor. *Cic. pro Mur.* Tua nobilitas, tametsi summa est, tamen hominibus literatis, & historicis est notior, populo, & suffragatoribus obscurior. ¶ De claris Historicis vide *Cic. 2. de Orat.*

Historĭcus, a, um, o. *ἱστορικός*, quod historiæ proprium est. *Cic. de clar. Orat. c. 83.* Non tam historico, quam oratorio genere perscripsit.

Historiogrăphus, i, m. qui historias conscribit. *Capitolin. in Gordiano II. prope fin.* Ea debent in historia poni ab historiographo, quæ aut fugienda sint, aut sequenda.

Histria. V. Istria.

Histrĭcus, a, um, o. *ὑποκριτικός*, quod ad histrum, hoc est, ad histrionem pertinet. *Plaut. prol. Pœn. v. 4.* Audire vos jubet imperator histricus. idest, præfectus histrionum, vel histrio imperans.

Histrio, onis, m. 3. *istrione*, *che recita le commedie*, *commediante*, Ger. *comedispieler*, Gal. *joueur de farces*, Hisp. *comediante*, *representador de personas*, *ὑποκριτής*, *μῖμος*, ludio, qui personatus in scenis fabulas agit. Dictus est ab *hister*, quæ vox Thuscis significabat *ὀρχηστήν*, h. e. saltatorem, qui & ludio vocatur. A Thuscis enim rem, & vocem Romani accepere. *Liv. l. 7. Val. Max. l. 2. cap. 4. Cic. 4. Tusc.* Aguntur ista præclare, & ab oratore quidem melius, quam ab ullo histrione. ¶ Histriones omnes, præter Attellanos, a stipendiis militaribus repulsi fuere. *Liv. l. 7.* Quod si aliquando ad arma vocati sunt, non nisi cogente necessitate in dubiis rebus Reip. vocati sunt. *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 1. c. 15.*

Histrionālis, le, o. 3. ad histrionem pertinens. *Cic. de Orat.* Ut lascivia verborum, gravitate sententiarum, licentia compositionis histrionales modos exprimant. Adde *Tac. Ann. 1. c. 16.*

Histrionĭa, niæ, vel histrionica, cæ, f. 1. *ὑποκριτική*, ars histrionum. *Plaut. Amph. prol. v. 90.* Jovem facere histrioniam.

Histrix. V. Hystrix.

Hitĭso, n. 4. *ἰχνεύω*, proprium vocis canum, cum vestigia indagant. *Fest. & Plaut.*

Hittus, us, m. vox ea, quam canes vestigia indagantes edunt. *Festus.*

Hiulcātus, a, um, adject. hiulcus, apertus. *Fortunat. Carm. 5.* Et per hiulcatos fervor anhelat agros.

Hiulce, adv. *διακεχηνότως*, aperte. *Cic. de Orat. l. 3. c. 12.* Ex quo sic locutum esse ejus patrem judico, sic majores, non aspere, non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse, & æquabiliter, & leniter.

Hiulco, as, a. 1. *aprire*, *fendere*, *χάζω*, *διαχάζω*, hiulcum facio, aperio, findo. *Catul. carm. 69. v. 62.* Æstus hiulcet agros.

Hiulcus, a, um, o. 1. 2. *fesso*, *aperto*, נפתח, נבקע, Ger. *gespalten*, Gal. *fendu*, Hisp. *hendido*, *διακεχηνώς*, fissus, fatiscens. *Virg. 2. Georg.* Hoc ubi hiulca siti findit Canis æstifer arva. ¶ Per translationem oratio dicitur hiulca, quæ male cohæret. *Cic. de Orat. l. 3. cap. 43.* Nec asper verborum concursus sit, neve hiulcus. Item hiulci versus a Diomede appellantur, qui exiles sunt, & quasi in media parte hiant.

H ANTE O.

Hoc, *questo*, *τοῦτο*, pron. demonst. gen. n. cujus masc. est *hic*, fœm. *hæc*. *Virg. 4. Æn.* Hoc illud germana fuit? ¶ Interdum migrat in adverbium, idemque significat, quod huc. *Virg. 8. Æn. v. 423.* Hoc tunc Ignipotens cœlo descendit ab alto. Sic enim *Priscianus* legit. ¶ Sæpe pro tanto ponitur. *Cic. in Tusc.* Plaga hoc gravior est, quo est missa contentius. ¶ Hoc lucis, noctis, sceleris, pro hac luce, &c. *Terent. Plaut.* & al. ¶ *Hoc est*, explicandi formula, *cioè*. *Cic. pro Cæcin.* Quadriennium, hoc est, ex quo tempore fundus veniit, possedi. V. *Hic*.

Hodidōcos, vel potius hodœdocus, m. 2. latro, atque obsessor viarum, ab *ὁδός*, *via*, & *δέχομαι*, *observo*, *expecto*. *Fest.*

Hodie, adv. *oggi*, *oggidì*, היום, Ger. *heut*, Gal. *aujourdhuy*, Hisp. *oy*, *σήμερον*, hoc die. *Cic. 14. Phil.* Me per idus Quinctiles, qui dies hodie est, cum fascibus descensurum. ¶ Accipitur item pro nunc, sive hoc tempore, hac ætate. *Cic. pro Domo.* Hodieque Volaterrani non modo cives, sed etiam optimi cives fruuntur nobiscum simul hac civitate. ¶ Hodie, pro hac nocte. *Ovid. 2. Fast. v. 75.* Illa nocte aliquis tollens ad sidera vultus, Dicet, ubi est hodie, quæ lyra fulsit heri? ¶ *Hodieque*, adv. pro hodie quoque, *anche al presente*, vox latina est ætatis argenteæ. *Vellej. l. 1. c. 4.* Vires autem veteres earum urbium hodieque magnitudo ostentat mœnium. Adde *Sueton. in Claud. c. 19.* ¶ Aureæ etiam ætatis esse voluerunt *Gronov. Borrich. & Cellar.* afferentes exempla ex *Livio l. 1. c. 17. & l. 42. c. 34.* Quin ipse *Gronovius* pro *hodie quoque* reponendum putavit *hodieque etiam l. 1. cap. 26. & l. 31. c. 7. ejusd. Liv.* Verum ea omnia loca si recte expendantur, nihil probant. Ubique enim *hodieque* ponitur non pro *hodie quoque*, sed pro *& hodie*.

Hodiernus, a, um, o. *di oggi*, היום, Ger. *heutig*, Gal. *d'aujourdhuy*, Hisp. *de oy*, quod ad hunc diem spectat. *Cic. in Catil.* Neque a nobis ante hodiernum diem collocaretur. *Id. 4. Phil.* Quod ex hodierno ejus edicto perspicere potuistis.

Hœdus, V. Hædus.

Hoi, *ohimè*, interjectio lugentis. *Ter. Phorm. 4. 3. 58.* Hoi, hui, nimium est. ¶ Scribitur & *oi* sine aspirat. *Id. Eun. 4. 4. 48.*

Holcus, m. 2. *ὁλκός*, herbæ species, al. aristida, ab *ἕλκω*, traho, quia circa caput alligata, vel circa lacertum educit corpore aristas. *Plin. l. 27. c. 10.*

Hollandĭa, f. 1. *Ollanda*, una ex 17. Provin. Germ. infer. cum titulo Comitatus, ampla, mire rigua, & fertilis. Habet ab Occ. mare Germanicum, a Sept. mare Austrinum, ab Or. mare Austrinum, & Dominium Ultrajectum, a Mer. *Zelandiam*, & Brabantiam ex parte. Est sub dominio Statuum Prov. unitarum Belgii, qui ab ea persæpe dicuntur *Status Hollandiæ*. Dividitur in Australem, ubi alias Batavi pop. & in Septentrionalem, quæ & VVest Frisia dicitur. Complectitur plures Provincias, de quibus V. Geographos.

Holocaustum, n. 2. *olocausto*, *ὁλόκαυστον*, sacrificii genus, quo tota comburebatur victima, non sola exta, ab *ὅλος*, *totum*, & *καίω*, *uro*. *Prud. Apotheos. v. 536.* At tua congestæ tumulant holocausta ruinæ.

Holochrȳsus, i, *ὁλόχρυσος*, nomen floris, a colore, quasi totus aureus. *Plin. l. 21. c. 8.*

Holográphus, a, um, o. *ὁλόγραφος*, totus scriptus, ut Testamentum holographum, quod totum testatoris manu scriptum est. V. JCtos *Hier. cont. Ruf.* Quæ epistola holographa tenetur ab iis, ad quos perlata est. Adde *Sidon. l. 9. ep. 11.*

Holophanta. V. Halophanta.

Holoschœnus, i. *ὁλόσχοινος*, junci quoddam genus crassum, & carnosum. *Plin. l. 21. c. 18.*

Holosericus, a, um, o. *tutto di seta*, *ὁλοσηρικός*, quod totum est ex serico, nulla alia admixta materia, ab *ὅλος*, *totum*. Usus vestis holosericæ apud veteres rarissimus fuit, & summa ejus caritas. *Vopisc. in Aurelian. c. 45.* Vestem holosericam neque ipse in vestiario suo habuit, neque alteri utendam permisit. ¶ Primus Romanorum Holoserica veste Heliogabalus usus est, *Lampridio* teste *in ejus vita*, *c. 26.* cum jam subserica in usu essent. Tacitus Imperator holosericæ vestis usum viris omnibus interdixit. *Vopisc. in Tac. c. 10.*

Holosidērus, a, um, adject. totus ferreus, *ὁλοσίδηρος*, ut holosidera spatula. *Theod. Prisc. l. 1. c. 28.*

Holosphyrātus, a, um, adject. *ὁλοσφύρατος*, totus malleo ductus, solidus, non conflatus, ut holosphyrata statua. *Plin. l. 33. c. 4.*

Holostēon, n. 2. *ὁλόστεον*, herbæ species, ab *ὅλος*, *totum*, & *ὀστέον*, *os*, *ossis*, per antiphrasim, cum careat omni duritie. *Plin. l. 27. c. 10.*

Homeisum, pilei genus. *Fest.*

Homerĭcus, a, um, o. 1. 2. quod ad Homerum spectat. *Quinct. l. 2. c. 3.* Qui ad Phœnicis Homerici exemplum dicere, ac facere doceat. Adde *Cic. 3. Tusc.*

Homerocentōnes vocari solent, qui de carminibus Homeri propria opera ex multis hinc inde compositis in unum sarciunt corpus. Hæc *Tertul. de præscriptionib. c. 39.* V. *Cento*.

Homeromastix, igis, m. 3. *ὁμηρομάστιξ*, Homeri flagellum, cognomen Zoili cujusdam, qui Homerum libris adversus eum editis ausus est inscitiæ arguere, quos libros cum Ptolemæo Ægypti Regi obtulisset, Rex tum quidem dissimulavit indignationem, quam ex hominis impudentia conceperat, sed post aliquot dies pecuniæ aliquid petenti, quo inopiam sublevaret, Mirum, inquit, te inopia premi, qui multo Homero es doctior, cum ille, qui ante annos mille fato functus est, etiam hodie tot hominum millia pascat. Tandem parricidii accusatus, jussu Regis in crucem sublatus est. V. *Vitruv. in præfat. l. 7.* ¶ Per Synecdochen dicitur de omnibus detractoribus, qui insatiabili reprehendendi libidine optima quæque lacerant. *Plin. in Proœm. operis.* Ut obiter caveam illos Homeromastigas. V. *mastix*.

Homeronides, æ, patronym. quasi Homeri imitator. *Plaut. Truc. 2. 6. 4.*

Homērus, ri, m. 2. *Ὅμηρος*, nomen Poetæ Græci excellentissimi, qui bellum Trojanum, & Ulyssis errores descripsit, quorum operum alterum *Ilias*, alterum *Odyssea* ab illo inscriptum fuit. Natus est in Mœonia, seu Lydia. De ejus patria nihil certi traditur. Multi Græciæ populi, Colophonii, Chii, Salaminii, Smyrnæi Homerum certatim sibi vindicabant. Smyrnæi etiam delubrum ejus in oppido dedicavere. *Cic. pro Arch.* Aliqui dicunt, prius *Melesigenem* fuisse vocatum, quod ad Meletem fl. Joniæ natus esset. Cæcum fuisse ajunt, imo ob cæcitatem Homerum dictum esse, quod Cumæi, & Jones cæcos appellent *Ὁμήρους*. *Vellejus* tamen *l. 1. c. 5.* eum omnibus sensibus orbum esse censet, qui Homerum cæcum natum esse crediderit. *Heraclides* scripsit, eum ex morbo in cæcitatem incidisse. ¶ Vixit ætate Lycurgi superioris, ante Hesiodum, & ante VII. Sapientes, anno circiter 168. post bellum Trojanum; & totidem fere ante Romam conditam: itaque non procul abfuit ab Isaiæ Prophetæ temporibus. ¶ Pauperrimus fuit, & per urbes erravit. Quin & fame tandem absumptum, scripsit Sotades apud Stobæum. ¶ Post mortem divini ei honores sunt habiti: obtinetque adhuc, & obtinebit in posterum doctrinæ & eruditionis principatum. Omnium enim rerum, omnium artium, omnis non prudentiæ solum, sed etiam sapientiæ vestigia aut expressa aut recondita in ejus scriptis sunt. V. *Herodot.* & *Plutarch.*

Homicīda, æ, *omicida*, *micidiale*, רוצח, German. *todtschlæger*, Gall. *meurtrier*, Hisp. *homiciano*, *ἀνδροφόνος*, qui hominem necat, ab *homo*, & *cædo*, per sync. pro hominicida. *Cic. 2. Phil.* Fateor, eo plus, quam sicarios, plus, quam homicidas, plus etiam, quam parricidas esse. ¶ De fœmina *Senec. Controv. 2.* Quid si tantum homicida? quid si tantum

rea

rea fuisses? Interdum cum laude dicitur de viro forti, qui in bello multos occiderit. *Horat. Epod.* 17. v. 11. Luxere matres Iliæ addictum feris Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem.

Homicidiarius, a, um, adject. *micidiale*, ut homicidiarius sanguis, apud incert. *Aut. Paneg. ad Constantin.* c. 4. ubi alii leg. *homicidarius*.

Homicidium, dii, n. 2. *omicidio*, רצח, Germ. *todschlag*, Gall. *meurtre*, Hisp. *homicidio*, ἀνθρωποκτονία, hominis necatio. *Cic.* 2. *Phil.* c. 14. Homicidii rei sunt, an vindices libertatis?

Homo, inis, c. 3. *uomo*, אדם, אנוש, Germ. *mensch*, Gal. *homme*, Hisp. *hombre*, ἄνθρωπος, animal rationale, ab *humus*, ut Varro sensit, quia Empedocles homines e terra natos esse asserebat, & re vera primus homo a Deo ex terra procreatus est. *Cic. de Leg.* Animal hoc providum, sagax, multiplex, acutum, memor, plenum rationis, & consilii, quem vocamus hominem, præclara quadam conditione generatum est a supremo Deo. *Sulp. ad Cic.* 4. *Fam. ep.* 5. Quæ si hoc tempore non suum diem obiisset, paucis post annis tamen erat ei moriendum, quoniam homo nata fuerat. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Dulcissimum ad hominis camelinum lac. ¶ Frequentius κατ' ἐξοχὴν homo de viro dicitur. *Plaut. Cist.* 4. 2. 52. Mi homo, & mea mulier, vos saluto. ¶ Hinc non raro *bonus homo* dicitur, qui alias *bonus vir*. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 18. Bonus homo, & nobis amicus. ¶ *Homo es*, h. e. vir es, strenuus, prudens. *Plaut. Epid.* 3. 4. 57. Euge, Epidice, pugnasti; homo es. Similiter *Cic.* 2. *de Or. c.* 10. Nox te nobis expolivit, & hominem reddidit. ¶ Adde *Ter. Adelph.* 1. 2. 27. Interdum eleganter *homo* pronominis vice ponitur. *Nepos Eumen.* Hunc Perdiccas adjunxerat, quod in homine fidem & industriam videbat. *Terent. Eun.* 2. 2. 30. Ibi homo cœpit me obsecrare. ¶ Aliquando homo de servo dicitur, quemadmodum Italice. *Cic. pro Quint.* c. 19. Hominem P. Quintii deprehendis, in publicum conaris abducere. ¶ Flagitium hominis pro homo flagitiosus, monstrum hominis, pro homo monstrosus; portentum hominis, &c. *Sueton. Cic. Terent. Plaut.* ¶ Quid hominis est? pro Quis homo est? *Ter. Eun.* 5. 17. Quid hoc hominis est? *Id. Eun.* 3. 4. 8. ¶ Veteres declinabant *homo*, *onis*, ut ait *Priscian.* Hinc *Ennius*: Vulturis in silvis miserum mandebat homonem.

Homœomeria, f. 1. ὁμοιομέρεια, similitudo partium. *Lucr. l.* 1. *v.* 829. Hinc & Anaxagoræ scrutemur homœomeriam. *Serv.* super illud 4. *Æn.* Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor: Secundum, inquit, Anaxagoram, qui dicit homœomeriam, id est omnium rerum similitudinem esse in rebus creandis.

Homole, es, f. 1. Omole, Homolus, mons Thessaliæ, excelsus, pars Pelii, Othry M. vicinus, sedes Centaurorum, ubi urbs ejusdem nominis. Incolæ Homoles. *Virg.* 7. *Æn.*

Homoloïdes, um, f. Thebæ juxta Homolen montem sitæ, vel septem Thebarum portæ. *Stat.* 7. *Theb.* v. 252. per ingentes Homoloidas exeat Hæmon. Al. leg. *Homoloides*.

Homonyma, orum, n. 2. ὁμώνυμα, quæ idem nomen habent, ut taurus animalis nomen est, & montis, & sideris, & quandoque alicujus hominis. *Quintil. l.* 8. *c.* 2.

Homotŏnus, a, um, ὁμότονος, qui est ejusdem tensionis. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1.

Homŭlus, & Homullus, i, m. homunculus, *omiciuo*, diminut. *Cic. in Pis.* c. 25. Quid cessat hic homulus ex argilla, & luto fictus? *Lucret. l.* 3. *v.* 928. Brevis hic est fructus homullis.

Homuncĭo, onis, m. diminut. parvus, aut vilis homo, *omicciattolo*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 43. Homuncio hic, qui multa putat præter virtutem homini cara esse.

Homunculus, i, m. idem ac homuncio. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 9. Ut homunculus e multis, probabilia conjectura sequens.

Honestamentum, i, n. ornatus, decus, *ornamento*. *Senec. epist.* 66. Nullo honestamento eget virtus: ipsa magnum sui decus est. *Apul. Apol.* Gratiam corporis morum honestamentis ornare.

Honestas, atis, f. 3. *onestà*, הדר, Ger. *ehrsamkeit*, Gall. *honnêteté*, Hisp. *honestidad*, κοσμιότης, dignitas, decus, laus virtute comparata. *Cic. in Off.* In officio excolendo sita vitæ est honestas omnis, & in negligendo turpitudo. *Id. pro Mur.* Nolite eum ante partis honestatibus, atque omni dignitate, fortunaque privare. ¶ Item bonitas, humanitas. *Sueton. de illustr. Gramm. c.* 13. Sunt, qui tradant, tanta eum honestate præditum, ut temporibus Syllanis proscriptorum liberos gratis, & sine ulla mercede in disciplinam receperit. *Cic. pro S. Rosc. c.* 6. Honestas familiæ.

Honeste, adv. *onestamente*, *onorevolmente*, Ger. *ehrlich*, Gal. *honnêtement*, Hisp. *honestamente*, κοσμίως, cum honore, & dignitate, sine dedecore, sine reprehensione. *Cic. de Am.* Quamvis honeste id facerent, jus tamen amicitiæ deserere arguerentur. *Id. ib. c.* 16. Quæ in nostris rebus non satis honeste, in amicorum fiunt honestissime. *Senec. l.* 1. *controv.* 12. Quem honestius subiecit meretrix, quam peperit.

Honestitūdo, inis, f. honestas. *Accius* apud *Non. c.* 401.

Honesto, as, a. 1. *fare onore*, *onorare*, τιμάω, ἐντιμάζω, decoro, honore afficio. *Cic.* 1. *Offic. c.* 39. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. *Auct. ad Heren. l.* 4. *sub fin.* Omnes rationes honestandæ elocutionis collegimus. h. e. ornandæ. *Curt. l.* 3. *c.* 6. Ætas quoque vix tantis matura rebus omnia ejus opera honestabat. h. e. commendabat.

Honestum, sti, n. *ciò ch'è onesto*, *virtù*, *onestà*, τὸ καλὸν, adjectivum neutr. pro substant. honestas, virtus, probitas, qua cavetur, nequid turpiter fiat, dicatur, cogitetur. *Cic.* 2. *Fin.* Honestum igitur id intelligimus, quod tale est, ut detracta omni utilitate, sine ullis præmiis, fructibusque per se ipsum possit jure laudari. *Id.* 3. *Off.* Tanta vis est honesti, ut speciem utilitatis obscuret.

Honestus, a, um, o. 1. 2. *onesto*, *onorato*, *onorevole*, נכבד, Ger. *ehrlich*, Gal. *honnête*, Hisp. *honesto*, κοσμίος, ἔντιμος, τίμιος, honore, & dignitate plenus, probus, ab *honor*, ut modestus, a *modus*. *Cicer. in Brut. c.* 81. Qui honorem sententiis & suffragiis adeptus est, is mihi & honestus, & honoratus videtur. *Plaut. Captiv.* 2. 3. 32. Qui me honore honestiorem semper fecit. *Plin. Paneg. c.* 85. Diligis, cum diligaris; & in eo, quod utrique honestissimum est, tota gloria tua est. *Ter. Andr.* 1. 1. 114. Honesta oratio est. h. e. virum bonum decens. *Cic.* 5. *Tusc.* Honesto loco natus. ¶ Honestum sæpissime dicitur id, quod est virtuti conforme. *Cic. Offic.* 3. *c.* 7. Nihil præter id, quod honestum sit, propter se est expetendum. ¶ Furiæ honestæ apud *Statium*. V. *Furia*. ¶ Honestus etiam pro pulcro ponitur. *Ter. Eun.* 4. 3. Ita me Dii ament, honestus est. *Virg.* 3. *Georg.* v. 82. honesti Spadices, glaucique, color deterrimus albis. ¶ Item pro divite, fortunato, non calamitoso, quia divitiæ honorem afferunt. *Ascon. in* 3. *Verr.* V. *Honestum*.

Honor, oris, vel honos, oris, masc. (olim onor, & onos) *onore*, הדר, כבוד, Germ. *ehr*, Gall. *honneur*, Hisp. *honra*, τιμὴ, reverentia, quam alicui exhibemus in virtutis testimonium. *Cic. in Brut. c.* 81. Honor est præmium virtutis judicio, studioque civico delatum ad aliquem. ¶ Dicimus autem Honorem alicui præstare, habere in honore, honore afficere, Honori esse, &c. *Cic.* sæpe, *Curt. Liv.* & al. ¶ Sæpe sumitur pro magistratu. Sic honor Præturæ, *Suet. Claud. c.* 1. honor Quæsturæ, *Id. in Tit. c.* 4. Et absolute, honores petere, *Nepos Attic. c.* 7. Honoribus operam dare, *Id. Caton. c.* 1. Ad honores ascendere. *Cic. in Brut.*

Honore abire, *Sueton. Aug. c.* 26. h. e. Magistratu se abdicare. ¶ Interdum sumitur pro munere, seu præmio. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 9. Curio misi, ut medico honos haberetur. Adde *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 21. ¶ Item pro sacrificiis, quæ in Deorum honorem fiunt. *Virg.* 3. *Æn.* v. 118. Meritos aris mactavit honores. *Ovid.* 8. *Metam.* v. 745. Aris adoleret honores. ¶ Item pro pulchritudine, seu ornamento. *Virg.* 1. *Æn.* v. 591. Lætos oculis afflarat honores. *Id.* 2. *Georg.* Frigidus & silvis Aquilo decussit honorem. ¶ Honorem malum alicui habere, pro injuria afficere, est apud *Gell. l.* 11. *c.* 9. ¶ *Honorem præfari*, est deprecari veniam, cum turpe aliquid dicendum est. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 22. Cætera addit Epicurus, quæ si appelles, honos præfandus sit. Eodem modo dicimus, honorem habere auribus. *Quint. Declam.* 3. Ut in medio belli strepitu (tuis honor sit habitus sanctissimis auribus) juberet prostare, &c. Sic *Plin. l.* 28. *c.* 8. Hæc sunt, quæ retulisse fas sit, & pleraque ex his non nisi honore dicto. *Curt. l.* 3. *c.* 1. Ad ultimum (honos auribus sit) ima corporum velamenta projiciunt. ¶ Honoris causa aliquem appellare, aut nominare, h. e. laudandi causa. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 6. Toties hunc & virum bonum esse dixisti, & honoris causa appellasti. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 2. De viro fortissimo L. Sylla, quem honoris causa nomino. ¶ Romani honori ædem sacrarunt tanquam Deo, & cum Virtutis templo junxerunt, ut scribit *Valer. Max. l.* 1. *c.* 1. & *August. de Civ. D. l.* 4. *c.* 21. ¶ Ejus sacrificia aperto capite peragebantur, cum in cæteris caput tegerent.

Honorabĭlis, le, o. 3. *degno d'onore*, *onorevole*, נכבד, Ger. *ehrwürdig*, Gall. *honorable*, Hisp. *honrable*, *digno de honra*, ἀξιότιμος, honore dignus. *Cic. de Sen. c.* 18. Hæc ipsa sunt honorabilia. *Liv. l.* 4. Honorabilem faciebant.

Honorabiliter, adverb. *onorevolmente*, cum honore. *Capit. Macrin. c.* 5. Honorabiliter sepelire. *Ammian. l.* 29. *c.* 13. Honorabiliter colebatur.

Honorarium, n. 2. *onorario*, γέρας, quod datur ab eo, qui honorem aliquem adeptus est. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *epist.* 114. Honorarium Decurionatus omnes, qui Decuriones fiunt, inferre debeant, necne &c. ¶ Merces etiam, quæ Jurisconsultis, medicis, liberalium artium professoribus datur pro navata opera, *honorarium* dicitur a JCtis; ut videre est *l.* 1. *Dig. de extraord. cognition. l.* 3. *Cod. de postulat. l.* 1. *Dig. Si mens. fals.* & *l.* 13. *Cod. de Judic.*

Honorarius, a, um, o. quod ad honorem pertinet. ¶ Honorarii ludi (etiam Liberalia appellati, teste *Festo*) dicebantur, quos edebant Magistratus honoris seu Magistratus collati causa. *Sueton. in Aug. c.* 32. Dies, qui honorariis ludis occupabantur. V. ibi *Casaub.* ¶ Honorarium jus erat jus Prætoris in Urbe, quod a Consulibus, (qui olim in Urbe jus dicebant) in externis Reip. bellis occupatis, Prætoribus attributum fuerat. Dictum est honorarium, quia ab iis, qui in honore, h. e. Magistratu erant, proficiscebantur. *V. l.* 7. *Dig. de Just. & jur.* & *Pomp. l.* 2. *Dig. de orig. Jur.* &c. Sic Honoraria actio, honorariæ obligationes, honorarii successores, &c. dicebantur, quorum ratio a Prætorum edictis nascebatur. *Modestin.* & *Ulpian. JCti.* Sic honorarius arbiter, qui ab ipso Prætore datur: & honoraria arbitria, apud *Cic. pro Rosc. Com. c.* 5. & 5. *Tuscul. c. ult.* Hinc ipsum Prætorem *honorarium* appellat *Ovid.* 1. *Fast.* v. 52. ¶ Honorarium frumentum erat, quod Magistratibus euntibus in provinciam sine precio dabatur. *Cic. in Pison. cap.* 35. ¶ Honorarium est, h. e. liberale est. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 1. Docere, debitum est; delectare, honorarium; permovere, necessarium.

Honorate, adverb. *onoratamente*, ἐντίμως, cum honore, & dignitate. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 10. Honoratissime aliquem excipere. *Velley. l.* 2. *c.* 129. Quam illum honorate, nec secure continet. *Justin. l.* 5. *c.* 4. Utrum contumeliosius expulerint, an revocaverint honoratius.

Honoratus, a, um, o. *chi ha avuto Magistrati*, *onorato*, *onesto*, *illustre*, ἔντιμος, honestus, qui in honore est, qui in honore habetur. item qui Magistratus gessit, ut vir honoratus, apud *Cic.* & *Liv. Sueton. Tiber. c.* 3. Vetus & honorata familia. *Liv. l.* 4. *c.* 35. Honoratior apud plebem. *Id. l.* 3. *c.* 58. Vir honoratissimæ imaginis. ¶ Item præmio affectus, *premiato*. *Velley. l.* 2. *c.* 61. Honoratus equestri statua. ¶ Prætor honoratus. V. *honorarius*.

Honoriădes, æ, patronym. Ita vocatur a Claudiano filius Honorii Imperat. R. *Carm. de nupt. Honor. in fi. Id. de laudib. Serenæ* v. 131. Sorores Honoriades.

Honorifĭce, adv. idem ac honorate. *Cic.* 6. *Ver.* Itaque in curiam venimus, honorifice sane consurgitur. *Id. l.* 6. *Fam. ep.* 6. Nunquam nisi honorificentissime Pompejum appellat. *Id. in Pison. c.* 15. Nemini triumphus honorificentius, quam mihi &c.

Honorificentia, æ, f. 1. honor, decus, dignitas, *onorificenza*, *onore*. *Vopisc. Aurel. c.* 25. Templum soli posuit, majore honorificentia consecratum. Adde *Symmach. l.* 6. *ep.* 35.

Honorifico, as, a. 1. *onorare*, כבד, Ger. *ehr anthun*, Gal. *honnorer*, Hisp. *honrar*, τιμάω, honore afficio. *Lact. l.* 7. *c.* 24. Ut adorent, & honorificent Regem magnum.

Honorificus, a, um, o. *ciò che fa onore*, *onorifico*, יקר, Germ. *das ehr bringt*, Gal. *qui fait honneur*, Hisp. *que honra*, τίμιος, quod honorem confert. *Cic. ad Q. Fr.* Nunquam ab eo mentio de me, nisi honorifica, nisi plena amicissimi desiderii. *Id. ad Brut.* Quod quanquam videbatur illi ætati honorificum. ¶ Comp. honorificentior, sup. honorificentissimus. *Cic. ad Q. Fr.* Nihil unquam honorificentius nobis accidit. *Id. Fam.* 15. *ep.* 10. Honorificentissimum Senatusconsultum.

Honorĭger, a, um, adiect. honoratus, honores gerens. *Tertull. de Virg. veland. c.* 10. honorigeram notam virginitatis per se ferre.

Honorĭpĕta, æ, m. qui honores, & dignitates captat. *Apul. l.* 2. *dogm. Plat.* Culpabilium virorum quatuor formæ sunt, quarum prima est honoripetarum, &c.

Honorĭus, ii, Theodosii fil. R. Imperator cum fratre Arcadio, summis laudibus extollitur a Claudiano, qui eo imperante floruit.

Honoro, as, avi, atum, a. 1. *onorare*, τιμάω, honore afficio. *Cic. de Div.* Amphiaraum autem sic honoravit fama Græciæ, Deus ut haberetur. ¶ Item præmio afficio, *premiare*. *Vellei. l.* 2. *c.* 129. Populum congiariis honoravit. *Curt. l.* 7. *c.* 1. Cum donis honoramur.

Honōrus, a, um, o. *onorevole*, τίμιος, decorus, honorificus. *Tac. lib.* 3. Quæ in Drusum patrem Germanici honora, & magnifica Augustus fecerat. Adde *Ovid. de Remed. Am.* v. 393.

Honos, oris, m. idem ac honor. V. *Honor*.

Hoplĭtis, tidis, f. Græce significat armatam, ὁπλῖτις. Hinc *Hoplitides* dicuntur statuæ fœminarum armatarum, *Plin. l.* 35. *c.* 5.

Hoplomăchus, m. 2. ὁπλομάχος, gladiator, qui scuto reliquisque armis instructus, in arenam descendit, ab ὅπλον, scutum, arma. *Martial. l.* 8. *epigr.* 74. Hoplomachus nunc es, fueras ophthalmicus ante. V. *Lips.* 2. *Saturn. c.* 11.

Hora, æ, f. 1. *ora*, Ger. *stunde*, Gal. *heure*, Hisp. *hora*, ὥρα, priore, & antiquiore acceptione, tum apud Græcos, tum apud Latinos, significat generatim temperatiem, sive tempus, recentiore acceptione vicesimam

quartam diei partem. Neque enim in Platonis, Aristotelis, vel æqualium scriptis, nedum antiquiorum, ὥρα unquam pro diei parte vicesima quarta reperitur. Primo igitur hora pro tempore, seu tempestate absolute ponitur. Hinc quatuor illæ anni partes, ver, æstas, autumnus, hyems, anni horæ dictæ sunt. *Plin. l. 9. c. 35.* Has ubi genitalis anni stimulaverit hora. *Hor. l. 3. od. 13.* Te flagrantis hora Caniculæ Nescit tangere. *Cic. de clar. Orat. c. 34.* Mittere ad horas. *mandar' a vedere, che ora sia.* ¶ Quandoque accipitur pro statuto quodam, & certo tempore. *Cic. 3. Ver.* Ut, cum horis nostris nos essemus usi, tu binis ludis interpositis quadragesimo post die responderes. Ubi *Ascon.* Horas suas vocat viginti dies, qui accusatori dabantur, ad accusandum legitimi, totidemque defensori. ¶ Item pro die. *Virg. 1. Georg.* Nunquam te crastina fallet hora. ¶ Item pro quovis indefinito tempore. *Horat. l. 1. ep. 11. v. 22.* Tu quamcumque Deus tibi fortunaverit horam, Grata sume manu. ¶ Hodie usurpatur pro æqualibus illis spatiis, in quæ dies dividitur. *Ter. Eun.* Dum hæc dicit, abiit hora. *Cic. pro Mil.* Fit obviam ei Clodius hora fere undecima, aut non multo secus. ¶ *Omnium horarum hominem* veteres appellabant eum, qui seriis pariter, ac jocis esset accommodatus, & cum quo assidue liberet convivere. Atque ita appellatum Asinium Pollionem auctor est *Fabius, l. 6. c. 4. circa finem.* Adde *Sueton. Tiber. c. 42.* ¶ Singulæ diei horæ diversis officiis transigebantur, quæ enumerat *Martial. lib. 4. ep. 8.* Prima salutantes, atque altera continet hora, &c. ¶ Hora κατ᾽ ἐξοχὴν, sumitur pro horoscopo, seu momento, quo nati sumus. *Senec. Apocolocynth.* Et tamen non est mirum si errant; horam eius nemo novit. ¶ Hora extrema est hora mortis. *Virg. Ecl. 8.* ¶ Poetis Horæ, quatuor Deæ sunt, quas Hesiodus ait esse filias Jovis, & Themidis. Sunt autem ministræ solis. *Ovid. 2. Met. v. 118.* Jungere equos Titan velocibus imperat horis: Jussa Deæ celeres peragunt. *Homer. Iliad. E.* facit eas custodes portarum cælestium. Quatuor esse dicuntur, quia præsunt quatuor anni tempestatibus. ¶ Hora, vel Ora, Dea juventutis. V. *Hersilia.*

Horæum, i, n. ὡραῖον, genus salsamenti ex pelamide pisce, ita dictum ab ὥρα, ver, quod veris tempore confici soleat. *Plaut. Captiv. 4. 2. 71.* Horæum, scombrum, & trigonum &c. ¶ Quod autem addunt quidam Lexicographi ex *Plin. l. 11. c. 14.* de horæo melle, hanc vocem ibi *Plin.* Græcis literis scribit.

Horarium, rii, n. horologium. *Censorin. c. 23.* P. Corn. Nasica Censor ex aqua fecit horarium.

Horarius, a, um, o. *di una ora*, quod est unius horæ. *Suet. in Domit. c. 3.* Inter initia principatus quotidie secretum sibi horarium sumere solebat.

Horatius, a, um, adiect. ad Horatium pertinens, ut Horatia lex, *Liv. l. 3. c. 55.* Horatia gens, *Id. l. 1. c. 26.*

Horatius, m. 2. Ὁράτιος, Poeta Venusinus, Lyricorum, & Satyrarum scriptor. Anno Imperii Augusti Cæsaris 33. ætatis vero suæ 63. moriens, Augustum reliquit hæredem. Maxima pompa apud Mecœnatem in Exquiliis sepultus est. *Ovid.* Detinuit nostras numerosus Horatius aures.

Horctus, a, um, o. idem ac forctus, seu forctis, idest bonus. *Fest.* V. *Herctum.*

Horda, æ, f. 1. vacca prægnans, idem ac forda. *Varro l. 2. de R. R. c. 5.* Quæ sterilis est vacca, taura appellatur, quæ pregnans, horda.

Hordeaceus, a, um, o. *di orzo*, Ger. *von gersten*, Gal. *d'orge*, Hisp. *de cevada*, κρίθινος, quod est ex materia hordei, ut Panis hordeaceus, *Plin. l. 18. c. 11.* ¶ *Hordeacea pyra* dicuntur a *Colum. l. 5. c. 10.* eadem ratione, qua a *Plinio* hordearia pruna. V. vocem sequent.

Hordearius, a, um, o. κρίθινος, qui hordeo vivit. *Plin. l. 18. cap. 7.* Et gladiatorum cognomine, qui hordearii vocabantur. ¶ Æs hordearium, quod pro hordeo Equiti Romano dabatur. *Fest.* Nam Romani non serebant avenam, sed solum agnoscebant avenæ illud genus, quod agreste est, ac sponte provenit, estque sterile. Quare pro avena jumentis hordeum dabant. ¶ Hordearia pruna. *Plin. l. 15. c. 13.* Hordearia appellata a comitatu frugis eius.

Hordeius, a, um, adiect. pro hordeaceus, legitur apud *Plaut. Cas. 2. 8. 60.* Varia tamen est ejus loci & lectio, & interpretatio. V. *Taubman.* & *Lambin.*

Hordeolus, i, m. *orzaiuolo*, apostema nascens in extremitate palpebræ. *Marcell. Emp. l. 8.* Hordeoli oculis infesti.

Hordeum, olim fordeum, n. 2. *orzo*, Ger. *gersten*, Gal. *orge*, Hisp. *cevada*, κριθή, genus frumenti, a φέρβω, alo, nutrio, vel a κρίθινον, dim. a κριθή, hordeum, per metathesin. *Plin. l. 18. c. 7.* Hordeum frugum omnium mollissimum est. *Virg. Ecl. 5.* Grandia sæpe quibus mandavimus hordea sulcis. ¶ A Romanis ignominiæ causa militi dabatur, quasi cum equis conjungendus esset; quod pœnæ genus κριθοφαγία Polybio dicitur. *Liv. l. 27.* Cohortibus, quæ signa amiserant, hordeum dari jussit. *Sigon. l. 1. c. 15.* V. *Hordearius.*

Hordicalia, orum, n. 2. dies festus apud Romanos, ab horda, prægnans, quod eo die vaccæ hordæ immolabantur. *Varro l. 2. de R. R. c. 5.*

Horricidia, idem quod Hordicalia, apud *Fest.*

Horia, æ, f. navicula piscatoria. *Non. c. 13. n. 3. & Fest. Plaut. Rud. 4. 2. 5.* Salute horiæ, quæ in mari fluctuoso piscatu me uberi compotivit.

Horiola, æ, f. diminut. ab horia. *Plaut. Trinum. 4. 2. 100.* Horiola advecti sumus per amnem. ¶ Legitur & *Oriola.*

Horizon, ontis, m. 3. *orizonte*, ὁρίζων, finitor, terminator, ut vocat *Cic. 2. Div. c. 44. & Martian. Capell.* unus est ex majoribus sphæræ circulis, qui cœlum in duas secat partes, quarum altera nobis conspicua est, altera abscondita. *Cic. loc. cit.* Illi orbes, qui cœlum quasi medium dividunt, qui a Græcis ὁρίζοντες nominantur, a nobis finientes rectissime vocari possunt. *Hyginus*: Horizon est is, qui terminat ea, quæ perspici, aut non videri possunt.

Hormesion, n. 2. gemma, quæ ex igneo colore radiat auro portante secum in extremitate candidam lucem. *Plin. l. 37. c. 10.*

Horminodes, m. 1. gemma vehementis viriditatis, ambiente circulo aurei coloris, ab ὁρμή, *impeto furor, error*, propter augmentum viriditatis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Horminum, n. 2. herba hortensis, vulgo salvia transmarina, dodrantali altitudine, folio marrubii, semine cymino simili, cætera porro, odoris optimi. *Plin. l. 22. c. 25.*

Horno, adver. hoc anno, cui opponitur adv. *anno*, pridem, quasi jam ante annum. *Lucil. l. 28.* apud *Non.* Utrum anno, an horno te abstulerit a viro. Adde *Plaut. Most. 1. 3. 3.*

Hornotinus, a, um, o. idem ac hornus, ab *horno*, ut diutinus a *diu*. *Cic. 5. Verr. cap. 18.* Hæ literæ L. Metelli hoc, quantum est ex Sicilia frumenti hornotini exaraverunt.

Hornus, a, um, o. *di quest'anno*, *e di quest'anno*, ὡραῖος, quod est ipsius anni, hujus anni, vel quod est unius anni, ab ὥρα, hora, quæ tempus, ac speciatim annum significat. *Hor. in Epod. 2.* Et horna dulci vina promens dolio. ¶ Horni agni, h. e. anniculi. *Propert. l. 4. el. 3.* Illa dies hornis cædem denuntiat agnis.

Horologium, gii, n. 2. *orologio*, *oriolo*, [Hebrew], Ger. *uhr*, Gall. *horologe*, Hisp. *relox*, ὡρολόγιον, horarium, instrumentum indicans horas, vel quod horas metitur, ab ὥρα, *tempus*, & λέγω, *dico*. Primus Anaximenes Milesius horologium, quod appellant sciotericon, *da ombra*, Lacedæmone ostendit. *Plin. l. 2. c. 9.* ¶ Olim horologium *solarium* dicebatur, quia in Sole tantum horarum ratio conspiciebatur. *Plin. l. 7. c. 60.* ¶ Postea excogitatum fuit, ut sine Sole etiam ipso sonitu horæ denuntiarentur. ¶ De horologiis scripsere Vitruvius *l. 9. c. 9.* Clavius, Voellus, & alii.

Horoscopans, antis, horam indicans, horoscopum faciens. *Jul. Firm. l. 3. c. 1.* Ariete horoscopante in Cancro.

Horoscopicus, a, um, adiect. ad horam natalis pertinens, ut Horoscopici libri, *Fulgent. l. 2. Mythol.*

Horoscopium, ii, n. ὡροσκοπεῖον, instrumentum ad indagandam horam natalem pertinens. *Sidon. l. 4. ep. 3.* Tenere cum Euphrate horoscopium.

Horoscopo, as, n. 1. horoscopum facio. *Manil. lib. 3. v. 302.* Jam facile est, si quod quandoque horoscopat astrum, Noscere. Usus est & *Jul. Firmic.* non semel.

Horoscopus, a, um, adiect. V. *Horoscopus, i.*

Horoscopus, pi, m. *oroscopo*, *ascendente*, ὡροσκόπος. Cœli pars, quæ nativitatis tempore ab Oriente emergit, ex cujus observatione natalitiæ divinationes fiunt, ab ὥρα, quo nomine non intelligitur particula diei, sed absolute tempus, nempe tempus illud, quo quis primum exit in lucem, & a σκοπέω, *speculor*, nempe a consideranda Cœli parte, quæ tempore nativitatis surgit. Aliqui horoscopon definiunt eam Cœli partem, quæ hora qualibet ab inferiore hemisphærio surgit ab Oriente, deinde addunt, horoscopo item id temporis momentum significari, quo quisque nascitur, quasi horæ inspectionem, & notationem. *Pers. sat. 6. v. 18.* Geminos horoscope varo producis genio. ¶ Interdum adjective sumitur, ut Instrumenta horoscopa, & Vasa horoscopa, in quibus horæ dignoscuntur. *Plin. l. 2. c. 72.* Vasa horoscopa non ubique eidem sunt usui, &c.

Horrea, æ, f. idem ac horreum, apud priscos. *Claud.* apud *Non. cap. 3. n. 110.*

Horrearius, m. 2. *chi ha cura del granajo*, ταμίας, custos hordei. *Ulp. l. 5. §. 3. Dig. de his qui effud.* Si horrearius aliquid dejecerit.

Horreaticus, a, um, adiect. ad horreum pertinens, ut Horreaticæ species, h. e. fruges, quæ in horreo asservantur. *Cod. Theodos. l. 2. de cond. in horr. publ.*

Horrendum, adverbii more positum, *orrendamente*. *Virg. Æn. 6. v. 288.* Bellua horrendum stridens.

Horrendus, a, um, o. 1. 2. *orrendo*, [Hebrew], Ger. *abscheuvlich*, Gal. *horrible*, Hisp. *espantable*, *atroz*, φοβερός, horribilis, horrificus, timendus, abominandus. *Cic. in Tusc.* Nihil habet mors, quod sit horrendum. ¶ Sumitur etiam pro venerando. *Virg. 6. Æn. v. 10.* Horrendæque procul secreta Sibyllæ. ¶ Item adverbii loco. V. *Horrendum.*

Horrens, entis, o. 3. nom. ex partic. *orrido*, *orribile*, φρικτός. *Virg. in it. Æneid.* At nunc horrentia Martis Arma virumque cano. *Id. ibid.* Horrenti nemus umbra. hoc est religiosum timorem incutiente.

Horrentia, æ, f. 1. horror. *Tertull. 4. cont. Marcion. c. 24.* Pulverem jubet excuti ad horrentiam terræ illorum.

Horreo, es, rui, n. 2. *aver' orrore*, *paure*, [Hebrew], Ger. *froesteln*, Gal. *frissonner*, *avoir horreur*, Hisp. *espeluzarse*, *tener horror*, φρίττω, est horrore corripior, & dicitur, cum spiritus versus cor fugit, & inde provenit corporis rigor, & asperitas pilorum. *Ter. Eun. 1. 2. 4.* Totus horreo. ¶ Metonymice ponitur pro frigere, quia horror aliquando ex frigore nascitur. *Juven. Sat. 1. v. 93.* Et horrenti tunicam non reddere servo. ¶ Item pro timere, formidare. Nam ex timore animalia sæpe horrescunt, siquidem timorem frigus, & frigus horror sequitur. Et in hac significatione construitur cum accusativo, vel cum acc. & dat. vel cum infinitivo. *Cic. in Verr.* Cum esses impius, jam tum judicium, & crimen horrebas. *Plin. in Paneg.* Nemo jam parens filio nisi fragilitatis humanæ vices horret. *Cic. de Arusp. Resp.* Quod sacrificium nemo unquam vir aspicere non horruit. ¶ Item pro stupere, admirari. Nam horror etiam ex admiratione nasci videtur. *Cic. de Orat.* Quæ ego, cum a te tractantur in causis, horrere soleo. ¶ Inanima etiam horrere dicuntur, quæ horrida fiunt, vel horrorem incutiunt. *Tibul. l. 2. el. 5. v. 23.* Sæpe horrere sacros doluit Latona capillos. *Virg. 11. Æn. v. 66.* Ferreus hastis horret ager. *Col. l. 2. c. 4.* Sunt quædam loca, quæ solstitiis minus concalescunt, sed frigoribus hiemis intolerabiliter horrent.

Horreolum, i, n. *picciol granajo*. *Val. Max. l. 7. c. 1.* Usus necessarii horreolum.

Horresco, is, n. 3. *farsi orrido*, *inorridire*, [Hebrew], Ger. *sich forchten*, Gal. *trembler de peur*, *tressaillir*, Hisp. *volverse horrido*, φρίσσω, horridus fio, ut cum quis intrinsecus algorem, seu tremorem in se excitari, & crescere sentit, pavore, stupore aut febri invalescente. *Virg. l. 6. Æn.* Horrescit visu subito, causasque requirit. ¶ Est item expavescere, timere. *Cic. de Fin.* Qui sibi iniecto terrore mortis horrescunt. *Virg. 3. Æn. v. 394.* Nec tu mensarum morsus horresce futuros. ¶ Item contremiscere. *Virg. 3. Georg.* Tum segetes altæ, campique natantes lenibus horrescunt flabris.

Horreum, i, n. 2. *granajo*, [Hebrew], Ger. *kornspeicher*, Gal. *grenier*, Hisp. *alhondiga*, σιτοβολεῖον, ἀποθήκη, locus, in quo segetes post messem reponuntur, ab *hordeum*, quod horreum proprie fuerit locus hordeo asservando accommodatus, ut *farreum* locus, in quo reponeretur far, sed postea dici cœperit de quarumlibet frugum repositorio. *Virg. 1. Georg. v. 49.* Illius immensæ ruperunt horrea messes. *Cic. in Rull.* Illi Capuam cellam, atque horreum agri Campani esse voluerunt. ¶ Sumitur etiam pro loco ad custodiam rerum aliarum, quæ a quotidiano usu seponuntur. *Apul. in Met.* Demonstrat horreum, ubi vespere sagaciter argentum copiosum recondi viderat. Adde *Horat. l. 3. od. 28.*

Horribilis, le, o. 3. *orribile*, [Hebrew], Ger. *greulich*, Gal. *horrible*, Hisp. *horrible*, φρικτός, φοβερός, horrendus, horrificus, formidabilis. *Cic. pro Quint. c. 31.* Horribile est causam capitis dicere, horribilius, priore loco dicere.

Horricomis, e, adject. qui horridos pilos, vel comam habet, ut horricomes canes, apud *Apul. A. A. l. 4. & 7.*

Horride, adv. *rozzamente*, *aspramente*, Ger. *rauchlich*, Gal. *rudement*, *aprement*, Hisp. *toscamente*, *asperamente*, τραχέως, aspere, & inculte. *Cic. in Orat. c. 9.* Putant enim, qui horride, inculteque dicat, modo id eleganter, enucleateque faciat, eum solum Attice dicere. *Tacit. l. 1. histor. c. 81.* Allocuti sunt ex suo quisque ingenio, mitius, aut horridius.

Horriditas, atis, f. idem ac horror. *Nævius.* Omnia mihi horriditati erant maximæ.

Horridulus, a, um, o. subhorridus, parum bene cultus, aliqua ex parte horridus, dim. *Cic. Att. l. 2. ep. 1.* Quanquam illa horridula mihi, atque incompta visa sunt.

Horridus, a, um, o. *orrido*, *aspro*, *peloso*, [Hebrew], German. *scheutzlich*, *rauch*, Gall. *rude*, *hideux*, Hispan. *horrido*, τραχύς, λάσιος, hispidus, asper, hirsutus, pilosus. *Virg. 8. Æn.* Et glacie riget horrida barba.

¶ Inter-

¶ Interdum etiam accipitur pro inculto, & inornato, cui nitidus opponitur. *Cic. post red. in Sen.* Cum eum incultum horridum, mœstumque vidisses. *Id. de clar. Orat. c. 17.* Antiquus sermo & horridiora verba. ¶ Notat etiam horrendum, horrificum. *Verg. 3. Æn.* ¶ Horridus sapor. h. e. valde amarus, ingratus. *Plin. l. 34. c. 13.* Hæc aceto accepto colorem æris præstat, & si tangatur lingua, saporem horridum. ¶ Horrida oratio. h. e. rudis. *Cic. de clar. Orat.*

Horrifer, a, um, o. *orribile*, [illegible], Ger. *dasfrost bringt*, Gal. *effrayant*, Hisp. *horrifico*, horrorem incutiens. *Cic. 1. Tusc. ex Poet.* Horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur nives. Adde *Lucret. l. 5. v. 994.*

Horrificabilis, e, idem ac horrificus. *Acc.* apud *Non. cap. 3. n. 221.* Operta est squalitate, luctu horrificali.

Horrifice, adv. *Lucret. l. 4. v. 609.* Horrifice fertur divinæ Matris imago. h. e. cum religiosa quadam formidine. Adde *l. 4. v. 40.*

Horrifico, as, avi, atum, [illegible], Ger. *erschrecken*, Gal. *effrayer*, *epouvanter*, Hisp. *espantar*, [illegible], horrorem incutio. *Virg. 4. Æn. v. 465.* Terribili monitu horrificant. ¶ *Flor. l. 3. c. 21.* Carcer, catenæ, fuga, exilium horrificaverunt dignitatem. h. e. horribilem effecerant.

Horrificus, a, um, o. *spaventevole*, [illegible], Germ. *das forcht macht*, Gal. *epouventable*, Hisp. *horrible*, [illegible], quod horrorem facit, *Cic. pro Domo, cap. 23.* Qui parietibus, qui tectis, qui columnis, ac postibus meis horrificum quoddam, & nefarium, & omni imbutum odio bellum intulistis.

Horripilo, as, n. 1. est horridiore, asperioreque pilo fruticare. *Apul. l. 3.* Aures immodicis horripilant auctibus.

Horrisonus, a, um, o. *che ha suono orrido*, *terribile*, [illegible], quod cum horrore sonat, sive quod horridum sonum habet. *Verg. 9. Æn. v. 55.* Fremituque sequuntur horrisono. *Cic. 2. Tusc. c. 10.* Horrisonum fretum.

Horror, oris, m. 3. *orrore*, *spavento*, [illegible], Ger. *schauderung*, Gal. *horreur*, Hisp. *horror*, [illegible], perturbatio illa, cum spiritus ad cor confugit, & pili, ac setæ eriguntur. *Virg. 4. Æn.* Arrectæque horrore comæ, & vox faucibus hæsit. *Cic. ad Att. l. 8. ep. 6.* Dii immortales, qui me horror perfudit! ¶ Metonymice ponitur pro pavore, trepidatione. *Apul.* Quem cum aspexisset, horrore hominis deterritus statim retrocessit. ¶ Item pro veneratione, seu metu illo, qui ex religione incutitur. *Lucan. 3. v. 411.* Arboribus suus horror inest. ¶ Item pro tremore, cum totum corpus vel frigore, vel pavore intremiscit, & succussatur. *Cels. l. 3. c. 3.* Frigus voco, ubi extremæ partes membrorum inalgescunt, horrorem, ubi totum corpus intremiscit. *Virg. 3. Æn.* Mihi frigidus horror membra quatit.

Horsum, adv. *verso qua*, [illegible], versus hunc locum, ab hoc, & versum, quasi hoc versum. *Ter. Hec. 3. 4. 36.* At at, eccum Phidippum, & patrem video, horsum pergunt.

Hortamen, inis, n. idem ac hortamentum. *Liv. l. 10. c. 29.* Ubi auditur P. Decii eventus, ingens hortamen ad omnia pro Rep. audenda.

Hortamentum, ti, n. *esortazione*, [illegible], excitamentum. *Liv. l. 7. c. 11.* In conspectu parentum, conjugumque, ac liberorum, quæ magna etiam absentibus hortamenta animi, &c.

Hortanum, n. 2. Orta, *Orti*, *Orta*, olim urbs, nunc opp. Faliscorum, in Hetruria, in Prov. Patrimonii S. Petri, in colle, prope Tiberim fl. ubi recipit Neram amnem, ex adverso Otriculi.

Hortatio, onis, f. *esortazione*, *conforto*, Ger. *ermahnung*, Gal. *exhortation*, Hisp. *exortacion*, [illegible], hortandi actus. *Cic. 5. Fam.* Tamen mihi grata est hortatio tua. Adde ad *Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 14.*

Hortativus, a, um, o. [illegible], quod ad hortationem spectat. *Quinct. l. 3. c. 10.* Hæc ad hortativum genus maxime pertinent.

Hortator, ris, m. 3. *esortatore*, *confortatore*, [illegible], Ger. *ermahner*, Gal. *qui exhorte*, Hisp. *exortador*, [illegible], qui hortatur, & suadet, ut aliquid fiat. *Cic. l. 1. de Orat. c. 55.* Cum ejus studii tibi & hortator, & magister esset.

Hortatrix, icis, f. quæ hortatur, *esortatrice*. *Stat. l. 9. Theb. v. 717.* Gloria hortatrix animosi lethi.

Hortatus, us, m. adhortatio, monitio. *Cic. pro Arch. c. 1.* Quod si hæc vox hujus hortatu, præceptisque conformata nonnullis aliquando saluti fuit. *Sil. l. 8. v. 29.* Blandis hortatibus implet.

Hortensianus, a, um, adject. ab horto, idem quod hortensis, *di orto*. *Plin. l. 21. c. 15.* Fraga, batin hortensianam, quam alii asparagum gallicum vocant. ¶ Item adject. ab Hortensio Oratore, ut Hortensiana eloquentia, *Valer. Max. l. 8. c. 8. n. 3.*

Hortensis, se, vel potius

Hortensius, a, um, adject. *ortense*, in hortis nascens. *Plin. l. 19. c. 8.* Beta hortensiorum levissima est. *Id. l. 19. c. 10.* Hortensia quoque morbos sentiunt, sicut reliqua terræ sata.

Hortensius, ii, prænomine Quintus, Orator nobilissimus Romæ fuit, Ciceroni ætate, & eloquentia fere æqualis, quem ipse Cicero testatur, in omnibus Oratoris laudibus floruisse, laudatque impense in omnibus scriptis suis, ac præsertim in Bruto. ¶ Filiam habuit nomine Hortensiam, & ipsam eloquentiæ laude claram: quæ, cum matronarum ordo a Triumviris Octavio, Antonio, & Lepido gravi tributi onere premeretur, ipsa communem causam constanter egit, obtinuitque dicendo, ut major illius pecuniæ pars illis remitteretur. Ejus orationis capita refert *Appianus*.

Hortinus, a, um, ad Hortam, seu Hortanum Tusciæ oppidum pertinens. *Verg. 7. Æn. v. 716.*

Hortor, aris, atus sum, c. 1. *esortare*, *confortare*, [illegible], Ger. *ermahnen*, Gal. *exhorter*, Hisp. *exortar*, [illegible], est verbis quempiam ad aliquid faciendum impellere, vel consilium dare ad rem aliquam aggrediendam, ab [illegible], *incito*, *impello*, siquidem monemus consilio, hortamur impulsu, ut ait *Don. in Hec. a. 1. sc. 1. v. 7. Cic. 6. Fam.* Ut te sæpe per literas hortatus sum. *Id. 9. Fam. ep. 14.* Quare quid est, quod ego te horter, ut dignitati, & gloriæ servias? *Id. 4. Fam. ep. 9.* Iisdem de rebus te hortor, quibus superioribus literis hortatus sum. *Id. Attic. 7. ep. 14.* Pacem quidem hortari non desino. *Id. de Prov. cons. c. 4.* Hortari milites ad laudem. *Liv. l. 6. c. 15.* Sed quid ego vos, de vestro impendatis, hortor? *Terent. Hecyr. 1. 1. 7.* Hortor, ne cujusquam misereat, quin spolies. *Cic. in Famil.* Quid est, quod te horter, ut dignitati, & gloriæ servias? ¶ Cum infinito. *Nepos in Phoc. c. 1.* Cum a Rege Philippo munera magnæ pecuniæ repudiaret, Legatique hortarentur accipere. ¶ Hortari milites est oratione ad prælium firmare. *Nepos 1. 6. 3.* Is hortaretur milites, præliumque committeret. ¶ Hortari canes. *h. e.* ad venandum voce incitare. *Ovid. 10. Metam. v. 537.* Hortaturque canes, tutæque animalia prædæ, Aut pronos lepores agitat &c. ¶ Reperitur etiam passive. *Tacit. Ann. 12. c. 9.* Sententiam expromere, qua hortaretur Claudius, Octaviam despondere Domitio. Quidam tamen Cod. habent *oraretur*. *Varr.* apud *Priscian. l. 8.* Ab amicis hortaretur. ¶ Reperiri etiam *horto*, *as*, asserit *Pareus in Lex. Crit.* afferens *Plauti* exempla, & *Cic.* in quibus tamen lectio dubia est.

Hortulanus, m. 2. qui hortum olerum curat, & excolit, olitor, *ortolano*. *Macr. l. 7. Sat. c. 3.* Tharsus Amphias, cum ex hortulano potens esset. Adde *Apul. lib. 9. & 10. Metam.*

Hortulanus, a, um, adject. ad hortos pertinens. *Tertull. de Panis. c. 11.* Hortulanus maritimusque secessus. *Apic. l. 8. c. 7.* Porcellus hortulanus. h. e. oleribus farctus.

Hortulus, li, m. 2. *orticello*, *giardinetto*, [illegible], dim. ab hortus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 43.* Cujus fontibus Epicurus hortulos suos irrigavit.

Hortus, ti, m. *orto*, *giardino*, [illegible], Ger. *garten*, Gal. *jardin*, Hisp. *huerto*, [illegible], locus in agro, sive etiam in urbe, in quo arbores, & olera oriuntur. *Cic. 13. Phil.* Nam paucis diebus & in domum, & in hortos paternos immigravit. ¶ *Valla l. 3. c. 9.* putat vocem hanc in singulari, & plurali numero dici de loco, ubi olera nascuntur, hoc est quævis herbæ sativæ, quibus vescimur; in plurali vero de eo, qui arboribus consitus est, & voluptatis causa comparatus. Hæc tamen differentia, etsi frequentius vera est, non semper observatur. *Plin. l. 2. ep. 7.* Horti diæta. Ital. *casino*. ¶ Horti pensiles sunt, qui supra ædificia facti, vel supra columnas erecti pendent. *Plin. l. 36. c. 14.* Leguntur & pensiles hortos, imo vero totum oppidum fecisse Ægyptiæ Thebæ. Apud veteres etiam accipiebatur pro villa, ut Festo placet. Imo in *leg. 12.* Tabularum villa per hortum semper intelligitur, teste *Plin. l. 19. c. 4.* De hortorum cultura scripsit, *Colum. librum 10. R. R. heroico carmine*.

Horunc, pro horum, [illegible] dixit *Plaut. Cist. 1. 1. 53.* & *Pan. 3. 1. 48.*

Horus, m. 2. [illegible], Apollo, sive Sol apud Ægyptios. *Macrob. l. 1. Sat. c. 21.* deducit ab [illegible] *tempus*, quia ejus cursu anni tempora distinguuntur. ¶ Horus item fuit Isidis filius, quem cum illa amisisset, verita ne illi obveniret, quod Osiri patri acciderat, multum flevit, sed eo invento, mœrorem in lætitiam convertit. ¶ Fuit & Horus Rex Assyriorum. *Plin. l. 30. c. 15.*

Hospes, itis, c. 3. *albergatore*, *forestiere*, [illegible], Ger. *wirth*, Gal. *hote*, Hisp. *huesped*, [illegible], qui, quæve alterum hospitio suscipit, vel ab eo excipitur, & proprie dicitur de amicis diversarum patriarum, qui se mutuo recipiunt, cum alter in alterius patria peregrinus est. *Cic. pro Dejot. c. 3.* Per dextram te istam oro, quam Regi Dejotaro hospes hospiti porrexisti. ¶ Hospes item pro peregrino accipitur. *Cic. 1. Acad.* Nam nos in nostra urbe peregrinantes, errantesque tanquam hospites tui libri quasi domum deduxerunt. Adde *pro Rabir. cap. 10.* ¶ *Hospitium* pro *hospitum* in gen. plurali legitur apud *Sever. in Ætna*, *v. 128.*

Hospita, æ, f. 1. *ostessa*, [illegible], Ger. *wirthin*, Gal. *hotesse*, Hisp. *huespeda*, [illegible], quæ aliquem hospitio excipit. *Cic. 4. Verr. c. 36.* Quod eum multo magis figura, & lineamenta hospitæ delectabant. ¶ Accipitur & pro peregrina. *Ter. Andr. 2. 6. 8.* Hujusce propter consuetudinem hospitæ.

Hospitaculum, i, n. hospitium. *Ulp. l. 5. Dig. de his, qui effud.* Si quis hospitaculi partem habeat.

Hospitalia, orum, n. 2. [illegible], ædes, quæ hospitibus recipiendis destinatæ erant. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Ut hospites advenientes non in peristylia, sed in hospitalia recipiantur. ¶ Præterea cum in scenis tres essent januæ, in media, utpote nobiliori, erant aulæ regiæ, utrinque vero hospitalia, h. e. fores repræsentantes domus hospitibus, & peregre advenientibus in scenam destinatæ, *Forestiere*. *Id. l. 5. c. 7.*

Hospitalis, & le, o. 3. [illegible], quod est hospitis, sive quod ad hospitem pertinet. *Cic. in Rull.* Illam ipsam sedem hospitalem, in quam erat deductus, publicam P. R. esse dicet. ¶ Hospitalis tessera, quam hospes hospiti dabat. Fuit enim antiqui moris, tesseram dari hospitibus dimidiatam, quam quicunque attulisset ad hospitem, continuo agnosci posset, & hospitio accipi tanquam amicus, & vetus hospes. Hoc jus necessitudinis ad posteros transibat. Propterea tesseram hospitalem diligenter observabant. Qui jus hospitii violabat, is tesseram hospitalem fregisse dicebatur. *Plaut. Pæn. 5. 1. 25.* Deum hospitalem, & tesseram mecum fero. ¶ Accipitur item hospitalis pro liberali, & facili ad suscipiendum hospites hospitio, qui & genialis dicitur. *Cic. 2. Off.* Quendam Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciadas hospitalem fuisse. *Id. 3. Ver. c. 26.* Hospitalissimus, & amicissimus. *Flor. l. 1. c. 16.* Nihil mollius cœlo; denique bis floribus vernat: nihil uberius solo; ideo Liberi Cererisque certamen dicitur: nihil hospitalius mari; hic illi nobiles, &c. ¶ Item pro eo, qui hospitii præses, & vindex est, ut Jupiter hospitalis, quod in ejus tutela hospites esse credebantur. *Cic. ad Q. Fratr.* Non faciam, ut illum offendam, ne imploret fidem Jovis hospitalis.

Hospitalitas, atis, f. 3. *ospitalità*, [illegible], [illegible], benignitas, & facilitas in excipiendis hospitibus. *Cic. 2. Off. c. 18.* Recte etiam a Theophrasto laudata est hospitalitas.

Hospitaliter, adv. *ospitalmente*, [illegible], benigne, liberaliter. *Liv. 1. c. 9.* Invitati hospitaliter per domos.

Hospitator, oris, m. qui hospites excipit. *Apul. l. 4. A. A.* Fidelissimi mei hospitatores.

Hospitiolum, i, diminut. parvum hospitium. *Ulp. l. 1. §. Dig. de his, qui effund.* Si quis amicis suis modica hospitiola distribuerit.

Hospitium, hospitii, n. 2. *ospizio*, *alloggiamento*, *albergo*, [illegible], Germ. *herberg*, *wirthshauss*, Gall. *logis*, *hotelerie*, Hisp. *hospicio*, *hospital*, [illegible], actus hospites suscipiendi. *Cic. 7. Verr.* Decernunt statim, ut fratri meo hospitium publice fieret. ¶ Item amicitia, consuetudo, familiaritas, quæ inter hospites intercedit, jus se invicem hospitio suscipiendi, lex hospitalitatis. *Cic. 7. Verr.* Num te ejus lacrymæ, num senectus, num hospitii jus, atque nomen a scelere, aliquam ad partem humanitatis revocare potuit? ¶ Item locus, ubi diversamur, domus, quæ gratis liberaliterque venienti hospiti patet, *ospezio*, *albergo*, [illegible]. *Cic. de Sen. c. ult.* Et ex hac vita discedo tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo. *Id. Att. l. 11.* Te in Arpinati videbimus, & hospitio agresti accipiemus. ¶ Antiqui instituti fuit, ut hospitii necessitudo non modo inter privatos, sed etiam inter populos contraheretur. Amicitiam inter populos, seu civitates Græci [illegible], Latini *hospitium publicum* vocaverunt. Quæ inter privatos contrahebatur, Græce [illegible], Latine *privatum hospitium* dicebatur. *Liv. l. 7. bell. Mac.* Cum quo uno maxime Regum & privatum singulis, & publicum civitati nostræ hospitium est. ¶ Hospitium summæ religionis fuit. Ejus nota, pignusque erat tessera. V. *hospitalis*. Si quem contracti hospitii pœnituisset, renuntiare hospitium solebat, ne hospitii jus violaret, neve Hospitalem Deum offenderet, qui hospitiis præesse credebatur. Hunc *Cic. l. 2. Q. Fr. ep. 11.* Jovem Hospitalem appellat. V. *cond. 4. Verr.* & *Liv. l. 5. B. Pun.*

Hospitor, aris, c. 1. *esser' alloggiato*, *esser' albergato*, [illegible], hospitio utor. *Sen. de beata vita, c. 23.* Quid enim est, cur illis bonum locum invideat? veniant, hospitentur. ¶ Translate ponitur pro in alieno solo crescere. *Plin. l. 17. c. 20. de castanea.* Sed translata nescit hospitari, pavetque novitatem. ¶ Item pro interquiescere. *Id. l. 6. c. 18. de Gange.* Ubi primum molles planities contingat, in quodam lacu hospitari, inde lenem fluere.

Hospitus, a, um, [illegible], *Forastiero*, peregrinus, advena. *Ovid. 1. Fast.* Acta per æquoreas hospita navis aquas. *Virg. 3. Æn. v. 377.* Quo tutior

hospita

hospita lustres æquora. ¶ Item hospitalis, hospitium præbens. Virg. 3. Æn. v. 539. de Italia. Bellum, o terra hospita, portas. Valer. Flac. l. 2. v. 655. Tecta hospita. Id. l. 2. v. 44. hospita vina. h. e. quæ hospitibus dantur. Stat. 3. Thebaid. Flumina hospita. h. e. per quæ navigari tuto potest. ¶ Alios hujus vocis casus, & alia genera non facile invenies.

Hostia, æ, f. 1. ostia, vittima, זבח, Ger. schlachtopffer, Gal. sacrifice, Hisp. sacrificio, θῦμα, animal, quod immolabatur ab iis, qui in hostem pergebant, vel ab iis, qui hostem vicissent. Aliqui putant, hostiam fuisse sacrificium, quod Laribus immolabatur, quia ab illis hostes arceri crederentur. Unde & ipsos Lares dicunt Hostiolos dictos esse. Sed fortasse hi Lares Grundiles erant, & dicebantur Ostioli, non Hostioli, ab ostium, janua. Festo, sive Verrio videtur hostia dicta ab antiquo hostio, quod est ferire, vel ab hostio, quod est placare; quia hostiis Dii placabantur. Cic. pro Font. barbaræ istæ gentes humanis hostiis Deos placant. ¶ Inter hostiam, & victimam hoc intererat, quod hostia a quovis Sacerdote immolabatur, victima tantum ejus manu, qui hostem ipse vicisset. Ovid. 1. Fast. v. 335. Victima, quæ cecidit dextra victrice, vocatur. Hostibus a domitis hostia nomen habet. Præterea hostia erat minor, ut agnus, victima major, ut vitulus. Maxima ostia erat ovilli pecoris, maxima victima taurus erat. Fest. Sed hæc nomina fere confunduntur. Cic. ad Att. Ego te arbitror cæsis apud Amaltheam tuam victimis statim esse ad Scyronem oppugnandum profectum. ¶ Et extra bellum etiam usurpata inveniuntur pro omni eo, quod Diis offerebatur. Cic. de Div. Cum Censor populum lustraret, bonis nominibus, qui hostias ducerent, eligebantur. Id. pro Flacco. Quam potestis P. Lentulo mactare victimam gratiorem? ¶ Est etiam hostia, signum in Cœlo, seu potius pars signi Centauri. Fingitur enim is tenere hostiam, quæ est animal quadrupes, quod nemo certo donavit nomine Graium, ut ait Cic. in Arat. v. 211. Constat autem stellis decem, teste Hygin. l. 3. Poet. Astron. c. 37.

Hostia. V. Ostia.

Hostiatus, a, um, adject. hostiis instructus. Plaut. Rud. 1. 5. 12. Æquius vos erat Candidatas venire, hostiatasque ad hoc fanum.

Hosticapax, hostium captor. Festus.

Hosticus, a, um, idem ac hostilis. Col. in præf. l. 1. Quanquam inter ferrum, & ignes hosticis incursionibus vastatæ fruges. ¶ Hosticum, absolute, pro agro, seu loco hostium. Liv. lib. 8. cap. 38. Castra in hostico incuriose posita. Plin. Paneg. c. 29. Raptæ ex hostico messes.

Hostifer, a, um, adject. hostilis. Manil. l. 1. v. 420. Hostiferum necdum sibi quemquam Numina norant.

Hostifice, adverb. ostilmente, hostiliter. Acc. apud Non. c. 3. n. 203. Hostifice sanguine sanguen miscere.

Hostificus, a, um, ostile, hostilis, nocens, perniciosus. Acc. apud Non. c. 8. n. 15. O dirum, hostificumque diem!

Hostilia, f. 1. Ostiglia, Ostia, oppidulum Venetiæ, apud Padum in agro Mantuano, medium inter Mantuam ad Occ. & Ferrariam ad Or.

Hostilis, le, o. 3. etc, ch'è di nemico, ostile, Germ. feindtlich, Gal. d'ennemy, Hisp. de enemigo, πολέμιος, quod est hostis. Cic. pro Cluent. Tametsi in hunc hostili odio, & crudelitate est. Id. ad Brut. ep. 4. Hostilis animus. Id. 1. Invent. c. 55. Terra hostilis. Liv. l. 21. c. 16. Legati retulerunt, omnia hostilia esse. Tacit. 12. Ann. c. 42. Etiam adversus nos hostilia induerat.

Hostilitas, atis, f. 3. ostilità. Senec. de otio Sap. c. ult. Adversus hostes inhumana crudelitas, etiam adversus suos hostilitas.

Hostiliter, adv. ostilmente, da nemico, Germ. feindtlich, Gal. en ennemy, Hisp. enemigablemente, πολεμίως, ad modum hostium. Cic. 5. Phil. Quid ille fecit hostiliter, quod hic aut non fecerit, aut non faciat, aut non moliatur, & cogitet? Liv. l. 9. c. 38. Castella hostiliter deleta.

Hostimentum, ti, n. ricompensa, שלום, Ger. widergeltung, Gal recompense, Hisp. recompensa, ἀμοιβή, ἀντιβάσμοια, æquipondium, beneficii compensatio. Plaut. Asin. a. 1. sc. 3. v. 20. Par pari datum hostimentum est, opera pro pecunia. V. Non. c. 3. n. 11.

Hostio, is, a. 4. ricompensare, שלם, Ger. widergelten, Gal. recompenser, Hisp. recompensar, ἀμείβω, est æquam reddere, compensare, ab hostus, genus certæ mensuræ in re olearia. Nonius deducit ab hostio. Plaut. Asin. a. 2. sc. 2. v. 110. Quin promitto, inquam, hostire contra, ut merueris, idest, æqua reddere, talionem referre. ¶ Videtur etiam sumi pro coercere, reprimere. Pacuvius, Teucr. apud Fest. Nisi coerceto protervitatem, atque hostiero ferociam. ¶ Item pro cædere, vulnerare. Enn. Hectoris lytris, apud Fest. Quem mea cominus machæra, atque hasta hostivit e manu. hoc est percussit eminus. ¶ Item pro offendere. Pacuv. Erotopægnion l. 2. apud Non. Nunc id mihi molestum est, quod hostit voluntatem tuam.

Hostis, is, c. 3. nemico, אויב, Ger. feind, Gal. ennemy, Hisp. enemigo, ἐχθρός, πολέμιος, is, cum quo publice bellum habemus, ab antiqua notione, qua apud veteres peregrinum significabat. Quem enim nos peregrinum vocamus, illi hostem dicebant, quem nos hostem, illi perduellem. Postea institutum est, ut peregrinus, hospes, perduellis, hostis, quasi extraneus, mitiore vocabulo ad rei tristitiam mitigandam vocaretur. Varro l. 4. de L. L. Cic. 1. Offic. c. 12. & Fest. ¶ Cic. pro Dom. c. 25. Ille non hominibus, sed virtutibus hostis semper fuit. Quint. l. 2. cap. 2. Consuetudo perniciosissima studiorum hostis est. Senec. in Herc. Oet. v. 21. Hostis Thermodontia. Ov. 2. de ar. am. v. 461. cum certa videbitur hostis. ¶ Hostis & inimicus, differunt, quod hostis est, cum quo publice bellum gerimus, inimicus, cum quo privata odia exercemus. Vossius hoc discrimen tradit, quod ad inimicum requiritur, ut quis oderit, ad hostem, ut oppugnet. Itaque apud Sall. in Catil. dicitur alius amicum, alius inimicum reperisse inter hostium cadavera: & apud Curtium quoque Barbari quidam se Alexandri non inimicos, sed hostes fuisse ajunt. Sed hæc nomina interdum promiscue usurpantur. Cic. 5. Fam. epist. 10. Quibus, etiamsi tibi, cui sum amicissimus, hostis essem, placarer tamen. ¶ Hostem pro peregrino usurpat Plaut. Curc. 1. 2. 5. &c.

Hostorium, rii, n. rasiera, ψήκτρον, radius, lignum æquatorium, baculus, quo modii cumulus, & cæteræ mensuræ æquantur, ab hostio, æquo. Priscian. l. 6. & Salmas. in Solin. c. 19.

Hostus, ti, m. 2. certæ mensuræ genus in re olearia, idest, tantum olei, quantum ex uno factu conficitur, a χωρέω, seu χῶμα, acervus. Varro de R. R. l. 1. c. 24. Cato de re rust. c. 6. Sin in loco crasso, aut caldo severis, hostus nequam erit, & serendo arbor peribit. Ex hoc nomine fit inhostius adjectivum, quod V.

H ANTE U.

Hu, interiect. olfacientis. Plaut. Mil. 4. 6. 43. Hu, hu, olet profecto.

Huber, hubertas, &c. V. uber, ubertas, &c.

Huc, qua, Ger. hieher, Gal. ed, Hisp. acá, δεῦρο, adv. motus ad locum. Ter. Hec. Huc raro in urbem commeat. Id. Andr. 1. 1. Commigravit huc viciniæ, in questo vicinato. ¶ Usurpatur etiam extra motum pro ad hanc rem, ad hunc statum, & hujusmodi, ut Huc adde, Huc pertinet, Huc accessit, &c. Cic. in Pam. Huc te pares, hæc cogites, ad hæc te exerceas. Id. in Catil. 2. c. 2. Rem huc adduxi, ut, &c. ¶ Huc, & illuc sæpe conjunguntur, & significant iter incertum, vel varietatem, & inconstantiam, qua, e là. Cic. ad Att. l. 9. ep. 9. Ne cursem huc, & illuc deterrima via. Tacit. 1. Ann. c. 36. Huc illud ferens arma.

Huccine? adv. idem ac huc, sed interrogativum, ab huc, & ne, interposita syllaba ci. Cic. 7. Verr. c. 63. Huccine tandem omnia reciderunt?

Hucusque, adv. fino a qui, μέχρι τούδε, usque ad hunc locum, vel usque ad hoc tempus. Plin. l. 6. c. 26. Hucusque Sesostris exercitum duxit.

Hui, hui, oh, βαβαί, ὦ, φεῦ, interjectio admirantis, vel irascentis. Cic. ad Att. l. 5. ep. 11. Hui, toties ne me litteras dedisse Romam, cum ad te nullas darem?

Hujusmodi, & hujuscemodi, di questa guisa, di questa maniera, כזה, Ger. solcherley, Gal. de cette sorte, Hisp. desta manera, τοιοῦτος, nomina adjectiva, omnis generis, indeclinabilia, composita ex genitivis, hujus, & hujusce, & modi, quæ pro talis, & tale usurpantur. Cic. l. 14. Fam. ep. 2. Nec miror, sed mœreo casum hujusmodi. Nepos 10. 7. Id. hujusmodi erat. Ter. Heaut. 2. 3. 98. Hujusmodi, obsecro, aliquod reperi.

Humane, adv. umanamente, Ger. menschlich, Gal. humainement, courtoisement, Hisp. humana, y benignamente, ἀνθρωπίνως, pro conditione, & sorte humanæ naturæ, more humano. Ter. Adelph. 1. 2. 65. Vix humane patitur. Cic. 3. Tusc. c. 27. Si qui forte aliquid fecerunt humanius, aut hilarius locuti sunt. ¶ Item humaniter, benigne, comiter. Cic. Att. 12. ep. 44. Hirtium aliquid ad te συμπαθῶς de me scripsisse, facile patior, fecit enim humane. Petron. Satyr. Ducem se itineris humanissime promisit.

Humanitas, atis, f. 3. umanità, אנשות, Ger. menschheit, Gal. humanité, Hisp. humanidad, ἀνθρωπότης, natura humana, seu natura hominis. Sumitur pro illo affectu, qui proprie hominis est erga hominem, & Græce φιλανθρωπία appellatur, quemadmodum civilitas erga cives est. Potest autem definiri necessitudo quædam nobiscum simul genita, per universum diffusa genus humanum, qua vicissim se homines tuentur, opemque ferunt, hoc dumtaxat nomine, quod homines sunt, eademque corporis forma, eodem rationis lumine præditi. Cic. pro Quint. Obsecravit per fratris sui mortui cinerem, per nomen propinquitatis &c. ut aliquando misericordiam caperet aliquam, si non propinquitatis, at ætatis suæ; si non hominis, at humanitatis rationem haberet. Id. pro Rosc. Amer. Magna est vis humanitatis, multum valet communio sanguinis, natura ipsa. ¶ Ex hac humanitate communi oritur illa virtus, quæ & ipsa humanitas dicitur, qua benigni sumus, comes, & faciles in eos, quibuscum agimus, benignità, bontà. Cic. pro leg. Manil. c. 14. Humanitate tanta est, ut difficile dictu sit, utrum hostes magis virtutem ejus pugnantes timuerint, an mansuetudinem victi dilexerint. Plin. l. 9. ep. 5. Humanitatis præcipua pars est, honestissimum quemque complecti &c. Et quia ad hanc virtutem præcipue facit animi cultura, literarum studiis acquisita, ideo ea ipsa studia, & eruditio humanitas appellatur, παιδεία, erudizione. Cic. 2. de Or. Homo non hebes, neque inexercitatus, neque communium literarum, & politioris humanitatis expers. Id. 1. de Orat. In omni recto studio, atque humanitate versari. V. Gell. l. 14. c. 16. ¶ Pro ipso hominum genere. Minuc. Fel. in Octav. Timorem omnem, quo humanitas regitur, sustulerunt. Senec. epist. 65. Homines quidem pereunt; ipsa humanitas, ad quam homo effingitur, permanet. Agit autem ibi Seneca de Ideis.

Humaniter, adv. umanamente, φιλανθρώπως, more hominum. Cic. Att. l. 1. Sin aliter acciderit, humaniter feremus, idest æquo animo, honeste, decenter, convenienter naturæ humanæ. ¶ Item urbane, cum humanitate. Cic. Mario, l. 7. Fam. Docebo profecto, quid sit humaniter vivere. V. Humane.

Humanitus, adv. da uomo, ἀνθρωπικῶς, more humano, secundum humanam conditionem, & sortem. Cic. 1. Phil. c. 4. Si quid mihi humanitus accidisset, idest si mortuus essem. Plin. l. 10. c. 36. Ursi autem coeunt humanitus strati, h. e. ut homines solent. ¶ Item humaniter, benigne. Ter. Heaut. 1. 1. 47. Ubi rem rescivi, cœpi, non humanitus, neque ut animum decuit ægrotum adolescentuli, tractare. Diomed. Grammat. legebat humaniter.

Humanus, a, um, umano, אנושי, Germ. menschlich, Gal. humain, Hispan. humano, ἀνθρώπινος, quod est hominis, vel quod ad hominem spectat, ab homo. Cic. 4. Verr. Quod est aliud in illa provincia genus humanum? Id. pro Rosc. Amer. Esse aliquem humana specie, & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, &c. ¶ Accipitur etiam pro eo, quod ab hominis natura non abhorret, da uomo. Ter. Ad. l. 3. 4. 24. Persuasit nox, amor, vinum, adolescentia: humanum est. Cic. in Verr. 7. c. 44. Metum virgarum navarchus nobilissimæ civitatis pretio redemit? humanum. ¶ Item pro urbano, civili. Cic. 1. de Or. Aut a fera, agrestique vita ad hunc humanum cultum, civilemque deducere. ¶ Item pro leni, miti, benigno, quem Græci φιλάνθρωπον dicunt. Cic. de Sen. Cæteris in rebus comis erga Lysandrum, atque humanus fuit. Item pro culto, erudito. Cic. 4. Verr. c. 44. Hæc Scipio ille non intelligebat homo doctissimus, atque humanissimus: tu sine ulla bona arte, sine humanitate, sine ingenio, sine litteris intelligis & judicas. Varr. apud Non. c. 1. n. 260. Praxiteles, qui propter artificium egregium nemini est paulum modo humaniori ignotus. V. Gell. l. 13. c. 16. ¶ Humanus, substantivum, pro homine. Varro. Natura humanis omnia sunt paria. Lucr. l. 3. v. 79. Et sæpe usque adeo mortis formidine, vitæ Percipit humanos odium, lucisque videndæ, Ut sibi consciscant mœrenti pectore lethum.

Humatio, onis, f. sepoltura, קבורה, Ger. begrebnuss, Gal. enterrement, Hisp. enterramiento, ταφή, actus humandi. Cic. 1. Tusc. c. 43. Totaque de ratione humationis unum tenendum est, ad corpus illam pertinere, sive occiderit animus, sive vigeat.

Humator, oris, m. qui humat, & sepelit, chi seppellisce. Lucan. l. 7. v. 799. Pœnus humator Contulis.

Humatus, a, um, seppellito, ταφείς, sepultus, partic. ab humo. Primis Romanorum temporibus de iis tantum dicebatur, quibus post denicale sacrum gleba injecta erat, postea de omnibus sepultis dici cœpit. Cic. 2. de Leg. c. 22. Quod nunc in omnibus sepultis ponitur, ut humati dicantur, id erat proprium tum in iis, quos humus injecta contegeret. Adde Plin. l. 7. c. 54.

Humectatus, a, um, nom. ex particip. umettato, bagnato. Silius l. 8. v. 438. Atque humectata Vomano Adria.

Humecto, as, a. 1. bagnare, far umido, הרטיב, Ger. nass machen, Gal. mouiller, Hisp. humedecer, mojar, βρέχω, humido facio. Virg. l. 3. Georg. Qua niger humectat flaventia culta Galesus. Lucret. l. 1. v. 918. Et lacrymis salsis humectent ora genasque.

Humectus, a, um, umido, רטוב, Germ. nass, Gall. humide, Hisp. humedo, humidus, ut Humectus locus. Var. 1. de re rust. c. 24. Si locus humectus sit, ibi cacumina populorum serenda, & arundinetum. Apul. de Deo Socrat. Aquæ humectiores humilius meant. Macrob. Sat. 7. c. 6. Humectissimo corpore esse.

Humeo,

Humĕo, es, ui, n. 2. *esser' umido*, *bagnato*, רטב, Germ. *nass seyn*, Gal. *être humide*, Hisp. *ser humedo*, ὑγρὸς εἰμὶ, νοτίζομαι, madidus sum. *Ov. 10. Met. v. 509.* Lacrymisque cadentibus humet. *Plin. Paneg. c. 30.* Humentes terræ.

Humerāle, lis, n. 3. humerorum tegumentum, ut tibiale, tegumentum, tibiarum. *Paul. l. 14. Dig. de re milit.* Nam si tibiale, vel humerale miles alienavit.

Humerōsus, a, um, *chi ha larghe spalle*, ἐπώμιος, quod latos humeros habet, & translate dicitur de loco alto. *Col. l. 3. c. 10.* Ut a prædictis locis, quos humerosos rustici vocant.

Humĕrus, ri, m. 2. *omero*, *spalla*, שכם, Ger. *schulter*, Gal. *épaule*, Hisp. *e spalda*, *ombro*, ὦμος, pars illa corporis, a qua dependent brachia, a Græca voce allata. *Cic. in Verr.* Ab humero pendebant sagittæ. ¶ Dicitur etiam de bobus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quid de bobus loquar, quorum ipsa terga declarant non esse se ad onus accipiendum figurata, cervices autem natæ ad jugum, tum vires humerorum, & latitudines ad aratra extrahenda. ¶ Item de partibus illis in avibus, a quibus dependent alæ. *Col. l. 8. c. 2. de gallinaceis.* Jubæ deinde variæ, vel ex auro flavæ per colla, cervicesque in humeros diffusæ.

Humesco, is, n. 3. *divenir' umido*, רטב, Germ. *nass vverden*, Gal. *devenir humide*, Hisp. *humedecerse*, ὑγραίνομαι, ὑγρὸς γίγνομαι, humectus fio. *Vir. 2. Geor. v. 111.* Humescunt spumis, flatuque sequentum, &c.

Humĭde, adverb. *umidamente*. *Plaut. Most. 4. 1. 67.* Hæc signa humide putrent. In quibusdam MSS. legitur *humida*.

Humĭdo, as, avi, atum, a. 1. humidum reddo. *Cels. l. 1. c. 3.* Humidant autem corpus labor minor, quam ex consuetudine, frequens balneum, cibus plenior. &c. *Alii leg. humidum autem corpus reddit labor*, &c.

Humidŭlus, a, um, *umidetto*, aliquantum humidus. Incerta valde lectio est in illo *Ovid. 3. de ar. am. v. 629.* Fallet, & humiduli quæ fiet acumine lini, &c. Certa autem in illo *Ausonii epigr. 106.* Humidulis spumas stringit utraque (*mano*) comis.

Humĭdus, a, um, o. 1. 2. *umido*, ὑγρὸς, quod humorem habet, ab *humor*. *Cic. in Verr.* Ignem ex lignis viridibus, atque humidis in loco angusto fieri. ¶ Item quod humorem inducit. *Virg. 2. Æn.* Et jam nox humida cœlo præcipitat. Habet & gradus. *Vitruv. l. 8. c. 2.* Auster, & reliqui, qui a Solis cursu impetum faciunt, sunt humidissimi. *Apul. l. 1. dogm. Plat.* Gustatus sensus humidioribus commodatus. ¶ Humida in plur. substantive pro mari dixit. *Avien. in Arat. v. 792.*

Humĭfer, a, um, *umido*, νοτίζομενος, humorem afferens. *Cic. 1. de Div. c. 9. ex poeta*: Naribus humiferum duxere ex aere succum.

Humifĭco, as, a. 1. humecto. *far' umido*. *Auson. Idyll. 8. v. 14.* Sementem Notus humificet, fit bruma nivalis.

Humifĭcus, a, um, adject. humectans. *Plin. l. 2. c. 101.* Spiritus Lunæ humificus.

Humigātus, o. 1. 2. *bagnato*, βεβρεγμένος, humore perfusus. *Apul. l. 1. Flor.* Vel cæspes libamine humigatus.

Humiliatĭo, onis, f. 3. *umiliazione*, *abbassamento*, ταπείνωσις, demissio, actus humiliandi. *Tertull. advers. Hermog. c. 7. & de Patient. c. 13.*

Humiliātus, a, um, *abbassato*, *umiliato*, demissus. *Tertull. de orat. c. 13.* Publicanus, non tantum prece, sed & vultu humiliatus atque dejectus. *Sidon. l. 5. ep. 14. ad fin.* Humiliatæ cervices. ¶ Qui *Ciceroni* tribuunt, *l. 2. de nat. deor. c. 47.* frustra sunt.

Humilifĭco, as, a. 1. idem quod humilio. *Tertull. de Pœnit. c. 9.* Exomologesis prosternendi & humilificandi disciplina est.

Humilĭo, as, a. 1. *umiliare*, *abassare*, ταπεινόω, humilem facio, abjectum, ac vilem. *Tertull. advers. Marcion. l. 5. c. 20.* Resurget corpus nostrum, quod humiliatur in passionibus. *Ammian. l. 30. c. 10.* Ad humiliandum celsitudinem potestatis.

Humĭlis, e, o. 3. *umile*, *basso*, שפל, Ger. *nider*, Gal. *humble*, Hisp. *humilde*, ταπεινός, quod est humi declive, quod a terra non alte tollitur, ab *humus*. *Cic. Tusc. 5.* Arbores, & vites, & ea, quæ sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt. ¶ Translate pro vili & abjecto, & dicitur de animo, & de fortuna. *Cic. 1. Fin. c. 15.* Succumbere doloribus, eosque humili animo, imbecillique ferre, miserum est. *Liv. l. 3. c. 19.* Humillimus homo de plebe. ¶ Usurpatur etiam in bonam partem. *Cic. 1. Invent. c. 16.* Humili, & supplice obsecratione utendum erat.

Humilĭtas, tis, f. 3. *umiltà*, *bassezza*, שפל, Ger. *niedere*, Gal. *bassesse*, *humilité*, Hisp. *vileza humildad*, ταπεινότης, qualitas contraria altitudini. *Cic. 5. Tusc.* Septem alia suos quæque tenere cursus multum inter se aut altitudine, aut humilitate distantia. *Id. 2. de Nat. Deor. c. 47.* Humilitas animalium. V. *Humilio*. ¶ Translate ponitur pro demissione, ignobilitate, paupertate. *Cic. 1. Offic.* Quorum prima ætas propter humilitatem, & obscuritatem in hominum ignoratione versatur. *Id. 13. Phil.* Is autem humilitatem despicere audet cujusquam, qui ex eadem sustulerit liberos? Pro virtute Superbiæ opposita, qua quis de se demisse sentit, Latini non usurpant hanc vocem, sed *modestiam*.

Humilĭter, adv. *umilmente*, *bassamente*, Ger. *nider*, Gal. *bassement*, Hisp. *baxamente*, ταπεινῶς, demisse. *Liv. l. 24. c. 25.* Hæc natura multitudinis est, aut servit humiliter, aut superbe dominatur. *Plin. in Epist. 24. l. 6.* Aut tolluntur altissime, aut humillime deprimuntur. *Pallad. l. 3. c. 13.* In loco clivoso humilius rami arborum servandi sunt.

Humiprostratĭo. V. Humicubatio.

Humo, as, a. 1. *seppellire*, *coprire di terra*, קבר, Ger. *begraben*, Gal. *enterrer*, Hisp. *enterrar*, θάπτω, humo contego, sepelio, ab *humus*. Olim dicebatur de iis solis, qui humo tegerentur. Sed postea pro sepelire generatim usurpari cœpit. *Cic. 1. Tusc.* In terram enim cadentibus corporibus, hisque humo tectis, ex quo dictum est humari, sub terra censebant reliquam vitam agi mortuorum. V. *Humatus*. ¶ Humare taleas apud *Colum. l. 5. c. 9.* est terræ mandare, *piantare*.

Humor, oris, m. 3. *umore*, *liquore*, לח, Ger. *feuchte*, Gal. *humeur*, Hisp. *humor*, *rocio*, ὑγρότης, aqua, liquor, ab ὕω, *pluo*. *Varro l. 4. de L. L.* deducit ab *humus*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Et terrenis, marinisque humoribus longo intervallo extenuatis aluntur. *Virg. 2. Georg. v. 143.* Bacchi Massicus humor. ¶ *Humor corporis saccatus*, vocatur lotium a *Lucr. lib. 4. v. 1022.* quod idem a *Plin. lib. 7. cap. 51.* dicitur *humor profundus*.

Humorōsus, a, um, idem quod humidus. *Colum. l. 3. c. 10. & Apulej. de herb. c. 5.*

Humus, i, f. 2. *terra*, אדמה, Germ. *derd*, Gal. *terre*, Hisp. *tierra*, γῆ, terra. *Cic. de Leg. c. 22.* Quos humus injecta contegeret. ¶ Gen. *humi* fere de verbis quietis dicitur. *Cic. 2. de Or.* Hoc videtur esse altius, quam ut id nos humi strati suspicere possimus. ¶ Videtur etiam cum verbis motus ad locum conjungi. *Ovid. 5. Met.* Sternit humi juvenem. *Virg. 1. Æn. v. 193.* Quam septem ingentia victor corpora fundat humi.

Hungaria, f. 1. inc. *Magiar*, Slavis *Vvegierska*, Ger. *Hungerland*, Gal. *Hongrie*, Hisp. & Ital. *Ongaria*, Regnum Europæ satis amplum. Habet a Sept. Poloniam sup. a qua separatur Carpatho M. & Russiam nigram, a Mer. Croatiam, Bosniam, & Serviam, a quibus secernitur Savo fl. ab Or. Transylvaniam, ab Occ. Moraviam, Austriam, & Stiriam. Nomen accepit ab Hunnis pop. Sarmatiæ in Regno Moschorum. Danubio fl. in duas partes dividitur, Cisdanubianam, & Transdanubianam. Cisdanubiana Danubio ad Bor. & Savo ad Austr. terminatur, & complectitur utranque Pannoniam, superiorem, & inferiorem. Transdanubiana Danubio ad Austr. & Carpatho M. ad Bor. continetur, & Jazyges Metanastas, & Daciæ partem inter Tibiscum, & Marisum fl. complectitur. Incolæ *Hungari*. Adject. possess. *Hungaricus*, *a*, *um*.

Hunni, m. 2. Huni, Abares, Avares, Pop. Sarmatiæ, circa Mæotidem, qui inde egressi in Pannonias migrarunt, unde nomen Hungariæ. Eorum pars, Attila duce, in Italiam, & in Galliam venit. Sed cum ibi grandi clade affecti fuissent in Catalaunicis campis a Meroveo Francorum Rege, & Ætio Romanorum Duce, in Pannonias redire coacti sunt.

Hurpex. V. Irpex.

H ANTE Y.

Hyacinthia, orum, n. 2. sacra in honorem Hyacinthi pueri, a Laconibus trium dierum spatio celebrata. *Athen. l. 4. c. 4. Ovid. 10. Metam. v. 219.*

Hyacinthĭnus, a, um, quod habet colorem hyacinthi. *Pers. Sat. 1. v. 32.* Cui circum humeros hyacinthina læna est.

Hyacinthizontes, m. 3. ὑακινθίζοντες, smaragdi, qui hyacinthi colorem imitantur. *Plin. l. 37. c. 10.*

Hyacinthus, m. 2. *giacinto*, ὑάκινθος, genus violæ vernæ, colore obscuræ purpuræ. A Romanis vacinium appellatur, teste *Dioscoride*. Hoc violæ genus venis quibusdam nigris est distinctum, ita discurrentibus lineis, ut duarum Græcarum literarum, α, & ι, figuram referant, quæ res Poetis dublici fabulæ occasionem præbuit. Poetæ enim volunt huic flori a Hyacintho puero nomen inditum fuisse, & fabulantur, Apollinem, cum inter ludendum disco imprudens Hyacinthum occidisset, e cruore ejus in terram effuso produxisse ejusdem nominis florem, ac ad gemitus suos testandos illi inscripsisse *ai*, *ai*, *hei*, *hei*, quæ est interjectio dolentis. Fabulantur item, Ajacem in eundem florem esse conversum, cum se ipse interemisset, indeque primam ejus nominis syllabam in hoc flore inveniri. *Ovid. 10. & 13. Met. Virg. 3. Ecl. Plin. l. 21. c. 10.* ¶ Hyacinthus etiam f. 2. cum Græcis, tum Latinis gemmæ nomen est, sic dictæ a colore floris hyacinthi. Nam huic gemmæ velut ex carbunculo quidam in purpura leviter roseus color, & fulgor violaceus dilutus refulget. *Plin. l. 37. c. 9.* Hyacinthi Indicæ.

Hyădes, f. 3. ὑάδες, septem filiæ Atlantis ex Æthra uxore, sorores Hyantis, quarum hæc sunt nomina, Ambrosia, Eudora, Pasithoe, Coronis, Plexauris, Pytho, Tyche. Hæ, cum fratrem a leone interemptum lugerent, magnitudine doloris extabuerunt. Jupiter miseratione motus in stellas convertit, & in capite Tauri collocavit. Ut autem perpetuum maneret tantæ pietatis testimonium, a fratris nomine Hyades sunt appellatæ. *Ovid. 5. Fast.* Sed *Eustathius* in Iliad. Σ hanc opinionem refellit. Alii dicunt, has stellas olim fuisse Nymphas Dodonidas, ex Dodona urbe Epiri, Bacchi nutrices, quæ, cum Junonis iram vererentur, fugerentque Lycurgi sævitiam, a Jove in cœlum translatæ sunt. Denique multis dictæ creduntur ab ὕω, pluere. *Cic. de nat. Deor. Ovid. 5. Fast. v. 165. Plin. l. 2. c. 39. & l. 18. c. 26.* Nempe sidus hoc vehemens est, & terra, marique turbidum, tamque in ortu suo, quam in occasu, tempestates, largosque imbres concitat. A Latinis Suculæ appellantur, & Hœdi. Diversæ sunt a Plejadibus. Nam Plejades fuere filiæ Atlantis ex Plejone Nympha, & earum nomina sunt, Electra, Halcyone, Celæno, Maja, Asterope, Taygete, Merope. *Hor. lib. 1. Carm. ode 3.* Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti.

Hyæna, f. 1. ὕαινα, animal in genere luporum, quod colore lupi est, sed magis hirtum, jubamque habet toto tergo perpetuam, instar equi, sed duriore seta, qua porcum refert, ab ὕαινα, *porca*, propter duritiem setarum. Narrant, hyænam utriusque esse naturæ, & alternis annis marem, alternis fœminam fieri. Parere sine mare vulgus credit, Aristoteles negat. Fera est, & crudelis, sermonem humanum inter pastorum stabula assimilat, nomenque alicujus addiscit, quem evocatum foras laceret. Item vomitionem hominis imitatur ad solicitandos canes, quos invadat. *Arist. l. 6. Hist. Anim. c. 32. & l. 8. c. 5. Ovid. 15. Met. Plin. l. 8. c. 30.* ¶ Est & hyæna piscis vasto corpore, sic dictus, quia hyænæ terrestri similis est. *Plin. l. 32. c. 11.*

Hyænia, æ, f. vel hyænium, ii, n. lapis, qui in oculis hyænæ invenitur. *Plin. l. 37. c. 10.*

Hyalĭnus, a, um, viridis, ab hyalus. *Fulgent. 1. Mythol.* Hyalinæ sphæræ cavitas.

Hyalisus, V. Jalysus.

Hyălus, m. 2. *vetro*, ὕαλος, vitrum, ab ὕω, *pluo*, quod aquæ pluviæ habeat colorem. Hinc color hyali dicitur color viridis. *Virg. 4. Georg.* Milesia vellera nymphæ carpebant hyali saturo fucata colore. Ita *Ser.*

Hyampŏlis, is, f. *Jampoli*, urbs Phocidis prope Bœotiam. *Plin. l. 4. c. 7. Stat. 7. Theb. v. 345.* Et valles, Lebadea, tuas, & Hyampolin, &c.

Hyantes, m. 3. seu Hyantiæ, m. 1. pop. Bœotiæ, quorum urbs Hyantia, ab Hyante Rege. *Plin. l. 4. c. 7.*

Hyantēus, vel Hyantius, a, um, adject. Bœotius. *Ovid. 3. Metam. v. 147.* Participes operum compellit Hyantius ore. Ubi Actæonem intelligit Cadmi Bœotiæ regis filium. *Id. l. 8. Metam. v. 310.* Cumque Pheretiade, & Hyanteo Jolao.

Hyas, antis, m. 3. Atlantis fil. ex Æthra uxore, qui a leone devoratus est. *Ovid. 5. Fast.* ¶ Fuit etiam Bœotiæ Rex, a quo Bœoti Hyantes vocati. *Strab. l. 7.* ¶ Denique *Hyas*, *f.* apud *Stat. l. 1. silv. ult. v. 22.* est una ex Hyadibus. V. *Hyades*.

Hybernus, V. Hibernus.

Hybla minor, opp. exc. Siciliæ, in monte cognom. dictum ab Hyblone Rege, conditum a Doriensibus, ubi nunc locus *Judica*, inter Catinam, & Centuripas thymo, & melle memorabile, ubi ingens salicum copia. Vel est *Melilli*, seu *Melilli*, a Megara urbe exc. apud Augustam 4. M. P. Vel est ipsa Megara, quæ teste Thucydide Hybra prius, & Megara postea dicta est. Hybla major, *Avola*, opp. Siciliæ, apud Neætum, inter illud, & Ragusium oppid. ¶ Hybla parva, opp. exc. Siciliæ, in finibus Gelensium, inter Claromontem, & Buterium opp. non longe a Buterio. Pop. *Hyblæi*, vel *Hyblenses*, seu *Hyblinses*. Sed aliis Hybla minor est Hærea, nunc *Ragusa*, in valle Neætina. ¶ Hybla major est *Paterno*, ad radices Ætnæ M. prope Simethum fl. Hybla parva est Megara, in ora Or. ad ost. Allabi fl. inter Augustam ad Bor. & Syracusas ad Austr. ¶ In recto casu dicitur etiam *Hyble* Græca positione. *Ovid. 3. de ar. am. v. 150.*

Hyblæus, a, um, o. 1. 2. quod spectat ad Hyblam urb. vel montem, ut Apes Hyblææ, quæ in Hybla monte, ubi thymi copia est, pascuntur. *Virg. 1. Ecl.* Hyblæis apibus florem depasta salicti.

Hybrĭda, V. Ibrida.

Hybris,

Hybris, idis, V. Ibrida.

Hyccara, f. 1. *Carbolongi*, *Carbolangi*, *Carini*, urbs olim Siciliæ, condita a Sicanis, nunc eversa, ubi hodie Carinum, inter Panormum, & Erymam.

Hydaspes, is, m. fluv. Indiæ in Regno Pori, inter Indum, & Acesinem medius, qui postea cum aliis in Indum se exonerat. *Lucan. l. 8. v. 227.* vocat Hydaspem Nysæum, quia Nysam urbem alluit. *Horat. l. 1. od. 22.* fabulosum appellat, quod multa de eo fabulosa dicebantur. ¶ Est etiam hoc nomine fl. Persiæ, seu Mediæ, si *Virg. 4. Geor. v. 211.* & *Curtio l. 4. c. 5.* fides habenda est. Fortasse, cum fabulosum Hydaspen dixit *Horatius*, eo respexit, quod nihil certi de hoc fluvio illis temporibus esset. Geographi putant Choaspen esse, de quo hi Auctores loquuntur, eosque falsos similitudine nominis unum pro alio usurpasse.

Hydaspēus, a, um, adject. ad Hydaspen pertinens. *Claud. de III. Conf. Honor. v. 4.* Dives Hydaspeis augescat purpura gemmis.

Hydĕros, m. 2. ὕδερος, hydrops, genus morbi, cum cutis aqua distenditur, *Col.* Sed vox græca est, & græce scribenda.

Hydra, f. 1. vel hydrus, m. 2. *idra*, ὕδρα, ὕδρος, natrix, anguis genus in aqua vivens, ab ὕδωρ, *aqua*. *Plin. l. 29. c. 4.* In orbe terrarum pulcherrimum anguium genus est, quod in aqua vivit; hydri vocantur, nullis serpentium inferiores veneno. ¶ Hydra Lernæa apud Poetas serpens fuit septem capitibus in Lerna palude, cum qua Hercules pugnavit, quæ, cum Hercules ei unum caput abscidisset, continuo aliis septem augebatur, tandem ferro, & igne victa, & interfecta est, adhibito Jolao, qui incisam cervicem ardente face e vestigio inureret. Alio nomine Excetra dicta est, quod uno cæso capite, tria, seu, ut diximus, septem, idest, multa excrescebant. *Isid. l. 11. Orig. c. 3. Serv. in 6. Æn. Ovid. 9. Met. v. 69.* Sed secundum Historicos constat, Hydram paludem fuisse in Lerna Argivorum regione aquas evomentem, quæ vastabant agros vicinarum urbium, in qua uno meatu clauso, multi erumpebant. Hercules igitur avertit in alias partes flumina, quæ in paludem excurrebant, atque ita paludem exsiccavit. ¶ Hydræ imago in Cœlum translata est, & quadragintaduobus sideribus constat. *Plato in Euthydemo* scripsit, Hydram fuisse callidissimam Sophistriam, cui propter sapientiam pro uno sermonis capite amputato multa repullulabant, seu quæ ita quæstiones solebat proponere, ut uno soluto dubio multa subnascerentur. ¶ *Hydram secare*, ὕδραν τέμνειν, pro. Græcum est, ita unum aliquod incommodum tollere, ut in ejus locum alia plura recipias.

Hydragogia, æ, f. aquæ deductio in aliquem locum. *Varr.* apud *Non. c. 3. n. 114.*

Hydrargyrum, ri, n. *argento vivo*, ὑδράργυρον, seu ὑδράργυρος, aqua argentea, genus metalli, ab ἄργυρος, *argentum*, & ὕδωρ, *aqua*, quia colore quidem est argenteo, nec tamen uti argentum uno loco consistit, sed aquæ instar diffluit. Interdum hydrargyrum pressius sumitur pro factitio, non pro nativo argento vivo; sed utrique eadem natura, & facultas inest. *Plin. l. 33. c. 3.* Æs inaurari argento vivo, aut hydrargyro legitimum erat.

Hydraula, æ, idem ac hydraulus. *Vitruv. l. 10. c. 10.* Eadem ratione versantur hydraulæ. At *Salmas. in Solin.* legit *Hydromylæ*, h. e. molæ, quæ vi aquæ rotantur.

Hydraules, vel Hydraula, æ, m. 1. *organista*, peritus organi hydraulici pulsandi. *Suet. Ner. c. 54.* Voverat, prodisturum se etiam hydraulam, & choraulam, &c.

Hydraulĭcus, a, um, quod ad hydraulum spectat. *Plin. l. 7. c. 37.* Laudatus Ctesibius pneumatica ratione, & hydraulicis organis repertis. Adde *Suet. Ner. c. 41.* ¶ Hydraulicæ machinæ dicuntur, quibus aqua per fistulas exprimitur, & in sublime pellitur. Hæ partim fiunt ad aquarum ludos faciendos, partim ad Hydromylas versandas, partim ad excitandas in musicis organis harmonias, ad horologiorum motus, &c. De his V. *Vitruv. l. 9. & 10.* & *Turneb. l. 1. c. 21.*

Hydraulus, m. 2. ὕδραυλις, seu ὕδραυλις, *organo*, instrumentum musicum aquæ decursu sonum reddens, ab ὕδωρ, *aqua*, & αὐλός, *tibia*. Simile est ei, quod nunc appellatur organum, nisi quod hujus fistulæ ventis solum inflantur, in hydraulicis aquæ decursu sonus redditur. *Plin. l. 9. c. 8. de delphino.* Mulcetur symphoniæ cantu, & præcipue hydrauli sono. ¶ Item instrumentum extrahendæ a profundo aquæ idoneum. *Vitruv. l. 10. c. 13.*

Hydræum, i, n. idem ac hydreuma, apud *Solin.* & *Plin. l. 6. c. 23.* V. *Salmas. in Exercit. Plin. pag.* 1183.

Hydreuma, atis, n. 3. ὕδρευμα, aquationum ratione disposita mansio, ab ὑδρεύω, *aquari*. *Plin. l. 6. c. 23.* A Copto camelis itur, aquationum ratione mansionibus dispositis: prima appellatur hydreuma XXXIIM. secunda in monte diei itinere.

Hydria, f. 1. *urna d'acqua*, כד, Ger. *ein wasser krug*, Gal. *cruche*, Hisp. *tinaja*, *bibria*, ὑδρία, aqualis, idest, vas aquarium, urna, ab ὕδωρ, *aqua*. *Cic. 4. Ver. c. 19.* Dicebant, scyphorum paria complura, hydrias argenteas, pretiosam vestem stragulam, multa mancipia pretiosa Verri data esse.

Hydrīnus, a, um, adject. ab hydra, vel hydro, ut hydrina vulnera. *Prudent. Peristeph. 14. v. 385.* Hydrina vulnera.

Hydrius, ii, m. aquarius, Hydrus puer est Aquarius, cœleste sidus. *Prudent. Apotheos. v. 622.*

Hydrocēle, f. 1. ὑδροκήλη, hernia aquosa, cum scilicet aqua in scroto colligitur, seu, ut alii definiunt, cum in alterum e testibus humor confluit, ab ὕδωρ, *aqua*, & κήλη, quod speciatim scroti tumorem significat. *Vossius* ramicem appellat. Alii speciem herniæ faciunt, non ramicis. *Mart. l. 12. epigr. 84.* Dicentem tumidas in hydroceclas.

Hydrocelĭcus, a, um, ὑδροκηλικός, qui hydrocele laborat. *Plin. l. 30. c. 8.* Hydrocelicis stelliones mire prodesse tradunt.

Hydrochŏus, m. 2. ὑδροχόος, Aquarius, seu Ganymedes, signum cœleste, ab ὕδωρ, *aqua*, & χέω, *fundo*, quia in mensa Deorum miscendæ nectari aquæ præpositus fuisse fingitur. Vox Græca est, & Græce scribenda.

Hydrogarātus, a, um, adject. hydrogaro conditus, ut isicia hydrogarata, apud *Apic. l. 2. c. 2.*

Hydrogărum, i, n. genus liquaminis inter cupedias Veterum. *Lamprid. Heliogab. c. 29.* Hydrogarum Romanorum ducum primus publice exhibuit.

Hydrolapăthum, n. 2. ὑδρολάπαθον, lapathi genus, quod in aqua nascitur. *Plin. l. 20. c. 21.*

Hydromantia, f. 1. ὑδρομαντεία, divinatio, quæ fit per aquam. *August. l. 7. de Civ.* scribit, Numam Pompilium hydromantiam fecisse, ut videret imagines Deorum, vel ludificationes Dæmonum, a quibus audiret, quid in sacris constituere, atque observare deberet. Quod genus divinationis *Varro* a Persis dixit allatum, quo & ipsum Numam, & Pythagoram Philosophum fuisse usum commemorat. *Plin. l. 37. c. 11.* Anancitide in hydromantia dicunt evocari imagines deorum. *Isidorus* legit *necromantia*.

Hydromĕli, n. 3. *acqua mellata*, ὑδρόμελι, aquæ mulsæ genus, ex imbre purissimo, & melle temperatum, & jam vetustate vini saporem referens, ab ὕδωρ, *aqua*, & μέλι, *mel*. Nam quod recens est, & ad præsentem usum confectum, melicraton potius nominatur, a μέλι, *mel*, & κεράννυμι, *misceo*. *Plin. l. 14. c. 17. & l. 31. c. 6. Col. l. 12. c. 12.*

Hydromyla, æ, f. 1. V. Hydraula.

Hydrophobia, f. 1. ὑδροφοβία, aquæ fuga, miserrimum genus morbi, in quo simul æger & siti, & aquæ metu cruciatur, quod solet accidere iis, qui a rabido cane fuerint morsi, ab ὕδωρ, *aqua*, & φόβος, *timor*. *Cel. Aurel. l. 3. c. 9. 10. 11. & 12.* Hydrophobiam signat *Ovid. de Pont. l. 1. ep. 3. v. 23.* Solvere nodosam nescit medicina podagram, nec formidatis ulla medetur aquis.

Hydrophŏbi, m. 2. ὑδροφόβοι, aquæfugæ, ægri, quos canis rabidus momorderit, qui aquam expavescunt, a φοβέομαι, *timeo*, & ὕδωρ, *aqua*. *Plin. l. 29. c. 5.* Est limus salivæ sub lingua rabiosi canis, qui datus in potu fieri hydrophobos non patitur.

Hydrophobĭcus, a, um, adject. ut Hydrophobica passio, apud *Cal. Aurel. Acut. 3. c. 8.* V. Hydrophobia.

Hydropicus, a, um, *idropico*, ὑδρωπικός, qui hydrope laborat. *Hor. l. 1. ep. 2. v. 34.* Si noles sanus, curres hydropicus. ¶ Secundam syllabam in hac voce corripuit *Æmil. Macer c. de Allio*; non imitandus.

Hydropĭsis, is, f. 3. idem ac hydrops. *Plin. l. 20. c. 1.* Si & contra phthiriasim bibitur, & hydropises.

Hydrops, opis, m. 3. *idropisia*, Ger. *die wassersucht*, Gal. *hydropisie*, Hisp. *hidropesia*, ὕδρωψ, ὕδερος, genus morbi, quo aqua præter naturam sub cute nascitur, qua corpus turgescit, ab ὕδωρ, *aqua*, & ὤψ, *facies*. *Hor. l. 2. Carm. od. 2.* Crescit indulgens sibi dirus hydrops, nec sitim pellit, nisi causa morbi fugerit venis. *Cels. l. 3. c. 21.* Ex quartana in hydropa decidere. *Æmil. Macer l. 5. c. 29.* Cum mulsa potus purgando resolvit hydropen. ¶ Hujus tria sunt genera, quæ V. apud *Cels. l. 3. c. 21.*

Hydruntum, i, n. 2. Hydrus, untis, m. 3. *Otranto*, urbs A. Salentinorum, in R. Neap. in ora maris Hadriatici, permunita, cum castro, & portu capaci. *Cic. 15. Att. ep. 21. Plin. l. 3. c. 11.* ¶ Hinc adject. Hydruntinus.

Hydrus, V. Hydra.

Hyems cum derivat. V. Hiems.

Hygēa, vel Hygia, æ, ὑγεία, filia Æsculapii, sanitatis Dea. *Plin. l. 34. c. 8. & l. 35. c. 11. Mart. l. 11. epigr. 61.* Quod sanare Criton, non quod Hygia potest.

Hyginus, i, (C. Julius) libertus Augusti, a quo advectus Romam præfuit Bibliothecæ Palatinæ. Multa scripsit, e quibus supersunt Fabulæ, & Poetica Astronomica. Sunt tamen, qui Augusti ætate indigna ea scripta putant propter styli inelegantiam, ideoque alteri tribuunt Hygino, qui circa Antoninorum ætatem floruerit. ¶ Alter Hyginus scripsit de Limitibus constituendis, sub Trajani imperio.

Hygremplastra, n. 2. emplastra liquida. *Plin. l. 34. c. 15.*

Hyla, vel Hylas, æ, m. 1. Ὕλας, fil. Theodamantis, comes fuit Herculis, cui in finibus Jonis amisso quotannis sacra instituit, in quibus crebro ejus nomen appellabatur. Quo respexit *Virgil.* illo *Ecl. 6. v. 44.* Ut littus Hyla Hyla omne sonaret. V. ibi *Serv.* & *Proper. l. 1. el. 20.* Fabulati sunt Poetæ, eum a Nymphis pulcritudine ejus captis raptum, dum in Ascanio flumine urna aquam hauriret. *Juvenal. Sat. 1.* Et multum quæsitus Hylas, urnamque secutus.

Hylus, m. 2. simplici *l*, filius Herculis ex Dejanira, qui Jolen patre mortuo uxorem duxit. *Ovid. l. 9. Met.* Hic postea cum cæteris fratribus, qui ex Hercule superstites fuerunt, ab Eurystheo pulsus, Athenas confugit, ibique Misericordiæ, vel Clementiæ templum condidit, quod & accepti ab Atheniensibus beneficii testimonium, & miseris in posterum asylum esset, & perfugium.

Hymen, enis, vel hymenæus, i, ὑμήν, vel ὑμέναιος, carmen nuptiale, hymnus virginalium nuptiarum, a præt. ὕμαι verbi ὕω, seu ὕδω, *cano*, vel ab Æolico ὑμεναίω, *una habito*. *Stat. l. 2. Sylv. ult. v. 87.* Et vestros Hymenæon ante postes Festis cantibus ipsa personabo. ¶ Item, apud Græcos, membrana, qua fœtus involvitur, sed speciatim eugium, seu membranula in inguine muliebri, quæ claustrum virginitatis est. Aliqui volunt, hanc esse primam hujus vocis notionem, & inde carmen nuptiale, & Deum nuptiarum præsidem appellatum a veteribus fuisse. ¶ Item Hymen, vel Hymenæus, vel conjunctim Hymen Hymenæus Deus nuptiarum præses habitus fuit, ut dictum est. Hunc aliqui Liberi, & Veneris filium fuisse volunt, alii Apollinis, & Calliopes, alii Uraniæ, alii Clius; primum certas instituisse nuptias, eoque hunc ei honorem habitum, ut in virginalibus nuptiis memoria ejus celebraretur. Alii virum fortem Atticum dicunt fuisse, qui raptas a prædonibus virgines, oppressis latronibus, parentibus intactas restituit. *Donat. ad Adelph. a. 5. sc. 7.* Vel qui inter bella sævissima virgines liberaverit. *Serv. in 1. Æn.* Hunc ob causam in nuptiis tradunt a Græcis, eorumque imitatione a Latinis ejus numen solitum fuisse invocari, quasi liberatoris virginitatis, ut Romani in nuptiis virginalibus invocabant Talassium, seu Talassium, seu Talassionem. *Plut. in Quæst. Rom. probl. 31. Serv. in 1. Æn.* Sed *Sigonio* referente *l. 2. de ant. jure C. R. c. 9.* apud Romanos, cum sponsa duceretur, omnes, respondentibus vicissim pueris, puellisque, clara voce concinebant, *Hymen*, *o Hymenæe*, ingrediente vero sponsa mariti ædium limen, *Talassio* magna voce clamabatur, quod in raptu Sabinarum ea vox celebrata virginem præstantissima forma ab impetu aliorum defendisset. *Catul. Carm. 62.* Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe. ¶ Metonymice Hymenæus, vel Hymen usurpatur pro ipsis nuptiis. *Virg. Æn. 1. v. 651.* Pergama cum peteret, inconcessosque Hymenæos. ¶ De Hymenæo varias fabulas tradit *Serv. in Virg. Ecl. 8.* & *in 4. Æn.*

Hymenēius, a, um, ad Hymenæum pertinens, ut Hymeneia lex, *Martian. Capell. l. 7.*

Hymettius, a, um, ὑμήττιος, ex Hymetto monte. *Plin. l. 36. c. 3.* L. Crassus Orator primus peregrini marmoris columnas habuit Hymettias, idest ex Hymetto monte excisas. Adde *Horat. l. 2. Sat. 2. v. 15.*

Hymettus, m. 2. Cecropius, *Imetto*, *Monte di Settines*, mons Atticæ, Athenis proximus, melle abundans. *Mart. l. 7. epigr. 87.* Pascat & Hybla meos, pascat Hymettus apes.

Hymnidĭcus, a, um, adject. hymnos canens. *Alcim. carm. 178.* Hymnidicæ laudes. ¶ *Jul. Firm. l. 8. c. 25.* habet *Hymnodicus*.

Hymnĭfer, a, um, qui hymnos componit, seu cantat. *Ovid. 11. Met. v. 58.* Et hymniferos hinniet divellere vultus.

Hymnio, is, n. 4. ὑμνέω, hymnos cano. *Prudent. pass. Calagur. sub fin.* State nunc, hymnite, matres, pro receptis parvulis.

Hymnolŏgus, i, m. laudator, hymnis celebrans. *Jul. Firmic. l. 3. c. 6.* Sive templorum conditores, aut hymnologes.

Hymnus, m. 2. *lode*, תהלה, Ger. *lobgesang*, Gal. *hymne*, Hisp. *himno*, ὕμνος, proprie est canticum in Deum, sed simpliciter pro cantico, & laude accipitur, ab ὕδω, *cano*, *celebro*. *Prudent. præfat. Cathemer. v. 37.* Hymnis continet dies, Nec nox ulla vacet, quin Dominum canat. Exemplum autem ex *Martial. lib. 12. epigr. 76.* quod affertur a quibusdam Lexicographis, non facit ad rem, quia *Hymnus* est nomen proprium pueri cujusdam.

Hyo-

Hyoscyaminus, a, um, quod eſt ex hyoſciamo, ut Oleum hyoſciaminum, quod ex hyoſciamo decoquitur. *Plin. l. 23. c. 4.*

Hyoſciamus, m. 2. *jusquiamo*, *giusquiamo*, ὑοσκύαμος, genus herbæ, quam vulgus jusquiamum, & fabam porcinam, Latini Altercum, vel Apollinarem vocant. *Col. l. 7. Plin. l. 20. c. 17.*

Hyoſeris, f. 3. herba intubo ſimilis, ſed minor, & tactu aſperior, quæ contuſa vulneribus præclare medetur. *Plin. l. 27. c. 10.*

Hypæpa, f. 1. Hypæpæ, *Ipepa*, urbs Lydiæ, Thiatiræ proxima, inter Tmolum M. & Cayſtrum fl. *Ovid. 11. Metam. v. 153.*

Hypæthrus, a, um, adject. *scoperto*, ὕπαιθρος, ſub dio poſitus. *Vitruv. l. 1. c. 2.* Jovi, Fulguri, & Cœlo, Soli, & Lunæ ædificia ſub dio, hypætraque conſtituuntur. *Id. l. 5. c. 9.* Hypæthræ ambulationes.

Hypallăge, f. 1. ὑπαλλαγή, ſuppoſitio, ſubmutatio, cum unum pro altero ſubjicitur, ſeu cum aliquid præpoſtere effertur, ut *Agere* pro *pati*, aut contra. *Trade rati ventos*, pro *Trade ventis ratem*. V. Grammaticos.

Hypalus, ſeu Hippalus, m. 2. ventus inter Favonios, ſeu Zephyros, certo anni tempore ſpirans, ita appellatus a navigantibus in mari Indico, voce Arabica, vel ab ejuſdem nominis gubernatore. *Plin. l. 6. c. 23.*

Hypănis, is, m. flu. Poloniæ, qui a Podolia in Boryſthenem, & mox in Euxinum Pontum influit. *Reg. Virg. 4. Georg. v. 370. Cic. Tuſc. 1. c. 39.*

Hypăte, es, ὑπάτη, ſumma chorda in fidibus, quæ acutiſſimum ſonum reddit. *Vitruv. l. 5. c. 4.*

Hypelates, m. 1. lauri ſpecies, al. daphne, carpophyllum, laurus Alexandrina. *Plin. l. 15. c. ult.*

Hypenemia ova, ὑπηνέμια, ova irrita, & ventoſa, ex quibus nihil gignitur, al. zepyria ab ὑπό, *ſub*, *ſubter*, & ἄνεμος, *ventus*. *Plin. l. 10. c. 60.*

Hyperbăſis, is, f. ὑπέρβασις, &

Hyperbăton, n. ὑπέρβατον, tranſgreſſio, Figura Grammaticalis, & Rhetorica, per quam partes orationis, neglecta ſimplici, & vulgari diſpoſitione, varie, & artificioſe inter ſe commutantur, aliis in locum aliorum abeuntibus, ab ὑπερβαίνω, *tranſgredior*. Oratio enim eſt aſpera, & dura, vel ſaltem diſſoluta, & hians, ſi ad neceſſitatem ordinis ſui verba redigantur. *Quinct. l. 8. c. 6. Auct. ad Her. l. 4.* Plures habet ſpecies, quas vide ſuis locis.

Hyperbŏle, es, f. 1. ὑπερβολή, exuperantia, exceſſus, ab ὑπερβάλλω, *excello*, *ſupero*. Speciatim eſt Tropus, qui a Cicerone dicitur *Superlatio*, a Quinctiliano *Superjectio*, quo aliqua res præter veritatem augetur, vel minuitur. *Senec. l. 7. de Benef. c. 23.* In hoc omnis hyperbole excedit, ut ad verum mendacio veniat. *Id. ibid.* paulo poſt *hyperbola* dixit in recto caſu.

Hyperborĕi, m. 2. pop. Sarmatiæ, ubi nunc *Percora*, prov. in parte Sept. Moſchoviæ, verſus Vveigatium fretum, & Obyum fl. V. *Macrob. l. 2. de ſomn. Scip. c. 7. & Feſt.*

Hyperborĕus, a, um, adject. *Settentrionale*, ὑπερβόρεος, ut Montes hyperborei, glacies hyperborea. *Virg. 4. Georg. v. 517.*

Hypercatalecticus verſus, ὑπερκαταληκτικὸς μέτρον, eſt, in quo ſyllaba, vel pes redundat, ut in illo *Virg. 1. Æn.* O qui res hominumque, Deorumque. V. *Grammaticos*.

Hypericon, *Erba di S. Giovanni*, herba odore reſinam redolens. *Plin. l. 26. c. 8. & 12.*

Hyperides, is, ὑπερίδης, unus ex præcipuis Oratoribus Athenienſibus, qui ab Antipatro interfectus eſt. *Plutarch. in Demoſt. & Suid.*

Hyperĭon, onis, m. 3. ὑπερίων, filius Titani, & Terræ, nepos Cœli, pater Solis, & Lunæ ab ὑπέρ, *ſuper*, & ἰών, *gradiens*, quod vir præſtantiſſimus fuerit. Diodorus ſcribit, Hyperiona Saturni fratrem fuiſſe, Cœli filium, qui Solis, & Lunæ, aliorumque aſtrorum motus, horaſque primum ſumma cura, obſervationeque a ſe percepta, cæteris noſcenda tradidit, ideoque horum parentem nominatum eſſe, veluti ipſorum naturæ contemplatorem. ¶ Accipitur etiam pro Sole, quod ſupra nos gradiatur. *Ovid. 1. Faſt. v. 385.* Placat equo Perſis radiis Hyperiona cinctum.

Hyperionius, a, um, adject. ad Hyperionem, ſeu Solem pertinens. *Sil. l. 15. v. 214.* Jamque Hyperionia lux ſeptima lampade ſurgens. *Valer. Flac. l. 2. v. 34.* Hyperionius currus.

Hypermĕter, & hypermetrus, m. 2. verſus idem, vel prope idem ac hypercatalecticus, abundans una ſyllaba, quæ plerumque a prima ſyllaba ſubſequentis verſus abſumitur, ut in illo *Virg. 1. Georg.* Aut dulcis muſti Vulcano decoquit humorem, & foliis undam.

Hypermneſtra, æ, una ex quinquaginta Danai filiis, quæ, ſororibus ſuis prima nuptiarum nocte maritos ſuos occidentibus, uni Lino ſponſo ſuo pepercit. V. *Danaus*.

Hyperŏcha, æ, f. ὑπεροχή, exuperantia, exceſſus. In *Pandect. Flor. leg. penult. Dig. qui potior. in pign.* Aliæ editiones habent *hyperbeca*.

Hyperthĕſis tranſpoſitio literæ, figura apud Grammaticos.

Hyperthyris, idis, f. 3. ὑπερθυρίς, &

Hyperthyrum, i, n. 2. *sopraſrontale*, ὑπέρθυρον, pars ſuperior oſtii, q. d. ſuperportale, ſeu *fregium*, ut barbari loquuntur, quod ſuper cymatium oſtii ponitur. *Vitruv. l. 4. c. 6.* Supra cymatium collocandum eſt hyperthyrum. & *infra:* in Doricis hyperthyridibus. V. *Bald. Lex. Vitruv.*

Hyphĕar, atos, ὕφεαρ, viſci genus in abiete, larice, & quercu naſcens. *Plin. l. 16. c. ult.*

Hyphen, n. 3. ὑφέν, q. d. ſubunio, cum duæ dictiones proferuntur ſub uno accentu, ab ὑπό, *ſub*, & ἕν, *unum*. Notatur autem linea ab ultima primæ dictionis litera ad primam ſequentis ſubducta. *Virg. 1. Æn.* Neque enim ignari ſumus ante malorum. Ubi *Serv.* Antemalorum, ὑφὲν eſt.

Hypnăles, f. 3. ὑπνάλεις, aſpides, ab ὕπνος, *ſomnus*, quia morſu ſomnum inducunt. Cleopatra, teſte *Solino*, c. 40. hypnalem aſpida adhibuit ad morſum, ut ita ſomno extingueretur.

Hypnotĭcus, a, um, adject. *sonnifero*, ſomnum concilians. *Theod. Priſcian. l. 2. c. 31.* Hypnotica ſufficienter conveniunt.

Hypobrychium, ii, n. 2. ὑποβρύχιον, vorago in aqua, vel mari, devorans & exſorbens homines, & navigia, a βρύχω, *devoro*. *Tertul. de Idol. c. ult.* Irreſpirabile devoratis hypobrychium in idololatria.

Hypocauſis, is, f. ὑπόκαυσις, idem ac hypocauſtum. *Vitruv. l. 5. c. 10.* Teſtudines alveolorum ex communi hypocauſi calefacientur.

Hypocauſtum, ſti, n. 2. *ſtuffa*, *fornello*, ὑπόκαυστον, vaporarium, locus in thermis concameratus, & fornicatus, qui igne calefit, quaſi ſubaccenſum, ab ὑπό, *ſub*, & καίω, ſive καύω, *accendo*. Inventum fuit præcipue ad ſudandum. *Cic. ad Q. Fr.* In balneariis hypocauſta in alterum apodyterii angulum promovi. *Plin. l. 2. ep. 17.* Applicitum eſt cubiculo hypocauſtum perexiguum, quod anguſta feneſtra ſuppoſitum calorem, ut ratio exigit, aut effundit, aut retinet.

Hypochondrion, n. 2. ὑποχόνδριον, ea pars corporis quæ ſub coſtis nothis, ſeu ſpuriis ad ilia uſque utrinque protenditur, non ſolum muſculos, ſed & interna viſcera comprehendens, ab ὑπό *ſub*, & χόνδρος, *cartilago*, quaſi ſubcartilagium, quia ſub cartilagine conſiſtit. Dividitur in dextrum, & ſiniſtrum. Sed hypochondrion ſimpliciter ſumptum per excellentiam pro dextro accipitur. A Latinis hæc hypochondria dicuntur præcordia. *Plin. l. 30. c. 3.* Præcordia vocamus uno nomine exta in homine: Græci, quoniam ſub chondro, hoc eſt, cartilagine ſunt, hypochondria vocant. ¶ Hinc hypochondriacus morbus, de quo V. *Medicos*.

Hypochyſis, is, f. ὑπόχυσις, morbus oculorum, qui *ſuffuſio* Latine a *Celſo l. 6. c. 6.* appellatur. *Plin. l. 25. c. 13.*

Hypocriſis, is, f. *ipocriſia*, *ſimulazione*, ὑπόκρισις, ſimulatio, fictio alienæ perſonæ. Apud Eccleſiaſticos Scriptores eſt ſimulata pietas, fucata virtus. *Auguſt. Hieron. Ambroſ.*

Hypocrĭta, & Hypocrites, æ, m. *ipocrita*, ὑποκριτής, ſimulator alienæ perſonæ. Item qui pietatem, ac virtutem ſimulat. *Quintil. l. 2. c. 17.*

Hypodiacŏnus, i, m. ὑποδιάκονος, qui ſub diacono miniſtrat. *Hieronym. epiſt. 18. & 22.*

Hypodidaſcălus, m. 2. *ripetitore*, *ſottomaeſtro*, ὑποδιδάσκαλος, dicitur is, quem vulgus in ludo literario ſubmonitorem vocat, vel coadjutorem, παρὰ τὸ ὑφ᾽ ἑτέρῳ διδάσκειν. *Cic. l. 9. Fam. ep. 18.* Sella tibi erit in ludo, tanquam hypodidaſcalo.

Hypogēum, vel hypogæum, n. 2. *luogo ſotterraneo*, ὑπόγειον, ſeu ὑπόγαιον, locus ſubterraneus, ab ὑπό, *ſub*, & γῆ, *terra*. Speciatim pro ſepulchro accipitur, quia eſt ſpelunca ſubterranea. *Petron. Satyr.* Poſitumque in hypogæo, Græco more, corpus cuſtodire, ac flere totis noctibus, diebuſque cœpit. Ubi Græco more ait, quia apud Græcos cadavera non comburebantur, ſed integra in ſepulchro condebantur. *Vitruv.* etiam hanc vocem uſurpavit *l. 6. c. 11.*

Hypomēlis, idis, f. *lazzeruole*, arbor pomifera, cujus fructus dulcis eſt cum ſapore acuto permixto, eodemque appellatur nomine, *lazzeruola*. *Pallad. in Decembr. tit. 4.*

Hypomnēma, atis, n. 3. *interpretazione*, *o commentazione*, ὑπόμνημα, interpretatio, commentarius, ab ὑπομιμνήσκω, *in memoriam revoco*. *Cic. Fil. ad Tiron. l. 16. Fam. ep. 21.* Multum mihi eripitur operæ in exſcribendis hypomnematis.

Hypomnematogrăphus, i, ὑπομνηματογράφος, qui commentaria ſcribit. *Cod. Theodoſ. l. 12. tit. 1. Leg. ult.*

Hypomochlium, ii, n. ὑπομόχλιον, id quod vecti ſubjicitur, ut obniſu ſuo vectem adjuvet. *Vitruv. l. 10. c. 8.*

Hypothēca, f. 1. *pegno*, משכון, Ger. *pfand*, Gal. *gage*, Hiſ. *prenda*, ὑποθήκη, pignus. *Cic. l. 13. Fam. ep. 56.* Cures, velim, ut aut de hypothecis decedat, eaſque procuratoribus Cluvii tradat, aut pecuniam ſolvat. *Marcian. l. 5. de pignor.* Inter pignus, & hypothecam tantum nominis ſonus differt.

Hypothecarius, a, um, adject. ad hypothecam pertinens, ut hypothecarius creditor, *Ulp. l. 1. Dig. de ſeparationib.* ¶ Hypothecarius, ii, qui ſuper hypotheca pecuniam alicui credit. *Id. Ulp.*

Hypothĕſis, is, f. ὑπόθεσις, ab ὑποτίθημι. A Rhetoribus hypotheſis dicitur quæſtio definita, & certa, quæ verſatur circa particulares actiones, aut perſonas; quod ſi infinita ſit, theſis dicitur. V. g. ſi quæratur. Num omnino uxor ducenda ſit, theſis dicitur; ſin hoc in controverſiam veniat, an Catoni Martia ducenda ſit, hypotheſis vocatur. *Cic. in Top. c. 21.* Quæſtionum duo ſunt genera, alterum infinitum, alterum definitum: definitum eſt, quod ὑπόθεσιν Græci, nos cauſam; infinitum, quod θέσιν illi appellant, nos propoſitum poſſumus nominare. ¶ Apud *eund. ad Attic. l. 14. ep. ult.* ὑπόθεσις pro prætextu uſurpatur, ſed ubique græcis litteris ſcribitur.

Hypothyrum, i, n. ὑπόθυρον, ipſum vacuum oſtii, *lo ſpazio*, *o lume della porta*. *Vitruv. l. 4. c. 6.*

Hypotrachelium, ii, n. ὑποτραχήλιον, pars colli infra cervicem, ab ὑπό, *ſub*, & τράχηλος, *collum*. Tranſlate dicitur ea columnæ pars, quæ ſub aſtragalo leniter contrahitur, & ſic uſurpatur a *Vitruvio l. 3. c. 2.* Italice *il collarino*.

Hypotypŏſis, is, f. ὑποτύπωσις, figura oratoria, eſt rei alicujus narratio ad vivum expreſſa. *Cic.* vocat ſubjectionem ſub aſpectum; *Quintil.* formam rerum verbis expreſſam. *Ariſtotel. Rhet. l. 3.* τὸ πρὸ ὀμμάτων.

Hypozeuxis, is, f. ὑπόζευξις, figura locutionis, cum diverſæ clauſulæ ſingulis verbis redduntur, ut *Virg. 10. Æn. v. 419.* Regem adit, & Regi memorat nomenque genuſque, &c. V. *Grammaticos*.

Hypſa, m. 1. *Belcici*, *Bilici*, fl. Siciliæ, qui in oram Auſtr. fluit, inter Thermas, & Selinuntem urb.

Hypſipyle, es, f. 1. ὑψιπύλη, filia Thoantis, Regina Lemnia, quæ cum reliquæ mulieres ejus inſulæ omnes viros ex communi ſententia occidiſſent, ut ſuis legibus libere viverent, ſola patrem ſervavit, & navi impoſitum noctu in Chium inſ. miſit, & accenſo rogo ſimulavit ſe cadaver comburere. Jaſonem principem Argonautarum, qui in Colchidem navigantes Lemnum cepere, vel ob negatum hoſpitium, vel ad ulciſcendam cædem virorum, Regiis ædibus excepit, ex quo duos filios ſuſcepit, Thoantem, & Euneum. Aliquanto poſt Regno expulſa eſt, cum reliquæ mulieres illius pietatem erga patrem detexiſſent. In litore jacens capta fuit a piratis; & Nemeo ſeu Lycurgo Thraciæ Regi vendita, qui eam liberaliter habuit, eique Opheltem, ſeu Archemorum filium nutriendum tradidit. Eo bello, quod Adraſtus Rex Argivorum cum Thebanis geſſit, cum eſſet in ſylva Nemea, ut Argivis ſiti laborantibus fontem Langiam oſtenderet, puerum Regium in prato reliquit. Aderant ejus filii Thoas, & Euneus, imo etiam pater, ut aliqui narrant, a quibus, dum caſus ſuos enarrat, agnita eſt. Illa abſente Opheltes inter herbas, & flores ludens morſu ſerpentis interiit. A Lycurgi ſævitia ab Adraſto, & filiis defenſa eſt. *Stat. in Theb. Ovid. in Heroid.*

Hypſipylæus, a, um, ad Hypſipylen pertinens; & ponitur etiam pro Lemnio. *Ovid. 3. Faſtor. verſ. 82.* Vulcanum tellus Hypſipylæa colit.

Hyrcania, f. 1. *Diargument*, *Sterava*, *Caſſan*, *Hyrec*, *Maſandran*, *Corcan*, regio Aſiæ, pars Parthiæ late ſumptæ, nunc prov. Perſidis. Antiquitus terminabatur a Sept. mari Caſpio, ſeu Hyrcano, a Mer. Parthia, ab Or. Margiana, ab Occ. Media. Nunc eſt, ubi *Tabareſtan*, *Gelan*, & *Gorgian*, partes Perſidis. Summæ fertilitatis eſt, maxime vini, & frumenti, ob planitiem.

Hyrcānus, a, um, quod ſpectat ad Hyrcaniam. *Virg. 4. Æn. v. 367.* Hyrcanæque admorunt ubera tigres. Sic Hyrcanum mare, quod & Caſpium dicitur. *Propert. l. 2. el. 23.*

Hyria, æ, vel Hyrie, es, f. 1. Bœotiæ regio prope Aulidem, cum oppido, & lacu cognomine. *Ovid. 7. Metam. v. 372.* Inde lacus Hyries videt, & Cycneja Tempe.

Hyrieus, a, um. *Ovid. 6. Faſt. v. 716.* Tollit humo validos proles Hyriea lacertos. h. e. Orion filius Hyriei Neptuni filii. Ὑριεύς, & adject. Ὑριεῖος.

Hyrtacides, æ, m. patronymicum ab Hyrtaco. *Virg. 9. Æneid. v. 176.* Niſus erat portæ cuſtos, acerrimus armis, Hyrtacides.

Hyſginum, vel hyſginus color, quid ſit, non convenit inter Scripto-

res: quidam putant esse hyacinthinum, & vaccinium: quidam eum quem nos *guado* dicimus. Nicander plantam esse ait flavi coloris ad violaceam tincturam accommodam. V. *Plin. l. 26. c. 18. Salmas. in Solin. pag. 372. & Bal. in Lex. Vitruv.*

Hysitia. V. Elitia.

Hyssopites, æ, m. 1. & figurate g. n. vinum factitium ex hyssopo. *Colum. l. 12. c. 35.*

Hyssōpus, i, f. vel hyssopum, i, n. *issopo*, אזוב, Ger. *isop*, *oder ispen*, Gal. *hyssope*, Hisp. *hissopo*, ὕσσωπος, species herbæ pulmoni valde utilis, ab אזוב, hyssopus. *Plin. l. 25. c. 11.* Hyssopum in oleo contritum phthiriasi resistit, & prurigini in capite. ¶ Reperitur etiam *hysopum* unico *s*, & p. c. *Macer.* Est hysopum siccum, calidumque, & tertius illi est in utrisque gradus.

Hystericus, a, um, ut hystericæ fœminæ, ὑστερικαὶ γυναῖκες, obnoxiæ uteri suffocationi, ab ὑστέρα, *matrix*. *Martial. lib. 11. epig. 72.* Hystericam vetulo se dixerat esse marito Leda. *Id. ib. epigr. 8.* Dicet & hystericam se forsitan. Utroque loco al. leg. *ictericam*.

Hysterologia, f. 1. ὑστερολογία, locutio præpostera, Figura, al. Hysteron proteron, cum sententia ordine commutatur, sc. cum id, quod priore loco dicendum erat, posteriore dicitur, ut *Æn. 3. v. 662.* Postquam altos tetigit fluctus, & ad æquora venit. Nam prius ad æquora venit.

Hystriculus, i, pilis vestitus, ut hystriculus puer, apud *Tertul. de Pat. c. 4.* ut legit *Salmas.* Alii aliter.

Hystrix, vel histrix, icis, f. 3. *porco spinoso*, ὕστριξ, ὕστριγξ, ὕδριξ, ὑστριχὶς, animal spinis contectum ex herinaceorum genere, a vocibus Græcis aliatis, quæ ab ὗς, *sus*, & θρὶξ, *pilus*. *Isid. l. 12. c. 2.* scripsit, animal esse in Africa erinacei simile, vocatum a spinarum stridore, quas tergo laxatas emittit, ut canes insequentes vulneret. *Plin. l. 8. c. 35.* Hystrices generat India, & Africa spina contectas ex herinaceorum genere, sed hystrici longiores aculei, & cum intendit cutem, missiles. Ora urgentium figit canum, & paulo longius jaculatur. Hybernis autem se mensibus condit, &c. *Calpurn. ecl. 6. v. 15.* Venit & hirsuta spinosior hystrice barba.

DE LITERA I.

I Litera vocalis est. Sed quando aliis vocalibus præponitur, & cum illis cohæret in eamdem syllabam, seu illas in unam syllabam restringit, consonans fit, tum in principio dictionis, ut *Janus*, *jecur*, *jocus*, *judex*, tum in media voce, ut *Conjecio*, *conjuro*, *sejungo* &c. Præterea quando inter duas vocales ponitur, consonans fit, & duplex *ii* valet, ut *Ajo*, *ejicio*, *major*, *pejor*. In dictionibus tamen compositis ex nominibus, *i* inter duas vocales posita fere simplex consonans est, ut *Bijugus*, *quadrijugus*. ¶ In vocibus, quæ ex lingua Græca acceptæ fuere, *i* semper vocalis est, sive consonantibus præponatur, sive aliis vocalibus. Hinc *Jambus*, *Jason*, *jaspis*, & similia trisyllaba sunt. ¶ In vocibus, quæ ex lingua Hebraica originem habent, *i* semper est consonans, cum vocalibus præponitur. Quare *Hierosolyma* est quinque syllabarum, *Johannes*, & *Jacobus* trium, *Jesus* duarum. *Hor. l. 1. sat. 5.* Credat Judæus apella. Ab aliquibus more Græcorum ut vocalis effertur. *Claudian. epigr. 27.* Ne laceres versus, dux Jacobe, meos. ¶ Veteres nonnunquam in *u* mutabant, ut *optumus*, *decumus*, pro *optimus*, *decimus*: Item in *e* ut *here* pro *heri*, *mage* pro *magis*. ¶ Cum nota numeralis est, valet unum: si postponatur notæ majori, unitatem addit, ut VI. sex; si vero anteponatur, unitatem demit, ut IV. quatuor, IIX. octo, &c.

I ANTE A.

Ia, n. plur. *viole*, τὰ ἴα, genus violarum sponte nascentium in apricis, & macris locis, purpureum, latiore folio, statimque ab radice carnoso: a quibus Ianthina vestis dicta est. *Plin. l. 21. c. 6.*

Jacchus, m. 2. *Bacco*, Bacchi cognomen a ἰάχω, *clamo*, quia clamosus, & tumultuosus est, vel quia qui Baccho sacrificabant, ululatibus, & clamoribus omnia implere solebant. *Virg. 7. Ecl.* Populus Alcidæ gratissima, vitis Jaccho. ¶ Metonymice ponitur quandoque pro vino. *Virg. 6. Ecl. v. 15.* Inflatum hesterno venas, ut semper, Jaccho.

Jacens, entis, *giacente*, *prosteso*, *abbattuto*, κείμενος, cubans, prostratus. *Horat. l. 2. od. 11. v. 13.* Cur non sub alta vel platano, vel hac Pinu jacentes sic temere, &c. potamus? *sdraiati*. *Senec. in Thyest. v. 450.* Capere dapes humi jacentem, *coricato*. *Ovid. 6. Met. v. 100.* Jacens saxo. *Id. heroid. ep. 12. v. 63.* Jacens in aversa ora, *boccone*. Et *epist. 15. v. 140.* Crinis in collo jacens. *Id. 2. Met. v. 201.* Lora jacentia. h. e. remissa, & equorum tergis sedentia. ¶ Item æger, *ammalato*. *Cic. in fi. ep. 20. l. 9. Fam.* Cura, ut valeas, ne ego, te jacente, bona tua comedim. ¶ Item mortuus, *morto*. *Valer. Flacc. l. 2. v. 216.* fata jacentum. ¶ Item situs, positus, *situato*, *posto*. *Plin. l. 18. c. 25.* Ad Hesperum jacentes terræ. *Ovid. 4. Met. v. 771.* locus gelido sub Atlante jacens. ¶ Item humilis, depressus, imus, *basso*. *Cic. pro Scauro, in Orat. l. 67.* Depressa, cæca, jacens domus. *Tacit. 1. hist. c. 86.* Subita inundatione Tiberis non modo jacentia & plana urbis loca, sed secura hujusmodi casuum implevit. *Ovid. 2. Met. v. 178.* summo despexit ab æthere terras Infelix Phaethon, penitus penitusque jacentes. ¶ Item demissus, dejectus. *Ovid. 4. Met. v. 144.* Vultusque attolle jacentes. *Et l. 11. v. 618. de Somno.* tardaque deus gravitate jacentes Vix oculos tollens. ¶ Item fusus, defluens, demissus. *Senec. in Hippol. v. 824.* Coma nulla lege jacens. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 24.* Præverrunt latas veste jacente vias. ¶ *Pontus jacens* apud *Val. Flacc. l. 4. v. 712.* est tranquillus. Sic *stagna jacentia* apud *Sil. l. 5. v. 583.* ¶ *Jacentes pisces* apud *Colum. l. 8. c. ult. a med.* sunt, quos *ibid.* prostratos, cubantesque vocat, & *Plin. l. 9. c. 20.* planos. cujusmodi sunt rhombi, soleæ, passeres. ¶ Urbane, & translate est afflictus, oppressus, abjectus, perculsus. *Cic. 12. Phil. c. 2.* Si jacens vobiscum aliquid ageret, audirem fortasse: stanti resistendum est. *Id. de harusp. resp. c. 24.* Homo afflictus, ac jacens. *Id. de amic. c. 16.* Amici jacentem animum excitare. *Ovid. 4. ex Pont. ep. 3. v. 27.* insultare jacenti. *Id. 2. Trist. el. 8. v. 13.* jacentem solari.

Jacĕo, ces, cui, n. 2. *giacere*, *star giù*, שכב, רבץ, Ger. *liegen*, Gal. *être couché*, Hisp. *estar echado*, *o acostado*, κεῖμαι, cubo, decumbo. *Horat. l. 2. sat. 6.* Ad quartam jaceo. *Cic. 7. Verr.* Mihi ad pedes misera jacuit. *Id. pro Quinct.* Quorum sæpe, ac diu ad pedes jacui stratus. *Id. in Phil.* Cum pater Curio mœrens jaceret in lecto. ¶ Quandoque accipitur pro situm esse, *essere posto*. *Brut. ad Cic.* Quem locum volo tibi esse notum; jacet inter Apenninum, & Alpes. *Plin. l. 18. c. 25.* Jacentes terræ ad Hesperum. ¶ Quandoque etiam accipitur pro mortuum esse, aut sepultum. *Lucan. l. 8.* Ille jacet, lætæ paci quem prætulit orbis. ¶ Translate usurpatur pro desidere, torpere nihil prorsus agere. *Cic. Attic. l. 7.* Cnæus noster (o rem miseram, & incredibilem!) ut totus jacet! *Id. 4. Offic.* C. Marius cum a spe Consulatus longe abesset, & septimum annum post Præturam jaceret. ¶ Item pro dejectum esse de priore statu, male se habere. *Cic. Att.* Jacet in sordibus, ac luctu. *Id. 4. Fam.* Perculsa, & prostrata fœdissimo bello jacent omnia. *Id. 2. Fin.* Maximas vero virtutes jacere necesse est, voluptate dominante. ¶ Item pro vilescere animo, desperare, mœrore opprimi. *Cic. Att. l. 12.* Scias, me ita dolere, ut non jaceam. *Id. de Am.* Sed potius niti, & efficere, ut amici jacentem animum excitet. ¶ Item pro vilem esse. *Cic. pro Rosc. Com.* Cum jacent pretia prædiorum. *Id. Tusc. 2. c. 2.* Jacent ea semper, quæ apud quosque improbantur. ¶ Jacere etiam dicimus absolute pro ægrotum esse, *essere malato*. *Stat. 2. Silv. 1. v. 155.* Sed non mors lenta jacentis Exedit puerile decus. ¶ Jacere præterea dicitur mare, cum tranquillum est. *Valer. Flac. l. 3. v. 632. Lucan. l. 5. v. 523.* ¶ Denique ponitur pro situm esse *Ovid. Metam. 15. v. 830.* Gentes ab utroque jacentes Oceano.

Jacio, cis, jeci, jactum, a. 3. *tirare*, *lanciare*, ירה, השליך, Ger. *werffen*, Gal. *jetter*, *lancer*, Hisp. *echar*, *arrojar*, ῥίπτω, βάλλω, emitto. *Cic. 6. Ver.* In quem scyphum de manu jacere conatus est. Item projicere. *Plaut. Trin. 4. 3. 27.* Scuta jacere, fugereque hostes. ¶ Translate usurpatur pro enuntiare, sive spargere in vulgus. *Tac. l. 1.* Quædam de habitu, cultuque, & institutis ejus jecerat. *Id. l. 4.* Neque raro, neque apud paucos talia jaciebat. ¶ Item pro dicere aliquid in aliquem, injuria afficere, &c. *Liv. l. 4. bell. Mac.* Rem defendam, non nos, in quos jecit magis hoc Consul. *Cic. pro Sylla.* In quem tu, cum cuperes, nullam contumeliam jacere potueris. ¶ Jacere fundamenta, est ponere, vel collocare lapides, quibus ædificium superstruatur, *gittare fondamenti*. *Suet. in Cajo.* In area Capitolina novæ domus fundamenta jecit. ¶ Per translationem autem accipitur pro inchoare. *Cic. 1. Phil.* In quo templo, quantum in me fuit, jeci fundamenta pacis. ¶ Gradum jacere, atque aditum ad cætera, idem est, quod viam parare. *Cic. 1. Agrar.* Hunc quasi gradum quendam, atque aditum ad cætera jactum intelligetis. ¶ Jacere verba, jacere minas *Propert. l. 2. el. 1.* Talsaque illacrymans mutæ jace verba favillæ. *Liv. l. 2. c. 12.* Quas insidiarum sibi minas per ambages jaceret. ¶ Jacere sermonem, *prantare*, *o metter discorso*: & *jacere* absolute eodem sensu. *Liv. l. 5. c. 15.* Quod primo temere jactum agitari deinde sermonibus cœpit. ¶ Est etiam frequens hujus verbi usus in talorum ludo. *Cic. 3. de Fin. c. 16.* Ita jacere talum, ut rectus assistat. *Quintil. l. 6. c. 1.* Jacere talos in medium. *Plaut. Asin. 4. 1. 34.* Talos cum jaciet.

Jactabundus, a, um, adject. jactans, & jactatus. *Gell. l. 19. in princ.* Jactabundum mare. *Idem lib. 15. cap. 2.* In græcæ facundiæ gloria jactabundus.

Jactans, antis, adject. *millantatore*, *vantatore*, ἀλαζονεύομενος. *Plin. l. 9. epist. 9.* Jactantes, & gloriosæ epistolæ. *Quintil. l. 11. c. 1.* Quem tumidum, ac sui jactantem videat. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 50.* Jactantior hic paulo est. *Spartian. Hadrian. c. 17.* Jactantissimus amator.

Jactanter, adv. *con superbia*, *ambiziosamente*, Ger. *fleissiglich*, Gall. *jactance*, Hisp. *con jactancia*, ἀλαζονικῶς, insolenter, cum jactantia, seu ostentatione. *Tac. l. 2. Ann. c. 77.* Periisse Germanicum, nulli jactantius mœrent, quam qui maxime lætantur. *Ammian. l. 27. c. 2.* Minas jactanter fonantes.

Jactantia, æ, f. *jattanza*, *vanto*, *superbia*, גאוה, Ger. *ruhmung*, Gall. *jactance*, *vanterie*, Hisp. *jactancia*, ἀλαζονεία, ostentatio, immoderata gloriatio. *Quintil. l. 9. c. 2.* Veritus opinionem jactantiæ.

Jactatio, onis, f. *agitazione*, טלטול, Ger. *bewegung*, Gall. *agitation*, Hisp. *arrojamiento*, ἀλαζονεία, σεισμός, actus jactandi, agitatio, motus. *Cic. pro Marc.* Quo tandem animo me esse oportet prope jam ex magna jactatione terram videntem, &c.? *Id. in Orat. c. 25.* Actio modica jactatione corporis constat. *Liv. l. 10. bel. Pun.* Leviorem in navigatione, quam in via jactationem vulneris fore. ¶ Sumitur etiam pro jactantia, ostentatione. *Cic. 4. Tusc. c. 9.* Jactatio est voluptas gestiens, & se efferens insolentius. *Id. pro Cluent.* Tunc homines se non jactatione populari, sed dignitate, atque innocentia tuebantur. *Id. 11. Fam.* Jactatione verborum, & denuntiatione periculi. ¶ In bonam partem adhibetur a *Cic. in Orat. c. 3.* Sed tamen ornata verbis, atque sententiis jactationem habuit in populo.

Jactātor, oris, m. *vantatore*, *vanaglorioso*, מתהלל, Germ. *ruehmer*, Gal. *vanteur*, Hisp. *jactancioso*, ἀλαζονικός, gloriosus, insolenter se venditans. *Quintil. l. 11. c. 1.* Is quidem rerum a se gestarum major, quam eloquentiæ, fuit in orationibus utique jactator.

Jactātus, a, um, *agitato*, partic. a jactor. *Virg. 1. Æn.* Multum ille & terris jactatus, & alto. *Liv. l. 22. c. 23.* Sæpius jactata in senatu re.

Jactātus, us, m. idem ac jactatio. *Ovid. Metam. 6. v. 703.* Excussit pennas, quarum jactatibus omnis Afflata est tellus. Adde *Plin. l. 14. c. 18.*

Jactitabundus, a, um, adject. jactabundus. *Sidon. l. 3. ep. 13. in fi.* Citra ostorem honestatis jactitabundis.

Jactito, as, a. 1. ῥιπτάζω, freq. a jacto. *Liv. l. 7. c. 2.* Ipsa inter se more antiquo ridicula intexta versibus jactitare cœpit.

Jacto, as, a. 1. *lanciare*, השליך, Ger. *werffen*, Gall. *jetter*, Hisp. *lancar*, ἀναρριπτῶ, frequenter, & multum jacio. *Cicer. de Arusp. Resp. c. 18.* Cum ardentes faces in vicinos jactas. ¶ Translate est dispergere, inaniter loqui, temere verba jacere. *Cic. in Catil.* Jactantur enim voces, quæ perveniunt ad aures meas. *Cal. Cic. 8. Fam.* Neque hæc incerta quidem tamen vulgo jactantur. ¶ *Jactare se alicui* pro in aliquem corpore se inclinare, & incumbere. *Liv. l. 39. c. 43.* Jactare se scorto. *Juvenal. sat. 2. v. 62.* Ipse lacernatæ cum se jactaret amicæ. ¶ Est etiam *jactare* frequenter emittere, ejaculari. *Virg. 2. Georg.* Et, si non alium late jactaret odorem, laurus erat. ¶ Item agitare, movere, concutere. *Cic. pro Rosc. Am.* Ita jactantur fluctibus, ut nunquam abluantur. *Id. in Bruto*, Qui se nisi suo more jactavisset. *Id. 5. Verr.* Tamen ne putamus, patronum tuum in hoc crimine cerviculam jactaturum? ¶ Item tractare, versare. *Cic. pro Mur.* Postea vero pervulgata, atque in manibus jactata, & excussa inanissima prudentiæ reperta sunt. *Virg. 3. Georg.* Haud unquam manibus jactata fatiscit. ¶ Item vexare, exagitare. *Cic. in Catil.* Cum æstu, febrique jactantur. *Id. 2. Verr.* Jactatur domi suæ vir primarius, & homo honestissimus. *Lact. l. 5.* Qui patrem Regno expulit, bello persecutus est, exulem toto orbe jactavit. ¶ Item considerare, sæpe, multumque animo volvere. *Virg. 11. Æn.* Atque illum tales jactantem pectore curas. ¶ Item exercere. *Cic. 1. de Or.* Utrum is, qui dicat, tantummodo in hoc declamatorio sit opere jactatus. *Id. ad Q. F.* Aut forensi labore jactari, aut domesticis literis sustentari. ¶ Item inferre, objicere. *Cic. pro Quinct.* Minæ jactentur, pericula intendantur. *Liv. l. 4.* Jactare dicta jocosa in adversarios. ¶ Item ostentare, ambitiosius gloriari, verbis efferre. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 21.* Se magnifice jactat, atque ostentat. *Cic. 6. Ver. c. 21.* Jactat se jandudum de Caldio. ¶ Item projicere, ut jactare pecunias suas, *Paul. l. 25. Dig. de prob. & præsumpt.* ¶ Jactare se in aliqua re significat etiam satagere, & multum elaborare, *maneggiarsi con calore*. *Cic. l. 2. Fam. ep. 15.* Ipsa Rep. nihil mihi est carius: in qua

in qua tu non valde te jactas. *Cæl. Cic. l. 8. ep.* 10. Curionem video se dupliciter jactaturum: primum ut aliquid Cæsari adimat &c.

Jactor, aris, atus sum, depon. 1. idem quod jacto. *Cornel. Sever. in Ætna v.* 23. Quidquid in antiquum jactata est fabula crimen.

Jactuōsus, a, um, adject. citat *Non. c. 2. n.* 473. locum Ciceronis in Orat. c. 36. Verum ibi Mspti libri omnes habent *actuosus*.

Jactūra, æ, f. *perdita, danno*, [illegible], Germ. *ein aussvvurff, verlust*, Gal. *perte, dommage*, Hisp. *perdida, daño*, [illegible], propriæ dicitur, quod jacitur ex onere navis, & per Synecdochen consequentis damnum illud, quod ex jactu sequitur, hoc est ex projectione mercium in mare, quæ fieri solet in magnis tempestatibus ad exonerandam navem. *Cic. 3. Off.* Quærit, si in mari jactura facienda sit, equi ne pretiosi potius jacturam faciat, an servuli vilis. ¶ Translate sumitur pro quovis damno, aut sumptu, *spesa, scapito*. *Cic. ad Brut.* est rei familiaris jactura tolerabilis. *Id. 2. Off.* In his immanibus jacturis, infinitisque sumptibus. *Liv. l. 39. c. 4.* Jacturam temporis facere.

Jactus, a, um, nom. ex particip. *gettato*, ut jacti lapides, *Virg. Ecl. 6. v.* 41. Conditionum jacta mentio. *Velley. l. 2. c.* 65.

Jactus, us, m. 2. *tiro, tratto*, [illegible], Ger. *vvurff*, Gal. *jet, trait*, Hisp. *lance, tiro*, βολή, actus jaciendi, ut Jactus tesserarum, jactus fulminum, jactus mercium in mare, &c. *Cic. Catil. l. 3. c.* 8. Ut illa omittam, visas nocturno tempore faces, ardoremque cœli, ut fulminum jactus. ¶ Jactus absolute pro jactu retis reperitur. *Valer. l. 4. c.* 1. A piscatoribus in Milesia regione verriculum trahentibus quidam jactum emerat. ¶ Ad teli jactum, *a tiro di freccia*. *Curt. l. 3. c.* 10. Extra teli jactum esse. *Id. ib. c.* 11. Ad teli jactum pervenerant.

Jaculābilis, le, o. 3. *che si può lanciare*, βλητός, quod jaculari, hoc est, longe projici potest. *Ovid. 7. Metam. v.* 680. Sed non formosius isto viderunt oculi telum jaculabile nostri.

Jaculatio, onis, f. 3. actus jaculandi, *il gettare, lanciamento*, ἀκόντισις. *Apul. l. 1. Miles.* Jaculationes saxorum. *Minut. Felix in Octav. c.* 3. Testarum in mare jaculationibus ludere. *Plin. l. 8. c.* 42. Diximus in libro de jaculatione equestri condito. ¶ Translate *Quintil. l. 6. c.* 3. Jaculatio verborum.

Jaculātor, is, m. 3. *tiratore, lanciatore*, [illegible], Germ. *schuetz, vverffer*, Gal. *dardeur, archer*, Hisp. *tirador, lançador*, ἀκοντιστής, qui jaculum emittit. *Liv. l.* 27. Per equites, peditumque jaculatores levia certamina serens.

Jaculatorius, a, um, adject. ad jaculandum inserviens, ut jaculatorius campus, *Ulp. l. 9. Dig. ad l. Aquil.* Jaculatoriæ preces, *Augustin. epist.* 120.

Jaculatrix, cis, f. *saettatrice, lanciatrice*, ἀκοντίστρια, mulier, quæ jaculatur. *Ovid. 5. Met. v.* 375. Pallada nonne vides, jaculatricemque Dianam abscessisse mihi?

Jacŭlo, as, pro jaculor, aris, afferunt plerique Lexicographi, confirmantque exemplo *Claudiani*, Latis jaculabat in arvis. Sed nos exemplum hoc invenire non potuimus.

Jacŭlor, aris, d. 1. *tirare, lanciare*, [illegible], [illegible], Ger. *schiessen, vverffen*, Gall. *darder, jetter*, Hisp. *tirar, lançar*, ἀκοντίζω, βάλλω, projicio jaculum, vel aliud emitto, telum conjicio, immitto. *Ovid. 2. Metam.* Qui fera terribili jaculatur fulmina dextra. *Cic. 2. de Div.* Quis est, qui totum diem jaculans non aliquando collineet. ¶ Item cum accusat. rei, quæ jaculando petitur. *Horat. l. 1. od.* 2. dextra sacras jaculatus arces. ¶ Jaculari se est impetu ferri, *lanciarsi*. *Flor. l. 1. cap.* 14. In confertissima se hostium tela jaculatus. ¶ *Horat. l. 2. od.* 16. Quid brevi fortes jaculamur ævo multa? hoc est designamus, proponimus, quasi jaculando petimus.

Jacŭlum, li, n. 2. *dardo*, [illegible], Germ. *pfeil*, Gal. *dard*, Hisp. *garrocha*, ἀκόντιον, quicquid jaci in longum potest, aut fit ut jaciatur; speciatim telum, sive hastile, quod manu jaculari potest. *Cic. 4. Fin.* Si Annibal ad portas venisset, murumque jaculo trajecisset. Item rete piscatorium, apud *Plaut.* V. infra. ¶ Item rete gladiatorium, quo retiarii utebantur, teste *Isid. l. 18. c.* 54. ¶ Non absurde quidam volunt hanc vocem revera adjectivam esse. Nam *Plaut. Asin. 1. 1. 86. rete jaculum*, dixit, h. e. jaculatorium, quod alio nomine *funda* dicitur, & *Plin. l. 8. c. 23. jaculus serpens*, de quo V. *Jaculus*. Quare cum *jaculum* absolute dicimus, subintelligendum erit *telum*, &c.

Jacŭlus, li, m. *jaculo, saetta*, serpentis genus, arbores subiens, e quibus vi maxima se jaculatur, penetratque, quodcunque animal obvium fecerit fortuna. *Luc. l. 9. v.* 270. Et natrix violator aquæ, jaculique volucres. V. *Jaculum*.

Jalysus, i, m. 2. canis pictus, opus Protogenis admirabile, ac prope divinum. Nomen ab Jalyso opp. Rhodi accepit, vel quod ibi hæc pictura facta fuerit, vel quod ibi asservaretur. Imaginem hanc septem annorum spatio ars simul, & casus pinxit. Nam Protogenes, cum in spuma anhelantis canis exprimenda sibi nunquam satisfaceret, iratus arti spongiam, qua colores sæpius absterserat, impegit inviso loco tabulæ, quæ excepit colores, qualiter cura optarat. Huic picturæ quater colorem induxit subsidio injuriæ, & vetustatis, ut decedente superiore inferior succederet. Fertur Demetrius Poliorcetes hujus imaginis obtinendæ causa bellum Rhodiis intulisse, & Jalysum oppugnavisse. Imago erat in ædibus extra muros oppidi. Cum ædes illas vellet incendere, auditis legatis, qui illi turpe esse dicebant, bellum cum Protogene mortuo gerere, oppugnatione omissa, & imagini, & oppido pepercit. Postea imago Rhodum, ac tandem Romam in templum Pacis translata est. *Plin. l. 35. c.* 10. *Gell. l. 15. c.* 31. *Cic. in Or.* Qui aut Jalysi, quem Rhodi vidimus, non potuerunt, aut Coæ Veneris pulchritudinem imitari.

Jam, *già, ormai, ora*, [illegible], Germ. *jetzund*, Gal. *deja*, Hisp. *ya*, ἤδη, adv. temporis præteriti, præsentis, & futuri. *Cic. pro Mur. c.* 38. Omnia, quæ per hoc biennium agitata sunt, jam ab eo tempore in hoc tempus erumpunt. *Id. Att. l. 1. ep.* 3. Nuper quidem, cum te jam adventare arbitraremur. *Ter. Adelph.* 1. 2. Tace, egomet conveniam jam ipsum. ¶ Interdum hortantis est, & velut moram increpantis. *Ter. Eun.* 3. 2. Jamne imus? ¶ Interdum capitur pro modo, *ora*. *Virg. 4. Æn.* Jamque hos cursu, jam præterit illos, hoc est, modo hos, modo illos. ¶ Sæpissime nodus quidam est, qui sententias conjungit, & sumitur pro *autem, vero, præterea*. *Cic. in Philip.* Jam illud cujus est, non dico audaciæ, sed stultitiæ? ¶ Interdum abundat. *Tacit. de Germ. c.* 45. Ergo jam dextero Suevici maris litore Æstyorum gentes alluuntur. ¶ Interdum geminatur *jam jam*; & præterea multis aliis particulis eleganter jungitur. V. suis locis.

Jam antea, & jam ante, adverb. etiam antea, præterea ante. *Cic. Att. l. 7. ep.* 4. Ejus sermo erat jam antea ad me perscriptus. *Id.* Id mihi jam ante erat notum.

Jambēus, a, um, adject. idem quod Jambicus. *Horat. de ar. poet. v.* 252. Trimetris accrescere jussit nomen Jambeis.

Jambĭcus, a, um, adject. qui ex jambis constat, ut jambicus versus; cujus variam rationem V. apud *Diomed. l.* 3. & alios Grammaticos. ¶ Jambico carmine fere utuntur Poetæ in conviciis, & maledictis. V. *Jambus*.

Jamblicus, m. 2. Philosophus Pythagoricus, e Chalcide Syriæ, discipulus Porphyrii, tempore Constantini Magni. Brevi tempore tantum profecit, ut secundas post præceptorem Romæ obtineret, nec ab eo quicquam videretur differre doctrina, nisi quod ille melior facilitate, candoreque orationis, hic paulo durior habebatur, ac, ut de Xenocrate Plato dicebat, Venere dicendi carebat. Moribus adeo probatus fuit, ut ejus vitæ abstinentia, modestiaque ea tempestate nulli non cognita fuerit.

Jambus, m. 2. *giambo*, ἴαμβος, pes metricus constans ex priore brevi, & posteriore longa, ut *Viros, regas*, &c. Quidam derivant ab Jambe Celei famula, quæ, cum vidisset Cererem ob amissam filiam dolere, saltans, & versus jambico metro canens Deam consolata est: alii ab Jambe puella quadam, quæ turpiter contumelia affecta suspendio vitam finierit: alii ab Jambe anu, quæ, cum Hipponax lavanti sibi molestiam facesseret, versu hoc eum amolita sit, Ἄνθρωπ' ἄπελθε, τὴν σκάφην ἀνατρέπεις, *Vir recede, scapham subvertis*, quo postea Poeta delectatus est. *Horat. de Ar. poet. v.* 251. Syllaba longa brevi subjecta vocatur jambus. *Id. l. 1. od.* 4. Jambi criminosi.

Jam diu. V. Jandiu.

Jam dudum, adverb. *già tempo*. Dicitur fere de parvo tempore, ut *jampridem* de longiore, ut monet *Valla l. 2. c.* 34. & fere indicativo præsenti gaudet. *Horat. l. 2. Sat.* 7. Jam dudum ausculto. *Cic. 2. de Orat. c.* 7. Quem jamdudum Cotta, & Sulpicius exspectant. ¶ Interdum jungitur aliis temporibus. *Id. de Amic.* Ea, quam Jamdudum tractabamus, stabilitas amicitiæ. *Plaut. Trinum.* 4. 3. 3. jamdudum factum est, cum abiisti domo. ¶ Ponitur & pro cito, quamprimum *Virg. 2. Æn. v.* 103. Jamdudum sumite pœnas. *Serv.* Sic *Stat. 6. Theb. ad fin.* Jamdudum ætherias eadem reditura sub auras. *ben tosto*.

Jam jam, adv. *or ora*, παραυτίκα, repente, sine mora. *Ter. Adelph.* 5. 3. 67. Jam jam desino. *Cic. l. 3. de Or. c.* 24. Jam jam intelligo, Crasse, quid dicas. ¶ Sæpe figurate per indignationem accipitur. *Virg. Æn.* 4. Jam jam nec maxima Juno, nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis. ¶ Et per miserationem. *Sall. in Jug.* Jam jam animo meo, charissime frater, lætandum magis, quam dolendum puto casum tuum. ¶ Et per exhortationem. *Quint. in declam.* Jam jam commilito, quicunque casus manet, etiamsi Imperator damnaturus est, habea solatium.

Jam jamque adv. celeriter, quamprimum. *Cic. ad Brut.* Tibi jam jamque id faciendum est. *Id. ad Att. l. 7. ep.* 21. Mihi dubium non erat, quin ille jamque veniret in Apuliam.

Jam inde, adv. ab illo tempore. *Cic. Fam. 13. ep.* 38. Cujus cum patre magna mihi fuit amicitia inde a Quæstura mea Siciliensi. *Liv. l. 1. c.* 1. Jam inde ab initio. ¶ Interdum additur *usque*. *Ter. Heaut.* 1. 2. 9. Mihi magna cum eo jam inde usque a pueritia fuit semper familiaritas.

Jam nunc, & nunc jam, adverb. idem fere quod nunc, *fin da ora*. *Cic. de Divin.* Jam nunc mente, & cogitatione perspicio, quæ studia hominum futura sint. *Ovid. 3. de ar. am. v.* 59. Venturæ memores jam nunc estote senectæ. *Ter. Andr. 1. 2. in fin.* Eamus nunc jam intro.

Jam olim, vel olim jam, adv. *per lo passato, d'assai tempo*, ἐκ πάλαι, jam a longo tempore. *Cicer.* Jam olim a principio illud statueram. *Quinctil. l.* 8. Olim jam Imperator inter fulgentes virtutes livor locum quærit. idest a longo tempore. ¶ Sumitur etiam pro aliquando. *Virg. 2. Georg.* Et jam olim seras posuit cum vinea frondes.

Jam porro. V. in *Jam vero*.

Jam pridem, adverb. *già da gran tempo*, πάλαι ἔκπαλαι, πάλαι, fere de longiore tempore dicitur, ut *jamdudum* de brevi. *Vall. l. 2. c.* 34. *Cic. Att. l.* 2. *Ter. Hecyr.* 2. 1. 22. Jampridem equidem audivi.

Jamprimum, adv. idem ac primum. *Liv. l.* 2. Jam primum omnium satis constat.

Jam tum, adv. *allora, fin d'allora*, ἐξ ἐκείνου, ex eo tempore. *Vir. 8. Æn.* Jam tum relligio pavidos terrebat agrestes. *Cic. pro Arch.* Ita se jam tum gessisse pro cive. ¶ Eleganter post jam tum sequitur, *cum*. *Cic. Fam. 13. ep.* 27. Ejus libertum jam tum equidem, cum ille viveret, magni faciebam.

Jam vero, adverb. ἔτι, ἔτι δέ, præterea vero, sed jam; & aptissime servit transitionibus. *Cic. pro Leg. Manil.* Jam vero ita faciles aditus ad eum, &c. ¶ Eodem sensu usurpatur *jam porro*. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 4. Videte jam porro cætera.

Jam usque, adv. μέχρι, idem ac usque. *Cic. 1. de Div.* Vetus opinio est jam usque ab heroicis ducta temporibus.

Jana, æ, f. sic olim ipsa Diana vocabatur, teste *Nigidio*.

Janālis, le, o. 3. quod ad Janum spectat. *Ovid. 1. Fast.* Virgaque Janalis de spina sumitur alba. ¶ *Janalis porta*, janua templi Jani, vel, ut aliqui existimant, una ex portis urbis Romæ, quæ & Belli porta vocabatur, ubi Jani signum positum fuit, quam Numa ea lege instituit, ut esset clausa semper, nisi cum bellum foret. ¶ Legitur & *Janualis*.

Janasum n. 2. Compostella, Compostellum, *Compostella*, inc. *Sant Jago*, urbs Callaicorum Lucensium, in Hispania Tarrac. primaria Gallæciæ, A. Academia, & Conventus Provinciæ juridicus. Condita fuit ab Alfonso Rege circa Caroli Magni tempora, Iriæ Flaviæ urbi proximæ litorali subrogata. Postea Archiepiscopali sede loco Emeritæ decorata est.

Jandiu, vel jamdiu, adv. *già molto tempo, gran tempo fa*, [illegible], Germ. *vorlangest*, Gall. *des long temps*, Hisp. *desde mucho tiempo, mucho tiempo haze*, πάλαι, multo jam tempore. *Cic. 2. Fam.* Nam jandiu propter hyemis magnitudinem nihil novi ad nos afferebatur.

Jandūdum. V. Jam dudum.

Janĕus, m. 2. idem ac janitor, apud vet. *Fest.*

Janicŭla, æ, f. sic quondam dicta est Italia ab Jano, qui post Diluvium primus in ea regnavit: & sunt qui hunc Janum putent fuisse Noe.

Janicŭlum, n. 2. *Montorio*, unus ex septem urbis Romæ collibus, trans Tyberim, usque ad pontem Milvium extra porrectus, ubi olim fuit Janiculum opp. a Jano, qui ibi regnavit. Aliqui oppidum dictum scribunt a janua, quod tanquam janua esset Romanis in Etruriam proficiscentibus. Hunc montem Ancus muro cinxit, sed tamen pomœrio non inclusit. Nostra ætate in illo colle sunt templa S. Petri in Montorio, & S. Honophrii. *Ovid. 1. Fast. Virg. 8. Æn. Macob. l. 1. Sat. c.* 7. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c.* 2.

Janigĕna, æ, com. 1. Jani filius. *Ovid. l. 4. Metam.* Janigenam servabant fata Canentem.

Janĭtor, oris, m. 3. *portiere, portinajo*, [illegible], Ger. *portner*, Gall. *portier*, Hisp. *portero*, θυρωρός, cui januæ custodia est commissa. *Cic. 5. Verr.* Hunc vestri janitores, hunc cubicularii diligunt. ¶ Romani servos, quibus janitoris officium mandabant, solebant catenis vinctos prope ipsam januam servare: unde inter vilissima mancipia erant. V. *Pignor. de servo.* &c. *Colum. in præfat.* Fortunatius a catenato repulsum janitore sæpe sera nocte adjacere. ¶ Janitor inferorum est Cerberus, *Virg. 6. Æ. v.* 400.

Janĭtrix, f. 3. *portinaja*, θυρωρὸς, mulier, cui januæ custodia est commissa. *Plaut. Curc. 1. 1. 76.* Anus hic solet cubitare, custos, janitrix. ¶ Janitrices etiam dicebantur duorum fratrum uxores, non quod eandem januam pulsarent, sed quod pariter adversum lectum januæ ubi sternerent, inque eo tanquam custodiæ causa cubare solerent. Nam apud Romanos ea consuetudo fuit, ut quæ uxor primum in manum viri convenisset, ea sibi in atrio domus ante ipsam januam lectum sterneret, qui idcirco adversus dictus est. *Modest. l. 4. §. ad fines, in fi. de grad. & ad fin.* ¶ Denique janitrix dicitur de omni re, quæ est ante januam. *Plin. l. 15. c. 30.* Laurus triumphis proprie dicatur, vel gratissima domibus, janitrix Cæsarum, Pontificumque. idest, quæ solet plantari ante domos Cæsarum, & Pontificum.

Janthe, es, virgo Cretensis, laudatissima forma. *Ovid. 9. Metam. v. 714.*

Janthĭnus, a, um, *violato*, ἰάνθινος, violaceus, colorem floris violæ referens, purpurei coloris, ab ἴανθον, flos quidam, & color purpureus, quod ab ἴον, viola, & ἄνθος, flos. *Plin. l. 21. c. 6.* Ab his Janthina vestis. ¶ Janthina, orum, subst. n. 2. vestes violacei coloris. *Mart. l. 2. epigr. 39.* Coccina formosæ donas, & Janthina mœchæ.

Janthum, i, n. ἴανθον, herba vel flos purpurei coloris. *Marcel. Emp. c. 17.*

Janŭa, æ, f. 1. *porta*, שער, Ger. *einthor*, Gal. *porte*, Hisp. *puerta*, θύρα, primus ingressus ad interiora domus, a *Jano*, quod Janus januis præesset, vel quod huic Deo consecratum erat omne principium. *Cic. 2. de nat. Deor.* Principem in sacrificando Janum esse voluerunt, quod ab eundo nomen est deductum, ex quo transitiones perviæ jani, foresque in liminibus profanarum ædium januæ nominantur. *Idem 3. Ver.* Servis suis imperat Rubrius, ut januam clauderent. ¶ Differt a porta, quia janua est parietis, atque domorum, porta murorum, munitionumque, atque castrorum. *Valla l. 4. c. 8.* ¶ Item differt ab ostio, quia proprie janua est domus, ostium est partium domus, ut cubiculorum. Sed tamen hæc nomina confunduntur. *Cic. 2. de Or.* Eique ab ostio quærenti Ennium ancilla dixisset, domi non esse. Et *infra*. Paucis post diebus, cum ad Nasicam venisset Ennius, & eum a janua quæreret. ¶ Translate ponitur pro aditu, & occasione. *Cic. pro Planc. c. 3.* Qua volui janua ingressus sum in causam. *Ovid. 3. Amor. el. 1. v. 46.* Hæc est blanditiis janua laxa meis.

Janŭal, n. 3. libi genus, quod Jano tantummodo libabatur. *Fest.*

Januālis, V. Janalis.

Januarĭus, ii, m. 2. *Gennaro*, *Genaio*, Ἰανουάριος, γαμηλιών, primus anni mensis, ita dictus, quod Jano esset sacer. *Varro lib. 5. de L. L. Ovid. 1. Fast. Isid. l. 5. c. 33.* Additus fuit anno Romano una cum Februario a Numa Pompilio. Nam prius annus decem mensibus constabat. Januarium voluit primum anni mensem esse, tanquam bicipitis Dei mensem, respicientem, & prospicientem transacti anni finem, futurique principia. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Primus dies Januarii Romanis lætissimus, celeberrimusque fuit. Illo enim die, qui designati fuerant, magistratum inibant, & quidem qui Curules fuerant ornati Magistratu, curribus, in quibus sellæ erant ebore tectæ, in Tarpejam arcem, seu in Capitolium, universo populo sequente, novis induto vestibus vehebantur, ad sacrificium in Jani honorem peragendum. Illo die ab amicis felicitatis auguria dabantur, & accipiebantur. Prima enim in omnibus rebus maximam vim habere censebant. Cæterum hoc ipso die mos fuit singulos aliquid attingere in ea arte, quam exercebant. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Hæc vox revera adjectiv. est, & cum absolute usurpatur, subintelligitur *mensis*. *Cic. 1. Attic. ep. 2.* Januario mense cura, ut Romæ sis.

Janus, i, m. 2. *Giano*, *Ianus*, Apollo, sive Sol. Nam etiam Luna primo Jana, deinde Diana appellata est. *Macrob. l. 1. Sat. c. 9.* ex Nigidio. Dictus est ab eundo, quasi Eanus, quia semper movetur. *Cic. 2. de nat. Deor.* Aliqui Mundum, idest Cœlum, seu Mentem Cœli prædem Jani nomine intelligunt, dictumque volunt & ipsum ab eundo, quod cœlum semper eat, dum in orbem volvitur, & ex se initium faciens in se refertur. Sunt etiam, qui Jani nomine annum significari velint. Ratio nominis similiter fuerit a verbo eo. Nam tempus in perpetuo motu versatur. Aliqui interpretantur antiquum chaos rerum. *Ovid. 1. Fast.* Historici scripsere, Janum Regem antiquissimum Italiæ fuisse. Regnavit in Latio, & in agro Romano, condita arce, quam de suo nomine Janiculum nuncupavit, in eo monte, quem posteri & ipsum Janiculum appellavere, nunc *Montorio*, trans Tyberim. *Ovid. 1. Fast. Virg. 8. Æn.* Sed in aliquibus libris reperitur eum in Hetruria regnavisse, in aliquibus in Umbria. Primus in Italia Diis templa fecit, ritusque sacrorum instituit. Idcirco in sacrificiis præfationem meruit perpetuam. *Macrob. l. 1. c. 7. & 9.* Saturnum a Jove filio ex Creta expulsum, classeque in Italiam advectum suscepit hospitio, & quoniam ab eo ruris agriculturam edoctus est, Regni partem illi concessit. Saturnus urbem condidit, quam Saturniam appellavit, in monte Tarpejo, seu Capitolino. *Ovid. 1. Fast. Virg. 8. Æn.* Sed de hoc etiam Rege ingens dissensio est. V. *Voss. Etymol. & Galleum ad Lactant.* ubi contendit Janum eundem fuisse ac Noe. ¶ Quidquid veteres Jani nomine intelligerent, sive Solem, sive Mundum, vel Cœlum, vel Mentem Cœli præsidem, sive annum, sive chaos &c. Romani, & omnes Itali Janum Deum quendam esse credebant totius mundi custodem, illum Cœli januis præsidere, idest, parti orientali, atque occidentali, præesse etiam omnium ædium foribus, item viis omnibus tum in urbibus, tum extra urbes, illum Cœlum, aerem, aquam, terram, res omnes hujus universitatis claudere, & aperire, pacem, & bellum in sua potestate habere. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Duas illi facies tribuebant, alteram anteriorem, alteram a tergo. Unde geminus, bifrons, & biceps dicebatur. Causam *Ovid. 1. Fast.* affert, quia Cœlo præsideret, & utranque partem, orientalem, & occidentalem, respiceret, item ædium januis præesset, quæ quidem januæ duas facies habent, quarum altera ad ædium partem internam versa est, altera ad externam. Qui Solem intelligunt, rationem reddunt, vel quia potentiam habet in utranque Cœli januam, idest, in partem orientalem, & in occidentalem, &, dum oritur, mundum aperit, dum occidit, claudit; vel quia superorum, atque inferorum janitor existit, idest, utrumque hemisphærium illustrat. Qui Janum pro anno accipiunt, illud hujus fictionis causam fuisse ajunt, quod annus ex se initium faciens fini occurrit. Qui Regem Italiæ Janum censent fuisse, faciem geminam ad Jani prudentiam, solertiamque referunt, qui & præterita nosceret, atque prospiceret futura. Ejus figura admodum confusa erat. Causa ab *Ovid. 1. Fast.* allata est, quod Janus fuerit antiquum chaos, in quo omnia elementa, terra, aqua, aer, ignis permixta erant. Solebant etiam Janum quadrigeminum, seu quadrifrontem fingere. Cœli enim quatuor facies, idest cardines, sunt, Oriens, Occidens, Septentrio, Auster. Cum clave, & virga figurabatur, quasi omnium & portarum custos, & rector viarum. ¶ In Jani nummis in altera parte facies gemina, in altera figura navis imprimebatur. Navis figura nummi signabantur in Saturni memoriam, qui regnante Jano cum classe in Italiam venit, eumque, & omnes Italos docuit agriculturam. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Jani templum erat ad infimum Argilletum, juxta Palatium, vel, ut alii scripsere, juxta Capitolium, seu Tarpejum montem, a Numa Pompilio positum, vel a Romulo, & Tatio. Loci causa fuit, quia, cum Sabini Capitolium Tarpejæ virginis proditione occupaturi essent, calida aqua repente ex eo loco erupit, quæ fugavit exercitum Sabinorum. Hoc templum pacis tempore clausum asservabatur. Constat autem ter fuisse clausum, primum regnante Numa, iterum post bellum Punicum secundum, tertio post bellum Actiacum ab Augusto. ¶ Romani Jano ante omnes alios Deos rem divinam faciebant. In omnibus enim rebus prima, & extrema vim habent maximam. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ovidius hanc causam attulit, *1. Fast.* quod Janus esset mediator Deorum, & hominum. Sacrificabant thure, melle, ficubus, farre, vino, & aliis hujusmodi. Causa rerum dulcium erat, ut annus feliciter cœptum cursum perageret. Causa farris, & vini fuit, ut illo anno frugum copia esset. Stipem præterea offerebant, idest, nummum æreum, in memoriam ejus pecuniæ, qua veteres usi fuerant. Sacra etiam Jano faciebant die nono Januarii, quæ Agonalia appellabantur. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Janus item erat locus Romæ, ubi fœneratores consistebant, e regione Basilicæ, ita dictus, quoniam in eo Jani simulacra collocata visebantur. *Ovid.* Qui puteal, Janumque timet, celeresque calendas. Prima hujus vici pars, ubi pecunia fœnori dabatur, *summus Janus*, ultima *imus*, media *medius Janus* dicebatur. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 44.* Hæc Janus summus ad imum perdocet. *Id. l. 2. Sat. 3. v. 18.* Postquam omnis res mea Janum ad medium fracta est. ¶ Jani denique dicebantur omnes transitiones perviæ, sive ædificia fornicata quadrata, aut arcus, quos Dio ἀψῖδας appellat, cujusmodi plures per omnes urbis regiones Domitianum exstruxisse, scribit *Sueton. in ejus vita c. 13. volte, o portici fatti a volta. Id. Aug. c. 31.* Pompeji statuam marmoreo Jano supposuit. ¶ Ita autem appellabantur, quia Janus omnibus januis, & viis præesse credebatur, ut dictum est.

Janusp̆ăter, olim junctis vocibus dicebatur, ut *Marspater*, *Saturnuspater*, teste *Gell. l. 5. c. 12.*

Japetionides, m. 1. patron. pro Japetides, Atlas, vel alius ex filiis Japeti. *Ovid. 4. Met. v. 630.* Japetionides Atlas fuit, ultima tellus.

Japetides, is, idem quod Japetionides. *Ovid. 5. Metam. v. 111.* Tu quoque Japetides, non hos adhibendus in usus. Alii tamen aliter leg.

Japĕtus, m. 2. *Iaveto*, idem ac Japhet filius Noe, frater Sem, & Cham. Hesiodi descriptione filius fuit Cœli, seu Titani, & Terræ, vir quidem potens apud Thessalos, sed protervi ingenii, magisque filiorum, quam sua virtute clarus. Asiam Nympham uxorem duxit, & ex ea Hesperum, Atlantem, Epimetheum, & Prometheum suscepit. *Horat. l. 1. od. 3. vers. 27.* Audax Japeti genus.

Japidia. V. Japis.

Japis, idis, m. ab ἰᾶσθαι, mederi, dictus est medicus, qui Æneam sagitta ictum curavit. *Virg. Æn. 12. v. 391.* ¶ Ille ad Trimavum fluv. in Italia oppidum condidit, cujus regio Japidia dicta est. *Tibul. l. 4. el. 1. v. 109.* Fortis Japidiæ miles. *Virg. Georg. 3. v. 475.* Norica si quis Castella in tumulis, & Japidis arva Timavi.

Japygia. V. Salentini.

Japygium promontorium. V. Salentinum.

Japyx, ygis, m. 3. ventus, qui spirat ab occasu solstitiali. Dubium est, num idem sit, qui Caurus, an qui Zephyrus. *Gell. l. 2. c. 22.* Caurum esse ait. Sed sibi contradicit, cum Japyga spirare dicit adversus Eurum, Caurum vero adversus Aquilonem. Dictus est Japyx, quod a Japygia spirare videatur. Quare & commodissimus est ex Italia in Græciam navigantibus. *Hor. l. 1. Carm. od. 3.* Ventorumque regat Pater obstrictis aliis præter Japyga. ¶ Adjective etiam usurpatur pro eo, qui est ex Apulia. *Ovid. Met. 14.* Sub Japyge maxima Dauno Mœnia condiderat.

Jarbas, æ, m. 1. filius, Jovis, & Garamantidis Nymphæ, Rex Getulorum, vel Maxitanorum. *Boccat. l. 11. Gen. V. Dido. Virg. 4. Æn. v. 36.* Non ante Tyro despectus Jarbas. ¶ Dicitur etiam Jarba, æ, eliso s. *Ovid. 3. Fast. v. 552.* Et potitur capta Maurus Jarba domo.

Jasides, æ, patronym. ab Jasio. *Virg. 5. Æn. v. 843.* Jaside Palinure, ferunt ipsa æquora classem.

Jasion. V. Jasius.

Jasis, idis, f. 3. Atalanta, filia Jasii vel Jasionis Jovis & Electræ filii. *Propert. l. 1. el. 1. v. 10.* Sævitiam duræ contudit Jasidis.

Jasius, vel Jasion, m. 2. vel 3. filius Abantis Regis Argivorum. ¶ Item filius Coriti ex Electra, frater uterinus Dardani, qui ex Jove, & Electra procreatus est. *Serv. in 3. Æn.*

Jāson, onis, m. 3. Ἰάσων, filius Æsonis Regis Thessaliæ ex Alcimede, seu ex Polymila, nepos Erithei, seu Chrithei, pronepos Æoli, quem pater moriens Peliæ fratri in tutelam commendavit, tradito etiam Regno, ea tamen lege, ut illud adulto Jasoni restitueret. Sed mater Alcimede suspectum habens Peliam, Jasonem Chironi alendum dedit. Jason adultus ad repetendum paternum Regnum venit. Verum Pelias, commentus fraudem, Jasonem Colchos ad auferendum aureum vellus navigare jussit. Quæ res licet primo fieri non posse videretur, tamen præparata Argo navi cum omnibus fere adolescentibus Græciæ principibus Colchos profectus est. Inter navigandum primum ad Lemnum ins. appulit, ubi ab Hypsipyle & hospitio, & thalamo susceptus est. Deinde appulit ad Phineum Regem Thraciæ, al. Arcadiæ, al. Paphlagoniæ, quem ab Harpyis liberavit, missis Calai, & Zethe fratribus alatis, qui eas usque ad Strophades ins. fugarunt; a quo muneris loco edoctus est, quomodo per Cyaneas petras inter se concurrentes ad Colchos usque tuto navigare posset. Quo cum pervenisset, Medea Colchorum Regis filia, forma ejus capta, a certissimo eum eripuit exitio, ostensa ratione, qua æripedes tauros posset perdomare, & draconem pervigilem sopire. Ejus itaque consilia secutus Jason aureum vellus sustulit, & inde clam cum sociis, & Medea fugam arripiens, ad Istri ostium pervenit, adversoque flumine subiens, cum eum tandem in locum pervenisset, ubi Danubius Liburniæ montibus proximus est, navim, qua vectus erat, suis, sociorumque humeris, superatis montibus, in mare Hadriaticum deportavit, tandemque sospes in patriam revectus est. Duos ex Medea filios suscepit. Sed cum postea Creusæ Corinthiorum Regis filiæ amore flagrans, eam uxorem duxisset, Medea ægre ferens divortium, Creusam cum regia exussit. Sunt, qui tradant, Medeam postea reconciliatum Jasonem, Æetem socerum a fratre Persa pulsum in Regnum restituisse, multaque alia præclara gessisse, adeo ut divinos in Asia honores promeritus fuerit. Hæc fabula describitur ab Apollonio Rhodio, & Valerio Flacco. *Ovid. 7. Metam.* Multaque perpessi claro sub Jasone tandem, &c.

Jasonides, æ, patronym. a Jasone. *Stat. Theb. 6. v. 340.*

Jasonius, a, um, adject. ad Jasonem pertinens. *Avien. Arat. Phænom. v. 828.* Jasoniæ depictaque terga carinæ.

Jaspidĕus, a, um, o. 1. 2. quod jaspidis colorem refert. *Plin. l. 37. c. 10.* Multis coloribus translucentes, alias vitreæ, alias crystallinæ, alias jaspideæ.

Jaspis, idis, m. 3. ἴασπις, gemma viridis instar smaragdi, sed crassi coloris, a ישפה, jaspis. *Plin. l. 37. c. 8.* ¶ In vocativo *Jaspi*. *Augustus* apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 4.* Cilniorum smaragde, jaspi figulorum, berylle Porsenæ.

Jasponyx, ychis, f. 3. gemma nivis colorem referens. *Plin. lib.* 37. *cap.* 9.

Jatraleptes, vel Jatralepta, æ, ἰατραλείπτης, medicus jatraleptica arte curans, quem *Plin. lib.* 29. *cap.* 1. *reunctorem* vocat. *Cels. lib.* 1. *cap.* 1. Neque medico, neque jatralepta egere. Adde *Plin. l.* 10. *ep.* 4.

Jatraleptice, es, medicinæ genus, quæ unguentis, & perfrictionibus curat. *Plin. l.* 26. *c.* 1. ¶ Dicitur & Jatraliptice. nam *ει* græcum & in *i* latinum transit, & in *e*.

Jatromæa, æ, ἰατρομαῖα, mulier medica, & obstetrix. *Vet. Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 1110. *n.* 1. Valeriæ Verecundæ jatromææ regionis suæ primæ.

Jatronicensis, e, adject. a ἰατρὸς, medicus, & νίκη victoria, q. d. ad medicorum victoriam pertinens. *Plin. lib.* 29. *cap.* 1. Monumento suo jatronicense inscripsit, subintellige *carmen*, aut quid simile, quo significabatur, se omnes medicos peritia ejus artis superasse.

Jaxamitæ, m. 1. pop. Sarmatiæ, ad Mæoticam pal. apud Tanaim fl. Exomatis, & Satharcis finitimi. *Valer. Flac. l.* 6. *v.* 148.

Jazyges, um, m. 3. Sarmatica gens Danubii accola, inter Marcomanos, & Getas. Sarmatas Jazyges *Tacit.* vocat *l.* 12. *c.* 29. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 191. Jazyges, & Colchi, Metereaque turba, Getæque. Et in singul. num. *Id. de Ponto el.* 7. Ferox ut ducat Jazyx Per medias Istri plaustra bubulcus aquas.

I ANTE B.

Iber, eris, m. idem ac Iberus, seu Hispanus. *Lucan. l.* 6. *v.* 258. Si tibi durus Iber, aut si tibi terga dedisset Cantaber. ¶ Item *Georgiano*. *Val. Flac. l.* 5. *v.* 166. Armeniæ prætentus Iber. V. *Iberia*.

Iberia, f. 1. *Giorgiana*, *Gurgistan*, *Ισηria*, regio Asiæ. Habet ab Or. Albaniam, a qua Caspio M. dividitur, ab Occ. Colchidem, a qua Moschicis montibus, a Mer. Armeniam majorem, a Sept. Caucasios montes. Sed tamen *Giorgiana* magnam Armeniæ partem complectitur. Subest dominio proprii Principis, sub clientela tamen Regis Persarum. Pop. Ibêres, vel Ibêri, *Giorgiani*. ¶ Hispaniam item veteres Iberiam ab Ibero amne cognominaverunt. *Justin. l.* 44. Sed aliquorum opinione Iberia primum appellata fuit Hispaniæ regio utrinque Ibero fluvio proxima, quam Celtæ Galliæ populi occupatam, composito ex regione, & ex gente nomine, Celtiberiam nuncupaverunt, postea Iberiæ nomen ad universam Hispaniam extensum est. *Varro* scripsit, ex Iberia Asiæ regione populos venisse in Hispaniam, & ab illis Hispaniam Iberiam & fluvium Hispaniæ Iberum dictum fuisse. *Dionysius* contra scripsit, Iberes Hispaniæ populos a Pyrenæis montibus profectos in Asia sedes posuisse, inde eam partem Asiæ Iberiam nuncupasi. Denique aliqui tradunt, Hispaniam nomen Iberiæ accepisse ab Ibero Rege. Hinc Hispani etiam Iberi, vel Iberes vocantur.

Iberiacus, a, um, adject. Iberus, Hispanicus. *Silius l.* 13. *v.* 510. Omen Iberiacis victa Carthagine terris.

Iberica Herba, sparti genus, quod in Iberia, idest, Hispania, nascitur. *Quinct. l.* 8. *c.* 2.

Ibericus, a, um, adject. Hispanicus. *Sidon. carm.* 2. *v.* 164. Terrarum indigenas Ibericarum. *Horat. Epod.* 4. *v.* 3. Ibericis peruste funibus latus. h. e. sparteis. nam sparti copia in Hispania.

Ibêris, idis, f. 3. herbæ genus, al. lepidium sylvestre. *Plin. l.* 35. *c.* 8.

Ibêrus, a, um, quod est ex Iberia. *Virg.* 9. *Æn. v.* 582. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. idest Hispanica. *Serv.* tamen explicat de Asiatica regione. V. *Iberia*.

Ibêrus, i, m. Hispanus, *Spagnuolo*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 408. Aut impacatos a tergo horrebis Iberos.

Ibêrus, m. 2. *Ebro*, fl. Hisp. Tarr. qui oritur in Castella veteri, in confinio Asturiæ, juxta vicum *Fuentibre*, deinde partem Borealem Castellæ veteris rigat, & Navarræ Regnum, postea Aragoniam bifariam secans, juxta Cæsaraugustam labitur, tandem per partem Occidentalem Catalauniæ fluens, ibi paulo intra Dertosam in mare Medit. se exonerat. ¶ Iberus alter, *Rio tinto*, *Azeche*, fl. Hisp. Bæt. qui per Vandaliam fluit. ¶ Item fl. Iberiæ reg. Asiæ, qui ex Caucaso M. in Cyrum fl. majorem defluit.

Ibex, icis, m. *stambecco*, ἴβηξ, αἴξ, genus capræ, quod in rupibus habitat, a prima voce Græca allata, quæ ab Æolico αἶξ, *capra*, vel ab ἴβάω, *ferio*, quia non raro cum magno impetu in venatorem fertur, eumque præcipitat. *Plin. lib.* 8. *c.* 53. Sunt capreæ, sunt rupicapræ, sunt ibices pernicitatis mirandæ.

Ibi, *ivi*, *in quel luogo*, דש, Ger. *daselbst*, Gal. *là*, *en ce lieu là*, Hisp. *ay*, *alli*, ἐκεῖ, in eo loco, adverb. status in loco. *Cic. pro L. Man.* Qui cum prædonibus antea ibi bellum gesserat. ¶ Accipitur aliquando pro adverbio temporis, idemque valet, quod tunc, *allora*. *Terent. Andr.* 2. 2. 19. Ubi te non invenio, ibi ascendo in quendam excelsum locum. ¶ *Id. Heaut.* 3. 1. 62. Subiens id quoque, illos ibi esse &c. h. e. in eo consilio, seu sententia. Sic *id. ibid.* 5. 2. 30. Ibi nunc sum. h. e. id paro, cogito, molior. ¶ Aliquando vices gerit relativi. *Sallust. in Catil. c.* 5. Huic bella, cædes, rapinæ, discordia civilis grata fuere, ibique juventutem suam exercuit. *h. e.* in iis.

Ibîdem, adv. *nel medesimo luogo*, Germ. *eben daselbst*, Gal. *lo meme*, *en ce meme lieu*, Hisp. *al mesmo lugar*, αὐτόθι, in eodem loco. *Cic. in Fam.* Ibidem me opperiare, velim. *Plaut. Cist.* 2. 1. 57. Ibidem loci res erit. ¶ Item in eadem re. *Cic. pro Cæc.* Læsit in eo Cæcinnam, sublevavit ibidem.

Ibis, idis, f. ἶβις, avis Ægypti, quæ serpentibus vescitur. Hæc (ut Hier. scribit) duplex est, altera nigra tota est, altera ciconiæ non absimilis, diversa tamen a ciconia. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 36. Ibes maximam vim serpentium conficiunt, cum sint aves excelsæ, rigidis cruribus, corneo, proceroque rostro: avertunt pestem ab Ægypto, cum volucres angues ex vastitate Libyæ vento Africo invectas interficiunt, atque consumunt, ex quo fit, ut illæ nec morsu vivæ noceant, nec odore mortuæ. ¶ Traditur autem ibis clysteris usum prima commonstrasse, quod consuetudinem habet se purgandi, rostri aduncitate eam perluens partem, qua ciborum onera redduntur. *Plin. l.* 8. *c.* 27. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quod vomitione canes, alvo se ibes Ægyptiæ curant. ¶ Ibin maledico suo carmine Callimachus vocat Apollonium Rhodium, discipulum ingratum, teste *Suida*. Hunc imitatus Ovidius *Ibis* nomine perstringit Elegiaco carmine adversarium suum, quem nonnulli Hyginum suspicantur. ¶ Legitur & Ibis, Ibidis. *Ovid. in Ib. v.* 57. Illius ambages imitatus in Ibide dicar.

Ibiscus. V. Hibiscus.

Ibrida, æ, com. 1. al. hybrida, æ, vel hybris, vel Hibris, idis, est animal imparibus natum parentibus, & dicitur generatim de omnibus bestiis, imo etiam de hominibus spuriis, speciatim de suibus natis ex apris, & porcis. Aliqui deducunt ab ὕβρει, quod exponunt adulterium, quia videtur esse quædam quasi adulterii species, cum aliquod animal cum alterius generis animali habet consuetudinem. Sed ὕβρις, generatim injuriam, seu contumeliam notat. Aliqui ab ὗς, sus, originem arcessunt, quia censent, hac voce proprie notari sues prognatos ex altero fero, & altero domestico. *Plin. l.* 8. *c.* 53. In nullo genere æque facilis mistura cum fero, qualiter natos antiqui hybridas vocabant, ceu semiferos, ad homines quoque, ut in C. Antonium Ciceronis in Consulatu collegam, appellatione translata. ¶ Translate Ibris, vel Ibrida vox dicitur a Grammaticis, quæ tanquam partus monstrosus ex duabus diversis linguis conflatur, q. d. spuria, ut *monoculus*, quæ a μόνος græca, & *oculus* latina voce componitur: & *philogræcus*, a φίλος, & *Græcus*.

Ibycus, i, Poeta fuit Lyricus, de quo meminit *Cic.* 4. *Tusc. c.* 33. Hic cum a latronibus impeteretur, grues forte supervolantes obtestatus est, quibus conspectis latrones, qui eum occiderant, se se ipsi prodiderunt. Hinc *Auson. Idyll.* 5. *v.* 8. Ibycus ut periit, vindex fuit altivolans grus. V. *Erasm. Chiliad.*

I ANTE C.

Icadius, m. 2. prædo insignis, cui saxum ex spelunca cadens crura confregit. *Cic. de Fato c.* 3.

Icaria, f. 1. Icaros, Ichthyoessa, *Nicaria*, ins. parva maris Ægæi, inter Samum ad Or. & Naxum ad Occ. seu inter Chium ad Bor. & Pathmum ad Austr. Sic dicta ab Icaro, quem volantem ibi decidisse amissis alis fabulantur.

Icariôtis, idis, f. 3. quod ad Penelopen spectat. Nam Penelope Icarii filia fuit. *Ovid.* 3. *de Pont. el.* 1. *v.* 112. Morte nihil opus est, nihil Icarotide tela. ¶ Item ipsa Penelope. *Propert. lib.* 3. *el.* 13. *v.* 10. Quæque terunt fastus, Icarioti, tuos.

Icâris, idis, f. 3. Ἰκαρίς, Penelope, filia Icarii. *Ovid. in Ibin.* Et velut Icaridis famulæ periere, procique.

Icarius, ii, m. 2. sive Icarus, filius Oebali Laconum Regis, nepos Argoli, pronepos Amiclatis, abnepos Lacedæmonis, atnepos Jovis secundi, frater Tyndari, pater Erigones, Iptimæ, & Penelopes. *Ovid. in Epist. Helenæ*. Me pater Icarius viduo discedere lecto cogit. Narrant, hunc socium Liberi Patris fuisse, ab eoque vinum accepisse mortalibus distribuendum: cum pastoribus, aut suis agricolis distribuisset, illique ex nimio potu ebrii facti essent, ab illis interfectum fuisse, apud Marathonem, in venatione, quod sibi venenum esse datum arbitrarentur: canem Icarii diu ad cadaveris custodiam remansisse, tandem fame coactum domum rediisse, acceptoque pane rursus se ad dominum contulisse: Erigonem canem esse secutam, conspecto patris cadavere incredibilem in modum doluisse, ejus precibus Icarium una cum cane in Cœlum translatum esse: Icarium Bootem esse, canem illum, qui Sirius dicitur, tandem Erigonem doloris impatientia laqueo vitam finivisse, Deorum miseratione receptam esse in Cœlum, signumque efficere Virginis. Sed *Boccatius l.* 5. *Gen. Deor.* censet, Icarum patrem Erigones alium esse ab Icaro filio Oebali, & patre Penelopes. *Tibul. l.* 4. *ad Messalam*. Cunctis Baccho jucundior hospes Icarus, ut puro testantur sidera Cœlo.

Icarius, a, um, adject. ab Icaro. V. Icarus.

Icârus, m. 2. Ἴκαρος, Dædali filius fuit, qui una cum patre e Creta fugiens alarum artificio, cum alarum fiducia fretus ultra patris jussa altius evolasset, Solisque ardore cera, qua pennæ continebantur, liquefacta esset, ita ut ab alis deflueret, decidit in mare, quod est inter Samum, & Myconem, quod ab ejus nomine Icarium dictum est, ut Poetæ fabulantur. *Ovid.* 3. *Trist. el.* 1. *v.* 90. Icarus Icarias nomine fecit aquas. ¶ Verius tamen est, Icarium mare nomen accepisse ab Icaria insula.

Ichneumon, m. 3. *sorice d' India*, ἰχνεύμων, ἰχνάτης, ὕδρος, animal est magnitudine felis, specie muris, vulgo mus Indicus, quod nascitur in Ægypto, & cum aspide pugnat, ab ἰχνεύω, *investigo*, sive quod instar canis venatici investiget crocodilum, & aspidem, ovaque eorum observet, sive potius quod rostro suo, quod est simile rostro suillo, cibum suspetur, & investiget. Ichneumona Ægyptii adorant, quoniam ova crocodilorum conterat, & luto convolutus, cum os aperiunt, ita in ventres eorum insilire soleat, ut exesis intestinis eos interimat. *Plin. l.* 8. *cap.* 24. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Possum de ichneumonum utilitate, de crocodilorum, de felium dicere.

Ichnographia, ἰχνογραφία, vestigii, areæ, seu plani descriptio, vel, ut Barbari dicunt, planæ formæ delineatio, *descrizion della pianta d' un' edifizio*. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. ¶ Est ab ἴχνος, planta, vel plantæ vestigium.

Ichnusæ. V. Sardinia.

Ichor, ôris, m. ἰχώρ, ὀρὸς, sanies, cruor. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *n.* 20. Ichor tenuis subalbidus ex malo ulcere exit.

Ichthyocolla, æ, ἰχθυοκόλλα, piscis corio glutinoso. Item gluten ex eo pisce. *Plin. l.* 32. *c.* 7. & *l.* 7. *c.* 59.

Ichthyoessa. V. Icaria.

Ichthyophâgi, orum, ἰχθυόφαγοι, Æthiopicæ gentes, quæ piscibus vivunt. *Ptolem. Strab.*

Ichthyotrophium, ii, n. *peschiera*, ἰχθυοτροφεῖον, vivarium, in quo pisces nutriuntur. *Colum. l.* 8. *c.* 3. habet græcis literis.

Ico, is, ci, ctum, a. 3. *percuotere*, *ferire*, הכה, Germ. *schlagen*, Gal. *frapper*, Hisp. *herir*, *dar golpes*, πλήττω, ferio, percutio. *Lucret. l.* 3. *v.* 161. corpus propellit, & icit. *Cic.* 2. *de Div.* Cum Ptolemæus familiaris ejus in prælio telo venenato ictus esset. *Plin. l.* 16. *c.* 30. Arborum manu satarum, receptarumque in domos fulmine laurus sola non icitur. ¶ *Icere colaphum*, est impingere alicui colaphum. *Plaut. Pers.* 5. 2. 65. Quæ hæc res est? hei colaphum icit. ¶ Icere fœdus est amicitiam cum aliquo jungere. *Cic. in Pis.* Tu fœdus, quod meo sanguine in pactione provinciarum iceras, frangere voluisti.

Icon, onis, f. *immagine*, *effigie*, צלם, Germ. *bildnuss*, Gall. *image*, Hisp. *imagen*, εἰκὼν, effigies, imago, statua ex membris ipsis a pictoribus, seu statuariis expressa, ab εἴκω, similis sum. *Plin. l.* 34. *c.* 4. Eorum vero, qui ter ibi superavissent, ex membris ipsorum similitudine expressa, quas iconas vocant. Sed Vossius apud Grammatic. & plerique omnes leg. *iconicas*. ¶ Icon item, est Figura Rhetorica. V. *Ethopœia*.

Iconicus, a, um, o. 1. 2. *dipinto*, *scolpito*, Ger. *das eigene lich algebildit ist*, Gall. *tiré au vif*, *peint sur le vif*, Hisp. *dibuxado*, *sacado del natural*, εἰκονικὸς, quod est ita pictum, sive sculptum, ut vivam rei alicujus effigiem, membrorumque omnium similitudinem referat. *Suet. in Calig. cap.* 22. Simulacrum stabat in templo aureum, iconicum, amiciebaturque quotidie veste, quali ipse uteretur. *Plin. lib.* 35. *cap.* 8. Ut in eo prælio iconicos duces pinxisse tradatur, Atheniensium Miltiadem, Callimachum, Cynegirum, Barbarorum Darium, Tissaphernem.

Iconismus, m. 2. εἰκονισμὸς, Figura Rhetorum, quando ad vivum alicujus rei formam ob oculos ponimus, ab εἰκονίζω, *assimilo*, *exprimo*. *Sen. ep.* 95. Descriptiones has, & (ut publicanorum utar verbo) εἰκονισμοὺς, ex usu esse confiteor. V. *Ethopœia*.

Iconium, n. 2. *Cogni*, *Cogni*, urbs Lycaoniæ, ampla, & probe munita,

caput Caramaniæ late sumptæ, nunc sedes Præfecti Turcarum.

Icteřicus, a, um, adject. *itterico*, ἰκτερικὸς, qui icteri morbo laborat. *Juven. sat. 6. v. 564.* Consulit icterica lento de funere matris. Adde *Plin. l. 29. c. 9.*

Ictěrus, avicula flavi coloris, quam Latini *galgulum*, vel *galbulum*, vel *galbulam* vocant, solo aspectu ictericum, seu regium morbum sanans. *Plin. l. 30. c. 11.*

Ictis, idis, f. *martora*, *martorello*, ἰκτὶς, mustellæ silvestris genus, magnitudine Militensis catelli, sed pilo, facie, albedine partis interioris, & morum astutia mustellæ simile. Martem speciali vocabulo vocant. *Plin. l. 29. c. 4.*

Ictus, a, um, *percosso*, percussus, partic. ab icor. *Cic. l. 1. de Div. c. 10.* E cœlo ictus, *fulminato*. *Id. de Arusp. Resp.* Vos me primum ictum pro vobis, fumantemque vidistis. *Liv. l. 1.* Ibi in turba ictus Remus cecidit.

Ictus, us, m. 4. *colpo*, *percossa*, מכה, Ger. *streich*, Gall. *coup*, Hisp. *golpe*, πληγὴ percussio, ab ico. *Cic. 3. Off.* Ictu fulminis deflagravit. *Aurel. Vict. in Epitom. c. 16.* Ictus sanguinis. *colpo d' apoplessia.* ¶ Et translate. *Cic. post red.* Cum ego una cum Rep. non Tribunitio, sed Consulari ictu concidissem. ¶ Olim etiam *ictus*, i, per secundam flectebatur. *Quadrig.* apud *Gell. l. 9. c. 13.* Ne Gallus impetum icti haberet. ¶ Sub ictu esse, est eo loci esse, ubi ici quis possit. *Senec. de Consol. ad Marc. c. 9.* Ille damnatus est, & tua innocentia sub ictu est. ¶ Sub ictum dare, *esporre a pericolo*. *Tacit. Ann. 13. c. 39.* Si amnem Araxem transgrederentur, sub ictum dabantur.

Icuncŭla, f. 1. imaguncula, parva imago, dim. ab icon. *Suet. Ner. c. 56.* Icuncula puellaris.

I ANTE D.

Id, *ciò*, *questo*, זאת, Ger. *das*, Gall. *cela*, Hisp. *esso*, *ello*, τοῦτο, neut. genus pronominis *is*. Eleganter adjunctum habet genitivum, ut Id ætatis, id temporis, idest, ea ætate, eo tempore. *Cicer. in Fam.* Id ætatis jam sumus, ut omnia fortiter ferre debeamus. *Liv. l. 43. c. 5.* Id locorum. ¶ *Id, quod res est*, idem est, ac si diceremus, quod verum est. *Ter. Adel.* Verum cogito id, quod res est. ¶ *Id ipsum*, idem est, quod hoc. *Cic. Lent.* Multi rogabantur, atque id ipsum Consulibus invitis. ¶ In responsionibus vim habet affirmandi. *Cic. Attic. l. 4. ep. 16.* ¶ *Id* pro ideo, seu propter id, sæpe usurpat *Plaut.* ut *Rudent. 2. 3. 66.* Credo aliquem immerenti; id misera mœsta est. Sic *Cic. l. 3. ad Q. Fr.* Teneo ab accusando vix me, sed tamen teneo id quod judices nullos habemus. Adde *Liv.* & *Ter.* ¶ *Id est* formula explicantis, *cioè*. *Cic. Attic. l. 7.* Senatus hodie futurus erat, idest Cal. Octob.

Ida, æ, f. 1. vel Ide, es, f. 1. Ἴδη, mons Phrygiæ, seu Troadis, in Asia minore, altissimus, ab Ilio 3. M. P. cujus latus Septentrionale ex angustiis Abyd. usque ad Æsapum fl. & Cyzicenum agrum ad Propontidem pertinet, Occidentale ad Hellespontum respicit, Australe promontorium facit, quod Lectum appellatur, Orientale ad Mysos declinat. Vertex Idæ Gargarus dictus est, in quo urbs erat, quæ Gargara n. pl. vocabatur. Ex hoc monte olim quindecim amnes effluebant, sed Plinii ætate plurimi eorum exaruerant. Gent. Idæus, a, um. ¶ Ida item, vel Idæus, *Psiloriti*, mons Cretæ, qui propter celsitatem ut plurimum nive conspersus est. Dictus est a Dactylis Idæis, qui cum ex Phrygia in Cretam venissent, montem hunc in quo consederunt, patrii montis nomine appellarunt.

Idæus, a, um, adject. ad Idam pertinens, ut Idæi campi, *Virg. 7. Æn.* Idæa mater, h. e. Cybele, quæ in Ida monte, in quo præcipue colebatur, vel ab Idæo Dardani filio, qui in montibus Troadis ei templum extruxit. ¶ Idæi Dactyli, Sacerdotes Cybeles, ab Ida Phrygiæ monte, quem primo coluerunt. Aliqui dicunt, eos filios fuisse Solis, & Minervæ, alii Saturni, & Alciopes. V. *Corybantes.* ¶ Sunt & gemmæ quædam in Creta ferrei coloris, humani pollicis imaginem retentes, quas dactylos Idæos nominant. *Plin. l. 37. c. 10.*

Idæus, i, mons Cretæ. V. Ida.

Idalĭum, n. 2. *Bourg Dalin*, Ἰδάλιον, opp. olim, nunc pagus Cypri, ad Idalum M. Nomen ab eventu accepit. Nam cum oraculum Chalcenori datum esset, ut illic urbem conderet, ubi primum orientem Solem conspicaretur, unus e comitibus, qui forte aderat, ad eum conversus, ἴδω ἅλιον, inquit, idest *vide Solem*, arreptoque Chalcenor omine urbem extruxit, & ab ea voce Idalium nominavit. *Steph.*

Idalius, a, um, o. 1. 2. Ἰδάλιος, quod spectat ad Idalum M. vel ad Idalium opp. Cypri, ut Venus Idalia, nemus Idalium, &c. *Virg. 10. Æn.* Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atque Cythera, Idaliæque domus, &c.

Idalus, m. 2. mons Cypri, olim Veneri sacer, unde Idalia dicta est, ad cujus radices Idalium opp. situm erat.

Idas. V. Marpissa.

Idcirco, vel iccirco, *perciò*, *per la qual cosa*, על כן, Ger. *darumb*, Gal. *pour cela*, Hisp. *por esso*, διόπερ, conjunctio, idem quod ideo significans. *Cic. 7. Ver.* Reperietis idcirco hæc in uno homine constituta, &c.

Idĕa, æ, f. 1. *idea*, *specie*, Germ. *gestalt*, Gall. *idée*, Hisp. *ydea*, ἰδέα, vel εἶδος, species, seu forma, seu exemplar alicujus rei, quæ facienda, vel facta est, ab εἴδω, *video*, quasi id, quod intueri oporteat ad dignoscendum, aut imitandum. *Cic. in Top. c. 7.* Formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant: nostri, si qui hæc forte tractant, species appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. nolim enim, ne si latine dici quidem possit, *specierum*, & *speciebus* dicere: & sæpe his casibus utendum est: at *formis*, & *formarum* velim. Hæc *Cic.* qui alias *exemplar*, & *exemplum* vertit. ¶ Ex quo colligimus, ἰδέαν aptius latine verti *formam* quam *speciem*. ¶ Usurpatur tamen & ipsa vox *Idea* latina formatione. *Cic. in Orat. c. 3.* Has rerum formas ille ideas appellat. Nisi forte & hic ἰδέας scripsit *Cic.* græcis literis: quod vero valde simile est. *Senec. epist. 58.* Idea est eorum, quæ natura sunt, exemplar æternum. Adde *Apul. l. 1. dogm. Plat.*

Idem, eadem, idem, m. f. n. *l'istesso*, *il medesimo*, עצם, Ger. *ebender*, Gal. *meme*, Hisp. *mesmo*, αὐτὸς, ἡ, ὁ, ipse, pronomen, ab *is*, *ea*, *id*. Declinatur ut simplex *is*, *ea*, *id*, solo discrimine in ultima syllaba *dem*. Sed in g. m. nominativi literam s abjicit. In g. m. & f. accusativi mutat m ante d in n euphoniæ causa, ut *Eundem*, *eandem*. In dat. & abl. pl. habet *eisdem*, vel *iisdem*. Sed *iisdem* multo usitatius est. *Cic. in Or. Id. 1. Off.* Iisdem uti sacris, sepulchra habere communia. In nom. pl. olim dicebatur *ei*, & *eidem*. *Prisc.* ¶ In masc. gen. nominativi sing. producit priorem, quam in neut. gen. corripit, tam in nominat. quam accusat. *Vir. 4. Æn.* Idem ambas ferro dolor, atque eadem hora tulisset. *Juv. sat. 4. v. 12.* Si fecisset idem, caderet sub judice morum. ¶ Poetæ solent duo *ii* in nom. dat. & abl. plur. in unum per Synæresin contrahere. Unde *iidem*, & *iisdem* in carmine sunt disyllaba. *Tibul. lib. 4.* Incipe, non iidem tibi sunt. ¶ Idem construitur cum relativo, *qui*, *quæ*, *quod*, in eodem fere casu. *Cic. 2. Offic.* Peripatetici quoniam iidem erant, qui Academici. ¶ Vel cum particulis &, *ac*, *atque*, *ut*. *Cic. 2. de Nat. Deor.* Dianam, & Lunam eandem esse putant. *Id. pro Sylla*, Idem valere debet, ac si pater dijudicaret. *Id. pro Domo*, Hoc unum, & idem videtur esse, atque illud, quod de me ipso nominatim tulisti. *Id. 1. Off.* In eadem sunt injustitia, ut si in suam rem alienam convertant. ¶ Item cum præposit. *cum*, & ablativo. *Tacit. Ann. 15. c. 2.* Eodem mecum patre genitus. ¶ A Poetis cum dat. usurpatur, Græcorum more. *Hor. in Arte*, *v. 467.* Invitum qui servat, idem facit occidenti. ¶ *Idem in me*, formula juramenti, qua utebantur, qui post alios conceptis verbis jurabant. *Fest. Turneb. adv. l. 3. c. 10.*

Identĭdem, adv. *sovente*, *spesse fiate*, *di quando in quando*, פעמים, Ger. *ofte*, Gall. *souventes fois*, Hisp. *muchas vezes*, αὖθις, ἢ αὖθις, *leg. vere*, ἐπαλλήλως, subinde, frequenter, &, ut *Valla l. 2.* inquit, cum quodam intervallo. *Cic. pro Rab.* Recitabatur identidem Pompeii testimonium. *Id. pro Domo*, Identidem se ipse revocabat.

Identitas, atis, f. ταυτότης, convenientia cum aliquo. Vox est minus latina, quam usurpat sequioris ævi scriptor *Jo. Sarisber. l. 3. c. 6.*

Idĕo, *perciocchè*, *per la qual cosa*, על כן, Ger. *derhalben*, Gal. *pourtant*, Hisp. *por esso*, διόπερ, διὰ τοῦτο, idcirco, conjunctio collectiva sive rationalis. *Cic. in Ver. 6. c. 4.* Ideo Claudius retulit, ut iste auferret? *Id. Fam. 1. ep. 8.* Re quidem ipsa ideo mihi non satisfacio, quod &c.

Idest. V. Id.

Idīcus, a, um, o. 1. 2. quod est ex Ida M. *Plin. l. 16.* Idicarum cedrorum. Veteres tamen Idicas cedros pro montanis omnibus sumebant, ut inquit Nicander.

Idiogrăphus, a, um, adject. ἰδιόγραφος, propria manu scriptus. *Gell. l. 9. c. 14.* Qui scripserunt, idiographum librum Virgilii se se inspexisse.

Idiōta, æ, seu idiotes, æ, m. 1. *idiota*, *ignorante*, Germ. *ein schlechte person*, Gal. *idiot*, Hisp. *ydiota*, ἰδιώτης, proprie notat hominem privatum, seu nullo munere publico fungentem; sed quia qui e vulgo sunt, fere imperiti, indoctique esse consueverunt, accipitur fere a Latinis pro illiterato, indocto, imperito, ab ἴδιος, *privatus*, *proprius*. *Cic. 7. Ver.* Quæ non modo illum hominem ingeniosum, atque intelligentem, verum etiam quemvis nostrum, quos iste idiotas appellat, delectare possent. *Id. pro Sext. c. 51.* Rem paternam ab idiotarum divitiis, ad philosophorum regulam perduxit.

Idiotĭcus, a, um, adject. idem ac idiota, ignarus, rudis, *Tertul. cont. Gent. c. 1.* Rudem, impolitam, & idioticam compellare.

Idiotismus, i, m. ἰδιωτισμὸς, peculiare loquendi genus e vulgo sumptum, proprius alicujus linguæ character. *Senec. Controverf. l. 7. in præfat.* Idiotismus est inter oratorias virtutes res, quæ raro procedit &c.

Idolēum. V. Idolium.

Idolĭcus, a, um, adject. ad idola pertinens, ut idolicæ res. *Tertull. de Idol. c. 13.*

Idolĭum, vel Idoleum, n. 2. εἰδωλεῖον, templum, in quo reponitur idolum, ab εἴδωλον, *idolum*, *simulacrum*, ut delubrum, in quo Deus statuitur, juxta Varronis etymologiam. *Tertul. de cor. mil. c. 10.* In idoleo recumbere alienum est a fide. ¶ A Poetis interdum secunda, & tertia corripiuntur. *Prudent. in Apotheos. v. 254.* Et quis in idolio recubans, inter sacra mille.

Idololătres, vel Idololatra, æ, m. & f. *Idolatra*, εἰδωλολάτρης, idolorum cultor. *Tertul. de Pudic. c. 5.* Idololatram, & homicidam semel damnas.

Idololatrĭa, æ, f. *idolatria*, εἰδωλολατρεία, est, cum cultus divinus exhibetur alii, quam Deo, sive id res sit vere existens, sive ab humano confictа intellectu, ab εἴδωλον, *idolum*, *simulacrum*, & λατρεύω, *servio*, quasi idoli servitus. *Tertul. de Anim. c. 39.*

Idololătris, idis, fem. 3. quæ idola colit. *Prudent. Hamartig. v. 405.* Lacerat lapides famosos idololatris religio. Ita leg. *Gron.* & *Heinf.* Vulgo hab. *idololatrix*, quod neque græcæ, neque latinæ terminationis est.

Idolothytum, i, εἰδωλόθυτον, quod idolis immolatum est, ab εἴδωλον, *idolum*, & θύω, *sacrifico*. *Tertul. de Idolol. c. 13.* Quid participas idolothyta solemnia? ¶ Et adjective, *Id. de Spectac. c. 13.* Oculos & aures ab idolothytis voluptatibus abstinere.

Idōlum, li, n. 2. *idolo*, *simulacro*, אליל, Germ. *bild*, Gall. *idole*, Hisp. *ydolo*, εἴδωλον, simulacrum, imago rei alicujus, quam veteres in honore habebant, ab εἴδω, *video*, quia in idolo quodammodo videmus id, cujus est imago. *Cic. 1. Fin. c. 6.* Imagines, quæ idola nominant. ¶ Nonnunquam accipitur pro spectro, sive phantasmate, *fantasma*. *Plin. in epist. 27. l. 7.* Mox apparebat idolon, senex macie, & squalore confectus, promissa barba. ¶ Penultima hujus vocis sine controversia longa est. *Prudentius* tamen corripit: in quo non rationem quantitatis syllabicæ, sed Græci accentus servat. *Id. hymn. de passione Eulal. v. 74.* Idola protero sub pedibus, pectore, & ore Deum fateor.

Idomĕnæ, f. 1. Idomene, opp. Macedoniæ, in Æmathia, Europo proximum, inter Doberum, & Atalantam. Pop. Idomenenses. *Plin. l. 4. c. 10.*

Idomeneus, m. 2. Ἰδομενεὺς, filius Deucalionis, nepos Minois, Cretensium Rex, qui contra Trojanos strenue dimicavit. Troja eversa, cum in patriam renavigaret, subito orta tempestate, solemne votum concepit, si se Neptunus incolumem in patriam reduceret, se illi immolaturum, quod primum sibi occurreret. Contigit autem, ut filius ejus ei primus obvius fieret: quem cum immolare vellet, aut immolavisset, ut aliqui narrant, a suis pulsus fugit in Calabriam, ubi juxta Salentinum prom. oppidum condidit, quod Petiliam vocavit. *Virg.* & *Serv. in 3. Æn. Bocc. l. 11. Gen. Deor.*

Idōnĕe, adverb. *convenevolmente*, Germ. *geschicklich*, Gall. *proprement*, Hisp. *decentemente*, *ydoneamente*, ἱκανῶς, apte, commode. *Cic. 1. de Inv. c. 15.* Exordium est oratio, auditoris animum idonee comparans ad reliquam dictionem. ¶ Comparat. idonius, habet *Tertul. de Pall. c. 3.*

Idonĕus, a, um, o. 1. 2. *atto*, *convenevole*, ראוי, Ger. *geschickt*, Gall. *idone*, *propre*, *habil*, Hisp. *ydoneo*, ἐπιτήδειος, conveniens, aptus, accommodatus, congruens, ab ἱκανὸς, idoneus, ut a abeat in ὁ, vel a, ἴδρις, solers, peritus, ingenio ad aliquid aptus, vel simpliciter ab ἴδιος, *proprius*, quia quod cuique rei proprium, id ei maxime aptum, & conveniens. Construitur vel absolute. *Cic. 1. de Or.* Cum minus idoneis verbis uti consuescerem. ¶ Vel cum dat. *Cic. 6. Fam.* Ejus Falernum mihi semper idoneum visum est deversorio. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic. pro Cluent.* Non eisdem ad ullam causam idoneus. ¶ Vel cum relativo *qui*, *quæ*, *quod*. *Cic. pro L. Man.* Non erit idoneus, qui ad bellum Asiaticum mittatur. *Terent. Andr. 4. 4.* Adeone videmur vobis idonei, in quibus sic illudatis? ¶ Vel cum conjunctione *ut*. *Cic. pro Domo*. Nemo ne horum idoneus tibi visus est, ut cum eo dedicationem communicares? ¶ Sumitur etiam pro pio, probo. *Cic. 2. Off.* Sæpe idoneis hominibus indigentibus de re familiari impertiendum est. ¶ Item pro fideli, sufficienti. *Cic. Att. l. 8. ep. 14.* Non mihi satis idonei sunt auctores ii, qui a te probantur. ¶ Apud Grammaticos quoque idonei Auctores appellantur veteres, quibus opponuntur neoterici, ut observat *Salmas. in prolegom. Exercit. Plin.* ¶ Apud *Suet. in Ner. c. 44.* idoneus dicitur, qui honeste, & ex legibus militare potest. ¶ Caret gradibus; & cum comparatione opus est, dicimus, magis, minus idoneus, &c. Neque enim facile usurpaverim comparat. idonior,

seu

seu idoneior, quod legitur apud Tertul. de Anim. c. 18. Paul. l. 2. Dig. de popul. act. & Ulp.

Iduarii, & Iduarie, leguntur in antiquas Inscriptione. Iduaria dicebantur fœneratorum tabulæ, in quibus apochæ receptæ pecuniæ condebantur. Harum tabularum conditores dicti sunt iduarii.

Idulia sacra, erant sacrificia, quæ idibus singulorum mensium Jovi Capitolino a Flamine Diali fiebant, ab idus. Ovid. 1. Fast. Varro l. 5. de L.L. Fest. Voss.

Idūlis ovis, quæ omnibus idibus Jovi mactabatur, ab idus. Ovid. 1. Fast. Fest. Voss.

Idūme, es, f. eadem quæ Edom, & Idumæa, regio Palæstinæ. Valer. Flacc. l. 1. v. 12. versam proles tua pandet Idumen.

Idumæus, a, um, quod est ex Idumæa regione Palæstinæ. Virgil. 3. Georg. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas. Nam illa regio palmis abundat.

Iddo, as, a. 1. divido, lingua Hetrusca, ab αἰ, io, & δύο, duo, vel ab ἴδιος, proprius, ut signet ponere ἰδίᾳ, sive κατ᾽ ἰδίαν, hoc est, privatim, seorsim.

Idus, iduum, idibus, idi, εἰδοί, dies decimus quintus mensis in Martio, Majo, Julio, Octobri, XIII. in reliquis, ab iduo verbo Hetruscorum, quod erat dividere, quia mensem in duas partes fere æquales dividunt, ut quæ plurimum medium mensem attingunt. Macrob. l. 1. Sat. cap. 15. Horat. lib. 4. od. 11. Idus sunt tibi agendæ, Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem. Cic. Attic. l. 15. Iduum Martiarum stulta est consolatio. Id. ib. l. 14. Hæc idibus mane scripsi.

Idyllia, n. 2. ᾠδαί, εἰδύλλια, poemaria, seu opuscula metrica, in quibus novum semper argumentum tractatur, ab εἶδος, species, quia qui opuscula sua hoc pacto inscribit, is nihil dicit de materia totius, sed ad singulas partes remittit. Sic Pindari poemata olim ᾠδαὶ inscribebantur: sic opuscula sua Theocritus, & Ausonius εἰδύλλια inscripserunt. ¶ Sunt qui scribunt Edyllia, extrita nempe secunda vocali diphthongi.

I ANTE E.

Jecinorōsus, a, um, &

Jecoriticus, a, um, &

Jecorōsus, a, um, adjectiva sunt a jecur. Primum est Scribonii Largi, quo significat eum qui jecinoris vitio laborat: alterum Marcelli Emp. cap. 20. Tertium Sidonii lib. 5. ep. 14.

Jecur, jecoris, & jecinoris, n. 3. fegato, כבד, Ger. die leber, Gall. le foye, Hisp. higado, ἧπαρ, viscus illud maximum abdominis, quod situm est in dextro hypochondrio, venarum omnium principium, & primum sanguinis generandi instrumentum, ab antiquo jecinus, vel jecinor. Cic. 2. de nat. Deor. Ad easdemque portas jecoris confluunt. Id. 2. de Div. Singulis jecorum fissis non interest Deus. ¶ Jecur a Platonicis dicitur esse sedes præcipuorum affectuum, ut amoris, iræ, &c. Hinc Horat. l. 1. epist. 18. v. 72. Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve. Juven. Sat. 1. v. 45. Quid referam, quanta siccum jecur ardeat ira? ¶ Sumitur etiam pro prudentia, Sueton. de Ill. Gramm. cap. 11. in quodam epigrammate. En cor Zenodoti, en jecur Cratetis. ¶ Apud veteres cupedinarios olim in deliciis erat jecur anseris, suis, mulli, &c. V. Plin. l. 10. c. 20. Martial. l. 13. epigr. 58. & Sueton. in Vitell. c. 13.

Jecuscŭlum, li, n. 2. fegatello, ἡπάτιον, parvum jecur, dim. a jecur. Cic. 2. de Divin. c. 14. Musculorum jecuscula bruma dicuntur augeri.

Jejunatio, onis, f. jejunium, actus jejunandi, digiuno. Tertull. de Jejun. c. 13. Jejunationibus operari.

Jejunator, oris, m. qui jejunat. Augustin. epist. 86. ad Casulan. Qui ventricolas tanquam magnus jejunator accusat.

Jejūne, adv. a stomaco digiuno, ἀσιτεί, cum jejunio. Translate ponitur pro tenuiter, exiliter, frigide, languide admodum. Cic. 1. de Or. Iisdem de rebus jejune quosdam, & exiliter disputavisse. Id. de Fin. l. 3. c. 5. Hæc dicuntur fortasse jejunius.

Jejuniōsus, a, um, digiuno, adject. jejunus. Plaut. Capt. 3. 1. 6. Neque jejuniosiorem, neque magis effertum fame vidi, più ſmunto.

Jejunĭtas, atis, f. 3. digiuno, νηστεία, privatio cibi. Plaut. Merc. 3. 3. 13. ut legit Nonius c. 4. n. 2. ¶ Translate usurpatur pro tenuitate, inopia, exilitate orationis, cui contraria est ubertas, & copia. Cic. 2. Tusc. c. 1. Et cum obruerentur copia sententiarum, atque verborum, jejunitatem, & famem se malle, quam ubertatem, & copiam, dicerent.

Jejunium, nii, n. 2. digiuno, צום, Germ. fastung, Gall. jusne, Hisp. ayuno, νηστεία, abstinentia a cibo, vel dies, quibus a cibo abstinemus. Liv. l. 36. c. 37. Renuntiaverunt, jejunium instituendum Cereri esse. Ov. 15. Met. Carne feræ sedant jejunia.

Jejūno, n. 1. digiunare, νηστεύω, a cibis abstineo. Tertullian. de Jejun. c. 13. ¶ Non facile invenias, nisi apud Ecclesiasticos Scriptor.

Jejūnus, a, um, o. 1. 2. digiuno, che non ha ancora mangiato, צם, Ger. neuchtern, Gal. jeune, Hisp. ayuno, ἄσιτος, qui cibum nondum gustavit. Plaut. Pseud. In cœnam qui jejunus venerit, aut sitiens. ¶ Jejuna aviditas, maxima, & quasi jejunis esse solet. Plin. l. 10. c. 3. Ea jejunæ semper aviditati, & querulæ murmurationis. ¶ Jejuna saliva est, quæ ab homine jejuno expuitur. Colum. l. 6. c. 33. ¶ Translate dicitur de languido, & imbecillo, quoniam qui jejuni sunt, minimum habent virium. Cic. 4. Phil. Ut quosdam nimis jejuno animo, & angusto monerem. ¶ Jejuna oratio, tenuis, arida, exanguis, cui opponitur copiosa, & plena. Cic. 3. de Or. Stoici orationis genus habent fortasse subtile, & certe acutum, sed ut in Oratore exile, inusitatum, abhorrens ab auribus vulgi, obscurum, inane, jejunum. ¶ Jejuna glarea, sicca, & sterilis terra. Virg. 2. Georg. Nam jejuna quidem clivosi glarea ruris, &c. Sic jejuna humus est infœcunda. Colum. l. 2. c. 4. Omnis humus, quamvis lætissima, tamen inferiorem partem jejuniorem habet. ¶ Jejunum intestinum, νῆστις, secundum intestinum, medium inter ecphysin, & ileon, quod veteres hiram, & per diminutionem hilam, seu hillam, & neutro genere hilum, seu hillum dixerunt. Dictum est ex eo, quod perpetuo inane reperitur. Nunquam enim quod accipit, continet, sed protinus ad inferiora transmittit, affluentis in se bilis acrimonia lacessitum. Celsus l. 4. c. 1.

Jens, euntis, particip. ab eo, is, chi va, διερχόμενος. Cic. Attic. l. 4. ep. 9. Jens in Pompejanum bene mane hæc scripsi. Virg. Æn. 7. Dat euntibus ingens silva locum.

Jentacŭlum, li, n. 2. collazione, Ger. morgensupp, Gal. le desjuner, Hisp. almuerzo, ἀκράτισμα, comestio illa, quæ fit ante prandium, ut a pueris, & ab intemperantibus. Suet. in Vitel. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispartiebat, in jentacula, & prandia, & cœnas, comessationesque. ¶ Latinis jentaculum vocabatur silatum, quod jejuni absorberent vinum sili conditum. Fest. Non tamen hæc perpetua jentaculi ratio fuit. ¶ Accipitur etiam pro ipso cibo, qui ante prandium sumitur. Mart. in Dist. ult. l. 14. Surgite, jam vendit pueris jentacula pistor.

Jentatio, onis, f. actus jentandi, jentaculum. Jul. Firmic. lib. 2. c. 10.

Jento, as, n. 1. far collazione, Ger. zu morgen essen, Gal. desjuner, Hisp. almorzar, ἀκρατίζομαι, aliquid ante prandium gusto. Varr. apud Non. c. 2. n. 440. Quod pulli jentent. Afran. ibid. Jentare nulla invitat.

Jerna. V. Juernia.

Jerusalem, Jerico. V. in lit. H.

Jesrael, f. indecl. Jezrael, Taracin, urbs Galilææ, in Tribu Issachar, in lim. Tribus Manasse. ¶ Item urbs sexta in octava parte Tribus Judæ, inter Jota, & Jucadam, apud Gelboe M. & Campum magnum Esdrelon.

JESUS, m. 4. Gesù, ישוע, Ger. Jesu, Gal. Jesus, Hisp. Jesus, Ἰησοῦς, Sospitator, servator, nomen sacrosanctum Filii Dei, & Salvatoris nostri, a ישע, Jesus, quod ישוע, Jalus, quia salvos fecit homines a peccatis ipsorum. ¶ Caret numero plurali. In gen. & dat. sing. desinit in u, non in us, & ui, ut cætera nomina quartæ declinationis.

Jete, f. 1. Jetæ, Jetas, Jato, castr. Siciliæ, in Valle Mazaræ, juxta Grimissum fl. non longe a Juliano, a Panormo 30. fere M.

I ANTE G.

Igĭtur, adunque, dunque, לכן, Germ. darumb, Gal. donc, Hisp. luego, pues, ἄραγε, τοιγαροῦν, collectiva, vel rationalis conjunctio est, ex præcedentibus conclusionem inferens, adhibeturque (ut inquit Valla) brevioribus conclusionibus. Cic. pro Lig. Habes igitur, Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum. ¶ Veteribus non tantum ergo notabat, sed etiam inde, postea, tum. Ter. Eun. Quid igitur faciam? Plaut. Amph. 1. 1. 54. Sin aliter sient animati, neque dent, quæ petat, se se igitur summa vi, virisque eorum oppidum expugnassere. ¶ Pro enim usurpat Plaut. Mostel. 5. 1. 55. Surge dum huc: est consulere igitur quiddam quod tecum volo. ¶ Ergo igitur, dixit Apul. cit. princ. l. 1. Milef.

Ignarius, a, um, qui ignem continet, ut ignarius lapis, pietra focaia. Marcell. Empir. cap. 23. nisi forte legendum est igniarius.

Ignarūris, e, idem quod ignarius. Plaut. Pers. Prol. v. 47. Æque ut mecum sitis ignarures.

Ignārus, a, um, o. 1. 2. ignorante, לא ידע, Ger. unwissenhafft, Gal. ignorant, Hisp. ignorante, ἀγνώς, nescius, inscius, indoctus, rudis, imperitus. Cic. Att. l. 5. Nec hercule unquam tandiu ignarus rerum mearum fui. Id. 1. de Or. Ignarusque sit faciundæ, ac poliendæ orationis. Plaut. Pseud. 4. 7. 61. Juxta cum ignarissimis. ¶ Item imprudens. Virg. 3. Æn. Aut quis te ignarum nostris Deus appulit oris? ¶ Item immemor. Virg. 1. Æn. Neque enim ignari sumus ante malorum. ¶ Sæpe passive sumitur pro ignoto, vel ignorato. Ovid. 7. Metam. Jamque aderat Theseus proles ignara parenti. Tacit. Ann. 12. cap. 11. Clementiamque ac justitiam quanto ignara barbaris, tanto toleratiora capesseret. Al. leg. ignota; alii, sed prave, ignorantiora. Senec. 3. de Ira, c. 2. Quibus agrestis vita est, circumscriptio ignara.

Ignāve, adv. pigramente, lentamente, Ger. faullich, Gal. lachement, Hisp. perezosamente, ῥᾳθύμως, lente, & segniter. Cic. 2. Tusc. c. 23. Ne quid abjecte, ne quid timide, ne quid ignave, ne quid serviliter, muliebriterve faciamus. Virg. 3. Georg. v. 465. Carpentem ignavius herbas.

Ignavesco, is, n. 3. ignavus fio. Tertull. de Anim. c. 43. Anima nec quiescit, nec ignavescit.

Ignavia, æ, f. pigrezza, dapocaggine, עצלה, Ger. faulheit, Gal. paresse, couardise, Hisp. pereza, ῥᾳθυμία, timiditas, tenuitas animi, vitium contrarium fortitudini, cum quod ratio aggredi fortiter suadet, id nos formido aggredi dissuadet, & ab audendo retinet. Cic. pro Rab. Atque ignaviam suam tenebrarum, ac parietum custodiis tegere. Id. 2. Invent. c. 54. Contraria sunt fortitudini ignavia, justitiæ injustitia. ¶ Translate, ignavia odoris, hoc est odor remissus, Plin. l. 12. c. 25.

Ignavio, is, a. 4. ignavum reddo. Accius apud Non. c. 2. n. 441. Sæpe ignavit fortem in spe expectatio. Obsoletum est.

Ignavio, onis, m. ignavus homo. Gell. l. 16. c. 14. ex Varr. Plac. Ubi ignaviones, qui nihil perficere possunt. Ita leg. Lips. at alii ignaviores.

Ignavĭtas, atis, f. idem ac ignavia. Justin. l. 43. c. 3. Ignavitate, & macie terræ. Sed alii leg. exiguitate.

Ignavĭter, adv. idem ac ignave. Hier. Cic. ad Att. l. 15. ep. 6. Quæris, an ego, cum omnes caleant, ignaviter aliquid faciam.

Ignāvus, a, um, o. 1. 2. vile, da poco, עצל, Germ. faul, Gall. lache, paresseux, Hisp. perezoso, ῥᾴθυμος, remissus, iners, qui non est industrius. Ducitur ab in, & navus, seu gnavus, quem ponunt Latini pro industrio, strenuo, diligenti, celeri. Virg. 4. Georg. Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent. idest inutile, & nullius artis. Cic. de Sen. Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavæ, somniculosæ senectutis. Liv. l. 5. c. 28. Fusos esse ab ignavissimo, & fugacissimo hoste. Sallust. in orat. Philippi cont. Lepid. Pejor, an ignavior sis, deliberari non potest. ¶ Ignavum etiam dicitur id, quod ignavos facit, ut ignavum frigus, ignavus dolor, &c. apud Ovid. 2. Metam. & Plin. l. 11. c. 18. ¶ Ignavi anni dicuntur, quos otiose transigimus. Ovid. 1. Amor. el. 15. v. 1. Quid mihi, livor edax, ignavos objicis annos? ¶ Ignavus succus est qui omnem vim amisit. Plin. l. 20. c. 18. Succus papaveris multum opio ignavior.

Ignefactus, a, um, adject. infocato. Theod. Priscian. l. 2. c. 28. Lapides ignefacti aceto extinguuntur.

Igneolus, a, um, adject. diminut. ab igneus. Prudent. Cathem. 3. v. 186. Oris opus, vigor igneolus non moritur.

Ignesco, scis, n. divenir di fuoco, בער, Ger. fewrig werden, Gal. s'embraser, Hisp. encenderse, πυρόομαι, ignitus fio, in ignem convertor. Cic. 2. de nat. Deor. c. 46. Ex quo eventurum nostri putant, ut ad extremum omnis mundus ignesceret. Virg. 9. Æn. v. 66. Rutulo muros, & castra tuenti ignescunt iræ, h.e. vehementer accenduntur. ¶ Ignescor pro ignesco, deponentis forma dixit Laber. apud Non. c. 7. n. 108.

Ignĕus, a, um, o. 1. 2. di fuoco, Germ. fewrig, Gall. de feu, Hisp. de fuego, πύρινος, quod in se habet vim ignis, vel quod ex igne est. Cic. de nat. Deor. Nam omne, quod est calidum, & igneum, cietur, & agitur motu suo. ¶ Igneus color, qui ignem imitatur. Plin. l. 8. c. 38. Arescitve in gemmas carbunculis similes, & igneo colore fulgentes. ¶ Translate, ignea virtus, h. e. divina, vehemens. Lucan. l. 9.

Ignia, n. 2. quædam vasorum fictilium vitia, quæ coquendo contrahuntur. Festus.

Igniarium, ii, n. 2. focile, battifuoco, Ger. fewrzeug, Gal. fusil, Hisp. eslavon de pedernal, πυρεῖον, idem ac ignitabulum, idest id, quo ignis elicitur. Plin. l. 16. c. 40. Calidæ morus, laurus, edera, & omnes e quibus igniaria fiunt. Exploratorum hoc usus in castris, pastorumque reperit, quoniam ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. Teritur ergo lignum ligno, ignemque concipit attritu. Hæc Plin.

Ignicolōrus, a, um, adject. di color di fuoco. Juvenc. in Matth. 26. v. 64. Sub nubibus ignicoloris.

Ignicŏmans, antis, adject. &

Ignicŏmus, a, um, adject. igneas comas habens. *Auson. epist. 7. v. 8.* Ignicomus Sol. *Avien. Prognost. Arat. v. 8.* calor ignicomantum Hausit stellarum.

Ignicŭlus, m. 2. [illegible], parvus ignis, dim. ab *ignis*. *Juven. Sat. 5.* Igniculum brumæ si tempore poscas. ¶ Per metaphoram dicitur de desiderio. *Cic. Treben. l. 15. Fam.* Quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui. ¶ Item sumitur pro signo, indicio, &c. *Cic. Att. l. 15.* Nonnullos interdum jacit igniculos viriles. ¶ Item pro incitamento, & stimulo quodam, quo accendimur, seu incitamur ad capessendam virtutem. *Cic. 3. Tusc.* Parvulos nobis dedit igniculos, quos celeriter malis moribus, opinionibusque depravatis sic restinguimus, ut nusquam naturæ lumen appareat.

Ignifer, a, um, *che porta fuoco*, πυρφόρος, ferens ignem. *Ovid. 2. Met.* Non tamen ignifero quisquam consistere in axe me valet excepto.

Ignifluus, a, um, quod igne fluit, ut Cavernæ ignifluæ, apud *Claud. de 3. Cons. Honor. v. 195.*

Ignigĕna, æ, m. in igne genitus. Epithetum est Bacchi, quia fulminis ictu genitus est. *Ovid. Met. 4. v. 12.* Ignigenamque, satumque iterum.

Ignigĕnus, a, um, ignem gignens. *Apulej. l. 7. Metam.* Quousque frustra pascemus ignigenum istum?

Ignio, is, a. 4. *infocare*, accendo, ignitum facio. *Prudent. Rom. 1077.* Acus minutas ingerunt fornacibus, His membra pergunt urere, ut ignivěrint.

Ignipes, edis, o. 3. *chi ha piedi di fuoco*, [illegible], igneos pedes habens. *Ovid. 4. Met.* Ignipedum vires expertus equorum.

Ignipotens, tis, m. *Vulcano*, [illegible], dictus est Vulcanus, quod ignis potestatem habeat. *Virg. 8. Æn.* Illam inter cædes pallentem morte futura fecerat Ignipotens, &c.

Ignis, is, m. 3. *fuoco*, אש, Ger. *fewer*, Gal. *feu*, Hisp. *fuego*, πῦρ, unum ex quatuor elementis, quasi ingenis, quia ex eo nihil gignitur, ut *Isid. l. 19. c. 6.* censet. *Cic. 3. Verr. c. 27.* Ligna, & sarmenta circumdare, ignem subjicere cœperunt. ¶ Translate accipitur pro amore. *Virg. 4. Æn.* Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. ¶ Interdum pro eo, vel ea, quam amamus, quod amantes amore veluti flagrent, & urantur. *Virg. 3. Ecl.* At mihi nunc se se ultro offert meus ignis Amyntas. ¶ Item pro ardore, & cupiditate animi. *Id. 2. Æn. v. 575.* Exarsere ignes animis. ¶ Subjicere ignem alicui, h. e. invidiæ materiam suggerere. *Cic. pro Rab. Post.* Et quamquam etiam ad innocentium periculum tempus illud exarserat, tamen cum odium non restinxeretis, huic ordini ignem novum subjici non sivistis. ¶ In ablat. facit *igne*, & *igni*, ut passim legitur apud *Poet.* ¶ Ignis lambens, ignis fatuus, meteora sunt. V. *Virg. 2. Æn. v. 682.* & *Plin. lib. 36. c. 27.* &c. ¶ Ignes astrorum, h. e. splendores. *Virg. 3. Æn.* ¶ Ignis sacer, morbus est, quem alio nomine *ignem S. Antonii* vocant, *erisipila*. Plura ejus sunt genera, quæ V. apud *Plin. l. 26. cap. 11.* &c. *Virg. 3. Georg. ad fin.* contactos artus sacer ignis edebat. Ubi *Serv.* sacrum ignem exponit [illegible]: quem reprehendit *Mercurial. l. 4. var. lect. c. 9.* quod [illegible] idem sit ac epilepsia, ignis vero sacer apud Latinos sit, qui a Plin. *Zoster* & *Circinus*, a Scribonio *Zona*, ab Arabibus *Formica*, a Græcis denique *Herpes* appellatur. V. *Taubman. ad loc. cit. Virg.*

Ignispicium, n. 2. *l'arte dell' indovinare dal fuoco*, [illegible], divinationis genus, quod ab ignis inspectione sumebatur. *Plin. l. 7. c. 56.* Aruspicium Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia avium Tiresias Thebanus invenit.

Ignitabŭlum, n. 2. [illegible], ignarium, ignis receptaculum, lignum, quod altero ligno atteritur, ut ignem concipiat. *Fest.* ¶ Ignitabula in Delo ins. inventa sunt, quæ idcirco inter alia nomina etiam Pyrpole dicta est. *Solin. c. 18.*

Ignitulus, a, um, adject. diminut. ab ignitus. *Tertull. l. 1. ad Nation. c. 10.* Mercurius in calvitio pennatulus, in caduceo ignitulus.

Ignitus, a, um, *infocato*, Gal. *embrasé*, *ardent*, Hisp. *encendido*, [illegible], accensus, candens, partic. ab *ignio*, ut ferrum ignitum. *Seton. l. 1. ep. 31.* Igniti dentis morsu. *Gell. l. 17. c. 8.* Vinum natura ignitius.

Ignivŏmus, a, 1. 2. *che vomita fuoco*, πυρσοβόλος, ignem vomens. *Lactant. in Car. de Resurrect. Dom.* Altius ignivomum Solem cœli orbita ducit. Alii hoc carmen non Lactantio, sed Venantio tribuunt.

Ignobilis, le, o. 3. *ignobile*, *vile*, ἀγνωστος, ignotus, incognitus, cui contrarium est nobilis. *Cic. 3. Tusc.* Quod inglorius sit, atque ignobilis ad supremum diem perventurus. ¶ Item vilis, abjectus in contemptum. *Cic. in Bruto.* Eodem tempore Athenis apud Demetrium Syrum veterem, & non ignobilem dicendi magistrum studiose exerceri solebam. ¶ Item obscuris ortus parentibus, infimo loco natus, *ignobile*, δυσγενής, [illegible]. *Cic. 7. Verr.* Quo in oppido non sit ex aliqua familia non ignobili delecta ad libidinem mulier esset. ¶ Apud Romanos ignobiles erant, qui omnino imaginibus carebant, i. e. qui in ea familia nati erant, in qua Curules Magistratus nunquam extiterant, nec ipsi aliquem hujus generis Magistratum gesserant. *Sigon. de antiq. jure C. R. l. 2. c. 20.* Talis fuit gens Flavia. *Suet. in Vesp.* ¶ Alii ignobiles erant, quia Magistratus Curules obtinere non poterant, ut libertini, & filii libertinorum: alii, quia non petebant, ut patet de T. Pomponio Attico, de majoribus Serv. Sulpitii, Ciceronis, Octaviani Augusti, & aliis. *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. c. 3.* ¶ Ignobiles non iidem erant, ac plebeji. Nam etiam patricii aliqui erant ignobiles, & multi plebeji nobiles erant. Nobilitas enim non in claritate sanguinis, sed in imaginibus posita fuit, sive in Magistratibus Curulibus, qui etiam Plebejo Ordini patebant. *Sigon. l. 2. c. 20.* ¶ Comparat. *ignobilior*, superlat. *ignobilissimus*. *Plin. l. 23. c. 1.* Innocentius jam est, quodcumque & ignobilius. *Id. l. 35. c. 4.* Ignobilissimos alioquin senatus spectat.

Ignobilitas, atis, f. 3. *ignobilità*, *umiltà*, Germ. *unachtsame*, Gal. *basse condition*, Hisp. *baxo linage*, δυσγένεια, humilitas, obscuritas, conditio, atque fortuna hominum infimorum. *Cic. 5. Tusc.* Num igitur ignobilitas, aut humilitas, aut etiam popularis offensio sapientem beatum esse prohibebit? *Id. pro Mur. c. 8.* Multis viris fortibus ne ignobilitas generis objiceretur.

Ignobiliter, adv. *ignobilmente*. *Solin. c. ult.* Ædes ignobiliter fastigiatæ.

Ignominĭa, æ, f. 1. *infamia*, *vituperio*, *vergogna*, *biasmo*, [illegible], Ger. *schmach*, Gal. *honte*, Hisp. *infamia*, *ignominia*, ἀτιμία, [illegible], nominis nota, infamia, dedecus, probrum, ex *in*, & *nomen*, quasi boni nominis privatio. *Cic. 4. de Rep.* Itaque cum omnis ea judicatio versetur tantummodo in nomine, animadversio illa ignominia dicta est. ¶ Ignominia notare, *infamare*. *Cic. Philip. 7. c. 9.* ¶ Differt ignominia ab infamia, in eo, quod ignominia imponitur ab eo tantum, qui animadversione notare potest, infamia vero ex multorum sermone nascitur. Præterea ignominia minus est quam infamia, quia ignominiosi non fuat infames. V. *JCtos.*

Ignominio, as, a. 1. *far vergogna*, *far vituperio*, [illegible], Germ. *schmaben*, Gal. *diffamer*, *deshonorer*, Hispan. *afrentar*, *hazer ignominia*, [illegible], ignominia afficio, apud recentiores. *Gel. l. 9. cap. ult.* al. *l. 8.* Quibus modis ignominiatus, tractatusque sit a C. Cæsare Laberius poeta. Sunt tamen qui contendunt, hæc verba *Gellii* non esse.

Ignominiōse, adv. *vergognosamente*, *con infamia*, Ger. *schmaehlich*, Gal. *ignominieusement*, Hisp. *ignominiosamente*, [illegible], cum ignominia, & dedecore. *Arnob. l. 4.* Ignominiosius tractari. *Eutrop. l. 4. c. 20.* Ignominiose turpare. *Oros. l. 7. c. 7.* Ignominiosissime fugere.

Ignominiōsus, a, um, *vituperato*, *svergognato*, [illegible], Ger. *schändlich*, Gal. *ignominieux*, Hisp. *ignominioso*, ἄτιμος, notatus infamia. *Quinct. l. 7. c. 2.* Exul enim eras, & ignominiosus. ¶ Accipitur & pro eo, quod affert ignominiam. *Liv. l. 3. c. 23.* Hos ignominiosa fuga domum se recipientes Romanus Consul Algido consecutus ad unum omnes occidit. *Tertull. Apol. c. 15.* Ignominiosissimum caput.

Ignorabĭlis, le, o. 3. *incognito*, ἄγνωστος, quod non cognoscitur, vel quod facile ignorari potest. *Cic. 2. de Inv.* Quod levius, facilius, non ignorabile, non fortuitum, non necessarium fuerit. *Gell. l. 9. c. 12.* Alterum autem illud ignorabilius obscuriusque est.

Ignorabilĭter, adverb. cum ignoratione. *Apul. 3. Metam.* Luminis ignorabiliter literatis.

Ignorantĭa, æ, f. 1. *ignoranza*, ἄγνοια, ignoratio, inscitia. *Cic. pro Flacco c. 20.* Ubi adolescentes nihil possent discere, nisi ignorantiam literarum. ¶ Aliqui ignorantiam ab ignoratione conantur distinguere, sed nihil certi afferunt. ¶ Inter ignorantiam, & imprudentiam *Donatus in Terent. Eun. 1. 2. 56.* hoc discrimen statuit, quod imprudentia sit per se, ignorantia, seu ignoratio per alios.

Ignorantior. V. Ignarus.

Ignoratĭo, onis, f. 3. *ignoranza*, ἄγνοια, actus ignorandi, ignorantia, inscitia. *Cic. 2. de Div.* Causarum enim ignoratio in re nova mirationem facit, eadem ignoratio si in rebus usitatis fit, non miramur. *Id. pro Cluent.* Quod erat odium, Dii immortales? quæ superbia? quanta ignoratio sui?

Ignorātus, a, um, adiect. ex particip. *ignoto*, ignotus, non cognitus. *Sallust. Jug. c. 54.* Nocturnis, & aviis itineribus ignoratus Romanos aggreditur. *Cic. 5. Tusc. c. 23.* Cujus ego ignoratum ab Syracusanis indagavi sepulcrum.

Ignoro, as, avi, atum, a. 1. *non sapere*, לא ידע, Germ. *nichtwissen*, Gall. *ignorer*, Hisp. *ignorar*, ἀγνοέω, nescio, non cognosco, non cognitum habeo, parum exploratum, & perspectum habeo, ab ignarus. *Cic. pro Mil.* An vero tu solus ignoras? tu hospes in hac urbe versaris? tuæ peregrinantur aures? *Ovid. 1. Trist. el. 4.* Ignoraretur forsitan ista fides. *Ter. Heaut. 1. 1. 52.* Erras, si id credis, & me ignoras, Clinia. *Id. Phorm. 2. 3. 10.* Quia egens relicta est misera, ignoratur parens. h. e. non agnoscitur, ignoratque fingitur.

Ignoscens, entis, o. 3. *che facilmente perdona*, qui facile condonat, & ignoscit. *Ter. Heaut. 4. 1. 32.* Te obsecro, quanto tuus est animus natu gravior, ignoscentior ut meæ stultitiæ justitia tua sit aliquid præsidii.

Ignoscentia, æ, f. 1. *perdono*, מחילה, Germ. *verzeihung*, Gal. *pardon*, Hisp. *perdon*, συγγνώμη, condonatio peccati. *Gell. l. 7. c. 3.* Ignoscentias utiles esse rebus humanis docet.

Ignoscibilis, le, o. 3. *veniale*, συγγνωστός, venia dignus. *Gell. l. 13. cap. 22.* De multo jam usu ignoscibilis est.

Ignosco, scis, vi, tum, n. 3. *perdonare*, מחל, Ger. *verzeihen*, Gal. *pardonner*, Hisp. *perdonar*, συγγνώμην ἔχω, est parcere, veniam dare, excusatum habere, ab *in*, partic. priv. & *gnosco*. Est tertii ordinis neutrorum. Quod si accusativum exprimere necesse sit, ad verbum *condono*, vel *remitto*, vel alia confugiendum est. *Cic. in Pom.* Tamen ignoscas, velim, huic festinationi meæ. ¶ Sed tamen accusativum communem, ut alia verba, non respuit. *Cic. in Phil.* Hoc ignoscant Dii immortales, velim, & Populo Romano, & huic Ordini. ¶ Invenitur etiam cum accusat. non communi. *Plaut. Amph. 1. 1. 101.* Orant, ignoscamus peccatum suum. *Propert. l. 2. el. 2. v. 55.* Jupiter, ignosce pristina furta tua. Alii legunt *ignoro*. ¶ Usurpatur sæpe impersonaliter. *Cic. de Inv.* Quibus in simili excusatione non sit ignotum. ¶ Etiam impersonaliter finite. *Cic. ad Att.* Est, quod a te mihi ignosci pervelim. ¶ Reperitur etiam in significatione ignorandi, non intelligendi. *Lact. l. 5.* Tum quid legerint, ignoverunt. *Gell. l. 1. c. 3.* Contra patriam (inquit Cicero) arma pro amico sumenda non sunt, hoc profecto nemo ignovit. Alii leg. *ignoravit*. ¶ Aliqui addunt, a veteribus usurpatum fuisse pro valde noscere, & discere. *Varro*, Adeste, adeste, quæ feramque, ignoscite, domum ut feratis e theatro literas. *Voss.* tamen legit *ignoscite*: alii *agnoscite*. ¶ Particip. futuri *ignoturus* affert ex *Cic. Priscian. l. 10.* Legitur & *ignosciturus*, sed obsoletum est. ¶ Particip. passiv. *ignoscendus*. *Macrob. l. 2. Sat. c. 13.* Sed hæc & alia ignoscenda Virgilio.

Ignotitĭa, æ, f. ignorantia. *Gell. l. 16. c. 13.* Jura, quibus uti per ignotitiam non queunt. Ita legit ex MSS. *Pareus in Lex. Crit.* Vulgo legitur *ignorantiam*.

Ignōtus, a, um, o. 1. 2. *incognito*, *non conosciuto*, לא ידוע, Ger. *unbekant*, Gal. *inconnu*, Hisp. *no conocido*, ἄγνωστος, incognitus, idest, qui ignoratur, partic. ab ignosco, quo notat ignorare, non intelligere. *Virg. 3. Æn.* Ignoti nova forma viri. ¶ Interdum active ponitur pro eo, qui non novit. *Cic. ep. 22. l. 5. Fam.* Simulacra corporis ignotis nota faciebant. *Nepos Agesil. c. 8.* Ignoti faciem ejus cum intuerentur, contemnebant: qui autem virtutes ejus noverant, non poterant admirari satis. Adde *Curt. l. 5. c. 12.* ¶ Habet etiam suos gradus. *Liv. l. 5. c. 32.* Longinqua, eoque ignotior gens erat. *Cic. pro Flacc. c. 17.* Dubitatis, quin ab hoc ignotissimo Phryge nobilissimum civem vindicetis.

Iguvĭum, n. 2. Iginium, postea Eugubium, *Gubio*, urbs Umbriæ, Ducatus Urbini, in amœna planitie. Pop. Iguvini, Iguvini, Iguini.

I ANTE L.

Il Il, vox balbutientis, & verba proferre conantis. *Plaut. Trinum. 4. 2. 62.* V. ibi *Taubm.*

Ila V. Illa.

Ile, is, n. 3. idem ac ilia. *Voss. Serv. ad Virg. ecl. 7.* & omnes Medici. Sed *Plin. l. 11. c. 37.* est ἔντερον, primum intestinum, immediate ventriculo adhærens, per quod cibus labitur e ventriculo in alvum. Assert autem, in homine, & ove lactes, in cæteris ile nominari. In Onomatico vetere scriptum est, Ile, κῶλον. Colon vero est ex crassis intestinis, quintum ordine inter intestina.

Ilĕon. V. Ileum.

Ilĕos, vel Ileus, m. 2. εἰλεός, volvulus, chordapsus, passio iliaca, dolor acerbissimus intestini ilei, seu subtilis, vel etiam secundum nonnullos cæci, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, subsequente etiam rejectione fæcum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænosa, aut alia graviore solutione continui dictæ partis per sanguinis motum impeditum oborta, intestinorum motum peristalticum invertente. V. *Plin. l. 30. c. 7. & Cels. l. 4. c. 13.*

Ileōsus. V. Iliosus.

Ilercaō-

Ilercaónes, m. 3. Ilercaonenses, Illurgavonenses, pop. Hisp. Tarr. ubi nunc pars Cataloniæ prov. trans Iberum, & pars Sept. R. Valentiæ. Habebant Sedetanos, & Edetanos ad Occ. Eorum urbes Dertosa, & Carthago vetus.

Ilerda, f. 1. *Lerida*, Hisp. *Lleida*, urbs Cataloniæ, ad Secorim fl. permunita. *Luc. l. 4. c. 33.*

Ilergētes, m. 3. pop. Hisp. cit. circa Ilerdam urb. quorum oppida Ilerda, & Osca, urbes Burtina, Bergidum, Bergusia, Celsa.

Ilex, icis, f. *leccio*, πρῖνος, arbor glandifera, magnitudine roboris, folio aculeato, lævi cortice. *Gell. l. 5. c. 6.* Civica corona fit e fronde quernа: etiam ex ilice, quod genus superiori proximum est. *Virg. Ecl. 7.* sub arguta consederat ilice.

Ilia, ilium, n. 3. *i fianchi*, λαγών, κενεών, cavitates laterales hypogastrii, seu, quod idem est, laterum mollitudines, & inanitates, quæ præcordiis subsunt, & respiratione maxime concutiuntur, in quibus mesenterium, & tenuia intestina continentur. Aliqui ilia accipiunt totam illam alvi cavitatem, quæ a costis ad ossa ilii, seu ad pubem subtenditur. *Cels. l. 4. c. 1.* definit ilia partes corporis, quæ inter coxas, & pubem in imo ventre positæ sunt. *Plin. l. 11. c. 37.* Ilia appellat arterias quasdam, quæ inter vesicam, & alvum sitæ tendunt ad pubem. *Pers. Sat. 4. v. 43.* Ilia subter cæcum vulnus habes. ¶ Ilia, orum, n. 2. ossa innominata, quæ ossi sacro adjacent ad latus, & per cartilagines junguntur, quæ tria sunt, & conjunctim sumpta carent nomine proprio, sed divisim accepta appellantur ilium, os pubis, & ischium. *Cels. l. 4. c. 1.* Deinde super rectum intestinum progressa iliis fœminæ latera sua innectit. Al. leg. *ilibus*: alii *ilios* retinent, & tamen de ilibus intelligunt, ut hæc vox uno sensu sit 2. & 3. declin. ¶ *Virg. Ecl. 7. v. 26.* Invidia rumpantur ut ilia Codro. h. e. adeo Codrus invidendo tabescat, ut ei ilia rumpantur. Adde *Cic. in Vatin. c. 4.* Ilia ducere est anhelantium, & præ fatigatione crebro respirantium. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 9.* Sic ilia trahere, apud *Plin. l. 26. c. 6.*

Ilia, æ, alio nomine Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, Romuli, & Remi mater. *Virg. 1. Æn. 278.* Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem. V. Rhea.

Iliăcus, a, um, *Trojano*, quod est ex Ilio urbe, quod ad Trojam spectat. *Virg. 1. Æn.* Me ne Iliacis occumbere campis non potuisse?

Iliădes, æ, patronym. filius Iliæ, seu Rheæ. *Ovid. 3. Amor. eleg. 4. v. 40.* Romulus Iliades, Iliadesque Remus.

Ilĭas, adis, f. 3. Ἰλιάς, Homeri opus clarissimum, omnium, quotquot unquam extiterunt, Poetarum scriptis citra controversiam prælatum, quo bellum Trojanum descripsit, ab urbe Ilio, quæ fuit primaria Troadis, circa quam bellum gestum est. Poema est in primis prolixum, 24. continens volumina. Hinc factum est, ut, cum opus aliquod valde prolixum indicare volumus, dicamus, id Iliade prolixius esse. In hoc opere nullum mali genus est, quod non recenseatur. Hinc prov. *Ilias malorum*, Ἰλιὰς κακῶν, pro ingenti calamitate, vel pro multitudine ærumnarum. *Cic. Att. l. 8. ep. 11.* Non possum enim secus vaticinari: tanta impendet malorum Ilias. ¶ *Ovid. l. 3. de Ar. am. v. 413.* quis nosset Homerum, Ilias æternum si latuisset opus?

Ilĭas, adis, f. adject. ab Ilio, mulier Trojana. *Virg. 3. Æn. v. 65.* Et circum Iliades crinem de more solutæ.

Ilĭcet, adv. *subito*, פתאום, Ger. *einstzwege*, Gal. *soudain*, Hisp. *luego*, παραχρῆμα, statim, confestim, ex *ire licet*, per sync. ut scilicet ex *scire licet*, videlicet ex *videre licet*. Nam apud Romanos præco hanc vocem usurpabat, ad finem rei significandum, ut *Actum est*, in sacrificiis, in dimittendo Senatu, in dimittendis judicibus de consilio, & hujusmodi. *Donat. in Phorm. a. 1. sc. 4. Serv. in 2. Æn.* Hac etiam voce præfica in funeribus, cadavere ululato, cæterisque rite peractis utebatur. *Serv. in 6. Æn.* Quia igitur hac voce pronuntiata cito discedebatur, inde usurpari cœpta est pro cito, celeriter, statim, confestim. Male autem quidam *illicet* scribunt geminato *l*. Nam quod ajunt *e* vocis *ire* extrito relinqui *irlicet*, sed *r* sequente *l*, mutari in *l*, ut fit in *pellicio*, *pellego*, *intelligo*, & aliis, id nihil ad rem facit, quia in *ilicet* non est mutatio, sed totius syllabæ syncope, ut fit in *scilicet*, & *videlicet*, ubi eadem syllaba *re* eliditur. *Virg. 2. Æn.* Ilicet ignis edax summa ad fastigia tecti volvitur. ¶ Videtur etiam esse adverbium affirmantis. *Plaut. Epid.* Ilicet ut vadimonium mihi hic ultro facit. *Id. Curc.* Ilicet pariter hos perire amando video. ¶ *Fest.* ilicet exponit sine dubio.

Ilicētum, ti, n. *lecceto*, πρινών, locus ilicibus consitus. *Mart. lib. 12. epigr. 18.* E cathedra surgentem locus excipit superba vicini strue cultus iliceti.

Ilicĕus, a, um, *di elce*, πρίνινος, quod est materiatum ex ilice. *Stat. l. 6. Theb. v. 101.* Ornique, iliceæque trabes.

Ilienses, m. 3. populi Sardiniæ, circa mediam Insulam, quorum tractus *Ilena*.

Iliensis, se, o. 3. quod ad Ilium spectat. *Sueton. Tiber. c. 52.* Iliensibus legatis paulo serius consolantibus, se quoque respondit vicem eorum dolere, quod egregium civem Hectorem amisissent.

Ilignĕus, a, um, *di elce*, πρίνινος, idem quod iliceus. *Col. l. 11. c. 2.* Iligneam frondem bubus recte præbebimus.

Ilignus, a, um, idem ac iligneus. *Ter. Adel. 4. 2. 46.* Lectulos ilignis pedibus faciundos. *Al. legunt* iligneis. *Virg. 3. Georg. v. 330.* Currentem ilignis potare canalibus undam.

Iliŏna, æ, f. Hecuba Priami uxor, apud *Horat. l. 2. Sat. 3.*

Iliŏne, f. 1. maxima filiarum Priami, & Hecubæ, uxor Polymnestoris Regis Bistoniæ, vel Pallenes, in Thracia. *Virg. 1. Æn.*

Ilioneus, m. 2. Ἰλιονεύς, Trojanus vir, fil. Phorbantis, eloquentia excellens, qui deleto Ilio cum Ænea fugit, & naufragio in Africam delatus, cum Didone loqui pro Trojanis fingitur. *Virg. 1. Æn.*

Ilios, fem. g. pro Ilio urbe, apud *Horat. l. 4. od. 9.* Non semel Ilios vexata. Et apud *Ovid. 14. Met.* postquam alta cremata est Ilios.

Iliŏsus, a, um, qui ex ilibus laborat, quod morbi genus Græci λαγονικὸν *Plin. l. 22. c. 4.* ¶ Sunt qui legunt *ileosus*, & ducunt ab *ileos*.

Ilissus, m. 2. fl. Atticæ, cum opp. cognom. qui per fines Atheniensium fluit, ipsas Athenas ex adverso Cephisi alluit, mari ad Pyræum excipitur. ¶ Item fl. Imbri ins.

Ilithyĭa, f. 1. Diana, Juno Lucina, Dea, quæ parientibus assistere putabatur. *Ovid. 9. Met. v. 283.* Præpositam timidis parientibus Ilithyiam. *Horat. carm. sæc.* Lenis Ilithyia tuere matres, Græce scribitur Εἰλείθυια; ex quo colligitur esse vocem quadrisyllabam, & versum Ovidii allatum esse spondaicum.

Iliturgis, Illiturgis, Iliturgi, Ilurgis, *Liecor*, al. *Andujar el viejo*, urbs Hisp. Bœticæ, quæ *Plinio* Forum Julium cognominatur, in Vandalia, apud Bœtim fl. Eversa fuit a Scipione una cum Castulone, quod ad Pœnos defecissent. Aliis est *Jaen*, al. *Aldea del Rio*.

Ilium, ii, n. 2. primum ossium innominatorum, inde dictum, quod ilia, seu cavitatem alvi continet, & intestinum ileum recipit. *Barthol. l. 4. Anat. c. 16. Marullus Mimographus* apud *Serv.* æquivoce, & joci gratia: Tu Hectorem imitaris, ab Ilio nunquam recedis. h. e. a ventre, & abdomine.

Ilĭum, ii, n. 2. urbs Troadis, *Troja*, a Dardano condita, ab Ilo rege & augmentum, & nomen accepit: proprieque dicitur ipsa Trojana civitas, nam Troja regionem significat, licet & pro Ilio sæpe usurpetur. *Virg. 3. Æn. v. 3.* ceciditque superbum Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troja. *Id. 1. Æn. v. 72.* Ilium in Italiam portans. V. Troja.

Ilius, a, um, idem ac Iliacus, seu Trojanus. *Virg. 9. Æn. v. 285.* Quam miseram tenuit non Ilia tellus. *Id. Æn. 1. v. 272.* dum res stetit Ilia regno.

Illa, vel ila, æ, f. 1. diminut. ab ina, quæ pars chartæ est tenuissima. *Festus.*

Illa, adverb. pro illac, *per quel luogo*. *Tac. Hist. l. 3. c. 8.* Ne pervium illa Germanicis exercitibus foret. *Id. Ann. 2. c. 17.* Incubueratque sagittariis, illa rupturus.

Illabefactus, a, um, adject. non labefactus, *incorrotto*, *non guasto*, *non destrutto*, ἀδιάφθορος. *Ovid. de Pont. l. 4. ep. 8. v. 10.* Quæ semper maneant illabefacta precor.

Illābor, eris, apsus sum, d. 3. *cadere*, *scorrere*, נפל, Ger. *hinein fallen*, Gall. *se couler*, *couler dedans*, Hisp. *deslizarse*, *resvalar*, εἰσολισθαίνω, ὑπεισρέω, incido, influo. *Plin. l. 5. c. 29.* Ad decimum a Mileto stadium lenis illabitur mari. *Cic. 2. de nat. Deor.* In stomachum primo illabuntur ea, quæ accepta sunt ore. *Id. 1. Fin. c. 11.* Si ea sola voluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicam, & ad eos cum suavitate afflueret, & illaberetur.

Illaborātus, a, um, ἀκατέργαστος, quod sine labore, & diligentia confectum est. *Quinctil. l. 10. c. 3.* Tum interim hæc omnia, quæ vix singula quisquam intensissima cura consequi posset, fluunt illaborata. *Sen. epist. 90.* Terra illaborata. h. e. aratro non culta.

Illabōro, as, avi, atum, a. 1. in re laboro, ut præposit. *in* epitatica sit, non privativa, ἐγκαμάζομαι. *Tac. de Germ. ad fin.* Venari beatius arbitrantur, quam ingemere agris, illaborare domibus.

Illac, *per quel luogo*, Ger. *da durch*, Gal. *par là*, Hisp. *por allá*, ἐκεῖ, ἐκεῖσε, adv. motus per locum. *Cic. Att.* Non illac me transiturum puto.

Illacerabĭlis, le, adject. qui lacerari non potest. *Silius l. 5. v. 137.* Spolium, quod rege superbus Bojorum cæso capiti illacerabile victor aptarat.

Illacessītus, a, um, adject. non lacessitus, *non provocato*. *Tac. Agric. c. 20.* Ut nulla Britanniæ nova pars illacessita transierit.

Illacrymabilis, & le, o. 3. *che non si muove a pietà*, *crudele*, ἄδακρυς, inexorabilis, qui tam durus est, ut ad lacrymas, aut ad misericordiam commoveri non possit. *Horat. l. 2. Carm. od. 14.* Non si trecenis, quotquot eunt dies, amice, places illacrymabilem Plutona tauris. *Id. l. 4. od. 9.* Sed omnes illacrymabiles Urgentur, ignotique longa nocte. h. e. lacrymis non decorati. *non compianti*.

Illacrymo, as, n. 1. & illacrymor, aris, d. 1. ἐπιδακρύω, idem fere quod lacrymo. *Liv. l. 25.* Illacrymasse dicitur partim gaudio, &c. ¶ Illacrymare morti, vel errori alicujus, est propter ejus mortem, vel errorem lacrymas emittere. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quid dicam de Socrate? cujus morti illacrymari soleo Platonem legens. *Liv. 10. bel. Mac.* Qui morti innocentis, qui meo infelici errori unus illacrymasti. ¶ Dicitur & de rebus insensibilibus pro exudare, seu humorem emittere. *Virg. 2. Georg.* Illacrymat mœstum templis ebur, æraque sudant.

Illactĕnus, adverb. *fino a quel segno*, *o luogo*. *Gel. l. 16. c. 19.* Precum ejus commiseratum illactenus, ut ei necem afferre temperarent. Alii leg. *Illatenus*.

Illæc, illa hæc. *Ter. Adel. 3. 4. 58.* Nimia illæc licentia.

Illæsibĭlis, le, adject. qui lædi non potest. *Lactant. de Ira Dei*, c. 17. Ira in Deo esse non potest, quia illæsibilis est.

Illæsus, a, um, o. 1. 2. *non offeso*, Germ. *unverletzt*, Gal. *sans blessures*, *sain*, & *entier*, Hisp. *no ofendido*, ἀβλαβής, non læsus, partic. ab *illædor*, quod ab *in*, & *lædor*. *Plin. l. 15. c. 30.* Gallinam conspicui candoris sedenti aquila ex alto abjecit in gremium illæsam.

Illætabĭlis, & le, o. 3. *tristo*, *malinconioso*, ἄχαρις, non lætus, injucundus, tristis. *Virg. 3. Æn.* Hinc Drepani me portus, & illætabilis ora accipit.

Illævigātus, a, um, adject. non lævigatus, ut illævigatus sonus. h. e. inconditus, apud *Diomed. l. 3.*

Illapsus, us, m. actus illabendi, influxus, εἴσρους. *Col. l. 2. c. 2.* Ne præcludatur humoris illapsu, atque exitu.

Illapsus, a, um, partic. ab illabor. *Cic. 2. Leg. c. 15.* Pernicies illapsa civium animos. *Virg. 2. Æn. v. 377.* Sensit medios illapsus in hostes. *Horat. l. 2. od. 17.* Me truncus illapsus cerebro Sustulerat, nisi, &c.

Illaqueātus, a, um, adject. *allacciato*. *Cic. de Arusp. resp. c. 4.* Illaqueatus jam omnium legum periculis.

Illaquĕo, as, a. 1. *allacciare*, לכד, Ger. *verstricken*, Gal. *enlacer*, Hisp. *enlazar*, ἐμπαγιδεύω, laqueo constringo. *Prudent. Cathem. 3. v. 41.* Callidus illaqueat volucres, aut pedicis dolus, aut maculis.

Illatabĭlis, le, adject. *che non ha larghezza*, ἀπλατής. *Gell. l. 1. c. 20.* Euclides, γραμμή, inquit, ἐστὶ μῆκος ἀπλατές: quod exprimere uno verbo Latino non queas, nisi audeas dicere illatabile.

Illatenus, V. Illactenus.

Illatĕbra, æ, f. locus, ubi celari nihil potest. *Plaut.* apud *Macrob. Satur. 3. c. 16.* Cujus ego latus illatebras reddam meis dentibus, & manibus. h. e. Discerpam, lacerabo.

Illatĕbro, as, a. 1. *ascondere dentro*, טמן, Ger. *verbergen*, *verstoßen*, Gal. *cacher*, Hisp. *esconder dentro*, ἐγκατακρύπτω, in latebris abscondo, intus abscondo. *Gel. l. 17. c. 2.* ex 5. *Annal. Q. Claudii.* Arma plerique abjiciunt, atque inermes illatebrant se se.

Illatio, onis, f. actus inferendi, *il portar dentro*, εἰσφορά. *Ulp. l. 2. ff. de Relig. & sumpt. Fun.* De ea illatione Prætor sensit. ¶ Item solutio tributorum, apud *Cassiod. l. 2. epist. 16.* ¶ A Philosophis illatio dicitur conclusio syllogismi, *illazione*. *Apul. l. 3. de dogm. Plat.* Dico illationem, vel illativum rogamentum, quod acceptionibus colligitur, & infertur.

Illatīvus, a, um, adject. inferens, aut concludens, ut illativum rogamentum, V. in Illatio.

Illātro, as, n. 1. latro, vel intus latro. *Sil. l. 13. v. 845.* Illatrat jejunis faucibus Orcus. Adde *Lucan. l. 6. v. 729.*

Illātus, a, um, adject. ex particip. ab infero, ers, *portato dentro*, εἰσφερόμενος. *Curt. l. 8. c. 2.* Interiora, nisi lumine illato, obscura sunt. *Id. l. 8. c. 1.* Parmenionis cum honore mentio illata.

Illaudabĭlis, le, o. 3. *indegno di lode*, ἀνεγκωμίαστος, quod non est dignum, ut laudetur. *Stat. 5. Syl.* Carmen illaudabile fundere. Adde *Gel. l. 2. c. 6.*

Illaudātus, a, um, o. 1. 2. idem ac illaudabilis. *Virg. 3. Georg.* Aut illaudati nescit Busiridis aras.

Illautus, V. Illotus.

Ille, illa, illud, *quello*, *colui*, הוא הזה, Ger. *der*, *diser*, *das*; Gal. *celuy*, *cette*,

cotto, *esta*, Hisp. *aquel*, *aquella*, *aquello*, ἐκεῖνος, pronomen demonstrativum tertiam designans personam, tam a loquente, quam ab audiente remotam. *Cic. 1. de Or.* Qui cum illis una ipsum illum Carneadem diligentius audierat. ¶ Interdum in oratione usurpatur cum emphasi, & vehementiæ gratia. *Cic. pro L. Man.* Ut ex eodem Ponto Medea illa quondam profugisse dicitur. ¶ Interdum ponitur ad majorem expressionem, & jungitur cum alio pronomine, vel cum adjectivo *alter*, vel cum conjunctione *quidem*. *Cic. ad Att.* Ego ille ipse vindex æris alieni, &c. *Id. pro Marc.* Ipsa illa rerum humanarum domina fortuna. *Id. in Catil.* Fuit illa ista quondam in hac Rep. virtus. *Id. 2. de Orat.* Illud alterum genus temporibus, & locis definiunt. *Id. in Fam.* Præter rumores de oppresso Dolabella satis illos quidem constantes, sed adhuc sine auctore. ¶ *Illa* pro *illius* habet *Lucret. l. 4. v. 1076.* Et pro *illi*, in dat. sing. *Plaut. in Pseud. & in Mil.*

Illecebræ, arum, f. 1. blanditiæ, incitamentum, blandimentum, lenocinium, *allettamenti*, *carezze*, Ger. *anreitzungen*, Gal. *allechement*, Hisp. *halagos*, θέλγητρα, ἐπαγωγαί, ab alliciendo. Sumitur autem hoc nomen & in bonam, & in malam partem. *Cic. 6. de Rep.* Suis te oportet illecebris ipsa virtus trahat ad verum decus. *Id. pro Cæl.* Erant apud illum illecebræ libidinum multæ. ¶ Legitur etiam in singulari numero illecebra. *Cic. pro Mil.* Quis ignorat, maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem? Adde *Gel. Plaut. & Liv. l. 10. c. 4.*

Illecebrōse, adv. cum illecebris. *Plaut. Mil. 3. 2. 36.* Hui! illecebrose. *Ammian. l. 3. c. 19.* Hæc ita illecebrosius, atque inhumanius agi, loquebatur rumor.

Illecebrōsus, a, um, θελκτήριος, ἐπαγωγός, quod blandimentis hominem illicit, *allettativo*. *Ammian. l. 30. c. 4.* Illecebrosis insidiis ambire. *Plaut. Bacch. 1. 2. 55.* Istoc illecebrosius fieri nihil potest.

Illectamentum, i, n. *allettamento*. *Apul. Apol.* Illectamentis captus.

Illectatio, onis, f. illectamentum. *Gel. l. 18. c. 2.* Demulcentes eum jucundis sermonum illectationibus.

Illectus, a, um, *allettato*, δελεασθείς, invitatus, partic. ab illicior. *Cic. 4. Tusc. c. 6.* Cum libido ad id, quod bonum videtur, illecta, & inflammata rapiatur. ¶ Est etiam participium a *legor*, & significat non lectum, ἀνάγνωστος. *Ovid. 1. de Art. v. 421.* Si non accipiat scriptum, illectumque remittat. ¶ Item non collectus, ἀσύλλεκτος. *Paul. Dig. lib. ult. tit. penult. leg. 30.* Stipula illecta sunt spicæ in messe dejectæ, necdum lectæ.

Illectus, us, m. *carezze*, θέλγος, blanditiæ, illectamentum. *Plaut. Bacch. 1. 1. 21.* Magis illectum tuum, quam lectum metuo.

Illegitimus, a, um, adject. legi repugnans, nullum jus habens. *Borrich.* affert exemplum ex *Val. Max. l. 2. c. 1. n. 3.* his verbis: Multorum matrimoniorum experientiam quasi illegitimæ cujusdam intemperantiæ signum esse credentes. Sed MSS. & optimæ edit. habent *legitimæ*, nec aliter patitur sensus.

Illepide, adver. *senza grazia*, ἀχαρίτως, injucunde, & infacete. *Plin. in Præf.* Nec Plancus illepide, cum diceretur Asinius Pollio orationes in eum parare, &c.

Illepidus, a, um, *che non ha grazia*, Ger. *unlieblich*, Gal. *mausade*, *sans grace*, Hisp. *sin donaire*, *sin gracia*, ἄχαρις, ἀναφρόδιτος, in quo nihil leporis est, nec elegantiæ. *Cic. 3. de nat. Deor.* Parentem habere avarum, illepidum, in liberos difficilem. Adde *Gell. l. 13. c. 23.*

Illex, illegis, c. 3. *senza legge*, Ger. *unlockung*, Gal. *sans loy*, Hisp. *arenado por alagos*, ἄνομος, exlex, qui sine lege vivit, qui legi non paret. *Plaut. Pers. 3. 3. 4.* Impure, inhoneste, injure, illex, labes populi.

Illex, icis, m. 3. seu illix, icis, f. 3. παλεύτρια, avis in aucupiis, quæ ceteras illicit. Ea solet esse accipiter. *Plaut. Asin. 1. 3. 67.* Ædis nobis area est, auceps sum ego, esca est meretrix, lectus illex est, amatores aves. ¶ Translate accipitur pro illicio, incitamento, illecebra, ut Illex animi Venus, apud *Apul. Apol.* ¶ Interdum adjective sumitur, ut idem sit, ac illiciendi vim habens, ut Oculi illices apud *Apul. ibid.*

Illhæc, illa hæc, *Tertul.* V. Illæc.

Illi, adverb. *ivi*, *in quel luogo*, ἐκεῖ, ibi, vel illic. Multa afferuntur exempla ex *Terentio*, plurima ex *Plauto*, unum etiam ex *Virgilio*; in quibus omnibus alii Codices habent *illi*, alii *illic*. *Donatus* tamen in *Terentii Adelph. 1. 2. 36. & Virg. 2. Æn. v. 548.* *illi* defendit.

Illibabilis, e, adject. qui libari, seu attingi non potest. *Lactant. l. 2. c. 7.* Illibabilis est tanquam lux.

Illibatus, a, um, *intatto*, *incorrotto*, *puro*, *non guasto*, Ger. *unberürt*, Gal. *non corrompu*, Hisp. *no corrupto*, ἀλώβητος, intactus, partic. a libo. *Col. l. 3. c. 10.* Ex proximo terræ integro illibatoque succo aluntur. ¶ Translate sumitur pro integro, incorrupto, puro. *Liv. l. 3. c. 6.* Illibatum imperium. *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 4.* Illibata virginitas.

Illiberalis, le, o. 3. *incivile*, ἀνελεύθερος, ignobilis, sordidus, qui contra agit, ac liberum hominem decet, quod homine libero indignum est. *Ter. Adelph. 3. 4.* Ex illa familia tam illiberale facinus esse ortum. *Cic. 1. Off.* Duplex omnino est jocandi genus, unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscœnum, alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum. *Plin. l. 19. c. 5.* illiberalis cibus, h. e. pauperum. ¶ Speciatim ponitur pro non liberali, non munifico, avaro, *non liberale*, *non cortese*, *avaro*, Ger. *unfrey*, Gal. *vilain*, *chiche*, Hisp. *no cortes*, *no liberal*, φειδωλός. *Cic. Memmio, l. 13. Fam. epist. 1.* Non te in me illiberalem, sed me in te negligentem putabit.

Illiberalitas, atis, f. *inciviltà*, *avarizia*, ἀνελευθερία, inurbanitas, & speciatim avaritia, cui opponitur liberalitas. *Cic. 2. Off.* Habenda est autem ratio rei familiaris, sed ita, ut illiberalitatis, avaritiæque absit suspicio. Adde *ad Att. l. 9. ep. 6.*

Illiberaliter, adverb. *incivilmente*, Ger. *unfrey*, *unbillicher*, Gall. *chichement*, *vilainement*, Hisp. *illiberalmente*, *incivilmente*, ἀνελευθέρως, ἀγεννῶς, non liberaliter, aliter ac hominem liberum decet. *Ter. Phorm.* Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter. ¶ Illiberaliter apud veteres dicebatur factum (inquit *Donatus*) si quis excellidet omne genus maleficii. *Ter. Adelph.* Factum a vobis duriter, immisericorditerque, atque etiam, si est pater, dicendum magis aperte, illiberaliter.

Illic, adverb. status in loco, ἐκεῖ, *lì*, *in quel luogo*, in illo loco. *Ter. Andr. 2. 6. 27.* Si hic mali est quidquam, illic est huic rei caput. ¶ Illic pro ille usurpat *Plaut.* pluribus in locis, quæ citat *Pareus in Lex. Crit.* ut *Amph. 1. 3. 107. & 162. Mercat. 2. 3. 121. Truc. 2. 2. 8.* & alibi. Est autem dictum per apocopen pro *illicce*, quo Veteres usi sunt, ut *Priscian.* docet *l. 12. pag. 948. Putsch.*

Illicentiōsus, a, um, adject. illicitus, *licenzioso*. *Apul. l. 2. Met.* Per convivium illicentiosus cachinnus effunditur.

Illicet, V. Ilicet.

Illicibilis, le, adject. qui illicit, ut illicibilis voluptas, apud *Lactant. l. 7. c. 27.*

Illicio, is, exi, ectum, a. 3. *adescare*, Germ. *anreitzen*, Gall. *attirer*, *allecher*, Hisp. *halagar*, *lisonjear*, ἐπάγω, attraho, & quasi inesco, ex *in*, & antiquo verbo *lacio*. *Cic. de Amic.* Nihil est, quod ad se rem ullam tam illiciat, & tam attrahat. *Id. 3. de nat. Deor. c. 27.* Qui non sat habuit conjugem illexisse in stuprum. *Ter. Andr. 5. 4.* Illicere in fraudem.

Illicĭte, adverb. *illecitamente*, ἀθεμίτως. *Var. l. 5. L. L. c. 9.* Illicite illexit. *Ulpian. Dig. l. 31. leg. 12.* Si quis illicite ædificasset, id est hoc quod dirui constitutiones jubent.

Illicĭtus, a, um, o. 1. 2. *illecito*, Ger. *unziemlich*, Gal. *illicite*, *non loisible*, Hisp. *ilicito*, ἀθέμιτος, quod non licet. *Cic. pro Cluent.* Multitudinem illicitum est contradicere. *Stat. Theb. 1. v. 223.* Ire per illicitum. ¶ Illicitissimus, superlat. *Augustini* est *epist. 202.*

Illicium, cii, n. 2. *incitamento*, *stimolo*, θέλγητρον, ἐπαγωγή, incitamentum. *Var. l. 3. R. R. c. 16.* Apiastrum illicium apibus. ¶ Illicium, seu inlicium, inquit *Festus*, dicitur, cum populus ad concionem elicitur; idest vocatur. Et alio loco: Illicium vocare antiqui dicebant, ad concionem vocare. Confirmat *Var. l. 5. de L. L.*

Illĭco, *quivi*, αὐτόθι, adverb. loci, idem significans, quod in eo loco, a locus, quasi in loco. *Cass. Hemina apud Non. c. 4. n. 242.* Et quia quo irent, nesciebant, illico manserunt. ¶ Sed plerumque ponitur pro e vestigio, statim, continuo. *Cic. pro Mur.* Simul atque increpuit suspicio tumultus, illico artes nostræ conticescunt.

Illīdo, is, isi, isum, a. 3. *rompere*, *frangere*, Ger. *anstossen*, Gall. *rompre*, *arrêter*, Hisp. *quebrar*, προσβάλλω, in durum aliquod corpus jacio, impello, atque ita infringo. *Val. Max. l. 1.* Vi subitæ tempestatis tota cum classe vicinis Deæ litoribus illisus est. hoc est, impegit ad vicina litora, & naves fregit. *Horat. 2. Serm. Sat. 1.* Et fragili quærens illidere dentem offendit solido. *Virg. 5. Æn.* Effractoque illisit in ossa cerebro.

Illigātus, a, um, adject. *legato*. *Cic. pro Dom. c. 15.* Cæsaris actis illigatus tenetur. *Virg. 10. Æn. v. 794.* Inutilis, inque ligatus. Figura Tmesis est. *Liv. l. 32.* Familiari amicitia illigati Philippo erant.

Illĭgo, as, a. 1. *legare*, *avviluppare*, Ger. *binden*, Gal. *lier*, Hisp. *atar*, *envolver*, ligo. *Plin. l. 17. c. 24.* Eamque illigari opertam stramentis jubet. ¶ Est item innectere, intexere, ut Emblemata poculis illigare. *Cic. 6. Ver.* ¶ Per translationem sumitur pro implicare, sive involvere. *Cic. de Orat.* Orator illigat sententiam verbis. *Liv. l. 31.* Neque velle illigari Romano bello.

Illim, pro illic, habet *Lucret. l. 5. v. 573.* Legitur & apud *Plaut.* aliquoties. Sed hæc antiqua fuit scribendi ratio, quæ jam obsolevit.

Illīmis, o. 3. *puro*, *senza fango*, Ger. *ohne kaat*, Gal. *sans bourbe*, *sans boue*, Hisp. *sin lodo*, *sin limo*, ἄπηλος, καθαρός, sine limo, purus. *Ovid. 3. Met. v. 407.* Fons erat illimis, nitidis argenteus undis.

Illinc, *di là*, *da quel luogo*, Ger. *von dannen*, Gall. *de là*, Hisp. *de allí*, ἐκεῖθεν, adv. de loco. *Cic. de Arusp. resp.* Post exercitu sollicitato fugit illinc. ¶ Usurpatur etiam extra motum pro ex illo homine, re, parte. *Cic. 2. Phil. c. 31.* Omnem se amorem abjecisse illinc, atque in hunc transfudisse. ¶ Conjungitur etiam cum hinc, cum varietatis, & inconstantiæ specie. *Ter. Adel. 4. 5. 39.* Dum cognatus hinc illinc veniret.

Illinimentum, i, n. idem ac illitus, us. *Cœl. Aurel. l. 3. c. 8.* Illinimenta medicamentorum.

Illinio, is, ivi, itum, a. 4. *ungere*, Ger. *anfalben*, Gal. *oindre*, Hisp. *untar*, ἐγχρίω, inungo, liquidi quippiam alicui rei induco. *Col. l. 6. c. 14.* Tum cervix aqua frigida defricanda, & spuma argentea illinienda est. Adde *Plin. l. 20. c. 17.*

Illinītus, a, um, adject. inunctus, alicui rei inductus. *Cels. 5. 26. 33.* Folia solani contrita & illinita linteolo superinjicienda. *Plin. l. 25. c. 12.* Psyllion illinitum fronti.

Illĭno, is, illevi, illitum, a. 3. idem ac illinio. *Hor. 1. Serm. Sat. 4.* Et quodcunque semel chartis illeverit. *Sen. l. 3. de Ira, c. 16.* Aves viscum plumis omnibus illinunt. *Id. epist. 120.* Illinere aurum tectis, *indorare*.

Illiquefactus, a, um, adject. idem quod liquefactus, *liquefatto*. *Cic. Tusc. 4. c. 9.* Quæ sunt omnes unius generis ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ voluptates. Non desunt tamen qui *liquefactæ* legunt.

Illīsus, a, um, o. 1. 2. *spinto*, *rotto*, προσβληθείς, impulsus, infractus, partic. ab illidor. *Cic. de Arusp. resp.* Jam ista serpens compressa, atque illisa morietur. *Virg. Georg. 3. v. 261.* Scopulis illisa æquora.

Illīsus, us, m. idem ac illisio. *Plin. l. 27. c. 8.* Illisu ipso repercussus.

Illiterātus, a, um, *non letterato*, Ger. *ungelehrt*, Gal. *sans lettres*, Hisp. *no letrado*, ἀγράμματος, literarum expers. *Cic. 2. de Orat. c. 6.* Quem cognovimus virum bonum, & non illiteratum. *Plin. l. 1. ep. 10.* Illiteratissimæ literæ.

Illĭtus, a, um, *unto*, ἐγχρισθείς, inunctus, partic. ab illinor. *Cic. de Or.* Color non sanguine diffusus, sed fuco illitus. *Liv. l. 5. c. 2.* Illitum veneno donum. *Horat. l. 4. od. 9.* Aurum vestibus illitum. h. e. intertextum.

Illĭtus, us, m. *unzione*, illinendi actus. *Plin. l. 23. c. ult.* Vulvæ prodest appositum fotu, & illitu.

Illiusmŏdi, duo genitivi conjuncti per modum adverbii pro talis, & le. *Cic. Att. l. 7. ep. 11.* Mori millies malim, quam semel illiusmodi quicquam cogitare. Adde *Divin. Ver. c. 22.*

Illix, V. Illex.

Illo, *là*, *in quel luogo*, ἐκεῖ, ἐκεῖσε, adverb. motus ad locum. *Ter. Andr. 2. 2. 25.* Cum illo advenio, solitudo ante ostium. Adde *Plaut.* multis in locis.

Illocabĭlis, & le, o. 3. *che non si può allogare*, quod locari non potest, ut Virgo illocabilis, quæ ob deformitatem, aut inopiam virum invenire non potest. *Plaut. in Aul. 2. 2. 10.* apud *Var. l. 4. de L. L.* Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem.

Illorsum, adverb. *verso quel luogo*. Usurpavit *Cato* teste *Fest.* in voce *Aliorsum*.

Illōtus, a, um, *che non è lavato*, *sporco*, *immondo*, *brutto*, Germ. *ungewaschen*, Gal. *ord*, *sale*, Hisp. *sucio*, *no lavado*, ἄνιπτος, quod lotum non est, quod sordidum est, & immundum, partic. a *lavor*. Dicimus illotis manibus, vel pedibus rem aliquam aggredi, pro irreverenter, & imperite rem aliquam attentare. Tractum est adagium a sacrorum cæremoniis, in quibus omnia pura convenit esse, & probe lota. *Plaut. Pœn. 1. 2. 103.* Ut tu hujus oculos illotis manibus tractes, ac teras? *Declamat. in Sallust.* Illoto sermone uti. h. e. inornato, rudi.

Illubrĭco, as, a. 1. lubricum facio. *Apul. l. 2. Metam.* Membra sua leniter illubricant.

Illuc, *a quel luogo*, Ger. *dahin*, Gal. *là*, *a ce lieu là*, Hisp. *allá*, *acullá*, ἐκεῖ, ἐκεῖσε, adv. motus ad locum. *Cic. 1. de Or. c. 40.* Alacri, & prompto ore, ac vultu, huc, atque illuc intuentem vagari magna cum caterva toto foro. *Id. Att. l. 2. ep. 24.* Qui illuc factus, institutusque venisset. h. e. instructus ad hoc. ita exponit *Pareus*. Quid si ita verba hæc construas? Qui venisset illuc factus, & instructus. Alii legunt, *et qui factus* &c. Legitur etiam *illuc* pro *illud*, præsertim apud *Plautum Asin. 2. 1. 17. Men. 5. 5. 55.* & aliis in locis.

Illu-

Illuceo, es, n. 2. *lucere*, [illegible], lucidus sum, in re aliqua luceo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 65. Tuo quæ capiti illuceat. ¶ Translate *Cic.* 4. *Fin.* c. 2. Comitatem in maximis ingeniis illucere.

Illucesco, is, uxi, n. 3. *farsi lucido*, [illegible], Germ. *scheinen*, Gal. *reluire*, Hisp. *relucir*, [illegible], lucidus fio. *Plaut. Amph.* 1. 3. 49. Ut mortalibus illucescas clara, & candida. *Liv.* Ubi illuxit, recepere classem. idest, ubi dies factus est. *Cic. pro Mil.* Illucescet aliquando ille dies. ¶ Reperitur etiam active pro illuminare, splendentem facere. *Lact. l.* 7. Qui Solem cum cæteris sideribus illuxit. Locum etiam *Plaut. cit.* alii sic legunt, Ut mortales illucescas luce clara &c. Aliquæ editiones habent *illucisces*. ¶ Translate *Cic. in Rul.* Cum populi Rom. vox, & auctoritas Consulis repente in tantis tenebris illuxerit.

Illuctor, aris, dep. 1. in aliqua re luctor. *Stat.* 4. *Theb. v.* 790. Et teneris meditans verba illuctantia labris.

Illūdo, is, usi, usum, n. 3. *beffare*, [illegible], Ger. *verspotten*, Gal. *se jouer*, *tromper*, Hisp. *mofar*, *burlarse*, [illegible], derideo, ludibrio habeo, ludificor. Construitur vel absolute. *Cic.* 6. *Fam.* Illuseras heri inter scyphos, quod dixeram, &c. ¶ Vel cum dativo. *Cic. pro Domo.* Hic non illudit auctoritati horum omnium? ¶ Vel cum accusativo. *Cic.* 1. *de Or.* Ipsa vero præcepta sic illudere solebat. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 71. Vari corpus illusisse dicebatur. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *in*. *Ter. Andr.* 4. 4. Adeon videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? ¶ Vel cum accus. & præposit. *Id. Eun.* 5. 4. Ut ne impune in nos illuseris. ¶ Usurpatur etiam passive. *Cic.* 2. *de Or.* Miseros illudi nolunt, nisi si se forte jactant. ¶ Interdum est per ludum nocere, decipere, circumvenire veluti nocendo. *Cic. pro Rosc. Amer.* Illius miseri fortunis, ac dignitati illusit. ¶ Illudere vitam alicujus. h. e. perdere. *Ter. Andr.* 5. 1. 3. Dum studeo obsequi tibi, pene illusi vitam filiæ. ¶ Interdum illudere est stuprare, corrumpere. *Tac. Ann.* 13. *c.* 16. Illusisse pueritiæ Britannici Neronem. *Id.* 15. *Ann. c.* 72. Sive C. Cæsar scortorum quoque cupiens, etiam matri ejus illusit. *Aurel. Vict. in Calig.* Et sororum stupro, & matrimoniis illudens nobilibus. ¶ Hinc illudere capiti alicujus, apud *Suet. in Tiber. c.* 45. quæ loquendi ratio singularem, fœdissimamque notat libidinem. ¶ Illudere, de acupictoribus, V. Illusus. ¶ Illudere pecuniæ. h. e. pecuniam prodigere. *Tac.* 2. *hist. c.* 94. Tanquam in summa abundantia pecuniæ illudere. ¶ Illudere chartis. h. e. velut per ludum studiis operam dare, *divertirsi nello studio*. *Horat. l.* 1. *Sat.* 4. *ad fin.* ubi quid datur otii, Illudo chartis.

Illuminabilis, le, adject. qui illuminari potest. *Claud. Mamert. de stat. anim. l.* 2. *c.* 2.

Illumināte, adv. *apertamente*, [illegible], clare, aperte. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 14. Qui distincte, qui explicate, qui abundanter, qui illuminate & rebus, & verbis dicunt.

Illuminatio, onis, f. actus illuminandi. *Tertul. adv. Hermog. c.* 5. & *Macrob. l.* 1. *Satur. c.* 17.

Illuminātor, oris, m. qui illuminat. *Tert. l.* 4. *adv. Marc. c.* 17. Illuminator religionis. *Lactant. l.* 6. *c.* 18. Illuminator noster Deus.

Illuminātus, a, um, particip. ab illuminor. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 46. Ab eoque Luna illuminata graviditates, & partus afferat, maturitatesque gignendi. *Auct. ad Heren. l.* 4. Corona gemmis illuminata.

Illumino, as, avi, atum, a. 1. *illuminare*, [illegible], Ger. *erleuchten*, Gal. *eclairer*, Hisp. *alumbrar*, [illegible], clarum, & lucidum reddo. *Cic. in Orat. l.* 3. *c.* 54. Illam autem concinnitatem, quæ verborum collocationem illuminat iis luminibus, &c. ¶ Item celebrem reddo. *Vellei. l.* 2. *c.* 35. Ille dies illuminavit virtutem Catonis. *Id. l.* 2. *c.* 18. Illuminavit horum fidem illorum perfidia. ¶ Proprie *Plin. l.* 2. *c.* 73. Puteumque ejus experimenti gratia factum, totum illuminari. *Stat.* 12. *Theb.* Igne vias illuminare.

Illuminus, a, um, *senza lume*, quod est sine lumine. *Apul. l.* 6. *sub init.* Et illuminarum Proserpinæ nuptiarum. *L.* 3. Servato noctis illumino tempore.

Illūnis, ne, vel Illunus, a, um, quod est sine Luna, quod Lunari splendore viduatum est, obscurum. *Plin. epist.* 20. *l.* 6. Et nox non quasi illunis, & nubila, sed qualis in locis clausis lumine extincto. *Apul. l.* 9. Illunæ caliginis.

Illuricus, & Illurius, V. Illyricus.

Illusio, onis, f. 3. *beffeggiamento*, [illegible], Ger. *verspotung*, Gal. *moquerie*, Hisp. *mofa*, *escarnio*, *ilusion*, [illegible], irrisio, actus illudendi: Figura Rhetorica. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. Et extenuatio, & huic adjuncta illusio a præceptis Cæsaris non abhorrens. V. *Ironia*.

Illūsor, oris, m. 3. *beffatore*, *est Paulini Nol. in Natal. S. Felicis*, *v.* 77. & *Tertull. in Apolog. c.* 46.

Illustramentum, ti, n. 2. *chiarezza*, lumen. *Quinctil. l.* 11. *c. ult.* Hæc sunt vel illustramenta pronunciationis, vel vitia.

Illustratio, onis, f. 3. *chiarezza*, [illegible], Germ. *erleuterung*, Gal. *eclairsissement*, Hisp. *esclarecimiento*, [illegible], illuminatio, actus illustrandi. *Quinct. l.* 6. *c.* 2. Insequitur [illegible], quæ a Cicerone illustratio, & evidentia dicitur. *Cic. l.* 1. *Nat. Deor. c.* 31. Solis illustratio.

Illustrator, oris, m. qui illustrat. *Lactant. l.* 2. *c.* 9. Deus luminis fons, & illustrator rerum. *Inscript. apud Reines. class.* 6. *n.* 129. Illustratori prosapiæ suæ.

Illustrātus, a, um, adject. *illustrato*. *Cic. Catil.* 3. *c.* 1. Quæ in Senatu illustrata, patefacta, compertaque sunt per me. *Colum. l.* 1. Ergastulum angustis illustratum fenestris.

Illustris, stre, o. 3. *illustre*, *chiaro*, [illegible], Ger. *erleucht*, Gal. *illustre*, Hisp. *esclarecido*, *illustre*, [illegible], clarus, splendidus, lucidus. *Plin. l.* 9. *c.* 16. Noctibus illustribus æque, quam die cernunt. *Auctor. ad Heren. l.* 3. Loci nec nimis illustres, nec vehementer obscuri. ¶ Per translationem accipitur pro manifesto. *Cic.* 7. *Ver.* Quod ita fuit illustre, notumque omnibus. ¶ Item pro nobili, celebri. *Cic. de Am.* Genus autem hoc sermonum positum in hominum veterum auctoritate, & eorum illustrium plus, nescio quo pacto, videtur habere gravitatis. ¶ Comp. illustrior, sup. illustrissimus. *Cic.* 1. *Off.* Et fit ejus nomen, quam Solonis, illustrius. *Nepos Pausan. c.* 1. Illustrissimum prælium. ¶ Fuit etiam *illustris* titulus Senatorum. V. *Clarus*.

Illustrius, adv. & Illustrissime. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 19. Semper equidem, sed nunquam illustrius. *Gell. l.* 5. *c.* 1. Labores suos illustrissime narrare. *Et l.* 9. *c.* 13. Illustrissime descripsit.

Illustro, as, a. 1. *illustrare*, [illegible], Germ. *erleuchten*, Gall. *illustrer*, Hisp. *esclarecer*, [illegible], rem aliquam lucidam, & splendidam facio, vel lucem, & splendorem alicui rei affero. *Cic. Somn. Scip. c.* 4. Sol cuncta sua luce illustrat, & complet. ¶ Translate usurpatur pro res occultas patefacere. *Cic. in Catil.* Ut ea consilia, quæ clam essent inita contra salutem urbis, illustrentur. ¶ Item pro explicare, declarare rem aliquam difficilem, & obscuram. *Cic.* 1. *Acad.* Philosophiamque veterem illam a Socrate ortam Latinis literis illustrare. ¶ Item pro nobilitare, celebrem reddere. *Cic.* 1. *Fam.* Illustrabit, mihi crede, tuam amplitudinem hominum injuria. *Nepos Themist. c.* 1. Quo factum est, ut brevi tempore illustraretur.

Illūsus, a, um, adject. *beffato*, *burlato*, irrisus, [illegible]. *Cic. pro Quint. c.* 16. Vadimoniis desertis sæpe illusi, ac destituti. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 68. Asperis facetiis illusus. ¶ *Virg.* 2. *Georg. v.* 464. *illusas auro vestes* dixit, in quibus sc. artifex seu acupictor veluti ludens aliquid auro intexuit. Sic *Prudent. in Agnet. v.* 105. Illusa pictæ vestis inania.

Illūtus, us, m. 4. idem ac illusio. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Ita *Calepinus*; verum ea vox in Plinio non invenitur.

Illutibarbus, qui barba sordida est, ab illutus, & barba. *Apul. l.* 1. *Flor.* Vultu ferino trux, hispidus, illutibarbus, spinis, & pilis obsitus.

Illutibilis, le, *che non si può lavare*, quod elui non potest, ab illutus. *Plaut. Men.* 1. 2. 57. Nam ex illhoc loco spurcatur nasum odore illutibili.

Illūtus, a, um, idem ac illotus. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 23. Nam quæ elauta est, nisi perculta est, meo quidem animo, quasi illuta est. Alii *illauta*. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 52. Incoquere illutos Echinos. Al. leg. *illotos*.

Illuvies, ei, f. 5. *sporchezza*, *bruttura*, [illegible], Ger. *wust*, Gal. *lordure*, *saleté*, Hisp. *suziedad*, [illegible], immunditia in homine, in veste, aut quavis alia re insita, atque injecta, squalor, sordes, ab *illuo*, non lavo. *Cic.* 3. *Tusc.* Infusat pectus illuvie scabrum. *Ter. Heaut.* 2. 2. 53. Pannis oblita, neglecta, immunda illuvie. ¶ Est etiam epithetum intemperanter comedentis. *Plaut. Most.* 1. 1. 39. At te Dii omnes perdant, germana illuvies. ¶ Ponitur & pro diluvio, *inondazione*. *Justin. l.* 2. *c.* 6. Aquarum illuvies majorem partem populorum Græciæ absumpsit. Adde *l. eod. c.* 1.

Illyria, æ, Illyris, idis, f. Illyrium, & Illyricum, i, n. *Schiavonia*, regio ampla post sinum Adriaticum inter Tergestum in confinio Italiæ, & Macedoniam, Liburniam, & Dalmatiam complectens. Alii ampliores ei terminos statuunt. V. *Geograph. Suet. Tiber. c.* 16. Toto Illyrico in ditionem redacto. *Propert. l.* 1. *el.* 8. An tibi sum gelida vilior Illyria? *Mela l.* 1. *c.* 3. Adriatici latus Illyris occupat.

Illyricianus, a, um, adiect. ab Illyrico. Legitur in epist. Valerii apud *Trebel. in Claud. c.* 14. & *leg.* 25. *Cod. Theodos.* & in Nummo quodam Decii.

Illyrĭcus, a, um, quod est ex Illyrico regione, ut Pix Illyrica, quæ valde commendatur. *Ovid.* 2. *de Arte.* Nigrior Illyrica cui pice sanguis erat. ¶ Apud *Plaut. Trin.* 4. 2. 10. legitur *Illuricus* mutato *y* in *u*, quod solent Latini. Ejus verba sunt; Hic quidem fungino genere est: capite se totum tegit: Illurica facies videtur hominis. h. e. vultus enormis, & spatiosus, qualis Illyriorum esse solet. *Id. Plaut. Men.* 2. 1. 10. eadem ratione *Illurios*, pro *Illyrios* dixit.

Illyrĭcus sinus, *Golfo dello Drino*, sinus maris Adriatici, in Illyrico. Olim hoc nomine appellatum est universum mare, quod est inter Italiam, & Illyricum usque ad intima sinus ejusdem, quod deinde Liburnicus sinus dici cœpit, postea ab Atriensibus Thuscis intima sinus colentibus Adriaticum mare, tandem sinus Venetus. Sed Adriaticum mare, quod post declinationem Imperii R. Dalmaticum appellatum est, ex parte Italiæ non extendebatur ultra montem Arsona, sive Garganum, ex parte Illyrici ultra Epidamnum. Reliquum enim usque ad fauces sinus Jonium mare dicebatur.

Illyris, ĭdis, f. eadem quæ Illyria. V. *Illyria*. ¶ Adjective *Sil. l.* 8. *v.* 292. Illyris ora perdomita.

Illyrius, a, um, adject. idem quod Illyricus. ¶ Illyrii, populi Illyrici. *Liv. l.* 10. *c.* 2. Illyrii Liburnique gentes feræ.

Ilva, æ, *Elba*, insula in Thusco mari, vini ferax. *Virg.* 10. *Æn. v.* 173. ¶ Ejus incolæ Ilvates sunt. *Liv.*

Ilus, m. 2. [illegible], filius, Trois Regis Trojanorum, frater Ganymedis, & Assaraci, pater Laomedontis. Urbem Ilium condidit. *Hom. l.* 12. *Iliad.* Sed *Virg.* 8. *Æn.* & *Strabo l.* 13. scripsere, Ilium a Dardano conditum, ab Ilo ampliatum fuisse. ¶ Hoc etiam nomine Ascanius Æneæ filius, Regno Trojanorum florente, appellatus est. *Virg.* 1. *Æn. v.* 271.

I ANTE M.

Im, h. e. eum, [illegible], *Festus*. *Plaut. Truc.* 4. 4. 33. & *Lucret. l.* 3. *v.* 876. Non est tamen in Plauto & Lucret. constans lectio.

Imacharenses, m. 3. pop. Siciliæ, quorum opp. Imachara, nunc *Traina*, in Valle Demonæ, & prope Simethum fl. longe ab Hycara in Or.

Imaginabundus, a, um, adiect. qui imaginatur. *Apul. l.* 3. *A. A. circa princ.* Ipsum denique carnificem imaginabundus.

Imaginarius, a, um, adject. *finto*, *immaginario*, [illegible], qui verus non est, sed ita concipitur ac si talis esset. *Liv. l.* 3. *c.* 41. Imaginariis fascibus cedere. *Sueton. Claud. c.* 25. Imaginariæ militiæ genus.

Imaginarius, ii, m. pictor, qui imagines facit. *Inscript. apud Reines. class.* 1. *n.* 2. Quidam putant Imaginarios fuisse signiferos, qui Imperatoris imaginem in castris ferebant.

Imaginatio, f. 3. *immaginazione*, *concetto*, [illegible], Germ. *einbildung*, Gall. *imagination*, Hisp. *imaginacion*, [illegible], conceptus rei alicujus. *Plin. l.* 20. *c.* 7. Imaginationes libidinum.

Imaginātus, a, um, *ritratto*, [illegible], ad alicujus imaginem factus. *Lact. l.* 5. *c.* 13. Sed terram digitis suis imaginatam metuant, & adorent.

Imaginĕus, a, um, adiect. ad imaginem pertinens. *Sedul. l.* 1. Imaginem vincunt incendia pœnæ. h. e. propter negatum imagini cultum inflictæ. loquitur enim de tribus pueris in fornace Babylonica.

Imaginifer, i, m. signifer, [illegible], *Inscript. apud Grut. p.* 1107. *n.* 1. Aurelius Secundianus imaginifer Leg. SS.

Imagino, as, a. 1. *rappresentare*, [illegible], Ger. *ein bildnuss geben, oder machen*, Gal. *representer*, Hisp. *sacar imagen*, [illegible], imagines facio, repræsento. *Gell. l.* 16. *c.* 18. Ut speculum in loco certo positum nihil imaginat, aliorsum translatum facit imagines.

Imaginor, aris, d. 1. *immaginarsi*, [illegible], Ger. *ihm einbilden*, Gal. *s'imaginer*, Hisp. *imaginarse*, [illegible], est rei alicujus, quæ facta sit, vel fieri possit, vel etiam quæ fieri non possit, similitudinem mente concipere. *Plin. l.* 2. *ep.* 10. Imaginor, qui concursus, quæ admiratio te maneat. *Plin. alter l.* 9. *c.* 35. Imaginari fercula triumphi. ¶ Item somniare, *sognare*. *Suet. Cæs. l.* 81. Calpurnia uxor imaginata est, collabi fastigium domus. Adde *Plin. l.* 20. *c.* 13.

Imaginōsus, a, um, [illegible], in quo sunt plures imagines, ut Speculum imaginosum, in quo multæ imagines videntur; Morbus imaginosus, quo turbata phantasmata multa occurrunt. De eo est illud *Catulli carm.* 42. Non est sana puella, ne rogate, qualis sit, solet hæc imaginosum. V. ibi Interpr.

Imago, nis, f. 3. *immagine*, *figura*, *simulacro*, *sembianza*, [illegible], Ger. *ein bildnuss*, Gal. *image*, Hisp. *imagen*, [illegible], simulacrum, species, exemplar, alicujus rei repræsentatio, ab *imitor*, quasi *imitago*, quia imitatur, ac repræsentat suo modo id, quod exprimit, vel ab [illegible], quod ab [illegible], *similis sum*. *Cic. in Or.* Demosthenes quidem, cujus nuper inter imagines tuas, ac tuorum imaginem ex ære vidi. *Id. de Am.* Nemo unquam animo, aut spe majora suscipiet, qui sibi non illius memoriam, atque imaginem proponendam putet. ¶ Sæpe pro nobilitate

tate accipi solet. Nam apud Romanos qui majorum suorum habuerunt imagines, ii nobiles, qui suas tantum, ii novi, qui nec majorum, nec suas, illi demum ignobiles appellati sunt. *Cic. in Pison.* Obrepsisti ad honores errore hominum, commendatione fumosarum imaginum, quarum simile nihil habes præter colorem. *Fumosas imagines* dixit propter antiquitatem. *Id. de L. Agr.* Sic, siquid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis deprecentur, idest, novus homo sum, nulla generis nobilitas me vobis commendabit. Imaginem porro sui ponere non temere omnibus licuit, sed iis tantum, qui Magistratus Curules gessissent. Has imagines primi Patritii posuerunt, quod iis primis Curules Magistratus patuerunt, unde jus imaginis fuit. Post autem, ubi plebs eosdem Curules Magistratus est nacta, tum & ipsa imagines ponere, easque relinquere cum nobilitate posteris suis cœpit. *Liv. l. 6. Ascon. in Comm. Orat. in toga candida.* Sed de Rom. imaginibus V. eruditos, & præcipue *Sigon.* ¶ Interpretes, & Lexicographi, qui putant imaginem pro vagina usurpari eo *Virg.* carmine *Æn. 7. v. 179.* Vitisator curvam servans sub imagine falcem: rem ridiculam afferunt. ¶ Interdum imagines dicuntur somnia & visa, *sogno, apparizione*, φάντασμα. *Virg. Æn. 1.* Quid natum toties crudelis tu quoque falsis ludis imaginibus? ¶ Echo etiam imago dicitur, quod vocis imago sit. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* de loco, quo ponenda alvearia sunt, loquens; Primum secundum illam potissimum, ubi non resonent imagines: hic enim sonus harum fuga existimatur esse. V. etiam *Horat. l. 1. od. 12. & 20.* ¶ Præterea imago est cogitatio, qua aliquid animo velut præsens proponitur. *Tacit. hist. l. 4. c. 58.* Horret animus tanti flagitii imagine. *Plin. l. 7. ep. 5.* Magnam partem noctium in imagine tua vigil exigo. ¶ Denique Imago est Rhetorica figura, Ethopœjæ affinis, & Hypotyposi. V. Rhetor.

Imagunculă, f. 1. εἰκόνιον, parva imago, dim. ab imago. *Sueton. Aug. c. 7.* Imaguncula ærea puerilis.

Imantopŏdes, um, ἱμαντόποδες, populi in Æthiopia ita dicti, quia loripedes sunt, h. e. flexis crurum nexibus ingrediuntur. *Plin. l. 5. c. 8. & Solin.* ¶ Sunt & aves quædam hoc nomine, quæ crura prælta habent. *Plin. l. 10. c. 47.*

Imăus, m. 2. Emaon, mons Scythiæ maximus, Tauri pars, qui ex Tauro decisus in Boream ad mare Glaciale usque porrigitur, Scythiam dividens in Citeriorem, & Ulteriorem, sive, ut Ptolemæus loquitur, in Scythiam intra Imaum, & Scythiam extra Imaum, idemque longe per Scythiam Ulteriorem usque ad mare Eoum in Or. extenditur, & illam ab India septentrionali separat.

Imbalnitĭes, ei, f. 5. sordes, squalor, illuvies, q. d. balnei, seu lotionis privatio. *Lucil. in Sat.* Hic cruciatur fame, frigore, illuvie, imbalnitie.

Imbarbescere, barbatum fieri. *Fest.*

Imbecillis, & le, vel imbecillus, a, um, *debole, languido*, חלש, Ger. *schwach*, Gal. *foible, imbecille*, Hisp. *debil, flaco*, ἀσθενής, debilis, languidus, infirmus, a baculus, quia baculo innititur, qui infirmis est pedibus. *Cic. de Sen.* Quam fuit imbecillis P. Africani filius is, qui te adoptavit? *Id. 7. Fam.* Cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur. ¶ Translate sumitur pro exiguo, vili, parvi animi. *Cic. de Div.* Omnis superstitio imbecillis animi, atque anilis est. *Id. de Am.* Imbecilla enim humana natura est ad contemnendam potentiam. ¶ Comp. imbecillior, sup. imbecillimus. *Cic. ad Q. Fr.* Marius & valetudine est, & natura imbecillior. *Senec. epist. 85.* Quantum sapienti damus, si imbecillimus fortior est? ¶ Reperitur & *imbecillissimus*. *Cels. l. 2. c. 18.* Imbecillissima materia. *Senec. de Benef. l. 4. c. 18.* Imbecillissimus, ac facillimus sanguis.

Imbecillĭtas, atis, f. 3. *debolezza*, חולשה, Ger. *schwachheit*, Gal. *imbecillite*, Hisp. *flaqueza*, ἀσθένεια, ἀδυναμία, debilitas, infirmitas. *Cic. in Bruto.* Sic ad virium imbecillitatem dicendi accommodabat genus. *Id. 5. Tusc.* Interdum etiam humani generis imbecillitatem, fragilitatemque extimescere. ¶ Translate ponitur pro vilitate, seu parvitate animi. *Cic. 1. Fam.* Ego tibi in hac præsertim imbecillitate Magistratuum præstare nihil possum.

Imbecillĭter, adv. *debolmente*, Ger. *schwachlich*, Gal. *foiblement, laschement*, Hisp. *flacamente, debilitadamente*, ἀσθενῶς, debiliter, remisse, languide. *Cic. 4. Acad. c. 17.* Hisque, quæ videntur, imbecillius assentiuntur.

Imbellĭa, æ, f. 1. ἀπολεμία, inertia, & belli imperitia. *Macrob. l. 2. Sat. c. 2.* Tunc Porus eludens ignaviam, imbelliamque militum. Eadem habet *Gellius l. 5. c. 5.*

Imbellis, & le, o. 3. *non atto alla guerra, timido*, חלש, Ger. *unkriegisch*, Gal. *lache*, Hisp. *flaco*, ἀπόλεμος, bello minime aptus, timidus, ignavus, infirmus. *Cic. 1. Off.* Nunquam periculi fuga committendum est, ut timidi, imbellesque videamur. *Hor. l. 1. Carm.* Imbelli cithara carmina divides, idest quæ bellis canendis apta non est. *Stat. 10. Theb. v. 874.* Carmen imbelle. hoc est quod nihil bellicum sonat. *Liv. l. 10.* Annum imbellem agere. hoc est sine bello.

Imber, bris, m. 3. *pioggia*, גשם, Germ. *ein platzregen*, Gal. *pluye*, Hisp. *lluvia*, ὄμβρος, agmen aquarum largius ex concretis effusum nubibus, ut *Apul. l.* de Mundo definit, a Græca voce, quæ allata est. *Cic. 6. Ver.* Erat hyems summa, tempestas perfrigida, imber maximus. ¶ Per translationem pro quovis humore accipitur. *Virg. 1. Æn.* Accipiunt inimicum imbrem, idest fluctus maris. *Ovid. 3. Amor. Eleg. 5.* Spargebat tepido flebilis Imbre sinus. idest effusione lacrymarum. ¶ Imo dicitur de rei alicujus multitudine, præsertim quæ ex Cœlo, vel alio loco alto cadit, ut Imber lactis, sanguinis, lapidum, telorum, &c. *Cic. 1. de Div.* Quid? cum sæpe lapidum, sanguinis nonnunquam, terræ interdum, quondam etiam lactis imber defluxit. *Virg. 12. Æn.* Tempestas telorum, & ferreus ingruit imber. ¶ In abl. sing. desinit tum in *e*, tum in *i*. *Virg. 4. Æn.* Et ventis pulsatus, & imbri. ¶ Imbrem cribro gerere, proverb. est de casso conatu, & irrito. *Plaut. Pseud. 4. 1. 200.* Non pluris refert, quam si imbrem in cribro geras.

Imberbis, & be, o. 3. *senza barba, sbarbato*, Ger. *der kein bart hat*, Gal. *sans barbe*, Hisp. *barbiponiente, sin barba*, ἀγένειος, ἀπώγων, quod non est barbatum. *Cic. 1. de nat. Deor.* Isto enim modo dicere licebit Jovem semper barbatum, Apollinem semper imberbem.

Imberbus, a, um, adject. pro imberbis. *Lucil.* apud *Non. c. 8. n. 84.* Imberbi androgyni.

Imbĭbo, is, a. 3. *bevere, apprendere*, שתה, רוה, Germ. *in sich trincken*, Gal. *emboire*, Hisp. *embever*, ἐμπίνω, idem fere, quod bibo, vel humorem attraho, & in me recipio. *Plin. l. 20. c. 14.* Imbibitur ad serpentium ictus decoctum. ¶ Translate est apprehendere. *Cic. 2. Verr.* Nisi de vobis malam opinionem animo imbibisset. ¶ Significat etiam constituere, in animum inducere. *Lucret. l. 3. v. 1011.* Qui petere a populo fasces, sævasque secures Imbibit. *Cic. pro Quint. c. 6.* Quod si facere nolis, atque imbiberis, ejusmodi rationibus illum ad suas conditiones perducere.

Imbĭto, is, n. 3. ineo, ingredior, ab antiquo *beto*, vel *betio*. *Plaut. Epid. a. 1. sc. 2. v. 42.* Meam domum ne imbitas.

Imbractĕo, as, a. 1. bractea obduco. *Ammian. l. 14. c. 15.* Statuas auro curant imbracteari. ¶ Hinc *imbracteatus, a, um*. *Id. l. 17. c. 8.* Imitamentum æreum auro imbracteatum.

Imbrasĭdes, æ, m. Imbrasi filius. *Virg. 10. Æn. v. 123. & 12. 343.*

Imbrăsus, m. 2. Imbrasus, fl. Sami ins. ex quo illa Imbrasia dicta est. *Plin. l. 5. c. 31.*

Imbrex, cis, m. p. gen. c. *embrice, coppo, tegola da coprir le case*, Germ. *fachziegel*, Gal. *tuile*, Hisp. *teja*, σωλήν, canalis, vel tegula cavata, & semirotunda, per quam imber defluit, ab *imber*, quia accipit, arcetque imbres. *Sisen. l. 3. Hist.* Dissipatis imbricum fragminibus. *Plin. l. 35. c. 12.* Primus personas tegularum (h. e. *simulacra*) extremis imbricibus imposuit. ¶ Differunt imbrices & tegulæ in hoc, quod imbrices in modum canalis factæ sunt, aut semitubuli, quas Itali *coppi* vocant. Tegula vero nomen generale est, & interdum pro imbrice usurpatur. V. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Translate, ob similitudinem, imbrex porci dicitur ejus vertebra sale condita, & cocta. *Martial. lib. 2. epigr. 37.* Mammam suminis, imbricemque porci. Alii interpretantur porci auriculam. ¶ Reperitur etiam in gen. f. *Plaut. Mil.* Meas confregisti imbrices, & tegulas.

Imbrialis, le, adject. ab imbre efformatum, ut imbrialis aqua, *acqua piovana*. *Cel. Aurel. Tard. 5. c. 10.*

Imbricātim, adv. γεισηδῶς, imbricis modo. *Plin. l. 9. c. 34.* Jam distinctione virgulata, crinita, crispa cuniculatim, pectinatim, imbricatim undata.

Imbricātus, a, um, *che ha figura di embrice*, γεισοειδής, quod imbricibus tectum est, vel quod imbricis modo est incurvatum, imbricum figuram referens. *Plin. l. 11. c. 1.* Superne tantum imbricatis flexilibus vertebris. *Vitr. l. 2. c. 8.* Incerta vero cæmenta alia super alia sedentia inter se imbricata non speciosam, sed firmiorem, quam reticulata, præstant structuram. idest quæ imbricum in morem inter se ligata sunt, & composita.

Imbricĭtor, oris, m. imbres ciens. *Enn.* apud *Macrob. l. 6. Sat. c. 2.* Cum spiritus Austri imbricitor.

Imbricĭum, n. 2. idem ac imbrex. *Martial. l. 2. epigr. 35.* Imbricio poteras Sexte lavare pedes. Ita *Calepinus*: At omnes quos vidimus Codices habent: In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes. Itaque hanc vocem rejicies, donec certiora exempla repereris.

Imbrĭco, as, a. 1. ἐγγεισόω, imbricibus tego, in modum imbricis facio. *Sidon. lib. 2. ep. 2.* Tegulis interjacentibus imbricarentur.

Imbricus, a, um, *piovoso*, Ger. *regenechtig*, Gall. *pluvieux*, Hisp. *lluvioso*, ὀμβροφόρος, pluviosus, imbres ferens, aut generans. *Plaut. Merc. 5. 2. 35.* Hic Favonius serenus est, hic Auster imbricus.

Imbrĭdus, a, um, adject. idem quod imbricus. *Solin. cap. 10.* (*al. 4.*) Cœlum imbridum.

Imbrĭfer, ra, rum, *che apporta pioggia*, ὀμβροφόρος, quod imbres, seu aquas fert. *Col. l. 5. c. 5.* Sed ubi aut uliginosa regio est, aut cœli sunt imbriferi. *Virg. Georg. 1. v. 313.* Ver imbriferum.

Imbrificatus, a, um, adject. ut imbrificatæ nubes, h. e. imbre gravidæ, apud *Martian. Capell. l. 6.*

Imbrĭus, a, um, adject. ut Imbria terra, eadem ac Imbros. *Ovid. 1. Trist. el. 9. v. 18.* Venimus in portus, Imbria terra, tuos.

Imbros, Imbrus, f. 2. Imbria Terra, *Lembro, l'Embro*, ins. maris Ægæi, oræ Thraciæ adjacens, inter Lemnum 22. M. P. ad Occ. & Cherronesum Thraciæ 72. M. ad Or. circuitu 72. M. cum urbe cog. Pop. Imbrii, qui, sicut & Lemnii, in proverbio sunt de iis, qui judicium, vel aliam rem subterfugientes absentiam causantur, ut qui se in Imbrum, vel in Lemnum navigasse dicebant.

Imbubino. V. Bubino.

Imbulbĭto, as, a. 1. idem ac bulbito, idest stercore infantium inquino. *Lucil.* apud *Fest.* Hæc te imbubinat, & contra te imbulbitat ille.

Imbŭo, is, bui, butum, a. 3. *empire*, צבע, טבל, Germ. *netzen*, Gall. *abbreuver*, Hisp. *embever, bancher*, ἐμβάπτω, proprie est implere, & speciatim implere liquore. Est quinti ordinis activorum. *Horat. in Epist. 2. l. 1. ad fin.* Quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu. *Cic. pro Mil.* Via Appia latronis sanguine imbuta est. ¶ Ponitur item pro inficere, tingere. Nam etiam hac ratione res liquore implentur. *Col. l. 10.* Quibus liquoribus mundam lanam imbuere oportebit. *Virg. Eclog. 1. v. 7.* Illius aram sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. ¶ Transfertur ad multa alia, ut Imbuere præceptis, doctrina, opinionibus, &c. *Cic. Att.* Ut ejus animum tenerum his opinionibus imbuas. ¶ Et speciatim per translationem ponitur pro instruere, instituere, erudire. *Cic. 1. Off.* Plerumque autem parentum præceptis imbuti ad eorum consuetudinem, moresque deducimur. *Tacit. 5. hist. c. 5.* Nec quicquam prius imbuuntur quam contemnere Deos. ¶ Usurpatur etiam sine ablativo. *Virg. 1. Ecl.* Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus, idest insperget, vel inficiet suo sanguine. *Cic. in Phil.* Nos a majoribus sic instituti, atque imbuti sumus.

Imbutamentum, i, n. doctrina, eruditio, instructio. *Fulgent. Mythol. l. 1. c. 1.* Variis dogmatum imbutamentis lasciva præstruens corda.

Imbūtum, vasis genus, quod sursum versus redit, inquit *Varr. l. 4. L. L.* Sed ibi *Scalig.* mendum agnoscit. V. *eund. in Conject. ad Varr.*

Imbūtus, a, um, adject. *alquanto addottrinato*. *Sueton. de illust. Grammat.* Quasi non perfectum litteris, sed imbutum. ¶ Item tinctus, perfusus. *Horat. epod. 5. v. 65.* Munus tabo imbutum. *Cic. 14. Phil.* Imbuti sanguine gladii.

Imitabĭlis, le, o. 3. *che si può imitare*, Ger. *nachfolgig*, Gal. *imitable*, Hisp. *imitable*, μιμητός, quod quis potest imitari. *Cic. in Orat. c. 23.* Nam orationis subtilitas imitabilis quidem illa videtur esse existimanti, sed nihil est experienti minus. *Plin. l. 37. c. 8.* Gemma imitabilior mendacio vitri.

Imitāmen, inis, n. 3. idem ac imitatio. *Ovid. 4. Fast. v. 211.* Priscique imitamina facti.

Imitamentum, i, n. idem ac imitatio. *Gel. l. 7. c. 5.* Opplevit omnia non simulacris, nec imitamentis, sed luctu, atque lamentis veris, & spirantibus. Adde *Tacit. Ann. 14. c. 57.*

Imitandus, a, um, *da imitarsi*, quem imitari quis debet. *Plin. l. 7. epist. 20.* Tu mihi maxime imitabilis, maxime imitandus videbaris.

Imitatĭo, onis, f. 3. *imitazione*, Ger. *nach folgung*, Gal. *imitation*, Hisp. *imitacion*, μίμησις, actus imitandi. *Cic. 14. Phil. c. 6.* Excellentium civium virtutem imitatione dignam, non invidia putarent. ¶ Imitatio, ut ad Rhetoricen spectat, sic definitur ad Auctore ad *Heren. l. 1.* Imitatio est, qua impellimur cum diligenti ratione, ut aliquorum similes in dicendo velimus esse. De imitatione *Cic.* scripsit *l. 2. de Or.* V. & *Quintil. l. 10. c. 2.*

Imitātor, oris, m. 3. *imitatore*, Ger. *nachfolger*, Gall. *imitateur*, Hisp. *imitador*, μιμητής, qui imitatur. *Cic. 3. Leg.* Nec enim tantum mali est, peccare Principes, quantum illud, quod permulti imitatores Principum existunt. *Id. 2. de Orat. c. 54.* Imitator, & narrator facetus.

Imitātrix, cis, f. 3. *imitatrice*, Ger. *nachfolgerin*, Gal. *imitatrice*, Hisp. *imitatriz*, quæ imitatur. *Cic. l. 1. de Leg. c. 17.* Imitatrix boni voluptas.

Imita-

Imitātus, a, um, partic. ab imitor. Cic. de Univ. Ille fabricator tanti operis utrum sit imitatus exemplar. ¶ Reperitur etiam in constructione passiva, quia veteres dicebant etiam imito, as, active, ut Nonius probat. Cic. de Univ. c. 3. Cum autem ingressa est imitata, & effecta simulacra, bene agi putat, si similitudinem veri consequatur.

Imito, as, pro Imitor, aris, dixisse Veteres, testatur Nonius c. 7. n. 46. V. Imitatus, a, um.

Imitor, aris, atus sum, d. 1. imitare, הלך אחר, Ger. nachfolgen, Gall. imiter, Hisp. imitar, μιμέομαι, aliorum exempla sequor, a verbo Græco allato, quasi mimitor, omissa initiali litera. Cic. de Cl. Or. Quem Cotta cum verbis, tum sono ipso subrustico imitabatur. ¶ Imitari chirographum alterius, est adulterare. Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 30. Chirographum Sex primorum imitatus est. ¶ Imitari etiam ponitur pro simulare. Tac. l. 1. Quanquam mœstitiam imitarentur, contumaciæ propiores.

Imītus, adv. profunditus, ex profundo, ab imus. Gell. l. 17. c. 10. Atque ille Græcos quidem fontes imitus ignes eructare. Apul. l. 9. Met. Terra dehiscente imitus.

Immaculabīlis, le, adiect. qui maculari non potest. Auson. in gratiar. act. ad Gratian. Imp. Mente pura, immaculabili conscientia, cogitatione sincera.

Immaculātus, a, um, adiect. immacolato, non maculatus, non pollutus. Lucan. l. 2. ad fin. Abscondat Fortuna nefas, Romanaque tellus immaculata sui servetur sanguine Magni.

Immacŭlo, as, a. 1. idem quod maculo, inquino, polluo. Jul. Firmic. l. 4. c. 16. Nullus invidiæ livor immaculet.

Immadesco, is, ui, n. 3. essere umido, ἐμβρέχομαι, madidus sum. Plin. l. 17. c. 5. Et cum a siccitate continua immaduerit imbre. Ovid. 6. Metam. v. 396. Fertilis immaduit terra. ¶ Potest etiam esse Immadeo, es, n. 2. nam præteritum utrique commune est.

Immāne, adv. immaniter. Sallust. fragm. l. 2. hist. Immane quantum animi exarsere. Horat. l. 1. od. 27. Immane quantum discrepat. Nisi forte velis hic non adverb. esse, sed neutr. ex adiect. græco more, ut Triste lupus stabulis. Quod magis accedit ad Grammaticorum placita.

Immānis, & ne, o. 3. crudele, fiero, אכזר, Ger. grausam, Gal. cruel, desmesuré, Hisp. cruel, inhumano, ἄγριος, ἀπηνής, ferus, crudelis, ab antiquo manus, vel manus, vel manus, vel manus, bonus. Cic. ad Q. Fr. l. 1. Quod si te sors Afris, aut Hispanis, aut Gallis præfecisset, immanibus, ac barbaris nationibus. ¶ Ponitur etiam pro horrendo, aspero. Virg. 1. Æn. Tenet ille immania saxa. ¶ Item pro fœdo. Accius apud Non. c. 4. n. 236. Immane te habet templum obvallatum ossibus. ¶ Item pro ingenti, immenso. Cic. 2. Phil. Si inter cœnam in tuis immanibus illis poculis hoc tibi accidisset. Id. Attic. l. 2. Qui immanes pecunias paucis dederunt. ¶ Comp. immanior, sup. immanissimus. Cic. pro Rosc. Am. Ne bestiis quoque, quæ tantum scelus attigissent, immanioribus uteremur. Plin. Paneg. c. 48. Bellua immanissima.

Immanĭtas, tis, f. 3. crudeltà, אכזריות, Ger. grausamkeit, Gal. cruauté, Hisp. crueldad, ἀγριότης, ἀπήνεια, sævitia, feritas, diritas, crudelitas. Cic. 1. de nat. Deor. Equidem arbitror, nullas esse gentes sic immanitate efferatas. ¶ Ponitur etiam pro magnitudine. Plin. l. 35. c. 11. Ut immanitate pretii antecederet celeberrimos eadem ætate imaginum pictores.

Immanĭter, adverb. valde, vehementer, assai, σφόδρα. Gell. l. 1. c. 26. Immaniter clamare. ¶ Item crudeliter. Ammian. l. 18. c. 17. Immanius efferescunt.

Immansuētus, a, um, non mansueto, barbaro, קשה, פרא, Ger. unmilt, Gal. farouche, intraitable, Hisp. indomito, atroz, ἀνήμερος, indomitus, barbarus. Cic. 1. de Leg. c. 8. Ipsisque in hominibus nulla gens est neque tam immansueta, neque tam fera, quæ &c. Senec. de Consol. ad Helv. c. 6. Quid immansuetius? Ovid. Heroid. epist. 18. v. 37. At tu de rapidis immansuetissime ventis.

Immarcescibĭlis, le, adiect. incorruptibilis. Paulin. Nolan. 4. Natal. Felicis ad fin. Immarcescibilis redimivit honore coronæ.

Immarcesco, is, n. 3. marcirsi, μαραίνομαι, corrumpor, putresco. Hor. 2. Ser. Sat. 7. ad fin. Nempe immarcescunt epulæ sine fine petitæ. Ita Lexicographi plerique: sed ibi legendum inamarescunt.

Immatūre, adverb. avanti il tempo, ἀώρως. Senec. Suasor. 1. Numquid immature ab Oceano. Col. l. 11. c. 2. Neque præfestinatum opus nimium immature videri possit. Auson. epist. 22. Immaturius perscitatur expelli.

Immaturĭtas, atis, f. 3. immaturità, Ger. unzeitigung, Gal. avancement, avant la saison, indeue, meurete, Hisp. adelantado madureza, ἀωρία, acerbitas, cruditas. Translate accipitur pro anticipatione, celeritate. Cic. pro Quint. c. 26. Quid hæc festinatio, quid hæc immaturitas tanta significat?

Immatūrus, a, um, non maturo, acerbo, Germ. unzeitig, Gal. qui n'est pas meur, Hisp. no maduro, ἄωρος, non maturus, acerbus, & proprie de fructibus, & frugibus dicitur, cum ante tempus colliguntur. Pl. l. 12. c. 13. Quo apparet aut aliud esse, aut colligi immaturum. ¶ Translate dicitur de eo, quod est intempestivum, ut mors immatura, qua quis ante constitutum vitæ tempus, & confectam ætatem moritur. Cic. 2. Phil. c. ult. Etenim si ab hinc annos prope viginti hoc ipso in templo negavi posse mortem immaturam esse Consulari. Horat. l. 2. sat. 8. Filius immaturus obit. Liv. l. 22. Immaturum consilium.

Immediāte. V. Immeditate.

Immedicabĭlis, le, o. 3. incurabile, ἀνίατος, ἀθεράπευτος, quod medicaminibus non potest sanari. Ovid. 2. Met. v. 825. Utque malum late solet immedicabile cancer serpere.

Immedicātus, a, um, adiect. non medicatus, ut immedicatum os, Apul. Apol.

Immeditāte, adverb. sine meditatione, inconsideratamente, senza premeditare, ἀπροβουλεύτως, ἀπροσκέπτως. Gell. l. 20. c. ult. quod in aliquibus edit. principio operis præfigitur, cum sit ejus præfatio. Nos, ut captus noster est, incuriose, & immeditate, ac prope etiam subrustice ex ipso loco ac tempore hibernarum vigiliarum Atticas Noctes inscripsimus. Quidam minus recte leg. immediate, quæ vox barbara est.

Immeditātus, a, um, adiect. pass. signif. non meditatus, non pensato, ἀμελέτητος. Apul. l. 2. Milef. sub init. Immeditatus incessus. h. e. non affectatus ad mollitiem. Id. l. 3. Florid. Animalium immeditati sonores. Quod autem ex Cic. 2. Offic. c. 13. affert Passerat. præterquamquod non satis ad rem facit, aliam etiam lectionem habet in emendatis Codicib.

Immeio, is, a. 3. intus mejo. Pers. Sat. 6. v. 73. Patritiæ immejat vulvæ.

Immĕmor, ris, o. 3. scordevole, שכח, Ger. vergessen, undenck, Gal. qui ne se souvient, qui ne retient pas dans sa memoire, Hisp. el que se oluida, y no se acuerda, ἀμνήμων, quod non meminit. Cic. in Bruto. Magna hæc immemoris ingenii signa. ¶ Reperitur etiam passive. Ter. Andr. 1. 1. 17. Isthæc commemoratio, quasi exprobratio est immemoris beneficii. Ubi Donatus: immemoris beneficii, cujus nemo meminerit. ¶ Dicitur etiam immemor, qui oblivionem inducit. Silius l. 16. Aquæ sub nomine Lethes, Quæ fluit immemori perstringens gurgite ripas.

Immemorabĭlis, le, immemorabile, Ger. das man nit eingedenck seyn sol, Gall. immemorable, Hisp. immemorable, ἀδιήγητος, cujus nulla debet esse memoria, quod commemorari non debet, aut potest. Plaut. Capt. v. 192. Neque spurcidi insunt versus immemorabiles. Lucr. l. 4. Prol. v. 56. Spatium immemorabile, idest, maximum, quod describi non potest. ¶ Reperitur etiam active. Plaut. Cist. 2. 2. 3. Anus ibi moderatrix, atque immemorabilis. h. e. quæ recordari non vult, aut se non meminisse simulat. V. Taubman.

Immemorātus, a, um, adiect. ἀμνημόνευτος, non memoratus. Horat. l. 1. ep. 19. v. 33. Juvat immemorata ferentem Ingenuis, oculisque legi, manibusque teneri. h. e. nova non prius audita. Auson. Parental. epigr. 20. Immemoratus eris.

Immemorĭa, æ, f. memoriæ infirmitas, oblivio. Hanc vocem Pareus in Lex. Crit. exstare putat in Pandect. leg. 44. Dig. de acquir. & amitt. possess. ubi Papin. JCtus ita inquit: Peregre profecturus pecuniam in terram custodiæ causa condiderat: cum reversus locum thesauri immemoria non repeteret, &c. Vulgo legitur in memoria.

Immemŏris, e, idem quod immemor. Cæcil. apud Priscian. l. 6. Ita ne immemoris?

Immensĭtas, tis, f. 3. immensità, Ger. unermessigkeit, Gal. immensité, Hisp. immensidad, ἀμετρία, infinitas. Cic. de nat. Deor. l. 1. c. 20. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. Id. ibid. l. 2. c. 39. Immensitates camporum.

Immensus, a, um, smisurato, grande, Germ. überschwencklich, Gal. immense, Hisp. immenso, ἀμέτρητος, quod mensurari præ magnitudine non potest, infinitum, valde magnum. Cic. 1. de nat. Deor. Si immensam, & interminatam in omnes partes magnitudinem regionum videretis. Id. de Div. Observata sunt hæc in tempore immenso, hoc est, infinito, vix mensurabili. Spartian. Adrian. cap. 19. Immensissimæ voluptates. ¶ Per immensum absolute, subaudito spatium, Tacit. Ann. 15. c. 40. & in Agric. c. 25. ¶ Immensum attolli, adver. Id. Ann. 4. c. 40.

Immĕo, as, n. 1. entrare, idem ac meo. Plin. l. 8. c. 25. Itaque & delphini immeantes Nilo.

Immĕrens, tis, adiect. o. 3. innocente, qui nihil commeruit, ἀναίτιος, ἀθῷος. Sueton. Tib. c. 12. Multum conquestus, eripi sibi vitam immerenti. Nepos 10. c. 10. Immerentes, ut sceleratos occidunt. Valer. Max. l. 9. c. 12. n. 8. Interdum immerentia quædam supremi fati titulum occupant.

Immerenter, adv. immeritevolmente, חנם, Germ. unschuldiglich, Gal. a tort, Hisp. no merecciendolo, a tuertas, ἀναξίως, præter meritum. Val. Max. l. 6. c. 2. Quæ a Philippo Rege temulento immerenter damnata.

Immergo, is, si, sum, a. 3. immergere, טבל, Ger. eintuncken, Gal. plonger, Hisp. zabullir, ἐμβάπτω, intus mergo, in profundum obruo. Virg. 5. Æn. Vastoque immergite ponto. ¶ Translate ponitur pro se penitus insinuare, introducere, inferre. Cic. pro Cluent. Is se blanditiis in illius consuetudinem penitus immersit. Liv. l. 23. c. 18. Immergere se in voluptates. Plaut. Men. 5. 1. 3. Immersit aliquo se se, credo, in ganeum. ¶ Immergeri pro immergi tanquam ab immergeo habet Colum. l. 5. c. 9.

Immerĭto, adverb. immerenter. Ter. Hecyr. 2. 1. 11. Me ais te immerito esse accusatam. Senec. epist. 11. Nec immerito, e con ragione. ¶ Superlat. immeritissimo. V. Immeritus.

Immerĭtum, i, n. substant. meriti privatio. Plaut. Asin. 3. 3. 18. Cur tu immerito meo me morti dedere optas?

Immerĭtus, a, um, che non ha meritato, ἀνάξιος, qui nihil meruit, idem quod immerens. Virg. 3. Æn. Postquam res Asiæ, Priamique evertere gentem immeritam visum Superis. Terent. Phorm. 2. 1. 59. Jamdudum te omnes nos accusare audio immerito, & me horum omnium immeritissimum. Melius tamen legitur immeritissimo, quod est superlat. adverbium.

Immersabĭlis, le, insommergibile, ἀβάπτιστος, qui mergi non potest, & translate fortis, firmus, qui adversis rebus non opprimitur. Hor. 1. Epist. de Ulysse. Aspera multa pertulit adversis rerum immersabilis undis.

Immersĭo, onis, f. actus immergendi, immersione. Arnob. l. 2. c. 47. Oscum respuit immersionem in se pati.

Immersus, a, um, immerso. Cic. de Univers. Immersus in flumen.

Immetātus, a, um, adiect. non misurato. Horat. l. 3. od. 24. v. 12. Immetata quibus jugera liberas Fruges, & Cererem ferunt.

Immĭgro, n. 1. idem ac migro, idest, in locum aliquem habitandi gratia me confero. Cic. 13. Phil. c. 17. Nam paucis diebus & in domum, & in hortos paternos immigrabit.

Immĭnens, tis, nom. ex particip. imminente. Cic. pro Dom. c. 6. Homo ad cædem imminens. Id. Ver. 2. c. 54. Avaritia semper hiante, atque imminenti fuit. V. Immineo.

Imminentĭa, æ, f. il soprastare, o esser imminente. Gell. l. 9. c. 12. ex Nigidio. Ab instantia, atque imminentia fraudis.

Immĭnĕo, es, n. 2. soprastare, קרב, Ger. nahe seyn, Gal. pencher dessus, être pres de tomber dessus, Hisp. sobrestar, amenacar, ἐπίκειμαι, insto, impendeo. Usurpatur vel absolute. Cic. 1. Tusc. Mors propter incertos casus quotidie imminet. ¶ Vel cum dat. Cic. pro Corn. Balbo. Cum præpotens Carthago huic Imperio immineret. ¶ Vel cum accus. & præpos. in, vel ad. Cic. in Verr. Ille infestus in omnia maria ex omnibus Siciliæ partibus imminebat. Id. pro Domo. Homo ad cædem imminens. ¶ Conjungitur etiam cum abl. communi, & prep. a, vel ab, vel e, vel ex, vel de. Liv. l. 1. Bellum ab Tarquiniis imminere. ¶ Translate ponitur pro cupere, inhiare. Cic. in Tusc. Templis Deorum immortalium imminet hominum egentium, & perditorum spes. Id. pro Domo. Imminere jam cupiditate videntur in Tribunitiam potestatem. Senec. epist. 2. Imminere alieno. ¶ Imminere exitio alterius, est vigilare, & insidiari ad inferendum alteri exitium. Ovid. 1. Met. Imminet exitio vir conjugis, illa mariti.

Immĭnŭo, is, ui, utum, idem ac minuo, sminuire, ἐλαττόω. Cic. Att. l. 1. ep. 18. Metellus imminuit auctoritatem suam. Sallust. in Jug. c. 48. Æstivorum tempus comitiorum mora imminuerat. h. e. brevius fecerat. ¶ Imminuere pudicitiam est violare. Plaut. Cist. 2. 1. 90. & Apul. l. 2. Florid.

Imminutĭo, f. 3. diminuzione, ἐλάττωσις, diminutio, actus imminuendi. Cic. 3. Fam. ep. 8. Quam ut sumptus egentissimarum civitatum imminuerem sine ulla imminutione dignitatis tuæ. ¶ Speciatim sumitur pro defloratione. Auson. in cent. nuptiali.

Imminūtus, a, um, adiect. integer, non minutus. Julian. JCtus l. 6. Dig. de divort. & repud. Bona gratia dissolutum videatur pristinum matrimonium, & unusquisque suum jus habeat imminutum.

Immiscĕo, es, a. 2. idem ac misceo. Liv. l. 5. Quod Fidenati bello se jam antea immiscuerant. Id. l. 21. c. 32. Immiscere se aliorum colloquiis.

Immiserabĭlis, le, di cui niuno ha misericordia, qui nullius misericordia sublevatur. Hor. 3. Carm. od. 5. Si non periret immiserabilis captiva pubes.

Immisericordĭa, æ. Liv. l. 37. c. 1. Plus ira, quam immisericordia in causa eorum valebat. Al. leg. misericordia. Adde Tertull. de Spectac. c. 16.

Immisericordĭter, adv. senza misericordia, ἀνηλεῶς, absque misericordia. Ter. Adel. 4. 5. 28. Factum a vobis duriter, immisericorditerque.

Immi-

Immisericors, dis, o. 3. *non misericordioso*, ἀνελεήμων, immitis, sine misericordia. *Cic. 2. de Inv. c. 36.* Ipsum immisericordem, superbum fuisse.

Immiseror, aris, depon. 1. *Plaut.* apud *Non. c. 2. n. 541.* Boni immiserantur, irrident mali. *Al. aliter leg.*

Immissarium. V. Emissarium.

Immissilus. V. Immissulus.

Immissio, onis, f. *inesta, Ἔνθεσις*, actus immittendi. *Cic. de Sen.* Sarmentorumque ea, quam dixi, aliorum amputatio, aliorum immissio. V. *Immissus*.

Immissulus, vel Immissilus, i, m. avis est ex aquilarum, seu vulturum genere, sic dicta, quod subito, & inexpectata se immittit. *Fest. V. Plin. l. 10. c. 7.* Alii leg. *Immisulus, Immisculus, Immussulus*, &c.

Immissus, a, um, ἐμβεβλημένος, partic. ab immitto. *Cic. de nat. Deor.* Is non immissum a Deo dolorem, sed conceptum a seipso continebat. ¶ Immissum differt a projecto, ut *Javolenus de verborum significatione* inquit, quia projectum dicitur, quod ita provehitur, & extenditur ex aliquo ædificio, ut nusquam quiescat, qualia sunt mæniana, & suggrundia: immissum vero, quod ex nostro ædificio protensum in alieno recumbit, ut sunt tigna, & trabes, quæ ex nostro pariete in parietem vicini immittuntur. ¶ Immissa barba, est prolixa, prominens. *Virg. 3. Æn.* Respicio, dira illuvies, immissaque barba.

Immissus, us, m. actus immittendi, injectio. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 18.* Sol cuncta lustrat lucis immissu.

Immistim, vel Immixtim, adverb. immiscendo. *Plaut. Aulul. 1. 3. 12.* Merorem metuo ne immixtim bibam. Alii aliter leg.

Immistus, vel Immixtus, a, um, adject. miscendo ingestus, *mescolato, frammischiato*. *Liv. l. 3. c. 50.* Immisti turbæ militum togati. ¶ Item non mixtus. *Auson. epigr. 20. v. 12.* Potare immixtum sueta, merumque merum.

Immitis, te, o. 3. *acerbo*, τραχὺς, acerbus, immaturus. *Plin. l. 15.* Immitia adhuc, & cruda poma. ¶ Translate usurpatur pro crudeli, aspero, *crudele, senza misericordia*, ἀνελεήμων, ὠμός. *Virg. 1. Æn.* Troas reliquias Danaum, atque immitis Achillis. *Cic. Att.* Pompejo immitior eram, quàm ipsi Cæsari. *Plin. l. 10. c. 74.* Serpentes, immitissimum animalium genus. ¶ Tribuitur & aliis. *Plin. l. 8. epist. 17.* Immite & turbidum cœlum. *Senec. Octav. v. 33.* Immitis dolor.

Immitto, tis, isi, issum, a. 3. *mandar dentro, introdurre*, ἐμβάλλω, mitto in aliquem locum, introduco, conjicio. *Cic. pro Domo.* In alteram caveam servos immisisti. ¶ Item insero, immisceo. *Cic. pro Font.* Immisit se armatum in hostium manus, ac multitudinem. *Ovid. 6. Met.* Illic & lentum filis immittitur aurum. *Liv. l. 39.* Immittere se in voluptates. ¶ Sæpe ponitur pro simplici mitto. *Cic. 6. Verr.* Eò ne tu servos ad spoliandum fanum immittere ausus es? ¶ Est etiam mittere contra aliquem. *Cic. 3. Tusc.* His autem perturbationibus, quas in vitam hominum stultitia quasi quasdam furias immittit, atque incitat. ¶ Item subornare. *Sallust. in Catil.* Alii Tarquinium a Cicerone immissum dicebant. ¶ Item librare, jaculari. *Cic. pro Domo.* Quæ tela ex illius actionibus in unum corpus immissa sunt. ¶ Immittere aliquid in aures, h. e. admittere, auscultare. *Plaut. Epid. 3. 1. 14.* ¶ Immittere rudentes, est extendere, & parare ad navigandum. *Plin. in epist.* ¶ Immittere vitem ad uvas pariendas, h. e. ejus sarmenta ad fructus ferendos relinquere; *lasciare crescere*, &c. *Varr. l. 1. R. R. c. 31.* ¶ Immittere apud JCtos est tigna vel trabes ædificii eo extendere, ubi requiescant, sive in pariete communi, sive in proprio. *l. Malum de V. S.* V. Immissus.

Immixtus. V. Immistus.

Immo. V. Imo.

Immobilis, le, o. 3. *immobile*, ἀκίνητος, quod moveri non potest. *Plin. l. 11. c. 37.* Aures homini tantum immobiles. *Ovid. 13. Met. v. 801.* Scopulis immobilior.

Immobilitas, atis, f. *immobilità*. *Apulej. in Trismeg.* Eadem immobilitate stabilitatis. *Lactant. l. 6. c. 17.* Qui immobilitatem animi afferunt. Adde *Arnob. l. 1.*

Immoderantia, æ, f. *intemperanza*, immoderatio. *Tertull. de Baptismo ad fin.* Plenitudo & immoderantia ventris.

Immoderate, adv. *smoderatamente*, ἀμέτρως, immodice, extra modum. *Cic. 2. Tusc.* An temperantia sinet, te immoderate facere quicquam? *Id. Fam. 5. ep. 16.* Ferre immoderatius casum incommodorum suorum. *Spartian. in Sever. c. 20.* Immoderatissime lætari.

Immoderatio, f. 3. *intemperanza*, ἀμετρία, excessus in re aliqua. *Cic. pro Sylla, c. 10.* Interdum effertur immoderatione verborum.

Immoderatus, a, um, o. 1. 2. *smoderato*, ἄμετρος, intemperans, vel nimius in re aliqua. *Cic. Att. l. 13.* Non vides, ipsum illum Aristotelis discipulum summo ingenio, summa modestia, posteaquam Rex appellatus sit, superbum, crudelem, immoderatum fuisse? ¶ Dicitur etiam de rebus animæ expertibus. *Cic. pro Rosc. Am.* Sæpe ventis vehementioribus, aut immoderatis tempestatibus hominibus nocuit. *Gell. l. 19. c. 12.* Motus animi immoderatiores. *Sueton. Ner. c. 31.* Immoderatissima luxuria. ¶ Item immensus, vastus. *Cic. l. 2. N. D. c. 25.* Vide sublime fusum immoderatum æthera.

Immodeste, adv. *immodestamente*, ἀτάκτως, ἀκόσμως, immoderate, supra modum, sine modestia. *Plaut. Pæn. 1. 2. 25.* Cur ego apud te mentiar? amo immodeste. *Liv. l. 22. c. 27.* Immodice, immodesteque gloriari.

Immodestia, æ, f. 1. *immodestia*, ἀκοσμία, ἀμετρία, intemperantia, immoderatio. *Plaut. Merc.* Sed amori accedunt etiam ultra hæc, quæ diximus, incogitantia, excors immodestia, petulantia, cupiditas.

Immodestus, a, um, o. 1. 2. *immodesto*, ἄμετρος, ἀσελγής, ἄκοσμος, immoderatus, non temperatus. *Cic. 1. Offic.* Ipsumque genus jocandi non profusum, nec immodestum, sed ingenuum, & facetum esse debet. *Ter. Heaut. 3. 3.* Heri in vino quam immodestus fuisti.

Immodice, adv. *smisuratamente*, ὑπερμέτρως, nimis immoderate. *Cic. 4. Tusc.* Quid, si, cum id ferret immodice, mors liberorum accessisset.

Immodicus, a, um, *fuor di misura, smisurato*, ὑπέρμετρος, nimius. *Col. l. 1. c. 3.* Quod agri modum immodica possidendi libidine transcendisset. *Sueton. Domit. c. 12.* Verbis & rebus immodicus. *Tacit. 1. hist. c. 53.* Immodicus animi.

Immodulatus, a, um, non modulatus, inconditus, asper. *Hor. in Art. v. 263.* Non quivis videt immodulata poemata judex.

Immoenis. V. Immunis.

Immolatio, f. 3. *sacrificio*, θυσία, sacrificatio. *Cic. 1. de Div.* Hoc genus immolationis maxime ab antiquis probatur.

Immolatitius, a, um, qui immolatus est, ut immolatitia caro, *Augustin. epist. 154. a med.*

Immolator, oris, m. *chi sacrifica*, qui immolat, & sacrificat. *Cic. de Div. l. 2. c. 15.* Ut se exta ad immolatoris fortunam accommodent.

Immolatus, a, um, adject. *immolato, sacrificato*. *Horat. l. 4. od. 11.* Ara avet immolato spargier agno.

Immolitus, a, um, adject. ædificatus, constructus. *Liv. l. 39. c. 44.* Quæ in loca publica inædificata, immolitave privati habebant, intra dies triginta demoliti sunt. ¶ Differunt autem *inædificata*, & *immolita*. Ea enim loca inædificata dicuntur, in quibus ædes extructæ sunt; immolita vero, in quibus aliud quodcumque opus constructum est.

Immolo, as, a. 1. *sacrificare*, θύω, sacrifico, a mola, idest farre tosto, & molito, quod sale sparsum esset, quod Latini far tostum, molitum, & salsum hostiæ imponerent, Græci hordeum, & fruges non tritas, molitasque, sed integras sali admixtas inspergerent. *Cic. pro Font.* Quis ignorat, eos usque ad hanc diem retinere illam immanem, ac barbaram consuetudinem hominum immolandorum? *Id. de Div.* Ne quis Dianæ vitulum immolaret. *Virg. 12. Æn.* Pallas te hoc vulnere, Pallas immolat. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. 2. de Div.* Cum pluribus Diis immolatur, qui tandem evenit, ut litetur aliis, aliis non litetur?

Immorior, eris, tuus sum, d. 3. ἐναποθνήσκω, in re aliqua morior. *Ovid. 3. de Ponto.* Fortiter Euxinis immoriemur aquis. *Val. Flac. l. 6. Arg.* Immoritur hastæ. ¶ *Immori studio alicujus rei*, hyperbolica locutio, est in eam tam pertinaciter incumbere, ut sola morte quis videatur ab ea posse divelli. *Hor. l. 1. ep. 7. v. 85.* Immoritur studiis, & amore senescit habendi.

Immoror, aris, d. 1. *dimorare, fermarsi*, ἐμμένω, moram traho in aliqua re. *Col. l. 8. c. 5.* Ut saturæ studiosius nidis immorentur. *Plin. l. 1. epist. 8.* Immorari honestis cogitationibus. Adde *Quintil. l. 2. c. 16.*

Immorsus, us, ui, m. idem ac morsus, tamquam ab immordeo, legit. *Heins. in Vellej. l. 2. c. 87.* ubi vulgo leg. *Morsu aspidis*.

Immorsus, a, um, *morsicato*. *Stat. 2. Thebaid. v. 628.* donec transmissa morte per artus Labitur, immorsaque cadens obmutuit hasta.

Immortalis, le, o. 3. *immortale, eterno*, Ger. *unsterblich*, Gal. *immortel*, Hisp. *immortal*, ἀθάνατος, sempiternus, qui perpetuo vivit nunquam moriturus. *Cic. de Sen.* Quod quidem nisi ita se haberet, ut animi immortales essent. *Id. lib. 10. Fam. ep. 13.* Immortales gratias agere. ¶ Immortale, adverb. more, ut flos immortale virens, *Valer. Flacc. l. 7. v. 362.*

Immortalitas, atis, f. 3. *immortalità*, חי, Ger. *unsterbligkeit*, Gal. *immortalité*, Hisp. *immortalidad*, ἀθανασία, sempiterna vita. *Cic. de Am.* Nisi enim immortalitatem optare vellet, quid non est adeptus, quod homini fas esset optare? *Id. de Orat. l. 3. c. 16.* Socratis sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit. *Id. l. 3. nat. Deor. c. 18.* Ne virtutibus hominum ista honores habeantur, non immortalitatibus.

Immortaliter, adverb. *eternamente*, לעולם, Ger. *ewigklich*, Gal. *immortellement*, Hisp. *immortalmente*, ἀθανάτως, perpetuo. *Cic. ad Q. Fr.* Quod scribis, te a Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

Immortalitus, adverb. ea forma, qua *divinitus*. *Turpil.* apud *Non. c. 11. n. 43.* Immortalitus se se obtulit mihi hæc facultas. *h. e.* quasi Deorum immortalium beneficio.

Immortuus, a, um, mortuus in aliqua re. *Plin. l. 29. c. 4.* Nam cum immortuus est in vino. *Cic. Att. l. 1. ep. 14.* Immortuæ reliquiæ conjurationis.

Immotus, a, um, *immobile*, Ger. *unbewegt*, Gal. *immobile*, Hisp. *imovible*, *fixo*, ἀκίνητος, quod non movetur, particip. a moveor. *Virg. 4. Æn.* Mens immota manet. *Ibid.* Fixum, immotumque animo. *Tacit. 1. hist. c. 86.* immotum diem dixit, quo venti nulli spirant.

Immugio, is, n. 4. idem quod mugio. *Virg. 3. Æn. v. 674.* Curvisque immugiit Ætna cavernis.

Immulgeo, es, ulsi, ctum, a. 2. *molgere*, ἐναμέλγω, lac ex uberibus in rem aliquam exprimo. *Plin. l. 11. c. 39.* Ubera eas infantium labris immulgere.

Immundabilis, le, adject. qui emundari non potest. *Tertull. de pudic. c. 20.* Immundabile vitium.

Immunde, *sordidamente*, spurce. *Jul. Obseq. de prodig. c. 115.* Junonem protugientem, quod immunde sua templa fœdarentur.

Immunditia, æ, f. *immondezza*, impuritas. *Cato R. R. c. 2.* Ex piscina immunditias efferri, munditias fieri. *Colum. l. 12. c. 3.* Valetudinaria immunditiis liberare. *Frontin. l. 2. de Aquæd.* Immunditiarum facies, & impurior spiritus, &c.

Immundus, a, um, o. 1. 2. *immondo, lordo*, טמא, Germ. *unsauber*, Gal. *sale, ord*, Hisp. *inmundo, sucio*, ἀκάθαρτος, impurus. *Virg. 3. Æn.* Contactuque omnia fœdant immundo. *Catull. Carm. 94.* Nil immundius hoc, nihiloque immundius illud. *Plin. l. 10. epist. 99.* Immundissima aspectu cloaca.

Immunificus, a, um, *non liberale, avaro*, ἀνελεύθερος, illiberalis, avarus, sordidus, tenax. *Plaut. Trin. 2. 2. 69.* Civi immunifico, scis, quid cantari solet? Quod habes, ne habeas.

Immunio, is, ivi, itum, a. 4. idem quod munio, vel intus munio. *Tacit. Ann. 11. c. 19.* Præsidium immunivit. Ita pleræque optimæ edit. cum MSS. Alii leg. *inde munivit*. *Lips.* nostram lectionem retinet: suspicatur tamen scriptum fuisse *endomunivit*.

Immunis, ne, o. 3. *libero, immune*, ἀπράγμων, vacans munere, qui nullo fungitur officio, otiosus, a *munus*. *Virg. 4. Æn.* Immunisque sedens aliena ad pabula fucus. *Horat. l. 4. od. 12.* Non ego te meis immunem meditor tingere poculis, ἀσύμβολον, *senza che tu porti la tua parte*. *Cic. de Am.* Non est inhumana virtus, neque immunis, neque superba, quæ etiam populos universos tueri, eisque optime consulere soleat. ¶ Item non particeps, expers. *Ovid. l. 4. Trist. el. 2.* Immunes tanti nec sinit esse boni. ¶ Item qui nulli obnoxius, aut devinctus est, qui liber est ab onere publico, qui nulli vectigal pendit, *esente, libero*, Ger. *frey, erlassen*, Gall. *exempt, franc*, Hisp. *libre esento*, ἀτελής. *Cic. in Phil.* Is campi Leontini duo millia jugerum immunia possidet. ¶ Fere cum ablativo construitur. *Liv. l. 1. c. 43.* Inde una centuria facta est immunis militia. *Vellej. l. 2. c. 35.* Immunis humanis vitiis. *Et cap. 46.* Immunis voluptatibus. ¶ Et addita præposit. *a*, vel *ab*. *Vellej. l. 2. c. 14.* Domus immunis ab omnibus arbitris. ¶ Et cum genit. *Id. l. 2. c. 7.* Immunis delictorum paternorum. *Ovid. Met. 3. v. 1. de bove.* Nullum passa jugum, curvique immunis aratri. ¶ Munia publica, a quibus *Immunes* liberabantur, erant domi quidem tributa, vectigalia, &c. militiæ vero valli & fossæ extructio, pabuli, lignorum aggestio, & his similia; quæ qui facere cogebantur, munifices dicti sunt. V. *Beneficiarius*. ¶ Sumitur interdum pro innoxio. *Horat. l. 3. od. 23.* Immunis aram si tetigit manus. ¶ Apud *Plaut.* pro inofficioso usurpatur; verba ejus sunt *Trin. 2. 2. 1.* Amicum castigare ob meritam noxiam, immune est facinus, verum in ætate utile & conducibile. ¶ In quibusdam antiq. cod. legitur etiam *immœnis* pro *immunis*.

Immunitas, atis, f. 3. *asylia*, vacatio a munere, otiositas. *Cic. 4. Acad.* Qui det isti Deo immunitatem magni quidem muneris. ¶ Item libertas, exemptio, & vacatio munerum publicorum, & onerum, *esenzione, privilegio*, Ger. *freilassung*, Gal. *exemption*, Hisp. *escncion*, ἀτέλεια. *Cic. 12. Fam.* Tabulæ figuntur, immunitates dantur.

Immunitio, onis, f. idem quod immunitas. *Cod. Theodos. l. un. de privil. dom. Aug.* V. *Salmas. ad Hist. Aug. p. 517.*

Immunitus, a, um, o. 1. 2. *non fornito, non fortificato*, ἀτείχιστος, non munitus. *Cic. pro Cæc. c. 19.* Si via ita sit immunita, jubet, qua velit, agere jumentum. *Liv. l. 22. c. 11.* Ut quibus oppida castellaque immunita essent, hi in loca tuta commigrarent.

Immurmuro, as, n. 1. idem ac murmuro. Cum accusat. *Ovid. 3. Met.* totumque immurmurat agmen. ¶ Cum ablat. *Virg. 4. Georg. v. 261.* Silvis immurmurat auster. *Stat. 1. Theb. v. 531.* Immurmurare aure tacita.

cita. ¶ Cum dativo. *Silius l. 5. v. 333.* admorsæ immurmurat hastæ.

Immusicus, a, um, non Musicus. *Tertull. Apol. c. 1.* Immusici judicantes de musicis.

Immussulus. V. Immissulus.

Immutabilis, le, o. 3. *immutabile*, ‏נִמְנָע‏, Ger. *unverenderlich*, Gal. *immutable*, Hisp. *immudable*, ἀμετάβλητος, quod nullo modo movetur, ac flectitur. *Cic. de Fato.* Sequitur illico, esse causas immutabiles, easque æternas, quæ prohibeant, quidquam secus cadere, atque casurum sit. ¶ Usurpatur & pro mutato, vel mutabili a *Plaut. in Epid. 4. 2. 8.* ubi ait: Scio quid erres, quia vestitum, atque ornatum immutabilem habet hæc.

Immutabilitas, atis, f. 3. *immutabilità*, stabilitas, constantia, perpetuitas, æternitas. *Cic. de Fato, c. 9.* Sed in factis immutabilitatem apparere, in futuris non item.

Immutabiliter, adv. *immutabilmente*. *Cels. JCtus l. 99. Dig. de Verb. obl.* Immutabiliter verum fuit.

Immutatio, onis, f. 3. *mutazione*, ἐναλλαγή, mutatio. *Cic. 2. de Leg.* Negat mutari posse musicas leges sine immutatione legum publicarum. Adde *l. 4. Acad. c. 6. & l. 3. de Orat. c. 44.*

Immutatus, a, um, adject. *mutato*, idem quod mutatus, ἐναλλαγμένος. *Cic. Fam. 1. ep. 9.* Conversis rebus, & bonorum voluntatibus immutatis. Adde *Plaut. Cur. 1. 2. 59.* Et *Sallust. in Catil. c. 6.* ¶ Item non mutatus, *non mutato*. *Cic. de Invent. l. 2. c. 54.* Veritas est, per quam immutata ea quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. Adde *Ter. Andr. 1. 5. 9.*

Immutesco, is, immutui, n. 3. idem ac mutesco. *Stat. 5. Theb.* Ruptis immutuit ore querelis. Adde *Quintil. l. 10. c. 3.*

Immutilatus, a, um, adject. non mutilatus. *Cod. Theodos. l. 4. tit. 22.* Omnia ad disceptationem litigii immutilata permaneant.

Immuto, as, a. 1. *mutare*, idem quod muto. *Cic. Fam. 5. ep. 8.* Quædam pestes hominum te a me alienarunt, & me aliquo modo immutarunt tibi. *Teren. 2. 1. 19.* Adeon' homines immutari ex amore? *Cic. Agrar. 2. cap. 7.* Quod nemo imminuit, nemo immutavit. *Id. pro Flacc. c. 14.* Immutare aliquid de institutis priorum.

Imo (vel Immo, ut placet Manutio) adverb. *anzi*, *anzichè*, *piuttosto*, μᾶλλον δὲ, vim habet affirmandi, augendi, eligendi, & interdum corrigendi. *Cic. Catil. l. 1.* Vivit? imo vero etiam in Senatum venit. *Varr.* Non humanitas, imo sævitia est, lædere innocentem. *Ter. Andr. 4. 2. 25.* Verum vis dicam? D. imo etiam. *Id. ib. 1. 1. 3.* Nempe ut curentur recte hæc. S. Imo aliud.

Imola. V. Forum Cornelii.

Impacatus, a, um, non pacatus. *Virg. 3. Georg. v. 408.* Aut impacatos a tergo horrebis Iberos.

Impactio, onis, f. actus impingendi, illisio. *Senec. Nat. quæst. l. 2. c. 12.* Dissimilis autem crepitus fit ob dissimilem impactionem nubium.

Impactus, a, um, adject. illisus. *Liv. l. 8. c. 6.* Impactus saxo. *Plin. l. 6. ep. 31.* Impactos fluctus in immensum elidit. *Ulpian. l. Eor. Dig. de custod. & exhib. reor.* Impactus in carcerem. h. e. conjectus.

Impages, f. 3. ἐμπήγματα, dicuntur, quæ a fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant, ab antiquo *pago*, pro *pango*, quod est figere. *Fest.* ¶ Item id genus marginis, ac regulæ, quo tympanum, idest, quadratum, vel alterius figuræ spatium in valvis, aliove opere interius per ambitum includitur. *Vitruv. l. 4. c. 6.*

Impallesco, is, ui, n. 3. pallorem contraho, pallidus fio, *impallidire*, ὠχριάω. *Pers. Sat. 5. v. 62.* At te nocturnis juvat impallescere chartis. *Stat. 5. Theb. v. 805.* Eventu impalluit ipse secundo. ¶ Lexicographi ponunt *Impalleo*; sed adducta exempla id non satis probant.

Impancro, as, a. 1. invado, apud vet. ex *in*, & *pancro*, quod a πᾶν, *omne*, & κρέας, *caro*, quasi sit omnem carnem consumere. *Varro* apud *Non. c. 1. n. 293.* In regium arcam impancrarunt.

Impar, aris, o. *dispare*, *disuguale*, Germ. *ungleich*, Gal. *inegal*, Hisp. *desygual*, ἄνισος, non par, inæqualis. *Cic. 5. Fam. ep. 2.* Impar benevolentia. *Virg. 4. Georg.* Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis. ¶ Impar numerus est, qui in duas partes æquales dividi non potest. *Virg. 8. Ecl.* Numero Deus impare gaudet. ¶ Par, impar, ludi genus est. V. *Par*.

Imparatus, a, um, *non in ordine*, ἀπαράσκευος, non paratus. *Cic. in Bruto.* Imparatus semper aggredi ad dicendum videbatur. *Id. Att. l. 7. ep. 15.* Imparati sumus cum a militibus, tum a pecunia. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 30.* Imparatissimus omnibus rebus. *Senec. Hippolyt.* Pectus non imparatum ærumnis.

Imparco, vel imperco, is, n. 3. idem quod parco, vel valde parco. *Plaut. Amph. 1. 3. 2.* Imperce, quæso. *Id. Cas. 4. 4. 12.* Imperitæ huic impercito.

Imparens, tis, o. *disubbidiente*, non parens, inobediens. *Fest.*

Imparentia, vel Imparientia, æ. V. Patientia.

Imparilis, le, adject. dispar, impar, *disuguale*. *Aurel. Vict. in Hadrian.* Suspectam æstimantes societatem ævi longe imparilis.

Imparilitas, atis, f. *disuguaglianza*, *varietà*, *diversità*. *Gel. l. 5. c. 20.* Solœcismus alias imparilitas appellatus. Et *l. 14. c. 1.* Imparilitas hæc turbat observationem.

Impariter, adv. *disugualmente*, Germ. *ungleich*, Gall. *inegalement*, Hisp. *con desygualdade*, ἀνίσως, inæqualiter. *Hor. in Arte, v. 75.* Versibus impariter junctis querimonia primum, &c.

Impartio. V. Impertio.

Impasco, is, n. 3. vel impascor, eris, d. 3. *pascersi*, in loco aliquo pasco. *Col. l. 6. c. 5.* In ea loca perducendi sunt, quibus nullum impascitur pecus.

Impassibilis, le, adject. qui pati non potest. *Lactant. l. 1. c. 3.* Deus incorruptibilis esse debet, perfectus, impassibilis.

Impastus, a, um, o. 2. *digiuno*, ‏צם‏, Germ. *ungeweidt*, Gal. *jeun*, Hisp. *ayuno*, *no apacentado*, non pastus, jejunus, partic. ab impascor. *Virg. 9. Æn. v. 339.* Impastus ceu plena leo per ovilia turbans, &c.

Impatibilis, le, o. 3. *intollerabile*, Ger. *unleidentlich*, Gal. *insupportable*, Hisp. *incufrible*, ἀφόρητος, intolerabilis, qui ferri non potest. *Cic. 2. Fin. c. 17.* Quem quidem vos, cum improbis pœnam proponitis, impatibilem facitis. *Gronov.* in suis membranis legit *impetibilem*. ¶ Active, pro eo qui pati non potest, *impassibile*, usus est *Lactant. l. 2. c. 8.*

Impatiens, entis, adject. o. *impaziente*, Germ. *unleidig*, Gal. *impatient*, Hisp. *impaziente*, ἀπαθής, nullius laboris, aut doloris patiens. *Plin. l. 10. c. 62.* Itaque cæteræ tarditatis impatientes perrumpunt latera occisa matre. *Colum. l. 7. c. 11.* Impatientissimum famis esse. Rursus *Plin. l. 19. c. 8.* Hiemis impatientiores. *Id. l. 21. c. 16.* Caulem rectum habent, sed vetustatis impatientem, *che non dura*.

Impatienter, adv. *impazientemente*, *noiosamente*, Germ. *ungedultigklich*, Gall. *impatiemment*, Hisp. *impazientemente*, ἀπαθῶς, ægre, moleste. *Plin. l. 2. ep. 7.* Amavi consummatissimum juvenem tam ardenter quam nunc impatienter requiro. *Quintil. Declam. 12. sub fin.* Impatientius desiderare. *Plin. l. 4. ep. 22.* Impatientissime dolere.

Impatientia, æ, f. 1. *impazienza*, *noja*, Ger. *ungedult*, Gal. *impacience*, Hisp. *impaciencia*, ἀπάθεια, ἀκρασία, intolerantia. *Plin. l. 11. c. 23.* Mox frigoris impatientia villis inhorrescere. ¶ Apud *Senec. ep. 9.* impatientia sumitur pro ἀπάθεια, *impassibilità*.

Impavide, adv. *arditamente*, Ger. *dapfferlich*, Gal. *sans peur*, *hardiment*, Hisp. *sin miedo*, *atrevidamiente*, ἀδεῶς, intrepide, audacter. *Liv. l. 39. c. 50.* Et poculo impavide exhausto haud ita multo post expiravit.

Impavidus, a, um, *che non teme*, *senza paura*, Ger. *unerschrocken*, Gal. *qui ne craint rien*, Hisp. *atrevido*, ἄφοβος, qui nihil timet. *Plin. l. 28. c. 19.* Et pelliis asinina injecta impavidos infantes facit. *Liv. l. 21. c. 30.* Impavidum pectus. Adde *Horat. l. 3. od. 3.*

Impausabilis, le, adject. qui non cessat, perennis, continuus, *chi non fa pausa*. *Fulgent. Mythol. 1.* Alecto dicitur græce impausabilis.

Impausabiliter, adverb. *senza pausa*. *Cal. Aurel. Tard. 3. 2.* Impausabiliter cibum sumere.

Impeccabilis, & le, o. 3. *impeccabile*, *che non pecca*, Ger. *unsündelich*, Gal. *qui ne perche pas*, Hisp. *el que no peca*, ἀναμάρτητος, expers peccati; *Gel. l. 17. c. 19.* Is erit impeccabilis, vitamque vivet tranquillissimam.

Impecto, is, a. 3. impello, pulso. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Itaque impectentes a se ejiciunt fucos. Al. leg. *impetentes*, alii *infestantes*: utrumque rectius.

Impedico, as, avi, atum, a. 1. pedica constringo, *incappare*. *Ammian. l. 30. c. 4.* Si quem semel intra retia ceperint, callibus mille impedicant.

Impedimentosus, a, um, adject. impedimentis plenus. *Cassiod. l. 1. ep. 35.*

Impedimentum, ti, n. 2. *impedimento*, Germ. *verhindernuss*, Gal. *empechement*, Hisp. *empacho*, ἐμπόδισμα, id, quo quis impeditur, ne perficiat, quod cupit. *Cic. 1. de Orat.* Ut primum impedimenta naturæ diligentia, industriaque superaret. ¶ Impedimento esse, est obstare. *Cic. 3. Fam.* Ubi enim ego cuiquam legationi fui impedimento, quominus Romam ad laudem tuam mitteretur? ¶ Ponitur etiam pro sarcinis, tam in singulari, quam in plurali numero. *Cic. pro Mil.* Cum uxore veheretur in rheda penulatus, vulgi magno impedimento, ac muliebri, & delicato ancillarum, puerorumque comitatu. ¶ Impedimenta in exercitu dicuntur instrumenta, sarcinæ, & aliæ quævis res, quæ ad usum exercitus circumferuntur, *carriaggi*, *bagaglie*, τὰ σκεύη, ... *Cæs. 1. Bell. Gall.* Alteri ad impedimenta, & carros suos se contulerunt. ¶ Et non solum sarcinæ, sed etiam jumenta impedimenta dicuntur. Hinc *Frontin. in lib. Strateg.* scribit, fuisse interfecta a Petrejo in Hispania impedimenta in magna aquarum, & pabuli inopia.

Impedio, dis, ivi, itum, a. 4. *impedire*, ‏כָּבַל‏, Germ. *verwirren*, Gall. *empecher*, Hisp. *empachar*, ἐμποδίζω, est implicare, involvere, ac proprie de pedibus dicitur, a *pes*, vel a πέδη, *pedicis vincio*. *Plaut. Mil. 4. 9. 11.* Ipsus sese impedivit in plagas. ¶ Translate ad negotia refertur. *Cic. 9. Famil.* Me quotidie aliud ex alio impedit. ¶ Transfertur etiam ad quamcunque aliam curam, & signat impedimento esse. *Cic. de Arusp. Resp.* Cum is Publicanorum causam stultissimis interrogationibus impediret. *Id. 12. Fam.* Se se, quominus id facerent, & compromisso, & jurejurando impediri. *Id. de Fato.* Ne facerem, impedivit. *Plin. l. 10. c. 69.* Impediri ab opere. *Ovid. 9. Metam.* Lacrymæ impediunt loqui. *Cæs. l. 1. B. G.* Impediri in aliqua re. ¶ Aliquando accipitur pro conspurcare, polluere, ait *Nonius*. *Plaut. Amph. sc. Quis tam vasto. v. 13.* Uxorem meam pudicitia impedivit. Al. leg. *impetivit*.

Impeditio, onis, f. 3. *impedimento*, κώλυσις, ἐμπόδιον, implicatio, detentio, occupatio. *Cic. 1. de Div. c. 51.* Viget enim animus in somniis, liberque sensibus ab omni impeditione curarum, &c.

Impedito, as, a. 1. idem quod impedio. *Stat. l. 2. Theb. v. 590.* impeditant numero, seque ipsa vicissim arma premunt.

Impeditus, a, um, *impedito*, Germ. *verwirt*, Gal. *empeché*, Hisp. *empachado*, ἐμποδισθείς, partic. ab impedior. *Cic. 1. Off.* Discendi enim studio impediti, quos tueri debent, deserunt. *Id. in Pis. c. 1.* Tempora Reip. impedita. *Cæs. l. 3. B. G. c. 28.* Impeditiora loca. *Brutus Ciceroni l. 11. Fam. ep. 13.* Impeditissimus ad iter faciendum. ¶ *Impeditæ rationes* dicuntur, cum plus debemus aliis, quam alii nobis, ac ita solvendo non sumus: V. *Turneb. l. 4. c. 5.* V. etiam *Expeditus*. ¶ Dividitur etiam per tmesim. *Lucr. l. 4. v. 1142.* Et tamen implicitus quoque possis, inque peditus.

Impedo, as, a. 1. *fortificare con pedagne*, ἀμπελόω, pedaminibus fulcio, vel sustineo, a *pes*. *Col. l. 4. c. 16.* Vehementioribus staminibus statim impedanda est.

Impelimentum, n. 2. idem ac impedimentum, apud vet. *Fest.*

Impello, is, impuli, ulsum, a. 3. *spingere*, *incitare*, ‏נָדַף‏, Ger. *treiben*, Gal. *pousser*, Hisp. *empuxar*, ὠθέω, loco pello, urgeo. *Cic. 4. Tusc.* Impellere januam digito. ¶ Aliquando est jacere, contorquere. *Virg. 1. Æn.* Conversa cuspide montem impulit in latus. ¶ Translate est labefactare. *Plin. l. 33. c. 11.* Immenso & Achaicæ victoriæ momento ad impellendos mores. ¶ Item finire. *Lucan. l. 5.* Impulsi tantum quæ præmia belli auferat, idest, jam pene confecti, & quasi præcipitis. ¶ Item incitare, instanter persuadere. *Cic. de Sen.* Nec me solum ratio impulit, ut ita crederem, sed etiam auctoritas. *Id. pro Sylla, n. 113.* Quia qui barbaros homines ad bellum impelleret. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 22.* Ad quodvis maleficium homines impellit avaritia. Rursus *Cic. 3. de Fin.* Natura impellimur, ut prodesse velimus. ¶ Item conjicere, inducere. *Cic. pro Mil.* Nisi eum Dii in eam mentem impulissent, ut &c. *Id. ad Brut.* Impellere in spem certissimam consulatus. *Id. pro Mil.* Impellere in fraudem. *Id. 2. de Orat.* Impellere in sermonem.

Impendeo, es, di, sum, n. 2. *esser sopra*, *soprastare*, ‏תָּלָה‏, Ger. *oben überstehen hangen*, Gal. *pencher dessus*, Hisp. *estar colgado en cima*, *estar cerca*, ἐπικρέμαμαι, supra aliquid pendeo. *Cic. 1. Fin.* Accedit etiam mors, quæ, quasi saxum Tantalo, semper impendet. *Plin. l. 18. c. 35.* Arundinem impendente pluvia seri jubent. ¶ Translate accipitur pro instare, vel imminere. *Cic. de Arusp. Resp.* Multo ante prospexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella Reipublicæ. *Id. pro Rosc. Amer.* Omnes in me terrores, periculaque impendent omnia. *Id. in Verr.* Mercatoribus formidines a vestris Magistratibus impendent. ¶ Invenitur etiam cum acc. *Ter. Phorm. 1. 4. 2.* Ita nunc imparatum subito tanta te impendent mala.

Impendio, adverb. *molto*, ‏בְּאֵר בְּאֵר‏, Germ. *vast vil*, Gall. *grandement*, *demesurement*, Hisp. *muy mucho*, *demasiadamente*, σφόδρα, impense, valde, supra modum, plus satis, ab *impendium*. *Apul. Apol.* Cum male audiunt, impendio commoventur, & irascuntur. ¶ Fere jungitur comparativis. *Ter. Eun. 3. 5. 39.* Impendio magis animus gaudebat mihi. h. e. multo magis. *Gell. lib. 1. cap. 2.* Impendio loquacior. *Cic. Attic. l. 10. epist. 4.* At ille impendio nunc magis odit Senatum.

Impendiosus, a, um, *che fa molta spesa*, δαπανηρός, qui plus æquo impendit, & plus consumit, quam par est. *Plaut. Bacch. 3. 2. 12.* Nimio præstat, impendiosum te, quam ingratum dicier.

Impendium, dii, n. 2. *spesa*, Germ. *kosten*, Gall. *depense*, Hisp. *gasto*, δαπάνη, impensa, ab impendendo ære, quia veteres pecuniam non numerabant, sed pendebant. *Cic. pro Quinct. c. 3.* Qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio. ¶ Impendium etiam, teste

Varr. dicitur pecunia, quæ in fœnore sorti accedit, hoc est, usura ipsa. Cic. Att. l. 9. ep. 1. Itaque aut tutela cogito me abdicare, aut, ut pro Glabrione Scævola, fœnus, & impendium recusare.

Impendo, is, di, sum, a. 3. spendere, [illegible], Germ. anwenden, Gall. despenser, Hisp. gastar, [illegible], impensam ago, vel facio, pecuniam in rem aliquam expendo, & insumo. Cic. pro Quint. Posteaquam nescio quid impendit, & in commune contulit. Plin. in Epist. 38. l. 10. In aquæductu Nicomedienses impenderunt HS. XXX. CCC. XXIX. ¶ Translate dicitur de opera, labore, cura, &c. cum dat. vel cum acc. & præp. in. Cic. 6. Verr. Ut operam, curam, pecuniam impendant in eas res, quas nobis gratas fore non arbitrentur. Id. 5. Verr. Ad incertum casum, & eventum certus quotannis labor, & certus sumptus impenditur. Col. in præf. l. 1. Sic ut rosariis impenderet curam. ¶ Significat etiam implere, farcire, cum sc. congeritur aliquid sine mensura, acervatim. V. Impensa, & impensus.

Impenetrabilis, le, o. 3. non penetrabile, Germ. undurchtringlich, Gall. impenetrable, Hisp. impenetrable, [illegible], quod penetrari non potest. Liv. l. 22. Et cum aversi, ac diverso late agmine a tam multis simul venientibus haud sane impenetrabiles essent. Stat. 3. Theb. Armis impenetrabilis. ¶ Sumitur etiam pro invincibili. Tac. l. 4. Pudicitia impenetrabilis. Sil. l. 17. Mens impenetrabilis iræ.

Impenetrale, cujus ultimum penetrale intrare non licet. Festus.

Impennatus, a, um, senza penne, quod pennas non habet. Impennatas agnas veteres pro spicis usurparunt, quæ non habent aristas. Agnus enim apud Vet. novum significat. Festus. Saliari carmine.

Impensa, æ, f. 1. spesa, Ger. kosten, Gal. depense, Hisp. gasto, δαπάνη, [illegible], expensa, sumptus, pecunia in rem aliquam depensa, a pendo, idest, a veterum more, quo pecunias non numerabant, sed pendebant. Cic. in Phil. Possessores nullam impensam fecerant. Auct. ante Exil. Neque tantorum officiorum impensam egistis in patriam. Liv. l. 35. c. 44. Impensæ parcere. ¶ Sumitur interdum pro farcimine, seu pro iis rebus, quæ impenduntur ad farcimen faciendum. Apic. l. 7. c. 7. Ventrem porcinum bene exinanies, postea aqua lavas, & sic hac impensa imples. Id. l. 8. c. 7. Mittes impensam Tarentinam in vesicam bubulam. Sic alibi sæpe. Arnob. l. 7. Impensarum varietate conditis. Eadem ratione Pallad. l. 1. c. 13. impensam vocat, qua farcitur paries camericius, & c. 40. impensam testaceam ponit pro tectorio opere. V. Impensus. ¶ Hinc nonnulli ortum putant adagium, operam & impensam perdere.

Impense, adv. molto, [illegible], Germ. befftig, Gal. grandement, Hisp. mucho, demasiadamente, [illegible], ἄγαν, proprie est sumptuose, translate accipitur pro magnopere, valde, vehementer. Cic. Att. lib. 5. Cum me impense, num quid vellem, rogasset. Plaut. Epid. a. 4. sc. 1. Est impense improbus. Cic. 13. Fam. Nunc eo facio id impensius, quod ejus causam Nero suscepit. Gell. l. 10. c. 24. Vir impense doctus. Ter. Eun. 3. 1. 23. Impense invidere. Sallust. in Jug. c. 75. Impensius rebus suis diffidere. Liv. l. 40. c. 35. Impense retinere aliquem. ¶ Proprie Sueton. Claud. c. 21. Quamquam bibliothecas incendio absumptas impensissime reparare curasset. h. e. magnis impensis.

Impensibilis, le, o. 3. che non si può considerare, [illegible], [illegible], quod satis expendi non potest, inconsiderabile. Gell. l. 11. c. 5. Omniumque rerum fidem, veritatemque mistis, confusisque signis veri, atque falsi ita impensibilem videri ajunt, ut quisquis homo est, &c. Al. leg. Incomprehensibilem.

Impensus, us, ui, m. idem quod impensa, spesa. Symmach. l. 11. Majore impensu.

Impensus, a, um, adject. speso, ab impendo. Cæs. l. 4. B. G. c. 2. Jumenta impenso parant pretio, h. e. soluto. Et absolute. Horat. l. 2. Sat. 3. v. 245. Luscinias soliti impenso prandere coemptas. ¶ Item magnus, grande; quo sensu plerique accipiunt etiam exempla allata. Tac. l. 1. hist. Impensiore cura. Et ib. Impenso labore. Valer. Max. l. 4. c. 3. extern. 1. Impensioribus verbis laudare. Suet. Tib. c. 13. Impensissimæ preces. Sic impensa voluntas, opera, &c. apud Liv. Gell. & alios. ¶ Plaut. Bacch. 3. 2. 10. Ingrato homine nihil impensius est. h. e. impendiosius. Beneficia enim ingrato collata impensæ sunt, & jacturæ. Vel nihil est iniquius. Ingratus enim beneficia nihil pensi habet: Alii aliter interpretantur. V. Taubman. ¶ Est etiam impensus idem ac impletus, fartus. Hinc Festus docet impensam stipem dictam esse sacram pecuniam, quod nondum esset pensa, sed tantum stipata, seu acervatim collecta, & condita. Hinc & Plaut. Capt. 4. 2. 26. Væ misero illi, cujus cibo iste factus est impensior. Camerar. tamen legit imperiosior. Cæteri fere omnes Critici, & Interpretes impensior retinent. V. Impense.

Imperans, antis, nom. ex particip. chi comanda. Aurel. Vict. Epit. c. 24. Conditio imperantium. Tacit. Ann. 16. c. 28. Imperantis lenitas. ¶ V. Imperator in fin.

Imperative, adverb. cum imperio, imperando. Ulp. JCtus tit. 24. §. 1. Legatum est, quod legis modo, idest imperative testamento relinquitur.

Imperativus, a, um, adject. ut imperativæ feriæ apud Macrob. l. 1. Sat. c. 16. quas sc. Prætores, aut Consules pro arbitrio extra ordinem indicebant. ¶ Imperativus modus in verbis, quo imperamus. Apud Grammat.

Imperatorie, adverb. imperantis, seu imperatoris more. Trebell. Poll. in Claud. c. 6. Dum se ad id bellum imperatorie instruit.

Imperator, oris, m. 3. Imperatore, Capitan generale, [illegible], Ger. kaiser, Gal. Empereur, Hisp. Emperador, αὐτοκράτωρ, στρατηγός, ἡγεμών, is, cui commissa est belli administratio, ad quem rei militaris summa refertur, supremus belli dux, ab Imperium. Sed Varro l. 4. de L. L. scripsit, Imperatorem dictum esse ab imperio populi, non militum. Cic. 1. de Orat. Nam si forte quæreretur, quæ esset ars Imperatoris, constituendum putarem principio, quis esset Imperator: qui cum esset constitutus administrator quidem belli gerendi, &c. ¶. Antiquorum consuetudine, proprie Imperator is dici solebat, qui, cum suis auspiciis bellum gereret, aliquot hostium millia in acie occidisset. Tunc enim & militum acclamatione in castris, & sententia Senatus in urbe Imperator appellabatur. Hinc Appianus l. 2. B. C. scribit, id antiquitus observatum fuisse, ut quis non nisi magnis rebus gestis Imperator vocaretur. Sed id paulatim imminutum est. Nam Dio l. 37. scribit, C. Antonium, Catilina victo, occisoque, Imperatorem esse dictum, quanquam cæsorum numerus minor esset constituto. Præterea antiquitus non nisi semel bello uno Imperator quispiam appellari potuit. Quare præter veterum consuetudinem fuit, ut Claudius uno bello aliquoties Imperator diceretur. V. eund. Dion. l. 40. Cæterum etsi Imperatoris nomen nemo consequebatur, nisi re bene gesta, atque aliquot millibus externorum hostium cæsis, tamen re vera quisquis bello præficiebatur, Imperator & erat, & habebatur. Cicer. pro L. Manil. Unum ab omnibus sociis, & civibus ad id bellum Imperatorem deposci. ¶ Postquam Resp. Romana in Monarchiam versa est, institutum est, ut perpetuum Imperatoris nomen summo Principi Romani Imperii assignaretur. Id a C. Julio Cæsare originem traxit, quem Suetonius tradit prænomen id perpetuum a Senatu accepisse. In quo immutata fuit veterum consuetudo. Nam cum apud veteres Imperatoris nomen sequi soleret, e. g. M. T. Cicero Imperator, Cæsar id tanquam prænomen usurpabat, hoc pacto, Imperator C. Julius Cæsar. A Julio autem Imperatoris appellatio ad successores derivata est. Nec tamen omnino sub Cæsaribus sublata fuit vetus consuetudo. Quippe sub his quoque qui res præclare gessissent, Imperatores salutabantur. Sed minor tum Imperatorii nominis honor fuit. Cæsar enim l. 2. B. Civ. c. 25. & 26. narrat, Curionem Imperatorem appellatum esse, cum vix CXX. hostes occidisset. Appianus tradit l. 2. Bel. Civ. sua ætate, h. e. Hadriani ævo, nemini privato duci concessum fuisse, ut Imperator appellaretur, nisi cæsis hostium decem millibus. ¶ Generaliter Imperator ponitur pro eo, qui imperat, quocumque id modo fiat. Cic. pro Domo sua, Ille, ille populus est dominus Regum, victor, atque Imperator omnium gentium. Sallust. in Catil. c. 6. de Romanis. Immutato more, annua imperia, binos imperatores, sibi fecere. ubi intelligis binos consules. ¶ Imperatores, & imperantes vocabant Medici ægrotos suos, a quibus pecunia conducebantur, ut quandocumque opus foret, præsto essent. Sic ab Oratoribus Clientes. Aliquot in hanc rem exempla congerit Pareus. in Lex. Crit. ex Pandect. & Senec. quæ tamen non usque adeo certa sunt, ut eodem modo ab Interpretibus & legantur, & explicentur.

Imperatorius, a, um, o. 1. 2. Imperiale, Imperatorio, αὐτοκρατορικός, quod ad Imperatorem pertinet. Cic. 3. Verr. Quæ signa, atque ornamenta ex urbe hostium virtute capta belli lege, atque Imperatorio jure sustulit. Id. 4. Acad. c. 8. Imperatoria laus. Vellej. l. 2. c. 25. Imperatoria appellatio.

Imperatrix, cis, f. 3. Imperatrice, [illegible], Ger. Keyserin, Gal. Imperatrice, Hisp. Imperatriz, quæ imperat. Cic. pro Cæl. c. 28. Deinde fortes viros ab Imperatrice in insidiis, atque in præsidio balnearum locatos. Plin. l. 26. c. 3. Imperatrix Italia.

Imperatum, i, n. 2. comandamento, ἐπίταγμα, jussum, præceptum. Hinc facere imperata, parere mandatis. Cæs. 1. Bel. Gal. Mihi, quod semel imperata non feci. Liv. Qui cum in pace essent, imperataque prioribus Consulibus fecissent.

Imperatus, us, ui, m. idem quod imperatum. Ammian. l. 31. c. 19. Imperatu Gratiani.

Imperceptus, a, um, non inteso, ἀκατάληπτος, quod satis perceptum non est. Ovid. 9. Metam. Mendacia imperceptа. Gel. l. 14. c. 1. Minora majoribus imperceptiora.

Impercitus, a, um, adject. non percitus. Affertur exemplum ex Silio l. 9. v. 161. Sed Fr. Modius membranarum ope substituit imperditus.

Imperco, V. Imparco.

Impercussus, a. 1. 2. senza strepito, non percussus, sine strepitu. Ovid. 3. Am. el. 1. Atque impercussos nocte movere pedes.

Imperditus, a, um, che non si può distruggere, Ger. unverderbt, Gal. sain, & sauve, Hisp. el que no se puede destruir, ny perdere, quod perdi non potest. Virg. 10. Æn. Et vos o Graiis imperdita corpora Teucri. Ubi Serv. Imperdita corpora Graiis, quos Græci perdere nequiverunt.

Imperfecte, adv. imperfettamente. Gal. l. 2. c. 8. Imperfecte, atque præpostere syllogismo uti.

Imperfectus, a, um, imperfetto, ἀτελής, nondum absolutus. Virg. 8. Æn. Pars imperfecta manebat. Gel. l. 1. c. 7. Insuavius hoc, imperfectiusque est. Sunt qui legant imperspectius.

Imperfossus, a, um, ἄτρωτος, non perfossus. Ovid. 12. Metam. v. 196. Manet imperfossus ab omni, inque cruentatus Ceneus Elateius ictu.

Imperfundies, ei, f. 5. illuvies, squalor. Lucil. apud Non. c. 2 n. 437. Hic cruciatur fame, frigore, illuvie, imbalnitie, imperfundie, incuria.

Imperiabiliter, adv. imperiose, & dure. Cato fonte apud Charis. l. 2.

Imperialis, le, adject. ad imperium pertinens. Aurel. Vict. epitom. in Tiber. Imperialis molestiæ magnitudinem declinare.

Imperialiter, adverb. more imperii. l. un. Cod. de cad. toll. Subjectorum commodum imperialiter existimantes.

Imperiose, adv. imperiosamente, severamente, ἐπιτακτικῶς, severe, imperiosi domini more, cum ostentatione imperii. Non. c. 4. n. 138. ex Var. Sufetium interemit pene imperiosius, quam humanius. Charis. Grammatic. Nimis imperiose, & dure.

Imperiosus, o. 1. 2. imperioso, Ger. herschend, Gal. imperieux, Hisp. imperioso, [illegible], qui imperat. Cic. in Orat. Imperiosorum populorum, & Regum illustrium, idest qui multum, & diu imperarunt. ¶ Accipitur etiam pro severo, superbo, qui nimis acerbe, seu severe imperat. Cic. 3. Fin. de Manlio Torquato. Utrum tandem censes, Imperiosum illum, si nostra verba audiret, tuam ne de se orationem libentius auditurum fuisse, an meam? &c. Id. in Parad. Cupiditas honoris quam dura est domina! quam imperiosa! quam vehemens! ¶ Imperiosus sibi, qui sibi ipse imperat, qui vitæ suæ modum habet, che signoreggia alle sue passioni. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Quisnam igitur liber? sapiens, sibique imperiosus. ¶ Comp. imperiosior, sup. imperiosissimus, Liv. l. 9. Imperiosissima, & superbissima familia. Claudian. in Fescenn. v. 3. Equo Gelonis imperiosior.

Imperite, adv. ignorantemente, Ger. unweiblich, Gal. lourdement, Hisp. ignorantemente, sin experiencia, [illegible], indocte. Cic. in Bruto. Dicebat Scipio non imperite. Id. pro Balbo. c. 8. Quid potuit dici imperitius? Id. ib. c. 11. Quam illud est imperitissime dictum.

Imperitia, æ, f. ignoranza, [illegible], Germ. unerfahrung, Gall. ignorance, Hisp. inexperiencia, ignorancia, [illegible], inscitia. Plin. l. 17. c. 2. Contra Circium serere imperitis existimatur.

Imperito, as, a. 1. imperare, comandare, freq. ab impero. Liv. l. 1. Qui Cære opulento tum oppido imperitans. Hor. l. 1. Sat. 6. v. 4. Olim qui magnis legionibus imperitarint.

Imperitus, um, ignorante, poco pratico, [illegible], Ger. unberichte, Gal. qui n'est pas expert, ignorant, Hisp. no experimentado, [illegible], ἄπειρος, non expertus, ignarus, rudis, indoctus. Cic. 1. Offic. Qui ex errore imperitæ multitudinis pendet, hic in magnis viris non est habendus. Id. 3. Ver. Homo omnium rerum imperitus quærit, quid sit ad perpendiculum. Id. pro Rosc. Amer. c. 46. Ne quis imperitior existimet, &c. Id. de Amic. c. 25. Concio ex imperitissimis constans.

Imperium, rii, n. 2. imperio, comandamento, [illegible], Ger. reich, Gal. empire, Hisp. imperio, ἐπίταγμα, jussum, præceptum, ab impero, quia notat jubere. Cic. de Fin. Vide, ne Manliana sint ista vestra imperia, aut majora etiam, si imperes, quod facere non possim. ¶ Speciatim sumitur pro potestate Magistratuum Civilium, quæ triplex erat, edicendi, vocandi, prehendendi, seu coercendi, & magis speciatim pro potestate Magistratuum Militarium seu pro facultate exercitus habendi, & belli gerendi. Cic. in Phil. Demus igitur imperium Cæsari, sine quo res militaris administrari non potest. Hinc in imperio esse is dicebatur, ut aliqui definiunt, cui nominatim demandatum esset a populo imperium. ¶ De imperio Militari, & Civili V. plura in Sigonii lib. 1. c. 21. de Antiq. Jur. C. R. ¶ Imperium item sumitur pro Republica, Regno, Dominio. Virg. 1. Æneid. Imperium Oceano, famam qui terminet astris. ¶ Esse cum imperio, apud Cic. sæpe, significat imperium habere. Id. Fam. 1. ep. 1. Tres Legatos decernit ex iis, qui cum imperio sunt. Et l. 3. ep. 9. Neque in provincia cum imperio fuerat.

¶ Sub

¶ Sub alicujus imperio esse. *Ter. Heaut.* 2. 2. 4. *esser soggetto*. ¶ Satis pro imperio. h. e. satis imperiose. *Id. Phorm.* 1. 4. 18. Sta illico. O. Hem; satis pro imperio, quisquis es. ¶ Imperium, & auspicium, *Plaut. Amph.* 1. 1. 36. V. Auspicium.

Imperjurātus, a, um, adject. *Ovid. in Ibin*, v. 76. Quique per infernas horrendo murmure valles Imperjuratæ laberis amnis aquæ. De Styge loquitur, per quam jurantes Dii pejerare timebant.

Impermissus, a, um, *illecito*, ἀθέμιτος, illicitus. *Hor. l.* 3. *od.* 6. Neque eligit, cui donet impermissa raptim gaudia.

Impermixtus, a, um, non mixtus. *Lucil.* apud *Non.* 3. *n.* 129.

Impěro, as, avi, atum, a. 1. *imperare*, *comandare*, צוה, Ger. *herrschen*, Gal. *commander*, Hisp. *mandar*, ἐπιτάσσω, jubeo, præcipio. *Cic. de Leg. l.* 3. *c.* 2. Qui bene imperat, paruerit aliquando necesse est: & qui modeste paret, videtur, qui aliquando imperet dignus esse. ¶ Item impono, jubeo parari, ut Imperare tributum, pecuniam, frumentum, vinum, naves, arma, obsides, &c. *Cic. pro Leg. Man.* Idem Cretensibus spem deditionis non ademit, obsidesque imperavit. *Id.* 4. *Ver.* Palam singulis Censoribus denarii trecenti ad statuam Imperatoris imperati sunt. ¶ Imperare sibi, vel animo, est se continere. *Ter. Eun.* 2. 2. Imperavi egomet mihi omnia assentari. *Liv. l.* 34. Imperare animo nequeo, quin prius, quam peream, cur periturus sim, sciam. ¶ Usurpatur etiam passive cum infinitivo, quemadmodum jubeo. *Hor. l.* 1. *ep.* 5. Hæc ego procurare & idoneus imperor, & non invitus. ¶ Item active. *Ter. Ad.* 5. 2. 1. Animo jam nunc otioso esse impero. *Cic. pro Sylla c.* 15. Dividi passim, & pervulgari, atque edi pop. R. imperavi. ¶ Apud veteres *ad imperandum* usurpabatur pro ad parendum, *o esser comandato*, sumendo gerundium in signific. pass. *Cic. Fam. l.* 9. *epist.* 25. Nunc ades ad imperandum, vel ad parendum potius: sic enim antiqui loquebantur. Ubi notat *Pareus* τὸ *vel ad parendum potius* scholion redolere. Afferuntur etiam exempla ex *Sall. Jug. c.* 62. & *Cæs. l.* 6. *B. G. c.* 2. in quibus tamen varia est lectio, & interpretatio. ¶ Imperare etiam dicimus arvis, viribus, voci, &c. cum ea nimis assidue exercemus. *Virg. Georg.* 1. *v.* 99. Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis. *Sen. de Tranquil. cap.* 15. Ut fertilibus agris non est imperandum; cito enim exhauriet illos nunquam intermissa fœcunditas. *Plin. l.* 5. *ep.* 19. Dum per continuos dies nimis imperat voci, veteris infirmitatis tussicula admonitus, &c. ¶ Imperare plus est quam jubere, inquit *Donat.* ad illud *Ter. Eun.* 2. 3. 97. Jubeo, cogo, atque impero.

Imperpetuus, a, um, adject. qui perpetuus non est. *Sen. ep.* 72. Cui quid abscedere potest, id imperpetuum est.

Impersonālis, le, adject. qui personis caret, & dicitur de verbis quibusdam, quæ impersonalia dicuntur a Grammaticis, quia tertiis tantum personis usurpantur. V. Grammaticos.

Impersonāliter, adv. sine personis. *Lege Sive*, ff. *de stipul. servor.* Sive mihi, sive sibi, sive conservo suo, sive impersonaliter dari servus meus stipuletur, mihi acquiret. h. e. non pronunciata persona. ¶ Apud Grammaticos verbum aliquod impersonaliter construi dicitur, cum in tertiis tantum personis usurpatur.

Imperspectus, V. Imperfectus.

Imperspicuus, a, um, adject. obscurus, *non chiaro*. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. Non minus imperspicua sunt judicum ingenia.

Imperterrĭtus, a, um, *che non ha paura*, ἀκατάπληκτος, ἄφοβος, qui nulla re terretur. *Virg.* 10. *Æn. v.* 770. Manet imperterritus ille.

Impertio, vel Impartio, is, ivi, itum, a. 4. *impartire*, *far partecipe*, *dare*, partem do, participem facio, tribuo. Construitur cum dativo personæ, & accus. rei vel cum accus. personæ, & ablat. rei, cum, vel sine præposit. *Cic. de Amic. c.* 19. Impertiant aliis fortunam. *Ter. Eun.* 2. 2. 4. Plurima salute Parmenonem suum impertit Gnatho. Rursus *Cic.* 2. *Off.* Indigentibus de re familiari impertiendum est. ¶ Et cum altero accusat. communi. *Plaut. Mil.* 2. 2. 77. Imperti me quod commentus es. ¶ Impertire studium Philosophiæ. *Cic.* 5. *de Fin.*

Impertior, iris, itus, sum, dep. 4. eadem signif. qua *impertio* usurpatur. *Cic. pro Arch. cap.* 5. Multis gratuito civitatem impertiebantur. ¶ Usurpatur etiam passive. *Id. Catil.* 3. *cap.* 6. Primum mihi gratiæ aguntur, deinde prætores laudantur, atque etiam viro forti, collegæ meo, laus impertitur. V. Impertitus.

Impertitio, onis, f. actus impertiendi. *Arnob. l.* 2. *p.* 43. Honoris impertitione viduari.

Impertitus, a, um, adject. passivæ signific. *Sueton. Claud. c.* 4. Et reliquerit eum nullo honore impertitum. *Apul. Apol.* Nulla impertita mora.

Imperturbātus, a, um, adject. non turbatus, *non perturbato*, ἀτάραχος. *Ovid. in Ibin*, v. 560. Imperturbato quod bibit ore reus. *Senec. epist.* 73. Imperturbata publicis occupationibus quies.

Impervius, a, um, *senza via*, Ger. *nicht durchgängig*, Gal. *impenetrable*, Hisp. *impenetrable*, ἄβατος, quod penetrari non potest. *Ovid.* 9. *Met. v.* 106. Vorticibusque frequens erat, atque impervius amnis.

Impes, etis, m. 3. idem ac impetus, apud Poet. *Stat.* 5. *Theb.* Transiliunt campos, aurigamque impete vasto. *Lucr. l.* 6. *v.* 326. Capere impetis auctum. *Id. l.* 1. *v.* 293. Impetibus crebris.

Impesco, is, a. 3. est in latam segetem pascendi gratia immittere. *Festus.*

Impĕte, V. Impes.

Impetibĭlis, le, adject. o. qui peti non debet, aut potest, ἀνεπιχείρητος, ut exponit Gloss. Hinc usurpatur pro turpi, & reprehensibili, ut impetibile scelus, apud *Apul. Apol.* Sic *Plin. l.* 20. *c.* 18. Impetibilis valetudo. h. e. non ferenda, vel quæ medicamentis peti, & curari non potest. Et *l.* 25. *c.* 5. Impetibiles cruciatus. Alii tamen legunt *impatibilis*. ¶ Item qui peti potest, seu in quem impetum facere possumus. *Solin. de chamæleonte*. Impetibilis est coraci.

Impetiginōsus, a, um, adject. impetigine affectus. *JCti l.* 6. ff. *de Ædil. edict.*

Impetīgo, nis, f. 3. *volatica*, *scabbia*, *serpigine*, *impetigine*, ילפת, Ger. *die juckende wunde*, λειχήν, ψώρα, depetigo, impetix, volatica, papula, summæ cutis asperitas cum multa prurigine, squamis, & furfuribus, ab *impeto*, quod corpus impetat, & infestet scabiei instar. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Hyberna caprificus in aceto cocta, & trita impetigines tollit. V. *Cels. l.* 5. *c.* 28. ¶ Impetigines quoque, vel lichenes vocantur squamulæ anteriorum crurum in equis sub armorum partibus natæ, quas etiam hirundines, callos, verrucas vocant. *Col. lib.* 5. Impetigines, & scabies aceto, & alumine defricantur in equis.

Impĕto, is, a. 3. *assaltare*, פגע, Ger. *angreiffen*, Gal. *assaillir*, Hisp. *acometer*, *arremeter*, προσβάλλω, invado, adorior, a peto, quia est violenter aliquem petere, seu invadere. *Var.* 3. *de R. R. c.* 16. Itaque impetentes a se ejiciunt fucos. Alii legunt *infestantes*. *Senec. in Hippol. v.* 275. Cupido impetens flammis simul & sagittis. *Solin. c.* 53. Quidquid impetit, facile ictu ejus perforatur. *Apul.* Jurgiis me oppido impetens. ¶ Impetere aliquem edacitatis, apud *Sidon. l.* 7. *ep.* 9. *concion.* est insimulare.

Impetrabĭlis, le, o. 3. *che facilmente si può impetrare*, Germ. *das zu erlangen ist*, Gal. *impetrable*, Hisp. *cosa, que se puede alcançar*, εὐπόριστος, quod facile potest impetrari. *Liv. l.* 39. *c.* 29. Magnitudo rerum gestarum triumphum ei impetrabilem faciebat. ¶ Aliquando active accipitur pro eo, qui facile impetrat. *Plaut. Most.* 5. 2. 40. Non potuit venire Orator magis ad me impetrabilis. ¶ Compar. *impetrabilior*. *Liv. l.* 30. *c.* 16. Impetrabilior pax.

Impetrasso, futurum conjunctivi pro impetravero, apud vet. Hinc fut. infinitivi impetrassere, pro impetraturum esse. *Plaut. Mil.* 4. 3. 35. & *Cas.* 2. 3. 53.

Impetratio, onis, f. 3. *impetrazione*, Ger. *erlangung*, Gal. *impetration*, Hisp. *impetracion*, κατόρθωσις, actus impetrandi. *Cic. Att. lib.* 11. *epist.* 22. Istas impetrationes nostras nihil valere.

Impetratīvus, a, um, adject. ut impetrativum augurium, quod optatum evenit, & secundum vota. *Serv. in illud Virg.* 6. *Æn.* Vix ea fatus erat, geminæ cum forte columbæ, &c.

Impetrātor, oris, m. qui impetrat. *Cod. Theodos. l.* 12. *tit.* 6. Impetratores beneficii.

Impetrio, is, a. 4. *καλλιερέω*; idem ac impetro apud veteres Augures. Nam, ut ad *Festum* scripsit *Scaliger*, quod in sacrificiis erat litare, id in auspiciis erat impetrire.

Impetrītus, a, um, *ottenuto*, *βέβαιος*, idem ac impetratus apud veteres Augures, ut *negibundus*, idem ac *negabundus*. *Festus* exponit firmum, ac securum. *Plaut. Asin.* a. 2. *sc.* 1. Impetritum, inauguratum 'st, quovis admittunt aves.

Impĕtro, as, avi, atum, a. 1. *impetrare*, *ottenere*, השיג, Ger. *erwerben*, Gal. *impetrer*, Hisp. *impetrar*, τυγχάνω, obtineo, exoro, a patro, quasi perficio, seu id, quod cupio, facio. *Cic. in Fam.* 5. *ep.* 12. Fas esse non arbitror, quicquam me rogantem abs te non impetrare. *Id. Att. l.* 9. *ep.* 2. Impetrabit a Cæsare, ut tibi abesse liceat. *Id. Att. lib.* 9. *ep.* 13. Minus honeste nunc quidem, quam si olim de ratione habenda impetrasset. ¶ *Plaut. Pœn.* 5. 2. 14. Incipere multo est, quam impetrare, facilius. h. e. quam perficere, ad exitum perducere. ¶ Translatum etiam fuit ad auspicia, in quibus idem erat, ac *litare* in sacrificiis: in qua tamen significatione *impetrire* potius, quam *impetrare* dicebant.

Impetuōsus, a, um, *impetuoso*, Ger. *gach*, Gal. *impetueux*, Hisp. *impetuoso*, *arrebatado*, ὁρμητικός, qui magno fertur impetu. *Plin. l.* 35. *cap.* 10. Impetuosus animus. Ita vulgo affertur: sed *Harduin.* hanc vocem rejicit. nihil enim tale in MSS. inquit reperiri.

Impĕtus, us, m. 4. *impeto*, *assalto violento*, דחף, Ger. *anfallung*, Gal. *impetuosité*, Hisp. *impetu*, ἐντασις, ὁρμή, vis, vel violenta invasio, ab *impeto*, quia violente quis alium petit, & invadit. *Cic. pro Cæc.* Arma, multitudinem hominum, incursionem, atque impetum armorum. *Liv. l.* 4. *c.* 28. Dare impetum. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 25. Impetum facere in aliquem. Et *c.* 52. Impetum alicujus sustinere. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 5. Tota mente, omnique animi impetu in rempubl. incumbere. *Id. pro Dejot.* Impetus dicendi. *Aurel. Vict. de Vir. Illust. in Horat. Cocl.* Primo impetu. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Tribus congiis epotis uno impetu. *in un fiato.* *Lucret. l.* 5. *v.* 201. Quantum cœli tegit impetus ingens. h. e. cœli ambitus magno impetu volubilis. ¶ Apud *Vitruv.* impetus ponitur pro pondere. Sic enim ille *l.* 5. *c.* 3. *de cavis ædium*. Tetrastyla sunt, quæ subjectis sub trabibus angularibus columnis, & utilitatem trabibus, & firmitatem præstant, quod neque ipsæ magnum impetum coguntur habere, neque ab interpensivis onerantur, *non anno troppo peso da sostentare*.

Impexus, a, um, *non pettinato*, Ger. *ungestraelt*, Gal. *qui n'est peigné*, *ny accoutré*, Hisp. *no peynado*, ἀκτένιστος, non pexus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 366. Stiriaque impexis induruit horrida barbis. ¶ Translate pro inculto ponitur. *Tac. in dial. de Or. c.* 20. Antiquitas tristis, & impexa.

Impiātus, a, um, adject. *contaminato*, pollutus. *Apul. l.* 2. Ut me adhuc credam cruore esse humano aspersum, atque impiatum. *Sen. Hippol.* 4. *v.* 1180. Thalami impiati facinore.

Impĭco, as, a. 1. *impegolare*, Germ. *verbichen*, Gal. *empoisser*, *enduire de poix*, Hisp. *empegar*, πισσόω, pice illino. *Col. lib.* 12. *c.* 29. Eamque oblinito, & impicato diligenter.

Impictus, a, um, nom. ex particip. varie pictus. *Apul. lib.* 2. *A. A.* Hic vitrum affabre sigillatum, ibi crystallum impictum. Multa MSS. habent *impunctum*, hoc est punctis, & vario artificio distinctum. ¶ Hujus generis fortasse sunt calices allassontes versicolores, de quibus *Vopisc. in Saturn. c.* 8.

Impie, adv. *empiamente*, Ger. *gottlösslich*, Gal. *avec impieté*, Hisp. *malvadamente*, ἀνοσίως, ἀσεβῶς, scelerate, nefarie, & proprie, quando quis de Deo, patria, aut de parentibus male meretur, aut de iis, qui parentum loco sunt. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 16. Quæ qui videat, non solum indocte, sed etiam impie faciat, si Deos esse neget. ¶ Superlat. impiissime, est *Salviani l.* 3. *de Avarit.* &c.

Impiĕtas, atis, f. 3. *empietà*, רשע, Germ. *gottlossigkeit*, Gal. *impieté*, Hisp. *impiedad*, *malvad*, ἀσέβεια, sceleratus, inhumanusque affectus adversus Deum, patriam, parentes, eosve, qui parentum loco sunt, & generatim scelus, fraus, peccatum. *Cic. Fin. l.* 4. *cap.* 24. Etsi vero impietas molita quippiam est, quamvis occulte fecerit, nunquam tamen confidet, id fore semper occultum. *Tac. Ann.* 6. *cap.* 47. Albucilla defertur impietatis in principem. h. e. criminis læsæ majestatis.

Impĭger, gra, grum, *diligente*, *sollecito*, זריז, Ger. *hurtig*, Gal. *diligent*, *soigneux*, Hisp. *diligente*, *cuydadoso*, ἄοκνος, non piger, sed strenuus, & diligens. *Cicer. in Fam.* Quis est tam impiger in scribendo, quam ego? *Id. pro Font.* Virum ad labores belli impigrum.

Impĭgre, adverb. *diligentemente*, *velocemente*, ἀόκνως, diligenter. *Liv. l.* 2. *c.* 47. Impigre secuti sunt. *Id. l.* 4. *bel. Pun.* omnia impigre facta.

Impigritas, atis, f. 3. *sollecitudine*, Ger. *unfaulkeit*, Gal. *diligence*, Hisp. *diligencia*, *destreza*, diligentia. *Cic. lib.* 3. *de Republ.* ut citat *Nonius c.* 2. *n.* 424. Nunquam viri fortissimi, fortitudinis, impigritatis, patientiæ.

Impilĭa, lium, n. 3. πῖλοι, vel πίλια, focculi, pedum tegumenta e lana coacta, non quasi sine pilis, sed a Græco ἐμπίλια, *coalitio*, quæ ita dicuntur, quia πιλητά, *coatta*, *stipata*. *Plin. l.* 10. *c.* 2. Ex qua impilia, vestesque quædam conficiuntur.

Impingo, is, impegi, impactum, a. 3. *spingere*, דחק, Germ. *antreiben*, Gall. *jetter*, *heurter contre*, *empurer*, Hisp. *tropeçar*, ἐνάγω, impello, infigo, illido, a *pango*. *Virg.* 5. *Æn.* Exanimata sequens impingeret agmina muris. *Cic.* 3. *Tusc.* Huic calix mulsi impingendus est, ut plorare desinat. *Impingendus* dixit, quasi illidendus, & nolenti ingerendus. Denotat enim vim aliquam. *Plaut. Rud.* 3. 4. 5. Impingere pugnum alicui in os, *Lactant. l.* 2. *c.* 3. Impingere se in lapides. *Aldi* editio non habet *se*. ¶ Usurpatur etiam pro imponere. *Plaut. Capt.* 3. 5. 76. Jubere hic crassas compedes impingier. ¶ *Impingere dicam*, idem est, quod scribere dicam, vel actionem intendere. *Ter. Phor.* 2. 3. 92. Dicam tibi impingam grandem. ¶ *Beneficium impingere*. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 1. Gratus adversus eum quisquam esse potest, qui beneficium aut superbe injecit, aut iratus impegit?

Impinguātus, a, um, *ingrassato*. *Tert. de jejun. c.* 6. Cui cor impinguatum.

Impio, as, avi, atum, a. 1. polluo, contamino, *macchiare*. *Pacat. panegyr. Theodos. c.* 43. Ne oculos istos omnibus salutares homo funebris impiaret. *Prudent. hymn. ante somn. v.* 53. At qui coinquinatum Vitiis

cor impiavit. ¶ Impiare se, est se scelere obstringere, impie agere. *Plaut. Rud.* 1. 3. 8. Si erga parentem, aut Deos me impiavi. ¶ *Impiatum est* impersonaliter. *Minut. Fel. in Octav. c.* 25. Toties Romanis impiatum est, quoties triumphatum.

Impĭus, a, um, *empio, scelerato*, רשע, Ger. *gottloss*, Gal. *mechant*, Hisp. *malvado*, ἀσεβής, ἀνόσιος, ἄθεος, sceleratus, nefarius, & præcipue qui de Deo, patriave, aut parentibus male meretur. *Cic. in Pis.* Me fugerat, Deorum immortalium has esse in impios, & consceleratos pœnas certissimas constitutas. Superlat. *impiissimus* habet *Auson. ad Gratian.* & *Hieron. ep.* 26. *cap.* 2. ¶ Item sævus, crudelis. *Horat. epod.* 5. *v.* 13. Impube corpus, quale posset impia Movere Thracum pectora.

Implacabĭlis, & le, *o.* 3. *implacabile, che non si può placare*, Germ. *unversöhnlich*, Gal. *implacable*, Hisp. *implacable*, ἀπαραίτητος, qui placari non potest. *Cic. in Pis. c.* 33. Seque mihi implacabilem, inexpiabilemque præberet.

Implacabĭliter, adv. *implacabilmente*, Ger. *unversöhnlich*, Gal. *implacablement*, Hisp. *implacablemente*, ἀπαραιτήτως, sine placatione. *Tac. lib.* 1. *Ann. c.* 13. Cui implacabilius irascebatur.

Implacātus, a, um, *non placato*, non placatus. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 851. Implacataque vigebat flamma gulæ.

Implacĭdus, a, um, *inquieto*, ἀνήμερος, non placidus, inquietus. *Hor. lib.* 4. *Carm. od.* 14. Genaunos implacidum genus, Bennosque. *Stat.* 9. *Theb. in princ.* Mars Divum implacidissimus.

Implăgo, as, a. 1. in plagas, seu retia conjicio, irretio. *Sidonii* exemplum vide in Implicatura.

Implānus, a, um, *non piano, inegvale*. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 27. Inter implana urbis. *subsadi* loca.

Implementum, i, *n. riempimento*. *Cal. Aurel. Tard.* 1. *c.* 5. Capitis implemento affici.

Implĕo, es, evi, etum, a. 2. *empire*, מלא, Ger. *erfuellen*, Gal. *remplir*, Hisp. *hinchir*, ἐμπλήθω, plenum facio. Est quinti ordinis activorum. *Cic.* 2. *Phil.* Is vomens frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum, & totum tribunal implevit. *Plaut. Cas. a.* 1. *v.* 35. Ego te implebo flagris. *Petron. in Satyr. c.* 16. Implevimus nos cœna. *Colum. l.* 12. *c.* 36. Implere aliquid ad summum. *Quintil. l.* 3. *c.* 1. Impleverat jam annum quinquagesimum. *aver compito.* ¶ Construitur etiam cum genitivo. *Cic.* 9. *Fam.* Quando, ut video, æstimationes tuas vendere non potes, neque ollam denariorum implere. ¶ Item cum ablat. & præp. *de*. *Cic.* 4. *Acad.* De quibus rebus volumina impleta sunt non a nostris solum, sed etiam a Chrysippo. ¶ Item in primo ordine, omisso casu rei. *Cic. in Or.* Tamen non semper implet aures meas. ¶ Fœminæ brutorum impleri dicuntur, cum mare adhibito fœtum concipiunt. *Plin. l.* 14. *c.* 63. Canes implentur uno coitu. *Col. l.* 7. *c.* 6. Itaque quinquennis parum habetur idoneus fœminis implendis. ¶ Sæpe accipitur pro præstare, *adempire*. *Cic. pro Cluent. cap.* 18. Ne aut id profiteri videar, quod non possim implere. *Plin. lib.* 3. *ep.* 14. Implere fidem. ¶ Implere aliquem, pro, omnino similem alicui esse. *Salm. c.* 5. Plancum Rubrius sic implevit, ut & ipse a populo Rubrius vocaretur. ¶ *Implesse* pro *implevisse* habet *Plin. in Epist.*

Implētus, a, um, nom. ex particip. plenus, *empito, pieno*. πληρωθείς. *Cic.* 4. *Acad. c.* 27. De quibus volumina impleta sunt. *Justin. l.* 12. *c.* 6. Impletus spe.

Implexus, a, um, *involto, intricato*, נבוך, Ger. *eingeflochten*, Gal. *entrelacé*, Hisp. *enhetrado*, ἐμπεπλεγμένος, involutus, innexus. *Plin. l.* 33. *c.* 1. Et quidem apud eundem Homerum virorum crinibus aurum implexum. *Virg.* 4. *Georg. v.* 482. Implexæ crinibus angues.

Implexus, us, m. ἐμπλοκή, implicatio. *Plin. l.* 1. *c.* 65. Mutuo implexu jungi.

Implicatĭo, onis, f. 3. *inveglio*, ἐμπλοκή, involutio, connexio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. Nervos, eorumque implicationem corpore toto pertinentem. ¶ Implicatio rei familiaris apud *eund. pro Sext. c.* 26. dicitur de ære alieno.

Implicatūra, æ, f. implicatio. *Sidon. l.* 9. *ep.* 9. Vernaculis implicaturis in retia sua præcipites implagabuntur.

Implicātus, a, um, adject. implicitus, involutus, *intricato, involto, imbrogliato*, ἐμπλακείς. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 12. Omnes Cæsaris familiares habeo implicatos consuetudine, & benevolentia. *Nepos* 10. 1. Dion tyrannide implicatus. *Gel. l.* 6. *c.* 2. Obscurissima, & implicatissima quæstio. *Ammian. l.* 26. Implicatior ad loquendum.

Implicĭscor, d. 3. ἐμπλέκομαι, implicor, involvor, ab *implico*. *Plaut. Amph.* 2. 2. 97. Ubi primum tibi mulier sensisti implicis cier? Al. aliter leg.

Implicĭte, adv. *intricatamente*, ἀσαφῶς, perplexe, involute. *Cic. de Inv. c.* 2. Absoluta est, quæ ipsa in se, non ut negotialis implicite, & abscondite, sed patentius, & expeditius recti, & non recti quæstionem continet.

Implicĭto, as, a. 1. freq. ab implico. *Plin. l.* 9. *ep.* 33. Varios orbes implicitat, expeditque. hoc est involvit, & evolvit.

Implicĭtus, a, um, adject. idem quod implicatus. *Horat. de Ar. poet. v.* 423. Litibus implicitum eripere. *Nepos Agesil. in fi.* In morbum implicitus decesse. Adde *in Cim. c.* 3.

Implĭco, as, cui, vel cavi, citum, vel catum, *avviluppare, ingroppare*, לפת, Ger. *einwicklen*, Gal. *envelopper*, Hisp. *embolver*, ἐμπλέκω, involvo, innecto. *Sen. in epist.* 22. Quod male implicuisti, solvas potius, quam abrumpas. *Ovid.* 1. *Met.* Dixit, & implicuit materno brachia collo. *Id.* 5. *Fast.* Sertaque cœlestes implicitura comas. ¶ Translate est occupare, detinere. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 20. Multis molestiis, & negotiis implicari. ¶ Implicari morbo, *Liv. l.* 1. *c.* 31. & Implicari in morbum. *Id. l.* 23. V. Implicitus. ¶ Implicare se aliqua re. *Cic. pro Dom.* Nisi te etiam muliebribus religionibus implicuisses. *Id.* 2. *Fin.* Implicare se societate omnium. ¶ Implicare crinem auro. h. e. ornare. *Virg.* 4. *Æn.* Sic *Plaut.* Implicat ad speculum caput. ¶ Implicare aliquem sermonibus. h. e. circumvenire, fallere. *Liv. l.* 27.

Implorabĭlis, le, adject. qui imploratur, vel implorari potest. *Valer. Flacc. lib.* 1. *v.* 573. lumenque innoxia fudit purpureum; miseris olim implorabile nautis.

Imploratĭo, onis, f. *invocazione*, ἀνάκλησις, invocatio, auxilii petitio in rebus afflictis. *Cic.* 7. *Verr.* Si te illius acerba imploratio, & vox illius miserabilis non inhibebat. *Id.* 2. *de Or. c.* 47. Omniumque Deorum, & hominum, & civium, & sociorum imploratio.

Implorātus, a, um, adject. *implorato*. *Justin. lib.* 23. *c.* 3. Imploratus in auxilium. Et *lib.* 22. *c.* 1. Imploratus ad alicujus rei auxilium. *Catul. carm.* 69. *v.* 65. Jam prece Pollucis, jam Castoris implorata, h. e. implorata Castoris, & Pollucis apud majores Deos intercessione.

Implōro, as, avi, atum, a. 1. *dimandare aiuto, invocare*, קרא, Germ. *anruffen*, Gal. *implorer*, Hisp. *implorar*, ἀνακαλέω, plorans opem posco, auxilium peto, invoco, a *ploro*, quia proprie dicitur, cum quis in malis positus est, & cum miseratione auxilium petit. *Cic. in Ver.* Deos, hominesque implorabat. *Id. pro Quinct.* Deum, atque hominum fidem implorabis. ¶ Dicimus implorare auxilium alicujus, & ab aliquo. *Cic. pro Rabir. perduel. c.* 3. & *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 31.

Implŭit, ebat, imp. 3. *piovere sopra qualche cosa*, Germ. *hinein regnen*, Gal. *plevoir dessus*, Hisp. *llover sobre algo*, ἐμβρέχει, super aliquid pluit. *Col. l.* 2. *c.* 8. Priusquam impluerit, ab avibus, aut formicis sata edi. ¶ Translate *Plaut. Most.* 4. 1. 13. Malum cum impluit ceteros, ne impluat mihi.

Implumbo, as, a. 1. *impiombare*, plumbo connecto, conglutino. *Vitruv. l.* 10. *c.* 6. Ferreos enodaces in capitibus scaporum implumbavit.

Implūmis, & me, o. 3. *senza piume*, Ger. *ungefiuerkt*, Gall. *denué de plumes*, Hisp. *desplumado*, ἄπτερος, quod plumis caret. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Implumes etiamnum pullos suos percutiens, &c. Adde *Horat. epod.* 1. *v.* 19. ¶ Dicitur etiam de eo, quod pilis caret. *Plin. l.* 8. *c.* 55. *de lepore*, Aliud educans, aliud in utero pilis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter. Al. leg. *impile*, h. e. sine pilis.

Impluvĭa, æ, f. *pluviale*, idem ac vestis impluviata. Sed aliqui censent, genus hoc vestis dictum esse a colore fusco, vel pullo. alii definiunt vestem, qua Sacerdotes per imbrem utebantur. *Varr.* Salium quoque sereno tempore impluvia amictum fuisse criminabantur.

Impluviātus, a, um, quod impluvii similitudinem habet, ut Vites impluviatæ, Vestis impluviata, idest quæ quatuor quadrata lateribus undique corpus ambit, quæ forma est impluviorum in cavædiis. *Turneb. l.* 14. *c.* 19. Sed *Nonius c.* 16. *n.* 3. censet, hanc vestem dictam esse a colore impluviato, hunc autem colorem sic dici quasi fumato stillicidio impletum, & esse fuscum, seu pullum, quem Mutinensem vocant. *Plaut. Epid.* 2. 2. 40. Impluviatam, ut istæ faciunt vestimentis nomina.

Impluvĭum, vii, n. 2. locus in ædibus sub cœlo sine tecto relictus, unde lucem deorsum caperent, a pluvia, quia in eum locum aer impluit, & aqua pluvialis collecta de tecto illabitur. *Cic.* 3. *Verr.* Ne hæc quidem duo signa pulcherrima, quæ nunc ad impluvium tuum stant. *Festus*: Impluvium, quo aqua impluit collecta e tecto.

Impœnitendus, a, um, adject. non pœnitendus, *da non pentirsi*. *Apul. l.* 11. Impœnitendæ se pauperiei committere.

Impœnĭtens, entis, *impenitente*, quem non pœnitet. *Auct. declam. quæ inscribitur* Tribunus Marianus, *quam quidem perperam Quintiliano tribuunt*. Ut impœnitentem rigor non prætereat ultionis.

Impœnĭtus, a, um, adject. impunitus, a pœna. *Gell. l.* 12. *c.* 7. Veneficium non admittendum impœnitum videbatur.

Impolite, adv. *rozzamente*, Ger. *unzierlich*, Gal. *grossierement, lourdement*, Hisp. *toscamente, grosseramente*, ἀκόμψως, ineleganter. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 49. Cum sæpissime tibi Senatus breviter, impoliteque dicenti maximis sit de rebus assensus.

Impolitĭa, æ, f. 1. *rozzezza*, Ger. *unzierlichkeit*, Gal. *saleté, rudesse*, ἀκομψία, ἀμορφία, inelegantia, incuria, ruditas, a *polio*. Hinc *impolitiæ rei*, qui a Censoribus notabantur, quia paterentur, equum fieri gracilem, & *impolitiae facere* dicebantur Censores, auctore *Festo*, cum equiti æs abnegabant ob equum male curatum. *Gel. l.* 4. *c.* 12. Si quis eques Romanus equum habere gracilentum, aut parum nitidum visus erat, impolitiæ notabatur.

Impolĭtus, a, um, *rozzo, goffo*, גלם, Ger. *unbearbeitlich*, Gal. *malpoly*, Hisp. *tosco, no polido*, ἀκατέργαστος, nondum politus, rudis. *Cic. in Bruto.* Significant enim quandam formam ingenii, sed admodum impolitam, & plane rudem. *Id. de Prov. Cons. c.* 14. Impolitæ vero res, & acerbæ si erunt relictæ. *Quintilian. l.* 8. *c. ult.* Structuræ lapidum impolitiorum.

Impollūtus, a, um, *non macchiato, non violato*, ἀμίαντος, non pollutus. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 35. Virginitas impolluta. Et *l.* 16. *c.* 36. Intemeratus, impollutus.

Impomenta, n. 2. quasi imponimenta, quæ post cœnam mensis imponebant. *Festus*.

Impōno, is, osui, situm, a. 3. *imporre, soprapporre*, הניח, Ger. *auffsetzen*, Gal. *mettre dessus, imposer*, Hisp. *poner encima*, ἐπιτίθημι, supra pono. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 12. *Stat.* 6. Imponere coronam. *Theb. v.* 321. cum natum imponeret axi. h. e. curru. *Petron. in Satyr. c.* 12. Imponere aliquem periculo. h. e. ponere aliquem in periculo. ¶ Translate est injungere, imperare. *Cic.* 1. *de Or.* Neque vero ego hoc tantum oneris imponam nostris præsertim Oratoribus, nihil ut iis putem licere nescire. ¶ Imponere finem, vel clausulam rei alicui, est finire, vel absolvere. *Virg.* 7. *Æn.* Finemque imponere curis. ¶ Imponere extremam manum, est perficere. *Virg.* 7. *Æn. v.* 572. Nec minus interea extremam Saturnia bello imponit Regina manum. ¶ Interdum significat decipere, fallere, *ingannare, dare ad intendere*. In hac vero significatione impono neutrum est 3. ordinis, vel, si activum est, aliquis accusativus subintelligitur, ut fraudem, deceptionem, fallaciam. *Cic. l.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 6. Maxime Catonis, cui tamen egregie imposuit Milo noster. ¶ Est etiam nauticum verbum, & significat supra navim ponere, *imbarcare*. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 9. Ipsi expediti navem conscenderent, quo major numerus militum imponi posset. Adde *Cic.* 2. *de Div. c.* 40. ¶ Item sacrorum, *Virg.* 4. *Æn.* Cum dona imponeret aris. Adde *Varr. lib.* 4. *de L. L.* & *ibi Scalig.* ¶ Imponere præsidium civitati, aut arci, *metter guarnigione*. *Liv.* & *Curt. l.* 3. *c.* 7. ¶ Imponere personam improbam alicui, *farlo parere malvagio*. *Cic. Verr.* 4. ¶ Imponere tributum, vectigal, *metter gabelle*. *Id. pro Leg. Agrar.* &c. ¶ Imponere necessitatem, vim, &c. alicui, *necessitare, sforzare*. *Id. pro Syll.* & *Verr.* 4. ¶ Imponere alicui injurias, *caricare d'ingiurie*. *Cicer. Verr.* 6. *c.* 9. Quibus tu privatim injurias plurimas, contumeliasque imposuisti. ¶ Imponere vocabulum, nomen, *dar nome*. *Liv. l.* 35. *c.* 47. *Ovid.* 9. *Met. v.* 707.

Imporcātus, a, um, adject. in porcas redactus, *coperto nelle porche, o solchi*. *Col. l.* 2. *c.* 10. Cum semen crudo solo ingesserimus, inarabimus, imporcatumque occabimus.

Imporcĭtor, oris, m. qui porcas facit in agro arando. *Fest.*

Imporco, as, αὐλακίζω, porcas in agro facio, seu semen in porcas redigo. Nam porcas faciebant tertia aratione, eaque semen in porcas redigebant. V. Imporcatus.

Importabĭlis, le, adject. o. 3. qui portari, seu tolerari non potest. *Tertul. l.* 4. *adv. Marc. c.* 27. Excusandos censuisset, si importabilia portare non possent.

Importatitĭus, a, um, adject. qui importatur. *Hirt. de B. Afric. cap.* 20. Frumento se in Africa, nisi importatitio, uti non posse.

Importo, as, a. 1. *portare dentro*, הביא, Ger. *eintragen*, Gal. *porter dedans, apporter*, Hisp. *traer adentro*, εἰσφέρω, infero, inveho. *Hirt. l.* 8. *B. G. c.* 35. Sylvestribus, angustisque itineribus frumentum importare in oppidum instituit. ¶ Sumitur etiam pro introducere. *Cæs. l.* 4. *B. G. c.* 2. Germani jumentis importatis non utuntur. *giumenti forastieri*. ¶ Translate usurpatur pro afferre. Hinc dicimus importare ægritudinem, calamitatem, damnum, detrimentum, incommodum, malum, solicitudinem, suspicionem, &c. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 5. Per eosdemque, si quid importetur nobis incommodi, propulsemus. Adde *Fam.* 16. 1. *Fin. Tuscul.* 4. & *pro Sext.* &c.

Importūne, adv. *fuor di tempo, fuor di proposito*, Ger. *ungestuemmiglich*, Gal. *hors de temps, & saison*, Hisp. *importunamente*, ἀκαίρως, intempestive, præter loci, temporis, aut personarum rationem. *Cic.* 4. *Acad.* Hoc est enim virum esse, confidere suis testibus, & importune insistere. *Gel. l.* 12. *c.* 6.

c.6. Importunissime facere. Lactant. 5. 2. Importunius veritati insultare.

Importunitas, atis, f. 3. importunità, noja, Ger. ungestümmigkeit, Gal. importunité, Hisp. importunidad, ἀκαιρία, intempestivitas, quæ neque loci, ut ait Donatus, neque temporis observat commoditatem. Ter. Andr. 1. 4. 4. Importunitatem spectate aniculæ. ¶ Accipitur non raro pro immanitate, feritate. Cic. pro Cluent. c. 61. Importunitatem matris a filii capite depellite. Id. ibid. Quem propter animi importunitatem nemo recipere tecto vellet. Id. in Pison. Animal ex omnium scelerum importunitate, & omnium flagitiorum impunitate concretum.

Importūnus, a, um, importuno, ἄκαιρος, proprie dicitur locus portu carens, eoque navibus infestus. Ovid. Met. 14. v. 481. Quos communis hiems, importunusque Caphareus Mersit aquis. Al. leg. importunis eodem sensu. Serv. in illud Virg. 11. Æn. Bellum importunum cives cum gente Deorum, invictisque viris gerimus. Importunum bellum inde vocat, quod portu, idest quiete careat. ¶ Translate accipitur pro gravi, molesto, qui aliquid facit præter rationem loci, seu temporis, aut personarum. Cic. pro Cluent. Repente exorta est mulieris importunæ nefaria libido. Hor. l. 3. Carm. Importuna tamen pauperies abest. Cels. l. 4. c. 6. Morbus importunior. ¶ Item pro immani, detestando, exsecrando. Cic. in Ver. Istius effrenatum animum, importunamque naturam tanta oppressit amentia. Id. in Phil. Quin nulla societas cum illa importunissima belua esse posset.

Importuōsus, a, um, senza porto, ἀλίμενος, quod est sine portu. Sall. in Jug. c. 17. Mare sævum, & importuosum, & ager frugum fertilis. Plin. l. 4. c. 12. Importuosissima insula.

Impos, tis, o. 3. impotente, ἀκρατής, qui non potest aliquid, qui rem aliquam in potestate sua non habet, a potis. Prisc. in 4. ait, ut a do est dos, a custodio custos, sic a compoto esse compos, & mutato o in o compos. Var. l. 4. de L. L. deducit a potentia. ¶ Impos animi, est qui animi sui potens non est, cui mens sana non est. Plaut. Cas. 3. 5. 7. Eripite huic gladium, qui sui est impos animi.

Impositio, nis, f. 3. imposizione, ἐπίθεσις, actus imponendi. Plin. l. 27. c. 13. Impositione spicula e corpore ejicit. ¶ Apud Varr. l. 4. & 9. L. L. impositio verborum, aut nominum est eorum inventio, & usus ad significanda ea, quibus imponuntur.

Impositītius, ἐπίθετος, quod impositum est, ut Nomina impositītia, quæ ex aliqua re externa imponuntur. Servitus impositītia, non naturalis. Leg. 41. Dig. de Leg. 1. Canthari, per quos aquæ saliunt, si impositītii sint, &c. postices.

Impositīvus, a, um, adject. idem quod impositītius. Plin. l. 28. cap. 4. Impositiva nomina.

Impositor, oris, m. qui imponit. Var. l. 6. de L. L. circa princ. Cum hæc adminicula addas ad eruendam voluntatem impositoris. h. e. ejus qui rei nomen imposuit.

Impositus, a, um, imposto, partic. ab imponor. Ovid. 15. Met. v. 820. Impositum ferret orbis onus. Cic. Attic. 1. ep. 16. Tanto imposito Reip. vulnere. h. e. inflicto. ¶ Impostus per syncop. Propert. l. 4. el. 2. v. 29. Sobrius ad lites, at cum est imposta corona, &c.

Impositus, us, m. idem ac impositio. Plin. l. 24. c. 4. Ulcera commanducatu, impositūque efficacissime sanari.

Impossibĭlis, le, o. 3. impossibile, Ger. unmüglich, Gal. impossible, Hisp. impossible, ἀδύνατος, quod fieri non potest. Quinct. l. 5. c. de Argum. Non enim longum tantum, sed etiam impossibile. Id. l. 12. c. 13. Impossibilia aggrediantur, pro effectis relinquant vix dum inchoata.

Impossibilĭtas, atis, f. impossibilità. Apul. l. 6. Met. Impossibilitate ipsa mutata in lapidem. Adde Tertull. de Baptism. c. 2.

Impostor, oris, m. 3. ingannatore, שקר, Ger. betrieger, Gal. imposteur, Hisp. enganador, πλάνος, φέναξ, deceptor, qui decipit, ab impono, quo notat decipere. Hoc nomine ab Ethnicis Christiani appellati sunt, quod falsa religione, ac prædicatione simplicibus imponere censerentur. Ulp. l. 1. §. Medicos, ff. de var. & extraord. cog. Si imprecatus est, si (ut vulgari verbo impostorum utar) exorcizavit. Al. leg. in posterum.

Impostūra, æ, f. fraude, inganno, רמיה, Ger. betrug, Gall. imposture, Hisp. enganno, ἀπάτη, fraus, deceptio. Unde imposturam facere, est decipere, circumvenire. Ulp. l. 3. de crim. ff. stelion. Si quis imposturam fecerit, aut collusionem in necem alterius.

Impŏtens, tis, o. 3. impotente, debole, Ger. unmechtig, Gal. impotent, perclus, Hisp. impotente, ἀκρατής, non potens, infirmus, debilis, inops. Cic. pro Mur. Ad salutem innocentium, & ad opem impotentium, ad auxilium calamitosorum hæc valeant. ¶ Item incontinens, qui in sua potestate non est, seu qui affectuum suorum potens non est, sed ab appetitibus vincitur. Cic. de Arusp. resp. Nihil feci iratus, nihil impotenti animo. Id. in Parti. c. 35. Motus animi impotentes. Liv. l. 29. c. 9. Impotentior rabies. h. e. quæ cohiberi non potest. Id. l. 35. c. 11. ad fin. Equus impotens regendi. Cic. Phil. 5. c. 16. Homo impotentissimus. ¶ Jungitur & genit., ut impotens animi, Curt. l. 8. c. 1. Impotens amoris, Tacit. 4. hist. c. 44. Impotens iræ, Liv. 21. 9. ¶ Accipitur etiam pro valde potenti. Nepos in Lysandr. c. 1. Ut Atheniensium impotentem dominationem refringeret. ¶ Hæ tamen duæ posteriores significationes affines sunt, ac fere eædem, neque enim nimia potentia ista accipitur unquam nisi in malam partem.

Impotenter, adv. ἀκρατῶς, incontinenter, cum impotentia, fregolatamente, con debolezza di animo, o di affetto. Quintil. l. 1. c. 3. Ne quid improbe, ne quid impotenter faciat, monendus est puer. Liv. lib. 27. c. 48. Impotentius regi. Senec. l. 4. de Benef. c. 17. Impotentissime facere.

Impotentĭa, æ, f. impotenza, debolezza, Ger. unmacht, Gal. impuissance, Hisp. impotencia, ἀδυναμία, imbecillitas, infirmitas, Ter. Adel. 3. 3. 16. Magis propter suam impotentiam se semper credunt negligi. ¶ Sæpe sumitur pro animi effrænatione. Cic. 4. Tusc. Inflammant appetitione nimia, quam tum cupiditatem, tum libidinem dicimus, impotentiam quandam animi, a temperantia, & moderatione plurimum dissidentem. ¶ Item pro insana, immoderataque potentia. Hinc a Seneca impotentia fortunæ ascribitur, cujus successu elatiores, insolentioresque reddi homines consueverunt. Vellei. l. 2. c. 29. Nunquam potentia sua ad impotentiam usus.

Impræpedīte, &

Impræpedīto, adverb. sine impedimento, nullo impediente. Ammian. l. 27. c. 21. Impræpedite abduxit. Id. l. 26. c. 16. Ut impræpedito ipse pergeret, quo tendebat.

Impræsentiārum, al presente, ἐν τῷ παρόντι, unica dictio est, idem significans, quod tempore præsenti, neque solum dicitur de eo, quod nunc præsens est, sed sæpius de eo, quod præsens fuit, aut præsens erit. Nata est ex eo, quod vulgo compendio studentes rum pro rerum scriberent. Integrum igitur est in præsentia rerum. Voss. Cato R. R. cap. de olea legenda; Extra quam si quem socium impræsentiarum dixerit. Ulp. de tab. exhibendis, Cur noceat ei, qui responderit, quod impræsentiarum ei videbatur? Adde Tacit. 4. Ann. c. 59. & Apulejum sæpe. ¶ Scioppius in comment. de stil. hist. hanc vocem Latio plane exterminat, quippe cujus nullam mentionem fecerint veteres Grammatici; putatque lutea linguæ

ætate confictam, & ab indoctis exscriptoribus in Codices Scriptorum, quos attulimus, insertam. Vos. de Vit. serm. l. 1. cap. 15. & l. 4. c. 33. damnare non audet; illud tamen admonet, quod certissimum est, in præsentia, in præsens, & in præsenti multo elegantius usurpari, tametsi non æque buccas impleant. Denique Norisius in Cenotaph. Pisan. dissertat. 4. c. 6. refert ad auream ætatem auctoritate Fannii, cujus verba recitat Priscian. apud Putsc. pag. 960.

Impræputiātus, a, um, adject. idem quod præputiatus, habens præputium. Tertul. de Monogam. c. 11. Impræputiatus vocatus es, ne circumcidaris.

Impræscientia, æ, f. præscientiæ carentia. Tertul. l. 2. advers. Marcion. c. 7. Deceptus ex impræscientia futuri.

Impræstabĭlis, le, adject. qui nihil præstat. Firmic. l. 8. c. 29. Longævi, & impræstabiles.

Impransus, a, um, che non ha ancora desinato, ἀνάριστος, qui nondum pransus est, partic. a prandeo, in significatione activa. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Verum hoc impransi mecum disquirite.

Imprecatio, onis, f. maledizione, ἀρά, exsecratio, devotio, diræ. Senec. 6. de benef. c. 35. Dira imprecatio. Adde Plin. l. 5. c. 8.

Imprĕcor, aris, atus sum, d. 1. maledire, קלל, Ger. fluchen, Gal. prier mal, maudire, Hisp. maldezir, rogar mal a otro, καταράομαι, mali quippiam precor. Virg. 4. Æn. Litora litoribus contraria, fluctibus undas imprecor. Quintil. Declam. 15. ad fin. Imprecari debilitates, naufragia, morbos. ¶ In bonam partem quandoque accipitur. Apul. l. 9. Metam. Solito sermone salutem ei fuerat imprecatus.

Impresse, adverb. efficaciter, attente, graviter. Tertul. de exhort. Cast. Alte & impresse recogitare. Id. de carn. Christi c. 12. Ut impressius dixerim.

Impressio, onis, f. impressione, ἔμφασις, actus imprimendi. Translate sumitur pro imagine, quam mente efformamus. Cic. 4. Acad. Cum visa in animos imprimuntur, non vos id dicere, inter ipsas impressiones nihil interesse. ¶ Frequenter accipitur pro violento impetu, qualem facere solent acies instructæ, cum alteram in alteram irrumpere conatur, & generatim pro vi acriore, & vehementiore, violenza, assalto violento, תקף, Ger. eintruckung, Gal. impression, assaut, Hisp. impression, arrebatamiento, προσβολή. Cic. 5. Fam. Quam me, quacumque ratione posset, non judicio, neque disceptatione, sed vi, atque impressione evertere. Cæs. lib. 8. B. G. Ut omni multitudine in fines Suessionum, qui Rhemis erant attributi, facerent impressionem. Liv. lib. 4. c. 28. Dant impressionem, qua P. Albinius cohortes objecerat.

Impressus, us, ui, m. idem ac impressio. Prudent. Psychom. v. 273. Sub pectoris impressu.

Impressus, a, um, impresso, partic. ab imprimor. Cic. ad Att. Ut vix impressam orbitam possimus videre. Id. pro Mil. Ut memoriam publicam recensionis tabulis publicis impressam extingueret. Virg. Æn. 5. v. 536. Crater impressus signis.

Imprimis. V. Primus.

Imprĭmo, is, essi, essum, a. 3. imprimere, calcare, חקק, Ger. eintrucken, Gal. imprimer, Hisp. emprimir, ἐντυπόω, ἐγχαράττω, premendo immutto, rei cuipiam figuram aliquam induco, cum dat. vel abl. & præp. in, vel acc. & præp. in, vel cum casibus, aut adverbiis status in loco. Cic. in Acad. Quid, si in ejusmodi cera centum sigilla hoc anulo impressero? Id. de Div. Sus rostro humi A literam impressit. ¶ Translate sumitur pro introducere, inserere; eosdemque regit casus. Cic. in Acad. Quo e genere nobis notitiæ rerum imprimuntur. Id. ibid. Cum visa in animos imprimuntur. Id. de Fato, Visum objectum imprimit, & quasi signat in animo suam speciem. Id. Phil. 5. Imprimere dedecus Reipublicæ. ¶ Interdum ponitur pro signare, obsignare, informare. Cic. 1. Tusc. An imprimi quasi ceram putamus animum?

Improbabĭlis, le, o. 3. che non si può provare, ἀδόκιμος, quod probari non potest. Cic. 4. Acad. c. 11. Quamobrem sive tu probabilem visionem, sive improbabilem, & quæ non impediatur, sive aliud quid præterres. Senec. epist. 75. Affectus sunt motus animi improbabiles. h. e. qui non possunt a ratione probari.

Improbatio, nis, f. riprovazione, פסול, Ger. verwerffung, Gal. reprouvement, Hisp. reprovamiento, ἀποδοκιμασία, actus improbandi. Auct. ad Her. l. 2. c. 6. Hæc & ad improbationem, & approbationem testium pertinebunt.

Improbator, oris, m. qui improbat. Apul. de Deo Socrat. Malorum improbator, bonorum probator.

Improbātus, a, um, non probatus. Cic. pro Fontejo c. 4. Multa improbata. Initi. cap. 3. lib. 18. Gellii. Homo improbatissimus.

Imprŏbe, adv. malvagiamente, Germ. unfrommglich, Gall. mechamment, Hisp. malvadamente, πονηρῶς, non probe, prave, perverse. Cic. pro Rosc. Am. c. 36. Multa improbe fecisti. Id. 5. Ver. Est aliquid, quod improbius fieri potest? Id. in Pis. c. 6. Improbissime respondere.

Improbĭtas, atis, f. malvagità, רשע, Germ. unfrommigkeit, Gall. mechanceté, Hisp. maldad, πονηρία, malignitas, perversitas. Cicer. 4. Ver. Ex multis similibus ea sumam, quæ maxime improbitate excellere videbuntur. Adde pro Mur. c. 4.

Improbĭter, adverb. improbe. Petron. in Satyr. c. 66. Quidam improbiter nos pugno sustulerunt.

Imprŏbo, as, avi, atum, a. 1. riprovare, מאס, Ger. verwerffen, Gal. reprouver, Hisp. reprovar, ἀποδοκιμάζω, non probo, damno, rejicio, vitupero. Cic. 2. de Or. cap. 37. Ego ista studia non improbo, moderata modo sint. Id. in Bruto. Semper ne in Oratore probando, aut improbando vulgi judicium cum intelligentium judicio congruit?

Imprŏbro, a. 1. probro afficio. Plaut. Merc. 5. 4. 8. Qui bono sunt genere nati, si sunt ingenio malo, ingenium improbrant. Al. leg. improbant. Id. Truc. 2. 2. 25. Rus tu mihi improbras? h. e. exprobras. Al. leg. opprobras.

Improbŭlus, a. 1. 2. dim. ab improbus, cattivello. Juv. Sat. 5. v. 74. Finge tamen te improbulum, superest illi, qui ponere cogat.

Imprŏbus, a, um, tristo, maligno, רשע, Ger. unfrom, Gal. mechant, Hisp. malo, malvado, πονηρός, non probus, nequam, sceleratus, facinorosus, perfidiosus. Cic. pro Sylla. Siquid ab improbis de me improbe dicitur. Id. in Brut. Vir improbissimus. ¶ Improbum os, dicax, injuriarum plenum. Suet. de Cl. Gram. cap. 15. Quod cum oris improbi animo inverecundo scripsisset. ¶ Interdum sumitur pro corrupto, vilis conditionis. Plaut. Mil. 3. 1. 134. Sicuti merci pretium statui, pro virtute ut veneat quæ improba est, pro mercis vitio dominum pretio pauperet. Sed aliqui mercem improbam, injustam, vel in qua nullum est lucrum, interpretantur. ¶ Item pro turpi, deformi, fœdo. Lucil. apud Non. c. 4. n. 350. ¶ Item pro sævo. Virg. 10. Æn. Lavit improba teter ora cruor. ¶ Item pro magno. Virg. 1. Georg. v. 145. Labor omnia vincit improbus. Ubi Serv. Improbus, vel magnus, vel nulli probabilis. Senec. epist. 94. Improbum lumen. h. e. nimium. Martial. l. 12. epigr. 18. Ingenio fruor improboque somno. ¶ Item pro insatiabili, damnoso. Virg. 1. Georg. Nihil improbus anser, Strimoniæque grues. Ubi Serv. Improbus, insatiabilis, nulli probandus. ¶ Item pro impudenti, audaci. Lucan. l. 5. v. 130. Spes improba. Flor. l. 3. c. 10. Improba classis. ¶ Item pro infami. Lex. XI. Tab. Improbus, intestabilisque esto. Adde Plaut. Cas. 2. 2. 31.

¶ Improbum testamentum, h. e. iniquum, non legitime factum. Cic. Ver. 3.

Improcērus, a, um, non alto, basso, μικρὸς, βραχὺς, non procerus, humilis. Gell. l. 4. c. 19. Corpora eorum improcera fieri. Adde Tacit. de Germ. c. 5.

Improcreabĭlis, le, adject. qui procreari non potest. Apul. de dogm. Plat. Materia improcreabilis.

Improfessus, a, um, qui conditionem nondum professus est, hoc est, palam fecit, part. a profiteor. Sueton. Domit. c. 12. Ad quem deferebantur, qui vel improfessi, Judaicam intra urbem viverent vitam &c. al. leg. veluti professi. Martian. JCtus l. fin. Dig. de Publican. Si quis improfessus servus fuerit, &c.

Improlis, vel Improlus, qui nondum est ascriptus in civitate. Fest.

Impromiscuus, & Impromiscus (nam & promiscuus, & promiscus legitur) a, um, adject. ἄμικτος, non mixtus, impermixtus. Gell. l. 1. c. 7. Verbum liberum undique, & impromiscuum. Id. l. 12. c. 4. Suavitas impromisca.

Impromptus, vel impromtus, a, um, non pronto, βραδὺς, tardus. Liv. l. 7. c. 4. Quia infacundior sit, & lingua impromptus.

Imprŏpe, adverb. prope. Tertul. Exhort. ad Cast. c. 9. Si orationem facit ad Dominum, imprope est cœlo.

Improperanter, adverb. pedetentim, sensim. Auson. epitaph. 35. Improperanter agens primos e carcere cursus.

Improperātus, a, um, non affrettato, Germ. unbehend, Gall. qui n'est point hate, Hisp. no appressurado, non festinatus, partic. pass. ab impropero. Virg. 9. Æn. v. 798. Haud aliter retro dubius vestigia Turnus improperata refert.

Improperium, ii, n. improperio, nota, opprobrium. Auct. declam. quæ inscribitur Tribunus Marianus, quam quidam falso Quintiliano tribuerunt. Sempiternum incussit improperium paludatis.

Imprŏpĕro, as, n. 1. intro propero, hoc est, festinanter, & properanter ingredior. Plin. l. 35. c. 13. Quo siquis improperaret, sine glomere lini. ¶ Sæpe est activum, pro crimen, vel aliquid aliud alicui objicere, rimproverare, חרף, Ger. auffrupffen, Gal. reprocher, Hisp. zaherir, ὀνειδίζειν. Plaut. Rud. 3. 4. 28. Etiam vim improperas flagitii flagrantia? Melius tamen legitur opprobras. Adde Petron. in fragm. Tragur.

Impropĕrus, a, um, adject. tardo, tardus, non properus. Silius l. 3. v. 96. Improperæ cui ducant fila sorores.

Impropriē, adv. impropriamente, Ger. uneigentlichen, Gal. improprement, Hisp. no propriamente, ἀκύρως, non proprie. Gell. l. 7. c. 1. Ut scribere ausi sint M. Ciceronem parum integre, atque improprie, atque inconsiderate locutum. Adde Plin. l. 8. c. 10.

Impropriĕtas, atis, f. improprietà. Gell. l. 1. c. 22. Cavenda est improprietas verbi.

Impropriŭs, a, um, improprio, Ger. uneigentlich, Gall. impropre, Hisp. no proprio, ἄκυρος, non proprius. Plin. l. 37. c. 8. Improprium cognomen. ¶ Improprium, ii, n. improprietà, ἄκυρον, ἀκυρολογία, vitium orationis. Quint. l. 8. c. 2. Ei contrarium est vitium id, quod apud nos improprium vocatur, quale est. Virg. 4. Æn. v. 421. tantum sperare dolorem.

Impropugnātus, a, um, adject. non difeso. Ammian. l. 29. sub fin. Impropugnata civitas.

Improspectē, adv. incaute, improvide. Tertul. de anim. c. 24. Satis improspecte.

Improspectus, a, um, non veduto, non prospectus. Sever. in Ætna, v. 339. vel qua liberrimus Ætna Improspectus hiat.

Improsper, a, um, ἀτυχὴς, infelix. Tacit. l. 14. Ann. ad fin. Orta insidiarum magna moles, sed improspera.

Improspĕre, adv. infelicemente, Ger. ungluecklich, Gal. malheureusement, Hisp. desdichadamente, δυστυχῶς, non prospere, infeliciter. Colum. l. 1. c. 1. Ubi quid perperam administratum cesserit improspere.

Improtectus, a, um, senza difesa, ἀνυπεράσπιστος, non protectus, defensore destitutus, indefensus. Gell. l. 13. c. 26. Neque in re adversa, & repentina incursio imparatis, improtectisque nobis oboriatur. Adde Ammian. l. 21. c. 25.

Improvidē, adv. incautamente, non accortamente, Germ. ungevvarlich, Gal. sans avoir pourveu, Hisp. no provendamente, ἀπρονοήτως, incaute. Liv. l. 2. Neque pro veteris prudentia ducis tam improvide issent.

Improvidentĭa, æ, f. providentiæ carentia. Tertul. l. 2. advers. Marc. c. 23. Improvidentia sententias vertere.

Improvĭdus, a, um, incauto, non accorto, Ger. unfursichtig, Gal. qui ne prevoit, ni pourvoit point, Hisp. inconsiderato, incauto, ἀπρονόητος, qui non prævidet, quod futurum est, incautus. Cic. de Leg. Necessitas quædam fatalis improvidas hominum mentes occupavit. ¶ Sumitur etiam passive, ut Improvida tela, quæ non prævidentur. Plin. in epist. 22. l. 4. Non secus, ac tela, quæ ipsa cæca, & improvida feruntur.

Improvise. V. Improviso.

Improvīso, adv. improvvisamente, all' improvvista, Ger. unverschenlich, Gal. l'improviste, Hisp. de improviso, ἀπροσδοκήτως, ἐκ τοῦ αἰφνιδίου, subito, repente, de repente. Cic. Att. l. 15. Cum hominem temperantem, summum medicum tantus improviso morbus oppresserit. ¶ Revera ablat. est adjectivi improvisus; quare interdum additur præposit. ex, & de. Cic. Ver. 1. c. 43. Ex improviso si quæ res natæ essent. Et pro Rosc. Amer. cap. 52. In quos de improviso incidunt. ¶ Addunt quidam Lexicographi dici etiam improvise, adducuntque locum ex Plaut. in Truc. sed lectio suspecta est.

Improvīsus, a, um, improvviso, non preveduto, Ger. unverschen, Gall. improvisto, Hisp. improviso, ἀπροσδόκητος, quod non est prævisum, inopinatum, subitum, repentinum. Cic. 2. Fam. Castella munita improviso adventu capta, & incensa. Tac. l. 2. Quo improvisior, graviorque pestis fuit.

Imprūdens, tis, o. 3. שוגג, Ger. unvveiss, Gal. imprudent, Hisp. imprudente, ἄφρων, non prævidens, insciens, non prudens, imprudente, inavvertente, & fere cum genit. construitur vel absolute. Cæs. l. 2. B. C. c. 3. Freto Siciliæ, imprudente, & inopinante Curione, provehitur. Ter. Eun. 1. 2. 56. Imprudens harum rerum, ignarusque omnium. Id. in Hecyr. 5. 4. 40. Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens unquam. Liv. l. 34. c. 9. Hispani imprudentes maris. Id. l. 31. c. 14. Imprudens religionis. Senec. de Constant. Sap. c. ult. Quidquid ab imprudentioribus fieret negligendum. Id. ep. 92. Multa facit sapiens, quæ ab imprudentissimis æque fieri videmus. ¶ Pro valde prudenti, Virg. 1. Georg. v. 373. Nunquam imprudentibus imber obfuit. Ita exponit Priscian. Alii Interpretes aliter.

Imprudenter, adv. imprudentemente, senza considerazione, בשגגה, Germ. unvvissentlich, Gal. imprudemment, Hisp. neciamente ἀφρόνως, inscie, & per imprudentiam. Cic. 1. de Inv. Nam si iis, qui imprudenter læserunt, ignosci convenit. Ter. Eun. Ad flammam accessit imprudentius.

Imprudentia, f. 1. imprudenza, inavvertenza, שגגה, Ger. unvveissheit, Gal. imprudence, Hisp. imprudencia, ἄγνοια, inscitia, error, inscientia. Cic. 2. de Inv. Imprudentia est, cum scisse aliquid is, qui arguitur, negat. Id. pro Rob. In his rebus omnibus imprudentia laberis.

Impūbes, is, o. 3. vel impubis, & be, vel impuber eris, giovanetto senza barba, Ger. unmanbar, Gall. jouvenceau, Hisp. moncebo, ἄνηβος, qui ad annos pubertatis nondum pervenit, hoc est, qui nondum lanuginem circa genitalia membra emisit, quam Latini pubem vocant. Cic. in Cat. Cum filium ejus impuberem necandum esse dixit. Ovid. 2. Fast. Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis. Plin. l. 23. c. 7. Puer impubis si detracto ramo detrahat.

Impubescens, o. 3. quod nondum lanuginem emittit. Plin. l. 33. c. 7. Corticem ejus impubescentem. Harduin. tamen legit intumescentem.

Impŭdens, tis, o. 3. senza vergona, עז פנים, Germ. unverschampt, Gall. impudent, Hisp. desvergonçado, ἀναιδὴς, qui nullo pudore ducitur, inverecundus, perfrictæ frontis, effrons. Cic. 4. Acad. Utrum igitur nos impudentes, qui labi volumus, an illi arrogantes, qui sibi persuaserint scire se solos omnia? Id. l. 1. Off. c. 35. Impudentior intemperantia. Id. l. 6. Attic. ep. 2. Impudentissimæ literæ.

Impudenter, adv. sfacciatamente, ἀναιδῶς, petulanter, inverecunde. Cic. 5. Fam. ep. 12. Non ignoro, quam impudenter faciam. Id. 6. Ver. c. 7. Impudentissime mentiri. Id. 9. Fam. ep. 22. Batuit, impudenter: depsit, multo impudentius.

Impudentĭa, æ, f. 1. sfacciatezza, Ger. unschambaffrigkait, Gal. impudence, Hisp. desvergueuca, ἀναισχυντία, inverecundia, audacia, effrenata confidentia. Cic. 5. Ver. Quid ad hanc impudentiam addi potest?

Impudentiuscŭlus, a, um, sfacciatello, aliquantum impudens. Cic. Fam. 7. ep. 5. Simus enim impudentiusculi, quam per te vix licet, verum &c. Plerique Cod. habent putidiusculi.

Impudicātus, a, um, stupratus. Fest.

Impudice, adverb. impudicamente. Ambros. ad Virg. lapf. c. 8. & Tertul. de Idolol. c. 2. Et impudicissime Eutrop. l. 8. c. 22.

Impudicitĭa, æ, f. 1. impudicizia, Ger. unzucht, Gal. impudicité, paillardise, Hisp. impudicicia, deshonestidad, ἀσέλγεια, libido. Cic. Octavio, Cui forma per dedecus pecuniam, & nomen nobile conscleratum impudicitiæ dedisset. Adde Quinctil. l. 4. c. 2. & Tacit. Ann. 13. c. 45.

Impudicus, a, um, o. 1. 2. impudico, non casto, Ger. unzuchtig, Gal. impudique, paillard, Hisp. impudico, deshonesto, ἀσελγὴς, ἄναγνος, non pudicus, impurus, qui pudicitiam suam prostratam habet, & proprie qui alienam libidinem excipit. Auctor. carm. Priap. Si fur veneris, impudicus ibis. Cic. 2. Catil. In his gregibus omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri, impudicique versantur. ¶ Ponitur etiam pro temerario, & pro eo, qui nullo pudore ducitur. Plaut. Rud. 2. 3. 62. O facinus impudicum, quam liberam esse oportet, servire postulare. ¶ Digitus impudicus, est medius, qui etiam infamis, & famosus, & verpus vocatur, ita dictus a tangendo podice. Quando porrigebatur, signum erat derisionis, & contumeliæ. Martial. l. 6. epigr. 70. Ostendit digitum, sed impudicum Alconti. ¶ Superlat. impudicissimus. Cic. Phil. 2. c. 28. Impudicissimus Antonius. ¶ Comparat. impudicitior est apud Plaut. Curcul. 2. 1. 52.

Impugnatĭo, onis, f. 3. oppugnazione, מלחמה, Germ. bestreitung, Gall. resistance, impugnation, Hisp. oposicion impugnacion, προσβολὴ, oppugnatio. Cic. Att. l. 4. ep. 3. Ipse domum P. Syllæ pro castris sibi ad eam impugnationem sumpserat.

Impugnātor, oris, m. qui impugnat. Liv. l. 27. c. 15. Caulonis impugnatores. Ita legit Gruter. Alii oppugnatores.

Impugnātus, a, um, oppugnatus, victus. Plin. l. 5. c. 24. Primo hunc illi impugnatus cursum Taurus aufert. Al. leg. in pugna. ¶ Item non oppugnatus, sine certamine relictus. Gell. l. 1. c. 6. Turpe est rhetori, si quid in mala causa destitutum, atque impugnatum relinquat.

Impugno, as, avi, atum, a. 1. impugnare, oppugnare, נלחם, Ger. bestreiten, Gal. impugner resister, Hisp. impugnar, προσβάλλω, oppugno. Cic. ad Brut. Ut in præsens sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterrerem. ¶ Per translationem ponitur pro adversari, contendere. Cic. 3. Fam. Nullam ne in tabellæ quidem latebras fuisse absconditam malevolentiam, quæ te impugnare auderet.

Impulsĭo, onis, f. 3. impulsione, incitamento, instigazione, ἐλασις, ὠθισμὸς, actus impellendi, impulsus, incitatio. Cic. 2. de Invent. c. 5. Impulsio est, quæ sine cogitatione per quandam affectionem animi facere aliquid hortatur, ut amor, iracundia, ægritudo, &c. Id. 3. de Or. Erroris inductio, & in hilaritatem impulsio.

Impulsor, oris, m. 3. impulsore, instigatore, qui impellit, & incitat ad aliquid faciendum. Cic. Att. l. 16. ep. 7. Quamvis non fueris suasor, & impulsor profectionis meæ, approbator certe fuisti.

Impulsus, us, m. idem ac impulsio. Cic. 2. de Nat. Deor. c. 11. Is ardor non alieno impulsu, sed sua sponte movetur. Id. 9. Fam. Fratremque suum, hominem non sapientem, impulsu inimicorum suorum eo progressum esse, id est, suasu, & hortationibus.

Impulsus, a, um, spinto, mosso, incitato, instigato, ἐνεχθεὶς, partic. ab impellor. Juven. sat. 10. Unde altior esset Casus, & impulsæ præceps immane ruinæ. Vellej. l. 2. c. 51. Prælio graviter impulsi milites. Nepos 1. c. 3. Ejus auctoritate impulsi Athenienses.

Impulverĕus, a, um, adject. qui est sine pulvere, hoc est sine labore. Gell. l. 5. c. 6. Impulverea, incruentaque victoria.

Impunctus. V. Impictus.

Impūne, adv. senza punizione, senza pena, חנם, Ger. ohne straff, Gall. impunement, Hispan. sin castigo, impunidamente, ἀζημίως, sine pœna, absque mulcta. Ovid. 2. Met. Haud impune feres: adimam tibi namque figuram. ¶ Significat etiam sine damno. Virg. 2. Georg. Et sæpe alterius ramos impune videmus vertere in alterius. ¶ Comp. impunius, sup. impunissime. Cic. 6. Verr. Ille, civis Romanus quod erat, impunius id facturum putavit. Plaut. Pæn. 1. 3. 2. Nam impunissime tibi quidem hercle vendere hasce ædes licet.

Impūnis, ne, adject. impune, senza pena, o castigo. Solin. c. 27. Impunis, redit. Plaut. Merc. 4. 6. 4. Id si rescivit mulier, impune est viro. Quod tamen & adverb. esse potest.

Impunĭtas, atis, f. 3. impunità, perdono, מחילה, Germ. unstraffligkeit, Gal. impunité, Hisp. impunidad, ἀτιμωρησία, venia peccati, licentia, cum scilicet qui peccavit, nulla mulctatur pœna. Cic. 2. Fin. c. 22. Quæ libido se non proripiet, ac projiciet aut occultatione proposita, aut impunitate, aut licentia?

Impunīte, adverb. impune. Matius ad Cic. Fam. 11. ep. 28. O superbiam inauditam! alios in facinore gloriari, aliis ne dolere quidem impunite licere. Al. leg. impune. Fest. Impunitius mœchari.

Impunītus, a, um, non punito, assolto, Ger. ungestraffe, Gall. impuny, Hisp. impunido, ἀτιμώρητος, non punitus, pœnis solutus. Cic. 7. Ver. Possemus hanc injuriam, ignominiamque nostris Rom. multam, impunitamque dimittere? Liv. 3. 50. Quo impunitior libido, & effrænatior est.

Impūno, onis, m. audace, sfacciato, impudens, impunitatis spe, quæ magna est peccandi illecebra, impudenter quidlibet patrans, ab impune, apud vet. Lucil. apud Non. Homo impuratus, & impuno, & rapinator. ¶ Apud Junianum Majum pro impuno est impudo. Erit autem Impudo, onis, a non pudendo.

Impurātus, a, um, idem ac impurus. Ter. Phor. 4. 3. 64. Impuratus me ille

ille ut etiam irrideat? *Apul. 9. Metam.* Nefario scelere impuratissima capita. *Plaut. Rud.* 3. 4. 45. Scio probiorem hanc esse, quam te, impuratissime.

Impūre, adv. *sordamente*, Ger. *unlauterlich*, Gal. *impurement*, Hisp. *impuramente*, ἀκαθάρτως, αἰσχρῶς, spurce, fœde. Translate ponitur pro impudice, turpiter, flagitiose. *Cic. 3. Fin. c.* 11. Quis animo æquo videt eum, quem impure, ac flagitiose putet vivere? *Id. 9. Att. ep.* 12. Impurissime ab aliquo despici.

Impurgabĭlis, le, adject. inexcusabilis. *Amm. l.* 22. *c.* 4. Impurgabile crimen.

Impurĭtas, tis, f. 3. *sordezza*, טמאה, Ger. *unreinigkeit*, Gal. *impureté*, Hisp. *impuridad*, ἀκαθαρσία, spurcities, fœditas. Translate accipitur pro impudicitia, improbitate, scelere. *Cic. 2. Phil.* 3. Cum omnes impuritates pudica in domo quotidie susciperes, vino, lustrisque confectus.

Impurĭtĭa, æ, f. 1. idem ac impuritas. *Plaut. Pers.* 3. 3. 7. Tuas impuritias traloqui nemo potest.

Impūrus, a, um, *immondo*, *sporco*, טמא, Ger. *unrein*, Gal. *impur*, Hisp. *impuro*, ἀκάθαρτος, fœdus, spurcus, contaminatus. Translate ad mores, vitamque refertur. *Cic. 4. Phil.* In illa tetra, atque impura legatione. *Id. pro Domo c.* 18. Omnium non bipedum solum, sed etiam quadrupedum impurissimus. *Id. Phil.* 3. Quis illo maledico impurior?

Imputatĭo, onis, f. *imputazione*, *il dar la colpa*. *l. 82. Dig. de condit. & demonstr.* Ut explorari possit, imputationes probe, an improbe referantur.

Imputatīvus, a, um, adject. qui imputari potest, accusatorius. *Ter. advers. Marc. l. 2. c.* 25. Non simplici modo, idest interrogatorio sono legendum est, Ubi es Adam? sed impresso, & incusso, & imputativo.

Imputātor, oris, m. exprobrator, *chi imputa*. *Senec. l. 2. de Benef.* Multi sunt superbi, & imputatores.

Imputātus, a, um, *non potato*, ἄτμητος, quod non est putatum, seu amputatum, partic. ex *in*, & *puto*. *Plin. l. 14. c.* 12. Eadem lege ex imputata vite libari vina Diis nefas statuit. Adde *Horat. Epod.* 16.

Impŭto, as, avi, atum, a. 1. *imputare*, חשב, Ger. *zurechnen*, Gal. *imposer*, *imputer*, Hisp. *imputar*, ἀνατίθημι, προστίθημι, est commodi, vel incommodi alicujus causam in aliquem rejicere. Et tam in bonam partem accipitur, quam in malam. *Plin. l. 18. c.* 1. Nostris eam criminibus urgemus, culpamque nostram illi imputamus. *Quintil. Declam.* 13. Imputa nobis propitios ventos, & secundum mare, &c. ¶ Significat etiam annumerare, in expensi tabulas referre, *metter' in conto*. *Senec. l. 3. de Ira, c.* 42. Stat super caput fatum, & pereuntes dies imputat. *Id. ep.* 8. Hoc non imputo in solutum de tuo tibi. ¶ Hinc translate sumitur pro loco beneficii exprobrare. *Plin. Paneg. c.* 24. Copiam tui, non imputes, facis. *Sueton. Tiber. c.* 53. Imputavit etiam, quod non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit. *Tacit. de Germ. c.* 21. Gaudent muneribus, sed nec data imputant, nec acceptis obligantur.

Imputresco, is, utrui, n. 3. *marcirsi*, κατασήπομαι, intus putresco. *Col. l. 6. c.* 17. Et cum imputruit, conteritur.

Imputribĭlis, le, *incorruttibile*, qui non imputrescit. *Hieronym. epist.* 128. *ad Fabiol. de vest. sacerd.* Ligna imputribilia. Adde *August. in Psalm.* 95.

Imputribilĭter, *incorrottibilmente*. *Augustin. epist. 32. ad Paulin.* Cedri Libani Mundi hujus fluctus imputribiliter secant.

Imus, a, um, *infimo*, *bassissimo*, תחתי, Ger. *underste*, Gal. *bas profond*, Hisp. *baxo*, *cabero*, κατώτατος, ἔσχατος, superlativum nominis *inferus*, idem significans ac infimus. Nam ab *inferus* esset *inferissimus*, pro quo dicimus per sync. *infimus*, & altera sync. *imus*, ut a *superus* esset *superimus*, pro dicimus *supremus*, & altera sync. *summus*. *Cic. in Somn.* Nam terra immobilis manens ima sede semper hæret, complexa medium mundi locum. *Virg. 6. Æn. v.* 581. fundo volvuntur in imo. *Horat. l. 1. od.* 34. Ima summis mutare. *Vellej. l. 2. c.* 2. Ima summis miscere. *Plin. l. 11. c.* 47. Est in ima aure memoriæ locus. h. e. in ima auris parte. ¶ Imus etiam dicitur postremus in ordine. *Horat. de Ar. poet. v.* 32. Æmilium circa ludum faber imus. *h. e.* in ultima ejus vici parte habitans. ¶ In convivio *imus* dicitur, qui e quatuor convivis ultimum locum tenet, *summus* enim est, qui ad caput lecti accumbit, *medius* qui post ipsum, *infra*, qui tertio loco, *imus* denique qui post hunc accumbit. *Horat. l. 2. sat. 8. v.* 40. secutis omnibus imis.

I ANTE N.

In, *in*, *nel*, ἐν, εἰς, præpositio ex earum genere, quæ & separari, & componi solent, ab ἐν, pro quo Æoles ἐν dixisse videntur. Sed Græcis ἐν quietem indicat, εἰς, vel ἐς motum, Latinis in utrique inservit. Accusativum exigit, quando cum verbis motus ad locum conjungitur, & tunc significat intro, *nel*. *Cic. 1. Catil.* In exilium proficiscere. ¶ Item cum accusativo sæpe sumitur pro erga, in bonam partem. *verso*. *Cic. 2. Off.* Prima igitur adolescentis commendatio proficiscitur a modestia, tum pietate in parentes, tum in suos benevolentia. ¶ Hoc sensu usurpata est cum ablat. ab eod. *Fam. l. 3. ep.* 8. in te benemerito grati essent. ¶ Item in malam partem, pro adversus, contra. *Virg. 1. Æn.* Quid meus Æneas in te committere tantum quid Troes potuere? ¶ Item loco præp. *pro*, ut Aliquid in bonam, vel in malam partem capere, Pecuniam in aliquid reficiendum perscribere, &c. *Cic. 2. Off.* Magnam vim esse in fortuna in utramque partem, vel secundas ad res vel adversas, quis ignorat? *Ter. And.* 2. 2. 32. Olera, & pisciculos minutos ferre in cœnam seni. idest pro cœna, vel gratia cœnæ. ¶ Item pro *ob*, seu *propter*, ut in spem alicujus rei aliquid facere. *Liv. l.* 2. In spem universæ prædæ flumen trajiciunt. ¶ Item pro *ad*, ut in assem ferre. idest ad pretium assis. *Col. l. 2. c.* 13. In familiæ luctum nubere. *Cic.* pro *Cluent.* ¶ Item pro *usque ad*. *Martial. l. 1. epigr.* 29. In lucem semper Acerra bibit. ¶ Cum accusativo item jungenda est in nominibus temporis, ut in horam, in diem, in dies, in singulos dies, in diem trigesimum, in perpetuum, &c. *Cic. 3. Off.* Et simul ad cœnam hominem in hortos invitavit in posterum diem. *Liv.* Bellum in trigesimum diem indixerant. idest ad diem trigesimum, vel post triginta dies. ¶ Item cum sermo est de divisione, ut Orbis terrarum in quatuor partes dividitur: aut distributione, ut *Cic.* pro *Flacco*. Unde leges ortæ, atque in omnes terras distributæ putantur. Huc pertinent illa, In militem, in capita, in naves. *Cic. 5. Verr.* Ne amplius in jugera singula, quam terna medimna exigeret. hoc est pro singulis jugeribus. ¶ Denique aliquando accusativo jungitur pro ablativo, ut Hunc in modum, pro hoc modo, In rationem eandem, vel eandem formam, in modum brutorum, in morem Græcorum, Multos in omnes partes fallere, In os laudare, &c. *Cic. Sueton. Virg. Senec.* &c. ¶ Postulat autem ablativum, quando cum verbis status in loco conjungitur. *Cic. Att. l.* 12. In hac solitudine careo omnium colloquio. ¶ Item cum ponitur pro inter. *Virg. 1. Æn.* Penthesilea furens mediis in millibus ardet. ¶ Interdum invenitur cum accusat. etiam in verbis status. *Cic. pro L. Manil. c.* 12. Cum vestros portus in prædonum potestatem fuisse sciatis. Adde pro *Quint. c.* 5. *Plaut. Bacch.* 1. 3. 53. Ecquid in mentem est tibi? *Ter. Eun.* 2. 2. 29. Ubi videt me esse in tantum honorem. ¶ Sic contra cum verbis motus interdum habet ablat. *Manil. l.* 5. *v.* 384. Cum venit in regione tua, Capricorne, figuræ. *Phæd. l. 5. fab. 1. v.* 15. Quinam cinædus ille in conspectu meo Audet venire? Plura pro utraque constructione exempla congerunt *Par. in Lex. Crit.* & *Taubman. in Plaut. Amph.* 1. 1. 25. & alii; sed eorum pleraque variam habent lectionem. ¶ Interdum *in* omnino redundat. *Plaut. Capt.* 1. 2. 64. In his diebus. *Sueton. Tiber. c.* 60. In paucis diebus. *Id. in Claud. c.* 18. Etiam in tempore hiberno. ¶ Composita quoque variis capiuntur modis. Nam in quibusdam vocibus negativa est, seu privativa, ut *Ignarus*, *inutilis*: In quibusdam intensiva, ut *increpuit*, *insonuit*. In aliquibus interdum privativa, interdum intensiva est, ut *Invictus*, *incanus*, *infractus*, & aliis quibusdam, quæ V. suis locis. ¶ Interdum notat motum ad locum, ut *Infero*, *importo*. ¶ Interdum solemnitatem quandam signat, ut *Indico*, quod est ritu solemni quicquam promulgare, aut jubere. ¶ Interdum significat *intra* vel *intro*, ut *Ingredior*, *induco*. ¶ Interdum supra, ut Immineo, impendeo. ¶ Interdum contra, ut *Inclamo*, *insulto*.

Ina, æ, f. vena, seu pars chartæ tenuissima. *Fest. Voss. in Etymol. v. Inane* exempla affert ex *Plin. l. 13. c.* 12. & ex *Varrone l. 3. R. R. c.* 9. Ibi tamen in optimis codicib. *vena* legitur. V. tamen *Scalig. in loc. Var. cit.* ¶ Est ab ἴς, ἰνός, vena.

Inabruptus, a, um, ἀδιάῤῥηκτος, quod non est abruptum, aut quod abrumpi non potest. *Stat. 5. Sylv. 1. v.* 44. Junxit inabrupta concordia longa catena.

Inabsolūtus, a, um, adject. non absolutus, non perfectus. *Apul. lib. 1. dogm. Plat. post init.* Rerum formas inabsolutas, informes, &c.

Inaccensus, a, um, adject. non accensus. *Silius l. 1. v.* 96. inaccensi flagrant altaribus ignes. *Claudian. de rapt. Pros. l. 1. v.* 225. Pectus inaccensum Veneri. Utrunque ita restituit *Heins.* ex vet. libris.

Inaccessibĭlis, le, adject. inaccessus. *Tertull. advers. Prax. c.* 15. ex 1. *Timoth.* 6. 16.

Inaccessus, a, um, *inaccessibile*, *dove non si può andare*, Germ. *unzugangig*, Gall. *inaccessible*, Hisp. *enriscado*, *empinado*, *inaccessible*, ἄβατος, ἀπρόσιτος, ad quod non acceditur, vel accedi non potest. *Plin. l. 12. c.* 14. Saba regio a dextra maris scopulis inaccessa. *Virg. 7. Æn.* vocat inaccessos lucos, ad quos nemo debet accedere.

Inaccresco, is, evi, n. idem quod accresco. *Tertull. advers. Gnostic. c. 1. amed.* Nausea nominis inaccrescit. Al. leg. *inacrescit*, h. e. acris, seu acida fit, inacescit.

Inaccusātus, a, um, adject. *non accusato*. *Tertull. Apol. c.* 49. Inaccusati, & impuniti.

Inacesco, is, acui, n. 3. idem quod acesco. *Apul. l. 5. A. A.* Si tibi etiam, ut par est, inacuit nostra contumelia. *h. e.* displicuit.

Inachia, f. 1. Argia, Ἰναχία, regio Peloponnesi, ab Inachio opp. ¶ Item Coryphasium, opp. Peloponnesi, in Argia reg. apud Inachum fl.

Inachides, is, patronym. masc. 3. ab Inacho. *Ovid. 1. Met. v.* 574. Non tulit Inachides. h. e. Epaphus Isidis seu Jus filius. Ipsa autem Jo patrem habuit Inachum. ¶ Inachides in plur. sunt Argivi Inachiæ incolæ. *Stat. l.* 3. Trepidi de sedibus astant Inachides.

Inăchis, idis, f. 3. Ἰναχίς, Jo filia Inachi. *Ovid. 1. Met.* Inque nitentem Inachidos vultus mutaverat ille juvencam.

Inachĭus, a, um, quod ad Inachum spectat. *Virg. 2. Georg.* Inachiæ Juno pestem meditata juvencæ. *Id. Æn. 7. v.* 286. Argi Inachii. *h. e.* in qua urbe aliquando Inachus regnavit.

Inăchus, m. 2. Ἴναχος, filius Oceani, pater Jus, Phoronei, & Phegei, primus Rex Argivorum, qui Inacho fl. nomen dedit, a quo item Argivi ipsi Inachidæ appellati sunt, ætate Xerxis Regis Assyriorum, & Jacob Patriarchæ, circa ann. mundi 3347. V. *Io*.

Inăchus, m. 2. *Planizza*, fl. Peloponnesi, dictus ab Inacho Argivorum Rege, qui per Argiam reg. fluit, & in sin. Argolicum inter Naupliam, & Prasiam exit. ¶ Inachus alter, fl. Acarnaniæ, qui in Acheloum influit. ¶ Adjective *Stat. 8. Theb. v.* 363. Inacha pubes.

Inacresco, is, n. 3. acer fio. *Tertull. adv. Gnost. cap.* 1. Nausea nominis inacrescit. Al. leg. *inaccrescit*, hoc est crescit.

Inadibĭlis, le, *inaccessibile*, qui adiri non potest, inaccessibilis. *Sidon. l. 2. epist.* 2. Lacus voraginosus, & vestigio inspectoris inadibilis.

In adversum. V. Adversus adverb.

Inadulabĭlis, le, o. 3. *non soggetto alle adulazioni*, ἀκολάκευτος, non obnoxius adulationi. *Gel. l. 14. c.* 4. Judicem oportere esse gravem, sanctum, severum, incorruptum, inadulabilem.

Inadustus, a, um, adject. non adustus. *Ovid. Heroid. epist. 12. v.* 93. Jungis & æripedes, inadusto corpore, tauros. *Prudent. Apotheos. v.* 131. Inadustis fratribus. h. e. tribus pueris in fornace Babyl.

Inædificatĭo, onis, f. actus inædificandi. *Plaut. Mil.* 2. 2. 55. Ecce autem ædificat: columnam mento suffulsit suo; apage, non placet profecto mihi illa inædificatio.

Inædificātus, a, um, in aliquo loco ædificatus. *Liv. l. 39. c.* 44. Et quæ in loca publica inædificata, immolitave privati habebant, demoliti sunt.

Inædifĭco, as, a. 1. *fabbricare*, בנה, Ger. *bauwen*, Gal. *edifier*, Hisp. *edificar*, ἐνοικοδομέω, est ædificare, vel locum aliquem ædificiis implere. *Cæs. 1. B. C. c.* 27. Inædificare plateas. idest plateas ædificiis obstruere. ¶ Aliquando accipitur pro jungere, vel adaptare in ædificio. *Plin. l. 10. c.* 3. Inædificatur nido lapis aetites, quem aliqui dixere gagatem. ¶ Aliquando pro destruere id, quod ædificatum est. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 15. A Sex. Serrano sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa, summa denique turpitudine fœdata esse nescimus? ¶ Translate ponitur pro inserere, immittere. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 2. Adolescens patiens laboris, quantumcumque imponere avunculus, & ut ita dicam, inædificare voluisset, laturus.

Inæquabĭlis, le, adject. *disuguale*, ἄνισος, inæqualis. *Cic. Partit. c.* 4. Inæquabili varietate distinguere.

Inæquabilĭtas, atis, f. *disuguaglianza*. *Arnob. l.* 2. Inæquabilitas elementorum.

Inæquabilĭter, adverb. inæqualiter. *Varr. l. 3. R. R. c.* 9. Ova inæquabiliter maturescunt.

Inæquālis, le, o. 3. *disuguale*, Ger. *ungleich*, Gal. *inegal*, Hisp. *desygual*, ἀνώμαλος, non æqualis, dispar. *Mart. l. 1. epigr.* 56. Pinguis inæquales onerat cui villica mensas. *Plin. l. 9. ep.* 5. Nihil est ipsa æqualitate inæqualius. *Sueton. August. c.* 75. Inæqualissimarum rerum sortes.

Inæqualĭtas, atis, f. *disuguaglianza*, Ger. *ungleichheit*, Gal. *inegalité*, Hisp. *desigualdad*, ἀνισότης, disparitas. *Col. l. 3. c.* 12. Opus est inter has inæqualitates magno temperamento.

Inæqualĭter, adv. *inegualmente*, ἀνίσως, cum inæqualitate. *Col. de arb. c.* 7. Sicubi inæqualiter findi videbitur. *Liv. l. 37. c.* 53. Inæqualiter alios deprimere, alios extollere.

Inæquātus, a, um, adject. inæqualis, *disuguale*. *Tibull. l. 4. el. 1. v.* 43. Qualis inæquatum si quando onus urget utrinque.

Inæquo, as, a. 1. *uguagliare*, *spianare*, ἰσόω, adæquo, complano, planum, & æquum facio. *Cæs. 1. B. C. c.* 27. Hæc levibus cratibus, terraque inæquat.

Inæsti-

Inaestimabilis, le, o. 3. *inestimabile*, Germ. *das man nicht schetzenk*, Gal. *inestimable*, Hisp. *inestimable*, ἀτίμητος, quod aestimari non potest. *Cic.* 3. *Fin. c.* 6. Contraque inaestimabile, quod sit superiori contrarium. *Liv. l.* 35. *c.* 14. Inaestimabilis imperator.

Inaestimatus, a, um, adject. non aestimatus, ut inaestimata praedia, *Tryphonin. Digest.* 23. 3. 10. Inaestimatus fundus.

Inaestuo, as, n. 1. idem quod aestuo, aut valde aestuo. *Hor. Epod.* 11. Bilis inaestuat praecordiis.

Inaffectatus, a, um, non affectatus. *Quinct. l.* 11. *c.* 2. Quia mire simplicitas illa, & securitas inaffectatae orationis tenues causas decet.

Inagitabilis, le, adject. qui agitari non potest. *Senec. l.* 5. *quaest. nat. c.* 5. An existimas, aerem inertem, inagitabilem relictum esse?

Inagitatus, a, um, adject. *non agitato*. *Senec. epist.* 75. *ad fin.* Inagitati terroribus, incorrupti voluptatibus nec mortem horrebimus, nec Deos.

Inalbesco, is, n. 3. albus fio. *Cels. l.* 2. *c.* 7. Venae sub lingua inalbescunt.

Inalbo, as, avi, atum, a. 1. album facio, *imbiancare*. *Apul. l.* 10. *Met.* Cerei nocturnas tenebras inalbabant.

Inalgesco, is, n. 3. idem ac algesco. *Cels. l.* 3. *c.* 3. Ubi extremae partes membrorum inalgescunt.

Inalienatus, a, um, adject. non alienatus. *Scribon. Larg. composit.* 214. Adjicitur propolis inalienatae, sinceræ, bonae selibra.

Inalienus, a, um, non alienus. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 8.

Inalpini, m. 2. qui Alpes incolunt. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & *Sueton. Aug. c.* 21.

Inaltero, as, a. 1. *Tertull. de Virg. veland. c.* 14. Quas non divisit, tacendo inalteravit. h. e. alteram in altera complexus est.

Inaltatus, a, um, in altum sublatus. *Apul. in Trismegist.* Inaltata est Mundi rotunditas in modum sphaerae.

Inamabilis, le, o. 3. ἀνέραστος, qui non potest amari, in quo nihil est, quod ametur. *Ovid. l.* 1. *de Pont. ep.* 6. Non cadit in mores feritas inamabilis istos. *Senec. Controvers.* 20. Nihil est inamabilius, quam diligens stultitia.

Inamaresco, is, n. 3. idem ac amaresco. *Hor.* 2. *Ser. Sat.* 7. *v.* 107. Namque inamarescunt epulae sine fine petitae.

Inamatus, a, um, *non amato*, inamabilis. *Sil. l.* 12. *v.* 527. hinc Allifanus Iaccho non inamatus ager.

Inambitiosus, a, um, *senza ambizione*, non ambitiosus. *Ovid.* 11. *Met. v.* 766. Secretos montes, & inambitiosa colebat rura.

Inambulatio, onis, f. 3. *passeggio*, *passeggiamento*, ambulatio, deambulatio. *Aut. ad Herenn. l.* 3. *c.* 15. Si contentio fiet, celeri porrectione brachii, inambulatione, pedis dextri rara supplosione uti oportebit. Adde *Cicer. in Brut.*

Inambulo, as, n. 1. *passeggiare*, περιπατέω, spatior, spatia ambulando conficio. *Cic. Att.* Ante lucem inambulabam domi. *Liv. l.* 23. *c.* 43. Per muros inambulare.

Inamoenus, a, um, *spiacevole*, ἀτερπής, injucundus. *Ov.* 10. *Met. v.* 15. Persephonen adiit, inamoenaque regna tenentem.

Inanefactus, a, um, inanis, atque irritus factus. *Ulpian. Dig. l.* 20. *tit.* 4. *leg.* 18. Solutione chirographo inanefacto, & pignoribus liberatis. *Al. leg.* inani facto.

Inanesco, is, n. 3. inanis fio, κενόομαι. *Ammian. l.* 23. *c. ult.* Conchulae concussae metu fulgurum inanescunt.

Inania, ae, f. 1. idem ac inanitas. *Plaut. Aul.* 1.2.6. Inaniis oppletae sunt, atque araneis.

Inaniloquus, a, um, κενολόγος, qui inania loquitur. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 44. Surdus sum profecto, inaniloquus es. Al. leg. *inanilogus*, alii *inanilogista*, quae idem significant.

Inanimalis, le, adject. inanimatus, non animalis. *Apul. Trismeg.* Animalia omnia, & inanimalia. *Macrob. l. Sat.* 4. *c.* 6. Sermo dirigitur ad inanimalia. Adde *Tertull. Apol. c.* 48.

Inanimans, antis, adject. o. 3. inanimalis. *Senec. epist.* 58. Corpus quomodo divido? ut dicam, aut animantia sunt, aut inanimantia. Al. leg. *inanimata*.

Inanimatus, a, um, *senza anima*, Ger. *ohne leben*, Gal. *inanimé*, Hisp. *inanimado*, ἄψυχος, anima carens, expers animae, quod non habet animam, non vivit. Vocem hanc *Lambinus* omnino rejicit ut barbaram. *Vossius* dubiam habet; defendunt *Manut.* & *Borrich.* In optimis sane Ciceronis editionibus haec verba leguntur *l.* 3. *N. Deor. c.* 16. Stellas belluarum nomine appellas, ut Capram, Lupam, Taurum; aut rerum inanimatarum, ut Argon, Aram, Coronam. Et *in Top. c.* 18. Animata inanimatis anteponantur.

Inanimentum, i, n. inane, res inanis. *Plaut. Stich.* 2. 1. 19. (*al.* 2. 3. 19.) Inanimentis explementum quaerito.

Inanimis, e, adject. o. 3. inanimus. *Apul. l.* 1. *A. A.* Inanimis, nudus, & frigidus. Al. leg. *inanis*.

Inanimus, a, um, idem ac inanimatus. *Cic.* 1. *Tusc.* Inanimum est omne, quod pulsu agitatur externo. *Id.* 4. *Acad. c.* 12. Inter inanimum, & animal hoc interest.

Inanio, is, ivi, itum, a. 4. *votare*, הריק, Ger. *leer machen*, Gal. *vuider*, Hisp. *vaziar*, ὑδω, ἰσίω, κενόω, vacuo. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Herbacea arefacta per se inanit alvum. ¶ Comp. exinanio.

Inanis, ne, o. 3. *voto*, ריק, Ger. *leer*, Gal. *vude*, Hisp. *vazio*, *vano*, *hueco*, κενός, vacuus, cassus, ab ἰνάω, vel ἰνίω, inanio. *Cic. in Acad.* Tu ne inane quicquam esse putas, cum ita completa, & conferta sint omnia? &c. ¶ Jungitur saepe genitivo. *Cic.* 1. *de Or.* Principes omnia plena consiliorum, inania verborum videmus. ¶ Vel ablativo. *Cic. in Fam.* Nulla abs te per hos dies epistola inanis aliqua re utili, & suavi venerat. ¶ Translate accipitur pro vano, supervacaneo. *Cic.* 3. *de Or.* O fallacem hominum spem, fragilemque fortunam, & inanes nostras contentiones! ¶ Quandoque ponitur pro otioso. *Hor. in Ser. l.* 1. *Sat.* 4. *v.* 76. Inanes hoc juvat. ¶ Item pro ambitioso, superbo. *Cic. epist.* 3. *ad Brutum.* Nihil est in me inane; neque enim debet. *Sallust. Jug.* Homo inanis, & regiae superbiae. ¶ Comp. inanior, sup. inanissimus. *Cic. in Verr.* 5. *c.* 52. Ager Agyrinensis septuaginta aratoribus inanior est. *Id. pro Mur. c.* 12. Haec inanissima prudentiae reperta sunt. ¶ Inane, is, subst. n. 3. id, quod a Philosophis vacuum dicitur. *Cic. de nat. Deor.* Nihil est, quod vacet corpore, corporibus omnis obsidetur locus: ita nullum inane esse potest. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 41. Vectam frenatis per inane draconibus, &c. *per l'aria*.

Inanitas, atis, f. 3. *vacuità*, ריק, Ger. *leerheit*, Gal. *vuide*, *vanité*, Hisp. *vanidad*, *vacuidad*, κενότης, vacuitas. *Cic. de Fato*. Cum duo individua per inanitatem ferantur. ¶ Item pro vanitate ponitur. *Cic.* 1. *Fin.* Ut sapiens solum, amputata, circumcisaque inanitate omni, & errore, naturae finibus contentus sine aegritudine possit, & sine metu vivere.

Inaniter, adv. *vanamente*, ריק, Ger. *vergeblich*, Gal. *en vain*, *vainement*, *vanamente*, κενῶς, vane. *Cic.* 4. *Tusc.* Cum tamen inaniter, & effuse animus exultat. ¶ Item frustra, *in vano*. *Ovid.* 2. *Met.* Et medicas exercet inaniter artes.

Inanitus, a, um, *votato*, evacuatus, partic. ab inanior. *Plin. l.* 15. *c.* 3. Cortex remanet, hoc inanito medulla cadit.

In ante. V. Ante.

Inantestatus. V. Inattestatus.

Inapertus, a, um, non patens, non expositus. *Sil. l.* 7. *v.* 26. Fraudi inaperta senectus.

Inapparatio, onis, f. 3. *negligenza*, incuria, negligentia apparationi contraria. *Auct. ad Her. l.* 2. *c.* 4. Ex altera parte imbecillitas, inopia, stultitia, imprudentia, inapparatio demonstrabitur turpe.

Inapprehensibilis, le, adject. *che non si può comprendere*. *Tertull. advers. Valent. c.* 11.

Inaquosus, a, um, adject. siccus, aridus. *Tertull. de Baptism. c.* 1. Serpentes arida, & inaquosa sectantur.

Inaratus, a, um, *non arato*, ἀνήροτος, non aratus. *Virg.* 2. *Georg.* Nec nulla interea est inaratae gratia terrae.

Inarculum, i, n. virgula erat ex malo punico incurvata, quam regina sacrificans in capite gestabat. *Festus.*

Inardeo, es, n. 2. idem ac ardeo. *Cic.* 2. *de Or. c.* 54. Flammam a sapiente facilius ore in ardente opprimi. *Hor. Epod.* 3. Nec munus humeris efficacis Herculis inarsit aestuosius.

Inardesco, n. 3. idem ac ardesco, flammam concipio, igne accendor, igne, seu calore consumor. *Virg.* 8. *Æn. v.* 623. Qualis cum caerula nubes Solis inardescit radiis, longeque refulget.

Inarefactus, a, um, adject. aridus factus. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Cinis inarefactus.

Inaresco, is, n. 3. idem ac aresco, vel intus, vel penitus aresco. *Col. l.* 1. Cum praedictum tectorium inaruerit. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Inarescunt lacrymae.

Inargentatus, a, um, *inargentato*, כסף מצפה, Ger. *überfilbert*, Gal. *argenté*, Hisp. *plateado*, argento coopertus, obvolutus, illitus. *Pl. l.* 33. *c.* 2. Postquam a lamina aerea tenui inaurata, aut inargentata dabantur.

Inargute, adv. *non argutamente*, Germ. *nicht subtil*, Gal. *sans subtilité*, Hisp. *sin sutileza*, non acute. *Gell. l.* 21. *c.* 13. Non mehercule inargute, inquit, nec incallide opposuisti hoc Tullianum.

Inargutus, a, um, adject. *non arguto*, ut sententia non inarguta, *Ulp. Dig.* 7. 5. 5.

Inarime, es, insula in ora Campaniae prope Neapolim, in sinu Puteolano. *Plin. l.* 3. *c.* 6.

Inaro, as, a. 1. idem ac aro. *Plin. l.* 18. *c.* 24. Inarari protinus solum opus est. *Col. l.* 2. *c.* 2. Inarare arbores. ¶ Interdum idem est, quod arando obruere, ut cum lupinum, fabamve, aut quid simile stercorandi agri gratia aratro obruimus. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 23. Lupinum pro stercore inarare solent.

Inarticulatus, a, um, *non articolato*, ἀνάρθρος, non articulatus, non expressus, & nihil significans, ut *coax*, *cra* (quod affert exemplum *Priscian. initio l.* 5.) quae a nullo affectu mentis proficiscuntur. *Arnob. l.* 2. *pag.* 50. Nonne, vocem si fuerit coactus emittere, ut solemne est mutis, inarticulatum nescio quid ore hiante clamabit?

Inartificialis, le, adject. *non artifizioso*. *Quintil. l.* 5. *c.* 1. Illas ἀτέχνους, idest inartificiales vocaverunt. Adde *c.* 5.

Inartificialiter, adv. *non artifiziosamente*, Ger. *nicht kunstlich*, Gal. *sans artifice*, Hisp. *sin artificio*, ἀτέχνως, sine artificio. *Quinct. l.* 2. *c.* 17. Qua in re alius se inartificialiter, alius artificialiter gerat.

Inascensus, a, um, adject. non ascensus, inaccessus. *Plin. Paneg. c.* 65. Procedere in rostra, inascensumque illum superbiae principum locum terere.

Inaspectus, a, um, *non visto*, non visus, non conspectus. *Stat.* 1. *Theb. v.* 57. Imaque recessu sedis inaspectos caelo, radiisque Penates servantem.

Inaspicuus, a, um, adject. ἀθέατος, inaspectus. *Auson. epist.* 23. *v.* 22. Semper inaspicuis prodentur scripta favillis.

Inassatus, a, um, *arrostito*, ὀπτητός, idem ac assatus. *Plin. l.* 30. *c.* 8. Verendorum formicationibus, verrucisque medetur arietini pulmonis inassati sanies.

Inassero, as, avi, atum, a. 1. contabulo, *intavolare*. *Vet. Inscript. apud Grut. p.* 207. Ferroque figito, inasserato asseribus abiegnis sectilibus.

Inassuetus, a, um, *insolito*, *non consueto*, ἀήθης, insuetus, insuetus. *Ov. in Ibin.* Cogit inassuetas sumere tela manus. Adde *Sil. l.* 3. *v.* 236.

Inattaminatus, a, um, adject. *non contaminato*. *Tertull. de cor. mil. c. ult.* Serva Deo rem suam inattaminatam.

Inattente, adverb. *senza attenzione*, *senza badare*. *Ammian. l.* 30. *c.* 8. Ad pavores irritos aliquoties abjectius pallens, & quod nusquam erat, inattente formidans.

Inattenuatus, a, um, adject. *non estenuato*. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 850. Attenuarat opes, sed inattenuata manebat Tum quoque dira fames.

Inattestatus, a, um, particip. qui testatus non est, qui in jus non est vocatus. *Plaut. Curc.* 5. 3. 17. Hoccine pacto indemnatum, atque inattestatum me arripi? Alii leg. *intestatum*, alii *inantestatum*.

Inaudax, acis, o. 3. *timido*, δειλός, timidus. *Hor. l.* 3. *Carm. ode* 20. Dura post paulo fugies inaudax Praelia raptor.

Inaudibilis, le, adject. qui nequit audiri. *Censorin. c.* 13. Ut dulcissimam concinant melodiam, sed inaudibilem.

Inaudio, is, a. 4. *rilevare*, ἐπακούω, idem est ac simplex audio, sed ab antiquis videtur usurpatum de rebus occultis. *Cic. Pansae*, *apud Non.* Quorum erupit illa vox, de qua ego ex te primum inaudieram. *Id.* 9. *Fam.* Aquini, & Fabrateriae consilia sunt inita de me, quae te video inaudisse.

Inauditiuncula, ae, f. *dottrinella*, ἀκουσμάτιον, auditiuncula. *Gell. l.* 5. *c.* 21. Habebatque nonnullas disciplinae Grammaticae inauditiunculas, partim rudes, inchoatasque, partim non probas.

Inauditus, a, um, *inaudito*, *nuovo*, לא נשמע, Ger. *unerhört*, Gal. *inouï*, Hisp. *no oydo*, ἀνήκουστος, non auditus, novus, inusitatus, partic. ab *in*, & *audior*. *Cic.* 1. *de Or.* Nihil dicam reconditum, nihil expectatione vestra dignum, nihil aut inauditum vobis, aut cuiquam novum. ¶ Interdum significat id, quod non audit, teste *Nonio*, qui adducit etiam verba *Gell. l.* 8. *c.* 7. Quaedam animalium aut caeca gignuntur, aut inora, aut inaudita. Al. leg. *inaurita*.

Inaversabilis, le, adject. ἀναποτρέπτος, qui averti, & evitari non potest. *Apul. in Trismegist.* Æternitas inaversabilis, immobilis, insolubilis est. Al. leg. *inavertibilis*.

Inaugurato, adv. οἰωνισαμένως, idem ac augurato, idest, captato augurio, praecedente augurio, & addicentibus avibus. *Liv. l.* 1. Id quia inaugurato Romulus fecerat.

Inauguratus, a, um, adject. auguriis captis electus, dedicatus. *Cic. in Brut. init.* Recordabar me inauguratum ab eodem. ¶ In *vet. gloss.* inauguratus exponitur inauspicatus, ἀνοιωνίστος, sed caret exemplis.

Inauguro, as, a. 1. οἰωνίζομαι, augurium capto. *Plaut. Asin.* 2. 1. 11. Impetritum, inauguratum est. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Palatinum Romulus, Aventinum Remus ad inaugurandum capiunt. ¶ Inaugurare locum, est, capto augurio locum rei gerendae auspicatum deligere. *Liv. l.* 3. *c.* 20. Augures jussos adesse ad Regillum lacum exciverat; locumque inaugurari, ubi auspicato cum populo agi posset. Transfertur etiam ad homines, cum munus aliquod publicum suscipiunt; nefas enim erat veteribus

Ma-

Magistratum aliquem, aut Sacerdotium assumere, aut aedem Diis sacrare, nisi captis prius auguriis. *Cic. Phil.* 2. c. 43. Quid igitur cessas? cur non inaugurare? Sume diem; vide, qui te inauguret. *Liv. l.* 30. c. 26. Augur in locum ejus inauguratus est filius. ¶ Interdum inaugurare est divinare, *indovinare*. *Liv. lib.* 1. c. 36. Age dum divine, inaugura, fieri ne possit, quod nunc ego mente concipio.

Inaurātor, oris, m. 3. *indoratore*, χρυσοχόος. *Firmic. l.* 3. c. 4. Faciet aurifices, inauratores, &c. Adde *Inscript. apud Grut. p.* 1074. n. 12.

Inaurātus, a, um, *indorato*, מצפה זהב, Ger. *ubergueldet*, Gall. *doré*, Hisp. *dorado*, χρυσοβαφὴς, auro intectus. *Cic. Verr.* 4. c. 22. Inaurata statua. *Tertull. de Pall. c.* 3. Omni patagio inauratior.

Inauris, f. 3. *ornamento dell' orecchie*, *pendente*, נזם, Germ. *eine ohrenspange*, Gal. *pendant d'oreilles*, Hisp. *arcillo*, ἐνώτιον, ἐλλόβιον, ornamentum ab aure pendens. *Plin. l.* 9. c. 35. Antonia Drusi murænæ, quam diligebat, inaures addidit.

Inaurītus, a, um, *che non ha orecchie*, ἄωτος, carens auribus. Exemplum V. in *Inauditus*.

Inauro, as, a. 1. *dorare*, *indorare*, צפה זהב, Ger. *ubergguelden*, Gall. *dorer*, Hisp. *dorar*, χρυσόω, auro tego, vel aurum induco. *Plin. l.* 33. c. 3. ¶ Per Metaphoram accipitur pro divitem facere. *Cic. ad Treb. l.* 7. *Fam.* Puto, te malle a Cæsare consuli, quam inaurari.

Inauspicāto, adv. *senza auspizj*, *con importuni auspizj*, Ger. *zur boesen stund*, Gal. *sans auspices*, Hisp. *sin auspicios*, ἀνοιωνίστως, non captatis, vel perperam captatis auspiciis. *Cic.* 1. *de Div.* c. 17. Quod inauspicato pomœrium transgressus esset.

Inauspicātus, a, um, adject. non auspicatus, infelix, sine auspicio. *Plin. l.* 28. c. 2. Bibente conviva, mensam tolli, inauspicatissimum habetur. *Id. l.* 28. c. 1. Inauspicatorum animantium vice.

Inausus, a, um, ἀτόλμητος, quod quis non audet. *Virg.* 8. *Æn.* v. 205. quid inausum, aut intentatum, scelerisve, dolive fuisset. *Sen. Thyest.* Ac me innocentem faciat, & inausa audeat.

Incæduus, a, um, *che non si taglia*, ἄτμητος, quod non cæditur, ex *in*, & *cæduus*, ut Incædua sylva, quæ non cæditur, Incædui montes, intonsi, sylvosi, in quibus arbores non cæduntur. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 435. Multis incæduus annis Junonis magnæ nomine lucus erat. *Id. l.* 3. *Amor.* v. 1. Stat vetus, & multos incædua silva per annos. Alii utrobique *incæduus* legunt.

Incæspitātor. V. Cæspitator.

Incalare, invocare. *Festus*: incalanto, invocanto.

Incalatio, onis, f. invocatio. *Festus*.

Incalatīve, adverb. vocative. *Fest.*

Incalesco, is, lui, n. 3. *scaldarsi*, *divenir caldo*, ἐνθερμαίνομαι, valde calidus fio. *Col. l.* 2. c. 4. Proscindendi sunt anni tempore jam incalescente. *Liv. l.* 1. c. 57. Incaluerat vino.

Incalfacio, is, eci, actum, a. 3. *scaldare*, θερμαίνω, calidum facio. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 919. Quantum si culmos Titan incalfacit.

Incallīde, adv. *senza astuzia*, *semplicemente*, *puramente*, ἀπλῶς, non callide, simpliciter. *Cic.* 3. *Off. c. ult.* In his tribus generibus non incallide tergiversantur.

Incallidus, a, um, *semplice*, *non astuto*, ἄπανουργος, ἀπλοῦς, non callidus, simplex. *Cic.* 1. *de Inv.* Arbitror, alios fuisse non incallidos homines. Adde *pro Cluent.* c. 26.

Incālo, a. 1. *chiamare*, καλῶ, voco, ab in, & calo. *Fest.*

Incandesco, is, incandui, n. 3. *divenir infocato*, ἐκπυρόομαι, candens, & ignitus fio, vehementer incendor. *Ov. Met.* 2. v. 729. Volat hoc, atque incandescit eundo.

Incandido, as, avi, atum, a. 1. candidum facio. *Firmic. de error. relig.* Maculas Christi sanguis incandidat.

Incanesco, is, nui, n. 3. *farsi canuto*, *imbiancbirsi*, πολιοῦμαι, canus fio. *Catul. in Argon.* Spumis incanuit unda.

Incantamentum, ti, n. 2. *incantamento*, כשף, Germ. *zauberey*, Gal. *enchantement*, Hisp. *encantamiento*, ἐπῳδή, μάγευμα, incantatio. *Plin. l.* 28. c. 2. Valeant ne aliquid verba, & incantamenta carminum.

Incantatio, onis, f. ἐπῳδή, incantamentum. *Firmic. l.* 3. *Astrol.* c. 5. Magicas insequentur incantationes. *Tertull. l.* 1. *de cul. fem.* c. 2. Incantationum vires.

Incantātor, oris, m. 3. *incantatore*, *stregone*. *Tertull. de idololatria* c. 9. Aut incantatores, aut conjectores, aut magos.

Incanto, as, avi, atum, *incantare*, כשף, Ger. *zauberey treiben*, Gal. *enchanter*, Hisp. *encantar*, ἐπᾴδω, est magicis carminibus moliri aliquid supra naturam, ab *in*, & *canto*. *Plin. l.* 28. c. 2. Qui malum carmen incantasset. *Horat. lib.* 1. *Sat.* 8. *ad fin.* Incantata vincula. ¶ Pro cantare in aliquo loco. *Apulei. lib.* 9. *Metam.* Passerem incantantem sepiculæ consectatur arripere.

Incānus, a, um, *canuto*, שב, Germ. *grauuv vor alter*, Gall. *chenu*, Hisp. *muycano*, πολιός, idem quod canus, aut valde canus. Nam *in* sæpe otiosum est, vel auget. *Catull. de nupt. Pelei, & Thetidis*. Cum cineri incanos solvent a vertice crines. ¶ Incana herba, senescens, vel subalbida lanugine canitiem referens. *Col. l.* 8. c. 2. Quæ velut incanæ herbæ dependent.

Incăpax, acis, adject. o. 3. non capax, *incapace*. *Prudent. in Rom.* v. 588. Scio, incapacem te sacramenti, impie. Et v. 348. Ædes incapax solvi.

Incapistro, as, avi, atum, a. 1. capistro vincio, irretio. *Apul. l.* 11. Cum me malis incapistrasset erroribus.

Incarcĕro, as, a. 1. in carcerem detrudo. Sunt qui Varroni tribuunt, sed valde incerta res est, ipsaque per se vox minus redolet latinitatem. Habet tamen *Sarisber.* ætatis luteæ Auctor, *l.* 6. c. 18. ¶ Hinc incarceratio, onis, & incarceratus, a, um, ejusdem farinæ sunt: quorum primum nonnulli *Plinio* tribuunt, secundum *Livio*.

Incaseātus, a, um, instar casei coagulatus, ut Mons incaseatus, *Augustin. l.* 9. *Confess.*

Incassum, *in vano*, חנם, Germ. *umbsonst*, Gal. *en vain*, Hisp. *en vano*, εἰκῆ, μάτην, frustra, inaniter, a *cassus*, vanus, inanis. *Virg.* 7. *Æn.* v. 421. Turne, tot incassum frustra patiere labores. Adde *Liv. l.* 10. c. 29. ¶ Scribitur & divisim *in cassum*.

Incaste, adverb. non caste, inceste. *Senec. controvers.* 13. *l.* 2. Si cum liberis torta est, & incaste.

Incastigātus, a, um, *impunito*, ἀκόλαστος, non castigatus. *Hor.* 1. *Ep.* 10. v. 45. Nec me dimittes incastigatum.

Incavillatio, onis, f. per despectum irrisio. *Festus*.

Incăvo, as, a. 1. *cavare*, *incavare*, κοιλαίνω, idem quod cavo, excavo, effodio. *Col. l.* 4. c. 25. Cum allevare, scalpro, cum incavare, rostro.

Incaute, adv. *incautamente*, *inconsideratamente*, Germ. *unvorsichtig*, Gal. *par megarde*, *imprudemment*, Hisp. *incautamente*, ἀπερισκέπτως, improvide, imprudenter. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 10. Stulte omnia, & incaute agi judico. *Liv. l.* 21. c. 7. Sed dum incautius subit muros.

Incautus, a, um, *incauto*, *non avveduto*, Germ. *unvorsichtig*, Gall. *imprudent*, Hisp. *incauto*, ἀφύλακτος, qui sibi cavere nequit. *Cic. pro Planc.* Qui te incautum fortasse nunc tuo loco dimovere potuerunt. *Liv. l.* 40. *cap.* 5. Juvenis incautus a fraude fraterna. *Id. l.* 30. c. 13. Juventa incautior. *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. Incautissimus, quia credulus. ¶ Est item ille, qui non cavetur. *Silius l.* 2. v. 99. rueretque inopina sub ictu Ante fera incauto. *Tacit. Ann.* 1. c. 50. Iter incautum hostibus. *non guardato da' nemici*.

Incēdo, is, essi, essum, n. 3. *camminare*, צעד, Germ. *herein gehen*, Gal. *marcher*, βαδίζω, est ingredi, idest, ambulare, ire. *Cic.* 1. *de Div.* Quacunque incederet, omnia arbusta, virgulta, tecta pervertere. *Senec. l.* 6. *Controv.* Dives, & pauper eadem vestigia incessimus. *Virg.* 1. *Æn.* Regina incessit ad templum. *Liv. l.* 8. c. 36. Incessit deinde, qua duxit prædæ spes, victor exercitus. *Plaut. Rud.* 3. 3. 32. Malitiæ lenonis contra incedam. h. e. adversabor. ¶ Incedere magnifice, *camminar con pompa*. *Sallust. Jug.* c. 176. Incedunt per ora vestra magnifice. ¶ Sæpe incedere significat tarde ambulare, *andar' adagio*. *Senec. l.* 7. *quæst. nat.* c. 31. Tenero, & molli passu suspendimus gradum: non ambulamus, sed incedimus. Al. leg. *repimus*. Adde *Plaut. Men.* 5. 3. 19. ¶ Item advenire. *Tacit. l.* 11. *Ann.* c. 32. Nuntii incedunt undique. Est tamen, qui suspicetur legendum *incidunt*. *Colum. l.* 2. c. 1. Ubi crepusculum incesserit. ¶ Item ingruere, irrepere. *Id. Ann.* 3. c. 26. Postquam pro modestia, ac pudore timor, & vis incedebat. ¶ *Pedes incedere* dicitur qui pedibus iter facit. *Liv. l.* 28. c. 9. Neronemque, etiam si pedes incedat, memorabilem fore. *Plin. in paneg.* dixit incedere pedibus. ¶ *Virg. Æn.* 1. Ast ego, quæ Divum incedo regina. h. e. sum, habeor, appareo. ¶ Incedere lætitia, h. e. exultare, exsilire. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 9. Repente incessi omnibus lætitiis.

Incelebrātus, a, um, adject. *non pubblicato*. *Tacit. Ann.* 6. c. 7. Ab aliis incelebrata.

Incelĕbris, bre, o. 3. *non celebre*, ἀπερίφημος, non celebris. *Silius l.* 8. v. 379. Incelebri valle. *Gell. l.* 5. c. 14. Non incelebres libri.

Incendefacio, is, a. 3. incendo. *Trebel. Pol. in Claud.* c. 8. Qui carraginem tantam nunc incendefecit. Ita legit *Salmas.* Alii *incendi fecit*: alii *incendio affecit*.

Incendiarius, a, um, quod ad incendium spectat, ut Avis incendiaria. *Plin. l.* 10. c. 13. Inauspicata est, incendiaria avis, propter quam sæpenumero lustratam Urbem, in Annalibus invenimus, sicut L. Cassio, C. Mario Coss. quo anno & bubone viso lustrata est. Quæ sit avis ea, nec reperitur, nec traditur. Quidam ita interpretantur, incendiariam esse, quæcunque apparuerit carbonem ferens ex aris, vel altaribus. Alii spinturnicem eam vocant. Sed hæc ipsa quæ esset inter aves, qui se scire diceret, non inveni. Hæc Plinius.

Incendiarius, ii, m. 2. πυρπολητής, qui ædificiis ignem injicit. *Quinctil. l.* 9. *Declam.* Morabar inter sacrilegos, incendiarios, & (quæ gladiatoribus una laus est) homicidas inclusos turpiore custodia. Adde *Tacit.* 15. *Ann.* c. 67. *Sueton. Vitel.* c. 17.

Incendiōsus, a, um, adject. incendio, seu calore plenus. *Apul. de herb.* c. 58. Folia gustu remordentia, & incendiosa. *Fulgent. l.* 1. *Mythol.* c. 15. Solis fervor incendiosior.

Incendium, dii, n. 2. sumitur pro inflammatione, combustione, *incendio*, שריפה, Germ. *brunst*, Gal. *embrasement*, Hisp. *incendio*, ἐμπρησμός, πυρκαϊά. *Cic. in Catil.* Eructant sermonibus suis cædem bonorum, atque urbis incendia. ¶ Per Metaphoram accipitur pro calamitate, damno, exitio. *Cic. pro Mur.* Si quod esset in suas fortunas incendium excitatum. ¶ Item pro vehementi commotione animi. *Cic.* 2. *de Or.* Qui in accusando sodali, & Quæstore meo tantum incendium non oratione solum, sed multo etiam magis vi, & dolore, & ardore animi concitaras, &c. ¶ Sumitur etiam pro augmento; nam *incendo* significat etiam augere. Hinc annonæ incendium, h. e. annonæ caritas, *carestia di vitto*. *Manil. l.* 2. Et gravia annonæ speculantem incendia ventis Credere opes. *Quintil. Declam.* 12. Etiam si quid residui erat, ut carius venderent, ad annonæ incendium suppressum est. V. *Incendo*.

Incendo, is, di, sum, a. 3. est inflammare, comburere, *infiammare*, *abbruciare*, הבעיר, Ger. *anzuenden*, Gal. *bruler*, Hisp. *quemar*, ἐμπρήθω. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 6. Naves, quibus usus non est, omnes aut præcidisse, aut incendisse dicunt. ¶ Transfertur eleganter ad animum, & significat affectum aliquem vehementer commovere, concitare. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 21. Cum incendisset cupiditatem meam consuetudinis augendæ nostræ. *Id. Tusc.* 1. c. 2. Omnes incenduntur ad studia gloriæ. *Ter. Hecyr.* 4. 1. 47. Incendi ira. Sic incendi amore, desiderio, dolore, &c. apud *Cic. Virg. & al.* ¶ Incendere aliquem similiter dicimus pro concitare, commovere. *Virg.* 4. *Æn.* v. 360. Desine meque tuis incendere, teque querelis. ¶ Et incendere aliquid, pro augere. *Id. Æn.* 9. v. 500. Illam incendentem luctus. Qua ratione incendere annonam, apud *Varr. l.* 3. *R. R.* c. 2. *incarire il vitto*. Et *Nonius*: Edones Romam, ut turba annonam incendat. ¶ Incendere genus suum, *rovinar la sua casa*. *Plaut. Trin.* 3. 2. 49. Si istud conare, tuum incendes genus. V. integrum Plauti locum. ¶ Incendere urbem clamore, h. e. implere. *Virg.* 11. *Æn.* v. 147.

Incense, adverb. vehementer. *Gell. l.* 10. c. 3. Cicero odium in Verrem apud cives R. incense, atque acriter, atque inflammanter facit.

Incensio, onis, f. idem ac incendium. *Cic. pro Sylla*. Incensione Urbem, internecione cives, vastitate Italiam, interitu Rempublicam liberavit.

Incensīvus, a, um, adject. ad incendendum aptus. *Macer l.* 4. c. 10. Juniperi virtus est incensivaque, & acris.

Incensor, oris, m. qui incendit, incendiarius. *l.* 16. *Dig. de pœnis*. Messium incensores. ¶ Item commotor, concitator. *Ammian. l.* 31. c. 15. Perempto incensore turbarum.

Incensus, a, um, adject. ab incendo, *acceso*, *abbruciato*. *Virg. Æn.* 2. v. 327. Incensa urbs. ¶ Translate commotus, incitatus. *Id.* 3. *Æn.* v. 298. Incensum pectus amore. *Cic. de prov. Cons.* c. 14. Incensus ad Remp. bene gerendam. *Id. de opt. gen. Orat.* Inimicitiis incensa contentio. *Hirt. l.* 8. *B. Gall.* c. 48. Equus incensus calcaribus. ¶ Addit *Passerat.* exemplum ex *Claudiano l.* 3. *de rapt. Pros.* v. 204. Phlegra nobis incensior æther, sed ibi legendum *infensior*.

Incensus, a, um, adject. a censeo, non census, ἀτίμητος, h. e. qui nomen suum, & res in censum non detulit. *Liv. l.* 1. c. 44. Censu perfecto, quem maturaverant metu legis de incensis latæ. *Cic. pro Cæcin. sub fin.* Dum populus incensum vendit, hoc judicat, &c.

Incentio, onis, f. 3. ἐπαοιδή, cantio, seu cantilena, ab *incento*, *as*, quod a *canto*. *Gell. l.* 4. c. 13. Democritus docet, plurimis hominum morbis medicinam fuisse incentiones tibiarum. ¶ Speciatim sumitur pro incantamento, quod vocis modulatione fiebat. *Gell. l.* 16. c. 11. Et incentionibus, herbarumque succis faciant medelarum miracula.

Incentīvum, i, n. stimulus, incitamentum, *incentivo*. *Prudentii* est, *Ammiani*, *Hieronymi*, & similium sequioris ævi scriptorum.

Incentīvus, a, um, ἐνδόσιμος, quod ad canendum inservit. Tibia incentiva, quæ a dextra canit, sicut succentiva, quæ a sinistra succinit. *Var. de re rust. l.* 1. c. 2. Et ut dextra tibia alia, quam sinistra, ita, ut tamen sit quodammodo conjunctiva, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. ¶ Accipitur etiam pro incitamento,

tivo, quod milites incentione tubarum ad prælium solent incitari. Plin. in Pan. Non tubis solum, sed etiam Spartanæ tibiæ incentivum aliquid feruntur habuisse.

Incentor, oris, m. qui incinit, a cantor. Isid. l. 6. c. 19. ¶ Item auctor, stimulator. Paulin. Nolan. epist. 29. Incentor potius, quam consolator lacrymarum. Ammian. in princ. l. 15. Igneus turbarum incentor. Oros. lib. 7. cap. 28. Persecutionis Christianorum incentor.

Inceps, pro deinceps, apud Vet. Festus.

Incepit, pro inceperit, antiq. Festus.

Inceptio, onis, f. principium, actus incipiendi. Cic. in Acad. 4. c. 38. Tam præclari operis inceptio intermitti non debet.

Inceptivus, a, um, adject. initialis, ut inceptiva litera, apud Diomed. Gram.

Incepto, as, a. 1. cominciare, ἐγχειρέω, freq. ab incipio. Gell. l. 1. c. 11. Tibicines inter exercitum positi canere inceptabant. Terent. Heaut. 3. 3. 39. Inceptare facinus. Id. Andr. 5. 4. 22. Inceptare fabulam. ¶ Sunt qui scribunt incœpto, incœptum, &c. cum œ diphthongo, & a cœpi derivant: nos a capio ducimus, & diphthongum omittimus.

Inceptor, oris, qui incipit. Ter. Eun. 5. 9. 4. O mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector.

Inceptum, i, n. principio, tentativo, ἐγχείρημα, principium, institutum. Cicer. in Catil. Si cujus ego non modo factum, sed inceptum ullum, conatumve contra patriam deprehendero. Vellej. l. 2. c. 68. Incepto pari similis fortuna fuit.

Inceptus, us, m. inceptum. Nepos 21. 2. 5. Epaminondæ retardavit inceptus. Al. leg. impetus.

Inceptus, a, um, nom. ex partic. principiato, intrappreso. Ter. Andr. 3. 3. 37. Amicitia, quæ incepta a parvis, cum ætate accrevit. Adde Virg. 2. Georg. v. 39.

Inceratus, a, um, adject. incerato, cera obductus. Cels. l. 8. c. 8. Ex ferula facto canaliculo, eoque incerato.

Incerniculum, li, n. crivello, כברה, Ger. einsieb, Gal. bluteau, Hisp. cedaço, ταλα, instrumentum, quo frumenta purgantur, antequam molantur, ab incerno. Plin. l. 18. c. 44. Ne frumentarii negotiatores ab incerniculis eum arcerent.

Incerno, is, evi, etum, a. 3. crivellare, ניפה, Germ. beuteln, Gal. bluter, Hisp. cerner, διαλέγω, ἀποσήθω, cribro, a cerno, quod est dirimere, sejungere, separare, & speciatim cribrare. Cato de re rust. c. 48. Et eo terram cribro incernito.

Inceramentum, V. Interamentum.

Incero, as, a. 1. incerare, Ger. uberwachsen, Gall. enduire de cire, Hisp. encerar, κηρόω, aliquid cera tego. Sic genua Deorum incerare, erat ceratis tabellis sua vota inscribere, easque Deorum genubus affigere. Juv. sat. 10. v. 55. Propter quæ fas est genua incerare Deorum. Hinc Prudent. l. 1. contra Symmach. Saxa illita ceris.

Incerte, adverb. incertamente. Ennius apud Gell. l. 19. c. 10. Incerte meus errat animus.

Incerto, adverb. idem ac incerte. Plaut. Pseud. 4. 2. 7. Quotumas ædes dixerit, id ego admodum incerto scio.

Incerto, as, a. 1. far dubbio, Ger. ungewiss machen, Gal. rendre douteux, Hisp. hazer dudoso, ἀδηλόω, incertum, seu dubium reddo. Plaut. Epid. 4. 1. 18. Longa dies meum incertat animum.

Incertus, a, um, dubbioso, incerto, Germ. ungewiss, Gal. incertain, douteux, Hisp. dudoso, ἄδηλος, ἄπορος, dubius, anceps. Cic. Att. l. 2. Et ille incertus, ubi ego essem, fortasse alium cursum petivit. Id. pro Mur. Nihil est incertius vulgo, nihil obscurius voluntate hominum. Id. pro Sext. c. 22. Incertissima spes. ¶ Cum genitivo Stat. 5. Theb. v. 524. Incertusque sui liquidum nunc aera lambit. Adde Senec. in Herc. Fur. v. 183. ¶ Incertum, neut. absolute ponitur pro re incerta, incertezza, ut incerta fortunæ. Plin. l. 3. ep. 19. Incertum maris, Tacit. Ann. 3. c. 54. ¶ Sueton. Aug. c. 19. Deprehensus est cultro venatorio cinctus: impos ne mentis, an simulata dementia, incertum. non si sa, se &c.

Incessabilis, le, adject. incessante. Oros. l. 7. proœm. Incessabilibus cladibus nullus finis fuit. Adde Eutrop. l. 1. & Hieron. ep. 26.

Incessabiliter, adverb. incessantemente. Capel. l. 9. Superum incessabiliter pectorum arcana tenere.

Incessanter, adverb. incessabiliter. Sidon. l. 8. ep. 11. Legebat incessanter auctores antiquos. Adde L. 10. Cod. de Aquæduct.

Incessio, onis, f. Cic. Att. l. 12. ep. 5. Incessionum ἀρχὰς fugienda. h. e. vituperationum origines. Ita legit, & explicat Manutius. Alii aliter.

Incessit, imp. 3. est invadere, intrare, occupare, ab incesso, quod est freq. verbi incedo. Sed fortasse incessit est Præteritum verbi incedo. Ut enim recte dicimus, Dolor me, vel in me invadit, ita dici posse videtur, Dolor me, vel in me incedit. Et sane nusquam apud veteres in hac significatione reperitur, incessebat, incesset, incessat, incesseret, incessere, sed incessit, & incesserat, quæ terminationes sunt præteriti perfecti, & plusquam perfecti. Usurpatur vel absolute. Cæs. l. 2. B. C. c. 29. In castris Curionis magnus omnium incessit timor. ¶ Vel cum dativo. Cæs. l. 3. B. C. Exercitui quidem omni tantus incessit ex incommodo dolor, tantumque studium infamiæ sarciendæ. Sallust. Quibus pro rei magnitudine belli timor tantus insolitus incesserat. ¶ Vel cum accusativo. Liv. l. 1. Timor deinde Patres incessit. Id. l. 24. Ipsum deinde cupido incessit Tarenti potiundi. ¶ Vel cum acc. & præp. in. Ter. Andr. 4. 2. 15. Intelligo, unde nova religio in te isthæc incessit. V. Incedo, & incesso.

Incesso, is, ssi, vel ivi, itum, a. 3. molestare, provocare, הרגיז, Ger. anfallen, Gal. molester, provoquer, Hisp. enojar, desafiar, βάλλω, est ire in aliquem, molestia afficere, lacessere, &c. freq. verbi incedo, a sup. incessum. Liv. l. 8. c. 24. Jaculis hostem incessere. Gel. l. 1. c. 2. Objurgatione justa incessivit. ¶ Item adoriri. Virg. 12. Æn. v. 597. Regina ut tectis venientem prospicit hostem, Incessi muros, ignes ad tecta volare, &c. Ita legit Servius; alii incendi. ¶ Item accusare. Symmachus lib. 1. epist. 5. Nequicquam taciturnitatis incessimur. ¶ Alias hujus verbi notiones V. in Incessit.

Incessus, us, m. passo, il camminare, צעד, Germ. gang, Gall. deportement, Hisp. grave andadura, βάδισμα, βάσις, gressus, ambulatio, & dicitur tum de hominibus, tum de aliis animalibus. Cic. 1. Offic. Status, incessus, sessio, accubatio, vultus, oculi, manuum motus teneant illud decorum. Plin. l. 10. c. 38. Incessus omnibus animalibus certus, & uniusmodi, & in suo cuique genere. ¶ Sæpe sumitur pro gressu sublimiore, & fastum præ se ferente. Cic. 2. Fin. Quod si vultum tibi, si incessum fingeres, quo gravior viderere, non esses tui similis.

Inceste, adverb. non caste, turpiter, impure. Liv. l. 1. c. 45. Quidnam tu hospes paras inceste sacrificium Dianæ facere? Cic. pro Cæl. c. 14. Ideo aquam adduxi, ut ea tu inceste uterere. Arnob. l. 5. Agit incestius res suas.

Incestificus, a, um, incestuosus. Sen. Theb. v. 225. Ego castam manum nefandus, incestificus, execrabilis attrecto.

Incesto, as, a. 1. macchiare, violare, טמא, Ger. blutschande begeben, Gall. violer, polluer incestueusement, Hisp. ensuziar, violar, μιαίνω, proprie est polluere quovis illicito concubitu, & speciatim dicitur de iis, cum quibus consanguinitas intercedit. Suet. in Tib. c. 43. Triplici serie connexi invicem incestarent se coram illo. Tac. lib. 6. Ann. c. 19. Post quos Sex. Marius Hispaniarum ditissimus defertur incestasse filiam. ¶ Translate accipitur pro contaminare simpliciter. Virg. 6. Æn. v. 150. Totamque incestat funere classem.

Incestum, ti, n. 2. incesto, Ger. blutschand, Gall. inceste, Hisp. incesto, ἡ αἱμομιξία, συγγένεια, flagitium, quod committitur cum ea, cum qua alioqui non erat futurum legitimum matrimonium, ut cum matre, sorore, sacris virginibus, aut similibus, ab in, & castus. Aliqui deducunt a κεστὸς, cestus, idest cingulum Veneris, quo in nuptiis honestis utebantur ad conciliandum amorem maritalem, ut incestus dicatur concubitus illegitimus, cui cingulum illud, justarum nuptiarum insigne, non adhibetur. Cic. 4. Tusc. Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. Papin. l. si adulterium, ff. ad l. Juliam de adulteriis. Incestum, quod per illicitam matrimonii conjunctionem admittitur. ¶ Ponitur etiam pro quovis illicito concubitu. Hinc Senec. in Herc. Fur. incestum vocat concubitum Jovis cum Alcmena.

Incestuosus, a, um, adject. incestus. Val. Max. l. 6. c. 3. n. 7. Mandavit, ut de his, quæ sacris bacchanalium incestuosæ fuerant, inquirerent. Al. leg. incesta usæ.

Incestus, a, um, ἀνάγνος, non castus, incestuosus. Sen. Hippol. a. 4. sc. 1. Juvenisque castus crimine incesti jacet. Cic. pro Domo: Qui non solum aspectu, sed incesto flagitio, & stupro polluit cæremonias. ¶ Translate sumitur pro impuro, polluto, macchiato, טמא, Ger. blutschendig, Gal. violé, corrompu, Hisp. ensuziado, violado, μιαρός. Cic. in Phil. 11. Cum verborum contumeliis optimum virum incesto ore laceraret.

Incestus, us, m. idem ac incestum. Cic. in Brut. Sunt & aliæ, & pro Ser. Fulvio de incestu nobilis oratio. Adde pro Mil. c. 22.

Inchoativus, a, um, adject. cominciativo, ad inchoationem pertinens, ut inchoativa verba, quæ rem inchoatam significant, ut albesco, albus fio, &c. V. Grammaticos. Martian. Capell. lib. 3. Inchoativa verba.

Inchoator, oris, m. inceptor. Prudent. Præfat. Hamartig. v. 27. Mortis inchoator.

Inchoatus, a, um, principiato, inceptus, partic. ab inchoo. Cic. 11. de Or. Quæ pueris nobis inchoata, atque rudia exciderunt. Id. in Top. c. 18. Perfecta anteponuntur inchoatis.

Inchoo, a. 1. cominciare, dar principio, החל, Germ. anfahen, Gal. commencer, Hisp. començar, ἄρχομαι, incipio. Cic. de Fin. Natura hominem inchoat, sapientia perficit. ¶ Quandoque significat perficere. Virg. 6. Æneid. v. 253. Tunc Stygio Regi nocturnas inchoat aras. Ubi Serv. inchoat, perficit, & est verbum sacrorum. ¶ Neutrorum more, Symmach. lib. 7. epist. 75. Scio, expectari a vobis litteras meas, quia moris est, ut munus hujusmodi a proficiscentibus inchoet. ¶ Magna lis est inter Grammaticos, utrum inchoo, an incoho, scribendum sit. Servius priorem orthographiam retinet, atque ita usus videtur obtinuisse. V. Vossium.

Incicur, uris, vel oris, o. immansuetus, & ferus, a cicur. Pacuv. apud Fest. Reprime incicorem iracundiam.

Incido, is, di, n. 3. cadere, incorrere, נפל, Ger. einfallen, Gall. tomber, arriver; Hisp. caer, acontecer, ἐμπίπτω, in aliquid, seu supra aliquid cado, ab in, & cado. Liv. l. 22. Sagunti ruinæ vestris capitibus incident. Stat. 5. Theb. v. 233. Incidere alicui. cader' addosso a qualcheduno, incontrarsi per accidente con qualcheduno. Ovid. 5. Metam. v. 104. Incidere aræ, cader sull' altare. Liv. l. 4. c. 41. Huic timendo hosti, utrum cum declinarem, certamen improvisus videor incidisse, an occurrere. Liv. lib. 5. c. 11. Incidere portis, h. e. accedere ad portas. ¶ Sumitur frequenter pro casu venire, seu incurrere. Cic. Curioni, Quod in id Reipublicæ tempus non incideris, sed veneris. Id. Divin. in Ver. c. 15. Non consulto, sed casu in eorum mentionem incidi. Cæs. l. 3. B. Civ. c. 13. Tantus terror incidit exercitui, ut, &c. gli venne addosso tanta paura. ¶ Incidere in aliquem, abbattersi in qualcheduno. Id. l. 7. Fam. epist. 3. Ut haberet, quid diceret, si quando in vituperatores meos incidisset. Sic incidere in insidias, in manus hostium, &c. Id. loc. cit. Sen. epist. 4. & al. Incidere alicui in mentem. Ter. Phor. 1. 3. venir' in mente. ¶ Incasurus invenitur apud Plin. l. 1. c. 27. Hæc ideo facta, quia incasura erant illa.

Incido, is, di, sum, a. 3. tagliare, חתך, Ger. abhauwen, Gal. graver, Hisp. entallar, ἐγκόπτω, κατατέμνω, cædo, præcido, ab in, & cædo. Cic. in Catil. Litteras proferri jussimus, linum incidimus. ¶ Apud Cels. in præfat. lib. 1. sub fin. significat secare mortuorum corpora. fare la notomia. ¶ Translate est auferre, tollere. Cic. 2. de Or. Inciditur enim omnis jam deliberatio, si intelligitur non posse fieri. Liv. lib. 3. c. 58. Incidere spem. Adde Horat. l. 1. ep. 14. v. 36. ¶ Accipitur etiam pro inscribere, insculpere, intagliare, cum dat. vel cum accus. & præp. in, vel cum abl. & præp. in. Plin. in Paneg. Quando non trabibus, aut fanis nomen tuum, sed monumentis æternæ laudis inciditur. Cic. 1. Phil. c. 10. Quæ ille in æs incidit. Id. 13. Fam. Incidere in tabula.

Incidŭus, V. Incæduus.

Inciens, entis, f. mulier propinqua partui, ab incieo, quod est incitare, quasi se se ciens, seu incitans, & movens ad fœtum pariendum. Festus ait, incientem dici, quod partus ejus incitatus sit. Arnob. l. 7. Plin. l. 10. c. 23.

Inciſo, V. Incio.

Incile, is, n. 3. διῶρυξ, derivatio aquæ de rivo communi facta, seu fossa, quæ in via aliqua facta est ad deducendam aquam. Fest. Ulp. l. 43. Pand. tit. 21. de rivis. Incile est locus depressus ad latus fluminis, ex eo dictus, quod incidatur. Inciditur enim lapis, vel terra, unde primum aqua ex flumine agi possit. Colum. l. 5. c. 9. Incilia excitentur, quæ limosam aquam ad codicem deducant. ¶ Dicitur etiam Incilia, æ, f. Fest.

Incilis, le, adject. ut incilis fossa, idem quod incile, apud Cat. R. R. c. 155.

Incilo, as, a. 1. increpo, objurgo. Lucret. l. 3. v. 978. Jure, ut opinor, agat, jure increpet, inciletque. Accius apud Non. c. 2. n. 430. Quis erit, qui me non spernat, incilans probris, &c.

Incinefactus, a, um, adject. ridotto in cenere. Commodian. Instruct. 41. Tunc Babylon meretrix erit incinefacta favilla.

Incinctus, a, um, adject. cinto, idem ac cinctus. Liv. lib. 8. c. 9. Cinctu Gabino incinctus. Apulej. lib. 7. Metam. Uxor pretiosissimis zonis incincta. Solin. c. 15. Capitum ossa auro incincta in poculorum tradere ministerium. ¶ Habere aliquid incinctum est in zona habere, ac gestare. Utitur hac phrasi Scribon. Larg. compos. 163. & 164. ubi Rhodius suspicatur legendum esse in cinctu.

Incingo, is, a. 3. cigner, περιζώννυμι, cingo, circumcingo, circumligo. Ovid. 3. Am. el. 8. v. 47. Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes?

Incino, is, a. 3. cantare, ἐνάδω, cum quadam modulatione cano. Gel. l. 4. c. 13. Si modulis levibus tibicen incinat. Propert. l. 2. el. 22. Seu varios incinit ore modos.

Incio, is, ivi, itum, a. 4. movere, impregnare. Lucret. l. 5. v. 960. Et Ve-

Venus in silvis incibat corpora amantum. Alii legunt *incibat*, ab *incico*, *as*, ut fit synæresis.

Incipĕro, as, n. 1. impero, jubeo. *Plaut. Truc.* 3. 2.8. non est tamen certa lectio.

Incipesso, seu incipisso, pro incipio, ἀρχαϊκῶς dixit *Plaut. Capt.* 3. 3. 17. *Trinum.* 4. 2. 42. & *Mil.* 2. 2. 82.

Incipio, is, epi, eptum, n. 3. *cominciare*, *incominciare*, ἄρχομαι, ἐνάρχομαι, cœpi, inchoo, initium facio, a *capio*. Si *Scaligerum* audimus *lib. de causis L. L. c.* 24. habet præteritum *incepi*, a *capio*. Sed cum a *facio* fit *feci*, sic ab *incipio* videtur esse *incepi*. Fere usurpatur cum infinitivo. *Cic. in Catil.* Cum jam pontem ingredi inciperent. ¶ Interdum usurpatur absolute ut neutrum primi ordinis. *Cic. in Off.* Ut incipiendi ratio fuit, ita sit desinendi modus. *Plaut. Capt.* 3. 3. 3. Hic annus incipit vicesimus. ¶ Interdum cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Quinct. l.* 2. *c.* 8. Ut ab Homero, atque Virgilio lectio inciperet. ¶ Interdum ut verbum transitivum, idest cum accus. *Ter. Heaut. a.* 5. Neque quod principium incipiam ad placandum scio. ¶ Interdum ut passivum. *Liv. l.* 9. Armatos, cum ab neutris prælium incipitur, nox oppressit. ¶ Interdum impersonaliter passive. *Quinct. l.* 6. Optime incipitur a lenis.

Incircumcisus, a, um, adject. non circumcisus. *Tertul. adv. Jud. c.* 1. *ad fin.*

Incircumscriptus, a, um, nom. ex partic. non circumscriptus. *Prudent. Apotheos. v.* 863. Incircumscriptus Dominus.

Incise, adverb. *minutamente*, *in più parti*, Ger. *stückweiss*, Gal. *par morceaux*, *en pieces*, Hisp. *menudamente*, *a tortaduras*, κατὰ κόμματα, incisim, per incisiones, minutatim. *Cic. in Or. c.* 63. Quo autem pacto deceat incise, membratimve dici.

Incisim, adv. idem ac incise. *Cic. in Or. c.* 67. Sed quæ incisim, aut membratim efferuntur, ea vel aptissime cadere debent.

Incisio, onis, f. *taglio*, *intaglio*, Germ. *ein hieb*, Gal. *incision*, *coupure*, Hisp. *cortadura*, *incision*, διατομή, actus incidendi. *Col. l.* 3. Infra incisionem, & alligaturam falce acuta leviter vitem vulnerato ex utraque parte. ¶ Speciatim est pars orationis, al. incisum. *Cic. in Or.* In incisionibus vero multo magis, & in membris.

Incisum, si, n. 2. κόμμα, est pars minor periodi, idest pars membri, quæ constat ex duabus, vel pluribus vocibus, vel etiam ex singulis, & frequenter est sine verbo, sæpe neque affirmat, neque negat. *Cic. in Or. c.* 62. Quæ, nescio, cur, cum Græci κόμματα, & κῶλα nominent, nos non recte incisa, & membra dicamus.

Incisūra, æ, f. 1. idem ac incisio. *Plin. l.* 11. *c.* 39. Pili recisi, non, ut herba, ab ipsa incisura augentur, sed ab radice exeunt. ¶ Incisuræ etiam dicuntur in manibus, quæ vulgo lineæ vocantur. *Plin. l.* 11. *c.* 52. Et in manu duas incisuras longas habentes.

Incisus, a, um, *tagliato*, *troncato*, ἐκτμηθείς, idem ac cæsus, particip. ab *in*, & *cædor*. Translate usurpatur pro amisso. *Liv. l.* 9. *c.* 58. Itaque spe incisa, prius, quam prædicta dies adesset, Appius mortem sibi conscivit. ¶ Sæpe accipitur pro insculpto, inscripto per incisionem, *intagliato*, ἐγκεχαραγμένος, & construitur cum dativ. vel cum accus. & præp. in, vel cum ablat. & præpos. *in*. *Suet. de Clar. Gram.* In quo fastos a se ordinatos, & marmoreo parieti incisos publicarat. *Liv. l.* 3. Leges in æs incisas in publico proposuerunt. *Cic.* 6. *Ver.* Id non modo tum scripserunt, verum etiam in ære incisum nobis tradiderunt.

Incisus, us, m. idem ac incisio. *Plin. l.* 16. *c.* 12. Fructum quædam proximo anno ab incisu largiuntur.

Incita, V. Incitus.

Incitabŭlum, li, n. idem ac incitamentum. *Gel. l.* 15. *c.* 2. Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenii, virtutisque.

Incitamentum, ti, n. 2. *incitamento*, *stimolo*, דרבן, Ger. *anreitzung*, Gal. *allechement*, Hisp. *incitamiento*, ὑπέκκαυμα, κίνητρον, stimulus. *Cic. pro Arch. c.* 10. Hoc maximum & periculorum incitamentum, & laborum.

Incitāte, adv. *incitatamente*, ὁρμητικῶς, cum incitatione. *Cic. Att. l.* 2. Ut nihil acrius, neque incitatius fieri posset. Adde *in Orat. c.* 29.

Incitatio, onis, f. 3. *incitamento*, *instigazione*, Ger. *antreibung*, Gal. *incitation*, Hisp. *incitacion*, ὁρμή, commotio, instigatio. *Cic. de Or. l.* 1. *cap.* 9. Ejusdem & languentis populi incitatio, & effrenati moderatio. ¶ Item properatio, cursus effusus. *Id. At. l.* 4. *c.* 26. Sol tanta incitatione fertur, ut celeritas ejus quanta sit, ne cogitari quidem possit.

Incitātor, oris, m. qui incitat. *Prudent. Rom. v.* 67. Incitator, & fax omnium.

Incitātrix, icis, f. ea quæ incitat. *Arnob. l.* 2. Incitatrix ad vitia. *Lactant. de Ira Dei, c. ult.* Opulentia libidinum incitatrix.

Incitātus, a, um, *incitato*, *commosso*, παρορμηθείς, commotus, partic. ab *incitor*, ut ira incitatus, aut alia perturbatione. *Cic.* 1. *Fam.* Te vero monui cum beneficiis tuis, tum amore incitatus meo. *Id.* 4. *Acad.* Exclamant quasi mente incitati. *Id.* 1. *de Orat.* Populum incitatum mitigare. ¶ Interdum pro vehementi ponitur, vel pro veloci. *Cic. in Bruto.* Nihil grande, nihil incitatum, nihil ornatum. *Id. in Som. Scip. c.* 5. Hic vero tantus est totius mundi incitatissima conversione sonitus. *Id. in Or. c.* 22. Alter incitatior fertur.

Incitātus, us, ui, m. idem ac incitatio. *Plin. l.* 2. *c.* 45. Qui sive assiduo mundi incitatu, & contrario siderum occursu nascuntur, &c. Alii legunt *incitu*.

Incitĕga, f. 1. machinula, in qua constituebatur in convivio amphora, de qua subinde deferrentur vina. *Fest.* Usus ejus erat, ne amphora fundo suo maculam mensæ imprimeret. Nomen ex eo, quod tegeret mensæ partem, ab *incitego*, pro *intego*, interjecta syllaba *ci* per Epenthesin, quod veteres in multis faciebant, ut *concipilo* pro *compilo*, *recipero*, sive, ut nunc dicimus, *recupero*, pro *repero*, seu *reparo*, &c. *Scaliger.*

Incito, as, avi, atum, a. 1. *incitare*, *commuovere*, הסית, Ger. *anreitzen*, Gal. *inciter*, Hisp. *incitar*, παροξύνω, commoveo, impello, ab *in*, & *cito*, freq. verbi *cieo*. *Cic. in Orat.* Loquuntur cum doctis, quorum sedare animos malunt, quam incitare. *Plin. l.* 20. *c.* 7. Nec ulla res majorem in cibis aviditatem incitat. ¶ Sæpe est irritare, provocare. *Cic. pro Flac.* Neque enim desunt, qui istos in me, atque in optimum quenque incitent. ¶ Item cohortari, exacuere. *Cic.* 1. *de Or.* Hisce ego cohortationibus ad studium, & ad laborem incitandos juvenes vehementer assentior. Sic incitare in studia, *Treb. Cic.* 12. *Fam.* ¶ Item vi magna impello, celeriter moveo; quæ prima est hujus verbi significatio. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 14. Ex castris se incitant. *Id. l.* 3. *c.* 24. Scaphæ, signo dato, se in hostes incitaverunt. ¶ Incitare pœnas, apud *Tac. An.* 3. *c.* 25. est intendere, augere.

Incĭtus, us. V. Incitatus, us.

Incĭtus, a, um, adject. *incitato*, incitatus, a *cieo*. *Lucret. l.* 6. *v.* 136. valida vis incita venti Perscindat nubem. ¶ Item qui moveri non potest, ut calculi inciti, *scacchi intavolati*, qui redacti ad lineam ultimam in tabula lusoria (quæ linea & ipsa *incita* dicebatur) cieri amplius, h. e. moveri non possunt. *Isid. l.* 18. *Orig. c.* 67. Hinc ad incitas redigi, *esser intavolato*: translate vero est eo redigi, ut vix ullum evadendi consilium capere possis, *ridursi in angustie*, *ridursi tra l'uscio, e'l muro*. *Plaut. Trinum.* 2. 4. 136. Ad incitas redactus est. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n.* 422. Illud ad incitas cum redit, atque internecionem. *Idem*: Villicum corrupit, ad incitas adegit. *Apul. l.* 3. *A. A.* Ad extremas incitas deducti. ¶ Dicitur etiam, *redigi ad incita*; ubi subaudiendum *loca*, quod *Livineius* notavit in *Mamert. Paneg. ad Julian. c.* 9. duobus insuper adjectis exemplis ex Lucilio. V. *Scalig. in Append. ad conject. Var. l.* 6. *de L. L.* ubi notat ab antiquis vocatos etiam *incitos* eos terminos, seu fines, qui amplius promoveri non possent, ducta metaphora a lusoriis calculis, ut dictum est.

Incivīlis, le, adject. expers civilitatis, sævus, *aspro*, *incivile*. *Aurel. Vict. in Macrin. & Diadum.* Horum nihil præter sævos, atque inciviles animos reperimus.

Incivīliter, adv. *incivilmente*, *aspramente*, ἀπήνως, inurbane, vel inhumaniter. *Apul. l.* 7. *A. A. sub fin.* An te nos tractamus inciviliter, qui nostrum asinum furatus abducis? *Sueton. in Tito, c.* 6. Egit aliquanto incivilius, & violentius.

Inclamatio, onis, f. 3. actus clamandi. *Tert. adv. Marc. l.* 4. *c.* 41. Inclamatio imprecationis.

Inclamĭto, as, avi, atum, a. 1. frequentat. ab inclamo. *Plaut. Epid. sc. ult. v.* 46. Etiam inclamitor quasi servus.

Inclāmo, as, a. 1. *chiamare con voce alta*, צעק, הזעיק, Gal. *remontrer*, *crier*, Hisp. *reñir*, *reprender*, ἐπιβοάω, est altiore voce clamare, vel vocare. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 18. Ita te para, ut, si inclamaro, advoles. *Id. de Inv.* Comitem illum suum inclamavit semel, ac sæpius. *Liv. l.* 26. Inclamare nomine. ¶ Interdum est clamore objurgare, *sgridare*, *riprender gridando*. *Plaut. Stich.* 2. 3. 4. Tuos inclama, tui delinquunt. *Id. Cist.* 1. 1. 110. Nolito acriter eum inclamare.

Inclaresco, is, vel Inclareo, es, ui, n. *esser chiaro*, *famoso*, *manifesto*, ἐκφαίνομαι, clarus sum, manifestus, notus. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Inclaruit maxime discipulo Nicea Atheniensi, qui diligentissime mulieres pinxit. *Suet. de Illust. Grammat. c.* 17. Docendi genere inclaruit.

Inclārus, a, um, *oscuro*, non clarus, obscurus. *Symmach. l.* 5. *epist.* 4. An ita vel mei animi fides inclara est, vel meriti tui angusta monumenta sunt, ut, &c.

Inclēmens, tis, o. *crudele*, *aspro*, אכזר, Ger. *unbarmhertzig*, Gall. *inclement*, Hisp. *inclemente*, ἀνηλεής, durus, asper. *Liv. l.* 8. *c.* 32. Increpabant inclementem Dictatorem. *Id. l.* 9. *c.* 34. Inclementiori verbo appellare. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 10. Dionysius aulæ Siculæ inclementissimus incusator.

Inclementer, adv. *crudelmente*, *aspramente*, Germ. *unbarmhertziglich*, Gal. *sans clemence*, Hisp. *sin clemencia*, ἀνηλεῶς, dure, aspere. *Plau. Amph.* Iterum hic jam in me inclementer dicit. *Liv. l.* 3. *c.* 48. Si quid inclementius in te sum invectus.

Inclementia, æ, f. 1. *crudeltà*, *asprezza*, אכזריות, Ger. *ungnad*, Gal. *inclemence*, Hisp. *inclemencia*, ἀνηλεία, crudelitas, asperitas. *Virg.* 2. *Æneid. v.* 602. Verum inclementia Divum has evertit opes. ¶ Translate inclementia cœli, *intemperie dell' aria*. *Colum.*

Inclinabĭlis, le, adject. qui facile inclinat, & propendet. *Sen. epist.* 95. Dubios, & in pravum inclinabiles animos revocat ad rectum bonorum virorum conversatio.

Inclinamentum, i, n. *inclinazione*, *terminazione*, ἔγκλισις, inclinatio, declinatio, terminatio. *Nigid. Figul.* apud *Gel. l.* 4. *c.* 9. Hoc inclinamentum semper hujuscemodi verborum, &c.

Inclinatio, onis, f. 3. *inclinazione*, נטיה, Ger. *neigung*, Gal. *inclination*, Hisp. *inclinacion*, ἔγκλισις, inflexio. *Plin. l.* 16. *c.* 43. *de lignorum sectione*, Alterna inclinatione egerunt scobem. *Quint. l.* 1. *c.* 11. Inclinatio corporis. ¶ Inclinationes rerum, & temporum dicuntur, quando Reipub. constitutio tenorem suum jam non amplius servat, sed ad mutationem spectare videtur. *Cic. in Phil.* 5. *c.* 10. Minimis momentis maximæ inclinationes temporum fiunt. ¶ Item propensio. *Cic.* 2. *de Or. c.* 29. Ut inclinatione voluntatis propendeat in nos. ¶ Item κλίμα, *clima*. *Gel. l.* 14. *c.* 1. Sub ea inclinatione cœli, sub qua Chaldæi fuerunt. Adde *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. ¶ Apud Grammaticos inclinationes verborum sunt variæ eorum inflexiones per tempora, & personas. *Var. l.* 8. *de L. L.*

Inclinātus, us, m. idem ac inclinatio. *Gel. l.* 3. *c.* 12. Neque aliud est, quod simili inclinatu dicatur. idest declinatione.

Inclinātus, a, um, adject. *inclinato*, *piegato*, ἐγκλιθείς. *Cic. Tusc.* 3. *c.* 3. Inclinato in postmeridianum tempus die. ¶ Item proclivis, propensus. *Liv. l.* 23. *c.* 46. Plebs ante inclinatior ad Pœnos fuerat. ¶ Inclinatus etiam dicitur, qui optimum statum, seu tenorem non amplius servat, *chi ha preso cattiva piega*. *Cic. Fam.* 2. *ep.* 16. Inclinata fortuna, & prope jacens. *Liv. l.* 42. *c.* 59. Inclinata res. Sic inclinatæ copiæ. h. e. ad fugam versæ. *Nepos Pelop. ad fin.* ¶ Inclinatus morbus, *malattia in declinazione*. *Cels. & Plin. l.* 23. *c.* 4.

Inclīnis, e, adject. o. 3. qui inclinatur, & flectitur. *Valer. Flac. l.* 4. *v.* 307. sonat omnis vulnere cervix Inclinis, ceditque malis. ¶ Item Inflexus, non inclinatus, ἀκλινής. *Manil. l.* 1. *v.* 596. His eadem est via, quæ mundo, pariterque rotantur Inclines.

Inclīno, as, avi, atum, a. 1. *inchinare*, הקריב, Ger. *biegen*, Gal. *incliner*, Hisp. *inclinar*, ἐγκλίνω, inflecto. *Liv. l.* 40. Ad quæ jam sua sponte animum inclinasset. ¶ Acies inclinari dicitur, cum retrocedit, & paulatim in fugam convertitur. *Liv. l.* 1. Ut Hostius cecidit, confestim Romana inclinatur acies. ¶ Inclinat dies, vel Sol, cum ad vesperam vergit. *Horat. l.* 3. *od.* 28. *Liv. l.* 9. ¶ Significat etiam propendere, proclivem fieri. *Liv. l.* 7. *c.* 9. Inclinat animus, ut arbitrer. *Id. l.* 29. *c.* 33. Hæc animum inclinant, ut credam. *Id. l.* 27. *c.* 46. Multorum eo inclinabant sententiæ, ut &c. ¶ Inclinare fortuna dicitur, aut Respub. aut quid simile, cum in deteriorem statum mutatur. *Lucan. l.* 3. Fata ducum inclinant. V. Inclinatus. ¶ Inclinare culpam in aliquem, h. e. derivare, *gettar la colpa* &c. *Liv. l.* 5. ¶ Inclinare in fugam, *voltarsi alla fuga*. *Liv. l.* 34. ¶ Habet etiam obscœnum sensum. *Juven. Sat.* 9. & 10. ¶ Inclinare, apud Grammaticos est verba, & nomina in casus, personas, & tempora mutare. *Gel. l.* 4. *c.* 9. & *Macrob. Saturn.* 6. *c.* 7.

Incloctores, um, m. 3. vox ficta de lorariis, qui crebris ictibus servorum terga cædentes κλαγμόν, seu strepitum edebant. Quidam tribuunt *Plau. Asin.* 3. 2. 6. Verum alii alia.

Inclūdo, is, si, sum, a. 3. *rinchiudere*, *serrare dentro*, סגר, Ger. *einschliessen*, Gal. *enfermer*, Hisp. *encerrar*, *encluyr*, κατακλείω, intus claudo. *Cic. de Sen.* Nam dum sumus inclusi in his compagibus corporis. *Id. de Un.* Sed quia nondum omne animal in mundo intus incluserat. *Id. Ver.* 7. *c.* 55. Includere in custodias. *Id. Att. l.* 13. *epist.* 19. Includere in dialogos, *introdur' a parlare*.

Inclusiātus, V. Indusiatus.

Inclusio, onis, f. 3. *rinchiudimento*, actus includendi. *Cic. in Vatin. c.* 10. Bibulum, cujus inclusione contentus non eras, interficere volueras.

Inclūsus, a, um, partic. ab includor. *Cic. in Cat.* Intus inclusum periculum est.

Inclĭtus, V. Inclytus.

Inclytus, a, um, o. 1. 2. *inclito*, *glorioso*, *illustre*, נכבד, Ger. *beruehbmt*, Gall. *illustre*, *renommé*, Hisp. *inclito*, διάσημος, qui valde cluet, idest ingentem famam habet, qui celebris est, gloriosus, insignis, a *cluo*. Sed

Sed aliqui derivant a κλυτὸς, *celebris*, quod a κλύω, *celebro*. Nam quod mediam syllabam brevem habet, id nihil obstat. Et in hac sententia *Cicero* videtur fuisse, qui *in Orat. c.* 48. ita scripsit: Quid vero hoc elegantius, quod non fit natura, sed quodam instituto? inclytus dicimus brevi prima litera, insanus producta, inhumanus brevi, infelix longa, &c. In antiquis libris & *inclytus*, & *inclitus*, & *inclutus* legas, uti *lacryma*, *lacrima*, *lacruma*. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Inclyta justitia, religioque ea tempestate Numæ Pompilii erat. ¶ *Cato* apud *Gel. l.* 3. *c.* 7. Claritudo inclutissima.

Incoactus, a, um, *non isforzato*, *volontario*, ἑκούσιος, voluntarius. *Valer. l.* 4. *c.* 7. Incoactam voluntatem esse in amicitiis contrahendis. Adde *Senec. epist.* 66.

Incoctilia, n. 3. *vasi di metallo stagnati*, Ger. *abertzogen in feuver*, *mit silber*, *bley*, *zien*, Gal. *vaisseaux*, *etamez*, Hisp. *vasos estañados*, vasa ænea, quibus plumbum incoctum est, ne quid ex ære ingrati saporis accedat. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Album plumbum incoquitur æris operibus, Galliarum invento, ita ut vix discerni queat ab argento, eaque incoctilia vocant.

Incoctio, onis, f. actus coquendi. *Cal. Aurel. Tard.* 4. 3. Incoctio aquosi liquoris.

Incoctus, a, um, ἐνεψημένος, in aliquo coctus, partic. ab incoquor. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Candorem autem ei pro creta lactis incocti mistura confert. *Hor. Epod.* 3. Cruor incoctus herbis. *Sil. l.* 15. *v.* 684. Incocta cerastis spicula. *h. e.* cerastarum veneno tincta. ¶ Item valde coctus. *Sil. l.* 17. *v.* 633. incocti corpora Mauri. *h. e.* nimio Sole adusti. Hinc incoctæ mulieres, apud *Festum*, dicuntur, quæ plus æquo calamistris utuntur. ¶ Significat etiam non coctus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 53. Incoctum non expromit, bene coctum dabit. *Gel. l.* 10. *c.* 15. Incocta caro. ¶ Pectus incoctum honesto, h. e. imbutum, apud *Pers. sat.* 2. *v.* 74.

Incœnatus, *chi non ha cenato*, ἄδειπνος, non cœnatus, partic. ab *in*, & *cœnatus*. *Cat. de R. R.* Bibat aquam mulsam, cubet incœnatus.

Incœnis, ne, o. 3. *senza cena*, ἄδειπνος, sine cœna, qui non cœnavit. *Plaut. Cas.* 4. 2. 18. Illæ autem senem incœnem extrudere cupiunt ex ædibus.

Incœno, as, n. 1. idem ac cœno. *Suet. in Tib. c.* 39. Incœnante eo, complura, & ingentia saxa fortuito superne delapsa sunt.

Incœpto, V. Incepto.

Incogitabilis, le, qui non solet cogitare, cum quid rerum gerit, *sconsiderato*, ἀλόγιστος. *Plaut. Mil.* 2. 6. 63. Nunc demum scio, me fuisse excordem, cæcum, incogitabilem.

Incogitandus, a, um, adiect. *da non pensarsi*, non cogitandus, ut incogitandus mœror. *Plaut. Stich.* 1. 1. 48.

Incogitans, tis, o. *sconsiderato*, Ger. *unbedachtig*, Gal. *etourdy*, *inconsidere*, Hisp. *descuydado*, ἀλόγιστος, non cogitans, temerarius, inconsideratus. *Ter. Phor.* 1. 3. 3. Quod nisi fuissem incogitans, ita eum expectarem, ut par fuit.

Incogitantia, æ, f. 1. *inavvertenza*, inconsideratio. *Plaut. Merc. prol. v.* 27. Incogitantia, excors impudentia.

Incogitatus, a, um, *non pensato*, non cogitatus, partic. ab *in*, & *cogitor*. *Sen. ep.* 58. Alacritas incogitata, & injusta. ¶ Sumitur etiam active pro non cogitante, *inconsiderato*. *Plaut. Bac.* 4. 3. 1. Petulans, protervo, iracundo animo, indomito, incogitato, sine modo, & modestia sum.

Incogito, as, avi, atum, a. 1. idem quod cogito, vel valde cogito. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 122. Non fraudem socio, puerove incogitat ullam.

Incognitus, a, um, *incognito*, נודע לא, *unbekande*, Gal. *inconnu*, Hisp. *incognito*, *disfrazado*, ἄγνωστος, non cognitus, *Cic. pro Cæc.* Dum incognita re judicare voluisset.

Incognosco, is, ovi, itum, a. 3. idem quod cognosco. *Apul. l.* 4. *Florid.* Propius accessit, ut penitus incognosceret.

Incohibesco, is, n. 3. nullo modo cohibeo, impotens sum ad cohibendum. *Lucret. l.* 3. *v.* 445. Aere qui credas posse hanc cohiberier ullo, Corpore qui nostro rarus magis incohibescit? Alii aliter legunt, sed fortasse non defendent Lucretium a vitio battologiæ, nisi ita legant, quemadmodum est in emendatissima Pii editione, in Aldina, & aliis.

Incohibilis, le, adiect. qui cohiberi non potest. *Ammian. l.* 24. *c.* 2. Incohibili cursu evasit. V. sequentem dictionem.

Incoibilis, le, o. 3. quod coire, & conjungi non potest. *Gel. l.* 5. *c.* 3. Eo genere oneris tam impedito, ac tam incoibili. Alii legunt incohibili.

Incola, æ, com. 1. *abitatore*, שכן, Ger. *einwohner*, Gal. *habitant*, Hisp. *incola*, *morador*, ἔνοικος, οἰκήτωρ, qui in aliena urbe, vel regione habitat quasi civis, aut municeps, sed sine jure civitatis, aut municipii, ab *incolo*. Pomponii JCti definitione incola est, qui in aliqua regione domicilium conduxit, quem Græci πάροικον appellant. Nec tantum qui in oppido morantur, incolæ sunt, sed etiam qui in alicujus oppidi finibus ita agrum habent, ut intra eum se quasi in aliquam sedem recipiant. *Cic.* 1. *Off.* Peregrini, & incolæ officium est nihil præter negotium suum agere. *Phædrus l.* 1. *fab.* 7. *de vanit.* Quædam tum stagni incola. ¶ *Plin. l.* 12. *c.* 3. *de arboribus*. Quæ in incolarum numero esse cœperunt, dicentur inter frugiferas. *h. e.* quæ ex aliis regionibus advectæ apud nos feruntur. *Id. l.* 3. *de fluminibus*. Adduam, Ticinum, Mincium, Ollium omnes Padi incolas. *h. e.* in Padum influentes.

Incolatus, us, m. habitatio in aliena patria, seu tempus, quo quis in aliquo loco habitat, ita ut inde discessurus sit. Inscript. vetus circa Hadriani tempora apud *Cellar. in curis poster.* Omnia per oppida incolatum evitant. Adde *Modestin. l.* 34. *ff. ad municipal.*

Incolo, lis, olui, cultum, a. 3. *abitare*, שכן, Ger. *einwohnen*, Gal. *habiter*, Hisp. *morar*, *habitar*, κατοικέω, inhabito. *Cic.* 1. *Tusc.* Ubi sunt ergo ii, quos miseros dicis, aut quem locum incolunt? *Id. de Div.* Loca, quæ a quibusque incoluntur. *Plaut. Rud.* 4. 2. 1. Neptuno, qui salsis locis incolit. ¶ Incolere vitam, pro agere. *Ter. Heaut.* 1. 1.

Incolorate, adv. *Leg.* 18. *ff. de Minorib.* Incolorate restitui desiderans. h. e. nullo colore, seu causa allegata.

Incolumis, me, o. 3. *sano*, *e salvo*, שלם, Ger. *gesund*, *frisch*, Gal. *saine*, *& sauf*, Hisp. *sano*, *grezio*, ἀσινής, ἀβλαβής, ὑγιής, sanus, integer. Nam præpos. *in* hic auget. Usurpatur & de corporis habitudine, & de status felicitate, & de personis, & de rebus. *Cic. pro Rosc.* Quibus incolumibus & domi dignitas, & foris auctoritas retineretur. *Id. pro Plan.* Qui ne equestrem quidem splendorem a calamitate judicii incolumem retinere potuit. ¶ Ædes incolumes, pro integris, & non ruinosis, apud *Ulp. l. qui bona fide*, *§. cum inser*, *ff. de dam. infec.* ¶ *Horat. l.* 3. *od.* 24. Virtutem incolumem odimus. h. e. virtutem eorum, qui vivi, & incolumes sunt. ¶ Comparativum *incolumior* affert *Gel. l.* 17. *c.* 2. *ex Q. Claud. Annal.*

Incolumitas, atis, f. 3. *sanità*, *salute*, שלום, Ger. *gesundheit*, Gal. *entiere santé*, Hisp. *sanidad entera*, ὑγίεια, est, ut *Cic.* inquit, salutis tuta, atque integra conservatio. *Id.* 5. *Fin.* In quibus numerant incolumitatem, conservationemque omnium partium. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 28. Incolumitatem deditis pollicebatur.

Incomes, omitis, o. *senza compagnia*, sine comite. *Fest.*

Incomis, e, adiect. non comis, rusticus, incivilis. *Macrob. l.* 1. *Satur. c.* 7. *a med.* Incomis, & tenebrosa vita.

Incomitatus, a, um, *scompagnato*, ἀκόλουθος, non comitatus, comitibus destitutus, partic. pass. ab *in*, & *comitor*. *Cic.* 1. *de Or. c.* 55. Cujus artem cum indotatam esse, atque incomitatam videres.

Incomitio, as, n. 1. est conviciari, vel tale commissum facere, propter quod necesse sit in comitium, hoc est, in conventum venire, a comitiis. *Fest.* Alii interpretantur accusare. *Plaut. Curc.* 3. 1. 31. Adolescens ob Rempub. hoc intus mihi quod insigne habeo, quæso, ne me incomities.

Incommeabilis, le, adiect. *che non si può passare*, non commeabilis. *Ammian. l.* 16. *c.* 10. Via clivosa, & incommeabilis.

Incommendatus, a, um, adiect. *non raccomandato*, non commendatus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 34. Nil illis (ventis) vetitum, incommendataque tellus Omnis, & omne fretum.

Incommiscibilis, le, adiect. qui misceri non potest. *Tert. de Anim. c.* 12. Simplex, & incommiscibilis animus.

Incommodatio, f. 3. *incommodità*, incommoditas. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 17. Atque in ista incommodatione alienati illius animi, & offensi illud inest tamen commodi. Ita referunt cum *Nizolio* plerique Lexicographi: at libri habent *incommoditate*.

Incommode, adv. *con incommodo*, *scomodamente*, *disconciamente*, Ger. *unfiglich*, Gal. *incommodement*, Hisp. *incomodamente*, ἀχαρίτως, moleste, intempestive. *Cic. Att.* Posse pro re nata te non incommode ad me in Albanum venire. ¶ Comp. incommodius, sup. incommodissime. *Cic. de Amic. c.* 4. Quamobrem cum illo quidem actum optime est, mecum autem incommodius. *Id. Att. l.* 5. *ep.* 9. Incommodissime navigare.

Incommodisticus, vox a parasito efficta apud *Plaut. Capt.* 1. 1. 29. h. e. incommodus. Alii leg. *incommodesticus*, vel *incomedesticus*, ab edendo.

Incommoditas, atis, f. *incommodità*, *danno*, נזק, Ger. *un fug*, Gal. *incommodité*, Hisp. *incomodidad*, βλάβη, damnum, molestia. *Liv. l.* 10. Romæ tum desiderio viri, tum incommoditate temporis tristis nuntius fuit. *Macrob. l.* 2. Morborum incommoditatibus frangi. V. Incommodatio.

Incommodo, as, n. 1. *incommodare*, *nuocere*, הזיק, Ger. *schaden thun*, Gal. *incommoder*, Hisp. *incomodar*, βλάπτω, noceo, obsum, damnum infero. *Cic. pro Quinct.* Ut cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint. *Ter. And.* 1. 1. 124. Magis id adeo, mihi ut incommodet, quam ut obsequatur gnato.

Incommodum, di, n. 2. *incommodità*, *danno*, נזק, Ger. *schaden*, Gal. *incommodité*, Hisp. *incommodo*, βλάβη, damnum, detrimentum. *Cic.* 11. *Phil.* Quam quidem ego a Repub. meis privatis, & domesticis incommodis libentissime redemissem. *Id.* 1. *Off. c.* 7. Incommodo affici. Dicimus autem afferre, importare, capere, dare incommodum &c. *Cic.* sæpe, & alii.

Incommodus, a, um, *incommodo*, *molesto*, *dannoso*, Ger. *ungelegen*, Gal. *incommode*, Hisp. *incomodo*, βλαβερός, quod damnum affert, vel molestum est. *Cic.* 5. *Ver.* Quæ aratori non modo incommoda non est, sed etiam grata. *Plaut. Asin.* 1. 1. 46. Uxor incommoda, & importuna. *Cic. pro Cluent.* Rebus incommodis aliquem sublevare. *Ter. Hec.* 3. 4. iter incommodum. *Ampelius de* 12. *signis*: Carcinus incommodiorem faciebat Herculem.

Incommunis, e, adiect. 3. non communis. *Tert. de Pal. c.* 3. *ad fin.* Quarum pars gentilitus inhabitantur, cæteris incommunes.

Incommutabilis, e, *immutabile*. *Var. l.* 8. *L. L.* Omnia verbi principia incommutabilia viderentur.

Incomparabilis, le, o. 3. *incomparabile*, ἀσύγκριτος, cui nihil potest comparari. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Illa fuit vera, & incomparabilis invicti animi sublimitas. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. Incomparabilis magister.

Incomparabiliter, *incomparabilmente*, *senza paragone*, ἀσυγκρίτως, sine comparatione. *Augustin. l.* 21. *de Civ. Dei*, *c.* 9. *a med.* Incomparabiliter plura.

Incompassibilis, le, adiect. qui simul pati non potest. *Tert. adv. Prax. c.* 29.

Incompertus, a, um, *non trovato*, *incognito*, ἀγνώριστος, incognitus, & de quo nullam certitudinem habemus. *Plin. l.* 34. *c.* 13. Origo, atque natura ejus incomperta est mihi. *Liv. l.* 4. *c.* 23. Cætera vetustate incomperta.

Incompletus, a, um, adiect. *non compito*, *imperfetto*. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 2. Et qui semper imperfecta, incompletaque sua consilia derelinquant.

Incomposite, adv. *senza ordine*, ἀτάκτως, inordinate, ineleganter. *Liv. l.* 25. *c.* 37. Et in hostem negligenter, & incomposite venientem incurrunt.

Incompositus, a, um, *non ornato*, *non elegante*, *rozzo*, Ger. *unordentlich*, Gal. *mal agencé*, *sans ordre*, Hisp. *incompuesto*, ἀκαλλώπιστος, incomptus, inornatus, inelegans. *Liv. l.* 4. Tempanii oratio incomposita fuisse dicitur. *Id. l.* 5. *c.* 28. Agmen incompositum.

Incomprehensibilis, le, o. 3. *incomprensibile*, Germ. *unbegreifflich*, Gal. *incomprehensible*, Hisp. *incomprensible*, ἀκατάληπτος, quod comprehendi non potest. *Plin. in Epist.* Ut est in disputando incomprehensibilis. *Col. in proœm. l.* 10. Incomprehensibilis arenæ parvitas.

Incomprehensus, a, um, *non compreso*, ἀκατάληπτος, non comprehensus. *Cic. in Acad. l.* 4. *c.* 37. Quæ nos incomprehensa, & non percepta dicimus.

Incomptus, vel incomtus, a, um, *non ornato*, *non acconcio*, *rozzo*, ἀκόσμητος, inornatus. *Cic. in Orat. c.* 23. Si hæc subtilis oratio etiam incompta delectat. *Suet. Aug. c.* 69. Incomptiore capillo.

Inconcessibilis, le adiect. qui concedi non potest. *Tertul. de pudic. c.* 9.

Inconcessus, a, um, *non concesso*, *illecito*, ἀσυγχώρητος, non concessus, negatus, prohibitus, illicitus. *Virg.* 1. *Æn.* Pergama cum peteret, inconcessosque hymenæos. Adde *Quintil. l.* 10. *c.* 2.

Inconciliate, adv. *inconsideratamente*, ἀπερισκέπτως, sine deliberatione, inconsulte, perperam, a concilium. *Plaut. Most.* Ne inconciliate quid nos porro postulet. Sed Vossius legit, *Ne inconciliare quid nos porro postules*. V. Inconcilio.

Inconcilio, as, a. 1. *inimicare*, est inimicum facere, irritare. *Plaut. Most.* 3. 1. 84. Ne inconciliare quid nos porro postules. hoc est, cum pater tibi sit pretium soluturus, non est, quod importune adeo fœnus urgeas, nosque non optime erga te animatos, magis etiam malevolentes reddas. *Id. Trin.* 1. 2. 98. Inconciliasti eum, qui mandatu'st tibi? h. e. abalienasti ne? vel ut explicat *Fest.* in voce *Inconciliare*, decepisti ne eum, qui tibi mandatus est? ¶ *Sidon. l.* 3. *ep.* 9. videtur usurpasse hoc verbum pro *accuso*.

Inconcinnitas, f. 3. ruditas, inelegantia. *Suet. in Aug. c.* 86. Vitatis sententiarum ineptiis, & inconcinnitate verborum.

Inconcinniter, adv. *rozzamente*, ἀκόσμως, inornate, incompte impolite. *Gell. l.* 10. *c.* 17. Vertitque in eam rem, quam tum agebat, non inconcinniter.

Inconcinnus, a, um, *mal composto*, *sconcio*, *rozzo*, Ger. *ungereimbt*, Gal. *mal façonné*, *qui n'a point de grace*, Hisp. *desataviado*, ἀνάρμοστος, inelegans, inornatus, incompositus. *Cic.* 2. *de Or. c.* 4. Aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est.

Inconcitus, a, um, adiect. non concitus, non concitatus. *Ammian. l.* 24. *c.* 23. Leni & inconcito gradu.

Inconcretus, a, um, non concretus. *Nazar. in paneg. Constantin. c.* 14. Caligantem aciem simplex, & inconcreta substantia naturæ tenuis eludit.

Inconcusse, *fermamente*, constanter, firmiter. *Augustin. l.* 1. *Retract. c.* 21. Hoc sane inconcusse retinendum esse, non dubito.

Inconcussus, a, um, *che non si commove*, Ger. *unbeweget*, Gal. *inebranlable*,

tabile, Hisp. inmobil, que no se puede mover, ἀσάλευτος, quod non concutitur. *Stat. 5. Syl. 2. v. 142.* Florebant hilares, inconcussique Penates. *Senec. ep. 67. ad fin.* Inconcussum otium.

Incondĭte, adv. *disordinatamente*, Ger. *ungeschicklich*, Gall. *sans ordre, sans mesure*, Hisp. *sin orden, y concierto*, ἀτάκτως, incomposite, inordinate. *Cic. 3. Off.* Dicam, ut potero, incondite fortasse, sed tamen ut res possit intelligi.

Incondĭtus, a, um, *disordinato, mal composto*, Ger. *so unseschickt*, Gal. *mal composé, mal bâty, sans ordre*, Hisp. *sin orden, mal compuesto*, ἀσύνθετος, inordinatus, incompositus, ex *in*, & *conditus*. *Liv. l. 4. c. 20.* In eum milites carmina incondita, æquantes cum Romulo, canere. *Id. l. 22.* Incondita turba hominum. ¶ Item pro insepulto. *Lucan. l. 6. v. 101.* Incondita corpora. ¶ Item pro non condito, non reposito. *Colum. l. 3. c. 2.* Inconditum fructum mercantibus vendere.

Inconfectus, a, um, adject. non confectus, non consumptus. *Cels. l. 4. c. 19.* Intestinorum lævitas, quæ continere nihil possunt, & quidquid assumptum, inconfectum protinus reddunt. Ita meliores libri; al. leg. *imperfectum*.

Inconfessus, non confessus. *Ovid. 2. Met. v. 557.* Servandum dederat, sed enim inconfessa, quid esset.

Inconfūsus, a, um, adject. non confusus. *Senec. l. 3. qu. nat. proœm.* Vir bonus officia sua exsequitur intrepidus, inconfusus que.

Incongelabĭlis, le, o. 3. *che non si può congelare*, ἀπήγνυτος, quod non potest congelari. *Gel. l. 17. c. 8.* Mare omne incongelabile fit. Alii leg. *ingelabile*.

Incongressibĭlis, le, adject. quem alloqui non possumus, cum quo congredi non licet. *Tertul. l. 2. adver. Marc. c. 27.*

Incongrŭe, adv. incongruenter. *Macrob. l. 5. Satur. c. 13.* Dicere incongrue.

Incongrŭens, tis, o. 3. *disconvenevole*, Germ. *ungerreimet*, Gal. *qui ne convient pas*, Hisp. *no conveniente*, ἀνάρμοστος, quod non congruit rei, de qua agitur. *Plin. in Epist. 9. l. 4.* Illam alteram dissolutam, atque etiam incongruentem vocant.

Incongruenter, adver. inconvenienter. *Tertull. de Baptism. cap. penult.* Nec incongruenter quis ad figuram interpretabitur.

Incongruentĭa, æ, f. inconvenientia. *Tertull. de Anim. c. 6.* Incongruentia definitionis.

Incongrŭus, a, um, adject. incongruens. *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 12.* Quam incongruo ambitu amplectar. Al. leg. quam angusto. *Apul. l. 3. dogm. Plat.* Incongruæ inter se propositiones.

Inconnexus, a, um, adject. non connexus. *Auson. Idyll. 12. ad Paulin.* Cura exigua est, & fastiditur, inconnexa, & implicatur.

Inconnīvens, o. 3. *che non muove le palpebre degli occhi*, ἀκατάμυστος, quod palpebras non movet, particip. a conniveo. *Gel. l. 2. c. 1.* A summo lucis ortu ad Solem alterum orientem inconnivent. ¶ Translate *Ammian. l. 29. c. 16.* Inconnivens justitiæ oculus. V. *Conniveo*.

Inconnīvus, a, um, idem ac inconnivens, ut Inconnivi oculi, inconnivæ vigiliæ, apud *Apul. l. 2. & 6. A. A.*

Inconscĭus, a, um, *non consapevole, è chiudèe*, non conscius. *Liv. l. 21. c. 12.* Alcon inconsciis Saguntinis cum ad Annibalem nocte transfugisset. Meliores tamen libri hab. *inscíis*.

Inconscriptus, a, um, adject. non conscriptus, *non scritto*. *Servii* est *ad Eclog. Virg. 2. v. 3.*

Inconsentanĕus, a, um, adject. non consentaneus. *Mart. Capell. l. 5. post init.* Nihil magis inconsentaneum, atque indecens.

Inconsĕquens, entis, adject. qui non consequitur. *Ascon. in proœm. Act. in Verr.* Inconsequens locutio. ¶ Hujus decomposito *perinconsequens* usus est *Gell. l. 14. c. 1.* V. suo loco.

Inconsequentĭa, æ, f. 1. ἀνακόλουθον, vitium orationis, cum aut res, aut verba prætermittuntur, quæ ad superiora subsequi deberent. *Quinct. l. 8. c. 6.* Quæ est inconsequentia rerum fœdissima.

Inconsīdĕrans, antis, o. idem ac inconsideratus. *Cic. 2. de Div. c. 27.* Nos ita leves, atque inconsiderantes sumus. Al. leg. *inconsiderati*. *Tertull. l. 2. adverſ. Marc. ad fin.* Inconsiderantissime Marcion.

Inconsiderantĭa, æ, f. *inavvertenza*, Ger. *unbedachtigkeit*, Gal. *inconsideration*, Hisp. *inconsideracion*, ἀσκεψία, inconsulta ratio. *Sueton. in Claud. c. 39.* In eo mirati sunt homines & oblivionem, & inconsiderantiam. Gifanii liber habet *inconsiderationem*. Quidam etiam Ciceroni tribuunt, *l. 3. Q. Fr. ep. ult.* Verum MSS. omnes, & codices antiqui habent *considerantiam*.

Inconsiderāte, adv. *sconsideratamente*, Ger. *unbedachtiglich*, Gal. *inconsiderement*, Hisp. *inconsideratamente*, ἀσκέπτως, inconsulte, temere. *Cic. de Off. l. 1. c. 29.* Temere, & fortuito, inconsiderate, negligenterque. *Valer. Max. l. 2. c. 5.* Inconsideratius præliari.

Inconsideratĭo, onis, f. 3. idem ac inconsiderantia. V. Inconsiderantia.

Inconsiderātus, a, um, qui non considerat, *sconsiderato, che non considera, trascurato*, Ger. *der nicht bedencket*, Gal. *inconsideré*, Hisp. *inconsiderado*, ἀπερίσκεπτος. *Cic. pro Quinct. c. 25.* O rem incredibilem! o cupiditatem inconsideratam! *Id. de Arusp. resp. c. 26.* Plenus inconsideratissimæ temeritatis. *Nepos in Conon. c. 6.* Inconsideratior in secunda, quam in adversa fortuna.

Inconsitus, a, um, *non coltivato*, incultus. *Varr. l. 4. de L. L.*

Inconsolabĭlis, le, o. 3. *inconsolabile, che non riceve consolazione*, Ger. *nicht zu troesten*, Gal. *inconsolable*, Hisp. *que no se puede consolar*, ἀπαραμύθητος, cujus dolori consolatio nulla mederi potest. *Ovid. 5. Met. v. 426.* Inconsolabile vulnus mente gerit tacita.

Inconspectus, a, um, adject. inconsideratus. *Gel. l. 17. c. 21.* Ne in sermonibus inconspectum aliquid temere diceremus.

Inconspicŭus, a, um, adject. non conspicuus, incelebris. *Flor. l. 4. c. 2. a med.* Non inconspicua tamen morte.

Inconsprētus, a, um, adject. non spretus, non improbatus. *Festus.*

Inconstans, tis, o. *incostante, instabile*, [illegible], Ger. *unbestendig*, Gal. *inconstant*, Hisp. *incostante*, ἀβέβαιος, qui sibi non constat, levis, mobilis, volubilis. *Cic. Planco, l. 10. Fam.* Cum is frigidas sane, & inconstantes recitasset litteras Lepidi. *Id. de Div.* Si ea quoque divina sunt, quid inconstantius Deo? *Senec. epist. 99.* Populo nos damus inconstantissimo. *Gell. l. 13. c. ult.* Vultu inconstantissimo, & mæstissimo.

Inconstanter, adv. *incostantemente*, Ger. *leichtfertig*, Gall. *inconstamment*, Hisp. *inconstantemente*, ἀβεβαίως, leviter, nullaque constantia. *Cic. 4. Tusc.* Si aut ambigue, aut inconstanter, aut incredibiliter dicta sunt. *Id. de Fin.* Hæc dicuntur inconstantissime.

Inconstantĭa, f. 1. *incostanza, instabilità*, [illegible], Ger. *unbestendigkeit*, Gal. *inconstance*, Hisp. *inconstancia*, ἀστασία, levitas, mutabilitas, mobilitas. *Cic. Att. l. 10.* Nemo doctus unquam mutationem consilii inconstantiam dixit esse.

Inconsuētus, a, um, *non consueto, insolito*, ἀήθης, non assuetus. *Silius l. 11. v. 282.* Stupet inconsuetus opimæ Sidonius mensæ miles.

Inconsulte, adv. *pazzamente, senza consiglio*, Germ. *unbesonnen*, Gal. *sans y penser, a la volée*, Hisp. *sin mirar, sin consejo*, ἀβούλως, stulte, temere, abs re, nullo consilio. *Cic. 1. de nat. Deor.* Hæc, qui considerent, quam inconsulte, ac temere dicantur. *Cæs. l. 1. B. Civ. c. 45.* Incitati studio inconsultius processerant.

Inconsulto, adv. idem ac inconsulte. *Ulp. l. 1. de his quæ in testam.* &c. Inconsulto deleta, & inducta.

Inconsultum, i, n. temeritas. *Silius l. 8. v. 216.* arma senatus Ex inconsulto posuit Tirynthius heros. ¶ Videtur tamen esse adverb. ex adjectivo formatum.

Inconsultus, a, um, is, a quo consilium non est petitum, partic. a consulor. *Varro l. 1. de re rust.* Etenim inscio, atque inconsulto domino servi sæpe ex agro discedunt. ¶ Sæpe nomen est, & active sumitur pro imprudente, temerario, nullius consilii, *senza consiglio, imprudente*, Ger. *ungeslaget*, Gal. *mal conseillé*, Hisp. *el que es sin consejo*, ἄβουλος. *Cic. pro Dejot.* Homo inconsultus, & temerarius hæc non videbat. *Liv. l. 3. c. 21.* Turba inconsulta. ¶ Item pro eo, cui non datum est consilium. *Virg. Æn. 3. v. 452.* Inconsulti abeunt, sedemque odere Sybillæ. ¶ Superlat. *inconsultissimus* est apud *Salvian. l. 2. de avaris.* Comparat. *inconsultior* apud *Nazar. in paneg. Constant. c. 13.*

Inconsultus, us, m. sine consilio, seu consultatione, nomen defectivum, cujus solus abl. in usu est, ut *Inconsultu meo*, sine meo consilio, me inconsulto. *Plaut. Trin. 1. 2. 130.* Me absente, atque insciente, inconsultu meo ædes venales hasce inscribit literis.

Inconsummatĭo, onis, f. imperfectio, ut inconsummatio generationis, apud *Tertull. adverſ. Valentinian. c. 10.*

Inconsummātus, a, um, adject. non perfectus. *Ammian. l. 31. c. 42.* Ut erat inconsummatus & rudis. h. e. non plane peritus.

Inconsumptus, a, um, *non consumato*, Germ. *noc nicht verbrauchet*, Gal. *qui n'est point consumé*, Hisp. *no acabado*, non consumptus. *Ovid. 9. Met.* Inque manu thuris pars inconsumpta reperta est. Adde *l. 4. v. 17.*

Incontaminabĭlis, le, adject. qui contaminari non potest. *Tertull. lib. 4. adverſ. Marc. c. 9.*

Incontaminātus, *non contaminato, puro, sincero*, טהור, Ger. *unbeflecket*, Gal. *non contaminé, sans tache*, Hisp. *limpio, no suziado*, ἀμίαντος, impollutus, purus, syncerus. *Liv. l. 4. c. 2.* Ne quid synceri, ne quid incontaminati sit.

Incontemplabĭlis, le, adject. quem contueri, & contemplari non licet. *Tertull. de resurr. carn. c. 55.* Incontemplabilis claritas. Ita legit *Junius*.

Incontemptibĭlis, le, adject. non contemptibilis. *Tertul. Apolog. c. 45.* ubi alii leg. *intemptibilis* eodem sensu.

Incontentus, a, um, adject. non tensus, *non tirato, lento*. *Cic. l. 4. Fin. c. 27.* Ut in fidibus, si nulla earum ita contenta numeris sit, ut concentum servare possit, omnes æque incontentæ sint, &c.

Incontigŭus, a, um, adject. non contiguus, qui non tangitur. *Arnob. l. 7. post init.* Deus omni est incontiguus tactu.

Incontĭnens, tis, o. 3. quod continere non potest. *Plin. l. 8. c. 43.* Sed incontinens uterus urinam genitalem reddit. ¶ Item intemperans, qui se a libidine, gulave non continet. *incontinente*, Germ. *der sich nicht selbst halten kan*, Gal. *incontinent*, Hisp. *incontinente*, ἀκρατής. *Plaut. Asin. 5. 2.* Madidum, nihili, incontinentem, atque osorem uxoris suæ. ¶ Reperitur & cum genit. *Senec. l. 3. nat. quæst. c. 30.* Nihil est tam violentum, & incontinens sui.

Incontinenter, adv. *incontinentemente, intemperantemente*, Ger. *unzuchtiglich*, Gal. *incontinemment*, Hisp. *incontinentemente*, ἀκρατῶς, intemperanter, sine continentia. *Cic. 3. Off. c. 8.* Nihil tamen avare, nihil injuste, nihil libidinose, nihil incontinenter esse faciendum.

Incontinenti. V. Continens.

Incontinentĭa, æ, f. 1. *debolezza*, infirmitas, imbecillitas, ut Incontinentia urinæ, infirmitas musculi retentivi, cum urinam continere non possumus. *Plin. l. 28. c. 8.* Vesicam in vino potam contra urinæ incontinentiam. ¶ Incontinentia item sumitur pro intemperantia, immodestia, *incontinenza, immoderanza*, Ger. *unzucht*, Gal. *incontinence*, Hisp. *incontinencia*, ἀκρασία. *Cic. pro Cælio.* Is multa de incontinentia, intemperantiaque disseruit.

Incontradicibĭlis, le, adject. cui contradici non potest. *Tertul. l. 4. adverſ. Marc. c. 39.* Quid incontradicibilius confessione simplici?

Incontroversus, a, um, adject. qui in dubium vocari non potest. *Cic. l. 1. de Orat. c. 57.* Licet impune Oratori omnem hanc partem juris incontroversi ignorare. Ita legit Lambinus. Sed MSS. & antiqu. edit. *in controversiis*.

Inconvenĭens, entis, o. 3. *inconveniente, che non sta bene*, Germ. *das sich nicht reimend*, Gal. *inconvenient*, Hisp. *inconveniente*, ἀνάρμοστος, indecens. *Cassius ad Cic. l. 12. Fam. ep. 53.* Hæc novissima nostra facta non subita, nec inconvenientia, sed similia illis cogitationibus. *Sen. de Beata Vita, c. 12.* Desinant igitur inconvenientia inter se jungere.

Inconvertibĭlis, le, adject. qui converti, & immutari non potest. *Tertull. adverſ. Hermog. c. 12.*

Inconvolūtus, a, um, adject. convolutus, involutus. *Ammian. l. 29. c. 16.* post inconvolutos multiplices casus.

Incopiōsus, a, um, adject. non copiosus, ut solitudo incopiosa, apud *Tertull. de jejun. c. 5.*

Incoprĭo, as, avi, atum, a. 1. proprie significat stercore fœdare, a κόπρος, stercus: translate conviciis, & opprobriis impetere. *Commodian. Instruct. 19.* Incopriat cives hic detestabilis omnes.

Incŏquo, is, oxi, octum, a. 3. *cuocere dentro a qualche cosa*, ἐνέψω, intus coquo, in re aliqua coquo. *Virg. 4. Georg.* Hujus odorato radices incoque Baccho. ¶ Est item coquendo applicare, ut cum metallum aliquod inauratur, deargentatur, deplumbatur. Hinc vasa ænea stanno ad ignem illita incoctilia dicuntur. *Plin. l. 34. c. 17.* Deinde & argentum incoquere simili modo cœpere.

Incordĭo, as, a. 1. *metter nel cuore*, in cor immitto, apud vet. *Plaut. Cist. 1. 1. 131.* Et ut ut me erga est meritus, tamen incordies. Sunt tamen optimi cod. qui habent *mihi cordi est tamen*.

Incoronātus, a, um, adject. corona privatus. *Apul. l. 4. A. A.* Simulacra incoronata, & aræ viduæ frigido cinere fœdatæ.

Incorporabĭlis, le, adject. incorporalis. *Tertull. l. 3. adverſ. Marc. c. 17.*

Incorporālis, le, o. 3. *incorporale*, ἀσώματος, quod non habet corpus. *Sen. epist. 90.* Deinde a corporibus se ad incorporalia transtulit. *Quinct. l. 5. c. 10.* Jus, quod sit incorporale, apprehendi manu non posse.

Incorporalĭtas, atis, f. corporis carentia. *Macrob. l. 1. somn. Scip. c. 5. & 11.*

Incorporalĭter, adverb. sine corpore. *Claud. Mamer. l. 3. de statu anim. c. 14.* Memoria incorporaliter etiam corporalium reminiscitur.

Incorporatĭo, onis, f. corporatura, corporis constitutio, μετενσωμάτωσις. *Colum. l. 6. c. 2. de bobus domandis.* Custodiendum est, ne incorporatione, vel statura, vel viribus impar cum valentiore jungatur.

Incorporātus, a, um, adject. *incorporato, incarnato*. *Prudent. Cath. 12. v. 85.* Ducem salutis cælitus incorporatum gignere.

Incorporĕus, a, um, *senza corpo*, Ger. *das keinen leib hat*, Gal. *qui n'a point de corps*, Hisp. *que no tiene cuerpo*, ἀσώματος, corpore carens. *Macrob. l. 7. Sat. c. 15.* De incorporeis disputat. Gell. Macrobio antiquior *l. 5. c. 15.* testatur, fictam esse hanc vocem a quibusdam ad explicandam gra-

Sed aliqui derivant a κλυτός, *celebris*, quod a κλέω, *celebro*. Nam quod mediam syllabam brevem habet, id nihil obstat. Et in hac sententia *Cicero* videtur fuisse, qui *in Orat. c.* 48. ita scripsit: Quid vero hoc elegantius, quod non fit natura, sed quodam instituto? inclytus dicimus brevi prima litera, insanus producta, inhumanus brevi, infelix longa, &c. In antiquis libris & *inclytus*, & *inclitus*, & *inclutus* legas, uti *lacryma*, *lacrima*, *lacruma*. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Inclyta justitia, religioque ea tempestate Numæ Pompilii erat. ¶ *Cato* apud *Gel. l.* 3. *c.* 7. Claritudo inclutissima.

Incoactus, a, um, *non isforzato*, *voluntario*, ἑκούσιος, voluntarius. *Valer. l.* 4. *c.* 7. Incoactam voluntatem esse in amicitiis contrahendis. Adde *Senec. epist.* 66.

Incoctilia, n. 3. *vasi di metallo stagnati*, Ger. *uberzygen in vuur*, *mit silber*, *bley*, *zien*, Gal. *vaisseaux*, *etamez*, Hisp. *vasos astanados*, vasa ænea, quibus plumbum incoctum est, ne quid ex ære ingrati saporis accedat. *Plin. l.* 34. *c.* 17. Album plumbum incoquitur æris operibus, Galliarum invento, ita ut vix discerni queat ab argento, eaque incoctilia vocant.

Incoctio, onis, f. actus coquendi. *Cal. Aurel. Tard.* 4. 5. Incoctio aquosi liquoris.

Incoctus, a, um, ἐνεψημένος, in aliquo coctus, partic. ab incoquor. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Candorem autem ei pro creta lactis incocti mistura confert. *Hor. Epod.* 7. Cruor incoctus herbis. *Sil. l.* 15. *v.* 684. Incocta cerastis spicula. *h. e.* cerastarum veneno tincta. ¶ Item valde coctus. *Sil. l.* 17. *v.* 633. incocti corpora Mauri. *h. e.* nimio Sole adusti. Hinc incoctæ mulieres, apud *Festum*, dicuntur, quæ plus æquo calamistris utuntur. ¶ Significat etiam non coctus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 53. Incoctum non expromit, bene coctum dabit. *Gel. l.* 10. *c.* 15. Incocta caro. ¶ Pectus incoctum honesto, h. e. imbutum, apud *Pers. sat.* 2. *v.* 74.

Incœnatus, *chi non ha cenato*, ἄδειπνος, non cœnatus, partic. ab *in*, & *cœnatus*. *Cat. de R. R.* Bibat aquam mulsam, cubet incœnatus.

Incœnis, ne, o. 3. *senza cena*, ἄδειπνος, sine cœna, qui non cœnavit. *Plaut. Cas.* 4. 1. 18. Illæ autem senem incœnem extrudere cupiunt ex ædibus.

Incœno, as, n. 1. idem ac cœno. *Suet. in Tib. c.* 39. Incœnante eo, complura, & ingentia saxa fortuito superne delapsa sunt.

Incœpto, V. Incepto.

Incogitabilis, le, qui non solet cogitare, cum quid rerum gerit, *sconsiderato*, ἀλόγιστος. *Plaut. Mil.* 2. 6. 63. Nunc demum scio, me fuisse excordem, cæcum, incogitabilem.

Incogitandus, a, um, adject. *da non pensarsi*, non cogitandus, ut incogitandus mœror. *Plaut. Stich.* 1. 1. 48.

Incogitans, tis, o. *sconsiderato*, Ger. *unbedachtig*, Gal. *etourdy*, *inconsidere*, Hisp. *descuydado*, ἀλόγιστος, non cogitans, temerarius, inconsideratus. *Ter. Phor.* 1. 3. 3. Quod nisi tuniem incogitans, ita eum expectarem, ut par fuit.

Incogitantia, æ, f. 1. *inavvertenza*, inconsideratio. *Plaut. Merc. prol. v.* 27. Incogitantia, excors impudentia.

Incogitatus, a, um, *non pensato*, non cogitatus, partic. ab *in*, & *cogitor*. *Sen. ep.* 58. Alacritas incogitata, & injusta. ¶ Sumitur etiam active pro non cogitante, *inconsiderato*. *Plaut. Bac.* 4. 3. 1. Petulans, protervo, iracundo animo, indomito, incogitato, sine modo, & modestia sum.

Incogito, as, avi, atum, a. 1. idem quod cogito, vel valde cogito. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 122. Non fraudem socio, puerove incogitat ullam.

Incognitus, a, um, *incognito*, לא ידוע, *unbekande*, Gal. *inconnu*, Hisp. *incognito*, *disfracado*, ἄγνωστος, non cognitus, *Cic. pro Cæc.* Dum incognita re judicare voluisset.

Incognosco, is, ovi, itum, a. 3. idem quod cognosco. *Apul. l.* 4. *Florid.* Propius accessit, ut penitus incognosceret.

Incohibesco, is, n. 3. nullo modo cohibeo, impotens sum ad cohibendum. *Lucret. l.* 3. *v.* 445. Aere qui credas posse hanc cohiberier ullo, Corpore qui nostro rarus magis incohibescit? Alii aliter legunt, sed fortasse non defendent Lucretium a vitio battologiæ, nisi ita legant, quemadmodum est in emendatissima Pii editione, in Aldina, & aliis.

Incohibilis, le, adject. qui cohiberi non potest. *Ammian. l.* 24. *c.* 1. Incohibili cursu evasit. V. sequentem dictionem.

Incoibilis, le, o. 3. quod coire, & conjungi non potest. *Gel. l.* 5. *c.* 3. Eo genere oneris tam impedito, ac tam incoibili. Alii legunt incohibili.

Incola, æ, com. 1. *abitatore*, תושב, Ger. *inwohner*, Gal. *habitant*, Hisp. *incola*, *morador*, ἔνοικος, οἰκητής, qui in aliena urbe, vel regione habitat quasi civis, aut municeps, sed sine jure civitatis, aut municipii, ab *incolo*. Pomponii JCti definitione incola est, qui in aliqua regione domicilium conduxit, quem Græci πάροικον appellant. Nec tantum qui in oppido morantur, incolæ sunt, sed etiam qui in alicujus oppidi finibus ita agrum habent, ut intra eum se quasi in aliquam sedem recipiant. *Cic.* 1. *Off.* Peregrini, & incolæ officium est nihil præter negotium suum agere. *Phædrus l.* 1. *fab.* 7. *de ranis*, Quædam tum stagni incola. ¶ *Plin. l.* 12. *c.* 3. *de arboribus*. Quæ in incolarum numero esse cœperunt, dicentur inter frugiferas. *h. e.* quæ ex aliis regionibus advectæ apud nos feruntur. *Id. l.* 3. *de fluminibus*. Addunt, Ticinum, Mincium, Ollium omnes Padi incolas. *h. e.* in Padum influentes.

Incolatus, us, m. habitatio in aliena patria, seu tempus, quo quis in aliquo loco habitat, ita ut inde discessurus sit. Inscript. vetus circa Hadriani tempora apud *Cellar. in curis poster.* Omnia per oppida incolatum evitant. Adde *Modestin. l.* 34. *ff. ad municipal.*

Incolo, lis, olui, cultum, a. 3. *abitare*, ישב, Ger. *einwohnen*, Gal. *habiter*, Hisp. *morar*, *habitar*, ἐνοικέω, inhabito. *Cic.* 1. *Tusc.* Ubi sunt ergo ii, quos miseros dicis, aut quem locum incolunt? *Id. de Div.* Loca, quæ a quibusque incoluntur. *Plaut. Rud.* 4. 2. 1. Neptuno, qui salsis locis incolit. ¶ Incolere vitam, pro agere. *Ter. Heaut.* 1. 1.

Incolorate, adv. *Leg.* 18. *ff. de Minorib.* Incolorate restitui desiderans. h. e. nullo colore, seu causa allegata.

Incolumis, me, o. 3. *sano*, *e salvo*, שלום, Ger. *gesund*, *frisch*, Gal. *saino*, *& sauf*, Hisp. *sano*, *prezio*, ἀβλαβής, ἀσινής, ὑγιής, sanus, integer. Nam præpos. *in* hic auget. Usurpatur & de corporis habitudine, & de status felicitate, & de personis, & de rebus. *Cic. pro Rosc.* Quibus incolumibus & domi dignitas, & foris auctoritas retineretur. *Id. pro Plan.* Qui ne equestrem quidem splendorem a calamitate judicii incolumem retinere potuit. ¶ Ædes incolumes, pro integris, & non ruinosis, apud *Ulp. l. qui bona fide*, §. *cum inter*, *ff. de dam. infec.* ¶ *Horat. l.* 3. *od.* 24. Virtutem incolumem odimus. h. e. virtutem eorum, qui vivi, & incolumes sunt. ¶ Comparativum *incolumior* affert *Gel. l.* 17. *c.* 2. *ex Q. Claud. Annal.*

Incolumitas, atis, f. 3. *sanità*, *salute*, שלום, Ger. *gesundheit*, Gal. *entiere santé*, Hisp. *sanidad entera*, ὑγίεια, est, ut *Cic.* inquit, salutis tuta, atque integra conservatio. *Id.* 5. *Fin.* In quibus numerant incolumitatem, conservationemque omnium partium. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 28. Incolumitatem deditis pollicebatur.

Incomes, omitis, o. *senza compagnia*, sine comite. *Fest.*

Incomis, e, adject. non comis, rusticus, incivilis. *Macrob. l.* 1. *Satur. c.* 7. *a med.* Incomis, & tenebrosa vita.

Incomitatus, a, um, *scompagnato*, ἀκόλουθος, non comitatus, comitibus destitutus, partic. pass. ab *in*, & *comitor*. *Cic.* 1. *de Or. c.* 55. Cujus artem cum indotatam esse, atque incomitatam videres.

Incomitio, as, n. 1. est conviciari, vel tale commissum facere, propter quod necesse sit in comitium, hoc est, in conventum venire, a comitiis. *Fest.* Alii interpretantur accusare. *Plaut. Curc.* 3. 1. 31. Adolescens ob Rempub. hoc intus mihi quod insigne habeo, quæso, ne me incomities.

Incommeabilis, le, adject. *che non si può passare*, non commeabilis. *Ammian. l.* 16. *c.* 20. Via clivosa, & incommeabilis.

Incommendatus, a, um, adject. *non raccomandato*, non commendatus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 34. Nil illis (ventis) vetitum, incommendataque tellus Omnis, & omne fretum.

Incommiscibilis, le, adject. qui misceri non potest. *Tert. de Anim. c.* 12. Simplex, & incommiscibilis animus.

Incommodatio, f. 3. *incommodità*, incommoditas. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 17. Atque in ista incommodatione alienati illius animi, & offensi illud inest tamen commodi. Ita referunt cum *Nizolio* plerique Lexicographi: at libri habent *incommoditate*.

Incommode, adv. *con incommodo*, *scomodamente*, *disconciamente*, Ger. *unfüglich*, Gal. *incommodement*, Hisp. *incomodamente*, ἀκαίρως, moleste, intempestive. *Cic. Att.* Posse pro re nata te non incommode ad me in Albanum venire. ¶ Comp. incommodius, sup. incommodissime. *Cic. de Amic. c.* 4. Quamobrem cum illo quidem actum optime est, mecum autem incommodius. *Id. Att. l.* 5. *ep.* 9. Incommodissime navigare.

Incommodesticus, vox a parasito efficta apud *Plaut. Capt.* 1. 1. 19. h. e. incommodus. Alii leg. *incommodesticus*, vel *incomedesticus*, ab edendo.

Incommoditas, atis, f. *incommodità*, *danno*, נזק, Ger. *ungfug*, Gal. *incommodité*, Hisp. *incomodidad*, βλάβη, damnum, molestia. *Liv. l.* 10. Romæ tum desiderio viri, tum incommoditate temporis tristis nuntius fuit. *Macrob. l.* 2. Morborum incommoditatibus frangi. V. Incommodatio.

Incommodo, as, n. 1. *incommodare*, *nuocere*, הזיק, Ger. *schaden thun*, Gal. *incommoder*, Hisp. *incomodar*, βλάπτω, noceo, obsum, damnum infero. *Cic. pro Quinct.* Ut cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint. *Ter. And.* 1. 1. 124. Magis id adeo, mihi ut incommodet, quam ut obsequatur gnato.

Incommodum, di, n. 2. *incommodità*, *danno*, נזק, Ger. *schaden*, Gal. *incommodité*, Hisp. *incommodo*, βλάβη, damnum, detrimentum. *Cic.* 11. *Fam.* Quam quidem ego a Repub. meis privatis, & domesticis incommodis libentissime redemissem. *Id.* 1. *Off. c.* 7. Incommodo affici. Dicimus autem afferre, importare, capere, dare incommodum &c. *Cic.* sæpe, & alii.

Incommodus, a, um, *incommodo*, *molesto*, *dannoso*, Ger. *ungelegen*, Gal. *incommode*, Hisp. *incomodo*, βλαβερός, quod damnum affert, vel molestum est. *Cic.* 5. *Ver.* Quæ aratori non modo incommoda non est, sed etiam grata. *Plaut. Asin.* 1. 1. 46. Uxor incommoda, & importuna. *Cic. pro Cluent.* Rebus incommodis aliquem sublevare. *Ter. Hec.* 3. 4. iter incommodum. *Ampelius de* 12. *signis*: Carcinus incommodiorem faciebat Herculem.

Incommunis, e, adject. 3. non communis. *Tert. de Pal. c.* 3. *ad fin.* Quarum pars gentilitus inhabitantur, cæteræ incommunes.

Incommutabilis, e, *immutabile*. *Var. l.* 8. *L. L.* Omnia verbi principia incommutabilia viderentur.

Incomparabilis, le, o. 3. *incomparabile*, ἀσύγκριτος, cui nihil potest comparari. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Illa fuit vera, & incomparabilis invicti animi sublimitas. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. Incomparabilis magister.

Incomparabiliter, *incomparabilmente*, *senza paragone*, ἀσυγκρίτως, sine comparatione. *Augustin. l.* 21. *de Civ. Dei*, *c.* 9. *a med.* Incomparabiliter plura.

Incompassibilis, le, adject. qui simul pati non potest. *Tert. adv. Prax. c.* 29.

Incompertus, a, um, *non trovato*, *incognito*, ἀγνώριστος, incognitus, & de quo nullam certitudinem habemus. *Plin. l.* 34. *c.* 13. Origo, atque natura ejus incomperta est mihi. *Liv. l.* 4. *c.* 23. Cætera vetustate incomperta.

Incompletus, a, um, adject. *non compito*, *imperfetto*. *Jul. Firmic. l.* 5. *c.* 2. Et qui semper imperfecta, incompletaque sua consilia derelinquant.

Incomposite, adv. *senza ordine*, ἀτάκτως, inordinate, ineleganter. *Liv. l.* 25. *c.* 37. Et in hostem negligenter, & incomposite venientem incurrunt.

Incompositus, a, um, *non ornato*, *non elegante*, *rozzo*, Ger. *unordentlich*, Gal. *mal agencé*, *sans ordre*, Hisp. *incompuesto*, ἀκαλλώπιστος, incomptus, inornatus, inelegans. *Liv. l.* 4. Tempanii oratio incomposita fuisse dicitur. *Id. l.* 5. *c.* 28. Agmen incompositum.

Incomprehensibilis, le, o. 3. *incomprensibile*, Germ. *unbegreifflich*, Gal. *incompréhensible*, Hisp. *incomprensible*, ἀπερίληπτος, quod comprehendi non potest. *Plin. in Epist.* Ut est in disputando incomprehensibilis. *Col. in proœm. l.* 10. Incomprehensibilis arenæ parvitas.

Incomprehensus, a, um, *non compreso*, ἀκατάληπτος, non comprehensus. *Cic. in Acad. l.* 4. *c.* 30. Quæ nos incomprehensa, & non percepta dicimus.

Incomptus, vel incomtus, a, um, *non ornato*, *non acconcio*, *rozzo*, ἀκόσμητος, inornatus. *Cic. in Orat. c.* 23. Si hæc subtilis oratio etiam incompta delectat. *Suet. Aug. c.* 69. Incomptiore capillo.

Inconcessibilis, le adject. qui concedi non potest. *Tertul. de pudic. c.* 9.

Inconcessus, a, um, *non concesso*, *illecito*, ἀσυγχώρητος, non concessus, negatus, prohibitus, illicitus. *Virg.* 1. *Æn.* Pergama cum peteret, inconcessosque hymenæos. Adde *Quintil. l.* 10. *c.* 2.

Inconciliate, adv. *inconsideratamente*, ἀπερισκέπτως, sine deliberatione, inconsulte, perperam, a concilium. *Plaut. Most.* Ne inconciliate quid nos porro postulet. Sed Vossius legit, *Ne inconciliare quid nos porro postules*. V. Inconcilio.

Inconcilio, as, a. 1. *inimicare*, est inimicum facere, irritare. *Plaut. Most.* 3. 1. 84. Ne inconciliare quid nos porro postules. hoc est, cum pater tibi sit pretium soluturus, non est, quod importune adeo fœnus urgeas, nosque non optime erga te animatos, magis etiam malevolentes reddas. *Id. Trin.* 1. 2. 98. Inconciliasti eum, qui mandatu'st tibi? h. e. abalienasti me? vel ut explicat *Fest.* in voce *Inconciliare*, decepisti ne eum, qui tibi mandatus est? ¶ *Sidon. l.* 3. *ep.* 9. videtur usurpasse hoc verbum pro *accuso*.

Inconcinnitas, f. 3. ruditas, inelegantia. *Suet. in Aug. c.* 86. Vitatis sententiarum ineptiis, & inconcinnitate verborum.

Inconcinniter, adv. *rozzamente*, ἀναρμόστως, inornate, incompte impolite. *Gell. l.* 10. *c.* 17. Vertitque in eam rem, quam tum agebat, non inconcinniter.

Inconcinnus, a, um, *mal composto*, *sconcio*, *rozzo*, Ger. *ungerrimbt*, Gal. *mal façonné*, *qui n'a point de grace*, Hisp. *desataviado*, ἀνάρμοστος, inelegans, inornatus, incompositus. *Cic.* 2. *de Or. c.* 4. Aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est.

Inconcitus, a, um, adject. non concitus, non concitatus. *Ammian. l.* 24. *c.* 23. Leni & inconcito gradu.

Inconcretus, a, um, non concretus. *Nazar. in paneg. Constantin. c.* 14. Caligantem aciem simplex, & inconcreta substantia naturæ tenuis eludit.

Inconcusse, *fermamente*, constanter, firmiter. *Augustin. l.* 1. *Retract. c.* 21. Hoc sane inconcusse retinendam esse, non dubito.

Inconcussus, a, um, *che non si commuove*, Ger. *unbewegt*, Gal. *inebranlable*,

table, Hisp. *inmobil*, *que no se puede mover*, ἀκίνητος, quod non concutitur. *Stat. 5. Syl. 1. v. 142.* Florebant hilares, inconcussique Penates. *Senec. ep. 67. ad fin.* Inconcussum otium.

Incondite, adv. *disordinatamente*, Ger. *ungeschicklich*, Gall. *sans ordre*, *sans mesure*, Hisp. *sin orden*, *y concierto*, ἀτάκτως, incomposite, inordinate. *Cic. 3. Off.* Dicam, ut potero, incondite fortasse, sed tamen ut res possit intelligi.

Inconditus, a, um, *disordinato*, *mal composto*, Ger. *fin unsfschicks*, Gal. *mal composé*, *mal bâty*, *sans ordre*, Hisp. *sin orden*, *mal compuesto*, ἀσύντακτος, inordinatus, incompositus, ex *in*, & *conditus*. *Liv. l. 4. c. 20.* In eum milites carmina incondita, æquantes cum Romulo, canere. *Id. l. 22.* Incondita turba hominum. ¶ Item pro insepulto. *Lucan. l. 6. v. 101.* Incondita corpora. ¶ Item pro non condito, non reposito. *Colum. l. 3. c. 2.* Inconditum fructum mercantibus vendere.

Inconfectus, a, um, adject. non confectus, non consumptus. *Cels. l. 4. c. 19.* Intestinorum lævitas, qua continere nihil possunt, & quidquid assumptum, inconfectum protinus reddunt. Ita meliores libri: al. leg. *imperfectum*.

Inconfessus, non confessus. *Ovid. 2. Met. v. 557.* Servandum dederat, sed enim inconfessa, quid esset.

Inconfusus, a, um, adject. non confusus. *Senec. l. 3. qu. nat. proœm.* Vir bonus officia sua exsequitur intrepidus, inconfususque.

Incongelabilis, le, o. 3. *che non si può congelare*, ἀπερίψυκτος, quod non potest congelari. *Gel. l. 17. c. 8.* Mare omne incongelabile sit. Alii leg. *ingelabile*.

Incongressibilis, le, adject. quem alloqui non possumus, cum quo congredi non licet. *Tertul. l. 2. adver. Marc. c. 27.*

Incongrue, adv. incongruenter. *Macrob. l. 5. Satur. c. 13.* Dicere incongrue.

Incongruens, tis, o. 3. *disconvenevole*, Germ. *ungereimet*, Gal. *qui ne convient pas*, Hisp. *no conveniente*, ἀνάρμοστος, quod non congruit rei, de qua agitur. *Plin. in Epist. 9. l. 4.* Illam alteram dissolutam, atque etiam incongruentem vocant.

Incongruenter, adver. inconvenienter. *Tertull. de Baptism. cap. penult.* Nec incongruenter quis ad figuram interpretabitur.

Incongruentia, æ, f. inconvenientia. *Tertull. de Anim. c. 6.* Incongruentia definitionis.

Incongruus, a, um, adject. incongruens. *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 12.* Quam incongruo ambitu amplectar. Al. leg. quam angusto. *Apul. l. 3. dogm. Plat.* Incongruæ inter se propositiones.

Inconnexus, a, um, adject. non connexus. *Auson. Idyll. 12. ad Paulin.* Cura exigua est, & fastiditur, inconnexa, & implicatur.

Inconnivens, o. 3. *che non muove le palpebre degli occhi*, ἀσκαρδάμυκτος, quod palpebras non movet, particip. a conniveo. *Gel. l. 2. c. 1.* A summo lucis ortu ad Solem alterum orientem inconnivens. ¶ Translate *Ammian. l. 29. c. 16.* Inconnivens justitiæ oculus. V. *Conniveo*.

Inconnivus, a, um, idem ac inconnivens, ut Inconnivi oculi, inconnivæ vigiliæ, apud *Apul. l. 2. & 6. A. A.*

Inconscius, a, um, *non consapevole*, ὁ ἀσυνειδώς, non conscius. *Liv. l. 21. c. 12.* Alcon inconsciis Saguntinis cum ad Annibalem noctu transilisset. Meliores tamen libri hab. *insciis*.

Inconscriptus, a, um, adject. non conscriptus, *non scritto*. *Servii est ad Eclog. Virg. 2. v. 3.*

Inconsentaneus, a, um, adject. non consentaneus. *Mart. Capell. l. 5. post init.* Nihil magis inconsentaneum, atque indecens.

Inconsequens, entis, adject. qui non consequitur. *Ascon. in proœm. Act. in Verr.* Inconsequens locutio. ¶ Hujus decomposito *perinconsequens* usus est *Gell. l. 14. c. 1.* V. suo loco.

Inconsequentia, æ, f. 1. ἀνακόλουθον, vitium orationis, cum aut res, aut verba prætermittuntur, quæ ad superiora subsequi deberent. *Quinct. l. 8. c. 6.* Quæ est inconsequentia rerum fœdissima.

Inconsiderans, antis, o. idem ac inconsideratus. *Cic. 2. de Div. c. 27.* Non ita leves, atque inconsiderantes sumus. Al. leg. *inconsiderati*. *Tertull. l. 2. advers. Marc. ad fin.* Inconsiderantissime Marcion.

Inconsiderantia, æ, f. *inavvertenza*, Ger. *unbedachtigkeit*, Gal. *inconsideration*, Hisp. *inconsideracion*, ἀπροσεξία, inconsulta ratio. *Sueton. in Claud. c. 39.* In eo mirati sunt homines & oblivionem, & inconsiderantiam. Gilanii liber habet *inconsiderationem*. Quidam etiam Ciceroni tribuunt, *l. 3. Q. Fr. ep. ult.* Verum MSS. omnes, & codices antiqui habent *considerantiam*.

Inconsiderate, adv. *sconsideratamente*, Ger. *unbedechtiglich*, Gal. *inconsiderement*, Hisp. *inconsideratamente*, ἀσκέπτως, inconsulte, temere. *Cic. in Off. l. 1. c. 29.* Temere, & fortuito, inconsiderate, negligenterque. *Valer. Max. l. 2. c. 5.* Inconsideratius præliari.

Inconsideratio, onis, f. 3. idem ac inconsiderantia. V. Inconsiderantia.

Inconsideratus, a, um, qui non considerat, *sconsiderato*, *che non considera*, *trascurato*, Ger. *der nicht bedencke*, Gal. *inconsideré*, Hisp. *inconsiderado*, ἀπερίσκεπτος. *Cic. pro Quinct. c. 25.* O rem incredibilem! o cupiditatem inconsideratam! *Id. de Arusp. resp. c. 26.* Plenus inconsideratissimæ temeritatis. *Nepos in Conon. c. 6.* Inconsideratior in secunda, quam in adversa fortuna.

Inconsitus, a, um, *non coltivato*, incultus. *Varr. l. 4. de L. L.*

Inconsolabilis, le, o. 3. *inconsolabile*, *che non riceve consolazione*, Ger. *nicht zu troesten*, Gal. *inconsolable*, Hisp. *que no se puede consolar*, ἀπαραμύθητος, cujus dolori consolatio nulla mederi potest. *Ovid. 5. Met. v. 426.* Inconsolabile vulnus mente gerit tacita.

Inconspectus, a, um, adject. inconsideratus. *Gel. l. 17. c. 21.* Ne in sermonibus inconspectum aliquid temere diceremus.

Inconspicuus, a, um, adject. non conspicuus, incelebris. *Flor. l. 4. c. 2. a med.* Non inconspicua tamen morte.

Inconspretus, a, um, adject. non spretus, non improbatus. *Festus.*

Inconstans, tis, o. *incostante*, *instabile*, קל, Ger. *unbestendig*, Gal. *inconstant*, Hisp. *incostante*, ἀστατος, qui sibi non constat, levis, mobilis, volubilis. *Cic. Planco, l. 10. Fam.* Cum is frigidas sane, & inconstantes recitasset litteras Lepidi. *Id. de Div.* Si ea quoque divina sunt, quid inconstantius Deo? *Senec. epist. 99.* Populo nos damus inconstantissimo. *Gell. l. 13. c. ult.* Vultu inconstantissimo, & mæstissimo.

Inconstanter, adv. *incostantemente*, Ger. *leichtfertig*, Gall. *inconstamment*, Hisp. *inconstantemente*, ἀστάτως, leviter, nullaque constantia. *Cic. 4. Tusc.* Si aut ambigue, aut inconstanter, aut incredibiliter dicta sunt. *Id. de Fin.* Hæc dicuntur inconstantissime.

Inconstantia, f. 1. *incostanza*, *instabilità*, קלות, Ger. *unbestendigkeit*, Gal. *inconstance*, Hisp. *inconstancia*, ἀστασία, levitas, mutabilitas, mobilitas. *Cic. Att. l. 10.* Nemo doctus unquam mutationem consilii inconstantiam dixit esse.

Inconsuetus, a, um, *non consueto*, *insolito*, ἀήθης, non assuetus. *Silius l. 11. v. 282.* Stupet inconsuetus opimæ Sidonius mensæ miles.

Inconsulte, adv. *pazzamente*, *senza consiglio*, Germ. *unbesonnen*, Gal. *sans y penser*, *a la volee*, Hisp. *sin mirar*, *sin consejo*, ἀβούλως, stulte, temere, abs re, nullo consilio. *Cic. 1. de nat. Deor.* Hæc, qui consideret, quam inconsulte, ac temere dicantur. *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 45.* Incitati studio inconsultius processerant.

Inconsulto, adv. idem ac inconsulte. *Ulp. l. 1. de his quæ in testam. &c.* Inconsulto deleta, & inducta.

Inconsultum, i, n. temeritas. *Silius l. 8. v. 216.* arma senatus Ex inconsulto posuit Tirynthius heros. ¶ Videtur tamen esse adverb. ex adjectivo formatum.

Inconsultus, a, um, is, a quo consilium non est petitum, partic. a consulor. *Varro l. 1. de re rust.* Etenim inscio, atque inconsulto domino servi sæpe ex agro discedunt. ¶ Sæpe nomen est, & active sumitur pro imprudente, temerario, nullius consilii, *senza consiglio*, *imprudente*, Ger. *ungefraget*, Gal. *mal conseillé*, Hisp. *el que es sin consejo*, ἄβουλος. *Cic. pro Dejot.* Homo inconsultus, & temerarius hæc non videbat. *Liv. l. 3. c. 21.* Turba inconsulta. ¶ Item pro eo, cui non datum est consilium. *Virg. Æn. 3. v. 452.* Inconsulti abeunt, sedemque odere Sybillæ. ¶ Superlat. *inconsultissimus* est apud *Salvian. l. 2. de avarit.* Comparat. *inconsultior* apud *Nazar. in paneg. Constant. c. 13.*

Inconsultus, us, m. sine consilio, seu consultatione, nomen defectivum, cujus solus abl. in usu est, ut *Inconsultu meo*, sine meo consilio, me inconsulto. *Plaut. Trin. 1. 2. 130.* Me absente, atque insciente, inconsultu meo ædes venales hasce inscribit literis.

Inconsummatio, onis, f. imperfectio, ut inconsummatio generationis, apud *Tertull. advers. Valentinian. c. 10.*

Inconsummatus, a, um, adject. non perfectus. *Ammian. l. 31. c. 42.* Ut erat inconsummatus & rudis. h. e. non plane peritus.

Inconsumptus, a, um, *non consumato*, Germ. *noc nicht verbraucht*, Gal. *qui n'est point consumé*, Hisp. *no acabado*, non consumptus. *Ovid. 7. Met.* Inque manu thuris pars inconsumpta reperta est. Adde *l. 4. v. 17.*

Incontaminabilis, le, adject. qui contaminari non potest. *Tertull. lib. 4. advers. Marc. c. 9.*

Incontaminatus, *non contaminato*, *puro*, *sincero*, טהור, Ger. *unbeflecket*, Gal. *non contaminé*, *sans tache*, Hisp. *limpio*, *no ensuziado*, ἀμίαντος, impollutus, purus, syncerus. *Liv. l. 4. c. 2.* Ne quid synceri, ne quid incontaminati sit.

Incontemplabilis, le, adject. quem contueri, & contemplari non licet. *Tertull. de resurr. carn. c. 55.* Incontemplabilis claritas. Ita legit *Junius*.

Incontemptibilis, le, adject. non contemptibilis. *Tertul. Apolog. c. 45.* ubi alii leg. *intemptibilis* eodem sensu.

Incontentus, a, um, adject. non tensus, *non tirato*, *lento*. *Cic. l. 4. Fin. c. 27.* Ut in fidibus, si nulla earum ita contenta numeris sit, ut concentum servare possit, omnes æque incontentæ sint, &c.

Incontiguus, a, um, adject. non contiguus, qui non tangitur. *Arnob. l. 7. post init.* Deus omni est incontiguus tactu.

Incontinens, tis, o. 3. quod continere non potest. *Plin. l. 8. c. 43.* Sed incontinens uterus urinam genitalem reddit. ¶ Item intemperans, qui se a libidine, gulave non continet. *incontinente*, Germ. *der sich nicht selbst halten kan*, Gal. *incontinent*, Hisp. *incontinente*, ἀκρατής. *Plaut. Asin. 5. 2.* Madidum, nihili, incontinentem, atque osorem uxoris suæ. ¶ Reperitur & cum genit. *Senec. l. 3. nat. quæst. c. 30.* Nihil est tam violentum, & incontinens sui.

Incontinenter, adv. *incontinentemente*, *intemperantemente*, Ger. *unzuchtiglich*, Gal. *incontinement*, Hisp. *incontinentemente*, ἀκρατῶς, intemperanter, sine continentia. *Cic. 3. Off. c. 8.* Nihil tamen avare, nihil injuste, nihil libidinose, nihil incontinenter esse faciendum.

Incontinenti. V. Continens.

Incontinentia, æ, f. 1. *debolezza*, infirmitas, imbecillitas, ut Incontinentia urinæ, infirmitas musculi retentivi, cum urinam continere non possumus. *Plin. l. 28. c. 8.* Vesicam in vino potam contra urinæ incontinentiam. ¶ Incontinentia item sumitur pro intemperantia, immodestia, *incontinenza*, *immoderanza*, Ger. *unzucht*, Gal. *incontinence*, Hisp. *incontinencia*, ἀκρασία. *Cic. pro Cælio.* Is multa de incontinentia, intemperantiaque disseruit.

Incontradicibilis, le, adject. cui contradici non potest. *Tertull. l. 4. advers. Marc. c. 39.* Quid incontradicibilius confessione simplici?

Incontroversus, a, um, adject. qui in dubium vocari non potest. *Cic. l. 1. de Orat. c. 57.* Licet impune Oratori omnem hanc partem juris incontroversi ignorare. Ita legit Lambinus. Sed MSS. & antiqu. edit. *in controversiis*.

Inconveniens, entis, o. 3. *inconveniente*, *che non sta bene*, Germ. *das sich nicht reimend*, Gal. *inconvenient*, Hisp. *inconveniente*, ἀσύμφορος, indecens. *Cassius ad Cic. l. 12. Fam. ep. 13.* Hæc novissima nostra facta non subita, nec inconvenientia, sed similia illis cogitationibus. *Sen. de Beata Vita, c. 12.* Desinant igitur inconvenientia inter se jungere.

Inconvertibilis, le, adject. qui converti, & immutari non potest. *Tertull. advers. Hermog. c. 12.*

Inconvolutus, a, um, adject. convolutus, involutus. *Ammian. l. 29. c. 16.* post inconvolutos multiplices casus.

Incopiosus, a, um, adject. non copiosus, ut solitudo incopiosa, apud *Tertull. de jejun. c. 5.*

Incoprio, as, avi, atum, a. 1. proprie significat stercore fœdare, a κόπρος, stercus: translate conviciis, & opprobriis impetere. *Commodian. Instruct. 19.* Incopriat cives hic detestabilis omnes.

Incoquo, is, oxi, octum, a. 3. *cuocere dentro a qualche cosa*, ἐνέψω, intus coquo, in re aliqua coquo. *Virg. 4. Georg.* Hujus odorato radices incoque Baccho. ¶ Est item coquendo applicare, ut cum metallum aliquod inauratur, deargentatur, deplumbatur. Hinc vasa ænea stanno ad ignem illita incoctilia dicuntur. *Plin. l. 34. c. 17.* Deinde & argentum incoquere simili modo cœpere.

Incordio, as, a. 1. *metter nel cuore*, in cor immitto, apud vet. *Plaut. Cist. 1. 1. 101.* Et ut ut me erga est meritus, tamen incordies. Sunt tamen optimi cod. qui habent *mihi cordi est tamen*.

Incoronatus, a, um, adject. corona privatus. *Apul. l. 4. A. A.* Simulacra incoronata, & aræ viduæ frigido cinere fœdatæ.

Incorporabilis, le, adject. incorporalis. *Tertull. l. 5. advers. Marc. c. 17.*

Incorporalis, le, o. 3. *incorporale*, ἀσώματος, quod non habet corpus. *Sen. epist. 90.* Deinde a corporibus se ad incorporalia transtulit. *Quinct. l. 5. c. 10.* Jus, quod sit incorporale, apprehendi manu non posse.

Incorporalitas, atis, f. corporis carentia. *Macrob. l. 1. somn. Scip. c. 5. & 11.*

Incorporaliter, adverb. sine corpore. *Claud. Mamer. l. 3. de statu anim. c. 14.* Memoria incorporaliter etiam corporalium reminiscitur.

Incorporatio, onis, f. corporatura, corporis constitutio, μετενσωμάτωσις. *Colum. l. 6. c. 2.* de bobus domandis. Custodiendum est, ne incorporatione, vel statura, vel viribus impar cum valentiore jungatur.

Incorporatus, a, um, adject. *incorporato*, *incarnato*. *Prudent. Cath. 12. v. 80.* Ducem salutis cælitus incorporatum gignere.

Incorporeus, a, um, *senza corpo*, Ger. *das keinen leib hat*, Gal. *qui n'a point de corps*, Hisp. *que no tiene cuerpo*, ἀσώματος, corpore carens. *Macrob. l. 7. Sat. c. 15.* De incorporeis disputat. Gell. Macrobio antiquior *l. 5. c. 15.* testatur, fictam esse hanc vocem a quibusdam ad explicandam

græcam ἀσώματον. Quare prudenter dubitari potest, an ea usus fuerit Cicero, cujus hæc verba afferuntur ex l. 3. Fin. c. 14. Omnis ista rerum incorporearum æstimatio, &c. Alii enim legunt in corpore sitarum: alii corporearum &c.

Incorpŏro, as, a. 1. incorporare, ἐνσωματίζω, unio, conjungo in uno corpore. Solin. c. 25. al. 22. Variæ animalium effigies incorporantur.

Incorrectus, a, um, incorretto, scorretto, Ger. nicht verbessert, Gal. incorrect, Hisp. incorrecto, ἀνεπανόρθωτος, non correctus. Ovid. 3. Trist. el. 14. v. 23. Nunc incorrectum populi pervenit ad ora.

Incorrupte, adv. puramente, Ger. auffrichtigklich, Gal. incorrompu, Hisp. incorrupto, ἀδιάφθορως, pure, syncere. Cic. pro Marcel. c. 9. Qui multis post sæculis de te judicabunt, & quidem haud scio, an incorruptius, quam nos. Id. Fin. l. 1. c. 9. Incorrupte atque integre natura judicante.

Incorruptēla, æ, f. incorruptio. Tertull. de Resur. carn. c. 51.

Incorruptibilis, le, adject. incorruttibile. Lactant. l. 2. c. 3.

Incorruptibilitas, atis, f. incorruttibilità. Tertul. Apol. c. 48. & alibi.

Incorruptīvus, a, um, incorruptibilis. Hieron. epist. 152. ad Minerv. & Alex. circa med. Corruptivum hoc incorruptivum efficitur.

Incorruptorius, a, um, adject. incorruptus. Tertul. l. 2. adverf. Marc. c. 16.

Incorruptus, a, um, incorrotto, puro, intiero, ἀδιάφθορος, quod corruptum non est, aut corrumpi non potest. Plin. l. 13. c. 9. Quoniam incorrupta etiam in aquis durat. Cic. de Clar. Or. Consuetudinem vitiosam, & corruptam pura, & incorrupta consuetudine emendat. Gell. in præfat. Incorruptior sermo. ¶ Animus incorruptus, immortalis, æternus. Cic. 1. Tuscul. c. 19. Animus incorruptus, suique similis. ¶ Sæpe incorruptus dicitur, qui officio suo ita fungitur, ut nullis aut blanditiis, aut muneribus a fide possit abduci. Cic. 1. Fin. c. 11. Integer, atque incorruptus testis. Horat. l. 1. sat. 6. v. 81. Custos incorruptissimus.

Incoxo, as, n. 1. in coxam sedeo, a coxa. Est complicatis pedibus sedere. Pacuvius. Adeo incoxanti mihi pes obstupuerat. Pompon. apud Non. c. 1. n. 180. Neque interim cacandi causa unquam incoxavi nates.

Increātus, a, um, non creato, ἄκτιστος, non creatus. Lact. lib. 1. Unus Deus, qui solus principatur, isque amplissimus increatus.

Increbresco, vel increbesco, is, increbrui, vel bui, n. 3. accrescere, גבר, Ger. wachsen, Gal. croitre de plus en plus, Hisp. espessarse, divulgarse, ἐνεθυλλόομαι, invalesco, augeor, vehementior fio. Cic. 14. Phil. c. 5. Hac consuetudine, quæ increbruit. Horat. l. 2. sat. 5. v. 93. Si increbuit aura. Liv. l. 9. c. 12. Increbrescit fama. Plaut. Merc. 5. 1. 9. Mores deteriores increbrescunt in dies.

Increbro, as. V. Crebro, as.

Incredendus, a, um, partic. o. f. 2. incredibilis. Apul. l. 2. A. A. Incredenda fabula. Et l. 2. Florid. Incredendæ potentiæ.

Incredibilis, le, o. 3. incredibile, Ger. unglaublich, Gal. incroyable, Hisp. increyble, ἀπίστευτος, non credibilis. Cic. Sulp. 13. Fam. Incredibile est enim, quas mihi gratias omnes agant. Id. l. 5. Att. ep. 16. Incredibilem in modum. Senec. l. 3. quæst. natur. c. 17. Quanto incredibiliora sunt opera luxuriæ. Plaut. Bacch. 4. 5. 5. Incredibilis, imposque animi, inamabilis vivo. h. e. indignus, cui credatur.

Incredibilitas, atis, f. incredibilità. Martian. JCtus. l. 29. Dig. ad leg. Jul. de adult. Adumbrare patientiam prætextu incredibilitatis. Al. leg. incredulitatis. Apulej. in Trismeg. Incredibilitas contemnit humana.

Incredibiliter, adv. incredibilmente, Ger. ungeneclich, Gal. incroyablement, Hisp. increyblemente, ἀπίστως, præter fidem. Cic. de Sen. c. 15. Quibus ego incredibiliter delector.

Incredĭtus, a, um, adject. non creduto. Senec. l. 5. controv. 30. Increditam adhuc inertiam miratus est. Apul. de Deo Socrat. Incredita vaticinia Cassandræ.

Incredulitas, atis, f. 3. incredulità, ἀπιστία. Apul. l. 1. Metam. Obstinata incredulitate sermonem ejus respuebat.

Incredulus, a, um, incredulo, Ger. unglaubig, Gal. incredule, Hisp. incredulo, ἄπιστος, cui quid facile persuaderi non potest. Hor. in Arte, v. 188. Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi. ¶ Ponitur etiam pro incredibili. Gell. l. 9. c. 4. Res inauditæ, incredulæ.

Incrematus, a, um, abbruciato, crematus. Flor. l. 4. c. ult. ante med. Viginti centurionibus incrematis.

Incrementŭlum, i, n. diminut. ab incrementum. Apul. l. 5. A. A. Incrementulum uteri.

Incrementum, ti, n. aumento, accrescimento, מרבית, Ger. das zunemen, Gall. accroissement, Hisp. acrecentamiento, αὔξησις, augmentum, ab incresco. Cic. 2. Fin. Negat, summo bono afferre incrementum diem. ¶ Speciatim est pars amplificationis Rhetoricæ. Quintil. l. 8. c. 4. Quatuor generibus video constare amplificationem, incremento, comparatione, ratiocinatione, congerie. ¶ Sumitur etiam pro semine, ex quo fit incrementum. Ovid. 3. Met. Vipereos dentes populi incrementa futuri. Virg. Ecl. 4. v. 49. magnum Jovis incrementum.

Increpative, adverb. increpando. Sidon. l. 9. ep. 9. Non increpative, sed consolatorie aliquem compellare.

Increpatorius, a, um, adject. riprensivo, ad increpandum inserviens. Sidon. l. 9. ep. 7. Nostra judicia nil minantur increpatorium.

Increpito, as, a. 1. riprendere, dir villania, ἐπιπλήττω, arguo, convicior, maledico, freq. ab increpo. Virg. 10. Æn. Hostis amare, quid increpitas? Cæs. l. 2. B. G. Increpitare, atque incusare reliquos Belgas.

Increpĭtus, us, ui, m. objurgatio, actus increpandi. Apul. de Deo Socrat. Increpitu indignatus. Adde Tertul. l. 4. adverf. Marc. c. 8.

Increpĭtus, a, um, nom. particip. ripreso. Liv. l. 23. c. 26. Præfecti graviter increpiti. Vellej. l. 2. c. 55. Increpita fortuna, quod &c.

Increpo, as, pui, pitum, & atum, sed rarius, n. 1. fare strepito, רעש, Ger. ein geräusch machen, Gal. faire bruit, Hisp. hazer estruendo, ψοφέω, sono, crepitum emitto. Liv. l. 1. Ut primo statim concursu increpuere arma. Virg. 9. Æn. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro increpuit. ¶ Interdum est præcinere, intonare, intuonare. Turpilius. Age tu hymenæum increpa. ¶ Item commovere, excitare. Hinc apud Plaut. Rud. prol. v. 69. Arcturus ita loquitur: Increpui hibernum, & fluctus movi maritimos. ¶ Translate sumitur pro audiri, referri. Cic. pro Mur. c. 10. Simul atque increpuit suspicio tumultus. ¶ Est etiam verbum activum, & significat objurgare, accusare. Cic. ad Q. Fr. Cum illius in me perfidiam increparet. Sueton. Calig. c. 39. Modo avaritiæ singulos increpans. Liv. l. 1. c. 51. Hæc Aricinus in regem Romanum increpans. Pruden. cathem. 9. 195. Increpata fraude. ¶ Significat etiam ferire, pulsare. Tibul. l. 1. el. 1. v. 32. Aut stimulo tardos increpuisse boves. Horat. Epod. 17. Ergo negatum vincor, ut credam miser, Sabella pectus increpare carmina. h. e. incantationes commovere, ac perturbare mentem, & animum.

Incresco, is, evi, etum, n. 3. crescere, prendere aumento, רבה, Ger. wachsen, Gal. s'augmenter, Hisp. crecer, αὐξάνομαι, valde, seu magis cresco, augeor, invalesco. Quint. l. 8. c. 4. Hoc genus increscit, ac fit manifestius. Liv. l. 1. c. 33. Ad terrorem increscentis audaciæ.

Incrēto, as, avi, atum, a. 1. creta oblino, ut incretare faciem. Petron. in Satyr. c. 102. Incretare faciem.

Incrētus, a, um, non cretus, indivisus, a cerno. Fest. Apul. etiam l. 7. A. A. Furfures apponebat incretos, ac sordidos.

Incriminatio, onis, f. q. d. criminationis, vel criminis, vel accusationis carentia. Tertul. de Resur. carn. c. 23.

Incrispo, as, avi, atum, a. 1. increspare. Apud Tertul. de Idolol. c. 8. incrispare ornamenta parietibus. Ita legit Junius, alii incrustare.

Incruentātus, a, um, non maculatus cruore. Ovid. Met. 12. v. 496. manet imperfossus ob omni Inque cruentatus Cæneus Elateius ictu.

Incruente, adverb. senza sangue. Prudent. in Romano, v. 1094. Si vos sinatis, incruente vivimus.

Incruentus, a, um, senza sangue, non sanguinolento, Germ. unblutig, Gal. non sanglant, Hisp. no sangriento, ἀναίμακτος, ἀναίματος, sine cruore, ut Incruenta victoria, in qua nullus cruor effusus est, nulli, aut pauci sunt occisi. Liv. l. 7. Nec Romanis incruenta victoria fuit. Id. l. 8. Haudquaquam tamen incruento milite suo.

Incrustatio, onis, f. incrostatura, κρούστωσις, applicatio crustæ ad parietem, pavimentum, aut vas aliquod. leg. 79. de verb. signif.

Incrusto, as, a. 1. incrostare, far crosta, טח, Ger. uberthefeln, Gal. encrouster, Hisp. encrostar, κρούω, crustam induco, sive crustam applico. Var. l. 3. de R. R. c. 14. Ut ollam cum foraminibus incrustent sapa, & farre. Hor. 1. Serm. sat. 3. At nos virtutes ipsas invertimus, atque syncerum cupimus vas incrustare. idest virtutem quasi vitium interpretamur.

Incubatio, onis, f. 3. covazione, ἐγκαθήμενσις, actus incubandi. Plin. l. 10. c. 56. Rara incubatio ovis noxia. Et c. 54. Incubationi detur initium post nonam lunam. Al. leg. incubitioni. ¶ Pro injusta rei detentione accipitur leg. ult. Cod. Ne rei domin. &c.

Incubator, oris, m. 3. qui incubat. Macrob. in Somn. Scip. l. 1. c. 10. Dionysius aulæ Siculæ inclementissimus incubator. idest Regni Siciliæ possessor iniquus. Tertul. de anim. c. 49. Incubatores fanorum. V. Incubo.

Incubātus, us, m. idem ac incubatio. Plin. l. 10. c. 54. Si incubatu tonuerit, ova pereunt.

Incubitatus, a, um, stupratus, qui muliebria patitur, partic. ab incubito, quod ab incubo, eadem ratione, qua tales dicebantur culcitæ, & spondæ interiores. Plaut. Pers. 2. 2. sc. 4. Duza malebat apud Plautum legere, intercutius, aut impudicatus: Sed contra manuscriptorum, & impressorum omnium fidem.

Incubitio. V. Incubatio.

Incubito, as, n. 1. freq. ab incubo. Col. l. 8. c. 14. Cellas, in quibus incubitant.

Incubĭtus, a, um. particip. covato. Plin. l. 29. c. 3. Cum ova tridue incubita tolluntur.

Incubĭtus, tus, m. idem ac incubatio. Plin. l. 10. c. 54. Quædam autem citra incubitum sponte naturæ gignunt. ¶ Incubitus dextri lateris est, dum aliquis supra dextrum latus cubat. Plin. l. 28. c. 4. Celerius concoqui dextri lateris incubitu, difficilius a supinis.

Incŭbo, onis, m. 3. V. incubus.

Incŭbo, as, bui, bitum, n. 1. appoggiarsi, star sopra, covare, רבץ, Ger. draufliegen, Gal. coucher sur quelque chose, Hisp. estar acostado sobre algo, empollar, ἐγκάθημαι, ἐπικεῖμαι, in re aliqua cubo, super cubo, insideo, innitor, a cubo, quod est dormire, seu quiescere, consistere. Construitur vel absolute, vel cum abl. & præp. in, vel cum dativo. Col. l. 8. Quo purius, & mollius incubent. Plaut. Cas. Qui in morbo suo imo in lecto incubat. Virg. 1. Æn. Ponto nox incubat atra. Quint. l. 10. Velut thesauris clausis incubabit. ¶ Speciatim erat dormire in templis ad accipienda responsa. Virg. 7. Æn. Pellibus incubuit stratis, somnosque petivit. Plaut. Curc. Nanque te incubare satius fuerat Jovi, qui tibi auxilio in jurejurando fuit. hoc est dormire apud Jovem in Capitolio, ut ejus responsa posses accipere. ¶ Speciatim item dicitur de avibus, cum excludendi fœtus gratia ova fovent. Et in hac acceptione usurpatur vel absolute, vel cum abl. & præp. in, vel cum dat. vel etiam active, & passive. Col. l. 8. c. 9. Gallinæ incubare cupiunt ab idibus Januarii. Lact. l. de Opif. Et ciborum expertes incubant ovis. Var. 3. de R. R. Negant plus viginti quinque ova incubare. Plin. l. 10. c. 54. Ova incubari intra decem dies edita utilissimum. ¶ Translate ponitur pro inhabitare, tenere, obruere. Apul. l. 7. Met. Tabernulam quandam, vitatis maris fluctibus, incubabat. Cic. pro Planc. Ab iis ipsis, qui in te ipsum incuberunt. Virg. 1. Æn. v. 84. Venti incubuere mari. ¶ Item pro inhiare, vehementer cupere. Cic. pro Cluent. Qui illi pecuniæ, quam condiderat, spe jam, atque animo incubaret. ¶ Item pro curam habere, translatione sumpta ab avibus, quæ incubare ova fovent. Apul. l. 3. Met. Aureos folles incubabat. ¶ Apud JCtos, & Asconium incubare significat mala fide possidere, rem aliquam injuste detinere. ¶ Legitur etiam præterit. incubavi. Plin. l. 11. c. 16. Nam nisi incubavere, favos lividos faciunt.

Incŭbus, bi, m. sive incubo, onis, m. 3. ἐφιάλτης, morbus est noctu quiescentes infestans, cum scilicet externa quædam vis dormientes videtur invadere, & veluti suo pondere pressos gravare, ab incubando. Cæl. Aurelian. l. 1. χρονίων, c. 3. Fuere, qui Cupidinem, aut Semideum putarent: Sed opinionem istam jam olim Soranus in [illegible] libris refutavit. Est enim re vera morbi genus, quod nascitur copia vaporum ex voracitate, & cruditate in caput redundantium. V. Aurelian. ¶ Dæmones tamen incubos existere, qui cum mulieribus vel noctu, vel diu rem Veneream interdum agant, non omnino absurdum videtur. Hujus generis præsertim sunt, quos antiqui Panes, Faunos, Sylvanos vocabant. V. Dionys. Hal. l. 1. Ant. Rom. ¶ Incubus, i, legitur apud August. l. 15. de Civ. Dei, c. 23. & Hieron. in Hilarion. At Incubo, onis, apud Petron. in fragm. Tragur. Tertul. de anim. c. 44. & Scribon. Larg. composit. 100.

Inculcatio, onis, f. l'inculcare. Tertul. Apol. c. 39. Disciplinam præceptorum inculcationibus densamus.

Inculcātor, oris, m. qui pedibus calcat. Tertul. adverf. Gnost. c. 6. Deus hominem diaboli inculcatorem voluit efficere.

Inculcatus, a, um, adject. calcatus, infartus. Plin. l. 29. c. 2. Lana succida canis rabiosi morsibus inculcata. ¶ Translate, inculcato, ripetuto. Cic. Att. l. 16. ep. 3. Misi ἀρχέτυπον ipsum crebris locis inculcatum, & refectum. Quintil. Inculcata persuasio.

Inculco, as, a. 1. calcare, דרך, Germ. offt fürsagen, Gal. inculquer, Hisp. inculcar, ἐμβιβάζω, infarcio, quasi calcando immitto, a calco. Colum. l. 2. c. 20. Area molari lapide condensetur, & rursus subjectis paleis inculcetur. ¶ Item infarcire, insaccare. V. Inculcatus. Hinc pro obtrudere ponitur. Senec. de vita beata, c. 24. Beneficia quibusdam offeram, quibusdam etiam inculcabo. ¶ Usurpatur etiam pro docendo sæpe repetere, & imprimere, inculcare. Cic. l. 1. Nat. Deor. c. 39. Animis inculcare aliquid. Id. 1. Offic. c. 31. Græca verba inculcantes.

Inculpabĭlis, le, adject. non colpevole, qui culpari non potest. Solin. c. 30. (al. 43.) Hyacinthus lapis pretiosus, siquidem inculpabilis inveniatur. Prudent. Apotheos. v. 951. Inculpabile Numen. Auson. in Arat. v. 280. Mores inculpabiles.

Inculpatim, adverb. sine culpa. leg. 20. Cod. Theodos. de palatin. sacrar. largit. Qui inculpatim ad calcem, terminumque militiæ pervenerint.

Inculpātus, a, um, senza colpa, נקי, Ger. ungescholten, Gal. incoupable,

ble, Hisp. inculpado, ἀνέγκλητος, qui culpa caret. Ovid. 9. Met. v. 964. Sed vita, fideque inculpata fuit. Gell. l. 14. c. 2. Vita inculpatissima.

Inculte, adv. rozzamente, inornatamente, Ger. unzierlich, Gal. sans ornement, Hispan. no polidamente, ἀκόσμως, aspere, horride, inornate. Cic. pro Quinct. Vixit enim semper inculte, atque horride. Id. in Bruto. Et dicere non inculte solebat. Sallust. Jug. c. 19. Gætulos partim in tuguriis, alios incultius vagos agitare.

Incultus, us, ui, m. cultus omissio, orridezza. Sallust. Catil. cap. 55. de carcere Tulliano: Incultu, tenebris, odore fœda, atque terribilis ejus facies. Id. Jug. c. 2. Incultu, atque socordia torpescere.

Incultus, a, um, incolto, rozzo, Ger. ungebauet, Gal. inculte, malpoli, Hisp. inculto, ἀγεώργητος, non cultus, non exercitatus. Proprie dicitur de agris, quorum cultus deseritur. Cic. de nat. Deor. Terræ regio inhabitabilis, & inculta. Id. Agrar. 2. c. 5. Corpus incultum. Id. de provinc. consul. Quid incultius oppidis? Pomp. Mela l. 2. c. 1. Incultior regio. ¶ Per translationem accipitur pro inornato, impolito. Cic. in Brut. c. 31. Sed ut vita, sic oratione durus, incultus, horridus. Id. 3. de Orat. c. 25. Inculta oratio.

Incumba, æ, f. 1. est pars pilæ in fornicibus, cui onus ædificii incumbit. Vitruv. l. 6. c. 11. Cum cunei ab oneribus parietum pressi per coagmenta ad centrum se prementes extruserint incumbas. V. Bald. Lex. Vitruv.

Incumbo, is, ubui, ubitum, n. 3. appoggiarsi, שכב, Ger. auffligen, Gal. etre couche, ou appuye sur quelque chose, Hisp. estar a costado, o aplicado, ἐπίκειμαι, innitor, inhæreo. Est 3. ordinis neutrorum. Virg. 8. Ecl. Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ. ¶ Reperitur etiam usurpatum in primo ordine, cum acc. & præp. in, vel ad. Cic. de Inv. Ille autem, qui in gladium incubuerat. Id. pro Corn. Balb. Ut etiam in me unum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet. ¶ Et sine præposit. Plaut. Cas. 2. 4. 28. Gladium incumbam. ¶ Translate sumitur pro obnixe alicui rei operam dare, attendere. Et construitur vel absolute. Cic. 1. Fam. Cum me universa Resp. cunctis Ordinibus, hominibusque incumbentibus, omnibus denique suis viribus recuperasset. ¶ Vel cum acc. & præp. ad. Cic. 10. Fam. Quamobrem incumbe toto pectore ad gloriam. Adde Ovid. Metam. 9. v. 385. ¶ Vel cum acc. & præp. in. Cic. de Or. Pergite, ut facitis, & in id studium, in quo estis, incumbite. ¶ Vel cum adverbiis motus ad locum. Cic. pro Planc. Hæc doce, hæc profer, huc incumbe. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula ut. Cæl. Cic. 8. Fam. De provinciis incubuisse cum Senatu Pompejus videtur, ut, &c. ¶ Vel cum infinito, sed rarius. Tacit. 2. hist. c. 10. Crispus propria vi incubuerat delatorem fratris sui pervertere. ¶ Interdum sumitur pro incubare, cum de avibus dicitur ova foventibus. Petronius Satyr. Gallina erat lignea patentibus alis, quales esse solent, quæ incumbunt ova. ¶ Incumbere etiam dicitur quod nos gravat. Tacit. l. 14. Cætera invidiam movent, quæ quidem intra tuam magnitudinem jacent, sed mihi incumbunt. Hinc Ulp. l. 1. Dig. de tutel. & rationibus. Officio tutoris incumbit. appartiene al tutore. ¶ Significat etiam inclinare, propensum esse. Cic. Phil. 6. Volunt id omnes ordines, eodem incumbunt municipia. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. Ad lenitatem, ambitionemque incumbunt mores. ¶ Alias huic verbo notiones attribuunt Lexicographi quidam, quæ ad incubo potius pertinere videntur.

Incunabŭla, orum, n. 2. σπάργανα, ea, quæ cunis insunt, quæ ad cunas muniendas, & ornandas pertinent, idest lectulus, & fasciæ lineæ, laneæque, quibus infantes involvuntur. Plaut. Truc. a. 5. sc. 1. Fasciis opus est, pulvinis, cunis, incunabulis. ¶ Translate hæc vox sumitur pro loco, unde orti sumus, vel pro natalibus, & origine generis. Cic. Att. Ego vero ad montes patrios; & ad incunabula nostra pergam. ¶ Denique generatim pro principio, & origine. Liv. l. 4. Ab incunabulis imbutum odio Tribunorum. Cic. in Or. Non alienum fuit de Oratoris quasi incunabulis dicere.

Incunctabilis, le, adject. qui moram, vel dubium non patitur. leg. 21. Dig. de testibus.

Incunctanter, vel Incontanter, adverb. non cunctando. Lactant. l. 6. cap. 11. Incunctanter ac fortiter mortem subire. Apul. lib. 11. A. A. Incunctanter continuare pompam.

Incupidus, a, um, adject. non cupidus. Afran. apud Non. c. 9. n. 1. Majores nostri incupidiores liberum fuere.

Incurātus, a, um, adject. non curatus. Horat. l. 1. ep. 16. v. 24. Stultorum incurata pudor malus ulcera celat. Vopisc. in Aurelian. Neque quidquam vir fortis reliquit, quod aut imperfectum videretur, aut incuratum.

Incuria, æ, f. 1. negligenza, poca cura, עצלות, Ger. unfleis, Gal. nonchalance, Hisp. descuydo, ἀμέλεια, negligentia, ab in, & cura. Cic. de Am. c. 23. Vituperanda est rei maxime necessariæ tanta incuria.

Incuriōse, adv. negligentemente, ἀμελῶς, sine cura, negligenter. Liv. l. 8. c. 38. Castra in hostico incuriose posita. Tacit. 4. hist. c. 38. Cæsæ cohortes incuriosius agentes.

Incuriosĭtas, atis, f. negligentia, curæ omissio; vox semibarbara, quam habent Cassiodor. l. 7. ep. 4. Salvian. & vetus Gloss.

Incuriōsus, a, um, negligente, Germ. forgenlos, Gal. nonchalant, Hisp. descuydado, ἀμελής, curæ expers, negligens. Tacit. Ann. 2. ad fin. Vetera extollimus recentium incuriosi. Adde Plin. l. 8. ep. 20. ¶ Agnus incuriosus ab Apul. in Florid. ponitur pro pingui, quia qui sine cura sunt, pinguescere solent. V. Curio.

Incursim, adverb. pro incuriosius quidam legunt in Justin. l. 5. c. 9.

Incurro, is, incurri, ursum, n. 3. correre contra a qualcuno, פגש, Germ. an etwas lauffen, Gal. courir, Hisp. incurrir, ἐμβάλλω, ἐπιτρέχω, contra aliquem curro, impetum facio. Liv. l. 5. Itaque magis, quam consilio in Romanos incurrunt. ¶ Aliquando est incursiones facere, agrumque hostilem populari, far scorrerie. Cic. Fam. 11. ep. 10. Vastet ea loca, quæ incurrerit. ¶ Aliquando accurrere. Liv. l. 1. Utrinque a cornibus positos, cum jam pelleretur media peditum suorum acies, ita incurrisse a lateribus ferunt. ¶ Aliquando intro currere, vi se aliquo injicere. Sall. in Catil. In confertissimos hostes incurrit. ¶ Translate est invehi, insectari. Trebon. Cic. 12. Fam. In quos tanta libertate verborum incurreret. Cic. pro Cœl. Incurrere in famam alicujus. ¶ Item protendi, dilatari. Cic. in Rull. Agros, qui in publicum Campanum incurrebant. ¶ Item incidere in aliquam rem, venire, ut incurrere in odium, reprehensionem, fraudem, perniciem, &c. Cic. 2. de Or. Me in ea, in quibus nonnunquam aliquid efficere videor, usu solere in dicendo, vel casu potius incurrere. Id. in Fam. 9. ep. 2. Quis est, qui nihil offendat, nusquam incurrat? non inciampi. Id. 1. Off. Ii quæstus, qui in odia hominum incurrunt. Id. Fam. 4. ep. 2. Nihil constitui potest, quod non incurrat aliquam difficultatem. Id. 1. Fin. Incurrere in morbum. ¶ Item obtingere, accidere. Cic. in Tusc. Casus in sapientem potest incurrere. Id. Fam. 15. ep. 11. Navigatio incurrebat in ipsos etesias, s'incontrava. ¶ Denique ponitur interdum pro peccatum committere. Lamp. in Alex. Sev. c. 12. In milites gravissime animadvertit, si forte incurrerent aliquid, quod videretur injustum. Lactant. Crimen loquacitatis incurrere.

Incursātus, a, um, particip. pass. infestato da scorrerie. Liv. l. 24. c. 41. Agrum Romanum impune incursatum ab equitibus hostium fuerat.

Incursax, acis, adject. o. qui incursiones crebro facit. Solin. l. 8. cap. 12. Incursaces Massagetæ.

Incursim, adverb. incurrendo, celeriter. Cæcil. apud Non. cap. 2. n. 448. Rem omnem incursim perdere.

Incursio, onis, f. corsa, scorreria, ἐκδρομή, actus incurrendi. Liv. l. 1. c. 11. Cum incursionem in agrum Romanum fecissent. Cæs. l. 8. B. G. Qui subitas hostium incursiones sustinerent.

Incursĭto, as, freq. ab incurso. Sen. 2. de Ira, c. 35. Properanti in multos incursitandum est.

Incurso, as, avi, atum, n. 1. correre contro, correre addosso, Ger. einen anfallen, Gal. courir sur quelqu'un, Hisp. correr contra alguno, ἐπιτρέχω, freq. ab incurro, curro adversus aliquem. Plaut. Asin. 1. 1. 22. Ubi vivos homines mortui incursant boves. ¶ Item incursionem facio. Liv. l. 5. c. 31. Ultro agros Romanos incursavere. ¶ Dicimus etiam incursare in aliquem. Ad Heren. l. 4. cap. 39. Incursare in fortunas omnium civium. ¶ Et cum dat. Plin. l. 28. c. 8. In lana ovis nigræ, cui nullus alius color incursaverit. Sic incursare oculis, auribus. Quintil. l. 10. c. 3. Adde Ovid. 2. Metam. ¶ Interdum incursare sumitur pro occurrere, accidere. Plin. lib. 11. c. 37. Natura oculos lubricos composuit propter incursantia.

Incursus, sus, m. idem ac incursio. Cic. pro Cæc. Impetum armati Antiochi, cæterorumque tela, & incursus refugit. Adde Liv. l. 2. cap. 25. ¶ Tertull. de cor. mil. c. 8. Dum incursum quæstionis excutio. h. e. incurrentem, seu occurrentem quæstionem.

Incurvatio, onis, f. curvamento, actus incurvandi. Plin. l. 16. c. 23. Flagello infra relicto, & nasci coacto incurvatione materiæ. Hygin. l. 3. Astron. c. 16. Incurvatio caudæ.

Incurvatus, a, um, o. 1. 2. incurvato, ἐπικυρτωθείς, partic. ab incurvor. Cic. 2. Fin. Incurvatum bacillum. Ovid. Metam. 6. v. 426. Incurvata dolore membra.

Incurvesco, is, n. 3. divenir curvo, torto, עוה, Germ. krumb werden, Gal. se courber, Hispan. encorvarse, κυρτόομαι, incurvus fio. Cic. 3. de Orat. c. 38. Ramos baccarum ubertate incurvescere.

Incurvicervicumpĕcus, h. e. pecus cervicem curvam habens. Pacuv. apud Var. l. 4. L. L. V. ibi Scalig. ¶ Alii ita distinguunt incurvicervicum pecus, ut sit adject. incurvicervicus, a, um.

Incurvo, as, a. 1. incurvare, torcere, כפף, Germ. Krumb machen, Gal. courber, Hisp. encorvar, κυρτόω, incurvum facio. Virg. 5. Æn. v. 550. Tum validis flexos incurvant viribus arcus.

Incurvus, a, um, curvo, torto molto, כפוף, Ger. krumb, Gal. courbé, Hisp. encorvado, κυρτός, curvus, valde curvus. Cic. 1. de Div. Incurvum, & leviter a summo inflexum bacillum. Terent. Heayt. 2. 3. 44. Incurvus, tremulus, labiis demissis.

Incus, udis, f. 3. incude, Ger. ein ambos, Gal. enclume, Hisp. la yunque, ἄκμων, instrumentum ferreum, super quod fabri ferrum cudunt, ab incudo. Nam penultimam in obliquis producit. Becman. deducit ab incutio. Cic. 1. de nat. Deor. Quas vos effici posse sine follibus, & incudibus, non putatis. ¶ Reddere versus incudibus, sumitur translate pro emendare, expolire. Hor. in Arte, v. 441. Et male tornatos incudi reddere versus.

Incusabĭlis, le, adject. accusabilis. Tertul. l. 1. ad Nation. c. 12. Hoc quidem vos incusabiliores, &c.

Incusatio, onis, f. riprensione, querela, αἰτίασις, reprehensio, querela, actus incusandi. Cic. 3. de Or. c. 27. Quorum partim habent vitiorum, & peccatorum acrem quandam cum amplificatione incusationem aut querelam.

Incusatīvus casus apud Diomed. l. 1. est accusativus casus.

Incusātor, oris, m. accusator. In Cod. 12. 36. 18.

Incūso, as, avi, atum, a. 1. accusare, הוכיח, Ger. anklagen, Gal. accuser, se plaindre de quelqu'un en l'accusant, Hisp. quexarse acusando, αἰτιάομαι, idem quod accuso. Plaut. Truc. 1. 2. 58. Qui alterum incusat probri, eum ipsum se intueri oportet. ¶ Item reprehendo cum querela. Ter. Heaut. 5. 2. 7. Quid me incusas, Clitipho? Adde Virg. 2. 745. ¶ Serv. ad Æn. 1. v. 410. hanc statuit differentiam inter accusare, & incusare, quod illud de paribus, aut inferioribus usurpetur; hoc de superioribus. Verum hoc non est perpetuum. Vide Voss. l. 6.

Incussus, us, ui, m. urto, l'urtare. Tacit. 4. hist. c. 23. Armorum incussu præcipitati.

Incussus, a, um, adject. injectus, impactus, ἐμβληθείς. Tacit. 4. hist. c. 30. Incussæ trabes perfregere. Plin. l. 22. c. 14. Medetur contusis, incussisque. h. e. pulsatis, percussis.

Incustoditus, a, um, non guardato, ἀφύλακτος, non custoditus. Ovid. l. 2. Met. v. 686. Incustoditæ Pylios memorantur in agros processisse boves.

Incūsus, a, um, particip. ab incudo, inusitato, significat cudendo impressus. Virg. 1. Georg. v. 275. lapidemque revertens Incusum, aut atræ massam picis urbe reportat. hoc est molam cudendo asperatam. Pers. sat. 2. v. 52. incusaque pingui Auro dona feram. ¶ Adde Ausonium, qui transfert ad obscœna epigr. 131.

Incutio, is, cussi, cussum, a. 3. percuotere, הכה, Germ. schlagen, Gal. jetter contre, frapper, Hisp. sacudir, herir, ἐμβάλλω, ictum infero, impingo, infligo. Liv. l. 6. Scipione eburneo in caput incusso iram movisse. Juv. sat. 9. Nos colaphum incutimus lambenti crustula servo. ¶ Per translationem sumitur pro immittere, injicere. Virg. 1. Æn. Incute vim ventis. Cic. 8. Fam. Sane quam multis incutit magnum metum. Sic incutere religionem, pudorem, &c. Liv. Horat. &c. ¶ Incutere voluntatem alicui, far venir voglia. Vellej. l. 2. c. 126. Recte faciendi omnibus aut incussa voluntas, aut imposita necessitas.

Indagabilis, le, reus obnoxius crimini, is, in quem de crimine aliquo quæstio haberi potest. Varr. l. 4. L. L. Qui aliter facit, indagabilis ex ambitu causam dicit.

Indaganter, adv. seguendo la traccia diligentemente, cum indagatione. Col. l. 5. c. 1. Boni venatoris est indaganter quamplurimas feras capere.

Indagatio, onis, f. investigazione, חקר, Ger. nachsuchung, Gal. recherche, enquête, Hisp. escrutinio, inquisicion, θήρευσις, inquisitio ferarum, & translate omnis inquisitio, seu perscrutatio. Cic. 1. Offic. 5. Velut ex ea parte, quæ primo descripta est, inest indagatio, atque inventio veri.

Indagātor, oris, m. investigatore, חוקר, Ger. nachsucher, Gal. chercheur, Hisp. inquiridor, θηρευτής, venator, & translate inquisitor in genere. Col. l. 9. c. 8. Sed indagatorem conveniet matutina tempora vestigandi eligere. Id. l. 2. c. 2. Indagator aquarum.

Indagātrix, cis, f. investigatrice, quæ indagat. Cic. 5. Tusc. c. 2. O vitæ Philosophia dux, virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum.

Indagatus, us, m. indagatio. Apul. l. 7. Met. Vexillatorum indagatu.

Indages, is, f. indagatio. Mamert. l. 2. c. 8. Sublimium indage cantarum.

Indago, as, avi, atum, a. 1. investigare, cercare, דרש, חקר, Ger. der spur nachgehen, Gal. chercher avec soin, Hisp. inquirir, indagar, θηρεύω, proprie venatorum verbum est, & significat feras investigare, ab in, & ago, d interposito, vel ab inde, & ago, quia inde, hoc est, ex loco suo, agimus, quæ venamur. Cic. 2. de Fin. c. 13. Canis natus ad indagandum. ¶ Per translationem accipitur pro quovis modo

inquirere, vel perscrutari. Cic. 5. Fin. Consideratio, cognitioque rerum cælestium, & earum, quas a natura occultas, & latentes indagare ratio potest.

Indāgor, aris, dep. 1. idem quod indago. Varr. l. 4. L. L. Vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur.

Indāgo, inis, f. 3. inquisizione, חקר, Germ. nachsuchung, stallung, Gal. panneaux, recherche, Hisp. red, inquisicion, θήραμα, ζητησις, investigatio, inquisitio, actus indagandi. Plin. l. 49. c. 7. In qua sententia fuisse Aristotelem video, & eam multis persuasisse doctrinæ indaginibus. Leg. Fin. Cod. de compensat. Res majorem exposcit indaginem. ¶ Item retia, series plagarum, qua venatores saltus, locave alia cingunt. Virg. 4. Æn. Saltusque indagine cingunt, ubi tamen Servius non rete intelligit, sed inquisitionem. ¶ Translate sumitur pro fossa, & turrium munitarum serie. Cæs. 8. B. G. Sylvis undique impeditissimis, aut altissimo flumine vel indagine munitum. ¶ Item pro captionibus, quas quis non facile queat effugere. Tac. l. 13. de Seneca, Romæ testamenta, & orbos velut ejus indagine capi. idest captorem esse orborum, & testamentorum.

Inde, indi, da quel luogo, משם, Germ. danneruber, Gal. de là, Hisp. deinde, ἐντεῦθεν, adv. motus de loco, idem significans, quod ex eo loco. Cic. Att. Qui veniunt inde, id modo nuntiant. ¶ Aliquando dicitur non de loco, sed de rebus. Liv. in Præfat. Inde tibi, tuæque Reipub. quod imitere, capias. ¶ Item de personis. Ter. Adelph. 1. 1. 21. Nati filii duo: inde ego hunc majorem adoptavi. ¶ Ponitur etiam pro ex illo tempore. Cic. de Prov. Conf. c. 13. Jam inde a principio hujus Imperii id constitutum est. ¶ Usurpatur etiam pro deinde. Liv. l. 1. In Numitoris agros ab his impetum fieri, inde eos, collecta juvenum manu, hostilem in modum prædas agere. ¶ Veteres aliquando cum Genitivo loci usurparunt. Lucret. l. 5. v. 789. Inde loci mortalia sæcla creavit. h. e. ex eo tempore. Sic Enn. Inde loci lituus sonitus effudit acutos. ¶ Jungitur & cum aliis particulis eleganti usu. Ter. Heaut. 1. 1. Inde adeo, quod agrum his mercatus est. h. e. ex quo tempore. Cic. pro Arch. c. 1. Inde usque repetens. Id. in Brut. Deinceps inde multæ.

Indebĭte, & Indebito, adverb. indebitamente. Paul. JCtus l. 25. de præsump. & probationib. Si cautio indebite exposita esse dicatur. Ulp. l. 25. Dig. de condict. indeb. Tria indebito soluta sunt.

Indebĭtum, i, n. non debitum. Sæpe legitur apud JCtos. Dig. de condict. indebiti.

Indebĭtus, a, um, indebito, non devuto, Ger. das man nicht schuldig ist, Gal. indeu, Hisp. indevido, ὁ οὐκ ὀφειλόμενος, quod non debetur. Virg. 6. Æn. v. 66. non indebita posco Regna meis fatis.

Indĕcens, tis, o. indecente, sconvenevole, לאנאה, Ger. das ubel anstehet, Gal. messeant, Hisp. indecente, ἀπρεπής, non decens, indecorus, turpis. Mart. l. 5. ep. 14. Oculoque ludos spectat indecens uno. Sueton. Claud. c. 30. Indecens risus. Senec. l. 1. controv. 29. Nihil indecentius, quam ubi scholasticus, quod non novit, imitatur. ¶ Affertur & locus Senecæ l. 1. de Benef. c. 1. Indecentissimum sponsaliorum genus est adulterium. Sed meliores libri habent decentissimum, & ita videtur sensus postulare.

Indecenter, adv. indecentemente, sconvenevolmente, Ger. ungebuerlich, Gal. indecemment, Hisp. indecentemente, ἀπρεπῶς, non decenter, parum decenter. Quintil. l. 1. c. 5. Non indecenter efferri. Et l. 8. c. 3. Intersistere indecentissime.

Indecentĭa, æ, f. indecenza. Vitruv. l. 7. c. 5. Non magnum indecentiæ vitium.

Indĕcet, ebat, cuit, imp. 2. essere sconveniente, star male, Germ. es geziemet nicht, Gall. il est messeant, Hisp. ser indecente, ἀπρεπές ἐστι, idem, quod dedecet. Plin. jun. in ep. 1. l. 3. Juvenes adhuc confusa quædam, & quasi turbata non indecent.

Indeclinabĭlis, le, o. 3. che non si può schifare, Ger. das nicht abzuwenden ist, Gall. indeclinable, inevitable, Hisp. indeclinable, inevitable, ἀπαράτρεπτος, quod declinari, vel vitari non potest. Gell. l. 6. c. 2. Fatum est sempiterna quædam, & indeclinabilis series rerum. Ammian. l. 25. c. 19. Indeclinabilis judex, h. e. rigidus, severus. Senec. ep. 60. Animum rectum, & indeclinabilem virtus præstat. h. e. non declinantem. ¶ Apud Grammaticos indeclinabilis dicitur vox, quæ non habet casus.

Indeclinātus, non declinatus, partic. a declinor. Ovid. 4. de Ponto. Qui perstas indeclinatus amico. Id. l. 4. Trist. el. 5. indeclinata amicitia. h. e. constans.

Indĕcor, oris, o. vel indecoris, & re, o. indecente, di disonore, ἀσχήμων, ἀπρεπής, idem ac indecorus. Servius in 7. Æn. putat compositum esse a nomine decor, & penultimam obliquorum naturaliter produci, sed a Poetis corripi per Systolem, vel certe hoc nomen carere nominativo singulari. Sed Nonius afferit, apud antiquos fuisse in usu nominativum indecoris, & indecore. Utcunque sit, hodie nominativus singularis non est in usu, sive ille indecor, sive indecoris fuerit. Accius, Athamante, apud Non. c. 8. n. 43. Cujus sit vita indecoris, mortem fugere turpem haud convenit. Virg. 7. Æn. Non erimus Regno indecores, Adde 11. Æn.

Indecorabilĭter, adv. indecore. Accius in Bacchis, apud Charis. Indecorabiliter alienis alunt.

Indecōre, adv. disonoratamente, Ger. unzierlich, Gall. avec messeance, messeamment, Hisp. indecentemente, feamente, ἀπρεπῶς, indecenter, turpiter. Cic. 1. Offic. c. 4. Ne quid indecore, effeminateque faciat.

Indecōro, as, a. 1. disonorare, infamare. Acc. apud Non. c. 2. n. 430. Incilans probris, sermone indecorans.

Indecōrus, a, um, sconveniente, disonesto, מגונה, Germ. das ubel stehet, Gal. messeant, Hisp. indecente, ἀπρεπής, quod est præter decorum, turpe. Cic. 1. Off. c. 27. Et justa omnia decora sunt, injusta contra ut turpia, sic indecora.

Indefatigabĭlis, le, o. 3. ἀκάματος, qui defatigari non potest. Sen. 2. de Ira, c. 12. Vigiliam indefatigabilem extendit.

Indefatigātus, a, um, indefesso. Senec. de consol. ad Mar. c. 18. Intratura es urbem indefatigata officia volventem.

Indefectus, a, um, adject. indeficiens, perpetuus, indeficiente. Apul. de Deo Socrat. Vivacitas æterna, & indefecta.

Indefensus, o. 1. 2. non difeso, senza difesa, Ger. unverthadig, Gal. indefendu, Hisp. non defendido, ἀναπολόγητος, non defensus, defensore, patronove destitutus. Liv. l. 4. c. 28. Hic præbituri vos telis hostium estis indefensi, inulti?

Indefesse, adverb. senza stanchezza. Auson. in gratiar. act. Omnia agere indefesse, & benigne. Spartian. in Vero, c. 5. Indefesse cursitare.

Indefessus, a, um, o. 1. 2. indefesso, non stanco, Ger. nicht muede, Gal. qui ne se lasse point, Hisp. no cansado, indefesso, ἀκάματος, non fatigabilis. Ovid. 9. Met. v. 200. Ego sum indefessus agendo. Adde Plin. Paneg. c. 14.

Indeficiens, tis, adject. o. indeficiente, qui non deficit. Lactant. l. 4. c. 8. Indeficiens lumen. Tertull. advers. Jud. c. 14. Decor indeficiens.

Indefinīte, adverb. non determinando. Gell. l. 2. c. 24. Promiscue, atque indefinite largiri.

Indefinītus, a, um, infinito, ἀόριστος, quod nullis rationibus circumscriptum est, obscurum, & implexum. Gell. l. 16. c. 4. Indefinitus, inexplicabilisque sermo fiet.

Indeflētus, a, um, non pianto, ἄκλαυτος, non defletus, cujus mortem nemo lacrymis est prosecutus. Ovid. 7. Met. v. 611. Indefletæque vagantur natorum, matrumque animæ.

Indeflexus, a, um, non piegato, Germ. ungebogen, Gal. qui n'est pas ployé, Hisp. no torcido, ἀκαμπής, quod non flectitur, non inclinatum. Plin. in Paneg. c. 4. Ad hoc ætatis indeflexa maturitas, hoc est nondum deflexa in senii debilitatem. Apul. de Deo Socrat. post princip. Indeflexo cursu.

Indejectus, a, um, adject. non dejectus. Ovid. 1. Met. v. 288. Si qua domus mansit, potuitque resistere tanto Indejecta malo. Al. leg. indisjecta.

Indelassātus, a, um, adject. non stancato. Manil. l. 5. v. 63. Indelassato properantia corda labore.

Indelebĭlis, le, o. 3. indelebile, sempiterno, perpetuo, Ger. nicht auszutilgen, Gal. indelebile, ineffaçable, Hisp. que no se puede raer, o quitar, ἀνεξάλειπτος, quod deleri non potest. Ovid. 15. Met. in fin. Nomenque erit indelebile nostrum.

Indelectātus, a, um, non dilettato, non delectatus. Petron. Satyr. At ille non indelectatus nequitia mea.

Indelibātus, a, um, non tocco, intiero, puro, ἄθικτος, illibatus, intactus. Ovid. 1. Trist. eleg. 4. v. 28. Indelibatas cuncta sequuntur opes. Silius l. 15. v. 271. Indelibata virgo.

Indelictus, a, um, non malus, nihil delicti in se habens. Attius apud Fest. in voce Probrum. Qui, nisi probrum, omnia alia indelicta æstimant.

Indemnātus, a, um, non condannato, ἄκριτος, non damnatus. Cic. de leg. Agrar. Cum bona indemnatorum civium funesta illa auctione sua venderet. Vell. l. 2. c. 45. Indemnatum civem interimere.

Indemnis, ne, o. 3. senza danno, ἀζήμιος, nullo affectus damno, a damnum. Senec. ep. 9. Illæsus, & indemnis evasit. Adde de constant. Sapient. c. 5.

Indemnĭtas, atis, f. indennità, vitatio damni, ratio damni vitandi, ab indemnis. Papin. in l. fidejussor, ff. de neg. gest. Existimant indemnitati suæ confusis prædiis consuli posse. Ammian. l. 21. cap. penult. Nec provinciarum indemnitati prospexit.

Indemonstrabĭlis, le, adject. qui demonstrari non potest. Apul. περὶ ἑρμηνείας non semel.

Indemutabĭlis, le, adject. qui mutari non potest. Tertull. advers. Hermog. c. 12. Deus inconvertibilis, & indemutabilis.

Indenuntiātus, a, um, nom. compos. ex particip. non denuntiatus. Senec. Suasor. 5. Arma indenuntiata. Id. Suasor. 2. Indenuntiata morte perire.

Indepiscor. V. Indipiscor.

Indeplorātus, a, um, non pianto, ἄκλαυτος, indefletus. Ovid. 3. Trist. Eleg. 3. v. 46. Indeploratum barbara terra teget.

Indepravātus, a, um, non guasto, ἀδιάφθορος, incorruptus. Sen. ep. 77. Si vita indepravata virtus est.

Indeprecabĭlis, le, o. 3. ἀπαραίτητος, quod nullis precibus potest averti. Gell. l. 1. c. 13. Et pœna indeprecabilis subeunda esset.

Indeprehensibĭlis, le, o. 3. ἀκατάληπτος, quod deprehendi non potest. Quinctil. declam. 8. Inenarrabile, indeprehensibile est.

Indeprehensus, & per syncop. Indeprensus, a, um, non deprehensus, incognitus. Virg. 5. Æn. de labyrintho: Falleret indeprensus, & irremeabilis error.

Indeptare, consequi. Festus, Varr.

Indeptus, partic. chè ha conseguito. V. Indipiscor. ¶ Passiva significatione, acquistato, conseguito. Plin. in præfat. hist. natur. Honoribus indeptis gaudens. In Cod. l. 12. tit. 24. leg. 14. Indeptæ dignitatis honor.

Indesertus, a, um, che mai non si abbandona, quod nunquam deseritur. Ovid. 2. Amor. Eleg. 9. v. 52. Indeserta meo pectore regna gere.

Indēses, idis, o. 3. non pigro, Germ. nicht faul, Gal. non paresseux, Hisp. non perezoso, ἄοκνος, impiger, qui deses non est. Gel. l. 7. c. 22. Non omnino inculpatum, neque indesidem visum esse.

Indesinenter, adv. incessamment, continuamente, Germ. ohn unterlass, Gal. sans relache, sans cesse, Hisp. sin parar jamas, ἀδιαλείπτως, semper, sine intermissione. Varr. de re rust. c. 9. Et, si alter indesinenter æger est. Quæ tamen lectio viris doctis Scaligero, P. Victorio, Borrich. & aliis mendosa videtur. Veget. l. 1. de re milit. c. 26. Ut assiduo exercitio milites in acie dispositos ordines indesinenter observent. Adde Orosium l. 6. c. 16.

Indespectus, a, um, adject. qui despici, seu aspici non potest. Lucan. l. 6. v. 748. Indespecta tenet vobis qui Tartara.

Indestrictus. V. Indistrictus.

Indetonsus, a, um, non tosato, ἄκαρτος, non tonsus, intonsus. Ovid. 4. Metam. v. 13. Additur his Nisus, indetonsusque Thyoneus.

Indetrītus, a, um, adject. non logorato, ut indetrita vestimenta, Tertull. de resurrect. carn. c. 58.

Indevitātus, a, um, adject. non schivato. Ovid. 2. Metam. v. 607. Indevitato trajecit pectora telo.

Indevorātus, a, um, adject. Martial. l. 7. epigr. 19. Indevorato capite turturem truncum. Ita refert Thesaurus L. L. Verum alii legunt & devorato, alii inde vorato.

Indevotĭo, onis, f. devotionis carentia. Legitur l. 35. Cod. de donationib. & leg. fin. Cod. de fideicom. libert. Affertur etiam Ulpian. l. 1. Dig. de pen. leg. sed Triboniani (qui inferior multo Ulpiano est) ea verba putat Brissonius.

Indevōtus, a, um, adject. non devotus, indevoto. Ejusdem fere ætatis vox est ac indevotio: habetur enim l. 35. Cod. de Donat. & in ep. Cassiodori 16. l. 2.

Index, icis, c. 3. dimostratore, manifestatore, מגלה, Ger. angeber, Gal. montreur, Hisp. descubridor, μηνυτής, qui, vel quæ aliquid indicat, & defert, ab indico. Asconius scribit esse, qui facinoris, cujus ipse est conscius, latebras indicat, impunitate proposita. Cic. 4. Catil. c. 3. Hæc omnia indices detulerunt. Adde Liv. l. 32. c. 26. ¶ Sed generatim sumitur. Cic. 7. Ver. Cujus rei neque index, neque vestigium aliquod, neque suspicio cuiquam esset ulla. Id. in Or. c. 18. Imago animi vultus est, indices oculi. ¶ Item lapis, quo auri, vel argenti gradus cognoscitur, ab indicando. Nam lapidis hujus attritus auri bonitatem nobis indicat. Ovid. 2. Met. In durum silicem, qui nunc quoque dicitur index. ¶ Item elenchus, quo res, quæ continentur in libris, indicantur, indice, tavola. Cic. Attic. l. 4. Ut sumant membranulam, ex qua indices fiant, quos vos Græci, ut opinor, συλλάβους appellatis. Gell. l. 20. c. 11. Neque item desunt, qui indices libris suis fecerunt. ¶ Item titulus, sive simplex inscriptio. Cic. 2. de Orat. In Philosophos vestros siquando incido, deceptus indicibus librorum, qui sunt fere inscripti de rebus notis, verbum prorsus nullum intelligo. Tibull. l. 4. ad Messal. Nec quærit, quid quaque index sub imagine dicat. Ubi Index est titulus imagini subjectus. ¶ Index digitus dicitur, qui pollici proximus est, quod eo ad aliquid indicandum utimur. Horat. l. 2. Sat. 8. v. 26. Qui, si quid forte lateret, Indice monstraret digito.

Indĭa, æ, f. 1. India, regio Asiæ Orientalis ab Indo fluv. sic dicta, ab eo usque ad Sinarum regnum se extendens. Duplex est, citerior, quæ intra Gangem fluv. & ulterior, quæ ultra jacet. Eam accurate descri-

bunt

bunt Plin. Mela, & Curt. l. 8. c. 9. Virg. l. 1. Georg. India mittit ebur. ¶ Notat Turneb. latissime Indiæ nomine usos Veteres, ut qui Æthiopiam interdum eo significarent. ¶ India Occidentalis, l' America. ¶ De utraque V. Geographos, præsertim recentiores.

Indiānus, a, um, Indiano. Inscript. apud Gruter. pag. 519. n. 7. Albano Vitali eq. alæ Indianæ Treviro an. XXX. stip. X. &c. Fortasse alam designat, quæ cum Traiano Imp. in expeditione fuit, cum ad Indos prope accessit, qua Oceanus rubro mari infunditur.

Indicabĭlis, le, adject. qui indicat. Cal. Aurel. Acut. 2. c. 3. Signum facere indicabile lethargi.

Indicatĭo, onis, f. 3. stima del prezzo di qualche cosa, Ger. anschlag, Gal. prisée, Hisp. estimacion, τίμησις, æstimatio, ac probatio alicujus rei. Plin. l. 11. c. 14. Mellis causas, atque differentias, nationesque, & indicationem in apium, ac deinde florum natura diximus. Plaut. Pers. 4. 4. 37. Tua merx est, tua indicatio est.

Indicatīvus, a, um, ἀποφαντικός, id, quo aliquid indicatur. Indicativus modus est unum ex accidentibus, seu attributis verborum. Dictus est, quia eo præsentem actionem indicamus. V. Grammaticos.

Indicātor, oris, m. qui indicat. Solin. c. 53. Anaxagoras naturæ indicator.

Indicatūra, æ, f. 1. idem ac indicatio. Plin. l. 37. c. 2. Neque est hodie murrhini alterius præstantior indicatura. Id. l. 29. c. 1. de medicis. Dolorum indicaturam, & mortis arrham, aut arcana præcepta. h. e. pretium a medicis constitutum pro morbis sanandis. V. Indicatio.

Indicātus, a, um, ostensus, demonstratus, partic. ab indicor. Sæpe pro æstimato capitur. Plin. l. 28. c. 13. Eadem ex causa emi lienem vituli, quanti indicatus sit, jubent magi, nulla pretii contatione. Id. l. 31. c. 1. Indicatus smaragdus sex aureis denariis.

Indicens, is. V. Indico, is.

Indicīna, æ, f. 1. indicium, vel merces, quæ indici datur. Apul. l. 7. A. A. sub fin. Ob indicinæ præmium.

Indicĭum, ii, n. 2. manifestazione, segno, אות, Ger. anzeigung, Gal. indice, Hisp. indicio, μήνυμα, τεκμήριον, signum, insigne, argumentum, nota, specimen, ab index. Cic. pro Cluent. Omnia, quæ solent esse indicia, & vestigia veneni, in illius mortui corpore fuerunt. ¶ Item delatio, accusatio, detectio criminis, præsertim facta ab eo, qui illius conscius fuerit. Sal. in Catil. Frequens Senatus decrevit, Tarquinii indicium falsum videri. ¶ Indicio est, pro signum, seu argumentum est. Terent. Heaut. 2. 4. 4. Quale ingenium haberes, fuit indicio oratio. ¶ Indicium facere. dar' indizio. Id. Adelph. 4. 4. 8. Credite, mihi me psaltriam hanc emisse: id anus mihi indicium fecit. ¶ Indicium profiteri, h. e. deferre. Sallust. in Jugurtha: Sed ipse deprehensus, multis hortantibus, indicium profitetur. Adde Martian. l. 1. ad leg. Corn. de Sic. ¶ Indicium interdum sumitur pro mercede, quæ indici datur. Ulp. l. Idem, Dig. de cond. ob turp. caus.

Indĭco, as, avi, atum, a. 1. manifestare, palesare, הגיד, Ger. anzeigen, Gal. indiquer, Hisp. enseñar, demonstrar, δείκνυμι, manifesto, detego, patefacio, enuntio, ostendo, expono, palam facio. Cic. 9. Fam. Nam quod antea te calumniatus sum, indicabo malitiam meam. Sallust. in Catil. Si quis indicasset de conjuratione, quæ contra Remp. facta erat. ¶ Est item deferre, accusare. Cic. Tusc. 3. Potius quam conscios indicaret. Adde Ulp. l. Indicasse. Dig. de V. S. ¶ Item æstimare, vel pretium rei venalis statuere. Et est venditoris, sicut liceri emptoris. Cic. 3. Offic. Cum postulasset, ut sibi fundus, cujus emptor erat, semel indicaretur. Plaut. Pers. 4. 4. 25. Hanc eme. D. Modo ut sciam, quanti indicet.

Indīco, is, ixi, ctum, a. 3. denunziare, intimare, צוה, Ger. anordnen, Gal. denoncer, Hisp. denunciar, προαγγέλλω, denuncio, promulgo, a dico, quasi dicendo significo, vel denuntio. Differt a denuntio, quia denuntiare est simpliciter significare, indicere vero est solemniter, & quadam cum auctoritate significare, ut Indicere bellum, concilium, tributum, supplicationem, &c. Sed tamen hæc differentia non observatur. Cic. 1. Off. Nullum bellum esse justum, nisi quod aut rebus repetitis geratur, aut denuntiatum ante sit, & indictum. Liv. l. 1. Ipsum, qui concilium indixerat, non adesse. Id. l. 6. c. 12. Indicere exercitum in aliquem locum. Id. l. 31. c. ult. Indicere diem comitiis. ¶ Voluptatibus bellum indicere, per translationem dicimus pro eo, quod est, cum voluptate pugnare, frænum voluptati injicere. Cic. de Sen. c. 14. Ne omnino bellum videar indixisse voluptati. ¶ Indicere spectaculum, est denuntiare, & significare futurum spectaculum. Liv. l. 1. Indici deinde finitimis spectaculum jubet. ¶ Indicere funus, est vocare homines per præconem ad funus. Cic. pro Domo. Tamen id funus jure indictum esse dicebant. V. Indictivus. ¶ Indicere justitium, est imperare cessationem dicendi juris, quod non aliter, quam in maximo Reipub. luctu, aut periculo fieri consuevit. Cic. in Phil. Justitium indici dico oportere. ¶ Legem sibi indicere, est imponere. Cic. 5. Ver. Legem sibi indicunt innocentiæ, continentiæ, virtutum omnium, qui ab altero rationem vitæ reposcunt. ¶ Significat interdum non dicere, sumpta in privativa. Liv. l. 22. c. 39. Nam & duo boni consules, etiam indicente me, omnia e Rep. faceretis. Al. leg. etiam me tacente. Sed Gronov. priorem lectionem acerrime defendit. ¶ Indice pro indic. ἀγγελῶ. Plaut. Pseud. 1. 5. 133.

Indictĭo, onis, f. 3. specie di tributo, collatio tributi, vel exactionis genus, quod a Principibus populo indicitur, hoc est imperatur. Pedianus in 4. Verr. c. 2. Omne genus pensitationis in hoc capite positum est, canonis, oblationis, indictionis. Plin. Paneg. c. 29. Nec novis indictionibus pressi ad vetera tributa deficiunt. ¶ Est etiam genus computi, quo utuntur in publicis diplomatis, & chirographis, qui quindecim annorum spatio definitur: de cujus origine alii alia. Sunt enim, qui Constantinum ejus auctorem primum agnoscunt: sunt qui Augustum: sunt denique qui omnia vocant in dubium. V. Onuphr. Panvin. Comment. in 2. Fast. in anno 1064. Petavium l. 7. Rationar. temp. c. 1. &c.

Indictionālis, le, adject. ad indictionem pertinens, h. e. ad tributum. Ammian. l. 17. c. 3. Indictionale augmentum oblatum sibi humi projecit.

Indictitius, a, um, adject. indictivus. Cassiod. l. 5. Var. ep. 14. Indictitia onera.

Indictīvus, a, um, o. 1. 2. εὐαγγελτος, quod indictum est. Indictivæ feriæ eædem erant, ac imperativæ, idest, quas Consules, vel Prætores indicebant. Indictivum funus erat, ad quod per præconem evocabantur. Fest. & Varr. l. 6. L. L. ¶ Formulam, qua usi, docebit Ter. Phor. 5. 8. 37. Exequias Chremeti, quibus commodum ire, jam tempus est. His adde ex Var. loc. cit. Ollus letho datus est.

Indictus, a, um, non detto, non dictus, partic. ab in particula privativa, & participio dictus. Liv. l. 5. Ea se, nec uti indicta sint, revocare posse. ¶ Hinc indicta causa, non dicta, non defensa, ἄκριτος, Cic. pro Rabirio. Sed indicta causa Civem Romanum capitis condemnari coegit. ¶ Est etiam partic. ab indicor, & significat, quod solemniter promulgatum est, pubblicato, נקרא, Germ. angesagt, Gall. commandé, publié, Hisp. denunciado, προαγγελθείς. Cic. in Verr. Tanto mercatu Prætoris indicto concurritur undique ad istum Syracusas. ¶ Ponitur etiam pro denuntiato simpliciter. Cic. in Verr. Tacitæ magis, & occultæ inimicitiæ timendæ sunt, quam indictæ, & apertæ. Ovid. 6. Fast. v. 594. Si vires, indictas exige dotis opes. h. e. promissas.

Indicŭlum. V. Indiculus.

Indicŭlus, i, m. parvus index, picciol' indice. Vox est sequioris latinitatis. Ennod. l. 5. ep. 14. Cognationem indiculo comprehensam. ¶ Ejusdem fere auctoritatis est Indiculum, i, n. parvum indicium. Legitur tamen apud Augustinum, qui Ennodio aliquanto antiquior est.

Indĭcum, i, n. indaco, pigmenti, seu coloris genus ex India apportati. Plin. l. 33. c. 6. Isid. l. 19. c. 17. V. Bald. in Lex. Vitruv.

Indĭcus, a, um, adject. ad Indiam pertinens, Indiano, d' India. Ter. Eun. 3. 1. 23. Indici elephantes. Ovid. 1. Pont. ep. 5. v. 80. Aut ubi Taprobanen Indica cingit aqua.

Indĭdem, adv. da quell' istesso luogo, משם, Ger. vom dem orth, her, Gal. de ce lieu la même, Hisp. del mesmo lugar, ἐντεῦθεν, αὐτόθεν, ex eodem loco, ab inde, & idem. Cic. pro Rosc. Am. c. 27. Indidem ne Ameria, an hosce ex urbe sicarios? Nepos Epamin. c. 5. Habuit obtrectatorem Meneclidem indidem Thebis. h. e. ipsum quoque Thebanum, ut erat Epaminondas. Liv. l. 39. Indidem ex Aventino.

Indiffĕrens, tis, o. indifferente, Ger. nicht unterschieden, Gal. indifferent, Hisp. indiferente, ἀδιάφορος, quod non differt, quod sua natura neque bonum est, neque malum. Cic. 3. Fin. Quod illi ἀδιάφορον, dicunt, id mihi ita occurrit, ut indifferens dicerem. ¶ Indifferens homo, qui non est difficilis, aut morosus in re aliqua. Suet. in Cæs. c. 53. Nam circa victum C. Oppius adeo indifferentem fuisse docet.

Indifferenter, adv. indifferentemente, senza differenza, Ger. ohne unterschied, Gal. indifferemment, Hisp. indiferentemente, ἀκρίτως, ἀδιαφόρως, indiscriminatim. Indifferenter ferre, est æquo animo ferre. Suet. in Domit. ad fin. Occisum eum populus indifferenter, miles gravissime tulit. Quint. l. 11. c. 3. Utraque appellatione indifferenter uti licet.

Indifferentia, æ, f. indifferenza, Germ. gleicher werthe, Gal. indifference, Hisp. indiferencia, ἀδιαφορία, similitudo, affinitas, convenientia. Gell. l. 13. c. 3. Hoc ego scripsi de utriusque vocabuli indifferentia.

Indĭgem, liberum dixit. Cicero de Orat. ex Pacuv. pro sine liberis.

Indigĕna, c. 1. nativo del paese, אזרח, Ger. inlandischer, Gal. né, natif, Hisp. natural, αὐτόχθων, genitus in eo loco, ubi degit, ab antiqua præp. indu pro in, & geno pro gigno. Ser. in 8. Æn. Omnes terræ habitatores aut indigenæ sunt, aut advenæ, aut convenæ. Indigenæ sunt inde geniti, quos vocant Aborigenes Latini, Græci αὐτόχθονας, ut de Faunis Virgilius dixit. Advenæ de uno loco venientes, ut Saturnus. Convenæ de diversis, ut Ausones, & Sicani. Cic. 3. de nat. Deor. Tertius est ex Idæis indigenis, cui inferias afferunt. ¶ Aliquando adjectivi vim habet, jungiturque substantivis cujusvis generis. Plin. l. 14. c. 6. Dixisse hospiti de indigena vino. Flor. l. 2. c. 18. indigena potio. Ovid. 6. Metam. Indigenæque Dei. ¶ Veteres dixerunt. Indigenus, a, um.

Indigenālis, le, adject. nativo, nativus, non alienigena, Cic. 3. de Orat. c. 38. Sexlus disertus, indigenitalis. Al. aliter leg.

Indĭgens, entis, o. bisognoso, ἐνδεής, qui indiget, partic. ab indigeo. Cic. 2. Fin. c. ult. Cum opem indigentibus, salutemque ferres. Id. de Am. Quid? Africanus erat indigens mei?

Indigentĭa, æ, f. 1. bisogno, מחסור, Ger. mangel, Gal. indigence, Hisp. menester, ἔνδεια, inopia, egestas, penuria. Cic. de Amic. c. 8. A natura mihi videtur potius, quam ab indigentia orta amicitia.

Indigĕo, es, gui, n. 2. aver bisogno, חסר, Ger. bedoerffen, Gal. avoir besoin, Hisp. aver menester, δέομαι, egeo, ex in, & egeo, d euphoniæ gratia interjecto. Est 2. vel 3. ord. neutrorum. Cic. 1. de Or. Jam illa non tam artis indigent, quam laboris. Id. Att. l. 2. Precibus nostris, & cohortatione non indiges. ¶ Usurpatur & impersonaliter. Plin. l. 10. Nunquam conspectis, nisi cum præsidio earum indigetur. ¶ Indigere, pro cupere. Cic. pro Syll. c. 8. Contemnere omnes libidines, non auri, non argenti, non cæterarum rerum indigere.

Indĭges, is, adject. 3. indigens, V. Indigem.

Indĭges, etis, m. V. Indigetes.

Indigeste, ad. disordinatamente, Ger. unordentlich, Gal. confusement, Hisp. sin orden, ἀτάκτως, inordinate, incomposite. Gel. l. 20. c. 11. vel in præfat. Quas breviter, & indigeste, & incondite annotationibus, tractationibus, lectionibusque variis feceramus.

Indigestibĭlis, le, adject. indigestibile, qui concoqui in ventriculo non potest. Et

Indigestĭo, onis, f. indigestione, crudità, Voces sunt Theodori Prisciani Medici antiqui c. 6. & 12.

Indigestus, a, um, mal composto, rozzo, Ger. ungeordenet, Gal. confus, Hisp. indigesto, ἄτακτος, non digestus, confusus, perturbatus, sine ordine. Ov. 1. Met. v. 7. Plin. l. 13. c. 15. Indigesta simplicitas.

Indigĕtes, m. 3. Santi, Ἀνθρωποδαίμονες, qui ex hominibus Dii facti sunt, ab in, & dico, hoc est, dedico, consecro, unde indicet, & c in g converso indiges, inter Deos consecratus. Salmas. Aliquibus dicti videntur ab indigito, invoco, quod ab indu pro in, & cito, voco, quia una cum cæteris Diis invocantur. Serv. in 12. Æn. Aliqui derivant a Deus, & ago, quasi in Diis agentes. Serv. in 12. Æn. Aliqui censent, Deos Indigetes esse Deos patrios, seu Deos Topicos, qui Græcis Θεοὶ πατρῷοι, & ἐγχώριοι, & τοπικοί, vel ἐντόπιοι vocantur, & dici ab indu pro in, & ago, habito, ut Indiges sit, qui locum aliquem incolit. Serv. in 12. Æn. Sed hac acceptione dicti potius fuerunt ab inde, & geno, seu genitus, quod in eo loco geniti sint, in quo coluntur. Cæterum Servius aliorum opinionem hic recitat. Nam in 1. Georg. Deos patrios ab Indigetibus distinguit, his verbis: Patrii Dii sunt, qui præsunt singulis civitatibus, ut minerva Athenis, Juno Carthagini: Indigetes autem proprie sunt Dii ex hominibus facti, quasi in Diis agentes. ¶ Al. qui stricte exponunt Semideos Curetes. Gloss. vet. Indigetes, ἡμίθεοι Κούρητες. Arnob. l. 3. Aut si Curetas pro Laribus invocaro, quos Indigetes Samothracios pars vestrorum asseverat auctorum. ¶ Sed universe dicebantur Indigetes, qui Dii ex hominibus facti essent. Aliqui Indigetes dicunt esse Deos tutelares, quorum nomina vulgari non licet. Aliqui omnes Deos Indigetes appellari volunt ab indigeo, quod nullius rei indigeant, vel quod nos eorum indigeamus. Macrob. l. 1. de Somn. Scip. c. 9. Serv. in 12. Æn. Liv. l. 8. Lares, Dii Novensiles, Dii Indigetes, Divi, quorum est potestas nostrum, hostiumque Virg. 1. Georg. ad fin. Dii patrii, Indigetes, & Romule, Vestaque mater. ¶ In singulari num. est Indiges, etis. Virg. Æn. 12. v. 794. Indigetem Æneam scis ipsa, & scire fateris, Deberi cœlo.

Indigĕto, vel Indigito, as, avi, atum, a. 1. proprie significat invocare, invocare, ab in, vel indu pro in, & cito. Macrob l. 1. Sat. c. 17. Namque Virgines Vestales ita indigetant, Apollo Medice, Apollo Pæan. ¶ Alii aliam huic verbo originem assignant, nam & a digito derivant, ut sit idem ac ostendere, ac digito velut monstrare, quos reprehendit Voss. l. 1. de vit. serm. L. L. c. 24. ¶ Hinc & pro nominare usurpari putant, quod qui aliquem ostendit, ejus etiam nomen docere solet. Ar-

nob. l. 4. Qui Patrocles Thurius scriptorum in titulis indigitatur. Sed al. leg. indicatur. ¶ Pro indicere, imperare, intimare, usurpare videtur Tertul. de jejun. c. 16. his verbis: Cum aret annus, Magistratus purpuras ponunt, preces indigitant, hostiam instaurant.

Indigitamenta, orum, n. 2. appellantur libri Pontificales, qui Deorum nomina, & eorum invocandorum rationem, ritusque continent, ἱερατικὰ βιβλία. Arnob. l. 2. Apollinis nomen Pompiliana indigitamenta nesciere. V. Voss. de vit. L. L. c. 24.

Indigito. V. Indigeto.

Indignabundus, a, um, sdegnato, indignatus. Liv. l. 38. c. 57. Cum illa muliebriter indignabunda nihil de communi filia secum consultatum adjiceret.

Indignans, antis, adject. o. sdegnoso, irato, che sdegna. Ovid. 6. Metam. v. 584. Verbaque quærenti satis indignantia linguæ Defuerunt. Colum. l. 8. c. 17. de mulis. Genus servitutis indignantissimum.

Indignanter, adverb. sdegnosamente. Arnob. l. 3. Mussitare indignanter. Ammian. l. 15. c. 1. Indignanter ferre.

Indignatio, onis, f. ira, sdegno, ἀγανάκτησις. Vellej. l. 2. c. 66. Indignatio erumpens animo ac pectore. Plin. l. 9. c. 30. Alicujus in se indignationem convertere. Horat. Epod. 4. Liberrima indignatio. ¶ Est etiam oratio, per quam conficitur, ut in aliquem hominem magnum odium, aut in rem gravis offensio concitetur. Hæc Cic. l. 1. de Invent.

Indignatiuncula, æ, f. dim. ab indignatio. Plin. l. 6. ep. 17. Indignatiunculam, quam in cujusdam amici auditorio cepi, non possum mihi temperare, quominus apud te per epistolam effundam.

Indignativus, a, um, adject. qui indignatur. Tertul. de anim. c. 16. Indignativum, quod appellant θυμικόν.

Indignatus, a, um, partic. ab indignor. Virg. 2. Georg. v. 163. Atque indignatum magnis stridoribus æquor.

Indigne, adv. indegnamente, Ger. unehrlich, Gal. indignement, Hisp. indignamente, ἀναξίως, inhoneste, præter dignitatem. Ter. Adel. Cui miseræ indigne per vim vitium obtulerat. Id. ib. 1. 2. 11. Clamant omnes, indignissime factum esse.

Indignitas, atis, f. indegnità, Ger. ubelstand, Gal. indignité, Hisp. indignidad, ἀναξία, ἀτιμία, quod indignum est, quod est contra dignitatem, dedecus, ignominia. Cic. 6. Fam. Atque omnem adeundi, & conveniendi illius indignitatem, & molestiam pertulissem. Id. pro Mur. c. 25. Neque satis severe pro rei indignitate decrevit. Cæs. l. 2. B. G. c. 14. Omnes indignitates, contumeliasque perferre. Cic. 4. Verr. Qui indignitate servos, temeritate fugitivos, crudelitate hostes vicerit, h. e. abjiciendo se vitiis.

Indigniter, adverb. indigne. Vetus monumentum apud Ferret. in Musæp. p. 261. Parcæ vitæ finem statuerunt indigniter.

Indignor, aris, atus sum, sdegnare, בעס, Ger. zornen, Gal. s'indigner, Hisp. enojarse, indignarse, ἀγανακτῶ, graviter fero, stomachor. Est tertii ordinis deponentium, & fere construitur cum acc. rei. Quinct. l. 1. c. 3. Quidam indignantur imperia. ¶ Construitur etiam cum infinitivo. Brut. Cic. 11. Fam. Quod si indignaris, ausos esse id facere. ¶ Item cum particula quod. Cic. 1. de Inv. Per quem indignamur, quod nobis hoc primis acciderit. ¶ Item cum membro orationis. Sulpic. Cic. l. 4. Fam. ep. 5. Hem nos homunculi indignamur, siquis nostrum interiit. ¶ Interdum dativum regit, sed rarius. Ulp. l. 2. Dig. ad leg. Jul. de adult. Qui matrimonium suum contemnit, quique contaminationi (adulterii) non indignatur.

Indignus, a, um, o. 1. 2. indegno, Ger. unwürdig, Gal. indigne, Hisp. indigno, ἀνάξιος, non dignus. Ter. Adel. 3. 3. 54. Hæc te admittere indigna genere nostro? Cic. in Vatin. c. 16. Cæsar te omni honore indignissimum judicat. ¶ Cum genit. Plaut. Pœn. a. 2. v. 0. Quoniam illa (exta) non bona aruspex dixit, Deum esse indignam credidi. Verum neque hæc lectio constans est, neque, etiamsi sic legatur, probe conficitur hinc, indignus cum genit. usurpari. Potest enim sic apte explicari, Deum (h. e. Venerem, de qua hic est sermo. Solebant autem Veteres Deus usurpare etiam in gen. fœm. V. Deus) indignam esse, cui vitiata exta offerrentur. Hac autem ratione usurpatur indignus ad laudem. Sic Cic. in Pison. L. Flaccus vir tua legatione indignissimus. h. e. vir tantæ probitatis, ut minime decuerit, eum esse Pisonis hominis improbissimi legatum. Adde Lucret. l. 2. v. 1101. ¶ Interdum sumitur pro fœdo, miserando, crudeli. Liv. l. 19. Lictoribus indignum in modum multatus. Cic. pro Quint. c. 31. Indignum est a pari vinci, aut superiore, indignius ab inferiore, atque humiliore. ¶ Indignum, absolute positum interjectio indignantis est, sicut infandum. Ovid. 5. Met. Illet, & (indignum!) scelerato profuit ara. ¶ Indignas turres, pro magnis dixit Ennius.

Indigus, a, um, אביון, Ger. mangelhafft, Gal. indigent, Hisp. menesteroso, ἐνδεής, ἄπορος, egenus, qui indiget. Plin. l. 8. c. 40. Stipendiorum indiga. Virg. l. 3. Georg. v. 428. Haud opis indiga nostræ.

Indiligens, tis, o. negligente, ἀμελής, negligens. Ter. Adel. Sed vereor, ne indiligens nimium sies. Plin. l. 13. c. 12. Deprehenditur etiam odore, cum fuerit diligentior. Gell. l. 15. c. 28. Rerum memoriæ non indiligens. ¶ Usurpatur etiam passiva signific. pro neglecto, inculto. Plin. l. 19. c. 4. Statim faciebant judicium, nequam esse in domo matremfamilias, ubi indiligens esset hortus.

Indiligenter, adv. negligentemente, ἀμελῶς, negligenter. Cic. Att. l. 16. ep. 3. Quanquam nihil ab eo arbitror neque indiligenter, neque illiberaliter factum. Cæs. l. 2. B. G. c. 33. Indiligentius servare præsidia.

Indiligentia, æ, f. 1. negligenza, רשלנות, Ger. unfleiss, Gal. negligence, nonchalance, Hisp. descuydo, ἀμέλεια, negligentia. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. Nihil esse a me, nisi orationis acerbitatem, & iracundiam, &, si forte raro, literarum missarum indiligentiam reprehensam. Tacit. 4. hist. c. 49. Indiligentia veri, & adulandi libidine.

Indimissus, a, um, adject. non dimissus. Tertul. l. 4. advers. Marc. c. 34. Illicite dimissam uxorem pro indimissa ducens, adulter est.

Indipisco, is, activa forma, idem ac indipiscor. Plaut. Asin. 2. 2. 13. Numquam edepol quadrigis albis indipiscet postea.

Indipiscor, eris, indeptus sum, d. 3. conseguire, acquistare, τυγχάνω, adipiscor, assequor, apud vet. Plaut. Rud. 5. 2. 18. Largiter mercedis indipiscar. Liv. l. 26. c. 39. Quam quis indeptus navem erat. Id. l. 29. c. 2. Conabamur memoriæ vegetandæ gratia indipisci animo, ac recensere. h. e. mandare memoriæ.

Indirectus, a, um, disordinato, torto, Ger. nicht gerad, Gall. indirect, mal dressé, Hisp. no poledo, indirecto, ἄτακτος, ἀδιάθετος, incompositus, & inordinatus. Quinctil. l. 5. c. 13. Indirecta fere, atque, ut sic dicam, clamosa est actio.

Indireptus, a, um, adject. non direptus. Tacit. 3. hist. c. 71. Sic Capitolium clausis foribus indefensum, & indireptum conflagravit.

Indisciplinatus, a, um, indisciplinato, disciplina carens. Augustin. epist. 169. & Cyprian. epist. 62. ad fin.

Indiscissus, a, um, non discissus. Hieronim. epist. 57. ad Damas. Indiscissa Domini tunica.

Indiscrete, adverb. indifferenter, indiscriminatim, senza discernimento, alla confusa. Plin. l. 11. c. 37. Avium & animalium vocis indiscrete editur imitatio. Capitolin. in Nigro c. 3. Cum indiscrete subsellia Circi repleta essent.

Indiscretus, a, um, che non si può discernere, confuso, Ger. nicht unterschieden, Gal. indiscret, Hisp. no apartado, ἄκριτος, quod discerni non potest, maxime conjunctum. Plin. l. 35. c. 10. Imagines adeo similitudinis indiscretæ pinxit. Virg. 10. Æn. v. 392. Simillima proles indiscreta suis.

Indiscriminatim, adv. indifferentemente, Ger. ohne unterschied, Gal. indifferemment, Hisp. indiferentemente, ἀκρίτως, ἀδιαφόρως, indifferenter, & sine discrimine. Var. de L. L. apud Non. c. 2. n. 449. Quibus nos in hoc libro utamur indiscriminatim.

Indiscussus, a, um, adject. non examinatus, ἀνεξέταστος. Claud. Mamert. l. 3. de statu animæ, c. 11. Illud indiscussum restat.

Indiserte, adverb. non diserte, senza eloquenza. Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. Orationem meam non indiserte collaudavit.

Indisertus, a, um, senza eloquenza, לא נבון, Ger. unbered, Gal. indiscret, Hisp. indiserto, ἄγλωττος, non disertus. Cic. 2. de nat. Deor. Neque indisertum Academicum pertimuissem. Idem 3. de Orat. c. 35. Malim equidem indisertam prudentiam, quam stultitiam loquacem.

Indisjectus. V. Indejectus.

Indispensatus, a, um, adject. non pensatus, non distributus. Silius l. 16. v. 341. Indispensato lassantem corpora nisu. hoc est immoderato.

Indisposite, adverb. non disposite, senza disposizione. Senec. ep. ult. Quid ergo, inquis, muta animalia perturbate, & indisposite moventur?

Indispositus, a, um, adject. non disposto, confuso. Tacit. 2. hist. c. 68. Apud Vitellium omnia indisposita, temulenta, pervigiliis, ac bacchanalibus, &c.

Indissimilis, le, adject. non dissimilis. Var. l. 8. de L. L. c. 29. Formæ vocum indissimiles. Affertur etiam exemplum Vellej. l. 2. c. 80. Sed ibi legitur dissimillimus.

Indissimulabilis, le, adject. non dissimulatus, che non si può dissimulare. Gel. l. 10. c. 22. Cum quadam indissimulabili veritate disseruit.

Indissociabilis, le, adject. che non si può disgiungere. Lactant. de Opific. Dei c. 10. Indissociabilem prætendunt unitatem.

Indissolubilis, le, o. 3. indissolubile, che non si può slegare, Ger. unauflöslich, Gal. qu'on ne peut dissoudre, Hisp. indissoluble, ἄλυτος, quod dissolvi non potest. Cic. de Univ. c. 11. Immortales vos quidem esse, & indissolubiles non potestis.

Indissolubiliter, adverb. ita ut non possit dissolvi. Claud. Mamert. l. 2. c. 2. Indissolubiliter nexum.

Indissolutus, a, um, legato, non dissolutus, non solutus, colligatus. Cic. de Univ. c. 11. Hæc sunt indissoluta, me invito. Al. leg. non sunt dissoluta.

Indistincte, adv. confusamente, ἀδιακρίτως, inordinate, confuse. Gell. l. 20. c. ult. Indistincte, atque promiscue adnotabam.

Indistinctus, a, um, non distinto, confuso, Ger. nicht unterschieden, Gal. confus, indistinct, Hisp. indistincto, ἀδιάκριτος, inordinatus, confusus. Quinct. l. 8. c. 2. Neque inordinata, neque indistincta. Catull. de nupt. Pel. & Thet. v. 283. Indistinctæ corollæ.

Indistrictus, a, um, non offeso, non districtus. Ovid. 12. Met. v. 92. Tamen indistrictus abibo. i. e. illæsus. Heinsius legit indestrictus. V. Distringo.

Inditus, a, um, nom. particip. ab indo, is, datus, impositus, immissus, imposto, dato, ἐντεθειμένος. Curt. l. 4. c. 9. A celeritate, qua defluit, Tigris nomen est inditum. Id. l. 10. c. 10. Venenum potioni inditum. Flor. l. 3. c. 1. sub fin. Indita monti urbs. h. e. imposita.

Individuitas, atis, f. indivisibilità. Tertull. de Monogam. c. 5. Individuitas matrimonii.

Individuus, a, um, individuo, che non si può separare, Ger. unzertheilet, Gal. qu'on ne peut diviser, Hisp. individuo, ἄτομος, quod non potest dividi, vel quod non separatur. Cic. 1. Fin. c. 6. Ille atomos quas appellat, id est, corpora individua. Id. in Acad. Ex illis individuis, unde omnia Democritus gigni affirmat.

Indivisibilis, le, adject. indivisibile, individuus, ut indivisibilis materia, apud Diomed. l. 2. Indivisibilis anima, apud Tertull. de anim. c. 51.

Indivisibiliter, adverb. indivisibilmente, ἀδιαιρέτως. Tertull. de anim. c. 51. Mors indivisibili animæ indivisibiliter accidens.

Indivisus, a, um, indiviso, ἀμέριστος, non divisus. Var. 2. de R. R. c. 7. Equorum, qui ungulas indivisas habent.

Indo, is, didi, ditum, imporre, שים, Ger. dreinthun, Gal. imposer, mettre dedans, Hisp. meter a dentro, ἐντίθημι, impono. Plaut. Capt. 5. 3. 7. Pægnium vocitatus est, post vos nomen indidistis Tyndaro. ¶ Quandoque est intus dare, immittere. Plaut. Cas. 2. 3. 31. Si ego in os meum vini guttam indidi. Id. Mil. 2. 5. 1. Indere ignem in aram. ¶ Interdum imprimere. Plaut. Asin. 3. 2. 7. Qui sæpe ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt. ¶ Item injicere. Id. Men. 1. 1. 3. Fugitivis servis indunt compedes. ¶ Item immiscere, ut indere aliquid in aurum, aut argentum, ut deterius fiat. Ulp. l. 1. Dig. ad leg. Jul. pecul. ¶ Cum ablat. & præposit. in. Cato R. R. c. 21. Indere aliquid in aliqua re.

Indocibilitas, atis, f. durezza d'ingegno, mente indocile. Apul. l. 2. de dogm. Plat. Prudentiam indocibilitas impugnat.

Indocilis, le, o. 3. indocile, Germ. ungelehrig, Gal. indocil, Hisp. indocil, ἀδίδακτος, δυσμαθής, qui doceri non potest. Cic. 1. de nat. Deor. Sed quia nimis indocile quidam, tardique sunt. Id. 4. Acad. c. 1. Sed incredibilis quædam ingenii magnitudo non desideravit indocilem usus disciplinam, idest quæ doceri, vel tradi non potest. Sic Sil. l. 12. v. 716. virum indocilem pacisque, modique. Id. l. 2. v. 237. Nec Cereri terra indocilis, nec inhospita Baccho. h. e. tellus quæ cultum patitur, & respondet. Id. l. 11. v. 11. Tum Gens Hirpini vana, indocilisque quietem. h. e. che non sa star in pace. Græca constructio est. Alii leg. quieti. Cum infinito Stat. 6. Theb. v. 313. Indocilis teneri. ¶ Item rudis, ineruditus. Ovid. lib. 4. Trist. eleg. 1. Hoc est cur cantet vinctus quoque compede fossor, Indocili numero cum grave mollit opus. ¶ Item nativus, nec ulla arte paratus. Propert. l. 1. el. 12. Et sciat indociles currere lympha vias. h. e. ignotas, non monstratas. ¶ Ponitur etiam pro indocto, ignorante. Virg. 8. Æn. Is genus indocile, & dispersum montibus altis Composuit, legesque dedit. Plin. l. 18. c. 25. Indocilis cœli agricola.

Indocte, adv. rozzamente, Ger. ungeschickt, Gal. indoctement, Hisp. indoctamente, ἀμαθῶς, imperite. Cic. 2. de nat. Deor. c. 16. Quæ qui videat, non indocte solum, verum etiam impie faciat, si Deos esse neget. Gell. l. 12. c. 5. Dicam ego indoctius, & apertius.

Indoctor, oris, m. pro servorum castigatore usurpatur a Plauto Asin. 3. 2. 6. quemadmodum doctores puerorum virgis eos castigare solent. Est tamen ibi lectionis mira varietas. V. Tonsmen.

Indoctus, a, um, ignorante, Ger. ungelehrt, Gal. indocte, Hisp. indocto, ἀπαίδευτος, qui doctus non est, rudis, ineruditus, imperitus, ignarus. Cic. in Bruto. Qui & plane indocti, & inurbani, & rustici etiam fuerunt. ¶ Dicitur etiam de rebus, ut indocta oratio, indocti versus, &c. Cic. 3. de Or. Nam si rudis, & indocta putanda est illa sine intervallis loquacitas perennis, & perfluens. Id. l. 2. Divin. c. 63. Ex levissimo enim, & indoctissimo genere constant. ¶ Comparat. indoctior. Id. Tusc. 1. c. 2. Habitus est indoctior Themistocles, cum in epulis lyram recusasset.

¶ Cum

¶ Cum infinito, *Horat. l. 2. od. 6.* Cantaber indoctus juga ferre nostra. ¶ Cum genitivo, *Id. de ar. poet. v. 380.* Indoctus pilæ, trochive. ¶ Cum accusativo, Græco more. *Gell. l. 9. c. 10.* Homo sane pleraque alia non indoctus. ¶ *Horat. l. 2. epist. 2.* Canere indoctum. h. e. indocte, more adverbii.

Indolatilis, le, adject. qui dolari nequit. Translate *Sidon. l. 5. ep. 5.* Corporibus, ac sensibus rigidi, indolatilesque. Al. leg. *indociles.*

Indolatus, a, um, adject. non dolatus. *Arnob. l. 7.* Lapis indolatus, & asper.

Indolentia, æ, f. 1. *privazione di dolore*, Gal. *indolence*, Hisp. *indolencia*, ἀναλγησία, vacuitas doloris, cum nihil dolet. *Cic. 2. Fin. c. 4.* Num propterea idem voluptas est, quod, ita dicam, indolentia? Adde *2. Off. Senec. epist. 66.* ¶ Cicero tamen libentius usurpat *doloris vacuitas*, quam *indolentia.*

Indolesco, is, lui, n. 3. *dolersi molto*, הִתְעַצֵּב, Ger. *heftiget trauren*, Gal. *avoir douleur*, Hisp. *dolerse*, ἀλγέω, valde doleo. *Cic. 2. Phil. c. 25.* Quis, qui non indoluerit, tam sero se, quem hominem secutus esset, cognoscere? *Ovid. 2. Trist. v. 599.* At multos indoluisse malis. ¶ Reperitur etiam cum genitivo. *Ovid. 2. Met.* Successorumque Minervæ indoluit. ¶ Item absolute. *Plin. l. 31. c. 3.* Tanta intentione oculorum opus est, ut indolescant. ¶ Præteritum *indolui* quidam ab *indoleo* ducunt, non autem ab *indolesco.*

Indoles, lis, f. *natura*, *ingegno*, Ger. *art*, *zuneigung*, Gall. *le naturel*, Hisp. *la señal de virtud en los niños*, φύσις, vis innata, & ingenita, & per Metaphoram egregia spes in pueris, seu significatio quædam futuræ probitatis, & in viris signum præsentis virtutis, & generatim præstantia, seu generositas quædam virtutis, atque animi, ab *inolesco*, cresco, *Cic. de Sen.* Ut enim adolescentibus bona indole præditis sapientes senes delectantur. *Id. 3. Off.* Homines, in quibus est virtutis indoles, commoventur. *Liv. l. 25. c. 37.* L. Martius ad summam indolem accesserat Cn. Scipionis disciplina. *a somma abilità.* ¶ Aliquando etiam in malum dicitur. *Liv. lib. 21. cap. 4.* Cum hac indole virtutum, ac vitiorum sub Asdrubale meruit. ¶ Transfertur quoque ad muta, atque inanimata. *Gell. l. 12. c. 1.* In arboribus, & frugibus major plerumque vis, & potestas est, ad earum indolem vel deterendam, vel augendam &c. *Id. l. 20. c. 6.* In plures libros mendæ istius indoles manavit. *Plaut. Rud. 2. 4. 10.* Papillæ cujusmodi! tum quæ indoles est in savio! *quanta grazia!*

Indolescendus, a, um particip. passiv. dolendus, *da dolersi.* *Sidon. l. 2. epist. 12.* Mœroris retia amicis, & externis indolescenda.

Indolor, ris, adject. o. ἀνώδυνος, dolorem non afferens, ut indoloria medicamenta, *Cal. Aurel. Tard. 2. c. 4.*

Indoloria, æ, f. idem ac indolentia. *Sidon. in epist. præfixa carmini 24.* scribit, Ciceronem ipsum hac voce usum, sc. *l. 2. Fin. c. 4.* ubi tamen vocem hanc viri docti rejiciunt, & *indolentia* substituunt: ipsum etiam Sidonium eodem modo corrigendum censent, quamquam Sirmondus eam lectionem tueri videtur.

Indomabilis, le, o. 3. *che non si può domare*, *insoggettabile*, פֶּרֶא, Ger. *ungezæmlich*, Gal. *indomtable*, Hisp. *indomable*, ἀδάμαστος, qui domari non potest. *Plaut. Cas. 4. 3. 12.* Ædepol ne tu, si esses equus, esses indomabilis.

Indomitus, a, um, *indomito*, פֶּרֶא, Germ. *ungezæhmet*, Gall. *indomté*, Hisp. *indomito*, ἀδάμαστος, qui domari non potest, & mitescere. *Auct. ad Her. l. 4.* Neque equus indomitus, quamvis natura bene compositus sit, idoneus potest esse ad eas utilitates, & aptus, quæ desiderantur ab equo. ¶ Translate dicitur de animi motibus immoderatis, qui a ratione non vincuntur, & subiguntur. *Cic. pro Rosc. Am.* Luxuries igitur hominem, & æris alieni magnitudo, & indomitæ animi cupiditates ad hoc scelus impulerunt.

Indonatus, a, um, nom. particip. *chi è senza dono.* *Lamprid. Heliogab. c. 28.* Nec quenquam facile indonatum relinquebat.

Indormio, is, n. 3. *dormire sopra qualche cosa*, ἐγκαθεύδω, est in re aliqua, vel super rem aliquam dormire. *Hor. 1. Ser. Sat. 1. v. 70.* Congestis undique saccis indormis. ¶ Per Metaphoram accipitur pro cessare, & tardum esse. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Qui in isto homine colendo tam indormivi diu. ¶ Indormire causæ, est remissius, & segnius tractare negotium. *Cic. 2. Phil. 12.* An faces admovendæ sunt, quæ te excitent tantæ causæ indormientem? *Senec. de vita beata, c. 10.* Deliciam dissolutionemque segnis animi indormientis sibi. h. e. sibi uni vacantis, & securi.

Indotatus, a, um, adject. dote carens, *senza dote*, ἄπροικος, *Horat. l. 1. ep. 17. v. 46.* Indotata mihi soror est. ¶ Translate *Cic. l. 1. de Orat. c. 55.* Cujus artem, cum & indotatam esse, & incomptam videres, verborum eam dote locupletasti. *Ovid. 7. Metam.* Indotata defunctorum corpora. h. e. quibus justa persoluta non sunt.

Indu, præp. apud vet. pro in a Syracusano ἔνδοι, sive ἐνδοῖ, pro ἔνδον, intus. Nam ab ἐνδοῖ, fit *endo*, & converso e in u, *indu*, quomodo a *poena* est *impune*, a *Poenus*, *Punicus*. Gifanius negat, invenire se *indu* a veteribus dictum pro in, sed *endo*, unde *Endo*, *procinctu* *endoperator*, *endogredi*, *endostium*, *endoplorato*, &c. Sed dubium non est, quin *indu* quoque dixerint, quia in veteribus libris Lucretii, aliisque non tantum *endo*, sed & *indu*, & corrupte interdum *inde* legitur, quod Gifanius ipse agnoscit, & quia in compositis *indu* non minus reperitur, quam *endo*, ut *Induperator*, *indigena*, *inducia*, *indigito*, *industrius*, &c. *Enn. Annal. l. 17.* Indu mari magno fluctus extollere certant.

Indubitabilis, le, o. 3. *certo*, certus, de quo dubitari non potest. *Quinctil. l. 4. c. 5.* Illo sequenti (si modo indubitabile sit) utendum solo.

Indubitabiliter, adverb. indubitanter. *Arnob. l. 5.* Cunctis indubitabiliter notum est.

Indubitandus, a, um, nom. particip. indubitatus. *Augustin. epist. 19. c. 2.* Ut veritas indubitanda persistat.

Indubitanter, adv. *certamente*, בְּוַדַּאי, Ger. *gewisslich*, Gal. *sans doute*, Hisp. *sin duda*, ἀναμφισβήτως, certo. *Plin. l. 18. c. 11.* Quæ palma frugum indubitanter Italiam contingit. In editione Harduini legitur *indubitata*. *Augustin. de vera relig. c. 46.* Indubitanter invictus est. *Ulpian. Dig. 37. 11. 2.* Indubitanter probatur.

Indubitate, adv. indubitanter, sine dubitatione. *Vellejus l. 2. c. 60.* Indubitate corrupti commentarii. *Liv. l. 33. c. 11.* Quæ indubitate Lysimachi erant. ¶ Superlat. *indubitatissime* Orosii est *l. 3. ad fin.*

Indubitatus, a, um, *certo*, *sicuro*, נָכוֹן, Ger. *ungezweiffelt*, Gall. *certain*, *indubitable*, Hisp. *indubitable*, *cierto*, ἀναμφισβήτητος, certus, de quo dubitari non potest. *Quinctil. l. 9. c. 4.* In iis vero, quæ indubitata sunt. *Plin. l. 31. c. 3.* Indubitata spes.

Indubito, as, n. 1. *dubitare*, *diffidarsi*, ἀπιστῶ, idem ac dubito, diffido. *Virg. 8. Æn. v. 404.* absiste precando Viribus indubitare tuis. *Stat. in epist. l. 3. Syl. ult.* Sed ingratus, qui plura adnecto, tuisque moribus indubito.

Indubius, a, um, adject. *indubitato*. *Tacit. Ann. 14. c. 45.* Plurimorum indubia innocentia. *Quinctil. l. 5. c. 13.* Exempla indubia.

Induciæ, arum, f. 1. *tregua*, ἀνοχαί, ἐκεχειρία, erant quidem societatis consensus tactus plerunque Imperatorum arbitrio, interdum auctoritate Senatus, & jussu Populi, per sponsores, simplici juramento, quo a bello, & ab omnibus rebus hostilibus ad tempus cessabatur. Dictæ sunt ab *in*, & *otium*, inserto, *e*, vel ab *induco*, ut Manutio placet in Orthogr. Differunt a pace, seu fœdere. Induciis enim pax non in perpetuum, ut fœdere, sed in certum temporis spatium dabatur, aut dierum, aut mensium, aut annorum. Quare sæpe factum animadvertimus, ut P. R. hostibus fœdus petentibus inducias dederit. *Liv. l. 4.* Inducias annorum octo impetraverunt. *Cic. 1. Off. c. 10.* Quo in genere etiam in Republica multa peccantur, ut ille, qui, cum centum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ, noctu populabatur agros, quod dierum essent pactæ, non noctium induciæ. *Sallust. in Jug. c. 29.* Agitare inducias. *Liv. l. 7. c. 20.* Facere inducias in centum annos. ¶ Translate *Terent. Eun. 1. 1. 15.* In quo (amore) insunt inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rursum. ¶ Dicimus autem, facere, impetrare, conservare inducias, &c. *Liv. Cic. Nepos, & al.*

Induco, is, xi, ctum, a. 3. *introdurre*, *condur dentro*, הֵבִיא, Germ. *einführen*, Gal. *introduire*, Hisp. *introduzir*, εἰσάγω, εἰσάγω, introduco. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Inducere armenta in rura. ¶ Translate sumitur pro afferre, in medium proponere, innovare, in usu ponere, *introdurre*, *Cic. 1. Phil.* Ut inexpiabiles religiones in Remp. inducerentur. *Id. 2. de Or.* Qui hoc primus in nostros mores induxit. ¶ Item pro impellere, allicere, inclinare, *indurre*, *persuadere*, *Cic. 2. de Leg.* Idque ut facerem, & orationibus inducebar tuis, & versibus. Sic inducere animum ad misericordiam, *Id.* ¶ Hinc inducere animum, vel Inducere in animum, pro sibi persuadere, quasi animum inclinare, vel introducere in animum. *Cic. Att. l. 6.* Et id, quod animum induxerat, paulisper non tenuit, sed cito ad se rediit. *Id. Att. l. 14.* Quoniam semel induxit animum sibi licere, quod vellet. *Id. in Catil.* Si mea voce ire in exilium animum induxeris. *Id. pro Rosc. Am.* Qui potuit animum inducere, ut filium exhæredaret? *Terent. Heaut. 5. 4. 5.* Ne istuc in animum inducas tuum, alienum te esse. ¶ Inducere item, est ducto per ceras stylo tegere, abolere, delere, *cancellare*, *annullare*. *Cic. Attic. l. 13. ep. 14.* Etsi nomina jam facta sunt, tamen vel induci, vel mutari possunt. ¶ Item decipere, seducere. *Cic. pro Rosc. Am. c. 40.* Homines honestissimos inducit, decipit, destituit. *Id. 3. Off.* Si hoc non est, emptorem pati ruere, & per errorem alterum inducere. ¶ Item tegere, superinducere. *Cic. 3. Verr.* Ex quo tantum tectorium vetus deletum sit, & novum inductum. *Cæs. l. 1. B. G.* Gluta pellibus induxerunt. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Inducere parietem. ¶ Hac ratione & picturis dicitur. *Horat. de Ar. poet. v. 1.* Cervicem pictor equinam Jungere si velit, & varias inducere plumas. Sic *Plin. l. 35. c. 10.* Huic picturæ quater colorem induxit. ¶ Significat etiam inducere, vestire. *Cic. 2. de Inv.* Et statim ligneæ soleæ in pedes inductæ sunt. *Auct. ad Her. l. 2.* Et soleæ ligneæ pedibus inductæ sunt. ¶ Item fingere, personam aliquam loquentem facere, seu producere, *introdurre*, tracta Metaphora a fabularum actionibus, in quibus personæ induci proprie dicuntur, cum ad agendum scenam ingrediuntur. *Cic. 3. Off.* Hinc ille Gyges inducitur a Platone. *Id. 1. de nat. Deor.* Qui & ira inflammatos & libidine furentes induxerunt Deos. ¶ Hinc & ad judicia pertinet, ut inducere testes, &c. *presentare*. *Sueton. Claud. c. 40.* Inducta teste in Senatu. *Id. in Domit. c. 11.* Quosdam majestatis reos in curiam induxerat, & facile perfecerat, ut condemnarentur. ¶ Similiter & fabulæ induci dicuntur, *rappresentare*. *Sueton. Ner. c. 11.* Inducta est & Afranii togata. ¶ Pertinet etiam ad res militares, *condurre*, *far marciare*. *Plaut. Amph. 1. 1. 88.* Illico equites jubet dextra inducere. *Liv. l. 31. c. 28.* Inducere exercitum in Macedoniam. ¶ Significat etiam interdum producere, emittere. *Col. l. 5. c. 9.* Nec fructum, nec lætam frondem olea inducet. ¶ Inducere in errorem, *ingannare*, *far fallare*. *Cic. de clar. Orat.* Ut imperitos posses in errorem inducere. ¶ Inducere in spem, *dare speranza*. *Cic. 2. Offic.* Quæ te, malum, ratio in istam spem induxit, ut &c. Sic inducere in amorem, *far' amare*. *Catull. epigr. 18.* Inducere in viam, in iter, *istradare*. *Varr. l. 3. R. R. c. 2.* & *Quinctil. proœm. l. 8.* ¶ Inducere seditionem in civitatem, pro concitare. *Cic. 1. Off.* ¶ Inducere in rationem pecuniam aliquam, *metter' in conto*, *in partita*. *Id. 3. Verr.* Tutores pecuniam Prætori si pupillæ nomine dedissent, grandem præsertim, quemadmodum in rationem inducerent, non videbant. *Id. Agrar. 2. c. 26.* Hic ager omnis quoquo pretio coemptus erit, tamen ingenti pecunia vobis inducetur. h. e. tanquam ingenti pecunia vobis acquisitus, in tabulas publicas referetur. ¶ Inducere rotam, pro impellere. *Mart. l. 14. epigr. 168.* de trocho: Inducenda rota est &c. ¶ Inducere novercam filiæ, *dar' alla figliuola una madrigna*. *Plin. in epist.* ¶ Inducere animum ad meretricem *attaccarsi ad una meretrice*, *Terent. Hecyr. 4. 4.* ¶ *Inducere solum*, pro æquare, conjungere, complanare. *Plin. l. 2. v. 80.* Hiatus vero alias remanet, ostendens quæ sorbuit, alias occultat ore compresso, rursusque ita inducto solo, ut nulla vestigia extent. *rammarginato*. ¶ *Induxti*, pro *induxisti*, *Terent. Andr. 5. 3. 12.*

Inductibilis, le, adject. qui potest induci, & illini. *Cal. Aurel. Acut. l. 2. c. 37.* Coagulata, inductibiliaque, & digitis convoluta.

Inductio, onis, f. 3. *introduzione*, ἀγωγή, ductus, ductio, introductio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Nos aquarum inductionibus terræ fœcunditatem damus. ¶ Inductio animi, benevolentiam signat. *Cic. 1. Fam. ep. 8.* Tantum enim animi inductio, & mehercule amor erga Pompeium apud me valet. ¶ Est etiam incrustatio, & tectorii appositio. *Pallad. l. 1. c. 15.* Prima trullis frequentetur inductio. ¶ Item litura. *Leg. 1. Dig. de his, quæ in testam.* Lituras, inductiones, superinductiones ipse feci. ¶ Est etiam genus argumentationis, in quo ex pluribus particularibus veris aliquid generale infertur. V. *Cic. l. 1. de Invent. c. 31.*

Inductive, adverb. cum inductione, seu suasu, ut inductive indulgere, *Cal. Aurel. Tard. 3. c. 5.*

Inductor, oris, m. idem ac ductor. Inductores appellantur a Plauto, qui servos cædunt, quod exercitum ulmorum in eorum terga inducunt. *Asin. 3. 2. 6.* Al. aliter legunt, & explicant.

Inductrix, icis, f. quæ inducit & impellit. *Apul. l. 4. Florid.* Prædæ, quam ore gestabat, inductricem composivit.

Inductus, us, m. *persuasione*, *indotta*, ἐπαγωγή, inductio, impulsio suasio. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 17.* Quod alieno inductu fecerit.

Inductus, a, um, adject. ex particip. ab induco, totidem fere habens significationes. Primo enim significat *indotto*, *persuaso*. *Cic. pro Quint. c. 3.* Inductus consuetudine, ac familiaritate fecit. ¶ Item *introdotto*. *Sueton. in Claud. c. 34.* Inducti per simulationem Comœdi. ¶ Item *cancellato*. *Ulp. l. 1. Dig. de his quæ in testam.* Quæ in testamento legi possunt, ea inconsulto deleta, & inducta. ¶ Item ascititius, aliunde petitus. *Plin. in epist. 3. l. 4.* Neque enim conjectura eget, quid sermone patrio exprimere possis, cum hoc insititio, & inducto tam præclara opera perfeceris. Adde *l. 3. epist. 18.* ¶ Item illitus. V. Induco.

Inducula, æ, f. vestis interioris genus, ab induendo. *Plaut. Epid. 2. 2. 38.* Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam?

Indugredior, d. 3. ingredior, apud vet. *Lucr. l. 1. v. 82.* Viamque indugredi sceleris. Al. leg. *endogredi*, eodem sensu.

Indul-

nob. l. 4. Qui Patrocles Thurius scriptorum in titulis indigitatur. Sed al. leg. *indicatur*. ¶ Pro indicere, imperare, *intimare*, usurpare videtur *Tertul. de jejun. c.* 16. his verbis; Cum aret annus, Magistratus purpuras ponunt, precem indigitant, hostiam instaurant.

Indigitamenta, orum, n. 2. appellantur libri Pontificales, qui Deorum nomina, & eorum invocandorum rationem, ritusque continent, *lezenegi, Bücher*. *Arnob. l.* 2. Apollinis nomen Pompiliana indigitamenta nesciunt. V. *Voss. de vit. L. L. c.* 24.

Indigito. V. Indigeto.

Indignabundus, a, um, *sdegnato*, indignatus. *Liv. l.* 38. *c.* 57. Cum illa muliebriter indignabunda nihil de communi filia secum consultatum adjecisset.

Indignans, antis, adject. o. *sdegnoso, irato, che sdegna*. *Ovid. 6. Metam. v.* 584. Verbaque quærenti satis indignantia linguæ Defuerunt. *Colum. l.* 8. *c.* 17. *de muline*. Genus servitutis indignantissimum.

Indignanter, adverb. *sdegnosamente*. *Arnob. l.* 3. Multare indignanter. *Ammian. l.* 15. *c.* 1. Indignanter ferre.

Indignatio, onis, f. *ira, sdegno, ἀγανάκτησις*. *Vellej. l.* 2. *c.* 66. Indignatio erumpens animo ac pectore. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Alicujus in se indignationem convertere. *Horat. Epod.* 4. Liberrima indignatio. ¶ Est etiam oratio, per quam conficitur, ut in aliquem hominem magnum odium, aut in rem gravis offensio concitetur. Hæc *Cic. l.* 1. *de Invent.*

Indignatiuncula, æ, f. dim. ab indignatio. *Plin. l.* 6. *ep.* 17. Indignatiunculam, quam in cujusdam amici auditorio cepi, non possum mihi temperare, quominus apud te per epistolam effundam.

Indignativus, a, um, adject. qui indignatur. *Tertul. de anim. c.* 16. Indignativum, quod appellant *θυμικόν*.

Indignatus, a, um, partic. ab indignor. *Virg. 2. Georg. v.* 163. Atque indignatum magnis stridoribus æquor.

Indigne, adv. *indegnamente*, Ger. *unehrlich*, Gal. *indignement*, Hisp. *indignamente*, *ἀναξίως*, inhoneste, præter dignitatem. *Ter. Adel.* Cui misere indigne per vim vitium obtulerat. *Id. ib.* 1. 1. 12. Clamant omnes, indignissime factum esse.

Indignitas, atis, f. *indegnità*, Ger. *ubelstand*, Gal. *indignité*, Hisp. *indignidad*, *ἀναξία, ἀτιμία*, quod indignum est, quod est contra dignitatem, dedecus, ignominia. *Cic. 6. Fam.* Atque omnem adeundi, & conveniendi illius indignitatem, & molestiam pertulissem. *Id. pro Mur. c.* 25. Neque satis severe pro rei indignitate decrevit. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 14. Omnes indignitates, contumeliasque perferre. *Cic. 4. Verr.* Qui indignitate servos, temeritate fugitivos, crudelitate hostes vicerit, h. e. objiciendo se vitiis.

Indigniter, adverb. indigne. *Vetus monumentum apud Ferret. in Musæp. p.* 241. Parcæ vitæ finem statuerunt indigniter.

Indignor, aris, atus sum, *sdegnare*, כעס, Ger. *zornen*, Gal. *s'indigner*, Hisp. *enojarse, indignarse*, *ἀγανακτέω*, graviter fero, stomachor. Est tertii ordinis deponentium, & fere construitur cum acc. rei. *Quinct. l.* 1. *c.* 3. Quidam indignantur imperia. ¶ Construitur etiam cum infinitivo. *Brut. Cic.* 11. *Fam.* Quod si indignaris, ausos esse id facere. ¶ Item cum particula quod. *Cic. 2. de Inv.* Per quem indignamur, quod nobis hoc primis acciderit. ¶ Item cum membro orationis. *Sulpic. Cic. l. 4. Fam. ep.* 5. Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit. ¶ Interdum dativum regit, sed rarius. *Ulp. l. 2. Dig. ad leg. Jul. de adult.* Qui matrimonium suum contemnit, quique contaminationi (adulterii) non indignatur.

Indignus, a, um, o. 1. 2. *indegno*, Ger. *unwürdig*, Gal. *indigne*, Hisp. *indigno*, *ἀνάξιος*, non dignus. *Ter. Adel.* 3. 3. 54. Hæc te admittere indigna genere nostro? *Cic. in Vatin. c.* 16. Cæsar te omni honore indignissimum judicat. ¶ Cum genit. *Plaut. Pœn.* 2. 1. v. 9. Quoniam illa (exta) non bona aruspex dixit, Deum esse indignam credidi. Verum neque hæc lectio constans est, neque, etiamsi sic legatur, probe conficitur hinc, *indignus* cum genit. usurpari. Potest enim sic apte explicari, Deum (h. e. Venerem, de qua hic est sermo. Solebant autem Veteres *Deus* usurpare etiam in gen. fem. V. *Deus*) indignam esse, cui vitiata exta offerrentur. Hac autem ratione usurpatur *indignus* ad laudem. Sic *Cic. in Pison.* L. Flaccus vir tua legatione indignissimus. h. e. vir tantæ probitatis, ut minime decuerit, eum esse Pisonis hominis improbissimi legatum. Adde *Lucret. l.* 2. *v.* 1151. ¶ Interdum sumitur pro fœdo, miserando, crudeli. *Liv. l.* 10. Lictoribus indignum in modum mulctatis. *Cic. pro Quint. c.* 31. Indignum est a pari vinci, aut superiore, indignius ab inferiore, atque humiliore. ¶ *Indignum*, absolute positum interjectio indignantis est, sicut *infandum*. *Ovid. 5. Met.* Illet, & (indignum!) scelerato profuit ara. ¶ Indignas turres, pro magnis dixit *Ennius*.

Indigus, a, um, צריך, Ger. *mangelhafft*, Gal. *indigent*, Hisp. *menesteroso*, *ἐνδεής, δεόμενος*, egenus, qui indiget. *Plin. l.* 8. *c.* 40. Stipendiorum indiga. *Virg. l. 3. Georg. v.* 428. Haud opis indiga nostræ.

Indiligens, tis, o. *negligente*, *ὀλίγωρος*, negligens. *Ter. Adel.* Sed vereor, ne indiligens nimium siet. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Deprehenditur etiam odore, cum fuerit diligentior. *Gell. l.* 15. *c.* 28. Rerum memoriæ non indiligens. ¶ Usurpatur etiam passiva signific. pro neglecto, inculto. *Plin. l.* 19. *c.* 4. Statim faciebant judicium, nequam esse in domo matremfamilias, ubi indiligens esset hortus.

Indiligenter, adv. *negligentemente*, *ἀμελῶς*, negligenter. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 3. Quanquam nihil ab eo arbitror neque indiligenter, neque illiberaliter factum. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 33. Indiligentius servare præsidia.

Indiligentia, æ, f. 1. *negligenza*, עצלות, Ger. *unfleiss*, Gal. *negligence*, *nonchalance*, Hisp. *descuydo*, *ἀμέλεια*, negligentia. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. Nihil esse a me, nisi orationis acerbitatem, & iracundiam, &, si forte raro, literarum missarum indiligentiam reprehensam. *Tacit. 4. hist. c.* 49. Indiligentia veri, & adulandi libidine.

Indimissus, a, um, adject. non dimissus. *Tertul. l. 4. advers. Marc. c.* 34. Illicite dimissam uxorem pro indimissa ducens, adulter est.

Indipisco, is, activa forma, idem ac indipiscor. *Plaut. Asin.* 2. 2. 13. Numquam ædepol quadrigis albis indipiscet postea.

Indipiscor, eris, indeptus sum, d. 3. *conseguire, acquistare*, *τυγχάνω*, adipiscor, assequor, apud vet. *Plaut. Rud.* 5. 2. 28. Largiter mercedis indipiscar. *Liv. l.* 26. *c.* 39. Quam quis indeptus navem erat. *Id. l.* 27. *c.* 2. Conabamur memoriæ vegetandæ gratia indipisci animo, ac recensere. h. e. mandare memoriæ.

Indirectus, a, um, *disordinato, torto*, Ger. *nicht gerad*, Gall. *indirect*, *mal dressé*, Hisp. *no polido, indirecto*, *ἄτακτος, ἀδιάθετος*, incompositus, & inordinatus. *Quinctil. l.* 5. *c.* 13. Indirecta fere, atque, ut sic dicam, clamosa est actio.

Indireptus, a, um, adject. non direptus. *Tacit. 3. hist. c.* 71. Sic Capitolium clausis foribus indefensum, & indireptum conflagravit.

Indisciplinatus, a, um, *indisciplinato*, disciplina carens. *Augustin. epist.* 269. & *Cyprian. epist.* 62. *ad fin.*

Indiscissus, a, um, non discissus. *Hieronim. epist. 57. ad Damas.* Indiscissa Domini tunica.

Indiscrete, adverb. indifferenter, indiscriminatim, *senza discernimento, alla confusa*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Avium & animalium vocis indiscrete editur imitatio. *Capitolin. in Nigro c.* 3. Cum indiscrete subsellia Circi repleta essent.

Indiscretus, a, um, *che non si può discernere, confuso*, Ger. *nicht unterschieden*, Gal. *indiscret*, Hisp. *no apartado*, *ἄκριτος*, quod discerni non potest, maxime conjunctum. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Imagines adeo similitudinis indiscretæ pinxit. *Virg. 10. Æn. v.* 392. Simillima proles indiscreta suis.

Indiscriminatim, adv. *indifferentemente*, Ger. *ohne unterschied*, Gal. *indifferemment*, Hisp. *indiferentemente*, *ἀκρίτως, ἀδιαφόρως*, indifferenter, & sine discrimine. *Varr. de L. L. apud Non. c.* 2. *n.* 449. Quibus nos in hoc libro utamur indiscriminatim.

Indiscussus, a, um, adject. non examinatus, *ἀνεξέταστος*. *Claud. Mamert. l. 3. de statu animæ, c.* 11. Illud indiscussum restat.

Indiserte, adverb. non diserte, *senza eloquenza*. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. Orationem meam non indiserte collaudavit.

Indisertus, a, um, *senza eloquenza*, לא כבד פה, Ger. *unbered*, Gal. *indisert*, Hisp. *indiserto*, *ἄγλωττος*, non disertus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Neque indisertum Academicum pertimuissem. *Idem 3. de Orat. c.* 35. Malim equidem indisertam prudentiam, quam stultitiam loquacem.

Indisjectus. V. Indejectus.

Indispensatus, a, um, adject. non pensatus, non distributus. *Silius l.* 16. *v.* 341. Indispensato lassantem corpora nisu. hoc est immoderato.

Indisposite, adverb. non disposite, *senza disposizione*. *Senec. ep. ult.* Quid ergo, inquis, muta animalia perturbate, & indisposite moventur?

Indispositus, a, um, adject. non *disposto, confuso*. *Tacit. 2. hist. c.* 68. Apud Vitellium omnia indisposita, temulenta, pervigiliis, ac bacchanalibus, &c.

Indissimilis, le, adject. non dissimilis. *Var. l. 8. de L. L. c.* 29. Formæ vocum indissimiles. Affertur etiam exemplum *Vellej. l.* 2. *c.* 83. Sed ibi legitur *dissimillimus*.

Indissimulabilis, le, adject. non dissimulatus, *che non si può dissimulare*. *Gel. l.* 10. *c.* 22. Cum quadam indissimulabili veritate disseruit.

Indissociabilis, le, adject. *che non si può disgiungere*. *Lactant. de Opific. Dei c.* 10. Indissociabilem prætendunt unitatem.

Indissolubilis, le, o. 3. *indissolubile, che non si può slegare*, Ger. *unauflöslich*, Gal. *qu'on ne peut dissoudre*, Hisp. *indissoluble*, *ἄλυτος*, quod dissolvi non potest. *Cic. de Univ. c.* 11. Immortales vos quidem esse, & indissolubiles non potestis.

Indissolubiliter, adverb. ita ut non possit dissolvi. *Claud. Mamert. l.* 2. *c.* 2. Indissolubiliter nexum.

Indissolutus, a, um, *legato*, non dissolutus, non solutus, colligatus. *Cic. de Univ. c.* 11. Hæc sunt indissoluta, me invito. Al. leg. *non sunt dissoluta*.

Indistincte, adv. *confusamente*, *ἀδιακρίτως*, inordinate, confuse. *Gell. l.* 20. *c. ult.* Indistincte, atque promiscue adnotabam.

Indistinctus, a, um, *non distinto, confuso*, Ger. *nicht unterschieden*, Gal. *confus, indistinct*, Hisp. *indistincto*, *ἀδιάκριτος*, inordinatus, confusus. *Quinct. l.* 8. *c.* 2. Neque inordinata, neque indistincta. *Catull. de nupt. Pel. & Thet. v.* 283. Indistinctæ corollæ.

Indistrictus, a, um, *non offeso*, non districtus. *Ovid.* 12. *Met. v.* 92. Tamen indistrictus abibo. i. e. illæsus. Heinsius legit *indestrictus*. V. *Distringo*.

Inditus, a, um, nom. particip. ab indo, is, datus, impositus, immissus, *imposto, dato*, *ἐντεθειμένος*. *Curt. l.* 4. *c.* 9. A celeritate, qua defluit, Tigris nomen est inditum. *Id. l.* 10. *c.* 10. Venenum potioni inditum. *Flor. l.* 3. *c.* 1. *sub fin.* Indita monti urbs. h. e. imposita.

Individuitas, atis, f. *individuità*. *Tertull. de Monogam. c.* 5. Individuitas matrimonii.

Individuus, a, um, *individuo, che non si può separare*, Ger. *unzertheilt*, Gal. *qu'on ne peut diviser*, Hisp. *individuo*, *ἄτομος*, quod non potest dividi, vel quod non separatur. *Cic. 1. Fin. c.* 6. Ille atomos quas appellat, id est, corpora individua. *Id. in Acad.* Ex illis individuis, unde omnia Democritus gigni affirmat.

Indivisibilis, le, adject. *indivisibile*, individuus, ut indivisibilis materia, apud *Diomed. l.* 2. Indivisibilis anima, apud *Tertull. de anim. c.* 51.

Indivisibiliter, adverb. *indivisibilmente*, *ἀδιαιρέτως*. *Tertull. de anim. c.* 51. Mors indivisibilis animæ indivisibiliter accidens.

Indivisus, a, um, *indiviso*, *ἀμέριστος*, non divisus. *Var. 2. de R. R. c.* 7. Equorum, qui ungulas indivisas habent.

Indo, is, didi, ditum, *imporre*, שים, Ger. *dreinthun*, Gal. *imposer, mettre dedans*, Hisp. *meter a dentro*, *ἐντίθημι*, impono. *Plaut. Capt.* 5. 2. 7. Pægnium vocitatus est, post vos nomen indidistis Tyndaro. ¶ Quandoque est intus dare, immittere. *Plaut. Cas.* 2. 3. 31. Si ego in os meum vini guttam indidi. *Id. Mil.* 2. 5. 1. Indere ignem in aram. ¶ Interdum imprimere. *Plaut. Asin.* 3. 2. 7. Qui sæpe ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt. ¶ Item injicere. *Id. Men.* 1. 1. 3. Fugitivis servis indunt compedes. ¶ Item immiscere, ut indere aliquid in aurum, aut argentum, ut deterius fiat. *Ulp. l.* 1. *Dig. ad leg. Jul. pecul.* ¶ Cum ablat. & præposit. *in*. *Cato R. R. c.* 21. Indere aliquid in aliqua re.

Indocibilitas, atis, f. *durezza d'ingegno, mente indocile*. *Apul. l. 2. de dogm. Plat.* Prudentiam indocibilitas impugnat.

Indocilis, le, o. 3. *indocile*, Germ. *ungelehrig*, Gal. *indocil*, Hisp. *indocil*, *ἀδίδακτος, δυσμαθής*, qui doceri non potest. *Cic. 1. de nat. Deor.* Sed quia nimis indociles quidam, tardique sunt. *Id. 4. Acad. c.* 1. Sed incredibilis quædam ingenii magnitudo non desideravit indocilem usus disciplinam. *idest* quæ doceri, vel tradi non potest. Sic *Sil. l.* 12. *v.* 716. virum indocilem pacisque, modique. *Id. l.* 1. *v.* 237. Nec Cereri terra indocilis, nec inhospita Baccho. h. e. tellus quæ cultum patitur, & respondet. *Id. l.* 11. *v.* 12. Tum Gens Hirpini vana, indocilisque quietem. h. e. *che non sa star in pace*. Græca constructio est. Alii leg. *quieti*. Cum infinito *Stat. 6. Theb. v.* 313. Indocilis teneri. ¶ Item rudis, ineruditus. *Ovid. lib. 4. Trist. eleg.* 1. Hoc est cur cantet vinctus quoque compede fossor, Indocili numero cum grave mollit opus. ¶ Item nativus, nec ulla arte paratus. *Propert. l. 1. el.* 12. Et sciat indociles currere lympha vias. h. e. ignotas, non monstratas. ¶ Ponitur etiam pro indocto, *ignorante*. *Virg. 8. Æn.* Is genus indocile, & dispersum montibus altis Composuit, legesque dedit. *Plin. l.* 18. *c.* 25. Indocilis cœli agricola.

Indocte, adv. *rozzamente*, Ger. *ungeschickt*, Gal. *indoctement*, Hisp. *indoctamente*, *ἀμαθῶς*, imperite. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 16. Quæ qui videat, non indocte solum, verum etiam impie faciat, si Deos esse neget. *Gell. l.* 12. *c.* 5. Dicam ego indoctius, & apertius.

Indoctor, oris, m. pro servorum castigatore usurpatur a *Plauto Asin.* 3. 2. 6. quemadmodum doctores puerorum virgis eos castigare solent. Est tamen ibi lectionis mira varietas. V. *Taubman.*

Indoctus, a, um, *ignorante*, Ger. *ungelehrt*, Gal. *indocte*, Hisp. *indocto*, *ἀπαίδευτος*, qui doctus non est, rudis, ineruditus, imperitus, ignarus. *Cic. in Bruto*. Qui & plane indocti, & inurbani, & rustici etiam fuerunt. ¶ Dicitur etiam de rebus, ut Indocta oratio, indocti versus, &c. *Cic. 3. de Or.* Nam si rudis, & indocta putanda est illa sine intervallis loquacitas perennis, & perfluens. *Id. l. 2. Divin. c.* 63. Ex levissimo enim, & indoctissimo genere constant. ¶ Comparat. indoctior. *Id. Tusc.* 1. *c.* 2. Habitus est indoctior Themistocles, cum in epulis lyram recusasset. ¶ Cum

¶ Cum infinito, Horat. l. 2. od. 6. Cantaber indoctus juga ferre nostra. ¶ Cum genitivo, Id. de ar. poet. v. 380. Indoctus pilæ, trochive. ¶ Cum accusativo, Græco more. Gell. l. 9. c. 10. Homo sane pleraque alia non indoctus. ¶ Horat. l. 2. epist. 2. Canere indoctum. h. e. indocte, more adverbii.

Indolatilis, le, adiect. qui dolari nequit. Translate Sidon. l. 5. ep. 5. Corporibus, ac sensibus rigidi, indolatilesque. Al. leg. indociles.

Indolatus, a, um, adiect. non dolatus. Arnob. l. 7. Lapis indolatus, & asper.

Indolentia, æ, f. 1. privazione di dolore, Gal. indolence, Hisp. indolencia, ἀναλγησία, vacuitas doloris, cum nihil dolet. Cic. 2. Fin. c. 4. Num propterea idem voluptas est, quod, ita dicam, indolentia? Adde 2. Off. Senec. epist. 66. ¶ Cicero tamen libentius usurpat doloris vacuitas, quam indolentia.

Indolesco, is, lui, n. 3. dolersi molto, הִתְאַבֵּל, Ger. heftig trauren, Gal. avoir douleur, Hisp. dolerse, ἀλγέω, valde doleo. Cic. 2. Phil. c. 25. Quis, qui non indoluerit, tam sero se, quem hominem secutus esset, cognoscere? Ovid. 2. Trist. v. 599. At multos indoluisse malis. ¶ Reperitur etiam cum genitivo. Ovid. 2. Met. Successorumque Minervæ indoluit. ¶ Item absolute. Plin. l. 31. c. 3. Tanta intentione oculorum opus est, ut indolescant. ¶ Præteritum indolui quidam ab indoleo ducunt, non autem ab indolesco.

Indoles, lis, f. natura, ingegno, Ger. art, zuneigung, Gall. le naturel, Hisp. la señal de virtud en los niños, φύσις, vis innata, & ingenita, & per Metaphoram egregia spes in pueris, seu significatio quædam futuræ probitatis, & in viris signum præsentis virtutis, & generatim præstantia, seu generositas quædam virtutis, atque animi, ab indolesco, cresco, Cic. de Sen. Ut enim adolescentibus bona indole præditis sapientes senes delectantur. Id. 3. Off. Homines, in quibus est virtutis indoles, commoventur. Liv. l. 25. c. 37. L. Martius ad summam indolem accesserat Cn. Scipionis disciplina. a somma abilità. ¶ Aliquando etiam in malum dicitur. Liv. lib. 21. cap. 4. Cum hac indole virtutum, ac vitiorum sub Asdrubale meruit. ¶ Transfertur quoque ad muta, atque inanimata. Gell. l. 12. c. 1. In arboribus, & frugibus major plerumque vis, & potestas est, ad earum indolem vel deterendam, vel augendam &c. Id. l. 20. c. 6. In plures libros mendæ istius indoles manavit. Plaut. Rud. 2. 4. 10. Papilliæ cujusmodi! tum quæ indoles est in savio! quanta grazia!

Indolescendus, a, um particip. passiv. dolendus, da dolersi. Sidon. l. 2. epist. 12. Mœroris tetia amicis, & externis indolescenda.

Indolor, ris, adiect. o. ἀνώδυνος, dolorem non afferens, ut indoloria medicamenta, Cal. Aurel. Tard. 2. c. 4.

Indoloria, æ, f. idem ac indolentia. Sidon. in epist. præfixa carmini 14. scribit, Ciceronem ipsum hac voce usum, sc. l. 2. Fin. c. 4. ubi tamen vocem hanc viri docti rejiciunt, & indolentia substituunt: ipsumetiam Sidonium eodem modo corrigendum censent, quamquam Sirmondus eam lectionem tueri videtur.

Indomabilis, le, o. 3. che non si può domare, insoggettabile, פֶּרֶא, Ger. ungezæmlich, Gal. indontable, Hisp. indomable, ἀδάμαστος, qui domari non potest. Plaut. Cas. 4. 3. 12. Ædepol næ tu, si esses equus, esses indomabilis.

Indomitus, a, um, indomito, פֶּרֶא, Germ. ungezæhmet, Gall. indompté, Hisp. indomito, ἀδάμαστος, qui domari non potest, & mitescere. Auct. ad Her. l. 4. Neque equus indomitus, quamvis natura bene compositus sit, idoneus potest esse ad eas utilitates, & aptus, quæ desiderantur ab equo. ¶ Translate dicitur de animi motibus immoderatis, qui a ratione non vincuntur, & subiguntur. Cic. pro Rosc. Am. Luxuries igitur hominem, & æris alieni magnitudo, & indomitæ animi cupiditates ad hoc scelus impulerunt.

Indonatus, a, um, nom. particip. chi è senza dono. Lamprid. Heliogab. c. 28. Nec quenquam facile indonatum relinquebat.

Indormio, is, n. 3. dormire sopra qualche cosa, ἐγκαθεύδω, est in re aliqua, vel super rem aliquam dormire. Hor. 5. Ser. Sat. 1. v. 70. Congestis undique saccis indormis. ¶ Per Metaphoram accipitur pro cessare, & tardum esse. Cic. ad Q. Fr. l. 2. Qui in isto homine colendo tam indormivi diu. ¶ Indormire causæ, est remissius, & segnius tractare negotium. Cic. 2. Phil. 12. An faces admovendæ sunt, quæ te excitent tantæ causæ indormientem? Senec. de vita beata, c. 10. Delidiam dissolutionemque segnis animi indormientis sibi. h. e. sibi uni vacantis, & securi.

Indotatus, a, um, adiect. dote carens, senza dote, ἄπροικος, Horat. l. 1. ep. 17. v. 46. Indotata mihi soror est. ¶ Translate Cic. l. 1. de Orat. c. 55. Cujus artem, cum & indotatam esse, & incomptam videres, verborum eam dote locupletasti. Ovid. 7. Metam. Indotata defunctorum corpora. h. e. quibus justa persoluta non sunt.

Indu, præp. apud vet. pro in a Syracusano ἔνδυ, sive ἔνδοι, pro ἔνδον, intus. Nam ab ἔνδοι, fit endo, & converso e in u, indu, quomodo a pono est impone, a Pœnus, Punicus. Gifanius negat, invenire se indu a veteribus dictum pro in, sed endo, unde Endo, procinctu endoperator, endogredi, endoitium, endoplorato, &c. Sed dubium non est, quin indu quoque dixerint, quia in veteribus libris Lucretii, aliisque non tantum endo, sed & indu, & corrupte interdum inde legitur, quod Gifanius ipse agnoscit, & quia in compositis indu non minus reperitur, quam endo, ut Induperator, indigena, inducia, indigito, industrius, &c. Enn. Annal. l. 17. Indu mari magno fluctus extollere certant.

Indubitabilis, le, o. 3. certo, certus, de quo dubitari non potest. Quintil. l. 4. c. 5. Illo sequenti (si modo indubitabile sit) utendum solo.

Indubitabiliter, adverb. indubitanter. Arnob. l. 5. Cunctis indubitabiliter notum est.

Indubitandus, a, um, nom. particip. indubitatus. Augustin. epist. 19. c. 2. Ut veritas indubitanda persistat.

Indubitanter, adv. certamente, בְּוַדַּאי, Ger. gewisslich, Gal. sans doute, Hisp. sin duda, ἀναμφιβόλως, certo. Plin. l. 18. c. 11. Quæ palma frugum indubitanter Italiam contingit. In editione Harduini legitur indubitato. Augustin. de vera relig. c. 46. Indubitanter invictus est. Ulpian. Dig. 37. 11. 2. Indubitanter probatur.

Indubitate, adv. indubitanter, sine dubitatione. Vellejus l. 2. c. 60. Indubitate corrupti commentarii. Liv. l. 33. c. 11. Quæ indubitate Lysimachi erant. ¶ Superlat. indubitatissime Orosii est l. 3. ad fin.

Indubitatus, a, um, certo, sicuro, נָכוֹן, Ger. ungezweifelt, Gall. certain, indubitable, Hisp. indubitable, cierto, ἀναμφίβολος, certus, de quo dubitari non potest. Quintil. l. 9. c. 4. In iis vero, quæ indubitata sunt. Plin. l. 31. c. 3. Indubitata spes.

Indubito, as, n. 1. dubitare, diffidarsi, ἀπιστῶ, idem ac dubito, diffido. Virg. 8. Æn. v. 404. absiste precando Viribus indubitare tuis. Stat. in epist. l. 3. Syl. ult. Sed ingratus, qui plura adnecto, tuisque moribus indubito.

Indubius, a, um, adject. indubitato. Tacit. Ann. 14. c. 45. Plurimorum indubia innocentia. Quintil. l. 5. c. 13. Exempla indubia.

Induciæ, arum, f. 1. tregua, ἀνοχαί, σπονδαί, erant quidam societatis consensus tactus plerunque Imperatorum arbitrio, interdum auctoritate Senatus, & jussu Populi, per sponsores, simplici juramento, quo a bello, & ab omnibus rebus hostilibus ad tempus cessabatur. Dictæ sunt ab in, & otium, inserto, e, vel ab induco, ut Manutio placet in Orthogr. Differunt a pace, seu fœdere. Induciis enim pax non in perpetuum, ut fœdere, sed in certum temporis spatium dabatur, aut dierum, aut mensium, aut annorum. Quare sæpe factum animadvertimus, ut P. R. hostibus fessus petentibus inducias dederit. Liv. l. 4. Inducias annorum octo impetraverunt. Cic. 1. Off. c. 10. Quo in genere etiam in Republica multa peccantur, ut ille, qui, cum centum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ, noctu populabatur agros, quod dierum essent pactæ, non noctium induciæ. Sallust. in Jug. c. 29. Agitare inducias. Liv. l. 7. c. 20. Facere inducias in centum annos. ¶ Translate Terent. Eun. 1. 1. 15. In quo (amore) insunt inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rursum. ¶ Dicimus autem, facere, impetrare, conservare inducias, &c. Liv. Cic. Nepos, & al.

Induco, is, uxi, uctum, a. 3. introdurre, condur dentro, הֵבִיא, Germ. einführen, Gal. introduire, Hisp. introduzir, εἰσάγω, εἰσάγω, introduco. Varr. l. 2. R. R. c. 2. Inducere armenta in rura. ¶ Translate sumitur pro afferre, in medium proponere, innovare, in usu ponere, introdurre, Cic. 1. Phil. Ut inexpiabiles religiones in Remp. inducerentur. Id. 2. de Or. Qui hoc primus in nostros mores induxit. ¶ Item pro impellere, allicere, inclinare, indurre, persuadere, Cic. 2. de Leg. Idque ut facerem, & orationibus inducebar tuis, & versibus. Sic inducere animum ad misericordiam, Id. ¶ Hinc inducere animum, vel Inducere in animum, pro sibi persuadere, quasi animum inclinare, vel introducere in animum. Cic. Att. l. 6. Et id, quod animum induxerat, paulisper non tenuit, sed cito ad se redut. Id. Att. l. 14. Quoniam semel induxit animum sibi licere; quod vellet. Id. in Catil. Si mea voce ire in exilium animum induxeris. Id. pro Rosc. Am. Qui potuit animum inducere, ut filium exhæredaret? Terent. Heaut. 5. 4. 5. Ne istuc in animum inducas tuum, alienum te esse. ¶ Inducere item, est ducto per ceras stylo tegere, abolere, delere, cancellare, annullare. Cic. Attic. l. 13. ep. 14. Etsi nomina jam facta sunt, tamen vel induci, vel mutari possunt. ¶ Item decipere, seducere. Cic. pro Rosc. Am. c. 40. Homines honestissimos inducit, decipit, destituit. Id. 3. Off. Si hoc non est, emptorem pati ruere, & per errorem alterum inducere. ¶ Item tegere, superinducere. Cic. 3. Verr. Ex quo tantum tectorium vetus deletum sit, & novum inductum. Cæs. l. 2. B. G. Gluta pellibus induxerunt. Vitruv. l. 7. c. 3. Inducere parietem. ¶ Hac ratione & picturis dicitur. Horat. de Ar. poet. v. 1. Cervicem pictor equinam Jungere si velit, & varias inducere plumas. Sic Plin. l. 35. c. 10. Huic picturæ quater colorem induxit. ¶ Significat etiam inducere, vestire. Cic. 2. de Inv. Et statim ligneæ soleæ in pedes inductæ sunt. Auct. ad Her. l. 1. Et soleæ ligneæ pedibus inductæ sunt. ¶ Item fingere, personam aliquam loquentem facere, seu producere, introdurre, tracta Metaphora a fabularum actionibus, in quibus personæ induci proprie dicuntur, cum ad agendum scenam ingrediuntur. Cic. 3. Off. Hinc ille Gyges inducitur a Platone. Id. 1. de nat. Deor. Qui & ira inflammatos & libidine furentes induxerunt Deos. ¶ Hinc & ad judicia pertinet, ut inducere testes, &c. presentare. Sueton. Claud. c. 40. Inducta teste in Senatu. Id. in Domit. c. 11. Quosdam majestatis reos in curiam induxerat, & facile perlecerat, ut condemnarentur. ¶ Similiter & fabulæ induci dicuntur, rappresentare. Sueton. Ner. c. 11. Inducta est & Afranii togata. ¶ Pertinet etiam ad res militares, condurre, far marciare. Plaut. Amph. 1. 1. 88. Illico equites jubet dextra inducere. Liv. l. 31. c. 28. Inducere exercitum in Macedoniam. ¶ Significat etiam interdum producere, emittere. Col. l. 5. c. 9. Nec fructum, nec lætam frondem olea inducet. ¶ Inducere in errorem, ingannare, far fallare. Cic. de clar. Orat. Ut imperitos posses in errorem inducere. ¶ Inducere in spem, dare speranza. Cic. 2. Offic. Quæ te, malum, ratio in istam spem induxit, ut &c. Sic inducere in amorem, far' amare. Catull. epigr. 18. Inducere in viam, in iter, instradare. Varr. l. 3. R. R. c. 2. & Quintil. proœm. l. 8. ¶ Inducere seditionem in civitatem, pro concitare. Cic. 1. Off. ¶ Inducere in rationem pecuniam aliquam, metter' in conto, in partita. Id. 3. Verr. Tutores pecuniam Prætori si pupilli nomine dedissent, grandem præsertim, quemadmodum in rationem inducerent, non videbant. Id. Agrar. 2. c. 26. Hic ager omnis quoquo pretio coemptus erit, tamen ingenti pecunia vobis inducetur. h. e. tanquam ingenti pecunia vobis acquisitus, in tabulas publicas referetur. ¶ Inducere rotam, pro impellere. Mart. l. 14. epigr. 168. de trocho: Inducenda rota est &c. ¶ Inducere novercam filiæ, dar' alla figliuola una madrigna. Plin. in epist. ¶ Inducere animum ad meretricem attaccarsi ad una meretrice, Terent. Hecyr. 4. 4. ¶ Inducere solum, pro æquare, conjungere, complanare. Plin. l. 2. c. 80. Hiatus vero alias remanet, ostendens quæ sorbuit, alias occultat ore compresso, rursusque ita inducto solo, ut nulla vestigia extent. rammarginare. ¶ Induxti, pro induxisti, Terent. Andr. 5. 3. 12.

Inductibilis, le, adiect. qui potest induci, & illini. Cal. Aurel. Acut. l. 2. c. 37. Coagulata, inductibilisque, & digitis convoluta.

Inductio, onis, f. 3. introduzione, ἀγωγή, ductus, ductio, introductio. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. Nos aquarum inductionibus terræ fœcunditatem damus. ¶ Inductio animi, benevolentiam signat. Cic. 1. Fam. ep. 8. Tantum enim animi inductio, & mehercule amor erga Pompeium apud me valet. ¶ Est etiam incrustatio, & tectorii appositio. Pallad. l. 1. c. 15. Prima trullis frequentetur inductio. ¶ Item litura. Leg. 1. Dig. de his, quæ in testam. Lituras, inductiones, superinductiones ipse feci. ¶ Est etiam genus argumentationis, in quo ex pluribus particularibus veris aliquid generale infertur. V. Cic. l. 1. de Invent. c. 31.

Inductive, adverb. cum inductione, seu suasu, ut inductive indulgere, Cal. Aurel. Tard. 1. c. 5.

Inductor, oris, m. idem ac ductor. Inductores appellantur a Plauto, qui servos cædunt, quod exercitum ulmorum in eorum terga inducunt. Asin. 3. 2. 6. Al. aliter legunt, & explicant.

Inductrix, icis, f. quæ inducit & impellit. Apul. l. 4. Florid. Prædam, quam ore gestabat, inductricem composuit.

Inductus, us, m. persuasione, indotta, ἐπαγωγή, inductio, impulsio suasio. Auct. ad Heren. l. 2. c. 17. Quod alieno inductu fecerit.

Inductus, a, um, adject. ex particip. ab induco, totidem fere habens significationes. Primo enim significat indotto, persuaso. Cic. pro Quint. c. 3. Inductus consuetudine, ac familiaritate fecit. ¶ Item introdotto. Sueton. in Claud. c. 34. Inducti per simulationem Comœdi. ¶ Item cancellato. Ulp. l. 1. Dig. de his quæ in testam. Quæ in testamento legi possunt, ea inconsulto deleta, & inducta. ¶ Item ascititius, aliunde petitus. Plin. in epist. 3. l. 4. Neque enim conjectura eget, quid sermone patrio exprimere possis, cum hoc insititio, & inducto tam præclara opera perfeceris. Adde l. 3. epist. 18. ¶ Item illitus. V. Induco.

Inducula, æ, f. vestis interioris genus, ab inducendo. Plaut. Epid. 2. 2. 38. Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam?

Indugredior, d. 3. ingredior, apud vet. Lucr. l. 1. v. 83. Viamque indugredi sceleris. Al. leg. endogredi, eodem sensu.

Indul-

Induleitas, atis, f. 3. idem quod dulcitas, apud Non. c. 2. n. 215. ubi Cæcilius: Tanta huic invafit in corda indulcitas.

Indulco, as, a. 1. addolcire, המתיק, Ger. fueß machen, Gal. faire doux, addoucir, Hisp. endulcar, γλυκαίνω, dulce facio. Tertull. adverf. Jud. c. 13. Hoc lignum, quo Moyfes aquam amaram indulcavit.

Indulgens, entis, adject. o. qui indulget, clemens, indulgente, cortese, συγγνώμων, ἐνδιδούς. Cic. de Amic. c. 24. Peccatis indulgens præcipitem amicum ferri finit. Id. pro Cluent. c. 5. Ipfum nomen amantius, indulgentiufque maternum. Plin. Trajano epift. 11. Rogo ergo, indulgentiffime Imperator. Cic. 3. Off. c. 31. Qui nuper indulgens in patrem, idem acerbus in filium. ¶ Item is, cui indulgetur. Quintil. Declam. 10. Fili indulgentiffime, vidi te &c. Hinc & pro pulcro, ac venufto ponitur. Id. Declam. 18. Si filio obtigerit indulgentior facies. h. e. cui plus natura indulfit, vel ideo indulgentior, quia pulcris facile indulgemus.

Indulgenter, adv. piacevolmente, cortesemente, Ger. mit nachlaffung, Gal. avec indulgence, Hisp. indulgentemente, φιλοστόργως, obfequenter, blande, ad nutum, & pro arbitrio alicujus. Cic. Att. l. 9. Ne nimis indulgenter, & ut cum gravitate potius loquar. Liv. l. 36. c. 14. Captivis indulgenter habitis. Senec. l. 4. Benef. c. 32. Dii alios indulgentius tractant. Id. de confol. ad Helv. c. 5. Omnia quæ in me indulgentiffime conferebat. Solin. c. 4. (al. 9.) Voluptati aurium indulgentiffime deditus.

Indulgentia, æ, f. 1. compiacimento, clemenza, cortesia, סליחה, Ger. nachlaffung, Gal. indulgence, Hisp. indulgencia, φιλοστοργία, obfequium, quædam lenitas propenfior patrum in filios, dominorum in fervos, &c. Cic. 1. de Leg. Cum animus cognitis, perceptifque virtutibus, a corporis obfequio, indulgentiaque difceflerit. Quintil. l. 1. c. 3. Mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis, & corporis frangit. ¶ Aliquando accipitur pro pulcritudine. Stat. Egregiæ tanta indulgentia formæ. Ponitur & pro clementia, beneficentia, liberalitate. Plin. l. 10. ep. 2. Videor ego fummam voti mei confecutus, cum inter initia principatus tui probaveris, me ad peculiarem indulgentiam tuam pertinere. ¶ Item pro pœnæ remiffione. Capitolin. in Pio c. 6. His, quos Hadrianus damnaverat, indulgentias petiit. Adde Plin. l. 10. ep. 107. ad Trajan. ¶ Indulgentia fortunæ. Liv. l. 23. c. 1. ¶ Indulgentia cœli, bontà di clima, buon' influffo di cielo. Virg. 2. Georg.

Indulgeo, es, fi, tum, n. 2. compiacere, far cofa grata, חמל, Germ. nachlaffen, Gal. être indulgent, Hisp. fer indulgente, χαρίζεσθαι, obfequor, confentio, infervio, facile concedo, plus æquo permitto. Eft tertii ord. neut. Cic. 5. Verr. Cives Romanos cœdit, his indulfit. ¶ Accipitur etiam pro operam dare, attendere. Cic. Tironi. Indulge valetudini tuæ. Id. de Amic. Indulgere novis amicitiis. ¶ Item pro obfequi, condefcendere. Sen. ep. 8. Indulgere genio. ¶ Plin. l. 10. ep. 8. Indulgere precibus. Plin. l. 5. epift. 9. Indulgere dolori. Sic indulgere gaudio. Id. l. eod. ¶ Conftruitur etiam cum accufat. rei, & dat. perfonæ, & fignificat permettere, concedere. Sueton. Claud. c. 24. Ornamenta confularia etiam procuratoribus indulfit. ¶ Et cum infinito. Plin. Jun. l. 10. epift. Balneum fieri indulfit. ¶ Interdum cum folo accufat. Terent. Heaut. 2. 1. 16. Nimis me indulgeo. Sic Lucil. l. 3. Iram indulges nimis. ¶ Et cum folo ablat. fed poeticum potius eft. Virg. 4. Georg. Quod nec concubitu indulgent. Nifi forte concubitu dixit pro concubitui: quod & a Cicerone, & a Cæfare in hujufmodi nominibus 4. declinat. factitatum, obfervat Erythræus in Indice Virgilii. ¶ Martial. l. 1. epigr. 105. Improbæ tigres Indulgent patientiam flagello. h. e. flagella libenter patiuntur. ¶ Invenitur etiam indulgeor paffiv. Gell. in præfat. Quando animus eorum, interftitione aliqua negotiorum data, laxari indulgerique potuiffet.

Indulgitas, tis, f. 3. idem ac indulgentia, apud vet. Sifenna hift. l. 3. apud Non. c. 2. n. 439. Baffus affidua indulgitate victus.

Indultor, oris, qui indulget. Tertul. l. 4. adverf. Marcion. c. 9. ad fin. Malus jam, quando legis everfor: fi bonus, cum legis indultor.

Indumentum, ti, n. veftimento, מלבוש, Ger. kleid, Gal. habillement, Hisp. veftido, ἔνδυμα, veftimentum, ab induo. Gel. l. 16. c. 19. Arionem cum fidibus, & indumentis, cum quibus fe in falum ejaculaverat, extitiffe.

Induo, is, ui, utum, a. 3. veftire, הלביש, Germ. kleid anlegen, Gal. vêtir, habiller, Hisp. veftir, ἐνδύω, veftio, a verbo Græco allato. Eft 5. ordinis, ideft, præter cafum perfonæ conftruitur cum abl. fine præp. ejus rei, qua quis induitur. Curt. l. 7. c. 2. Depofita vefte, quam habebat, Arabica induitur. ¶ Reperitur etiam in tertio ordine. Cic. 2. Fin. Ex ejus fpoliis fibi & torquem, & cognomen induit. ¶ Item in primo, cum unico acc. rei, in qua conftructione accipitur etiam pro affumere. Cic. Att. l. 14. ep. 23. Quare talaria induamus. Liv. l. 3. Adeoque novum ingenium induerat. ¶ Item in quarto, ideft, cum cafu perfonæ, & acc. rei, fed folum apud Poetas, & Hiftoricos, & duntaxat in voce paffiva. Virg. 2. Æn. Androgei galeam, clypeique infigne decorum induitur. Curt. l. 10. Itaque revocatus veftem patris induitur. ¶ Sumitur etiam pro implicare. Cæf. l. 7. B. Gall. c. 73. Quo qui intraverunt, fe ipfi acutiffimis vallis induebant. Cic. 7. Verr. c. 6. Sua confeffione induatur, ac juguletur. ¶ Item pro onerare. Col. l. 4. c. 24. Nam ita fe induunt uvis, ut nequeant capere maturitatem. ¶ Item pro convertere, transformare. Cic. 2. de Div. Cum autem fe in nubem induerint. Virg. 1. Georg. v. 177. Cum fe nux plurima fylvis induet in florem. ¶ Item pro injicere, feu immittere. Cic. 4. Acad. Et in id ipfum fe induit, quod timebat. Id. 4. Verr. Hæc videte in quot laqueos fe induerit. ¶ Induere animum bonis artibus, fornire l'animo &c. Tacit. Ann. 15. c. 45. ¶ Induere eloquentiam alicui, Petron. in Satyr. cap. 4. h. e. docere aliquem eloquentiam. ¶ Virg. 10. Æn. v. 681. Induere fe mucrone, trafiggerfi. ¶ Significat etiam in animum inducere, & ad affectiones refertur. Claudian. de III. Conf. Honor. v. 157. Indue mente patrem. Tacit. Ann. 6. c. 33. More gentico diverfa induere, fi perfuafero chi d' una cofa, chi d' un' altra. Id. An. 12. c. 40. Induere hoftilia. ¶ Induere perfonam alicujus, rappresentare. Cic. 3. Off. & Tufcul. 5. ¶ Induere fe Republica, porfi negli affari della Repubblica. Senec. de Clem. ¶ Induere munia Ducis, far le parti di Capitano. Tacit. Annal. 1. c. 69. ¶ Induere feditionem, muover fedizione. Id. 2. Ann. c. 15. ¶ Induere iras, h. e. fumere. Sid. l. 1. 38.

Indupedio, a. 4. impedio, apud vet. Lucr. l. 4. v. 68. Quanto minus indupediri pauca queunt. ¶ Legitur & endopedio.

Indupeditus, a, um, impeditus. Lucret. l. 2. v. 102. Indupedita fuis perplexis ipfa figuris.

Induperator, is, m. 3. Imperator, apud Poetas. Juven. Sat. 4. v. 29. Quales tunc epulas ipfum gluttiffe putamus Induperatorem? Adde Lucret. l. 5. v. 1226. ¶ Legitur & endoperator.

Induratus, a, um, adject. indurato. Stat. 3. Theb. c. 64. Robora indurata flammis. Liv. 30. 18. Induratus præter fpem refiftendo hoftium timor. Sen. l. 1. de Ira, c. 11. Germanis quid induratius ad omnem patientiam?

Induresco, is, n. 3. divenir duro, קשה, Germ. hart werden, Gal. s'endurcir, Hisp. endurecerfe, σκληρύνομαι, durus fio. Col. l. 2. c. 21. Antequam ex toto grana indurefcant. Quintil. l. 1. c. 3. Frangas citius, quam corrigas, quæ in pravum induruerunt.

Induro, as, a. 1. indurare, far duro, הקשה, Germ. hart machen, Gall. endurcir, Hisp. endurecer, σκληρύνω, durum facio. Plin. l. 15. c. 17. Punica aqua marina fervente indurari oportet.

Indus, m. 2. Indo, Indu, Hind, incol. Sinde, Cambajenfibus Inder, circa oftia Diul, l'Inde, flu. maximus Afiæ, in India, quæ ab eo nominata eft. Oritur ex Paropamifo monte Tauri parte excelfiffima, in provincia Caffimera, in dominio Magni Mogolis, verfus confinia Tartariæ, longoque decurfu in Meridiem fluens, pluribus oftiis in Oceanum Indicum fe exonerat, prope Tattam, inter Regnum Guzaratæ, & confinia Perfiæ, juxta finum Indicum ab eo dictum, Baracenque infulam efficit. V. Plin. l. 6. c. 20. & Curt. l. 8. c. 9. Ovid. 3. Faft. v. 720. Et domitas gentes, thurifer Inde, tuas.

Indus, i, m. 2. Indiæ accola, Indiano, ut difcolor Indus, Ov. 5. Trift. el. 3. v. 24. Colorati Indi, Virg. 4. Georg. v. 293. h. e. fufci propter Solis ardorem.

Indufiarius, m. 2. chi fa camicie, qui conficit indufia. Plaut. Aul. 3. 5. 35. Patagiarii, indufiarii, flammearii, violarii.

Indufiatas, æ, f. idem ac indufium. Plaut. Epid. 2. 2. 45. Indufiatam, patagiatam, &c. ¶ Apud Var. l. 4. L. L. fcribitur intufiata. Ejus verba funt: Unum, quod foris, ac palam, palla; alterum quod intus, a quo intufium: id quod Plautus dicit intufiatam.

Indufiatus, a, a, um, chi vefte camicia, qui indufio eft indutus. Apul. l. 2. Milef. Pueri pulcre indufiati. Et l. 10. Indufiatus adolefcens.

Indufio, as, avi, atum, a. 1. induo, veftio. Capel. l. 1. Cum ipfum tonantem induviis indufiari cernerent.

Indufium, fii, n. camicia, χιτωνίσκος, genus veftis, ab intus, quafi intufium, quod intus, & mox fupra carnem fumebatur. Aliqui derivant ab induo. Non. c. 14. n. 28. & Var. l. 4. de L. L. fcribitur & intufium.

Induftria, æ, f. 1. induftria, arte, ingegno, ערמה, Ger. gefchicklichkeit, Gal. induftrie, Hisp. induftria, φιλεργία, ftudium, ingenium, ars, promptitudo quædam, & habilitas ad aliquid faciendum. Cic. in Or. Quare non eft, cur eorum, qui fe ftudio Eloquentiæ dediderunt, fpes infringatur, aut languefcat induftria. Id. 3. Fam. Qui in fcribendo tantum induftriæ ponam. ¶ In plurali num. Plaut. Moftell. 2. 1. 1. Summis opibus atque induftriis me perdiffe cupit. ¶ De induftria, vel ex induftria aliquid facere, eft dedita opera, appofta. Cic. 1. Off. At illæ quidem injuriæ, quæ nocendi caufa de induftria inferuntur. Liv. l. 26. c. ult. Ex induftria famam captæ Carthaginis compreflerant.

Induftrie, adv. induftriofamente, diligentemente, τεχνικῶς, ftudiofe, ingeniofe. Auct. ad Her. l. 1. Dabimus operam, ut nihilo minus induftrie, quam rei utilitas poftulabit, quæfiffe videamur. ¶ Comp. induftrius. Cic. pro Dom. c. 11. Quis apud Populum Rom. de illius dignitate induftrius, quis in Senatu fæpius dixit?

Induftriofe, adv. idem ac induftrie. Cat. l. 1. Orig. apud Charif. Pleraque Gallia duas res induftriofiffime perfequitur. Auctor vitæ Juvenalis, quæ Suetonio tribuitur a quibufdam. Genus fcripturæ induftriofe excoluit.

Induftriofus, a, um, adject. idem ac induftrius. Sen. de Provid. c. 2. Induftriofo otium pœna eft. Adde Valer. l. 3. c. 4. n. 2.

Induftrius, a, um, induftriofo, שוקד, Ger. gefchikt, Gall. induftrieux, Hisp. induftriofo, φιλόπονος, qui multæ induftriæ eft, diligens, qui eft prompto ingenio ad aliquid faciendum, ab indu pro in, & ftruo, quia ut Feftus ait, quicquid agit, intro ftruit, & ftudet domi. Cic. Pro L. Man. Deinde cæteris ex ordinibus homines navi, & induftrii partim in Afia negotiantur. Plaut. Moft. 1. 2. 71. Quo neque induftrior de juventute erat arte gymnaftica, difco, haftis, &c.

Indutilis, le, adject. qui indui poteft, Cato R. R. c. 135. Vomis indutilis optimus erit.

Indutorius, a, um, ad induendum pertinens, ut Indutoria pellis, apud Jul. Paul. lib. 3. fententiar. tit. 7. a med.

Indutus, a, um, veftito, περιβεβλημένος, veftitus, partic. ab induor. Auct. ad Her. l. 4. Palla inaurata indutus. Curt. l. 7. c. 5. Thoracem indutus procedit ad milites.

Indutus, us, m. veftitus. Tac. l. 16. Ann. c. 4. Nifi ea, quam indutui gerebat, vefte detergeret.

Induviæ, arum, f. 1. veftimenti, ἐνδύματα, indumenta, quibus quis induitur, ab induo, ficut exuviæ ab exuo. Plaut. Men. 2. 3. 9. Induviæ tuæ, atque uxoris exuviæ, rofa.

Induvium, vii, n. 2. idem ac induviæ. Translate dicitur de cortice arboris. Nam arbor cortice induitur. Plin. l. 13. c. 4. Utilem fibi, arborifque induviis circulum mira pernicitate homine fubeunte.

Inebræ aves, quæ in auguriis aliquid fieri prohibent, ab inhibendo, quod inhibeant. Nam generatim omnia inebra appellantur, quæ tardant, vel morantur agentem. Feft. Antique etiam enebræ, feu enibræ, feu enubræ dicebantur. Nam ut Meneruа dicebant pro Minerva, ita & enebra pro inhibenti, eodem Fefto tefte.

Inebriator, oris, m. qui inebriat. Tert. l. 5. adv. Marc. c. 18. Inebriatores increpantur.

Inebrio, as, avi, atum, a. 1. inebriare, הרוה, Germ. truncken machen, Gal. enivrer, Hif. embriagar, emborrachar, μεθύσκω, ebrium reddo. Plin. lib. 12. c. 22. Palma, quæ vocatur adipfos, vefcentes inebriat. Juven. Sat. 9. v. 113. Miferam vinofus inebriet aurem. h. e. impleat, garrulitate obtundat, ut ebrii folent.

Inedia, æ, f. 1. dieta, digiuno, רעבון, Ger. hunger, Gal. famine, faute de manger, & de boire, Hisp. hambre, ἀσιτία, abftinentia a cibo, & tempus, quo quis ab edendo abftinuit, ab in, & edo. Cic. 5. de Fin. c. 27. Vigiliis, & inedia necatus. ¶ Differt a fame; nam fames femper eft cum cupiditate edendi, inedia non item, ut in ægrotis, & in iis, qui voluntaria ciborum abftinentia fibi mortem inferunt.

Ineditus, a, um, non editus, non promulgatus, ἀνέκδοτος. Ovid. 4. de Pont. el. 16. v. 39. Effent & juvenes, quorum quod inedita cura eft, Appellandorum nil mihi juris adeft.

Ineffabilis, le, o. 3. ineffabile, che non fi può efprimere, Ger. unausfprechlich, Gal. ineffable, Hisp. inefable. ἀνεκφώνητος, quod effari non poffis, aut exprimere. Plin. in præf. l. 1. Populorum ejus, oppidorumque nomina vel maxime funt ineffabilia. Adde l. 18. c. 2. & Apul. lib. 8. A. A.

Ineffabiliter, adv. ineffabilemente. Aug. Ench. c. 89. Deus ineffabiliter artifex.

Inefficaciter, adv. non efficaciter. Leg. 2. ff. Quæ fent. fine appel. refcind. inefficaciter condemnatur.

Inefficax, cis, o. debole, ἀνενεργής, quod vim aliquid efficiendi non habet. Plin. l. 34. c. 11. Fit & ex candido ære fquama, Cypria longe inefficacior. Sen. l. 1. de Ira, c. 10. Ratio fine affectu inefficax. Infcript. apud Grut. p. 4. 15. n. 10. Parentes inefficaciffimi. h. e. fine liberis.

Ineffigiabilis, le, adject. qui effingi non poteft. Tert. de anim. cap. 24. Anima invifibilis, ineffigiabilis.

Ineffigiatus, a, um, fenza forma, che non ha alcuna effigie, Ger. ungeftalt, Gal. qui n'a nulle forme, Hisp. fin forma, ἄμορφος, quod eft informe, quod non eft factum ad aliquam effigiem. Gell. l. 17. c. 10. Namque ut illa beftia fœtum ederet ineffigiatum, informemque.

Ineffugibilis, le, adject. inevitabile. Apul. de Mundo, ad fin. Ineffugibilis neceffitas ultionis.

Inela-

Inelaboratus, a, um, *senza politezza*, ἀνέργαστος, artificio non satis excultus. *Quint. l. 4. c. 1.* Sed sæpe simplici, atque inelaboratæ similis. *Sen. de Tranquil. c. 1.* Inelaborata oratio.

Inelegans, tis, o. *rozzo, senza eleganza*, Ger. *ungezieret*, Gal. *qui n'est point poly, qui n'a point de grace*, Hisp. *no elegante, ni galan*, ἄκομψος, quod non est elegans, sine elegantia. *Cic. in Brut. c. 81.* Ineratque & ingenium satis acre, & orationis non inelegans copia.

Ineleganter, adv. *rozzamente*, ἀκόμψως, sine elegantia. *Cic. 2. Fin. c. 9.* Primum divisit ineleganter.

Ineloquens, tis, adject. non eloquens. *Lactant. de opif. Dei, c. ult.* Tullius eloquentiæ unicum exemplar, ab indoctis, & ineloquentibus, qui tamen pro vero nitebantur, sæpe superatus est.

Ineloquibilis, le, adject. ineffabilis. *Lactant. l. 7. c. 12.* Ineloquibilis, & divinus fructus.

Ineluctabilis, le, o. 3. *invincibile, che non si può domare*, Germ. *unuberwintlich*, Gal. *invincible*, Hisp. *invencible*, ἀκαταγώνιστος, quod domari, & lucta vinci non potest, & generatim quod est insuperabile, & translate quod non potest vitari. *Virg. 8. Æn. v. 334.* Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum. Adde *Vellei. l. 2. c. 57.*

Inemendabilis, le, o. 3. *incorreggibile*, Ger. *nichtzuendern*, Gal. *incorrigible*, Hisp. *incorrigible*, ἀδιόρθωτος, quod emendari non potest. *Quintil. l. 1. c. 1. in fine.* Pravitas inemendabilis. *Sen. l. 3. de Ira, c. 41.* Inemendabilis affectus, cum ex ira in odium occalluit.

Inemeribilis, le, adject. *che non si può meritare*. *Ter. de resurrect. car. c. 18.*

Inemorior, eris, tuus sum, dep. 3. immorior, in aliqua re morior, ἐναποθνήσκω. *Hor. Epod. 5. v. 34.* Inemori spectaculo.

Inemptus, a, um, *non comprato*, ἀνώνητος, non emptus. *Virg. 4. Georg. v. 133.* Dapibus mensas onerabat inemptis.

Inenarrabilis, le, o. 3. *che non si può narrare, o raccontare*, Germ. *nicht zu sagen*, Gal. *inenarrable*, Hisp. *inenarrable*, ἀνεκδιήγητος, ἀδιήγητος, quod enarrari non potest. *Plin. l. 8. c. 7.* Sed Pompejani amissa fuga spe misericordiam vulgi inenarrabili habitu quærentes, supplicavere. Adde *Quin. l. 11. cir. fin. Sen. l. 3. Qu. nat. c. 22.*

Inenatabilis, le, adject. qui enatari non potest, ut inenatabile profundum, apud *Tert. de Idololat. c. ult.*

Inenarrabiliter, adv. *indicibilmente*. *Liv. l. 41. c. 15.* Jecur omne inenarrabiliter absumptum.

Inenarratus, a, um, non narratus. *Gel. l. 12. c. 6.* Quod inenarratum relinquamus.

Inenodabilis, le, o. 3. *che non si può snodare, o sciogliere*, Ger. *uns ufflœsslich*, Gal. *qu'on ne peut denouer*, Hisp. *que no se puede desenredar*, δυσεπίλυτος, quod enodari, & dissolvi non potest, inextricabile, perplexum. *Cic. de Fato, c. 9.* Et uno tempore suscipiat res duas inenodabiles.

Inenormis, e, adject. non enormis. *Apul. l. 2. A. A. sub init.* Inenormis proceritas, rubor temperatus.

Ineo, is, ivi, vel ii, itum, n. 4. *entrare*, בוא, Germ. *hineinen gehen*, Gall. *entrer dedans*, Hisp. *entrar dentro*, εἰσέρχομαι, ingredior. *Cic. pro Balbo.* Ne quis castra Imperatoris iniret. *Liv. lib. 24. c. 9.* Inire in urbem. ¶ Interdum est aggredi, corripere. *Plaut.* apud *Fest.* Init te unquam febris? ¶ Interdum inchoare, incipere. *Ter. Andr. 5. 1. 5.* Ut beneficium verbis initum dudum nunc re comprobes. *Virg. Ecl. 4. v. 11.* Decus hoc ævi te consule inivit. ¶ Interdum suscipere, ingredi. *Cic. 5. Phil.* Primus in hoc ordine esse, quoad Magistratum iniret. *Id. 1. Off.* Ut caveat, ne prælium ineat. ¶ Interdum coire, concumbere. *Var. 2. de R. R. c. 7.* Et coegisset matrem inire. *Plin. l. 8. c. 40.* Si ineantur opportuno, & commodo tempore. ¶ Causam, & rationem alicujus rei inire, est cogitando invenire. *Liv. l. 4. bel. Mac.* Atque ego nonnullarum cupiditatum ne causam quidem, aut rationem inire possum. ¶ Consilium inire, est capere. *Cic.* Nisi intra parietes meos de mea pernicie consilia inirentur. ¶ Gratiam ab aliquo inire, est ejus benevolentiam demereri. *Cic. Att. l. 7. ep. 9.* Jam cum bonis omnibus summam ineant gratiam. ¶ Nexum inire, est vinciri, devinciri, illigari, astringi, detineri. *Liv. l. 7.* Sorte ipsa obruebantur inopes, nexumque inibant. ¶ Rationem inire, est viam, ac modum aliquid agendi quærere. *Ter. Heaut. 4. 27.* Ratio de integro ineunda est mihi. ¶ Significat etiam subducere, computum facere, *far'l conti*. *Cic. in Rull.* Ineatur ratio quæstus de vestra pecunia. *Cato de R. R.* Rationem inire oportet operarum dierum. ¶ Inire numerum, pro numerare, aut numerum colligere. *Liv. l. 38. c. 23.* Numerus interfectorum haud facile iniri potuit. ¶ Inire mensuras agrorum, h. e. agros metiri. *Col. l. 5. c. 3.* ¶ Inire imperia alicujus, pro imperiis obedire. *Stat. l. 1. Achil.* Dominique negat captivus inire imperia. ¶ Inire inducias, pro facere. *Plin. Paneg.* ¶ Inire negotiationem, pro negotiari. *Leg. si negotia, ff. de negot. gest.* ¶ Inire pugnam, prælium, *porsi in battaglia, combattere*. *Virg. Liv.* ¶ Inire societatem cum aliquo, *far società*. *Plaut. Cic. l. 10. Fam.* ¶ Inire convivia, *far banchetti*. *Suet. in Claud. c. 35.* ¶ Inire somnum, pro capere. *Virg. Ecl. 1.* ¶ Inire viam, *mettersi in istrada*, *Ovid. Propert. Cic.* ¶ Inire æstimationem alicujus rei, *stimare, far giudizio di alcuna cosa*. *Sen. l. 5. de Benef. c. 8.* ¶ Inire dapes cum aliquo, *banchettare*. *Stat. l. 1. Silv. 6.* ¶ Legitur etiam pass. *ineor, iris*. *Plin. l. 10. c. 63.* Ineuntur a partu sexto mense.

Ineopte, eo ipso. *Festus*.

Inepte, adv. *scioccamente*, Ger. *ungeschicklich*, Gal. *ineptement*, Hisp. *neciamente*, ἀνεπιτηδείως, minus apte, imprudenter. *Cic. 1. Acad. c. 4.* Inepte quisque Minervam docet. *Quintil. l. 11. c. 3.* Ineptissime fieri.

Ineptia, æ, f. 1. *sciocchezza*, הוללות, Ger. *ungeschickligkeit*, Gal. *ineptie*, Hisp. *ineptia*, ἀκαιρία, inconvenientia, absurditas, ab ineptus. *Plaut. Merc. prol. v. 26.* Ineptia, stultitiaque adeo, & temeritas. ¶ Fere tamen pluraliter usurpatur. *Cic. 1. Tusc. c. 37.* Pellantur istæ ineptiæ pene aniles.

Ineptio, is, ivi, itum, n. 4. *far cose sciocche, far cose sciocche*, התל, Ger. *narrenpossen treiben*, Gal. *rever*, Hisp. *hazer, o dezir necedades*, ineptias facio, dico, aut facio, quod neque loco, neque tempori, neque rebus, neque personis convenit. *Lactan. de Opif.* Sed libet ineptire, quoniam cum inepto agimus. *Ter. Phorm. 2. 3. 73.* Haud desinam. Ph. ineptis.

Ineptiola, læ, f. diminut. ab ineptia. *Auson. epist. Idyl. 11. præmissa.* Fuit ineptiolæ hujus ista materia.

Ineptitudo, inis, f. 3. idem ac ineptia. *Cæcil.* apud *Non.*

Ineptus, a, um, *sciocco*, Ger. *ungeschikt*, Gal. *inepte, non propre*, Hisp. *inepto*, ἀνεπιτήδειος, qui non est aptus, qui a quovis reprehendi potest, qui sui, aliorumque, rei, loci, temporis, modi nec habet, nec callet rationem. *Cic. 2. de Or. c. 4.* Quem enim nos ineptum vocamus, is mihi videtur ab hoc nomen habere ductum, quod non sit aptus. Idque in sermonis nostri consuetudine perlate patet. Nam qui aut tempus quid postulet, non videt, aut plura loquitur, aut se ostentat, aut eorum, quibuscum est, vel dignitatis, vel commodi rationem non habet, aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est, is ineptus dicitur, &c. *Id. de Leg.* Est in loquendo multus, & ineptus ad summam impudentiam. *Catul. carm. 40.* Risu inepto res ineptior nulla est. *Quint. l. 11. c. 3. de actione oratoria:* Discursare ineptissimum. *Hor. l. 1. ep. 17. v. 32.* Sine, vivat ineptus. *Cic. Att. l. 16.* Longum iter, & via inepta. h. e. incommoda, difficilis.

Inequitabilis, le, adject. qui equo adiri non potest. *Curt. l. 8. c. 14.* Imber campos lubricos, & inequitabiles fecerat.

Inequito, as, n. 1. idem ac equito. *Apul. l. 6. Metam.* Aurora commodum inequitante. ¶ Translate pro insultare. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 15.* Quæ ergo (Medicina) conjicit de carne lutulenta, audet inequitare Philosophiæ de incorporeis, & vere divinis tractanti.

Inerctus, a, um, indivisus. *Fest.* Inercta, indivisa. Sed aliqui legunt *Inercta*. Et sane *erctum* non notat divisum, sed patrimonium, hæreditatem.

Inermis, me, o. 3. *senz' arme, disarmato*, Germ. *vuerlass*, Gal. *desarmé*, Hisp. *desarmado*, ἄνοπλος, non armatus. *Propert. l. 4. el. 1. ad fin.* Vel licet armatis hostis inermis eat. *Id. ib. eleg. 6. v. 32.* Vel testudinem carmen inerme lyræ. *Cic. ad Brut. epist. 10.* Perterritos, inermes, saucios non sunt persecuti. ¶ Translate *Id. 1. Fin.* Inermis in philosophia.

Inermo, as, a. 1. *disarmare*, armis spolio. *Fest.*

Inermus, a, um, idem ac inermis. *Virg. 12. Æn. v. 131.* Et vulgus inermum, invalidique senes. *Sal. in Jug.* Neque quenquam decere, qui manus armaverat, ab inermis pedibus auxilium petere. Adde *Cic. l. 11. Fam. ep. 12.*

Inerrabilis, le, non errans. *Apulej. l. 1. de dogm. Plat.* Globorum cœlestium supremum esse eum, qui inerrabili meatu censetur.

Inerrans, antis, o. 3. ἀπλανής, non errans. Unde inerrantes stellæ dicuntur, quæ & fixæ appellantur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 21.* Sequitur stellarum inerrantium maxima multitudo. *Id. ib.* Nec vero eæ stellæ, quæ inerrantes vocantur, non significant eandem mentem, atque prudentiam, quarum est quotidiana conveniens, constansque conversio.

Inerro, n. 1. ἐμπλανάομαι, idem ac erro, vel in loco quopiam erro, quia præposit. *in* interdum privat, interdum otiosa est. *Plin. lib. 1. ep. 6.* Non magis Dianam montibus, quam Minervam inerrare.

Iners, tis, o. 3. *senz' arte*, Ger. *kunstloss*, Gal. *sans art*, Hisp. *sin arte*, ἄτεχνος, qui nullam exercet artem. *Cic. Fin. l. 2. c. 34.* Sed lustremus animo has maximas artes, quibus qui carebant, inertes a majoribus nominabantur. ¶ Generatim dicitur de nihil agente, nihil moliente, otioso, deside, quasi nullam artem exercente. *Cic. de Senect.* Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavæ, somniculosæ senectutis. *Id. de Fato.* Recte genus hoc interrogationis ignavum, atque iners nominatum est. *Plin. l. 8. c. 21.* Iners membris. *Col. l. 6. c. 27.* Iners in Venerem. ¶ Comp. inertior, sup. inertissimus. *Cic. 4. Ver. ad fin.* At homo inertior, ignavior. *Id. l. 1. Fin. c. 2.* Rudem esse in nostris poetis, aut inertissimæ segnitiæ est, aut &c. ¶ Ponitur etiam pro rudi. *Hor. ad Pison. ad fin.* Vir bonus, & prudens versus reprehendet inertes. ¶ *Id. l. 3. od. 4.* terram inertem, dixit, h. e. gravem, quæ non movetur. *Id. l. 2. Sat. 6. v. 61.* Inertes horæ, h. e. quas otiosi transigimus. Sic frigus iners dicitur ab *Ovid. 8. Metam.* quod inertes facit. ¶ Rursus *Hor. l. 2. Sat. 4.* inertem carnem. h. e. insipidam: quo sensu *Plin.* dixit Sal iners. ¶ Aliquando in bonam partem accipitur. *Tibul. el. 1. v. 5.* Me mea paupertas vitæ traducat inerti. h. e. placidæ, quietæ. ¶ In ablat. habet *inerte*, & *inerti*. *Ovid. 1. de Pont. el. 6. v. 7.* carminis usus Deficit, estque minor factus inerte situ.

Inertia, æ, f. 1. *pigrizia, poltroneria*, עצלות, Germ. *faulheit*, Gal. *paresse*, Hisp. *haronia*, ῥᾳθυμία, proprie artis ignorationem significat, accipitur tamen pro ignavia, socordia, desidia. *Cic. in Partit. c. 10.* Aut quemadmodum affecti sunt virtutibus, vitiis, artibus, inertiis. *Idem 1. de Orat.* Duo illa relinquamus, idque largiamur inertiæ nostræ.

Inerticula, f. 1. ἀμέθυστον, vitis genus est, vinum ferens nervis innoxium, ab *iners*, quod iners habeatur in tentandis nervis. *Col. l. 3. c. 2.* Inerticula tamen nigra, quam quidam Græci amethyston appellant, potest in secunda quasi tribu esse, quod & boni vini est, & innoxia. Adde *Plin. l. 14. c. 2.*

Inerudite, adv. *rozzamente*, non erudite, ἀπαιδεύτως. *Quintil. l. 1. c. 10.* Non inerudite ficta materia. *Gel. l. 7. c. 3.* Cato inerudite principio nimis insolenti usus est.

Ineruditus, a, um, *ignorante*, ἀμαθής, non eruditus. *Cic. 1. de Fin.* Non ergo Epicurus ineruditus, sed ii indocti, qui &c. *Id. 4. Acad.* Modo nequis illud tam ineruditum, absurdumque respondeat. *Suet. de clar. Gram. c. 15.* Præterea priscorum Catonis verborum ineruditissimum furem.

Inescatorium, ii, n. 2. *adescamento*. *Sarisber. l. 3. c. 7.* Gratia inescatorium est lucri.

Inescatus, a, um, *lekkerbek*, esca captus, & translate deceptus, partic. ab inescor. *Liv. l. 22. c. 4.* Quin potius credere velut inescatam temeritatem ferocioris Consulis.

Inesco, as, a. 1. *adescare*, פתה, Germ. *locken*, Gal. *amorcer*, Hisp. *cevar*, δελεάζω, decipio, & proprie est pisces, & aves esca captare. Translate sumitur pro decipere in genere. *Ter. Adel. 2. 2. 12.* Nescis inescare homines.

Inevectus, a, um, adject. idem ac evectus. *Virg. in culice, v. 335.* Cur aliquis propriæ fortunæ munere dives Tendis inevectus cœlum super?

Inevitabilis, & le, o. 3. *inevitabile*, ἄφυκτος, quod vitari non potest. *Ovid. ad Liviam, v. 443.* Sed rigidum jus est, & inevitabile mortis. *Curt. l. 4. c. 6.* Inevitabile fatum.

Inevitabiliter, adv. *inevitabilmente*. *August. Enchir. c. 13.* Inevitabiliter nos compellit.

Inevolutus, a, um, adject. non evolutus. *Mart. l. 11. epigr. 1. ad librum suum:* Vadas, & redeas inevolutus.

Inexaminatus, a, um, adject. *non esaminato*. *Firmic. l. 1. c. 2.* Inexaminatæ partis allegationes.

Inexcitabilis, le, adject. qui excitari non potest. *Sen. ep. 83.* Oppressus inexcitabili somno.

Inexcitus, a, um, adject. non excitus, non excitatus. *Virg. 7. Æn. v. 623.* Ardet inexcita Ausonia, atque immobilis ante.

Inexcogitabilis, le, adject. *inescogitabile*, qui excogitari non potest. *Lactant. l. 2. c. 8.* inexcogitabilis, & nulli alii satis notus. Adde *Tert. adv. Valentin. c. 27.*

Inexcogitatus, *impensato*, quod excogitatum, & præmeditatum non est. *Plin. l. 36. c. 15.* Novum, & inexcogitatum antea, posteaque remedium invenit ille Rex.

Inexcultus, a, um, *incolto, rozzo*, ἄκοσμος, ἀνέργαστος, inornatus. *Gal. l. 13. c. 22.* Villas suas inexcultas, & rudes, ne tectorio quidem prælitas fuisse dicit.

Inexcusabilis, le, o. 3. *inescusabile*, Ger. *nichtzu entschuldigen*, Gal. *inexcusable*, Hisp. *inexcusable*, ἀναπολόγητος, quod excusari non potest. *Ovid. 7. Met. v. 511.* Gratia diis felix, & inexcusabile tempus. h. e. in quo nulla excusatio afferri potest.

Inexercitatus, a, um, *non esercitato*, Ger. *ungeubt*, Gal. *qui n'est point exercité*, Hisp. *no exercitado*, ἀγύμναστος, non exercitatus. *Cic. de Senect. c. 18.* Nec tanquam inexercitati histriones, in extremo actu corruisse.

Inexercitus, a, um, idem ac inexercitatus. *Macrob. l. 7. Saturn. cap. 8.*

Di-

Diarium nostrum inexercitum non relinquo. Affertur & locus Cicer. Tusc. 5. c. 39. Asclepiadem ferunt non ignobilem, nec inexercitum Philosophum. Sed mira hic lectionum varietas.

Inexēsus, a, um, adject. non exesus. Minut. Felix in Octav. Pœnale illud incendium non damnis ardentium pascitur, sed inexesa corporum laceratione nutritur.

Inexhaustus, a, um, che non si può votare, Ger. unerschöpflich, Gal. inepuisable, Hisp. inexausto, ἀνεξάντλητος, quod exhauriri non potest, nunquam deficiens. Cic. 3. Fin. c. 2. Erat enim in eo inexhausta aviditas legendi. ¶ Inexhausta metalla, mineræ, quæ exhauriri non possunt præ abundantia. Virg. 8. Æn. Insula inexhaustis Chalybum generosa metallis.

Inexorābilis, le, o. 3. che non si può placare, Germ. unerbittlich, Gall. inexorable, Hisp. inexorable, ἀπαραίτητος, Implacabilis, qui exorari non potest. Cic. l. 1. ad Q. Fr. ep. 2. In literis mittendis nimium te inexorabilem præbuisti.

Inexorātus, a, um, adject. non rogatus, apud Arnob. l. 3. his verbis, Hoc est proprium Dei, inexorata beneficia præbere.

Inexperientia, æ, f. inesperienza. Tert. de Anim. c. 20. Obtundunt inscitiæ, inexperientiæ, otia, vitia.

Inexperrectus, a, um, non svegliato, non experrectus. Ovid. 11. Met. v. 317. In tanto fremitu cunctis sine fine jacebat sopitus venis, & inexperrectus Aphydnas.

Inexpertus, a, um, non provato, Germ. unerfahren, Gal. inexperimenté, Hisp. inexperto, ἄπειρος, non expertus, intentatus. Virg. 4. Æn. Ne quid inexpertum frustra moritura relinquat. Plin. l. 8. ep. 14. Genus quæstionis inexpertum. Tac. 2. hist. c. 75. Legiones civili bello inexpertæ. Liv. l. 23. Exercitus bonis inexpertus, atque insuetus. Id. l. 6. Animus ad contumeliam inexpertus.

Inexpiābilis, le, o. 3. inespiabile, che non si può purgare, Germ. unversöhnlich, Gal. inexpiable, Hisp. que no se puede limpiar, ἀνίλαστος, quod expiari non potest. Cic. 1. Tusc. Nec inviolatas tam inexpiabili religione sanxissent. ¶ Translate sumitur pro æterno, indelebili. Liv. l. 39. c. 51. Inexpiabile odium Romanorum in Annibalem. Id. l. 4. c. 35. Inexpiabile bellum. h. e. implacabile.

Inexplanātus, a, um, impedito, non planatus, impeditus, ut Inexplanata lingua. h. e. impedita. Plin. l. 11. c. 37. Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuisse accipimus.

Inexplēbilis, le, o. 3. che non si può empire, insaziabile, Ger. nicht zu erfuellen, Gal. qu'on ne peut assouvir, Hisp. que no se puede faciar, ἀναπλήρωτος, quod expleri non potest, insatiabile. Cic. 5. Tusc. c. 6. Omnia rapide appetentem cum inexplebili cupiditate.

Inexplētus, a, um, non expletus, non completus, inexplebilis. Stat. 8. Theb. v. 657. Cædes inexpletæ, hoc est, nondum completæ. ¶ Inexpletum reperitur pro inexplebiliter. Virg. 8. Æn. v. 559. Inexpletum lacrymans.

Inexplicābilis, le, o. 3. inesplicabile, inviluppato, Ger. nicht zu erklaeren, Gal. inexplicable, Hisp. inexplicable, ἄλυτος, ἀνεξήγητος, quod explicari non potest, unde se se quis facile extricare nequit. Quint. l. 5. c. 10. Laquei inexplicabiles. Plin. l. 5. c. 5. Ad Garamantas iter inexplicabile adhuc fuit. ¶ Et translate Plin. l. 21. c. 2. De generibus singulis dicere, immensum, & inexplicabile est. Cic. Att. l. 8. ep. 3. O rem difficilem, & inexplicabilem!

Inexplicābiliter, adv. inesplicabilmente. Apul. l. 2. Milef. sub fin. Cætera corporis inexplicabiliter ad regulam congruentia. h. e. ita ut explicari verbis non possint.

Inexplicātus, a, um, adject. inexplicabilis, non explicatus. Arnob. l. 7. Inexplicatum quid, & intactum relinquere.

Inexplicĭtus, a, um, idem ac inexplicabilis. Mart. l. 9. epigr. 48. Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas.

Inexplorāte, adv. ἀκατασκέπτως, sine exploratione, & inquisitione. Col. l. 5. c. 19. Sed arrogationes non temere, nec inexplorate committuntur.

Inexplorāto, adv. idem ac inexplorate. Liv. l. 21. c. 25. Ibi inexplorato profectus, in insidias præcipitatus &c. Id. l. 22. c. 4. Inexplorato angustiis superatis.

Inexplorātus, a, um, oscuro, non investigato, ἀκατασκέπτος, non exploratus. Liv. l. 26. c. 48. Non altitudo mœnium, non inexplorata stagni vada. ¶ Accipitur interdum pro incerto, & incomperto. Plin. l. 35. c. 6. Inexploratæ adhuc inventionis mihi.

Inexpugnābilis, le, o. 3. inespugnabile, Ger. nicht zu gewinnen, Gall. inexpugnable, Hisp. inexpugnable, ἀνάλωτος, quod expugnari non potest. Liv. l. 2. c. 7. Ibi alto, & munito loco arcem inexpugnabilem fore. ¶ Et translate. Cic. 5. Tusc. Volumus enim, eum, qui beatus sit, tutum esse, inexpugnabilem, septum, atque munitum.

Inexpugnātus, a, um, adject. non expugnatus, non victus. Paulin. Nolan. epist. 18. ad Victric. n. 5. Voluntas sanctis operibus, & pio ministratu inexpugnata.

Inexputābĭlis, le, o. 3. innumerabile, ἀναρίθμητος, quod numerari non potest. Col. l. 9. c. 4. Nam inexputabilis erat numerus.

Inexsaturābilis, le, adject. insaziabile, Ger. unersättig, Gal. insatiable, Hisp. insaciable, ἀκόρεστος. Virg. 5. Æn. v. 781. Junonis gravis ira, & inexsaturabile pectus. Arnob. l. 2. Inexsaturabilis appetitus.

Inexspectātus, a, um, adject. inaspettato, ἀπροσδόκητος, Senec. ep. 107. Nihil insolitum, nihil inexpectatum est. Ovid. 12. Met. v. 61. inexpectatus in armis Hostis adest.

Inexstinguĭbĭlis, le, adject. inestinguibile, qui extingui non potest. Lactant. l. 7. c. 19. Flamma inexstinguibilis. ¶ Translate Var. apud Non. cap. 2. n. 479. Mala consuetudo diu importata est inextinguibilis.

Inexstinctus, a, um, adject. non estinto. Ovid. 6. Fast. v. 297. Ignis inextinctus templo celatur in illo.

Inexstirpābĭlis, le, adject. che non si può estirpare. Plin. l. 15. c. 20. Radices multæ, atque altæ, & ideo inexstirpabiles.

Inexsuperābĭlis, le, o. 3. insuperabile, che non si può vincere, ἀνυπέρβλητος, quod superari non potest. Liv. l. 5. de Alpibus. Quas inexsuperabiles visas, haud equidem miror. Id. l. 8. Inexsuperabilis vis fati.

Inexterminābĭlis, le, adject. qui exterminari non potest. Claud. Mamert. l. 2. c. 10.

Inextrīcābĭlis, le, o. 3. che non si può strigare, ἄλυτος, quod extricari non potest, seu unde quis extricare se non potest, insolubile. Plin. l. 36. c. 13. Inque basi quadrata intus labyrinthum inextricabilem. Cic. in Acad. Hæc inextricabilia esse dicitis.

Inextrīcābĭlĭter, adv. inestricabilmente. Apul. l. 11. Inextricabiliter contorta fatorum licia.

Infābre, adv. senza artifizio, rozzamente, ἀτέχνως, ἀρρύθμως, inartificiose, inornate, impolite. Liv. l. 36. c. 40. Argenti infecti, factique in Gallicis vasis non infabre suo more factis duo millia CCCXL. pondo.

Infabrĭcātus, a, um, rozzo, ἀκατασκεύαστος, ἀνέργαστος, non fabricatus, impolitus. Virg. 4. Æn. v. 400. Frondentesque ferunt ramos, & robora sylvis infabricata fugæ studio.

Infacēte, & rectius inficete, adverb. non facete, rustice, ineleganter, rozzamente, senza grazia, ἀχαρίστως. Vell. l. 2. c. 33. Haud infacete togarum vocare assueverat. Plin. l. 35. c. 4. Inficetissime pictus.

Infacetĭæ, arum, f. 1. rustichezza, ἀχαριστία, inurbanitates, & rusticitates. Unde Catul. carm. 37. annales Volusii dicit esse plenos infacetiarum. ¶ Scribitur & inficetiæ, & quidem rectius, ut volunt Critici.

Infacētus, & rectius Inficetus, a, um, non faceto, rustico, ἀχαρής, inurbanus, rusticus, nihil salis habens, aut leporis. Cic. 3. Off. Non infacetus homo. Id. pro Cæl. Infacetum mendacium. Catul. carm. 22. Idem infaceto est infacetior rure.

Infactus, pro infectus, legitur apud Tertul. Apologet. c. 11. in edit. Rhenani.

Infacundĭa, f. 1. ἡ ἐν τῷ λέγειν ἀπειρία, dicendi inscitia. Gell. l. 11. c. 16. Tui erroris culpam esse intelligo, in mea scilicet infacundia.

Infacundus, ὁ ἄπειρος τοῦ λέγειν, inelegans, nulla dicendi facultate præditus. Liv. l. 4. c. 49. Et Tribunus plebis vir acer, nec infacundus, &c. Id. l. 7. c. 4. Infacundior, & lingua impromptus.

Infæco, as, avi, atum, a. 1. fæce polluo, maculo, conspurco. Tertul. de Anim. c. 53. Animam concretione carnis infæcat.

Infamātus, a, um, adject. infamato, vituperatus. Nepos in Alcib. c. 11. Hunc infamatum a plerisque tres historici laudibus extulerunt. Ovid. 14. Metam. v. 446. Infamatæque relinquunt Tecta Deæ.

Infamĭa, æ, f. 1. infamia, disonore, חרפה, Ger. boeseschrede, Gall. infamie, Hisp. infamia, ἀτιμία, δυσφημία, nota, macula, probrum. Cic. 5. Ver. Nihil ad tuas aures de tua infamia pervenisse. Cic. Catil. 1. c. 6. Infamiam alicui inurere. Id. de Provinc. Consf. c. 12. Urgeri infamia alicujus rei. Id. ib. c. 15. Aliquem infamia liberare. Id. ad Q. Fr. Infamiam subire. Ter. Andr. 2. 6. 13. Ne unquam infamiæ ea res sibi esset. Cic. l. 2. ad Attic. Esse in infamia. ¶ In plur. num. Plaut. Pers. 3. 1. 19. Si ad paupertatem admigrant infamiæ, gravior paupertas fit.

Infāmis, me, o. 3. infame, vituperoso, מגונה, Ger. der ein boeß geruechte hat, Gal. infame, Hisp. infame, ἄτιμος, qui ob vitium aliquod, aut turpitudinem male audit, aut cui fama est parum secunda, aut integra. Cic. 6. Ver. Quo in oppido multas familias totas in perpetuum infames tuis stupris, flagitiisque fecisti. Id. pro Cluent. cap. 47. Homines vitiis infames. Liv. l. 8. Infamis annus pestilentia. Id. lib. 21. c. 31. Infames frigore Alpes. Serv. in 12. Æn. v. 603. mors infamissima. ¶ Infamis digitus, V. Digitus.

Infamissĭme, adv. superlat. ab infamiter (cujus tamen adhuc exempla non vidimus) infamissimamente. Capitol. in Pertin. c. 13. Cornificiæ infamissime dicitur adhæsisse.

Infāmo, as, avi, atum, a. 1. infamare, svergognare, חרף, Ger. kundbar machen, Gal. infamer, Hisp. infamar, ἀτιμάζω, infamia afficio, ignominiam, vel notam inuro. Cic. Dolab. 9. Fam. ep. 12. Ut tua moderatio, & gravitas aliorum infamet injuriam. Ovid. 3. de Pont. el. 6. v. 45. Desine mitem animum vano infamare timore. Sil. l. 3. Ferrum infamare veneno. h. e. imbuere. Liv. l. 40. c. 7. Infamandæ rei causa januam obserare jubet, per dar cattivo colore alla cosa. Quint. Declam. 8. Infamare aliquem parricidii. Col. l. 1. c. 7. Ita fit, ut & actor, & familia peccent, & ager sæpius infametur. h. e. agro imputetur peccatum familiæ, & domini damnum.

Infandus, a, um, ineffabile, inesplicabile, ἄῤῥητος, quod vix fari quis potest, quod oratione exprimi nequit, inenarrabile, nefarium. Cic. de Or. Si crudelis, si infanda. Virg. 2. Æn. Infandum Regina jubes renovare dolorem. ¶ Ponitur interdum pro interjectione. Virg. 1. Æn. Navibus (infandum) amissis. ¶ Superlat. infandissimus dixit Varius tragicus Poeta apud Quintil. l. 3. c. 8.

Infans, tis, c. 3. fanciullo, bambino, עולל, Ger. ein kleines kind, Gal. petit enfant, enfançon, Hisp. nino, infante, νήπιον, παιδίον, puer, qui nondum fari cœpit, a fari. Var. l. 5. de L. L. Fatur, is, qui primum homo significabilem ore emittit vocem: ab eo, antequam ita faciant pueri, dicuntur infantes, cum id faciunt, jam fari. Cic. 3. Ver. Ille infanti pupillæ fortunas patrias ademit. ¶ Sæpe adjective sumitur, & conjungitur cum puer, & filius, nisi dicere malimus, tunc duo substantiva continuata esse. Cic. pro Cluent. Cum ille alter filius infans necatur. ¶ Dicitur etiam de fœtu adhuc in utero incluso. Cels. l. 7. c. 29. ¶ Per Catachresin dicitur de brutorum animalium, atque ipsarum etiam avium fœtu, parto. Plin. l. 10. c. 61. de vespertilione. Geminos volitat amplexa infantes. ¶ Imo etiam de rebus sensus expertibus dicitur, pro parvo. Plin. l. 21. c. 22. Nec tunica minor gratia in cibo infantis boleti, idest parvi, & nondum adulti. ¶ Sæpe usurpatur pro infacundo, & loqui nesciente. Cic. in Bruto. Ipsum Scipionem accepimus non infantem fuisse. Et in hac acceptione dicitur etiam de rebus inanimatis, ut de oratione, de historia. Cic. in Brut. c. 26. Quæ neque nimis est infans, neque perfecte diserta. ¶ Habet comp. infantior, sup. infantissimus. Quare clare perspicitur potius adjectivum esse, seu participium, quam substantivum. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 4. Gabinius absolutus est, omnino nihil accusatore Lentulo, subscriptoribusque infantius, nihil illo concilio sordidius. Auct. ad Her. l. 2. c. 11. Et, dum caute, expediteque loqui volunt, infantissimi reperiuntur.

Infantarĭus, a, um, adject. ab infans. Infantaria a Martiale epigr. 88. l. 4. dicitur mulier, quæ infantes amat, vel quæ infantem peperit. ¶ Infantarii olim dicebantur Christiani, quod crederentur in sacris suis infantem mactare, & comedere, V. Tertul. l. 1. ad Nation. c. 2.

Infantĭa, æ, f. 1. infanzia, ינקות, Ger. kindheit, Gal. enfance, Hisp. ninez, νηπιότης, ætas hominum usque ad annum septimum, ut colligitur ex Ulpian. Dig. 26. 7. 1. quod ad id fere tempus rationabiliter, & naturæ humanæ congruenter fari non possumus. Quint. l. 1. c. 2. Et quantum in infantia præsumptum est temporis, adolescentiæ acquiritur. ¶ Usurpatur & pro ineloquentia, & generatim pro ea imbecillitate, cum quis rem aliquam novit, quam tamen explicare non potest. Cic. l. 3. de Orat. Neque infantiam ejus, qui rem norit, sed eam explicare dicendo non queat, neque inscitiam ejus, cui res non suppetit, verba non desint, esse laudandam. ¶ Ab infantia, fin da fanciullo. Tacit. l. 1. Ann.

Infantĭcīda, æ, m. qui infantem occidit. Tertul. Apol. c. 3.

Infantĭcīdĭum, ii, n. cædes infantis. Tertul. Apolog. c. 2.

Infantīlis, le, adject. ad infantem pertinens, infantile, puerile. Justin. l. 16. c. ult. Parvulum infantilibus blandimentis inductus diu protexit. Apul. l. 5. infantilis uterus.

Infanto, as, a. 1. Infantis instar nutrio. Tertul. l. 1. advers. Marc. c. 14. Lactis, & mellis societatem, qua suos infantat.

Infantŭla, læ, f. fanciullina, diminut. Apul. l. 10. Metam. Habebat filiam parvulam de marito, huic infantulæ &c.

Infantŭlus, li, m. fanciullino, diminut. ab infans. Apul. l. 8. A. A. Gerebamus infantulos, & mulieres.

Infarcio, vel infercio, is, si, tum, a. 4. empire, [illegible], Germ. fuellen hinein stopffen, Gall. remplir, entasser, Hisp. hinchir, recalcar, ἐμπλήττω, impleo. Col. l. 12. c. 53. Et maxime in eas partes, quibus ossa relicta

sunt, largum salem infarcito. ¶ Infarcire verba, inculcare, & sine ordine inserere. *Cic. in Or.* Neque infarciens verba, quasi rimas expleat.

Infarsus, vel infersus, a, um, adject. impletus. *Tertul. de Pall. c. 4. & l. 3. advers. Marc. c. 10.*

Infastiditus, a, um, adject. *che non dà fastidio*. *Sidon. Carm. 26. v. 124.* Infastiditum fers ipse ad busta cadaver.

Infatigabilis, le, o. 3. *che non si stanca*, Ger. *unermüdlich*, Gal. *infatigable*, Hisp. *infatigable*, ἀκάματος, qui non defatigatur. *Plin. l. 28. c. 19.* Dentes quidem eorum maximi equis quoque alligati infatigabilem cursum præstare dicuntur. *Senec. epist. 60.* Animum servare infatigabilem.

Infatuo, as, a. 1. *far' impazzire*, סכל, Germ. *zum narren machen*, Gal. *infatuer*, Hisp. *enloquecer*, *ἐμμωραίνω*, fatuum facio, a *fatuus*, & præp. *in*, quæ hic significationem auget. *Cic. pro Flac.* Neminem quidem adeo infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. *Id. 3. Phil. c. 9.* Ut hominem stultum magis etiam infatuet mercede publica.

Infavorabilis, le, adject. non favorabilis. *Cels. JCtus. Dig. 37. 6. 6.* Nec infavorabilis sententia est.

Infavorabiliter, adv. sine favore. *Ulp. l. 2. Dig. de Donat. & sil. cor.*

Infaustus, a, um, *sfortunato*, *infelice*, Germ. *unglücklich*, Gal. *malheureux*, Hisp. *infausto*, δυστυχής, infelix, infortunatus. *Ovid. l. Met. 14. v. 529.*

Infectio, onis, f. *il non far niente*, ἀπραξία. Hoc sensu legitur apud *Eumen. in panegyr. ad Constantium Cæs. c. 18.* invitis tamen Criticis Grutero, Acidalio, Livineio, & aliis, qui substituunt, *affectione*, vel *festinatione*, vel *confectione*. ¶ *In vet. Gloss.* infectio exponitur βαφή, *βάμμα*, *tintura*. ¶ Neutro sensu, si certa non occurrant exempla, latino scriptori usurpanda.

Infectivus, a, um, adject. ad inficiendum, seu tingendum pertinens. *Vitruv. l. 7. c. 14.* Hæc sunt infectiva.

Infector, m. 3. *tintore*, צובע, Ger. *faerber*, Gal. *teinturier*, Hisp. *tintorero*, βαφεύς, qui lanam colore aliquo inficit, idest, tingit. *Cic. pro Cal.* Curtius dibaphum cogitat, sed eum infector moratur. ¶ Infector succus, quo lanæ, vel quidpiam aliud tingitur, & inficitur. *Plin. l. 11. c. 33.* Purpurarum generi infector ille succus.

Infectorius, a, um, adject. infectivus. *Marcel. Emp. c. 4.* Infectorium alumen.

Infectus, a, um, *non fatto*, לא נעשה, Germ. *ungemacht*, Gall. *non fait*, Hisp. *no echo*, ἄπρακτος, non factus, partic. ab *in*, & *fio*. *Ter. Eun. 2. 1. 8.* Infecta pace ultro ad eam venies. *Liv. l. 34.* Argenti infecti tulit in ærarium quatuordecim millia pondo septingenta triginta duo, idest non signati, nec cælati. *Ter. Phor. 5. 8. 4.* Factum infectum fieri nequit. *Liv. l. 9. c. 11.* Omnia pro infecto sint, *s' abbino per non fatte*. *Plaut. Most. 1. 3. 27.* Infecta dona facere, h. e. dona ante promissa revocare. ¶ Infectus item, est tinctus, partic. ab inficior, *tinto*, *βεβαμμένος*, *διαβεβαμμένος*. *Plin. l. 11. c. 37.* Mulieribus etiam palpebræ infectæ quodam modo: tanta est decoris affectatio, ut tingantur oculi quoque. ¶ Et speciatim pro venenato usurpatur. *Suet. in Calig.* Quibus mox a Claudio domertus infecta maria traduntur. ¶ Et translate *Stat. 9. Thebaid.* Infectus sanguine, h. e. cæde pollutus. *Tacit. 2. Ann. c. 85.* Infecti superstitione.

Infectus, us, m. 4. *tintura*, βαφή, *Plin. lib. 8. cap. 48.* De reliquarum infectu suo loco dicemus.

Infelicitas, atis, f. 3. *infelicità*, Ger. *unglück*, Gal. *malheur*, Hisp. *desdicha*, *infelicidad*, δυστυχία, adversa fortuna, calamitas. *Cic. 1. Fin.* Beate autem vivere alii in alio, vos in voluptate ponitis, item omnem infelicitatem in dolore. *Ter. Adelph. 4. 2. 5.* Quid hoc, malum, infelicitatis? Plurali num. *Apul. l. 2. Dogm. Plat.* Miseriæ, & infelicitates.

Infeliciter, adv. *infelicemente*, *disgraziatamente*, Germ. *unglücklich*, Gal. *malheureusement*, Hisp. *desdichadamente*, δυστυχῶς, misere, calamitose. *Liv. l. 1. c. 45.* Ob rem toties infeliciter tentatam in armis. *Quintil. l. 8. c. 1.* Sed hoc feliciter evaluit: at contra infelicius &c.

Infelicito, as, a. 1. *fare infelice*, Germ. *unselig machen*, Gall. *rendre malheureux*, Hisp. *hazer*, *bolver*, *desdichado*, δυστυχῆ ποιῶ, infelicem, & miserum facio. *Plaut. Cas. 2. 3. 30.* Dii me, & te infelicitent. Adde *Merc. 2. 3. 99.* & *Pan. 2. 1. 1.* &c. quibus locis *Taubman. & Pareus in Lex. Crit.* contendunt, legendum esse *infelicare* eod. sensu pro *infelicitare*. ita enim ajunt in MSS. esse.

Infelico, V. Infelicito.

Infelix, cis, o. *infelice*, *misero*, *sfortunato*, δυστυχής, infortunatus, miser. *Ter. Eun.* Proh fidem Deum! facinus fœdum! o infelicem adolescentulum! ¶ Metonymice ponitur pro eo, quod infelicem efficit. *Cic. pro Rab.* Caput obnubito, arbori infelici suspendito. ¶ Sumitur etiam pro infecundo. *Virg. 5. Ec.* Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. *Plin. proœm. op.* infelix ingenium. ¶ Gradus sunt *Liv. l. 5. c. 12.* Infelicior domi, quam militiæ. *Cic. pro Mil.* Infelicissima lingua. *Inscript. apud Grut. p. 670. n. 1.* Infelicissima puella.

Infense, adv. ἐχθρῶς, inimice. *Tac. l. 5. Ann. c. 3.* Etsi infense invectus cætera ambigua reliquerat. *Liv. l. 34. c. 15.* habet Infensius.

Infenso, as, n. 1. *esser nemico*, infensus sum. *Tac. l. 13. Ann. c. 41.* Ut quasi infensantibus Diis, exitio tradi crederetur. ¶ Est item verbum activum pro infestare, turbare, ἐνοχλεῖν. *Tac. l. 6. Ann. c. 34.* Adequitare castris, infensare pabula. *Id. l. 13.* Sed palam infensare Armeniam. Possis & primum exemplum huc traducere, ut *infensantibus Diis* sit omnia infesta & turbata reddentibus. V. locum Taciti.

Infensus, a, um, *adirato*, *nemico*, צורר, Ger. *wider einem zornig*, Gal. *contraire*, *nuisible*, Hisp. *infesto*, ἐχθρός, iratus, qui ira in alium elatus est. Differt ab infestus, quia infensus est vehementer iratus, infestus dicitur vehementer molestus, & qui alicui malum infert, & plus est, quam inimicus. *Cic. 10. Fam.* Ne cui obtrectatori viderer & nimium pertinaciter Lepido infensus, & mea patientia bellum alere. *Idem. Ver. 4. cap. 61.* Infenso, atque inimico animo in aliquem esse. *Claudian. l. 3. de rapt. Proserp. v. 201.* Phlegra nobis infensior æther. ¶ In exemplo *Sueton. in Vitel. c. 14.* quod a Calepino & Passerat. affertur, legitur *offensior*.

Infer, ra, rum, idem ac inferus, apud vet. ut *prosper*, & *prosperus*. *Cato de re rust. c. 149.* Ubi super, inferque vicinus permittet, tum decedito. hoc est ille, qui pratum super te, quique infra te habet.

Inferax, acis, non ferax. *Hieron. homil. 2. translata ex Orig. ante med.* Silvæ inferaces existimantur.

Infercio. V. Infarcio.

Inferi, orum, m. *Inferno*, *Demonj infernali*, *i morti*, *al vivo*, loci inferi terræ, vel Dæmones, & homines mortui, qui in centro terræ habitant. *Cic. 1. Tusc.* Num te illa terrent, triceps apud Inferos Cerberus, Cocyti fremitus, transvectio Acherontis, &c.? *Liv. l. 26. c. 32.* Si ab inferis existat rex Hiero. *Cic. 2. Catil. c. 9.* Si salvi esse velint, Sylla sit iis ab inferis excitandus.

Inferiæ, arum, f. *esequie*, *ἐναγίσματα*, sacrificia, quæ Diis Manibus veteres inferebant, ab *infero*. Hinc Inferias facere, dare, ferre, inferre, est Manes sacrificiis placare. *Cic. 3. de nat. Deor.* Tertius est ex Idæis indigenis, cui inferias afferunt. *Virg. 9. Æn. v. 215.* Absenti ferat inferias. *Curt. l. 7. c. 9.* Inferias dare. ¶ Constabant inferiæ victimis, & liquoribus, ut aqua, vino, lacte, sanguine, oleo, melle, &c. V. *Kirchman. de Fun. l. 4. c. 2.*

Inferialis, e, adject. ad inferias pertinens, feralis. *Apul. l. 8.* Officiis inferialibus statim exactis.

Inferior. V. Inferus.

Inferium vinum, idem ac calpar, idest vinum novum, quod ex dolio demebant sacrificii causa, in honorem Jovis, antequam vina gustarent. Nisi enim id facerent, vinum omne in apothecis sacrum fiebat, usibusque humanis eripiebatur: vini parte libata, hac religione solvebantur. Dictum est inferium, quia solum inferretur, his verbis, *Macte hoc vino inferio esto*. Festum, quo id fiebat, Vinalia appellabatur. *Var. l. 5. de L. L. Fest. Carrio. l. 2. Emend. c. 3.*

Inferius, adv. *più a basso*, *inferiormente*, κατώτερον, magis infra. *Ovid. l. 2. Met.* Inferiusque suis fraternos currere Luna admiratur equos. *Id. 2. Trist. v. 263.* Persequar inferius (modo si licet ordine ferri) Posse nocere animis carminis omne genus.

Inferna, orum, καταχθόνια, partes subterraneæ, loca Inferorum. *Senec. Herc. Fur. a. 2. v. 422.* Inferna tetigit, posset ut supera assequi. *Lactant. l. 1. c. 11.* Ajunt, Jovi cœlum obtigisse, Neptuno mare, inferna Plutoni. ¶ Alio sensu *Plin. l. 25. c. 11.* Hyssopum purgat cum fico sumptum per inferna, cum melle vomitionibus. ¶ Revera adject. est, & subintelligitur *loca*.

Infernalis, & le, o. 3. *infernale*, *dell' Inferno*, καταχθόνιος, quod ad Inferos spectat, quod est Inferorum, ut Infernales Furiæ. *Alcim. Avit. l. 2. v. 290.* Infernali jamdudum nocte sepultis. Adde *Prudent. l. 1. advers. Symmach. v. 388.*

Infernas, atis, o. quod est ex regione Infera. Infernatia ligna dicuntur, quæ ex Apennino, qua parte mare Inferum spectat, cæduntur: supernatia, quæ adversa parte, quæ ad septentrionem vergit. *Plin. l. 16. c. 39.* Et ideo Romæ infernas abies supernati præfertur. Adde *Vitruv. l. 2. cap. ult.* ¶ Infernates, m. 3. pop. Italiæ, qui mare Inferum, hoc est, Thyrrenum accolunt.

Inferne, adv. κάτωθεν, ex parte inferiore. *Lucret. lib. 6. v. 596.* Tecta superne timent, metuunt inferne, cavernas Terrai ne dissolvat natura repente. Adde *v. 674.*

Infernus, i, substant. *l' inferno*, ᾅδης, locus inferorum, orcus, inferi. Usurpatur frequentissime a Christianis Scriptoribus, qui ea voce locum designant, ubi damnatorum animæ, & mali Angeli æterno cruciatu puniuntur. Latini antiqui Scriptores *inferi*, *orcus*, *inferna loca*, & his similia dixerunt. *Varro tamen in quodam fragmento apud Nonium c. 4. n. 226.* videtur hac voce usus substantive, cum ait: Infernus tenebrosus *κακοδαίμονας* tenet. At editio Parisiensis ex MSS. habet: Infernus Tenebrio &c. eaque ratione *infernus* adjectivum est. Adde *Jul. Obsequentem de prod. c. 45.* Fremitus ab inferno ad cœlum ferri visus.

Infernus, a, um, ὁ, ἡ, τὸ κάτω, quod est infra nos, sicut supernus, quod supra nos est, ut Infernus fluctus, Infernæ umbræ, Inferna stagna, &c. *Plin. l. 2. c. 47.* Quoniam ille infernus fluctus ex imo maris spirat. *Virg. 6. Æn. v. 106.* Rex infernus, h. e. Pluto. *Cic. lib. 2. de Nat. Deor. ex poeta:* Hic se se infernis e partibus erigit Hydra. ¶ Inferna fulmina dicuntur, cum e terra exiliunt ignes. *Senec. l. 2. Nat. quæst. c. 49.*

Infero, infers, intuli, illatum, a. anom. *portar dentro*, הביא, German. *hinein tragen*, Gal. *porter*, *dedans*, Hisp. *traer a dentro*, *o meter*, εἰσφέρω importo, inveho, introduco, ut Inferre pedem, ignem, &c. *Cic. pro Cæc.* Atque etiam ipse inferebat, & intrudebat. *Id. in Catil.* Qui non solum vestris domiciliis, atque tectis, sed etiam Deorum templis, atque delubris sunt funestos, ac nefarios ignes inferre conati. ¶ Interdum est irruere, *lanciarsi*. *Liv. de Bell. Pun.* Inferentibusque se se magno impetu Romanis, terga vertit. ¶ Item ingredi, incedere cum fastu. *Plaut. Mil. 4. 2. 54.* Viden' ignavum, ut se se inferat? ¶ Interdum significat contra ferre, ut inferre signa, inferre arma. *Cic. Octavio*, Quibus cogitas arma inferre? *Id. 5. Philip.* Ille furens infesta jam patriæ signa Brundusio inferebat. *Liv. lib. 3. cap. 18.* Inferre signa hostibus trepidantibus. *Id. lib. 4. c. 18.* Inferre signa contra aliquem. ¶ Est etiam tricliniare verbum, & significat *portar' in tavola*. Hac ratione passim usurpatur ab *Apic.* præsertim *lib. 4.* ¶ Interdum est ingerere, inserere, miscere. *Cic. 3. Off.* Turpe est, & valde vitiosum in re severa convivio dignum, aut delicatum aliquem inferre sermonem. ¶ Interdum injicere, imponere. *Cic. in Parad.* Et æque peccare se, si privatis, ac si Magistratibus manus inferantur. ¶ Interdum afferre, ut inferre periculum, terrorem, malum, injuriam, turpitudinem, vim, stuprum, vastitatem, mortem, sumptum, moram, &c. *Cic. in Parad.* Quamcunque in domum stuprum intulerint. *Liv. de bell. Pun.* Quas primus adventus Annibalis intulisset Italiæ clades. ¶ Interdum subjicere, seu apponere. *Lact. l. 1.* Quod clarum fiet exemplo, quod inferemus. ¶ Interdum objicere. *Cic. de Am.* Ut ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. *Id. Ver. 7.* Aliis proditionis crimen inferret. ¶ Interdum concludere, ex una re aliam deducere, *inferire*. *Senec.* Cum argumentis, quod proposuerat, intulisset. *Cicero:* Inferre unum ex alio. ¶ Est etiam verbum funebre, & sumitur pro sepelire, *seppellire*. *Cic. 2. de Leg.* De sepulcris nihil est apud Solonem amplius, quam ne quis ea deleat, neve alienum inferat. ¶ Inferri etiam dicebantur munera, quæ mortuorum manibus consecrabantur. hinc inferiæ. *Virg. 3. Æn. v. 66.* Inferimus tepido spumantia cymbia lacte, Sanguinis & pateras. ¶ Inferre pedem aliquo, *metter piede*, *avanzarsi*. *Cic. pro Cæc. c. 14.* Sic inferre gradum, apud *Liv. l. 10.* & utraque phrasis usurpatur pro aggredi. Inferre se cum impetu, apud eund. *Liv. loc. cit. & l. 9.* ¶ Inferre oculos, *volgere*, *o fissar gli occhi*. *Cic. pro Font.* Inferre oculos in Curiam. ¶ Inferre litem alicui, vel in aliquem, pro intentare, *Cic. pro Cluent. & Papin. l. 2. Dig. Ne de stat. defunct.* ¶ Inferre sumptum, h. e sumptibus onerare, *Cic. pro Flac.* Cum accepisset pecuniam a P. Varino prætore, celavit suos cives, ultroque iis sumptum intulit. ¶ Inferre aliquem in pauperiem, *ridurlo in povertà*. *Plaut. Truc. 2. 7. 19.* Velut meretrix meum miserum herum sua blanditia intulit in pauperiem. ¶ Inferre aliquid rationibus, *metter' in conto*, *a a conto*. *Colum. l. 1. c. 7.*

Infersus. V. Infarsus.

Infervefacio, is, a. 3. idem ac fervefacio, vel intus fervefacio. *Col. l. 12. c. 17.* Liquatumque acetum infervefaciant.

Infervefactus, a, um, partic. ab infervefio. *Col. l. 7. c. 13.* Omnia eadem æquis ponderibus in unum lævigata, & fictili vase cum Aminæo vino infervefacta.

Infervefio, is, actus sum, pass. 3. fervens fio, infervesco. *Scribon. Larg. Composit. ult.* Tertio die, cum infervefiunt.

Infervëo, es, bui, n. 2. idem quod ferveo. *Cato c. 108.* Facito, bis, aut ter inferveat. *Hor. 2. serm. sat. 4. v. 67.* Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis.

Infervesco, is, n. 3. idem ac fervesco. *Cato c. 92.* Et fabæ tertia pars ut infer-

infervescat. *Silius l. 13. v. 341.* Obtendensque manum, solem infervescere fronti Arcet.

Inferum mare, *il mar Tosco*, *il mar Tirreno*, idem ac Tyrrhenum, sive Thuscum, sicut Superum est idem atque Hadriaticum. Dictum est, quod ex Urbe Roma versus Hadriaticum euntes fere semper ascendunt, contra qui sunt ad mare Thuscum, ad Urbem venientes descendunt: aut certe eo, quod Hadriaticum mare Italiam ab Oriente alluit, Tyrrhenum ab Occidente, & Meridie. Protenditur ab ostio Macræ fl. usque ad fretum Siculum. *Cic. l. 9. Attic. ep. 3.*

Inferus, a, um, *cio*, *ch'è di sotto*, ὁ, ἡ, τὸ κάτω, quod est infra, quemadmodum superus, a, um, quod est supra. *Cic. 1. Tusc.* Eademque ab animo, tanquam ab oculis, caliginem dispulit, ut omnia supera, infera, prima, media, ultima videremus. *Liv. l. 31. c. 31.* Deos superos, inferosque. ¶ Compar. est inferior, *inferiore*, κατώτερος. *Cic. 4. Phil.* Scelere par est, belli industria inferior. ¶ Superl. est infimus, *infimo*, κατώτατος. *Cic. 1. Fin.* In quo nihil æque nec summum, nec infimum, nec medium, nec ultimum, nec extremum sit. *Cic. pro Flacc. c. 11.* Infimo loco natus, *di bassa condizione*. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Infima fæx populi. *Liv. l. 29. c. 30.* Supplex infimis precibus ab eo auxilium impetravit, *con umilissime preghiere*.

Infestatio, onis, f. 3. *infestazione*, *molestia*, ἐνόχλησις, vexatio, molestia. *Tertul. Apol. c. 1.* Sectæ hujus infestatio obstruit defensioni.

Infestator, oris, m. *infestatore*, qui molestiam infert. *Plin. l. 6. c. 28.* Nomadas, infestatoresque Chaldæorum Scenitæ claudunt.

Infestatus, a, um, adject. *molestata*, *infestato*. *Velles. l. 2. c. 73.* Latrociniis ac prædationibus infestatum mare. Superl. infestatissimus, legitur apud *Orosium in præfat. ad Augustinum*, etsi alii legunt *infestissimus*.

Infeste, adv. *nemicamente*, noxie, inimico animo. *Liv. l. 26. c. 13.* Age contra, quæ illi infeste in nos fecerint, repetite. *Id. l. 2. c. 55.* Quo ferocius clamitabat, eo infestius circumscindere, & spoliare lictor. *Cic. pro Quint. c. 21.* Sin inimicissime, atque infestissime contendere perseveret.

Infestiviter, adverb. non festive, *spiacevolmente*. *Gell. l. 9. c. 9.* Cætera vertit non infestiviter.

Infestivus, a, um, *spiacevole*, *non faceta*, ἀτερπής, ἄχαρις, infacetus, injucundus. *Gel. l. 1. c. 5.* Homo subagresti ingenio, & infestivo.

Infesto, as, avi, atum, a. 1. *molestare*, ..., Ger. *schaden zu fügen*, Gal. *infester*, Hisp. *infestar*, ἐνοχλέω, divexo, molestiam infero. *Plin. l. 7. c. 2.* Quos a gruibus infestari Homerus quoque prodidit. ¶ Ponitur item pro vitiare, corrumpere. *Plin. l. 15.* Absinthium ipsam fertilitate consumi, musco, præterea rubro infestari. ¶ Item pro hostiliter agere, excurrere. *Velles. l. 2. c. 73.* Mare infestare piraticis sceleribus.

Infestus, a, um, *inimico*, *più che nemico*, ἐχθρός, δυσμενής, πολέμιος, ..., inimicus, adversus, molestus, qui alicui malum infert, & est plusquam inimicus, a *festus*, quasi minime lætus, & jucundus. *V. T. Etymol. Cic. 5 Verr.* Quis hunc audet dicere aratoribus infestum, & inimicum fuisse? ¶ Accipitur etiam passive pro eo, qui infestatur. *Cic. pro Rosc. Am.* Filii vita infesta, sæpe ferro, & insidiis appetita. ¶ Infestum mare habere, est, latrocinando mare infestare. *Cic. 3. de Rep.* Quo scelere impulsus mare haberet infestum uno myoparone. ¶ Signa infesta dicuntur, quæ adversum tendunt, hoc est, vexilla in hostem contra, ut molestiam inferant. *Cæs. 6. B. G.* Illi, ubi præter spem, quos fugere credebant, infestis signis ad se ire viderunt. ¶ Comp. infestior, sup. infestissimus. *Cic. pro Planc.* Si hujus salus ob eam ipsam causam esset infestior, hoc est magis infestaretur. *Nepos 18. c. 10.* Antigonus ei fuit infestissimus.

Infibula, læ, f. uncus fibulam injiciens. *Tertul. de Pal. c. 1.* Pallii habitus infibulæ morsu humeris acquiescebat. Ita legit *Junius in Not.*

Infibulatus, a, um, adject. fibula vinctus; ut infibulati Flamines æreis fibulis. *Festus.*

Infibulo, & per syncop. infiblo, as, avi, atum, a. 1. *affibbiare*, Germ. *einheften*, Gal. *emboucler*, Hisp. *abrochar*, *abotonar*, ..., est fibula conjungere. *Apic. l. 8. c. 7.* Charta præcludes, & infiblabis. ¶ Speciatim erat super glandem penis fibulam, hoc est, circulum æneum inducere, quod fiebat duabus de causis, vel valetudinis, vel vocis servandæ gratia. *Cels. l. 7. c. 25.* Infibulare quoque adolescentulos interdum valetudinis causa quidam consuerunt.

Inficetus, V. Infacetus.

Inficialis, le, o. 3. negativus, ut Inficialis constitutio, qua negamus, quod objicitur, vel quod petitur. *Cic. in Top. c. 24.* Itaque aut inficialis, aut conjecturalis prima appellatur.

Inficias, nomen defectivum, tantum accusativi casus, & plur. numeri. Conjungitur cum *eo*, *is*, sine præpositione, & significat negare, *negare*. *Gel. l. 16. c. 19.* Nautas stupefactos, convictosque inficias ire non quisse. *Ter. Adelph. 3. 2. 49.* Si inficias ibit testis, mecum est annulus. *Quintil. l. 3. c. 7.* Neque inficias eo, esse quasdam &c. *Liv. l. 6. c. 40.* Quorum alterum neque nego, neque inficias eo, nos enixe operam dedisse, ut &c.

Inficiatio, onis, f. *negazione*, ἐξάρνησις, negatio. *Cic. 2. de Or. cap. 25.* Ac nostræ fere causæ, quæ quidem sunt criminum, plerunque inficiatione defenduntur.

Inficiator, oris, m. 3. *negatore*, ὁ ἐξαρνός ὤν, qui negat, se vel debere, quod actor petit, vel commisisse, quod accusator objicit. *Cic. 1. de Or.* Si tale inficiator probasset judici, ante petitam esse pecuniam, &c. *Id. 2. Catil. c. 10.* Hos non tam milites acres, quam inficiatores lentos esse arbitror. ¶ De scribendi ratione. V. *Inficior*.

Inficiatrix, icis, f. quæ negat. *Prudent. Psychom. v. 632.* Fidei fraus inficiatrix.

Inficiens, tis, nom. ex particip. non faciens, iners, nihil agens. *Var. l. 3. R. R. c. 16. de apibus:* Neque ipsæ sunt inficientes, necnon oderunt inertes. *Id. l. 5. L. L.* Dicimus, qui aliquid agit, non esse inficientem.

Inficio, is, eci, ectum, a. 3. non facio. *Var. l. 3. c. 16. R. R.* Neque ipsæ sunt inficientes, nec non oderunt inertes. ¶ Inficio item est tingere, imbuere, *tingere*, βάπτω. *Cæs. 5. B. G.* Omnes se Britanni glasto inficiunt. ¶ Per translationem sumitur pro venenare. *Virg. 2. Georg.* Pocula siquando sævæ infecere novercæ. ¶ Item pro vitiare, maculare, turpitudine afficere. *Cic. 5. Tusc.* Sed nos umbris, deliciis, otio, languore, desidia animum infecimus. *Id. 3. Leg. cap. 13.* Cupiditatibus principum & vitiis infici solet civitas. ¶ Item pro imbuere. *Cic. 3. Fin.* Inficere puerum bonis artibus.

Inficio, as, pro inficior, aris, quidam legunt in *Plaut. Cist. 4. 1. 9.* Sed varia est lectio.

Inficior, aris, atus sum, d. 1. *negare*, ἀρνέομαι, est negare. *Cic. in Catil. l. 3. c. 5.* Nam cum id posset inficiari, repente præter opinionem confessus est. *Plaut. Amph. 2. 2. 147.* Qui, quæ facta inficiare. ¶ Inficiandus, a, um, part. passivum. *Ovid. epist. 9. v. 4.* Fama Pelasgiades subito pervenit ad urbes Decolor, & factis inficianda tuis. h. e. quam factis tuis debes ostendere falsam esse. ¶ Lis est de hujus verbi origine: nam alii ab *in*, & *facio*, deducunt, & per *c* scribunt; alii ab *in* & *fateor*, & scribunt per *t*. Posterior hæc etymologia verior videtur, tum quia verbi sensum proprius attingit, tum quia in MSS. Plauti *infitiari*, scriptum legitur, & in quibusdam optimis Ciceronis editionibus.

Infidelis, le, o. 3. *infedele*, *senza fede*, Ger. *untrew*, Gal. *infidele*, Hisp. *infiel*, ἄπιστος, qui promissis non stat, nec fidem promissam exsolvit, quin potius violat. *Cic. 3. Off.* Nullam esse fidem, quæ infideli data sit. *Id. Fam. 15. ep. 4.* Ut ex infidelissimis socios firmissimos redderem. *Plaut. Capt. 2. 3. 83.* Infidelior mihi ne fuas, quam ego sum tibi.

Infidelitas, atis, f. *infedeltà*, Ger. *untrew*, Gall. *infidelité*, Hisp. *infidelidad*, ἀπιστία, fides violata, perfidia. *Cic. 5. Tusc.* Quantopere vero amicitias desideraret, quarum infidelitatem extimescebat. *Id. pro Mil. c. 26.* Quantæ infidelitates in amicis.

Infideliter, adverb. *infedelmente*, Germ. *untrewlich*, Gall. *infidelement*, Hisp. *infielmente*, ἀπίστως, sine fide. *Cic. ad Brut.* Infideliter illi id fuasit.

Infidus, a, um, *infido*, *di cui non si dee fidare*, Germ. *untrew*, Gall. *desloyal*, Hisp. *el de quien no se deve fiar*, *desleal*, ἄπιστος, non fidus cui non est fidendum. *Cic. de Amic. c. 15.* Tum, cum exul esset, se intellexisse, quos fidos amicos haberet, quos infidos. *Hor. l. 1. od. 35. v. 25.* Vulgus infidum. *Liv. 1. c. 14.* Infida regni societas.

Infigo, is, ixi, ixum, a. 3. *figgere*, *ficcar dentro*, ..., Germ. *einstecken*, Gall. *ficher*, *enfoncer*, Hisp. *hincar*, ἐμπήγνυμι, intus figo. *Cic. 4. Tusc. c. 22.* Gladium hosti in pectus infixit. ¶ Infigere animo, *mettersi ben a mente*. *Quintil. l. 1. c. 8.* Præcipua illa infigat animis.

Infigurabilis, le, adject. &

Infiguratus, a, um, adject. non figuratus, informis, deformis. *Ammian. l. 24. c. 4.* Compage scutorum, velut testudine infigurabilium fornicum, operiebantur. *Theod. Priscian. l. 2. c. 1.* Febris simplex, & infigurata.

Infimates, m. 3. *uomini di bassa condizione*, οἱ ..., qui ex infima plebe sunt, ut Summates, qui maximæ, & summæ nobilitatis sunt, vel auctoritatis. *Plaut. Stic. 3. 2. 37.* Summates viri summi accumbent, ego infimatis infimus.

Infimatus, a, um, adject. infimus factus, *abbassato*. *Apul. de Deo Socrat.* Ingenia ad miserias infimata.

Infimitas, atis, f. *bassezza*. *Ammian. l. 17. c. 13.* Ad infimitatem obsequiorum venire servilium. *Id. l. 29. c. 2.* Ipsa fortis infimitate ad omnia præcepti.

Infimo, as, a. 1. *abbassare*, deprimo, infimum facio. *Apul. l. 1. Milet.* Manes sublimare, Deos infimare.

Infimus, V. Inferus.

Infindo, is, idi, issum, a. 3. idem ac findo, vel findendo incido, *fendere*, *spaccare*, *aprire*, ἐντέμνω. *Virg. 4. Ecl. v. 33.* Quæ jubeant telluri infindere sulcos. Adde 5. *Æn. v. 142.* ¶ Item inserere, *nascare*. *Cic. in Brut. c. 16.* Translate. Cum homines humiliores in alienum ejusdem nominis infinderentur genus. Ita corrigit P. Victorius: vulgo infunderentur.

Infinibilis, le, adverb. qui finem habere non potest. *Apul. de dogm. Plat.* Cum viduata sit fine, infinibilis recte videri potest.

Infinitas, atis, f. *infinità*, ἀπειρία, immensitas. *Cic. 1. Off.* Ut enim ab illa discedatur infinitate. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 26.* Infinitas locorum. *Ammian. l. 15. c. 1.* Infinitas Mundorum.

Infinite, adv. *infinitamente*, Germ. *unendlich*, Gal. *infiniment*, Hisp. *infinitamente*, ἀπεράντως, sine fine, immense. *Cic. in Parad. 6. c. 3.* Supellectilem, & vestem infinite concupiscenti. *Id. 2. Acad.* Infinite secare, ac dividere aliquid.

Infinitio, onis, f. 3. idem, ac infinitas. *Cic. 1. Fin. c. 6.* Infinitio ipsa, quam ἀπειρίαν vocant, tota ab illo est.

Infinitivus modus, seu infinitus, seu indefinitus, ἀπαρέμφατος, est unus ex modis verborum. Dictus est, quia nullum certum num. nec personam sibi aperte definit, Nam numeri, & personæ in infinitivo sunt incerta, obscure latent, evolvenda sunt beneficio pronominum, ut Me amare, illos amare, &c. V. *Grammaticos*.

Infinito, adv. idem ac infinite. *Plin. l. 25. c. 8.* Quicquid in Creta nascitur, infinito præstare cæteris ejusdem generis alibi genitis. *Id. l. 22. c. 3. sub fin.* Infinito magis illa fixa sunt, *infinitamente più*.

Infinitus, a, um, *infinito*, *senza fine*, Germ. *unendlich*, Gall. *infiny*, Hisp. *infinito*, ἄπειρος, quod finitum non est, quod finem, vel terminum non habet. *Cic. pro Rosc. Com.* Qui tantas, ac tam infinitas pecunias, non propter inertiam laboris, sed propter magnificentiam liberalitatis repudiavit. *Id. 6. Ver.* Est spelunca quædam conversa ad Aquilonem infinita altitudine. *Plin. l. 13. c. 9.* Siccatus durescit ad infinitum. ¶ Infinita quæstio dicitur a Rhetoribus, in qua aliquid generatim quæritur, ut expetenda ne sit eloquentia: cui opponitur quæstio certa, in qua aliquid in personis, & in constituta re, & definita quæritur. *Cic. 2. de Orat. c. 10.* ¶ Usurpatur interdum infinitus pro multo. *Plin. l. 3. ep. 15.* In infinitum epistolam extendere. *Cic. l. 1. de Orat. c. 1.* Infinitus rerum forensium labor. *Id. pro Dejot. c. 5.* Infinita spes. ¶ *Ad infinitum*, in infinitum, *Plin. l. 34. c. 2. & l. 36. c. 15.* ¶ Comparat. *infinitior*. *Cic. in Top. c. 8.* Partium distributio sæpe est infinitior, tanquam rivorum a fonte deductio. ¶ Pro finito, *finito*, *terminato*, afferunt quidam illud *Cic. in Orat. c. 49.* Versus insuavissima litera infinitus. Sed Manut. & Lambinus, & al. reponunt. *finitus*. ¶ Infinitum, i, substant. ut infinitum auri subintellige pondus. *Eutrop. l. 9. c. 9.*

Infirmatio, onis, f. 3. est actus infirmandi. *Cic. in Rull. Agrar. 2. c. 3.* Sed suspicione, ac perturbatione judiciorum, infirmatione rerum judicatarum. ¶ Speciatim sumitur pro argumento, quo ratio infirmatur. *Cic. 1. de Inv.* Judicatio est, quæ ex infirmatione, & confirmatione rationis nascitur controversia. ¶ Item pro una ex partibus præcipuis orationis, quam alias confutationem vel reprehensionem vocant. V. *Rhetoras*.

Infirmatus, a, um, adject. debilitatus, fractus, *indebolito*. *Cic. in Pison. c. 19.* Infirmatus conscientia scelerum. *Ammian. l. 17. c. 5.* Infirmato imperii robore.

Infirme, adv. *debolmente*, Ger. *schwachlich*, Gal. *foiblement*, Hisp. *flaquamente*, ἀσθενῶς, debiliter. *Cic. Fam. 15. ep. 1.* Etsi intelligebam, socios infirme animatos esse. *Sueton. in Aug. c. 60.* Tonitrua paulo infirmius expavescebat.

Infirmis, me, adject. o. 3. idem ac infirmus. *Ammian. l. 2. c. 6.* Coagmenta lapidum recens structorum, madoreque etiamnum infirmium.

Infirmitas, atis, f. *infermità*, *debolezza*, ..., Ger. *schwachheit*, Gal. *infirmité*, Hisp. *flaqueza*, ἀσθένεια, invaliditas, imbecillitas, debilitas illa, quæ vel ex ætate, vel ex morbo contingit. *Cic. de Sen.* Ut enim infirmitas est puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas jam constantis ætatis. *Id. in Brut.* Erat eo tempore in nobis summa gracilitas, & infirmitas corporis. Translate *Id. pro Rosc. Amer. c. 4.* Impositum onus propter infirmitatem animi deponere. ¶ Ponitur & pro levitate, & inconstantia, *incostanza*, *leggerezza*, *Cæs. l. 4. B. G. c. 5.* Cæsar infirmitatem Gallorum veritus, quod sunt in consiliis capiendis mobiles, & novis plerumque rebus student. ¶ Item pro morbo. *Ulp. l. si cui, Dig. ex quib. caus. maior.* & *Cels. l. 2. c. 6.*

Infirmiter, adv. infirme. *Arnob. l. 7.* Quam infirmiter invalideque dicatur.

Infirmo, as, avi, atum, a. 1. *indebolire*, חלה, Germ. *schwachen*, Gal. *infirmer*, *affoiblir*, Hisp. *enflaquecer*, ἀδυνατόω, debilito, infirmum reddo. Translate sumitur pro refutare, refellere. *Cic. de nat. Deor.* Quanta vero illa sunt, quæ vos Academici infirmatis, & tollitis? ¶ Infirmare fidem alicui, est frangere. *Cic. Att. l.* 15. Utrum morem gerat Leptæ, an fidem infirmet Siloi. ¶ Infirmare fidem testis apud judicem, est infirmum reddere testem. idest ostendere, eum esse fide indignum. *Cic. pro Rosc. Com.* ¶ Infirmare legem; h. e. auctoritatem ei adimere. *Liv. l.* 34. *Quintil. l.* 7. *c.* 2.

Infirmus, a, um, *infermo*, *debole*, חלה, Germ. *schwach*, Gal. *infirme*, *foible*, Hisp. *flaco*, *no firme*, ἀσθενής, non firmus, imbecillis, debilis. *Cic.* 1. *Acad.* Sum enim admodum infirmus. ¶ Transfertur ad res inanimatas, ut Infirmæ vires, infirma classis, infirmum argumentum, &c. *Cic. pro Cæc.* Ad probandum utraque res infirma, nugatoriaque est. ¶ Infirmi saporis vinum, est ingenerosum, debile. *Col. de arb. c.* 3. Sed infirmi saporis vinum, nec perenne faciunt. ¶ Comp. infirmior, sup. infirmissimus. *Cic. ad Q. Fr.* Quæ quo majore conatu aguntur, eo leviora, infirmioraque existimo. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 45. Infirmissima valetudine. *Vellej. l.* 2. *c.* 70. Infirmissimus valetudine. ¶ Infirmus absolute pro ægroto, *ammalato*. *Plin. l.* 7. *ep.* 26. Nuper me cujusdam amici languor admonuit, optimos esse nos, dum infirmi sumus. ¶. Infirmæ nuptiæ dicuntur a Terentio in *Phorm.* 5. 1. 6. quæ parum duraturæ sunt.

Infit, *comincia*, ἄρχεται, verbum defectivum, idem quod incipit. *Plaut. Aul.* 2. 4. 59. Infit ibi postulare plorans, ejulans. ¶ Frequenter per Ellipsin invenitur pro fari incipit. *Liv. l.* 2. Ibi infit, annum se tertium, & nonagesimum agere. ¶ In Veterib. Glossis legitur etiam *infe*, ἄρξαι, præsens imperativi; sed sine graviori auctoritate non est usurpandum.

Infitĕor, d. 2. non fateor. *Fest.*

Infitĭor. V. Inficior.

Infixus, a, um, adject. *fitto*, *infisso*, *ficcato dentro*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 4. Hærent infixi pectore vultus. *Liv. l.* 9. *sub fin.* Infit, se rem vetustate obliteratam, cæterum suæ memoriæ infixam afferre.

Inflabello, as, a. 1. *Tertull. adversf. Valent. c.* 23. Ignis inflabellatus est omnibus elementis, & corporibus. h. e flando immissus.

Inflabĭlis, le, adject. qui inflari potest. Hinc *Lactant. de Opific. Dei c.* 11. pulmonem vocat viscus inflabile, atque aeris capax.

Inflaccĕo, es, n. 2. flaccidus, infirmus, inutilis fio. *Enn.* apud *Non. c.* 2. *n.* 323. Inflaccebunt conditiones.

Inflāgro, as, n. 1. intus flagro, vel accendo. *Solin. c.* 5. (*al.* 11.) *de Sicilia:* Sarmenta, licet viridia, ignem sponte concipiunt, & nullo inflagrante halitu, ab ipso numine fit accendium.

Inflammanter, adverb. *con ardore*. *Gell. l.* 10. *c.* 3. Acriter, & inflammanter facit.

Inflammatĭo, nis, f. 3. *infiammazione*, φλεγμονή, actus inflammandi, ut inflammationes mammarum, quas Græci φλεγμονὰς, vocant, nempe quando propter nimium humorem collectum in aliqua parte veluti cujusdam ignis ardor sentitur, apud *Plin. l.* 20. *c.* 21. *Cels. l.* 7. *c.* 25. Inflammationem reprimere. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 46. Inflammatio animi.

Inflammātrix, icis, f. 3. quæ inflammat, incitat, & accendit. *Ammian. l.* 14. *c.* 1. Megæra inflammatrix. *Mamertin. Paneg. Juliani*, *c.* 3. Eædem odii causæ, quæ amoris inflammatrices.

Inflammātus, a, um, adject. accensus, *infiammato*, *acceso*. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 7. Ad gloriam inflammatus. *Id* 3. *de Leg. c.* 11. Inflammata invidia. *Id. pro Dom. c.* 23. Mentes inflammatæ in aliquem.

Inflammo, as, avi, atum, a. 1. *infiammare*, הבעיר, Germ. *anzuenden*, Gall. *enflammer*, Hisp. *inflamar*, κατακαίω, incendo, inflammationem infero. *Cic.* 7. *Ver.* Classem pulcherrimam Populi R. in litus expulsam, & ejectam inflammari, incendique jussit. *Id. Att. l.* 8. Cum eadem lucerna epistolam scripsissem, qua inflammaram tuam. idest, combusseram. ¶ Est item accendere. *Cic.* 5. *Verr.* Dicitur inflammasse tedas iis ignibus, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. ¶ Translate est commovere, concitare, urgere. *Cic.* 1. *de Or.* Neminem posse eorum mentes, qui audirent, aut inflammare dicendo, aut inflammatas restinguere. *Id.* 5. *Tusc.* Quem libidinibus inflammatum, & furentem vidimus. ¶ Item ingenti cupiditate implere, & passive vehementer appetere, & desiderare aliquid. *Cic. de Am.* Honores vero, quorum cupiditate quidam inflammantur. ¶ Item augere. *Cic.* 1. *Ver.* Cum sint parati, qui concionibus, & legibus hanc invidiam Senatus inflammare conentur. ¶ Inflammare alicujus animum in aliquem, est, incitare, impellere. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 36. Qui possit languentem populum inflammare in improbos.

Inflāte, adverb. *superbamente*, *gonfiamente*. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 79. De prælio ad Dyrrhachium facto latius inflatiusque multo, quam res erat gesta, fama percrebuerat.

Inflatĭo, onis, f. 3. *gonfiamento*, actus inflandi. *Cic.* 1. *de Div.* Quod habet inflationem magnam is cibus, tranquillitati mentis quærentis vera contrariam. *Col. l.* 6. *c.* 6. Inflatio ventris. *Plin. l.* 20. *c.* 10. inflatio stomachi.

Inflātus, a, um, o. 1. 2. *gonfiato*, *gonfio*, Ger. *auffgeblasen*, Gal. *enfle*, Hisp. *hinchado*, partic. ab inflor. *Cic. in Bruto*, Ut si tibiæ inflatæ non referant sonum. *Liv. l.* 40. *c.* 33. Inflatus annis. ¶ Translate accipitur pro elato, turgido. *Cic.* 1. *Off.* Cum homines inflati opinionibus turpiter irridentur. *Id.* 3. *Tusc.* Sic igitur inflatus, & tumens animus in vitio est. ¶ Et dicitur etiam de rebus, quæ supra modum elatæ sunt. Hinc stylus inflatus, qui ex sententiis gravioribus, & verbis nimium elatis constat. *Auct. ad Her. l.* 4. Nam ut corporis bonam valetudinem tumor imitatur sæpe, ita gravis oratio sæpe imperitis videtur ea, quæ turget, & inflata est. ¶ Lætitia inflatus, *gonfio d' allegrezza*. *Cic. Philip.* 14. *c.* 6. Inflati lætitia, atque insolentia impii cives. *Id. pro Mur. c.* 15. Spe, atque animis inflatus. *Liv. l.* 39. *c.* 53. Juvenis inflatior redierat, subnixus erga se judicio senatus. ¶ Inflatior vestis, *apud Tertull. de Pall. c.* 4. *Veste, che ha più falde*.

Inflātus, us, m. ἐμφύσησις, actus inflandi, inflatio, *il soffiar dentro*. *Cic. de clar. Orat. c.* 51. Inflatum recipiunt aures. Et *l.* 4. *Acad. c.* 7. Primo inflatu tibicinis. ¶ Item afflatus, *ispirazione*. *Id. de Divin. l.* 1. *c.* 6. Instinctu, inflatuque divino futura renunciat.

Inflecto, is, exi, exum, a. 3. *piegare*, idem quod flecto, ἐπικάμπτω. *Col. l.* 5. *c.* 6. Radices in nodum inflectere. *Cic.* 7. *Verr.* Ubi primum ex alto sinus ad urbem ab litore inflectitur. ¶ Vestigium cursus sui inflectere, est a cursu suo declinare. *Cic.* 2. *de Nat. Deor.* Stellæ nunquam cursus sui vestigium inflectunt. ¶ Voces inflectere, est variare. *Tibull. l.* 2. *el.* 7. Voces inflectere cantu. ¶ Translate est mutare, *mutare*, *piegare*. *Cic.* 2. *Fam.* Ne magnitudinem animi tui unquam inflectas cujusquam injuria. *Id. pro Cæcin. c.* 26. Jus civile neque inflecti gratia, neque perfringi potentia, neque adulterari pecunia potest. ¶ Inflectere orationem. *Cic. de Clar. Orat.* Hic primus inflexit orationem, & eam mollem, teneramque reddidit. ¶ Inflectere sensus, *Commovere*. *Virg.* 4. *Æn.* Solum hic inflexit sensus, animumque labentem Impulit. *m' ha fatto mutar' opinione*. ¶ Inflectere aliquem lacrymis, *piegarlo col piangere*. *Statius* 8. *Thebaid.* ¶ Inflectere oculos alicujus. *Cic. post redit. ad Quirit.* Frater erat unus, qui suo squallore vestros oculos inflecteret. h. e. in se converteret, & misericordiam moveret.

Inflētus, a, um, adject. *non pianto*. *Auson. in Parentat. carm.* 10. Non ego te infletum memori fraudabo querela. *Virg. Æn.* 11. *v.* 372. Inhumata, infletaque turba.

Inflexibĭlis, le, o. 3. *che non si può piegare*, Germ. *unbiegig*, Gal. *inflexible*, Hisp. *inflexible*, ἄκαμπτος, quod inflecti non potest. *Plin. ep.* 97. *l.* 10. Pervicaciam certe, & inflexibilem obstinationem debere puniri.

Inflexĭo, onis, f. *piegamento*, ἐγκαμπή, inflectendi actus. *Cic.* 3. *de Or. c.* 59. Laterum inflexione hac forti, ac virili, non ab scena, & histrionibus, sed ab armis, aut etiam a palæstra.

Inflexus, a, um, *piegato*. *Cic.* 1. *de Div. c.* 17. incurvum, & leviter a summo inflexum bacillum. *Id.* 2. *de Orat. c.* 46. Inflexa ad miserabilem sonum voce dicere.

Inflexus, us, m. idem ac inflexio. *Senec. de brevit. vitæ*, *c.* 12. Vocem inflexu modulationis inertissimæ torquere. *Arnob. l.* 2. Inflexibus sinuosis adire.

Inflictĭo, onis, f. 3. actus infligendi. *Theod. l.* 9. *tit.* 17. Multa inflictione corrigere.

Inflictus, us, m. inflictio, collisio, ut inflictus dentium & labiorum, quo nempe sonos articulamus, apud *Arnob. l.* 3.

Inflīgo, is, ixi, ictum, a. 3. *percuotere*, *dar colpi*, הכה, Ger. *schlagen*, Gal. *frapper*, Hisp. *apretar*, *herir*, ἐπιτραύω, ictum infero, incutio. *Cic. in Pis.* Quæ discessus meus Reipublicæ vulnera inflixit? *Id. in Vat. c.* 8. Si hanc quoque mortiferam plagam inflixisses Auguratus tui. *Id. in Pison. c.* 26. Turpitudinem alicui infligere. h. e. afferre, inurere. Sic infligere colaphum, *dar' una guanciata*. *Id. & Plin. l.* 8. *c.* 36.

Inflo, as, avi, atum, n. 1. *soffiare*, *gonfiare*, נפח, Germ. *auffblasen*, Gall. *enfler*, *souffler*, Hisp. *soplar*, *hinchar*, ἐμφυσάω, intro flo, turgefacio. Usurpatur vel absolute instar verbi neutrius, vel cum acc. instar verbi activi. *Hor.* 1. *Ser. Sat.* 1. Quin Jupiter ambas iratus buccas inflet. V. infra. ¶ Speciatim signat canere, *suonare*. *Varro* 3. *de re rust. c.* 13. Qui cum eo venisset cum stola, & cithara, & cantare esset jussus, buccinam inflavit. *Cic. in Acad.* Simul ac inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur. *Id.* 3. *de Or.* Qui inflaret celeriter eum sonum, quo illum aut remissum excitaret, aut a contentione revocaret. ¶ Translate est turgescere, tumere, efferri, superbire, vel active efferre, extollere, *insuperbire*. *Cic.* 1. *de Leg.* Fannii autem ætate conjunctus Antipater paulo inflavit vehementius. *Id. in Pis.* Cum tibi spe falsa animos rumor inflasset. ¶ Hinc inflare alicujus spem, est augere. *Liv. l.* 35. Spem regis inflarat. Adde *Curt. l.* 3. *c.* 2. Sic *Paul. JCtus l.* 9. *Dig. tit.* 4. *l.* 30. Inflare locationem, dixit. *crescer l' affitto*.

Inflōrĕo, es, n. *fiorire*. *Claudian. in II. Consul. Stilic. v.* 124. Pristina Romuleis infloruit artibus ætas.

Influens, tis, nom. partic. qui intus fluit, qui ingruit. *Cic. de Provinc. Consf. cap.* 13. Influentes in Italiam Gallorum copias repressit. *Plin. in Paneg. c.* 81. Influentia negotia. ¶ Proprie *Curt. l.* 8. *c.* 9. Amnis influens.

Influentĭa, æ, f. *influsso*, actus influendi, concursus, ut influentia vitiorum, apud *Jul. Firmic. l.* 1. *Mathes.*

Influvĭum, ii, n. *flusso*, profluvium. *Vellej. l.* 2. *c.* 110. Ut protinus pariter sanguinis influvio exspiraret. Alii legunt *profluvio*, alii *effluvio*.

Influo, is, xi, xum, n. 3. *scorrere*, *inondare dentro*, זוב, Germ. *hineinflieſſen*, Gall. *influer*, Hisp. *influir*, εἰσρέω, intro fluo, illabor. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 39. Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit. *Id.* 2 *de nat. Deor.* In quem sanguis a jecore per venam illam cavam influit. *Id.* 1. *de Div. c.* 35. Atque in amnes mare influxerit. ¶ Translate ponitur pro se se insinuare, sensim irrepere. *Cic. Off.* Ut in universorum animos tanquam influere possimus. *Id. de Am.* Quibus blanditiis C. Papirius nuper influebat in aures concionis? ¶ Item pro irrumpere. V. *Influens*.

Influxĭo, onis, f. influxus, illapsus, actus influendi. *Macrob. l.* 1. *Somn. Scip. c.* 12. Materialis influxio in corpus.

Influxus, us, m. actus influendi, *influsso*. *Firmic. l.* 1. *c.* 1. Si ex stellarum influxibus pendeamus.

Infodĭo, is, odi, ossum, a. 3. *cavare*, *piantare*, ἐμφυτεύω, intus planto, fodiendo sepelio, terra obruo. *Virg.* 2. *Georg.* Quam lætum infodias vitis genus. ¶ Nonnunquam idem valet, quod fodio. *Colum. l.* 4. Campestris locus alte duos pedes infodiendus est. ¶ Infodere corpora terræ, h. e. sepelire. *Virg.* 11. *Æn. v.* 206. sic *Nepos in Pausan. in fi.* Corpus procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus.

Infœcunde, adv. *sterilmente*, ἀγόνως, non fœcunde, steriliter. *Gell. l.* 19. *c.* 3. Qui infœcunde laudat.

Infœcundĭtas, tis, f. *sterilità*, Ger. *unfruchtbarkeit*, Gal. *sterilité*, Hisp. *esterilidad*, ἀφορία, sterilitas. *Col. l.* 1. *Proœm.* Audio culpantes modo agrorum infœcunditatem. Adde *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 6.

Infœcundus, a, um, *sterile*, עקר, Ger. *unfruchtbar*, Gall. *sterile*, Hisp. *no fertil*, ἄφορος, minime fœcundus, non ferax, sterilis. *Plin. l.* 12. *c.* 10. Lanigeris arboribus folia infœcunda. *Virg. Georg.* 2. *v.* 48. Infœcunda femina. *Colum. l.* 2. *c.* 4. Infœcundior materia mista pinguiori.

Infœderātus, a, um, adject. fœdere non junctus. *Tertull. de Præscriptionibus c.* 12. Quis miles ab infœderatis, ne dicam ab hostibus regibus stipendium captat, nisi plane desertor?

Informabĭlis, le, adject. qui formari, & creari nequit. *Tertull. adversf. Praxeam*, *c.* 27. Deus immutabilis, & informabilis.

Informatĭo, nis, f. *il primo sbozzo*, ציר, Ger. *formierung*, Gal. *ébauche*, Hisp. *dibuxo*, ὑποτύπωσις, πρόληψις, proprie dicitur prima illa, & rudis forma, quæ ab artifice operi alicui inducitur. Translate accipitur pro notione a natura animo impressa, hoc est, quasi præsumpta notitia, & anticipata. *Cic.* 1. *de Nat. Deor.* Quæ est enim gens, aut quod genus hominum, quod non habeat sine doctrina anticipationem quandam Deorum? quam appellat πρόληψιν Epicurus, id est, anteceptam animo rei quandam informationem, sine qua nec intelligi quidquam, nec quæri, nec disputari possit.

Informātor, oris, m. qui informat, & instruit. *Tertul. l.* 4. *adversf. Marcion.* Moses populi informator.

Informātus, a, um, instructus, *instrutto*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 4. Ut nemini parere animus bene a natura informatus velit, &c. ¶ Item nondum formatus, imperfectus, rudis. *Virg.* 8. *Æn. v.* 426. His informatum manibus, jam parte polita, Fulmen erat. *Cic. l.* 1. *Att. ep.* 1. Peritorum hæc est adhuc informata cogitatio. h. e. rudis adhuc & impolita, non certa & explorata.

Informidabĭlis, le, adject. *non formidabile*. *Corippus l.* 1. *v.* 354. Omnis erit judex informidabilis illi.

Informidātus, a, um, adject. *non temuto*. *Silius l.* 15. *v.* 242. Hac tacite nitens informidatus adire.

Informis, me, o. 3. *sformato*, *senza forma*, תהו, Germ. *ungestal*, Gal. *sansforme*, Hisp. *informe*, ἄμορφος, sine forma. *Plin. lib.* 7. *cap.* 25. Ea

est caro informis, inanima, ferri ictum, & aciem respuens. Id. l. 10. c. 63. Informia ursæ pariunt, h. e. informes partus edunt. ¶ Item deformis, squalidus, fœdus. Horat. l. 2. od. 10. Informes hyemes reducit Jupiter. hyems nempe terrarum faciem deformem facit. Virg. l. 8. Æn. Informe cadaver. ¶ Translate Tacit. Ann. 12. n. 37. Sors mea mihi informis, tibi magnifica est.

Informĭtas, atis, f. formæ carentia. Solinus in proœm. Scabra informitas.

Informo, as, avi, atum, a. 1. far la prima abbozzatura, far'il primo schizzo, צייר, Ger. entwerffen, Gal. façonner, ebaucher, Hisp. dibuxar, dar forma, διατυπόω, est primam illam, & rudem operi alicui formam inducere. Colum. l. 2. c. 2. Velut funis informabitur in eam crassitudinem. ¶ Ponitur etiam pro simplici formo, quod est figurare, efficere. formare. Cic. de Fin. Informari non potest virtus, si quicquam, nisi, quod honestum sit, numeretur. Id. de nat. Deor. Deos ne conjectura quidem informare possumus, idest, iis formam tribuere, seu sub forma concipere. ¶ Translate capitur pro describere, descrivere. Cic. in Or. Atque ego in summo Oratore fingendo talem informabo, qualis fortasse nemo fuit. ¶ Item pro docere, certam formam morum imprimere animo, informare, istruire. Cic. pro Archia, c. 3. Atque ab his artibus, quibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet. ¶ Informare areas, apud Col. l. 11. c. 3. formare le porche degli orti. V. locum Columellæ.

Informus, a, um, valde calidus, apud vet. ex præp. in, quæ hic auget, & formus, calidus. Fest. Adde Tertull. de Pal. c. 2. ut legi vult Junius, & Stevvechius in notis ad Arnobium.

Inforo, as, a. 1. forare dentro, ἐντιτραίνω, intus foro, ex in, & foro, as. Plin. l. 17. c. 14. Timebant prisca truncum findere, mox inforare ausi medio. ¶ Est item in forum, sive in jus vocare, ab in, & forum. Plaut. Curc. a. 3. v. 31. Licet ne inforare, si incomitiare non licet; Ubi tamen alius latet sensus ut & in Priap. carm. 77. ¶ Quod ad Plinii locum attinet, Harduinus ex MSS. legit imperare. V. Impero.

Infortunātus, a, um, infelice, misero, sfortunato, Ger. unglückhafftig, Gal. infortuné, Hisp. infortunado, δυστυχής, infelix, miser, calamitosus, ærumnosus. Ter. Eun. 2. 3. O infortunatum senem. Cic. Att. l. 2. ep. 24. Nihil me infortunatius. Apul. l. 4. A. A. infortunatissimus maritus.

Infortunĭtas, atis, f. idem ac infortunium. Gell. l. 6. c. 1. Itidem sunt bona, & mala, felicitas, & infortunitas, dolor, & voluptas.

Infortunium, ii, n. infelicità, disgrazia, miseria, תגה, Ger. unglück, Gal. infortune, Hisp. infortunio, ἀτυχία, infelicitas, calamitas, ærumna. Ter. Adel. 2. 1. Si attigisses, ferres infortunium. ¶ Infortunium habere, calamitosum esse. Liv. l. 1. c. 50. Ni pareat patri, habiturum infortunium esse. ¶ Vitare infortunio, pro vitare infortunium, habet Plaut. Curcul. 2. 3. 19. quemadmodum Bacchid. 1. 2. 39. cavere malo, dixit.

Infossus, a, um, adject. intus fossus, perfossus. Stat. 8. Theb. v. 534. Infossa crebro vulnera. Horat. Epod. 5. v. 33. Infossus puer. h. e. sepultus. Eodem sensu Plin. l. 13. c. 13. Tot infossi duraverunt annis.

Infra, di sotto, תחת, Ger. drunten, Gal. dessous, Hisp. debaxo, ὑπό, præp. ex iis, quæ acc. inserviunt. Valla docet, infra referri & ad locum, & ad dignitatem, sive personam, ut intra tectum; Infra dignitatem meam, & intra ad spatium, & ad numerum, ut Intra muros, intra dies viginti. Cic. 2. de nat. Deor. Infra autem hanc propius a terra Jovis stella fertur. Id. in Or. Nam in Poetis non Homero soli locus est, aut Archilocho, aut Sophocli, aut Pindaro, sed horum vel secundis, vel etiam infra secundos. Liv. l. 18. Me infra ætatem filii sui posuit. ¶ Aliquid infra nos esse, interdum est, dedecere dignitatem nostram, vel vilius esse, quam ut conveniat officio, & dignitati nostræ. Cic. de Fin. l. 3. Ducere omnia humana infra se sapiens debet. ¶ In conviviis infra aliquem accumbere, est ad dexteram accumbere cubantis in medio (qui locus honoratior habebatur) sicut supra, est ad sinistram. Horat. l. 2. Sat. 8. v. 23. Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra. Adde Cic. 9. fam. ep. 26. ¶ Infra sine casu adverbium est, nec tamen sensum mutat. Cic. Att. Earum literarum exemplum infra scripsi.

Infractĭo, onis, f. 3. idem quod fractio. Translate dicitur de animo pro torpore, demissione, pusillanimitate. Cic. 3. Tusc. c. 7. In eundem cadere timorem, & infractionem quandam animi, & demissionem.

Infractus, a, um, adject. ab in frangor, idem quod fractus, vel valde fractus, ut in hic sit ἐπιτατικὸν, franto, rotto, spezzato, & translate indebolito, posto in cattivo stato, vinto, abbattuto, ἐκκεκλασμένος. Cic. 4. Acad. c. 25. Tu autem te negas infracto remo commoveri. Id. pro Domo c. 24. Itaque infractus furor tuus inanes faciebat impetus. Virg. 12. Æn. Turnus ut infractos adverso Marte Latinos defecisse videt. Servius interpretatur antea semper infractos. Sed melius Donatus, valde fractos. ¶ Infractus animus dicitur, rimesso, vile, qui demissus est, & dejectus, & rerum adversarum fluctibus pessundatus. Cic post red. ad Quirit. c. 8. Non modo non infracto animo erat, verum etiam confirmato, & renovato. ¶ Res infractæ, idest perdita, afflicta, & desperata. Cic. Att. l. 9. Tum poterimus deliberare, non scilicet jam integra re, sed minus infracta. ¶ Oratio infracta, id est, humilis, & demissa, qualis solet esse eorum, quibus parum propitia est fortuna. Liv. l. 38. c. 14. Et oratio fuit summissa, & infracta, extenuantis opes suas, &c. Valer. Max. l. 5. c. 10. Pericles oratione nulla ex parte infractiore concionatus est. ¶ Vox infracta, voce troppo delicata, femminile, molle. Gell. l. 3. c. 5. ¶ Infracta consistit ira, Ovid. 5. Metam. v. 51. rintuzzata cessò. ¶ Veritas pluribus modis infracta, libidine assentandi, &c. Tacit. Ann. 17. offuscata. ¶ Infractus pro non fracto, invicto, ut in sit στερητικὸν, usurpatur a recentioribus fere latinis scriptoribus. Symmachus l. 1. ep. 3. Fractæ opes infractos animos repererunt. ¶ Perperam autem affertur a Calepino, & Passerat. exemplum Plin. l. 8. c. 20. Ejus enim loci hæc est germana lectio: Mares (caprarum) quam maxime simos, longis auribus infractisque, armis quam villosissimos probant. Dicuntur autem infractæ aures, quæ non erectæ surgunt, sed quasi fractæ sint, flaccidæ & deciduæ pendent. Colum. l. 7. c. 6. Caper optimus habetur cruribus crassis, brevi cervice, flaccidis, & prægravantibus auribus, exiguo capite, &c. ¶ Danesius quoque ex Statio affert infracta virtus, pro mascula & invicta, & locum quidem non assignat. Sed fortasse est l. 2. Achilleid. v. 213. Hæsit & occulto virtus infracta calore. Ubi certe vox infracta significat, valde fracta, & enervata.

Infrænatus, & rectius infrenatus, a, um, sfrenato, Ger. ungezeumt, Gal. effrené, Hisp. desenfrenado, ἀχάλινος, non frænatus, ab in, & frænor. Liv. l. 21. c. 44. Generosissimarum gentium equites frænatos, & infrænatos video. ¶ Item qui frænum habet, frænatus. Id. lib. 37. c. 20. Non stratos, non infrænatos magna pars habebant equos. Sic enim ibi legitur in melioribus Editionibus, non, ut vulg. non stratos, & infrænatos. Silius lib. 4. v. 316. undique nudi Assiliunt frenis, infrænatique manipli.

Infrænis. V. Infrænus.

Infræno, vel potius Infreno, as, avi, atum, a. 1. frenare, mettere il freno, חבש, Ger. zaumen, Gal. brider, Hisp. enfrenar, χαλινόω, proprie est equis fræna imponere. Liv. l. 37. c. 20. Pauci stabant impavidi equi, eos ipsos non sternere, non infrænare, aut ascendere facile poterant. ¶ Per translationem ponitur pro cohibere, detinere, ritenere. Plin. l. 9. c. 31. Statim pluribus anchoris navigia infrænant. Id. l. 32. c. 1. Infrænat impetus, & domat mundi rabiem.

Infrænus, (rectius Infrenus) a, um, & infrænis, ne, o. 3. senza freno, sfrenato, ἀχάλινος, sine fræno, non frænatus. Virg. 10. Æn. Illum infrænis equi lapsu tellure jacentem. Id. 4. Æn. v. 41. Hunc Numidæ infræni cingunt. Ubi Numidas infrænos vocat, quod equis uterentur infrænatis, quos sola regebant virga. ¶ Item immoderatus. Col. l. 10. Sed quid ego infræno volitare per æthera cursu passus equos? Gel. l. 1. c. 15. Infrænis lingua.

Infragĭlis, le, o. 3. non fragile, fermo, saldo, ἄθραυστος, firmus, & validus. Ovid. 1. Trist. Si vox infragilis, pectus mihi firmius esset. Senec. de vita beat. c. 9. Summum bonum est infragilis animi rigor. Ubi minus recte al. leg. infrangibilis. Albinovan. ad Liviam, v. 354. Infragilemque animum, quod potes, usque tene.

Infrangibĭlis. V. infragilis.

Infrascriptus, a, um, adject. infrascritto. Vet. Inscript. apud Grut. Vixit sine ulla querela cum conjuge infrascripta.

Infrĕmo, is, ui, n. 3. idem quod fremo, hoc est, murmure indignationem ostendo. Virg. 10. Æn. de apro: Infremuitque ferox. ¶ Accipitur aliquando pro personare, & sonitu horrorem incutere. Sil. l. 3. v. 230. Nec bellum captis tam sævum mille carinis acrius infremuit.

Infrendĕo, es, dui, n. 2. fremere, τοὺς ὀδόντας βρύχω, est dentes frastendo quatere, & invicem collidere. Virg. 3. Æn. v. 664. Dentibus infrendens gemitu. ¶ Est etiam infrendo, is, 3. conjugat. Tertul. Apolog. c. 12. Infrendite, inspumate.

Infreno &c. V. Infræno.

Infrĕquens, tis, o. poco frequentato, solitario, Ger. ungeng, Gal. infrequent, Hisp. infrequente, μονὸς, parum frequentatus, ut Infrequens forum, quo pauci conveniunt, Infrequens Senatus, paucorum Senatorum conventus. Liv. l. 3. Præterquam quod infrequens Senatus indicio erat sociis, afflictam civitatem pestilentia esse. Id. l. 31. c. 23. Quæ infrequentissima urbis sunt. ¶ Sumitur etiam active pro eo, qui non frequentat. Cic. l. 3. Q. Fr. Sum equidem Romæ, & in prædiis infrequens. Cæs. l. 3. B. C. c. 2. Copiæ infrequentiores imponuntur. Festus: Infrequens appellabatur miles, qui abest, abfuitve a signis. ¶ Regit interdum genitivum. Gel. l. 13. c. 24. Infrequens sum vocum latinarum.

Infrequentātus, a, um, adject. non frequentato. Sidon. l. 9. ep. 15. Metrum infrequentatum durius texitur.

Infrequentĭa, æ, f. 1. solitudine, deserto, Ger. wenn nicht viel leut da sind, Gal. infrequence, Hisp. infrequencia, μονότης, paucitas, raritas. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 2. Summa infrequentia. Liv. l. 2. c. 23. Nec agi quicquam per infrequentiam poterat Senatus.

Infriātus, a, um, fregato, stritolato, Col. l. 7. c. 5. Superfusoque aceto, vel æris ærugine infriata.

Infricatus, a, um, adject. fregato. Plin. l. 30. c. 12. Muscæ infricatæ digito medico.

Infrico, as, ui, ictum, & atum, a. 1. fregare, ἐντρίβω, est fricare, & fricando contundere, vel etiam illinere. Col. l. 12. c. 30. Et pondo quadrantem amphoris singulis infricato, & oblinito. Plin. l. 30. c. 5. Cinerem ex aceto infricare.

Infrictio, onis, f. actus infricandi. Cels. l. 8. c. 12. sub fin. Infrictionem membro adhibere.

Infrictus, a, um, adject. ab infrico, infricatus. Marcel. Empir. c. 10. Infrictus naribus. ¶ Item frixus, fritto, a radice frigo. Plin. l. 20. c. 13. Dederunt & cum bitumine infrictam (rutam) pocioni propter anhelitum. Al. & rectius, legunt infractam.

Infrigesco, is, xi, n. 3. raffreddarsi, frigesco. Cels. lib. 5. c. 25. n. 4. Infervetque, donec crassitudinem sordium habeat: cum infrixit, catapotia ex eo fiunt.

Infrigĭdo, as, a. 1. refrigero, rinfrescare. Theodor. Priscian. de Diæta, c. 1. & 2.

Infrigo. V. Infrictus.

Infringo, is, egi, actum, a. 3. rompere, κατακλάω, valde frango. Plin. l. 22. c. 6. Ne insidens ales infringat. ¶ Interdum est illidere, & infligere. Ter. Adel. 2. 1. 46. Plus quingentos colaphos infregit mihi. ¶ Translate est minuere, debilitare, Cic. pro Mil. Ad ejus non salutem modo extinguendam, sed etiam gloriam per tales viros infringendam. ¶ Item reprimere. Cæs. 3. B. C. Ut primus excursus, visque militum infringeretur. Liv. l. 38. c. 16. Animum alicujus infringere. Cic. l. 1. de Orat. c. 7. Spes infringitur. ¶ Infringere jus, h. e. violare, Tacit. l. 4. Ann. ¶ Infringere Deos humili precatu, Stat. l. 1. Achil. h. e. placare.

Infrĭo, as, a. 1. ἐντρίβω, idem ac frio, hoc est, comminuo, vel rem friatam, & comminutam rei alicui intero, stritolare, o fregare sopra, o in qualche cosa. Cato de re rust. c. 7. Eos melle ungito, papaver infriato. Col. l. 8. c. 5. Atque ita paulum triti salis vulneribus infriatur.

Infrons, ondis, adject. privo di frondi, sine frondibus. Ovid. 4. de Pont. el. 10. v. 31. Hic agri infrondes. h. e. sine arboribus.

Infructuosĭtas, atis, f. inanitas. Tertul. de resur. carn. c. 33.

Infructuōsus, a, um, infruttuoso, senza frutto, non utile, Ger. unfruchtbar, Gall. infructueux, Hisp. infructuoso, ἄκαρπος, quod non fert fructum. Col. l. 11. c. 3. Post quem diem sera, & infructuosa fit hujusmodi rerum cultura. ¶ Infructuosæ preces, vanæ, frustra factæ. Plin. ep. 23. l. 8. Obversantur oculis cassi labores, & infructuosæ preces. Sic infructuosa epistola, Senec. Controvers. 19. Infructuosa malitia, Tacit. 1. hist. c. 51.

Infrunītus, a, um, stolto, stolido, ἄφρων, stolidus, insipiens, a frunitus, quod a φρονέω, sapio, intelligo. Aliqui interpretantur hominem insulsum, & agrestem, sgraziato, rustico. Senec. de vita beata, c. 23. Nec jactabit opes, nec ostendet: alterum infruniti animi est, alterum timidi, & pusilli. Id. 3. de Benef. c. 16. Infrunita & antiquata est, quæ nesciat, matrimonium vocari unius adulterium. Gel. l. 4. c. 9. Verba infrunita, & obtundentia.

Infucātus, a, um, adject. fuco tinctus, tectus, simulatus. Cic. l. 3. de Orat. c. 25. Animi judicio etiam magis infucata vitia noscuntur.

Infūco, as, avi, atum, a. 1. imbellettare, φυκόω, fuco tingo. Translate sumitur pro tegere, simulare. Plaut. Mil. 2. 6. 46. Nunc pol ego metuo, ne quid infucaverit. Ubi infucare aliquid dixit, pro fallaciam aliquam latenter struere, & quibusdam quasi coloribus ita simulare, ut deprehendi vix possit. Al. leg. infuscaverit. Id. Cist. 1. 1. 21. Infucare merum. h. e. aqua diluere. Sed varia ibi quoque lectio est. V. Taubman.

Infŭla, læ, f. 1. infula, στέμμα, fascia in modum diadematis, a qua vittæ ab utraque parte dependent: quæ plerumque lata est, plerumque tortilis ex albo, & cocco. Serv. in Æn. 10. v. 538. ¶ Festus filamenta lanea interpretatur. ¶ Infulæ ornamentum erant Sacerdotum. Virg.

Inf.

loc.cit. Phœbi, Triviæque Sacerdos, Infula cui sacra redimibat tempora vitta. *Cic. 6. Ver. c. 50.* Præsto mihi sacerdotes Cereris cum infulis, ac verbenis fuerunt. ¶ Item ornamentum victimarum, teste *Varr. l. 6. de L. L.* Hinc *Flor. l. 4. c. 2.* Quæ omnia velut infulæ in destinatam morti victimam conferebantur. ¶ Item pacem petentium, & caduceatorum. Hi enim caduceum laneis filamentis velatum præferebant. *Liv. l. 30. c. 36.* Velata infulis, ramisque oleæ navis occurrit: decem legati erant missi ad petendam pacem. Adde *Cæs. l. 2. B. C. c. 12.* ¶ Denique infulæ dicebantur ornamenta, & insignia Magistratuum. Hinc infulas honorum, *leg. 1. Cod. de tempor. & repar. appellat.* Et, infulas imperiales, *Justinian. l. ult. Cod. de quadrien. præscript.* Sic & pro ipso Magistratu usurpantur, ut & fasces. *Spartianus in Adrian. c. 6.* Marium Turbonem post Mauritaniæ præfecturam infulis ornatum Pannoniæ, Daciæ quoque, ad tempus præfecit. V. *Salmas.* ¶ *Infularum locum esse*, vel *habere*, est, sacrum, ac religiosum esse, ac veneratione dignum. *Sen. ep. 14.* Hæ literæ non dico apud bonos, sed apud mediocriter malos, infularum loco sunt. *Id. de Consol. ad Helviam, c. 13.* Qui adversus sævissimos casus se extollit, & ea mala, quibus alii opprimuntur, evertit, ipsas miserias infularum loco habet, h. e. miseriæ ipsæ venerationem ipsi conciliant, quando ita affecti sumus, ut nihil æque magnam apud nos admirationem occupet, quam homo fortiter miser.

Infulātus, a, um, adject. *ornato di sacerdotale*, infula ornatus. *Suet. in Calig. c.27.* Infulatus, verbenatusque.

Infulcio, is, ulsi, ultum, a. idem ac infercio, ingero. *Sen. ep.115.* Non desinit omnibus locis hoc verbum infulcire. *Suet. in Tiber. c. 53.* Mori inedia destinanti, per vim ore diducto, infulciri cibum jussit.

Infulgens, tis, adject. idem quod fulgens. *Catul. in Argon. carm.63. v.383.* Sæpe Pater Divum templo infulgente revisens. Alii tamen leg. *in fulgente*.

Infulgĕo, es, ulsi, n. 2. fulgeo, inclaresco. *Capitolin. in Opil. Macr. c.5.* Infulsit præterea nomen Severi, cum illius nulla cognatione tangeretur.

Infumātus, a, um, adject. *secato al fumo*. *Plin. l. 28. c. 9.* Infumatæ pilis oculorum medetur.

Infumibŭlum, i, n. 2. *cammino*, Ger. *camin*, Gal. *cheminée*, Hisp. *chimenea*, καπνοδόχη, spiraculum, per quod fumus exit. *Plin. l. 24. c.15.* Is nidor per infumibulum imbibitur. V. Infurnibulum.

Infundibŭlum, li, n. *imbottatoio*, *pevera*, *imbuto*, משפך, Ger. *ein trichter*, Gall. *entonnoir*, *rabinet*, Hisp. *embudo*, *tolva*, χώνη, ἐπίχυσις, instrumentum, quo in vasa liquorem infundimus. *Cat. de R. R.* In cella olearia hæc opus sunt, dolia olearia, & opercula, sestarium olearium unum, infundibula duo. Adde *Col. l. 3. c. 22.* & *Vopisc. in Aurel. c. ult.* ¶ Item canalis, per quem frumentum in molam decurrit, *tramoggia*, *Vitruv. l. 10. c. 10.*

Infundo, is, udi, usum, a. 3. *infondere*, *gettar dentro*, יצק, Germ. *eingiessen*, Gal. *verser dedans*, *infuser*, Hisp. *infundir*, ἐγχέω, intro fundo. *Cic.11.Phil.* At hic nuper sororis filio infudit venenum, non dedit. *Col. l. 6. c. 4.* Cum vino conteras, & in naribus infundas. *Id. l. 6. c. 5.* Infundere per nares. Et *c. 6.* Infundere faucibus. ¶ Translate *Cic. 2. de Orat. c.87.* Orationem in aures alicujus infundere. *Id. l.3. de Leg. c. 14.* Vitiosi principes vitia infundunt in civitatem.

Infurnibŭlum, li, n. *pala da infornare*, pala, qua panes in furno disponuntur. *Plin. l.24.c.15.* Radix ejus (Chamæleuces herbæ) imponitur carbonibus cupressi, atque is nidor per infurnibulum imbibitur in vetere tussi. Ita legit *Voss.* Videtur tamen legendum *infumibulum*. Qua enim ratione possit tussi laborans fumum radicis ustæ per infurnibulum imbibere?

Infuscātus, a, um, *infoscato*. *Col. l. 11. c. 2.* Si jam infuscata, & nonnulla propemodum nigra fuerint. ¶ Translate ponitur pro obumbrato, vel inquinato. *Cic. pro Planc.* Retinens veterem illum officii morem, non infuscata malevolentia, non assueta mendaciis, non fucata, non fallax. ¶ *Infuscata*, vox apud *Senec. in præfat. l. 1. controvers.* est minus clara, aut canora: cui opponitur *candida*.

Infusco, as, a. 1. *offuscare*, ἀμαυρόω, fuscum reddo. *Col. l. 7. c. 9.* Infuscare vellera. ¶ Translate ponitur pro turbare, turbidum facere. *Plin. l.9. c.29.* Infuscata aqua absconduntur. ¶ Item pro corrumpere. *Col. l. 12. c. 19.* Quo naturalis sapor ejus infuscetur. ¶ Item pro obtusum reddere. *Plin. l.10. c.29.* Modulatus editur sonus, variatur, copulatur, infuscatur ex inopinato. ¶ Item pro inquinare. *Cic. in Brut.* Nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat. ¶ Infuscare vinum, apud *Plaut. Cist. 2. 1. 21.* est diluere: nam vinum merum nigrum est; addita aqua, ad fuscum colorem, & minus nigrum accedit. Alii legunt *infucare*.

Infuscus, a. 1. 2. idem quod fuscus. *Col. l.9. c.10.* Quidam etiam infusci, atque hirsuti reperiuntur.

Infusio, onis, f. 3. *infusione*, ἔγχυσις, actus infundendi. *Plin. l.20. c.21.* Vulvas & cibo, & infusione mollit in oleo.

Infūsor, oris, m. qui infundit. *Prudent. Cathemer. 4. v. 11.* Infusor fidei.

Infusus, us, m. idem ac infusio. *Plin. l. 24. c. 6.* Sonitus aurium emendat infusu, strumas illitu.

Infūsus, a, um, adject. *infuso*, *sparso*, ἐγχυθείς. *Virg. 9. Æn. v.461.* Infusus sol, sc. terris. *Id. 6. Æn. v.26.* Mens infusa per artus. *Ovid. ep. 1.* Collo infusus amantis. h. e. innixus, vel collum amplexus. *Plin. 32.11.* Infusa terræ maria. *Curt. l.5. c.6.* Immensa agmina infusa in Græciam.

Ingauni, m. 2. Albingauni, pop. Liguriæ, quorum urbs Albingaunum, in ora Ligustica.

Ingelabĭlis, V. Incongelabilis.

Ingemināstus, a, um, adject. geminatus, *raddoppiato*, *doppio*. *Ovid. l. 4. de Pont. el. ult. v.43.* Maternos Cottas cui, Messalasque paternos Maxima nobilitas ingeminata dedit.

Ingemĭno, as, a. 1. *raddoppiare*, ἐπιδιπλασιάζω, idem quod gemino, aut frequenter gemino. *Ovid. 6. Fast.* Hostiles ingeminavit opes. ¶ Reperitur etiam neutrum. *Virg. 1. Geor. v.333.* Ingeminant Austri, & densissimus imber. Ubi *Servius*: ingeminant, pro ingeminantur.

Ingemisco, n. 3. idem ac ingemo. *Cic. in Epist.* Pueri Spartiatæ non ingemiscunt verberum dolore laniati. ¶ Ingemiscere malo alicui, est mali alicujus gratia ingemiscere. *Cic. 2. Tusc.* Quem vidit nemo ulli ingemiscentem malo. *Ammian. l. 30. c. 7.* Clades ingemiscendæ.

Ingĕmo, is, ui, a. 3. *gemere*, στένω, vehementer gemo, graviter fero. *Cic. 5. Phil.* Una illa in re civitas servitutis oblita ingemuit. ¶ Habet aliquando post se accusativum. *Virg. Ecl. 5. v.27.* Daphni, tuum Pœnos etiam ingemuisse leones interitum. ¶ Et dativum. *Horat. Epod. 5. v. 31.* Ingemens laboribus. *Liv. l. 36. c. 28.* Ingemuerunt conditioni suæ.

Ingĕner, a, um, adject. genitalis, generans. *Colum. l.10. v.196. de verno anni tempore.* Ingenera nunc sunt genitalia tempora mundi: Nunc amor ad coitus.

Ingenerasco, is, n. 3. idem quod ingenero. *Lucr. l. 3. v.746.* cur omnia membris Ex ineunte ævo ingenerascunt, ingenioque? Si non certa suo quia semine? &c. Optimæ tamen editiones habent *generascunt*.

Ingenerātus, a, um, adject. ingenitus, innatus. *Cic. pro Sext.* Ingenerata familiæ tuæ frugalitas.

Ingenĕro, as, a. 1. *ingenerare*, הוליד, Germ. *einerzeugen*, Gall. *engendrer*, Hisp. *engendrar*, ἐμφύω, idem ac genero, vel intus genero, ingigno, gignendo insero. *Cic. 1. Off.* Ingeneratque in primis præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati sunt. *Liv. l. 5.* Ingeneravit natura societatem utrisque.

Ingeniātus, a, um, adject. apto ingenio præditus, natura aptus, a nomine *ingenium*. *Plaut. Mil. 3. 1. 135.* Qui lepide ingeniatus esset, vitam longinquam darent; qui improbi essent, iis adimerent animam cito. Alii legunt *ingenuatus*, sed minus recte. Adde *Gell. l. 12. c. 1.*

Ingeniculātus, i, m. idem ac Ingeniculus, sc. Herculis sidus. *Vitruv. 9. 6.*

Ingenicŭlo, as, avi, atum, n. vel a. 1. *inginocchiarsi*, ברך, Germ. *nidberknyen*, Gal. *s'agenouiller*, *se mettre a genoux*, Hisp. *arrodilarse*, *hincarse de rodillas*, γονατίζω, γονυπετέω, genua flecto, in genua procumbo, a genu. *Hygin. in Engonasin.* Sed postquam Herculem tela defecerint, multitudine Barbarorum, & inopia armorum defessum se ingeniculasse, multis jam vulneribus acceptis. *Lamprid. in Heliog. c.5.* Nudusque ingenicularet.

Ingenicŭlus, m. 2. ἐν γόνασι, signum in cœlo ex viginti octo sideribus constans, idem ac Hercules, qui dextro genu nixus sinistro pede capitis draconis custodis horti Hesperidum dextram partem opprimere conatur. Sed *Hyginus* scripsit ita dictum fuisse, quod in prælio cum Barbaris, idest Liguribus, telis eum deficientibus, multitudine Barbarorum, & inopia armorum defessus, multis jam vulneribus acceptis, se ingeniculaverit. *Firmic. l. 6.* Ingeniculus, qui & Engonasis, in extremis partibus oritur. Hoc sidere nati erunt mendaces, fugaces, callidi. ¶ Ingenicula per syncopen, & adjectivi more. *Manil. l. 5. v.646.* Engonasi, ingenicla juvenis sub imagine constans.

Ingeniŏlum, i, n. diminut. parvum ingenium. *Arnob. l.5.* Ingeniola puerilium fictionum.

Ingeniōse, adv. *ingegnosamente*, Ger. *sinnreichlich*, Gall. *ingenieusement*, Hisp. *ingeniosamente*, δεινῶς, subtiliter, & cum ingenio. *Cic. in Acad. l.4. c.27.* Tractantur ista ingeniose, disputantur etiam eleganter. *Vellei. l. 2. c.48.* Homo ingeniosissime nequam. *Sen. Controv. 10.* Declamavit longe ingeniosius.

Ingeniōsus, a, um, *ingegnoso*, *accorto*, Germ. *sinnreich*, Gal. *ingenieux*, Hisp. *ingenioso*, δεινός, δεξιός, qui naturalem vim ad aliquid agendum accommodatam habet, qui multum habet ingenii, acutus, & solers. *Cic. in Tusc.* Aristoteles ait, omnes ingeniosos melancholicos esse. *Id. pro Q. Rosc. com. c. 11.* Quo quisque est ingeniosior, & solertior, hoc docet iracundius, & laboriosius. *Id. pro Mur. c. 3.* Homo ingeniosissimus. *Ovid. 2. Trist.* Inque meas pœnas ingeniosus eram. ¶ Dicitur & de rebus inanimis. *Ovid. 2. Amor. eleg. 6.* Vox mutandis ingeniosa sonis. *Id. 4. Fast.* Ager ingeniosus ad segetes. h. e fertilis.

Ingenĭtus, a, um, adject. innatus, insitus a natura, *innato*, *naturale*, *Ovid. ad Pison. v. 92.* Ingenita nobilitas. *Sen. epist. 11.* Quidquid fixum, & ingenitum est, lenitur arte, non vincitur. *Col. l.3. c.7.* Ingenita sterilitate laborantibus.

Ingenĭum, nii, n. 2. φύσις, natura cujusque rei, ab *in*, & antiquo *geno* pro *gigno*, quia rebus ingenita est, *la proprietà*, *o naturalezza di ciascheduna cosa*. *Plin. l. 14. c. 1.* Ingenium soli, *Gel. l. 12. c. 1.* Lactis ingenia, & proprietates. *Tac. 5. hist. c.14.* Campi suopte ingenio humentes. *Nev. apud Non. c.4. n.235.* Ingenio arbusta nata sunt, non consita. h. e. sponte nata. ¶ De hominibus etiam dicitur, & significat indolem, & naturam cujusque. *Ter. Andr. 1. 1. 50.* Ingenium est omnium hominum proclive ad libidinem. *Plaut. Merc. 4. 1. 2.* Ingenium suum facere, *viver' a suo modo*, *soddisfar' il genio*. Sic *Liv. l. 3.* Ingenio suo vivere. *Plaut. Stich. 1. 2. 69.* Ædepol vos lepide tentavi vestrumque ingenium ingenii. ¶ Hinc *ad ingenium redire* dicuntur, qui dissimulatis, & tectis aliquandiu vitiis, tandem ad animi pravitatem redeunt, primisque, & suis moribus utuntur. *Ter. Adel. 1. 1. 45.* Dum id rescitum iri credit, tantisper cavet: si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit. Sic *Liv. l. 2. c. 22.* Volscis suum redit ingenium. ¶ Speciatim & sæpissime sumitur pro vi, ac virtute mentis, qua res homo acute, & celeriter intelligit, invenit, efficit, *ingegno*, *mente*, δεινότης, ἀγχίνοια. Hinc ingenium acre, tardum, acutum, ferax, velox, durum, & similia apud optimos Scriptores. *Cic. l. 5. Fin. c. 13.* Prioris generis est docilitas, memoria, quæ fere omnia appellantur uno ingenii nomine, easque virtutes qui habent, ingeniosi vocantur. *Idem pro Font. c. 14.* Multum habere ingenii ad fingendum. *Plaut. Pœn. 5. 4. 28.* Ingenium patris habet, quod sapit, *si assomiglia al padre nella saviezza*. ¶ Interdum sumitur pro rebus ingenio inventis. *Plin. Paneg. c. 49.* Exquisita ingenia cœnarum, hoc est, ingeniosi apparatus. *Tert. de resur. carn. c. 8.* Atrocia pœnarum ingenia. ¶ Item pro ipsis hominibus. *Sen. de Consol. ad Polyb. c. 8.* Intentatum Romanis ingeniis opus. *Id. epist. 2.* Certis ingeniis immorari, atque innutriri oportet, si velis aliquid trahere. ¶ Uti alicujus ingenio, est opera alterius uti. *Tac. l. 1. hist. c. ult.* In rebus urbanis Galerii ingenio utebantur. Sic ingenium offerre, h. e. operam. *Id. Ann. 14. c. 3.* Obtulit ingenium Anicetus.

Ingĕno is, a. 3. ingigno, gigno. *Manil. l. 5. v. 135.* His etiam ingenitur, visendi nota cupido.

Ingens, tis, o. 3. *grande*, *smisurato*, רב, Ger. *sehr gross*, Gal. *fort grand*, Hisp. *muy grande*, ὑπερμεγέθης, quod magnum, & immensum est. Plus est, quam magnus, *Ter. Eun. a. 3. sc. 1.* T. Magnas vero agere gratias Thais mihi? G. ingentes. *Cic. de Prov. Cons.* Ingentem pecuniam pendunt L. Pisoni quotannis. ¶ *Ingens animus*, fortis, magnus, & constans. *Plin. in Paneg.* Ingentis animi specimen haberetur. Adde *Liv. l. 21. c. 1.* Sic ingens animi fœmina, *Tac. 1. Ann. c. 69.* ¶ Ingens rerum vir, *di gran potenza*, *Id. 4. hist. c.66.* ¶ Ingens eloquio, *di gran facondia*, *Stat. l. 1. Silv. 4.* ¶ Habet etiam suos gradus. *Virg. Æn. 11. v. 124.* fama ingens, ingentior armis. *Veget. l. 4. de re milit. c. 8.* Rotæ ingentissimæ fabricantur.

Ingenuatus. V. Ingeniatus.

Ingenŭe, adv. *ingenuamente*, ἐλευθερίως, liberaliter, & quemadmodum hominem liberum decet. *Cic. 5. Fin.* Quis autem honesta in familia institutus, & educatus ingenue non ipsa turpitudine, etiamsi eum læsura non sit, offenditur? ¶ Translate sumitur pro simpliciter, vere, libere, ἁπλῶς, ut Ingenue loqui, Ingenue fateri. *Cic. Metel. l. 5. Fam. ep. 2.* Et quod me abs te cupisse laudari, aperte, atque ingenue confitebar.

Ingenuĭtas, atis, f. 3. *ingenuità*, ἐλευθεριότης, liberalitas, honestas, nobilitas. *Cic. 3. Ver.* Detrahes ornamenta non solum fortunæ, sed etiam ingenuitatis. ¶ In plur. *Arnob. l.2. sub fin.* Sublatis ingenuitatibus servitutes. ¶ Translate sumitur pro pudore, pro morum probitate. *Cic. 1. Acad. c. 11.* Ut præ se probitatem quandam, & ingenuitatem ferat.

Ingenŭus, a, um, *nativo*, *naturale*, proprie est, quod ingenitum, hoc est, natura insitum est, ab *in*, & *geno* pro *gigno*, ut Ingenui fontes, nativi, non manu facti, *Lucret. l. 1. v.230.* Ingenua indoles, propria, & innata. *Plaut. Mil. a. 3. sc. 1.* Inest in hoc amussitata sua sibi ingenua indoles. ¶ Homo ingenuus est is, qui statim ut natus est, liber est, *ingenuo*, *libero*, εὐγενής, ἐλεύθερος, sive ex duobus ingenuis matrimonio editus

editus sit, sive ex altero ingenuo, altero libertino, sive ex duobus libertinis, sive ex matre libera, & patre servo, quocumque ex tribus temporibus mater libera fuerit, vel in conceptione, vel in partu, vel medio tempore, sive ex matre libera, & patre incerto. V. Justinian. & alios JCtos. *Mart. l. 3. epig.* 31. Ingenuam malo, sed si tamen illa negetur, Libertina mihi proxima conditio est. V. Liber, a, um. ¶ Antiquissimis Romæ temporibus ingenui dicebantur, qui patrem quoquo modo, certum tamen haberent. *Liv. l. 10. c. 8.* An Romæ unquam fando audistis, patricios primo esse factos, non de cœlo demissos, sed qui patrem ciere possent, idest nihil ultra quam ingenuos? ¶ Translate ingenuus usurpatur pro honesto, modesto, pulcro, liberali, *civile, onesto*, ut ingenua facies. *Mart. l. 3. epigr.* 31. Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris. *Juven. Sat.* 11. *v.* 154. Sic ingenuæ artes, quæ scil. ingenuos decent, minimeque serviles. *Cic. l. 4. Fam. ep.* 3. ¶ Vires ingenuæ dicuntur a *Martiali*, quæ mediocres sunt, quales solent esse hominum nobilium, *l. 10. epigr.* 48. Mens quieta, vires ingenuæ, salubre corpus. Hinc ingenuum latus, h. e. delicatum, apud *eund. l. 3. epigr.* 46. Adde *Ovid. l. 1. Trist. eleg.* 4. ¶ *Mart. l. 10. epigr.* 82. Per gemitus nostros, ingenuasque cruces. h. e. quæ cum sint servorum supplicium, ab homine ingenuo feruntur. ¶ Ingenuus color dicitur, qui sincerus est, non fucatus, nulla arte quæsitus. *Propert. l. 1. el.* 4.

Ingero, is, essi, estum, a. 3. *portar dentro, porre dentro*, הכניס, Germ. *hinein werffen*, Gal. *poser dedans*, Hisp. *meter dentro*, ἐμβάλλω, infero, imporro. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 34. Tu, qui urnam habes, aquam ingere. *Id. Bacch.* 4. 8. 34. Mala multa in aliquem ingerere. *Tib. l. 2. eleg.* 1. Ingere ligna foco. *Suet. de Clar. Gram.* Osculum ingerere. ¶ Semen solo ingerere, est seminare. *Col. l. 2. c.* 10. ¶ Convicia ingerere alicui, vel ingerere dicta in aliquem, est conviciari, maledicere. *Hor. l. 1. Sat.* 5. Pueris convicia nautæ ingerere. *Plaut. Asin.* 5. 2. 76. Modo, cum dicta in me ingerebas. ¶ Ingerere pugnos in ventrem, *Ter. Phor.* 5. 7. *ad fin. dar de' pugni.* ¶ Ingerere se, est affectare aliquid, ambire, *ingerirsi*. *Plin. Paneg. c.* 86. Præfectum Prætorii non ex ingerentibus, sed ex subtrahentibus legere. ¶ Ingerere aliquid, interdum significat, repetere, in memoriam revocare, *Sen. l. 1. de Benef. c.* 12. Auctorem suum ingerit, & inculcat. *Tac. in Orat. c.* 7. Quorum nomina prius parentes liberis suis ingerunt. ¶ Ingerere sceleri, *aggiungere*. *Seneca in Thyest.* ¶ *Inger* pro *ingere*. *Catul. carm.* 27. Inger mi calices amariores.

Ingestabilis, & le, o. 3. quod gestari non potest. *Plin. l. 7. c.* 6. Ingestabile onus crurum.

Ingesto, as, a. 1. idem quod gesto. *Apul. l. 11. Metam.* Carbasus lintea votum ingestans progerebat.

Ingestus, us, ui, m. actus ingerendi, & immittendi. *Tert. de resur. carn. c.* 42. Immortalitatis ingestus.

Ingestus, a, um, partic. ab ingeror. *Tac. l. 1. Ann. c.* 72. Nomen patris patriæ Tyberius a populo sæpius ingestum repudiavit, idest violenter, aut moleste oblatum.

Ingigno, is, ingenui, ingenitum, a. 3. *ingenerare*, Germ. *einpflantzen*, Gall. *engendrer*, Hisp. *engendrar*, ἐγγεννάω, inter gignendum infero, una, vel simul gigno, ingenero. *Cic.* 3. *Fin. c.* 11. Sive maior aliqua causa, atque divinior hanc vim ingenuit. *Id.* 2. *Fin.* Et quoniam eadem natura cupiditatem ingenuit homini veri inveniendi.

Inginium. V. Iguuvium.

Inglomero, as, avi, atum, a. 1. גלם, Germ. *in einander wickeln*, Gall. *ammonceler*, Hisp. *embolver*, μηρύω, idem ac glomero, idest, coacervo, accumulo, & veluti in globi formam involvo. *Stat.* 1. *Theb. v.* 350. Sed plurimus Auster inglomerat noctem.

Inglorius, a, um, *senza gloria, ignobile*, ἄδοξος, qui nullam gloriam sua virtute consecutus est, inhonoratus, ignobilis. *Cic.* 1. *de Leg.* Beati, qui honorati sunt, videntur, miseri, qui sunt inglorii. *Virg.* 9. *Æn. v.* 548. Parmaque inglorius alba. *Tac.* 3. *hist. c.* 59. Inglorius militiæ.

Ingluvies, ei, f. 5. sinus ille interior circa guttur, in quem aves demittunt cibos, priusquam in ventrem recondant, a *gula*, quasi ingluvies. *Fest. Col. l. 8. c.* 13. Nam nisi vacua est ingluvies, cruditatem significat. ¶ Sumitur etiam pro gurgulione, seu collo. *Apul. l. 1. Metam.* Restis ad ingluviem astricta. ¶ Præterea voracitatem signat, luxuriam, liguritionem, *ingordigia*. *Ter. Eun.* Harum videre ingluviem, sordes, inopiam. *Hor. l. 1. Sat.* 2. *v.* 8. Parentis præclaram rem ingluvie stringere.

Ingluviosus, a, um, adject. gulosus, vorax, heluo. *Fest.* Ingluvies a gula dicta: hinc ingluviosus.

Ingrandesco, is, dui, sine sup. n. 3. *aggrandirsi, divenir grande, farsi grande*, μεγαλύνομαι, augeor, grandior fio. *Col. l.* 11. *c.* 3. Licet porrum, si jam ingranduit, transferre. *Id. l. 2. c.* 10. Quæ ut celeriter prodeant, & ingrandescat.

Ingrate, adv. *spiacevolmente, ingratamente*, ἀχαρίστως, non jucunde, non libenter. *Plin. lib.* 18. *cap.* 3. Non ingrate nominando M. Varronem. ¶ Item animo ingrato. *Cic. Cassio Fam.* 12. *epist.* 2. Ingrate nostra facilitate abutuntur.

Ingratia, æ, f. contrarium gratiæ, ἀχαριστία. *Tertul. de Pænit. c.* 1. Pœnitet fidei, amoris, simplicitatis, prout quid in ingratiam incidit. Et *c.* 3. Videtis ergo ingratia hominum, si etiam bonis factis pœnitentiam cogit. ¶ In ablativo plurali sumitur adverbii more, *contra genio, contra voglia*, ἄκοντι, *Plaut. Cas.* 2. 5. 7. Vobis invitis, atque amborum ingratiis. *Id. Merc.* 2. 4. 11. Nimium multum scis, En. Tuis ingratiis. *Nepos in Themist. c.* 4. Ut ingratiis ad depugnandum omnes cogerentur. *Terent. Eun.* 2. 1. 14. Ingratiis dormire. *dormir per forza*.

Ingratificus, a, um, ingratus, beneficii immemor. *Cic. pro Sext. c.* 57. explicans Xenophontis illud, ἀχάριστον. O ingratifici Argivi, inanes Graii, immemores beneficii.

Ingratiis. V. Ingratia.

Ingratis, adv. ἀκουσίως, invite, non ultro, præter gratiam, præter voluntatem, ab *ingratiis* per Syncopen. Aliqui derivant a *gratus*, quia ultronea grata sunt; quæ ab invitis, & recusantibus fiunt, sunt ingrata. *Cic. pro Quinct. c.* 14. Extorquendum est invito, atque ingratis, quod non debet. Alii legunt *ingratiis*. *Lactant. l. 2. cap.* 10. Ingratis eripiet.

Ingratitudo, nis, f. *ingratitudine*, ingrati animi vitium, ἀχαριστία. Perperam ponitur in titulo *l.* 5. *Val. Max.* ut diximus in V. *Gratitudo*. Habet tamen *Jul. Firmic. l. 5. c.* 1. his verbis: Ingratitudinis vitio inquinati.

Ingratus, a, um, *ingrato, non grato*, ἄχαρις, non gratus, non acceptus, injucundus. *Cic. in Fam.* Non enim mihi ingrata sunt, quæ fecisti. *Curt. l. 4. c.* 11. Ingrata oratio Regi fuit. ¶ Sumitur etiam active pro eo, qui non meminit accepti beneficii, nec gratiam ullam habet. *Sen. l. 3. de Benef. c.* 1. Ingratus est, qui beneficium se accepisse negat; ingratus, qui dissimulat; ingratus, qui non reddit; ingratissimus omnium, qui obliviscitur. *Cic. l. 8. Att. epist.* 4. Nihil cognovi ingratius: in quo vitio nihil mali non inest. *Cornif. ad Heren. l. 4. c.* 40. Ingratus in amicos. *Liv. l. 38. c.* 50. Duas maximas urbes ingratas in principes inventas, Romam ingratiorem. *Velley. l. 2. c.* 69. Adversus Cæsaris merita ingratissimus. ¶ Accipitur & pro invito. *Ter. Eun.* 2. 2. 14. Ingratus ut dormiam. Alii rectius legunt *ingratiis*.

Ingravate, adv. non gravate. *di buona voglia*. *Ammian. l. 17. c.* 11. Obsecundabant imperiis ingravate.

Ingravatio, onis, f. vexatio, molestia, onus. *Cod. Theod. l. 7. tit.* 13. Perpetuæ ingravationi addici.

Ingravatus, a, um, gravis factus. *Plin. l.* 28. *c.* 11. *a med.* Ingravatas aures sic perluendas putant. *h. e.* quæ gravitate, & difficultate audiendi laborant. *Spartia. in Severo, c.* 21. Ingravatus morbo. *aggravato*.

Ingravesco, is, n. 3. *divenir più grave, più molesto*, כבד, Germ. *beschwerlich werden*, Gal. *s'appesantir*, Hisp. *hazerse, pesado*, ἐπιβαρύνομαι, gravior, & molestior fio. *Cic. de Sen.* Et corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingravescunt. *Id. ad Brut. ep.* 10. Ingravescit in dies malum: *Id. pro Domo c.* 5. Annona ingravescit. h. e. carior fit. *Id.* 2. *Divin.* Ingravescens morbus.

Ingravis, e, adject. valde gravis, molestus. *Ulp. l. 3. ff. de S. C. Silan.* Si quis ingravi valetudine affectus.

Ingravo, as, avi, atum, a. 1. *aggravare*, ἐπιβαρύνω, gravius facio, exaggero. *Virg. Æn.* 11. *v.* 220. Ingravat hæc sævus Drances. ¶ Item graviter afficio, corrumpo. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Si non sævitia hyemis ingravat.

Ingredior, eris, essus sum, d. 3. *entrare*, בא, Germ. *hinein gehen*, Gall. *entrer*, Hisp. *entrar*, εἰσέρχομαι, introeo; aliquem locum adeo, in aliquem locum me confero. *Cic. in Catil.* Cum jam pontem cum magno comitatu legati Allobrogum ingredi inciperent. *Id. in Brut.* In vitam paulo serius, tanquam in viam, ingressus sum. *Id.* 1. *de Or.* Sed iis, qui ingrediuntur ad stadium. *Id. pro Cæc.* Et jam ingrediens intra finem ejus loci. ¶ Aliquando capitur pro simplici gradior, quod est incedere ambulare, *camminare*. *Cels. l. 5. c.* 28. *n.* 14. Clavus dolorem ingredienti movet. *Planc. ad Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 17. Cum primum posse ingredi cœpit; non magis sibi, quam Reip. convaluisse se existimans, &c. ¶ Translate accipitur pro exordiri, incipere. *Velley. l. 2. c.* 6. Decimum annum ingressus. *Cic. ad Attic. l.* 15. *epist.* 11. Ingredi in orationem. *Id. l. 6. Fam. epist.* 1. Ingredi in causam. *Id. pro Cæcin. c.* 28. Ingredi disputationem. *Quintil. l. 6. c.* 2. Ingredi *Consulatum*. ¶ Et cum infinito. *Cic. ad Att. l.* 15. Quanquam ingressus essem dicere quid oportuisset. Et *in Top. in princ.* Majores nos res scribere ingressos. ¶ Et subaudito infinito *dicere*. *Virg. Æn.* 4. *v.* 107. Sic contra est ingressa Venus. ¶ Ingredi iter, *mettersi in istrada*. *Cic. Phil.* 12. Cum iter ingressus fuero. *Id. de Senect.* Cum ingressus iter pedibus sit. ¶ Dicitur etiam ingredi in viam. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 4. Ingredere in viam dolose. ¶ Ingredi vestigiis patris, *camminare sulle vestigia paterne*. *Cic. in Somn. Scip.*

Ingressio, onis, f. 3. *entrata*, מבוא, Ger. *der eingang*, Gal. *entrée*, Hisp. *entrada*, εἴσοδος, actus ipse ingrediendi. *Cic.* 5. *Phil. c.* 4. Ita ab ingressione fori populum, Tribunosque plebis propulsari videres. ¶ Item ambulatio, incessus. *Cic. in Brut. c.* 59. Interdum cursus est in oratione incitatior, interdum moderata ingressio. ¶ Item principium. *Cic.* 1. *de Orat.* Ac video, hanc primam ingressionem meam e media Philosophia repetitam, &c.

Ingressus, us, m. מהלך, Germ. *eingang*, Gal. *marchure*, Hisp. *andadura*, εἴσοδος, actus ingrediendi, ambulatio, incessus. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ingressus, cursus, accubatio, inclinatio, sessio, comprehensio. ¶ Item initium. *Quint. l. 9. c.* 4. Si pars posterior in clausula deprehendatur rursus in ingressu.

Ingruo, is, ui, utum, n. 3. *assalire, venir' addosso*, נפל, Germ. *hineinfallen*, Gal. *assaillir*, Hisp. *arremeter*, ἐπιβάλλω, est simul, & confertim, & cum clamore invadere, seu impetum facere, a *gruibus*, quæ magno agmine, & vehementi clangore volitant. *Vossius* a ruo deducit, *g* inserto. *Virg. Æn.* 12. *v.* 628. Ingruit Æneas Italis, & prælia miscet. *Plin. l. 7. c.* 50. Universis gentibus ingruunt morbi. *Liv. l. 4. c.* 52. Morbi in agrestes ingruerant. ¶ Item accedere, proximum esse, *esser' imminente*. *Col. l. 4. c.* 29. Ingruit frigus. *Liv. l. 4. c.* 32. Ingruente fato. *Id. l.* 5. Periculum ingruens. ¶ *Virg.* 2. *Georg. v.* 410. Bis vitibus ingruit umbra. h. e. vites bis umbrosæ fiunt, bis frondes emittentes.

Inguen, inis, n. 3. *anguinaglia*, βουβών, בשר, locus ille ad latera pubis, ubi femur, & coxendix coeunt, ab antiquo *ingeno*, quasi *ingen*, quia sunt ibi partes genitales. Sumitur pro partibus genitalibus tam fœminarum, quam virorum. *Suet. in Ner.* Virorum, ac fœminarum ad stipem deligatorum inguina invaderet. *Adde Cels. l. 7. c.* 20. *& seq.*

Inguinalis, le, adject. ad inguina pertinens, ut inguinalis herba, apud *Apul. de Herb. c.* 60.

Inguinaria, æ, f. 1. βουβώνιον, argemon, herba, quæ sedat dolores inguinis. *Plin. l.* 25. *c.* 9.

Inguini, m. 2. pop. Umbriæ, quorum urbs Iguuvium.

Ingurgitatio, onis, f. *il mangiare e bere con troppa voracità*. *Firmic. l. 5. c.* 8. Qui convivais, & ingurgitationibus delectantur.

Ingurgitatus, a, um, nom. particip. qui se ingurgitavit. *Petron. Satyr.* Anus diutius ingurgitata ne ignem quidem admotum sensit.

Ingurgito, as, a. 1. *bere e mangiare con troppa voracità*, זלל, Ger. *schlucken*, Gall. *avaler*, Hisp. *tragar*, γαστρίζω, cum vehementia inglutio, gulam impleo, cibo, aut potu intemperanter me obruo. *Cic.* 2. *Fin.* Crudique postridie se rursus ingurgitant. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 35. Ingurgitat se in merum: *ubi alii legunt: ingurgitat in se merum*. *Apul. l. 5. A. A.* Merum sævienti ventri tuo soles avidiler ingurgitare. ¶ Translate sumitur pro immergere se, immittere, *ingolfarsi*. *Cic. in Pison. c.* 18. Ingurgitare se in flagitia. *Gell. l. 5. c.* 16. Ingurgitare se in Philosophiam. *Lactant. l.* 4. Sus, quæ se cœno ingurgitat.

Ingustabilis, & le, o. 3. *ingustabile, che non si può gustare*, ἄγευστος, quod gustari non potest. *Plin. l.* 10. *cap.* 37. Fert baccas acerbas, & ingustabiles cunctis animantibus.

Ingustatus, a, um, *non gustato*, non gustatus, partic. ab in, & gusto. *Hor. l. Serm. sat.* 8. *v.* 30. Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi. idest, quæ ante nunquam gustaveram.

Ingusto, as, avi, atum, a. 1. gustandum do, apud *Tertull. advers. Gnost. c.* 7. Jovi in media urbe sanguis humanus ingustatur.

Inhabilis, le, o. 3. *inabile, non atto*, Germ. *ungeschickt*, Gall. *inabile*, Hisp. *no abil*, ἀνεπιτήδειος, non aptus. *Col. l. 2. c.* 1. Progenerandis esse fœtibus inhabilem. *Liv. l.* 26. *c.* 16. Inhabilis ad consensum. *Id. l.* 33. *c.* 30. Inhabilis magnitudinis navis.

Inhabitabilis, le, o. 3. *non abitabile*, ἀοίκητος, quod habitari non potest. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 10. Atque terræ magnas regiones inhabitabiles, incultasque videmus.

Inhabitator, oris, m. qui inhabitat. *Ulpian. l. 9. Dig. tit.* 3. *leg.* 5.

Inhabito, as, n. 1. *abitare*, שכן, Germ. *einwohnen*, Gal. *habiter, demeurer en quelque lieu*, Hisp. *morar*, ἐνοικέω, in loco aliquo habito. *Liv. l.* 24. *c.* 3. Procul aberant vici, qui inhabitabantur. Gronovius legit *habitabantur*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Inhabitat animus in oculis. ¶ Alio sensu *Tertul. de Pal. c.* 3. Varias indumentorum formas promulgaverunt, quarum pars gentilitus inhabitantur. h. e. tanquam vestimenta induuntur.

Inhæreo, es, æsi, n. 2. *essere attaccato*, דבק, Ger. *anhangen*, Gal. *tenir*

a, un cosere qualche cosa, Hisp. *arrimarse, allegarse*, προσκολλάομαι, ad rem aliquam haereo, vel affixus sum. *Col. l.3.* Cacumina deinde olivae, sicut matri inhaerent. *Plin. in epist. 27. l. 7.* Inhaerebat oculis memoria imaginis. hoc est, semper prae oculis erat, versabatur ob oculos Al. leg. *inerrabat*. *Cic. 1. Tusc. c. 15.* Inhaeret in mentibus. *Colum. l. 9. c. 8.* Prioribus inhaerens vestigiis.

Inhaeresco, is, n. 3. *attaccarsi*, προσκολλάομαι, adhaereo, inhaerens fio. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 57.* In sordibus aurium, tanquam in visco, inhaeresceret. *Id. 3. Tusc. c. 2.* Inhaerescunt penitus in mentibus.

Inhālo, as, avi, atum, a. 1. *spirare*, ἐμπνέω, halitu inspiro. *Cic. in Pis. c. 6.* Cum isto ore foetido teterrimam nobis popinam inhalasses.

Inhiatio, onis, f. cupiditas, aviditas. *Trebel. Pol. in Gallien. c. 6.* Uniuscujusque vultum mira inhiatione mirantes.

Inhibĕo, es, ui, ibitum, a. 2. *impedire*, עצר, Ger. *auffhalten*, Gall. *defendre, empêcher*, Hisp. *vedar*, ἀνείργω, est rem coeptam, ne ulterius progrediatur, impedire, sistere, cohibere, ab *in*, & *habeo*. *Virg. 12. Æn. v. 693.* Et vos tela inhibete Latini. *Ovid. ad Liv.* Cursusque inhibebat equorum. *Plin. l. 19. c. 18.* Candidis solvi alvos modice, nigris inhiberi, *idest*, sisti, astringi. *Id. l. 28. c. 2.* Inhibere profluvium sanguinis. *Catul. Carm. 89.* A turpi mentem inhibere probro. *h. e.* avocare, revocare. ¶ Dicitur etiam, inhibere quin, inhibere quominus, &c. *Curt. & Plin.* ¶ Inhibere imperium, est imperium exercere, *esercitar' il comando*, quasi dicas habere imperium in aliquem. *Plaut. Stich. 5. 4. 18.* Utrum Fontinali, an Libero imperium te inhibere mavis? *Liv. l. 36. c. 28.* Dum ego more Romano imperium inhibeam in deditos modo decreto suo, ante armis victos. Et *l. 37. c. 51.* Magnis contentionibus certatum est, & imperia inhibita ultro citroque, & pignora capta, & multae dictae. ¶ *Inhibere damnum, & coercitionem alicui* apud *Liv. l. 4. c. 53.* dicitur magistratus, qui alicui poenam infligit, & imperio coercet aliquem ob noxam. Quaedam editiones habent *ferre* pro *inhibere* minus recte. ¶ Inhibere spem in aliqua re, est idem ac spem habere. *Cic. Agrar. 3. c. 2.* Sed tamen inhibet illis legibus spem nonnullam. Non desunt tamen Editiones, quae habent *habet in illis legibus spem*, &c. ¶ Inhibere supplicium alicui, pro minitari, intentare. *Cic. Phil. 13. c. 18.* Qui haec litteris, memoriaeque mandarit, ita sibi convenisse cum Dolabella, ut ille Trebonium, &, si posset, etiam Brutum discruciatos necaret, eademque inhiberet supplicia nobis. ¶ Pertinet etiam hoc verbum ad rem nauticam. *Cic. l. 1. de Orat. c. 33.* Ut concitato navigio, cum remiges inhibuerunt, retinet tamen ipsa navis motum, & cursum suum, intermisso impetu, pulsuque remorum; sic &c. *Liv. l. 37.* Cum divellere se ab hoste cupientes inhiberent Rhodii. *Inhibere* igitur, ut explicat *Cic. Attic. lib. 13. epist. 21.* significat non remos sustinere, sed in aquam deprimere, & alio modo remigare; inhibitio enim, inquit, remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis, navem convertentis ad puppim. ¶ Dicitur etiam *inhibere remis*, *vinculare*. *Curt. l. 4. c. 4.* Tyrii inhibentes remis aegre evellere navem, quae haerebat. Et *inhibere retro*. *Liv. l. 26.* Cum rostris concurrissent, neque retro navem inhiberent. ¶ Quod si quis dixerit *inhibere remos*, aliud omnino significabit, scil. a remigando cessare, quemadmodum inhibere tela est cessare a telorum jactu. *Quint. in praefat. l. 12.* Hoc mare ingressus contrahit vela, inhibetque remos. h. e. ulterius progredi non audet.

Inhibitĭo, onis, f. 3. actus inhibendi, *il vincolare*. *Cic. Att. l. 13. ep. 21.* Inhibitio autem remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis, navem convertentis ad puppim.

Inhibĭtus, a, um, nom. particip. *tirato in dietro*. *Liv. l. 30.* Ut quaeque retro inhibita rostrata oneraria haerentem unco trahebat. ¶ Sic inhibita imperia, sed alio sensu. V. *Inhibeo*.

Inhĭo, as, avi, atum, n. 1. *star con la bocca aperta*, Germ. *das maul auffthun*, Gall. *deslrer à bouche ouverte*, Hisp. *codiciar à boca abierta*, ἐγχαίνω, ore aperto sum, os apertum teneo. *Virg. 4. Georg. v. 483.* Tenuitque inhians tria Cerberus ora. ¶ Translate ponitur pro rem aliquam vehementer cupere, tractum a lupis famelicis, qui aperto ore, linguaque exerta cibum appetere dicuntur. Construitur modo cum dativo, modo cum accusativo. *Apul. l. 11.* His inhians propius accessi. *Plaut. Stich. 4. 2. 25.* Nam illic homo tuam haereditatem inhiat, quasi esuriens lupus. *Cic. Catil. 3. c. 8.* Romulum uberibus lupinis inhiantem. *Virg. 2. Georg.* Nec varios inhiant pulcra testudine postes.

Inhonestamentum, i, n. dedecus, dehonestamentum. *Gracchus* apud *Isidor. l. 2. Orig. c. 21.* Pueritia tua adolescentiae tuae inhonestamentum fuit. *Apul. Apolog.* Ne quid maculae, aut inhonestamenti in me admittam.

Inhonestas, atis, f. *disonestà*. *Tertul. advers. Jud. c. ult.* Omni inhonestate prostratus.

Inhoneste, adverb. *disonestamente*, αἰσχρῶς, turpiter, foede, indecore. *Cic. Att. l. 2.* Accusavit Nasicam inhoneste. *Capitolin. in Vero, c. 8.* Inhonestius indulsit libertis.

Inhonesto, as, a. 1. *disonorare*, ἀτιμάζω, dedecoro. *Ovid. l. 4. Trist. el. 8.* Et multas palmas inhonestet adeptas. *Heinsio* hic versus suspectus est.

Inhonestus, a, um, o. l. 2. *disonesto*, *brutto*, αἰσχρὸς, turpis, foedus. *Ter. Eun. 2. 3. 65.* Illum ne, obsecro, inhonestum hominem? h. e. deformem. *Virg. 6. Æn. v. 497.* truncas inhonesto vulnere nares. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 6.* Inhonestissima cupiditas. *Valer. Max. l. 7. ad fin.* quid hoc joco inhonestius?

Inhonorabĭlis, le, adject. inhonorus. *Tertul. l. 3. adverf. Marc. c. 17.* Si inglorius, si ignobilis, si inhonorabilis.

Inhonorātus, a, um, o. l. 2. *senza onore*, *disonorato*, ἀτίμητος, non honoratus. *Liv. l. 33. c. 23.* Inhonoratior triumphus. *Id. l. 35. c. 12.* Quod omnium Graeciae gentium essent inhonoratissimi. *Id. l. 37. c. 54.* Inhonoratum quem dimittere. *Cic. 3. Tusc. c. 34.* Vita inhonorata, & ingloria.

Inhonorificus, a, um, adject. *non onorifico*. *Senec. de Constan. Sapiens. c. 10.* Ob factum, dictumque inhonorificum.

Inhonōro, as, avi, atum, a. 1. *disonorare*. *Tertul. de Resur. carn. c. 9.* & *de fuga in persecut. c. 5.*

Inhonōrus, a, um, o. 1. 2. *senza onore*, *ignobile*, ἄτιμος, sine honore, ignobilis. *Plin. l. 5. c. 3. 30.* Aliaeque inhonorae civitates. *Tacit. 4. hist. c. 61.* Revulsae imperatorum imagines, inhonora signa.

Inhorrĕo, es, ui, n. 2. *esser orrido*, *aspro*, φρίττω, horridus sum. *Liv. l. 8. c. 8.* Haud secus, quam vallo septa inhorret acies. *Virg. 3. Æn. v. 195.* Inhorruit unda tenebris.

Inhorresco, is, ui, n. 3. valde horridus fio. *Plin. l. 10. c. 41.* Inhorrescunt edito ovo. *Pacuv. apud Cic. l. 1. de Div. c. 14.* Inhorrescit mare.

Inhortātus, a, um, partic. passivae significationis, *esortato*, apud *Apul. l. 9. A. A. sub fin.* Canes pastoricios in eorum exitium inhortatos immitti praecepit.

Inhortor, aris, atus sum, dep. 1. idem quod hortor, vel valde hortor. *Apul. l. 8. A. A.* Jubilationibus, & hujuscemodi vocibus nobis inhortantur.

Inhospitālis, & le, o. 3. qui nullos recipit hospites, inhabitabilis. *Plin. l. 6. in Praef.* Pontus Euxinus ante ab inhospitali feritate Axenos appellatus.

Inhospitalĭtas, atis, f. 3. ἀξενία, vitium contrarium hospitalitati. *Cic. 4. Tusc.* Ut inhospitalitas sit opinio vehemens, valde fugiendum esse hospitem, eaque inhaerens, & penitus insita.

Inhospitalĭter, adverb. crudeliter, inciviliter. *Tertul. l. 4. advers. Marc. c. 24.* Populum inhumane, & inhospitaliter copiis defraudare.

Inhospĭtus, a, um, o. 1. 2. ἄξενος, quod hospitio proprium, & aptum non est, aut commodum, vel propter asperitatem, & incultum loci statum, vel propter inhumanitatem incolarum. *Ovid. 1. Met.* Et inhospita tecta Tyranni Ingredior. id est in quibus non est tutum hospitari. *Virg. 5. Æn.* Et Numidae infraeni cingunt, & inhospita Syrtis. Ubi Serv. *Inhospita*, barbara, aspera.

Inhostus, a, um, adject. iniquus. *Tacit. 2. hist. c. 31.* Vitellius ventre, & gula sibi inhostus. Et *l. 15. Ann. c. 25.* Pax inhosta. Ita legit Pareus, & Graevius: Alii priore quidem loco, *sibi ipse hostis*: posteriore vero *inhonesta* legunt.

Inhūber. V. Inuber.

Inhumāne, adv. *inumanamente*, *crudelmente*, ἀπανθρώπως, duriter, & contra legem humanitatis, vel inurbane, inciviliter. *Cic. 3. Off. c. 6.* Inhumane feceris, contraque naturae legem. *Id. de Amic. 13.* Inhumanius dicere.

Inhumanĭtas, atis, f. 3. *inumanità*, *discortesia*, ἀπανθρωπία, vitium contrarium humanitati. *Cic. 1. de Or.* Quod ego non superbia, atque inhumanitate faciebam.

Inhumanĭter, adv. idem ac inhumane. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 2.* Illum tam inhumaniter fecisse.

Inhumānus, a, um, *inumano*, ἀπάνθρωπος, humanitatis expers. *Ter. Eun. 5. 2. 41.* Non adeo inhumano ingenio sum, Chaerea. *Cic. Ver. 4. in fi.* Quis inhumanior? quis insidiosior? *Ter. Hec. 1. 2. 11.* Miles inhumanissimus. ¶ Apud *Apulej.* usurpatum invenitur pro non humanus, h. e. plus quam humanus, coelestis, divinus, *l. 5. Met.* Inhumanae mensae lautitiis eas opipare reficit.

Inhumātus, a, um, *insepolto*, *non sepolto*, ἄταφος, ἄθαπτος, insepultus. *Cic. 1. Tusc.* Diogenes jussit se projici inhumatum. Adde *Virg. 4. Æn. v. 620.*

Inhumĭgo, as, a. 1. madefacio, *bagnare*. *Livius Andron. apud Non. c. 1. n. 311.* Confluges ubi conventu campum totum inhumigant.

Inhŭmo, as, a. 1. *sotterrare*, ἐνθάπτω, humo intego, terra obruo, terrae injicio. *Plin. lib. 17. c. 18.* Non inhumare taleas, aut siccare prius, quam serantur, utilius compertum.

Inia, f. 1. Inias, Ixias, *Caroleï*, opp. Brutiorum, in agro Consentino, Menecinae proximum, a Consentia urbe 4. M. P.

Inĭbi, adv. *in quell' istesso luogo*, שם, Ger. *eadem orth*, Gall. *en ce lieu meme*, Hisp. *en el mismo lugar*, αὐτόθι, in eo ipso loco, ex *in*, & *ibi*. *Cic. Agrar. 1. c. 7.* Et superbia nata inibi esse ex Campanorum fastidio videtur. ¶ Aliquando significat prope. *Cic. 14. Phil.* Quod sperare nos quidem debemus aut inibi esse, aut jam esse confectum. ¶ Aliquando sign. sic. *Pacuvius, Iliona, apud Non.* Profecto aut inibi est, aut jam potiuntur frugum.

Injectĭo, onis, f. ἐπιβολή, actus injiciendi. Manus injectio est jus domini in re capienda, quam suam agnoscit, seu vindicatio rei nobis debitae, nulla judicum auctoritate expectata. *Quintil. l. 7. c. 8.* Patri in filium, patrono in libertum manus injectio sit. *Paul. l. pen. ff. de serv. exp.* Quaero, an sit manus injectio, & cui.

Injecto, as, avi, atum, frequentat. ab injicio. *Stat. l. 9. Thebaid. v. 133.* Ausus erat furto dextram injectare. *Stat. Ital. l. 3. v. 183.* Jamque videbantur dextram injectare.

Injectus, us, ui, idem ac injectio. *Lucret. l. 2. v. 739.* Animi injectus in corpora. *Plin. l. 8. c. 16.* Quamvis levi injectu operto capite.

Injectus, a, um, nom. ex particip. immissus, *gettato dentro*. *Cic. pro Cluent. c. 28.* Injectus est hominibus scrupulus. *Id. de Divin. c. 29.* In plaustrum injectus, & supra stercus injectum. *Nepos 7. 3.* Timor injectus multitudini. ¶ Injectae Turno catenae, apud *Liv. l. 1.* hoc est Turnus catenis ligatus.

Iniens, euntis, nom. particip. ab ineo, *che principia*. *Cic. l. 1. de Orat. c. 21.* Ab ineunte aetate. *Id. pro Marcel. c. 12.* Ineunte vere. Sic ineunte mense, anno, &c. *Id. & Sueton.*

Inĭgo, is, egi, actum, a. 3. intro ago, verbum rusticorum, quod de pecudibus usurpabant, ut contra *exigere* dicebant, cum e stabulis educebant. *Var. de re rust. l. 2. c. 2.* Inigere pecus in stabula. *Id. l. 4. L. L.* Inigere carpentum supra aliquid. ¶ Hinc particip. *inactus*. *Var. l. 1. R. R. c. 52.* Apud alios (seges) exteritur grege jumentorum inacto, & ibi agitato perticis, quod ungulis e spica exteruntur grana.

Injicĭo, is, injeci, ctum, a. 3. *gettare dentro*, הטיל, German. *hierinen werffen*, Gal. *jetter dedans*, Hisp. *echar a dentro*, ἐμβάλλω, intro jacio, immitto. *Ter. Andr. 1. 1. 113.* Quae sese in ignem injicere voluit. *Cic. l. 1. Divin. ex poeta:* Et Capitolinis injecit sedibus ignes. ¶ Aliquando est simpliciter jacere, *Plaut. Epid.* Tragulam in te injicere adornat. ¶ Aliquando innectere, imponere, ligare. *Plaut. Cap.* Injicit huic manicas mastigiae. ¶ Aliquando immittere. *Plaut. Cas.* Jam pol ego huic aliquem in pectus injiciam metum. *Cic. 11. Fam.* Quantam cupiditatem hominibus injiciat novitas. *Id. Att. l. 9. ep. 3.* Injicere cogitationem alicui de aliqua re. *metter' in capo qualche pensiere*. *Id. pro Mil.* Cui primum mentem injecit, ut lacessere fortissimum virum auderet. Dicimus etiam injicere suspicionem, spem, curam, scrupulum, &c. *Cic. Terent. Nepos, & al.* ¶ Injicere manum alicui, vel in aliquem, *metter le mani addosso*, *trattenere*. *Cic. pro Rosc. Com.* Ipsa mihi veritas manum injecit, & paulisper consistere coegit. ¶ Proprie est phrasis Juris, & significat rem aliquam apprehendere tanquam nostram, & vindicare, non expectata judicis sententia. *Liv. l. 3. c. 44.* Virgini venienti in forum minister Decemviri manum injecit. *Plaut. Truc. 4. 2. 49.* Ego te manum injiciam quadrupli, venefica. Ubi notanda est singularis constructio. Al. tamen leg. *in te*. *Id. Pers. 1. 2. 18.* Ubi quadruplator quempiam (Al. *in quempiam*) injexit manum. pro *injecerit*. ¶ Translate *Plin. in epist. ad Trajan.* Itaque & quieti ejus injeci manum, & exegi, ut me in Bithynia consilio instrueret. ¶ Injicere aliquid, pro addere, inserere inter loquendum. *Cic. Att. l. 16.* Bruto cum saepe injecissem de ὁμονοίᾳ. *Trebonius ad Cic. in Fam.* Cum mihi in sermone injeci sset, se velle Asiam visere. Additur a quibusdam etiam *Varronis* exemplum *l. 1. R. R. c. 25.* *Injicio illud, quod.* Sed Scaligeri editio habet *misto*.

Inimicālis, le, adject. inimicus. *Sidon. l. 1. ep. 3.* Stimulis inimicalibus excitari.

Inimīce, adv. *da nemico*, ἐχθρῶς, hostiliter, adverso animo, & contrario. *Cic. 2. Phil.* Ego autem, vide, quam tecum agam non inimice. *Id. pro Quint. c. 21.* Inimicissime contendere.

Inimicĭter, adv. idem ac inimice, apud veteres. *Accius, Didasc. l. 1. apud Non.* Pacare hostem ferocem, inimiciter accensum. Adde *Claud. Quadrigar.* apud *Gell. l. 3. c. 8.*

Inimicĭtia, ae, f. *inimicizia*, ἔχθρα, simultas, alienatio, disjunctio. *Cic. 4. Tusc. c. 9.* Inimicitia est ira ulciscendi tempus expectans. ¶ Fere usurpatur in num. plur. *Ter. Phorm. 2. 3. 23.* Capere inimicitias in familiam suam. *Cic. 2. Fam. ep. 18.* Suscipere inimicitias. *Id. pro Cael. c. 13.* Intercedunt mihi inimicitiae cum aliquo. *Id. pro Rosc. Amer. c. 6.* Erant ei veteres inimicitiae cum Rosciis. *Nepos Att. c. 11.* Gerere inimicitias, &c.

Inimico, as, a. 1. *inimicare*, ἐχθραίνω, inimicum facio. *Horat. l. 4. Carm. od. ult.* Et miseras inimicat urbes.

Inimicor, aris, d. 1. *inimicarsi*, ἀντεχθραίνομαι, Inimicitias exerceo. *Q. Cic. de pet. Conf. c. 12.* Sin autem id neges, statim abalienant se, & inimicantur. Ita referunt quidam Lexicographi. Sed corrupta est lectio: sic autem legendum: Sin autem id neges, & certe abalienes, & statim, & plures.

Inimicus, ci, m. *inimico*, *nemico*, ἐχθρός, qui non est amicus, qui alium odio prosequitur, ulciscendique tempus expectat. Est autem inimicus proprie privatus, hostis publicus. *Cic. l. 1. Fam.* Quod inimicum meum (meum autem? imo legum, judiciorum, otii, patriæ, bonorum omnium) sic amplexabantur. *Plaut. Bacch. 3. 6. 18.* Inimicos in se omnes habent. ¶ Dicitur etiam inimicissimus, i, substantive. *Cic. pro Mil. c. 9.* Ubi vidit inimicissimum suum certissimum consulem. Adde *Nepotem in Annib. c. 12.*

Inimicus, a, um, *inimico*, *contrario*, ἐναντίος, quod ad inimicum pertinet, contrarius, infensus. *Cic. 4. Ver.* At videte, quam non inimico animo sim acturus. ¶ Transfertur & ad res inanimatas, accipiturque pro noxio. *Plin. l. 11. c. 53.* Inimicæ oculis vomitiones, maxime autem dentibus. ¶ Comp. inimicior, sup. inimicissimus. *Cic. l. 1. Fam.* Cæsaremque inimicissimum mihi futurum, gaudere se ajebant. *Id. Ver. 4. c. 43.* Nemo inimicior Sthenio, quam hic fuit.

Inimitabilis, & le, o. 3. ἀμίμητος, *che non si può imitare*, *inimitabile*, quod nemo facile queat imitari. *Quintil. l. 2. cap. 17.* Opera quædam nobis inimitabilia. *Vellej. l. 2. c. 97.* Morum dulcedo inimitabilis.

Inimde, adverb. ex eo loco, ἐκεῖθεν. Hoc Livii exemplum affertur a quibusdam Lexicographis: *Ita exercitus inimde domos abducti.* Sed quis tibi persuadeat integrum esse?

Inique, adv. *iniquamente*, ἀγνωμόνως, ἀδίκως, injuste. *Cic. ad Brut.* Inique facis, qui hostilis animi in Remp. homines, cives appelles. *Ter. Adelph. 2. 2. 3.* Nunquam vidi iniquius concertationem comparatam. *Cic. pro Cluent. c. 21.* Hoc prope iniquissime comparatum est.

Iniquitas, atis, f. 3. *inegualità*, ἀνωμαλία, ἀγνωμοσύνη, inæqualitas. *Liv. l. 7.* Si ab eo consilio iniquitate loci deterrerentur. *Id. l. 8. c. 38.* Septam gentem locorum iniquitatibus. ¶ Sæpe ponitur pro injustitia, malignitate, injuria, *iniquità*, *ingiustizia*, ἀδικία. *Cic. pro Quint.* Ita accidit Prætoris iniquitate, & injuria. *Id. l. 1. Fam.* Ut potest in tanta hominum perfidia, & iniquitate. ¶ Interdum pro difficultate, & angustiis. *Liv. l. 35.* Servierunt temporum iniquitate pressi. Eadem habet *Cic. pro Rosc. Amer. c. 1.* ¶ Interdum & pro eo vitio ponitur, quod vocatur ab Italis *indiscretezza*, cum scil. plus postulatur, quam quod præstare quis potest. *Cic. l. 1. de Orat. c. 48.* Quæ si vobis hominibus eruditissimis non probabuntur, vestram iniquitatem accusatote, qui ex me ea quæsieritis, quæ ego nescirem.

Iniquo, as, a. 1. iniquum facio. *Liber. apud Non. c. 2. n. 444.* Æquum animum indignanti iniquat contumelia.

Iniquus, a, um, adject. *disuguale*, non æquus, Germ. *ungleich*, Gall. *inegal*, *qui n'est point uni*, Hisp. *desygual*, ἀνώμαλος, non æquus. *Liv. l. 2. c. 31.* Quia loco iniquo subeundum erat ad hostes. ¶ Ponitur universim pro difficili, arduo, invio, *arduo*, *disastroso*, *faticoso*, *disavvantaggioso*. *Liv. l. 28. c. 16.* Cum hostis nequicquam subire iniquo ascensu conatus esset. *Cæs. l. 2. B. G. c. 27.* Ascendere altissimas ripas, subire iniquissimum locum. Sic iniqua palus apud *Tacit. l. 1. Ann. c. 63.* dicitur, quæ difficulter transiri potest: Et iniquum agmen, 2. *Ann. c. 5.* quod difficulter tueri licet. ¶ Item pro impari. *Virg. 12. Æn. v. 889.* Pugna congressus iniqua. ¶ Iniquus etiam dicitur, qui modum non habet, sed vel excedit, vel deficit. *Virg. 1. Georg. v. 164.* Iniquo pondere rastri. h. e. nimis magno. *Valer. Flac. l. 3. v. 65.* Iniquum merum. h. e. plus justo haustum, *Virg. 4. Georg. v. 147.* iniqua spatia. h. e. angustiora. ¶ Eleganti metaphora usurpatur sæpissime pro injusto, ἄδικος. *Ter. Heaut. 2. 1. 1.* Quam iniqui sunt patres in omnes adolescentes judices. *Horat. l. 1. serm. sat. 3. v. 67.* Legem sancimus iniquam. ¶ Tribuitur & rebus inanimis, eodem sensu. *Ulp. l. si quis. Dig. de action. empt.* Pondera iniqua. *Ovid. ep. 14. ad fin.* Prætium pietatis iniquum. *Cic. l. 8. Att.* Iniqua conditio. ¶ Accipitur & pro inimico, noxio, infesto, *nemico*. *Id. pro Planc.* Homo asper natura, atque omnibus iniquus. *Id. Ver. 7.* Quæ nunc animo te iniquissimo, infestissimoque tuetur. Et substantive, quemadmodum de *inimicissimus* diximus. *Id. l. 11. Fam. ep. 27.* Me a te contra iniquos meos solere defendi. ¶ Tribuitur & aliis. *Cic. l. 1. ep. 9.* Quorum iniqui sermones ad me perferuntur. *Lucan. l. 8.* Sidus iniquum gentibus. Sic iniquum litus, iniqua castra apud *Horat. &c.* ¶ Iniquo animo ferre, vel pati, *sopportare di mala voglia*. *Terent. Cic & al.*

Initalia, um, n. 2. sacra, & cæremoniæ initiorum. *Capitolin. in Marco. c. 27.* Athenis fuit, & initalia Cereris adiit. Al. leg. *initialia*.

Initia, orum, n. 2. μυστήρια, Cereris sacra. Ita dicta sunt, quod essent initium melioris vitæ. *Var. de R. R. l. 2. c. 4. & l. 3. c. 1. Cic. 2. de Leg. c. 14.* Nam mihi cum multa eximia, divinaque videntur Athenæ tuæ peperisse, atque in vitam hominum attulisse, tum nihil melius illis Mysteriis, quibus ex agresti, immanique vita exculti ad humanitatem, & mitigati sumus; initiaque ut appellantur, ita re vera principia vitæ cognovimus. Neque solum cum lætitia vivendi rationem accepimus, sed etiam cum spe meliore moriendi. ¶ Initiorum dies dicebantur, quibus solemnia sacrificia celebrabantur, in quibus non initiatos adesse nefas erat. *Liv. l. 31. c. 14.* Acarnanes duo juvenes per Initiorum dies non initiati templum Cereris imprudentes religionis cum cætera turba ingressi sunt. ¶ Sed tamen *Initia* de aliis etiam sacrificiis dicebantur, e. g. de sacrificio pro pace, de illis, quibus pueri, cum a lacte, & cunis ad solidiores cibos, & lectulos transibant, Eduliæ, Potinæ, & Cubæ, edendi, potandi, & cubandi Deabus initiabantur. *Val. l. 2. de R. R.* Cujus vestigia, quod Initiis Cereris porci immolantur, & quod initiis pacis, fœdus cum feritur, porcus occiditur. *Id. l. 4. de L. L.* Initia Samothracum. ¶ Initia etiam dicuntur, quæ in hujusmodi sacris adhiberi solent. *Catul. in carm. de Aty, v. 9.* Tympanum, tubam, Cybele, tua, mater, initia.

Initialis, e, adject. ad initium pertinens. *Apul. l. 11. A. A. post princ.* Natura rerum parens, sæculorum progenies initialis.

Initiamentum, i, n. initium, principium. *Senec. epist. 90.* Hæc initiamenta sunt, per quæ ingens omnium deorum templum, Mundus ipse reseratur.

Initiatio, onis, f. actus initiandi seu cooptandi in participationem sacrorum, quod quibus ritibus perageretur, docet *Apulej. l. 11. Metes.* ¶ Item ipsa Initiorum sacrorum celebratio. *Sueton. in Ner. c. 34.* Peregrinatione quidem Græciæ, Eleusiniis sacris, quorum initiatione impii & scelerati voce præconis submoventur, interesse non ausus est.

Initiator, oris, m. qui in sacrorum communionem adsciscit, μυσταγωγός. Translate *Tertul. l. 4. advers. Marc. c. 14.* Novi testamenti initiator.

Initiatus, a, um, adject. μεμυημένος, sacris Initiorum imbutus, *consecrato*, *instrutto nelle cose sacre*. *Var. l. 4. L. L.* Non initiati Templum Cereris ingressi sunt. *Justin. l. 11. c. 7.* Mida ab Orpheo sacrorum solemnibus initiatus Phrygiam religionibus impleverat. ¶ *Initiati* præcipue dicebantur, qui nondum ad majora mysteria admittebantur, & adhuc sacris addiscendis dabant operam, quos *Initiantes* vocat *Vitruv. præfat. l. 7. sub fin.* ¶ Translate significat imbutum in primis alicujus rei initiis. Item absolute, instructum, edoctum. *Leg. Breviter. Dig. de off. Præf. Præt.* His cunabulis præfectorum auctoritas initiata in tantum augeri meruit, &c. *Plin. l. 5. ep. 15.* Aliis enim chartis, aliis sum literis initiatus.

Initio, as, avi, atum, *ordinare nelle cose sacre*, חנך, Germ. *estlich unterweisen*, Gal. *initier*, Hisp. *consagrar*, μυέω, inauguro, sacris imbuo, instruo. Nam ut inchoo, ita & initio verbum sacrorum erat. *Cic. 2. de Leg.* Initienturque eo ritu Cereri, quo Romæ initiantur. *Id. l. 1. Nat. Deor. c. 42.* Mitto Eleusinam sanctam illam, & augustam, ubi initiantur gentes terrarum ultimæ. *Tertul. de Pal. c. 4.* Ob privilegium galeri Cereri initiantur. ¶ Item instruere, edocere, *Plin. l. 30. c. 2.* Magicis etiam cœnis eum initiaverat. *Quintil. l. 1. c. 3.* Neque enim sanctius esse sacris iisdem, quam studiis initiari. *Symmach. l. 4. ep. 20.* Initiari Græcis literis. ¶ Initiari pueri dicebantur, cum a lacte, & cunis ad solidiorem cibum, & lectulum transibant, & Eduliæ, & Potinæ, sc. edendi, & potandi Deabus veluti consecrabantur, sacrificiis factis a nutricibus. *Varr. de liber. educ. apud Non. c. 1. n. 310. Ter. Phorm. 1. 1. 15.* Ubi erit puero natalis dies: ubi initiabunt. V. *Alex. ab Alex. l. 2. c. 25. Plaut. Cas. 2. 3. 9.* Initiare munditiis munditianti deo. h. e. munditiarum causa Amori munditiarum Deo sacrificare. Alii aliter legunt. ¶ Initium pro initium habere, inchoare. *Tertul. advers. Valentin. c. 15.* Ex his initiata sunt cætera. *Jul. Firmic.* Ver initiatur, cum primam Arietis partem sol fuerit ingressus. ¶ *Initiantes* apud *Vitruv.* V. Initiatus.

Initium, tii, n. 2. *principio*, תחלה, Ger. *anfang*, Gall. *commencement*, Hisp. *principio*, ἀρχή, principium, ab ineo, ingredior, idest, a sup. initum. *Valla*, & *Quintil.* dicunt, esse principium rei majoris. Sed indifferenter usurpatur. *Cic. 9. Fam.* Initium mihi suspicionis, & cautionis, & diligentiæ fuisse litteras tuas. ¶ Ab initio, a principio. *Cic. Att.* Cui Consuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit. ¶ Initio, in principio. *Cic. in Fam.* Redeo ad illud quod initio scripsi. ¶ Dicimus etiam, initium facere, ponere, sumere, ducere, capere, dare, &c. *Cic. Quintil. Cæs. & al.* ¶ Initiis obscurissimis natus, h. e. genere ignobili. *Vellej. l. 2. c. 76.* ¶ Initia etiam dicebantur sacra Cereris. V. *Initia*, *orum*.

Inito, as, ἐμβατεύω, freq. ab ineo. *Pacuvius.* Loca arida initas.

Initus, a, um, partic. pass. ab ineo. *Cic. 3. de Leg.* Altera de capite Civis rogari, nisi maximo comitatu vetat, nondum initis seditiosis Tribunis plebis. idest nondum creato, vel constituto Magistratu Tribunorum. *Vellej. l. 2. c. 65.* Inita potentiæ societas. *Cæs. l. B. G. c. 2.* Inita æstate. *principiata*. *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 29.* inita subductaque ratione, *fatti i conti*.

Initus, us, m. coitus, ab ineo. *Plin. l. 8. c. 44.* Et quæ non primo initu generare cœperit. ¶ Item ingressus, adventus. *Lucret. l. 1. v. 13.* Aeriæ primum volucres te, Diva, tuumque significant initum, perculsæ corda tua vi. Al. leg. *initium*, ut fit synæresis.

Injucunde, adv. *spiacevolmente*, ἀηδῶς, ingrate, insuaviter. *Cic. Att. l. 1. ep. ult.* Quæ res mihi asperius a nobis, atque nostris, & injucundius actæ videbantur.

Injucunditas, atis, f. *spiacevolezza*, τὸ ἀτερπές, insuavitas, *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 55.* Nequid habeat injucunditatis oratio.

Injucundus, a, um, *nojoso*, *spiacevole*, ἀηδής, quod displicet, minimeque gratum est, insuave, triste, molestum. *Cic. 1. de fin. c. 1.* Minime nobis injucundus labor.

Injudicatus, a, um, ἄκριτος, non judicatus. *Gel. l. 13. c. 23.* Decem hominibus vitam eripis indicta causa, injudicatis, indemnatis. *Quintil. l. 10. c. 1.* Id injudicatum relinquo.

Injugatus, a, um, adject. qui jugum non habet. *Sidon. in carm. post epist. ult. lib. ult.* Vinxit ad tauri latus injugatis.

Injuges, hostiæ, ἄζυγες θυσίαι, vocabantur, quæ nunquam domitæ, aut jugo subditæ fuerant. *Fest. Macrob. l. 3. Sat. c. 5.*

Injunctio, onis, f. *commissione*, jussum, mandatum. *Sidon. l. 9. epist. 2.* Sic benedictione lætor, quod injunctione confundor.

Injunctus, a, um, adject. *unito*, junctus, conjunctus. *Liv. lib. 5. c. 7.* Cum agger promotus ad urbem, vineæque tantum non jam injunctæ mœnibus essent. *Senec. Thyest. v. 517.* Manus injunctæ pedibus. Al. leg. *injectæ*. ¶ Item disjunctus, non junctus. *Tertul. l. 2. ad Uxor. c. 2.* Fideles injuncti. h. e. innupti.

Injungo, is, unxi, unctum, *unire*, ἐναρμόττω, ἐπιζεύγνυμι, intus, vel supra jungo. *Liv. l. 37. c. 26.* Utrinque vineas & aggeres muro injunxit. *Col. l. 5.* Pingui terra singulis brachiis licebit bina injungere flagella. ¶ Translate est imponere, demandare, præcipere, ἐντέλλομαι, προστάττειν, *Liv. l. 3. c. 35.* Comitiorum illi habendorum munus consensu injungunt. *Id. lib. 16.* Privatis id, seu æquum, seu iniquum, onus injungendum esse. ¶ Item addere. *Liv. l. 3. c. 65.* Injungere injuriam. ¶ Injungere detrimentum Reipublicæ, est inferre, aut addere. *Brut. ad Cic. l. 11. Fam. ep. 13.* Ne quid detrimenti Reip. injungant, summa a nobis dabitur opera. ¶ Injungere servitutem, est in servitutem redigere. *Liv. l. 5. & Cæs. l. 8. B. G. c. 77.* ¶ Injungere amicitiam cum aliquo, *stringer amicizia*. *Plin. de Vir. Illustr.*

Injuratus, a, um, *chi non ha giurato*, ἀνώμοτος, qui non juravit. *Cic. in Cæc.* Cum id jurati dicunt, quod ego injuratus insimulo. *Plaut. Amph. 1. 1. 282.* Injurato, scio, plus credet, mihi, quam jurato tibi. Adde *Liv. l. 10. c. 41.*

Injuria, æ, f. *ingiuria*, עשק, Germ. *unehr*, Gal. *injure*, Hisp. *injuria*, ἀδικία, omne id, quod non jure fit, sive re fiat, ut cum manus inferuntur, sive verbis, quale est convicium, ab *in* particula negativa, & *jus*, *juris*. Differt a contumelia, quia contumelia est injuria tantum verborum. *Auct. ad Her. l. 4.* Injuriæ sunt, quæ ut pulsatione corpus, aut convicio aures, aut aliqua turpitudine vitam cujuspiam violant. *Virg. Æn. 1. v. 31.* Judicium Paridis, spretæque injuria formæ. ¶ Dicitur autem, facere, inferre, pati injuriam, injuria afficere, onerare, &c. *Cic. passim, & alii.* ¶ Sæpe accipitur pro detrimento, quod rei alicui infertur, *danno*. *Cic. in Ver.* Fructus aratorum omni lacerabantur injuria. *Plaut. Aulul. 4. 10. 64.* Injuriam virgini facere. h. e. stuprum inferre. ¶ Item pro iniquitate & injustitia. *Ter. Hecyr. 4. 4. 70.* Facis injuriam qui fingis falsas causas ad discordiam. *Cic. Ver. 3.* Ne per summam injuriam pupillum fortunis patriis conetur evertere. ¶ *Liv. l. 29. c. 1.* Omnium primum ratus tueri publicam fidem, partim edicto, partim judiciis etiam in pertinaces ad obtinendam injuriam redditis, suas res Syracusanis restituit. h. e. in pertinaces ad retinenda ea, quæ injuste Syracusanis ademerant. ¶ *Injuria*, ablativ. absolute positus, adverbii more usurpatur, & significat immerito, injuste. *a torto*. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 8.* Hoc horret Milo, nec injuria. *Id. l. 3. nat. Deor.* Non injuria tibi illud accidit.

Injurie, adverb. injurose. *Nævius apud Non. c. 2. n. 429.* ¶ Superlat. *injurissime* habet *Ammian. sub fin. l. 16.*

Injurior, aris, atus sum, dep. 1. injuriam facio, *far' ingiuria*. *Senec. de*

Con-

Constant. c. 9. Omne fortuitum circa nos sævit, atque injuriatur. Adde Tertul. adverf. Gnoft. c. 6.

Injuriōse, adv. ingiuriosamente, בחמס, Ger. unbillich, Gal. à tort, injurieusement, Hisp. injuriosamente, ὑβριστικῶς, cum injuria. Cic. l. 1. ad Q. Fr. ep. 1. c. 7. Quæ in Magistratibus injuriose decreverant. Id. pro L. Man. c. 5. Majores vestri sæpe mercatoribus, ac naviculatoribus injuriosius tractatis bella gesserunt.

Injuriōsus, a, um, ingiurioso, ὑβριστὴς, qui injuriam infert. Cic. 1. Off. Primum in eo peccant, quod sint injuriosi in proximos. ¶ Quando de rebus dicitur, id significat, quod injuriæ plenum est, ὑβριστικός. Cic. pro Corn. Balbo. In socios vero ipsos, & in eos, de quibus agimus, fœderatos injuriosum, & contumeliosum est, &c. ¶ Injuriosa vita, plena sceleribus, quæque alteri damnum infert, & injuriam. Cic. 1. de Leg. c. 14. Quod si pœna, si metus supplicii, non ipsa turpitudo deterret ab injuriosa, facinorosaque vita. ¶ Habet & gradus. Senec. l. 2. Controverf. 12. Adversus patrem injuriosior. Vopisc. in Saturn. c. 8. Genus hominum injuriosissimum.

Injurium, ii, n. perjurium. Festus.

Injurius, a, um, ingiurioso, idem ac Injuriosus. Ter. Andr. Ipsus sibi esse injurius videatur. ¶ Cum ad res refertur, significat iniquum. iniquo, ἄδικος, Cic. 3. Off. c. 23. Si tabulam de naufragio stultus arripuerit, extorquebit ne eam sapiens, si potuerit? negat, quia sit injurium. Ter. in Hec. Injurium autem, ulcisci adversarios?

Injūrus, a, um, sine jure, exlex, impius. Plaut. Perf. 3. 3. 3. Impure, inhoneste, injure, illex.

Injussus, a, um, non comandato, ἀπαράγγελτος, non jussus. Hor. l. 1. Serm. fat. 3. Inter amicos ut nunquam inducant animum cantare rogati, injussi nunquam desistant. ¶ Translate ponitur pro spontaneo, vel naturali. Virg. 1. Georg. v. 55. Atque injussa virescunt gramina.

Injussus, us, m. senza comandamento, ἄνευ προστάγματος. sine jussu, alio non præcipiente. Usurpatur fere in ablativo. Cic. pro Corn. Balb. Populus Rom. non potest injussu suo religione obligari. Id. de Sen. Vetatque Pythagoras injussu Imperatoris, hoc est Dei, de præsidio, & statione vitæ discedere. ¶ Absolute Liv. l. 7. c. 12. Dictator gravem edixerat pœnam, si quis injussu in hostem pugnasset. Adde l. 3. c. 63.

Injuste, adv. ingiustamente, ἀδίκως, inique, injuriose. Cic. 2. de Fin. Quam multa vero injuste fieri possunt? Sallust. Jug. c. 85. Injustissimæ luxuria, & ignavia, pessimæ artes, illis qui coluere eas, nihil officiunt.

Injustitia, æ, f. 1. ingiustizia, iniquità, ἀδικία, iniquitas. Cic. 1. Off. Sed injustitiæ duo genera sunt, unum eorum, qui inferunt, alterum eorum, qui ab iis, quibus infertur, si possint, non propulsant injuriam. ¶ Item nimia severitas. Ter. Heaut. 1. 1. 82. Ego eum hinc ejeci injustitia mea, indiscretezza.

Injustus, a, um, ingiusto, ἄδικος, non justus. Cic. 2. de Or. Ut illam non Norbani seditionem, sed Pop. Rom. iracundiam, neque eam injustam, sed emeritam, ac debitam fuisse defenderet. Ter. Adelph. 1. 2. 18. Homine imperito nunquam quidquam injustius, qui, nisi quod ipse fecit, nihil rectum putat. Cic. Tusc. 5. c. 20. Vir maleficus, & injustus. Id. Fam. 5. ep. 17. Injustissima, & acerbissima incommoda. ¶ Aliquando ponitur pro immodico, smoderato. Virg. 3. Georg. v. 346. acer Romanus in armis, Injusto sub fasce viam cum carpit.

Inlvus, V. Inuus.

Inlaqueātum, alii pro vincto utuntur, alii pro soluto. Fest.

Inlargio, is, a. 4. idem quod largior. Cato apud Non. c. 7. n. 19.

Inlentesco, is, n. 3. lentus, & flexibilis fio. Col. l. 2. c. 11. Paulum aqua maceratur, dum inlentescat.

Inlex, ĕgis, f. qui legi non paret: At inlex, ĭcis, inductor, ab inliciendo. Plaut. Esca est meretrix, inlex. Hæc Fest.

Inlīces canales, in quos aqua confluit in viis lapide stratis, ab eliciendo dicti. Fest.

Inlicitātor, oris, m. emptor. Fest.

Inlicium, V. Illicium.

Inliterāta pax, quæ literis comprehensa non est. Fest.

Inludium, ii, n. illusio. Ter. de resurrect. carn. c. 16. Inludia animarum.

Inlūtus, a, um, adject. non lutus, non madefactus. Arnob. l. 1. Qui per altissimos gurgites pedem ferebat inlutum.

Innabĭlis, le, o. 3. che non si può nuotare, o navigare, non nabilis, innavigabilis. Ovid. 1. Metam. v. 16. Sic erat instabilis tellus, innabilis unda.

Innarrabĭlis, le, adject. inenarrabilis. Lactant. in carm. de Phœnice, v. 54. ex MS. Voss. Innarrabilibus nocte, dieque sonis.

Innascibĭlis, le, adject. qui nasci non potest. Tertul. de præscript. adv. Hæretic. c. 46.

Innascor, eris, atus sum, d. 3. nascere, ἐμφύομαι, nascor, simul nascor. Cic. 1. Off. Quod in hac elatione, & magnitudine animi facillime pertinacia, & nimia cupiditas principatus innascitur. Horat. l. 1. Sat. 3. v. 37. Neglectis urenda filix innascitur agris.

Innăto, as, avi, atum, n. 1. nuotare, שחה, Ger. schwimmen, Gall. nager dessus, ou dedans, Hisp. nadar, en, o sobre, ἐννήχομαι, intus nato, freq. ab inno. Col. l. 11. c. 4. Ubi non innatent, sed semper sint jure submersa. Virg. 2. Georg. Nec non & torrentem undam levis innatat alnus. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 48. Innatarunt pisciculi in concham.

Innātus, a, um, adject. insitus, intus natus, innato, ἐγγενόμενος. Cic. l. 4. Fin. c. 2. Insitam quandam, vel potius innatam scientiæ cupiditatem habemus. Justin. l. 2. c. 6. Non advenæ, sed eodem innati solo, quod incolunt. ¶ Item non natus. Tertul. adv. Valentinian. c. 15. Materia, quam innatam volunt. Adde Prudent. in Apotheof. v. 246.

Innavigabĭlis, & le, o. 3. innavigabile, ἄπλοος, ubi quis navigare non potest. Liv. l. 5. c. 13. Adeo, ut vim clausæ, Tiberis innavigabilis fuerit.

Innavĭgo, as, n. 1. in aliquo loco navigo. Pompon. Mela l. 2. c. 1. Europa modo sinistro latere innavigantium apposita.

Innecto, is, exui, exum, a. 3. legare, aggroppare, חבש, Ger. zusammen knuepffen, Gal. lier, & joindre ensemble, Hisp. atar, y travar una cosa con otra, ἐμπλέκω, ἐνείρω, colligo, circumligo. Virg. 8. Æn. Tum lactea colla auro innectuntur. Id. 4. Æn. v. 425. Et paribus palmas amborum innexuit armis. Id. 4. Æn. Causas innecte morandi. Stat. l. 4. ad fin. Innectere brachia collo. Ovid. l. 10. Metam. Innectere fauces laqueo. h. e. obstringere.

Innexus, a, um, nom. ex particip. idem quod nexus, colligatus. Tacit. Ann. 6. c. 36. Alicui per affinitatem innexus. Virg. 5. Æn. v. 511. Columba vinculis innexa.

Innītor, eris, innisus, vel innixus sum, d. 3. appoggiarsi, attaccarsi, סמך, Ger. sich anlehnen, Gal. s'appuyer, Hisp. arrimarse, ἐγχρίπτομαι, inhæreo, incumbo. Construitur cum dativo. Quinct. l. 6. c. 2. Omnia curæ, tutelæque unius innixa. ¶ Vel cum ablat. Liv. l. 4. Ipsa hasta innixus se se in pedes excipit. ¶ Vel cum accusat. & præpof. in. Plin. l. 7. c. 53. Hora diei secunda in Pansam fratrem innixus obiit.

Innixus, a, um, o. appoggiato, partic. ab innitor. Cic. de Arusp. resp. c. 27. Vix hæc innixa in omnium nostrum humeris cohærebunt. Virg. 4. Æn. v. 690. Cubito innixa. Plin. l. 7. c. 53. in fratrem innixus.

Inno, as, n. 1. nuotare dentro, ἐννήχομαι, intus no. Virg. 3. Georg. v. 142. Fluvios innare rapaces. Liv. l. 21. c. 26. Dummodo innare aquæ, & capere onera possent.

Innobilitātus, a, um, adject. ignobilis, Lamprid. in Heliog. c. 4. Quæ nobilitatos maritos non habuerant, innobilitatæ remanerent.

Innŏcens, tis, o. 3. innocente, giusto, נקי, Ger. unschuldig, Gal. innocent, Hisp. inocente, ἄκακος, innoxius, qui nihil nocet, qui nemini injuriam facit. Cic. 5. Tusc. Ut enim innocens is dicitur, non qui leviter nocet, sed qui nihil nocet. Id. 7. Fam. Epistolam tuam conscidi innocentem. Id. Ver. 4. c. 33. Pater innocentissimus. Mart. l. 1. epigr. 78. Innocens ruina. ¶ Item salubris, non noxius. Plin. l. 22. c. 23. Noxii erunt fungi, qui in coquendo puriores fient; innocentiores, qui nitro addito coquentur. Et l. 23. c. 7. Non est alius eis pomis innocentior cibus.

Innocenter, adv. innocentemente, בנקיון, Ger. unschuldiglich, Gal. innocemment, Hisp. inocentemente, ἀβλαβῶς, innoxie, sine noxa. Cic. in Sall. Antequam eos res suæ gestæ, & vita innocentissime acta commendavit. Plin. l. 18. c. 31. Innocentius decrescente Luna, quam crescente fiunt. Quint. l. 7. c. 4. Innocenter victuri.

Innocentĭa, f. 1. innocenza, נקיון, Ger. frommigkeit, Gal. innocence, Hisp. inocencia, ἀκακία, affectio animi talis, quæ noceat nemini. Cic. 3. Tusc. c. 8. Est enim omnis abstinentia animi innocentia, quæ apud Græcos usitatum nomen nullum habet, sed habere potest, ἀβλάβεια. Nam est innocentia affectio talis animi, quæ noceat nemini. ¶ Sumitur etiam generatim pro vitæ, vel morum integritate. Cic. 1. de Orat. Cum esset ille vir exemplum innocentiæ. Id. pro Leg. Manil. c. 13. Quanta innocentia debent esse imperatores &c. ubi pro abstinentia usurpat, quæ rapacitati, & avaritiæ opponitur.

Innocŭe, adv. non nocendo. Sueton. in Domit. c. 19. Sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue evaderent.

Innocŭus, a, um, che non nuoce, ἄκακος, qui non nocet. Plin. l. 8. Eosdem pestiferos ferunt in Græcia, innocuos esse in Sicilia. ¶ Passive etiam sumitur pro eo, cui non nocetur, senza danno. Virg. 10. Æn. v. 301. Et sedere carinæ Omnes innocuæ. V. ibi Serv. Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 195. Subita cum luce comarum Innocuus flagraret apex. V. Vall. l. 6. c. 17.

Innodātus, a, um, adject. ἀποδεσμευθείς, vinctus, nodo constrictus, legato. Ammian. l. 28. cap. penult. Innodato gutture laquei nexibus interire. Leg. fin. Cod. de Compenf. Causa multis ambagibus innodata.

Innōdo, as, avi, atum, a. 1. nodo constringo, legare con nodo. Sidon. l. 9. ep. 9. Spiris categoricis lubricas quæstiones innodare.

Innominabĭlis, le, adject. che non si può nominare, Apul. l. 1. Dogm. Plat. Deus innominabilis. Adde Tert. adverf. Valent. c. 27.

Innotesco, is, otui, sine sup. farsi noto, ἐπιγνωρίζομαι, notus fio. Plin. l. 34. c. 11. Ctesilochus Apellis discipulus petulanti pictura innotuit. Ovid. 3. Amor. el. 12. v. 7. An nostris innotuit illa libellis. Valer. Max. l. 8. c. 14. n. 3. Sceleribus innotescere.

Innōtus, pro ignotus, legitur apud Ammian. l. 29. c. 26.

Innovatĭo, onis, f. il rinnovare. Apul. in Trismeg. Innovatio omnium rerum. Arnob. l. 3. Innovatio successionis. Adde Tert. l. 1. cont. Marc. c. 1.

Innŏvo, as, a. 1. rinnovare, καινίζω, novum facio, novam rei alicujus rationem, aut morem induco. Cic. in Pison. c. 36. Quo te modo ad tuam intemperantiam, scelerate, innovasti?

Innoxĭe, adv. senza nuocere, sine noxa, innocue. Vopisc. in Aurel. c. 4. Quod vinctum Aurelianum aquila innoxie de cunis levaverat. Minut. Fel. in Octav. Caste, innoxie, religiose Deum colere.

Innoxĭus, a, um, innocente, che non nuoce, ἀβλαβὴς, innocens, qui nemini nocet. Plaut. Capt. 3. 5. 7. Servus innocens, atque innoxius. M. Cato apud Priscian. l. 5. Vita innoxior. Plin. l. 3. c. 5. Innoxii saltus. h. e. in quibus nullum est periculum. ¶ Usurpatur etiam passive pro eo, cui noceri non potest. Col. l. 2. c. 10. Erit a curculionibus innoxia. Adde l. 5. c. 9. Sallust. in Catil. Hi magistratus provincias, aliaque omnia tenere, ipsi innoxii, florentes, sine metu ætatem agere.

Innubĭlo, as, avi, atum, a. 1. nubilum induco, obscuro. Solin. c. 64. Orbiculi lapillorum rufo colore innubilantur.

Innubĭlus, a, um, non nuvoloso, sereno, chiaro, ἄθριος, non nubilus, clarus, serenus. Lucret. l. 3. v. 21. Semperque innubilus æther Integit.

Innūbis, & be, o. 3. senza nuvole, ἀνέφελος, quod est sine nubibus: ut Dies innubis, quo nullæ apparent nubes. Sen. Herc. Oet. v. 238. Et fulsit Jole, qualis innubis dies.

Innūbo, is, upsi, ptum, n. 3. andare a marito, ἐγγαμέω, est transire ad domum mariti. Unde innubere in illustrem familiam dicuntur mulieres, quæ nobili viro nubunt. Liv. l. 1. c. 34. Ea cum innupsisset. ¶ Per Catachresim sumitur pro transire in genere. Lucil. l. 6. Sat. Invadere, atque innubere censent. Ita Nonius c. 2. num. 431.

Innūbus, a, um, chi mai non si è maritato, ἄγαμος, qui matrimonio devinctus non est, ut Mulier innuba, quæ nunquam nupsit, Vir innubus, qui uxorem non duxit. Sic laurus dicitur innuba propter Daphnen virginem, quam fabulantur in laurum fuisse conversam. Ovid. 10. Metam. v. 92. Nec tiliæ molles, nec fagus, & innuba laurus.

Innumerabĭlis, le, o. 3. innumerabile, לאין מספר, Germ. unzehlich, Gall. innombrable, Hisp. innumerable, ἀναρίθμητος, quod numerari non potest. Cic. post red. in Sen. Cum innumerabilis multitudo bonorum de Capitolio ad eum supplex sordidata venisset. Adde pro Quinct. c. 11.

Innumerabilĭtas, atis, f. ἀπειρία, infinitas. Cic. 1. de nat. Deor. c. 26. Tamen pleraque dicit eadem, atomos, inane, imagines, infinitates locorum, innumerabilitatemque mundorum.

Innumerabilĭter, adv. sine numero. Lucret. l. 5. v. 275. Qui corpore toto innumerabiliter privas mutatur in oras.

Innumerālis, le, o. 3. idem ac innumerabilis, apud vet. Lucret. l. 2. v. 1084. Non esse unica, sed numero magis innumerali.

Innumerōsus, a, um, idem ac innumerabilis. Plin. l. 10. c. 65. Ex omnibus, quæ perfectos fœtus, vel tantos, & innumerosos edunt.

Innumĕrum, adv. innumerabili volte. Tert. de exhortat. castit. c. 6. Innumerum nubere. V. notas Junii.

Innumerus, a, um, idem ac innumerabilis. Cic. 2. de Or. c. 22. Cujus e ludo, tanquam ex equo Trojano, innumeri principes exierunt. ¶ Innumeri numeri in Epitaphio, quod sibi fecit Plautus, referente Gel. l. 1. c. 24. ab aliquibus exponuntur versus lege soluti (ut ait Horatius) & qui maxime ad prosam accedunt, quales sunt Comicorum.

Innŭo, is, ui, utum, n. 3. accennare, קרץ, Ger. wincken, Gal. faire signe de la teste, Hisp. hazer senas, ἐπινεύω, signo aliquo capitis voluntatem ostendo, & dicitur tum de affirmatione, tum de negatione. Ter. Eun. 4. 5. 9. Abiens innuit mihi. ¶ Exempla quæ ex Cicerone afferebantur, valde dubiam habent lectionem.

Innuptus, a, um, non maritato, ἄγαμος, non nuptus. Virg. 2. Æn. v. 238. Circum pueri, innuptæque puellæ Sacra canunt. ¶ Innuptæ nuptiæ dicuntur, quæ præter jus, fasque contractæ sunt. Cic. 3. de Orat. sub fin. ex Poeta. Qua tempestate Paris Helenam innuptis junxit nuptiis.

Innutrĭbĭlis, le, adject. qui non nutrit. Cæl. Aurel. lib. 2. Acut. cap. 9. Ju-

9. Juscellum Innutribile. *brodo magro*.

Innutrio, is, ivi, itum, a. 4. *nodrire*, ἐντρέφω, in loco aliquo nutrio, vel simul nutrio. *Plin. in epist.* Donec homines innutritos mari subiret timendi pavor. *Senec. epist.* 2. Certis ingeniis immorari, atque innutriri oportet, si velis aliquid trahere.

Innutritus, a, um, nom. ex partic. nutritus in aliqua re, vel loco. *Sueton. in Aug. c.* 3. Innutritus amplis opibus. *Senec. de Consol. ad Polyb. c.* 21. Animus liberalibus disciplinis innutritus. ¶ Item non nutritus. *Cal. Aurel. Acut. l.* 1. *c.* 17. Ægrotantem innutritum relinquere.

Ino, us, f. 4. contr. Ἰνώ, filia Cadmi, & Hermiones, uxor Athamantis Thebarum Regis, nutrix Liberi Patris, quæ, cum illam, & filium Melicertem Athamas furens tanquam leænam, & leonem insequeretur, una cum filio se de scopulo præcipitem misit in mare, & Deorum miseratione ambo in Deos marinos versi sunt, & Ino quidem Leucothea, & Matuta dici cœpit, Melicertes vero Palæmon, & Portumnus. *Ovid.* 4. *Metam. Cic.* 3. *de nat. Deor.* ¶ Apud *Hygin. Fab.* 2. & 4. reperitur *Ino*, *onis*.

Inobaudientia, pro Inobedientia, *inobbedienza*. *Tert. l.* 4. *adv. Marc. c.* 17.

Inobaudio, pro inobedio. *Tertul. l.* 3. *c.* 16. *adverf. Marc.*

Inoblector, aris, dep. 1. in aliqua re oblector. *Tertul. adverf. Hermog. c.* 18. Inoblectabatur in filiis hominum.

Inobliteratus, a, um, adject. non obliteratus, non deletus. *Tertul. de Anim. c.* 24. Scientia inobliterata.

Inoblitus, a, um, perpetuo memor. *Ovid.* 4. *de Ponto eleg.* 15. Semper inoblita repetam tua munera mente.

Inobrutus, a, um, *non oppresso*, non obrutus. *Ovid.* 7. *Met. v.* 356. Deucalioneas effugit inobrutus undas.

Inobscurabilis, le, adject. qui obscurari non potest. *Tertull. de Anim. c.* 3. Inobscurabilis regula.

Inobscuro, as, a. 1. *oscurare*, ἀμαυρόω, obscurum reddo. *Cic.* 9. *Phil. c.* 5. Nulla ejus legationis posteritatem inobscurabit oblivio.

Inobseptus, a, um, non septus. *Lactant. de opif. Dei*, *c.* 8. Aurium foramina inobsepta.

Inobsequens, tis, o. 3. *disubbidiente*, Ger. *bungehorsam*, Gal. *non obeissant*, Hisp. *desobediente*, ἀπειθής, inobediens. *Sen. Hippol. v.* 1068. Inobsequentes protinus frænis equi rapuere currum.

Inobservabilis, le, o. 3. quod observari non solet, nec potest. *Plin. l.* 2. *c.* 17. Cuius est maxime inobservabilis cursus. Adde *Catul. de nupt. Pel. & Thet. v.* 115.

Inobservans, antis, particip. non observans. *Pallad. l.* 1. *c.* 25. Quod si inobservantes homines sub aere deprehendant, &c.

Inobservantia, æ, f. indifferentia circa rem aliquam, *non curanza*. *Sueton. Aug. c.* 76. Ex hac inobservantia nonnunquam solus vel ante initum, vel post dimissum convivium cœnitabat.

Inobservatus, a, um, *non guardato*, *non custodito*, ἀπαρατήρητος, non observatus. *Martial. l.* 8. Luserat hos casus, nisi inobservata maneret. *Ovid Fast.* 3. *v.* 111. Inobservata sidera.

Inobsoletus, a, um, adject. *non invecchiato*, *non lordo*, non obsoletus. *Tertul. de resurrect. carn. c.* 58. Vestimenta inobsoleta, & indetrita.

Inoccidŭus, a, um, non occiduus, ut Visus inoccidui, idest, oculi semper vigilantes. *Stat.* 6. *Theb. v.* 277. Spectat inoccidius stellatum visibus Argum. *Lucan. l.* 8. *v.* 174. Axis inocciduus, gemina clarissimus Arcto.

Inocco, as, avi, atum, a. 1. *coprire*, ἐμβαλανόω, est semen cooperire, quod fit, cum semen in agro seminatum est, & glebas sarculis, aut cratibus dissolvimus, ut semen humo contegatur, ex *in*, & *occo*. *Col. l.* 2. *c.* 8. Semen, quod sicco solo ingestum, & jam inoccatum est. *Id. l.* 11. *c.* 2. Lupini sparguntur, & inoccantur.

Inoculatio, nis, fœm. 3. *incalmazione*, ἐνοφθαλμισμός, genus insitionis. *Plin. l.* 17. *c.* 14. In ficis autem, & malis hæc fuit inoculatio antiqua.

Inoculator, ris, m. 3. qui inoculat. *Plin. l.* 18. *c.* 33.

Inoculatus, a, um, adject. *incalmato*. Item ornatus, distinctus. *Apul. l.* 8. *A. A.* Inoculatus bullis aureis.

Inoculo, as, avi, atum, a. 1. *innestare a occhio*, *inocchiare*, *ingemmare*, ἐνοφθαλμίζω, est oculum surculi in arbore aperire, & alterius arboris oculum intro inserere. *Col. l.* 11. *c.* 2. His quidem diebus arbores ficorum inoculantur. ¶ Translate *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 2. Ad hunc justitiæ affectum pectoribus inoculandum. h. e. inserendum.

Inodoro, as, avi, atum, a. 1. *far odorifero*, Germ. *riechen*, *machen*, Gal. *parfumer d'odeur*, Hisp. *dazer oliente*, odore inficio. *Col. l.* 11. *c.* 3. Neque mandentium halitus inodorare.

Inodoror, aris, atus sum, d. 1. est indagare, quod in occulto latet. *Cic. Att. l.* 2. *ep. ult.* Mirabiliter enim inodoratus est, sicut nosti, ὀλιγωρεῖ. Ita legit *Manut.* Alii *moratus*.

Inodorus, a, um, o. 1. 2. *senza odore*, Ger. *ungeschmackt*, Gal. *sans odeur*, Hisp. *sin olor*, ἄοσμος, quod est sine odore. *Pers. Sat.* 6. *v.* 35. Ossa inodora dabit.

Inoffense, adverb. sine offensione. *Gell. l.* 6. *c.* 2. Omnem illam vim, quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius, tractabiliusque transmittunt.

Inoffensus, a, um, *non offeso*, ἀβλαβής, quod non offenditur, seu ad quod quis non offendit, ut Inoffensa tempora a valetudine, hoc est, nullo morbo læsa, & offensa. *Gal. l.* 2. *c.* 1. Ut omnia fere vitæ suæ tempora a valetudine inoffensa vixerit. *Tibul. l.* 1. *el.* 7. *in fine*. Inoffensum pedem referre. *Ovid.* 1. *Trist. el.* 8. Detur inoffensæ vitæ tibi tangere metam. h. e. felicis, nullis vexatæ malis. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. Inoffensa copulatio vocum. h. e. quæ aures non offendit.

Inofficiosus, a, um, *discortese*, Germ. *undienstbar*, Gall. *incivil*, *desobligeant*, Hisp. *no oficioso*, *descortes*, ἀχρήστως, qui facit contra officium, vel qui amico nullum officium præstat. *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 27. Aliter enim fuissemus & in hos inofficiosi, & in nosmet ipsos. ¶ Inofficiosum testamentum dicitur (ut ait Paul. Jurisc.) quod non ex officio pietatis paternæ confectum est, filiis sine legitima causa exhæredatis. *Cic.* 3. *Ver.* Testamentum P. Annius fecerat non improbum, non inofficiosum, non inhumanum. ¶ Inofficiosus alicujus rei, h. e. negligens, apud *Tertull. Apolog. c.* 40.

Inolens, tis, adject. o. 3. non olens, *che non ha odore alcuno*. *Lucret. l.* 2. *v.* 849. inolentis olivi Naturam, nullam quod mittat naribus auram.

Inolesco, scis, lui, levi, olitum, n. 3. *crescere*, *aggrandirsi*, גדל, Germ. *anwachsen*, Gal. *croitre*, Hisp. *crecer*, ἐμφύομαι, super incresco, grandis fio. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 76. Udoque docent inolescere libro. ¶ Reperitur etiam active pro augere, confirmare. *Gel. l.* 12. *c.* 5. Natura induit nobis, inolevitque in ipsis statim principiis, quibus nati sumus, amorem nostri, & caritatem. h. e. inseruit. *Id. ib. c.* 1. In moribus inolescendis magnam fere partem ingenium altricis, & natura lactis habet.

Inominalis, le, adject. inominatus, infaustus, ut inominales dies, apud *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. & *Gel. l.* 5. *c.* 17.

Inominatus, a, um, *infelice*, *sfortunato*, δυσοιώνιστος, male ominatus, infelix. *Horat. Epod.* 16. Mollis, & expers inominata perprimat cubilia.

Inopaco, as, a. 1. *oscurare*, ἐπισκιάζω, opacum reddo, & obscurum. *Col. l.* 8. *c.* 15. Quæ inopacant avium receptacula.

Inoperatus, a, um, partic. otiosus. *Tertul. l.* 2. *adverf. Marc. c.* 12. Nec natura inoperatam debuit continuisse bonitatem.

Inopertus, a, um, adiect. non opertus, *scoperto*. *Senec. de Otio Sapient. c.* 10. Inoperta, ac confessa veritas. *Id. de vit. beat. c.* 13. Capite inoperto.

Inophorum. V. Oenophorum.

Inopia, æ, f. 1. *scarsezza*, *bisogno*, מחסור, Ger. *mangel*, Gal. *disette*, Hisp. *falta*, ἀπορία, egestas, indigentia. *Cic. de Am.* Quam ex inopia, atque indigentia nasci volunt. *Id.* 3. *Off.* Inopia, fames, & summa annonæ caritas. *Id. Attic. l.* 6. Inopia consilii. *Id. pro Domo*: inopia tecti. *Id. pro Rosc. Amer.* Inopia argumentorum. *Id. de clar. Orat.* Inopia, & jejunitas oratori cavenda. *Liv. lib.* 1. Inopia loci. cum scil. locus deest. ¶ Plus est Inopia, quam paupertas. Hæc enim est rerum ad vitam sustentandam pertinentium: inopia vero omnium, sicut & egestas.

Inopinabilis, le, o. 3. *cosa*, *che non si può pensar*, *che avvenga*, quod quis nunquam existimasset futurum. *Gel. l.* 12. *c.* 18. Atque id etiam quod magis inopinabile est.

Inopinans, antis, o. *che non considera quello*, *che può accadere*, ἀπροσδόκητος, improvidus, incautus, cui aliquid accidit præter opinionem, partic. ex *in*, & *opinor*. *Cæs.* 6. *Bell. Gal. c.* 29. Multos in agris inopinantes deprehendit. Adde *Liv. l.* 27. *c.* 48.

Inopinanter, adv. *subitamente*, *all' improvviso*, Ger. *unversehens*, Gal. *sans penser*, Hisp. *sin pensar*, *de improviso*, ἀπροσδοκήτως, subito, & præter expectationem. *Suet. in Tib. c.* 60. Piscatori, qui sibi secretum agenti grandem mullum inopinanter obtulerat.

Inopinate, adv. *all' improvviso*, ἀπροσδοκήτως, præter spem. *Liv.* 1. *Bell. Mac.* Qui ad id, quod futurum erat, ne inopinate accideret, &c. Al. leg. *inopinato*. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 5. Hostium adventus eos proSternit, quos inopinate occupavit. *Inscript. vet. apud Sponium p.* 203. inopinate disjunxit amicitiam.

Inopinato, adverb. idem ac inopinate. *Liv. l.* 26. *c.* 6. Cum inopinato in castra Romana Numidæ, Hispanique cum elephantis irrupissent.

Inopinatus, a, um, *non pensato*, *improvviso*, ἀπροσδόκητος, quod præter spem, & opinionem evenit, improvisum. *Cic.* 4. *Ver. c.* 18. Cum hoc illi improvisum, atque inopinatum accidisset. ¶ *Ex inopinato*, adverbii more usurpatum, idem quod inopinato, *impensatamente*. *Sueton. Galb. c.* 10. Repente ex inopinato prope cuncta turbata sunt.

Inopinus, a, um, idem ac inopinatus, vel inopinabilis. *Virg.* 5. *Æneid. v.* 857. Vix primos inopina quies laxaverat artus.

Inopiosus, a, um, *senza ajuto*, ἄπορος, sine ope. *Plaut. Pœn.* 1. 1. 2. Sæpe ego res multas tibi mandavi, dubias, egenas, inopiosas consilii.

Inoppidatus, a, um, adject. oppidis carens, *disabitato*, ἀοίκητος, ἀπόλιστος. *Sidon. l.* 5. *ep.* 13. Singulos Gabalitanos sparsos, inoppidatos nunc inauditis indictionum generibus exhaurit, nunc &c.

Inopportunus, a, um, non opportunus. *Cic. de Orat. l.* 3. *c.* 5. Sedes huic loco non inopportuna sermoni.

Inops, opis, o. 3. *povero*, *senza ajuto*, דל, Ger. *durfftig*, Gall. *disetteux*, Hisp. *menguado*, ἄπορος, sine ope, pauper, impotens, a simplici *ope*, quo veteres usi sunt nunc pro copia, atque auxilio, nunc pro Matre Deorum. *Cic.* 2. *Off.* Nam cum premeretur inops multitudo ab iis, qui majores opes habebant. ¶ Sæpe jungitur cum genitivo. *Cic. de Am.* Quam fuerint inopes amicorum. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 200. Inops mentis. Auctor *de causis corrupt. eloquent. c.* 12. Inops criminum. ¶ Item cum abl. sine præp. *Cic. in Bruto c.* 70. Non tardus sententiis, non inops verbis. ¶ Item cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Cic. Att. l.* 1. *epist.* 1. Qui sic inopes & ab amicis, & ab existimatione sunt. ¶ Item cum acc. & præp. *ad*. *Cic. in Bruto*. Ex hac inopi ad ornandum, sed ad inveniendum expedita Hermagoræ disciplina. ¶ Aliquando inops dicitur insepultus, ἄθαπτος, quia est sine Ope, idest sine terra. *Virg.* 6. *Æn.* Hæc omnis, quam cernis, inops, inhumataque turba.

Inoptabilis, le, adject. non optabilis. *Apul. l.* 9. *Metam.* Inoptabilis officinæ disciplina.

Inoptatus, a, um, adject. non optatus. *Senec. l.* 8. *Excerpt. controverf. ult.* Lacryma est indicium inoptatæ rei.

Inopus, i, m. fons, seu fluvius insulæ Delos, ubi Dianam, & Apollinem Latona peperit. *Plin. l.* 3. *c.* 103. *Valer. Flac. l.* 5. *v.* 105. Fidus, & Inopi materna gratior unda.

Inorabilis, le, *inesorabile*, inexorabilis. *Acc.* apud *Non. c.* 8. *num.* 28. Aiax pervico animo, atque inorabili.

Inoratus, a, um, non oratus. *Cic. pro Rosc. Am. c.* 10. Legati Ameriam re inorata reverterunt. id est re non exposita.

Inordinate, adv. *disordinatamente*, ἀτάκτως, sine ordine. *Cels. l.* 3. *c.* 3. Febres inordinate redire dicunt. Et *l.* 4. *c.* 25. Inordinate agere.

Inordinatim, adverb. inordinate. *Ammian. l.* 19. *c.* 14. Acies non inordinatim incedebant.

Inordinatio, onis, f. ἀταξία, confusio, *disordine*, *confusione*. *Apulej. ad Asclep.* Senectus mundi, inordinatio, irrationabilitas bonorum.

Inordinatus, a, um, *desordinato*, בלי סדר, Ger. *ohne ordnung*, Gal. *desordonné*, *confus*, Hisp. *desordenado*, ἄτακτος, non ordinatus. *Cic. de Univ. c.* 3. Idque ex inordinato in ordinem adduxit. *Liv. l.* 22. *c.* 50. Inordinati, & incompositi milites. *Plin. l.* 22. *c.* 22. Inordinatissimi pili.

Inorior, iris, vel oreris, ortus sum, d. 4. idem quod orior. *Tacit. l.* 12. *Ann. c.* 23. Quid, si memoria eorum inoriretur? Critici tamen suspectam habent hanc lectionem. V. *notat Rychil.*

Inornate, adv. *rozzamente*, ἀκόσμως, sine ornatu. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 31. Hoc pacto non inornate poterimus dicere.

Inornatus, a, um, *rozzo*, *senza ornamento*, Ger. *ungezieret*, Gal. *mal accoutré*, *mal agencé*, Hisp. *no afeytado*, *descompuesto*, ἀκόσμητος, non ornatus, incultus, rudis. *Cic. in Or.* Non quod tenuis sit, & inornatus, sed quod nihil habeat insolens, & ineptum. *Hor. in Ar. Poet. v.* 234. Inornata verba. *Id. l.* 4. *od.* 9. Non ego te meis chartis inornatum sileri patiar. h. e. illaudatum.

Inorno, as, a. 1. idem quod orno. *Tertull. de Anim. c.* 19. Et folia formantur, & flosculi inornantur.

Inoro, as, avi, atum, a. 1. circa oram ornare. *Tertul. de resurrect. carn. c.* 16. Calix de coronis quoque potatoris sui inorabitur.

Inoris, e, adject. inorus, sine ore. *Turpil. apud Fest.* Inores ostreas age. Al. leg. *inertas*. V. ibi Scalig.

Inorus, a, um, *senza bocca*, ἄστομος, quod ore caret. *Gell. l.* 9. *c.* 6. Et aut cæca natura gignuntur, aut inora, inauritave. Quidam legunt *inodora* ex Nonio, quod certe magis convenit cum præcedentibus. V. *locum Gellii*.

Inotiosus, a, um, adject. non otiosus, ἄσχολος, ut inotiosa actio. h. e. gestus non lentus, & gravis, sed celer, & velut cursitans. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ad fin. ex Lena Popilio*. Al. leg. *jocosa*.

Inous, a, um, adiect. ab Ino Cadmi filia. *Stat. l.* 2. *Silv.* 2. *v.* 35. Culmen ab Inoo fert semita tecta Lechæo. *Ovid. de ar. am. l.* 3. *v.* 176. Decæris Inois eripuisse dolis. V. Ino.

Inphronitus. V. infrunitus.

In posterum. V. posterus.

In

In præsentia. V. præsentia.

In primis. V. primus.

Inquæsitus, a, um, adject. inquisitus, *cercato*. *Tertul. l. 5. advers. Marc. carm. c. 3.* Inquisita ergo, sed non cæpta probatur.

Inquam. V. Inquio.

In quantum. V. quantus.

Inquies, tis, f. 3. idem ac inquietudo. *Plin. l. 14. c. 22.* Furiales somni, & inquies nocturna.

Inquies, etis, o. 3. idem ac inquietus. *Sallust. l. 1. Hist. apud Priscian.* Humanum genus inquies, atque indomitum. *Vellej. l. 2. c. 68.* Vir inquies. *Plin. in proœm. operis.* Animus inquies pascitur opere.

Inquiescens, entis, idem quod quiescens. *Apulei. sub init. l. 9. Metam.* Immo vero jam virus, inquiescente sævitia, prorsus extinctum.

Inquietatio, onis, f. *l'inquietare*, ἐνόχλησις, actus inquietandi. *Liv. l. 22. c. 27. de bobus, quorum cornibus sarmenta succensa alligaverat Annibal.* Capitum inquietatio excitans flammas, hominum palam discurrentium speciem præbebat.

Inquietator, oris, m. qui inquietat. *Tertul. de Spectac. c. 23.* Inquietator animarum.

Inquietatus, a, um, nom. ex particip. *inquietato, molestato*. *Sueton. Calig. c. 26.* Inquietatus tremitu. Et *c. 59.* Inquietatos umbris.

Inquiete, adverb. sine quiete, & intermissione. *Solin. c. 43.* Mons ingenito igne per æternum fervidus, & inquiete jugis flagrantibus. *Ammian. l. 15.* Inquietius agere.

Inquietitas, atis, fœm. inquietudo. *Cal. Aurelian.* apud *Rutgers. l. 3. var. Lect. c. 3.*

Inquieto, as, avi, atum, a. 1. *inquietare, turbare*, הרגיז, Ger. unruhigmachen, Gal. *inquieter*, Hisp. *inquietar*. ἐνοχλέω, turbo, quietem agere non permitto. *Col. l. 8. c. 5.* Ne incubantes matrices ab aliis avibus inquietentur. *Sueton. Aug. c. 53.* Ne quem officii causa inquietaret. *Tacit. hist. 3. c. 84.* Inquietare victoriam.

Inquietudo, inis, f. 3. *inquietudine, perturbazione*, הרדה, Germ. *unruhe*, Gal. *inquietude*, Hisp. *inquietud*, ταραχή, privatio quietis. *Sen. de Benef. l. 2. c. 8.* Tametsi inquietudinem Tyberius ne hoc quidem modo, quo putabat, potuit effugere.

Inquietus, a, um, *inquieto, senza riposo*, Germ. *unruhig*, Gall. *inquiet*, Hisp. *inquieto*, ἄτακτος, qui est sine quiete. *Liv. l. 1. c. 46.* Animus inquietus. *Id. l. 22. c. 21.* Ingenia inquieta, & in novas res avida. *Plin. l. 1. ep. 9.* Nullis rumoribus inquietior. *Senec. l. 7. de Benef. c. 17.* Inter affectus inquietissimos. *Vopisc. in Saturnino, c. 1.* Ex gente hominum inquietissima.

Inquilina, æ. f. V. Inquilinus.

Inquilinatus, us, ui, m. habitatio inquilini. *Tertul. de Anim. c. 38.* Desiderabit inquilinus toto inquilinatus sui tempore.

Inquilinus, ni, m. 2. *chi abita su quello d'altri*, Germ. *ein wohner*, Gal. *habitant d'un lieu pris à louage*, Hisp. *morador de lugar alqui lado*, ἔνοικος, qui in alieno, & privato habitat, proprie tamen in conducto, sive in urbe, sive ruri, ab *in*, & *colo*, quasi *incolinus*, *c* in *q* abeunte. Differt a colono (præsertim apud JCtos) quia inquilinus nihil aliud proprie præter domum alienam colit, colonus vero agros quoque. Hinc *l. 6. Cod. de agric.* &c. Coloni & Inquilini opponuntur. Differt ab *incola*, quia *incola* habitatorem in genere notat, *inquilinus* dicitur, qui incola quidem est, sed domus alienæ, hoc est, qui in ædibus habitat conductitiis. *Isid. l. 9. c. 4. Valla l. 4. c. 56.* Differt etiam ab *advena*, quod, *advena* non perpetuo inhabitat, sed postea migrat, *inquilinus* stabile habet domicilium. *Isid. l. 9. c. 4. Cic. 2. Phil. c. 41.* At vero te inquilino (non enim domino) personabant omnia vocibus ebriorum. *Id. l. 15. Fam.* Ubi igitur, inquies, Philosophia tua illa quidem inquilina? *Manut. Lamb. & alii legunt*, in culina. *Varr. apud Non. c. 4. n. 444.* In quarum locum subierunt inquilinæ impietas, perfidia, impudicitia. ¶ Inquilinus probri, vel odii causa quis appellatur, quasi domum propriam non habeat. *Sall. in Cic.* M. Tullius inquilinus civis urbis Romæ. ¶ Apud *Festum* Inquilinus dicitur, qui eundem colit focum, vel ejusdem loci cultor.

Inquinamentum, n. 2. *lordura*, Ger. *unflat*, Gal. *ordure*, Hisp. *suziedad, porqueria*, sordes, & immunditia. *Gel. l. 2. c. 6.* Ut jam squallor de re nulla alia, quam de inquinamentis solet dici cœperit.

Inquinate, adv. *lordamente*, Germ. *unflätiglich*, Gall. *ordement, salement*, Hisp. *suziamente*, ῥυπαρῶς, sordide, turpiter. *Cic. de Clar. Orat. c. 37.* Neque tamen est admodum inquinate locutus.

Inquinatus, a, um, *imbrattato, macchiato, lordo, sozzo*, μολυνθείς, fœdatus, contaminatus, pollutus. *Cic. 5. Tusc.* Darius in fuga, cum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset, negavit, unquam se bibisse jucundius. ¶ Et translate. *Cic. pro Rosc. Am. c. 24.* Nisi turpis adolescentia, nisi omnibus vitiis inquinata. *Idem pro Flacco, c. 22.* Nihil hoc homine egentius, nihil inquinatius. *Id. in Off. l. 2. c. 6.* Quæ sordidissima quidem est ratio, & inquinatissima.

Inquino, as, avi, atum, a. 1. *imbrattare, macchiare*, Ger. *verunreinigen*, Gal. *souiller*, Hisp. *ensuziar*, ῥυπόω, μολύνω, maculo, polluo, fœdo. *Horat. l. 1. Sat. 8. v. 37.* Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis. ¶ Translate *Cic. Tusc. 1. c. 30.* Quibus cæcati velut domesticis vitiis, atque flagitiis se inquinassent. *Liv. l. 29. c. 37.* Inquinare famam alicujus.

Inquio, is, n. 3. *dire*, φημί, aio, dico, verbum defectivum est ab ἐνέπω, per metathesim pro *enquo*, *e* abeunte in *q*, ut linquo a λείπω &c. *Catul. carm. v. 27.* Mane, inquio puellæ. ¶ *Inquis, inquit, inquiunt*, & præteritum *inquisti*, & *inquiet* leguntur apud *Cic.* sæpe, *Pers. Juvenal. Catull. carm. 10.* & al. *Inquies, inquiet*, apud eund. *Cic.* teste *Priscian. l. 10.* *Inquimus* apud *Horat. l. 1. Sat. 3. v. 66.* *Inquiebat*, & *Inquibat* apud *Cic. Acad. 2. & in Top.* *Inquisti*, *Arnobii* est. *Inque*, præsens Imperativi, *Inquito* futurum ejusdem modi, hoc Plauti est *Aulul. 4. 10. 58.* illud *ejusd. Pseud. 1. 5. 124.* & *Ter. Heaut. 4. 7. 1.* *Inquiat*, potentiale, apud *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 3.* ¶ *Inquam*, pro *inquio* (quod parum est in usu) passim apud *Cic.* & al. legitur, & eo eleganter utimur, cum rem aliquam repetituri sumus, *Cic. 2. Phil. c. 44.* Hunc unum diem, hunc unum, inquam, hodiernum diem defende, si potes. ¶ *Inquam, inquis, inquit*, &c. cum usurpantur, eleganter post unum, aut alterum verbum in oratione ponuntur. *Nepos in Hannib. c. 2.* Pater, inquit, meus Hamilcar. ¶ *Inquam* servit etiam indignationi. *Lucret. l. 2. v. 257.* Libera per terras unde hæc animantibus extat: Unde est hæc, inquam, fatis avulsa voluntas? Adde *Cic. pro Planc.*

Inquiro, is, sivi, situm, a. 3. *cercare, investigare*, חקר, Ger. *nachfragen*, Gal. *enquerir*, Hisp. *escudrinar, pesquisar*, ἐρευνάω, ἐξετάζω, investigo, quasi intus quæro. *Cic. 1. Off. c. 34.* Nihil præter suum negotium agere, nihil de alieno inquirere. ¶ Sumitur item pro eo, quod vulgo dicunt, capere informationem, *informarsi*. *Cic. 6. Verr.* Nimirum didici etiam, dum in istum inquiro, artificum nomina. *Ovid. 1. Met. v. 148.* Filius ante diem patrios inquirit in annos. h. e. capiendæ hæreditatis impatiens, patris ætatem sciscitatur, & ejus mortem cupit.

Inquisite, adverb. cum inquisitione. *Gell. l. 1. c. 3.* Theophrastus super hac re inquisitius, quam Cicero, disseruit.

Inquisitio, onis, f. *investigazione*, חקר, Ger. *nachfrag*, Gal. *inquisition, recherche*, Hisp. *inquisicion, escudrino*, ζήτησις, investigatio. *Cic. 1. Off. c. 4.* In primisque hominis est propria veri inquisitio, atque investigatio. ¶ Item informatio, ut vocant, *informazione*. *Cic. 4. Ver.* Ecquem existimatis unquam ulla in Provincia reum absentem contra inquisitionem accusatoris tantis opibus, tanta cupiditate esse defensum? Hinc agere inquisitionem, *prender' informazione*. *Plin. l. 29. c. 1.* Decuriæ censurse principum examinantur, inquisitio per parietes agitur. ¶ *Plaut. Cas. 3. 1. 16.* Cave, inquisitioni mihi sis. *guarda di non ti far cercare.*

Inquisitor, oris, m. *inquisitore, investigatore*, דורש, Germ. *nachfrager*, Gal. *inquisiteur, chercheur*, Hisp. *inquisidor, buscador*, ἐξεταστής, qui inquirit, seu investigat. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 13.* Rerum naturæ inquisitor fuit. *Plin. l. 8. c. 40.* Scrutatur vestigia, (canis) atque persequitur, comitantem ad feram inquisitorem loro trahens. h. e. venatorem. *Sueton. in Cæs. c. 1.* Ut prope per singulas noctes commutare latebras cogeretur, seque ab inquisitoribus pecunia redimere. *Ipse.* Adde *Juven. Sat. 4. v. 49.* ¶ Item *chi prende informazione*. *Plin. l. 3. ep. 9.* Norbanum Licinianum legatum, & inquisitorem reum postulavit.

Inquisitus, a, um, adject. *cercato con diligenza*, ἐξετασθείς. *Liv. l. 30. c. 40.* Inquisita, & comperta res. ¶ Item contra, *non cercato*, non quæsitus, non exploratus. *Plaut. Amph. 4. 1. 9.* Quæstionem inquisitam amittere. *Id. ib. 1. 2. 217.* Istam rem inquisitam certum est non amittere.

Inrado, is, a. 3. idem quod rado. *Cato R. R. c. 157.* Silphium inradito.

Inrasus, a, um, idem quod rasus. *Cato R. R. c. 157.* Laserpitium inrasum.

Inrecogitatio. V. Irrecogitatio.

Inrimor, aris, depon. 1. rimor, investigo. *Pacuv.* apud *Non. c. 4. n. 395.* Cum incultos pervestigans inrimare sinus.

Insalubris, bres, o. 3. *non sano*, Germ. *ungesund*, Gal. *mal sain*, Hisp. *no saludable*, νοσώδης, non salubris. *Plin. l. 18. c. 5.* Neque fœcundissimis locis insalubrem agrum parandum. *Gel. l. 19. c. 5.* Manet quod est sordidius, gravius, insalubrius.

Insalubritas, atis, f. *insalubrità*, pestilentia, mala alicujus rei qualitas, qua insalubris fit. In titulo *c. 31. l. 3. hist. nat. Plinii* legitur *De insalubritate aquarum.*

Insalubriter, adverb. saluti nocendo. *Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 6.* Non tenaciter tantum, sed etiam insalubriter vinciuntur.

Insalutatus, a, um, ἀπροσαγόρευτος, non salutatus. *Sidon. l. 4. epist. 10.* Annis jam multis insalutatus. ¶ Per tmesim *Virg. 9. Æn. v. 289.* Inque salutatum linquo.

Insanabilis, le, o. 3. *che non si può sanare*, ἀνίατος, quod sanari non potest. *Cic. pro Sext.* Ac non accipienda plaga mihi insanabilis illa mortifera. *Liv. l. 28. c. 25.* Lætari, quod nihil tristius, insanabiliusque esset. *Id. l. 1. c. 28.* Ingenium insanabile. h. e. quod corrigi, & mutari nequit.

Insane, adv. *pazzamente*, ἐμμανῶς, insipienter, stulte. *Horat. l. 1. Sat. 10. v. 34.* In silvam non ligna feras insanius, ac si &c. ¶ Accipitur etiam pro vehementer, quod insani omnia faciant vehementer, inquit *Varr. l. 6. de L. L.* ubi citat locum Plauti (*Mil. 1. 1. 24.*) his verbis. Si unum epityrum apud illum esuriens insane edam. *Id. Mil. 1. 1. 24.* Esuriens insane bene.

Insania, æ, f. 1. *pazzia*, הוללות, Ger. *unsinnigkeit*, Gal. *folie*, Hisp. *locura, sandez*, stultitia, dementia, animi impotentia. *Cic. 3. Tusc. c. 4.* Quia nomen insaniæ significat mentis ægrotationem, & morbum, idest, insanitatem, & ægritudinem animi (al. *ægrotum animum*) quam appellarunt insaniam. Et *infra:* Sanitatem enim animorum positam in tranquillitate quadam, constantiaque censebant. his rebus mentem vacuam appellarunt insaniam, propterea quod in perturbato animo, sicut in corpore, sanitas esse non potest. ¶ Latius patet furore. *Cic. 3. Tusc. c. 5.* Hanc enim insaniam, quæ juncta stultitiæ patet latius, a furore disjungimus. Et *infra.* Quod cum majus esse videatur, quam insania, tamen ejusmodi est, ut furor in sapientem cadere possit, non possit insania. ¶ Sumitur etiam pro magnitudine immodica. *Cic. ad Q. Fr.* Quæ objurget cæterarum villarum insaniam. Hinc *prov.* apud *Plin. l. 18. c. 5.* Optimum aliena insania frui, h. e. immodicis aliorum impensis, aut ædificiis. ¶ Usurpatur etiam in plurali. *Cic. Fam. 4. epist. 1.* Incideram in hominum pugnandi cupidorum insanias. Adde *Plaut. Aulul. 4. 4. 15.* ¶ Ad insaniam aliquid concupiscere, *bramare con eccessivo desiderio*. *Cic. ad Attic.*

Insaniens, tis, nom. particip. qui insanit, *che impazzisce*, μαινόμενος. *Horat. l. 1. od. 34.* Insanientis sapientiæ consultus. *Id. l. 3. od. 4.* Insanientem navita Bosphorum tentabo. h. e. procellosum, undis furentem.

Insanio, is, ivi, itum, n. 4. *impazzire*, השתגע, Ger. *unsinnig sein*, Gal. *être insensé, devenir fou*, Hisp. *enloquecer*, μαίνομαι, furo, desipio, insanus sum, alienus sum a sanitate mentis. *Cic. 3. Tusc.* Qui autem in morbo sunt, sani non sunt, & omnium insipientium animi in morbo sunt, omnes insipientes igitur insaniunt. *Id. in Or. c. 67.* In alienos insanus insanisti. *Senec. de vita beat.* Insanire insaniam hilarem. *Horat. l. 1. Sat. 3. v. 26.* *Cic. l. 13. ad Attic.* Othonem vincas volo, nec tamen insaniturum illum puto.

Insanitas, tis, f. idem ac insania. *Cic. 3. Tusc. c. 5.* Quia nomen insaniæ significat mentis ægrotationem, & morbum, idest insanitatem, & ægritudinem animi, quam appellarunt insaniam. Et *infra:* Ita fit, ut sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quædam, quæ est insania, eademque dementia.

Insaniter, adv. insane. *Pompon.* apud *Non. c. 11. n. 4.* Ludit nimium insaniter.

Insanum, adv. idem ac insane, idest, valde, vehementer. *Plaut. Bacch. a. 4. sc. 3.* Insanum magnum molior negotium. *Id. Mostel. 3. 3. 5.* Porticus insanum bona. h. e. valde bona.

Insanus, a, um, הולל, Germ. *unsinnig*, Gall. *fou, insensé*, Hisp. *loco*, παράφρων, μανικός, non sanus, vesanus, amens, furens, fanaticus, qui non est sani consilii, qui non habet mentem integram. *Cic. 3. Tusc.* Eos enim sanos intelligi necesse est, quorum mens motu quasi morbo perturbata nullo sit: qui contra affecti sunt, hos insanos appellari necesse est. *Liv. 32. 17.* Insana trepidatio. ¶ Insanus tolerabilior est, quam furiosus. *Cic. 3. Tusc.* Qui ita sit affectus, eum dominum esse rerum suarum vetant duodecim tabulæ. Itaque non est scriptum: Si insanus, sed si furiosus esse incipit. ¶ Sumitur etiam pro vano, nugigerulo. *Pers. Sat. 3. v. 46.* Discere ab insano multum laudanda magistro. Alii leg. *non sano*. ¶ Item pro ingenti, immenso, immodico, quia insani in omnibus modum excedere solent, ut Insanum studium equorum, armorum, &c. *Virg. 9. Ecl.* Insani feriant, sine, litora fluctus. *Cic. pro Mil.* Quo in fundo propter insanas illas substructiones facile hominum mille versabatur. *Liv. l. 30. c. 39.* Insani montes. ¶ Comp. insanior, sup. insanissimus. *Cic. pro Mil. c. 17.* Quo insanissima concio ab ipsius mercenario Tribuno pl. est concitata. *Id. Ver. 6. c. 18.* Insanior inter sanos.

Insatiabilis, le, o. 3. *insaziabile, che non si può saziare*, Ger. *unersättlich*, Gal. *insatiable*, Hisp. *insaziable*, ἀκόρεστος, quod satiari non potest. *Cic. 5. Tusc.*

5. *Tusc.* Ex quo insatiabili gaudio compleatur. *Id. 1. Fin.* Cupiditates sunt insatiabiles, quæ non modo singulos homines, sed universas familias evertunt. *Id. 2. de nat. Deor.* Nulla est insatiabilior species, nulla pulchrior.

Insatiabilitas, tis, f. *insaziabilità*, ἀπληστία, cupiditas inexplebilis. *Ammian. l. 31. c. 12.*

Insatiabiliter, adv. *insaziabilmente*, ἀπλήστως, sine satietate. *Plin. in Epist. 6. l. 9.* Quos ego cum recordor in re inani, frigida, assidue, tam insatiabiliter desidere.

Insatiatus, a, um, nom. ex particip. non satiatus, *non sazio*. *Stat. 6. Theb. v. 305.* Insatiatus ardor eundi.

Insatietas, atis, f. *insaziabilità*. *Plaut. Aulul. 3. 5. 13.* Quorum animis avidis, atque insatietatibus neque lex, &c.

Insatīvus, a, um, *che non si semina*, quod non seritur, quod sponte provenit. *Plin. l. 19. c. 12.* Hoc insativum rumex vocatur. Sed legendum est *in sativis*.

Insaturabilis, le, o. 3. idem ac insatiabilis. *Cic. pro Sext. c. 51.* Manebat insaturabile abdomen, copiæ deficiebant.

Insaturabiliter, adv. idem ac insatiabiliter. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 25.* Annisque præteritis insaturabiliter expletur.

Insaturātus, a, um, adject. insatiatus. *Avien. in Phænom. Arat. v. 183.* Noverca insaturata odiis.

Inscalptus, a, um, *scolpito*, insculptus. *Plin. l. 36. c. 5. ad fin.* Sunt certe etiamnum in columnarum spiris inscalpta, nominum eorum argumento, rana atque lacerta.

Inscendo, is, di, nsum, n. 3. idem quod ascendo. *Plaut. Amph.* Quadrigas si nunc inscendas Jovis. *Gell. l. 5. c. 2.* Haud unquam se ab alio inscendi, nisi a Rege, passus est. *Plaut. Men. 5. 1. 110.* Inscendere in currum. ¶ Inscendo, absolute, pro navem inscendo, *imbarcarsi*. *Id. Mil. 2. 1. 38.*

Inscensio, onis, f. ascensio. *Plaut. Rud. 2. 6. 19.* In navem inscensio.

Inscensus, us, m. inscensio. *Apul. l. 9. Metam.* Equarum inscensus.

Inscensus, a, um, *asceso*, *montato*. *Apulej. l. 7. Metam.* Properiter inscensum (*asinum*) baculo obverberans, per obliquam ducebat viam.

Inscie, adverb. inscienter. *Apul. de Deo Socrat.* Omnes sed inscie metuunt.

Insciens, tis, o. *ignorante*, שוגג, Germ. *unwissend*, Gal. *ignorant*, Hisp. *ignorante*, ἀγνῶν, ignarus. *Cic. 5. Fam.* Nihil in ea re per Collegam meum me insciente esse factum. *Terent. Phorm. 1. 2. 9.* Abi, sis, insciens. *Id. Heaut. 4. 1. 19.* Si peccavi, insciens feci.

Inscienter, adv. *ignorantemente*, בשגגה, Ger. *unwissentlich*, Gal. *insciemment*, Hisp. *ignorantemente*, δι' ἄγνοιαν, per imprudentiam, sive ignorantiam. *Cic. in Topic. c. 8.* Ut si partiri velis tutelas, inscienter facias. ¶ Superlat. *inscientissime* legitur apud *Hygin. l. 2. Astron. c. 12.*

Inscientia, æ, f. 1. *ignoranza*, ἄγνοια, ignorantia. *Cic. 1. Acad.* Sed inter scientiam, & inscientiam comprehensionem illam, quam dixi, collocabat. *Id. 1. de Or.* Neque solum inscientiam meam, sed ne rerum quidem magnitudinem perspicit. *Cæs. l. 3. B. G. c. 9.* Inscientia locorum. *Nepos 15. c. 7.* Inscientia belli.

Inscite, adv. *senza scienza*, *rozzamente*, ἀμαθῶς, ἀτέχνως, imperite, ineleganter, incompte, impolite. *Cic. 3. Fin.* Inscite autem medicinæ, & gubernationis ultimum cum ultimo sapientiæ comparatur. *Id. 2. de Div.* Democritus non inscite nugatur. *Gell. l. 10. c. 16.* Inscitissime petit.

Inscitia, æ, f. 1. *ignoranza*, שגגה, Germ. *unwissenheit*, Gal. *ignorance*, Hisp. *ignorantia*, ἄγνοια, ignorantia, imprudentia, ab inscitus. *Cic. 1. de Or.* Atque earum rerum, quæ quasi traduntur in arte, inscitia. *Horat. l. 2. Sat. 1. v. 81.* Legum inscitia.

Inscitŭlus, a, um, adject. parum placens, parum amabilis. *Afran.* apud *Non. c. 1. n. 41.* Inscitula ancillula.

Inscitus, a, um, *indotto*, *inelegante*, *mal composto*, ἄμουσος, ἄτεχνος, indoctus, vel inelegans, & male compositus. *Plaut. Mil.* Mulier hæc inscita est, & stulta. *Cic. 2. de Div. c. 13.* Quid inscitius autem est quam mentes mortalium falsis, & mendacibus visis concitare? h. e. absurdius. *Plaut. Mostel. 5. 2. 16.* Quid confugisti in aram, inscitissimus? *Id. Rud. 3. 1. 5.* Mirum, atque inscitum somniavi somnium. *stravagante*.

Inscius, a, um, *chi non sa*, *imprudente*, ἀνεπιστήμων, non sciens, nescius. *Cic. 4. Acad.* Qui distingues artificem ab inscio? *Id. 5. Fin.* Nec vero sum inscius, esse utilitatem in historia. *Id. de clar. Orat. c. 85.* Socrates se omnium rerum inscium fingebat.

Inscribo, is, psi, ptum, a. 3. *scrivere in qualche cosa*, *soprascrivere*, כתב, Ger. *einschreiben*, Gal. *graver*, Hisp. *intitular*, ἐπιγράφω, idem ac scribo, vel intus, sive supra scribo, seu scribo in re aliqua. *Cic. pro Arch. c. 11.* Ipsi illi Philosophi etiam in illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt. ¶ Est item adjungere. *Cic. Att. l. 4.* Tamen ea inscribam brevi, quæ te puto potissimum ex meis litteris velle cognoscere. ¶ Item incidere, imprimere, *intagliare*. *Cic. 12. Fam.* Primum in statua, quam posuit in rostris, inscripsit, Parenti optime merito. ¶ Item nomen indere, vel imponere, *intitolare*. *Cic. 15. Fam.* Oratorem meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendavi. *Id. 2. Acad.* Quin contra suum doctorem librum etiam ederet, qui Sosus inscribitur. *Id. 2. de Or.* Quod sunt fere inscripti de rebus notis, & illustribus. ¶ Inscribere epistolam, fasciculum, litteras alicui, est in epistola, &c. nomen illius inscribere, ad quem perferenda est. *Cic. Att. l. 8.* Tu fasciculum, qui est M. Curioni inscriptus, velim, cures ad eum perferendum. ¶ Invenitur etiam usurpatum pro dilacerare. *Plaut. in fragm.* Corpus tuum virgis ulmeis inscribam. id est signabo, vel ita dilacerabo, ut notæ inscriptæ appareant. ¶ Item pro notis compungere, stigmate notare, στίζειν, *Plin. l. 22. c. 1.* Mares etiam apud Dacos, & Sarmatas corpora sua inscribunt. ¶ Apud JCtos accipitur & pro accusare. *V. Cod. de Injur. leg. ult.* ¶ Inscribere ædes, est ædes venales, seu locandas proponere, affixa tabella, seu titulo, in qua exprimebatur pretii summa. *Ter. Heaut. 1. 1. 92.* & *Plaut. Trinum. 1. 2. 131.* ¶ *Ovid. 6. Metam.* Sua quemque inscribit facies. h. e. facies indicium animi est. ¶ *Id. l. 15. Metam.* Inscripsere Deos sceleri. h. e. Deos sceleris auctores fecere. ¶ Inscribere orationem in animo, *imprimere nella mente*. *Cic. l. 2. de Orat.*

Inscriptio, onis, f. 3. *inscrizione*, *titolo*, כתובת, Ger. *ein zeddel*, *titel*, Gal. *inscription*, Hisp. *inscription*, ἐπιγραφή, actus inscribendi, nota. *Plin. l. 29. c. 1.* Hinc illa infelicis monumenti inscriptio, turba se medicorum periisse. *Cic. pro Domo.* Quid operum Publicanorum exactio? quid nominis inscriptio tibi? *Id. 13. Phil. c. 4.* Cur decerneretis statuam in rostris cum inscriptione præclara. ¶ Item accusatio, apud JCtos. *Ulp. l. 2. Dig. ad l. Jul. de adult.* & *Alexander Imp. l. 3. Cod. de his, qui accus. non poss.*

Inscriptum, n. 2. idem ac inscriptio. *Gell. l. 20. c. ult.* Quædam alia inscripta nimis lepida, multasque prorsus concinnitates redolentia. V. *Inscriptus*.

Inscriptūra, æ, f. 1. inscriptio, seu nota impressa alicui rei. *Tertull. adversus Valentinianos c. 30.*

Inscriptus, a, um, adject. *inscritto*, *intitolato*, Gal. *ecrit*, *gravé dessus*, ἐπιγεγραμμένος, adscriptus, notatus. *Tibull. l. 1. el. 3. v. 54.* Lapis inscriptus notis. *Virg. Ec. 3. v. 106.* Inscripti nomina Regum Nascantur flores. *Cic. l. 6. Att. ep. 3.* Legit epistolam inscriptam patri suo. *Quint. l. 1. c. 24.* Libri falso inscripti. ¶ Item stigmate notatus, *bollato*, *stigmato*. *Martial. l. 8. epigr. 74.* Quatuor inscripti portabant vile cadaver. ¶ Significat etiam non scriptus. *Quintil. l. 3. c. 8.* Alia esse scripta, alia inscripta. Hinc inscriptæ merces dicebantur a Veteribus, quas mercatores, ne portoria solverent, apud publicanos non erant professi, *mercatanzie di contrabbando*. *Varro l. 2. R. R. c. 1.* Greges ovium ad publicanum profitentur, ne, si inscriptum pecus paverint, lege censoria committant. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 169.* Facit idem, quod illi, qui inscriptum e portu exportant clanculum, ne portorium dent. Ubi notandum, minus recte a quibusdam Lexicographis hoc Lucilii exemplum afferri sub voce *Inscriptum, i*, ut significet breve quoddam scriptum a Præfectis datum ad merces exportandas &c. ¶ Inscriptum maleficium dicitur, de quo in legibus expressa mentio non fit, seu in quod nulla est a legibus pœna statuta. V. *Quintil. Declam. 252. Turneb. l. 10. c. 6.* & *Senec. in Excerp. l. 5. controvers. 1.*

Inscrūtor, aris, atus sum, depon. 1. valde scrutor, investigo. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 1.* Si Homeri latentem prudentiam inscruteris altius.

Insculpo, is, psi, ptum, a. 3. *scolpire*, *intagliare*, חרת, Ger. *eingeschnieden*, Gal. *engraver*, Hisp. *esculpir*, ἐγγλύφω, est incidere aliquid in ære, argento, marmore, gemma, & simili materia, a scalpo, vel potius a sculpo. *Cic. 2. de Divin.* In robore insculptæ priscarum literarum notæ repertæ sunt. ¶ Translate est imprimere, infigere. *Cic. 2. de nat. Deor.* Omnibus innatum est, & animo quasi insculptum, esse Deos.

Insecabĭlis, le, o. 3. *che non si può tagliare*, ἄτμητος, quod secari, ac dividi non potest, quales sunt atomi. *Vitruv. l. 2. c. 2.* Atomi, quas nostri insecabilia corpora vocitaverunt. *Quintil. l. 2. c. 17.* Aut corpora insecabilia esse, ex quibus res omnes initium duxerint.

Insĕce, h. e. persequere, dic, narra. *Cato* apud *Gell. l. 18. c. 9.* ¶ Ejusdem etiam est *insecendo*, h. e. fando, narrando. V. *Gell. ibid.*

Insecendo. V. vocem præced.

Insēco, as, cui, ctum, a. 1. *tagliare*, ἐντέμνω, idem quod seco, sive intus seco. *Auct. ad Her.* Insecare aliquid dentibus. *Col. l. 4. c. 15.* Sequente deinde anno insecatur superior pars curvaturæ usque ad medullam.

Insecta, n. 2. ἔντομα, animalia partim terrestria, ut scolopendræ, & stelliones, partim volucria, ut apes, & vespæ, partim ex utroque participantia, ut formicæ, partim & pennis, & pedibus carentia, ut tineæ, quæ in homine nascuntur, dicta ab incisuris, quæ in eorum corporibus cernuntur. *Plin. l. 11. c. 1.* Insecta appellata ab incisuris, quæ nunc cervicum loco, nunc pectorum, atque alvi præcinctu separant membra tenui modo fistula cohærentia. Aliqui existiment, dicta esse, quod dissecta nihilominus vivant. Sed falluntur, quia id commune iis est cum sturione, polypo, pulmone marino, pluribusque aliis animalibus perfectis. *Cæs. Scalig. Exer. 226. sect. 15.*

Insectanter, adv. ἐπιθετικῶς, cum insectatione. *Gell. l. 19. c. 3.* Insectanter, & graviter vituperari.

Insectatio, onis, f. 3. *persecuzione*, διωξις, actus insectandi. *D. Brut. in epist. Cic. ad Fam. l. 11. ep. 1.* Tanta est hominum insolentia, & nostri insectatio. *Liv. l. 2.* Inde illam absentis insectationem esse natam, quod moeando spem destituerit.

Insectātor, oris, m. qui insectatur, *chi perseguita*. *Liv. l. 3. c. 33.* Trux, & sævus insectator plebis. *Quintil. l. 10. c. 1. ad fin.* Seneca egregius vitiorum insectator.

Insectio, onis, f. narratio, sermo, ab insecendo. Veteres ea voce usi sunt, teste Gellio, quem consule *l. 18. c. 9.*

Insecto, as, avi, atum, a. 1. idem ac insector, apud veteres. *Plaut. Capt. 3. 4. 61.* Jam illic insectabit lapidibus.

Insector, aris, atus sum, d. 1. proprie est pedibus urgere, instare, freq. ab *insequor*. Translate est sæpe, & multum persequi, alicui Negotium facessere ob susceptas inimicitias, *perseguitare*, רדף, Germ. *ernstlich nachfolgen*, Gal. *poursuivre*, Hisp. *perseguir*, ἐπιτίθημι, ἐπεξέρχομαι, *Cic. Att.* Semperque ita statui, non esse insectandos inimicorum amicos, præsertim humiliores. *Phædr. l. 3. fab. 11.* Damnum insectatus est amissi corporis. h. e. exprobravit, objecit. ¶ Item pro urgere, instare, *incalzare*, *esser addosso*. *Id. pro Font. c. 1.* Insector ultro atque insto accusatori, insector, inquam, ac flagito testes. *Id. pro Planc.* Etiam atque etiam insto, atque urgeo, insector, posco, atque adeo flagito crimen. ¶ Insectari terram rastris, h. e. assidue exercere. *Virg. l. 1. Georg.*

Insectūra, æ, f. *incisura*, *taglio*. *Senec. l. 1. Quæst. nat. c. 7.* Virgula totidem redderet soles, quod habuisset insecturas.

Insectus, a, um, adject. dissectus, *tagliato*. *Ovid. 6. Metam. v. 58.* Percusso feriunt insecti pectine dentes. *Plin. l. 20. c. 37.* Insecti alarum articuli. ¶ Insecta, h. e. parva animalia, V. *supra loco suo*.

Insecūtor, oris, m. persecutor, sectator, *persecutore*. *Tertull. Apol. c. 5.* Tales semper nobis insecutores, injusti, impii. *Prudent. in hymn. Epiphaniæ, v. 126.* Quos lucis ipso in limine Christi insecutor sustulit.

Insedabilĭter, adv. sine ulla quiete. *Lucr. l. 6. v. 1164.* Insedabiliter sitis arida corpora mersans.

Insedātus, a, um, *non acquietato*, *turbato*, non sedatus, turbulentus, commotus. *Cic. in Part. c. 22.* Et omne, quod est ejus generis, grave, insedatum, turbulentum.

Inseminatus, a, um, adject. *seminato*. *Vitruv. in proœm. l. 8.* Terra ex cœlestium imbrium conceptionibus inseminata. Adde *Arnob. l. 2.*

Insemino, as, a. 1. *seminare*, ἐμβάλλω, insero. *Gal. l. 19. c. 5.* Tabem, & morbos sensim, atque in diem longam visceribus inseminare.

Insenesco, is, nui, sine sup. *divenire vecchio in qualche cosa*, זקן, Ger. *sey alter in einer sache*, Gall. *envieillir en quelque chose*, Hisp. *envejecer alguna cosa*, ἐγγηράσκω, diutissime immoror in aliqua re, quasique in ea ætatem consumo, & senex fio. *Tac. l. 4. Ann. c. 6.* Cum plerique iisdem negotiis insenescerent. *Horatius l. 2. v. 82.* Insenuit libris, & curis. *Quintil. l. 10. c. 3.* Quomodo sufficere civilibus officiis possit, qui singulis actionum partibus insenescat?

Insensibĭlis, le, o. 3. *insensibile*, Ger. *unempfindlich*, Gal. *insensible*, Hisp. *insensible*, ἀναίσθητος, quod non sentitur, quod sub sensum cadere non potest. *Gell. l. 17. c. 10.* Innumerabile esse ait, & propemodum insensibile. ¶ Item qui expers est sensus. *Lactant. l. 6. c. 13.* Insensibilia simulacra.

Insensĭlis, le, o. 3. idem ac insensibilis. *Lucr. l. 2. v. 864.* Necesse est ex insensilibus tamen omnia confiteare principiis constare.

Insensualis, le, adject. idem quod insensibilis. Vox est *Cassiodori l. 2. epist. 40.*

Insepărabĭlis, e, *inseparabile*, qui separari non potest. *Senec. ep. 85.* Si virtus voluptati juncta semper est, atque inseparabilis. *Id. epist. 118.* Aliquid inter se habent mixtum, & inseparabile.

Inseparabilĭter, adv. ἀχωρίστως, non separabiliter. *Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 22.* Quæ inseparabiliter involuta rerum necessitas in se vincit. *Lactant. l. 3. c. 11.* Inseparabiliter connexa.

Inseptus, a, um, *circondato*, idem quod septus. *Senec. l. 4. de benef. c. 19.* Hunc inseptum ingenti muro, divisumque a conspectu mortalium, &c. ¶ Significat etiam non septum, teste *Festo*.

Insepultus, a, um, *non sepolto*, Ger. *unbegraben*, Gal. *non enseveli*, Hisp. *no enterrado*, ἄθαπτος, non sepultus, inhumatus, qui sepultura, & justis exequiis caruit. *Cic. Cat. c. 6.* Cerno animo miseros, atque insepultos acer-

acervos civium. *Id. Phil.* 1. funus Cæsaris vocat, insepultam sepulturam, quia raptim, & turbulente, nec more, & ritu veteri factum erat. *Senec. de Tranquill. c.* 13. Mors insepulta. h. e. ubi is, qui moritur, sepultura privatur. ¶ Item non sepultus, ut *in* augeat, quemadmodum in *infractus, incanus. Id. Phil.* 14. *c.* 22. Vestra virtus nec oblivione eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum insepulta esse poterit. Aliquis legit *sepulta*, Gruterus *insepulta* tuetur.

Insĕquens, entis, o. 3. *seguente, che segue*, partic. ab insequor. *Auct. epist. ad Octav.* Quæ non insequens hora antecedente calamitosior populo R. illuxit? ¶ Insequens officium, de quo mox dicturi, aut deliberaturi sumus. *Planc. ad Senatum, l.* 10. *Fam. Cic.* Huic prius excusandum me esse arbitror, quam de insequente officio quidquam ulli pollicendum.

Insequenter, adv. ἀνακολούθως, inconsequenter. *Gell. l.* 10. *c.* 20. Obscure, & insequenter particula illa posita.

Insĕquo. V. *Gell. l.* 18. *c.* 9. ubi hujus vocis originem, vim, & varias lectiones multas affert.

Insĕquor, eris, sequutus vel secutus sum, d. 3. *seguitare, seguir dietro*, רדף, Ger. *nach eilen*, Gal. *poursuivre*, Hisp. *perseguir*, ἐπακολουθέω, διώκω, sequor, vel subsequor, cum acc. *Cic. in Bruto c.* 10. Hunc proximo seculo Themistocles est insecutus. ¶ Usurpatur etiam absolute, sed accusativus aliquis subintelligitur. *Cic. in Orat.* Quin etiam postremam literam detrahebant, nisi vocalis insequebatur. ¶ Et cum infinito. *Virg.* 4. *Æn. v.* 32. lentum convellere vimen insequor. ¶ Sæpe ponitur pro persequi, insectari. *Cic.* 2. *Phil.* Cum tu illum in foro spectante populo R. gladio stricto insecutus es. *Id. ad Attic. l.* 14. Homines benevolos grave est insequi contumelia.

Insĕrēnus, a, um, adject. non serenus, nubilus, *nuvoloso*. *Stat. l.* 1. *Silv. ult. v.* 21. Non tantis Hyas inserena nimbis Terras obruit.

Insĕro, is, insevi, insitum, n. 3. *seminare*, ἐνσπείρω, insemino, a *sero*, qua notat seminare. *Col. l.* 5. *c.* 7. Si frumentum non inseritur. ¶ Dicitur & de arboribus, quando seminantur, aut plantantur, item cum surculus unius arboris alteri arbori scisso trunco includitur, sive cum oculus unius alteri imponitur, *innestare, incalmare*, ἐμφυτεύω, *Col. l.* 1. Vitem, quam insiturus es, resecato. *Varro l.* 1. *de re rust. c.* 40. Est altera species ex arbore in arborem inserendi. ¶ Translate sumitur pro immittere, introducere. *Horat. lib.* 1. *sat.* 3. *v.* 34. Num qua tibi vitiorum inseverit olim Natura, aut etiam consuetudo mala.

Insĕro, is, erui, insertum, a. 3. *inserire, porre dentro*, Ger. *einlassen*, Gal. *mettre dedans*, Hisp. *enxerir*, ἐντίθημι, ἐμβάλλω, immitto, impono, ingero, introduco, a *sero*, qua notat nectere, jungere. *Ter. Heaut.* 3. 3. Vidin' ego te modo manum in sinum huic meretrici inserere. *Col. l.* 6. *c.* 4. Si integrum gallinaceum crudum ovum jejunis faucibus inseras. *Cic.* 6. *Verr. c.* 17. Inserere collum in laqueum. ¶ Item interponere, miscere, *frammischiare*. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 444. Historiæ turpes inseruisse jocos. *Id.* 3. *Metam.* Inserere se bellis civilibus. *Id.* 3. *Amor. el.* 6. Inserere oscula. *Auct. Dial. de Or. c.* 10. Inserere nomen famæ.

Inserpo, is, psi, ptum, n. 3. idem ac serpo, vel in aliquo loco serpo, *Stat.* 2. *Thebaid. v.* 340. jam somnus avaris Inserpit curis, *Apul. Metam.* 7. Ei lanugo malis inserpebat.

Inserta, æ, f. ἔμβλημα, *incastratura, Mosaico*. Translate *P. Syrus in mim.* Frugalitas inserta est rumoris boni. Alii aliter legunt. V. *Scaliger*.

Insertātio, onis, f. actus inserendi, insitio, immissio. *Cal. Aur. Tard.* 1. *c.* 1.

Insertātus, a, um, idem ac insertus, immissus. *Prudent. Apotheos. v.* 464. Jamque insertato reserarat viscera cultro.

Insertim, adverb. inserendo, immittendo. *Lucret. l.* 2. *v.* 114. qua solis lumina cunque Insertim fundunt radios per opaca domorum.

Insertīvus, a, um, adject. qui inseritur. *Calphurnius Declam.* 24. Nemo unquam sacra gentilitia insertiva stirpe corrupit, h. e. filiis illegitimis.

Inserto, as, a. 1. *por dentro*, παρεντίθημι, sæpe insero, vel insero simpliciter, freq. verbi insero, a supino *insertum*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 672. Clypeoque sinistram insertabam aptans. *Silius l.* 5. *v.* 483. arbor nubibus insertans caput.

Insertus, a, um, *inserito*, ἐμβληθείς, ἐντεθείς, immissus, impositus, introductus, partic. ab *inseror*, qua notat nectere, jungere. *Plin. l.* 10. *c.* 57. Penna per transversas inserta nares. *Plin. alter l.* 3. *ep.* 19. Prædia agris meis vicina, atque etiam inserta. *Vellei. l.* 2. *c.* 60. Insertis falsis commentariis.

Inservio, is, ivi, itum, n. 4. *servire*, δουλεύω, obsequor, & quasi officium servientis alicui præsto, in rebus, & negotiis alicujus studiosus sum. *Cic.* 1. *Off. c.* 15. A quo enim plurimum sperant, etiamsi ille his non eget, tamen ei potissimum inserviunt. ¶ Translate ponitur pro studere. *Cic.* 1. *de Or.* Aut plures cæteris artibus inservire. ¶ Commodo, vel commodis inservire, est utilitati consulere. *Cic.* 2. *Fin. c.* 30. Quos suis commodis inservituros arbitramur. ¶ Inservire valetudini, h. e. valetudinem curare. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 17. ¶ Inservire honoribus, pro operam dare, *attendere agli onori*. *Id.* 2. *Offic. cap.* 1. ¶ Inservire honori alicujus, est, dignitati alicujus consulere. *Id.* 3. *Fam. ep.* 13. ¶ Cum accus. jungit *Plaut. Mostell.* 1. 3. 33. Non meretricium est, unum inservire amantem. *Id. Pan.* 4. 2. 105. Inservire consilium. *metter in opera il consiglio*. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 12. Nihil a me est inservitum temporis causa.

Inservo, as, avi, atum, a. 1. idem quod servo. *Stat.* 8. *Thebaid. v.* 194. Elysias dedit inservare volucres.

Insessor, oris, m. ut insessor viarum, h. e. obsessor, apud *Symmach. l.* 2. *ep.* 48. Sic *Festus*. Insessores, latrones, qui circa vias insidientur sedentes.

Insessus, a, um, nom. partic. præsidio occupatus, *assediato, occupato*. *Tacit.* 13. *Ann. c.* 39. Montes præsidiis insessi. *Liv. l.* 9. Insessis omnibus viis.

Insibilo, as, n. 1. idem ac sibilo, vel spiro. *Ovid.* 15. *Met. v.* 603. Ubi trux insibilat Eurus. *Sil. l.* 12. Membris insibilat ignis.

Insiccabilis, le, adject. qui siccari non potest. *Sidon. l.* 9. *ep.* 16. Licet antiquarium moraretur insiccabilis gelu pagina, & calamo durior gutta.

Insiccātus, a, um, o. 1. 2. *non seccato*, non siccatus. *Stat.* 9. *Theb. v.* 364. Vulneraque ista ferens patri insiccata cruore.

Insicia, æ, f. 1. vel Insicium, ii, n. 2. genus farciminis, seu obsonii ex carne concisa. *Var. l.* 4. *de L. L.* V. Isicium.

Insiciarius, ii, m. qui insicia facit. Legitur in quodam ludicro testamento M. Grunnii Corocottæ porcelli, quod habetur apud *Interpretes Apicii l.* 8. *c.* 7.

Insĭdeo, es, edi, essum, n. 2. *sedere sopra qualche cosa*, רכב, Ger. *auff sitzen*, Gal. *etre assis dessus*, Hisp. *assentarse sobre*, ἐπικάθημαι, in re aliqua, sive super rem aliquam sedeo. *Liv. l.* 7. Equo deinde, quam poterat maxime exornato insidentem se in specum immisisse. ¶ Metonymice ponitur pro locum aliquem occupare. *Liv.* 5. *bell. Pun.* Viæque omnes hostium præsidiis insiderentur. *Liv. l.* 2. *bell. Pun.* Mago locum monstrabit, quem insideatis. ¶ Translate usurpatur pro consistere, *fermarsi*. *Cic. de nat. Deor.* Cum in locis semen insedit. ¶ Item pro inhærere, *essere posto, impresso*. *Cic. in Tusc.* Cum hic fervor mentis inveteraverit, & tanquam in venis, medullisque insederit. *Auct. ante Exil.* Cum jam domesticis pax non insideat. *Id.* 5. *Fam.* Quæ cogitatio cum mihi non omnino excidisset, etenim penitus insiderat. ¶ Item imminere, incumbere. *Horat. epod.* 3. Non tantus unquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ. ¶ Item habitare, incolere. *Virg.* 8. *Æn. v.* 479. Lydia Gens bello praeclara jugis insedit Hetruscis.

Insĭdiæ, arum, f. 1. *insidie, aguati*, ארב, Ger. *hinderlist*, Gal. *embuches*, Hisp. *insidia*, ἐνέδρα, dolosa expectatio ad aliquem aggrediendum, ab insidendis locis, quæ ad insidias deligimus. *Cic. in Catil.* Illum ex occultis insidiis in apertum latrocinium conjecimus. Dicimus autem insidias parare, ponere, moliri, facere, tendere alicui, &c. *Cic. Ter. Virg. Ovid. Plaut.* Esse, latere, considere in insidiis. *Cæs. Cic. Liv.* &c.

Insidianter, adverb. per insidias, cum insidiis. *Justin. l.* 6. *c.* 6. ¶ Securi insidianter absentiam Arcadum speculati. Al. leg. *insidiantes*.

Insidiātor, ris, m. 3. *insidiatore*, ἐπιβουλευτής, qui tendit insidias. *Cic. in Catil.* Nullus est portæ custos, nullus insidiator viæ. Adde *pro Mil. c.* 9.

Insidiātrix, icis, f. *insidiatrice*. *Ammian. l.* 24. *c.* 17. Insidiatrix manus.

Insidio, as, avi, atum, a. 1. insidior, *insidiare*. *Dig. l.* 28. *tit.* 19. *leg.* 28. Servi, qui saluti dominorum suorum insidiaverint.

Insĭdior, aris, atus sum, d. 1. *insidiare, far aguati*, ארב, Ger. *auff einen lauren*, Gall. *guetter*, Hisp. *poner assechancas*, ἐνεδρεύω, insidias tendo. *Cic. pro Mil.* Hæc sica intentata est nobis, hæc insidiata Pompejo est. *Id. pro Cæl.* Magnum crimen vel in legatis insidiandis, vel in servis solicitandis. ¶ Interdum sumitur pro observare. *Cic. de Or.* Quod neque precibus unquam, nec insidiando; nec speculando assequi potui. *Liv. l.* 23. Insidiari tempori.

Insidiōse, adv. *insidiosamente, occultamente, astutamente*, Ger. *mit list*, Gall. *avec embuches*, Hisp. *con insidia*, μετ' ἐνέδρας, ex insidiis, cum insidiis, dolose, fraudulenter. *Cic. pro Rab.* Insidiose in gratiam rediit cum illo. *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Ne sceleratissime, insidiosissimeque tractavit.

Insidiōsus, a, um, *insidioso*, עקוב, Ger. *hinderlistig*, Gall. *plein d'embuches*, Hisp. *lleno de insidias*, ἐπίβουλος, ἐνεδρευτικός, qui sæpe insidiatur, plenus insidiis, fallax. *Cic. Att.* Hujus insidiosa clementia delectantur. *Id.* 4. *Ver. ad fin.* Quis acerbior, quis insidiosior; quis crudelior unquam? *Plin. l.* 29. *c.* 1. In qua conditione insidiosissima auctoritatem pessimis boni faciunt.

Insīdo, is, insedi, insessum, n. 3. *sedere*, ישב, Ger. *sic auff etwas setzen*, Gal. *s'asseoir*, Hisp. *assentarse*, ἐγκάθημαι, ad sedendum descendo, vel clam, & sensim delabor, vel ingredior. *Virg. Æn.* 6. *v.* 707. Ubi apes æstate serena floribus insidunt variis. *Quintil. l.* 10. *c.* 7. Dum illa verba fabricentur, & memoriæ insidant. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Stat.* 2. *Theb.* Fessis insiditur astris. ¶ Præterit. *insidi* pro *insedi* legitur apud *Silium, l.* 1. *v.* 3. & apud alios; sed variat ubique lectio.

Insigne, is, subst. n. 3. *insegna*, פקידה, Ger. *zeichen*, Gal. *marque, enseigne*, Hisp. *las insignias*, σύμβολον, signum, indicium, nota, monimentum, id, quod in veste, vexillo, & hujusmodi insignitum est, aut ipsa vestis, vexillum, &c. *Cic. Att.* Minerva singulare est insigne ejus gymnasii. *Id. in Ver.* Bulla erat ornamentum pueritiæ, indicium, & insigne fortunæ. *Id. pro Sext.* Sedebat cum purpura, & sceptro, & insignibus illis Regiis. *Virg. l.* 2. *Æn.* Danaumque insignia nobis aptemus, clypeos. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 6. Naves triremes duæ, quæ ex insigni facile agnosci poterant. ¶ Translate ponitur pro omni honorum genere. *Cic. Appio*. Insignia enim virtutis multi etiam sine virtute assecuti sunt. *Id. pro Sylla*. Sibi habeant honores, imperia, triumphos, & alia præclara laudis insignia. ¶ Item pro ornamento. *Cic. de Or.* Oratio varianda est, atque distinguenda quasi quibusdam verborum, sententiarumque insignibus. ¶ Accipitur etiam simpliciter pro signo. *Cic.* 3. *de Or.* Quod erat insigne, eum, qui ita faceret, facere civibus omnibus consilii sui copiam.

Insignio, is, ivi, itum, a. 4. *ornare*, כתר, Ger. *zeichnen*, Gal. *marquer*, Hisp. *sennalar*, ἐπισημαίνω, signis noto, seu distinguo. *Auct. ad Her. l.* 4. Quo magis insignita sit forma. *Virg.* 7. *Æn. v.* 790. At levem clypeum sublatis cornibus Io auro insignibat. *Claud. l.* 1. Hic elementorum seriem, sedesque paternas insignibat acu. ¶ Item insignem facere. *Tac. in Agric. c.* 41. Insignire annum cladibus. *Senec. ep.* 18. Illud temperantius, non excerpere se, nec insigniri, nec misceri omnibus.

Insignis, gne, o. 3. *segnato*, נכבד, Ger. *gezeichnet*, Gal. *signalé, remarqué*, Hisp. *sennalado*, ἐπίσημος, proprie est, quod signo aliquo, vel nota inter alia eminet, in quo aliqua sunt signa, quibus ab aliis discernitur. *Fest.* Insignes appellantur boves, qui in femine, & in pede album habent, quasi insigniti. *Virg.* 3. *Georg.* Maculis insignis, & albo, hoc est, insignitus. ¶ Sed quia quæ aliis meliora, aut deteriora sunt, signo notari solent discriminis causa, hinc est, quod insignis accipitur in laudem pro præstanti, eximio, claro, nobili. *Liv. l.* 1. Insignique eum veste, & curuli regia sella adornavit. *Virg.* 1. *Æn.* Insignem pietate virum. *Cic. de Am.* Sed etiam posteris erit clara, & insignis. *Id.* 5. *Fin.* Habet insigne quiddam ad decus, & ad gloriam. ¶ Vel in vituperationem, pro eo, quod valde malum est. Hinc insignia scelera dicuntur, quæ vulgaria non sunt, sed insigniter mala. *Cic.* 6. *Verr.* Os hominis, insignemque impudentiam cognoscite. *Id. pro Rab.* Cum hominem omnibus insignem notis turpitudinis P. Furium accusaret. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 46. Flebit, & insignis tota cantabitur urbe. *h. e.* infamia notatus. ¶ *Insignes*, & *insigniti* dicebantur pueri, qui aliqua deformi corporis nota, aut depravatis membris nati essent. *Cic.* 3. *Leg. c.* 8. Insignis ad deformitatem puer, brevi tempore creatus, multo quoque tetrior natus est. *Plaut. in fragm.* Sin ea mihi insignitos pueros pariat postea, aut varum, aut valgum, &c. ¶ Comparat. *insignior*, superl. *insignissimus*. *Liv. l.* 4. *c.* 4. Insignior contumelia. *Tertul. Apolog. c.* 21. Insignissima religio.

Insignīte, adv. *segnalatamente, sommamente, chiaramente*, ἐπισήμως, insigniter, valde, summe, clare. *Cic. pro Quinct. c.* 23. Neque quisquam inventus est tam insignite improbus. *Liv. l.* 8. *c.* 13. Quo insignitius omissa res consuli exprobraretur.

Insignĭter, adv. idem ac insignite. *Cic.* 3. *Phil. c.* 4. Quis Rex unquam fuit tam insigniter impudens? *Id. in Part.* Parentibus, amicis, hospitibus præcipue, atque insigniter diligendis. *Paulin. Nolan. carm.* 24. *de natal. S. Felic.* 9. *v.* 144. me decet insignius isto Exsultare die.

Insignītus, a, um, *segnato, notato, ornato*, ἐπίσημος, signatus, signis notatus, & distinctus. *Cic.* 1. *de Div.* In quibus tanquam insignitæ notæ veritatis apparerent. *Tac. l.* 4. *Ann. c.* 51. His partæ victoriæ spes, &, si cedant, insignitius flagitium. *Cic. in Top. c.* 5. Quædam confirmatio insignita, atque impressa intelligentiæ. ¶ Insignita, in plur. num. & neutro gen. dicuntur vitia quædam in cute, aut circa oculos, *lividure, contusioni*. *Plin. l.* 27. *c.* 4. & 12. V. Insignis. ¶ *Cato* apud *Gell. l.* 10. *c.* 3. Insignitæ injuriæ.

Insīle, insilis, n. 3. suspendiculum, vel perpendiculum, quod telam demissam examinat, dictum, ut credit Interpres Lucretii, quod appulsa pectine tela resultet, & subsiliat. Alii volunt, insilia esse duo instrumenta lignea, pedibus textorum supposita, quibus alternis resurgentibus, & depressis telæ aperiuntur, & contrahuntur. *Lucr. l.* 5. *v.* 1351. Nec ratione alia possunt tam levia gigni insilia, ac fusi, radii, scapique sonantes. *Lambin. legit insubula*.

Insilio, is, insilui, insilivi, insilii, insultum, *saltare in qualche cosa*, דלג, Ger. *einspringen*, Gall. *sauter dessus*, Hisp. *saltar en algo*, *o sobre*,

ère, εἰσάλλομαι, saltu ingredior, vel super aliquid salio. *Plaut. Rud.* E navi timidæ ambæ in scapham insiluimus. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Dum sequitur, insiluit saltu. *Liv. l.* 6. *c.* 7. Insilire in equum. *Phedrus l.* 1. *Fab.* 3. *v.* 30. Supra lignum insilire. *Sueton. in Claud. c.* 21. Insilire tauros, *Ovid.* 12. *Metam. v.* 345. Insilire alicujus tergo.

Insimul, adv. idem ac simul. *Stat.* 1. *Syl. ult. v.* 36. Et gentes alio insimul togatas. *Adde Flor. l.* 2. *c. ult.*

Insimulatio, onis, f. 3. *accusa*, תרעומת, Ger. *beschuldigung*, Gal. *accusation*, Hisp. *acusacion*, ἐπίκλησις, accusatio. *Cic. pro Font. c.* 13. In falsam, atque iniquam probrorum insimulationem vocabatur.

Insimulator, oris, m. 3. accusator, *accusatore*, *Apul. Apolog.* Piscium insimulator. h. e. accusator magiæ, quæ est ex piscium inspectione. Adde *Pacat. panег. ad Theodos. c.* 43.

Insimulatus, a, um, adject. accusatus, *accusato*. *Cic. Verr.* 5. *c.* 7. Villicus impulsu tuo insimulatus.

Insimulo, as, a. 1. *accusare*, *incolpare*, אשם, Ger. *beschuldigen*, Gal. *accuser*, Hisp. *acusar*, *incolpar*, προβάλλομαι, propriè notat in aliquem simulate agere, & hinc sumitur pro accusare aliquem falso, & simpliciter pro accusare, criminari. *Cic. in Verr.* Illum insimulabat falso. *Id. in Bruto.* Nam, cum in sylva Scantia facta cædes esset, insimulareturque familia, &c. *Id. in Phil.* Probi insimulasti pudicissimam fœminam. ¶ Accipitur etiam pro simplici simulo. *Cic.* 4. *Verr. c.* 24. Insimulant homines fraudandi causa discessisse. *Id.* 3. *Offic.* Solus neglexit fidem, furere insimulavit.

Insincērus, a, um, adject. *non sincero*, *corrotto*, διεφθαρμένος, non integer, corruptus. *Gell. l.* 5. *c.* 3. Protagoras insincerus quidem Philosophus. *Virg.* 4. *Georg. v.* 285. Insincerus cruor.

Insinuatio, onis, f. 3. *insinuazione*, παρείσδυσις, actus insinuandi. *Cic.* 1. *de Inv.* Insinuatio est oratio quadam dissimulatione, & circuitione obscure subiens auditoris animum. V. *Quinctil. l.* 4.

Insinuātor, oris, m. qui se insinuat. *Arnob. l.* 1. *sub fin.* Insinuator, magister, atque auctor. *Tertull. l.* 2. *ad Nation. c.* 1. Insinuatores Deorum.

Insinuatus, a. 1. 2. in sinu positus, seu conditus, a sinu hominis. *Apul. l.* 9. *Metam.* Siccine vacuus, & otiosus insinuatis manibus ambulabis mihi? Sed aliqui explicant manibus inflexis, complicatis, compressis. ¶ Item qui se insinuavit, & alicujus familiaritatem, & gratiam est adeptus. *Sueton. Othon. c.* 2. Per hanc insinuatus Othoni.

Insinuo, as, avi, atum, a. 1. *mettere nel seno*, ἐγκολπίζω, est in sinum, vel pectus immittere, & translate introducere, *insinuare*, *introdurre*, Ger. *in schoß legen*, *einschieben*, Gal. *insinuer*, Hisp. *insinuar*, ὑποδύεσθαι, *Cic. de Am.* Callidus ille, & occultus ne se insinuet. *Plaut. Mil.* 2. 1. 27. Insinuat se se ad illam amicam heri mei. *Cæs. l.* 4. *B. G. c.* 33. Insinuare se in equitum turmas. *Liv. l.* 7. *c.* 10. Insinuare se mucrone surrecto inter corpus & arma. *Cic. pro Cæcin. c.* 5. In familiaritatem alicujus se insinuare. *Id. Agrar.* 2. *c.* 5. In aliquorum sermonem se insinuare. *Virg.* 2. *Æn.* novus per pectora cunctis Insinuat pavor. Subaudi *se*. Sic *Cic.* 1. *de Orat. c.* 20. Quo ita nati essemus, ut & blandiri, & suppliciter insinuare iis, a quibus esset petendum, possemus. *Plin. paneg. c.* 62. Hoc est igitur, quod penitus illos animo Cæsaris insinuavit. *h. e.* commendavit, introduxit. ¶ *Avien. Arat. v.* 31. Terris ratem insinuare. *h. e.* appellare, applicare.

Insipidus, a, um, *insipido*, תפל, Germ. *ungeschmack*, Gal. *insipide*, Hisp. *insipido*, ἄγευστος, ἄχυμος, quod saporis expers est, aut quod saporem injucundum habet. *Firmic. l.* 2. *Astron. c.* 12. Sapor falsus, & insipidus. ¶ Per translationem accipitur pro stulto, & insipiente. *Gel. l.* 6. *c.* 1. Nihil est prorsus iis insipidius, qui opinantur, bona esse potuisse, &c. Al. rectius leg. *insubidius*. Adde *Firmic. l.* 11. *Astron. c.* 12.

Insipiens, tis, o. *pazzo*, *sciocco*, כסיל, Ger. *unweise*, Gal. *fou*, Hisp. *necio*, ἄφρων, non sapiens, decipiens, qui non cogitat, quæ agenda sunt. *Cic. de Am.* Neque quicquam insipiente fortunato intolerabilius fieri potest. *Id. de Fin.* Turpe est sapientem ex insipientium sermone pendere. *Id.* 2. *Divin. c.* 23. Ego insipientior, quam illi ipsi. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 59. Timidissimus omnium, & insipientissimus.

Insipienter, adv. *scioccamente*, Germ. *unweislich*, Gal. *folement*, Hisp. *neciamente*, ἀφρόνως, imprudenter, *Cic. de Sen. c.* 19. Sperat adolescens diu se victurum, insipienter sperat.

Insipientia, æ, f. 1. *sciocchezza*, אולת, Ger. *unweisheit*, Gal. *folie*, Hisp. *necedad*, ἀφροσύνη, dementia, amentia, imprudentia. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 5. Ita fit, ut sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quædam, quæ est insania, eademque dementia.

Insipo, is, pui, a. 3. jacio, injicio, apud vet. a sipo. *Cato de R. R. c.* 83. Ita insipito in auiam novam. *Pompon. Atellanorum scriptor.* Partem insipui, conclusi, condepsui. *Id. Fullone.* Facite, ut ignis fervat, ligna insipite, far concidite. *Varro l.* 4. *de L. L.* Quod ita sonet, cum aqua fervente insipitur. Apud Festum legitur etiam *insipo, as*.

Insisto, is, institi, instatum, vel institum, n. 3. *stare sopra qualche cosa*, ἐφίσταμαι, in aliqua re consisto. *Cæs.* 2. *B. G.* Ut cum primi eorum cecidissent, proximi jacentibus insisterent. hoc est, super mortua cadavera starent, & pugnarent. ¶ Est item resistere, idest, immorari, sistere gradum, cujus contrarium est progredi, *fermarsi*. עמד, Germ. *auff etwas stehen*, Gal. *insister*, *presser*, Hisp. *insistir*, ἐπιμένειν. *Cic. in Verr.* Ut, si singulis insistere velim. *Id.* 5. *Fin.* Quæ cum dixisset, paulumque institisset. Et active *fermarsi*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 41. *ex poeta*, Exsultantem se repriment validæ legum habenæ, & imperii insistent jugo. ¶ Item inesse. *Cic.* 6. *Verr.* Insistebat in manu Cereris dextra simulacrum pulcherrime factum Victoriæ. ¶ Item urgere, solicitare. *Plin.* Frequentius, ut id ageret, insistebat. ¶ Insistere hastæ, est inniti. *Plin. de Vir. illust.* Hastæ insistens, & solemnia verba respondens. ¶ Insistere vestigia, est firmare. *Virg.* 11. *Æn.* Utque pedum primis infans vestigia plantis institerat. ¶ Insistere vestigiis alienis, est inhærere, & sequi aliena vestigia. *Quintil. in proœm. l.* 3. Sic *Cic.* 3. *de Orat. c.* 9. Quibus vestigiis primum institi. Et *Liv. l.* 5. *c.* 30. Insistere vestigiis suarum laudum. ¶ Insistere viam, aut iter est viæ se dare, & in ea pergere, *incamminarsi*. *Plaut. Cist.* 4. 2. Utrum hac, an illac iter institerit. *Id. Epid.* 3. 3. 35. Recta institit, *si è ben' incamminato*. Sic, insistere rationem pugnæ, h. e. instituere, capere. *Cæs. l.* 3. *B. G. Terent. Eun.* 2. 3. 2. Ubi quæram? quam insistam viam? *che strada ho io da prendere?* ¶ Insistere negotium, est persequi, urgere, attente agere. *Plaut. Mil.* 3. 3. 55. Insistite hoc negotium sapienter. ¶ Usurpatur etiam pro instituere, incipere, aggredi. *Plaut. Capt.* 3. 4. 53. Ne quid tu huic temere insistas credere. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 16. Flagitare senatus institit Cornutum, ut &c. *Cæs. l.* 6. *B. G.* Insistere mente & animo in aliquam rem, *applicarsi con tutto lo spirito*.

Insitio, onis, f. 3. *innestamento*, Ger. *impfung*, Gal. *enture*, Hisp. *encerimiento*, ἐμφυτεία, inserendi actus. *Cic. de Sen. c.* 15. Nec consitiones modo delectant, sed etiam insitiones, quibus nihil invenit agricultura solertius.

Insititius, a, um, *innestato*, ἐγκεντρισθείς, quod insitum est, ut Surculus insititius. Per Metaphoram accipitur pro omni eo, quod proprium, aut naturale non est, sed aliunde ascitum. *Plin. in Ep.* 3. 4. Cum hoc insititio, & inducto tam præclara opera perfeceris. ¶ *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Somnum insititium vocat, qui inter diei negotia infertur.

Insitivus, a, um, adject. idem ac insititius, *d'incalmo*, *o incalmato*. Ut insitiva pyra. *Horat. epod.* 2. *v.* 19. ¶ Translate, insitivi liberi, h. e. illegitimi. *Phædr. l.* 3. *fab.* 4. *v.* 10. insitivum alimentum, h. e. lac alienæ nutricis, diversum a lacte matris. *Gell. l.* 12. *c.* 1.

Insitor, oris, m. *innestatore*, Ger. *pfropffer*, Gal. *enteur*, Hisp. *encerridor*, qui inserit. *Plin. l.* 18. *c.* 33. Hunc cavent insitor calamis, gemmisque inoculator. ¶ Hoc nomine Flamen Cerealis Deum invocabat, ut ex Fabio Pictore testatur *Serv. ad Virg. Georg.* 1.

Insitum, ti, n. *innesto*, *nesto*, τὸ ἔνθετον, ἐμφύτευμα, surculus ex una recisus arbore, & in aliam implantatus. *Col. de arb. c.* 26. Terram circa arborem aggerato usque ad ipsum insitum.

Insitus, a, um, *innestato*, *inserito*, impositus, partic. ab inseror. *Colum. de arborib. c.* 25. Arbos insita fructuosior est, quam non insita. ¶ Translate ponitur pro innato, ingenito. *Cic.* 6. *Verr. c.* 48. Ut animis eorum insitum, atque innatum esse videatur. *Id.* 5. *Verr.* Ita serpit illud insitum in natura malum consuetudine peccandi libera. ¶ Item pro adscripto. *Sall. in Cic.* Et paulo ante insitus huic urbi civis.

Insitus, us, m. idem ac insitio. *Plin. l.* 14. *c.* 3. Cætera regionum, locorumque, aut ex his inter se insitu mista.

Insobres, pro Insubres, scribebant Veteres, teste *Scalig. in l.* 2. *Varronis de R. R.*

Insociabilis, le, o. 3. *che non si può accompagnare*, Ger. *ungesellig*, Gall. *insociable*, Hisp. *insociable*, ἀκοινώνητος, quod sociari, vel conjungi non potest. *Liv. l.* 27. *c.* 39. Omni generi humano insociabiles erant. *Plin. l.* 16. *c.* 42. Et inter se, & cum aliis insociabili glutino.

Insolabiliter, adv. *inconsolabilmente*, *senza conforto*, ἀπαραμυθήτως, sine consolatione. *Hor.* 1. *epist.* 14. Rapto & de fratre dolentis insolabiliter.

Insolatio, onis, f. 3. actus insolandi, siccatio ad Solem. *Plin. l.* 21. *c.* 14. Candidissima vero fit post insolationem etiamnum recocta.

Insolatus, a, um, *soleggiato*, siccatus, aut calefactus in Sole, vel ad Solem, partic. ab insolor. *Col. l.* 4. *c.* 27. Et uvæ commodius insolatæ percoquuntur.

Insolens, entis, o. 3. *non solito*, *non avvezzo*, *insolito*, Ger. *ungewohnet*, *selten*, Gal. *insolent*, Hisp. *insolente*, ἀήθης, insuetus, insolitus, a soleo. *Cic. pro Sext.* Non sum tam ignarus causarum, non tam insolens in dicendo. *Id. Attic. l.* 2. *ep.* 21. Itaque ille noster amicus insolens infamiæ. *Cic. in Bruto*, Nec vero ullum (verbum) aut durum, aut insolens, aut humile, aut longius ductum. ¶ Translate ponitur pro superbo, arrogante, audaci. *Cic.* 2. *de Or.* Non fuisse insolentem in pecunia. *Id. pro Marc. c.* 3. In victoria, quæ sua natura insolens, & superba est. ¶ Item pro intemperante, immoderato. *Cic. pro Sex. Rosc.* Qui in sua re fuisset egentissimus, erat, ut fit, insolens in aliena. *Sen. Suasor.* 9. Nihil est insolentius novitio divite. *Alter Senec. de brevit. vitæ, c.* 16. Persarum rex insolentissimus.

Insolenter, adv. *insolentemente*, *di rado*, ἀήθως, præter morem, & consuetudinem, raro. *Cic.* 1. *de Inv. c.* 28. Deinde natura ejus evenire ne vulgo soleat, an insolenter, & raro. ¶ Translate usurpatur pro superbe, arroganter, immoderate, *superbamente*, *arrogantemente*, Germ. *hoffertig*, Gal. *insolemment*, Hisp. *insolentemente*, ἀλαζονικῶς. *Cic.* 4. *Tusc.* Quod aut cupias ardenter, aut adeptus te efferas insolenter. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 46. Pompejani insolentius nostros premere. *Val. Max. l.* 3. *c.* 2. *n.* 21. Insolentissime obequitantem interemit.

Insolentia, f. 1. *insolenza*, ἀήθεια, insuetudo, res non solita, vel non consueta. *Cic. pro Dom.* Insolentia dominatus extulerat animos. ¶ Item novitas. *Cic. pro Dejot. c.* 2. Moveor etiam loci ipsius insolentia. ¶ Item superbia, arrogantia, *superbia*, *arroganza*, Ger. *ungewonheit*, Gal. *insolence*, Hisp. *insolencia*, ἀλαζονεία. *Cic.* 5. *Ver.* De luxuria Apronii loquor, nihil de insolentia, nihil de singulari nequitia, ac turpitudine. ¶ In plur. num. *Phædr. sub fin. l.* 4. Integritatis qui sinceræ conscius A noxiorum premitur insolentiis. ¶ Item prodigalitas, nimii sumptus, qui in cœnas fiunt, & res alias. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 20. Nec tamen ad hanc insolentiam, sed ad illam tuam lautitiam. *Id. Phil.* 9. *c.* 6. Ser. Sulpitius majorum continentiam diligebat, hujus seculi insolentiam vituperabat.

Insolesco, is, n. 3. insolens, & superbus fio, *diventar insolente*, *insuperbire*. *M. Cato in orat. pro Rhodiensib. apud Gel. l.* 7. *c.* 3. Ne Romani, Persa quoque rege victo, ad superbiam, ferociamque, & immodicum modum insolescerent.

Insŏlet, ebat, idem quod solet, assolet. *Cæcil. apud Gell. l.* 3. *c.* 16. Insolet ne mulier decimo mense parere? Pol nono, etiam septimo, atque octavo.

Insolidum. V. Solidus.

Insolidus, a, um, non solidus, infirmus, tener. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 202. tunc herba recens, & roboris expers Turget, & insolida est.

Insolite, adv. *insolitamente*, vox est *Augustin. de doctr. Christ. cap.* 23. ¶ Sunt qui tribuunt & *Gellio l.* 1. *c.* 2. sed plures libri habent *insubide*.

Insolitus, a, um, *insolito*, Ger. *ungewohnt*, Gal. *inaccoustumé*, Hisp. *desacostumbrado*, *insolito*, ἀήθης, non suetus. *Cic.* 3. *Ver.* Cur prudentissimas, electissimasque fœminas in tantum virorum conventum insolitas, invitasque prodire cogis? *Cæs.* 3. *B. C. c.* 85. Insolitus ad laborem exercitus. *Sallust. in fragment.* Genus armis ferox, & servitii insolitum.

Insŏlo, as, avi, atum, a. 1. *seccar al Sole*, *soleggiare*, Ger. *an die sonne legen*, Gal. *secher au Soleil*, Hisp. *assolear*, *secar al Sol*, ἡλιάζω, ad Solem sicco. *Col. l.* 12. *c.* 39. Quas per triduum insolaveris. *Id. l.* 4. *c.* 27. Nam & sic facilius insolatur humus, & fructus percoquitur.

Insolubilis, le, o. 3. *insolubile*, ἄλυτος, quod solvi non potest. *Quint. l.* 5. *c.* 9. Ubi est signum insolubile. ¶ Beneficium insolubile, *Senec. de benef. l.* 4. *c.* 12. h. e. quod pensari non potest.

Insolubiliter, adverb. ita ut solvi non possit. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. Insolubiliter vinciuntur.

Insolum, *insolito*, veteres pro insolitum dixerunt. *Afran. apud Non. c.* 2. *n.* 426. Quod insolum non venit cæco, ac dementi.

Insolūtus, a, um, non solutus, *non pagato*. Exemplum *Senecæ ex l.* 2. *de Benef. c.* 26. V. in Solutus.

Insomnia, æ, f. *vigilia*, ἀϋπνία, vigilia, ab *in*, & *somnus*. *Sueton. Calig. c.* 50. Incitabatur insomnia maxime. *Gel. l.* 6. *c.* 4. Eadem insomnia cruciatos periisse.

Insomnietas, atis, f. insomnia, vigilia. *Plin. Valer. l.* 1. *c.* 35. Insomnietatem pati. *Theodor. Prisc. l.* 2. *c.* 1. Insomnietates procurare.

Insomniōsus, a, um, *che si sogna molte cose*, חולם, Ger. *der treume hat*, Gal. *qui songe beaucoup*, Hisp. *el que mucho sueña*, ἐνυπνιώδης, qui multum somniat. *Cato de R. R. c.* 157. Omnino qui insomniosus est, hac eadem curatione sanum facies.

Insomnis, ne, o. 3. *senza sonno*, *vigilante*, ער, Ger. *ohne schlaff*, Gal. *sans sommeil*, Hisp. *desvelado*, ἄυπνος, pervigil. *Stat.* 3. *Theb. v.* 328. Oculi insomnes. *Virg.* 9. *Æn. v.* 165. Noctem custodia ducit insomnem ludo.

Insomnium, nii, n. *sogno*, *visione veduta in sogno*, חלום, Ger. *ein traum*, Gal. *songe*, Hisp. *vision en sueños*, ἐνύπνιον, quod in somnis videmus, &

fere

fere usurpatur de malis somniis. *Virg. 4. Æn. v. 9.* quæ me suspensum insomnia terrent? ¶ *Cic. de senect.* Caret ergo vinolentia, cruditate, & insomniis. *Tibul. l. 3. el. 4. init.* Dii meliora ferant, nec sint insomnia vera.

Insŏno, as, ui, itum, n. 1. idem quod sono, vel valde sono, resono, *sonare, risonare*, ἐνηχέω. *Lucan. l. 1. v. 578.* Insonuere tubæ. *Ovid. 11. Metam.* Calamis agrestibus insonat ille.

Insons, tis, o. *innocente*, נקי, Ger. *unschuldig*, Gal. *innocent*, Hisp. *inocente*, ἄνατος, innocens, qui extra culpam est, a sons, nocens. *Liv. l. 4. c. 15.* Etiamsi Regni criminis insons fuerit. *Id. l. 34. c. 32.* Publici consilii insons. *Ovid. Metam. 13. v. 149.* Fraterni sanguinis insons. ¶ Item qui non nocet. *Horat. l. 2. od. 19.* Te vidit insons Cerberus aureo cornu decorum.

Insŏnus, a, um, *senza suono, che non ha suono*, ἄφωνος, quod est sine sono, seu strepitu. *Apul. l. 3. A. A.* Insono vestigio me perducit. *Ammian. l. 27. c. 12.* Insonis passibus repentes.

Insopibĭlis, le, adiect. qui sopiri non potest. *Martian. Capel. l. 9.* Insopibilis flamma. Adde *l. 4.*

Insopītus, a, um, *vigilante*, ἄυπνος, insomnis, pervigil. *Ovid. 7. Met. v. 36.* Terrigenasque feros, insopitumque draconem.

Insordesco, is, ui, n. 3. sordidus fio. *Sidon. l. 5. epist. 13.* Dejectu caducæ frondis ager insorduit.

Insortītus, a, um, non sortitus. *Plaut. Cas. 2. 4. 27.* Spicula etiam insortita sunt mihi. Al. leg. Etiam specula in sortitu est mihi.

Inspeciātus, a, um, adject. in suas species non divisus. *Tertul. advers. Valentin. c. 10.* Substantia informis, & inspeciata.

Inspeciōsus, a, um, adject. non speciosus, deformis. *Petron. in fragment. Tragur.* Non inspeciosus puer.

Inspectatĭo, nis, f. 3. actus inspectandi. *Sen. l. 6. nat. quæst. c. 4.* Quorum adeo mihi dulcis inspectatio.

Inspectĭo, onis, f. *considerazione*, השכל, Ger. *besichtigung*, Gal. *inspection*, Hisp. *inspection*, ἐπίσκεψις, ἔφοδος, ἐπίσκοπος, actus inspiciendi. *Colum. l. 1. c. 4.* Nam prima inspectione neque vitia, neque virtutes abditas ostendit. *Quintil. l. 2. c. 18.* Potest aliquando res inspectione esse contenta. h. e. sola consideratione, sine usu. *Id. l. 2. c. 18.* Artes in inspectione positæ. *le scienze speculative*. *Cic. Phil. 2. c. 32.* Nos (augures) nunciationem solum habemus; Consules, & reliqui magistratus etiam inspectionem. Plures interpretes legunt *spectionem*. V. *Spectio*.

Inspecto, as, a. 1. *guardare con diligenza*, ἐφοράω, continue, sive attente intueor, freq. ab inspicio. *Cic. ad Brut. epist. 4.* Utinam inspectare possis timorem de illo meum. *Id. Ver. 6.* Civem Romanum iste, multis inspectantibus, sustulit. ¶ Affertur etiam Suetonii exemplum *in Cæs. c. 86.* ubi inspectare pro custodire, *far la guardia*, usurpatur. Verum meliores editiones habent *sectantium* pro inspectantium.

Inspector, oris, m. 3. ἐπίσκοπος, θεωρός, qui inspicit, ut qui de opificiis, vel de rebus venalibus cognoscunt. *Plin. l. 37. c. 7.* Accedit religio narrata, a siderum cognatione, ab inspectoribus.

Inspectus, us, ui, m. inspectio. *Apul. l. 10. Metam.* Oculi inspectu minaces.

Inspectus, a, um, nom. partic. *considerato, veduto, noto*, *Plaut. Aulul. argum. 2. v. 7.* Re inspecta. *Id. Trinum. 3. 3. 65.* Causas apud portitorem resignatas sibi, inspectasque esse.

Insperabĭlis, le, o. 3. *insperabile*, Germ. *nicht zu offen*, Gal. *ce qui ne se peut esperer*, Hisp. *lo que no se puede esperar*, quod vix sperari potuisset. *Gel. l. 4. c. 18.* Pacemque, & victoriam vobis peperi insperabilem.

Insperans, tis, o. 3. *che non spera, senza speranza*, Ger. *der nicht hoffet*, Gal. *qui n'espere point*, Hisp. *el que no espera*, ἀνέλπιστος, qui non sperat. *Cic. 1. de Orat. c. 21.* Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem dilaberemini.

Insperāte, adverb. *insperatamente*, ἀνελπίστως. *Valer. Max. l. 3. c. 8. extern. 2.* Insperatius prodest.

Insperāto, adverb. idem quod insperate. *Argumentum primum Aulularia Plauti v. 14.* Aulam insperato invenit. *Apulej. l. 9. Metam.* Insperato resistens juvenis.

Insperātus, a, um, adject. *non isperato*, ἀνέλπιστος, παράλογος, *Cic. 4. Phil. c. 1.* Consilium insperatum. *Ter. Eun. 3. 5. 57.* Occasio insperata. *Plaut. Pœn. 5. 3. 8.* Salve, homo insperatissime mihi. *Plin. l. 25. c. 2.* Servatus est ex insperato, *fuor d'opinione*, præter spem.

Inspergo, is, ersi, ersum, a. 3. *spargere*, ἐπιρραίνω, aspergo, abluo, & humecto liquorem aliquem spargendo. *Cic. 2. de Div. c. 16.* Simul ac molam, & vinum insperseris. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus præter liquorem. *Col. l. 11. c. 2.* Hoc eodem tempore stercoris pars in prata digerenda, pars oleis, & cæteris arboribus inspergenda.

Inspersĭo, onis, f. actus inspergendi, aspersio. *Pallad. l. 4. tit. 9.* Ruta seritur locis apricis, sola cineris inspersione contenta.

Inspersus, a, um, idem ac sparsus, *sparso*. *Hor. 1. Ser. Sat. 6. v. 67.* Velut si egregio inspersos reprendas corpore nævos.

Inspersus, us, ui, m. 4. inspersio. *Apul. l. 9. A. A.* Comæ sordentes inspersu cineris. Adde *l. 7.*

Inspicĭo, is, exi, ectum, a. 3. *guardare*, הביט ראה, Germ. *darein sehen*, Gal. *regarder dedans, voir de pres*, Hisp. *mirar, ver*, ἐμβλέπω, aspicio, intueor. *Cic. de Leg.* Nequis inspiciat tabellam. ¶ Sæpe capitur pro intro aspicere, valde intueri, penitus considerare. *Cic. in Phil. 2.* Visne igitur, te inspiciamus a puero? *Plaut. Pers. 2. 5. 15.* Inspicere morbum tuum lubet. *Petron. Satyr.* Inspicere querelam. h. e. cognoscere de querela.

Inspĭco, as, a. 1. *aguzzare*, ἀποσταχύζω, est incidere, seu acuere ad spicæ, & aristarum similitudinem. *Virg. 1. Georg. v. 292.* Ferroque faces inspicat acuto. ¶ *Strabo Gall. c. 5.* & quas inspicat aristas Ramorum ubertas.

Inspiramentum, i, n. inspiratio. *Cæl. Aurelian. Tard. 2. c. 13.* Inspiramentis inserere.

Inspiratĭo, onis, f. *ispirazione*. *Solin. c. 12.* Fontes (Aganippidis, & Hippocrenes) poti inspirationem literariam faciunt.

Inspirātor, oris, m. qui inspirat, & injicit. *Cæl. Aurel. Tard. 2. c. 5.* Apollo furoris inspirator.

Inspiratus, a, um, nom. ex particip. *ispirato*, ἐμπνευσθείς. *Justin. l. 18. c. 5.* Cum inspirati vates canerent.

Inspiritālis, le, adject. non spiritalis. Est vox *Paulini epist. 22.* (*al. 7.*)

Inspīro, as, avi, atum, a. 1. *inspirare*, נפח, Ger. *einblasen*, Gal. *inspirer*, Hisp. *inspirar*, ἐμπνέω, afflo, intro spiro, spiritum, seu ventum infundo. *Virg. 1. Æn. v. 688.* Occultum inspires ignem. *Col. l. 1. c. 6.* Et modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. *Stat. l. 1. Silv. 2.* tacitum inspirat amorem. *Quintil. l. 2. c. 5. de lectione Oratorum:* Quanta deinceps in dividendo prudentia, quam subtilis & crebra argumentatio, quibus viribus inspiret, qua jucunditate permulceat &c. h. e. inferat id, quod dicit. ¶ Apud *Gell. l. 2. c. 3.* inspirans litera. est aspero spiritu notata. Notum est, inquit, Atticos ἰχθῦν, ἵππον, inspirantis primæ literæ dixisse. Al. leg. *inspirantes prima litera*.

Inspissātus, a, um, adject. conspissatus. *Veget. l. 2. rei veterin. c. 30.* Caro inspissata.

Inspoliātus, a, um, *non spogliato*, non spoliatus. *Quintil. l. 7. c. 2.* Occisus est non prædæ gratia, quia inspoliatus est. *Virg. 11. Æn. v. 594.* corpus & arma Inspoliata feram tumulo.

Inspūmo, as, n. 1. spumas emitto. *Tertul. Apolog. c. 12.* O sacrilega convicia! infrendite, inspumate.

Inspŭo, is, ui, utum, a. 3. *sputare sopra qualche cosa*, ἐμπτύω, super aliquid spuo. *Plin. l. 22. c. 21.* Commanducata ea si inspuatur, mori serpentem. *Id. l. 31. c. 9.* Et oculis jumentorum inspuitur.

Inspūto, as, a. 1. freq. ab inspuo. *Plaut. Capt. 3. 4. 23.* Quibus insputari saluti fuit. Loquitur de comitiali morbo laborantibus, quos credebant, si ter inspuerentur, levari: ipsumque illum, qui inspueret, avertere a se ejusmodi malum. *Id. Capt. 3. 4. 21.* Eum morbum mihi esse, ut qui me opus sit insputarier? V. *Plin. l. 28. c. 4. Apulej. in Apolog.* & *Taubman. ad Plaut. loc. cit.*

Instabĭlis, le, o. 3. *instabile*, נד, Germ. *unbeständig*, Gall. *instable*, Hisp. *instable*, ἀβέβαιος, quod suo loco stare non potest. *Plin. l. 36. c. 14.* Rursus ne in lubrico, atque instabili fundamento tantæ moles locarentur. ¶ Translate sumitur pro inconstanti, levi. *Virg. 4. Georg.* Instabiles animos ludo prohibebis inani. *Aurel. Vict. in Galba:* Queis rebus instabilior.

Instabilĭtas, atis, f. *incostanza*, Ger. *unbeständigkeit*, Gal. *instabilité, inconstance*, Hisp. *instabilidad*, ἀστασία, inconstantia. *Plin. l. 24. c. 17.* Hanc autem a Regibus Persarum comedi, aut bibi contra omnia corporum incommoda, instabilitatem mentis.

Instans, antis, adject. o. *instante, presente*, ἐνεστώς, præsens, qui urget, qui instat. *Quintil. l. 5. c. 10.* Præteritum, instans, futurum. *Cic. 4. Tusc. c. 6.* Quæ venientia metuuntur, eadem afficiunt ægritudine instantia. *Tacit. 4. hist. c. 83.* Species terribilior, & instantior. *Quintil. l. 9. c. 3.* Fons quidem unus, qui acriora facit & instantiora, quæ dicimus, & vim quandam præseferentia.

Instanter, adv. *instantemente, stantemente*, Ger. *beharrlich*, Gal. *fort esse, avec istance*, Hisp. *apressuradamente*, ἐνστατικῶς, sedulo, perseveranter, vehementer. *Quintil. l. 9. c. 4.* Ubicunque acriter erit, & instanter, pugnaciterque dicendum. *Id. l. eod. c. 3.* Instantius dicere. *Gell. l. 4. c. 18.* Instantissime desiderare. Adde *Plin. l. 7. ep. 22.*

Instantĭa, æ, f. 1. *instanza*, Ger. *anhaltung*, Gal. *instance*, Hisp. *instancia*, ἔνστασις, sedulitas, assiduitas, & continua intentio. *Plin. l. 3. c. 5.* Quid est enim, quod non aut illæ occupationes impedire, aut hæc instantia possit efficere? *Plin. l. 5. epist. 8. de differentia orationis, & historiæ:* Hæc vel maxime vi, amaritudine, instantia, illa tractu, & suavitate, atque etiam dulcedine placet.

Instar, *a guisa, a similitudine*, כמו, Ger. *gleich*, Gal. *comme*, Hisp. *assemejanza, tizer*, Gl. vet. ἐμφερής, ἰσοδύναμος. Est nomen μονόπτωτον, idest, unius casus, estque idem ac exemplar, seu similitudo: itaque dicimus, Ad instar incliti montis, *Apul. l. 9. Metam.* & Ad instar amnis Ægyptii. *Solin.* ¶ Frequentius autem & elegantius tollitur *ad* per eclipsim, & usurpatur cum solo genitivo. *Cic. in Pis.* Unus ille dies mihi quidem immortalitatis instar fuit. *Cic. de clar. Oratoribus c. 51.* Plato mihi unus est instar omnium, *vale per tutti*. ¶ Usurpatur & absolute. *Virg. 6. Æn. v. 865.* quantum instar in ipso est! *h. e.* quale exemplum ad imitandum! *quanto avvi in esso da imitare!* *Justin. l. 4. c. 4.* Gylippus solus, sed in quo instar omnium auxiliorum erat. *Sueton. in Cæs. c. 61.* Cujus (equi) instar pro æde Veneris genitricis postea dedicavit. *h. e.* cujus imaginem. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 29.* Unum in me scelus est, quod te scelerate recepi: Sed scelus hoc meriti pondus, & instar habet. *h. e.* habet speciem. ¶ Significat etiam, ad mensuram. *Colum. l. 2. c. 5.* In campo rarius, in colle spissius acervi stercoris instar modiorum quinque disponentur. ¶ Item ad æquiparantiam. *Id. l. 3.* Simul atque pampinus instar quatuor digitorum erit.

Instauratĭo, nis, f. 3. *rinnovazione*, חנוכה, Ger. *erneuerung*, Gal. *restauration, instauration*, Hisp. *instauracion*, ἀνανέωσις, refectio. *Cic. de Arusp. Resp. c. 11.* Et mentes Deorum immortalium ludorum instauratione placantur.

Instauratitius dies, erat dies ultimus Circensium, Jovis propitiandi gratia additus, ab instauro, redintegro. *Macrob. l. 1. Sat. c. 11.* ex *Varrone*.

Instaurativus, a, um, adject. qui instauratur, & renovatur; ut instaurativi ludi, qui in locum eorum, qui aut prætermissi erant, aut perperam facti, instaurabantur. *Cic. de Div. c. 26.* Itaque ludis intermissis instaurativi constituti sunt.

Instaurātor, oris, m. 3. qui instaurat, & renovat. *Inscript. apud Reines. Class. 2. n. 31.* Instauratori mœnium.

Instaurātus, a, um, *instaurato, rinnovato*. *Cic. de Prov. c. 8.* Ne instauratas maximi belli reliquias, ac renovatas audiamus. *Vellej. l. 2. c. 66.* Instauratum Syllani exempli malum.

Instauro, as, avi, atum, a. 1. *ristaurare, rinnovare*, חדש, Ger. *erneuern*, Gal. *instaurer*, Hisp. *instaurar*, ἀνανεόω, reficio, innovo, renovo. Dicitur non solum de ædificiis, sed de omnibus fere rebus, ut de ludis, de sacrificio, de bello, de scelere, &c. *Cic. Att. l. 1.* Idque sacrificium cum virgines instaurassent. *Virg. 3. Æn.* Ergo instauramus Polydoro funus. Idest integramus, supplemus. *Cic. Verr. 2. c. 4.* Scelus instauravit. ¶ Dicitur etiam translate de animo. *Virg. 2. Æn.* Instaurati animi Regis succurrere tectis. hoc est recreati, & restituti. ¶ Interdum significat simpliciter apparare, struere. *Plin. l. 31. c. 2.* In qua (villa) & monumentum sibi instauraverat.

Insterno, is, instravi, atum, a. 3. *distendere di sopra, coprire*, הציע, Ger. *bedecken*, Gal. *couvrir*, Hisp. *epender sobre, cobrir*, ἐπιστρώννυμι, supersterno, superextendo, operio. *Plin. l. 19. c. 1.* Si palo adacto caverna palea insternatur. *Virg. 2. Æn. v. 722.* Fulvique insternor pelle leonis.

Instigatĭo, onis, f. *stimolo*, Ger. *anreitzung*, Gal. *instigation*, Hisp. *instigacion*, instigandi actus. *Auct. ad Her. l. 2. c. 30.* Amplificatio est res, quæ per locum communem instigationis auditorum causa sumitur.

Instigātor, oris, m. *instigatore*, qui instigat. *Auson. epist. 17.* Superfluus instigator agitabo. *L. 20. Dig. de his, qui infam. not.* Instigator accusationis.

Instigātrix, icis, f. quæ instigat, *istigatrice*. *Tacit. 1. hist. c. 51.* Acerrima instigatrix adversus Galbianos.

Instigātus, us, ui, m. instigatio. *Ulp. l. 1. Dig. si quadrup. pauper. fec.* Si instigatu alterius fera damnum dederit.

Instīgo, as, avi, atum, a. 1. *instigare, stimolare*, הסית, Ger. *anreitzen*, Gal. *instiguer*, Hisp. *instigar*, ἐρεθίζω, παροξύνω, παρορμάω, incito, impello, a στίζω, pungo. Alii derivant ab *insto*, quia qui instat, atque urget, is proprie instigat. *Cic. in Pis.* Cum in Palatio mea domus ardebat, non casu aliquo, sed ignibus injectis instigante te. *Liv. l. 33. c. 47.* Infensi, & irati Romanos in Annibalem instigabant. *Senec. epist. 10.* Instigare iracundiam. *Vellej. l. 1. c. 16.* Instigare ad arma. *Petron. in Satyr. c. 55.* Instigare canem in aliquem. *aizzare*.

Instillatĭo, onis, f. 3. ἐνστάλαξις, infusio stillatim, & guttatim facta. *Plin. l. 29. c. 6.* Instillatio lactis sedat dolorem.

Instillātus, a, um, nom. particip. guttatim infusus. *Ovid. 3. Trist. El. 3. v. 22.*

9. v. 21. Linguam instillato restituere mero. *Quinctil. l. 1. c. 2.* Sensim instillatus humor.

Instillo, as, avi, atum, a. 1. *instillare, gocciare*, רוח, Ger. *eintropffen*, Gal. *instiller*, Hisp. *infundir*, ἐνσταλάζω, intro stillo, guttatim immitto, vel infundo, a *stilla*. *Cic. de Sen. c. 11.* Nisi tanquam lumini oleum instilles. *Id. 2. Tusc. cap. 10.* ex poeta. Guttæ, quæ saxa assidue instillant Caucasi, idest stillant, seu cadunt in saxa. *Ovid. Heroid. epist. 18.* Instillare merum in ignes. ¶ Translate capitur pro persuadere, sensim in animum mittere. *Cic. Att. lib. 9.* Quæ mihi quiddam, quo iterem, instillarunt. *Horat. l. 1. epist. 8. v. 16.* Præceptum auriculis hoc instillare memento.

Instimulator, oris, m. *instigatore*. *Cic. pro Dom. c. 5.* Seditionis instimulator, & concitator. Ita *Gruter. ex MSS.* alii *stimulator*.

Instimulatus, a, um, nom. particip. *instigato, stimolato*. *Marcell. l. 3. Dig. de inoffic. testam.* Falso instimulati parentes liberos suos vel exhæredant, vel prætereunt.

Instimulo, as, avi, atum, a. 1. stimulo, instigo, *istigare, stimolare*. *Ovid. 6. Fast. v. 508.* Instimulat fictis insidiosa sonis.

Instinctor, oris, m. *stimolatore*, stimulator, impulsor. *Tac. l. 1. hist. c. 22.* Nec deerat sceleris instinctor. Et *l. 4. c. 68.* Acerrimus instinctor belli.

Instinctus, a, um, instigatus, stimulatus, incitatus, *istigato*, ab instinguo. *Cic. 7. Verr. cap. ult.* Quorum templis, & religionibus iste nefario quodam furore, & audacia instinctus bellum sacrilegum semper, impiumque habuit indictum. *Liv. l. 9. c. 40.* His vocibus instinctos milites in prælium ducit. *Lucan. l. 5.* sacro mens instincta furore.

Instinctus, us, m. *instinto*, Ger. *anreitzung*, Gal. *instinct*, Hisp. *instincto*, παρόρμησις, παρακίνησις, instigatio, stimulatio, incitatio, impulsio, & proprie est impulsus naturæ, ab *instinguo*. *Cic. 1. de Div.* Sed illa, quæ instinctu divino, afflatuque funduntur. *Plin. in Pan. cap. 73.* Multa fecimus sponte, plura instinctu quodam, & imperio. ¶ Extra auferendi casum cave usurpes, antequam exempla reperias.

Instinguo, is, xi, nctum, a. 3. instigo, stimulo, *incitare, istigare*, a *stinguo*, quod a στίζω, pungo. *Gell. l. 17. c. 20.* Hæc admonitio non modo non reprehsit, sed instinxit nos ad elegantiam affectandam.

Instipulor, aris, d. 1. idem ac stipulor. *Plaut. Pseud. 4. 6. 6.* Quas abs te est instipulatus etiam Pseudulus. *Id. Rud. 5. 325.* Ni dolo malo instipulatus sis.

Instita, æ, f. 1. limbus, sive fascia, quæ matronarum stolæ subsuebatur, & per Synecdochen ipsa stola, ita dicta, quod stola ei insistat, dum gestatur, aut quod stolæ insistat, atque incumbat. *Ovid. 1. v. 32. de ar.* [illegible]. Quæque tegit medios instita longa pedes. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 29.* Subsuta talos tegit instita veste. ¶ Sumitur & generatim pro fascia ad vinciendum. *Petron. Satyr. c. 20.* Duas institas ancilla protulit de sinu: altera pedes nostros alligavit, altera manus. *Et infra*: Ut annecteret pedes & manus institis.

Institio, onis, f. actus standi, seu sistendi se, *starsi, il fermarsi*, ab insisto. *Cic. 1. Tusc. c. 25.* Qui errantium stellarum motus, progressiones, institiones notavit. Al. leg. *insistiones*.

Insito, as, n. 1. sæpe urgeo, contra sto, repugno, freq. ab *insto*. *Cæs. 1. B. G.* rursus insitare, & prælium redintegrare cœperunt. Al. leg. *instare*.

Institor, oris, m. *fattore di mercatante*, סוכן, Ger. *kraemer*, Gal. *facteur de marchand*, Hisp. *factor de mercader*, παντοπώλης, ἐπιστάτης, ὁ προεστώς ἐργαστηρίου, qui a mercatore negotiationi alicui est præpositus, quales sunt illi, quibus mercatores committunt merces aliquas vendendas. item servi pecuniis dandis præpositi: item quibus vestiarii, aut lintearii dant vestes, linteaque circumferenda, ac distrahenda, quia instat, hoc est, urget merces, ac negotia aliena, quomodo & Græcis vocatur ἐπιστάτης, ab ἐφίστασθαι. *Liv. l. 5.* Urbi frequentandæ multitudo incolarum, libertinorumque, & institorum, opificumque retenta. ¶ Translate *Quinct. l. 11. c. 1.* Quem tumidum, ac sui jactantem, & ambitiosum institorem eloquentiæ in ancipiti sorte videas.

Institorius, a, um, ἐμπορικός, ἀγοραῖος, quod ad institorem pertinet. *Suet. in Nerone, cap. 27.* Et matronarum institorias operas imitantium. ¶ Institoria actio, δίκη ἐμπορική, dicitur, qua dominus institorem convenit, vel pro institore convenitur. *Ulp. l. quicunque, ff. de inst. act.* Dandam in eum quasi institoriam actionem.

Instituo, is, ui, tutum, a. 3. *decretare, deliberare, stabilire*, [illegible], constituo, decerno, propono, certum mihi est. *Cic. 4. Ver.* Tu, qui instituebas in eos animadvertere, qui perperam judicassent. *Ter. Adelph. 3. 1. 13.* Instituere in animum. Al. leg. *instituere in animo*. ¶ Significat etiam incipere, *cominciare*. *Terent. Phorm. 4. 2. 14.* Petam hinc, unde a primo institui. *Cic. pro Cluent. c. 3.* Quæso, ut me, Judices, sicuti facere instituistis, benigne, attenteque audiatis. ¶ Item parare, comparare, facere. *Horat. de arte poet. v. 22.* Amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit? *Cæs. lib. 5. B. G. c. 4.* Magnus muralium pilorum numerus instituitur. *Terent. Phorm. 2. 1.* Animum ad cogitandum instituere. Sic Instituere amicitiam cum aliquo, *Cic. 13. Fam.* Instituere sermonem de aliqua re, *Id. 2. de Orat. c. 73.* Instituere dapes, *Virg. 7. Æneid.* Instituere historiam, *Cic. l. 1. de leg.* Instituere iter, *Cato ad Cic. Fam. 15. ep. 5.* Instituere officinam, *Cic. Verr. 6.* Instituere nundinas, *Plin. in epist.* Instituere negotium, instituere quæstum, *Plaut. Pœn. & Mostell. 3. 2. 93.* ¶ Instituere testes, *subornare, appostare*. *Cic. pro Cluent.* Instituere aliquem hæredem. *Plin. l. 5. ep. 1.* Instituere tutorem alicui, *Cic. l. 1. de Or.* Legem iniquam instituere. *Id. pro Mur.* Vineas instituere, *piantare*. *Id. Agrar. 2. c. 25.* Instituere segetes, *Varro l. 1. R. R. c. 37.* ¶ Denique usurpatur frequentissime pro erudire, *ammaestrare*. *Cic. pro Quint. cap. 21.* Educare aliquem, & a puero instituere. *Id. Verr. 3. c. 60.* Instituere, atque erudire filios ad majorum instituta. *Quintil. l. 1. c. 27.* Jam senex institui lyra non erubescebat. ¶ Cum infinito *Veget. l. 3. Strategem. c. 13.* Disposito quibusdam locis cibo, columbas illuc devolare instituerat. ¶ Instituere aliquid ad aliquem, est *indirizzare, dedicare*. *Cic. Acad. l. 1. c. 1.*

Institutio, onis, f. 3. *instituzione*, ἐνίδρυσις, κατάστασις, actus instituendi, instructio, doctrina, perceptio. *Cic. 1. Off.* Quæ magis ad institutionem vitæ communis spectare videntur. ¶ Institutiones item, εἰσαγωγαί, dicuntur ipsa præcepta, quibus homines instituuntur, atque docentur, & libri, in quibus prima elementa alicujus artis descripta sunt, ut *Institutiones Legales Justiniani, Institutiones Oratoriæ Quintiliani*, &c. *Cic. Q. Fr. lib. 1. ep. 1. c. 6.* Institutio hæc, atque disciplina. ¶ Item propositum, scopus. *Plin. l. 16. c. 4.* Longum est, nec ex institutione operis.

Institutor, oris, m. qui instituit, & edocet, *maestro*. *Lamprid. in Commodo, cap. 1.* Qui in aula institutores habentur. ¶ Item qui aliquid instituit, & facit. *Tertul. de Spectac. c. 2.* Multum interest inter institutorem, & interpolatorem.

Institutum, ti, n. *instituto, oggetto, soggetto*, πρόθεσις, σκοπός, scopus, propositum, inceptum. *Cic. in Top.* Sed ad hujus libri institutum illa nihil pertinent. ¶ Sumitur etiam pro more, seu certa quadam vitæ ratione ad mores spectante, *usanza*, דרך, Ger. *gewonheit*, Gal. *coutume*, Hisp. *costumbre*, ἔθος. *Cic. Att. l. 4. ep. 17.* Me non oblitum consuetudinis, & instituti mei rarius ad te scribere. ¶ Et specialiter dicitur de publicis moribus consilio, & ratione sumptis, & civili disciplina, quæ literis non mandatur, sed observatur communi opinione bonorum virorum per quandam consuetudinem. Unde de institutis antiquis titulus est apud *Valer. Max. l. 2.* id est, de moribus antiquorum usu, & consuetudine receptis. *Cic. de Clar. Or.* Sed bene Juris publici leges, & instituta cognoverat. *Id. 2. Agrar.* Est hoc in more positum, institutoque majorum. *Nepos 17. c. 4.* Institutis patriæ parere. ¶ Uti instituto suo, *far come si ha in costume*. *Cæsar Oppio inter epist. Cic. ad Attic. l. 9.*

Institutus, a, um, adject. tot fere habet usus, quot instituo. *Cic. pro L. Manil. c. 14.* Ab instituto cursu devocavit. *cominciato, intrapreso*. *Sueton. in Galb. c. 1.* Arborem ab ipso institutam elanguisse. *piantata*. *Cæs. lib. 5. B. G. c. 52.* Institutas turres. Et *Cic. pro Dom.* Institutas cæremonias persequi. *Id. 2. Orat. c. 39.* Doctrina liberaliter institutus. *instrutto*. Et *3. Fin. cap. 5.* Instituti a natura, &c.

Insto, as, institi, instatum, n. 1. *stare sopra, o vicino, esser' imminente, isforzar*, immunere, impendere, propinquum esse. *Sall. Catil. c. 15.* Non, quæ instabat. *Lentulus Cic. Fam. 12. ep. 14.* Instat periculum. ¶ Plus est, quam appropinquare. *Cic. Catil. 2. c. 5.* Quibus ego confido impendere fatum aliquod, aut instare jam plane, aut certe jam appropinquare. ¶ Significat etiam urgere, premere, *incalzare, esser' addosso*. *Liv. l. 10. c. 96.* Diversique integri, atque intacti abiissent, ni cedenti instaturum alterum timuissent. *Cic. Verr. 3. c. 27.* Cædere januam saxis, instare ferro. ¶ Huic significationi similia sunt illa: *Virg. Ecl. 9. v. 66.* Quod nunc instat, agamus. *quel che più preme*. *Cic. pro Quint. c. 10.* Tibi instat Hortensius, ut eas in consilium. *si fa premura*. *Liv. l. 2. c. 4.* Evincunt instando, ut &c. ¶ Cum accus. *Plaut. Curc. a. 5. sc. 1. v. 6.* Si magis me instabunt, ad Prætorem sufferam. Al. leg. *mi*. *Id. Pœn. 4. 2. 96.* Tantum eum instat exitii. ¶ Significat etiam perseverare, persistere. *Cic. 4. Verr.* Instat Sandalius poscere Recuperatores. *Liv. l. 40. c. 39.* Celtiberiæ agrum institit vastare. ¶ Item contendere, contra disputare. *Ter. Andr. 1. 1. 120.* Ego illud sedulo negare factum: ille instat factum. h. e. contendit factum esse. ¶ Item insistere, ingredi. *Plaut. Asin. 1. 1. 38.* Rectam ut instas viam! ea res est. *Id. Cist. 4. 2. 11.* Utrum hac, an illac iter institerit. ¶ Instare operi, *incalorire il lavoro*. *Virg. Æn. 1.* Instans operi, regnisque futuris. ¶ *Liv. l. 27. c. 2.* Marcellus, ubi lux fugam hostium aperuit, vestigiis institit sequi. h. e. persecutus est iisdem vestigiis. ¶ Instare famæ, *secondar la riputazione, che si ha; non la lasciar languire*. Apud *Tacit. in Agric. c. 18.*

Instragulum, li, n. idem ac stragulum. *Cato de R. R. c. 10.* Culcitas octo, instragula octo, pulvinos septem, &c.

Instratum, n. 2. subst. *coperta*, כסוי, Ger. *decke*, Gal. *couverture*, Hisp. *estrado, repostero*, [illegible], omnis vestis stragula, ab insternendo. *Ulpian. Dig. 50. 16. 45.* Instrato omne vestimentum contineri, quod injicitur, Labienus ait.

Instratus, a, um, adject. *coperto*. *Sueton. Aug. c. 73.* Torus humilis, & modice instratus. *Plin. l. 8. c. 42.* Instratus ornatu regio.

Instrenue, adverb. non strenue. *Justin. l. 17. c. 2.* Lysimachus non instrenue moriens.

Instrenuus, a, um, *non bellicoso, non generoso*, [illegible], imbellis, timidus, piger, ad res gerendas minime promptus. *Plaut. Most. 1. 2. 23.* Atque ubi illo immigrat nequam homo, indiligens cum pigra familia, immundus, instrenuus. ¶ Instrenuus animus, ignobilis, vilis. *Ter. Heaut. 1. 1. 67.* Tamen animi est pudentis signum, & non instrenui.

Instrepito, as, avi, atum, n. 1. frequentat. ab instrepo. *Venant. Fortun. 3. carm. 7. v. 26.* Floribus instrepitans mella rapit.

Instrepo, is, ui, epitum, n. 3. *fare strepito*, ἐμβρέμω, idem ac strepo, cum quadam tamen intentione soni ex vi præpositionis accedente, ut sit gravem strepitum, & sonum emittere. *Virg. 3. Georg. v. 172.* Post valido nitens sub pondere faginus axis instrepit. *Liv. lib. 4.* Unde si quid instrepat terroris.

Instrido, is, vel instrideo, es, n. 3. vel 2. idem quod strideo, vel valde strideo. *Silius l. 14. v. 437.* Fax ambusto instridens pelago.

Instrictus, a, um, adject. valde strictus, præstrictus. *Apul. lib. 8. A. A.* Uxor dolore pelicatus instricta.

Instringo, is, nxi, ictum, a. 3. idem ac stringo, vel valde stringo, *Quintil. Declamat. 5.* Jacet inter vincula, quibus instringat adhuc recentem pirata captivum. ¶ Translate *Catul. carm. 71.* Quin te animo obfirmas, teque instringisque, reducisque. h. e. te colligis. Sed varie hic locus ab Interpretibus & legitur, & explicatur.

Instructe, adverb. cum apparatu, aut ordine. *Liv. l. 1. c. 35.* Ludos opulentius, instructiusque, quam priores reges, fecit. *Apul. Apolog.* Instructius accusare.

Instructilis, le, adject. non structilis, ut instructilis anima. *Tertul. de anim. c. 14.*

Instructio, nis, f. 3. *ordinazione, ordinanza*, סדור, Ger. *zurüstung*, Gal. *appareil*, Hisp. *aparejo*, κατασκευή, præparatio, ordinatio, dispositio, ut instructio exercitus, instructio militum, &c. *Cic. pro Cæcin. c. 15.* Instructione, aspectuque signorum magnæ copiæ pulsæ. ¶ Item ædificatio. *Trajanus ad Plin. l. 10. epist. 25.* Instructio novi balinei.

Instructor, ris, m. *colui, che ordina*, κατασκευαστής, qui instruit, vel parat. *Cic. post red. in Sen. c. 6.* Hi sunt conditores, instructoresque convivii.

Instructus, a, um, κατεσκευασμένος, paratus, ornatus, *fornito, adorno*. *Cic. in Ver. 4. c. 54.* Domum exornatam, & instructam fere jam iste reddidit nudam, & inanem. *Id. in Brut. c. 43.* Qui a Philosophia, a Jure Civili, ab Historia esset instructior. *Id. 3. de Or. c. 8.* Instructissimus ad dicendum. *Ter. Heaut. 3. 1. 41.* Instructa pulchre ad perniciem. *Cæs. l. 3. B. C.* Instructus telis exercitus.

Instructus, us, m. *apparecchio*, κατασκευή, apparatus. *Cic. 3. de Or. c. 6.* Eodem est instructu, ornatuque comitata.

Instrumentum, ti, n. כלי, Germ. *werckzeug*, Gal. *instrument*, Hisp. *instrumento*, ὄργανον, copia, & apparatus earum rerum, sine quibus tueri, aut exercere aliquam rem non licet, supellex. *Cic. pro Dom. c. 24.* In fundum vicini Consulis non instrumentum, aut ornamenta villæ, sed etiam arbores transferebantur. *Id. Ver. 4. c. 44.* Hostium spolia, monumenta imperatorum, decora, atque ornamenta fanorum posthac, præclaris his nominibus amissis, in instrumento, ac supellectili C. Verris numerabantur. *Suet. in Cæs. cap. 37.* Primum triumphum egit Gallicum, sequentem Alexandrinum, deinde Ponticum, diverso quemque apparatu, & instrumento. Sic instrumentum venatorium, *Plin. lib. 5. epist. 30.* Instrumenta, quibus ad lanificia utuntur, *Cic. in Oeconom.* apud *Colum. l. 12. c. 1.* Adde *Suet. in Calig. c. 39.* ¶ Translate usurpatur pro subsidio, præsidio, *mezzo, ajuto*. *Quintil. l. 12. c. ult.* Instrumentum dicendi. *Cic. 1. Leg. c. 22.* Instrumenta multa habet homo ad adipiscendam sapientiam. *Tacit. 4. hist. c. 7.* Nullum majus imperii boni instrumentum, quam amici multi. ¶ Instrumenta litis, seu causæ dicuntur ea chirographa, seu tabulæ, quibus lis instrui potest, *carte, scritture*, quæ etiam minus latine *documenta* vocantur. *Quintil. l. 12. c. 8.* Ideo-

Ideoque opus est intueri omne litis instrumentum, quod videre non est satis: perlegendum est. ¶ Atque hoc sensu sæpe utuntur JCti. ¶ *Suet. in Vespas. c. 8.* Undique investigatis exemplaribus, instrumentum imperii confecit, quo continebantur pene ab exordio urbis Senatusconsulta, plebiscita &c. *un' inventario*.

Instruo, is, uxi, uctum, a. 3. *apparecchiare, fornire*, ערך, Ger. *zurunsten*, Gal. *equipper, ordonner*, Hisp. *ordenar, poner a punto*, κατασκευάζω, paro, apparo, adorno, compono. *Cic. in Ver.* Non te instruere domum tuam voluerunt in provincia. Sic instruere villam, h. e. omnibus instrumentis apparare, & adornare. Instruere navim, milites armis, mensas epulis, &c. *Ovid. Liv. Colum. Cic. Virg. Sueton. Vespas. c. 13.* Vitellii filiam splendidissime maritavit, dotavitque etiam, & instruxit. *h. e.* matronali supellectile ornavit. ¶ Proprie significat in aliqua re struere, seu ædificare. *Cæs. l. 2. B. C. c. 9.* Ubi turris altitudo perducta est ad contignationem, eam in parietes instruxerunt, &c. ¶ Instruere accusationem, actionem, vel litem, est tabulis, ac testibus, cæterisque ad agendum necessariis eam adornare ac munire. *Cic. pro Cluent.* Illa accusatio, & omnis testium copia a matre hoc tempore instruitur. ¶ Dicimus etiam, instruere locum insidiis, instruere insidias, fraudes alicui, &c. *Liv. l. 6. & 23. c. 35. Catul. epigr. 18. Cic. loc. cit.* ¶ Præterea significat ordinare, disponere. *Ter. Eun. 4. 7. 2.* Tu hosce instrue; hic ego ero post principia. *Cic. pro Mur. c. 9.* Tu actionem instituis, ille aciem instruit. ¶ Item docere, erudire, *istruire*. *Quintil. l. 4. c. 2.* Judex notitia rerum instruendus videtur. *Cic. de Senect.* Instruere ad officii munus.

Instudiosus, a, um, adject. ἀσπούδαστος, non studiosus. *Apulej. Apolog.* Medicinæ neque instudiosus, neque imperitus.

Instupeo, es, ui, n. 2. *stupire*, ἐξίσταμαι, idem ac stupeo, aut valde stupidus, & sensus expers sum. *Plin. l. 28. c. 4.* Salpæ torporem sedari, quocunque membro instupente, si quis in sinum expuat.

Insuasum, i, n. color similis luteo, qui fit ex fumoso stillicidio. *Fest.*

Insuavis, ve, o. 3. *non soave, aspro, acerbo*, Germ. *unlieblich*, Gall. *non doux, amer*, Hisp. *no suave, aspero*, ἀηδής, injucundus, asper, austerus. *Cic. de Am.* Insuavem illam admirationem ei fore. *Id. de Orat. c. 49.* A, insuavissima litera. *Id. 2. de Orat.* Vita insuavis. *Gel. l. 1. c. 7.* Insuavius, & imperfectius.

Insuavitas, atis, f. acerbitas, molestia. *Tertul. de pænit. c. 10.* Per insuavitatem medentur. *Gel. l. 1. c. 21.* Insolentia, & insuavitas dictionis.

Insubide, adv. *senza considerazione*, præcipitanter, priusquam subeat, aut veniat in mentem, quid faciamus, aut quid dicamus. *Macrob. l. 7. Sat.* Ipsam vero videndi naturam non insubide introspexit Epicurus. *Gel. l. 1. c. 2.* Multa, atque immodica de Philosophiæ doctrinis intempestive, atque insubide disserebat. ¶ Alii exponunt invenuste, rustice. V. *Insubidus*.

Insubidus, a, um, adject. improvisus, inconsideratus, cui non subit, quid agendum sit. Alii exponunt, invenustus, rusticus, truculentus, durus. *Gel. l. 19. c. 9.* Sed ne nos, idest, nomen latinum, tamquam profecto vastos quosdam & insubidos condemnetis. Et *l. 6. c. 1.* Nihil est prorsus istis imperitius, nihil insubidius, qui opinantur, bona esse potuisse, si non essent ibidem mala. Et *l. 13. c. 20.* relato Virgilii versiculo *Urbis ne invisere Cæsar &c.* subdit: Verte, & muta, ut *urbes* dicas, insubidius nescio quid facies, & pinguius. In duobus his posterioribus locis sunt qui legant *insipidius*.

Insubres, m. 3. pop. Galliæ Transpadanæ, inter Sesitem, & Adduam fl. quorum regio Insubria, quæ a Liguria Pado, a Venetia Addua, a Gallia Subalpina, seu Pedemontano Principatu Sesite fl. dividitur. Minus late patet, quam Ducatus Mediolanensis, quia hic partem Liguriæ complectitur, in qua sunt Alexandria, Dertona, & Bobium. Urbes Insubrum sunt, Comum, Cremona, Laus Pompeja, Mediolanum, Novaria, Papia, Viglebanum. *Plin. l. 3. c. 17.* ¶ In singulari num. *Liv. l. 22. c. 6.* Insuber eques.

Insubria, V. Insubres.

Insubtiliter, adverb. *non sottilmente*. *l. 7. Dig. de Pactis*: Quod non insubtiliter dici potest.

Insuccatus, a, um, adject. succo imbutus, *intinto*. *Colum. l. 9. c. 13.* Uvæ passæ vino insuccatæ. *Cæl. Aurel. Acut. 3. c. 8.* Panis insuccatus ex mulso.

Insucco, as, a. 1. *bagnare, tingere*, ἐγχυλίζω, succo imbuo, humecto, irrigo, inficio. *Col. l. 7. c. 5.* Involuta lanis oleo, atque vino insuccatis.

Insudo, as, avi, atum, n. 1. idem quod sudo, *sudare*. *Cels. l. 2. c. 2.* Corpus circa partes aliquas contra consuetudinem insudat.

Insuefactus, a, um, nom. particip. *assuefatto*. *Cæs. l. 4. B. G. c. 24.* Paululum in aquam progressi equos insuefactos incitarent.

Insuesco, is, evi, etum, *assuefarsi, avvezzarsi*, ἐθίζομαι, assuesco. *Ter. Adelph. 1. 1. 30.* Nam qui mentiri, aut fallere insuevit patrem. *Tac. Ann. 13. c. 29.* Duas pellices, quarum corpori insueverat. id est cum quibus consuetudinem habuerat. ¶ Habet etiam accusativum, & significat. activam, *assuefare*. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 105.* Insuevit pater optimus hoc me, ut fugerem &c. *Colum. l. 6. c. 4.* Maxime tamen habet salutaris amurca, si tantundem aquæ misceas, & ea pecus insuescas. Et passive, *Id. l. 11. c. 3.* Ubi cœperunt aliquod incrementum habere, sic insuesci debent, ut &c.

Insuete, adverb. præter consuetudinem. *Cæl. Aurel. Tard. 5. c. 3.* Insuete immorari.

Insuetudo, inis, f. ut insuetudo cibi, h. e. cui quis non est assuetus. *Spartian. in Severo, c. 16.* Fluente quoque per insuetudinem cibi alvo militum.

Insuetus, a, um, *non avvezzo*, ἀήθης, qui rei alicui non assuevit, cum gen. vel cum dat. *Cæs. 7. B. G. c. 30.* Insuetus laboris. *Cic. Att. l. 2. ep. 21.* Tam vehemens vir, tamque acer in ferro, & tam insuetus contumeliæ. *Tibul. l. 1. el. 4.* Insuetus operi. *Liv. l. 31.* Insuetus vera audire. ¶ Sumitur etiam passive pro re insolita, vel cui non assuevimus, *insolito, non usato*, Ger. *ungewohnt*, Gal. *inaccoutumé*, Hisp. *no acostumbrado*. *Virg. 5. Æn.* Insuetum per iter gelidas enavit ad Arctos. *Cic. Att. l. 4.* Cum populus more hoc insueto, & novo plausum eo nomine in recitando dedisset. ¶ Est etiam idem ac suetus, *assuefatto, avvezzo*. *Liv. l. 24. c. 48.* Ita a principiis gentis majores suos bella gessisse, ita se a pueris insuetos.

Insula, f. 1. *isola*, אי, Ger. *insel*, Gal. *isle*, Hisp. *isla*, νῆσος, terra, quæ undique aquis maris clauditur, a *salum*, mare, quasi *in salo*, *a* in *u* mutato. *Cic. pro L. Man.* Quam multas existimatis insulas esse desertas? ¶ Dicitur etiam de terra, quæ flumine, vel lacu ambitur. *Cic. 2. de Leg. de insula fl. Fibreni*. Sed ventum in insulam est. ¶ Per Metaphoram dicebatur de ædibus potentiorum, quæ a privatorum domibus distinctæ erant, ut ab incendiis essent tutiores. *Cic. pro Cæl.* Nunc demum intelligo, P. Clodii insulam esse venalem. ¶ Denique improprie, ac laxiore significatione quælibet domus insulæ vocabantur, etsi communibus parietibus cum vicinis jungerentur, ut Senecæ, Ulpiani, Martialis, aliisque locis probat Laurentius Ramirez ad Epigr. 1. Martial. lib. de Amph. & Casaubonus ad Sueton. in Cæs. c. 41.

Insulanus, a, um, adject. insularis, *isolano*, νησιώτης. *Serv. in 8. Æn. v. 725.* Insulani populi. *Pacat. in panegyr. ad Theodos. c. 23.* Pauci homines, & insulani.

Insularis, & re, o. 3. *id, che appartiene ad isola*, νησιωτικός, quod est insulæ, & ad insulam pertinet. *Ammian. l. 15. c. 27.* Matrona, & Sequana, post circumclausam insulari ambitu Lutetiam, consociatim meant. *Id. l. 15. c. 17.* Insulari pœna multavit. h. e. deportatione in insulam. *Auctor Priapeorum, carm. 52.* Ductor ferreus insularis. h. e. ad metalla damnatus in insulis, χαλκουργός.

Insularius, ii, m. νησιώτης, servus, qui insulas, hoc est, ædes separatas principum, vel alias quascumque custodit. *Ulpian. l. ult. ff. de off. Præf. Vig. Pompon. l. 16. §. 1. ff. de usu, & habit.* Dominus proprietatis, etiam invito usufructuario, vel usuario, fundum, vel ædes per saltuarium, vel insularium custodire poterit.

Insulatus, a, um, nom. particip. *fatto a isola*. *Apul. de Mund. sub fin.* Audivimus, regiones, quæ prius fuerint continentes, hospitibus atque advenis fluctibus insulatas.

Insulensis, e, adject. insularis. *Solin. c. 54.* Ab insulensi ad continentem.

Insulosus, a, um, adject. *pieno d'isole*, insulis plenus. *Ammian. l. 23. c. 18.* Insulosum, & celebre Persicum mare.

Insulse, adv. *scioccamente, imprudentemente*, Ger. *ungeschickt*, Gal. *sottement, niaisement*, Hisp. *desabridamente*, ἀνοήτως, inepte, imprudenter. *Cic. Att.* Sane insulse, ut solet, nisi forte quæ non ames, omnia videntur insulse fieri. *Gel. l. 16. c. 12.* Nil potest dici insulsius. *Id. l. 12. c. 2.* Hoc etiam addidit insulsissime.

Insulsitas, atis, f. *sciocchezza*, הבלה, Germ. *ungeschicktigkeit*, Gal. *sotise*, Hisp. *necedad*, ἀναισθησία, ineptia. *Cic. pro Rab.* Jam nostis insulsitatem Græcorum. *Id. Att. l. 13. epist. 29.* In villa, cujus insulsitatem bene noram.

Insulsus, a, um, *non salato*, תפל, Ger. *ungeschickt*, Gal. *sans gout, fade*, Hisp. *desabrido*, ἄναλος, quod salsum non est. *Colum. l. 11. c. 2.* Oleas insulsa amurca rigare. Adde *Pallad. Februar. tit. 30.* ¶ Translate accipitur pro insuavi, injucundo, infaceto, inepto. *Cic. 2. de Or.* Sic insulsi extiterunt, ut nihil aliud eorum, nisi ipsa insulsitas, rideatur. *Planc. Cic.* Ad cogitationem Consulatus bimestris summo cum terrore hominum, & insulsa cum efflagitatione se se transtulerunt. *Mart. l. 12. epigr. 51.* Insulsissimus, improbissimusque est.

Insultatio, onis, f. ἔφαλσις, actus insultandi. Translate ponitur pro amara quadam irrisione, & insolente in calamitate alicujus contumelia, *beffeggiamento*, ἐπεμβασμός. *Quint. l. 8. c. 5.* Non tam probatio, quam extrema quasi insultatio.

Insultatorie, adverb. insultando. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Libere queror, non insultatorie.

Insultatorius, a, um, adject. ad insultandum, & irridendum inserviens, ut insultatorium verbum, apud *Tert. adv. Marc. l. 5. c. 10.*

Insulto, as, avi, atum, n. 1. *saltare*, ἐναλλομαι, est multum, & cum impetu super rem aliquam salire, irruere, freq. ab *insilio*, ab ejus supino *insultum*. Construitur cum dativo. *Virg. 3. Georg. v. 116.* Insultare solo, & gressus glomerare superbos. ¶ Vel cum accusativo. *Ter. Eun. 2. 2.* Ne tu istas, faxo, calcibus sæpe insultabis frustra. ¶ Per translationem ponitur pro molestum esse, irridere, contumeliosius in aliquem aliquid vel dicere, vel facere, *insultare, molestare*, ἐπεμβαίνω. *Sallust. in fragm.* Multos tamen ab adolescentia bonos insultavit. *Cic. pro Planc.* Nunc vero non insultabo vehementius. *Id. pro Mil.* Quem tot annos illum in hanc Rempublicam insultare videret, & pateretur. ¶ Insultare capiti alicujus apud *Suet. in Cæs. c. 22.* est ludibrio, & contemptui habere. Latet autem sub hac phrasi obscenus sensus, quod aliis verbis illudere capiti alicujus dicitur. V. Illudo.

Insultura, æ, f. actus insiliendi. *Plaut. Mil. 2. 3. 10.* Ne hodie maximum in malum cruciatum insiliamus. P. Tu sali solus; nam ego istam insulturam, & desulturam nihil moror.

Insum, ines, infui, n. anom. ab *in*, & *sum*, *essere, trovarsi*, יש, Ger. *in etwas sey*, Gal. *être dedans, en*, Hisp. *ser en algo*, ἔνειμι, in re aliqua sum, cum ablat. & præpos. *in*, vel cum dativo. *Cic. in Epist.* In qua nihil inest, nisi miseria. *Plin. in Paneg. c. 88.* Cui plus injuriæ, quam pulchritudinis inest. *Plaut. Pers. 1. 3. 26.* Num infuerit febris. *Id. Rud. 5. 2. 23.* Quid infuerit ibi.

In summa, V. Summa.

Insumo, is, mpsi, mptum, a. 3. *consumare, spendere*, Ger. *verbrauchen*, Gall. *employer, dépenser*, Hisp. *gastar, consumir*, δαπανάω, impendo, consumo. *Cic. Att. l. 5. ep. 17.* Ut nullus teruncius insumatur in quemquam. ¶ Translate usurpatur pro ponere, adhibere, ut Insumere curam, operam, tempus, &c. *Plin. lib. 9. cap. 46.* Omnis ergo cura ad speculandum hoc malum insumitur. *Liv. lib. 10. cap. 18.* Insumere operam frustra. ¶ Pro assumo, *Stat. Thebaid. 12. v. 663.* Dignas cœptis insumite mentes.

Insumptio, onis, f. actus insumendi. *In Cod. Theodos. l. 6. tit. 24. leg. 3.*

Insuo, is, ui, utum, *cucire, chiudere in qualche cosa*, תפר, Ger. *einnaen*, Gall. *coudre en, ou dedans*, Hisp. *coser en algo*, ἐνράπτω, in re aliqua insuo, includo. *Varro l. 2. de R. R.* Quæ intra capita insuitur pellis mollis. *Cic. pro Rosc. Amer.* Insui in culeum. ¶ Per translationem accipitur pro implicare, conjungere. *Liv. l. 40. c. 31.* Privatamque publicæ rei impensam insuerat.

Insuper, adv. *oltre a ciò*, עוד, Germ. *darueber*, Gall. *outre, par dessus*, Hisp. *demas desto, o dello*, ἐπιπλέον, ad hoc, præterea. *Auct. ad Her. l. 4. c. 23.* Non modo id non fecit, sed etiam insuper ipse grandi sponsione victus est. *Virg. 9. Æn. v. 206.* Corpora, captivosque dabit, suaque omnibus arma. Insuper his campi, quod rex habet ipse Latinus. Ita quidam Lexicographi; sed ibi legendum cum optimis codicibus, *insuper id campi*. *Liv. l. 23. c. 7.* Hæc pacta: illa insuper, quam quæ pacta erant, facinora Campani ediderunt. ¶ Pro super, *sopra*. *Virg. Æn. 3. v. 579.* Ingentemque insuper Ætnam Impositam. *Lucret. l. 6. v. 190.* cumulata videbis Insuper esse aliis alia. *Vitruv. l. 5. c. 12.* Insuper eam æquationem. Et *l. 10. c. 20.* Insuper hanc compactionem. ¶ *Insuper habere* est negligere, *sprezzare, non far conto*. *Apul. l. 4. Metam.* Lacrymis insuper habitis. *Gel. l. 1. c. 19.* Constantiam non insuper habendam intelligit.

Insuperabilis, le, o. 3. *insuperabile, invincibile*, Ger. *unüberwindlich*, Gal. *insuperable*, Hisp. *insuperable*, ἀνίκητος, quod superari, & domari non potest. *Virg. Æn. 4. v. 40.* Genus insuperabile bello. ¶ Interdum ponitur pro impervio, inaccesso, proprieque de montibus dicitur, qui facile trajici non possunt. *Liv. l. 21. c. 23.* Alpiumque insuperabili transitu. ¶ Interdum pro incurabili, insanabili. *Plin. in Epist.* Ut, si esset insuperabilis, sponte exiret e vita.

Insuperatus, a, um, *non superato*. *Maximian. Gal. eleg. 1. v. 33.* Spernebat cunctas insuperata minas.

Insurgo, is, insurrexi, ectum, n. 3. *levarsi*, קום, Ger. *aufsteigen*, Gal. *se lever l'encontre*, Hisp. *levantarse*, ἐπανίσταμαι, sursum me erigo. *Virg. Æn. 9. v. 34.* Ac tenebras insurgere campis. ¶ Item contra surgo. *Virg. 11. Æn. v. 697.* Altius insurgens oranti, & multa precanti, &c. ¶ Insurgere remis, *vogare*, vehementer admiti. Solent enim remiges, cum totis viribus remis incumbunt, e sedilibus suis assurgere. *Virg. 5. Æn. v. 189.* Nunc

389. Nunc nunc insurgite remis. ¶ Insurgere altius in oratione verba dicuntur, cum subsequentia pondere superant priora. Quint. l. 8. c. 4. Verbis omnibus altius, atque altius insurgentibus.

Insusceptus, a, um, non pigliato, non susceptus. Ovid. ad Liviam, v. 197. Vota insuscepta relìquit.

Insustentabilis, le, adject. che non si può sostentare, o tollerare. Lactant. l. 7. c. 16. Insustentabilis dominatio. Id. de mort. in persecut. c. 49. Insustentabilis dolor.

Insusurratio, onis, f. actus insusurrandi. Capitolin. in Antonin. Philos. c. 19. Cum suos mores semper teneret, neque alicujus insusurratione moveretur.

Insusurratus, a, um, in aurem dictus. Senec. de brevit. vitæ, c. 14. Insusurratum millies nomen oscitatione superbissima reddent.

Insusurro, as, avi, atum, n. 1. mormorare, [illegible], Ger. blasen, Gal. marmotter, dechas, & en l'oreille, Hisp. zumbar, ἐνψιθυρίζω, in aures leniter obstrepo. Cic. 5. Tusc. Aquam ferentis mulierculæ, insusurrantisque alteri: Hic est ille Demosthenes. Id. 4. Acad. Verum, quoniam non solum nauta significat, sed etiam Favonius ipse insusurrat, navigandi nobis tempus esse. Sen. epist. 10. Turpissima vota Diis insusurrant. Cic. Ver. 7. c. 41. Cum erat ad eum ventum, & in aurem ejus insusurratum.

Insutitius, a, um, adject. insutus, ut insutitius Asinus, & sartilis, cujus sc. corio latrones puellam quandam insuere volebant; apud Apul. l. 6. Metam. ad fin.

Insūtus, a, um, nom. ex particip. cucito. Virg. 5. Æn. v. 505. Terga boum plumbo insuto, ferroque rigebant. Cic. pro Rosc. Amer. c. 11. Insutus in culeum. Val. Max. l. 1. c. 2. n. 13. Insutus culeo.

Insynceros. V. Insinceras.

Intabesco, is, intabui, n. 3. idem ac tabesco, idest, marcore, ac tabe consumor, langueo. Col. l. 4. c. 3. Et sic intabescit novella vitis, ut nullis deinceps impensis recreari possit. Cic. de nat. Deor. l. 3. c. 35. Diuturno morbo intabescere. Hor. Epod. 5. Interminato cum semel fixæ cibo Intabuissent pupulæ. ¶ Significat etiam liquescere. Ovid. 3. Metam. v. 486. ut intabescere flavæ Igne levi ceræ, matutinæque pruinæ Sole tepente solent.

Intactilis, le, o. 3. che non si può toccare, che fugge il tatto, Germ. nicht zu berüehren, Gal. que ne se peut toucher, Hisp. que no se puede tocar, ἄψαυστος, tactum refugiens, sive quod tangi non potest. Lucret. l. 1. v. 437. Sin intactile erit.

Intactus, a, um, non tocco, incorrotto, puro, [illegible], Germ. unberüeret, Gal. non touché, impollu, Hisp. no tocado, no corrompido, ἄψαυστος, non tactus, & metaleptice integer, immaculatus, impollutus. Catull. in Carm. nupt. Virgo intacta manet. Juven. Sat. 6. v. 161. Intactior omni Sabina. ¶ Item intractatus. Hor. 1. Ser. Sat. 10. Et Græcis intacti carminis auctor. ¶ Item illæsus. Liv. l. 5. Integri, intactique fugerunt. ¶ Intacti religione animi vir, quem nulla religio tangit. Liv. lib. 5. ¶ Intactus a sibilo, idest, nunquam exsibilatus, aut explosus. Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 2. Quod intactus a sibilo pervenerat Hortensius ad senectutem.

Intactus, us, m. non tactus, ut inusus, non usus, il non toccare. Lucret. l. 1. v. 453. Pondus uti saxis, calor ignibu', liquor aquai, Tactus corporibus cunctis, intactus inani.

Intaminātus, idem ac incontaminatus. Hor. 3. Carm. od. 2. Virtus repulsæ nescia sordidæ intaminatis fulget honoribus.

In tantum, V. Tantus.

Intectus, a, um, non coperto, scoperto, ἀσκέπαστος, detectus, & nudatus. Tacit. l. 1. hist. c. 22. Dux semisomnus, ac prope intectus. Id. de mor. Germ. c. 17. Tegumen omnibus sagum; cætera intecti. ¶ Translate Id. Ann. 4. c. 1. Tiberium variis artibus devinxit adeo, ut obscurum adversus alios, sibi uni incautum, & intectum efficeret. ¶ Est etiam idem ac tectus, coperto. Liv. l. 27. c. 3. Stramento intecta omnia.

Integellus, a, um, dim. ab integro. Cic. in epist. ad Dolabel. Fam. l. 9. epist. 10. Suavissimum συμβιωτὴν, nostrum præstabo integellum.

Integer, gra, grum, intero, [illegible], Ger. gantz, Gal. entier, integre, Hisp. entero, integro, ἀθιγής, ἄθικτος, ἀκέραιος, ἀκέραιος, ὑγιής, intactus, solidus, totus, plenus, perfectus, incorruptus. Cic. Att. Præsertim cum integram rem, causamque reliquerim. Translate capitur pro sano, firmo, vegeto. Cic. pro Planc. Quos ego florentes, atque integros vidi. Id. 2. Fin. Ut integrum se, salvumque velit. ¶ Item pro recente, laboribus non fracto. Cæs. l. 1. B. C. Cum crebro integri defessis succederent. ¶ Item pro sobrio, qui ex crapula nihil detrimenti sentit. Cic. 1. Divin. c. 29. Si ad quietem integri iremus. ¶ Item pro incolumi, illæso. Cic. pro Quinct. Dum existimatio est integra, facile honestas consolatur egestatem. ¶ Item pro florente, ut Ætas integra. Ter. And. 1. 1. 45. Egregia forma, atque ætate integra. ¶ Item pro inviolato, casto. Cic. in Verr. Conjuges integras ab istius petulantia conservare non licitum est. ¶ Item pro innocente, nullis vitiis corrupto. Cic. 6. Ver. Non loquor de integris, innocentibus, religiosis. Id. l. 1. de Or. Cum illo nemo esset integrior, neque sanctior. Id. pro Dom. Integerrimæ, pacatæque gentes. ¶ Item pro indemni. Cic. in Fam. l. 13. ep. 4. Si Volaterranos omnibus rebus integros esse volueris. ¶ Item pro rudi, seu circa quod nihil est laboratum. Cic. l. 3. nat. Deor. c. 3. Rudem me discipulum, atque integrum accipe, & ea, quæ requiro, doce. ¶ Si casus obliqui cum hoc nomine jungantur, fere genitivo utimur. Horat. l. 2. Sat. 3. Integer mentis. Et l. 1. od. 22. Integer vitæ. ¶ Integer ævi, dicitur adolescens, cui adhuc ætas integra superest. Unde Ennius Deos integros ævi vocat, quod cum immortales sint, nihil de eorum ævo imminuatur. Sic Virg. 9. Æneid. Integer ævi Ascanius. ¶ Integrum se servare, interdum est neutri parti se addicere. Cic. Att. l. 7. ep. 26. Quod me amicissime admones, ut me integrum, quoad possim, servem, gratum est. ¶ In integrum restituere, est in pristinum statum reducere, rimettere nel primo stato. Cic. 7. Ver. Ut damnati in integrum restituantur, vincti solvantur. ¶ Res integra est, scil. recens, nova, intacta. Cic. pro Mur. Ea dicam vobis audientibus amplo jam tempore, quæ re integra sæpe dixi. ¶ In integro res est, hoc est in potestate, ita, ut adhuc possit vel fieri, vel omitti, essere in potestà. Cic. 15. Famil. In integro res nobis erit. ¶ Integrum mihi est, in arbitrio, & potestate est, liberum est, essere in potere, essere ad alcuno in libertà. Cic. pro Flac. Constituent, quid agant, quibus integrum est. Id. in Pis. Non est integrum Cn. Pompeio consilio jam uti tuo. Id. 1. Fam. Si mihi integra omnia, ac libera fuissent. ¶ Integrum sibi reservare, est reservare facultatem, potestatem, libertatem. Cic. 1. Fam. Ut integrum mihi de causa Campanæ ad suum reditum reservarem. ¶ De integro, Ex integro, vel Ab integro, est iterum, rursus, denuo, nuovamente. Cic. pro Cluent. Habetur de integro quæstio, nulla vis tormentorum prætermittitur. Virg. 4. Ecl. Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo. Quintil. l. 10. c. 3. Calor ille cogitationis, qui scribendi mora refriguit, recipit ex integro vires.

Intĕgo, is, exi, ectum, a. 3. idem quod tego, coprire. Cæs. l. 2. B. C. c. 2. Integebantur porticus lignis conjunctis inter se. Plaut. Rud. 1. 2. 13. Villam integendam intellego totam mihi. ¶ Integere viam, pro sternere. Vet. Inscript. apud Partum in Lex. Crit. Viam integendam curavere.

Integrasco, is, n. 3. essere integrato. ἀνανεάζομαι, integror, instauror. Ter. Andr. 4. 2. 5. Hoc malum integrascit.

Integratio, onis, f. reparatio, instauratio, perfectio. Ter. Andr. 3. 3. 23. Amantium iræ amoris integratio est. Ita enim legendum, non redintegratio.

Integrātor, oris, m. qui renovat, & in integrum restituit. Tertull. Apolog. c. 46. Integrator veritatis.

Integrātus, a, um, adject. renovatus, instauratus. Auson. epist. 14. Vigor integratus.

Intĕgre, adv. intieramente, Ger. gantz, Gal. entierement, avec integrité, Hisp. enteramente, integramente, καθαρῶς, intacte, syncere, innocenter, continenter, sine vitio. Cic. 1. Fin. Id facit nondum depravatum, ipsa natura incorrupte, atque integre judicante. Id. in Sall. Cujus & res gestæ illustres, & vita integerrime acta.

Integrĭtas, atis, f. integrità, [illegible], Ger. redligkeit, Gal. integrité, Hisp. integridad, ἀκεραιότης, incorruptio, status, vel forma inviolata, & incorrupta. Cic. 5. Fin. Summum donum cumulatur ex integritate corporis, & ex animi ratione perfecta. ¶ Translate sumitur pro puritate. Cic. in Brut. c. 35. Incorrupta quædam Latini sermonis integritas. ¶ Item pro innocentia, castitate. Cic. 2. de Orat. Eadem facultate & fraus hominum ad perniciem, & integritas ad salutem vocatur. Idem, 3. Ver. Mulierem eximia pulchritudine, sed eam summa integritate, pudicitiaque existimari.

Integritūdo, inis, f. idem ac integritas. Ulpian. in proæm. ff. de testam. milit. Secutus animi mei integritudinem erga commilitones.

Intĕgro, as, avi, atum, a. 1. reintegrare, rinnovare, [illegible], Germ. wieder anfahen, Gall. reintegrer, restaurer, Hisp. enterar, reyntegrar, ἀνανεόω, ἐπαναλαμβάνω, integrum facere, renovare. Cic. 1. de Inv. Sic animus defessus audiendo aut admiratione integratur, aut risu renovatur. Stat. 8. Theb. Bellum integrabat Enyo. Sic integrare seditionem, pugnam, lacrymas. Liv. l. 5. c. 25. & 1. c. 29. &c.

Integumentum, ti, n. coprimento, coperta, [illegible], Ger. eine decke, Gal. couverture, Hisp. cobertura, ἐπικάλυμμα, id, quo quid integitur. Cic. de Or. Id per quædam involucra, & integumenta perspicit. ¶ Translate ponitur pro simulatione. Cic. in Pis. c. 6. Qui istius insignem nequitiam frontis involutam integumentis nondum cernat. ¶ Apud Plaut. Bacch. 4. 2. 19. integumentum corporis esse dicitur, qui custos corporis est, stipator, satelles.

Intellectio, nis, f. intendimento, νόησις, actus intelligendi. Figura est Rhetorica, quæ Græco vocabulo Synecdoche dicitur. Auct. ad Her. 4. c. 33. Intellectio est, cum res tota parva de parte cognoscitur, aut de toto pars. ¶ Pro ipso intelligendi actu non solent Latini hac voce uti, sed intelligentia.

Intellectuālis, le, adject. intellettuale. Apul. de dogm. Plat. & Augustin. l. 12. de Gen. ad litt. c. 7.

Intellectualĭtas, atis, f. intellectus. Tert. de Anim. c. 38.

Intellectus, us, m. intelligenza, actus intelligendi. Plin. l. 8. c. 42. Nam in circo ad currus juncti non dubie intellectum adhortationis, & gloriæ fatentur. ¶ Sumitur etiam pro perceptione, & sensu sentimento. Plin. l. 11. c. 37. Intellectus saporum est cæteris in prima lingua, homini & in palato. ¶ Item pro significatione, significato. Quint. l. 7. c. 10. Verba quædam divisos intellectus habent. Id. l. 8. c. 3. In obscenum intellectum sermo detortus. ¶ Ipsa intelligendi facultas a Latinis fere dicitur mens, intelligentia, non intellectus. Adhiberi tamen videtur a Quintil. l. 2. c. 16. ubi ait, loquendi facultatem magis deesse brutis animalibus, quam intellectum, & cogitationem.

Intellĭgens, tis, o. intendente, savio, dotto, [illegible], Ger. verstendig, Gall. intelligent, entendu, Hisp. intelligente, intendido, συνετός, qui intelligit, sciens, ingeniosus, callidus, sapiens, partic. & nomen ex participio, ab intelligo. Cic. de Fin. Doctus, & intelligens vir. Id. ibid. Erat & cupidus voluptatum, & cujusvis generis ejus intelligens, & copiosus. Id. in Brut. Non semper vulgi judicium cum intelligentium judicio congruit. Id. ib. Qui teretes aures habent intelligensque judicium.

Intelligenter, adv. con intelligenza, Ger. verstendlich, Gal. entendiblement, Hisp. inteligiblemente, συνετῶς, cum intellectione. Cic. in Part. c. 8. Sumuntur autem trium rerum gratia, ut amice, ut intelligenter, ut attente audiamur.

Intelligentia, æ, f. 1. intelligenza, intelletto, [illegible], Ger. verstand, Gal. intelligence, Hisp. intelligencia, νόησις, facultas animæ nobilissima, qua res etiam incorporeas, & ab omni materia abstractas contemplamur. Cic. in Top. Intelligentia est, per quam animus perspicit, quæ sunt. Id. de Univ. Deus intelligentiam in animo, animum conclusit in corpore. ¶ Dicitur item de speciebus intelligibilibus, seu de particularibus notionibus, quas mente apprehendimus. Cic. 1. de Leg. c. 22. Principio homines rerum omnium quasi adumbratas intelligentias animo, ac mente concipiunt. ¶ Sæpe pro intellectione, cognitione, notitia usurpatur. Cic. in Tusc. Quæ nos magis ad cognitionem, intelligentiamque convertant. Id. 3. Off. Tamque id honestum, quod in nostram intelligentiam cadit. Id. 9. Phil. Qui ex omni ætate in hac civitate intelligentiam juris habuerunt.

Intelligibilis, le, o. 3. che si può intendere, νοητός, quod mente percipi potest. Sen. ep. 124. bonum intelligibile. Adde Macrob. l. 1. Som. Scip. c. 6.

Intellĭgo, (antiq. intellego) is, exi, ectum, a. 3. intendere, [illegible], Ger. verstehen, Gal. entendre, Hisp. entender, συνίημι, mente percipio, intelligentia, & ratione comprehendo, ab intus, & lego, vel ab inter, & lego. Usurpatur vel absolute. Cic. 2. Off. Quem qui audiunt, intelligere etiam, & sapere plus, quam cæteros, arbitrantur. ¶ Vel cum accus. Cic. Tyroni. Tu istic, si quid librarii manu mea non intelligent, monstrabis. ¶ Vel cum ablat. & præpos. in. Cic. 6. Ver. Tametsi non tam multum in istis rebus intelligo. ¶ Vel cum præpos. de. Id. in Vatin. De gestu intelligo, quid respondeas. ¶ Vel cum membro orationis. Cic. 1. de nat. Deor. Corpus quid sit, intelligo: quasi corpus quid sit, nullo prorsus modo intelligo. ¶ Est etiam certiorem fieri, cognoscere. Cic. in Fam. Mihi videor ex tuis literis intelligere, te nihil commissurum temere. Petron. in Satyr. c. 109. Ut intellexit Chrysis, me perlegisse totum convicium, solent, inquit, &c. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. Cic. 1. Fin. ¶ Significat etiam sentire. Colum. l. 12. c. 21. Ut aquæ salsæ non intelligatur sapor. Et c. 20. Cavendumque est, ne conditus sapor intelligatur. Id. de arborib. c. 13. Intelligere frigus.

Intemerandus, a, um, non violandus, aut contaminandus, refertunque ad res sacras. Val. Flac. 5. Argon. v. 640. An Martis templa intemeranda minus?

Intemerabilis, le, adject. inviolabilis. Claud. Mamert. l. 1. c. 2. Intemerabilis hilaritas.

Intemerāte, adverb. incorrupte. Cod. Theodos. l. 15. tit. 5. Intemerate alicui servire.

Intemerātus, a, um, inviolato, incorrotto, [illegible], Ger. unbefleckt, Gal. non violé,

violl, Hisp. no violado, ἀμίαντος, inviolatus, incorruptus. *Virg.* 2. *Æn.* Per si qua est, quæ restat adhuc mortalibus usquam, intemerata fides. ¶ Intemerata sacra dicuntur, quæ rite perfecta sunt, & ut sacrificii ratio exigebat. *Virg.* 3. *Æn.* v. 178. Et munera libo intemerata focis. Ubi *Serv.* Intemerata, rite perfecta.

Intemperabilis, le, adject. qui temperari, seu contineri non potest, assiduus, continuus, ut intemperabilis punctio, apud *Cal. Aurelian. Tard.* 1. c. 4.

Intemperans, tis, o. *intemperante*, *immoderato*, Ger. *der keine masshalten kan*, Gal. *intemperant*, Hisp. *destemplado*, ἀκρατής, intemperatus, incontinens, voluptatibus, & ventri præter modum indulgens, qui se in omni libidine effundit. *Cic. de Sen.* c. 9. Libidinosa etenim, & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti. ¶ Accipitur etiam pro imprudente, vel inconstante. *Cic.* 1. *Acad.* c. 2. Intemperantis etiam arbitror esse scribere, quod occultari velit. *Id. in Vatin.* Fui paulo in te intemperantior fortasse, quam debui. *Id.* 9. *Fam.* Homo intemperantissimus.

Intemperanter, adv. *intemperantemente*, *immoderatamente*, Germ. *uber die mass*, Gal. *intemperamment*, Hisp. *destempladamente*, ἀκρατῶς, intemperate, immodice, insolenter. *Cic. in Phil.* Nimis iracunde hoc quidem, & valde intemperanter. *Id.* 1. *Tusc.* Hominis est intemperanter abutentis & otio, & literis. *Liv.* l. 31. c. 37. Aviditate cædis intemperantius insecuti.

Intemperantia, æ, f. *intemperanza*, *incontinenza*, Ger. *unmessigkeit*, Gal. *intemperance*, Hisp. *destemplanca*, ἀκολασία, ἀκρασία, incontinentia, immoderatio, intemperies, insolentia. *Cic.* 4. *Tusc.* c. 9. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est a tota mente, etiam a recta ratione defectio, sic aversa a præscriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. *Plin.* l. 10. c. 33. Intemperantia libidinis. *Id.* l. 11. c. 37. Intemperantia risus. *Senec. de constant. Sap.* c. 9. Cœli intemperantia. *h. e.* intemperies. ¶ In plurali num. *Cato R. R.* c. 141. Mars pater, te precor, uti tu calamitates intemperantiasque prohibessis.

Intemperate, adv. idem ac intemperanter. *Cic. de Univ.* c. 12. Qui autem immoderate, & intemperate vixerit, eum secundus ortus in figuram muliebrem transferet.

Intemperatus, a, um, *intemperato*, non temperatus. *Cic. de Am.* Nequis intemperata quadam benevolentia impediat magnas utilitates amicorum. *Id. in Pis.* Quid cum tuis sordidissimis gregibus intemperatissimas perpotationes prædicem? *Senec. de Consol. ad Helv.* c. 6. Quid intemperatius?

Intemperiæ, arum, f. 1. idem ac intemperies. *Cato* c. 141. Calamitates, intemperiasque prohibessis. ¶ Intemperiæ item Eumenides, seu Furiæ dictæ sunt, quia ab intemperie cerebri calida provenit insania, ac furor, furorem autem Furiæ immittere credebantur. *Plaut. Aul.* 1. 1. 30. Nescio pol, quæ illum hominem Intemperiæ tenent. ¶ *Gal. in præfat. ad fin.* Homines intemperiarum, negotiorumque pleni. h. e. qui non facile patiuntur literarias exercitationes.

Intemperies, ei, f. *intemperie*, *mala disposizione*, Ger. *ungewitter*, Gal. *intemperie*, Hisp. *destemplanca*, δυσκρασία, rerum mixtarum inconveniens temperatura, a *temperies*, ut Intemperies cœli, cum aer immoderate aut calidus est, aut frigidus, aut humidus, vel siccus. *Liv.* l. 8. Fœdus insequens annus seu intemperie cœli, seu humana fraude fuit. *Colum.* l. 11. c. 2. Intemperies anni. *Et ibid.* Intemperies Solis. ¶ Translate *Cic.* l. 8. *Attic.* Qui videor non stulte illius amici intemperiem tulisse. *h. e.* intemperantiam. *stravaganza di costumi*. *Gellius* l. 1. c. 17. Has Xantippis intemperies in maritum Alcibiades demiratus, &c.

Intempestas, atis, f. idem ac intemperies. *Plin.* l. 18. c. 6. Malum patremfamilias, quisquis interdiu faceret, quæ noctu posset, nisi intempestate cœli.

Intempestive, adv. *non a tempo*, ἀκαίρως, importune, extra tempestatem, sive tempus. *Cic.* 1. *Off.* Ne si irascamur aut intempestive accedentibus, aut imprudenter rogantibus. *Ovid.* l. 4. *de Pont.* el. 11. cum longa dies sedavit vulnera mentis, Intempestive qui movet, ille novat.

Intempestivitas, atis, f. inopportunum tempus, *tempo improprio*, ἀκαιρία. *Gel.* l. 3. c. 16. Octavi mensis (ad partum) intempestivitas.

Intempestiviter, adverb. intempestive. *In lemmate* c. 20. l. 4. *Gellii*. Dicere joca quædam intempestiviter.

Intempestivus, a, um, *fuor di tempo*, *importuno*, Germ. *unzeitig*, Gall. *hors de temps*, *& saison*, Hisp. *fuera de su tiempo*, ἄκαιρος, quod est præter tempestatem, idest, præter tempus, quod fit præter temporis opportunitatem. *Cic. Att.* l. 4. Nunquam enim mihi tua aut intempestiva epistola, aut loquax visa est. *Valer. Max.* l. 7. c. 8. *sub fin.* Quid hoc joco intempestivius? ¶ Intempestiva convivia. Vide *Tempestivus*. ¶ Accipitur etiam pro ominoso, & mali portenti, *di mal' augurio*. *Plin.* l. 18. c. 3. de indiciis tempestatum, Anseres continuo clangore intempestivi, pecora exultantia, & indecora lascivia ludentia, eandem significationem habent.

Intempestus, a. 1. 2. *intempestivo*, *fuor di tempo debito*, ἄωρος, ἀπαίρος, intempestivus. Hinc nox intempesta, ἀωρονυξία, idest ea pars noctis, quæ est inter noctem concubiam, & mediam noctem, quasi intempestiva, ita dicta, quia non habet idoneum tempus rebus agendis. *Macrob.* l. 1. *Sat.* c. 3. *Censorin. de die natali*, *cap. de diebus*. *Serv. in* 3. *Æn.* dicit esse mediam noctem, & dictam esse, quia caret tempore, quasi inactuosam, sive actibus carentem, quibus tempus dignoscitur. *Var.* l. 5. *de L. L.* ait noctem intempestam vocari, quæ est inter vesperuginem, & jubar, quia, ut Ælius voluit, nullum tunc est agendi tempus, cum homines prope omnes, aliaque animantia cubare soleant, unde a quibusdam *concubium*, ab aliis *silentium noctis*, ab aliis *conticinium* vocatur. Denique *Festus* scripsit: Intempestam noctem dicimus pro incertiore tempore, quia non tam facile noctis horæ, quam diei possunt intelligi. *Cic.* 6. *Ver.* c. 43. Repente nocte intempesta servorum fit armatorum concursus, atque impetus. ¶ Accipitur etiam pro eo, quod est sine temperie, pro pestilenti. *Virg.* 10. *Æn.* v. 184. Et Pyrgi veteres, intempestæque Graviscæ.

Intemporalis, le, adject. qui est extra tempus, hoc est æternus. *Prudent. in Roman.* v. 316. Intemporalis ante, quam primus dies.

Intemporaliter, adverb. intempestive, importune. *Cal. Aurelian. Tard.* 1. c. 4. Intemporaliter adjutoria adhibere.

Intendo, is, endi, ensum, a. 3. *estendere*, *tirare*, *drizzare*, *caricare*, נטה, Ger. *spannen*, Gal. *tendre*, *étendre*, Hisp. *tender*, *entesar*, ἐντείνω, proprie est valde tendere, seu extendere, porrigere, quod lentum, & remissum est. *Virg.* 8. *Æn.* v. 704. Arcum intendebat Apollo. *Cic.* l. 16. *ad Attic. epist.* 14. Intendere dexteram ad statuam. ¶ Hinc intendere aciem, intendere oculos, est attentius inspicere. *Cic.* 4. *Tusc.* Aciem acrem in omnes partes intendere. *Plin.* l. 2. *ep. ult.* Componit vultum, intendit oculos. ¶ Translate intendere animum, est totis ingenii viribus incumbere. *Liv. in præfat.* Ad illa pro se quisque animum intendit. *Horat.* l. 1. *ep.* 2. v. 35. Intendes animum studiis, & rebus honestis. *Sallust. in Jug.* In regnum Adherbalis animum intendit. ¶ At, intendere animo, est animo statuere, propositum habere, *aver' intenzione*, *o mira*. *Cic. Phil.* 10. c. 4. Si Antonius, quod animo intenderat, perficere potuisset. ¶ Dicimus etiam, intendere cogitationem, curam, &c. in, vel ad aliquid. *Liv.* l. 37. Omnem curam in belli apparatum intendit. *s'applicò*. *Id.* l. 40. Intendere cogitationem ad aliquid. Sic, intendere consilium, h. e. capere. *Ter. Andr.* 4. 4. 12. Repudio consilium, quod primum intenderam. ¶ Cum infinito *Liv.* l. 38. c. 2. Postero die ducere ad Argitheam intendit. ¶ Significat etiam augere. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 38. Languescet alioqui industria, intendetur socordia. Sic intendere formidinem, gloriam, cupiditates, &c. *apud eund. sæpe*. Intendere lusus Principis, h. e. adjuvare, & augere, *Id.* l. 13. *Annal.* ¶ Item tendere, *Cic. pro Mur.* c. 9. Ut eo, quo intendit, cum exercitu mature perveniat. *Liv.* l. 36. Intendere iter ad Prætorem. Et l. 20. Intendere iter in Italiam. ¶ Item inferre, intentare. *Cic. pro Mil.* c. 14. Diem mihi dixerat, mulctam irrogarat, actionem perduellionis intenderat, h. e. in judicium vocarat. *Liv.* l. 9. Intendere crimen in aliquem. h. e. accusare. Sic intendere periculum, h. e. facessere, *Cic. pro Quint.* Intendere alicui inimicorum formulam, *Sueton. in Vitel.* c. 7. V. *Formula*. ¶ Item intentionem habere, *pretendere*, *aver' intenzione*. *Teren.* 3. 3. 19. Hanc se intendit esse. ¶ Item illigare, innectere. *Virg.* 2. *Æn.* Et stupea vincula collo intendunt. ¶ Item adversari, contendere. *Cic. ad Lentul. ep.* 1. l. 1. Proxima erat Hortensii sententia, cum Lupus Trib. pleb. intendere cœpit. ¶ Alii legunt *contendere*. ¶ Intendere se adversarium in aliquem, *dichiararsi nemico*. *Cal. Cic. lib.* 8. *Fam. ep.* 4. ¶ Intendere se in rem, *applicarvisi*. *Quintil.* l. 4. c. 1. ¶ Intendere se ad firmitatem, *rassodarsi*. *Cic. Tusc.* 4. Nec vero unquam ne ingemiscit quidem vir sapiens, nisi forte, ut se intendat ad firmitatem. ¶ Intendere leges, est earum severitatem augere. *Plin. ep.* 9. l. 4. ¶ Intendere officia. h. e. officiis plene satisfacere. *Sallust. in Jug.* Numidæ, sicuti plerique in nova deditione, officia intenderant. ¶ Intendere in se. *attendere a se*. *Senec. in præfat.* l. 1. *quæst. nat.* Cum disco, quid sit Deus, totus in se intendat, an ad nos aliquando respiciat.

Intensio, onis, f. extensio, intentio. *Senec.* l. 2. *quæst. nat.* c. 6. Quid est vox, nisi intensio aeris? Adde l. 8. c. 9.

Intensus, a, um, adject. intentus, extensus, *teso*, *tirato*. *Nazar. in Paneg. Constant.* c. 23. Virtus in parvis prope ad securitatem remissa, in mediocribus modice intensior. *Senec.* 2. *de Ira*, c. 35. Intensior impetus. ¶ Afferuntur loca alia ex *Cicerone*, in quibus plerumque *intentus* legitur. nam *intensus*, quamquam idem significat, minus frequenter tamen usurpatur.

Intentatio, onis, f. actus intentandi, ut intentatio criminum, h. e. accusatio, objectio, apud *Tertul. in Apolog.* c. 46. Intentatio digitorum, apud *Senec.* l. 2. *de Ira*, c. 4. h. e. intensio, immissio. verba sunt; Nec oculi ad intentationem subitam digitorum comprimantur. Alii tamen leg. *intentionem*.

Intentatus, a, um, extensus, partic. ab intentor. *Liv.* l. 9. c. 27. Gladii etiam plerisque intentati, & vulnerati quidam, necatique. ¶ Item non tentatus, idest non expertus, *non tentato*, ἀπείρατος. *Hor. in Art. Poet.* Nil intentatum nostri liquere poetæ. Adde *Mart.* l. 2. *epigr.* 14.

Intente, adv. *intentamente*, *diligentemente*, Ger. *fleissiglich*, Gal. *soigneusement*, Hisp. *con cuydado*, ἐντεταμένως, accurate, diligenter. *Quintil.* l. 2. c. 2. Audire aliquem intente, & modeste. *Liv.* l. 25. c. 25. Intentius custodire locum. *Lamprid. in Heliogab.* c. 14. Intentissime exspectans. *Tacit.* 3. *Ann.* c. 35. Intentius se excusare.

Intentio, onis, f. 3. *intenzione*, *estensione*, ἐπίτασις, τόνος, proprie idem est ac extensio, augmentum, cui opponitur laxatio, vel remissio. *Col.* l. 6. c. 6. Cruditatis signa sunt, crebri ructus, ac ventris sonitus, fastidia cibi, nervorum intentio, hebetes oculi. *Gell.* l. 16. c. 5. Ve particula, sicut quædam alia, tum intentionem significat, tum minutionem. ¶ Ponitur etiam pro conatu, vehementia. *Cic.* 2. *Tusc.* c. 23. Simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum, remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. ¶ Item pro animadversione, & diligentia, qua animus ad id, quod agendum est, intenditur, seu dirigitur. *Quintil.* l. 8. c. 2. Non semper tam esse acrem judicis intentionem, ut obscuritatem apud se ipse discutiat. *Plin. in ep.* 10. l. 2. Ut tantum curæ, intentionisque suscipere & possint, & velint. ¶ Per Synecdochem ponitur pro voluntate, & deliberatione aliquid agendi. *Plin. in paneg.* c. 78. Hæc nempe intentio tua est, ut libertatem revoces. ¶ Metonymice usurpatur pro scopo, seu fine. *Id.* l. 2. *ep.* 5. His tu, rogo, intentionem scribentis accommodes. ¶ Apud Rhetores est oratio, qua crimen, vel debitum alicui objicitur. *Cic.* l. 1. *de Invent.* & *Quintil.* l. 3. c. 11. ¶ Apud Logicos est major syllogismi propositio, *la maggiore*. *Quintil.* l. 5. c. *ult.* ¶ Sumitur & pro harmonia. *Auctor fragmenti de musica, quod cum Censorino edi solet*. Organon quondam tres habuit intentiones, gravem, mediam, & acutam. ¶ Apud JCtos accipitur pro actione in judicio. *Ulp.* l. 1. *Dig. Si mensor* &c. Si autem ex locato fuerit actum, dicendum erit, nec tenere intentionem.

Intento, as, avi, atum, a. 1. *distendere*, ἀνατείνω, freq. ab intendo, ut intentare arma, gladios, sicam, idest, extendere in aliquem. *Liv.* l. 3. c. 47. Intentans in Appium manus. ¶ Ponitur etiam pro comminari, *minacciare*, Germ. *treuwen*, Gal. *menacer*, Hisp. *amenacar*, ἀπειλεῖν. *Virg.* 1. *Æn.* Præsentemque viris intentant omnia mortem. ¶ Item pro injicere, imponere. *Hirt.* 6. *bell. Hisp.* Et ei manus intentare cœperunt. ¶ Item pro tentare, experiri. *Liv.* l. 8. *Bell. Mac.* Irrito incepto, cum intentassent magis, quam iniissent certamen, Ætoli abscesserunt. Sed hic fortasse pro *minari*, vel pro *ostendere* accipiendum est.

Intentus, a, um, *intento*, *disteso*, מתוח, Ger. *gespannen*, Gal. *tendu*, Hisp. *tendido*, ἐντεταμένος, extensus, porrectus, ab intendor. *Cic.* 3. *de Or.* Nam voces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quemque tactum respondeant. *Quintil.* l. 6. c. 3. Sella intenta loris. ¶ Item attentus, diligens. *Liv.* l. 3. Operi certe, id quod constat, agresti intentus. *Quint.* l. 10. c. 1. Vix singula quisquam intentissima cura consequi possit. *Sallust. in Catil.* c. 2. Intentus aliquo negotio artis bonæ famam quærit. Rursus *Liv.* l. 23. c. 35. Intentior struendæ fraudi. *Id.* l. 26. Intentus in omnem occasionem rei gerendæ. *Cic. Phil.* 11. Intentus ad liberandum. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 60. Intentior sermo. h. e. vehementior. *Tacit.* l. 17. Intentis alimentorum pretiis. h. e. auctis.

Intentus, us, m. extensio. *Cic. pro Sext.* c. 55. Voces quidem, & palmarum intentus, & maledictorum clamorem omnem protulerunt.

Intepeo, es, ui, n. 2. idem ac tepeo, vel tepidus fio. *Prop.* l. 4. *Eleg.* 1. v. 124. Et lacus æstivis intepet Umber aquis.

Intepesco, is, pui, n. 3. idem fere ac intepeo, *divenir tepido*. *Sen. ep.* 78. Ne quis intepescat cibus. *Col.* l. 1. c. 1. Intepescente frigore.

Inter, *tra*, *fra*, בין, Germ. *zwischen*, Gal. *entre*, Hisp. *entre*, μεταξύ, præp. ex iis, quæ acc. inserviunt, & denotat medium quiddam, diciturque de loco, de tempore, de persona, ab *in*, ut subter a *sub*, propter a *pro*. *Cic. Att.* l. 3. Inter me, & Brundusium Cæsar est. *Id. de Am.* Quæ sæpe inter me, & Scipionem de amicitia disserebantur. ¶ Accipitur etiam pro *in numero*. *Cic. pro Planc.* P. Crassus inter Equites

R. summo splendore fuit. ¶ Item pro *in locum*. *Cic. in Catil.* Dico te priore nocte venisse inter falcarios, in M. Leccæ domum. ¶ Item pro *in*. *Cic. ad Q. Fr.* Hæc inter cœnam Tyroni dictavi. *Id. Verr.* 7. *c.* 11. Erat exitus ejusmodi, ut alius inter manus e convivio, tanquam e prælio auferretur, alius tanquam occisus relinqueretur. Sic inter diem, pro interdiu. *Gel. l.* 9. *c.* 4. Inter vias, *Terent. Eun.* 4. 2. 1. pro in via. ¶ Item pro *intra*. *Cic. pro Quint. c.* 14. Qui inter tot annos ne appellarit quidem Quintium. ¶ Inter hæc, *in questo mentre*, transitionibus inservit. *Liv. l.* 24. *& alibi*. ¶ Usurpatur etiam pro *invicem*, *mutuo*. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Dii inter se diligunt. ¶ Item pro *post*. *Verg.* 6. *Æn. v.* 90. Hunc inter fluvio Tyberinus amœno. ¶ Componitur fere cum omnibus literis. Sed in *intelligo*, & similibus *r* in *l* mutatur.

Interæstuo, as, avi, atum, n. 1. per intervalla æstuo. *Plin. l.* 6. *epist.* 16. Stomachus illi natura invalidus, & frequenter interæstuans erat.

Interalbico, as, n. 1. est colorem album per intervalla ostendere inter alios colores emicantem, quod in quibusdam varii coloris gemmis accidere solet, & in vestibus quibusdam. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Leucochrysos fit chrysolito interalbicante.

Interamentum, i, n. quidquid ad aliquid interius muniendum, vel instruendum requiritur, ab *inter*, vel *intra*. *Liv. l.* 28. *c.* 45. Populonienses ferrum, Tarquinienses lintea in vela, Volaterrani interamenta navium, & frumentum polliciti sunt. h. e. interiorem navium apparatum. Aliquis legit *inceramenta*. h. e. picem, & ceram, & similia ad naves oblinendas. V. *Cera* in fine.

Interamna, æ, f. 1. *Terni*, *Terani*, urbs Umbriæ Interbito ad Narem fl. in planitie, inter Spoletium 12. M. P. & Narniam 6. in via, quæ Romam ducit. Pop. *Interamnates*. ¶ Interamna altera, opp. Volscorum, in Latio, in R. Neap. & in prov. Terræ laboris, ad Lirim fl. aliquot mill. infra Insulam ad Mer. cujus nunc vestigia visuntur prope vicum *Ponte Corvo*. Alii credunt, fuisse paulo supra, ubi nunc castr. *l' Isoletta*, aliquot mill. ab Aquino in Occ. Alius est *Torre di Termine*.

Interamnanus, V. Interamnus.

Interamnia, æ, f. 1. *Teramo*, urbs alias Samnitum, in Prætutiano agro, nunc R. Neap. in Aprutio ult. ab ora maris Hadriatici 14. M. P. in Occ. inter Batinum, & Vomanum fl.

Interamnis, e, adject. qui est ex Interamna. *Cic. pro Mil.* C. Cassius Interamnis.

Interamnus, vel Interamnanus, a, um, adject. qui inter duo amnes jacet, *μεσοποτάμιον*. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 56. Terras interamnas (*Mesopotamiæ scilicet*) recepimus. Al. leg. Interamnanas. *Solin. c.* 32. Spatia amplecti interamna.

Interanea, nium, n. 2. *interiori*, *τὰ ἔντερα*, intestina, ab intra, quod intra corpus sint condita. *Plin. l.* 30. *c.* 7. Interaneorum morbi. *Id. lib.* 22. *c. ult.* Lens palustris glutinat interanea procidentia. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Aves occisas exemptis interaneis. ¶ In singulari num. *Plin.* 32. 9. Procidentis interanei morbus.

Interaneus, a, um, internus, intimus. *Plin.* 20. 11. Hipposelinum poto semine torminibus interaneis medetur.

Interaresco, is, arui, n. 2. *seccarsi in tutto*, [illegible], est penitus arescere, hoc est, omnino aridum fieri. *Cicer.* 5. *Tusc. c.* 14. Nihil enim interarescere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, in quibus vita beata consistit.

Interatim, adv. idem ac interim. *Festus*.

Interbibo, is, n. 3. *bere tutto*, [illegible], totum bibo, plane ebibo. *Plaut. Aul.* 5. 6. 22. Quæ mihi interbibere sola, si vino scateat, Corinthiensem fontem Pyrenen potest.

Interbito, is, n. 3. idem quod intereo, pereo. *Plaut. Most.* 5. 1. 47. Ne illi huc confugere possint, quæstioni quot dabo, Hic ego tibi præsidebo, ne interbitat quæstio. Eadem significatione usurpatur *Perbito* ab eodem Plauto, & aliis apud Nonium c. 2. n. 654. Itaque minus recte plures Lexicographi interbitere exponunt, intervenire.

Intercæsa, & porrecta. V. Intercisi dies.

Intercalaris, & re, o. 2. *interposto*, [illegible], [illegible], quod interseritur, interjectitium, interpostitium, ut Mensis intercalaris, idest, Februarius, cui dies quarto quoque anno, Terminalibus jam peractis, intercalabatur, seu inserebatur, nempe inter diem 24. & 23. seu ante 5. Cal. Martii, ut anni civiles cum astronomicis congruerent, a *calo*, voco, vel potius ab *inter*, & *calenda*, quia ille dies inter sextum, & quintum calendas Martias interponebatur, V. *bisextus*. ¶ Intercalares calendæ, dicebatur primus dies Februarii. Sed aliqui intelligunt calendas Martii, quia intercalationem in Februario factam, quinque tantum diebus interpositis, sequerentur. *Cic. ad Liger. l.* 6. *Fam. ep.* 15. Cum ad tertium calendas intercalares rogatu fratrum tuorum venissem mane ad Cæsarem. ¶ Intercalaris versus est, qui frequenter intercalatur, ac repetitur, seu inter aliquos versus interponitur. *Serv. in* 8. *Ecl.* dictus est ad exemplum, quo dicebant *dies intercalaris*. *Sed Voss. & Scal. l.* 7. *de emend. temp.* contra ajunt, veteres dici intercalationem vocasse a carmine succentivo, quod colis, & strophis absolutis iterabatur. Hujus exemplum habes in *Virg. Ecl.* 8.

Intercalarium, rii, n. subst. tempus, quod intercalatur, ut annus cum cursu Solis conveniat. *Cic.* 2. *Ver. c.* 52. Tunc Cephaleditani decreverunt intercalarium quadraginta quinque dies longum, ut reliqui menses in suam rationem reverterentur.

Intercalarius, a, um, idem quod intercalaris. *Liv. l.* 37. *c.* 59. Triumphavit mense intercalario pridie calendas Martias.

Intercalatio, onis, f. interpositio. *Plin. l.* 1. *c.* 47. Per singulas intercalationes. *Macrob. lib.* 1. *Sat. c.* 13. Omni intercalationi mensis Februarius deputatus est. V. *Intercalaris*.

Intercalator, oris, m. qui interponit. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13. Octo intercalatores dies.

Intercalatus, a, um, interpositus, atque ita dilatus, prorogatus. *Liv. l.* 9. *c.* 9. Hanc jam ut intercalatæ pœnæ usuram habeant. V. *intercalo*.

Intercalo, as, a. 1. *interporre*, *intramettere*, [illegible], intersero, interpono. Sæpe usurpatur impersonaliter. *Cato de R. R. c.* 150. Si intercalatum erit calendis Majis, anno 30. ne amplius promittat. *Plin. l.* 18. *c.* 25. Ita, ut 12. annis continuis non intercalaretur. ¶ Ponitur etiam pro differre, prorogare. *Cic. Att. l.* 5. *ep. ult. in fin.* Cum scies, Romæ intercalatum sit, nec ne. *Id. ibid. ep.* 9. Te rogo, ut pugnes, ne intercaletur. Sed etiam in his locis potest exponi pro *interponere*; e. g. Ne interponatur aliquid spatii.

Intercapedinatus, a, um, nom. ex particip. intervallo distinctus, divisus. *Martian. Capel. l.* 9. Vanescentia intercapedinatæ prolixitatis oblivia.

Intercapedo, inis, f. *intervallo*, Ger. *was darfwischen ist*, Gal. *intervalle*, Hisp. *intervalo*, [illegible], [illegible], quod inter duo temporis spatia intercipitur, interstitium temporis. *Cic. Tyroni*, *l.* 16. *Fam.* Itaque jam me non pœnitebit intercapedinem scribendi fecisse. *Id.* 1. *Fin. c.* 18. Quas ob causas in eorum vita nulla est intercapedo molestiæ. ¶ Generatim accipitur pro quovis intervallo. *Sueton. in Vespas. cap.* 10. Litium series excreverant, intercapedine jurisdictionis. Adde *Cic. Fam.* 9. *ep.* 82.

Intercardinatus, a, um, adject. ut intercardinatæ trabes, h. e. cardine simul colligatæ, *incastrate*, apud *Vitruv. l.* 10. *c.* 20.

Intercedo, is, essi, essum, n. 3. *frapporsi*, [illegible], proprie idem est, quod medium esse, & inter duo spatia sive temporis, sive loci interponi, intervenire, interjacere. *Cæs. l.* 1. Non se hostem vereri, sed angustias itineris, & magnitudinem sylvarum, quæ inter eos, & Ariovistum intercederent. *Cic.* 2. *de Or.* Vix annus intercesserat ab hoc sermone cohortationis meæ. ¶ Accipitur etiam pro esse, extare, ut Amicitia, necessitudo, societas, affinitas, controversia, dissensio mihi cum aliquo, vel inter nos intercedit. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 2. De his rebus Senatus auctoritas gravissime intercesserat. *Id. Ap. Pulchro*, *l.* 3. *Fam.* Veteres mihi necessitudines cum his omnibus intercedunt. ¶ Item pro opponere se, hoc est, rem aliquam impedire, & prohibere, quod apud Romanos proprium fuit Tribunorum plebis, *intercedere*, *intramettersi*, *impedire*, [illegible], *Cic.* 10. *Fam.* Meæque sententiæ rogatu Servilii P. Titius intercessit. *Cæs. l.* 8. Nihil intercedit, quominus Samniti populo pacis, bellique arbitrium sit. *Ter. Andr.* 5. 5. Si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit, intervenerit, vel impediverit. ¶ Item pro spondere, fidejubere. *Cic. Att. l.* 1. Accersivit ad se, promisit, intercessit, dedit. *Id. Att. l.* 6. *ep.* 1. Adscribit, & quasi calcar admovet, intercessisse se pro iis. ¶ *Plin. l.* 32. *c.* 1. Quadringentorum remigum obsequio contra se intercederet, h. e. impediret, ne ii remiges obsequerentur, & navim agerent. De echeneide pisce loquitur. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. de Provinc. Cons.* Qua intercedi de provinciis non licebit. *Id. l.* 1. *Fam.* Cui scis intercessum esse.

Interceptio, onis, f. *occupazione*, actus intercipiendi. *Cic. pro Cluent. c.* 60. Per quem porro datum? unde sumptum? quæ deinde interceptio poculi?

Interceptor, oris, m. qui intercipit. *Liv. l.* 4. *cap.* 50. Prædæ interceptorem, fraudatoremque etiam malum minari militibus? *Id. l.* 9. *c. ult.* Interceptor litis alienæ.

Interceptus, a, um, *intercetto*, *tolto di mezzo*, [illegible], partic. ab intercipior. *Cic. ad Q. Fr.* Ne cujusquam animum meæ litteræ interceptæ offendant. *Plin. in ep.* 50. *l.* 10. Interceptus mortalitate. h. e. morte præventus. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 12. Interceptus veneno. h. e. extinctus.

Intercessio, onis, f. 3. *opposizione*, *impedimento*, [illegible], oppositio, prohibitio, ne quid fiat. Erat autem intercessio propria Tribunorum, quibus jus fuit intercedendi, hoc est, vetandi, prohibendique. Nam (ut Gel. docet l. 13. c. 13.) Tribuni plebis antiquitus creati videntur, non juri dicendo, sed intercessionibus faciendis, ut injuria, si qua fieret, arceretur, & ut vim fieri prohiberent. *Cic.* 2. *Phil.* Cum auspicia Augur, intercessionem Consul sustulisses. ¶ Item interventus, præsentia. *Gell. l.* 14. *c.* 2. Probari debere pecuniam datam, chirographi exhibitione, tabularum obsignatione, testium intercessione. ¶ Dicitur etiam de fidejussione in re pecuniaria, quemadmodum intercedo pro fidejubeo adhibetur, quod V. loco suo. *Cic. lib.* 1. *Att. ep.* 3. Mea intercessio & est, & fuit parata. *Id. Parad.* 6. *cap.* 2. Intercessiones pecuniarum in coitionibus candidatorum.

Intercessor, oris, m. *chi s'oppone*, [illegible], Ger. *verhinderer*, Gal. *intercesseur*, Hisp. *intercessor*, [illegible], [illegible], oppositor, qui intercedit. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 12. Cum intercessio stultitiam intercessoris significatura sit, non rem impeditura. *Liv. l.* 4. *c.* 53. Intercessores legis Agrariæ. ¶ Item fidejussor. *Senec. ep.* 119. Nolo per intercessorem mutueris.

Intercessus, us, m. interventus. *Valer. Maxim. l.* 5. *cap.* 4. *n.* 2. Consulem graviter saucium intercessu suo servavit.

Intercido, is, cidi, cisum, a. 3. *tagliare per mezzo*, *o in mezzo*, *dimezzare*, per medium seco, ex *inter*, & cædo. *Plin. l.* 6. *ep.* 22. Corrupto scribæ servo interceperat commentarios, intercideratque. *Colum. l.* 4. *c.* 32. Arundinetum densatum potest intercidi, & disrarari: quod opus rustici castrationem vocant.

Intercido, is, cidi, casum, n. 3. *cadere*, *cascare in mezzo*, idem ac cado, vel inter aliqua cado. *Liv. l.* 26. Ut vix ullum telum in mare vanum intercideret. ¶ Est item perire, interire, deficere, *perire*, [illegible], *Cic. pro Dejot.* Pereant amici, dum una inimici intercidant. *Liv. l.* 2. *c.* 8. Credo, quia nulla gesta res insignem fecerit Consulatum, memoria intercidisse. *Horat. l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 6. Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox. h. e. si oblitus fueris.

Intercinctus, a, um, *distinto*, maculis quibusdam circumquaque distinctus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Candore intercincto variis coloribus. Melius legitur interstinctus.

Intercino, is, n. 3. *cantare in mezzo*, [illegible], cantum immisceo, interpono, insero. *Hor. in ar. poet. v.* 194. Neu quid medios intercinat actus, quod non proposito conducat; hoc est, nihil scribat, quod non ad propositum faciat.

Intercipio, is, epi, eptum, a. 3. *togliere di mezzo*, [illegible], Ger. *auffahen*, Gal. *intercepter*, Hisp. *entrefacer*, *tomar*, [illegible], interverto, impedio, efficio, ne quid eo perveniat, quo destinatum est. *Cic. pro Cluen.* Id, cum daretur in mulso, Balbutium quendam ejus familiarem intercepisse, bibisse, statimque esse mortuum. *Cassius ad Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 12. Intercipere litteras. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c.* 6. Intercipere regnum. *Id. in Paneg.* Intercipere victoriam. *Col. l.* 9. *c.* 3. Intercipi morbo. ¶ Est item aliquem inter agendum occupare, incautum per insidias capere. *Plaut. Asin.* 2. 1. 93. Quid, si forte in insidias devenero? tum redimes me, si me hostes interceperint. *Tacit. Agric. c.* 5. Exercitus intercepti. h. e. deleti. *Nepos in Iphicrate c.* 2. Hoc exercitu moram Lacedæmoniorum intercepit. Al. leg. *interfecit*. V. Mora. ¶ Intercipere iter, *serrar la strada*. *Curt. l.* 4. *cap.* 3. Præceps in salum murus pedestre interceperat iter.

Intercise, adv. *divisamente*, [illegible], sectim, & per incisiones. *Cic. in Partit. c.* 7. Deinde idem intercise, atque permixte. *Gell. l.* 12. *c.* 2. hæc etiam sparsim, & intercise commeminimus.

Intercisi dies, erant species dierum promiscuorum, qui prima, & ultima parte erant nefasti, sed media fasti erant. *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 16. Dicti ita fuere, quia fasti erant inter cæsa, & porrecta, idest, inter cædem hostiæ, & oblationem extorum. Nam medio illo intervallo Sacerdos cæremonias quasdam peragebat, & tunc Prætori licebat fari verba illa, *do*, *dico*, *addico*, idest, jurisdictionem exercere. Vel intercisi dicti sunt, quia inter primam diei partem, & ultimam fas intercedebat, vel etiam, quia nefas sacrificio intercisum fuerat. *Varro l.* 5. *de L. L.* Vel ita appellati sunt, quod divisi essent, partem eorum sibi Diis, partem hominibus vendicantibus. Sed in commune erat omnibus diebus promiscuis, qui Deorum, hominumque communes erant. Iidem dies *Endotercisi* vocabantur. Nam veteres *endo* pro *in* dicebant. Hi dies in Calendario literis En. scribebantur.

Intercisio, onis, f. *rodimento*, erosio, morsus. *Plin. l.* 20. *c.* 14. Intercisiones stomachi. Al. leg. *item rosiones*. *Varr. in fragment.* A securis intercisione.

Intercisivus. V. Intersecivi.

Intercisus, a, um, nom. ex particip. *tagliato a mezzo*, *troncato*, abruptus, rescissus. *Cic. in Parad.* Intercisæ pactiones. *Cæs. l.* 8. *B. G. c.* 14. Jugum mediocri valle a castris intercisum. ¶ Dies intercisi, V. sup. *Intercisi*.

Interclu-

Intercludo, is, si, sum, a. 3. *serrare, chiudere*, עצר, Ger. *darzwischen zuschliessen*, Gal. *enclorre, fermer*, Hispan. *cerrar, atajar*, ἀποκλείω, claudo, intersepio. *Cic. Att. l. 9.* Ut plane interclusi, captique simus. ¶ Sæpe usurpatur pro iter claudere, iter impedire, *Var. l. 2. de R. R. c. 63.* Ita, ut quibusdam fit interclusa anima. ¶ Item pro impedire. *Virg. 2. Æn. v. 110.* Sæpe illos aspera ponti interclusit hyems. *Cæs. 1. B. C.* Hostes intercludere ab oppido, & ponte. ¶ Fugam intercludere, est iter occupare, per quod inimici fugam arripere possent. *Cæs. 7. B. G. c. 11.* ¶ Commeatum alicui, vel commeatu aliquem intercludere, est impedire, & itinera obsidere, ne inimicis commeatus possit deferri. *Plaut. Mil. 2. 2. 68.* Intercludo inimicis commeatum, tibi muni viam. *Cæs. 1. B. G. c. 48.* Eo consilio, uti frumento, commeatuque, qui ex Sequanis, & Heduis importaretur, Cæsarem intercluderent. ¶ *Cic. Att. l. 8. c. 8.* Intercludi dolore. *h. e.* opprimi.

Interclusio, onis, f. *impedimento*, עצר, Germ. *verhinderung*, Gal. *empeschement, empêchement*, Hisp. *encerramiento, estorvo*, ἀπόκλεισις, impedimentum, occupatio. *Cic. 3. de Orat. c. 46.* Clausulas enim, & interpuncta verborum animæ interclusio, atque angustiæ spiritus attulerunt. *Quinctil. l. 9. c. 5.* Parenthesim interclusionem appellat.

Interclusus, a, um, *serrato, impedito*, clausus, impeditus. *Cic. Att. l. 8. ep. 11.* Nobis iter illud omnino interclusum videtur. *Curt. l. 3. c. 6.* Interclusus spiritus.

Intercolumnium, n. *spazio fra l' una, e l' altra colonna*, Germ. *ein fach zwischen zweyen seulen*, Gal. *espace entre deux colomnes*, Hisp. *espacio entre dos colunas*, μεσοστύλιον, spatium inter columnas. *Vitr. l. 3. c. 1. Auct. ad Her. l. 4.* Ædes, intercolumnium, angulum, fornicem. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Intercolumnia ambulationis convestit hedera.

Interconcilio, as, avi, atum, a. 1. idem ac concilio, idest, benevolum reddo. *Quinctil. l. 12. c. 10.* Sive aliud interconciliandi videtur præstare officium.

Interculco, as, avi, atum, a. 1. calco in medio, vel inter aliqua, ex inter, & calco. *Col. l. 12. c. 43.* Ita distantes, ut interculcari possint vinacea.

Intercurro, is, intercurri, rsum, n. 3. *intervenire*, μεσιτεύω, intervenio, intercedo. *Cic. 8. Phil. c. 6.* Pugnatur acerrime, qui intercurrerent, misimus tres principes civitatis, hos contempsit Antonius. *Id. 2. Tusc.* Ergo his laboriosis exercitationibus & dolor intercurrit.

Intercurso, as, avi, atum, n. 1. frequentat. ab intercurro, sed ejusdem fere significationis. *Liv. l. 2. c. 35.* Intercursantibus barbaris. *Plin. l. 3. c. 26.* Æstuariis intercursantibus. ¶ Per tmesim *inter eosm cursare* dixit *Lucret. l. 3. v. 263.*

Intercursus, us, m. *intervento, il frapporsi*. *Liv. l. 2. c. 29.* Consulum intercursu rixa sedata est. *l. 34. c. 5.* Intercursu matronarum inter duas acies prælium sedatum est.

Intercus, utis, o. p. gen. c. *tra carne, e pelle*, Ger. *zwischen haut, und fleisch*, Gal. *entre chair, & chair*, Hisp. *entre cuero, y carne*, ὑποσαρκίδιος, ὁ ὑπὸ τὴν σάρκα, intestinus, quasi inter carnem, & cutem, vel quasi intra cutem, ut *Aqua intercus*, quæ vulgo hydropisis dicitur, cum intra cutem aqua colligitur, qua corpus turgescit. *Cic. 3. Off.* Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem. *Cato, de intercutitis, apud Priscian.* Intercutibus stupris flagitati. ¶ Translate ponitur pro occulto, ut *Vitium intercus*, quod foris non apparet, quasi intra cutem consistens, *Gell. l. 13. c. 8.* Cum vitia facundissime accusaret, intercutibus vitiis ipsi madentes.

Intercussus, us, m. ab *inter*, & *quatio*. *Senec. l. 3. quæst. natur. c. 27.* Quod olim fuerat nubilum, nox est, & quidem horrida, & terribilis, intercussu luminis dici. *h. e.* lumine inter noctem se quatiente. Quidam vetus codex habet *intercursu*.

Intercutiti, mares stuprum passi, qui etiam inter cutem flagitati vocantur. *Fest.*

Interdatus, a, um, adject. *Lucr. l. 4. v. 866.* Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, Et recreet vires interdatus. h. e. interjecto convenienti temporis spatio datus, vel, inter corporeos meatus divisus.

Interdianus, a, um, adject. interdius, diurnus. *Cal. Aurel. Tard. 3. c. 9.* Post interdianum cibum ambulatio adhibenda.

Interdico, is, xi, ctum, a. 3. *interdire, proibire, vietare*, כלא, Germ. *verbieten*, Gal. *defendre*, Hisp. *vedar, entredezir*, ἀπαγορεύω, veto, prohibeo, decretum interpono. Dicitur de loco, de homine, de re. Interdum usurpatur ut activum 3. ordinis. *Liv. l. 34. c. 7.* Fœminis duntaxat usum purpuræ interdicemus. *Id. l. 8.* Interdictumque mare Antiati populo est. *Sen. l. 3. de ira.* Statim illi domum meam interdicam. *Cic. pro Domo.* Ut mihi aqua, & ignis interdiceretur. Plerique leg. *igni*. ¶ Interdum in primo activorum ordine. *Suet. de Ner. c. 33.* Et cum interdixisset usum amethystini, ac Tyrii coloris. ¶ Frequentissime est neutrum 3. ordinis, sed præter dat. personæ exigit abl. rei sine præp. *Cæs. 1. B. G.* Qua arrogantia in colloquio Ariovistus usus omni Gallia Romanis interdixisset. ¶ Construitur etiam cum conjunctivo, & particula *ne*, vel *ut ne*. *Cic. de Fin.* Mihi, ne faciam, interdictum puto. *Id. de Or.* Non interdictum est a rerum natura, aut a lege aliqua, aut more, ut singulis hominibus ne amplius, quam singulas artes nosse liceat. ¶ Et cum infinito. *Sueton. in Galb. c. 6.* Pari severitate interdixit commeatus peti. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter passive. *Cic. 6. Phil.* Tanquam si illi aqua, & igni interdictum sit. ¶ Aliquando est interdictum promulgare. *Cic. pro Cæc.* Prætor interdixit, ut unde dejectus esset, restitueretur. *Id. ibid.* Prætor Dolabella interdixit de vi, hominibusque armatis. ¶ Aliquando est obstare, & tunc cum solo dativo construitur. *Cic. 4. Ver.* Si Prætor improbus, cui interdicere nemo possit, det, quem velit, judicem. ¶ Interdicere rem capitalem alicui, h. e. capitis accusare. *Cato apud Charisium l. 2.* Cum otiosus ambulas, qui apud Regem fuisti, domi cum ille tibi interdixit rem capitalem. ¶ *Interdixem* pro *interdixissem*, *Q. Catulus in quodam carmine* apud *Gell. l. 19. c. 8.* Quid si non interdixem?

Interdictio, onis, f. *proibizione*, איסור, Ger. *verbietung*, Gall. *defense, interdiction*, Hisp. *entredicho, prohibicion*, ἀπόῤῥησις, prohibitio. *Cic. pro Dom.* Non ademptione civitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant. *Liv. l. 42. ad fin.* Ne interdictione finium nostrorum & nos quoque regno arceamur.

Interdictor, oris, m. qui interdicit. *Tertul. de Præscript. c. 33.* Interdictores nuptiarum.

Interdictum, i, sub. n. *interdetto, divieto*, παράγγελμα, ἀπαγόρευσις, vetatio, prohibitio, idem ac interdictio. *Cic. in Pis.* Numen, interdictumque Deorum vendidit. *Id. 1. de Or.* Multisque præessem, qui interdicto tecum contenderent. ¶ Sed proprie Interdicta erant formæ, & conceptiones verborum, quibus Prætor aut jubebat aliquid fieri, aut prohibebat; quod tunc maxime faciebat, cum de possessione inter aliquos contendebatur. *Cic. in Rullum.* Ergo hac lege Prætorum interdicta tollentur?

Interdictus, a, um, *vietato*, vetitus, prohibitus, partic. ab interdicor. *Cic. pro Corn. Balbo.* Non modo nullo proposito præmio, sed etiam interdicto. *Suet. in Cal. c. 25.* Brevique missam facit, interdicto cujusquam in perpetuum coitu.

Interdiu, adv. *di giorno*, μεθ' ἡμέραν, die, de die, per diem, cui contrarium est noctu. *Auct. ad Her. l. 2. c. 4.* Qua parte anni, qua hora, noctu, an interdiu.

Interdius, idem ac interdiu, apud vet. *Plaut. Asin. 3. 3. 9.* Negotiosus interdius. *Id. Aulul. 1. 2. 33.* Pervigilat noctes totas, tum autem interdius, quasi sutor claudus, domi sedet totos dies.

Interduatim, adv. idem ac interdum, apud vet. *Fest.* Affertur & locus *Plauti in Truc. 4. 4. 29.* sed non caret varia lectione.

Interductus, us, m. διαστολή, interpunctio, & distinctio, quæ inter sententias a librariis duci solet. *Cic. in Orat. c. 68.* Ne infinite feratur, ut flumen, oratio, quæ non aut spiritu pronuntiantis, aut interductu librarii, sed numero coacta debet insistere.

Interdum, adv. *qualche volta*, ἐνίοτε, aliquando, nonnunquam, ex *inter*, & particula *dum*. *Cic. de Fin.* Interdum, vel potius nimium sæpe id accidit. *Id. de clar. Orat. c. 67.* Genus acuminis sæpe stomachosum, nonnunquam frigidum, interdum etiam facetum. ¶ Videtur etiam usurpari pro *interim*. *Justin. l. 11. c. 9.* Movebat hæc multitudo hostium respectu paucitatis suæ Alexandrum, sed interdum reputabat, quanta res cum ista paucitate gessisset. *Velllej. l. 2. c. 74.* L. Antonius vitiorum fratris sui consors, sed virtutum, quæ interdum in illo erant, expers. Adde *Apulej. sub init. l. 3. Metam.*

Interduo, is, a. 3. pro interdo, as, a. 1. idem fere ac do. *Plaut. Capt. 3. 5. 36.* Dum pereat, nihil interduo. *Id. Trin. 4. 2. 152.* Ciccum non interduim.

Interea, adverb. *tra tanto, fra questo mezzo*, ἐν τούτῳ, ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ interim, ex *inter*, & *ea*. Habet ultimam longam, etsi accusativus ea corripitur, quia adverbium est, ut *præterea, antea*, & similia. *Cic. pro Rab.* Nec interea verbum interposuit Nævius. ¶ Ponitur etiam pro tamen. *Virg. 1. Georg.* Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ. ¶ Interea loci, *fra questo tempo*, ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, idem est, quod interea temporis. *Ter. Heaut. 2. 3. 16.* Tu interea loci collocupletasti te, Antiphila.

Interemptibilis, le, adject. qui interimi potest. *Tertul. l. 3. cont. Marc. c. 6.*

Interemptio, onis, f. 3. *uccisione*, ἀναίρεσις, actus interimendi, occisio. *Cic. pro L. Manil. c. 11.* Iter Gallorum interemptione patefactum est. Ita legit *Gruter.* Alii *internitione*, vel *internecione*. *Porcius Latro declam. in Catil.* Hastam contorquere in omnium interemptionem.

Interemptor, oris, m. qui interimit, *uccisore*. *Senec. epist. 70.* Interemptorem sui fieri. Adde *Valer. Max. l. 6. c. 1. n. 3.*

Interemptrix, icis, f. quæ interimit. *Lactant. l. 1. c. 10.* Fratris interemptrix. Adde *Tertul. de Spectac. c. 17.*

Interemptus, a, um, particip. *ucciso*. *Horat. l. 4. od. 4. v. 72.* Asdrubale interempto.

Intereo, is, interii, itum, n. 4. *perire, morire*, διαφθείρομαι, occido, intercido, pereo. *Cic. 3. de nat. Deor.* Non intelligo, quomodo calore extincto corpora intereant, non intereant autem aut humore, aut spiritu amisso. *Id. pro Arch. c. 8.* Quas (tabulas) Italico bello, incenso tabulario, interiisse scimus omnes. *Id. 1. Acad. c. 7.* Nil valentius, a quo intereat. *Plaut. Bacch. 5. 1. 7.* Omnibus exitiis interii. ¶ *Interii* frequens est desperantis exclamatio apud Comicos. *Plaut. Bacch. 4. 7. 38.* Qui sunt in lecto illo altero? N. Interii miser! ¶ Interire pro inter aliquid ire, spectata verbi compositione, habet *Sever. in Ætna, v. 450.* Candentes efflat lapides, disjectaque saxa intereunt venis. Sic Glossæ vet. *intereo*, ἐμπεριέρχομαι.

Interequito, as, n. 1. *cavalcare tra mezzo*, διιππεύω, in medio equito. *Cæs. l. 6. B. G.* Equites interequitant. *Liv. l. 6. c. 7.* Ordines interequitant.

Intererro, as, avi, atum, n. 1. inter aliquid erro. *Prudent. Cathem. 6. v. 43.* Non splendor intererrat.

Interest, imp. anom. n. 1. *importare, appartenere*, διαφέρει, refert, pertinet, ab *inter*, & *sum*. Construitur cum nomin. & genit. *Cic. l. 2. ad Q. Fr.* Hoc vehementer interest Reipublicæ. ¶ Loco nominativi sæpe construitur cum infinitivo, ut omnia impersonalia. *Cic. 2. Phil.* Quis enim est hodie, cujus intersit istam legem manere? ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. in Fam.* Utriusque nostrum magni interest, prius ut te conveniam, quam decedas. ¶ Loco genitivi rei inanimatæ potest usurpari cum acc. & præp. *ad*. *Cicer. Att.* Quanquam magni ad honorem nostrum interest quam primum ad Urbem me venire. ¶ Item loco genitivorum *mei, tui, sui, nostri, vestri*, exigit ablativos *mea, tua, sua, nostra, vestra*. Est enim quasi *in re est mea, tua*, &c. *Cic. in Fam.* Quod ego & mea, & Reipublicæ, & maxime tua interesse arbitror. ¶ Loco item genitivi *cujus* cum abl. *cuja* usurpari potest. Sed genitivus *cujus* usitatior est. *Cic. pro Vareno apud Priscian. l. 12.* Ea cædes, si potissimum crimini datur, detur ei, cuja interfuit, non ei, cuja nihil interfuit. ¶ Denique præter genitivum proprium, vel alium casum loco genitivi, usurpari potest etiam cum uno ex his quatuor genitivis communibus, *magni, parvi, tanti, quanti*. *Cic. in Fam.* Magni mea interest hoc tuos omnes scire. *Id. ibid.* Permagni interest, quo tibi hæc tempore epistola reddita sit. *Ulpian. ff. de furt. l. 2.* Si tanti interfuit. ¶ Sed tamen pro genitivis *magni, parvi, tanti, quanti*, legitur etiam cum adverbiis *magnopere, parum, tantopere, tantum, quantopere, quantum*. *Cic. pro Mil.* Semper, quantum interesset Clodii se perire, cogitabat. *Id. in Or.* Quod si in Philosophia tantum interest, quemadmodum dicas. ¶ Usurpatur etiam sine casu posteriore. *Cic. in Fam.* Non tam interest quo animo scribatur, quam quo accipiatur. ¶ Alias præterea habet significationes, quas V. infra in *Intersum*.

Interfacio, is, feci, actum, a. 3. *fare in mezzo*, μεταξὺ ποιέω, interim, seu per intervalla facio. *Liv. l. 25. c. 11.* Reliquit tamen modicum præsidium, ut simul interfaciendo muro adjuvaret. Ita referunt plures Lexicographi. At meliores codices habent *in faciendo*.

Interfaris, atus, sum, d. 1. *interrompere, intramettersi a parlare*, Ger. *darzwischen reden*, Gal. *entrerompre le discours d' autruy*, Hisp. *estorvar, o interromper al que habla*, ὑποκρούω, interpello, loquentem interrumpo. *Liv. l. 2. c. 47.* Interfatur Appius. *Id. l. 8. c. 36.* Interfante Decio, distulit concionem. *Virg. 1. Æn. v. 390.* medio interfata dolore est. *Plin. in epist.* Quem interfari nefas esset.

Interfatio, onis, f. actus interfandi. *Quint. l. 4. c. 2.* Interim expediet narrationes breviter interfatione distinguere. Audistis quæ ante acta sunt: accipite nunc quæ insequuntur.

Interfectibilis, le, adject. *Apul. de Herb.* Ruta interfectibilis viperarum.

Interfectio, onis, f. *uccisione*, cædes, φόνος, *Brutus ad Cicer. ep. 3.* Interfectio Trebonii. *Lamprid. in Commod. c. 4.* Compulit ad ejus interfectionem consilia inire.

Interfectivus, a, um, adject. lethalis, *mortale*, ut interfectivus morbus, apud *Cal. Aurel. Acut. præfat.*

Interfector, ris, m. *uccisore*, רוצח, Germ. *todschlaeger*, Gall. *meurtrier*, Hisp. *matador*, φονεύς, qui interfecit. *Cicer. pro Mil. c. 27.* Quorum interfectores implerunt orbem terrarum nominis sui gloria.

Interfectrix, icis, f. *interfettrice*. *Tacit. 3. Ann. c. 17.* Interfectricem nepotis aspicere.

Interfectus, a, um, *ucciso*, occisus, partic. ab interficior. *Cicer. pro L. Man.*

Man. Vos legatum Populi R. omni supplicio interfectum insultum relinquetis? ¶ Translate *Apul. l. 5. A. A.* Nova nupta interfectæ virginitatis.

Interfeminium, ii, n. τὸ γυναικεῖον, genitalia muliebria, quod inter femina sint collocata. *Apul. in Apol.*

Interficio, is, eci, ectum, a. 3. *uccidere, ammazzare*, הרג, Ger. *toedten*, Gall. *tuer*, Hisp. *matar*, ἀναιρῶ, κτείνω, φονεύω, occido, interimo, ab *inter*, quod hic significat penitus, ut in *interimo*, & *interneco*, & a *facio*, quod eam habet notionem, quam in *conficere*. *Cicer. pro Domo.* Quod cum toties per insidias interficere voluistis. ¶ Interficere vita, est vita privare. *Plaut. Truc. 2. 6. 37.* Qui me interfecisti pene & vita, & lumine. *Gel. l. 12. c. 7.* Eadem mulier & virum, & filium, venenis clam datis, vita interfecerat. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis. *Plaut. Merc. 5. 1. 4.* Ususfructus, victus, cultus jam mihi harumce ædium interemptus est, interfectus est, alienatus est: occidi. *Virg. 4. Georg.* Per flabulis inimicum ignem, atque interfice messes, idest perde, & crema.

Interfio, is, n. pass. anom. *consumarsi, morire*, ἀναλίσκομαι, plane tollor, consumor, intereo, apud vet. *Lucr. l. 3. v. 886.* Ut aut putrescat corpore posto, aut flammis interfiat, malisve ferarum. *Plaut. Trinum. 2. 4. 131.* Illic oportet obseri mores malos, si in obserendo possint interfieri.

Interfluo, is, xi, n. 3. *scorrere per mezzo*, Germ. *darzwischen, fliessen*, Gal. *passer, couler entre*, Hisp. *correr entre medias*, διαῤῥέω, per medium fluo. *Liv. l. 7. Bel. Pun.* Per fretum, quod Naupactum, & Patras interfluit. *Plin. l. 3. c. 5.* Angusto freto interfluuntur. *Cic. de Senect. c. 6.* Cum inter duos consulatus anni decem interfluxissent.

Interfluus, a, um, *che scorre di mezzo*, Ger. *darzwischen, fliessend*, Gal. *qui coule entre deux*, Hisp. *el que corre entre medias*, μεσόῤῥους, quod interfluit. *Plin. l. 6. c. 26.* Interfluo Euphrate.

Interfodio, is, odi, ossum, a. 3. idem ac fodio. *Lucret. lib. 4. v. 720.* Pupillas interfodiunt.

Interfringo, is, egi, actum, a. 3. idem quod infringo. *Cato c. 44.* Et si quid ventus interfregerit, ea omnia eximito.

Interfugio, is, a. 3. inter aliquam rem fugio. Per tmesim dividitur a *Lucret. l. 6. v. 331.* Inter enim fugit, ac penetrat per rara viarum.

Interfulgeo, es, n. 2. inter aliquam rem fulgeo. *Liv. l. 28. c. 23.* Cum aurum, argentumque cumulo aliarum rerum interfulgens rapere ex igne vellent.

Interfundo, is, udi, usum, a. 3. *sparger di mezzo*, διαχέω, per medium fundo. *Avien. in Periegesi, v. 255.* Sic vasta moles pelagi interfunditur oras. *Id. ib. v. 1100.* Et tentis procul interfunditur undis.

Interfuro, is, n. 3. *infuriarsi di mezzo*, in medio duorum insanio. *Stat. 1. Achil. v. 395.* Et alternum Mavors interfurit orbem.

Interfusio, onis, f. actus interfundendi. *Lactant. l. 7. c. 3. sub fin.* Maris opulenta, & copiosa interfusio.

Interfusus, a, um, *sparso di mezzo*. *Plin. l. 3. c. 8.* Sicilia Brutio quondam agro cohærens, mox interfuso mari avulsa. *Virg. 4. Æn. v. 654.* Maculisque trementes interfusa genas.

Interfuturus, a, um, partic. futuri temporis ab intersum, *chi ha da esser presente*. *Valer. Max. l. 2. c. 1.* Quinam ei convivio essent interfuturi.

Intergarrio, is, n. 4. idem fere ac garrio, vel per intervalla garrio. *Apul. in Apolog.* Dein pauculis verbis intergarritis, &c.

Intergerinus, vel intergerivus, a, um, adject. qui inter duas aliquas res interjectus est, easque separat, ut intergerinus paries, qui duas diversas ædes separat, & ambabus communis est, *muro che tramezza*. *Festus:* intergerini parietes dicuntur, qui inter confines struuntur, & quasi intergeruntur. Adde *Plin. l. 35. c. 14.* & *Vitruv.*

Intergerium, ii, n. quidquid alicui rei interjicitur, seu intergeritur. Itaque *Plinius l. 13. c. 12.* intergerium vocat glutinamentum quoddam, quod inter duas chartas inseritur in earum contextione.

Intergero, is, essi, estum, a. 3. *portare, o gettar tra mezzo*, interpono, interfero. Exemplum Festi V. in *Intergerinus*.

Intergressus, us, m. interventus. *Minuc. Felix in Octav. c. 15.* Vires actionis meæ intergressu gravissimæ disputationis infringere.

Interhio, as, n. in medio hio. *Tertul. Apolog. c. 48.* Finis, & limes medius, qui interhiat.

Interjaceo, es, n. 2. in medio jaceo, *giacere in mezzo*, παράκειμαι. *Plin. l. 5. c. 4.* Regio, quæ duas Syrtes interjacet. *Id. l. 4. c. 12.* Interjacet hæc inter eam. *Colum. l. 11. c. 3.* Spatium, quod sulcis interjacet. *Plin. alter in paneg. c. 14.* Vastitas interjacentis soli.

Interjacio, is, jeci, jectum, a. 3. interfero, interpono. *Tacit. 2. Ann. c. 10.* Pleraque latino sermone interjaciebat.

Interibi, adverb. idem quod interea, ab *inter*. *Plaut. Rud. 4. c. 20.* Tu interibi adorna, quod opus est. *Gel. l. 3. c. 7.* Consul interibi, dum ea pugna fit, se in locos subducit tutos, atque editos.

Interibilis, le, adject. qui interit, *mortale*. *Arnob. l. 2.* & *Tertull. de resurr. carn. c. 34.*

Interjectio, onis, f. *interposizione*, Ger. *ein einwurff*, Gal. *entrejet, interposition*, Hisp. *entreposicion*, παρένθεσις, interpositio, insertio. *Auct. ad Her. l. 2.* Et tamen occulte dicimus interjectione verborum. ¶ Apud Grammat. est pars orationis indeclinabilis, quæ varios animi affectus ostendit, ut *Euge, malum, vah*, &c. ¶ Item Figura Rhetorica, eadem ac Parenthesis, seu Interruptio. *Quint. l. 8. c. 2.* Etiam interjectione, qua & Oratores, & Historici frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem inserant sensum, impediri solet intellectus, nisi, quod interponitur, breve est.

Interjectus, a, um, *interposto*, interpositus, partic. ab interjicior. *Cic. 2. de nat. Deor.* Nasus ita locatus est, ut quasi murus oculis interjectus esse videatur. *Id. 1. Off.* Aut interjecti inter Philosophos, & eos, qui Remp. administrarent.

Interjectus, us, m. idem ac interjectio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Luna interpositu, interjectuque terræ repente deficit. *Tacit. Ann. 3. c. 51.* Interjectu temporis. Et *l. 6. c. 39.* Interjectu noctis.

Interjicio, is, jeci, jectum, a. 3. *gettare fra qualche cosa, interporre*, Ger. *darzwischen einwerffen*, Gall. *entremettre*, Hisp. *entreponer, o meter*, παρεντίθημι, inter aliquid jacio, interpono, intermitto, cum dat. vel cum acc. & præp. *inter*. *Cic. de Or.* Alii eis interjecti, & tanquam medii sunt. *Id. de Un.* Idque interjecit inter individuum, atque id, quod dividuum esset in corpore. *Liv. l. 1. c. 58.* Paucis interjectis diebus.

Interim, adverb. *tra questo mezzo, intanto*, μεταξὺ, interea, ab *inter*. *Cic. 2. de Or.* Hoc interim spatio conclave illud concidit. *Id. pro Lig.* Interim Varus Uticam venit. ¶ Ponitur & pro *aliquando*, seu *interdum*. *Quint. l. 1. c. 9.* Sed quia interim excusantur hæc vitia aut consuetudine, aut auctoritate, aut vetustate, denique vicinitate virtutum. *Trajan.* apud *Plin. l. 10. ep. 27.* Constitui interim navibus, interim vehiculis uti. *Ter. And.* Tristis interim, nonnunquam collacrymabat. Adde *Tacit. Ann. 1. c. 4.* ¶ Jungitur & cum *dum*. *Plaut. Truc. 4. 2. 5.* Ego interim hic præsidebo, dum ille sic faciat.

Interimo, is, emi, emptum, a. 3. *ammazzare, uccidere*, הרג, Ger. *umbringen*, Gal. *tuer*, Hisp. *matar*, διαφθείρω, interficio, ab *inter*, quod hic notat penitus, & *emo*, quod antique significabat etiam tollere. *Cic. pro Rosc. Am.* Quos servare per compositionem volebat, ipse ab his interemptus est. ¶ Interimere vita, est privare. *Plaut. Cist. 4. 2. 59.* Nam dudum, ut concurrimus, Alchesimarchus ne se vita interimeret. Alii leg. accurrimus ad Alchesimarchum, ne suam vitam interimeret. ¶ Translate ponitur pro destruere, delere. *Cic. pro Mur.* Horum ingenio senes ad coemptiones faciendas interimendorum sacrorum causa reperti sunt.

Interior, & us, o. 3. *interiore, che è più dentro*, ἐνδότερος, quod est magis intra, ab *intus*, vel *intra*. *Cic. pro Sext. c. 10.* Interior ædium pars. *Liv. l. 42. c. 39.* Interiora regni. h. e. regiones a finibus remotiores. *Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 5.* Interiore epistola. h. e. media. *Nepos Hannib. c. 2.* Interiora consilia. *h. e.* occultiora. ¶ Nonnunquam *interior* idem est, ac propinquior, sumpta significatione a ludis Circensibus, in quibus rota, & equus interior propinquior erat metæ; ex qua propinquitate cum minus spatium conficeret, quam exterior, ejus cursus brevior erat. Hinc *Cic. in Arato:* Nam cursu interiore brevi convertitur orbe. *Liv. lib. 24. cap. 35. a med.* Quæ propius quidem subibant naves, quo interiores ictibus tormentorum essent. *h. e.* muro propinquiores, atque adeo tormentorum ictibus minus expositæ. ¶ Quia porro currus agitabantur a dextro in lævum, hinc rota & equus interior sinister erat; unde factum est, ut *interior* pro sinistro aliquando usurpetur, *exterior* pro dextro. *Virg. Æn. 5. v. 162. 170. 203.* Ubi *Servius* consulendus. ¶ Interior in ambulando neque dexter, neque sinister dicebatur, sed qui parieti vicinior erat, & locum nobiliorem tenebat, ut hodie quoque in hac civitate usuvenit. *Ovid. Fast. 5. v. 67.* Et medius juvenum, non indignantibus ipsis, Ibat; Et interior, si comes unus erat. Hinc *exterior* dicebatur qui magis a pariete distat, & latus alterius tegebat. *Horat. l. 2. sat. 5.* Nec tamen illi Tu comes exterior, si jusserit, ire recuses. Ex hoc nata illa, *tegere latus* apud Horatium, & Suetonium, & *claudere latus* apud Juvenalem.

Interitio, onis, f. 3. idem quod interitus. *Cic. in Verr. frumentaria, c. 54.* Cum his in eadem provincia magnæ fugitivorum copiæ versatæ sint, tum interitio facta nulla est. Sic enim legit Nonius. Sunt tamen, qui legant *internecio*. *Hirt. de B. Hisp. c. 24.* Centurionum interitio.

Interitus, a, um, *estinto*, ἐκφθαρμένος, partic. pass. a neutro intereo. *Q. Claud. Quadrigar.* apud *Prisc.* Pugna acriter commissa, & multis utrinque interitis. *Sidon. l. 2. epist. 19.* Dedere abolitam, interitamque.

Interitus, us, m. *distruzione, morte*, אבדן, Germ. *untergang*, Gal. *destruction, mort*, Hisp. *muerte, perdicion*, ἀπώλεια, mors, obitus, occasus, ab *intereo*. *Cic. 1. Tusc.* Est enim interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptio earum rerum, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur. *Id. in Bruto.* Damnum enim illius immaturo interitu res Romanæ, Latinæque literæ fecerunt. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus extra corpus, pro excidio, vel eversione. *Cic. pro Sylla.* Cum ad occasum, interitumque Reip. Catilina dux esset constitutus.

Interjungo, is, unxi, unctum, a. 3. *congiungere*, ζεύγνυμι, est jungere. *Liv. l. 22. c. 30.* Tum dextræ interjunctæ, militesque concione dimissa a notis, ignotisque benigne, atque hospitaliter invitati. ¶ Interjungere equos proprie dicuntur aurigæ, qui in itinere cibi, aut somni capiendi causa equos disjungunt, & iter interrumpunt ad tempus. *Martial. l. 3. epigr. 67.* Et hora lassos interjungit equos meridiana. *Id. l. 2. epig. 6.* Lassus tam cito deficis, viator, Et cum currere debeas Bovillas, Interjungere quæris ad Camœnas.

Interius, adverb. *interiormente, più a dentro*, ἐνδοτέρω, Germ. *innwendig*, Gal. *plus dedans, interieurement*, Hisp. *mas a dentro*. *Cic. 3. de Orat. c. 49.* Ne fluat oratio, ne vagetur, ne insistat interius, ne excurrat longius. *Senec. de Tranquil. c. 9.* Non in cursu tantum, Circique certamine, sed in his vitæ spatiis interius flectendum est. h. e. ad metam propius. V. *Interior*. *Senec. de Benef.* de natura queri, quod aurum non interius absconderit.

Interlabor, eris, apsus sum, dep. 3. inter aliquid labor, *scorrere, o cadere tra mezzo*, παραρρέω. *Stat. 2. Theb. v. 649.* Parce per has stellis interlabentibus umbras. *Virg. 3. Georg. v. 349.* per *tmesim:* Inter enim labentur aquæ.

Interlectio, onis, f. lectio per intervalla, vel lectio aliquid interrumpens. *Tertul. l. 2. ad Uxor. c. 6.* Scripturarum interlectio.

Interlego, is, egi, ectum, a. 3. per intervalla lego, aut colligo. *Pallad. l. 2. c. 25.* Si spissa poma ramos onerabunt, interlegenda sunt quæque vitiosa.

Interlido, is, isi, isum, a. 3. idem fere ac illido. *Paulin. Nolan. carm. 10. v. 261.* gravem interlidere dentem.

Interligo, as, 1. *legare tra mezzo*. *Stat. 7. Theb. v. 571.* alterno maculas interligat ostro.

Interlino, is, interlevi, itum, a. 3. *cancellare*, מחה, Ger. *durchstreichen*, Gal. *effacer*, Hisp. *borrar*, παραλείφω, est scripturam, vel picturam atramento, vel aliqua alia re superinducta corrumpere, destruere, abolere. *Cic. pro Cluent. c. 44.* Qui tabulas publicas municipii sui corrupisse judicatus sit, qui testamentum interleverit. ¶ Item illinere, seu allinere. *Curt. l. 5. c. 1.* Constat Babylonios muros hujus fontis bitumine interlitos fuisse.

Interlitus, a, um, part. ab interlinor. *Cic. pro Cluent. c. 33.* In eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur, hoc est deletus. *Id. 4. Ver. c. 42.* Corruptæ atque interlitæ tabulæ. ¶ Item illitus. *Curt. l. 5. c. 1.* Murus instructus latercuIo coctili, bitumine interlitus.

Interlocutio, onis, f. 3. διαλογισμός, sermonis interpositio. *Quint. l. 5. c. 7.* Brevi interlocutione patroni refutandus est.

Interloquor, eris, quutus, seu cutus sum, d. 3. *rompere il parlare*, διαλέγομαι, διακόπτω, est alio loquente sermones intermiscere, ac quodammodo interturbare loquentem. *Ter. Heaut. 4. 5. 13.* Siccine mihi interloquere? *Gel. l. 14. c. 2.* Aliter, atque aliter eadem in causa, eodemque in tempore sentire, & interloqui videatur.

Interlucatio, onis, f. collucatio, recisio ramorum inutilium. *Plin. l. 17. c. 27.* Interlucatio arboribus prodest, sed omnium annorum trucidatio inutilissima.

Interluceo, es, uxi, n. 2. *tralucere*, Germ. *under etwas scheinen*, Gall. *entreluire*, Hisp. *entrelucir*, παραφαίνω, in medio luceo, inter aliquid luceo. *Liv. l. 29. c. 14.* Duos Soles visos, & noctu interluxisse. ¶ Translate ponitur pro interapparere, interconspici. *Auct. ad Heren.* Ut loci distincte interlucere possint. *Liv. l. 1.* Quibus inter gradus dignitatis, fortunæque aliquid interlucet.

Interluco, as, a. 1. διακαθαίρω, ramos, seu plantas inutiliter pullulantes cum intervallo reseco, lucis causa superfluos ramos amputo, a *luce*, quod, cum cæduntur rami, lux fiat ipsi arbori amplior. *Plin. l. 17. c. 23.* Deputantur enim pariter cum vite, interlucata densitate ramorum, qui sint supervacui.

Interludo, is, usi, usum, a. 3. inter aliquid ludo. *Auson. Mosel. v. 75.* Interludentes examina lubrica pisces.

Interlunis, e, adject. ut, nox squalida, & interlunis, apud *Ammian. l. 19. c. 19.* cum scilicet interlunium est.

Inter-

Interlunium, nii, n. 2. σύνοδος, *smucolata*, Lunæ silentium, Luna silens, cum Luna est in conjunctione Solis, id spatium temporis, quo nec amplius Luna vetus apparet, nec adhuc nova videtur, quia radiis solaribus superne illustratur, non autem ab ea parte, quæ nobis conspicua est, ab *inter*, & *Luna*, quasi aliquod tempus sit inter veterem, novamque Lunam. *Plin. l. 7. c. 5.* Septimo non nisi pridie, posterove plenilunii die, aut interlunio concepti nascuntur. *Id. l. 16. c. 39.* Inter omnes convenit, utilissime in coitu Lunæ sterni, quem diem alii interlunium, alii silentia Lunæ appellant. *Horat. l. 1. od. 25. v. 11.* Thracio baccante magis sub interlunia vento.

Interluo, is, ui, utum, a. 3. *bagnare in mezzo*, Ger. *durchrinnen*, Gal. *mouiller en passant dedans*, Hisp. *mojar entre medias*, διακλύζω, *Liv. l. 41. c. 25.* Quantum interluit fretum? *Virg. 3. Æn. v. 418. de freto Siculo:* arvaque & urbes Litore diductas angusto interluit æstu. ¶ Aliquando est lavare. *Cato de re rust.* Manus interluito, postea vinum sumito.

Interluvies, ei, f. 5. μεταξὺ πορθμός, fretum interluens, seu interfluens. *Solin. c. 35.* (*al.* 22.) Hebudes insulæ angusta interluvie dividuntur. ¶ Legitur & Interluvium, apud *Priscian. l. 2.*

Intermaneo, es, ansi, n. 3. *stare in mezzo*, inter, vel in medio maneo. *Luc. l. 6. v. 47.* Defessus Cæsar mediis intermanet agris.

Intermedius, a, um, *fra mezzo*, Ger. *der mittelste*, Gal. *entredeux*, Hisp. *entre medias*, παράμεσος, interjacens, interjectus. *Cic. in Or. c. 6.* Est autem quidam interjectus, intermedius & temperatus, nec acumine posteriorum, nec fulmine utens superiorum. Alii leg. *inter hos medius*. *Var. l. 3. R. R. c. 5.* Porticus intermediis arbusculis humilibus ordinatæ.

Intermenstruum, i, n. interlunium. *Var. l. 1. R. R. c. 37.* Quoad veniat ad intermenstruum, a quo die dicitur Luna esse extrema, & prima.

Intermenstruus, a, um, quod inter duos menses interjectum est, ut Luna intermenstrua. *Plin. l. 18. c. 32.* Maxime autem intermenstrua, dimidiaque stercorato.

Intermeo, as, avi, atum, n. 1. *scorrere di mezzo*, Ger. *durch gehen*, Gal. *passer entre, parmy*, Hisp. *correr, entre medias*, διαρρέω, interluo, per medium meo, seu fluo. *Plin. l. 5. c. 30.* Longeque clarissimum Asiæ Pergamum, quod intermeat Silenus.

Intermestris, stre, o. 3. interjectus inter menses, ut Luna intermestris, idest, interlunium, coitus Lunæ. *Plin. l. 16. c. 39.* Nisi intermestri Luna, atque dimidiata ne tangas materiam.

Intermico, as, icui, n. 1. *risplendere in mezzo*, Ger. *dazwischen, scheinen*, Gal. *entreluire*, Hisp. *resplandecer, entremedias*, διαυγάζω, in medio splendeo. *Claud. l. 1. de Rapt. Pros. vers. 183.* Rutilum squamis intermicat aurum. *Stat. Theb. 12. vers. 252.* E speculis moriens intermicat ignis.

Interminabilis, le, adject. qui finiri non potest. *Sidon. l. 2. ep. 7.* Interminabile jurgium.

Interminatus, a, um, *non terminato, senza termine*, Ger. *ohn ende*, Gal. *qui n'a point de bornes*, Hisp. *cosa sin termino*, ἀπέραντος, non terminatus, termino carens, indefinitus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 20.* Si immensam, & interminatam in omnes partes magnitudinem regionum videretis. *Vellej. l. 2. c. 33.* Interminata cupiditas imperii. ¶ Item vetitus, prohibitus, *proibito*, a minor, aris, particip. passivæ significat. *Hor. epod. 5. v. 39.* Interminato cum semel fixæ cibo Intabuissent pupulæ.

Intermino, as, avi, atum, a. 1. idem ac interminor. *Plaut. Mil. 2. 3. 42.* Quis homo interminat?

Interminor, aris, atus sum, d. 1. *minacciare qualche gran male*, Germ. *drewen*, Gal. *menacer*, Hisp. *amenazar*, ἐπαπειλέω, vehementer minor, magnum malum denuntio. *Ter. Andr. 3. 2. 16.* Dixi ne tibi? interminatus sum, ne faceres? ¶ Interminari vitam, est minari, se interfecturum aliquem. *Plaut. Cas. 3. 5. 28.* Imitatur malarum malam disciplinam, viroque interminatur suo vitam.

Interminus, a, um, idem ac interminatus. *Avien. Periegesi v. 74.* Oceanus Interminus. *Prudent. l. 2. adverf. Symmach. v. 106.* longis intermina sæclis. *Auson. ep. 16. v. 38.* Perge, o libelle, & utere Felicitate intermina.

Intermisceo, es, iscui, ixtum, a. 2. *frammescolare*, בלל, Germ. *untermischen*, Gal. *entremesler*, Hisp. *entremezclar*, παραμίγνυμι, misceo in medio. *Col. l. 11. c. 3.* Quibus & aliquod saturejæ semen intermiscendum erit. Adde *Virg. Ecl. 10. v. 5.*

Intermissio, onis, f. *intermissione*, διάλειψις, vacatio ab aliquo munere per aliquod tempus. *Cic. 2. de Div. c. 68.* Nunc quidem propter intermissionem forensis operæ & lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi. *Id. 1. de nat. Deor. c. 41.* Cum sine ulla intermissione pulsetur, agiteturque atomorum incursione sempiterna. *Id. l. 1. Off. c. 6.* Virtutis laus in actione consistit, a qua tamen sæpe fit intermissio, multique dantur ad studia reditus.

Intermissus, a, um, *tralasciato*, omissus ad tempus. *Cic. 3. de Or.* Et ab usu quotidiani sermonis jamdiu intermissa. *Plin. l. 10. c. 46.* Continenti, nec intermisso spiritu. ¶ Item interpositus, *frapposto*. *Cæs. l. 2. B. G. c. 26.* Triduo intermisso. Et *c. 27.* Nocte intermissa. *Plin. alter l. 2. epist. 17.* Litus ornant nunc continua, nunc intermissa tecta villarum. *case ora contigue, ora lontane l'una dall' altra.*

Intermissus, us, m. idem quod intermissio. *Plin. l. 10. c. 29.* Lusciniis diebus, ac noctibus quindecim garrulus sine intermissu cantus.

Intermitto, is, isi, issum, a. 3. *tralasciare*, עזב, Germ. *unterlassen*, Gal. *entrelaisser*, Hisp. *entremeter, dexar*, διαλείπω, ad tempus omitto, cesso, desero. *Cic. Att. l. 9. ep. 19.* Ne quem diem intermitterem. *Id. l. 7. Fam. ep. 12.* Quod tu mihi literas mittere intermisisses. *Id. 1. de Div. c. 34.* Galli gallinacei in eo loco sic assidue canere cœperunt, ut nihil intermitterent. *Cæs. l. 1. B. G. c. 38.* Flumen pene totum oppidum cingit; reliquum spatium, qua flumen intermittit, mons continet, h. e. qua non fluit.

Intermixtus, a, um, nom. ex particip. *frammischiato*. *Liv. l. 10. c. 20.* Intermixti hostibus.

Intermontium, n. 2. Intramontium, *Tramonti*, opp. amplum Picentinorum, inter Nuceriam, & Lycteras ad 4. M. P.

Intermorior, eris, d. 3. *morire*, ἐναποθνήσκω, penitus morior, pereo, intereo. *Bithynicus ad Cic. l. 6. Fam. ep. 16.* Si nullum officium tuum apud me intermoriturum existimas.

Intermortuus, a, um, *tramortito, mezzo morto*, qui inter mortem, vitamque ex dolore procumbit similis expiranti, partic. ab *intermorior*. *Liv. l. 37. c. 53.* In ipsa concione intermortuus paulo post expiravit. *Sueton. in Ner. c. 42.* Collapsus, animoque male fracto, diu, & sine voce, & prope intermortuus jacuit. ¶ Translate ponitur pro eo, quod pene interiit, pro fracto, debilitato. *Cic. in Pis. c. 7.* Quam quod eandem illam manum ex intermortuis Catilinæ reliquiis concitastis. *Id. pro Mur. c. 7.* Et memoriam prope intermortuam generis sui virtute renovare. *Id. pro Mil. c. 5.* Intermortuæ conciones.

Intermundium, dii, n. spatium medium inter plures mundos. Voluit enim Epicurus, infinitos esse mundos, & inter eos spatia magna inania, quæ atomi volitantes alios, atque alios mundos coagmentarent. *Cic. 3. Fin.* Individua cum dicitis, & intermundia, quæ nec sunt ulla, nec possunt esse, intelligimus. *Id. 1. de nat. Deor. c. 8.* Tanquam modo ex Epicuri intermundiis descendisset.

Intermuralis, le, o. 3. *tra due muri*, quod est inter muros. *Liv. l. 44. c. ult.* Divisa est intermurali amni, & eadem ponte juncta.

Internascor, eris, d. 3. *nascere in mezzo*, παραφύομαι, in medio nascor. *Plin. l. 18. c. 16.* Internascentesque herbas excludi.

Internatus, a, um, partic. ab internascor. *Liv. l. 28. c. 2.* Angustiæ, & internata virgulta ordines dirimebant.

Interne, adverb. intra, interius, *internamente*. *Auson. de clar. Urb. in Burdigala, v. 14.* Distinctas interne vias mirere domorum. Alii aliter legunt.

Internecatus, a, um, nom. ex particip. *ammazzato*. *Plaut. Amph. 1. 1. 34.* Internecatis hostibus.

Internecialis, vel internicialis, le, adject. lethifer, *mortale*. *Liv. l. 27. c. 23.* Pestilentia magis in morbos longos, quam interneciales evasit. Ita legit Rhenanus ex vet. Cod. Alii *in perniciales*.

Internecinus, a, um, o. 1. 2. vel melius internecivus, *ciò che si appartiene ad uccisione*, Ger. *das einem das leben kostet*, Gall. *pernicieux, mortel*, Hisp. *cosa pertenenciente a estrago*, πανωλέθριος, quod ad internecionem pertinet, ut *Internecinum testamentum*, propter quod dominus ejus necatus est. *Festus*. *Internecinum bellum*, quod ad internecionem fit alterius partis. *Liv. l. 9. c. 25.* Nullus modus fuit cædibus, deletaque Ausonum gens, vix certo defectionis crimine, perinde ac si internecino bello certasset. *Justin. l. 26. c. 2.* Bellumque internecinum cum liberis, liberorumque matribus gererent. h. e. capitale, exitiosum, desperatum.

Internecio, onis, f. *uccisione*, הרג, Ger. *ertoedtung*, Gall. *tuerie*, Hisp. *estrago*, πανωλεθρία, ἀναίρεσις, σφαγή, occisio, vitæ privatio, ab *interneco*. *Prisc. l. 4.* ait internecio pro internectio t eliso dici euphoniæ causa. *Cic. 5. Ver.* Tamen aratorum internecio facta nulla est. *Vellej. l. 2. c. 110.* Ad internecionem cædi. *Tacit. Ann. 2. c. 21.* Internecio gentis. h. e. Excidium.

Internecive, adverb. cum internecione, ad internecionem. *Ammian. l. 27. c. 20.* Internecive cuncta disperdere.

Internecivus. V. Internecinus.

Internectio, onis, f. vitæ privatio, internecio. *Festus*.

Interneco, as, necui, nectum, a. 1. *uccidere, ammazzare*, הרג, Germ. *alles ertoedten*, Gal. *faire main basse*, Hisp. *matar*, ἐξολοθρεύω, interficio, & multitudinem totam ferme complectitur. *Prudent. in præfat. Apotheos. v. 49.* Ne forte culmum fibra inanis spiceum Simul revulsa internecet. Aliud Plauti exemplum V. in *Internecatus*.

Internecto, is, xui, & exi, exum, a. 3. *legare insieme*, Ger. *dazwischen heften*, Gal. *entrelacer*, Hisp. *atar juntamente*, συνδέω, est colligare, inter se connectere. *Stat. 8. Theb. v. 168.* Et afflantes libet internectere plagas.

Internidifico, as, avi, atum, n. 1. intus nidifico. *Plin. l. 10. c. 33.* Ripas excavant, atque ita internidificant.

Internigrans, antis, *negro*, inter alia nigricans, particip. sine verbo. *Stat. 9. Theb. v. 336.* Noctemque, diemque assimilans maculis internigrantibus albæ.

Internitco, es, ui, n. 2. *lucere tra l'altre cose*, Ger. *zwischen scheinen*, Gal. *entreluire*, Hisp. *entrelucir*, διαλάμπω, συλλάμπω, inter alia niteo, vel pelluceo. *Curt. l. 5. c. 4.* Etiam si qua sidera internitebant. *Plin. l. 37. c. 5.* tellure internitente.

Internodium, dii, n. *spazio tra l'uno e l'altro nodo*, Germ. *zwischen, zwischen knoten am halm*, Gal. *ce qui est entredeux noeuds*, Hisp. *lo que esta entre dos nudos*, φάλαγξ, spatium medium inter duos nodos, quale videmus in arundinibus, & culmis. *Plin. l. 7. c. 2.* Arundines vero tantæ proceritatis, ut singula internodia alveo navigabili ternos interdum homines ferant. *Colum. de Arborib. c. 3.* Brevia internodia habent. *Ovid.* ad crura transtulit *l. 6. Metam. v. 256.* Mollia nervosus facit internodia poples. ¶ Est etiam internodius, ii, masc. gen. *Colum. l. 3. c. 2.* Internodius quoque rarior.

Internodius. V. Internodium.

Internosco, is, ovi, a. 3. *discernere, conoscer tra gli altri*, הכיר, Germ. *unter andern kennen*, Gal. *entreconnoître*, Hisp. *distinguir*, διαγινώσκω, inter alios nosco, sive discerno. *Cic. 2. de Orat.* Quos cum humare vellent, non potuerunt obtritos internoscere. *Id. de Am.* Secerni blandus amicus a vero, & internosci potest, adhibita diligentia.

Internuncia, æ, f. quæ internunciat. *Plaut. Mil. 4. 1. 39.* Hæc illius celox est, quæ hic egreditur internunciat. Adde *Plin. l. 10. c. 37.*

Internunculus, vel internuculus, i, m. puer impudicus, meretricius. *Petron. in Satyr.*

Internuncio, as, a. 1. *mandar messaggieri vicendevolmente*, est nuntios vicissim mittere. *Liv. l. 42. c. 39.* Paulisper internunciando cunctatio fuit.

Internuncius, ii, m. *messaggiere, mezzano, interprete*, מליץ, Ger. *unterhandler*, Gall. *nonce, messager*, Hisp. *nuncio, mensagero entre dos*, διάκτορ, qui inter alios medius est ad aliquid tractandum, & modo huic, modo illi per vices nunciat. *Cic. Octav.* Quæ quidem si nullo alio, me certe internuncio ad illos celeriter deferentur. *Idem 10. Fam.* Namque assiduis internunciis cum Lepido egi, ut &c.

Internundinium, ii, n. spatium novem dierum, inter quos fiunt nundinæ. *Mar. Victoria.* ut Latinum agnoscit, *l. 1. artis Gramm. pag. 2469. Putsch.*

Internus, a, um, adject. ab *intra*, qui est intra, interior, *interno*, ἐνδότερος. *Plin. l. 2. c. 68.* Oceanus interna maria allatrat vicino accessu. *Tac. Ann. 2. c. 27.* Internæ discordiæ. *Sen. l. 6. Quæst. nat. c. 27.* Interni ignes.

Intero, is, ivi, itum, a. 3. *trisare*, ἐντρίβω, idem ac tero, vel intus tero. *Var. 2. de R. R. c. 9.* Nec non ita panem hordeaceum dandum, ut non potius eum in lacte des intritum, &c. *Ter. Phor. 2. 2. 4.* Ad te summa solum Phormio redit: tute hoc intristi, tibi omne est exedendum. Ubi *Donatus*: Parœmia apta parasito, quæ de cibo est. Hoc autem inter rusticos de alliato moretario dici solet. Et bene, *intristi*, proprie enim *intrita*, dicitur hujusmodi cibus. Sensus autem est: tu te in hoc periculum conjecisti; tu quoque te expedire debes.

Interordinium, ii, n. μεταστιχον, spatium, quod est inter ordines arborum. *Col. l. 3. c. 13.* Minimum est quinque pedum interordinium, septem maximum. Adde *l. 5. c. 4. & l. 4. c. 16.*

Interpateo, es, ui, n. 2. patesco, apertus sum. *Macrob. l. 1. Sat. c. 18.* Ei Deo ædes dicata est specie rotunda, cujus medium interpatet tectum.

Interpedio, is, ivi, itum, a. 4. impedio, *impedire*. *Macrob. l. 7. c. 12.* Gustatum linguæ fervor interpedit.

Interpellatio, onis, f. *interrompimento*, עכוב, Germ. *verhindrung*, Gall. *rompiment de propos*, Hisp. *estorvo*, διακοπή, interruptio. *Cic. l. 6. ep. 18. Fam.* Itaque literæ quidem meæ impediuntur, in quibus sine ulla interpellatione versor. *Id. in Partit. c. 8.* Si interventus alicujus, aut interpellatio dederit occasionem.

Interpellator, oris, m. *chi rompe il parlare*, מעכב, Ger. *verhinderer*, Gall. *destourbeur*, Hisp. *estorvador*, ὁ ὑποβάλλων, interventor, qui interrumpit sermonem, aut aliquid aliud agentem. *Cic. 3. Off. c. 14.* Et ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. *Auct. ad Her. l. 1.* Dialectici alieni sermonis molesti interpellatores.

Inter-

Interpello, as, avi, atum, a. 1. *interrompere*, [illegible], *Ger.* [illegible], *Gal. rompre le propos*, *Hisp. estorvar*, [illegible], est loquentem interrumpere, ab antiquo *pello*, *as*, quod erat loqui. *Cic. 1. Tusc. c. 8.* Sed nihil te interpellabo, continentem orationem audire malo. ¶ Translate est aliquem aliquid agentem impedire, vel aliquid remorari. *Brut. Cic. 11. Fam.* Interpellent me, quominus honoratus sim, dum ne interpellent, quominus Respublica a me commode administrari possit. *Cæs. 3. B. C.* Sed sive ipsorum perturbatio, sive error aliquis, sive etiam fortuna partam jam, præsentemque victoriam interpellasset. ¶ Aliquando est dicere, vel commonere. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 264.* Verum tu quid agis? interpella me, ut sciam. ¶ Aliquando rogare, *pregare*. *Val. Max. l. 3.* Iterum deinde, ac sæpius interpellatus in proposito perstitit. ¶ Interpellare virginem, vel matronam de stupro, frequens est apud *JCtos* pro ambire, vel petere ejus concubitum, *tentare*. Sed Interpellare stuprum, idem est, quod impedire, & interrumpere. *Liv. l. 3. c. 57.* Stupro interpellato magis, quam cæde motus. ¶ Interpellare debitorem, est debitum exigere. *Pomp. l. Labeo, ff. de naut. fæn.* Si nemo sit, qui a parte promissoris interpellari trajectitiam pecuniam possit.

Interpensiva, n. 2. [illegible], perticarum, tigillorum, asserumve genera, quæ ab angulis parietum ad angulos tignorum, ad imbres in collicias derivandos, vel alium quemvis usum interlocantur. *Vitr. l. 6. c. 3.* V. ibi *Baldi Lex.*

Interplico, as, icui, icitum, a. 1. [illegible], passim implico. *Stat. 4. Theb. v. 218.* Albaque puniceas interplicat infula cristas.

Interpolamentum, i, n. quidquid aliunde immittitur, interpolatio. *Claud. Mamert. in præf. l. 1.* Sine alienorum interpolamento finem liber accepit.

Interpolatio, onis, f. renovatio. *Plin. l. 19. c. 12.* Tenuatamque curiosa interpolatione principalem fecit e plebeja.

Interpolator, oris, m. *rigattiere*, *stracciaiuolo*, *Ger. der alte kleider new machet*, *Gal. radoubeur*, *Hisp. remendador*, [illegible], qui antiquas vestes resarcit, ac renovat, ut facilius vendat. *Tert. de Spectac. c. 2.* Multum interest inter institutorem, & interpolatorem. ¶ Translate *Id. l. 1. de cultu fœm. c. 8.* Diabolus interpolator naturæ.

Interpolatrix, icis, f. quæ interpolat, & rei veteri novam speciem inducit. *Pompon. in fragm.* Interpolatricem arcessire oportet, quæ huic vestem adducet. Transl. quæ fucum facit, & corrumpit, *Nazar. in paneg. Constantini c. 15. de historia.* Neque in hoc veri interpolatrix tenenda, *non si dee stimare, che abbia alterata la verità*. *Tert. adv. Hæret. c. 7.* Sapientia humana affectatrix, & interpolatrix veritatis.

Interpolatus, a, um, renovatus, instauratus, partic. ab interpolor, & proprie dicitur de vestimentis, quibus a fullonibus ita nova lana est ducta, ut fallere possint. Translate usurpatur de quacumque re in novam formam redacta. Sic mancipia interpolata dicuntur apud JCtos, quæ, cum sint veterana, tamen a venalitiariis ita ornantur, finguntur, & quasi renovantur, ut pro novis vendi possint.

Interpolis, le, o. 3. [illegible], quod iterum politum est, ut Interpolis vestis, quæ ex vetusta facta est quasi nova. *Plin. l. 19. c. 2.* Est quidem ejus natura interpolis, rursusque quamlibet vetustum novo misce-tur. ¶ Translate mulier interpolis dicitur, quæ figmentis novam sibi faciem parat. *Plaut. Most. 1. 3. 117.* Nam isthæc veteres, quæ se unguento unctitant, interpoles, vetulæ, edentulæ.

Interpolo, as, avi, atum a. 1. *rinnovare*, *instaurare*, [illegible], *Germ. vernewen*, *Gall. regratter*, *Hisp. remendar*, [illegible], est immittere, interponere, & novam formam e vetere fingere in vestibus. Est autem proprium artis fulloniæ, quæ poliendo diligenter vetera quæque quasi in novam speciem mutat. *Cic. ad Q. Frat. ep. 10.* Quod nolit, inquam, renovare honores eosdem, quominus togam prætextam quotannis interpolet. ¶ Translate ponitur pro rebus quibuslibet vetustis novam formam inducere, immutare, renovare, instaurare, *Cic. 3. Ver. c. 61.* Tollendo quod esset, & semper aliquid demendo, mutando, curando, ne litura appareat, interpolando. *Plaut. Amph. 1. 1. 161.* Illic homo me interpolabit, meumque os finget denuo. *Plin. l. 15. c. 14.* At hercle Alexandriæ, ubi thura interpolantur. idest rudia cum sint, poliuntur. Convehebatur enim illuc thus rude, aspectu simile cortici. *Ulp. l. præcipiunt Ædiles, ff. de Ædil. edict.* Quia igitur venalitiarii sciunt, facile decurri ad novitiorum emptionem, idcirco interpolant veteratores, & pro novitiis vendunt. ¶ *Curt. l. 6. c. 2.* Interpolabat satietatem epularum ludis. h. e. interpositis ludis, cibi satietate levabatur.

Interpolus, a, um, *rattoppato*, [illegible], idem quod interpolis. *Marcian. Dig. 18. 1. 45.* Si vestimenta interpola quis pro novis emerit.

Interpono, is, osui, ositum, a. 3. *interporre*, *Ger. zwischen einem setzen*, *Gall. entremettre*, *Hisp. entremeter*, [illegible], interfero, interjicio. *Cic. de Amic.* Quasi enim ipsos induxi loquentes, ne inquam, & inquit sæpius interponeretur. ¶ Sumitur etiam pro opponere, intercedere. *Cic. pro Mil.* Convocabat Tribus, se interponebat, &c. *Id. 2. Phil.* Quid enim interponerem tuæ audaciæ? ¶ Interponere accusatorem, est submittere. *Cic. 3. Ver. c. 11.* Interposuistis accusatorem, qui, cum ego mihi centum, & decem dies solos in Siciliam postulassem, centum, & octo sibi in Achajam postularet. ¶ Interponere auctoritatem suam, est auctoritate sua impedire, ne aliquid fiat. *Cic. 3. Phil.* Quod si auctoritatem tuam interponis sine armis. ¶ Fidem suam interponere, est aliquid in fidem suam recipere. *Cæs. 5. B. G.* Ipsi vero nihil nocitum iri, inque eam rem se suam fidem interponere. ¶ Interponere postulata, est proferre ea, quæ quis sibi postulet concedi. *Cic. 8. Phil.* Postulata hæc ab eo interposita sunt, quominus, quod opus esset ad bellum a vobis pararetur. ¶ Interponere se rei alicui, est se immiscere, *interporsi*, *intromettersi*. *Cic. Div. in Ver.* Cur te interponis, invitissimis his, quibus maxime lex consultum esse vult? *Id. l. 10. Fam. ep. 27.* Sapientius facies, si te in istam pacificationem non interpones. ¶ Interponere moram, est moram nectere. *Cic. 2. Acad.* Nullam moram interponendam putavimus, quin videremus. ¶ Interponere jusjurandum, pro jurejurando affirmare. *Liv. l. 34. c. 25.* ¶ Interponere aquam vino. h. e. miscere. *Martial. l. 2. epigr. 107.*

Interpositio, onis, f. *interposizione*, [illegible], insertio, interjectio. *Cic. 1. de Inv. c. 6.* Quæstionem autem eam appellat, quæ habeat in se controversiam in dicendo positam sine certarum personarum interpositione. ¶ Sumitur etiam pro iis, quæ lineis superscribi, & interscribi solent, dum aliquid emendatur. *Cic. l. 16. Fam. epist. 22.* Tu illic, si quid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Una omnino interpositio difficilior est, quam ne ipse quidem facile legere soleo, de quadrimo Catone.

Interpositus, a, um, *frapposto*. *Cic. pro Cluent.* Spatio interposito, & causa cognita consenescat. *Id. pro Mur. c. 17.* Dies intermissus unus, aut nox interposita sæpe perturbat omnia.

Interpositus, us, m. idem quod interpositio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 40.* Luna interpositu, interjectuque terræ repente deficit.

Interprĭmo, vel Interpremo, is, essi, essum, a. 3. *soffocare*, [illegible], comprimo, vel premendo collido, ac aliqua compressione spiritum intercludo. *Plaut. Rud. 3. 2. 41.* Qui Sacerdoti scelestus fauces interpresserit. *Minut. Fel. in Octav.* Quod colunt, & interprimunt. h. e. occultant.

Interpres, etis, m. 3. *mediatore*, *mezzano*, *sensale*, [illegible], *Germ. dolmetscher*, *Gal. interprete*, *truchement*, *Hisp. interprete*, [illegible], qui in aliqua re agenda medius est, veluti conciliator, & auctor, ab *inter*, & *pres*, sponsor, ut vult *Priscian.* Alii alia. *Plaut. Curc. a. 2. v. 64.* Quod te præsente istic egi, teque interprete. *Mil. 4. 1. 6.* Quæ tibi conditio nova, & luculenta fertur per me interpretem! *Liv. l. 21. c. 12.* Se pacis ejus interpretem fore pollicetur. *Cic. ad Brut. ep. 10.* Cæsarem quidam improbissimis literis, fallacibusque interpretibus, ac nuntiis impulerunt in spem certissimam consulatus. *Asconius* etiam scribit, Interpretem dici eum, per quem inducitur pactio. ¶ Quoniam vero hujusmodi homines animos eorum sciscitantur, quibuscum agunt, hinc interpres accipitur etiam pro eo, qui obscura exponit. *interprete*. *Virg. 3. Æn.* Trojugena interpres Divum. *Cic. 2. Div. c. 28.* Conjector, & interpres portentorum. *Juvenal. Sat. 4.* Sanctissimus legum interpres. ¶ Item pro eo, qui ex una in aliam linguam scripta convertit, *traduttore*. *Cic. de opt. gen. orat.* Nec converti, ut interpres, sed ut orator, &c.

Interpretabilis, le, adject. qui explicari potest. *Tert. cont. Valentin.*

Interpretamentum, ti, n. [illegible], idem ac interpretatio. *Gell. l. 6. c. 2.* Si cui istud interpretamentum videbitur obscurius. *Petron. Sat.* Interpretamenta somniorum.

Interpretatio, onis, f. 3. *interpretazione*, *esposizione*, [illegible], *Ger. außlegung*, *Gal. interpretation*, *Hisp. interpretacion*, [illegible], expositio, conjectura, judicium. *Cic. 1. Off. c. 10.* Existunt etiam sæpe injuriæ calumnia quadam, & nimis callida, sed malitiosa juris interpretatione. *Liv. l. 2. c. 8.* Nec traditur certum, nec interpretatio est facilis. ¶ Specatim Interpretatio est Figura Rhetorica, eadem ac illa, quæ Græco vocabulo Synonymia vocatur. *Auct. ad Her. l. 4.* Interpretatio est, quæ non iterans idem redintegrat verbum, sed id commutat, quod positum est, alio verbo, quod idem valeat.

Interpretator, oris, m. explicator, interpres. *Tert. adv. Prax. c. 19.* Ipse interpretator est, quomodo cœlum solus extenderit.

Interpretatus, a, um, *interpretato*, expositus, explicatus, partic. ab interpretor, in passiva significatione. *Cic. 2. de Leg. c. 12.* Vena quasi focus Urbis, ut Græco nomine est appellata, quod nos prope idem Græcum interpretatum nomen tenemus. *Id. de Arusp. resp. c. 17.* Quæ nunc ex Etruscis libris in te conversa, atque interpretata dicuntur.

Interpretium, ii, n. 2. *guadagno che si fa tra una compera, e una vendita*, lucrum inter emptum, & venditum, ut si quid pretio unius aurei emptum, duobus postea aureis vendam, interpretium erit unus aureus. *Ammian. l. 28. c. 5.* Verum quoniam denis modiis singulis solidis indigentibus venundatis, emerat ipse tricenos, interpretii compendium ad principis ærarium misit. Alii leg. *integrum compendium*.

Interpretor, aris, atus sum, d. 1. *interpretare*, *esponere*, [illegible], *Germ. außlegen*, *Gal. interpreter*, *Hisp. interpretar*, [illegible], expono, explico, explano, ab interpres. *Cic. 2. Off.* Nec quicquam aliud est Philosophia, si interpretari velis, quam studium sapientiæ. *Id. l. 1. Div. c. 23.* Interpretari somnium. *Id. l. 2. de Orat. c. 34.* Interpretari Scriptores. ¶ Item definire, pronunciare. *Liv. l. 1. c. 21.* Neque, recte, an secus, interpretor. *Plaut. Truc. 1. 2. 41.* Illa, haud ego, habuit publicum: perverse interpretaris. ¶ Usurpatur & cum infinito. *Cic. ad Attic.* Liberatum se esse jure jurando, interpretabatur. ¶ Interpretari memoriæ alicujus, est in memoriam revocare. *Plaut. Epid. 4. 1. 25.* Quia tuæ memoriæ interpretari me æquum censes. ¶ Interdum per tmesim dividitur. *Lucret. l. 4. v. 830.* Cætera de genere hoc inter quæcunque pretantur. ¶ Interpretor, passiva significatione usurpavit. *Ammian. l. 23. c. 12.* his verbis. Locum, qui olea arbor interpretatur. Adde *l. 24. c. 21. & l. 37. ff. de heredib. instituend.*

Interprimo. V. Interpremo.

Interpunctio, onis, f. *distinzione*, [illegible], actus interpungendi, distinctio. *Cic. pro Mur. c. 11.* Res enim sunt parvæ prope in singulis literis, atque interpunctionibus verborum occupatæ.

Interpunctum, i, n. idem ac interpunctio. *Cic. in Or. c. 80.* Clausulas, & interpuncta verborum animæ interclusio, & angustiæ spiritus attulerunt.

Interpunctus, a, um, *distinto*, [illegible], quod punctis distinctum est. *Cic. 2. de Or.* Sed & festivitatem habet narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus.

Interpungo, is, nxi, ctum, a. 3. punctis distinguo. *Sen. ep. 40.* Nos etiam, cum scribimus, interpungere consuevimus.

Interpurgo, as, avi, atum, a. 1. idem fere quod purgo. *Plin. l. 18. c. 32.* Herbas malas radicitus erui, ficus interpurgari.

Interputo, as, a. 1. [illegible], est quasi per circuitum putare, & purgare. *Cato de R. R. c. 50.* Ficos interputato.

Interqueror, eris, estus sum, dep. 3. *lamentarsi*. *Liv. l. 33. c. 35.* Ætolorum principes interquesti sunt, quod, &c.

Interquiesco, is, evi, etum, n. 3. idem quod quiesco. *Cic. de Clar. Orat. c. 25.* Cum hæc dixissem, & paululum interquievissem.

Interrado, is, asi, asum, a. 3. *radere d'ogni intorno*, [illegible], hinc, illinc abrado, circumrado. *Plin. l. 16. c. 1.* Oleæ attondentur, sicut & vites, atque etiam interradi gaudent. ¶ Est item limare, exculpere, polire. *Plin. l. 35. c. 1.* Nec tantum ut parietes toti operiantur, verum & interraso marmore, vermiculatisque ad effigies rerum, animaliumque crustis.

Interrasilis, le o. 3. *scolpito*, *intagliato*, idem quod interrasus, hoc est, per intervalla erasus, limatus; & exculptus. *Plin. l. 12. c. 19.* Coronas ex cinnamomo interrasili auro inclusas.

Interregnum, ni, n. *interregno*, [illegible], Regni intervallum, tempus illud, quo Regnum Rege vacat, ab *inter*, & *Rex*, quia inter Regem defunctum, & Regem eligendum interpositum est. *Liv. l. 1.* Id ab re, quod nunc quoque tenet nomen, Interregnum appellatum. ¶ Translate dicebatur, cum Consulum loco, quod abessent Reipublicæ causa, aut vitio creati fuissent, si Dictatorem dici non placeret, Interrex creabatur, per quem Consularia Comitia haberentur. *Cic. Att.* Nam permagni ejus interest, rem ad Interregnum non venire. *Id. ibid.* Tamen quiescat, rem adduci ad Interregnum. ¶ Interregnum inire, est interregiam potestatem capere. *Liv. l. 3. c. 8.* Tertio die quam interregnum inierat, consules creat.

Interrex, egis, m. *Viceré in morte del Re*, *Ger. Stadthalter*, *Gal. Vice Roy*, *Hisp. Virey*, [illegible], qui Regis mortui munere fungitur, donec novus Rex creatus sit. Apud Romanos primum Interrex creatus fuit post mortem Romuli. Hinc mox extitit, ut, quando Rex mortuus esset, Interrex constitueretur. Creatus est a Patribus, & ex Patribus. Patres enim illi, ex quibus Senatus a Romulo constitutus est, Romulo mortuo, decem facti Decuriæ eorum Senatorum, qui prima electione ex Albanis electi fuerant (nam *Livius* quidem centum Senatores a Romulo creatos esse scripsit, sed *Dionysius* ducentos, duabus electionibus, prima ex Albanis, altera ex Sabinis) singulos ex singulis legerunt,

runt, qui summæ rerum præessent, & ex his unum decreverunt, qui esset cum fascibus, & reliquis Regiæ potestatis insignibus. Primi illius Interregni imperium quinque dierum spatio finiebatur. Nam singulos imperare oportebat, eo ordine quo sors unicuique obtigisset. Transacto quinquaginta dierum spatio, quo illi decem primi regnarant, rursus decem decursis factis ex secundæ electionis Senatoribus, qui ex Sabinis erant, decem alii creati eum Magistratum suscepere. Atque ita imperium per omnes in orbem ibat. Regni intervallum annuum fuit, Rege denique constituto Numa Pompilio. Vide *Dionys. l. 2. Liv. l. 1.* ¶ Etiam Reipub. tempore Interrex creari solitus fuit. Cum enim Consules abessent Reipub. causa, aut vitio creati fuissent, si Dictatorem Comitiorum causa dici non placeret, res deducebatur ad Interregem, & per eum Consularia Comitia habebantur. Ejus imperium similiter quinque dierum erat, ut tradit *Ascon. in Milonian.* ¶ Interregem patritium esse, & a patritio prodi necesse erat. *Cic. pro Dom. Id. in Rul.* L. Flaccus Interrex legem de Sylla tulit, ut omnia, quæcunque ille fecisset, rata essent.

Interrĭtus, a, um, *che non ha paura*, ἀδεὴς, ἄφοβος, imperterritus, qui non terretur. *Ovid. 10. Met. v. 616.* Quid, quod inest virtus, & mens interrita lethi? *Velles. l. 2. c. 70.* Cassius cervicem interritus liberto præbuit.

Interrogatĭo, onis, f. *interrogazione*, שאלה, Ger. *eine frag*, Gal. *interrogation*, Hisp. *interrogacion*, ἐρώτησις, ἐρώτημα, actus interrogandi. *Cic. de Fato.* Recte genus hoc interrogationis ignavum, atque iners nominatum est. *Quint. l. 5. c. 7.* Instare interrogationi. ¶ Apud *Rhetores* est Figura sententiarum, quæ non simpliciter sciscitandi gratia, ut vulgo fit, seu instandi, seu urgendi causa assumitur. *Cic. de Invent. & Auct. ad Heren.*

Interrogative, adv. cum interrogatione. *Ascon. Pedian. in Ver. 3. c. 56. ad fin.* Interrogative pronunciandum est.

Interrogatiuncŭla, æ, f. parva interrogatio. *Cic. in proœm. Parad.* Sed minutis interrogatiunculis, & quasi punctis, quod proposuit, efficit.

Interrogatīvus, a, um, adject. qui interrogationem continet, apud *Priscian. & alios Grammat.*

Interrogātor, oris, m. *interrogatore*, ἐρωτητὴς, qui interrogat. *Ulpian. Dig. lib. 11. tit. 1. leg. 11. circ. med.* An obscure respondeat, ut incertum dimittat interrogatorem.

Interrogatorĭus, a, um, adject. qui ad interrogandum pertinet, vel qui continet interrogationem. *Tert. l. 2. adverf. Marcion. c. 25.* Interrogatorio sono legendum est: Adam ubi es? Sic Interrogatoria actio apud JCtos.

Interrogātus, a, um, nom. ex partic. *interrogato*. *Vellej. l. 2. c. 35.* Inter ultimos interrogatus sententiam. *Cic. in Or. c. 40.* Ad interrogata respondere. ¶ Item accusatus, *accusato*. *Vellej. l. 2. c. 13.* Interrogatus lege repetundarum.

Interrŏgo, as, avi, atum, a. 1. *interrogare*, *domandare*, שאל, Germ. *fragen*, Gal. *interroger*, Hisp. *preguntar*, ἐρωτάω, quæro, rogo, sciscitor, percontor. *Cic. in Verr.* Quid te de Hispaniensibus furtis interrogem? *Id. 1. Catil.* Interrogas me, num in exilium? *Id. 1. Tusc. c. 24.* Pusionem interrogat Socrates quædam geometrica de dimensione quadrati. ¶ Significat etiam accusare. *Tac. Annal. 13. c. 14.* Pepigerat Pallas, ne cujus facti in præteritum interrogaretur. *Id. Annal. 14. c. 46.* Interrogare repetundarum.

Interrumpo, is, upi, uptum, a. 3. *interrompere*, Germ. *zerbrechen*, Gal. *interrompre*, Hisp. *interromper*, ἀπορρήγνυμι, medium abrumpo. *Planc. Cic.* Pontes, quos feceram, interrupi. ¶ Interdum est confundere. *Col. l. 11. c. 2.* Interrumpere ordinem. ¶ Item interturbare, *disturbare*. *Plin. l. 28. c. 4.* Interrumpere somnos.

Interrupte, adv. *interrottamente*, *divisamente*, *separatamente*, Ger. *zertrennet*, Gal. *par interruption*, Hisp. *con interrompimiento*, συντόμως, incise, cæsim, divise. *Cic. 2. de Or. c. 80.* Si verbis usitatis, si ordine temporum conservato, si non interrupte narrabitur.

Interruptĭo, onis, f. *interrompimento*, actus interrumpendi. Est hoc nomine figura Rhetorica. *Quint. l. 9. c. 2.* Ἀποσιώπησις, quam idem Cicero reticentiam, Celsus obticentiam, nonnulli interruptionem appellant.

Interruptus, a, um, *interrotto*, ab interrumpor. *Cic. 15. Fam. ep. 14.* Sed longis intervallis temporum interruptam consuetudinem habuit. *Idem pro Cælio, c. 24.* Interruptis, atque morientibus verbis. *Virg. Æn. 4. v. 88.* Pendent opera interrupta. *Tac. 3. Ann. c. 31.* Itinera interrupta, & impervia. *Id. 1. hist. c. 70.* Interrupti pontes.

Interscalmĭum, ii, n. *μεσοσκάλμιον*, spatium illud in navi, quod est inter scalmum, & scalmum. *Vitr. l. 1. c. 2.*

Interscapilĭum, ii, n. *μετάφρενον*, spatium illud in dorso, quod inter scapulas est. *Apul. l. 2. Florid.* Cum interscapilium crates retexisset, quod erat acuto gibbere.

Interscindo, is, idi, issum, a. 3. *fendere*, *tagliare per mezzo*, Ger. *zerschneiden*, Gal. *couper par le milieu*, Hisp. *entrecortar*, διακόπτω, medium discindo, sive abrumpo, divido. *Cic. 2. de Leg. c. 4.* A tergoque pontem interscindi juberet.

Interscrībo, is, ipsi, iptum, a. 3. *scrivere di mezzo*, Ger. *darzwischen schreiben*, Gal. *ecrire entre deux*, Hisp. *escriver entre medias*, παρεγγράφω, in medio scribo, inter versus scribo, interpono, intersero. *Plin. ep. 9.* Multa detinere, plura transire, alia interscribere, alia rescribere.

Intersecīvi, vel Intercisivi termini in agris dicuntur, qui interciduntur montibus, vel alio soli genere, quod culturam non patitur. *Frontin. de Colon. pag. 119. edition. Goesi.*

Intersĕco, as, ecui, ectum, a. 1. *tagliare per mezzo*, διατέμνω, per medium seco, in partes seco. *Auct. ad Her. l. 3. c. 14.* Ut ipsa pronuntiatione res ipsas, quas demonstravimus, inserere, aut intersecare videamur in animis auditorum. Alii aliter legunt. *Ammian. l. 29. c. ult.* Tiberis media intersecans mœnia.

Intersectio, onis, f. *intersecazione*, actus intersecandi. *Vitruv. l. 3. c. ult.* Intersectio, quæ Græce μετόπη, dicitur, sic est dividenda, &c.

Interseminātus, a, um, nom. ex particip. in medio, vel per intervalla seminatus. *Apul. Apolog.*

Intersepĭo, is, epsi, eptum, a. 4. *intramezzare*, גדר, Ger. *underzeunen*, Gal. *clorre de hayes*, Hisp. *entreverar*, διείργω, sepibus quibusdam intercludo, & generatim intercludo, munio. *Cicer. 1. Tusc.* Foramina illa, quæ patent ad animum a corpore, terrenis, concretisque corporibus sunt intersepta quodammodo. *Liv. l. 5. bel. Pun.* Intersepire urbem vallo. *Id. l. 2. bel. Maced.* Nunc præliis lacessendo, nunc operibus intersepiendo quædam, ne exitus ad fugam esset.

Interseptus, a, um, *chiuso*, *serrato*, partic. ab intersepior. *Cic. pro Cornel. Balbo, c. 18.* Ne interseptum sit his iter perpetuo ad hoc amplissimum præmium civitatis.

Intersĕro, is, erui, ertum, a. 3. *tramettere*, *interporre*, Germ. *zwischen einmenge*, Gal. *entremeler*, Hisp. *entremeter*, παρεμβάλλω, interpono, interjicio. *Ovid. 10. Met. v. 559.* Mediis interserit oscula verbis.

Intersĕro, is, sevi, situm, a. 3. *piantare*, *o seminare tra altre cose*, Germ. *darzwischen setzen*, Gal. *semer*, *ou planter entre deux*, παραφυτεύω, in medio aliorum planto, semino, insero. *Col. de R. R. l. 3. c. 17.* Conquato deinceps pastinato, malleolus ordinariis vitibus interserendus est.

Intersisto, is, stiti, atum, n. 3. *fermarsi in mezzo*, Germ. *zwischen einstehen*, Gal. *s'arrester entre deux*, Hisp. *estar entre medias*, διΐσταμαι, in medio immoror. Translate *Quint. l. 8. c. 3.* Intersistere nos indecentissime cogit. h. e. in medio sermone desistere.

Intersĭtus, a, um, partic. ab intersero, quo notat seminare, & plantare. *Col. l. 8. c. 15.* Ea contegantur intersitis buxeis, aut myrteis fruticibus.

Intersĭtus, a, um, adject. ab *inter*, & *situs*, *situato in mezzo di qualche cosa*. *Apul. de Deo Socrat.* Sunt quædam mediæ potestates inter summum æthera, & infimas terras, in isto intersitæ aeris spatio. *Plin. l. 3. ep. 19.* Habet multum jucunditatis soli, cœlique mutatio, ipsaque illa peregrinatio intersita.

Intersŏno, as, ui, n. 1. in medio sono. *Stat. Theb. 5. v. 344.* mediis intersonat Orpheus Remigiis.

Interspersus, a, um, nom. ex particip. sparsus per intervalla. *Apul. l. 5. Metam.* Interspersus rara canitie.

Interspiratĭo, onis, f. *respiro*, *il respirare*, διαπνοή. *Cic. l. 3. de Orat. c. 44.* Interspirationis enim, non defatigationis nostræ, neque librariorum notis, sed verborum, & sententiarum modo interpunctas clausulas in orationibus esse voluerunt. *Plin. l. 23. c. 1.* Sine interspiratione. ἀπνευστί.

Interspīro, as, avi, atum, n. 1. *traspirare*, רוח, Ger. *schnauben*, Gall. *souffler entre deux*, Hisp. *aspirar*, *o respirar*, διαπνέω, de medio, seu per medium spiro. *Cat. R. R. c. 112.* Relinquito, qua interspiret.

Intersterno, is, interstravi, atum, a. 3. *interporre*, Germ. *darzwischen legen*, Gal. *coucher entre deux*, Hisp. *entreponer*, διαστρώννυμι, in medio sterno, interjicio, intermisceo. *Justin. l. 1. c. 2.* Murumque urbi cocto latere circumdedit, arena, pice, bitumine interstrato. *Plin. l. 29. c. 2.* Assatis interstratis.

Intersłes, itis, comm. interjectus, interpositus, ab *inter*, & *sto*. *Tertul. l. 4. adversf. Marcion. cap. 33.* Desierunt vetera, & cœperunt nova, interstite Joanne.

Interstinctĭo, onis, f. 3. distinctio, divisio. *Arnob. l. 6.* Sidereos evomunt versata interstinctione fulgores.

Interstinctus, a, um, nom. ex partic. distinctus, divisus. διάστικτος. *Stat. l. 3. Sylv. 5. v. 92.* Spatia interstincta columnis.

Interstinguo, is, inxi, inctum, a. 3. *estinguere totalmente*, est penitus extinguere. Nam præpositio *inter* hic vim habet φθαρτικὴν, idest corruptivam, ut interficio, interimo. *Festus*: Ignis Vestæ siquando interstinctus esset, virgines verberibus afficiebantur a Pontifice. *Apulejus l. 4. A. A.* Jamque protinus oblisis faucibus interstinguere eam debuisset. ¶ Significat etiam distinguere, separare. V. *Interstinctus*.

Interstitĭo, onis, f. *cessazione*, *vacanza*, Germ. *unterlassung*, Gall. *relasche*, *cessation*, Hisp. *cessamiento*, μεσοπαυσία, cessatio, vacatio. *Gell. lib. 20. cap. 1.* Velut quoddam interstitium, idest juris inter eos quasi interstitionem quandam, & cessationem. *Id. lib. 20. cap. ult. seu in præfat.* Quando animus eorum interstitione aliqua negotiorum data laxari, indulgerique potuisset.

Interstitĭum, ii, n. *spazio*, *distanza*, רוח, Germ. *ein leucke*, Gall. *intervalle*, Hisp. *spacio entre medios*, διάστημα, διαχώρισμα, τὸ μεταξὺ, distantia, spatium, intervallum, quod inter aliqua interjectum est. *Macrobius l. 1. Somn. Scip. c. 6.* Cum quatuor sint elementa, ex quibus constant corpora, terra, aqua, aer, & ignis, tribus sine dubio interstitiis separantur, quorum unum est a terra usque ad aquam, ab aqua usque ad aera sequens, tertium ab aere usque ad ignem. ¶ Dicitur etiam de spatio, seu intervallo temporis. *Tacit. Ann. 3. c. 4.* Dandum interstitium pœnitentiæ.

Intersto, as, interstiti, *stare in mezzo*, διΐσταμαι, inter aliquid sto, seu intercedo. *Ammian. l. 22. c. 27.* Cum tempus interstetisset exiguum. *Avien. in Periegesi, v. 840. de Tauro monte.* Interstatque jugo mediam sc. Asiam.

Interstratus, V. Intersterno.

Interstrĕpo, is, pui, pitum, n. 3. *fare strepito in mezzo gli altri*, *o in mezzo di qualche cosa*, Germ. *darzwischen rauschen*, Gal. *faire bruit entre autres*, Hisp. *hazer estruendo*, *entre otros*, ἐπιψοφέω, est strepitum inter alios, vel inter rem aliquam emittere. *Virg. 9. Ecloga, v. 39.* Digna, sed argutos interstrepere anser olores.

Interstringo, is, xi, ictum, a. 3. *stringere*, ἀγχω, idem quod stringo, seu comprimo. *Plaut. Aul. 4. 4. 31.* Ibo intro, atque illi tuo socienno jam interstringam gulam.

Interstrŭo, is, xi, ctum, a. 3. *mettere insieme*, *comporre*, Ger. *zusammen setzen*, Gal. *batir*, *joindre ensemble*, Hisp. *componer*, *ordenar*, διαρμόζω, συνάπτω, connecto, coapto, compono, conjungo, simul inter se construo. *Silius l. 10. v. 149.* Telesinus ad ossa illiso saxo, qua spina interstruit artus, occumbit. idest ubi spina, quæ est in medio dorso, artus connectit.

Intersum, interes, interfui, n. anom. *essere presente*, Ger. *zugegen seyn*, Gal. *etre present*, Hisp. *entrevenir*, ἐγκαθίσταμαι, præsens sum, adsum, in re sum. Construitur vel absolute. *Cic. 1. de Invent.* Ut id, quod indignum est, perinde illi videatur indignum, ac si ipse interfuerit, ac præsens viderit. ¶ Vel cum dativo. *Cic. Attic. l. 9. ep. 4.* Mœtoris medius fidius civis, & viri putabant, quovis supplicio affici, quam illi crudelitati non solum præsse, verum etiam interesse. ¶ Vel cum ablativo, & præp. *in*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 14.* De luxuria purgavit Erucius, cum dixit, hunc ne in convivio quidem ullo fere interfuisse. ¶ Significat etiam in medio esse, interjacere, interponi. *Cic. 1. Catil.* Magno me metu liberaris, dummodo inter me, atque te murus intersit. *Liv. l. 2. bell. Pun.* Id morari victoriam rati, quod interest amnis. ¶ Translate ponitur pro differre, discrepare, *essere differente*, διαφέρω, quia ea, inter quæ aliquid est, non cohærent, sed distant. Usurpatur cum accusativo, & præp. *inter*. *Cic. 1. Off.* Sed inter hominem, & belluam hoc maxime interest, quod &c. *Id. 3. de Orat.* Mirabile est, cum plurimum in faciendo intersit inter doctum, & rudem, quam non multum tamen differat in judicando. Construitur etiam hoc sensu cum ablativo, & præp. *a* vel *ab*. *Cic. 2. Acad.* Qui illa visa, e quibus omnia decreta sunt nata, negant quicquam a falsis interesse. *Id. ibid.* Nullum esse visum verum a sensu profectum, cui non appositum sit visum aliud, quod ab eo nihil intersit. Vel cum ablativo, & præp. *in*. *Cic. 2. Acad.* Quæ ita videantur, ut etiam alia multa eodem modo videri possint, neque in his quicquam intersit. Reperitur etiam cum dativo. *Ter. Eun. 2. 2. 2.* Homini homo quid præstat? stulto intelligens quid interest? Et cum casu communi. *Teren. Adel. 1. 1. 51.* Hoc pater, ac dominus interest. ¶ Significat etiam referre, pertinere, *importare*, *appartenere*; sed de hac notione vide supra *Interest* suo loco.

Intertalĕo, as, a. 1. cædo, incido, divido, a talea. *Varr. l. 1. de re rust. apud Non. c. 4. n. 473.* Nam etiam nunc rustica voce intertaleare dicitur dividere, vel excidere ramum ex utraque parte æquabiliter præcisum, quas alii clabulas, alii taleas appellant.

Intertexus, a, um, *tessuto in mezzo*, *che ha qualche cosa tessuta di mezzo*, Ger. *gewürcket*, Gal. *entretissu*, Hisp. *texido entre medias*, παρυφαντός, quod in medio textum aliquid habet, ut *Chlamys intertexta auro*, est chlamys serica, quæ aurum habet inter byssum translucens, a Phry-

gionu-

gionibus intertextum, quod genus vestium. *Suet. in August. Phrygianae* dicit, vulgus hodie vocat *broccato*. *Quintil. l. 8. c. 5.* Neminem deceat intertexta pluribus notis vestis. *Ovid. 6. Metam. v. 118.* Flores hederis intertexti.

Intertignium, n. 2. spatium inter tigna. *Vitr. l. 4. c. 2.*

Intertinctus, a, um, nom. ex particip. *tinto fra mezzo*. *Plin. l. 36. c. 8.* Intertinctus aureis guttis lapis.

Intertortus, a, um, distortus, contortus. *Petron. in Satyr. c. 124.* Atque intertorto laceratam pectore vestem. *Al. aliter leg.*

Intertraho, is, axi, actum, a. 3. *levar via*, ἐξέλκω, plane extraho, de medio traho, eripio, aufero. *Plaut. Amph. 2. 1. 41.* Nae ego illi puteo, si occepso, animam omnem intertraxero.

Intertrigo, iginis, f. παράτριμμα, morbus, cum femina sive equitando, sive alia de causa attrita sunt, adusta, excoriata, item cum in genere veterinario pes pedem, aut ungula unguiam terit, ab intero. *Col. l. 7.* Intertrigo his in die subluitur aqua calida, mox decocto, ac trito sale cum adipe deficcatur. *Plin. l. 20. c. 14.* Intertrigines menta prohibet. Adde *Varr. 4. L. L.*

Intertrimentum, ti, n. *danno*, פרז, Ger. *abgang schad*, Gal. *perte dommage*, Hisp. *dano*, βλάβη, ἀπουσία, est damnum rei detritae, ab *intero*, quia cum duo inter se teruntur, etiam imminuuntur, ut videre est in vestibus ex attrectatione, & usu. *Varro l. 4. de L. L.* ¶ Sumitur etiam translate pro evanida argenti parte, quae ex incoctione deperit. *Liv. l. 32. c. 2.* Pecunia Romae mutua sumpta, intertrimentum argenti suppleverunt. ¶ Item pro damno tum dantis, tum accipientis, seu pro communi jactura, quae accidit in conficiendo aliquo negotio. *Cic. 3. Verr. c. 50.* Cum eo nullo intertrimento convenerat jam, quemadmodum traderetur. Ubi *Asconius*. Detrimentum unius partis esse potest; intertrimentum vero dantis, & accipientis. *Ter. Heaut. 31. 39.* Nunc sine magno intertrimento haberi non potest.

Intertritūra, ae, f. 1. idem quod intertrimentum. *l. ult. ff. de pign. act.* Quaero intertrituram, quae ex operis facta est, &c.

Interturbatio, onis, f. sumitur pro constantia, seu tranquillitate, quae nunquam turbatur. *Liv. l. 23. c. 8.* Animi quoque ejus mirabilem interturbationem cum quaereret.

Interturbo, as, a. 1. *sturbare*, διαταράττω, valde turbo. *Ter. And. 4. 1. 39.* Davus interturbat omnia. ¶ Est item aliquem aliquid agentem, aut dicentem interpellare. *Plaut. Bacch. 4. 4. 81.* Ne interturba, imperatum jam in cera est.

Intervăco, as, n. 1. *restare vacuo in mezzo*, διακενόομαι, in medio vacuus maneo. *Col. l. 4. c. 32.* Bulbus tripedaneis intervacantibus spatiis obrutus anno celerius maturam perticam praebet.

Intervallātus, a, um, περιοδικός, per intervalla disjunctus, ut Intervallata febris, quam intermittentem, & revertentem vocamus. *Gel. l. 1. c. 12. 7.* Haec biduo medio intervallata febris. *Ammian. l. 26. c. 2.* Intervallato brevi tempore.

Intervallum, i, n. *intervallo*, *spazio*, רוח, Ger. *ein lucke*, Gal. *intervalle*, Hisp. *espacio*, διάστημα, proprie est spatium inter palos, qui vallum castrense constituunt, sed per Synecdochen speciei, ad alia quaevis spatia extensum est, a *vallus*, quia est inter capita vallorum, idest, stipitum, quibus vallum fit. *Cic. de nat. Deor.* Non a Sole longius, quam unius signi intervallo discedit. *Id. pro Arch.* Interim satis longo intervallo venit Heracleam. idest, longo post tempore. *Liv. lib. 3.* Cur ex tanto intervallo rem desuetam usurparent. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c. 4.* Singulos per intervalla interfecit, *l'un dopo l'altro*. *Liv. l. 2.* Ne intervallo quidem facto. *senza perder tempo*. *Ulp. l. Si vero, Dig. Mand.* Dare alicui intervallum solvendi.

Intervello, is, elli, vulsum, *sterpare di mezzo*, παρατίλλω, e medio aliorum evello, ut cum lolium e tritico, canos e capillis, aut barba evellimus. *Senec. epist. 14.* Barbam aut vellere, aut intervellere. *Quintil. l. 10. c. 7.* Ita sunt natura copulata, ut mutari, aut intervelli non possint.

Intervenĭo, is, n. 4. *sopravvenire*, *intravvenire*, Ger. *darzu kommen*, Gal. *entrevenir*, Hisp. *entrevenir*, ἐπέρχομαι, in medio negotio supervenio, inter aliquam rem venio. *Tacit. 3. Ann. c. 23.* Ludorum diebus, qui cognitionem intervenerant. *Cic. pro Cluen. c. 16.* Multi viri boni cum ex occulto intervenissent. ¶ Est etiam casu venire, vel venire simpliciter. *Cic. 2. de Or.* Nisi forte molesti intervenimus. *Liv. l. 25. c. 18.* Plures cecidissent, nisi nox praelio intervenisset. ¶ Item interesse, adesse. *Cic. in Fam.* Quod non esset factum, si ipse intervenissem. *Id. ad Q. Fr.* Etenim intervenit nonnullorum querelis. ¶ Item intercedere, seu sese opponere. *Cic. 2. Phil.* Sed cito Curio intervenit, qui te a meretricio quaestu abduxit. ¶ Item accidere, obvenire. *Cic. 1. Fin.* Quod exiguam dicit fortunam intervenire sapienti. *Id. 3. Tusc.* Aut in omnia, aut in magna parte vitae, dolore non interveniente. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Ter. Heaut. 2. 3. 40.* Ubi de improviso est interventum mulieri.

Intervenĭum, n. 2. μεσοφλέβιον, quod est inter venas terrae. *Vitr. l. 8. c. 1.* Sed non per intervenia dilabantur, & decrescant.

Interventĭo, onis, f. intercessio, interpositio, seu fidejussio. *Leg. 7. Dig. de minorib.* & *Leg. 13. Cod. Theodos. de Haereticis*.

Interventor, oris, m. *interventore*, Ger. *der darzuvischen kompt*, Gal. *entrevenant*, Hisp. *entrevenidor*, interpellator, qui alicui rei intervenit. *Cic. de Fato, c. 1.* Et quodam liberiore, quam solebat, & magis vacuo ab interventoribus die. ¶ Aliquando etiam accipitur pro fidejussore, *mallevadore*, apud *Jurisc. leg. 3. Dig. de pecul.* Et apud *Lamprid. in Commod. c. 4.* Interventorem, ne conjuratio latius puniretur. h. e. deprecatorem.

Interventus, us, m. *sopravvenuta*, *intervenimento*, Ger. *darzuvischen kommung*, Gal. *survenüe*, Hisp. *sobrevenida*, ἐπιφάνεια, actus interveniendi. *Cic. in Catil.* Tum interventu Pontini, atque Flacci pugna, quae erat commissa, sedatur. *Caes. l. 3. B. Gal. c. 15.* Noctis interventu.

Interversĭo, onis, f. eversio, subversio, turbatio. *Tertul. l. 1. advers. Marcion. c. 20.* O Christe patientissime, qui tot annos interversionem praedicationis tuae sustinuisti.

Interversor, oris, m. qui ex pecunia publica aliquid intervertit. *L. 8. Cod. de jure Fisci*.

Interversus, a, um, nom. ex particip. surreptus, ablatus, eversus. *Cic. 4. Ver. c. 30.* Interverso regali dono. *Tacit. Ann. 16. c. 10.* Interversis patroni rebus. *Aur. Vict. de vir. illust. c. 33.* Interversae pecuniae reus.

Interverto, is, erti, ersum, a. 3. *taglier via con astuzia*, Ger. *hinderhalten*, Gal. *detourner*, Hisp. *arrebatar*, ὑφαιρέομαι, callide surripio, quod plerunque fit, cum rem commodatam, aut creditam nobis vindicamus, doloque, ne domino restituatur, efficimus. Unde *Cic. 6. Ver.* candelabrum, quod Rex Aegypti Jovi Capitolino dono tulerat, a Verre, qui illud commodato a Rege acceperat, interversum esse conqueritur. *Id. Phil. 2.* Promissum & receptum intervertit, ad seque transtulit. *Plaut. Asin. 2. 1. 10.* Unde sumam? quem intervortam? h. e. decipiam, pecunia spoliem. *Gell. l. 11. c. 18.* Qui fundo, quem conduxerat, vendito, possessione ejus dominum intervertisset. ¶ Translate *Senec. de consol. ad Marc. c. 22.* Neque enim recta ingenia, qualem in adolescentia spem sui fecerant, usque in senectutem pertulerunt, sed interversa plerunque sunt, *disfatti*, *traviati*. Significat etiam subvertere, evertere. *Paul. JCtus l. amissione Dig. de capit. diminut.* Publica jura interverti non constat. ¶ Item decoquere. *Tacit. l. 2. hist. c. 95.* Novies millies sestertium paucissimis mensibus intervertisse creditur.

Intervibro, as, a. 1. *Mar. Capell. l. 6. post init.*

Intervigĭlo, as, avi, atum, n. 1. idem ac vigilo, vel per intervalla vigilo. *Lamprid. in Alexandro, c. 6.* Dormientibus cunctis, solo tantum imperatore intervigilante, visus est. *Senec. ep. 83.* Somno brevissimo utor, & quasi intervigilo. Meliores tamen libri hab. *interjungo*.

Intervirĕo, es, n. 2. in medio vireo. *Claud. de rapt. Pros. l. 2. v. 100. de Iride.* Semita discretis interviret humida nimbis. *Stat. Theb. 4. v. 98. de angue*: laetisque minax interviret herbis.

Intervīso, is, a. 3. ἐπισκοπέομαι, per intervalla inviso. *Cic. l. 7. Fam. ep. 21.* Quodque nos minus intervisis, hoc fero animo aequiore. *Id. Q. Fr. epist. 7. c. 2.* Urbanam expolitionem crebro interviso.

Interŭla, f. 1. *camicia*, Ger. *hemde*, Gal. *chemise*, Hisp. *camisa*, χιτωνίσκος, subucula, indusium, tunica linea, vestis intima, & corpori proxima. *Tertul. de Pall. c. 5.* Si quid interulae superest.

Interŭlus, a, um, adject. interior, ut interula tunica, h. e. subucula. *Apul. l. 2. Florid.* Et *Vopisc. in Prob. c. 4.* Interulas paragaudias duas huic dari jubebis. *Martian. Capell. l. 9.* Quin etiam interulos gaudens dissolvere nexus.

Interundātus, a, um, adject. in undarum figuram distinctus. *Solin. c. 37.* (*al. 27.*) Hoc fulvum nigrantibus segmentis interundatum, varietate apprime decet.

Intervocālĭter, adverb. *Apul. l. 9. Metam.* Intervocaliter clamare, h. e. magna voce.

Intervolĭto, as, avi, atum, n. 1. in medio volito. *Liv. l. 3. c. 10.* Carne pluit: quem imbrem ingens numerus avium intervolitando rapuisse fertur.

Intervŏlo, as, avi, atum, n. 1. in medio volo. *Valer. Flac. l. 2. v. 614.* Immittitque ratem, mediasque intervolat urbes. Et *l. 5. v. 27.* Ille recens oculis intervolat Idmon.

Intervŏmo, is, ui, itum, a. 3. *vomitar tal volta*, inter aliquid vomo, vel interdum vomo. Translate *Lucret. l. 6. v. 894.* Quod dulces inter falsas intervomit undas. h. e. interfundit.

Interusurium, ii, n. commodum, vel usura medii temporis, *profitto di usura*. *Ulp. l. 9. Dig. de pecul.* Ut medii temporis interusurium creditor consequatur.

Intervulsus, a, um, nom. particip. evulsus, avulsus, non continuus, interruptus. *Solin. c. 5.* Tres Lepidi, intervulsa tamen serie, ex eadem domo, obducto membrana oculo similes.

Intestabĭlis, le, o. 3. *chi non può far testimonio*, ἄμαρτυς, qui in jure testimonium dicere non potest. *Cajus in l. cum lege, ff. de testam.* Intestabilis cum lege quis esse jubetur; eo pertinet, ne ejus testimonium recipiatur, & eo amplius (ut quidam putant) neve ipsi dicatur testimonium. *Hor. 2. Serm. Sat. 3. v. 181.* Is intestabilis, & sacer esto. Ubi interpres *Porphyrio*: Antiqui eos, quos ad testimonium admitti nolebant, intestabiles vocabant: detestabiles, quorum testimonium malum, & execrandum esset. ¶ Capitur etiam pro detestabili. *Gel. l. 7. c. 18.* Eos tamen, qui ad Annibalem non rediissent, usque adeo intestabiles, invisosque fuisse, ut taedium vitae ceperint, necemque sibi consciverint. *Tacit. l. 6. Ann. c. ult.* Intestabilis saevitia Tiberius. *Sallust. in orat. Lepidi ad pop. R.* Pejor, atque intestabilior.

Intestāto, adv. *senza testamento*, Ger. *ohne testament*, Gal. *sans testament*, Hisp. *ab intestato*, *sin testamento*, ἀδιαθέτως, sine testamento. *Cic. 2. de Inv. c. 50.* Si paterfamilias intestato moritur, familia, pecuniaque ejus agnatorum, gentiliumque esto.

Intestātus, a, um, *intestato*, *che non ha fatto testamento*, ἀδιάθετος, dicitur non solum qui mortuus est nullo confecto testamento, sed etiam cujus ex testamento adita non est haereditas. *Paul. in l. testatus, de verbor. signific. Ulp. de suis, & leg. hered.* Intestati proprie appellantur, qui, cum possent testamentum facere, testati non sunt. *Cic. pro Cluent.* Haud haeres est Cluentius, intestatum dico esse mortuum. *Dig. 29. 4. 1.* Ab intestato haereditatem possidere. *h. e.* sine testamento ejus, qui mortuus est. ¶ Item cujus verbis non adhibetur fides, quive testis esse non potest. *Pompon. apud Non. c. 4. n. 237.* Ipse cum uno servo senex intestatus proficiscitur. ¶ Item nullis testibus convictus. *Plau. Curc. 5. 3. 17.* Heccine pacto indemnatum, atque intestatum me arripi? Alii aliter legunt. *Id. Mil. a. 5. v. 24.* Et si intestatus non abeo hinc, bene agitur pro noxia. Ludit hic *Plautus* in ambiguo vocis sensu. Nam *intestatus* potest etiam dici, qui testiculis privatus est.

Intestīna, orum, n. 2. *interiori*, ἔντερα, σπλάγχνα, interanea, quidam quasi membranacei canales, qui in interiore ventris parte siti alimentorum excrementa e ventriculo excipiunt, longisque orbium anfractibus tandem per secessum dejiciunt. Dicta sunt, quia interiore corporis parte clauduntur. Differunt a visceribus, quia viscera superiora sunt, intestina inferiora. Ab omento conteguntur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Ex intestinis autem, & alvo secretus a reliquo cibo succus is, quo alimur, permanat ad jecur per vias quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris. *Plaut. Cas. 4. 3. 6.* Mihi inanitate jamdudum intestina murmurant. *Cic. l. 7. Fam. ep. 26.* Ex intestinis laborare. ¶ Usurpatur & in singulari num. *Cels. l. 2. c. 1.* Intestinum tenue. *Id. l. 7. c. 16.* Latum intestinum interdum glutinatur.

Intestīnus, i, m. idem ac intestinum. *Plin. l. 11. c. 37. versus fin.* Intestinus quibusdam ab ore incipit, & quibusdam eodem reflectitur, ut sepiae, polypo. Ita legi in omnib. MSS. testatur *Harduinus*. Adde *Varron. apud Non. c. 3. n. 124.*

Intestīnus, a, um, *interno*, *cosa di dentro*, פנימי, Ger. *inwendig*, Gal. *intestin*, *interieur*, Hisp. *intestino*, ἐνδόσθιος, ὁ ἔνδοθεν, quod intus reconditum est, & foris non apparet, intimum, interaneum, internum. *Serv. Sulp. Cic. 4. Fam. ep. 5.* Quid est, quod tantopere te commoveat tuus dolor intestinus? ¶ Saepe ponitur pro civili, ut *Intestina discordia*, *intestinum malum*, *intestina pestis*, idest conspiratio maxima, & periculosissima, *intestinum bellum*, cum civitas veluti in sua viscera conjurat. *Cic. ad Brut.* Ingravescit enim in dies intestinum malum, nec externis hostibus magis, quam domesticis laboramus. *Id. in Catil.* Ut bellum intestinum, ac domesticum post hominum memoriam crudelissimum, & maximum me uno togato duce, & imperatore sedetur. ¶ Intestinum odium. *Liv. l. 2.* Intestino inter Patres, Plebemque flagrabat odio. ¶ Intestinum opus, quod ad ornatum aedium ex ligno conficitur. *Varr. l. 3. de re rust. c. 1.* Cum villam haberes opere tectorio, & intestino, ac pavimentis e nobilibus lithostrotis spectandam. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Intexo, is, xui, xtum, a. 3. *tessere in qualche cosa*, *intessere*, ἐνυφαίνω, est intus texere, texendo inserere. *Virg. 3. Georg.* Utque purpurea intexti tollant aulaea Britanni. Ubi Servius: Intexti, intus texti. Nam in velis ipsi erant picti, qui eadem vela portabant. ¶ Translate ponitur pro annectere, innectere, implicare. *Virg. 2. Georg.* Illa tibi laetis intexit vitibus ulmos. ¶ Item pro immiscere. *Cic. in Partit.* Laeta tristibus, incredibilia probabilibus inteximus. ¶ Intexere aliquem, est inducere loquentem. *Cic. Att. l. 13.* Scis me antea orationes, aut aliquid

quid

quid id genus solitum scribere, ut Varronem nusquam possem intexere. Id. ibidem ep. 22. Te ἀρχαϊσμῶν intexui, faciamque crebrius.

Intextus, us, ui, m. tessitura. Plin. l. 2. c. 8. Æterna est cœlestibus natura, intexentibus mundum, intextuque concretis.

Intextus, a, um, nom. ex partic. intessuto, intus textus. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 47. Chlamys coloribus variis intexta. Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 55. Arteriæ toto corpore intextæ.

Intimatio, onis, f. intimazione, insinuazione, denunciatio. Martian. Capell. l. 9. post princ. Doctæ intimationis excursus.

Intimator, oris, qui aliquid introducit, atque insinuat. Jul. Cap. in Pertinace, c. 10. Velut stultum intimatorem nonnullarum rerum reprehendebat.

Intime, adv. intrinsecamente, Ger. innigtich, Gal. intimement, Hisp. intimamente, de l'alma, ἐνδιαθέτως, intrinsece. Apul. l. 2. Metam. Intime uri. ¶ Translate significat ex intimo animi sensu, vehementer. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2. Quem scribis certissimum matricidam tibi a me intime commendari.

Intimide, adverb. non timide. Ammian. l. 26. c. 17. Huic intimidius incedenti nec resistebat populus, nec favebat. Hadrian. Valesius exponit, valde timide, ut in augeat.

Intimo, as, avi, atum, a. 1. significat intimum reddere. Eo tamen utuntur solummodo Auctores cadentis latinitatis. Apul. in Anaxomeno. Intimare amplexus. Solin. c. 4. Nilus cum mari intimatur. Ammian. l. 15. c. 6. Oceani gurgitibus intimatur. ¶ Item proponere, denuntiare, insinuare, Symmach. l. 10. ep. 43. Prædecessor meus perennitati vestræ rationem dicitur intimasse. Affertur & locus Livii l. 4. c. 46. his verbis: Intimasse filio, ut milites scriberet. Sed corrupta est lectio, & infistisse legendum est.

Intimus, a, um, intimo, più a dentro, פנימי, Ger. drinnere, Gal. intime, Hisp. intimo, ἐνδότατος, quod maxime intus reconditum est, sup. ab antiquo interus, per Sync. Cic. 6. Verr. c. 45. In eo sacrario intimo fuit signum Cereris perantiquum. ¶ Translate ponitur pro familiari, domestico, pro eo, qui cum aliquo omni tum officiorum, tum consuetudinis, tum familiaritatis genere est conjunctus. Cic. in Catil. Qui se non intimum Catilinæ esse fateatur. Ter. Andr. 3. 3. 44. Davus intimus est eorum consiliis. Nepos in Dione, c. 1. Erat intimus Dionysio priori. ¶ In intimis alicujus esse, est valde amari ab aliquo. Cic. Att. l. 4. Itaque in intimis est meis, cum antea notus non esset. Id. 3. Fam. M. Æmilius unus est ex meis familiarissimis, atque intimis.

Intinctio, onis, f. tinctio. Tertull. de Pœnit. c. 2. & 12.

Intinctus, us, m. sapore, ἐμβάμμα, condimentum ad obsonia condienda. Plin. l. 15. c. 29. Eadem origine aprorum sapor commendatur, plerunque ad intinctus additis myrtis.

Intinctus, a, um, nom. ex particip. tinctus. Vitr. l. 1. c. 5. Intinctus in aqua. Ovid. 2. Fast. v. 634. Nutriat intinctos missa patella cibos, h. e. conditos. Alii aliter legunt.

Intingo, is, inxi, inctum, a. 3. intingere, bagnare, ἐμβάπτω, immergo, madefacio, humecto. Plin. l. 20. c. 17. Omnibus, quæ condiuntur, quæque intinguntur. Cat. c. 156. Crudum si edas, in acetum intingito.

Intolerabilis, le, o. 3. intollerabile, insopportabile, Ger. unertraglich, Gall. intolerable, Hisp. intolerable, ἀφόρητος, quod tolerari, & ferri non potest. Cic. ad Q. Fr. Quod certe & ad honestatem, & ad fugiendos intolerabiles dolores fuit aptissimum. Id. 3. de Orat. Mihi omnia sunt intolerabilia ad dolorem. Juven. Sat. 6. v. 459. Intolerabilius nihil est, quam fœmina dives. ¶ Sumitur etiam active pro eo, qui non tolerat, impaziente. Afran. apud Non. 2. 415. Quod si fecissem id sæpius, didicisset is ferre, & non esset intolerabilis.

Intolerabiliter, adv. intollerabilmente, Ger. unleidlich, Gall. intolerablement, Hisp. intolerablemente, ita ut ferri non possit. Col. l. 1. c. 4. Sed frigoribus hyemis intolerabiliter horrent.

Intolerandus, a, um, idem quod intolerabilis. Cic. in Rull. Nune prospicite omnium rerum infinitam, atque intolerandam licentiam. Liv. lib. 32. c. 1. Intoleranda frigora. ¶ Intolerandum adverbialiter. Gell. 17. 8. Aula intolerandum fervit.

Intolerans, antis, o. impaziente, Ger. ungeduldig, Gal. impatient, Hisp. impaciente, ἀνυπόμονος, impatiens, qui tolerare non potest. Liv. l. 9. c. 18. Quarum nemo intolerantior fuit. Id. l. 10. c. 28. Intolerantissima laboris corpora. ¶ Laevius apud Gell. 19. 7. curas intolerantes dixit pro intolerandas.

Intoleranter, adv. impazientemente, Ger. ungeduldiglich, ἀκρατῶς, impatienter, impotenter, Cic. 2. Tusc. c. 10. Cum ipsum Herculem tam intoleranter dolere videamus. Id. in Vatin. c. 12. De tuis divitiis intolerantissime gloriaris. Id. 2. de Orat. c. 52. Intolerantius se jactare.

Intolerantia, æ, f. intolleranza, impazienza, Ger. ungedult, Gal. intolerance, Hisp. intolerancia, ἀκρασία, impatientia, impotentia. Cic. pro Cluent. c. 40. Quis illum cum illa superbia, atque intolerantia ferre potuisset?

Intollo, is, a. 3. extollo, ut clamores absonos intollere. Apul. l. 8. A. A.

Intonatus, a, um, particip. ab intono. Horat. Epod. 2. Si quos Eois intonata fluctibus Hiems ad hoc vertat mare, h. e. procellosa tempestas Eoum mare tonitru, & ventis versans.

Intondeo, es, ondi, onsum, a. 2. tosare d'intorno, περικείρω, circumtondeo. Colum. l. 12. c. 3. Et librarum summas partes intondeas.

Intono, as, ui, a. 1. idem quod tono. Cic. de Div. l. 1. c. 42. Partibus intonuit cœli Pater ipse sinistris. ¶ Per translationem dicitur & de quovis alio sono vehementiore. Plin. l. 9. c. 40. Intonuit ingenti latratu canis. ¶ Et speciatim sumitur pro iracunde dicere, & cum quodam vocis impetu loqui. Liv. 3. Cum hæc intonuisset plenus iræ. Ovid. 1. Amor. el. 7. Intonare minas. Tacit. Ann. 12. c. 1. Orto apud libertos certamine, quis deligeret uxorem Claudio cœlibi vitæ intonanti. h. e. invehenti in vitam cœlibem. Alii leg. cœlibis vitæ intoleranti. ¶ Partic. intonaturus legitur apud Sidon. l. 9. ep. 14.

Intonsus, a, um, non tosato, Ger. unbeschoren, Gal. non tondu, Hisp. no tresquilado, ἄκαρτος, non tonsus. Plin. l. 6. c. 28. Arabes mitrati degunt, aut intonso crine, barba abraditur, præterquam in superiore labro. Liv. l. 2. B. Pun. Intonsi homines, & inculti. Horat. epod. 15. Capilli intonsi. Col. l. 7. c. 3. Intonsæ oves.

Intorqueo, es, orsi, ortum, a. 2. tirare, trarre con impeto, הטיל, Ger. umkrummen, Gal. entortiller, Hisp. torcer, συστρέφω, contra, seu intus torqueo, vel jacio, cum impetu jaculor, vibrando emitto. Virg. 2. Æn. v. 231. Et tergo sceleratam intorserit hastam. Cic. de Arusp. resp. c. 4. Si quod in me telum intorserit. ¶ Item circumtorqueo, torcere. Cic. 2. de Or. c. 66. Sex. Pinarius mentum in dicendo intorquentis, &c. Hirt. de B. Hispan. c. 38. Intorquere talum, slogarsi un piede.

Intorte, adverb. involute. Plin. l. 16. c. 16. Intortius crispus.

Intortio, onis, f. actus intorquendi. Arnob. l. 3. Hos capillorum intortione crispulos.

Intortus, a, um, nom. ex particip. torto. Martial. l. 8. epigr. 33. Fortior intortos servat vesica capillos. Liv. l. 25. Intorto circa lævum brachium paludamento. Id. l. 28. c. 30. a med. Ut fugientem navem videres retro vertice intortam victricibus illatam. voltata, o girata a forza. Et mox.

Navis repente intorta in proram circumagebatur. ¶ Translate Plaut. Cist. 4. 2. 64. Intorta oratio. h. e. involuta, obscura.

Intra, entro, dentro, intra, tra, בתוך, Ger. drinnen, Gal. dedans, Hisp. dentro, ἐντός, præp. ex iis, quæ acc. inserviunt, significatque spatium temporis, aut loci. Cic. ad Att. Nisi intra parietes meos de mea pernicie consilia inirentur. Id. pro Sext. Antiochus intra montem Taurum regnare jussus est. Id. in Verr. Quæ intra decem annos in rebus judicandis nefarie, & flagitiose facta sunt. Liv. l. 23. c. 41. Intra paucos dies. ¶ Accipitur etiam pro citra, ut intra famam, idest citra opinionem, & minus ipsa fama. Quintil. l. 11. c. 3. Hortensii scripta intra famam sunt. Flor. l. 4. c. 11. Regina ante pedes Cæsaris provoluta tentavit oculos ducis frustra; nam pulcritudo intra pudicitiam principis fuit. h. e. minor pudicitia Principis. Cic. ad Sulp. l. 4. Fam. Modice hoc faciam, aut etiam intra modum. idest minus, quam modice. Id. 9. Fam. ep. ult. Epulamur una non modo non contra legem, si ulla nunc lex est, sed etiam intra legem. idest minus consumimus, quam lex præscripserit. Item pro fine. Horat. in Art. Poet. v. 266. Intra spem veniæ cautus. Lambinus legit extra. ¶ Florus l. 1. c. 3. Facinus intra gloriam fuit. h. e. intra terminos gloriæ. ¶ Plin. l. 3. ep. 10. Intra me futurum est. h. e. apud me & secreto. ¶ Gell. l. 12. c. 1. Pluribus disputat an intra Calendas ipsum Calendarum diem comprehendat. V. ¶ Intra, sine casu, adverbium est, cui contrarium est extrinsecus. Col. l. 12. c. 43. Hæc vasa, & opercula & extrinsecus, & intra diligenter picata esse debebunt.

Intrabilis, le, adject. dove si può entrare, qui adiri potest. Liv. l. 22. c. 19. Intrabile os amnis. Ita legit Gronov.

Intractabilis, le, o. 3. che non si può domare, Ger. unbandsam, Gal. intraitable, Hisp. intratable, ἀδάμαστος, indomabilis, qui tractari, domarive non potest. Plin. l. 19. c. 5. Virus illi intractabile est. Virg. Æn. 1. v. 339. Genus intractabile bello. Gell. l. 18. c. 7. Domitius erat natura intractabilior, & morosior.

Intractatus, a, um, non maneggiato, indomito, פרא, Germ. unberitten, Gal. indomté, Hisp. indomito, ἄδμητος, non tractatus, indomitus. Cic. de Am. c. 19. Nemo est, qui non eo, quo consuevit, libentius utatur, quam intractato, & novo.

Intractio, onis, f. contrazione. Plin. l. 7. c. 12. Rictum in loquendo, intractionemque linguæ, & sermonis tumultum piscator quidam reddidit. Al. leg. contractionem.

Intraho, is, axi, actum, a. 3. traho. Apul. 5. Met. Sulcatos intrahens gressus. Id. ib. l. 11. Sol inclinatus intrahebat vesperam. ¶ Apud Festum intrahere, est contumeliam intorquere.

Intramuranus. V. Extramuranus.

Intransitivus, a, um, adject. ut intransitiva elocutio, apud Priscianum l. 14. h. e. non transiens ab alia in aliam personam.

Intratus, a, um, nom. ex particip. passivæ significationis ab intro, as. Vellej. l. 2. c. 105. Intrata protinus Germania. Liv. l. 21. c. 25. Ubi rursus silvæ intratæ. Silius l. 12. v. 323. Phœbo jam intrata sacerdos. h. e. afflata.

Intremisco, is, ui, n. 3. tremare, contremisco. Plin. l. 2. c. 79. Terræ intremiscunt, sopito mari.

Intremo, is, mui, n. 3. tremare, intremire, idem quod tremo. Cels. l. 3. c. 5. Totum corpus intremit. Ovid. 2. Met. v. 180. subito genua intremuere timore. ¶ Transitive Silius l. 16. v. 664. Hannibalem ecce senectus intremit, aut ægros simulat mentita timores.

Intremulus, a, um, adject. tremolante, idem quod tremens, seu tremulus. Auson. in epitaph. Heroum 34. Intremulam baculo non subeunte manum.

Intrepide, adv. intrepidamente, ἀδεῶς, sine pavore, audacter. Liv. l. 26. c. 4. Postquam assuetudine quotidiana satis intrepide visum est fieri.

Intrepidus, a, um, intrepido, che non ha paura, Ger. unerschrocken, Gal. intrepide, Hisp. intrepido, ἀδεής, qui nihil timet, impavidus. Ovid. 13. Met. v. 478. Pertulit intrepidos ad fata novissima vultus. Plin. in præfat. Hæc quis possit intrepidus æstimare? Tacit. in Agric. c. 22. Intrepida ibi hiems. h. e. hibernæ militum stationes tutæ.

Intribuo, is, ui, utum, a. 3. idem quod tribuo, vel contribuo, confero. Trajan. ad Plin. l. 10. ep. 35. Ne quid ideo intribuant.

Intributio, onis, f. contributio, tributum. Paul. JCtus Sentent. l. 2. tit. 7. Collatio intributionis.

Intricatus, a, um, adject. involutus, implicatus. Plaut. Pers. argum. Intricatum ludit potans Dorpalum.

Intrico, as, avi, atum, a. 1. implico, involvo, imbarazzare, ἐμπλέκω, a tricis. Afranius apud Non. c. 1. n. 26. Ita intricavit hanc rem temeritas.

Intrigo, inis, f. idem ac intertrigo. Varr. l. 4. de L. L. ad fin.

Intrimentum, i, n. 2. idem ac intritum. Apul. 10. Met. Qui sapidissimis intrimentis succum pulmenta condita vapore mollibat.

Intrinsecus, adv. intrinsecamente, di dentro, מבפנים, Germ. inwendig, Gal. par dedans, Hisp. de dentro, ἔνδοθεν, in interiore parte, ab intra, & secus, qua notat juxta, prope. Varro l. 2. de R. R. c. 11. Eam intrinsecus eadem re perungunt. Col. l. 12. c. 43. Lata vasa intrinsecus & exterius crasse picari jubebat.

Intrita, æ, f. 1. idem ac intritum. Don. in Phor. a. 2. sc. 2. 4. Proprie enim intrita dicitur hujusmodi cibus. Plin. l. 9. c. 8. Intrita panis e vino, V. Intritum.

Intritum, i, n. μυττωτόν, genus eduli ex allio, porro, caseo, oleo, ovis concinnatum, ita dictum, quod in mortario teratur. Apul. lib. 2. Met. Insuper fluctus libant intritum lacte confectum. ¶ Est etiam intritum, vel melius intrita, calcis genus manibus subactum, neque statim ad opus adhibitum, sed tempore maceratum, fermentatumque. Plin. l. 36. c. 23. Intrita quoque quo vetustior, eo melior. ¶ Item emplastri genus ad infitionem accommodatum, quod constabat ex argilla manibus subacta. Plin. l. 17. c. 16. Atque ita coagmentari, & illa sua intrita oblini.

Intritus, a, um, adject. tritus, maceratus. Varr. l. 2. R. R. c. 9. Panis in lacte intritus.

Intro, as, avi, atum, n. 1. entrare, andar dentro, נכנס, Ger. hinein, Gal. dedans, Hisp. dentro, εἰσέρχομαι, ingredior, introeo, ab adv. intro. Cic. 2. Phil. Tu ingredi illam domum ausus es? tu illud sanctissimum limen intrare? Id. pro Domo. In Capitolium intrare turbulento illo die non debuisti. Silius l. 11. v. 473. Intrare Ponto. & l. 9. v. 289. Intrare Cœlo. ¶ Translate sumitur pro se se insinuare, penetrare, &c. Cic. ad Q. Fr. Qui in tuam familiaritatem penitus intravit. Id. pro Flacco. Sed intrabo etiam magis. Id. 5. Fin. Intrandum est igitur in rerum naturam, & penitus, quid ea postulet; pervidendum. Tacit. in Agric. Intravit animum militaris gloriæ cupido. ¶ Reperitur etiam passive. Tacit. 2. Ann. c. 5. At si mare intretur &c. V. Intratus. ¶ Significat interdum transfigere, trapassare. Martial. l. 7. epigr. 97. Quem (aprum) meus intravit ingentis cuspide dexter. Id. l. 14. epigr. 30. de venabulis: Intrabunt ursos, sit modo firma manus. ¶ Est etiam verbum judiciorum, & sumitur pro in judicio adesse. Plin. l. 5. ep. 4. Vicentini sine advocato intraverunt. Id. l. 6. ep. 31. A parte hæredum intraverunt duo.

Intro, entro, dentro, פנימה, Ger. hinein gehen, Gall. entrer, Hisp. entrar, εἴσω, adv. motus ad locum ab ἔσω, intus. Plaut. Amph. 4. 3. 21. Intro edepol abiit, credo, ad uxorem meam. ¶ Intro dare se, est ultro se se

Introducere, vel offerre gerendis negotiis. *Cic. pro Cæc. c.5.* Atque etiam se ipse offerebat, & intro dabat. Legendum tamen est *intrudebat*.

Introclūdo, a. 3. *rinchiudere*, ἐγκατακλείω, in interioribus claudo. *Sen.* Qui domi introclusus otiabatur. Ita Calepinus, & Passerat. sed locum non indicant.

Introcurro, is, n. 3. *correr dentro*. *Nævius* apud *Non. c. 3. n. 92.* Per fretum introcurrimus.

Intro do. V. Intro.

Introdūco, is, uxi, uctum, a. 3. *introdurre*, *menar dentro*, [Hebrew], Germ. *hinein fuehren*, Gal. *introduire*, Hisp. *introduzir*, εἰσάγω, intra aliquem locum duco. *Sal. in Catil.* Vulturtium cum legatis introducit. *Cæs. 2. B. G.* Si suas copias Hedui in fines Bellovacorum introduxerint. ¶ Sumitur etiam pro inducere. *Cic. 13. Phil. c.8.* Quam ambitionem constantissimus, & gravissimus civis L. Cæsar in Senatum introduxit. *Id. de Amic. c. 1.* Catonem introduxi senem disputantem. Melius tamen legitur *induxi*. ¶ *Introduce* pro introduc ἀρχαϊκῶς habet *Plaut. Aulul. 3. 3.*

Introductio, onis, f. actus introducendi, *l'introdurre*, *introduzione*, εἰσαγωγή. *Cic. Att. l.1.ep.16.* Noctes certarum mulierum, atque adolescentulorum introductiones nonnullis judicibus pro mercedis cumulo ferunt.

Introductorius, a, um, adject. *che fa introduzione*, ut introductorius liber, apud *Cassiod. c. 24. divinar. lectionum*.

Introĕo, is, ivi, itum, n.4. *entrare*, εἰσέρχομαι, ingredior. *Cic. 16. Fam.* Eodemque tempore simul nobiscum in oppidum introiit Terentia. *Id. in Pis.* Quasi vero ad rem pertineat, qua tu porta introieris, modo ne triumphali. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Varro l. 1. c. 63.* Quo cum periculo introitur recenti apertione. *Ulpian. l. lex Cornelia. Dig. de injur. & fam. libell.* Introitum est in fundum alienum. ¶ Et cum accusat. & præposit. *ad*. *Terent. Hecyr. 4. 1. 35.* Qui vidisse eum diceret exeuntem, aut introeuntem ad amicam. ¶ Et sine præposit. *Suet. Calig. c. 47.* Triremes, quibus introierat Oceanum.

Introfĕro, ers, tuli, latum, anom. a. *portar dentro*, infero, in aliquem locum porto, εἰσφέρω, εἰσκομίζω. *Cic. 7. Ver. c. 13.* Lectica in urbem introferri solitus est. *Liv. l. 43. c.7.* Princeps eorum pedibus captus, lectica est introlatus.

Introgredior, eris, essus sum, d. 3. *entrare*, εἰσέρχομαι, introeo. *Virg. 1. Æn. v. 520.* Postquam introgressi, & coram data copia fandi.

Introitus, us, m. *entrata*, [Hebrew], Ger. *eingang*, Gal. *entred*, Hisp. *entrada*, εἴσοδος, ingressus, actio introeundi. *Cic. 11. Phil.* Qui nocturnus introitus in Smyrnam, quasi in hostium urbem? *Id. pro Cæc.* Iste ad omnes introitus, qua adiri poterat in eum fundum, armatos homines opponit. *Col. l. 11. c. 2.* Introitum facere. ¶ Translate sumitur pro principio. *Cic. Att. l. 1. ep. 18.* Etenim post profectionem tuam primus introitus fuit in causam fabulæ Clodianæ.

Introitus, a, um, particip. pass. *Ulpian. l. Lex Cornel. Dig. de Injur.* Quod se pulsatum, verberatumve, domumve suam vi introitam esse dicat.

Intromitto, is, isi, issum, a. 3. *ricevere dentro*, [Hebrew], Ger. *hinein lassen*, Gal. *mettre dedans*, Hisp. *meter dentro*, εἰσδέχομαι, εἰσάγω, in domum admitto. *Ter. Hecyr. 2. 1. 40.* Nemo voluit visentem ad eam intromittere. *Plaut. Aulul. 1. 2. 12.* Cave, quemquam alienum in ædes intromiseris. *Id. ib. 3. 6. 17.* Qui intromisisti in ædibus quingentos coquos. Alii legunt *in ædes*. *Cic. Fam. 1. ep. 9.* Phædriam commilatum intromittamus. ¶ *Varr. l. 3. R. R. c. 12.* Intromittere mares in fœminas. h. e. admittere.

Introrsum, adv. *verso dentro*, εἰς τὸ ἔσω, vel ἔσω, introversus, hoc est, interiora versus. *Liv. l. 10. c. 33.* Hostem introrsum in media castra accipiunt. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 44.* Introrsum turpem, speciosum pelle decora.

Introrsus, adv. idem ac introrsum. *Cæs. 2. B. G. c. 18.* Ut non facile introrsus inspici posset. *Senec. de vita beata, c. 3.* Foris nitent, introrsus misera sunt.

Introrumpo, is, upi, uptum, n. 3. *entrare con furia*, εἰσβάλλω, irruo, cum impetu introeo. *Gel. l. 15. c. 22.* Cerva emissa in cubiculum Sertorii introrupit. *Ter. Eun. 5. 5. 26.* Cesso huc introrumpere? ¶ Cum accusat. sine præposit. *Cæs. l. 5. B. G. c. 51.* Introrumpere portas.

Introspecto, as, a. 1. *guardar dentro*. *Plaut. Mostell. 4. 2. 27.* Quid volunt? quid introspectant? ¶ Potest etiam divisim scribi *intro specto*.

Introspicio, is, exi, ectum, a. 3. *guardare dentro*, εἰσορῶ, introrsus aspicio, diligentissime video. *Cic. 2. de Div.* Scilicet causas, omnium introspicere, ut videant, quid cuique conducat. *Id. 2. Pis. c. 35.* Introspice in mentem tuam. *Tacit. Ann. 1. c. 7.* Ad introspiciendas procerum voluntates. h. e. ad explorandas.

Introversus, adverb. idem ac introrsus. *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 185.* Quare fit, ut introversus, ut ad te spectent, atque ferant vestigia se omnia prorsus? Adde *Petron. in Satyr.*

Introvocātus, us, ui, m. *il chiamar dentro*. *Ammian. l. 29. c. 6.* Primo introvocatu.

Introvŏco, a. 1. *chiamare dentro*, εἰσκαλέω, in domum advoco. *Liv. l. 10.* Priusquam introvocarentur ad suffragium Tribus. *Cic. in Ver. 3. c. 26.* Cur ad nos filiam non introvocari jubes?

Intrūdo, is, usi, usum, a. 3. *cacciar dentro*, εἰσωθέω, intro trudo, & quasi vi quadam. *Cic. pro Cæc. c.5.* Atque etiam se ipse inferebat, & intrudebat.

Intubacĕus, a, um, quod est ex intubo. *Plin. l. 27. c.12.* Intubacea folia.

Intŭbus, vel intybus, i, m. vel f. 2. vel intubum, seu intybum, i, n. 2. *cicorea*, *radicchio*, *endivia*, ἔντυβον, σέρις, herba eadem ac cichorea, ut *Servius* ait in 1. *Georg.* Sed alius herba est ex cichoriorum genere, radice capillata, quam vulgo vocant endiviam. *Plin. l. 20. c. 8.* Intubi quoque non extra remedia: succus eorum cum rosaceo, & aceto capitis dolores lenit. *Virg. l. 1. Georg. v. 120.* Et amaris intuba fibris.

Intueor, eris, tuitus sum, d. 2. *guardare*, εἰσορῶ, θεάομαι, aspicio, inspicio, video, cum acc. *Cic. in Tusc.* Cum oculis Solem deficientem intueretur. ¶ Vel cum acc. & præp. *in*, vel *ad*. *Cic. in Bruto.* Sed in te intuens, Brute, doleo. *Id. 5. Tusc.* Delecti pueri ad nutum illius intuentes diligenter ministrabant. ¶ Translate est contemplari, animadvertere, observare. *Cic. pro Domo*. Et intuemini paulisper animis juventutem. *Id. 1. de Or.* Ac mihi quidem sæpenumero in summos homines, ac summis ingeniis præditos intuenti. *Id. 5. Tuscul.* Rerum naturam studiose intueri. ¶ Intueri interdum dicuntur ædificia, quæ prospectum habent. *Plin. l. 5. ep. 6.* Cubiculum, quod hippodromum, vineas, montes intuetur.

Intuitus, us, m. actus intuendi, aspectus, *il guardare*, ἔποψις. *Quinct. l. 10. c. 1.* Non ad intuitum rei, pugnamque præsentem. *Plin. l. 16. c. 10.* Abies hilarior intuitu.

Intumesco, is, intumui, n. 3. *gonfiarsi*, turgesco, inflor, ἐγχαυνοῦμαι. *Plin. l. 2. c. 81.* Fluctus intumescens. *Col. l. 1. c. 4.* Loco tamen ipso paululum intumescente. h. e. altius surgente. *Ovid. 6. Fast.* Vidi virgineas intumuisse genas. ¶ Translate sumitur pro efferri, superbire. *Quintil. l. 1. c. 1.* Jure quodam potestatis intumescere. ¶ Item pro irasci. *Ovid. 2. Fast. v. 499.* Jupiter intumuit, quaque est non usa modeste, eripit huic linguam. *Id. 4. de Pont. el. 14.* Intumuit vati non tamen Afera suo. h. e. in vatem ira non exarsit. *Stat. 1. Thebaid.* Iræ intumuere.

Intumulātus, a, um, insepultus, inhumatus. *Ovid. in ep. 2. v. 136.* Occurramque oculis intumulata tuis.

Intuor, eris, intutus sum, d. 2. idem ac intueor. *Plaut. Most. 3. 2. 150.* Profecto nullam equidem illic cornicem intuor.

Inturbātus, a, um, *non turbato*, ἀτάραχος, non turbatus. *Plin. in Paneg. c. 64.* Et sedit inturbatus, interritus; & tanquam ita fieri soleret.

Inturbidus, a, um, adject. non turbidus, quietus, tranquillus. *Tacit. Ann. 3. c. 52.* Inturbidus externis rebus annus. *Id. 14. Ann. c. 22.* Esse illi per Asiam avitos agros, in quibus tuta, & inturbida juventa frueretur.

Inturgesco, is, n. 3. idem quod turgesco. *Veget. l. 1. R. milit. c. 56.*

Intus, *dentro*, [Hebrew], Ger. *drinnen*, Gal. *dedans*, Hisp. *dentro*, ἔνδον, ἔσω, adv. status, ab ἐντός. *Prisc. in 15.* deducit ab *in*, ut *subter* a *sub*. *Cic. in Catil.* Intus inclusum periculum est. *Id. de Univ. c. 10.* Sed quia nondum omne animal in mundo intus incluserat. *Pers. Sat. 3. v. 30.* Ego te intus, & in cute novi. *Lucret. l. 2. v. 710.* Intus in artus. ¶ Est etiam adverbium motus de loco. *Plaut. Pers. 2. 4. in fi.* Egreditur intus. h. e. domo. *Id. Bacchid. 1. 2. 62.* Jubebo intus efferri foras. *Id. Epid. 3. 4. 40.* Quin tu fidicinam produci intus jubes? Quidam tamen hæc, & similia exempla, quæ præsertim in Plauto sæpe leguntur, per ἔνδον explicant, ut v. g. *fidicina intus ducatur*, pro *fidicina quæ intus est*. Sic *patera intus*, *argentum intus* &c. ¶ Interdum ponitur pro intro. *Lucret. l. 4. v. 1088.* Nam cibus, atque humor membris assumitur intus. *Plaut. Cas. 5. 2. 7.* Ubi intus hanc novam nuptam deduxi via recta. ¶ *Intus sibi canere*, proverb. est, & significat proprii tantum commodi gratia aliquid agere. *Cic. in Rull. 2. c. 26.* V. Cano, & *Aspendius*. ¶ Intus equum agere, est breviore gyro circumagere, ad metam propius accedendo; sumptum a cursu equorum in Circo, de quo vide *Interior*. Hinc translate *Ovid. 6. Fast. v. 585.* Tertia causa mihi spatio majore canenda est, Nos tamen adductos intus agemus equos.

Intusium &c. V Indusium.

Intūtus, a, um, *mal sicuro*, *non sicuro*, ἀνασφαλής, non securus, incustoditus, indefensus. *Liv. l. 5. c. 45.* Castra Gallorum intuta, neglectaque ab omni parte nacti invadunt. *Plin. l. 34. c. 14.* Intutum est scribere stylo. *Nazar. in paneg. Constant. c.26.* Non intutior tempore, quam Deo tectior.

Intybus. V. Intubus.

Invādo, is, si, sum, a. 3. *entrare*, [Hebrew], Germ. *anfallen*, Gall. *envahir*, Hisp. *acometer*, ἐπέρχομαι, ingredior, intro, irruo, irrumpo. *Cic. 3. Ver.* Si in eas vi cum exercitu, imperioque invasisset. *Id. 3. Off.* Panætius negat, ullam pestem majorem in vitam hominum invasisse. *Virg. 6. Æn.* Nunc invade viam. *Tacit. l. 11. Ann.* Biduo tria millia stadiorum invadit. ¶ Est item repente, & cum impetu aggredi, petere, oppugnare, *assalire*, *venire addosso*. *Cic. ad Q. Fr.* Subitoque bonus Imperator noctu urbem hostium plane invasisset. *Idem 11. Phil.* In Galliam invadit Antonius, in Asiam Dolabella. ¶ Item invehi in aliquem, insectari, exagitare. *Cic. in Sall.* Non quod ista inusitata rabie petulanter in uxorem, & in filiam meam invasisti. *Id. 1. Off.* In quo me invadi solere ab invidis, & improbis audio. ¶ Item incessere, corripere, *entrare*, *sorprendere*. *Cic. in Fam. 16. ep. 12.* Mirus furor invasit improbos. *Varro de vita pop. R.* Tanta porro invasit cupiditas honorum plerisque. *Lucret. l. 6. v. 1210.* Usque adeo mortis metus his invaserat acer. Rursus *Sallust. in Catil.* Tanta vis avaritiæ in animos eorum invaserat. ¶ Item capessere, occupare. *Plin. de Vir. illustr.* Marius viginti quinque annorum consulatum invasit. *Cic. Phil. 2.* In multas præterea pecunias, ejectis veris hæredibus, invasit. ¶ Item aggredi, suscipere. *Virg. 9. Æn. v. 187.* Aliquid jamdudum invadere magnum, Mens agitat, mihi. ¶ Item aggredi alloquendi causa. *Virg. Æn. 4. v.265.* Continuo invadit: Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, &c.

Invalentia, æ, f. 1. idem quod invaletudo. *Gell. l. 20. c. 1.* Vitium aliquod imbecillitatis, atque invalentiæ demonstratur.

Invalesco, is, lui, n. 3. *corroborarsi*, [Hebrew], Ger. *zunemen*, Gal. *s'enforcer*, Hisp. *convalecer*, ἐνισχύομαι, robur, ac firmitatem acquiro. *Plaut. Most.* Usque invaluisti? ¶ *Consuetudinem invalescere*, est inveterare, & confirmari. *Quint. l. 2. c. 1.* Tenuit consuetudo, quæ quotidie magis invalescit. ¶ Aliqui existimant, invalescere aliquando significare infirmum, ac debile fieri, in desuetudinem venire. *Quinct. l. 10. c. 2.* Cum verba intercidant, invalescantque temporibus. Sed sententia est: verba certis intervallis obsolescere, & rursus redire in consuetudinem; ut est apud *Hor. de arte Poet.*

Invaletudinarius, a, um, adject. idem ac valetudinarius, sæpius ægrotans, *infermiccio*. *Senec. in præfat. l. 1. quæst. nat.* Non video, quare sibi placeat, qui robustior est invaletudinario.

Invaletūdo, inis, f. 3. *debolezza*, *infermità*, חולשה, Germ. *schwachheit*, Gall. *debilité*, *faute de forces*, Hisp. *flaqueza*, ἀρρωστία, imbecillitas. *Cic. Att. l. 7. ep. 2.* Invaletudo tua me valde conturbat.

Invalĭde, adverb. debiliter. *Arnob. l. 7. ad fin.* Quam infirmiter, invalideque dicatur. Legitur etiam in *Cic. l. 10. Attic. ep. 8.* An invalide tuli scelus? Sed mira hic textus varietas.

Invalidus, a, um, *debole*, *poco gagliardo*, Germ. *schwach*, Gal. *foible*, Hisp. *flacco*, ἀσθενής, infirmus, debilis, ægrotus. *Liv. l. 6. c. 8.* Qui ubi videre Camillum, jam ad munera corporis senecta invalidum, vadentem in hostes. *Col. l. 2. c. 11.* Ne alterius generis herba invalidam medicam perimat. *Plin. l. 8. c. 36.* Invalidissimum urso caput, quod leoni fortissimum. ¶ Item valde validus. *Lucret. l. 1. v. 969.* Invalidis telum contortum viribus. Al. leg. *Id. validis*.

Invāsor, oris, m. 3. *invasore*, qui invadit, & occupat *Aurel. Vict. in Aureliano, c. 49.* Romanum orbem triennio ab invasoribus receptavit.

Invāsus, us, m. occupatio, aggressio. *Cæl. Aurel. Tard. 1. c. 4.* Primo invasu affici passione.

Inūber, eris, adject. o. non uber. *Gell. l. 20. c. 8.* Ostreæ cum appositæ fuissent, & multæ quidem inuberes, macræque essent.

Invectio, onis, f. 3. *il portar dentro*, invehendi actus. *Cic. 2. Off. c. 3.* Jam vero & earum rerum, quibus abundaremus, exportatio, & earum, quibus egeremus, invectio certe nulla esset. ¶ Ponitur etiam pro insectatione, & impetu animi in aliquem, *invettiva*. *Cic. 2. de Inven. c. 54.* Clementia, per quam animi temere in odium alicujus invectionis concitati comitate retinentur. Alii aliter leg.

Invectitius, a, um, o. 1. 2. quo invehitur aliunde. *Plin. l. 10. c. 29.* Cum Theophrastus tradat, invectitias esse in Asia etiam columbas. *Senec. ep. 23.* Quodcumque invectitium gaudium est, fundamento caret.

Invectivaliter, adverb. *con invettiva*. Est *Sidonii l. 1. ep. 11.*

Invectivus, a, um, ἐπιτιμητικός, quo in aliquem invehimur, h. e. maledictis eum insectamur. Unde *invectivæ orationes* dicuntur adversus aliquem scriptæ, quibus in illius mores, vel ingenium, aut vitam invehimur. *Ammian. l.22. c.32.* Invectivum volumen. *Priscian.* quoque *l. 2. 16. pag. 1013. Putsch.* & alibi *invectivas* vocat orationes Ciceronis in Catilinam.

Invector, oris, m. qui aliquid invehit. *Symmach. l. 10. ep. 27.* (*al. 34.*) Lanati pecoris invector.

Invectus, a, um, partic. ab invehor, pro feror, importor. *Cic. in Senat.*

cum erit curru in Capitolium invectus. Id. de Pis. Rex Perses eodem flumine invectus. Liv. l. 4. Ipse triumphans invectus Urbem Dictatura se abdicavit. ¶ Est etiam pro maledictis insectatus. Ovid. 2. Trist. v. 135. Tristibus invectus verbis.

Invectus, us, m. idem quod invectio. Plin. l. 4. c. 1. Et Artemiram insulam assiduo terræ invectu continenti annectens.

Inveho, is, exi, ectum, a. 3. menare dentro, ἐμβιβάζω, ἐνάγω, intro veho, navi, vel vehiculo importo, infero. Cic. 2. Off. Tantum in ærarium pecuniæ invexit. Id. pro Mur. Qui jam in portum ex alto invehuntur. Id. de prov. Cons. Si in Capitolium invehi victor cum illa insigni laurea gestiret. ¶ Sæpe ponitur pro simplici veho. Virg. Æn. 5. Centauro invehitur magna. ¶ Translate sumitur pro afferre. Cic. in Tuscul. Quemcunque casum fortuna invexerit. Id. ibid. Mala, quæ tibi casus invexerat. Id. pro Mur. Cum bellum invectum totam in Asiam esset. ¶ Item pro aliquem maledictis incessere, insectari. Cic. Philip. 2. c. 29. De quo Cæsar in Senatu, aperte in te invehens, questus est. Sed hac significatione frequentius utimur voce passiva. V. Invehor.

Invehor, eris, ectus sum, inveire, pass. 3. ab inveho, significat ferri, rapi impetu sermonis in aliquem, insectari aliquem, aut maledictis aggredi, inveire, גדף, Germ. mit beschelsung anfahren, Gal. outrager de paroles, Hisp. hazer invectivas, [illegible], maledictis aggredior. Cic. 2. de Orat. c. 75. Si in homines caros acerbius, & contumeliosius invehere. Id. de Amic. c. 16. Insectari, & invehi in aliquem. ¶ Et addito accusativo communi. Nepos Timol. c. 5. Cum nonnulla inveheretur in Timoleonta.

Invendibilis, le, o. 3. quod non potest facile vendi. Plaut. in Pœn. 1. 2. 128. Invendibili merce oportet ultro emptorem adducere.

Invenditus, a, um, non venditus, ut Prædia invendita. Scævola l. ult. Dig. de rescind. vendit.

Invenio, is, eni, entum, a. 4. ritrovare, מצא, Ger. finden, Gal. trouver, Hisp. hallar, εὑρίσκω, εὑρίσκομαι, comperio, reperio, nanciscor, deprehendo, quasi in rem venio. Cic. Att. l. 5. ep. 16. Eversam in perpetuum Provinciam nos invenisse, scito. Plin. l. 10. c. 21. Invenitur in annalibus. Id. l. 14. c. 19. Inveniemus inter exempla. Liv. l. 23. Apud plerosque auctores invenio. ¶ Sunt qui putant, inter invenire, & reperire hoc esse discriminis, quod invenire sit rem quæsitam offendere, reperire autem casu in rem aliquam incidere. Alii contra: sed utrique nugantur, qua de re V. Popmam de differ. verbor. Locus vero Ovidii 1. Met. v. 654. tu non inventa, reperta es, qui & ab ipso Popma, & a Fabro in Thesauro, & a multis præterea eruditis affertur, mendosus est: ita enim legendum, tu non inventa reperta Luctus eras levior. Ita ut inventa sit primus casus, reperta sextus. ¶ Usurpatur etiam invenire pro excogitare, comminisci. Cic. pro Dom. in princ. Cum multa divinitus a majoribus nostris inventa, atque instituta sunt. Ter. Heaut. 3. 3. 35. De fallacia dicis? A', inveni nuper quandam. Sic dicimus invenire viam, rationem, remedium alicui rei, &c. Virg. Terent. Cic. ¶ Item pro comparare, acquirere. Cic. Phil. 3. Cognomen ex contumelia invenit. Plin. l. 9. c. 43. Pecuniam bono modo invenire. Plaut. prol. v. 27. Invenire sibi gratiam a Diis. ¶ Item pro cognoscere. Ter. Heaut. 4. 1. 44. Quid nunc suspicare, aut invenis de illa? Plaut. Capt. 3. 4. 106. Nunquam hoc invenies secus. ¶ Invenibo, pro inveniam, antique, Pompon. apud Non. c. 7. n. 96.

Inventarium, ii, n. inventario, פנקס, Ger. ein register, Gal. inventaire, Hisp. inventario, ἀναγραφή, idem quod repertorium. Ulp. l. 7. ff. de admin. tut. Tutor, qui repertorium non fecit, quod vulgo inventarium appellatur, dolo fecisse videtur. Ex quo colliges, Ulpiani temporibus vocem hanc minus receptam apud doctos fuisse, & repertorium elegantius usurpari.

Inventio, onis, f. invenzione, Ger. erfindung, Gal. invention, Hisp. invencion, εὕρεσις, εὕρημα, actus inveniendi. Cic. 1. Tusc. c. 25. Quid? illa vis quæ tandem est, quæ investigat occulta, quæ inventio, atque excogitatio dicitur? ¶ Speciatim inventio est pars officii Oratorii. Cic. 1. de Inv. & Auct. ad Her. l. 1. Inventio est excogitatio rerum verarum, aut verisimilium, quæ causam probabilem reddant.

Inventiuncula, æ, f. 1. parva inventio. Quint. l. 8. c. 5. Ad hoc plerique minimis etiam inventiunculis gaudent.

Inventor, oris, masc. inventore, [illegible], Ger. erfinder, Gal. inventeur, Hisp. inventor, εὑρετής, qui quippiam primus invenit. Cic. 3. de nat. Deor. Aristæus, qui olivæ dicitur inventor. Adde l. 1. Pro. c. 10.

Inventrix, icis, fœm. inventrice, Germ. eine erfinderin, Gall. inventrice, Hisp. inventora, quæ invenit. Cic. 1. de Or. c. 4. Atque illas omnium doctrinarum inventrices Athenas. Id. 3. de nat. Deor. c. 21. Qui genuisse Minervam dicitur, quam principem, & inventricem belli ferunt.

Inventum, i, n. εὕρημα, commentum, res inventa, invenzione, partito, cosa inventata. Cic. pro Mur. c. 29. Æmuli inventorum Zenonis. Virg. 4. Georg. v. 454. Memoranda inventa. Ter. Heaut. 4. 6. 7. Ut te omnes dii cum isthoc invento, atque incepto perdant.

Inventus, a, um, ritrovato, εὑρημένος, repertus, partic. ab invenior. Cic. de Or. Non satis est reperire, quid dicas, nisi id inventum tractare possis. Plaut. Truc. 2. 4. 62. Inventa malefacta. Id. Cap. 2. 3. 81. Serva in perpetuum tibi amicum me, atque hunc inventum inveni. V. ibi Taubman. Ter. Eun. 5. 8. 6. Scis, Pamphilam meam inventam civem. h. e. cognitam. Id. Phorm. 3. 3. 26. Inventas reddam. h. e. inveniam.

Inventus, us, m. idem ac inventio. Plin. l. 17. c. 10. Ex eodem inventu est surculos abscissos serere.

Invenuste, adv. senza grazia, Ger. unlieblich, Gal. sans grace, Hisp. feamente, ἀχάρως, ἀκόμψως, illepide, ineleganter, impolite, inepte. Gel. l. 17. c. 12. Inibi in eisdem laudibus non hercle hæc sententiola invenuste lusit.

Invenustus, a, um, senza grazia, Germ. unlieblich, Gall. mal plaisant, maussade, Hisp. no gracioso, ἄχαρις, illepidus, & sine Venere (ut inquit Donatus) idest sine gratia. Cic. de Cl. Or. c. 65. Non invenustus actor, sed iners, & inimicus fori. Catul. epigr. 12. Sordida res, & invenusta. ¶ Proprie significat eum, cui amores male procedunt, ἀνεπαφρόδιτος; atque hinc sumitur pro infelici. Ter. Andr. 1. 5. 10. Adeone hominem esse invenustum, aut infelicem quemquam, ut ego sum? V. Venus, & Venustus.

Inverecunde, adverb. senza vergogna, sfacciatamente, impudenter, ἀναισχύντως, Senec. epist. 114. Aliqua ætas fuerit, quæ translationis jure uteretur inverecunde. Quintil. l. 9. c. 4. Non inverecunde dicet.

Inverecundia, æ, f. sfacciataggine, impudentia, ἀναισχυντία. Arnob. l. 4. Obduratus inverecundia. Tertul. de Pœnit. c. 6. Præsumptio inverecundiæ portio est.

Inverecundus, a, um, senza vergogna, Ger. unschamhafft, Gal. impudent, Hisp. desvergonçado, ἀναιδής, impudens, omnis verecundiæ expers. Cic. 1. de Inv. c. 45. Sin inverecundum animi ingenium possidet. Plaut. Rud. 3. 2. 38. Legirupa, impudens impurus, inverecundissimus. Valer. Max. l. 7. c. 7. n. 2. Quid enim illis inverecundius?

Invergo, is, inversi, inversum, secundum Diomedem, a. 3. inclinare, riversciare, הטה, Germ. biegen, Gal. incliner, Hisp. enclinar, ἐγκλίνω, inclino. Plaut. Curc. 1. 2. 13. Invergere in me liquores tuos sino ductim. Virg. 6. Æn. v. 244. frontique invergit vina sacerdos.

Inversio, onis, f. 3. inversione, ἀναστροφή, transpositio, actus invertendi. Auct. ad Her. l. 1. Ab apologo, a fabula verisimili, imitatione, depravatione, inversione, &c. ¶ Speciatim est Figura, per quam verba invertuntur. Cic. 2. de Or. de Facetiis. In verbis etiam illa sunt, quæ aut ex immutata oratione ducuntur, aut ex unius verbi translatione, aut ex inversione verborum.

Inversor, aris, dep. 1. in aliqua re versor. Lucil. apud Lactant. l. 6. c. 5. Queis inversamur, queis vivimus.

Inversura, æ, f. piegatura, volta. Vitruv. l. 5. c. 3. Aditus directus, & sine inversuris.

Inversus, a, um, nom. ex particip. riversciato, voltato, mutato, ἀνεστραμμένος. Quint. l. 3. c. 11. Inversa consuetudo. Horat. epod. 2. v. 63. Inversus vomer. Id. l. 3. od. 5. Inversi mores. Ter. Heaut. 2. 3. 131. Inversa verba.

Inverto, is, ti, ersum, a. 3. rivoltare, riversciare, [illegible], in contrarium verto, perverto, immuto. Virg. 3. Georg. Et campum horrentem tractis invertere glebis. Cic. 3. Off. Cum in locum anulum inverterat. Plin. l. 32. c. 2. de murena: Infixam hamo invertere se, quoniam sit dorso cultellato. ¶ Invertere verba, est ea præpostere pronuntiare. V. Inversio. ¶ Translate sumitur pro perturbare. Cic. ad Q. Fr. l. 3. Quid quæris; probe premitur, nisi noster Pompeius Diis, hominibusque invitis negotium invertit. Id. in Partit. c. 9. Invertere ordinem.

Invesperascit, ebat, imp. 3. farsi sera, ἑσπερίζει, vesper fit. Liv. l. 39. c. 50. Jam invesperascebat.

Investigabilis, le, adject. qui investigari potest. Lactant. l. 3. c. 27. Res non investigabiles.

Investigatio, onis, f. investigazione, חקר, Ger. nachsuchung, Gal. recherche, Hisp. investigacion, ἀνίχνευσις, inquisitio, disquisitio, inventio. Cic. 1. Off. c. 4. In primisque est hominis propria veri inquisitio, atque investigatio. Adde l. 5. Fin. c. 4.

Investigator, ris, m. investigatore, inquisitore, חקר, Ger. nachsucher, Gal. rechercheur, Hisp. investigador, ἀνιχνευτής, inquisitor. Cic. de Un. c. 1. Acer investigator, & diligens earum rerum, quæ a natura involutæ sunt. Adde pro Syll. c. 30.

Investigatrix, icis, f. quæ investigat. Mart. Capel. l. 5. post init. Investigatrix comprehensio.

Investigo, as, a. 1. investigare, ἰχνεύω, est per vestigia quærere, & invenire. Cic. 2. de nat. Deor. c. 63. Et tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium. ¶ Translate sumitur pro simpliciter quærere, & indagare. Cic. 6. Ver. c. 21. Qui investigabant, & perscrutabantur omnia. ¶ Item reperire, Id. pro Ligar. Sed quoniam diligentia inimici investigatum est, quod latebat. Ter. Heaut. 4. 2. 8. Nihil tam difficile est, quin quærendo investigari possit.

Investimentum, i, n. vestimentum, amiculum. Liv. l. 4. c. 25. Ne cui album investimentum addere petitionis causa liceret. Melius tamen legitur in vestimentum.

Investio, is, a. 4. adornare, κοσμέω, veste tego, orno. Plin. l. 35. c. 7. Publicas porticus investivit pictura. Senec. epist. 114. ex Mecænate: Focum mater, aut uxor investiunt. h. e. circumludent, cingunt, vel veste obducta tegunt. V. Lips. in hunc loc.

Investis, ste, o. 3. senza veste, nudo, ἄχιτων, sine veste, nudus. Tertul. de pal. c. 3. Nudus certe, & investis figulo suo constitit. ¶ Item imberbis, impubes, qui necdum pubertate vestitus est, sbarbato, ἄνηβος. Nam vestis etiam auctore Festo lanuginem malas, aut inguina vestientem signat. Macrob. l. 3. Satur. c. 8. Romani pueros, & puellas nobiles, & investes camillos, & camillas appellant, Flaminicarum, & Flaminum præministros. Pallad. l. 11. c. 14. Ut quoties vinum movetur, investis puer hoc, aut aliquis satis purus efficiat. ¶ Item quæ impuberes Venerem nesciunt, investis accipitur etiam pro eo, qui Venerem expertus non est, ἄλοχος. Sed Nonius scripsit, investem dici quasi in Vesta, hoc est pudicitia, seu castitate, quam amat Vesta, cujus nempe virginibus nubere non licebat. Igitur idem est mas investis, & mas virgo. Sed tamen virgo proprie de muliebri sexu dicitur, investis de virili. Tertul. l. de veland. Virgin. c. 8. Si virgo mulier non est, nec vir investis est. Si non operitur virgo, quia mulier non sit, operiatur investis, quia vir non sit. Id. c. 11. Mater familiæ vocatur licet virgo, & pater familiæ licet investis.

Inveterasco, is, sine præt. & sup. n. 3. invecchiarsi, בלה, Ger. altwerden, Gall. s'envieillir, Hisp. envejecerse, [illegible], vetustatem acquiro. Cic. in Tusc. 5. c. 14. Nihil inveterascere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, in quibus vita beata consistit. ¶ Translate Cæs. l. 2. B. Gal. c. 1. Populi R. exercitum hiemare, atque inveterascere in Gallia moleste ferebant. ¶ Metaleptice sumitur pro invalescere, confirmari. Cic. Catil. 3. 11. Res nostræ literarum monumentis inveterascent, & corroborabuntur.

Inveteratio, onis, f. antichità, הבלית, Germ. veraltung, Gal. envieillissement, Hisp. envejecimiento, παλαιότης, vetustas, antiquitas. Cic. in Tusc. 4. c. 37. Inveteratio autem ut in corporibus ægrius depellitur quam perturbatio.

Inveteratus, a, um, antico, vecchio, [illegible], antiquus, ab inveteror. Cic. 5. Phil. c. 11. Omne malum nascens facile opprimitur, inveteratum fit plerumque robustius. Plin. l. 14. c. 2. Inveteratum vinum. Nepos in Eumen. c. 8. Inveterata licentia.

Invetero, as, avi, atum, invecchiarsi, idem ac inveterasco. Cic. 2. Verr. Inveteravit jam opinio perniciosa Reip. vobisque periculosa. Id. pro Sylla. Quorum jam & nomen, & honos inveteravit & huic Urbi, & hominum famæ, ac sermonibus. ¶ Sumitur etiam pro invalescere, corroborari. Cic. pro L. Man. c. 3. Quæ penitus insedit, atque inveteravit in Populi R. nomine. ¶ Reperitur etiam active, & passive, & notat ad vetustatem servare. Plin. l. 23. c. 1. Atque ita vinum defendebant, inveterabantque. Id. l. 19. c. 6. Si diutius allium, cæpeque inveterari libeat. ¶ Item invenitur impersonaliter. Cic. 2. Off. Quanquam intelligo, in nostra civitate inveteravisse jam bonis temporibus, ut splendor Ædilitatum ab optimis viris postuletur. Sed subintelligitur morem, vel consuetudinem, vel membrum orationis vice casus antecedentis fungitur. ¶ Significat etiam abolere, antiquare. Lactant. l. 2. c. 17. Hac versutia, & his artibus veri Dei notitiam apud omnes gentes inveteraverunt.

Invetitus, a, um, adiect. non vetitus, non proibito. Silius l. 2. v. 441. It liber campis pastor, cui sine fine ullo Invetitum saltus penetrat pecus.

Invia, orum, n. 2. ἄβατα, loca, ad quæ accedi non potest, aut ad quæ, vel per quæ difficillime acceditur, inaccessa, inaccessibilia. Liv. l. 21. c. 35. Per invia pleraque, & errores.

Invicem, adv. scambievolmente, a vicenda, Ger. einer umbs ander, Gall. chacun sa fois, Hisp. a vezes, πρὸς ἀλλήλους, vicissim, mutuo, ab in, & vicem. Plin. l. 2. epist. 11. Habes res urbanas; invicem tu rusticas scribe. Quintil. l. 9. c. 4. Invicem manibus apprehensis. Senec. in Apocolocynt. Noli mihi invidere: mea res agitur: deinde si quid volueris, invicem faciam. h. e. mutuo faciam. ¶ Item per vices. Plin. l. 6. c. 1. Alium

cantus, canumque latratus invicem audiuntur. *Celf. l. 1. c. 3.* Invicem modo aqua, modo vinum bibendum est. ¶ Item e contrario, contra. *Liv. l. 28. c. 44.* Requiescat aliquando vexata tamdiu Italia, uratur, evasteturque invicem Africa.

Invictus, a, um, *invitto, che non si può vincere*, Ger. *unuberwindlich*, Gall. *invincible*, Hisp. *invicto*, ἀήττητος, fortis, & qui vinci non potest. *Cic. pro Marc.* Recte igitur unus invictus es, a quo etiam ipsius victoriæ conditio, visque devicta est. *Id. 2. Agr.* Quæ ipsum Annibalem armis etiam tum invictum voluptate vicit. ¶ Invictus a labore, est indefessus. ἀκαταπόνητος, *Cic. 1. Off.* Nec qui invictum se a labore præstiterit, vinci a voluptate. *Cic. 4. Verr. cap. 38.* Nomen invictissimi Imperatoris. ¶ *Invictus*, & *Invictissimus* tituli erant Imperatorum. *Inscript.* apud *Grut.* Magno, & invicto Imp. M. Aurelio. *Item*: Aureliano invictissimo Principi.

Invidendus, a, um, nom. particip. invidiæ obnoxius. *Horat. l. 3. od. 1. in fi.* Cur invidendis postibus, & novo Sublime ritu moliar atrium? *Id. l. 2. od. 10.* Caret invidenda Sobrius aula.

Invidens, ntis, adject. o. 3. invidus, *invidioso*. *Cic. Tusc. 4. c. 8.* Nocere invidenti. *Vellej. l. 2. c. 73.* Speciosis invidens. ¶ Item nolens, invitus. V. *Invideo*, in fine.

Invidentia, æ, f. 1. *Invidia*, φθόνος, βασκανία, ægritudo animi, quam describit *Cic. 4. Tusc. c. 8.* Invidentiam esse dicunt ægritudinem susceptam propter alterius res secundas, quæ nihil noceant invidenti. *Et paulo post*: Atqui quemadmodum misericordia ægritudo est ex alterius rebus adversis, sic invidentia ægritudo est ex alterius rebus secundis. *Id. 3. Tusc. c. 9.* Posset in invidentiam. Non dixi in invidiam, quæ tum est, cum invidetur: ab invidendo autem invidentia recte dici potest, ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ, quod verbum ductum est a nimis intuendo fortunam alterius. Et *l. 4. cap. 7.* Ut ægritudini invidentia. Utendum est enim docendi causa verbo minus usitato, quoniam invidia non in eo, qui invidet, solum dicitur, sed etiam in eo, qui invidetur.

Invideo, es, idi, isum, n. 2. *invidiare, aver invidia*, קנא, Ger. *missgunnen*, Gal. *avoir envie*, Hisp. *aver embidia*, φθονέω, βασκαίνω, ex alienis rebus secundis dolore afficior, ab *in*, & *video*, quod oculos, & animum in eos, quibus invidemus, continue intentos teneamus. Suapte natura activum est primi ordinis, & acc. postulat vel personæ, vel rei, ut simplex video, unde factum est. Sed ex consuetudine fere usurpatur in 3. ordine neutrorum, aliquando in tertio activorum. *Cic. Tusc. 3. c. 9.* Ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ, quod verbum ductum est a nimis intuendo fortunam alterius, ut est in Menalippo, Florem quisnam liberum invidit meum? Male Latine videtur. Sed præclare *Attius*. Ut enim videre, sic invidere florem rectius, quam flori dicitur. Nos consuetudine prohibemur; Poeta jus suum tenuit, & dixit audacius. *Id. 2. de Or.* Invident autem homines maxime paribus, aut inferioribus. *Id. 3. Tusc. c. 2.* Ut nobis optimam naturam invidisse videantur. *Id. 2. Agrar.* Qui honori inviderunt meo. *Horat. lib. 1. Sat. 6.* Invidere honorem alicui. ¶ Construitur etiam cum dat. & abl. & præp. *in*. *Cic. pro Flacco.* In qua tibi invideo, quod unis vestimentis tandiu lautus es. *Id. 2. de Orat.* Nisi interdum in hoc Crasso paulum inviderem. ¶ Invenitur etiam passive. *Hor. in Arte, v. 56.* Ego cur, acquirere pauca si possum, invideor? ¶ Usurpatur sæpe impersonaliter. *Cic. 2. de Or.* Invidetur enim commodis hominum ipsorum. ¶ Reperitur etiam usurpatum pro inspicio. *Sallust. in orat. 2. ad Cæs. de Rep. vel. ordin. circa fin.* Mihi pro vero constat, omnium mortalium vitam divino numine invideri. Al. leg. *invisi*. Huc pertinet & illud ex *Menalippo*, quod affertur a *Cic. modo cit.* ¶ Item pro nolo, invitus sum. *Horat. l. 1. od. 37. de Cleopatra.* Sævus liburnis scilicet invidens Privata deduci &c. ¶ Qui invident, Strabones dicuntur. V. *invidus*.

Invidia, æ, f. *invidia, odio*, קנאה, Ger. *missgunst*, Gal. *envie*, Hisp. *embidia*, φθόνος, βασκανία, mœror ex aliena prosperitate, ab *in*, quod hic auget, & *video*, idest a nimis intuendo fortunam alterius. Differt ab invidentia, quia invidentia active sumitur, invidia tum active, tum passive, i. e. dicitur & de eo, qui invidet, & de eo, cui invidetur. V. *invidentia*. Differt etiam ab odio. Nam invidemus fortunato, odimus vitiosum. Deinde invidia hominum tantum est, odium reliquorum etiam animantium. ¶ De invidia, cum pro invidentia usurpatur (quod tamen rarius est) hæc exempla sunto. *Nepos in Eumen. c. 10.* Invidia ducum, cum quibus erat, perfidiaque militum Antigono est deditus. *Cic. Phil. 14. cap. 6.* Digna imitatione, non invidia, excellentium hominum virtus est. Adde *eund. 2. de Orat.* & *in Rull.* ¶ Sæpius vero usurpatur passive pro odio, & malevolentia, cum scil. quis invidetur, ut dictum est. Hinc invidiam facere alicui, *farlo odioso*, *Brut. ad Cic. l. 11. Fam. ep. 1.* ¶ Invidiam subire, *soggiacer all' altrui odio*. *Cic. 1. Ver.* ¶ In invidia esse, *esser odioso*. *Sallust. in Jugurth.* ¶ Onerare, seu cumulare invidia aliquem; conflare invidiam alicui, &c. *Id. Sueton.* & *alii*. ¶ Invidia aliquid incendere, *caricare di odiosità*. *Quintil. l. 4. c. 2.* ¶ Invidiæ alicui esse, *apportar odiosità*. *Liv. l. 4. c. 49.* Impelleret in eas voces, quæ invidiæ universo ordini essent. ¶ In invidiam rapere, trahere, adducere. *Cic. 1. Fam. ep. 1. ad fin.* & *Agr. 3.* ¶ Invidiam habere, h. e. invidiæ esse obnoxium. *Cic. Agr. 2.* Syllanus ager tantam habet invidiam, ut veri, ac fortis Tribuni plebis stridorem unum perferre non possit. *Id. Verr. 6.* Cogitasti, si ei reddidisses, te minus invidiæ habiturum. ¶ Sine invidia aliquid dare, apud *Martial. l. 3. epigr. 65.* significat, libenti animo, & non invidenti; sine repugnantia. ¶ *Absit verbo invidia*, formula est, qua utimur, cum aliquid invidiosum dicimus. *Liv. l. 9. c. 19. ad fin.* Absit verbo invidia, & civilia bella sileant. *Id. l. 36. c. 7.* Hoc ego adjuncto (absit verbo invidia) qui dubitare de eventu possim?

Invidiose, adv. *odiosamente*, ἐπιφθόνως, invise, odiose, ut Invidiose aliquid dicere, vel facere, idest, eo animo quippiam dicere, vel facere, ut aliquem in invidiam, hoc est in odium adducamus. *Cic. 4. Acad.* Num minus hæc invidiose dicuntur? *Id. pro Mil.* Conciones illæ, quibus invidiose potentiam meam criminabare. *Vellej. l. 2. c. 45. de Ciceronis exilio*: Neque quisquam aut expulsus invidiosius, aut restitutus lætius.

Invidiosus, a, um, קנאי, Ger. *verhasset*, Gal. *envié*, Hisp. *embidiado*, ἐπίφθονος, is, cui invidetur. *Cic. pro Corn. Balbo.* Pecunia L. Cornelii neque invidiosa est. ¶ Sumitur etiam pro inviso, pro eo, quod invidiam, idest odium alicui conflat. *Cic. ad Q. Fr.* Ut summa severitas animadversionis non modo non invidiosa, sed etiam popularis esset. ¶ Reperitur etiam active pro eo, qui invidet. *Ovid. 15. Met. v. 234.* Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas omnia destruitis. ¶ Comp. invidiosior, sup. invidiosissimus. *Cic. 4. Verr.* Putabant, absentis damnationem, præsertim tantæ pecuniæ, multo invidiosiorem fore. *Id. pro Cluent. c. 37.* Quod fuit in illo judicio invidiosissimum.

Invidus, a, um, *invidioso*, קנאי, Ger. *missgunstig*, Gal. *envieux*, Hisp. *embidioso*, φθονερός, βάσκανος, qui alicui invidet, hoc est, qui ex alterius prosperitate dolore afficitur. *Cic. pro Mur.* Quantum neque ambitiosus Imperator, neque invidus tribuere alteri in communicanda gloria debuit. ¶ Sæpe substantive ponitur. *Cic. 6. Fam. ep. 16.* Persuaserat nonnullis invidis meis. *Id. pro Flacco.* Sed si forte aliquando aut beneficii hujus obtrectator, aut virtutis hostis, aut laudis invidus extitisset. ¶ Aspiciunt autem invidi aliena bona oculis non rectis, strabonum in morem. Unde scite dixit *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 109.* Nulli me invidere, non strabonem fieri delictis me istorum. *Varr. ibid.* Multi enim, qui limina intrarunt integris oculis, strabones facti sunt. *Hor. l. 2. od. 2.* Quisquis ingentes oculo irretorto spectat acervos.

Invigilatus, a, um, nom. ex particip. evigilatus, elucubratus. *Cinna vetus Poeta* apud *Isid. lib. 6. c. 12.* Hæc tibi Arateis multum invigilata lucernis Carmina.

Invigilo, as, avi, atum, n. 1. *vegghiare*, שקד, Germ. *wachen seyn*, Gal. *veiller*, Hisp. *velar*, ἐπαγρυπνέω, cum cura, & solicitudine vigilo. *Col. l. 10. v. 159.* Invigilate viri, tacito nam tempora gressu diffugiunt. *Lucr. lib. 4.* Vel custodiendis domibus invigilat. ¶ Translate sumitur pro incumbere in rem aliquam. *Virg. 4. Georg. v. 158.* Namque aliæ victu invigilant.

Invincibilis, le, adject. qui vinci non potest, invictus, *invincibile*. *Apul. Apolog.* Cum hæc ab illis quasi gravia, & invincibilia dicerentur.

Invincibiliter, adverb. invicte, *invincibilmente*. *Apul. l. 4. Florid.* Ratio conclusa acriter, & invincibiliter videbatur.

Invinctus, a, um, valde vinctus. Nam præp. *in* interdum negat, interdum auget. *Callistr. l. pen. ff. de lege Fabia.*

Invinius, a, um, *che non beve vino*, ἄοινος, abstemius, qui vinum non bibit, quasi sine vino, sicut invius sine via. *Apul. l. ult. A. A.* Neque ullum animal essem, & invinius essem. In veteri Onomastico legitur *invinus*, ἄοινος.

Invio, as, avi, atum, a. 1. viam facio, vel viam ingredior, calco, ἐνοδίζω. *Solin. c. 2. (al. 8.)* Parcius depavita levibus vestigiis inviare.

Inviolabilis, le, o. 3. *inviolabile, che non si può violare*, Ger. *unverletzig*, Gal. *inviolable*, Hisp. *inviolable*, ἀπαραβίαστος, quod violari non potest, aut vulnerari. *Sil. lib. 16. v. 16.* Velut inviolabile telis servabant, sacrumque caput. Adde *Lucret. l. 5. v. 306.*

Inviolabiliter, adv. *inviolabilmente*. *Marcellinus*, & *Faustinus in libello ad Impp. Valentin. Theod. & Arcad.* Fidem integram inviolabiliter possidere.

Inviolate, adv. *incorrottamente*, ἀδιαφθόρως, incorrupte. *Cic. de Sen. cap. 22.* Memoriam nostri pie, inviolateque servabitis.

Inviolatus, a, um, *inviolato, incorrotto*, תמים, Ger. *unverfehrt*, Gall. *inviolé*, Hisp. *inviolado*, ἀπαραβίαστος, illæsus, incorruptus, integer. *Cic. pro Rab. c. 4.* Qui castam concionem, sanctum campum, inviolatum corpus omnium civium Romanorum defendo servari oportere. *Id. pro Sext. c. 67.* Invulnerati, inviolatique vixerunt. *Auct. carm. ad Liviam de morte Drusi, v. 43.* Pudicitia inviolata.

Inviscero, as, avi, atum, a. 1. indo, intus gigno. *Nemesia. in Cyneg. v. 214.* Hoc canibus blandis inviscerat astus.

Invisibilis, le, adject. *invisibile*, ἀθέατος. *Celsus in præfat.* Invisibilia foramina. *Lactant. l. 7. c. 9.* Deus invisibilis.

Invisitatus, a, um, nom. ex particip. *non visitato, non veduto spesso*. *Liv. l. 27. c. 39.* Galli invisitati ante alienigenis, nec videre ipsi advenam in sua terra assueti. *Quintil. Declam. 12.* Nulla celebris civitas invisitata transitur. *Apul. l. 4. Florid.* Quod sum vobis nec lare alienus, nec pueritia invisitatus.

Inviso, is, ii, isum, a. 3. *andare a vedere*, פקד, Ger. *besuchen*, Gall. *aller voir, visiter*, Hisp. *yr a ver*, ἐπισκοπέω, idem quod simplex viso, nisi quid addat compositio vehementiæ. *Cic. Att. lib. 1.* Et ut jam invisas nos, non solum rogo, sed etiam suadeo. *Id. Att. l. 4.* Domum meam quod crebro invisis, est mihi valde gratum. *Plaut. Stich. 1. 2. 9.* Ad meam filiam inviso. ¶ Item inspicere, intueri. *Virg. 2. Georg. v. 25.* Urbes invisere, terrarumque curam.

Invisor, oris, m. qui invidet, *invidioso*. *Apul. l. 1. Florid.* Si quis forte ex invisoribus meis malignus sedet.

Invisus, a, um, *non visto*, Ger. *ungesehend*, Gal. *non veu*, Hisp. *no visto*, ἀόρατος, ἀθέατος, non visus. *Cic. de Arusp. resp. c. 27.* Occulta, & majoribus non invisa solum, sed etiam inaudita sacra inexpiabili scelere pervertit. ¶ Frequentissime ponitur pro odioso, sive pro eo, qui odio habetur, qui displicet, μισητός, quia quem odimus, eum æquo animo videre non possumus. *Cic. pro Lege Manil. c. 16.* Ne aut invisa Diis immortalibus oratio nostra, aut ingrata esse videatur. *Id. 1. Off.* Quo enim quis versutior, & callidior est, hoc invisior, & suspectior, detracta opinione probitatis. *Plin. Ep. 40. l. 2.* Cujus marito inimicissimus, ipsi invisissimus fuerat. *Martial. l. 7. epigr. 20.* O Nero crudelis, nullaque invisior umbra, hoc est nulla re magis invisus, quam cæde Lucani, de quo est epigramma.

Invitabilis, le, o. 3. *dilettevole*, ἐπαγωγός, blandus, delectabilis, jucundus. *Gel. l. 13. cap. 11.* Sermones jucundos, & invitabiles, & cum quadam illecebra, & voluptate utiles.

Invitamentum, i, n. *invito*, *allettamento*, invitatio, illecebra. *Cic. in Hortens.* apud *Non. c. 4. n. 232.* Voluptates nulla ad res necessarias invitamenta afferunt senibus. *Id. l. 5. Fin. c. 6.* Fons reperiendus est, in quo sint prima invitamenta naturæ.

Invitatio, onis, f. *invito*, קריאה, Ger. *ladung*, Gal. *invitation*, *convoi*, Hisp. *combite*, πρόκλησις, invitamentum. *Cic. Att. l. 9.* In Epirum vero invitatio quam suavis, quam liberalis, quam fraterna! *Id. Tusc. 3. c. ult.* Ægritudo non natura exoritur, sed judicio, sed opinione, sed quadam invitatione ad dolendum.

Invitator, oris, m. qui invitat, præsertim ad cœnam. *Martial. lib. 9. epigr. 93.* Ad cœnam si me diversa vocaret in astra Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis. *Sidon. l. 9. ep. 13.* Quos undique ascitos invitator in unam cœnam contraxeras.

Invitatus, us, m. invitatio, *invito*. *Cic. 7. Famil. epist. 5.* Ut initio mea sponte, postea invitatu tuo mittendum duxerim.

Invitatus, a, um, nom. ex particip. allectus, *invitato*. *Plin. l. 2. c. 23.* Invitata improbitas parvo successu. *Liv. l. 1. c. 9.* Invitati per domos hospitaliter.

Invite, adv. *contra voglia*, *mal volentieri*, Ger. *mit un willen*, Gal. *a regret*, Hisp. *forçosamente*, ἀκουσίως, non libenter, coacte. *Cic. Att. l. 8. ep. 3.* Invite cepi Capuam. *Id. 2. Orat. cap. 89.* Quem ego paulo sciebam vel pudentius, vel invitius ad hoc genus sermonis accedere. *Id. 3. Fam. ep. 10.* Qui cum maximis rebus suis coactus a me invitissime discessisset. Melius tamen *invitissimo*.

Invitiabilis, le, adject. qui vitiari, & corrumpi non potest. *Prudent. Psycomach. v. 636.* Spes invitiabilis ævi.

Invito, as, avi, atum, a. 1. *invitare*, קרא, Ger. *laden*, Gal. *inviter*, *convier*, Hisp. *combidar*, προσκαλέω, voco, convoco, attraho, allicio, a *vis*, quasi sit blanda vi ad se allicere. Construitur vel absolute. *Virg. 1. Georg.* Invitat genialis hyems, curasque resolvit. ¶ Vel cum acc. *Cic. 5. Fin.* Ut ipsum per se invitaret, & alliceret appetitum animi. *Id. 13. Fam.* Præsertim cum abs te honorificentissime invitarer. ¶ Vel cum accusativo motus. *Cic. 4. Verr.* Eum autem inimicissimi Sthenii domum suam statim invitant. *Cic. 3. Off.* Et simul ad cœnam hominem in hortos invitavit in posterum diem. *Id. Att. l. 2.* A Cæsare valde liberaliter invitor in legationem illam. ¶ Vel cum acc. & abl. sine præp. *Cic. 6. Verr.*

Rex

Rex denique ecquis est, qui Senatorem P. R. tecto, ac domo non invitet? *Id.* 12. *Phil.* Tota familia occurret, hospitio invitabit propter familiaritatem notissimam. ¶ Vel cum abl. communi. *Cic. ad Brut.* Præclara illa quidem ingenia, quæ gloria invitantur. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula ut. *Cic. Att. l.* 12. Invito eum per litteras, ut apud me diversetur. ¶ Invitare aliquem poculis, est propinare, vel præbibere, & ad bibendum provocare, quod *Cicero* dixit poculis poscere. *Plaut. Rud.* 2.3.32. Neptunus magnis poculis hac nocte eum invitavit. ¶ Hinc invitare se, hoc est largiter bibere. *Plaut. Amph.* 1. 1. 127. Mira sunt, nisi invitavit se in cœna plusculum. *Sueton. Aug. c.* 77. Quoties largissime se invitaret, senos sextantes non excessit. ¶ Dicimus etiam *invitare aliquem*, pro vocare ad cœnam, & liberaliter accipere. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 74. Alii suos in castra invitandi caussa adducunt, alii ab suis abducuntur. ¶ Invenitur etiam usurpatum pro vita privare, ut sit ab in privat. & *vita*. *Plaut. Cas.* 4. 6. 21. Gladium ancilla Casinam habere ait, qui me, ac te invitet. V. *Lips. l.* 2. *antiq. lect. c.* 11.

Invituperabilis, le, adject. non vituperabilis. *Tertull. l.* 2. *adv. Marc. c.* 10. Invituperabiles conditiones.

Invitus, a, um, *suo mal grado, contra sua volontà*, Ger. *ungern*, Gall. *contraint*, Hisp. *forçosamente*, ἄκων, ἀεκούσιος, non libens, recusans, repugnans, contra voluntatem. *Cic. in Parad.* Sapiens nihil facit invitus, nihil dolens, nihil coactus. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Invita in hoc loco versatur oratio. *Id.* 3. *Fam. ep.* 64. Ego eum a me invitissimus dimisi. ¶ Invita Minerva. V. *Minerva*.

Invius, a, um, *senza via, ove non si può andare*, Ger. *ungebahnet*, Gal. *hors de chemin*, Hisp. *fuera de camino*, ἄνοδος, quod est sine via, & per quod iri non potest. *Plin. l.* 12. *c.* 14. Saba regio undique rupibus invia. *Liv. l.* 9. *c.* 14. Invii saltus. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 113. Invia virtuti nulla est via. ¶ Usurpatur etiam substantive. V. *Invia, orum*.

Inula, f. 1. *enula*, ἑλένιον, herba, vulgo enula Campana, folia ferens verbasci foliis non dissimilia, sed angustiora, & oblongiora, radice subcandida, ad rufum colorem nonnihil tendente, ex qua gracilimum condimentum fieri solet. *Col. l.* 12. *c.* 46. & *Horat. l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 44.

Inulte, adver. *senza vendetta*. *Curt. l.* 4. Nonnulli ruunt in hostem, haud inulti tamen perituri.

Inultus, a, um, *non vendicato, impunito*, Ger. *ungerochen*, Gal. *qui ne s'est pas vengé*, Hisp. *el que no se a vengado*, ἀνεκδίκητος, impunitus, non vindicatus, de quo non est sumptum supplicium. *Cic. pro Cluent.* Cur hunc esse inultum tamdiu sinis? ¶ Interdum de eo dicitur, qui accepit injuriam, de qua nulla sumpta est vindicta. *Virg.* 2. *Æn.* Nunquam omnes hodie moriemur inulti. ¶ Usurpatur etiam pro illæso, indemni. *Curt. l.* 3. *c.* 4. Jugum, unde inultus subeuntem prohibere potuisset, &c.

Inumbratus, a, um, adject. simulatus, *apparente, finto*. *Cels. JCtus lib.* 18. *Dig. de acquir. possess.* In conspectu inumbratæ quietis constitutus.

Inumbro, as, avi, atum, a. 1. *adombrare, far ombra*, הצל, Ger. *schatten machen*, Gal. *ombrager*, Hisp. *hazer sombra*, ἐπισκιάζω, est tegendo umbram facere, opacare. *Virg.* 11. *Æn.* Instructosque toros obtentu frondis inumbrant. ¶ Translate ponitur pro obscurare. *Plin. Paneg. c.* 19. Imperatoris adventu legatorum dignitas inumbratur.

Inuncatus, a, um, *rampinato*, particip. ab inuncor. *Col. l.* 7. *c.* 3. Quibus velut hamis inuncata a pascentium tergoribus avellitur.

Inunco, as, avi, atum, a. 1. *rampinare*, גזל, Germ. *herbey hacken*, Gal. *accrocher*, Hisp. *arrebatar*, ἁρπάζω, rapio, arripio, quasi unco invado, unco ad me traho. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *num.* 425. Aut qui nummos tristis inuncat. *Apul. l.* 1. *Florid.* Unde unguibus inuncet.

Inunctio, onis, f. 3. *unzione*, ἐνάλειψις, mollis frictio ex oleo, sive aspersio, illitio, illitus. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Felle glaucomata, & suffusiones corrigi prope creditur tridui inunctione.

Inundatio, onis, f. 3. *diluvio*, שטף, Germ. *ein uebes chuvemmung*, Gal. *debordement*, Hisp. *rebossadura*, κατακλυσμός, diluvium. *Col. l.* 3. *c.* 11. Quæ fluminum alluvie, & inundationibus concreverint. *Plin. l.* 1. *c.* 3. Joppe Phœnicum antiquior terrarum inundatione.

Inundo, as, avi, atum, a. 1. *spandersi fuora*, שטף, Ger. *uberfliessen*, Gal. *se deborder*, Hisp. *rebossar*, πλημμυρέω, extra alveum diffluo, vel effundor. *Virg.* 10. *Æn.* Inundant sanguine fossæ. ¶ Quandoque active accipitur pro undis obruere, aqua operire, devastare, *inondare*, ἐπικλύζειν. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 37. Ut terra infimum teneat, hanc inundet aqua. ¶ Translate accipitur pro copiose accurrere, & quasi undarum more affluere. *Virg.* 12. *Æn.* Hinc densi rursus inundant Troes, &c.

Inungo, is, unxi, unctum, a. 3. *ungere*, משח, Ger. *besalben*, Gal. *oindre*, Hisp. *untar*, ἐγχρίω, illino, oleo leviter aspergo. *Plin. l.* 8. *c.* 34. Mira solertia visco inungunt oculos.

Invocatio, onis, f. 3. *invocazione*, actus invocandi. *Quinctil. l.* 9. *c.* 2. Sive ad invocationem aliquam convertimur. *Id.* 6. *c.* 2. Et Deorum etiam invocatio ex bona conscientia profecta.

Invocatus, a, um, nom. ex particip. non vocatus, *non chiamato*, ἄκλητος, *Plaut. Capt.* 1. 1. 2. Quod invocatus soleo esse in convivio. *Cic. de nat. Deor. l.* 1. *c.* 38. Quid? quod imagines etiam veniunt invocatæ. *Nepos in Cimone, c. ult.* Quotidie sic ei cœna coquebatur, ut quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret. ¶ Item vocatus, *chiamato*. *Justin. l.* 18. *c.* 6. Diu viri nomine cum multis lacrymis, & lamentatione flebili invocato.

Invoco, as, avi, atum, a. 1. *chiamare dentro*, קרא, Ger. *anruffen*, Gal. *invoquer*, Hisp. *invocar*, εἰσκαλέω, intro voco. *Plaut. in Capt.* 1. 1. 8. Nos quisquam neque vocat, neque invocat. ¶ Sæpe sumitur pro in auxilium vocare, subsidium petere, *invocare, chiamare in aiuto*, ἐπικαλεῖν. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Apud nostros Junonem Lucinam in pariundo invocant. *Id.* 2. *de Or.* Atque ipsum advocatum ad communem Imperatorum fortunam defendendam invocarem. *Id. ante Exil.* Sociorum invocem subsidium? ¶ Interdum idem est ac simplex voco. *Curt. l.* 10. *c.* 5. Persæ justissimum, ac mitissimum dominum, Macedones optimum, ac fortissimum regem invocantes, certamen quoddam mœroris edebant.

Involatus, us, m. idem ac volatus, verbum est augurum, ex avium volatu omen captantium. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 6. Non igitur ex alitis involatu, nec e cantu oscinis &c.

Involito, as, avi, atum, n. 1. freq. ab involo. *Hor. l.* 4. *carm. od.* 10. Et quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ.

Involo, as, avi, atum, n. 1. *volare dentro*, עוף, Ger. *anfallen*, Gal. *desrober*, Hisp. *hurtar*, ἐφίπταμαι, intro volo. *Varr. l.* 3. *de R. R.* At in villam intro involant columbæ. *Col. l.* 8. *c.* 5. Neque enim debent ipsis nidis involare. ¶ Translate sumitur pro irruere in aliquem, manus violenter alicui injicere, translatione ab avibus in escam irruentibus. *Ter. Eun.* 5. 2. 20. Vix me contineo, quin involem in capillum. ¶ Item pro vi aliquid tollere, sive clam, sive aperte, *involare, rubare*, κλέπτειν, ἁρπάζειν, eadem translatione. *Plin. l.* 9. *c.* 59. Singulos involat verius, quam capit. *Cic.* 3. *de Or. c.* 31. Nostra est, inquam, omnis ista prudentiæ, doctrinæque possessio, in quam homines quasi caducam, atque vacuam abundantes otio, nobis occupatis, involaverunt. *Dig.* 47. 9. 6. Anchoræ involantur de mari. ¶ *Tac. Ann.* 1. *c.* 49. Truces etiam tum animos cupido involat. *h. e.* incessit.

Involucre, is, n. 3. *mantello*, linteum illud, quo tonsores humeros tondendorum involvunt, ne vestes capillorum segmentis sordidentur, ab *involvo*. *Plaut. Capt.* 2. 2. 17. Ne is quidem involucre injicere voluit, vestem ut ne inquinet.

Involucris, cre, o. 3. *che non può volare*, ἄπτην, quod adhuc volare non potest. *Gel. l.* 2. *c.* 29. Pulli tunc involucres erant.

Involucrum, cri, n. *inveglio*, מעטה, Ger. *eine decke*, Gal. *enveloppoir*, Hisp. *embolvedor*, ἔλυτρον, quidquid aliquid tegit, & operit, a supino *involutum*. *Cic. in Ver.* 6. *c.* 28. Candelabrum involutum quam occultissime delatum involucris rejectis ostenderunt. *Id.* 1. *de Or.* Divitias, ac ornamenta ejus ingenii per quædam involucra, atque integumenta perspexi. ¶ Involucra simulationum, h. e. simulati affectus. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. Multis enim simulationum involucris tegitur, & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura.

Involuntarius, a, um, adject. *involontario*. *Cæl. Aurel. Tard.* 1. *c.* 4. Involuntarius actus.

Involuntas, atis, f. noluntas, non voluntas. *Tertul. Apol. c.* 45.

Involvo, is, involvi, involutum, a. 3. *imporre*, גלל, Ger. *drein wickeln*, Gal. *envelopper*, Hisp. *embolver*, ἐπικυλινδέω, glomero, in, seu super aliquid volvo, volvendo impono, aut injicio. *Virg.* 1. *Geor.* Scilicet atque Ossæ frondosum involvere Olympum. *Ovid.* 12. *Metam.* Saxa, trabesque super, totosque involvite montes. ¶ Sæpe accipitur pro circumplicare, circumvolvere, & re aliqua integere, *avvogliere, avviluppare*, περιειλέω. *Plin. l.* 11. *c.* 24. *de araneis*. Nam & lacertarum catulos venantur, hos primum tela involventes. *Sil. lib.* 7. Callide crinem involvit. *Hor.* 4. *carm. od.* 29. Et mea virtute me involvo. ¶ Per translationem accipitur pro obscurare, occultare. *Virg.* 3. *Æn.* Involvere diem nimbi. *Id.* 6. *Æn.* Obscuris vera involvens. ¶ Item pro se dedere, immergere. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 20. Ubi salutatio defluxit, literis me involvo. *Plin. l.* 7. *ep.* 3. Involvere se otio.

Involvolus. V. Involvulus.

Involute, adverb. obscure. *Spartian. in Caracal. c.* 2. Questus est de fratris insidiis involute, & incondite.

Involutio, onis, f. actus involvendi, vel res involuta. *Vitruv. l.* 10. *c.* 11. Tabulæ pertegant etiam involutionem.

Involutus, a, um, adject. *involto, inviluppato*. *Cic. Ver.* 4. *c.* 28. Ut id in Prætorium involutum quam occultissime deferatur. *Id.* 1. *Acad. c.* 4. Involutæ, & occultæ res. *Id. Phil.* 7. *c.* 6. Involutum bellum pacis nomine. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 5. Involutissima res.

Involvulus, vel Involvolus, li, *lo*, ἴψ, vermiculus, qui & convolvulus dicitur, qui sese foliis arborum, & vitium involvit, & implicat. *Fest. Plaut. Cist.* 4. 2. 63. Imitatus nequam bestiam, & damnificam. P. Sed quidnam amabo? L. Involvulum, quæ in pampini folio intorta implicat sese.

Inurbane, adverb. *incivilmente*, οὐκ ἀστείως, ἀγροίκως, inciviliter. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 19. Apud quos non inurbane Stratonicus, ut multa, &c.

Inurbanus, a, um, *incivile, rustico, rozzo*, Ger. *baurisch*, Gal. *incivil*, Hisp. *descortes*, ἄγροικος, incivilis, invenustus, rusticis moribus præditus. *Cic. in Brut.* Qui & plane indocti, aut inurbani, aut rustici etiam fuerunt. *Quintil. l.* 6. *c.* 4. Gestus non inurbanus.

Inurgeo, es, ursi, a. 2. *premere, urtare, spingere*, ἐπεμβαίνω, contra aliquem urgeo. *Lucr. l.* 5. *v.* 1034. Cornua nata infensus inurget.

Inurino, as, avi, atum, n. 1. idem ac urino, aquam subeo. *Colum. lib.* 8. *cap.* 14. Lacus, piscinaque manu fiant, ut sint, quibus inurinare possint aves.

Inuro, is, ussi, ustum, a. 3. *segnare con ferro caldo*, חרך, Ger. *einbrennen*, Gal. *marquer d'un fer chaud*, Hisp. *señalar con fuego*, ἐγκαίω, est ignito ferro stigma imprimere, ut servorum fronti, & equorum coxis, ut cognoscantur a domino. *Virg.* 3. *Georg. v.* 158. notas, & nomina gentis inurunt. ¶ Est item adhibito igne fingere; quod genus picturæ Encaustice dicitur. *Plin. l.* 35. *c.* 4. Cujus supra caput tabula bigæ pendet, quam Nicias scripsit se inussisse. ¶ Per translationem *Cic. de Prov. Cons.* Atque hanc insignem ignominiam, quoniam uni præter se inusta est, putet esse leviorem. *Liv. l.* 3. Orabatque, ne Claudiæ genti eam inustam maculam vellent. h. e. impactam, impressam. ¶ Inurere famam superbiæ, h. e. superbiæ damnare. *Cic. pro Mur. c.* 4. ¶ Inurere dolorem alicui, h. e. afferre. *Id. Ver.* 3. *c.* 44. ¶ Inurere notam censoriam, *censurare, criticare*. *Plin. l.* 9. *ep.* 13. ¶ Inurere leges, pro imponere, cum ignominia afferre, *Cic. pro Mil.* ¶ Usurpatur etiam pro simplici uro. *Col. l.* 11. *c.* 3. Solum quod conserere vere destinaverimus, post autumnum patiemur effossum jacere brumæ frigoribus, & pruinis inurendum.

Inusitate, adverb. *fuor di costume*, ἀήθως, ἀσυνήθως, præter consuetudinem. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. Absurde, & inusitate scriptæ epistolæ. *Id. in Bruto, c.* 75. Inusitate loqui. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 4. Inusitatissime *nox* pro *nocte* dixerunt.

Inusitato, adverb. inusitate. *Plin. in Paneg. c.* 5. Inusitato enituit.

Inusitatus, a, um, *inusitato, fuor d'usanza*, Germ. *ungebreuchig*, Gall. *inusité*, Hisp. *inusitado*, ἀήθης, insolitus, præter consuetudinem, raro visus, inauditus. *Cic.* 3. *Off.* Hominis mortui vidit corpus magnitudine inusitata. *Id.* 2. *de Or.* Alter leporem quendam inusitatum nostris Oratoribus est consequutus. *Cæs. lib.* 4. *B. G. c.* 25. Species navium inusitatior.

Inusque pro usque in, ut hucusque pro usque huc. *Avien. in ora mari.* *v.* 525. tum jugum Celebandicum Inusque salsam dorsa porrigit Thetim. Adde v. 626, & 641.

Inustus, a, um, nom. particip. ab inuro. *Ovid.* 12. *Met. v.* 275. Arserunt crines, & vulnere sanguis inustus Terribilem stridore sonum dedit. *Colum. lib.* 7. *cap.* 5. Urina inusta testis candentibus. *Lucan. lib.* 9. *v.* 859. axis inustus Solis equis. *la zona torrida*. ¶ Translate significat impressus, insitus. *Cic.* 2. *de Orat.* Nisi omnes ii motus, quos Orator adhibere volet Judici, in ipso impressi, atque inusti videantur. V. *Inuro*. ¶ Significat etiam non ustus. *Lucan. lib.* 9. *v.* 787. semusta rapit, resolutaque nondum Ossa satis nervis, & inustis plena medullis Æquorea restinguit aqua.

Inusus, us, m. *non uso, disuso*, ignavia. *Plaut. Most.* 1. 2. 64. Ego sum inusu factus nimio nequior.

Inutilis, le, o. 3. *inutile*, Ger. *unnuetzlich*, Gal. *inutile*, Hisp. *inutil*, ἄχρηστος, qui nulli usui est. *Cic.* 2. *de Div.* Quis sit optimus Reip. status, quæ leges, qui mores aut utiles, aut inutiles. *Id.* 1. *de Inv.* Is inutilis sibi, perniciosus patriæ civis alitur. *Ovid.* 13. *Met. v.* 38. Donec solertior isto, & sibi inutilior timidi commenta retexit. *Plin. l.* 22. *c.* 24. Stomacho inutilissimum. *Cic.* 1. *Fin. c.* 4. Inutile ad usus civium. ¶ Ponitur & pro noxio, pernicioso. *Lucil. l.* 22. Servus neque infidus domino, neque inutilis cuiquam. *Cic.* 2. *Off.* Seditiosum, & inutilem civem in judicium vocavit. *Id. ib. l.* 3. *c.* 23. *in fi.* Hæc tot, & alia plura nonne inutile est vitiorum subire nomina? *Var. l.* 3. *R. R. c.* 16. *de apibus*. Animadvertat,

ne reguli plures existant: inutiles enim sunt propter seditionem.

Inutilitas, atis, f. inutilità, danno, Ger. unnutzigkeit, Gal. inutilité, Hisp. inutilidad, ἀχρηστία. Cic. 2. de Inv. c. 52. Ut appetendarum rerum partes sint honestas, & utilitas, vitandarum turpitudo, & inutilitas.

Inutiliter, adv. inutilmente, Ger. unnutzlich, Gal. inutilement, Hisp. inutilmente, ἀχρήστως, non utiliter. Liv. l. 3. c. 51. Responsum quamquam non inutiliter, fortuito tamen magis consensu, quam communi consilio esse. ¶ Item perniciose. Hirt. de B. Alex. c. 65. Multa Romæ male, & inutiliter administrari.

Invulgatus, a, um, nom. ex partic. vulgatus, vulgaris. Gel. l. 11. c. 7. Culpatius esse arbitror, verba nova, incognita, inaudita dicere, quam invulgata, & sordentia.

Invulgo, as, avi, atum, a. 1. idem ac vulgo, divulgo, divolgare. Gel. l. 20. c. 5. Non recte eum fecisse, quod disciplinas ἀκροαματικὰς, libris foras editis, invulgasset.

Invulnerabilis, le, adject. qui vulnerari non potest. Sen. ep. 9. Animus invulnerabilis. Id. de Consol. ad Helv. cap. 13. Virtus animum undique invulnerabilem præstat.

Invulneratus, a, um, non ferito, Germ. unverwundt, Gall. qui n'a ete point blessé, Hisp. no herido, ἄτρωτος, non vulneratus. Cic. pro Sext. c. 67. Aut omnino invulnerati, inviolatique vixerunt.

Inuus, m. 2. Πάν, Ἐφιάλτης, Pan, Faunus, Fatuus, Fatuellus, Incubo, incubus, ab ineundo, quod passim ineat cum omnibus animalibus. In antiquis Livii codicibus pro Inuus legere est Inivus. Fortasse ab ineo dixere Inuus, & Inivus, ut a vaco est vacuus, & vacivus. Virg. 6. Æn. v. 775. Pometios, Castrumque Inui. Vide Ephialtes.

Inuxorius, vel Inuxorus, a, um, adject. cœlebs, ut inuxora virginitas, apud Tert. in exhort. ad castit. c. 9.

Inycus, f. 2. Inicum, Camicus, Longobardo, opp. Siciliæ ad ost. Crimissi fl. e regione Selinuntis.

I ANTE O.

Jo, ἰὼ, dolendi particula est. Tibul. l. 2. el. 4. v. 6. Uror io, remove sæva puella faces. ¶ Quandoque exprimit gestientis lætitiæ affectum. Ovid. 2. de Art. Dicite io Pæan, & io bis dicite Pæan.

Jo, Jus, f. 4. contract. Ἰώ, filia Inachi. Hanc Jupiter amavit, fugientemque nube remoratus est, & compressit. Cum Juno insolitas tenebras diurnis horis aspexisset, suspicans aliquid fraudis a conjuge admitti, e cœlo delapsa est, & caliginem discussit. Jupiter præsentiens Junonis adventum, puellam, ne agnosceretur, in juvencam transformavit. Sed Juno suspicata id, quod res erat, vaccam eam a Jove sibi dono dari postulavit, quam cum accepisset, apposuit ei custodem Argum centoculum. Ab Argo molestissima custodia servabatur. Id ægre Jupiter ferens per Mercurium eum interficiendum curavit. Quam ob rem irata Juno Argi oculos pavonis caudæ affixit, œstrum pellici immisit, cujus aculeis exagitata in Ægyptum usque perfugit. Ibi implorato Jovis auxilio pristinam formam recuperavit, Regique Osiridi nupsit. Ægyptiis omnibus adeo chara fuit, ut post mortem Dea habita sit, quam illi Isidem appellarunt, sacraque ejus Isiaca, quibus anser immolari consuevit. Suidas scribit, Jovem Ium ex Argo Græciæ urbe rapuisse, &, cum Junonem timeret, mutasse nunc in bovem candidam, nunc in nigram, nunc in violaceam, cumque ea oberrantem in Ægyptum venisse. Mythologici Isidis in vaccam metamorphosin de navi interpretantur, qua Jupiter in Ægyptum navigavit, quod vacca navis insigne fuerit. Ab Ægyptiis in Deorum numero habita fuit, quod eos literas, agriculturam, lini usum, & multa alia docuisset. Ovid. Metam. Boccat. l. 7. Geneal.

Jocabundus, a, um, qui aliquid jocose facit. Valer. l. 2. c. 25. Juventus rudi, ac incomposito motu corporum jocabunda gestus dedit. Id. l. 1. c. 8. Cum jocabundus, quasi delusa sortium fide reverteretur. Adde La. Bont. l. 2. c. 7.

Jocaliter, adv. jocose, jocular iter. Ammian. l. 15. c. 12. Quos jocaliter Murcos appellant.

Jocasta, f. 1. Ἰοκάστη, filia Creontis Thebanorum Regis, & uxor Laii. Post mariti necem Oedipo filio imprudens nupsit, ex quo Eteoclem, & Polynicem genuit: qui cum se mutuis vulneribus confecissent, ipsa quoque sibi manus intulit. Stat. 2. Theb.

Jocatio, onis, f. actus jocandi, jocosa, & faceta narratio, aut locutio, gioco, scherzo. Cic. ad Papir. l. 9. Fam. epist. 16. Nunc venio ad jocationes tuas.

Joco, as, activa forma, pro jocor. Plaut. Cas. 4. 4. 20. Quasi jocabo.

Jocor, aris, atus sum, d. 1. scherzare, prov. Ger. schertzen, Gal. jouer, Hisp. burlar, παίζομαι, χαριεντίζομαι, facete, & cum venustate aliqua loquor, per jocum aliquid facio, vel dico. Cic. 3. Fam. Libet enim jocari. Id. 2. Fam. ep. 4. Jocerne tecum per literas. Id. 7. Fam. Hæc jocati sumus & tuo more, & nonnihil etiam nostro. Id. 4. Fin. Ut mihi in hoc jocari videantur interdum.

Jocose, adv. piacevolmente, da giuoco, da scherzo, Ger. schimpfflich, Gal. par jeu, par raillerie, Hisp. de burlas, παιδικῶς, cum joco, per jocum, & risum, joco, festive. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 11. Eumque lusi jocose satis. Horat. l. 1. Sat. 4. v. 103. liberius si Dixero quid, si forte jocosius.

Jocosus, a, um, giocoso, piacevole, Ger. vol schimpffes, Gal. enjoue, Hisp. lleno de burlas, γελοῖος, εὐτράπελος, quod ad jocum pertinet, ut Jocosa contentio, quæ in joco, vel de joco oritur. Mart. l. de Spectac. epigr. 20. Non potuit melius litem finire jocosam. ¶ Idem quod festivum est, jucundum. Cic. 1. Off. c. 37. Si seriis severitatem adhibeat, si jocosis leporem. ¶ Dicitur etiam de personis, & significat facetum, lepidum, jocis abundantem. Var. l. 2. de R. R. homo multum humanus, & jocosus.

Joculanter, adv. jocose. Sidon. l. 1. epist. 2. Joculanter compellare.

Jocularis, re, o. 3. da ridere, da scherzo, Germ. im schertz, Gal. a rire, Hisp. cosa da reir, γελοῖος, quod joco fit, diciturve, quod joco, risuque dignum est. Cic. de Fato, O licentiam jocularem! Id. de Leg. l. 1. c. 20. Joculare illud quidem, & a multis sæpe reprehensum.

Jo cu lariter, adv. idem ac jocose. Plin. l. 22. c. 22. Hæc est, quam Aristophanes Euripidi poetæ objicit jo culariter. Ascon. in Cicer. Divin. Verr. c. 11. Joculariter irridere. Adde Sueton. in August. c. 75.

Jocularius, a, um, idem ac jocularis. Hor. 1. Serm. Sat. 1. Præterea ne sic, ut qui jocularia ridens percurram. Ter. And. 4. 3. 43. Jocularium in malum insciens pene incidi.

Joculatio, onis, f. jocus, facetiæ, festivitas. Firmic. l. 5. c. 5. Joculationes, cantusque exercebunt.

Joculator, oris, m. 3. qui jocos facit. Cic. 4. Att. ep. 16. Joculatorem senem illum interesse nolui. Alii aliter legunt. V. Joculatorius.

Joculatorius, a, um, idem ac jocularis. Cic. ad Att. l. 4. epist. 16. Huic joculatoriæ disputationi senem illum, ut noras, interesse sane nolui. Alii aliter legunt. V. Joculator. Diomed. Grammat. Joculatoria quædam pronunciare.

Joculor, aris, d. 1. dimin. a jocor. Liv. l. 7. c. 10. Inter carmina propemodum incondita quædam militariter joculantes.

Joculus, i, m. dim. a jocus, scherzetto. Plaut. Stich. Novi illum, joculo hæc dicit. Id. Mostel. Joculo aliquem fallere.

Jocundus, V. Jucundus.

Jocus, ci, m. 2. & n. pl. joci, orum, m. 2. vel joca, orum, n. scherzo, giuoco, prov. Ger. schertz, Gal. jeu, raillerie, Hisp. juego, burla, ludus, risus, facetiæ, lepor, festivitas. Differt a ludo, quod ludus factis, jocus præcipue verbis fieri dicitur. Cic. 2. de Or. Ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus. Id. ad Att. l. 14. ep. 14. Joca tua plena facetiarum sunt. Sueton. in Aug. c. 99. Effundi in jocos. ¶ Joco, & per jocum idem est ac jocose, seu festive. Cic. ad Q. Fr. Eæ literæ abs te per jocum missæ ad Q. Fabium, &c. Ter. Heaut. 3. 2. 30. Joco ne, an serio illæc dicat, nescio. ¶ Extra jocum, est serio. Cicer. 7. Fam. Sed mehercule extra jocum, homo bellus est. Sic Remoto joco. h. e. extra jocum. Cicer. 7. Fam. Remoto joco, tibi hæc amicissimo animo præcipio. ¶ Interdum dicitur jocus de re levi, & parvi momenti. Ter. Eun. 2. 3. 7. Qui si amare occeperis, ludum, jocumque dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit.

Johia, interjectio renuentis, aut negantis, οἰβοῖ. Plaut. Merc. 4. 3. 31. ubi alii aliter legunt.

Jol, urbs Numidiæ, Jubæ regia, postea Colonia Cæsarea a Claudio vocata. Plin. l. 5. c. 2.

Jolaus, m. 2. Ἰόλαος, Iphicli filius, al. Aristæi, & nepos Herculis ex fratre. Herculi Hydram interficienti adfuit, ferroque candenti cruorem restrinxit, atque cohibuit. Cum ad decrepitam ætatem pervenisset, Herculis precibus juventuti restitutus est. Ad extremum cum Thespiadis in Sardiniam venit, eam ad pacem reduxit, peiorem illius partem tenuit, & Joleam a se denominavit, populosque Jolenses, ibi plures urbes condidit. Ovid. 9. Met. v. 339. Ora reformatus primos Jolaus in annos.

Jolchiacus, vel Jolciacus, a, um, adject. ad Jolcum pertinens. Ovid. Met. 7. v. 158. Victor Jolciacos tetigit cum conjuge portus. Virg. in Ciri, v. 377. Regis Jolchiacis animum defigere votis. h. e. magicis devotionibus.

Jolchos, vel Jolcos, f. 2. Jaco, opp. Thessaliæ, in Magnesia, ad sin. Pelagiscum, seu Pagasicum, ad rad. Pelii M. ¶ Patria fuit Jasonis, & venenorum ferax.

Jole, es, f. 1. Ἰόλη, Eurythi Oechaliæ Regis filia fuit, ab Hercule adamata, quam cum Eurythus jam victus ei tradere recusasset, licet certaminis lege debitam, ira accensus Hercules Eurythum interfecit, urbeque direpta Jolen abduxit. Postea Hylo filio suo uxorem tradidit. Ovid. 9. Met. Sed ab aliquibus scriptum est, Hylum, patre mortuo, Jolem in uxorem duxisse.

Jon, n. 2. Ἴον, violaceæ gemmæ species, colore tamen dilutiore, adeo, ut visum non satiet. Plin. l. 3. c. 10.

Jon, m. 3. Ἴων, Zuthi filius, a quo Pelasgi Ægiales, qui Achajam Peloponnesi regionem incolebant, Jones primum appellati sunt. Herod. l. 7. ¶ Jon alius, filius Orchomenis, ex Chio Insula, Poeta Tragicus, & Philosophus, cujus scripta commemorantur a Suida.

Jonia, f. 1. Sorchiom, vel Sarchan, Turc. Quistum, vel Quiscon, Ἰωνία, Asiæ minoris regio maritima, in ora maris Ægæi. Dicta est a Jone filio Zuthi; qui cum tredecim coloniis Græcorum in Asiam profectus est, & hanc regionem inter Æolidem, & Cariam subegit. Alii dictam esse volunt a Javan filio Japhet. Voss. Habet a Septen. Æolidem Hermo fl. separante a Mer. Cariam, dividente Meandro fl. ab Or. Lydiam. Sed aliorum descriptione rigatur fluviis Caistro, & Mæandro, qui per eam labitur, sed non ipsam dividit a Caria, cum Miletus sit ultra Mæandrum.

Jones, um, m. 3. Joniæ populi. Plin. l. 5. c. 29. Quod primo condidisse Jones narrantur.

Joniacus, a, um, adject. Jonius. Ovid. ep. 9. v. 73. Inter Joniacas calathum tenuisse puellas.

Jonice, Ἰωνικῶς, more, vel sermone Jonico. Gell. l. 6. c. 15. Ἔχον, ἐ ἴσχον Jonice a verbo ἴσχω.

Jonicus, a, um, o. 1. 2. Ἰωνικὸς, quod est ex Jonia, ut Jonica lingua, una ex quinque dialectis Græcorum. Horat. l. 3. carm. od. 6. Motus doceri gaudet Jonicos Matura virgo. ¶ Jonicas columnas primi erexere in Asia in templo Dianæ Ephesinæ Athenienses illi tredecim, qui duce Jone Zuthi, vel Apollinis filio cum tredecim coloniis in Asiam profecti sint, & tredecim urbes condiderunt, qui a suo duce Jones appellati fuere. Hoc genus columnæ factum fuit ad similitudinem pedis muliebris, sed crassitudo erat octava pars altitudinis. Adhibuere autem ornamenta. Nam basi supposuere spiram quasi pro calceo, in capitulo a dextera, & sinistra collocaverunt volutas, seu concrispatos cincinnos præpendentes, a fronte cymatios, & encarpos ad instar capillorum, toto corpore demiserunt strias quasi pro rugis stolarum. Placuit hoc genus columnæ appellare Jonicum, eo quod secundum suum exemplum, non alienum effecissent. Vitr. l. 4. c. 1. ¶ Interdum Jonicus ponitur pro lascivo. Plaut. Stich. ad fin. Quis Jonicus, aut cinædicus, qui hoc tale facere possiet? ¶ Hinc Jonica saltatio pro molli, & petulantiore, qualis erat Jonum. Horat. l. 3. od. 6. Motus doceri gaudet Jonicos Matura Virgo.

Jonis, idis, f. mulier ex Jonia. Sen. in Troad. v. 362. quo jugari Thessalæ cultu solent, Jonidesve, vel Mycenææ nurus. ¶ Jonides insulæ sunt, quæ in Ægæo mari prope litus Joniæ jacent. Avien. in perieg. v. 722. Nec minus attolluntur Jonides insulæ ab alto.

Jonium Mare, il Mar Jonio, Ἰόνιον πέλαγος, ea pars Maris Mediterranei, quæ inter Siciliam ad Occ. & Græciam ad Or. idest, Macedoniam, Epirum, Achajam, & Peloponnesum, extenditur. Dictum est, non quod Joniam alluat, sed ab Jone Italo Adriæ patre, a qua deinde Mare Adriaticum dictum est, vel ab Jonum naufragio, quod Jones in eo perierint, vel ab Jonio Illyrico, vel ab Jonio quodam Dyrrachii filio, quem Hercules cum imprudenter occidisset, in mare projecit, ut memoriam eius propagaret, ut Didymus scripsit; vel ab Jus Inachi filiæ errore, ut Lycophron ait, vel, quod Solinus censet, ab Jonia, seu Jonica, regione, seu tractu Magnæ Græciæ in Italia, circa Crotonem urbem. Differt ab Adriatico, quia Adriaticum est pars Jonii inter Italiam, & Illyricum. Sed postea omne Mare Jonium Adriaticum, item Siculum appellatum est. Differt ab Ægæo, quia Ægæum est inter Macedoniam, & Græciam ad Occ. Asiam minorem ad Or. Threciam ad Bor. Cretam ad Mer.

Jonius, a, um, Ἰόνιος, quod spectat ad Joniam regionem, vel ad Mare Jonium. Cic. 3. de Or. Ut Philosophi tanquam in superum Mare Jonium defluerent, Græcum quiddam, & portuosum. Hor. Epod. 10. Jonius sinus.

Jonthus, i, m. Ἴονθος, tuberculum exiguum, & durum in facie. Priscian. l. 1. c. 18.

Joppe, f. 1. Jope, Jaffa, Zaffe, Ἰόππη, urbs Palæstinæ, & Tribus Dan, maritima, in ora Maris Mediterranei, in edito saxo, cum portu, omnium

omnium urbium orbis terræ antiquissima, condita ante diluvium universale, nunc excisa, cujus nihil extat, nisi turris, & diversorium excipiendis peregrinis, qui ex Europa Hierosolymam tendunt, a Cæsarea 20. M. P. ¶ Joppe altera, urbs Æthiopiæ, vel Indiæ, vel Æthiopiæ Indicæ, Regia Cephei patris Andromedæ.

Jordanis, m. 3. *Giordano*, Ἰορδάνης, fl. Palæstinæ maximus, & pene unicus, cum reliqui omnes potius torrentes, quam fluvii dicendi sint. Oritur in Cœlesyria, ad radices montis Libani, 4. M. P. supra Cæsaream Philippi, ex duobus fontibus, Jor, & Dan, deinde in Austrum per Samachonitem lacum fluens ad Capharnaum, per lacum Genesaram, seu mare Galilææ, & Tyberiadis labitur, rigatisque aliquot urbibus, in Mare Mortuum, seu Asphaltitem lacum desinit, Tribus Ruben, & Gad cum dimidia Tribu Manasse ab aliis separans. Fuit primus limes Terræ promissæ.

Jos, f. 2. *Nio*, Ἴος, ins. Maris Ægæi, olim Phœnice, una Sporadum, circuitus 25. M. P. inter Naxum ad Bor. & Theram ad Austr. cum oppido cogn. in parte Boreali. In hac insula Homerus sepultus est, Oraculo jubente, quoniam mater ejus ex Jo foret, ipse vero certa matre, incerta esset patria.

Jota, f. 1. ἰῶτα, litera Græca, a jod litera Hebræorum. *Cic. 3. de Or.* Ut jotam literam tollas, & e plenissimum dicas.

Jotacismus, i, a Grammaticis dicitur vitium orationis, quo jota litera sæpius eodem loco concurrit, ut *Juno Jovi irascitur*, vel *Troja, Mojia*, *Diomed. lib. 2. Martian. Capell. lib. 5.*

Jovialis, le, adject. ad Jovem pertinens. *Arnob. l. 5.* Jovialis incontinentia. *Macrob. l. 5. c. 16.* Ganymedes Jovialium poculorum minister.

Jovinianus, m. 1. cognomen Maximiani Imper. quo se vocari voluit, quod se fortiter in Illyrico gessisset.

Jovis, is, m. qui nunc Jupiter dicitur, olim recto casu dicebatur, teste *Var. l. 9. L. L.* Nam, ut ait *Gel. l. 5. c. 12.* quod elisis, aut immutatis literis est Jupiter, id plenum, atque integrum est Jovis pater. *Apul. l. 4. Metam.* Quem tremit ipse Jovis. Adde *Hygin. fab. 54.* ¶ Hinc *Joves* in plurali num. apud *Plaut. Cas. 2. 5. 25.*

Jovis flos, Διὸς ἄνθος, flos est æstivus, & inodorus, colore purpureo, cujus gratia coronamentis expetitur. *Plin. l. 21. c. 10.* Colore tantum placet Jovis flos, & odor abest, sicut & ille, qui Græce phlox vocatur.

Jovis gemma, Διὸς λίθος, gemmæ species, quæ ultra candorem & levis est, & tenera. *Plin. l. 37. c. 10.*

I ANTE P.

Iphianassa, f. 1. Ἰφιάνασσα, & Lysippe filiæ fuerunt Prœti Argivorum Regis, quibus Pherecydes Mæram, & Euryalem addit, quæ cum ad Junonis templum venissent, Deam contumeliis affecerunt, patris sui domum divitiis templi Junonis, vel, ut alii ferunt, formam suam Deæ pulchritudini præferentes, & ob eam rem a Junone in furorem versæ sunt, ut putarent, se esse vaccas. Ad quas curandas accersitus est Melampus, cui pater Regni partem, & alteram filiam, quam vellet, nuptui promisit. Placata igitur per supplicationem, & hostias Junone, Melampus Prœtidas a morbo curavit, & Iphianassam uxorem duxit. ¶ Hoc nomine appellatur etiam a nonnullis Iphigenia, Agamemnonis filia ex Clytæmnestra. Vide in sequenti voce.

Iphianassæus, a, um, adject. possess. ab Iphianassa. *Lucret. l. 1. v. 85.* quo pacto Triviai virginis arma Iphianassæo turparunt sanguine fœde. Alii legunt *Iphianassai*, scil. pro Iphianassæ, ut *Lucretio* moris est. Hic autem Iphigeniam intelligit.

Iphias, adis, patronym. 3. Evadne Iphidis filia, quam alii Martis filiam faciunt. *Ovid. 6. Trist. eleg. 14. v. 38.* Ausaque in accensos Iphias ire rogos.

Iphĭclus, m. 2. sive Iphicles, m. 3. Amphitryonis, & Alcmenæ filius, eodem partu cum Hercule editus, Iolai pater. *Boccat. l. 13. Geneal.* Sepultus est apud Pheneum Arcadiæ urbem. *Pausan.*

Iphicrătes, m. 3. Ἰφικράτης, vir Atheniensis, quem viginti annos natum Athenienses in auxilium Bœotiorum adversus Lacedæmonios cum exercitu miserunt. Hujus adolescentis supra ætatem virtus admirabilis fuit, nec unquam ante eum Athenienses inter tot, tantosque duces aut spei majoris, aut indolis maturioris Imperatorem habuerunt, in quo non imperatoriæ tantum, verum & oratoriæ artes fuere. *Justin. l. 6.* ¶ Primus omnium spoliis bello captis nomen suum inscripsit, cum antea solius civitatis nomen inscriberetur. *Suid.*

Iphidămas, antis, m. 3. Ἰφιδάμας, Antenoris filius, corpore lato, atque procero. Ab Agamemnone in bello Trojano interemptus fuit.

Iphigenīa, f. 3. Ἰφιγένεια, Agamemnonis, & Clytæmnestræ filia. Cum Agamemnon in Aulide cervum Dianæ ignarus occidisset, Dea irata ventorum flatus amovit, ut Græci navigare in Troadem non possent. Quapropter cum Oraculum consulerent, responsum est, Agamemnonio sanguine Deam esse placandam. Missus igitur Ulysses Iphigeniam astu a matre abduxit, sub prætextu facti cum Achille matrimonii. Sed cum jam immolanda esset, Dea ejus miserta, cervam pro ea supposuit, virginem autem in Tauricam regionem transtulit, ubi a Thoante Rege ejusdem Deæ sacris præfecta est, quæ humano sanguine litari solebant. Quo cum postea Orestes a furiis agitatus, & ab incolis captus venisset, jamque esset immolandus, a sorore agnitus, & liberatus est, cum quo non multo post occiso Thoante Rege aufugit, ablato secum Dianæ simulacro in lignorum fasce abscondito, propter quod illam Fascelidem vocarunt. Tandem venerunt in Italiam, & in Aricino nemore simulacrum locaverunt, ædificato Deæ insigni templo. *Ovid. 12. Metam. Cic. in Orat. 1. Tuscul. l. 3. Offic.*

Iphimedīa, f. 1. Ἰφιμέδεια, uxor fuit Aloei, quæ compressa a Neptuno filios geminos peperit, Otum, & Ephialtem, qui singulis mensibus novem digitorum longitudinem staturæ suæ adjiciebant, cumque paucis annis in summam corporis molem excrevissent, una cum ceteris gigantibus adversus Superos bellum moventes, Apollinis, & Dianæ telis confixi sunt. *Serv.*

Iphis, m. 2. Ἶφις, puer fuit formæ venustate conspicuus, qui cum Anaxaretem puellam efflictim amaret, neque illa ejus amori responderet, impatientia amoris vitam laqueo finivit, cumque jam ad sepulturam afferretur, Anaxarete e fenestra prospiciens in saxum mutata est. *Ovid. 14. Metam.* ¶ Fuit item Iphis puella quædam Cretensis, ex Phæsto oppido, Lygdi, & Telethusæ filia, quam mater inscio viro (qui, si filia sibi nasceretur, occidi eam imperarat) virili habitu Isidis jussu educaverat. Qua ratione cum ad annos pubertatis patrem fefellisset, Lygdus Ianthen puellam ei despondit. Quapropter inops consilii Telethusa Isidis auxilium imploravit, quæ ipso nuptiarum die Iphidem transformavit in marem. *Ovid. lib. 9. Metam.* ¶ Denique Iphis Mercurii filius, unus fuit Argonautarum. *Valer. Flac. l. 1. v. 441.*

Iphĭtus, m. 2. Ἴφιτος, filius Praxonidis, sive Hæmonis, qui primus Olympia instituit. ¶ Iphitum item alius Eurythi Oechaliæ Regis filius fuit, & frater Ioles, quem Hercules e turri præcipitavit. ¶ Alius denique Trojanus fuit, tempore belli, & incendii urbis Ilii. *Virg. 2. Æn.*

Ipse, a, um, o. 1. 2. *esso, istesso*, הוא, Ger. *der*, Gall. *luymesme*, Hisp. *el mesmo*, αὐτός, pronomen demonstrativum, quod cum aliis pronominibus junctum eorum accipit significationem, ut ego ipse, ille ipse, &c. *Cic. de Clar. Orat.* Qui ipse tum fuit. *Id. 2. Divin.* Ille ipse Divinationis auctor Chrysippus. *Ter. And. 1. 1.* Tute ipse his rebus finem præscripsti. *Id. Adel. 4. 4.* Ipse egomet solvi argentum. *Cic. pro leg. Man.* Idem ipse Mithridates. *Id. 15. Fam. ep. 17.* idipsum facerent commodius. *Id. 2. Fin.* Hic ipse jampridem rejectus est. *Curt. l. 6. c. 11.* Semetipsum cogitasse. ¶ Interdum invenitur usurpatum absque aliis, per Ellipsim. *Virg. Ecl. 1.* Ille meas errare boves, ut cernis, & ipsum Ludere quæ vellem calamo permisit agresti. h. e. me ipsum. ¶ Aliquando est relativum. *Id. 3. Æn.* Ipse arduus, altaque pulsat sidera. ¶ Sæpe emphasim habet. *Id. 3. Æneid. v. 356.* Jove missus ab ipso. Et 2. *Æn.* Ipse pater Danais animos viresque secundas sufficit. ¶ Interdum etiam usurpatur reciproce. *Quintil. l. 8. c. 6.* Circa quem inexplicabilis & Grammaticis inter ipsos, & Philosophis pugna est. ¶ Additur etiam non raro ad rem magis indicandam. *Cic. Att. l. 4.* Illo ipso die, quo lex lata est. *Id. l. 5. Att.* Cum ibi decem ipsos fuissem dies, Et *de clar. Orat.* Mortuus est annis LXXXIII. Ipsis ante me Consulem. ¶ Habet præterea alios usus. *Ter. And. 5. 6. 10.* O Charine, in ipso tempore mihi advenis. h. e. opportune. *Id. ib. 5. 4. 13.* in ipsis nuptiis. h. e. tempore, quo nuptiæ fiunt. ¶ *Ipse*, & *ipsa*, quemadmodum & αὐτός græce, dicebantur a servis domini, & a pueris magistri, proprio nomine dissimulato, honoris causa. *Plaut. Cas. 4. 2. 10.* Quid tu hic agis? *Ancilla:* Ego eo, quo me ipsa misit. h. e. hera mea. V. ibi *Taubm.* & *Pareum in Lex. Crit.* qui alia adducunt exempla. ¶ Olim dicebant *Ipsus a, um*, ut sæpissime legitur apud *Plaut.* & *Terent.* Hinc *ipsi* in genitivo usurpat *Sever. in Ætna*, v. 218. Quin & *ipsissimus* legitur apud eundem *Plaut. Trinum. 4. 2. 146.* quemadmodum & Græci αὐτότατος dicunt.

Ipsipsus, pro is ipsus, vel quasi ipse ipsus, vel ipse ipse. *Plaut. Cist. 2. 3. 58* & *Trucul. 1. 2. 25.* Ubi alii aliter legunt.

Ipsullĭces, vel ipsillices, f. 3. subsilles, bracteæ in virilem, muliebremque speciem expressæ, idest, imagunculæ, quibus Magi utebantur, ut eum, cujus imago esset, pellicerent in amorem, ab *ipse*, & *illix*, quia ipsum, cujus species expressa foret, carminibus, & vinculis in amorem pelliciebant. *Fest.*

I ANTE R.

Ir, V. Hir.

Ira, æ, f. 1. *ira, collera*, אף, Ger. *zorn*, Gal. *colere*, Hisp. *ira*, ὀργή, animi excandescentia, iracundia, indignatio. *Cic. 4. Tusc. c. 9.* Quæ autem libidini subjecta sunt, ea sic definiunt, ut ira sit libido puniendi ejus, qui videatur læsisse injuria. *Id. 1. Offic. c. 38.* Sed tamen ira procul absit, cum qua nihil recte fieri, nihil considerate potest. *Virg. 2. Æn.* Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Ter. Hecyr. 3. 1. 30.* Iras gerere. *Liv. l. 23. c. 3.* Iræ Indulgere. *Ter. Adel. 3. 2. 14.* Iram in aliquem evomere. ¶ Dicimus autem, accendi ira, incitari, inflammari. Iram contundere, cohibere, suscitare, sedare: Iram, vel iras exercere, concire, &c. *Cic. Virg. Liv.* & alii. ¶ Ira in bonam partem sumitur pro animi impetu, seu pro stimulo quodam ad res terribiles obeundas. Hinc a *Cic. Acad. 4. c. 44.* & *Tusc. 4. c. 9.* ex Stoicorum sententia, cos fortitudinis appellatur. De ea sic *Senec. l. 1. de Ira, c. 9.* Ira, inquit Aristoteles, necessaria est, nec quicquam sine illa expugnari potest, nisi illa impleat animum, & spiritum accendat: utendum autem illa est, non ut duce, sed ut milite. ¶ Interdum pro culpa usurpatur. *Gratius in Cyneget. v. 374.* furtim commissam ulciscitur iram. *Liv. lib. 2. cap. 51.* Nunquam ante tam invisus plebi reus ad judicium vocatus populi est: plenus suarum, plenus paternarum irarum, *odiorum*.

Iracunde, adv. *con isdegno*, irate, Germ. *zornigklich*, Gall. *de colere*, Hisp. *ayradamente*, ὀργίλως. *Cic. Phil. 8. c. 5.* Vehementer me tecum agere fateor, iracunde, nego. *Id. pro Rosc. Com. c. 11.* Quo quisque est ingeniosior, eo docet iracundius.

Iracundĭa, æ, f. 1. *iracondia*, כעס, Ger. *zornmuetigkeit*, Gall. *ire, despit*, Hisp. *ira que permanece*, ὀργιλότης, proclivitas in iram. *Verrius*, sive *Festus*, sive *Paulus* dicit, iracundiam dictam esse, quod iram accendat, quasi hæc vox conflata sit ex *ira*, & veteri *cando*, unde *accendo*, & *incendo*. Differt ab ira, quia iracundia est vitium, ira est motus animi ad tempus. *Cic. 4. Tusc.* Ex quo in aliis anxietas, unde anxii, in aliis iracundia dicitur, quæ ab ira differt, estque aliud iracundum esse, aliud iratum, ut differt anxietas ab angore. Neque enim omnes anxii, qui anguntur aliquando, neque anxii semper anguntur, ut inter ebrietatem, & ebriositatem interest, aliudque est esse amatorem, aliud amantem. Sed hæc differentia non observatur. *Id. 4. Acad.* Ipsam iracundiam fortitudinis quasi cotem esse dicebant. *Id. 4. de Arusp. resp.* Qui hesterno die dolore me elatum, & iracundia longius prope digressum arbitrabantur, quam sapientis hominis cogitata ratio postularet. *Ter. Adel. 3. 2. 12.* Ardere iracundia. *Cic. pro Marcel. c. 3.* Iracundiam cohibere.

Iracundĭter, adv. idem ac iracunde. *Cæcil. apud Non. c. 11. n. 45.* Temere rem agere, & iracunditer.

Iracundus, a, um, כעוס, Ger. *zornmuetig*, Gal. *colerique*, Hisp. *iracundo*, ὀργίλος, qui natura ad iram proclivis est, & ex parva, vel nulla causa irascitur. Differt ab *iratus*, quia *iratus* dicitur, qui ira concitatus est, *iracundus*, qui facilis est ad iram, etiamsi tunc nulla ira moveatur. V. Iracundia. *Cic. de Senect. c. 18.* Sunt morosi, & anxii, & iracundi, & difficiles senes. *Horat. l. 1. od. 3.* Iracunda Jovem ponere fulmina. *Id. lib. 3. od. 9.* Improbo iracundior Adria. *Sen. l. 2. de Ira, c. 7.* Aut iniquus erit sapiens, si æqualiter irascetur delictis inæqualibus; aut iracundissimus, si &c.

Irascentĭa, æ, f. iracundia. *Apul. de dogm. Plat.* Irascentiam ad domicilium cordis deductam esse.

Irascibĭlis, le, adject. qui facile irascitur, iracundus. *Firmic. l. 5. c. 9.* Irascibilem effici.

Irascor, eris, iratus sum, d. 3. *adirarsi*, אנף, Germ. *zurnen*, Gal. *se mettre en colere*, Hisp. *enojarse*, ὀργίζομαι, ira commoveor, succenseo. Construitur cum dativo. *Cic. pro Q. Rosc.* Dii immortales hominibus irasci, & succensere consueverunt. *Id. Att. l. 1.* Negant, me ei iratum fore. ¶ Vel cum abl. & præp. *cum*. *Cic. 4. Tusc.* Mihi vero ne Scipio quidem ille Pont. Max. iratus videtur fuisse cum Tib. Graccho. ¶ Vel cum præposit. *de*. *Plaut. Trucul. 4. 2. 56.* De nihilo illi est irasci. *Cic. l. 15. Attic.* Arabioni de Sittio nihil irascor. ¶ Vel cum alia orationis particula. *Plin. l. 3. ep. 9.* Irascor, quod sim evocatus. ¶ Vel denique cum accusat. *Liv. l. 34.* Remittimus hoc tibi, & nostram ne vicem irascaris. ¶ *Irascere*, pro irasci, legitur apud *Non. c. 2. n. 446. ex Pomponio, & Nigidio.*

Irāte, adv. *iratamente*, Ger. *zornigklich*, Gal. *par courroux*, Hisp. *ayradamente*, πρὸς ὀργήν, per iram. *Col. lib. 7. c. 12.* Ut nonnunquam etiam conservos iratius intueantur.

Irātus,

Iratus, a, um, *adirato*, *corrucciato*, בזו, Ger. *zornig*, Gal. *en courroux*, Hisp. *ayrado*, *enojado*, ὀργισθείς, qui aliqua re lacessitus excandescit, etiamsi natura non sit iracundus, partic. ab irascor. *Cic. pro Cœlio.* Huic ego Deos propitios, plerique autem iratos putant. *Id. Attic.* 14. *ep.* 19. Nolo te illum iratum habere. *Id.* 1. *de Orat.* Facere judicem iratum adversario. *Id. Phil.* 8. *c.* 6. Qui illis fuerat iratissimus. *Id.* 4. *Tusc.* *c.* 36. Cum Archytas villico factus esset iratior. *Juvenal. Sat.* 1. *v.* 49. Exul ab octava Marius bibit & fruitur Diis iratis. h. e. licet Deos iratos habeat, hilariter tamen vivit. ¶ Tribuitur etiam rebus inanimis. *Horat. Epod.* 2. Iratum mare. h. e. procellosum. *Id. l.* 2. *Sat.* 8. Iratus venter. h. e. jejunus, & avide cibum exposcens.

Irenarches, sive Irenarcha, m. 1. εἰρηνάρχης, qui ad tollendas discordias, & pacandos civium animos eligitur, sive qui disciplinæ publicæ, & corrigendis moribus præficitur, ab εἰρήνη, *pax*, & ἀρχή, *princeps*. Hujus officium erat tranquillitatem publicam servare, & iter facientibus vias securas præstare. *Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18.

Iria, m. 1. Scripia, *la Scrivia*, fl. Liguriæ, qui ex App. M. apud antiliam, Dertonam, & Castrum novum fluit, ac in Padum post 5. M. P. labitur.

Iria, æ, f. 1. Vicus Iriæ, *Voghera*, opp. praeclarum Liguriæ, in Gallia Cispadana, inter Dertonam 10. M. P. & Placentiam 30. a Ticino 25. Dertonam versus.

Irinum, n. 2. ἴρινον, oleum, sive unguentum, quod ex iride herba fit. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Irinum Corinthi diu maxime placuit.

Irion, onis, n. ἐρύσιμον, frugis genus est, culmo allurgens ferulaceo, foliis, & flore sesamo non dissimile. Seritur in Italia ante Vergiliarum exortum, in Græcia autem, & Asia sub earundem occasum. *Plin. l.* 18. *c.* 7.

Iris, is, vel idis, f. *Arco celeste*, קשת, Ger. *Regenbogen*, Gal. *l'arc en Ciel*, Hisp. *el arco del Cielo*, *e de las nuves*, ἶρις, Arcus cœlestis, ab εἴρω, *dico*, *nuntio*, quia nunc pluviam, nunc serenitatem portendit. Unde etiam Poetæ Irim Junonis nuntiam esse finxerunt. Thaumantis Filia dicta est propter admirationem, quam in animis hominum parit. Hujus arcus causa est radius Solis, cavæ nubi immissus, qui repulsa acie in Solem refringitur. Nubes enim formam arcus discoloris efficiunt, quia alia parte quædam earum tumidiores sunt, alia submissiores, quædam crassiores, quam ut Solem transmittant, aliæ imbecilliores, quam ut excludant. Hæc inæqualitas alternis lucem umbramque commiscet, & exprimit illam mirabilem arcus varietatem. *Virg.* 9. *Æn. v.* 2. Irim de cœlo misit Saturnia Juno. *Id. ibid. v.* 18. Iri, decus cœli. ¶ Est & iris herba gladioli foliis, sed majoribus, latioribus, & pinguioribus, radice odorata, sternutamenta movente, flore colorum varietate arcus cœlestis speciem referente. Vulgus lilium cœruleum appellat, *giglio pavonazzo*, *ghiaggiuolo*. *Plin. l.* 21. *c.* 7. ¶ *Iridis* in genitivo habet *Tertull. de Sodom. v.* 8.

Iris, m. 3. *l'Iris*, *inc. Casalmach*, fl. Asiæ min. qui oritur in Cappadocia, in conf. Armeniæ minoris, supra Sebastiam, & auctus Lyco fl. & aliquot aliis in Pontum Euxinum se exonerat inter Themisyram ad Or. & Amisum ad Occ. 25. M. P. utrinque.

Irnea. V. Cirnea.

Irnella, f. 1. genus vasis in sacris, dim. ab irnea. *Fest.*

Ironia, f. 1. εἰρωνεία, illusio, irrisio, est quædam species Allegoriæ, quæ non solum aliud verbis, aliud sensu, sed etiam contrarium ostendit. *Cic.* 4. *Acad. c.* 5. Socrates autem de se ipse detrahens in disputatione plus tribuebat iis, quos volebat refellere. Ita cum aliud diceret, atque sentiret, libenter uti solitus est ea dissimulatione, quam Græci εἰρωνείαν, vocant, quam ait etiam in Africano fuisse *Fannius*. ¶ Est etiam Ironia Figura sententiarum, per quam Orator, aut Poeta totam suam mentem, & voluntatem fingit. Differt a Tropo, quia Tropus est brevior, & apertior, sed in Figura fictio totius voluntatis inest. V. *Rhetores.*

Ironice, adverb. *ironicamente*, εἰρωνικῶς, per ironiam. *Ascon. Ped. in proœm. Action. in Verr.* Ironice dictum est.

Irpex, vel Hirpex, vel Hyrpex, vel Urpex, vel Hurpex, icis, f. genus rastrorum ferreorum, quod plures habet dentes, ad exstirpandas herbas in agris, ab ἅρπαξ, vel ἁρπάγη, *crates*, vel *rastrum*, quia rapit, & verrit quicquid inutile excrescit, atque ita agrum purgat. *Var. l.* 4. *de R. R.* & *Festus*.

Irpi. V. Hirpi.

Irpices. V. Irpex.

Irpini. V. Hirpini.

Irradio, as, avi, atum, a. 1. illustro, *illustrare*, ἐπιλάμπω. *Stat. Theb.* 6. *v.* 64. hoc undique gemmæ Irradiant. ¶ Item illustris sum, radiis splendesco. *Sedul. in Matth. c.* 28. Cœperat interea post tristia sabbata felix Irradiare dies.

Irrado. V. Inrado.

Irrasus, a, um, *raso*, idem quod rasus. *Plaut. Rud.* 5. 2. 10. Dii te ament cum irraso capite. V. *Inrasus*.

Irrationabilis, le, o. *irragionevole*, ἄλογος, ratione carens. *Cels. in præfat.* Irrationabile animal. *Quintil. Declam.* 325. Irrationabiles impetus animorum. Adde *Lactant. de Ira Dei*, *c.* 7.

Irrationabilitas, atis, f. rationis carentia. *Apul. ad Asclep.* Irrationabilitas bonorum omnium.

Irrationabiliter, adverb. irrationaliter. *Tertul. de Pœnit. c.* 2.

Irrationalis, le, adject. ratione carens, *irragionevole*, ἄλογος. *Quint. l.* 7. *c.* 3. Est equus animal, sed irrationale.

Irrationaliter, adv. *irragionevolmente*, sine ratione, ἀλόγως, *Tertul. de Fuga persec. c.* 4. Si irrationaliter quis perit.

Irraucesco, is, n. 3. *divenir rauco*, βραγχιάζω, raucus fio. *Cic.* 1. *de Or. c.* 61. At Æsopum, si paulum irraucuerit, explodi. Alii legunt *irrauserit*.

Irrecitabiliter, adverb. ineffabiliter. *Venant. Fortun. lib.* 3. *carm.* 9. *v.* 49. Irrecitabiliter manans de corde Parentis.

Irrecuperabilis, le, *irrecuperabile*, ἀνεπανόρθωτος, qui recuperari non potest. *Tertul. de Pudic. c.* 14. Immunditia irrecuperabili tabiosum cadaver.

Irrecusabilis, le, qui recusari non potest, ut irrecusabilis occasio, *lib.* 3. *Cod. tit.* 1. *leg.* 13.

Irredivivus, a, um, irreparabilis, a *redivo*. *Catul. ep.* 17. *ad Coloniam*, Sed vereris inepta crura ponticuli, irredivivus ne supinus eat, cavaque in palude recumbat.

Irredux, irreducis, o. quod rediturum non est, vel id, unde aliquis rediturus non est. *Lucan. l.* 9. *v.* 408. Irreducemque viam deserto limite carpit. hoc est viam, a qua rediturus non est.

Irreformabilis, le, adject. qui in meliorem formam redigi non potest. *Tertul. de virg. veland. c.* 1. Regula fidei immobilis, & irreformabilis.

Irregibilis, le, adject. qui regi, seu stare non potest. *Veget. l.* 2. *de re veter.* Irregibile se parieti impingit.

Irreligatus, a, um, *sciolto*, ἄδετος, non ligatus, solutus. *Ovid.* 1. *de Arte*, *v.* 532. Nuda pedem, croceas irreligata comas.

Irreligio, onis, f. irreligiositas. *Apul. ad Asclep.* Irreligio, inordinatio.

Irreligiose, adverb. sine religione, aut pietate. *Arnob. l.* 1. Vestra sunt; hæc irreligiose opinata, & irreligiosius credita. *Quintil. Declam.* 8. Irreligiosius ille anheli pectoris pallor inspicitur.

Irreligiositas, atis, f. religionis carentia, impietas, ἀσέβεια. *Tertul. Apol. c.* 24. Crimen irreligiositatis committere.

Irreligiosus, a, um, *irreligioso*, אין בו דת, Ger. *gottloss*, Gal. *irreligieux*, Hisp. *irreligioso*, ἀσεβής, pietati, & religioni repugnans. *Liv. l.* 5. *c.* 40. Irreligiosum ratus, Sacerdotes publicos, sacraque Populi Romani pedibus ire. *Arnob. l.* 5. Potest irreligiosius quippiam existimari? *Tertul. de Orat. c.* 12. Factum illud irreligiosissimum est.

Irremeabilis, le, o. 3. *d'onde non si può tornare a dietro*, unde remeare non possis. *Virg.* 5. *Æn. v.* 591. Qua signa sequendi falleret indeprensus, & irremeabilis error.

Irremediabilis, le, o. 3. *a cui non si può trovar rimedio*, ἀνίατος, cui remedium adhibere non possumus. *Senec. epist.* 114. *ex verbis Mecœnatis.* Tyranni irremediabilis factio. *Plin. l.* 11. *c.* 53. Scythæ sagittas tingunt vipterina sanie, & humano sanguine; irremediabile id scelus, mortem illico affert levi tactu.

Irremotus, a, um, *non cacciato*, *non allontanato*, non remotus. *Prudent. Peristeph.* 2. *v.* 408. *de corvo.* Hoc munus implet sedule, & irremotus excubat. ¶ Scribitur & *inremotus*.

Irremunerabilis, le, o. 3. *che non si può rimunerare*, ἀνανταπόδοτος, quod ob magnitudinem remunerari non potest, nec par pari rependi. *Apul. l.* 11. *A. A.* Irremunerabile beneficium.

Irreparabilis, le, o. 3. *che non si può riparare*, ἀνεπανόρθωτος, quod reparari, & in integrum restitui non potest. *Virg.* 3. *Georg. v.* 274. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Irrepertus, a, um, *non ritrovato*, non repertus. *Hor.* 3. *Carm. ode* 3. Aurum irrepertum, & sic melius situm cum terra celat, spernere fortior.

Irrepletus, a, um, adject. non repletus. *Paulin. Nolan. carm.* 17. *v.* 67. Cogimur victo, licet irrepleti, Cedere voto.

Irrepo, is, epsi, eptum, n. 3. *rampicarsi*, *entrare di nascosto*, ὑπεισέρπω, pallim, & latenter more reptilium introeo. *Cic.* 3. *de Or.* Quæ dissimulatio maxime quasi irrepit in hominum mentes. *Id. pro Arch.* Qui etiam post legem Papiam in eorum municipiorum tabulas irrepserunt. *Plin. l.* 26. *c.* 1. Lues in Italiam irrepsit. *Colum. lib.* 3. *c.* 18. Aquæ irrepentes. ¶ Scribitur & inrepo.

Irreposcibilis, le, adject. qui reposci non potest. *Apul. Apol.* Vidua nihil affert irreposcibile.

Irreprehensibilis, e, adject. qui argui non potest, *irreprensibile*. *Arnob. l.* 2. Irreprehensibiles vivimus.

Irreprehensus, a, um, *che non si può riprendere*, נקי, Germ. *ungescholten*, Gal. *irreprehensible*, *sans reprehension*, Hisp. *irreprensible*, ἀνεπίληπτος, qui reprehendi jure non potest. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 4. *v.* 22. Et tanta probitas irreprehensa fuit.

Irrepto, as, n. intus repo, irruo, ingredior. *Stat.* 11. *Theb. v.* 222. vis, Argos eat, hostilesque Mycenas Squalidus irreptet? *Id. l.* 3. *Silv.* 1. *v.* 177. greaque protervus Nunc humeris irreptet avi.

Irrequies, etis, f. sine quiete. *Auson. Idyl.* 12. Irrequies gens.

Irrequietus, a, um, *che non ha quiete*, ἄπαυστος, quod nullam habet requiem. *Plin. l.* 2. *c.* 3. Æterno, & irrequieto ambitu. *Ovid.* 2. *Metam.* *v.* 385. Sors mea principiis irrequieta fuit.

Irresectus, a, um, non resectus, *Hor. Epod.* 5. *v.* 47. Hic irresectum sæva dente livido Canidia rodens pollicem.

Irresolubilis, le, adject. non solubilis. *Apul. l.* 2. *dogm. Plat.* Irresolubili nexu junguntur.

Irresolutus, a, um, non solutus, non remissus. *Ovid.* 1. *de Pont. eleg.* 2. Vincula semper habens irresoluta manet.

Irrestinctus, a, um, *non estinto*, non extinctus. *Silius lib.* 3. *v.* 29. Irrestincta focis servant altaria flammæ.

Irretio, is, ivi, itum, a. 4. *invogliere nelle reti*, לכד, Ger. *netzbringen*, Gal. *enveloper*, Hisp. *enredar*, σαγηνεύω, ἐμπλέκω, reti involvo, illaqueo, implico. *Cic.* 4. *Acad.* Quid enim ad illum, qui te captare vult, utrum tacentem irretiat te, an loquentem? ¶ Irretire illecebris, est allectare, & detinere, *lusingare*. *Cic. in Catil.* 1. *c.* 5. Cui tu adolescentulo, quem corruptelarum illecebris irretisses, non ad audaciam ferrum, ad libidinem facem prætulisti?

Irretitus, a, um, *legato*, *preso*, לכוד, Ger. *netzgebringet*, Gall. *envelopé*, Hisp. *enredado*, σαγηνευθείς, qui reti captus est, & translate, qui aliqua fraude, dolo, blanditiis deceptus detinetur, partic. ab irretior. *Cic.* 5. *Fin. c.* 18. Si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur.

Irretortus, a, um, *dritto*, rectus. *Hor. l.* 2. *Carm. ode* 2. Quisquis ingentes oculo irretorto spectat acervos. V. *Invidus*.

Irreverens, tis, adject. qui non reveretur, *irriverente*. *Tertul. l.* 2. *advers. Marc. c.* 14. Immisit pueris ursos, sed irreverentibus in Prophetam.

Irreverenter, adv. *senza riverenza*, Ger. *ohnescham*, Gal. *irreveremment*, Hisp. *irreverentemente*, ἀναιδῶς, sine reverentia, & honore. *Plin. l.* 2. *ep.* 14. Ad declamandum huc transeunt tam irreverenter, & temere.

Irreverentia, æ, f. *irriverenza*, Ger. *unzucht*, Gal. *irreverence*, Hisp. *irreverencia*, ἀναίδεια, vitium reverentiæ contrarium. *Tac. l.* 13. *Ann. c.* 26. Quibusdam coalitam libertate irreverentiam eo proruppisse frementibus.

Irrevocabilis, le, o. 3. *che non si può rivocare*, Ger. *unwiderrufflich*, Gal. *irrevocable*, Hisp. *irrevocable*, ἀμετάστροφος, quod non potest revocari. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 73. Et semel emissum volat irrevocabile verbum. *Tacit. c.* 42. Domitiani natura quo obscurior, eo irrevocabilior. *Plin. l.* 32. *c.* 1. Anchoræ pondere irrevocabili jactæ.

Irrevocandus, a, um, quod non potest revocari, ut Error irrevocandus, apud *Claud. de bel. Get. v.* 123.

Irrevocatus, a, um, non revocatus. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 401. Sed enim irrevocatus ab acri cæde lupus perstat dulcedine sanguinis asper.

Irrevolutus, a, um, *non rivolto*, non revolutus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 1. Vadas, & redeas irrevolutus. Correctiores libri habent *inevolutus*.

Irridenter, *burlando*, irridendo. *Laber.* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 181. *Patsib.* Irridenter petit. *August. ep.* 5. *a med.* Irridenter admonere.

Irrideo, es, irrisi, sum, a. 2. *beffare*, לעג, Germ. *verspotten*, Gal. *se moquer*, Hisp. *escarnecer*, καταγελάω, derideo, ludibrio habeo, contemno. *Cic. de nat. Deor.* Nihil tam irridet Epicurus, quam prædictionem rerum futurarum. *Id. de Fin.* Quæ irrideri ab imperitis solent. ¶ *Irridens* pro *irridens* dixit *Brutus* apud *Diomed. l.* 1.

Irridicule, adv. *senza riso*, infacete, ineleganter. *Cæs.* 1. *B. G. c.* 42. Non irridicule quidam ex militibus decimæ legionis dixit.

Irridiculo, adverb. ut irridiculo habere, h. e. contemnere, irridere, *Plaut. Pœn.* 5. 4. 10. Præpotentes, pulcræ, soror, fuimus, neque ab juventute ibi irridiculo habitæ.

Irridiculum, i, n. res ridicula. *Plaut. Cas.* 5. 2. 3. Irridiculum sumus ambo. Alii aliter leg.

Irrigatio, onis, f. *inacquamento*, רוה, Ger. *feuchtigung*, Gal. *arrousement*, Hisp. *regadura*, ἄρδεια, actus irrigandi. *Cic. Off. l.* 2. *c.* 4. Adde ductus aquarum, derivationes fluminum, agrorum irrigationes, moles oppositas fluctibus, &c.

Irrigatus, a, um, *irrigato*, *adacquato*. Translate *Plaut. Epid.* 1. 2. 18. Homi-

Hominem irrigatum plagis pistori dabo.

Irrigo, as, avi, atum, a. 1. *inacquare, bagnare*, [illegible], Germ. *wässern*, Gal. *arrouser*, Hisp. *regar*, [illegible], adaquo, humecto, quasi rivos in agrum deduco. *Cic. 1. de nat. Deor.* Democriti fontibus Epicurus hortulos suos irrigavit. *Cato R. R. c. 151.* Aquam irrigato leniter in areas. *Virg. Georg. 4. v. 114.* ipse feraces Figat humo plantas, & amicos irriget imbres. *Id. 3. Æn.* Fessos sopor irrigat artus. *Id. 1. Æneid.* At Venus Ascanio placidam per membra quietem Irrigat. *h. e.* infundit, immittit. *Plaut. Pœn. 3. 3. 86.* Vetustate vino edentulo ætatem irriges, h. e. foveas, & firmes vires.

Irriguus, a, um, *che facilmente si può adacquare*, [illegible], quod irrigatur, vel facile irrigari potest. *Hor. l. 2. sat. 4. v. 16.* Irriguo nihil est elutius horto. ¶ Accipitur & in significatione activa, ut Aqua irrigua, quæ irrigat. *Virg. 4. Georg. v. 32.* Irriguumque bibant violaria fontem.

Irrio. V. Hirrio.

Irrisio, onis, f. *scherno, beffa*, [illegible], Ger. *verlachung*, Gall. *moquerie*, Hisp. *escarnecimiento*, χλευασμός, subsannatio, derisus, contemptus. *Cic. 1. Off. c. 39.* Deforme etiam est de seipso prædicare, falsa præsertim, & cum irrisione audientium imitari militem gloriosum.

Irrisor, ris, m. *beffatore*, [illegible], Germ. *verlacher*, Gall. *moqueur*, Hisp. *escarnecedor*, χλευαστής, qui irridet. *Cic. in Parad. 1.* Veniant igitur isti irrisores hujus orationis, ac sententiæ.

Irrisus, us, ui, m. idem ac irrisio. *Plin. l. 31. c. 9.* Quæ scripsisse eos non sine contemptu & irrisu generis humani, arbitror. *Tacit. 2. histor. c. 7.* Irrisui esse alicui. h. e. ludibrio haberi.

Irrisus, a, um, nom. particip. ab irrideor, *beffato, sprezzato*, χλευασθείς. *Plaut. Epid. 3. 4. 83.* Me impune irrisum esse habitum. *Tacit. Ann. 4. c. 9.* Ad vana, & toties irrisa revolutus.

Irritabilis, le, o. 3. *che facilmente si irrita*, Ger. *der leicht zuerzürnen*, Gal. *aisé a se courroucer*, Hisp. *enojadizo*, [illegible], qui facile irritatur, cujus contrarium est placabilis. *Cic. Att. l. 1. ep. 17.* Et irritabiles animos esse optimorum sæpe hominum, & eosdem placabiles. ¶ Item qui facile irritat, & provocat. *Lactant. l. 6. c. 23.* Diabolus objicit oculis irritabiles formas suggeritque fomenta, & vitiis pabulum subministrat.

Irritabilitas, atis, f. proclivitas ad irascendum. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Excandescentia, & irritabilitas.

Irritamen, inis, n. idem ac irritamentum. *Ovid. 12. Met.* Cum sua terribili petit irritamina cornu. *Id. 13. Met. v. 435.* Magnas adjecisset opes animi irritamen avari.

Irritamentum, ti, n. *provocamento, stimolo*, ἐρέθισμα, id, quo quis irritatur, & accenditur, ut Irritamenta gulæ, condimenta, quibus edendi aviditatem provocamus. *Ovid. 1. Met. v. 140.* Effodiuntur opes irritamenta malorum. *Liv. l. 30. c. 11.* Irritamentum certaminum.

Irritate, adverb. provocando. *Ammian. l. 20. c. 37.* Gingivam irritatius titillare.

Irritatio, onis f. 3. *istigazione*, [illegible], Ger. *anreitzung*, Gal. *irritation*, Hisp. *irritacion*, παροξυσμός, instigatio, accensio. *Liv. l. 31. c. 14.* Et irritatio animorum ea prima fuit. *Senec. ep. 9.* Ad amicitiam fert sapientem naturalis irritatio.

Irritator, oris, m. qui irritat, & provocat. *Senec. ep. 108.* Cum irritator accessit, tunc illa animi bona velut sopita excitantur.

Irritatus, a, um, nom. ex partic. *irritato, provocato, irato*. *Liv. l. 1. c. 46.* Irritatis animis. *Ter. Phorm. 2. 1. 10.* Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituere. *Gel. l. 10. c. 19.* Taurus isto ipso defensionis genere irritatior, homo, inquit, stulte, &c.

Irrito, as, avi, atum, a. 1. *irritare, provocare, instigare, stimolare*, [illegible], Ger. *anreitzen*, Gal. *irriter*, Hisp. *irritar*, ἐρεθίζω, ἐξοργίζω, lacesso, provoco, & ad iram incendo. Varia est Etymologorum de origine hujus vocis sententia, V. *Voss. Cic. pro Mil.* Ut vi irritare, ferroque lacessere fortissimum virum auderet. *Id. 9. Phil.* Irritari Antonium non oportuit. *Virg. 10. Æn. v. 644.* Irritatque virum telis. *Vellej. l. 2. c. 66.* Irritare ad alicujus necem. ¶ Interdum est simpliciter commovere. *Quintil. l. 4. c. 2.* Irritare adolescentiam ad discendum. *Ov. 3. Amor. el. 4.* Vitia irritare vetando. ¶ *Irritare crabrones*, proverbium est, quod significat, rem aliquam aggredi periculosam. *Plaut. Amph. 2. 2. 75.* Certa res hanc est objurgare. So. Irritabis crabrones. ¶ Scribit *Nonius* irritare tractum esse a canibus, qui cum provocantur, irriunt. *Lucilius* apud eund. Irritata canis, quod R quam plurima dicit. Eadem notat *Donat. ad Ter. Adelph. 2. 4.* ¶ *Irrito, as*, pro antiquare, improbare, barbarum est.

Irritus, a, um, *vano*, [illegible], Germ. *unkräfftig*, Gall. *vain*, Hisp. *vano*, ἄκυρος, non ratus, inanis, vanus, futilis, ab *in*, & *ratus*. In antiquis monumentis reperitur *inritus*. *Cic. 4. Ver.* Quam cum ea, quæ in Magistratu gessisti, sustulit, atque irrita jussit esse. *Plin. in Pan. c. 26.* Ac plerique irritis precibus surdas principis aures adstrepebant. *Liv. l. 2. cap. 6.* Spes ad irritum cadit. ¶ Invenitur etiam cum genitivo, & ponitur pro falsus, deceptus. *Curt. l. 6. c. 5.* Petere perseveravit, ne se irritam spei pateretur abire. *Vellej. l. 2. c. 62.* Cum suasisset Lepido, ne se cum Antonio hoste judicato jungeret, irritus consilii gladio se transfixit. *h. e.* cum frustra suasisset. ¶ *Irritus* etiam dicitur, qui quod voluit, assecutus non est. *Senec. lib. 6. de Benef. cap. 11.* Totam porticum perscrutatus est, alia quoque loca, in quibus illum inveniri posse sperabat; & domum non minus lassus, quam irritus rediit.

Irroboro, as, a. 1. *fortificare*, [illegible], Germ. *starck werden*, Gall. *enforcisser*, Hisp. *fortalecer*, ἐνισχύομαι, est confirmare robur, ac vires augere. *Gell. l. 1. c. 22.* Irroboravit, inveteravitque falsa, atque aliena verbi significatio, quod dicitur, Hic illi superest.

Irrogatio, onis, f. 3. [illegible], actus irrogandi, indictio, impositio. *Cic. pro Rab. c. 3.* Quod est in eadem mulctæ irrogatione præscriptum.

Irrogo, as, avi, atum, a. 1. *dare, imporre*, [illegible], Germ. *aufflegen*, Gal. *imposer*, Hisp. *imponer*, ἐπιτίθημι, infero, infligo, impono. *Cic. pro Dom. c. 17.* Vetant XII. tabulæ, leges privatis hominibus irrogari; id est enim privilegium. *Id. pro Mil. c. 17.* Mulctam alicui irrogare. *Tacit. Ann. 16. c. 5.* Irrogare supplicium tenuioribus. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 118.* Irrogare pœnas peccatis. *Quintil. l. 19. c. 3.* Labori non plus irrogandum, quam quod somno supererit.

Irroro, as, avi, atum, a. 1. *bagnare*, Germ. *mit thauw befeuchtigen*, Gal. *arrouser*, Hisp. *rociar*, ἐπιψεκάζω, rore aspergo, vel simpliciter madefacio. Usurpatur absolute. *Col. l. 12. c. 22.* Noctibus autem labrum operire conveniet, ne irroretur. ¶ Vel cum accus. & dativ. *Ovid. 1. Met.* Inde, ubi libatos irroravere liquores vestibus. ¶ Vel cum acc. & abl. sine præp. *Ov. 7. Met.* Ter sumptis flumine crinem irroravit aquis.

Irroto, as, avi, atum, a. 1. rotando, seu circumagendo impello. *Minut. Fel. in Octav. de puerili quodam lusu:* testam super undas irrotare.

Irrubesco, scis, irrubui, *farsi rosso, arrossirsi*, [illegible], Ger. *roth werden*, Gal. *devenir rouge*, Hisp. *hazerse roxo*, ἐρυθραίνομαι, ruber fio, rubore suffundor. *Stat. 9. Theb. v. 647.* Irrubuit cœli plaga sidere mixto. *Id. 5. Syl.* Irrubuit mihi vultibus ignis. i. e. vultus meos afflavit, vel suffudit.

Irructo, as, a. 1. *ruttare*, ἐρεύγομαι, est ructu afflare. *Plaut. Pseud. 5. 2. 6.* Quid tu, malum, ergo in os mihi ebrius irructas?

Irrufatus, a, um, *fatto rosso*, rufus factus. *Tertull. in Apolog. c. 22. extr.* Barba tactu irrufata. *Id. advers. Psych. c. ult.* Si tibi lenticulam defruto irrufatam obtulero.

Irrufo, as, a. 1. *far rosso*, rufum facio, ἐρυθραίνω. *Hieron. epist. 7. ad Laetam, ante med.* Nec caput gemmis oneres, nec capillum irrufes.

Irrugo, as, a. 1. *far crespo*, [illegible], Ger. *runtzeln*, Gal. *se rider*, Hisp. *arrugar*, ῥυτιδόω, in rugas contraho. *Gal. l. 12. c. 1.* Ne æquor illud ventris irrugetur.

Irrumatio, onis, f. actus irrumandi. *Catul. carm. 21.*

Irrumator, oris, m. 3. qui irrumat. *Catul. carm. 10.* Præsertim quibus esset irrumator Prætor.

Irrumatus, a, um, partic. ab irrumor. *Virg. in Priap. carm. 71.* Custodes habeatis irrumatos.

Irrumo, a. 1. *lattare*, θηλάζω, est lactare, quasi rumam, seu rumen, hoc est mammam in os inserere. Translate est virilia fellatori præbere. *Catul. carm. 16.* Pædicabo ego vos, & irrumabo.

Irrumpo, is, upi, uptum, a. 3. *rompere*, penitus rumpo, seu frango. *Lact. l. 6.* Summum inter se hominum vinculum est humanitas, quod qui irruperit, nefarius, & parricida existimandus est. ¶ Fere neutraliter sumitur pro violenter, & cum impetu ingredi, *entrare violentemente, con impeto*, εἰσπίπτω. *Cic. in Rull. 2. c. 17.* Irrumpent in ærarium. *Tacit. 3. hist. c. 6.* Irrupit stationes hostiles. Et *Ann. 2. c. 25.* Majoribus copiis Marsos irrupit. ¶ Cum dativo, *Silius l. 2. v. 378.* cea templo irrumperet hostis. Adde *l. 13. v. 176.* ¶ Cum accusativo *Varro* apud *Non. c. 4. n. 76.* Irrumpere se, *cacciarsi dentro con prestezza*. ¶ Translate significat irrepere, se immittere, *Cic. 4. Acad.* Irrumpunt in animos nostros imagines. *Lucan. l. 1.* Fama irrupit animos populi.

Irruo, is, ui, utum, n. 3. *entrare con furia*, [illegible], Germ. *ungestümm einfallen*, Gal. *se jetter dessus, ruer*, Hisp. *acometer*, εἰσβάλλω, cum impetu feror, violenter me aliquo immitto, impetum in aliquem facio. *Cic. 2. de Fin.* Et equo admisso in mediam Latinorum aciem irruebat. *Id. 1. de Or.* Quod in alienas possessiones tam temere irruisset. *Id. 2. Ver. c. 12.* Irruere in odium. *Terent. Adelph. 4. 2. 12.* Vide, ne ille huc prorsus se irruat. ¶ Habet etiam obscenum sensum, *Plaut. Cas. 5. 2. 14.*

Irruptio, onis, f. *impeto, scorreria*, [illegible], Germ. *einbruch*, Gal. *irruption*, Hisp. *acometimiento*, ἐμβολή, impetus, incursio. *Cic. pro Lege Man. c. 6.* Nam cum hostium copiæ non longe absunt, etiamsi irruptio facta nulla sit, tamen pecora relinquuntur. *Plaut. Pœn.* Irruptionem facite in popinam.

Irruptus, a, um, nom. ex particip. non ruptus, non fractus. *Horat. l. 1. od. 13.* Felices ter & amplius, quos irrupta tenet copula.

Irtiola, æ, f. genus vitis Umbriæ, Piceno, & Mevanati agro peculiare. *Col. l. 3. c. 2.* Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, ferreolamque, non facile asseverem, quo gradu habendæ sint. Adde *Plin. l. 14. c. 3.*

Irus, m. 2. Ἶρος, mendicus fuit Ithacensis, assecla procorum Penelopes, quem Ulysses domum reversus pugno interfecit. *Hom. 18. Odyss.* Hujus paupertas abiit in proverbium, ut hominem extremæ inopiæ Iro pauperiorem dicamus. *Ovid. 3. Trist. el. 7. v. 42.* Irus erit subito, qui modo Crœsus erat.

I ANTE S.

Is, ea, id, *questo, quello, colui, costui*, [illegible], Ger. *der*, Gal. *ce, celuy*, Hisp. *el, ello*, ἐκεῖνος, οὗτος, ille, hic, pron. dem. ab ὅς, *qui*, converso o in *i*. *Cic. 4. Fam.* Neque enim tu is es, qui, qui sis, nescias. *Id. pro Sylla.* Neque enim una est ratio defensionis ea, quæ posita est in oratione. ¶ Ponitur etiam relative. *Cic. Att. l. 1.* Venit mihi obviam puer tuus, is mihi litteras abs te reddidit. ¶ Nonnunquam accipitur pro talis, vel ejusmodi. *Cic. Att. l. 3.* Itaque ego is in illum sum, quem tu me esse vis. ¶ Aliquando assumit adjectionem syllabicam. *Gell. 3. 14.* Quisquam Veterum istce verbis usus est. ¶ *Id* eleganter genitivo jungitur, ut id ætatis, id temporis, &c. V. *Id* suo loco. ¶ *Eare*, est propterea. *Cic. l. 8. Att.* O rem turpem, & ea re miseram! ¶ *Eapse*, pro ea ipsa. *Plaut. Cistel. 1. 2. 17.* Eapse quod sibi supponeret. Sic *eampse*, apud eund. *Aulul. 5. 1. 7.* ¶ *Ibus* pro iis, in dat. plurali, aliquoties legitur apud eundem, ut *Mil. 1. 1. 74.* & alibi. ¶ *Eabus* pro *iis* fœminine dixit *Cato R. R. c. 152.*

Isæus, m. 2. Ἰσαῖος, Philosophus, & Rhetor Assyrius, cujus hoc fuit inventum cujusvis rei argumentum in breve contrahere compendium.

Isagoge, es, f. 1. *introduzione*, [illegible], Ger. *ein einleytung*, Gal. *introduction*, Hisp. *introducion*, εἰσαγωγή, introductio, prima artis, scientiæve alicujus rudimenta, quæ ad majora, altioraque viam muniunt, ab εἰσάγω, *introduco*. *Gell. l. 1. c. 2.* Se in theorematibus tantum nugalibus, & puerilium isagogarum commentationibus oblectantes.

Isagogicus, a, um, *introduttorio*, εἰσαγωγικός. Legitur hæc vox Græce scripta apud *Gell. l. 14. c. 7.* et in titulo ejusdem capitis Latine, his verbis. Dedit commentarium, quem appellavit isagogicum.

Isapis. V. Sapis.

Isara, æ, m. fluvius Galliæ Narbon. qui in Rhodanum influit, *l'Isere*. *Lucan. l. 1. v. 399.*

Isatis, idis f. *guado*, herbæ genus sativæ, & silvestris, qua lanæ inficiuntur, glastum, *Plin. l. 20. c. 7.*

Isauria, æ, f. regio Asiæ, pars Galatiæ Australis, Pisidiæ finitima, inter Lycaoniam ad Or. & Ciliciam ad Occ. non procul a Tauro M. Ejus metropolis est Seleucia. Pop. *Isauri*.

Isauricus, m. 2. cognomen P. Servilii Civis Romani, qui Isauriam regionem subegit, & multas piratarum munitiones, quæ in ora maritima erant, vi cepit. *Ovid. 1. Fast.* ¶ Adeo pauper fuit, ut Romæ publico funere elatus fuerit.

Isauricus, a, um, adject. ab Isauria, ut Isaurica gens. *Plin. l. 5. c. 27.*

Isaurus. V. Pisaurus.

Isburus, m. 2. *Calatabellote*, al. *Maybasoli*, fl. Siciliæ, qui in mare Africum se exonerat inter Mazaram ad Occ. & Agrigentum ad Or. fere 35. M. P. utrinque.

Ischæmon, n. 2. ἴσχαιμον, herba a Tracibus primum inventa, qua ferunt sanguinem sisti, non aperta modo vena, verum etiam præcisa. Serpit e terra milio similis, foliis asperis, & lanuginosis. *Plin. lib. 5. c. 8.*

Ischia, orum, n. 2. *coscie*, ἰσχία, coxæ, coxendices, vox Græca est, unde latinæ quæ sequuntur profluxerunt.

Ischiacus, a, um, *sciatico*, idem ac ischiadicus. *Cato de R. R. c. 123.* Vinum ad ischiacos sic facito.

Ischiadicus, a, um, *sciatico*, ἰσχιαδικός, qui ischiade, seu morbo coxendicum laborat. *Plin. l. 27. c. 4.* Radices medentur ischiadicis. ¶ Ischiadici dolores, *dolori di sciatica*, *Id. l. 26. c. 7.* Ischiadicos dolores levat agaricum potum.

Ischias, adis, f. 3. *sciatica*, Ger. *hüeffwee*, Gal. *sciatique*, Hisp. *sciatica*, ἰσχιάς, dolor ischiadicus, seu ischiacus, arthritidis species, quæ ischia, seu

seu coxendices præcipue infestat. *Plin. l. 27. c. 1.* Bibitur propter ischiada, & stranguriam in vino.

Ischias, adis, f. 3. ἰσχιὰς, ἀδελφογενὲς, herba quædam radice cyperi, quæ commanducata dentium dolorem sedat. Alii leucocantham vocant, alii polygonaton, alii sigillum Salomonis. *Plin. l. 22. c. 16.*

Ischnon eromenion, ἰσχνὸν ἐρωμένιον, h. e. amicula gracilis. Græcæ voces a Lucretio usurpatæ. *l. 4. v. 1149.*

Ischomăche, es, f. Ἰσχομάχη, Hippodamia, Atracii, seu Atracis filia, uxor Pirithoi, ex Atracia Thessaliæ regiuncula, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingenti clade ab Hercule, & Theseo profligati sunt. Dicta est ab ἴσχω, *cohibeo*, & μάχη, *pugna*. *Prop. l. 2. Eleg. 2. v. 9.* Ischomache Lapithæ genus heroinæ.

Iselastĭcus, a, um adject. εἰσελαστικὸς, ab εἰσελαύνω, invehor, ingredior, ut iselastica certamina, in quibus victores cum magna pompa coronati quadrigis introducebantur quisque in patriam suam. *Plin. l. 10. ep. 119.* Quæ pro iselasticis certaminibus constituisti. ¶ Iselastici etiam dicebantur ipsi victores. *Id. ibid.* Ego contra scribo Iselasticorum nomine. ¶ Iselasticum, absolute pro eo quod Iselasticis victoriæ nomine dabatur. *Trajan. ad Plin. ep. 120.* Iselasticum tunc primum mihi videtur incipere debere, cum quis in civitatem suam εἰσήλασε.

Isiăci, m. 3. ἰσιακοὶ, Isidis Sacerdotes in Ægypto, qui vestibus tantum lineis, quas illi λινοστολίας appellabant, amiciebantur. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 8.* M. Volusius Trib. pl. proscriptus, assumpto Isiaci habitu, per itinera viasque stipem petens &c. Adde *Sueton. in Domit. c. 1.* & ibi *Casaub.* ¶ Hinc Græcum proverbium apud *Plutarch.* Isiacum non facit linostolia, Italice *l'abito non fa il monaco.*

Isiăcus, a, um, quod ad Isim, seu Isidem spectat. *Juv. Sat. 6. v. 488.* Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

Iscia. V. Iscium.

Isiciarĭus. V. Insiciarius.

Isiciātus, a, um, adject. ut isiciatus pullus, h. e. isicio conditus. *Apic. l. 8. c. 7.*

Isicium, vel insicium, ii, n. vel isicia, æ. f. 1. ἴσικον, ἰσίκιον, genus farciminis, ab *inseco*, quia ex insecta carne fit. Nam veteres dicebant *insicare*, *prosicare*, *dissicare*. *Varro l. 4. de L.L.* Aliqui scribunt *isitium*, & putant sic dici quasi insititium, eo quod fiat intus in intestinum minutis carnis suillæ frustulis. *Cæs. Scal. com. in Hipp. de insomn.* censet ab ὗς, *sus*, hysicium dictum esse. *Macrob. l. 7. c. 8.* Dicas, quæso, quæ causa difficile digestu facit insicium, quod ab insectione insicium dictum (amissione enim literæ postea, quod nunc habet, nomen obtinuit) cum multum in eo, &c. *Arnob. l. 7.* Quid, inquam, sibi hæc volunt, apexabo, isicia, silicernia, longavo? quæ sunt nomina, & farciminum genera, hirquino alia sanguine, comminutis alia inculcata pulmonibus.

Isis, is, vel idis, f. Ἶσις, Jo, filia Inachi. Accusativum Græcum habet in *in*, vel in *da*, Latinum in *im*, vel in *dem*. *Tacit. de Germ. c. 9.* Pars Suevorum & Isidi sacrificat. V. *Jo.*

Isitium. V. Isicium.

Ismarĭcus, a, um, &

Ismarius, a, um, adject. ad Ismarum pertinens. *Avien. in descript. orbis, v. 33.* Ismarici flabris aquilonis. *Ovid. 10. Metam. v. 305.* Gentibus Ismariis, & nostro gratulor orbi. *Id. 9. Metam. v. 640.* Ismariæ Bacchæ.

Ismărus, i, m. & n. pl. Ismara, orum, mons Thraciæ partim asper, partim olivetis, ac vinetis cultus, apud Hebrum fl. & Maroneam urb. quem Orpheus incoluit, cujus accolæ ab Homero Cicones dicuntur, ubi palus, & Ismara, vel Ismarum urbs quondam fuit. *Virg. Ecl. 6.* Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orphea. *Lucret. l. 5. v. 30.* Thracen, Bistoniasque plagas, atque Ismara propter.

Ismēne, es, f. 1. Ἰσμήνη, Oedipi filias, Cyrrhei cujusdam juvenis sponsa, qui ante nuptias a Tydeo occisus est.

Ismēnis, idis, f. mulier Thebana, ab Ismeno fl. ¶ Ismenides, um, Thebani, *Ovid. 3. Metam. in fine.*

Ismenĭus, a, um, Thebanus. ¶ Ismenius heros, sc. Polynices, apud *Stat. 2. Theb. v. 327.*

Ismēnus, m. 2. Ismenius, *Ismeno*, fl. Bœotiæ, cum opp. & monte cogn. qui ex Cithærone M. oritur, Thebas alluit circa Dircem fontem, & apud Saganeum opp. in Euripum labitur, non procul ab Aulide. Dictus est ab Ismeno Pelasgi filio.

Isocinnămon, n. 2. ἰσοκιννάμωμον, frutex, al. daphnois præstantissimi odoris, in iisdem fere locis nascens, in quibus cinnamomum, & casia, ita dictus, quod cinnami præstantiam adæquare videatur. *Plin. l. 12. c. 20.*

Isocōlon, n. 2. ἰσόκωλον, Latinis *Compar*. Figura verborum per similitudinem, per quam membra periodi ex pari ferme numero vocabulorum constant, ab ἴσος, *æqualis*, & κῶλον, *membrum*. *Quintil. l. 9. c. 3.* Græcis literis hanc vocem scribit.

Isocrătes, m. 3. Ἰσοκράτης, præstantissimus Rhetor, & Orator Atheniensis. Adolescens senem Gorgiam audivit, & Platonem. *Cic. in Orat.* ¶ Plato exagitator omnium Rhetorum Isocratem unum mirabatur. *Cic. in Or.* ¶ Pudore, & timiditate abstinuit a dicendo. *Cic. 2. de Or. in Brut.* ¶ Isocrati Aristoteles invidens una cum Philosophia etiam Rhetoricam docere cœpit dicens, turpe sibi esse tacere, cum Isocratem dicere pateretur. *Cic. 3. de Or.* ¶ Appellatur pater Eloquentiæ; Sed ejus Eloquentia non est apta ad forum. *Cic. de opt. gen. Or.* ¶ Scripsit in senectute idest, anno ætatis 94. Panathenaicum ad Philippum Macedonem. *Cic. de Sen. & in Or.* ¶ Vixit annos novem, & nonaginta. *Cic. de Sen. & in Or.* ¶ Unam orationem vendidit viginti talentis, h. e. 12. mille Philippeis. *Plin. l. 7. c. 30.*

Isocratēus, a, um, adject. ad Isocratem pertinens. *Cicer. in Orat. c. 61.* Isocrateo more dicere. *Id. Fam. 1. ep. 9.* Isocratea ratio oratoria.

Isocratĭcus, a, um, Isocrateus. *Isocratici* dicti sunt, qui Isocratem sunt secuti, seu imitati. *Quintil. l. 9. c. 4.*

Isodŏmon, n. 2. ἰσόδομον, genus structuræ in ædificiis, in quo coria omnia æqualis sunt crassitudinis. Nam ubi crassitudo est inæqualis, pseudisodomon appellant. *Plin. l. 36. c. 22.* Græci e lapide duro, ac silice æquo construunt veluti lateritios parietes: cum ita fecerint, Isodomon vocant genus structuræ, at cum inæquali crassitudine structa sunt, pseudisodomon. Adde *Vitruv. l. 11. c. 8.*

Isopyron, n. 2. ἰσόπυρον, herba, quam aliqui vocant phaseolum, quoniam ejus folium, quod est aniso simile, in pampinos torquetur. Capitula habet in summo caule tenuia, plena seminis melanthii. *Plin. l. 27. c. 11.*

Israel, elis, nomen Patriarchæ Jacobi, & totius populi ex eo nati. ¶ Ab Isidoro exponitur *vir Deum videns*. Hinc

Israelitæ, arum, m. Israelis posteri. *Juvenc. l. 1. v. 234.*

Israelĭtis, itidis, com. idem ac Israelita. *Hieron. in lib. Num.* Arrepto pugione ingressus est post virum Israelitidem.

Issa, f. 1. Hissa, *Lissa*, *Jesa*, Slavis *Vuis*, ins. Liburniæ, postea Dalmatiæ, in mari Illyrico, cum urbe cogn. ¶ Item ins. parva Latii, apud Marruvium, a Septem Aquis 40. stad. ¶ Item urbs Lesbi ins. quæ Himera, & Pelasgia dicta fuit.

Issa, æ, f. nomen catellæ. *Martial. l. 1. epigr. 110.* Issa est deliciæ catellæ Publi. ¶ Hinc factam esse vocem *Issulus*, qua Parentes filios suos parvulos blandimenti causa appellabant, putat *Fabrettus* hanc afferens in *Vet. inscrip. pag. 45.* Aponius & Aponia Issulo, & Delicio suo fecerē.

Issĭcus, a, um, adject. ab Isso opp. Ciliciæ, ut Issicus sinus, *il Golfo di Lajazzo*, qui id oppidum alluit, apud *Ammian. l. 26. c. 25.*

Isso, irrito. *Festus.*

Issŭlus, V. in Issa.

Issus, f. 2. Issum, Nicopolis, *Lajazzo*, *Ajazza*, *Ajasso*, Urbs Ciliciæ extrema, in Syriæ confinio, prope Amanum M. ad mare Mediter. Hic Darius Rex primo fusus fuit ab Alexandro Magno.

Istac, vel isthac, *per costà*, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ, adv. motus per locum. *Terent. Heaut. 5. 3. 27.* Abi sane istac, istorsum, quovis.

Istactĕnus, adverb. *fino a qua*. *Plaut. Bacch. 1. 2. 58.* Istactenus tibi, Lyde, libertas data est.

Iste, ista, istud, & istuc, gen. istius, *questo*, *cotesto*, Germ. *der*, Gal. *cettuy ci*, Hisp. *este*, *esso*, οὗτος, pron. dem. ab ἰς, *qui*, & τε, &c. Proprie dicitur de eo, qui apud te est, aut de quo tu loqueris. *Cic. Cælio l. 2. Fam. ep. 1.* Putaresne, nunquam accidere posse, ut mihi verba deessent, neque solum ista vestra oratoria, sed hæc etiam levia nostratia? *Id. pro Quint.* Tuus iste vir optimus. ¶ Accipitur etiam pro *hic*. *Quint. lib. 11. c. 1.* Nos institutionem professi, non solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus. ¶ *Istuc* sæpe pro *istud* legimus, ut *Plaut. Curcul. 1. 1. 32.* Istuc verbi quid est? *Ter. Eun. 5. 1. 14.* Istuccine interminata sum hinc abiens tibi? h. e. istud ne? ¶ Et *istic*, pro *iste*, usurpatur ab eodem Plauto sæpe, ut *Captiv. 5. 4. 16.* Ne tu, quod istic fabuletur, aures immittas tuas, & *alibi*. Genit. *istius* apud Poetas indifferentis est quantitatis in penult. *Martial. l. 14. epigr. 171.* Istius pueri Brutus amator erat. *Ovid. 4. de Pont.* Istius ingenium corporis esse nega. ¶ *Ista* in dativo, pro isti, *Plaut. Truc. 4. 3. 16.* Istæ dedi.

Ister, tri, m. 2. Germaniæ fluvius, qui & Danubius vocatur; unde *binominis* dicitur ab *Ovid. l. 1. Pont. ep. 8.* V. Danubius. ¶ Istro fallacior vocatur Marcion a *Tert. l. 1. c. 3. adv. eund.* quod istri navigatio periculosissima sit propter rapiditatem, & latentes subinde scopulos, & cautes.

Isthmĭa, orum, n. Ἴσθμια, numerantur inter quatuor solemnia certamina, quæ quinto quoque anno in Græcia celebrari solebant, in honorem Neptuni instituta a Theseo, ut Plutarcho videtur, aut certe in honorem Palæmonis, ut ex Archiæ poetæ Græco epigrammate colligitur, quod etiam hodie circumfertur. Hujus certaminis victores pinu coronabantur, ut tradit *Plin. l. 15. c. 30.* ¶ Dicta sunt Istmia ab Istmo Peloponnesi, in cujus faucibus celebrabantur, non procul a Neptuni templo, quod illic erat in primis celebre.

Isthmiacus, a, um, gentile ab isthmo, præsertim Peloponnesi. *Claud. de 4. Cons. Hon.* Et puer isthmiaci jampridem litoris exul. *Plin. l. 15. c. 30.* Istmiaca corona.

Isthmĭcus, a, um, Isthmius. *Val. Max. l. 4. c. ult. n. 5.* Isthmicum spectaculum.

Isthmĭus, a, um, adject. Isthmiacus, ut Isthmius Neptunus, cujus scil. templum fuit in Isthmo Peloponnesi. Et Isthmii ludi, qui & Isthmia absolute dicuntur a *Livio l. 33. c. 32.* V. Isthmia.

Isthmus, m. 2. ἰσθμὸς, *istmo*, *lingua di terra*, proprie apud Græcos, unde fluxit hæc vox, collum significat, a cujus similitudine terra oblonga, & angusta inter duo maria Isthmus dicitur. *Ovid. 7. Metam. v. 405.* bimarem pacaverat Isthmon. ¶ Isthmi multi numerantur. Primus est Peloponnesi, qui & Corinthiacus, & Achaicus vocatur, & Peloponnesum reliquæ Græciæ connectit. In hujus Isthmi faucibus Corinthus sita est, totius Peloponnesi urbs clarissima. Hunc Nero perfodere frustra conatus est. *Sueton. in Ner. c. 19.* Hinc prov. *Isthmum fodere*. hoc est rem aggredi quæ fieri non potest. ¶ Secundus est Chersonesi Thraciæ, vulgo *Hexamili*, inter Cardiam, seu Lysimachiam, & Macrontichon. Tertius Ægypti, qui a Ptolemæo Dorsum Arabum dictus est, vulgo *Sur*, inter mare Mediterraneum, ubi Pelusium, & sinum Arabicum; ubi Urbs Heroum, quod Ægyptus Palæstinæ, & Arabiæ Petrææ jungitur. Quartus Tauricæ Chersonesi, *Zucala*, in quo Taphræ urbs, Tartarorum Regia, quo Taurica Sarmatiæ continenti copulantur. Quintus Acanthæus in Macedonia, qui Athon montem continenti jungit. Hic a Xerxe perfossus est. Sextus Italiæ in parte Boreali Calabriæ Ulterioris, inter sinum Scylleticum, & Hipponiatem. Septimus Asiæ, inter Tarsum, & Amisum, Asia nusquam angustiore. Octavus Græciæ, inter Crissæum sinum, & Oetæum, ubi Thermopylæ. V. *Plin. l. 3. c. 4. 10. & 11.*

Istic, vel isthic, istæc, istoc, idem, ac iste, ista, istud, quasi iste hic, ista hæc, istud hoc. *Cic. in Fam. 7. ep. 23.* Istæc ipsa, quæ te emisse scribis, erunt mihi grata. *Plaut. Merc. 3. 1. 25.* Istæc res est. *Id. Truc. 3. 2. 16.* Istoc modo. *Id. Amph. 1. 1. 203.* Ergo istoc magis, quia vaniloquus, vapulabis. *Id. Bacch. 3. 1. 15.* Priusquam malum istoc addis, dicam patri.

Istic, vel Isthic, *costì*, *in cotesto luogo*, αὐτοῦ, adv. status in loco, & dicitur de loco a me remoto, idest, de eo loco, in quo tu es. *Cic. l. 1. Fam. ep. ult.* Et ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare.

Istimŏdi, idem quod istiusmodi. *Plaut. Truc. 2. 5. v. 38.* Faceta es, quæ ames istimodi.

Istinc, vel isthinc, *di costì*, αὐτόθεν, adverb. motus de loco. *Cicer. in Fam. l. 1. ep. ult.* Qui istinc veniunt, superbum te esse dicunt.

Istiusmŏdi, *di questa sorte*, talis, istius modi, formæ, speciei, generis, duo genitivi conjuncti per modum adverbii. *Cic. Ver. 6. c. 5.* Nihil istiusmodi, *Ter. Heaut. 2. 4. 7.* Vos esse istiusmodi, haud mirabile est.

Isto, *costà*, ἐκεῖσε, adv. motus ad locum, & dicitur de loco a me remoto, quemadmodum istic. *Cæl. ad Cic. 8. Fam. ep. 15.* Sic causa est properandi isto mihi. *Plin. l. 3. ep. 6.* Destino enim excurrere isto.

Istoc, vel Isthoc, idem ac istud. ¶ Usurpatur etiam adverbialiter pro istinc, seu ab isto loco. *Ter. Adel. 2. 1. 15.* Accede istuc Parmeno, nimium istoc abisti.

Istorsum, *verso costà*, πρὸς τόδε τὸν τόπον, adv. motus versus locum, idest, versus eum locum, ubi tu es. *Ter. Phorm. 5. 1. 14.* Concede hinc a foribus paululum istorsum, sodes Sophrona.

Istri, m. 2. pop. extremi Italiæ, Liburnis finitimi, quorum regio Istria. Hos fama est originem a Colchis duxisse missis ab Æeta Rege ad Argonautas persequendos, qui ut a mari intraverunt Istrum fl. nec raptores invenere, sive metu Regis, sive tædio longe navigationis, juxta Aquilejam consederunt, Istrique ex amnis nomine, quo a mari concesserant, sunt appellati.

Istria, vel Histria, f. 1. *Istria*, *Vegla*, prov. Italiæ, pars Galliæ Traspadanæ, in confinio Illyrici. Habet a Sept. Carniolæ Ducatum, a quo separatur Alpibus, *Monti della Vena*, ab Or. Illyricum, & sinum Flanaticum, ab Occ. sinum Tergestinum, & mare Adriaticum, seu sinum Venetum, a Mer. mare Adriaticum. *Plin. l. 3. c. 19.*

Istriāni, orum, Istri. *Justin. l. 9. c. 2.* Cum bello Istrianorum premeretur.

Istrĭcus, a, um, *Istriano*, ad Istriam pertinens. *Liv. l. 41. c. 1. & 11.* Istricum

cum bellum. Plin. l.32. c.6. Istrica ostrea. ¶ Scribitur & Histricus.

Istrus, a, um, Istricus. Martial. l. 12. epigr. 64. Istra nec minus absoluta testa. h. e. oleo ex Istria, in testis condito, quod laudat Plin. l.15. c.2. ¶ Scribitur & Histrus.

Istuc, costà, ἐκεῖσε, adverb. motus ad locum. Plaut. Asin. 3. 3. 55. Interea, si videtur, concedite istuc. Id. Pan. 3.3.1. Jam istuc ego revertar. ¶ Istuc pro istud. V. in Iste.

Istuccine? pro istuc ne? Terent. Eun. 5.1.14. Istuccine interminata sum hinc abiens tibi?

I ANTE T.

Ita, così, a questo modo, in tal maniera, כן, Ger. also, Gal. ainsi, Hisp. assi, οὕτως, sic, adv. similitudinis. Cic. 6. Verr. c. 52. Est ita, ut dicitur. Id. de Amic. ep. 9. Ut ita dicam. Id. 12. Attic. ep. 18. Investiges, sit ne ita. Id. ib. l. 7. ep. 9. Hoc tibi ita mando, ut dubitem &c. ¶ Sæpe adverbium est respondentis, & affirmantis. Plaut. Most. 2. 2. 60. Nempe ergo in somnis? ER. Ita. Ter. Eun. 1. 2. Hic quoque bonam, magnamque partem ad te attulit. T. Ita est. ¶ Interdum est adv. optantis, vel fidem facientis, vel assentientis. Cic. Attic. l. 5. ep. 15. Ita vivam, ut maximos sumptus facio. Id. in Verr. 1. c. 13. Ita mihi Deos omnes propitios esse velim, &c. Ter. Heaut. 4. 5. Ita me Dii ament, honestus est. Id. 3.2. Ita me Dii amabunt, ut nunc Menedemi vicem miseret me. ¶ Frequenter ponitur pro valde, vel nimis, vel tantum, præcipue cum conjungitur cum negatione. Cic. in Verr. 6. c. 49. Simulacra præclara, sed non ita antiqua. Id. Fam. 11. ep. 21. De his non ita valde laboro. ¶ Item pro adeo, tantopere, cum conjunctivo, & particula ut. Cic. 1. Tusc. Non sum ita hebes, ut ista dicam. ¶ Quandoque illativa conjunctio est pro igitur. Cic. 1. Tusc. Ita nobilissima Græciæ civitas, quondam vero etiam doctissima, sui civis unius acutissimi monumentum ignorasset, nisi ab homine Arpinate didicisset. ¶ Vel pro itaque. Cic. de nat. Deor. 1. c. 40. Virtus actuosa est, & Deus vester nihil agens. Expers virtutis igitur. Ita ne beatus quidem est. ¶ Vel pro talis. Plaut. Stich. 5. 5. 3. Ita est ingenium muliebre. ¶ Vel pro in eo statu. Ter. Eun. Sed ita res erat, faciendum fuit. Cic. 4. Fin. c.2. Ita nos esse natos, ut ad virtutes apti essemus. ¶ Conjungitur interdum cum quemadmodum. Cic. in Verr. 3. Quæsturam ita gessi, quemadmodum cognovistis. ¶ Item cum ut. Ter. Eun. 2. Cœpi egomet mecum inter vias, ita, ut fit, ubi quid in animo est molestiæ, aliam rem ex alia cogitare. ¶ Item cum quasi. Cic. pro Quinct. Qui in re ita diligens erat, quasi ii, qui magna fide societatem exercent. ¶ Item cum ne, & est particula sciscitantis, vel commiserantis, vel indignantis. Ter. Andr. 3. 2. Ita ne contemnor abs te? Cic. 7. Verr. Ita ne vero tu tua pericula communi periculo defendes?

Italia, æ, f. 1. Italia, Ger. Vuelschland, Gal. Italie, Hisp. Italia, Ἰταλία, regio Europæ. Habet ab Occ. & Sept. Alpes, quibus dividitur a Gallia, & a Germania, ab Or. mare Hadriaticum, & mare Jonium, a Mer. mare Siculum, seu Ausonium, mare Tyrrhenum, & mare Ligusticum. ¶ Variis nominibus variis temporibus appellata est, Janicula, Oenotria, Chamasena, Saturnia, Hesperia, Ausonia, &c. Quorum nominum rationem vide suis locis. ¶ Italia autem dicta est vel ab Italo rege, vel ab ἰταλός, quod bovem sonat; antiqui enim Italiæ populi boves italos vocabant, testibus Festo, Varr. l. 2. R. R. c. 5. & Colum. l. 5. R. R. in praef. Virgilius l. 3. Æn. v. 166. Nunc fama, minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem.

Italica, æ, f. 1. Sevilla la vieja, col. & urbs Hisp. Bæt. condita a Scipione Africano, ad Bætim fl. Hispali vicina, patria Silii poetæ, & trium Imperatorum, Trajani, Hadriani, & Theodosii senioris. Aliis est Alcalà del Rio. opp. inter Hispalim 4. l. & Castrum Album 3. ¶ Italica item vel Italicum Corfinium urbs Pelignorum in Aprutio cit. cognominatum est bello Italico, seu Marsico, seu sociali, quod Marsi, Picentes, Peligni, Vestini, Marrucini, Frentani, Hirpini, Pompejani, Picentini, Venusini, Japyges, Lucani, Samnites, atque omnis ora a Liri fl. usque ad Jonium sin. cum Populo R. gesserunt. Hi enim Corfinium communem patriam, & belli caput legere, & Italicum appellavere. Sigon. de ant. jure Italiæ l. 3. c. 1.

Italice, Italorum more. Messala Corvin. incertæ, & fortasse nullius auctoritatis scriptor, de progen. Aug. c. 11. Troja namque vulgo Italice, Latineque scrofa, vel sus dicitur.

Italicensis, se, adject. qui est ex urbe Italica. Inscript. apud Grut. p. 385. n. 1. Coloni Italicenses.

Italicus, a, um, Italiano, Ἰταλικός, quod ad Italiam spectat. Liv. l. 32. c. 23. Transfugæ Italici. Ovid. 15. Met. v. 9. Graja quis Italicis auctor posuisset in oris mœnia. Al. leg. Ausoniis. Aurel. Vict. de Origine gent. Rom. c. 6. Italici homines.

Italis, idis, f. mulier Italica. Ovid. 2. Fast. v. 441. Italidas matres, inquit, sacer hircus inito. Lectio tamen incerta est. Virg. 11. Æn. v. 657. Larinaque virgo, Tullaque, & æratam quatiens Tarpeja securim, Italides. Adde Martial. l. 11. epigr. 54.

Italus, a, um, Italiano, Ἰταλός, quod est ex Italia, seu ad Italiam spectat. Virg. 6. Æn. Qui maneant Itala de gente nepotes. Id. 3. Æn. Et sæpe Hesperium, sæpe Itala Regna vocare. ¶ Itali, orum, gl' Italiani. Claud. de B. Gildon. v. 114. Pœnos, Italasve petenti Opportuna sedes.

Italus, i, nom. propr. est cujusdam, cui filia fuit nomine Roma, quæ & Urbi ipsi nomen dedisse existimatur nonnullis. Plut. in Romulo in princip.

Italus, i, m. 2. Rex Italiæ, quem Cato scripsit fratrem fuisse Hesperi, Isidorus Siculi. Regnavit primum in Arcadia, deinde in Celtiberia, tandem, Hespero fratre mortuo, in ea Italiæ parte, quæ est inter sinus Napetinum, & Scyllaticum, quæ idcirco prima Italia est appellata. Dionys. Halic. l. 1. Rom. antiq. & Aristotel. l. 7. Polit. c. 10.

Itaque, per la qual cosa, per tanto, לכן, Ger. der alben, Gal. c'est pour, cela, Hisp. por lo qual, portanto, ἄρα, τοίνυν, ergo, igitur, conjunctio causalis, ab ita. Cic. 1. Fam. Itaque cum sententia prima Bibuli pronuntiata esset. Liv. l. 2. c. 25. Itaque ergo erecti, suspensique. ¶ Junctum cum particula ergo sæpe legitur apud Liv. l. 3. c. 31. l. 9. c. 31. l. 28. c. 12. l. 39. c. 25. &c. ¶ Interdum dictio gemina est ex ita, & que, pro & ita. Cic. 1. Ver. Cum Quæstor in Sicilia fuissem, itaque ex ea Provincia decessissem, ut &c. Id. pro Cluent. c. 19. Itaque feci, e così feci. Id. 1. Offic. Alios videmus velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere: itaque in formis aliis dignitatem inesse, aliis venustatem.

Itargus, i, m. fluv. Germaniæ, quem nonnulli Visurgin vocant. Albin. ad Liv. v. 386. Decolor infecta testis Itargus aqua.

Item, adv. similmente, parimente, גם, Ger. auch, Gal. aussi, Hisp. assi mesmo, ὁμοίως, similiter, etiam, præterea, ab itidem per Sync. vel ab ita, vel ab ἔτι, insuper. Donat. & Valla l. 2. c. 5. deducunt ab iterum, & idem. Cic. 2. de Or. In re est item ridiculum, quod &c. Id. 2. Attic. ep. 21. O spectaculum uni Crasso jucundum, cæteris non item. Ter. Andr. 1. 1. 50. Unus, & item alius. ¶ Videtur aliquando usurpari pro autem. Plaut. Aulul. 2. 2. 50. Venit hoc mihi in mentem, Megadore, te esse hominem divitem, me item esse hominem pauperum pauperrimum.

¶ Et pro iterum, la seconda volta. Sueton. in Tiber. c. 6. Parentes vagitu suo pene bis prodidit, semel cum a nutricis ubere, item cum a sinu matris raptim auferretur. Al. tamen leg. iterum. ¶ Sæpe conjungitur cum que, pro & item. Cic. 4. Acad. Itemque si id, quod officii sit, non occurrit animo, nihil aget.

Iter, itineris, n. viaggio, דרך, Germ. reiss, Gal. voyage, Hisp. viage, πορεία, actus eundi, via, profectio. Aliqui derivant a sup. itum, alii a freq. ito, as, alii ab itiner, (quo usus est Plautus Merc. 5. 2. 71. Incensus hoc itiner perficere exequar.) Liv. l. 25. c. 15. Legatos ad Annibalem miserunt, qui nuntiarent, duos Consules ad Beneventum esse, diei iter a Capua. Cic. ad Pomp. l. 8. Attic. ep. 11. Iter ad te in Apuliam facere cœpi. Cæs. l. 7. B. Gal. c. 56. Ut iter in Provinciam converteret. Nepos Alcib. c. 10. Cum ille iter ad regem compararet. Cic. l. 2. Fam. Iter habebant ad Laium regem. ¶ Dicimus etiam iter conficere, ingredi, instituere, &c. Pedibus, equo, vehiculo iter facere &c. Cic. sæpe, Cæsar, Liv. Nepos, Plin. & al. ¶ Iter est ei aliquo. Cic. pro Mil. c. 10. ¶ Iter justum, quid sit, V. Justus. ¶ Maximis itineribus ire, a gran giornate, affrettando il viaggio, Planc. ad Cic. l. 10. Fam. ep. 15. Maximis itineribus cum quatuor legionibus subsequar. ¶ Dicitur etiam de navigatione. Cic. Attic. l. 2. Nobis est iter in Asiam, maxime Cyzicum. Adde Terent. Hecyr. 34. Item de alio quovis transitu, seu meatu, ut itinera aquarum, apud Colum. l. 8. c. 17. Iter vocis, apud Virg. 7. Æn. v. 534. Iter urinæ, apud Cels. l. 7. c. 25. & 26. ¶ Sæpe sumitur pro ipsa via, strada. Cic. pro Cæcin. Descripta jura finium, possessionum, aquarum, itinerumque sunt. Adde Virg. 1. Geor. v. 380. ¶ Translate usurpatur pro incepto, seu instituto. Cic. ad Q. Fr. l. 3. Neque ego impediri Ciceronis iter, atque illam disciplinam volo, & ipse puer magis illo declamatorio genere delectari videtur; in quo quoniam ipsi quoque fuimus, patiamur, illum ire nostris itineribus. Adde Plin. l. 5. epist. 8. ¶ Genitivus hujus nominis olim fuit iteris, ablativus itere. Lucr. l. 5. v. 652. Concussos itere, & labefactos aere multo. Accius apud Non. 8. n. 15. Studium iteris reprime. Laber. apud Non. c. 2. n. 428. Ignotæ iteris sumus, tute scis.

Iterabilis, le, adject. che si può replicare. Tertul. l. 2. adversus Marc. c. 18. Iterabilem injuriam facere.

Iteratio, onis, f. 3. replicazione, שנוי, Ger. vviderholung, Gal. iteration, repetition, Hisp. iteracion, ἀνάληψις, repetitio, resumptio, redintegratio, geminatio. Cic. in Or. c.25. Itemque si quæ verborum iterationes contentionem aliquam, & clamorem requirent. ¶ Est item genus arationis, qua ager secundo proscinditur. Plin. l. 18. c. 20. Sato semine, sequitur iteratio. Salmas. legit ternatio. ¶ Item iteratio, secunda olearum pressura dicitur. Col. l. 12. c. 50.

Iterativum verbum, h. e. frequentativum, apud Diomed. l. 1.

Iterato, adverb. replicatamente, iterum, αὖθις. Justin. l. 5. c. 9. Quibus accitis, iterato præliantur.

Iteratus, a, um, replicato. Cic. in Partit. Duplicata, vel etiam sæpius iterata ponantur. Id. 2. de Or. c. 30. Ut agro non semel arato, sed novato, & iterato.

Iterducus, a, um, adject. ut Iterduca Juno, apud Martian. Capell. l. 1. quæ sc. itineri feliciter conficiendo præerat.

Itero, as, a. 1. proprie est iter repetere. Alii ducunt ab iterum, alii ab iter. Nam in Philoxeni Glossis est, Iterat, δευτεροῖ. Gell. l.3. c.18. Sed eos Senatores, qui Magistratum Curulem nondum acceperant, pedibus iteravisse in Curiam. Aliqui legunt itavisse. ¶ Translate accipitur pro rursus aliquid agere, replicare, rifare, δευτερῶ. Liv. l. 1. Resistere, atque iterare pugnam jubet. ¶ Et speciatim pro iterum proscindere, seu arare. Col. l. 2. Optime inter Calendas, & Idus Septembris aratur, ac subinde iteratur. Adde Plin. l. 18. c. 19. ¶ Item pro iterum navigare. Hor. l. 1. od. 7. Cras ingens iterabimus æquor. ¶ Item pro iterum dicere, ripetere, ridire. Cic. in Orat. c. 39. Cum duplicantur, iteranturque verba. Et c. 10. Ut quod dixit, iteret. Plaut. Rud. 4. 8. 1. Iterum mihi isthæc omnia itera.

Iterum, adv. un'altra volta, di nuovo, ancora, עוד, Ger. vviderumb, Gal. encore, Hisp. otra vez, αὖθις, αὖ, rursus, denuo, ab iter. Cic. pro Flacco. Iterum iste Romam se retulit. ¶ Sæpe significat secundo. Cic. 2. de Inv. c. 39. Primo quidem decipi incommodum est, iterum stultum, tertio turpe. Id. pro Sext. L. Saturninus iterum tribunus creatus est. Id. pro Rosc. Am. Iterum, ac tertio nominavi. Id. pro leg. Manil. Testis est iterum ac sæpius Italia. Et pro Font. Pecuniam semel atque iterum dare. Virg. 2. Æn. v. 770. Iterumque, iterumque vocari.

Ithaca, f. 1. Isola del Compare, Val di Compare, Turc. Phiachi, al. Theachi, Ἰθάκη, insul. maris Jonii, Regnum Laertæ, & Ulyssis, inter Cephaleniam ad Occ. & Echinadas ad Or. a Cephalenia 5. M. P. versus Ætoliam, & Peloponnesum, ab Araxo prom. 12. Virg. 3. Æn. v.272.

Ithacensis, se, adject. ad Ithacam pertinens, ut Ithacensis Ulysses, Horat. l. 1. epist. 6. v. 63.

Ithacesiæ, f. 1. tres insulæ parvæ Brutiorum, contra Vibonem ad sin. Hipponiatem, quarum una Braces, altera Praca, tertia Torrecula, vel Torricella nominatur.

Ithacesius, a, um, adject. Ithacensis, ut Ithacesia sedes, Sil. l. 8. v. 540.

Ithacus, i, m. Ulysses, Rex Ithacæ insul. Virg. 2. Æn. v.104. Hoc Ithacus velit.

Ithome, es, f. 1. Ἰθώμη, arx Messeniæ, in monte illi imminente, non secus ac Acrocorinthus Corintho.

Ithomæus, a, um, adject. possess. ab Ithome urbe. Hinc Ithomæi ejus urbis incolæ, apud Stat. 7. Theb. v. 330.

Ithone, sive Ithonia, f. 1. Ἰθώνη, urbs Bœotiæ, sive, ut Strabo inquit, Thessaliæ, in Phthiotide, ad Amphrisum fl. dicta ab Ithonio filio Amphictyonis, vel Herculis ex Paphyra. Ibi Pallas colebatur, unde Ithonea, seu Ithonia cognominata est.

Ithyphalli, vel potius Ithyphallici, m. 2. Ἰθυφαλλικοί, qui in sacris Bacchi erectum penem gestabant. Phallum enim ligneum, sive ex aluta rubra sibi ita inter femina adaptabant, ut inde enatus videretur. Aliqui dicunt, hoc nomine appellatos esse, qui per Liberi dies festos phallum plaustro impositum muliebri veste induti per rura prius, deinde per urbem sequebantur, & ad carminis phallici, seu ithyphallici numeros saltabant. V. Phallica.

Ithyphallicum carmen, idem ac Priapejum, quod constabat ex Jambico senario, & trochaico dimetro brachycatalecto, & in erectum penem canebatur, ab ithyphallus. V. Grammat. & rei Poet. Script.

Ithyphallus, m. 2. Ἰθύφαλλος, penis erectus, effigies membri virilis, quæ primum ex ficulneo ligno, postea ex aluta rubra fieri solebat, ab ἰθὺς, rectus, & φαλλὸς, penis. ¶ Accipitur & pro ipso Priapo. Colum. 10. 31. sed truncum forte dolatum Arboris antiqui, numen venerare Ithyphalli.

Ithyræus. V. Ityreus.

Itidem, adv. similmente, parimente, גם, Ger. gleich, Gall. pareillement, Hisp. semejantemente, παραπλησίως, similiter, eodem modo, ab ita, & dem. Aliqui derivant ab iterum, & idem. Sueton. de Aug. Centuriones statione deserta, itidem ut manipulares, capitali animadversione puni-

seu coxendices precipue infestat. *Plin. l. 27. c. 1.* Bibitur propter ischiada, & stranguriam in vino.

Ischias, adis, f. 3. *ἰσχίας, ἀδιάντον*, herba quædam radice cyperi, quæ commanducata dentium dolorem sedat. Alii leucocantham vocant, alii polygonaton, alii sigillum Salomonis. *Plin. l. 22. c. 16.*

Ischnon cromenion, *ἰσχνὸν ἐρομένιον*, h. e. amicula gracilis. Græcæ voces a Lucretio usurpatæ. *l. 4. v. 1149.*

Ischomache, es, f. *Ἰσχομάχη*, Hippodamia, Atracii, seu Atracis filia, uxor Pirithoi, ex Atracia Thessaliæ regiuncula, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingenti clade ab Hercule, & Theseo profligati sunt. Dicta est ab *ἴσχω*, *cohibeo*, & *μάχη*, *pugna*. *Prop. l. 2. Eleg. 2. v. 9.* Ischomache Lapithæ genus heroinæ.

Iselasticus, a, um adject. *εἰσελαστικός*, ab *εἰσελαύνω*, invehor, ingredior, ut iselastica certamina, in quibus victores cum magna pompa coronati quadrigis introducebantur quisque in patriam suam. *Plin. l. 10. ep. 119.* Quæ pro iselasticis certaminibus constituisti. ¶ Iselastici etiam dicebantur ipsi victores. *Id. ibid.* Ego contra scribo Iselasticorum nomine. ¶ Iselasticum, absolute pro eo quod Iselasticis victoriæ nomine dabatur. *Trajan. ad Plin. ep. 120.* Iselasticum tunc primum mihi videtur incipere debere, cum quis in civitatem suam *εἰσήλασεν*.

Isiaci, m. 3. *ἰσιακοί*, Isidis Sacerdotes in Ægypto, qui vestibus tantum lineis, quas illi *λινοστολίας* appellabant, amiciebantur. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 8.* M. Volusius Trib. pl. proscriptus, assumpto Isiaci habitu, per itinera viasque stipem petens &c. Adde *Sueton. in Domit. c. 1.* & ibi *Casaub.* ¶ Hinc Græcum proverbium apud *Plutarch.* Isiacum non facit linostolia, Italice *l'abito non fa il monaco*.

Isiacus, a, um, quod ad Isim, seu Isidem spectat. *Juv. Sat. 6. v. 488.* Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

Isicia. V. Isicium.

Isiciarius. V. Insiciarius.

Isiciatus, a, um, adject. ut isiciatus pullus, h. e. isicio conditus. *Apic. l. 8. c. 7.*

Isicium, vel insicium, ii, n. vel isicia, æ. f. 1. *ἴσικον*, *ἰσίκιον*, genus farciminis, ab *inseco*, quia ex insecta carne fit. Nam veteres dicebant *insicare*, *prosicare*, *dissicare*. *Varro l. 4. de L. L.* Aliqui scribunt *insitium*, & putant sic dici quasi insititium, eo quod fiat insitis in intestinum minutis carnis suillæ frustulis. *Cæs. Scal. com. in Hipp. de insomn.* censet ab *ὗς*, *sus*, hysicium dictum esse. *Macrob. l. 7. c. 8.* Dicas, quæso, quæ causa difficile digestu facit insicium, quod ab insectione insicium dictum (amissione enim literæ postea, quod nunc habet, nomen obtinuit) cum multum in eo, &c. *Arnob. l. 7.* Quid, inquam, sibi hæc volunt, apexabo, isicia, silicernia, longavo? quæ sunt nomina, & farciminum genera, hirquino alia sanguine, comminutis alia inculcata pulmonibus.

Isis, is, vel idis, f. *Ἶσις*, Jo, filia Inachi. Accusativum Græcum habet in *in*, vel in *da*, Latinum in *im*, vel in *dem*. *Tacit. de Germ. c. 9.* Pars Suevorum & Isidi sacrificat. V. *Jo.*

Isitium. V. Isicium.

Ismaricus, a, um, &

Ismarius, a, um, adject. ad Ismarum pertinens. *Avien. in descript. orbis, v. 33.* Ismarici flabris aquilonis. *Ovid. 10. Metam. v. 305.* Gentibus Ismariis, & nostro gratulor orbi. *Id. 9. Metam. v. 640.* Ismariæ Bacchæ.

Ismarus, i, m. & n. pl. Ismara, orum, mons Thraciæ partim asper, partim olivetis, ac vinetis cultus, apud Hebrum fl. & Maroneam urb. quem Orpheus incoluit, cujus accolæ ab Homero Cicones dicuntur, ubi palus, & Ismara, vel Ismarum urbs quondam fuit. *Virg. Ecl. 6.* Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orphea. *Lucret. l. 5. v. 30.* Thracen, Bistoniasque plagas, atque Ismara propter.

Ismene, es, f. 1. *Ἰσμήνη*, Oedipi filia, Cyrthei cujusdam juvenis sponsa, qui ante nuptias a Tydeo occisus est.

Ismenis, idis, f. mulier Thebana, ab Ismeno fl. ¶ Ismenides, um, Thebani, *Ovid. 3. Metam. in fine.*

Ismenius, a, um, Thebanus. ¶ Ismenius heros, sc. Polynices, apud *Stat. 2. Theb. v. 307.*

Ismenus, m. 2. Ismenius, *Ismeno*, fl. Bœotiæ, cum opp. & monte cogn. qui ex Cithærone M. oritur, Thebas alluit circa Dircem fontem, & apud Saganeum opp. in Euripum labitur, non procul ab Aulide. Dictus est ab Ismeno Pelasgi filio.

Isocinnamon, n. 2. *ἰσοκιννάμωμον*, frutex, al. daphnois præstantissimi odoris, in iisdem fere locis nascens, in quibus cinnamomum, & casia, ita dictus, quod cinnami præstantiam adæquare videatur. *Plin. l. 12. c. 20.*

Isocolon, n. 2. *ἰσόκωλον*, Latinis *Compar*. Figura verborum per similitudinem, per quam membra periodi ex pari ferme numero vocabulorum constant, ab *ἴσος*, *æqualis*, & *κῶλον*, *membrum*. *Quintil. l. 9. c. 3.* Græcis literis hanc vocem scribit.

Isocrates, m. 3. *Ἰσοκράτης*, præstantissimus Rhetor, & Orator Atheniensis. Adolescens senem Gorgiam audivit, & Platonem. *Cic. in Orat.* ¶ Plato exagitator omnium Rhetorum Isocratem unum mirabatur. *Cic. in Or.* ¶ Pudore, & timiditate abstinuit a dicendo. *Cic. 2. de Or. in Brut.* ¶ Isocrati Aristoteles invidens una cum Philosophia etiam Rhetoricam docere cœpit dicens, turpe sibi esse tacere, cum Isocratem dicere pateretur. *Cic. 3. de Or.* ¶ Appellatur pater Eloquentiæ; Sed ejus Eloquentia non est apta ad forum. *Cic. de opt. gen. Or.* ¶ Scripsit in senectute idest, anno ætatis 94. Panathenaicum ad Philippum Macedonem. *Cic. de Sen. & in Or.* ¶ Vixit annos novem, & nonaginta. *Cic. de Sen. & in Or.* ¶ Unam orationem vendidit viginti talentis, h. e. 12. mille Philippeis. *Plin. l. 7. c. 30.*

Isocrateus, a, um, adject. ad Isocratem pertinens. *Cicer. in Orat. c. 61.* Isocrateo more dicere. *Id. Fam. 1. ep. 9.* Isocratea ratio oratoria.

Isocraticus, a, um, Isocrateus. *Isocratici* dicti sunt, qui Isocratem sunt secuti, seu imitati. *Quintil. l. 9. c. 4.*

Isodomon, n. 2. *ἰσόδομον*, genus structuræ in ædificiis, in quo coria omnia æqualis sunt crassitudinis. Nam ubi crassitudo est inæqualis, pseudisodomon appellant. *Plin. l. 36. c. 22.* Græci e lapide duro, ac silice æquo construunt veluti lateritios parietes: cum ita fecerint, Isodomon vocant genus structuræ, at cum inæquali crassitudine structa sunt, pseudisodomon. Adde *Vitruv. l. 11. c. 8.*

Isopyron, n. 2. *ἰσόπυρον*, herba, quam aliqui vocant phaseolum, quoniam ejus folium, quod est aniso simile, in pampinos torquetur. Capitula habet in summo caule tenuia, plena seminis melanthii. *Plin. l. 27. c. 11.*

Israel, elis, nomen Patriarchæ Jacobi, & totius populi ex eo nati. ¶ Ab Isidoro exponitur *vir Deum videns*. Hinc

Israelitæ, arum, m. Israelis posteri. *Juvenc. l. 1. v. 234.*

Israelitis, itidis, com. idem ac Israelita. *Hieron. in lib. Num.* Arrepto pugione ingressus est post virum Israelitidem.

Issa, f. 1. Hissa, *Lissa*, *Jesa*, Slavis *Vuis*, Inf. Liburniæ, postea Dalmatiæ, in mari Illyrico, cum urbe cogn. ¶ Item Inf. parva Latii, apud Marruvium, a Septem Aquis 40. stad. ¶ Item urbs Lesbi inf. quæ Himera, & Pelasgia dicta fuit.

Issa, æ, f. nomen catellæ. *Martial. l. 1. epigr. 110.* Issa est deliciæ catellæ Publi. ¶ Hinc factam esse vocem *Issulus*, qua Parentes filios suos parvulos blandimenti causa appellabant, putat *Fabrettus* hanc afferens in *Vet. inscrip. pag. 45.* Aponius & Aponia Issulo, & Delicio suo fecere.

Issicus, a, um, adject. ab Isso opp. Ciliciæ, ut Issicus sinus, *il Golfo di Lajazzo*, qui id oppidum alluit, apud *Ammian. l. 26. c. 25.*

Isso, ivero. *Festus.*

Issulus, V. in Issa.

Issus, f. 2. Issum, Nicopolis, *Lajazzo*, *Ajazzo*, *Ajasso*, Urbs Ciliciæ extrema, in Syriæ confinio, prope Amanum M. ad mare Mediter. Hic Darius Rex primo fusus fuit ab Alexandro Magno.

Istac, vel isthac, *per costà*, *διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ*, adv. motus per locum. *Terent. Heaut. 3. 3. 27.* Abi sane istac, istorsum, quovis.

Istactenus, adverb. *fino a qua*. *Plaut. Bacch. 1. 2. 58.* Istactenus tibi, Lyde, libertas data est.

Iste, ista, istud, & istuc, gen. istius, *questo*, *cotesto*, ..., Germ. *der*, Gal. *cettuy ci*, Hisp. *este*, *esse*, *οὗτος*, pron. dem. ab *is*, *qui*, & *te*, &c. Proprie dicitur de eo, qui apud te est, aut de quo tu loqueris. *Cic. Calio l. 2. Fam. ep. 1.* Putaresne, nunquam accidere posse, ut mihi verba deessent, neque solum ista vestra oratoria, sed hæc etiam levia nostratia? *Id. pro Quint.* Tuus iste vir optimus. ¶ Accipitur etiam pro *hic*. *Quint. lib. 11. c. 1.* Nos institutionem professi, non solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus. ¶ *Istuc* sæpe pro *istud* legimus, ut *Plaut. Curcul. 1. 1. 32.* Istuc verbi quid est? *Ter. Eun. 5. 1. 14.* Istuccine interminata sum hinc abiens tibi? h. e. istud ne? ¶ Et *istic*, pro *iste*, usurpatur ab eodem Plauto sæpe, ut *Captiv. 3. 4. 16.* Ne tu, quod istic fabuletur, aures immittas tuas, & *alibi*. Genit. *istius* apud Poetas indifferentis est quantitatis in penult. *Martial. l. 14. epigr. 171.* Istius pueri Brutus amator erat. *Ovid. 4. de Pont.* Istius ingenium corporis esse nega. ¶ *Istæ* in dativo, pro isti, *Plaut. Trucul. 4. 3. 16.* Istæ dedi.

Ister, tri, m. 2. Germaniæ fluvius, qui & Danubius vocatur; unde *binominis* dicitur ab *Ovid. l. 1. Pont. ep. 8.* V. Danubius. ¶ Istro fallacior vocatur Marcion a *Tert. l. 1. c. 3. adv. eund.* quod istri navigatio periculosissima sit propter rapiditatem, & latentes subinde scopulos, & cautes.

Isthmia, orum, n. *Ἴσθμια*, numerantur inter quatuor solemnia certamina, quæ quinto quoque anno in Græcia celebrari solebant, in honorem Neptuni instituta a Theseo, ut Plutarcho videtur, aut certe in honorem Palæmonis, ut ex Archiæ poetæ Græco epigrammate colligitur, quod etiam hodie circumfertur. Hujus certaminis victores pinu coronabantur, ut tradit *Plin. l. 15. c. 10.* ¶ Dicta sunt Isthmia ab Isthmo Peloponnesi, in cujus faucibus celebrabantur, non procul a Neptuni templo, quod illic erat in primis celebre.

Isthmiacus, a, um, gentile ab isthmo, præsertim Peloponnesi. *Claud. de 4. Cons. Hon.* Et puer isthmiaci jampridem litoris exul. *Plin. l. 15. c. 10.* Isthmiaca corona.

Isthmicus, a, um, Isthmius. *Val. Max. l. 4. c. ult. n. 5.* Isthmicum spectaculum.

Isthmius, a, um, adject. Isthmiacus, ut Isthmius Neptunus, cujus scil. templum fuit in Isthmo Peloponnesi. Et Isthmii ludi, qui & Isthmia absolute dicuntur a *Livio l. 33. c. 32.* V. Isthmia.

Isthmus, m. 2. *ἰσθμός*, *istmo*, *lingua di terra*, proprie apud Græcos, unde fluxit hæc vox, collum significat, a cujus similitudine terra oblonga, & angusta inter duo maria Isthmus dicitur. *Ovid. 7. Metam. v. 406.* bimarem pacaverat Isthmon. ¶ Isthmi multi numerantur. Primus est Peloponnesi, qui & Corinthiacus, & Achaicus vocatur, & Peloponnesum reliquæ Græciæ connectit. In hujus Isthmi faucibus Corinthus sita est, totius Peloponnesi urbs clarissima. Hunc Nero perfodere frustra conatus est. *Sueton. in Ner. c. 19.* Hinc prov. *Isthmum fodere*, hoc est rem aggredi quæ fieri non potest. ¶ Secundus est Chersonesi Thraciæ, vulgo *Hexamili*, inter Cardiam, seu Lysimachiam, & Macrontichon. Tertius Ægypti, qui a Ptolemæo Dorsum Arabiæ dictus est, vulgo *Sur*, inter mare Mediterraneum, ubi Pelusium, & sinum Arabicum; ubi Urbs Heroum, quod Ægyptus Palæstinæ, & Arabiæ Petrææ jungitur. Quartus Tauricæ Chersonesi, *Zucala*, in quo Taphræ urbs, Tartarorum Regia, quo Taurica Sarmatiæ continenti copulantur. Quintus Acanthæus in Macedonia, qui Athon montem continenti jungit. Hic a Xerxe perfossus est. Sextus Italiæ in parte Boreali Calabriæ Ulterioris, inter sinum Scylleticum, & Hipponiatem. Septimus Asiæ, inter Tarsum, & Amisum, Asia nusquam angustiore. Octavus Græciæ, inter Crissæum sinum, & Oetæum, ubi Thermopylæ. V. *Plin. l. 3. c. 4. 10. & 11.*

Istic, vel isthic, istæc, istoc, idem, ac iste, ista, istud, quasi iste hic, ista hæc, istud hoc. *Cic. in Fam. 7. ep. 23.* Istæc ipsa, quæ te emisse scribis, erunt mihi grata. *Plaut. Merc. 3. 1. 25.* Istæc res est. *Id. Truc. 3. 2. 16.* Istoc modo. *Id. Amph. 1. 1. 203.* Ergo istoc magis, quia vaniloquus, vapulabis. *Id. Bacch. 3. 1. 15.* Priusquam malum istoc addis, dicam patri.

Istic, vel Isthic, *costì*, *in cotesto luogo*, *αὐτόθι*, adv. status in loco, & dicitur de loco a me remoto, idest, de eo loco, in quo tu es. *Cic. l. 1. Fam. ep. ult.* Et ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare.

Istimodi, idem quod istiusmodi. *Plaut. Trucul. 2. 5. v. 38.* Faceta es, quæ ames istimodi.

Istinc, vel Isthinc, *di costì*, *ἐντεῦθεν*, adverb. motus de loco. *Cicer. in Fam. l. 1. ep. ult.* Qui istinc veniunt, superbum te esse dicunt.

Istiusmodi, *di questa sorte*, talis, istius modi, formæ, speciei, generis, duo genitivi conjuncti per modum adverbii. *Cic. Ver. 6. c. 5.* Nihil istiusmodi. *Ter. Heaut. 2. 4. 7.* Vos esse istiusmodi, haud mirabile est.

Isto, *costà*, *ἐκεῖσε*, adv. motus ad locum, & dicitur de loco a me remoto, quemadmodum istic. *Cal. ad Cic. 8. Fam. ep. 15.* Sic causa est properandi isto mihi. *Plin. l. 3. ep. 6.* Destino enim excurrere isto.

Istoc, vel Isthoc, idem ac istud. ¶ Usurpatur etiam adverbialiter pro istinc, seu ab isto loco. *Ter. Adel. 2. 1. 15.* Accede istuc Parmeno, nimium istoc abisti.

Istorsum, *verso costà*, *πρὸς τὸν τόπον τοῦτον*, adv. motus versus locum, idest, versus eum locum, ubi tu es. *Ter. Phorm. 5. 1. 14.* Concede hinc a foribus paululum istorsum, sodes Sophrona.

Istri, m. 2. pop. extremi Italiæ, Liburnis finitimi, quorum regio Istria. Hos fama est originem a Colchis duxisse missis ab Æeta Rege ad Argonautas persequendos, qui ut a mari intraverunt Istrum fl. nec raptores invenere, sive metu Regis, sive tædio longe navigationis, juxta Aquilejam consederunt, Istrique ex amnis nomine, quo a mari concesserant, sunt appellati.

Istria, vel Histria, f. 1. *Istria*, *Ἰστρία*, prov. Italiæ, pars Galliæ Transpadanæ, in confinio Illyrici. Habet a Sept. Carniolæ Ducatum, a quo separatur Alpibus, *Monti della Vena*, ab Or. Illyricum, & sinum Flanaticum, ab Occ. sinum Tergestinum, & mare Adriaticum, seu sinum Venetum, a Mer. mare Adriaticum. *Plin. l. 3. c. 19.*

Istriani, orum, Istri. *Justin. l. 9. c. 2.* Cum bello Istrianorum premeretur.

Istricus, a, um, *Istriaco*, ad Istriam pertinens. *Liv. l. 41. c. 1. & 11.* Istri-

cum

cum bellum. *Plin. l. 32. c. 6.* Istrica ostrea. ¶ Sribitur & *Histricus*.

Istrus, a, um, Istricus. *Martial. l. 12. epigr. 64.* Istra nec minus absoluta testa. *h. e.* oleo ex Istria, in testis condito, quod laudat *Plin. l. 15. c. 2.* ¶ Scribitur & *Histrus*.

Istuc, *costà*, ἐκεῖσε, adverb. motus ad locum. *Plaut. Asin. 3. 3. 55.* Interea, si videtur, concedite istuc. *Id. Pan. 3. 3. 1.* Jam istuc ego revertar. ¶ *Istuc* pro istud. V. in *Iste*.

Istuccine? pro *istuc me? Terent. Eun. 5. 1. 14.* Istuccine interminata sum hinc abiens tibi?

I ANTE T.

Ita, *così*, *a questo modo*, *in tal maniera*, כן, Ger. *also*, Gal. *ainsi*, Hisp. *assi*, οὕτως, sic, adv. similitudinis. *Cic. 6. Verr. c. 52.* Est ita, ut dicitur. *Id. de Amic. op. 9.* Ut ita dicam. *Id. 12. Attic. ep. 18.* Investiges, sit ne ita. *Id. ib. l. 7. ep. 9.* Hoc tibi ita mando, ut dubitem &c. ¶ Sæpe adverbium est respondentis, & affirmantis. *Plaut. Most. 2. 2. 60.* Nempe ergo in somnis? *ER.* Ita. *Ter. Eun. 1. 2.* Hic quoque bonam, magnamque partem ad te attulit. *T.* Ita est. ¶ Interdum est adv. optantis, vel fidem facientis, vel assentientis. *Cic. Attic. l. 5. ep. 15.* Ita vivam, ut maximos sumptus facio. *Id. in Verr. 2. c. 13.* Ita mihi Deos omnes propitios esse velim, &c. *Ter. Heaut. 4. 5.* Ita me Dii ament, honestus est. *Id. 3. 2.* Ita me Dii amabunt, ut nunc Menedemi vicem miseret me. ¶ Frequenter ponitur pro valde, vel nimis, vel tantum, præcipue cum conjungitur cum negatione. *Cic. in Verr. 6. c. 49.* Simulacra præclara, sed non ita antiqua. *Id. Fam. 11. ep. 21.* De his non ita valde laboro. ¶ Item pro adeo, tantopere, cum conjunctivo, & particula *ut*. *Cic. 1. Tusc.* Non sum ita hebes, ut ista dicam. ¶ Quandoque illativa conjunctio est pro igitur. *Cic. 1. Tusc.* Ita nobilissima Græciæ civitas, quondam vero etiam doctissima, sui civis unius acutissimi monumentum ignorasset, nisi ab homine Arpinate didicisset. ¶ Vel pro itaque. *Cic. de nat. Deor. 1. c. 40.* Virtus actuosa est, & Deus vester nihil agens. Expers virtutis igitur. Ita ne beatus quidem est. ¶ Vel pro talis. *Plaut. Stich. 5. 5. 3.* Ita est ingenium muliebre. ¶ Vel pro in eo statu. *Ter. Eun.* Sed ita res erat, faciendum fuit. *Cic. 4. Fin. c. 2.* Ita nos esse natos, ut ad virtutes apti essemus. ¶ Conjungitur interdum cum *quemadmodum*. *Cic. in Verr. 3.* Quæsturam ita gessi, quemadmodum cognovistis. ¶ Item cum *ut*. *Ter. Eun. 2.* Cœpi egomet mecum inter vias, ita, ut fit, ubi quid in animo est molestiæ, aliam rem ex alia cogitare. ¶ Item cum quasi. *Cic. pro Quinct.* Qua in re ita diligens erat, quasi ii, qui magna fide societatem exercent. ¶ Item cum *ne*, & est particula sciscitantis, vel commiserantis, vel indignantis. *Ter. Andr. 3. 2.* Ita ne contemnor abs te? *Cic. 7. Verr.* Ita ne vero tu tua pericula communi periculo defendes?

Italia, æ, f. 1. *Italia*, Ger. *Vuelschland*, Gal. *Italie*, Hisp. *Italia*, Ἰταλία, regio Europæ. Habet ab Occ. & Sept. Alpes, quibus dividitur a Gallia, & a Germania, ab Or. mare Hadriaticum, & mare Jonium, a Mer. mare Siculum, seu Ausonium, mare Tyrrhenum, & mare Ligusticum. ¶ Variis nominibus variis temporibus appellata est, Janicula, Oenotria, Chamasena, Saturnia, Hesperia, Ausonia, &c. Quorum nominum rationem vide suis locis. ¶ Italia autem dicta est vel ab Italo rege, vel ab ἰταλός, quod bovem sonat; antiqui enim Italiæ populi boves *italos* vocabant, testibus *Festo*, *Varr. l. 2. R. R. c. 5. & Colum. l. 5. R. R. in praef. Virgilius l. 3. Æn. v. 166.* Nunc fama, minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem.

Italica, æ, f. 1. *Sevila la vejo*, col. & urbs Hisp. Bæt. condita a Scipione Africano, ad Bætim fl. Hispali vicina, patria Silii poetæ, & trium Imperatorum, Trajani, Hadriani, & Theodosii senioris. Aliis est *Alcalà del Rio*. opp. inter Hispalim 4. l. & Castrum Album 5. ¶ Italica item vel Italicum Corfinium urbs Pelignorum in Aprutio cit. cognominatum est bello Italico, seu Marsico, seu sociali, quod Marsi, Picentes, Peligni, Vestini, Marrucini, Frentani, Hirpini, Pompejani, Picentini, Venusini, Japyges, Lucani, Samnites, atque omnis ora a Liri fl. usque ad Jonium sin. cum Populo R. gesserunt. Hi enim Corfinium communem patriam, & belli caput legere, & Italicum appellavere. *Sigon. de ant. jure Italiæ l. 3. c. 1.*

Italĭce, Italorum more. *Messala Corvin.* incertæ, & fortasse nullius auctoritatis scriptor, *de progen. Aug. c. 21.* Troja namque vulgo Italice, Latineque scrofa, vel sus dicitur.

Italicensis, se, adject. qui est ex urbe Italica. *Inscript. apud Grut. p. 385. n. 1.* Coloni Italicenses.

Italĭcus, a, um, *Italiano*, Ἰταλικός, quod ad Italiam spectat. *Liv. l. 32. c. 23.* Transfugæ Italici. *Ovid. 15. Met. v. 9.* Graja quis Italicis auctor posuisset in oris mœnia. Al. leg. *Ausoniis*. *Aurel. Vict. de Origine gent. Rom. c. 6.* Italici homines.

Itălis, idis, f. mulier Italica. *Ovid. 2. Fast. v. 441.* Italidas matres, inquit, sacer hircus inito. Lectio tamen incerta est. *Virg. 11. Æn. v. 657.* Larinaque virgo, Tullaque, & æratam quatiens Tarpeja securim, Italides. Adde *Martial. l. 11. epigr. 54.*

Itălus, a, um, *Italiano*, Ἰταλός, quod est ex Italia, seu ad Italiam spectat. *Virg. 6. Æn.* Qui maneant Itala de gente nepotes. *Id. 3. Æn.* Et sæpe Hesperiam, sæpe Itala Regna vocare. ¶ Itali, orum, *gl' Italiani*. *Claud. de B. Gildon. v. 114.* Pœnos, Italasve petenti Opportuna sedes.

Itălus, i, nom. propr. est cujusdam, cui filia fuit nomine Roma, quæ & Urbi ipsi nomen dedisse existimatur nonnullis. *Plut. in Romulo in princip.*

Itălus, i, m. 2. Rex Italiæ, quem Cato scripsit fratrem fuisse Hesperi, Isidorus Siculi. Regnavit primum in Arcadia, deinde in Celtiberia, tandem, Hespero fratre mortuo, in ea Italiæ parte, quæ est inter sinus Napetinum, & Scyllaticum, quæ idcirco prima Italia est appellata. *Dionys. Halic. l. 1. Rom. antiq. & Aristotel. l. 7. Polit. c. 10.*

Itaque, *per la qual cosa*, *per tanto*, לכן, Ger. *der alben*, Gal. *c'est pour cela*, Hisp. *por lo qual*, *portanto*, οὖν, τοίνυν, ergo, igitur, conjunctio causalis, ab *ita*. *Cic. 1. Fam.* Itaque cum sententia prima Bibuli pronuntiata esset. *Liv. l. 1. c. 25.* Itaque ergo erecti, suspensique. ¶ Junctum cum particula *ergo* sæpe legitur apud *Liv. l. 3. c. 31. l. 9. c. 31. l. 28. c. 12. l. 39. c. 25. &c.* ¶ Interdum dictio gemina est ex *ita*, & *que*, pro *& ita*. *Cic. 1. Ver.* Cum Quæstor in Sicilia fuissem, itaque ex ea Provincia decessissem, ut &c. *Id. pro Cluent. c. 19.* Itaque feci, *e così feci*. *Id. 1. Offic.* Alios videmus velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere: itaque in formis aliis dignitatem inesse, aliis venustatem.

Itargus, i, m. fluv. Germaniæ, quem nonnulli Visurgin vocant. *Albin. ad Liv. v. 386.* Decolor infecta testis Itargus aqua.

Item, adv. *similmente*, *parimente*, גם, Ger. *auch*, Gal. *aussi*, Hisp. *assi mesmo*, ὁμοίως, similiter, etiam, præterea, ab *itidem* per Sync. vel ab *ita*, vel ab ἔτι, *insuper*. *Donat. & Valla l. 2. c. 5.* deducunt ab *iterum*, *& idem*. *Cic. 2. de Or.* In re est item ridiculum, quod &c. *Id. 2. Attic. ep. 21.* O spectaculum uni Crasso jucundum, ceteris non item. *Ter. Andr. 1. 1. 50.* Unus, & item alius. ¶ Videtur aliquando usurpari pro autem. *Plaut. Aulul. 2. 2. 50.* Venit hoc mihi in mentem, Megadore, te esse hominem divitem, me item esse hominem pauperum pauperrimum.

¶ Et pro iterum, *la seconda volta*. *Sueton. in Tiber. c. 6.* Parentes vagitu suo pæne bis prodidit, semel cum a nutricis ubere, item cum a sinu matris raptim auferretur. *Al. tamen leg.* iterum. ¶ Sæpe conjungitur cum *que*, pro *& item*. *Cic. 4. Acad.* Itemque si id, quod officii sit, non occurrit animo, nihil aget.

Iter, itineris, n. *viaggio*, דרך, Germ. *reiss*, Gal. *voyage*, Hisp. *viaje*, πορεία, actus eundi, via, profectio. Aliqui derivant a sup. *itum*, alii a freq. *ito*, *as*, alii ab *itiner*, (quo usus est *Plautus Merc. 5. 2. 71.* Incensus hoc itiner perficere exequar.) *Liv. l. 25. c. 15.* Legatos ad Annibalem miserunt, qui nuntiarent, duos Consules ad Beneventum esse, diei iter a Capua. *Cic. ad Pomp. l. 8. Attic. ep. 11.* Iter ad te in Apuliam facere cœpi. *Cæs. l. 7. B. Gal. c. 56.* Ut iter in Provinciam converteret. *Nepos Alcib. c. 10.* Cum ille iter ad regem compararet. *Cic. l. 2. Fam.* Iter habebant ad Laium regem. ¶ Dicimus etiam iter conficere, ingredi, instituere, &c. Pedibus, equo, vehiculo iter facere &c. *Cic. sæpe*, *Cæsar*, *Liv. Nepos*, *Plin.* & al. ¶ Iter est ei aliquo. *Cic. pro Mil. c. 10.* ¶ Iter justum, quid sit, V. *Justus*. ¶ Maximis itineribus ire, *a gran giornate*, *affrettando il viaggio*, *Planc. ad Cic. l. 10. Fam. ep. 15.* Maximis itineribus cum quatuor legionibus subsequar. ¶ Dicitur etiam de navigatione. *Cic. Attic. l. 2.* Nobis est iter in Asiam, maxime Cyzicum. Adde *Terent. Hecyr. 34.* Item de alio quovis transitu, seu meatu, ut itinera aquarum, apud *Colum. l. 8. c. 27.* Iter vocis, apud *Virg. 7. Æn. v. 534.* Iter urinæ, apud *Cels. l. 7. c. 25. & 26.* ¶ Sæpe sumitur pro ipsa via, *strada*. *Cic. pro Cæcin.* Descripta jura finium, possessionum, aquarum, itinerumque sunt. Adde *Virg. 2. Geor. v. 380.* ¶ Translate usurpatur pro incepto, seu instituto. *Cic. ad Q. Fr. l. 3.* Neque ego impediri Ciceronis iter, atque illam disciplinam volo, & ipse puer magis illo declamatorio genere delectari videtur; in quo quoniam ipsi quoque fuimus, patiamur, illum ire nostris itineribus. Adde *Plin. l. 5. epist. 8.* ¶ Genitivus hujus nominis olim fuit *iteris*, ablativus *itere*. *Lucr. l. 5. v. 652.* Concussos itere, & labefactos aere multo. *Accius apud Non. 8. n. 13.* Studium iteris reprime. *Laber.* apud *Non. c. 2. n. 428.* Ignotæ iteris sumus, tute scis.

Iterābĭlis, le, adject. *che si può replicare*. *Tertul. l. 2. advers. Marc. c. 28.* Iterabilem injuriam facere.

Iterātĭo, onis, f. 3. *replicazione*, שנייה, Ger. *wiederholung*, Gal. *iteration*, *repetition*, Hisp. *reiteracion*, ἀνάληψις, repetitio, resumptio, redintegratio, geminatio. *Cic. in Or. c. 25.* Itemque si quæ verborum iterationes contentionem aliquam, & clamorem requirent. ¶ Est item genus arationis, qua ager secundo proscinditur. *Plin. l. 18. c. 20.* Sato semine, sequitur iteratio. *Salmas.* legit *ternatio*. ¶ Item iteratio, secunda olearum pressura dicitur. *Col. l. 12. c. 50.*

Iteratīvum verbum, h. e. frequentativum, apud *Diomed. l. 1.*

Iterāto, adverb. *replicatamente*, iterum, αὖθις. *Justin. l. 5. c. 9.* Quibus accitis, iterato præliantur.

Iterātus, a, um, *replicato*. *Cic. in Partit.* Duplicata, vel etiam sæpius iterata ponantur. *Id. 2. de Or. c. 30.* Ut agro non semel arato, sed novato, & iterato.

Iterdūcus, a, um, adject. ut Iterduca Juno, apud *Martian. Capell. l. 1.* quæ sc. itineri feliciter conficiendo præerat.

Itĕro, as, a. 1. proprie est iter repetere. Alii ducunt ab *iterum*, alii ab *iter*. Nam in Philoxeni Glossis est, *Iterat*, ἐδευτέρωσε. *Gell. l. 3. c. 18.* Sed eos Senatores, qui Magistratum Curulem nondum acceperant, pedibus iteravisse in Curiam. Aliqui legunt *itavisse*. ¶ Translate accipitur pro rursus aliquid agere, *replicare*, *rifare*, δευτερόω. *Liv. l. 1.* Resistere, atque iterare pugnam jubet. ¶ Et speciatim pro iterum proscindere, seu arare. *Col. l. 2.* Optime inter Calendas, & Idus Septembris aratur, ac subinde iteratur. Adde *Plin. l. 18. c. 19.* ¶ Item pro iterum navigare. *Hor. l. 1. od. 7.* Cras ingens iterabimus æquor. ¶ Item pro iterum dicere, *ripetere*, *ridire*. *Cic. in Orat. c. 39.* Cum duplicantur, iteranturque verba. *Et c. 10.* Ut quod dixit, iteret. *Plaut. Rud. 4. 8. 1.* Iterum mihi isthæc omnia itera.

Itĕrum, adv. *un' altra volta*, *di nuovo*, *ancora*, עוד, Ger. *wiederumb*, Gal. *encore*, Hisp. *otra vez*, αὖθις, αὖ, rursus, denuo, ab *iter*. *Cic. pro Flacco.* Iterum iste Romam se retulit. ¶ Sæpe significat secundo. *Cic. 1. de Inv. c. 39.* Primo quidem decipi incommodum est, iterum stultum, tertio turpe. *Id. pro Sext.* L. Saturninus iterum tribunus creatus est. *Id. pro Rosc. Am.* Iterum, ac tertio nominavi. *Id. pro leg. Manil.* Testis est iterum ac sæpius Italia. Et pro *Font.* Pecuniam semel atque iterum dare. *Virg. 2. Æn. v. 770.* Iterumque, iterumque vocari.

Ithăca, f. 1. *Isola del Compare*, *Val di Compare*, Turc. *Phiachi*, al. *Theachi*, Ἰθάκη, ins. maris Jonii, Regnum Laertæ, & Ulyssis, inter Cephaleniam ad Occ. & Echinadas ad Or. a Cephalenia 5. M. P. versus Ætoliam, & Peloponnesum, ab Araxo prom. 12. *Virg. 3. Æn. v. 272.*

Ithacensis, se, adject. ad Ithacam pertinens, ut Ithacensis Ulysses, *Horat. l. 1. epist. 6. v. 63.*

Ithacesiæ, f. 1. tres insulæ parvæ Brutiorum, contra Vibonem ad sin. Hipponiatem, quarum una *Bracer*, altera *Praca*, tertia *Torrecula*, vel *Torricella* nominatur.

Ithacesĭus, a, um, adject. Ithacensis, ut Ithacesia sedes, *Sil. l. 8. v. 540.*

Ithacus, i, m. Ulysses, Rex Ithacæ ins. *Virg. 2. Æn. v. 104.* Hoc Ithacus velit.

Ithōme, es, f. 1. Ἰθώμη, arx Messeniæ, in monte illi imminente, non secus ac Acrocorinthus Corintho.

Ithonæus, a, um, adject. possess. ab Ithone urbe. Hinc Ithonæi ejus urbis incolæ, apud *Stat. 7. Theb. v. 330.*

Ithōne, sive Ithonēa, f. 1. Ἰθώνη, urbs Bœotiæ, sive, ut Strabo inquit, Thessaliæ, in Phthiotide, ad Amphrisum fl. dicta ab Ithonio filio Amphictyonis, vel Herculis ex Paphyra. Ibi Pallas colebatur, unde Ithonea, seu Ithonia cognominata est.

Ithyphalli, vel potius Ithyphallici, m. 2. ἰθυφαλλικοί, qui in sacris Bacchi erectum penem gestabant. Phallum enim ligneum, sive ex aluta rubra sibi ita inter femina adaptabant, ut inde enatus videretur. Aliqui dicunt, hoc nomine appellatos esse, qui per Liberi dies festos phallum plaustro impositum muliebri veste induti per rura prius, deinde per urbem sequebantur, & ad carminis phallici, seu ithyphallici numeros saltabant. V. *Phallica*.

Ithyphallĭcum carmen, idem ac Priapejum, quod constabat ex Jambico senario, & trochaico dimetro brachycatalecto, & in erectum penem canebatur, ab ithyphallus. V. *Grammat. & rei Poet. Script.*

Ithyphallus, m. 2. ἰθύφαλλος, penis erectus, effigies membri virilis, quæ primum ex ficulneo ligno, postea ex aluta rubea fieri solebat, ab ἰθύς, *rectus*, & φαλλός, *penis*. ¶ Accipitur & pro ipso Priapo. *Colum. 10. 31.* sed truncum forte dolatum Arboris antiquæ, numen venerare Ithyphalli.

Ithyræus. V. Ityræus.

Itĭdem, adv. *similmente*, *parimente*, כן, Ger. *gleich*, Gall. *pareillement*, Hisp. *semejantemente*, παραπλησίως, similiter, eodem modo, ab *ita*, & *dem*. Aliqui derivant ab *iterum*, & *idem*. *Sueton. de Aug.* Centuriones statione deserta, itidem ut manipulares, capitali animadversione

puni-

panivit. *Cic. 2. de Leg. c. 3.* Nunc itidem ab eo sunt nobis agendi capienda primordia.

Itiner. V. Iter.

Itinerarium, ii, n. *descrizione del viaggio*, Ger. *reisebuch*, Gal. *livre de voyage*, Hisp. *itinerario*, ὁδοιπορικόν, descriptio itineris. *Veget. l. 3. c. 6.* Itineraria regionum plenissime habere perscripta. *Ammian. l. 24. c. 1.* Itinerarium sonare lituos jubet, *suonar la marchia*.

Itinerarius, a, um, quod spectat ad iter. *Lampr. in Comm. c. 9.* Sumptus itinerarius. *Ammian. l. 21. c. 15.* Ratus, itinerario motu imminutæ valetudinis excuti posse discrimen.

Itio, onis, f. *andata, partita*, הליכה, Ger. *gehung*, Gal. *allée, allure*, Hisp. *yda*, πορεία, profectio, actus eundi, a sup. itum. *Cic. Att. l. 11. ep. 16.* De obviam itione faciam, ut suades. *Ter. in Phorm. 5. 8. 24.* Hæccine erant itiones crebræ, & mansiones diutinæ Lemni?

Itito, as, idem quod *ito*, ut ititare exsequias, *Nævius*.

Ito, as, n. 1. *andar spesso*, φοιτάω, frequenter eo. *Suet. de Cl. Rhet. c. 1. referens edictum Cn. Domitii, & Licinii Crassi Censorum.* Et quos in ludos itare vellent.

Itonus, i, Thessaliæ rex, auctor æris, argenti, & auri conflandi, signandæque monetæ. *Lucan. l. 6. v. 402.* Primus Thessalicæ rector telluris Itonus In formam calidæ percussit pondera massæ &c.

Itrum, n. 2. Atrium, *Itri*, oppidulum R. Neap. in prov. Terræ Laboris, intra montes, medium inter Fundos ad Occ. & Formias ad Or. aliquot tantum milliaribus ab ora maris Tyrrheni. Quibusdam est Mamurrhæ antiquorum.

Ituræa, f. 1. Petræa, *Bacar*, regio parva Palæstinæ, Trachonitidi finitima, trans Jordanem fl. inter Samariam, & Arabiam. Sed aliqui Ituræam, & Trachonitidem eandem esse dicunt. Erant gentes cum Tribubus Gad, & Ruben immixtæ. ¶ Item regio montana Scytharum.

Ituræi, sive Ityræi, orum, Syriæ populi sagittandi arte præstantes. *Plin. l. 5.*

Ituræus, vel Ityræus, a, um, adiect. ad Ituræam pertinens, seu ad Ituræos populos. *Lucan. l. 7. v. 230.* Ituræis cursus fuit inde sagittis. *Virg. Georg. 4. v. 447.* bona bello Cornus, Ituræos taxi curvantur in arcus.

Iturus, a, um, particip. futuri ab eo, is, *che è per andare*. *Ovid. l. 3. de ar. am.* In amplexus uxor itura viri. *Cic. 3. Verr.* In consilium iturum putasti.

Itus, us, m. idem ac itio, a sup. *itum*. *Cicer. Attic. l. 15. ep. 5.* Quis porro noster itus, reditus, vultus, incessus inter illos? *Lucr. l. 3. v. 389.* Repentis animantis itum sentire. Adde *Vet. Inscription.* in quibus *itus, aditus, ambitus* sepulcrorum mentio fit.

Itylus, & Neis, vel Thius, filii Zethi ex Aedone conjuge. Itylum mater noctu per errorem interfecit, putans, eum esse Amalea Amphionis filium. Invidebat enim uxori Amphionis, eo quod ei essent sex filii masculi. Quæ cum errorem suum cognovisset, optavit mori, sed Deorum commiseratione in carduelem versa, Itylum deflet. *Hom. in Odyss.* ¶ Est etiam idem ac Itys. *Catull. carm. 66. ad Ortalum.* Qualia sub densis ramorum concinit umbris Daulias, absumpti fata gemens Ityli.

Ityphalli. V. Ithyphalli.

Ityræus. V. Ituræus.

Itys, ityos, ityn, m. 3. Ἴτυς, Terei, & Prognes filius fuit, qui (ut est in fabulis) a Progne matre discerptus, & patri epulandus appositus in phasianum mutatus est. *Serv. apud Virgilium in Sileno.* Aliqui dicunt, mutatum fuisse in carduelem. *Ovid. 6. Met.* V. Progne. ¶ Ponitur & pro Itylo. *Senec. in Agamemn. v. 671.*

J ANTE U.

Juba, æ, f. *chioma*, Ger. *der mon*, Gal. *crin*, Hisp. *crin*, χαίτη, crines, qui a collo animalium pendent, ut leonum, & equorum, a φόβη, crinis. *Cic. 1. de Div.* Et equum alacrem lætus aspexit, cujus in juba examen apum consederat. *Virg. Æn. 11. v. 492.* luduntque jubæ per colla, per armos. ¶ *Colum. l. 8. c. 2.* jubas vocat etiam plumas extantes in collo gallinaceorum. Et *Virg. 2. Æn. v. 241.* hoc nomen usurpat de serpentum cristis.

Juba, m. 1. Rex Mauritaniæ fuit, Pompejanorum partium constantissimus assertor, qui Curionem a Cæsare in Africam missum cum omnibus copiis delevit. Victo Pompejo, cum Scipione copias conjunxit. Sed commisso prælio superatus, cum nulla jam spes reliqua esset, magnifice epulatus, cum Petrejo mutuis vulneribus concurrens fortissime cecidit. Ejus filius, Juba quoque nomine, puer admodum a Cæsare Romam in triumpho ductus est fortunatissima captivitate, qua effectum est, ut ex barbaro inter doctissimos Scriptores connumeretur. *Plut. in vita Cæs.*

Jubar, aris, n. *lo splendore del Sole, o d'altra stella*, זהר, Ger. *glantz, stern*, Gal. *éclat, lueur*, Hisp. *resplandor*, φέγγος, splendor Solis, aliorumve siderum, jubarum quandam similitudinem referens. Aliqui dicunt, proprie dici de Lucifero, seu Hespero. *Varro l. 5. & 6. de L. L. Fest.* Sed non Luciferi modo, sed & Solis, Jovis, aliorumque siderum splendor jubarum refert similitudinem. *Virg. 4. Æn. v. 130.* It portis jubare exorto delecta juventus. idest Sole. ¶ Generatim etiam dicitur de cujuscunque rei splendore, ut ignis, auri, argenti, gemmarum, & similium rerum. *Ovid. 1. Fast.* Et tremulum summa spargit in æde jubar. *Stat. l. 3. Theb.* Cristatum jubar galeæ. ¶ Translate usurpatur de hominis majestate. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 144.* Per fratris regale jubar. *Martial. l. 8. epigr. 65.* Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar. ¶ Reperitur etiam in genere masculino. *Sever. in Ætna, v. 332.* Purpureoque rubens surgat jubar aureus ostro. *Priscian. l. 5.* affert etiam exemplum Ennii.

Jubatus, a, um, *che ha chioma, o cresta*, ἀγχαρωμένος, quod jubam habet. Unde jubati leones dicuntur, qui jubam habent, ad differentiam eorum, qui jubam non habent. *Plin. l. 7. c. 16.* Sic jubati angues apud *Plaut. Amph. 5. 1. 56.* ¶ Translate ponitur pro cristato. *Auct. ad Her. l. 4.* Iste quotidie per forum medium tanquam jubatus draco serpit.

Jubeo, es, jussi, jussum, a. 2. *comandare*, צוה, Ger. *heissen*, Gal. *commander*, Hisp. *mandar*, κελεύω, præcipio, impero, volo, mando. *Juvenal. Sat. 6. v. 223.* Sic volo, sic jubeo; sit pro ratione voluntas. *Ter. Eun. 8. 3. ad fin.* Jubes ne? C. Jubeo, cogo, atque impero. ¶ Fere usurpatur cum infinito. Itaque non dicimus, jubeo te, ut hoc facias (quod admonet etiam *Voss. de Construct. c. 36.*) sed, facere. *Virg. 2. Æn. v. 3.* Infandum regina jubes renovare dolorem. *Cic. Att. 12. ep. 6.* Cæsar te sine cura esse jussit. ¶ Et cum dativo. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 98.* Militibusque suis jussit, ne qui eorum violarentur, neu quid sui desiderarent. Sunt qui legunt, *commendavit*, sed vulgata Criticis fere omnibus probatur. *Tacit. Ann. 13. c. 40.* Tergum mille equites tuebantur, quibus jusserat, ut instantibus comminus resisterent. *Id. ib. c. 33.* Ubi Britannico jussit, exsurgeret. ¶ Accusativum personæ, vel rei per se non regit; sed ubicumque accusativus additur, subintelligendum est aliquod infinitum, *Cic. 13. Fam. ep. 26.* Literas ad te a M. Lepido sumpsimus, non quæ te aliquid juberent. *sc.* facere. *Plaut. Aulul. 1. 1. 19.* Aut si respexis, donicum ego te jussero. *sc.* respicere. *Tacit. Ann. 13. c. 15.* Neque jubere cædem fratris palam audebat. *sc.* patrari, fieri. *Martial. l. 9. ep. 67.* Sed tu jussisses Eurysthea. *sc.* servire, *aut* pati. ¶ Similiter cum legimus, jubere legem, Consulem, &c. subintelligitur, esse, ferri, fieri, aut quid simile. Moris enim erat, ut quæ Magistratus censuissent, de iis populum rogarent, an rata esse vellet. Proprium enim eorum erat, censere, vel decernere; hujus vero jubere, h. e. ratum habere, seu imperare, ut ratum haberetur. Itaque sic interrogabant: Velitis, jubeatis &c.? V. *Gell. l. 5. c. 19.* & *l. 10. c. 20.* *Senec. de consol. ad Helv. c. 3.* Ita enim populus jussit. *Id. l. 3.* Ne postea eosdem Tribunos juberent. *Cic. pro Balb.* Populus Romanus legem jussit de civitate tribuenda. ¶ Usurpatur interdum pro simpliciter velle, ut cum dicimus, Jubeo te valere. *Cic. l. 4. Attic. ep. 14.* Dionysium jube salvere. *Ter. And. 5. 3.* Chremetem jubeo, ubi subintelligitur, valere, aut salvere. ¶ Fide sua esse jubere, est sponsorem se constituere, & periculum in se recipere, fidejubere. *Ulp. l. Ubi autem, Dig. de Verb. oblig.* ¶ Reperitur etiam passive. *Tacit. 4. histor. c. 76.* Germanos, qui ab ipsis sperentur, non juberi, non regi. *Horat. l. 1. ep. 7. ad fin.* jubetur Rura suburbana indictis comes ire Latinis. ¶ *Jussitur*, antiquum pro jubetur, vel jubebitur. *Cato de R. R. c. 17.* Parietes omnes, uti jussitur, calce & cæmentis, &c. ¶ *Jusso*, pro *jussero*. *Virg. Æn. 11.* Cætera, qua jusso, mecum manus inferat arma.

Jubilæus, seu Jubelæus apud Hebræos dicebatur annus quinquagesimus exclusive, scilicet quadragesimus nonus, quo fiebat remissio a servitute, & fundi redibant ad veterem dominum, & servi fiebant sui juris. Hinc & annus remissionis vocatus est. *Arator in Act. Apost. c. 19.* quinquagesimus annus Cum Jubilæus adest, propria distractio ruris Antiquo donatur hero.

Jubilatio, onis, f. ἀλαλαγμός, ἀλαλαγμός, clamor, quod ad lætam aliquam rem acclamatur. *Apul. l. 8. A. A.* Jubilationibus solitis inhortantur.

Jubilo, as, avi, atum, n. 1. *giubilare, gridare per allegrezza*, רנן, Ger. *jauchtzen*, Gal. *se crier de joye*, Hisp. *hazer arbolbolas*, ὀλολύζειν, ἀλαλάζω, clamo ex lætitia. *Jul. Scalig. l. 1. de causis L. L. c. 32.* dici suspicatur ab ἰῶ, ἰῶ, triumphatorum voce, & verbo βιῶ, *vivo*, quia superstites Apollini vitam ferentes acceptam, Pæanaque ei accinentes dicerent ἰῶ, βιῶ παιάν. Aliquorum autem sententia *jubilare*, & *quiritare* dicebantur, qui inclamabant aliorum operam, siqua sibi vis fieret, & differunt, quod illud ruri, hoc in urbe fiebat. *Donat. in Adelph.* Et *quiritare* dictum est ex eo, quod Quiritum opem implorarent; *jubilare Jos. Scaliger* dici putat ex eo, quia rustici inclamarent, ἰῶ, ἰῶ, *Varro lib. 6. L. L.* Ut quiritare urbanorum, sic jubilare rusticorum. *Fest.* Jubilare, est rustica voce inclamare.

Jubilum, ii, n. *giubilo, allegrezza*, תרועה, Ger. *das jauchtzen*, Gal. *joye*, Hisp. *alborbolas*, ἀγαλλίασις, dicitur id gaudium, quod exprimitur voce, tamen verbis non explicatur. *Silius l. 14. v. 476.* Et lætus scopulis audivit jubila Cyclops.

Jucunculus, V. Junculus.

Jucunde, adv. *lietamente*, Ger. *lieblich*, Gal. *joyeusement*, Hisp. *alegramente*, ἡδέως, suaviter, dulciter. *Cic. 1. Fin.* Clamat Epicurus, is, quem vos nimis voluptatibus esse deditum dicitis, non posse jucunde vivi, nisi sapienter, honeste, justeque vivatur, &c. *Id. pro Mur. c. 31.* Non ista quidem meliora, quæ nunc sunt optima, sed certe condita jucundius. *Valer. Max. l. 7. c. 2.* Ut quam jucundissime loqueretur.

Jucunditas, atis, f. *diletto, piacere*, נעים, Ger. *lieblichkeit*, Gal. *rejouissance*, Hisp. *alegria*, ἡδονή, amœnitas quædam, ex qua nascitur voluptas. *Cic. ad Att. l. 10. ep. 8.* Nihil mihi unquam ex plurimis tuis jucunditatibus gratius accidisse, quam, quod meam Tulliolam diligentissime coluisti. *Id. Or. c. 7.* Multa in eo homine jucunditas, & jocandi lepos. *Id. 2. Fin. c. 3.* Jucunditate perfundi. *Id. 1. Offic. 34.* Jucunditati se dare. *Quintil. in proœm. l. 6.* Jucunditas vocis.

Jucundor, aris, atus sum, *aver piacere, ricever dilettazione*, נעם, Ger. *lustig seyn*, Gal. *se rejouir*, Hisp. *alegrarse*, ἥδομαι, voluptate, delectatione, gaudio afficior. *Lact. l. 4. c. 6.* Quotidie autem jucundabar ante faciem ejus.

Jucundus, a, um, *soave, dolce, dilettevole, caro*, נעים, Germ. *lieblich*, Gal. *joyeux, gay*, Hisp. *el que da plazer a otro*, ἡδύς, qui causa existit alteri, ut gaudeat, suavis, voluptuosus, gratus, lætitiæ plenus. In veteribus lapidibus jucundus, & jocundus legere est. *Ald. in Orthogr.* Hoc nomen factum est a *juvo*, quia quæ jucunda sunt, mentem, & sensus juvant. *Cic. 2. Fin. c. 4.* Hanc jucunditatem transfer in animum. Juvare enim in utroque dicitur, ex eoque jucundum. ¶ *Jucundus* differt a *gratus* quia in *jucundo* est delectatio, voluptas, lætitia, in *grato* etiam fructus, utilitas, commodum. E. g. aspectus rosarum jucundus est, aspectus plenæ messis gratus. *Cic. 2. Fam.* Quoniam privatis, summis, infimis fueram jucundus. *Id. 10. Fam.* Quæ omnia mihi jucunda, hoc extremum etiam gratum erit. *Id. 2. Fam.* Mihi te neque chariorem, neque jucundiorem esse quenquam. *Id. 3. Fam.* Mihi illa ex tuis literis jucundissima fuerunt. *Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1.* Et mihi pergratum, perque jucundum erit. *Id. 1. de Orat.* Verba ad audiendum jucunda. *Id. 2. Agrar.* Agri jucundi, & fertiles.

Judæa, f. 1. *Giudea*, Ἰουδαία, regio Palæstinæ, dicta a Juda filio Jacob, vel potius a Tribu Juda. Nam Judæa proprie dicta non est tota Palæstina, vel Terra Sancta, sed pars illius, quæ ex duabus tantum Tribubus constabat, Juda, & Beniamin, ex quibus Tribus Juda princeps fuit, quæ etiam omnium Tribuum nobilissima habita est. Habet a Sept. Samariam, a Mer. Idumæam, ab Occ. mare Syrium, ab Or. Arabiam Petræam, Jordane fl. & Asphaltite lacu discreta. Huic soli balsamum ferre a natura concessum est. *Plin. l. 12. c. 25.* In ea metropolis fuit Hierosolyma.

Judæi, m. 2. *Giudei*, Turc. *Chifont*, Ἰουδαῖοι, Hebræi, qui a Juda primogenito Jacob originem trahebant. Sed postquam Regnum Hebræorum in Regnum Judæ, & in Regnum Israel divisum fuit, duarum Tribuum populi, Judæ, & Benjamin appellari Judæi cœpti sunt, idest, quicunque sub Regno Judæ continebantur. Progressu temporis hoc nomen ad omnes Hebræos, seu Israelitas translatum est.

Judæus, a, um, *Giudeo*, quod est ex gente Judæorum. *Cic. de Prov.* Judææ nationes natæ servituti.

Judaicus, a, um, quod ad Judæam spectat. *Quintil. l. 3. c. 7.* Judaica superstitio. *Cic. pro Flacc.* Aurum Judaicum.

Judaismus, i, m. Judæorum secta, seu religio. *Tertul. l. 1. advers. Marc. c. 20.* & *l. 4. c. 11.*

Judex, icis, m. 3. *giudice*, שופט, Ger. *richter*, Gal. *juge*, Hisp. *juez*, κριτής, qui ex jurisdictione propria, aut sibi delegata, & commissa, jus habet causas litigantium cognoscendi, a *jure dicendo*. *Var. l. 5. de L. L. Cic. pro Rosc. Amer. c. 30.* L. Cassius ille quem Populus Rom. verissimum, & sapientissimum judicem putabat. *Id. Fam. 9. ep. 10.* Esse judicem inter aliquos. ¶ *Judicem alicui ferre* est eum in judicium vocare: quod fiebat per particulam *ni*. *Liv. l. 3. c. 57.* Se judicem illi ferre, ni vindicias ab libertate in servitutem dederit. h. e. ni probet, eum dedisse &c. Ac. Adde *ib. c. 24.* V. Quæstio. ¶ *Judicem rejicere*, vel *nolle*, vel *iniquum ejurare* est a judicio suæ causæ tanquam suspectum rejicere. *Plin. in Paneg.* Licet rejicere, dicet exclamare, hunc nolo, illum nolo, &c. *Cic. 2. de Orat. c. 70.* Cum ei Flaccus P. Mutium judicem tulisset, ejero,

inquit,

inquit; iniquum est. Cum esset admurmuratum, ah, inquit, P.C. non ego mihi illum iniquum ejero, verum omnibus. ¶ Sæpe Judex generatim sumitur pro rei cujuslibet controversæ arbitro, disceptatore, existimatore, vel æstimatore. *Cic. 3. Fra.* Quia te æquissimum habeo eorum studiorum, quæ mihi communia tecum sunt, æstimatorem, & judicem. ¶ Est etiam generis fœminini. *Cic. Phil. 5. c. 18.* Hanc sibi judicem constituit. *l. 2. Meram.* ¶ Olim Romæ etiam Consules Judices dicebantur. *Var. l. 5. de L. L.* Accensus dicit: Omnes Quirites, ite ad conventionem huc ad Judices. V. ibi *Scalig.*

Judicatio, onis, f. *giudizio*, κρίσις, cognitio, actus, vel facultas judicandi. *Cic. 3. Fam.* Longi subsellii judicatio, & mora si quem tibi item unum, alterumve diem abstulerit. *Quintil. l. 6. c. 5.* Consilium est ratio quædam alte petita, habetque in se & inventionem, & judicationem. ¶ Apud *Rhetores* judicatio est quæstio nata ex conflictione, & quasi concursu inter rationem Rei, & infirmationem Accusatoris, in qua quæritur, quid veniat in judicium, & de quo disceptetur, e. g. Cum dicat Orestes, se matrem interfecisse, quod illa patrem suum occiderat, Accusator vero dicat, non tamen ab Oreste filio Clytæmnestram occidi, & indemnatam pœnas pendere oportuisse; judicatio est, rectumne fuerit, Clytæmnestram ab Oreste occidi. *Cic. 1. de Inv. Auct. ad Her. l. 1.*

Judicato, adv. *consideratamente*, maturo judicio, non temere. *Gell. l. 14. c. 1.* An ita serio, judicatoque pronuntiaret.

Judicatorius, a, um, ad judicandum pertinens, ut judicatorius rigor, h. e. severitas judicum, *Augustin. epist. 54. ante med.*

Judicatrix, icis, f. quæ judicat, ut judicatrix ars, scil. κριτική, *critica*. *Quintil. l. 2. c. 15.*

Judicatum, i, subst. n. 2. idem ac res judicata. *Auct. ad Her. l. 1.* Judicatum est id, de quo sententia lata est, aut decretum interpositum. *Cic. 1. de Inven. c. 30.* Judicatum est res assensione, aut auctoritate, aut judicio alicujus, aut aliquorum comprobata. *Id. 2. de Inv.* Judicatum, de quo jam ante sententia alicujus constitutum est. ¶ Judicatum facere, est judicis sententiæ parere, ex. gr. solvere pecuniam, quam Judex solvendam esse pronuntiavit. *Cic. pro Flac.* Cum judicatum non faceret, addictus Hermippo, & ab hoc ductus est. ¶ Judicatum solvere, idem est ac judicatum facere. *Cic. pro Quinct.* Iste postulat, ut procurator judicatum solvi satisdaret. ¶ Judicatum negare, est Judicis sententiæ non obedire. *Cic. pro Flac.* Frater meus pro sua æquitate, prudentiaque decrevit, ut, si judicatum negaret, in duplum iret.

Judicatus, a, um, *giudicato*. *Cic. 4. Ver.* Atque ut aliquando de rebus ab isto cognitis, judicatisque, & de judiciis datis dicere desistamus. ¶ Res judicata, idem ac judicium, decretum, sententia Judicis, vel res, de qua judicium factum est. *Cic. pro Cluent.* Majores autem nostri nunquam neque judicium nominarunt, neque perinde ut rem judicatam observaverunt animadversionem, atque auctoritatem Censoriam. ¶ Huc phrases pertinent, Re judicata stare, Rem judicatam rescindere, infirmare, irritam facere, apud *Cic.* & alios. ¶ Judicatus pecuniæ, *condannato per debiti*. *Liv. l. 6. c. 14.* Centurionem judicatum pecuniæ cum duci vidisset.

Judicatus, us, m. *giudizio*, judicatio, facultas judicandi, officium Judicis. *Cic. Att. l. 12.* Maxime quid de judicato meo responsum sit. *Id. 2. Phil.* Isti Ordini judicatus lege Julia, etiam ante Pompeja, Aurelia non patebat?

Judicialis, & le, o. 3. *cid, ch' a giudizio s' appartiene*, δικαστικός, quod ad judicium pertinet. *Cic. pro Cluent.* Statuit sibi ad easdem prædas, suppressionesque judiciales revertendum. *Id. 6. Ver.* Quem legibus, ac judiciali jure persequor? ¶ Genus judiciale est illud, in quo accusatur, & defenditur, vel petitur, & negatur. *Cic. 1. Inv.* Judiciale est, quod positum in judicio habet in se accusationem, & defensionem, aut petitionem, & recusationem. *Id. 2. de Div.* Ut in causis judicialibus alia est conjectura accusatoris, alia defensoris, & tamen utriusque credibilis.

Judiciarius, a, um, *che appartiene a giudice, o a giudizio*, δικαστικός, quod ad Judicem, sive ad judicium pertinet. *Cic. 3. Ver.* Ut finis aliquando judiciariæ controversiæ constitueretur. *Id. in Pison.* Ecquid vides, ecquid sentis, lege judiciaria lata, quos posthac Judices simus habituri?

Judiciolum, li, n. 2. diminut. parvum judicium. *Ammian. l. 27. c. 4.* (*al.* 11.) Juste, an secus, non judicioli est nostri.

Judicium, ii, n. 2. *giudizio*, משפט, Ger. *gericht*, Gall. *jugement*, Hisp. *juicio*, κρίσις, est legitima disceptatio duorum, aut plurium coram Judice, a *judico*. *Jul. Scalig. l. 3. de causis L. L. c. 1.* censet esse a *jus*, & δίκη, *dica*. *Cic. pro Cæc.* Omnia judicia aut distrahendarum controversiarum, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt. ¶ Apud JCtos variis modis dicitur judicium, sed illud in primis accipitur, quod pro ordinatione causæ discutiendæ in jure fit coram Judice. Et est actus legitimus trium personarum, scil. Judicis, actoris, & rei. *Quint. l. 7. c. 5.* Judicium redditur, an reus causa sit mortis. ¶ Accipitur etiam judicium pro causæ actione. *Cic. 9. Fam. ep. 21.* Quid enim simile habet epistola aut judicio, aut concioni? quin ipsa judicia non solemus omnia tractare uno modo. ¶ Item pro loco, in quo judicium exercetur. *Quintil. l. 4. c. 2.* Cn. Pompejus, qui propter aliquam gratiam judicium militibus armatis clauserat. ¶ In judicium vocare, arcessere, adducere, judicium committere, facere, reddere, exercere, pronuntiare; judicio sistere, condemnare; judicium sollicitare, corrumpere, &c. sæpissime leguntur apud *Cic.* & alios. ¶ Judicium dare in aliquem, est idem ac dare actionem, h. e. actori permittere, ut jus suum judicio, seu actione persequatur. *Cic. Ver. 3. c. 52.* Mihi ne adimat; in me judicium ne det. *Id. 4. Ver.* edixit, se se judicium injuriarum non daturum. Adde *Ulp. l. 1. ff. de his, qui deject. vel effund.* ¶ Perfundere judicio aliquem, V. Perfundo. ¶ *Judicium accipere*, & *judicium pati*, est judicium subire. Utraque phrasis est *Cicer. pro Quint. c. 20.* ¶ Translate accipitur pro existimatione, seu opinione, sententia, mente. *Ter. Phor. 5. 8. 59.* Ejus judicio permitto omnia; quod is jubebit, faciam. *Cic. Fam. 13. ep. 29.* Ut primum per ætatem judicium facere potueris, quanti quisque tibi faciendus esset, *Id. Fam. 1. ep. 7.* Judicium facere alicujus rei ex eventu. *Id. l. 1. de Orat.* Quo etiam gravius judicium in dicendo subimus. *Id. de clar. Orat. c. 8.* Aluit intra parietes eam gloriam, quam nemo quidem, meo judicio, est postea consecutus. *Nepos 25. c. 15.* Non inertia, sed judicio fugit Reip. procurationem. *Cæs. l. 1. B. C. c. 35.* Renunciant, intelligere se, divisum esse populum Rom. in duas partes, neque sui judicii, neque suarum esse virium discernere, utra pars justiorem causam habeat. *Cic. Att. l. 14.* Si bonitas tua responderit judicio meo, quod semper habuit de te, gaudebo.

Judico, as, avi, atum, a. 1. *giudicare*, שפט, Ger. *richten*, Gal. *juger*, Hisp. *juzgar*, κρίνω, jus dico, judicium exerceo, statuo, decerno, sententiam fero, a *jure dicendo*. *Var. l. 5. de L. L. Isid. l. 18. c. 15.* Sed tamen proprie loquendo aliud est *judicare*, aliud *jus dicere*. Nam Judex pedaneus proprie *jus* non *dicit*, quanquam cognoscendi habet, judicandique facultatem; at Prætor, aliusve Magistratus *jus dicere*, non *judicare* dicendus est, quando judici a se dato jus quasi constituit, & formulam juris, atque æquitatis præscribit, a qua in cognoscendo, judicandoque recedere non possit. Hoc discrimen valide firmat, quod interdum ut diversa conjunguntur, quomodo titulus est *lib. Cod. Just. 3. tit. 5.* Ne quis in sua causa judicet, vel jus sibi dicat. Argumento quoque est, quod, cum possit quis in sua causa judicare, jus tamen dicere non possit. *L. 77. ff. de judiciis.* In privatis negotiis pater filium, vel filius patrem judicem habere potest. *l. 10. ff. de jurisd.* Qui jurisdictioni præest, neque sibi jus dicere debet, neque uxori vel liberis suis, neque libertis, vel cæteris, quos secum habet. ¶ Usurpatur vel absolute. *Cic. pro Rosc. Amer.* Si recte, & ordine judicaris. ¶ Vel cum accus. rei. *Cic. pro Flac.* Itaque Recuperatores contra istum rem minime dubiam prima actione judicarunt. ¶ Interdum est condemnare. *Liv. l. 26. c. 3.* Judicare aliquem capitis, vel pecuniæ, *condannarlo nella vita, e nella roba*. Adde *l. 6. c. 14. Fel. l. 20. c. 1.* Quantæque pecuniæ judicati essent. Hinc judicare de se ipso, hoc est, sibi mortem consciscere, apud *Tertul. Apol. c. 4.* ¶ Interdum alicujus causam audire, & pro illo sententiam ferre, & tunc construitur cum dativo. Hinc Judicare quempiam creditori, est debitorem ei addicere, ita, ut abduci possit, & vinciri. *Plaut. Men.* Nam ego ad Menæchmum nunc eo, cui jamdiu sum judicatus, ultro eo, ut me vinciat. ¶ Est etiam æstimare. *Cic. 2. Off.* Non enim numero hæc judicantur, sed pondere. ¶ Item existimare, putare, *far giudizio*, cum accus. rei. *Cic. 2. de Div.* Oculorum fallacissimo sensu judicant ea, quæ ratione, atque animo videre debebant. *Id. 3. Fam.* Quod egomet multis jam argumentis judicaram. ¶ Vel cum ablat. sive rei, sive personæ cum præp. *de*. *Cic. pro Marc.* Qui multis post sæculis de te judicabunt, & quidem haud scio, an incorruptius, quam nos. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *in*. *Cic. 1. de Or.* Itaque in his artibus quam diligenter, & quam prope fastidiose judicamus. ¶ Vel cum Infinitivo. *Cic. 3. Fam.* Ut ita esse vere possis judicare. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. de Amic.* Tamen judicare solet, quid intersit inter popularem, idest, assentatorem, & levem civem, & inter constantem, severum, gravem. ¶ Item in numero habere, vel in loco ponere. *Cic. 12. Fam.* Sententiis omnibus hostis a Senatu judicatus est. *Nepos in Annib. c. 7.* Bona ejus publicarunt, ipsum exulem judicarunt.

Juerne, es, f. Ἰουερνία, *Stephano*, Ierna *Straboni*, Juverna *Melæ*, *Cæsari* vero Hibernia est. *Juven. Sat. 2. v. 150.* arma quid ultra Litora Juvernæ promovimus? *Claud. de IV. Consul. Honor. v. 33.* Scotorum cumulos flevit glacialis Jerne.

Jugabilis, le, adject. qui est jugo habilis, qui conjungi potest. *Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 2.* Per jugabilem competentiam fœderari.

Jugales, m. 3. subst. *cavalli legati al giogo*, ζύγιοι ἵπποι, equi, qui in quadrigis, ubi fronte æquata equi quatuor irent, intra jugum erant juncti, seu in medio ibant, ac utrinque habebant funalem, unum dextrum, alterum sinistrum. Ibant enim hoc ordine, *dexter funalis, dexter jugalis, sinister jugalis, sinister funalis*. Dicti sunt, quod interjecto temone jungerentur. Antiquis temporibus in quadrigis non duo jugales erant, sed quatuor. Neque enim tum unus erat temo, sed geminus, dexter, & sinister, ac dextro duo, totidem sinistro temoni equi nectebantur. Primus Clisthenes Sicyonius tantum medios jugavit, eisque singulos ex utraque parte simplici vinculo applicuit, quos Græci παρασείρους, Latini funales vocant. *Isid.* & *Voss.* Hodie in quadrigis duo funales præire, sequi duo jugales solent. *Virg. 7. Æn.* Absenti Æneæ currum, geminosque jugales.

Jugalis, le, adject. ad jugum pertinens, ut jugalia jumenta, quæ sc. jugum trahunt. *Cur. l. 9. c. 10.* ¶ Translate *Virg. Æn. 4. v. 16.* Cui vincla jugalia curæ. h. e. matrimonii. Sic jugalis lectus, pro conjugalis, *Id. ib. v. 496.* ¶ Jugale os dicitur a *Celso l. 8. c. 1.* quod est inter os temporum, & superiorem maxillam, & a Græcis dicitur ζυγῶδες.

Jugalitas, atis, f. conjunctio. *Fulgent. l. 1. Mythol.* Una eademque fervoris, humorisque jugalitate gigni.

Jugamento, vel Jugumento, as, avi, atum, a. 1. in modum jugi transversi religare, aut conjungere, apud *Vitruv. l. 2. c. 1.* & *lib. 7. c. 1.* V. ibi *Baldum*.

Jugamentum, vel Jugumentum, i, n. opus, seu structura jugo similis. *Cato R. R. c. 17.* Limina, postes, jugamenta, asseres. Et *mox*: Jugamenta, & antepagmenta, quæ opus erunt, indito.

Jugarius, ii, m. *bifolco*, βοώτης, auriga boum, bubulcus, qui juga ducit, & regit. *Col. l. 1. c. 6.* Lata bubilia esse oportebit ad procumbendum pecori, & jugario ad circumeundum.

Jugarius vicus, fuit vicus Romæ, dictus, quia ibi Junonis Jugæ ara erat, quam putabant matrimonia conjungere. *Fest.*

Jugatinus, i, Deus conjugii præses apud vet. Ethnicos. *Augustin. l. 6. de civ. Dei, c. 9.*

Jugatio, onis, f. in modum jugi alligatio. *Var. R. R. l. 1. c. 8. de viribus*, Jugationis species duæ, una directa, altera compluviata in longitudinem, & latitudinem jugata.

Jugator, m. qui jugo jungit. *Arnob. l. 5.* Boum jugator Triptolemus.

Jugatorius, a, um, *di giogo*, ὑποζύγιος, quod spectat ad jugum, ut Jugatorius bos, qui jugo subditur. *Var. l. 2. de R. R. c. 5.* Boni enim generis in Italia, plerique Gallici ad opus, contra jugatorii Ligustici.

Jugatus, a, um, *congiunto, legato*, ὑπεζευγμένος, conjunctus, alligatus, part. a *jugor*. *Cic. 2. Tusc.* Omnes enim inter se nexæ, & jugatæ sunt. ¶ Jugatæ vites dicuntur, quæ pedamentis, quibus stant, transverse alligantur, *Var. l. 1. R. R. c. 8.* V. supra in Jugatio. V. *Colum. de Arborib. c. 4.* Vinearum genera tria, jugata humi projecta, &c.

Jugeralis, le, adj. ad jugerum pertinens, ut jugeralis tabula, apud *Pallad. 3. 9.*

Jugeratim, adv. *a campo per campo*, Germ. *auff die æcker*, Gall. *par arpents*, Hisp. *pro yugadas*, κατὰ πλέθρα, per singula jugera. *Col. l. 3. c. 3.* Ut primæ vineæ centenas amphoras jugeratim præberent.

Jugeratio, onis, f. 3. divisio, & assignatio agrorum per jugera. *Front. de colon.*

Jugere, dicitur milvus, cum vocem emittit. *Festus* Sic Glossæ: jugit, ἰκτὶς βοᾷ. h. e. milvus clamat. ¶ Tribuitur & aliis. *Apulej. l. 5. Metam.* Jubet tibias jugere, sonatur. Al. aliter leg.

Jugerum, ri, n. *campo*, מענה, Germ. *ein juchart*, Gall. *arpent*, Hisp. *yugada da tierra*, πλέθρον, mensura ex ducentis, & quadraginta pedibus in longitudinem, centum, & viginti in latitudinem. Nam fit ex duobus actibus quadratis, seu ex acto quadrato duplicato in longitudinem, actus autem quadratus centum, & viginti pedes ex omni parte continet. Ita describunt *Plin. l. 17. c. 3. Var. l. 4. de L. L. Col. l. 5. c. 1. Quintil. l. 1. c. 10.* ¶ Dictum est, quod uno jugo boum in die exarari potest. *Plin. ibid.* ¶ In num. sing. frequentius est 2. decl. in plurali sæpius per 3. inflectitur, ab antiquo nominativo *juger*, vel potius *juges*, *eris*. Reperitur tamen in singulari abl. *jugere*, & in plur. legitur *jugeris* pro *jugeribus*. *Var. l. 1. de R. R. c. 10.* In Hispania ulteriore metiuntur jugis, in Campania versibus, apud nos in agro Romano, ac Latino jugeris. *Tibul. l. 2. eleg. 3.* Ut multo innumeram jugere pascat ovem. *Cic. Att. l. 12. ep. 32.* Is partes fecit in ripa, nescio quotenorum jugerum. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 1.* Jugera quinquaginta prati facile irrigabis. *Ov. 4. Met. v. 456.* novemque jugeribus distentus erat. *Plaut. Men. 5. 5. 15.* Non potest hæc res ellebori jugere obtinerier. h. e. tanta ellebori copia, quanta ex agri jugere meti potest.

Juges, e. 3. ὁμόζυγες, ejuſdem jugi pares. *Feſt.*

Jugis, ge, o. 3. *continuo*, διηνεκής, aſſiduus, continuus, quaſi ſemper jugo affixus. *Cic. 1. de Div. c. 1.* Qui cum vidiſſet hauſtam aquam de jugi puteo, terræmotus dixit inſtare. ¶ Juge auſpicium eſt, cum junctum jumentum ſtercus facit. *Cic. 2. de Div. c. 36.* Huic ſimile eſt, quo nos Augures præcipimus, ne juge auſpicium obveniat, ut jumenta jubeant disjungere.

Jugĭtas, atis, f. perpetuitas, diuturnitas. *Marcel. Empir. c. 8.* Lacrymarum jugitatem ſedare. *Conſtantin. lib. 7. Cod. de repud.* Poſt tam magni temporis jugitatem.

Jugiter, adv. *continuamente*, διηνεκῶς, aſſidue, continue. *Plaut. Mil. 3. 1. 62.* Venerem, amorem, amœnitatemque accubans exerceo, & quidem edepol omnes mores ad venuſtatem jugiter. Alii aliter legunt. *Apul. de Mundo.* Machina jugiter per circuitum ſuis legibus terminata.

Juglans, andis, f. 3. *noce*, אגוז, Ger. *ein walſcher, nuſſbaum*, Gal. *noix*, Hiſ. *nuez*, κάρυον βασιλικόν, nux baſilica, ſeu regia, quæ per Antonomaſiam nux appellatur, & inter nuces primum locum obtinet, quaſi Joviglans, ſeu Jovis glans. *Varro l. 4. de L. L. Cajus JCtus. Serv. ad 8. Ecl. Gabius Baſſus apud Macrob. l. 3. Sat. c. 18. Plin. in libris hiſtor.* ſæpiſſime *nucem juglandem* conjungit. At abſolute *Cic. 5. Tuſc. c. 20.* Ut candentibus juglandium putaminibus barbam ſibi, & capillum adureret. ¶ Eſt & aliud nucis juglandis genus, quæ Tarentina dicitur, fragili putamine, & ita mollis, ut vix atrectata frangatur. *Plin. l. 15. c. 22.* ¶ Hoc nomen de ipſa arbore, & de fructu dicitur, ut videre eſt apud *Plin. ibid.*

Jugo, as, avi, atum, a. 1. *congiungere*, צמד, Germ. *zuſammen jochen*, Gal. *accoupler*, Hiſp. *ayuntar*, ζεύγνυμι, conjungo, a *jugum*, quaſi ad unum jugum alligo, vel a ζυγῶ, *jugo*. *Col. lib. 11. c. 39.* Inter quaternos pedes ſigere, & perticis jugare. ¶ Jugari vites dicuntur, quæ in jugum conſtituuntur. *Col. l. 4. c. 26.* Sequitur jam adminiculandæ, jugandæque vineæ cura. ¶ Tranſlate dicitur de aliis quibuſcunque rebus, quæ ſimul uniuntur. *Cic. Tuſc. 3. c. 8.* Hoc quidem eſt commune virtutum. Omnes enim inter ſe nexæ, & jugatæ ſunt. *Horat. in carm. ſecul.* Decreta ſuper jugandis fœminis. h. e. matrimonio copulandis. *Catull. carm. 63. de nupt. Pelei, & Thet. v. 21.* Tum Thetidi pater ipſe jugandum Pelea ſenſit.

Jugo, is, n. 3. V. Jugere.

Jugōſus, a, um, acclivis qui in jugum acuitur, vel jugis abundat. *Ovid. 1. Amor. eleg. 1. v. 9.* Quis probet, in ſilvis Cererem regnare jugoſis?

Jugŭla, æ, f. ὠρίων, ſignum cœleſte, quod & Orion vocatur, ita dictum a ſpatio, quod eſt inter jugulum, & collum, *Varro l. 9. de L. L.* Jugula ſignum eſt, quod Accius appellat Oriona, cum ait, Citius Orion patefit. Hujus ſigni caput dicitur ex ſtellis quatuor, quas infra duæ claræ, quas appellant humeros, inter quas quod videtur, jugulum, unde Jugula dicta. Sed *Caſius Baſſus* vult, Orioni hoc nomen eſſe a gladio, quo ſidus hoc illuſtre eſt, quia gladius jugulum petit. *Feſtus* nominis rationem hanc affert, quod hoc ſignum ſit amplius cæteris, quaſi nux juglandis. *Plaut. Amph. a. 1. ſc. 1. v. 119.* Nec Jugulæ, neque Veſperugo, neque Vergiliæ occidunt. *Manil. l. 5. v. 175.* Nunc Cancro vicina canam, cui parte ſiniſtra conſurgunt Jugulæ. Sed *Manilio* Jugulæ dicuntur, quos alii Aſellos in ſigno Cancri interpretantur.

Jugulatĭo, onis, f. *ſcannamento, uccisione*, ἀνδροφαξία, actus jugulandi. *Hirt. de B. Hiſp. c. 16.* Jugulatione oppidanorum facta.

Jugŭlo, as, avi, atum, a. 1. *ſcannare*, שחט, Ger. *den hals abſtechen*, Gal. *égorger*, Hiſp. *degollar*, σφάττω, jugulum præcido, incido, & generatim interficio. *Cic. 5. Tuſc.* Ne ſtridorem quidem ſerræ tum audiunt, cum acuitur, aut grunnitum, cum jugulatur ſus. *Id. 3. Phil.* In hoſpitis tectis Brunduſii fortiſſimos viros, cives optimos jugulari juſſit. ¶ Sæpe tranſlate uſurpatur. *Celſ. l. 2. c. 15.* Quartana neminem jugulat. *Cic. 4. Verr.* Poſteaquam tam multis eum factis, decretiſque jugulaſſet. *Idem 13. Phil.* Ut facilius reviviſcat Pompeianorum cauſa toties jugulata. ¶ Jugulare hominem ſuis verbis, ſua confeſſione, &c. eſt convincere. *Ter. Eun. 3. 1. 27.* Pulchre mehercle dictum, & ſapienter, papæ, jugularas hominem. Quid ille? *Cic. 7. Verr.* Jugulari ſua confeſſione. ¶ Jugulari ſuo gladio, ſuoque telo dicitur, qui ſuis verbis, ſuo invento, dolove capitur. *Ter. Adelph. 5. 8. ad fin.* ¶ Jugulare gladio plumbeo, eſt futili, levique argumento, & nullo negotio aliquem convincere. *Cic. Att. l. 1. ep. 14.* Cum illum plumbeo gladio jugulatum tamen iri diceret. ¶ Jugulare falernum, apud *Martial. l. 1. epig. 19.* eſt depravare, corrumpere, nimia aqua, vel deteriore vino immixto.

Jugŭlus, li, m. vel jugulum, i, n. *gola, ſtrozza*, Ger. *gurgel*, Gal. *gorge, goſier*, Hiſ. *garganta*, λαιμός, σφαγή, anterior colli pars, ſcilicet duo oſſa concava, quorum unum jugulum dexterum, alterum ſiniſtrum dicitur, (ut colligitur ex *Celſo l. 8.*) unde vox & halitus per aſperam arteriam procedit. Accipitur tamen fere pro tota gula. *Cic. in Catil. 3. c. 1.* Mucrones eorum a jugulis veſtris rejecimus. *Id. de Fato, c. 5.* Quod jugula concava non haberet. *Juvenal. ſat. 4. v. 110.* tenui jugulos aperire ſuſurro. ¶ Dare jugulum, eſt ſeſe alicui offerre ad mortem. *Cic. pro Mil. c. 11.* Certe optabilius Miloni fuiſſet dare jugulum P. Clodio non ſemel ab illo, neque tum primum petitum. ¶ Oſtentare jugulum pro capite alicujus, eſt ſe objicere periculo capitis pro vita alterius. *Cic. Att. l. 1. ep. 13.* Ut aperte jugula ſua pro meo capite P. Clodio oſtentarint. ¶ In agendis cauſis jugulum petere tunc dicitur Orator, quando quod eſt potiſſimum, id invadit, ac premit validiſſime adverſarium, videturque illum jugulare argumentis. *Quint. l. 8. c. 6.* Nam illa agendis cauſis jam detrita, Pedem conferre, & Jugulum petere, & Sanguinem mittere inde ſunt, nec offendit tamen.

Jugum, gi, n. 2. *giogo*, עול, צמד, Ger. *buegel, laſt*, Gal. *ſommet, jug*, Hiſ. *cumbre, yugo*, ζυγόν, ζεῦγος, ligneum inſtrumentum, quo junguntur boves, & invicem arctantur, a ζυγῶ. *Plin. lib. 8. c. 16. de leonibus.* Jugo ſubdidit eos, primuſque Romæ ad currum junxit M. Antonius. ¶ Accipitur & pro pari boum, imo pro pari cujuſcunque generis rerum. *Cic. 5. Ver.* Quid? qui in ſingulis jugis arant, qui ab opere ipſi non recedunt, &c. Sed aliqui ſingula jugera interpretantur. *Plin. l. 10. c. 4.* Jugum aquilarum. *Id. l. 18. c. 36.* In ſingula juga, *a ogni pajo*. Adde *Hor. l. 2. od. 5.* ¶ Jugum etiam in Hiſpania ulteriore eſt menſuræ genus, quod reſpondet jugero Latinorum. *Var. l. 1. de R. R. c. 10.* ¶ Jugum item dicitur vertex, ſive cacumen montis, *ſommità di monte*, κορυφή, ἀκρα, quia ibi mons jungitur, & in acutum aſtringitur. *Caſ. 4. B. G.* Tandem Germani ab dextro latere ſummum jugum nacti hoſtes loco depellunt. *Virg. 5. Ecl.* Dum juga montis aper, fluvios dum piſcis amabit. ¶ Item ſcapus trutinæ, idelt, ferrum, vel lignum tranſverſum in libra, de quo lances utrinque pendent. Hinc pro ſidere Libræ ponitur. *Cic. 2. Div. c. 47.* ¶ Item pro ligno, quo textores telam convolvunt. *ſubbio*. *Ovid. 6. Met. v. 55.* Tela jugo juncta eſt, ſtamen ſecernit arundo. ¶ Eſt item inſtrumentum in militia ex haſtis duabus humi fixis, unaque tranſverſa ſuper eas deligata, ſub quo hoſtes, vel milites inermes ignominiæ cauſa mittebantur. *Cic. 3. Off.* Quia male pugnatum apud Caudium eſſet, legionibus noſtris ſub jugum miſſis. V. *Liv. l. 3. c. 28. & l. 9. c. 5.* ¶ Item in vitibus jugum dicitur, cum pedamentis, quibus vitis ſtat, tranſverſa alligatur. Nam more jugi militaris duæ perticæ humi figuntur, & ex una in alteram vitis transfertur, vel pluribus perticis fixis, aliæ ſuper alias tranſverſæ alligantur, & ſuper illas vites extenduntur. Quod ſi haſtilibus in terra defixis ſingulæ tranſverſæ perticæ in unam tantum partem ordinis annectuntur, hoc jugum dicitur *canterium*, & vites *unijugæ* vocantur. *Plin. l. 16. c. 37.* Salices quædam in proceritatem magnam emittunt jugis vinearum perticas. *Id. l. 7. c. 11.* Simplici jugo conſtat porrecto ordine, canterium appellant. ¶ Item dicitur de tranſtris, ſeu tabulis navium, in quibus remiges ſedent. *Virg. 6. Æn. v. 411.* Inde alias animas, quæ per juga longa ſedebant. ¶ Item de ordine in militia, qui a latere ad latus dirigitur; nam qui a fronte in tergum, verſus appellatur. V. Verſus. ¶ Tranſlate jugum accipitur pro ſervitute, onere, vel tyrannide. *Cic. Phil. 1. c. 2.* Cujus a cervicibus jugum ſervile dejecerant. *Plin. Paneg. c. 11.* Ergo ſuſtulerant animos, & jugum excuſſerant. *Ovid. l. 1. de remed. Amor. v. 90.* Et tuo læſuro ſubtrahe colla jugo.

Jugumentum. V. Jugamentum.

Jugurthīnus, a, um, adject. ad Jugurtham pertinens, qui Numidarum rex fuit, & cum populo R. bellum geſſit, quod a *Salluſtio* deſcribitur: ut Jugurthina conjuratio. *Cic. in Brut. cap. 33.* Jugurthinum bellum, *Hor. Epod. 9.*

Julæus, a, um, adject. idem ac Julius, a, um. *Propert. l. 4. el. 6. v. 17.* Actia Julææ pelagus monumenta carinæ. ¶ Scribitur & Juleus ſine diphthongo. *Ovid. 6. Faſt. v. 797.* Tempus Juleis cras eſt natale Calendis. ¶ Julæus, item adject. eſt a *Julo*, quæ genus quoddam cantilenæ ſignificat. V. *Julus*.

Julēus, V. Julæus.

Julĭa gens, f. 1. Ἰούλιον φῦλον, una ex gentibus Romanis. Dicta eſt ab *ἴουλος*, quæ vox apud Græcos notat lanuginem efflorеſcentem e genis puberum. Sed ipſa ad commendationem ſui videri voluit id nomen accepiſſe ab *Julo Æneæ*, vel juxta alios Aſcanii filio. *Feſtus*, & *Virg. 1. Æneid.*

Juliānus, a, um, quod ad C. Julium Cæſarem ſpectat, ut Juliani Faſti, a Julio Cæſare confecti, vectigalia Juliana, a Julio impoſita, & exacta, Juliani milites, veterani, quorum opera Julius Cæſar uſus fuerat. *Suet. in Caſ. cap. 75.* Juliani Limites, qui a D. Julio Cæſare in Dictatura conſtituti fuerant.

Julienſes, Italiæ populi ſub Alpibus. *Plin. l. 3. c. 1. & 3.*

Julis, idis, f. genus piſcis. *Plin. l. 32. c. 9.*

Julĭus Cæſar, V. Cæſar.

Julĭus, ii, m. *Luglio*, nomen menſis a Julio Cæſare ſic dicti. V. Quinctilis, & *Macrob. l. 1. Saturn. c. 12. Mart. l. 10. epigr. 62.* Toſtamque fervens Julius coquit meſſem. *Col. lib. 11. c. 2.* Sexto Calendas Julii ſolſtitium. ¶ Adjective *id. ibid.* Calendis Juliis Favonius, vel auſter, & calor.

Julus, i, m. natu major filiorum Aſcanii, nepos Æneæ. Cum Regnum paternum hæreditario jure peteret, & controverſiam haberet cum Sylvio, qui erat filius Æneæ, & Laviniæ, Populus ſuis ſuffragiis eam litem diremit, cum aliis rationibus ad hoc adductus, tum vero præcipue hac, quod Sylvius ex matre procreatus eſſet, ad quam hæreditario jure Regnum pertinebat, & Regnum Sylvio contulit, ac Julo pro Regno ſacram quandam poteſtatem, & honorem attribuit, qui Regia dignitate præſtantior eſt. Hinc Gens Julia originem habuit, quæ ſemper uſque ad extrema Reipublicæ tempora Sacerdotio functa eſt. *Dionyſ. l. 1. Rom. Ant.* Sed aliqui dicunt, Julum cognomen fuiſſe Aſcanii filii Æneæ, ita dictum, quod adhuc adoleſcens, cum primam cœpiſſet emittere lanuginem, Mezentium ſingolari certamine ſuperaverit. *Virg. & Serv. 1. Æn.* Aliqui Sylvium cum Julo contendunt, & dicunt, Sylvium fuiſſe filium Aſcanii, caſu quodam in ſylvis natum. *Liv. lib. 1.* ¶ Apud *Julium Pollucem l. 1.* Julus dicitur genus quoddam cantilenæ, quæ in honorem Cereris canebatur. Hinc *Auct. carm. de Phœnice, v. 74. inter opera Lactantii*. Incipit illa ſacri modulamina fundere cantus, Et mira lucem voce ciere novam: Quam nec Julææ voces, nec tibia poſſit Muſica Cyrrheis aſſimilare modis.

Jūlus, i, m. ἴουλος, eſt avellanæ nucis globulus plurimis veluti ſquamulis compactus, qui tandem in florem dehiſcit. *Plin. l. 16. c. 29.* Ferunt & avellanæ julos compactili callo, ad nihil utiles.

Jumentarĭus, ii, m. qui jumenta curat, ὑποζυγιάρχης. *Inſcript. apud Fabret. p. 707.* Locum ſepulturæ donavit collegio Jumentariorum. *Leg. Delia, ff. de inſtr. vel inſtrum.* Molas jumentarias inſtrumenti eſſe.

Jumentarĭus, a, um, adject. ad jumenta pertinens. *Apul. l. 9. Mileſ.* Jam de meo jumentario contubernio quid memorem?

Jumentum, ti, n. *giumento*, בהמה, Ger. *ein thier*, Gal. *jument*, Hiſp. *jumento*, ὑποζύγιον, animal majus ex eorum genere, quæ ſarcinas gerunt, vel currus trahunt, vel terram excolunt, ut equi, muli, aſini, cameli, boves, a *juvando*, quod noſtrum laborem, vel onera ſubvectando, vel arando juvent. Alii a *jugamentum* deducunt, a quo videtur fieri per ſyncop. jumentum. *Cic. 1. Tuſc. cap. 47.* Cum illam curru vehi jus eſſet, morarenturque jumenta. *Col. l. 6. c. 29.* Qua clauſa jumenta, boveſque curentur. *h. e.* equi. *Cato R. R. c. 5.* Pecus, & jumenta. ¶ Sumitur etiam pro vehiculo. *Gel. l. 20. c. 1.* Jumentum non id ſolum ſignificat, quod nunc dicitur, ſed veſtabulum etiam, quod adjunctis pecoribus trahebatur, veteres noſtri jumentum a jungendo dixerunt. ¶ Malam rem jumento ſuo arceſſere. h. e. ſui mali auctorem ſibi & fabrum eſſe, prove apud *Plaut. Amph. 1. 1. 171.*

Juncētum, ti, *giuncheto*, Ger. *ein binzig ort*, Gal. *joncaye*, Hiſ. *juncal*, σχοινών, locus juncis conſitus. *Var. l. 1. de R. R. c. 8.* Primum genus, quod dixi, maxime quærit ſalicta, ſecundum arundineta, tertium juncetа.

Junceus, a, um, *di giunco*, עשוי מגומא, Germ. *auſſ binzen*, Gal. *de jonc*, Hiſp. *de junco*, σχοίνινος, quod eſt ex junco. *Plin. l. 21. c. 14.* Juncea cratis. *Col. l. 12. c. 6.* Juncea ſporta. ¶ Tranſlate ponitur pro tenui, gracili, tenero. *Ter. Eun. 2. 3. 24.* Deducunt cibum, tametſi bona eſt natura, reddunt curatura junceas.

Juncĭnus, a, um, idem ac junceus. *Plin. l. 15. c. 7.* Sic & rhodinum e roſis, juncinum e junco.

Juncōſus, a, um, *pieno di giunchi*, σχοινώδης, juncis plenus. *Plin. l. 18. c. 6.* Juncoſus ager verti pala debet.

Junctim, adv. *congiuntamente*, יחדיו, Ger. *beyſammen*, Gall. *enſemble*, Hiſp. *juntamente*, ζυγάδην, ſine intervallo. *Suet. Tiber. c. 9.* Magiſtratus & maturius inchoavit, & pene junctim percurrit.

Junctĭo, onis, f. *congiunzione*, מחברת, Ger. *eine fuge*, Gal. *conjonction*, Hiſp. *ayuntamiento*, ζεῦξις, conjunctio. *Cic. 1. Tuſc. cap. 29.* Quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

Junctūra, æ, f. *giuntura, congiuntura*, σύνδεσις, conjunctio. *Col. l. 2. c. 2.* Hoc enim genus juncturæ maxime probatum eſt. ¶ Tranſlate ſumitur pro continuatione, vel compoſitione. *Quintil. l. 9. c. 4.* In omni compoſitione tria ſunt neceſſaria, ordo, junctura, numerus.

Junctus, us, m. junctio. *Varr. l. 4. L. L.* Locus a carinarum junctu dictus Carinæ.

Junctus, a, um, nom. ex particip. *giunto, congiunto*, ζευγμένος. *Ovid.*

vid. 1. Trist. el. 7. fœdere aliquo juncti. Liv. l. 39. c. 14. Juncta matrimonio puella. Id. l. 42. c. 65. Juncta vehicula. h. e. quæ habent jumenta juncta. Cic. de Fato, c. 16. Causa propior, & cum exitu junctior. Tac. 4. hist. c. 52. Principum prosperis & alii fruuntur, adversa ad junctissimos pertinent. Cic. in Partit. c. 15. Verba juncta: h. e. apte composita.

Junculus, i, m. diminut. dulciariæ placentæ genus, ad similitudinem junci effictum. Apul. l. 10. A. A. Hic panes, crustula, junculos, hamos, &c. Ita legit, & explicat Beroaldus.

Juncus, ci, m. giunco, גומא, Ger. ein bintze, Gal. jonc, Hisp. junco, σχοῖνος, species fruticis, a jungo, quia juncis aliquid jungi, hoc est vinciri, ligarique solet. Tibul. l. 2. eleg. 3. Et fiscella levis detexta est vimine junci. ¶ Juncorum multæ species sunt. Plin. l. 21. c. 18. ¶ Juncus odoratus, σχοῖνος ἀρωματικός, medicæ herbæ genus, scapo exili, rubente, flore copioso, vinoso, sapore linguam mordicans, a rosæ odore, quem spirat. Præstantissimus nascitur in Nabathæa, proximus in Arabia, deterior in Africa. Dioscor. l. 1. c. 18. Plin. l. 21. c. 22.

Jungo, is, unxi, unctum, a. 3. giungere, congiungere, חבר, Ger. fuegen, Gal. joindre, Hisp. ajuntar, ζεύγνυμι, connecto, compono, copulo, a jugo, n inserto. Usurpatur vel cum accus. Ovid. 2. Metam. Jungere equos Titan velocibus imperat Horis. Cic. Att. l. 6. ep. 1. Duobus essedis, & rheda equis juncta. Plin. l. 8. c. 16. Leones ad currum jungere. ¶ Vel cum accus. & dat. Cic. de Inv. l. 2. c. 22. Indignatio juncta est conquestioni. ¶ Vel cum accusat. & præpos. ad. Cic. pro Rosc. Am. Junxit se ad illum. Id. de Fin. l. 5. c. 24. Sic ad illa, quæ semper habuit, junget ea, quæ postea accesserint. ¶ Vel cum accus. & præp. inter. Cic. 5. Tusc. Tu eos inter se primo domiciliis, deinde conjugiis, tum literarum, & vocum communione junxisti. Id. de Amic. Ut omnis charitas inter duos jungatur. ¶ Vel cum ablat. & præpos. cum. Cic. pro Dejot. Cum hominibus nostris consuetudines, amicitiasque jungebat. Id. de Div. l. 2. c. 69. Hæc vero qua cum somniis naturali conjunctione junguntur? ¶ Vel cum ablat. & præpos. ex. Cic. de Inv. l. 2. c. 52. Id junctum est ex multis partibus. ¶ Jungere fœdera, far confederazioni. Liv. l. 7. c. 30. Neque enim fœdere Samnitium, ne qua nova jungeretis fœdera, cautum est. ¶ Jungi alicui fœdere, essere confederato. Id. l. 26. c. 24. ¶ Flumina jungi dicuntur, quibus pontes imponuntur. Curt. l. 3. c. 7. Ad Euphratem contendit, junctoque eo pontibus, &c. Id. l. 5. c. 3. Pons lapideus flumini impositus jungit urbem.

Junia, nomen muliebre apud Romanos, ut Junia Calvina, Silana, Torquata, &c.

Junianus, a, um, adject. ad Junium (nomen viri) pertinens, ut Junianum judicium, in quo scil. C. Junius quæsitor fuerat, apud Cic. pro Cluent. c. 1.

Juníces. V. Junix.

Junicŭlus, m. 2. palmes vetus in magnam longitudinem, & ad quartum usque pedamentum porrectus, quem alio nomine draconem vocant, ad masculeta conficienda idoneum. Plin. l. 17. c. 22. Nec veterem placet palmitem in longum, & ad quartum usque pedamentum emitti, quod alii dracones, alii juniculos vocant, ut faciant, quæ masculeta appellant.

Junior. V. Juvenis.

Junipĕrus, ri, f. ginepro, ברוש, Ger. wachholderbaum, Gal. genevre, Hisp. enebro, ἄρκευθος, arbuscula, quæ in locis arenosis frequens nascitur, pro foliis spinas habens perpetuo virentes, unde & topiario operi idonea est, a junior, & pario, quod juniores, & novellos fructus pariat antiquis maturescentibus. Parit enim usque ad tertium annum arbori suæ inhærente fructu. Materiam habet cariei non obnoxiam. Aliqui scribunt, ex Junipero sandaracam nasci, seu vernicem, qua utuntur scriptores pennarii ad papyrum exasperandum. V. Plin. l. 16. c. 25. & l. 24. c. 8.

Junius, ii, m. 2. Giugno, סיון, Ger. Brachmonat, Gal. Juin, Hisp. Junio, Ἰούνιος, Ἑκατομβαιών, sextus ex mensibus anni, a junioribus, quos Romulus voluit Regio corpori adesse, & armis Remp. defendere. Ovid. 1. & 6. Fast. Aliqui censent, vocatum esse a Juventute, seu Hebe, filia Junonis, uxore Herculis, quam Romani in Deorum numero venerati sunt. Alii volunt, a Junone esse appellatum, & primo dictum fuisse Junonialem, vel Junonium, deinde Junium, per Sync. Ovid. 6. Fast. Alii a L. Junio Bruto, qui primus Consul fuit, & civitatem Regio dominatu liberavit, vel simpliciter in ejus honorem, vel etiam quod die prima hujus mensis, pulso Tarquinio, sacrum Carnæ Deæ in Cœlio monte voti reus fecerit. Alii a jungo, extrito g, in memoriam illius unionis, qua Romulus, & T. Tatius Rex Sabinorum Regnum, & populum junxerunt. Ovid. 6. Fast. ¶ Dicimus, Calendis Junii, Idibus Junii &c. & adjective Calendis Juniis, Idus Junias, &c. Utramque loquendi rationem leges apud Colum. l. 11. c. 2. Adde Cic. 6. Attic. ep. 2.

Junius, ii, m. Plures hujus nominis celebrantur in Romana historia. Primus fuit L. Junius Brutus, qui exactis regibus, libertatem attulit Reipublicæ. Alter M. Junius Brutus idem præstitit, occiso Julio Cæsare. Prior ille ex familia Juniorum patritia fuit, posterior ex plebeia.

Junius, a, um, adject. ut Junia lex, apud Cic. pro Sext. c. 64. quæ sc. lata fuit a Junio Silano. Junia familia, apud Tacit. 3. Ann. c. 24.

Junix, icis, f. 3. giovenca, δάμαλις, vacca ætate viridior, quæ jam vitula esse desiit, necdum tamen ad summam magnitudinem pervenit, quasi juvenix. Quibusdam placet dici a jugum, quasi jugenix. Plaut. Mil. 2. 3. 33. Quam mox ad stabulum junix recipiat se de pabulo. Pers. sat. 2. v. 47. Tot tibi cum in flamma junicum omenta liquescant.

Juno, onis, f. 3. Giunone, Ἥρα, filia Saturni, & Opis, soror, & conjux Jovis, ita dicta a juvando. Græce dicitur Ἥρα, vel Ἥρη, quasi ἐρατή, idest amabilis, propter amorem, quo Jupiter in eam afficitur, vel ab ἀήρ, aer, per Metathesim. Physici ajunt per Junonem intelligi aerem, idcirco autem Jovis conjugem, & sororem putari, quod summa sit aeris cum æthere similitudo. Cic. 2. de nat. Deor. Sed Servius dicit, Jovem fere accipi pro æthere, interdum vero pro æthere simul, & aere, Junonem item plerumque pro aere, interdum pro terra, & aqua. ¶ Narrabant veteres, Junonem a Thetide educatam fuisse. Aer enim aquæ humore alitur, & instauratur. ¶ Dicebant, Reginam esse Deorum, vel quia & ipsi aerem Dæmonum refertum esse noverant, vel quia credebant, etiam Deos ex terra ortum habuisse. ¶ Præsidem censebant esse Regnorum, & divitiarum, quia Regna in terrarum orbe sita sunt, divitiæ ex terra eruuntur. ¶ Eam nuptiis præficiebant, & pronubam Junonem sæpe nuncupabant. Matrimonium enim proprium est hominum, qui terrestrem vitam vivunt. ¶ Existimabant præesse partui mulierum. Hinc Juno Lucina cognominata est. Cic. 2. de nat. Deor. Eadem enim ac Luna vulgo habita est: Luna autem magnam vim in fœtum hominum, & bestiarum, & aliarum rerum habet. ¶ Curru per aerem ferri fingebant, quod aer perpetuo in motu versetur. Pavones ejus currui adjungebant, quod aer est sedes propria avium. ¶ Ex Jove Vulcanum peperit. Præterea Heben, & Martem absque Jove, aut alio viro genuisse dicitur. ¶ A multis populis culta fuit. Hinc varia nomina sortita est, ut Junonis Curetis, seu Curitis: quod hasta armata colebatur a Sabinis; Junonis Lacinia, quod templum habuit amplissimum in Brutiis, & Magna Græcia, ad Lacinium prom. Cic. 1. de Div. A Romanis colebatur nomine Junonis Sospitæ, ut Remp. servaret. Illi omnes Consules rem divinam faciebant. ¶ Ejus templum L. Julius, qui cum P. Rutilio Consul fuit, de Senatus sententia refecit ex Cæciliæ Balearici filiæ somnio, bello Marsico. Cic. 1. de Div. Boccat. l. 9. Gen. ¶ Apud veteres Juno mulierum Genius erat. Senec. ep. 110. Stoici singulis Genium, & Junonem dederunt. V. ibi Lipsium. Plin. l. 2. c. 7. Singuli quoque ex semetipsis totidem deos faciunt, Junones, Geniosque adoptando sibi. ¶ Hinc per Junonem jurabant mulieres: ac proinde Juven. sat. 2. v. 98. reprehendit quendam per Junonem jurantem, tanquam effœminatum, & mollem. ¶ Per antonomasiam Juno interdum pro uxore accipitur. Plaut. Cas. 2. 3. 14. Eja, mea Juno, non decet te esse tam tristem tuo Jovi.

Junonālis, le, adj. Junonius. Ovid. 6. Fast. v. 63. Junonale leges tempus.

Junonicŏla, læ, com. 1. qui Junonem colit. Ovid. 6. Fast. v. 49. Adde senem Tatium, Junonicolasque Faliscos.

Junonigĕna, m. 1. Vulcanus, filius Junonis. Ovid. 4. Met. v. 173. Junonigenæque marito Furta tori, furtique locum monstravit.

Junonius, a, um, o. 1. 2. quod ad Junonem spectat, ut Junonius mensis, Junius, Junonia avis, pavo. Ovid. 1. de Arte. Laudatas ostendit avis Junonia pennas. ¶ Junonius etiam dictus est Janus, quod esset princeps Calendarum, quæ Junoni sacræ. V. Scalig. Conject. in Var. l. 4. de L. L.

Jupiter, vel Juppiter, (ut in antiq. monumentis interdum legitur) Jovis, Jovi, Jovem, Jove, m. 3. Rex Deorum, & hominum, secundum fabulas, ab antiquo nominativo Jovis, & pater, quasi Jovis pater, ut Saturnus pater, Neptunus pater, Janus pater, Marspater, idest Mars pater, &c. Gell. l. 5. c. 12. Sed Ciceroni 2. de Nat. Deor. dictus videtur, quasi juvans pater. ¶ Secundum Priscianum Jupiter habet gen. proprium Jupiteris, vel Jupitris. Nam gen. Jovis est ab antiquo nom. Jovis, de quo V. sup. suo loco. Sed hodie nullus alius genitivus, quam Jovis, usitatus est. ¶ Joves tres ab antiquis Theologis numerantur, duo primi Arcades, tertius Cretensis. Primus filius fuit Ætheris ex Die; secundus filius fuit Cœli; tertius fuit filius Saturni, & Opis. Suos quisquis filios habuit, sed hic fuit fœcundissimus. ¶ Proclus posuit Jovem unum universalem mundi totius opificem, & insuper tres Joves sub illo opifices particulares. Ficin. in Plat. de Rep. Denique multi alii Reges hoc nomine appellati sunt, ut Corythus Rex Etruriæ, Tantalus Rex Phrygiæ, qui jussit Ganymedem rapi, &c. ¶ De Jove tertio narrant, in Creta insula illum eodem cum Junone partu, sed posteriorem editum fuisse: cum Saturnus ex pactione cum Titano fratre inita filios suos omnes devoraret, pro Jove lapidem ei datum esse devorandum, Jovem autem fuisse educatum clam patre a Curetibus, & ab Amalthea, & Melissa virginibus lacte caprino; & melle, in Ida monte: cum Titanes comperissent, Jovem servatum fuisse, bellum Saturno intulisse, Saturnum, & Opim victos esse, captos, & conjectos in vincula, a filio, ubi adolevit, liberatos esse; Saturnum etiam tunc vitæ Jovis insidiatum esse, sed cognitis insidiis a Jove expulsum fuisse ex Regno, Jovem mundi imperium cum fratribus Neptuno, & Plutone divisisse, Jovi Cœli, & terræ Regnum obtigisse, idest Cretæ, Neptuno maris, idest insularum maris Ægæi, Plutoni inferorum, idest partis interioris Græciæ, nempe Epiri, Jovem sororem suam uxorem duxisse, quæ ei Vulcanum peperit, illum in amore versatum esse, & sub variis formis plurima flagitia admisisse. Plato in Gorgia, Cic. 4. Tusc. Ovid. 6. Met. & alibi. ¶ Jupiter alia specie a Romanis colebatur, qui eum Capitolinum dicebant, quod in Capitolio magnificentissimum templum haberet, alia ab Afris, qui eum arietis forma signabant, & Ammonem Jovem appellabant. Cic. 1. de nat. Deor. Colebatur ab Afris in memoriam metamorphosis illius, cum in Ægypto in convivio sedens, superveniente Typhone, seu Typhœo gigante, nimio timore correptus, se in arietem immutavit, cæteris item Diis sub aliis formis se se celantibus. Ovid. 5. Met. ¶ A matribus Prænestinis Jupiter puer cum Junone lactens, in gremio Fortunæ sedens, mammam appetens colebatur. Cic. 2. de Div. ¶ Habuit amplum templum in Peloponneso, in Elide, apud Olympiam, quingentis passibus ab urbe, ubi Ludi Olympici in ejus honorem celebrabantur. Celebre etiam est templum illud Jovis, quod extitit apud Dodonam urbem Molossiæ, seu Thesprotiæ in Epiro, in sylva, juxta Dodonem fl. ubi oracula fundebat, Cic. 2. de Div. ¶ A Romanis optimus, & maximus vocabatur. Cic. pro Domo, Quocirca te, Capitoline, quem propter beneficia Populus R. optimum, propter vim maximum nominavit. ¶ Chrysippus dicebat, Jovem ætherem esse, item legis perpetuæ, & æternæ vim, quæ quasi dux vitæ esset, & magistra officiorum. Cic. 1. de nat. Deor. ¶ Multorum Physicorum interpretatio est, Jovem esse ætherem, seu ignem cœlestem, dictumque esse a juvando, quia maxime salutaris est. Plato in Philebo, Cic. 2. de nat. Deor. ¶ Non desunt, qui aerem intelligant. Hor. l. 1. Carm. od. 1. Manet sub Jove frigido venator teneræ conjugis immemor. ¶ Accipi etiam videtur pro pluvia. Virg. 2. Georg. Et jam maturis metuendus Jupiter uvis. ¶ Denique Jupiter est secunda stellarum errantium. Cic. 2. de nat. Deor. Infra autem hanc propius a terra Jovis stella fertur, quæ Φαέθων dicitur, eaque eundem duodecim signorum orbem annis duodecim conficit, easdemque, quas Saturni stella, efficit in cursu varietates. ¶ Jovem lapidem jurare, dicebantur juraturi, qui, ut docet Festus, lapidem silicem tenebant, & his verbis jurabant: Si sciens fallo, tum me Diespiter, salva urbe arceque, bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem. Gel. l. 1. c. 21. Jovem lapidem, quod sanctissimum jusjurandum est habitum, sum paratus jurare, Virgilium hoc nunquam scripsisse. Adde Cic. l. 7. Fam. ep. 12. ¶ Jupiter! exclamatio est admirantis. Plaut. Merc. 5. 2. 24. Jupiter! Est ne illic Charinus? Catul. carm. 1. Omne ævum tribus explicare chartis Doctis, Jupiter! & laboriosis. ¶ Proh Jupiter! V. Proh.

Juramentum, ti, n. giuramento, שבועה, Germ. ein eydschwur, Gal. serment, Hisp. juramento, ὅρκος, sacramentum, jusjurandum, hoc est, affirmatio, vel negatio rei alicujus sacra attestatione firmata. Sen. l. 2. de Clem. c. 1. O vocem in concionem omnium mortalium mittendam, in cujus verba Principes, Regesque juramentum faciant! Plures tamen Critici Lips. Muretus, & Vorst. hanc lectionem rejiciunt, putantes hanc vocem vix antiquiorem Ammiano l. 21. c. 9. & Severo l. 1. c. 8. habere auctorem. ¶ Legitur quidem & in Ulp. l. 34. §. 5. Dig. de jurejur. sed ibi quoque non desunt, qui Triboniano tribuant.

Jurandum, di, n. idem quod jusjurandum. Plaut. Cist. 2. 1. 26. Verum haud metuo, ne jurandum nostrum quispiam culpitet.

Jurandus, a, um, nom. particip. is, in quem jurare licet, vel oportet. Horat. l. 2. epist. 1. v. 16. Jurandasque tuum per nomen ponimus aras.

Juratio, nis, f. actus jurandi, juramentum. Macrob. 1. Sat. c. 9. Verba jurationis concipit, nullam esse in villa sua scrofam.

Jurato, adverb. con giuramento. Paulus JCtus l. ult. Dig. Qui satisd. cog. Qui jurato promisit judicio sisti.

Jurator, oris, m. qui jurat. Macrob. l. 5. Saturn. c. 19. Mox in lacu amittebat vitam falsus jurator. ¶ Juratores etiam dicuntur testes jurati. Sen-

nec. Apocolocynth. in princ. Quis unquam ab historico juratores exegit? Ita legit, & tuetur Lips. ibi, & l. 2. epistolic. quæst. epist. 24. Sic Plaut. in prol. Pœn. v. 58. Vos, qui juratores estis, quæso, operam date. Ubi Turneb. l. 19. c. 12. per translationem interpretatur spectatores, veluti arbitros, & censores Fabulæ.

Juratorius, a, um, ad juramentum pertinens. In Cod. 12. 19. 12. Juratoriæ cautioni committatur.

Jurātus, a, um, partic. a juro. Sumitur & passive pro eo, quod juratum est, giurato, ὀμοτός. Cic. 3. Off. Quod enim ita juratum est, ut mens conciperet fieri oportere, id servandum est. Ovid. epist. 2. v. 23. nec te jurata reducunt Numina. ¶ Et active pro eo, qui juravit, seu jurejurando obligatus est, ἐνόρκιος. Cic. 3. Off. Cum vero jurato sententia dicenda sit, meminerit, Deum se adhibere testem. Plin. in præfat. operis: Juratissimus auctor. h. e. fidelissimus. ¶ Cum infinito Liv. l. 32. c. 22. Juratus, se cum sua manu interempturum.

Jure. V. Jus.

Jureconsultus. V. Jurisconsultus.

Jureperitus. V. Jurisperitus.

Jurejūro, as, a. 1. idem ac juro. Liv. l. 41. c. 15. Prætores ambo in eadem verba jurejurarunt.

Jurĕus, a, um, adject. jurulentus. Plaut. Pers. 1. 3. 15. Quasi juream esse jus decet collyricum. Subintellige, placentam.

Jurgatorius, a, um, adject. ad jurgium pertinens. Ammian. l. 27. cap. 1. Vocis jurgatorio sono.

Jurgiōsus, a, um, contenzioso, Ger. zenckisch, Gal. noiseur, Hisp. renzilloso, φιλόνεικος, contentiosus, seu contumeliosus. Gel. l. 1. c. 17. Mulier morosa admodum fuisse fertur, & jurgiosa.

Jurgium, ii, n. contesa, Ger. ein zanck, Gal. noise, Hisp. renzilla, φιλονεικία, ἔρις, contentio, concertatio, dissensio, & levior quædam lis, qualis nonnunquam etiam inter propinquos, & amicos solet accidere. Ex Festi sententia dicitur quasi juragium, a jure, & ago. Differt a lite, quia jurgium levior res est. Siquidem dissensio, vel concertatio inter propinquos, aut amicos, jurgium, inter inimicos lis dicitur. Cic. l. 4. de Rep. apud Non. Si jurgant, inquit, benevolorum concertatio, non lis inimicorum, jurgium dicitur. Id. de Sen. Ut Themistoclem ferunt Seriphio cuidam in jurgio respondisse.

Jurgo, as, n. 1. & jurgor, aris, d. 1. contendere, Germ. zancken, Gall. noiser, Hisp. renir, ζυγομαχέω, contendo, litigo, rixor, a jure, unde jurego, & per Sync. jurgo, ut a mare marigo, margo. Varro l. 6. de L. L. Festus deducit ex jure, & agere, quasi sit jure, vel de jure agere. Cic. 4. de Rep. apud Non. c. 5. n. 34. Jurgare igitur lex putat inter se vicinos, non litigare. Hor. 2. Ser. sat. 2. Jure, inquit, Trasius istis jurgatur verbis. Ter. Andr. 5. 1. 19. Cum Davo ego vidi jurgantem ancillam.

Juridicialis constitutio, est species constitutionis generalis, in qua quæritur, utrum aliquid jure, an injuria factum sit, ut An L. Opimius recte C. Gracchum interfecerit. Auct. ad Her. l. 1. Juridicialis constitutio est cum factum convenit, sed jure, an injuria factum sit, quæritur. Cic. 1. de Inv. Juridicialis est, in qua æqui, & recti natura, aut præmii, aut pœnæ ratio quæritur. ¶ In duas distribuitur partes, absolutam, & assumptivam. Auct. ad Her. ibid. Cic. ibid.

Juridicīna, æ, f. 1. locus, ubi jus dicitur, vel ipsa jurisdictio. Tertul. l. de Pall. c. 3.

Juridĭcus, ci, m. giudice, chi tiene ragione, δικαστής, qui jus dicit. Sen. Her. Fur. v. 581. Flentes Eurydicen juridici sedent.

Juridĭcus, a, um, giuridico, δικανικός, quod jurisdictioni destinatum est. Juridici conventus, in quibus jus redditur. Plin. l. 3. c. 1. Juridici conventus ei quatuor.

Jurisconsultus, sive Jureconsultus, ti, m. 2. Dottore di leggi, νομικός, juris, sive legum interpres, seu qui jus profitetur. Cic. 2. de Leg. c. 19. Sed Jurisconsulti, sive erroris objiciendi causa, quo plura, & difficiliora scire videantur, sive (quod similius veri est) ignoratione docendi (nam solum scire aliquid artis est, sed quædam ars etiam docendi) sæpe quod positum est in una cognitione, id in infinita dispertiuntur. Id. pro Mur. c. 12. Ea Jureconsultorum ingeniis pleraque corrupta, & depravata sunt. Et per transpositionem, Horat. de art. poet. v. 369. Consultus juris, & actor causarum.

Jurisdictio, nis, f. giurisdizione, Ger. gerichtszwang, Gal. jurisdiction, Hisp. jurisdicion, δικαιοδοσία, ipse actus juris dicendi. Cic. de Arusp. Resp. Justitium edici oportere, jurisdictionem intermitti. Id. 2. Fam. Jurisdictionem conficere. Ser. Sulp. Cic. 4. Fam. Jurisdictionem absolvere. ¶ Item facultas, seu potestas jurisdictionis exercendæ. Sueton. Calig. c. 16. Magistratibus jurisdictionem liberam, & sine sui appellatione concessit. Senec. de Clement. lib. 1. c. 1. Quas nationes funditus excindi, quas transportari, quibus libertatem dari, quibus eripi, quæ ruant urbes, quæ oriantur, mea jurisdictio est. ¶ Interdum & ipsa loca, in quibus jurisdictio exercetur, hoc nomine appellantur. Plin. l. 5. c. 28. Sed prius mediterraneas jurisdictiones indicasse conveniat.

Jurisperītus, & Jureperitus, i, m. idem ac jurisconsultus. Divisim Cic. de cl. Orat. cap. 21. Fabius Pictor & juris, & literarum, & antiquitatis bene peritus. Id. pro Cluent. c. 38. Quis jure peritior?

Jurisprudentia, æ, f. juris scientia. Ulp. l. 10. Dig. de justit. & jur. Jurisprudentia est justi, & injusti scientia.

Juro, as, avi, atum, n. 1. giurare, Ger. schweren, Gal. jurer, Hisp. jurar, ὀμνύω, jurejurando aliquid affirmo, vel nego, a jure, quia qui jurat, religiose spondet, se aliquid, ceu jus esset, servaturum. Usurpatur vel absolute. Cic. pro Flac. Qui si aram tenens juraret. ¶ Vel cum accus. Cic. Att. l. 12. ep. 13. Et perpetuum morbum jurabo. h. e. jurabo, me morbo laborare. Id. 5. Fam. ep. 2. Magna voce juravi verissimum, pulcherrimumque jusjurandum. ¶ Vel cum acc. & præp. per. Cic. in Acad. l. 4. c. 20. Jurarem per Jovem, Deosque Penates. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula ut. Liv. l. 22. c. 53. Ex mei animi sententia juro, ut ego rempublicam non deseram. ¶ Vel deponentis forma in præteritis; item cum infinito. Plaut. Pers. 3. 2. 2. Qui mihi juratus est sese hodie argentum dare. Adde Cic. 2. de Invent. ¶ Vel passive. Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 447. Juratur Honorius absens. Adde Stat. 7. Theb. v. 102. & Gell. l. 5. c. 19. ¶ Jurare conceptis verbis, est jurare certa verborum formula excogitata, & dictata ab eo, qui juramentum defert. Plaut. Cist. 2. 1. 100. At ille conceptis juravit verbis apud matrem meam, me uxorem ducturum esse. ¶ Jurare in verba, est fere idem, ac conceptis verbis, vel jurare ex eo, quod ab aliquo viro magnæ auctoritatis dictum est, ut Jurare in verba magistri. Cæs. 1. B. C. Princeps in hæc verba jurat, ipse idem jusjurandum adigit Afranium. ¶ Jurare in legem alterius, est jurare, se servaturum legem illius. Cic. pro Sex. c. 16. Is in legem per vim latam jurare noluit. ¶ Interdum jurare accipitur pro conjurare. Ovid. Heroid. epist. 10. v. 117. In me jurarunt somnus, ventusque, fidesque. Cato apud Plin. l. 29. c. 1. Jurarunt inter se, barbaros necare omnes. ¶ Jurare in se, farsi delle imprecazioni. Liv. l. 2. c. 4. Idem deinceps omnis exercitus in se quisque jurat. ¶ Jurare calumniam dicitur accusator, cum initio judicii jurat, se non per calumniam, sed ex legitima causa ad accusandum descendere. Cæl. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 8. Cum calumniam jurasset. Liv. l. 33. c. 47. Nisi velut accusatores calumniam in eum jurarent, ac nomen deferrent. ¶ Jurare in litem. Cic. pro Q. Rosc. Com. c. 1. Quod in codicem injuratus referre noluit, id jurare in litem non dubitet? h. e. quod nomen non est ausus referre in tabulas suas, accepti & expensi, id audebit intentata lite nunc demum petere? Itaque jurare aliquid in litem est in jure petere aliquid sibi debitum, quod in actionibus pro socio, & ceteris bonæ fidei; delato a judice jurejurando, fiebat. Huc pertinet tanti in litem jurare, & similia, quoties quantitas, quæ debetur, non est certa, aut certum non est pretium ipsius quantitatis, ob affectionem domini, ob rei contumaciam, vel ob alias ejusmodi causas. Paul. in l. Arbitrio. Dig. de dolo. Ut possit per contumaciam suam tanti reus condemnari, quanti actor in litem juraverit. V. etiam titulum De in litem jurando, Dig. lib. 12. ¶ Jurare alicui, est jurare alicui fidem, dar giuramento di fedeltà, quod facit Princeps subjectis, subjecti Principi. Plin. in Paneg. c. 68. Scis, tibi ubique jurari, cum ipse juraveris omnibus. ¶ Jurandus Vide supra suo loco.

Jurulentĭa, æ, f. liquor eorum quæ coquuntur. Tertul. de Jejun. cap. 1. Siccantes cibum ab omni carne, & omni jurulentia.

Jurulentus, a, um, cotto con brodo, alesso, Ger. mit einer brue, Gal. plein de bouillon, Hisp. guisado con su caldo, ζωμώδης, quod cum jure coctum est, seu quod est juris plenum. Cels. l. 2. c. 10. Tum res eadem magis alit jurulenta, quam assa, magis assa, quam frixa.

Jus, juris, n. brodo, Ger. eine bruehe, Gal. bouillon, Hisp. el caldo de la carne, o pescado, ζωμός, liquor eorum, quæ coquuntur. Cic. Fam. 9. epist. 20. In ea cœna cocus meus præter jus fervens nihil potuit imitari. Ter. Eun. 5. 4. 17. Ex jure hesterno panem atrum vorare. h. e. sordidum, & atro jure diei hesternæ maceratum. Cic. Tusc. 5. cap. 34. Negavit, se jure illo nigro delectatum. Plaut. Mostell. 1. 3. 120. Iidem olent, quasi cum una multa jura confundit cocus: quid oleant, nescias; nisi id unum, ut male olere intelligas. ¶ Jus Verrinum dixit Cicero Verr. 1. c. 46. ludens in ambiguo, ut Verrem jus dicentem irrideret; est enim verres porcus masculus. Negabant, inquit, mirandum esse, jus tam nequam esse Verrinum.

Jus, juris, n. gius, legge, diritto, ragione, costituzione, Ger. das recht, Gal. droit, Hisp. razon, derecho, δίκη, τὸ δίκαιον, a jubeo, ut quidam volunt; est enim universim id, quod legibus constitutum est sive naturalibus, sive divinis, vel gentium vel civilibus. Alio nomine vocatur æquitas communis, æquum universale, legitimum, idest adæquatum legi, tanquam norma ac regula actionum humanarum. Ter. Heaut. 4. 1. Quid cum illis agas, qui neque jus, neque bonum, neque æquum sciunt? Cic. l. 1. Tusc. Jus hominum situm est in generis humani societate. Plaut. Epid. 3. 4. 85. omnium legum, atque jurium fictor, conditor cluet. ¶ Atque hæc est notio juris universalis; Est enim jus etiam particulare, seu privatum, quod collectum est ex naturalibus præceptis, aut gentium, aut civilibus, ut ait Justinian. l. 1. Instit. de justit. & jur. §. 4. ¶ Jus Latium V. in Latius, a, um. ¶ Jus trium liberorum, quid sit V. Liberi. ¶ Sumitur præterea speciatim pro æquo, & justo, quod alicui ex justitia debetur. Cic. pro Cæc. Ut per interdictum jus meum teneam. Id. pro Quinct. c. 9. Ubi nostrum jus contra ipsos obtineremus. ¶ Jure suo agere, est libere agere, nemine impediente. Flor. l. 3. c. 17. Equites Romani tanta potestate subnixi peculabantur suo jure Rempublicam. ¶ Significat etiam, & quidem sæpius, pro auctoritate & facultate, seu potestate a legibus seu jure concessa agere. Ter. Adelph. 1. 1. 27. Non necesse habeo omnia pro meo jure agere. Hinc Sui juris facere, far suo. Vellej. l. 2. c. 69. Decem legiones in eo tractu sui juris fecerat. ¶ Sumitur item jus pro justitia legali, seu pro ipsis legibus, le leggi. Horat. l. 1. sat. 1. Juris, legumque peritus. Cic. 1. de Orat. De jure alicui respondere. Et 1. de Leg. Respondere jus. Ital. dar consulti in materia legale. ¶ De variis juris divisionibus in civile, naturale, &c. V. JCtos. ¶ Sumitur etiam translate pro facultate, & licentia. Cic. de Offic. Si compascuus est ager, jus est compascere. Lucan. in princip. Jusque datum sceleri canimus. Plin. l. 18. c. 34. Zephyrus vites putandi, fruges curandi, arbores serendi jus dabit. ¶ Item pro loco, in quo jus redditur. Ter. Phorm. 5. 7. 43. In jus ambula. Nepos in Attic. c. 7. In jus de sua re nunquam ivit. Cic. pro Quinct. c. 25. Ut statim de jure aliquis cucurrerit. ¶ Item pro sententia a judice prolata. Hinc Prætor cum sententiam pronuntiat, jus dicere, aut reddere dicitur. l. 1. Dig. de just. & jure. Cic. l. 13. Fam. Ea res a Volcatio, qui Romæ jus dicit, rejecta in Galliam est. ¶ Item pro eo, quod vim habet sanctionis, & legis. Cic. 3. Leg. ex lege XII. Tab. Quod is, qui bellum geret, imperassit, jus ratumque esto. Ulp. l. 3. Dig. de legib. Non ambigitur, Senatum jus facere posse. ¶ Item pro necessitudine, aut conjunctione. Sic dicitur jus sanguinis, jus amicitiæ &c. Jurisconsulti loco citato, & Sueton. in Calig. c. 26. ¶ Sui juris esse, est liberum esse, suique arbitrii. Senec. ep. 11. Nihil adversus hæc sapientia promittit; sui juris sunt, injussa veniunt. Brut. ad Cic. ep. 16. Ut esset sui juris ac mancipii Respublica. ¶ Item pro conditione, seu statu. Cic. Ver. 5. c. 6. Ut eodem jure essent, quo fuissent. Id. 2. Offic. c. 8. Universas provincias uno calamitatis jure comprehenderet. ¶ Jus summum dicitur, cum leges severe, & sine ulla mitigatione observantur. Cic. Ver. 7. c. 2. Non agam summo jure tecum. Id. l. 1. Offic. c. 10. Ex quo illud, Summum jus, summa injuria, factum est jam tritum sermone proverbium. Colum. l. 1. c. 7. Jus summum antiqui summam putabant esse crucem. ¶ Jus petere, orare, postulare, est rem justam petere. Plaut. Pseud. 5. 2. 16. Quid dubitas dare mihi argentum? S. Jus petis, fateor. Adde Trinum. 5. 2. 37. ¶ Jus est, pro justum est, vel licet. Plaut. Pers. 1. 3. 26. Jus est apponi pernam frigidam. Sic jus fasque est, apud eund. Cistel. 1. 1. 22. ¶ Æquo jure agere, disceptare, h. e. ex æquo & bono, leniter, remisse. Cic. Ver. 4. ¶ Ablativus, jure, eleganter ponitur more adverbii, & significat merito, giustamente, con ragione. Cic. Ver. 7. c. 8. Quamobrem jure in eum animadverteretur. Id. Catil. 3. c. 6. Prætores merito ac jure laudantur. Juven. Sat. 2. v. 34. Nonne igitur jure, ac merito vitia ultima fictos contemnunt Scauros? Plaut. Most. 3. 2. 24. Te ipse jure optimo merito incuses licet, ubi nota Pleonasmum. ¶ Huic opponitur injuria. Cic. Ver. 4. c. 61. Non quæro, jure, an injuria sint inimici. se con ragione, o a torto. Ter. Andr. 4. 3. 9. Quo jure, quaque injuria præcipitem me in pistrinum dabit. ¶ De discrimine inter jus, & justum, item inter jus, & legem, V. JCtos.

Juscellum, i, n. jusculum. Theod. Priscian. l. 2. c. 13. Juscellum gallinarum.

Juscŭlum, i, brodetto, guazzetto, ζωμίδιον, liquor eorum, quæ coquuntur, & quodlibet cibarium liquidius, quod constat jure pingui, vitellis ovorum, omphacio, croco, cinnamo, &c. Cato de R. R. c. 156. Postea inde jusculum frigidum sorbere.

Juscum, i, n. idem ac jusculum, seu pulpamentum liquidum. Apul. l. 2. A. A. Quæ suis dominis parabat juscum fartim concisum.

Jusjurandum, jurisjurandi, jurijurando, jusjurandum, jurejurando, n. 2. giuramento, ὅρκος, juramentum, sacramentum, a jure. Cic. 3. Off. c. 29. Est enim jusjurandum affirmatio religiosa. Id. 5. Fam. ep. 2. Maxima

xima voce juravi verissimum, pulcherrimumque jusjurandum. *Id. 2. de Leg. c. 7.* Jurejurando firmare. *Cæs. l. 1. B. C. c. 76.* Ipse idem jusjurandum adigit Afranium. h. e. ad jusjurandum. *Plaut. Mostel. 5. 1. 36.* Jusjurandum pollicitus est dare, si vellem, mihi. ¶ Deferre jusjurandum, V. *Defero*. ¶ Stare jurejurando, *Quint. l. 5. c. 6.* ¶ Additur in *Thesauro Bas. Fabri* legi in genit. *jusjurandi*, pro *juris jurandi*, apud *Cæsarem*, & *Tacitum*, sed loca non indicantur. ¶ *Jurajuranda* in plur. num. dixit *Pacuv.* teste *Festo*. ¶ Interdum inserto verbo dividitur. *Cic. pro Cæl. c. 22.* Socius vestræ religionis, jurisque jurandi. ¶ Jurisjurandi militaris formulam habes apud *Gel. l. 16. c. 4.* ¶ Jusjurandum in litem, *l. 1. Dig. de in lit. jurand.* V. *Juro*.

Jussio, onis, f. actus jubendi, jussus, jussum, *comando*, ἐντολή. *Lact. l. 4. c. 15.* Hæc omnia verbo, & jussione faciebat. *Arnob. l. 2.* Uno verbo potuit, aut unius verbi jussione. Legitur etiam in Epitoma *Livii*.

Jussitur, &

Jusso. V. Jubeo.

Jussulentus, a, um, idem ac jurulentus, apud *Apul. in Apolog.* Qualiter quisque piscium assus, aut jussulentus optime sapiat.

Jussum, i, n. idem ac jussio, vel jussus. *Cic. pro Rosc. Am. c. 24.* Cum præsertim Deorum immortalium jussis atque oraculis id fecisse dicantur. ¶ Sæpe ponitur pro lege. *Cic. 2. de Leg. c. 5.* Perniciosa, & injusta jussa populis descripserunt. *Id. pro Cæs. c. 33.* Putasne, si populus jusserit, id jussum ratum, atque firmum futurum?

Jussus, a, um, *comandato*, προστεταγμένος, partic. a jubeor. *Liv. l. 1.* Aliis alio itinere jussis certo tempore ad Regiam venire pastoribus. *Martial. l. 1. epigr. 34.* Jussæ prosiliunt lacrymæ.

Jussus, us, m. *comandamento*, מצוה, Ger. *ein gebott*, Gal. *commandement*, Hisp. *mandamiento*, πρόσταγμα, ἔνταλμα, jussum, jussio, imperium, preceptum. *Cic. pro L. Man. c. 9.* Vestro jussu coactus partem militum dimisit, partem Glabrioni tradidit.

Justa, orum, n. 2. quæ justa, legitima, debita sunt, quæ secundum jus fieri debent. *Cic. de Arusp. resp.* Omnia solemnia, ac justa ludorum, omnibus rebus observatis summa cum cæremonia esse servata. *h. e.* legitimas celebritates ludorum. *Id. 1. Off. c. 13.* Servis ita jubent uti, ut mercenariis: operam exigendam, justa præbenda. *idest* mercedem tribuendam. *Liv. l. 9. c. 6.* Justis omnibus hospitalibus, privatisque & publicis funguntur officiis. *h. e.* omnibus illis rebus, quas hospitalitas postulat. *Id. ibid. c. 8.* Nec prius ingredi hostium fines, quam omnia justa in deditionem nostram perfecta erunt. *Col. l. 1. c. 8.* Justa reddere. *idest* opus debitum, & consuetum perficere. *Id. l. 6. c. 14.* Ad justa perducere. Idest ad justum laborem. *Id. l. 11. c. 2.* Item vinearum fossio iisdem locis peragenda, arbustorumque sive putatio, sive alligatio, sumenda est, quorum justa certa esse non possunt. idest constituta, quæ necessario præstari debent. ¶ Speciatim justa dicuntur parentalia, exequiæ, sacrificia, quæ mortuis impenduntur. *esequie, pompe funerali*, ἐνταφιάσματα, a *jus*, quod sint officia sancta, jureque debita. Jure enim fiunt iis, qui de nobis viventes bene meriti fuerunt. Græci similiter νόμιμα, hoc est parentationem, seu funerationem, vocant ὅσιον, quasi justum, sanctumque officium. *Cic. pro Flac.* Justa Catilinæ facta sunt. *Id. pro Rosc. Am.* Nondum paterno funeri justa solverat. *Id. 2. de Leg. c. 27.* Justa funerum rejicit ad interpretes religionum. *Id. ibid. c. 17.* Non solum vita cruciati, atque dedecore, verum & sepultura, & justis exequiarum caruerunt. *Plin. l. 2. c. ult.* Cum secutis diebus justa peragerent.

Juste, adv. *giustamente*, Ger. *gerechtiglich*, Gal. *justement*, Hisp. *justamente*, δικαίως, recte, legitime, jure. *Cic. 1. Off.* Aut utilitatis causa juste & legitime imperanti. *Id. in Sall.* Justius huic, quam mihi succensere debetis. *Brut. Cic. epist. 4.* At hoc ipsum, inquies, inique facis: imo justissime. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 86.* tanto reprendi justius illis, &c.

Justi dies, idem ac justitium. *Gel. l. 20. c. 1.* Confessi itaque æris, ac debiti judicatis triginta dies sunt dati conquirendæ pecuniæ causa, quam dissolverent. Eosque dies Decemviri Justos appellarunt, velut quoddam justitium, i. e. juris inter eos quasi interstitionem quandam, & cessationem, quibus diebus nihil cum his agi jure posset. ¶ Dicebantur præterea in bellis suscipiendis dies justi numero tres, & triginta, ab eo scilicet die, quo res repetitæ erant per Fecialem, quibus elapsis, nisi redditæ res essent, hasta in fines hostium conjecta, bellum indicebatur.

Justificātrix, icis, f. quæ justum facit. *Tertul. 4. adverſ. Marc. c. 36.*

Justificātus, a, um, adject. justus factus. *Prudent. Apotheos. v. 885.* & comparat. justificatior, apud *Tertul. de Orat. c. 13.*

Justificus, a, um, *chi fa giustizia*, δίκαιος, justitiam faciens. *Catul. Argon.* Justifica mens Deorum.

Justinianus, a, um, adject. a Justino Imperatore R. Hoc utitur *Corippus* poeta non semel.

Justiniānus, i, Justini Imp. ex sorore nepos, Imperator R. celeberrimus, qui JCtis usus præstantissimis, jus civile in eum redegit ordinem, quo nunc utimur. Obiit A. C. 565.

Justinopolis, f. 3. *Capo d' Istria*, Ger. *Gafers*, urbs Istriæ primaria, quæ Venetis paret. Olim *Ægida* dicebatur; unde & *Capri* apud *Anonym. Ravenn.* Quando autem, & qua de causa *Justinopolis* appellari cœperit, non convenit inter scriptores.

Justinus, i, historicus, Trogi Pompeji libros historiarum in epitomen redegit. Floruit Antonini Imperatoris ætate, si *Vossio* credimus. Alii ipsius Trogi discipulum putant. Quidam cum Justino martyre perperam confundunt.

Justitia, æ, f. 1. *giustizia*, צדקה, Ger. *gerechtigkeit*, Gal. *justice*, Hisp. *justicia*, δικαιοσύνη, est virtus, qua suum cuique tribuimus, a justus. Alia est universalis, quæ obedientia est erga leges, & virtutes omnes morales complectitur, juxta illud Theognidis, Ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή ἐστι. Alia particularis, quæ virtus est suum cuique tribuens. Sed de his, & aliis divisionibus V. *Jurisconsultus*. ¶ De particulari justitia *Cic. 5. de fin.* Justitia est animi affectio suum cuique tribuens, atque hanc, quam dico societatem conjunctionis humanæ, magnifice, & æque tuens. ¶ Aliquando pro æquitate, atque clementia ponitur. *Ter. Heaut. 4. 1. 33.* Nunc te obsecro, quanto tuus est animus natu gravior, ignoscentior, ut meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidii. Adde *Nepotem in Aristide, c. 2.* & *Cic. pro Marcel.* ubi justitiam, & lenitatem conjungit. ¶ *Florus l. 1. c. 21.* Ordinataque erat in XII. tabulis tota justitia. h. e. juris ratio, leges.

Justitium, ii, n. ἀπραξία, juris dicendi intermissio, quæ fieri solet in publico luctu, & Reipublicæ calamitatibus, quasi juris statio, hoc est silentium, per translationem. *Gel. l. 20. c. 1.* Velut quoddam justitium, idest juris inter eos quasi interstitionem quandam, & cessationem, quibus diebus nihil agi cum his jure posset. *Cic. 5. Phil.* Justitium indici, saga sumi dico oportere. *Id. de Arusp. Resp.* Justitium edici oportere, jurisdictionem intermitti, claudi ærarium, judicia tolli. ¶ Justitium remittere, est pristinam facultatem tractandarum litium publice restituere. *Liv. l. 10.* Ut Romam reditum est, justitium remissum est. ¶ Interdum pro luctu publico ponitur. *Sidon. l. 2. ep. 8.* Decessit nudius tertius, non absque justitio, matrona Filimatia. ¶ Justitii tempore non juris solum administrandi, sed aliorum etiam publicorum munerum cessatio erat, ut ex *Taciti Ann. l. 1. c. 16. & 50. & l. 2. c. 82.* aperte colligitur. V. etiam *Sueton. in Calig. c. 24.*

Justum, i, n. *il dovere, il conveniente*, δίκαιον, justitia, æquitas, congruentia. *Quinct. l. 9. c. 4.* Membrum longius justo tardum, brevius instabile est. *Velles. l. 2. c. 49.* Justo ferocior.

Justus, a, um, *giusto*, צדיק, Ger. *gerecht*, Gal. *juste*, Hisp. *justo*, δίκαιος, qui juris præcepta servat, æquus, innocens, a *jus*. *Cic. pro Cæc.* Qui ita justus, & bonus vir est, ut &c. ¶ Sæpe ponitur pro legitimo, debito, merito. *Cic. 2. Fam.* Ita victoria justa imperator appellatus sum apud illum. *Id. in Catil.* Et vitam illam multis suppliciis justis, debitisque ereptam fugæ, solitudinique mandare. *Id. de Leg. l. 3.* Præter Idææ matris famulos, eosque justis diebus, nequis stipem cogito. Sic apud eund. *1. Off.* Justi domini, & *3. Off.* Justus, & legitimus hostis. ¶ Interdum pro vero. *Cic. in Bruto*. Illam justam Eloquentiam, quam Dialecticam dilatatam esse putant. ¶ Interdum pro integro, pleno, perfecto, ut Justus exercitus, justum prælium. *Cic. Attic. l. 5.* Deinde cogitabam sine ulla mora justa itinera facere. *Vell. l. 2. c. 61.* Quorum exemplum secuti alii, brevi in formam justi coiere exercitus. *Liv. l. 49.* Primo levibus præliis fatigavit, postremo coactos in aciem descendere justo prælio devicit. ¶ Interdum pro miti, & leni. *Terent. Andr. 1. 19.* Ut semper tibi apud me justa, & clemens fuerit servitus. ¶ Interdum pro apto, facili, plano. *Tacit. 2. Ann. c. 5.* Fundi Germanos acie & justis locis, juvari silvis, & paludibus. ¶ Justi dies pro justitio, V. supra *Justi* suo loco. ¶ Justus vas, idoneus sponsor. *Festus*. ¶ Comparat. est justior, superlat. justissimus. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 16.* Justissima causa. *Liv. l. 4. c. 53.* Justiorem causam resistendi præbere.

Juturna, f. 1. Ἰουτοῦρνα, Dauni filia, & Turni Rutulorum Regis soror, quam Jupiter pro erepta virginitate immortalitate donavit, Numicique fluminis Nympham fecit. Hæc in bello fratrem adversus Æneam multum adjuvit; sed videns fratri necem instare, in Numicum se fluvium occultavit. *Verg. in Æn.* Alii dicunt, eam rem habuisse cum Latino Rege, eoque flagitio palam facto, sua sponte se in Numicum præcipitavisse. *Boccat. l. 12. Gen.*

Juturna, m. 1. *Treglio*, fons, & lacus Latii, apud Numicium fl. ¶ Item fons Romæ, in Velabro, ubi nunc sacra ædes S. Mariæ Liberatricis.

Jutus, a, um, particip. a juvo, *ajutato*. *Tac. Ann. 14. c. 4.* Solertia tempore juta.

Juvāmen, inis, n. 3. *giovamento*, ὄφελος, auxilium. *Æmil. Macer, c. de Betonica.* Fert hæmophthoicis cum posca sumpta juvamen.

Juvamentum, i, n. juvamen. *Veget. l. 3. c. 4.* Juvamentum præstare.

Jovantius, m. 2. *Tronsino*, *Tordino*, fl. Prægutiorum, in Aprutio ult. qui labitur juxta Interamnam, & in sin. Venetum se exonerat.

Juvat, abat, juvit, imp. 1. *giova*, *piace*, τέρπει, delectat, cum acc. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 12.* Teque hilari animo, & prompto ad jocandum esse valde me juvat. *Verg. Ecl. 4.* Non omnes arbusta juvant, humilesque myricæ. *Sen. epist. 6.* Quæ scire, magis juvat, quam prodest.

Juvenacium, n. 2. *Giovenazzo*, urbs Apuliæ Peucetiæ, maritima, a Barolo 18. a Melficlo 3. M. P. distans.

Juvenālis, le, adject. idem ac juvenilis. *Apul. de Mundo:* Valenti habitudine, pubertate juvenali. *Auson. in Profess. Burdigal. 15.* Animo juvenali senex. ¶ Juvenalis dictus fuit festus dies a Caligula institutus, & Saturnalibus adjectus, a juvenibus præcipue celebrandus, unde & nomen. *Sueton. in Calig. cap. 17.* Ut lætitiam publicam in perpetuum quoque augeret, adjecit diem Saturnalibus, appellavitque Juvenalem. ¶ Juvenales ludi, a Nerone instituti, cum primum barbam deposuit, & Jovi Capitolino dicavit, ut *Dio* & *Xiphilin.* scripsere, scenici fuerunt, privatimque per domos, aut in hortis agitabantur. In hisce Nero primum vocis suæ tirocinium posuit. *Tacit. Ann. 14. c. 15.* Instituit ludos Juvenalium vocabulo, in quos passim nomina data. *Id. 15. Ann. c. 33.* Acriore in dies cupidine adigebatur Nero promiscuas scenas frequentandi. nam adhuc per domos, aut hortos cecinerat Juvenalibus ludis, quos ut parum celebres, & tantæ voci angustos spernebat. *Sueton. in Ner. c. 11.*

Juvenālis, is, D. Junius Juvenalis, poeta Satyricus, Satyras, quibus in corruptissimos sæculi sui mores acerrime invehitur, sexdecim scripsit varietate, ubertate, & acumine pulcherrimas. In exilio mortuus creditur, ob Paridis histrionis invidiam, quem non semel versibus suis perstrinxerat. Vixit sub Domitiano, teste Suida, vel sub Trajano, ut alii volunt, quod & contra ipsum Domitianum liberius scripserit, quæ eo vivo scribere non potuisse videtur.

Juvenca, æ, f. *manza*, *manzuola*, פרה, Germ. *eine junge kuhe*, Gal. *une genisse*, Hisp. *becerra*, δάμαλις, πόρτις, vacca junior, quæ jam vitula esse desiit, nondum tamen in justam magnitudinem excrevit. *Virg. 3. Georg.* Pascitur in magna sylva formosa juvenca. ¶ Dicitur etiam de puella, vel florentis ætatis muliere. *Ovid. 5. Epist.* Graja juvenca venit, quæ te, patriamque, domumque perdat, io prohibe, Graja juvenca venit.

Juvencŭlus, i, m. *garzoncello*, νεανίσκος, dimin. a juvencus. Dicitur de adolescentulo. *Catull. ad puerum, carm. 24.* Qui flosculus es juvenculorum.

Juvencus, ci, *manzetto*, *giovenco*, פר, Ger. *ein junger ochse*, Gal. *jeune taureau*, Hisp. *becerro*, μόσχος, πόρταξ, bos junior, qui jam vitulus esse desiit, nondum tamen in justam magnitudinem excrevit, a *juvando*, quod jam dominum in agro colendo adjuvare possit. *Varro l. 4. de L. L. Isid. l. 12. c. 1. Col. l. 6. c. 2.* Ubi plaustro, aut aratro juvencum consuescimus. ¶ *Varro l. 2. de re rust. c. 5.* quatuor distinguit bubuli generis ætates, quarum prima est vitulorum, secunda juvencorum, tertia boum novellorum, quarta vetulorum. ¶ Dicitur etiam de hominibus adolescentulis. *Hor. l. 2. Carm. od. 8.* Te suis matres metuunt juvencis. ¶ Adjective de equo, *Lucret. l. 5. v. 1173.* ubi equus florenti ætate juvencus. Sic juvencæ aves, apud *Plin. l. 10. c. 53.*

Juvencus, i, Presbyter Hispanus, Evangelia quatuor libris heroico carmine complexus, pene ad verbum transtulit. Vixit sub Constantino M. circa sæculum Christi IV.

Juvenesco, is, n. 3. *ingiovenirsi*, *farsi giovane*, היות לנער, Ger. *sich jungmachen*, Gal. *devenir jeune*, Hisp. *bolverse joven*, νεάζω, juvenis fio. *Plin. l. 8. c. 54.* Rursus æstate juvenescunt. *Horat. l. 6. od. 2.* Vitulus largis juvenescit herbis.

Juvenīlis, le, o. 3. *giovanile*, *da giovane*, Germ. *voos jung ist*, Gall. *de jeune*, Hisp. *juvenil*, νεανικός, quod ad juvenem pertinet. *Cic. in Bruto*, Et superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate. *Ovid. 14. Metam. v. 644.* Silenusque suis semper juvenilior annis. ¶ *Juvenile* adverbialiter pro juveniliter. *Stat. 5. silvar.* Juvenile vagari.

Juvenīlĭtas, atis, f. *giovanezza*, ætas juvenilis. *Varro* apud *Non. c. 2. num. 418. & c. 3. n. 42.* Quam dereliquit multicupida juvenilitas.

Juvenīlĭter, adv. *giovanilmente*, *da giovane*, νεανικῶς, more juvenum. *Cic. de Sen. c. 4.* Et Annibalem juveniliter exultantem patientia sua molliebat.

Juvĕnis, is, com. 3. *giovane*, עלם, Germ. *jung*, Gal. *jeune*, Hisp. *joven*, νέος, adolescens, vel, ut Jurisc. definiunt, qui adolescentis ætatem excessit, a *juvo*, quia proprie significat vegetum, firmumque, & ætatis beneficio ad juvandum aptum. Varro a trigesimo usque ad quadragesimum ætatis annum juvenes appellat. V. *Adolescens*. *Cic. de Senect.* In-

 firmi-

firmitas puerorum est, ferocitas juvenum. *Plin. l. 7. c. 36.* Cornelia juvenis est, & parere adhuc potest. ¶ Aliquando ponitur pro filio. *Horat. l. 2. od. 12.* Domitosque Herculea manu Telluris juvenes. h. e. Gigantes, qui terræ filii dicuntur. *Ovid. 5. Trist. el. 1.* Sic juvenis tibi consimilis sit natus. ¶ Gradus comparativus est *Junior*. V. vocem seq.

Juvĕnis, is, adject. comm. 3. *giovane*. *Ovid. 7. Metam. v. 295.* Juvenes nutricibus annos Posse suis reddi. ¶ Comp. *juvenior*. *Apul. 8. Metam.* Unus præ ceteris & animo fortior, & ætate juvenior. Sed *junior* usitatius est. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 44.* Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno. Adde *Colum. l. 9. c. 11.* Et substantive, *Plin. l. 18. c. 3.* Juniorum familiæ bubulam nominaverunt.

Juvĕnor, aris, d. 1. *parlar inconsideratamente, parlar da giovane*, νεανίζω, temere, & inconsiderate, & juvenum more aliquid dico, vel facio. *Hor. in Arte, v. 246.* Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam.

Juventa, æ, f. 1. *gioventù*, בחורים, Ger. *jugent*, Gal. *jeunesse*, Hisp. *mocedad*, ἥβη, juventus, ætas juvenilis, a *juvenis*. *Plin. l. 7. c. 13.* Aliis sterilis est juventa, aliis semel in vita datur gignere. *Liv. l. 35. c. 42.* Non ita se a juventa cum gessisse. ¶ Differt a Juventate, & juventute, quia juventa est ætas, Juventas Dea, juventus multitudo hominum. *Acron in Hor. l. 1. Carm. od. 30. Voss. & Non.* Sed hæc differentia non observatur. Igitur juventa invenitur etiam pro juvenum multitudine. *Mart. l. 2. epigr. 98.* Quinctiliane vagæ moderator summe juventæ.

Juventas, atis, f. ἥβη, Dea, quæ juventuti, seu florenti ætati præesse putabatur. *Cic. 1. de nat. Deor.* At Poetæ quidem nectar, ambrosiam, epulas comparant, & aut Juventatem, aut Ganymedem pocula ministrantem. V. *Hebe*. ¶ Metonymice accipitur pro ætate juvenili. *Virg. l. 8.* Tum mihi prima genas vestibat flore juventas. *Horat. l. 2. od. 11.* fugit retro levis juventas, & decor.

Juventus, utis, f. 3. *gioventù*, νεότης, multitudo juvenum. *Cic. 3. de Or.* Ob eamque caussam juventus nostra dedisceret pene discendo. ¶ Sæpe sumitur pro ætate. *Cic. de Sen.* An iis, quæ geruntur juventute, & viribus? ¶ Item pro Dea, quæ præesse putabatur ætati juvenili. *Cic. 1. Tusc. c. 26.* Non enim ambrosia Deos, aut nectare, aut Juventute pocula ministrante lætari arbitror. *Liv. l. 36.* Juventutis ædem in Circo Maximo C. Licinius Duumvir dedicavit. Adde *Plin. l. 35. c. 10.* Sed his tribus locis alii legunt *juventatis*.

Juverna. V. Iverna.

Juvo, as, juvi, jutum, a. 1. *giovare*, עזר, Germ. *helffen*, Gal. *aider*, Hisp. *ayudar*, ὠφελέω, opem fero, auxilior. *Cic. in Top.* Consilio juvare cives æqua in laude ponendum est. *Id. 1. Fin. c. 21.* Juvare ad beatam vitam. *Id. Att. l. 16.* Multum potes nos apud Plancum juvare. *Plaut. Capt. 1. 2. 33.* Neque unquam quicquam me juvat, quod edo domi, *non mi fa buon pro*. *Ovid. 9. Metam. v. 1073.* Juvare auxilio. ¶ Diis juvantibus, formula est bene precantis, & ominantis, Græce σὺν θεῷ, *Liv. l. 25. c. 28.* Ite, Diis bene juvantibus, corpora curate &c. ¶ Significat etiam delectare. *Cic. in Orat.* Consule aures, probabunt; quære, cur ita; dicent, se juvari. In hac significatione sæpe usurpatur impersonaliter. V. supra *Juvat*. ¶ Juvare alicui, pro aliquem. *Plaut. Cist. 1. 1. 118.* Quando ita tibi juvat, vale, atque salve. Quædam tamen optimæ editiones, & MSS. habent *Jubet*. ¶ Præteritum est *juvi*. Legitur tamen particip. *juvaturus*, tamquam a *juvavi*, apud *Sallust. Jugurth. c. 47. & Plin. l. 4. ep. 15. ad fin.* ¶ Particip. *Jutus* V. supra suo loco.

Juxta, *appresso*, אצל, Ger. *bey*, Gal. *aupres*, Hisp. *cerca*, παρά, πλησίον, apud, vel prope, præp. ex iis, quæ acc. inserviunt. *Nepos in Attic. ad fin.* sepultus juxta viam Appiam. *Tacit. de Germ. c. 30.* Velocitas juxta formidinem. h. e. formidini proxima. ¶ Significat etiam post, *dopo*. *Tacit. 2. hist. c. 76.* Juxta Deos in tua manu positum est. ¶ Item secundum. *Nazar. in paneg. Constantini, c. 23.* Juxta magnitudinem exantlati laboris. *Solin. c. de Macedonia.* Juxta responsum datum a Deo. Quidam etiam huc trahunt locum *Gellii l. 4. c. 9.* ubi hæc habentur: Nigidius Figulus homo, ut ego arbitror, juxta M. Varronem doctissimus. Sed hic particula *juxta* idem valet ac *post*, & ad paragraphum superiorem referri debet. ¶ Interdum est adverbium, & significat æque, similiter, eodem modo, & usurpatur vel absolute. *Sall. Jug. c. 67.* Juxta boni, malique, strenui, & imbelles multi obtruncati sunt. hoc est æque boni, ac mali. ¶ Vel cum præp. *cum*. *Sall. in Catil.* Juxta mecum omnes intelligitis. *Plaut. Trin. 1. 2. 160.* Juxta eam curo cum mea. ¶ Vel cum partic. *ac*. *Cic. post red.* Qui me omnibus officiis juxta, ac si meus frater esset, sustentavit. hoc est æque, ac si, quasi, tanquam si. *Liv. l. 37. c. 54.* Humanum genus nomen vestrum, imperiumque juxta, ac Deos immortales jampridem intuentur. ¶ Vel cum partic. *atque*. *Liv. l. 5.* Et se juxta hyeme atque æstate bella gerere posse.

Juxtim, adv. idem ac juxta, *appresso*, *vicino*. *Suet. in Tib. c. 33.* Assidebatque juxtim, vel ex adverso in parte primori. Adde *Lucret. l. 4. v. 1206.*

I ANTE X.

Ixia, ἰξία, herbæ genus, ab ἰξὸς, *viscum*, quod quibusdam in locis circa radicem ejus invenitur, quo pro mastiche utuntur mulieres. Cum terra colorem mutat. Unde & chamæleon appellatur. Hujus duæ sunt species candido, & nigro colore distinctæ. *Plin. l. 22. c. 18.*

Ixion, Ixionis, m. 3. Ἰξίων, filius Phlegiæ, Rex Lapitharum in Thessalia. Sed aliqui Ætionis, alii Jovis filium faciunt. Uxorem duxit Diam filiam Dejonei, seu Ejonei, quæ illi Pirithoum peperit. Socero cum multa pro compensatione dotis pollicitus esset, & ob id ille ad hunc venisset, ut munus reciperet, Ixion facta scrobe, eaque lignis, & stramentis intecta, illum in ea fraude peremit. Ab hac cæde cum neque homines, neque Dii eum lustrare vellent, diuque incertus vagaretur, Jupiter illius misertus in cœlum assumptum expiavit. Cum jam purgatus apud Superos degeret, Junonem amare cœpit, eamque de stupro interpellavit. Quod cum Jupiter ab uxore intellexisset, nubem illi sub Junonis effigie opposuit, ex qua ille Centauros genuit. Dejectus deinde in terram cum passim gloriaretur, se cum Deorum Regina rem habuisse, Jupiter indignatus, fulmine ad inferos Ixionem detrusit, curavitque, ut ibi rotæ volubili alligatus perpetuo volutaretur. *Ovid. 4. Metam. v. 461.* Volvitur Ixion, & se sequiturque, fugitque. *Virg. 6. Æn. v. 601.* Quid memorem Lapithas, Ixiona, Pirithoumque?

Ixionēus, a, um, adject. ad Ixionem pertinens, *Virg. 4. Georg. v. 484.* Atque Ixionei vento rota constitit orbis.

Ixionides, æ, m. 1. filius Ixionis, idest, Pirithous, vel aliquis ex Centauris. *Propert. l. 2. Eleg. 1. v. 38.* Hic Ixioniden, ille Menœtiadem.

Ixionius, a, um, idem quod Ixioneus. *Lamprid. in Heliogab. c. 24.* Parasitos ad rotam aquariam ligabat, eosque Ixionios amicos vocavit.

I ANTE Y.

Iynx, iyngis, f. 3. ἴυγξ, avis, paulo major fringilla, colore vario, linguam serpentibus similem habens, quam longitudine quatuor digitorum exerit, rursumque contrahit intra rostrum. Torquilla a quibusdam est appellata, quia collum circumagit in adversum, reliquo quiescente corpore. Ob eandem causam vocatur etiam verticilla, a colli versura. Sunt qui & turbinem vocent, putentque, avem esse amatoriis medicamentis infamem. Frequens hujus avis mentio est apud *Theocr. in Pharmaceutria*, & *Plin. l. 11. c. 47.*

DE LITERA K.

K Litera Græcorum est, non Latinorum, quam ipsi κάππα nominant. Ea Latini vix utuntur, nisi in dictionibus Græcis, quibus tanquam Latinis utuntur, ut *Kyrie eleison*. Sed hujusmodi, quoniam mere Græca sunt, satius fuerit scribere Græcis literis. Nam & *Priscianus* testis est, k apud Latinos esse supervacuum, & *Quinctilianus l. 1. c. 7.* non obscure innuit, loco ejus nos habere literam c, quæ ad omnes vocales vim suam perferat.

DE LITERA L.

L Litera Latinorum est, Græcorum *lambda*, sono, & potestate respondens, una ex iis, quæ a Græcis ἀμετάβολα, hoc est immutabiles, a Latinis *liquidæ* appellantur. Quo fit, ut mutam immediate subsequens in eadem syllaba, præcedentem syllabam, si brevis fuerit, reddat indifferentem. ¶ In vocibus ab hac litera incipientibus, si cum præpositione *ad*, vel *in* componantur, posterior litera præpositionis convertitur in *l*, ut *Allabor*, *alluo*, *illuo*, *illustris*, pro *Adlabor*, *adluo*, *inluo*, *inlustris*. In notis numeralibus significat quinquaginta.

L ANTE A.

Labărum, n. 2. λάβαρον, vexillum militare auro intextum, gemmisque intermicantibus splendidissimum, quod Imperatori præferri, ac a militibus pene adorari solebat, a λάφυρον, υ in α abeunte, ut *calix* a κύλιξ, quia primitus labarum fuerit λάφυρον, hoc est exuviæ, seu spolia hosti vivo detracta, e. g. paludamentum imperatorium, quod vexilli loco gestabatur. Quidam a *labore* deducunt, quod *laborum* vulgo diceretur. Et sane *Hermias Sozomenus l. 1. c. 4.* λάβωρον per ω a Romanis vocari scribit. Sed Prudentius mediam syllabam corripit *l. 1. adv. Symmach. v. 487.* Christus purpureum gemmanti textus in auro Signabat labarum. Erat autem Labarum hasta longa cum ligno in apice transverso; a quo pendebat pretiosus pannus cum Imperatoris icone. Huic Constantinus M. coronam imposuit cum cruce, & literis initialibus nominis JESU CHRISTI, quod contra Maxentium pugnaturus crucem in aere vidisset cum verbis *in hoc vince*. ¶ De labaro scripsere, vel meminere *Tertull. in Apol. Ambr. in Epist. Sozom. l. 1. c. 4. Euseb. l. 1. & 2. de vita Constantini, Alciat. in 12. l. Cod. tit. de Præpositis laborum, Cujacius ad l. 12. tit. 18. Lipsius ad l. 3. de cruce. c. 15. & observ. l. 11. c. 20. Meursius in Glossario*, voce λάβωρον.

Labasco, is, n. 3. & labascor, eris, d. 3. *pendere, star per cadere*, κατατίθεμαι, casum minor, ruinæ vicinus sum, inchoativum, a *labo*, as. *Lucr. l. 4.* Vincitur in longo spatio tamen, atque labascit. ¶ Per translationem accipitur pro animo concidere, frangi, & de pristina constantia excidere. *perdere l'animo*. *Ter. Eun.* Labascit victus uno verbo, quam cito. *Varro apud Non. c. 7. n. 41.* Postquam vidit, misericordia labasci mentem infirmam populi.

Labda, æ, f. 1. Λάβδα, filia Amphionis cujusdam ex Bacchiadarum genere. Cum clauda esset, & ob id a Bacchiadis cæteris sperneretur, Ætioni nupsit, eique Cypselum peperit. V. *Cypselus*.

Labda, æ, m. 1. dictus est flagitiosus homo, qui id agit, quod *Varro in Marcipore* dixit buccam offendere, *Suetonius* ore morigerari. *Varro in Marcopoli*: Depsistis, dicite labdæ? *Auson.* Cui ipse linguam cum dedit suam, labda est. *Ex Vossii Etymol.*

Labdacĭdes, æ, m. 1. Laius Labdaci filius, Oedipi pater. *Stat. 6. Theb. v. 451.* Nec verbera pallidus addit Labdacides.

Labdacĭdæ, m. 1. Λαβδακίδαι. Thebani, a Labdaco. *Stat. 10. Theb. v. 36.* sic ille truces hortatibus implet Labdacidas.

Labdacis, idis, adject. fœmin. Λαβδακίς, Thebana, ut Labdacides cohortes, *Stat. 9. Theb. v. 650.*

Labdacismus, i, est, cum pro uno duo *ll* pronuntiantur. *Isid. l. 1. c. 31.* ¶ Alii labdacismum vocant, cum litera canina R pronuntiari non potest. *Erasm. in Dialogo de pronunt.* ¶ Est a λάβδα, pro λάμβδα, litera μ ob euphoniam sublata, ut Græcis mos est.

Labdacius, a, um, adject. Thebanus, a Labdaco. *Statius 2. Theb. v. 210.* Labdacius dux. h. e. Eteocles, cujus avus Laius fuit Labdaci filius, & Thebanorum rex.

Labdăcus, m. 2. Λάβδακος, filius Agenoris, qui, cum Cadmus ejus frater Regno pulsus esset, Amphion suis manibus sibi mortem conscivisset, Lycus interfectus esset ab Hercule, rogatus ab amicis, ut Syria relicta in Græciam veniret, quod propter senectutem imperii se minus idoneum cerneret, Laium filium misit, qui Regni statim potitus est. *Theodont.* Alii dicunt, Labdacum filium fuisse Phœnicis, senem Thebas a Thebanis vocatum venisse, ibi aliquandiu regnavisse, & Lajum genuisse. *Boccat. l. 2. Gen.*

Labeātis lacus, *lago di Scutari*, lacus Dalmatiæ, montibus undique septus, nisi ad Septentriones, apud Scodram urb. Alius est lacus Albaniæ, in mediterraneis. Pop. *Labeates*, quorum urbs *Scodra*.

Labecŭla, æ, f. 1. *picciola macchia*, κηλίδιον, dim. a labes. *Cic. in Vatin. c. 17.* Et clarissimo viro nonnullam tua laudatione labeculam aspergas.

Labefacĭo, is, eci, actum, a. 3. *movere, rompere*, הרס, Ger. *verderben*, Gal. *gâter*, Hisp. *hazer caer, quebrar*, σαλεύω, λυμαίνω, rumpo, frango, destruo, perdo, a *labo*, quasi labare facio. *Ter. Adel. 2. 2. 36.* Omnes dentes labefecit mihi. ¶ Translate ponitur pro enervare, frangere, debilitare. *indebolire*. *Lucr. l. 4. v. 1106.* Usque adeo Veneris compagibus hærent membra, voluptatis dum vi labefacta liquescant. ¶ Item pro deterrere, & a constantia abducere, *rimovere*. *Cic. pro Sext.* Quem nulla unquam vis, nullæ minæ, nulla invidia labefecit. ¶ Labefacere fidem suam dicitur debitor, cum male solvendo efficit, ne quis ei quippiam velit credere. *Suet. Vespas. c. 4.* Ut qui prope labefacta fide omnia prædia fratri obligaret.

Labefactatĭo, onis, f. idem quod labefactio. *Quintil. l. 8. c. 4.* Hic & Catilina, & Gracchus, & mediocris labefactatio cædi, & incendiis, & vastationi comparatur.

Labefactātus, a, um, nom. particip. enervatus, infractus, debilitatus. *Cic. de Sen. c. 6.* Maximas Respublicas ab adolescentibus labefactatas, a senibus sustentatas, & restitutas reperietis.

Labo-

Labefactio, onis, f. destructio, corruptio, actus labefaciendi. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Tussim veterem inhibet, & gutturis rheumatismos, orthopnœam, dentium labefactionem. Al. leg. *labefactationem*.

Labefacto, as, a. 1. *guastare, corrompere, distruggere, offendere, danneggiare*, הרעה, Germ. *schvvechen*, Gal. *gater, corrompre*, Hisp. *destruir, corromper*, λυμαίνω, corrumpo, damno, afficio, lædo, freq. a *labefacio*. *Cic. Ver.* 6. Demoliri signum, ac vectibus labefactare. *Col. l.* 2. *c.* 2. Ac minus colla eorum labefactentur. ¶ Translate sumitur pro vexare, affligere. *Cic. ad Cornif.* Nec vero postea destiti labefactare eum, qui summa cum tua injuria, contumeliaque Reipub. provinciam absens obtinebat. ¶ Item pro corrumpere, pravum reddere. *Cic. pro Cluent.* Quorum fidem pretio labefactare conata sit. ¶ Item pro debilitare, ac veluti prosternere. *Cic.* 2. *Fin.* Ne invidia verbi labefactetur oratio mea. *Id. pro Cluent.* Labefactare opinionem. *Id.* 1. *de Fin.* Labefactare, & evertere Rempublicam. ¶ Item pro commovere, & a proposito avertere. *Ter. Eun.* 3. 5. 3. Ita me video ab ea astute labefactarier. ¶ Item imminuere, violare. *Cic. pro Rabir. Post.* Labefactare dignitatem alicujus.

Labefactus, a, um, loco motus, corruptus, destructus, partic. pass. a labefacio. *Virg.* 4. *Æn.* Animum labefactus amore. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 22. Dejecta turri, labefacta parte muri.

Labefio, is, passiv. anomal. *esser guasto, e distrutto*. *Senec. de constant. Sapient. c.* 6. Sub isto tot civitatum eversore munimenta incussu arietis labefieri.

Labellum, n. 2. Lavellum, *Lavello*, urbs parva Apuliæ Peucetiæ, in Basilicata, in R. Neap. in lim. Capitanatæ, inter Melphim ad Occ. & Minervinum ad Or.

Labellum, li, n. *labbricciuolo*, χειλάριον, dim. a labrum. *Cic.* 1. *de Inv.* At Platoni cum in cunis parvulo dormienti apes in labellis consedissent. ¶ Interdum pro vasculi genere ponitur, facto ad similitudinem labri, quo in balneis uti solemus ad lavandum. *Cic.* 2. *Leg. c.* 26. Super tumulum noluit quidquam statui, nisi columellam, aut mensam, aut labellum. *Catul. epigr.* 53. Te campo quæsivimus minore, Te in Circo, te in omnibus labellis. h. e balneis.

Labens, entis, particip. *Liv. l.* 2. *c.* 20. Labentibus super corpus armis. *cadendo*. *Petron. in Satyr. cap.* 127. Labentis mundi cursus, *h. e.* se circumagentis. *Virg. Æn.* 2. *v.* 14. Tot jam labentibus annis. *h. e.* transactis. *Sueton. in Aug. c.* 99. Labentes malæ. *fluente*.

Labeo, onis, m. is, cui labia immodica sunt, a *labium*. *Charis. apud Priscian. l.* 4. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Labra, a quibus brocchi labeones dicti. *Arnob. l.* 3. Capitones, frontones, labeones. ¶ Hinc nomen.

Labeo Antistius, Jurisconsultus apud Romanos. *Gel. l.* 13. *c.* 10. & 12.

Laberius, m. 2. Poeta mimographus, qui a Cæsare anulo equestri donatus est. *Macr. Sat. l.* 2. *Gel. l.* 12. *c.* 9. *Sen. l.* 3. *Declam.* 18. Laberium mimum Divus Julius ludis suis produxit, deinde Equestri Ordini reddidit, quem cum jussisset ire sessum, omnes Equites ita se coarctaverunt, ut venientem non reciperent.

Labes, is, f. 3. *rovina, danno*, מום, Ger. *fleck*, Gal. *tache*, Hisp. *mancilla, caymiento*, πτῶσις, ruina, lapsus, a *labor, eris*, *Serv. in* 1. *Æn.* Proprie enim ruinam, aut lapsum notat; quia autem quæ labe conciderunt, deformia sunt, per translationem sumitur pro macula. *Cic.* 1. *de Div. c.* 43. Delata etiam ad Senatum labes agri Privernatis, cum ad infinitam altitudinem terra desedisset. *Ibid.* Ut multa oppida corruerint, multis locis labes facta sit, terræque desederint. *Liv. l.* 21. *c.* 36. Per nudam infra glaciem, fluentemque labem liquescentis nivis ingrediebantur. Alii legunt *tabem*. *Plaut. Capt.* 4. 3. 3. Quanta pernis pestis veniet, quanta labes larido! ¶ Translate accipitur pro damno, corruptione, depravatione. *Cic. pro Flac.* An innocentiæ labem aliquam, aut ruinam fore putatis? ¶ Vel active, pro eo, qui exitium affert. *Cic.* 2. *Ver.* Prædonem juris urbani, labem, atque perniciem provinciæ Siciliæ. *Id. pro Dom.* Nam si illa labes, ac flamma Reip. suum illum pestiferum, & funestum Tribunatum humana æquitate tueri non potest. ¶ Et alia translatione pro vitio, infamia, ignominia. *Cic. pro Dom.* Hanc vero labem turpitudinis, & inconstantiæ poterit P. R. dignitas sustinere? *Id. in Vatin.* Ne qua ex tua indignitate labes illius dignitati aspergi videatur. *Id.* 2. *de Leg.* Animi labes nec diuturnitate evanescere, nec manibus ullis elui potest. *Id.* 3. *Off. c.* 21. Hunc tu quas conscientiæ labes in animo censes habuisse? quæ vulnera? ¶ In ablat. casu *labi* pro labe, *Lucret. l.* 5. *v.* 928. Nec novitate cibi, nec labi corporis ulla.

Labiæ, arum, f. *le labbra*, idem ac labia. *Plaut. Stich.* 5. 4. 41. Age tibicen, quando bibisti, refer ad labias tibias. Ita legit *Nonius c.* 3. *n.* 220. Sic *Nævius apud eund. Non. ibid.* Homini labias pugnis cædere. *Vetus poeta apud Gel. l.* 19. *c.* 11. Animula ægra & saucia cucurrit ad labias mihi.

Labici, m. 2. *Valmontone*, Col. & urbs olim Latii, nunc opp. Ducatus titulo insignitum, in Camp. Rom. medium inter Tusculum, & Anagniam. Cluverius credit esse *Zagarolo*, oppidulum magis ad Bor. Lucas Holstenius credit, fuisse, ubi nunc *la Colonna*, castrum Campaniæ R. in illo tractu, sub Tusculo. Conditum dicitur a Glauco Minois filio, quem Labicum appellarunt a scuto militari intus ansato, quod primus in Italia ostendit, nempe a λαβὴ, *ansa*. *Liv. l.* 2. *c.* 39. Deinde Lavinium recepit, Vitelliam, Trebiam, Labicos. ¶ Pop. *Labici, Lavici, Labicani*. Possess. *Labicanus*, seu *Lavicanus*, ut Ager Labicanus, & Via Labicana, seu Lavicana, *Strada di Valmontone*, quæ Roma Labicum ducebat: Sic Labicanus ager apud *Plin. l.* 3. *c.* 5. ¶ Labicus, i, ejus oppidi incola. *Virg.* 6. *Æn. ad fin.* Et Sacranæ acies, & picti scuta Labici.

Labicum, i, oppidum Latii, idem ac Labici. *Silius* 12. *v.* 534. campos ingressus, & arva Labici.

Labidus, a, um, adject. idem quod labilis. *Vitruv. l.* 6. *in proœm.* Labidis itineribus vadere.

Labilis, & le, o. 3. quod facile labitur. *Arnob. l.* 7. Dulcedo labilis. *Ammian. l.* 27. *c.* 23. Per labilem limum digressus.

Labinius, m. 2. *Lavino*, fl. Galliæ Togatæ, inter Bononiam, & Mutinam, apud quem Triumviratus inter Octavianum, M. Antonium, & Lepidum firmatus est.

Labiosus, a, um, adject. qui magna labia habet. *Lucret. l.* 4. *v.* 1162. Simula Silena, ac satura est, labiosa Philema.

Labium, bii, & labrum, bri, n. *labbro*, שפה, Ger. *lefftzen*, Gal. *levre*, Hisp. *labio*, χεῖλος, est extremitas alicujus rei, & præcipue dicitur de extremitatibus, & operculis oris, quæ sunt veluti valum quoddam tegendis dentibus a natura datum, a λαβεῖν, a. 2. inf. verbi λαμβάνω, *capio*, quia labiis cibum apprehendimus. *Isid. l.* 11. *c.* 1. deducit a lambendo. *Ter. Eun.* Labiis demissis. *Cic.* 3. *de Or.* In cujus labris leporem habitasse ferunt. ¶ Aliqui labium a labro distinguunt. *Donat. ad Eun. a.* 2. *sc.* 3. Labra sunt superiora, labia inferiora. At contra *Agrætius*: Labium superius dicitur, labrum inferius. *Verrius Flaccus*, quemadmodum *Charisius* tradit *l.* 1. sic distinxit, modica esse labra, labia autem immodica, & inde labeones dici. Sed recte monet Charisius, labra, & labia indistincte dici. *Mart. l.* 2. Basia dimidio quod das mihi, Posthume, labro. *Virg.* 3. *Eclog.* Necdum illis labra admovi. *Pers. in Prefat.* Nec fonte labra prolui Caballino. ¶ Primis, vel primoribus labris aliquid attingere, vel degustare, est leviter aliquid attingere. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Hunc censes primis, ut dicitur, labris gustasse Physiologiam? *Id.* 1. *de Or.* Quæ isti Rhetores ne primoribus quidem labris attigerunt. ¶ A summis labris, h. e. non ex animo. *Senec. ep.* 10. Non a summis labris ista venerunt. ¶ Dicitur etiam de marginibus, & extremis oris fossæ, fluminis, fontis, lacus, & hujusmodi, *ripe*. *Cæs.* 7. *B. G.* Fossam pedes viginti latam directis lateribus duxit, ut ejus solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant. Adde *Liv. l.* 37. *c.* 37. *in fi.* ¶ Labrum item dicitur vas amplum, in quod aqua e fonte delabitur. *Plin. ep.* 6. *l.* 5. Inter has marmoreo labro aqua exundat. ¶ Est & labrum genus vasis in balneis ad lavandum aptum, λουτὴρ, ita dictum, quasi *lavabrum*. *Cic. l.* 14. *Fam.* Labrum si in balneo non est, fac, ut sit. ¶ Denique dicitur de vase cujuscumque generis, ut *Labrum lupinarium*, in quo lupinus conditur, *vinarium, olearium*, &c. in quod vinum e lacu, oleum e cortina transfertur. *Cato de R. R. c.* 10. 11. & 13.

Labo, as, n. 1. *vacillare*, מעד, Ger. *fallen*, Gal. *branler*, Hisp. *bambanear*, ἀνασείομαι, vacillo, nuto, a *labor, ris*, per Sync. quia, qui labat, idem laborat, ut vitet lapsum. Valla hoc discrimen statuit inter *labare*, & *labi*, quod labare sit ruere, & repente cadere, *labi*, leviter, sensimque deorsum ire. *Cic. in Verr.* 6. *c.* 43. Signum illud nulla lababat ex parte. *Virg.* 2. *Æn.* Labat ariete crebro janua. *Id.* 12. *Æn.* Genua labant, gelidus concrevit frigore sanguis. ¶ Translate ponitur pro deficere, inconstantem esse, dubitare. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 14. Labat consilium meum. *Cels. l.* 2. *c.* 7. Mens labat. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Labare sermone. idest inconstanter, & timide loqui. *Liv. l.* 5. *c.* 28. Memoria labat. *Id. l.* 36. Labant animi. *Sueton. in Cæs. c.* 14. Labantem ordinem confirmare.

Labor, eris, lapsus sum, d. 3. *scorrere, cadere, discendere*, נפל, Germ. *fallen*, Gal. *tomber*, Hisp. *caer*, ὀλισθαίνω, deorsum feror, leviter, sensimque deorsum eo, a *labo, as*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 262. Demissum lapsi per funem. *Ovid.* 2. *Metam.* labuntur lacrymæ. Sic labi dicuntur angues, flumina, pisces in aqua, ætas, &c. *Ovid. Virg. Horat.* ¶ Labi etiam dicuntur ii, qui in lubrico figentes vestigia in terram ruunt, *sdrucciolare*. *Horat. l.* 2. *Sat.* 8. *v.* 74. Si patinam pede lapsus frangat agaso. ¶ Translate ponitur pro deficere, exolescere, *mancare*. *Liv. in præf. l.* 1. Labente deinde paulatim disciplina. ¶ Item pro dissipari, perire. *Cic. de Am.* Serpit enim deinde res, quæ proclivis ad perniciem, cum semel cœpit, labitur. ¶ Item pro divertere. *Cic. Att. l.* 4. Neque mihi licet labi ad eos, qui etiam tum, cum misereri mei debent, non desinunt invidere. ¶ Item pro descendere, devenire. *Cic.* 2. *de Leg.* Quorum mores lapsi ad mollitiem. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 6. Labi in adulationem. ¶ Item pro errare, falli, peccare. *Cic.* 2. *Fam.* Nunquam labere, si te audies. *Id.* 7. *Phil.* Si hoc tempore consilio lapsi erimus. *Id. pro Rab.* Sed in his rebus omnibus imprudentia laberis. *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 53. Hac spe lapsus Indutiomarus. h. e. frustratus. ¶ Item pro digredi, *far delle digressioni*. *Cic.*

Labor, & Labos, oris, m. *fatica*, עמל, Ger. *arbeit*, Gal. *travail, fatigue*, Hisp. *trabajo*, πόνος, opera, defatigatio. *Cic. de Sen.* Nonne melius fuisset otiosam ætatem, & quietam sine ullo labore, aut contentione traducere? *Virg.* 1. *Æn.* Qualis apes æstate nova per florea rura exercet sub Sole labor. *Id.* 1. *Georg. v.* 145. Labor improbus omnia vincit. ¶ Hinc ferre, perferre, sustinere labores, labore frangi, exercere se in laboribus, laborem insumere in aliquam rem, esse in labore, &c. *Cic. sæpe, Ovid. Liv. & al.* ¶ Sæpe usurpatur pro molestia, calamitate, incommodo. *Cic.* Labores belli. *Virg.* 4. *Æn.* Iliaci labores, & 2. *Æn.* Et breviter Trojæ supremum audire laborem. h. e. excidium. ¶ Labores Lucinæ, h. e. dolores partus, *Virg. Georg.* 4. Labores Lunæ, h. e. Eclipsis, *Id.* 2. *Georg.* ¶ Sumitur & pro morbo. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Nervorum labores reficiunt. Adde *Plaut. Curc.* 2. 1. 4. ¶ Dicitur etiam *labos*, pro *labor*, sed a Poetis. *Ter. Hecyr.* 3. 1. 6. Quibus est aliquis objectus labos: Adde *Plaut. in Trinum. & Catull.*

Laboratus, a, um, adject. labore perfectus, elaboratus, *lavorato*. *Virg.* 1. *Æn. v.* 643. Arte laboratæ vestes. *Martial. l.* 4. *epigr.* 33. Plena laboratis habeas cum scrinia libris. *Tertul. de vel. Virg. c.* 10. Continentia laboratior.

Laboriæ, f. 1. Campi Laborini. *Terra di lavoro, Territorio di Guado*, campi fertilissimi circa Capuam, Cales, Calenum, & Sinuessam. *Plin. l.* 18. *c.* 11.

Laborifer, ra, rum, *faticoso*, ἐπίπονος, ferens laborem, laboris patiens. *Ovid.* 9. *Met. v.* 285. Laboriferi cum jam natalis adesset Herculis.

Laborini campi, m. 2. *terra di lavoro*, Laboriæ. *Plin. l.* 17. *c.* 4.

Laboriose, adv. *con fatica*, ἐπιπόνως, cum labore. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 11. Quo quisque est ingeniosior, hoc docet iracundius, & laboriosius. *Id.* 1. *Verr.* Itaque semper hi diligentissime, laboriosissimeque accusarunt. *Catull. epigr.* 39. Male est, Cornifici, tuo Catullo; Male, mehercule, & laboriose.

Laboriosus, a, um, *faticoso, pieno di fatica*, יגע, Germ. *arbeitsam*, Gal. *laborieux*, Hisp. *trabajoso*, ἐπίπονος, qui laborem non invitus subit, qui multum laboris sustinet. *Cic. pro Cælio c.* 1. Vos laboriosos existimet, quibus otiosis ne in communi quidem otio liceat esse. ¶ Item quod conjunctum est cum labore, seu labore plenum est. *Cicer.* 1. *Fin.* Quis nostrum exercitationem ullam corporis suscipit laboriosam? ¶ Sumitur etiam passive, ut Opus laboriosum, quod non sine labore perficitur, Ager laboriosus, in quo colendo plurimum laboratur. *Cic.* 5. *Fam.* Omnia, quæ in tuis rebus agam, & non laboriosa mihi, & honesta videbuntur. *Nepos Attic. c.* 12. Quod utrum ei laboriosius, an gloriosius fuerit difficile fuit judicare. *Liv. l.* 5. *c.* 19. Opus fuit omnium longe maximum, ac laboriosissimum.

Laboro, as, avi, atum, n. 1. *affaticarsi, faticare, durar fatica*, עמל, *arbeiten*, Gal. *travailler*, Hisp. *trabajar*, πονέω, fatigor, & cum labore aliquid ago. *Quint. l.* 3. *c.* 11. Ambitiose circa aliquid laborare. ¶ Interdum est laborando efficere, ut Arte laboratæ vestes. Laborati libri. V. *laboratus*. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. *ad fin.* Ad quid laboramus res Romanas? Quidam tamen optimi Codices aliter legunt. ¶ Metaleptice sumitur pro male se habere, agitari, morbo, vel corporis doloribus affici, *essere travagliato, ammalato, infermo*. *Cic.* 1. *Fin.* Nec vero quisquam stultus non horum morborum aliquo laborat. *Id.* 7. *Fam.* Cum decimum jam diem graviter ex intestinis laborarem. *Id.* 2. *Tusc.* Cum ex renibus laboraret. *Id. ibid.* Quod vehementer ejus artus laborarent. *Ter. Ad.* 3. 5. Laborare dolore. *Liv. l.* 34. Diversisque duobus vitiis, avaritia, & luxuria civitatem laborare. ¶ Item pro pati. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Laborare a frigore. Sic a *Cic.* 1. *Tusc.* & *Juven. sat.* 6. *v.* 442. Luna laborare dicitur, cum patitur Eclipsim. Et ab *Horat. l.* 3. *od.* 22. puella dicitur laborare utero, cum paritura est. ¶ Item pro indigere. *Cæs.* 3. *B. C.* Illi omnia perpeti parati maxime re frumentaria laborant. ¶ Item pro angi, solicitum esse, *affliggersi*. *Cic.* 16. *Fam.* Quæ cogitatio si non incidisset, non laborarem. *Id.* 4. *Fam.* Non tuis bonis delectari potius, quam alienis malis laborare. *Id.* 2. *Fam.* Quod tam vehemen-

hementer de Milone laborem. *Id. 8. Fam.* Pompejus dicitur valde pro Appio laborare. ¶ Item pro curare. *Cic. ad Q. Fr.* Quod ego non nimium laboro. *Id. 16. Fam.* Nihil laboro, nisi, ut salvus sis. *Id. 3. Fam.* Ut quam in partem accipias, minus laborem. Hoc sensu usurpatur etiam cum infinito. *Horat. de art. poet. v. 192.* Nec quarta loqui persona laboret. *Nepos Pelop. c. 3.* Ut ne quærere quidem de tanta re laborarint. ¶ Item pro parere. *Sil. l. 16. v. 411.* Et nobis, & equis lethum commune labores. ¶ Translate Laborare fides dicitur, quæ vacillat. *Flor. l. 2. c. 12.* Fides annalium laborat. ¶ Translate item accipitur pro conari, eniti. *Cic. in Verr. 7.* Nullam ad rem, nisi ad officium, & veritatem, omnes meæ curæ, vigiliæ, cogitationesque laborarunt. *Id. 5. Verr.* Omnibus enim nervis mihi contendendum est, atque in hoc laborandum, ut &c. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. l. 1. Fam. ad Lent.* Laboratur vehementer, inclinata res est.

Labos. V. Labor.

Labōsus, a, um, adject. idem quod Laboriosus, a *labos* pro labor. *Lucil. apud Non. c. 8.* Iter labosum. *Idem.* Pœne labosæ.

Labradeus, m. 2. cognomen Jovis, qui in Caria colebatur. Hujus simulacrum primum dicitur consecrasse Arselis Rex, cum Gygi adversus Candaulem Lydorum Regem suppetias tulisset, indeque securim, Lydorum Regum gestamen, in Cariam retulisset. Securim autem Lydi λάβρυν, appellant. Unde Jovi Labradeo cognomen factum est. V. *Cal. l. 6. c. 11.* ¶ Jovis Labradei meminit etiam *Plin. l. 32. c. 2.* ubi tamen *Harduin.* ex Æliano legit *Labrandeus*, ex Labranda Cariæ oppido ducta appellatione.

Labron, onis, m. *Livorno*, oppidum, & portus Hetruriæ, apud Pisas. *Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 5.*

Labrōsus, a, um, *chi ha gran labbri*, χειλώδης, quod extremitates habet prominentes veluti quædam labra. *Celsus l. 7. c. 26.* Ferramentum fecit in summa parte labrosum.

Labrum. V. Labium.

Labrum Venereum, n. 2. δίψακος, herba est ex genere aculeatarum, echinata ferens capitula, quibus fullones pannis, vestibusque lanam inducunt. Dioscorides dipsacum appellat, vulgus herbariorum virgam pastoris. *Plin. l. 25. c. 13.*

Labrus, m. 2. piscis genus, cauda placens. *Plin. l. 32. c. ult.*

Labrusca, æ, f. 1. & labruscum, i, n. 2. *lambrusca*, *e lambrusco*, ἀγριάμπελος, ἄμπελος ἀγρία, vitis agrestis, quæ & erratica dicitur, quod in agrorum labris, seu marginibus, & extremitatibus, idest in sepibus nascatur. *Serv. ad Ecl. 5. Non. & Isid. l. 17. c. 5. Virg. 1. Buc.* Sylvestris raris sparsit labrusca racemis. *Id. in Cul. v. 52.* Densaque virgultis avide labrusca petuntur. *Colum. l. 8. c. 5. ad fin.* Ut eos fastidiant, efficit uva labrusca de vepribus immatura lecta.

Labundus, a, um, labens. *Accius* apud *Non. c. 10. n. 4.* Unda sub undis labunda sonit.

Laburnum, n. 2. arbor Alpina, dura, candidaque materia, aquas refugiens, cujus florem cubitali longitudine non attingunt apes. *Plin. c. 16. cap. 18.*

Labyrinthēus, a, um, o. r. 2. quod ad labyrinthum spectat. *Catull. carm. 63.* Ne labyrintheis e flexibus egredientem, &c.

Labyrinthĭcus, a, um, adject. idem ac Labyrintheus. *Sidon. in carm. ep. 13. l. 9. inserto.* Iter asperum, viasque Labyrinthicas cucurrit.

Labyrinthus, m. 2. *laberinto*, Germ. *ein irrgang*, Gal. *labyrinthe*, Hisp. *laberinto*, λαβύρινθος, locus multis viarum ambagibus inflexus, ex parietibus, vel ex arboribus, a λάβρος, *fovea*, vel a λαβεῖν, & ἰέναι, quia prehendendo decipiat, vel a λαβεῖν θύρας, quasi λαβίθυρος, quod valvæ ab ingressu aperiuntur, & quasi prehenduntur ostia, nec tamen exitus invenitur. Quatuor præcipue labyrinthi celebrantur. *Plin. l. 36. c. 13.* Primus fuit Ægyptius, in urbe Heliopoli, omnium maximus, portentosissimum humani ingenii opus, lapideis e Paro columnis in introitu, reliquis Syeniticis. *Mela l. 1.* Secundus Creticus, apud Gortynam urb. perplexis parietibus, factus a Dædalo, qui exemplar ab Ægyptio sumpsit, jussu Minois, in quo Minotaurus monstrum inclusum est. Centesimam tantum portionem ejus, qui in Ægypto erat, continebat, itinerum tamen ambagibus, occursibus, & recursibus multo admirabilior fuit. *Ovid. 8. Met.* Tertius fuit Lemnius columnarum nitore insignis. Centum enim, & quinquaginta columnas habebat. Quartus fuit Italicus, quem Porsena Hetruscorum Rex sepulchri causa sibi extruxit. ¶ Translate ponitur pro oratione, vel re alia quacumque inexplicabili. *Boeth. l. 3. de Consol. Philos. prosa 12.* Inextricabilem labyrinthum rationibus texens.

Lac, lactis, n. 3. *latte*, חָלָב, Germ. *milch*, Gall. *lait*, Hisp. *leche*, γάλα, succus maternus, quo animalia nutriuntur, a gen. γάλακτος, *lactis*, truncata prima syllaba, ut *nosco* a γινώσκω. *Lucr. l. 5. v. 812.* Dulci repletur, peperit cum fœmina, lacte. *Plaut. Amph. 2. 1. 54.* Neque lac lacti magis est simile. ¶ *Lac gallinaceum*, proverbium est de re admodum rara usurpatum. *Plin. in præfat. hist. nat.* Inscriptionis apud Græcos mira felicitas, κήριον inscripsere, quod volebant intelligi favum: alii κέρας ἀμαλθείας, ut vel lactis gallinacei sperare possis in volumine haustum. ¶ Lac dicitur etiam herbarum succus, aut arborum. *Virg. 4. Georg. v. 314.* Pubentes herbæ nigri cum lacte veneni. *Plin. l. 23. c. 7.* Lactis ficulni natura adversatur crabronum venenis. Adde *Ovid. de nuce v. 95.* ¶ Translate *Quintil. l. 2. c. 4.* Jucundioris disciplinæ cibo, ac lacte satiari. ¶ Invenitur etiam in gen. masculino. *Gel. l. 12. c. 1.* quam ad præbendum lactem adhibetis. *Apul. l. 8. Met.* Hominum lactem concupiscere. ¶ Veteres declinabant *lacte*, *tis*. *Var.* apud *Non. c. 8. n. 4.* Candidum lacte papilla cum fluit. *Plaut. Men. 5. 9. 30.* Neque aqua aquæ, neque lacte est lacti usquam similius &c.

Lacæna, æ. f. Λάκαινα, mulier ex Laconia. *Virg. 2. Æn.* Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ.

Lacca, cæ, f. genus morbi in cruribus, cum venæ nimis turgescunt. Vox est *Vegetii l. 1. de re milit. c. 27. & l. 3. c. 19.*

Lacedæmon, onis, m. Λακεδαίμων, filius Jovis secundi ex Taygete filia Agenoris Regis Phœnicum. Sed *Eusebius* dicit, filium fuisse Semeles ex patre incerto. Regnavit in Laconia in urbe Sparta. Hinc urbs *Lacedæmon* dicta est, populi *Lacedæmonii*, V. *Sparta*.

Lacedæmŏnes, um, m. 3. vel Lacedæmonii, orum, m. 2. Spartani, a Lacedæmone Jovis secundi filio. *Veget. l. 3.* Athenienses, & Lacedæmones, ac Macedonas rerum potitos. *Cic. 3. Off.* Classem Lacedæmoniorum, quæ subducta esset ad Gytheum, clam incendi posse. *Hor. l. 3. od. 5.* Lacedæmonium Tarentum.

Lacedæmonius. V. Lacedæmones.

Lacer, vel lacerus, a, um, *lacerato*, *stracciato*, *squarciato*, קָרוּעַ, Germ. *zerrissen*, Gal. *deschiré*, Hisp. *despedaçado*, διεσπασμένος, dilaniatus, & proprie amputatus membris, aut oculis, vel auribus. *Fest.* Lacer, qui auribus curtatus est, lacerum, quodcunque in corpore imminutum. *Virg. 6. Æn.* Atque hic Priamidem laniatum corpore toto Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora. *Liv. l. 1. c. 28.* In diversum concitati equi lacerum corpus portantes. *Lucret. l. 3. v. 404.* Quamvis est circumcæsis lacer undique membris. *Ovid. 2. de Pont. ep. 3. v. 18.* In mediis lacera puppe relinquor aquis. *Plin. in Paneg.* Laceras gentilitates colligere. h. e. sparsas, huc illuc dispersas.

Lacerābĭlis, le, adject. qui lacerari potest. *Auson. Idyll. 15. v. 17.* ipsa senectus Objicit innumeris corpus lacerabile morbis.

Laceratĭo, onis, f. *stracciamento*, קְרִיעָה, Ger. *zerreissung*, Gal. *deschirement*, Hisp. *despedaçadura*, σπαραγμός, actus lacerandi. *Cic. in Pison.* An ego, si te, & Gabinium cruci suffixos viderem, majore afficerer lætitia ex corporis vestri laceratione, quam afficior ex infamia? *Id. 3. Tusc. c. 26.* Muliebres lacerationes genarum, pectoris, feminum, capitis percussiones.

Lacerātor, oris, *laceratore*, διασπαστής, qui lacerat. *August. de morib. Eccles. Cathol. c. 1.*

Laceratrix, icis, f. quæ lacerat, *Macer 2. c. 6.* Scabies cutis laceratrix.

Lacerātus, a, um, nom. ex particip. *lacero*, *lacerato*. *Cic. Phil. 11.* Laceratum corpus. *Liv. l. 3. c. 58.* Tergum laceratum virgis.

Lacerna, æ, f. 1. *casacca*, *mantello*, φαινόλης, vestis exterioris genus, simile pallio, aut penulæ, aut chlamydi, quod utrinque indui poterat, & ex utraque parte rejici, quo veteres in via utebantur frigoris propulsandi causa, item ad imbres arcendos, in castris, in spectaculis, a λακερός, *vulgare*. *Cic. 2. Phil.* Nam quod quærebas, quomodo rediissem, primum luce, non tenebris, deinde cum calceis, & toga, nullis nec caligis, nec lacerna. *Mart. l. 14.* Amphitheatrales nos commendamus ad usus, Cum tegit algentes nostra lacerna togas. ¶ In spectaculis utebantur Romani lacernis albis. Hinc ridet *Mart. l. 4. epigr. 2.* Horatium quendam, quod unus nigris lacernis in Theatro visus esset. *Sen. epist. 114.* Lacernas improbi coloris sumunt. h. e. coloris non usitati, qualis erat purpureus, aut coccineus. ¶ Honoris causa solebant etiam lacernas deponere. *Suet. in Claud. c. 6.* Quin & spectaculis advenienti assurgere, & lacernas deponere solebat. V. ibi *Salmas.* plura disserentem de usu lacernarum. ¶ An & mulieres lacernis uterentur, Vide in sequenti dictione.

Lacernātus, a, um, *mantellato*, χλαμυδωτός, indutus lacerna. *Juv. Sat. 1. v. 62.* Ipse lacernatæ dum se jactaret amicæ. Ex hoc Juvenalis loco quidam colligunt, lacernas mulierum quoque fuisse; verum ibi loquitur Poeta de Sporo molli puero, quem Nero pro uxore habuit. V. *Ferrar. de re Vest. l. 3. c. 19.*

Lacernŭla, æ, f. diminut. parva lacerna, *Arnob. l. 2.* Lænas, lacernulas, trabeas sibi fecerunt.

Lacĕro, as, avi, atum, f. *stracciare*, *squarciare*, קָרַע, Ger. *zerreissen*, Gal. *deschirer*, Hisp. *despedaçar*, σπαράσσω, dilanio, conscindo, discindo, membratim discerpo. *Cic. 2. Tusc. c. 8.* Quæ lateri inhærens morsu lacerat viscera. *Ovid. 11. Met.* Ora, comas, vestem lacerat. ¶ Translate sumitur pro nocere. *Cic. Off. l. 1. c. 17.* Qui lacerarunt omni scelere patriam. *Plaut. Cur. 4. 2. 22.* Lacerare homines male suadendo. ¶ Item pro affligere, vexare. *Cic. Att. l. 3.* Meus me mœror lacerat, & conficit. *Id. pro Dom.* Quam vexavistis, raptavistis, omni crudelitate laceravistis. ¶ Item pro bonis aliquem spoliare. *Cic. pro Quinct.* Sed bonorum emptores, ut carnifices, ad reliquias vitæ lacerandas & distrahendas. ¶ Item pro maledicere, conviciis insectari. *Cic. 11. Phil.* Cum verborum contumeliis optimum virum incesto ore lacerasset. *Id. in Brut.* Ab obtrectatione, & invidia, quæ solet lacerare plerosque. ¶ Item pro absumere, prodigere, *Plaut. Merc. prol. v. 48.* Lacerari valide suam rem, illius augerier. ¶ Lacerare diem, est terere tempus, apud eundem. *Plaut. Stich. 3. 1. 45. & Asin. 2. 2. 25.*

Lacerta, æ, f. 1. vel lacertus, i, m. 2. *lucerta*, חֹמֶט, Germ. *eidexen*, Gall. *laisarde*, Hisp. *lagarto*, σαύρα, σαῦρος, serpentis genus, dictum, quod pedes habeat ad nostrorum lacertorum, hoc est, brachiorum similitudinem. *Isid. l. 12. c. 4.* Ejus duo sunt genera, colore, & magnitudine distincta. Minorem zignyda vocant, sive chalcidem, tergo ferrugineo, distincto maculis quibusdam nigricantibus. Alterum genus viride est, superiore multo majus. Utroque in genere mas lacertus dicitur. *Vir. Ecl. 2.* Nunc virides etiam occultant spineta lacertos, *ramarri*. *Cic. Att. l. 2.* Nam ad lacertas captandas tempestates non sunt idoneæ.

Lacertōsus, a, um, *musculoso*, Ger. *starck von armen*, Gal. *qui a de gros muscles*, Hisp. *morcilloso*, μυώδης, qui magnos lacertos habet. Et quoniam lacerti musculosi sunt, pulpasque habent duras, factum est, ut lacertosus dicatur de membris carne torosa constantibus. *Colum. l. 7.* Feminibus lacertosis, cruribus compactis. Adde *Varr. l. 2. R. R. c. 7.* ¶ Item sumitur pro robusto, valido, quia hominis robur in torosis lacertis maxime est conspicuum. *Cic. 8. Phil. c. 9.* Quos Centuriones pugnaces, & lacertosos inter mimorum, & mimarum greges collocavit.

Lacertus, ti, m. *braccio*, proprie est caro musculosa, & torosa, quæ quia præcipue in superiore brachii parte exstat, & conspicitur, hinc lacertus est pars brachii ab hummero ad cubitum: nam a cubito ad manum est brachium. *Ovid. 1. Metam.* laudat digitosque, manusque, Brachiaque, & nudos media plus parte lacertos. *Cic. de Sen.* Aspexisse lacertos suos dicitur, illacrymansque dixisse, At hi quidem jam mortui sunt. ¶ Translate accipitur pro nervis, & viribus. Nam pars hæc corporis validis, & robustis toris, seu musculis compacta est. *Cic. 1. de Or.* Ipse eas Oratoris lacertis, & viribus torquebit. *Id. in Brut.* In Lysia sunt sæpe lacerti, sic, ut fieri nihil possit valentius. *Flor. in prol. ad fin. de Rep. R.* A Cæsare Augusto in sæculum nostrum inertia Cæsarum quasi consenuit, nisi quod sub Trojano Principe movet lacertos. h. e. erigit se, & vires resumit. ¶ Lacertus item genus est serpentis, ut dictum est. V. Lacerta. ¶ Item genus piscis, mari peculiare, cui inde nomen, quod lineis, quibus pictus, referat lacertum terrestrem. *Plin. l. 32. c. ult. Mart. l. 7. epigr. 77.* Cum saxetani fertur tibi cauda lacerti.

Lacessĭo, is, a. 4. idem ac lacesso, ut accerso, idem ac accerso. *Cic. Fam. 3. ep. 8. a med.* Hos ego sermones lacessivi nunquam, sed non valde repressi. *Col. l. 9. c. 8.* Solent cœli novitate lacessiri.

Lacessītĭo, onis, f. irritatio, provocatio. *Ammian. l. 16. c. 6.* (al. 4.) Lacessitionibus crebris occupare obsidioni adhærentes.

Lacessītus, a, um, παροξυνθείς, provocatus, irritatus, partic. a lacesso. *Cic. 1. Off.* Ne cui quis noceat, nisi lacessitus injuria. *Id. pro Leg. Manil.* Duo potentissimi Reges, alter relictus, alter lacessitus.

Lacesso, is, lacessivi, lacessitum, a. 3. *provocare*, *incitare*, הֵגִיר, Germ. *reytzen*, Gal. *provoquer*, Hisp. *provocar*, ἐρεθίζω, provoco, irrito, incito, a *lacio*, ut *capesso* a *capio*. In præteritis habet lacessi, & lacessivi. Sed cum usurpetur & lacesso in 3. conjug. & lacessio in 4. præteritum *lacessi* videtur proprium esse verbi *lacesso*, *lacessivi*, verbi *lacessio*. Usurpatur tam in bonam partem, quam in malam. *Cic. 5. Tusc.* Tuis me amantissimus libris lacessisti. *Id. Cornif. 12. Famil. ep. 20.* Meque amabis, & scripto aliquo lacesses. *Idem. 2. Phil.* Ultro maledictis me lacessisti. *Id. 2. de Orat.* Sæpe aliquis testis aut non lædit, aut minus lædit, nisi lacessatur. Sic lacessere prœlio, bello, sponsione, &c. *Cic. Ver. 5. Cæs. l. 1. B. C. Vell. l. 2.* &c. ¶ Significat etiam titillare. *Lucret. l. 4.* Hæc loca per voces veniant, aurisque lacessant. h. e. per hæc loca, &c. *Sen. de vita beat.* Mollibus, lenibusque fomentis totum lacessit corpus. ¶ Item ferire, tangere. *Lucret. l. 4. v. 217.* Corpora, quæ feriant oculos,

los, visumque lacessant. ¶ Item excitare, promovere. *Cic. l. 3. Fam.* Hos ego sermones lacessivi nunquam, sed non valde repressi. ¶ Item fatigare precibus *importunare*. *Hor. l. 2. od. 18.* nihil supra Deos lacesso, nec potentem amicum Largiora flagito.

Lachanisso, as, n. 1. λαχανίζω, langueo, vacillo, a λάχανον, *olus*, quia olera languidos faciunt. *Suet. in Aug. c. 87.* ponit betisare, pro languere, quod vulgo, lachanissare, dicitur. ¶ Scribitur & *lachanizo*.

Lachănum, i, n. 2. *herba da mangiare*, λάχανον, olus generatim. *Horat. l. 1. Serm. Sat. 6.* Ad porri, & ciceris refero, lachanique catinum. *Torrent.* & alii legunt *laganum*. V. Laganum.

Lachĕsis, f. 3. Λάχεσις, una Parcarum, quam Latine sortem interpretari possumus, a λαγχάνω, *sortior*. Fingunt enim, eam præesse tempori futuro, sortiri de hominibus, quid futurum sit, nere vitam, prosperitatem, & calamitatem hominum. V. Parcæ. *Ovid. 5. Trist. eleg. 10. ad fin.* O diram Lachesim, quæ tam grave sidus habenti Fila dedit vitæ non breviora meę.

Lachryma, V. Lacryma.

Lacidas, V. Lacydes.

Lacinia, æ, f. *lembo*, κράσπεδον, fimbria, extrema pars vestis ad talos delapsa. *Serv. in Æn.* Cinctus Gabinus est toga sic in tergum rejecta, ut ima ejus lacinia a tergo revocata hominem cingat. *Sueton. Calig. c. 35.* Ut calcata lacinia togę preceps per gradus iret. *Plaut. Merc. 1. 2. 16.* Sume laciniam, atque absterge sudorem tibi. vulgo *un lembo della veste*. Sic servare aliquid in lacinia, apud *Cic. 16. Fam. ep. 21.* ¶ Translate laciniæ sunt papillæ, quæ ex faucibus caprarum pendent. *Plin. l. 8. c. 50.* Fœminarum generositatis insigne, laciniæ corporibus a cervice dependentes. Has *Var. lib. 2. R. R. cap. 3.* appellat mammillas pensiles. ¶ Quia porro ampla, & magnifica vestis, qualis fuit Romanorum toga, in extrema parte sinuosa est, plicisque corrugata, hinc V. Laciniosus. ¶ Et quia rursus tum complicationes ipsæ in multas partes dividere laciniam videntur, tum de facto in duo, vel plura segmenta aliquando dividitur, ne ambulationi impedimento sit, hinc *Colum. l. 7. c. 5.* Cum deinde grex ad locum fuerit perductus, in lacinias colonis distribuatur: nam particulatim facilius, quam universus coalescit. Vide Laciniatim. ¶ Per Synecdochen lacinia accipitur pro tota veste. *Apul. l. 2. A. A.* Unam e duabus laciniis meis exuo, eumque vestio.

Laciniātim, adverb. particulatim, a *laciniis*, quæ particulas imæ vestis significant. *Apul. l. 6.* Non laciniatim disperso, sed cuneatim stipato difficultates illas transabiremus. Sententia est, periculum posse evitari, si non commearent dispersi per lacinias, & particulas, sed stipati instar cunei.

Lacinio, as, a. 1. verbum est *Apul. l. 10. A. A.* Ut ventus adhærens pressule, membrorum voluptatem graphice laciniaret. hoc est membra per lacinias distingueret, & singulorum voluptatem delibaret. Alii aliter legunt. Additur a Calepino exemplum *Plaut. Asin. 3. 2. 41.* Verum ibi legitur in probatis edition. *lacrymantem*, non *laciniantem*. ¶ Laciniare pro in lacinias secare. Translate *Tert. l. 1. adv. Marc. c. 1.* blasphemiis laciniatur, Alii legunt *lanciatur*.

Laciniŏse, adv. in laciniarum modum. *Plin. l. 16. c. 43.* Laciniose crispa. Ita legit *Harduin.* Alii *lacunose*, alii *lacrymose*.

Laciniŏsus, a, um, adject. κροσσωτός, crispatus, & in particulas extrema parte divisus. *Plin. l. 25. cap. 10.* Folia erant plantaginis, nisi angustiora essent, ac magis laciniosa. *Id. l. 5. c. 10. de Alexandriæ figura.* Ad effigiem Macedonicæ chlamydis orbe gyrato laciniosa. ¶ Translate pro implicato, & impedito usurpatur. *Apul. in Apol. 1.* Ut corporis sanitas expedita est, imbecillitas laciniosa. *Tert. 4. adv. Marc. c. 29.* Laciniosæ vittæ, & implicitæ. Sic apud *eund. de Virgin. veland. cap. 4.* & apud *Hieron. epist. ad Theod.* laciniosus sermo. hoc est, flexuosus, implicatus, & per lacinias ductus. V. Lacinia.

Lacinium, ii, n. 2. *Capo delle Colonne*, Λακίνιον, prom. Brutiorum, in Magna Græcia, in eo tractu, ubi nunc pars Borealis Calabriæ Ulterioris, inter mare Hadriaticum, & Jonium. Dictum est a Laceno, seu Lacino latrone ibi ab Hercule interempto, qui partem illam Italiæ infestabat. Nonnulli causam afferunt, quod latro ille boves quasdam ab Herculis armento abegisset, & prædatus esset. Vulgo autem dicitur *Capo delle Colonne*, ab extantibus columnis templi Junonis Laciniæ. Nam prope hoc promontorium Hercules occiso latrone prædicto, superbissimum templum extruxit in honorem Junonis, quam Laciniam appellavit. *Liv. l. 42. c. 3.*

Lacinius, a, um, adject. ut Juno Lacinia, de qua vide in Lacinium, *Ovid. 15. Metam.* Lacinia litora.

Lacio, is, lacui, & lexi, lacitum, & lectum, a. 3. *menare nell' aguato*, פתה, Ger. *einlocken*, Gal. *tromper*, Hisp. *guiar en el engano*, δελεάζω, in fraudem induco. *Fest.* Lacit, decipiendo inducit. Lax enim fraus est. *Lucret. l. 4. v. 1200.* Quæ lacere in fraudem possent, vincloque tenerent. ¶ Hoc verbum nunc fere obsolevit, & pro eo in usu sunt *allicio*, *pellicio*, & cetera ejus composita.

Lacmon, onis, m. 3. vertex Pindi Montis, ex quo Æas, & Inachus fluunt.

Laco, vel Lacon, onis, m. 3. Λάκων, qui est ex Laconia regione. *Nepos Timoth. cap. 2.* A quo cum Laco pecuniam numeratam accepisset. *Valer. Flac. l. 1. v. 421.* Taurea vulnifico portat, cælataque plumbo Terga Laco. *Ovid. l. 3. Metam.* Prævalidusque Lacon, & cursu fortis Aello. Ubi canem ex Laconia intelligit. Adde *Horat. Epod. 6. v. 5.* ¶ Lacones, um, iidem ac Lacedæmonii. *Claud. de B. Gild. v. 222.* Naufraga Ledæi sustentant vela Lacones. Adde *Stat. 6. Theb.*

Lacŏnes. V. Laco.

Laconia, & Laconica, æ, fœm. 1. Lacedæmonia, Oebalia, *Zaconia*, *Tzaconia*, *Saconia*, Λακωνική, regio Peloponnesi, in ora Australi. Cingitur a Mer. Laconico sinu, & partim Messeniaco, ab Or. Argolico sinu, a Sept. terminatur Argia, ab Occ. Arcadia, & Messenia. Metropolis est Lacedæmon. In Laconia marmor viride, & pretiosum est, apud Tænarum. *Nepos Timoth. c. 2.* Circumvehens Peloponnesum, Laconicam populatus, classem eorum fugavit.

Laconĭcum, ci, n. 2. *stuffa*, Germ. *schwitzbanck*, Gall. *estuve*, Hisp. *estufa*, λακωνικόν, prima balneorum cella, orbiculari ambitu in se recurva, in qua sicco calore sudorem provocabant. Causam, cur laconicum dicatur, reddit *Dio l. 53.* ubi ait, sic vocari, quod Lacones in primis sudatoriis hujusmodi cruditatem coquebant. Frequentabatur enim a crudis, ut per desudationem extruderetur, quidquid excrementitii, & sudoriferi humoris in corpore resedisset. *Cels. l. 2. c. 17. Vitr. l. 5. c. 10. & l. 7. c. 10. Colum. in præf. l. 1.* Quotidianam cruditatem laconicis excoquimus, & exucto sudore sitim quærimus. *Cic. 4. Att. ep. 10.* Nostram ambulationem & laconicum invisas.

Laconĭcus, a, um, quod ad Lacones spectat. *Plin. l. 20. c. 63.* Laconicæ canes octones pariunt. *Horat. l. 2. od. 18.* Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuras clientæ. ¶ Laconica clavis erat malitiosius quoddam, ac dolosius genus clavis, a cæteris communibus distinctum, de quo *Plaut. Mostel. 2. 1. 52.* Clavem mihi harumce ædium Laconicam jube efferri intus; hasce ego ædes occludam hinc foris. Has claves *Aristophanes* citatus a *Suida* vocat κρυπτὰς, & κακοῤῥαφίας, Meander ab eodem Suida citatus significare videtur, Laconicas claves adhibitas fuisse ad ostium foris claudendum, ita ut intus aperiri non posset. ¶ Laconica cœna, proverb. Græcum apud *Athen. l. 2. & Plutarch. in Lycurgo*; & dicitur de cœna frugali, quia Lacones temperatissimi erant.

Lacōnis, idis, f. *Spartana*, Lacæna. *Ovid. 2. Met. v. 223.* matre Laconide nati.

Laconismus, mi, m. 2. *parlar breve, e corto*, λακωνισμὸς, breviloquium, breviloquentia, a Laconum, seu Lacedæmoniorum moribus, sive quod illis prolixa loquacitate nihil esset odiosius, quippe qui factis magis, quam eloquentia præcellerent, sive quod in apophthegmatis præcipue valerent, quorum præcipua est gratia, ut paucissimis verbis plurimas sententias complectantur. *Cic. l. 11. Fam. ep. 25.* Sed quid ago? non imitor λακωνισμὸν tuum: altera jam pagella procedit.

Lacotŏmus, i, λακότομος, linea recta meridianum circulum secans, a λακὶς, frustum, fragmentum, & τέμνω, seco. *Vitruv. lib. 9. c. 8.* V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Lacryma, æ, f. 1. sine aspiratione, (V. Manut. in Orthograph.) *lagrima*, דמעה, Ger. *ein zaeher*, Gall. *larme*, Hisp. *lagrima*, δάκρυμα, δάκρυον, δάκρυ, humor ex oculis flentium manans. In aliquibus codicibus scribitur *lacrima per i*, pro quo in vett. inscriptionibus pag. 1442. n. 2. apud Gruter. & alibi aliquoties *lacruma* per u invenitur. Dicta est a δάκρυμα, quod est verbale a δακρύω, *lacrymor*. Nam δ in *l.* facile convertitur, ut in *alacris* ab ἀδακρυς, in *oleo* ab ὄζω. Imo veteres *dacrima* pro *lacrima* dixisse, Livii Andronici auctoritate docuit *Festus*. *Cicer. in partit. c. 17.* Cito arescit lacryma, præsertim in alienis malis. *Id. pro Planc. c. 42.* Lacrymas effundere. *Ter. Adelph. 4. 1. 20.* Homini illico, quasi puero, lacrymæ cadunt. *Virg. 9. Æn. v. 251.* Vultum lacrymis rigare. *Tacit. Ann. 3. c. 23.* Effundi in lacrymas. ¶ Translate dicitur de humore naturali in arboribus, quem interdum emittunt. *Plin. in proœm. l. 23.* Lacrima vitium, quæ veluti gummi est, lepras, & lichenas, & psoras nitro ante præparata sanat. *Id. l. 11. c. 6.* Ex lacrymis arborum, quæ glutinum pariunt.

Lacrymabĭlis, le, o. 3. *lagrimevole*, *miserabile*, δακρυτὸς, πολύδακρυς, lacrymas commovens, dignus lacrymis, miserabilis. *Ovid. 4. Met.* Doleamne, geri lacrymabile bellum? *Id. 2. Met.* Quia nil lacrymabile cernit.

Lacrymabilĭter, cum lacrymis. *Hieronym. Epist. 139. ad Cyprian. post med.* Propheta lacrymabiliter deprecatur.

Lacrymabundus, a, um, qui lacrymatur. *Liv. l. 3. c. 46.* At ille lacrymabundus, Gratum est, inquit.

Lacrymandus, a, um, particip. passiv. deflendus. *Stat. Theb. 9. v. 102.* Exsequiis lacrymandus eat.

Lacrymans, antis, o. partic. a lacrymor. *Ovid. 13. Met.* Manuque simul velut lacrymantia tersit lumina. *Plin. l. 17. c. 14.* Lacrymans calamus.

Lacrymatio, onis, f. *il lagrimare*, δάκρυσις, actus lacrymandi. *Plin. in proœm. l. 23.* Genarum scabiem emendat, oculorumque lacrymationes.

Lacrymātus, a, um, *distillato*, emissus per modum lacrymæ, partic. a lacrymor. *Ovid. 1. Fast. v. 339.* Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas.

Lacrymo, as, n. 1. & lacrymor, aris, d. 1. *lagrimare*, *piangere*, דמע, Germ. *weinen*, Gall. *pleurer*, Hisp. *llorar*, δακρύω, lacrymas effundo. *Ovid. 3. de Arte*, Discunt lacrymare decenter. *Cic. 7. Ver. c. 46.* Ecquis fuit, quin lacrymaretur? ¶ Reperitur cum acc. communi. *Terent. Eun.* Num id lacrymat virgo? idest, ob id. *Nepos Alcib. c. 6.* Ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrymarit. Ubi subauditur, *ob*, vel *propter*. ¶ In vet. codicibus reperitur *lacrumo*. *Terent. Adel. 3. 4. 49.* Oh, lacrumo gaudio. ¶ Non desunt etiam qui scribant per *i*, ut dictum est in voce *lacryma*.

Lacrymōse, adv. cum lacrymis. *Plin. l. 16. c. 43.* Argumento similitudinis, quoniam lacrymose crispa. *Harduin.* legit *laciniose*, aut *lacunose*.

Lacrymōsus, a, um, *lagrimoso*, ἔνδακρυς, abundans lacrymis. *Plin. l. 17. c. 28.* Quin & vitium radicibus aquam salsam jubent affundi, si sint lacrymosæ. *Id. l. 29. c. 6.* Oculi lacrymosi. ¶ Item quod lacrymas provocat. *Hor. l. 1. ser. Sat. 5.* Nisi nos vicina Trivici villa recepisset lacrymoso non sine fumo. *Ovid. epist. 13.* Lacrymosa funera.

Lacrymŭla, æ, f. 1. *lagrimetta*, δακρύδιον, dim. a lacryma. *Cic. pro Planc.* Et mihi lacrymulam Crispini judicii objectas. *Catul. carm. 67.* Frustrantur falsis gaudia lacrymulis.

Lactans, antis, o. quod lac habet, vel lac præbet. *Gel. l. 11. c. 1.* Nam plerumque sine discrimine, quæcunque lactans est eo tempore, offerri solet. *Var. l. 2. R. R. c. 7.* Anniculis jam factis dandum hordeum, & furfures, usquequo aderunt lactantes. ¶ Apud *Celsum* lactantia dicuntur cibi ex lacte confecti, *latticini*, *l. 2. c. 28. & 29.* ¶ Lactans Deus erat apud Veteres, qui credebatur segetibus se infundere, & eas lactescere facere. *Serv. in 1. Georg. vers. 318. ex Varrone*.

Lactāris, e, adject. *Capra lactaris* dicitur a *Marcell. Empir. c. 22. post med.* quæ lac habet, & fœtum lactat.

Lactarius, ii, m. γαλακτουργὸς, qui cibos ex lacte conficit. *Lamprid. in Heliogab. c. 27.* Dulciarios, & lactarios tales habuit, &c.

Lactarius, a, um, *che ha latte*, γαλακτώδης, quod lac in se habet, sive succum lacteum, quod ex se lac producit. *Plin. l. 26. c. 8.* Tithymalum nostri herbam lactariam vocant, alii lactucam caprinam. *lattaiuola*. ¶ Lactaria animalia dicuntur, quæ lactis gratia pascuntur. *Var. l. 2. R. R. c. 1.* Dandum bubus lupinum, & lactariis medica, & cythisum. ¶ Dicitur item lactarius de cibo, qui ex lacte est confectus, qui vulgo *Lacticinium* dicitur. *Lamprid. in Heliogab. c. 27.* Ut quæcunque coqui de diversis eduliis exhibuissent, vel structores, vel pomarii, illi modo de dulcibus, modo de lactariis exhiberent.

Lactarius, m. 2. Lacteus, *Monte di Lettere*, al. *di Lattere*, mons alias Campaniæ, nunc Principatus cit. in R. Neap. inter Surrentum ad Austr. & Vesuvium M. ad Bor. trans Sarnum fl. ita dictus vulgo ab urbe cogn. cui insidet. Sed Lucæ Holstenio est *Monte Lattario*, a Stabiis, & Leteris 3. M. P. utrinque.

Lactātus, m. 4. *il lattare*, actus ipse lactandi. *Plin. l. 33. c. 2. de murænis.* Ob id sibilo a piscatoribus, tanquam serpentibus, evocari, & capi, pinguescere lactatu.

Lactens, entis, o. 3. quod lac sugit. *Var. l. 2. R. R. c. 5.* Lactentes cum matribus ne cubent. *Id. c. 4.* Porci, qui depulsi sunt a mamma, a quibusdam delici vocantur, neque jam lactentes dicuntur. ¶ Lactentia frumenta dicuntur, cum in granis lacteum succum habere incipiunt. *Virg. 1. Georg. v. 318.* Frumenta in viridi stipula lactentia turgent.

Lactĕo, es, n. 2. *lattare*, ינק, Germ. *milch saugen*, Gall. *teter*, Hisp. *mamar*, θηλάζω, lac sugo. *Cic. de Div. l. 2. c. 47.* Romulus lactens fulmine ictus. ¶ Item lacte plenum esse, ut lactentia frumenta. V. in *Lactens*. Sic ficus lactens, *Ovid. 2. Fast.*

Lacteŏlus, a, um, dim. a, lacteus. *Catul. Epigr. 51.* Puellæ lacteolæ.

Lactes, ium, f. 3. num. plural. γαλακτίαι, μεσεντέριον. Latini hoc nomen usurpant vel pro intestinis tenuibus, vel pro mesenteria, omento, pan-

pancreate, pro glandulis mesenterii, vel pro succo, quem persimilem lacti in piscium masculorum ventriculis cernimus, qui genitalis succus, vel ros appellari potest. *Plin. l. 11. c. 37.* hac voce definit partes corporis a ventriculo, per quas in homine, & ove cibus labitur. Nam in ceteris *ilia* appellari ait. Probus sic describit. Lactes sunt loca in lateribus sub umbilico pube tenus, adeo delicata, ut plagam ferre non possint. Quidam pro intestinis pinguibus accipiunt. Secundum *Cels. l. 4.* lactes dicuntur graciliora intestina, per quæ labitur cibus, quæ tria sunt, tenue, jejunum, pylueos, quæ involvuntur mesenterio, ut a spinæ contactu duro munitiora, tutioraque reddantur. *Priscian. l. 6.* dicit, esse partes intestinorum. Dictæ sunt a lacte, propter mollitiem, & lacteum candorem. *Plaut. Curc. 2. 3. 40.* Ita cibi vacivitate venio laxis lactibus. *Pers. Sat. 2.* Emeris auriculas pulmone, & lactibus unctis. ¶ Singulare est hæc *lactis, is. Titian.* apud *Prisc.* Craticula, cerebellum, lactis agnina. ¶ Alligare canem fugitivum agninis lactibus, proverb. est apud *Plaut. Pseud. 1. 3. 84.* & significat, lentum, & inutile remedium magno malo adhibere.

Lactesco, scis, n. 3. *convertirsi in latte*, Germ. *zu milch vuerden*, Gal. *devenir lait*, *avoir du lait*, Hisp. *ser, o bazerse leche*, γαλακτοῦμαι, est in lac converti. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 51.* Omnis fere cibus matrum lactescere incipit. ¶ Nonnunquam lacte impleri. *Plin. l. 11. c. 41.* Asinæ prægnantes continue lactescunt.

Lacteus, a, um, *di latte*, γαλακτώδης, quod ex lacte est. *Lucret. l. 1. v. 258.* candens lacteus humor Uberibus manat distentis. ¶ Quandoque accipitur pro candido, & lactis candorem referente. *Virg. 8. Æn.* Tum lactea colla auro innectuntur. ¶ Lacteus porcus, qui lacte alitur. *Martial. lib. 3. epigr. 47.* Nondumque victa lacteum faba porcum, hoc est porcum adhuc lactentem, & fabam per ætatem frangere non valentem. ¶ Lacteus orbis, sive circulus, *galassia*, *via lattea*, dicitur pars cœli plurimis, & minutissimis stellis distincta, a lactis candore, quem refert. Græce γαλαξίας κύκλος vocatur, ob eandem causam. *Cic. in Somn. Scip.* Erat autem is splendidissimo candore inter flammas circus elucens, quem vos (ut a Grajis accepistis) orbem lacteum nuncupatis. ¶ Hic circulus etiam via lactea vocatur. *Ovid. 1. Met.* Est via sublimis cœlo manifesta sereno, Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.

Lacticinia, orum, n. 2. [illegible], lactaria seu cibi ex lacte confecti, apud *Apic. l. 7. c. 11.*

Lacticolor, oris, adiect. lacteum colorem habens. *Auson. epist. 7. v. 54.* oblinat Furvam lacticolor spongia sepiam.

Lactineus, a, um, adiect. lacticolor, lacteus. *Venant. Fortun.* Regia lactineo commutans pallia cultu.

Lactito, as, a. 1. *allattare*, idem quod lacto. *Martial. l. 7. epigr. ult.* Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam.

Lacto, as, avi, atum, a. 1. *lattare*, *dar il latte*, [illegible], Ger. *saugen*, Gall. *alaiter*, Hisp. *amamantar*, θηλάζω, lac præbeo, quod proprie matrum est, a *lacte*. *Var. l. 2. R. R. c. 17.* Anniculis jam factis dandum hordeum, & furfures, usquequo aderunt lactantes. ¶ Translate significat blanditiis trahere, per blanditias in fraudem illicere. quo sensu quidam putant esse frequentat. a *lacio*, ut *jacto*, a *jacio*. *Ter. And. 4. 1. 24.* Nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres. *Id. ib. 5. 4. 8.* Solicitando, & pollicitando animos eorum lactas? ¶ Interdum simpliciter notat trahere. *Lucr. l. 5. v. 1067.* At catulos blande cum lingua lambere tentant, aut ubi eos lactant pedibus, morsuque petentes suspensis, teneros imitantur dentibus haustus. Al. leg. *jactant*.

Lactoris, f. 3. herba est oleæ folio, sed minore, & flore luteo, intus plena lactis, quod gustatum vomitiones concitat. *Plin. l. 24. c. 18.*

Lactuca, æ, f. *lattuca*, [illegible], Ger. *lattich*, Gal. *laitue*, Hisp. *lechuga*, θρίδαξ, herbæ species, a *lacte*. Nam lactucæ unum duntaxat genus olim cognitum erat, miconium nempe. Id quia lacte abundat, lactucæ nomen universo generi dedit. *Var. l. 4. de L. L. Plin. l. 19. c. 8. Isid. l. 17. c. 10. Martial. l. 13. epigr. 14.* Claudere quæ cœnas lactuca solebat avorum, dic mihi, cur nostras incipit illa dapes? ¶ Lactucarum varia genera sunt, de quibus *Plin. l. 19. c. 8.*

Lactucarius, ii, m. qui lactucas vendit. *Diomed. Grammat. l. 1.*

Lactucini, m. 2. proceres quidam ex Valeria familia, a lactucis. *Plin. 19. 4.*

Lactucula, æ, f. dim. a lactuca. *Col. l. 10. v. 111.* Jam teneris frondens lactucula fibris.

Lacturcia, æ, Dea lactescentium frumentorum. *Aug. l. 4. de Civ. Dei, c. 8.*

Lacuna, æ, fœm. *laguna*, *acqua morta*, [illegible], aquæ collectio, vel fossa, in qua aqua collecta stare consuevit, a *lacus*. *Var. lib. 4. de L. L.* & *Fest. Virg. 1. Georg.* Unde cavæ tepido sudant humore lacunæ. ¶ Lacuna etiam dicitur fossa ad siccandos agros parata. *Virg. 3. Georg.* Et totæ solidam in glaciem vertere lacunæ. ¶ Translate accipitur pro quacumque fossula, sive cavitate. e. g. in pavimento lacuna pro loco sidente ponitur, *Vitr. l. 7. c. 1.* ¶ Item pro cavitate sub superciliis. *Var. l. 2. R. R. c. 7.* His majores qui sunt, intelligi negant posse, præterquam cum dentes sunt facti brochi, & supercilia cana, & sub iis lacunæ, ex observatu dicunt, eum equum habere annos sexdecim. ¶ Explere lacunam rei familiaris, per translationem dicitur pro eo, quod est, sarcire damnum acceptum, vel rem familiarem exinanitam explere, & redintegrare. *Cic. 4. Ver. c. 55.* Dederunt operam, ut ita potestatem gererent, ut illam lacunam rei familiaris explerent. ¶ Lacuna in auro est adulteratio, vel fraus, & legitimi valoris imminutio. *Cic. Att. l. 12. ep. 6.* Vide, ne qua sit lacuna in auro. Hinc & apud *Gel. l. 1. c. 3.* lacuna famæ.

Lacunar, aris, n. 3. φάτνωμα, tignorum interstitium, dim. a *lacus*, per Metaphoram, quia lacuum quandam refert similitudinem. Nonnulli putant, esse trabem præcipuam in ædificiis, quæ contignationem sustinet. *Hor. l. 2. Carm. od. 18.* Non ebur, neque aureum mea renidet in domo lacunar. *Cic. 5. Tusc. c. 21.* In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari, seta equina appensum, demitti jussit. *Vitruv. l. 6. c. 5.* Lacunaria delumbata. V. *Delumbatus*. ¶ In Veterib. Glossis lacunar exponitur etiam [illegible]. h. e. matella, quia nimirum est diminut. a *lacus*; sed latina exempla nondum vidi.

Lacunarium, ii, n. dim. a lacunar. *Serv. in 1. Æn. v. 730.* & *Vitruv. l. 4. c. 3.*

Lacunarius, ii, m. qui lacunas fodit. *Jul. Firmic. l. 8. c. 21.*

Lacunatus, a, um, ad lacunæ formam depressus. *Plin. l. 15. c. 10.* Intus exiles nucleos lacunatis includi toris.

Lacuno, as, avi, atum, a. 1. φατνόω, [illegible], lacunaris similitudinem rei alicui induco. *Ovid. 8. Met. v. 565.* Mollis tellus erat humida musco, summa lacunabant alterno murice conchæ.

Lacunose. V. Lacrymose.

Lacunosus, a, um, lacunis plenus, inæqualis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 18.* Quid pulchrius ea figura, quæ sola omnes alias figuras complexas continet, quæque nihil asperitatis habere, nihil offensionis potest, nihil incisum angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunosum?

Lacus, us, m. *lago*, [illegible], Ger. *see*, Gal. *lac*, Hisp. *lago*, λάκκος, λίμνη, [illegible], locus profundus cum aquis perpetuis ibidem natis, unde rivi, & flumina oriuntur, a λάκκος, *fossa*. Differt a *stagno*, quod hoc temporalem habet aquam stagnantem, quæ plerumque hyeme colligi solet, æstate siccari, sed *lacus* aqua perpetua, & perennis est. *Cic. 7. Ver.* Deæ, quæ illos Ennenses lacus lucosque colitis. ¶ Translate dicitur de vase amplo, in quo mustum prælo, vel pedibus expressum recipitur. *Ovid. 4. Fast. v. 888.* Præmia, de lacubus proxima musta tuis. *Cic. in Bruto*. Sic ego istis censuerim & novam istam quasi de musto, ac lacu fervidam orationem fugiendam. ¶ Item dicitur de conceptaculo aquæ fabrorum, in quam metallum candens demergunt. *Virg. 4. Georg. v. 174.* ¶ Item de loco, ubi calx rutro subigitur, maceraturque. *Vitr. l. 7. c. 2.* ¶ Item de loco, quo distinguitur granarium ad legumina separanda. *Col. l. 1. c. 6.* ¶ Item de tignorum, sive trabium interstitio, ut idem sit, ac lacunar. *Lucil. apud Serv. 1. Æn. v. 730.* Resultant ædesque, lacusque.

Lacusculus, m. 2. dim. a lacus. *Col. l. 12. c. 50.* Oportet habere lacusculos tam multos, quam postulabit modus olivæ.

Lacydes, m. 3. Λακύδης, Philosophus Hyrenæus, discipulus Arcesilæ, magister Evandri. *Cic. 4. Acad.* Hunc tradit *Plin. l. 10. c. 22.* tantopere ab ansere quodam fuisse adamatum, ut ei perpetuo comes adhæserit, nusquam ab eo, non in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu digressus. ¶ Fuit præterea hoc nomine quidam ex Argivorum Regibus molli incessu, comaque perpetuo unguentis delibuta. *Plut.* in eo opusculo, quo docet, quo pacto utilitatem ab inimicis capere possimus.

Lada, f. 1. ladon, vel ledon, n. 2. *ombrentina*, λῆδον, herba in Cypro ex cisti, vel cisthi generibus, longioribus foliis, & nigrioribus, quæ verno tempore pingue quiddam roscidum contrahunt, quod caprarum barbis adhærescit, indeque depexum colatur, cogiturque in offas, & ladanum appellatur. *Plin. l. 13. c. 26.*

Ladanum, n. 2. *ladano*, *laudano*, λάδανον, pingue illud roscidum, quod ladæ herbæ insidet, & barbis caprarum inhærescit. *Plin. l. 13. c. 26.*

Ladas, m. 1. Λάδας, Alexandri Macedonis cursor, qui traditur fuisse tanta pedum velocitate, ut vestigia ejus in arena non apparerent. Quo nomine statuam meruit apud Argos in templo Veneris, quam [illegible] cognominabant. Hinc *Mart. l. 10. epigr. 10.* Habeas licebit alterum pedem Ladæ, Inepte frustra crure ligneo curres.

Ladon, onis, m. 3. Λάδων fl. Peloponnesi, qui oritur ex lacu Pheneo, inter Helim, & Megalopolim, decurrit per agrum Cletoriensem, & per Arcadiam in Alpheum fluit. Juxta hunc Poetæ fabulantur Syringa Nympham in fistulam fuisse mutatam. *Ovid. 1. Metam.* ¶ Est & nomen canis Actæonis. *Ovid. 3. Metam.*

Lædo, is, si, sum, a. 3. *offendere*, [illegible], Ger. *verletzen*, Gal. *offenser*, Hisp. *offender*, *dañar*, βλάπτω, aliquid mali alicui infero, verbo, factove aliquem offendo, injuriam alicui facio, a δηλέω, λεδῶ, per Metathesin. Construitur cum accus. *Cic. in Fam. 1. epist. 7.* Quos tu Reipub. causa læseras. ¶ Vel cum accus. & dat. *Ter. Adel. 5. 4. 10.* Ille clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus, hoc est, neminem præsentem offendere. ¶ Vel cum accus. & ablat. *Cic. pro Cluent. c. 5.* Itaque diutius suspicionibus obscuris lædi famam suam noluit. *Metel. ad Cic. l. 5. Famil.* Nec absentem ludibrio læsum iri. ¶ Lædere fidem, est violare. *Cæs. l. 6. B. G.*

Lælaps, apis, m. canis nomen, quod signat procellam, aut turbinem. *Ovid. Met. 7. v. 772.* & *l. 3. v. 211.*

Læna, æ, f. 1. χλαῖνα, toga duplex, vestis auguralis. *Serv. in 4. Æn.* Sane Sacerdotalem fuisse indicat, quod Popilius Flamen Carmentalis Lænatis cognomen accepit ex eo, quia cum læna in publicum prodiisset, ut seditionem sedaret, quam, dum sacrificium faciebat, obortam intellexit. Sed *Non. c. 14. n. 26.* putat, esse vestimentum militare, quod supra omnia vestimenta sumebatur. Hæc vox est a Græca χλαῖνα, quæ ita dicitur, quasi χλιαίνα, a χλιαίνω, *calefacio*. Sed *Var. lib. 4. de L. L.* origine Latinam putat, dictamque lænam, quod esset de lana multa. Duarum enim togarum instar erat, ut antiquissimum mulierum ricinium. *Cic. in Brut. c. 14.* Qui, cum Consul esset, eodemque tempore sacrificium publicum cum læna faceret, quod erat Flamen Carmentalis, plebis contra Patres concitatione, & seditione nuntiata, ut erat læna amictus, ita venit in concionem. ¶ Olim fuit propria Regum, & Heroum. Hinc *Virg. Æn. 4. v. 262. de Ænea:* Tyrioque ardebat murice læna Demissa ex humeris. ¶ Postea vulgo usurpata. *Juven. Sat. 5. v. 130.* plurima sunt, quæ Non audent homines pertusa dicere læna. Ex quo loco colligimus, lænæ usum fuisse etiam in conviviis, hyeme scilicet, cum togis depositis, sola cœnatoria vestis non satis erat ad frigus arcendum, ut ait *Ferrar. de re vest. l. 2. c. 12.* quem consule. Hinc & *Pers. sat. 1. v. 32.* Ecce inter pocula quærunt Romulidæ saturi, quid dia Poemata narrent. Hic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læna est, &c.

Læneus, i, Cretæ fluvius, apud quem Europam a Jove raptam ferunt: *Strabo Gallus* adjective dixit; Læneus liquor.

Laertes, æ, m. 1. Λαέρτης, filius Acrisii. Ex uxore Anticlia filia Autolyci Ulyssem suscepit, & Echimenen. *Boccat. l. 11. Gen.* Hinc Ulysses dicitur Laertiades, & Laertius Heros.

Laertiades, æ, m. Λαερτιάδης, Laertæ filius, aut nepos. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 59.* O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut non. *Ovid. 13. Met. v. 48.* Laertiadæque precaris, Quæ meruit.

Laertius, a, um, quod ad Laertem spectat, ut Laertia Regna, Ithaca insula, ubi Laertes regnavit. *Virg. 3. Æn.* Effugimus scopulos Ithacæ, Laertia Regna. ¶ Diogenes Laertius. V. Diogenes.

Læsio, nis, f. 3. *offesa*, [illegible], actus lædendi. *Cic. 3. de Orat. cap. 53.* Purgatio, conciliatio, læsio, optatio, atque execratio.

Læsura, æ, f. idem ac læsio. *Vet. Inscript. apud Grut. p. 567. n. 8.* Vixit mecum annis 17. sine ulla animi læsura. *Tert. de Patient. c. 7.* læsura divitiarum. h. e. detrimentum.

Læstrygones, m. 3. Λαιστρυγόνες, pop. Latii novi circa Formias urbem excisam incolentes, ubi Læstrygonia regio, cum urbe cognomine, quæ & Lamus dicta est. Immanissimi fuisse dicuntur, & humana carne victitasse. *Plin. l. 7. c. 2. Gel. l. 15. c. 23.* ¶ Item pop. Siciliæ, qui & Leontini, apud Lycophronem. ¶ Scribitur & Lestrygones, sine diphthongo.

Læstrygonius, a, um, adject. ad Læstrygones pertinens. *Hor. l. 3. od. 16.* Læstrygonia Bacchus in amphora.

Læsus, a, um, nom. ex partic. *offeso*, [illegible]. *Cic. pro Cluen. c. 42.* Læsa dignitas. *Hor. l. 1. od. 33.* Læsa fides. *Ovid. 5. Trist. el. 12. v. 21.* Ingenium longa rubigine læsum.

Lætabilis, le, o. 3. *degno d'allegrezza*, *lieto*, [illegible], lætitia dignus. *Cic. 1. Tusc.* Quid habet ista res aut lætabile, aut gloriosum? *Mamertin. in Genethliaco Maxim. c. 18.* Quanto hoc lætabilius, ac melius.

Lætabundus, a, um, adject. lætans, valde lætus. *Gel. l. 11. c. 15.*

Lætamen, inis, n. *letame*, [illegible], Germ. *misthauff*, Gall. *fumier*, Hisp. *muladar*, κόπρος, fimus, qui per agros jacitur, a *lætatum*, quod facit lætas segetes. h. e. pingues, ac fertiles, votisque agricolæ respondentes. *Plin. l. 18. c. 16.* Ipsumque pro lætamine est. Adde *Pallad. l. 8. c. 5.*

Lætans, antis, o. partic. a lætor, *allegro*. *Cicer. pro Cluent. c. 9.* Itaque nubit Oppianico continuo Sassia lætanti jam animo, & spe optima confirmato. *Virg. 1. Æn. v. 397.* Lætantes agmine cygni.

Lætan-

Lætanter, adv. læte. *Lamprid. in Comm. c. 5.* Quod Commodus lætanter accepit.

Lætaster, qui lætum se ostendit. *Titin.* apud *Fest. in voce Obstrudant*.

Lætatio, onis, f. lætitia. *Cæs. l. 5. B. G. c. 52.* Neque hostibus diutina lætatio, neque ipsis longior dolor relinquatur.

Læte, adv. *lietamente*, בשמחה, Germ. *frœlich*, Gal. *allegrement*, Hisp. *alegremente*, λαμπῶς, jucunde, hilariter. *Cic. Phili. 9. c. 3.* Læte, atque insolenter tulit. *Pallad. l. 4. c. 9.* Lætius frondere. h. e. uberius. *Gell. l. 5. c. 13.* Lætissime gaudere.

Lætificans, tis, adject. pro lætum posuit *Plaut. Perf. 5. 1. 8.* Unde ego omnes hilaros, lubentes, lætificantes faciam ut fiant.

Lætifico, as, avi, atum, a. 1. *far allegro, allegrare*, שמח, Ger. *erfrœuen*, Gal. *rejouir*, Hisp. *alegrar*, εὐφραίνω, lætum facio. *Luc. l. 3. v. 48.* Illum gloria lætificat. ¶ Significat etiam pinguem facere, stercorare. *Plin. l. 17. c. 9.* Regius senex agrum suis manibus lætificans reperitur. *Cic. l. 2. nat. Deor.* Sol contrahit terram, tum vicissim lætificat. V. Lætus.

Lætificor, aris, d. 1. idem ac lætor. *Plaut. Aul. 4. 9. 15.* Nunc eo alii lætificantur, meo malo, & damno. Potest etiam hoc loco esse passivum a Lætifico.

Lætificus, a, um, lætum faciens. *Stat. Theb. 16. v. 531.* Lætifici plausus. *Vetus Poeta apud Cic. Tusc. 1. c. 28.* Vites lætificas pampinis pubescere. Alii leg. Vites lætiscere, pampinis pubescere.

Lætisco, scis, n. 3. *allegrarsi*, εὐφραίνομαι, lætus fio. *Sisen. l. 4. apud Non. c. 2. n. 494.* Utrumne Dii cultu erga se mortalium lætiscant, an supernæ gentes humana negligant. V. Lætificus.

Lætitia, æ, f. 1. *letizia, allegrezza*, שמחה, Ger. *frewd*, Gal. *rejouissance*, Hisp. *alegria*, εὐφροσύνη, γηθοσύνη, χαρά, est exultatio animi (ut definit *Gel. l. 2. c. 27.*) cum gaudio effervescentiore, propter eventum rerum expetitarum. *Cic. 4. Tusc. c. 7.* Lætitia, opinio recens boni præsentis, in quo efferri rectum esse videatur. ¶ Differt a *gaudio*, quia proprie *lætitia* est, cum ita movetur animus, ut etiam ad exteriora egrediatur, *gaudium*, cum animus exhilaratur aliqua re, neque tamen ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Hinc dicunt Stoici, gaudium in sapientem cadere posse, lætitiam non posse. *Cic. 4. Tusc. c. 31.* Atque, ut confidere decet, audere non decet, sic gaudere decet, lætari non decet, quoniam docendi causa a gaudio lætitiam distinguimus. *Id. in Catil. 1. c. 10.* Hic tu qua lætitia perfruere? quibus gaudiis exultabis? quanta in voluptate bacchabere? *Id. 2. Fam. ep. 9.* Repente incessi omnibus lætitiis. *Id. 2. Fin. c. 4.* Ille Cæcilianus, qui omnibus lætitiis lætum se esse narrat. *Id. pro Dejot. c. 9.* Lætitia efferri. *Ter. Heaut. 2. 3. 51.* Ne me in lætitiam frustra conjicias. Sic Capere, percipere lætitiam, lætitia afficere, lætitiam afferre, &c. apud *Cic.* sæpe. ¶ Dicitur etiam lætitia de agris, aut arboribus fertilibus. *Col. l. 4. c. 24.* Si benignitas terræ, aut ipsius trunci lætitia non adsit. V. Lætus.

Lætitudo, nis, f. idem ac lætitia, apud vet. *Accius in Bacch.* ut citat *Nonius*, c. 2. n. 487. Quanta in venando affectus est lætitudine!

Læto, as, a. 1. *allegrare*, εὐφραίνω, lætum facio, apud vet. *Accius, Pelopidis*, apud *Non. c. 2. n. 494.* Et te ut triplici lætarem bono.

Lætor, aris, atus sum, d. 1. *allegrarsi, aver diletto*, שמח, Ger. *sich frewen*, Gal. *se rejouir*, Hisp. *alegrarse*, ἥδομαι, χαίρω, γηθέω, lætitiam capio, lætitia afficior. Differt a *gaudeo*, quia *gaudere* intrinsecus est, *lætari* extrinsecus. In lætitia enim protinus nescio quid, & exultantius gestientis animi inest. Sed hæc differentia non observatur. *Cic. 2. de Div.* An Cn. Pompejum censes tribus suis Consulatibus, tribus triumphis, maximarum gloria lætaturum fuisse, si sciret, se in solitudine Ægyptiorum trucidatum iri? ¶ Reperitur etiam cum ablat. & præpos. *de*. *Cic. pro Marc.* Lætari de communi salute. ¶ Item cum ablat. & præpos. *in*. *Cic. 11. Phil.* Ut in hoc sit semper lætatus, quod ea faceret. ¶ Et cum infinito. *Id. Fam. 7.* Utrumque lætor, & sine dolore te fuisse, &c. ¶ Item cum accus. præsertim communi. *Cic. 7. Fam. ad Marium.* Utrunque lætor, & sine dolore corporis te fuisse, & animo valuisse. Hinc gerundium. *Cic. pro L. Man.* Atque illud in primis mihi lætandum jure esse video, quod &c. ¶ Invenitur denique cum gen. *Virg. 11. Æn. v. 280.* Nec veterum memini, lætorve malorum.

Lætus, a, um, *allegro, lieto*, שמח, Ger. *lustig*, Gal. *gay*, Hisp. *alegre*, γηθόσυνος, qui hilaritatem, quam intus habet, etiam vultu ostendit, a λαύω, *fruor*, vel a λαῖτος, quod incolumem notat, & metaleptice hilarem. *Tac. 3. hist. c. 4.* Lætus beneficio. *Ter. Adelph. 2. 2. ad fin.* Lætus est de amica. *Cic. pro Font.* Vagantur læti, atque erecti toto foro. ¶ A Poetis genitivo etiam jungitur. *Sil. l. 15. v. 569.* Lætus laboris. Et *l. 17. v. 312.* Lætissimus iræ. ¶ Et infinito. *Id. l. 9. v. 455.* Lætus spectari. Et *l. 16. v. 564.* Lætus bellare. ¶ Lætus etiam dicitur, qui lætitiam affert. *Cic. Att. l. 7.* Omnia erant facta hoc triduo lætiora. *Tacit. 3. hist. c. 75.* Cædem ejus lætam fuisse Muciano accepimus. ¶ Sumitur interdum pro fausto, & felici. *Plin. l. 8. c. 47.* Sunt enim delubra gemina, alterum intrasse lætum est, in altero dira portendit. ¶ Item pro propitio, ut læti Dii, læta omina, &c. *Plaut. Amph. prol. in princ.* Ut vos in vostris voltis mercimoniis Emundis, vendundisque me lætum lucris afficere. Verba sunt Mercurii. ¶ Item pro libenti, quemadmodum & *tristis* pro invito ponitur. *Horat. l. 1. epist. 10. v. 39.* Inspice si possim donata reponere lætus. ¶ Sæpe pro fertili, & ubere ponitur, & tribuitur agris, segetibus, arboribus, &c. *fertile, abbondante*. *Virg. in princ. Georg.* Quid faciat lætas segetes, &c. *Cic. de nat. Deor.* Uberrimi, & lætissimi fructus vitium. Hinc, læta indoles, apud *Quintil. l. 2. c. 4.* h. e. spem bonam afferens. ¶ Læta armenta. h. e. pinguia. *Virg. 3. Æneid. v. 220.* Læta boum passim campis armenta videmus. ¶ Lætus Eois Eurus equis, apud *eundem Æn. 2. v. 388.* h. e. celer, velox.

Læva, æ, f. *mano sinistra*, שמאל, Ger. *dielincke*, Gal. *la gauche*, Hisp. *la mano izquierda*, λαιά, σκαιά, manus sinistra, a λαιός, *sinister*. *Virg. 2. Æn.* Comam implicuit læva. *Plaut. Mil. 4. 6. 1.* Ad lævam, *alla sinistra*. *Liv. l. 4.* Dextra montibus, læva Tyberi amne septus. ¶ Revera adjectivum est, & subintelligitur *manus*, aut *pars*, &c.

Læve, adv. *sinistramente*, male, stulte, contra ac fieri debet. *Hor. l. 2. epist. 9. v. 52.* Puer hic non læve jussa Philippi Accipiebat.

Lævianus, a, um, ad Lævium pertinens, ut Læviana verba, *Gell. l. 19. c. 7.* ¶ Fuit autem *Lævius* antiquus Scriptor Latinus Pacuvio, Titinnio, Ennio, Lucillio, &c. annumerandus.

Lævini, m. 2. familia Romana, sic dicta, quod ejus princeps læva manu uteretur.

Lævis, Lævigatio, Lævitas, &c. V. Levis sine diphthongo.

Lævorsum, & Lævorsus, adv. versus lævam, sinistrorsum. *Apul. l. 2. Flor.* Lævorsum, vel dextrorsum tanta mole corporis labitur. *Ammian. l. 31. c. 10.* Lævorsus flexo itinere.

Lævus, a, um, *sinistro*, שמאל, Ger. *linck*, Gal. *gaucher*, Hisp. *izquierdo*, λαιός, σκαιός, sinister, a λαιός, a laterе, ut *scævus* a σκαιός. *Cic. 4. Acad.* Cum autem lævam manum admoveret. *Horat. l. 3. od. 26.* Lævum marinæ qui Veneris latus custodit. *Virg. 5. Æn.* Radit iter lævum. ¶ Lævus, in divinis propitium significat, in humanis vero contrarium. Hinc læva auspicia apud Romanos fausta habebantur, vel quia quæ sunt sinistra nobis, Diis dextera sunt, ut ait *Serv. in 2. Æn. v. 693.* Credebantur enim Dii vultus suos ad eos convertere, qui auspicia captabant; itaque quæ tonitrua, aut fulgura &c. ab eorum dextris proficiscebantur, auguribus sinistra erant. Vel quia Augures ad Meridiem se obvertentes Orientem a sinistra habebant; quæ cœli pars cum nobilior haberetur, ideo quæ inde proveniebant auguria, auspicatiora erant. *Virg. loc. cit.* Subitoque fragore Intonuit lævum. ¶ Tusci, ut narrat *Plin. l. 2. c. 54.* mundum in sexdecim divisere partes, ex quibus octo ab exortu lævas, totidem ab occasu dextras appellavere, nulla habita spectantis ratione. Hinc *id. loc. cit.* Læva prospera existimantur, quoniam læva parte mundi ortus est. ¶ Hinc Numina læva, hoc est propitia. *Virg. 4. Georg. v. 7.* Si quem Numina læva sinunt, auditque vocatus Apollo. *Gellius* tamen *l. 5. c. 12.* interpretatur Numina, quæ vim nocendi habent, & placanda sunt, quemadmodum dexter pro favente usurpatur. ¶ Apud Græcos læva auspicia infausta fuere, ut docet *Cic. l. 2. de Div. c. 39.* ¶ Hinc lævus translate ponitur pro infelici, & averso. *Horat. l. 3. od. 37.* Teque nec lævus vetet ire Picus. ¶ Item pro inopportuno. *Horat. l. 2. sat. 4.* Peccatum fateor, cum te sic tempore lævo interpellarim. ¶ Item pro stolido, & fatuo, *stolto, pazzo*. *Virg. 2. Æn. v. 54.* Et si fata Deum, si mens non læva fuisset. *Hor. de ar. poet.* O ego lævus, qui purgo bilem &c. ¶ *Lævi boves* dicuntur, quorum cornua terram spectant. *Philargyr. ad Æn. 3. v. 55.*

Laganum, ni, n. *lasagna*, רקיק, Ger. *pastete*, Gal. *crespe*, Hisp. *lasaña, ojuela de abad*, λάγανον, placentæ genus ex farina aqua subacta, addito butyro, caseo, aliisque condimentis. *Acron in Hor. l. 1. Sat. 6.* Lagana sunt quædam quasi membranulæ ex farina, & aqua, quæ jure pingui coctæ, & caseo, pipere, croco, cinnamomoque conditæ in cibis dantur. Dictum est a λαγαρός, *laxus*. Usus ea voce creditur *Horatius l. 1. Ser. sat. 6. v. 115.* Ad porri, & ciceris refero, laganique catinum. Ita legit *Acron*. Sed meliores codices habent *lachani*, quod rectum esse liquet, tum quod lagana non sint cibus facilis, & ineptus, de cujusmodi agit Horatius, tum quod non laganum, sed *lachanum*, hoc est olus, optime conjungatur cum cicere, & porro.

Lagari, λαγαροί, dicuntur versus, qui in medio breves syllabas pro longis habent. *Macrob. l. 5. sat. c. 14.*

Lagaria, f. 1. *Lagora*, urbs exc. Lucaniæ, in monte, apud Calystarnum fl. proxima Grumento opp. exc. non longe a Nemæa fl. Gent. *Lagarinus*, seu *Lagaritanus*, *a, um*, ut Vinum Lagarinum, mite, & dulce.

Lagena, æ, f. λάγυνος, λάγυνος, mensuræ genus, veluti choa, & cotyle, a Græca voce allata, quæ a לג, quod & ipsum est genus mensuræ, & a *Hieronymo Lev. 14. ver. 12.* sextarius transfertur. In veteri inscriptione est *laguna*. In *Glossis* etiam *Cyrilli* est λάγυνος, *lacuna*, ubi *laguna* legendum. Factum hoc Græcorum more, in quorum veteribus libris plurimum per ἀλάγυνος, scribitur, interdum λάγηνος per η. ¶ Sumitur etiam pro genere vasis testacei, præcipue ad vinum accommodati, imo etiam pro poculi genere. *Mart. l. 4. 46.* Et nigri Syra defruti lagena. *In veteri inscriptione* apud *Gruter. 578. 1.* M. Ulpio Aug. Lib. Prædimo Divi Trajani Aug. a laguna. *idest* a cyathis.

Lageos, m. 2. λάγειος, genus uvæ, quæ & leporaria dicitur, ab Jonico λάγος, quod Attice λαγώς, *lepus*. *Plin. l. 14. c. 3. Virg. l. Georg. 2. v. 93.* Et passo psythia utilior, tenuisque lageos.

Lageus, a, um, adject. Ægyptius, a Lago rege. *Lucan. l. 10. v. 394.* præstet Lagea juventus Hoc regi. *Sil. l. 1. v. 195.* Lageus amnis. h. e. Nilus. *Id. l. 10. v. 322.* Lagea ratis.

Lagois, f. 3. λαγωΐς, vel λαγώς, aut λαγωὸς θαλάσσιος, lepus marinus, genus piscis, a λαγώς, *lepus*. *Hor. 2. Ser. sat. 2. v. 22.* Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois. Aliqui dicunt, lagoidem etiam avem esse, quæ leporinas habet carnes.

Lagophthalmos, m. 2. λαγώφθαλμος, oculorum vitium, cum superior palpebra non descendit, cui vitio contrarium est ectropium, cum inferior palpebra parum sursum attollitur, nec cum superiore committitur, a λαγώς, *lepus*, & ὀφθαλμός, *oculus*, quia lepores apertis oculis dormire consueverunt. *Cels. l. 7. c. 7.* habet, sed græcis litteris scriptum.

Lagopus, odis, f. 3. λαγώπους, avis Alpina, candida, magnitudine columbæ, habens pedes villo leporino, a λαγώς, & πούς, *pes*, quasi leporipes. *Plin. l. 10. c. 48. Mart. l. 7. v. 87.* Si meus aurita gaudet lagopode Flaccus. Scaliger tamen in *l. 4. Propert. el. 3.* legendum contendit *glaucopide*, h. e. bubone, seu ulula. ¶ Est & lagopus herba quædam a pedis leporini similitudine sic dicta. *Plin. l. 28. c. 8.* Lagopus sistit alvum e vino pota, aut in febri ex aqua. Nascitur in segetibus.

Lagotrophion, n. 2. λαγωτροφεῖον, locus leporarius, seu in quo lepores aluntur. *Colum. l. 8. c. 1.* usurpat, sed scribit græcis literis.

Laguna. V. Lagena.

Lagunculа, æ, f. 1. λαγυνίσκιον, parva lagena. *Plin. in Epist. 6. l. 2.* Vinum parvulis lagunculis in tria genera descripserat. *Colum. l. 12. c. 38.* Picatis lagunculis condere.

Lagunculаris, re, adject. ad lagunculam pertinens, ut lagunculаris pix. *Marcel. Empir. c. 36.*

Lagus, i, Ptolemæi Ægypti regis pater: a quo Ægypti reges omnes, qui inter Alexandrum M. & Augustum Cæsarem fuerunt, Lagidæ appellati sunt. *Lucan. l. 10. v. 327.* non omnis regia Lagi.

Laicus, a, um, adject. a λαός, populus, apud *Tertull.* significat quempiam e populo, qui sacerdos non sit, *laico*. *Id. in exhortat. ad castit. c. 7.* Vani erimus, si putaverimus, quod sacerdotibus non liceat, laicis licere.

Lais, idis, f. 3. Λαΐς, nomen proprium famosissimæ meretricis, quæ a Scriptoribus Corinthia dicta est, quia Corinthi habitavit. Ad eam propter insignem pulchritudinem ditiores homines ex omni Græcia conveniebant. Nec quisquam admittebatur, nisi qui dabat, quod posceret. Unde profectum creditur proverb. *Non cujusvis hominis esse adire Corinthum*. Tam care enim Lais suas locabat noctes, ut vel potentissimi magnitudine pretii deterrerentur. Inter quos etiam Demosthenes fuisse fertur, qui cum scorti tam nobilis fama accensus aliquando Corinthum navigasset, illaque noctis unius operam decem millibus drachmarum indicasset, pretii immensitate deterritus, respondit: οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν, Non emo millibus drachmarum pœnitentiam. *Gell. l. 1. c. 8.*

Laius, m. 2. filius Labdaci Regis Thebarum, pater Oedipi, a quo postea occisus est. V. *Oedipus*.

Laletani, m. 2. Lœtani, Lætani, populi Hispaniæ citerioris, seu Tarraconensis, inter Indigetes ad Or. & Cosetanos ad Occ. quorum regio Laletania, ubi nunc magna pars Cataloniæ, inter Gerundam, & Tarraconem, & versus oram maris mediterranei. Hinc vinum Laletanum, quod magis copia, quam bonitate laudatur. *Plin. l. 14. c. 16.*

Laletania, æ, f. Laletanorum regio. V. Laletani. *Mart. l. 1. epig. 50.* Aprica repetes Tarraconis litora, Tuamque Laletaniam.

Lalisio, onis, m. 3. pullus onagri, dum lacte materno vivit, ab ἀλαλής, *infans*. *Plin. l. 8. c. 40. Martial. l. 13. epigr. 97.* Dum tener est onager, solaque lalisio matre pascitur, hoc infans, sed breve tempus habet.

Lalis-

Lallo, as, n. 1. lacteo, seu lac sugo, apud vet. Vossius putat, lallare dici de ea, quæ cantillando puerum demulcet, eique somnum conciliat. Factum est a sono. Aliqui dicunt, esse de iis vocibus, quibus nutrices alumnis suis se accommodant, cujusmodi sunt *pappa* pro patre, *mamma* pro matre, & similes. *Pers. sat.* 3. v. 18. Et iratus mammæ lallare recusas.

Lallus, i, m. nutricum vox infantes ad lac sugendum prolectantium. *Auson. epist.* 16. Nutricis inter lemmata, lallique somniferos modos. ¶ Apud *Turneb. l.* 18. *adversf. c.* 14. Lallus Deus est nutricum.

Lama, æ, f. *laguna*, *fossa*, τέναγος, πηλῶδες ὕδωρ, aquarum collectio, quæ & lacuna dicitur. *Festus. Vetus Interpres Hor. l.* 1. *epist.* 13. lamas definit lacunas majores continentes aquam pluviam. Dicta est a λαιμός, *ingluvies*, & *vorago viarum*, seu *fossa fluviorum*. *Hor. l.* 1. *ep.* 13. v. 10. Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.

Lambdacismus, i, m. vitium orationis, quo *l* littera sæpius repetitur. *Diomed. l.* 2.

Lambĕro, as, a. 1. secundum *Festum* est scindere, atque laniare. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 53. Lepide, Charine, me meo ludo lamberas. h. e. me meo lacessis ludo, inquit *Scalig.*

Lambĭto, as, a. 1. freq. a lambo. *Solin. c.* 25. (*al.* 15.) Ægyptii canes e Nilo nunquam nisi currentes lambitant.

Lambitus, us, m. actus lambendi. *Aurel. Vict. de orig. Gentis R.* Lupam primo lambitu pueros detersisse.

Lambo, is, bi, sine sup. sed lambitum, secundum Prisc. a. 3. *leccare*, לקק, Ger. *laecken*, Gal. *lecher*, Hisp. *lamer*, λείχω, lingo, hoc est, lingua aliquid leviter tango, sicut canes bibentes, quod a sono lambentium factum videtur. *Col. l.* 8. *c.* 17. Aut lambunt cibos, aut integros hauriunt. ¶ Translate sumitur pro leviter tangere. *Virg.* 3. *Æn.* v. 574. Attollitque globos flammarum, & sidera lambit. ¶ Interdum pro leviter alluere. *Hor. l.* 1. *Carm. od.* 22. Vel quæ loca fabulosus lambit Hydaspes.

Lambrāni, m. 2. pop. Insubriæ circa Lambrum fl. quorum pagus adhuc *Lambra* nominatur. *Sueton. in Cæs. c.* 20.

Lambrus, m. 2. fl. Insubriæ, quem Padus defert in mare Hadriaticum. *Plin. l.* 3. *c.* 16. & 19.

Lamella, æ, f. 1. dim. a lamina. *Vitr. l.* 7. *c.* 3. Speculum argenteum tenui lamella ductum. *Senec. de brevit. vitæ*, *c.* 12. Æruginosæ lamellæ.

Lamellŭla, æ, f. parva lamella. *Petron. in Satyr.* Glebulas emi, lamellulas paravi.

Lamenta, æ, f. 1. lamentatio, apud veteres. *Pacuv. in Herm. apud Non. c.* 2. *n.* 403. Lamentas, fletus facere compendio licet.

Lamentabilis, le, o. 3. *lamentevole*, Ger. *klaeglich tu bevveinen*, Gal. *lamentable*, Hisp. *lamentable*, πενθήσιμος, dignus lamentatione. *Virg.* 2. *Æn.* Trojanas ut opes, & lamentabile Regnum eruerint Danai. ¶ Item conjunctus cum lamentis, plenus lamentis. *Cic.* 2. *de Leg.* Postquam sumptuosa fieri funera, & lamentabilia cœpissent. *Id. ibid.* Afflictus ne, & jacens, & lamentabili voce deplorans audies, O virum fortem?

Lamentarius, a, um, θρηνώδης, quod ingerit lamentationem. *Plaut. Capt.* 1. 28. Quæ ædes lamentariæ mihi sunt.

Lamentatio, onis, f. *lamento*, מספד, Ger. *vveheclag*, Gal. *lamentation*, Hisp. *lamentacion*, θρῆνος, est (ut *Cic.* 4. *Tusc.* docet) ægritudo cum ejulatu. *Id.* 2. *Tusc. c.* 13. Sed illa lugubris lamentatio, fletusque mœrens ex eo est, quod, &c.

Lamentātus, a, um, particip. a lamentor, sed passivæ significationis, *pianto*, *compianto*. *Silius l.* 13. *v.* 711. Armipotens ductor, quam sunt tua fata per urbem Lamentata diu!

Lamentor, aris, atus sum, d. 1. *lamentarsi*, *dolersi*, ספד, Ger. *vveheklagen*, Gal. *lamenter*, Hisp. *lamentar*, θρηνέω, est voce querula, tristique oratione damnum, ac dolorem testari. *Ter. Phor.* Suam matrem lamentari mortuam. *Cic.* 1 *de Or.* Lapides mehercule omnes flere, ac lamentari coegisset. *Id.* 2. *Tusc. ex Pacuv.* hos refert versus: Conqueri adversam fortunam, non lamentari decet: Id viri est officium, fletus muliebri ingenio additus. ¶ Passive usurpat *Apul. l.* 4. *A. A. sub fin.* Mœretur, fletur, lamentatur diebus plusculis. V. *Lamentatus*.

Lamentum, ti, n. *lamento*, θρῆνος, lamentatio a Dorico λαμᾶν pro λημᾶν, quod est lippire, quia lamenta lippitudinem pariunt. *Cic. de Sen. c.* 20. Solonis quidem sapientis elogium est, quo se negat velle suam mortem dolore amicorum, lamentisque vacare. *Id.* 2. *Tusc. c.* 21. Si se lamentis muliebriter, lacrymisque dedet.

Lamiæ, arum, f. *lammie*, *streghe*, λάμιαι, veneficæ mulieres, quæ strigum instar infantium sanguinem sugunt, sive ipsæ striges. Hæ cum foris essent egregie oculatæ, domi prorsus cæcutiebant, ut scribit *Plutarch. de curios.* V. plura apud *Cæl. Rhodig. l.* 29. *c.* 5. Dictæ sunt a λαιμός, *ingluvies*, ut quæ infantes & adolescentes devorarent. *Vetus Horatii Interpres ad ep.* 13. *l.* 1. *Hor. l.* 1. *od.* 36. Neu pransæ Lamiæ puerum vivum extrahat alvo. *Apul. l.* 1. *de Asino*. At ille colore spurcissimi humoris percussus, quo me Lamiæ illæ infecerant, aspernatur.

Lamiæ, arum, m. 1. nobilis familia Romæ in gente Æliorum, ortum habens a Lamo Antiphatis patre, & Rege Læstrygonum, qui Formiis regnavit. Ex hac familia fuit Ælius ille Lamia Senator. *Horat. l.* 3. *carm. od.* 17. Tantæ nobilitatis hæc familia habita est, ut viri nobiles Lamiæ dicerentur. *Juven. sat.* 4. *in fi.* Hoc nocuit Lamiarum cæde madenti.

Lamiānus, a, um, adject. a Lamiis familia Rom. *Sueton. Calig. c. ult.* Cadaver in hortos Lamianos asportatum.

Lamĭna, æ, f. *lama*, *piastra*, טס, Ger. *lammen*, Gal. *lame*, Hisp. *lama*, λεπίς, ἔλασμα, metalli cujusvis frustum in latitudinem ductum, crassius tamen, quam bractea, a *latus*, quasi *latamina*, vel ab ἐλαμίνα, seu ἐλαμίνα, quod ab ἐλαύνω, sive ἐλάω, *ductile opus facio*. *Cic.* 4. *Verr.* Quid? cum ignes, candentesque laminæ, cæterique cruciatus admovebantur? *Id.* 2. *de Leg.* Cum lamina esset inventa, & in ea scriptum, &c. *Ovid.* 5. *Met.* v. 173. Ensis lamina dissiluit. *Id. eleg. de nuce*, v. 9. usurpat pro putamine, quo nuces involutæ sunt. Et *Cæl. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 13. aurium laminas dixit. h. e. imas aurium partes. Sic *Arnob. l.* 2. Gemmas, lapillos, margaritas compararent; innecterent his colla, laminas pertunderent aurium. ¶ Erant etiam laminæ ferreæ, quibus igne candentibus servi adurebantur. *Plaut. Asin.* 3. 2. 4. Adversum stimulos, laminas, crucesque, compedesque. ¶ Per syncop. *Lamna* dicitur. *Horat. l.* 2. *od.* 2. Abditæ terris inimice lamnæ. h. e. auri, aut argenti. *Id. l.* 1. *ep.* 15. Ventres lamna candente urere. Adde *Vitruv. l.* 7. *c.* 9. ¶ *Gessnerus* attestatur, in aliquibus MSS. se reperisse scriptum *lamma*, & *lammina*, duplici m.

Lamium, n. 2. urticæ genus prorsus innoxium, quam urticam mortuam herbarii appellant. *Plin. l.* 21. *c.* 15. Quæ innoxia est, morsu carens, lamium vocatur.

Lamna. V. Lamina.

Lamnula, læ, f. lamella. *Tertull. de Corona mil. c.* 12.

Lampăda, æ, f. idem, ac lampas, ab acc. Græco λαμπάδα, ut *hebdomas*, & *hebdomada*, & alia. *Plaut. Cas.* 4. 4. 16. Tene hanc lampadam.

Lampadarius, ii, m. qui lampada fert. Vox est sequioris latinitatis, *l. fin. C. de divers. offic.*

Lampadias, æ, m. λαμπαδίας, genus cometæ ardentem facem imitantis. *Plin. l.* 2. *c.* 25.

Lampadion, ii, diminut. Ita suas puellas loquaculas appellant amatores. *Lucret. l.* 4. *v.* 1158. Loquacula Lampadion fit.

Lampădo, onis, m. bulbus. *Theod. Priscian. de diæta*, *c.* 10.

Lampas, adis, f. 3. *lampana*, *face*, לפיד, Germ. *eine ampel*, Gal. *lampe*, Hisp. *lampara*, λαμπάς, ignis, splendor, fax, a λάμπω, luceo. *Virg.* 4. *Æn.* v. 6. Postera Phœbea lustrabat lampade terras Aurora. *Id.* 9. *Æn.* Princeps ardentem conjecit lampada Turnus. ¶ Frequenter sumitur pro instrumento, in quo ignis in oleo lucet, quod & lychnus pensilis vocatur. *Cic. in Verr.* 4. *c.* 47. Vidi argenteum Cupidinem cum lampade. *Colum. l.* 12. *c.* 18. Ferreis lampadibus ardentibus calefiunt. ¶ Est etiam lampas inter Meteora, fax quædam in aere. *Plin. l.* 2. *c.* 26. Duo genera facium, lampades vocant plane faces, alterum solidas, quale Mutinensibus malis visum est. ¶ *Lampada cursu tradere*, prov. pro partes suas quasi successione in alium transferre, tractum a ludo quodam juvenum Atheniensium, qui cursum instituentes, ei qui victor esset, lampada, seu facem præbebant, qui deinde sequenti se tradebat, secundus tertio, similiter omnes, donec currentium numerus impleretur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Quod de fructu nihil dixi, nunc cursu lampada tibi trado. *Pers. sat.* 6. *v.* 61. Qui prior es, cur me in decursu lampada poscis? Adde *Lucret. l.* 2. *v.* 77.

Lampetia, f. 1. Clampetia, Dampecia, *lo Cetraro*, opp. marit. Brutiorum, in ora Calabriæ cit. inter Blandam ad Bor. & Paulam ad Austr.

Lampetie, es, f. 1. filia Solis ex Clymene, vel ex Neæra, ut alii scribunt, soror Phaethontis, Phaethusæ, & Lampetusæ. *Ovid.* 2. *Metam.* & *Propert. l.* 3. *eleg.* 10.

Lampĕtra, vel Lampreta, æ, f. 1. *lampreda*, μύραινα, piscis genus, aliter muræna, a lambendis petris. Eam *Ausonius* mustelam vocat. V. *Joseph. Scalig. l.* 1. *lection. in Auson. c.* 26. Cæterum caret hæc vox latino auctore. Neque enim invenitur apud *Auson.* ut *Donetius*, neque apud *Varr.* ut *Calepinus* citat.

Lampetusa, f. 1. una ex filiabus Solis, & sororibus Phaetontis. Vide Phaethontiades.

Lampeus. V. Lampia.

Lampia, f. 1. Lampeus, *Lampeo*, mons Arcadiæ, apud Erymanthum M. ex eo Lampia fl. *Elenda*, al. *Turbon*, ortum habet. *Stat.* 4. *Theb.* ¶ Ibi etiam ejusdem nominis oppidum fuit.

Lampridius, ii, Ælius nomine, historicus latinus gesta scripsit quatuor Imperatorum R. vixitque tempore Constantini M.

Lampsacēnus, a, um, adject. possessiv. a Lampsaco, ut Lampsacena urbs, apud *Valer. Maxim. l.* 7. *c.* 3. & *Cic.* 3. *Verr.*

Lampsacius, a, um, adject. idem ac Lampsacenus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 17. Non mea Lampsacio lascivit pagina versu. h. e. obsceno. Nam Lampsaci Priapus colebatur.

Lampsacum, n. 2. & Lampsacus, f. 2. olim Pityusa, *Lampsico*, *Turc. Lampsicke*, Λάμψακος, urbs Asiæ minoris, in Mysia minore, ad Hellespontum, ubi exit e Propontide, ad ostia Granici fl. Hic Priapus colebatur. Inde Charon Historicus, Adimanthus, Anaximenes, & Metrodorus Epicuri sodalis extiterunt.

Lampsāna, f. 1. olus silvestre inter segetes. *Plin. l.* 19. *c.* 8.

Lampyris, idis, f. *lucciola*, λαμπυρίς, vermiculus noctu lucens, al. cicindela, nitedula, noctiluca, a λάμπω, *splendeo*, & πῦρ, *ignis*. Alii scribunt λαμπουρίς, a λάμπω, & οὐρά, *cauda*. *Plin. l.* 18. *c.* 26. & *l.* 11. *c.* 28.

Lampyrus, m. 2. piscis ex genere lacertorum. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Lamus, m. 2. filius Neptuni, Rex Læstrygonum, Caietæ, & Formiarum conditor, unde cognomen in Ælia gente apud Romanos. *Horat. l.* 3. *od.* 17. ¶ Item filius Herculis ex Omphale. ¶ Item equus generosus. *Sil. l.* 16.

Lamyrus, i, m. lacerti genus. *Plin. l.* 32. *c.* 11. ¶ Inter pisces refertur in *Ovid. fragmento Halieutic.* v. 120.

Lana, æ, f. 1. *lana*, צמר, Ger. *voll*, Gal. *laine*, Hisp. *lana*, ἔριον, pili ovium, a Dorico λᾶνος, pro λῆνος. *Varro l.* 4. *de L. L.* *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quando ad me venis cum tua colu, & lana? *Ovid.* 4. *Metam.* v. 34. Aut ducunt lanas, aut stamina pollice versant. *Justin. l.* 1. *c.* 3. Lanam tractare. h. e. quod, lanam facere, dixit *Lucret. l.* 5. *v.* 1353. Lana, & tela victum quæritare, *Te. And.* 1. 1. 48. ¶ Si absolute usurpetur, fere dicitur de pilis ovium: at si cum addito, etiam aliorum animalium. nam lana leporina, anserina, & caprina legitur apud *Ulp. l. si cui*, *ff. de leg.* 3. & *Hor. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 15. Hinc, *rixari de lana caprina*. h. e. de re nullius momenti, prov. est apud *eund. Hor. l. c.* ¶ *De lana sua cogitare*, aliud proverb. apud *Ovid.* 1. *de ar. am.* v. 686. h. e. de iis, quæ ad se pertinent. ¶ Dicitur *Interior lana* interior avium pluma, quæ lanæ similis est, *penna matta*. *Martial. l.* 14. *ep.* 161. Lassus Amyclea poteris requiescere pluma, Interior cygni quam tibi lana dedit.

Lanaria, f. 1. *saponaria*, herba, quam vulgus saponariam appellat, inde nomen habens, quod lanæ, quæ ob pinguedinem colorem recipere non possunt, ejus succo eluantur. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Herba lanaria ovibus jejunis data lactis abundantiam facit.

Lanāris, & re, o. 3. *lanoso*, ἐριώδης, quod habet lanam. *Varr. l. de* 2. *R. R. c.* 9. Nos, qui pecus pascimus lanare.

Lanarius, rii, subst. m. *lanajuolo*, ἐριουργός, qui lanam curat. *Plaut. Aul.* 3. 5. 34. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius. Al. leg. linarius.

Lanātus, a, um, *lanoso*, *coperto di lana*, צמרי, Ger. *vvollaechtig*, Gal. *lanu*, Hisp. *lanudo*, ἐριώδης, quod lanam habet, quod lana tectum est. *Col. l.* 6. *c.* 2. Sed jaculi, quibus copulantur, lanatis pellibus involuti sunt. ¶ Lanatæ vites, Amineæ dictæ, quod canescant lanugine. *Col. l.* 3. *c.* 2. Lanatam quoque Amineam quidam maxime probant, quæ hoc vocabulum non ideo usurpat, quod sola ex omnibus Amineis, verum quod præcipue canescit lanugine. *Plin. l.* 21. *c.* 20. Nisi quod molliora folia sunt, lanatiore canitie.

Lancĕa, æ, f. *lancia*, חנית, Ger. *ein glen*, Gal. *lance*, Hisp. *lanca*, λόγχη, teli genus longissimum. *Var. apud Gel. l.* 10. *c.* 30. vult esse vocem Hispanicam, *Diodorus Siculus* Gallicam. Inde habuere Romani, a Romanis Itali, qui & hodie *lancia* appellant. *Festus* origine Græcam esse putat. Nam deducit a λόγχη. *Gel. l.* 15. *c.* 30. Additur literis, & militum lanceis, pilisque *Apul. l.* 1. *A. A.* Lancea venatoria.

Lancearius, rii, m. *chi porta lancia*, λογχοφόρος, qui lanceam gerit. *Ammian. l.* 21. *c.* 13. & *l.* 31. *c.* 13.

Lanceātus, a, um, *colpito di lancia*. *Jul. Firmic.* Quicunque habuerint horoscopum in 21. parte Tauri, lanceati morientur.

Lanceo, as, n. 1. lanceam mitto. *Tert. l. adv. Jud. c.* 9. & *l.* 3. *adv. Marc. c.* 13. Qui ante norint lanceare, quam lancinare.

Lanceŏla, f. 1. *lancetta*, *lanciuola*, λογχάριον, dimin. a lancea. *Capitol. in Maxim. Jun. c.* 4. Lanceola fissa est fulmine.

Lances. V. Lanx.

Lancicula, læ, f. parva lanx. *Arnob. l.* 2. Trulla, lancicula, candelabrum.

Lancinātor, oris, m. qui lancinat, & discerpit. *Prudent. in Rom.* v. 1057. Lancinatores gregum.

Lancinatus, a, um, nom. ex partic. laceratus, scissus, discerptus. *Arnob. l. 1.* Membratim conjugem lancinatum.

Lancino, as, avi, atum, a. 1. *lacerare*, פרס, Ger. *stechen*, Gal. *piquer*, *dechirer*, Hisp. *despedaçar*, θρύπτω, lacero, dissipo, scindo, a λακίζω, ut lacero, & lancino ejusdem originis sint. *Plin. l. 11. c. 34.* Est & volucre, canibus peculiare malum, aures maxime lancinans, quæ defendi morsu non queunt. *Sen. ep. 32.* Diducimus vitam in particulas, ac lancinamus. ¶ Translate ponitur pro dissipare, seu consumere opus, quod etiam lacerare dicitur. *Catul. epigr. 30.* Paterna prima lancinata sunt bona. Apud *Sallust.* quoque *in Catil.* ubi in vulgatis, *Bona patria laceraverat*, in quibusdam manuscriptis est *lancinaverat*.

Lancula, vel langula, æ, f. diminut. parva lanx, λεκάνιον. *Vitruv. l. 10. c. 8. Var. l. 4. de L. L.* Magidam, aut Langulam, alterum a magnitudine, alterum ab latitudine finxerunt.

Lanea, sive Lania, æ, f. idem quod laniena. *Liv. l. 44. c. 16.* Laneasque, & tabernas conjunctas in publicum emit. Optimæ pleræque editiones habent *lanienas*.

Lanestris, e, adject. lanosus, laneus. *Vopisc. in Aureliano, c. 29.* Lanestre pallium.

Lanetum, n. 2. εἰρέσιον, vestimenti genus ex lana succida confectum, a lana, ut quercetus a quercus. *Fest.*

Laneus, a, um, *di lana*, Germ. *wolin*, Gall. *de laine*, Hisp. *de lana*, ἔρεος, quod est ex lana. *Cic. 3. nat. Deor.* Eique laneum pallium injecit. ¶ Translate sumitur pro molli. *Catull. ad Thallum*, Laneum latusculum. ¶ Laneus lupus piscis est Timavi fluvii, ita dictus a candore, & mollitia carnis, ut *Plin. l. 9. c. 17.* scribit. *Mart. l. 13. epigr. 89.* Laneus Euganei lupus excipit ora Timavi.

Langa, æ, f. animalis genus, al. Languria, circa Padum flu. cujus urinam Zenothemis in electrum putavit concrescere. *Plin. l. 37. c. 2.*

Lagia, æ, f. fl. Peloponnesi in Arcadia, qui ex Nemæa sylva per Sicyoniam in sinum Corinthiacum fluit. Postea Archemorus dictus est ab Archemoro filio Lycurgi Thracum R. quem ibi, cum Hypsipyle nutrix Argivis fluvium hunc, sive fontem ejus ostensura in gramine reliquisset, serpens interemit. *Stat. l. 4. Theb. Strab. l. 8.*

Languefacio, is, eci, actum, a. 3. *far languire*, languere facio, languorem affero. *Cic. de Leg. l. 2. c. 15.* Incitare languentes, & languefacere excitatos. Est qui legit *languere facere*.

Languens, tis, nom. ex partic. *languido*, *languente*. *Cic. 2. Leg. c. 15.* Incitat languentes. Comparativ. *languentior* legitur in *Priapeis*.

Langueo, es, langui, n. 2. *languire*, *esser debole*, אמלל, Germ. *abnemmen*, Gal. *languir*, Hisp. *enflaquecer*, ἀδυνατέω, deficio, infirmus sum, a λαγγάζω, quod est otiari, ut languentes solent. Et dicitur tam de animo, quam de corpore. *Cic. 1. Phil.* Cumque a via languerem, & mihimet displicerem. ¶ Interdum est otiosum esse, *Cic. 1. de nat. Deor.* Nisi plane otio langueat. *Sall. in Catil.* Seque, si pauci adjuvarent, languentibus aliis, in curiam impetum facturum. ¶ Interdum est timidum esse. *Sal. in Catil.* Si paulum modo vos languere viderint, jam omnes feroces aderunt.

Langueo, scis, n. 3. *divenir languido*, *languire*, נחלה, Germ. *faul seyn*, Gal. *defaillir*, Hisp. *enflaquecerse*, ἐκλύομαι, invalidus, tepidus, otiosus fio. *Cic. 12. Phil.* Ipsa illa Martia cœlestis, & divina legio hoc nuntio languescet, & mollietur. *Id. de Sen.* Orator, metuo, ne languescat senectute. ¶ Aliquando ponitur pro languore confici. *Virg. 11. Æn.* Purpureus veluti cum flos succisus aratro languescit moriens. ¶ Aliquando pro minui. *Plin. ep. 173.* Seu quod omnium rerum cupido languescit. ¶ Languescere interdum dicuntur colores, cum dilutiores fiunt. *Plin. l. 27. c. 13.* Languescente colore in luteum.

Languide, adv. *languidamente*, *pigramente*, Ger. *fauleglich*, Gall. *lachement*, Hisp. *flacamente*, ἀθύμως, ὀκνηρῶς, cunctanter, negligenter, otiose. *Col. l. 11. c. 1.* Ne statim a prima luce familia cunctanter, & languide procedat. *Cæs. 7. B. G.* Suos quoque languidius in opere versari jussit.

Languidulus, a, um, *languidetto*, dim. a languidus. *Catul. Argon. carm. 65.* Somni languiduli.

Languidus, a, um, *languido*, חלש, Ger. *faul*, Gal. *langoureux*, *lasche*, Hisp. *flaco*, χαλαρός, νωθρός, qui languet, remissus, debilis, infirmus. *Cic. de Sen.* Senectus non modo languida, atque iners non est. *Idem in Catil. 2.* Vino languidi, confecti cibo, &c. *Id. Phil. 8.* Languidiores facti sumus. *Hor. 3. od. 21.* Vina languidiora. h. e. minus austera, mitia.

Languiscus, a, um, adject. languidum faciens. *Auson. in Eclogar.* Languificusque Leo proflat ferus ore calores.

Langula. V. Lancula.

Languor, oris, m. *languore*, *languidezza*, חולי, Germ. *schwachheit*, Gal. *langueur*, Hisp. *flaqueza*, ταλαιπωρία, ἀσθένεια, defectio virium & succi naturalis, remissio vigoris. *Cic. 1. de Div.* Animus cum languore corporis nec membris uti, nec sensibus potest, incidit in varia visa, & incerta. *Hor. l. 2. od. 9.* Languor aquosus. h. e. hydrops. ¶ Ponitur etiam pro lassitudine. *Plaut. Asin. 3. 2. 28.* Ubi sæpe ad languorem tua duritia dederis octo validos lictores ulmeis affectos lentis virgis. ¶ Transfertur sæpe ad animum, & pro debilitate, torpore, inertiaque usurpari solet. *Cic. 1. Off.* Nihil autem magis cavendum est senectuti, quam ne languori se, desidiæque dedat.

Langurium, n. 2. quidam ex Græcis Scriptoribus succinum appellarunt, quod putarent, circa Padum bestias quasdam esse langurias, sive langas appellatas, quarum urina in succinum concresceret. *Plin. lib. 37. cap. 2.* ¶ Differt a lyncurio, quod est lapis ex urina lyncis. V. suo loco.

Laniarium, n. 2. κρεοπωλεῖον, idem quod laniena. *Varr. 2. R. R. c. 4.* Qui succidiam in carnario suspenderit potius ab laniario, quam ex domestico fundo. Sunt qui putant, hoc loco ablativum *laniario* esse a recto *laniarius*, *beccajo*.

Laniarius, ii, m. idem ac lanius. Inscript. Narbonensis apud *Gruter. pag. 105. num. 4.* Nigidius primus Laniarius. V. diction. præced.

Laniatio, onis, f. *lo scorticare*, *strazio*, פרק, Germ. *zerhauung*, Gal. *dechirement*, Hisp. *despedaçadura*, ἄμυξις, σπάραξις, κρεουργία, actus laniandi. *Senec. 2. de Clement. c. 4.* In cædes hominum, & laniationes pervenit.

Laniatus, a, um, nom. ex particip. *sbranato*, *lacerato*. *Ovid. 7. Met. v. 349.* Laniatum mersit in undis. *Virg. 6. Æn. v. 494.* Laniatum corpore toto Deiphobum vidit. *Id. Æn. 12. v. 606.* Laniata genas.

Laniatus, us, m. idem, ac laniatio. *Cic. 1. Tusc. c. 43.* Quid igitur mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti?

Lanicium, ii, n. ἔριον, idem, quod lana, vel lanæ proventus, ut fuga, & effugium. *Virg. 3. Georg.* Si tibi lanicium curæ, primum aspera sylva, lappæque, tribulique absint. *Plin. l. 6. c. 17.* Seres lanicio Sylvarum nobiles.

Lanicutis, e, adject. qui lanam habet. *Laberius apud Tertul. de Pal. c. 1.* arietem lanicutem.

Laniena, æ, f. *beccaria*, Ger. *ein metzig*, Gall. *boucherie*, Hisp. *carniceria*, κρεοπωλεῖον, macellum, officina, in qua laniantur, ac venduntur carnes, a laniendo. *Plaut. Epid. 2. 2. 15.* Per myropolia, & lanienas, circumque argentarias rogitando sum raucus factus. ¶ Accipitur etiam pro ipsa laceratione. Hinc *Prudent. in Rom. v. 498.* Medicorum sectiones vocat lanienam Hippocraticam. ¶ Tabernæ lanienæ, adject. dixit *Var. l. 2. de vita pop. Rom. apud Non. c. 12. n. 55.* ubi tamen alii legunt *lignea*. Male nonnulli, *lanigena*, tanquam a *lanius*.

Lanifer, ra, rum, *che produce lana*, ἐριοφόρος, quod lanam fert. *Plin. l. 13. c. 14.* Æthiopia Ægypto contermina insignes arbores fere non habet, præter laniferas.

Lanifica, æ, f. *lanajuola*. *Fest.* seu potius *Paul. in voce Gaja*. Quam summam asseverant lanificam fuisse.

Lanificium, cii, n. *lanificio*, Germ. *woolwerck*, Gall. *ouvrage de laine*, *travail en laine*, Hisp. *obra de lana*, ἐριουργία, lanæ opificium. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c. 9.* Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt. *Col. l. 12. in præfat.* Ut ne lanificii quidem curam suscipere dignentur.

Lanificus, a, um, *lanajuolo*, Ger. *wollen weber*, Gal. *ouvrier en laine*, Hisp. *lanero*, ἐριουργός, qui lanæ artem exercet. *Mart. l. 6.* Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores stamina. *Tibul. l. 2. eleg. 1.* Manum lanificam imponere pensis. *Claud. in Eutr.* Lanificæ doctissimus artis.

Laniger, ra, rum, *che porta lana*, ἐριοφόρος, quod lanam gerit. *Cic. de Div. l. 1. c. 32.* Pecus lanigerum eximia pulchritudine. *Plin. l. 12. c. 10.* Ejusdem insulæ excelsiore suggestu lanigeræ arbores alio modo, quam Serum.

Lanigenus, a, um, V. Laniena.

Lanio, as, avi, atum, a. 1. *fendere*, *stracciare*, טרף, Germ. *zerreissen*, Gal. *dechirer*, Hisp. *despedaçar*, σπαράττω, σπαράσσω, ἀμύσσω, scindo, lacero. *Cic. 7. Fam.* Cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur. *Virg. 3. Georg. v. 514.* Laniabant dentibus artus. *Liv. l. 9. c. 1.* Lanianda viscera præbere.

Lanio, onis, m. idem ac lanius. *Paul. JCtus l. 18. Dig. de Instruct.* Lanionis instrumentum.

Lanionius, a, um, κρεουργικός, quod ad lanium pertinet, ut lanioniæ mensæ, in quibus scinditur caro. *Suet. in Claud. c. 15.* Carnificem statim acciri cum machæra, mensaque lanionia flagitavit.

Lanipendia, f. 1. quæ lanam pendit, & distribuit, *l. 31. ff. de donat. inter viv.*

Lanista, æ, m. 1. *lanaro*, λανιστής, lanarius, lanæ carminator, a voce Græca allata, quæ e λανίζω, *lanam carmino*. Latinis lanista erat, qui ludo præerat gladiatorio, qui gladiatores exercebat ad mutuam lanienam, unde vocis etymon. Porro Lanistæ familias habebant domi ad gladiaturam exercendam, quas instituere, & mox paratas vendere solebant munerariis. *Juven. sat. 3. v. 158.* Hic plaudat nitidi præconis filius inter Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanistæ. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6.* ad Lanistam se conferre. ¶ Translate lanistæ avium dicti sunt a *Columella*, qui aves certaminibus præparabant. *l. 8. c. 2.*

Lanistitius, a, um, adject. ad Lanistam pertinens, ut lanistitia familia, apud *Petron. in fragment. Tragur.*

Lanitia, æ, f. &

Lanities, ei, f. lana. *Laber. apud Non. c. 3. n. 133.* Mollis e lanitia Attica vestis. *Tertul. adv. Marc. l. 1. c. 3.* lanities renovata hæc corpora vestit.

Lanitium. V. Lanicium.

Lanius, ii, m. *beccajo*, טבח, Ger. *fleischer*, Gal. *boucher*, Hisp. *carnicero*, κρεοπώλης, κρεουργός, qui carnes in carnario vendit populo, a laniandis pecudibus, quod eas concidat, lanietque. *Var. 2. R. R. c. 5.* Lanii, qui ad cultrum bovem emunt. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Cetarii, lanii, coqui, ut ait *Terentius Eun. 2. 2. 26.*

Lanoculus, m. 2. qui lana tegit oculi vitium. *Festus.*

Lanositas, atis, f. lanities, lana. *Tertul. de Pal. c. 3.* Muscolæ lanositatis conchæ.

Lanosus, a, um, *lanoso*, Germ. *der vielwollen hat*, Gal. *qui a beaucoup de laine*, Hisp. *lanudo*, ἐριώδης, lana abundans. *Col. l. 7. c. 3.* Prolixi villi, nec asperi, lanosi, & ampli uteri.

Lanterna. V. Laterna.

Lanuginosus, a, um, *lanuginoso*, quod lanugine abundat. *Plin. l. 22. c. 2.* Est & alia similis, lanuginosior, & minus pinguis. *Id. l. 19. c. 3.* Spinosa, & caule lanuginoso.

Lanugo, inis, f. *lanugine*, *prima barba*, *peluria*, Ger. *wool an der frucht*, Gal. *poil folet*, Hisp. *velo bozo*, ἴουλος, tenera quasi lanæ cujusdam mollities, qualis in adolescentium genis, in avibus, in herbis, in fructibus quibusdam, ut in malis Cydoniis, cernitur, a lanæ similitudine. *Ovid. 1. Amor. el. 14.* Comæ graciles instar lanuginis. *Id. epist. 21.* Primæ lanuginis ætas. *Lucr. l. 5.* Molli lanugine abundans herba. ¶ Ponitur aliquando pro scobe. *Col. l. 4. c. 29.* Nulla interveniente lanugine, quam excitabat antiqua terebra.

Lanula, læ, f. *lanuzza*, diminut. a lana. *Cels. l. 7. c. 27.* Carunculæ lanulis similes.

Lanuvinus, a, um, quod est ex Lanuvio. *Cic. l. 9. Fam. ep. 21.* At honesti Colei Lanuvini, Cliternini non honesti.

Lanuvium, n. 2. Lavinium, *Indovina*, & *Cività Indovina*, urbs olim, nunc pagus, sive oppidulum Latii, in via Appia, ab urbe Roma 16. M. P. inter Albam, Ariciam, Ardeam, & Velitras, in agro Laurenti.

Lanx, cis, f. *piatto*, πίναξ, τάλαντον, proprie est vas escarium, latum, & rotundum, idem ac patina, in quo caro tam tosta, quam elixa conditur, mensæque infertur. Sed aliqui lancem a patina distinguunt, quod lanx minus excavata sit, quam patina. Dicta est a *latitudine*. *Plin. l. 33. c. 11.* Lances e centenis libris argenti tunc supra quingentas numero Romæ fuisse constat. ¶ Ob similitudinem translatum hoc nomen fuit ad duo illa vascula in libra, quibus res ponderantur, in quorum altero pondus, in altero res ponderanda imponitur, unde & libra *bilanx* dicta est, quod duas habeat lances. *Cic. 5. Fin.* Virtutis autem amplitudinem quasi in altera libræ lance ponere. *Pers. sat. 4. v. 10.* Scis etenim justum gemina suspendere lance Ancipitis libræ. ¶ Æqua lance pensare, est æqualiter, juste, recte. *Plin. l. 7. c. 7.* Is demum profecto vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. ¶ Lanx etiam vas est rebus divinis aptum. *Auson. in Monosyllab.* Thuribula, & pateræ, quæ tertia vasa Deum? Lanx. ¶ Per lancem, liciumque furtum concipere, apud antiquos dicebatur is, qui ad rem furtivam inveniendam alienam domum intrabat. Mos enim erat Romanis ab Atheniensibus acceptus, ut qui rem sibi furto ablatam apud alium, qui suspectus esset, quæreret, nudus, & solo licio cinctus domum ingrederetur, præterea lancem ob oculos teneret, testatus primum Deos, se spe inveniendi quærere: si invenisset, is, apud quem invenerat, mulctabatur. Hujus autem rei rationem reddit *Scholiastes Aristoph. in Nubib.* quod nudus sc. incedebat, ne quid forte vestibus contectum inferret, quo falsum crimen probare posset: lancem autem tenebat ante oculos, ne corrumpendi fœminas potius, quam furti concipiendi causa ingressus videretur. *Gell. l. 11. c. 18.* Ea quoque furta, quæ per lancem liciumque concepta essent, perinde ac si manifesta forent, vindicaverunt. Adde *Festum* in Voce *Lance*.

Laodamia, f. 1. Λαοδάμεια, Bellerophontis filia ex Achemone conjuge, quam, cum forma excelleret, Jupiter amavit, suscepitque Sarpedo-

nem, qui postea Lyciæ Rex factus est. Verum cum Bellerophon rerum successu elatus in cœlum evolare Pegaso insidens conaretur, Jupiter hominis temeritatem ægre ferens, œstrum equo immisit, quo exagitatus sessorem excussit. Diana quoque Laodamiæ infensa suis eam telis confixit. *Hom. 6. Iliad. Bocc. l. 13. Gen.* ¶ Altera fuit Laodamia, Acasti, & Laodotheæ filia, quæ tanto amore Protesilaum virum suum adamavit, ut, cum ab Hectore occisum cognovisset, superstes ei esse noluerit. Priusquam tamen interiret, in solatium mœroris optaverat, ut mortui umbram videret, qua visa in illius amplexibus expiravit. *Ov. ep. 10.*

Laodicensis, se, &

Laodicēnus, a, um, ad Laodiceam urbem pertinens, ut Laodicensis civitas, apud *Cic. 5. Fam. ep. 20.* & Laodiceni, orum, ejus urbis cives, apud *Cass. ad Cicer. Fam. 12. ep. 13.* Porro Laodicea, Λαοδίκεια, triplex est; prima in Cœlesyria ad Libanum montem, & Orontem fluvium: altera Syriæ metropolis in ora maris Phœnicii: tertia in Lydia ad Lycum fluvium. V. Geographos.

Laomĕdon, ontis, m. 3. Λαομέδων, filius Ili, nepos Trois, pronepos Erichthonii, abnepos Dardani, Rex Troadis. Filios habuit Antigonem, Bucolyonem, Clytonem, Hesionen, Joetaonem, Lampum, Priamum, Titonem. Cum de ædificandis Trojæ mœnibus cogitaret, Apollini, & Neptuno id negotii dedit, pactus mercedem, quam mox exstructis mœnibus se soluturum jurejurando affirmavit. Verum perfecto opere perjurus pactam mercedem negavit. Propter quod Dii irati, Neptunus aquam, Apollo pestem, urbi immisere. Duplici igitur calamitate affectus Laomedon, de remedio Oraculum consuluit. Responsum est, non aliter Deos placari posse, quam si singulis annis virgo Trojana ceto dilaceranda exponeretur. Institutum itaque est, virginem quotannis exponi, eamque sorte eligi. Sed cum tandem sors in Hesionen Laomedontis filiam cecidisset (quam tamen alii solam ab Apolline, & Neptuno expostulatam tradunt) & jam scopulo alligata monstrum expectaret, Hercules forte illac transiens, vel, ut alii scripsere, in Colchos cum Argonautis proficiscens, liberaturum se filiam Laomedonti pollicitus est, si equos divino semine procreatos, quos habere eum constabat, in præmium sibi traderet. Rex pollicitus est, & jurejurando se obstrinxit. Hunc igitur in modum pactione facta, Hercules, interfecta belua, virginem liberavit. Sed cum Laomedon promissis non staret, indignatus Hercules, collecto undequaque exercitu, Ilium expugnavit, Laomedontem occidit, Hesionen Telamoni uxorem dedit, quod primus murum conscendisset, Priamum Regis filium captivum abduxit, qui postea auro a vicinis redemptus fuit, ideoque ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, hoc est a redimendo nomen obtinuit. *Bocc. l. 6. Gen. Deor.*

Laomedontēus, a, um, Λαομεδόντειος, ad Laomedontem spectans, Trojanus. *Virg. 4. Æn.* Necdum Laomedonteæ sentis perjuria gentis?

Laomedontiădes, æ, m. 1. patron. Priamus, vel alius ex filiis Laomedontis. *Virg. 8. Æn.* Laomedontiadem Priamum Salamina petentem. ¶ Laomedontiadæ in plur. num. sunt Trojani. *Virg. 3. Æn. v. 248.* Laomedontiadæ, bellum ne inferre paratis?

Laomedontĭus, a, um, adject. Laomedonteus. *Virg. 8. Æn. v. 18.* Talia per Latium: quæ Laomedontius Heros Cuncta videns, &c.

Lapăthum, n. 2. vel lapathos, f. 3. λάπαθος, λάπαθον, herba acidi saporis, quæ a Latinis rumex appellatur, a λαπάω, seu λαπάζω, *mollio, evacuo*, quia mollit alvum. *Diosc. l. 2. c. 8. Plin. l. 20. c. 21.* Nec dissimiles lapathum effectus habet. ¶ Multæ sunt lapathi species, quas vide apud *Plin. l. 20. c. 21.*

Lapăthus, f. 2. castr. in conf. Epiri, & Thessaliæ, ad Ascuridem pal. qua ad Tempe Thessalica aditus erat.

Lapersæ, m. 1. Λαπέρσαι, dicti sunt Castor, & Pollux, Jovis filii, ab eo, quod Laam agri Laconici urbem expugnaverint.

Lapicida, æ, m. 1. *tagliapetra, scarpellino*, חצב, Ger. *stein brecher*, Gal. *tailleur de pierres scarrier*, Hisp. *cantero*, λατόμος, λιθοξόος, qui lapides vel ex rupe excidit, vel ædificio adaptat, a *lapis*, & *cædo*, ut *homicida*, qui hominem occidit, *parricida*, qui patrem. *Varr. l. 7. de L. L.* Qui lapides cædunt, lapicidas; qui ligna, lignicidas non dici.

Lapicidina, æ, f. 1. *luogo, dove si tagliano le pietre*, λατομία, locus, ubi exciduntur lapides, a *lapis*, & *cædo*, unde lapicædina, & æ in i converso *lapicidina*. *Fest.* Heraldus contendit, dicendum esse *lapidicina*. Et sane in manuscriptis compluribus ita scribitur, & in veteri Glossario. Sed hunc errorem ipsa lapicidæ vox satis refellit. *Cic. 2. de Div.* Potest igitur tale aliquid etiam sua sponte in lapicidinis Chiorum extitisse. *Plaut. Capt. 5. 1. 24.* In lapicidinas compeditum condidi, ubi rescivi, mihi data esse verba.

Lapidarius, ii, m. lapicida. *Ulp. l. 5. Dig. Commod. &c.* Si servus lapidario commodatus sub machina perierit.

Lapidarius, a, um, λατομικός, quod ad lapides pertinet. *Plaut. Cap. 3. 5. 65.* Tyndarus in latomias lapidarias ab Aegione damnatur. *Petron. in Satyr. c. 58.* Lapidariæ litteræ. *h. e.* saxis incisæ.

Lapĭdat, abat, imp. 1. lapidibus pluit. *Liv. l. 9. bell. Pun.* Veiis de cœlo lapidaverat. *Id. l. 43. c. 13.* Reate imbri lapidavit. ¶ Et passive, *Id. l. 29. c. 14.* Novendiale sacrum, quod de cœlo lapidatum esset, factum. Adde *l. 44. c. 18.*

Lapidatĭo, onis, f. *il lapidare*, jactus lapidum, actus lapidandi. *Cic. 6. Verr.* Fit magna lapidatio. *Plin. de Vir. Illust.* Intercedentem Bebium Collega facta per populum lapidatione submovit.

Lapidātor, m. *lapidatore*, λιθοβόλος, lapides jaciens. *Cic. pro Domo, c. 5.* Percussor, lapidator, fori depopulator, obsessor curiæ.

Lapidatus, a, um, nom. ex partic. lapidibus ictus, *lapidato*. Translate *Macr. l. 2. Satur. c. 7.* Notantes impotentiam ejus hac dicacitate lapidatam.

Lapidesco, is, n. 3. *divenir pietra, convertirsi in pietra*, Germ. *steinin werden*, Gal. *devenir pierre*, Hisp. *hazerse piedra*, λιθόομαι, in lapidem convertor, seu in lapideam duritiem. *Plin. l. 32. de baccis coralii.* Ajunt, tactu protinus lapidescere. Adde *l. 16. c. 6.*

Lapidēus, a, um, *di pietra*, Ger. *steinin*, Gal. *de pierre*, Hisp. *de piedra*, λίθινος, quod ex lapidis materia constat, ut Lapidea Niobe, idest in lapidem conversa. *Cic. 3. Tusc.* Et Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. *Plaut. Truc. 4. 3. 44.* Lapideus sum, commovere me miser non audeo. *Liv. l. 30. c. 38.* Lapideo imbri pluit. *Id. l. 1. c. 38.* Lapideus murus. ¶ Ponitur etiam pro lapidoso. *Plin. l. 21. c. 10.* Thymis quidem nunc etiam lapideos campos in provincia Narbonensi refertos scimus.

Lapidicina. V. lapicidina.

Lapĭdo, as, avi atum, a. 1. *lapidare*, סקל, Germ. *steinigen*, Gal. *lapider*, Hisp. *apedrear*, λιθάζω, lapidibus cædo, vel obruo, lapides in aliquem jacio. *Sueton. Calig. c. 6.* Quo defunctus est die, lapidata sunt templa, subversæ aræ. *Tertull. advers. Prax.* Stephanus cum lapidaretur. *Petron. Satyr. c. 114.* Præterient aliquis translatitia humanitate lapidabit. h. e. naufragorum cadavera e mari in litus ejecta lapidibus operiet. ¶ Usurpatur & impersonaliter, & significat lapidibus pluere. V. supra *Lapidat*.

Lapidosĭtas, atis, f. durities similis lapidi. *Tertull. de habit. mulier. c. 6.* In piscium cerebris lapidositas quædam est.

Lapidōsus, a, um, *pietroso, sassoso*; Ger. *steinechtig*, Gal. *pierreux*, Hisp. *pedregoso*, λιθώδης, quod lapidibus abundat. *Plin. l. 19. c. 8.* In locis incultis, lapidosis. ¶ Aliquando pro duro ponitur. *Virg. 2. Georg.* Et prunis lapidosa rubescere corna. *Senec. 2. Benef. c. 7.* Lapidosus panis. *Id. l. 34. c. 12.* Et misy est lapidosius.

Lapillŭlus, i, m. diminut. a lapillus, *sassolino*. *Solin. c. 15.* Grues sublatis lapillulis saburrantur.

Lapillus, m. 2. *pietra picciola*, צרור, Ger. *steinlein*, Gall. *pierrette*, Hisp. *piedrecilla*, λιθίδιον, calculus, parvus lapis. *Plin. l. 10. c. 23.* Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, & decidens indiligentiam sono coarguat. *Martial. l. 9. epig. 38.* Qui littoribus nitent lapilli. Et *epigr. 53.* Diesque nobis signandi melioribus lapillis. h. e. albis. Sic enim notabant Antiqui dies faustos; infaustos vero atris. ¶ Sæpe lapillus pro lapide pretioso, seu gemma ponitur. *Horat. l. 1. Sat. 2. v. 80.* inter niveos, viridesque lapillos. Adde *Ovid. de Nuce, v. 141.*

Lapio, is, ivi, itum, a. 4. *impietrire*, λιθόω, durum efficio, & quasi in lapidem converto, apud vet. *Pacuv. apud Non. c. 1. n. 87.* Lapit cor cura, ærumna corpus conficit. h. e. perstringit, & veluti indurat. *Voss. in Etymol.* verbum neutrum putat, & hæc verba ita exponit, cor lapit, h. e. lapidescit cura, & mœrore. ¶ *Festo* lapire, est dolore afficere.

Lapis, dis, m. 3. *pietra, sasso*, אבן, Ger. *stein*, Gall. *pierre*, Hisp. *piedra*, λίθος, πέτρα, petra, saxum; sed plerumque lapis vox est nitidioris significationis, saxum durius aliquid, & asperius significat, qualia sunt ea, quæ a rupibus exciduntur, & similia, unde gemmæ, lapides, non saxa dicuntur. *Plin. l. 36. c. 22.* Est & viridis lapis, vehementer igni resistens, sed nusquam copiosus, & ubi invenitur, lapis, non saxum est. h. e. pretiosius aliquid & rarius, quam ut saxum appellari debeat. *Cic. pro Dom. c. 5.* Lapidibus percussus. *Virg. 2. Georg.* Lapis bibulus. h. e. pumex. *Id. 1. Georg.* Lapis incusus. h. e. mola cudendo exasperata. *Plin. l. 36. c. 19.* Lapis vivus, *pietra focaja*, Græcis pyrites. *Catull. ad Mall. carm. 69. v. 148.* Quem lapide illa diem candidiore notat. V. *Lapillus*. ¶ *Plaut. Asin. 1. 1. 16.* Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? h. e. in pistrinum. ¶ Lapidem ferre altera manu, altera panem ostentare, proverb. apud *Plaut. Aulul. 2. 2. 18.* significat, coram amice blandiri, & clam nocere. ¶ Lapidem verberare, aliud proverb. h. e. in vanum laborare. *Plaut. Curc. 1. 3. 41.* Noli, amabo, verberare lapidem, ne perdas manum. ¶ Lapis est sæpe limes in agris positus. *Tibull l. 1. el. 3.* Non fixus in agris, Qui regeret certis finibus arva, lapis. Hic sacer etiam dicebatur, vel quia sæpe Dei alicujus imaginem referebat, vel quia nefas erat illum violare. *Senec. Hippolyt. v. 528.* nullus in campo sacer Divisit agros arbiter populis lapis. *Liv. l. 41. c. 13.* Avem sangualem sacrum lapidem rostro cecidisse. ¶ Sumitur interdum pro gemma. *Catull. in Ruf. carm. 68. v. 4.* Non si illam raræ labefactes munere vestis, Aut pelluciduli deliciis lapidis. ¶ Item pro sepulcri lapideo integumento. *Tibul. l. 1. el. 4.* lapis inscriptis stet super ossa notis. *Propert. l. 3. el. 1.* Lapis indicet ossa. ¶ Erat etiam Romæ lapis locus eminens, seu lapideus suggestus, ad quem venales servi vendebantur, & præcones artem suam exercebant. Hinc homo de lapide emptus, h. e. vilissimus, & nullius pretii, apud *Cic. in Pison. c. 15.* Et *Colum. l. 3. c. 3.* ¶ Omnem movere lapidem, est omnia experiri, conari. Varias hujus proverbii origines affert *Erasm. in Adag.* Græce habet *Plin. l. 1. epist. 20.* Omnia pertento, omnia experior, πάντα denique λίθον κινῶ. ¶ Metonymice lapis accipitur pro milliario. Nam Romani singula passuum millia erecto lapide distinguebant, in quo inscriptus erat numerus indicans, quotum milliarium esset. *Flor. l. 2. c. 6.* Non a tertio lapide, sed ipsas portas obsidione quatiebat. *Liv. l. 3. c. 69.* Ad decimum lapidem manere. *Ovid. 2. Fast.* Sacra videt fieri sextus ab urbe lapis. Interdum *lapis* omittitur. *Tacit. 2. Hist. cap. 24.* Ad duodecimum a Cremona locus Castrorum vocatur. ¶ Translate lapis dicitur de homine duro, stupido, stolido, & negligenti. *Terent. Heaut. 4. 6.* Hei quid stas, lapis? *Tibul. l. 1. el. 11. ad fin.* Ah lapis est, ferrumque, suam quicumque puellam Verberat. ¶ Lapides loqui, est, duro, & aspero sermone uti. *Plaut. Aulul. 2. 1. 30.* Mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta, soror; lapides loqueris. ¶ Invenitur lapis apud Vet. in gen. fœminino. *Ennius apud Non. c. 3. n. 123.* Tanto sublatæ agmine sunt lapides.

Lapitha, f. 1. filia Apollinis, ex qua Lapithæ populi Thessaliæ originem habuere. *Isid. l. 15. Orig. Bocc. l. 5. Gen.*

Lapĭthæ, m. 1. Λαπίθαι, pop. Thessaliæ, circa Olympum M. & Larissam urb. incolentes, dicti a Lapitha filia Apollinis, teste Isidoro, qui primi omnium equos domuisse, eorumque frænos, & strata invenisse creduntur. Eorum Rex aliquando Pirithous Ixionis filius fuit, in cujus nuptiis cum Centauris Hippodamen sponsam rapere conantibus certaverunt. *Ovid. 12. Met.* ¶ Generosi, ac plurimum sibi arrogantes fuere, ut in proverbio sint apud Eustathium, & Plutarchum in eos, qui sibi tantum arrogant, ut omnes in sui admirationem trahere præsumant.

Lapithæus, a, um, adject. ad Lapithas pertinens. *Ovid. 12. Metam. v. 530.* O salve, dixit, Lapithææ gloria gentis.

Lapithēius, a, um, o. 1. 2. quod ad Lapithas spectat. *Ovid. 14. Metam. v. 570.* nec quæ Lapitheia movit Prælia.

Lapithonĭus, a, um, ex stirpe Lapitharum. *Stat. l. 7. Theb. v. 297.* Confudere modos, puerum Lapithonia Nympha, &c. idest Cænis.

Lappa, æ, f. *lappola*, Ger. *kletten*, Gal. *bardanes*, Hisp. *amor de hortelano*, ξάνθιον, tribuli genus, capitula habens leviter hamata, ideoque vestibus adhærentia, a λαβεῖν, prehendere, quod vestes prehendat. *Ovid. l. 2. de Pont. el. 1.* Mixta tenax segeti crescere lappa solet. Hinc *Plin. l. 18. c. 17.* eam numerat inter frugum morbos.

Lappacĕus, a, um, quod lappa est, seu lappæ formam habet. *Plin. l. 22. c. 17. de belsino.* Semina in capitibus lappaceis adhærentia vestibus.

Lappāgo, inis, f. herbæ species, a *lappa*, quia lappæ similis est, ut *cunilago*, quia similis *cunila*. *Plin. l. 26. c. 10.*

Lapsĭus, cognomen Jovis apud *Lactant. l. 1. c. 22.* ¶ Quidam *Elaphium* intelligunt, secundum Hesychium in Creta cultum.

Lapsabundus, a, um, adject. labascens, *rovinoso*. *Senec. epist. 52.* Fundamenta lapsabunda. Al. leg. *lassaverunt*.

Lapsāna, f. 1. λαψάνη, sylvestris brassicæ genus, trium foliorum, a λαπάζω, quod Eustathius exponit κενοῦν, *evacuare*. *Plin. l. 20. c. 9.* Inter sylvestres brassicas & lapsana est, pedalis altitudinis, hirsutis foliis, napi simillimis, nisi candidiore esset flore. Coquitur in cibo, alvum leniter emollit. *Idem lib. 19. cap. 9.* Nec non olus quoque sylvestre est trium foliorum. Divi Julii carminibus, præcipue jocis militaribus, celebratum. Alternis quippe versibus exprobravere, lapsana se vixisse apud Dyrrhachium, præmiorum parsimoniam cavillantes.

Lapsĭlis, pro Dapsilis legunt in pluribus MSS. *Plauti Pareus*, & *Lipsius l. 1. antiquar. lection. c. 15.*

Lapsĭo, onis, f. *caduta, rovina, errore*, מפלה, Germ. *ein fall*, Gall. *cheute*, Hisp. *cayda*, ὀλίσθημα, πτῶσις, casus, lapsus, ruina, præcipitium.

tium. Cic. 4. Tusc. c. 12. In malis proclivitas, ut significet lapsionem.

Lapso, as, n. 1. cader spesso, fiar per cadere, Germ. schvvancken, Gall. glisser, Hisp. deleznar, ὀλισθαίνω, lubrico, & nutanti gradu incedo, freq. a labo, seu labor. Virg. 2. Æn. v. 551. Et in multo lapsantem sanguine nati. Sil. l. 3. Lapsantem gressum firmare.

Lapsus, a, um, caduto, discesso, ὀλισθήσας, πεσών, part. a labor. Horat. l. 2. Sat. 8. v. 72. Si patinam pede lapsus frangat agaso. Virg. 4. Georg. v. 449. Venimus huc lapsis quæsitum oracula rebus. h. e. afflictis. Ulpian. l. 1. Dig. de Magistr. conven. Lapsus facultatibus. h. e. qui in paupertatem incidit. Id. l. Furti. Digest. de his qui not. infam. Tempora provocationis lapsa, passato il tempo. Senec. in Thyest. v. 617. Nemo desperet meliora lapsis. Senec. in Hippol. Lapsæ genæ, smunte.

Lapsus, us, m. idem, ac lapsio. Plin. l. 7. c. 37. Et victor suprema in senecta lapsu scalarum exanimatus est. ¶ Per translationem accipitur pro errore, vel culpa per imprudentiam admissa. Plin. l. 9. c. 1. Haud alio fidei proniore lapsu, quam ubi falsæ rei gravis auctor exilit. ¶ Lapsus serpentium, progressus dicitur. Virg. 2. Æn. At gemini lapsu delubra ad summa dracones effugiunt. Sic & lapsus fluminum. Horat. l. 1. od. 12. ¶ Lapsus rotarum, est cursus, vel facilitas ad currendum. Virg. 2. Æn. Pedibusque rotarum subjiciunt lapsus. idest labiles rotas, quibus scilicet subjectis ingens ille equus igneus facilius laberetur.

Laqueāre, ris, & per Apocopen laquear, aris, n. Ger. ein gevvelbe, Gal. lambris, Hisp. caquicami, sobrado, φάτνωμα, ὀροφή, tignorum, sive trabium interstitium, a lacus, pro lacuar. Serv. in 1. Æn. A nonnullis laqueare definitur camera, hoc est, pars superior cubiculi, & cœnationis concava, quæ variis adornari solet sculpturis, & coloribus. Quidam etiam laquearia pro trabibus planis accipiunt. Virg. 4. Æn. Dependent lychni laquearibus aureis. Id. l. 8. v. 25. Summi laquearia tecti. Plin. l. 33. c. 3. Laquearia inaurata. ¶ Laquear, pro Laqueare legitur in Glos. Cyrill.

Laquearium, ii, n. idem, ac laquear, a lacunarium, per Antisthecon, seu immutationem literarum. Serv. in 1. Æn. v. 730.

Laqueārius, ii, m. qui laquearia extruit. Cod. Theod. 13. 4. 2. Architecti, laquearii, &c. ¶ Scribit Isidorus l. 18. c. 32. Laquearios fuisse etiam appellatos gladiatores quosdam, qui laqueum adversario injiciebant, ut prosternerent, & perimerent. Id tamen nullo latini Scriptoris testimonio confirmat.

Laqueātus, a, um, allacciato, legato, Germ. im strick, gefangen, Gal. enlacé, Hisp. enlaçado, ἐμβροχισθείς, quod est laqueis irretitum. Col. l. 6. c. 19. Cæterum corpus laqueatum, & distentum temonibus obligatur. ¶ Laqueatum item dicitur id, quod laquearibus est ornatum. Cic. 2. de Leg. Magnificas villas, & pavimenta marmorea, & laqueata tecta contemno. Liv. lib. 41. cap. 20. Antiochiæ Jovis Capitolini magnificum templum, non laqueatum auro tantum, sed parietibus totis lamina inauratum.

Laquedonia, f. 1. Cedogna, urbs alias Apuliæ Dauniæ, nunc Principatus ult. in R. Neap. in planitie, ad rad. Apennini M. & versus Aufidem fl. limitesque Capitanatæ prope Bisacium.

Laqueus, m. 2. laccio, Ger. strick, Gal. lacs, Hisp. laço, βρόχος, vinculum ita nexum, ut pondere depressum claudatur, a lax, quod fraudem notat, Festo teste, unde & lacio, idest in fraudem induco, ut idem exponit. Virg. 1. Georg. Tum laqueis captare feras, & fallere visco inventum. Cic. 6. Verr. Homini jam perdito, & collum in laqueum inserenti subvenisti. Sallust. Catil. c. 55. Laqueo gulam fregere. Senec. Hippolyt. v. 259. Laqueo vitam finire. ¶ Translate ponitur pro quacunque re, qua homo capi, ac irretiri potest. Cic. pro Mil. Cum illam beluam judicii laqueos declinantem jam irretitam tenerent. ¶ Et speciatim pro captiosis argumentationibus. Cic. de Fato, c. 4. Ad Chrysippi laqueos revertamur. Id. pro Cæc. Neque æquitatem rei verbi laqueo capi putas oportere.

Lar, h. e. Lartes, unum ex prænominibus Civium Romanorum. Liv. l. 3. c. 65.

Lar, olim Lalar, f. 3. Alio nomine Lara, & Larunda, una Najadum Tiberis, filia Almonis, sic dicta a loquacitate, nempe a λαλέω, loquor. Cum Jupiter Juturnam amaret, illique vim pararet, Lar admonuit Juturnam de Jovis insidiis, insuper Junonem adiit, & Jovis amorem narravit. Jupiter Lari linguam eripuit. (Hinc Dea Muta appellata est) & jussit a Mercurio ad Inferos adduci, & Stygiæ paludis Nympham esse, Mercurius Larem in itinere compressit. Illa gravida facta geminos peperit, qui a nomine matris Lares dicti sunt, & a Romanis tanquam compitorum præsides, & urbis Romæ custodes, seu patroni culti fuere. Ovid. 2. Fast. v. 599. Lact. l. 1. de falsa relig. c. 20. Boccac. l. 2. Gen. V. Lares.

Lara. V. Lar.

Lararium, n. 2. ἱερεῖον, sacrarium domesticum, locus, in quo Dii tutelares domus reponebantur, & adorabantur, a Lare, vel Laribus. Scribit Lampridius c. 29. Alexandrum Severum in larario rem divinam matutinis horis factitasse ad effigies Deorum, in quibus habebat Apollonium, Orpheum, Abrahamum, & Christum, in secundo Larario habuisse simulacrum Virgilii, & Ciceronis.

Lardum, sive laridum, n. 2. lardo, Germ. lack, Gal. lard, Hisp. lardo, χοιρινὸν στέαρ, caro suilla quovis modo salita, vel potius pingue illud, quod suis corpus undequaque circumdat. Macrob. l. 7. c. 12. censet, contractum esse ex laridum, & hoc dici quasi large aridum. Hinc Juven. illud, Sicci terga suis, vetus interpres laridum interpretatur. Ovid. 6. Fast. Pinguia cur illis gustantur larda Calendis? Plaut. Capt. 4. 3. 3. Quanta pernis pestis veniet? quanta labes larido?

Larentia, f. 1. nobilissima meretrix fuit, quam aliqui suspicantur eandem fuisse, ac Accam Laurentiam, alii eandem dicunt, ac Floram. Populum Romanum moriens hæredem fecit, & Dea habita est. V. Acca Laurentia, & Flora.

Lares, ium, & tum, m. 3. duo filii Laris, seu Laræ, seu Larundæ Nymphæ, qui compita servare, & pro urbis Romæ conservatione vigilare credebantur. Ovid. 2. Fast. ¶ Vossius ex Plauto, & Prisc. l. 5. dicit, proprie Lares esse Deos familiares, seu domesticos. Nonnullis Lares iidem sunt, qui Penates, & privatorum domibus præesse censentur. Aliis Lares sunt custodes agrorum. ¶ Colebantur domi, focusque illis sacer erat. Appellati sunt a matre, sed Scaligeri, & Vossii sententia Lar est vox Hetrusca, & principem significat. Arnobius l. 3. deducit a λαύρα, vicus, quod Dii essent vicorum. Ovid. 2. Fast. Fitque gravis, geminosque parit, qui compita servant, Et vigilant nostra semper in urbe Lares. Tibul. l. 1. el. 1. Vos quoque felices quondam, nunc pauperis agri Custodes fertis munera vestra Lares. Plaut. Aul. prol. 2. Ego Lar sum familiaris ex hac familia, unde exeuntem me aspexistis. ¶ Metonymice, quoniam Lares etiam privatorum domibus præesse credebantur, Lar ponitur pro ædibus, seu pro domo, & etiam pro urbe. Sal. in Catil. Illos binas, aut amplius domos continuare, nobis Larem familiarem nusquam ullum esse? Martial. l. 1. O mihi curarum pretium non vile mearum, Flacce, Antenorei spes, & alumne Laris. idest urbis Patavii. ¶ Ponitur & pro parte interiore domus, & pro foco. Ovid. 1. Fast. Omnis habet geminas hinc, atque hinc janua frontes, E quibus hæc populum spectat, at illa Larem. Col. l. 11. c. 1. Consuescatque rusticus circa Larem domini, focumque familiarem semper epulari. ¶ Homo sine lare. h. e. pauperrimus. Curt. l. 5. c. 12. Sine pignore, sine Lare, terrarum orbis exulem. ¶ Lares præstites, viales, cunctales, &c., qui fuerint, V. suis locis. ¶ Larum in genitivo pl. habetur in monumento Ancyrano. Ædem Larum.

Larex, f. 1. Larix, Larices, Larfeld, opp. Norici, intra Alpes, in lim. Carnorum, medium inter Aquilejam, & Virunum. Alius est Reca.

Large, adv. largamente, splendidamente, Ger. reichlich, Gal. largement, abondamment, Hisp. largamente, δαψιλῶς, liberaliter, abundanter. Horat. l. 1. od. 9. Ligna super foco large reponens. Cic. pro Rosc. Amer. c. 8. Large effuseque donare. Id. Verr. 2. c. 8. Decuriæ mihi copia quam largissime facta. Curt. l. 7. c. 4. Circumferri merum largius jubet.

Largificus, a, um, copiosus, abundans. Lucan. l. 2. v. 627. Stipe largifica aliquem ditare.

Largifluus, a, um, quod large, & abundanter effluit. Cic. 2. de Orat. c. 39. ex vet. Poeta: Grando mixta imbri largifluo subita, & præcipitans cadit.

Largilŏquus, a, um, copioso nel dire, qui abundanter loquitur. Plaut. Cist. Quæ ubi suburratæ sumus, largiloquæ exemplo sumus, plus loquimur, quam sat est. Id. Mil. 2. 3. 47. Nonne tibi istam prætruncari linguam largiloquam jubes?

Largimentum, i, n. largitio. Fulgentii est l. 2. Mythol.

Largio, is, pro largior dixere Accius, & Lucil. apud Non. c. 7. n. 19. Adde Priscian. l. 8.

Largior, iris, itus sum, donar largamente, Germ. schencken, Gall. donner, Hisp. dar, δωρέομαι, χαρίζομαι, profuse dono. Usurpatur cum accus. & dat. qui quidem dativus interdum non exprimitur, sed tamen subintelligitur. Plaut. Amph. 1. 1. 155. Proin tu istam cœnam largire, si sapis, esurientibus. Cic. pro Quint. Cui summam copiam, facultatemque dicendi natura largita est. Id. pro Corn. Balbo. Tum vel nimium parcus in largienda civitate. ¶ Usurpatur item cum ablat. & præpos. ex, vel de. Cic. 3. Fam. Cum & natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior. Cæs. 5. de bell. Afr. Ac de sua pecunia largitus est. Item sine præpos. Plaut. Pseud. 1. 4. 3. & Pers. 2. 3. 13. ¶ Interdum est assentiri, permittere, concedere. Col. l. 5. c. 9. Si tempus non largitur. ¶ Olim in futuro indicativi habuit largibor. Plaut. Mil. 4. 6. Nam tu te vilem feceris, si te ultro largibere. Idem Bac. 4. 7. Tuam libertatem Crysolao largibere.

Largitas, atis, liberalità, larghezza, Ger. freigibigkeit, Gal. largesse, Hisp. largueza, liberalidad, δαψίλεια, liberalitas, seu actus liberalitatis. Ter. Adel. Quæ isthæc subita est largitas? Cic. 2. Nat. Deor. c. 62. Fruges terra cum maxima largitate fundit. ¶ Differt a largitione. V. Largitio.

Largiter, adv. idem ac large, affatim, abunde. Plaut. Rud. 4. 4. 144. Credo, illic inesse auri & argenti largiter. Horat. lib. 1. Sat. 4. ad fin. Fortassis & istinc largiter abstulerit longa ætas, Cæsar. lib. 1. B. Gall. c. 18. Largiter posse.

Largitio, onis, donazione, Ger. aussspendung, Gal. largesse, Hisp. donacion, dadiva, δόσις, actus largiendi. Largitio, & largitas inter se differunt, quod largitas humanitatis fit, ut Agretius ait, largitio ambitionis. Est enim largitas rationabilis, & definitur liberalitatis effectus, largitio est expensa sine modo, quæ fit ad aucupandum favorem in petitione Magistratuum, vel simpliciter ad sibi benevolentiam conciliandam. Cic. 2. Offic. Quod largitione benevolentiam Macedonum consectetur. Id. ibid. Jam in proverbii consuetudinem venit, largitionem fundum non habere. h. e. Immodica liberalitate vel maximas opes exhauriri. Id. in Pis. Ego Cal. Jan. Senatum, & bonos omnes Legis Agrariæ, maximarumque largitionum metu liberavi. Cæs. 1. bel. Civ. c. 39. Et largitione redemit militum voluntates. Hoc Cæsaris loco largitio in bonam partem accipitur, pro liberalitate.

Largitionālis, le, adject. Largitionales dicebantur, qui Imperatorum muneribus, & largitionibus præerant. Vopis. in Carino, c. 20. Cum ei quidam largitionalis suus editionem Cari laudaret. L. 12. Cod. de vectigal. Largitionales tituli.

Largitor, aris, dep. frequentat. a largior. Plaut. Trinum. 3. 3. 24. Ex ea dote largitare te illi.

Largītor, oris, m. 3. donatore, prodigo, liberale molto, Ger. der viel verschencket, Gal. donneur, Hisp. donador, δωρητής, profusor, prodigus. Liv. l. 6. Prædam militi dedit, quo minus speratam, minime largitore duce, eo militi gratiorem. ¶ Speciatim accipitur pro eo, qui largitione populum corrumpit, & ambitus crimen committit. Cic. 1. Off. Existuntque in Rep. plerumque largitores, & factiosi, ut opes quam maximas consequantur.

Largitūdo, inis, f. idem quod largitas. Nepos apud Charis. lib. 1. Largitudo nusquam invenitur.

Largītus, a, um, particip. a largior. Plin. l. 17. c. 11. Aut si id conditio largita non sit. Cic. de Arusp. resp. c. 25. secunda fortuna regnum largita. ¶ Passiva significatione Tibull. l. 4. carm. 1. v. 129. Cum largita tuis sunt muta silentia votis.

Largītus, adv. large, largiter. Afran. apud Non. c. 11. n. 44. Quid lacrymas? largitus proloquere.

Largiuscŭlus, a, um, adject. diminut. aliquantum liberalis. Solin. c. 7. (al. 12.) Largiusculos haustus salivarum facit.

Largus, a, um, adjectiv. copiosus, abundans, abbondante, copioso, a λαῖγος, vel a largior. Virg. 2. Æn. fletus largos effundere. Ovid. 4. Fast. Larga messis. Liv. l. 40. c. 13. Largiore vino uti. Plin. lib. 11. cap. 39. Pili equis in juba largi. ¶ Item prodigus, in dando effusus, prodigo, splendido, ἄσωτος, λαμυρός. Cic. 2. Offic. c. 16. Duo sunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales. Id. Verr. 5. c. 30. Qui si largissimus esse vellet, cumulatiore mensura uteretur. Virg. 11. Æn. Largus opum. Plaut. Asin. Largus opera nocturna. Id. ib. Largior lingua. Horat. lib. 4. od. 12. Largus donare.

Larĭdum. V. Lardum.

Larifŭga, æ, m. & f. qui lares suos deserit, erro, vagabundus. Petron. in frag. Tragur. c. 57. Burm. Larifuga nescio quis, non valet lotium suum.

Larignus, a, um, adject. qui est ex larice. Vitruv. l. 2. c. 9. Larigna materies.

Larīnas, atis, m. & f. qui est ex Larino oppido. Cic. pro Cluent. Larinas mulier.

Larine, es, f. 1. Λαρίνη, fons Atticæ. Plin. l. 4. c. 7.

Larīnum, n. 2. Larino, Larina, urbs Frentanorum, in Aprutio, apud Apuliæ fines, nunc in R. Neap. in Com. Molisino, in conf. Capitanatæ prov. ad Tifernum, al. prope Frentonem fl. inter Histonium opp. Aprutii & M. & Theanum urb. exc. Apuliæ 18.

Larissa, f. 1. *Larizzo*, *Larizza*, al. *Larsa*, urbs Thessaliæ mediterranea, in Pelasgiotide regiuncula, & in confinio Macedoniæ, Metr. ampla, patria Achillis, ad Peneum fl. ¶ Larissa altera, quæ Larissa Pensilis dicta fuit, item Cremaste, *Larso*, *Larizo*, al. *Armeno*, urbs maritima Thessaliæ, in Phthiotide regiuncula ad M. Ossam, & ad Pagasicum sinum, al. prope Maliacum sin. in colle, Pagasis proxima. ¶ Larissa item, *Laris*, urbs Syriæ sub Metr. Apamena, inter illam, & Epiphaniam 16. M. P. ¶ Item opp. Æolidis, a Cuma urbe 10. stad. ¶ Item opp. Peloponnesi, arx Argivorum. ¶ Item opp. agri Attici. ¶ Item urbs Asiæ, apud Tralles, a qua Larissæus Jupiter dictus est. ¶ Item urbs Italiæ, quam Pelasgi condidere.

Larissæus, a, um, adject. ad Larissam pertinens. *Virg. 2. Æn. v. 197.* Quam neque Tydides, nec Larissæus Achilles, &c.

Larius, m. 2. *Lago di Como*, Ger. *Cumersee*, lacus Insubriæ, & Ducatus Mediolanensis, totius Italiæ amplissimus, versus Boream, & Rhætos, a Mediolano 25. M. P. in Bor. Dictus est a λαρίς, larus, fulica, nempe a fulicarum multitudine. Per hunc lacum medius fluit Abdua fl. aquasque ejus reddit suaviores, deinde per oppositam lacus partem erumpens, in Padum non longe a Cremona influit.

Larius, a, um, quod ad Larium lac. spectat. *Catull. epigr. 33.* Veronam veniat novi relinquens Comi mœnia, Lariumque litus.

Larix, icis, f. *larice*, λάριξ, arboris genus cognatum abieti, & pino, a λαρὸς, suavis, nempe ab odoris suavitate. Resinam enim fundit, & vere flores gignit odoratos. Nullam quantumvis longa senecta cariem sentit. Neque ignem per se concipit, neque ulla ratione ardet, eo quod plurimum terrestris, aqueæque habeat substantiæ, minimum autem igneæ, aut aeriæ. V. *Vitruv. lib. 2. c. 9.* Nec est alia ratio eam consumendi, quam si magna lignorum copia uratur, quemadmodum in iis contingit lapidibus, qui calcis gratia coquuntur. Abundat circa Padi ripas, & maris Adriatici litora, vix alibi nota. *Plin. l. 16. c. 10. Lucan. l. 9.* Et larices, fumoque gravem serpentibus urunt abrotanum.

Larvæ, arum, f. *anime malefiche*, *ombre notturne*, Ger. *gespenst*, Gal. *masques*, *fantomes*, Hisp. *disfraces*, *fantasmas*, φάσματα, φαντάσματα, genii mali, ac noxii defunctorum, a *Lare*, hoc est malo genio. A Laribus familiaribus eo differebant, quod hi certis ædibus curam gererent posterorum, Larvæ autem vagarentur sedibus incertis, curæque ejusmodi exsortes forent. Quæ pœna eos manet ob vitam male transactam. *Aug. l. 4. de Civ.* Larvæ dicuntur animæ hominum depravatæ, & in malis vitæ meritis maculosæ, quæ a corpore separatæ terriculamentum sunt mortalibus. *Apul. in Apol.* Larvas appellat noctium occursacula, bustorum formidamina, sepulchrorum terriculamenta. *Plaut. Amph.* Nam hæc quidem ædepol larvarum plena sunt. V. *Turneb. in præf. Plinii.* ¶ Larva etiam persona dicitur, quam Itali vocant *mascara*, προσωπεῖον. *Apul. in Apol.* Hunc denique (Mercuriolum, sive Mercurioli simulacrum affabre factum) qui larvam putat, ipse est larvatus. Ubi larvam vocat, non Lemurem, terriculamentum nocturnum, sed προσωπεῖον, quomodo & alibi formam larvalem dixit, & Petronius larvam argenteam. *Hor. 1. Serm. Sat. 5.* Nil illi larva, aut tragicis opus esse cothurnis. ¶ Translate larva dicitur de homine stupido, & insano. *Plaut. Merc. 5. 4. 20.* Etiam loquere larva tu? Adde *Cas. 3. 4. 2.*

Larvālis, le, o. 3. *terribile*, *spaventevole*, μορμωτικός, terribilis, defoematus, pallens, emaciatus, ac prorsus horrendus, a *Larva*. *Ammian. lib. 31.* Larvale simulacrum. *Senec. ep. 24.* Nemo tam puer est, ut Cerberum timeat, & tenebras, & larvalem habitum &c. ¶ *In Priapeis carm. 38.* legitur *larvialis* epenthesi τοῦ *i*. Pallorem maciemque larvialem.

Larvātus, a, um, adject. larva indutus, personatus, *mascherato*. Accipitur fere pro furioso, & mente capto, & quasi a larvis agitato, auctore *Festo*. *Plaut. Men. 5. 4.* Quid esse illi morbi dixeras? narra, senex, num larvatus, aut cerritus?

Larvo, as, a. 1. larvis infesto, terreo. *Firmic. l. 3. cap. 14.* Fascinantes mulieres, quæ etiam ipsos artus larvari, ac fascinari faciant.

Larunda, æ, f. eadem ac Lara, de qua V. in *Lar*. *Auson. Idyll. 5. v. 52.* Nec genius domuum Larunda progenitus Lar.

Lasānum, n. 2. *cantaro*, Ger. *scheisstopff*, Gal. *pot de chambre*, Hisp. *servidor*, *servicio*, λάσανον, vas evacuando ventri accommodatum, seu quo retrimenta cibi excipiuntur, a Græca voce allata, quam Hesychius familiaricam sellam interpretatur. *Hor. 1. Serm. Sat. 6. v. 108.* Cum Tyburte via Prætorem quinque sequuntur te pueri, lasanum portantes, œnophorumque.

Lascīve, adv. *lascivamente*, ἀσελγῶς, libidinose, molliter, petulanter procaciter. *Martial. in ep. præfixa l. 8.* Lascive loqui. *Avien. in Arat. prognost. v. 314.* Et si persultans aries lascivius herbas Appetit.

Lascīvia, æ, f. 1. *lascivia*, *petulanza*, ἀσέλγεια, Germ. *der muthwille*, *geilheit*, Gal. *lasciveté*, Hisp. *lozania*, animi incontinentia ex saturitate fere & otio nascens, quæ vel in procacitatem, vel in libidinem erumpit. Sæpe tamen est sine malitia. *Senec. de consol. ad Helv. c. 16. de blandissimo puero:* Cujus non lacrymas ejus hilaritas supprimat? cujus non contractum solicitudine animum illius argutiæ solvant? quem non in jocos vocabit illa lascivia? Sic *Plin. l. 9. ep. 33.* lasciviam vocat ludicros cursus decursusque delphini. Et *Cic. l. 1. Divin. c. 14.* Ut provectione læti piscium lasciviam intuerentur. Sic *Tacit. de Germ. c. 25.* saltationem inter gladios, audacem lasciviam dixit. ¶ Interdum pro libidine ponitur. *Suet. in Cal. g. c. 36.* Cum maxime placitam sevocasset, paulo post, recentibus adhuc lasciviæ notis, reversus &c. ¶ Item pro petulantia, & procacitate. *Quint. l. 9. c. 2.* Assistentes oderint hanc maledicendi lasciviam. Sic *Tacit. Ann. 11. c. 12.* Theatralem lasciviam vocat jocos impudentes, & probra a populo in Theatro jactata in consulares viros, & illustres fœminas. ¶ Est etiam lascivia in oratione, cum scilicet intemperanti stylo quis utitur. *Quint. l. 2. c. 6.* ¶ *Plaut. Asin. 2. 2. 31.* O catenatum colone! L. O. virgarum lascivia! h. e. in cujus tergum virgæ lascivire solent.

Lascivibundus, a, um, lasciviens. *Plaut. Stich. 2. 1. 16.* Quidnam dicam Dinacium lascivibundum tam libenter currere?

Lascīvio, is, ii, itum, n. 4. *lussureggiare*, זנה, Ger. *üppig seyn*, Gal. *folastre*, *estre lascif*, Hisp. *bolverse*, *o ser lascivo*, ἐξυβρίζω, est petulanter agere, ut equi indomiti solent, & qui diu in otio fuerunt, qui aut calcitrant, præter solitum, aut lasciant, exultantque. *Liv. l. 2.* Et lascivire magis plebem, quam sævire. *Col. l. 7.* Satietate verni pabuli pecudes exhilaratæ lasciviunt. *Ovid. 7. Met.* Fuga lascivit agnus.

Lascīvitas, atis, f. lascivia, petulantia. *Firmic. lib. 1. Astrol. c. 1.* & *Cal. Aurel. l. 3. Tard. c. 8.*

Lascīviter, adv. lascive, petulanter. Habet hanc vocem *Lævius* apud *Charisium l. 2. pag. 183. Putsch.*

Lascīvulus, a, um, *lascivetto*. *Læv.* apud *Priscian. l. 10.* Manu lascivula, ac tenellula.

Lascīvus, a, um, *lascivo*, *petulante*, זנה, Germ. *geile*, Gall. *lascif*, Hisp. *lascivo*, ἀσελγής, ἀσελγαίνων, petulans, procax, libidinosus. V. *Lascivia*. *Virg. Ecl. 3. v. 64.* Malo me Galatea petit lasciva puella, & fugit ad salices, & se cupit ante videri. *Martial. lib. 1. epigr.* Lascivus leporis cursus. *Ovid. Met. 13.* tenero lascivior hædo. *Suet. in Tiber. c. 43.* lascivissimæ picturæ. *Plin. l. 10. c. 42.* Lascivus in vino. *Quintil. l. 6. c. 4.* Siculi ut sunt lascivi, & dicaces. *Spartian. in Adriano, c. 14.* Idem severus, lætus; comis, gravis; lascivus, cunctator; sævus, clemens, & semper in omnibus varius. h. e. temerarius, præceps.

Laser. V. Laserpitium.

Laserātum, i, n. condimentum ex lasere. *Apic. l. 1. c. 30.*

Laserātus, vel Lasaratus, a, um, adject. lasere conditus, ut laseratum acetum, apud *Plin. Valer. l. 1. c. 21.*

Laserpitiarium, ii, n. condimentum ex laserpitio. *Petron. in fragment. Tragur.* De laserpitiario, mimo canticum extorsit.

Laserpitiātus, a, um, quod laserpitio mixtum est. *Cato de R. R. c. 116.* Permisceto lentim aceto laserpitiato. *Plin. l. 18. c. 30.* Sunt, qui lentem aceto laserpitiato aspergant.

Laserpitifer, a, um, adject. laserpitii ferax, ut Laserpitiferæ Cyrenæ, apud *Catull. carm. 7.*

Laserpitium, ii, n. vel laser, eris, n. 3. ὀπὸς σιλφίου, succus sirpis, seu silphii. Sirpe, seu silphium est magis virgultum herbidum, quam arbustum. Officinæ assam fœtidam appellant. Nascitur in Cyrenaica regione. Odoratis est radicibus. Ex ejus culmo æstate exsudat pingue roscidum in modum lactis, quod pascentium hircorum inhæret barbulis, & cum arefactum inolevit, guttis stiriatis colligitur ad usum mensarum, & medicinæ. Hujusmodi succus dicitur laserpitium, & truncata voce laser, quasi lac sirpitium, seu sirpicum, idest sirpis virgulti, quoniam manat in modum lacteum. *Solin. c. 30. Plin. l. 18. c. 3.* distinguit laser a laserpitio, laserpitium accipit pro planta sirpis, seu silphii, laser pro succo. *Cato l. 3. Orig.* Laserpitium pro pulmentario habet. *Plaut. Rud. a. 3. sc. 2.* Si speras, tibi hoc anno multum futurum sirpe, & laserpitium. *Palladius l. 3.* laserpitium vocat opon Cyrenaicum, idest, succum Cyrenaicum. Nam gignitur in Cyrenaica regione, ut dictum est.

Lases, olim dicebantur, qui nunc Lares. *Terent. Scaur. de Orthogr.*

Lassātus, a, um, nom. ex particip. a lassor, aris, defatigatus, *stanco*, *stancato*, κοπωθείς, *Ovid. 6. Metam.* Lassata membra. *Juven. sat. 6. v. 130.* Et lassata viris, nec dum satiata recessit.

Lassesco, is, n. 3. *divenir lasso*, חלה, Germ. *mued werden*, Gall. *se lasser*, Hisp. *cansarse*, κάμνω, fatigor, lassus fio. *Plin. l. 10. c. 16.* Non lassescere in ullo labore, qui nervos ex alis gruis, & cruribus habeant. *Id. l. 7. c. 40.* Me lassescat fortuna, metus est. *Prudent. lib. 2. adv. Symmach. v. 101.* Lassescere visu.

Lassitūdo, inis, f. *stanchezza*, חולשה, Ger. *mueste*, Gal. *lassetè*, Hispan. *cansancio*, κόπος, molestia, quam ex labore suscipimus. *Cic. de Inv. l. 2. c. 4.* Postquam illos arctius ex lassitudine dormire sensit. *Id. lib. 12. Fam. ep. 25.* Sed nulla lassitudo impedire officium, & fidem debet.

Lasso, as, a. 1. *stancare*, *affaticare*, החליש, Ger. *ermueden*, Gal. *lasser*, Hisp. *cansar*, κοπόω, fatigo. *Ovid. 3. de Ponto, el. 7.* Quam sua qui tumidis brachia lassat aquis. *Plin. ep. 9. l. 3.* Multisque causis non lassaretur modo, verum etiam contunderetur. *Martial. l. 8. epigr. 31.* supplicibus dominum lassare libellis.

Lassulus, a, um, dim. a lassus, *Catull. carm. 64. v. 37.* Lassulæ nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.

Lassus, a, um, *lasso*, *stanco*, *affaticato*, חלש, Germ. *mued*, Gall. *las*, Hisp. *cansado*, κεκμηκώς, κοπωθείς, fessus, fatigatus, corporis, vel animi labore fractus. Aliqui deducunt a *labore*, alii a *lapsu*. *Plaut. Pseud. 2. 2. 66.* Nam ut lassus veni de via. *Ovid. 5. Trist. eleg. 4.* Lassus via. *Ter. Andr. 2. 1. 4.* Animus lassus, & cura confectus. *Plaut. Stich. 4. 1. 16.* Si res lassa labat, itidem amici collabascunt. *Plin. l. 17. c. 5.* Terra lassa, h. e. sterilis, seu effœta. ¶ Cum genit. *Hor. l. 2. od. 6.* Sit modus lasso maris, ac viarum, militiæque. ¶ Cum infinito. *Propert. l. 2. el. 13. v. 18.* Nec fueris nomen lassa vocare meum.

Lastaurus, m. 2. λάσταυρος, catamitus, qui muliebria patitur. Hesychius, & Suidas scripsere, accipi etiam pro scortatore. Quidam dicunt, proprie notare bene mutoniatum, metaleptice accipi pro homine salaci. Alii malunt sic vocari eum, cui taurus hirsutus, seu hispidus est. Phrynichus auctor est, veteribus quidem dictum catamitum, sed suo sæculo sic vocari hominem pravum, ac cruce dignum. Vox Græca est, quæ facta est ex λα particula intensiva, & ταῦρος, quod significat ὄρρος, i. e. partem illam, quæ est inter podicem, & scrotum. *Sueton. de Illust. Grammat. c. 15.* Lenæus Pompeji libertus mores ejus sigillatim expressit, nebulonem, lurconem, popinonem, & lastaurum appellans.

Late, adv. *largamente*, πλατέως, εὐρέως, in multis locis. *Cic. pro L. Man.* Tantum bellum, tam diuturnum, tam longe, lateque dispersum, &c. *Id. Catil. 4. c. 3.* Latius opinione disseminatum est hoc malum. *Id. 1. Off.* Latissime patere videntur ea, quæ, &c. *Id. 2. Fin. c. 6.* Latius loqui. *Plin. l. 4. ep. 20.* Ingenii velis latissime vehi. ¶ Latius narrare aliquid, *ingrandire*. *Cas. l. 2. B. C. c. 17.* Atque hæc ad eum latius Afranius, atque inflatius perscribebat.

Latĕbra, æ, & latebræ, arum, f. *spelonca*, *grotta*, מחבא, Germ. *unterschleiff*, Gal. *cachette*, Hisp. *escondrijo*, φωλεός, locus, ubi aliquid occultatur, a *lateo*. Quidam volunt, latebras de hominibus, latibula de feris dici. Sed hæc differentia non observatur, & latebræ dicuntur de locis, in quibus se homines abdunt, & de ferarum cubilibus, & de quibusvis locis, in quibus aliquid absconditur. *Lucan. l. 1.* Cedendum est bellis, quorum tibi tuta latebra Lesbus erit. *Liv. l. 46.* Inter vepres, & latebras ferarum noctem unam delitui. *Plaut. Aulul. 4. 2. 2.* Non metuo, ne quispiam inveniat: ita probe in latebris situm est. ¶ Ponitur interdum latebra pro excusatione, & prætextu. *Cic. 3. Off. c. 29.* Viderint, ne quæratur latebra perjurio, i. e. excusatio, qua lateat perjurium. *Idem 2. Divin. cap. 20.* Se in mirificam latebram conjicere.

Latebricŏla, æ, m. φωλευτής, latebras incolens. *Plaut. Trin. 2. 1. 14.* Latebricolarum hominum corruptor.

Latebrōse, adv. *occultamente*, בסתר, Ger. *verborgenlich*, Gall. *en cachette*, Hisp. *escondidamente*, κρυφίως, occulte, clam. *Plaut. Trin. 2. 2.* Neque latebrose me abs tuo conspectu occultabo.

Latebrōsus, a, um, *dove son molti luoghi da nascondersi*, מסתר, Ger. *voll hoelen*, Gal. *plein de cachettes*, Hisp. *lleno de escondrijos*, φωλεώδης, in quo frequentes latebræ sunt. *Plaut. in Bacch. 1. 1. 22.* Nam huic ætati non conducit, mulier, latebrosus locus. *Liv. l. 21. c. 54.* Locus latebrosus ad equites tegendos. *Virg. 5. Æn.* Pumex latebrosus. h. e. fistulosus.

Latens, tis, adject. o. abditus, occultus, *nascosto*. *Virg. 1. Æn.* Saxa latentia. *Pompon. l. 2. de orig. jur.* In latenti jus civile retinere.

Latenter, adv. *nascosamente*, בסתר, Ger. *verborgenlich*, Gall. *en cachette*, Hisp. *a escondidas*, κρυφίως, clam, occulte. *Cic. in Top. cap. 17.* Eventus obscura causa, quæ latenter efficitur. *Ovid. 3. de Pont. eleg. 6. in fin.* Si res est anceps ista, latenter ama.

Latĕo, es, tui, sine sup. n. 2. *esser ascoso*, *nascondersi*, נסתר, Ger. *verborgen ligen*, Gal. *estre caché*, Hisp. *estar escondido*, λανθάνω, in occulto sum, clam sum, delitesco, a Dorico λαθῶ pro λήθω, θ in *t* converso. *Cic. 3. Verr.* Nullæ sunt occultiores insidiæ, quam hæ, quæ latent in simu-

simulatione officii. ¶ Et quoniam ea, quæ in occulto sunt, fere ignoramus, factum est, ut latere accipiatur pro ignorari: sed in hac significatione fere impersonaliter usurpatur. V. *latet*. ¶ Dicimus autem, latere in, & sub aliqua re. *Virg. Cic. & Liv.* Item cum abl. sine præposit. *Ter. Heaut.* 4. 2.

Later, eris, m. 3. *quadrello*, *mattone*, לבנה, Ger. *ein ziegel*, Gal. *brique*, Hisp. *ladrillo*, πλίνθος, terra cocta, & in lapidem durata, a λᾶς, seu λᾶας, *lapis*. *Cic.* 2. *Div.* Num hoc in latere, aut in cæmento, ex quibus urbs effecta est, potuit valere? *Col. l.* 9. *c.* 6. Ut vel ex fimo fingantur, vel lateribus extruantur. ¶ Laterum tria erant genera, de quibus V. *Plin. l.* 35. *c.* 14. & *Vitruv. l.* 2. *c.* 3. ¶ Lateres cocti, seu coctiles sunt, qui in fornace cocti sunt. *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Sive silex, sive cæmentum, aut coctus later, sive crudus. ¶ *Laterem lavare*, proverbio dicitur, pro operam ludere, inde tractum, quod rubedo illa in lateribus ablui non possit. *Ter. Phor.* 1. 4. 9. Purgem me? Laterem lavem.

Lateralis, le, adject. ad latus pertinens, ut lateralis dolor, *dolor di fianco*. *Plin. l.* 21. *c.* 21. ¶ Lateralia, um, substantive, sunt crumenæ, seu capsulæ ad latera ephippii pendentes, in quibus necessaria itineri recondimus, *farsbette*. *Scævola l.* 102. *Dig. de legat.* 3. Pecuniam in lateralibus condidit.

Lateramen, inis, n. opus lateritium. *Lucret. l.* 6. *c.* 232. Conlaxat, rareque facit lateramina vasi. h. e. vas ipsum lateritium. Loquitur enim de doliis, quæ apud veteres lateritia fuere, nisi malis lateramina interpretari vasis latera.

Laterani, m. 2. familia clarissima, apud Romanos. Habitavit in Cælio monte, qui & inde Lateranus est appellatus. Ex hac egregius ille vir fuit, qui Consul designatus Neronis jussu interfectus est. Sed aliqui dicunt, Lateranum fuisse nomen proprium nobilissimi Romani, ejusque familiam ab eo Lateranorum nomine a Scriptoribus nuncupari. *Juven. sat.* 10. Egregias Lateranorum obsidet ædes Tota cohors.

Lateranus, m. 2. Deus, seu Genius focorum, a *later*. *Arnob. l.* 4. Lateranus, ut dicitis, Deus est focorum, & Genius, adauctusque hoc nomine, quod ex laterculis crudis ab hominibus caminorum illud exædificetur genus. ¶ Item Consul R. qui a Nerone occisus est V. *Laterani*. ¶ Nunc Lateranus templum est magnificentissimum Romæ in Cælio monte. V. *Hieron. ep.* 32.

Lateraria, æ. V. Laterarius.

Laterarium, ii, n. genus tigni, a *latus*, *eris*. *Vitruv. l.* 10. *c.* 20. Ipsi autem laterariis circa fixis continentur, teguntur que tabulis maxime palmeis.

Laterarius, ii, m. qui lateres facit, πλινθουργός. *Non. c.* 5. *n.* 97.

Laterarius, a, um, idem, quod lateritius. *Plin. l.* 17. *c.* 56. Laterarias domos constituerunt primi Euryalus, & Hyperbius fratres Athenis. Sed aliqui legunt, *Laterarias, ac domos*, idest, officinas, fornacesque fingendis, coquendisque lateribus aptas. ¶ Significat etiam, aptum lateribus faciendis, ut lateraria terra. *Id. l.* 19. *c.* 8.

Laterculum, i, n. codex dignitatum omnium tam militarium, quam civilium; ita dictum, teste *Isidoro l.* 6. *c.* 17. quod ordinem habeat stratum annorum. Ejus fit mentio *leg.* 1. & 2. *Cod. de Offic. Quæst.* ¶ Hinc a nonnullis Laterculenses dicuntur, qui hujusmodi librorum curam habent. V. *Pancirol. in notit. Imper. Orient. c.* 94.

Laterculus, li, m. *mattoncello*, πλινθίον, parvus later. *Col. l.* 18. *c.* 14. Sub porticibus deinde quadratæ baræ cæmentis, vel etiam laterculis extruuntur. ¶ Item panificium quadratum operis dulciarii, a laterum forma. *Plaut. Pæn. a.* 1. *sc.* 2. *v.* 12. Nil, nisi laterculos, sesamum, papaveremque. *Apul. l.* 10. Hic panes, crustula, junculos, hamos, laterculos, plura scitamenta mellita.

Laterensis, se, adject. ad latus pertinens, ut laterensis satelles, qui corpus Principis custodit. *Tertull. l.* 4. *advers. Marc. c.* 43. Tot fere laterensibus uti solebat.

Laterina, æ, f. latrina, *cloaca*. *Tertull. l.* 2. *advers. Marc. c.* 2. Pro laterinis deductis, pro civitatibus ædificatis. Alii laterinas hic intelligunt laterarias officinas, vel lateritia opera.

Lateritius, a, um, *mattonato*, *di mattoni*, מלבנה, Germ. *von ziegel*, Gal. *de brique*, Hisp. *de ladrillo*, πλίνθινος, quod est ex latere. *Plin. l.* 35. *c.* 14. Græci parietes lateritios prætulere.

Laterna, æ, f. *lanterna*, נר, Ger. *ein latern*, Gall. *lanterne*, Hisp. *lanterna*, λυχνοῦχος, instrumentum ex laminis corneis, vel ex alia materia, in quo candela accensa, vel ignis oleo ardens includitur, ne a vento extinguatur, a *lateo*, quia in ea ignis latet. Primam syllabam longam habet, etsi prima in lateo brevis est. *Cic. ad Att. l.* 4. *ep.* 3. Pauci in vestibulo pannosi, sine laterna. *Martial. l.* 14. *epigr.* 61. Dux laterna viæ clausis feror aurea flammis, & tuta est gremio parva lucerna meo. ¶ *Pareus in Lex. Crit.* testatur, se in quodam MS. legisse *lanterna*, in *Plauti Aulul.* 3. 6.

Laternarius, rii, m. *chi porta la lanterna*, Germ. *laternetrager*, Gal. *lanternier*, Hisp. *lanternero*, λυχνοφόρος, qui alteri laternam præfert. *Cic. in Pis. c.* 9. An cum altero barbato Epicureo, cum altero Catilinæ laternario? V. *Lanternarius*.

Latesco, is, n. 3. latus fio, *allargarsi*, *dilatarsi*. *Col. l.* 2. *c.* 10. *ad fin.* Rapæ non in ventrem latescunt, sed tenuem radicem deorsum agunt. *Manil. l.* 1. *v.* 680. bis sex latescit fascia partes.

Latesco, is, n. 3. idem quod lateo, *esser nascosto*. *Cel. l.* 8. *c.* 1. Ossa latescentia ad spinam tendunt. *Cic. in Arat. v.* 385. Hic equus a capite, & longa cervice latescit.

Latet, ebat, tuit, imp. 2. *essere incognito*, *occulto*, *non sapersi*, est incognitum esse, ignorari, a *lateo*, quia ea, quæ in occulto sunt, fere ignoramus. Plerumque acc. habet. *Virg.* 1. *Æn. v.* 134. Nec latuere doli fratrem Junonis, & iræ. idest, nec frater ignoravit dolos, &c. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 361. quorum me causa latebat. ¶ Interdum & dativum. *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. Ubi nobis hæc auctoritas tanta latuit? *Varr. l.* 8. *de L. L. c.* 32. Quæ & oculis, & auribus latere soleat. *Lucan. l.* 1. *v.* 417. at mihi semper, Tu, quæcumque moves tam crebros causa meatus, Ut Superi voluere, lates. Addunt aliqui alterum ex Cicerone locum *Catil.* 1. *c.* 6. quod mihi latere valeat in tempore. Sed ea lectio Criticis valde suspecta est, & creditur scribæ alicujus additamentum.

Latex, icis, m. 3. *fonte*, *umore*, מעין, Ger. *feuchtigkeit*, Gal. *fontaine*, *liqueur*, Hisp. *fuente*, *humor*, νᾶμα, fons, vel aliud simile a *lateo*, quia in eo latet humor. *Serv. in Æn.* Festo dici videtur a lapsu, quia profluens aqua sit. *Lucr. l.* 5. Liquoris vitigeni laticem, idest, uvam. ¶ Metonymice ponitur pro ipso liquore, ut Latex Lyæus, h. e. vinum, Latices Palladii, h. e. oleum. *Virg.* 4. *Æn.* Sparserat & latices simulatos fontis Averni.

Lathyris, f. 2. λαθυρίς, herba, al. cataputia major. *Plin. l.* 27. *c.* 11. Lathyris folia habet multa, lactucæ similia, tenuiora, germina multa, in quibus semen tuniculis continetur, ut capparis.

Latia Saturni, uxor Saturni. *Gel. l.* 13. *c.* 21. ex Pontif. Indigitamentis.

Latialis, & le, o. 3. *Latino*, quod ex Latio est. *Ovid. Met.* 15. *v.* 481. Latialis populus. ¶ Latialis sermo, Latinus, seu Romanus. *Plin. l.* 3. *c.* 1. Ex his digna memoratu, aut Latiali sermone dictu facilia.

Latialiter, adv. latine. *Sidon. carm.* 23. *v.* 235. Et te seu latialiter sonantem &c. Alii leg. *latiariter*, quod idem est. *Martial. Capell. l.* 5. *init.* Peplo circa humeros involuto latialiter tegebatur.

Latiar, ris, n. 3. *Sigon. l.* 1. *de antiq. jur. Ital. c.* 3. testatur, ita appellatum fuisse ab Romanis solemne sacrificium, quod a Latinis populis tempore latinarum feriarum Jovi Latiali fiebat.

Latiaris, o. 3. idem, ac Latialis. *Cic. pro Mil. c.* 31. Tu qui ex tuo monte, Latiaris sancte Jupiter.

Latiariter. V. Latialiter.

Latibulo, as, n. 1. & latibulor, aris, d. 1. idem, ac lateo, apud vet. *Varro*. Vide, ne servus domini latibulet. *Attius apud Non. c.* 2. *n.* 495. Progredere, & ne quis latibuletur, prospice.

Latibulum, li, n. *luogo dove si nasconde*, מחבא, Ger. *ein schupfloch*, Gal. *cachette*, Hisp. *escondrijo*, φωλεός, in quo aliquid delitescit. Dicitur non solum de bestiis, sed etiam de hominibus. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 13. Ego autem volo aliquod emere latibulum, perfugium doloris mei. *Id.* 1. *Off. c.* 4. Generi animantium omni est a natura tributum, ut pastum, ut latibula, &c.

Laticlavialis, le, adject. qui laticlavia tunica est indutus. *Vet. Inscript. apud Grut. p.* 187. *n.* 3. Tribunus laticlavialis.

Laticlavius, a, um, adject. qui latum clavum habet. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 1. *n.* 9. Et tunica laticlavia donatum ad Masinissam remisit. *Sueton. in Domit. c.* 10. Laticlavius Tribunus. ¶ Laticlavii, absolute, dicti sunt Senatores, & Patritii, quorum insigne erat latus clavus in tunica. V. *Clavus*, & *Manut.* & *l.* 2. *de quæs. per epist. ep.* 9. 2. *Suet. Ner. c.* 26. A quodam laticlavio cæsus. *Id. in Aug. c.* 38. Binos laticlavios præposuit singulis alis.

Latifolius, a, um, πλατύφυλλος, quod lata folia habet. *Plin. l.* 15. *c.* 7. Optima laurus ad id latifolia, sylvestris nigra baccis.

Latifundium, ii, n. *gran podere*, *gran possessione*, Ger. *ein feldgut*, Gal. *fond de grand etendue*, Hisp. *heredad grande*, ἀγροικία, magnus, & amplus fundus. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Latifundiis non legitima naturæ festinatio, idest, non potest una certa ratio præscribi putandæ vineæ in magnis prædiis, quod aliæ serius id, aliæ maturius desiderant. *Id. l.* 18. *c.* 6. Latifundia perdidere Italiam. Adde *Senec. ep.* 88.

Latinæ, arum, f. subaudi *feriæ*, tempus sacrificii solemnis a Latinis populis faciendi. V. *Latinus*, & ibi exempla.

Latine, adv. *latinamente*, Germ. *lateinisch*, Gall. *latin*, Hisp. *latino*, Λατινιστί, more Latinorum. Latine loqui, est loqui proprie, & eleganter. *Cic. in Bruto*. Eodem tempore M. Herennius in mediocribus Oratoribus latine, & diligenter loquentibus numeratus, est. ¶ Interdum est loqui aperte, clare, plane, nullo astu, nulla malitia, nulla fraude, nulla Metaphora, nullo verbi ambigui prætextu. *Cic.* 6. *Verr.* Latine me scitote, non accusatorie loqui. *Id.* 7. *Phil.* Quem gladiatorem non ita appellavi, ut interdum etiam M. Anton. gladiator appellari solet, sed ut appellant ii, qui plane, & latine loquuntur. *Quintil. Declam.* 3. De injuria nostra latine queri non possumus: parcendum verbis est. h. e. de stupro militi a tribuno intentato. ¶ Latine scire, est scire Latine loqui. *Cic. pro Cæc.* Quid enim facilius est, quam probari iis, qui Latine sciant, in uno servulo familiæ nomen non valere?

Latini, orum, m. 2. Latii incolæ, qui olim Aborigines appellati fuerant. Dicti sunt a regione, quam incolebant. Et hoc nomen æque antiquum est, ac nomen Latii, usitatum usque ab eo tempore, quo Saturnus in Italia latitavit. *Virg.* 12. *Æn.* Sed *Dionys. l.* 1. *Rom. antiq.* scripsit, vetus Aboriginum nomen usque ad bellum Trojanum servatum fuisse, idest usque ad expeditionem Græcorum in Asiam, a Latino Rege, Fauni filio, qui belli Trojani temporibus regnavit, Latinos dici cœpisse, statim cum Regni potitus est. *Justin. l.* 20. dicit, Latinos populos ab Ænea conditos videri. *Liv. l.* 1. narrat, Aborigines vocatos fuisse Latinos post bellum Trojanum, facta permixtione ex Aboriginibus, & Trojanis, authorem nominis Æneam fuisse, cum utranque gentem Latinos appellavisse, non Trojanos, ante bellum cum Mezentio, ut animos Aboriginum sibi conciliaret. *Virg.* 12. *Æn.* fabulatur, cum Juno a Jove prohibita esset ulterius pro Turno, & adversus Æneam progredi, eam petiisse, ut nomen Trojæ sempiterna hominum oblivione deleretur, ne Latini vetus nomen, vestem, loquendi rationem mutarent. ¶ In Latio quinam recenserentur, V. *Sigon. de antiq. jur. Ital. l.* 1. *c.* 3. ¶ Latini etiam ut populi fœderati Reip. Rom. spectantur. Hac acceptione sic definiuntur: Latini erant Latii incolæ, Populi R. fœderati, jure Latii donati. *Sigon. ib.* Vel Latini erant illi, qui Latium incolebant, & habebant jus census, jus tributorum, jus militiæ, jus suffragii, jus honorum. Cives autem jure Latii erant, qui donati fuerant eo jure, quod ante Legem Juliam Latinorum proprium fuerat, etsi extra Latium habitarent, cujus generis erant, ex. gr. Galli, Hispani, &c. Ex *Sigon. de ant. jur. Italiæ l.* 1. *c.* 4. *Panvin. de jure Latii*. ¶ Postquam a Romanis in societatem recepti sunt, varie sunt nominati, *Socii*, *Latini Socii*, *Socii nominis Latini*, *Socii ab nomine Latino*, *Socii nomenque Latinum*, *Socii ac Latium*, *Latium*, & *Socii*. Sæpe tamen Italici de Latinis, & Latini de Italicis dicti inveniuntur. *Sigon. l.* 1. *c.* 2. Sed *Manutius* censet, quando veteres dicebant, *Socii*, & *Latini*, vel *Socii*, & *Latium*, eos duos Sociorum genera, Socios Italiæ, & Socios Latii, intellexisse.

Latiniensis, & se, o. 3. idem quod Latinus. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 10. Quod in agro Latiniensi auditus est strepitus cum fremitu.

Latinitas, atis, f. *favella latina*, locutio Latina, sive sermo Latinus. *Cic. Att. l.* 7. Secutusque sum, non dico Cæcilium, mane ut ex portu in Piræeum (malus enim auctor Latinitatis est) sed *Terentium*, cujus fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur a C. Lælio scribi. ¶ Accipitur etiam pro jure Latii. *Suet. Aug. c.* 47. Urbium quasdam, merita erga populum Rom. allegantes, Latinitate vel civitate donavit. V. Latius, a, um.

Latinizo, as, a. 1. in latinum verto. Vox est *Cælii Aurel. Acut.* 2. *c.* 1.

Latino, as, a. 1. idem quod latinizo. Est ejusdem Auctoris *Tard.* 5. *c.* 6.

Latinus, a, um, *Latino*, Λατῖνος, quod est ex Latio, seu ad Latium spectat, ut Sermo Latinus, quo utebantur in Latio. *Virg.* 1. *Æn.* Genus unde Latinum. *Cic.* 1. *Fin.* Latinam linguam non modo non inopem, ut vulgo putarent, sed locupletiorem etiam esse, quam Græcam. *Col. in præf. l.* 12. Hæc in Oeconomico Xenophontis, & deinde Cicero, qui eum Latinæ consuetudini tradidit. h. e. vertit in Latinum sermonem. ¶ Vertere in Latinum, est in linguam Latinam. *Quintil. l.* 10. *c.* 5. Vertere Græca in Latinum veteres nostri Oratores optimum judicabant. ¶ Latini, populi Latii incolæ. V. supra Latini. ¶ Reperitur etiam comparat. *latinior*, & superlat. *latinissimus*. *Hieron. epist.* 13. Nihil latinius tuis voluminibus. *Idem ep.* 51. Homo latinissimus. Adde *Augustin. de Grammat. c. de adverbio*. ¶ Latinæ feriæ dicebantur, cum ex populis Latinis viri simul, & mulieres in montem Albanum hostias adducebant, & quatriduano sacrificio facto in honorem Jovis Latialis, accepta carne in suam quique civitatem digressi revertebantur. Ea dicta visceratio, quoniam ex hostiis carnes in partes cæsæ distribuerentur. Viscerationem mox & Cæsar populo dedit, ut apud Suetonium legimus. ¶ Ferias autem Latinas maximo Romanorum,

Latinorumque Magistratuum conventu, Consules procurabant, cum interea cum populo agere non liceret, ut ob eam causam Latinæ aliquando a Consulibus instaurarentur, cum Tribunis pleb. obsistere vellent, populares leges, & Reipub. perniciosas ferre cupientibus. Itaque *ad Q. Fr. l. 2.* Consul, *inquit*, Lentulus dies comitiales eximit omnes. Nam etiam Lanæ instaurantur. Nec tamen deerant supplicationes. Sic legibus perniciosissimis obsistitur, maxime Catonis. Instaurabant Latinas etiam Pontifices, ut *Liv. l. 32.* tradit. Id autem fiebat, quasi jam faciendis iis aut prætermissum aliquid esset, aut, quod non oporteret, commissum. ¶ Primus eas in unum diem Tarquinius Superbus instituit, secundus dies additus pulsis Regibus, tertius post secessionem in Aventinum, quartus Plebe, & Patribus a Dictatore Camillo in concordiam reductis. *Ex commentar. P. Manut. in epist. ad Att. & ad Q. Fr.* ¶ Non habebant certum, statumque diem. nam legimus apud *Liv. l. 41. cap. 16.* celebratas fuisse III. Nonas Maji. Et *l. 44. c. 19.* prid. Idus Aprilis, &c. ¶ Latinorum Concilium erat congregatio populorum Latii veteris, idest, Albanorum, & Rutulorum, in lucum Ferentinæ, qui erat sub monte Albano, ubi de negotiis publicis consultabant, & peracta consultatione duos Prætores creabant, qui Rempub. Latinam administrarent. Fuit simile Concilio Amphictyonum, in Græcia. *Dionys. l. 3. in Anco. Liv. l. 8. Sigon. de antiq. jure Italiæ l. 1. c. 3.* ¶ Celebratum fuit usque ad Consulatum V. Maximi, & P. Decii Muris, idest usque ad annum Urbis 441. *Festus ex Cincio in l. de potestate Consulum. Sigon. l. 1. c. 3.*

Latinus, m. 2. Λατῖνος, Rex Aboriginum, seu Laurentium. Stupro procreatus est ex Hercule, & filia Fauni, eo tempore, quo ille extincto Geryone armenta victoriæ præmia per Italiam ducebat. *Justin. l. 43.* Sed *Dionys. l. 1. Rom. Ant.* tradit, fuisse filium Herculis, & mulieris Hyperboreæ; Herculem, cum ex Italia discederet, mulierem Hyperboream jam prægnantem Fauno in matrimonium reliquisse. *Virg. lib. 7. Æn.* scripsit, Latinum filium fuisse Fauni ex Marica Nympha Laurente, nepotem Pici, pronepotem Saturni. *Serv. ex Hesiodo in Aspidopœia* narrat, fuisse filium Ulyssis, & Circes filiæ Solis. Circen a nonnullis Maricam appellari, Maricam Deam fuisse litoris Minturnensium prope Lirim fl. poetica licentia Laurentem dici pro Minturnensem, alios Maricæ nomine Venerem intelligere, cujus fanum fuerit ad Maricam sylvam Latii apud Minturnas, & Lirim fl. *Hyginus* vult, Latinos plures fuisse. Similiter *Boccat. l. 8. Gen.* Maricas plures fuisse suspicatur. Uxorem habuit Amatam sororem Dauni Regis Ardeatium. *Virg.* Sed *Var. L. L.* dicit, Latino uxorem fuisse Pallantiam Evandri filiam. Hoc tenente Regnum Æneas, Troja a Græcis expugnata, in Italiam venit, cui pars agri Laurentis, & Lavinia in matrimonium data est. Latinus interiit in prælio cum Rutulis. *Dionys. l. 1. Liv. l. 1. Justin. l. 43. Boccat. l. 8. Gen.*

Latio, onis, f. actus ferendi, *il portare*. *Cic. 3. Att. ep. 26.* Mihi in animo est, legum lationem exspectare. *Liv. l. 38. c. 36.* Pronuntiavit, uti iis suffragii latio esset.

Latipes, edis, adject. o. qui latos pedes habet. *Avien. in prognost. Arat. v. 358.* Latipedemque anatem cernes excedere ponto.

Latitabundus, a, um, adject. qui latet. *Sidon. l. 1. epist. 6.* Nobilem latitabundum pauperis honorati sententia premet.

Latitans, antis, *nascosto, latente*, qui sæpe latet, vel idem quod latens. *Horat. in fin. od. 12. l. 3.* arcto latitantem fruticeto excipere aprum. *Ov. 10. Met. v. 449.* tegunt nigræ latitantia sidera nubes. *Lucan. l. 6. v. 712.* Latitans in antro.

Latitatio, onis, f. actus latitandi. *Quint. l. 7. c. 3.* Sonus, clamor, gemitus, latitatio, metus, similia.

Latito, as, avi, atum, n. 1. *nascondersi spesso*, חבא, Ger. *innen ligen*, Gal. *se cacher*, Hisp. *asconderse*, φωλεύω, sæpe, aut fere semper lateo. *Cic. pro Cluen.* Extrahitur domo latitans Oppianicus a Manilio. *Hor. 3. Carm. Od. 12.* Et celer alto latitantem fruticeto excipere aprum. ¶ Speciatim latitare, inquit *Budæus*, dicuntur, qui ad judicium vocati frustrantur, & ludificantur. *Cic. pro Quinct.* Ego experiri non potui: latitavit, procuratorem nullum reliquit. ¶ Est etiam freq. verbi *fero*, a sup. *latum*. *Fest.* Latitaverunt *Cato* posuit, pro sæpe tulerunt.

Latitudo, inis, f. *larghezza, ampiezza*, רוחב, Ger. *breyste*, Gal. *largueur, étendue*, Hisp. *anchura*, πλάτος, spatiositas. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 21.* In hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. *Idem 3. Agr.* Qui latitudinem possessionum tueri, qui invidiam Syllanorum agrorum ferre non possunt. *Id. 2. de Or. c. 22.* Oris pravitatem, & verborum latitudinem imitatur. *Col. de arbor. c. 17.* Crescere in latitudinem.

Latium, tii, n. *Lazio, Campagna di Roma*, regio Italiæ. Habet ab Occ. Hetruriam, a Mer. Mare, ab Or. Campaniam, a Sept. Sabinos, & Samnites. *Sigon. l. 1. de ant. jur. Ital.* hos fines Latio veteri tribuit, ab Occ. Tyberim, & Hetruscos, a Sept. Anienem, & Sabinos, ab Or. Ufentem fl. cum Volscis, a Mer. mare Tyrrhenum: deinde ait, utrique Latio ad Occ. objectum esse Tyberim, a Sept. Anienem cum Sabinis, & Marsis, ad Or. Samnites, & Campanos, ad Merid. Mare. ¶ Dictum est a *latendo*, quod ibi Saturnus latitarit. *Virg. 11. Æn. Ovid. 1. Fast. Arnob. l. 4.* Pulsum a Jove, Italorum delituisse in finibus, & quod tutus fuisset a filio, nomen Latio imposuisse pro munere. Sed *Varro* a Latino Rege dictum asserit. ¶ Duplex est, vetus, & novum. Antiquum extendebatur ab Hetruria, & Tyberi fl. usque ad Circeios urb. vel ad summum usque ad Tarracinam urb. Volscorum, & Ufentem flu. Novum productum fuit a Circeiis, seu a Tarracina, & Ufente flu. usque ad Campaniam, & Lirim fl. Latium novum post bellum Tarentinum originem habuisse videtur. Nam neque bello Punico primo, neque Gallico Cisalpino, neque ipso bello Punico secundo omnium difficillimo mentio ulla usurpatur auxiliorum, quæ a Volscis, Oscis, Ausonibus missa sint, cum tamen aliorum omnium populorum, quibus Latium cingitur, apud *Polybium*, & *Livium* memoria celebretur, Marsorum, Pelignorum, Samnitium, Campanorum, Sabinorum, Umbrorum, Picentum, Etruscorum. Igitur verisimile est, Volscos, Hernicos, Ausones, Oscos vel expulsos fuisse, vel ad internecionem deletos; & gentem Latinorum in hanc regionem esse immissam, atque inde Latium novum appellari cœpisse. Quod quidem inter Tarentinum, & Punicum bellum factum videtur. *Sigon. lib. 1. c. 7.* ¶ Latium differt ab agro Romano, *Campagna di Roma*. Nam ager Romanus Latio vetere continetur. Latium autem novum, seu quicquid inter Tarracinam, & Lirim jacet, ad Regnum Neapolitanum spectat.

Latius, a, um, *Latino*, quod ex Latio est, vel ad Latium spectat, ut Agri Latii, Gens Latia, Lingua Latia, Musæ, Latiæ, &c. *Ovid. 4. Fast. v. 42.* Sylvius in Latia gente vocatus erat. *Id. 2. Pont. eleg. 3. v. 75.* Latiæ facundia linguæ. ¶ Jus Latium erat jus populorum nominis Latini, quo utebantur in re publica administranda, item jus civitatis Rom. adipiscendæ, jus suffragiorum, &c. Vide *Sigon. l. 1. de Jure Ital.*

Latmius, a, um, adject. a Latmio monte. *Ovid. 3. de ar. aman. v. 84.* Latmius Endymion non est tibi, Luna rubori.

Latmus, m. 2. *Monte di Palatia*, Λάτμος, mons Cariæ, in Joniæ confinio, apud Mæandri fl. ostia, & Miletum urb. juxta quem Heraclea urbs inter Mæandrum, & Miletum sita est. Celebris est fabula Endymionis, quem cum Luna adamaret, in hoc monte ab ea sopitum narrant, ut unum ab eo osculum auferret. *Cic. 1. Tusc.*

Latois, idis, f. 3. Λατωΐς, Diana filia Latonæ. *Ovid. 7. Metam. v. 384.* Inde Calaureæ Letoidos aspicit arva.

Latoius, a, um, adject. Latonius. *Ovid. 8. Met. v. 542.* Quas Parthaoniæ tandem Latoia clade Exsatiata domus. *Idem 3. Trist. el. 2. v. 3.* Nec vos, Pierides, nec stirps Latoia vestro, &c. Ita ex MSS. legit *Heinsius*. Alii *Latonia*.

Latomia, æ, f. 1. *luogo, d'onde si tagliano le pietre*, Ger. *steinbruch*, Gal. *carriere*, Hisp. *cantera*, Λατομία, lapidicina, locus, unde lapides exciduntur, a λᾶας, *lapis*, & τέμνω, *Plaut. Capt. 3. 5. 65.* Inde ibis porro in latomias lapidarias. V. Lautumia.

Latona, f. 1. Λητώ, filia Cei Titanis. A Jove tertio amata, & compressa est, ex quo geminam concepit prolem, Apollinem, & Dianam secundam. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quod Juno adeo ægre tulit, ut pellici omni terra ad pariendum interdixerit, & immisso contra illam Pythone serpente per totum terrarum orbem persecuta sit, donec errando ad sororem Asterien in insulam Ortygiam pervenit, a qua suscepta est, ibique Dianam peperit, quæ e vestigio obstetricis officium in nascituro fratre matri præstitit; & Apollinem nascentem suscepit, qui adultus mox Pythonem interfecit, & petentibus cœpit dare responsa. Deinceps hæc insula Delos vocari cœpit, quod, cum antea aquis mersa fuisset, subito Jovis jussu conspicua fuerit reddita. Nam δηλοῦν, Græci dicunt, quod nos *ostendere*. Dicta etiam est Latonia, quod in ea Latona enixa sit Dianam, & Apollinem. Fabulantur etiam, cum Latona per Lyciam Apollinem, & Dianam adhuc infantes ferret, & ad lacum quendam siti laborans accessisset, rusticos quosdam aquam turbavisse, Latonam rusticis interitum precatam esse, rusticos in ranas versos lacum incolere cœpisse. *Boccat. l. 4. Gen.*

Latonia, f. 1. Diana, a matre Latona. *Virg. 9. Æn. v. 405.* Astrorum decus, & nemorum Latonia custos.

Latonigena, æ, m. & f. Latonigenæ dicuntur Apollo, & Diana Latonæ filii. *Sen. Agamem. v. 320.* & *Ovid. 6. Met.*

Latonius, a, um, adject. ad Latonam pertinens. *Virg. 3. Georg. v. 6.* Delos Latonia. *Ovid. 8. Metam.* Latonia proles. V. Latona.

Lator, oris, m. qui fert, *portatore*, a sup. latum verbi *fero*. *Sen. de tranquil. c. 5.* Debet plus virium esse in latore, quam in onere. ¶ Accipitur & pro tabellario. *Sueton. in Calig. c. 44.* Magnificas Romam literas misit, monitis sæpe latoribus, ut vehiculo, &c. Optimi Codices habent *speculatoribus*, pro *sæpe latoribus*. ¶ Lator legis est, qui legem vel instituit, vel promulgat. *Liv. l. 3. c. 31.* Cum de legibus conveniret, de latore tantum discreparet. *Cic. Catil. 4. c. 5.* Lator legis Semproniæ.

Latous, i, m. Apollo dictus est Latonæ filius. *Hor. l. 1. od. 31.* Frui paratis & valido mihi, Latoe, dones.

Latrabilis, le, adject. ut latrabilis vox, apud *Cæl. Aurel. Acut. 3. c. 11.* quæ latrare videtur.

Latrans, antis, o. partic. a latro. *Proper. l. 5.* Colla latrantia canis. ¶ *Latrans* absolute pro cane. *Ovid. 4. Met. 412.* jaculum misit, & in mentum fixit latrantis.

Latrator, oris, m. *abbaiatore*, נובח, Germ. *beller*, Gall. *abayeur*, Hisp. *ladrador*, qui latrat. *Virg. 8. Æn.* Et latrator Anubis. *Mart. l. 12. epig. 1.* latratoresque Molossi. ¶ Translate ponitur pro rabula molesto. *Quintil. l. 12. c. 9.* Si modestia a viro bono in rabulam, latratoremque convertitur.

Latratus, a, um, partic. a latror. *Stat. 1. Achil. v. 451.* Juxtaque Caphareus latratum pelago tollens caput.

Latratus, us, m. *abbajamento*, Germ. *das bellen*, Gall. *abbayement*, Hisp. *ladrido*, ὑλαγμός, ὕλακή, vox canum, latrandi actus. *Plin. l. 8. c. 30.* Laniatu, & latratu adactum, ut cogeretur fateri scelus. *Virg. 3. Georg. v. 411.* apros Latratu turbabis agens.

Latreus, m. 2. Λατρεύς, unus ex Centauris. *Ovid. l. 12. Met.*

Latrina, æ, f. 1. *bagno*, מחראה, Germ. *scheisshauss*, Gal. *retrait*, Hisp. *la privada*, λουτρόν, ἀπόλουτρον, olim notabat balneum privatum, a *lavando*, quasi *lavatrina*, ut *tonstrina* a *tondeo*. *Lucil. apud Non. c. 3. n. 131.* ¶ Aliis locum notat, in quem saturi eunt. Qua significatione fortassis a latendo dicitur, quod in eam se se homines abdant, ne conspiciantur. Item locum in ædibus, in quem sordes confluunt, & differt a cloaca, quæ publica est. *Plaut. Curc. 4. 4. 24.* Non pluris facio, quam ancillam meam; quæ latrinam lavat. Ubi *Lambinus* locum excrementorum, sed *Turnebus l. 24. c. 20.* privatum intelligit balneum. *Apul. l. 9. de Asino.* Omnia prorsus ut in quandam cœnosam latrinam, in ejus animum confluxerant vitia. *Colum. l. 10. v. 85.* Immundis quæcunque vomit latrina cloacis.

Latro, as, avi, atum, n. 1. *abbiare*, נבח, Germ. *bellen*, Gal. *abboyer*, Hisp. *ladrar*, ὑλακτέω, proprium est canis, cum vocem edit, terrens, & in aliquem impetum faciens, a sono, ob liquidam r. *Cic. pro Rosc. Am.* Quod si luce quoque canes latrent, cum Deos salutatum aliqui venerint. *Horat. epod. 5. v. 57.* Senem adulterum Latrent Suburanæ canes. ¶ Usurpatur etiam passive. *Plin. l. 25. c. 10.* Hanc habentes negant latrari a canibus. ¶ Et impersonaliter. *Ovid. 2. Trist.* Scit, cui latretur, cum solus obambulat ipse. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 15.* Latrant jam quidam oratores, non loquuntur. ¶ Latrare aliquem, est maledicere. *Plaut. Pœn. 5. 4. 64.* Etiam me meæ latrant canes! Al. leg. *in me*. *Horat. l. 2. sat. 1.* si quis Opprobriis dignum latraverit improbus ipse. ¶ Sumitur & pro poscere. *Lucr. l. 2. v. 17.* nonne videre est, Nil aliud sibi naturam latrare, nisi, ut, &c. *Fest.* quoque notat, *Ennium* latrare pro petere usurpasse. ¶ Latrare stomachus dicitur, cum est jejunus, & fame irritatus. *Horat. l. 2. sat. 2.* cum sale panis Latrantem stomachum bene leniet.

Latro, onis, m. 3. olim notabat militem conductum, item satellitem, seu stipatorem, quem Græci σωματοφύλακα, nominant. Dictus est, non quidem quia ad latus ferrum haberet, sed quasi *latero*, quia stiparet Regis sui latus, vel a λάτρον, idest *stipe*, quam mercedis nomine accipiebat. Unde & stipator appellatus est. Moris autem erat, ut hos Rex & circa se haberet, & primos mitteret ad omne discrimen. *Var. l. 6. de L. L. Festus. Serv. in 12. Æn. Plaut. Mil. 4. 1. 2.* Nam ego hodie ad Seleucum Regem misi parasitum meum, ut latrones, quos conduxi hinc, ad Seleucum duceret, qui ejus Regiam tutarentur. ¶ Postea latrones generatim vocati sunt viarum obsessores, idque, quia milites conductitii, qui primo latrones dicti sunt, id facere solerent. *Fest.* Latrones dicti, quod latenter insidientur. Hinc hæc vox pro venatore usurpatur. *Virg. 12. Æn.* Fixumque latronis impavidus frangit telum. ¶ Speciatim vero latrones dicuntur viarum obsessores, grassatores, excursores, qui ex rapto, & cæde vivunt, qui publice, & per vim furantur, *latroni, assassini di strada*, פריץ, Germ. *strassenrauber*, Gall. *larron*, Hispan. *ladron*. Λῃστής, *Cic. 2. Phil.* Erat enim vivendum latronum ritu, ut tantum haberet, quantum rapere potuisset. *Horat. l. 2. sat. 1.* Infesti latrones. ¶ Latrones etiam dicuntur calculi in ludo latrunculorum. *Martial. lib. 14. epigr. 20.* Insidiosorum si ludis bella

bella latronum. *Id. l. 7. epig. 71.* Sic vincas Noviumque, Publiumque Mandris, & vitreo latrone clausos. V. *Latrunculus*.

Latrocinalis, le, adject. *da ladrone*. *Apul. l. 2. A. A.* Id omne latrocinalis invasit manus. *Ammian. l. 31. c. 16.* Latrocinalia castra.

Latrocinaliter, adverb. more latronum. *Martian. Capel. l. 6.* Latrocinaliter interimere.

Latrocinatio, onis, f. 3. idem, ac latrocinium. *Plin. l. 19. c. 4.* Multitudinis innumeræ sæva latrocinatio.

Latrocinium, nii, n. olim militiam notabat. *Gracchus apud Non. c. 2. n. 408.* Qui apud Regem in latrocinio fuisti, stipendium acceptitasti. ¶ Sæpius usurpatur pro latrocinandi actu, idest, aggrediendi homines in via, spoliandi, deprædandi, *ladroneccio*, גנבה, Ger. *strassenraub*, Gal. *larcin*, Hisp. *latrocinio*. Λῃστεία. *Cic. pro Dejot.* Sed quibus fines suos ab excursionibus hostium, & latrociniis tueretur. *Tacit. 12. Ann. c. 27.* Latrocinia agitare. ¶ Item pro fraude, & insidiis. *Sallust. Jug. c. 9.* Furtim, & per latrocinia potius, quam bonis artibus ad imperia & honores nituntur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 22.* Putares, hic latrocinium futurum. h. e. Roscium per vim, & insidias damnatum iri.

Latrocinor, aris, atus sum, d. 1. olim erat militare. *Plaut. Mil. a. 2. sc. ult.* An quia latrocinamini, arbitramini, quidvis licere facere vobis, verbero? *Id. Trin. 2. 4.* Ibit latrocinatum aut in Asiam, aut in Ciliciam. ¶ Postea cœpit usurpari pro latronum more prædari, *rubbare*, λῃστεύω. *Cic. 1. de nat. Deor.* Tot millia latrocinantur morte proposita, alii omnia, quæ possunt, fana expilant. *Plin. l. 9. c. 42.* Latrocinari ex occulto.

Latruncularius, a, um, adject. ad latrunculos, seu calculos pertinens, ut latruncularia tabula, apud *Senec. epist. 117.* in qua scil. latrunculis luditur. *lo scacchiere*.

Latrunculator, oris, m. *giudice di maleficio*, rerum capitalium judex, sive quæsitor, qui vulgo judex maleficiorum vocatur. *Ulp. l. 5. Pand. l. solemus, de Judic.* Latrunculator de re pecuniaria judicare non potest.

Latrunculus, m. 2. parvus latro, *ladroncello*. *Cic. de Prov. Conf. c. 7.* Res in Sardinia cum mastrucatis latrunculis a Proprætore una cohorte auxiliaria gesta. ¶ Sunt etiam latrunculi, sive latrones, *scacchi*, calculi, quibus ludimus sexdecim scrupis gemina acie utrinque directis, in quibus duo Reges sunt invicem contendentes, duæ Reginæ, quatuor equites, sexdecim pedites, quatuor satellites, totidem centuriones. Hi in abaco, seu tabula latruncularia disponuntur in suas quisque regiones, seu cellulas lineis decussatis distinctas, eaque lege luditur, ut si unus ex hostili agmine incomitatus deprehendatur, captivus ex acie abducatur. Dicti sunt latrunculi, quod sint veluti parvi quidam milites certantes. *Plin. l. 8. c. 54.* Tradunt, Simias & latrunculis lusisse fictis cera. *Senec. epist. 106.* Latrunculis ludimus, in supervacuis subtilitas teritur.

Latumia. V. Lautomia.

Latus, a, um, particip. anomal. verbi fero, *portato*. *Cic. Phil. 2. c. 41.* Latus est operta lectica per oppidum. *Id. pro Sext. c. 16.* Unus in legem per vim latam jurare noluerat. Sic, Lata pœna in aliquem. h. e. decreta. *Id. pro Corn. Balbo*.

Latus, a, um, o. 1. 2. *spazioso*, *largo*, *ampio*, רחב, Ger. *breit*, Gal. *larges*, Hisp. *ancho*, πλατύς, εὐρύς, εὐρύχωρος, spatiosus, amplus, cujus contrarium est angustus, a πλατύς abjecto initiali π. *Cic. 6. Ver.* Insula est Melita, satis lato ab Sicilia mari, periculosoque disjuncta. *Virg. 8. Æn. v. 8.* latos vastant cultoribus agros. *Cic. de Clar. Orat. c. 31.* Latior, & liberior oratio. *Juven. sat. 12. v. 59.* digitis a morte remotus Quatuor, aut septem, si sit latissima tæda. *Plin. l. 6. c. 26.* Muris ducenos pedes altis, quinquagenos latis. *Colum. l. 2. c. 11.* Areas latas pedum denum facito. *Id. l. 3. c. 13.* Sulcum faciunt latum pedum quinque. ¶ Latus clavus. V. *Clavus*. ¶ *Culpa lata* a Jurisconsultis dicitur, quæ manifesta est & inexcusabilis. *Ulpian. Digest. 21. t. 31.*

Latus, eris, n. 3. *lato*, *fianco*, צלע, Ger. *die seite*, Gal. *costé*, Hisp. *lado*, πλευρόν, πλευρά, quod est infra alam, a *latendo*, quia latet, conditurque sub axillis. *Isid. l. 11. c. 1. Cic. pro Cluent.* Is ex equo cecidit, & latus offendit vehementer. ¶ Hinc lateris dolor, quem Græci πλευρῖτιν vocant, Ital. *punta*. *Cic. 3. de Or.* Dieque septimo est lateris dolore consumptus. ¶ Metonymice pro viribus, & spiritu ponitur. *Cic. de Sen.* Cum legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus suasissem. *Id. de Sen.* Neque ex te unquam es nobilitatus, sed ex lateribus, & lacertis tuis. ¶ *A latere* dicuntur cari, & amici Principum, qui eorum lateribus semper adsunt. *Liv. l. 24. c. 5.* Ab latere inde eos nominant Tyranni, quorum capita vilissima singenti inter dolores, gemitusque concurrerunt. *Curt. l. 3. c. 5.* Cum ad perniciem ejus etiam a latere ipsius pecunia sollicitaret hostis. ¶ Lateri alicujus adhærere, est vicinum esse. *Liv. l. 29. c. 25.* procul abesse libertatis auctores Romanos; lateri adhærere gravem dominum. *Quintil.* Adjungere aliquem lateri filii. *provvederlo di guida, e maestro*. ¶ Tegere, aut claudere latus dicitur, qui ad latus alicujus incedit, & quidem loco exteriore, & minus honorato. *Sueton. in Claud. c. 34.* In Capitolium eunti, & inde revertenti latus texit. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 17.* Vis ne, tegam spurco Damæ latus? *Juvenal. Sat. 3. v. 131.* Divitis hic servi claudit latus ingenuorum filius. ¶ Latus alicui fodere dicuntur, qui pulsato leviter latere comitis, de quopiam transeunte admonere solent, vel de alia quavis re, quod præcipue nomenclatorum officium. *Horat. l. 1. epist. 6.* Mercemur servum, qui dictet nomina, lævum Qui fodiat latus, & cogat trans pondera dextram Porrigere. Huc pertinet & illud *Ter. Hec. 3. 5. 16.* Dic jussisse te. Ph. Noli fodere: jussi. ¶ Latus præbere, latus tegere, &c. Gladiatorum etiam sunt, cum vulneribus se exponunt, aut ab iis defendunt. Hinc, latere tecto discedere, apud *Ter. Heaut. 4. 2. 5.* est periculum evadere, illæsum discedere. Translate *Flor. l. 3. c. 5.* Nudum imperii latus ostentabant procul Marius, & Sylla. ¶ Latus dicitur etiam de aliis rebus. *Cic. 3. Leg.* Latera insulæ. *Ovid. 10. Metam.* latus campi. *Id. ib. l. 1.* Latus navis. *Vitruv.* Latus templi. *Tacit. & Cæs. l. 1. B. G. c. 25.* latera exercitus. *le ale*. ¶ Aliquando latus accipitur pro ipso comite, qui latus tegit. *Martial. l. 6. epigr. 68.* Eutychus ille, tuum, Castrice, dulce latus. ¶ Item pro genere, & familia. *Plin. in epist.* A meo tuoque latere.

Latusculum, li, n. 2. parvum latus. *Catul. ad Thallum, epigr. 22.* Ne laneum latusculum, manusque mollicellas inusta turpiter tibi flagella conscribillent. *Lucr. l. 4. v. 311.* Quin etiam quæcunque latuscula sunt speculorum.

Lavacrum, n. 2. *dove si lava*, *bagno*, רחצה, Ger. *bad*, Gal. *lavoir*, Hisp. *lavadero*, λουτρόν, balneum, in quo quis lavari commode potest, a sup. *lavatum*, ut *involucrum* ab *involutum*. *Gel. l. 1. c. 2.* Lucorum umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus, ædium posticum refrigerantibus lavacris.

Lavandria, orum, n. vasa, aliaque ad lavandum instrumenta. Vox est *Laberii*, quæ inter obsoletas, & nimis licenter effictas refertur a *Gell. l. 16. c. 7.*

Lavatio, onis, f. *lavazione*, λοῦσις, λουτρόν, lavandi actus, a sup. lavatum. *Plin. l. 8. c. 45.* Lavatione calidæ aquæ traduntur pinguescere. ¶ Item lavacrum, seu balneum. *Cic. l. 9. Fam. ep. 5.* Et ante te certiorem faciam, ut lavatio parata sit. *Phædr. fab. 63. v. 22.* Lavatio argentea. h. e. vasa ad lavandum apta, ex argento.

Lavator, oris, m. ponitur pro fure. *Acr. in Hor. l. 1. ep. 17.* Laverna dicta a lavando: Nam fures lavatores dicuntur. Vossius dubitat, an hic locus sanus sit, & suspicatur legendum esse *levando*, & *levatores*.

Lavatrina. V. Latrina.

Lavaturus, a, um, partic. a lavor, a sup. lavatum. *Ov. 3. Fast. v. 12.* Sacra lavaturas mane petebat aquas.

Laudabilis, le, o. 3. *lodevole*, Ger. *loeblich*, Gal. *louable*, Hisp. *digno de ser alabado*, αἰνετός, ἐπαινετός, quod merito laudari potest. *Cic. in Bruto.* Nonne cernimus, vix singulis ætatibus binos Oratores laudabiles constitisse? *Id. 2. Offic.* Quarum etsi laudabilior est defensio. ¶ Veteres Critici cum in perlegendis Scriptoribus aliquid laude dignum inveniebant, notabant adscripta litera *L.* h. e. *laudabilis*, vel *laus*: vel *L. L.* h. e. *locus laudabilis*: cujusmodi notas non semel reperiri in manuscriptis Varronis, testatur *Scalig.* & alii.

Laudabilitas, atis, f. *Leg. 1. Cod. de metallar.* Comes metallorum hoc titulo insignitur: Laudabilitas tua.

Laudabiliter, adv. *lodevolmente*, Ger. *loeblich*, Gal. *louablement*, Hisp. *loablemente*, ἀξιεπαίνως, cum laude, & commendatione. *Cic. 5. Tusc.* Quid? ad recte, honeste, laudabiliter, postremo ad bene vivendum satisne est præsidii in virtute? *Valer. Max. l. 5. c. 4.* Quo horridiorem patrem habuit, hoc laudabilius periculo ejus subvenit.

Laudate, adv. idem, ac laudabiliter. *Orat. ante Exilium, quæ perperam Ciceroni olim tribuebatur, c. 3.* Non obest mihi turpis, & nocens, sed honestissime, laudatissimeque acta vita. *Plin. l. 36. c. 6.* Regias domos laudatissime adornavit.

Laudatio, onis, f. *lode*, תהלה, Ger. *lobung*, Gal. *louange*, Hisp. *alabanca*, αἴνεσις, ἐγκώμιον, laudantis oratio, commendatio. *Cicer. Fam. 15. ep. 6.* Quam lauream cum tua laudatione conferam? *Id. pro Cal.* Lectissimos viros cum legatione ad hoc judicium, & cum gravissima, atque ornatissima laudatione miserunt. *Id. 2. Fin.* Lege laudationes non eorum, qui sunt ab Homero laudati. *Senec. epist. 101.* Aliud est laus, aliud laudatio. Hæc & vocem exigit. Itaque nemo dixit laudem funebrem, sed laudationem, cujus officium oratione constat. Cum dicimus aliquem laude dignum, non verba illi benigna hominum, sed judicia promittimus.

Laudativus, a, um, ἐγκωμιαστικός, quod laudat, quod laudationi est accommodatum. Unde Laudativum genus orationis a Rhetoribus dicitur, quod alio nomine Demonstrativum vocant. *Quint. l. 2. c. 16.* Laudativam totam, quæ est pars Rhetorices tertia.

Laudator, oris, m. *lodatore*, מהלל, Ger. *lober*, Gal. *celuy qui loue*, Hisp. *alabador*, ἐπαινετής, ἐγκωμιαστής, qui laudat, testis innocentiæ, vel virtutis alicujus. *Cic. post Red.* Qui rerum mearum gestarum laudatores fuerunt. *Id. Attic. l. 6. ep. 2.* Laudator integritatis, & elegantiæ.

Laudatrix, icis, f. quæ laudat. *Cic. 3. Tusc. c. 2.* Vitiorum laudatrix fama popularis.

Laudatus, a, um, *lodato*, ἐπαινετός, laudibus celebratus, laudibus abundans, part. a laudor. *Cic. in Fam. 5. ep. 12.* Qui non tantum laudari se lætatur, sed addit etiam a laudato viro. *Plin. l. 36. c. 21.* Laudatissimi sunt in Melo, Sciro, Æoliis insulis. *Id. l. 12. c. 8.* Saccharum & Arabia fert, sed laudatius Indiæ.

Laudea, vel ludea, æ, f. idem ac laus. Quidam sic legunt apud *Plaut. Cistel. 1. 3. 53.* Parite laudeam, & lauream. Alii *laudem*.

Laudemium, vel Laudimium, ii, n. vox sequioris latinitatis, quæ accipitur pro præmio, quod datur pro renovatione emphyteutica. *l. 3. Cod. de jur. Emphyt.*

Laudicœnus, i, m. cœnipeta, qui cœnam laudat. *Plin. l. 2. ep. 14.* Inde jam non inurbane σοφοκλεῖς vocantur: iisdem latinum nomen impositum est, laudicœni.

Laudo, as, avi, atum, a. 1. *laudare*, *lodare*, הלל, Ger. *loben*, Gal. *louer*, Hisp. *alabar*, αἰνέω, ἐπαινέω, commendo, verbis extollo, effero, a *laus*. Differt a probo, quia re magis probamus, laudamus verbis. *Cic. ad Att. l. 12. ep. 21.* Laudantur exquisitissimis verbis legiones. ¶ Laudare cum exceptione, est non integre. *Cic. l. 2. ad Q. Fr.* Neque te patiar cum exceptione laudari. ¶ Ponitur etiam pro nominare, & appellare, item pro citare, & in testem adducere. Ratio est, quod Antiqui non sine laude aliquem nominare solebant, præsertim cujus testimonio uti vellent. Unde genus illud loquendi, *Laudare aliquem testem*, pro *nominare*. *Plaut. Capt. 2. 3. 66.* Id scias, Jovem supremum testem laudo. *Cic. 3. de Or.* Atque hæc quidem ab his Philosophis, quos tu maxime diligis, Catule, dicta sunt, quod eo sæpius testificor, quod auctoribus laudandis ineptiarum crimen effugiam. id est his Philosophis nominatim citandis, quos auctores harum rerum habeo. Adde *Gel. l. 2. c. 6.* ¶ *Virg. Georg. 2. v. 412.* Laudato ingentia rura, Exiguum colito. Ubi *Turneb. l. 28. advers. c. 14.* laudare, inquit, positum esse pro rejicere, vituperare, quemadmodum est ἐπαινεῖν apud Græcos. Verum non est necesse verbum *laudo* hic a propria in insolentem significationem traducere: sensus enim est: lauda quidem eos, qui latifundia possident, tu tamen agros parvos excole.

Laver, eris, n. vel f. 3. *berla*, herba, vulgo berla, & berula, in aquis nascens, frutice pingui, recto, foliis latis olusatro similibus, sed minoribus, & odoratis. *Plin. l. 26. c. 8.* Laver quoque nascens in rivis, condita, & cocta torminibus medetur.

Laverna, f. 1. κλεπτίδης, Dea, in cujus tutela fures esse putabantur, a λαβεῖν, *accepisse*, quasi Laberna, β converso in υ, vel a levo, idest, furor, quasi Levarna. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 60.* Labra movet, metuens audiri: pulcra Laverna, Da mihi fallere, da justum sanctumque videri. ¶ Ponitur & pro fure ipso. *Auson. epist. 4. ad fin.* Hic est ille Theo poeta falsus, Bonorum mala carminum Laverna.

Lavernalis Porta, una ex Portis urbis Romæ, ita dicta, quod ibi ara Lavernæ Deæ fuerit. *Var. l. 4. de L. L. & Fest.*

Lavernio, onis, m. fur, ita dictus, quod sub Lavernæ tutela esset. *Festus.*

Lavinia, f. Λαβινία, filia fuit Latini Regis Aboriginum, seu Laurentum, & Amatæ. Primum Turno desponsata est, deinde Æneæ tradita est in matrimonium, ita Diis per signa, & Oracula jubentibus. *Virg. Æn. 7. & 12. Liv. l. 1.*

Lavinium, n. 2. prius Lavinum, teste Servio, *Città Lavinia*, urbs olim Latii, in colle, nunc oppidulum Campaniæ Romanæ, apud Ardeam. ¶ Conditum fuit ab Ænea, anno tertio post Trojæ excidium, & ita appellatum a Lavinia uxore, filia Latini Regis Aboriginum.

Lavinius, & Lavinus, a, um, adject. a Lavinio. *Virg. 1. Æn.* Laviniaque venit litora. *Id. 4. Æn. v. 236.* Nec prolem Ausoniam, & Lavinia respicit arva.

Lavo, as, lavi, lavatum, lautum, lotum, a. 1. *lavare*, רחץ, Ger. *baden*, Gal. *laver*, Hisp. *limpiar*, λούω, de corpore, νίπτω de manibus, πλύνω, de vestibus, est abluere, quod sordidum est, aqua purgare. *Virg. 3. Ecl.* Omnes in fonte lavabo. *Hor. 1. Serm. Sat. 6. v. 125.* Ast ubi me fes-

sum Sol acrior ire lavatum admonuit. ¶ Interdum significat madefacere, humectare. *Plaut. Pseud.* Gestas tabellas tecum, eas lacrymis lavas. ¶ Item purgare, expiare, translate. *Terent. Phorm.* 5. 7. 80. Venias nunc precibus lautum peccatum tuum. ¶ Præteritum *lavavi* pro *lavi* habet *Plaut. Trucul.* 2. 2. 94. Jam exibit: jam lavavit. Particip. *lavaturus* V. supra suo loco. ¶ Observandum est, Latinos, cum de balneis sermo est, *lavare* usurpare interdum pro *lavari*; nisi malis subintelligere accusativum *se*, aut *corpus*, &c. *Plaut. Truc.* 2. 3. 3. Si amentur mulieres, quamdiu lavant, omnes amantes balneatores fient. *Terent. Eun.* 3. 5. 47. Ventulum huic facito, dum lavamus: ubi nos laverimus, si voles, lavato.

Lavo, is, a. 3. idem quod lavo, as. *Horat. l. 3. od.* 12. Miserarum est, neque amori dare ludum, neque dulci mala vino lavere. *Id. l. 1. Sat.* 5. v. 24. Ora manusque tua lavimus, Feronia, lympha. Adde *Lucret. l. 5. v.* 948.

Laurĕa, f. 1. *foglia di lauro*, Ger. *lorberblat*, Gal. *feuille de laurier*, Hisp. *laurea*, δαφνίς, δάφνινον φύλλον, proprie lauri folium appellatur perpetuo virens, & topiario operi accedens. *Ovid.* 3. *Fast.* Cedit ab Iliacis laurea cana focis. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Unius arborum Latina lingua nomen imponitur viris, unius folia distinguuntur appellatione, lauream enim vocamus. ¶ Aliquando ponitur pro lauro. *Horat.* 2. *Carm. od.* 15. Tum spissa ramis laurea fervidos. ¶ Aliquando pro corona ex lauro facta, quæ in triumphis adhibebatur. *Plin. l.* 7. *c.* 30. *de Cicerone*: Salve primus in toga triumphum, linguæque lauream merite. *Cic. de Provinc. Cons. c.* 12. Si in Capitolium ingredi victor cum insigni illa laurea gestiret. ¶ Interdum metonymice laurea, & laurus pro rei militaris gloria, aut victoria ponitur, vel quia ipsa est victoriæ præmium, vel quia victores lauream ferebant in sinum Jovis Capitolini. Hinc *Plin. Paneg. c.* 14. Cum Parthica lauro gloriam patris augeres. *Stat. l. 4. Sylv.* Laurus Indica. *Cic.* 1. *Offic. c.* 22. Cedant arma togæ, concedat laurea linguæ.

Laureātus, a, um, *coronato, o ornato di lauro*, Ger. *gekrœnet*, Gal. *couronné de lauriers*, Hisp. *laureado*, δαφνηφόρος, qui laurea coronatus, vel circumvolutus est. *Cic. pro Mur.* Qui imaginem parentis sui laureatam in gratulatione sua conspexit. *Plin. l.* 35. *c.* 18. Tantumque non cum laureatis fascibus remitti illo, unde cretatis pedibus advenissent. *Quintil. l. 8. c.* 6. Postes laureati. ¶ Laureatæ literæ erant, quæ alicujus victoriæ nuntium ferebant, atque ideo lauro ornabantur. *Tacit. in Agric. c.* 18. & *Lamprid. in Alexandr. c.* 58. ¶ Laureati lictores, qui ante Magistratus laurea ornati, post aliquam victoriam, incedebant. *Cic. Attic. l. 7. ep.* 10.

Laurens, tis, o. λαυρέντιος, adject. a Laurentio opp. *Virg.* 12. *Æn.* Laurentis regia Pici. *Virg.* 12. *Æn.* Te quoque Laurentes viderunt Æole campi oppetere. *Plin. l. 2. ep.* 17. Laurens prædium.

Laurentalia, n. 3. λαυρέντια, feriæ in honorem Accæ Laurentiæ, cui Sacerdotes in Velabro sacrificabant. *Var. l. 5. de L. L.*

Laurentes, m. 3. pop. Latii litoralis, iidem fere, ac Oenotrii, & Pelasgi, quorum metropolis Laurentum. *Plin.* V. *Laurens*.

Laurentia. V. Acca Laurentia.

Laurentinus, a, um, adject. idem quod Laurens. *Plin. l. 2. ep.* 17. Laurentinum meum, h. e. prædium. *Valer. Max. l. 8. c. 5. n.* 6. Laurentina via. ¶ *Laurentinæ Feriæ* apud *Var. l. 5. L. L.* sunt ipsa Laurentalia.

Laurentum, n. 2. urbs Latii, versus oram maris Tyrrheni. Videtur esse locus qui nunc dicitur *Pratica*. Dictum est vel a sylva laurea, qua excisa ædificatum est, vel, ut Priscianus ait, a lauro ibi primum inventa, dum Picus hanc urbem conderet. *Plin. l. 3. c.* 5.

Laureŏla, æ, f. 1. dim. a laurea, & pro corona triumphali capitur. *Cic. l. 2. Fam. ep.* 10. Velles enim, tantum modo ut haberem negotii, quod esset ad laureolam satis. ¶ Laureolam in mustaceo quærere, est ex re frivola insignem laudem captare. V. *Erasmum*. *Cic. ad Att. l. 5. ep.* 20. Bibulus, credo, voluit appellatione hac inani nobis esse par: in eodem Amano cœpit laureolam in mustaceo quærere.

Laureŏlus, m. 2. latro sceleratissimus, qui in crucem sublatus a feris devoratus fuisse dicitur. Quæ fabula aliquoties Romæ in spectaculis repræsentata est. *Juven. Sat. 8. v.* 186. Laureolum velox etiam bene Lentulus egit, judice me, vera dignus cruce. Domitianus hanc fabulam repræsentaturus nocentissimum quendam ultimo supplicio damnatum in crucem erigi jussit, & immissa ursa dilacerari, atque ita rei veræ, non fictæ, spectaculum populo exhibuit. *Martial. in Amph. Cæs.* Nuda Calidonio sic pectora præbuit urso, non falsa pendens in cruce Laureolus.

Laureōtis, otis, f. spodium, seu cinis, qui, dum argentum in fornace uritur, in ipsa fornacis area colligitur ex favillis argenteis sursum ascendentibus, ac deinde in aream decidentibus. *Plin. l.* 34. *c.* 13. Fit & in argenti fornacibus spodos, quam vocant laureotin.

Laurētum, i, n. *luogo pieno di allori*, Ger. *lorbeer garten*, Gal. *lieu plein de lauriers*, Hisp. *lauredal*, δαφνών, locus in quo laurorum copia est, ut rosetum, myrtetum, spinetum. *Plin. l.* 15. *c. ult.* Quando lauretum in Aventino vocatur, ubi sylva lauri fuit. ¶ Plerique codices habent *loretum* ea scilicet ratione, qua *caudex* & codex, *cauda*, & *coda* dicitur. Porro *Loreti* nomine dicti sunt duo vici Urbis in regione decimatertia, quorum alter *Loretum majus*, alter *Loretum minus* appellabatur; ducta appellatione a silva lauri, quæ ibi quondam fuerat. *P. Victor. de regionib. Urb. Romæ*.

Laurētum, n. 2. *Loreto*, urbs recens Piceni, inter Recinetum, & oram maris Hadriatici, ubi templum augustissimum, in quo ædicula Deiparæ Mariæ virginis, ad quam peregrini ex tota Europa religionis causa quotidie confluunt.

Laurĕus, a, um, *di lauro*, δάφνινος, quod est ex materia lauri. *Ovid.* 2. *Trist.* Ponat & in nitida laurea serta coma. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Laurea corona. *Id. l.* 15. *c.* 15. Laurea pyra. *h. e.* odore laurum referentia. *Id. ib. c.* 25. Laurea cerasa. *marasche*. ita dicta, quod in lauro inseri primum cœpta sunt.

Laurīces, m. 3. cuniculi, vel fœtus cuniculorum a matre exsecti, vel uberibus ablati, qui olim cum interaneis non repurgatis cocti gratissimis in cibis habebantur. Vox est Balearica, etsi fortasse a Græcis profecta est, idest a λαῦρος, *latus*, *multus*, *copiosus*, propter fœcunditatem hujus generis animalium. *Plin. l. 8. c.* 55.

Lauricŏmus, a, um, ornatus comas lauro, ut Montes lauricomi. *Lucret. l. 6. v.* 151. Lauricomos ut si per montes fama vagetur.

Laurĭfer, ra, rum, δαφνηφόρος, ferens laurum. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Lauriferam tellurem illam osculatus ex responso. *Luc. l. 5. v.* 332. Lauriferos nullo comitetur vulnere currus.

Laurĭger, ra, rum, δαφνηφόρος, gerens, seu ferens laurum. *Ovid. de Arte.* Visite laurigero sacrata palatia Phœbo. Adde *Martial. l. 3. epigr.* 66.

Laurīnus, a, um, *d'alloro*, δάφνινος, quod est lauri, vel ad laurum spectat. *Plin. l. 19. c. 8.* Exit & in cubitalem altitudinem foliis laurinis, sed mobilibus. ¶ Item quod est ex lauro factum, ut Laurinum oleum, δαφνέλαιον. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Oleum laurinum utilius, quo recentius.

Laurus, f. 2. & 4. *lauro*, *alloro*, Ger. *loorbeerbaum*, Gal. *laurier*, Hisp. *laurel*, δάφνη, genus arboris perpetua virens coma. Videtur a *laude* dici, quod sit laudis, & gloriæ insigne. Et quidem veteres dicebant *laudum* pro *lauro*, & *laudem* pro *laurea*. *Serv. ad 8. Ecl. Isid. l. 17. c.* 17. A Græcis δάφνη appellatur, quæ res Poetis fabulandi occasionem videtur præbuisse, Daphnen puellam fuisse, quæ, cum ab Apolline adamaretur, ejusque vim effugere non posset, Deorum miseratione in laurum versa est. *Ovid.* 1. *Met.* ¶ Apollini qui Delphis præcipue colebatur, sacram esse credebant, eo, quod hæc arbor frondes semper virentes habeat, & Apollo semper juvenis, & imberbis esse existimetur. Alii causam afferunt, quod spectatissima nascitur in Parnasso. Alii, quod Apollo Daphnen puellam amavit, quo nomine etiam hæc arbor Græce appellatur. Hinc Apollinea, & Delphica cognominatur. *Ovid. 6. Fast.* Venit Apollinea longas Concordia lauro nexa comas. *Hor. l. 3. Carm. ode* 30. Et mihi Delphica lauro cinge volens Melpomene comam. ¶ In igne strepitum edit. Gyraldus dicit crepantem in igne laurum bonum fuisse omen, tacitam autem infelix. *Ovid. 1. Fast.* Et non exiguo laurus adusta sono. *Tibull. l. 2. eleg.* 6. At laurus bona signa dedit, gaudete coloni. *Prop. l. 2. eleg.* 29. Et tacet extincto laurus adusta foco. ¶ Vates lauro vesci soliti fuere, quod valere crederent ad divinationem. *Juven. Sat.* 7. nectit quicumque canoris Eloquium vocale modis, laurumque momordit. Hinc fatidica appellata est. Sed aliqui dicunt, fatidicam esse vocatam, vel quod Apollini fatidico Deo esset dicata, vel quod ex ejus crematæ strepitu futura colligerentur. ¶ Erat signum pacis, & ea triumphantes coronabantur. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Laurus triumphis proprie dicatur, vel gratissima domibus, janitrix Cæsarum, Pontificumque, quæ sola & domos exornat, & ante limina excubat. *Id. l.* 15. *c.* 30. Laurus ipsa pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium. ¶ Sola arborum fulmine non tangitur, ut Poetæ fabulati sunt, & credidit etiam *Plin. l. 15. c. ult.* ubi plura Lauri genera recenset. ¶ Legitur etiam laurus, us, in 4. declinat. *Senec. Oedip. v.* 16. Hoc me Delphicæ laurus monent. ¶ Laurus pro victoria. V. *Laurea*.

Laus, laudis, f. 3. *laude*, *lode*, *gloria*, *onore*, תהלה, Germ. *lob*, Gal. *louange*, Hisp. *alabança*, ἔπαινος, ἐγκώμιον, præconium, commendatio, gloria, splendor, decus, a λαός, *populus*, ut laus proprie sit sermo populi de virtute alicujus testantis, vel a λάω, *eloquor*, vel ab antiquo λαύω, *fruor*, ut sic dicatur, quia nullus virtutis major est fructus, quam laus, V. *Laudatio*. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 14. Summis laudibus ad cœlum extollere. *Id. pro Planc. c.* 3. Laudi dare aliquid alicui. *Id.* 15. *Fam. ep.* 6. Ea est profecto jucunda laus, quæ ab iis proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt. *Id. Verr.* 5. Ponere aliquid in laude. *Id. in Bruto*: Laus dicendi, Et, laus oratoria. h. e. facultas, vel eloquentia. ¶ Aliquando laus accipitur pro virtute, seu recte factis, quæ laude digna sunt. *Virg. Æn.* 1. *v.* 460. Sunt hic etiam sua præmia laudi. *Id. 9. Æn. v.* 252. Quæ vobis, quæ digna, viri, pro laudibus istis Præmia posse rear solvi?

Lausus, m. 2. quem Dionysius Ægestum vocat, filius Numitoris, & frater Iliæ, seu Rheæ Sylviæ, & ab Amulio Albanorum Rege per dolum necatus. *Dionys. l. 1. Rom. Antiq. Ovid.* 3. *Fast. Bocc. l. 6. Gen.* ¶ Alius fuit Mezentii filius, quem Æneas interfecit, cum parentem vulneratum defenderet. *Virg.* 10. *Æn.*

Lausus, us, m. planctus, ejulatus, lugubris lamentatio. *Varr. apud Non. c. 1. n.* 234. Funus exsequiati, cum lausu ad sepulcrum antiquo more silicernium confecimus. Alii leg. *plausu*.

Laute, adv. *splendidamente*, Ger. *herlich*, Gal. *splendidement*, Hisp. *aseytadamente*, λαμπρῶς, splendide, eleganter. *Plaut. Cas.* 4. 1. 10. Laute vestitus, exornatusque ambulat. *Id. Mil.* 4. 11. Loquitur laute, & minime sordide. *Terent. Adelph.* 5. 1. Laute munus administrasti tuum. *Nepos in Chabr. c.* 3. Quod vivebat laute, & indulgebat sibi liberalius. *Cic.* 2. *Leg. c.* 1. Villa lautius ædificata. *Id. de Amic. c.* 28. *ex veteri Poeta*. Lautissime ludere.

Lautia, orum, n. 2. ἐνδομενία, esculenta, supellectilia, & alia ad lautiorem victum accommodata, quæ Legatis exterarum Nationum, & etiam hospitibus suppeditabantur. Dicta sunt a *lautus*, vel a δῶμα: nam veteres etiam *dautia*, pro *lautia* dixere. *Liv. l.* 28. *c.* 39. Locus inde, lautiaque Legatis præberi jussa. *Id. l.* 30. *c.* 17. Ad hoc mlet, libera loca, lautia Legatis decreta. Sunt qui hic legunt *lautia*, ut sit gen. fœminini. *Id. l.* 33. *c.* 24. Macedones deducti in villam publicam, ibique iis locus, & lautia præbita. *Id. l.* 45. *c.* 20. Consulti a M. Junio Patres, stantibus in comitio Legatis, an locum, lautia, Senatumque darent, nullum hospitale jus in iis servandum censuerunt.

Lautitia, æ, f. *splendidezza*, *delicatezza*, πολυτέλεια, epularum magnificentia, vel generatim munditia, quæ in cibo, & in vestitu fit, a *lavatione*, vel potius a sup. *lautum*, verbi *lavo*, quia apud antiquos elegantiæ, quæ nunc sunt, non erant, & raro quis lavabat. *Fest. Cic. in Ep.* 16. *l.* 9. *Fam.* Fama ad te de mea nova lautitia veniet. *Id. ibid. ep.* 20. Lautitia, munditia, elegantia. *Sueton. in Cæs. c.* 45. Lautitiarum studiosissimus. ¶ Lautitia farina appellabatur ex tritico aqua consperso. *Festus*.

Lautiuscŭlus, a, um, adject. diminut. aliquantum lautus. *Apul. l. 7. Metam.* Vestem lautiusculam proferunt.

Lautulæ, arum, f. 1. *bagni*, locus fuit in urbe Roma, non procul a Jano Gemino, a sup. *lautum* verbi *lavo*. *Varro l. 4. de L. L.* Lautulæ a lavando, quod ibi ad Janum Geminum aquæ calidæ fuerunt. ¶ Fuerunt & Lautulæ extra Urbem. *Fest.* Lautulæ, locus extra Urbem, quo loco, quia aqua fluebat, lavandi usum exercebant.

Lautumarius, m. 2. qui lautumias incolit. *Cic. in Pison. c.* 9. juxta codices antiquos, ut Turnebus monet *l.* 21. *Adverf. c.* 15. In vulgatis est *lo(cernarius)*. Ita vocat sodalem Catilinæ, quasi qui aliquando lautumiæ, sive carceris colonus fuisset.

Lautumiæ, vel latumiæ, vel latomiæ, arum, f. λατομία, lingua Siculorum significat lapicidinam, seu locum cæsis lapidibus exsectum, teste *Asconio in Verr. de Præt. urb.* Hinc *Plaut. Pœn.* 4. 2. 5. Vel in lautumiis, vel in pistrino mavelim ætatem agere. ¶ Præcipue ita appellatus est carcer Syracusanus, de quo *Cic. Verr. ult. c.* 27. Lautumias Syracusanas omnes audistis: Opus est ingens magnificumque regum, ac tyrannorum. Totum est ex saxo in mirandam altitudinem depresso, &c. ¶ Inde nomen translatum est ad Romanos carceres. *Liv. l.* 32. *c.* 26. Triumviri carceris lautumiarum intentiorem custodiam habere jussi.

Lautus, a, um, *lavato*, נקי, Ger. *zierlich*, Gal. *magnifique*, Hisp. *aseytado*, *magnifico*, λελουμένος, partic. verbi *lavor*, a sup. *lautum*. *Hor.* 2. *Sat.* 3. Lautis mane senex manibus currebat. *Cic. pro Dejot.* Cur te lautum voluit, cœnatum noluit occidere? ¶ Translate sumitur pro mundo, nitido, eleganti, magnifico, delicato, *lauto*, *delicato*, λαμπρός, ἁβρός. Causa translationis est, quod homines magnifici, & splendidi crebro admodum se se in balneis lavarent. *Cic. in Ver.* 3. *c.* 6. Cum isfirc, atque illius amici, homines lauti, atque urbani sermones hujusmodi dissiparent. *Id. 1. Fam. ep.* 14. Valde jam lautus es, qui gravere literas ad me dare. ¶ Lauta cœna dicitur, quæ magnifice, opipareque est instructa. *Id. l. 9. Fam. ep.* 16. ¶ Sumitur etiam pro divite, potenti. *Cic. Acilio l.* 13. *Fam. ep.* 32. In Halesina civitate tam lauta, quam nobili. *Id. pro Rab.* Lautum, & copiosum patrimonium. ¶ Item pro magno. *Cic. Att. l. 6. ep. 1. circa med.* Lautum negotium. ¶ Comp. lautior,

tior,

tior, sup. lautissimus. *Cic. 15. Fam.* Nihil tibi erit lautius, nihil gloriosius. ¶ *Id. pro Planc. c. 26.* Lautissimi in iis locis solent esse. ¶ *Nonius c. 4. n. 280.* ait, lautum dici etiam inquinatum, maculatum. Verum quæ affert exempla ex *Virg. & Accio* id non satis confirmant.

Lax, fraus, unde lacio. *Festus.*

Laxamentum, ti, n. *rallentamento*, רפיון, Ger. *ein nachlassung*, Hal. *relasche*, Hisp. *floxura*, ἄνεσις, relaxatio, remissio, dilatatio, quies. *Cic. pro Cluent.* Non modo causæ, sed ne legi quidem quidquam per Tribunos plebis laxamenti datum. *Id. Att. l. 12.* Ego tamen nactus in navigatione nostra pusillum laxamenti, concinnavi tibi munusculum. *Liv. l. 9. c. 38. in fi.* Dare laxamentum cogitationibus.

Laxatio, onis, f. actus laxandi spatium interjectum. *Vitruv. l. 4. c. 7.* Trabes ita sint compactæ, ut compactura duorum digitorum habeat laxationem.

Laxativus, a, um, adject. *lassativo*, qui ad solvendum, & laxandum pertinet, ut laxativa cataplasmata. *Cal. Aurel. Tard. 2. c. 3.*

Laxatus, a, um, adject. remissus, solutus, dilatatus, *rilassato*, *allargato*. *Cic. in Somn. Scip.* Qui jam vixerunt, & corpore laxati. *Id. de Senect. c. 3.* Libidinum vinculis laxati. *Id. 1. Tusc.* Laxatus curis. *Tacit. 3. hist. c. 25.* Laxati ordines. *Plin. l. 19. c. 1.* Lini membrana laxatior.

Laxe, adv. *largamente*, Germ. *weit*, Gal. *largement*, Hisp. *anchamente*, χαλαρῶς, late, large, cui anguste contrarium est. *Cic. pro Domo.* Habitare laxe, & magnifice voluit. *Varro l. 2. de re rust. c. 10.* De numero pastorum alii angustius, alii laxius constituere solent. *Plin. l. 2. c. 16.* Ab his Mercurii stella laxissime. supple *vagatur*.

Laxitas, atis, f. *ampiezza*, *capacità*, εὐρυχωρία, amplitudo, capacitas. *Cic. 1. Offic. c. 39.* In domo, in quam hospites multi recipiendi, adhibenda est cura laxitatis. *Colum. l. 4. c. 18.* Laxitas semitarum. *Pallad. l. 1. c. 5.* Laxitas aeris. *luogo dove campeggia l'aria.* ¶ Item remissio, ut laxitas animi, apud *Senec.*

Laxo, as, avi, atum, a. 1. *rallentare*, רפה, Ger. *weit machen*, Gal. *lascher*, Hisp. *afloxar*, χαλάω, χαλῶ, laxum facio, quod tensum erat, remitto, ut Laxare arcum, fides, rudentes, &c. *Cic. in Bruto.* Quanto facilius non modo laxare modos, sed totos mutare possumus? ¶ Translate accipitur pro dilatare, seu ampliare, *allargare*. *Cic. Att. l. 2.* Ut monumentum illud eo usque laxaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus. *Plin. l. 12. c. 14.* Laxatur hic plaga, non admittitur. ¶ Item pro aperire. *Virg. 2. Æn.* Laxat claustra Sinon. ¶ Item pro lenire. *Cic. in Brut.* Laxaret judicum animos, atque a severitate paulisper ad hilaritatem, risumque traduceret. ¶ Item pro relaxare, & ex eo, quod debebatur, aliquid remittere. *Cic. ad Att. l. 6. ep. 1.* Tantum abest, ut ex eo, quo astricti sumus, aliquid laxari velim. ¶ Item pro liberare cura, & solicitudine, pro recreare. *Cic. pro Rosc. Amer.* Habet animi laxandi causa rus amœnum, & suburbanum. *Id. de Or.* Aliquando ab hac contentione disputationis animos nostros, curamque laxemus. *Id. l. 5. Fam. ep. 14.* Ut istis te molestiis laxes. ¶ *Stat. 1. Achill.* Innumeros ferrum laxatur in usus. h. e. ad plurimas res inservit. ¶ *Liv. l. 26.* Annona haud multum laxaverat. h. e. parum decreverat annonæ pretium.

Laxus, a, um, o. l. 2. *rallentato*, רפוי, Germ. *luck*, Gal. *lasche*, Hisp. *floxo*, χαῦνος, χαλαρός, remissus, languidus, non tensus, ut Laxi arcus, laxæ fides, laxi rudentes, laxa vela, a χαλῶ, *laxo*. *Ovid. de arte am. v. 516.* Ne vagus in laxa pes tibi pelle natet. *Virg. 11. Æn.* Sed laxos referunt humeris languentibus arcus. ¶ Hinc Laxæ habenæ per Translationem pro molli, & leni imperio, translatione ab equis sumpta. *Virg. 1. Æn.* Et premere, & laxas sciret dare jussus habenas. ¶ Accipitur etiam pro amplo, capaci. *Col. l. 1. c. 3.* Quin minus reddat laxus ager non recte cultus, quam angustus eximie. ¶ Item pro longo. *Cic. ad Att. l. 6.* Ego sic diem statuo satis laxam. idest, tempus satis longum. *Proculus l. cum stipulator, ff. de verb. oblig.* Cum ipse arbitratu meo aliam diem operi faciundo laxiorem dederim. i. e. cum diem protulerim. ¶ Comp. laxior, sup. laxissimus. *Plin. in ep.* Quod post duos & Consulares, & disertos tempus sibi, & quidem laxius vindicavit. *Cic. de Am. c. 13.* Commodissimum est quam laxissimas habenas habere amicitiæ, quas vel adducas, cum velis, vel remittas. ¶ Laxæ opes, h. e. amplæ. *Martial. l. 2. epigr. 30.* Et cujus laxas arca flagellat opes. ¶ Laxa cutis, pro *mollis*, & veluti rugosa. *Id. l. 5. epigr. 80.*

L ANTE E.

Lea, f. 1. idem, ac leæna, a leo, *lionessa*. *Lucr. l. 5.* Irritata leæ jaciebant corpora saltu. *Varro ad Cic. l. 3.* Sicut nocet panthera, & lea. ¶ Lea item brassicæ genus, latis foliis e caule exeuntibus, Græci λείαν, appellant, hoc est, lævem, a foliorum lævitate. *Plin. l. 20. c. 9.* Alteram leam, latis foliis e caule exeuntibus. V. *Leæna*.

Leæna, æ, f. 1. *leana*, *leonessa*, לביא, Ger. *leowin*, Gal. *lionne*, Hisp. *leona*, λέαινα, leonis fœmina, quæ & lea appellatur, a voce Græca allata. Veteres Grammatici Latinam esse negarunt, ut scribit Junius Philargyrius in 2. *Ecl. Virgilii*. *Isid. l. 12. c. 2.* leæna totum esse Græcum, lea Latinum, sed Poeticum esse ait. Sane antiquissimi Latini nec leæna, nec lea dixisse videntur, sed leo fœmina. Monuit id Philargyrius, ac sententia ejus confirmatur illo *Plauti in fragment. Vidular.* Nam audivi fœminam ego leonem semel parere. *Virg. 2. Ecl.* Torva leæna lupum sequitur.

Leander, m. 2. Λέανδρος, juvenis nomen, ex Abydo Asiæ oppido in litore Hellesponti sito, qui cum Herus puellæ amore captus esset, quæ in oppositi litoris oppido Sexto habitabat, noctu ad eam transnabat. Quod ubi aliquoties non infeliciter cecidisset, jam audacior factus, cum mari tumido, & impacato se se commisisset, vi ventorum, fluctuumque victus, in Hellesponto submersus est. Fabulam hanc, aut fortassis historiam elegantissimo carmine apud Græcos prosequutus est Musæus, a quo Ovid. mutuatus est argumentum Epistolarum Herus ad Leandrum, & Leandri ad Hero.

Leandrius, a, um, adject. ad Leandrum pertinens, ut Hellespontus Leandrius, apud *Silium 8. v. 622.*

Learchēus, a, um, adject. ad Learchum pertinens. *Ovid. 6. Fast. v. 401.* Mœsta Learcheas mater tumulaverat umbras.

Learchus, m. 2. Λέαρχος, Athamantis, & Inus filius, quem pater furore correptus occidit. Quod cum vidisset Ino, arrepto Melicerta altero filio in mare se præcipitavit. Atque Ino quidem in Deam maris mutata est, quam Græci Leucotheam, Latini Matutam vocant, Melicertes autem in Deum marinum, quem Græci Palæmona, Latini Portunum. *Ovid. 6. Fast. Bocc. l. 13. Gen.*

Lebĕdus, f. 2. Ptolemæo Lesbos, *Lebaditej*, *Chisar*, urbs Asiæ minoris, in Jonia, in ora sinus Jonici, inter Teon ad Bor. & Colophonem ad Aust. Hic scenicorum histrionum Collegium fuit, qui ludos, & certamina Libero Patri quotannis celebrabant. *Horat. l. 1. ep. 11.*

Lebes, etis, m. *paruolo*, *caldaja*, כיור, Germ. *ein siegel*, Gal. *chaudiere*, Hisp. *caldero*, λέβης, olla. *Serv. in 3. Æn. & Porphyr. in 9. Æn.* dicunt, esse vas æneum, in quo aliquid igni applicamus, ut ebulliat. Est a Græco λέβης, quod a λείβω, *fundo*, quoniam in eum aqua funditur. Latini tamen Auctores videntur significare genus quoddam vasis nobilioris, ut sunt quæ Italice dicimus *bacini*, & *sottocoppe*, & hujusmodi. *Virg. 5. Æn.* Tertia dona facit, geminos ex ære lebetes. *Id. Æn. 3. v. 466.* Stipatque carinis Ingens argentum, Dodonæosque lebetes. Ubi *lebetes Dodonæos* quidam interpretantur vasa rebus variis apta, ex ære Dodonæo præstantissimo.

Lebinthus, f. 2. Lebynthos, *Levita*, Λέβινθος, ins. maris Ægæi, una Cycladum, al. Sporadum, non procul a Pathmo, & Lero. *Ov. 8. Met.*

Lechæum, n. 2. *Lessejocori*, Λέχαιον, opp. & navale Corinthiorum, ad sin. Saronicum, Cenchreis alteri oppido, & navali ad sinum Corinthiacum adversum, a Corintho 12. stad. a Cenchreis 70. in Or. Sed aliis contra Lechæum est in isthmo ad sinum Corinthiacum, seu Crissæum, Cenchreæ in sinu Saronico ad Ortum Corinthi, & Lechæum vix 46. stad. distat a Cenchreis in Occ. *Propert. l. 3. eleg. 19. (al. 20.) v. 19.* Deinde per Jonium vectus cum fessa Lechæo sedarit placida vela phaselus aqua.

Lecte, adv. cum electione, *con iscelta*. *Cic. de Orat. c. 68.* Optimis sententiis, verbisque lectissime dicere.

Lectica, f. 1. *lettica*, צב, Ger. *ein tragbett*, Gal. *litiere*, Hisp. *litera*, φορεῖον, κλίνη, cathedra, aut sedes, qua ferebantur divites, & potentes, in qua pulvinar, & lectulus stratus erat, a *lectus*. Quod si a sex servis gestaretur, *hexaphorum* dicebatur, si ab octo, *octaphorum*. Tenuiores autem vel duobus contenti erant. *Juven. sat. 3.* Namque facit somnum clausa lectica fenestra. Adde *Cic. l. 10. Attic.*

Lecticariŏla, æ, f. 1. mulier, quæ subit lecticarii officium, vel potius quæ lecticariorum (id erat vilissimum servorum genus) amores sectatur, ut ancillariolus, qui ancillari officio fungitur, vel qui ancillarum insanit amore. *Mart. l. 12. epigr. 58.* Ancillariolum tua te vocat uxor, & ipsa lecticariola est: estis, Alauda, pares.

Lecticarius, rii, m. *portatore di lettica*, Ger. *senfftentrager*, Gal. *porteur de litiere*, Hisp. *moço de litera*, κλινοφόρος, φορειοφόρος, qui lecticam defert. *Serv. Sulpic. ad Cic. 4. Fam. ep. 12.* Coactus sum in eadem illa lectica, qua ipse delatus eram, meisque lecticariis in urbem eum referre.

Lecticŭla, æ, f. *lettighetta*, κλινίδιον, dim. a lectica. *Cic. Mario.* Ut nostras villas obire, & mecum simul lecticula circumcursare possis. *Liv. l. 23. c. 42.* Scipio lecticula in aciem illatus.

Lectio, onis, f. *lezione*, קריאה, Ger. *das lesen*, Gal. *lecon*, Hisp. *lecion*, ἀνάγνωσις, actus legendi. *Cic. ad Att. l. 1. epist. 10.* Quotus enim quisque est, qui epistolam paulo graviorem ferre possit, nisi eam per lectionem relevarit? *Quint. l. 1. c. 8.* In lectione puer sciat, ubi suspendere spiritum debeat, &c. ¶ Item electio, *scelta*. *Suet. Aug. c. 35.* Senatorum affluentem numerum admodum pristinum redegit duabus lectionibus. ¶ Item collectio, *raccolta*. *Col. 2. c. 2.* At saxosum facile est expedire lectione lapidum.

Lectipes, edis, f. κλινοπόδιον, herba serpillo similis, surculosa, palmi altitudine. *Plin. l. 24. c. 15.*

Lectisterniator, oris, m. 3. qui mensam, ac lectulos discubitorios sternit. *Plaut. Pseud. 1. 2. 29.* Tu esto lectisterniator, tu argentum eluito.

Lectisternium, ii, n. ἐπιτραπέζιον, non privatorum cubiculorum fuit, sed erat sacrificii genus, in quo Diis in templis pulvinaria, sive lecti sternebantur, conviviumque iis apponebatur. Dictum est lectisternium, quia lecti sternerentur. Idem vocatum est *daps*, aut *epulum*, quia cibi apponebantur. Sed appositis epulis, non ipsi Dii, sed septem Sacerdotes, qui dicti sunt *Epulones*, fruebantur. *Liv. l. 22. c. 10.* Curatum lectisternium, & per triduum habitum, decemviris sacrorum curantibus: sex pulvinaria in conspectu fuere, Jovi & Junoni unum, alterum Neptuno ac Minervæ, tertium Marti & Veneri, quartum Apollini ac Dianæ, quintum Vulcano, ac Vestæ, sextum Mercurio ac Cereri.

Lectito, as, avi, atum, a. 1. *leggere spesso*, συναναγινώσκω, frequenter lego. *Cic. Pæto.* Pyrrhi te video libros lectitasse. *Id. Att. 12. ep. 18.* Lectitare auctores. ¶ Ponitur pro identidem colligere. *Valer. l. 8. c. 8.* Conchulas, & calculos in litore lectitasse.

Lectiuncŭla, æ, f. diminut. brevis lectio. *Cic. 7. Fam. ep. 1.* Quia per eos dies matutina tempora lectiunculis consumpseris.

Lecto, as, avi, atum, a. 1. idem ac lectito, frequentativum. *Hor. l. 1. Sat. 6. ad fin.* aut ego lecto, Aut scripto, quod me tacitum juvet.

Lector, oris, m. *lettore*, קורא, Germ. *leser*, Gal. *letteur*, Hisp. *lector*, ἀναγνώστης, qui aliquid legit. *Cic. 2. de Orat.* Cum enim Brutus duos lectores excitasset, & alteri de Colonia Narbonensi Crassi orationem legendam dedisset, alteri de Lege Servilia.

Lectrix, icis, f. *lettrice*, quæ legit. *Inscript.* apud *Fabrett. c. 4. n. 347.* Colit ossa ejus Cnide lectrix conjunx ejus. *Cledonius in Arte, pag. 1802.* *Pusich.* Doctor facit doctrix, lector facit lectrix, auctor non facit auctrix, quia est communis generis.

Lectuālis, le, adject. *Spartian. in Adrian. c. 23.* In morbum incidit lectualem. h. e. qui diu in lecto ægrotum detinet, ut exponit *Salmas.* qui ibi notat, ipsos quoque hujusmodi ægros *lectuales* dictos.

Lectŭlus, m. 2. *letto*, *letticello*, κλινίδιον, dim. a lectus. *Cic. Att. l. 14. epist. 13.* A ducenda autem uxore sic abhorret, ut libero lectulo neget esse quicquam jucundius.

Lectum, n. 2. *Scorpiata*, Λεκτὸν, prom. Troadis, in quod Ida mons desinit, quod ab *Aristotele* Idæ promontorium appellatur, inter Troadem urb. ad Bor. & Assum prom. & urb. ad Mer.

Lecturio, is, 4. ἀναγνωσείω, desidero legere. *Sidon. l. 9. ep. 7.* Cum merito lecturiremus.

Lectus, ti, m. 2. *letto*, מטה, Ger. *ein beth*, Gal. *lit*, Hisp. *lecho*, κλίνη, εὐνή, κοίτη, cubile, a λέκτρον. *Varroni* dictus videtur a legendis, hoc est, colligendis stramentis, quod lectis herbis, & frondibus veteres sibi cubilia facerent. *Cic. Pæto, l. 9. Fam.* Dixit, te in lecto esse, quod ex pedibus laborares. *Id. 7. Ver. c. 7.* Nam pater grandis jam diu lecto tenebatur. idest, decumbebat, & morbo vexabatur. ¶ Antiqui lectos habebant, non solum in quibus dormirent, sed etiam in quibus in tricliniis recumbentes cibum sumerent, qui & *discubitorii*, & *tricliniarii* vocantur, ad quorum differentiam lectos cubiculares vocat *Cic. de Div. l. 2. c. 65.* quibus nocturnæ quietis causa in cubiculis utimur. *Id. Ver. 4.* Non quæro unde habueris quinquaginta tricliniorum lectos. *Hor. l. 1. epist. 18. v. 11.* In obsequium plus æquo pronus, & imi derisor lecti. ¶ Lectus funebris dicebatur, in quo mortui cadaver collocabatur. *Val. Max. l. 4. c. 4.* Cui mortuo lectus funebris, & rogus defuit. ¶ Lectus Genialis. V. Genialis. ¶ Lectus adversus erat, qui novæ nuptæ magnifice sternebatur, atque in nuptiis ipsis lectus *Genialis* vocabatur, post nuptias vero, *Adversus*, quia ex adverso ante januam collocatus erat, tanquam conjugii monumentum, & pignus. In eo sedebant matresfamilias lanificio operam dantes. *Laber.* Materfamilias tua in lecto adverso sedet. ¶ Idem, mortua conjuge, mutabatur, & alius novæ nuptæ sternebatur. *Proper. l. 4. eleg. ult. v. 81.* Seu tamen adversum mutarit janua lectum, Sederit & nostro cauta noverca toro. Vide *Lips. l. 1. Elect. c. 17.* ¶ Alienum lectum concutere, violare, est adulterii crimen committere. *Juven. Sat. 9. Ovid. l. 1. de ar. am.* ¶ Invenitur & lectum, i, n. *Ulp. l. librorum, ff. de leg. 3.* Legatum lectum continet & fulcra.

fulcra. ¶ Et lectus, us, m. 4. *Plaut. Amph.* 1. 3. 15. Prius abis quam lectus, ubi cubuisti, concaluit locus.

Lectus, us, m. 4. *scelta, elezione*, συλλογή, electio, sive collectio. *Tac. l. 4. hist. c.* 70. Tutor Trevirorum copias recenti Vangionum, Caracatium, Tribocorum lectu auctas veterano pedite, atque equite firmavit. Optimæ tamen editiones habent *delectu*.

Lectus, a, um, adject. particip. a *lego*, & est idem ac electus, *scelto, ottimo*, λεκτός, ἄριστος. *Virg.* 9. *Æn.* Viginti lectis equitum comitatus. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 37. Lectis, & illustribus verbis utendum est. *Id.* 3. *Ver. c.* 6. Lectissimi, atque ornatissimi viri. *Id. l.* 2. *Inv. c.* 31. Ut neque vir melior, neque fœmina lectior in terris sit. *Stat. l.* 5. *Silv.* 1. Lectissimus juvenum. ¶ Item collectus, *raccolto*. *Quint. l.* 6. *c.* 14. Ostendi lecta e vulneribus ossa, & vestes sanguine perfusas.

Lecythus, i, f. 2. *vaso dell' oglio, utello*, פך, Ger. *oelkrug*, Gal. *pot a huile*, Hisp. *azeytera*, λήκυθος, ampulla olearia, vasis genus ventre protuberante, oreque angustiore, oleo asservando accommodatum. Sed vox Græca est. Translate quemadmodum *ampulla*, sic & *lecythus* accipitur pro oratoriis pigmentis, & coloribus, ducta metaphora a pictoribus, qui in hujusmodi vasis pigmenta habent ad colorandum. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 11. Totum hunc locum, quem soleo pingere, de flamma, de ferro (nosti illas ληκύθους) valde pertexuit. Hinc & *Plin. l.* 1. *ep.* 2. Non tamen omnino Marci nostri τὰς ληκύθους fugimus, quoties paulum itinere decedere non intempestivis amœnitatibus admonebamur.

Leda, f. 1. Λήδα, Tyndari Laconiæ Regis uxor, quam cum Jupiter adamaret, transformatus in cygnum cum ea concubuit, ex quo congressu Leda duo peperit ova, unum immortale, ex quo nati sunt Pollux, & Helena, alterum mortale, ex quo Castor, & Clytemnestra.

Ledæus, a, um, adject. ad Ledam pertinens, ut Ledæi fratres, h. e. Castor & Pollux. *Ovid. ad Liviam*, v. 283. Dii Ledæi, iidem, *Id.* 1. *Fast.*

Legalis, le, o. 3. *cosa che a legge s' appartiene*, νομικός, quod ad legem pertinet. *Quinct. l.* 3. *c.* 10. Aliquando etiam incidere possunt legales tractatus in privata maxime consilia. *Id. l.* 3. *c.* 5. Legale genus quæstionum.

Legaliter, adverb. secundum leges. *Cassiod. l.* 4. *ep.* 37.

Legarium, rii, n. idem, quod legumen. *Varr. de R. R. l.* 1. *c.* 32. Cæteraque, quæ alii legumina, alii (ut Gallicani quidam) legaria appellant.

Legatarius, ii, m. *legatario*, is, cui ex testamento aliquid legatum est. *Paul. l.* 14. *Dig. de Usurpationib.* In ea re legata legatarius quodammodo hæres est.

Legatarius, a, um, adject. ut legataria editio munerum, seu ludorum, quæ scil. testamento mandata est. *Tertull. de Spectac. c.* 6. Legataria Provincia, quæ alicui est delegata. *Cic. Att. l.* 15. O rem miseram, primum ullam ab istis, dein, si aliquam, hanc legatariam Provinciam, &c. Est ibi tamen varia lectio.

Legatio, onis, f. *legazione, ambasciaria*, Ger. *botetschaffe*, Gal. *ambassade*, Hisp. *embaxada*, πρεσβεία, πρέσβευσις, actus legandi, legatorum missio, munus, officium, functio legati. *Cic. de opt. gen. Or.* Quod legationem ementitus esset. *Id.* 8. *Phil.* Etenim cui legatio ipsa mortis causa fuisset, ejus monumentum extare voluerunt, ut in bellis periculosis obirent homines legationis munus audacius. ¶ Legationes liberæ dicebantur, quæ ornamenti tantum causa ab Senatu impetrabantur, quemadmodum Honorarii Magistratus a Principibus honestamenti causa conceduntur, tituloque tenus obeuntur, & geruntur. Has autem ii Senatores impetrabant, quibus negotia futura erant in provinciis, ut qui hæreditates persequi, aut legata, aut qui nomina exigere volebant, aut votum solvere. Nam legatorum personis acceptis, commendabiliores controversias habebant, atque favorabiliores. Ideo autem liberæ dicebantur, quia introire in Urbem, & rursus exire liberam legationem habentibus licebat. Nam ceteri magistratus, qui extra Urbem gererentur, ingredientibus in Urbem deponendi erant. *Cic.* 3. *de Leg.* & *l.* 15. *ad Attic. ep.* 11. *ad fin.* V. *Manut. in ep. ad Q. Fr.* ¶ Legationem accipere, obire, gerere, suscipere, &c. *Ciceronis* sunt, *Quintil.* & *Nepotis*. ¶ Interdum legatio ponitur pro ipsis Legatis. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Missa ad Achillem legatio. *Cic. Fam.* 1. *ep.* 4. Senatus haberi non potest, nisi perfectis, aut rejectis legationibus. h. e. legatorum negotiis.

Legatitium. V. Legativum.

Legativum, vi, n. 2. dicebatur id, quod dabatur Legato nomine viatici, & impensæ. *Ulpian. in l. munerum, ff. de Muner. & hon.* Legati quoque, qui ad sacrarium Principis mittuntur, quia viaticum, quod legativum dicitur, interdum solent accipere, sed & nicostrategi, & pistrinorum curatores personale munus ineunt. *Id. l.* 2. *ff. de leg.* His, qui non gratuitam legationem susceperunt, legativum ex forma restituitur. Alii *legatitium* legunt.

Legator, oris, m. qui aliquid legat per testamentum. *Suet. in Tib. c.* 31. Quin rata voluntas legatoris esset.

Legatum, ti, n. *legato*, Ger. *das vermacht ist*, Gal. *legat*, Hisp. *legado*, τὸ καταλειπόμενον λῆγον, diminutio quædam hæreditatis, qua testator ex eo, quod universum hæredis foret, alicui quid collatum velit. *Plin. ep.* 44. Illa, ut in periculo credula, poscit codicillos, legatum Regulo scribit. *Quinct. l.* 4. *c.* 14. Petere legatum ex testamento. *Cic.* 7. *Att. ep.* 3. Hortensii legata cognovi.

Legatus, ti, m. 2. *Legato, Ambasciatore*, מלאך, Ger. *gesander*, Gal. *ambassadeur*, Hisp. *embaxador*, πρεσβευτής, qui legatione fungitur, sive qui refert mandata alterius, a *legando*, idest, mittendo, quia Legati a Senatu, vel a Rege legantur, seu mittuntur. *Cic. in Vatin.* Ne hoc quidem Senatui relinquebas, quod nemo unquam ademit, ut Legati ex ejus Ordinis authoritate legarentur. ¶ Legatus item in bello dicebatur, *luogotenente*, ὑποστράτηγος, ὕπαρχος, vicarius Imperatoris, qui Imperatoris vice fungebatur, aut ejus locum tenebat. Maximam Imperatore absente in exercitu obtinebat auctoritatem, & ab illo cum parte copiarum in expeditionem mittebatur, aut præsidio præficiebatur. *Cæs. l.* 2. *B. C.* Neque se ignorare, quod sit officium Legati, qui fiduciariam operam obtineret. Legatum fiduciariam operam obtinere dixit, quia redeunte Imperatore, aut Consule, cedere eum oporteret. *Cic. pro Cluent.* Qui M. Æmilio clarissimo viro Legati, & Præfecti, & Tribuni militares fuerunt. ¶ Præterea Legati dicebantur, quos Proconsules, & Prætores ituri in Provincias sibi adjungebant, vel a Senatu accipiebant, consiliorum, atque officii adjutores. *Nepos in Attico, c.* 8. Præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in Provinciam sit secutus: qui ne cum Q. quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum præturam gerere noluisset, asseclam esse Prætoris. ¶ Denique temporibus Imperatorum Legati dicebantur, qui soli mittebantur ad administrandas Provincias, eas, inquam, Provincias, quas Imperator sibi reservasset: Unde & Legati Cæsarum dicti sunt, & Legati Prætorii, seu pro Prætore. *Spartian. in Adrian. c.* 3. V. ibi *Salmas.* & *Casaub.* Idem & Consulares sunt appellati, cum sc. in Consulares provincias mittebantur. *Trebell. Pol. in Censorino cap.* 1. Bis Consul, quarto Proconsul, tertio Consularis, legatus Prætorius secundo, &c. Hic quoque *Salmasium* consule.

Legibilis, le, adject. qui legi potest, *che si può leggere*, ἀναγνωστός. *Ulp. l.* 1. *ff. de his, qui in testam.* Sufficit, si legibilia sint.

Legicrepa, æ, m. rabula, qui leges crepat, seu inculcat. *Var. Atacinus apud Fulgent.* Legicrepæ tundunt, latrant fora, classica turbant.

Legifer, ra, rum, *legislatore*, νομοθέτης, qui legem fert. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 9. Optavit Minos similes sibi legifer annos. *Virg.* 4. *Æn. v.* 58. Legifera Ceres. Hæc enim, inventis frugibus, leges prima dicitur condidisse, & homines ad societatem collegisse. Hinc ejus sacra a Græcis Θεσμοφόρια appellata.

Legio, onis, f. *legione*, τάγμα, certa militum manus, in qua cives R. militabant, a legendo dicta, quod milites legerentur. *Var. l.* 4. *de L. L.* Dividebatur in decem cohortes peditum: Cohors in quinquaginta manipulos: manipulus vigintiquinque milites habebat. His adjungebantur equites in tres centurias divisi, ac subinde in turmas. De singulis hisce nominibus V. suis locis. ¶ Numerus militum in legionibus non semper idem fuit. Nam sub Romulo legio fuit trium millium peditum, & trecentorum equitum; vel, ut alii volunt, tres legiones fuere ex mille peditibus, & equitibus centum. Deinde post Sabinos in civitatem receptos, scribit *Plutarchus*, duplicatum eum numerum fuisse, Bello Punico ex quatuor millibus constabant, teste *Livio l.* 21. Bello Asiatico contra Antiochum ex quinque millibus, & quadringentis, ut scribit *l.* 37. *c.* 39. Bello Persico ex sex, teste *eod. l.* 42. Denique *Vegetio* legio est 6666. militum. ¶ Varius quoque fuit ipsarum legionum numerus. Nam primo una tantum conscripta fuit, deinde crescentibus Reip. opibus, usque ad decem, & amplius crevere, prout Senatui visum, vel bellum ipsum postulavit. ¶ Legiones ex solis R. civibus constabant, auxilia ex sociis. Quod si aliquando servi ascriti, id necessitate factum est, ut post cladem Cannensem, bello Punico secundo. Interdum tamen legiones & de auxiliis, & de externis quoque gentibus dicuntur. *Liv. l.* 37. Duæ legiones Romanæ, quæ sociorum, & Latini nominis erant, quina millia, & quadragenos singulæ habebant. *Plaut. Amph.* 1. 1. 62. Teleboæ ex oppido legiones educunt suas. ¶ Variis nominibus Romanæ legiones distinguebantur, vel ab ordine, ut prima, secunda, tertia, vicesima, &c. vel ab institutoribus, ut Augusta, Claudiana, Galbiana, &c. vel a Provinciis devictis, ut Parthica, Gallica &c. vel a Deorum nominibus, ut Apollinaris, Veneria &c. vel denique ab eventibus, ut Victrix, fulminatrix &c. Ab his interdum data nomina oppidis, in quibus hyemandi causa consederunt, vel circa quæ agros Imperatorum munere consecutæ sunt, ut Legio Victrix, *Vitry*, Legio Germanica, *Lione*, &c. V. *Geographos*. *Cæsar. l.* 1. *B. G. c.* 43. Legionem passibus CC ab eo tumulo constituit. *Liv. l.* 29. *c.* 24. Ita eas legiones supplevit, ut &c. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 17. Quid existimem de legionibus, quæ decretæ sunt in Syriam. ¶ De legionibus accurate scripsere *Onuphr. Panvin. Veget. Manut.* & præsertim *Lips. de Roman. militia*.

Legionarius, a, um, adject. ad legionem pertinens, ut legionarius miles, *Asin. ad Cic. l. Fam.* 10. *ep.* 32. Centurio legionarius, Legionariæ cohortes, *Liv. l.* 10. *c.* 43. &c. Legionarii defensores, *Cæs. l.* 3. *B. C.*

Legirupa, æ, f. *chi rompe la legge*, παράνομος, qui legem frangit. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 119. Perjure, legirupa, pernicies adolescentum.

Legirupio, onis, m. idem, ac legirupa. *Plaut. Rud.* 3. 4. 4. Accedat prope hunc legirupionem.

Legirupus, a, um, adject. qui legem violat, a *lex*, & *rumpo*. *Prudent. Hamartig. v.* 238. Omnia legirupis quassantia viribus orbem.

Legislator, vel legumlator, oris, m. *legislatore*, מחוקק, Ger. *gesetzgeber*, Gall. *legislateur*, Hisp. *legislador*, νομοθέτης, legis scriptor, qui leges fert, qui jura statuit, vel præscribit. Duæ voces sunt, & separatim usurpantur a Scriptoribus, Cicerone præsertim. *Liv. l.* 34. *c.* 31. Noster legumlator non in paucorum manu Remp. esse voluit. *Cic.* 4. *Catil.* Ipsum latorem legis Semproniæ jussu populi pœnas Reipub. dependisse. *Id. pro Mur.* Me & Consulem, & legis ambitus latorem, & tam severe gesto Consulatu causam L. Murenæ attingere.

Legitime, adv. *legittimamente*, Ger. *nach rechte*, Gal. *legitimement*, Hisp. *legitimamente*, νομίμως, juste, ratione legum observata. *Cic. pro Cæc.* 11. qui legitime procurator dicitur. *Id.* 1. *Off. c.* 4. Juste, & legitime imperanti.

Legitimus, a, um, o. 1. 2. *legittimo*, Ger. *nach rechte*, Gal. *legitime*, Hisp. *legitimo*, νόμιμος, νομικός, quod est æquum, justum, conveniens, & secundum legem factum, a *lege*. *Cic. in Ver.* 7. *c.* 22. Quam illum quasi legitimum numerum consuetudinis non explere. *Liv. l.* 25. Ætas legitima ad petendum consulatum. *Cic.* 1. *Invent.* legitimæ nuptiæ. *Id. de Leg. Agrar.* legitimum impedimentum. *Senec. l.* 4. *Controvers.* Legitima verba. h. e. verba legis. *Justin. in proœm. Institut.* legitima scientia. h. e. scientia legum. ¶ *Legitimus Senatus* dictus est, qui legitimis diebus vocabatur: cui opponitur *indictus*, scil. vocatus extra ordinem. *Capitolin. in Gordian. c.* 11. Non legitimo, sed indicto Senatus die consul venit in Curiam. ¶ Legitima, orum, dicuntur solemnes ritus legum, & judiciorum. *Nepos in Phocion. sub fin.* Inde judicio, legitimis quibusdam confectis, damnatus, traditus est undecim viris, &c. ¶ Legitimum etiam dicitur, quod verum est, & cui nihil deest, quod & *justum* vocatur. *Senec. in Claud. c.* 21. Anniversarium in castris Prætor, sine venatione, apparatuque, justum atque legitimum in septis exhibuit. *Ovid.* 3. *de Arte.* Quid, cum legitima fraudatur litera voce? Legitimum carmen erat, quod in Saliaribus quibusdam sacrificiis canebatur: ita dictum, quod erat legitime conceptum, & religiose, & solemniter ediscebatur, & recitabatur, quemadmodum leguleji formulas juris solent. Hoc idem dicitur necessarium a *Cic. l.* 2. *Leg. c.* 23. Hinc & *Tertul. de fuga in persecut. c.* 3. legitimam vocat Orationem Dominicam, quia pro lege perdiscenda, & in orando usurpanda est.

Legiuncula, æ, f. ταγμάτιον, parva legio. *Liv. l.* 35. *c.* 40. Videretis vix duarum male plenarum legiuncularum instar in castris Regis.

Lego, as, avi, atum, a. 1. *mandare legati, ambasciadori*, שלח, Ger. *eine botschafft aussenden*, Gal. *envoyer en ambassade*, Hisp. *embiar embaxador*, πρεσβεύω, ἀποστέλλω, in legationem mitto, legatum mitto. Construitur cum casibus motus ad locum. *Cic.* 5. *Ver.* Nobilem Andronem Centuripinum legarunt ad Apronium. *Sal. in Jug. c.* 25. Legantur tamen in Africam majores natu. ¶ Interdum legare verbum est militare, idem significans, quod legatum sibi facere, & parti copiarum aliquem præficere. *Cic. Att. l.* 15. *ep.* 11. Dolabella me sibi legavit. ¶ Metaleptice capitur pro committere. *Plaut. Cas. a.* 1. *v.* 22. Quin potius, quod legatum est tibi negotium, id curas? ¶ Item pro assignare, adscribere, imputare. *Liv. l.* 28. *c.* 42. Patere, nos omnia, quæ prospera tibi, & Populi R. imperio evenere, tuo consilio assignare, adversa casibus incertis belli, & fortunæ legare. ¶ Est item decernere, & testamento aliquid alicui relinquere, *lasciare per eredità*. *Cic. pro Cæc. c.* 4. Usumfructum omnium bonorum Cæsenniæ legat. *Id. in Top. c.* 4. Paterfamilias uxori ancillarum usumfructum legavit a filio, neque a secundo hærede legavit. h. e. ut ei traderetur a filio. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. in Famil. l.* 3. *epist.* 8. Ut privatæ rei causa legari putarem. idest legationem, seu legatum mitti.

Lego, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere*, לקט, Ger. *lesen*, Gal. *lire*, Hisp. *leer*, συλλέγω, ἐκλέγω, proprie est colligere, hinc, atque illinc decerpere,

pere, vel eligere, a λέγω. Virg. 3. Ecl. Qui legitis flores, & humi nascentia fraga, Id. 2. Ecl. Ipse ego cana legam tenera lanugine mala. ¶ Metaleptice accipitur pro scripta oculis percurrere, quia literæ, vocesque colliguntur, ut oratio fiat, leggere, ἀναγινώσκειν. Cic. Mario l. 7. Dummodo is tibi quidvis potius, quam orationes meas legerit. ¶ Item quoniam nautæ, dum aspera loca prætereunt, legere, idest, colligere vela consueverunt, quandoque accipitur pro præterire, vel præternavigare, passare. Virg. 3. Æn. Litoraque Epiri legimus. Adde Liv. l. 45. ¶ Item pro surripere, rapire, quod ea, quæ furamur, colligimus. Virg. 10. Æn. Quid soceros legere, & gremiis abducere pactas? Horat. l. 1. sat. 3. v. 117. Et qui nocturnus Divum sacra legerit. Hinc legere alicujus sermonem, est furtim arripere, & excipere. Plaut. Pseud. 1. 4. 21. Huc concedam, ut horum sermonem legam. ¶ Item pro eligere, scegliere. Liv. l. 40. c. 51. Censores fideli concordia Senatum legerunt. Princeps electus est ipse Censor, tres ejecti, retinuit quosdam Lepidus a collega præteritos. Pompejus ad Consules sub epist. 12. l. 8. ad Attic. Cum iis militibus, quos Faustus legit. Liv. l. 23. Legere in demortui locum. Cic. pro Cluent. legere in Senatum. Gell. l. 4. c. 10. Legere aliquem principem in Senatum. Virg. Æn. 11. v. 632. Implicuere inter se acies, legitque virum vir. h. e. sibi quisque hostem designat, quem feriat. Nonnulli hic legere pro ferire accipiunt. Nam hoc sensu & Plaut. videtur usurpare Amph. 1. 1. 160. Alia forma oportet esse, quem tu pugno legeris.

Legŭla, læ, f. pars concava aurium, quæ extersus patet. Glossæ exponunt μύστρον, h. e. cochlear, a similitudine. Alii intelligunt imam partem aurium, quia ligulam, h. e. laminam refert. V. Voss. Etymol. in V. Ligula. Sidon. l. 1. ep. 2. Aurium legulæ crinium superjacentium flagellis operiuntur.

Leguleius, ii, m. leggista, colui che studia nelle leggi, Ger. ein jurist, vorsprech, Gal. legiste, Hisp. letrado, νομικός, qui legum studia sectatur, seu versatur in legibus. Cic. 1. de Orat. c. 55. Ita & tibi Jurisconsultus per se nil nisi leguleius quidam cautus videtur.

Legŭlus, li, m. συλλογεύς, qui uvas, aut oleas colligit. Cat. cap. 144. Legulos, quot opus erit, prabeto. Calphurn. ecl. 3. v. 49. extremas legulus cum sustulit uvas. Var. l. 5. de L. L. A legendo leguli, qui oleam, aut uvas legunt.

Legūmen, inis, n. legume, פּוּל, Ger. huelsenfrucht, Gal. legume, Hisp. legumbre, ὄσπριον, quicquid ex terræ satis in siliquis nascitur, ut sunt fabæ, pisum, cicer, lens, & similia, a legendo, quod manu legatur. Var. l. 1. R. R. Virg. 1. Georg. v. 74. Unde prius lætum siliqua quassante legumen.

Legumentum, ti, n. 2. idem, quod legumen. Gel. l. 4. c. 11. Nullo sæpius legumento Pythagoram dicit usum, quam fabis.

Leguminōsus, a, um, adject. legumine abundans, ut leguminosæ epulæ, apud Celsum.

Leiostrĕa, vel Liostrea, æ, f. λειόστρεον, ostrea levi cortice. Lamprid. in Heliogab. c. 19. Primus fecit de piscibus isicia, primus de ostreis, leiostreis, & aliis marinis conchis.

Lelegēis, idis, f. Miletus, Joniæ urbs. Plin. l. 5. c. 29. ¶ Lelegeides Nymphæ, apud Ovid. 9. Metam. v. 652.

Lelegeius, a, um, quod ad Lelegas spectat. Ovid. 8. Met. v. 6. Interea Minos Lelegeia litora vastat. h. e. Megarensia Atticæ proxima.

Lelĕges, m. 3. vel Lelegæ, m. 1. genus hominum ex variarum gentium colluvie mixtum, quæ laribus carentes diu erraverant, quasi λελεγμένοι, i. e. collecti, quod diversis e locis collecti sint, a λέγω, collego. Dionys. l. 1. Strabo l. 7. Eustath. Dionysius eosdem facit, atque Aborigines. Sed Aristoteles in Polit. Leleges dicit fuisse populos Acarnaniæ, & eorum appellationem ad Lelegem quendam Leucadium refert, cujus nepotem ex filia tradit fuisse Teleboum. ¶ Hoc nomine speciatim appellati fuere populi Achajæ apud Locros Epicnemidios. Aliqui dicunt, Lelegas olim appellatos fuisse, quos postea Locros Epicnemidios nominarunt, per quos Cephisus amnis in mare labitur. Plin. l. 4. c. 7. ¶ Item pop. Thessaliæ, seu Acarnaniæ. Arist. in Polit. ¶ Item populi Asiæ Caribus contermini, vel ipsi Cares. Horum originem nonnulli ad Thessalos referunt. Serv. in 8. Æn. Alii narrant, Leleges Asiæ populos origine Græcos fuisse, qui primum insulas tenuerunt, indeque in continentem transgressi, partim in Mysia ad Adramyttenum sinum consederunt, ubi & Homerus majorem Lelegum partem videtur collocare, partim in eo Joniæ tractu, qui Cariæ est proximus, unde etiam Plinius tradit Miletum Joniæ totius caput Lelegeida olim fuisse appellatam. Virg. 8. Æn. Hic Lelegas, Carasque, sagittiferosque Gelonos finxerat. Ovid. 9. Met. Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamque pererrat.

Lema, f. 1. λήμη, humor albus in oculis concretus, ex quo lippitudo nascitur. Plin. l. 23. c. 1. Vel si lemæ in oculis erunt.

Lemānus, i, m. 2. lago di Ginevra, Ger. Genffersee, Gal. lac de Geneve, & lac de Losanne, λήμανος, lacus Allobrogum, in Gallia Narbonensi, in Sabaudia, al. inter Galliam Lugdunensem, & Viennensem. Habet a Sept. Helvetios, a Mer. Sabaudiam. Per eum Rhodanus ex Sedunis fluit, ad cujus egressum Geneva urbs sita est.

Lembŭlus, li, m. diminut. a lembus, lembusculus. Prudent. in Vincent. v. 455. Levique vectum lembulo Amplum per æquor auferas.

Lembuncŭlus, i, m. dim. a lembus. Tac. l. 14. Ann. c. 5. Nando deinde occursu lembunculorum Lucrinum in lacum vectam.

Lembus, i, masc. brigantino, fregata, galeotta, λέμβος, naviculæ exiguæ genus, sed miræ velocitatis, cujusmodi ante classem explorandi gratia solent præmitti. Pro lembus reperias limbus apud Isid. l. 9. c. 1. item in Gl. Isid. inque Gl. Arabicolat. ¶ Erant autem & majores lembi, bello utiles. Liv. l. 5. Antenor, qui cum classe lemborum ad Phanas stabat, Cassandriam inde trajecit. ¶ Erant & minores scapharum instar, quibus fiebat a litore ad onerarias advectio. Plaut. Merc. Dum hæc aguntur, lembo advehitur pater tuus pauxillulo. ¶ Lembi etiam inter naves actuarias annumerantur. Liv. l. 44. Neve ipse navim ullam præter duos lembos, qui non plus, quam sexdecim remis agerentur, haberet. ¶ Item inter lyntres fluviatiles. Virg. 1. Georg. Non aliter, quam qui adverso vix flumine lembum remigiis subigit.

Lemma, atis, n. λῆμμα, sumptio, assumptio in syllogismo, quomodo Dialectici usurpant, quasi τὸ ληφθὲν, a λαμβάνω, sumo. Cic. 2. de Div. c. 53. Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea, quæ λήμματα appellant Dialectici, sed eos Latine loqui malumus. ¶ Accipitur item pro materia epigrammatis, aliusve scripti, seu pro themate, aut argumento, ut loquuntur, quod nobis in carmine, aliove opere efficiendo proponimus, quodque in scribendo solet carmini, aliive operi præfigi paucis verbis, & veluti succinctus titulus indicat totum id, de quo in opere differitur. Auson. in præfat. Parent. Sed quosdam solet commendare materia, & aliquoties fortasse lectorem solum lemma solicitat tituli, ut festivitate persuasus & ineptiam ferre contentus sit. Plin. ep. 91. Nam lemma sibi sumpsit, quod ego interdum versibus ludo. Martial. l. 14. epigr. 2. Lemmata, si quæris, cur sint adscripta, docebo: Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Lemniăcus, a, um, quod ad Lemnum spectat. Ovid. 2. Met. Stirpe Lemniaca. Stat. 3. Sylv. Antra Lemniaca. Mart. l. 5. epigr. 7. Lemniacæ catenæ. h. e. in Lemno insula a Vulcano factæ.

Lemnias, adis, f. Λημνιάς, mulier e Lemno. Ovid. heroid. ep. 6. v. 51. Lemniadesque viros nimium quoque vincere norunt. Stat. Theb. 5. v. 500. Lemnias exsul. h. e. Hypsipyle.

Lemniscātus, a, um, lemnisco ornatus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 35. Multas esse infames palmas, hanc primam tamen esse lemniscatam, quę Romę deferatur.

Lemniscus, sci, m. 2. fiocco, כְּבָלִים, Ger. baender an kraentzen, Gal. rubans, flocons, Hisp. bendas, o baudas, λημνίσκος, fasciola colorata dependens ex coronis, a λῆνος, lana, quod antiquum genus coronarum fuit lanearum. Fest. Vossio maxime placet Hesychii sententia, qui docet esse verbum Syracusanum, ac notare tæniam angustam. Λημνίσκους, inquit, τὰς ταινίας Συρακούσιοι ταινίας. V. Turneb. l. 18. c. 3. & Cas. Buleng. lib. de spoliis bellicis, cap. 17. Quidam a lamna. h. e. lamina dici arbitrantur, ut prius fuerit lamniscus, & unius literæ mutatione lemniscus. Ratio hujus sententiæ est, quod lemnisci sæpe fuerunt sive ex auro, sive ex alio metallo. Sed antiquitus fuisse laneos docet Festus. Plin. l. 21. c. 3. Crassus dives primus argento, auroque folia imitatus, ludis suis coronas dedit, accesserunt quoque & lemnisci, quos adjici, ipsarum coronarum honos erat, propter Hetruscas, quibus jungi, nisi aurei, non debebant. ¶ Accipitur etiam pro linimento, quod chirurgi vulneribus imponunt, oleo, vel unguento illitum, tasta. Cels. l. 7. cap. 28. Intus implicitum in longitudinem linamentum (λημνίσκον Græci vocant) in aceto tinctum demittere.

Lemnius, a, um, quod est ex Lemno. Ovid. 5. Trist. eleg. 1. Saxa Lemnia. Id. in Ibin. Lemnia turba.

Lemnos, f. 2. Stalimene, Λῆμνος, ins. Græciæ, in mari Ægeo, satis fertilis, & plana. Dicta etiam est Hypsipylea, seu Hypsiphilea, ab Hypsipyle, seu Hypsiphile filia Thoantis, quæ in ea regnavit. ¶ In Lemno ins. colebatur Vulcanus Deus ignis. Unde & Lemnius ardor, λήμνιον πῦρ, dicitur a Poetis. Nam, ut est in fabulis, cum Juno eum peperisset, eumque turpem conspexisset, e cælo in eam insulam dejecit, in collem quendam Hephæstiadi urbi imminentem. Hujus fabulæ occasionem præstitit collis ejus color, & sterilitas. Nam & exusto simillimus est, & nullam omnino plantam gignit. ¶ In ea quotannis terra illa effoditur, quæ Lemnia terra dicitur. Hujus tres a Galeno enumerantur species, quarum una fullonibus in usu est ad extergendas vestes, altera sub is, quæ a Græcis μίλτος, a Latinis rubrica vocatur, tertia Medicis, quæ a Græcis σφραγὶς λημνία, hoc est, sigillum Lemnium appellatur, ab imagine capræ, ut vult Dioscorides, aut certe Dianæ, ut mavult Galenus, quæ illi imprimi solet.

Lemonĭa, vel Læmonia, nomen unius ex tribubus rusticis Romanis, dicta a pago Lemonio, qui est extra portam Capenam, via Latina, ubi posita erat. Festus.

Lemonium, n. 2. herba succum lacteum emittens, concrescentem gummi modo, humidis locis. Quidam volunt, eandem esse herbam, ac veratrum nigrum. Plin. l. 25. c. 9.

Lemovices, m. 3. Lemovici, pop. & urbs Galliæ Aquitanicæ, caput regionis.

Lemŭres, urum, m. 3. fantasime, Ger. poltergeister, Gal. fantomes, esprits, Hisp. fantasmas, οἱ φασμοὶ, τὰ φαντάσματα, νυκτερινοὶ δαίμονες, Dæmones nocturni, & noxii. A Nonio definiuntur Larvæ nocturnæ, & terrificationes imaginum, & bestiarum. Dicti sunt quasi Remures a Remo, cujus occisi anima Romulus exagitabatur, r converso in l. Ovid. 5. Fast. Differunt Lemures, & Lares, quod illud nomen natura sit commune, singulariter autem de noxiis dicatur, contra quam in Laribus fit, qui propitii. Apul. l. de Deo Socrat. Lar dicitur familiaris, qui ex Lemuribus posterorum suorum curam sortitus pacato, & quieto numine domum possidet. Var. l. 1. de vit. P. R. Quibus temporibus in sacris fabam jactant noctu, ac dicunt se Lemures domo extra januam ejicere. Ovid. 5. Fast. Mox etiam Lemures animas dixere silentum. ¶ In singulari num. Apul. de Deo Socrat. Est & species Dæmonum, animus humanus, emeritis stipendiis vitæ corpori suo abjurans: hunc vetere Latina lingua reperio Lemurem dictitatum.

Lemurĭa, orum, n. 2. feriæ Lemurum, sic dictæ a Lemuribus, quibus sacra hæc fiebant idibus Maji. Cum hæc sacra celebrarentur, templa omnia claudebantur, nuptiæque omnes infaustæ putabantur. Quæ res fecit locum proverbio, Malum mense Majo nubere. Ovid. 5. Fast.

Lemuris, m. 3. Lm, Leme, fl. Liguriæ, qui ex Apennino M. juxta Octavium, & Gavium opp. in Urbem fl. agri Alexandrini influit.

Lena, æ, f. ruffiana, Ger. hurenwirtin, Gal. maquerelle, Hisp. alcahueta, μαστροπός, quæ mulieres quæstuarias prostituit, item ea, quæ alterius rei nomine hoc vitæ genus exercet, ut si qua cauponam exercens in ea corpora quæstuaria habeat. Ulp. l. palam, ff. de ritu nupt. Tibul. l. 1. eleg. 6. Venit in exitium callida lena meum. ¶ Translate Cic. 1. de nat. Deor. Num vides, quam blanda conciliatrix, & quasi sui sit lena natura?

Lenæus, m. 2. Ληναῖος, unum ex Bacchi cognominibus, a ληνός, lacus torcularis. Aliqui deducunt a leniendo. Virg. l. 2. Georg. Huc Pater o Lenæe, tuis hic omnia plena muneribus.

Lenæus, a, um, adject. ad Lenæum, h. e. Bacchum pertinens. Virg. 4. Æn. v. 207. Lenæum libat honorem. h. e. vinum. Id. 3. Georg. v. 510. Latices infundere cornu Lenæos.

Lene, adv. idem quod leniter. Mart. l. 1. epigr. 50. Tepidum natabis lene Congedi vadum. Nonnulli lene accipiunt pro navis parvæ genere, quæ declinetur lene, is, n. Verum si lene hic navigium sit, minus proprie additur natabis. Cic. 2. de Orat. c. 60. Lenius, ac remissius dicere. Cic. Fam. 5. ep. 2. Lenissime sentire.

Lene, is, n. V. Lene adv. & Lenis subst. infra.

Lenīmen, inis, n. idem quod lenimentum. Ovid. 11. Met. v. 450. Addidit illis hoc quoque lenimen, quo solo flexit amantem.

Lenimentum, ti, n. lenimento, correzione, הֲקָלָה, Ger. eine linderung, Gal. alegement, Hisp. halago, πράϋνσις, mulcimentum, mitigatio, id, quo aliquid lenitur. Plin. l. 25. c. 5. Nuper invenere dissectis raphanis inserere helleborum, rursusque comprimere raphanos, ut transeat, vis, atque eo lenimento dare.

Lenio, nis, nivi, vel nii, nitum, a. 4. mitigare, placare, הִרְגִּיעַ, Ger. lindern, Gal. aleger, Hisp. halagar, ἐρεθίω, πραΰνω, mulceo, placo, flecto. Cic. ad Q. Fr. Primum Dionysipolitas, qui erant inimicissimi mei, lenivi. Id. Jam vero ipse se placabit, & leniet provinciæ Galliæ. ¶ Aliquando est imminuere, levare, adimere. Sallust. in Catil. Qui Ciceronis invidiam, quæ postea oborta est, leniri credebant atrocitate sceleris eorum, qui pœnas dederant. ¶ Interdum consolari. Cic. 15. Fam. ep. 21. Omne desiderium literis mittendis, accipiendisque leniam. ¶ Sunt, qui lenire etiam accipi putent pro lævigare, & polire. Col. l. 5. c. 11. Cum deinde truncum recideris, acuto ferramento plagam lenito. Sed optima exemplaria habent levato. ¶ In futuro indicativi veteres Poetæ dicebant etiam lenibo. Sed hæc terminatio communis fuit omnibus verbis quartæ conjugationis. Proper. l. 3. eleg. 19. Lenibunt tacito vulnera nostra sinu. ¶ Sic lenibant, pro leniebant, habet Virg. Æn. 4. v. 528. ¶ Item leniunt, pro leniuntur, Plaut. Mil. 2. 6. 100.

Lenis, is, subst. m. genus vasis, a ληνός, lacus torcularis, Afran. & Laber. apud Non. c. 15. n. 13. ¶ Item genus navigii, a similitudine λήνου, i. e.

vasis

vasis torcularis, affertur hic versus *Martialis l.* 1. quem vide in Lene adverb.

Lenis, ne, o. 3. *molle*, *delicato*, חלק, Ger. *gelinde*, Gal. *doux*, Hisp. *blando*, λεῖος, quod leve est. h. e. quod tactu nullam asperitatem habet, a voce Græca allata. *Cic. 2. Fin.* Sensus judicat dulce, amarum, lene, asperum, prope, longe, &c. ¶ Transfertur & ad alios sensus. Hinc Lenes cibi dicuntur, qui gustum non lædunt. *Cels. l. 2. c. 22.* ¶ Lene vinum dicitur delicatum, non vehemens, aut asperum, neque linguam, aut cerebrum ferient. *Ter. Heaut. 3. 1. 50.* Pitissando modo mihi quid vini absumpsit? sic hoc dicens, Asperum pater hoc est, aliud lenius. ¶ Lene venenum dicitur, quod mitem quodammodo, & vix sensibilem mortem inducit. *Cic. Att. l. 2. epist. 21.* Sed ita lenibus uti videbantur venenis, ut posse viderentur sine dolore interire. ¶ Lenis sonus, *soave*. *Cic. l. 3. de Orat.* Ille autem superior leniore quodam sono est usus. ¶ Lenis oratio, quæ remissa, & placida est. *Cic. 2. de Orat.* Non semper fortis oratio quæritur, sed sæpe placida, summissa, lenis, quæ maxime commendat reos. ¶ Lenis Auster, qui suaviter spirat. *Cic. Att. l. 7. epist. 2.* Ita belle nobis flavit ab Epiro lenissimus Auster, & mitis. ¶ Lene jugum dicitur a *Cæs. l. 2. B. C. c. 24.* quod ascensu facile est. ¶ Transfertur etiam ad animum, & pro miti, facili, indulgente accipitur. *mite*, *benigno*, *piacevole*, πρᾶος, ἐπιεικής. *Cic. 5. Fam.* Lenis a te, & facilis existimari debeo. *Id. ibid.* In qua me causa lenissimis, & amantissimis verbis utens re graviter accusas. *Idem pro Rosc. Amer.* Qui quondam in hostes lenissimus existimabatur. *Horat. l. 3. od. 4.* Lene consilium.

Lenitas, atis, f. *politezza*, *mollizie*, λειότης, mollities earum rerum, quæ sub tactum cadunt. Translate de aliis sensibus dicitur. *Plin. l. 24. c. 8.* Differentia intelligitur lenitate gustus. *Cic. 2. de Orat.* Hæc adjuvant in Oratore, lenitas vocis, vultus, pudoris significatio, verborum comitas. ¶ Huc refertur lenitas styli, quæ & in verbis, & in sententiis consistit, interdum in suavitate sola verborum. *Cic. in Or.* Elaborant alii lenitate, & æquabilitate, & puro quasi quodam, & candido genere dicendi. *Id. 1. de Or.* Neque minus hæc tamen tua gravissimi sermonis lenitas, quam illa summa vis, & contentio probatur. ¶ Usurpatur etiam translate de animo pro mansuetudine, facilitate, moderatione, modestia, *mansuetudine*, *piacevolezza*, Ger. *lindigkeit*, Gal. *douceur*, Hisp. *halago*, πρᾳότης. *Cicer. pro Sylla*, Qua mollitie sum animi, ac lenitate. ¶ Item de aliis rebus pro æquitate. *Cic. pro Rab.* Sed lenitate legum munitam esse voluerunt. *Id. 13. Fam. ep. 1.* Ad lenitatem se dare.

Leniter, adverb. *mollemente*, *soavemente*, Ger. *senfftiglich*, Gal. *doucement*, Hisp. *blandamente*, λείως, molliter, suaviter, non vehementer. *Cic. 3. de Or.* Quam leniter, quam remisse, quam non actuose agit hunc versum Roscius! *Id. 1. Off.* Alterum imitatio presse loquentium, & leniter. ¶ Translate accipitur pro moderate, modeste, placide, *piacevolmente*, *con mansuetudine*, πρᾴως. *Liv. l. 7. B. Pun.* Castigando, increpandoque, & plusquam leniter agendo. Gradus lenius, lenissime. V. supra in Lene, adverb.

Lenitūdo, nis, f. idem, quod lenitas. idest mollitudo expers asperitatis. *Cic. 5. Tusc. c. 16.* Lenitudo orationis, mollitudo corporis, ea si bona dicemus, quid erit in Philosophi gravitate? ¶ Item mansuetudo, facilitas. *Cic. 6. Verr. c. 61.* Virorumque, quibuscum nuptæ erant, nimia in istum non lenitudine, sed etiam liberalitate oppugnaret.

Leno, onis, m. 3. *ruffiano*, Ger. *hurenwirt*, Gal. *maquereau*, Hisp. *alcahuete*, μαστροπός, qui scortorum prostitutione quæstum facit, etiam invitarum personarum, a *leniendo*, quod mentes deliniendo seducat, quod leniendo animos adolescentium corrumpat. *Prisc. in 4. Isid. l. 10.* Communis generis est, teste Prisciano. Sed tamen habet fœm. *lena*. *Cic. post red. in Sen.* Cum adolescentes nobilissimi se ad lenonis impurissimi pedes abjecissent. *Terent. Adelph. 2. 1. 34.* Leno sum, pernicies communis adolescentium. Adde *Plaut. Rud. 3. 2. 42.* ¶ Olim & pro mediatore accipiebatur, *Isidoro* teste. *Justin. l. 2. c. 3.* Præmissis lenonibus, qui hostibus parendi legem indicerent.

Leno, as, a. 1. lenocinor, concilio. *Vetus epigramma*: Quod si formosus redeas lenare puellas. Et *aliud*: lenandi callidus arte.

Lenocinamentum, i, n. lenocinium. *Sidon. l. 7. ep. 9.* Pro omni gratiarum privilegio, decoramento, lenocinamento.

Lenocinator, oris, m. προαγωγός, conciliator, leno. *Tertull. l. 1. adv. Marc. c. 22.* Gratiæ lenocinator.

Lenocinium, ii, n. *ruffianesimo*, Germ. *hurenberberg*, Gall. *maquerelage*, Hisp. *alcahueteria*, μαστροπεία, lenocinandi actus, exercitium lenonis. *Cic. post red.* Qui egestatem domestico lenocinio sustentavit. *Ulp. l. athleta, ff. de his, qui not. infam.* Lenocinium facit, qui quæstuaria mancipia habuerit, sed & qui in liberis hunc quæstum exercet. ¶ Translate ponitur pro delinimento, illecebra, *carezza*. *Cic. pro L. Mur.* Utrum lenocinium a grege delicatæ juventutis, an orbis terrarum imperium a Pop. R. petebas? *Id. pro Sext. c. 66.* Et se vitiorum illecebris, & cupiditatum lenociniis dediderunt. ¶ Item pro quovis nimis exquisito ornamento, quod alicui rei adhibetur ad conciliandam ei gratiam. *Sueton. in Aug. c. 79.* Quanquam & omnis lenocinii negligens, & in capite comendo incuriosus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 58.* Perspicuum est, quo compositiones unguentorum, quo ciborum conditiones, quo corporum lenocinia processerint. ¶ In oratione lenocinia dicuntur fucata ornamenta, & illecebræ verborum. *Sueton. in Calig. c. 39.* Cui instrumento distrahendo nihil non fraudis, ac lenocinii adhibuit. *Tacit. 1. hist. c. 18.* Nec ullius oratione lenocinium additum.

Lenocīnor, aris, d. 1. *ruffianare*, Germ. *hurenwirt seyn*, Gall. *estre maquereau*, Hisp. *alcahuetear*, μαστροπεύω, lenocinium facio. Per translationem pro blandiri ponitur, sive allicere, quod lenones facere solent. *Cic. Div. in Verr. c. 15.* Tibi serviet, tibi lenocinabitur, minus aliquanto contendet, quam potest. ¶ Interdum significat gratiam conciliare. *Plin. l. 2. ep. 19.* Ut quanquam in his difficultatibus libro isti novitas lenocinetur.

Lenonīce, adverb. lenonum more. *Lamprid. in Commodo, c. 15.* Quæ gladiatorie, quæ lenonice faceret.

Lenonīus, a, um, *cosa da ruffiano*, μαστρωπικός, quod ad lenonem pertinet. *Plaut. Men.* Ab iis locis lenoniis. *Id. Rud.* Te hic fide lenonia uti.

Lens, dis, f. 3. *lendine*, Germ. *nisse von leusen*, Gal. *lende*, Hisp. *liendre*, κόνις, ovum pediculorum, capillis adhærens, ex quo postea pediculi generantur. *Plin. l. 29. c. 6.* Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibo sumptis anguillarum modo.

Lens, tis, f. *lenticchia*, עדש, Ger. *ein linse*, Gal. *lentille*, Hisp. *lenteja*, φακός, φακῆ, genus leguminis, folio viciæ, tribus, quatuorve in siliqua granis, inter legumina minimis, ab antiquo nominativo *lentis*, quo veteres usos esse ait *Prisc. Virg. 1. Georg.* Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis. ¶ In acc. habet etiam *lentim*, apud vet. *Cato c. 35.* Lentim in rudeto, & rubricoso loco, qui herbosus non fiet, serito. Et in ablativ. *lenti*, apud eosdem veteres. *Titin.* apud *Non.* Lenti callido. Ubi nota usurpatam & masculino gen.

Lentātus, a, um, nom. particip. dilatus, *prolongato*, *ritardato*. *Trebel. Poll. in Claudio, c. 6.* Videntur fata Romana boni principis occupatione lentata.

Lente, adv. *lentamente*, Ger. *gemachlich*, Gal. *lentement*, Hisp. *floxamente*, βραδέως, βραδύως, tarde, cunctanter, remisse, segniter. *Col. l. 2. c. 15.* Id animal lentissime mandit, ideoque facilius concoquit. *Senec. l. 7. Quæst. nat. c. 29.* Stella Saturni iter suum lentissime efficit. *Cæs. l. 2. B. C. c. 40.* Ipse cum reliquis copiis lentius subsequitur. *Cic. ad Attic. l. 2.* Quem tibi librum non essem ausus mittere, nisi eum lente, & fastidiose probavissem. ¶ Lente ferre aliquid, est, patienter, æquo animo ferre. *Cic. in Hortens.* Qui cum publicas injurias lente tulisset, suam non tulit. ¶ Lente agere, h. e. segniter, remisse. *Liv. l. 1. c. 10.* Lente agere iis Tatius, Sabinique visi sunt. ¶ Festina lente, proverb. V. *Festino*.

Lentĕo, es, n. 2. *esser lento*, γλισχραίνομαι, lentus sum. *Lucr.* apud *Diomed.* Lentet opus. idest lente procedit.

Lentesco, scis, n. 3. *rallentarsi*, דבק, Ger. *zach werden*, Gal. *devenir lent*, Hisp. *hazerse floxo*, γλισχραίνομαι, lentus fio. *Ovid. 2. de Arte*, Lentescunt tempore curæ. ¶ Interdum est cohærere, glutinosum fieri. *Virg. 2. Georg. v. 250.* Sed picis in morem ad digitos lentescit habendo. idest cohæret, ut exponit Servius. *Col. l. 2. cap. 11. de cicere.* Paulum aqua maceratur, dum lentescat. hoc est cohæreat, vel glutinosa fiat.

Lenticŭla, æ, f. 1. *lente picciola*, φακή, genus est leguminis, lenti simillimum, sui autem generis. *Plin. l. 15. c. 11.* Folia sunt lenticulæ simillima. ¶ Lenticula etiam dicitur macula in cute, ita dicta, quod sit figura lentis. *Cels. l. 6. c. 5.* Lenticulas tollunt galbanum, & nitrum. ¶ Est etiam genus vasis unguentarii, apud *Isid. l. 20. c. 7.* ¶ Denique ita appellatur gemma quædam, alio nomine clypeados, ob figuræ similitudinem. V. *Plin. l. 37. c. 12.*

Lenticulāris, & re, o. 3. φακώδης, quod ad lenticulam spectat. *Apul. l. 2. Flor.* Ampullam oleariam, quam gestabat lenticulari forma.

Lenticulātus, a, um, adject. idem ac lenticularis, ut lenticulata folia, apud *Celsum*.

Lentiginōsus, a, um, *lentigginoso*, Ger. *laubfleckechtig*, Gal. *lentilleux*, Hisp. *pecoso*, φακώδης, quod lentiginem habet. *Val. Max. l. 1. c. 7.* Prævalentem virum, flavi coloris, lentiginosi oris.

Lentīgo, inis, f. *lentiggine*, בהק, Ger. *sommersprossen*, Gal. *lentille*, Hisp. *peca*, φακός, vitium cutis, ita dictum, quia ad lentis similitudinem maculis subrufis, ac nigris faciem fœdat. *Isid. l. 4. c. 8. Plin. l. 20. c. 20. de atriplice.* Stomacho contrarium esse, lentigines, & papulas gignere.

Lentīpes, edis, adject. o. qui lentus est pedibus. *Auson. epist. 21. v. 40.* Spondeus ille lentipes ibat comes.

Lentiscifĕrus, ra, rum, σχινοφόρος, ferens lentiscos. *Ovid. 15. Metam. v. 714.* Lentisciferumque tenetur Linternum.

Lentiscīnus, a, um, quod ex lentisco factum est. *Plin. l. 23. c. 2.* Tunc addito oleo lentiscino illita, una nocte rufat capillum.

Lentiscus, f. 2. *lentisco*, Germ. *mastixbaum*, Gal. *lentisque*, Hisp. *lentisco*, σχῖνος, arbor magnitudine roboris, sorbi folio, terebinthi odore, acinis, dum maturescunt, rufis, ubi maturuerint, nigris, mastichen exudans in modum gummi, quæ perpetuo viret, terque in anno fructus profert, ita dicta, quod folia ejus lentescant, vel potius, quod ipsa arbor lentescat, dum resinam, idest mastichen fundit. Nascitur præcipue in Chio, item in Italia, & in Gallia Narbonensi. *Cic. de Div. l. 1. c. 9. versibus ex vetusto Poeta adductis.* Jam vero semper viridis, semperque gravata lentiscus triplici solita grandescere fœtu, ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi. ¶ Ex arboris hujus ligno præstantissima fiunt dentiscalpia. *Mart. l. 14.* Lentiscus melius, sed si tibi frondea cuspis defuerit, dentes penna levare potest. ¶ Ipsum quoque oleum, quod ex tali arbore exprimitur, lentiscus dicitur. V. *Plin. l. 15. c. 6. & Var. l. 1. R. R. c. 60.*

Lentitia, æ, f. *flessibilità*, *tenacità*, γλισχρότης, flexibilitas, vel tenacitas, viscositas. *Plin. l. 16. c. 37.* Aliæ virgas sequacis ad vinctura lentitiæ.

Lentities, ei, f. idem quod lentitia. *Sever. in Ætna, v. 540.* Lentitiem plumbum non exuit.

Lentitūdo, inis, f. *tardezza*, Ger. *langsamkeit*, Gal. *lenteur*, Hisp. *pereza*, βραδύτης, *votela*, tarditas. *Cic. ad Q. Fr.* Nam illud non solum est gravitatis, sed nonnunquam etiam lentitudinis. *Id. 4. Tusc. c. 19.* Eamque, quam lenitatem nos dicimus, vitioso lentitudinis nomine appellant. h. e. indolentiæ, ἀναλγησίας, *insensibilità*.

Lento, as, avi, atum, a. 1. *lentare*, דבק, Ger. *weich machen*, Gal. *rendre lent*, Hisp. *bolver floxo*, χαλάω, lentum reddo. *Virg. 3. Æn. v. 384.* Ante & Trinacria lentandus remus in unda. Ubi Serv. Lentandus, aut lente tibi navigandum est (nam totam Siciliam circuit) aut flectendus; unde lentum vimen dicimus, idest flexibile. *Silius l. 8. v. 11.* Lentando fervida bella Dictator. h. e. protrahendo. *Stat. 1. Achil. v. 436.* Arcus lentare.

Lentor, oris, m. *tenacità*, Germ. *zache*, Gal. *humeur gluant*, Hisp. *humor tenedor*, γλισχρότης, tenacitas, viscositas, humor tenax, & glutinosus. *Plin. l. 9. c. 36.* Mutuoque attritu lentorem cujusdam ceræ salivant.

Lentŭli, m. 2. Λέντουλοι, nomen familiæ Romanæ nobilissimæ, a *lente*, teste *Plin. l. 18. c. 13.* A lentibus, fabis, pisis, ciceribus, ut quisque aliquod optime sereret, reperta nomina Lentuli, Fabii, Pisonis, Ciceronis.

Lentulĭtas, atis, f. vox ficta a *Cic. l. 3. Fam. ep. 7.* ad explicandam per jocum nobilitatem, vel etiam superbiam, fastumque Lentuli.

Lentŭlus, a, um, dim. a lentus, *alquanto lento*. *Cic. Att. l. 10. epist. 11.* An existimas illum in isto genere lentulum, aut restrictum?

Lentus, a, um, *pieghevole*, *lento*, Ger. *weich*, *zach*, Gal. *lent*, *pliant*, Hisp. *floxo*, *que se puede doblar*, εὐκαμπής, proprie tener, & qui facile flectitur, mollis, a λεπτός, *tenuis*, quia quod tenue est, hoc est flexibile. *Ovid. Metam. 13. v. 800.* Lentior & salicis virgis. *Virg. 5. Ecl.* Lenta salix quantum pallenti cedit olivæ. ¶ Translate ponitur pro tardo. *Cic. in Bruto.* Nimis ille quidem lentus in dicendo. ¶ Item pro leni, ac placido. *Cic. 2. de Or.* In quo ego nimium patiens, & lentus existimor. ¶ Interdum pro securo, & otioso. *Virg. 1. Ecl.* Tu Tityre lentus in umbra, &c. ¶ Interdum pro remisso, & frigido. *Virg. 1. Georg.* Noctis lentus non deficit humor. ¶ Interdum pro moderato, remisso. *Plin. l. 12. c. 19.* Probatur casia gustu quam maxime fervens potius, quam lento tepore leviter mordens. ¶ Item pro longo, & protracto. *Plin. l. 8. c. 27.* Vivacitatis adeo lentæ, ut ejectis interaneis diu pugnet. *Senec. epist. 70.* Lentissimo tædio lassant. ¶ Lentus color est dilutus, *color poco vivo*. *Plin. l. 12. c. 25.* Color in quacunque natione præfertur rufus, & pinguiter lentus.

Lenullus, i, m. parvus leno, dimin. a *leno*, ut docet *Prisc. l. 3. Plaut. Pœn. a. 2. sc. 1. v. 24.* Ita ut occœpi dicere, Lenulle, de illa pugna.

Lenuncularius, ii, m. qui lenunculum navigii parvi genus regit. *Vetus quædam Inscript.* apud *Lindenbr. ad Ammian. l. 14.*

Lenuncŭlus, li, m. dim. a *leno*, idem, ac lenullus. *Prisc. l. 3. Plaut. in Pœn. 5. 5. 7.* Ære militari tetigero lenunculum. ¶ Lenunculus quoque vocatur navigii genus, πλοιάριον, σκαφίδιον. *Gell. l. 10. c. 25. Sall. l. 1. hist.* Incidit forte per noctem lenunculo piscantis. *Cæs. 2. B. C. c. 43.* Horum fuga navium onerariarum magistros incitabat: pauci lenunculi ad officium, imperiumque convenerant. Al. leg. *Lembunculi*.

Leo, onis, m. *leone*, ארי, Ger. *ein lew*, Gal. *lion*, Hisp. *leon*, λέων, λίς, animal

animal ferox, & omnium animalium generosissimum, a λέων. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Leonis præcipua generositas tunc, cum colla, armosque vestiunt jubæ. ¶ Antiquissimi nec leæna, nec lea dixere, sed leo fœmina. *Plaut. in fragm. Vidulariæ*. Nam audivi fœminam ego leonem semel parire. ¶ Est & leo marinus, ex cancrorum genere. *Plin. l.* 32. *c.* 11. ¶ Leo item est signum cœleste ex viginti septem stellis. Hic ille leo est secundum fabulas, quem Hercules interfecit in sylva Nemea, sive, ut alii dicunt, in Theumesio monte Bœotiæ apud Thebas, & Jupiter in cœlum transtulit. *Plin. l.* 17. *c.* 24. ¶ Translate Leo dicitur de viro forti, ut Cervus, & lepus de imbelli, & timido. Hinc *Tertull. de coron. mil. c.* 1. In Prætoriis leones, in castris lepores. ¶ Fuit leo Cybele sacer, unde & ejus currum trahere fingitur. *V. Cybele*. Item Vulcano, propter vim igneam. ¶ *Subula leonem excipere*, proverbium de eo usurpatum, qui parvis viribus magnas res aggreditur. Eo utitur *Senec. epist.* 82. (*al.* 83.) *in fine*.

Leo, es, levi, letum, a. 2. lævigo, apud vet. a Græco λεῖω, pro quo & λεαίνω, dicitur, *leve, ac glabrum reddo*, quæ duo verba sunt a λεῖος, *levis*. Quia autem unguento aliquid lævigatur, inde metaleptice leo significat linere, ungere. In præsenti amplius in usu non est. Remansit tamen præteritum *levi*, quod *lino* ab obsoleto *leo* mutuatur. *Hor. l.* 1. *Carm. od.* 20. Græca quod ego testa conditum levi.

Leochăres, m. 3. Λεωχάρης, nobilis statuarius, unus ex iis, qui Mausoli Regis Cariæ sepulchrum cælaverunt. *Plin. l.* 45. *c.* 5.

Leocorĭum, n. 2. Λεωκόριον, monumentum ab Atheniensibus in medio Ceramico erectum, in honorem Lei filii Orphei. Nam cum Attica universa maxima fame laboraret, unumque hoc ab Oraculis ostenderetur remedium, si quis liberos suos immolaret, Leos tres filias suas virgines, Pasitheam, Theopen, & Eubulen, tradidit immolandas. Cujus beneficii memores Athenienses monumentum in Ceramico erexerunt, quod Leocorion appellarunt. *Suid.*

Leocrocotta, f. 1. λεοντοκροκόττα, fera pernicissima, ita dicta, quia partim leonem, partim crocottam refert. Apud *Plin. l.* 8. *c.* 21. & *Solin.* hujus feræ mentio fit; ubi alii leg. *Leucrocotta*.

Leodămas, antis, m. Λεωδάμας, Philosophus Thasius. Excelluit in Mathematicis. *Laert. in vita Archytæ Tarentini*.

Leonicum, n. 2. *Lonigo*, opp. Cenomanorum, in agro Veronensi, inter Coloniam, & Atesie, a Verona 18. M. P. in Or. hyem.

Leonĭdas, m. 1. Λεωνίδας, Lacedæmoniorum Rex, ex genere Heraclidarum, qui apud Thermopylas, cum angustias adversus Xerxem tueretur, fortissime pugnans occubuit, cujus cadaver Persæ, abscisso capite, e cruce suspenderunt. *Justin. l.* 2. *Herod. l.* 7. *Cic.* 1. *Fin.* 1. *Tusc.* ¶ Dicitur Lacedæmonios sic hortatus esse. *Pergite animo forti, Lacedæmonii, hodie apud Inferos fortasse cœnabimus*. *Cic.* 1. *Tusc.*

Leonĭdes, m. 3. Λεωνίδης, Alexandri Magni pædagogus, qui cum discipulum videret in pueritia sine parsimonia thura aris ingerentem, monuit illum, ut tum demum, cum thuriferas regiones subegisset, illo modo supplicaret. Cujus rei memor Alexander Arabiæ jam potitus, misit ei navim thure onustam, hortans eum, ut in Deos parcus esse desineret. *Plin. l.* 12. *c.* 4.

Leonīnus, a, um, λεόντειος, λεοντώδης, quod ad leonem spectat. *Plin. l.* 24. *c.* 17. Adeps leoninus. *Varro l.* 2. *de re rust. c.* 9. Leonina species. ¶ Leonina societas dicitur, ubi alius damnum solummodo, alius lucrum sentit. *Leg.* 29. *Dig. pro Soc.* ¶ Leonini versus dicuntur, in quibus in media syllaba, & in extrema servatur figura similiter cadens, ut: *Vir, precor, uxori, frater succurre sorori*. Appellati sunt Leonini a Leonio quodam S. Benedicti Canonico, & Monasterii S. Victorii Parisiensis Religioso, qui circa annum Christi 1160. eos non invenit quidem, sed in primis frequentavit. Monstrosum certe genus carminis, & a latina gravitate maxime abhorrens.

Leontĭca sacra, λεοντικά, erant Mithræ, Persarum dei (quo nomine solem intelligebant) qui specie leonis in spelunca colebatur. Hinc *Arnob. l.* 6. *pag.* 196. Inter deos videmus vestros leonis torvissimam faciem, mero oblitam minio, & nomine Frugiferi nuncupari. Hinc etiam ipsi sacerdotes a *Tertull. leones Mithræ* dicuntur *l.* 1. *advers. Marcion. c.* 13. Porro hæc sacra etiam a Romanis recepta fuere, ut videre est in Inscriptionib. apud *Grüter. pag.* 303. *n.* 2. & *pag.* 1087. *n.* 5. in quibus *Leontica tradere* dicuntur, qui illis quempiam imbuunt.

Leontīce, f. 1. λεοντική, herba, quam Dioscorides cacaliam, Officinæ *caræi agreste* appellant, foliis grandibus, & candidis, inter quæ semen dependet minutis margaritis simile, cujus grana quindecim in oleo macerata, atque adverso capillo illita, porriginem tollunt. *Plin. l.* 25. *c.* 11.

Leontīni, orum, m. & Leontium, *Lentini*, urbs Siciliæ quondam maxima, condita a Naxiis, antiqua Lestrygonum sedes, patria Gorgiæ, apud oram Orientalem, media pene inter Catinam ad Bor. & Syracusas ad Mer. Pop. *Leontini*, qui quondam bellicosi fuere, sed a Phalaride victi, armisque exuti potationibus operam dare cœpere.

Leontīnus, a, um, adject. possessiv. ut Leontinus ager, apud *Cic. l.* 1. *Divin. c.* 32. & Leontina civitas. *Id.* 5. *Verr. c.* 46. V. Leontini.

Leontĭos, m. 2. λεόντιος, gemma, a leoninæ pellis similitudine nominata, quemadmodum pardalios a similitudine pellis pantheræ. *Plin. l. ult. c.* 11.

Leontĭum, ii, n. Siciliæ urbs. V. Leontini.

Leontopetălon, n. 2. λεοντοπέταλον, herba est caulem emittens dodrantalem, seu semipedalem, lenem, plurimis alis concavum, & in cacumine semina parva duo, aut tria, eaque in siliquis, ciceris modo, flore punicei coloris, anemonæ similes, folia brassicæ, sed papaveris divisura, radicibus nigris, grandibus, rapæ similibus. Vulgus pedem leonis appellat, quia folia habet similia pedi leonis. Nascitur vulgo in arvis. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

Leontophōnos, m. 3. λεοντοφόνος, exiguum est animal, in iis tantum regionibus nascens, in quibus leones gignuntur, a λέων, *leo*, & φένω, *cædes*. Leonibus enim tam præsens est venenum, ut gustato leontophono statim exspirent. *Plin. l.* 8. *c.* 38.

Leontopodion, n. 2. *piede di leone*, λεοντοπόδιον, herba, al. leuceoron, & doryptetron, & thorybetron, duorum digitorum, folio, parvo, angusto, digitorum trium, quatuorve longitudine, hirsuto, lanosioreque ad radicem, & subcandido, habens in cacumine caulium capitula tanquam perforata, floribus nigris erumpentibus, semen, quod oculis vix possit deprehendi propter circundatam lanuginem. Ruellius existimat, eam esse, quam vulgus *cruciatam* appellat. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Leopardus, i, *leopardo*, נמר, Ger. *leuopard*, Gall. *leppard*, Hisp. *leopardo*, λεοπάρδαλις, animal ex pardo, & leæna natum, jubis carens, nigris maculis leoninam pellem distinguentibus, a *lea*, pro *leæna*, & *pardus*. *Isid. l.* 12. *c.* 2. *Plin. l.* 8. *c.* 15. ¶ *Vopiscus Lamprid. & Jul. Capitolin.* hanc vocem usurpant.

Leopŏlis, f. 3. Fanum S. Leonis, urbs Umbriæ, in Duc. Urbini, in lim. Romandiolæ, prope Ariminum fl.

Lepantum, n. 2. *Levanto*, opp. oræ Ligusticæ, inter Segestam ad Occ. 5. M. P. & Portum Veneris ad Or. 22.

Lĕpas, adis, f. 3. sive, ut apud Nonium est, lepas, λεπάς; conchæ genus est, petris ita arcte adhærens, ut vix avelli queat, a λέπω, *delibro decortico*, ob tenue putamen, vel quod petris corticis instar adhæreat. *Plaut. Rud.* 2. 1. 8. Echinos, lepadas, ostreas captamus.

Lepasta. V. Lepista.

Lepide, adv. *con garbo, con bella grazia*, Ger. *holdeseliglich*, Gal. *plaisamment*, Hisp. *graciosamente*, [illegible], venuste, eleganter, decore, ornate, apposite, cum lepore. *Cic.* 3. *de Or. c.* 43. In quo lepide soceri mei persona lusit. *Plaut. Pœn.* Lepide stratus lectus. *Id. Trucul.* Lepide referre gratiam. *Id. Mil.* 3. 3. 66. Datne ab se mulier operam? P. Lepidissime, & comissime. *Id. ib. v.* 32. Lepidius fieri potest. ¶ *Lepide esse*, h. e. commode tractari. *Id. Bacch.* 1. 1. 50. Ubi lepide voles esse tibi, mea rosa, mihi dicito. ¶ Hac voce utebantur & in acclamationibus, V. *Terent. Eun.* 3. 1. 37.

Lepidĭum, n. 2. λεπίδιον, herba in cubitalem, & majorem altitudinem assurgens, foliis lauri, sed mollioribus, & majoribus, a λεπὶς, *squama*, quia abstergit squamas, ac lentigines faciei. Vulgus Herbariorum piperitim vocat, quia ejus folia trita sinapim olent, & piperis acrimoniam referunt. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *Colum. l.* 12. *c.* 8.

Lepidōtes, m. 1. λεπιδώτης, gemma, quæ squamas piscium variis coloribus imitatur, a λεπὶς, *squama*. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Lepidŭle, adv. dim. a lepide. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 115. Eam circunducam lepidule.

Lepidŭlus, a, um, *graziosetto*, diminut. a *lepidus*. *Martian. Capell. sub init. l.* 7. Ne infacetus, & impar lepidulis videretur. Adde *post init. lib.* 8.

Lepĭdus, a, um, *grazioso, piacevole, bello*, נחמד, Ger. *holdselig*, Gall. *plaisant, de bonne grace*, Hisp. *gracioso*, [illegible], χαρίεις, κομψός, venustus, festivus, in quo leporis est plurimum, a *lepore*. Dicitur de homine, de oratione, & aliis rebus. *Cic. in Catil.* 2. *c.* 10. Pueri lepidi, ac delicati, qui non solum amare, & amari, neque cantare, & psallere, sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. *Auct. ad Her.* Lepida, & concinna exornatio. *Ter. Andr.* O lepidum caput! *Plaut. Aul.* O lepidum diem! *Id. Most.* Quin tu te exornas moribus lepidis? ¶ Comp. lepidior, sup. lepidissimus. *Plaut. Mil.* Non invenies alterum lepidiorem ad omnes res. *Ter. Eun.* 3. 3. O capitulum lepidissimum!

Lepinus Mons, *Monte di Segni*, jugum montium Latii valde extensum inter vias Latinam, & Appiam, in quo Signia urbs sita est, ab urbe Roma 30. M. P. quod deinde ubi altius consurgit, dicitur *la Montagna di Carpinetto*, & distinguit Campaniam Romanam in duas provincias, *la Campagna*, & *la Marina*.

Lepista, seu lepasta, æ, f. 1. λεπαστή, vel λεπαστὴ, genus vasis aquarii, al. depasta, vel depesta. *Fest.* & *Non. c.* 15. *n.* 35. Est a voce Græca allata, quæ Dolopum est, & dicitur, teste Eustathio, διὰ τὸ λεπτὸν, καὶ ἐκπέταλον εἶναι κατὰ λεπάδας, idest, quod vel illud tenue, ac patulum foret ad modum conchæ. *Varr. l.* 1. *de vita P. R.* apud *Non.* Lepistæ etiam nunc Sabinorum fanis pauperioribus plerisque aut fictitiæ sunt, aut æneæ.

Lepontĭcus, a, um, adject. ad Lepontios populos pertinens. *Sil. l.* 4. *v.* 235.

Lepontĭi, orum, qui Viberi Plinio dicuntur. Germ. *Leventinerthal*, & *Eschenthal*, pop. Alpini, Galliæ Transpadanæ, circa fontes Rhodani, & Ticini fl. inter Insubres, & Alpes summas, quorum regio Vallis Lepontia, *Val Leventina*, nominatur. Narrant, Lepontios ex comitatu Herculis ibi reliquos fuisse, quod membra haberent nive præusta. *Plin.* 3. 20.

Lepor, oris, & lepos, oris, m. *grazia*, נועם, Ger. *lieblighkeit*, Gal. *bonne grace*, Hisp. *gracia en donayres*, [illegible], sermo nitidus, & quasi lautitia quadam sermonis, venustas, urbanitas, ornatus, concinnitas, elegantia in loquendo. *Cic.* 7. *Verr.* Lepore ac venustate allucens. *Id.* 2. *de Orat.* Multa erat in homine jucunditas, & magnus in jocando lepos. *Id.* 4. *Acad. c.* 6. Quanquam floruit acumine ingenii, tum admirabili quodam lepore dicendi. ¶ Sumitur etiam generatim pro gratia, & amœnitate cujuscunque rei, pro festivitate, urbanitate. *Cic. in Or.* In quo omnes verborum, omnes sententiarum illigantur lepores. *Lucr. l.* 4. *v.* 1126. Medio de fonte leporum Surgit amari aliquid, quod in ipsis floribus angat.

Leporarĭum, ii, n. *vivaio, barco*, λαγωτροφεῖον, locus, ubi lepores aluntur, & generatim, secundum Varronem, omne septum villæ affixum, quod habet inclusa animalia, quæ inibi pascuntur. *Var. de S. R. c.* 3. *l.* 3. Leporaria te accipere volo, non ea, quæ tritavi nostri dicebant, ubi soli lepores sint, sed omnia septa, affixa villæ quæ sunt, & inclusa habent animalia, quæ pascuntur. *Gell. l.* 2. *c.* 20. Vivaria veteres quandoque leporaria dixere, in quibus omnia clauderentur animalia.

Leporīnus, a, um, *ciò ch' è di lepre*, λαγῷος, quod est ex lepore. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Leporinus cinis. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 11. Leporinum lac.

Lepos. V. Lepor.

Lepræ, arum, *lebbra*, צרעת; Ger. *aussatz*, Gall. *lepre, ladrerie*, Hisp. *lepra*, λέπρα, scabiei genus est, ab atra nascens bili, cutem deformi obducens crusta, corpusque vehementi pruritu infestans. Galen. & omnes Medici Græci. Sed Avicenna, cæterique Arabicæ sectæ lepræ vocabulum proprie usurpant pro elephantia, seu elephantiasi, quod morbi genus superiore multo est perniciosius, ut quod non solum cutem infestet, verum etiam carnem ipsam usque ad ossa depascatur. In Thesauro L. L. lepra idem morbus esse dicitur, ac elephantia, & duplex ponitur, una quæ potest curari, alia, quæ incurabilis est, quam malam scabiem *Hor. in Arte Poet.* nominat. *Vossio* lepra eadem est, ac impetigo, vel depetigo, vel sane species ejus. Dicta est a λέπος, vel λεπὶς, *squama*, sive a λέπω, *desquamo, decortico*. Lepra enim cutim scabram, & asperam reddit, inque squamas resolvit. *Plin. l.* 24. *c.* 8. Corticis interior tiliæ lepras sedat.

Leprōsus, a, um, adject. *lebbroso*, qui lepræ morbo laborat. *Sedul. l.* 4. decem maculosa gerentes Leprosi portenta viri. *Prudent. in S. Laurent. v.* 285. Nil tam leprosum, aut putidum.

Leptĭcus, a, um, &

Leptitānus, a, um, ad Leptin pertinens, quæ est urbs Africæ in Byzacena provincia, ut est apud *Plin. l.* 5. *c.* 4. item alia, cognomine magna, prope Syrtes & Neapolim, nune *Tripoli* dicta, teste *eod. ibidem* Hinc Leptica ostrea, *Id. l.* 32. *c.* 6. & Lepitani, orum, ejus cives. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 38. & *Sallust. in Jug. c.* 80.

Leptomerĭcus, a, um, adject. λεπτομερικός, tenuis, exilis, gracilis. *Theod. Prisc. de diæta c.* 10. Acori radix habet virtutem leptomericam.

Lepton centaurium, n. 2. λεπτὸν κενταύριον, centaurium minus, herba, quam Latini *fel terræ* vocant, propter summam amaritudinem, Galli vocant *exacum*, eo quod potum omnia medicamenta mala per alvum exigat. *Plin. l.* 25. *c.* 6.

Leptophyllon, n. 2. λεπτόφυλλον, tithymali species, in petris nascens, ita dicta a tenuitate foliorum, al. dendroides. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Leptĭrax, agis, f. λεπτόρραξ, uva quædam, quæ dulces quidem habet acinos, sed tenues tamen, & minutos, cujusmodi sunt, quas uvas Corinthicas appellamus, a λεπτὸς, *tenuis*, & ῥάξ, ῥαγὸς, *acinus*. *Plin.* 14. 1.

Leptyntĭcus, a, um, adject. λεπτυντικός, qui attenuandi vim habet. *Theod. Priscian. de diæta*, c. 10. Cæparum virtus leptyntica.

Lepus, oris, m. *lepre*, ארנבת, German. *ein haaß*, Gall. *lievre*, Hisp. *liebre*,

liebre, λαγὼς, animalis species, a voce Æolum, & Siculorum, qui hanc feram λέποριν vocabant. *Varro l. 4. de L. L. & l. 3. de R. R. c. 12. Virg. 1. Georg.* Auritosque sequi lepores, tum figere damas. ¶ Affinitas vocum *lepos*, & *lepus* originem præbuit opinioni, ut lepidi, ac formosi fore crederentur, qui carnibus vescerentur leporinis. Vide *Martial. l. 5. epigr. 30.* ¶ Per translationem pro infame, impudico, sive pathico, sive quod puerorum amatores non secus illos sectentur, venenturque, atque canes leporem, sive quod lepori utrunque sexum tradant inesse, sicut & hyænæ. *Ter. Eun. 3. 1. 36.* Lepus tute es, & pulpamentum quæris. *idest* tu ipse muliebria pateris, & mulierem pertentas, *sei lepre, e vuoi mangiar lepre.* ¶ Lepus etiam piscis est e lacertorum genere inter marina venena numeratus, præsertim in Indico Oceano, ubi vel solo tactu pestilens vomitum, dissolutionemque stomachi protinus creat, in nostro mari colore tantum lepori similis, in Indis & magnitudine, & pilo durior. *Plin. l. 9. c. 49. & l. 32. c. 11.* ¶ Est etiam lepus inter cœlestia sidera, qui Orionis canem fugere dicitur. Fabulam narrat *Hyginus l. 2. c. 35.*

Lepusculus, li, m. *leprettino*, λαγίδιον, dim. a lepus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 31.* In qua lepusculos, vulpeculasque sæpe vidisses.

Leria, ornamenta tunicarum aurea. *Festus.*

Lerna, æ, vel Lerne, es. *Lerna*, Λέρνη, palus Argiæ, in Peloponneso, apud Argos urb. ubi Lernæus, al. Amymonius fons, & fluvius, qui ex palude egreditur. Poetæ fabulati sunt, in Lerna hydram fuisse serpentem septem capitibus, quorum uno resciso alia septem nascebantur, & hoc monstrum ab Hercule clava, & igne interfectum esse. Palus enim hæc cum noxia esset incolis, quod aquam multis ex partibus effunderet, quæ si uno loco clausa fuisset, ex pluribus aliis erumpebat, ab Hercule exsiccata est, aliorsum versis fluviis, qui in eam influebant. Hinc Græc. adagium, *Lerna malorum*, Λέρνη κακῶν, de malis multis in unum congestis. ¶ Lerna item, *Phonea*, al *Petrina*, opp. Laconicæ mediterraneum, inter Lacedæmonem, & Cyphantam, Orientem versus. Alius est opp. Argiæ, in Peloponneso, ad quod palus, & fluvius, & fons Amymonius Hydræ fabulis inclytus, in intimo recessu sinus Argolici.

Lernæus, a, um, adject. ad Lernam pertinens. *Lucret. l. 5. v. 26.* Lernæaque pestis Hydra venenatis posset vallata colubris.

Lernifer, a, um, adject. a Lerna, ut venenum lerniferum, apud *Ovid. ep. 9. v. 140.* ubi tamen rectius legit *Heinsius*: Semivir occubuit in lethifero Eveno.

Lesbiacus, a, um, quod ad Lesbum spectat. Hinc Lesbiaci libri, dicti sunt tres libri Dicæarchi contra animæ immortalitatem, quia Mitylene urbe Lesbi sermo habetur. *Cic. 1. Tusc.*

Lesbias, adis, adject. f. ad Lesbum pertinens, λεσβιάς. *Ovid. heroid. ep. 15. v. 16.* Nec me Lesbiadum cetera turba juvat.

Lesbis, idis, adject. fœm. quæ est ex Lesbo. *Ovid. Heroid. ep. 1.* Lesbides, infamem quæ me fecistis amatæ. *Id. ibid. ep. 15. v. 100.* Et modo dixisses: Lesbi puella vale.

Lesbius, a, um, λέσβιος, quod est ex Lesbo. *Gell. l. 13. c. 5.* Lesbium vinum. *Horat. l. 1. od. 26.* Lesbium plectrum. h. e. carmen lyricum, quale fuit Alcæi, & Sapphus.

Lesbos, i, f. 2. Lesbia, olim Hemerte, Lasia, Ægira, Pelasga, Æthiope, Macaria, teste Plinio, *Metelino*, λέσβος, ins. Asiæ minoris, in mari Ægæo, versus oram Troadis, & Mysiæ majoris. Dicta est Lesbos ab urbis Metr. nomine, quæ alias *Mitylene* appellatur, sive a Lesbo Japeti filio, qui in eam insulam navigavit. Soli fertilitate, & vini generositate inter alias præstat, nec non puellarum formositate. Olim universæ Troadis imperium obtinuisse dicitur. Portus habet capacissimos duos, qui vulgo dicuntur *Geremia*, & *Caloni*. Ex hac insula Pittacus unus ex septem Sapientibus, Alcæus, Sappho, Theophrastus Philosophus, & alii viri scientia clarissimi orti fuere.

Lesbous, a, um, ex Lesbo. *Horat. l. 1. carm. od. 1.* Lesboum refugit tendere barbiton.

Lessus, us, m. *pianto*, θρῆνος, ejulatio funebris, a sono ejulantium, qui est *le le*, vel *ei*, unde ejulo, ut lessus nihil sit aliud, quam, ut *Horatius Epod. 10.* loquitur, illa non virilis ejulatio, quam *Cicero 2. Tusc.* ait ne mulieri quidem convenire. *Cic. 2. de Leg. c. 23.* Mulieres genas ne radunto, neve lessum funeris ergo habento. *Plaut. Truc. 4. 2. 18.* Thetis quoque lamentando lessum fecit filio.

Læstrygones. V. Læstrygones.

Lethæus, m. 2. *Fiume di Mangresia*, ληθαῖος, fl. Lydiæ, qui ex Pactya monte erumpit, Magnesiam urb. alluit, & per agrum Magnesianum in Mæandrum descendit. ¶ Item fl. Macedoniæ, Triccam urb. attingens, apud quem Æsculapium natum ferunt. ¶ Item fl. Cretæ, vulgo *Leæo*, al. *Anapodari*, al. *Naperal*, qui Gortynam urb. præterfluit, & decurrit per oram Australem, inter Catarractum fl. & Inatum opp.

Lethæus, a, um, ληθαῖος, quod ad Lethem fl. spectat. *Virg. 6. Æn.* Lethæumque, domos placidas qui prænatat, amnem. *Ovid. 1. Trist. eleg. 7.* Cunctave Lethæis mersa feruntur aquis.

Lethabilis, vel Letabilis, le, adject. idem quod lethalis. *Ammian. l. 19. c. 4.* Lues volucri velocitate lethabilis.

Lethalis, vel Letalis, & le, o. 3. *mortifero*, *mortale*, Ger. *toedlich*, Gal. *mortel*, Hisp. *mortal*, θανάσιμος, mortifer. *Virg. Æn. 11. v. 759.* Lethale vulnus. *Plin. l. 11. c. ult.* Lethalis inedia. ¶ *Lethale* adverbialiter. *Stat. 12. Theb.* Jam lethale furens.

Lethaliter, vel Letaliter, adv. *mortalmente*, θανασίμως, mortaliter. *Plin. l. 11. c. 37.* Oves quidem lethaliter circum renes concreto pingui.

Lethargia, f. 1. idem, ac lethargus. *Plin. l. 24. c. 9.* Semen instillatur in oleo decoctum capiti, in lethargia, & phrenesi.

Lethargicus, a, um, ληθαργικός, quod ad lethargum spectat. *Plin. l. 23. c. 1. init.* Gravedinem anim, morbumque lethargicum patitur. *Augustin. epist. 48.* Lethargicus somnus.

Lethargicus, ci, m. qui lethargia laborat, lethargum patitur. *Plin. l. 20. c. 4.* Hydropicis quoque ex aceto, & sinapi sumpti, & lethargicis. ¶ Sumitur etiam pro furioso. *Hor. l. 2. sat. 3. v. 30.* Ut lethargicus hic cum fit pugil, & medicum urget.

Lethargus, m. 2. *letargo*, תרדמה, Ger. *schlaffsucht*, Gal. *lethargie*, Hisp. *letargo*, λήθαργος, ληθαργία, veternus, desidia obliviosa, torpor, & inexpugnabilis pene somni necessitas, cum alienatione mentis, ut inquit *Cels. l. 3. c. 20.* Dictus est a λήθη, *oblivio*, & ἀργός, *iners*, sive ἀργία, *torpor*, quia oblivionem, inertiamque homini inducit. *Cæl. Aurel. l. 2. ὀξέων, c. 2. Plin. l. 20. c. 12.* Præterea insaniam facere, & lethargos, & jecinoris vitia. ¶ Est & species phrenitidis. *Cels. l. 3. c. 20.*

Lethatus, vel Letatus, a, um, morte mulctatus, interemptus, partic. a lethor. *Ovid. 3. Met. v. 55.* Ut nemus intravit, lethataque corpora vidit.

Lethe, es, & Lethes, æ, f. 1. Λήθη, fluv. Inferorum a Poetis fingitur, filius Phlegethontis, cujus latices si quis gustaverit, omnium præteritarum rerum obliviscitur. Dictus est a λήθη, *oblivio*. Locus fabulæ hinc datus est, quia morientibus omnium rerum oblivionem surrepere Ethnici vulgo credebant. *Lucan. l. 9. v. 355.* Quam juxta Lethes tacitus delabitur amnis, Occultis, ut fama, trahens oblivia venis. *Ovid. de Ponto l. 2. eleg. 4.* Non ego, si biberes securæ pocula Lethes, Excidere hæc credam pectore posse tuo.

Lethifer, vel Letifer, a, um, *mortifero*, *che dà morte*, θανατοφόρος, quod mortem infert. *Col. l. 7. c. 12.* Lethifer morbus huic generi. *Virg. 3. Æn. v. 149.* Lethifer annus. *Ovid. 1. Fast. v. 123.* Sanguine lethifero totus miscebitur orbis.

Letho, vel Leto, as, avi, atum, a. 1. *dar la morte*, *uccidere*, המית, Ger. *toedten*, Gal. *tuer*, Hisp. *dar la muerte*, θανατόω, morte afficio. *Virg. in Culice, v. 322.* Rursus acerba fremit, Paris hunc quod lethat. Ita Scaliger legit ex veteri codice. In vulgatis est *laedes*. Vossio ob insolentiam hæc vox suspecta est.

Lethum, vel Letum, i, n. 2. *morte*, מות, Ger. *tode*, Gal. *mort*, Hisp. *muerte*, θάνατος, mors, a λήθη, *oblivio*, quia per mortem omnium rerum obrepere oblivionem credebant. Hæc est Varronis etymologia; At Priscianus deducit a supino verbi, *leo*, *les*; quia nimirum mors *let*, sive *delet* omnia. Itaque qui hunc sequuntur, sine aspiratione scribunt; & sane in antiquis monumentis ita fere legitur, teste *Manut. in Orthogr.* Qui vero a λήθη, trahunt cum Varrone, aspirationem addant necesse est. *Pers. sat. 5. v. 153.* Vive memor lethi: fugit hora: hoc quod loquor, inde est. *Cic. l. 1. Divin. c. 26.* Tamen eodem sibi letho, quo ipse interiisset, esse pereundum.

Letus Mons, *Monte di S. Pellegrino*, mons, pars Apennini, arduus, & valde difficilis, in ditione Reip. Lucensis, in Carferoniana.

Levabilis, le, adject. qui levari potest. *Cæl. Aurel. Acut. 3. c. 7.* Levabilis, & possibilis motus.

Levamen, nis, n. idem, ac levamentum. *Cic. Att. l. 12. ep. 16.* Quod si esset aliquod levamen, id esset in te uno, &, cum primum ab aliquo poterit esse, a te erit.

Levamentarius, ii, m. qui levat naves. *Cod. Theodos. l. 13. tit. 4.*

Levamentum, ti, n. *alleggiamento*, *allevamento*, נחמה, Ger. *leichterung*, Gal. *allegement*, Hisp. *alivio*, κούφισμα, consolatio, id quod levat, & minuit, aut tolerabilius malum aliquod facit. *Cic. 5. Fin. c. 19.* Nos autem non solum beatæ vitæ istam oblectationem videmus sed etiam levamentum miseriarum.

Levana, f. 1. Dea, quæ recens natos de terra levabat. *August. l. 4. de Civ. c. 11.*

Levasso, fut. conjunctivi, pro *levavero*. *Cic. de Sen. ex Ennio.* Si quid ego adjuro, curamve levasso.

Levatio, onis, f. *alleggerimento*, κούφισις, allevatio, diminutio. Proprie *Vitruv. l. 10. c. 8.* Onerum levationes facere. ¶ Translate *Cic. Att. l. 12.* Levatio quædam est, si minus doloris, at officii, & debiti. *Id. 1. Tusc.* Qui levationem habeant ægritudinum, formidinum, cupiditatum. ¶ Item consolatio. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 4.* Animi ægritudo, cui si majorem aliquam levationem reperire potuissem.

Levator, oris, m. fur, qui aliquid aufert. *Petron. Satyr.* Unde plani autem, unde levatores viverent, nisi aut locellos, aut sonantes ære sacellos pro hamis in turbam mitterent?

Levatus, a, um, nom. ex particip. *innalzato*, *alleggerito*, *sollevato*. *Liv. l. 21. c. 58.* Aqua levata vento. *Horat. Epod. 16.* simul imis saxa renarint vadis levata.

Levatus, vel Lævatus, a, um, adject. politus, lævis, levigatus, *lisciato*. *Virg. Æn. 5. v. 306.* Gnosia bina dabo levato lucida ferro spicula. *Gell. l. 17. c. 8.* Faciliora ad coeundum videntur, quæ levatiora, levioraque sunt. Loquitur *Gell.* de iis liquoribus, qui facile gelu coalescunt.

Leuca, æ, f. *lega*, mensura itinerum apud Gallos, ut parasanga apud Persas, milliarium apud Latinos. Ea mille & quingentorum passuum olim erat. *Ammian. l. 16. c. 23.* A loco, unde Romana promota sunt signa, ad usque vallum barbaricum, quarta leuca signabatur, & decima, idest, unum & viginti millia passuum. Adde *Hieronym. in cap. 9. Joel.* ¶ Nunc bis mille passibus constat, secundum vulgatum illud carmen: miliare Octo dabunt stadia; duplicatum dat tibi leucam. Neque id tamen apud omnes perpetuum est: nam apud Hispanos, qui & ipsi hac mensura utuntur, & *legua* vocant, longior est. *Isid.* vero *l. 15. c. 16.* quingentorum tantum passuum esse putat; nisi forte ibi sit mendum, ut *Vossio* videtur *de vit. serm. l. 3. c. 19.* Quidquid sit, ipsa certe vox barbara est, & ab Anglis ortum duxit, ut idem *Voss.* putat *loc. cit.* ¶ Sunt etiam qui pro *leuca* scribunt *leuga*, & *leuva*.

Leuca, f. 1. *S. Maria di Leuca*, urbs Salentinorum, apud Japygium prom. a Salone ins. Epiri 50. M. P. ¶ Item urbs Cypri. ¶ Item oppidum Joniæ, medium inter Cumas, & Clazomenas, apud Hermum fl.

Leucacantha, f. 1. λευκάκανθα, herba, al. rhamnus, in cacumine aculeum habens, radice cyperi, quæ commanducata dentium dolores sedat. *Plin. l. 22. c. 16.*

Leucachates, æ, m. 1. λευκαχάτης, gemma candida ex genere achatarum. *Plin. l. 37. c. 10.*

Leucadia, f. 1. Leucata, Leucas, Leucates, Neritis, *S. Maura*, ins. Græciæ, in mari Jonio, oræ Epiri occiduæ adeo vicina, ut continenti juncta videatur. *Plin. l. 4. c. 1.* ¶ Olim peninsula fuit, opera accolarum a continente abscissa est. *Ovid. 15. Met.*

Leucadius, a, um, quod est ex insula Leucade, seu Leucadia. *Ovid. in Ep. Sapphus.* Ne sim Leucadiæ mortua crimen aquæ. *Liv. l. 33. c. 17.* Eos acie in foro instructa Leucadii sustinuerunt.

Leucæthiopes, m. 3. λευκαιθίοπες, pop. inferioris Libyæ, qui supra Getulos Meridiem versus primi occurrunt, Libyæ Ægyptiis proximi. *Plin. l. 5. c. 7.*

Leucanthemis, f. 3. λευκανθεμίς, herba est, quæ & anthemis, & leucanthemum a nonnullis vocatur, ab aliis etiam chamæmelon, ab Officinis chamomilla. *Plin. l. 22. c. 21.*

Leucargillon, n. 2. λευκάργιλλον, argillæ candidæ genus, quo in agro Megarico utuntur, in humida duntaxat, frigidaque terra provenientis. Vide *Plin. l. 17. c. 7.*

Leucas. V. Leucadia.

Leucasia. V. Leucosia.

Leucaspis, idis, f. λεύκασπις, albis scutis armata. *Liv. l. 44. c. 41.* Leucaspis phalanx.

Leucates, æ, m. 1. Leucata, Leucate, *Capo di S. Maura*, λευκάτης, prom. Epiri, apud Leucadem ins. Apollinis templo nobile. Dictum est a petræ candore.

Leuce, f. 1. λεύκη, herba Mercuriali simillima, nisi quod per medium folium linea alba transcurrat, unde & mesoleucon appellarunt. *Plin. l. 27. c. 11.*

Leuce, f. 1. *S. Teodoro*, ins. parva Cretæ, in ora Boreali, contra Cydonem urb. ab ea parum recedens in Bor. vix uno, aut altero milliari ab ora Cretæ ins. cum arce cognomine satis munita, in monte. ¶ Item ins. parva in Ponto, ostio Borysthenis flu. objecta, cum opp. cognom. Dicta est etiam Macaron, item Achillea, quod Achilles in ea sepultus fuerit. *Plin. l. 4. c. 13.* ¶ Item nomen est quinque insularum Lesbo adjacentium. *Plin. l. 6. c. 32.* ¶ Item parvum opp. in finibus Joniæ, & Æolidis, non longe a Smyrna. *Plin. l. 5. c. 29.*

Leucippus, m. 2. Λεύκιππος, Philosophus fuit Eleates, sive, ut aliis placet, Abderites, Zenonis auditor, qui universum infinitum esse dixit, ejusque partes plenum esse, & inane, omniaque fieri ex atomis sibi invicem implicatis. *Cicer. 4. Tusc. Laert.*

Leucochrysus, m. 2. Λευκόχρυσος, gemma ex hyacinthorum genere, inter auri colorem vena candida interveniente. *Plin. l. 37. c. 10.*

Leucogaea, f. 1. gemma, al. galactites, & leucographia, tota candida, lactis succo, & sapore notabilis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Leucogaeus collis, seu Leucogaei colles, *l'Alumera*, locus Campaniae, inter Neapolim, & Puteolos, ubi sulphur praestantissimum effoditur, & cretae genus optimum, quod alicae admixtum candorem simul affert, & teneritatem. *Plin. l. 18. c. 11. & 35. c. 15.* Ibi etiam Leucogaei fontes, qui firmitatem dentibus, oculis claritatem, & vulneribus sanitatem afferunt. *Plin. l. 31. c. 2.*

Leucographis, idis, Λευκογραφίς, herba quaedam utilis sanguinem excreantibus. *Plin. l. 27. c. 11.*

Leucoion, n. 2. *viola*, *garofano*, Ger. *violen*, Gal. *violette*, Hisp. *alheli blanco*, Λευκόϊον, viola in genere, quasi λευκὸν ἴον, alba viola. Atqui dicunt, leucoii nomine intelligendum non esse eum florem, quem ἴον Graeci, Latini violam proprie appellant, sed illum, quem vulgus ab odoris similitudine caryophyllon nominat, sive is albus sit, sive luteus, sive purpureus. *Plin. l. 21. c. 11.* Sed ex eo candidum colorem sentientem violam leucoion appellant. ¶ Quia vero leucoion significat violam generatim, si species aliqua sit experimenda, coloris nomen addendum est, ut Leucoion album, luteum, purpureum, &c. *Col. l. 2.* Leucoia candida.

Leucon, f. 3. Λευκών, species ardeae avis, ita dicta a candore, *Pl. l. 10. c. 60.*

Leucon, nis, m. Λευκών, Rex Ponti, a fratre Oxylocho necatus, quod cum ejus uxore adulterii, & incestus consuetudinem haberet. *Ovid. in Ibin.*

Leuconium, nii, seu leuconicum, ci, n. Λευκώνιον, tomentum e lanae rasae floccis, quo ditiores utebantur, a Leuconibus pop. Galliae, qui iidem erant, ac Leuci, quos Ptolemaeus Lingonibus vicinos facit. *Turneb. l. 9. c. 24.* Leuconicum vocari tomentum putat a Leuconio Aeoliae oppido, cujus *Thucydides* meminit *l. 8.* Alii censent esse a λευκός, albus, nempe quia flocci essent e lana alba. ¶ Differt a Lingonico. Nam hoc dictum est a Lingonibus populis Celtarum, cujus Caesar, & alii meminere. Hinc *Plin. l. 8. c. 48.* dicit, suo tempore tomenta Gallicis discerni nominibus. *Martial. l. 11. epigr. 22.* Culcitra leuconico quam viduata suo.

Leuconotus, i, m. *ponente garbino*, Λευκόνοτος, ventus Africae occidentalis, inter Notum, & Favonium spirans: a λευκός, albus, & νότος, Notus: de quo *Horat. l. 1. od. 7. v. 15.* Albus ut obscuro deterget nubila coelo saepe Notus *Auson. in Technopaegn. de deis*, v. 12. Velivolique maris constrator leuco notus Libs.

Leucopetalos, f. 2. Λευκοπέταλος, gemma, quae candorem nivis auro distinguit. *Plin. l. 37. c. 10.*

Leucopetra, f. 1. *Capo dell' Arme*, Λευκοπέτρα, prom. Brutiorum, in Meridionali parte Calabriae ulterioris, juxta fretum Siculum, ultra Rhegium urb. 12. M. P.

Leucophaeatus, vel aspiratione detracta, leucopaeatus, a, um, qui est leucophaeo colore indutus. *Mart. l. 1. epigr. 97.* Amator ille tristium lacernarum, & baticatus, atque leucophaeatus.

Leucophaeus, a, um, *fosco*, *quasi nero*, *griso*, Germ. *grauw*, Gal. *cendre*, Hisp. *pardillo*, Λευκόφαιος, color cineritius, seu ex albo, & fusco mixtus, a λευκός, *albus* & φαιός, *fuscus*. *Plin. l. 32. c. 10.* Jecur rubetae, vel cor adalligatur in panno leucophaeo, & quartanis prodest. *Vitr. l. 8. c. 3.* Fontes, & flumina sunt, quorum potu pecora, quamvis alba sint, aliis locis procreant vellera leucophaea, aliis locis pulla, aliis coracino colore.

Leucophlegmatia, f. 1. Λευκοφλεγματία, species est hydropis, al. hyposarca, qua aqua subter cutem inaequaliter collecta alibi aliter extuberat. *Cels. l. 3. c. 21.*

Leucophorum, n. 2. Λευκοφόρον, glutinum, quo aurum ligno inducitur. Fit ex sinopidis Ponticae selibra, salis lucidi libris decem, & melini Graeciensis libris duabus, mixtis, & per dies duodecim una tritis. *Plin. l. 35. c. 6. & l. 33. c. 3.*

Leucophthalmos, m. 2. Λευκόφθαλμος, gemma, quae candidam, nigramque oculi speciem continet, alias rutila. *Plin. l. 37. c. 10.*

Leucosia, f. 1. Leucasia, *Leucosa*, *la Licosa*, Λευκωσία, ins. parva maris Tyrrheni, Lucaniae adjacens, in sinu Paestano, contra Posidoniate prom. quod ab ea *Capo della Licosa* nominatur. Dicta est, teste Festo, ab Aeneae consobrina sepulta in ora Lucaniae. Sed *Plin. l. 2. c. 90.* vult, dictam esse ab una Sirenum, quae ibi submersa, & sepulta est, seu, ut alii scribunt, quae hoc in loco periit, cum spreta ab Ulisse in mare se abjecisset.

Leucothea, f. 1. Λευκοθέα, Ino Cadmi, & Hermiones filia, uxor Athamantis, &c. V. *Ino.* ¶ Item fons in Samo ins. forte a filia Cadmi. ¶ Item ins. maris Tyrrheni, apud Capreas, & promontorium Minervae, in ora Picentium, non apud Leucosiam in ora Lucaniae, ut Ortelius scribit.

Leucothoe, f. 1. Orchami Regis Babyloniorum filia fuit ex Eurynome, quae a Phoebo, qui ei matris specie primum apparuit, gravida facta est. Clytie, quae antea a Phoebo amata fuerat, Leucothoe invidit, ejusque crimen patri indicavit. Ille vivam defodit. Sed puella Phoebi miseratione mutata est in arborem thuriferam. *Ovid. 4. Metam. Boccat. l. 12. Gen.*

Leucozomus, a, um, adject. Λευκόζωμος, albo jure conditus, ut pullus leucozomus, apud *Apic. l. 6. c. 9.*

Leucrocotta. V. Leocrocotta.

Leuctra, ae, f. 1. vel Leuctra, orum, n. 2. vel Leuctrae, arum, f. 1. Λεῦκτρα, opp. Boeotiae, inter Plateas, & Thespias, in confinio Megaridis, ubi ingens planities, in qua Epaminondas Thebanus Lacedaemonios vicit, adeoque attrivit, ut postea Imperium nequiverint reparare. *Cic. 1. & 2. de Div. 1. Tusc.*

Leuctricus, a, um, quod ad Leuctra spectat. *Cic. 1. de Div.* Lacedaemoniis paulo ante Leuctricam calamitatem quae significatio facta est?

Leucum, n. 2. *Leoco*, opp. Insubriae, cum arce apud Larium lac. ubi Adduam fl. emittit.

Levenna homo, hoc est *levis homo*. dictum est a *Laberio*, sed nimis praelicenter, ut notat *Gell. l. 16. c. 7.*

Levi, m. 2. Laevi, pop. Liguriae, qui cum Maricis Ticinum condiderunt, circa Ticinum fl. incolentes, quorum locus adhuc *li Lobi* nominatur, in agro Alexandrino, apud Maricos.

Levicomis, e, adject. leves comas habens. *Fulgent. l. 1. Mythol.*

Leviculus, a, um, *leggieretto*, ὑπόκουφος, dimin. a levis. *Cic. Tusc. 5. c. 36.* Leviculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculae, &c.

Levidensis, se, o. 3. ἀραιός, quod est ex tela leviter densata, cui pavitensis opponitur, a *levi*, & *denso*. *Isid. l. 19. c. 23.* Levidensis vestis dicta, quod raro filo sit, leviterque densata. Translate *Cic. l. 9. Fam. ep. 12.* Sed ego hospiti veteri, & amico munusculum mittere volui levidense, crasso filo, cujusmodi ipsius solent esse munera. idest, munus vile, & minimi pretii, sc. orationem parum elaboratam, atque expolitam. Sunt tamen qui aliter legunt.

Levifidus, a, um, *che non ha ferma fede*, ἄπιστος, qui habet levem fidem, cui secretum non possis tuto committere, qui facile fidem violat. *Plaut. Pers. 2. 3. 61.* Omnes sunt lenae levifidae.

Levigatio, vel Laevigatio, onis, f. actus levigandi, & poliendi. *Vitruv. l. 7. c. 1.* Levigationibus & polituris cum fuerint perfecta.

Levigatus, vel Laevigatus, a, um, adject. politus, complanatus, *polito*, *liscio*. *Macrob. l. 7. Sat. c. 12.* Quod & levigatius, & spissius est.

Levigo, vel Laevigo, as, avi, atum, a. 1. *lisciare*, *polire*, *spianare*, a levis. Ger. *glatten*, Gal. *aplanir*, Hisp. *alisar*, λειαίνω, complano, polio, quasi laeve ago. *Plin. l. 13. c. 12.* Scabritia (chartae) levigatur dente. *Varr. R. R. l. 3. c. 11.* Omnes parietes tectorio levigantur. ¶ Significat etiam terere, in pulverem redigere, *stritolare*, *polverizzare*. *Colum. l. 6. c. 6.* Myrti silvestris foliorum duae librae levigantur. *Id. l. 12. c. 41.* Quae in colo subsiderunt, diligenter contrita levigantur. Adde *l. 6. c. 17. l. 7. c. 5. & l. 9. c. 13.*

Levipes, edis, o. *che ha i piedi veloci*, ὠκύπους, celer, & pedibus levis. *Varr. l. 3. de R. R. c. 12.* Dictum leporem a celeritudine, quod levipes esset.

Levir, viri, m. 2. *cognato*, יבם, Ger. *schwager*, Gal. *beaufrere*, Hisp. *cunado*, δαήρ, ἀδελφιδοῦς, frater mariti, secundum *Non. c. ult. n. 5. & leg. 4. Dig. de Gradib.* vel frater uxoris, secundum *Fest.*

Levis, ve, o. 3. *lieve*, *leggiero*, *senza peso*, Ger. *leicht*, Gal. *leger*, Hisp. *ligero*, *liviano*, ἐλαφρός, quod est sine pondere, quodque facilius sursum attollitur, quam deorsum tendat. *Virg. 11. Aen.* Corytique leves humeris, & lethifer arcus. ¶ Leve etiam dicitur, quod licet non prorsus sine pondere sit, parum tamen habet ponderis. Levis enim armaturae milites sunt pedites expediti, non magno armorum pondere onerati. *Cic. 10. Phil.* Nostrae sunt legiones, nostra levis armatura, noster equitatus, &c. Hinc Levis armaturae excursio in oratione, eleganter dicitur pro prima argumentorum leviorum textura. *Cic. 2. de Div. c. 10.* Sed haec fuerit nobis, tanquam levis armaturae, prima orationis excursio: nunc comminus agamus, experiamurque, si possimus, cornua commovere disputationis tuae. ¶ Transfertur etiam ad animum. Unde leves homines vocantur mobiles, inconstantes, qui facile opinionem mutant, quemadmodum e contrario graves dicimus eos, qui constantes sunt, & prudentes. *Cic. pro Rosc. Am.* Qui minime ipsi leves sunt. *Tacit. 1. hist. c. 88.* Levissimus quisque, & futuri improvidus. Hinc Levis auctor dicitur, cui nulla sit adhibenda fides. *Liv. l. 5.* Sed auctorem levem, nec satis fidum super tanta re esse Patres rati. ¶ Et levis esse sententiae dicuntur ii, qui sententiam, sive propositum saepe mutant. *Ter. Hec. 3. 1. 32.* Itidem mulieres illae sunt ferme, ut pueri, levi sententia. ¶ Translate etiam dicitur de rebus inanimatis, pro inani, vano, quasi nullius ponderis. *Cic. pro Rosc. Com.* Quod apud omnes leve, & infirmum est. ¶ Item pro parvo, exiguo. *Cic. 2. Fin.* Quod mors sensu careat, dolor in longinquitate levis, in gravitate brevis soleat esse. *Plin. l. 11. c. 53.* Mortem illico affert levi tactu. *Sil. l. 10. v. 592.* Levis numerus. ¶ Item pro miti. *Cic. pro Rosc. Am.* Sin eos, quos, qui leviore nomine appellant, percussores appellant. ¶ Item pro indiligenti. *Cic. Att. l. 4. ep. 15.* Consules, qui illud levi brachio egissent, rem ad Senatum detulerunt. ¶ In levi habere, est parum curare, apud *Tacit. 2. hist. c. 21.*

Levis, e, vel Laevis, (quamquam cum sit a λεῖος, rectius, sine diphthongo scribitur, nam ει in e, vel i latinum transit, nunquam in ae) adject. *polito*, *spianato*, *liscio*, Ger. *glatt*, Gal. *mollet*, Hisp. *alisado*, λεῖος, planus, politus, tactu non asper. *Pers. sat. 1. v. 65.* Ut per leve severos Effundat junctura ungues. *Virg. 5. Aen. v. 91.* Inter pateras, & pocula levia serpens Libavitque dapes &c. ¶ Accipitur & pro glabro, & depilato. *Tibull. l. 1. el. 8.* Charior est auro juvenis, cui levia fulgent ora. *Horat. l. 2. od. 11.* Fugit retro levis juventas, & decor. h. e. imberbis. ¶ Translate pro molli & effaeminato. *Ovid. l. 3. de arte*: Foemina quid faciet, cum vir sit levior ipsa? *Pers. sat. 1. v. 82.* Trossulus exultat tibi per subsellia levis.

Levisomnus, a, um, *che ha sonno facile*, quod levi somno est. *Lucr. l. 5. v. 862.* At levisomna canum fido cum pectore corda.

Levitas, atis, f. *leggierezza*, Ger. *leichte*, Gal. *legeretè*, Hisp. *liviandad*, ἐλαφρότης, κουφότης, id, quo res ponderosa non est. *Plin. l. 12. cap. 12.* Syncerum quidem deprehenditur levitate. ¶ Translate ponitur pro inconstantia, mobilitate, vilitate. *Cic. in Phil. 2. c. 31.* Videte hominis levitatem. *Id. in Off. l. 1. c. 26.* Ut adversas res, sic secundas immoderate ferre, levitatis est. ¶ Item pro vanitate. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 17.* Cujus opinionis levitas confutata est. *Id. de Fin. l. 1. c. 18.* Amatoriis levitatibus sunt dediti.

Levitas (vel Laevitas) atis, f. *politezza*, Ger. *glatte*, Gal. *delicatesse*, Hisp. *lisura*, λειότης, complanatio, expolitio, aequalitas, asperitati contraria, a levis. *Plin. l. 9. c. 29. de Polypis.* Soli mollium in siccum exeunt, dumtaxat asperum, levitatem odere. ¶ Accipitur interdum pro lubricitate. *Cels. l. 4. c. 19.* Ex torminibus interdum intestinorum levitas oritur, quae continere nihil possunt.

Leviter, adv. *leggiermente*, Ger. *leichtlich*, Gal. *legerement*, Hisp. *livianamente*, ἐλαφρῶς, sine pondere. Translate ponitur pro parum, & pro admodum parum. *Cic. 2. de nat. Deor.* Genae oculis subjectae, leviterque eminentes. *Id. 2. de Or.* Homo leviter eruditus, idest parum, sive mediocriter. ¶ Item pro leniter, remisse, modeste. *Cic. in Off. 1. c. 24.* Medici leviter aegrotantes leviter curant. *Id. in Fam. 3. epist. 10.* Cum te omnibus ornamentis redundares, illi, ut levissime dicam, multa deessent. ¶ Item pro imperfecte, indiligenter. *Suet. de clar. Gram. c. 9.* Functusque militia, studia repetit, quae jam inde a puero non leviter attigerat. ¶ Item pro facile, patienter, aequo animo. *Cic. de Prov. Cons. c. 20.* Sed levissime feram, si forte his omnibus probaro. *Id. Fam. l. 4. c. 3.* Id aliquando levius ferebam. ¶ Item pro breviter. *Cic. pro Rosc. Amer.* Sed in animo est, quemadmodum ante dixi, leviter transire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem. *Quintil. l. 7. c. 4.* Leviter in transitu attingere aliquid.

Levites, ae, m. *Levita*, *Diacono*, sacer Ordo Ecclesiasticus Sacerdotio dignitate proximus: dictus a Levitis Hebraeorum, qui ministri erant sacrorum, & ex Tribu Levi assumebantur; unde & nomen *Sidon. l. 9. ep. 2.* Albiso antistes, Proculusque Levites.

Levitudo, vel (Laevitudo) inis, f. idem quod levitas, a levis. *Lactant. de Ira, c. 10.* Si quis velit milium in unam coagmentationem constringere, levitudo ipsa granorum in massam coire non sinit.

Levo, as, avi, atum, a. 1. *levare*, *alzare*, הרים, Ger. *aufheben*, Gal. *lever en haut*, Hisp. *alcar*, αἴρω, in altum tollo, veluti leve quiddam. *Quintil. l. 2. c. 12.* Levare manum. *Plin. l. 2. c. 16.* Levare in sublime. *Ovid. 2. Metam.* De caespite virgo se levat. ¶ Saepe significat infirmare, minuere. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 10.* Multa fidem promissa levant. *Cic. 2. Invent.* Illa autem acerrima accusatorum criminatio levabitur. Sic levare annonam, est annonae pretia imminuere, apud *Liv. l. 26. & Cic. pro Mil.* ¶ Item leve facere, lenire, *alleggerire*. *Virg. 1. Aen.* Nostrumque leves quaecunque laborem. *Id. 8. Aen. v. 309.* Levare viam sermone. *Plaut.* genitivo jungit *Rud. 1. 4. 27.* Ut me omnium jam laborum

rum levas? ¶ Interdum auferre. *Virg. 2. Æn.* Atque arcta levari vincla jubet Priamus. ¶ Interdum exonerare, & quasi relevare. *Virg. 9. Ecl.* Ego hoc te fasce levabo. *Plaut. Mil. 4. 6. 57.* Levandum morbum mulieri video. ¶ Interdum adjuvare, subvenire. *Cic. pro Corn. Balbo.* Gaditani Populum Rom. in caritate frumento suppeditato levaverunt. ¶ Aliquando recreare, consolari, *sollevare*. *Cic. de Sen. c. 11.* Et corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingravescunt, animi autem se exercendo levantur. *Id. Att. l. 11. epist. 8.* Nonnihil me levant tuæ litteræ hoc tempore. ¶ Aliquando liberare. *Cic. de Amic. cap. 20.* Qui hac opinione non modo verbis, sed etiam opere levandi sunt. Sic levare aliquem metu, *Liv. lib. 2.* Et, levare metum alicui, *Cic. 2. Tuscul.* ¶ Aliquando curare, sive sanare, *guarire*. *Plin. l. 7. c. 2.* Serpentum ictus contactu levare solitos. *Hor. in carm. secul. v. 63.* Qui salutari levat arte fessos corporis artus.

Levo, (vel Lævo) as, avi, atum, a. 1. idem quod levigo, polio, *spianare, lisciare, polire*, λειαίνω, a levis. *Stat. 1. Theb. v. 519.* Pars teretes levare manu, ac disponere mensas. *Celsus.* Levat, quæ exasperata sunt.

Levor, (vel Lævor) oris, m. idem ac levitas, a levis. *Plin. l. 9. c. 35. de unionibus*, Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, levore, pondere. *Lucret. l. 2. v. 423.* Haud sine principali aliquo levore creata est.

Leutarnia, æ, f. *Leucdona*, *Alvidona*, opp. Lucaniæ, in Magna Græcia, al. in lim. Brutiorum, nunc in Calabria cit. ab Amygdalatia, & a sinu Tarentino 7. M. P. in Occ.

Levus. V. Lævus.

Lex, egis, f. *legge*, תורה, Ger. *ein gesatz*, Gal. *loy*, Hisp. *ley*, νόμος, recta ratio rerum agendarum, & omittendarum. Dicta est a *legendo*, quia cum ferretur, populo legebatur, quo omnibus innotesceret. *Var. l. 5. de L. L.* Aliqui dictam putant a *legendo*, quia scriberetur, legendaque proponeretur. *Cic. l. 1. de Leg.* placet, dictam esse a *legendo*, quatenus legere est eligere, quasi lex sit electa regula, & norma vivendi. Aliqui a *ligando* derivant, h. e. obligando. *Cic. 3. de Leg.* Vereque dici potest, Magistratum legem esse loquentem, legem autem mutum esse Magistratum. ¶ Lex varie dividitur, ut in Legem naturalem, & positivam, seu civilem, in Divinam, & humanam, in veterem, & novam, &c. de quibus V. *JCtos.* ¶ Apud Romanos lex dicebatur, quod Populus Rom. Senatorio Magistratu interrogante, constituebat. Atque hoc pacto a Plebiscito distinguebatur. Quamquam & Plebiscita ipsa aliquando leges dicuntur. Ac primis quidem temporibus Regum, vel etiam Consulum responsa, & decreta pro legibus habebantur: postea vero missis Athenas Legatis (Decemvirum Magistratu ad id constituto) descriptæ Solonis leges in XII. tabulis, & ad Remp. regendam adhibitæ, additis successu temporum quampluribus aliis, quas, proponente aliquo, populus Rom. acceptabat. Porro qui legem aliquam laturus erat, eam prius domi describebat, deinde promulgabat, h. e. proponebat in publicum per trinundinam: tum populum rogabat per formulam. *Velitis, jubeatis*, &c. quæ si acciperetur, lata dicebatur, si displiceret, antiquata. Hinc patet, quid sit promulgare legem, legem ferre, seu rogare, legem accipere, legem antiquare; quæ loquendi formulæ passim leguntur apud *Cic.* & *Liv.* Abrogare legem quid sit V. in Abrogo. ¶ Legem ferre alicui, h. e. in favorem alicujus, *Cic. pro Domo sua, c. 30.* ¶ Legem perferre, hoc est ita proponere, ut ab omnibus accipiatur. *Liv. l. 33. cap. 46.* Legem promulgavit, pertulitque, ut in singulos annos judices legerentur. ¶ *Figi* etiam *leges* dicebantur, cum postquam latæ essent, in æreis tabulis incidebantur, & affigebantur parietibus, ut ab omnibus perlegi possent. *Cic. Att. 14. Virg. 6. Æn. v. 622.* ¶ Legibus aliquem solvere, est ei speciali privilegio concedere, ut legibus parere non teneatur, *dispensare*. C. Cornelius Trib. pl. C. Calpurnio Pisone, M. Acilio Glabrione Coss. legem promulgavit, ne quis in Senatu legibus solveretur, nisi ducenti adfuissent, neve quis, cum solutus esset, intercederet, cum de ea re ad populum ferretur. *Pedian. in Corneliana, quæ non extat, Comment. Manut. de Sen. Rom. Cic. 11. Phil.* Ille homo summo ingenio, summa potentia, qui ex Ædilitate Consulatum petit, legibus solvatur. ¶ Lege agebatur, cum Prætor sedebat pro tribunali, & tria verba fabatur, *Do, Dico, Addico*. *Manut. de vet. dier. ratione.* ¶ Interdum accipitur pro exequi sententiam a judice latam. *Liv. l. 26.* Flavius acceptas litteras, neque resolutas cum in gremio reposuisset, præconi imperavit, ut lictorem lege agere juberet, i. e. ut ex officio suo ageret, & sententiam in damnatos exequeretur. ¶ Item pro actionem intendere in judicio, sive judicio experiri, contra aliquem litigare. *Cic. 1. de Or. c. 36.* Alter plus lege agendo petebat, quam quantum lex in XII. Tabulis permiserat. *Id. ib. cap. 38.* Cum egisset lege in hæreditatem paternam testamento exhæres filius. Adde *Ter. Phor. 5. 7. 90.* Una injuria est tecum. Ch. Lege agito ergo. ¶ Huc & illa pertinent, legibus experiri, apud *Nepot. in Timol. cap. 5.* Legibus aliquem aggredi, apud *Suet. in Aug. c. 9.* ¶ Hinc & ablativus *lege* eleganter usurpatur pro, secundum legem, seu, ex lege, *in vigor delle leggi*. *Ter. Andr. 4. 5. 4.* Ejus morte ad me lege redierunt bona. ¶ Accipitur interdum lex pro conditione, aut pacto. *Ter. Andr. 1. 2. 28.* Te, Dave, in pistrinum dedam, ea lege, ut si te inde exemerim, ego pro te molam. ¶ Item pro norma, regula, typo. *Cic. 3. de Or. c. 49.* Hanc igitur ad legem formanda nobis oratio est. *Id. de Or.* Quo etiam difficilius est oratione uti, quam versibus, quod in illis certa quædam, & definita est lex, &c. ¶ Item pro præceptis artis, ut leges Grammaticorum, Dialecticorum, &c. *Cic.* & alii.

Lexidium, ii, n. *parolètta*, λεξίδιον. *Gell. l. 18. c. 7.* Vos Philosophi mera estis mortuaria glossaria. namque colligitis lexidia, &c.

Lexipyrĕtus, a, um, adject. λεξιπύρετος, febres finiens, ut lexipyreta cataplasmata, apud *Theodor. Priscian.* Adde *Plin. l. 20. c. 18.*

Lexis, f. 3. *parola*, *vocabolo*, λέξις, dictio. *Cic. de Orat. l. 3. c. 43. ex vetusto Poeta.* Quam lepidæ lexes compositæ, ut tesserulæ omnes arte pavimento, atque emblemate vermiculato!

L ANTE I.

Liacŭlum, i, n. λειαντὴς, instrumentum, quo leviganter intectoria in parietibus, a λεῖος, *planus*, *levigatus*. *Vitr. lib. 7. c. 3.* Liaculorum subactionibus fundatæ soliditates. Alii legunt *baculorum*. Adde *l. 2. c. 4.*

Libadion, n. 2. λιβάδιον, herbæ genus, quod nostris vulgo centaurium minus appellatur, a λιβὰς, *gutta*, quod fontibus, & locis irriguis gaudeat. *Plin. l. 25. c. 6.*

Libamen, inis, n. idem ac libamentum. *Virg. 6. Æn.* Ignibus imponit sacris libamina prima.

Libamentum, i, n. λοιβὴ, σπονδὴ, quicquid in sacris libatur. *Cic. de Leg. lib. 2. cap. 12.* Quod tempus ut sacrificiorum libamenta serventur. ¶ Translate *Gel. l. 16. c. 8.* Hoc breve ex Dialectica libamentum dedisse, satis erit, *un saggio*.

Libanius, m. 2. Λιβάνιος, Sophista Antiochenus, discipulus Diophanti. Floruit Juliani Apostatæ temporibus usque ad Theodosium seniorem. Scripsit encomium Constantii Cæsaris, & alterum Juliani, præterea Progymnasmata Rhetorices, argumenta in Orationes Demosthenis, & epistolas quasdam. *Suid.*

Libanochros, m. 2. al. libanochrus, λιβανόχρυς, gemma, quæ thuris similitudinem ostendit, & succum mellis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Libanōtis, idis, f. *rosmarino*, λιβανωτὶς, frutex, odorem thuris habens, qui rosmarinus appellatur, a λίβανος, *thus*, & ὄζω, *oleo*. *Plin. l. 19. c. 12.* Libanotis radicem habet olusatri, nihil a thure differentem. Usus ejus post annum stomacho saluberrimus. Quidam eam alio nomine rosmarinum appellant.

Libanōtus. V. Libonotus.

Libanus, i, m. *Libano*, לבנון, Λίβανος, mons Syriæ, a לבן, *albus*, quia altissima ejus juga propter nives longissime conspicua sunt, quomodo & Alpes in Italia ob ea ipsa causa nomen habent. Inter montes totius Palæstinæ celeberrimus est. Ab agro Damasceno in Arabiæ confinio Tripolim usque Phœnicis urbem perducitur. Altissimus est, & nihilominus fertilis, & amœnus, in valles, & campos hinc inde effusus. Cedris abundat. Quidam scribunt in eo duntaxat cedrum arborem provenire. In ipso sunt Jordanis fontes. Huic monti ex adverso obtenditur Antilibanus, valle tantum interjecta. Olim muro conjuncti erant. Inter duos hosce montes Orontes fl. oritur, teste *Plin. l. 6. c. 19. 20. & 22.*

Libanus, f. 2. לבונה, Λίβανος, frutex, sive arbuscula thurifera, al. dendrolibanus, item ipsum thus, a voce Hebraica allata, quæ & arborem thuriferam, & ejus resinam notat, & est a לבן, *albus*, propter alborem. *Isid. l. 17. c. 8.* ¶ Poetæ fabulantur, nomen accepisse a juvene quodam Assyrio in hunc fruticem commutato.

Libarius, ii, m. 2. qui liba vendit. *Sen. ep. 57.* Jam libarii varias exclamationes.

Libarnum, n. 2. Liberna, *Villa Berna*, castr. Liguriæ, & agri Dertonensis. Aliis est *Rubio*, al. *Incisa*.

Libatio, onis, f. 3. λοιβὴ, σπονδὴ, sacrificatio, vel ea degustatio, quæ in sacrificiis fieri solebat. *Cic. de Arusp. resp. c. 10.* Tui sacerdotii sunt tensæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæque ludorum.

Libella, æ, f. 1. diminut. parva libra. ¶ Accipitur pro nummulo argenteo, qui & *as* dicitur. Nam iste nummulus argenteus dictus est libella, quod libram æris, i. e. assem, valebat. Erat decima pars denarii. Romani, cum minimam pecuniam significare volebant, assem, & libellam dicebant. *Cic. 4. Verr.* Ecquis Volcatio, si sua sponte venisset, unam libellam dedisset? *Id. pro Rosc. Com. de pœna plus petentium.* Si petierit H. S. LIII. hic, nisi planum facit, H. S. LIII. ad libellam sibi deberi, causam perdit. idest si minimo quidem nummo minus debitum fuit, ex formula plus petitionis, causa cadit. ¶ Item pro universa hæreditate. *Cic. Attic. l. 7. epist. 2.* Fecit palam te ex libella, me ex teruncio. subaudi *heredem*. ¶ Libella etiam est fabrile instrumentum, quod nostrates *levellum* appellant, *livella*, *traguardo*. *Plin. l. 7. c. 56.* Fornicem autem, & libellam, & tornum, & clavem Theodorus Samius invenit. *Id. l. 36. c. 22.* Structuram ad normam, & libellam, & ad perpendiculum respondere oportet.

Libellaris, e, adject. ad librum, seu libellum pertinens. *Sidon. l. 9. ep. 11.* Libellare opus conficere.

Libellarium, ii, n. loculus, seu cista, in qua libri asservantur. *Cic. pro Mil. c. 12.* Exhibe, quæso, Sexte Clodi, libellarium illud legum vestrarum, quod te ajunt eripuisse e domo, tanquam Palladium, &c. Al. leg. *Librarium*.

Libellio, nis, m. *corriere*, γραμματεὺς, a veteribus dicebatur, quem nos tabellionem vocamus, a *libellus*. *Var.* apud *Non. c. 2. n. 499.* Tum ad me ferunt, quod libellionem esse sciebant. ¶ Accipitur interdum pro librario, qui libros scribit, & vendit, βιβλιογράφος, βιβλιοπώλης. *Stat. l. 4. Syl. 9. v. 21.* Sed Bruti senis oscitationes, de capsa miseri libellionis, emptum plus minus asse Cajano, donas.

Libellŭlus, li, m. *libricciuolo*, parvus libellus. *Martian. Capell. l. 9. pag. 91. in carm.* Quantumque solo inditum libellulo Potest probare serium fastidium.

Libellus, li, m. 2. *libretto*, Ger. *buechlin*, Gal. *livret*, Hisp. *librillo*, γραμματεῖον, βιβλίον, parvus liber. *Cic. 1. de Orat.* Scripsi etiam illud quodam in libello, qui me imprudente, & invito excidit. ¶ Aliquando etiam ponitur pro commentario, pro scripto memoriæ causa facto, *memoriale*. *Cic. Att. l. 6. ep. 1.* Quin etiam libellum ipsius habeo, in quo est, Salaminii pecuniam debent M. Scaptio, & P. Mantinio familiaribus meis. *Id. 2. Phil. c. 8.* Nisi forte, si quid memoriæ causa retulit in libellum, id numerabitur in actis. ¶ Pro libello simpliciter, etiam libellum memorialem dicimus. *Suet. in Cæs. c. 56.* Epistolæ quoque ejus ad Senatum extant, quas primum videtur ad paginas, & formam memorialis libelli convertisse. ¶ Aliquando sumitur pro tabella, sive epistola, *lettera*. *Brut. Cic. l. 11. Fam. ep. 11.* Ne de Planco quidem spem adhuc abjecit, ut ex libellis ejus animadverti, qui in me inciderunt. ¶ Aliquando pro epistola assertoria, quam vulgo certificationem vocamus, *fede*, *mandato*. *Paul. in l. si Publicanus, ff. de Publican.* Significent id libello manu sua subscripto, eumque ad Publicanum mittant. ¶ Aliquando pro scripto, quod continet supplicationem, vel accusationem, vel aliud simile, *supplica*, *polizza*. Tales Principibus dari solent ad negotia explicanda, in quibus petitiones continentur. *Cic. Att. l. 16. ep. 18.* Ut primum Buthrotium agrum proscriptum vidimus, commotus Atticus libellum composuit eum mihi, ut darem Cæsari; eram enim cœnaturus apud eum illo die; eum libellum Cæsari dedi, probavit causam, rescripsit Attico, æqua eum postulare. *Suet. in Cæs.* Libellumque indicem insidiarum ab obvio quodam porrectum libellis cæteris, quos sinistra tenebat, quasi mox lecturus, commiscuit. ¶ Hic etiam supplex libellus nominatur. *Mart. l. 8. epigr. 31.* Supplicibus dominum lassare libellis. ¶ Hinc Libellos signare, sive subnotare dicuntur, qui libellis supplicibus Principum nomine respondent. *Suet. in Aug. c. 50.* In diplomatibus, libellisque, & epistolis signandis initio sphinge usus est, mox imagine Magni Alexandri. *Plin. in Epist.* Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas. ¶ Hinc libellos agere, quod est libellis præfectum esse. *L. rescriptum ff. de distr. pign.* Rescriptum est ab Imperatore, libellos agente Papiniano. ¶ Hinc A libellis ministri illi esse dicuntur, qui Principi in hoc negotio subserviunt, ut supplices libellos accipiant, evolvant, illisque respondeant. *Suet. in Domit. c. 14.* Epaphroditum a libellis capitali pœna condemnavit. ¶ Accipitur etiam pro scripti genere, quo aliquis in judicium vocatur, *citazione*. *Plaut. Curt. 1. 3. 6.* Ubi tu es, qui me libello Venereo citasti? ecce me sisto, ades contra. ¶ Libellus denique est genus mensuræ. *Cat. de R. R. c. 15.* Parietes villæ si locet in pedes centum, i. e. pedes denos quoquoversum, habeat libellam in pedes quinos, &c. ¶ Pro taberna libraria ponitur apud *Catul. epigr. 52.* Te quæsivimus in minore campo, Te in Circo, te & in omnibus libellis. Al. leg. *labellis*, & fortasse rectius.

Libens, vel Lubens, tis, o. *volontario*, *facile*, נדיב, Ger. *gutwillig*, Gal. *volontaire*, Hisp. *aplazible*, ἑκούσιος, ἑκὼν, volens, voluntarius. *Cic. Att. l. 10.* Si vera sunt, ignosces, si falsa, me libente, eripies mihi hunc errorem. *Idem pro Cluent. cap. 2.* Eamque animis vestris aut libentibus,

aut

aut æquis semitlatis. *Ter. Andr.* Fugin' hinc? B. Ego vero ac libens. *Cic. Att. l. 4. ep. 2.* Illam porticum redemptores statim sunt demoliti libentissimis omnibus. ¶ Sumitur & pro læto, & hilari. *Ter. Adelph. 4. 7. 38.* Hilarem ac lubentem fac te in nati nuptiis. ¶ *Libens, meritoque*, formula solemnis erat in precibus, & gratiarum actionibus. *Plaut. Pers. 2. 3.* Jovi opulento, inclyto bonas copias commodanti lubens meritoque vitulor, quia &c. Legitur etiam sæpe in antiquis Inscriptionibus.

Libenter, & Lubenter, adv. *volentieri*, Ger. *gern*, Gal. *volontier*, Hisp. *de buena gana*, ἀσμένως, non gravate, æquo, gratoque animo. *Cic. 4. Acad.* Itaque cum aliud diceret, atque sentiret, libenter uti solitus est ea dissimulatione, &c. *Hor. 2. ep. 1. v. 262.* Discit enim citius, meminitque libentius illud, quod quis deridet, quam quod probat, & veneratur. *Cic. 6. Ver. c. 27.* Sine ulla suspicione libentissime dedit. ¶ Aliquando significat delicate, cum copia, & luxu. *Ter. Eun. 5. 9. 44.* Cum illa libenter vivis; etenim bene libenter victitas. *Cato R. R. c. 158.* Si voles in convivio multum bibere, cœnareque libenter. Adde *Enn. apud Gel. l. 12. c. 4.*

Libentia, & Lubentia, æ, f. voluptas, gratia, complacentia, libido. *Gel. l. 15. c. 2.* Cui libentiæ, gratiæque omnes conviviorum incognitæ sint. *Plaut. Stich. 2. 2.* Onustum pectus porto lætitia, lubentiaque. ¶ Fuit etiam lubentia lætitiæ, & voluptatis Dea. *Plaut. Asin. 2. 2.* Illos lubentiores faciam, quam Lubentia est.

Libentina, æ, f. Dea libidinis, Venus. *August. de civ. Dei, l. 4. c. 8.* & *Var. l. 5. de L. L.*

Liber, m. 2. in gen. Liberi, *Bacco*, Διόνυσος, Dionysius, sive Bacchus, vini inventor. Aliqui censent, Solem Liberum dictum esse. *Macrob. in Saturn. l. 1. c. 19.* A *Diodoro* multos fuisse Liberos, sive Bacchos, sive Dionysios scriptum est. *Cic. l. 2. & 3. de nat. Deor.* duos enumerat, primum filium Jovis primi ex Cerere, fratrem Liberæ, seu Proserpinæ, alterum filium Jovis secundi ex Semele. *Boccac. l. 2. Gen.* Omnium longe celeberrimus est, qui ex Jove, & Semele Thebis Bœotiis natus fertur. *Cic. l. 2. de nat. Deor.* dicit, Liberum appellatum esse a *liberis*, idest filiis. Aliquibus dictus videtur a *liberando*, quod libertatis Deus fuerit, sive quod Bœotiæ urbes liberas fecerit. Nam, ut *Plutarchus* narrat, pro Bœotiæ libertate pugnavit. *Sen. l. 1. de tranq. vit.* Liberum appellatum dicit ob vini inventionem, quia vinum liberat servitio curarum animum, & tristitiæ medetur. *Virg. 4. Geor.* Vos o clarissima mundi Lumina, labentem cœlo quæ ducitis annum, Liber, & alma Ceres. Hæc aliqui Solem intelligunt. Sed hæc verba, *Vos o clarissima mundi Lumina, Liber, & alma Ceres*, non uniuntur per modum nominativi continuati, sed subintelligitur, *Vos item Liber, & alma Ceres.* Patet ex illis verbis, *Et vos agrestum*, &c. Igitur Virgilius primo Solem, & Lunam invocat, deinde Bacchum, & Cererem, tertio Faunos, quarto Dryades. ¶ Fere *Liber Pater* conjuncte dicitur. *Curt. l. 9. c. 5.* Qua Herculem, Liberumque Patrem æquabo. ¶ Interdum pro vino sumitur. *Hor. l. 1. sat. 4. v. 70.* Condita cum verax aperit præcordia Liber.

Liber, bri, m. 2. *scorza d' albero*, βίβλος, φλοιός, λέπος, pars interior corticis, quæ ligno adhæret, medium illud inter lignum, & corticem, quod in plures philyras dividi potest. *Serv. ad Ecl. 10. Isid. l. 6. c. 12.* & *l. 17. c. 6.* Dictus est quasi *leper*, ab Æolico λέπος pro λέπος, cortex, *p* converso in *b*, & *e* in *i*, veteri more, quo dicebant *magester* pro *magister*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Obducunturque libro, aut cortice trunci, quo sint a frigoribus, & a caloribus tutiores. ¶ Indifferenter tamen pro quovis cortice positum invenitur. *Virg. 2. Georg.* Huc, aliena ex arbore germen includunt, udoque docent inolescere libro. ¶ Et quoniam primo in palmarum foliis scriptitatum est, deinde in quarundam arborum libris, teste *Plin. l. 13. c. 11.* & *Cassiod. l. 11. Var. epist. 38.* & præcipue in libris, qui papyris in Ægypto detrahebantur, hinc factum est per Metonymiam materiæ, ut & folium, & liber poneretur pro membrana scripta, obtinuitque usus, ut, quamvis mutata re, aliisque jam inventis chartarum generibus, priscum tamen manserit nomen, liberque dicatur, qui ex pluribus concinnatus est chartis, ex quacunque materia præparatæ fuerint, *libro*, ספר, Ger. *buch*, Gal. *livre*, Hisp. *libro*, βίβλος, βιβλίον. Sic universa Virgilii opera simul compacta unum dicimus librum. *Cic. Att. l. 8. epist. 5.* Demetrii librum de concordia velim mihi mittas. *Plin. l. 1. epist. 20.* Postea recisa, ac purgata, in unum librum, grandem quidem, unum tamen coarctasse. ¶ Quandoque libros vocamus operis alicujus partes, certaque segmenta, in quæ totum opus distinguitur, ut cum dicimus, Virgilii Æneidem in duodecim libros distinctam esse. *Cic. 2. de Div.* Quibus rebus editis tres libri perfecti sunt de natura Deorum. ¶ Liber præterea ponitur pro inventario, ut vulgo dicitur, sive registro. *Cic. 5. Ver.* Misit literas ad Carpinatium, quas ego Syracusis apud Carpinatium in literarum allatarum libris, Romæ in literarum missarum apud Tullium magistrum familiarem tuum inveni.

Liber, a, um, *libero*, *non servo*, חפשי, Ger. *frey*, Gal. *libre*, *franc*, Hisp. *libre*, ἐλεύθερος, proprie is dicitur, qui sui juris est, hoc est, qui aut ingenuus natus est, aut ab hero suo libertatem est assecutus, habetque antitheton *servus*. Unde sit, non satis patet. Plerique deducunt a *libet*, quia liberi possunt, quod libet. *Cic. 2. de nat. Deor.* Qui est de libera matre, liber est. *Id. pro Cæc.* Non potest jure Quiritum liber esse, qui in numero Quiritum non sit. ¶ Differunt liber, & ingenuus in eo, quod ingenuus dicitur, qui liber natus est, nimirum ex liberis parentibus, liber vero dicitur etiam is, qui manumissus est. *Plaut. Mil. 4. 1. 15.* Ea ingenua ne, an festuca facta e serva libera est? ¶ Accipitur etiam pro eo, qui nullius habito respectu, quod sentit, dicit, & facit. *Cic. 1. de nat. Deor.* Ludimur ab homine non tam faceto, quam ad scribendi licentiam libero. *Id. pro Sylla.* Integro me animo, ac libero P. Syllæ causam defendere. ¶ Hinc Libera uti lingua, est audacter loqui, quod sentias, nihilque aut potentiæ alicujus, aut gratiæ tribuere. *Plaut. Cist. 1. 2. 8.* Quia cum adeo me complevi flore Liberi, magis libera uti lingua collibitum est mihi. Hinc Libero corde fabulari. *Plaut. Epid.* Facile tu istuc sine periculo, & cura corde libero fabulare Jovi. ¶ Item pro expedito, soluto, nulla re implicato, & dicitur tam de rebus, quam de personis, vel sine casu, vel cum ablat. sine præp. vel cum ablat. & præpos. *a*, vel *ab*. *Cic. pro Dom.* Liberum Senatus judicium propter metum non fuit. *Id. de Arusp. Resp.* Quanquam vestræ domus, cæterorumque civium multo maxima ex parte sunt liberæ religione. *Id. 1. Off.* Et ab omni animi perturbatione liber sis. ¶ Item pro immuni, sive alicui rei non obnoxio. *Cic. 6. Ver.* Soluti, ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere. *Id. in Rul.* Soluti a cupiditatibus, liberi a delictis, &c. Hinc Liber a legibus, idest qui non subditur legibus. *Plaut. Trin.* Ambitio jam more sancta est, libera est a legibus. ¶ Et Liber ab irrisione, idest, qui nihil aut fecit, aut dixit, cur merito possit irrideri. *Cic. 4. Acad.* Liber igitur a tali irrisione Socrates, liber Aristo Chius, &c. ¶ Et liber a fide, idest qui fidem solvit. *Liv. l. 7. bel. Pun.* Ut liber a fide incepta exequeretur. ¶ Item pro otioso, pro eo, qui omni negotio, curaque vacuus est. *Cic. 4. Ver.* Ubi animo semper soluto, liberoque erat. *Mart. l. 1. epigr. 68.* Liber homo es nimium, dicis mihi Chærile semper: In te qui dicit, Chærile, liber homo est. ¶ Hinc Liberum tempus, idest vacuum, quo omni cura soluti sumus. *Cic. 1. Fin.* Nam libero tempore, cum soluta nobis est eligendi optio, &c. *Hor. l. 1. epist. 7. v. 136.* Otia divitiis Arabum liberrima muto. ¶ Item pro amplo, & aperto, pro eo, in quo nihil impedimenti interponitur. *Cic. de Or. l. 2. c. 16.* Illa pars quæstionum vaga, libera, late patens. ¶ Item pro magno, seu valido, *grave*, *potente*. *Ov. ep. 8.* Pertruor infelix liberiore malo. ¶ Item pro eo, quod omnibus æque commune est. *Cic. 1. Tusc.* Et in liberum cœlum, tanquam in domum suam, venerit. ¶ Liberum arbitrium, est animi voluntas, ac sententia libera. *Liv. l. 7. bel. Maced.* Et permisso libero arbitrio, ne in corpora sua sæviretur, metuebant. ¶ Liberæ ædes dicuntur, quibus quis uti potest, tanquam suis? *Plaut. Mil.* Liberæ sunt ædes, liber sum autem ego, me uti volo libere. ¶ Liberæ literæ, quæ liberius, atque audacius loquuntur. *Cic. Att. l. 2.* Itaque neque Achaicis hominibus, neque Epiroticis paulo liberiores literas committere audeo. ¶ Libera mandata, quæ plenam rei constituendæ potestatem habent, *plenipotenza*. *Liv. l. 7. bel. Maced. de legatis.* His, quæ præsentis disceptationis essent, libera mandata de summa rerum Senatus constituit. *Plaut. Amph. prol. 107.* Homo liber rerum multarum. h. e. intemperans, profusus. Ubi adverte genit. casum. ¶ Reperitur etiam cum dat. *Cic. 3. de Orat. c. 38.* Quæ sunt poetarum licentiæ liberiora, quam nostræ. Sed alii leg. *licentia*, & *nostra*. *Quintil. l. 8. c. 5.* Omnia liberiora Poetis, quam Oratoribus.

Liber, i, m. *figliuolo*, filius. *L. 33. Cod. de inoff. testam.* Si quis maximam portionem libero relinquat. ¶ Fere usurpatur in plurali numero. V. infra Liberi, orum.

Libera, æ, f. Περσεφόνη, filia Jovis primi, & Cereris, soror Liberi, quæ & Proserpina dicitur. *Cic. 2. de nat. Deor.* Non eum, quem nostri majores auguste, sancteque Liberum cum Cerere & Libera consecraverunt. ¶ Hoc nomine etiam appellatur Ariadna ab *Ovid. 3. Fast. v. 512.* quod Liberi Patris uxor fuerit.

Liberalia, lium, n. 3. vel orum, n. 2. Διονύσια, Liberi, seu Bacchi sacra. Celebrabantur XVI. Cal. Aprilis. *Cic. Cornif. l. 12. Fam. epist. 25.* Liberalibus literas accepi tuas. *Id. Att. l. 14. epist. 10.* Liberalia tu accusas? ¶ Pro Liberalia dicimus etiam Ludos Liberales. *Nev. l. 14. ep. 10.* Libera lingua loquuntur Ludis Liberalibus.

Liberalis, & le, n. 3. *liberale*, *ingenuo*, ἐλευθέριος, ingenuus, nobilis, non servilis, a *liber*. *Cic. pro Cæl.* Huic tanto facinori tua mens liberalis conscia esse non debuit. ¶ Liberali ingenio dicitur esse, qui est, ut vulgus loquitur, bonæ naturæ, *di buona natura*. *Ter. Adel. 4. 5. 50.* Nam ingenium novi tuum liberale. ¶ Liberale responsum, est ingenuum, humanum, benignum, vel liberum, & minus dissimulanter prolatum. *Cic. Att. l. 3.* Qui me Pompeji minus liberali responso perterritum a turpissimo consilio revocaret. ¶ Liberale conjugium est, quod libere, & inter liberos fit. *Ter. Andr.* Spero consuetudine, & conjugio liberali devinctum, Chreme, dehinc facile ex illis se se emersurum malis. ¶ Liberale judicium, & liberalis causa, ἐλευθερία δίκη, dicitur, in qua de alicujus agitur libertate. *Quintil. l. 6. c. 4.* Contra quem judicio liberali aderat. ¶ Et liberali causa manu asserere, est asserere in libertatem judicio, seu causa, seu actione de libertate. *Ter. Adel. 2. 1. 40.* Nam ego illam liberali causa assero manu. Ubi *Donat.* Ordo est, Ego liberali causa assero illam manu, & sunt juris verba, a quibus etiam assertores dicuntur vindices alienæ libertatis, quin & causa ipsa liberalis dicitur, quæ actionem in se continet libertatis. ¶ Liberales artes, ἐλευθέριοι τέχναι, quæ solius ingenii, non manuum ministerio exercentur, ut Grammatica, Rhetorica, Dialectica, Geometria, cæteræque id genus, ita dictæ, quod dignæ sint liberis hominibus, seu quod liberum hominem potissimum deceant. Aliter dicuntur Liberales doctrinæ, Liberalis eruditio, Liberalia studia, Ingenuæ artes, &c. *Cic. 1. de Invent.* Quos habuerit artium liberalium magistros, quos vivendi præceptores. *Id. 2. Tusc.* Illiberales vero mechanicæ, quæ in manuum opera consistunt. Habent enim servile ministerium. ¶ Accipitur etiam pro pulchro, & eleganti. Nam egregia forma hominis liberi propria vulgo existimatur. *Ter. Eun. 3. 2. 20.* Quam liberali facie, quam ætate integra! ¶ Item pro benigno, munifico, eo, qui virtute in recte dando consistente præditus est, cui opponuntur parcus, tenax, sordidus, *liberale*, ἐλευθέριος, δοτικός. Virtus enim hæc est hominis non servili vel conditione, vel animo, sed vere liberi. *Cic. 1. de Orat.* Quid tam porro regium, tam liberale, tam munificum, quam opem ferre supplicibus? &c. *Id. pro Q. Rosc. Com. c. 8.* Roscius semper liberalissimus, munificentissimusque fuit. *Liv. l. 22. c. 26.* Animum ad spem liberalioris fortunæ adjecit.

Liberalitas, atis, f. *ingenuità*, *bontà*, ἐλευθεριότης, ingenuitas, humanitas, bonitas, a liberalis. *Ter. Adel. 1. 1. 32.* Pudore, & liberalitate liberos retinere satius est, credo, quam metu. *Cic. 2. Off.* Et opes vel fortunæ, vel liberalitati ingenii magis conveniunt. ¶ Fere accipitur pro munificentia, benignitate, *liberalità*, נדבה, Germ. *freygebigkeit*, Gall. *liberalité*, Hisp. *liberalidad*, ἐλευθεριότης. Est autem liberalitas virtus nobilissima in pecuniis, cæterisque rebus donandis decorum servans. Huic opponitur avaritia, cum minus datur, quam oporteat; & prodigalitas, cum magis datur, quam oporteat. Virtutem porro in recte dando consistentem, liberalitatem vocant, quod virtus hæc sit hominis non servili vel conditione, vel animo, sed vere liberi. *Cic. 1. Off.* Justitiæ est conjuncta beneficentia, quam eandem vel benignitatem, vel liberalitatem appellare licet. *Id. ibid.* Videndum est igitur, ut ea liberalitate utamur, quæ prosit amicis, noceat nemini. ¶ Hinc & ipsa ea, quæ per liberalitatem in alios conferuntur, *liberalitates* vocantur. *Suet. Claud. c. 29.* Ne sigillatim enumerem revocatas liberalitates. *Tacit. 1. hist. c. 20.* Appellari singulos jussit, decima liberalitatis parte apud quemque relicta.

Liberaliter, adv. *ingenuamente*, *civilmente*, *nobilmente*, ἐλευθερίως, ingenue, ut libero homine dignum est. *Cic. 3. Fin.* Esseque hominis ingenui, & liberaliter educati velle bene audire a parentibus. ¶ Liberaliter eruditus, vel instructus is dicitur, qui optimis artibus institutus est. *Cic. 2. Tusc. c. 2.* Qui liberaliter eruditi, adhibita etiam differendi elegantia, ratione, & via philosophantur. ¶ Liberaliter servire, est bono animo, & libero, libenter obsequendo. *Ter. And. 1. 1. 11.* Propterea, quod serviebas liberaliter. ¶ Frequenter accipitur pro large, munifice, abundanter, *liberalmente*, Ger. *freygeblich*, Gal. *liberalement*, Hisp. *liberalmente*, ἐλευθερίως. *Nepos in Lysandro, c. 4.* Huic ille liberaliter pollicetur. *Cic. Att. l. 16. epist. 6.* Fui libenter apud Talnam nostrum, nec potui accipi liberalius. *Apul. l. 10. Metam.* Dotem largiri liberalissime. ¶ Item pro indulgenter, & licenter. *Nepos in Chabr. c. 3.* Vivebat laute, & indulgebat sibi liberalius.

Liberatio, onis, f. *liberazione*, הצלה, Ger. *erledigung*, Gal. *delivrance*, Hisp. *liberacion*, λύτρωσις, actus liberandi, remissio, absolutio. *Cic. in Pison.* Quid ego rerum capitalium quæstiones, reorum pactiones, redemptiones, acerbissimas damnationes, libidinosissimas liberationes proferam? *Id. pro Lig. c. 1.* Cum a te non solum liberationem culpæ, sed etiam

etiam errati veniam impetravissent. ¶ Accipitur etiam pro acceptilatione, quæ a Græcis ἄφεσις dicitur, sive pro absolutione a nexu. Unde Titulus est in Pandectis, *de liberatione legata*.

Liberātor, oris, m. *liberatore*, גואל, Ger. *erlæser*, Gal. *qui delivre*, Hisp. *el que libra*, *librador*, ἐλευθερωτής, λυτρωτής, vindex libertatis. *Cic. 1. Phil.* Patriæ liberatores urbe carebant ea, cujus a cervicibus jugum servile dejecerant. *Curt. l. 3. cap. 10.* Terrarum orbis liberatores.

Liberātus, a, um, *liberato*, ἐλευθερωθείς, particip. a liberor. *Cic. 2. de nat. Deor.* Cum cavea liberati pulli non pascerentur. *Id. 4. Tuscul. cap. 1.* Dominatu regio republica liberata. *Curt. l. 9. cap. 7.* Pœna bis liberatus.

Libĕre, adv. *liberamente*, *nobilmente*, ἐλευθέρως, liberaliter, ingenue, quemadmodum liberum hominem decet. *Ter. And. 5. 4. 7.* Tu ne hic homines adolescentulos, imperitos rerum, educatos libere in fraudem illicis? ¶ Item nullo timore, nullo metu, nulla assentatione, &c. *liberamente*, Ger. *frey*, Gal. *franchement*, Hisp. *libremente*, μετὰ παῤῥησίας. *Cic. de Div. l. 2. c. 48.* Animus somno relaxatus solute movetur, & libere. *Id. pro Quinct.* Quem tu respirare libere non finis. *Id. Att. l. 4. epist. 16.* Constanter, & libere me gessi. *Id. in Orat.* Ut ingredi libere oratio, non errare licenter videatur. ¶ Libere vivere, est suo more vivere, neque subjici alicujus voluntati. *Teren. And. 1. 1. 24.* Nam is postquam excessit ex ephebis Sosias, liberius vivendi fuit potestas. ¶ Libere loqui, vel dicere, est confidenter, ut nihil gratiæ tribuas, aut potentiæ alicujus. *Cic. 4. Ver.* Ne quis hoc me magis accusatorie, quam libere dixisse arbitretur. *Id. pro Planc.* Asperius, inquit, locutus est; imo fortasse liberius.

Libĕri, orum, m. *figliuoli*, בנים, Germ. *kinder*, Gal. *fils*, *enfans*, Hisp. *hijos*, τὰ τέκνα, οἱ παῖδες, filii, vel filiæ. Romani filios dixere liberos, non simpliciter, sed ad discrimen servorum, vernarumque. *Cic. Att. l. 8. epist. 2.* Vagamur egentes cum conjugibus, & liberis. ¶ Hoc nomine etiam utimur, cum de uno tantum filio, aut filia loquimur. *Cajus l. non est, ff. de verb. sign.* Non est sine liberis, cui vel unus filius, unave filia est. *Sulpic. Cic. 4. Fam. epist. 5.* Malum est liberos amittere. De Tulliola loquitur. Adde *Plaut. Aulul. 4. 10. 5.* ¶ In genit. plurali *liberum* pro liberorum habet *Tacit. Annal. 3. c. 35.* ¶ Liberorum appellatione etiam nepotes, & pronepotes, cæterique ex his descendentes continentur. *Paul. ff. de grad. aff. l. Jurisc.* Liberi vocantur usque ad trinepotem. *Callistratus l. liberorum, ff. de verb. signif.* Liberorum appellatione nepotes, & pronepotes, cæterique, qui ex his descendunt, continentur. Hos enim omnes liberorum appellatione lex XII. Tabul. comprehendit. *Cic. 3. Ver.* Habitus sis in liberum loco, sicut mos majorum ferebat. ¶ Dare operam liberis, est procreandorum liberorum causa cum uxore rem habere. *Cic. 1. Off.* Liberis dare operam, re honestum est, nomine obscœnum. ¶ Jus trium liberorum, apud Romanos, erat privilegium quoddam ejus, qui plures liberos procreasset, ut primo in petitione Magistratus præferretur; secundo ut in ipso Magistratu priorem locum teneret; tertio, ut ante annum vigesimum quintum posset ad honores admitti. Hoc autem jure carebat, qui pauciores, quam tres liberos haberet. Poterat tamen Princeps peculiari quadam indulgentia hoc jus iis tribuere, qui totidem liberos non procreassent; cujus exempla legimus apud *Plin. jun. Juven. Martial.* & alios.

Libĕro, as, avi, atum, a. 1. *liberare*, *donare la libertà*, שחרר, Ger. *ledigen*, Gal. *delivrer*, Hisp. *livrar*, ἐλευθερόω, manumitto, ex servo liberum facio, libertatem do. Proprie heri est, cum servum de potestate sua emittit. *Cic. 5. Fr. l. 3. epist. 1.* translate. Teque item ab eo vindico, & libero. ¶ Nonnunquam tamen & servus se liberare dicitur, cum periculo suo se redimit. *Cic. 1. de Or.* Si quis apud nos servisset ex populo fœderato, seseque liberasset. ¶ Translate ponitur pro libere dimittere, ut aliquis abeat. *Cic. 3. Famil. epist. 7.* Ut eos quam primum ad facultatem ædificandi liberarem. ¶ Item pro extricare, solvere, & molestia, damno eripere. Et construitur cum accus. vel cum accus. & ablat. sine præpos. vel cum accus. & ablat. cum præpos. *a*, *ab*, *ex*, *de*. *Cic. de Div. l. 2. c. 46.* Quorum linguæ sic inhærent, ut loqui non possint, hæ scalpello resectæ liberantur. *Id. 1. Tuscul.* Cum defensionum laboribus, Senatoriisque muneribus aut omnino, aut magna ex parte essem aliquando liberatus. *Id. Att. l. 1. ep. 14.* Te a quartana liberatum gaudeo. *Id. 5. Ver.* Cæteros profecto multos ex iis incommodis pecunia se liberasse. ¶ Item pro liberum præstare, incolumem servare, defendere. *Cic. de Univers.* Deus motum cœli ab omni erratione liberavit. *Id. ante Exil.* Arcem urbis ab incendio, & flamma liberavi. ¶ Est item judicii verbum, & significat absolvere, actione intentata liberum judicare. *Cic. pro Cluen.* Judices hunc, quem jam bis condemnatum acceperant, liberarent? In hac acceptione reperitur etiam cum accus. & genit. sed rarissime. *Liv. l. 45.* Senatus neque liberavit ejus culpæ Regem, neque arguit. ¶ Liberare fidem, est præstare promissum. *Cic. pro Flac. c. 20.* Ipse tamen Fufiis satisfacit absentibus, & fidem suam liberat. ¶ Liberare se ære alieno, est creditam sibi pecuniam creditori numerare, sive debita persolvere. *Cic. Att. l. 6. epist. 2.* Ita multæ civitates omni ære alieno liberatæ, &c. ¶ Liberare debitorem, dicitur creditor, aut ejus hæres, cum quod sibi debebatur, ei acceptum refert. *Paul. l. Legati Titio, ff. de Leg.* Utroque enim modo liberandus est debitor, & utroque casu competit ultro ad liberandum debitorem actio. ¶ Liberare flumen, vel mare, est trajicere, apud *Hygin. fab. 257.* & *Frontin. Stratagem. lib. 1. c. 4.* & *l. 4. cap. 7.*

Liberta, æ, f. mulier, quæ ex justa servitute in libertatem manumissa est. *Horat. l. 1. Serm. Sat. 1.* At hunc liberta securi Divisit medium fortissima Tyndaridarum. *Modestin.* Libertis, libertabusque meis libertum libertæ testatoris non contineri. *Libertabus* dixit ad distinctionem, qua si non sit opus, habet in dat. plur. *libertis*, ut & in Anima, Asina, Filia, & similibus adnotavimus.

Libertas, atis, f. *libertà*, חירות, Germ. *freyheit*, Gal. *liberté*, Hisp. *libertad*, ἐλευθερία, a liber. A *Cic. in 6. Parad.* definitur his verbis. Quid enim est libertas? potestas vivendi ut velis. *Id. 1. Off.* Libertate utebantur, cujus proprium est sic vivere, ut velis. ¶ Accipitur etiam pro eo, quod Græci vocant παῤῥησίαν, hoc est, pro loquendi, admonendi, increpandi fiducia, cum scilicet quidvis, quod sentimus, libere loquimur, & ingenue, ut liberos homines decet, cui opponitur assentatio. Differt a licentia, quia libertas accipitur fere in meliorem partem, licentia plerumque in malam partem, diciturque, cum quis libertate abutitur usque ad temeritatem, & procacitatem. *Liv. l. 44.* Omnium rerum libertatem, immo licentiam, si vera dicere volumus, desiderant. *Virg. 11. Æn. v. 346.* Det libertatem fandi, flatusque remittat. ¶ Quandoque tamen in malam partem accipitur. *Cic. Ver. 5.* Nunquam ipsimet nobis præcideremus istam licentiam, libertatemque vivendi. ¶ Interdum libertas absolute ponitur pro loquendi libertate. *Justin. l. 15. c. 3.* Misertus tanti viri, non culpæ, sed libertatis pœnas pendentis. *Horat. l. 2. Sat. 7. v. 4.* libertate Decembri, Quando ita majores voluerunt, utere, narra. ¶ Nonnunquam etiam pro Democratia ponitur, seu pro statu libero Reip. *Tac. princ. Ann.* Libertatem, & Consulatus Brutus instituit. ¶ Libertates, in plurali num. *Plaut. Cas. 2. 8. 70.* Tribus non conduci possim libertatibus, quin illis comparem magnum malum. Adde *Dig. 49. 14. 45.*

Libertas, atis, f. Dea libertatis, cui templum in Aventino dedicatum fuit. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quid Opis? quid Salutis? quid Concordiæ? Libertatis? Victoriæ? quarum omnium rerum quia vis erat tanta, ut sine Deo regi non posset, ipsa res Deorum nomen obtinuit.

Libertīna, æ, f. *Horat. lib. 1. Sat. 2. v. 48.* Tutior at quanto merx est in classe secunda, Libertinarum dico.

Libertinĭtas, atis, f. status, seu conditio libertinorum. *Ulpian. l. 14. ff. de Probation.* Qui se ex libertinitate ingenuum dicat.

Libertinium, ii, n. idem quod libertinitas. *Calpurn. Declam. 24.* Ego postulo tenue libertinium, quod &c.

Libertīnus, a, um, adject. ad Libertinum pertinens. *Martial. lib. 5. ep. 13.* Et libertinas arca flagellat opes. *Modestin. l. Homo liber. ff. de statu hom.* Libertinæ conditionis homo.

Libertīnus, i, m. *libertino*, ἀπελεύθερος, qui aliquo pacto se ex servitute in libertatem vindicaverat. idest aut censu, aut vindicta, aut testamento. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 6.* ¶ Eundem hominem dicebant libertum, & libertinum, sed libertum quidem, quatenus respectum dicebat ad patronum, qui eum manumiserat; libertinum vero, quatenus significabatur conditio hominis: unde dicebatur libertus Cæsaris, libertus Ciceronis; libertinus homo, libertina mulier. *Cic. in Ver. 3.* inquit. Trebonius fecit hæredem libertum suum. Et paulo post de eodem subdit: Equiti Romano libertinus homo sit hæres. ¶ Ante App. Claudii ætatem, & per ipsa Appii tempora libertini dicebantur libertorum filii. *Sueton. in Claud. c. 24.* Ignarus temporibus Appii, & deinceps aliquandiu libertinos dictos, non ipsos, qui manumitterentur, sed ingenuos ex his procreatos. Vid. *Manut. de quæsit. per epist. l. 2. epist. 7.*

Libertus, i, m. *fatto libero di servo*, Ger. *freygelasner*, Gall. *affranchy*, Hisp. *liberto*, ἀπελεύθερος, qui cum esset servus, factus est liber. Relativum est patroni, ut Libertus Cæsaris, &c. V. Libertinus. *Cic. l. 13. Fam.* Ut Ammonium libertum in patroni ejus negotio tueare.

Libet, & Lubet, ebat, buit, vel libitum est, imp. 2. *piace*, רצה, Ger. *es geliebt*, Gal. *il plait*, Hisp. *agrada*, *o plaze*, δοκεῖ, ἀρέσκει, φίλον ἐστί, placet. *Plaut. Pseud.* Cur id ausus facere? B. libuit. *Id. Asin.* Ubicumque libitum erit animo meo. *Cic. pro Quinct.* Sin & poterit Nævius id, quod libet, & ei libebit, quod non licet. *Id. Att. l. 2. epist. 18.* Sed de Repub. non libet plura scribere. *Suet. in Cæs. c. 20.* Cætera item, quæ cuique libuissent, dilargitus est. *Plaut. Amph. 2. 1. 17.* Quodcunque homini accidit libere, posse retur.

Libēthra, æ, f. 1. Libethros, Pimplea, Λείβηθρα, fons Magnesiæ, in Macedonia. *Solin. l. 4. c. 9. Mela lib. 2.* Aliqui dicunt, Libethram cavernam esse ad radicem Libethri montis, fontem Pimpleam vocari. Aliqui eum constituunt in Thessalia, alii in Thracia, alii in Bœotia. Sed Thessalia, & Thracia sunt partes Macedoniæ, Bœotia Thessaliæ contermina est. Fuit Musis sacer.

Libethrĭdes, f. Λειβηθρίδες, Musæ, a Libethra fonte Magnesiæ Musis sacro. *Pomp. Mela l. 2. Strabo l. 10.* auctor est, Musas appellatas esse Libethridas a Libethro Thraciæ monte, quem postea Macedones tenuerunt, sub quo & antrum fuisse ait Musis Libethridibus a Thracibus consecratum. *Virg. 7. Ecl.* Nymphæ, noster amor, Libethrides aut mihi carmen, Quale meo Codro, concedite.

Libethrii, m. 2. pop. Magnesiæ, in Macedonia, inter Pieriam ad Bor. & Thessaliam in Aust. Apud eos Libethra fons fuit, Musis sacer. A Musica tamen alieni, & idiotæ habiti sunt, cum Orpheum interemisse ferantur.

Libēthrus, m. 2. Λείβηθρον, mons, oppidum, & fons Bœotiæ, apud Heliconem M. & Coroneam urb. ab ea 40. stad. *Pausan.* ¶ Libethros etiam, seu Libethra fons est Magnesiæ, Musis sacer. *Solin. Plin.*

Libidinĭtas, vel Lubidinitas, atis, f. libido. *Laber. apud Non. c. 8. n. 61.* Lubidinitate labitur.

Libidĭnor, aris, d. 1. *darsi alla lussuria*, ἀσελγαίνω, libidinem perago, voluptati indulgeo. *Sueton. cap. 28.* Olim etiam, quoties lectica cum matre veheretur, libidinatum inceste, ac maculis vestis proditum affirmat.

Libidinōse, adv. *libidinosamente*, Ger. *mutwilligklich*, Gall. *impudiquement*, Hisp. *luxuriosamente*, ἀσελγῶς, nimis appetenter, secundum animi libidinem. *Cic. 1. Ver. c. 12.* Quæ ille libidinose, quæ nefarie, quæ crudeliter fecerit. *Liv. l. 3.* Abstinebatur a Patribus, in humiliores libidinose, crudeliterque consulebatur.

Libidinōsus, a, um, *libidinoso*, *lussurioso*, זנאי, Ger. *geyl*, Gal. *impudique*, Hisp. *luxurioso*, ἀσελγής, qui in libidinem propensus est, quique Veneri plus æquo indulget, mulierosus, intemperans. *Cic. de Sen. cap. 9.* Libidinosa enim, & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti. *Id. Ver. 6. c. 33.* Libidinosissima mulier. *Id. in Pison. c. 27.* Nihil isto scitote esse luxuriosius, nihil libidinosius. ¶ Libidinosas sententias *Cic. pro Domo sua, c. 2.* dixit, quæ pro libidine cujusque feruntur. ¶ Libidinosæ dapes dicuntur exquisitæ, & curiosæ. *Col. in præf. lib. 10.* Mox cum sequens, & præcipue nostra ætas dapibus libidinosis pretia constituerit. ¶ Libidinosa eloquentia, apud *Quintil. l. 5. c. 12.* *eloquenza effeminata.*

Libīdo, vel Lubido, inis, f. 3. *libidine*, *cupidigia*, *desiderio*, תאוה, Ger. *mutwil*, Gal. *convoitise*, *paillardise*, Hisp. *codicia*, *luxuria*, ἐπιθυμία, est cupiditas in genere, & tam in bonam, quam in malam partem accipitur. id est pro cupiditate tam honesta, quam inhonesta. Dicta est a *libet*. *Sallust. Orat. 1. ad Cæs. de Rep. ordin.* Si tibi bona libido fuerit Patriæ gratificandi. *Cic. 4. Tusc.* Libidini subjiciuntur ira, excandescentia, odium, inimicitia, discordia, indigentia, desiderium, & cætera ejusmodi. *Id. 3. Tusc.* Quanquam ipsa iracundia libidinis est pars. Sic enim definitur iracundia, ulciscendi libido. *Sallust. in Catil. c. 7.* Magis in decoris armis, & militaribus equis, quam in scortis, & conviviis libidinem habebant. ¶ Libido nauseæ, est cupiditas vomendi. *Cato c. 156.* Ubi libido veniet nauseæ, eumque apprehendet, decumbat, purgetque sese. ¶ Frequenter in malam partem sumitur, pro cupiditate effrænata, & impetu quodam animi non recto, vel pro qualibet voluptate temere suscepta. *Cic. 4. Tusc.* Iidem inflammant appetitione nimia, quam tum cupiditatem, tum libidinem dicimus, impotentiam quandam animi a temperantia, & moderatione plurimum dissidentem. *Id. 1. de Or.* Sed auctoritate, nutuque legum domitas habere libidines, coercere omnes cupiditates. ¶ Et speciatim pro luxuria, mulierositate, appetitu venereo. *Id. pro Mil.* Nunquam ille a liberis, a conjugibus vestris effrænatas libidines suas cohibuisset. ¶ Fingere aliquid ad libidinem, *fingersi qualche cosa a suo capriccio*. *Cic. l. 2. de Finib.*

Libitīna, æ, f. 1. Dea, in cujus templo vendebantur, & locabantur ea, quæ ad sepulturam pertinebant. Aliqui censent, esse Proserpinam Plutonis uxorem. Quia enim Inferorum credebatur Regina, eam mortuis præesse putaverunt. Ideoque etiam ea, quibus mortui veluti exornati ad Inferos deducuntur, in ejus templo Romani voluerunt asservari. Romanorum eruditissimi arbitrati sunt, Venerem esse, quemadmodum tradit Plutarchus in Numa. Apud eundem in Quæstionibus

Romanis problema est, cur in templo Libitinæ; quæ eadem, ac Venus putaretur, funebria venderentur. Respondetur, id forte factum, ut indicaretur eandem Deam & ortui, & interitui præsidere, & eo ipso humanæ fragilitatis homines admonerentur, certo scientes, exitum ab ortu non procul abesse, cum eadem Dea morientibus præesset, & vitam ingredientibus, atque id eo firmari, quod Delphis sit imaguncula Veneris ἐπιτυμβίας, sive sepulchralis, ad quam manes eorum evocant, quibus libant. Etiam *Dionysius Halicarnassensis* scribit *l. 4.* Servium Tullium quo numerum nosset quotannis obeuntium, imperavisse, ut nummus in templum Veneris cognomento Libitinæ ferretur, quoties quis naturæ concederet. ¶ Metonymice ponitur pro morte *Juvenal. sat. 12. v. 122.* Si Libitinam evaserit æger. *Horat. l. 3. od. ult.* Multaque pars mei Vitabit Libitinam. ¶ Significat & feretrum, seu pyram, in qua mortui collocantur. *Ascon. in Milonian.* Fasces ex lecto libitinæ raptos attulit ad domum Scipionis. *Martial. l. 10. epigr. 97.* Dum levis arsura struitur libitina papyro. ¶ Item pro apparatu, & expensis funeris. *Suet. Ner. c. 39.* Pestilentia unius autumni, qua triginta funerum millia in rationem libitinæ venerunt. ¶ Denique pro sepeliendi arte, seu vendendi ea, quæ ad sepulturam pertinent. *Val. Max. l. 5. c. 2. n. 10.* Qui tunc libitinam exercebant, tum rerum suarum usum, tum ministerium suum gratuitum polliciti sunt.

Libitinarius, ii, m. *becchino*, *ἐνταφιαστής*, *ταφεύς*, is, qui locat, aut vendit ea, quæ ad pompam funebrem sunt necessaria, vel qui curam habet sepeliendorum hominum, a Libitina Dea, in cujus æde asservabantur ea, quæ ad instructionem funebris pompæ erant necessaria. Honestior erat libitinarii conditio, quam pollinctoris. Nam pollinctor servus erat libitinarii, hic pollinctoribus præerat. Igitur cum libitinario transigi solebat de sumptibus, quos funeri impendi oporteret. Hic deinde pollinctorum, præficarum, vel pillonum opera administrabat, quæcunque ad justa, ac parentationem pertinerent. *Sen. l. 6. de Ben. c. 38.* An tu Aruntium, & Atejum, & cæteros, qui captandorum testamentorum artem professi sunt, non putas eadem habere, quæ designatores, & libitinarios, vota?

Libitinensis, e, adject. ut Libitinensis porta, apud *Lamprid. in Commodo, c. 16.* Galea ejus, inquit, bis per portam Libitinensem elata est. Ubi intelligendam esse portam Amphitheatri, qua interfectorum gladiatorum cadavera efferebantur, censet *Kirchman. de fun. Rom. l. 2. c. 20.*

Libito, as, avi, atum, a. 1. frequentat. e libo, as. *Cic. 3. Fam. ep. 8.* Si de tua prolixa, beneficaque natura libitavit aliquid posterior annus. Al. leg. *limavit*.

Libitum, i, n. *ciò che piace*, quod libet. *Tacit. 4. Ann. c. 1.* Sua ipsi libita velut in captos exercebant. *Id. l. 12. c. 6.* Vidisse ipsos, abrupta conjuges ad libita Cæsarum.

Libo, as, avi, atum, a. 1. *sacrificare*, λείβω, σπένδω, in sacrificiis fundo, sacrifico, a verbo λείβω, libo, fundo. *Liv. l. 39. c. 43.* Ubi libare Diis dapes, ubi bene precari, mos esset. *Virg. 3. Æn.* Et munera libo intemerata focis. *Cic. 3. de Leg.* Certas fruges, certasque baccas Sacerdotes publice libanto. ¶ Translate sumitur pro leviter dare. *Virg. 1. Æn.* Oscula libavit natæ. ¶ Item pro leviter degustare, & quasi primis labris attingere, *gustare leggiermente*, *assaggiare con le labbra*. *Virg. 4. Georg. v. 54.* Purpureosque metunt flores, & flumina libant. ¶ Item pro sumere, recipere. *Auct. ad Her. l. 4.* Qui tuo nomini velis ex aliorum laboribus libare laudem, h. e. laudis, quæ alteri debebatur, partem præcipere, & tibi vindicare. ¶ Item pro excerpere legendo Auctores, &, quod sibi utile est, arripere. *Cic. 5. Tusc. c. 39.* Libasque ex omnibus, quodcunque te maxime specie veritatis movet. ¶ Item pro minuere. *Liv. l. 29.* Integro bello nunquam ante libatis viribus Italiam aggrediendam censent.

Libonotus, m. 2. *Adalbretto*, Ἀργέστης, *Ostro Garbino*, ventus, idem ac Leuconotus, & Argestis, ita dictus, quod sit ei Liba hinc, & inde Notus. *Isid. l. 13. c. 11.* Sed corrupte apud eum editum est *Libanotus*, cum λιβανωτὸς sit liquor λιβάνου, seu thuriferæ arboris. *Plin. l. 2. c. 47. Sen. l. 5. nat. Q. c. 16.* A meridiano axe Euronotus est, deinde Notus, Latine Auster, deinde Libonotus, qui apud nos sine nomine est. In multis veteribus editionibus est *Leuconotus*.

Libra, æ, f. *libra*, ליטרא, Ger. *ein pfund*, Gal. *livre*, Hisp. *livra*, λίτρα, σταθμὸς, ζυγὸς, pondus duodecim unciarum. Est a Siculis, qui obolum dixere λίτραν. Æquivalet assi, & inter minora pondera maximum est, inter majora minimum. Fuit autem libra Romana aliquanto major, quam mina Attica. *Var. l. 4. de L. L.* As erat libræ pondus. *Liv. l. 4. c. 20.* Corona aurea libræ pondo. ¶ Libræ partes eædem sunt atque assis: asses enim librales erant, ut constat ex *Plin. l. 33. c. 3. V. As.* ¶ Erat etiam libra apud Romanos mensuræ genus constans duodecim partibus æqualibus, quas similiter vocabant. *Sueton. in Cæs. c. 38.* Frumenti denos modios, & totidem olei libras. ¶ Erat autem libra hæc teste *Gal. l. 1. de composit. med.* mensura cornea, qua oleum admetiebantur R. intersecta lineis quibusdam dividentibus ipsam in duodecim partes. Corneis autem mensuris oleum apud Romanos vendi consuevisse ostendit etiam *Hor. l. 2. sat. 2. v. 60.* ¶ Est item libra instrumentum, quo res ponderantur, habens duas lances, ex quarum depressione, vel elevatione justum rei pondus deprehenditur. Unde etiam bilancem vocant. Statera vero instrumentum est, quo res sine lancibus, vel unica lance ponderantur. *Cic. 5. Tusc.* Quo in loco quæro, quam vim habeat libra illa Critolai, qui cum in alteram libræ lancem animi bona imponebat, in alteram corporis, & externa, tantum propendere illam boni lancem putat, ut terram, & maria deprimat. *Pers. sat. 4.* Scis etenim justum gemina suspendere lance ancipitis libræ. ¶ Emere, & testamentum facere per æs, & libram. V. *Mancipium*, & *Testamentum*. ¶ Libra etiam instrumentum est fabrile, seu potius Geometrica machina, qua exploramus altitudinem maris, fontium, lacuum, vel fluviorum, num scilicet altiora sint eo loco, quo ea ducere constituimus, quæ machina & *libella* appellatur per diminutionem. Quanquam etiam non raro libræ vocabulum usurpamus pro ipsa altitudine, quam machina hujusmodi deprehendimus. Unde lacum dicimus esse pari libra cum mari, idest æquali altitudine. ¶ Item fontem dicimus esse infra libram montis, cujus scaturigo monte est inferior. *Col. l. 8. c. 17.* Sin autem locus, ubi vivarium constituere censemus, pari libra cum æquore maris est, in pedes novem defodiatur piscina. ¶ Ponitur quoque pro libramento. *Plin. l. 16. c. 36.* Contra flatus quoque pervicax libra Bononiensibus calamis. h. e. pondus æquilibratum. ¶ Est & Libra cœleste signum in Zodiaco positum inter Virginem, & Scorpionem, eumque locum occupans, quem ipsæ Scorpii chelæ: atque adeo ex ipsis compositum. *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 18.* Libram, idest Scorpii chelas oriri videmus. ¶ Hinc signum Libræ non agnovit *Virg.* & post Virginem Scorpionem posuit, cum ait *1. Georg. v. 33.* Qua locus Erigonen inter, chelasque sequentes, &c. *Ovid.* quoque *2. Met. v. 195.* Est locus, in geminos ubi brachia contrahit arcus Scorpios, & cauda, flexisque utrinque lacertis Porrigit in spatium signorum membra duorum. ¶ Constat autem ex octo stellis, quod Cæsaris ætate octavo, hodie decimo tertio Cal. Octobris, Sole ipsum ingrediente, æquinoctium facit autumnale. *Virg. 1. Georg. v. 208.* Libra die somnique pares ubi fecerit horas. Aliqui dicunt, Libram esse imaginem Astrææ filiæ Astræi, & Auroræ, vel Jovis, & Themidos, ut alii malunt, quæ a gentibus Dea justitiæ antistita habita est. Hujus virginis nos quoque simulacrum retinemus. Factum autem a Poetis fuit, sæculo aureo, Saturno regnante, Justitiam e cœlo delapsam esse, & forma humana, ut alios Deos, versatam inter homines fuisse, sed tamen scelerum pertæsam, quæ ferreo sæculo a genere hominum admittebantur, ultimam Deorum cælestium terras reliquisse, & in cœlum remigrasse, ibique pro sidere coruscare.

Libralis, & le, o. 3. *d'una libra*, λιτριαῖος, quod est unius libræ. *Plin. l. 19. c. 2.* Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei etiam librali pondere. ¶ Librales offæ sunt, vel quæ libræ unius pondus exæquant, vel quæ lingula librantur, & demittuntur in os bovis. *Col. l. 6. c. 2.* Libralesque offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas lingula demittito.

Libramen, inis, n. libramentum, vis librandi, & ejaculandi. *Liv. l. 42. c. 65.* Huic spiculo ad libramen pinnæ tres, ut sagittis solent, circumdabantur.

Libramentum, i, n. *agguagliamento*, *equilibrio*, ἰσοῤῥοπία, æquamentum. *Col. l. 1. c. 5.* Temperatum libramentum ventorum hyemalium & æstivorum. *Senec. de benef. l. 5. c. 6. de eclipsi solari.* Modo excludit (luna) totius solis aspectum, si recto libramento inter solem terrasque media successit, *a perpendicolo*. Sic *Cic. 4. Acad. c. 36.* extremitatem mathematicam *quasi libramentum* dicit, ob summam æqualitatem. ¶ In aquæductibus libramentum aquæ est collatio altitudinis loci, unde deducitur, cum altitudine loci, quo ducitur, ut aqua commode vel ascendere, ubi opus sit, vel descendere possit. *Plin. l. 31. c. 6.* Libramentum aquæ in centenos pedes sicilici minimum erit. h. e. descensus, seu declivitas quæ deducenda est, *il livello dell'acqua*. *Vitruv. l. 8. c. 7.* Si canalibus, (fiat deductio) structura fiat quam solidissima, solumque rivi libramenta habeat fastigiata, h. e. positiones, non quidem æquas, sed initio quidem sublimes, in fine declives. *Plin. jun. l. 4. epist. ult.* de aqua in parvo quodam fonte crescente, & decrescente: An nescio quod (inquit) libramentum abditum & cæcum, quod cum exinanitum est, suscitat, & elicit fontem, cum repletum, moratur & strangulat? h. e. cavea quædam naturalis ad librandam ipsius fontis aquam. ¶ In bellicis tormentis libramenta sunt pondera, quæ ballistis illigantur, ut majore impetu, ac facilius missilia jacere possint. *Tacit. 3. hist. c. 23.* Nisi vincla, ac libramenta tormentorum abscidissent, *contrappesi*. Hinc *Liv.* simpliciter pro pondere, seu magno pondere usurpavit, *lib. 38. c. 5.* In arietes tollenonibus libramenta plumbi, aut saxorum, stipitesque robustos incutiebant. Ubi tamen adverte, ideo pondera illa dici libramenta, quia tollenonibus dejiciebantur.

Libraria, æ, f. subst. *libreria*, Ger. *buchladen*, Gal. *bibliotéque*, Hisp. *libreria*, βιβλιοπωλεῖον, bibliotheca, locus, seu taberna, in qua libri prostant. *Gell. l. 5. c. 4.* Apud Sigillaria forte, in libraria ego, & Julius Paulus poeta, vir memoria nostra doctissimus, consederamus. ¶ Est & libraria a *libra*, quo nomine significatur ancilla, quæ præficitur partiendis pensis. *Juv. sat. 6. v. 475.* Si nocte maritus aversus jacuit, periit libraria, ponunt cosmetæ tunicas.

Librariolus, li, m. 2. dim. a librarius, pro servulo a manu. *Cic. Att. l. 4. epist. 4.* Et jam velim, mihi mittas de tuis librariolis duos, quibus Tyrannio utatur glutinatoribus.

Librarium, rii, n. tablinum, theca, sive scrinium, quo libri continentur. *Cic. pro Mil. c. 12.* Exhibe, quæso, S. Clodi, librarium illud legum vestrarum. Al. leg. *libellarium*.

Librarius, rii, m. subst. *copista*, *scrittore di libri*, Ger. *buchschreiber*, Gal. *libraire*, Hisp. *librero*, βιβλιογράφος, qui libros manu sua describit, pretio ad id conductus. Nam qui eos vendit, Græco potius nomine *bibliopola*, βιβλιοπώλης, dicitur. *Cic. Agr. 1.* Concurrunt jussu meo plures uno tempore librarii, descriptam legem ad me afferunt. *Id. l. 16. ep. 21.* Peto a te, ut quam celerrime mihi librarius mittatur, maxime quidem græcus, qui mihi exscribat ὑπομνήματα. ¶ Est etiam nomen a libra deductum, & ponitur pro eo, qui præficitur partiendis pensis. *Juven. sat. 9. v. 109.* Et quæ finxerunt pariter librarius, archimagiri, &c. Quidam tamen hic quoque pro exscriptore, seu bibliopola accipiunt.

Librarius, a, um, *ciò che s'appartiene a libri*, γραφικὸς, quod ad libros pertinet, ut Atramentum librarium, quo libri scribuntur, quemadmodum sutorium, quo coria, & tectorium, quo parietes denigrantur. *Plin. l. 35. c. 6.* Omne autem atramentum Sole perficitur, librarium, & tectorium glutino admixto. ¶ Taberna libraria, *libreria*, βιβλιοπωλεῖον, in qua libri venales prostant. *Cic. 2. Phil. c. 9.* Nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ conjecisset. ¶ Est etiam adjectivum a *libra*, λιτριαῖος, & significat, quod est ponderis unius libræ. *Col. l. ult. c. 53.* Caro in libraria frusta conciditur.

Libratio, onis, f. λιτρασμὸς, ponderatio. *Diomed. l. 3.* Auctor hujus librationis Agretius. ¶ Libratio aquarum est idem ac libramentum, seu inquisitio altitudinis aquæ, quæ aliquo deducenda est. *Vitruv. l. 8. c. 6.* V. *Libra*, & *Libramentum*.

Librator, oris, m. *scandagliere*, Ger. *ein waager*, Gal. *peseur*, Hisp. *nivelador*, σταθμιστὴς, qui in inducendis aquis peritiam habet librandi, hoc est expendendi, & examinandi altitudinem fontium, vel lacuum, quando scilicet altiores sint eo loco, quo eos ducere constituimus. *Plin. in ep. 50. l. 10.* Superest, ut tu libratorem, vel architectum, si tibi videtur, mittas, qui diligenter exploret, sit ne lacus altior mari, quem artifices regionis hujus quadraginta cubitis altiorem esse contendunt. ¶ Librator etiam dicitur, qui eminus cum hostibus pugnat, tela, aut lapides, aut glandes torquendo. *Tac. l. 13. Ann. c. 39.* Libratoribus, funditoribusque attributus locus, unde eminus lapides, & glandes torquerent.

Libratus, a, um, ponderatus, æquatus, *equilibrato*. *Cic. 5. Tusc. c. 24.* Unde terra, & quibus librata ponderibus, quibus cavernis maria sustineantur. *Liv. l. 30. c. 10.* Gravior, & pondere ipso libratior superne ex onerariis ictus erat. ¶ Item complanatus, ad libellam positus. *Vitruv. l. 8. c. 6.* Archimedi placet, aquam non esse libratam, sed sphæroides habere schema. h. e. non habere æquam superficiem, sed curvam, & rotundam.

Librile, n. 3. ζυγὸς, idem est, ac libra, vel est scapus libræ, ut exponit *Festus*, hoc est trabs illa transversa, ex qua lances dependent. ¶ Accipitur & pro tota libra. *Gell. l. 20. c. 1.* Perpendi in librili. ¶ Item pro instrumento bellico, de quo ita *Paulus ex Fest.* Librilia appellantur instrumenta bellica, saxa scilicet ad brachii crassitudinem in modum flagellorum loris revincta. ¶ *Cæs. l. 7. B. G. c. 81.* Fundis librilibus, sudibusque Gallos perterrent. h. e. fundis librales lapides projicientibus.

Libripens, dis, m. ζυγοστάτης, qui ante argentum signatum, cum Romani adhuc ære gravi uterentur, militibus appendebat stipendia, a *libra*, & *pendo*, quia libra ænea militibus æs grave pendebat in stipendium. Olim enim pecuniam pendebant, non numerabant. *Plin. l. 33. c. 3.* Populus R. ne argento quidem signato ante Pyrrhum Regem devictum usus est. Libralis (unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur assis. Quare *æris gravis pœna* dicta, & adhuc *expensa* in rationibus dicuntur, item *impendia*, & *dependere*. Quin & militum stipendiorum,

diorum, h. e. stipis ponderandæ pensatores, *libripendes* dicuntur. Qua consuetudine in his emptionibus, quæ mancipii sunt, etiam nunc libra interponitur. Hæc *Plinius*. ¶ In mancipationibus quoque, & in testamentis, libripendis opera utebantur. V. *Mancipium*.

Libro, as, avi, atum, a. 1. *pesare*, *ponderare*, *esaminare*, שקל, Germ. *wægen*, Gall. *peser*, Hisp. *pesar*, ταλαντεύω, σταθμίζω, σταθμάομαι, proprie signat libra ponderare, atque expendere, a *libra*. *Plin. l.* 19. *cap.* 5. In priore mire tenui pediculo libratur pondus immobile auræ. ¶ Librare aquam apud *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. est ejus altitudinem explorare, & deducere ad libram cum altitudine loci, quo ducenda est. V. *Libra*. ¶ Translate est æstimare, examinare. *Apul.* Omnia prius, quam aliquid statuas, libranda sunt. *Stat.* 9. *Theb.* Paulum stetit anxius heros, librabatque metus. ¶ Metaleptice sumitur pro æquare. *Col. l.* 4. Sic permensum, & libratum opus in similitudinem vervacti semper procedit. *Id. l.* 10. Et paribus Titan orbem libraverat horis. ¶ Item pro jaculari, & librando jacere, quasi libra, idest juste dirigere, *lanciare*. *Virg.* 9. *Æn.* Hoc acrior idem ecce aliud summa telum librabat ab aure. *Plin. in Paneg.* Cum libero Marte nunc cominus tela librares, nunc vibrata susciperes. ¶ Hinc etiam aves se librare dicuntur, cum se in aera tollunt, vel ex aere demittunt. *Ovid.* 8. *Met.* Corpus libravit in alas. *Virg.* 4. *Georg. de apibus*: sæpe lapillos Tollunt, his se se per inania nubila librant. *volando si contrappesano*.

Libs, Libis, m. 3. *Garbino*, λίψ, Africus, ventus ab occasu brumali flans adversus Vulturnum, ita dictus, quasi λίβος, a Λιβύη, *Libya*, quod a Libya spirat. Nam similiter Latinis Africus dicitur, quia ab Africa spirat. Hujus venti meminere *Plin. l.* 2. *c.* 47. & *Gell. l.* 2. *c.* 22. ¶ Invenitur interdum eadem significatione, qua Libys, h. e. homo ex Libya. *Sidon. carm.* 9. *v.* 94. *labores Herculis recensens*: Nessus, Libs, juga, poma, virgo, serpens. Ubi per τὸ *Libs* Antæum intelligit.

Libum, bi, n. 2. ψαιστὴ, genus dulciarii cibi, ex farre, caseo, melle, & oleo, a verbo *libo*, quod libandi causa fieret, ut ait *Varr. l.* 6. *de L. L. Cato R. R. c.* 75. Libum sic facito: caseum bene disterere in mortario, ubi bene triveris, farinæ siligineæ libram, aut, si voles, tenerius esse, selibram similaginis solum eodem indito, permisceto que cum caseo bene, ovum unum addito, & permisceto una bene, inde panem facito, folia subdito, in foco calido sub testa ea coquito leniter. *Virg.* 7. *Æn. v.* 109. Et adorea liba per herbam subjiciunt epulis.

Liburna, æ, vel Liburnica, f. λιβυρνὶς, genus navigii levissimi, velocissimique, quod *Liv. l.* 34. levem biremem appellat. Ratio nominis tracta est a Liburnis populis in Illyrico, qui olim navibus velocibus usi, Jonium mare, insulasque prædabantur. Qua ex causa Romani naves levitate, celeritateque præstantes Liburnas appellavere, aut Liburnicas, sicut refert *Appianus*. Ejus descriptionem pete ex *Vegetio l.* 5. *c.* 4. 7. & 13. *Hor. in Epod.* Ibis Liburnis inter alta navium amice propugnacula. *Suet. in Aug. c.* 17. Utrobique parte Liburnicarum demersa, simulque ejus, qua vehebatur, fusis armamentis, & gubernaculo distracto.

Liburni, m. 2. λιβυρνοὶ, populi ex Liburnia. Hos Servius Rhætorum Vindelicorum partem fuisse, & ab Amazonibus originem traxisse ex Horatio testatur. *Virg.* 1. *Æn.* Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus Regna Liburnorum. ¶ Liburni item viatores erant, qui ex agris cives jussu Magistratuum vocabant. inde dicti, quod fere ex Liburnia essent, qui hoc vilissimum officii genus administrabant. *Juv. sat.* 4. Primus, clamante Liburno, Currite, jam sedit, rapta properabit ab olla. ¶ Lecticarii etiam, & hujusmodi infimæ operæ homines Liburni erant. *Id. sat.* 6. *v.* 475. ponunt Cosmetæ tunicas; tarde venisse Liburnus Dicitur. *Id. sat.* 3. *v.* 240. Ingenti curret super ora Liburno. Sunt tamen, qui posteriore hoc loco intelligunt lecticam ad modum Liburnicæ navis constructam, in qua ditiores clausi per urbem veherentur.

Liburnia, æ, f. *Croazia*, Ger. *Crabaten*, & *Krayn*, λιβυρνία, regio Illyrici ad Occid. supra intimum Adriatici sinus recessum, inter Istriam, & Dalmatiam ad Or. ab ea Titio fl. divisa.

Liburnica, æ. V. Liburna.

Liburnicus, a, um, quod ad Liburniam, seu ad Liburnos spectat, ut Liburnicus sinus, *il Quarnero*, sinus maris Adriatici. Liburnicum mare, *Mare di Dalmazia*, inter Dalmatiam propriam, & Istriam. *Plin. l.* 31. *c.* 26. Liburnicæ insulæ.

Liburnum, i, lecticæ genus. V. *Liburni*.

Liburnus, a, um, adject. idem quod Liburnicus. *Propert. l.* 3. *el.* 9. *v.* 44. Contis rostra Liburna sequi. ¶ Liburni, orum, Liburniæ populi. *Plin. l.* 3. *c.* 21. V. supra *Liburni*.

Libus, i, m. idem quod Libum. *Nigid. apud Non. c.* 3. *n.* 127. Faciat libos quatuor.

Libya, f. 1. filia Epaphi, & Cassiotæ. *Isid. l.* 14. *c.* 5. Apud *Boec. l.* 2. *Gen.* pro Cassiota Cassiopea scriptum est. Ex Neptuno Busiridem peperit: aliqui addunt Ægysthum. Regnavit in ea Africæ parte, quæ ab ea Libyæ nomen accepit.

Libya, æ, vel Libye, es, f. a. Λιβύη, latissime sumpta eadem est, ac Africa. Sic enim Africa a Græcis dicta fuit. Origo nominis est ab Hebræis. Nam Afri dicuntur לובים, Lybim. ¶ Libya paulo restrictior erat pars Africæ inter Æthiopiam ad Or. & mare Atlanticum ad Occ. Ejus varias divisiones V. apud *Geographos*. ¶ Est etiam hoc nomine fluvius in Mauritania.

Libycus, a, um, *Libico*, λιβυκὸς, quod ad Libyam spectat. *Virg.* 4. *Æn.* Te propter Libycæ gentes, Nomadumque Tyranni Odere. ¶ *Libycus campus*, agri Argivi pars, inde nomen habens, quod illuc primum fruges ex Libya allatæ sint a Cerere. Libycum mare, *mare di Barka*, mare Africæ, quod Cyrenaicam alluit.

Libyphœnices, vel Libophœnices, m. 3. pop. Africæ proprie dictæ. Byzacenam regionem incolentes, ubi nunc Regnum Tunetanum.

Libys, yos, & ys, m. 3. Λίβυς, vir ex Libya. *Prudent. l.* 2. *cont. Symmach. v.* 685. Affirmentque, Libys Collinæ a cardine portæ Annibalem Jovis imperio, Martisque repulsum.

Libyssa, æ, f. 1. Λίβυσσα, quæ est ex Libya. *Catul. carm.* 7. Quam magnus numerus Libyssæ arenæ. ¶ Libyssa item Ceres ab Argivis cognominata est, quod ex Libya fruges attulisset in agrum Argivum. *Fest.*

Libyssinus, a, um, adject. idem ac Libycus, a Libyssa. *Catul. carm.* 59. Num te leæna montibus Libyssinis Tam mente dura procreavit?

Libysticæ fabulæ dicuntur ab *Isid.* 1. *Orig. c.* 39. in quibus homines inducuntur cum bestiis colloquentes.

Libystinus, m. 2. Λιβυστῖνος, dictus est Apollo ab his, qui Pachinum Siciliæ promontorium incolebant, eo quod immissa Libybus, hoc est Carthaginiensibus hostibus peste, pene cunctos subita morte interemerit.

Libystis, idis, f. 3. Λιβυστὶς, quæ est ex Libya, a Libys. *Virg.* 8. *Æn.* Et pelle Libystidis ursæ.

Libystos, f. 2. opp. Scytharum Aroterum, non procul ab ost. Danubii. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Licens, tis, adject. *licenzioso*, *libero*, quod licet, aut liberum est, ἐξουσιαστικὸς. *Stat. l.* 1. *Silv. ult.* Quis spectacula, quis jocos licentes, &c. *Martial. l.* 4. *epigr.* 8. egressa timet ire licenti Ad matutinum nostra Thalia Jovem. *Cic.* 3. *Orat. c.* 48. Inde illic licentior, & divitior fluxit dithyrambus. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 2. Licentior vita. h. e. dissoluta.

Licenter, adv. *licenziosamente*, Ger. *frefentlich*, Gal. *licentieusement*, Hisp. *licenciosamente*, ἀδεῶς, nimium libere, a *licens*. *Cic. in Or. c.* 23. Non ut licenter videatur errare. *Idem pro Cal.* Sed licentius, liberius, familiarius cum domina vivere.

Licentia, f. *licenza*, *presunzione*, רשות, Ger. *erlaubnug*, Gal. *licence*, Hisp. *licencia*, ἄνεσις, ἄδεια, libertas immoderata, impunitaque quædam facultas agendi, dicendique, quicquid velis. In malam fere partem accipitur, in quo differt a libertate, quia licentia est, cum quis libertate abutitur usque ad temeritatem, & procacitatem. *Cic. in Rull.* 1. *c.* 5. Nunc prospicite omnium rerum infinitam, atque intolerandam licentiam. *Id. pro Cal.* Is abhorret non modo ab hujus sæculi licentia. ¶ Aliquando etiam in meliorem partem accipitur, ut idem sit, quod libertas. *Cic.* 3. *Off.* Nobis autem nostra Academia magnam licentiam dat, ut, quodcumque probabile maxime occurrat, id nostro jure liceat defendere. *Idem l.* 1. *Off. c.* 29. Pueris non omnem licentiam ludendi damus. Dicimus etiam, licentiam permittere, *Cic.* 1. *Tusc.* licentiam largiri, *Id.* 2. *Acad.* licentiam præcidere, &c. *Id. Verr.* 4. & 5. ¶ Licentia etiam παρρησία, est Figura sententiarum. *Auct. ad Her. l.* 4. Licentia est, cum apud eos, quos aut vereri, aut metuere debemus, tamen aliquid pro jure nostro dicimus, quod eos minime offendat, aut quos hi diligunt, cum in aliquo errato vere reprehendi posse videantur.

Licentiosus, a, um, *licenzioso*, *presontuoso*, Ger. *mutwillig*, Gal. *licentieux*, Hisp. *licencioso*, παρρησιαστικὸς, qui nimia utitur licentia. *Quinctil. l.* 2. *c.* 10. Nam Ebor dicere non minus est licentiosum, quam si Sulphuri, & Guttari subjicerent e mediam in genitivo. *Apul. l.* 4. *Miles.* Lamentationes licentiosæ. *Senec. in excerpt. controv. l.* 6. *controv. ult.* Non in illa cultus luxuriosior, non conversatio cum viris licentiosior.

Liceo, es, cui, citum, n. 2. *essere stimato nell' incanto*, *essere prezzato*, ערך, Ger. *gesatzt*, *und ein gelt angeschlagen*, Gal. *etre mis a pris*, Hisp. *ser puesto en precio*, ἀποτιμᾶσθαι, est in auctione æstimari. A Grammaticis in neutris passivis numeratur. Construitur vel absolute, vel cum communibus casibus. Si ablativus personæ agentis exprimendus sit, ad verbum *liceor* confugiendum est. *Plaut. Men.* 5. 9. 97. Omnia venibunt, quiqui licebunt, præsenti pecunia. h. e. quomodocunque æstimabuntur. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 23. De Drusi hortis quanti licuisse tu scribis. *Hor. l.* 1. *Ser. sat.* 6. Contra Levinum Valeri genus, unde Superbus Tarquinius Regno pulsus fuit, unius assis, non unquam pretio pluris licuisse. *Martial. l.* 6. *epigr.* 66. Parvo cum pretio diu liceret.

Liceor, ris, d. 2. *offerire il prezzo nell' incanto*, הציע, Ger. *drauffbieten*, Gal. *priser*, *mettre en ehere*, Hisp. *poner en precio*, *en almoneda*, ὠνεῖσθαι, προσκηρύττω, pretium offero in auctione alicujus rei. Construitur vel absolute, vel cum acc. vel etiam cum gen. vel abl. pretii. *Cic.* 5. *Verr.* Liciti sunt usque eo, quoad efficere posse arbitrabantur. *Id. pro Cæc.* Licetur Ebutius, deterrentur emptores multi, fundus addicitur Ebutio. *Id.* 3. *Off.* Non licitatorem venditor, nec qui contra se liceatur, emptor opponet. *Pers. sat.* 5. *in fin.* Et centum Græcos curto centusse licetur. ¶ Mos erat Romanis, ut in actionibus, qui liceretur in turba, & pretium augeret, digitum tolleret. Hinc *Cic. Ver.* 3. *c.* 11. Utrum est æquius, eum qui manu quæsierit, an eum, qui digito licitus sit, possidere?

Licessit, pro licuerit, *Plaut. Asin.* 3. 3. 13. Ne ille hercle ab ista non pedem discedat, si licessit.

Licet, ebat, licuit, vel licitum est, imp. 2. *essere lecito*, Ger. *es ziemet sich*, Gal. *il est permis*, Hisp. *es licito*, θέμις, ἔστι, ἔξεστι, ἔνεστι, fas est, honestum est, rectum est, a δίκη, *ius*, δ in λ abeunte, ut δάκρυμα, lacryma, Ὀδυσσεὺς, Ulysses. *Cic.* 13. *Phil.* Neque enim, quod quisque potest, id ei licet. *Id. ibid.* Licet autem nemini contra patriam ducere exercitum, si quidem licere id dicimus, quod legibus, quod more majorum, institutisque conceditur. *Senec. l.* 1. *de clement. c.* 18. In servum omnia licent. ¶ Sæpe significat, possibile est, conceditur, potestas datur, *Cic. pro Mur.* Neque enim jam mihi licet, neque est integrum, ut meum laborem hominum periculis sublevandis non impertiam. *Martial. l.* 3. *epigr.* 44. Piscinam peto, non licet natare. ¶ Sæpe etiam ponitur pro facile est. *Cic.* 1. *Off.* Licet enim ora ipsa cernere iratorum. ¶ Cum verbo licet infinitivus usurpari potest vel active, vel passive, pro arbitrio. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 12. Idque cum multis aliis rebus, tum e Pontificio jure, & cæremoniis sepulchrorum intelligi licet. ¶ Si conjungatur cum infinitivo *esse*, vel alio ex neutris primi ordinis, ut *vivere*, *redire*, &c. post illum infinitivum modum potest habere tum dat. tum acc. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 15. Licuit enim esse otioso Themistocli, licuit Epaminondæ. *Id. pro Corn. Balbo.* Quid, si Civi Romano licet esse Gaditanum sive exilio, sive rejectione hujus civitatis? *Plaut. Pseud.* 1. 1. 14. Licet me id scire. ¶ Regit etiam conjunctivum sine conjunctione *ut*, quemadmodum oportet. *Cic.* 1. *de Or.* Fremant omnes, licet, dicam, quod sentio. idest, fremere possunt. *Id.* 1. *de Inv.* Sequatur Hermagoram, licebit. ¶ Frequenter ponitur cum acc. & præp. *per*, ut Si per te licebit, idest, si permiseris, vel si potero, a te non impeditus. Non licet mihi per te hinc abire. idest, tu non vis, seu pateris, me hinc abire. Licet hoc mihi per leges facere, vel non licet per leges facere. idest, legibus approbantibus, vel improbantibus. *Cic. pro Flacco*. Cur his per te frui libertate sua, cur denique esse liberos non licet? ¶ *Licessit*, *licitum*, *liciturum*. V. suis locis.

Licet, *benchè*, *sebbene*, καὶ, καίπερ, εἰ καὶ, conjunctio adversativa, quæ significat *etsi*, *quanquam*, *quamvis*. *Cic. pro Rosc. Am.* Licet hercule undique omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia. *Virg.* 6. *Æn.* Licet ingens janitor antro æternum latrans exangues terreat umbras. ¶ Eodem modo, ac significatione usurpatur licebit. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 14. Detrahat auctori multum fortuna licebit. *Horat. Epod.* 15. Sic pecore, & multa dives tellure licebit. ¶ Quamquam hujusmodi, quæ Conjunctiones a Grammaticis appellantur, nihil aliud quam Verba sunt, post quæ particula *ut* subauditur.

Lichanos, i, λιχανὸς, unus ex phthongis musicis mobilibus, qui inter stantes, & immotos sunt in tetrachordo dispositi. Est autem duplex, alter a recentioribus Musicis vocatur *G sol re*, alter *D sol re*. Primus est mediarum chordarum, secundus summarum. *Vitruv. l.* 15. *c.* 4. V. ibi *Bald. in Lexico*.

Lichen, enis, m. λειχὴν, morbus in cute faciei serpens, Latino nomine mentagra dictus. *Plin. l.* 26. *c.* 1. Gravissimum ex his lichenas appellavere Græco nomine. *Martial. l.* 11. *epigr.* 99. Non triste mentum, sordidique lichenes. ¶ Nascitur hic morbus etiam in equorum facie, & super pedum ungulas. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Equi lichene vexati. ¶ Est etiam herba quædam in saxosis locis nascens, folio uno ad radicem lato, caule uno parvo, longis foliis dependentibus, quæque inter alia etiam ad lichenas prodest: Italice *fegatella*. *Plin. l.* 26. *c.* 4.

Lichione, es, f. 1. filia Dædalionis, virgo præstantissima forma. Anno ætatis decimo quarto Penio nupsit. Cum Mercurius e Cyllene monte, Apollo Delphis rediret, Lichiones amore accensi sunt. Mercurius caduceo tactam Lichionem sopivit, remque cum illa habuit. Apollo anus specie ad Lichionem

chionem nocte ingressus est. Ex Mercurio Antilochum peperit, qui famosissimus latro fuit, ex Apolline Philemonem, qui cithara, & Poetica arte præstitit. Tandem propter superbiam, qua se Dianæ præferebat pulchritudine, ab illa sagittis confossa est. *Boccat. l. 11. Gen.*

Lichnobii. V. Lychnobii.

Licia, orum, n. *lici*, Germ. *wuebergeiff*, Gal. *lices*, Hisp. *lizos*, μίτοι, *[illegible]*, sunt fila, quibus in telis textrices implicant stamina, quamvis nonnunquam etiam pro ipsis accipiantur staminibus, a λίξ, idest, πλάγιος, ut Hesychius interpretatur, sc. *obliquus*, quia licium obliquum stamini implicatur. *Plin. l. 8. c. 48.* Plurimis vero liciis texere, quæ polymita appellant, Alexandria instituit. ¶ Magnus liciorum usus in veneficiis fuit, nempe quia iis putarent mentes implicari, ac conturbari, haud secus, ac liciis implicatur stamen. Ea autem licia discolora erant, ut loquitur *Apulejus in Apol.* sive varii coloris filis incorta, ut id extulit Petronius. *Virg. Ecl. 8. v. 73.* Terna tibi hæc primum triplici diversa colore licia circundo. *Ovid. 2. Fast. v. 575.* Tunc cantata tenet cum fusco licia rhombo. ¶ Usurpatur hoc nomen & in singulari numero. Hinc per licium & lancem furtum concipere; de quo V. in *Lanx*.

Licini boves dicuntur, qui cornua habent sursum versum reflexa. *Philargyr. ad 3. Georg. v. 55.*

Licinia, æ, f. genus olivæ, ita dictum ab inventore. *Col. l. 12. c. 49.* Videntur autem & alia genera huic rei magis esse idonea, sicut Liciniæ, & culmineæ.

Liciniāna, f. 1. idem, ac Licinia. *Cato de R. R. c. 6.* Qui ager frigidior, & macrior erit, ibi oleam Licinianam seri oportet.

Licitatio, onis, f. *offerta all' incanto*, ἀντώνησις, auctio, oblatio pretii in auctione. *Cic. 4. Verr.* Exquisitis palam pretiis, & licitationibus factis describebat Censores binos in singulas civitates Timarchides. *Paul. Dig. 39. 4. 9.* Licitatione vincere.

Licitātor, oris, m. ἀντωνούμενος, πλειστηριαστὴς, qui crebro licetur, quique pro re emenda, conducendave pretium alio majus pollicetur. Licitatorem apponere, est subornare aliquem, qui coram emptore majus pretium offerat, ut res pluris æstimetur, vendaturque. *Cic. ad Marium l. 7. Fam.* Nunc quoniam tuum pretium novi, licitatorem potius apponam, quam illud minoris veneat. *Idem 3. Off.* Tollendum igitur ex contrahendis rebus omne mendacium, non licitatorem venditor, nec, qui contra se liceatur, emptor apponet.

Licito, adverb. idem quod licite. *Solin. c. 11. (al. 16.)* Ædem Dianæ nudus vestigia nullus licito ingreditur.

Licitor, aris, atus sum, d. 1. freq. a *liceor*, sed tamen ejusdem omnino significationis. *Plin. l. 7. c. 38.* Aristidis Thebani pictoris unam tabulam centum talentis Rex Attalus licitatus est. *Curt. l. 4. c. 1.* Licitamini hostium capita. ¶ Translate ponitur pro decipiendo inducere. *Fest.* ¶ Licitari item, teste *Nonio c. 2. n. 505.* congredi & pugnare significat. *Cæcil. ibid.* Quin machæra licitari adversum eum cœpisti sciens.

Licitum est, præt. verbi *liceo*. Sed sæpe usurpatur pro præsenti *licet*, instar nominis. *Plaut. Amph. 2. 1. 70.* Quia introire in ædes nunquam licitum est. idest, nunquam permittitur.

Licitūrum est, partic. temporis futuri verbi licet. *Cic. Att. l. 2. ep. 1.* Quod nihilo magis ei liciturum esset plebejo Remp. perdere. *Liv. l. 32. c. 21. ad fin.* Non quemadmodum hodie utrumque vobis licet, sic semper liciturum est.

Licitus, a, um, adject. quod licet, *lecito*. *Ulp. l. 2. Dig. de jure patron.* Negotiatio licita. *Virg. 8. Æn.* Et licito tandem sermone fruuntur.

Licium, V. Licia, orum.

Lictor, oris, m. *littore*, *birro*, ῥαβδοῦχος, unus ex servis publicis Consulum, vel aliorum Magistratuum, qui fasciculos virgarum cum securi ferentes Magistratus præcedebant, a *ligo*, idest, a ligandis reis. Festus censet, dictum esse a ligandis virgarum fascibus. A. Gellius alia duo etyma proponit ex Tyrone Ciceronis liberto. eum V. *l. 12. c. 3. Cic. pro Rab. c. 4.* Lictor colliga manus. ¶ Quicunque apparebant Magistratibus in Urbe hoc apparitionis genere, erant e Plebe Romana, teste *Liv. l. 2.* Imo etiam ante bellum Punicum confectum Plebs R. lictores e suo corpore tribuebat, ut Magistratibus in provinciis apparerent. Sed Punico bello confecto, qui Magistratibus in provincia apparerent quolibet apparitionis genere, ii fere e Bruttiis fuere, unde Bruttiani dicti sunt. Cum enim ad Annibalem defecissent, pulsis, victisque Pœnis, Romani Bruttios, ignominiæ caussa nec milites scripsere, nec habuere pro sociis, sed Magistratibus in provinciam euntibus parere, & præministrare servorum vice jusserunt. *Gell. l. 10. c. 3.* ¶ Lictoribus usi sunt Consules, Prætores, Interreges, Dictatores, & siqui alii Magistratus non potestatem solum habuerunt, sed etiam imperium. Et ab initio quidem lictores duodecim instituti sunt, & duodecim tamdiu fuerunt, quandiu Resp. in potestate Regum fuit. Sed exactis Regibus lictores facti sunt vigintiquatuor, quia duodecim singulis Consulibus apparebant; omnes autem 24. Dictatori. Imo institutis Proconsulibus, Prætoribus, & siqui alii Magistratus imperium præ se ferebant, alii lictores præter viginti quatuor additi sunt, videlicet sex pro Prætoribus, sex pro Proconsulibus, &c. Fœminas quoque Augustas lictores habuisse, tradit *Lips. ad l. 1. Ann. Tac.* ¶ Munera lictorum hæc erant: Magistratibus administrabant in omnibus rebus, quæ opus eis essent; gestabant ante Magistratus virgarum fasciculos, in quorum uno securis inclusa erat, Populum summovebant, ut locus esset Magistratibus prætereuntibus: eos, qui Consulibus obviam venirent, jubebant de equo descendere; sontes virgis cædebant, & securi feriebant. Hinc a *Livio l. 45.* summotores dicti sunt. Denique Comitiis Curiatis lictores triginta pro triginta Curiis suffragabantur. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 17. & l. 2. c. 15.* ¶ Proximus lictor dicebatur, qui cæteris præerat, & proximus magistratui erat ad jussa excipienda. *Sallust. in Jugurth.* Qui proximus lictor Jugurthæ carus acceptus semper ei fuerat. Hic a *Cic. ep. 1. ad Q. F.* primus lictor dicitur.

Lictorius, a, um, ῥαβδουχικὸς, quod ad lictorem pertinet. *Plin. l. 7. c. 30.* Fasces lictorios januæ summisit, cui se Oriens, Occidensque summiserat.

Lidūna, æ, f. recessus maris, sicut Malina accessus; quæ dum voces a Germanicis sumptæ post Drusi Germanici tempora a quibusdam usurpabantur. *Marcell. Empir. c. 25.* Liduna ante prandium. V. *Rosin. antiq. Rom. l. 2. c. 14.*

Lien, enis, & Liēnis, is, m. 3. *milza*, Ger. *miltz*, Gal. *rate*, *ratelle*, Hisp. *baço*, σπλὴν, viscus est in humano corpore, alio nomine splen. *Plin. l. 11. c. 37.* Ventriculo adnectitur lien in sinistra parte adversus jecur, cum quo locum aliquando permutat, sed prodigiose. *Cato R. R. c. 157.* Lienes turgent. *Cels. l. 4. c. 9.* At lienis, ubi affectus est, intumescit. ¶ Cursu lien intumescere solet, & dolorem afferre. Hinc eleganter *Plaut. Merc. 1. 1. 14.* Genua hunc cursorem deserunt: seditionem facit lien, occupat præcordia.

Lienicus, a, um, idem, ac lienosus. *Plin. l. 29. c. 3.* Hæc & illita lienicis. *Harduin.* tamen legit *lientericis*.

Lienōsus, um, σπληνικὸς, σπληνώδης, qui liene laborat. Accidit autem hic morbus (ut inquit *Aristoteles l. 3. de part. anim.*) quoties plus excrementi in lienem divertit, quam calor ejus visceris possit conficere. *Plin. l. 7. c. 2.* Sicut Pyrrho Regi pollex in dextro pede, cujus tactu lienosis medebatur. *Plaut. Curc. 2. 6. 62.* Cor lienosum, opinor, habeo.

Lientería, æ, f. 1. λειεντερία, lævitas intestinorum, passio cœliaca, passio ventriculosa, species alvi fluxus præternaturalis, cum intestina ob imbecillitatem cibum non continent, sed talem propemodum excernunt, qualis est ingestus. *Cels. l. 2. c. 1.* Fit etiam lævitas intestinorum, quæ lienteria vocatur. Pleræque tamen editiones habent λειεντερία, Græcis litteris.

Lientericus, a, um, adject. qui lienteria laborat. V. *Lienicus*.

Ligāmen, inis, n. idem, ac ligamentum. *Col. l. 11. c. 2.* Et ad vitium ligamina præparari.

Ligamentum, ti, n. *ligame*, *legatura*, [illegible], Ger. *ein band*, Gal. *lien*, *liement*, Hisp. *atadura*, δεσμὸς, ἐπίδεσμος, id, quo aliquid ligatur. *Tacit. Ann. 15. c. 54.* Vulneribus ligamenta, quibusque sistitur sanguis, parare eundem monet.

Ligariānus, a, um, adject. ad Ligarium civem R. pertinens, ut Ligariana oratio, qua Cicero Ligarium nobilem Romanum defendit apud Cæsarem, quod in civili bello a Pompejo stetisset. *Id. Attic. l. 13. ep. 19.* Ligarianam præclare auctoritas sua commendavit.

Ligatio, onis, f. ligamen, ligatura. *Scribon. Larg. compos. 255.* Hoc malagma facit ad nervorum ligationem.

Ligatūra, æ, f. ligamen, *legatura*. *Palladius l. 1. c. 6.* Ligatura in vitibus locum debet mutare.

Ligatus, a, um, *legato*, a ligor. *Cic. in Catil. 4. c. 6.* Filium ejus impuberem ligatum a Prætore missum in carcerem necandum esse dixit. *Tibul. l. 1. el. 6. v. 73.* Quamvis non vitta ligatos impediat crines.

Ligēa, f. 1. Λιγεία, Nympha, filia Nerei, & Doridis, a λιγὺς, εῖα, ὺ *stridulus*, *sonorus*, nempe a cantus suavitate. *Virg. 4. Georg. v. 336.* Drymoque, Xanthoque, Ligeaque, Phyllodoceque.

Ligellum, li, n. *casetta*, καλύβη, οἰκίδιον, breve domicilium, & tuguriolum. *Non. c. 2. n. 504. Plaut. Aul. 2. 4. 22.* Divum, atque hominum clamat continuo fidem, de suo ligello fumus si qua exit foras. Alii rectius legunt *tigillo*. Al. *ligillo*. h. e. parvo ligno.

Liger, & Ligeris, is, m. 3. Liger, *la Loire*, fl. Galliæ Celticæ. *Cæs. l. 7. B. G. c. 5.* Cum ad flumen Ligerim pervenissent. *Tibul. l. 1. el. 8.* Carnuti & flavi cærula lympha, Liger.

Ligericus, a, um, ad Ligerim pertinens. *Inscrip.* apud *Gruter. pag. 472. n. 1.* L. Tauricio patrono nautarum Araricorum, & Ligericorum.

Lignarius, ii, subst. m. *legnajuolo*, qui lignatum it. *Liv. l. 35. c. 41.* Et iidem porticum extra portam Trigeminam inter lignarios fecerunt.

Lignarius, a, um, ξυλικὸς, quod ad lignum pertinet, ut Faber lignarius, *legnajuolo*, qui ligna dolat. *Capitol. in Pertin. c. 1.* Ex continuatione lignariæ negotiationis.

Lignatio, onis, f. ξυλοφορία, lignorum desectio, vel deportatio. *Cæs. l. 5. B. G.* Qui lignationis, munitionisque causa in sylvas discessissent. ¶ Sumitur etiam pro loco, unde ligna accipi possunt. *Col. l. 1. c. 5.* Sic autem vel intra villam, vel extrinsecus inductus fons perennis, lignatio, pabulumque vicinum.

Lignātor, oris, m. *soldato*, *che va a far legna*, ξυλεὺς, ξυλιστὴς, miles, qui lignatum vadit. *Liv. l. 10. c. 25.* Paucis citra millibus lignatores ei cum præsidio occurrunt.

Lignedlus, a, um, dim. a ligneus. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 7.* Hanc scripsi ante lucem ad lychnum ligneolum.

Lignĕus, a, um, *di legno*, ξύλινος, quod est ex ligno. *Cic. 5. Tusc.* Ejusque fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxisset. *Nepos 2. 2. 6.* Lignea mœnia. h. e. naves.

Lignicīda, æ, m. qui ligna cædit. Affertur hæc vox a *Varr. lib. 7. L. L.* & simul damnatur.

Lignor, aris, atus sum, d. 1. *far legna*, Ger. *holtzen*, Gall. *querir*, *faire provision de bois*, Hisp. *hazer lena*, ξυλίζομαι, verbum est castrense, sicut aquor, pabulor, frumentor, & similia, & significat ad capienda ligna ire, ligna colligere, & congerere. *Liv. l. 1.* Respondentibusque, lignatum se ire. *Hirt. de B. Hisp. c. 7.* Dum lignantur, interfecti sunt.

Lignōsus, a, um, *legnoso*, ξυλώδης, quod instar ligni durum est. *Plin. l. 12. c. 7.* Arbor radice lata, lignosaque.

Lignum, ni, n. *legno*, [illegible], Ger. *holtz*, Gal. *bois*, Hisp. *lena*, *madera*, ξύλον, pars arboris interna, præcipue in caudice, quæ fissilis est, & dura, estque veluti caro ipsarum arborum, a *lego*, ut *tignum* a *tego*, quia ex agro caduca leguntur ligna, ut in foco urantur. *Var. l. 5. L. L. Cic. 3. Ver. c. 27.* Cædere januam saxis, instare ferro, ligna, & sarmenta circundare, ignem subjicere cœperint.

Ligo, onis, m. *zappa*, [illegible], Ger. *ein hauw*, Gal. *un hoyau*, Hisp. *el acada*, δίκελλα, μάκελλα, rusticum instrumentum, ad extirpandas herbarum radices accommodatum, a λίζω, *rado*. *Plin. l. 18. c. 6.* Adduxit graves ligones, vomeres ponderosos. *Horat. epod. 5.* Ligonibus duris humum Exhauriebat.

Ligo, as, avi, atum, a. 1. *legare*, [illegible], Germ. *binden*, Gall. *lier*, Hisp. *atar*, δέω, vincio, constringo, a λύγῶ, υ converso in ι, quomodo a φύω est *fio*, a φρύγω, *frigo*, &c. *Cic. de Un.* Ut dissolvi nullo modo possit, nisi ab eodem, a quo est ligatus. *Quinct. l. 5. c. 14.* Quæ apprensa Græci magis in catenas ligant, & inexplicabili serie connectunt. *Ovid. 6. Metam. v. 134.* laqueo ligavit guttura. ¶ Translate *Stat. l. 4. Silv. 3. v. 95.* Legibus eum ligasti. *Propert. l. 4. el. 4.* ligare pacta.

Ligŭla, seu lingula, æ, f. *linguetta*, γλωσσάριον, γλωττὶς, parva lingua, dim. a lingua. In veteribus libris promiscue reperitur *ligula*, & *lingula*. Sed *Martial. l. 14. carm. 109.* *lingula* indoctorum Grammaticorum appellationem facit. Nempe ad originem vocis respexere, non cogitantes, uti ab *offa* est *ofella*, a *mamma mamilla*, a *curro curulis*, prima correpta, sic a *lingua* dici potuisse *ligula*, p. e. prout Senatorem, & Equites loquebantur. ¶ Translate ita dicebatur pars in calceis linguæ instar fastigiata, *Fest.* Sed Juvenalis vetus Interpres ligulas in calceis ait esse ansas calceorum, atque hanc notionem a *lingua* similitudine fluxisse, ut diximus ex Festo, sed a *ligando*. *Juven. sat. 5. v. 20.* propter quod rumpere somnum debeat, & ligulas dimittere, &c. *Martial. l. 2. epigr. 29.* Non extrema sedet lunata lingula planta. Ubi *lingula* scripsit, etsi in Grammaticis id alibi damnat. ¶ Præterea ita in tibus vocabant, a similitudine linguæ exertæ, quod γλωττὶς, a Græcis, simili Metaphora, dicitur. *Fest.* ¶ Item instrumentum est cavum, & oblongum, quale est, quo aromatarii educunt unguentum e vasis. Nomen ex eo est, quia habet figuram linguæ ad palatum retractæ, atque ita cavæ. *Plin. l. 21. c. 14.* Inde ligulis eligunt florem. ¶ Item instrumentum ad purgandam e vase spumam. *Colum. l. 9. c. 15.* Isque sæpius ligula est purgandus. ¶ Item genus mensuræ, quarta pars cyathi, a figura linguæ ad palatum retractæ, atque ita cavæ. *Plin. l. 20. c. 5.* Item opisthotonicis, & jecinorum vitiis, & torminibus, & stranguriæ duarum, aut trium ligularum mensura. Idem creditur, ac cochleare. Sed tamen ab eo distinguitur, saltem ut pars a parte. *Martial. l. 8. ep. 33.* Ligulam cum mittere possis, Mittere cum possis vel cochleare mihi. V. Cochlear.

chlear. ¶ Ad hæc ligula est gladiolus oblongus in speciem linguæ factus. *Var. l. 6. de L. L. Gel. l. 10. c. 25. Nævius in Hesion.* Sine, mihi morem gerere videar, haud lingua, verum ligula. ¶ Similitudo quoque linguæ nomen in Architectura dedit lingulis vectium, quæ & linguæ dicuntur. *Vitruv. l. 10. c. 8.* ¶ Item lingulis tubulorum, quos lingulates idcirco *Vitruvius* dicit *l. 8. c. 7.* ¶ Adhibetur etiam ad contemptum, metaphorice, quatenus ansam calceorum significat *Plaut. Pæn. 5. 5. 30.* Ligula, i, in malam crucem. h. e. homuncule triobolaris.

Ligur, uris, com. qui est ex Liguria. *Lucan. l. 1.* Et nunc tonse Ligur, quondam per colla decora Crinibus effusis toti prælate Comatæ.

Liguria, æ, f. *Liguria*, regio Italiæ. Gemina est, litorea, quæ vulgo nominatur *la Riviera di Genova*, inter Alpes ad Occ. & Macræ ostia ad Or. extensa inter Galliam Narbonensem, & Hetruriam supra 200. M. P. cujus caput est Genua, inter montem Apenninum, & mare Ligusticum perstricta, & mediterranea, quæ est Galliæ Cisalpinæ non modica portio, inter Apenninum M. ad Mer. & Or. Alpes maritimas, & Cottias ad Occ. Padum fl. ad Bor. & Or. in qua Mons Ferratus Ducatus, magna pars Principatus Pedemontani, parsque Ducatus Mediolanensis continentur. V. *Flor. l. 2. c. 3.*

Ligurinus, a, um, adject. ad Liguriam pertinens, ut Ligurinæ Alpes. *Grattius, in Cyneget. v. 510.*

Ligurio, is, ivi, itum, a. 4. *consumare il suo in mangiare*, לקק, Ger. *verschlaeckern*, Gal. *gourmander*, Hisp. *comer, y gastar en golosina*, λιχνεύω, est delicatissima undique carpere, & degustare. *Charis. l. 3.* interpretatur simpliciter degustare. Est a *ligo*, quod veteres dixere pro *lingo*, a λείχω. Nam ligurito videtur esse, qui cupediis sic deditus est, ut digitos quoque lingat. Vulgo unico *r* scribitur. Tamen *ligurrire* r geminato præfert Manutius, quomodo & in veteribus libris se invenisse testatur *P. Victorius in Varr. l. 3. de R. R. c. 16.* Non ut muscæ ligurriunt apes, quod nemo has videt, ut illas, in carne, aut adipe, aut sanguine. ¶ Interdum significat suavissima quæque gustare paulatim, & cum quadam mora, atque elegantia comedere. *Ter. Eun. 5. 4. 14.* Quæ, cum amatore suo cum cœnant, liguriunt. V. ibi *Donat.* ¶ Vulgo non solum accipitur pro suaviora edulia carpere, vel cum quadam elegantia, & urbanitate comedere, sed etiam pro devorare, multa avide consumere. *Hor. l. 2. sat. 2.* Puer unctis tractavit calicem manibus, dum furta ligurit. ¶ Translate ponitur pro suppilare, seu rapere, involare cum fraude. *Cic. Fam. 11. ep. 21.* Cum quidam de Collegis nostris Agrariam ligurirent curationem, disturbavi rem, totamque nobis integram reservavi. Quidam tamen *ligurirent* interpretantur hic pro eo, quod est, appeterent, & præpropera quadam spe quasi devorarent. ¶ Item pro sensim depeculari, seu furari. *Cic. 5. Ver.* Commissa est pecunia tanta Prætori: non reperietis hominem timide, nec leniter hæc improbissima lucra ligurientem.

Liguritio, f. *gran desiderio di mangiare, ardente appetito*, λιχνεία, aviditas, immoderata appetentia. *Cic. 4. Tusc. c. 11.* Ægrotationi autem talia quædam subjecta sunt, mulierositas, pervicacia, liguritio, vinolentia, cupedia, & si qua sunt similia.

Liguritores, m. *golosi*, λίχνοι, gulosi, & voratores eduliorum suavium, a λείχω, *lingo*, quia consumptis dapibus digitos, & catillos etiam lingunt. Hinc a veteribus *catillones* vocabantur. Translate Liguritores inguinum, fellatores dicuntur. *Auson. epigr. 128.*

Liguruus Portus, Liburnus, Labro, *Livorno*, Gal. *Ligourne*, urbs nova, sed culta, & probe munita in agro Pisano, sub dominio Magni Ducis Hetruriæ, emporium celeberrimum illius tractus, cum triplici arce, in planitie, intra paludes, prope Montem Nigrum.

Ligus, uris, com. 3. qui est ex Liguria. *Virg. 11. Æn. v. 715.* de Auno filio Auni, Vane Ligus, frustraque animis elate superbis. *Tacit. 2. Hist. c. 13.* Auxit invidiam in fœmina Ligus.

Ligus, uris, m. Fabio Pictori Ligystus, Λίγυς, filius Phaethontis. Regnavit in ea Italiæ parte, quæ postea ab eo Liguria appellata est. *Bocc. l. 7. Gen.*

Ligusticum, n. 2. herba est, in ea Apennini parte præcipue nascens, quæ Liguriæ imminet, unde & nomen habet. Quidam panaceam appellarunt, quod panaceam Heracleoticam caule referat, radice, & effectu. Galenus vocat Ligysticum. Alii Libysticum dicunt, putantque in Libya præcipue nasci. Officinæ levisticum appellant. *Plin. l. 19. c. 8.*

Ligusticus, a, um, Λιγυστικός, quod ad Liguriam spectat. *Juven. sat. 3.* Qui saxa Ligustica portat. ¶ Ligusticæ Alpes, *Montagne di Tenda*, eædem, ac Maritimæ, in Liguriæ, Galliæque Narbonensis confinio, inter Taurinos, & Nicæam. ¶ Ligusticum mare, Ligusticus sinus, *Mare di Genova, e mare di Leone*, mare, quod Liguriam alluit, inter Gallicum ad Occ. & Tyrrhenum ad Or. ac inter ostia Vari, & Macræ fl.

Ligustis, idis, adject. fœmin. Ligustica. *Sidon. l. 9. ep. 13. in carmine.* Humo, atque gente cretus in Ligustide.

Ligustrum, stri, n. 2. κύπρος, aliis φιλλυρέα, arbor, ex cujus ligno tesseræ fiunt aptissimæ, olivæ similis folio, flore candido, & odorato, semine coriandri. Eadem est, atque illa, quæ in Oriente *cypros* dicitur, a cujus ubertate Cypro Carpathii maris insulæ nomen inditum est. *Plin. l. 12. c. 24. & l. 24. c. 10.* Dictum est a ligando, quia lignum ejus facile flectitur. Perottus putabat dici a *legendo*, quasi *legustrum*, cum Maro tamen dicat, cadere ligustra, sed legi vaccinia. Sed eo respexit, quod ligustra etiam de vacciniis dicantur. Atque hoc in causa est, cur ligustra Maro quidem alba, nivea item Ovidius, at Columella nigra appellet. Nimirum flos ligustri albus, bacca autem nigra. Aliis placet, ligustrum esse smilacem, atque ita a ligando dici, quia vicis implicatur, ac circumvolvatur. Ita smilax major, album erit ligustrum. Campana vero cæruleopurpurea, nigrum ligustrum vocabatur. Coquitur in oleo, premiturque, quod postea cyprinum vocatur, ab arbore sua. *Plin. l. 24. c. 10.* Ligustra non nisi in aquosis proveniunt, sicut salices, alni, populi, siler. *Col. l. 10.* Et nigro permixta ligustro balsama.

Lilæa, æ, f. 1. urbs Phocidis, apud *Stat. Theb. 7. v. 348.*

Liliaceus, a, um, *di giglio*, λείρινος, quod ex liliis est, ut Oleum liliaceum. *Pallad. l. 6. c. 14.*

Lilietum, ti, n. *luogo giglieto*, Ger. *liliengarte*, Gal. *lieu planté de lis*, Hisp. *lugar lleno de lirios*, κρίνων, locus, in quo liliorum copia est. *Pallad. l. 3. c. 21.*

Lilium, lii, n. *giglio*, שושנה, Ger. *lilien*, Gal. *lis*, Hisp. *lirio*, λείριον, κρίνον, flos proximam, teste *Plin. l. 21. c. 5.* a rosa nobilitatem obtinens, eximio candore, foliis foris striatis, & ab angustiis in latitudinem paulatim se laxantibus, effigie calathi, resupinis per ambitum labris, tenuique filo, & semine stantibus in medio crocis, a λείριον, *r* mutato in *l*. *Var. l. 4. de L. L. Virg. 6. Æn.* Et candida circum lilia funduntur. ¶ Liliorum diversa genera sunt, candida, rubra, violacea, &c. V. *Plin. l. 21. c. 4.* ¶ *Ex similitudine, floris lilium* appellabant genus quoddam munitionis, de quo V. *Cæs. l. 7. B. Gal. c. 73.*

Lilybætanus, a, um, adject. Lilybejus, ut Cicero Quæstor Lilybætanus, apud *Ascon. in Divinat. Verr.* Adde *Cic. Ver. 6.*

Lilybæum, n. 2. *Capo Boeo*, al. *Capo Coco*, Λιλύβαιον, unum ex tribus promontoriis Siciliæ, quod Africam prospectat. ¶ Item urbs Siciliæ, *Marsala*, in valle Mazaræ.

Lilybæus, a, um, quod spectat ad Lilybæum prom. vel urb. *Lucan. l. 4.* Namque rates audax Lilybæo litore solvit.

Lilybeius, a, um, quod ad Lilybæum prom. sive urb. spectat. *Virg. 3. Æn. v. 706.* Et vada dura lego saxis Lilybeia cæcis.

Lima, æ, f. *lima*, שופינא, Germ. *eine feile*, Gal. *lime*, Hisp. *lima, lixa*, instrumentum fabrile, quo ferrum, aut aliquid aliud terendo expolitur, a Græca voce allata. Nam sæpe *ρ* in *l*, & *ν* abit in *m*. *Apul. l. 2. Florid.* Nec radio, nec scibula, nec lima, nec id genus ferramentis uti nosse. ¶ Sæpe translate sumitur pro stylo, seu diligentia. *Ov. l. 1. de Ponto*, Scilicet incipiam lima mordacius uti, ut sub judicium singula verba vocem. *Quintil. l. 10. c. 3.* Opus poliat lima. *Vellej. l. 2. c. 9. de quibusdam scriptoribus*: Adeo ut in illis plus limæ, in hoc plus videatur fuisse sanguinis.

Limaceus, a, um, adject. lutosus, *fangoso*, a limo, *Tert. de resur. carn. c. 49.* Primus homo de terra choicus, idest limaceus.

Limarius, a, um, *fangoso*, limosus. *Front. de aquæd. l. 1.* Interposita est limaria piscina.

Limate, adv. polite, ornate, perfecte. *Cic. l. 5. Fin. c. 5.* Duo genera librorum, unum populariter scriptum, alterum limatius. *Ammian. l. 15. c. ult.* Cum limatius superstitionum quæreret sectas. hoc est accuratius.

Limatulus, li, m. ὑποξεσμένος, dimin. a limatus. *Cic. l. 5. Fam. epist. ult.* Opus est hic limatulo, & polítulo tuo judicio. idest terso, & subtili.

Limatus, a, um, *limato, polito, ornato*, Germ. *gefeilt*, Gal. *limé*, Hisp. *limado*, partic. a limor. *Cic. 2. de Nat. Deor.* Vir moribus domesticis, ac nostrorum hominum urbanitate limatus. *Id. de clar. Orat. c. 34.* Limatius dicendi genus. *Id. 1. de Orat. c. 39.* Vir oratione maxime limatus, atque subtilis. *Hor. l. 1. Sat. 10. v. 65.* Comis, & urbanus, fuerit limatior idem.

Limax, acis, m. *lumaca*, חומט, Ger. *schneck*, Gal. *limaçon*, Hisp. *caracol*, κοχλίας, idem est, quod cochlea, a *limus*, quia per hyemem in limo delitescit, vere prodiens. *Var. l. 6. de L. L. Isid. l. 12. c. 5. & Fest.* Nonnulli tamen volunt, limacis nomen generalius esse, quam cochleæ, ut cochlea tantum dicatur, quæ conchæ includitur, suamque secum domum circumfert, limax etiam illa, quæ testa caret. *Colum. l. 10. v. 324.* Implicitus conchæ limax, hirsutaque campe. ¶ Translate dicitur de meretrice. *Var. l. 6. de L. L.* afferens illud *Plauti in fragmen. Clitellar.* Non quasi ut sunt hic, limaces lividæ. ubi nota, in fœminino genere efferri. Ita autem metaphorice meretrices appellantur, quia sicut limaces herbarum folia, ita meretrices amatorum bona abrodunt, & devorant.

Limbatus, a, um, limbum habens, ut *limbata chlamys*, *Trebell. Poll. in Claud. c. 17.*

Limbolarius, vel Limborarius, ii, m. (solent enim literæ *r* & *l* sæpe confundi, ut in *Lariale*, & *Latiare*) est Συγκαττύτης, hoc est qui vestium limbos consuit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 45.* Textores, limbolarii, arcularii. *Pareus* legit *limborarii*, ut sit a *limbus*, & *ora*.

Limbus, pro Lembus, V. Lembus.

Limbus, bi, m. *lembo*, עגב, Ger. *ein saum*, Gal. *bordure*, Hisp. *borde*, ποδέατ, ὤα, ἀπορ, Θύσανος, est pars infima vestis muliebris, imos pedes contingens. A *Serv. in 4. Æn.* describitur fascia, quæ ambit extremitatem vestium, secundum antiquum ritum. Aliter institam vocari scribit *in 2. Æn. Virg. 5. Æn.* Sidoniam picto clamydem circundata limbo.

Limen, inis, n. *soglia, entrata di casa*, סף, Ger. *die schwelle*, Gal. *limteaux*, Hisp. *umbral*, βηλός, οὐδός, ζαρός, quod ex transverso in janua est, a *limus*, idest transversus, quia ingredientibus, exeuntibusque transversum est. *Fest. Ter. Hec. 3. 3. 18.* Jam ut limen exirem, ad genua accipit. ¶ Nec solum inferiorem partem significat, quæ pedibus calcari solet in ingressu, sed etiam superiorem, quam Græci ὑπέρθυρον, & ὑπερθύριον appellant. *Juven. Sat. 6.* Pendentia liquit vela domus, & adhuc virides in limine lauros. ¶ *Nævius* apud *Non. c. 4. n. 278.* limen superum, & inferum dixit. Exime limen superum, quod mihi misero sæpe confregit caput, inferum quoque, ubi ego omnes defregi digitos. ¶ Limen superum, inferumque discedentes salutabant. *Plaut. Merc. 5. 1. 1.* Limen superum, inferumque salve, simul autem vale. ¶ Ponitur interdum limen pro ingressu, *entrata*. *Virg. 2. Æn.* Limen erat, cæcæque fores, & pervius usus tectorum. ¶ Interdum pro domo ipsa. *Virg. 2. Georg.* Penetrant aulas, & limina Regum. ¶ Interdum pro loco standi, seu pro carceribus, unde stadiodromi cursum auspicantur. *Virg. 5. Æn.* Signoque repente corripiunt spatia audito limenque relinquunt. ¶ *Servus ad limina*, est atriensis, qui a *Budæo* janitor vocatur. *Virg. 9. Æn.* Fidusque ad limina custos. Usus est *Apulejus*. ¶ Musas vix a limine salutasse, prover. Metaphora dicuntur ii, qui vix leviter, & summis tantum labris literas degustarunt. *Sen. ep. 49.* ¶ Interdum limen translate pro amicitia ponitur; quia clientes, & amici ad limina potentiorum stabant salutandi, ac deducendi causa. *Juven. sat. 3. v. 124.* Limine submoveor, perierunt tempora longi servitii. *Virg. Æn. 7. v. 579.* se limine pelli. ¶ Item pro principio, ut limen vitæ, apud *Sen. Trag.* Limen belli, apud *Tacit. Ann. 3. c. 74.*

Limenarcha, æ, m. 1. λιμενάρχης, Præfectus portus, qui portibus præest, ex quibus scilicet frequens est trajectus ad exteras nationes, a λιμήν, *portus*, & ἀρχός, *princeps*. *Paul. JCtus l. Limenarcha, ff. de servis fugit.*

Limentinus, i, m. Deus qui limentis, seu liminibus præerat, *Arnob. l. 4. & Tertul. de Idololatria, c. 15.*

Limes, itis, m. *frontiera, via per traverso*, גבול, Ger. *malbstein*, Gal. *lisiere, detor*, Hisp. *linde, senda*, ἀτραπός, semita transversa, militari via angustior, tum in agris, tum in urbibus, a *limus*, obliquus. *Fest.* Aliqui derivant a *limen*. Quemadmodum enim limen introitum, exitumque loco præstat, ita per limitem ingressus in agrum, & ex eo egressus patet. Nam agrorum divisores in singulis Centuriis singulos limites constituebant, ut agri & mensuræ, & itineris causa pervii essent. *Col. l. 1.* Semitas, novosque limites in agro fieri non patiatur. ¶ Limites possunt dividi his divisionibus. Prima est: antiqui Latini quatuor genera limitum in agris habebant, duo latiorum, duo angustiorum. Ex latioribus unus ab Oriente in Occidentem spectabat, qui primo *Duodecimanus*, deinde *Decimanus* est appellatus, alter a Meridie in Septentrionem, qui *Cardo*. Angustiorum unus ab Occidente in Orientem intuebatur, qui *Prorsus*, alter a Septentrione in Meridiem, qui *Transversus* nuncupabatur. Progressu temporis alia limitum nomina invenere, vel ex natura loci, ut *Maritimum*, *Montanum*, vel ex limitum ordine, ut *Actuarium*, vel ex modo latitudinis, ut *Linearium*. *Hygin.* Sed de his, & aliis limitum generibus consule Auctores de limitibus, quos uno libro edidit *Goesius*. ¶ Limites item in agris dicuntur etiam ipsi termini, teste *Festo*, quibus agrorum fines distinguuntur. *Virg. 1. Georg.* Nec signare quidem, aut partiri limite campum fas erat. ¶ Sumitur etiam pro quavis via. *Liv. l. 31. c. 24.* Intra eam, extraque latæ sunt viæ, & extra limes mille ferme passuum in Academiæ gymnasium ferens. Sic *Virg. Æn. 9. v. 324.* Lato te limite ducam. ¶ Interdum pro aggere. *Tac. Ann. 1. c. 50.* Romanus limitem a Tiberio cœptum scindit.

¶ Trans-

¶ Translate *Sen. l. 1. Benef. c. 14.* Benignitatis fines introrsus referre, & illi minus laxum limitem aperire.

Limeum, n. 2. herba, qua venatores sagittas inficiunt. Unde venenum cervarium appellatur. *Plin. l. 27. c. 11.*

Limi Dei, obliquitatum curatores, a limus, obliquus, transversus. *Arnob. l. 4.*

Limicŏla, æ, m. qui in limo habitat. *Auson. epist. 7. v. 36.* Junctus limicolis musculus ostreis.

Limigĕnus, a, um, adject. in limo genitus. *Auson. Mosel. v. 45.* Limigenis ripam prætexeris ulvis.

Liminăris, re, o. 3. quod ad limen pertinet, ut Lapis liminaris, qui in domus aditu transversus jacet. Liminares trabes, apud *Vitruv. l. 6. c. 4.*

Limis, me, V. Limus, a, um.

Limitanĕus, a, um, quod ad limites spectat, ut Agri limitanei, qui in limitibus alicujus provinciæ proxime hostes sunt siti, Limitanei fundi, qui sunt limiti deputati, Limitanei milites, qui sunt in limitibus, idest in finibus Imperii, in præsidio constituti, ad incursus vicinorum arcendos. *In l. fin. Cod. de fund. limitrop.* Agros limitaneos universos cum paludibus, omnique jure, quos ex prisca dispositione limitanei milites ab omni munere vacuos ipsi curare pro suo compendio, atque arare consueverunt. Adde *Spartian. in Nigr. c. 7.*

Limitāris, e, adject. ut limitare iter, apud *Varr. l. 4. L. L.* h. e. limes, qui inter agrorum confinia relinquitur.

Limitatĭo, onis, f. *limitazione*, גבלות, Ger. *underscheidung*, Gal. *limitation*, Hisp. *limitacion*, ἀφορμὴ, restrictio, distinctio. *Col. l. 3. c. 12.* Velut formulam, ad quam posita est limitatio terræ vinealis.

Limitātus, a, um, qui limitibus distinctus est, ut Limitatus ager, qui in centurias est divisus, quarum singulæ limitibus distinguebantur. *Fest.* ¶ Translate limitata quæstio, h. e. terminata, absoluta, apud *Varr. l. 2. R. R. c. 2.*

Limĭto, as, avi, atum, a. 1. *limitare*, *terminare*, גבל, Ger. *underscheiden*, Gal. *limiter*, Hisp. *limitar*, ἀφορίζω, limitibus distinguo, divido, termino. *Plin. l. 17. c. 22.* Vineas limitari oportet decumano XVIII. pedum latitudinis. ¶ Per translationem accipitur pro restringere, sive resecare. *Cic. 3. Fam. ep. 8.* De tua prolixa, beneficaque natura limitavit aliquid posterior annus, propter quandam tristitiam temporum. Quo tamen in loco quædam exemplaria *limavit* habent.

Limitrŏphus, a, um, adject. ut limitrophus ager (de quo est titulus in *Codice*) unde limitanei milites aluntur.

Limnorĭa, f. 1. λιμνωρία, Nympha, a cura lacus sic dicta. λίμνη enim *lacus*, & ὤρα, *cura* dicitur.

Limo, adv. oblique, limis oculis. *Solin. c. 4.* Numquam limo vident.

Limo, as, avi, atum, *limare*, *polire*, Ger. *feilen*, Gal. *limer*, Hisp. *limar*, *polir*, lima polio, lævigo, superflua detraho. *Plin. l. 36. c. 6.* Scalpere, atque limare gemmas. ¶ Translate ponitur pro expolire, & redundantia circumcidere expoliendi causa. *Cic. 1. de Or.* Ut ars aliquid limare non possit. *Id. in Acad. l. 1. c. 1.* Et limantur a me politius. *Id. 3. de Or.* Sed tantum alteri affinxit, de altero limavit. *Id. de opt. gen. Or.* Quoniam se ipse consulto ad minutarum genera causarum limaverat. ¶ Item pro diligenter, seu subtiliter inquirere. *Cic. 2. Off.* Cum veritas ipsa limatur in disputatione. ¶ Aliquando est conjungere, teste Nonio. *Plaut. Pœn. 1. 2. 81.* Cum illa nunquam limavi caput. Sed aliqui hic interpretantur *perfricare*. ¶ Aliquando est limis oculis aliquid intueri. *Hor. l. 1. epist. 14.* Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam limat. Sed alii hic rectius accipiunt pro atterere, imminuere. Quo spectat & illud *Cic. 3. Fam. ep. 8.* De tua benefica natura limavit aliquid posterior annus. Ubi aliqui leg. *limitavit*.

Limocinctus (ut *alicinctus* apud *Phædrum*) minister Magistratus, ut viator lictor, licio cum transversa seu obliqua purpura, ceu insigni, cinctus. Ita *Reines.* ad illam Inscription. *classis 6. n. 44.* Honori M. Gavi M. F. Pob. Squillani Curatori Vicetinor. apparitores, & limocincti tribunalis ejus.

Limonĭa, f. 1. λιμωνία, genus anemones. *Plin. l. 21. c. 11.*

Limoniădes, f. 3. λιμωνιάδες, Nymphæ florum, & pratorum, quas aliquando mori, & deficere dicit Aristoteles, sicut Faunos, & Satyros. Dictæ sunt a λειμὼν, *pratum*.

Limoniātes, m. 1. λιμωνιάτης, gemma. Eadem existimatur, ac smaragdus. *Plin. l. 37. c. 10.*

Limonĭum, n. 2. λιμώνιον, herba est similis betæ, verum foliis tenuioribus, & minoribus, numero circiter decem, caule tenui, recto, altitudine liliorum, pleno seminis rubri, quod gustatum linguam astringit. *Plin. l. 22. c. 22.*

Limosănum, n. 2. *Limosan*, olim urbs, nunc opp. Samnii, apud Campobassum, a Benevento ad 24. M. P.

Limōsus, a, um, *pieno di fango*, Ger. *schleimig*, Gall. *boueux*, *fangeux*, Hisp. *limoso*, ἰλυώδης, limo plenus, cœnosus. *Virg. 2. Æn.* Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva delitui. *Plin. l. 15. c. 36.* Ubi limosiore callo induruit.

Limpĭdo, as, avi, atum, a. 1, limpidum facio. *Macer, l. 2. v. 5.* Appositum humores limpidat omnes.

Limpĭdus, a, um, *limpido*, *chiaro*, בהיר, Ger. *lauter*, Gal. *clair comme l'eau*, Hisp. *limpio*, *claro*, διαφανὴς, clarus, purus, lucens, a *limpha*, vel a λαμπρὸς, *splendidus*. *Col. l. 12. c. 28.* Vere florente rosa defæcatum quam limpidissimum in vasa bene picata, & pura transferto. *Plin. lib. 34. c. ult.* Limpida vox. *Id. l. 37. c. 9.* Limpidæ gemmæ. *Vitruv. lib. 8. c. 7.* Limpidior aqua fiet.

Limpitūdo, inis, f. 3. *limpidezza*, διαφάνεια, puritas. *Plin. lib. 32. c. 11.* Quæ limpitudo est.

Limŭla, æ, f. *limetta*, parva lima, ῥινίον. *Terentian. Maur. de syllab. pag. 2390. Putsch.* Perpolite, quam potestis, crebriore limula.

Limŭlus, a, um, dim. a *limus*, idest transversus. *Plaut. Bacch. 5. 2. 12.* Viden', limulis ut, obsecro, intuentur?

Limus, i, m. species cinguli a *limus*, *a*, *um*, obliquus, quod purpuram transversam haberet. *Aggen. de limit. constit. pag. 151. Edition. Goesii.* Limum cinctum, ideo, quod purpuram transversam habeat. *Serv. in 12. Æn.* Limus autem est vestis, quæ ab umbilico usque ad pedes teguntur. Hæc autem vestis in extremo sui purpuram limam, idest flexuosam habet. Unde & nomen accepit. Nam limum obliquum dicimus. *Virg. 12. Æn. v. 120.* Velati limo, & verbena tempora vincti. Alii leg. *lino*.

Limus, i, m. *fango*, טיט, Ger. *schleim*, Gal. *boue*, *fange*, Hisp. *cieno*, *limo*, ἰλὺς, πηλὸς, βόρβορος, lutum, cœnum illud mollius, quod ab aquis deferri solet, a λειμὼν, *locus irriguus*, vel a λιμὴν, *locus humidus*, vel a λῦμα, *sordes*. *Virg. 4. Geor.* Tu tamen & lævi rimosa cubilia limo unge.

Limus, a, um, vel limis, & me, o. 3. *traverso*, *torto*, עקלקל, Germ. *schlimm*, Gal. *de travers*, Hisp. *tuerto*, *de traves*, πλάγιος, obliquus, transversus, obtortus, apud vet. & Oculi limi, vel limes, quibus ex obliquo aliquem aspicimus. *Plin. l. 8. c. 16.* Nec limis intuentur oculis, aspicique se simili modo nolunt. *Ter. Eun. 3. 3.* Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum. Ubi *Donatus*: Limis, si nominativus singularis est, transversum significat, si sextus pluralis, deest *oculis*. Cum igitur dissimulant homines se videre, quod vident, & non recta facie, sed transversa intuentur, *limes* dicuntur aspicere. *Ammian. l. 20. c. 9.* Limibus oculis quem contueri.

Limȳra, f. 1. Limira, *Limira*, urbs Lyciæ, medit. ad Limyrum fl. non longe inde distans, ab ora lit. 20. stad. Apud Limyram fons est, cujus pisces responsa dabant cibo, annuentes, cum illum arriperent, negantes, cum cauda rejicerent. *Plin. l. 31. c. 2.*

Limȳrus, m. 2. Lorymus, fl. Lyciæ, qui inter Andriacam, & Aperras urb. exit, & prope Limyram urb. fluit in mare Lycium.

Linamentum, ti, n. *tasta*, Ger. *eine wiecke*, Gal. *tente*, Hisp. *hilaras*, μοτὸς, λημνίσκος, penicillus, qui vulneri imponitur ex linteolo, vel spongia, vel lana, ad exsiccandam saniem, vel purulentiam extrahendam. *Cels. l. 5.* Linamentum involutum, & oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumque in nares. ¶ Dare linamentum in plagam, est hujusmodi festucas lintei in vulnus inserere. *Cels. l. 7. c. 9.* In ulteriores vero, lunatasque plagas linamentum dandum est. ¶ Linamenta item dicuntur, quæcunque ex lino constant. *Plin. l. 32. c. 10.* Delphini adipe linamenta accensa excitant vulvæ strangulatu oppressas.

Linarĭus, m. 2. λινοπώλης, qui lini artem exercet. *Plaut. Aulul. 3. 34.* Ubi alii leg. *lanarius*.

Linctus, us, m. *lambimento*, lingendi actus. *Plin. l. 31. c. 9.* Multi tussim veterem linctu salis discussere.

Linĕa, æ, f. *linea*, קו, Ger. *ein linien*, Gal. *ligne*, *raye*, Hisp. *linea*, *raya*, γραμμὴ, id, de quo hamus dependet, a *ligneum*, quia e lino est *Martial. l. 3. epigr. 57.* Tremulaque captos linea trahit pisces. Hinc lineam mittere, apud *Plaut. Most. 5. 1. 22.* h. e. fallere, decipere. ¶ Item filum illud, quo fabri utuntur ad materiam signandam. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1.* Aliquando perpendiculo, & linea discet uti. ¶ Translate lineæ dicitur figura, seu magnitudo tantum longa, ut Mathematici loquuntur. *Plin. l. 35. c. 10.* Apelli fuit perpetua consuetudo, nunquam tam occupatam diem agendi, ut non lineam ducendo exerceret artem: quod ab eo in proverbium venit. *Pers. Sat. 3. v. 4.* Quinta dum linea tangitur umbra. De horologio solari loquitur. ¶ Ponitur interdum pro principio, aut fine cujuscumque rei. *Horat. l. 1. epist. 10. in fi.* Mors ultima linea rerum est. Sic primas lineas ducere, est alicujus rei prima principia pertractare. *Quintil. l. 2. c. 6.* Quidam materias latius dicendo persequebantur; alii, cum primas modo lineas duxissent, &c. ¶ Ad lineam, & recta linea, *per diritto*, *a dirittura*. *Plin. l. 19. c. 8.* Ad lineam grana bina paxillo demitti. *Cic. 1. Tuscul.* Rectis lineis ad cœlestem locum subvolent ignes. ¶ Transilire, seu transire lineas, *trapassar' i confini*. *Cicer. Parad. 3. c. 1.* Peccare est tanquam transire lineas. ¶ Apud *Senec.* Linea dicitur terriculamentum quoddam ad aves impellendas in plagas, *in Hippolyt. v. 46.* Picta rubenti linea pinna vano eludat terrore feras. ¶ In Circo lineæ dicebantur ordines subselliorum. Hinc linea dives, apud *Martial. l. 8. epigr. 78.* h. e. locus unde Senatores & Equites spectabant. Quamquam aliter hunc locum explicat *Turneb. l. 29. c. 9.* aliter alii. Sic & *Ovid. 3. Amor. eleg. 2. v. 19.* Quid frustra refugis? cogit nos linea jungi. Et *Terent. Eun. 4. 2. 12.* Certe extrema linea amare haud nihil est. h. e. de longinquo. V. ibi *Interpret.* ¶ Apud *JCtos* linea est ordo personarum consanguinitate junctarum. ¶ Alba linea, proverb. dicitur de iis, qui omnia sine discrimine probant: ductum a linea fabrorum, quæ si nullo colore tincta sit, nihil discernit. *Gell. in præfat.* Multa & varia lectitantes, in quas res cum inciderent, alba, ut dicitur, linea sine cura discriminis, solam copiam sectari converrebant.

Lineālis, e, adject. *di linea*, linearis. *Ammian. l. 22. c. 40.* Omnes ambitus lineales farina respersit.

Lineamentum, ti. n. *lineamento*, Ger. *die liedmass*, Gal. *trait*, Hisp. *traça*, γραμμὴ, lineæ ductio, seu productio. *Cic. 1. de Or.* In Geometria lineamenta, formæ, intervalla, magnitudines, &c. ¶ Lineamenta item dicuntur ipsæ extremitates, & quasi lineæ quædam in corpore apparentes, ex quibus rei uniuscujusque formæ dignoscitur a lineari pictura tracta, in qua per solas lineas effigies hominis cognoscebatur. *Cic. 4. Ver.* Quod eum multo magis figura, & lineamenta hospitæ delectabant. ¶ Translate *Id. l. 3. Fin.* Animi enim lineamenta sunt pulchriora, quam corporis.

Lineāris, & re, o. 3. *lineare*, Ger. *von linien*, Gal. *de ligne*, Hisp. *de linea*, γραμμικὸς, quod ad lineam pertinet. *Quintil. l. 1. c. 10. in fi.* Lineares probationes. ¶ *Linearis pictura* vocata est, quæ nullis adhibitis coloribus rei pingendæ similitudinem solis lineis exprimebat, *disegno*. Unde & Græcis γραφὶς dicta est. Primi hanc picturam exercuerunt Ardices Corinthius, & Telephanes Sicyonius. *Plin. l. 35. c. 3.*

Lineatĭo, onis, f. lineæ ductio, seu productio. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Ejus radii paribus lineationibus extenduntur.

Lineātus, a, um, adject. *disegnato*, *delineato*. *Plaut. Mil. 3. 3. 42.* Bene lineatam si semel carinam collocavit.

Linĕo, as, avi, atum, *tirar linee*, תאר, Ger. *entwerffen mit linien*, Gal. *tracer*, *tirer des lignes*, Hisp. *tracar*, ὑπογράφω, est lineas ducere, lineis rem aliquam figurare, & formare. *Cato de re rust. c. 14.* Succidet, dolabit, lineabit, secabitque materiam solam duntaxat.

Lineŏla, æ, f. 1. diminut. *linetta*, parva linea. *Gell. l. 10. c. 1.* Numerus consulatus tribus lineolis significatus est.

Linĕus, a, um, λινέος, οῦς, *di lino*, quod ex lino est. *Plin. l. 12. c. 6.* Sed unde lineas vestes faciunt. *Virg. Æn. 5.* Nodos, & linea vincula rupit.

Lingo, is, xi, ctum, a. 3. *leccare*, לקק, Ger. *lecken*, Gal. *lecher*, Hisp. *lamer*, λείχω, lingua molliter tango, & delibo, a verbo Græco allato, inserto n, quomodo a θίγω, est *tango*. *Plaut. Cas. 2. 8. 21.* Mel mihi videor lingere. ¶ Nonnunquam est paulatim deglutire, ut cum aliquid in ore tenentes sensim demittimus in stomachum. *Plin. l. 37. c. 17.* Sed lingentium calculos frangit, pellitque.

Lingŏnes, m. 3. pop. Galliæ Celticæ, Heduis, Sequanis, & Leucis vicini, in Burgundiæ, & Campaniæ confinio, al. in Campania, quorum urbs item Lingones, al. Andemantunum, *Langres*, antiquissima, anno post Diluvium 591. ut ferunt, condita, ad Vogesi montis radices. *Cæs. l. 1. B. G.*

Lingonĭcus, a, um, quod ad Lingones spectat. Lingonicum tomentum erat e lanæ rasæ floccis. Dictum est a Lingonibus. Differebat a Leuconico, quod nomen habuit a Leuconibus, qui iidem erant, ac Leuci, quos Ptolemæus Lingonibus vicinos facit. *Plinius* enim *l. 8. c. 46.* dicit, suo tempore tomenta Gallicis discerni nominibus. Apud Romanos Lingonicum erat ditiorum, ut Circense, quod ex arundine succisa, pauperum fuit. *Martial. l. 14. ep. 159. sub lemmate Lingonicum tomentum:* Accipe Lingonicis vellera rasa sagis. ¶ Bardocucullus Lingonicus erat vestimenti vilissimi genus, quod Lingonibus præcipue fuit in usu. *Martial. l. 1. epigr. 54.*

Lingŏnus, a, um, ex Lingonibus. *Martial. l. 8. epigr. 54.* Lingonus a recta Flaminiaque recens.

Lingua, æ, f. 1. *lingua*, לשון, Ger. *die zung*, Gal. *langue*, Hisp. *lengua*, γλῶσσα,

γλῶσσα, γλῶττα, pars corporis voci formandæ, dignoscendisque saporibus destinata, a lingo, quasi lingo, quia unicum est linctus instrumentum, ut ait Varro. Cic. 2. de nat. Deor. c. 56. Deinde in ore sita lingua est, finita dentibus. Ea vocem immoderate profusam fingit, & terminat; quæ sonos vocis distinctos, & pressos efficit, cum & ad dentes, & ad alias partes pellit oris. Itaque plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes, nares cornibus iis, quæ ad nervos resonant in cantibus. Id. 3. de Or. Hæc tibi est excidenda lingua, qua vel evulsa spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. ¶ Lingua bisulca, trisulca, &c. dicitur, quæ in duas, aut tres partes scissa est. Virg. 3. Georg. Linguis micat ore trisulcis. ¶ Metonymice lingua accipitur pro sermone, locutione, oratione. Cic. 9. Fam. ep. 2. Ut vitemus oculos hominum, si linguas minus facile possumus. ¶ Linguam convertere, seu vertere ad mores alicujus, est reprehendere. Plaut. Poen. 5. 2. 24. Si respondebunt, Punice pergam loqui, si non, tum ad horum mores linguam vertero. ¶ Item pro differentia sermonum, linguaggio. Unde dicimus linguam Latinam, linguam Græcam, &c. Horat. l. 3. od. 8. Doctus sermones utriusque linguæ. ¶ Quin etiam in una lingua sermonis diversitas, διάλεκτος, lingua dicitur. Hinc in Græca lingua quinque linguarum diversitates esse dicuntur, Communis, Attica, Æolica, Jonica, Dorica. Cic. pro Flacco. Quæ tam procul a Græcorum omnium regionibus, disciplinis, linguaque divisa sic Optimatum consilio gubernatur. ¶ Item pro licentia, seu libertate loquendi. Cic. pro Flacc. c. 23. Lingua quasi flabellum est seditionis. Hinc linguam cohibere, continere. Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13. ¶ Favere linguis. V. Faveo. ¶ Est præterea lingua, promontorium, vel alia quævis terra longa, & angusta, quæ in modum linguæ exertæ in mare excurrit. Liv. l. 37. c. 31. ad fin. Inde in altum lingua mille passuum excurrit. Lucan. lib. 2. v. 613. tenuem producit in æquora linguam. Pacuv. apud Gell. l. 4. c. 17. Lingua promontorii. ¶ Lingua item herba est, quæ circa fontes nascitur. Plin. l. 24. c. 19.

Linguarium, rii, n. pretium, vel tributum pro temeraria locutione. Sen. l. 4. de Ben. c. 36. Quod dicere solemus, linguarium dabo. hoc est pendam aliquid ob linguam temere locutam. Sed aliqui interpretantur instrumentum, quo lingua alicui occluditur.

Linguatus, a, um, adject. linguam habens, facundus. Tertull. de Anima, c. 3. Apostolus Athenis expertus linguatam civitatem.

Linguax, cis, o. cianciatore, Ger. schwetzig, Gal. languart, Hisp. parlero, λάλος, verbosus, multum loquens, qui nimis, & stulte loquitur. Gel. l. 1. c. 15. Hoc genus homines in verba proiectos, locutuleios, & blaterones, & linguaces dixerunt. Plerique tamen legunt lingulacas.

Lingula, læ, f. diminut. linguetta, parva lingua, ligula. Priscian. l. 3. Lingua, lingula, & per concisionem ligula. V. Ligula. ¶ Item promontorium, vel pars terræ angusta ad similitudinem linguæ in mare se extendens. Cæs. l. 3. B. G. Oppida posita in extremis lingulis, promontoriisque. V. Lingua. ¶ A Vitruv. lingula dicitur pars illa in ferreo vecte, quæ similitudinem linguæ habet, l. 10. c. 8. ¶ Alias ex eodem Vitruv. notiones V. in Ligula.

Lingulaca, æ, f. piscis ex planorum genere, quem Germani linguam vocant, Galli a similitudine solearum, quæ calceis subsuuntur, soleam appellant, a lingua, propter linguæ similitudinem. Varro l. 4. de L. L. & Fest. Lingulaca, genus piscis, vel mulier argutatrix. Plaut. Cas. 2. 8. 62. ambigue de pisce, & de muliere: Vin' lingulacas? ST. quid opus est? quando uxor est domi. Ea lingulaca est nobis. Nam nunquam tacet.

Lingulatus, a, um, adject. ad modum lingulæ factus, ut lingulati tubi, quorum scilicet unus ad modum lingulæ acuminatus in alium intrat. Vitruv. l. 8. c. ult.

Linguosus, a, um, adject. lingua, seu verbis abundans. Petron. fragment. Tragur.

Linifius, ii, m. qui linum texit. Cod. Theodos. l. 8. & 16. de Murileg. & Gynæc. quamquam ibi variat lectio.

Linimentum, pro lineamentum, legitur apud Tertull. l. de resurrect. carn.

Liniger, ra, rum, chi porta veste di lino, λινοστολιστής, gerens vestes lineas. Ov. 1. Met. Nunc Dea linigera colitur celeberrima turba. Sacerdotes Isidis intelligit, qui lineis vestibus indui solebant. Adde Juven. Sat. 6. v. 33.

Linimen, inis, n. actus liniendi, unctio. Theod. Priscian. l. 1. c. 18. Pro linimine adhibere.

Linimentum, i, linimen. Pallad. in Octobr. tit. 14. Linimentum dolii non gypso, sed sarmentorum cinere debebis inducere.

Linio, is, ivi, itum, a. 4. ungere, χρίω, ἀλείφω, est ungere, fricare, digito, aut aliquo instrumento rem aliquam mollem alteri superinducere, vel imprimere, sed tenuiter, non crasse. Col. l. 8. Amaris nucibus contritis liniendæ sunt.

Linipharius, ii, m. 2. &

Linipho, onis, m. 3. lini textor. Vopisc. in Saturn. c. 8. Et Cod. Theodos. l. 8. & 16. de Murileg. &c.

Linitus, us, ui, m. linimen, actus liniendi, apud Celsum l. 6. c. 6. ubi agit de collyrio Evelpidis, quod Phynon dicitur.

Lino, nis, lini, livi, levi, litum, a. 3. ungere, incrostare, est ungere, seu rem aliquam mollem alteri superinducere, idem ac linio, a λειαίνω, quod est lævem, ac lubricum reddere, uti unguento fit. Habet tria præterita, lini, livi, & levi. Ex his præteritum levi ceterorum usitatissimum, videtur mansisse ab antiquo verbo leo. Col. l. 7. Fibula ahena si locum læsum compungas, cretaque Cimolia, & aceto lines. Id. l. 12. c. 50. Cum semel nova dolia, vel serias crassa gummi liverunt. Ovid. de medicam. faciei, v. 7. auro sublimia tecta linuntur. Hor. l. 1. Carm. ode 20. Græca quod ego ipse testa conditum levi. ¶ Aliquando est obturare, serrare, chiudere. Virg. 4. Georg. v. 38. Neque illæ nequicquam in tectis certatim tenuia cera spiramenta linunt. ¶ Aliquando insignire, & quasi linendo, & poliendo exornare, ornare, polire. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 11. Lucretii poemata, ut scribis, lita sunt multis luminibus ingenii. ¶ Linere alicui labra, est fucum alicui facere, decipere, fallere, ea ratione, qua dicimus os alicui sublinere. Martial. l. 3. ep. 42. Lomento rugas uteri quod condere tentas, Polla, tibi ventrem, non mihi labra linis. V. Sublino.

Linostrophon, n. 2. λινόστροφον, herba, quam nonnulli prasion, alii marrubium vocant. V. Plin. l. 20. c. 22.

Linozostis, f. 3. λινόζωστις, herba, quam Latini Mercurialem vocant. Plin. l. 25. c. 5.

Linquo, is, liqui, lictum, a. 3. abbandonare, עזב, Ger. verlassen, Gall. quitter, Hisp. desamparar, λείπω, delero, a λείπω, quod a λείπω. Virg. Ecl. 1. v. 3. Nos patriæ fines, & dulcia linquimus arva. Id. 3. Æn. v. 213. mensasque metu liquere priores. ¶ Linqui animo, andar in fastidio. Sueton. Cæs. c. 45. Fuisse traditur valetudine prospera, nisi quod tempore extremo repente linqui animo, atque etiam per somnum exterreri solebat. Sic Curt. l. 9. c. 5. Ut injicere corpori suo manus sensit, linquentem revocavit animum.

Linteamen, inis, n. idem quod linteum. Lamprid. Heliogab. c. 26. Linteamen lotum nunquam attigit. Apul. 11. A. A. Candido linteamine cinctum pectorale.

Lintearius, a, um, adject. ad linteum pertinens, ut lintearia negotiatio. Ulp. l. 5. ff. de tribut. act. §. 15.

Lintearius, ii, m. chi fa, o vende panni, o vesti di lino, λινουργός, λινοπώλης, qui lintea conficit, aut vendit. L. 5. ff. de instit. act. & Cod. Theod. l. 16. de murileg. & gynæc.

Linteatus, a, um, linteis indutus, idest lineis vestibus, quali habitu fertur fuisse Apollonius Philosophus, quoniam hujusmodi habitus videbatur mundior, quam qui ab animalibus deglubebatur. Liv. l. 10. c. 38. Ea legio Linteata ab integumento consepti, quo sacrata nobilitas erat, appellata est. Senec. de vita beat. c. 27. Linteatus senex.

Linteolum, i, n. dim. a linteum, ὀθόνιον, picciol panno lino, linamentum, lemniscus. Plin. l. 21. c. 12. Vulneribus in linteolis imponitur.

Linteones, m. 3. tessitori, ὀθονιοποιοί, λινοϋφάντες, qui texunt linteamina in vestium usum. Plaut. Aulul. 3. 5. 38. Propolæ, linteones, calceolarii.

Linter, tris, m. & f. λυντήρ, proprie dicitur arbor excavata, qua accolæ fluviorum olim utebantur vice navicularum. Cæs. 7. B. G. Conquirit etiam lintres: has magno sonitu remorum incitatas in eandem partem mittit. Tibul. l. 2. eleg. 5. Exiguus pulsa per vada linter aqua. Cic. pro Mil. c. 27. Repente lintribus in eam insulam materiam, calcem, cæmenta, atque arma convexit. ¶ Item genus vasis vinarii, tinozzo. Tibul. l. 1. el. 5. v. 23. Hæc mihi servabit plenis in lintribus uvas. Adde Virg. 1. Georg. 262.

Linterninus, a, um, ad Linternum pertinens, ut Linterninum rus, Plin. l. 14. c. 44. & l. 16. c. 44.

Linternum, n. 2. Liternum, Patria, Torre di Patria, olim Col. & urbs Campaniæ, nunc vicus tenuis Provinciæ Terræ Laboris, in ora maris Tyrrheni, prope Liternum fl. inter Vulturnum, & Cumas. Abundat lentisco. Ibi Scipio Africanus superior mortem obiit.

Linternus, a, um, adject. ad Linternum pertinens, ut Linterna palus, lago di Patria, apud Silium l. 7.

Linteum, tei, n. panno di lino, lenzuolo, סדין, Ger. leinwand, leylach, Gal. linge, linceul, Hisp. ropa blanca, lienzo, ὀθόνη, σινδών, pannus lineus, a linum. Cic. pro Rab. Posth. c. 10. Merces fallaces chartis, & linteis delatæ. ¶ Speciatim sumitur pro sudario, quo in balneis utimur, & aliis negotiis ad extergendum. Plaut. Most. 1. 3. 109. Linteum cape, tuque exterge tibi manus. Mart. l. 14. ep. 51. Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. ¶ Lintea etiam dicuntur vela, vele, quibus utuntur nautæ. Virg. 3. Æn. v. 686. Certum est dare lintea retro.

Linteus, a, um, cosa di lino, מן בד, Ger. von leinwand, Gal. leinge, Hisp. de lino, λίνεος, οῦς, quod ex lino est confectum. Cic. 7. Ver. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alii purpuram Tyriam, thus alii, atque odores, vestemque linteam. ¶ Lintei libri, qui de lino fiebant, cujusmodi Sibyllini quidam fuerunt. Liv. l. 4. Et in fœdere Ardeatino, & in linteis libris ad Monetæ ædem inventis.

Lintrarius, ii, m. qui lintri præest. Ulp. l. 1. Dig. Nautæ, Caupones, &c.

Lintriculus, i, m. parvus linter. Cic. Att. l. 10. ep. 10. Ego vero vel lintriculo, si navis non erit, eripiam me ex istorum parricidio.

Linum, ni, n. lino, פשתה, Germ. flachs, Gal. linge, Hisp. lino, λίνον, herba, quæ cannabis modo in lanæ mollitiem contusa netur in usum intimarum vestium, a Græco λίνον, a quo non aliter differt, quam modulo syllabæ. Nam priorem Græcis corripit, Latinis producit. Virg. 1. Georg. Urit enim campum lini seges. ¶ Interdum pro filo sumitur. Cels. l. 7. c. 14. A quibusdam tumor ad imum acu trajectatur duo lina ducente, deinde utriusque lini duobus capitibus diversæ partes astringuntur. Item pro fune. Ovid. 3. Fast. v. 587. Dumque parant torto subducere carbasa lino. ¶ Item pro quavis re ex lino confecta, ut nodosa lina, pro cassibus venatoriis, Id. 3. Metam. v. 153. Lina humida, pro retibus. Virg. 1. Georg. v. 142. Et linum sinuatum, Sil. l. 7. v. 503. eodem sensu. ¶ Lino epistolæ obligabantur, signo super impresso. Hinc linum incidere, est epistolam aperire, apud Cic. Catil. 3. c. 5.

Linus, m. 2. λίνος, filius Apollinis ex Psammate Crotopi Argivorum Regis filia. Cum enim Apollo, occiso Pythone serpente, ad Crotopum venisset, ab eodem hospitio susceptus est, ubi clam cum Psammate filia concubuit. Quæ cum concepisset, & tempore debito secus Nemeum flumen occulte peperisset, filium suum Linum appellavit, eumque, ut quorundam est opinio, exposuit, qui sic repertus, a canibus devoratus est. Alii dicunt, hunc pastori infantem alendum tradidisse, pastorem eum ex incuria in herba jacentem neglexisse, a canibus inventum dilaniatum esse. Apollo monstrum in eam regionem immisit, quod omnia vastaret, quod postea a Chorœbo interfectum fuit. Boc. l. 5. Gen. ¶ Alius fuit Linus Apollinis, & Terpsichores filius, lyræ peritissimus, in qua discipulos habuit Orpheum, Thamyram, & Herculem. Hunc ab Hercule plectro, & cithara occisum ferunt, cum eum rusticius canentem nimis petulanter corripuisset. Virg. 4. Ecl. Sed Hermodorus Platonicus l. 1. Disciplinarum dicit, Linum Mercurii ex Musa Urania filium fuisse, & Thebis genitum, fuisse Poetam antiquissimum, scripsisse de mundi generatione, item de Solis, & Lunæ cursu, animaliumque, & fructuum generatione. Hic in principio sui operis omnia simul nata dixit, quem secutus est Anaxagoras. Occubuit in Eubœa, sagitta ab Apolline transfixus. Aliqui addunt, hunc primum a Phœnicia ad Græcos literas attulisse. Boc. l. 5. Gen. ¶ Alius fuit Linus Hypermnestræ maritus, Ægysthi filius, al. Ægypti, quem tamen Ovid. in Epist. Her. Lynceum appellat, non Linum.

Lio, as, a. 1. λειαίνω, polio, lævigo, a, λειῶ. Tertull. de Idolol. c. 5. Liare cisternam. hoc est, tectorio polire.

Liostrea. V. Lejostrea.

Lipara, f. 1. Liparis, antea Meligunis, Lipari, λιπάρα, ins. maris Tyrrheni, princeps Æoliarum, dicta a Liparo Rege Ausonis Regis filio, cui successit Æolus. Plin. l. 33. c. 6.

Lipara, æ, f. genus medicamenti pinguis, & lenis. Plin. l. 33. c. 6. Addunt & in medicamentis, quæ vocant liparas, ad excrescentias ulcerum. Cels. l. 5. c. 19. λιπαρὰς scribit, Græcis literis.

Liparæus, a, um, o. 1. 2. λιπαραῖος, quod ad Liparam ins. spectat. Juven. Sat. 13. v. 45. Liparæa taberna. h. e. Vulcani taberna. Nam Lipara insula, vel Lipare, Vulcano sacra fuit.

Lipare, es, f. 1. nomen proprium unius ex Liparæis insulis Vulcano sacræ. Virg. 8. Æn. v. 417. Insula Sicanium juxta latus, Æoliamque Erigitur Liparen. Claudian. de III. Cons. Honor. v. 196. Ignifluisque gemit Lipare fumosa cavernis.

Liparensis, e, adject. Liparæus. Cic. Verr. 5. c. 37. Liparensium testimonium.

Liparis, m. 3. λιπαρίς, Ciliciæ fluvius, ad Selinuntem urb. a λιπαρός, pinguis, nitidus, quoniam, ut scribit Vitruv. l. 8. c. 3. natantes in hoc flumine, aut se lavantes, non aliter unguntur ab ipsa aqua, quam si oleo, aut adipe lavarentur.

Liparis, is, m. 3. piscis quidam ex genere lacertorum. Plin. l. 30. c. 11. ¶ Ed & gemmæ nomen, quæ suffita bestias omnes evocat. Plin. l. 37. c. 10.

Lipari-

Liparitānus, a, um, adject. Liparensis, ut Liparitana obsidio. Val. Max. l. 2. c. 6. n. 4.

Lipio, is, n. 3. verbum est milvii vocem exprimens. Auctor. carm. de Philom. v. 24. Accipiter pipat, milvus hiansque lipit.

Lippio, is, ivi, itum, n. 4. divenir lippo, Germ. triessen augen haben, Gal. avoir chassieux, Hisp. ser lagañoso, λημάω, lippus fio, hoc est marcorem in oculis contraho. Cic. Att. l. 7. epist. 14. Cum leviter lippirem, has literas dedi. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. Plin. l. 28. c. 8. Aut ne omnino lippiatur. ¶ Translate, & jlocaliter. Plaut. Curc. 2. 3. 39. Lippiunt fauces fame. sc. ob salivam, quæ inde defluit.

Lippitūdo, inis, f. 3. Λήμη, oculorum lacrymantium vitium. Cic. l. 10. Attic. ep. 17. Crebro retricat lippitudo, quæ impedit scriptionem.

Lippŭlus, a, um, adject. diminut. a lippus. Arnob. l. 7.

Lippus, pi, m. 2. λημῶν, qui oculos habet lacrymantes, cum putredo ab his defluat, a λείβω, stillo. Hor. l. 1. Sat. 3. v. 25. Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis. Id. ibid. Sat. 7. v. 3. Omnibus & lippis notum & tonsoribus esse; qui versus in proverbium transiit. Nam lippi, & tonsores, cum domo raro exeant, curiosius exquirunt aliena negotia. Martial. l. 7. ep. 39. de Iusco. Lippa sub attrita fronte lacuna jacet, h. e. cavum oculi lacrymans, oculo amisso. ¶ Lippa ficus dicitur, quæ lacteum humorem emittit, atque adeo parum matura. Martial. l. 7. epigr. 19. Et lippa ficus, debilisque boletus.

Liptōte, es, f. 1. Figura, quando vis verborum rei magnitudini non respondet, a λείπομαι, deficio. Serv.

Liquābĭlis, le, o. 3. τηκτός, quod liquescere potest. Apul. Apol. Ceram liquabilem.

Liquāmen, inis, n. χύλισμα, materia liquefacta. Col. l. 7. c. 4. Succus excocti lupini, veteris vini fæx, & amurca pari mensura miscentur, eoque liquamine tonsa ovis imbuitur. ¶ Speciatim dicitur de pinguitudine animalis ad ignem liquefacta, & adhuc magis speciatim de garo, quod est genus condimenti liquidi, ex putrefactis piscium intestinis, aliave ratione confectum, & in usum coquinarium servatum, ad condiendos cibos. Col. l. 6. c. 2. Libralesque offas in præfulsæ adipis liquamine tinctas lingula demittito.

Liquamĭnātus, a, um, adject. ut liquaminatus porcellus, apud Apic. l. 8. c. 7. h. e. liquamine conditus.

Liquamĭnōsus, a, um, adject. liqamine abundans. Marcell. Empir. c. 5. Res salsæ, & liquaminosæ.

Liquātio, onis, f. liquefazione, actus liquandi. Vopisc. in Aureliano, c. 46. Aurum per varios bractearum, filorum, & liquationum usus perit.

Liquatōrium, ii, n. vas ad liquandum aptum. Cal. Aurel. Acut. 2. c. 39. Si vinum sine fæce per liquatoria fundatur.

Liquātus, a, um, adject. liquefatto, colato. Cic. Tusc. 2. c. 10. Ex quo liquatæ solis ardore excidunt guttæ. Ovid. 4. Fast. v. 152. Expressis mella liquata favis.

Liquefăcio, acis, feci, actum, a. 3. liquefare, far liquido, [illegible], Ger. vueich machen, Gall. faire fondre, Hisp. derretir, διαχέω, ἐκτήκω, igne solvo, liquidum, & fluidum facio, admoto ignis, vel Solis calore. Catull. epigr. 89. in Gellium. Omentum in flamma pingue liquefaciens. ¶ Liquefacere voluptatibus, est mollem reddere, & effœminatum. Cic. 5. Tuscul. c. 6. Contra illi beati, quos nullæ futiles lætitiæ exsultantes languidis liquefaciunt voluptatibus.

Liquefactus, a, um, liquefatto. Cic. 2. de nat. Deor. c. 10. Glaciem calore liquefactam, & dilapsam diffundi. Silius l. 11. v. 416. Et carmina cursus Pieria liquefacta lyra. h. e. suavissime composita.

Liquefīo, is, n. pass. divenir liquido, διαχέομαι, ἐκτήκομαι, liquesco, fundor. Cic. in Catil. 3. c. 8. Et legum æra liquefacta sint. ¶ Translate Ovid. 1. de Ponto ep. 2. v. 57. Sic mea perpetuis liquefiunt pectora curis.

Liquens, entis, o. liquidus, partic. a liqueo, ut Liquentes campi, seu mare. Virg. 6. Æn. v. 724. Principio cœlum, & terram, camposque liquentes spiritus intus alit. Id. 5. Æn. v. 238. vina liquentia fundam. Varr. l. 2. R. R. c. ult. Lac est omnium rerum, quas cibi causa capimus, liquentium maxime alibile. ¶ Est etiam liquens, tis, priore longa, a liquor, eris, sed tamen eodem sensu. Virg. 1. Æn. v. 436. Educunt fœtus, aut cum liquentia mella, &c. Et l. 9. v. 679. Liquentia flumina. ¶ Ponitur etiam pro nitido, puro, ac simplici. Gell. l. 18. c. 5. Ut non turbidæ fidei, nec ambiguæ, sed puræ liquentisque esset. Aliqui minus recte leg. liquentius, tanquam sit comparativum a liquenter adverb.

Liquentia, f. 1. Livenza, fl. Venetiæ, qui Venetiam a Carnis, seu Marchiam Tarvisinam a Forojulio dividit, cum portu cognomine. Oritur in Opiterginis montibus, & in mare Adriaticum cadit. Plin. l. 3. c. 18.

Liqueo, es, liqui, n. 2. esser liquido, [illegible], Germ. zerschmeltzen, Gall. se fondre, Hisp. derretirse, τήκομαι, est liquidum, & fluidum esse instar aquæ, vel olei discurrere, ac diffluere, vel clarum, perspicuum, purum esse instar aquæ. Plaut. Most. a. 2. sc. 1. v. 69. Efficiam, quæ facta hic turbavimus, profecto ut liqueant omnia, & tranquilla sint. ¶ Plura V. in Liquet.

Liquesco, is, n. 3. divenir liquido, τήκομαι liquidus, fluidusque fio, solvor, mollesco, vel clarus fio, perspicuus, purus, a liqueo, ut calesco a caleo. Pers. Sat. 2. Tot tibi cum in flammas junicum omenta liquescant. Virg. 8. Ecl. Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquescit. Id. 8. Æn. Vulnificusque chalybs vasta fornace liquescit. Ubi Servius, Liquescit proprie dixit. Nam ferrum non solvitur, sed mollescit. Liv. l. 21. c. 36. Per nudam infra glaciem, fluentemque tabem liquescentis nivis ingrediebatur. ¶ Liquescere voluptate, & fluere mollitia, est mollem fieri, & delicatum. Cic. 2. Tusc. c. 22. Quam eadem in voluptate, qua cum liquescimus, fluimusque mollitia. ¶ Accipitur interdum pro imminui, evanescere, abire in nihilum, disfarsi, consumarsi. Senec. ep. 26. Incommodum summum est, minui, & deperire, & ut proprie dicam, liquescere.

Liquet, ebat, imp. 2. essere manifesto, Ger. es ist offentlich, Gall. il est manifeste, Hisp. es manifiesto, σαφές, δῆλον, προφανές ἐστι, constat, manifestum, & certum est, compertum, & certum habeo, quoniam quæ resolvuntur, certa, constantia, & manifesta fiunt. Vossius Metaphoræ causam affert, quia liquent, quæ sunt jam defæcata. Liquere enim, & turbari contraria sunt. V. Liqueo. Cic. 1. de nat. Deor. c. 12. Qui se se negat omnino de Diis habere, quod liqueat, sint, non sint, qualesve sint. Et l. 2. c. 1. Si haberem aliquid, quod liqueret. Terent. Eun. 2. 3. Illum liquet mihi dejerare. ¶ Non liquet, speciatim in judiciis usurpabatur, & significabat, non satis constare de causa, seu non satis clarum, & manifestum esse, condemnandus ne esset reus, an absolvendus, vel qua pœna puniendus esset, ideoque opus esse ampliatione, idest, causam de integro agi, & reum in aliud tempus rejici oportere. Hæc verba judices non pronuntiabant, sed inscripta erant in una ex tabellis literis N. L. Ternæ enim tabellæ singulis judicibus dabantur suffragii causa, una, in qua litera A inscripta erat, idest, Absolvo, altera, in qua C, idest, Condemno, tertia, in qua N. L. idest, Non liquet. Cic. pro Cluent. c. 28. Homines sapientes, qui neque absolvere nocentissimum possent, neque eum, de quo esset orta suspicio, re illa incognita, condemnare vellent, non liquere, dixerunt. Senec. ep. 66. Aut fer sententiam, aut, quod facilius est, nega, tibi liquere. ¶ Liquuit, præteritum. Tert. de carne Christi c. 17. Quamquam liquuit de nomine hominis. Id. l. 5. advers. Marcion. c. 13. O summum præconium legis, per quam liquuit, delictum latere.

Liquĭde, adv. liquidamente, idem, quod liquido. Gell. l. 14. c. 1. Siderum observatio haudquaquam liquide consistit. Id. l. 2. c. 21. Cœlum liquide serenum. Cic. 10. Fam. 10. ep. 10. Liquidius de toto sensu tuo judicavi.

Liquidĭtas, atis, f. fluidezza, chiarezza. Apul. de Mundo. Aeris liquiditas ad modum tegminis.

Liquidiuscŭlus, a, um, adject. diminut. lenis, mollis. Plaut. Mil. 3. 1. 17. Liquidiusculus ero, quam ventus est Favonius.

Liquĭdo, adv. liquidamente, manifestamente, Ger. offenbar, Gal. manifestement, clairement, Hisp. claramente, φανερῶς, σαφῶς, clare, perspicue, pure, aperte, manifeste. Cic. ad Catonem l. 15. Fam. Te libenter amicitiæ dedisse, quod liquido veritati dares. Id. 5. Ver. Nemo esset, quin hoc se audisse liquido diceret. Terent. Andr. 4. 3. 14. Liquido jurare.

Liquĭdum, di, subst. n. aqua. Hor. 1. Serm. Sat. 1. v. 54. Ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna, vel cyatho.

Liquĭdus, a, um, liquido, chiaro, [illegible], Germ. vueich, Gall. liquide, Hisp. liquido, ὑγρός, mollis, fluxus; vel clarus, perspicuus, purus, cui turbidus opponitur, a liqueo. Lucr. l. 4. v. 1252. Crassaque conveniunt liquidis, & liquida crassis. Cels. l. 1. c. 6. Liquida alvus. h. e. fluens. ¶ Prima syllaba a Lucretio usurpatur indifferenter, quia liquidus potest esse tam a liquor, quam a liqueo. Virg. 6. Æn. Liquidumque per aera lapsæ. Id. l. 4. Georg. v. 102. Dulcia mella premes, nec tantum dulcia, quantum & liquida, & durum Bacchi domitura saporem, idest defæcata, & sine sordibus. Sic liquidissima cœli tempestas. h. e. serena. Et liquidissimus æther, apud Lucret. l. 4. v. 168. & l. 5. v. 502. Et translate. Cic. in Brut. c. 79. Oratio ita erat pura, ut nihil liquidius. ¶ Liquidum auspicium, apud Plaut. Pseud. 2. 4. 72. pro fausto, quia sereno cœlo ostenditur. ¶ Liquida vox. h. e. pura, limpida. Lucret. l. 2. v. 145. liquidis loca vocibus opplent. Adde Horat. l. 1. od. 24. ¶ Hinc liquidum adverbialiter pro liquida voce Ov. 1. Amor. eleg. 13. Et liquidum tenui gutture cantat avis. ¶ Liquida fides. h. e. sincera, Valer. Max. l. 6. c. 5. ¶ Liquido animo esse, h. e. sine curis, apud Plaut. Pseud. 1. 3. 5. ¶ Liquida mente videre aliquid, apud Catul. carm. 62. de Aty, v. 46. h. e. clara, nullo turbata affectu. ¶ Liquida voluptas, apud Cic. l. 1. de Fin. c. 18. h. e. ab omni dolore immunis. ¶ Liquidus venter, pro laxo, & fluido. Mart. l. 13. epigr. 116. Potabis liquidum Signina morantia ventrem. ¶ Liquidi odores apud Hor. l. 1. od. 5. sunt unguenta. ¶ Ad liquidum est manifesto, aperte, sine ambagibus, aut dubitatione. Liv. l. 35. c. 8. ad fin. Donec ad liquidum res explorata esset. Senec. ep. 71. Redigere aliquid ad liquidum.

Lĭquo, as, avi, atum, a. 1. liquefare, purgare, τήκω, διηθέω, liquidum facio, ut cum aliquod metallum igne dissolvimus, vel purgo, defæco, cui contrarium est turbo. Differt a liqueo, quia liquo activum est, liqueo neutrum. Nam, ut liqueat vinum, quod ante turbidum est, liquatur, h. e. defæcatur per saccum. Plin. l. 15. c. 6. Oleum in labra fundendum, ut fraces, & amurca liquentur. ¶ Liquare alvum. h. e. fluidum, & laxum reddere. Cels. l. 4. c. 4. Liquanda alvus, interdum etiam duranda. ¶ Liquare vina, pro fundere, depromere, aut etiam colare. Hor. l. 1. od. 11. Sapias, vina liques.

Lĭquor, oris, m. liquore, Ger. feucht, Gal. liqueur, Hisp. licor, ὑγρότης, humor liquidus, a liqueo. Cic. 1. de nat. Deor. Aquæ admixtum esse calorem; primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. Lucret. l. 1. v. 936. Liquor mellis. Id. l. 5. v. 14. Liquoris vitigeni latex. Id. l. 2. v. 846. Amaracini blandum, stactæque liquorem, il succo.

Līquor, eris, d. 3. absque præt. & sup. esser fatto liquido, [illegible], Germ. fleissen, Gal. couler, Hisp. derretirse, τήκομαι, διαχέομαι, liquefio, liquesco, diffluo, resolvor. Virg. 1. Georg. v. 43. Canis cum montibus humor liquitur. ¶ Translate Lucret. l. 2. v. 1130. vires, & robur adultum Frangit, & in partem pejorem liquitur ætas. h. e. deficit, corrumpitur.

Līra, æ, f. solco, [illegible], Ger. ackerfurch, vvasserfurch, Gal. seillon, Hisp. sulco, amelga, αὖλαξ, sulcus, sive fossa recta in agro, in quam terræ uligo confluit. Non. Sed Columella per liram intelligit porcam, idest, editiorem terræ cumulum inter duos sulcos interceptum. Inquit enim l. 2. c. 4. Liras rustici vocant easdem porcas, cum sic aratum est, ut inter duos latius distantes sulcos medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Id. l. 11. c. 3. Est autem lira similis ei porcæ, quam in sationibus campestribus rustici faciunt, ut uliginem vitent. Idem Col. l. 2. Prius jaciemus semina, deinde proscindemus terram, proscissamque in liram revocabimus.

Lirātim, adv. a solco a solco, κατ' αὔλακας, per liras. Col. l. 11. c. 3. Eæque cum sint divisæ, liratim seri debent.

Lirĭnon, n. 2. λείρινον, unguentum est ex liliis confectum, quod Græci λείριον appellant. Plin. l. 23. c. 4. Lirinon, quod & Phaselinum, & Syrium vocavimus, renibus utilissimum est, sudoribusque evocandis.

Lirĭŏpe, f. 1. Λειριόπη, Nympha marina, Oceani, & Tethyos filia, ex qua Cephysus amnis Narcissum puerum formosissimum suscepit. Ov. l. 3. Met.

Līris, m. 3. Lyris, Liternus, Garigliano, Λεῖρις, fl. Italiæ, qui Latium a Samnio, & Campania separat. Supra Soram apud Atinam oritur Minturnas urb. excisam præterlabitur, & in mare Tyrrhenum inter Formias, & Sinuessam desinit.

Līro, as, avi, atum, a. 1. αὔλακας ἐλαύνω, est liras facere, seu sulcos, in quos ex porcis aqua defluat, quod fieri solet tertia aratione, jacto jam semine. Solebant enim antiqui, teste Var. l. 1. de R. R. c. 29. tres facere arationes. Primo terram arabant, idque vocabant proscindere. Deinde secunda aratione excitatas grandiores glebas frangebant, quod dicebant offringere. Tertia aratione, jacto semine, lirare dicebantur, cum tabellis ad vomerem additis simul & satum frumentum operiebant in porcis, & sulcabant fossas, quo pluvia aqua delaberetur. Dictum est a lira. Plin. l. 18. c. 20. Quod vocant lirare, operientes semina, unde primum appellata deliratio est. Col. l. 11. c. 2. Lirantur autem jugera duo opera una.

Līræ, λῆροι, lirι, idest deliria, gerræ, nugæ. Interdum enim nomina secundæ declinationis per diphthongum æ more Græcorum usurpata reperiuntur. Sic Adelphæ inscribitur Terentii Comœdia, quæ Græce Ἀδελφοί. Plaut. Pœn. 1. 1. 9. Nam tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, gerræ germanæ, atque ædepol liræ, liræ. Sunt qui græce legant λῆροι λῆροι.

Līs, tis, f. 3. lite, controversia, [illegible], Germ. ein, zanck, Gall. proces, Hisp. pleyto, δίκη, ἔρις, controversia, vel, ut Varro definit l. 9. de L. L. res, quæ in controversia est. Dicta est ab olis per Aphæresin, quod est ex ἔρις, vel a stlis, itis, pro lis, auctore Festo. Cic. 1. de Leg. Ut nollent ætatem in litibus conterere. ¶ Est nomen generale, quod dicitur tum de causa civili, tum de criminali. Cic. pro Cluent. Siqua in eum lis capitis illata est. ¶ Litis contestatio, est utrinque apud judicem negotii principalis facta narratio. Oritur enim litis contestatio ex petitione actoris, & exceptione rei. Nomen ex eo est, authore Festo,

quod ordinato judicio utraque pars dicere solet, *Testes estote*. Est enim contestari palam testes ciere. Hinc contestari litem, *attaccar la lite*. *Cic.* 10. *Att.* Neque enim illi contestabuntur. ¶ *Litis æstimatio*, est appendix damnationis, qua de damno a reo illato judicatur. *Cic. pro Cluent.* Sed hoc statuitur, æstimationem litium non esse judicium. ¶ Hinc *Litem æstimare*, est aliquo damnato, damnum illatum, de quo litigatum fuit, & actorum dispendia, & incommoda æstimare, & in pretium, ac certam pecuniæ summam redigere, quam reus solvere debeat. *Cic.* 4. *Ver.* Qua in civitate C. Catoni clarissimo viro, Consulari homini, H. S. XVIII. millibus lis æstimata sit. idest C. Cato damnatus sit octodecim millibus nummum judicio repetundarum. ¶ *Litem capitis æstimare*, est criminaliter agere, vel potius declarare, aliquam causam capitalem esse. *Cic. pro Cluent.* Omni contentione pugnatum est, ut lis hæc capitis æstimaretur. ¶ Litem alicui intendere, *muover lite*. *Cic. l.* 1. *de Orat.* Tum singulæ familiæ litem tibi intenderent. ¶ *Litem dare*, est judicare, adjudicare. *Cic. pro Rosc. Com.* Quominus secundum eas lis detur. ¶ *Litem perorare*, est causam dicere. *Cic.* 3. *Off.* Ut perorandæ litis tempus, quoad per leges liceat, accommodet. ¶ *Litem suam facere*, est litis causam suscipere, & tanquam suam defendere. *Cic.* 2. *de Or.* Quid? si, cum pro altero dicas, litem tuam facias? ¶ *Litem in rem suam vertere*, est rem inter duos controversam adjudicare sibi, quod fit, cum judex ita cum litigatoribus agit, ut ei jure suo cedant. *Liv. l.* 3. Ne pessimum facinus exemplo admitterent judices litem in rem suam vertendo. ¶ Dicimus etiam agere litem adversus aliquem, litem habere cum aliquo, litem facere, constituere, resolvere, instruere, & similia. *Quintil. Cic. Horat.* & alii. ¶ Litem perdere, *perder la lite*. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. Et casu tunc respondere vadato Debebat; quod ni fecisset, perdere litem. Adde *Cic. l.* 1. *de Orat.* & *Plaut. Casin.* 3. 3. 6. quo sensu, lite cadere, dixit *Festus*. ¶ *Jurare in litem*, V. Juro. ¶ Instrumenta litis dicuntur acta ipsa, *le carte*, *e scritture*. *Quintil. l.* 12. *c.* 8. ¶ Usurpatur etiam hæc vox de quacunque controversia extra forum. *Virg. Ecl.* 3. *v.* 108. Non nostrum inter vos tantas componere lites. h. e. certamen canendi. *Horat. ad Pison. v.* 78. Grammatici certant, & adhuc sub judice lis est.

Lisæ, arum, f. venæ majores gutturis. *Donat. in* 8. *Æn.* Venæ majores gutturis lisæ dicuntur: unde elisum dicimus, quidquid ipsa ex causa fuerit mortuum. Sed *elisum* potius dici censet Vossius, quia spiritus fuerit elisus, ut nempe sit participium ab *elido*; *lisæ* autem Latinum esse non putat, etsi id Donatus sit suspicatus ex eo, quod *elisos* dicamus.

Lissa, æ, f. 1. *Lissa*, *Isola di Zara*, ins. Illyrici, quæ oræ Liburnicæ contra Jaderam adjacet.

Lissus, i, f. 2. Lissum, *Alessio*, al. *Alissa*, *Alexs*, urbs Macedoniæ, in Illyrico confinio, in Albania regione, in Prævalitana provincia, ad ostia Drilonis fl. in ora maris Adriatici, in intimo recessu sinus Illyrici, qui a Drilone fl. ibi se exonerante dicitur Italis *Golfo dello Drino*. ¶ Lissus item, Lyssus, seu Lyctus, *Pionissi*, opp. Cretæ, in ora Australi, apud Criumetopon prom. & Tarbam opp. ¶ Lissus item fl. Thraciæ, in mare Ægæum inter Thason, & Samothracen ins. exiens unus ex illis, quos Xerxis exercitus bibendo exsiccavit, teste *Herod. l.* 7.

Litabilis, le, adject. qui litari potest. *Lactant. l.* 1. *c.* 21. Priapo litabilis victima est asellus. h. e. justa, & grata, qua illud Numen placari potest. *Minuc. Fel. c.* 31. Litabilis hostia. Rursus *Lactant. in Epitom. c.* 5. Litabilior victima.

Litanía, æ, f. *preghiera*, *supplica*, λιτανεία, supplicatio, preces, a λιτή, unde λιτανεύω, supplico. Vox græca est, quam tamen usurpat *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. Adde *leg.* 3. *Cod. de Hæretic. & Manich.*

Litámen, inis, n. sacrificium, quod litatur. *Prudent. in præfat. Hamartig. v.* 50. de Cain immolante: Cujus litamen sordet, & terram sapit.

Litatío, onis, f. καλλιέρησις, καλλιέρημα, actus litandi, sacrificii peractio rite facta, voti per cæsam victimam impetratio. *Liv. l.* 27. *c.* 23. Per dies aliquot hostiæ majores sine litatione cæsæ, diuque non impetrata pax Deorum. *Id. l.* 41. *c.* 15. cum relatum esset, jecur hostiæ defluxisse; Senatus, inquit, majoribus hostiis usque ad litationem sacrificari jussit. Adde *Plaut. Pseud.* 1. 3. 99.

Litáto, adv. addicentibus victimis, sicuti auspicato, addicentibus avibus, hoc est lætum rei institutæ exitum promittentibus. *Liv. l.* 5. *c.* 38. Nec auspicato, nec litato instruunt aciem.

Litátus, a, um, adject. *Festus*: Litatum alii solutum, deditum deo, quasi luitatum, alii ex Græco, a precibus, quas illi λιτάς dicunt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 50. Tu modo posce Deos veniam, sacrisque litatis Indulge hospitio. Ubi *Servius*: Diis litatis debuit dicere. non enim sacra, sed Deos sacris litamus, idest placamus. Ergo nove dixit.

Litera. V. Littera.

Literninus, a, um, ad Liternum pertinens, ut Literninum rus, *Plin. l.* 14. *c.* 4. Liternina villa, *Val. Max. l.* 2. *c.* 10. *n.* 2.

Liternum, i, n. *Torre di Patria*, Λίτερνον, oppidum Campaniæ in ora maris Tyrrheni, prope fluvium cognominem, inter Vulturnum, & Cumas. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & *Sil. l.* 6. *v.* 654. ubi *stagnosum* appellat, & *Ovid. Met.* 15. *v.* 714. ubi *lentisciferum* a lentisci copia. De flumine *Liv. l.* 32. *c.* 29. ¶ Literni rus Africani superioris fuit, qui ibidem in exsilio diem obiit extremum, teste *eod. l.* 38. *c.* 53. ¶ Scribitur & *Linternum*.

Liternus, a, um, ad Liternum pertinens, ut Linterna palus, *Sil. l.* 7. *v.* 278. Liternus ager, *Cic.* 2. *Agrag. c.* 25.

Lithargyrium, seu Lithargyrus, *litargirio*, λιθάργυρον, spuma argenti, vel plumbi. *Plin. l.* 16. *c.* 9.

Lithizontes, m. 3. λιθίζοντες, gemmæ quædam ex genere carbunculorum, lividius, & languidius lucentes, a λιθίζω, *lapidesco*, quod ad lapidum potius, quam gemmarum naturam accedant. *Plin. l.* 37. *c.* 7.

Lithocolla, æ, f. 1. λιθόκολλα, glutinum, quo lapides conjunguntur. Fit autem ex lapide Pario, aut marmore cum taurino glutino. *Plin. l.* 7. *c.* 56.

Lithospermon, n. 2. λιθόσπερμον, herba, quæ nomine notiore milium Solis dicitur, a λίθος, *lapis*, & σπέρμα, *semen*, quia semina tanquam calculos fert, candore, & rotunditate margaritarum, duritia vero lapidea. *Plin. l.* 27. *c.* 11.

Lithostróta, orum, n. 2. λιθόστρωτα, pavimenta lapidibus strata, a λίθος, *lapis*, & στρώννυμι, *sterno*. Proprie lithostrota erant e parvis crustulis marmoris diversi coloris. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Pavimenta originem habent apud Græcos elaborata arte, picturæ ratione, donec lithostrota expulere eam. V. ibi plura. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 2. Emblema, aut lithostrotum.

Lithotómos, i, λιθοτόμος, qui calculos in vesica findit, atque comminuit. Vox græca a λίθος, *lapis*, & τέμνω, *seco*, qua utitur *Celsus l.* 7. *cap.* 26.

Liticen, inis, m. *trombetta*, σαλπιγκτής, qui lituo canit, quemadmodum tubicen, qui tubam inflat. *Var. l.* 4. *L. L. c.* 16. & *Non. c.* 1. *n.* 268.

Litigátor, oris, m. *litigatore*, בעל דין, Germ. *zancker*, Gal. *plaideur*, Hisp. *pleytador*, δικαστής, qui litigat, h. e. qui litem habet in judicio. *Cic. pro Dom. c.* 44. Emit domum litigatoribus defatigatis prope dimidio carius, quam æstimabat.

Litigátus, us, m. lis, contentio, *litigio*. *Quintil. declam.* 6. Quamquam in hoc litigatu quodammodo tibi ipsa excidisti.

Litigiósus, a, um, *litigioso*, Ger. *zenckisch*, Gal. *litigeux*, Hisp. *contencioso*, φιλόδικος, qui frequens in litibus versatur, vel quavis de causa litem movet. *Cic.* 4. *Ver.* Hominemque id ætatis minime litigiosum quam tumultuosissime adoriantur. ¶ Interdum litigiosus idem est, ac controversus, seu de quo lis est, ἐριστικός, ἀμφισβητούμενος. *Cic.* 3. *de Orat.* In parvo, & eo litigioso prædiolo relicti sumus. ¶ Dicitur etiam de re plena litibus, seu de loco, in quo lites agitantur. *Ovid.* 4. *Fast.* Fora litigiosa. ¶ Item de oratione contentiosa. *Cic.* 5. *Fin. c.* 26. Habent enim & bene longam, & satis litigiosam disputationem.

Litigium, ii, n. *lite*, *controversia*, ריב, Ger. *zanck*, Gal. *proces*, Hisp. *pleyto*, ἔρις, litis actio, lis, controversia. Poetæ fabulantur, Litigium ex Demogorgone, & ex Chao ortum fuisse. *Plaut. Cas.* 3. 2. 31. Ego quid contrahere cupio litigii inter eos. *Id. Men.* 5. 2. 15. Cum viro litigium natum.

Lítigo, as, avi, atum, n. 1. *litigare*, *far lite*, ריב, Ger. *zancken*, Gal. *avoir debat*, *ou proces*, Hisp. *pleytear*, ἀμφισβητέω, ἐρίζω, discepto, contendo, a *lis*, quasi litem ago. *Cic.* 9. *Fam. epist.* 25. Noli pati litigare fratres, & judiciis turpibus conflictari. *Id. Att. l.* 13. Nisi Hirtium cum Quinto acerrime litigasse. *Plaut. Rud.* 4. 4. 16. Qua de re litigatis inter vos?

Líto, as, avi, atum, a. 1. *placare con sacrificii*, כפר, Ger. *mitopffern Gott versöenen*, *Gerstwas querberwven*, Gall. *impetrer par sacrifice*, Hisp. *placar por sacrificio*, καλλιερέω, sacrificio facto Deos placo, votumque impetro, freq. a *luo*, quod est solvo. Nam ut *optimus* pro *optumus*, *maximus* pro *maxumus* dixere posteriores, sic *litare* pro *lutare*. Igitur litare est sacra persolvere. Ideo autem sumitur pro placare, quia qui solvit, quod debet, is a creditoris se molestia liberat. *Varro* Ἑκατόμβη περὶ θυσιῶν. Habes, qui, & cujus rei causa fecerim hecatomben, in quo ego, ut puto, quoniam est luere, solvere, lutavi. Citat *Non.* in *Lutavi*. Tunc autem litasse credebant veteres, cum exta hostiarum luculenta, & notis felicibus insignita essent. *Suet. Cæs. c.* 81. Pluribus hostiis cæsis cum litare non posset, introiit curiam spreta religione. *Plaut. Pæn. a.* 2. *v.* 41. Si istuc unquam factum est, tum me Jupiter faciat, ut semper sacrificem, nec unquam litem. *Mart. l.* 10. *epigr.* 73. Non quacumque manu victima cæsa litat. *Cic. l.* 2. *Div.* Cum pluribus Diis immolatur, qui tandem evenit, ut litetur aliis, aliis non litetur? ¶ Litare victimas est, cæsis victimis Deos placare. *Sueton. in Othon. c.* 8. Victimas Diti Patri cæsas litavit. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 24. Parva saginati lustrabant compita porci, Pastor & ad calamos exta litabat ovis. ¶ Ponitur interdum pro Deo offerre, sacrificare. *Tertul. de patien. c.* 7. Quem autem honorem litabimus Domino Deo? ¶ Translate *Sen. Med. sub fin.* Plura non habui, dolor, tibi quæ litarem. *Apul. l.* 3. *A. A.* De latronis hujus sanguine legibus vestris, & disciplinæ publicæ litate. h. e. hujus morte legum vim tuemini, & servate. *Plin. in Paneg.* Statuæ aureæ strage, & ruina publico gaudio litaverunt. h. e. satisfecerunt.

Litorális, le, o. 3. *litorale*, αἰγιαλός, quod ad litus spectat. Litoralis piscis, qui in litore vivit. *Plin. l.* 9. *c.* 17. Nec litoralibus gratia. ¶ Dii litorales, qui præsident litoribus. *Catul. de Phasel. carm.* 4. Neque ulla vota litoralibus Deis sibi esse facta.

Litoréus, a, um, *di lito*, ἀκταῖος, quod ad litus spectat, ut Litorea domus, quæ in litore, aut juxta litus constructa est. *Mart. l.* 10. Et propius Bajas, litoreamque domum. ¶ Litoreæ aves palustres. *Virg.* 12. *Æn. v.* 248. Litoreas agitabat aves.

Litorósus, a, um, quod est circa litus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Calais sapphirum imitatur, candidior, & litoroso mari similis, idest cum aquæ marinæ colorem referens, qui est circa litus.

Litótes, itis, f. figura loquendi, cum minus dicitur, quam significatur, ut *non sperno*, idest *accipio*. *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 81.

Littéra, æ, f. *lettera*, אות, Ger. *buchstab*, Gal. *lettre*, Hisp. *letra*, γράμμα, elementum, minima, ac individua pars orationis, ex qua syllaba constituitur, ut *A*, *b*, *c*, &c. a sup. *litum*, unde & *litura*. Nam qui literam pingit, atramentum chartæ inducere, atque illinere solet. Ita signi hanc vocem putant qui simplici *t* scribunt. *Manutius* tamen in *Orthogr.* veterum monumentorum auctoritate contendit, scribendum esse *littera*, duplici adhibito *t*. ¶ Litteras invenerunt Cadmus, & Evander; auxerunt Palamedes, & Simonides. V. *Plin. l.* 7. *c.* 56. ¶ Usurpatur & numero singulari, & plurali. *Cic.* 3. *de Or. c.* 12. Ut *iota* litteram tollas, & *e* plenissimum dicas. *Id. pro P. Syl.* Litteræ posteritatis causa repertæ sunt. *Id.* 4. *Ver.* Hinc etiam Romæ videmus in basi statuarum maximis literis incisum, a communi Siciliæ datas. *A lettere majuscole*. *Plin.* 37. 9. Litterarum ordine. *per alfabeto*. ¶ Homo trium litterarum, h. e. *fur*. nam hæc vox tribus constat litteris. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 46. ¶ Litteram longam facere, pro in patibulo pendere, ad similitudinem litteræ I vel T. *Id. ib.* 1. 1. 38. V. ibi *Taubman*. ¶ Littera salutaris, est, A, quia *absolvo* significat; tristis vero C, quia *condemno*. *Cic. pro Mil.* ¶ Per Synecdochen accipitur pro scripto, seu scriptura. *Cic.* 3. *Ver.* Ut Romam rediit, nullam litteram pupillo, nullam matri ejus, nullam tutoribus reddidit. *idest* schedulam nullam misit, qua testaretur, & agnosceret, se accepisse pecunias. ¶ Metonimice ponitur pro scribentis manu. *Cic. ad Att.* Quod tam prope accedebat ad similitudinem tuæ litteræ. ¶ *Ad litteram*, idem est, ac ad verbum, & quod barbari *litteraliter* dicunt. *Quinct. l.* 9. *c.* 1. Quem duobus ab eo libris tractatum locum ad litteram subjeci. ¶ Litteræ, arum, num. pl. pro scripturis, seu scriptis accipiuntur. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 2. Quod meis omnibus litteris in Pompejana laude esset perstrictus. Hinc litteris aliquid mandare, consignare, &c. *scrivere*. *Cic.* & *Plin.* ¶ Item litteræ, γράμματα, epistolam designant, *lettera*, *epistola*. *Cic.* 2. *Fam.* Tamen obviæ mihi, velim, sint litteræ tuæ. *Id.* 1. *Att. ep.* 13. Litteræ non committendæ sunt ejusmodi periculo, ut aut interire, aut aperiri, aut intercipi possint. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Venio ad tuas litteras, quas pluribus epistolis accepi. *litteræ* hic sunt sensa ipsa, & quod Scholastici dicunt, *formale*; *epistola* vero quod vocant, *materiale*. ¶ *Litteras dare alicui ad aliquem* est alicui epistolam committere, ut ad alterum perferat. *Cic.* 12. *Fam.* Litteras ad te nunquam habui, cui darem, quin dederim. ¶ Interdum est reddere, h. e. perferre. *Id. Fam.* 7. Litteræ mihi dantur a te. h. e. quæ a te ad me scriptæ fuerant. V. *Reddo*. ¶ Dicimus etiam litteras scribere, conficere, mittere, tradere, &c. apud *Cic.* passim. ¶ Litteræ laureatæ dicebantur, quibus victoria nunciabatur. V. *Laureatus*. ¶ A Poetis interdum usurpabatur *littera* in sing. pro epistola. *Ov. ep.* 3. Quam legis, a rapta Briseide littera venit. ¶ Litteræ publicæ sunt quæ barbari *registra publica* vocant. *Cic. Ver.* 3. Unam ex decem navibus horribili tempestate amissam in litteras publicas retulerunt. ¶ Usurpantur etiam pro testimoniis scriptis. *Cic. Ver.* 3. Diligentiam meam multitudo litterarum, & testium declaravit. Sic Prætoriæ litteræ, pro auctoritatibus, seu edictis Prætoris, apud *eund. Verr.* 7. ¶ Item pro cautionibus, & syngraphis. Hinc titulus in Jure *de litterarum obligationibus*. ¶ Litteræ frequentissime sumuntur pro disciplinis, & scientiis, quæ litterarum monimentis continentur. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 12. Unum est perfugium, doctrina, & litteræ. *Id. Ver.* 6. *c.* 44. Homo sine ingenio,

sine

fine litteris. ¶ Litteræ interiores, & reconditæ, sunt abstrusiores, altioresque disciplinæ; vulgares illæ dicuntur, quæ facile ab ingeniis etiam mediocribus percipi possunt. *Cic. de clar. Orat.* Erant in eo plurimæ litteræ, nec eæ vulgares, sed interiores quædam, & reconditæ. ¶ Litteris operam dare, versari in litterarum studiis, litteris se dare, dedere, &c. *Ciceronis* sunt. Illa quoque, litteris eruditus, imbutus, tinctus, & similia, apud eund. & alios passim leguntur. ¶ Nescire litteras, significat nescire scribere. *Senec. l. 2. de clement. c. 1.* Quam vellem nescire litteras! ¶ Item in omni disciplina rudem esse. *Sueton. in Cæs. c. 77.* Syllam nescisse litteras, qui dictaturam deposuerit.

Litterālis, le, adject. *letterale*, litterarius. *Cal. Aurel. l. 1. c. 5.* Litteralis lectio adhibenda. Adde *Diomed. Grammatic. l. 1. & Symmach. 4. 54.*

Litterarĭus, a, um, *ciò che si appartiene a lettere*, γραμματικός, quod ad litteram, vel ad litteras pertinet, ut *Ludus litterarius*, schola, gymnasium. *Plin. l. 9. c. 8.* Ex Bajano Puteolos in ludum litterarium itantem.

Litterāte, adv. docte, erudite, eleganter. *Cic. in Pis. c. 25.* Ita enim sunt perscriptæ scite, & litterate. *Id. de clar. Orat. cap. 56.* Scriptorum veterum litterate peritus. *Id. ib. c. 58.* Loqui litteratius latine.

Litteratĭo, onis, f. γραμματική, prima Grammaticæ rudimenta circa litteras. *Varr.* apud *Augustin. l. 2. de Ordine, c. 12.*

Litterātor, oris, m. *leggiermente letterato*, γραμματιστής, qui litteras novit modice. Differt a litterato, quia *litterator* non perfectus litteris, sed imbutus tantum est. *Suet. de clar. Gram. cap. 4.* Unde apud majores, ait Orbilius, cum familia alicujus venalis produceretur, non temere quem litteratum in titulo, sed litteratorem inscribi solitum esse, quasi non perfectum litteris, sed imbutum. *Gell. l. 16. c. 6.* Linguæ latinæ litterator.

Litteratorĭus, a, um, adject. litterarius, ut litteratoria eruditio, apud *Tertul. de Idol. c. 10.* Adde *Quintil. l. 2. c. 15.*

Litterātrix, icis, f. a litterator. Exemplum V. in *Litteratura*.

Litteratŭlus, a, um, *saputello*, qui aliquantum litteras didicit. *Hieronym. l. 1. adv. Rufin. c. 7.*

Litteratūra, æ, f. 1. γραμματική, Grammatica, ars, quæ de litteris tractat. *Quinct. l. 2. c. 15.* Non ipsam nunc volumus significare substantiam, ut Grammatice litteratura est, non litteratrix, quemadmodum oratrix, nec litteratoria, quemadmodum oratoria. *Senec. ep. 88.* Prima illa litteratura, per quam pueris elementa traduntur. ¶ Aliquando pro litterarum scientia, & cognitione. *Cic. 2. Phil. c. 45.* Fuit in illo ingenium, ratio, memoria, litteratura, cogitatio, diligentia.

Litterātus, a, um, *letterato*, Ger. *gelerth*, Gal. *sçhavant*, Hisp. *letrado*, *hombre de letras*, πεπαιδευμένος, qui litteris præditus est, litteris ornatus, eruditus, doctus. *Cic. pro Balb. c. 1.* Viri litterati, ac studiis, doctrinisque dediti. *Id. Tusc. 5. c. 37.* Frater tuus, quem litteratissimum fuisse judico. *Senec. l. 4. quæst. nat. c. 13.* Quibus nec litteratior sit quisquam, nec melior. ¶ Grammatici olim, teste *Sueton. de illustr. Grammat. cap. 4.* litterati dicebantur, & proprie sic appellabantur Poetarum interpretes. Quo pertinent verba *Cic. in Tusc.* modo allata. ¶ Litteratus etiam dicitur, qui notis, seu litteris inscriptus est. *Plaut. Cas. 2. 6. 49.* Hoc age sis. Ol. si hic litteratus me sinat. Ubi intelligit servum stigmate in fronte notatum. *Id. Rud. 4. 4. 112.* Ensiculus est aureolus litteratus.

Litterĭo, onis, m. *saccente*, litterator, vel contemptius aliquid. *Ammian. l. 17. c. 11.* Julianum carpentes, & appellantes litterionem Græcum.

Litterōsus, a, um, idem, quod litteratus. *Cassius Hemina Annal. l. 4.* ut citat *Nonius c. 2. n. 495.* Homo mere litterosus.

Litterŭla, f. γραμμάτιον, dim. a littera. *Cic. ad Tiron. l. 16. Fam.* Accepi tuam litteram vacillantibus litterulis. ¶ In numero plurali usurpatur pro epistolio. *Cic. Att. l. 14.* Nostro more tamen ne patiamur, intermitti litterulas. ¶ Item pro scientiis, sive disciplinis, aut earum studiis. *Cic. ad Tiron. l. 16. Fam.* Litterulæ meæ, sive nostræ, tui desiderio oblanguerunt.

Litūra, æ, f. *untura*, ἀλειφή, linitio, linimentum, a sup. *litum* verbi *lino*. *Cic. l. 4. c. 24.* Solem etiam, & pluvias arcet ejusmodi litura. ¶ Fere sumitur pro superinductione illa, & complanatione, qua scriptura in tabula cerata deletur, vel qua scriptura, vel pictura superinducto atramento, aliove liquore destruitur, *cancellatione*, ἐξάλειψις. *Cic. pro Arch.* Et unius nominis litura se commotum esse dixerit. *Hor. de ar. poet. v. 292.* carmen reprehendite, quod non Multa dies, & multa litura coercuit. ¶ Item pro macula, quæ scribendo fit, *sgorbio*, *scorpio*. *Ovid. 3. Trist. Eleg. 1. v. 15.* Littera suffusas quod habet maculosa lituras.

Liturarĭus, a, um, adject. ad liturandum, seu delendum pertinens. *Auson. in præfat. ad Centonem*: Hoc cum inter liturarios meos repertissem. h. e. codicillos, in quibus concepta carmina perscribimus, & subinde, quæ displicent, delemus.

Litūro, as, avi, atum, a. 1. *cancellare*, περιγράφω, cancello, expungo. *Sidon. Apol. l. 6. epist. 3.* Tunc vel certius probasse reliqua gaudebo, si liturasse aliqua cognovero.

Litus, oris, n. *lito*, חוף, Ger. *ein gestad*, Gal. *bord*, *rivage*, Hisp. *ribera*, αἰγιαλός, ἀκτή, terra adjacens mari, quæ fluctibus alluitur. *Cels. l. litus, ff. de verb. signif.* Litus est, quousque maximus fluctus a mari pervenit, idque M. Tullium ajunt, cum arbiter esset, primum constituisse. *Cic. pro Rosc. Amer.* Quid tam commune, quam mare fluctuantibus, litus ejectis? ¶ Late accipitur pro terra mari vicina. *Virg. 4. Æn.* Cui litus arandum, cuique loci leges dedimus. ¶ Proprie litus de mari dicitur, ripa de fluminibus. *Ovid. 1. Met.* Campoque recepti liberioris aquæ pro ripis litora pulsant. Quandoque tamen litus dicitur de fluminibus. *Virg. in Diris.* Litora, quæ dulces auras diffunditis agris: cum de Mincio Mantuani agri fluvio loqueretur. ¶ Interdum litus pro secessu ad otiandum apto usurpatur. *Tac. 3. hist. c. 63.* Vitellius de numero servorum, & electione litorum loqui. ¶ Sunt qui scribunt *littus* duplici t. Sed *Manutius* stat ab illis, qui per simplex t scribunt, cum deducatur a *lido*, sive *lino*, & ita sit in veteribus monumentis. De etymologia Vide plura apud *Voss.*

Litus, a, um, *unto*, *tinto*, ἀλειφόμενος, unctus, aspersus, inspersus, partic. a *lino*. *Virg. 4. Georg. v. 99.* Elucent aliæ, & fulgore coruscant ardentes auro, & paribus lita corpora guttis.

Litus, us, m. unctio, a litum supino verbi lino. *Plin. l. 33. c. 6.* Usus ejus ad collyria, & litus, ad muliebrium cicatricum fœditates tollendas.

Litŭus, m. 2. λιτυός, genus tubæ minoris, incurvum, gracilem edens sonum, quo in bello utebantur, a λιτός, *tenuis*, *acutus*, nempe ob sonum. *Ovid. 3. Fast.* Jam lituus pugnæ signa daturus erat. ¶ Item baculus incurvus, quo Augures sedentes avibus templum designabant, ita dictus a similitudine tubæ. *Cic. 1. de Div. c. 17.* Quid lituus iste vester, quod clarissimum est insigne Auguratus, unde vobis est traditus? Nempe eo Romulus regiones direxit, tum, cum urbem condidit. Qui quidem Romuli lituus, idest incurvum, & leviter a summo inflexum bacillum, quod ab ejus litui, quo canitur, similitudine nomen invenit, cum situs esset in Curia Saliorum, quæ est in Palatio, eaque deflagrasset, inventus est integer. Hactenus *Cicero*. Sed quis credat, Ciceronem putasse opus, ut, quid lituus esset, exponeret? Omnino interpretatio illa e glossemate in textum irrepsit, ut jam alii observarunt. Interim tamen vera dicuntur. *Plut. in Romulo. Gel. l. 5. c. 8.*

Livēdo, inis, f. *lividula*, livor. *Apul. l. 9. Metam.* Quales illic homunculi vibicibus livedinis totam cutem depicti!

Livĕo, es, n. 2. *esser livido*, Germ. *bleyfarb seyn*, Gall. *être terné*, Hisp. *ser cardeno*, πελιδνόομαι, lividus sum, hoc est plumbei coloris. *Ovid. 2. Met.* Livent rubigine dentes. *Virg. 7. Æn. v. 687.* pars maxima glandes Liventis plumbi spargit. ¶ Translate sumitur pro invidere, quia invidi aliena felicitate pallent, & livescunt. *Tacit. Ann. 13. c. 42.* Livere iis, qui eloquentiam exercent. *Martial. l. 6. epigr. 86.* Possideat Libycas messes, Hermumque Tagumque, Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

Liventer, adverb. fusce, ad modum lividi coloris. *Paulin. Petrocor. D 5. v. 192.* Liventer facto nigrescunt gutture fauces.

Livesco, is, n. 3. *divenir livido*, Germ. *bleychblaubvvartzvverden*, Gall. *ternir*, Hisp. *hazerse cardeno*, πελιδνόομαι, lividus fio. *Lucr. l. 3. v. 539.* Digiti livescunt in pedibus. ¶ Translate sumitur pro invidere. *Claud. l. 3. de Rapt. v. 27.* Nec enim livescere fas est, vel nocuisse Deos.

Livianum, i, n. *Laviglione*, rus est in collibus Euganeis Taurilia in Merid. & Titulo in Occid. proximum, ubi T. Livius villam habuisse dicitur, & loco nomen dedisse.

Liviānus, a, um, adject. ad Livium, vel Liviam familiam Rom. pertinens, ut Livianæ fici, apud *Col. l. 5. c. 10.* Livianum, æs, *Plin. l. 34. c. 2.*

Livĭde, adv. fusce, livido colore. *Plin. l. 37. c. 7. de carbunculis* Languidius, & lividius lucent.

Lividĭnans, antis, particip. qui invidet, & livore tabescit. *Petron. Satyr.* Ipse Paris Dearum lividinantium judex. Ita legit *Gruter. Suspicion. l. 1. c. 21.* Alii *libidinantium*, alii *litigantium*.

Lividinĕus, a, um, adject. lividus, ut vibices lividinei, apud *Apul. l. 9. A. A.* ita legit *Salmas.* alii aliter.

Lividŭlus, a, um, sublividus. *Juv. sat. 11. v. 110.* Quibus invideas, si lividulus sis.

Livĭdus, a, um, *livido*, Ger. *blavv*, Gall. *terne*, Hisp. *amarillo*, *cardeno*, πελιδνός, idem, qui plumbeus, subniger, a voce Græca allata, per Metathesin. *Virg. 6. Æn. v. 320.* Illæ remis vada livida verrunt. *Catul. carm. 17.* lividissima vorago paludis. ¶ Speciatim lividus dicitur, qui fuscum colorem in cute ex ictu contraxit, exilibus venis collisis, sanguineque ad cutem diffuso. *Horat. l. 1. od. 8.* Neque jam livida gestat armis brachia. *Ovid. epist. 20. v. 82.* Oraque sint digitis livida facta tuis. ¶ Translate lividus dicitur invidus, aut malevolus, *malevolo*, *invidioso*. *Martial. l. 1. epigr. 41.* Omnibus invideas livide, nemo tibi. (Adde *Cic. Tusc. 4. c. 12.*) *Senec. l. 2. controv. 14.* Longe lividiorem sententiam dixit.

Livius, m. 2. cognomento Andronicus, Λίβιος, Latinorum Poetarum antiquissimus, qui primus apud Romanos Latine sermone comœdiam scripsit. Primam fabulam dedit anno U. C. 510. al. 514. C. Claudio Cæci filio, M. Tuditano Coss. anno antequam Ennius natus est. *Cic. 1. Tusc. in Brut. & de Sen.* Fuit major natu, quam Plautus, & Nævius. *Cic. 1. Tuscul.* Floruit post Sophoclis, & Europidis, mortem annis plus fere centum, & sexaginta. *Gel. l. 17. c. ult.* ¶ T. Livius nobilis Historiæ Romanæ scriptor, patria Patavinus, quem Quinctilianus opponit Herodoto, Sall. Thucydidi. De hoc *Hier. ad Paulinum* inquit. Ad Titum Livium, lacteo eloquentiæ fonte manantem, de ultimis Hispaniæ, Galliarumque finibus quosdam venisse nobiles legimus, & quos ad contemplationem sui Roma non traxerat, unius hominis fama perduxit. Habuit illa ætas inauditum omnibus sæculis, celebrandumque miraculum, ut tantam urbem ingressi, aliud extra urbem quærerent.

Livĭus, a, um, adjectiv. ut Livia familia, inter Romanas nobilis, *Tacit. Ann. 6. c. 51.* Livia arbor, *Colum. l. 10. v. 413.* Liviæ leges, *Cic. 2. de Leg. c. 6.*

Livonĭa, f. 1. *Livonia*, Ger. *Lifflander*, regio Sarmatiæ Europeæ. Terminatur a Sept. sinu Finnico, a Mer. Semigallia, & Lithuania, ab Occ. sinu Rigensi, seu mari Baltico, ab Or. Ingria, & Plescovia prov. Moscoviæ. Dividitur in duas partes, in Esthoniam, quæ in Boream tendit, & in Litlandiam, quæ ad Austrum.

Livor, oris, m. *lividore*, חבורה, Germ. *der bleyfarb*, Gall. *couleur de plomb*, Hisp. *cardenal*, πελίωμα, color ex pallido nigrescens, quem & plumbeum nonnulli appellant, qualem in contusis corporis partibus videre est, cum exiles venæ contusæ sanguinem ad extremam cutem diffundunt. *Plin. l. 20. c. 22.* Illinitur & livoribus, sugillatisque cum melle. ¶ Hinc livorem contrahere, est nigrescere. *Col. l. 12. c. 47.* Quia hæc candidior est oliva, quam ea, quæ contusione livorem contrahit. ¶ Et quoniam talis est color invidorum, ideo livor accipitur pro invidia. *Brutus ad Cic. l. 11. Fam. ep. 10.* Malevolentia, & livore impediuntur ne quid faciant.

Lix, licis, f. cinis, vel aqua cinere mixta. *Var. l. 4. L. L. Nonius c. 1. n. 309. & Plin. l. 36. c. 27.*

Lixa. V. Lixæ.

Lixabundus, inter libere, & prolixe faciens. *Festus.*

Lixæ, arum, m. *vivandieri*, ἐκδέκτορες, qui quæstus gratia exercitum sequuntur, a *lix*, aqua, quod munus eorum esset aquam ferre militibus, teste *Nonio*, vel a *lixando*, sive *elixando*, hoc est, coquendo cibos militibus. *Liv. l. 33. c. 16.* Impedimenta subsequi jussit, calones, lixasque, & invalidos milites. *Tacit. Ann. 2. c. 62.* Lixæ, & negotiatores reperti, quos jus commercii, dein cupido augendi pecuniam hostilem in agrum transtulit.

Lixivĭa, æ, f. vel lixivium, ii, n. *ranno*, Ger. *laug*, Gal. *lessive*, Hisp. *lexia*, κονία, aqua, in qua lavandi gratia decoctus est cinis, a *lix*, aqua. *Col. l. 12. c. 16.* Et ex eo quod cremaverint, cinere lixivium faciunt. Et *paulo post*, In olla fictili ampla præparatam lixiviam cineris sarmenti calefieri convenit.

Lixivĭus, & Lixivus, a, um, adject. qui colatur, & transit. *Col. l. 12. c. 41.* Lixivum mustum, quod destillat, antequam nimium calcetur uva, *prefmone*. *Plin. l. 14. c. 20. lix*, Lixivius cinis.

Lixŭlæ, f. 1. circuli ex farina, caseo, & aqua, qui olim inter viliora cibaria numerati sunt, a *lix*, aqua. *Varro l. 4. de L. L.*

L ANTE O.

Lobæ, f. 1. λόβαι, culmi in milio Indico. *Plin. l. 18. c. 7.*

Localis, le, adject. ad locum pertinens, *locale*. *Tert. l. 4. advers. Marc. c. 34.* Localis determinatio. *Ammian. l. 14. c. 7.* Locales ærumnæ.

Locālĭter, adverb. ex loco. *Tertul. de Pal. c. 2.* Mutat localiter habitus. *Ammian. l. 19. c. 12.* Localiter appellatus.

Locarii, m. 2. qui in spectaculis sedes locabant. *Martial. l. 5. epigr. 25.* Hermes suppositius sibi ipsi, Hermes divitiæ locariorum, Hermes cura, laborque ludiorum.

Locarĭum, n. 2. *l'affitto*, ἐνοίκιον, pretium, quod pro taberna, stabulove persolvitur, ut in eo quis consistere possit, a *locando*. *Varro l. 4. de L. L.*

Locarius. V. Locarii.

Locatio, onis, f. *locazione*, *affittanza*, German. *ein aussleihung*, Gall. *louage*, Hisp. *arrendamiento*, ἐκμίσθωσις, actus locandi. *Cic. Att. l. 4.* Disturbata porticus Catuli, quæ ex S. C. locatione reficiebatur. ¶ Inducere locationem, est irritam facere locationem, tabulasque de locatione confectas interlinire, aut discerpere. *Cic. Att. l. 1. ep. 17.* Ut induceretur locatio, postulaverunt. ¶ Item collocatio, dispositio. *Quint. l. 9.* (*si salva est lectio.*) Amphiboliam fieri vitiosa verborum locatione, nemo est qui nesciat.

Locatitius, a, um, qui locatur. *Sidon. l. 6. ep. 8.* Mercenariis prosecutionibus, & locatitia fatigatione.

Locator, oris, m. *colui che dà a pigione*, שכר, Germ. *verleicher*, Gal. *loueur*, Hisp. *arrendador*, ἐργολάβος, qui rem aliquam pretio utendam dat, ut Locator prædii, vel ædium, qui pro prædiis, ædiumve usu conductori concesso pretium accipit. ¶ Interdum tamen locator is dicitur, qui redemptori pro opere aliquo faciundo mercedem constituit. *Plin. l. 7. c. 52.* Romæ quoque Corfidium materteræ suæ maritum, funere locato revixisse, & locatorem funeris ab eo elatum.

Locatus, a, um, adject. *collocato*, *posto*, positus. *Cic. de clar. Orat. c. 57.* Membra suo quæque loco locata. *Enn. apud eund. l. 2. Offic. c. 18.* Benefacta male locata malefacta arbitror.

Locellus, i, m. Βαλάντιον, crumenula, dim. a loculus. *Mart. l. 14. ep. 13.* Si quid adhuc superest in nostri fauce locelli.

Locito, as, avi, atum, a. 1. freq. verbi loco. *Ter. Adelph. 5. 8. 26.* Agelli est hic sub urbe paululum, quod locitas foras.

Loco, as, avi, atum, a. 1. *collocare*, שׂים, שכר, Ger. *setzen*, *verleihen*, Gal. *placer*, *louer*, Hisp. *poner*, *alquilar*, τίθημι, pono, constituo, a *locus*. *Cic. pro Mur.* Quæ possunt locare hominem in amplissimo gradu dignitatis. *Id. in Acad. l. 1.* Inter recte factum, & peccatum media locabat quædam. *Plaut. Rud.* Locare insidias alicui. ¶ Interdum est nuptui tradere. *Ter. Phor.* Quæso, qui si filiam suam unicam locaret? *Id. ibid.* Ut potui, virginem nuptum locavi huic adolescenti. *Plaut. Tri. 3. 3. 52.* Ubi erit locata virgo in matrimonium. *Id. Cist.* Ubi tu jam locere in luculentam familiam. *Cic. in Phil. 2.* Curio te in matrimonio certo, ac stabili locavit. *Auct. ad Her. l. 2.* Cur me huic locabas nuptiis? ¶ Interdum insumere, impendere, ut argentum, aut operam bene, vel male locare. *Plaut. Most.* Nec quicquam argenti locavi tam diu usquam æque bene. ¶ Et translate *Cic. in Fam.* Mentem omnem in Milonis consulatu fixi, & locavi. ¶ Interdum usum alicujus rei pretio concedere, aliquid pretio utendum dare, *affittare*, μισθοῦν, ἀπομισθοῦν, cum acc. rei, dat. personæ, & abl. pretii. Sed tamen non semper hi omnes casus exprimuntur. *Cic. 1. Agr.* Censoribus vectigalia locare, nisi in conspectu Populi R. non licet. *Id. pro Rosc. Com.* Disciplina, quæ erat ab hoc tradita, locabat se non minus H. S. CCCLIII. ¶ Non solum vero rem aliquam homines locare dicuntur, ut domum, agrum, sed etiam operam, vel laborem suum, quod est aliquid faciendum mercede suscipere. *Plaut. Trin. 4. 2. 2.* Nam operam meam tribus nummis ego locavi ad artes nugatorias. *Gell. l. 3. c. 3.* Ob quærendum victum ad circumagendas molas, quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasset. ¶ Interdum est aliquid alicui faciendum tribuere, constituta mercede. *Cic. in Verr. 3. c. 50.* Cum L. Octavius, C. Aurelius Coss. ædes sacras locavissent. *Id. ibid. c. 56.* Quod opus H. S. DLX. millibus faciendum locasti. *Pers. sat. 6. v. 47.* ingentesque locat Cæsonia Rhenos. ¶ Locare virtutem pro æstimare, magnifacere. *Cic. de Amic. in fine.* Vos hortor, ut virtutem locetis, sine qua amicitia esse non potest. Verum ea lectio Criticis suspecta est. Mallet Grævius *colatis*.

Locrensis, is, adject. qui ex Locrorum urbe est. *Cic. Verr. 7. c. 34.*

Locri, orum, masc. 2. Λοκροί, pop. Achajæ. Gemini fuerunt. Alii incoluerunt circa fauces sinus Corinthiaci, proximi Ætolis, quorum regio Locris, & urbs primaria Naupactum. Alii habitavere in adversa ora ad sin. Oetæum, Opuntiis proximi, quorum opp. Scarphia. Cognominati sunt Epicnemidii, a Cnemide, opp. & monte Bœotiæ. Locri item, cognomento Epizephyrii, Naritia, *Gierace*, urbs exc. Magnæ Græciæ, in confinio Bruttiorum. Condita fuit a Locris, qui Ajacem Oileum ad Trojam secuti sunt, ipso duce, teste Solino, vel Evante duce, ut alii scripsere. Hi cum bovem, quem Diis immolarent, non haberent, composito ex lignis minutis bovis simulacro, rem sacram eo fecerunt. Inde Græcum adag. *Locrensis bos*, de re vili, & munere sordido. Iidem, cum fœdus, quod cum Peloponnesiis inierant, violassent, ad Heraclidarum partes transeuntes, adagio causam dedere apud Zenodotum, & Eustathium, *Locrense pactum*, in fœdifragos. Alii dicunt, adagium inde natum esse quod Siculos elusissent.

Locris, idis, f. Locrorum regio. *Cic. ad Attic. l. 3.*

Loculamenta, orum, n. 3. φωλεοί, loca distincta, sive capsulæ, in quibus aves, apes, aut etiam majora animalia seorsum nidificare, seu habitare solent, a *loculus*. *Col. l. 8. c. 8.* Quæ vel loculamenta, quibus nidificent aves, vel fictilia columbaria recipiant. ¶ Ponitur aliquando pro conceptaculo, sive theca rei alicujus. *Vitr. l. 10.* Inclusum in alterum loculamentum collocetur. *Senec. de Tranquill. c. 9.* Librarum tecto tenus extructa loculamenta.

Locularis, e, adject. in loco factus, ut locularis resina. *Pallad. l. 2. c. 25.*

Loculatus, a, um, *che ha molti luoghi*, φωλεώδης, quod habet diversos locos. *Var. l. 3. de R. R. c. 17.* Nam ut Pausanias, & cæteri pictores ejusdem generis loculatas magnas habent arculas.

Loculosus, a, um, φωλεώδης, quod multos habet loculos, seu sinus, septo aliquo intermedio distinctos. *Plin. l. 15. c. 22.* Sola differentia generum in putamine duro, fragilive, & tenui, ac crasso loculoso, & simplici.

Loculus, li, masc. *luoghetto*, χωρίον, exiguus, & angustus locus. *Plaut. Mil. 3. 2. 38.* Sed in cella paululum erat loculi lubrici. ¶ Per Synecdochen loculi dicuntur loculamenta quædam separata in piscinis, ornithotrophiis, aliorumve animalium stabulis, in quibus unaquæque seorsum aluntur. *Var. l. 3. de R. R. c. 17.* Cum piscinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos. ¶ Item loculus dicitur de sacculo, in quo pecunia servatur, λόγιον, βαλάντιον, γλωσσόκομον. *Mart. l. 14.* Hos nisi de fulva loculos implere moneta non decet. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 175.* Nummum in loculos dimittere. ¶ Item de capulo, feretro, conditorio, ubi mortui feruntur, vel mortuorum reliquiæ conduntur, quem etiam locum dicebant σοροθήκην. *Plin. l. 7. c. 2.* Hinc cremari cum reliquo corpore non potuisse tradunt, conditumque loculo in templo.

Locuples, etis, o. *ricco*, עשיר, Germ. *reich*, Gall. *riche*, Hispan. *rico*, πλούσιος, dives, multa possidens, cui egens, & tenuis contraria sunt, a copia locorum, ut scribit Cornelius Fronto, nempe, ut Vossius explicat, ex *locus*, quomodo agros in primis dixere, & *ples*, quod ab antiquo *pleo*, unde *impleo*, *expleo*, *depleo*. Nam antiquorum opes non in pecuniæ loculis sitæ erant, sed in locis, sive agris. Itaque locuples esse potest, qui dives non sit, ut si quis sit obæratus, sed tamen plus possideat, quam debet. Et confirmatur hoc etymon auctoritate *Cic. 2. Catil.* Unum genus est eorum, qui magno in ære alieno majores etiam possessiones habent, quarum amore adducti dissolvi nullo modo possunt. Horum hominum species est honestissima, sunt enim locupletes, voluntas vero, & causa impudentissima. *Plin. item l. 18. c. 3.* Locupletes dicebant loci, hoc est, agri plenos. ¶ Dicitur de hominibus, & de rebus. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 137.* Annus locuples frugibus. *Cic. pro Planc.* Egentes in locupletes armabantur. *Id. 1. de Or.* Tanquam in aliquam locupletem, & refertam domum venissem. ¶ Translate ponitur pro copioso, & bene instructo, in quocunque genere. *Cic. 1. de nat. Deor.* Locupletior igitur hominum natura ad beate vivendum, quam Deorum, quod pluribus generibus fruitur voluptatum. Hinc Locuples oratio, idest, dives verborum, & abundans. *Cic. 3. de Or. c. 48.* Cujus membra, & pedes sunt in omni locuplete oratione diffusa. ¶ Item pro firmo, certoque, & magnæ auctoritatis, indubitatæque fidei homine, *autorevole*, ἀξιόπιστος. Unde locupletem auctorem, testem, fidejussorem, dicimus, de cujus fide nemo debeat ambigere. *Cic. 3. Offic.* Quorum quidem testem non mediocrem, sed haud scio, an gravissimum, Regulum nolite, quæso, vituperare. Quem enim locupletiorem quærimus, quam principem Pop. Rom. qui retinendi officii causa cruciatum subierit ultro? *Id. 2. Divin. c. 58.* Pythagoras, & Plato locupletissimi auctores.

Locupletator, oris, m. qui locupletat. *In duobus nummis Hadriani apud Mediobarb.* Locupletatori Orbis terrarum.

Locupletissime, *ricchissimamente*. *Spartian. in Hadrian. c. 3.* A Trajano locupletissime muneratus.

Locupleto, as, avi, atum, a. 1. העשיר, Ger. *reich machen*, Gall. *enrichir*, Hisp. *enriquecer á otro*, πλουτίζω, est locis, & possessionibus quempiam divitem facere, & generatim bonis vel externis, vel corporis, vel animi ditare. *Cic. 2. Fam.* Quoniam jurisdictionem confeceram, civitates locupletaveram. *Idem 1. de Orat.* Verborum eam dote locupletasti.

Locus, i, m. 2. *luogo*, מקום, Germ. *ort*, Gal. *lieu*, Hisp. *lugar*, τόπος, quicquid aliquid continet, sive, ut ait *Varro l. 4. L. L.* ubi quicquam consistit, a λέγομαι, *cubo*, *jaceo*, unde λέχος, *lectus*, item λόχος, quod Homero significat locum insidiis accommodatum: fit autem mutato χ in c, quemadmodum *ferrus* fit a σιδήρω. Prius fuit *stlocus*, quasi *fistlocus*, deinde factum est *locus*, ad fugiendum sonum confragosum. *Cic. Att. l. 8. epist. 6.* Omnes copias primo quoque tempore in unum locum convenire necesse est. *Id. l. 16. Fam.* Dum mihi deesse nullo loco vis. *Cæs. l. 1. B. G. c. 49.* Ultra eum locum, quo in loco Germani consederant. ¶ Ex loco superiore agere dicitur Orator, qui pro Rostris agit, ex æquo, qui in Senatu, ex inferiore, qui ad Judices. *Cic. 3. de Or.* Nam sive de Cœli natura loquitur, sive de terræ, sive de Divina vi, sive de humana, sive ex inferiore loco, sive ex æquo, sive ex superiore. ¶ Ponitur etiam pro tempore, vel spatio. *Ter. Heaut.* Nam & cognoscendi, & ignoscendi dabitur peccati locus. *Cic. Att. l. 9. c. 7.* Si nunc est ullus gaudendi locus. *Sallust. Jug.* Interea loci. *Plaut. Cas. a. 1. v. 32.* Post id locorum. h. e. deinde, postea. Eodem modo locutus est *Liv. l. 22. c. 38.* Hinc priore loco causam dicere, est ante defendere, quam quis accusatus sit. *Cic. pro Quinct.* Ut ipse causam capitis, si sponsionem fecisset, priore loco diceret. ¶ Item pro opportunitate, occasione, facultate, *comodità*. *Id. 6. Fam.* Nullum locum prætermittemus tui juvandi, aut levandi. *Id. Att. l. 1. ep. 15.* Nactus mihi videbar locum resecandæ libidinis, & coercendæ juventutis. ¶ Hinc *Loco*, vel *In loco*, est opportune, commode, recte, cum res postulat, *a tempo*. *Cic. in Partit.* Loco tu quidem quæris, sed plenius, quod vis, explicabitur, &c. *Id. in Fam. 11. ep. 16.* Sic epistolæ offendunt non loco redditæ. *Id. ante Exil. c. 1.* Fidei conducit in loco beneficium retribuere. ¶ Loco dicere, est aliquem rogatum sententiam dicere. *Cic. 3. de Leg. c. 18.* Huic jussa tria sunt, ut adsit, ut loco dicat, idest, rogatus; ut modo, ne sit infinitus. ¶ Notat etiam ordinem rerum. Hinc Primo loco, est primum, Secundo loco, est deinde, præterea. *Cic. 1. Fam.* Facile secundo loco me consolatur recordatio meorum temporum. ¶ Item accipitur pro genere, pro natalibus, pro conditione nativitatis. *Cic. pro Flacco, c. 11.* Si quem infimo loco natum, nullo splendore vitæ, nulla commendatione famæ defenderem. *Liv. l. 1. c. 34.* Loco summo natus erat. ¶ Item pro statu, fortuna. *Cic. 5. Fam.* Et quem in locum res deducta sit. *Id. pro Sext. c. 31.* Eo loci res est, ut &c. ¶ Item pro dignitate. *Cic. pro Cluent.* Qui in summum locum civitatis aut non potuerunt ascendere, aut non petiverunt. *Id. in Bruto.* Mature in locum principum Oratorum venit. *Id. 3. de Fin.* Quæ secundum locum obtinent. ¶ Item pro auctoritate, æstimatione, amore, gratia. *Cic. pro Planc.* Qui in mea salute principem semper locum, auctoritatemque tenuistis. *Id. in Phil. 2. c. 29.* Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? quo numero fuisti? *Id. l. 13. Fam.* Eodemque apud me loco esset, quo est apud patronum suum. *Id. 3. Fin.* Nec justitiæ ullus esset, nec bonitati locus. ¶ Item pro vice. *Id. in Phil.* Cur eum habes in loco patrui? Et alibi, Quem parentis loco colere debebas. *Cic. in Bruto.* Ex quo Augurum institutis in parentis eum loco colere debebam. *Id. in Verr. 1.* Prætorem Quæstori suo parentis loco esse oportet. *Id. ad Brut. ep. 13.* Illis in patris locum successit. ¶ Item pro ratione, genere, numero, vel simpliciter pro præp. *pro*. *Cic. in Pison. c. 15.* Si quis impedisset reditum meum, in hostium loco putaretur. *Id. de Am.* In injuriæ loco id numerant. *Id. de Inv. l. 2.* Petebat id sibi loco præmii. *Id. 9. Fam.* Ne id, quod petas, exigere magis, quam rogare, & in beneficii loco ponere videatur. *Idem l. 7. Fam. ep. 3.* Criminis loco putant, quod vivam. ¶ Item pro quæstione, parte alicujus Doctrinæ, vel operis, *passo*. *Cic. de Div. l. 2. c. 1.* Magnus locus, Philosophiæque proprius, a Peripateticorum familia tractatus uberrime. *Id. de Leg.* Hunc locum satis in iis libris, quos legistis, expressit Scipio. ¶ Olim locus idem erat ac fundus, seu ager. V. *Locuples*. ¶ Movere loco, est vel expellere. *Ter. Prol. Phorm.* Per tumultum noster grex motus est loco. ¶ Vel auferre. *Hor. l. 2. Epist.* Audebit, quæcunque parum splendoris habebunt, verba movere loco. ¶ Vel depellere de dignitate. *Cic. l. 2. ad Q. Fr.* Urgere illi, ut nos loco moverent. ¶ Locum dare, interdum est cedere. *Cic. Fam. 12. ep. 2.* Dandus est locus fortunæ, cedendum ex Italia. *Id. pro Quint. c. 16.* Atque avaritia paululum aliquid loci rationi, & consilio dedisset. ¶ Interdum dare causam, ansam. *Cic. 3. Fam.* De tuo in me animo locus existimandi videris nonnihil dedisse loci. *Id. pro Cæl.* Quoad ætas M. Cœlii dare potuit suspicioni locum. ¶ Interdum dare opportunitatem, facultatem. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 8.* Avertis orationem, nec das respondendi locum. ¶ Interdum admittere, accipere. *Cic. de Or. l. 1. c. 26.* Si hæc turba, & barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis Oratoribus. ¶ Locum esse alicui personæ, vel rei, est illam admitti, vel recipi. *Cic. pro Cluent.* In concionibus esse invidiæ locum, in judiciis veritati. *Id. ibid.* Erit profecto dignitati nostræ locus. ¶ Vel numerari. *Cic. in Or.* Nam in Poetis non Homero soli locus est, aut Archilocho, aut Sophocli, aut Pindaro. ¶ *Si in isto essem loco*, pulchre dicitur pro eo, quod est, si meum esset negotium, si mea res ageretur. *Plaut. Bacch. 4. 9. 116.* Verum, ut ego opinor, si ego in istoc sim loco. *Cic. 4. Fam.* Is enim, si eo loco esset, negavit, se facturum fuisse. ¶ Ponere in loco maledi-

cti, &

cti, & contumeliæ, *aver a male*. *Cic. in Pis.* Tune ausus es meum discessum illum testem sceleris, & crudelitatis tuæ maledicti, & contumeliæ loco ponere? ¶ In n. pl. indifferenter dicimus *loci*, g. m. & *loca*, g. n. *Cic. de Fato*. Inter locorum naturas quantum intersit, videmus: alios esse salubres, alios pestilentes, in aliis esse pituitosos, & quasi redundantes, in aliis exsiccatos, atque aridos, multaque sunt alia, quæ inter locum, & locum plurimum differunt. *Id. l. 9. Fam. ep.* 2. Venisse in illa loca ploratum potius, quam natatum. ¶ Loci, vel loca, orum, speciatim dicuntur vascula in fœminis semen recipientia, quem etiam uterum, & matricem Latini appellant. Ita dicuntur quod sint λόχοι, sive recessus uteri, ut censet *Cæs. Scaliger in 3. Arist. Hist. Animal. Plin. l.* 11. *c.* 37. *de fœminis*, Unde dictus uterus, quem alio nomine locos appellant. *Colum. l.* 8. *c.* 11. de pavonibus. Sæpiusque digitis loca fœminarum tentanda sunt: Nam in promptu gerunt ova. ¶ Frequenter loci usurpantur pro sedibus argumentorum, ex quibus, veluti ex promptuariis quibusdam, petuntur argumenta. Sed in hac notione *locus* etiam num. sing. dicitur. Loci communes sunt illi, ex quibus argumenta ad omnes quæstiones desumi possunt. *Cic.* 2. *de Or.* Sed hi loci ei demum Oratori prodesse possunt, qui est versatus in rebus. *Id. in Top. c.* 2. Locus est argumenti sedes. ¶ De his locis, & eorum divisionibus V. *Cic. loc. cit.* & *l.* 1. *de Invent. Arist. l.* 1. *Rhet. c. ult.* & *Quintil.*

Locusta, æ, f. *cavalletta*, ארבה, Ger. *ein hewwschreck*, Gal. *sauterelle*, Hisp. *langosta*, ἀκρίς, insecti genus, a *locus*, & *ustus*, quia tactu multa urit, morsu vero omnia erodit. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 5. Exorta vis locustarum. ¶ Parthos quondam, & Indiæ gentem locustis victitasse, scribit. *Plin. l.* 7. *c.* 2. & *l.* 11. *c.* 29. ¶ Carere palpebris locustæ dicuntur; ideo oculos habent durissimos. Hinc *Plaut. Men.* 5. 5. 24. Solent tibi oculi unquam duri fieri? M. Quid? tu me locustam censes? ¶ Est etiam genus piscis, corpore longo, cornua ante oculos bina, longa & aspera habens. *Plin. l.* 9. *c.* 30. ¶ Fuit hoc nomine mulier veneficiis insignis, Neroni grata. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 66. & *Juven. sat.* 1. *v.* 71.

Locutio, sive loquutio, onis, f. *il parlare*, *ragionamento*, φράσις, sermo, vel ipse loquendi actus. *Cic.* 3. *de Or.* Quanquam enim omnis locutio oratio est, tamen unius Oratoris locutio hoc proprio signata nomine est.

Locutor, sive loquutor, m. *parlatore*, λάλος, qui nimium loquitur. *Gel. l.* 1. *c.* 15. Qui sunt leves, & futiles, & importuni locutores.

Locutius, ii, qui & Aius Locutius, Deus apud Romanos. Cum enim noctu audita esset vox humana major, admonens Gallos adventare, Dei alicujus vox credita est; cujus cum nomen ignorarent, ex re ipsa Aium Locutium appellavere. *Liv. l.* 5. *c.* 50. & *Cic.* 2. *Div. c.* 32.

Locutulejus, m. 2. ἀδολέσχης, homo in verba provectus, quem & blateronem, & linguacem dicimus. *Gel. l.* 1. *c.* 15.

Locutus, vel Loquutus, us, ui, m. loquela, locutio, sermo. *Apul.* 2. *Florid. sub fin.* Passis versibus, soluto locutu, libera oratione.

Lodicula, æ, f. *coperta*, dim. a lodix. *Suet. in Aug. c.* 83. Ita, ut in extremis spatiis subsultim decurreret sestertio, vel lodicula involutus.

Lodix, icis, f. *coltra*, στρῶμα, σισύρα, lecti operimentum, a *lotum*, quia subinde eam lavari opus est. *Juven. sat.* 6. *v.* 194. Ζωὴ, καὶ ψυχὴ, modo sub lodice relictis uteris in turba. ¶ In masculino genere *hos lodices* dixit *Pollio*; non tamen est imitandus, *Quintil.* judice *l.* 1. *c.* 6.

Lœbertas, atis, f. libertas, apud vet. *Fest.*

Lœbesus, a, um, liber, a, um, apud vet. *Fest.*

Lœdoria, f. 1. *verso*, λοιδορία, mordax convicium. Differt a scommate, quod hoc sit mordacitas quadam urbanitate, & joco adumbrata, lœdoria vero apertum, amarulentumque est convicium, nulla urbanitatis specie velatum. *Macrob. in Satur. l.* 7. *c.* 3.

Lœmodes, is, m. & f. *pestilenziale*, λοιμώδης, pestilens. *Ammian. l.* 19. *c.* 4. Prima species luis Pandemus appellatur, secunda Epidemus, tertia Loemodes.

Logarion, n. 2. λογάριον, leviores, minutioresque rationes, quales iis de rebus, quæ quotidie in usum familiæ erogantur, in adversariis solent conscribi. *Ulp. l.* 3. *ff. de pen. leg.* Sed & chartas ad ratiunculam, vel ad logarion paratas contineri appellatione penoris.

Logeum, n. 2. λογεῖον, pulpitum in scena, in quo chorus tragœdiarum, & comœdiarum (quoad comœdiæ chorum habuerunt) cæterique personam non habentes, fabulæ subserviebant. *Vitr. l.* 5. *c.* 8.

Logice, es, f. *Logica*, λογική, Disciplina rationalis, ars differendi, quæ & Dialectica dicitur. *Cic.* 1. *Fin.* Jam in altera Philosophiæ parte, quæ est quærendi, ac disserendi, quæ λογική dicitur, iste vester, ut mihi quidem videtur, plane inermis, ac nudus est. *Id. de Fato, c.* 1. Totaque est Logice, quam rationem disserendi voco. ¶ Inventa est a Zenone Eleate. ¶ Logica, orum, num. pl. gen. n. res Logicales, seu quæ ad Logicen spectant. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 14. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate disputant Stoici, quæ Logica appellant, quia differuntur subtilius.

Logicus, i, m. qui logicen callet, vel docet. *Sidon. carm.* 15. *v.* 102.

Logista, m. 3. *computista*, λογιστής, supputator, sive æstimator, a λογίζομαι, quod est cogitare, rem aliquam diligenter expendere, æstimare, rationes subducere. Athenis Logistæ Magistratus erant, quorum munus erat expendere, quæ in Magistratu quisque gessisset. *Vet. Inscrip. Hispanica*: Logistæ civitatis Nicomediensium.

Logistoricus, m. 2. liber fuit Varronis, sermonum & dictorum insignium narrationem continens. *Gel. l.* 4. *c.* 19. M. Varro in Logistorico scripsit. *Macr. l.* 3. *Satur.* Varro in Logistorico, qui inscribitur Marius de Fortuna.

Logodædalia, æ, f. λογοδαιδαλία, ingeniosa nimis, & curiosa sermonis elaboratio. *Auson. Idyll.* 12. E logodædalia strides modo qui nimium trux.

Logographus, i, *computista*, λογογράφος, rationarius, qui libros rationum scribit, quique in acta refert quæ ad Remp. pertinent. V. *Cod. l.* 10. *tit.* 69. & *Dig. l. ult. tit.* 4. *leg.* 18. §. 10.

Logos, vel logus, m. 2. *ragionamento*, *parola*, *ragione*, λόγος, verbum, ratio, sermo. Vox græca est. A latinis scriptoribus usurpatur pro dicto ridiculo, futili, contemnendo, ad nihil prorsus conducente. *Ter. Phor.* 3. 2. 8. Fœneratum istud beneficium tibi pulchre dices D. logi. Adde *Cic. apud Non. c.* 2. *n.* 318. & *Plaut. Stich.* 1. 3. 68. ¶ *Æsopei logi* apud *Senec. de consolat. ad Polyb. c.* 27. sunt Æsopi fabulæ.

Loliaceus, a, um, o. 1. 2. *di loglio*, αἰρινος, quod ex lolio est, ut Farina loliacea, apud *Var. l.* 3. *R. R. c.* 9.

Loliarius, a, um, *de loglio*, quod ad lolium spectat, ut Cribrum loliarium, quo lolium ex frumento excernitur. *Col. l.* 8. *c.* 5. Cribro viciario, vel loliario, qui jam fuerit in usu, pulli superponantur.

Loligo, vel lolligo, inis, *lolligine*, *totano*, τευθίς, τεῦθος, piscis genus, fortasse ab atro succo, quem habet. Sane ater iste succus in sepia vocatur θολός. Itali hodie a thecæ calamariæ similitudine calamarium appellant. Habet enim cruorem nigrum atramenti similitudine, & duo officula, quorum alterum calami, alterum gladioli perspicui, pellucidique imaginem refert. Unde succus loliginis pro livore hominis atri, idest malevoli, ponitur. *Hor.* 1. *serm. sat.* 4. *v.* 100. Hic nigræ succus loliginis, hæc est ærugo mera. V. *Plin. l.* 9. *c.* 15.

Loligunculа, f. 1. τευθίδιον, dim. a loligo. *Plaut. Cas.* 2. 8. 57. Emitto sepiolas lepidas, loligunculas, &c.

Lolium, ii, n. *loglio*, αἶρα, ζιζάνιον, herba in segetibus nascens, iisque inimica, hordeo similis, cujus etiam vitium esse putatur, quasi δόλιον, hoc est adulterinum. Fit enim e corruptis triticis, ac hordei seminibus. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Nam lolium, & tribulos, & carduos, lappasque, non minus, quam rubos, inter frugum morbos potius, quam inter ipsius terræ pestem numeraverim. ¶ Lolio victitare dicitur, qui visu est imbecillo. Nocet enim oculis lolium propter vapores acres, quos in cerebrum attollit. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 691. Et careant loliis oculos vitiantibus agri. Adde *Plaut. Mil.* 2. 3. 50.

Lomentum, ti, n. ἐγχυμάτιον, σμῆγμα, farina fabacea, qua ad rugas e cute tollendas usa est antiquitas, a *lotum*, ut *fomentum* a *fotum*, quod ea ad lavandum uterentur. *Mart. l.* 3. *epigr.* 42. Lomento rugas uteri quod condere tentas. ¶ Est item coloris genus, quod in usum pictorum ex cæruleo confici solet. λῶμα. *Plin. l.* 2. *c.* 13. Ex cæruleo fit, quod vocatur lomentum, perficitur id lavando, terendove, & hoc est cæruleo candidius.

Lonchus, i, m. hasta, lancea, λόγχη. *Tertul. de Cor. Mil. c.* 11. Requiescens super loncho, quo perfossum est corpus Christi. Al. leg. *luncho*, eodem sensu.

Lonchitis, f. 3. λογχῖτις, herba in locis sitientibus nascens, foliis porri ad radicem rubentibus, flores habens, ceu galericulos, personis comicis similes, parvam exerentes linguam, semen vero involucris clausum, triangulum, & lanceæ similes, unde sibi nomen vendicavit. λόγχη enim lancea est. *Plin. l.* 25. *c.* 11.

Londinum, n. 2. seu Londinium, *Londra*, Λονδίνιον, urbs Albionis, Regia Angliæ, caput Comitatus Middlesexiæ, amplissima, & Emporium celeberrimum. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 13.

Longabo. V. Longano.

Longævitas, atis, f. *vecchiaja*, πολυετία, annositas, senectus. *Macrob. l.* 7. *Satur. c.* 5. De longævitate eorum (corvorum) opinio fabulatur.

Longævus, a, um, *di longa età*, *vecchio*, *attempato*, בא בימים, Ger. *alt*, Gall. *de longue vie*, Hisp. *de larga edad*, πολυετής, annosus senex, quasi longi ævi. *Virg.* 3. *Æn.* Et hæc lætus longævo dicta parenti haud dubitanda refer. *Id. Æn.* 2. *v.* 525. sacra longævum in sede locavit. V. *Gel. l.* 2. *c.* 16.

Longano, vel longanon, & longabo, onis, m. 3. ἀπευθυσμένον ἔντερον, intestinum rectum, a crasso intestino, quod κῶλον appellant, ad sedem usque porrectum, spinæ e directo incumbens. Ratio nominis inde tracta est, quod in longum protendatur, nullis orbibus implicitum, ut cætera intestina. *Veget. l.* 1. *c.* 42. ¶ Metonymice sumitur pro farciminis genere. *Var. l.* 4. *de L. L.* Longabo, quod longius, quam duo illa, sc. hilum, & apexabo. *Arnob. l.* 7. *contra gentes*. Quid sibi hæc volunt, apexabo, isicia, silicernia, longano?

Longe, adv. *di lungi*, מרחוק, Ger. *weit*, Gal. *loin*, *de loin*, Hisp. *lexos*, πόῤῥω, procul, longo intervallo, longo loci spatio. Construitur vel absolute. *Cic. in Fam. l.* 2. *ep.* 7. Longe absum, audio sero. *Id. in Ver.* 4. Epicrates mihi obviam longe processit. *Id. pro Quint.* Quam longe est hinc in saltum vestrum Gallicanum? *quanto v'è?* ¶ Vel cum abl. *Cic. in Fam. l.* 4. *ep.* 12. Cum longe a Piræeo abessem. ¶ Vel cum genitivo *gentium*, in qua constructione videtur significare longe omnino. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 3. Tu autem abes longe gentium. *Id. l.* 1. *de Or.* Longissime ab imperitorum intelligentia disjunctum. ¶ Aliquando accipitur pro eo, quod barbari dicunt a longe, *da lontano*. *Virg.* 2. *Georg.* Litora longe resonantia. *Plaut. Truc.* 4. 3. 79. Næ ista stimulum longe habet, quæ usque illinc cor pungit meum. ¶ Longe esse alicui, & longe esse ab aliquo, *esser lontano da alcuno*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 53. Longe illi dea mater erit. *Cæs. l.* 1. *B. Gall.* Si id non fecissent, longe ab his fraternum nomen populi R. abfuturum. ¶ *Longe, lateque*, est multis, variisque in locis. *Cic. pro L. Man.* Ita tantum bellum, tam diuturnum, tam longe, lateque dispersum, &c. ¶ Dicitur etiam de temporis intervallo. *Cic. de clar. Or.* Varro vitam Nævii producit longius. *Id. in Fam.* 2. *ep.* 8. Longe in posterum prospicere. ¶ Longe prospicere futuros casus, est eos longe ante videre, quam eveniant. *Cic. de Am.* Ut nos longe prospicere oporteat futuros casus Reipublicæ. ¶ Sæpe significat valde, multum. Tunc usurpatur cum nominibus superlativis, vel cum iis, quæ superlativi vim habent. *Cic. in Verr.* 7. *c. ult.* Quarum sacra longe maximis, atque occultissimis cæremoniis continentur. *Id.* 13. *Fam.* L. Castronius Pætus longe princeps municipii Lucensis. Vel cum comparativis. *Virg.* 9. *Æn.* At pedibus longe melior Lycus. ¶ Vel cum nominibus, quæ diversitatem, vel dissimilitudinem significant. *Cic.* 5. *Fam.* Longe alia conditione ego sum, ac cæteri Imperatores. *Id. de Orat.* Multum inter se distant istæ facultates, longeque sunt diversæ, atque sejunctæ. ¶ Vel cum verbis *antecello*, *præsto*, *supero*, *vinco*, *diffundo*, *discrepo*, *dissentio*, *fallor*, & similibus. *Cic.* 3. *Off.* Longe illam vitam huic anteponit. ¶ Vel cum adverbiis, *aliter*, *ante*, *post*, *foras*, & similibus, *Cic. in Bruto*. Est longe aliter in versibus.

Longiloquus, a, um, vox est *Donati ad Terent. Eun.* 2. 2. 34.

Longimanus, a, um, μακρόχειρ, qui alteram manuum longiorem habet. Cognomen fuit Artaxerxis Persarum Regis. Alteram enim manuum habuit longiorem.

Longinque, adverb. longe, a longe. *Enn. apud Non. c.* 11. *n.* 49. Annos multos longinque a domo bellum gerentes.

Longinquitas, atis, f. *distanza*, *lontananza*, מרחק, Ger. *weite*, Gal. *longue distance*, Hisp. *lexura*, διάστημα, locorum distantia. *Cic. Cæl. l.* 2. *Fam.* Quo & propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur. ¶ Dicitur etiam de tempore, & ponitur pro diuturnitate, *longo tempo*. *Cic.* 2. *Fin.* Si negabit, voluptatem crescere longinquitate. *Id.* 10. *Phil.* Nondum ex longinquitate gravissimi morbi recreatus est. *Id. de Div. l.* 1. *c.* 7. Nihil est, quod non longinquitas temporis efficere possit. *Ter. Hecyr.* 4. 2. Longinquitas ætatis. h. e. diuturnitas.

Longinquo, as, a. 1. distare facio, removeo, *allontanare*. *Claud. Mamert. l.* 1. *c.* 2. Deum a se longinquare.

Longinquum, adv. remote, vel diu. Longinquum loqui, est diutius loqui, *far molte parole*. *Plaut. Merc.* 3. 4. 23. Oratio næ odiosa est, cum rem agas, longinquum loqui.

Longinquus, a, um, *lontano*, רחוק, Ger. *fern*, Gall. *lointain*, Hisp. *de lexos*, μακρός, ἀπόστρος, remotus, distans. *Cic. Marc. l.* 15. *Fam.* Te pietatis in tuos fructum cepisse gaudeo. Non dubito, quid præsentes sentiant. Nos quidem longinqui, & a te ipso missi in ultimas gentes ad cœlum mehercule tollimur verissimis, ac justissimis laudibus. *Id. pro L. Man.* Quod ex locis tam longinquis, tam diversis, tam brevi tempore omnes uni huic se dediderunt. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 60. Longinquiores civitates. ¶ *E longinquo*, est e loco remoto. *Plin. l.* 7. *c.* 51. Vagamque e longinquo multa annuntiare, quæ nisi a præsenti nosci non possent. ¶ Dicitur etiam de tempore, & pro diuturno ponitur, *lungo*. *Cic.* 2. *Fin.* Quod autem magnum dolorem brevem, longinquum levem esse dicitis. *Id. de Div. l.* 2. Aut quam longinquo tempore

potuit observari? ¶ Ex longinquo veniens nobilitas, dicitur antiqua nobilitas. *Plin. l. 10. c. 42.* Minor nobilitas, quia non ex longinquo venit. ¶ Per Catachresin usurpatur pro longo. *Plaut. Mil. 3. 1. 136.* Vitam longinquam darent. ¶ Vel pro eo, quod in longum tenditur. *Claud. l. 3. de rapt. Pros. v. 363.* Sic qui vecturus longinqua per æquora merces molitur tellure ratem. ¶ Translate capitur pro extero, & peregrino. *Ovid. in Ibin, v. 228.* Si mea longinquus viscera piscis edet. *Cic. pro Dejot. c. 3.* Iisdem rebus est perturbatus homo longinquus, & alienigena, quibus nos in media Rep. nati, semperque versati. ¶ Item pro sero, sive lento, *tardo*. *Plaut. Merc. 5. 2. 55.* Longinquum amanti illud.

Longĭpes, edis, o. *lungo di piedi*, Ger. *langfüssig*, Gal. *qui à longs pieds*, Hisp. *el que tiene largos pies*, μακρόπους, longos pedes, sive longa crura habens. *Plin. l. 30. c. 4.* Simillimum scarabæo longipedi.

Longisco, is, n. 3. *allungarsi*, ἐκτείνομαι, longus fio, in longum cresco. *Enn. l. 17. Annal. apud Non. c. 2. n. 506.* Neque corpora firma longiscunt quicquam.

Longĭter, adverb. longe. *Lucret. l. 2. v. 682.* Non ut opinor, ea ab telo jam longiter errat. Adde *l. 3. v. 134.*

Longitĭa, æ, f. longitudo, *Auctor de limitib. edit. Goesii, pag. 272.*

Longitrorsus, adv. in longum, in longitudinem. *Fest.* Longitrorsus sic dicitur, sicut dextrorsus, sinistrorsus.

Longitūdo, inis, f. *lunghezza*, ארך, Germ. *lenge*, Gall. *longeur*, Hisp. *larguera*, μακρότης, prolixitas, extensio per longum, magnitudo extensa per longum. *Cic. 1. de nat. Deor.* In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. ¶ Ponitur etiam pro longinquitate, seu distantia loci. *Cic. 9. Phil. c. 1.* Non longitudo itineris, non asperitas viarum, non morbus ingravescens retardavit. ¶ Item pro diuturnitate, seu pro longo tempore. *Cic. 7. Ver.* Noctis longitudo stupris, & flagitiis conterebatur. ¶ Consulere in longitudinem, pro in futurum prospicere, usurpavit *Ter. Heaut. 5. 2. 10.*

Longiuscŭle, adverb. longule. *Sidon. l. 8. ep. 11. sub fin.* Longiuscule me progredi amor impulit.

Longiuscŭlus, a, um, *lunghetto*, paulo longior. Factum est a comp. neutro longius. *Cic. pro Arch. c. 10.* Quod epigramma in eum fecisset tantummodo alternis versibus longiusculis.

Longo, as, a. 1. *allungare*, μακρύνω, produco, extendo, longum facio. *Venant. Fortunat.* Tempore longatur, nec variatur amor.

Longobardi, Langobardi, Lancobardi, olim Bardi m. 2. *Lombardi*, pop. Vandaliæ, seu Ducatus Magnopolitani, in Ducatu Mechelburgensi, in ora maris Baltici, circa Suevum fl. al. circa Albim fl. Dicti sunt a voce Germanica *lang*, quæ longum, & a *barde*, quæ barbam notat, nempe a barba prolixa, quam gerebant. *Isid. l. 19. Orig.* Alii dicunt, a sua urbe nomen accepisse, quæ fuit Bardum, *Bart.* Alii arbitrantur, Longobardorum gentem ex Lingonibus, & Bardiis Galliæ populis coaluisse, quemadmodum Celtiberi ex Celtis pop. Galliæ, & ex Iberis creduntur commixti, ideoque potius Lingobardos appellandos putant. Hi migravere in Germaniam, & sedes posuere in Marchia Brandeburgica. Deinde in Italiam venere, Albino duce, atque hic victis Gothis ducentos annos regnaverunt. Tandem a Carolo Magno deleti sunt.

Longobardia, f. 1. Langobardia, Lancobardia, *Lombardia*, pars Italiæ, ita dicta a Longobardis, qui eam occupaverunt. Continet majorem partem Galliæ Cisalpinæ. Dividitur in superiorem, & in inferiorem. In Longobardia superiore sunt Pedemontium, & Ducatus Mediolanensis, & Montis Ferrati. In inferiore sunt Ducatus Mantuanus, Mutinensis, & Parmensis, cum parte occidentali Ditionis Venetæ, ubi territo[…] Cremense, Bergomense, Brixianum, Veronense, Vicentinum, & Pa[…]vinum, & Ducatus Ferrariensis, atque territorium Bononiense. ¶ [D]ividitur etiam Longobardia in Cispadanam, & in Transpadanam […] Cispadana, quæ a Placentia Bononiam usque perducitur, sunt […]nes Mutinensis, Parmensis, Monsferratus, pars minor Ducatus [Medio]lanensis, pars Borealior Ditionis Pontificiæ, & pars Pedemon[…] Transpadana, quæ complectitur Insubres, Cenomanos, & […] sunt pars Pedemontii, major pars Ducatus Mediolanensis, […]neta Longobardica, & Ducatus Mantuanus.

Longŭle, adver. dim. a longe. *Plaut. Rud. 1. 5. 8.* Haud longule ex[…]

Longulus, a, um, dim. a longus. *Cic. Att. l. 16. ep. 13.* L[…]na iter, & via inepta.

Longum, adverb. longe, diu, *alla lunga*. *Virg. 10. Æn. v.* […] lætabere. *Claudian. l. 2. de rapt. v. 234.* Sis memor, o, […]

Longurĭo, onis, m. μακραίων, longus homo, & proce[…] perticæ, quam *longurium*, vocant, similitudine. […] loco, haud aliter, ac *vacerram*, ac *stipitem* pro eo […]pud Non. c. 2. n. 484. Hic, qui ante me est, nescio […]

Longurius, rii, m. *perticone*, κοντός, pertica longi[…]torum, vel etiam bellicis trajici solebat ad eas co[…] *Cæs. 3. B. G.* Falces præacutæ insertæ, adfixæque […]li forma muralium (al. ruralium) falcium, A[…]

Longus, a, um, *lungo*, ארוך, Ger. *lang*, Gal. […] quod porrectum, seu extensum est, sive per […] sit erectum in altum, a λόγχη, *lancea*, idest a […] *l. 5. B. G. c. 31.* Longissimum agmen. *Virg.* […]hastis, & scuta tenentes. ¶ Construitur cum […] *l. 6. c. ult.* In hoc cœli circumplexu æquino[…] gnomonem vocant, septem pedes longus u[…]des longam reddit. *Plaut. Trin. 4. 2. 58.* […] quidem est, quam tu, longior. ¶ Reperi[…] *c. 11.* In morem horti areas latas pedu[…] quagenum facito. ¶ *Longæ naves*, gen[…]bant, quia onerariæ velis duntaxat in[…]gebantur. *Lentul. Cic. l. 12. Fam.* A c[…] profugerunt, onerariis relictis. ¶ P[…]turno. *Cic. Att. l. 12. ep. 5.* Quotidie […] videbantur. *Virg. 3. Æn.* Et lo[…] *Cels. l. 3. c. 1.* Morbi longi. […] perduel. c. 3. An de tabulari[…] ¶ *Longum est*, significat, […] dicere, quam improbe fece[…]tur, pro nullius rei tan[…] *vedo l'ora*. *Cic. pro Ro*[…] videre hominum vultus […] longius ait, quam […]tur, quam dum ill[…] ut breviter dicam […] *go tempo*. *Virg. E*[…] differs, protrahis […] *2. c. 20.* Nec in l[…]tur pro stolido, […]que *longus* nomen […]

ut docet *Quintil. l*[…]

Lopas, adis, f. […]

Loquacĭtas, tis, f. […] modica garrulitas. […] sed benevolentia lon[…]

Loquacĭter, adv. *loqu*[…] verbis. *Cic. pro Mur.* […] ille? *Horat. l. 1.* […]

Loquacŭlus, a, um, […] flagrans, odiosa, l[…]

Loquax, acis, o. 3. […] verbosus, […] *Or.* Quare illam […] mentis muta omn[…] senectus est natu[…] pertimuit, loqu[…]

Loquēla, æ, f. […] sermo, […]tate illæ ta[…] legunt falsa[…]

Loquentia, æ, f. […] *Probus apud G*[…] legitur eloqu[…]

Loquitor, aris, […]quor, verba […] *Bacch. 4. 7. 5*[…]

Loquor, eris, […] *fare*, […]

rena inducantur. ¶ Usus est hujus vocis in bellicis munimentis pro quolibet sepimento, *parapetto, trincea*. *Caes. l. 3. c. 10.* Octodecim castellis, ingentique lorica circundatam (urbem) fame domuit. *Id. l. 5. B. G.* Turres contabulantur, pinnæ loricæque ex cratibus attexuntur. ¶ Item pro quolibet muro extra usum rei bellicæ, quo aliquid circumdatur. *Ammian. l. 25.* Erat in hac regione extentum spatium, lorica ambitu circumclausum, destinatas regiis voluptatibus feras continens. *Apul. l. 6. A. A.* Jam domus eorum extremam loricam perveneramus.

Loricatio, onis, f. actus inducendi loricam, seu tectorium in pavimentis, aut parietibus. *Vitr. l. 7. c. 1.* Coassatio clavis fixa præbeat contignationi loricationem.

Loricātus, a, um, τεθωρακισμένος, lorica indutus, partic. a loricor. *Liv. l. 23. c. 19.* Statua ejus indicio fuit Præneste in foro statuta, loricata, amicta toga, velato capite.

Lorico, as, avi, atum, a. 1. ἐνθωρακίζομαι, loricam induo, lorica munio. *Plin. lib. 8. c. 24. de Schneumone.* Mergit se limo sæpius, siccatque Sole; mox ubi pluribus eodem modo se coriis loricavit, in dimicationem pergit. ¶ Loricare parietes, est iis tectorium inducere. *Varro.* Parietes opere tectorio loricandi.

Loricŭla, æ, f. *panzieruola*, θωράκιον, parva lorica. Accipitur pro munimento, quod obsessores urbium construunt, cum ultra jactum teli fossam faciunt, eamque vallo, sudibus, & turriculis instruunt, ut erumpentibus ex urbe possint obsistere. *Hirt. lib. 8. B. G. cap. 9.* Quorum frontes viminea loricula munirentur.

Loripes, edis, o. *che ha il piè torto*, ἱμαντόπους, qui pedem in modum lori tortum habet. *Juven. sat. 2. v. 23.* Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus.

Lorum, ri, n. *correggia, staffile*, רצועה, Germ. *ein riegel*, Gal. *sangle, longue, courroye*, Hisp. *correa, soga*, corrigia ex corio, qua servi verberabantur, a *lorum*, quod lingua veteri corium notavit. *Cic. 13. Phil.* Quos Antonius deliciarum causa loris in convivio cædi jubebat a suis publice. *Terent. Adel. 2. 1. 20.* Usque ad necem operiere loris. ¶ Lora etiam dicuntur habenæ, quia plerunque ex corio fiunt. *Ovid. Met. 2. v. 145.* Phœbus Phaethonti inquit: Corripe lora manu. Et *v. 200.* Mentis inops, gelida formidine lora remisit. ¶ Ponitur etiam pro quocunque ligamento. *Gel. l. 5. c. 14.* Leonem tenui loro vinctum. *Cic. de Arusp. Resp.* Aut thensam, aut lorum omisit.

Lorus, i, m. λῶρος, idem ac lorum. Sed raro usurpatum invenitur. *Apul. l. 3. A. A.* Lorum quempiam sinu suo depromit.

Lotharingia, f. 1. Lotharii Regnum, prius Australia, quæ tamen magis patebat, *Lorena*, pars Galliæ Belgicæ, inter Campaniam ad Occ. & Alsatiam ad Or. & inter Luxemburgum ad Sept. & Com. Burgundiæ ad Mer. ita dicta a Lothario Rege Galliæ.

Lotio, onis, f. *lavatura, lavamento*, λούσμα, actus lavandi. *Vitruv. l. 7. c. 9.* Glebæ minii cum sunt aridæ, pilis ferreis contunduntur, & lotionibus, & cocturis efficiuntur, ut adveniant colores. ¶ Speciatim ita dicitur clyster, quo alvus abluitur, & ducitur: idipsum enim & Græca vox significat, a κλύζω, lavo. *Cels. lib. 2. c. 12. n. 2.* Plerumque vero alvus lotionibus ducenda est.

Lotiolente, adv. impure, fœde, a *lotium*. *Titian. apud Non. c. 2. n. 485.*

Lotis, idis, vel Lotos, i, f. Λωτίς, Λωτός, Nympha quædam fuit filia Neptuni, quam cum amatam Priapus persequeretur, illa Deorum miseratione in arborem conversa est, quæ vulgo faba Syriaca dicitur. *Serv. in 2. Georg. Ovid. 9. Met. v. 347.*

Lotium, tii, n. *orina*, מי רגלים, Ger. *brunze*, Gal. *urine*, Hisp. *orina*, οὖρον, urina, a *lotu*, etsi quantitas dispar est, quia intus humore eo corporis partes abluuntur, per quas meat. *Suet. in Vesp. c. 23.* Reprehendenti filio Tito, quod & urinæ vectigal commentus esset, pecuniam ex prima pensione admovit ad nares, sciscitans, num odore offenderetur: at illo negante, Atqui, inquit, e lotio est.

Lotomētra, æ, f. panis ex semine loti herbæ. *Plin. l. 22. c. 21.*

Lotophăgi, m. 2. Λωτοφάγοι, populi in Africa, ad Syrtim parvam, in insula Lotophagite, in conspectu Neapolis, al. in R. Tripolitano. Dicti sunt a *lotus*, & φάγω *edo*, quod arboris ejus fructu credantur victitare. *Plin. l. 5. c. 4.*

Lotor, oris, m. qui lavat. *Inscrips. apud Fabret. pag. 435.* Dianæ Aug. Colleg. lotor sacr.

Lotos, f. 2. Λωτός, arbuscula, seu frutex in Africa, circa Syrtes, atque Nasamonas, in Regno Tripolitano. Ligno nigro est, & myrti modo baccas fert adeo dulces, ut advenis incutiant patriæ oblivionem. Unde cum Ulyssis socii delati fuissent in Africam, & hujus arboris fructus gustassent, vix inde abducti sunt. *Hom. l. 9. Odyss.* Quidam arbitrantur, esse eam arborem, quam Romani viticiolum dicunt. *Plin. l. 13. c. 17. & l. 21. c. 17.* Poetæ fabulantur, appellatam esse a Loto, seu Lotide, Nympha, quæ Priapum fugiens in hanc arborem conversa fuerit. Genti, & terræ nomen dedit. ¶ In Ægypto etiam frutex palustris est, seu herba hoc nomine, quam Homerus inter herbas subnascentes Deorum voluptati primam nominavit. Hæc recedentibus aquis Nili provenit similis fabæ, in cujus capite fructus est papaveri similis, intus grana habens ceu milium, ex quo incolæ faciunt panem, quem lotometram appellant. *Plin. l. 22. c. 21.* ¶ Item in Italia lotus nascitur. Dicitur lotus a loto Africano, ob fructuum suavitatem. Nominatur etiam faba Græca, vel Syriaca, a figura. *Plin. l. 24. c. 2. Virg. 2. Georg.* Nec salici, lotoque, nec Idæis cyparissis. *Ovid. 10. Met.* Amnicolæque simul salices, & aquatica lotos. ¶ Lotos est etiam tibiæ genus apud *Silium l. 8. v. 506. & l. 11. v. 432.* Sic *Martial. l. 8. epigr. 51.* Palladius tenero lotos ab ore sonat. ¶ Adverte, hoc loco efferri mascul. genere.

Lotūra, æ, f. λοῦσις, lavatio. *Plin. l. 33. c. 7.* Sequentia autem loturæ optimum.

Lotus, a, um, *lavato*, idem quod lautus. *Stat. lib. 1. Silv. 5. v. 62.* Qui modo lotus in unda.

Lotus, us, m. lotio. *Cels. l. 1. c. 3. de his, quæ calefaciunt, & refrig.* Refrigerant omnia acida, aqua, oleum, & lotus.

Loxias, æ, m. Λοξίας, cognomen Apollinis, a λοξός, *obliquus*, vel propter obliqua, & tortuosa responsa, quæ hujus vates reddebant, quo facilius consultoribus imponerent, vel quod Apollo, idest Sol Zodiacum oblique pererrat. *Macrob. l. 1. Satur. c. 17.*

L ANTE U.

Lua, f. 1. Dea, quæ purgationibus præerat, a *luendo*, idest purgando. Unde & ei ad lustrandam hominum cædem, hostium arma, spoliaque incendebantur. *Liv. l. 8. c. 1.*

Lubens, Lubentia, Lubīdo, Lubet, &c. } V. Libet, &c.

Lubrice, adv. *instabilmente*, Ger. *schlipfferachtig*, Gal. *en glissant, inconstamment*, Hisp. *dudosamente, deleznablemente*, γλισχρῶς, inconstanter, & parum syncere, dubie, periculose. *Cic. 2. Phil. c. 24.* Et lubrice versatus in bello est. Meliores tamen Cod. ita eum locum exhibent. Difficilis sane reprehensio, & lubrica. Versatus in bello est, &c.

Lubricātus, a, um, nom. partic. lubricus, seu lævis factus, ut lubricatus lapis, apud *Arnob. l. 1.*

Lubrico, as, a. 1. γλισχραίνω, lubricum facio. *Juven. sat. 9. v. 173.* Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem.

Lubricum, ci, subst. n. 2. τὸ γλισχρόν, lubricitas, quod lubricum est. *Tac. 1. hist. cap. 79.* Et lubrico itinerum adempta equorum pernicitate. *Id. l. 1. Ann. c. 65.* Illi sanguine suo, & lubrico paludum lapsantes, &c. *Id. l. 3. hist. c. 82.* Per angusta, & lubrica viarum flexerunt.

Lubricus, a, um, *sdrucciolosо*, γλισχρός, præceps, periculosus, in quo quis nequit consistere, qualis est terra argillosa humectata, marmora lævigata, aqua gelata, cæteraque hujusmodi, ubi commode vestigium figere non possumus, a *labor*, *eris*, quasi *labricus*, *a* in *u* abeunte. *Virg. 5. Æn.* Et se se opposuit Salio per lubrica surgens. ¶ Lubricum item dicitur, quod si comprehendatur, manibus elabitur, facileque effluit. *Virg. 2. Æn.* Lubrica convolvit sublato pectore terga. Et *5. Æn.* Adytis cum lubricus anguis ab imis. ¶ Translate ponitur pro dubio, incerto. *Cic. 2. Off.* Qui locus est sane lubricus, quoniam vix invenitur, &c. ¶ Item pro inconstanti, proclivi ad lapsum. *Cic. pro Cæl. c. 17.* Viæ adolescentiæ lubricæ, quibus illa insistere, aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione vix potest. ¶ Item pro mobili. *Cic. 2. de nat. Deor.* Natura oculos fecit lubricos, & mobiles. ¶ Item pro fallaci, & qui multas vias elabendi novit. *Virg. 11. Æn.* Nequicquam patrias tentasti lubricus artes.

Luca, f. 1. *Lucca*, Λοῦκα, urbs Hetruriæ. Respublica est optimis legibus temperata, circuitus 3. M. P. permunita, cum undecim propugnaculis, probe culta, condita a Tuscis anno mundi 1469. quo Tarentum, & Syracusæ, ad alveum Auseris, seu Sarculi fl.

Luca Bos. V. Lucas.

Lucanĭa, f. 1. *Basilicata*, regio Italiæ, in Regno Neapolitano, ubi nunc Basilicata cum parte maxima Principatus ulterioris versus Austr. & parte Calabriæ citerioris. Dicta est, quod regio ætherea sit, i. e. multæ lucis, vel quia sita est ad partem stellæ Luciferæ, vel a populis, qui in ea habitavere, qui Lucani appellati sunt, vel a Lucilio duce, vel quod primitus in luco consederint. *Justin. l. 23. Plin. l. 3. c. 5. & Liv. l. 22. c. 42.*

Lucanĭca, f. 1. *lucanica, salciccia*, Ger. *eine bratwurst*, Gall. *saucisse*, Hisp. *longaniza*, ἀλλᾶς, genus tarciminis ex porcinis carnibus, a Lucanis populis, a quibus primum inventum est. *Cic. Fam. 9. ep. 16. ad fin.* Solebam antea delectari oleis, & lucanicis tuis. *Mart. l. 13. epigr. 35.* Filia Picenæ venio Lucanica porcæ.

Lucanĭcus, a, um, ad Lucanos pertinens. *Spartian. in Caracall. cap. 5.* Cum Germanos subegisset, Germanicum se appellavit, vel joco, vel serio, ut erat stultus & demens: asserens, si Lucanos vicisset, Lucanicum se appellandum.

Lucanus, m. 2. Poeta, nepos Senecæ Tragici. Bellum civile inter Cæsarem, & Pompejum gravissimo carmine perscripsit, item Orphei Tragœdiam, multaque alia, quæ hodie non extant. Periit incisa jussu Neronis vena, jam Consul designatus, propterea quod inter eos nominatus esset, qui cum Pisone conjurarant. *Crinit.* ¶ *Quintil. l. 10. c. 1.* cum Oratoribus magis, quam Poetis annumerandum censet. Quo fortasse & *Martialis* respexit *l. 14. epigr. 194.* Sunt quidam, qui me dicunt non esse poetam, At qui me vendit, bibliopola putat.

Lucānus, a, um, adject. ad Lucaniam pertinens, ut Lucana pascua, *Horat. Epod. 1.* Lucanum mare, *Stat. l. 3. Silv. 1. v. 85.* ¶ Lucani, orum, Lucaniæ populi. *Liv. lib. 22. c. 42.* Lucanorum turba Lucani appellati dicuntur, &c.

Lucar, aris, n. θεωρικόν, θεατρικὸν ἀργύριον, pecunia, quam spectatores pro loco solvunt, a *luo*, h. e. solvo, quemadmodum etiam lucrum a *luo* factum est, quia pro ludorum spectaculis persolvebatur. *Voss.* Vel dicendum est, quod nunc est *lucar*, prius dictum esse *locar* a *locis*, pro quibus illud locariis solvebatur a sedentibus. Aliqui deducunt a *lucus*. *Fest.* Lucar, pretium, quod ex lucis captatur, vel erogatio, quæ ex lucis fiebat. V. Lucaris. Sunt etiam, qui lucar exponunt mercedem, quæ datur non locariis, sed ipsis histrionibus. Legitur hæc vox apud *Liv. lib. 3.* Hinc translate *Tert. adv. Gnostic. cap. 8.* de Joanne Baptista: Contumeliose truncatur in puellæ saltricæ lucar. h. e. in præmium.

Lucarĭa, orum, n. 2. vel Lucaria, ium, n. 3. festa, quæ in luco Romani faciebant, qui permagnus erat inter viam Salariam, & Tyberim, eo quod victi a Gallis, fugientes e prælio ibi se se occultaverunt. *Fest.*

Lucāris, re, adject. in luco datus, ut Lucaris pecunia, apud *Fest.*

Lucas bos, vel Luca bos, est Elephantus. *Var. l. 6. de L. L. Plin. l. 8. c. 6.* Causam nominis triplicem affert *Var. l. 6. de L. L.* unam suam, ut sic dicantur a *luce*, quod longe relucerent propter inauratos clypeos. Alteram C. Ælii, ut a Libycis sit factum Lucæ. Tertiam Verginii, quam solam probat *Vossius*, quod Romani elephantes primum conspexerint in Lucania Pyrrhi bello; bovem autem vocasse, quod maximam quadrupedem, quam ipsi haberent, vocarent bovem. *Lucas* igitur dixere pro *Lucans*, *Lucans* autem fecere e *Lucanus*, ut Picens pro Picenus. *Lucr. l. 5. v. 1031.* Inde boves Lucas turrito corpore. *Sen. Hippol. v. 351.* Amat insani belua ponti, Lucæque boves.

Lucellum, li, n. 2. κερδάριον, parvum lucrum. *Cic. 5. Verr. c. 30.* Si Apronio e deliciis Prætoris lucelli aliquid jussi sunt dare. *Id. ib. c. 44.* Facere aliquid lucelli. *Sen. ep. 5.* Hujus diei lucellum tecum communico. *Catul. carm. 28. ad Pisonis Prætoris Comites.* Ecquidnam in tabulis patet lucelli? h. e. pecuniæ, seu lucri vobis a Prætore expensi, & dati.

Lucens, entis, o. *lucente*, φαίνων, splendens, splendidus, clarus, conspicuus. *Virg. 6. Æn. v. 725.* Lucentemque globum Lunæ. *Stat. 9. Theb.* Tunicæ lucentes auro.

Lucensis, e, adject. qui est ex urbe Luca, ut Lucense municipium, apud *Cic. 13. Fam. epist. 13.*

Lucēo, es, xi, n. 2. *lucere, risplendere*, אור, Ger. *scheinen*, Gal. *reluire*, Hisp. *luzir*, λάμπω, splendeo, lucem emitto. *Cic. in Somn. Scip. c. 3.* Luna, quæ luce lucebat aliena. ¶ Lucere facem alicui, aut cereum, est alicui præferre facem, aut cereum. *Plaut. Cas. 1. 2. 30.* Primum omnium huic lucebis novæ nuptæ facem. *Id. Curc. 1. 1. 9.* Tute tibi puer es lautus, luces cereum. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. pro Rosc. Amer. cap. 34.* Nondum lucebat, cum Ameriæ scitum est. ¶ Translate *Id. Att. l. 5. ep. 15.* Mea officia, quæ parum antea luxerunt. *Id. 1. Offic.* Æquitas lucet ipsa per se. *Id. pro Mil.* Cum res ipsa tam claris argumentis, signisque luceat.

Lucerĭum, n. 2. Luceoli, *Ricivoli, Ponte di Rezzoli*, vel *Ricciolі*, oppid. Umbriæ, ad Cantianum flu. & apud Apenninum M. excisum a Nariete, inter Eugubium, & Callium.

Lucēres, vel Lucerenses, m. 3. erat variorum hominum turba, qui in Romuli asylum confugerant, vel quia jam a patria exulabant, vel quia Regum suorum tyrannidem ferre non poterant. Dicti sunt a *luco* asyli. *Plut. in Romulo.* *Voss.* Sed aliqui dicunt, Ardeates fuisse, qui duce Lucero Ardeæ Rege auxilio fuerint Romulo adversus Tatium, & Sabinos bellum gerenti. *Fest.* Alii fuisse Hetruscos, qui duce Galerito

Lucre-

Lucretino, seu Lucumone Romanis adversus Sabinos opem tulerint, & bello confecto Romæ remanserint, appellatos esse a suo Rege. *Junius apud Varronem l. 4. de L. L. Aur. Victor de Vir. Illustr.* Hi tertiam ex tribus primis Tribubus Populi Rom. effecere. *Dionys.* A *Livio* appellantur tertia Centuria Equitum. Sedes illis inter Palatium, & Capitolium data est. ¶ Prima hujus vocis syllaba dubia est quantitatis. *Ovid. 3. Fast. v. 132.* Quosque vocant Ramnes, Luceribusque dedit. *Propert. l. 4. el. 1. v. 31.* Hinc Taties, Ramnesque viri, Luceresque coloni.

Lucerĭa, f. 1. *Lucera*, urbs Apuliæ Dauniæ, in R. Neapol. in prov. Capitanata, in planitie. Ibi lanæ optimæ conficiebantur. *Horat. l. 3. od. 15.* ¶ Luceria item, seu Nuceria, *Luzzera*, opp. nunc castr. Gall. Cispadanæ, ad Padum fl. in Duc. Mantuano.

Lucerĭus, m. 2. Λουκέριος, Ardeæ Rex, qui auxilio fuit Romulo adversus Tatium. *Fest.*

Lucerna, æ, f. *lucerna*, נר, Germ. *ein kertz, oder lampe*, Gal. *lumiere, lampe*, Hisp. *candil*, λύχνος, instrumentum, quod uno, vel pluribus ellychniis in eo accensis, oleoque fotis, nobis lumen præbet, a *luceo*. *Cic. 4. Acad.* Itaque Timagoras Epicureus negat, sibi unquam, cum oculum torsisset, duas ex lucerna formulas esse visas. ¶ Lucernarum usum primi Ægyptii monstravere. *Euseb. l. 10. Prep. Evang.* ¶ Lucernarum alia simplex est, quæ habet partem unam tantum exporrectam, & quæ uno ellychnio contenta est, quæ *cubicularia* dicitur, alia *dimyxos*, ad duo ellychnia ferenda, alia *trimyxos*, ad tria, alia *polymyxos*, ad multa. *Mart. l. 14. epigr. 40.* Illustrem cum tota meis convivia flammis, totque geram myxos, una lucerna vocor. ¶ Est etiam lucerna marinus piscis, ita dictus, quod nocte tranquillo mari, lingua ignea per os exerta relucet. *Plin. l. 9. c. 27.*

Lucernātus, a, um, adject. lucernis illustratus. *Tert. l. 2. ad uxor. c. 6.* Janua laureata, & lucernata.

Lucescit, ebat, imp. 3. *si fa giorno*, ἡμέρα γίνεται, clarum fit, dies fit. *Cic. l. 15. Fam.* Ut ad 3. Id. Octob. cum lucesceret, in Amanum ascenderem. ¶ Antiqui *lucifcit* dicebant. *Ter. Heaut. 3. 1. 1.* Lucificit hoc jam. *Plaut. Amph. 1. 3. 45.* Eamus Amphitryo, lucificit hoc jam. h. e. hoc cœlum.

Lucesco, is, n. 3. lucere incipio, vel luceo. *Virg. ecl. 6. v. 37.* Jamque novum terræ stupeant lucescere solem. V. Lucescit.

Lucetĭus, m. 2. Λουκέτιος, Jovis cognomen, quasi lucis auctor, a luce, quam præstare hominibus putabatur. *Fest.*

Luci, adv. *di giorno*, interdiu, cui opponitur noctu. *Cic. 12. Phil. c. 10.* Quis enim audeat luci, quis in militari via, quis bene comitatum, quis illustrem aggredi? *Plaut. Casin. 4. 2.* Venire luci.

Luciānus, i, Λουκιανός, Samosatensis, sub Trajano Imperatore varia scripsit, & quidem jucundi argumenti. Contumeliose, & impie in Christianam Religionem invectus tandem pœnas dedit discerptus a canibus, ut scribit *Suidas*.

Lucĭde, adv. *chiaramente*, φανερῶς, clare. *Cic. 2. de Or. c. 25.* Ut verbum illud, quod causam facit, lucide, & breviter uterque definiat. *Sen. epist. 71.* Animus lucidius, & tranquillius inter divina mansurus. *Quintil. l. 4. c. 5.* Ostendere causam lucidissime.

Lucĭdus, a, um, *lucido, chiaro*, זהיר, Ger. *heiter*, Gal. *clair*, Hisp. *claro, lucido*, φανερός, clarus, perspicuus, a *lux*. *Hor. 1. carm. ode 3.* Sic fratres Helenæ lucida sidera. *Ovid. 1. Fast.* Lucidior visa est, quam fuit ante, domus. *Vitr. l. 9. c. 6.* Lucidissima stella. ¶ Translate *Quint. l. 10. c. 1.* Philistus imitator Thucydidis, ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior. ¶ *Lucidum* adverbii more positum pro lucide. *Hor. l. 2. ode 12.* me voluit dicere lucidum fulgentes oculos.

Lucĭfer, i, m. *Lucifero*, φωσφόρος, stella Veneris, a *luce ferenda*. Ita dicitur mane, cum antegreditur Solem. Nam vespere, cum subsequitur, eadem *Hesperus* vocatur. *Cic. 2. de nat. Deor.* Infima est quinque errantium, terræque proxima Stella Veneris, quæ φωσφόρος Græce, *Lucifer* Latine dicitur, cum antegreditur Solem, cum subsequitur autem, Hesperos. Ea cursum anno conficit, & latitudinem lustrans signiferi orbis, & longitudinem.

Lucĭfer, eris, m. filius Jovis, & Auroræ, qui Trachinnam Nympham amavit, & ex ea suscepit geminam prolem, Ceycem, & Dædalionem. Dictus est Auroræ filius, quia stella illa, quæ & Venus dicitur, mane Solem præcedens, quasi ex ejusdem sinu oriri videtur. *Boccat. l. 11. Gen.*

Lucĭfer, ra, rum, o. 1. 2. *che mena la luce*, φωσφόρος, quod lucem fert. *Cic. 2. de nat. Deor.* Itaque ut apud Græcos Dianam, eamque Luciferam, sic apud nostros Junonem Lucinam in pariendo invocant. *Ovid. ep. 11. v. 46.* Denaque Luciferos Luna premebat equos.

Lucifĭcus, a, um, adjectiv. lucem emittens, illustrans, lucidus. *Cal. Aurel. Acut. 2. 9.* Vapor lucifici solis.

Lucifluus, a, um, adject. luce fluens, lucidus. *Prudent. Psychom. v. 625.* & *Juvencus in Matth. c. 24.*

Lucifŭga, æ, com. idem ac lucifugus. *Sen. ep. 122.* lucifugas homines appellat, qui contra naturam nocte utuntur pro die, qui & λυχνόβιοι dicuntur, quasi lucernarii. Adde *Apul. l. 5. A. A.*

Lucifŭgus, a, um, *che fugge la luce*, qui fugit lucem, & gaudet tenebris. *Cic. 1. Fin. c. 18.* Lucifugi, maledici, monstrosi, etiam aliis amatoriis levitatibus dediti. *Minut. Fel. c. 8.* Lucifuga natio. Alii legunt *lucifugax*.

Luciliānus, a, um, adject. ad Lucilium pertinens. *Cic. l. 19. Att. ep. 11.*

Lucilĭus, m. 2. Poetæ vetustissimi nomen, patria Aruncani, qui primus Latinorum Satyram scribere aggressus est. Obiit apud Neapolim anno ætatis suæ 46. publicoque funere elatus fuit. *Cic. 2. de Orat. c. 9.* C. Lucilius homo doctus, & perurbanus dicere solebat, ea quæ scriberet, neque ab indoctissimis, neque a doctissimis legi velle, quod alteri nihil intelligerent, alteri plus fortasse quam ipse.

Lucīna, f. 1. Εἰλείθυια, Dea partuum præses, eadem ac Luna, sive Diana, quæ & Juno Lucina appellabatur, item Luna Lucifera, & Diana Lucifera. A *luce* enim, vel *luceo* est *Lucina*, & a *Lucina* per contractionem *Luna*. *Var. l. 4. de L. L. Cic. 2. de nat. Deor.* Adhibetur autem ad partus, quod ii maturescunt aut septem nonnunquam, aut plerumque novem Lunæ cursibus. *Ter. Andr.* Juno Lucina fer opem. *Virg. in Pollione.* Casta fave Lucina, tuus jam regnat Apollo. *Id. 3. Georg. v. 60.* Ætas Lucinam, justosque pati Hymenæos.

Lucīnus, a, um, adject. a luce, ut lucinæ horæ, quibus scil. in lucem edimur, apud *Prudent. l. 2. adversf. Symmach. v. 222.* Et qui lucinas tribuo nascentibus horas.

Lucipărens, tis, idem, ac luciferus, ut luciparens nox, apud *Avien. in Phænom. Arat. v. 854.*

Lucĭpor. V. Marcipor.

Lucisator, oris, m. lucis auctor. *Prudent. Cathemer. 3. v. 1.*

Lucisco, V. Lucesco.

Lucĭus, m. 2. prænomen est Romanis familiare, quod idcirco illi, qui primo hoc prænomine fuit appellatus, impositum creditur, quia prima luce natus fuerit. *Fest.* Alii deducunt a Lucumonibus pop. Hetruriæ.

Lucĭus, ii, m. genus piscis, qui & lupus dicitur, stagna colens, & ranas lacessans. *Auson. Mosella, v. 120.*

Lucratĭo, onis, f. *guadagno*, actus lucrandi. *Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 7.* Spem lucrationis accipere.

Lucratīvus, a, um, adject. lucrum afferens, *lucroso*. *Quintil. l. 10. c. 7.* Neque vero tam ullus est dies occupatus, ut nihil lucrativæ operæ ad scribendum, aut legendum capi aliquo momento temporis possit.

Lucretĭa, f. 1. fil. Sp. Lucretii Tricipitini Præfecti Urbis Romæ, uxor L. Tarquinii Collatini, quam Sex. Tarquinius Superbi filius, Collatiæ ab ea hospitio susceptus, cum precibus exorare non posset, vi oppressit. V. *Liv. l. 1. ad fin.*

Lucretilīnus, a, um, adject. ad Lucretilem spectans, ut Lucretilinus sol, apud *Cic. 6. Att. ep. 11.* Al. leg. *Lucretinus*.

Lucretĭlis, m. 3. mons in Sabinis, valli imminens, per quam Farfarus fl. decurrit. Sed Acron Horatii interpres illum Latio Gabiis proximum statuit. *Horat. l. 1. od. 17.*

Lucretĭus, m. 2. Poeta Latinus, Ciceronis ætatem non multo antecessit. Scripsit de rerum natura libros sex elegantes, sed archaismis refertissimos. ¶ Periit furore, propinato sibi ab uxore Lucilla venefico poculo. *Hieron. in Chronic. Euseb.*

Lucrifacĭo, is, eci, actum, a. 3. idem, ac lucror. *Martial. l. 8. ep. 10.* Emit lacernas millibus decem Bassus, Tyrias coloris optimi; lucrifecit. ¶ Lucrifacere injuriam, est impune alicui injuriam inferre, nullasque ob eam pœnas luere. *Plin. l. 7. c. 39.* Quam quidem injuriam lucrifecit ille mercatus in luctu civitatis, quoniam arguere nulli vacabat. *Valer. Max. l. 4. c. 1. n. 10.* Traduc equum, & lucrifac censoriam notam. h. e. a censore non notaberis.

Lucrifactus, a, um, partic. a lucrifio. *Cic. Verr. 3. c. 75.* Jam vero ab isto omnem illam ex ærario pecuniam, quam his oportuit civitatibus pro frumento dari, lucrifactam videtis.

Lucrificabĭlis, le, o. 3. *che porta guadagno*, κερδαλέος, lucrum afferens. *Plaut. Pers. 4. 7. 2.* Næ hic tibi dies illuxit lucrificabilis.

Lucrificus, a, um, adject. *lucroso*. *Plaut. Pers. 4. 3. 46.* Lucrifica fortuna.

Lucrifīo, is, actus sum, passiv. anom. *esser guadagnato*. *Cic. Verr. 5. c. 46.* Quid, si ostendo, in hac una optione lucrifieri tritici modios centum?

Lucrifŭga, com. 1. *che fugge il guadagno*, φυγοκερδής, qui lucrum fugit. *Plaut. Pseud. 4. 7. 33.* Cum hos huc adigit lucrifugas.

Lucrii Dii, qui lucrorum consecutionibus præsidebant. *Arnob. l. 4.*

Lucrinensis, e, adject. ad Lucrinum lacum pertinens. *Cic. 4. Att. ep. 10.*

Lucrīnus lacus, Lucrinus sinus, Bajanus lacus, *Mar morto*, al. *Lago di Licola*, Λουκρῖνος λίμνη, parvus lacus, seu sinus Campaniæ, inter Puteolos, & Bajas, ac inter Avernum lacum, & mare Tyrrhenum, prope intimum recessum sinus Puteolani. Sed ex quo terræmotu anni 1538. mons hic novus extitit, qui vocatur mons Cinereus, nihil laci Lucrini superest, nisi palus lutosa cum arundineto. Dictus est a *lucro*, propter multitudinem delicatissimorum piscium, qui ibi capiebantur. *Festus*.

Lucrīnus, a, um, adject. ut Lucrina aqua, apud *Propert. l. 1. el. 11.* Lucrina conchylia, apud *Horat. epod. 2. v. 49.*

Lucrĭo, onis, m. *amico del guadagno*, φιλοκερδής, qui undique lucrum aucupatur. *Festus in voce Cercops*.

Lucripĕta, æ, m. qui lucri est avidus, ut lucripeta fœnerator, *in argumento Mostell. Plauti, v. 6.*

Lucror, aris, atus sum, d. 1. *guadagnare*, בצע, Ger. *gewinnen*, Gal. *gaigner*, Hisp. *ganar*, κερδαίνω, lucrifacio, lucrum, vel quæstum facio. *Cic. Verr. 7. c. 24.* Stipendium omne lucrari. ¶ Lucrari malum aliquod eodem modo dicitur, quo Lucrifacere injuriam. V. *Lucrifacio*. *Cic. Verr. l. 1. c. 12.* Lucretur indicia veteris infamiæ. h. e. impune ferat. *Stat. l. 9. Theb.* Lucrari moram fati, *differir la morte*.

Lucrōse, cum lucro. *Hieron. epist. 22. ad Eustoch. c. 5.* Lucrosius perire.

Lucrōsus, a, um, *utile*, κερδαλέος, plenus lucro. *Ovid. 2. Amor. eleg. 10.* Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas. *Plin. l. 37. c. 12.* Neque est ulla fraus vitæ lucrosior. *Id. l. 18. c. 31.* Id pereque lucrosissimum.

Lucrum, cri, n. *guadagno, utilità*, בצע, Ger. *gewinn*, Gal. *gain*, Hisp. *ganancia*, κέρδος, quæstus, utilitas, a sup. *lutum* verbi *luo*, solvo. *Varro l. 4. de L. L.* Aliqui putant, dici a *lucis*, proprieque eo notari lucorum proventum, ut nempe prima sua acceptione lucrum idem fuerit, quod *lucar*. *Cic. 5. Tusc.* Alii emendi, aut vendendi quæstu, & lucro ducerentur. ¶ *Lucri est*, significat prodest, vel utile est *Plaut. Amph.* Lucri est, quod miseriam deputat. ¶ *Lucro est*, idem ac lucri est. *Cic. 7. Verr.* Quibus, utri nostrum ceciderint, lucro futurum est. ¶ *Deputare*, vel *ponere in lucro*, est tanquam lucrum æstimare. *Ter. Phorm. 2. 1.* Quicquid præter spem eveniet, omne id deputabo in lucro. *Cic. pro Flacc.* Et me hoc in lucro ponere, atque aliud agere patiantur. Eodem modo *Horat. l. 1. od. 9.* Quem sors dierum cumque dabit, lucro appone. ¶ *Vivere de lucro* dicitur ille, qui magno vitæ periculo elapsus est. *Liv. l. 40. c. 8.* De lucro, pater, vivere me scito. ¶ *Facere rem aliquam lucri*, est lucrum facere alicujus rei. *Nepos in Thrasyb. c. 1.* Quæ ille universa naturali quodam bono fecit lucri. ¶ Lucrum masc. genere habet *Plaut. apud Non.* Unde tu prægrandem lucrum facias.

Lucta, æ, f. *lotta*, היאבקות, Ger. *ein kampff*, Gal. *luite, lutte*, Hisp. *lucha*, πάλη, certaminis genus, unum ex Græcorum pentathlo, quo alius alium prosternere in terram nititur. *Sidon. l. 2. ep. 1.* Palæstritarum luctæ. *Auson. epigr. 93.* Ne quis certamina luctæ, nec cursu te, Lyce, prætereat.

Luctāmen, inis, n. 3. idem, ac luctatio. *Virg. 8. Æn. v. 89.* Remo ut luctamen abesset. *Lamprid. in Alex. c. 30.* Operam luctaminibus mollioribus dare.

Luctans, antis, nom. ex partic. qui luctatur, & certat. *Virg. 1. Æn. v. 57.* Luctantes venti. *Id. 4. Æn. v. 696.* Luctans anima. *Ovid. 4. Met. v. 358.* Luctantia oscula carpere.

Luctatĭo, onis, f. actus luctandi, conatus, nisus, *sforzo*. *Liv. l. 21.* Tetra ibi luctatio erat, ut a lubrica glacie non recipiente vestigium, &c. ¶ Per translationem accipitur pro pugna, sive contentione, seu concertatione, *contesa*. *Cic. 2. de Fin.* Nam cum Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmant. *Senec. l. 5. nat. quæst. c. 13.* Spiritus inclusi, & in exitum nitentis luctatio.

Luctātor, oris, m. *lottatore*, παλαιστής, qui lucta cum altero contendit. *Ovid. in Ibin, v. 393.* Ut jacet Aonio luctator ab hospite fusus. *Plaut. Pseud. 5. 1. 6.* Magnum hoc vitium vino est; pedes captat primum: luctator dolosus est.

Luctātus, us, m. 4. idem, quod luctatio. *Plin. l. 8. c. 12.* Scit ille imparem sibi luctatum contra nexus. Adde *l. 32. c. 2.*

Luctĭfer, a, um, *ch'apporta pianto*, γοηφόρος, ferens, vel nuntians luctum. *Sen. Her. Fur. v. 687.* Hic vultur, illic luctifer bubo gemit.

Luctificabĭlis, le, o 3. quod luctu affectum est. *Pers. sat. 1. v. 78.* Antiopa ærumnis cor luctificabile fulta.

Luctifĭcus, a, um, *ch'induce pianto*, γοώδης, quod luctum inducit. *Cic. 2. Tusc. c. 10. ex poeta:* Luctifica clades nostro infixa corpori.

Luctisŏnus, a, um, γοήφωνος, luctum sonitu præferens. *Ovid. 1. Met. v. 733.* Et gemitu, & lacrymis, & luctisono mugitu.

Lucti-

Luctito, as, a. 1. freq. a lucto, apud vet. Priscian. l. 8.

Lucto, as, avi, atum, n. 1. idem, ac luctor. Ter. Hec. 5. 3. 3. Dicitque se illi anulum, dum luctat, detraxisse.

Luctor, aris, d. 1. lottare, giuocare alla lotta, נאבק, Ger. ringen, Gall. luiter, lutter, Hisp. luchar, παλαίω, est lucta contendere, quod fit, cum duo se invicem complectentes alter alterum in terram dejicere conatur. Virg. 6. Æn. v. 643. Et fulva luctantur arena. ¶ Item niti, conari, cum labore aliquid agere, certare. Ovid. 4. Trist. eleg. 5. remis ad opem luctare ferendam. Quintil. l. 5. c. 13. Est & illud vitium nimium solliciti, & circa omnia momenta luctantis. Liv. l. 7. An æquum esse, dedititios suos illa fertilitate perfrui, se militando fessos in pestilenti, atque arido solo luctari, affaticarsi indarno. Sil. l. 10. Luctari morti. combattere colla morte. Id. l. 14. v. 454. bonus ille per artem luctari pelago. ¶ Translate Cic. l. 1. de Orat. Non luctabor tecum, Crasse, amplius. h. e. non disputabo.

Luctuōse, adverb. lutuosamente, cum luctu. Varr. l. 4. L. L. Luscinia luctuose canere existimatur. Liv. l. 28. c. 39. Imperatores vestri luctuosius nobis prope, quam vobis perierunt.

Luctuōsus, a, um, pieno di pianto, θρηνώδης, luctu plenus. Hor. 3. Car. Ode 6. Dii multa neglecti dederunt Hesperiæ mala luctuosæ. ¶ Dicitur etiam luctuosum, quod luctum affert. Cic. 1. Agr. Quam mehercle ego præconi hunc ipsam luctuosam, & acerbam prædicationem futuram puto. Id. pro Quint. Luctuosum est tradi alteri cum bonis, luctuosius inimico. Id. 2. Philip. Luctuosissimum bellum.

Luctus, us, m. pianto, אבל, Ger. klage, Gal. pleur, Hisp. lloro, llanto, πένθος, θρῆνος, γόος, est dolor extrinsecus, apparens ex aspectu, lacrymis, gestibus, aut clamore. Cic. 4. Tusc. c. 8. Luctus, ægritudo ex ejus, qui charus fuerit, interitu acerbo. Id. 3. Offic. Theseus in maximis luctibus fuit. Id. in Pison. Aliquem luctu afficere. ¶ Sæpe etiam ipse habitus, vultusque, & vestis, luctus dicitur. Unde post cladem illam Cannensem Senatusconsulto cautum est, ne matronæ ultra triginta dies in luctu essent, ut narrat Liv. l. 22. c. 56. Quod decretum pro dolore accipi non potest, quandoquidem in potestate Senatus non erat dolori imperare, sed potius pro veste lugubri, cæterisque exterioribus doloris indiciis. ¶ Antiqui etiam efferebant luctus, lucti, per 2. decl. Accius apud Non. c. 8. n. 17. Cesso hinc ire, & rapere lucti vestem in lecto conjugis.

Lucu, dicebant Veteres pro luce, h. e. die. Donat. ad Terent. Adelph. 5. 3. 55.

Lucubratio, onis, f. vigilia, fatica fatta vegghiando, νυκτεγρεσία, ἀγρυπνία, vigilia, & opus, quod fit lucubrando. Cic. 1. de Nat. Deor. Nam ista, quæ vos dicitis, sunt tota commentitia, vix digna lucubratione anicularum. ¶ Sunt & lucubrationes rusticanæ, vespertinæ, & antelucanæ, quando a vespere, & ante lucem conficiuntur intra villam opera rei rusticæ conducibilia. Col. l. 11. c. 2. Item ad lucubrationem vespertinam palos decem conficere, totidemque per antelucanam lucubrationem. Adde Plin. l. 18. c. 26. ¶ Sumitur interdum lucubratio pro rebus, quæ per lucubrationem fiunt. Cic. l. 9. Fam. ep. 2. Perire meam lucubrationem nolui, & eam ipsam Caninio dedi. ¶ Item pro spatio noctis unius lucubrando actæ. Auson. in ep. præfixa Centoni nuptiali. Opus die uno, & addita lucubratione properatum.

Lucubratiuncŭla, læ, f. brevis lucubratio. Gell. in præfat. Si cui forte voluptas erit, lucubratiunculas istas cognoscere.

Lucubratorius, a, um, adject. ad lucubrandum aptus, ut lucubratoria lecticula, in qua lucubrare solebat Augustus, scribente Sueton. in ejus vita, c. 78.

Lucubrātus, a, um, lucubrando elaboratus. Cic. in Parad. proœm. Accipies igitur hoc parvum opusculum lucubratum his jam contractioribus noctibus. Martial. l. 4. epigr. 90. Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis. h. e. lucubrando transacta.

Lucŭbro, as, avi, atum, a. 1. vegghiare, comporre qualche cosa vegghiando, Ger. ey li ecker arbaiten, Gal. veiller, de nuit, Hisp. velar trabajando, νυκτεγρετέω, ἀγρυπνέω, vigilo, & nocte ad lucernam aliquid compono, a luce, quasi lucibro. Liv. l. 1. c. 57. Inter lucubrantes ancillas sedentem invenit. Apul. A. A. l. 6. Lucubrare viam. h. e. noctu iter facere.

Luculente, adv. φανερῶς, clare, & splendide. Cic. de Div. l. 2. Cum ipse paucis interpositis versibus dicat satis luculente. ¶ Aliquando ponitur pro aperte. Cic. de Clar. Or. Et luculente scripserunt, etiamsi minus, quam tu, polite. ¶ Luculente diem habere, est laute, & opipare se tractare. Plaut. Epid. 1. 2. 54. Eamus intro ad te, ut hunc hodie diem luculente habeamus. ¶ Luculente vendere, apud eund. Men. 2. 3. 88. est prospere, cum lucro.

Luculenter, adv. idem, ac luculente. Cic. 2. Fin. Cum Græce, ut videor, luculenter sciam. h. e. satis, vel abunde. Id. Q. Fr. l. 3. ep. 5. Sane tenebatur opus luculenter. h. e. apte, & prospere.

Luculentia, æ, f. splendor, nitor. Arnob. l. 3. Verborum luculentias a Cicerone surriere.

Luculentitas, atis, f. splendor, pulchritudo, apud vet. Laberius Tucca, ut citat Nonius c. 2. n. 510. Dominus noster tua luculentitate captus.

Luculentus, a, um, pieno di luce, illustre, נהרנ, Germ. scheinbar, Gal. fort clair, Hisp. lleno de luz, muy claro, λαμπρός, ἐκλαμπρος, luce plenus, splendens, a lux. Proprie dicitur de foco, aut camino, sed metaphorice ad orationem, atque alia transfertur. Cic. 7. Fam. ep. 10. Camino luculento utendum. Plaut. in fragm. Cornicular. Pulchrum, & luculentum hoc nobis evenit prælium. Id. Epid. 3. 2. 5. Proh dii immortales, mihi hunc diem dedistis luculentum! Id. Cistell. 2. 3. 18. Luculenta familia. ¶ Aliquando accipitur pro ornato, perspicuo, & aperto. Sall. de Catil. c. 31. Tum M. Tullius orationem habuit luculentam, & utilem Reip. Cic. 12. ad Att. ep. 21. Luculentioribus verbis rem comprehendere. ¶ Aliquando pro probato, & optimo. Plaut. in Rud. 5. 3. Vin tibi luculentam conditionem ferre me? Sic luculentus scriptor, apud Cic. 7. Att. ep. 17. ¶ Aliquando pro divite. Plaut. Capt. 2. 2. 76. Multos jam lucrum luculentos homines reddidit. ¶ Aliquando pro magno. Cic. 7. Phil. Luculentam tamen ipse plagam accepit, ut declarat cicatrix. ¶ Aliquando pro pulchro, ut luculenta forma, Terent. Heaut. 3. 2. 12. Luculenta facies, Apul. l. 4. A. A.

Lucullānum, n. 2. olim Megaris, Castel dell' Ovo, arx in mari, apud Neapolim urb. Campaniæ, in insula parva, ante portum Neapolitanum, cui ponte jungitur.

Lucullānus, a, um, adject. Sidon. Paneg. Anthem. v. 511. Lucullanis freta cincta cariotis.

Lucullēus, a, um, adject. ad Lucullos pertinens, ut Lulleum marmor, quo sc. Lucullus Romam invexit, apud Plin. l. 36. c. 6.

Luculli Horti, Cento Camerelle, locus Campaniæ, inter Bajas, & Misenum.

Luculli Villa, Bagni d' Agnano, pag. Campaniæ, juxta prom. Misen. contra Puteolos, vix 3. M. P.

Lucullus, m. 2. Λούκουλλος, nomen nobilissimi Romani, & ditissimi, Pompeji, & Ciceronis æqualis, qui in Quæstura amplissimum populo munus edidit, Prætor Africam justissime rexit, adversum Mithridatem missus, Collegam suum Cottam Chalcedone obsessum liberavit, Cyzicum obsidione solvit, Mithridatis copias ferro, & fame afflixit, eumque Regno suo Ponto expulit, rursum cum Tigrane Rege Armeniæ bellum instaurantem magna felicitate superavit. Splendidissime cœnabat. Hinc Luculli cœnæ in proverbium abiere. Maxime signorum, & tabularum amore flagravit. Ingravescente ætate, cum jam desipere cœpisset, tutela ejus M. Lucullo fratri promissa est. Vide latius vitam ejus apud Plut. in Lucullo.

Lucŭlus, i, m. boschetto, parvus lucus, Auctor vitæ Horatii, quem nonnulli Suet. esse putant. Domus ejus ostenditur circa Tiburtini luculum.

Lucŭmo, & per sync. Lucmo, onis, m. Rex, Præfectus. Vox est Thusca, ex Λυκάων, Lycaon, quod fuit nomen Regis Arcadiæ, a quo Arcadia aliquando Lycaoniæ nomen habuit, qui in lupum, a Jove commutatus dicitur, ut præter Poetas tradit Pausan. Thusci enim ex Arcadia venere. Sed L. Jo. Scoppa Collect. l. 7. c. 18. ait, Lucumonem dici a Syriaco luca significante senem, & moni significante rationem, sapientiam. Serv. in Æn. Thuscia duodecim Lucmones habuit, idest Reges, quibus unus præerat. Et in illud 5. Æn. Tres equitum numero turmæ, Lucumones exponit Thuscos. Hinc Galeritus ille, qui cum exercitu Hetruscorum Romulo cum T. Tatio, & Sabinis bellum gerenti auxilium tulit, Lucumo ab Historicis quasi nomine proprio appellatur. ¶ Sumitur etiam pro melancholico, vel insano. Nam Λυκάων apud Græcos utranque habet notionem. Fest. Lucumones, quidam homines ob insaniam dicti, quod loca, ad quæ venissent, infesta facerent. Auson. ad Theonem, epist. 4. v. 68. Salito decies si cor purgeris aceto, anticipesque tuum Samii lucumonis acumen.

Lucuncŭlus, m. 2. dim. a lucuns. Afran. apud Non. c. 2. n. 483. Pistori non: at cur non scribilitario, ut mittat fratris filio lucunculos? Apul. l. 10. Metam. Panes, crustula, lucunculos, & complura scitamenta.

Lucuns, untis, f. edulii genus, quasi λευκόν, vel λευκοῦντες, quia farina, quæ alba est, aspergebatur. Varr. apud Non. c. 2. n. 483. Ac nulla ambrosia, ac nectar, non alica, sardæ, panis, pemma, lucuns cibu' qui purissim' multo est.

Lucus, ci, m. bosco, selva, ἄλσος, νέμεος, nemus, sylva sacra, locus arboribus consitus aquam habens, Diisque sacer, a λόχος, insidiæ, aut a λόχμη, sylva, quia insidiantibus est apta. Quint. l. 1. c. 6. lucum dici putat per antiphrasim, quod umbra opacus parum luceat. Describitur lucus a Varro l. 4. c. 56. Lucus nequaquam cæduus est, quia potius manu consitus, religiosusque, atque vel alicui Deo, vel alicujus hominis cineribus consecratus. Itaque aut circa Delubra Numinum, aut circa sepulchra positus est. Virg. 1. Æn. Lucus in urbe fuit media lætissimus umbra. Ubi Serv. Ubicunque Virg. lucum ponit, sequitur etiam consecratio, ut Luco tum forte parentis Pilumni Turnus sacrata valle sedebat. Cic. pro Mil. Vos enim Albani tumuli, atque luci, vos, inquam, imploro, atque obtestor.

Lucus, m. 2. Lugo, opp. amplum Æmiliæ, a Foro Livii 24. M. P. Ferrariam versus 35.

Lucus Feroniæ, col. & opp. mediter. Hetruriæ Capenatibus proximum. ¶ Item Pietra Santa, opp. Hetruriæ, apud oram litor. inter Lucam, & Lunam. Nonnullis est Bisavina, pag. inter Florentiam, & Lucam.

Ludĭa, æ, f. 1. ὀρχηστρίς, ὑποκριτίς, mulier gesticulatrix, quæ saltu, & gesticulatione homines oblectat, mulier, quæ artes ludicras exercet, vel uxor, aut amica ludii. Mart. l. 5. epigr. 25. Hermes cura, laborque ludiarum. Martian. Capel. de nupt. Philologiæ. Ludiam quandam Gaditanam saltantem vidimus semicinctam.

Ludibriōse, adv. cum ludibrio. Ammian. l. 26. c. 6. Ludibriose sublatus.

Ludibriōsus, a, um, adject. ludibrio plenus. Ammian. l. 25. c. 13. Ludibriosa auspicia.

Ludibrĭum, ii, n. scherno, לעג, Ger. gespatt, Gal. appartenant à jeu, Hisp. pertinecente a juego, ἐμπαίγματα, quod ludimus, deridemusque, res vana, & deridenda, a ludus, ut manubrium a manus. Metel. ad Cic. l. 5. Fam. ep. 1. Ludibrio aliquem lædere. Cic. pro Domo. Libertatis signum posuisti ad ludibrium impudicitiæ. Id. in Parad. 1. Ille hæc ludibria fortunæ ne sua quidem putavit. ¶ Haberi ludibrio, est derideri, illudi, vitiari. Ter. Hec. 4. 1. 11. Non sic ludibrio tuis factis habitus essem. Id. ibid. 1. 2. 74. Sed quam decrerim me non posse diutius habere, eam ludibrio haberi, quin integram reddam, ut accepi, suis, neque honestum est mihi &c. h. e. eam vitiari. ¶ Esse alicui ludibrio, idem est ac ludibrio haberi. Cic. ad Brut. ep. 2. Nec pati, sceleratissimo hosti ludibrio esse Imperium Populi Romani. ¶ Debere ludibrium alicui. V. Debeo. ¶ Ludibrium interdum dicitur de ipso homine, qui ludibrio habetur. Liv. l. 1. Is ab Tarquiniis ductus Delphos, ludibrium verius, quam comes.

Ludibundus, a, um, ebi giuoca, παίζων, quasi ludens, & nullo negotio faciens aliquid. Cic. Ver. 5. c. 67. Si Vultejum habebis, omnia ludibundus perficies. Id. ad Tiron. l. 16. Fam. Postridie in Italiam ad Hydruntem ludibundi pervenimus.

Ludĭcer, cra, crum, da giuoco, vile, παιγνιώδης, lusorius, jocularius, levis, a ludus. Priscian. l. 7. dicit esse tertiæ declinationis, ut volucer, cris, cre, inde esse ablativum ludicri. In Onomastico est ludicrus. Et probat etiam Perottus. Sed ludicer esse dicendum, in Animadversionibus Grammaticis Vossius ostendit. Cic. 1. de nat. Deor. c. 37. Pueri etiam cum cessant, exercitatione aliqua ludicra delectantur. Id. de Orat. Ars ludicra armorum & gladiatori, & militi prodest. Virg. 12. Æn. Neque enim levia, aut ludicra petuntur Præmia. ¶ Ars ludicra, speciatim pro histrionica, & scenica sumitur. Unde artem facere ludicram, est histrionicam exercere. Plaut. Aul. 4. 3. 3. translate, Continuo meum cor cœpit artem facere ludicram, id est subsilire. ¶ Ludicræ tibiæ, quibus uti solebant in ludis ad modos faciendos. Plin. l. 16. c. 36. Nunc sacrificæ Tuscorum e buxo, ludicræ tibiæ loto, ossibusque asininis, & argento fiunt. ¶ Ludicra nox, quæ ludendo transigitur. Tac. 1. Ann. cap. 50.

Ludĭcre, adv. da giuoco, scherzando, per ludum. Apul. l. 9. Met. Astu meretricio ludebat ludicre. Enn. apud Non. c. 2. n. 505. Pars ludicre jactant.

Ludĭcrum, cri, subst. n. cosa da scherzo, משחק, Ger. frewdenspiel, Gal. farceire, jeu de bateleur, Hisp. cosa de burla, y juego, παίγνιον, ludus, & quæcunque res jocularis, & non seria. Catul. de nupt. Mall. v. 22. Quos Hamadryades Deæ ludicrum sibi roscido nutriunt honore. Plin. l. 5. c. 11. Quæ in proverbiis ludicrum vertere. ¶ Accipitur etiam pro ludis, seu spectaculis. Tac. Ann. 1. c. 54. Indulserat ei ludicro Augustus. h. e. ludis Augustalibus. Liv. l. 27. Quod Olympiæ ludicrum ea æstate futurum erat.

Ludĭcrus, V. Ludicer.

Ludifacio, is, a. 3. idem quod ludifico. Plaut. Epid. 5. 2. 41. Quomodo me ludifecisti de illa conductitia fidicina?

Ludificabilis, le, o. 3. plenus ludo, jucunditate. Plaut. Cas. 4. 1. 3. Neque usquam ludos tam festivos fieri, quam hic intus fiunt ludi ludificabiles seni nostro.

Ludificatio, onis, f. deceptio, fraus, tergiversatio. *Cic. pro Sex. c.35.* Cum omni mora, ludificatione, calumnia Senatus auctoritas impediretur.

Ludificator, oris, m. qui ludificat. *Plaut. Mostell. 5. 1. 18.* Ego illum ante ædes præstolabor ludificatorem meum.

Ludificatus, a, um, nom. particip. passivæ significationis a ludifico, deceptus, *ingannato, burlato*. *Sallust. Jug. c.50.* Ludificati incerto prælio. *Apul. l. 10. A. A.* Ludificato judicio pœnam facinoris evadere. ¶ Est etiam particip. depon. *Silius, l. 7. v. 644.* nunc lævus in orbem. Nunc dexter levibus flexo per devia gyris Ludificatus equo.

Ludificatus, us, ui, m. 4. ludificatio. V. Ludificus.

Ludifico, as, avi, atum, a. 1. *burlare, ingannare, beffare*, Ger. *verspotten*, Gal. *se mocquer*, Hisp. *escarnecer*, ἐμπαίζω, per ludum fallo, decipio. *Plaut. Amph. 2. 1. 38.* Qui herum ludificas dictis delirantibus. *Sallust. Jug. c. 36.* Pacis mora consulem ludificare.

Ludificor, aris, atus, sum, depon. a. idem ac ludifico. *Ter. Eun. 4. 5. 3.* Tu me hic etiam, nebulo, ludificabere? *Plaut. Most. 4. 3. 41.* Te ludificatus, & me hodie in perpetuum modum. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 20.* Aperte ludificari, & calumniari. *Liv. l. 39.* Qui ludificati priorem locationem erant. *Flor. l. 2. c. 2.* Ludificari rostra fuga. h. e. declinare impetum rostratarum navium irruentium.

Ludificus, a, um, adject. ludificans, ludificabilis, decipiens. *Plaut. Pan. 5. 5. 2.* Me sibi habeant scurræ ludificis caveis. Al. leg. *ludificatui*.

Ludimagister, m. 2. *maestro di scuola*, γυμνασιάρχης, γραμματιστής, qui ludo literario præest. *Cic. 1. de nat. Deor. c.26.* Sed cum agellus eum non satis aleret, ut opinor, ludimagister fuit. *Martial. l. 10. epigr. 62.* Ludimagister parce simplici turbæ. ¶ Legitur etiam *Magister ludi* apud *Cic. Div. in Ver. c. 14.*

Ludio, onis, m. idem, ac ludius. *Liv. l. 7. c. 2.* Ludiones ex Hetruria acciti ad tibicinis modos saltantes.

Ludius, dii, m. *giocolatore*, Ger. *spielman, gauckeler*, Gal. *bateleur, joueur*, Hisp. *truhan, albardan*, ὀρχηστής, χορευτής, joculator, histrio. *Turnebus l. 6. Adverf. c. 26. & Vossius ad 2. Dionys. Halic.* sic definiunt: Ludii, sive Ludiones erant pueri impuberes, elegantibus tunicis induti, galea insuper, ense, & parma armati, Circensibus, & Theatralibus pompis ordine incedere soliti, veluti pompæ duces, Saliis similes. Dicitur hæc vox a *ludus*, sed in vet. libr. scribitur & *Lydius*, qua de re V. *Ludo*. *Cic. pro Sext.* Ille ipse maxime ludius, non solum spectator, sed actor, & acroama. *Ovid. 1. de Arte, v. 112.* Dumque rudem præbente modum tibicina Thusco ludius æquatam ter pede pulsat humum. ¶ Quia autem ludi hi scenici vel impuberes erant, vel saltem videri debebant, idcirco qui grandiusculi, & jam vesticipes erant, pilis evulsis læves, ac glabri reddebantur. *Plaut. Aul. a. 2. sc. 9.* Tu istum gallum, si sapis, glabriorem reddes mihi, quam volsus ludiu' est.

Ludo, is, si, sum, n. 3. *giuocare*, שחק, Ger. *spielen*, Gal. *jouer*, Hisp. *jugar, burlar*, παίζω, est ludo delectationis causa sese exercere, a *Lydis*, qui ludos invexere in Hetruriam, unde eos accepere Romani. Construitur fere cum ablativo rei, qua luditur, *Cic. Phil. 2.* Qui non dubitavit vel in foro alea ludere. *Plaut. Most. 5. 2. 36.* Scis, solere illanc ætatem tali ludo ludere. ¶ Item cum accus. ludum. *Ter. Eun. 3. 5. 38.* Consimilem luserat jam olim ille ludum. ¶ Imo reperitur cum acc. instrumenti. *Suet. in Aug. c. 70.* Aliquando ut vincat, ludit assidue aleam. ¶ *Ludere suo corio*, est de suo largiri, aut suo sumptu, periculoque quidpiam aggredi. *Ludere alieno corio*, est in re aliena munificum se præbere, & liberalem. *Mart. l. 3. epigr. 16.* Ut velles corio ludere cerdo tuo. ¶ *Ludere in numerum*, est saltare ad rhythmi modum, & sonum cantilenæ. *Vir. Ecl. 6. v. 27.* Tum vero in numerum Faunosque, ferasque videres ludere. ¶ Interdum versibus scribere, sed non nisi in opusculis fere, qualia sunt epigrammata, & elegiæ. *Virg. 1. Ecl.* Ludere quæ vellem calamo, permisit, agresti. *Id. 4. Georg. ad fin.* Carmina qui lusi pastorum. ¶ Frequenter usurpatur pro jocari. *Cic. de nat. Deor. l. 3.* Cum Deos nihil agere, nihil curare confirmas, ludere videtur. *Id. de Or. l. 3.* In me quidem ille lusit, ut solet. *Id. 2. Div.* Hoc civili bello quam multa luserunt! ¶ Item pro irridere, illudere, *beffare, schernire*. Et tunc activum est. *Cic. l. 2. ep. 12.* Eum lusi jocose satis. *Id. 2. de Or.* Illam disputationem facetiis lusit. *Id. l. 1.* Oratio aut nulla sit, necesse est, aut omnium irrisione ludatur. ¶ Aliquando pro decipere, *ingannare*. *Virg. 1. Æn.* Vana spe lusit amantem. *Ter. Eun. 2. 3.* An potius hæc pati æquum est fieri, ut a me ludatur dolis. ¶ Interdum pro moveri. *saltellare*. *Ter. Adel. 3. 3. 24.* Congrum istum maximum in aqua sinito ludere paulisper. *Virg. l. 9. Æn.* Geminos huic ubera circum ludere pendentes pueros. ¶ *Ludere operam*, est ipsam perdere, & frustra laborare. *Plaut. Cas. 2. 7.* Si nunc me suspendam, meam operam luserim. *Ter. Phorm. 2. 2. 18.* In illis fructus est, in his opera luditur. ¶ Dicitur etiam ludere de rebus venereis. *Catul. in Epithalam. v. 211.* Ludite, ut lubet, & brevi liberos date. ¶ Ludere etiam dicuntur, qui in gladiatoriis ludis se exercent. *Horat. de arte. Poet. v. 379.* Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis. ¶ Ludere par impar, *giuocare a pajo, e caffo*. V. *Par*.

Ludus, di, m. *giuoco*, שחוק, Ger. *ein spiel*, Gal. *jeu*, Hisp. *juego*, παιδιά, παίγνιον, quodvis ludicrum ad animi recreationem, vel corporis exercitationem fieri solitum, proposita tamen quadam lucri spe, & damni periculo. Nam quæ ad solam voluptatem sunt, *Valla* teste *l. 4. c. 16.* *lusus* proprie dicuntur, vel *lusiones*. Unde ludum aleæ melius dicimus, quam lusum: & contra lusum trochi melius, quam ludum. Hæc tamen differentia perpetua non est. *Ter. Eun. 2. 3. 8.* Ludum jocumque fuisse dices. *Cic. pro Cæl.* Datur enim concessu omnium huic aliquis ludus ætati. *Horat. l. 1. ep. 14.* Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum. ¶ Differt a joco, quia ut *Valla* inquit, ludus dicitur in factis, jocus in verbis. Sed tamen ludus interdum ponitur pro joco. *Hor. l. 1. sat. 1.* Sed tamen amoto quæramus seria ludo. Et jocus pro ludo. *Ov. l. 3. de Arte.* Mille fac esse jocos, turpe est nescire puellam ludere: ludendo sæpe paratur amor. ¶ Per Synecdochen speciei ponitur pro cantilena, *canzone*. *Virg. 7. Ecl.* Posthabui tamen illorum mea seria ludo. ¶ Translate accipitur pro re jucunda, & minime factu difficili. *Cic. de Or. l. 2.* Omnium cæterarum rerum oratio, mihi crede, ludus est homini non hebeti. ¶ Item pro re vana, inani, futili. Hinc *Ludos operam facere*, est operam perdere. *Plaut. Rud. 4. 1. 9.* Jam nunc & opera ludos facit, & retia. ¶ Item pro irrisione: Hinc *Ludos facere*, vel *Ludos aliquem facere*, est illudere, seu irridere, *beffare*. *Ter. Phorm.* Ut ludos facit! *Plaut. Capt.* Nunc is te ludos facit. ¶ *Ludos reddere*, est idem, ac ludos facere. *Ter. Andr.* Hiccine me si imperatum in veris nuptiis adortus esset, quos mihi ludos redderet? ¶ Item pro techna, artificio, dolo. *Plaut. Amph.* At ut novi jam ludum, id Sosiæ factum est opera. ¶ Metonymice dicitur de loco, in quo aut vires corporis, aut ingenii acumen exercemus, aut etiam in quo pueri instruuntur a suis præceptoribus, quod etiam Græci ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν, vocant gymnasium. Sic dicimus ludum palæstræ, pilæ, gladiatorium, literarium, pro loco ipso, in quo hujusmodi rebus exercemur, aut instruimur. *Suetos. in Cæs. c. 31.* Ludum gladiatorium ædificare. *Cic. ad Q. Fr.* Ducebam meum Ciceronem meum in ludum dicendi. *Plaut. Mer.* Hodie ire in ludum occepi literarium. ¶ *Ludum aperire*, est ludimagistrum agere. *Cic. l. 9. Fam. ep. 18.* Dionysius Tyrannus, cum Syracusis expulsus esset, Corinthi dicitur ludum aperuisse. ¶ *Ludo*, ponitur pro per ludum. *Virg. l. 5. Æneid.* Qua ludo indutus belli simulacra ciebat. ¶ Ludi, orum, num. pl. erant publica spectacula, seu celebritates publicæ in cavea, aut circo, religionis causa factæ, & ad populi voluptatem, *spettacoli pubblici*, ἀγῶνες, *Cic. pro Muren.* Populus, ac vulgus imperitorum ludis magnopere delectatur. Hinc ludos apparare, facere, præbere, &c. apud *Cic. Liv.* & al. ¶ Apud Græcos quatuor ludorum genera præcipua fuerunt, Olympici, Pythii, Isthmici, Nemæi. Apud Romanos alii in Circo fiebant, qui Circenses dicebantur, ut Romani, Plebeii, Apollinis, Martis, Cereris, Cybeles, Augusti, &c. alii in Theatro, ut Tragœdiæ, & Comœdiæ; alii & extra Circum, & extra Theatrum, ut Compitalia, Floralia, &c. Universe de ludis scribit Urolfgangus Lazius l. 10. de Rep. Rom. de Circensibus Onuphrius Panvinius, & Cæsar Bullingerus; de Scenicis Cæsar Scaliger l. 1. de re Poet.

Luela, æ, f. luitio, pœna. *Lucr. l. 3. v. 1028.* scelerisque luela carcer.

Lues, is, f. 3. *malattia, epidemia*, λοιμός, dicitur, cum in urbe, aut agro febris, aliudve morbi genus homines, vel pecora, arboresve, aut sata corripit, a *luo*, quod ea corpora solvantur. *Prisc. l. 4.* Differt a peste, quod hæc aut cito perimit, quæ corripuit, aut cito abit ab eo, quem invasit, lues vero generalius accipitur etiam pro iis malis, quæ lente ea, quæ corripiunt, conficiunt. *Virg. 3. Æn. v. 138.* Subito cum tabida membris Corrupto cœli tractu, miserandaque venit Arboribusque, satisque lues, & lethifer annus. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic. de Arusp. Resp. c. 12.* Ut eos ludos hæc lues impura pollueret. ¶ Lues quandoque dicitur nix, aut glacies tepore soluta, & in tabem, aquamque liquata. *Petron. in Satyr.* Et paulo ante lues jam concidenda jacebat. h. e. glacies, quæ paulo ante liquida erat, jam induruerat, ut ferro frangenda esset.

Luis, is, f. pro lues, fortasse metri causa. *Prudent. Hamartig. v. 249.* Si terras luis incentiva fatigat. Et *Psychomach. v. 508.* stupuit luis improba.

Lugdunensis, e, adject. ad Lugdunum pertinens. *Juvenal. sat. 1. v. 44.* Aut Lugdunensem rhetor dicturus ad aram. V. Lugdunum.

Lugdunum, n. 2. Gal. *Lyon*, Ital. *Lione*, Hisp. *Lion de Francia*, urbs Galliæ Celticæ, quæ ab eo dicta est Lugdunensis, in ipso limite Delphinatus, a quo tantum separatur, Rhodano fl. condita a L. Munatio Planco, cum Galliæ Comatæ præesset, sub Augusto. Ibi Romani Duces aureum numisma, argenteumque signarunt. Lugduni etiam templum fuit, communi universæ Galliæ impensa extructum, & Cæsari Augusto consecratum, ea parte ante urbem, ubi amnes confluunt; inibique ara dignitatis eximiæ erat, gentium sexaginta titulo insignis, dicatis ibi totidem gentium simulacris. In hac etiam urbe, teste Suetonio, a Caligula Cæsare institutum fuit certamen Latinæ, Græcæque facundiæ. Quo certamine ferunt victoribus præmia victos contulisse, eorundem & laudes componere coactos; eos autem, qui maxime displicuissent, scripta sua spongia, linguaque delere jussos, nisi ferulis verberari, aut flumine proximo mergi maluissent. Huc spectasse videtur *Juvenalis*, cum de Rhetore loquitur ad aram Lugdunensem dicturo, *Sat. 1. v. 44.* ¶ Lugdunum Batavorum, Lugodinum, *Leyden*, urbs ampla, & culta Hollandiæ, ad antiquum Rheni alveum, caput agri Rhenolandici, cum Academia percelebri.

Lugeo, es, xi, ctum, n. 2. *piangere*, πενθεῖν, θρηνεῖν, fleo, ploro. *Cic. 4. Fam.* Sed ut quam honestissime lugeamus. *Id. pro Planc.* Hos pro me lugere, hos gemere videbam. ¶ Usurpatur etiam active, pro deflere, deplorare. *Cic. ad Curium l. 7. Fam.* Sed mehercule & tum Remp. lugebam. ¶ Interdum notat ob necessarii alicujus interitum veste lugubri dolorem testari. *Liv. l. 2.* Matronæ annum ut parentem eum luxerunt. ¶ Luxti, pro luxisti, dixit *Catul. carm. 61.*

Lugesco, is, n. 3. est acutum clamorem edere, apud *Ammian. l. 31. c. 3.* de Hunnis, ubi ait. Utque ad pernicitatem sunt leves, ita subito de industria dispersi lugescunt, & impolita acie cum cæde vasta discurrunt. Al. leg. *vigescunt*.

Lugium, gii, n. pro luctu legitur apud *Commodian. Instruction. 29.*

Lugubre, adv. idem, quod lugubriter. *Plaut. Cist. 1. 1. 47.* Lugubre fame familia pereat. *Sil. l. 12. v. 140.* Lugubre immugire.

Lugubris, & bre, o. *lugubre, funebre*, Germ. *leydsam*, Gal. *lugubre, de deuil*, Hisp. *lugubre, enlutado, lloroso*, πενθιμός, quod ad luctum pertinet, ut Vestis lugubris, qua dolorem post necessarii alicujus interitum testamur. *Cic. post Red. ad Quirit.* Fratrisque mei miserrimi, atque optimi quotidianæ lacrymæ, sordesque lugubres a vobis deprecatæ sunt. *Id. 1. Tusc.* Sed illa lugubris lamentatio, fletusque mœrens ex eo est, quod &c. *Horat. l. 1. od. 24.* præcipe lugubres cantus Melpomene. ¶ Lugubria, absolute, pro lugubribus vestibus. *Ovid. Met. 11.* Surge age, da lacrymas, lugubriaque indue, nec me &c.

Lugubriter, adverb. cum luctu, luctuose. *Apul. l. 3. Miles.* Lugubriter ejulare.

Luitio, onis, f. solutio. *Ulp. ff. de cap. & postlim. rev. l. si patre.* Si patre redempto, & ante luitionem defuncto, filius post mortem ejus redemptionis quantitatem offerat, dicendum est, suum ei posse hæredem existere.

Luma, æ, f. ἄκανθα, genus herbæ, vel potius spinæ, quæ in pratis nascitur, & locis uliginosis, *Festus*. ¶ Apud *Trebel. Pol. in Zenob.* luma accipitur pro sago, ex græco λῶμα. V. *Salmas.*

Lumarius, a, um, adject. ad lumam pertinens, ut lumariæ falces, apud *Var. l. 4. de L. L.* quibus lumæ secantur.

Lumbago, inis, f. vitium, & debilitas lumborum. *Fest.*

Lumbellus, i, m. lumbulus. *Apic. l. 7. c. 7.*

Lumbifragium, ii, n. lumborum fractura. *Plaut. in Amph. 1. 1. 198.* Nam si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Lumbricus, m. 2. *verme*, תולעה, Germ. *regenwurm*, Gall. *ver*, Hisp. *gusano*, ἕλμινς, vermis intestinorum. Sed aliqui volunt, lumbricum primo dici de iis vermibus, qui sub terra nascuntur, deinde de iis, qui in ventre animalium. *Col. l. 6. c. 24.* Solent autem vitulis nocere lumbrici, qui fere nascuntur e cruditatibus. *Id. l. 6. c. 30.* Solent etiam vermes quasi lumbrici nocere intestinis. ¶ Usurpatur etiam lumbricus, ut dictum est, de vermibus terrenis. *Plaut. Aul. 4. 4. 1.* Foras lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. Ubi per metaphoram hominem intelligit, qui ex sordido statu ad summas dignitates evectus est. *Seren. Sammonic. c. 12.* Lumbricos terræ, sævumque ex ansere rauco, &c.

Lumbulus, m. 2. dim. a lumbus. *Plin. l. 28. c. 11.* Sicca lippitudo lumbulis suum tostis, atque contritis, & impositis tollitur.

Lumbus, bi, m. *lombo*, מתנים, Ger. *eine lende*, Gal. *rable*, Hisp. *lomo*, ὀσφύς pars corporis quinque inferiores spinæ vertebras complectens, a cinctura ad nates, a *lubidine*, sive *libidine*, quia lumbi sunt Veneris sedes. *Martial. l. 13. ep. 5.* Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo. *Cic. in Arato.* Cepheus conditur ante lumborum tenus. *Horat. l. 1. sat. 5. v. 22.* Nautæque caput, lumbosque saligno fuste dolat. *Plin. l. 20. c. 3.* Lumborum dolor, *dolor di reni*.

Lumectum, vel Lumetum, i, n. locus lumis plenus, a *luma*. *Var. l. 4. de L. L.*

L. L. Lumaria falces, quibus secant lumecta, cum in agris serpunt spinæ.

Lumen, inis, n. *lume*, Ger. *liecht*, Gal. *clarté*, φῶς, lux, splendor, claritas a lucido corpore profecta, a *luceo*, quasi *lucimen*, ut *fulmen* a *fulgeo*, quasi *fulgimen*. *Cic. 2. de Div.* Cujus lumine collustrari putatur. *Id. ibid.* Radios ejus, & lumen obscurat. *Id. in Brut. c. 75.* Tabulas bene pictas collocare in bono lumine. ¶ *Serv. in 2. Æn.* lumen a luce distinguit, quod in lumine sit splendor, sed cum fumo, in luce solus splendor. *Virg. 6. Æn.* Nec fumea tedis lumina. *Id. 7. Æn.* Tum fumida lumine fulvo involvi. Verum hæc Servii differentia non est perpetua. Nam lumen dicitur de luce Solis, & Lunæ, & cæterorum cœlestium corporum, quæ tamen fumi omnino sunt expertia. *Ovid. 5. Trist. el. 10.* Dum lumen solare tenebo. ¶ Metonymice ponitur pro corpore lucido, quod lumen emittit, seu claritatem de se diffundit. *Cic. 1. de Div.* Nocte lumine apposito experrecta nutrix animadvertit puerum dormientem circumplicatum serpentis amplexu. *Suet. in Cæs. c. 37.* Capitolium ascendit ad lumina. h. e. ad lucernas. ¶ Item pro eo quod lumen recipit, ut pro oculis, seu pro nervis opticis. *Cic. 5. Tusc.* Democritus luminibus amissis alba scilicet, & atra discernere non poterat. *Id. 3. de nat. Deor.* Duo lumina ab animo ad oculos perforata nos habere voluisset. Item pro die. *Cic. pro Rab. ex Pun.* Si te secundo lumine hic offendero, moriere. *Virg. 6. Æn. v. 356.* Vix lumine quarto prospexi Italiam. ¶ Translate usurpatur pro colorum claritate. Lumina enim in pictura umbris opponuntur. *Plin. l. 35. c. 5.* Tandem se ars ipsa distinxit, & invenit lumen, atque umbras, differentia colorum alterna vice sese excitante. ¶ Item pro præstantia, indicio, nota. *Cic. de Am.* Quod in eo quasi lumen aliquod probitatis, & virtutis prospicere videamur. *Id. 2. de Or.* Et prope cunctis civibus lumen ingenii, & consilii sui porrigentem, atque tendentem. ¶ Hinc lumina civitatis dicuntur insignes viri, & clari. *Cic. 3. Catil.* Lumina civitatis extincta sunt. ¶ Item pro ornamento. Hinc lumina orationis sunt sententiæ, & figuræ, quæ suis locis velut emblemata quædam interserta orationem mirum in modum illustrant. *Cic. 2. de Or.* Ut certis dicendi luminibus ornentur. ¶ Item pro explanatione. *Cic. 1. Tusc.* Nec ullum habuit lumen literarum Latinarum. *Id. 7. Fam. epist. 19.* Doctorem lumenque desiderant. ¶ Item pro claritate, perspicuitate. *Cic. 3. de Or.* Ut oratio, quæ lumen adhibere rebus debet. ¶ Item pro adjumento, ope, subsidio. *Cic. 2. de Or.* Ordinem esse maxime, qui memoriæ lumen afferret. ¶ Significat etiam ipsas fenestras, per quas in ædes lumen admittitur. *Apul. l. 2. Met.* Conclave obseratis luminibus umbrosum. ¶ Hinc *luminibus obstruere*, est altius ædificando, vel objecto pariete vicinis ædibus lucem detrahere. *Cic. pro Domo.* Primo se luminibus ejus obstructurum minabatur. ¶ Per translationem quoque alterius luminibus obstruere dicimur, cum nominis ejus claritatem obscuramus. *Cic. in Bruto.* Sic Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum quasi exaggerata altius oratio. Sic luminibus officere. *Id. pro Rabir.* Nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunæ, & gloriæ. ¶ Ponitur etiam pro capacitate alicujus rei. *Frontin. de aquæd. artic. 36.* Longitudo calicis habere debet digitos. ¶ *Lumen præferre menti alicujus*, est consilium dare, opem ferre. Ductum est ab iis, qui nobis in tenebris prælucent, quorum quasi ductu ambulamus, & progredimur. *Cic. pro Sylla.* Vos denique in tantis tenebris erroris, & inscientiæ clarissimum lumen prætulistis menti meæ. ¶ Denique metaphorice lumen usurpatur pro vita. *Lucr. l. 3. v. 1047.* Lumine adempto animam moribundo in corpore ponam. *Plaut. Cist. a. 3. v. 12.* Remorare? lumen linque S. Amabo, accurrite, ne se interimat.

Lumētum. V. Lumectum.

Lumināre, aris, n. *lume*, *luminare*, φωτὸς, ipsum lumen, aut id, quod claritatem, splendoremve de se diffundit. Metaphorice ponitur pro ornamento. Hinc Luminaria appellamus viros eximios, in quibus singularis quidam virtutis splendor elucet, quique sui ordinis hominibus decori sint, & ornamento. *Cic. 2. Phil. c. 21.* In te autem, M. Antoni, id decrevit Senatus, & quidem incolumis, nondum tot luminaribus extinctis.

Lumināte, a, um, adject. *Apul. l. 9. Metam.* male luminatum dicit eum, qui debili visu est.

Lumīno, as, avi, atum, a. 1. *illuminare*, האיר, Germ. *leuchten*, Gal. *eclairer*, Hisp. *alumbrar*, φωτίζω, illustro. *Mart. Capel. l. 1.* Quos stellantibus oculis interstinctos crebri vibratus ignium luminabant. *Apul. in Trismegist.* Qui me videndæ divinitatis tuæ luminasti lumine.

Luminōsus, a, um, *luminoso*, *lucente*, φωτεινός, quod clarum, & apertum est. *Cic. in Orat. c. 36.* Tum sunt maxime luminosæ, & quasi actuosæ partes duæ. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Omnia ædificia luminosa ut sint, curare oportet.

Luna, æ, f. *luna*, σελήνη, una e septem stellis errantibus, a *luceo*, quasi *Lucina*, quia sola noctu lucet. *Var. l. 5. de L. L. Cic. 2. de nat. Deor.* Luna a lucendo nominata sit. Ea est enim Lucina. ¶ Poetæ filiam fuisse Hyperionis, neptem Titani, & sororem Solis fabulantur. *Bocc. l. 4. Gen.* ¶ Et currum duarum rotarum attribuunt, qui a duobus equis, uno albo, altero nigro, trahatur, quod pro Jove adversus patruos, & Gigantes stetisset. *Id. ibid. Ovid.* tamen albis ambobus equis usam asserit, dum *l. 1. de remed. amor.* Ut solet, inquit, in niveis Luna vehetur equis. Alii ejus currum a mulo trahi finxerunt. V. *Mulus.* ¶ Adamata fuit a Pane, cui albi velleris munere gratificata est, ut Nicander, & Virgilius in Georg. cecinere. *Id. ibid.* ¶ Ipsa Endymionem pastorem adamavit, eumque in Latmio Cariæ monte consopivit, ut dormientem oscularetur. *Cic. 5. Fin.* & *1. Tusc.* ¶ Ex aere rorem peperit, ut ab Alcina Lyrico Poeta scriptum est. ¶ Veteres mulieres Lunam in partu invocabant. *Cic. 2. de nat. Deor.* Adhibetur autem ad partus, quod ii maturescunt aut septem nonnunquam, aut plerunque novem Lunæ cursibus. Multis nominibus Luna appellari solet a Poetis, sed præcipue Luna dicitur cum in Cœlo est, nobisque lucet, Proserpina, cum apud Inferos, hoc est in hemisphærio inferiore. V. *Mytholog.* ¶ Hæc in fabulis. Ad latinam linguam quod attinet, dicimus, luna prima, secunda, tertia &c. cum post novam Lunam unus, aut alter, aut tertius dies &c. transiit. *Plin. l. 2. c. 97.* Æstus idem triduo in mense consistit, septima, octava, nonaque luna. ¶ Lunæ defectus, & labor, *Ecclisse*, dicitur, cum luna ita Soli opponitur, ut terræ umbra usque ad ipsam pertingens, eam lumine privet. Credebant autem Veteres, tunc lunam laborare, & deficere; ideoque ut subvenirent, æra, & crepitacula pulsabant, qua de re Vid. *Barthium ad Stat. 2. Thebaid.* Hinc *Juven. sat. 6. v. 442. de muliere loquacissima.* Verborum tanta cadit vis! Tot pariter pelves, tot tintinnabula dicas Pulsari jam nemo tubas, nemo æra fatiget: Una laboranti poterit succurrere Lunæ. *Liv. l. 26. c. 5.* Tantum cum æris crepitu, qualis in defectu lunæ nocte cieri solet, edidit clamorem, ut &c. ¶ Lunæ cornua, passim apud Poet. quod in duo cornua divisa, videatur, cum plena non est. Quapropter Luna bicornis dicitur ab *Horat. in carm. sæcul.* ¶ Luna crescens, & decrescens, Luna plena, cava, &c. sæpe legitur apud *Plin. in hist. natur.* & alios. ¶ Luna silens, V. *Silens.* ¶ Lunæ coitus. V. *Coitus.* ¶ Luna sicca. V. Siccus. ¶ Luna assuta calceis erat apud Romanos Patriciorum insigne. *Juvenal. sat. 7. v.* 192. nigræ lunam subtexit alutæ. V. Lunula. ¶ In plurali numero *Solin. c. 32.* Lunis cœptantibus. *Id. c. 37.* Lunis deficientibus.

Luna, f. 1. *Luna*, urbs Hetruriæ, exc. in conf. Liguriæ, ad ost. Macræ fl. cui Sarzana, quæ nova Luna dici potest, ad 3. M. P. successit, una ex 12. primis Thuscorum coloniis.

Lunāris, & re, o. 3. *lunare*, σεληναῖος, quod ad Lunam pertinet, ut Lunaris annus, qui mense uno suum efficit cursum. *Cic. in Somn. Scip.* Lunares currus, *Ovid. 15. Metam. v. 790.*

Lunaticus, a, um, m. 2. *lunatico*, σεληνιακός, qui furore laborat, non illo quidem perpetuo, sed intervallis quibusdam recurrente, a *Luna*, quia melancholia, qua laborat, accrescit, & decrescit pro ratione Lunæ. *Paul. JCtus l. Boves Dig. de Ædil. edict.* Mancipium lunaticum. *Veget. l. 2. c. 18.* Lunaticus oculus. h. e. qui certis temporibus caligat, & cæcutit.

Lunātus, a, um, *lunato*, *a guisa di Luna*, σεληνοειδὴς, quod est ad Lunæ similitudinem factum, quod habet speciem Lunæ. Tres porro sunt figuræ crescentis Lunæ. Nam modo curvatur in cornua, modo in orbem circumacta est, ut cum est plena, & Soli adversa, modo dimidio orbe cæsa, hoc est cum æqua proportione dividitur. *Col. l. 12. c. 54.* Deinde decussatim ferramento lunato incidito. *Virg. 1. Æn. v. 494.* Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens. ¶ Lunati calcei gestabantur apud Rom. ab iis qui e Patricio erant genere; qua de re V. *Lunula.* Hinc *Martial. l. 1. epigr. 50.* Lunata nusquam pellis, & nusquam toga.

Lunchus, V. Lonchus.

Lunensis, se, o. 3. Lunensis caseus est genus casei sola magnitudine laudatum, quod librarum mille pondus nonnunquam æquabat. Unde inter servorum obsonia refertur. Dictus est a Luna urbe, in cujus agro fiebat, & a Luna sidere, quod ab Hetruscis figura lunari efformabatur, vel signabatur. *Mart. lib. 14.* Caseus Hetruscæ signatus imagine Lunæ præstabit pueris prandia mille tuis. ¶ Lunense marmor, genus marmoris, quod in agro Lunæ urbis effoditur, miro candore conspicuum. *Plin. l. 36. c. 6.*

Luno, as, avi, atum, a. 1. *torcere a guisa di Luna*, σεληνοειδῆ ποιῶ, est in modum Lunæ, quando in cornua curvatur, flectere. *Ovid. 1. Amor. v. 23.* Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum.

Lunŭla, æ, f. 1. *Lunetta*, σεληνίσκος, dimin. a Luna. *Plaut. in Epid. 5. 1. 33.* Lunulam, atque anellum aureolum in digito. ¶ Patricii homines apud Romanos lunulas in calceis habebant figura *C*, quibus significabatur, eos ex numero esse centum illorum Patrum, quos primo Romulus in Senatum allegerat. Alii dicunt, ideo hujusmodi lunulas gestasse, ut ostenderent se antiqua Evandri regis stirpe oriundos, qui originem suam ad Lunam usque referebat. V. *Plutarch. in problemat.* & *Rosin. antiquit. Rom. l. 5. c. 36.*

Lunus, i, m. 2. Deus Carrenorum. *Spartian. in Caracall. c. 7.* & *Cal. Rhodig. l. 20. c. 7.*

Luo, is, lui, a. 3. *scioglíere*, פדה, Ger. *bezalen*, Gal. *payer*, *satisfaire*, Hisp. *soltar*, *pagar*, λύω, solvo, persolvo, a verbo Græco, quod allatum est. *Curt. l. 10. c. 2.* Cum pluribus vestrum defuturum viaticum fuerit, ni æs alienum luissem. *leg. 78. Dig. ad S. C. Trebell.* Luere fundum a testatore obligatum. ¶ Luere peccata, est delictorum supplicium ferre. *Liv. l. 38. c. 48.* Pro dignitate imperii vestri coactis luere peccata sua. ¶ Luere pœnas, vel supplicium, est dare pœnas, supplicium ferre. *Cic. Att. l. 3.* Itaque mei peccati luo pœnas. *Id. 3. Phil.* Utrum ille pœnas Reipublicæ luat. *Justin. l. 1.* Quicunque capi potuerunt, supplicia crucibus luerunt. *Claud. de VI. Cons. Honor. v. 140.* piratica puppis Vastato tandem pœnas luitura profundo. ¶ Luere capite, est capite plecti, puniri. *Liv. l. 9.* Obsides etiam sexcenti imperati capite luerunt. ¶ Luo etiam significat lavare, eluere, abstergere, a λούω, *lavo*. *Cic. 7. Verr.* Cum te maculas furtorum, & flagitiorum tuorum sociorum innocentium sanguine luere arbitrabare. *Id. de Sen.* Qui morte sua luit Collegæ in Cannensi ignominia temeritatem. *Liv. l. 1.* Ut tamen debito supplicio scelus lueret.

Lupa, æ, f. *lupa*, Ger. *eine woelffin*, Gal. *louve*, His. *loba*, λύκαινα, fœmina in genere luporum. *Ovid. 3. de Arte v. 8.* Rapidæ tradis ovile lupæ. ¶ Etiam meretrices lupæ dicuntur, quia luparum instar sunt rapaces. Ea vocis lupæ homonymia, ut Livius quoque testatur, occasionem præbuit fabulæ de Romulo, & Remo, quibus, cum in litore essent expositi, lupa admovisse ubera dicitur. Nam lupa ea, non quadrupes, sed meretrix fuit, quæ infantes expositos sustulit, atque aluit. *Cic. pro Mil.* Ille, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas ducebat. *Aurel. Vict. de Vir. Ill.* Ad vagitum lupa accurrit, eosque uberibus suis aluit.

Lupānar, aris, n. *bordello*, Ger. *ein hurenhauss*, Gal. *bourdeau*, Hisp. *burdel*, πορνεῖον, πορνοβοσκεῖον, prostibulum, ganeum, locus, in quo lupæ, hoc est meretrices prostant. *Quinctil. l. 7. c. 4.* An deprehensus in lupanari cum aliena uxore adulter sit, quæritur. *Juven. Sat. 6. v. 131.* Intravit calidum veteri centone lupanar.

Lupanāris, & re, o. 3. χαμαιτυπικός, quod ad lupanar spectat. *Apul. l. 9. Metam.* Larem mariti lupanar maculare infamia.

Lupanarium, rii, n. idem, quod lupanar. *Ulp. de pet. hered. l. 27.* Licet a lupanario præcepta sint. Nam & in multorum honestorum virorum prædiis lupanaria exercentur.

Lupātus, ti, m. *morso*, רסן, Ger. *ein hert gebiss*, Gal. *mors de bride*, Hisp. *bocado*, χαλινός, frænum asperrimum. Dictum est a lupinis dentibus, qui inæquales sunt. Unde etiam eorum morsus vehementer obest. *Virg. 3. Georg. v. 208.* Et duris parere lupatis. *Solin. c. 45.* Equus qui spernit lupatos. ¶ Adjectiva forma *Horat. l. 1. od. 8.* Gallica nec lupatis temperet ora frænis.

Luperca, æ, f. Dea apud Romanos, quæ lupam Romulo, & Remo mitem, & benignam reddidit. *Arnob. l. 4. ex Varrone.* Quod abjectis infantibus pepercit lupa non mitis, Luperca Dea est auctore appellata Varrone.

Lupercal, alis, n. Λύκαιον, antrum sub Palatino monte sacratum ab Evandro Pani Deo Arcadiæ, a *Lupercus*, quod fuit ejusdem Panis cognomen, ideo impositum, quod non sineret, lupos in oves sævire. *Justin. l. 43.* Nam ob eandem causam multis ante sæculis etiam in Arcadia mons Lycæus Pani fuerat consecratus, & ipse quoque Lycæus appellabatur. Ergo ideo & Evander in Latio Deo gentis suæ sacravit locum, & nominavit Lupercal, quod præsidio ipsius Numinis lupi a pecudibus arcerentur. *Serv. in 8. Æneid.* Aliqui Lupercal literarum trajectione factum putant a *luo*, & *caper*, quod sub monte Palatino fuerit quædam spelunca, in qua caprum luebant, hoc est sacrificabant, cujus deinde pelle urbem purgabant. *Ovid. l. 2. Fast. v. 381.* dictum esse scripsit vel a Lycæo monte Arcadiæ, vel ab illa lupa, quæ illic Romulum, & Remum aluit.

Lupercalia, lium, n. 3. Λύκαια, solemnia quædam sacra, quæ Romæ a Lupercis fiebant in honorem Panis Pastorum Dei. Hæc sacra ab Evandro ex Arcadia in Latium advecta fuere. *Ovid. 2. Fast.* ¶ Celebrabantur xv. Cal. Martii, idest, die 15. Febr. ¶ Fiebant lustrationis causa,

sa, in spelunca sub monte Palatino, quæ Lupercal dicta est. *Serv.* ¶ Ritus hic fuit. Capram pastores, quorum Pan tunc præcipuum Numen erat, immolabant, deinde variis ludis, rejectis vestibus, se se exercebant. Romulus item instituisse creditur, ut canis immolaretur. Hac re lupæ nutrici suæ gratias referre videbatur. Nam canis natura adversatur lupis. Temporis denique progressu pro capra hircus immolari cœptus est. *Ovid. 2. Fast.* Regnante Romulo, & deinceps, Sacerdotes, qui Luperci appellabantur, peracto sacrificio, faciem sibi larva tegebant, vel potius sanguine fœdabant, & nudi discurrebant circum urbem veterem, idest Palatium. Adolescentes accurrebant cum lana lacte madida, qui tabum abstergerent. Institutum etiam aliquando fuit, ut hirci pellem in lora secarent, & lora in cursu illo in manibus gestarent, & obvias quasque fœminas iis loris circa uterum, & manus cæderent. Quæ enim mulieres ex suis viris vel concipere, vel conceptos fœtus edere nequirent, ad Lupercos confugiebant, a quibus ubi loris ex tergore hirci sectis cæsæ fuissent, e vestigio gravidæ, aut effœtæ efficiebantur. *Ovid. ibid.* Primo pastores, deinde nobilissimi adolescentes civitatis Lupercalia celebrarunt. V. *Plutarch. in Romul. & in Cæs.*

Lupercālis, le, adject. ad Lupercalia pertinens, ut Lupercale sacrum. *Sueton. August. c. 31.*

Luperci, orum, m. 2. Sacerdotes Panis. V. *Lupercal*, & *Lupercalia*. ¶ Horum duo ordines erant, Fabiani, & Quinctiliani, sic dicti a quodam Fabio, & Quinctilio. Additus deinde fuit tertius ordo Julianorum, qui in honorem C. Julii Cæsaris instituti sunt. *Cicer. 2. Phil. c. 34.* Ita eras Lupercus, ut te Consulem esse, meminisse deberes.

Lupillus, i, m. diminut. a lupinus. *Plaut. Stich. 5. 4. 9.* Lupilli comminuto crustulo.

Lupinarius, a, um, ad lupinos pertinens, ut *lupinarium labrum*, apud *Caton. R. R. c. 10. & 11.* hoc est ad lupinos lavandos, vel coquendos aptum. ¶ *Lupinarius, ii*, lupinorum negotiator, apud *Lamprid. in Alex. Sev. c. 33.* Sed V. ibi *Casaub.* de lectionis veritate dubitantem.

Lupinus, a, um, *lupino, di lupo*, λύκειος, quod est lupi. *Cicer. in Catil. 3. c. 8.* Quem inauratum in Capitolio parvum, atque lactentem uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis.

Lupinus, ni, m. & lupinum, ni, n. *lupino*, θέρμος, leguminis genus est, omnium amarissimum, quod sui circumactu agricolis horas etiam nubilo die ostendit, teste *Plin. l. 18. c. 14.* Est a λύπη, *dolor, ægritudo*, quia vultum gustantis amaritudine contristat. *Plin. loc. cit.* Circumagitur lupinus quotidie cum sole. *Virgil. 1. Georg. v. 75.* Tristisque lupini sustuleris fragiles calamos. ¶ Ex lupino macerato fiebant nummi, quorum in Comœdiis usus erat. *Plaut. Pœn. a. 3. sc. 2. Hor. l. 1. epist. 7.* Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis. hoc est quid intersit inter veros nummos, & ex lupinis factos. ¶ *Lupinum* neutro genere usurpat *Colum. l. 2. c. 10.* ¶ In plurali numero exempla neutrius generis nondum vidimus.

Lupor, aris, d. 1. *andar' alle meretrici*, πορνεύω, scortor, meretricor. *Turpil. apud Non. c. 2. n. 497.* Qui cum meretrice per vias habitu nostro lupantur.

Lupŭla, æ, f. parva lupa. *Apulei. l. 5. Metam.* Perfidæ lupulæ magnis conatibus nefarias insidias tibi comparant.

Lupus, i, m. 2. *lupo*, זאב, *Ger. ein wolff*, Gal. *loup*, Hisp. *lobo*, λύκος, animal rapax, & ovibus præcipue infestum, a nomine Græco, quod allatum est. *Ovid. 1. Trist.* Excussa est avidi dentibus agna lupi. ¶ Ovem lupo commisisti, *Ter. in Eun. 5. 1. 16.* Concinne hoc utimur proverbio, quoties ei servandum aliquid committitur, cujus gratia custodem magis oporteat adhiberi. *Cic. 3. Phil. c. 11.* Etenim in concione dixerat, se custodem futurum urbis, atque ad Cal. Majas ad urbem exercitum habiturum. O præclarum custodem ovium, ut ajunt, lupum! Custosne urbis, an direptor, & vexator esset Antonius? ¶ Lupo agnum eripere. *Plaut. Pœn.* Lupo agnum eripere postulant, nugas agunt. Hoc uti possumus proverbio, ubi quis frustra conatur prædam recipere, cui semel manus injecit rapax aliquis. Stultum enim videtur sperare, futurum, ut lupus agnum semel arreptum dimittat. ¶ Lupus est in fabula, *Terent. Adelph. 4. 1. 21.* Proverbium est vulgatissimum, quo utimur, quoties nostro sermoni supervenit is, de quo loquebamur, & nobis sua præsentia amputat loquendi facultatem. Proverbium tractum est a lupi natura, quem ferunt iis, quos prior aspexerit, vocem intercludere. Ad quod alludit *Virg. 9. Ecl.* Vox quoque Mœrim jam fugit ipsa, lupi Mœrim videre priores. ¶ Lupum auribus tenere, proverbium est, quod in re ancipiti, periculosaque dici solet. Nam qui auribus lupum tenet, nec eum dimittere audet, nec retinere potest sine periculo. *Suet. in Tiber. c. 25.* Cunctandi causa erat metus undique imminentium discriminum, ut sæpe lupum se auribus tenere diceret. ¶ Fuit hoc animal Marti sacrum, hinc Martiales lupos dixit *Horat. l. 1. od. 17.* ¶ Lupus etiam piscis est nomen ita dicti a voracitate. *Plin. 9. c. 17.* Postea præcipuam auctoritatem fuisse lupo, & asellis, Cornelius Nepos, & Laberius poeta mimorum tradidere. ¶ Luporum laudatissimi sunt qui appellantur *lanati*, seu *lanei*, a candore, mollitiaque carnis, circa Timavum fl. cujus proprii sunt. *Mart. l. 13.* Laneus Euganei lupus excipit ora Timavi, æquoreo dulces cum sale pastus aquas. ¶ Item genus est freni asperrimi, quod & lupatum dicitur, a lupinis dentibus, qui inæquales sunt, & propterea morsus eorum asperrimus. *Ovid. 4. de Trist. El. 6.* Et placido duros accipit ore lupos. ¶ Item instrumentum aduncum, quo aliquid extrahitur, vel attollitur. Alio nomine harpago dicitur, *rampino. Liv. l. 28. c. 3.* In alios lupi superne ferrei injecti, ut in periculo essent, ne suspensi in murum extraherentur. ¶ Item aranei genus. *Plin. l. 11. c. 24.* Luporum nomine minimi non texunt.

Lura, sive lora, æ, f. culeus, uter, sive os culei, sive utris, apud vet. *Fest.* Ita appellata est eo quod fit ex corio, quod *lurum*, vel *lorum* dicitur. *Lucil. apud Cic. 4. Tusc.* In os prius accipiam ipse, quam gladium in stomacho lura, ac pulmonibus sisto.

Lurcabundus, a, um, *trangugiatore, goloso*, lurco. Vox est *Catonis*, quam tamen ut nimis antiquam damnat *Quintil. l. 1. c. 6.*

Lurco, as, n. 1. & lurcor, aris, d. 1. *trangugiare*, λαφύσσω, cibum cum aviditate nimia sumo. Ducunt aliqui a λάβρος, avidus, vorax. *Lucil. apud Non c. 1. n. 34.* Ut lurcaretur lurdum, & carnaria furtum. *Varr. apud eund. ibid.* Cum psaltria, & cum Flora lurcare.

Lurco, onis, m. *goloso, trangugiatore*, Germ. *schlemmer*, Gal. *gourmand*, Hisp. *gloton*, λάγνος, capacis gulæ homo, gulosus, bonorum suorum consumptor. *Suet. de Clar. Gram. c. 15.* Lastaurum, & lurconem, & nebulonem, popinonemque appellans. *Plaut. Pers. 3. 3. 16.* Lurco edax.

Lurconiānus, a, um, adject. ad lurconem pertinens. *Tertull. de anim. c. 33.* Apiciana, & lurconiana condimenta.

Luridātus, a, um, adject. luridus. *Tertul. l. 4. advers. Marc. c. 8.* Luridati delinquentiæ maculis.

Lurĭdus, a, um, *pallido*, ירקרק, Germ. *bleyfarb*, Gal. *blaffar fort pale*, Hisp. *amarillo*, ὠχρός, ὕπωχρος, supra modum pallidus. *Fest. Hor. l. 4. Od. 13.* Quia luridi dentes te, quia rugæ turpant. *Plin. l. 18. c. 10.* Luridus color. *Ovid. 4. Metam. v. 267.* Pallor luridus. & *v. 797.* Lurida sulphura. *Senec. epist. 95.* Luridæ bilis suffusio. ἰκτερικὴ.

Luror, oris, m. *pallidezza*, ירקון, Germ. *bleich*, Gal. *paleur*, Hisp. *amarillez*, ὠχρότης, pallor, color subflavus, a luræ, sive lori colore. *Lucr. l. 4. v. 333.* Quia luroris de corpore eorum semina multa fluunt simulacris obvia rerum.

Luscinia, æ, f. *rosignuolo*, Ger. *ein nachtigal*, Gal. *rossignol*, Hisp. *ruiseñor*, ἀηδών, avis cantus suavitate præcellens, quæ & Philomela appellatur, & Aedon, & Atthis, ita dicta, quod lugens canat. *Plin. l. 10. c. 29.* Lusciniis diebus, ac noctibus continuis quindecim garrulus sine intermissu cantus, densante se frondium germine. V. *Philomela*.

Luscinĭŏla, æ, f. 1. dim. a luscinia. *Plau. Bacch. 1. 1. 4.* Lusciniolæ ne defuat cantio.

Luscinius, ii, m. idem ac Luscinia. *Phædr. l. 2. fab. 18. v. 2. & Senec. epist. 76.*

Luscinus, a, um, idem, ac lusciosus, vel luscitiosus. Fuit cognomen Fabriciorum, uti Luscus Anniorum, quemadmodum ex lapidibus Capitolinis videre est. *Plin. l. 11. c. 37.* Qui altero lumine orbi nascerentur, Coclites vocabantur: qui parvis utrisque, Ocellæ: Luscini, injuriæ cognomen habuere.

Lusciōsus, a, um, adject. qui exiliter admodum videt, *chi ha debole, e corta vista*, νυκτάλωψ. *Plin. l. 23. c. 7. & l. 28. c. 10.*

Luscitio, onis, f. vitium oculorum, cum quis clarius vesperi, quam meridie cernit. *Festus.*

Luscitiōsus, a, um, adject. idem ac lusciosus. *Plaut. Mil. 2. 3. 52.* Tu quidem cæcus non luscitiosus. ¶ *Ulpian.* censet luscitiosum proprie esse eum, qui admoto lumine parum videt. *l. 10. Dig. de Ædil. edict.*

Luscus, a, um, o, 1. 2. *losco*, Germ. *einaugig*, Gal. *louche*, Hisp. *tuerto menguado de un ojo*, ἑτερόφθαλμος, cocles, unoculus, qui altero captus est oculo, a luce, & intercepto. Non est idem, qui strabo, uti vulgus eo utitur. *Juven. Sat. 10.* Cum Getula Ducem gestaret bellua luscum. idest Annibalem, qui alterum oculum in transitu Alpium perdiderat. *Cic. 2. de Or.* Et tamen id dixit, quod in omnes luscos conveniret. *Martial. l. 4. epigr. 64.* Quo fiat istud, quæris, modo? lusca est.

Lusio, nis, lusus, actus ludendi, qui ad solam voluptatem fit. *Cic. 5. Fin.* Infantes lusionibus vel laboriosis delectantur. *Id. de Sen.* Nobis senibus ex lusionibus multis talos relinquant, & tesseras.

Lusitania, f. 1. Lysitania, una ex tribus partibus Hispaniæ, & in Occ. & Austr. vergens. Separatur a Tarraconensi Durio fl. ad Bor. & montibus ad Or. sejungitur a Bætica Ana fl. Differt a Portugallia. Nam sub Portugallia continetur pars Tarraconensis inter Durium, & Minium, in qua Bracara, in Lusitania vero Extremadura regio, cum parte Castellæ vet. extra Portugalliam. Nomen accepit a Luso Bacchi filio, vel comite, vel a Lysa socio Lusi. Pop. *Lusitani, Lositani, Lysiades*.

Lusitānus, a, um, ad Lusitaniam pertinens. *Senec. in epigr. ad Cordub.* Non Lusitanus quateret cum mœnia latro. *Plin. l. 15. c. 25.* Lusitana cerasa.

Lusĭto, as, n. 1. *giuocare*, παίζω, freq. a ludo. *Plaut. Capt. 5. 4. 6.* Aut coturnices dantur, quibuscum lusitent.

Lusius, m. 2. fl. frigidissimus Arcadiæ, qui Gortynam vicum præterfluit, in quo Jovem primum ablutum fuisse Arcades asserunt, unde & nomen accepisse putatur. *Cal. l. 18. c. ult.*

Lusor, oris, m. *giuocatore*, παίκτης, qui ludit. *Ovid. l. 4. Trist. El. 9.* Ille ego, qui fueram tenerorum lusor amorum. idest scriptor. ¶ Item qui decipit. *Plaut. Amph. 2. 2. 62.* Te ut deludam contra lusorem meum? ¶ Proprie *Ovid. de arte am. l. 1. v. 451.* Sic ne perdiderit, non cessat perdere lusor; Et revocat cupidas alea sæpe manus.

Lusorie, adverb. per ludum, *burlando, con frode, da scherzo. l. 50. Dig. de legat. & fideicom. 1.* Pronunciaverit contra hæredem non agentem causam, vel lusorie agentem.

Lusorium, ii, locus lusibus destinatus. *Lamprid. in Heliog. c. 25.* Stravit sibi triclinium in summo lusorio.

Lusorius, a, um, *cosa che s' appartiene a giuoco*, παιστικός, quod ad ludum spectat, ut Tabula lusoria, id est alveus, in quo tesseris, aut latrunculis ludimus. *Plin. l. 37. c. 2.* Transtulit alveum cum tesseris lusorium gemmis duabus. ¶ Lusoria quæstio dicitur, vel quæ ludo fit, vel quæ de ludo tractat. *Plin. l. 7. c. 53.* Pudore Diodorus sapientiæ Dialecticæ professor lusoria quæstione non protinus ad interrogationes Stilbonis dissoluta obiit. ¶ Lusorium fulmen dicitur, quod innoxium est. *Senec. l. 2. Quæst. natural.* ¶ Lusoria arma, *Sen. epist. 117.* quibus tyrones exercentur.

Lustrālis, & le, o. 3. quod ad lustrum spectat, ut Census lustralis, qui quinto quoque anno fiebat. *Ulp. Inst. tit. 1. de libert.* ¶ Ponitur etiam pro eo, quod expiandi, seu purgandi vim habet, καθάρσιος, a *lustrum*, non qua Olympiada notat, sed qua signat lustrationem, seu purgationem. Hinc Lustralia exta, h. e. ad expiationem apta. Sed aliqui lustralia exta explicant præpinguia, eo quod bos lustralis, idest quinquennalis, dicitur esse perfectæ ætatis. *Virg. 8. Æn.* Vescitur Æneas simul, & Trojana juventus perpetui tergo bovis, & lustralibus extis. ¶ Sacrificium lustrale erat, quod lustrationis causa fiebat. *Liv. l. 1.* Sacrificium lustrale in diem posterum parat. ¶ Lustralis aqua erat, qua a Sacerdote purgationis causa aspergebatur. *Ovid. 5. de Ponto, el. 2.* Spargit aqua captos lustrali Graja Sacerdos.

Lustrāmen, inis, n. idem, quod lustramentum. *Valer. 6. Arg.* Sævam misero lustramine versant congeriem.

Lustramentum, ti, n. purgatio, præsertim facta per sacrificium, aut veneficium, seu incantationem. *Marcel. ad l. Cornel. de venefic. §. fient, l. ejusdem.* Si quis lustramenti causa dederit cantharides. Sed Vossius interpretatur *ἀσέλγειαν, ἀφροδισιασμόν*, idest lasciviam, libidinem, incitamentum ad Venerem, a *lustrum*, qua metaphorice dicitur de popinis, & lupanaribus.

Lustrātio, onis, f. *καθαρμός*, expiatio, purgatio per sacrificium *Col. l. 2. c. 22.* Quosdam desideraturos lustrationum cæterorumque sacrificiorum, quæ pro frugibus fiunt, morem priscis usurpatum. ¶ Metaleptice sumitur pro circuitione, seu peragratione, περιοδεία. *Cic. 2. Phil. c. 23.* Quæ fuit ejus peragratio itinerum? lustratio municipiorum?

Lustrator, oris, m. qui obambulat, qui circuit. περιπολητής. *Apul. in Apol.* Hercules lustrator orbis, pugnator ferarum.

Lustrātus, a, um, *purgato*, מכופר, Ger. *gereiniget*, Gal. *purgé, expié*, Hisp. *purgado*, καθαρθείς, purgatus, expiatus. *Liv. l. 3. c. 19.* Lustratum, atque purgatum Capitolium. *Cic. 1. de Div. c. 33.* Exercitus lustratus. *Ovid. Metam. 14. v. 605.* Lustratum corpus ungere.

Lustrĭcus, a, um, *ὀνομαστήριος*, idem fere est, quod lustralis. Unde diem illum, quo infanti nomen imponebatur (Nominalia appellat *Suetonius in Ner. c. 6.*) lustricum diem vocarunt, quia eo infans lustraretur, hoc est religiose purificaretur. Erat is dies octavus puellarum, nonus puerorum, ut scribunt Festus, Plutarchus, Macrobius. *Suet. in Claud.* Ejusdem futuræ infelicitatis signum evidens die lustrico extitit. Adde *Macrob. Sat. c. 16.*

Lustri-

Lustrificus, a, um, idem, quod lustralis. Val. 3. Arg. v. 448. Cantus lustrificus.

Lustro, onis, m. homo libidini Venereæ deditus. Catul. epigr. penult. Tamen ipse est maximus lustro. Nævius apud Fest. in voce Aiso: Pessimorum pessime, audax, ganeo, lustro.

Lustro, as, avi, atum, a. 1. purgare, טהר, Ger. reinigen, Gal. purger, Hisp. purgar, καθαίρω, ἁγνίζω, expio, purgo. Cic. de Div. Cum Imperator exercitum, Censor populum lustraret. Virg. 5. Ecl. Et cum lustrabimus agros. Liv. l. 3. Ibi instructum exercitum ove, sue, tauris tribus lustravit. ¶ Metaleptice ponitur pro circuire, ambire, peragrare, περιελθεῖν, περιπολεῖν. Nam ad expiandos homines, urbes, & arva ambire solebant. Cic. 5. Fin. c. 25. Cur ipse Pythagoras & Ægyptum lustravit, & Persarum Magos adiit? Propert. l. 2. eleg. 8. v. 5. lustrare Helicona choreis. ¶ Item pro recensere, recognoscere, riconoscere. Cæs. l. 7. B. G. Ibique exercitum lustravit. ¶ Item pro circumquaque aspicere, & oculis quodammodo ambire, guardar per tutto. Virg. 8. Æn. v. 153. Ille os, oculosque loquentis jamdudum, & totum lustrabat lumine corpus. ¶ Item pro perpendere, & examinare, ἐξετάζειν, considerare. Cic. Off. 1. c. 27. Sed cum omnia ratione, atque animo lustraveris. ¶ Item pro sequi. Virg. 2. Ecl. Tua dum vestigia lustro. ¶ Item pro clarificare, illustrare, illuminare. Virg. 3. Æn. Postera Phœbea lustrabat lampade terras orta dies.

Lustror, aris, atus sum, pass. verbi lustro. Virg. 4. Æn. v. 279. Lustramurque Jovi, votisque incendimus aras. Ubi Servius: Aut lustramur, idest purgamur, ut Jovi sacra faciamus, aut certe lustramur Jovi, idest expiamur. Ovid. 10. Met. v. 398. Magico lustrabere ritu. ¶ Lustror, aris, d. 1. est scortari, luxuriose vivere, suaque bona abligurire, andar' a meretrici, πορνεύειν, a lustris, quæ interdum pro meretricum latibulis accipiuntur. Plaut. Pseud. 4. 7. 6. Luxuriantur, lustrantur, comedunt, quod habent.

Lustrum, i, n. abitacolo delle fiere, מעון, Germ. hoele der wilden thieren, Gal. caverne, Hisp. cueva, φωλεός, quando pronuntiatur per u tenue, quod sonat ut Græcum Υ, signat cubile ferarum in sylvis, & factum est a lutum, quia apri, & sues in locis fere lutosis sua habent antra. Fest. Virg. 2. Georg. v. 471. Non absunt illis saltus, ac lustra ferarum. ¶ Translate dicitur de popinis, & lupanaribus. Hinc qui in locis abditis, & sordidis ventri, & desidiæ operam dant, dicuntur in lustris vitam agere. Cic. Cæsso. Quæ autem in lustris, & in vino commentatio potuit esse? Id. Phil. 2. c. 3. Vino, lustrisque confectus. ¶ Quando autem pronuntiatur per u crassum, quasi per diphtongum, ου, ut loustrum, significat populi lustrationem, sive expiationem, quæ censu peracto suovetaurilibus fieri solebat, sive sacrificii quoddam genus, quo urbis lustrandæ gratia sus, ovis, & taurus immolabantur, sive ut Dionysius ait l. 4. taurus, aries, & hircus. In hac acceptione est a λύτρον, inserto s, vel a luo, quia lustrum significat etiam solutionem census, quæ quinto quoque anno fiebat, teste Varrone. Liv. l. 1. c. 44. Ibi instructum exercitum omnem suovetaurilibus lustravit, idque conditum lustrum appellatum, quia in censendo finis factus est. ¶ Aliud longe erat censum agere, aliud lustrum condere. Livius enim dicit, censu peracto demum suovetaurilibus populum esse lustratum, atque id vocari lustrum conditum. Dionysius item l. 4. refert, Servium Tullium, peracto censu, omnibusque, quæ ad eum pertinent, constitutis, præcepisse, ut cives omnes in Campo Martio adessent armati, iisque in ordinem digestis, taurum, arietem, & hircum ter circum exercitum jussisse circumagi, deinde Larti Campi præsidi immolasse, atque ita populum expiasse. Imo non tantum prius agebatur census, quam lustrum conderetur, sed interdum censu peracto non condebatur lustrum, ut si annus esset funestus. Liv. l. 3. Census actus eo anno: lustrum propter Capitolium captum, Consulem occisum, condi religiosum erat. ¶ Lustrum item sumitur pro spatio temporis quinquennali perfecto, vel, ut alii volunt, pro perfecto quadriennio, ita ut quatuor annis elapsis, quintus appelletur lustrum. Festus: Cum ejusdem vocabuli (lustrum) prima syllaba producitur, significat nunc tempus quinquennale, nunc populi lustrationem. Varr. l. 5. de L. L. Lustrum nominatum tempus quinquennale, a luendo, hoc est solvendo, quod quinto quoque anno vectigalia, & tributa per Censores persolvebantur. Tacit. 16. Ann. c. 2. Quinquennale ludicrum secundo lucro celebrabatur. h. e. quarto anno exacto. nam hujusmodi ludicrum a Nerone institutum erat more Græci certaminis, ut narrat Id. Tacit. Ann. 15. c. 20. mos autem Græcorum erat, ut singulis Olympiadibus, seu quarto quoque anno exacto, & quinto incepto Olympia facerent. Cic. Attic. l. 6. ep. 2. Publicani, quibus hoc ipso lustro nihil solverant. Virg. 1. Æneid. veniet lustris labentibus ætas.

Lusus, a, um, burlato, deriso. Cic. 2. Fin. c. 1. Sed & illum, quem nominavi, & cæteros Sophistas lusos videmus a Socrate.

Lusus, us, m. giuoco, scherzo, παιγνία, exercitatio, quæ ad solam voluptatem fit, sine ulla spe lucri, aut periculo damni. Quo modo a ludo differat, V. Ludus. Ovid. de Pont. l. 1. el. 4. Nec, juveni lusus qui placuere, placent. Quint. l. 1. c. 3. Nec me offenderit lusus in pueris; est & hoc signum alacritatis. Id. l. 5. c. 13. Dare venustissimos lusus.

Lutamentum, ti, n. πήλωμα, opus ex luto confectum, lutove oblitum. Cato de re rust. c. 128. Neque lutamenta scindent se.

Lutarius, a, um, quod in luto degit, ut Testudines lutariæ, apud Plin. l. 32. c. 4. ¶ Lutarius mullus, qui ex luto sibi pabulum petit, vilissimum ex omni mullorum genere. Plin. l. 9. c. 17.

Lutātus, a, um, adject. luto aspersus. Lamprid. Heliogab. c. 14. Lutati tituli statuarum. Pers. Sat. 3. v. 104. crassis lutatus amomis. h. e. delibutus.

Lutĕa, V. Lūtum.

Lutensis, e, adject. a lūtum. Plin. l. 9. c. 37. Purpuræ nomine alio pelagiæ vocantur. Earum genera, lutense, putri limo, algense, contritum alga, &c.

Luteŏlus, a, um, ὑπόχρυσος, dim. a luteus, gialletto. Col. l. 12. Cum primum ex albo dulcoratur, fitque luteola. Virg. Ecl. 2. v. 50. Mollia luteola pingit vaccinia caltha.

Lutesco, is, n. 3. divenir fango, πηλοῦμαι, luteus fio, & in luti morem mollesco. Col. l. 8. c. 17. Nam quæ limo, cœnoque lutescunt.

Lutetia. V. Parisii.

Lūtĕus, a, um, giallo, di color d'oro, צהוב, Ger. bleichgelb, Gal. jaune, Hisp. amarillo, ὠχρός, κροκόεις, μήλινος, idem, ac croceus, qualis color cernitur in ovorum vitellis, in malo Cydonio, in auro, in igne, in Aurora, &c. Plin. l. 21. c. 6. Lutea viola. Virg. 7. Æn. v. 26. Aurora in roseis fulgebat lutea bigis. ¶ Hoc colore nuptialia vela, quæ flammea vocabant, olim tingebantur. Plin. lib. 21. cap. 8. Lutei video honorem antiquissimum in nuptialibus flammeis totum fœminis concessum. Lucan. l. 1. Lutea demissos velarunt flammea vultus.

Lŭtĕus, a, um, di terra, fangoso, טיטי, Ger. leimin, Gal. de boue, Hisp. de lodo, πήλινος, quod ex luto confectum est. Ovid. 1. Fast. v. 158. Et luteum celsa sub trabe fingit opus. Juvenal. Sat. 10. v. 131. A carbone, & forcipibus, gladiosque parante incude, & luteo Vulcano. h. e. luto-so, deformi fuligine consperso. ¶ Per translationem luteum dicimus, quicquid vile est, & nullius pretii. Cic. 6. Verr. c. 14. Luteum negotium esse, non dignum, quod in suo argento Verres haberet.

Lŭto, as, avi, atum, a. 1. infangare, Ger. mit leym bestreichen, Gal. enduire, ou faire de boue, Hisp. enlodar, πηλόω, luto inficio, inungo, oblino. Cato de re rust. c. 92. Postea conspergito amurca bene omne, quod lutaveris. ¶ Ponitur etiam generatim pro maculare. Mart. l. 14. epigr. 50. Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos. ¶ Apud Nonium legitur & luto, as, frequentativum a luo: Obsoletum est.

Lutōsus, a, um, fangoso, πηλώδης, cœnosus, luto plenus, vel luto infectus. Plin. l. 18. c. 49. Lutosam terram ne tangito. Col. l. 12. c. 54. Raporum quam rotundissima sumito, eaque, si sint lutosa, detergito.

Lutra, vel lytra, f. 1. lontra, ἐνυδρίς, animal amphibium, simile fibro, sola cauda differens, quia fiber piscis caudam habet. Plin. lib. 8. cap. 30. Varr. l. 4. L. L.

Lutulentus, a, um, idem, quod lutosus. Cic. in Sal. Itaque nihil aliud studet, nisi ut lutulentus sus cum quovis volutari. Plaut. Pœn. 1. 1. 32. Non lutum est lutulentius. Ovid. 3. Amor. el. 6. v. 95. Lutulentus amnis.

Lutŭlo, as, avi, atum, a. 1. in luto verso, luto conspurco. Plaut. Trinum. 2. 2. 15. Eosdem lutulant, quos collaudant.

Lūtum, i, n. sive luteum, i, sive lutea, æ, f. ireos, al. λυτήρχιον, herba, in palustribus, & aquosis locis nascens, flore rufo, vel aureo, cauliculos spargens cubitales, & cubito majores, quorum e geniculis folia exeunt gracilia, salicis foliis non dissimilia. Pannorum infectoribus in maximo usu est, qui cærulei coloris pannos ei incoquentes colorem viridem efficiunt, Nam ex flavi, cæruleique commixtione viridis color emergit. Olim etiam hac herba cæruleo subtrita chrysocollam adulterinam conficiebant. Virgil. l. 4. Ecl. Jam crocea mutabit vellera luto. Vit. lib. 7. c. 14. Herba, quæ lutum appellatur, cæruleum inficiunt. al. leg. luteum. Plin. l. 33. c. 5. Luteam putant a luto herba dictam, quam ipsam cæruleo subtritam pro chrysocolla inducunt, vilissimo genere, atque fallacissimo.

Lŭtum, ti, n. loto, fango, טיט, Germ. leym, Gall. boue, Hisp. lodo, πηλός, terra humore soluta, quam & cœnum vocamus. Videtur esse a supino verbi luo pro lavo, nempe ut proprie dicatur de sordibus, quæ abluuntur. Horat. l. 1. ep. 2. Amica luto sus. Cic. in Pis. Quid cessat hic homulus ex argilla & luto fictus Epicureus dare hæc præclara præcepta sapientiæ? ¶ In eodem luto hæsitare, est aliquem sic implicari cuipiam negotio, ut se inde nequeat extricare, quin in idem, aliudve simile recidat. Ter. Phorm. 5. 2. 15. Quid fiet? in eodem luto hæsitas. ¶ Translate Pers. sat. 3. v. 23. Udum & molle lutum es, nunc nunc properandus, & acri Versandus sine fine rota. h. e. indoles tua mollis colenda est ingenuis artibus, ducta metaphora ab argilla, & figulis. ¶ Lutum, per convicium dicitur de vili homine, & nequam. Plaut. Mostel. l. 5. 2. 45. Verberibus cædere, lutum, pendens. ¶ Lutus, i, m. usurpatum fuit a Claud. apud Non. c. 3. n. 132.

Lux, lucis, f. luce, splendore, אור, Germ. liecht, Gall. jour, lumiere, Hisp. luz, φῶς, splendor, fulgor, claritas, proprie ea, quæ a Sole diffusa orbem illustrat, a λύκη, apud veteres Græcos per Sync. Cic. de Div. Ut patefactus aratro lucem aspiceret. ¶ Sumitur etiam generatim pro quocunque splendore, & nitore. Lucr. l. 4. Viridis cum luce smaragdi. ¶ Item pro die. Cic. pro Mil. c. 35. Centesima lux est hæc ab interitu P. Clodii. Horat. l. 4. od. 6. Festæ luces. ¶ Prima luce, est ubi primum cœperit dilucescere, aurora. Ter. Adel. 5. 3. 55. Cæterum rus cum filio cum prima luce ibo hinc. Liv. l. 1. c. 44. Ut omnes cives Romani, equites, peditesque in suis quisque Centuriis in Campo Martio prima luce adessent. ¶ Ad lucem, ante auroram. Suet. in Cæs. c. 31. ¶ Ponitur aliquando pro vita. Cic. Tusc. 2. c. 4. Fore aliquando finem hujus lucis, & amissionem omnium vitæ commodorum. ¶ Lucem intueri, vel aspicere, est vita frui. Cic. pro Rosc. Am. Propter quos hanc suavissimam lucem aspexerit. ¶ Lucis usuram alicui dare, est sinere, eum vivere. Cic. 7. Ver. c. 29. Cur, inquam, civibus Romanis, quos piratæ ceperant, securi statim percussis, ipsis piratis lucis usuram tam diuturnam dedisti? ¶ Interdum pro loco publico. Cic. de Sen. Nec vero ille in luce modo, atque in oculis civium magnus, sed intus, domique denique præstantior. ¶ Nonnunquam pro oculis. Stat. l. Theb. 11. v. 585. Et effossæ squalent vestigia lucis. ¶ Nonnunquam pro stellis, præsertim in num. pl. Cic. in Arato. Illæ, quæ fulgent luces ex ære corusco. Item pro colore. Manil. l. 5. v. 258. Tyrias imitata papavera luces. ¶ Dicitur translate de omni eo, quod aliquid illustrat, & ornat. Cic. l. 2. Orat. c. 9. Historia lux veritatis. Plin. l. 27. c. 5. Lux doctrinarum altera Cicero. Cic. Catil. 4. c. 6. Hæc urbs lux orbis terrarum. ¶ Quemadmodum lux pro die ponitur, ita etiam interdum pro anni tempestate, stagione. Virg. 4. Georg. Æstiva lux. Ovid. 1. Trist. el. 10. Lux brumalis. ¶ Denique lux est in blanditiis. Martial. l. 5. epigr. 30. Si non derides, si verum, lux mea, narras. ¶ Lux, masculino genere olim efferebatur. Plaut. Aulul. 4. 10. 18. Luce claro deripiamus aurum matronis palam. Al. leg. luci. ¶ Luci, pro luce. V. supra suo loco.

Luxatūra, æ, f. ὀλίσθημα, ossis e loco motio. Marcell. Empir. c. 36.

Luxātus, a, um, suo loco motus, & solutus, dissvolato, sconciato, svolto. Senec. epist. 104. Ut fracta pars jungatur, aut luxata in locum reponatur. Plin. l. 17. c. 28. Luxata membra jungere.

Luxo, as, avi, atum, a. 1. sinistrare, muover di luogo, עקר, Germ. verrenken, Gall. denouer, Hisp. desencaxar, ἐξαρθρόω, membrum sive aliam rem intorqueo, & suo loco moveo. Plin. l. 17. c. 24. Vel etiam subarator imprudens luxavit radices. Prudent. in hymn. matut. Luxante claudus poplite, femurque victus debile.

Luxor, aris, dep. 1. idem quod luxurior. Fest. ¶ Adde Plaut. Pseud. 4. 7. 6. ubi tamen alii aliter legunt.

Luxuria, æ, f. vel luxuries, ei, lussuria, זנות, Ger. kleidern, Gal. luxure, superfluité, Hisp. luxuria, superfluedad, ἀσωτία, superfluitas, & nimia profusio, sumptuosior cibi, vestitus, & aliarum rerum cura. Cic. 1. Off. c. 30. Quam sit turpe diffluere luxuria, & delicate, ac molliter vivere. Plin. lib. 36. cap. 6. Menander luxuriæ diligentissimus interpres. ¶ Speciatim sumitur pro intemperantia in re Venerea. Cic. 1. Off. Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. ¶ Translate dicitur de summa germinum ubertate, ac redundantia. Cic. in Or. In ejus oratione, ut in herbis rustici solent dicere, in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ stylo depascenda est. Virg. 1. Georg. v. 112. Luxuriem segetum tenera depascit in herba.

Luxurio, as, n. 1. & luxurior, aris, d. 1. lussureggiare, שרץ, Ger. mutwillig werden, Gal. s'abandoner aux voluptez, croitre trop, Hisp. luxuriar, ἀσωτεύομαι, superabundo, rebus secundis, otiove lascivio. Liv. l. 1. c. 19. Ne luxuriarent otio animi. ¶ Translate dicitur de agris, cum abunde stercorati præter modum feraces evadunt, item de plantis, cum nimia alimenti ubertate quodammodo lasciviunt, & ramos, frondesque justo plures emittunt. Ov. 1. Ep. Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus. Plin. l. 18. c. 24. Ne ante hyemem luxurient. Col. l. 3. Cacumina vir-

garum, ne luxurientur, demutilato. *Liv. l. 23. c. 11. a med.* Vereor, ne hæc quoque lætitia luxuriet nobis, ac vana evadat.

Luxurióse, adv. *lussuriosamente*, Ger. *uberflüssigklich*, Gall. *avec exces*, Hisp. *con excessos*, *luxuriosamente*, ἀσώτως, molliter, & delicate. *Cic. pro Cæl.* Cum facinorosis audacter, cum libidinosis luxuriose vivere. *Nepos in Pausan. cap. 3.* Luxuriosius fercula struere. *Augustin. de morib. Eccles. c. 34.* Luxuriosissime bibere.

Luxuriósus, a, um, *lussurioso*, זולל, Ger. *mutwillig*, Gal. *luxurieux*, Hisp. *luxurioso*, ἄσωτος, qui immodice voluptatibus, deliciisque indulget, & in epularum apparatu, vestium ornatu, rei Venereæ usu, & aliis rebus modum excedit, & plus justo lascivit. *Cic. in Rull.* Ut in suis rebus, ita in Repub. luxuriosus nepos. *Id. 7. Phil.* Multa, & lauta supellex, non illa quidem luxuriosi hominis, sed tamen abundantis. ¶ Luxuriosus cultus, delicatus, & mollis. *Quintil. l. 8. in proœm.* Muliebris, & luxuriosus cultus non corpus exornat, sed detegit mentem. ¶ Luxuriosa lætitia, dicitur nimia, & profusior, quam par sit. *Liv. l. 2. c. 21.* Sed Patribus nimis luxuriosa ea fuit lætitia. ¶ Dicitur etiam de herbis, & arboribus, cum nimia foliorum, aut frondium ubertate abundant. *Col. l. 4. cap. 21.* Luxuriosa vitis. *Cic. in Orat.* Luxuriosa frumenta. ¶ Habet & suos gradus. *Senec. epist. 7.* Avarior redeo, ambitiosior, luxuriosior. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 8.* Luxuriosissima pestis.

Luxus, us, m. *lusso*, vitium dissoluti animi, profusa impensa, idem, quod luxuries. *Cic. 5. Verr.* Nisi forte existimatis, eum in vino, & luxu non risisse. *Terent. Adelph. 5. 7. in fi.* Adolescens luxu perditus. *Tacit. 2. hist. c. 36.* In luxum effusus. ¶ Accipitur interdum in bonam partem pro apparatus magnificentia. *Virg. Æn. 1.* At domus interior regali splendida luxu instruitur. *Id. 6. Æn.* Epulæque ante ora paratæ Regifico luxu. ¶ Interdum etiam pro luxatura. *Apulej. in Florid.* Articulus loco concessit, exque eo luxu adhuc fluxus est.

Luxus, a, um, o. 1. 2. idem, ac luxatus, seu dissolutus, loco motus. *Nonius c. 1. n. 272. & Festus.*

L ANTE Y.

Lyæus, i, m. 2. Λυαῖος, unum ex Liberi Patris cognominibus, a λύω, *solvo*, quod mentem curis solvit, vel quod corpus nimio potu solvitur, morbusque gignitur, quem vocant paralysin. *Virg. 4. Æn.* Legiferæ Cereri, Phœboque, Patrique Lyæo.

Lyæus, a, um, adject. pro Lyæius, quod ad Bacchum spectat. *Virg. 1. Æn. v. 690.* Regales inter mensas, laticemque Lyæum.

Lycabĕtus, m. 2. Lycabesus, mons Atticæ, altissimus, proximus Athenis, finitimus Hymetto. *Plin. l. 5. c. 7.*

Lycæa, n. 2. Λύκαια, idem, ac Lupercalia, idest, sacra in Lyceo M. Arcadiæ in honorem Panis. *Ovid. 2. Fast.* Pausanias tamen in Arcadicis Lycæa Jovis sacra fuisse tradit, a Lycaone Pelasgi filio ad Jovis Lycæi aram primum instituta. *Cal. Rhod. l. 24. c. 17.*

Lycæus, a, um, quod est ex Lyceo monte. *Ovid. 2. Fast.* Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Lycambes, is, m. 3. vel Lycambes, æ, m. 1. Λυκάμβης, vir Lacedæmonius, Neoboles pater, qui cum filiam Archilocho poetæ despondisset, posteaque pœnitentia ductus non tradidisset, tam acerbo carmine ab eo est perstrictus, ut una cum filia laqueo vitam finierit.

Lycambēus, a, um, o. 1. 2. quod ad Lycamben spectat. *Ovid. in Ibin, v. 51.* Tincta Lycambeo sanguine tela dabit.

Lycāon, Lycaonis, m. Λυκάων, Arcadiæ Rex fuit, Titani, & Terræ filius, pater Calistus, quem Jupiter, quod aram suam in Lyceo monte, mactato puero, sanguine respersisset, in lupum mutavit. *Pausan. in Arcadicis. Ovidius tamen l. 1. Met. v. 198.* fabulam aliter tradit.

Lycaŏnes, m. 3. Λυκάονες, pop. Lycaoniæ, in finibus Cappadociæ, ad Taurum montem, qui & Lycaonii appellantur. *Plin. l. 5. c. 28.* ¶ Item luporum jubatorum genus. *Id. l. 8. c. 34.*

Lycaonĭa, f. 1. *Cogni*, Λυκαονία, regio Asiæ min. Cappadociæ pars in Austrum, Ciliciam versus, ab ea Tauro M. divisa, inter Isauriam ad Occ. & Armeniam min. ad Or. *Plin. l. 5. c. 27.* ¶ Lycaonia item olim appellata fuit Arcadia, a Lycaone Rege, Titani, al. Pelasgi filio, & patre Arcadis, a quo deinde Arcadia dicta est.

Lycaŏnis, idis, f. patronym. fœmininum. *Ovid. 2. Fast. v. 173.* Cui Dea, Virgineos, per jura Lycaoni cœtus desere. h. e. Calisto Lycaonis filia.

Lycaonĭus, a, um, quod ad Lycaonem spectat. *Ovid. 3. Fast.* Quæque Lycaonio terra sub axe jacet. idest, sub polo Arctico, ubi Calisto filia Lycaonis in ursam mutata.

Lycaste, f. 1. Λυκάστη, filia Priami ex concubina, cujus amore flagrans Polydamas Antenoris, & Theanes sororis Hecubæ filius, eam uxorem duxit. *Bocc. l. 6. Gen.* ¶ Fuit item Lycaste meretrix nobilis, apud Drepanum Siciliæ urbem, ob formæ excellentiam Venus appellata, quæ cum Buthem, Amyci Bebryciorum Regis filium, hospitio excepisset, ejus concubitu usa, Erycem ei peperit, quo factum est, ut apud posteros creditum fuerit, Buthem ex Venere Erycem genuisse.

Lycastrus, m. 2. opp. exc. Cretæ, apud Dictæum M. a Lycaste Nympha, vel a luporum multitudine, quæ ibi esse perhibetur.

Lycastum, n. 2. Lycastrum, Lycastia, *Dorastelli*, opp. Cappadociæ, apud Halym fl. in Paphlagoniæ confinio, al. opp. prope oram Ponti Euxini, & sinus Amiseni.

Lycēum, n. 2. *Liceo*, Λύκειον, gymnasium juxta Athenas, in quo Aristoteles docuit. *Cic. 1. Acad.* Qui erant cum Aristotele, Peripatetici dicti sunt, quia disputabant inambulantes in Lyceo. ¶ Fuit & Lyceum gymnasium Ciceronis in fundo Tusculano, a nomine scholæ Aristotelicæ dictum. *Cic. 1. de Div.* Nam cum ambulandi causa in Lyceum venissemus.

Lycēus, i, m. 2. Λύκαιον, mons Arcadiæ, in Peloponneso, qui & Olympus dicitur, Jovi, & Pani sacer. Ab incolis ἱερὰ κορυφή, idest, sacer vertex, est appellatus, quod Jovem ibi educatum existimarent. In eo Jovis ara fuit, a Lycaone Pelasgi filio primum consecrata: quam cum postea mactati pueri sanguine respersisset, in lupum dicitur esse transformatus. Erat ibidem & Jovis Lycæi lucus, quem si quis lege spreta esset ingressus, annum supervivere negabatur. Item fons insignis, nomine Agno, tam admirabilis naturæ, ut re divina ibi curiosius peracta, quernoque ramo aqua leviter commota, mox densus inde surgeret vapor nebulæ assimilis, qui non multo post effectus nubes, aggregatis item aliis, largos demitteret imbres. *Pausan. in Arcad. Virg. 1. Georg. de Pane.* Ipse nemus linquens patrium, saltusque Lycei.

Lychnicus, a, um, adject. a lychnus. *Lychnicus lapis* apud *Hygin. fab. 223.* idem est qui Lychnites. V.

Lychnis, idis, f. λυχνίς, herbæ genus. Alia est coronaria, alia silvestris, &c. V. *Plin. l. 21. c. 4. & l. 25. c. 10.*

Lychnites, m. 1. *marmo bianco*, λυχνίτης, marmor album, quod in Paro insula effodiebatur, sic cognominatum, quod ad lucernam in cuniculis cæderetur. *Plin. lib. 36. c. 5.* ¶ Lychnites item, ὁ λυχνίτης, vel ἡ λυχνῖτις, vel etiam λυχνίς, genus gemmæ ardentis, a λύχνος, *lucerna*, sive quia similiter luceat, ac lucerna ardens, sive quia in primis luceat lucernis accensis. *Plin. l. 37. c. 7. & Solin.*

Lychnitis, idis, f. λυχνῖτις, herba ex phlomidos generibus, alio nomine thryallis, foliis ternis, aut quaternis, crassis, pinguibus, plumosis, ad lumina lucernarum utilibus. *Plin. l. 26. c. 10.*

Lychnobĭi, m. 2. λυχνόβιοι, lucernarii, qui loco dierum noctibus utuntur, & ad lucernas vivunt. *Sen. ep. 123. al. 124.* Vos, inquit, & lychnobium dicetis. Quidam scribunt lichnobyum per *i*, h. e. helluonem, voratorem. λίχνος enim græce, seu λιχνὸς gulosum significat: at λύχνος lucernam notat.

Lychnūchus, m. 2. *lucerniere*, מנורה, Ger. *leuchter*, Gal. *pied de lampe*, Hisp. *velador*, λυχνοῦχος, quicquid lucernas sustinet. *Plin. l. 34. c. 3.* Pinguere & lychnuchi pensiles in delubris. *Cic. l. 3. Q. Fr. ep. 7.* Hanc scripsi ad lychnuchum ligneolum.

Lychnus, ni, m. *lucerna*, *lume*, נר, Ger. *ein liecht*, Gal. *lumiere*, Hisp. *candil*, λύχνος, lucerna, a λύειν νύχα, quod noctem, & tenebras solvat. *Virg. 1. Æn. v. 730.* Dependent lychni laquearibus aureis.

Lycĭa, f. 1. olim Mylias, Ogygia, Tremilis, *Aidinelli*, vel *Aidenelli*, al. *Briequia*, *Amia*, regio Asiæ minoris, in ora Australi, pars Caramaniæ late sumptæ, dicta a Lyco Rege Pandionis filio, teste Isidoro. Habet ab Or. Pamphyliam, ab Occ. Cariam, a Sept. Phrygiam, a Mer. mare Mediterraneum, seu Lycium ab ea dictum. In ea est Chimæra mons, qui crebro ignem eructat. *Ovid. 6. Met. v. 339.* ¶ Est & regio parva Troadis juxta Idam M. ubi Apollo natus traditur, teste Strabone ex Homero.

Lycisca, f. 1. canis, a λύκος, *lupus*, quia e cane, lupoque natus, vel a lupi, & canis forma, ac similitudine. *Virg. 3. Ecl.* Multum latrante lycisca.

Lycĭum, n. 2. λύκιον, spinæ genus, folia habens buxeis similia, unde & pyxacantham appellarunt, virgasque tricubitales, quibus cum radicibus tusis, succoque expresso fit medicamentum, quod & ipsum Lycium appellant, a Lycia, ubi copiosissime nascitur. *Plin. l. 24. c. 14.*

Lycĭus, m. 2. Λύκιος, Apollinis cognomen, a Lycia Asiæ regione, in qua præcipue colebatur. Habet enim ea regio Pataram urbem Apollinis oraculo insignem. *Propert. l. 3. eleg. 1.*

Lycĭus, a, um, quod ad Lyciam spectat, ut Lyciæ sortes, id est, sortes Apollinis, qui in Lycia apud Pataram responsa edebat. *Stat. l. 1. Silv. 2. v. 222.* Lycii montes. *Virg. 7. Æn.* Lycia pharetra. ¶ Lycii, orum, Lyciæ incolæ, apud *Virg. 1. Æn. v. 117.* *Horatius* tamen, Lycias catervas pro Trojanis posuit *l. 1. od. 18.*

Lycomēdes, m. 3. Λυκομήδης, Scyri ins. Rex, cui Thetis filium Achillem, dormiente præceptore Chirone clam raptum, servandum tradidit, ut ibi inter ejusdem Regis filias (erat enim facie venusta, & puellari) muliebri habitu indutus latitaret, ne ad bellum Trojanum, a quo illum non reversurum esse sciebat, proficisci cogeretur. Apud quem cum delitesceret, Deidamiam ejus filiam vitiavit, & ex ea Pyrrhum suscepit. ¶ Fuit & alter Lycomedes Creontis filius. *Hom. l. 9. Iliad.*

Lycŏphos, Græci dicunt, quod nos primum tempus lucis; dictum, quasi λευκὸν φῶς, idest lumen candidum. *Fest.*

Lycophthalmos, m. 2. λυκόφθαλμος, gemma est quatuor colorum, ex rutilo, & sanguineo, in medio nigrum candido cingente, ut luporum oculi, illis per omnia similis. *Plin. l. 37. c. 11.*

Lycopsis, f. 3. λύκοψις, anchusæ species, longioribus, quam lactuca, foliis, crassioribusque, caule longo, hirsutoque. *Plin. lib. 27. c. 11.* Galli linguam caninam appellant.

Lycōris, idis, f. 3. Λυκωρίς, Volumnii Senatoris liberta fuit, vero nomine Citheris dicta, misere a Cornelio Gallo adamata, quo tamen spreto, Antonium in castra sequuta est. *Virg. Ecl. 10. Ovid. de arte l. 3.* Eos novere Lycorida terræ.

Lycos, m. 2. λύκος, lupus. Specialiter lycos dicitur minimum aranei genus, a rapacitate. *Plin. l. 30. c. 6.* Araneus, & maxime qui lycos vocatur, dolenti medetur lieni.

Lyctĭus, a, um, Λύκτιος, quod ad Lyctum urb. spectat. *Virg. 3. Æn.* Et Salentinos obsedit milite campos Lyctius Idomeneus.

Lyctus, f. 2. Lyttus, Lithus, *Palæocastro*, Λύκτος, urbs Cretæ quondam clara, nunc pagus, a Gnosso in Aust. 15. M. P. ab ora Boreali 20. in qua Cherronesus erat, Lyctiorum emporium.

Lycurgēus, a, um, Λυκούργειος, denom. a Lycurgo. *Cic. Att. l. 1. ep. 13.* Nosmetipsi, qui Lycurgei a principio fuissemus, quotidie demitigamur. Ubi Interpres: Lycurgei, idest optimates, legum affectæ, & propugnatores, qualis Lycurgus apud Lacedæmonas legum conditor. *Budæus* severissimum interpretatur.

Lycurgus, m. 2. Λυκοῦργος, nobilis Spartiata, fil. Penthei, Al. Eunomi, & frater Polybitæ Lacedæmoniorum Regis, cujus etiam in Regnum successit, ignarus fratrem uxorem gravidam reliquisse, quod ubi primum cognovit, posito Regis nomine, Prodici, h. e. tutoris nomen assumpsit, Regique adulto (Charillo ei nomen erat) Regnum fideliter restituit. Verum cum civitatem pessime institutam animadverteret, ad constituendam saluberrimis legibus Remp. animum adjecit, sanctissimisque institutis cives gubernavit. ¶ Hinc per antonomasiam pro severissimo judice ponitur. *Ammian. l. 30. c. 29.* Lycurgos invenisse se prædicabant, & Cassios, columina justitiæ priscæ. Lycurgi vitam habes apud *Plutarch. & Justin. l. 3. c. 2 & 3.* ¶ Fuit & Lycurgus quidam Nemeæ Rex, & pater Archemori, alumni Hypsiphiles. *Stat. l. 5. & 6. Theb.* ¶ Fuit & Lycurgus alius Thraciæ Rex, filius Dryantis, qui quod Thracas immoderate vino deditos conspiceret, vites omnes toto Regno excidi jussit. *Plutarch.* eo in opusculo, quod *de Poetarum lectione* conscripsit. Hinc datus est Poetis locus fabulæ, Lycurgum intelligunt Bacchum odio prosecutum esse, adeo, ut nutrices illius in Nysa latentes persequeretur, & Baccho ipsi tantum terroris incusserit, ut præcipiti fuga trajecto mari, in Naxum se receperit, ideoque justa Numinum ira Lycurgum in furorem conversum, &, cum vites quoque, ne Baccho in posterum libaretur, excidere vellet, tibias sibi succidisse. Alii dicunt, in mare præcipitatum, quod primus aquam vino miscuisset, & rem haustu synceram plurimis infecisset venenis. *Virg. 3. Æn. Bocc. l. 11. Gen.*

Lycus, m. 2. Λύκος, Bœotiæ Rex, qui Antiopam Nyctei Regis filiam uxorem duxit, quam postea, cum a Jove in Satyrum converso compressam cognovisset, repudiavit, Dircenque uxorem superinduxit, quæ verita, ne Antiope cum Lyco in gratiam rediret, arctissimis eam in vinculis asservavit, quibus Jovis miseratione dissolutis, in Cithæronem montem profugit, ubi Amphionem, & Zethum peperit, qui postea a pastore, qui ipsos nutrierat, de Lyci injuriis edocti, eum una cum uxore interfecerunt. Alii dicunt, eum Mercurii intercessione liberatum, dum ei mortem pararent, & sic postea Amphioni, & Zetho Regnum reliquisse. ¶ Alius fuit Lycus, quidam exul Thebanus, qui id temporis, quo Hercules ad inferos descenderat, rei bene gerendæ occasionem sibi oblatam ratus, Creonte occiso, Regnum Thebanorum occupavit, cumque Megaræ Herculis uxori vim inferre pararet, opportuno illius reditu oppressus est, & cum suis omnibus interfectus. *Sen. in Hercule Fur.* ¶ Sunt etiam hoc nomine varii amnes in Paphlagonia, Phrygia, Cappadocia, Scythia Europæa, Armenia, Sicilia: de quibus Geographos consule.

Lydia, f. 1. ante Mæonia, seu Meonia, *Lidia*, *Carasia*, Turc. *Carasieli*, Λυδία, regio Asiæ minoris. Habet ab Or. & Sept. Phrygiam Magnam, ab Occ. Joniam, a Mer. Lyciam. Dicta est a Lydo Athyos filio. Mæonia autem appellata fuerat a Mæone fl. ut placet Stephano. A Strabone vocatur regio exusta. Nam cineraulenta est, & nigra, & petrosa in superficie, & tota arboribus caret, præter vitem vini jucundissimi feracem. Ei imminet Tmoli M. rupes altissima, ex qua Pactolus defluit.

Lydius, a, um, qui est ex Lydia. ¶ Lydius lapis, Λύδιος λίθος, βάσανος, quem alii Heraclium vocant, species lapidis modici, ad quem auri, & argenti bonitatem periti explorant, quo ut lima cum e vena rapuerint experimentum, protinus dicunt, quantum auri sit in ea, quantum argenti, vel æris, scrupulari differentia mirabili ratione non fallente. Dictus est a Lydia regione, quia primum in Tmolo Lydiæ fl. repertus est. Hæc *Plin. l.* 33. *c.* 8. ¶ Lydius sonus species est cantilenæ Musicæ. *Apul. l.* 1. *Florid.* Seu tu velles Lydium querulum, seu Phrygium religiosum. ¶ Ponitur etiam *Lydius* pro Tusco. Nam Tusci a Lydis profecti, & oriundi esse dicuntur. *Virg.* 8. *Æn. v.* 479. Urbis Agyllinæ sedes, ubi Lydia quondam Gens bello præclara jugis insedit Hetruscis. *Id. Æn.* 2. *v.* 781. Tiberim fluvium *Lydium* appellat, quia oritur in Hetruria. *Sil.* quoque *l.* 11. *v.* 39. *Lydia stagna* appellat lacum Trasymenum.

Lydius, ii, m. V. Ludius.

Lydius, m. 2. *Castaro*, fl. Macedoniæ, qui oritur in Æmathia prov. deinde per Bœotiam fluens, ibi in sin. Thermaicum se exonerat, inter Axium ad Bor. & Aliacmonem ad Austr.

Lydus, m. 2. Λυδός, Herculis filius ex Jole, pater Larrii, al. Lanii. *Boct. l.* 13. *Gen.* ¶ Lydus alter, filius Athyos, & frater Tyrrheni, a quo Mæonia Lydia est appellata.

Lydus, a, um, ex Lydia. *Cic. pro Flacc.* Quis unquam Græcus comœdiam scripsit, in qua servus primarum partium non Lydus esset?

Lymira. V. Limyra.

Lympha, f. 1. *acqua*, ὕδωρ, νύμφη, aqua, a νύμφη, fons, Dea præses aquæ, ν in *l* converso. *Virg.* 4. *Æn.* Dic, corpus properet fluviali spargere lympha. *Catul. Carm.* 27. At vos quo libet, hinc abite lymphæ, Vini pernicies.

Lymphaticus, a, um, *pazzo*, *furioso*, [Hebrew], Ger. *unsinnig*, Gal. *forcené*, Hisp. *loco*, νυμφόληπτος, furiosus, insanus, a lympha, quod a Νύμφη. Credebant enim, Nymphas, si conspicerentur, furorem immittere. *Fest.* Alii scripsere lymphaticos dici, qui aquam timent, quos Græci ὑδροφόβους vocant: eoque morbo correptos huc atque illuc discurrere: hinc pro furioso generatim lymphaticum dici. *Liv. l.* 10. *c.* 28. Victorem equitatum velut lymphaticus pavor dissipat. *Plin. l.* 26. *c.* 8. Lymphatica somnia. *Plautus Pæn.* 1. 2. *v.* 132. Lymphaticos nummos aureos dixit, qui ex crumena exilire gestiunt.

Lymphatio, onis, f. furor. *Plin. l.* 35. *c.* 15. Et præfixisse in limine e sepulchro evulsos clavos adversus nocturnas lymphationes.

Lymphatus, a, um, furiatus, furore correptus, mente commotus, insanus, *pazzo*, *furioso*. V. Lymphaticus. *Virg.* 7. *Æn. v.* 377. Furit lymphata per urbem. *Liv. l.* 7. *c.* 17. Velut lymphati & attoniti.

Lymphatus, us, m. idem, ac lymphatio. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Aliam eodem nomine argentei coloris contra lymphatum habendam.

Lympho, as, avi, atum, a. 1. *infuriare*, [Hebrew], Ger. *unsinnig machen*, Gal. *rendre furieux*, Hisp. *raviar*, *ensañar*, in furorem ago, a lympha. *Val.* 9. *Arg. v.* 46. Deus ancipitem lymphaverat urbem, i. e. turbarat, & in belli furorem verterat. *Plin. l.* 24. *c.* 17. Hac herba epota lymphari homines. *Stat.* 7. *Theb. v.* 662. It, lymphante Deo, media inter millia.

Lymphor, oris, m. idem, ac lympha. *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 129. Impermistum Lymphorem.

Lyncestis, V. Lyncestius.

Lyncestis, idis, f. Λυγκηστίς, regio medit. Macedoniæ in Occ. versa, cujus caput est Heraclea. Pop. Lyncestæ.

Lyncestius, ii, vel Lyncestis, is, m. *Lincero*, *Lincen*, Λυγκηστίς, flu. Macedoniæ, qui per Lyncestidem reg. decurrit, ac in Erigonem excipitur. Ejus aqua pota non minus ebrietatem inducit, quam si quis vino se ingurgitasset. *Plin. l.* 2. *c.* 103. *Ovid.* 15. *Metam.*

Lynceus, Lyncei, seu Lynceos, m. Λυγκεύς, unus ex Argonautis, admirabili oculorum acie. Ei a perspicacibus oculis lyncis nomen factum est. Dictus est vel parietem visu penetrare, imo terram ipsam, videreque ea, quæ apud Inferos fierent, ut *Apollonius in Argonauticis* tradit. *Tzetzes comment. in Lycophronem* ait, originem inde fabulam cepisse, quod primus reperisset æris, argenti, & auri fodinas. *Varro* Lynceum centum triginta millia passuum prospexisse scribit, solitumque exeuntem a Carthagine classem Punicam, & numerum navium e specula manifestissime notare. Ex Historicis nonnulli prodiderunt, novissimam Lunam, primamque eodem die in signo Arietis illum consuevisse conspicere, quod paucis mortalium contigit. *Solinus* refert, fuisse Strabonem. *Val. l.* 1. *Argon.* Solus transibit nubila Lynceus. Hic, & ejus frater Idas pro duabus Leucippi filiabus, quas desponsatas Castor, & Pollux rapuerant, arma sumpserunt. Inita pugna Castor Lyncei, Lynceus Pollucis manu occubuit. Idas vero, cum ipsum etiam Pollucem conaretur adoriri, immisso a Jove fulmine interiit. *Ovid.* 5. *Fast.* Et Lyncea perforat hasta. *Apollon.* tamen *in Argonaut.* Idam a Castore interfectum tradit, idque Lynceum per abietem vidisse, & Castorem occidisse.

Lynceus, a, um, *lincéo*, Λύγκειος, quod ad Lynceum spectat. *Ovid.* 5. *Fast.* Pectora trajectus Lynceo Castor ab ense. ¶ Translate dicitur de eo, qui est maxime perspicax, seu acutissime videt, vel quem non facile quis fefellerit, estque a lynx. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 2. Quis est tam lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat? ¶ Oculis lynceis contemplari, est intentissime conspicere. *Hor. l.* 1. *ser. sat.* 2. Ne corporis optima lynceis contemplere oculis. Ubi per Synæresin duæ syllabæ in unam contrahuntur.

Lyncurium, n. 2. Λυγκούριον, gemma est coloris subflavi, a Liguria. Nam aliter vocatur λιγγούριον per ι, ut apud *Strabonem in quarto* scriptum est, qui & in Liguria ait inveniri. Idem *Theophrastus* scribit *in l. de lapidib.* atque ex eo *Plin. l.* 37. *c.* 2. Vetustas credidit, ex lyncis urina concrescere, inde & nomen accepisse. idest a λύγξ, κὸς, *lynx*, & οὖρον, *urina*. Adde eundem *Plin. l.* 8. *c.* 38. & *l.* 37. *c.* 2. *Solin. c.* 8. *Ovid.* 15. *Metam.* Sed plane id esse fabulosum docuit experientia.

Lyncus, m. 2. Λύγκος, Rex Scythiæ fuit, qui missum a Cerere Triptolemum, ut hominibus frugum usum commonstraret, susceptum hospitio, ut in se gloriam transferret, interimere cogitavit. Ob quam rem irata Ceres eum convertit in lyncem feram varii coloris, ut ipse variæ mentis extiterat. *Ovid.* 15. *Met.*

Lynx, lyncis, m. & f. *lince*, Ger. *ein luchs*, Gal. *loupe cervier*, Hisp. *cerval*, *lince*, λύγξ, animal vario colore, & maculoso tergore, acutissimoque visu; a λύκη, *lux*. *Plin. l.* 28. *c.* 8. Peregrinæ sunt & lynces, quæ clarissime omnium quadrupedum cernunt. *Horat. l.* 2. *od.* 13. Timidos agitare lynces. ¶ Fingunt Poetæ, lynces currum Bacchi trahere. *Propert. l.* 3. *eleg.* 17. Lyncibus in cœlum vecta Ariadna tuis. ¶ In genit. plurali *lyncum* pro *lyncium* habet *Ovid. Metam.* 3. *v.* 698. *de eodem Baccho.* Quem circa tigres, simulacraque inania lyncum, Pictarumque jacent fera corpora pantherarum.

Lyra, f. 1. *lira*, λύρα, χέλυς, instrumentum musicum, forma testudinis, in quo quot sunt fides, tot resonant voces, quasi λύτρα, a λύτρον, *solutionis pretium*, propterea, quod Apollini a Mercurio (qui eam primus creditur invenisse) pro boum compensatione, quos ei surripuerat, fuerit data, cum ante *chelys* diceretur. V. *Plin. l.* 7. *c.* 56. *Horat. l.* 1. *carm. od.* 10. Te canam magni Jovis, & Deorum nuntium, curvæque lyræ parentem. ¶ Lyra etiam signum cœleste est, constans ex decem stellis, vel novem, ut alii volunt. Oritur circa diem 5. Januarii, & occidit circa initium Februarii. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 75. Illa nocte aliquis tollens ad sidera vultus, Dicet, ubi est hodie, quæ Lyra fulsit heri? ¶ Poetæ fabulantur, Apollinem acceptam a Mercurio lyram, ut dictum est, Orpheo donasse, cujus cantu ille postea Plutonem flexerit, conjugemque redemerit; tandem cum quodam die in Thracia lyra caneret, a Bacchis fuisse discerptum; Apollinem autem lyram servasse, & in Cœlum transtulisse.

Lyrceius, a, um, idem ac Lyrceus. *Valer. Flac. l.* 1. *Arg.* Dominum Lyrceia tellus, antraque deprensæ tremuerunt conscia culpæ.

Lyrceus, ei, m. Λύρκειον, mons, & fons Peloponnesi, in Argia regione, ex quo Inachus fl. exit. *Callimach.* Sed *Pausanias* scripsit, fuisse montem Arcadiæ, ubi Lyrcea urbs extitit.

Lyrceus, a, um, Λύρκειος, quod ad Lyrceum montem, seu fontem, vel ad Lyrceam urbem spectat. *Ovid.* 1. *Met. v.* 598. Consitaque arboribus Lyrcea reliquerat arva.

Lyrica, orum, hoc est carmina lyrica. *Plin. l.* 1. *epist.* 3. Scribit enim & utraque lingua lyrica doctissima.

Lyricus, a, um, *de lira*, λυρικός, quod ad lyram pertinet. *Ovid. epist.* 20. Cum Lyricis sim magis apta modis. ¶ Poetæ Lyrici dicti sunt, qui ad lyram sua carmina cantabant, & sunt odarum, & similium fere poematiorum scriptores. *Hor.* 1. *Ode* 1. Quod si me Lyricis vatibus inseris.

Lyristes, æ, m. 1. lyræ peritus, *suonator di lira*, λυριστής. *Plin. l.* 9. *epist.* 17. Cum lector, aut lyristes, aut comœdus inductus est. Adde *Sidon. l.* 8. *epist.* 11.

Lyrnesiades, ab oppido Phrygiæ Lyrnesso dicti. *Fest.*

Lyrnesis, idis, f. Briseis, a Lyrnesso patria. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 1. *v.* 15. Fertur & abducta Lyrneside tristis Achilles.

Lyrnesius, a, um, Λυρνήσιος, quod ad Lyrnessum spectat. *Ovid. in epist. Briseid. ad Achil.* Diruta Marte tuo Lyrnesia mœnia vidi.

Lyrnessus, i, f. Λυρνησσός, opp. Troadis, licet *Philostratus* Æolicum faciat. Eversum fuit ab Achille, bello Trojano. ¶ Item ins. parva Troadis, Sigæo prom. objecta. *Plin.* ¶ Item oppid. Ciliciæ, teste *Strabone*, & *Curtio*.

Lysiacus, a, um, Λυσιακός, ad Lysiam pertinens. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Lysiaca gracilitas.

Lysias, æ, m. Λυσίας, Syracusanus genere, Cephali filius, natus Athenis, quo pater se transtulerat. Puer Thurium coloniam migravit, rediit annos natus quadraginta septem. Inter principes Oratores Athenienses habitus est, & subtilitate omnibus præstitit. *Cic.* 1. 2. 3. *de Orat. in Bruto*, & 5. *Fin. Justin. l.* 5.

Lysidice, f. 1. Λυσιδίκη, filia Pelopis, & Hippodamiæ, Pithei soror, quæ Electryoni nupsit, & ex eo Alcmenam Herculis matrem peperit, ut inquit *Plutarch.* Alii vero, inter quos est *Interpres Homeri*, matrem Alcmenes, non Lysidicen Pelopis, sed Anaxo Ancæi cujusdam filiam dicunt.

Lysimachia, æ, f. Λυσιμάχειον, herbæ species. Dicta est a Lysimacho Rege Thraciæ, uno ex successoribus Alexandri Magni, quod ab eo inventa fuit. *Plin. l.* 25. *c.* 7.

Lysippus, i, m. Sicyonius, clarissimus statuarius, qui ad sexcenta decem opera fecisse traditur, quorum singula arti claritatem dare potuissent. Hic, teste *Quintil.* ad veritatem optime accessit. Quamobrem etiam Alexander ille Magnus ab uno Lysippo se fingi voluit, ut pingi ab Apelle. *Horat. l.* 2. *ep. ad August. Cic.* 2. *Acad. in Bruto.*

Lysis, is, & os, f. λύσις, solutio, a λύω, solvo. *Cic.* 3. *Tusc.* græcis literis scribit, græca enim vox est. ¶ Lysis in architectura, hiatus est januarum, idest solutio continui parietis. *Vitr. l.* 6. *c.* 10. ¶ *Baldus in lex. Vitr.* lysin exponit, ut sit pars sinuosa supra zophorum, & figuram addit.

Lysistratus, m. Λυσίστρατος, Lysippi statuarii frater, qui primus signa ex gypso finxit. *Plin. l.* 35. *c.* 12.

Lysius, m. 2. Λύσιος, Liberi Patris cognomen apud Bœotios, ἀπὸ τοῦ λύειν, hoc est a solvendo. Ferunt enim, Bœotios aliquando a Thracibus deprehensos, partim captos, partim in fugam versos fuisse, ex quibus cum nonnulli ad Trophonii specum confugissent, visus est iis noctu Deus Liberi Patris auxilium promittens. Quo somno alacriores redditi, Thracas insidiis adorti sunt, quos cum vino, somnoque obrutos invenissent, nullo negotio superaverunt, receptisque suis, cum in patriam redissent, Libero cognomento *Lysio* templum consecrarunt.

Lytæ, apud *Justinian. ad Antecessor.* §. 5. dicuntur, qui post quartum studiorum annum in Juris scientia adeo profecerunt, ut de eo interrogati respondere apte possint, & quæstiones solvere, a λύω, *solvo*. Prolytæ *ibid.* dicuntur, qui Lytis doctiores evaserunt, & a magistrorum scholis post quintum studiorum annum honestam missionem impetrarunt.

Lytra, V. Lutra.

Lytrum, i, n. λύτρον, pretium redemptionis, quod datur liberatoribus, a λύω, *solvo*. In *Festi*, & *Nonii* codicibus sæpe citatur *Ennius in Hectoris Lytris*. h. e. ubi narrat, quomodo Priamus in castra Græcorum descenderit ad cadaver Hectoris redimendum.

Lytta, æ, f. λύττα, vermiculus, qui nascitur in lingua canum. Hic si infantibus catulis eximitur, nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt. *Plin. l.* 29. *c.* 5.

